

Bibl. Th. I A 15
(3) Jnk.

Secunda pars Nicolai de Lira tra/
ctãs super toto corpore biblie. cũ addi
tionibus. Replicis. ⁊ figuris sculptis

Servio Conventui P. R. Paris PP. Cruciferorum.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Prologus

Incipit exposicio prologi ſm britonē ūn Eſaiam pro/phetam.

Nemo cū pphetas ꝛc. Iſte plogus diuidit̄ in ⁊ ⁊ ⁊

dicerer. sicut vrbani excellunt rurales in eloquētia ⁊ cultalitate. sic esaias habet ēminentiā eloquij p̄ ceteros p̄phetas. Nec hīs quicq̄ ⁊c. ⁊ nulla enī incōpositione vel inordinatiōem habet in suis vbis. sed semp ordinate loquit ⁊ ornate. q Unde q. s. ita diserte ⁊ ornate loq̄tur i hebreo. r Accidit h̄ qđ seq̄tur.

s Ut p̄ ceteris p̄phetis. t Florem sm̄onis ei⁹. i. ornatū quē habet in hebreo. v Trāslatio nō potuerit ⁊c. In latino. Sic videt ad antipophoram q̄ posset ei fieri q̄re. s. sua translatio nō habet tantum ornatū librorū q̄ntus habet ipm̄ hebraicū. multa enī hebraice sonant in vna lingua q̄ non ita hebraice sonāt si ad aliam linguam fuerint translata. x Deinde ⁊c. Precedenti. p̄hbe cōmendationem. y Q. nō tā. i. imtā. z Prophēta (tū. dicēdus sit q̄. i. q̄ntū etiā. z Euāgelista q. d. q̄ tā facta, manifeste narrat. magis dicendus est euāgelista q̄ p̄pheta. q̄ sub enigmate ⁊ obscure veritatē futurā p̄nunciat. a Ita enī vniuersa xp̄i ⁊c. i. clare ⁊ exp̄sse

[a] distinxim⁹. [l] Ac primuz de esaia dicēdū q̄ i p̄mone suo diserē[b] sit [m] q̄p̄e [n] vt vir nobilis [o] ⁊ vrbane elegātie: [p] nec hīs q̄cq̄ in eloquio rusticitatis admixtū. [q] Unde [r] accidit [s] vt p̄ ceteris [t] florē sermonis ei⁹ [v] trāslatio non potuerit [x] quare. [y] Deinde etiā h̄ adiciendū [z] q̄ nō tā [a] ppha dicēdus sit q̄ [b] euangelista. [c] Ita enī vniūsa xp̄i eccl̄ia mysteria ad liquidū [d] p̄secutus est [e] vt nō putes eū ō futuro vaticinari [f] sz de p̄teritz hystoriā texere. [g] Ūn cōicio [h] noluisse tunc temporis septuagīta īterp̄tes fidei sue sacramēta [i] p̄spicue ethnicis [k] p̄dere [l] ne scrīm canibus: et margaritas porcis darent [m] que [n] cū hāc editionē legeritis ab illis [o] aniaduertetis absconditā. [p] Nec ignoro q̄nti laboris sit p̄phas intelligere [q] nec facile quempiam posse iudicare de interpretatione [r] nisi intellexerit [s] ante que legerit. [t] Nos quoq̄ patere [v] morsibꝫ [x] plurimorū: qui stimulante inuidia [y] qđ [z] consequi nō valent [a] despiciunt. [b] Sciens ergo ⁊ prudens [c] in flammā mitto manū [d] ⁊ nihilominus hoc a fastidiosis [e] lectoribus precor [f] vtquō [g] greci post septuaginta translatores aquilā ⁊ symmachū et theodotionē [h] legūt [i] vl̄ ob studiū doctrie sue [k] vl̄ vt septuagīta [l] magis ex collatiōe eoꝝ intelligant [m] sic ⁊ isti [n] saltē vnū [o] p̄ priores hr̄e dignētur interp̄tē. [p] Legant prius ⁊ postea despiciant: ne videant [q] non ex iudicio: sed ex odij p̄sumptione ignorata damnare. [r] Prophetauit autem Esaias in hierusalē [s] et in iudea

a Jn flamaz mitto matutinum. i. expono me periculo. s. detractionib⁹ emulor. ⁊ videt alludere facto scevole. q̄ cū vellet sylla romani imperij inimicum occidere, occidit cunnā p̄sortē ⁊ amicū suum. ⁊ q̄ sic errauit manuz tādiu in igne tenuit donec combusta fuit. vel est vulgaris modus loquēdi. b Et nihilominus ⁊c. i. tediosis vel fastidio plenis. c Lectorib⁹ precor. qui fastidiunt. i. horrent vl̄ spernūt trāslationē meā. vl̄ quos tedet eā audire. Uersus. Fastidit tedet. fastidit spernit et horret. d Utquō. i. sicut.

b Prosecutus est. scribēdo. c Ut nō eū ⁊c. i. p̄phetare. d Sed de p̄teritz ⁊c. i. construere vel ordinare. Esa. ix. Parvulus enī nat⁹ est nobis. ⁊ filiꝰ datus est nobis. Ecce q̄ exp̄sse p̄dicat de xp̄o. Jtē de eccl̄ia ō. Esa. xvi. Uinea facta est dilecto ⁊c. e Unde conjcio. id ē opinor vel q̄busdā cōiecturis p̄pendo.

f Noluisse tūc tp̄is ⁊c. i. trinitatis. incarnatiōis ⁊ passionis secreta mysteria. g Perspicue ethnicis. i. gentilib⁹ q̄ erāt in egypto q̄si trāstulerunt. h Prodere als pandere. i. manifestare. vide i opusculo de vocabulis biblie vbi exponit ethnic⁹. i Me sanctus canib⁹ ⁊c. Mat. vij. k Que sacra o paula ⁊ eustochium.

l Aniaduertitis absc̄dita. i. de industria omissa ab illis. lxx. interp̄tib⁹. m Cū hāc editiōem legeritz. s. in q̄ exprimunt. vsi Esa. ix. vbi. lxx. trāstulerant magni cōsilij angelus. Hieronym⁹ trāstulit sicut erat in hebreo. et vocabit nomē eius admirabilis cōsiliarius. deus fortis. pater futuri sec̄li. princeps pacis. Jtē multa omserūt vl̄ obscure trāstulerūt. sic patet in epla ad Desiderū supra posita. n Nec ignoro ⁊c. p hoc insinuat se multum laborasse. Jn ista translatiōe h̄ dicit. q̄ prius oportuit eū addiscere hebraicū anteq̄ p̄phetaꝝ plenū habuerit intellectū. ⁊ sic multū laborauit in addiscendo hebraicū. ⁊ trāsferendo postea in latinū. o Nec est facile vtrū sit va. falsa. cōpleta aut diminuta. p Nisi intellexerit. p̄phas

e Greci post. lxx. ⁊c. i. eoꝝ translationes. f Legunt de vstis tribꝰ inuenies supra in fedo plogo sup Job circa p̄incipiū. Legūt inquā. g Uel ob studiū doctrine. i. exercitiū ingenij sui. vel vt multa legētes multa sciant ⁊ doceant alios. h Uel vt. lxx. interpretū translationē. Magis ex collatione ⁊c. p̄ferendo translationē. q. collatio plurū magis valet ad melius intelligendū. i Sic ⁊ isti. emuli mei vel lectores fastidiosi. l Saltem vnū. nō plures sicut greci. m P̄ priores ⁊c. me. sc. q̄ p̄ eos q̄ de hebreo trāstulerūt in grecū. ō hebreo trāstulit i latinū. n Legāt p̄ius. edi-
tionē meā. o Et postea despiciāt. si rep̄hēsibilē viderit. p Ex iudicio discretionis. sed nō ex odiosa p̄sumptione. vt fiat endiadis. q Prophetauit autē ⁊c. in hierusalem. metropoli iudee.

r Et in iudea. videt hoc supfluū. p hoc el qđ supra dixerat cū pphetasse in hier̄m. satis videt dixisse cum in iudea, pphetasse. Ad hoc dicendū q̄ iudea q̄q̄ dicitur tota terra p̄missionis. Unde in ps. Notus in iudea deus. q̄q̄ dicit terra duaꝝ tribuū. Dath. ij. g. Judeꝰ autem q̄ archelaus regnaret in iudea. q̄q̄ ponit p sorte iude. ij. Paral. xx. ca. & iuda ⁊ hierusalē nolite timere. i. sors iude ⁊ sors beniamin. in qua erat primo hierusalē. ⁊ sic accipitur hic. ponit ergo hic hierusalem p̄ sorte beniamin. ⁊ iudea p̄ sorte iude.

a Necdū.i.nondū. b Decē tribuby ⁊c.ſ. quas poſtea captiuauit ſalmanaſar rex aſſyrioꝝ. Ui.uj. Reguꝫ xvij.d.tranſlat⁹ eſt iſrl de terra ſua in aſſyrios. Contrarium tñ videt.uij.Reg.xx.⁊ in multꝫ alijs locis q̄ Eſaias ꝓphetauit vſq; ad manaſſen q̄ occidit cū. ⁊ cōſtat q̄ nūc captiuate erant decē tribꝰ.ſ.ſeptimo anno ezechie pñs manaſſe Unde.uij.Reg.xvij. b.anno ſexto ezechie capta eſt Samaria et trāſtulit rex aſſyrioꝝ iſrael in aſſyrios. Ad q̄ ñdendū eſt exponendo, Prophetauit id eſt ꝓphetare inchoauit.

c Ac de vtroq; regno.i.decē tribuꝫ et duarū.q⁹ ſcīſſum eſt. ſicut habet.uj.Reguꝫ xij.c.

d Lexit.i.ordīauit.

e Oraculū.ꝓphetiā que eſt diuinū tñuꝫ vel diuinū eloquiū.

f Et cuꝫ interdum. Hic tāḡt materia huius libri.ſ.opa iuſticie ⁊ miſerie. iuſticie ibi. Et poſt babylonice captiuitatē. Miſericordie ibi. Reditū ꝓli ſignificet in iudeā. Et ſequit.

g Tamen oīs ei⁹ cura.i.principalis intentio eſt.

h De vocatione gentiū.ad fidē. i Et de aduentu xp̄i in carnē. k Quē xp̄m. l Quāto plus amatꝫ ⁊c.vt p obtrectatione pñti.i.p emulatione pñti.vel pro ſuſtinētia pñtis obtrectationis. m Laniant.i.detrahendo diſcerpūt. n Qui ſcit me ⁊c.ſ.hebree ⁊ chaldaice. o Eruditione ſudaſſe.i.multū laborāſſe. Dicit enī q̄ ꝓpter hꝰ q̄ poſſet loqui chaldaicū fecit ſibi limare p De falſitate ſcripturaꝝ.q⁹ ante translatiōꝫ (dentes hieronymi dicēbāt nos hr̄e falſas biblias ⁊ corruptas. q Inſultarent.i.improperarēt. Inſultare aūt aduerſationū ꝓpr̄ie dr̄ cū q̄dā cauillatiōe derſione dendere.

Explicit qualiſcunq; expoſitio iſtius prologi.

Poſtilla Nicolai de lyra ſup Eſaiam incipit.

In Jeruſalem euangeliſtā dabo. Eſa.xli. ſm q̄ dicit be. Hieronym⁹ in epiſtola ad paulinū de oīb⁹ ſacre ſcripture libris. Eſaias nō videt ꝓphetā ſed magis euangelium terere ꝓpter q̄ dicit idē Hiero. in prologo ſup libꝝ eſaie q̄ nō tam ꝓpheta dicēdus eſt q̄ euangeliſta. Et ideo ꝓcenter dicit verbū ꝓpoſitum de ipo. hieruſalē ⁊c. In q̄ tanguñt q̄ttuor cauſe huj⁹ libri Eſaie quē pre manib⁹ habem⁹.ſ.efficiens.materialis. formal⁹ ⁊ finalis. Efficiens aūt cauſa duplex eſt. Una principalis.ſ.ſpūſcūs. q̄ inſpirāte locuti ſunt ꝓphe. ſm q̄ dicit ſcđa Petri primo. Nō enī volūtate hūana allata eſt aliq̄n ꝓphetia. ſed ſpūſancto inſpirati. locuti ſunt ſcti dei homines. Et hec cauſa tangit cum dicit Dabo. q⁹ cognitionē ꝓphetica⁹ dedit Eſaie. de quo pōt accipi q̄ dicit infra.xlij. Dedi te in fedus ꝓpli. Eſaias ēt inter alios ꝓphetas clar⁹ deſcripſit myſterū chriſti. p q̄ genus humanū eſt ipi deo federatū. Alia vo cauſa efficies inſtrumentalis eſt.ſ. Eſaias. q̄ ſpūſancto dictante hūc librum ꝓſcripſit. que notat cū dicit. Euangeliſtā. Et cū hoc notatur etiā cauſa materialis ⁊ formalis. Ad cui⁹ intellectū ſciēdū q̄ euāgeliſta dicitur ab eu q̄ eſt bonus. ⁊ angelus q̄ eſt nuncius. Dicit aūt bonus nunci⁹ triplici rōne. Una ratio accipit ex parte mittētis. ſcz q⁹ a bono dño mittitur. ⁊ ſm hꝰ ſub noīe euangeliſte tangit cauſa efficiens inſtrumentalis huj⁹ libri.ſ. Eſaias a ſpūſcto deſtinatus ad nunciandum vbo ⁊ ſcripto ulla que continent in hꝰ libro. de quo pōt accipi q̄ dicit infra.xli. Spiritus dñi ſup me. eo q⁹ vnxerit me ad euāgelizandū pauperib⁹ miſit me. Hec eſt litera ſm translationē.lxx. ⁊ eadē eſt ſnīa i trāslatione noſtra q̄ hic habet. Spirit⁹ dñi ſup me. eo q⁹ vnxerit me. ad annūciandū manſuetis miſit me. Eodo modo dr̄ aliq̄s bonus nūcius ſeu euāgeliſta rōne boni q̄ p ipm nūciatur. ⁊ ſm hoc ſub nomīe euāgeliſte materia huj⁹ libri deſignat. in quo myſterū ipſi⁹ chriſti q̄ non ſolū eſt bonū. ſed etiā optimū deſcribit. q⁹ ſicut dictum eſt magis videt euāgelū q̄ ꝓphetiā terere. vnde pōt dicere illud Luce.i. Euangelizo vobis gaudiū magnuꝫ q̄ erit oīi ꝓplo. Tertio modo dr̄ q̄s euangeliſta ſeu bon⁹ nunci⁹ rōne modi nūciandi. ⁊ hꝰ eſt q̄ ſi ſolū nūciat bonum. ſed etiaꝫ bono modo. videlicet lucide et ornate. Et ſic ſub nomīe euāgeliſte tangit forma huj⁹ libri. Sciendū tñ q⁹ duplex ē forma libri.ſ. forma tractandi. ⁊ forma tractat⁹. Forma tractādi eſt mod⁹ agēdi ſeu loquēdi. qui in hꝰ libro eſt valde lucid⁹ ⁊ ornat⁹. De claritate aūt ei⁹ dicit Hiero. in prologo ſup libꝝ iſtū de eſaia. Ita enī vniuerſa xp̄i eccleſieq; myſteria ad liquidū ꝓſecutus eſt. vt nō putes eū de futuro vaticinari. ſz de ꝓteritis hyſtoriā terere. De ornatu vo ipſi⁹ dicit in eodē prologo de eſaia. Sciendū q⁹ in ſmone ſuo diſert⁹ ſit. q̄ppe vt vir nobilis ⁊ vrbane eloquēte. nec hꝰ q̄q; in eloquio ruſticitatis admixtū. vnde accidit vt p ceteros ſuoꝝ ſmonis ei⁹ trāſlatio nō potuerit ꝓſeruare. Sic igit forma tractādi huj⁹ libri q̄ eſt idē q⁹ modus loquēdi deſignat ſub nomine euangeliſte. eo q⁹ talis mod⁹ eſt optim⁹. vtpote lucid⁹ ⁊ ornat⁹. ꝓpter q⁹ dr̄.j.rl. Exalta vocē tuam q̄ euāgelizas hieruſalē. ille enī exaltat vocē ſuā q̄ ornate et lucide annunciat ſuā intentionē. Forma vo tractat⁹ eſt diuiſio libri. de q̄ dicit lr̄am ꝓſequēdo. Cauſa vo finalis huius libri tangit ſub noīe hieruſalē. Hieruſalē enī in ſcriptura aliq̄n accipit ꝓ eccl̄ia militāte. Apocal⁹.xxi. Vidi civitatem ſctām hierl̄m deſcendētē de celo ⁊c. Aliq̄n vero pro eccl̄ia trūphante. Bal⁹.uij. Illa q̄ ſurſum ē hierl̄m libera eſt. Finis aūt hꝰ libri duplex eſt. Unus ꝓpinquus ſcz

instructio seu edificatio ecclie militant' sub noie hieru/salē designate, ꝓpter qđ dr .j. lr. Surge illumiare hier'lm, qz vēit lumē tuū .i. ꝓpheria Esaie illūnās totū statū ec/clesie. Alī aūt est finis vltim' ⁊ remot', videlicet cōse/cutio supne beatitudinis in eccl'ia triūphante q̄ ꝓ hieru/salez intelligīt, ꝓpter qđ dr infra .xxxij. ca. Oculi tui videbunt hier'lm ciuitatē opu/lentā tabernaculū qđ nequaq̄ vltra trans/ferri poterit, ꝓ pphe/tiā enī Esaie videm' nūc ꝑ speculū ⁊ ī enig/mate, sed postea ī fu/turo lucide videbim' ⁊ apte, qđ nobis ꝓce/dat ⁊c.

Incipit Esaias ꝓpha.

Visio esaie filij amos: quaz vidit sup Judā et hierusalem in diebz ozie ioathan achaz: ⁊ ezechie regum Juda. Au/dite celi ⁊ auribz pcipe ter/ra qm dns locutus ē: filios enutriui ⁊ exaltaui ipsi aūt spreuerūt me. Cognouit bos possessorez suum et asinus presepe domini sui. Israel autem me non cognouit et populus meus nō ꝯsiderauit. Ve genti peccatrici populo graui semini nequam filijs sceleratis. Dereliquerunt dm̄ blasphemauerunt eloquium sc̄i israel abalienati sunt retrorsum. Super quo percutiam vos vltra apponentes preuaricationem. Omne caput languidum et omne cor merens. A planta pedis usq; ad verticem non est in eo sanitas. Vulnus et livor et plaga tumens non est circumligata nec curata medicamine nec fota oleo. Terra vra desolata ciuitates vre succense igni regiones vre coram vobis alieni deuorabunt eam et desolabitur sicut in vastitate hostili. Et derelinquetur filia syon quasi umbraculum in vinea et sicut tugurium in cucumerario et sicut ciuitas q̄ vastatur. Nisi dns sabaoth reliquisset nobis semen quasi modicum forsitan sicut sodoma fuissemus et similes gomorre essemus. Audite verbum dni principes sodome auribz percipite legem dei nr̄i populus gomorre. Quo mihi multitudo victimarum vrarum dicit dns plenus sum holocaustis arietum et adipe pinguium et sanguine vitulorum et agnorum et hircorum nolui. Cum veniretis ante me quis exquisiuit hec de manibz vris ut ambularetis in atriis meis. Ne offeratis ultra sacrificium frustra incensum abhominatio est mihi. Neomenias vras et sabbata et festiuitates alias odit anima mea facta sunt mihi molesta laboraui sustinens. Et cum extenderetis manus vras auertam oculos meos a vobis et cum multiplicaretis orationem non exaudiam. Manus enim vre sanguine plene sunt. Lauamini mundi estote auferte malum cogitationum vrarum a cordibz meis. Quiescite agere perverse discite benefacere querite iudicium subuenite oppresso iudicate pupillo defendite viduam. Et venite arguite me dicit dns si fuerint peccata vra ut coccinum quasi nix dealbabuntur et si rubra fuerint quasi vellus velut lana erunt. Si volueritis et audieritis me bona terre comedetis. Si autem nolueritis et ad iracundiam me prouocaueritis gladius deuorabit vos quia os dni locutum est hec. Quomodo facta est meretrix ciuitas fidelis plena iudicio iustitia habitauit in ea nunc autem homicidia. Argentum tuum versum est in scoriam vinum tuum mixtum est aqua. Principes tui infidi socii furum omnes diligunt munera sequuntur retributiones pupillo non iudicant et causa viduarum non ingreditur ad illos. Propterea ait dns deus sabaoth fortis israel ve consolabor super hostibz meis et ultionem capiam de inimicis meis. Et conuertam manum meam ad te et excoquam ad purum scoriam tuam et auferam omne stannum tuum. Et restituam iudices tuos sicut fuerant prius et consiliarios tuos sicut antea. Et post hec vocaberis ciuitas iusti ciuitas fidelis. Syon in iudicio redimetur et reducent eam in iustitia. Et conteret scelestos et peccatores simul et qui dereliquerint legem dni consumentur. Confundentur enim a simulacris quibz immolabant et erubescent ab hortis quos elegerant. Cum enim facti fuerint quasi terebinthus defluentia folia habentes et quasi hortus absq; aqua. Et erit fortis quasi stupa operis eius et fabricator eius quasi scintilla et succendetur vterq; simul et non erit qui extinguat. Verbum quod vidit Isaias filius amos super Juda et hierusalem. Et erit in nouissimis diebz manifestus mons domus dni in vertice montium et eleuabitur super colles et fluent ad eum omnes gentes. Et properabunt populi multi et dicent venite et ascendamus ad montem dni et ad domum dei iacob et docebit nos vias suas et ambulabimus in semitis eius. Quia de syon exibit lex et verbum dni de hierusalem. Et iudicabit gentes et arguet populos multos et conflabunt gladios suos in vomeres et lanceas suas in falces non leuabit gens contra gentem gladium et non exercebuntur ultra ad prelium. Domus iacob venite et ambulemus in lumine dni. Proiecisti enim populum tuum domum iacob quia repleti sunt sicut olim a partibz orientis et augures sicut philistiim et in filijs alienigenarum adheserunt. Repleta est enim terra eorum argento et auro et non est finis thesaurorum eius. Et repleta est terra eorum equis et non est finis curruum eius. Et repleta est terra eorum idolis adorauerunt opus manuum suarum quod fecerunt digiti eorum. Et curuabitur homo et humiliabitur vir et ne dimittas eis. Intra in petram et abscondere in fouea humo a facie timoris dni et a gloria maiestatis eius. Oculi sublimes hominis humiliabuntur et curuabitur altitudo virorum et exaltabitur dns solus in die illa. Quia dies dni sabaoth super omnem superbum et arrogantem et super omnem elatum et sublimem. Et humiliabitur super omnes cedros libani sublimes et elatas et super omnes quercus basan. Super omnes montes excelsos et super omnes colles eminentes. Super omnem turrem altam et super omnem murum munitum. Super omnes naues tharsis et super omnia nauigia pulchra. Et curuabitur altitudo hominis et humiliabitur sublimitas virorum et exaltabitur dns solus in die illa. Et idola penitus conterentur. Et ingredientur in cauernas petrarum et in speluncas terre a facie timoris dni et a gloria maiestatis eius. Cum surrexerit conterere terram. In die illa proiciet homo idola argenti sui et idola auri sui que fecerant sibi ut adoraret talpis et vespertilionibz. Ut ingrediatur in cauernas petrarum et in scissuras scopulorum a facie timoris dni et a gloria maiestatis eius. Cum surrexerit conterere terram. Quiescite ergo vos ab homine cuius spiritus in naribz eius est quia excelsus reputatus est. Ecce enim dns sabaoth auferet de hierusalem et de iuda fortem et robustum omnem fortitudinem panis et omnem fortitudinem aque. Fortem et virum bellatorem iudicem et prophetam et prudentem et senem. Principem super quinquaginta et honorabilem vultu et consiliarium et fabrum architectum et intelligentem mysticos. Et constituam pueros principes eorum et effeminati dominabuntur eis. Et irruet populus vnusquisq; contra proximum suum et vir contra amicum suum. Insolescet puer contra senem et ignobilis contra honorabilem. Si apprehenderit homo fratrem suum de domo patris sui vestimentum habes tu principatum populi huius et ruina hec sub manu tua. Respondebit in die illa dicens non sum medicus et in domo mea non est panis neq; vestimentum constituite me principem populi. Ruina enim hierusalem et iuda corruit quia lingua eorum et adinuentiones eorum contra dm̄ ut exacerbent oculos maiestatis eius. Agnitio vultus eorum respondet eis et peccatum suum quasi sodoma predicauerunt nec absconderunt. Ve animabz eorum quia retribuerunt sibi malum. Dicite iusto quia bene quia fructum adinuentionum suarum comedet. Ve impio in malum retributio manuum eius fiet. Populum meum exactores depredati sunt et fenerantes dominati sunt eius. Populus meus qui te beatum predicabant ipsi te decipiebant et viam gressuum tuorum dissipabant. Stat ad iudicandum dns et astat ad iudicandos populos. Dns ad iudicium veniet cum senibz populi eius et principibz eius. Vos enim depastis vineam meam et rapina pauperis in domibz vestris. Quare attritis populum meum et facies pauperum commolitis dicit dns deus sabaoth. Et dixit dns quia elate incedunt filie syon et ambulauerunt extento collo et nutibz oculorum ibant et plaudebant incedebant pedibz suis et composito gradu veniebant. Decalvabit dns verticem filiarum syon et crinem earum nudabit. In die illa auferet dns ornamentum calciamentorum et lunulas et torques et monilia et armillas et mitras et discriminalia et periscelidas et mundos et olfactoriola et inaures et annulos et gemmas in fronte pendentes et mutatoria et pallia et lineamenta et crispinia et specula et sindones et vittas et theristra. Et erit pro suauitate odoris fetor et pro zona funiculus et pro crispo crinali calvitium et pro fascia pectorali cilicium et pro pulchritudine tua stigma. Viri tui in gladio cadent et fortitudo tua in bello. Et gemitus et luctus desolabuntur portę eius et in terra sedebit. Et apprehendent septem mulieres virum vnum in die illa dicentes panem nr̄m comedemus et vestimentis nr̄is operiemur tantum vocetur nomen tuum super nos tolle obprobrium nr̄m. In die illa erit germen dni in magnificentia et gloria et fructus terre sublimis et exultatio fugientibz israel. Et erit qui remanserit in syon et residuus in hierusalem sanctus vocabitur omnis qui scriptus est in vita in hierusalem. Si abluerit dns sordes filiarum syon et sanguinem hierusalem lauerit de medio eius in spiritu iudicij et spiritu ardoris. Et creabit dns super omnem locum montis syon et vbi inuocatus est nubem per diem et fumum et splendorem ignis flammantis in nocte. Super omnem enim gloriam protectio. Et tabernaculum erit in umbraculum diei ab estu et in securitatem et absconsionem a turbine et a pluuia.

Capitulū .i.

Visio Esaie. Hic accedēdū est ad formaz tra/ctatus q̄ est diuisio libri, q̄ diuidit in duas partes. qz prio ꝓmittit quedaz breuis ꝓfa/tio. secdo subdit narratio. ibi. Audite celi. Circa libz h' exposition intēdo q̄ntū po/tero ꝓsequ sensum lr̄alē vitādo multiplica/tionē particulariū ⁊ ꝯcordātiarū. qz ꝑ talia magis ꝛmpe/dit intellect' hoīs q̄z iuuet. Inloc̄ vo q̄rū intellect' a/udeis deprauat intēdo diuti' ꝛmorari. sicut ⁊ feci expo/nendo libz psalmoz. Igit̄ in ꝓfatiōe hui' libri q̄ttuor manifestant. Primū est ordo hui' libri ꝛter alios libros a Visio .i. ꝓpheria. ꝑ qđ ptz q̄ li/ (canonicos cū dr. ber iste in ordine librōz ꝓphetaliū cōputat. Sciēdū tm̄ q̄ visio ꝓprie dicta est cognitio ꝓphetica q̄ fit in vigilia put dictū fuit diffusius in principio libri psalmoz. vbi dictū fuit de diuersis gradibz ꝓphetie. Scdm̄ ē scriptor ministerial' hui' libri q̄ manifestat hic ex duobz. s. ex no/b Esaie. q̄ inter alios ꝓphas fuit nota/ (mine cū dr. bilis ⁊ famosus. Scdo ex genere cū dr. c Filij amos ⁊vt dicit Ra. sa. iste amos ⁊ amasias rex iuda fuerūt fra/tres. ⁊ sic Esaias fuit de genere regio. Ufi ⁊ dicit hiero. in prologo q̄ fuit vir nobil' ⁊rbane eloquētie. vt supra allegatū est. Et ꝑ h ptz q̄ iste amos est alī' ab illo q̄ iter duodecim ꝓphas ponit' tertī'. qz ille fuit pastor ⁊ rusti/canus. vt hē in principio sue ꝓphetie. Hoc etiam ptz ꝑ lras hebraicas q̄bz scribunt. qz amos pt esaie habet pri/mā lram aleph ⁊ vltimā sade. ⁊ tō robust' interpt̄at. Alī/us aūt hamos hz primā lram ayn ⁊ vltimaz samech. ꝓ/pter q̄ annulsus interpt̄at. Certū qđ ī hac ꝓfatiōe mani/festat' est ꝓph's cui Esaias ꝓphetauit cum dicitur.

d Sup iudā ⁊ hier'lm. ita q̄ ꝑ hier'lm que erat ciuitas metropol' intelligit̄ rer ⁊ sacerdos summ' alijq; sacerdo/tes notabiles ⁊ ceteri ibidē habitātes. Per iudā vo reli/quus ꝓph's de regno iude. qđ dr regnuz duaz tribuum. Quartū aūt ē h' ꝓphetie tps cū dr. e In diebz ozie ⁊c. Tpe eī hui' regis cepit ꝓphetizare. licet aūt tpe Da/nasse filij ezechie, ꝓphauerint. tm̄ de tpe eī' nō facit mē/tionē. tū qz ille pessim' fuit in cultu ydoloz ⁊ in occisio/ne ⁊ psecutiōe innocētiū. vt hē. iiij. Reg. xxi. tum qz ab eo occisus fuit. eo q̄ pcā ipi' ⁊ ppl'i arguebat. ⁊ ad colorā/dū suā malicia fecit eū adduci corā se. vt hē in q̄dā libro hebraico q̄ vocat iethamoth. ⁊ dixit ei. dns dixit moysi. Nō videbit me hō ⁊ viuet. Exo. xxxiij. Et tu dixisti. Vidi dnm sedentē sup soliū excelsū. vt hē. j. vi. Itē moyses di/xit Deut. viij. Nō est alia natio tā grandis q̄ habeat deos appropinquātes sibi. sicut dns de nr̄is adest oībz obsecra/tionibz nr̄is. Et tu dixisti. Invocate eū dū ꝓpe est. j. lv. ꝙ

ꝫ insinuās q̄ pax sit nobis ꝓpiquꝰ. ⁊ sic ꝫdēnauit eūz ad mortē. ⁊ tūc ꝓpria invocauit dnm q̄ apertit cedrū in illo loco existentē. ⁊ intra se occultauit. ꝓpham. sed Da/nasses ꝫ miraculo nō fuit retract' a malicia sua. ꝫ vna/ cū arbore fecit eū secari serra.

f Audite. Hic ꝫsequē/ter ponit narratio. Circa qđ sciēdum. q̄ intentio h' ꝓphetie est narrare xpi myste/riū. vt dictuz ē supra. qđ qdē mysteriū fuit ad deiectionē supbo/rū ⁊ exaltatōz humi/liū. sicut dr ī cantico beate ⁊ginis Lucē .i. Deposuit potētes de sede. ⁊ exaltauit hūi/les. Propter qđ scūs symeon Lu. ij. dixit. ecce posit' est hic in ruinā ⁊ resurrectionē multoz in isrl. Et iō esaias denūciādo ⁊ scribēdo xpi mysterū simul de/nūciat ⁊ scribit deiectōem pctōz supbientiū ⁊ se extollen/tiū ⁊ erectionē humiliū ⁊ iustoz. Et sm̄ ꝓcessus h' li/bri ī duas ptes dividit. Una prio cū xpi mysterio descri/bit pctōz deiectio. secdo iustorū erectio. Secda incipit. xl. Consolamini ⁊c. Prima in duas. qz primo cū ptinētibz ad xpi mysteriū describit punitio pctōz q̄ntuz ad diuersos pples specialiter. secdo q̄ntū ad oēs generaliter. xxiij. c. Pri/ma in duas. qz primo ponit punitio quātū ad iudeos. secdo q̄ntū ad ppl'os extraneos. c. r. ibi. Ue assur ꝙga ⁊c. Prima adhuc ī duas. qz prio cuz mysterio xpi describit punitio regni iude sue duaz tribuū. secdo et' liberatio a psecutiōe duoz regū. vt post vnū mortificatiuū appona/tur oleū lenitiuū. Secda ps incipit. xij. ca. Et factum est. Prima ī duas. qz prio ponit ꝓphetie denūciatō. secdo ciusdē ꝫfirmatio. vi. ca. Prima adhuc ī duas. qz prio describit regni iude punitio. secdo p aduētū xpi ecclie ꝑmotio. ca. sequēti. Sciendū tm̄ q̄ hec diuisio nō ē ita ꝑcisa. q̄n mē/bra diuisiōis concidāt frequēter. ute q̄ inuna pte dicit. ponit etiā in alia licet alijs ꝛbis ⁊ alio mō. ⁊ idē est di/cendū de alijs subdiuisiōibz. q̄ fient ꝓ magna pte. Pfis aūt capitulū in duas partes diuidit. qz primo ofidit/ur ppl's puniend' ꝓ pctis in deū. secdo ꝓ pctis in primuz. ibi. Quō facta est. Prima in tres. qz primo ofidit popu/li culpa. secdo subdit pena. ibi. Terra vra. Tertio cōsulit medela. ibi. Audite ꝛbū. Circa primū declarat prio pcti/ gratuitas. secdo incorrigibilitas. ibi. Sup q̄. Circa primū f Audite celi. i. angeli q̄ sunt ciues celestes. (dicit. g Et auribz ⁊c. i. hoīes habitātes in ea. ⁊traq̄z ei natu/rā. s. angelicā ⁊ humanā voluit hr̄e in testē. h Quo/niā dns ⁊c. cui' ꝛbū attente est audiendū. Quid aūt di/xit subdit. i Filios enutrui. s. ꝓpl'm isrl. pascēdo mā/na in deserto. ⁊ terrā lacte ⁊ melle fluentē ei cōferendo. k Et exaltaui. regnū amorreoz ⁊ chananeoz eis tribu/endo. vt ptz in libro numeroz ⁊ Josue. l Ipi aūtez spreuerūt me. ydolis fuiēdo. ad qđ dedinauerūt p' mortē Iosue. vt ptz in libris Judicū. Regū. ⁊. i. Paral'. q̄z cecita/tē arguit ꝫsequnter cōparādo eos ad bruta alia. quia nō/ (ma dicens. tro recognoscat pabuli sibi exhibiti bñficiū. n Et asi/nus ⁊c. inq̄ntū fuit dño in deportādis oneribz ꝓ pabu/lo qđ recipit in ꝓsepio suo. o Israel aūt ⁊c. mihi ser/uiendo ꝓ tot ⁊ tantis beneficijs a me sibi impensis. p Et ꝓpl's me. i. ꝓpl's isrl. q̄ a deo recepit legē specia/lem. q Nō intellexit. i. mea bñficia ⁊ ꝓcepta intra se legendo ⁊ recolēdo. ideo subditur.

r Ue genti peccatrici.i.pctō assuete,sicut dr aliqs artifex er arte iā acqsita p opis exercitiū.+ s Populo grauī iniqtate.q: pctīs qō p pemtēriā ñ diluīt,mor suo pondere ad aliud trahīt.+ t Semini nequā filijs sceleratis.q: p talia hoies efficiunr semen diaboli.r eius filij,sicut p contraria bona opa efficiunr filij dei.r illa pcā magis explicat in specialī dicens.

v Dereliquerūt dominū.cuius vultū debitū negligentes.

x Blasphemauerūt sctm̄ isrl.ei' bonitati detrahentes.r dr hic sctūs isrl ipe de' qui est sctūsctorū.r dicebatur sctūs isrl specialī modo,eo q illum populū elegerat ad suū cultum.

y Abalienati sunt retrorsum.a deo recedentes.r honorē sibi debitum dīne alienis tribuentes.

z Sup q̄.Hic ꝓsiter tangīt pctōr incorrigibilitas cū dr.Sup quo r̄c.q̄si di.frustra.

intellexit.r Ue gēti peccatrici ppl'o graui iniquitate semini nequā:filijs sceleratis.v Dereliquerūt dīm̄.r blasphemauerūt scm̄ isrl.y abalienati sunt retrorsum.z Sup quo pcutiā vos vltra addētes puaricatiōem.b Oē caput lāguidū.r oē cor merēs.c A plāta pedis vsq; ad verticē nō est ī eo sanitas.d Uuln' b.r liuor.r plaga tumēs:nō est circumligata.nec curata medicamīe,m neq; fota oleo n Terra vra.e deserta.f ciuitates vre succēse igni.q Regionē vestrā coram vobis alieni deuorāt.r desolabitur sicut in vastitate hostili.s Et derelinquetur filia syon.t vt vmbraculum in vinea:v.r sicut tugurium in cucumerario:x sicut ciuitas que vastatur.y Nisi dominus exercituum.z reliquisset nobis semen:a quasi sodoma fuissemus:r q̄si gomorra similes essemus.b Audite verbum dñi principes sodomor.c percipite auribus legē dei vestri populus gomorre.d Quo mihi multitudinem victimarum vestrar dicit dominus e Plen' sum.f Holocausta

trāslatis vt dictū est.p Ciuitates vre r̄c.ab assyrijs terrā isrl destruentibus.Et dicunt hic ciuitates illi' terre ptinere ad regnū inde rōne dicta,eodē mō intelligīt qō q Regionē vram r̄c.i.samaritani.q̄ erāt gen (subdit.) iles illuc adducti p regē assyriorr,vt hr.iij.Reg.xvij.

r Et desolabit r̄c.i.hostes remanebunt ī ea.r ita factus est.q: filij israel in assyrios translati.nūq; postea redierūt ad terrā illā vñ ista hebraica sic hz Et desolabit sic in euersione extraneorū.q: illa terra fuit simpliciter vsa ad extraneos qui nō erant de gente israel.

s Et derelinquet.Hic xpūs ꝓsiem penā q̄ntuz ad aliqd cōminat regno duarum tribuū dicēs.Et derelinquet filia syon.id est hierlm metropolī regno inde derelinquet a suis hitatoribus trāsferēdis i babylonē p nabuchodonosor regē.r p ꝓfis alie ciuitates ciusdē regni.

t Et vmbraculū r̄c.derelinquit a custode ipi' vindemia collecta.q: nō hitat ibi vltra.v Et sicut tugurium r̄c.i.cucumeribus collect derelinquit a custode.Est aūt cucumerarū locus vbi crescūt cucumeres.x Sicut ciuitas r̄c.ciuibus inde captiuatis.hz q: ista captiuitas reducta fuit in terrā inde p Cyrū regē.q dedit populo iude licentiā redeūdi in terrā suā.iō subdit.y Nisi dñs dominus exercituū.i.angelorr.z Reliquisset nobis semē.id ē aliqs de regno inde redeūtes sub zorobabel duce.r iesu sacerdote.q̄ reedificauerūt tēplū.r postea ciuitatez a Quasi sodoma fuissem'.i.destructi (tpe Hieremie.irreparabiliter sicut sodoma.r gomorra.r alie tres ciuitates fuerūt subuerse absq; repatione.Esai.xix.

a Addentes puaricationē.q dr ex pcussionibus meis nō estis emēdati.sed magis.r magis pctorati sicut pharao rex egypti.q̄ ofidit ꝓsiter in diuersis ppli statibus cū dicitur.

b Oē caput.r p caput intelligīt reges.r principes qui sunt capita pplorr.r dicit.c Languidū.q: languor ē infirmitas incurabilis.r p b ofidit eor vita mala incorrigibilis.d Et oē cor merēs.p cor intelligunt doctores.r sacerdotes.q: sicut ex corde pcedit sensus et motus ad alias ptes corpis.sic p doctores.r sacerdotes debent alij accipe bonū sensuz bone cognitiōis.r motū sctē operatiōis.accipiēdo ab eis doctrinā.r exemplū vtutis.sed ecōtrario dr hic.e Oē cor merēs.nō merore cōtritionis de pctis.sed merore q̄ est defect' doctrīe.r vtutis.

e A plāta pedis r̄c.p b intelligīt reliquus pplus pcedendo a minoribus vsq; ad maiores.f Nō est ī eo sanitas.s.gre.r vtutis.r p b intelligit q̄ ibi sit ꝓtrariū.s.infirmitas culpe ad mortē gehēne deducens.+ hāc infirmitatē specificat.d.g Uuln'.i.peccatum patens.

h Et liuor.s.inuidia latēs.i Et plaga.tu.i.pctīs superbie inflatiuū.l Nō est circūligata.ligatura legis diuine a pctō retrahētis.l Nec curata medicamine.i.verbo.r exemplo sacerdotū.r doctorū.m Neq; fota oleo.i.opibus misericordie.q̄ impetrāt remissionē culpe.n Terra vra.(iiij.Peccata tua elemosynis redime.Hic ꝓsir subdit debita pena.Circa qō sciendū.q̄ sicut dicit Ra.sa.Esaias vixit ista duabus tribubus tpe ezechie de eis tribubus nā captiuatis.r de terra sua trāslatis in assyrios.vt hr.iij.Reg.xvij.Et iō xpūs primo reducit ad memoriā illā destructōem.secōdo cōminat regno inde sūm.ibi.Et derelinquet.Circa primū dicat.n Terra vra.id est terra decē tribuū.que dr hic ptinere ad regnuz iude.q: sibi debebat de iure.eo q fuit de regno dauid.r salomonis.sed tpe Roboam rebellauit.vt hr.iij.Reg.xij.

o Deserta est.i.derelicta ab hitatoribus suis ī assyrios

f Holocausta arietū et adipē r̄c.De ipsis ei speciebus

anīaliū fiebāt sacrificia maiora. Et p reprobationē istorū intelligīt etiā reprobatio minor q̄ fiebāt ō turturib⁹ ⁊ colūbis. Dicebant aūt holocausta q̄ totaliter incendebant ad honorē dīuinum. De sacrificijs aūt p peccō vna ps cedebat in vsum sacerdotū. Et silr de sacrificijs pacificor vna ps erat in vsum sacerdotuz ⁊ alia in vsum offerētiū. sed in oīb⁹ sacrificijs esus adipis ⁊ sanguinis erat totaliter p̄hibit⁹. q̄ adeps cremabāt in altari holocaustor ⁊ sanguis effundebāt ad crepidinē ill⁹ altaris. vt habetur in leuitico.

g Cū venirez ⁊c. i. ad talia offerendū sacerdotib⁹ in introitu atrij sacerdotū q̄ō dicebāt esse in cōspectu dīi eo q̄ erat aū templū vbi dabant diuina responsa.

h Quis q̄siuit ⁊c. q. d. ego quesiui.

i Vt ambularez ⁊c hoc ō: q̄ p̄ter atruz sacerdotū in q̄ offerebant sacrificia. erant duo alia. vnū in quo orabāt mūdi. ⁊ aliud in q̄ orabāt immūdi.

k Ne offeratz ⁊c. q. d. talis oblatio vobis nō valet. sed magz nocet. eo q̄ polluti peccatz ad loca sctā accedit.

l Incēsum abominatio est mihi. i. oblatio thymiamatis i altari incēsi intra tēplū. q̄ oblatio erat sacrificior oblator sub diuo cōsummatio. sm q̄ ō: Hebre. ix. In priori q̄dē tabernaculo sp introibāt sacerdotes sacrificior officia consumātes.

m Neomeniam. Hic excludit solēnitatz festa dicens. Neomeniaz. i. q̄d fiebat i nouilunio apud iudeos p̄pter bīficiū diuine gubernatōis. eo q̄ in nouilunio freqnter apparet mutatio tpis. ⁊ ō: a nouo q̄d est nouum. ⁊ mone defect⁹ eo q̄ tūc renouat lumē lune quod defecerat.

n Et sabbatū q̄d est festū apud iudeos in mēoriā bene ficij creatōis. vt hic Esa. ij. o Et festiuitates alias. scz pasce. penthecostes. tubar expiatōis ⁊ tabernaculorū. de q̄bus dictū fuit plen⁹ Leui. xxiij. p Nō ferā. loquit scriptura de ō ad modū hois aggrauati onere. Et p hec oia ⁊ sil'ia ostdit q̄ talia nō erāt deo placita. sz magis q Inīq̄ sunt ⁊c. in octaua enī die festi (gis displiceāt. sti tabernaculor fiebat festū cet⁹ siue collecte. r Kalendas vras. i. principia mēsuum. p q̄d signat idē q̄d. s. signatū est p Neomeniā. s Et solēnitates vras. oīs generaliter. t Oderunt aīa mea ⁊c. ⁊ ptz ex dictis sniā v. Et cū extēderitz. Hic excludit oīonz suffragia. d. Et cū extēderitis ⁊c. ad me depcandū. x Auertā oculos ⁊c. sicut hō auertit faciē suā ab eo quē nō vult exaudire. ió subdit. Et cū multiplicaueritz oīonē nō exaudiā. ⁊ subdit oīm p̄dictor rōem. y Manus enī vre. i. opa vra q̄ p manū designant. eo q̄ manus est organū organorū. ij. de a Sanguine plene sūt. i. peccatis enormib⁹. Erant (anīa enī homicide ⁊ ydolatre ⁊ pauper oppressores. Predicta enī. s. sacrificia ⁊ hmōi. nō hēbāt efficaciā ex ope operato sicut sacrificia nove legis. sz tm̄ ex fide ⁊ deuotiōe offerentiū. Fides aūt erat i eis amota p ydolatriā. ⁊ deuotio p malicia obstinatā. b Lauamini. Hic p̄fert ba medela consulit. s. pverā pniam ⁊ boni operationē. ⁊ h̄ est q̄d dicit. Lauamini. a peccatoz maculis lachrymis ⁊ fletibus.

b Lauamini: c mundi estote d auferte malū cogitationuz vestrarum e ab oculis meis f Quiescite agere peruerse g discite bīfacere h Querite iudiciū: i subuenite oppresso: k iudicate pupillo l defendite viduā: m ⁊ venite et arguite me dicit dīns. n Si fuerit peccā vra vt coccinū: q̄si nix dealbabunt. ⁊ si fuerint rubra q̄si vermicul⁹: velut lana alba erunt. o Si volueritis ⁊ audieritis me p bona terre comedetis. q̄ si nolueritis ⁊ me ad iracūdiā puocaueritis: q gladius r deuorabit vos: quia os domini locutum est. s Quomō facta est meretrix t ciuitas fidelis

c Mūdi estote. i. a reciduo cauete.

d Auferte malū ⁊c. q̄ nō sufficit mundicia exterior sine interiori.

e Ab oculis meis. hō enī videt ea q̄ patent. sed de⁹ intuetur cor. i Regum. xvi.

f Quiescite agere p uerse a malo declinā

g Discite bñfa (docere. in bonis opib⁹ vos exercēdo. Iste ei sunt due ptes iusticie scz declinare a malo ⁊ facere bonum.

h Querite iudiciū. id ē executionē debite iusticie.

i Subuenite oppsso. cū reuelando.

k Iudicate pupillo. i. p pupillo in causa sua iusta.

l Defendite viduā ptra eā calūniantē. Istas aūt psonas exprimit. q̄ frequenter iniuste pātiunt calūniā. eo q̄ nō pñt se defendere. ⁊ ideo indigent iudicum ⁊ potentum sustentationem.

m Et venite. i. si ita feceritis. tūc poteritz p̄queri nisi a deo releuemini. p̄pter hec subdit de releuatiōe a peccatz

n Si fuerint peccā vra vt coccinū ⁊c. Isti duo (cū ō: colores hic positi sunt valde tenaces ⁊ mālsiui. ⁊ ideo p h̄ intelligīt q̄ peccā q̄ntūcūq̄ sint grauia ex genere ⁊ habituata ex p̄suetudine. diuina gra purgabunt. scdo subdit ō relenatiōe a corpalib⁹ miserijs cū ō: o Si volueritz ⁊c. p̄ceptis meis obediēdo. p Bona terre comedetis p h̄ etiā intelliguntur alia bona spūalia. q̄ in talib⁹ p̄missis sūt principalr intellecta. q: premiū nō ds esse minus bonū q̄z meritū. sed mal⁹. bona aūt talia sunt munera q Si nolueritz ⁊c. p̄cepta mea (bona q̄z opa ⁊ tutū. trāsgredīēdo. r Gladi⁹ aduersarior vestrorum.

s Deuorabit vos morte tēpalē inferēdo. ⁊ ad mortē gehēne deducēdo. q̄ sub morte tpali intelligīt. Dētes aūt rudes q̄les erāt in veteri testamēto potissime non attendūt nisi bona ⁊ mala sensibilia. ⁊ ió in diuinis p̄missionib⁹ ⁊ cōminationib⁹ xp̄e mala et bona sensibilia exprimebāt. sub illis intelligēdo spiritualia ⁊ eterna.

t Quō facta est. Hic p̄fert oīdit xp̄s iuste puniēdus p peccīs in primū. ⁊ p̄mo describit culpa. scdo pena. ibi. Propter h̄. Circa primū p̄mo describit hoīm vulgarius culpa cū ō: t Quō facta est meretrix. i. plena meretricio p peccīs adulterij. sm q̄ ō: Diete. v. ca. Equi amatores in femīas ⁊ emissarij facti sunt. vnus q̄sq; ad vroē primi sui hinniebat. Et h̄ est valde graue peccīm ptra primū. q: fit sibi iniuria in re sibi charissima. s. in vroze que est vna caro cū ipo. Esa. ij. Et in ple q̄ substituit falsa.

v Ciuitas fidelis. i. prius fidelitatē matrimonij.

[r] Plena iudicij. tpe dauid ⁊ salomonis. ideo subdit. [s] Justicia habitabit ⁊c. vt expositus est. s. Cōsequēter describit culpa doctor ⁊ sacerdotū cū dr. [t] Argentū tuū. i. lingua doctor ⁊ sacerdotū. fm illud Prouer. x. ca. Argentū electū. i. lingua iusti. [u] Versum ē in scoriā id est a vitate in falsitatē p malā legis expositionem.

[b] Vinū tuum. i. correctio p doctores et sacerdotes fm p dr Lu. x. in parabola sautiati. Infundēs oleū ⁊ vinū. vbi p vinum intelligit correctio. eo q̄ est mortificatiuum.

[c] Purū est aq̄. i. relaxatū a correctōe debita. q̄ doctores culpabiles nō hūt frontem corrigendi pcōres. Consequēter describitur culpa principum cū dicit.

[d] Principes tui infideles in regimine populi.

[e] Socij furū. sustentantes eos. eo q̄ cōicant furtis eor.

[f] Omīs diligūt munera. p auaritiā. [g] Sequunt retributiones. querentes iusticiā. ideo subdit. [h] Pupillo nō iudicāt. dando p eo sniam iniustā. [i] Causa vidue ⁊c. q̄ nō videt inde lucrū tempale ꝓsurgere. [k] Propterea. hic consequenter describitur pena debita cū dr. [l] Propter [l] Fortis israel. i. potes ad punien- (hoc ⁊c. i. angelor. dū malos isr̄l. [m] Heu. p malo pp̄li mei. [n] Ego ꝓsolabor ⁊c. ⁊ subdit modus ꝓsolationis. [o] Et vindicabor ⁊c. Et accipit hic ⁊ p id est. Passiones enī trascribūt terminant in passiōib⁹ ꝓpiscibilis. Irat⁹ enī delectatur cū punit iniuriā sibi illatā. ⁊ sic ira terminatur i p Et quertā manū meā. i. ptātē meam (delectatione. puniētē. q Ad te. debite punendū. ideo subditur. [r] Et excoquā ad purū scoriā tuā ⁊c. Loqtur de deo ad modū aurifabri q̄ p virtutē ignis ꝓsumit q̄cd̄ est impuritatis in auro vt argento. ⁊ sic purgat. Sic in ꝓposito p ignē tribulatōis īmisse a dō iudeis p regē babylōis fuit purgat⁹ pp̄l's iudeor. q̄ purgatiōe facta reduct⁹ est a captiuitate babylonica. iō subdit. [s] Et restituam ⁊c. s. zorobabel ⁊ iesum filiū sedechie. machabeos ⁊ similes. [t] Et ꝓsiliarios ⁊c. s. esdrā ⁊ neemiā. aggeū ⁊ zachariam ꝓphetas. [v] Post hec vocabēr ⁊c. i. dei. p Urbs fidelis. in diuino cultu. [y] Syon in iudicio redimet p syon vbi erat templū ad q̄s pp̄l's tenebat ter i anno cōuenire intelligit ipe pp̄l's q̄ redempt⁹ fuit de babylone p viā iusticie. inq̄ntū. p culpa sustinuit penā debitaz. Et q̄ p syon intelligat pp̄l's ostdit p hoc quod subditur.

[z] Et reducent eā. mons enī syon q̄ est īmobilis nō fuit translat⁹ nec reduct⁹ sed pp̄l's. [a] Et cōteret scelestos ⁊ pcōres simul ⁊c. q̄ illi q̄ erāt in peccatis suis obstinati fuerūt mortui partim in captiōe hier̄m ⁊ terre i circūitu. ⁊ partim in captiuitate babylonis. [b] Confundent enī ab ydolis ⁊c. videntes p experientiaz q̄ nō poterant eos iuuare contra babylonios.

[c] Et erubescetis ⁊c. ad colendū ibi ydola in locis amenis ⁊ deliciosis. vbi etiā suā luxuriā exercebāt in veneratione ydolor ⁊ priapi maxime. vñ ⁊ dicebat de hortorū [d] Cum fueritis ⁊c. i. mōri ꝓpinqui. sicut folia defluūt a quercu cum incipit mortificari.

[e] Et velut hort⁹ ⁊c. in q̄ mortificantur seminata ⁊ plantata.

[f] Et erit fortitudo ⁊c. i. applicata debite pene.

[g] Et opus ⁊c. quia opus demeritor generat tribulatōis incendium.

[h] Et succēdet vtrūq̄. simul in igne. g. hē ne q̄ntuz ad obstinatos in malis.

[i] Et nō erit q̄ extinguat. q̄ ille ignis est ꝓpetuus. Pot etiā ī referri ad ignē q̄ nabuzardan incēdit domū dñi. ⁊ domū regū. ⁊ domos hier̄m per circūitū. iij. Reg. xxv. Et sic ille ignis nō fuit extinct⁹ ab homīe. sed solū p ꝓsumptōz cōbustibilis materie

[r] cōsiliarios tuos sicut antiquit⁹. [v] Post hec vocaberis ciuitas iusti. [v] vrbs fidel' [y] Syon in iudicio redimet: [z] ⁊ reducēt eā in iusticia. [a] Et ꝓterent scelestos ⁊ pcōres simul. ⁊ q̄ dereliq̄rūt dñm cōsument. [b] Cōfundent eī ab ydolis q̄bus sacrificauerunt [c] Et erubescetis sup hortis q̄s elegeratis: [d] cū fueritis velut quercus defluētib⁹ foliis: [e] ⁊ velut hort⁹ absq̄ aq̄. [f] Et erit fortitudo vra vt fauilla stuppe: [g] ⁊ opus vestrum quasi scintilla: ⁊ succendet vtrunq̄ simul [h] et nonerit qui extinguat.

[In capitulo primo Esaie vbi dr in postilla. Tertium q̄d in hac prefatione manifestatur est populus cui Esaias prophetauit. Additio. i.

[Q]Uerit⁹ hic quare nō fecit mentionē in hac pfatione de regib⁹ israel vt de hieroboam filio Joas qui fuit cōtemporaneus ozee regi iude. sicut oseas fecit in sua pfatione. Similiter quare Esaias non facit mentionē de samaria nec de israel sicut oseas fecit licet multa esaias de his ꝓphetauerit. put ptz. j. vij. ca. ⁊ xvij. ⁊ in alijs. ad q̄s solet dici q̄ esaias ꝓphetauit principaliter cōtra duas tribus. ⁊ ideo exp reges ⁊ suā metropolim. s. hier̄m tm in titulo habet. Is oseas ō vtroſq̄ ꝓphetauit. Sed vlter⁹ circa h posset dici q̄ cū Esaias. put dicit Hieronym⁹ in plogo de aduētu xpi ⁊ vocatione gentiū ⁊ alijs mysterijs noue legis q̄si hystoriā euāgelicam videt texere. ideo de iuda a q̄ xps descēdit fm carnē. ⁊ de iudea in qua nat⁹ est. passus ⁊ sepult⁹ ⁊c. de q̄bus principaliter intēdit tm modo facit mentionem alijs dimissis q̄si incidentaliter ab eo introductis.

[In eodez capitulo primo vbi dicit in postilla. Circa primum dicit prophet⁹. Audite celi. i. angeli. Additio. ij.

[Q]Uod in hoc capitulo ꝓtinet circa delectionē populi iudaici ⁊ cū ipi⁹ ⁊ eius medela. postillator exponit de captiuitate babylonica et ei⁹ causa similiter ⁊ remedio. vt patet in postilla. Que quidē expositio videtur a plano sensu lre deuiare. naz causa ꝑcipua ꝑdicte captiuitatis fuit pctm ydolatrie. vt patet. iij. Regum. ⁊ ij. Paral. tm in pmo capitulo nō exprimitur hoc peccatū vt causa sed vt defect⁹ diuine cognitiōis. ⁊ alia hmōi. licet enī in fine ca. dicat. Cōfundent eī ab ydol⁹ q̄bus sacrificauerūt. h nō ponit vt cā. put ibidem declarabit. Item quia iudei in captiuitate babylonica fuerunt purgati a

peccatis ꝓdictꝫ fm postillatorē anteqꝫ reduceret̄ ad terꝝ
rā ꝓmissionis, qđ est ꝟra illud qđ dr. Sup q̄ peccātā vos
vltra addētes ꝓuaricationē. qđ exponit etiā fm eum de
incorrigibilitate eoꝝ. vt ptz in postilla. Itē manifestum
est q̄ iudei redeūtes de captiuitate babylonica. ꝓ maio
ri parte nō fuerūt purgati seu mūdati a peccatis, sz erant
implicati abominationibꝫ chananeoꝝ. et amorreoꝝ. vt ha
bet expresse Esdre. ix. qđ nō ꝟsonat huic qđ in ꝟbis loco dr.
Et ecce ego coquā ad purū scoriam tuā. et auferā oīe stan
num tuum. qđ exponit in postilla sic. q̄ sicut ꝑ virtutem
ignis ꝟsumit̄ q̄dā est impuritas in auro et argēto. sic ꝑ
ignē tribulationis immisse a deo iudeis ꝑ reges babylo
nis fuit purgat̄ ꝓpls iudeoꝝ. qz purgatione facta redu
ctus est a captiuitate babylonica. hec in postilla. Ex qbꝫ
et aliis q̄ patebūt. ꝓsequēdo verā expositionē videt̄ ꝓpīs
capitulū exponēdū de iudeis circa finē templi secūdi in
iudea et hierusalē residentibꝫ q̄ ꝝm negātes dereliquē
rūt dñm et blasphemauerūt sctm̄ israel et alienati sūt re
trorsum. ꝓout ira ꝟsonat et hystorie euāgelice testantur et
etiā experiētia certificat. Ad cui⁹ expositionis vlteriorē
declarationē ꝓsideranda est q̄ Esaias tangꝫ ꝓpha euāge
licus ꝓsequitur in principio sue ꝓphetie. vbi intendit agere
de electione ꝓpli iudaici et vocatiōe gentiū. eundē ordi
nē quē xps in euāgelio ꝓnosticauit. i. q̄ abiectio iudeoꝝ
ex eoꝝ demeritis ꝓcedere debebat vocationē gentiū. vnō
Dath. xi. Christ⁹ loquēs cū doctoribꝫ et principibꝫ sa
cerdotū eis ꝓposuit parabolā de pkefamilias. q̄ planta
uit vineā et sepe circūdedit ꝛc. Ex q̄ parabola et eī expo
sitione ꝛcludit. io dico vobis q̄ auferet a vobis regnuꝫ
dei. et dabit̄ genti facienti fructⁿ eius. vñ et Esaias seqns
modū euangelicū de sīli parabola vinee iudeis impro
perauit. infra. v. ca. vt ibidē patebit. Et ideo in ꝟbis loco in
q̄ denūciat vocationē gentiū. vt ptz in principio seqntis
capituli. ꝓmisit expssam reprobationē iudeoꝝ. Circa qđ
ptz. facit. Primo enī testimonia inuocat celestiū et terre
strium dicēs. Audite celi et auribꝫ percipe terra. Cui⁹ rō
fm glo. talis est. nā sicut populo israeli ꝑ moysen dictuꝫ
fuit. Audite celi q̄ loquar. et audiat terra ꝟba oris mei.
sic post ꝓuaricationē ꝓpli eosdē vocat Esaias i testimo
nium. vt cognoscant deū in vltionē mādatoꝝ suoꝝ ad ira
cundiā concitatū. vñ aduertēti vtrūq; capitulum. s. illud
Deute. xxxij. et primū Esaie. satis ptz q̄ ea q̄ in illo capꝫ
ꝓnosticant̄ ꝑ modū ꝓphetie monitionis in ꝓmi capitulo
denūciant̄ tangꝫ ꝓcedētia ad executionē. Cōsequenter ostē
dit scōo breuiter sue attestationis materiaz dicēs. Filios
enutriui et exaltaui. ipi aūt ꝓspreuerūt me. Iā qbꝫ verbis
epilogat cōpendiose multa q̄ fuerūt in carmine mosai
co supradicto. tāq; pambula ad detectionē ꝓpli illius. di
ctū est enī ibi. Nunq̄d nō ipse est pr̄ tuus q̄ possedit. fe
cit et creauit te ꝛc. in q̄ ostendit ipos fuisse filios dei ꝑ cre
ationē. sic̄ et ꝑ adoptionē cū dicit. Pars aūt dñi ꝓpls
ei⁹. Sic̄ ibi fecit mentionē de educatiōe. nutritiōe et ex
altatione eoꝝ cū dicit. Circūduxit eū et custodiuit ꝛc. Et
stitues eos ꝑ excelsa terrā ꝛc. ad que ꝟba alludit Esaias
dicens. Filios enutriui et exaltaui. ipi vo spreuerunt
me. Consequenter tertio. qz fm ap̄lm Ro. xi. ca. Cecitas ex
parte ꝓtigit in isrl̄ vt plenitudo gentiū intraret. io ostē
dit q̄ ꝓdictū pctm̄ ptinet ad cecitatē. et de hoc dicit. Co
gnouit bos possessorē suū ꝛc. q. d. etiā si nō hēnt lumen
naturalis rōnis. sz solū sensualē cognitionē sicut bruta.
adhuc debuissent cognoscere ex instinctu naturali bñfa
ctorē suū et nutritorē. cū bos et asin⁹ rōnem nō hītes ꝟbꝫ
cognoscūt. et sic manifeste ꝛcludit ꝓdictuꝫ pctm̄ ptinere
ad cecitatē nō solū mentis sed etiā sensus. Cōsequenter
q̄rto ostendit. ex qbꝫ deuenerūt ad tantā cecitatē. et de ꝟbꝫ di
cit. Ve genti peccatrici. vbi tria assignat vt cās seu oc
casiones incurrēdi ꝓdictū cecitatis petm̄. s. defi cogno
scendo ꝛpm. Prima ē. qz gens illa ꝑ maiorē ptē tantā cō
suetudinē habebat peccādi. q̄ ia merat eis habit⁹ vicio
sus ꝑ peccati actū acq̄sit⁹. inclinās ꝑ modū nature. et de
ꝟbꝫ dicit. Ve genti peccatrici ꝛc. vñ nō dicit. ve genti pec
canti. sz peccatrici. vt significet actū ꝓuersuꝫ in habituꝫ.
Secūda. qz vt dicit Gregor. Peccata grauia ex suo pon
dere in alia trahūt. Et de ꝟbꝫ dicit. Populo graui iniq̄tate.
q̄si di. peccata huiⁿ ꝑpli tam grauia fuerunt q̄ ex magno
pondere ad tāmagnā cecitatē eos deduxerūt. Tertia qz
licet ille ꝑpls a sanctis ꝑtriarchis descenderit. tñ tota fere
multitudo ꝑpli descēdebat fm carnē ab illis q̄ frequen
ter et enormiter in deū peccauerūt. vt ūli q̄ fecerūt virtu
tū in oreb. Exo. xxxij. ca. Sic̄ in sepulcro ꝓcipitātie et a
pud aḡs ꝓtradictionis et ī pluribꝫ aliis. vt patz in libris
mosaice legis. Iudicū et Regū. Et ꝟbꝫ dicit. Semini ne
quā filius iceleratus. q. d. nō imerito ad tantā cecitatē de
uenit ille ꝑpls. qz q̄si a natura fm suā generatōem inest
eis peccare in deū. Cōsequenter q̄nto declarat illud qđ
ꝓius dixerat. spreuerunt me. et de ꝟbꝫ ꝓio dicit. Dereliq
rūt dñm. qz dixerūt Joh. xix. Nō habem⁹ regē nisi cesarē
Secōo qz blasphemauerūt sctm̄ isrl̄. qz dixerūt Joh. viij.
ca. Samaritan⁹ es et demoniū habes. Tertio qz cū ipi
a veris ꝓphetis eruditi semp spectabāt messiā de gene
re Dauid. cū tñ eis adesset ꝓmitaliter. dicentes Dath.
xiij. ca. Nonne hic est filius fabri. de q̄ dicit. Alienati sunt
retrorsum. qz spreto vo christo adheserūt cuidā pseudo
messie q̄ dicebat bencozba. vt ptz in thalmud. Vl aliter
in q̄dā libro q̄ dr cabrind. Ex q̄ adhesione fuerunt ex eis
multa milia interfecti. vt ibidē hē. et sic sunt alienati re
trorsum. Cōsequēter sexto ostendit ipos esse incorrigibiles
ꝑ flagella seu tribulationes sibi a deo inflictas seu infli
gendas. de q̄ dicit. Sup q̄ peccātā vos ꝛc. Ad qđ sciendū
q⁹ in tpibꝫ que ante xpi aduentū seu passionē ꝓcesserūt. cū
ille ꝑpls frequēter peccasset. de⁹ puniebat eū varijs et
diuersis modis ad finē vt ad pniam reuerterent̄. vnde
Deute. viij. ca. Sicut ꝑ corrigit filiū suū. sic dñs de⁹ tu⁹
corrigit te. Pater enī flagellat filiū vt corrigat. sed in ꝟbꝫ
pctō qđ in xpi comiserūt. qđ est sūmuꝫ pctm̄. nā de⁹ non
punit illos tāq; filios vt corrigant̄ sz tāq; hostes. vt pe
nā ꝑ ꝓdicto pctō fm ordinē iustitie patiant̄. iuxta illud
Dath. xxi. Malos male pdat. et vineā suā locabit aliis
agricolis. io dicit. Sup q̄ peccātā vos. q. d. q̄ de causa
habeo vos ꝓcutere. qz ia nō causa correctionis. cū ex ꝓcus
sione magis deteriores est̄ effecti. Quia omne caput lan
guidū. et exponat. put in postilla. vsq; ibi. Terra vra de
serta. In q̄ ꝓsiter septimo destructionē hierlm et templi
et totⁿ regionis iude ꝑ romanos ꝓpte ꝓnosticat. io dr
Et desolabit̄ sicut in vastitate hostili. i. irreparabiliter.
iuxta illud Isai. ix. Et finis eius vastitas. Et subdit. Et
derelinquet̄ filia syon. s. hierlm vel templū. q̄ nō solum
ab hoibꝫ. sz a deo fuit derelicta. iuxta illud Dath. xxiij.
ca. Relinq̄tur vobis dom⁹ vestra deserta. Consequēter
octauo vt ostenderet. q̄ licet maior pars et principalior
apud iudeos ꝓdicta scelera et penas incurrissent. nihilo
minus aliqne reliquie parue vt semina ad salutem re
manserunt. ideo sequitur. Nisi dominus reliquisset no
bis semen ꝛc. vbi glosa. Hic ostendit̄ que ꝟtra iudam et
hierusalē dicta sunt. ad captiuitatē romanoꝝ esse refe
renda quādo in apostolis reliquie salue facte sunt. et in
vna die crediderūt tria milia. et in toto orbe euangelium
seminatū est. hec in glo. Cōsequēter nono vt ostendat q̄ ꝓ
dicte reliquie seminales nō erant de maioribꝫ seu prin
cipalibus seu in tanta quātitate vt dicerent̄ populus.
ideo subdit. Audite verbum domini principes sodomo
rum. percipite legē dei vestri populus gomorre. q. d. Licet

dñs reliquerit semẽ ex vobis. adhuc tñ principes vestri principes sodomoꝝ sūt. ⁊ pl's cōiter pl's gomorre. vñ glo. in ℔ salnatis reliquiis p aplos ad scribas ⁊ phariseos ⁊ pl'm clamantẽ Crucifige. sermo quẽtr dicẽs. Audite vbũ dñi principes sodomoꝝ ⁊c. sicut enī sodomite publice peccabãt ⁊ sine verecūdia dixerūt ad loth. Educ viros q̄ ingressi sūt ad te vt abutamur eis Beñ. xix. cap. Sic isti inverecūde ō xp̃m dixerunt principes. Reus est mortꝫ. ⁊ pl's. Crucifige eñ. vñ de ipis dr infra. Iniq̄tatẽ suã ꝫsti sodomã p̄dicauerūt. vt in. xiij. ca. hec in glo. Consequēter ostdit decimo q̄ nō solū p̄dicti principes ⁊ pl's erant a deo electi. sed etiã ceremonialia ⁊ obſuãtie legales erãt euacuãda post passionẽ xp̃i. qđ declarat ī duobꝫ primis victimis ⁊ holocaustꝫ ⁊ aliis sacrificiis. ℔ cuꝫ dicit. Quo mihi multitudinẽ sacrificiorꝝ ⁊ victimarꝝ vrarũ ⁊c. Secdo in obseruãtijs festiuitatũ vete. le. ibi. Neomenias ⁊ sabbatũ ⁊c. Circa primũ sciendũ q̄ licet in dictis ꝝndã xphaꝝ inueniant aliq̄ dicta q̄ videñt sonare q̄ sacrificia veteris legis nō erant deo accepta. vt in psalmo. Nō in sacrificijs tuis arguas te ⁊c. ⁊ Hiere. vñ. dicit. Holocaustomata vra addite victimis vrīs. ⁊ comedite carnes. nō tñ expresse legunt hmōi sacrificia phiberi. sic vt non offerenꝫ vt in ℔ loco. vbi nō solū Esaias dixit. Quo mihi multitudinẽ sacrificiorꝝ ⁊ victimarꝝ vrarꝝ. In q̄ ostdit q̄ de eis nō indigeret. sed etiã supaddit expressam phibitionẽ ne vltra talia offerrent. vñ dicit. Ne offeratis vltra sacrificiũ frustra. In q̄ ostẽdit manifeste q̄ post tps istud de ꝝ xpheta hic loquit nō erat licitum offerre sacrificia le. alia ⁊ hmōi. ⁊ sic oportet q̄ ℔ intelligatur de vltima destructione templi p romanos qñ obseruatio legaliũ erat mortifera ſm doctores. nō autẽ de destructione chaldaica qñ legalia nō erãt euacuata. vnꝺ glosa in ℔ loco vltimã tẽpli destructionem indicat. Post babylonicã enī captiuitatẽ a zorobabel templũ edificatũ est. ⁊ in eo diu sacrificatũ est deo. hec in glo. Circa secundũ dr. Neomenias ⁊ sabbatũ ⁊ festiuitates vras non ferã ⁊c. vsq̄ ibi. Laboraui sustinẽs. in q̄ ostdit obseruãtiarũ euacuationẽ circa festiuitates ꝫs non dicit solũ fore inutiles. sed ⁊ nocuas. vñ de eis dicit. Odiuit aīa mea ⁊c. Et sic ptz q̄ ista ītelligunt post passionẽ xp̃i ⁊ diuulgationẽ euangelij. qñ hmōi obſuãtie sunt mortifere. Cōsequēter. ij. dr. Cum extenderitꝫ manus vras ⁊c. vbi nō tandũ q̄ nō phibuit eis orare sicut fecit in sacrificijs dicens. Nō offeratꝫ vltra. Mã orare deũ nō ptinet ad ceremonialia veteꝝ testamẽti seu ad eꝝ obſuantias. nec fuit determinat' cert' modus seu forma orandi in veteri lege. vt sic esset ceremoniale seu figuratiuũ. sed orare ptinet ad p̄ceptũ charitatꝫ seu religionis. ⁊ iō nō fuit euacuatũ p nouã legẽ sicut sacrificia ⁊ festiuitates. vñ nō p̄hibet eoꝝ orones. sed solũ cōminat q̄ nō essent impetratiue. vñ dicit. Cũ multiplicaueritꝫ orōnẽ nō exaudiã. cuius rõem subdit dicẽs. Manꝰ vre plene sanguine sunt. vbi glosa sanguine ꝫphetaꝝ tandẽ dñi eorũ. Cũ implete mensurã patrũ vroꝝ. hec in glosa Matth. xxiij. ca. ⁊ subditur. Ut veniat sup vos oīs sanguis iust' q̄ effusus ē ab abel iusto ⁊c. Cōsequēter duodecimo ponit remedia ad p̄dicta dicens. Lauamini ⁊ mūdi estote. qđ intelligitur ſm glo. de lotione baptismi. p quẽ rite susceptũ oīa peccata mūdant. ⁊ q̄ post baptismũ oportet facere dignos fructꝰ pnie. in q̄ primo regrit recedere a malo. ideo dicit. Auferte malũ cogitationũ vrarũ ab oculis meis ⁊c. vbi notandũ ſm glo. q̄ malũ nō solũ debet auferri a ꝫspectu hoīm. sed etiã a ꝫspectu dei quẽ nihil pōt celari. in q̄ agitur de directo ō hypocritũ phariseoꝝ ⁊ scribaꝝ. q̄ruꝫ malicia tpe passionis xp̃i maxime vigebat. de q̄bus ipe dicit Matth. xxiij. ca. Omnia opa sua faciunt vt videañt ab hominibꝫ. cetera exponañ̃ put in postilla vsq̄ ibi. Quia os dñi locutũ est. Consequēter tredecimo dicit. Quomodo facta est meretrix ciuitas fidelis. in q̄ ſmonẽ suum dirigit ad ciuitatẽ sicut direxerat ſmonẽ ad iudã cũ dixit. Audite verbũ dñi principes sodomoꝝ ⁊ pl's gomorre. ⁊ sic videtur tenere ordinẽ siu tituli vbi dr. Visio esaie quã vidit sup iudã ⁊ hierlm. ⁊ p̄cedit admiratiue dicẽs. Quo facta ē meretrix. vbi glo. nō tã coepe ꝫs mente recedẽdo a deo. q̄ q̄dẽ recessus licet possit ītelligi p ydolatriã. vel alia pcã que separãt hoiem a deo. q̄ ptigerūt etiam tpe Esaie. tñ ſm glosaz specialiꝫ ad tps incarnationis xp̃i referꝫ qñ penit' recesserūt ab ipo xpo vo deo. ⁊ Barrabam vt liberaret eligendo. filiũ di interfecerūt. qđ magne admiratione dignũ est. ⁊ iō dicit. Quo. Et q̄ istud scelus p̄cipue p̄cessit a falsa suggestiõe sacerdotũ seu scribaꝝ vel doctoꝝ. iō subdit. Argentũ tuũ ỽsum est in scoriaz. p falsas legis interp̃tationes ⁊ traditiones iniqs vnꝺ eis dicebat christ' Matth. xv. ca. Irritũ fecistis mãdatũ dei. p̄pter traditiones vras. Cetera exponañ̃ put in postilla vsq̄ ibi. Et q̄uertã manũ meã ⁊ excoquã ad purũ scoriaz tuã. qđ nō intelligit impletũ fuisse in captiuitate babylonica. q̄ ibi pl's nō fuit purgat'. vt ptz ex supradictis. sed debet intelligi de purgatione facta post passionẽ xp̃i p ignẽ spũssancti. de q̄ xp̃e pōt dici. Excoquã ad purũ scoriaz tuã. q̄ tũc discipuli fuerũt oīno purificati a scoria de peccatis qđ p scoriã intelligit. vel p stannũ argẽto mixtũ. Consequēter decimoqrto dicit. Et restituaz iudices tuos vt fuerũt primi. s. vt moyses ⁊ aaron ⁊ iosue. vt in glosa. Et ꝫsiliarios tuos sicut antiquit'. Et intelligitur ſm glo. q̄ cōsilia di ⁊ secreta pl's aperũt. q̄ qđ xp̃e pertinet ad apostolos. nō autẽ ad zorobabel nec esdram ⁊ huiusmodi. qui nulla secreta cōsilia legunt aperuisse populo. sed solũ legẽ mosaycã plene legisse. Sequit decimoquinto. Post hoc vocaberis ciuitas iusti. vrbs fidelis. q̄ postea p̄dicta ecclesia que intelligitur p hierusalẽ vocatur ciuitas iusti. s. christi. ⁊ vrbs fidelis. s. in eius fide fundata. Consequēter decimosexto. Syon ī iudicio redimetur ⁊ reducet eam in iusticiã. que q̄dẽ redemptio nō potest intelligi de babylonica. q̄ nō fuit p iusticiã facta. sed p dei misericordiã. vnde Zach. i. de reedificatione templi scdi dr. Hec dicit dñs reuertar ad hierlm in misericordijs. domus mea reedificabit in ea. Cuius ratio est. Nã Esdre. ix. de pl'o iã reducto in hierlm legit. Nō est separat' pl's israel ⁊ sacerdotes ⁊ leuite a pl's terrarũ. ⁊ de abominationibꝫ eoꝝ. chananeis videlicet ⁊ ethеis ⁊c. Et ibidẽ j. Esdra ꝫfitẽdo peccata populi ꝫpe sacrificij vespertini deo dicebat. A diebꝰ patrũ nrorũ ⁊ nos ipsi peccauim' graviter vsq̄ ad diem hanc. Malachias etiã q̄ fuit de redeũtibꝰ a captiuitate babylonica in primo tpe templi scdi de multis gravibꝫ increpabat pl'm dicens in primo capitulo sacerdotibꝫ. O sacerdotes q̄ despicitis nomen dñi. ⁊ in scdo ca. Vos autẽ recessistis de via ⁊ scandalizastis plurimos in lege. ⁊ ibidem arguebat pl'm de peccato infidelitatis seu blasphemie dicens eis ca. iij. in eo q̄ dicitꝫ. Omis q̄ facit malũ bonꝰ ē in ꝫspectu dñi. ⁊ tales placent ei. Que q̄dẽ ba manifeste derogant diuine bonitati ⁊ iusticie. quia sũt blasphemie. ex quibus ⁊ aliꝫ similibus satis patet q̄ populus ille non fuit redemptus a captiuitate babylonica p viã iusticie. sed in miserationibꝫ dei vt dictũ est. Redemptio aũt de q̄ hic agit. xp̃e intelligẽda ē ad ltã de redẽptione ecclie p morte xp̃i. Que q̄dẽ redẽptio fuit in iudicio diuino. s. discretõis. q̄ iudicio iusto licet nobis occulto ꝫs elegit vocauit ⁊c. ſm apl'm ad Ro. viij. ca. ⁊ de hac p̄pie intelligit. Syon ī iudicio redimet. q̄ hec redẽptio syon. s. ecclie p mortem xp̃i fuit facta per iusticiam. non p

potentiã, vt mgr in tertio p auctoritatẽ augustini declarat, iõ subdit, Et reducet eã in iustitia, qõ nõ pot cõpete re reduci a captiuitate babylonica, vt dictũ est, Unde⁊ aliq̃ expositores hebreor moderni, vt tam ra. David q̃ dicit, oia ista applicãt ad tps messye, nõ ad redẽptõe babylonice captiuitat̃, Cõsequẽter, xvij. dicit, Et conteret scelestos, i. sceleratos ⁊ pctores sil, ⁊ q̃ derelinquũt dñm ꝓsumẽt, que vba referunt ad ea q̃ prius dixerat circa principiũ ca. vbi dixit, Ue gẽti peccatrici ⁊c. filijs sceleratis ⁊c. dereliq̃rũt dñm ⁊c. ⁊ est sensus, sic iudicio discretionis dine syon reducẽt vt dictũ ẽ, qõ intelligit õ electi sic eodẽ iudicio ꝓterent sceleratos ⁊ ꝓsumẽt q̃ dereliq̃runt dñm, qõ implet i pdictis iudeis ⁊ alijs xpm malitiose negantibus q̃ q̃tidie ꝓsumunt, vt. j. dicit, Cõsequẽter, xvij. dr Cõfundent ei ab ydolis q̃bus sacrificauerũt ⁊c. qõ pria facie videt ꝑ pdicta expositoem, nã vt dictũ est in tẽplo secõdo, p maiori ⁊ principali pte nõ fuerũt ydolatre. Ad qõ dicendũ q̃ ibi intelligit fm falsam assertionẽ iudeor, qui cũ interrogant de cã huius diuturne captiuitatis in qua sunt, videt q̃ cã est ydolatria quã cõmiserũt pres eor in templo prio, ⁊ etiã pctis vitulj qõ fecerũt in oreb, qõ ẽ manifeste falsum, Nõ enim punit de filios, p pribus vltra quartũ generatoem, vt ptz Exo. xx. ca. Plenius cũ filij nõ sunt imitatores paternor sceleru, vt ẽ in ꝓposito. Iudei enim i hac captiuitate exules nõ fuũt idolatre, iz ꝓprie imitant scelus patr̃ ꝓbãtes occisionẽ xpi, ⁊ h est qõ dr hic, Cõfundent eni ab ydolis q̃bus sacrificauerũt, q. d. hi q̃ dereliquerũt dñm ꝓsument, eo q̃ nõ ꝓfundunt, i. penitentes de h q̃ xpm dereliq̃rũt, iz postr̃ ꝓfundunt ab idolis q̃bus sacrificauerũt, h malitiose fingẽtes rone pdicta, ⁊ eodẽ mõ intelligendũ est q̃ subdit, Et erubescẽt sup hortis q̃s elegerat̃, Cõsequẽter, xix. dr, Cũ fuerit is velut querc' defluentibus foliis, ⁊ velut hort' absq̃ aq̃, vbi declarat illud q̃ dixerat patr supra, Eni dereliq̃rũt dñm ꝓsument, que q̃dẽ ꝓsumptio fit tribus modis, q̃r duo sũt in hac vita, Columunt eni pfidi iudei in sua malitia p severãtes velut querc' defluentibus foliis, q. stat' eorũ q̃si vetustate consumit, iuxta illud hebre, vij. ca. q̃d vetera scer ꝓpe iterũ ẽ, Cõsumit etiã alio mõ velut hort' absq̃ aqua, sapie seu gre. Tertio mõ ꝓsumit stat' pdictor finaliter i igne gehene inextinguibili, de q̃ dicit, Et erit fortitudo vra vt faulla ⁊c. ⁊ exponat fm primã expositionẽ que ponitur in postilla.

Replica.

Circa Esaiã ꝓphãm ⁊ primũ ei' capitulũ, Cũ postillator exponit de iudeis tpe primi tẽpli peccãtibus, ⁊ punit' p pctis suis, ⁊ reductis ad captiuitatẽ babylonicã, Qualiter etiã sctus Tho. h capl'm exponit, Burgẽs, ummeor ꝓlogi sui valde redarguit postillatorẽ, q. sepe dicta sancti Thome declinat, q̃ tũ vt ipe dicit sũt igne charitat̃ examinata, ⁊ natural' rõis dictamine multipliciter purgata, ipe hic eũ ⁊ postillatorẽ redarguit tã q̃s eos q̃ a plano sensu lre deuiarũt, p eo q. vt dicit culpa delectois h descripta fuit idolatria q̃ in h capitulo nõ assignat. Hoc ⁊ q̃dã alia mouẽt ipm ad exponendũ pñs capl'm de iudeis circa finẽ tẽpli secõi in iudea ⁊ hierusalẽ residẽtibus, q̃ xpm negãtes dereliquerũt dñm, blasphemauerũt sctũ ysrl ⁊c. put lra sonat ⁊ euangelice hystorie testant̃ ⁊ experiẽtia certificat, Sed huic expositioi obuiãt multa que prio ponent̃, debinc videbit ipe' motuus, Quo ad primũ prio obuiat, q. dr in lra de tpe h' delectois, q̃ eo tpe oblatiões, festiuitates, sabbata et cetera enumerata fuerunt deo molesta, electa ⁊ reprobata, Tempe aũt secõi templi deo fuerũt accepta tanq̃ grata, vt ptz a ca. x. Aggei ⁊ infra, ⁊ Esdre. ij. libro a cap. xiij. vsq̃ ad finẽ libri, Et de redeuntibus a captiuitate babylonica exponit ibidẽ ad lram id qõ in h capitulo continetur, videlicet, Nisi reliquisset nobis dñs semen, quia dicit capitulo xiij. q̃ orauit esdras dicens, Et nũc quanta miscoia facta est sup nos absq̃ te dñe õs vt reliquias radicẽ nr̃am ⁊c. que in illo capl'o cõtinent̃, Similiter in isto capitulo continet̃, Conuertã manũ meã ad te, et excoquã ad plenã scoriã tuã, Esdras ad lras exponere videtur de reuertentibus a babylonica captiuitate, vt ptz capitulo vltimo secõi Esdre, vbi cum Esdras nihil reprehensibile in ꝓpo reperisset nisi q̃ haberẽt vxores alienigenas, ad eius psuasionẽ dimiserũt eas cũ prole, quibus factis ⁊ sacrificijs ꝓsummatis dixit esdras, Ite manducate nunc, sanct' eni hic dies est dño, Nolite ꝓtristari, dominus ei clarificauit vos, Ex quibus patet q̃ delectio de qua dicit hoc capitulũ, fuit dicta de captiuitate babylonica ⁊ clarificatio de reditu ab ipa captiuitate, Nã reuera delectio ⁊ sacrificior ⁊ festiuitatũ detestatio ꝓut hic enumerant̃ nõ ꝓsit intelligi de tpe secõi templi ⁊ circa eũ finẽ, put Burgẽs, quia statim ante xpi natiuitatẽ cere monialia legis erãt accepta deo, vt ptz Luce. i. de zacharia patre Johãnis baptiste, cui' ofo tpe incensi fuit exaudita q̃ meruit etiã angelũ videre, imo ⁊ dñs nr̃ Jesus christ' tpe templi secõi nõ venit soluere legẽ sed implere, ⁊ ipe iussit discipulos ad die festũ ascẽdere, et ipse ascendit, opa legis fecit, pascha mãducauit, put in hystoria euãgelica clare ꝓtinet̃, ⁊ apli post mortẽ xpi multa legalia fuauerũt, vt ptz in epl'is Pauli, ⁊ in actibus apl'or, Nã etsi in morte xpi legalia fuerũt mortua, ante publicationẽ tũ euangelij nõ erant mortifera, put haberi pot ex epistola ad Gal'. ⁊ alibi, Legalia eni toto tpe tẽpli ⁊ vsq̃ ad mortẽ xpi valuerũt, assistente ope operãte, i. fide ⁊ deuotione, quo tpe idolatria publica nõ ꝓmittebat̃, Detestatio igit̃ legaliũ de qua in h capitulo dicit̃ tpe secõi templi nõ habuit locũ, sed tpe primi templi q̃n reges ⁊ ꝓpli fuerunt idolatrie dediti, tũc deficientes fide, Secundũ q̃ obuiat expositioni burgen̄, trahitur ex hoc capitulo in quo dicit̃, Quomõ facta es meretrix ciuitas fidelis, Meretricũ aũt ⁊ adulterũ in scriptura, p idolatria ponitur, que tempe secũdi templi locũ non habuit, immo presides illius templi eam ex corde psequebantur, Or autem Burgẽs, meretricũ illud exponit de iudeis negantibus christũ ⁊ petentibus barraban nõ videt̃ rationabile, qua meretrix ⁊ adultera dimisso vero sponso adheret alieno, iudei autem christo abiecto ex malitia petierunt barraban, non vt ei ex amore adhererent vt adultere consueuerunt, ⁊ hoc innuit̃ cũ dicit̃, Ciuitas fidel, nõ enim fidelitatẽ quã ad deũ habere debuerunt ad barraban conuerterũt, cũ eum non fidelitate sed malitia seruarunt a morte, Tempore aũt primi templi ille passus locũ habet, quia tpe dauid fuit ciuitas fidelis p cultu vnius dei veri, sed tempibus multorũ aliorum regũ facta est meretrix ⁊ infidelis defluens ad idola, ideo assignatur p babylonice delectionis culpa ⁊ causa, Tertius quod obuiat expositioni burgẽs, dicit in h capl'o, Et restituam iudices tuos sicut prius, ⁊ ꝓsiliarios tuos sicut antiquitus, quia apostoli de q̃bus burgẽs, exponit nõ erant tales iudices ⁊ populi consiliarij, sed potius a populo reputati aduersarij, qui etiã nõ fuerũt sicut prius ⁊ antiquit', quia populus antiquit' ꝓsensit in iudices ⁊ stetit eorum sententie ⁊ dictamini, apostolis aũt ⁊ verbis ꝑ factis manifeste ꝓtradixerunt, Item iudices antiquitus ⁊ consiliarij cum populo remanserant ⁊ ꝓ populo quantũcunq̃ puerso intercesserant, sicut Moyses qui dixit domino, Aut dimitte nobis populo aut dele me ⁊c. apostoli aũt moniti spiritussancti ab eis recesserũt dicentes, Quia indignos vos fecistis regno dei, ecce conuertimur ad gẽtes, Act. xiij. Nõ ei est bonor iudicũ ⁊ ꝓsilia

rior bona ꝺditio.eos ꝙb ꝺsulẽdũ est relinq̃re.ſz vſq; ad mortẽ ꝺsulẽdo nõ deficere.ita fecit ⁊ docuit apl̃os mgr̃ ds̃ ihesus. Exponit igit̃ hic passus de hierl̃m terrestri et iudicib; zorobabel.necmia ⁊ ceteꝛ.nã exponere ꝺ eccl̃ia put Burg.⁊ glo.ordinaria ẽ potiꝰ l̃ram mysticare q̃ ad l̃ram sensũ exponere ⁊c. Quo ad scõm videndũ de motiuis Burg. Nõ ei ꝺcludit primũ eiꝰ motiuũ cũ dicat cãm huiꝰ ꝺiectionis fore.qꝛ nõ cognouerũt dñm.igit̃ nõ ydolatria. Illa enĩ ꝺsequntia nõ valet.qꝛ potuit ex antecedẽte inferꝛ oppositũ q̃ ꝓpositũ.cũ enĩ ds̃ a viatore cognoscitur p fidem.⁊ in l̃ra assignat̃ defectꝰ cognitionis.igit̃ ⁊ fidei. Defectus aũt fidei reducit̃ ad ydolatriã. qꝛ nemo latrie colit nisi eũ quẽ deũ fore fide cognoscit. Nihil enĩ amatũ nisi cognitum.quia igit̃ verũ deum fide non cognouerunt.sequit̃ q; nec verũ deũ coluerũt.⁊ ꝓ ds̃ ydola q̃ ꝺ est ꝓpositũ.veritas huiꝰ ꝓntis ptz ex l̃ra huiꝰ ca. vbi ꝺr. Confundent̃ ab ydolis ꝙb sacrificauerũt ⁊c. Gz Burg.huius ꝺicti extortã ponit expositionẽ ꝺcẽs.q; iudei cõfundunt̃ ab ydolis.nõ ꝙb ipi sed pẽs eoꝝ sacrificauerunt tpe primi tẽpli. Ista aũt expositio ledit fidẽ l̃ram.qꝛ fauet iudaismo moderno.q̃ falsam excusatõem huiꝰ extreme eiectõis sumũt ab ydol̃ patꝝ suoꝝ.vt etiã Burg.dicit. Si enĩ q̃rit̃ a iudeis cã tam extreme ⁊ ꝓtem se captiuitatꝫ eoꝝ.nidet vt Burg.q; est ex culpa patꝝ colentiũ ydola.sic ãt se false excusando nõ erubescũt ſz gloriãt̃.q; ñ sit ex ꝺmeritis eoꝝ ista captiuitas.⁊ p ꝝ ꝑsuadẽt simplicib; q; p patiam sustinẽt hãc captiuitatẽ ꝓ peccatis nõ suis.sed aliꝝ.⁊ sic p falsam excusatõem sibi formãt vanã spem.cui Burg hic seruit. Nõ igit̃ ꝓfundunt̃ ⁊ erubescũt ab ydolis sic expositꝫ.sed potiꝰ vt dictũ est sperãt ⁊ gloriant̃. Nec valet Burg.scõm motiuum.qꝛ ꝺr in l̃ra Excoquã ad purũ scoriã tuã. Ex q̃ argut.qꝛ iudei i captiuitate babylonica nõ fuerũt emendati.sed mãserũt incorrigibiles.ꝓpter ꝝ qꝺ ꝺr in eodẽ ca. Sup q̃ peccatãvos vltra addentes ꝓuricationẽ. Dicta igit̃ depuratio scorie nõ hz locũ in babylonica captiuitate. Rideo hic.q; Burg.hic sic̃ multotiens facit l̃ę trãspositõem. Nã ille ꝺ Sup q̃ peccatã vos.ꝓtinet ad iudeoꝝ captiuãdoꝝ incorrigibilitatẽ.hoc aũt qꝺ ꝺr in fine ca. Excoquã ad purum scoriã tuã.fm glo.nihil ꝓtinet ad purificationẽ reductorum de captiuitate.de q̃ purificatiõe allegatũ est supra vltimũ cap. Esdre.ij. Nunc ãt nitit̃ Burg. improbare emendationẽ reductoꝝ a captiuitate p incorrigibilitatez nõdum captiuoꝝ.videat Burg.grãdipẽsor q̃ntũ valeat. Ex mutatiõe enĩ rpm causaꝝ ⁊ circũstantiaꝝ sepe in scripturis taliter incõsonãtia reperiunt.sicut Mat.xviij.ca. Statim correpto petro ⁊ discipul̃ qꝛ dormierũt. postea sequit̃. Dormite iam ⁊ requiescite.⁊ statim sequit̃. Surgite eam⁹. Nec valet replica Burg.q; ꝓpꝫ reductus nõ fuit purgatus sed potiꝰ implicat̃ abominatiõibꝰ chananeoꝝ qꝛ dictũ est supra q; ad ꝑsuasionẽ Esdre dimiserũt vxores cũ prole.⁊ sic̃ clarificati fuerũt.put ꝺr i loco p Burgẽsi.allegato.ſ.ij. Esdre vlti.ca. Cũ aũt Burgẽsi dicit illã purificationẽ ad apl̃os ptinere.nõ videt̃ vez ad l̃ram.qꝛ l̃ra dicit de purificatiõe ciuitatis hierl̃m.ideo subditur post purificationẽ. Ciuitas instat.vrbs fidelis.cuiꝰ ciuitatis ad l̃ram apl̃i nec erant ciues nec pars principalis nec fortassis integral̃ nec quãtitatiua. Si direꝫ q; ciuitas accipit̃ p eccl̃ia cuius ciues ⁊ principes erãt apl̃i non nego fm sensum allegoricũ.sed nõ ad l̃ram. Nec valet tertiũ motiuũ Burg.sumptũ ex hoc ca.cũ ꝺr. Syon i iudicio redimet̃.⁊ reducet eam in iusticia.arguendo sic. Captiuitas babylonica nõ est reducta p iusticiã.sed potius p miscoiam. Rideo q; hoc argumentũ fundat̃ sup falsa imaginatione.sonat enĩ quasi miscoia ⁊ iusticia in omnib; opib; diuinis nõ ꝺcurrãt.qꝺ est cõtra mgr̃m in iusꝫ.di.xlvi.vnde etsi vna videat̃ reluceꝛe in vno effectu alia in alio.manẽt tã sp inseparabilia fm sctos doctores. miscoiam exhibet sine meritis.iusticia aũt ꝓ meritis aut demeritis. Nunc igit̃ geñ humanũ nõ meruit redẽptionẽ p christũ factã.ideo dicit apl̃us ad Tyt̃ũ.iij. Scom miscoiam suã saluos nos fecit.nõ ex opib; iusticie q̃ fecimus nos.male igit̃ nititur ꝓbare burg. q; sit facta per christi iusticiã nobis occultã.qꝛ ꝓtradicit apl̃o in multis locis dicenti q; solũ fm suã miscoiam. Sid igitur qꝺ hic dicit̃ fm expositionẽ postillatoris ꝓpter de babylonica captiuitate in iudicio ⁊ iusticia redemptũ est vez.inquantũ ꝓ sua culpa sustinuit penã debitã. concurrente tñ misericordia in punitione citra ꝺdignũ. Et cũ Burg. in hac materia vltimo adducit.q; viaticz ꝓpꝫ reduct̃ a captiuitate babylonica nõ fuit unanimis a petõ.idem põt argui de ꝓpꝫ q; rpm redempto in eccl̃ia q̃ nõ fuit sine peccatis.sicut ptz de primo redẽpto latrone.⁊ hodie in sagena eccl̃ie capiunt̃ pisces boni cũ malis admixti.qui oĩes sunt p christũ sufficienter redempti.

Capitulum.xl.

Verbũ qꝺ vidit. Poltq̃ ꝓpha ꝺscripsit regni iude detectoꝺz.hic ꝓsequit̃ describit regni rpi.s.ecclie erectionẽ. Et diuidit i ꝺuas ptes.qꝛ prio hec erectio describit̃.⁊ secꝺo ꝓpha ad describẽdũ ꝓdictã detectoꝺz reuertit̃ ibi. Proiecisti ei. Prima ps a rpianis ⁊ iudeis de tpe rpi exponit̃.ꝺrio tñ mõ.qꝛ rpiani dicũt hãc scripturam rnite impletã i aduẽtu ihesu nazareni.quẽ ꝓfitent̃ eẽ rpm i lege ⁊ ꝓphis ꝓmissũ. Iudei vo dicũt ipam iplẽdã fore tpe messye quẽ expectãt.qꝛ ihesum nazarenũ rpm esse negãt.⁊ arguũt ex l̃ra h̃ ꝓtis prio.qꝛ ꝺr hic. Erit i nouissimis diebus ꝓparat̃ mons dom̃ dñi ⁊c.⁊ sic̃ i nouissimis diebꝰ l̃ra h̃ ꝓtis est iplenda. Dies ãt ihesu nazareni no fuerũt nouissimi.qꝛ ꝓ mortẽ eiꝰ fluxerũt mlti ãni.ſ.Cꝺ.cc.xxij q̃ nõ fuit rps.sed alꝰ expectãt q̃ erit i nouissimis. ꝓtem subdit̃. Mons dom̃ dñi i vertice mõtiũ ⁊ eleuabit̃ sup colles.⁊ sic i aduẽtu rpi mons syon eleuabit̃ i altũ.qꝺ nõ est adhuc factũ q̃ ⁊c. Ꝺtẽ sequit̃. Et fluẽt ad eũ oẽs gentes.s.ꝓ credulitatẽ i rpm. Hoc aũt nõ est factũ de ihesu nazareno.qꝛ saraceni.tartari.⁊ plures gẽtiles alij.et etiã iudei.ꝓ maiori pte nõ crediderũt ihesum nazarenũ.q̃ ⁊c. Ꝺtẽ sequit̃. Et ꝓflabũt gladios suos i vomeres.⁊ lanceas suas i falces. nõ leuabit gens ꝛ gẽtẽ gladiũ ⁊c. Ex q̃ videt̃ q; i aduentu messye debeat tota pax esse i mꝺo q; cesset vsus armoꝝ.⁊ materia eoꝝ in usꝰ ꝓ agricultã ꝺuertat̃. Ista tñ solũ pũt solui ſz etiã i aduersarios torq̃ri saltẽ ꝓ magna pte. Ad primũ ꝺcẽdũ q; nouissimũ vno mo accipit̃ simpliciter.⁊ absolute.⁊ sic tps nouissimũ seu dies nouissimi ꝺr tps futurꝰ ꝓpe iudiciũ. Alio mo accipit̃ respectiue ⁊ sic tps gre seu aduẽtꝰ rpi ꝺr nouissimũ.qꝛ legi euãgelice alia nõ succedet.ꝓpter qꝺ argumẽtũ nõ valet.qꝛ ultimũ tps nouissimũ hz longũ tractũ.sic̃ vltia etas hois aliq̃n tãtũ durat q̃ntũ oẽs alie p̃cedẽtes. Ꝺtẽ Besi.xlix.ꝺr. Congregamini filij iacob vt ãnũciẽ q̃ vẽtura sũt vobis i diebꝰ nouissimis ⁊c.⁊ oĩa illa sũt diu adimpleta.etiã fm opinioꝝ sic ibidẽ fuit expositũ.ꝓpt qꝺ ex illo vbo i nouissimis diebꝰ nõ hꝫt argumẽtũ.ibidẽ subdit. Nõ auferet sceptꝝ de iuda.⁊ dux de femore ei⁹ donec veniat q̃ mittendus est. Cũ igit̃ sceptrũ ⁊ ꝺfinitio sint totaliter ablata a iudeis.⁊ iã diu est.sequitur q; aduẽtus rpi trãsiit in p̃teritũ.⁊ cuꝫ fuerit ablatũ tpe herodis ad quẽ devolutũ fuit regnũ iudeoꝝ cũ esset alienigena.⁊ tpe ipsius natꝰ fuit ihesus nazarenꝰ. sequit̃ q; fuit ⁊ est vere christus.qꝛ illo tpe nullus alius apparuit qui ex doctrina ⁊ operib; dici posset christus.et sic argumentum

reducit ad xpositū nr̄m. Ad scōm dicēdū q̄ rōe illius dicti aliq̄ doctores hebrei dicerūt q̄ i aduētu messie mōs synai ⁊ mons thabor ⁊ carmeli q̄ sunt xpe mōtē syon sūt adducendi diuīa vtute ⁊ sup illos mons syon dz poni. vt sic impleat q̄d dr. Erit mons domus dñi i vtice montiū ⁊c. sed ħ dictū reprobat Ra. sa. sup locū istū. d. q̄ talis elevatio nō est intelligenda fm loci mutationez sed p signor opationez q̄ maiora signa fienda sunt tūc i mōte syon q̄ i alijs tribꝰ sint facta. ⁊ in ħ deficit veritatē. ſz in ħ deficit q̄ dicit futurū q̄d p iesum nazarenū fuit factū. q̄d sic patz. Dat' signū factū in monte synai fuit datio legis p angelū loquētez in pſona dñi. Actuū. vij.

V Erbū q̄d vidit Isaias filiꝰ Amos [a] sup iudeā ⁊ hierlm. [b] Et erit i nouissimis diebꝰ pparat' [c] mons domus dñi in vertice montiū: [d] ⁊ eleuabit' super colles. [e] ⁊ fluēt ad eū omnes gentes: ⁊ ibunt populi multi [f] ⁊ dicent. Venite ascendamus ad montez dñi ⁊ ad domū dei iacob [g] et docebit nos vias suas ⁊ ambulabimus in semitis eius [h] quia de syon exibit lex: et verbum domini de hierusalem. [i] Et iudicabit gētes: [k] ⁊ arguet populos multos [l] Et cōflabunt gladios suos in vomeres: ⁊ lāceas suas i falces. [m] Non leuabit gens ꝓtra gentē gladiū: nec exercebūtur vltra ad prelium.

Dauus signū sine cōpatione fuit q̄ xp̄s verus hō verus deus i tēplo docuit legē euāgelicā. in q̄ legit pluries docuisse. q̄d quidē templū erat in mōte syon vt frequenter dictū est. vbi etiā cecos ⁊ claudos curauit. ⁊ multa alia miracula fecit. vbi etiā ianuis clausis ad discipulos intrauit. suā resurrectionē manifestādo. ⁊ ibi sup apl̄os alioſq̄ discipl̄os spīm sctm̄ in die penthecostes misit. q̄d fuit maximū miraculū. s. q̄ homines simplices ⁊ illiterati oēs scripturas intelligerēt. ⁊ linguis oim gentiū loquerent. Et p ħ ptz q̄ maiora fecit iesus nazarenꝰ in monte syon. q̄z vnq̄z fuerūt facta in tribꝰ mōtibꝰ p̄dictis. Et q̄ bus p̄cludit xp̄m venisse in pſona iesu nazareni. Ad tertiū dicendū q̄ ħ signū oīs nō distribuit p singul' genera. sed p generibꝰ singulor. q̄z de oībꝰ gentibꝰ aliq̄ conuersi sunt ad fidē xp̄i. etiā a tpe apl̄or. sicut diffusi' declaratū fuit ps xcvij. sup illud vbū. In oēm terrā exiuit sonꝰ eorū. sicut hec xpositio vera est. Diſe afal fuit i arca noe. q̄z aliq̄ individua de singulis generibꝰ aī aliū fuerit ibi. Ad fidē vero xp̄i nō solū aliq̄ de gentibꝰ singul'. ſz multi sunt p̄uersi. ⁊ q̄z fm expositores catholicos ⁊ hebreos p̄dicta distributio sic est intelligēda. et ħ p̄cludit iesum nazarenū esse verū ch̄istū. Ad quartū dicendū q̄ p hoc q̄d dicit. Nō exercebunt vltra ad pliū. non habet q̄ post aduentū xp̄i nullū debeat esse pliū. sed q̄ dz esse magna pax tpe sui aduent'. ⁊ ita fuit. q̄z xp̄s natus fuit tpe cesaris augusti subiectis oībꝰ gentibꝰ romano imperio. ⁊ pacatis intantū q̄ sub eo numerat' fuit totus orbis. vt hē Lu. ij. ⁊ durauit ista pax p magnū spaciū tpis. nec pl' habet p ulla dictionē vltra. loco cui' ponit i hebreo od. ⁊ sil'r. iij. Reg. xi. habem'. et vltra nō venerūt latrones syrie in terrā isrl. q̄z cessauerūt venire p aliq̄ d tp̄s. tū postea pluries venerūt. vt ptz ex. iij. Reg. Sūr Beli. xxv. dicit ad iacob. Nō vocaberis vltra iacob sed isrl. ⁊ tū postea vocat' est iacob multotiēs. Per ħ p̄cludit iesus nazarenū esse verū xp̄m. q̄z natū tpe maxime pacis ⁊ tpibꝰ a pphetis p̄nūciatis. Et p̄dictis ptz fīa huius partis. tū adhuc ad maiorē intellectū discurrēdū ē breuiter applicando ad xpositū. s. de ecclie p̄motōe. ⁊ p̄mittit' breuis

a Verbū q̄d vidit esaias ⁊c. q. d. vbū (p̄fatio cū dr. q̄d subdit' est notabile. q̄z de maxima re. ⁊ nō marie attendū. Et q̄d sit illud oīdit' cū dr. b Et erit i nouissimis diebꝰ. i. tpe gre. q̄d dr nouissimū. vt p̄dictū est. ⁊ ħ modo dicit' prima Joh. ij. Nouissima hora est.

c Mons domus dñi. i. eccl̄ia que dr hic domꝰ dominitum q̄z fundata fuit p p̄dicationē xp̄i ⁊ eius miracula i monte syon vbi erat templū dñi vt p̄dictū est. tū q̄z ecclesia q̄ est domꝰ dñi dignitate excellit oēm aliā congregationē a principio mūdi ad dei cultū ordiatā d Et eleuabit' sup colles. i. super terre principes qui a tpe ꝓstantini ceperūt se supponere iugo xp̄i e Et fluent ad eum oēs gentes. i. aliq̄ de oībꝰ gentibꝰ vt predictū est. vel pōt dici q̄ est locutio hyperbolica ad designandū multitudinē gentiliū q̄ fidez xp̄i suscepit inde. is p maiorē parte excecatis in idolatria te. fm illud ad Ro. xi Cecitas ex pte contigit in isrl. donec plenitudo gentiū intraret sicut dr. Omēs de ciuitate currūt ad tale spectaculū ad designādū multitudinē currentiū. licet aliq̄n maior f Et dicēt venite ascēdam' ⁊c. q̄z illi (pars remanet q̄ recipiebāt fidē xp̄i hortabant alios ad sūm agendum. g Et docebit nos vias suas ⁊c. q̄z adulti venientes ad fidē xp̄i anteq̄z baptizarent cathezizabant ⁊ instruebant de his q̄ ptinent ad fidē. h Quia de syon exibit lex ⁊c ħ nō est referēdū ad credentes q̄i sūt vbū ꝓpr. sed ē vbū esaie reddentes cām ⁊ modū de dicta multitudie gentū ad fidē xp̄i ꝓuertēda. q̄z de hierlm ⁊ iudea exierūt apl̄i aliq̄z discipuli ad p̄dicādū gentibꝰ fidē xp̄i. ꝓpter q̄d dr Actu. xiij. Vobis oportebat primū loq̄ vbuz dei. sed q̄z repellitis illud ⁊ indignos vos iudicat' eterne vite. ecce vertimur ad gentes. sicut ē p̄cepit nobis dominus. i Et iudi. gē. iudicio discretois q̄ p̄dicatōez apl̄or alios de gētibꝰ vocauit ad fidē. alios i infidelitate dimisit. q̄d q̄dē iudiciū iustū est licet nobis occultū. l Et arguet po mul. d infirmitate ⁊ alijs mal' sūs. sic ptz i actis l Et cōflabūt gla. su. ⁊c. (bus apl̄or ⁊ legēdis sctōrum. ħ dr ad designādū diuturnitatē pacis q̄ fuit vbiq̄ natiuitatis xp̄i tpe vt p̄dictū ē. ⁊ durauit i iudea. de q̄ terra esaias principal' loq̄bat a. xx. ānis ⁊ pl' ab natiuitatē xp̄i vsq̄ post mortē ei' p. xl. ānos vl' circiter sub dñio romanor. vt pōt colligi ex dict' Josephi ⁊ aliorꝰ hystoriographor. sed iudei finaliter rebellātibꝰ romanis destructi sunt ⁊ captiuati p tytū ānn. xlij. a passione xp̄i. Verisile aūt est q̄ in pace tāloga cessantibꝰ bellis multa arma ⁊ instra bellica fuerūt ꝓuersa i instra agriculture apta. sicē sensibiliter videt i terris vbi p' bella seq̄t pax diuturna. m Nō le. ⁊c. hypbole ē ad designādū pacē diuturnitatē. put cōiter dr d aliq̄ negocio q̄d ptrahit' vltra moduz ꝓsuetū. istud negociū nūq̄z termiabit'. licet aliq̄n terminet infra ānū vl' infra mēsem seu etiā i minori spacio fm ꝓditōez negocij. Et ħ mod' loq̄ndi hyppolic' frequēs ē n Dom' iacob. hic p' ꝓuersionē gentiliū (in ꝓphis. ponit' ꝓuersio iudeor. q̄ circa finē mūdi recipiet fidē xp̄i generalr ⁊ tpe xp̄i vsq̄ nūc recipiūt eā aliq̄ particulariter Et q̄z ad ħ iduci sūt p doctores ꝓuersos ad fidē d gentilitate vl' in se. sicut ptz de augustino ⁊ ambrosio ⁊ alijs multis. vel in parentibꝰ suis. sicut est de illis doctoribꝰ q̄ nati sunt de parentibꝰ xp̄ianis. tū parētes eor xp̄ianq̄ vel longinqui fuerunt de gentilibꝰ ꝓuersi ad fidem xp̄i. e in pſona talium dicitur hic iudeis.

n Dom⁹ iacob ⁊c.i.in lumīe fidei xpiane. o Protecisti. Aliqui doctores nō hanc lām ⁊ sequētē vsq; ad sectū capl'm exponūt ꝓpr ad p̄cedentē,referēdo eam ad tps xpi dicētes q; in ist̄is capitul' describit pena iudeor ꝓpter mortē xpi,sed ħ nō videt mihi,q; hic p̄mittit culpa pene q; describit i sequētib⁹. Culpa aūt ista ē p̄cipal'r multiplicatio idolatrie,vñ subdit. Et repleta est terra ei⁹ idolis ⁊c. Ad tpe aūt xpi ⁊ aū p longū temp⁹ vsq; ad destructionem ciuitat; hieri'm p romanos q fuit inducta propter mortē xpi,vt ptz Lu. xix.nō fuit idolatria apud iudeos,immo etiā mirabiliter horruerūt,intantū q; cū herodes sub q; natus fuit xps supra portaz tēpli posuisset aquilā auream,qđ est signū romani dominy,eo q; regnū iude receperat a romanis,non ad ħ q; illa aquila adoraret',sed solū ad porte decorē ⁊ impatoris honorē,⁊ tñ iudei zelo legis accensi dicentes nō esse licitū aliquā imaginē quacūq; de causa esse in templo vel circa templū illam ad terrā deiecerūt,scientes tñ q; ex ħ immineb at eis mort; periculū sicut ⁊ prius,q; plures rōne huius facti fuerūt ab herode occisi. Ite tpe tyberij sub quo passus est xps,pylat' iudee p̄fect' imaginē cesar; portari fecit in hieri'm,qđ cū cognitū fuisset a iudeis i magna multitudine venerūt ad pylatū rogantes vt illam auferret,asserentes eis nō esse licitū aliquā imaginē esse intra ciuitates,⁊ pylat' videns multos esse paratos magis mori q; p̄mutere imagines in ciuitate fecit illas in cesaream deportari ad p̄cauendū dissensionem populi. Et simile factū legit̄ tpe Gaij q; successit Tyberio,eo q; petronius iudee p̄fect' volebat imaginē cesaris ad hie rusalē portare,vt refert Josephus libro de iudaico bello,⁊ ido saluo meliori iudicio mihi videt̄ q; hec lra ⁊ sequens vsq; ad septimū capitulū referēda est ad tps p̄cedens captiuitatē babylonicā,que fuit inducta sup iudeos,maxime ꝓpter ydolatriā q; tūc in eis multū viguit vt patet ex.iij.Regū.xi. Paral'. Legit̄ sm hanc sententiam lra ista,in qua Esaias reuertitur ad describendā punitionē regni iude,quā describere supra inceperat vt supra dictum est,prima in duas ptes diuidit̄,q; primo exprimitur culpa,secundo subditur pena debita ibi. Non ergo dimittas. Circa primū dicit propheta.

o Protecisti enī pp'm tuū domū iacob.i.pisces. Loq̄tur enī de futuro p modū p̄teriti ꝓpter certitudinē prophetie q; fuit impleta q̄n nabuchodonosor iudeos d hierusalē ⁊ de iudea eiecit ⁊ captiuos in babylonez duxit. Consequēter ostendit rōnē dicte captiuitatis cū dr.

p Quia repleti sūt vt olim. In hebre.hē. Repleti sūt ab oriēte.i.magica arte q; repta fuit in pte oriētali respectu iudee,vñ ⁊ Balaam ariolus ⁊ mag' habitabat i partib⁹ orient̄,vt hē. Nūm.xxiij.⁊ eadē sūia est in trāslatōe cōi cū dr. p Repleti sunt vt olim,q; a tpe iudicū usq; Et augures.i.diuinos dī (dei ceperūt magicē vanitatē sup̄stitiosa,tū augurū ꝓprie est diuinatio per garritū ⁊ volatū auiū. r Habuerunt vt philistiim,q; adorauerūt:qđ fecerunt digiti eor. s Et incurvauit se ho: ⁊ humiliat' est vir. Ne ergo dimittas eis. t Ingrede te in petrā: ⁊ abscondere i fossa humo a facie timor; dñi ⁊ a gl'ia maiestat; ei⁹. u Oculi sublimis hominis humiliati sunt ⁊ incurvabitur altitudo virorum. x Exaltabitur aūt dñs solus i die illa: q; dies dñi exercituū sup oēm supbū ⁊ excelsum ⁊ sup talēs intendebāt. Sciendū tñ q; aliq̄ diuinatio p garritū ⁊ motū auiū est licita,videlicet inq̄ntū se extendit cognitio natural. Aues enī ⁊ bruta alia alia citr' sentiūt immutationē aeris,eo q; nō hūt intellectū distrahentē vim sensitiuā,⁊ sm talē immutationē incipiūt garrire vel moueri de loco ad locum aliter q; ante,ad qđ sequit̄ pluuia vl' siccitas vel vent' vel huiusmodi sm diuersitatē nature auium vel brutoz,⁊ ex tali experientia cognoscūt homines,q; tal' garritus seu volat' est signū effectus natural' sequētis,⁊ ħ mō etiā nūc p̄nosticāt de futura tēpestate p motū delphinorū in superficie maris,sed si diuinatio tal' extendatur ad act' hūanos q; dependent ex libero arbitrio,sup̄stitiosa ē talis diuinatio q; vtebā

s Et pueris ⁊c.exercētes (tur iudei sicut ⁊ philistei, in eis vicū sodomiticū vt dicūt cōiter expositores nr̄i. Rabi salomon vo expōit aliter dicens,q; iudei accipiebāt vxores alienigenas ydolor cultrices,sicut dr de Salomone.iij.Reg.xi. Et filij q; nascebāt ex eis seqbāt idolatriā matrū,⁊ sic iudei faciebāt filios aliēos a cultu dei. t Repleta est terra argēto ⁊ auro ⁊c.in ħ tangit̄ peccatū auaricie ad qđ iudei semp fuerūt prom. v Et repleta est terra ei' eqs ⁊c.in ħ tangit̄ pcm̄ diffidētie,q; in defensione p talia ꝓtra aduersarios magis confidebāt q̄z de diuino auxilio. x Et repleta ē terra ei' idol' ⁊c. Hic tangit̄ pcm̄ eor multiplicē idolatrie,⁊ q̄ntū ad idolorū fabricationē,⁊ q̄ntū ad veneratiōnē.ió subdit̄. Sup' ma. y Et incurvauit se (nuum suar adorauerūt,⁊ subdit̄, homo.idolis inclinādo. Ōia enī ista pcā multiplicata fuerūt inter iudeos ass captiuitatē babylonicam,vt patet.iij.Reg.⁊ maxime tempe manasse.iij.Regū.xxi.

z Ne ergo dimittas eis. Premissa culpa hic ꝓsequit describit̄ pena,⁊ primo i generali,secō magis in speciali, ca.sequēti. Prima i duas,q; primo describit penā,secō ostendit medelā,ibi. Quiescite. Circa primū dicit ꝓpheta.

z Ne q̄ dimittas.q̄si diceret,ex quo facūt ista turpia vt p̄missum est nō est dimittēdū tantū dedecor culpe sine decore iusticie. Cōsequēter ꝓsequit sermonē suū ad populū a Ingredere in petrā ⁊ absconde re ⁊c.q; (lū dicens. multi de populo timore regis nabuch⁹,⁊ exercitus eius absconderunt se in cauernis petrarū ⁊ in fossis terre.

b A facie timor; dñi.i.xp̄i nabuch⁹,a deo missi ad puniendū p̄dicta pcā,qui fuit in ħ flagellum domini.

c Et a gl'ia maiestatis ei'.i.a maiestate ei' gloriosa,q; fecit nabuch⁹,vehemēter cū valde magna ⁊ excellēti p̄tate cui null' d regno inde potuit resistere,ió subdit̄ d Oculi sublimis hoīs.i.sedechie regis q; elevat' in supbiā re e Humiliati sunt.q; fuit cap' (bellauerat chaldeis, tus et exoculat' vt hē.iij.Reg.xxv. f Et incurvabit altitudo viroz,q; viri bellatores fuerūt occisi ⁊ captiua g Exaltabit aūt ⁊c.i.tūc apparebit ei' potētia i puniendo pcōres,ideo subdit. h Quia dies dom;ni. id est tempus vindicte eius. i Sup oēm supbū. d ē corde elevatū. k Excelsum.s.ex ambitōe. l Et sup

omnē errogantē.i.superbe loquentē contra deum.
m Et sup oēs cedros lybani ⁊c.i.machinamēta ex tali
bus lignis no potuerūt eos defendere. n Et su.oēs
mon.etc.i.⁊c.i.fortalicia in rupibꝫ ⁊ locꝫ ꝙsi inaccessibi
libꝫ destruent p regē babylonis ꝙntūcūqꝫ sunt fortia in
muris.i.ꝺo subdūt. Et
sup oēm turrem excel
sam ⁊c.
o Et sup oēs naues
⁊c.qz sedechie ⁊ pplo
suo defecerūt oīno vi
ctualia Hieremie.lij.
q̄ solebant apportari
i copia p naues thar
p Et sup oīme (sis
qō ⁊c.qz chaldei ab
stulerūt de regio in
de quicqd erat precio
sum ⁊ pulcrum.
q Et incurnabit ⁊c.
id est deijcet p capti
uitatē ⁊ mortem.
r Et eleuabit dom
nus ⁊c.exponat vis.
s Et idola ⁊c.quia
chaldei ꝓfregerūt ipa
portātes secū aurū et
argentū ⁊ alia metal
la. Hieremie.lij.
t Et introibūt i spe
luncas ⁊c.ubi fugien
tes ⁊ se abscōdētes a
chaldeis vt ꝓdictū ē.
nam et ipe sedechias
rex fugit p viā subter
raneā.vt dictum fuit
xxv. Regū.xxv.
v A facie formidis
dñi.sic est in hebreo.et exponat vts. x Cū surrexerit
pcutere terrā.s.iude p nabuchodo. tanēē p suū flagellū.
y In die illa pjiciet ⁊c.qz plures de pplo fugiētes por
tabant secū talia.sed qz ꝓpter pond⁹ impediebant a ve
locitate fuge.ꝓiecerūt ea ne capent a chaldeis sic ꝓfici
untur merces in manu ne homines submergant.
z Et adorarēt talpas ⁊c.in talibꝫ enī imaginibꝫ p ar
tē nigromantie fiēt dēmōes aliqū dabāt responsa.
a Et ingredient scissuras petrar.exponat vts. qz est re
plicatio eiusdē ꝙnie ad maiorē errorē. b Quiescite.
Hic ꝓsequēter oīdit medelā ꝓtra ꝓdicta mala pene.scz
cessatione a ꝓuocatiōe ire diuine.maxime p pcm̄ ydo
latrie.et hō est qō ꝺr. b Quiescite ḡ ab hoīe.i. a deo
ei⁹ offensionē cauēdo. Scriptura enī veteꝝ testamēti sa
cra freq̄nter loquit de deo more hūano.⁊ sic vocat eum
aliqū hoiem vel virū.⁊ marie qz erat humanādus.vnō
ꝺr. Exo.xv. Dñs q̄si vir pugnator. In hebreo hē.dñs vir
pugnator.sine quasi.et sicut ibi vocat vir pugnator.ita
hic hō irat⁹ q̄si ad vindictā irat⁹.ideo subditur.
c Cui⁹ spūs.i.anhelit⁹. ꝺ In naribꝫ ei⁹ est.hō ei⁹
irat⁹ emittit anhelitū fumosū p nares. e Quia ex
celsus ⁊c.ab angel⁹ sctis q̄ eū sūme reuerent⁹.⁊ multofor
tius debet timeri ⁊ reuereri ab hoībꝫ cauendo ab offen
sa ipi⁹.fm hebreos ira est ista. Quiescite ab hoīe cuius
spūs i naribꝫ ei⁹ est.qz in q̄ appreciat⁹ est ipe.⁊ fm ipos
nō intelligit de deo sz de hoīe mortali.⁊ ideo nō ē ponēda
spes in eo sz in deo.et hō est qō ꝺr. Quiescite ḡ ab homīe
cui⁹ spūs in naribꝫ est.i.q̄ viuit p respirationē aeris.et
sic est fragilis ⁊ mortal⁹ sicut alia aīalia respirātia.qz int
q̄ appreciat⁹ est ipe.q̄si diceret in nihilo respectu ꝺi. Et
ex hō subintelligit ꝙ adhuc ydola q̄ sunt ab eo factasun
min⁹ apprecianda.vt exponit Ra.sa.⁊ rōnabiliter ḡntu
ad hō.qz effect⁹ nō excedit suā cām efficientē.sz magis defi
cit ab ea. Additio.
Cōsequenter ꝺr.hꝫ.
ea. Verbū qō vidit ⁊c
In q̄ ꝓpha postq̄ de
scripsit deiectionē iu
deoꝝ. post mortē xpi
describit electionē ec
desie xpi q̄ eidez suc
cessit.⁊ exponat totuz
sicut in postilla.

Capl'm.III.

Ecce enī dñs
tor. Hic cōse
quēter describitur pena cōminata
magis in speciali. Et
primo ꝓpha ostendit p
positū. secō ad hō in
ducit exemplū para
bolicū.ca.v. tertio cō
firmat dictū suū cap.
vi. Prima ī duas.qz
primo pena describi
tur.secō ab ea ps po
puli excipit sequenti
ca.ibi. In die illa erit
germē dñi. Prīa ad
huc in duas. qz prīo
describit pena in seru
virili.secō i mulieb⁹
ibi. Dixit dñs de⁹ p
eo. Prima adhuc in
duas.quia primo de
scribit pena.secō subdit causa ibi. Ruit enī Hierusalez.
Circa primū p̄mittit pena transmigrantiū.⁊ secō subdi
tur pena remanentū.ibi. Et dabo pueros ⁊c. Circa pri
mū ꝺr. a Ecce enī dñator.ḡntuz ad actū gubernādi.
b Domin⁹ quantū ad potestatez. c Exercituum.i.
angelorū.qui sunt executores diuine voluntatis.
d Auferet.per chaldeos in hō sibi ministros e Ab
hierusalē ⁊ a iuda validū.ḡntū ad agilitatē membroꝝ.
f Et fortem.ḡntū ad robur. g Omne robur panis
⁊c.qz in hierusalē obsessa a chaldeis defecit oīno cibus
⁊ potus vnde deberet robur bellatorum sustentari.
h Et iudicem.i.iudices.ad qs referebant casus varij
in hierusalē de alijs ciuitatibꝫ. i Et ꝓphām.i.ꝓphe
tas falsos qui decipiebāt sedechiā regē ⁊ populū.asserē
tes ꝙ nō traderent in manu regis babylonis.vt habet
Hiere.xxvij.ca. l Et ariolū.i.ariolos.q̄ immolan
do dēmonibꝫ.in aris diuinabāt. l Et semen. qz chal
dei nō deferebant etati aut dignitati.ideo subditur.
m Principem ⁊c.in agibilibus dubijs.
n Et sapientem de architectis. id est principales in
mechanicis.
o Et prudentez eloquij mystici.i.doctores magnos q̄
intelligebant legē ⁊ ꝓphetas.nō tm̄ fm sensus literales
sed etiā mysticos. Q. autem de omnibꝫ statibꝫ ꝓdictis
multi fuerunt ducti in babylonem cū ioachim rege iu
da.patet.xxiij.Regū xxiiij.capitulo. Et dicitur illa capti
uitas ꝓprie transmigratio.quia Joachim reddidit se re
gi babylonis.

p Et dabo. Hic ꝺ̄ſir ponit pena remanentiū. et primo a trāſmigratiõe ioachim vſq; ad deſtructionez ciuitatis ſub ſedechia. ſecõ poſt deſtructõem. ibi. Apphendet. Circa primū ſciendū q; tūc ppl's remanēs fuit peſſime gubernat', ꝓpter qꝺ̄ in pp'o ſurrexerūt ꝓtentiões ⁊ diuiſiones et alie miſerie. ita q; illi q; ducti fuerant ī babyloně iudicabant melioris cõditionis q; illi q; remanerant. ⁊ ß eſt qꝺ̄ ꝺ̄.

p Et dabo pueros principes eoꝝ. q: p' ioachim p̄dictum regnauit fili' ei'. xviij. annoꝝ. ⁊ poſt illuꝝ ſedechias. xi. annorū. ⁊ ſic fuerunt iuuenes etate ⁊ iuniores moribus. ⁊ p ꝓſequēs fuerunt peſſimi.

q Et effeminati ⁊c. q: fuerūt ignorantes ⁊ mutabiles ſic̄ mulieres. vterq; enī rebellauit regi babylonis in malū ſuū. ⁊ totius

r Et corruet (ppl's ppl's in pctā ⁊ miſerias. ꝓpter defectum reguminis. ſm q; dicitur ꝓuerb. xi. Ubi ſi eſt gubernator ppl's

s Vir ad (corruet virū. i. ꝺ̄tra virū. ideo ſubdit.

t Tumultuabit puer ꝺ̄ ſenem. ſubtracta omni reuerentia ⁊ honore.

v Et ignobilis contra nobilez. ſubtracto timore ex defectu regentium.

x Apphendet. Hic deſcribit miſeria remanētiū poſt ciuitatis deſtructionē. q: illi q; euaſerāt p diuerſas ſocietates. fugiebāt ad loca deſerta. ⁊ erant poſiti in tanto timore ⁊ miſeria q; nullus volebat recipe curā regiminis alicui' turme ſeu ſocietatis. ⁊ ß eſt qꝺ̄ ꝺ̄.

x Apphẽdet enī ⁊c. vt ſit ſub cura ⁊ ꝓtectiõe eius. ideo ſubditur.

y Et dicet. veſtimētū tibi eſt ⁊c. q; ſum' oĩb' denudati in ciuitate enī cecoꝝ monoculus ẽ rex regni.

z Ruina Sub manu tua. i. ſub cura tua ſit. (na hec. ſ. ppl's nēi

b Reſpõdebit. ß renuendo dicēs.

c Nõ ſum medicus. i. nõ habeo ꝓtātē nec ſciam vos ſaluādi.

d Et ī domo mea nõ eſt panis ⁊c. i. in tanta pauꝑtate ſū ſicut ⁊ vos. iõ nolo vobis ꝑeſſe.

e Ruit. Hic ꝺ̄ſir ponit cā pene p̄dicte. licet enī ſit ſupius poſita cā. tñ ß replicat ⁊ adducit alia. Cauſa aũt iſta fuit multiplicatio pctõrū. inter q; primo ponunt pctā cõtra deū. ſecõ ꝺ̄ primū. ibi. Populū meū. Circa primū ꝺ̄.

e Ruit eī hierl'm. q; ſ Et iudas cõcidit. i. regnū iu (tū ad ciuitatē ⁊ pl'm. de. cui' metropolis erat hierl'm. ⁊ ſubdit cā cū dicitur.

g Quia lingua eoꝝ ⁊c. p ß q; ꝺ̄ lingua. oſidit q; erant blaſphemi. Per ß aũt qꝺ̄ ſubdit. Et adinuentiões. oſiditur q; nõ peccabāt ex paſſione vel ignorātia. ſed ſtudioſe ⁊ ex certa ſcientia ſiue malicia qꝺ̄ erat grauiſſimū.

h Agni. vult' ⁊c. i. ita erūt excecati in malis q; malicia relucebit ī vultibꝫ ſuis. ſic̄ luxuria meretrix relucet ī facie ei'. ⁊ nõ ſolūmõ in eoꝝ vultibꝫ. ſed etiã in vbis ⁊ geſtibꝫ. iõ ſubdit.

i Et pctm ſuū q; ſi ⁊c. inuerecunde et publice peccādo.

l Ue aniẽ eoꝝ. ꝓpter culpā ⁊ etiaꝫ penā ſequētē. iõ ſubditur.

l Qm̄ reddita ſunt ī eis mala. ſ. mala pene pro mal' culpe. reuntſi q; ꝺ̄ fuerūt iuſti inuenerūt tūc babylonios ꝓpitios. vt ptꝫ de hieremia ꝺ̄ le re. xl. ideo ſubditur.

m Dicite iuſto qm̄ bñ ſibi erit ⁊c. i. retributionē bonoꝝ ſuorū ꝓcipiet. Etiã ꝺ̄trariū ꝺ̄ de ipſo cum dicit.

n Ue impio ⁊c. et ptꝫ ſnia o Populū meū hic ꝺ̄ſiter ponunt pctā ꝺ̄. primum o Populū (cū ꝺ̄. meuꝫ exactores ſui. i. ſuperiores q; erāt tyrānni non principes.

p Spoliauerūt. bo

q Et mu (nis ſuis lieres dñate ſunt eis q: ꝓtrahebant viros ſuos ad ydolatriam.

r Pple's me' ⁊c. Iſti erāt falſe ꝓphẽ. ꝓmittentes eis ꝑſpera. ex q̄rū ꝓmiſſiõe ppl's rebellauit regi babylonis. et ſic cum ciuitate periit. Et q: ß factū fuit iudicio diuino ideo ſubditur.

s Stat ad iudicandū dñs. i. ad punitionē maloꝝ parat'. Et quia iſta mala erūt principaliter in ſuperioribꝫ vt dictū eſt. ſequitur.

t Dñs ad iudiciū veniet ⁊c. i. vt iudicet eos ꝺ̄ ſuis tyrānidibꝫ. iõ ſubdit ꝺ̄ ipſi' ꝺ̄ ad eos dicēt

v Vos enī de paſti ⁊c. i. pl'm iſrl' q; ꝺ̄ vinea dñi. ſ. ca. v. cui' bona deuorabāt principes. ⁊ ppl's remanebat paup et nud' iõ ſubdit. Et rapina paupis in domo vr̄a.

x Quare atteritis ꝓpl'm meū. auguriſs ⁊ uniuerſis.

y Et facies pauꝑ coꝺ̄molit. i. macie attenuat. q: intātū rapiebāt bona ppl's q; nõ remanebat ei ſufficientia victꝰ.

z Et dixit dñs. Hic ꝺ̄ſir deſcribit pena in ſexu muliebri. ⁊ primo q̄ntū ad ſubtractõez ornamētoꝝ. ſecõ q̄ntū ad moꝝtē viroꝝ. ibi. Pulcerrimi quoq; viri. Circa primū ꝓmittit

a Pro eo q; eleuate ⁊c. e. (tur inſolētia mulieꝝ cū ꝺ̄. latiõe mētis.

b Et ambulauerūt extēto collo. qꝺ̄ ẽ iudiciū interioris elatiõis.

c Et nutibꝫ oculoꝝ ibant. impudice reſpiciēdo.

d Et plaudebant. diſſolute ludendo.

e Et ambulabāt ⁊c. curioſe ⁊ laſciue incedēdo. p q̄ puocabant hoies ad luxuriā. iõ ſubdit. pena debita cū ꝺ̄.

f Decaluabit dñs ⁊c. auferēdo naturale ornamētū. q: crines a natura dati ſūt mulieri in ornatū.

g Et dñs crinem eaꝝ nudabit. dedarādo falſitatem capillorū extraneoꝝ ad cõpoſitionē capitis additoꝝ.

g In die illa.s.diuine punitionis. h Auferet dñs ⁊c qz mulieres solutaribz cunosis vtebant. i Et lunulas.incisiones ad modū lune factas i solutaribz.vt dicūt alīq. Alīj vo dicūt.q lunule erāt q̄dā parue bulle auree dependētes circa collū. l Et torques.i.ornamēta i supiori pte vestimēto rū facta circa collū ⁊ descendentia vsq; ad pectus. sic et diuisio vestū erat in superiori parte pectoris.

l Et monilia.ad cōiungēdū illā diuisiōz m Et armillas.que sunt ornamenta brachioz circa scapulas tō dicunt ab armo.

n Et mitras.i.cucullas. o Et discriminalia.i.pectines. p Et perichelides. q sunt ornamēta brachioz vl ppie manu q Et murenulas (um.nulas.q fiebāt i simbus vestimētoz contexte ex diuersis coloribz.ideo vocabant murenule.

r Et olfactoriola.i.vasa pua argētea vl aurea vbi reponebant redolēta ad magz hoīes.puocandū. s Et inaures.i.ornamēta aurū. t Et anulos.i.ornamēta digitoz v Et gēmas.in frōte pendētes. habebant enī serta in quibz erant gēme posite pendentes in fronte.

x Et mutatoria.i.diuersa vestū paria. y Et pallio la.i.exteriora vestimēta. z Et līntheamina.i. interia Et acus ⁊ specula.instrā sunt cū (oza unta carne. q̄bz mulieres aptabāt ornamēta corpibz suis. b Et sindones.i.subtilia velamina. q̄bz opiunt humeri terra illa. c Et vittas.i.pepla. d Et theristra. Est autē theristrū vestis linea q̄ vtunt mlieres in estate.⁊ dr a tero is.qz terunt vt ibi fiāt ruge multe ⁊ tenues ad curiositatē. e Et erit mulieribz pdictis. f Pro suaui odore fetoz.et infirmitate ⁊ miseria.⁊ qz multe fuerunt incarcerate in locis fetidis. g Et pro funiculus.q̄ h Et p crispāte crine caluiciū.qz (ligabant vt captiue trahebant p capillos ⁊ ex infirmitatibz ⁊ miseriis fluebāt capilli de capitibz suis. i Et p fascia pectoralis vitta tenuis ⁊ delicata cū q̄ stringunt mamille.ne ex sua grossicie turpitudiez igerāt.oīs ei ista iflicta sr mlieribz tpe captiuitatis babylonice. k Pulcerrimi. Hic pōt describi ea.y pena ex morte viroz.⁊ primo circa h ostēdit ppositū.scdo infert quoddā correlariū.ibi. Et apprehēdet Circa primū dr k Pulcerrimi q̄z vir tui.i.iuuenes cū q̄bz mulieres impudice deliciabant l Gladio ca m Et fortes tui in plio.nō potē (dent.s.p chaldeos. tes se defendere. n Et merebūt ⁊c.s.hierm ⁊ aliarū ciuitatū que dicunt lugere metaphorice.ppter ppli destructionē.sicut pratū videre dr qñ floret.

o Et desolata in terra sedebit. quia muri p chaldeos fuerunt ad terram deiecti.

In ca.iij.vbi dr i postilla. Et ppham.i. ppbas falsos Hoc q̄ dr h. Et ppham.⁊ fm glo.intel Additio p ligit deuo.ppha.qui plane ita sonat.qz exponit fm illud q̄ ponit in psalmo. Jā nō est .ppheta ⁊ nos nō cognoscet amplius. vn fm h hec pphetia q̄ incipit ab illo loco. Ecce dnator dñs.nō ptinet ad statuz babylonice captiuitatis in q̄ multi fuerūt ppbe. vt Hiere

[a] In die illa [b] auferet dñs [c] ornamētū calciamentoz [d] ⁊ lunulas [e] ⁊ torques [f] ⁊ monilia [g] ⁊ armillas [h] ⁊ mitras [i] ⁊ discriminalia [k] et perichelides [l] et murenulas [m] et olfactoriola [n] ⁊ inaures [o] ⁊ anulos [p] ⁊ gemmas i frōte pēdētes [q] ⁊ mutatoria [r] ⁊ palliola [s] et līntheamina [t] ⁊ acus ⁊ specula [u] ⁊ sindones [x] ⁊ vittas [y] ⁊ theristra. [z] ⁊ erit [a] p suaui odore fetor [b] ⁊ p zona funiculus [c] et p crispāti crine caluiciū: [d] et p fascia pectorali ciliciū. [e] Pulcherrimi q̄z viri tui [f] gladio cadēt [g] ⁊ fortes tui in prelio [h] Et merebūt atq; lugebūt porte ei: [i] ⁊ desolata in terra sedebit. IIII. [k] Et apphēdēt septē mulieres virū vnuz i die illa dicētes [l] Panē nr̄z comedem: [m] ⁊ vestimēt nr̄is opiemur. [n] tm̄mō inuocetur nomē tuū super nos. [o] auferia coz tā in seru virili q̄z femineo statim ppheratde felicitate coz q̄ saluati sunt de isr̄l abiectis nō credētibz.⁊ h cū dicit in ca.sequēti.s.iij. In die illa erit germē dñi in magnificētia ⁊ gl'ia ⁊c.⁊ exponit put in postilla.

In capitulo.iij.postillator et Replica. Burgeñ.differūt in applicatione. qz postillator applicat ad captiuitatē babylonicā.sic.⁊ sanct Thomas Burgeñ.aūt applicat ad captiuitatē iudeorū hodiernā.sed cū postil.exponit primā partē h cap. Ne deus auferat a hierm fortēvalidū ⁊ ppham.s.falsum in quo confidere solebāt.⁊ fuerūt decepti. Burgeñ.dicit fm glo.intelligi debere de vo ppha. Et ex h arguit q h capitulū in captiuitate babylonica locū non habuit in q̄ quplures scti ppbe fuerūt.s. Hieremias.Baruch.Ezehiel. Daniel ⁊c.Soluat h argumētū thomista.q̄ exponit o captiuitate babylonica.⁊ cū h de ppha de instinctu diuino Postillator aut exponit de ppha falso.nō argumētū est extra eū.nisi q̄ntū est de glosa p Burgeñ.allegata.quam⁊ Burgensis ⁊ postillator nō reputant autentica.

Capitulum.iij.

Et apprehendent. Hic ex dictis concluditur correlariū. Circa quod sciendum q in hebreo nō incipit hic capitulum.sed litera ista. Et apprehendent ⁊c.immediate coniungitur cum pcedenti absq; aliquo spacio vacuo intermedio.quod est signū alterius sententie seu capituli apud hebreos.nō est cōclusio sequēs ex pdictis. Ex hoc enī quod dictū est q viri interficerentur in prelio.sequit q multe remanerent mulieres sine viris.quia mulieres non sic interficiuntur in prelijs.et hoc est quod dicitur.

a Et apprehendent ⁊c.querentes eum habere sponsum ⁊ qz ad sponsum ptinet prouidere vxoribz ⁊ filijs de necessarijs.quod est difficile pro tot vxoribus. et sic vnus vir reuereret ꝓiungi tot vxoribz. ideo h remouetur cum subditur.

b Panem nostrum comedem? ⁊c. id est prouidebim? nobis ⁊ filijs de victu ⁊ vestitu.

c Tm̄modo inuocet ⁊c.s.q̄ simus vxores tue.

d Aufer obprobrium nostrum.scz sterilitatis.et nihil plus petimus a te.

e In die illa. Hic incipit capl'm in hebreo. q: ibi ꝑmittit' spacū vacuū. Cupius ei descripta, ꝑ punitio malorū ⁊ hic ꝙsit ponit' ꝙsolatio bonor fienda p xp̄m. q: sicut dictū est supra. modus esaie est cū alijs q̄ tractat simul describere myst'riū xp̄i qđ intēdit principal'r. ⁊ hebrei restringunt ad tp̄s messie. Vñ qđ dr̄ H. In die illa erit germē dñi ⁊c. In trāslatiōe chaldaica q̄ apud hebreos dr̄ targūl. ⁊ ē autētica apud hebreos dr̄. In tpe illo erit messyas dñi. ⁊c ⁊ iō exposit'res latini H exponētes de p̄speritate redeuntiū de captiuitate babylonica magis iudaizāt q̄ntū ad H q̄ hebrei. Igit' fm hanc sniam hec lr̄a in duas ptes diuidit'. q: primo ponit' dicta ꝙsolatio bonor q̄ntū ad eor exaltationē. scdo q̄ntū ad diuinā ꝓtectionē. ibi. Et creauit. Circa primū dr̄. e In die illa erit. i. tpe gr̄e que dr̄ dies ꝓpter claritatē noticie. ad Ro. xiij. Nox p̄cessit. dies aūt appropinq̄uit. f Germen dñi. i. xp̄s q̄ dr̄ germen dñi. q: nō fuit ꝓceptus virili semīe sed virtute. g In magnificētia. in miraculor opa/ (te spūssancti. tione. in sua resurrectiōe ⁊ ascensiōe. h Fructus terre scz vgints. de q̄ dr̄. Aperiat' terra ⁊ germiet saluatore. i Et exultatio his q̄ saluati fuerint ⁊c. i. apl'is ⁊ (rē. alijs fidelibus. q̄ post xp̄i resurrectionē viso dño gauisi fuerūt. Job. xx. ⁊ in die pentecostes recepto spiritusscō. Actu. ij. k Qui q̄ relict' fuerit in syon ⁊c. i. in eccl'ia vt dictū est. s. v. ca. sed H est intelligēdū de illis q̄ in ecclesia sunt nūero ⁊ merito. iō sequit'. l Qui qui scriptus ē in vita. i. in libro vite. ꝓpter qđ Ra. sa. sic glosat. m Si ablu erit. Idest acci/ (qui script'. s. sed'i venturi. pit' si p q:. n Sordē filiar syon. i. eccl'ie in spū iudicij. q: xp̄s p vriā iusticie. p nobis satisfecit. o Et spū ardoris. q: H fecit ex maximo feruore charitat'.

p Et creauit. Hic ꝙsit ponit' ꝙsolatio bonor q̄ntum ad diuinā ꝓtectionē. Circa qđ sciendū q̄ in exitu de egypto dñs ꝓterit filios isr̄l' p colūnā ignis ⁊ nubis. Exod. xiij. Collensq̄ angel' dñi q̄ ꝓcedebat castra filiorū isr̄l. abijt post eos. ⁊ cū eo ꝓter colūna nubis. Sequit'. Et erat nubes tenebrosa ⁊ illuminās noctē. ita q̄ ad seinuicē toto noctis tpe accedere nō valerent. Fuit etiā postea colūna nubis in ꝓtectione 3 estū solis de die et colūna ignis 3 tenebras de nocte. ⁊ H fuit in figura gr̄e spūssancti vande xp̄i discipulis in signo visibili. Actu. ij. q̄ ꝓtegit ꝙtra ardorē ꝓcupiscētie ⁊ illuminat 3 tenebras ignorātie. que tanto melior est illa colūna ignis ⁊ nubis quāto vitas est melior vmbra. ⁊ ad lr̄am ignuz illud gr̄e apl'is date. habuit speciē ignis lucentis nō coburentis. Potest etiam ꝓbabiliter dici q̄ apparuit ibi nebula lucida in signum diuine ꝓtectionis specialis p gr̄am. sicut in dedicatiōe tēpli Salomonis. iij. Reg. viij. ⁊ in erectiōe tabernaculi. Exo. xl. de q̄ pōt exponi qđ dr̄ Actu. ij. Et implebit totā domuz vbi erāt sedentes. fm hoc igit' dr̄. p Et creauit dñs. id est creabit. loquēdo de futuro p modum p̄teriti ꝓpter certitudinē ꝓphetie. q Sup oēm locū ⁊c. i. ecclie militantis que syon dr̄. vt ofisum est. s. ij. et q: ad lr̄am in monte syon fuit missio spūssancti. in signo visibili super apl'os in die pentecostes. vt dicit Hieronym' in epl'a ad paulinū de omnib' sacre scripture libris.

r Et vbi inuocat' est. i. Vbi inuocat' est. a fidelibus q: est locus oīonis.

s Nubem p die ⁊c. id est gr̄az spūssancti mō dicto ꝓtegentē. t Sup oēm ei gl'iaz colūne ignis ⁊ nubis date filijs isr̄ael.

v Protectio. s. spiritussancti. q: excedit eā. vt veritas vmbrā.

x Et tabernaculum erit. s. spiritussancti.

y In vmbraculū. ꝓtra ꝓcupiscētie estū.

z Et in securitatem ⁊c. s. superbie.

a Et a pluuia. carnalis lasciuie. Vel a turbine ꝓsecutōnis quā nō timebant spūssancto roborati. Et a pluuia. ꝓperitat' tpalis ne p eā mollificet' hō ad vicia. Ra. sa. dicit hic. q: p turbinem ⁊ ignē ⁊ hmōi intelliguīt gehenne pene. inducēs ad hoc illud ps. x. Pluet sup pctores laqueos ignis sulphur ⁊ spūs procellarū ⁊c. quātum ad hoc cōuenit mecum. q: gr̄a spiritussancti ꝓtegit ab illa pena. ⁊ maxime gr̄a cōsummata que est ipa gl'ia.

Capitulū. V.

Cantabo. Postq̄ ꝓpheta descripsit punitionē regni p vbū narrationis. hic ꝙsit hoc idē facit p exemplū pabolicū. Et diuidit in duas ptes. Prio ponit' pabola. Scdo arguit' multiplex ppli culpa. ibi. Ve q̄ ꝙiungit'. Pria in duas. q: prio sub pabola vinee describit' ingratitudo ppli. Et scdo rectitudo diuini iudicij. ibi. Et nūc oīdā. Circa primū sciendū q̄ pabola ista ē de vinea cū magno sumptu ⁊ diligētia exculta. q̄ tñ fructus nō fecit. ⁊ sic a dño vinee ꝓtempta fuit ⁊ derelicta. ⁊ per hāc vineā intelligit' ppls isr̄l. vt hī. j. eo. c. Vinea eni domini exercituū domus isr̄ael est. quā vineā dei excoluit suis beneficijs. ⁊ tñ ad ydolatriā declinauit. ⁊ sic eā contempsit. subtrahendo suum auxiliū. ⁊ p ꝙsequēs tradidit

a Cantabo. i. alte (in maiōr aduersarioz. Dicit igit' pnūciabo. b Dilecto meo. i. p dilecto meo. in ꝓsona ei' loquens. sicut apparebit. j. ⁊ iste dilect' intelligit' de' q̄ sic vocat' in libro canticoz. q̄si p totū. c Canticum patruelis ⁊c. i. qđ cāt̄ de vinea sua. in scriptura aliq̄si accipiunt' pabole seu sil'itudines ex rebz gestis. ⁊ iō dicit aliq̄ ⁊ satis ꝓbabiliter. q̄ q̄dā patruelis esaie. i. filij' patrui sui habuerat vineā cū magno sūptu ⁊ labore excultā ⁊ acq̄sitā. ⁊ tñ fuit sterilis. ꝓpter qđ de ipa sicut de re insolita fecit dictamē. qđ vocat' hic canticū. q: esaias sil'r locut' est hic de pp̄lo isr̄l sub noīe vinee. iō subdit'.

d Vinea facta est ⁊c. i. deo q̄ dicit' dilect' rōne dicta.

e In cornu. i. in loco celso ⁊ eminēti. q: hier'm metropolis in iudea erat in alto loco respectu terre adiacētis. saltē q̄ntū ad illā ptē. in q̄ erat templuz ⁊ dom' regia in monte syon. f Filio olei. i. in loco pleno oliuis. ex q̄rū fructu exprimit' oleū. vsi ⁊ unctu hier'm est mons oliueti. sic nomiat' a fertilitate olei. ⁊ tali mō loquēdi dicit' alijs filij' mortis. q: plen' ē scelere ꝓ q̄ dign' ē morte

g Et sepuit eā. mādatis legis ⁊ sua ⁊ angelica ꝓtectōe.

h Et lapides ⁊c. ℓ hananeos cultores lapidū de terra illa deiſciendo. vt hꝫ libro Joſue. i Et plantauit ⁊c. i. pp̄lm iſrael quē ad cultū ſuū p̄ ceteris pp̄lis elegit in terra p̄miſſionis plantauit. k Et edificauit turrim. i. templū ad modū turris factū. ſicut dictū fuit. iij. Reg. vi. ca. qđ fuit edificatū p salomonez in hieꝛl'm i medio iudee exiſtente tūc̄ metropoli.

l Et torcular ⁊c. i. altare holocauſtoꝝ qđ dicit hic torcular. eo q̄ ibi effūdebatur ſanguis victimaꝝ ſic in torculari ſanguis vuarum.

m Et expectauit ⁊c. id eſt opa bona deus

n Et fe (colendo. cit labruſcas. i. opera inutilia et nociua ad ydolatriā declinādo.

o Nūc ergo habitatores hieꝛl'm ⁊c. ℔ dicit inducendo pp̄lm ad conſideratione p̄dictoꝝ beneficioꝝ.

p Quid eſt qđ ⁊c. q. d. nihil defuit ex pte mea quin deberet facere optima opera ⁊ fecit peſſima.

q Et nūc oſtā. Hic ꝓſiter deſcribit rectitudo diuini iudicij. q: ꝓpter ingratitudinē debet ꝓtemni. ⁊ inimicꝰ aduerſarioꝝ dimitti. iō ſubdit.

r Auferā ſepem ei⁹ id eſt vez legis intellectum. nō q: deꝰ inducat aliquē ad errorē ſeu falſū eſſe mandū. ſed q: ſacerdotes ⁊ legiſperiti declinauerūt ad vicia. ꝓpter qđ deus iuſte retrauit ab eis lumē ſue gratie. ⁊ ſic ex ſua defectibilitate ceciderūt in errorꝫ cecitatē

s Et erit in direptionē. q: demones ex ℔ habuerūt ſuper eos ptātē dimpiendo ſpūalia bona ⁊ diſpoſitiones ad ipa. ſ. bona.

t Diruā macerīā eius. ſ. muꝝ ꝓtectionē ⁊ angelicā cuſtodiā ſubtrahendo.

v Et erit in cōculcationē. i. an deꝑſionē a baduerſarijs ⁊ maxime a babyloniis. q̄ terrā deſtruerūt. ⁊ pp̄lm partim occiderūt.

x Et ponā eā deſertā. a pte (⁊ partim captiuauerūt. etione mea.

y Nō putabit. q: ad vba ꝓphaꝝ noluerunt ſe corrigere. auferēdo mala vite ſue.

z Et nō fodietur. q: foſſorio diuini timoris nō fuerunt retracti ab

a Et aſcendēt ⁊c. i. calamitates puni (iniq̄tatibꝫ ſuis gentes ⁊ miſerie. ⁊ q: ad hēam pp̄lo ducto in captiuitatē vepres ⁊ ſpine creuerūt in terra p̄ defectu culture.

b Et nu. mādabo ⁊c. q: in terra illa ſecuta eſt ſiccitas magna

c Vinea āt do. ⁊c. i. ℔ oſtdit q̄ pabola p̄dicta intelligāt de pp̄lo iſrl'. ⁊ ſic eſt ꝓpoſita.

d Et viri iuda ⁊c. ℔ potiſſime dr̄ p ꝓpo. q̄ erat de tribu illa ſm carnē naſcituꝝ.

e Et expectaui vt faceret iudiciū. iuſtaꝫ ſniam. pferendo. qđ p̄tinet ad iudices q̄ꝫ eſt iudicare.

f Et ecce iniq̄tas. i. iniuſticie ineq̄litas. q: puertebant iuſticia in fauorē partis ⁊ ꝓpter munera.

g Et iuſtitiam. i. opa iuſticie in pp̄lo cōi viuēdo iuſte adinuicē.

h Et ecce clamor de iniurijs vni⁹ ꝑ alteꝝ. h Ue q̄ ꝓiungit. Hic oſtr arguit pp̄li multiplex culpa. et primo pp̄ha arguit culpā ⁊ cōminat̄ penā ꝓiecti. Secōo ꝓſequitur penā ſeparatim. ibi Jō irat⁹ eſt. Prima i tres. q: primo arguit pp̄lm de cupiditate. ſecōo de carnalitate. ibi. ve qui ꝓſurgitis. Tertio de ſuperbie vanitate. ibi. ve q̄ trahitis. ⁊ in q̄libet pte cōminatur penam. Circa primū dicit.

i Ue q̄ ꝓſurgit⁊ ⁊c. Judei eni ſp fuerūt ad auariciā proni. et iō in illo pp̄lo multi p potentiā auferebāt poſſeſſiones alioꝝ. et aliq̄ p fraudulentias

k Vq̄d hitabit⁊ cē q. d. videmini ℔ q̄rere. ⁊ tñ terra fuit data a deo filijs iſrl' cōmuniter p habitatōe pauper ſicut et diuitū. ⁊ ſubdit cōminatio pene cum dicitur.

l In aurib⁹ me. ⁊c. q: exaudit iniuſte oppreſſos ad vindicandū. ideo ſubdit ibi.

m Niſi dom⁹ multe deſerte fuerint ⁊c. ſicē fuerāt male acquiſite ⁊ ℔ ꝫpletum eſt qſi pp̄lꝰ ductus fuit captiuus.

n Decez eni iugera vineaꝝ ⁊c. i. ſicut vinee ⁊ agri fuerunt male acq̄ſita. ita efficient ſteriles i penā. eſt aūt iugeꝝ ſpaciū terre quod par boū in die arare ꝓſueunt.

o Ue q̄ ꝓſurgit⁊. Hic ꝓſir arguit pp̄lm de carnalitate di. ve q̄ ꝓſurgit⁊ ma. ⁊c. Dicit ei ſolēt facere illi q̄ fuerūt ebrij p̄cedētibꝫ veſpe. eo q̄

p Ad ebrietatē ſectādā ⁊c. ſicē de (i mane ſūt ſitibūdi. decedētibꝫ. iō ſubdit.

q Et potādū ⁊c. ⁊ q: ex tali potatione caleſit caro. ⁊ inducit ad luxuriā ⁊ ad alia mala. ſez ad rixas ⁊ ad homicidia ⁊ ꝓſlia. iō ſubdit.

r Et vino eſtuet⁊. ⁊ pōt teneri hic ly vt vno mō cauſaliter q̄ntū ad illos q̄ ſic vacabāt potatiōi. vt ad mala ſequentia cēnt magꝭ apti ⁊ proni. Alio mō ꝓſecutiue. q: talia mala nata ſūt ſeq̄ ex ebrietate. etiā ſi inebriās ſe inebriare nō

s Cythara ⁊ ly. ⁊c. ad excitādū luxuriā p diſ (untēdat ſolutionē.

t Et vinū ſ. forte ⁊ electū.

v Et opus dñi ⁊c. nihil agēdo ad eꝝ honorē ſine obſequiū. cñi tñ ab

x Hec opa ma. ⁊c. ſ. q̄lit pu (eo hēaꝫ abūdātiā tpaliū nunt acriter viciū carnalitat⁊ ꝓpter iꝑm mōm diluuio ſubmergēdo. Beſi. vij. ⁊ ḡnq̄ ciuitates igne et ſulphure ſuccendēdo. Beſi. xix. Coſequenter ſubdit pena cū dicit.

y Propterea cap. ⁊c. i. ducet. Eſa. ei loq̄bat de futuro p modū p̄teriti. ꝓpter certitudinē cuēt⁊

z Quia ſi haſci. applicādo igenū ſuū ad dīnū obſequiū. ⁊ ad iudicia ſua conſiderādū in puritate carnalitatū. vt dictum eſt.

a Et nobiles eius interierūt fame ꝛc.q; in obsidiōe ciuitatis sub sedechia defecerunt oīno victualia. vt hr. iiij. Reg. xxv. b Propterea dila. ꝛc.i. capacitatē suā. ꝛ ē locutio metaphorica. q; infern⁹ nō hz aiam ꝓprie. Accipitur aūt infern⁹ in scriptura dupl'r. Uno mo ꝑ fossa vbi ponunt mortuoz cadauera. Alio mō ꝑ loco vbi descēdūt anie dānatoz ad purgādū ꝛ generaliter illoz q̄ nō admittunt statim ad gl'am. ꝛ q; tūc nullus ad eā mittebat q̄ntūcūq; iust⁹. iō tūc oēs mortui q̄tū ad aīas ad infernū descendebāt. ꝛ corpa eoz ꝑtim fuerūt sepulta. ꝛ partim i fossatis ꝓiecta et putrefacta. ꝛ sic infernus vtroq; mō h̄ accipit. Cetera patent

c Et in (vsq; ibi. cuiuabit hō ꝛc.i. deficiet totaliter a sua sup

d Et exaltabi (bitur ꝛc.i. ꝑ h̄ q̄ iudicium ꝑdictus faciet de pctoribus manifestabitur exaltitudo ipsi⁹.

e Et pascēt agni.i. comedent agni filioz isr'l ab hostib⁹ vt exponūt doctores nr̄i.

fame: ꝛ multitudo eius siti exaruit. b Propterea dilatauit infern⁹ aiam suā ꝛ aperuit os suū absq; vllo termino. Et descēdēt fortes eius ꝛ populus eius: ꝛ sublimes gl'osiq; eius ad eū. d Et incuruabit hō et humiliabit vir: ꝛ oculi sublimiū deprimēt. e Et exaltabit dñs exercituū in iudicio ꝛ deus sctus scrificabit in iustitia. f Et pascent agni iuxta ordinē suū: g ꝛ deserta i ybertatē vsa aduene comedent. h Ue q̄ trahitis iniq̄tatē in funiculi vanitat⁹ ꝛ q̄si vinculū plaustri pctm. k Qui dicit⁹. l festinet ꝛ cito veniat opus eius: vt videam⁹ ꝛ approp̄iet ꝛ veniat consiliū sancti isr'l: et sciemus illud. m Ue qui dicitis malū bonū: o ꝛ bonum malū. q ponentes tenebras lucem r ꝛ lucē tenebras. s ponentes amarū in dulce t et dulce in amarū. u Ue q̄ sapientes estis in oculis vestris x ꝛ coram vobismetipsis prudentes. y Ue q̄ potentes estis ad bibendum vinum: et viri fortes ad miscendā ebrietatem. z Qui iustificatis impium p̄ muneribus: ꝛ iustitiam iusti auferetis ab eo. Propter hoc sicut devorat stipulam lingua ignis: ꝛ calor flame exurit: sic radix eoz quasi fauilla erit et germen eoz vt pulvis ascēdit. a Abiecerunt enī legem dñi exercituū ꝛ eloquium sancti israel blasphemauerūt.

f Et deserta ꝛc. hostes. s. q; nō solū comederūt babylonij aīalia iudeoꝝ. sz etiā terrenascētia. Ra. sa. ad ꝛiū sensus exponit istā lēz sic. Et pascent agni. i. iusti. q; filij isr'l ducti in babylonē habebāt victū sufficientē sm ordinē suū. i. sm sui status decentiā. h̄ de daniele patre ꝛ sociis ei⁹. Dafi. i. ꝛ de Joachim rege. iij. Reg. xlvi. ꝛ idē est dicēdū ō aliis iustis salte ꝑ maiori pte. g Et deserta i pinguedinē versa. i. domos pctoꝝ pinguib⁹ plenas. Aduene comedēt. i. iusti de isr'l inter gētiles vt aduene hītates. Sed melius videt intelligi de filijs isr'l reuersis de captiuitate babylōica. vt sit sensus. Deserta i pinguedinē versa. i. fructuosa terre israel. que fuit deserta tpe captiuitatis. q; mānsit inculta. ꝛ iō q̄si incepit coli a reuertentib⁹ de captiuitate. ꝓtulit fructus vberiores ꝛ meliores. aduene comedēt. i. filij isr'l de captiuitate reuersi q̄ fuerāt aduene i babylone. h Ue q̄ trahitis. hoc ꝓfr. ꝓpha arguit ꝓplm de pctō superbie q̄ trahit hoiem ad alia pcta. sm q̄ ō. Eccl. r. Initiū omnis pcti superbia. ꝛ h̄ est q̄ ō. i Ue q̄ trahitis iniq̄tatem

k Qui iustificatis impiū ꝑ muneribus ꝛc. dādo sniam iniquā ꝑ eo ꝓtra iustū pauperem. ꝓfr. ꝓpter ꝓdicta subdit debita pena cū ō. l Sicut devorat ꝛc. in hebreo ꝛ libris correctis habet. ꝓpter h̄ sicut devorat stipulam lingua ignis. q̄si enī ignis modicū tangit stipulā. quasi lābendo statim exurit. ꝛ sic dicit ꝓpha. q̄ pena ꝑdictoꝝ peccantiū cito veniet a deo. iō subdit m Sic radix ꝛc id est totaliter exterminabit. sicut arbor cui⁹ radix est totaliter inarenata. n Et germē eoz. i. proles eorū.

o Et pulvis ascendet. q; sicut pulvis elevat⁹ in aere ꝑ ventū ad aliū locū dispergitur. sic filij eoz extra terrā suā fuerūt ducti in captiuitatē. cui⁹ causa adhuc repetitur in generali cū ō. p Abiecerūt enī ꝛc. eū absq; timore transgrediendo.

q Et eloquiū sancti israel. i. ipi⁹ dei. q̄ ō ꝓpha eis mandabat.

r Blasphemauerūt. verba eorum detrahendo. sm q̄ habetur. ij. Paral. xlvi. ꝛ mo.

g Ue q̄ trahitis iniq̄tatem in funiculis vanitat⁹ i. su (vobis aggregādo eā. perbie q̄ est occasio alioz pctoꝝ vt dictū est. h Et q̄si vinculū ꝛc. i. ꝓcedēdo vlteri⁹ ad pctā grauiora. Vinacula enī plaustri est grossi⁹ q̄s funiculus. ꝛ sic ꝑ hāc similitudinē designat q̄ superbia primo ē occasio pctoꝝ minoꝝ. ꝛ postea maioꝝ. ꝛ sic erat in pplo regni iude. intantū q̄ inciderat in errorē circa diuinā ꝓuidentiam. tenēdo q̄ deus nō h̄ret ꝓuidentiā de istis inferioribus. nec ꝑ ois inferre ꝓpter ea q̄ fiunt hic aliquā penā. ideo subditur.

i Qui dicitis. diuinā iusticiā detrahendo. k Festinet ꝛ cito veniat ꝛc. ꝓpha enī cōminabat eis penā a deo inferandā ꝑ malis suis. ꝛ ipi derisorie respondebant

l Festinet ꝛc. i. pena quā cōminamini nobis. quasi dicat. nō timemus eā. vsi de ipsis ō. Ezech. ix. Dixerūt. dereliquit dñs terrā ꝛ non videt nos. ꝛ ex h̄ errore ceciderunt vlterius in aliud malū dicentes. q; cult⁹ diuinus nō erat alicuius valoris hoīb⁹. hoc enī seq̄bat ex eo q̄ ponebāt deū nō ire ꝓpter ꝓuidentiā de hūanis actib⁹. ꝛ econtrario cultū ydoloꝝ dicebāt esse bonū. q; in illis dabant aliqui responsa hoīb⁹ de agibilib⁹. et tāq; esset ibi aliquid numinis h̄is ꝓuidentiam de actib⁹ humanis. Et h̄ est quod dicit.

m Ue q̄ dicitis malū. i. cultū ydoloꝝ.

n Bonū. i. vtile hominibus.

o Et bonū. s. diuinū cultum. qui est bon⁹ sm veritatem.

p Malū. i. esse nullius vtilitatis.

q Ponentes tenebras. erroris.

r Lucē. s. veritatis.

s Et lucē. s. fidei.

t Tenebras. ē ignorantie.

v Ponentes amarum. i. ydolatriā que ducit ad gehēne amaritudinem.

x Jn dulce. tanq̄ p eam hoīo consequatur optatum finē. y Et dulce. i. ipam latriā que con

z Jn amarū. q; sit ibi labor in (tingit summo bono. utilis ꝛ expense. ꝛ ex h̄ sequebat q̄ isti sic errātes suā sciētiā ꝓferebāt noticie ꝓpheraꝝ ꝓtrariū asserentiū. iō subditur. z Ue q̄ sapientes estis. i. cognoscētes diuina nō sm veritatē. sed tm̄ sm opinionē vrām. ideo subdit.

a Jn oculis vr̄is. s. ꝛ sicut se estimabāt sciētes circa diuina. ita ꝛ circa hūana. falso tm̄. iō subdit. b Et coram ꝛc. Prudētia enī est ꝓprie circa agibilia hūana. Ex prudentijs aūt erroribus seq̄bat q̄ absq; vllo timore implicarēt se peccatis carnalib⁹. iō subdit c Ue q̄ potentes ꝛc. de h̄ enī iactabant se. q̄ vn⁹ poterat tantū bibere q̄ntū plures alij. ꝛ sic poterāt eos inebriare.

d Qui iustificatis impiū ꝑ muneribus ꝛc. dādo sniam iniquā ꝑ eo ꝓtra iustū pauperem. ꝓfr. ꝓpter ꝓdicta subdit debita pena cū ō. e Sicut devorat ꝛc. in hebreo ꝛ libris correctis habet. ꝓpter h̄ sicut devorat stipulam lingua ignis. q̄si enī ignis modicū tangit stipulā. quasi lābendo statim exurit. ꝛ sic dicit ꝓpha. q̄ pena ꝑdictoꝝ peccantiū cito veniet a deo. iō subdit f Sic radix ꝛc id est totaliter exterminabit. sicut arbor cui⁹ radix est totaliter inarenata. g Et germē eoz. i. proles eorū.

h Et pulvis ascendet. q; sicut pulvis elevat⁹ in aere ꝑ ventū ad aliū locū dispergitur. sic filij eoz extra terrā suā fuerūt ducti in captiuitatē. cui⁹ causa adhuc repetitur in generali cū ō. i Abiecerūt enī ꝛc. eū absq; timore transgrediendo.

k Et eloquiū sancti israel. i. ipi⁹ dei. q̄ ō ꝓpha eis mandabat.

l Blasphemauerūt. verba eorum detrahendo. sm q̄ habetur. ij. Paral. xlvi. ꝛ mo.

m Ideo irat⁹ est, hic ꝓfir ppha cõminat⁹ penã ppli se paratim. Et pmo penã q̃ pcessit captiuitatẽ babylonis. Secõdo penã huiꝰ captiuitat⁹. ibi. In his oibꝫ. Circa pmũ dr. m Ideo irat⁹ ē ⁊c. ppter pctã pdicta in pplm suũ. i. ꝛ regnũ iude vbi erat tẽplũ dñi. n Et extendit manũ ⁊c. multiplr af

"Ideo irat⁹ est furoꝛ dñi in pplm suũ: "⁊ extẽdit manuꝫ suã sup eũ: ⁊ pcussit eũ. Et ꝓturbati sũt mõtes: ⁊ facta sunt morticina eoꝝ q̃si sterc' in medio plateaꝝ. "In his oibꝫ "nõ ē auersus furoꝛ ei⁹ "sz adhuc mã⁹ ei⁹ extẽta. "Et eleuabit "signũ "in natõibꝫ p cul: "⁊ sibilabit ad eũ ꝺ finibus terre. "⁊ ecce festin⁹ ve lociter veniet. "Nõ ē deficiẽs neq̃ laborãs in eo "nõ dormitabit neq̃ dormiet "neq̃ sol uet cingulũ renũ eius: nec rũpet corrigia calciamenti

fligendo pplm ⁊ prin cipes p reges assyrio rũ ⁊ babylonis ali ca pitalitatẽ babylonicã vt ptz. iiij. Regũ. xxij. Paralipõ.

o Et pcussit eũ. s. po p Et ꝓtur (pulũ bati ⁊c. i. principes. mã ⁊ manasses rex iu da tũc fuit capt⁹ ⁊ ca thenat⁹. ductus extra terrã suã p regẽ assy rioꝝ. vt hr. ij. Paral. xxxiij. ⁊ sic' ioathã fi liꝰ ozie p regẽ egypti ij. Regum. xxiij.

q Et fa. sunt ⁊c. Je chonias rex iuda fuit occisus. ⁊ cadauer ei⁹ extra muros hierlm piectũ. sicẽ dixerat hie remias de co. xxij. ca.

m Aspiciemus in terrã. p ꝓfusione non potentes oculos sursum leuare. ⁊ associat se. ppha cum eis eo q̃ erat pars illi⁹ ppli. q̃ius mortu⁹ fuerit diu ante istã captiuitatẽ. s. tempe manasse regis. vt dictum est supra. ca. i.

n Et lux obtenebrata ⁊c. qr tribulatio illius captiuitatis fuit tãta q̃ tota gẽs que fuerat in populo isr'l videbat sim pliciter extincta.

eius. Sagitte ei⁹ acute et oẽs arc⁹ ei⁹ extẽti. Vngule eq̃rũ ei⁹ vt silex' ⁊ rote eius "q̃si impet⁹ tempestat⁹. Rugitus eius vt leonis: rugiet vt catuli leonũ' ⁊ frender' et tenebit pdaz: ⁊ ãplexabit' et nõ erit q̃ eruat' ⁊ sonabit super eũ in die illa sicut sonitus maris. "Aspiciemus in terrã: ⁊ ecce tenebre tribulationis: "⁊ lux obtenebrata ē in caligine eius. VI.

Capm. VI.

In anno. hic ꝓsequet⁹ esaias cõfirmat dictũ suum. nã posset aliꝰ dicere. q̃ vbi eius nõ esset autentꝛ cũ. eo q̃ pdicta nõ dixisset spũsctõ ppe q̃ in ij ca. ostdit se locutum fuisse spũ dnio. Et diuidit in duas ptes. q̃ primo ponit diuina apparitio. Secundo esaie legatio. ibi. ⁊ dixi. Ad intelligentiã prime partis sciendũ q̃ esaias visione imaginaria vidit dñm in specie cuiusdam magni viri sedentis. cuius sedile erat in celo. ⁊ scabellum pedũ eius in templo sm q̃ dr infra. xxvi. Celum mihi sedes est. ⁊ terra scabellum pedũ meoꝝ. duos angelos stantes in vtroq; latere eius. ⁊ intellexit significationẽ visionis. aliter nõ esset visio ppetica. sicut Pharao q̃ vidit spicas. Dan. ij. ⁊ balthasar q̃ vidit manum scribentẽ in pariete. Dan. v. visione imaginaria. ille dormiens. iste vigilans. neuter tñ fuit ppheta. sed ioseph ⁊ daniel q̃ visiones intellexerunt. Vñ dr Dan. x. Intelligentia opus est in visione. sicut diffusius dictus fuit in principio libri psalmoꝝ. vbi dictus fuit de modis ⁊ gradibus ppetie tangẽs pambulum ad omẽs libros ppheta. Sequitur circa istã visionẽ esaie que fuit intellectualis et imaginaria primo ponit apparitio diuina. Secõdo angelica. ibi. Seraphin. Circa primũ primo notat tem

"Hanno quo mortuus est rex Ozias: "vidi dñm "sedentẽ

s Sepultura asim sepelier' ⁊ ita fuit de plurib⁹ aliis.

t In his oibꝫ. hic ꝓfir describit pena babylonice captiuitatis cũ dr. In his oibꝫ. i. ex penis pdictis a deo illa

s Nõ est auersus furoꝛ ei⁹. qr ex penis illis ppls (tus nõ fuit emẽdatus. sz magis obstinat⁹ in malo. vt patet ex iij. Reg. ⁊. iij. Paral. xxxiõ subdit.

t Sed adhuc man⁹ ⁊c ad puniendũ ppli obstinationẽ p exercitũ regis babylõis nõ subdit.

v Et eleua. i. faciet eleuari.

x Signuꝫ. i. vexillũ ad ꝓgregationẽ bellator.

y In natõibꝫ p cul. qr ex longinq̃s ptibꝫ venit ille exercitus ꝺ hierlm.

a Et sibilabit ⁊c. i. faciet eũ venire.

b Et ecce festinus ⁊c. qr ille exercit⁹ ei⁹ fuerit valde magn⁹. tñ fuit in breui tpe ꝓgregat⁹ ⁊ cito veniet ad hierlm. qr nõ fuit impedimẽtũ in via. qõ declarat ꝓfir dicẽs.

c Nõ ē deficiẽs ⁊c. ex tãta ei volũtate veniebãt ꝺ hierlm q̃ ei non sentiebãt laborẽ. ⁊ sic tollit impedimentũ lassitudinis.

d Nõ dormitabit ⁊c. i. cũ magna sollitudie festinationis venient. ⁊ sic tollit impedimẽtũ pigritie.

e Neq̃ soluet cingulũ renũ eius ⁊c. ⁊ sic tollit impedimẽtũ qõ aliq̃s pcurit in exercitu q̃ dissipatiõe armoꝝ ad sustinendũ sibi ⁊ impedimẽtũ armoꝝ ad inuadendũ eũ subditur.

Sagitte ei⁹ acute ⁊c. Sibi tollit impedimẽtũ qõ aliq̃s pcurit ex defectu eq̃ꝝ cũ dr. Vngule eq̃ꝝ ei⁹ vt silex. q. d. in via nõ ledent' q̃ius cũ festinatiõe veniãt.

f Et rote ei⁹. i. currus ei⁹ in qbꝫ pugnabãt antiquitus.

g Quasi impet⁹ tempestat⁹. i. terribiles ad modũ tempestat⁹ cui nõ põt resisti hũana vtute.

h Rugit⁹ ei⁹ ⁊c. q. d. nõ flectet' misẽdo. vsi ⁊ rex babylonis filios sedechie regis occidi fecit in ei⁹ oculis. ⁊ postea oculos eius eruit ⁊ nobiles de regno iude captos occidit. iij. Regũ vlti. Sedechiã aũt ei oculatũ duxit ligatũ in babylone. ⁊ pplm terre captiuũ. vñ subdit

i Et frendet. p iracũ

k Et tenebit pdã ⁊c. qr nec a deo nec ab homie (diũ. fuerũt de manibꝫ eius saluati.

l Et sonabit sup euꝫ ⁊c. qr in tãta destructiõe fuit magn⁹ clamoꝝ ⁊ terribil tã ex pte babyloniorꝝ se ad cedẽ ppli ei hortantiũ q̃s ex pte morientiũ, ⁊ aliorꝝ in captiuitatẽ ductorꝝ. ideo subditur.

c Sedentẽ. sedere aũt ꝓprie est iudicantis. illa antez apparitio fiebat ad, pferendum sniam ꝓtra oziam regez iḣm iudicare volentez de pfti. qr tunc lepra fuit pcussus

vt dictū est.ꝛ ꝓtra ꝓphm de regno iude de futuro. vt videbit infra.ꝛ iō illa apparitio fuit in effigie hoīs sedentis.p illā etiā apparitionē in effigie hoīs sedentꝫ signifi cabat deꝰ humanādus in psona filij.ꝛ ꝫ est qō dr Job. xlj. vbi allegat in scriptura q̄ ponit infra in ꝫ ca. Exceca cor ꝓpli huiꝰ ꝛc.ꝛ subdit euāgelista.ꝫ dixit esaias qñ vidit gl'iaz eius.ꝛ locut' ē de eo.

d Sup soliū excelsum.ꝫ est supra expositum.

e Et plena erat domus.i. templū a salomone edificatum. ibi enī fiebat illa visio.

f Ꝫ maiestate eius q: ab illa effigie videbat fulgor mirabil' procedere. Sciendum q̄ istud. Et plēa erat domus eiꝰ a maiestate. nō est in hebreo nec ī libris correctis.

g Et ea que sub ipo erāt replebant templū. In hebreo habet. Et ozę eiꝰ replebat templū.ꝛ accipit hic ozę p finibꝫ vestimentoz seu vestimenti sui. Illa enī effigies apparebat q̄ induta ad honestatē.ꝛ finis vestimēti descēdebat vsq; ad tēplū paulumētū. sic cōit fit de ozis vestimē

h Seraphin. hic ꝓfir describit (torū hoīm sedentū apparitio angelica.cū dr h Seraphin stabāt. sic enī apparebāt tanq̄ parati ad ministrādū deo ꝛ exequēdū eius imperiū. Sciendū tū q̄ nō erant de supiori ordine qui dicit ordo seraphin. sed erāt de angelis q̄ mittuntur in ministeriū ad exteriora. nominant tū seraphin ab effectu. ꝓpter purgationē labioz esaie p incendiū. sicut dictū est de alio ang'lo q̄ noiabat dñs. eo q̄ loq̄bat in ꝑsona

i Sup illud.i. sup templū vt dicūt expositores (eius. nostri. tū in hebreo habet. Desup ei.i. dño. q: stabāt sup templū parati ei obsequi. ideo sic apparebāt q̄ vn' erat ad dexterā dei alius ad sinistraz.

k Sex ale vni ꝛc. p alam ꝓtemplatio designatur. vt dicit Grego. sup Ezech. igit' p duas alas supius erectas intelligit' ꝓtēplatio diuinoꝝ q̄ sunt supra naturā angelicā. Per duas ꝓtensas inferi' ad cooperiendū corp' ꝛ pedes eoz seraphin cognitio eoz̄ que sunt inferiora angelis designatur. p duas medias ad volandum extensas cognitio angelice

l Duab' velabāt fa. ꝛc. Ꝫ in hebreo (nature. iō subdit. habet. Faciē suā. s. ipoz seraphin fm hebreos nō q̄ eēnt extense aū facies eoz. sed sup capita q̄si transuersaliter. ꝛ sic velabant caput supius.ꝛ p ꝓsequēs faciez q̄ est ps capitis.

m Et duab' velabāt ꝛc. Ꝫ in hebreo hr. Pedes suos. i. ipoz seraphin. q: trāsuersaliter versus inferiora ꝓtendebant.ꝛ sic corpa seraphin ꝛ pedes velabāt. ꝛ ꝫ ad quandā decentiā ꝛ honestatē. apparebat ei in figura humāna que honestior apparet operta q̄ nuda.

n Et duab' s. alis medijs. o Volabāt. ad designādū q̄ angeli semp sunt parati ad diuina ascēdere. et ad inferiora descendere fm dñi voluntatē. iō volat' in medio loco dispon' quasi ad vtrunq; paratus. Et ad meliꝰ capiendū posui hic figurā fm intentionē hebreoz.

p Et clamabant ꝛc. i. simul ꝛ concorditer. vel quia vn' ꝓmo dicebat.ꝛ postea idem alius repetebat. sicut duo chori in ecclesia aliqñ idem dicūt alternatim.

q Sanctus. sanctus. sanctus. Dcōm hebreos dicitur ter sanctus. ad maiorē diuine sanctitatis expressionez. sicut dicitur. xxvj. dicit. Terra. terra. terra. audi verbuz domini ad excitandū maiorē attentionem. Dcōm vero catholicos hic dicit ter sanctus. ad designanduz in deo psonarum trinitatem. Et subditur.

r Domin' deus exercituuz. ad designandum essentie vnitatem.

s Plena est omnis terra gl'ia eius. q: in omnibꝫ creaturis relucet virtus et bonitas ipsius.

t Et cōmota sūt ꝛc. q: hec visio facta est die ꝓsecutionis ozie. vt dictuz est supra. et tunc fuit mot' terribilis. fm q̄ hr Zach. xiij. Et fugietis sicut fugistis a facie terremotus in die ozie regis iuda. q̄ terremot' factus fuit ad ostendendū indignationē dñi ꝓtra ꝓsumptiōez ozie. Et illo aūt terremotu moti fuerūt parietes templi ꝛ p consequens supliminaria ꝛ cardines ostiorum.

v A voce clamātis. q: talia fiūt ī inferioribꝫ p angl'os

x Et domus ꝛc. Ad designandū incendium futurū domus dñi p chaldeos. vt habet. iij. Reg. xlvto

y Et dixi. Hic ꝓsequēter describit esaie legatio.ꝛ primo describit dispositio debita. Secūdo legatio sibi iniuncta ibi. Et audiui. Dispositio aūt ista facta est primo ꝑ esaie ꝓtritionē de eo q̄ peccauerat p omissionē. ideo dicit.

z Ve mihi q: tacui. a reprehensione vel repressione ozie regis de sua ꝓsumptione. erat enī esaias de genere regio vt dictū est supra. i. capitulo.ꝛ ꝓpter hoc magis poterat ad regem accedere.ꝛ defectus suos sibi ostendere. q̄z alius de populo. ideo peccauit hoc omittendo. iō subdit.

a Quia vir ꝛc. sicut enī polluunt labia loquendo q̄ non decet. ita etiā tacendo quod dici debet.

b Et in medio populi ꝛc. nō solū p omissionē. sed etiā p cōmissionē. q: multi de populo illo erāt blasphemi. vt dictum est supra.

c Et regē ꝛc. id est angelorū.

d Vidi oculis meis. quasi diceret. exquo suz peccator ista visiō nō est mihi ad ꝓfectum sed ad interitum. et sic etiā dixerat Danue ad vxorem suā. Judicū. xiij. Morte moriemur. q: vidimus dominū. Secūdo facta est esaie dispositio p angelum purgantē eius peccata. hoc tamen fuit solum instrumentaliter. quia solius dei est purgare peccata principaliter. Dicit igitur.

e Et volauit ꝛc. per istum volatum intelligitur velocitas angelica ad exequendum domini mandatuz seu beneplacitum

f Et in manu eius calculus. i. carbo ignitus. Calculus enī plura significat. Uno enī modo signat lapidem parvulū. Alio modo numerationē. q: antiquitus solebant homines cū lapillis numerare. signat etiā carbonem ardentem.ꝛ etiā quedā alia. Unde versus. Calculus est ratio. numerus sententia carbo. Calculus est pondus. minimus lapis ensis acutus. Per calculū aūt istū signifi cabatur ꝓphetie donum tunc esaie datum.

g Cuē forcipe ꝛc. s. holocaustoꝝ vbi erat ignis continuus. vt habet Leui. vi. Sciendū tū q̄ nō accipit hic altare seu carbo materialiter. quia ista fiebant visiōe imaginaria sicut dictum est. qua videbatur angelus accipere carbonem de altari holocaustoz.

b Et tetigit os meū. ad designādū purgationē peccati sui p taciturnitatē pdictā. ideo subdit. Et auferet iniquitas tua ꝛc. i Et audiui. hoc ꝓsit describit legatio inuincta esaie a dño ēntuz ad illud qđ ptinet ad afflictionē maloꝝ. scdo ēntū ad ꝓsolationē bonoꝝ. ibi. Et multiplicabit. Primuz describit cū dr.

i Et audiui vocē dominī. apparētis in effigie predicta.

h Dicentis quē mittā ꝛc. ℔ non q̄siuit ex ignorātia. sed ad ꝓuentū mūgēdū negocii esaie se offerēti ad obediendū. sic Iesus. iij. dixit dñs. Iādūbi es. vt ex eius rīsione cōuenientius argueret eū de trāsgressione.

l Et dixi ꝛc. parat ad obediendū.

m Mitte me. nec se offerēdo peccauit. qz ꝙ dispositus se vidit p purgationē pdictā.

n Et dixit vade. ad arguendū pctā reguz iude. Et ℔ dicunt hebrei et rōnabiliter vt videt. qz istud qđ dr in ℔ capitlo ꝑcessit tpe ea q̄ scripta sunt supra a principio h⁹ libri. in qbꝫ esaias arguit multipliciter pcta ei⁹ ppli. Ad q̄ arguēda missus fuit a deo sicut alij ꝓphe. Et in ℔ ca. ponit prima eius missio. vt dr. nec obstat qđ vltimo scribit. qz frequēter i sacra scriptura scribunt posteri⁹ prius facta. ꝛ econuerso. vt frequenter dictum est supra in aliis libris canonicis.

o Et dices ppło ꝛc. auribꝫ corpis. p Et nolite intelligere. i. noletis. nō enī incitauit eos ꝓphā ad nonintelligendū ꝛ nō obediendū. sz pdixit ℔ futurū ꝑnūciādo. scz ppli obstinationē in malo. iō subditur. q Exceca cor ppli h⁹ ꝛc. i. denūcia ad excecādū p errorē in intelle

r Et aures ei⁹ aggraua. i. aggrauādas denuncia (ctu. in affectu p obstinationez. circa qđ talis excecatio ꝛ obduratio nō est a deo directe. sed ex liberi arbitrij defectibilitate. hō enī auertens se a deo merit vt iuste deus retrahat grām suā ab eo cui⁹ effectus est illuminare intellectū. ꝛ mollificare affectū. ꝛ iō ipa subtracta hō excecat ꝛ obdurat ex sua malicia. hoc ad literā fuit impletū qñ ad pdicationē christi iudei p magna pte fuerūt obdurati. sm q⁹ dr expōsse Job. xij. ꝓterea nō poterāt credere. qz dixit Esa. excecauit oculos eoꝝ. ꝛ indurauit cor eoꝝ ꝛc. ꝛ sequit. Hoc dixit esaias qñ vidit gloriā ei⁹. s. xpi. ꝛ locutus est de eo. Cognouit enī tūc trinitatē psonaꝝ ꝛ filiuz incarnandū vt pdictū est. ꝛ sic tūc vidit gl'am xpi. i. ei⁹ di

s Et dixi. vsqꝫquo dñe. s. durabit hec excecatio ꝛ obduratio. ꝛ dixit.

t Donec desolentur ꝛc. qđ impletū fuit tempe tyti q̄ destruxit ciuitatē ꝛ terrā iudeoꝝ. ꝛ duxit ppl'm captiuū. ꝛ dispsit p orbē vt nō habitarent ampli⁹ in iudea. iō subdit.

v Et multiplicabit ꝛc. hoc ꝓsit ꝓphā denunciat ꝓsolationē credentiū. qđ frequēter fit in hoc ꝓphā et in aliis. s. denūciatio ꝓsolationis bonoꝝ iuxta denunciationē desolatiōis maloꝝ. vt opposita iuxta se posita magis eluceścāt. ꝛ ℔ est qđ dr.

v Et multiplicabit ꝛc. qz ante aductū exercit⁹ romanoꝝ ꝛ iudeā ꝓpiani q̄ erāt ibi p admonitionē angeli trāsierūt in regnū agrippe. q̄ erat ꝓfederat⁹ romanis. ꝛ sic fuerūt derelicti aliis partim captiuatis. ꝛ partim trucidatis. q̄ postea multiplicati sūt p orbem vniuersum. vt ptz ad sensuz.

manu ei⁹ calculus: [s]quē forcipe tulerat de altari: [b] ꝛ tetigit os meū ꝛ dixit. Ecce tetigi hec labia tua: ꝛ auferet iniquitas tua: ꝛ pctm tuuz mundabit. [t] Et audiui vocem dñi dicentis. Quē mittā: ꝛ qs ibit nobis? [i] Et dixi Ecce ego: [m] mitte me. [n] Et dixit. [o] Clade ꝛ dices populo huic. Audite audiētes [p] ꝛ nolite intelligere: et videte visionē ꝛ nolite cognoscere [q] Exceca cor ppli hui⁹: [r] ꝛ aures ei⁹ aggraua et oculos ei⁹ claude. ne forte videat oculis suis ꝛ auribꝫ suis audiat ꝛ corde suo itelligat. ꝛ cōuertat ꝛ sanē eū [s] ꝛ dixi. Usqꝫquo dñe? [t] ꝛ dixit Donec desolentur ciuitates absqꝫ habitatore: ꝛ dom⁹ sine homine. Et tra relinquet deserta. ꝛ longe faciet dñs homines. [v] Et multiplicabit q̄ derelicta fuerat. i medio ter: [x] et adhuc in ea decimatio. [y] Et conuertet: [a] ꝛ erit in ōsionē sicut terebinthus: ꝛ sicut quercꝰ q̄ expādit ramos suos. [b] Semen sanctū erit id qđ steterit in ea.

y Et conuertet ab abiectione ꝛ paucitate ꝑsecutione quā passa est eccl'ia. ꝓio a principibꝫ iudeoꝝ. vt ptz Actu. viij. ꝛ in pluribus locꝫ aliis ciusdē libri. ꝛ postea ab imperatoribꝫ romanis ꝛ eoꝝ ꝑfectis. vt i sanctoꝝ legēdis ꝛ i chronicis habetur.

a Et erit i ōsione sicut terebinthus ꝛc. qđ impletū videmus maxime a tpe ascensi in q̄ incepit eccl'ia notabiliter ꝛ mirabiliter exaltari ꝛ dilatari.

b Semen sanctū (ri ertū ꝛc. qz fideles multiplicant p generationem carnalē. sz p gratiā sanctificantem in baptismo. verūtamē qz excecatiōis ꝛ obduratiōis iudeoꝝ tpe pdicatiōis xpi ꝛ apl'oꝝ ei⁹ figura fuit obduratio pdecessoꝝ suoꝝ tpe pdicationis Hieremie ꝛ aliorꝝ ꝓphetaꝝ q̄ fuerunt inuenti tpe destructionis facte p nabuchodonosoꝝ regē babylonis. iō lra ista pōt exponi. p illo tpe. licet principal' intētio ꝓphete ferat ad obstinationē iudeoꝝ tpe pdicationis xpi ꝛ apostolorū. ꝛ sm istā sniam dr. Et dixi. vsqꝫquo dñe. s. durabit ista excecatio et obduratio. Et dixit dñe nec desolate sint ciuitates absqꝫ habitatore. quod adimpletū fuit tempe sedechie qñ rex babylonis destruxit ciuitates regni iude. ꝛ populū duxit captiuū in babylonē ideo subdit. Et longe faciet dñs homines. ꝛ multiplicabitur. hoc ꝓsequēter ꝓphā denūciat consolationē bonoꝝ. ꝛ istud fit frequēter in ℔ libro ꝛ in aliis libris ꝓphetalibus iuxta desolationē bonoꝝ. vt opposita iuxta se posita magis eluceścāt. ꝛ hoc est qđ dr. Et multiplicabit q̄ derelicta fuerat. i. terra iuda q̄ derelicta fuerat a suis habitatoribꝫ in captiuitatē ductis multiplicabit adhuc in hominibꝫ. animalibus ꝛ aliis bonis. quod impletū fuit post captiuitatis reditū sub zorobabel ꝛ neemia ꝛ machabeis. ḡn medio terre. hoc dr quia iudea est in ḡro climate terre habitabilis. Et adhuc in ea decimatio. i. adhuc dabunt ibi decime bonoꝝ sacerdotibꝫ ꝛ leuitis deo ministrantibꝫ. sicut habet Hieemie. x. Et cōuertet a captiuitate in ꝑsperitatē. Et erit in ostensione sicut terebinth⁹ ꝛc. qz ꝑsperitas eoꝝ post tātā captiuitatē fuit magis admirabilis. ꝛ hoc tempe machabeoꝝ. qñ recuparuerūt ciuitatem ꝛ templū cōtra antiochū regem tunc valde ꝑsotentem. Semen sanctū erit id quod steterit in ea. quia post reditum captiuitatis babylonice non legit iudeoꝝ populus ad ydolatriam declinasse. nisi aliqui pauci ex violentia regis antiochi. vt habet. i. Machabe. i. ij. ꝛ tūc etiam aliqui licet pauci cōparatiue respectu totius populi acceperūt aliquas additiones gentiliū. faciendo sibi prepucia. palestrā. ꝛ ephebiam. vt habet. i. Machabe. i. non tū tota sibi q̄ declinauerunt ad ydolatriā.

In ca.vi.vbi dr in postil. Posset enī aliquis dicere q verbū eius nō esset autenticū. Additio.i.

Esaias in principio sue pphetie dixit. Audite celi ↄ auribꝫ pcipe terra.qm dns locut' est. ↄ iō nullus posset dicere ei q ꝟba illa dixisset spiritu suo ↄ nō spū dei. nisi tal' ꝓtradiceret sue pphetie.quā q negaret silr posset negare ꝑsentez visionē.ↄ iō nō oportet dicere q hec visio ponit ad ꝓfirmatiōez ꝓdictoꝝ.sed ē visio p se revelata pphete.

In eodē ca.vbi dr in postilla.Sicut hic te.xvij.dicit.terra.terra.terra.terra. Additio.ij.

Quod legit in hieremia.terra.terra.terra audi ꝟbū dni.nō oportet vt intelligat ad excitādā maiorē attentionē sicut iudei dicūt.sed ad denotandū terre cui loqbat' ꝑssaz distinctionē. Erat enī terra cui loquebat' tripartita.cui' vna ps dicebat' terra iudee.alia galylee.alia vo trās iordanē.vt ptz in libro q dr cancheodrin.vñ ad denotādū talē divisionē ter nōiat' terrā.et iō in ꝟbis loco cū seraphin ter sctūs clamabāt.ad ikam plane intelligendū est ad designādā trinā distinctionē in diuinis ꝑsonis.put fides catholica tradit.vñ ↄ q̄libet illoꝝ triū nominū in cōcreto significat sanctitatē.vt denotet pluritas suppositoꝝ q cōcretiue intelligunt. Verbū aūt substantiuū ibi subintellectū in singulari ponit.vt essentie vnitas intelligat. Et notandū q q̄dā expositores hebreoꝝ attendētes q in vnitate diuina q̄ sūma est piculū esset iterare nōia q̄ oino silia essent.eq̄ necesse. erat vt intelligeret alij pluralitas.iō aliter interpratī sunt hec dicta.i.vt sctūs q in primo loco dr.ↄ etiā sctūs q in secundo loco dr intelligunt in vocatiuo casu.sic q vterq; seraphin clamabat ad alterꝫ dicēs. O sancte sctūs dns deus exercituū ↄc.ↄ ꝟbꝫ audēt dicere.eo q in lingua hebraica in hiis nōibꝫ nō est differētia casualis.sed ꝟbꝫ nō valet aspicienti ꝓpietatē hay distinctionū.put hic ponunt.vñ trāslatio chaldaica ista tria nōia de deo intelligit.ↄ ideo he due expositiōes q̄s postillator ponit nō debent intelligi q̄si indifferēter ꝓponent ire.sed pria expositio nō est vere literalis.sed q̄si a veritate lre fugitiua. Secūda aūt catholica ↄ ꝓpie literalis.vñ mgr in.i.di.ij. Inter alia testimonia trinitatis que in veteri testamento inueniunt.hanc auctoritatem tanq̄z a literali sensu sumptā allegat.

In eodem ca.vbi dr in postilla.Et dixit vade ad arguendū peccata regni iude. Additio.iij.

Licet esaias in p̄cedētibꝫ argueret multipliciter pplm de pctis eoꝝ nunq̄z tñ eoꝝ obstinationez ꝑnūciauit.q̄ obstinatio in hac visione fuit prio sibi revelata cū dr.Audite.ↄ nolite intelligere.ↄc.excecacor ppli hui'. Nō nō est necesse dicendū q hec visio p̄cedat alias ꝓphetias ꝑdictas.sicut hebrei min' rōnabiliter dicūt. Nā in p̄cedētibꝫ arguebat petā ↄ scelera populi de mādato dei.vt dictū est. In hac aūt visione sibi innuitur est vt excecationē ↄ indurationē eoꝝ futurā tempore aduentus christi eis ꝓnunciaret. ●

In eodē ca.vi.vbi dr in postilla. Et adhuc decimatio in ea.q̄ decime dant' a fidelibꝫ eccl'ie. Additio.iij.

Vbi nos habem'. Et adhuc decimatio i ea.in hebreo hꝫ q̄dā dictio q̄ licet deriuet a decē tñ nō significat decimationē.ꝫ significat denā.i.nūerum denariū in genere femininō.ↄ est sensus fm hebreos.q a tpe ꝟ visiōis adhuc remanebāt decē reges in unda vsq; ad trāsmigrationē babylonis inclusiue.q̄ q̄dē reges apud eos sūt ionathan.achaz.ezechias.manasses.amon.ozias.ioaz.ioachim.iechonias.sedechias. Pōt etiaz aliter intelligi iste numer' denari' vt referat ad illud qđ legit Esth.xviij. vbi dr' cessit abrae q si inuenirent in sodomis.x. iusti.parceret toti ciuitati p eis.vnđ in ꝟbꝫ loco dns dicebat esaie q luez ppls eēt ita mal' sic ppl'us sodomoꝝ.put ꝑ diximus.i. ca. Audite verbum dni principes sodomoꝝ tñ adhuc remanebat in ea.s.in iudea ↄ hier'm decē.ricz custoꝝ q̄ volebat eos sustinere ↄ tolerare donec euerterent. Cap'm.VII

Factū est. Postq̄z esaias denūciauit regni iude punitionē.hic denūciat ei' liberatōez a pfidiis duoꝝ regū.vt trāz bon' samaritan' p' vinū mor tificatiuū infundat oleū lenitiuū. Sciēdū tñ q̄ principal' intentio pphe est denūciare xp̄i aduētū q̄ interp'onitur. Tñ dicit Ra.sa.sup.ix.ca.zacha.q̄ vniuersi pphe nō fuit locuti nisi sup ānos redēptiōis ↄ ad dies messie.qđ ē intelligēdū de p̄cipali intēto.ↄ iō ps ista i tres diuidit.q̄z prio p signū dicte liberatōis denūciat xp̄i incarnatio.secūdo ei' resurrectio se.ca.tertio ei' ascēsio.ca.xi. Sciēdus tñ q̄ hec diuisio fi est p̄isa.q̄ i scōa ↄ tertia pte fit mētio de ꝓtentz.in pria ān̄tū ad aliud.q̄ pphe frequēter replicant idē.alio tñ modo.q̄ mō et hortatiuo loquit. Dns aūt ca.in tres ptes diuidit.q̄ prio ponit regni iude imminēs piculū.scōo ꝓmittit liberatōis bificiuz.ibi. Et dixit dns. Tertio dat ꝟ liberatōis signū.ibi. Et adiecit. Furca Et factū est.q̄ ān̄to (primū ꝓmittit xp̄s cū dr. regni sui factū ē q̄d sequit. b Filij ioathan filij ozie. fm q̄ dicit Ra.sa. Hic exprimūt p̄ter annus ip' achaz ad ofidēdū q̄ bificiū dīnū factū ip̄i achaz.put i ꝟbꝫ ca. deseri bit nō fuit factū ꝓpt bonitatē ip' achaz cū eēt ydolatra pessim'.vt hr.iij.Reg.xvi.ↄ p dns inding' dīno būficio ꝟbꝫ factū est.ꝓpt meritū p̄ris sui ioathā q̄ fuit bon'.vt hr iij.Reg.xv.ↄ ozie aui sui q̄ dict' est etiaz azarias q̄ fuit etiā bon'ↄ iust'.vt hr.iij.Reg.xv. Verūtñ postea anno xxij.regni sui supbiuit.iō officiū sacerdotale sibi vsurpare voluit.ꝓpter qđ a dō lepra percussus fuit.quā patiēter portauit hitās i domo seqstrata.ↄ sic pctis ei' purgatis Ascēdit rasin rex sy.ↄ fa. (fuit p pniaz ↄ penā illatā. filij' ro.ↄc. Isti duo reges nō venerūt tūc sil'r regē achaz ꝟbꝫ q̄libꝫ p se ↄ successiue.ↄ ꝟbꝫ si expugnauerit hier'm cuitatē regiā.tñ de regno achaz duxerūt magnā ꝑdā.q̄z si poterat eis resistere i cāpo fm q̄ dr.ij.Paral.xxviij. Tradiditq; eū dns ds i mānu regis syrie q̄ percussit eā.magnāq; ꝑdā cepit ꝺ ei' impio. Et subdit ibidē. Damby q̄z regis d Et nūciaue (rael tradit' ē.ↄ percuss' est plaga grādi. rit.i.achaz q̄ descēderat de domo dō ↄ pplo ei' e Dicētes.q̄ exercit' duoꝝ regū si pōt sic congregari. q̄n currat rumor ↄ potissime ad ullos ꝺ q̄s intēdūt bellare.ↄ q̄s fuerit ille rumor subdit. f Requiescit syria.i.rex syrie.

g Sup ephraim.i.sup regnū isr'l.siue.x.tribuū.q̄ hieroboā p̄m' rex fuit ꝺ tribu ephraī.vt hr.iij.Reg.xi.ↄ alij p' cū cōtr.p ꝟbꝫ aūt qđ subdit. Requiescit syria ↄ.intelligit ꝓfederatio duoꝝ regū ad veniendū simul ꝺ regnū iuda.ex ꝟbꝫ cui q̄ q̄libꝫ coz p seruitutē habuerat ꝺ achaz cogitauerūt q̄ ambo simul posset destruere regnū ↄ trāsferre ad alīū.vt hr.j. h Et cōmotū ē coz ei'.s.reg' achaz.

i Et cor ppli eī p nimio timore l: Sicut mouent ligna ⁊c. eo ei q fuerāt debellati a q̄bz rege p se. vt dictū est in cā po. fuerāt valde territi. credētes q nō possent resistere ambobz simul etiā in ciuitatibz munitis ⁊ fortalicijs. l Et dixit dns. Hic pñr. pmutīt liberatois beneficiū cū dr. Et dixit dns ad esaiā. p cōsolatione regis ⁊ ppli. licet nō meruisset. vt pāt m Egre (ctum est dere in occursum ⁊c. Dicūt aliq̄ expositores nostri. q rabsaces erat filius esaie q non fuit honorat⁹ a rege iuda fm decentiā sui stat⁹ cū esset de genere regio. sicut ⁊ pr̄ius vis. dictū est. propter qđ indignatus trāstulit se ad regē assyrioz. q posuit eū inter pr̄incipes sui exercit⁹. fm q hr. uij. Regū. xviij. ⁊ iō subdit. h Tu ⁊ q derelict⁹ ē in ialub. a fratre suo ad alienigenas trāsfugite Et dicūt isti expositores h dictuz rabsacis hr̄i ab hebraicis. q vbi habeat nescio. vnō ⁊ Ra. sa. aliter exponit fm interp̄tationē h⁹ nois iasub. q interp̄tat reuersus. et sic dixit dns. Tu ⁊ q derelict⁹ est iasub filius tuus. q. d. dominus. pauci de ppl'o iude q reuertent ad me p pniaz' ad dictū tuū erunt tibi sicut filius tuus iasub. In scriptura enī sacra ille q p doctrinā suā alios q̄uertit ad deū. dicitur pr̄ eoz. ⁊ ipi eī filij. fm hūc modū dicit ap'lus. i. Cor. vij. In christo enī iesu p euangeliū ego vos genui. n Ad extremū aq̄duct⁹ ⁊c. Etiā ei ibi due piscine vbi colligebant aq̄. ⁊ vna erat supioz altera. ita q de ipa fluebat aq̄ in aliā. sicut frequēter fit i stagnis. o In via agri fullo. i. p quā itur ad agrū illū vbi fullones pānos ab eis lotos i piscina extēdebāt ad desiccāduz p Et dices ad eū ex pte mea. q Vide vt sileas. i. sis in bona pace ⁊ q̄ete. iō subdit. Noli timere ⁊c. Sequitur.

r Ad duabo cau. i. exercitibo reges seq̄ntib⁹. s Ticiones fumigan. ⁊c. ticiones fumigāt qñ extinguit flama. et q: gla regis syrie ⁊ regis ysrl erat extinguēda. sic denunciat pphā in h ca. iō equipat eos ticionib⁹ fumigantibus. t In ira furoris ⁊c. i. regni ei⁹ v Et filij romelie. i. regis ⁊ regni ysrl. supple i ira ystoz ⁊ te. Noli timere. eo q p sil'iū inierit cō te syria i malū ⁊ ephraim. i. regnū ysrl x Et filij romelie. i. rex ei⁹ y Dicētes. Ascēdamus ad iudā. sil'z ⁊ deorditer. ⁊ dicit z Ascēdam' eo q regnū iuda est i eminētiori loco q̄ regna syrie et israel a Et suscitem⁹ ad eū. a sua q̄ete ipm i pugnando b Et auellam⁹ eū ad nos. i. auferam⁹ ⁊ ditioi nr̄e subijciam⁹ c Et ponam⁹ ⁊c. i. romelie q vocat⁹ tabeel vt dicit ra. sa. d Hec dicit dns de⁹. cui⁹ vbū nō pōt esse fallum. e Nō stabit. i. p sil'iū eoz nō hēbit effectū. f Et non erit istud. s. q trāsierat ad eos regnū tuū. g Sed caput. ⁊ nō hier'm. h Et caput damasci rasin. q. d. nō erit caput seu dns hui⁹m. vñ subdit i Et adhuc. lxv. anni ⁊c. i. regnū decē tribuū l: Esse ppls ⁊c. i. samaria desinit esse metropol' in regno ephraim. l Et caput samarie ⁊c. i. filius romelie desinet esse caput in regno ephraim. q: in fi. lxv. annoz osee rex ysrl' satis cito fuit captus ⁊ i captiuitatē ductus. cū ppl'o suo p salmanasar regē assyrioz. vt hr̄. iiij. Regū. xvij. Sciendū tñ q isti. lxv. anni nō sunt numerādi ab illo ānno q esaias loq̄batur ista. quia a pr̄incipio regni achaz cui loq̄batur fuerūt tm xvij. anni. Achaz ei regnauit. xvi. annis tm. vt hr̄. iiij. Regū. xvi. cui successit ezechias in cuius ānō. viij. captus fuit osee. vt hr̄ iiij. Reg. xvij. Et iō dicit ra. sa. q numerādi sunt a tpe q̄ annos cepit ꝓphetare. q p⁹ phetizauit ō regnū syrie. ⁊ ō regnū ysrl. ⁊ cepit ꝓphetare p duos ānos ante terremotuz. qui ozias voluit thuificare vt dictū ē s. ⁊ sic ꝓphetizauit duob⁹ annis ante q̄ ozias p⁹ cuteret lepra. Dixit aūt leprosus. xxv. annis cui successit Jonathan filius ei⁹ in regno. xvi. ānis. et post ipm achaz. xvi. ⁊ ezechias ser annis ante captionē samarie que simul iuncti faciūt. lxv. ānos. Alij vo dicūt isti anni sunt numerādi a tpe q ozias fuit lepra percussus. eo q ex tūc reges israel ⁊ syrie acceperūt frontē infestādi regnū iuda. eo q rex esset percussus lepra. sed dicūt eū vixisse leprosum. xxvij. ānis. ⁊ sic in idē redit q̄ntū ad numer⁹ annoz. ⁊ ita filius romelie fuerat occisus ab ozee. et sic dem Si nō crediderit⁹ ⁊c. s. in (sierat esse caput samarie veritate. h dixit Esaias. q: sciebat achaz ydolatrā pessimū. vbis suis nō crediturū. qđ ptz in h. q: de diuio auxilio diffisus refugit ad auxiliū regis assyrioz. vt hr̄. iiij. n Et adiecit. Hic dicte liberationis ponit (Reg. xvi. signū. ⁊ diuidit in duas ptes. q: pr̄io ponit signū liberationis ab hostib⁹ tpe achaz. Secdo tempe filij sui ezechie ibi. Adducet dns. Prima i duas. q: pr̄io ponit signū liberationis. Secundo dat. ibi. Ecce virgo. Circa pr̄imū dicitur.

n Et adiecit ⁊c. p esaiam. o Dicens. pete tibi sig. liberationis tue ⁊ ppli tui. vt pr̄edixi. p Adhuc deo tuo. ⁊ nō ab ydolis q tu colis q In pfundū inferni fm Ra. sa. hic accipit infernus p fossa siue sepulchro. i. pete tibi signū p resuscitationē alicui⁹ mortui. r Sive in excelsum supra. sicut factū fuit tpe iosue p stationez s Et dixit achaz ⁊c. Et fm q dicit ra. (solis. Josue. ⁊. sa. cū esset ydolatra pessimus signū renuit. nolens q aliquid ad dei gloriā monstraret. ideo subdit. t Et non tentabo dñm. fuit excusatio ficta ad coopiendū malum suū. pter qđ esaias intulit dicēs. v Audite ergo domus dauid. Numquid parum ⁊c. i. pphetis. quos sepe molestabāt detrahendo. affligendo ⁊ aliqñ occidendo. vt patet. iiij. Reg. ⁊. ij. Paral'. in pluri x Quia molesti estis ⁊c. Signum ab eo (bus locis. oblatū renuendo ne nomen eius glorificetur.

y Propter hoc. id est ad declarationez nōis sui pr̄incipaliter. y Dabit dns ipe vobis signū. s. liberationis

vre,ꝺ̃ir q̃uis sitis ingrati,qz ꝺe⁹ multa bona facit ĩgratis ⁊ inuiſ,vñ ꝺr Dath,v⁊ Paret vt celestis solẽ suum ortꝝ facit sup bonos et malos. ℨ Ecce vgo. Hic ꝺ̃ir ponit signũ,⁊ qz scriptura ista multipl'r puertit a iudeis intendo hic aliq̃ntulũ ĩmorari,⁊ sic pceꝺã,qz p̃mo ponã obiectões q̃bꝰ nitunt' osidere q' ñ possit intelligi de r̃po ad lẽam. Scꝺo ponã falsas expositiões eorũ ⁊ eas excludã. Tertio ponã expositionẽ catholicã ⁊ verã. Quarto obiectiões iudeoꝝ solueã. Circa p̃mũ arguũt er hꝰ qꝺ ꝺr hic Dabit ꝺ̃us ipe vobis signũ. ſ. liberatois achaz⁊ ppt̃i sui a duobꝰ regibꝰ regnũ ei' ꝺestruere volẽtibꝰ,vt dictũ est. Jesus aũt nazarenus nat' fuit post r̃s achaz p q̃ngẽtos annos ⁊ amplꝰ,vt posset defacili oĩdi p r̃a regnoꝝ,ſz ꝺimitto p̃opter plicitatẽ vitandã,⁊ qz hoc pceꝺit ab oĩbꝰ r̃p̃anis. g̃ pceptio sau natiuitas Jesu nazareni nullo mo fuit signũ dicte liberatois. Jtẽ ex hꝰ qꝺ ꝺr. Ecce vgo ⁊c. arguũt qz in hebreo hꝫ. Ecce alma ⁊c. qꝺ nomẽ nõ ſignificat vgĩnẽ,sed adolescẽtulã,qꝺ nomẽ indifferẽter ꝺr ꝺe vgine ⁊ corrupta,qꝺ r̃p̃iani negãt ꝺe maria,quã ꝺicũt vgĩnẽ cõcepisse. Jtẽ ex hꝰ qꝺ sequit. Et vocabit nomẽ ei' emanuel ⁊ in heb. hꝫ. ⁊ vocabit ipa. ſ. alma,nomẽ ei' emanuel. Jesus aũt nazarenꝰ nõ fuit vocat' a mẽe sua,nec etiam ab alijs emanuel. ſz iesus vt ptz ex euãgelijs eoꝝ. g̃ hec ĩa nõ pot intelligi de ipso. Jtẽ arguũt er hꝰ qꝺ subdit in hꝰ ca. Anteq̃ puer sciat vocare pẽm ⁊ mẽm ⁊c. Ex q̃ ptz q' in puero de q̃ fit hic ſmo fuit ignoãtia qꝺ r̃p̃iani negãt de iesu nazareno,ꝺicẽtes eũ habuisse pleitudinẽ scie ab instanti pceptois inq̃ntũ hõ ⁊ inq̃ntũ ꝺeus ab eterno. Circa scꝺm sciendũ q' ꝓpter istã q̃ ꝺicta sunt aliq̃ hebrei exponũt scripturã istã ꝺe ezechia filio regis achaz. q̃ post dictũ ꝓphe nat' fuit. vt ꝺicũt i signũ liberatois regni iuꝺe a p̃ꝺictis regibꝰ. Et ad hꝰ inducũt qꝺ hꝫ infra sequẽti ca. Et erit extensio alaꝝ ei' implẽs latitudinez terre tue o emanuel. Ezechias aũt fuit ꝺ̃us terre post achaz pẽm suũ. sed hꝰ dictũ reprobat Ra. ſa. p hꝰ qz ezechias ei ar. xxv. annoꝝ qñ cepit regnare post achaz pẽm suũ ĩmediate. vt hꝫ. iiij. Reg. xvij. Achaz vo regnauit ãnis tñ. xvi. vt hꝫ iiij. Reg. xvi. g in principio regni achaz añq̃ ꝺiceret ista ꝓphetia ezechias iã erat nat'. ⁊ erat ar. annoꝝ. ⁊ sic ñ pot hec scriptura intelligi de ezechia. ⁊ adhuc ad dictũ Ra. ſa. pot addi. qz fm ipm ⁊ fm doctores catholicos. pphetia ista fuit dicta ĩrto anno regni achaz. et sic ezechias tũc nõ solũ habuit nonẽ ãnos. sed etiã. xiij. g̃ nõ pot intelligi de eo. ꝓpter qꝺ Ra. ſa. ꝺicit q' hec ꝓphetia intelligẽda est de filio esaie. Dicit ei q' esaias accepat in vxorẽ q̃ndã mulierculã. ⁊ q' ipe ꝓcepat de eo. vñ ꝺicit q' tal' est lẽa Ecce adolescẽtula ꝓcepit ⁊ pariet filiũ. et denũciatio hꝰ part' fuit signũ ab eo p̃ꝺictũ. qz ꝺe puero existẽte i matris vtero nescit an sit masculus vl femina. ⁊ ideo q̃ certitudinaliter p̃ꝺicit signũ est credibile q' illud qꝺ p̃mittitur ad tale signũ sit futurũ. vt sit sensus vbi esaie. Ecce adolescẽtula ꝓcepit ⁊ pariet filiũ. et qñ in natiuitate ei' videbis vbũ meũ verificatus. scias te a duobꝰ regibꝰ te timendere ꝺisponẽtibꝰ cito liberãdũ. ⁊ ita fuit vt iste rasa. psequit. qz cito ad petitionẽ achaz rex assyrioꝝ venit in damascũ ꝑ rasin regẽ syrie ⁊ eũ interfecit. ⁊ plim ei' trãstulit in cyrenẽ. vt hꝫ. iiij. Reg. xvi. ⁊ eodẽ anno vt ꝺicit osee filius bela. ꝓiurauit ꝑ phacee filiũ romelie regez israel. ⁊ eũ interfecit. vt hꝫ. iiij. Reg. xvi. ad suũ aũt ꝓpositũ ꝓfirmandũ adꝺuxit illud qꝺ scribit ca. se. Et accessi ad ꝓphetissam ⁊ ꝺcepit ⁊ pepit filiũ. Et q̃ ptz q' ista adolescentula de cui' cõceptu ⁊ partu fit hic ſmo fuit vxor esaie ad quã accessit maritali affectu ⁊ puer ꝺcept' ⁊ natus de ea fuit fili' eius. sed ista expositio nõ pot stare. qz ca. se. ꝺr ꝺe puero nato. Et erit extẽsio alaꝝ ei'. i. exercitus reg' assyriorum implẽs latitudinem terre tue o emanuel. ⁊ loquit' ibi de terra regni iude. cui' nũq̃ fuit ꝺ̃us esaias nec fili' eius. ⁊ sic emanuel ꝺcept' ⁊ natiuitate fit hic ſmo nõ fuit filius esaie. Jtẽ q' ꝺicit denũciationẽ natiuitat' pueri in ſcu masculino esse signũ a ꝺ̃o p̃missum. videt falsuꝫ. qz de mãdato ꝺ̃i ꝺixit esaias. Pete tibi signũ a ꝺ̃o deo tuo in pfundũ infernꝰ ⁊c. q̃ resurrectiõem mortui. vl q̃ aliquã mutationẽ notabilẽ ⁊ supnaturalẽ in curſu celesti. vt ꝺicũ est ſ. ⁊ idẽ ꝺicit ra. ſa. ⁊ sic illud signũ ꝺebuit esse aliq̃d valde magnũ. ⁊ excedẽs totã creature facultatẽ. cuiusmodi nõ est tal' denũciatio. q̃n aliq̃s medicꝰ expti p aliq̃ signa ⁊ expientias p̃cognoscũt sorti puerpera scituri. ⁊ si ꝺicit q' nõ cognoscũt p certitudinẽ. tũ negari nõ pot q̃n ꝺemões p̃noscãt certitudialiter. cũ ad hꝰ se extẽdat eoꝝ noticia natural'. q̃ remãsit integra in eis. ⁊ p ꝺ̃s tale signũ pot certitudialiter p̃ꝺici a diaboli. Item iiij. Reg. xvij. ꝺr q' osee fili' bela regnare cepit anno. xij. achaz. ⁊ fm hꝰ phacee fili' romelie vixit vsq̃ ad. xij. annũ achaz. ⁊ sic falsum videt qꝺ ꝺicit ra. ſa. ipm interfectũ ab osee eodẽ ãno q̃ nat' fuit emanuel. q̃ fm eũ nat' fuit anno achaz. xiij. vel. v. ad tardi'. Jtẽ ca. xviij. ꝺr. Anteq̃ sciat puer vocare pẽm ⁊ mẽm auferet' fortitudo damasci ⁊ spolia samarie coram rege assyrioꝝ. sed nõ legit' samaria spoliata a rege assyriorũ añ. ix. annũ regni osee. in q̃ fuit capta a salmanasar rege assyrioꝝ. vt hꝫ. iiij. Reg. xviij. licz osee añ fuerit tributarius reg' assyrioꝝ. ⁊ sic a natiuitate pueri ꝺe q̃ est hic ſmo q' fuit fili' esaie. fm ꝺictũ ra. ſal. vsq̃ ad captionẽ samarie fluxerũt ãni. xvij. ſ. octo de regno achaz. ⁊ ix. ꝺe osee. vt ptz p p̃ꝺicta. qz fuit nat'. iiij. anno achaz vel. v. ad plus. ⁊ osee cepit regnare. xij. anno achaz vt ꝺictũ e. añ vo. xvij. ãnos puer scit vocare pẽm ⁊ mẽm. Si aũt ꝺicat q' osee cepit regnare q̃rto ãno achaz vt ꝺicũt aliq̃. adhuc sequit' q' puer in spoliatiõe samarie habuit. ix. ãnos añ q̃s puer scit vocare patrẽ ⁊ mẽm ad tardi'. Jtẽ q' assumit ad ꝓfirmationẽ sui ꝓpositi cũ ꝺr. Et accessi ad ꝓphetissam ⁊c. magꝭ est ad oppositũ. vt ostẽꝺet ca. se. Circa tertiũ accipiẽdũ e qꝺ ꝺicit Dat. i. hoc aũt totũ factũ est vt adimpleret' qꝺ ꝺictũ est a ꝺ̃o p p̃phetã ꝺicẽte. Ecce vgo hẽbit ĩ vtero ⁊ pariet filiũ ⁊ vocabit nomẽ ei' emanuel. ex hꝰ patz q' ista scriptura esaie loquit' ꝺe ꝺ̃o iesu r̃po. cũ Matthęus apls ⁊ euãgelista spũsctõ plen' mag' q̃s fuerũt ꝓphe vete. te. ꝺicat eã fuisse impletã in natiuitate r̃pi. ⁊ fm hꝰ sic ꝺcponit a doctoribus catholicis. pphis denũciata. q̃ ꝺcepit ⁊ pepit manẽs vgo. ℨ Et vocabit ⁊c. qz vocat' est r̃s. qꝺ est nomẽ significãs duplicẽ naturã in vno suppositꝺ. diuinã. ſ. ⁊ hũanã. ⁊ hꝰ idẽ signat emanuel qꝺ est interpretatũ nobiscum deus.

a Butyrũ ⁊ mel comedet. hꝰ ꝺr ad ꝺenotãdũ vera eius hũanitatẽ q̃ talibꝰ nutrit. maxime in puericia b Vt sciat reprobare malũ ⁊c. ly vt nõ tenet' causaliter. ſz ꝺe cutime. qz ab infantia sua habuit pleitudinẽ scie ad reprobãdũ malũ ⁊ eligẽdũ bonũ. loquẽꝺo ꝺe scia hũana ⁊ qz istam habuit ab instãti pceptois ⁊ nõ ante. iõ subditur. c Quia anteq̃ sciat puer reprobare malũ ⁊c.

ꝺabit ꝺ̃us ipe vobis signũ
Ecce virgo ꝺcipiet: ⁊ pariet filiũ: et vocabit nomen eius emanuel. Butyrum ⁊ mel comedet: vt sciat reprobare malũ ⁊ eligere bonũ. Quia añq̃, sciat puer reprobare malũ et eligere

derelinquet terra ce.i.odio hēs tanq̄ tibi nociuā.s.terrā isrl̄ ⁊ terrā syrie. d A facie duor regū suor.q: rex assyriorū regē syrie interfecit ⁊ pplm ei⁹ trāstulit i cyrenē vt dictū est s.⁊ postea ozee regem isrl̄ cepit.⁊ pplm eius trāstulit in assyrios.vt hr̄.iiij.Reg.xvij. Circa q̄rtuz dicendū. Ad primū q̄ i sacra scriptura ponit duplex signū alicui⁹ euent⁹. Unū p̄nosticū q̄ est indicatiuū effect⁹ futuri. sic Iudi.vi.datū fuit signū gedeoni in vellere indicatiuū sue victorie future.⁊ tale signum frequēti⁹ dat̄ in scriptura. Aliud ē signū remēoratiuū effectus p̄teriti. sicut Exo.iij. dixit dñs moysi. Hoc habebis signū q̄ miserim te.cū eduxer̄ pplm meum de egypto.īmolabis deo sup montē istū.i.īmolabis deo de ista missione q̄ tibi imponit̄ ad liberatoem pplī reddendo gr̄as deo.⁊ sic ptz q̄ istud fuit signū remēoratiuum missiōis p̄terite.nec obstat magna distātia tpis.q: signū remēoratiuū ita respicit p̄teritū in magna distātia sicut in pua.sicut ⁊ signū p̄nosticū respectu futuri. Sciendus etiā q̄ liberatio regni iude a p̄secutoribus fuit signū figuratiuū saluatiōis mūdi facte p rp̄m.⁊ q: achaz erat incredul⁹ vbo ꝓphe.vt dictū est s.q̄nienti⁹ fuit vt sibi daret signū remēoratiuū futurū longinquū.vt ipe in ꝓpria psona nō videret.sic in mēte nō credebat.illi tū q̄ descēdunt de eo viderūt.vt maria ⁊ ioseph.ió signāter ꝓpha nō dixit vbū ad achaz dicēs.audi achaz.sed ad domū dō dicēs. Audite g̃ dom⁹ dō.de q̄ domo fuerūt ioseph ⁊ maria.nō tū ad eos referī q̄ ibi dr̄. Nūq̄d parū vobis ē ⁊c.sed illud q̄ subdit̄. Dabit dñs vobis signū. Ad scām dicendū q̄ almuth in heb.signat absconsiones.⁊ inde dr̄ alma abscondita.q̄ signat iuuenculā aspectib⁹ hoīm absconditā.ita q̄ de ei⁹ pudicicia ⁊ integritate nō dubitar̄. marie q̄ ꝓponit̄ lēa he.tūc sic sonat haalma.nec inuenit̄ unq̄ in tota sacra scriptura aliq̄ sic scripte.nisi tm̄ tres.s. rebecca. Gen.xxiiij.vbi dr̄ d ea. Puella decora nimis.⁊ virgo pulcerrima.⁊ incognita viro. Et seq̄tur ibidē. Puella q̄ egredier̄ ad hauriēdā aquā.in heb.hr̄. Haalma que egredier̄ ⁊c.⁊ maria soror moysi Exo.ij.vbi dr̄ de ea. Et iuit puella ⁊ vocauit mr̄em pueri in heb.hr̄. Iuit haalma ⁊c.⁊ ista q̄ scribit̄ in ꝟ ca.⁊ ió cū due p̄me fuerīt vīgines purissime q̄n notiate fuerūt nōie haalma.idē tenē dū est de ista. Ad tertiū dicendū q̄ duplex ē nomē alicui⁹.s.impositiōis ⁊ nature.sic̄ sortes est nomē impositionis ho.vl̄ ꝟ nomē hō nomē nature. Iesus fuit nomē impositū ipi xp̄o.vt ptz Lu.ij. Emanuel aūt ē nomē nature seu ꝓprietat̄.signat.n.nobiscū de⁹.vt dictū est s.et ꝟ est ꝓpriū nomē ipi xp̄i in q̄ diuina natura ⁊ hūana sūt ꝓiuncte in eodē supposito.⁊ ꝟ mō vocat⁹ est pl̄ibus altis noīb⁹ ꝓprietates ei⁹ significātib⁹.sic vocat⁹ ē lapis. Da mel.ij.⁊ Dauid. Cōsee.iij.et nomie dñi thetragrāmaton. Ioiere.xxiij. Et ꝟ est nomē q̄ vocabūt eū dñs iust⁹ nr̄. vbi habem⁹ dñs.in heb.hr̄ nomē dñi thetragrāmaton.⁊ pluribus altis noīb⁹ ꝓsr̄ noiar̄ in scriptura. Ad q̄rtū.dā solutū est ex his q̄ dicta sunt.q: licet in xp̄o nō fuerit aliq̄ ignorātia.tñ fact̄ est hō in tpe.⁊ sic habuit sciaz infusam in tpe.⁊ afiq̄ illā hr̄et liberatio pplī p̄ esaiaz denūciata fuit ipleta. e Adducet dñs. Sciēdum q̄ ps ista ad finē ca.multipl̄r exponit̄ a diuersis.sz vna tm̄ ex positione intēdo.p̄seq̄.q̄ erat rōnabiliter mihi videt̄ et

bonū: derelinquet̄ ⁊ra quā tu detestaris a facie duor regū suor. e Adducet dñs sup te ⁊ sup pplm tuū ⁊ sup domū p̄ris tui⁹ dies q̄ nō venerūt a diebꝫ sepatōis ephraim a iuda cū rege assyriorū Et erit in die illa: sibilabit dominus musce que ē in extremo fluminum egypti: ⁊ api que est in terra assur: et venient ⁊ requiescēt omnes in torrentibus vallīū ⁊ in cauernis petrarū et in oīb⁹ frutectis ⁊ i vniuersis foraminib⁹. In die illa

eā ꝓsequit̄ Ra.sa.vicz q̄ i hac p̄te describit̄ signū liberationis a dō facte tpe ezechie filij achaz.q: rex assyriorū cū mag̃ exercitu vēit ꝺ eū.cui ezechias rēsistere si potuit via hūana.⁊ ió ꝓuertit se ad dīnū auxiliū iplorādū.⁊ ió misit dñs ag̃elū suū q̄na nocte p̄cussit i exercitu regis assyriorū .clxxv. milia bellatorū.qō videns rex māe territ⁹ ⁊ confus⁹ fugit ad terrā suā cū paucis.et ibi interfect⁹ fuit a filijs suis .iiij. Reg.xix.igit̄ fm hr̄ residuū h⁹ ca.i duas p̄tes diuidit̄.q: primo tāgit hr̄ factū i generali.ꝟ 2dō explicādo p̄tes ei⁹ in speciali.ibi Et erit. Circa primū dr̄ ipi ach̄az.

e Adducet dñs super te.q: thеglatphalassar rex assyriorꝫ vastauit terrā ei⁹ nullo resistēte.⁊ eū afflixit.vt hr̄.ij. Paral.xxviij. f Et sup domū p̄ris tui.i.sup ezechiā filiū tuum ⁊ ei⁹ pplm. Ezechias ei fuit iust⁹ ⁊ bon⁹.⁊ ió magis designat̄ hr̄ p auū suū ioathā q̄ fuit iust⁹ q̄ p achaz p̄rem suū q̄ fuit pessim⁹.cū dr̄. Sup domū p̄ris tui.i.ioathā de q̄ domo erierat g Dies q̄ nō venerūt ⁊c.ista sepa (ezechias filius tu⁹. ratio fuit facta tpe roboā.vt hr̄.iij.Reg.xij.⁊ a tpe illo vsq̄ ad tp̄s ezechie si venisset dies ita terribiles ⁊ cōsolabiles diuers⁹ respectib⁹.sic venerūt tpe ezechie q̄n sennacherib vēit vltro ad destruēdū ei⁹ regnū.ideo subdit̄.

h Cū rege as.q̄n i aduētu ei⁹ ad hir̄m fuer̄t ille dies rōne ei⁹ ⁊ formidis exercit⁹.⁊ p rabsacē blasphematoib⁹ fuerūt terribules ⁊ tristabiles.sz rōne miraculose liberati i Et erit. Hic describit̄ factū p (onis fuer̄t ꝓsolabiles ptes i spāli.⁊ p̄rio q̄tū ad aduētū exercit⁹.scdo q̄tū ad p̄cussionē ipi.ibi. In die illa radet.tertio q̄tū ad ꝓuisionē vict⁹ ezechie ⁊ pplī eius.ibi. Et erit. Circa primū.

l Sibilabit dñs.i.ispirabit volūtatē veniēdi ꝺ ezechiā. m Dusce q̄ ⁊c.p muscā itelligit̄ hr̄ pl̄s egypti q̄ cū magna turba vēit cū sennacherib ꝺ ezechiā.vt dicit aliq̄.sz hr̄ videt̄ falsum.q: rabsaces tūc volēs terrere ezechiā ⁊ pplm ei⁹ dixit.iiij.Reg.xviij. In q̄ ꝓfidis vt audeas rebellare.an spas i baculo arūdineo atq̄ ꝓfracto egypto.hr̄ aūt si dixisset si pplꝰ egypti esset in exercitu cū sennacherib ꝺ ezechiā.⁊ ió alij exponūt de rege egypti q̄ alio tpe venit ꝺ iudeā.s.tpe ioachā filij iosie quē vinxit ⁊ iposuit terre centū talēta argēti ⁊ talentū auri.iiij.Reg.xxiij. Sed videt̄ mihi q̄ melius pōt exponi de pl̄o libye.q̄ erat subiect⁹ regi assyriorꝫ.⁊ ióvenit ad ei⁹ exercitū.vsq̄ nō dr̄ hic. Sibilabit dñs musce q̄ē in egypto.sz q̄ est i extremo fluminū egypti. Et vocat̄ ille ppls musca.ad ꝺsignādū q̄ vēit cū magna turba sic musce. Dr̄ aūt hr̄ fluminū egypti.q: i egypto raro pluit.sed terra irrigat̄ p irrigatōes nili q̄ ad hr̄ ab incol⁹ p mltos dies Et api ⁊c. Vocat̄ ille (uidit̄ riuos.vt hr̄ Deutro.xi. ppls assyriorꝫ apis nō a dulcedine mellis.sz ab aculeo. q: ille ppls pupugit alias nationes in circuitu eas p̄sequēdo.vt hr̄.iij.Reg.xviij. o Et venient ⁊ requiescent oēs in tor.⁊c.p hoc designat̄ q̄ essent occupaturi ⁊ deuastaturi oīa loca regni iude.sicut factū fuit tpe ezechie ecepta hierlm quā sennacherib nō cepit.deo exercitū ei⁹ p̄cutiente. p In die illa. Hic ꝓsr̄ describit̄ ista p̄cussio.q: dominꝰ misit angelum ⁊ p̄cussit in castris assyriorum.clxxv.milia.ita q̄ corpora redacta fuerūt in cineres intactis vestib⁹ ⁊ armis.q̄ viso rex sennaaherib fu-

git diuino iudicio in terra sua gladio filioꝝ suoꝝ interfectus fuit.xiij.Reg.xix.ꝛ ℔ est qđ dr hic. p In die illa .i. in tpe q̃ sennacherib veniet ꝫ hierm vt destruat eam q̃ Radet dns ꝛc.i. acuta.q: illud qđ acuũ sup cotẽ deducit.p nouaculã acutã q̃ velociter scindit multitudinẽ pilor intelligit diuina potẽtia.p quã velociter cecidit rex sennacherib ꝛ exercitus r In his q̃ ꝛc. (ei' scz euphraten .vltra qđ erat terra assyriorũ respectu hierm. s In rege assyriorꝝ ℔ dr ad excipiendum alios pl'os q̃ habitabãt vltra euphraten. q̃ nõ venerũt cũ sennacherib ad destruẽdum iudam.

t Caput.i. regẽ q̃ a filijs suis interfect' fuit.vt dictum est.

Radet dns in nouacula cõducta in his q̃ trans flumẽ sunt in rege assyriorꝝ caput ꝛ pilos pedũ: ꝛ barbã vniuersam. Et erit in die illa nutriet hõ vaccã boũ ꝛ duas oues: ꝛ pẽ vbertate lactis comedet butyrũ. Butyrum enĩ ꝛ mel, mãducabit omis homo q̃ relict' fuerit in medio terre. Et erit in die illa omis locꝰ vbi fuerint mille vites: mille argenteis: ꝛ in spinas in vepres erũt. Cũ sagittis ꝛ arcu ingredietur illuc. Vepres enim ꝛ spine erũt in vniuersa terra. Et omes montes q̃ in sarculo sarrient: nõ veniet illuc timor spinarum ꝛ vepriũ: ꝛ erit in pascuã bouis: ꝛ in cõculcationem pecoris.

v Et pilos pedum.i. pedules de suo exercitu. x Et barbã vniuersã.i. eqtes q̃ erãt circa regẽ adherentes ei sicut barba capiti y Et erit. hoc ꝓfr describit' puisio victus circa ezechiã ꝛ pl'm eius. q: licet exercit' sennacherib terrã iudee in circũtu hierm destruxerit. ꝛ bona partim vastauerit ꝛ partim rapuerit. tñ dns devictu ezechie ꝛ pl'o suo puidit. vt dictũ fuit. xiij. Reg. xix. exponẽdo illud. Hoc erit sign̄ũ. comede ℔ anno qđ reppperis ꝛc ꝛ q̃ntũ ad ℔ dr hic y Et erit in die illa .i. tpe post devastationẽ p sennacherib. z Nutriet hõ ꝛc. i. vaccas vnicã sibi remanentes de magno armẽto boũ. i. ceteris raptis ꝛ consumptis ab exercitibus Sennacherib.

a Et duas oues. sibi remanẽtes de magno grege omñ ceteris ꝓsũptis ab assyrijs b Et pẽ vbertate ꝛc. q: dominꝰ dabit bñdictionẽ suã. ꝛ sic habebũt tantũ de lacte q̃ sufficiet ei ad sustentationẽ dom' sue. intantũ q̃ non solũ comedet lac. sz pinguedinẽ lactis q̃ colligit i butyro Aliq̃ aũt exponũt ℔ ad oppositũ dicẽtes. q̃ p hoc exprimũ defect' victus illo tpe ꝓpter vastationẽ terre sic exponẽtes. Comedet butyrũ ꝓpter panis defectũ. sz lra pcedens videt repugnare vbi dr. Et pẽ vbertate. silr subleb c Butyrũ ꝛ mel comedet. vel mãduca (quens cũ dr. bit. vbicũq; enim ista duo ꝓiunguñt in scriptura. signat abundãtiã bonoꝝ terre. vñ ꝛ terra pmissionis ad sui commendationẽ frequnter dr in vete. te. fluens lacte ꝛ melle. d Omis hõ ꝛc. i. boues vilti vinẽtes vita hũana ꝛ nõ bestialis. isti fuerũt relicti i medio terre iudee euadentes gladiũ sennacherib. sz mali q̃ erãt in pcis obstinati fuerũt p eũ exterminati. ꝛ istis vilt̃ remanẽtibus fuit sufficienter ꝓuisum de victu. e Et erit in die ꝛc. valentes mille argẽteos. f Et in spinas ꝛc. ꝓpter defectũ colentiũ. q: sic dictũ est. multi pierãt p exercitũ assyriorũ. Ra. sa. aliter exponit dr. q̃ tpe ezechie post mirabilẽ liberationẽ ab exercitu sennacherib vt ꝓdictus est. ezechias induxit pl'm ad legis studiũ. ꝛ vt magis possent in ℔ pficere abstraxerũt se a vino. ita q̃ paz aut nihil bibebant g Cũ sagitt' ꝛc. ꝓpter f. (ꝛ sic remãserit vinee inculte ras ꝛ serpẽtes ibi latẽtes inter fruteta ibidẽ crescentia. nõ subdit. Vepres ei ꝛ spine ꝛc. h Et oẽs mon. ꝛc. i. spinis ꝛ vepribꝰ purgabunt. ad ℔ q̃ possit ibi bladũ seri Nõ veniet ꝛc. q: dr faciẽte fruabit terra i pu (munari tate sua vt sic faciat fructũ bonũ ꝛ multũ. nõ subdit.

b Et erit in pascua bouis ꝛc. i. ita erit fertil' in fructu q̃ nõ solũ sufficiet ad sustẽtatiõez hoim sz etiã aĩaliũ dõ

In capi. xij. vbi dicitur in postilla. Et (mestico: ũ. dixit achaz. Non petam. Additio. i.

In hac mssione achaz recte intellecta non recusasset petere signũ. tñ ne aliq̃d ad dei gloriam moliretur. ꝛ ra. sa. dicit. potuisset ei esaias ꝛ tute diuina ostendere aliq̃ ꝛ signũ etiã achaz nolẽte. sed hec mssio aliter exponi pot ꝛ planius. Pro q̃ sciendũ q̃ aliq̃ querunt a deo signa nõ tentãdo qsi dubitãtes de diuina potentia. sed vt firmi' ꝛbis diuinis adhereant vt pz de Gedeone Judi. vi. c. ꝛ ô ezechiã. j. xxxviij. c. et de multis alijs. Aliq̃ vo signa q̃rũt qsi volentes experientiã sumere de diuina potẽtia. de q̃ dubitãt. ꝛ ℔ est. q̃ rie tentare deum. sicut legit de israelitis Num. xiiij. ca. tentauerũt me decies. Aliq̃ vo in tãta infidelitate sũt excecati. q̃ nolũt tentare deũ. sz q̃si certificati de impotentia seu impotẽtia dei. credũt q̃ de ℔ nõ req̃rit tentatio. sic null' sensat' tentat an ignis calefaciat. cũ sit certus de ℔. Et isto mõ achaz pessim' tanq̃ nõ solũ dubit' de fide. sed tanq̃ cert' de oppositio. dicit. nõ petã et nõ tentabo dñm. q. d. nec ꝓpio mõ qđ est petere signũ. nec scio mõ qđ est tentare. ego volo signa. in q̃ manifeste ostendebat nullã hẽc fidem nec ꝓfidẽtiã de deo. Vñ notandũ. q̃ cũ esaias diceret sibi. Pete tibi signũ a dño deo tuo. corresp̃dẽter debuisset dicere. Nõ petã ꝛ nõ tentabo dñm deũ meũ. sz in sua mssione pessima rescindit deũ meũ. vt manifeste ostenderet. q̃ dns de q̃ esaias loqbat. nõ erat deꝰ suus. s. achaz. ex q̃ esaias ꝓfr intulit. Nunq̃d parũ vobis ꝛc. Infidelitas enĩ quã achaz ostendebat in ꝓdicta mssione maxima of

In eodẽ ca. vij. vbi dr in postilla. Et (fensa dei erat. si dicat q̃ nõ cognoscũt p certitudinẽ. Additio. tj.

Posito q̃ demones ꝓcognoscũt certitudialiter ꝛ p aliq̃ mulierẽ pgnãte. an sit paritura masculũ vl' feminã. ex coꝝ noticia naturali q̃ integra in eis remãsit vt postillator dicit. adhuc pot negari. q̃ de mulierẽ que nodũ ꝓcepit. demones ex sua noticia naturali ꝓcognoscant. an ꝓceptura sit ꝛ paritura. cũ demonũ cognitio naturalis nõ se extendit ad futura merẽ ptingentia. ꝛ ideo cũ in ꝓposito esaias loquebat de vgine q̃ nodũ cõceperat sed ꝓceptura erat. Non eni dixit. Ecce virgo concipit seu cõcepit. sed cõcipiet. Nõ obstante rõne postillatoris. adhuc videt caullatio iudeoꝝ i suo vigore. ad quã euacuãdã videt aliter dicendũ. Pro q̃ attendẽdũ est q̃ ex ptingentibꝰ que eẽ luter ad vtrũlibet ꝓueniebãt se habere. nõ pot sumi rõnabiliter certificatio alicuius ꝓpositi dubij. etiã si ab aliq̃ anteq̃ ptingat ꝓnosticetur. verbi gra. Si aliquis dicat alicui de aliqua re dubitanti. crede mihi hanc rem tibi dubiã. in cui' signũ do tibi. q̃ semel. ptrias tantillos. ꝛ in illa electiõe vnica tua puncta erũt paria. manifestũ est. q̃ posito q̃ paria efficiant dubitãs si sit discretus. nõ certificabit de dubio suo q: ad talẽ ꝓnosticationẽ nõ req̃rit aliq̃ supnaturalis cognitio. sz pot rõnabiliter estimari. q̃ fuit casualiter facta vnde in ꝓposito q̃ mulieres cõiter parũt masculos vel feminas. casualiter posset ꝙs vera ptẽ ꝓdicere sine ℔ q̃

sibi credat in alijs dicēdis. vñ ridiculū videt q̄ i materia tā ardua ⁊ dubia tale signū offerret ad certificationē

In eodē ca. vbi dr in postil. Ut sciat reprobare malū. Addito. vij.

Et tandū q̄ in h̄ q̄d dr hic. Ut sciat reprobare malū ⁊ eligere bonū. videt ꝓba alludere ad h̄ q̄d dr Esa. vij. Eritis sic dij scientes bonū ⁊ malū. prim⁹ enī adā sciam bōi ⁊ mali illicite appetuit. s. vt esset sic dē. vñ ibidē dr. Fructus sicut dij scientes bonū ⁊ malū. ⁊ sic lapsus est i pctm̄ superbie. volēs se adeq̄re deo. Ecōs aūt adā. s. emanuel de q̄ hic agit nō habuit sciam boni ⁊ mali. nisi vt sciret reprobare malū ⁊ eligere bonū. q. d. licet iste filius v̄ginis de q̄ loq̄r butyrū ⁊ mel comedet tanq̄ ver⁹ hō. in h̄ tñ differt a p̄dictos hoīes q̄ ille bonū ⁊ malū scire appetuit. vt eq̄ret deo. istevero vt sciret reprobare malū ⁊ eligere bonū. q̄ intelligit de malo culpe q̄ est simpl'r ⁊ vere malū. malū vo pene est malū fm q̄d tñ. Et notādū q̄ sī scire intelligat hic ō scia experimētali. sic in p̄dictis verbis inuenit impeccabilitas xp̄i etiā fm humanā naturā. Isto enī mō non sciuit xp̄s malū. q̄ pct nūq̄ fecit. nec inuenit⁹ est dolus i ore ei⁹. j. lij. sed tm̄ sciuit reprobare malū culpe. Itē notandū q̄ vbi nos habem⁹. Ut sciat reprobare maluz ⁊c. hebraica lra hz. q̄ scit. vel eo q̄ scit. fm q̄ inuenit. q̄ scia eligendi bonū ⁊ reprobādi malū fuit i ipo emanuel anteq̄ butyrū ⁊ mel comederet. s. añ natiuitatē suaz. sicut cā p̄cedit effectū. ⁊ sic virtute hui⁹ lre habet. q̄ ante natiuitatē suam habuit sciam reprobandi malū ⁊ eligendi bonum quod non competit alij puro homini.

In eodē ca. vbi dr in postilla. Circa q̄rtū dicendū ad primū. q̄ in sacra scriptura ponit dupliciter signū.

Signū indicatiuū aliq̄⁹ effect⁹ Additio. iij. dupliciter dat scriptura. vno mō cū signū dat in p̄sti. vt aliq̄d credat ⁊ h̄ fiendū in futuro. vt de signo dato gedeoni ⁊ sil'ib⁹. vel tā factuz in p̄terito. sicut apertio terre deglutientis dathan ⁊ abyron fuit signū vt ap̄l's vt crederet. q̄ de⁹ miserat moysen ad p̄bandū ⁊ gubernandū ppl'm. Exo. xvi. Alio mō cū signū dat in futuro. vt q̄d in futuro venerit credat. vñ Job. xiij. ca. Et nunc dixi vobis añq̄ fiat. vt cū factū fuerit credatis. et isto sēdo mō intelligit h̄ q̄d dr hic. Ecce dabit dñs ipe signū. Nō enī istud signū dabat in p̄sti. nec p̄stib⁹. sed futuris de domo dauid. q̄b⁹ h̄ signuz innotuit. s. btē v̄gini ⁊ ioseph. ⁊ sic nō req̄rit vt h̄ signū dicat memorativū. sed vere p̄nosticū. Sed ꝓ h̄ dicūt iudei. q̄ h̄ signū impertinenter seu inutiliter ponit in h̄ loco. cū solū in futuro i magna distātia tp⁹ erat dandū. nec est remēorativū p̄teritor⁹ fm hāc positionē. Ad q̄d dicendū q̄ h̄ interponitur hic ad exprobrationē maiorē incredulitat⁹ ipius achaz q̄ oipotentiā diuinā ⁊ ei⁹ puidētiā intantū cōtēpsit vt signū petere a deo. ⁊ etiaz tentare dedignaret. vt s. in p̄ia additiōe istius ca. vñ q̄ opposita iuxta se posita clarius eluescūt. ꝓba introduxit h̄ signuz. q. d. ꝙ dom⁹ dauid q̄ nūc tāincredula es. q̄ dedignar⁹ petere signū a dō ⁊c adhuc erit tp⁹ in q̄ dabit dauid signū altissimū ⁊ pfundū. s. Ecce vgo ꝯcipiet ⁊c. q̄d signū simpl'r ab angelo p̄positū tāmirissimū ⁊ supnaturale. illa vgo de radice iesse electissima p fidē purissimā marie meritorie accepta uit. vñ de ulla dr Lu. i. ca. Beata q̄ credidisti ⁊c. et sic in domo dd incredulitas seu infidelitas ipsi⁹ achaz iuxta fidelitatē sincerissimā v̄ginis gl'ose posita clarius illuescit. Itē p̄dicta p̄nosticatio esaie etsi nō esset vtilis ipi achaz ⁊ etiā suis ꝓtēporaneis. fuit tñ marimevtilitatis futuris. p̄sertim his q̄ fuerūt ꝓtēporanei xp̄i ⁊ posteris q̄b⁹ ab ipo xp̄o dr. Scrutamini scripturas in q̄b⁹ putat⁹ vos vitā eternā hāre ⁊c. Jo. v. ca. hmōi enī scrutātes cum inuenūt ꝯcordātiā h⁹ dicti ꝓphetici. Ecce vgo cōcipiet cū dicto euāgelij. Ecce ꝙcipies in vtero ⁊c. ad veritā fidez attrahunt vel in ipa forti⁹ ꝓfirmant. ⁊ ideo notanter dixit Matthēus in hoc loco. vt impleret q̄d dictum est p̄ ꝓphetam. q. d. attendite concordantiam ꝓphetici vaticinij cum euangelico testimonio.

In eodē ca. vbi dr in postilla. Ad scōm dicendum. Alma significat absconsionē. Additio. v.

Greca hoc q̄d dr in hebreo haalma. Attendendū est q̄ alma significat v̄ginē absconditā. vt dr in postilla. sed h̄ q̄d addit ha. est q̄dā sylleba ꝓthegorema ꝓnotās q̄ vgo illa de q̄ agit aliq̄ rōne est notior ceteris ꝓter aliquā p̄eminētiā. vl' q⁹ de ea iā facta ē mentio. put sup̄ psalterij in additionib⁹ supra p̄s. viij. largi⁹ est expositū. Et q̄ aliq̄ difficultas in posito videt emergere circa significationē p̄dictā h⁹ dictōis haalma. Dicūt ei aduersarij q̄ tpe esaie nō erat nota beata vgo. cū nō dū eēt in rerū natura. nec de ea iā esset facta aliq̄ mētio in scripturis sacris. vñ non de illa ꝓpe pōt intelligi ly haalma. sed de alia tpe esaie apud eos q̄b⁹ loq̄bat nota. seu ceteri notior. Ad q̄d rñdēdū fm Ray. martinū in pugione in tertia pte di. iij. ca. viij. q̄ iā longe ante esaiā. Salomon de cui⁹ stirpe nascitura erat. exp̄ssam de ipa fecit mentionē. s. Prouer. xxx. vbi dr. Tria sunt mihi difficilia q̄rtū penit⁹ ignoro. Q̄rtā aquile in celo ⁊c. ⁊ viā viri i alma. s. iij v̄gine absc̄dita seu secreta. vbi p̄dictus auctor p̄dictas q̄ttuor vias applicat q̄ttuor vijs xp̄i. s. ascensiōi viā aquile. viā q̄z xp̄i de cruce ad sepulchz q̄d erat excisum in petra. de q̄ tertia die resurrexit vie colubri supra petrā applicat. Q̄rtā etiā xp̄i p tēpestates et fluctuatiōes h⁹ mūdi trāseuntis vie nauis in medio maris applicat. Q̄rtā vo xp̄i in vtero v̄ginis incarnati vie viri in alma. quā viā ipe salomon dicit se penit⁹ ignorare. s. quō absq̄ hūano semine v̄go posset ꝯcipe pfectū deū et hoiem. vñ esaias nō dixit. Ecce alma ꝯcipiet. s. haalma tāq̄ de nota. de q̄ salomon lōgeante fecerat mētionē. loqueret. Sed ex hac expositiōe licet ꝓba ⁊ rōnabili iudei sumunt occasionē sublannādi seu blasphemādi puritatē ⁊ sētitatē v̄ginis gl'ose. Dicūt enī sic. Segat series text⁹ put iacet in lra Prouer. xxx. ⁊ ibi inuenit. q̄d cū dixisset sapiēs. viaz viri i alma. stati subiūgit. Sic ē via mlier⁹ adultere. q̄ comedit ⁊ tergit os suū. dicit. nō feci iniq̄tatē. ecce in q̄unt oste dit manifeste q̄ alma in h̄ loco nō pōt esse nisi corrupta. eo q̄ mlieri adultere cōpat. Ad quā obiectionē p̄dictus auctor rñdet. q̄ ꝓba salomōis in dicto libro pabolice intelligi debēt. sic ipe liber Parabole salomōis intitulat. vñ freq̄nter videt vnū p̄tendere. ⁊ aliud intēdere. vt ptinet ad pabolicā locutionē. Sic ē via mlier⁹ adultere itelligi dz hic q̄ femia adultera. s. sed plebs iudaica. de q̄. j. Esa. lvij. Accedite huc filij augurator⁹ semē adulteri et formicarie. Et q̄ ⁊ alijs sil'ib⁹ ptz q̄ mlr adultera in sacra scriptura sepe accipit⁹ p synagoga iudaica. q̄d ex multis rōib⁹ p̄dictus auctor ibidē ꝓfirmat. Sic quēadmodū vie aq̄le in celo. ⁊ via serpentis in petra. ⁊ via nauis in aq̄s ⁊ via viri i alma mirabiles seu difficiles fuerūt salomoi. atq̄ distātes ab itellectu ei⁹. sic fuit apud eū mirabilis ⁊ valde distās a rone via isti⁹ adultere neq̄ssime. s. synagoge. nō ei salomōis rō debuit aut potuit cape malicie imensitatē. impietat⁹ pfunditatē. ⁊ pfidie ptinacitatē q̄ hec adultera vez messiā xp̄m. dum innocētē ꝯdēnaret. ⁊ barrabā seditiosum ⁊ homicidā peteret. q̄ etiā fatuitate seu insania. vel qua inuidia diabolica stimulata potuit messiā repellere. cecos illūiantē. claudos curātē. mortuos resuscitantē. ⁊ innūerabilia miracula facientē. barrabā vo q̄ nihil tale vnq̄ fecit. p messia suscipe. bene igit salomon celsitudinem supradictorum quattuor. ⁊ profunditatem et immensitatem fatuitatis huius adultere cōsi-

tans, rehemẽter admiratꝰ subiũxit. Sic est via mulieꝛ adultere, sic, ſ. admirãda et ad intelligẽdũ difficilis ⁊ vltra modũ stupenda, que panẽ tot mendacioꝝ comedit, ⁊ comedere tãquide nõ desinit, ⁊ tñ q̃si tergens os suũ, ac si nihil insanie vel iniq̃tatis fuit opata erubescere ne scit, vñ dicere. iij. ei dꝛ. Frons mulieris meretricis facta est tibi, renuisti erubescere q̃ ⁊ alia ad hec ptinẽtia largius ponunt a pdicto auctore li. ij. d. vbi supra.

In codẽ ca. vbi dꝛ in postil. Et erit in die illa oĩs locꝰ vbi fuerũt mille vites. Additio. vi.

AD intelligentiã hui⁹ qđ dꝛ. Et erit in die illa oĩs locꝰ vbi fuerunt mille vites mille argenteis ⁊c. Attendẽdũ q̃ in vastatione facta p exercitũ sennacherib, fuerũt vinee decise intrũ q̃ nõ poterãt incole ab eis hre fructũ vsq; ad longũ tps, ⁊ iõ dimittebant inculte, ⁊ sic crescebãt in eis spine ⁊ vepres et fere siluatũ q̃ in eis degebãt, ⁊ hꝰ est qđ dicit. Ois locꝰ vbi fuerũt mille vites mille argẽteis, i. dato q̃ vites fuerint ita bone, q̃ alꝫ valeret mille argẽteos, tñ ex defectu culture in spinas ⁊ vepres, erũt, q̃ rõne cũ sagittis ⁊ arcubꝰ ingredientur illuc, ſ. timore ferarꝫ. Et q̃ hꝰ nõ tñ erat in vineis, sed etiã ĩ oĩbꝰ locꝭ planis terre, ideꝰ dicit. Vepres ei ⁊ spine erũt in vniuersa terra, ſ. plana, ĩ q̃ multi tpe belli relictis cãpestribꝰ metu hostiũ ad mõtẽ pfugerũt ⁊ aspera montũ, ppria mãu excolebãt. iõ in his locꝭ montuosis ĩ primis refugiũ habuerũt seminãdi bladum ⁊ p pascuis animaliũ, eo q̃ illa loca alta erãt ⁊ culta etiã tpe belli, sic q̃ nõ erant spine ibi ⁊ vepres, ⁊ hꝰ est qđ dicit. Et oĩs montes q̃ in sarculo sationẽ noveniet illuc terroꝛ spinaꝝ ⁊ vepriũ rone iã dicta, ⁊ erit ĩ pascuã bouis ⁊c. Replica.

IN ca. xij. cũ postil. illũ passum, nõ petã ⁊ nõ tenabo dñm ⁊c, expoit sicut cõiter exponit. Burgẽ, tangẽs ysmael ꝺ oĩs exponit q̃ achaz iõ petere noluit, q̃ ꝑ certo tenuit deũ isrl nihil posse. Sz illa expositio nõ videt verisimilis. Nã achaz annus ⁊ pr̃ achaz ozias ⁊ ioathan fuerãt bõi cultores dei, vt hr. iij. Reg. xv. Et achaz xx. annoꝝ erat asiq̃ pr̃ eiꝰ moreret, ⁊ fortasis adhuc viuebat ozia annus achaz q̃ fuit a dño lepra percussus, quod etiã achaz latere nõ potuit. Et. iij. anno regni achaz hec recusatio signi oblati facta ẽ, vt ptz, nõ est igit verisile q̃ infra tãbreue tps de noticia dei ⁊ eiꝰ potẽtia p pr̃em, p culdubio instruct⁹, q̃ dꝛ bon⁹. iij. Reg. xv. potuerit trãsire ad illã certitudinẽ impotẽtie dei quã burg. describit in achaz fuisse. Stat enĩ ydolatrie deditos de dei bonitate potentia ⁊ auxilio diffidere, imo ⁊ desperare sine tali certitudie. Nõ enĩ pot in intellectu q̃ntũcũq; depravato talis poni certitudo sine rõne manifesta vl auctoritate, q̃ in ꝓposito assignari nõ pñt, certũ enĩ est q̃ achaz ydolatrando habuit affectũ depravatũ, sed non intellectũ, q̃ nulla rõ eũ ad ydolatriã movit, sed sola malicia q̃ ẽ privitas volũtatis ꝺ dictamẽ recte rõnis, iõ dꝛ de ipo. iij. Reg. xvi. q̃ ambulauit in vijs regũ isrl q̃ quis cẽnt ydolatre ꝟ nõ poterit ex rõnis pravitate, sed affectiõis, q̃ fecerũt vitulos colẽdos ne ꝓpl's iret hierlm ad cultũ veri dei, ⁊ rediret sic p assuefactionẽ ad regnũ dom⁹ regis dauid, put hr. iij. Reg. xij. ĩmo ⁊ iozã filiꝰ achab cũ esset cultor ydoloꝝ sciuit tñ dñm ⁊ eiꝰ potentiã, quẽ tñ nõ coluit vñ dixit heu heu heu. Cõgregauit nos dñs tres reges vt traderet in mãu moab, put dꝛ. iij. Reg. iij. Sodicũ igit valet qđ Burg. hic exponit. Sed nihil probat.

ET dixit dñs ⁊c. Anteq̃ descendã ad diuisionẽ hꝰ ca. ⁊ eiꝰ expositiones ꝑ partes. Primo videndũ est q̃d sit tenendũ de q̃ sit sermo in hꝰ ca. cũ dꝛ. Et accessi ad pphetissam ⁊ pcepit filiũ ⁊c. Et dixerũt aliq̃ q̃ iste fuit filiꝰ Esaie de sua vxore q̃ vocat hic pphetissa, ⁊ hꝰ videt seq̃ Tho. de aq̃no in q̃dã postilla q̃ sibi attribuit tãq̃ ex eiꝰ dictis reportata, vbi soluunt argumẽta q̃ solẽt fieri ad ꝓtrariũ. Ad qđ ꝓio arguit ꝑ illud qđ dꝛ hic. Dicit enĩ hic. Adhibui mihi testes ⁊ accessi ad pphetissam ⁊c. Esaias aũt cũ esset honestus ⁊ scrãs nullo mõ indurasset testes sui pcubit⁹ cum vxore. Itẽ ꝑ hꝰ qđ dꝛ. Adhibui mihi testes fideles vriaz sacerdotẽ ⁊c. Iste enĩ vrias fuit ydolatra, q̃ fecit altare ad silitudinẽ altaris qđ erat in damasco ad cultũ ydoli ⁊ super illud offerebat holocausta ⁊ victimas, vt hr. iij. Reg. xvi. ⁊ sic nõ pot ad lram dici testis fidel, Itẽ q̃ subdit. Et zachariã filiũ barachie, q̃ fuit ĩ duodecim pphis vndecim⁹, ⁊ nondũ erat nat⁹, q̃ pphetauit tpe darij regis persarũ, cuius tpe ꝓsummatũ est templũ, vt hr. i. Esdre. vi. Aliqñ aũt anno regni achaz in q̃ dicta fuit ista pphetia vel cito p⁹ vsq; ad illud tps fluxerũt ãni, ccl. xvij ⁊ sic nullo mõ in tpe esaie potuit induci testis, ⁊ assũptũ declarat sic, q̃ achaz regnauit. xvi. annis iij. Reg. xvi. ⁊ sic a tpe hui⁹ pphetie de regno eiꝰ remanebãt. xij. anni. Cui succesit ezechias regnans. xxix. iij. Reg. xviij. Post quẽ manasses regnauit. lv. ãnis. iij. Reg. xxi. Post quẽ amon duobꝰ iij. Reg. xxi. Post quẽ ozias. xxxi. iij. Regũ xxi. Post quẽ ioachim. xi. iij. Regũ. xxiij. Post quẽ sedechias. xi. iij. Reg. xxiij. Postea securũ est tps captiuitatis babylonice. lxx. ãnoꝝ fm cõem cõputationẽ vsq; ad ãnũ primũ cyri. a q̃ etiã vsq; ad ꝓsummationẽ tẽpli post reditũ captiuitatis babylonice fluxerunt anni. xlvi. Joh. ij. xl. ⁊ vi. annis edificatũ est tẽplũ hꝰ ⁊c. q̃ simul iuncti faciunt numeꝝ pdictũ. Ex q̃ arguit q̃ nõ potuit esaias ipm adducere in testimoniũ. Scõm aũt cõputationẽ hebreoꝝ quã freq̃nter secuti sunt fluxerũt pauciores ãni, sed p hꝰ nõ infringit argumẽtũ, q̃ fm breviorẽ cõputationẽ a tpe q̃ esaias dixit. Et adhibui mihi testes ⁊c. vsq; ad zacharĩã filiũ barachie fluxerũt. cc. anni ⁊ plus, nec pot dici q̃ zacharias filiꝰ ioiade, q̃ math. xxiij. dꝛ filiꝰ barachie fuerit ille testis, q̃ adhuc mortuꝰ erat p. c. annos ⁊ amplius, qđ ptz sic, q̃ post ioas q̃ interfecit hũc zachariã regnauit amasias filiꝰ eius. xxix ãnis. iij. Reg. xxiij. Et post eũ ozias. lij. annis. iij. Reg. xv. Post eũ ioathan. xvi. iij. Regũ. xv. Post eũ achaz q̃tuor ãnos anteq̃ esaias diceret pphetiã istã, vt dictũ est supra. Qui ãni simul iuncti faciunt ãnos. ci. Itẽ arguit ꝑ hꝰ qđ subdit. Anteq̃ sciat puer vocare pr̃em ⁊ mr̃em auferet fortitudo damasci ⁊ spolia samarie ⁊c. q̃ spoliatio facta fuit. vi. anno ezechie, vt dictũ ẽ ca. pcedẽti. Et sic puer nat⁹ tũc habuit. xvij. annos ad min⁹. xij. de regno achaz vt pdictus ẽ, ⁊. vi. de regno ezechie. Puer aũt scit vocare pr̃em et mr̃em anteq̃ habeat tot ãnos, ⁊ sic nõ esset verꝫ qđ dꝛ. Asiq̃ sciat puer vocare pr̃em ⁊ mr̃em ⁊c. Itẽ igit ꝓpter ista tenẽt doctores catholici cõiter, q̃ illud qđ dꝛ in hꝰ ca. de puero pdicto nõ sit intelligẽdũ ad lram de filio esaie. Sed hꝰ soluit tho. sic. Ad primũ dicit q̃ inductio testiũ nõ fuit ad videndũ ꝓcubitũ esa, sed scripturã eius, q̃ dictũ fuit sibi a dño. Sume tibi librꝫ grandẽ ⁊ scribe ĩ eo ⁊c. Ad scõm dicit q̃ vrias sacerdos fuit testis fidel nõ rõne vite, sed officij dignitate, ⁊ q̃ a rege achaz fidel reputabat q̃ simulter erat ydolatra. Ad tertium dicit, q̃ iste zacharias neuter fuit illoꝝ q̃ allegati sunt, sed alius illis tpis q̃ sic noiabatur. Cui rõ potuit esse duplex, vt dicit, vna q̃ fuit ꝺ genere zacharie pphe, quẽ interfecit ioas rex iuda, vt hr ij. Paral. xxiij. q̃ dicit filius barachie. Matth. xxiij. ⁊ sic iste qui fuit tempe achaz fuit nominat⁹ eodem nomine, q̃ consuetudo fuit apud hebreos nominibꝰ eorũ q̃ fuerũt autentica in illo genere pueros nomiare. Alia quia iste zacharias fuit similis in sanctitate ⁊ auctoritate illi quẽ interfecit ioas, ⁊ sic appellat⁹ est noie illi⁹, q̃uis habuerit aliud nomẽ ꝓprium, sicut in euangelio Jo. bapti-

ista vocat helyas ꝓpter silitudinē officij. q; iobes ꝑuenit xpi primū aduentū. sicut helyas ꝑueniet scōm. Ad q̄rtū dicit. q; ista spoliatio samarie de q̄ hic agit. nō fuit illa q̄ facta fuit nono anno osee. & vi. ezechie. sz illa q̄ facta fuit p rheglatphalassar q̄ ꝑcessit illā. q; fuit facta in diebꝫ phacee. fm q; dr. xiij. Regū. xv. In diebꝫ phacee regis isr venit theglatphalassar rex assur & cepit abyon &c. & h fuit anteq̄ puer nat' sciret vocare pkem & mrem. Hoc dictū videt nimis fauere errori hebreoꝝ. q̄ dicūt q; in ist tribꝫ ca. s. xij. viij. & xv. nō fit mētio de christo. Ad excludendū vo hāc falsitatē & ad declarandū vitatē. ꝓpio ponenda est hic trāslatio chaldaica. q̄ apud hebreos dicit thargū. & est tante auctoritat' apud eos q; nullus fuit ei ausus ꝓtradicere. est etiā in passibꝫ obscuris. q̄lis ē iste declaratiua vitatis hebraice. Sciendū igit vbi nos habem' hic. Et adhibui mihi testes fideles. vriā sacerdotē & zachariā filiū barachie. & accessi ad ꝓphetissaz &c. Illa trāslatio sic hz. Et ꝓtestat' sum ex pte mea testificationes malas q̄s dixi venturas i ꝓphetia vrie sacerdotis Ecce futurū est quoq; sic oēm ꝓsolationē quā dixi venturū in ꝓphetia zacharie filij barachie ego adducta' sum & accessi ad ꝓphetissaz & cepit &c. Ex ista trāslatiōe ptz q; nō est vbū esaie. cū in ꝓphetis istoꝝ duoꝝ testū nihil dixerit vel fecerit. nec in impletiōe eoꝝ. sed ipe deus q̄ illustrando mētes ꝓphas instruit. & ꝑdicta ab eis impleri facit. & p ꝓsequēs illud q̄ loco illi' habemus. Et adhibui mihi testes fideles. vriā &c. nō est vbum esaie testes ad scripturā suā seu ꝓcubitū inducētis. sz magis ipsius dei introducētis dictos ꝓphas ad ꝓnunciādū istud q̄ ꝑdixerunt futurū. & p ꝓsequēs illud q̄ subdit in eadez serie. & accessi ad ꝓphetissam &c. nō est vbū esaie ad suā vxorem carnaliter accedentis. sz ipi' dei. q̄ sicut ꝓphas illustrādo testes suos instruit. ita sua gra vginē fecundauit. vt ptz Luce. i. Scdo ex thargū ꝑdicto ptz. q; vrias q̄ hic testis inducit. nō est ille vrias sacerdos q̄ fuit tpe achaz. q; fuit pessimus ydolatra. iste aūt dr hic dñi. ꝓphas. et h cōcedit Ra. sa. sup locū istū dicēs. q; iste vrias q̄ hic testis inducit fuit vrias filius semei. q̄ ꝓphetauit in noie dñi tpe ioachim filij iosie. vt hr Hiere. xxvi. Dicit etiaz q; zacharias q̄ inducit hic testis scōs fuit ille q̄ in duodecim ꝓphetis est vndecim'. de q̄ testimonijs postea dicet. Sed ex dictis seqtur. q; ista inductio testiū nō est corpalis nec in pfiti facta. sed spūalis & de futuro in longinquū. q; a q̄rto anno regni achaz in q̄ Esaias dixit illa q̄ ponunt in h cap. & p̄cedētibꝫ dictū est. vsq; ad principiū regni ioachim sub q̄ vrias ꝓphetauit. vt ꝑdictū est. fluxerūt anni. cxxx. vt pōt videri p tpa regū supposito in h ca. & multo plures fluxerūt vsq; ad tps scōi testis. s. zacharie filij barachie. s. anni. cclxxij. fm cōem cōputationē. & fm breuiorē cc. anni & plus vts. declaratū est. & p ꝓsis cū testes debeant videre rei testificate accessus ad ꝓphetissaz non fuit corpalis nec de pfiti. sed spūalis & de futuro in longioquū fm q; hr Lu. i. Spūssctus supueniet in te. & vtus altissimi obumbrabit tibi. Q. aūt beata vgo maria ꝓphetissa fuerit. ptz Lu. i. vbi ꝓphetauit de sua veneratioe futura dicens. Beatā me dicēt oēs generatiōes. q; de oibꝫ gentibꝫ sunt aliq̄ xpiani dicētes eā beatā. & nō solū a christianis dr beata. sed etiā a saracenis. Scriptū est enī in alchorono machometi. Dixerūt angeli o maria vtiq; deus elegit te. vt purificaret te. & elegit te clarā sup mulieres seculoꝝ. Itē ibidē. Dixerūt angeli o maria de' annūciet tibi vbū. ex ipo nomē ei' iesus filius marie. & erit honorabilis in h seculo & i futuro. Itē ibidē. Dixit ipa. de' me' quō erit mihi filius. & nō tetigit me hō. dixit. sicut ds creat q̄d vult. cū decreuit vtiq; acq̄rat. dicit enī esto. & erit. & h mō dixit gabriel marie Lu. i. Nō erit impossibile apud deū oīe vbū. Itē in eodē cantico ꝓphetauit maria ō futura reꝓbatiōe iudeoꝝ. & vocatiōe gentiū dicēs. Deposuit potētes de sede. & exaltauit hūiles. & sic ptz eaz fuisse ꝓphetissaz. Hūc videda sunt testimōia testiū supra inductoꝝ. & q; ꝓphetiā vrie nō hēm' scriptā explicite. sicut nec de multis aliis ꝓphetis. vt patz ex decursu libri Regū. ideo recurrēdū est ad illō q̄d de eo dr Hieremie. xxvi. fuit q̄s vir ꝓphetans in noie dñi vrias filius semei. & ꝓphetauit aduersus ciuitatē istā. & aduersus terrā hāc iuxta vniuersa verba Hieremie. Ex q̄ hr q; ꝓphetauit destructōez ciuitatis hier'm & iudee p chaldeos futurā sicut & Hiere. & h est q̄d dr in trāslatiōe chaldaica supra apposita. & ꝓtestat' sum ex parte mea testificatiōes malas q̄s dixi vēturas i ꝓphetia vrie sacerdotis. ꝓphetiā aūt zacharie filij barachie hēm' in libro. xij. ꝓphar in q̄ Zach. ix. dr. Exulta satis filia syon. iubila filia hier'm. ecce rex tu' venit tibi iust' & saluator ipe paup & ascendēs sup asinā &c. q̄d intelligitur de xpo etiā fm hebreos vt pleni' ostendet qui ad locū illū deuenerim' dño ꝓcedēte. & h est q̄d dr in trāslatione chaldaica supra allegata. Ecce futurū ē q̄s oēm ꝓsolatiōez quā dixi venturā in ꝓphetia zacharie filij barachie ego adductus sum. q̄ ꝓsolatio implēda dr in aduētu messie. ab ipo zacharia vt dictū est. iō statī subdit de aduētu ei' i mundū. Et accessi ad ꝓphetissaz. i. beatā vginē & ꝓcepit & peperit filiū. Et ex dictis ptz. q; impletio ꝓphetie vrie ō destructione ciuitatis fuit certū signū de impletiōe ꝓphetie zacharie futura p xpi aduētu. Ex dictis igit ꝑdictis ptz q; solutiones thome ad rōnes supra inductas ad ꝓbandū q; lra h' ca. nō posset de filio esaie intelligi nō valēt. q; falsum assumūt. discurrēdū tñ ē p singlos ad maiorē declarationē vitatis. cū enī dr in ꝓria q; testes fuerunt inducti ad videndū scripturā. ptz falsum. q; nōdū erāt nati. nec fuerūt vsq; ad tps post valde longū. Itē si fuissent ꝑsites. adhuc nō valeret. q; postq̄ dixerat. Adhibui mihi testes vriā &c. nō dixit & scripsi. sed accessi ad ꝓphetissam &c. Sil'r cū dr in scōa. q; vrias fuit testis fidelis rōne officij & reputatiōis regis. q; ille vrias nō ponit h testis. vt ptz p ꝑdicta. & sic falsuum assumit. nec fidelitas quaz allegat est fm vitatē sz fm falsam hoīm estimatiōem. q̄ a ꝓphis sctis nō reputat. Q. sil'r in tertia dr tpe achaz fuisse quēdā ꝓpham noie zachariā filiū barachie. videt ficticiū. q; de scripturis nō hz auctoritatē. & iō eadē facilitate ꝓtenit qua. ꝓphat. & dato q; tal' tūc fuisset. tñ nō fuit ille q̄ hic testis inducit. vt ptz p ꝑdicta. Sil'r q̄d in q̄rta dr Theglatphalassar spoliasse samariā. Ad q̄d. ꝑdū allegat. xv. ca. xij. Reg. Ex eodē loco apparet falsitas h' dicti q; ibidē dr. q; cepit alias ciuitates in extremitatibꝫ regni isr exsis. sed ad samariā q̄ erat metropol' nō accessit nec p ꝓsis spoliauit. Quis ꝓlibat' ad expositiōem h' ca. accedam' in q̄ vts. dictū ē. denūciat xpi resurrectio futura ad spoliatoēz inferni principal'r. & p ꝓsis ad significandū tāq̄ p signū remēoratiuū spoliationē duoꝝ regnoꝝ. sez isr & syrie. Et dividit in duas ptes. q; prio ponit denūciatio signi. scdo occultatio mysterij. ibi. Liga testimoniū. Prima adhuc i duas. q; prio ponit signi denunciatio. scdo ad ꝓpositum applicatio. ibi. Et dixit. Circa pri a Et dixit dñs &c. in hebreo hr. Ro (mū dicit Esaias. tulū grādē. q̄ dr grādis. q; ibi scribendū erat mysterium xpi resurgētis. q̄d est maximū. b Et scribe in eo stilo hoīs. i. clare & plane ita q; q̄libet hō etiā pax lect' possit

legere ⁊ intelligere. ⁊ in trãslatiõe chaldaica hꝫ. Scribe in eo exposite. Scendũ tñ q ꝫ nõ intelligit ẽntuz ad mysterium resurrectiõis christi. q ẽntũ ad ꝫ ponit hic Breuiter ⁊ zelate. sed nõ ẽntũ ad captiu. tionẽ ⁊ spoliationẽ regũ israel ⁊ syrie que clare et lucide ponunt. j. eodem ca. sicut enim dictũ est ca. ꝓcedenti ꝫ decens fuit vt regi achaz incredulo daret signũ cui non intelligeret principale intentũ. et tñ cũ hoc ec dei liberalitate ꝓperet de ꝓpinquo liberationis sue effectũ. q⁹ secreta fidei incredulis sunt eclanda. vñ dicit saluator Matth. vij. Nolite sanctum dare canibus ⁊c.

c Velociter spolia detrahe. istud ꝓuenit xpõ resurgẽti q tũc celeriter spoliauit ifernũ. ⁊ in ꝫ fuit signuz ꝛemoratiuũ spoliationis duoꝝ regum. et econuerso hec spoliatio fuit signũ ꝓnostiũ spoliationis tiende p christum.

d Et adhibuit mihi testes fideles. verbũ est ipi⁹ dei. vt ꝓdictũ est. ⁊ de fidelitate ⁊ testimonijs ipoꝝ testium dictum est.

e Et accessi ad ꝓphetissam. i. vginẽ mariã vt ꝓdictuz est. f Et dixit dñs ⁊c. Hic ꝺsiter ponitur signi adaptatio. ⁊ secõ subdit rõ dicti. vbi. Et adiecit. Circa primũ dr. g Voca nomen ei⁹. s. pueri nati. loquit̃ hic scriptura de futuro p modũ ꝓteriti. ꝓpter certitudinẽ ꝓphetie vt frequenter ꝺ. dictũ ẽ. h Velocelera spolia detrahe ⁊c. q⁹ hec ꝓprietas cõpetit ipõ vt dictũ est.

i Quia antequ sciat puer vocare ⁊c. s. scientia creata vt dictũ est ca. ꝓcedẽti. vñ idẽ est ac si diceret. Aũtequ fiat hõ lr Auferet fortitudo damasci. que est ciuitas metropolis in regione syrie. l Et spolia samarie coram rege assyriorũ. q cito post interfecit rasin regem syrie. ⁊ postea cepit osee regem israel ⁊ samariã. vt dictũ est in ca. ꝓcedenti. m Et adiecit. Hic ꝺsiter ponit rõ dicti. videlicet q̃re regnũ israel fuit ita vastatũ. ⁊ primo ponit destructionis rõ. scõ regni iude afflictio q̃si ꝓ quandã redundantiam. q⁹ erat immediate ꝺiunctũ regno israel. ibi. Et ibit. tertio vtilis monitio. ibi. Hec enĩ. Ratio ꝺ vastatiõis regni israel fuit q⁹ recesserat a regno iuda. ⁊ a dei cultu. colendo vitulos aureos. ⁊ ꝓfitendo in regibꝫ ydolatris. s. syrie. ⁊ ꝫ est n Pro eo q abiecit ppl⁹ iste. i. ppl⁹ israel (qđ dicit. o Aquas syloe ⁊c. i. regimẽ regni iuda. ⁊ dei cultũ. que erat vt magꝫ in q̃ete ⁊ mãsuetudine. marie tpe reguz boꝝ vt dauid salomonis ⁊ similuz. p Et assumpsit magis rasin. regẽ syrie. q Et filiũ romelie. de ꝓtectione eoꝝ magꝫ ꝓfidẽdo q̃ꝫ de deo. r Propter ꝫ ⁊c. id est aduersarios cũ fortitudine ⁊ impetu venientes. ꝓpter hoc subdit exponẽdo. s Regem assyriorꝝ ⁊c. i. potentiam exercituũ ei⁹ t Et ascendet sup cẽs riuos eius ⁊c. i. destruet totũ regnũ israel. sicut inundãtia aq̃ꝫ deferu v Et ibit. Hic ꝺsiter ponit regni iu (it omia q̃ inuenit. de afflictio p redundãtiã cũ dr. Et ibit iuda inundãs q⁹ exercit⁹ assyrioꝝ q̃ destruxit samariam in regio iude multa vastauit. q̃si ꝓ quandã redundãtia. x Et trãlibꝫ vlq ⁊c. id est in tantũ afflget regnũ iuda q⁹ vix poterit sustinere. q̃ꝫ ratiuz fuit ipe ezechie. vt dictũ ẽ ca. ꝓcedenti. y Et erit ⁊c. i. exercituũ ei⁹. q⁹ ad iram cohortes pugnatorum vocantur ale.

z Implens latitudinem terre tue. i. iudee quam assyrij vastauerunt.

z Emanuel. i. ꝓpe vt dictũ est ca. ꝓcedenti. cuius dr illa terra specialiter. q⁹ ibi fuit nat⁹. ⁊ uerisat⁹. et passus. ꝫ q⁹ sennacherib rex assyriorꝝ cũ suo exercitu iniit diuinitus debellat⁹. vt dictũ est tacto iubditur.

a Congregamini ⁊c. q⁹ sennacherib populos multos adduxit secũ. qui tuerũt deuicti ꝓ angelum.

b Et audite ⁊c. Quod enĩ factum tanqꝫ valde mirabile fuit diuulgatum valde longe c Confortamini. ꝓfidentes in vtute vra. i. ꝓfortabimini. q⁹ ppla nõ iuuit eos ad ꝓsumptionẽ de sua vtute. sed eam ꝓdixit futuram.

d Et vincemini. vtute diuina. e Accingite vos. ad vincendũ fm estimationẽ vrã. f Et vincemini. fm veritatẽ. g Inite ꝓsiliũ. de captiõe hierm. h Et dissipabit. i. ꝓsiliũ vrm a deo cui⁹ cã subdit. i Quia nobiscũ de⁹. i. adiutoriũ nrm vos debellãs p angelũ suũ lr Hec enĩ. Hic ꝺsiter ponit vtilis monitio videlicet q ppl⁹ iude nõ timeat ab humana ꝓsecutiõe. sed solũ deũ ⁊ hoc est qđ dr. lr Hec enĩ ⁊c. i. ostendit mihi fortitudinẽ suã qua pot ꝓtegere omnẽ hoiem in se ꝓfidentem.

l Ne timeas ut via ⁊c. i. timẽdo aduentũ duoꝝ regũ sicut ppl⁹ regni iude timuit valde. sic dictũ est ca. ꝓcedẽti de achaz ⁊ ppl⁹ ei⁹. Et cõmotũ est cor ei⁹ et cor ppli ei⁹ sic mouent ligna a facie venti. m Dicens. s. dominus. n Nõ dicatꝫ cõiuratio. i. nõ timeatꝫ a ꝺiuratiõe regum israel ⁊ syrie ꝺ vos. o Scia ei ⁊c. i. ppl⁹ iude ꝓ nõ iuratio est. i. multũ loqtur de ꝺiuratioe duoꝝ regũ cõtra se. sicut hoies multũ timentes de periculo altq̃ sup se venturo. q̃si ꝛtinuo loquunt̃ de ipõ. ⁊ q⁹ iste timor erat malus. nõ subdit. q Et timor ei⁹. i. illius ꝺiurationis.

r Ne timeatis. sed qđ sit timendũ ostendit cũ subditur. s Dñm exercituũ. i. angelorũ. t Ipm sanctificate. ei seruiendo v Ipe pauor vester ⁊c. offensam illius sollicite cauendo. x Et erit vobis in sanctificationẽ. vos confirmãdo in bono si ei credetis.

y In lapidez aũt ꝛc,ꝙs iusto iudicio fecit ruere. ꝛ iste due dom' fuerãt dom' phacee filij romelie,quã fecit ruere p ozee filiũ hela.xvij.Reg.xv.ꝛ domus ozee filij hela quã cũ toto regno isrl' fecit ruere p salm'anasar regẽ assyrioꝝ.xvij.Reg.xviij.ꝛ qz in regno isrl' erant alij mali et incredduli q̃ ruerunt gladio Sennacherib ex dño iudicio. ideo

z Et in la- (subdit. queũ ꝛ i ruinã hĩtantibꝫ hirl'm,qz tũ bonꝰ remãserit salui tempe ezechie,ideo subdit.

z Et offendẽt ex eis pl'imi nõ dicat oẽs qz sicut dictũ est bõi sũt

a Liga te (saluati. stimoniũ.Hoc ponit occultatio mysterij xpi in principio hꝰ ea.i. posita.Et prio ꝓpit ista occultatio. scõo phibet superstitiosa inquisitio.tbi.Et cũ direrunt.Circa primuz dr esa.a dño. Liga testimoniũ.i.involue prophetã obscuritatibꝰ ꝓpter incredulos q̃bꝫ talia sunt celanda.vt dictum est supra.

b Signa legẽ ꝛc.i.designa legẽ euãgelicã vandã discipulis meis.i.aplis alijsq̃ xpi discipulis.q̃ ꝓdicãdo legẽ euangelicã obscuritates ꝓphetarꝫ aperuerũt ꝛ declarauerunt.osidentes eas in xpo impletas.vt ptz ī actibꝫ apostolorꝫ sicut fuerat a deo ꝓordinatũ.ꝛ hõ mõ fuit dictũ daniel.xij.ca. Vade daniel.qz clausi sunt signatiq̃ sermones

c Expectabo dñm ꝛc.vbũ ẽ esaie (vsq̃ ad ꝓximũ tps rsidentꝫ. Expectabo dñm.s.iesum xꝑm in carnẽ venturꝫ

d Qui abscõdit ꝛc.a domo iacob.i.a ppl'o iudaico descendente a iacob,qz in aduẽtu eiꝰ ppl's ille ꝓ maiori pte fuit ceciꝰ p infidelitatẽ.fin q̃ dr Ro.xi. Cecitas ex pte ꝓtigit isrl' ꝛc. e Et prestolabor eum.i.patiẽter expectabo eius aduentũ.licet differat in tempꝰ longũ.

f Ecce ego ꝛc.Aliq̃ exponũt hoc de duobꝫ filijs esaie.s. de iasub ꝛ de eo q̃ vocatus est accelera spolia detrahe in principio hui' ca.quẽ dicũt fuisse filium esaie,sed istud ostensum est esse falsum.Itẽ isti magi iudaizãt in hoc qꝫ Ra.sa.hebreus q̃ dicit hꝫ esse intelligendũ de discipulis ꝓphetarꝫ.q̃ dicunt eoꝝ pueri seu filij.qz sunt ab eis in lege diuina instructi.ꝛ p talẽ modũ dicit aplꝰ.i.Cor.xiij. in christo iesu p euãgeliũ ego vos genui.ꝛ sin hꝫ hꝫ dicit esaias. f Ecce ego ꝛ pueri mei.i.discipuli quorũ aliq̃ habuerunt spiritũ ꝓphetandi.ideo subditur.

g Quos dedit mihi dñs.a quo est ꝓphetie spiritus.

h In signũ ꝛ portentũ.fuerũt enĩ ꝓphẽ ꝓtempti ꝛ vilipensi.ꝛ multi eoꝝ occisi.de quoꝝ numero fuit esaias ī signũ christi passuri cui' erãt nuncij. i Adonio exercituum.i.angeloꝝ. k Qui habitat ꝛc.ibi enĩ tũc erat templũ in q̃ erat ꝓpiciatoriũ q̃ sedes dei dicebat.vt dictũ fuit Exo.xxv.ꝛ inde diuina ruisa dabant. l Et cũ direrunt.Hic ꝑter superstitiosa inquisitio phibet.cũ dr. Et cum direrint ad vos.s.homines ydolatre ꝛ superstitiosi.

m Querite a phitonibꝫ ꝛ a diuinis risum de occultis ꝛ futuris. Dicunt aũt phitones q̃ diuinãt q̃dã mõ speciali.s.ꝙ apparentẽ suscitatione alicuiꝰ mortui,sicut dictũ fuit diffusius.i.Reg.xxviij. Dicunt aũt diuini generaliter diuinatores superstitiosi. n Qui stridẽt ꝛc.qz vtũtur q̃busdã noĩbꝫ ꝛ vbis ignotis.ꝛ subdit risio ꝓpli fidelis.

o Nunq̃d ꝛc.q.d.sic videbit talibꝫ malis psuasiõibꝫ. Nunq̃d nõ ꝛc.q.d.sic.qz infideles reqrũt hoc a deo suo falso.ꝛ sic debẽt fideles querere a deo suo vero.ideo subditur.

p Ad legẽ magꝫ ꝛc. id est ad legẽ diuinitus datã.ꝛ ad testimoniũ ꝓphetarꝫ a do inspiratoꝝ magis est recurrẽdũ q̃ ad phitones ꝛ diuinos.

q Qꝺ si nõ direrint id est fecerint.

r Iuxta vbiꝫ hꝫ.recurrendo.s. ad phitones ꝛ diuinos ꝑ vbũ hꝫ

s Nõ erit eis matutina lux.i.vera dei cognitio ꝛ diuina cõsolatio sicut accidit tpe regis sedechie.ideo subdit Et cũ esurie (direrint irascẽt. qz tunc,ꝓpter obsidionẽ longã sennacherib ꝓualuit fames in ciuitate.iiij.Regum.xxv.

t Et maledicent ꝛc.qz multi valde de ꝓpl'o iuda dicti impatiẽtia maledicebãt sedechie sub q̃ venerat eis ista miseria.ꝛ etiã dimittendo legẽ eiꝰ.ad ritũ gẽtilizꝫ tran

u Et suspiciet sursum.q̃si qrẽs a deo auxiliũ (secundo. necessitate cõpulsus.ꝛ hꝫ dr ꝓ ꝓpl'o q̃ cũ sedechia remansit in ciuitate ꝛ in lege.

v Et ad terrã intuebit.ꝑ ꝓximione ꝛ desperatione.ideo subdit. z Et tribulatio.

a Et tenebre.ꝗtũ ad de- (ꝗtũ ed afflictionẽ corporis ꝛ nectionẽ mentiũ. b Et dissolutio.virium ex timore.

c Et angustia.s.mẽtis.eo ꝙ nõ apparebat via euasiõis

d Et caligo psequẽs.qz sedechias ꝛ viri bellatores de nocte fugerũt.ꝛ chaldei eos insecuti sunt. e Et non poterit anolare.qz sedechiã cõprehenderũt.iiij.Reg.xxv.

f In ca.viij.vbi dicit in postil. Hoc dictũ videt fauere nimis errori hebreoꝝ. Additio .i.

Eaque ꝓtinent in postilla scti Tho.vel q̃ ei attribuunt nõ vident fauere errori hebreoꝝ ī aliquo. Nã in hꝫ loco postq̃ posuit expositionẽ hebreoꝝ intelligentiũ ꝙ iste puer q̃ vocat. Accelera spolia detrahe ꝛc.intelligit fuisse filiꝰ esaie. Cõsequenter ponit ꝫ eos obiectiones q̃ in hac postilla ꝓtinent.postea ponit expositionẽ glose cõis.s.ꝙ hꝫ intelligat de xpo.qua posita subiungit hec vba.Hec aũt expositio nõ est tãte auctoritatis sicut supiora q̃ fuit supra ca.viij.de alio signo.qz magis extorta est ꝛ ex scripturis nõ habet auctoritatẽ.vñ q̃dam dicũt nõ esse inconueniẽs si hꝫ intelligit ad lr̃am de filio esaie ita tñ ꝙ puer ille sit figura xpi. Hec ille. Ex q̃bꝫ vbis ptz manifeste ꝙ ipe nõ improbat illã expositionẽ q̃ dicit ista intelligi de xpo ad lr̃am,sz dicit ꝙ nõ est tãte auctoritatis sicut supioꝝ.cui' rõnẽ reddit manifestã.nã pria habz auctoritatẽ ex euãgelio. Dat.i.hꝫ totũ factũ est vt impleret qđ dictũ est p ꝓphetã. Ecce vgo concipiet. sz expositio hꝰ nõ hz tãtã auctoritatẽ.cũ in sacra scriptura nõ ꝓtinea tur.ꝙ hꝫ qđ dr hꝫ.accessi ad ꝓphetissaz,intelligit de btã vgine,ꝛ sic manifestum ẽ ꝙ nõ est tante auctoritatis sicut

pcedens. Itē principale fundamētū qđ ponit postilla-
tor ad firmādū hāc expositionē. est illud qđ ptinet ī trās-
latione chaldaica. ex q̄ concludit ꝛ bñ q̄ hoc qđ dr hic. Ac-
cessi ad pphetissaz. nō est vbū esaie. sz ipi⁹ dei. ꝛ qz ḃ fun-
damentū licet sit ver tū nō est tāte auctoritat̄. sicut si ī
lra ptineret. iō vba scī Tho. pdicta vel eidem attributa
sunt manifeste rōnabilia. nec in ḃ fauet error hebreorū.
Nā illa q̄ ptinent in. xij. ꝛ. xv. ca. necesse est vt intelligant̄
de christo ad lram. sed ea q̄ ptinent in hoc ca. viij. nō ha
bentur ex necessitate lre vt intelligant̄ de christo ad lite
rā. sz auctoritate chaldaice trāslationis. vt dictū est.

In eodē ca. vbi dr in postil. Sumiliter qđ in. iij. Reg.
dicit. Theglatphalassar spoliasse samariā. vt in. iiij. Re-
gum dicitur. Additio. ij.

Licet theglatphalassar nō expoliasset samariaz. q̄
tū alias ciuitates regni isrl̄ cui⁹ samaria est me
tropolis cepit. satis vo posset dici q̄ expoliauit
samariā. licet nō totā nec totū regnū expoliasset. sicut q̄
expoliat aliquē de aliq̄bo bonis suis. dr ipm expoliasse.
q̄uis nō est ex toto.

In eodē ca. vbi dr in postilla. In q̄rts. dictū est denū
ciat̄ christi resurrectio futura. Additio. iij.

Eque ptinent in ḃ ca. non vident̄ ptinere ad si-
gnū indicatiuū nec rememoratiuū. nō ei in ḃ ca.
dr. Dabit vobis signū sicut in p̄cedēti. vt pz dis
currenti lraz. ꝛ ideo licet expoliatio duoz regū fuit figu
ra expoliationis infernī p xpm fiende. sic hystorie ve. te.
fuerūt figure eoz q̄ ptigerūt ī nouo. nō tñ ex ḃ dicunt fu
isse data tanq̄ signa indicatiua seu rememoratiua.

In eodem ca. vbi dicit in postilla. Et erit vobis ī sanc
tificationem. Additio. iiij.

Hoc qđ dr hic. Et erit vobis in sctificationē ꝛ in
laqueū ꝛc. ꝓprie videt referendū ad xp̄s aduētus
xpi in carnē in q̄ type fuit xp̄s in sctificatōem cre
dentibo. ꝛ in lapidē offensiōis. ꝛ petrā scādali duabo do
mibo isrl̄. s. regali ꝛ sacerdotali. q̄s ꝓpter suā incredulita
tē iusto iudicio fecit ruere. ꝛ vtraq̄ eaz ꝓsequi vt dicī do
mus in scriptura. Vñ in p̄cedēti ca. Audite nūc domus
dauid. qđ intelligit de domo regali. ꝛ in psal. Dom⁹ aa-
ron bñdicite dño. intelligit de domo sacerdotali. Dicere
aūt q̄ iste due dom⁹ intelliguntur de domo phacee filij ro
melie. ꝛ de ozea filio hela. q̄ fuerūt reges isrl̄ nō videt. cō
uenīter dictū. nā sicut in regno iuda licet fuerūt multi
reges successiue. nō tñ ꝓpter ḃ dicunt multe dom⁹. sz do
mus dauid tñ. sic dicendū est de regibo isrl̄. Sequit. Et
in laqueū ꝛ ruinā habitātibo hierlm. qz in ciuitate hierlm.
vbi xp̄s passus fuit multi ruerūt p infidelitatē. ꝛ non tñ
oēs. ꝛ ideo sequit. Et offēdēt ex eis plūi. i. nō oēs. Im ista
expositionē. ꝓprie sequit immediate. Liga testimonium ꝛc
qđ intelligit de occultatiōe mysterij xpi. de q̄ statim ī p̄-
cedentibo agitur. ꝛ exponatur sicut in postilla.

In eodem ca. viij. vbi dr in postilla. Non erit eis ma
tutina lux. Additio. v.

Dom glosam q̄ dr hic. matutina lux. intelligitur
ipe xp̄s. ꝛ ḃ est ꝓprie dictū. Nā xp̄s ē lux vā q̄ il-
luminat oēm hoiem. Jo. i. Et dr matutina. qz afi
oēm lucē creata. Vñ hic pbā reuertit ad declarationem
eoz q̄. s. dixerat. Erit in sctificationē. s. credētibo. Et in la
pidē offensiōis. s. nō credētibo. Et ꝓrio agit de scdo vsq;
ad finē. scdo vo de prio a principio seq̄nt̄ ca. vsq; ibi. Se
lus dñi faciet ḃ. Vñ circa primū cū dixisset. Non erit ei
sz ꝓlo nō credēti. Matutina lux. i. xp̄s. ne forte q̄s esti-
maret q̄ ḃ ptingeret illi ꝓlo incredulo. eo q̄ nō habuis-
sent pnīā pdicte lucis. iō dicit. Trāsibit p eaz. vñ Lu. iij.
ca. Jesus trāsiens p mediū illoz ibat. ꝛ ḃ q̄d dr. p eā in-
telligit iudeā vel hierlm de q̄ dicit. Et corruet et esuriet.
qđ pōt intelligi ad lram de tpe obsidionis hierlm p ro-
manos. ꝛ seq̄tur. Et cum esuriet irascet̄ ꝛ maledicet regi
suo ꝛ deo suo. qđ ꝓprie intelligit de xp̄o cui maledicebāt
sicut ꝛ hodie. ꝛ sequit. Aspiciet sursum. i. ꝓ auxilio dīno
seu celesti. Et ad terrā inuebit. ꝓ subsidio terreno. Et qz
neutr⁹ inueniebāt. iō seq̄tur. Et ecce tribulatio ꝛ tenebre
sz ignorātie ꝛ infidelitat̄. Et dissolutio. s. virtū seu virtu
tū. Et angustia. ꝑpitatiōis seu ꝑplexitat̄. Et caligo. ꝑse
quens. s. cecitas indurati cordis. Et nō poterit auolare
de angustia. quocūq; remedio. ꝛ sic ꝑpba declarat illud
qđ dixerat de christo Qui erit in lapidē offensiōis ꝛ ī pe
trā scandali habitātibo hierlm. vt supra. Et seq̄tur in se-
quēti ca. Primo tpe alleuiata est ꝛc. in q̄ declarat primū
qđ dixerat. s. Et erit in sctificationē. s. credētibo q̄bo p op
positū dicit. Viderūt lucē magnā ꝛ lux orta ē eis. ꝛ incī-
pit a tpe p̄dicatōis xpi ꝛ ab initio miraculoz ei⁹ de q̄ di
cit. Primo tpe alleuiata est ꝛc. ꝛ exponat sic in postilla ꝛc.

In ca. viij. cū postillator amore veritat̄ fidei christiane ꝓmot⁹ diceret san. Tho.
nimis fauere errori iudeoz exponēdo. principiū
ḃ⁹ ca. de filio esaie q̄eadmodū iudei faciūt. qđ tñ vere
exponi debet de christo spoliāte infernū ꝛc. Burg. assu-
mit certamē ꝓ sctō thoma asserēs q̄ in nullo fauet iude
orū false expositiōi. qđ q̄uerū sit pz ex ḃ. prio qz frīuol
ꝛ falsis assertionibo nititur soluere argumēta catholicoz
q̄ fieri ꝓsueuerūt ꝑ illū indeoz errorē. Secdo qz nō robo-
rauit argumēta catholicoz nec aliq̄d facit ꝓ vā christia-
noz expositiōe. sed lram ꝑfitem diuidit. exponit. recordat
q̄ntū pōt. ꝓ pfidia iudeoz. Tertio qz dicit catholicā expo
sitionē extortā. demū qz dicit eā nō esse tāte auctoritat̄
sicut illā supra ca. viij. vbi ille passus. Ecce vgo. concipiet.
exponit de xp̄o auctoritate euāgeliste. Sed q̄ro. illa au
ctoritas quā pfert an sit apud iudeos antīca magis aut
apud christianos. sz certū est q̄ nō apud iudeos. qz trās
latio chaldaica cui innititur expositio ḃ⁹ lre est apud iude
os maxie auctoritat̄. Exēplū aūt cui innititur. vij. ca. expo
sitio nulli⁹ auctoritat̄ est apud hebreos. igit̄ maioz au
ctoritatis est apud iudeos expositio ḃ⁹ loci q̄. vij. capi.
Ad faciendū ei fidē infidelibo ꝓ euāgelū qđ nō recipi-
unt nihil ꝛcludim⁹. multi cū ḃ innitamur eoz fundamēt̄
q̄ negare nō ꝓsueuerūt. Nec valet qđ Burgē. ponit ꝑ re
plicā postil. de spolio facto p theglatphalassar. qz ꝓ hoc
spolio nō est ablata fortitudo damasci ꝛ samarie. put in-
nitit̄ in lra. sz fuit ptialis q̄uasio facta tpe ozie ꝛ ioathā
Quid aūt ḃ ptinet ad filium esaie de q̄ iudei false expo
nūt. ꝛ sanc. tho. approbat. Sz qz postil. hic expositionem
san. tho. ꝓtractat. Burg. oppido offensus nescit in ḃ cap.
pacifice loq̄. qz nescit tolerare theologicū modū loq̄ndi
postil. q̄ dicit destructionē duoz regnoz fore signū ꝓno
sticū destructiōis ꝛ spoliatiōis infernī. Spoliatōnē aūt
infernī fore signū rememoratiuū spoliatiōis de q̄bo hic
dr ad lram. qđ egregiē burg. facit argumētū suū cōue-
tum a modernis hereticis receptū. ḃ non ponit in textu.
igit̄ nō est ꝛc. qz vt inquit de signo nulla fit mētio. Qui-
uis aūt in lra etiā nō fit mētio de figura. dicit tñ Burg.
q̄ vna spoliatio est figura alteri⁹. Huic aūt figura est si-
gnificatiua figurati. Significatiuū aūt ꝛ signū q̄ntū di-
stant dicat burg. grādi pensor. Capl'm. IX.

Primo tpe. Inteq̄ descēdā ad diuisionē ḃ⁹ cap.
Sciēdū q̄ iudei et alij expositores catholici ī ḃ
eos nimis seq̄ntes exponūt principiū ḃ⁹ ca. ad lram de
captiuitate duplici filioz isrl̄. Pria aūt fuit facta p theg
latphalassar regē assyrioz. q̄ captiuauit duas tribo vltra
iordanē. ꝛ trāsiens iordanem captiuauit multos de ter-
ra zabulon ꝛ neptalim. vt hē. xv. ca. de ḃ exponūt
qđ dr in principio ḃ⁹ ca. Primo tpe. i. prima captiuitate.

Alleuiata est terra zabulon ⁊ terra naptalim. ſ. a pondere pcōr. hītatorib⁹ ſuis in captiuitatē ductis. posteaquā rō ſalmanaſar rex aſſyrior⁹ cepit oſee regē iſrl'. ⁊ residuus pp'l qđ remāſerat trāſtulit in aſſyrios. vt hr. xvij. Reguz xvij. ⁊ de ℔ exponūt qđ ſubdit'. Et nouiſſimo aggrauata est via maris trās iordanē galylee gentiuz qđ aggrauata fuit tota terra p vſii flagella in captiuitatē ducta. ōr autē illa terra via maris. q; est ibi via publica ad portāduz merces a iordane ad mare mediterraneuz ⁊ ecōuerſo. Hz iſta expoſitio videt incōuenīēs. primo qđ implicat ōria ſaltem in mō loq̄ndi. qđ primaz captiuitatez notat alleuiationē. ⁊ ſcdam aggrationē. cū tū fuerit eiuſdē rōnis. Itē qđ ſi loq̄ret de ſcda captiuitate. cū ōr. Et nouiſſimo aggrauata est ⁊c. nō fieret ibi mētio de galylea. que in prīa captiuitate fuit captiuata ſaltē in magna pte. ſz magis de ſamaria q̄ erat ciuitas metropolis regni. ⁊ principal'r fuit obſeſſa ⁊ capta p ſalmanaſar. Ter tio qđ Matthe⁹. xiij. ca. dicit hāc ꝓphetā fuiſſe cōpletam ad lr̄am i xp̄o dicēs ſic de xp̄o. Et relicta ciuitate ſua nazareth venit ⁊ hītauit in ciuitate capharnaū maritima i fīnib⁹ zabulon ⁊ neptalim. vt adimpleret qđ dictum est p eſaiā ꝓphā. Terra ei zabulon ⁊ terra neptali via maris trās iordanē galylee gentiū. Pp'l q̄ ambulabat i tenebris vidit lucē magnā ⁊c. Itē cū oēs expoſitores catholici dicāt q; neceſſe est de xp̄o intelligi illud qđ ōr ſ. vij. Ecce vgo cōcipiet ⁊ pariet filiuz ⁊c. eo q; ōr Mat. i. hoc aūt totū factū est. vt adimpleret qđ dictū est a dño p ꝓphetā dicentē. Ecce vgo hēbit in vtero ⁊ pariet filiū ⁊c. cadē neceſſitate cōpellit̄ q̄libet doctor catholic⁹ exponere de xp̄o qđ ōr hic. Primo tpe alleuiata est ⁊c. cū matthe⁹ dicat ℔ impletū eſſe in xp̄o. Igit̄ ſecūdo ſniam beati matthei pīus ca. in q̄ ponit̄ myſteriū xp̄i q̄ntū ad ei⁹ exaltationē in ſignū liberatiōis regni iudaⁿ duas ꝑtes diuidit̄ tur. q; primo ponit̄ xp̄i exaltatio. ſcdo dicta liberatio. ibi Verbū miſit dñs. Circa primū ſciēdū q; xp̄s fuit exaltatus p̄ſo q̄ntū ad declarationē ſue deitatis in pdicatione ſua ⁊ miraculi. ſcdo q̄ntū ad exaltationē hūanitatis ad dexterā pr̄is. Primo igit̄ ponit̄ primū. ⁊ ſcdo ſcdm. ibi. Parvulus. Circa primū ſciendū. q; ad pdicatōes xp̄i aliq̄ indei crediderūt ⁊ in fide pmāſerūt. aliq̄ aūt obſtinati in ſua malicia remāſerūt. ⁊ aliq̄ a p̄cipio credētes poſtea ad vomitū reuerſi ſunt. ⁊ de iſtis mirū in loq̄tur ℔ ꝓphā Circa primū ōr. a Primo tpe alleuiata est terra ⁊c. q; ibi xp̄s circa p̄ncipiū ſue pdicatiōis publice frequēter docuit. ⁊ miracula fecit vt dicit matth⁹. ⁊ ſ. allegatū est. et ſic fuit terra illa alleuiata a iugo diaboli p ptātē christi. Verūtū q; plures eor⁹ reuerſi fuerūt ad vomitū. iō ſub

b Et nouiſſimo. i. circa fīnē pdicationis christi. (dif.

c Aggrauata est via maris. ōre aūt illa terra dicit̄ via maris. ſupra expoſitū est. de iſta aūt aggrauatione habet Mat. xi. vbi ōr. Tūc cepit exprobrare ciuitatib⁹ in q̄bus facte ſunt vtutes. et ideo ſubdit'. Ve tibi corozaim. ve tibi bethſaida. q̄m ſi in tyro ⁊ ſydone facte eſſent vtutes. q̄ facte ſunt i vobis. olim in cilicio ⁊ cinere pniam egiſſent. Iſte aūt ciuitates erāt ſupra mare galylee in fīnib⁹ zabulon ⁊ neptalim. Et postea ſubdit̄ de capharnaum. vbi xp̄s hītauit circa pdicatōis ſue principiū. vt⁹. dictū est. Et tu capharnaū nūq̄d exaltaberis vſq; ad celum ⁊ vſq; in infernū deſcēdes. q; p pdicatōez xp̄i p̄ſo fuit diſpoſita ad ꝓſecutōem btitudinis credendo. ⁊ postea deſſis p demeritū dānationis ad vomitū redeundo. ſic dictū fuit plen⁹ ſup Matthēū d Galylee gentiuz. Salomō ei dedit hyrā regi tyri. xx. oppida i galylea. iij. Regū ix. ⁊ iō illa ps vocata est galylea gentiū. q; hyrā erat gentilis e Pp'l ⁊c. ignorantie ⁊ erroris.

f Vidit lucem magnā. i. xp̄m qui est lux mūdi p pdicationē ⁊ miracula ꝓpria vtute faciente.

g Habitātib⁹ ⁊c. error⁹ ei⁹ ⁊ ignorātia fuit q̄ mort⁹ vm

h Lux orta est eis. ſ. vitas euāgelica. vl' pōt hec (bra. lēa referri ad pīes detentos i lymbo inferni. q̄bus lux orta fuit. qū xp̄s ad eos deſcēdit poſt paſſionē ſuā.

i Multiplicaſti ⁊c. ℔ refert ad illos q̄ xp̄o pdicāte p̄ſo crediderūt. ⁊ postea ad vomitū reuerſi ſunt. vt pdictū ē. ⁊ iō ex eis nō fuit materia leticie. Et ꝓpr̄ ſubdit̄ de credētib⁹ ⁊ in fide pmanētib⁹. l. Letabunt coram ⁊c. Deſſores enī in plenitudie meſſis. ⁊ victores i ſpoliis diuidendis valde letant̄. Et ita fuit de diſcipul' xp̄i. qū i die pentheoſtes receperūt plenitudinē ſpūſſcti alta voce. a varijs linguis loq̄ntes magnalia dei. Act. ij. Et h⁹ letl Jugū enī one. ei⁹. i. veteris le⁹ (cte ſubdit rō cū dē. gis. de q̄ onere dī Act. xv. q; ℔ est on⁹ qđ nec nos nec patres nr̄i portare potuim⁹. m Et vgā hūeri ei⁹. i. ſcribarū ⁊ phariſeoz q̄ ſupra on⁹ legē addebāt ordinatiōes pp'lo graues ſm q; dī Mat. xxiij. Alligāt enī onera grauia ⁊ importabilia. ⁊ imponūt ea ſup hūeros hoīm. digito aūt ſuo nolūt ea mouere. Ab iſtis aūt oneribus fuit liberat⁹ fidel' pp'ls p libertatē ſpūſſcti q̄ est i lege noua. n Et ſceptrū ⁊c. ſm q; dicit ioſeph⁹ li. de iudaico bello poſt aſcēſionē xp̄i iudea fuit mltis diſſenſionib⁹ intranecis diſſipata. ⁊ erāt ibi aliq̄ tyrāni q̄ pp'lm vexabāt multipliciter ⁊ rebus ſuis ſpoliabāt. ⁊ marie pp'lm credentē i xp̄m. vt ptz in actib⁹ ap'lor a q̄b⁹ fidel' pp'ls fuit liberatus p exercitū romanū venīēte ꝑ iudeā. q; tūc admonitus fuit p angelū. vt trāſiret in regnū agrippe q̄ erat cōfederat⁹ romanis. vt hr in eccl'aſtica hyſtoria. ⁊ exactores pdicti fuerūt deſtructi. ⁊ ciuitates eor⁹ ſuccenſe igni.

o Sicut i die madian. iſta fuit victoria gedeōis. de q̄ hr Judic. vij. q̄ fuit ſibi p̄nūciata p angelū ſic et fidel' pp'ls liberat⁹ fuit p denūciatōez angeli i regno agrippe. vt dictū est. ⁊ exactores eor⁹ occiſi p exercitū romanor⁹ ⁊ ciuitates eor⁹ ſuccēſe ⁊ bona eor⁹. iō ſubdit'. p Quia oīs ⁊c. i. acq̄ſita cū clamore ⁊ rapina. q Et veſtimētū ⁊c. i. veſtimētū occidentſ ⁊ occiſi. q; ſ. ſolū veſtimēta occiſorū inq̄nant ſanguīe. ſz etiā cū ℔ veſtimenta occidentū.

r Erit i cōbuſtionē ⁊c. q; romani incēdētes hr'lm ⁊ alia loca vbi erāt pdicti exactores ⁊ tyrāni ſil' cōbuſſerūt veſtimēta illor⁹ tyrānor⁹ ⁊ ea q̄ rapuerāt ab alijs. q̄z multos interfecerāt. vt hr li. de iudaico bello. Et ℔ ār qđ ōr ℔. Et erit in cōbuſtionē ⁊ cibo ignis. Illi q̄ exponūt hūc paſſum de exercitu ſennacherib ab angelo percuſſo. vt

supradictū est. vij. ca. videnť ꝫ dicte textui. dicunt enisꝫ angel⁹ percussit exercitū plaga ignea. sic tñ q̄ corpa bellatorū erāt incinerata. arma tñ & spolia remanserūt intacta. ita q̄ pp̄ls ezechie exiens ad colligēdū spolia valde facile accipiebat ea remanētibꝫ cinerib⁹. Illud aūt qđ cōburitť est ab⁹. ignis sic tñ remanet intactuꝫ. sed ꝓuertit in ignē sicut cibus in cibatuꝫ.

s Parvulus. Hic ꝓfert ponť exaltatio xp̄i fm hūanitatez in sua ascēsione. Sciēdū tñ q̄ ta. sa. & indei moderni seqntes ipm exponūt hūc passuꝫ de ezechia rege iuda luterā corrūpendo. Dicit enim q̄ hec ē lra hebraica. infans nat⁹ est nobis. filiꝰ datus est nobis. & erit principat⁹ sup humer⁹ ei⁹. & vocabit nomē ei⁹ admirabilis. ꝓsiliatus. de⁹ fortis. & pr̄ sempitern⁹. principē pacis. & talis corruptio pōt defacili fieri in hebreo. q̄ hec dictio victare. q̄ signat & vocabit. & vagitra. q̄ signat et vocabit eisdē lr̄is penit⁹ scribunť in hebreo. ꝫ varie sonāt. ꝓpter aliā & aliā punctuatiōez. Itē sil⁹. q̄ dicit principē pacis in accusatiuo. p noiatiuo facil⁹ fit in heb. q̄ noia sūt apud eos indeclinabilia sic apud latinos comu & gelu. igit sic exponit auctē p̄dicta. Infans nat⁹ ē nobis. et filiꝰ dat⁹ est nobis. q. d. pp̄ha. licet achaz sit ydolatra pessim⁹. tñ filiꝰ ei⁹ ezechias q̄ erit rex nr̄ post eū erit bon⁹ et iust⁹. Et vocabit nomē ei⁹ admirabilē. & ꝓsiliari⁹. de⁹ fortis. pr̄ sempitern⁹. vocabit. sezechiā principē pacis. q̄ faciet pacē in diebꝫ suis. ita q̄ noīa deitatē exprimētia nō referunť ad puerū natū. ꝫ iste corrūpat lr̄am ponēdo vocabit ꝓ vocabit. ptz ex trāslatione. lxx. interptū q̄ fuerūt hebrei & valde literati. q̄z trāslatio tal⁹ est. Puer nat⁹ ē nobis & filiꝰ dat⁹ est nobis. cui⁹ imperiū sup hūerū eius. & vocabit nomē ei⁹ magni cōsilij angelus. ita q̄ p istis dictiōibꝫ. admirabilis. ꝓsiliari⁹. de⁹ fortis. pr̄ futuri seculi. princeps pacis. posuerūt ꝫ solū. magni ꝓsilij angel⁹. cui⁹ cā fuit fm q̄ hiero. dicit in epla ad desiderū. que ꝓponit in biblijs principio. Besi. q̄z trāstulerāt libros vete. te. ptolomeo regi q̄ erat pbs & vnus dei cultor. & iō vbi in heb. fit mētio de deitate xp̄i sic fit in ꝫ loco tacuerūt vel aliter trāstulerūt. ne ptolome⁹ crederet eos ponere duplicē deitatē. & vt secretū fidei non aperīet gētili. ptz tñ ex eoꝝ trāslatiōe q̄ in heb. hē. & vocabit & ſi vocabit. Et pz illud qđ seqtur. Admirabil⁹. ꝓsiliari⁹. deus fortis &c. referť ad puerū natū. & q̄ in fine auctoritaſ nō hē principē pacis i accusatiuo. ꝫ princeps pacis in noiatiuo. q̄z loco oīm istaꝝ dictionū ponit in trāslatione. lxx. magni ꝓsilij angelus i noiatiuo. Itē ꝫ idem ptz p trāslatōem chaldaicā. q̄ autētica ē apud hebreos. vt dictū est ſ. ꝓcedēti ca. que talis est. Infans nat⁹ est nobis. & filiꝰ dat⁹ est nobis. & recipiet sup se legē ad fuādū eā. & vocabit nomē ei⁹ abante mirabil⁹ ꝓsilio. deus fortis pmanēs in secula seculoꝝ. messias i cui⁹ diebꝫ multiplicabit par sup nos. Et ꝫ ptz manifeste q̄ passus iste loquitur ad lr̄am de xp̄o q̄ expectabať in lege & ppbis ad salutē mūdi venturꝰ. Hō aūt in hac trāslatiōe ponit. Et recipiet sup se legē ad fuādū eā. loco cui⁹ in hebreo hē. Et erit principat⁹ sup hūer⁹ ei⁹. q̄uenit ipi xp̄o q̄ fact⁹ ē sub lege. vt dictū ē ad Gal. iiij. & q̄ dicit de seipo Mat. v. Nō veni soluere legē. sed adimplere. Oz etiā in ea ōz. Et vocabitur nomē eius abante mirabilis &c. q̄uenit christo q̄ vocatus fuit ab angelo Jesus ante q̄ in vtero ꝓciperetur vt ōz Lu. ij. an q̄ nole q̄ salus interptať. oēs additiones hic tacte implicate ꝓtinenť. Igit remota falsa expositiōe accedam⁹ ad verā que ē de dño iesu xp̄o. cui⁹ hic introducitur principat⁹. verūtñ ꝑmitti ut ei⁹ natiuitas cū ōz.

t finis: & sup soliū dauid et super regnum eius: ordināre eum. vt cōfirmet illud & corroboret ᵇ in iudicio & iustitia āmodo & vsq; in sempiternū. ⁱzelus domini exercituū faciet hoc. ᵏVerbū misit dominus in iacob. ˡEt cecidit in israel.

s Parvulus ei⁹ &c. q̄ vere fuit parvulus in hūanitate. & loquitur hic ꝓpha de futuro p modū ꝓteriti. ꝓpter certitudinē ꝓphetie. & subditur ei⁹ magnitudo i deitate

t Et filiꝰ. s. naturaľ ipius dei p̄is. & p cōsequēs sibi eq̄lis.

v Dat⁹ ē nobis. fm q̄ ōz Job. xij. Sic deū dilexit mūdū. vt filiū suū vnigenitū daret &c. x Et fact⁹ est principat⁹ &c. crucē sibi baiulādo. vt ōz Jo. xx. p quā ptātes aereas debellauit. & regnū suū poteter intrauit. Lu. xxiv. Oportuit pati xp̄m & resurgere a mortuis. & ita intrare gloriā suā.

y Et vocabit &c. miracula faciēdo. z Cōsiliari⁹. ꝓsilia euāgelica p̄cepta. decalogi supaddēdo. a De⁹ fortis. infernū spoliādo. b P̄r futuri seculi. electos ad ciuitatē celestē admittēdo. c Princeps pacis. s. i interne q̄ntū ad ꝓsciam. & supne q̄ntū ad celestez gl̄iam. ꝓpter qđ in ei⁹ natiuitate angeli cantauerūt. Gl̄ia i altissimis deo & i terra pax hoīb⁹ bone volūtatis. Lu. ij.

d Multiplicabit ei⁹ imperiū. vñ dixit Mat. xxviij. Data ē mihi oīs pt̄as i celo & in terra. e Et pacē &c. s. pacē celestis ab eo date. q̄ est eterna. Et ex ꝫ ptz q̄ hec lra ñ pōt intelligi de ezechia rege iuda. q̄z pax pax duravit sub eo ꝛcz p. xv. annos vel circiter. q̄z manasses filiꝰ ei⁹ fuit pessimus in principio regni sui. ꝓpter qđ turbata fuit pax regni. & ipe fuit in captiuitatez ductꝰ. vt hē. ij. Paralip. xxxiij. Sciendū aūt q̄ vbi ōz hic. multiplicabit ei⁹ imperiū &c. in heb. hē. lemarbe. qđ significat ad multiplicandū. & ponit ibi lra mem clausa in medio dictiōis ꝫ natura sua. q̄z semp ponit in fine dictōis. & nūq̄ i medio nec in principio. & ꝫ ad denotādū q̄ xp̄s de q̄ scriptura ꝫ loq̄tur. natus fuit contra cursum nature de virgine clausa.

f Sup solū dauid & sup &c. videlicet celeste figuratū p solū dō. Vel f Sup solū dō. i. sup eccl̄iam militātē p regnū dauid figuratā. g Et ꝓfirmet illud &c. Et ꝫ ptz q̄ nō est hic sermo de regno dauid nec de regno eēchie ad lr̄am. q̄z illud regnum nō fuit confirmatū.

h In iudicio & iustitia āmodo & vsq; &c. ſz eccl̄ia sic est a xp̄o ꝓfirmata nō solū trūphās. ſz etiaz militās. ꝓpter qđ dicit ipſe Mat. xxviij. Ecce ego vobiscū sum oīb⁹ diebꝫ

i Zelus dñi &c. zelus est amor (vsq; ad finem seculi. singularis. ex amore aūt singulari ipius dei ad genꝰ humanū impletū est christi mysterium. ꝓpter qđ ōz ad hebreos. ij. Nusq̄ angelos apphendit. sed semen abrae.

k Verbū misit. Descripta christi exaltatione. hic cōsequenter liberatio ponit regni iude a regib⁹ israel & syrie ipm ꝓsequentib⁹ & destruere volentib⁹ vt supra dictum est. capitulo. vij. Et remouet hic. ppheta tria in qbus cōfidebant illi reges. ꝛcz primo eorū adūnicem ꝓfederati onem. & secundo ꝓsonarum reputationem. ibi. Et dispertiet. tertio populi multiplicationem. ibi. Succensa est. Circa primum dicitur. k Verbū misit &c. p ꝫ verbū intelligitur ppheta esaie contra regnū israel. & q̄z iacob vocatus fuit israel. ideo subditur.

l Et cecidit in israel. tāq̄ pond⁹ destruēs illud regnū

m Et sciet.p experientiã sue defectiõis. n Dis populus ephraim.i.regni isrl̃ q̃ sic nomiat̃.eo q̃ prim⁹ rex hieroboã fuit de tribu ephraim. o Et habitãtes samariã.q̃ erat metropol̃ in illo regno quã cepit salmanasar. et ppl̃m captiuauit.iiij.Reg.xvij. p In superbia ꝛc. anteq̃ p salmanasar capterentur.

q Lateres ceciderũt.p lateres hic intelligunt̃ reges isrl̃.sub q̃ bus regnũ fuerat attritũ.videlicz tpe ioachaz ꝛ añi.Hz q̃ dr.iiij. Reg.xvij. Attriuerat eos rex syrie.ꝛ h̃ pdixerat helyse⁹.iij.Reg.xvij.dicens Asahel. Scio q̃ facturꝰ sis filijs isrl̃ mala.ciuitates eor̃ mũitas igne succendes.ꝛ iuuenes eor̃ interficies gladio ꝛ parulos eorũ elides.ꝛ pgnantes diuides. r Sed q̃dris (dest̃ ꝛc.i. reges fortiores habebim⁹.sicut murus de lapidib⁹ quadris fortior est q̃ laterit⁹.q̃ dicebãt de phacee ꝛ filio ei⁹ quẽ intendebãt facere regẽ in regno iuda.vt dictũ est ij.Reg.xvij.ca. Et idez significat.quod subdit. s Sycomoros succiderũt.id est reges parui valoris transierunt.

t Sed cedros imutabim⁹.i. altiores et potẽtiores statuem⁹.

m Et sciet⁹ oĩs ppl̃s ephraĩ: ° ꝛ habitãtes samariã p in superbia ꝛ magnitudie cordis dicẽtes. q Lateres ceciderũt r sed q̃dris lapidib⁹ edificabimus s sycomoros succiderũt hz cedros imutabimus t Et eleuabit dñs hostes rasin sup eũ: u ꝛ inimicos eius in tumultũ vertet: v syriam ab oriente: w ꝛ philisthĩm ab occidẽte: x et deuorabũt isrl̃ toto ore. y In oĩb⁹ his ᶻ nõ est auersus furor eiꝰ: a hz adhuc manꝰ eiꝰ extenta. b Et ppl̃s c nõ est reuꝛsus d ad pcutiẽtez se: ꝛ dñm exercituũ nõ inq̃sierũt. e Et dispdet dñs ab isrl̃ caput: f ꝛ caudã incuruantez ꝛ deprauantem die vna. Longeuus ꝛ honorabilis ipe est caput ꝛ pphera docẽs mẽdaciũ ipe ẽ cauda g Et erũt q̃ beatificãt ppl̃m istũ seducẽtes: h et q̃ beatificantur pcipitati. i Propter hoc sup adolescentulis eiꝰ nõ letabit̃ dñs: k ꝛ pupillorũ eius ꝛ viduaz nõ miserebit̃: l qz omis⁹ hypocrita ẽ ꝛ nequã.ꝛ vniuersuz os locutũ est stulticiaz. m In oĩb⁹ his nõ est auersus furor eiꝰ sed adhuc manus eiꝰ extenta. n Succensa est enĩ quasi ignis impietas: o veprem ꝛ spinã vorabit. p Et succẽdet in densitate salt⁹: q ꝛ volutabũtur in superbia fumi. r In ira domini exercituum cõturbata est terra: s ꝛ erit populus quasi esca ignis. t Vir fratri suo nõ parcet: u et declinabit ad dexterã ꝛ esuriet: x ꝛ comedet ad sinistraz et nõ saturabit̃. y Vnusquisq̃ carnem brachij sui vorabit z manasses ephraĩz: ꝛ ephraim manassen: ꝛ simul ipi cõtra iudam. In omnib⁹ his nõ est auersus furor eiꝰ: sed adhuc manus eiꝰ extenta

u Et eleuabit dñs hostes rasin sup eũ.i. assyrios q̃ in (cens. terfecerũt eũ.vt hz.iiij.Reg.xvi. x Et inimicos eiꝰ i tumultũ vertet.h̃ est in plũ ptra eũ q̃ cõmittit̃ cuz clamore ꝛ tumultu.ꝛ q̃ capta syria assyrioꝝ rex adduxit inde bellatores ptra regnũ isrl̃ nõ subdit. y Syriaz ab oriente.sup.faciet dñs venire.ꝛ dicit ab oriẽte.q̃ syria ẽ in pte orietali respectu regni isrl̃. z Et philisthĩm ab occidente.q̃ terra philistinoꝝ sita sup mare mediterraneũ est in pte occidẽtali respectu dicti regni. a Et deuorabunt ꝛc.i.destruent ipm toto affectu ꝛ conatu

b In his oĩb⁹.s.pcussionib⁹ regni isrl̃. c Hõ ẽ auersus furor eiꝰ.s.dñi. d Hz adhuc ꝛc.ad amplius pũiendũ.s.p salmanasar regẽ q̃ postea captiuauit regnũ israel iiij.Reg.xvij. e Et ppl̃s.s.isrl̃. f Hõ est reuersꝰ g Ad pcutientẽ se.s.ad dñm (p pniam ꝛ emẽdationẽ. cui⁹ volũtate ꝛ pmissione fiebat punitio illa. h Et dispdet.hic ꝓfert.ppha ꝓcludit scõm de q̃ cõfidebant. sez pfonaz reputationẽ.q̃ ꝓfidebãt de principib⁹ ꝛ militib⁹ puecz etate ꝛ fortib⁹ armis.q̃ excludit cum dr. Et dispdet dñs ab isrl̃ caput. Deõ etiã ꝓfidebãt in ꝓphetis falsis.q̃ pter questũ seq̃bant̃ principes ꝛ milites falso eis pspera pmittẽdo.q̃ excludit cũ dr. i Et caudaz ꝛc. Dicunt̃ aũt ꝓphe falsi cauda.q̃ pter lucr̃ pcipib⁹ adherebãt sic vulgariter adherẽtes alij ut principi dicẽtur eius cauda.ꝛ i ista cauda p mẽdacia sua incuruabat eos a rectitudie iustitie.ꝛ refrenabat eos a dei reuerentia ꝛ timore.

k Et erũt q̃ ꝛc.s.p phete falsi pmittentes eis pspera.

l Et q̃ btificant̃ pcipitati.q̃ vterq⁹ fuerit captiuati in Propter h̃ ꝛc. q̃ ad etatẽ adultã fuerunt primo occisi.ꝛ ptĩ captiuati

n Et pupillorũ ꝛc. ꝛ multorũ⁹ aliorũ. q̃ ista pter debilitatẽ ꝛ impotentiã esset magis parcendũ.

o Quia omis⁹.s.de pplo israel. p hypocrita ꝛc. p iusticie simulationẽ.q̃ frm q̃ dicit hiero. Simulata scitas duplex est iniq̃tas. Et dicẽ ppha. Omis⁹ ꝛc.q̃ licz i pplo illo essent alĩq̃ boni. vt thobias ꝛ sil̃es ei. tñ erãt ita pauci q̃ si cõputarent̃.q̃ illud q̃ modicũ est nõ reputat̃.vt hz.ij. philico.

q In omib⁹ his ꝛc. exponat̃ vt supra.

r Succẽsa ẽ ꝛc. hic excludit terrum de q̃ ꝓfidebãt.s.pplũ multitudinẽ.cũ dr. Succensa est ei ista ignis impietas.ꝛ impietas pplĩ israel puocauit iram dei ptra se quasi ignem ardentẽ.

s Veprem ꝛc.i.pplm oẽm. t Et succẽdet in densitate saltus.q.d.densitas multitudinis eis nõ valebit.

v Et ꝓuoluet ꝛc.i.maiores de pplis in fumo superbie laborãtes simul pumentt cũ pplo.ꝛ q̃ nõ soluz imminebat eis malũ ab aduersarijs extrinsecꝰ.sed etiaz ex dissensionib⁹ intrinsecꝰ que sunt magis piculose. ideo subdit.

x In ira dñi exercituũ ꝓturbata ẽ terra.in seipa.

y Et erit pplus ꝛc.i.materia dire vltiõis. z Vir fratri suo nõ parcet.pter intrinsecã dissensiones. a Et declinabit ꝛc.in h̃ cõminat̃ eis ppha malũ famis q̃ alĩ q̃ magis nocet q̃z gladi⁹.vt dicit Vegetius libro de re b Vnusq̃sq̃ ꝛc.i.illũ de q̃ prius ꝓfidebat. (militari. sicut de brachio.ꝛ h̃ pter dissensionẽ intrinsecã.ideo subditur. c Manasses ephraim.iste enĩ due tribꝰ descenderũt de ꝓnob⁹ filijs ioseph. Cetera patent ex dictis.

In ca.ir.vbi dr in postilla. Item h̃ idẽ patet p trãslationẽ chaldaicã.

Additio.

Rabi moyses egypti⁹ in q̃dã sua epla in qua tractat de messia dicit q̃ sex nomia hic q̃ ponunt̃.scz admirabil̃.filiator ꝛ ꝛc.sunt nomia pueri nati.Idẽ refert Rabi abenhazra in sua expositiõe.licet postea exponat vt supra.

Circa principiū ix.ca. vel fm aliōs bibliās circa finē xvij.ca. circa illā passum. primo tpe alleuiata est terra zabulon. Burg. fortas sis p: sa ductus. vel in defensionē iudaismor attediat cōmendat pter. imo ptra suū morē ex positionē posuit. et ad eū dirigit. non obstante q posuit. in ea pte sanctus Tho. satis reprehendit.

Cap'm. x.

Ve q condunt hic ponit ppha ꝛcludit ex pdictis ꝛclusionē. s. ppli israel exterminationē ꝓpter qđ ista lra in aliqbꝫ bibliis antiqs est de ca. ix. in q̄ ppha primo rememoratur principum israel malitiam dicens.

a Ve q condūt ꝛc. eas instituendo.

b Et scribētes eas in posterū ꝓfirmādo ꝛ hoc ad depssionem subiector qđ est ꝓpri um tyrannor. iō subditur.

c Ut oppri merent ꝛc. ꝛ patet lra vsq; ibi.

d Quid faciet. vbi denūciat pnā debitam.

e In die visitatōis q̄ dns visitabit pctā vestra ea per assyrios puniendo. iō subdit.

f Et calamitat ꝛc. q: exercit' assyriorū venit delonge contra regnū israel.

g Ad cui' ꝛc. ad euadendū assyriorum

h Et vbi derelinquetis ꝛc. ꝓ modū custodie (gladiū. ꝛ depositi ꝛ salutatiōis.

i Ne incurueminī ꝛc. ducti i captiuitatē vinculis alligati.

k Et cuz inter. cad. q: ppls israel ab assyrijs partim captiuatus fuit ꝛ partim occisus. ꝛ dicit ppheta. Ad cui' ꝛfugiet auxiliū ꝛc. q. d. nullus poterit vos liberare ab istis malis. q: de' sic decreuit.

l Sup oīb' his ꝛc. s. dei contra vos.

m Sed adhuc ꝛc. ad vlteriorē punitionē. q: ꝛ. tribo in captiuitatē ducte ibi fuerūt i magna afflictōne. nec inde postea redierūt ad terrā suā vt dicunt iudei.

n Ve assur. vbi fm aliōs incipit ca. x. in q̄ ppheta incipit describere punitionē extraneor. Et primo assyriorū q̄ captiuauerūt regnū israel. Secdo babyloniorū q̄ captiuauerūt regnū iuda. xxij. ca. Tertio aliorū de afflictōe iude orū gaudentiū. xxij. ca. ibi. In anno q̄. Prima in duas. q: primo ppha describit assyriorū exterminiū. secdo reuertit ad describendū xpi mysteriū. qđ erat finis principale intentū. ca. se. Prima in duas. q: prio describit assyriorum punitionē. secdo ꝛpli iude ꝛfortationē. ibi. Propter hoc dicit dns. Prima adhuc in duas. q: primo describit assyriorū culpa. ꝛ secdo pena. ibi. ꝓpter hoc mittet. Circa primuz sciendū q culpa assyriorū fuit in hoc ptāte a deo sibi cōcessa ad puniendū ꝛpli israel. ꝛ etiā aliorū peccata abusi fuerūt dupliciter. vno mō attribuendo victorias illas virtuti sue. ꝛ nō diuine. Secdo quia illa ptāte vtebant cum magna crudelitate. Primo ergo describit causa dicte potestatis a deo. in cui' psona dī.

n Ve assur ꝛc. quia instrumētū fuit dei ad puniendū ullos qui p pctā sua erant digni. quos auerūt ira dei.

o Ad fallacē gentem. i. ad ppl'm israel. vbi erāt falsi ꝓphe decipientes principes. ꝛ principes detrudabant inferiores p iniquas leges vt pdictū est.

p Virgā eius. vt puniat eū spoliando bonis ꝛ annihilando. iō subditur.

q Et ponat illū ꝛc. qđ sine resistentia cōculcat. Colligunter tangit abusus huius potestatis cum dicit.

r Ipse aūt nō sic arbitrabit q̄ sua victoria sit virtute mea.

s Sed ad ptereūdū erit cor ei' ꝛc. abutendo sibi ꝓcessa potestate ex nimia crudelitate. Et secdo ꝑ attributio pctā potestati sue. iō subditur.

t Dicet enī corde ꝛ ore factando.

v Nūqd nō principes ꝛc. i. ecclesiarū regibꝫ vel maiores. vñ dicit rabsaces ezechie regi iuꝺ. Regū. xviij. Quo potestis resistere ante vnū satrapā de seruis dñi mei minimis

x Nunqd nō vt carchamis ꝛc. noīa sūt ciuitatū regaliū q̄s ceperat rex assyr

y Quomō inuenit man' mea ꝛc. ea mihi subiecit. (riorū. ꝛ ciendo.

z Sic ꝛ simulachra eor de hierusalē ꝛc. Nā in hierusalē tpe ezechie nō erant simulachra fm veritatem. quia ezechias eas abstulerat. sed tm̄ fm reputatiōnē regis assur. quia ide reputabat cultū q̄ fiebat in templo domini. ꝛ cultum ydolor in alijs terris.

a Nunqd nō sicut feci samarie ꝛ ydolis ei'. quia ia eā destruxerat. ꝛ inde simulachra aurea abstulerat.

b Sic faciā hierl'm. quā ꝓponebat destruere ꝛ templū dñi. sed quia frustrat' fuit ab intento. vt habet. xiij. Regū. xix. ideo subdit ꝓpha.

b Et erit. saluter q̄ cogitet

c Cū impleuerit dns cuncta opa sua in monte syon ꝛc affligendo ꝓpter aliū pctā.

d Visitabo sup fructuz id est opa mala.

e Magnifici cordis. id est sup̄bi.

f Regis assur. puniendo eū de malicia sua. ꝛ mutat hic ppheta modū loquendi de psona ꝓpria ad dñm. qđ frequenter fit in ꝓphetis. quia a deo inspirati loquebāt. Et ideo locutio ꝓphetarū est locutio diuina. sicut operatio instrumenti est etiam operatio artificis.

g Et sup gloriū ꝛc. hoc dicit quia sup̄bia citius ꝛ magis apparet in oculis q̄s in alijs partibꝫ corporis.

h Dixit enī. ex sup̄bia cordis.

i In fortitudine ꝛc. ꝛ non diuine.

k Feci. s. victorias pdictas.

l Et in sapia mea intellexi. q̄liter talia essent agenda.

m Et abstuli ⁊c. ad mitigēdo regno meo n Et detraxi ūsi potēs. i. ppria potētia captmaui. o In sublimi residētes. i. in solio regali. p Et inuenit ⁊c. i. ita facile eos debellaui. sicut pulli existētes in nido captū. q Et sic colligunt ⁊c. s. a mēe fouēte. q colligunt absq; difficultate.

r Sic vniuersaz ⁊c. id est hitatores et diuitias vniuerse terre s Et nō fuit ⁊c. id ē manū ō me. pseqtur metaphorā suā ō auiculis inuētz in nido. t Et aperuit os. ad ꝓtradicendum.

v Et ganniret. i. cōqueri auderet. Cōsequēter arguit eius superbia cū dicit.

x Numqd gloriabit securis ⁊c. attribuendo sibi fectionē. ⁊ nō artifici monēti eā. qi diceret. sic est in ꝓposito. rex enī assur attribuebat sibi victorias diuina virtute factas. cū tñ ipe nō essz nisi solū instrumētuz dei vt supra dictū est

y Propter h. ꝓmissa assyrioz culpa. hic ꝓfitet denūciat pena cū ōr. y Propter hoc. i. ꝓpter supbiaz p̄ dictam ⁊ gloriationez falsam.

z Dittet dñator ⁊c. id est angelor. ⁊ p ꝓsequēs nullus pōt ei resistere. cum etiam angeli sibi seruiant. z In pinguibus eius. id est principib⁹ suis ⁊ bellatorib⁹ robustis.

a Tenuitatē. i. defectū roboris p angelū suū q̄ vna nocte interfecit in castz assyrioz. clxxv. milia bellatoz. vt hr. iiij. Reg. xix. b Et subt⁹ gloriā ei⁹. i. sub armis et vestib⁹. c Succensa ardebit ⁊c. q; eoz corpa sic cōbusta fuerūtzy in cineres fuerūt redacta intactis armis ⁊ vestib⁹ sin aliqs. vt dictū est s. cap. xxj. d Et erit lumen isrl. i. angelus custodie illi⁹ ppli deputat⁹ q̄ ō: fuit

e In igne. i. in passione assyriozp igne modo dicto. f Et sctūs ei⁹. i. dē angel⁹.

g In flama. i. p flamā eos interficiet. h Et succendet ⁊ deuorabit spina ei⁹. i. maiores sui exercit⁹.

i Et vepres. i. minores. k In die vna. i. simul. illa enī pcussio fuit de nocte. q; tñ est ps dici natural⁹ dicit hic. In die vna l Et gl'ia salt⁹ ei⁹. i. principes sui exercit⁹. m Et carmeli ei⁹. i. acies bellatoz. n Ab ania vsq; ad carnē ꝓsumet. q; anie eoz descenderunt ad ignē gehenne. ⁊ carnes fuerūt incinerate q; tñ vestes reo Usq; ad carnē. s. inclu. (manserūt intacte. ió ō: hic sine. q; cōbustio illa nō pcessit vsq; ad vestes ⁊ arma.

p Et erit terrore pfug⁹. q; sennacherib videns in mane plagā ullā territ⁹ fugit ad terrā suā cū paucis. ió subditur. q Et reliquie ⁊c. i. residui de suo exercitu qui nō fuerūt pcussi. r Pre paucitate numerabunt. cito ⁊ defacili. ió subdit. s Et puer scribet eos. i. scribere poterit. q; pōt facere vnū modicū simplicē tractuz cui⁹ figure est lra Joth apud hebreos q̄ innūeris signat. r. apud eos. ⁊ tot euaserūt cū sennacherib. t Et erit in die illa. i. in tpe illo sennacherib fugato. v Nō adi ⁊c. i. illi q̄ euaserāt manū salmanasar qñ cepit samariam ⁊ regē isrl. ⁊ nō audebāt intrare regnum inda ꝓpter

m Et abstuli termios pplor ⁊ principes eor depdat⁹ sū n ⁊ detraxi q̄i potēs o in sublimi residētes. p Et inuenit q̄si nidū man⁹ mea fortitudinē pplor: r sicut colligūt ouа q̄ derelicta sunt. s sic vniuersam trā ego ꝓgregaui: t nō fuit q̄ moueret pennaz t aperiret os ⁊ gannir⁹ et v Nūq̄d gloriabit securis ⁊c. attribuendo sibi fectionē. ⁊ nō artifici monēti eā. qi diceret. sic est in ꝓposito. rex enī assur attribuebat sibi victorias diuina virtute factas. cū tñ ipe nō essz nisi solū instrumētuz dei vt supra dictū est

y Propter h. ꝓmissa assyrioz culpa. hic ꝓfitet denūciat pena cū ōr. y Propter hoc. i. ꝓpter supbiaz p̄ dictam ⁊ gloriationez falsam.

z Dittet dñator ⁊c. id est angelor. ⁊ p ꝓsequēs nullus pōt ei resistere. cum etiam angeli sibi seruiant. z In pinguibus eius. id est principib⁹ suis ⁊ bellatorib⁹ robustis.

a Tenuitatē. i. defectū roboris p angelū suū q̄ vna nocte interfecit in castz assyrioz. clxxv. milia bellatoz. vt hr. iiij. Reg. xix. b Et subt⁹ gloriā ei⁹. i. sub armis et vestib⁹. c Succensa ardebit ⁊c. q; eoz corpa sic cōbusta fuerūtzy in cineres fuerūt redacta intactis armis ⁊ vestib⁹ sin aliqs. vt dictū est s. cap. xxj. d Et erit lumen isrl. i. angelus custodie illi⁹ ppli deputat⁹ q̄ ō: fuit

e In igne. i. in passione assyriozp igne modo dicto. f Et sctūs ei⁹. i. dē angel⁹.

g In flama. i. p flamā eos interficiet. h Et succendet ⁊ deuorabit spina ei⁹. i. maiores sui exercit⁹.

i Et vepres. i. minores. k In die vna. i. simul. illa enī pcussio fuit de nocte. q; tñ est ps dici natural⁹ dicit hic. In die vna l Et gl'ia salt⁹ ei⁹. i. principes sui exercit⁹. m Et carmeli ei⁹. i. acies bellatoz. n Ab ania vsq; ad carnē ꝓsumet. q; anie eoz descenderunt ad ignē gehenne. ⁊ carnes fuerūt incinerate q; tñ vestes reo Usq; ad carnē. s. inclu. (manserūt intacte. ió ō: hic sine. q; cōbustio illa nō pcessit vsq; ad vestes ⁊ arma.

p Et erit terrore pfug⁹. q; sennacherib videns in mane plagā ullā territ⁹ fugit ad terrā suā cū paucis. ió subditur. q Et reliquie ⁊c. i. residui de suo exercitu qui nō fuerūt pcussi. r Pre paucitate numerabunt. cito ⁊ defacili. ió subdit. s Et puer scribet eos. i. scribere poterit. q; pōt facere vnū modicū simplicē tractuz cui⁹

eius t et vepres in die vna. t gloria saltus eius. m et carmeli ei⁹ n ab aīa vsq; ad carnem ꝓsumet. r Et erit terrore pfugus o et reliquie ligni saltus eius p paucitate numerabunt. s et puer scribet eos. r Et erit in die illa. v nō adijcient residuū isrl ⁊ hi q̄ fuerint de domo iacob x innitī sup eo q̄ pcutit eos. y sz innitentur sup dñm sanctuz isrl. z In veritate reliquie conuertent: reliquie inquā iacob ad deū fortē. a Si enī fuerit populus tu⁹ isrl q̄si harena maris: b reliquie cōuertentur ex eo. c Cōsūmatio abbreuiata inūdabit iusticiam. d Cōsummationez enī ⁊ abbreuiationē dñs deus exercituū faciet i medio omnis terre. e Propter hoc

figure est lra Joth apud hebreos q̄ innūeris signat. r. apud eos. ⁊ tot euaserūt cū sennacherib. t Et erit in die illa. i. in tpe illo sennacherib fugato. v Nō adi ⁊c. i. illi q̄ euaserāt manū salmanasar qñ cepit samariam ⁊ regē isrl. ⁊ nō audebāt intrare regnum inda ꝓpter inimicicias q̄ fuerāt inter regnuz israel et iuda. sz post recessum sennacherib ezechias assecurauit eos p epistolas. ⁊ sic venerūt in hierlm i ōo ꝓfitetes ꝓpter pcussionē predictā. Vel aliter ⁊ melius vt credo exponit ih̄s de regno iude q̄tum ad ciuitates alias a hierlm. vñ hitatores fugerāt timore sennacherib. ⁊ plures eorū nō fuerāt ausi vēire i hierlm. vel nō potuerāt. ⁊ sic alibi latebāt sed fugato sennacherib redierunt ad loca sua de dño cōfidētes auxilio miraculo.

x Innitī sup eo ⁊c. id ē sup regē assyriozin q̄ tpe achaz ⁊ ppls iuda fuit ꝓfusus ⁊ ad petitionē achaz regē syrie interfecit. et regnū isrl in tpe spoliauit. vt hr. iiij. Re. xvi. sed postea de amico fact⁹ inimic⁹ inuasit regnū iuda tpe sennacherib. y Sed innitet ⁊c. q; visa mirabili pcussione sennacherib. certū firmiter ꝓfisi fuerunt de deo q̄ sctificat isrl. ió subdit. z In vitate ⁊c. q; iudei q̄ remanse a Et enī fuerit ⁊c. i. in (rāt ad deū vaciter ꝓuersi sunt magna multitudie. b Reliq̄e ꝓuertent ex eo q; pauci remanebūt. s. ad deū vere ꝓuersi. q; p⁹ captiuitatez regni isrl p salmanasar regē assyrioz. ⁊ post vastationē regni iude p sennacherib remāserūt pauci iudei respectu multitudinis eoz q̄ fuerāt tpib⁹ ꝓteritz. c Cōsūmatio abbreuiata ⁊c. q; extermiatio exercit⁹ sennacherib q̄ facta est i breui tpe. s. in vna nocte fecit inundare. i. abūdare iusticiā in iudeis. q; viso miraculo laudauerūt deum fideliter ⁊ ex corde. Aliq̄ vo libri hñt mūdabit. et false ex vicio scriptoz ꝓpter similitudinē lrāz. Et q; illa exterminatio facta fuit virtute diuina. vt ꝓdictū est. ió subditur. d Consūmationē enī ⁊c. i. in iudea q̄ est in q̄rto clima te terre habitabili. q̄ diuidit in septē climata. ⁊ ibi fuit pcussus exercit⁹ sennacherib et diuisa iustitia. sicut enī pē pius castigato filio ꝓficit virgā in ignē. sic pē misericordiarū deus sennacherib cū suo exercitu q̄ erat vga dñi ad castigandū pp̄lm suū vt ꝓdictū est. facta debita castigatōe fuit ꝓiectus in ignē materialē. ⁊ in ignē gehenne. vt predictum est. sennacherib tñ in psona ꝓpria non fuit cōbust⁹ corpaliter. sed fugiens ad terrā suā ibi interfectus fuit a filijs suis miserabiliter. iiij. Regū. xix.

e Propter hoc. Posita assyrioz punitione. hic ꝓfit promiss ezechie ⁊ pp̄li sui ꝓsolatio. scōo ponit reditus sennacherib in iudeā. ⁊ sui exercit⁹ pcussio. ibi. Veniet. Circa

pnūū dr. e Propter ß.i.ppter punitionē assyriorū a deo pdictā. f Hec dicit dñs ꝛc.cui⁹ verbū est infal g Noli timere ꝛc.qz ibi vigebat dñm⁹ (lubiter vex cultus.ideo specialiter dicit dei pls. h Ab assur.i. a rege assyriorꝫ ꝛ eius vtute i In vga enī pcutiet te, er mea ordinatiōe ad tuā castigationē.ꝛ nō ad deletionē.

f hec dicit dñs de⁹ exercitu um. g Noli timere populus me⁹ habitator syō h ab assur i In virga enī pcutiet te: k ꝛ baculuz suuz leuabit sup te l in via egypti. m Adhuc enī paululū modicūqz n ꝛ ꝙsum mabit indignatio mea o ꝛ fu ror me⁹ sup scelus eoꝝ: p Et suscitabit sup eū dñs exerc cituū flagellū. q iuxta plagā madian in petra oreb ꝛ vgā suā sup mare: r ꝛ leuabit eaz in via egypti. s Et erit t in die illla a auferet onus ei⁹ ō humero tuo: ꝛ iugū eius ō collo tuo: u ꝛ cōputrescet iuguz a facie olei. x Veniet ī aioth trāsibit in magistro, y apud

sennacherib. Et dicit gabaa saulis.qz saul eā inhabitauit vt habet .i.Reg.xxij.ꝛ tpe ei⁹ fuit ibi sedes regia.

d Lamni voce tua.i.geme pantiocrate ex aquentu sen nacherib e Filia gal.gallim est mōs in q̄ est ciuitas q̄ ō: filia montis illius.eo qꝛ est ibi fortalicū. vñ ciuitas ulla defendit sicut fi lia per matrem.

magnas cōmendabit vasa sua. z Trāsierūt cursim: a ga bee sedes nostra. b Obstupu it rama c gabaa saulis fugit d Lamni voce tua e filia gal lim: f attende laisa g paupcu la anathot. h Migrauit me demena: i habitatores ge bim k confortamini. Adhuc dies est: vt in nob stet l Agi tabit manū suaz m sup mon tem filie syon ꝛ collē hierlm n Ecce dñator dñs exercitu um ofringet lagunculā: o in troze: p et excelsi statura q suc cidentur: r ꝛ sublimes hūili abuntur. s Et subuertētur odensa salt⁹ eius ferro: t ꝛ li banus cū excelsis cadet.

f Attende laisa .scz aduetuz sennacherib vt tibi caueas.

g Paupercula anathot.ciuitas est vnō fuit hieremias ppha que dr paupcula . qz fuit ab exercitu Sennacherib spoliata.

h Migrauit medemena .i. habitatores ei⁹ fugerūt p timore sennacherib.

i Habitatores egbim. similiter fugerūt qō aūt sequit dr in p sona sennacherib festinātes visus hierlm dicentiz exercitui suo.

k Confortamini .ꝛ talis enī mutatio in modo loquēdi fit fre quēter in pphetis. Est aūt nob locus prope hierlm ad quaz euen tendī festinabat.ideo

l Agitabit manū suā.i. sui exercit⁹ virtutem.

m Sup montē ꝛc.qz ciuitatē ꝛ templū intendebāt de struere quod erat in monte syon.sed quia fuit defrauda tus ab intento ꝛ ex pcussione sui exercit⁹ p angelū.etiaz anteqz obsideret hierlm.vt dictū fuit.iij.Reg.xix.ideo subditur.

n Ecce dñator ꝛc.i.exercit⁹ sennacherib virtu tem.Lagunicula enī fit de terra.ꝛ ideo significat hūana con pora que a dño sunt de terra.corpa vero bellatoꝝ senna cherib fuerūt in cineres redacta.

o In terrore. quia sennacherib mane ꝙsurgens.ꝛ ꝓtritione sui exercit⁹ vi

p Et excelsi statura.i.pncipes sui (dens territ⁹ fugit exercitus.

q Succident.i. interficient ab angelo nec arbor que succidit.

r Et sublimes humiliabunt.ad ē supbi.qz sennacherib cū paucis fugit.a sua supbia deie

s Et subuertent ꝛc.id est multitudo sui exer (ctus. citus destruet virtute angeli.que hic ō ferrū metapho rice.qz ferrū domat oīa.vt habet Dan.ij.ca. Et nulla vir tus humana potest resistere vtuti angelice.

t Et libanus ꝛc.id est sennacherib cū principibz suis, fugiens enī ad terrā suā interfectus fuit ibidem.

¶ In capitulo.x. vbi dicitur in postilla. Quod autez se quitur.

Additio.

Hoc qō dicit. Confortamini adhuc dies ē ꝛc. Silr pōt intelligi ī psona esaie fuisse dictū sic ꝛ pcedē tia ꝛ sequētia vsqz ad finem ca⁹. Ad qō sciendu qꝛ postqz pheta denūciauit reditū sennacherib in iude am nominando ciuitates per qs venebat cōtra hierlm di. Veniet ī aioth.ꝛ oñdit quō ciuitates obstupebant ꝛ aliq̄ fugiebāt p timore suoꝝ.vt cū dicit. obstupuit rama gabaa saul fugit migrauit medemēa.silr ꝛ hitatores gi bim.s.fugerūt.put in postilla. Cōsequēter reuertit.pha ad pfortandū eos.silr ad psolandum a pdicto timore et fuga dicens. Cōfortamini adhuc dies est vt in nob stet.

ꝛ est sensus. Nolite tm ere tumultū hꝰ inimici sennacherib. qꝛ adhuc ē dies. s. ún xpinꝰ. vt ī nobe. q̄ est q̄dā villa parua q̄ erat sacerdotū. Stet. s. secure ꝛ sine fuga sublato timore. ꝛ quō ꝟ fiat declarat subdēs. Agitat manū suam. s. dño deꝰ. sup mōtē filie syon ꝛ collē hyrlm. s. ad pte gendū eā. ꝛ q̄liter hec ꝓtectio fiat ostendit dicens. Ecce dñator dominꝰ exercituū ꝓfringet lagunculā. s. exercitū sennacherib. ꝛ exponant cetera sicut ī postilla.

Capitulū. xi.

EGredietur ꝟga de radice ieſſe ꝟ flos de radice eiꝰ ascēdet ꝛ requiescet sup eum spūs dñi spūs sapie ꝛ intellectꝰ: spiritus consilij et fortitudinis: spiritus scientie ꝛ pietatis ꝛ replebit eū spiritus timoris domini. Non ſm visionem oculorum iudicabit:

EGredietur ꝟga de radice ieſſe ꝟ flos de radice eiꝰ ascēdet ꝛ requiescet sup eum spūs dñi spūs sapie ꝛ intellectꝰ: spiritus consilij et fortitudinis: spiritus scientie ꝛ pietatis ꝛ replebit eū spiritus timoris domini. Non ſm visionem oculorum iudicabit: neq; ſm auditū arguet. Sed iudicabit in iustitia pauperes: et arguet in equitate ꝓ mansuetis terre. Et percutiet terrā virga oris sui: et spiritu labiorum suorum interficiet impium. Et erit iustitia cingulum lumboꝝ eiꝰ: ꝛ fides cinctorium renū eiꝰ. Habitabit

a Egredietur ꝟga. i. ꝟgo maria. que dr ꝟga (ſm ꝟ dr hic. gracilis pauptate ꝛ hūilitate. flexibilis pietate b Et flos de radice eiꝰ ascēdet. i. christꝰ q̄ dr flos rōne puritatis. qm nullū pctm actuale seu originale habuit ī eo locū. ꝛ qꝛ ptulit fructū nre salutis. Hebrei aūt exponunt vtrūq; de christo q̄ dr hic ꝟga ꝓter regiā dignitatem. et flos ꝓter vite puritatē. Et dr ascēdisse de radice ieſſe. qꝛ pr̄ dauid vocat fuit Isai ꝛ ieſſe. christ aūt descēdit dr da c Et requiescet. Hic ꝓnr describit ipse xp̄s (quid ſm eos sanctitas. ꝛ primo in seipo. ſcdo in corpe eiꝰ mystico. ibi Et erit iustitia. Circa primū dr. c Et requ. sup eū spiritꝰ dñi. qꝛ in baptismo eiꝰ apparuit spūsctus ī specie columbe sup eū. Dat. ut. ad designādū plēitudinē ois grē in eo. nō subdit. d Spūs sapie. i. dator sapie vel spie Et in (rit q̄ est sapia. ꝛ sic intelligit de alijs cū dr. tellectꝰ ꝛc. ꝛ enumerant hic septē dona spūssancti. qꝛ sufficientia sic accipit. Dona eni spūssancti ptinēt aliaz ad hō. q̄ sit bñ mobilis ſm instinctū ipsius dei tanq; a q̄dā motiuo principio supiori. ſm illud Ro. viij. Quicūq; ei spū dei aguntur. hi filij dei sunt. ꝛ nō dona sunt in rōne ꝛ volūtate. Ratio vo speculatiua est ꝛ practica. ꝛ in vtraq; cōsiderat apphensio vtraq; que ptinet ad inuentionē. ꝛ iudiciū de vtrāq;. Ad apphensionē igit vtatis ptinet speculatiua rō p donū intellectꝰ. practica vo p donū cōsilij. Ad recte vo iudicandū speculatiua rō ptinet p donū sapie. practica vo p donū scie. Volūtas aūt in his q̄ sunt ad alterū ptinet p donū pietatis. In his aūt que sunt ad seipm ptinet p donū fortitudinis ꝓtra terrorē piculoꝝ. Cōtra ꝓcupiscētiā vo inordinatā delectabiliuz ptinet p donū timoris. ſm illud Prouer. xvi. In timore dñi declinatur a malo. ꝛ sic ptz q̄ dona se extendūt ad oīa ad q̄ se extendūt vtutes intellectuales ꝛ morales. ista aūt dona pfectissime fuerūt in aīa christi. q̄ fuit pfectissima ī oībus donis ꝛ charismatibꝰ spūsctussancti.

f Nō ſm visiones oculoꝝ. s. corpaliū. g Judicabit. qd exponit ra. sa. dicēs. q̄ messias iudicabit ꝓ scientiam dei in eo existentē. ꝓ quā cognoscet q̄s sit innocens. ꝛ q̄s reus ꝛ in hoc bene dicit. Sed ſm catholicos ista scientia dei existens in christo duplex est. vna increata que ꝓpriet ei unīq̄ dr. de qua dr. i. Reg. xvi. Homo videt ea q̄ cre ata que ei cōpetit in quantū hō diuinitus ei data. ꝛ ista scientia se extendit ad oīa que cognoscit deꝰ scientia visionis. s. ad oīa que sunt fuerunt vel erunt. ſm quācunq; differentiaz tpis q̄ tūcūq; sint occulta. ꝛ sic de vtraq; scia verificat in christo. q̄ per sciētiā dei in eo latentem cognoscit cordiū occulta. ꝛ ad idē refertur q̄ subditur.

h Neq; ſm auditū ꝛc. i. nō indigebit eo cognoscet. ꝛ ꝟ impletum fuisse in christo dr Job. ij. Opus ei nō erat vt quis testimoniū phiberet de hoie. q̄ ei sciebat q̄d esset in ho i Sed iudicabit ꝛc. s. euangelicos iudicans. (mine. eos dignos celestib; dignos. Math. v. Beati pauperes spiritu. quoniā ipsoꝝ est regnum celoꝝ.

l Et arguet ꝛc. q̄ fuit impletuz. qñ phariseos arguit ꝓ apostolis. q̄s falso notabāt de transgressione sabbati. Math. xij. ca. l Et percutiet terrā. i. homes terrenos.

m Virga oris sui. i. doctrina sua arguendo eorum peccata. n Et spiritu labiorum suorum interficiet impium. id est antichristū. ſm q̄ dicit. ij. Thessalo. ij. Tunc revelabitur ille iniquus quem dominus Jesus interficiet spū oris sui. Et destruet illustratione aduent sui.

o Et erit. Hic consequenter describit sanctitas in christi corpore mystico. cum dicitur. Et erit iustitia cingulus lumborum eius.

p Et fides cinctorium ꝛc. id est iusti ꝛ fideles adherebunt sibi sicut cingulū ꝛ lumbare adherent homini. vel translatio chaldaica hic habet. Et erunt iusti circūcirca ei. ꝛ agentes fideliter ꝛ ꝓpinquantes ei. ꝛ ꝟ patet impletum in apostolis aliisq; discipulis ꝛ fidelibꝰ sibi per fidem ꝛ charitatē adherentibus.

q Habitabit lupus cū agno ꝛc. Ex hoc enim ꝛ sequentibus dicunt hebrei q̄ in aduentu messie siue christi animalia quātūcunq; ferocia sic domesticabunt q̄ non nocebūt adinuicē nec etiā hoibꝰ. ꝛ er ꝟ arguūt. q̄ iesus nazarenꝰ nō fuit christꝰ in lege ꝛ ꝓphetis ꝓmissus. qꝛ ista domesticatio non est adimpleta tempoꝝ eius. Ex rabi Moyſi istud dictum ꝛprobat quantū ad domesticationem animaliū dicens. Non ascendat supra cor q̄ in diebus messie deficiebat aliquid de via huius seculi. vel innouetur aliquid de operibus seruorū. sed ibit mundus iuxta solitam viā. ꝛ per ꝓsequens animalia remanebunt in conditionibus suis naturalibus. et sic ex dicto rabi Moysi patet defectus argumenti. Similiter patet ex tertio. quia principio huius capituli loquitur metaphorice cum dicitur. Egredietur virga de radice ieſſe. et flos de radice eius ascendet ꝛc. vbi dicunt hebrei. Et botrus de radice eius ascendet. ꝛ ſm eos messias ibi nominatur virga ꝛ botrus metaphorice. Similiter q̄ dicitur. Et erit iustitia cingulū lumboꝝ eius. ꝛ fides cinctorū renum eius. ſm hebreos. iusti ꝛ fideles messie adherentes dicunt metaphorice ꝛ eiꝰ cingulū ꝛ cinctorium.

vt allegatū est supra p trāslatiōez chaldaicā, & eadē rōne qō imediate sequit. Habitabit lup⁹ cū agno ⁊c, ē metaphorica locutio, p quā itelligit pacifica ꝓuersatio et cohabitatio fideliū in primitiua eccl'ia, fm q⁹ dr Actu. xiij. Cognitudis āt credētiū erat eor vnuz ⁊ alia vna, nec q̄sq̄ eor q̄ possidebat aliq̄d suū esse dicebat, sz erant illis oia cōia, ⁊ sic q̄nt̄cūq; fuissent ante discordes i actibus ⁊ moribꝰ vel mō viuendi, recepta fide xpi ⁊ gra spūsci fiebant ꝓcordes in actibus moribꝰ ⁊ mō viuendi, ⁊ hō est qō dr. q Habitabit lup⁹, id est ille q prius fuit raptor seuerus.

lupus cū agno: ⁊ pard⁹ cū hedo accubabit, Vitul⁹ ⁊ leo ⁊ ouis simul morabūt: ⁊ puer paul⁹ minabit eos. Vitul⁹ ⁊ vrsus pascēt: simꝰ reqescēt catuli eor, ⁊ leo q̄si bos comedet paleas. Et delectabit infans ab vbere sup foramina aspidis: et in cauernā reguli q ablactat⁹ fuerit: manū suam mittet. Nō nocebūt ⁊ nō occident in vniuso monte sco meo: q⁹ repleta est terra sciētia dñi: sicut aque maz operiētes mare. In die illa radix iesse q stat in signū pplor: ipm gentes deprecabunt ⁊ erit sepulchrū ei⁹ gloriosum. Et erit in die illa: adiciet dominus secūdo manū suam ad possidendū reliquū populi sui: quod relinquetur ab assyrijs et ab egypto et a phetros ⁊ ab ethiopia et ab elam et a sennaar et ab emath et ab insulis maris. Et leuabit dñs signum in gentes et congregabit profugos israel: et dispersas iude colliget a quatuor plagis terre. Et auferetur zelus effraim: et hostes iude disperdentur. effraim non emulabitur iudam: et iudas non tribulabit effraim. Et volabunt humeros philistiim ad mare: simul et filios orientis diripient. Idumee et moab missio manus eorum: et filii ammon oboedient eis. Et disperdet dñs linguam maris egipti: et inducet manum suam super flumen in fortitudine spiritus sui: et percutiet eum in septem rivos: et traducet illum calciatos. Et erit semita populo suo residuo qui derelictus fuerit ab assyrijs: sicut fuit israel in die qua ascendit de terra egipti.

Lupus cū agno. i. cū innocente ⁊ māsueto, pōt etiā hō exponi specialiter de paulo q fuit de tribu beniamin. Philip. iij. beniamin vero vocat lup⁹ Gen. xlix. Beniamin lupus rapax ⁊c, ⁊ paul⁹ post ꝓuersionē suā hītauit q̄ete cū anima simplice ⁊ innocēte. Q. eni hoies nolent nolēdo aliū malū ptz Gen. xlix. vbi iudas vocat leo, dan coluber, et beniamin lup⁹, hō etiā ptz ex cōi mō loq̄ndi hoim, q̄ raptor vocat lupus, iracūdus canis, ⁊ mitis agn⁹, ⁊ sic de s Pardus. i. hō is macu(alijs fm diuersas ꝓditōes, las diuersas ex diuersis erroribꝰ. t Cū bedo. i. cum simplici fideli. v Accubabit. i. cōmorabit pacifice p⁹ suā ꝓuersionē ad fidē xpi, ⁊ sic itelligit de seq̄ntibꝰ cū dr. x Vitulus. i. hō p⁹ petulans ⁊ dissolut⁹ y Et leo, id ē p⁹ superbꝰ. z Et ouis. i. innocēs. a Et puer paruul⁹ ⁊c. i. xps q̄ supra. xi. ca. vocat puulus, ducet eos ad volūtatē suā q̄d adimpletū ē i illis q obedūt ei p fidem. b Vitulus. i. petulās vt dictū est. c Et vrsus i. ille qui prius fuit gulosus, ⁊ post fidē sobrius.

d Pascent, vniformiter viuēdo, q⁹ sic dictū ē in prima tuba eccl'ia, oia erāt illis cōia. e Simul requescēt catuli eor. i. filij ⁊ familie ipor. f Et leo ⁊c. i. supbꝰ prius ⁊ delicat⁹, cū rusticano fideli victu simplici erit ꝓtent⁹, q̄d impletū fuit in primitiua eccl'ia, vt dictū ē, ⁊ q̄ndie impletur in religionibꝰ vbi nobiles ⁊ ignobiles, l̄rati ⁊ illiterati victu simplici vniformiter sūt cōtenti. g Et delectabit ⁊c. i. de nouo renat⁹ p baptismū. h Sup foramina aspidis. i. sup pſonas a demonibꝰ obsessas inhabitantes demones ejiciēdo, fm q⁹ dr Mar. vlti. Signa aūt eos qui crediderint hec sequent. in nōie meo demonia ejicient, linguis loq̄ntur nouis, serpētes tollēt. i Et i caverna reguli ⁊c. Repetitio ē eiusdē ſnie p alias ba. q⁹ demon q̄ p⁹ vocabat aspis hō ita vocat regulus q est serpens vel Nō nocebūt ⁊c. i. in eccl'ia que dr mons (nemorosus, sctūs, vt dictū est. x. ij. c. In primitiua ei eccl'ia credētibꝰ dabat⁹ ptās sup demonia sicut dictum est, ⁊ q⁹ ista, pcedēbāt ex receptiōe fidei ad ꝓdicatiōez apl'or p orbē, hō subditur. l Quia repleta est ⁊c. i. euangelio christi.

m Sicut aque maz operientes, q⁹ tpe apl'or fuit publicata fides catholica p orbē vniuersum, sicut declaratus fuit psal. xviij. sup illud. In oēm terrā exiuit son⁹ eor ⁊c.

n In die illa. Hic q̄nter describitur sublimitas christi ad quā pueniet in q̄ntū hō p suā benedictā passionez, fm q⁹ dr Philip. ij. Humiliauit semetipm factꝰ obediēs vsq; ad mortē, mortē aūt crucis, ꝓpter q̄d & exaltauit illum, ⁊ dedit illi nomē q̄d est sup oē nomē ⁊c, ⁊ describit primo ei⁹ exaltatio, secdo exaltatiōis diuulgatio, ibi. Et erit. Circa primū dr. n In die illa radix iesse, i. xps egrediens de radice iesse vt dictū est in pri. hoca. Et ad hō denotādū vbi trāslator fm ꝓprietatem grāmatice debuit dicere q̄ in femmino, dixit q̄ i masculino, q⁹ christ⁹ naturā hūanā accepit i sexu pfecto, iō subdit. o Qui stat in signū pplor. i. in signū salutis gentiū, ⁊ hō fuit in sua passiōe impletū, q̄i fuit elevat⁹ in cruce, ꝓpter q̄d dixit salvator Joh. iij. Sicut exaltauit moyses serpentē in heremo i lignō, ita oportet exaltari filiū hoīs, vt oīs q̄ credit in eū non pereat, sed habeat vitā eternā. De exaltatiōe aūt serpentis a moyse dr Nu. xxi. Fac serpentē eneū ⁊ pone eū p signo ⁊ q̄ percussus aspexerit eū viuet. q̄ serpēs eneus fuit figura christi passuri, q̄m sicut p aspectū illius serpentis salvabant homies a morsibꝰ serpentū, sic q̄ fide intuentur mortē christi sanant a morsibꝰ peccatorum, sicut dictū fuit p Ipm gentes deprecabunt. (plem⁹ Nu. xxi. ⁊ Joh. iij. q⁹ post christi resurrectionē ⁊ ascēsionē gentiles cōuersi ad fidē p ꝓdicationē apl'or deprecati sunt ipm devote.

q Et erit sepulchrū ⁊c. tum q⁹ licet mors christi fuerit ꝓtemptibilis, sepultura tū eius fuit honorabil⁹, tum q⁹ in sepulchro nouo lapideo ⁊ cū linteaminibꝰ ⁊ aromatibꝰ pciosis, vt habet Joh. xix. tum q⁹ fideles p orbem existentes, etiā magni ⁊ nobiles vadūt ad ei⁹ sepulchrū. r Et erit in die illa. Hic ꝓnter describit (venerandū, dicte exaltatiōis diuulgatio, q̄ facta est p ꝓdicationē apostolor aliorūq; christi discipulor p orbē cū dr s Adiciet dñs secdo, q⁹ prio ꝓdicauerat p seipm, ⁊ secdo ꝓdicauit p apl'os suos aliosq; discipulos. t Manū suaz, id est virtutē suā ꝓdicationē istā ꝓfirmādo miraculis, fm q⁹ dicit Mar. vlti. Illi aūt pfecti sunt ꝓdicauerūt vbiq; dño coopante ⁊ sermonē ꝓfirmante sequētibꝰ signis.

v Ad possidendū. p fidē ⁊ charitatē. x Residuum pplī sui. i. electos q̄ sunt pauci respectu aliorū. y Relinquet⁹ ab assyrijs ⁊ ab egypto ⁊c. nomia sūt diuersarum terrarū ⁊ locoz, ex q̄bus p ꝓdicationē apl'or aliq̄ sunt vocati ad fidem christi. ⁊ p ista intelliguntur alia loca que non exprimunt⁹, ad que puenit ꝓdicatio eor. Hebrei vero exponūt hō de ꝓgregatiōe in iudea tpe messie quē expectāt, sed hute expositioi q̄ falso innitunt fundamēto cū aduēt⁹ xpi trāsierit in preteritū repugnat text⁹. ꝓio p hō q̄d dicit hic, Adiciet dñs secdo ⁊c. q⁹ primo iudei fuerūt adducti in iudeā de egypto, ⁊ secdo de babylone. Si aūt reducerētur iterū ab hac dispersiōe in q̄ sūt dicerēt, Adiciet tertio, secdo q⁹ ista dispersio in q̄ sunt, facta fuit p romanos q̄ tū nō numerant hic inter pplos cū dr. Ab assyrijs ⁊ egypto, principal'r ei tūc noiarent romani. z Et leuabit dñs ⁊c. i. virtutē crucis faciet ꝓdicari p apl'os aliosq; discipl'os, quā ꝓdicatiōez etiā signis ꝓfirmabit, q̄d ita est

ꝑpletū vt dictū ē a Et ꝛgregabit ꝓfugos ꝛc.i.illos q̄ fuerāt pr̄i' fidē ꝓfessi ꝛ postea facti ꝓfugi a cultu dei. ꝛ dispsi p varios errores colliget i vnitate fidei catholi
b Ā q̄tuor plagis terre.i.ex oī pte terre. c Et (ce auferet zel' ephraim ꝛc.p ꝟ intelligit mutua cōcordia ex amicicia ꝓfectoꝝ.ma rime in primitiua ec clesia. vt dictū est s.
d Et volabunt ꝛc. Post resurrectionē ei xp̄i ꝛ ascēsionē philip pus p̄dicauit i ciuita tib⁹ philistinoꝝ.vt hī Act.viij. vbi dicit Philipp⁹ aūt inuent⁹ est in azoto q̄ est ciui tas philistinoꝝ ꝛ trā siens euāgelizabat ci uitatib⁹ cūct⁹ ꝛc.terra aūt philistinoꝝ ē supra mare mediter raneū. ꝛ sūt ibi port⁹ ꝛ naues in q̄b⁹ aliq̄ de apl'is ꝛ discipul' xp̄i fuerūt depor tati ad p̄dicādū in alijs terris.vt ptz de paulo ꝛ barna
b Et volabūt ꝛc.i. (ba ꝛ pl'ib⁹ alijs.ꝛ ꝟ est q̄ dr hic. expedite nauigabāt in eor naub⁹.q̄ dicunt hic humeri metaphorice.eo q̄ sup hūeros portant onera sic et sup naues. Presens enī capitulū vbi loquit metaphorice.
e Simul p̄dabunt ꝛc.q. aliq̄ eoꝝ naugauerūt vsus o rientē.ꝛ p̄dicātes ibi fidē rapuerūt inde p̄dā ꝙuertetes alios ad fidē.q̄ prius erāt i possessione diaboli f Idu mea ꝛ moab ꝛc.q. i ist⁹ terris ad p̄dicatōez apl'oꝝ aliq̄ crediderūt ad obedientiā fidei venientes. g Et desola bit dñs ꝛc.i.nullū q̄ ingredit mare mediterraneū trāsiēs p egyptū.nō subdit q̄si exponitue. h Et leuabit ꝛc.et accipit hic ꝛ p id est.ita q̄ illud q̄ pr̄i' dictū est. Desola tio lingue maris.dr hic passio flumis. i In fortitu dine ꝛc.q. dedit vtutē ꝟ faciēdi q̄ subdit l: Et pcu tiet eū ꝛc.Alexāder ei magn' p magnū tps post esaū ꝛ p aliq̄ tps assi xp̄i aduentū vt facili' cū exercitu suo ac cederet ad alexandriā ꝛ ad alias ciuitates egypti.se cut diuidi nullū in septē portiones intra mare mediterra
l Ita vt ꝛc.i.p ipm possint ho (neū sepatim cadētes. mines trāsire facil'.ꝛ istud fuit p̄nosticū q̄ p̄dicatores euāgelij trāsirēt p orbē remoꝝ impedimētis vtute dīna q̄ ptz ex ꝟ q̄ adhuc viuēte btō petro fides catholica di uulgata est vsus occidentē vsq̄ ad mare occeanū.q̄ pa tet ex ꝟ q̄ missi a btō petro ad p̄dicādū fundauerūt eccle siā senonis.q̄ tūc erat metropol' francie i honore btī pe tri viui. Cū igit apli alijq̄ discipuli exuerūt de hierlm ad p̄dicādū p orbē q̄ est i q̄rto clymate.ꝛ sic i medio ter re habitabil'.sicut tūc viuēte petro diuulgata ē fides ca tholica vsus occidentē vsq̄ ad occeanū q̄ est termin⁹ ter re habitabil'.ita tenēdū est eā fuisse sil'r diuulgatā ad ali as ptes orbis.ꝛ ꝓpter velocitatē h⁹ diuulgationis dicit.
m Et erit via ꝛc.i.electis meis ad fidem vocandis.
n Qui relinquet ab assyrijs.i.a demonijs eū pr̄i' pos sidentib⁹. o Sicut fuit israeli ꝛc.i.sic dīna vtute re mota fr erūt impedimēta erit' isrl' de egypto.sic dīna vtu te remouebunt impedimēta ab electi exeūdo de ignōrātia ꝛ errore tenebris.q̄ impletū est i p̄dicatōe apl'oꝝ alio rūq̄ xp̄i discipuloꝝ.vt visū ē. Aliter exponit ab illo loco Et desolabit ꝛc.ita q̄ p linguā maris egypti itelligit ipsa egypt'.q̄ est ꝓpe mare.et sic lingit ipm. Per flumē ptās regia q̄ fuit fortis ꝛ magna.ꝓpter q̄ cesar augustus sub q̄ nat' fuit xp̄s.diuisit eā in septē p̄ncipat'.ꝛ sic fuit mul

natiōes: ꝛ ꝛgregabit ꝓfugos isrl: ꝛ dispsos iuda col liget a q̄tuor plagis trę et auferet zel' ephraim ꝛ hostes iuda pibūt. Ephraim nō emulabit iudā: ꝛ iudas nō pugnabit ꝓtra ephraim. Et volabunt in humeros philistijm p mare simul p dabunt filios oriētis. Idu mea ꝛ moab p̄ceptuz man eoꝝ: ꝛ filij āmon obedientes erūt. Et desolabit dñs lin guā maris egypti: et leuabit manū suaz sup flumē in fortitudine spūs sui ꝛ pcutiet eū in septez riuis ita vt trāseant p euz calciati. Et erit via residuo ꝓpli meo q̄ relinquet ab assyrijs sicut tū diminuta ne possent rebellare.et talis subiugatio regni ꝛ alioꝝ impio romano fuit q̄dā dispositio ad ꝟ q̄ p̄dicatio euāgelij fieret libere p orbē.vñ dicit leo papa I mone de apl'is Petro ꝛ paulo. Dispositiōi diuine opis maxime ꝛgruebat.vt multa regna vno ꝛfederarent im perio.vt cito pernios hēret ꝓpl'os p̄dicatio generalis q̄s vm⁹ te nebat regimē ciuitatis.iō subdit. Et erit via residuo ꝛc. expo nat vts.ꝛ ꝟ marie fu it umpletū tpe ꝛstantini q̄ voluit p orbez ecclesiā licite fabricari ꝛ fidē xp̄i p̄dicari.

In ca.xi. vbi dr in postil. Et egredief ꝛc.

Additio.i.

Licet materia h⁹ ca.q̄ est de mysterio xp̄i

im oēs expositores multū distat a tpe ꝛ rōne a materia imediate p̄cedēti in q̄ agit de interitu sennacherib ꝛ suo rū.ꝛ tamē ꝛ tū in lra p interpositionē h⁹ ꝛiūctiōis copu latiue ꝛ cū dr. Et egredief. nō enī dixit solū. Egredietur ꝟ g i.sed cū additiōe dicit. Et egredief. vñ h⁹ copulatiue sup addite aliēlis rō est q̄renda q̄ videt talis esse.q̄ ā in p̄cedenti ca.ꝓpha p̄nosticabat ꝓpl'o liberationē a senna cherib ꝛ exercitu suo p quā habituri erāt pacē tpalem ꝛ trāquillitatē.q̄ licet esset valde grata ꝛ miraculosa.non tñ erat tāexcellens nec fructuosa sicut liberatio fīēda p xp̄m in q̄ par ꝑpetua ꝛ spūalis dāda erat.ꝛ iō ꝓpha post q̄z descripsit primā liberatiōez adiūgit secdam.q.d.hec li beratio a sennacherib licz magna.ad modicū tñ reputar respectu alteri' liberatiōis p christuz fiende. de q̄ dr. Et egredief ꝛc.eo mō q̄ xp̄s dixit discipulis ꝛ apl'is Lu.x.c. Ecce dedi vobis potestatē ꝛc. sed in hoc nolite gaudere ꝛc.ideo gratiarūactionē in sequenti capitulo subdit pro hoc vltimo beneficio.

In eodem capitulo vbi dicitur in postilla. Et enume rantur hic septem dona spūssancti.

Additio.ij.

Efficientia donorū sanctispūs quaz postillator hic ponit est vera ꝛ ꝓpria.ꝛ ponit sub eisdē ꝟbis in prima sede.q.lxviij.arti.iij. Sm quē h̄mōi do na se extendūt ad oīa ad que se extendūt ꝟtutes intelle ctuales ꝛ morales.ꝓut dicit in postilla. Sed statim aut mū pulsat quedam inquisitiua questio.scz talis.cur nō ponuntur aliqua ꝓtinentia ad theologicas ꝟtutes. naz virtutes theologice maxime ordinant nos ad deū. Ad quod dicenduz Sm Tho.ibidem q̄ virtutes theologice p̄supponūtur ad dona sicut radices quedā donoꝝ.non eni mouet animā a spūssancto.nisi ei Sm aliquē modum vniaf.sicut instrumētū nō mouet ab artifice nisi p cōta ctū vel aliquā aliā vnionē.prima aūt vnio ad deū est p fidē.spem.ꝛ charitatē.vñ oīa dona ptinēt ad has tres ꝟtutes tanq̄z ab eis deriuata. Cōsequēter circa ꝟ quod dicit postil.q̄ ista dona pfectissime fuerunt in anīa chri sti ꝛc.videtur querēdū q̄ licet ꝟ sit verissimuz.quō tñ ꝟ posset ostendi p lrām.cū de q̄libet viatore in grā existen te verificaf q̄ recesset sup eū spūs dñi sapiētie ꝛ intelle ctus ꝛc. Ad q̄d videt dicendū q̄ plenitudo hoꝝ donoꝝ in christo ex hoc cōsideraf q̄ ab ipo gratia spiritussancti deriuatur in mēbris suis.s.in corpore suo mystico.vnde cū Job.dixisset de eo. Plenū grā ꝛ veritatis. subiūxit. Et

de plenitudine eī oēs accepim⁹. Jo.i. quā ḡdē plenitudinē ꝓpha osdit. j. cū dicit. Et iustícia cingulū lūborū eī⁹ ⁊c. qđ exponīt de iustis ⁊ fidelib⁹ adherētib⁹ xp̄o sicē cingulū ⁊ lūbare adherēt hominī. Et q̄ metaphora satis patz q⁹ omēs iusti seu fideles ꝓfit vtutē fidei ⁊ iusticie ⁊ alia hmōi ex adherentia ad ip̄m. Et q̄ patz intentū. s. q⁹ ista habz xp̄s plēarie. vt ab ip̄o in alīs deriuent. Lō seq̄nter videt querēdū q̄re sex dona h̄ primo enūerata ponunt vniatim. Nō ei dicit spūs sapie ⁊ spūs intellect⁹. sed spūs sapientie ⁊ intellect⁹. Similiter nō dicit spūs ꝓsilij ⁊ spūs fortitudinis. sed spūs ꝓsilij et fortitudinis. et sic de alīs duobus. Ad qđ dicendū q⁹ in obnatione vnuī⁹ ꝓnerio dominor adinuicez. eo mō q̄ virtutes cardinales. vno mō p̄bant ꝓnere. et h̄ q⁹ vna eaz q̄dāmō p alīa pficit. vñ Bre go. in p̄rio moraliū de hmōi donis spūscti loq̄ns dicit. Omnis est sapia si intellectu careat. ⁊ valde inutilis est intellect⁹ si sapientia nō subsistat. Rule est ꝓsiliū cui op⁹ fortitudinis deest. ⁊ valde fortitudo destruit. nisi p ꝓsiliū fulciat. nulla etiā est scia si vtilitatē pietatis nō habeat. ⁊ valde inutilis est pietas si scia discretiōis careat. timor quoq⁹ ipe si non has virtutes habuerit ad nullum opus bone actionis surgit. hec ille.

In eodē vbi dr in postilla. Et auferet zelus ephraim ⁊c. Explicat ꝓpheta mutuā concordiā seu amicitiā christianor⁹ adinuicē p hoc qđ dicit. Auferet zelus ephraim. q⁹ fm glosā qñ esaias hoc p̄dicebat. inter duas ⁊ decē tribus discordia ꝓcerabilis erat. credētes aūt pacifici sunt in christi fide ⁊ vnitate charitatis. put patuit in primitiua ecclesia. qñ multitudinis credentium erat cor vnum ⁊ anima vna. Actuum. iiij. capi.

Capitulū. XII.

Et dices. Descripto christi mysterio hic ꝓfitet describit gratiarū actio. p tanto bñficio cum dicit. a Et dices in die illa. i. tpe gre christi reuelate. qđ tps vocat dies. Ro. xiij. Nox ꝓcessit. dies aūt ap. b Confitebor tibi dñe ꝓfessione laudis (propinquantis ⁊ gr̄e actionis. c Quīa iratꝰ es mihi. ꝓpter pcā mea me puniendo in captiuitate babylonica. ⁊ in p̄secutione antiochi illustris ⁊ pluribus tpib⁹ alīs. d Conuersus est ⁊c. in māsuetudinē. e Et ꝓsolatꝰ es me. p tuā benedictā incarnationē. dō subdit. f Ecce deꝰ ⁊c. visibiliter apparens i carne assumpta. fiducialiter agaz ⁊ nō timebo ampliꝰ retardari a vita beata q̄ p xp̄m fuit aperta. Sic enī ꝓfitebat primitiua eccl̄ia sub apl̄is i hierusalē congregata. q⁹ p maiori pte erat de gente iudeorū. vt g Quia fortitudo mea. i. dans (patz in actib⁹ apl̄or⁹ mihi fortitudinem in aduersis. h Et laus mea dñs. qua virtute dīna in primitiua eccl̄ia fideles nō solū patienter sustinebāt tormēta. sed gaudēter ⁊ cū laudib⁹ diuinis. i Et factꝰ est ⁊c. q⁹ imediate trāsibāt ad vitā celestem. quod nō fiebat sanctis veteris testamenti.

Hauriet⁹ aquas ⁊c. i. vos catholici hauriet⁹ dona spūsancti de sacramētis noue legis. in q⁹ cōferūt gr̄a qđ nō fiebat i sacris ve. le. l Et dicet⁹ ⁊c. exhortādo vos mutuo ad laudē diuinā. m Cōfitemini dñio. eī⁹ beneficia recognoscēdo. n Et inuocate ⁊c. ap̄m deuote laudando. o Notas facite in pl̄is. i. in oīb⁹ gētib⁹ p p̄dicationē euāgelice veritat⁹. p Adinuētiones eī⁹. id modos mirabiles hūane salutis. q⁹ adinuenit diuina sapiētia in filij ꝺi incarnatiōe. p̄dicatiōe. passione. resurrectiōe ⁊ ascensione.

q Mementote qm̄ excelsa ē ⁊c. Phil. ij. Dedit illi nomē qđ ē sup oīe nomē. vt in noie illo flectat oīe genu celestium terrestrium ⁊ infernor⁹. et oīs lingua ꝓfiteat q⁹ dñs nr̄ Jesus xp̄s in gl̄ia est dei patris.

r Cantate dño ⁊c. ponēdo naturā hūanā in xp̄o ad p̄ris dexterā. s Annūciate h̄ ⁊c. qđ impletus est p p̄dicationē apl̄or⁹ aliorq⁹ xp̄i discipulor⁹ p orbē venit t Exulta. in corde. v Et laudā. ore. (uersum. r Habitatio syon. i. eccl̄ia q̄ vocat syon. Hebre. xij. Accessistis ad syon mōtē ⁊ ciuitatē dei viuēt⁹ celestē hierusalē. y Quia magnus in medio tui sctūs isrl̄. i. xp̄s sanctificans fidelē xp̄m in noie isrl̄ a ꝓpellatū. vt freq̄nter s. dictū est. Pōt etiā hec lra referri ad montē syon in q̄ erat templū. vbi legit xp̄s frequēter p̄dicasse ⁊ miracula fecisse. ibi etiā apl̄is suā resurrectionē manifestauit. ⁊ sup eos spūm sctūm in signo visibili misit. vt dicit Piero. in epistola ad paulinū de omnibus sacre scripture libris.

In ca. xij. vbi dr in postilla. Hauriet⁹ aq̄s de fontib⁹ saluatoris. Additio.

h Hoc qđ dr. Hauriet⁹ aq̄s cū gaudio de fontib⁹ saluatoris. posset exponi magis ꝓprie ad lr̄am de aq̄ baptismi que est tanua sacramētor⁹ in q̄ gr̄a saluatoris ꝓfert. ⁊ dona spūsancti dant. Replica vij ca. xij. vbi postil. exponit illū passus. Hauriet⁹ aq̄s de fontib⁹ saluatoris. de gr̄a spūscti ⁊ donis q̄ in euāgelio dicunt aq̄ vne q̄ hauriunt de fontib⁹. i. sacris q̄ fontes saluatoris h̄ dicunt. Burg. dicit q⁹ magis ꝓprie ē expositio de aq̄ baptismi q̄ est tanua sacrorū. Ex expositio burg. quā dicit magis ꝓprie posse dici. dicere magis exortā rōne illi⁹ termini aq̄s. nā nō refert an aq̄ baptismi hauriat ex fontib⁹ vel fluminib⁹. Et q⁹ vult suaz expositionē fore magis ꝓpriā cū dicit baptismū fore tanquam sacror⁹. idcirco sensus esset hauriet⁹ tanquā ex fontibus. q̄nta sit hmōi expositiōis ꝓprietas ptz etiā pax intelligenti. Et cū oēs cōiter catholici exponant ly fontib⁹ saluatoris ꝓ sacris impropriissima esset burgē. expositio. hauriet⁹ aquā. i. baptismus ex fontib⁹ saluatoris. i. sacris. qua rōne enī baptismꝰ hauriri deberet ex alīs sacramētis. eadē rōne ⁊ fortiori alia sacramēta hauriri deberent ex baptismo. q⁹ oia alia sacra rite suscepta baptismus ꝓsupponūt. cū baptismꝰ est vn⁹ de fontib⁹ sacramētalib⁹. impropriissima igit̄ videt expositio burgen. que signific⁹ hauriet⁹ fontē ex fontib⁹. sic igit̄ burgen. sepe mouetur lana caprina.

Capitulū. XIII

Onus babylōis. Postq̄ ꝓpha denūciauit pūitionē assyrior⁹ q̄ captiuauerunt decē tribus. hic ꝓfitet denūciat punitionē babyloniorū q̄ captiuauerūt reg⁹ duarū tribuū. Et prio denūciat babyloniorū destructoem.

scdo iudicoꝝ ꝑsolatõꝫ ei⁹ se. Hꝛia in tres ptes. qꝛ primo describit vastantꝫ exercit⁹ cõuocatio. scdo babyloniox affectio. ibi. Ululate. tertio sequẽs desolatio. ibi. Et erit.

Circa primũ dꝛ. a Onus babylonis. i. miseria eã op primẽs qđ vidit esaias. i. puidit i spũ futurũ. b Sup montẽ. i. õ babylonez tumore superbie elevatoz. c Caliginosuꝫ. (tã. i. erroꝛibꝰ obtenebratoz. d Leuate signũ (tã scz vexillũ pcedẽs exercitũ. e Exaltate (exercitũ vocẽ. exhortando ad f Leuate ma (plũ nũ. in signũ ꝑfectioꝛ victorie obtinẽde. iõ subdit. g Et ingrediant portas. s. babylonis tanq̃ victores. h Duces. s. medoꝝ ꝛ persaꝝ. qꝛ cyrus rex persaꝝ ꝛ dari⁹ rex medoꝝ cũ suis exercitibus babylonez cepeꝛũt. vt habet Dan. v. i Ego mandaui ꝛc. Hebrei dicũt citatis meis. dictio ei hebraica q ponit hic cõuocatio est ad citationez et sctificationez. hebrei tñ videnꝫ hic melius dicere. qꝛ ei ponẽtes trãslationẽ nostrã dicũt. Mãdaui sctificatis meis. i. ministris meis. inspiravit enĩ dñs volũtatẽ ꝛ audaciam persis ꝛ medis pugnãdi cõ babylonẽ. k Et vocaui fortes meos. dãdo eis fortitudinẽ. l In ira mea. i. ad exequẽduꝫ punitionem a m Exultãtes in gl'ia mea. i. in victoria (me disposita. gloriosa a me ꝓcedenda. vl qꝛ cyr⁹ rex psaꝝ illã victoriaꝫ attribuit gl'e diuie. vt hꝫ vlti. Paral. ꝛ. i. Esdre. i. Hec dicit cyrus rex psarũ omia regna terre dedit mihi dñs ꝛc. n Vox multitudie. i. maxum exercit⁹ cõ babylonẽ venientis. o Vox soni⁹ regũ ꝛc. i. cyri reg⁹ persaꝝ ꝛ darij regis medoꝝ. qꝛ forte isti aliqs alios reges adduxerũt p Dñs exercituꝫ ꝛc. qꝛ multitudo ꝛ bellatoꝛ (secũ. inspiravit volũtatẽ ꝛ audaciã venẽdi ꝛtra babylonem. q De terra longinq̃ a fines. pcul. nõ abhoꝛrẽtes laboꝛẽ ut veniꝛent. ꝛ qꝛ nõ solũ boices fuerũt executoꝛes dine iusticie cõ babylonẽ. sz angeli. iõ subdit. r Ululate celi domin⁹ ꝛ vasa furoꝛis ei⁹. i. angeli q̃ sunt ꝛdã instrumẽta ad exequẽdũ diuina iudicia. s Ut dispdat oẽm terrã scz babylonis. Et est locutio hybolica ad denotãdũ magnitudinẽ ciuitat⁹ babylonice. ꝛ ppli multitudinẽ. sicut aliqñ dꝛ parisi⁹ est tot⁹ mũdus. t Ululate. hic ꝛsit describit babyloniox afflictio. Et ꝓmo ẽntũ ad eoꝝ iniquitatẽ. scdo ẽntũ ad eoꝝ penã acerbitatez. ibi. Ecce dies dñi. tertio ẽntũ ad aduersatioꝝ ferocitatẽ. ibi. Ecce ego

Circa primũ dꝛ. t Ululate. s. o vos babylonij. vlulatus q̃ est clamoꝛ ꝑfusus in dicio est magni tumoris. ꝓhibentis formare vocẽ distinctã. v Quia prope est ꝛc id est punitionis ei⁹ sup vos. x Propter hoc ꝛc. a sua ꝛtute ꝑ cordis timoꝛe. qꝛ timoꝛ retrahit spũm et calorez a mẽbris exteꝛioꝛibꝰ. ꝛ sic remanẽt frigida ꝛ trementia. ꝛ ꝑ ois invalida. y Et oĩe coꝛ hoĩs tab. ꝛ ꝓ id est. Conterẽt. ꝑ tristicia z Torsiones ꝛc. i. babylonij affligent ꝑ angustia. sicut illi q̃ patiunt talia. z Unusq̃sq; ꝛc. non potẽs ei iuuare nec ab eo iuuari.

a Facies combuste vult⁹ eoꝝ. qꝛ perse et medi incenderũt babylonẽ. ꝛ multi fuerũt ibi combusti.

b Ecce dies hic cõ sequẽter describit afflictio babyloniox ex pene acerbitate. cũ dꝛ b Ecce dies dñi. id est punitionis eius. c Veniet crudel. ipse babylõijs ꝑ acerbitate punitõis ad qđ de signandũ subditur. d Indignatõis plenus ꝛc. ad hoc ei ponunt tot vba q̃si idez significantia vt deligent maioꝛẽ exaggeratiõnẽ pene ad puniendũ terra. s. babyloniã. e In solitu⁹ (loquitur dine. occisis incolis. f Quoniã stelle celi. i. ꝓcipes magni. g Et splẽdoꝛ earũ. i. sapia eoꝝ. h Nõ expandẽt lumen suũ. qꝛ fugiet ab eis mens ꝛ ꝓsiliuꝫ ꝛ imminens periculũ.

i Obtenebrat⁹ est sol ꝛc. i. balthasar rex q̃ occisus fuit Dan. v. ꝛ tñ adhuc erat ꝓpe principiũ regni sui. k Et luna ꝛc. i. regina nõ ꝓcedet vlteri⁹ in apparatu regio. l Et visitabo. hꝫ dꝛ in psona dñi. m Sup orbis mala. i. babylonis. ꝛ ꝓpter hoc aliq̃ dicunt hic vꝛbis ꝛ male. qꝛ in hebreo est orbis. ꝛ dꝛ de babylone hybolice. sicut parisius dꝛ totꝰ mũdus. qꝛ babylon erat valde magna. vnde dicit plus i libro politicoꝝ. q̃ erat magꝛ regno clausa muris q̃ ciuitas. eo q̃ excedebat notabiliter magnitudinẽ ciuitat⁹. dicit enĩ Ieroꝛo. q̃ muri erãt in q̃dro edificati. ꝛ quodlibet lat⁹ habebat. xvi. miliaria q̃ faciũt octo n Et requiescere ꝛc. qꝛ babylonij erãt idolatre. (leucas. vt ꝓtz in Daniele. o Et arrogantiã ꝛc. iactabant enĩ se de fortitudine. p Precisior erit vir auro. i. rarior. eo mõ loquẽdi q̃ dꝛ oĩe rarum ꝑciosum. qꝛ valde pauci de babylonijs remãserũt viri. q Et hõ mũdo obrizo id est auro puro ꝛ rutilãte. ꝛ dꝛ obrizum ab ob ꝛ radio ras. r Sup hoc celũ turbabo ꝛc. locutio est hybolica (dias. ad designãdũ magnitudinẽ ire dei ꝛtra babylonẽ. s Et erit q̃si damula fugiens leonẽ. scz exercit⁹ qui venerat a lunde ad auxilium Balthasar.

t Et q̃si ouis. fugiens lupũ v Et nõ erit q̃ congreget ad reducendũ eos in babylonis auxiliũ. ideo subdit. x Unusq̃sq; ad ꝓpriũ suũ ꝙuerter ꝛc. qꝛ timore ꝑterritꝰ

figerãt ad loca sua vnde venerãt. y Oĩs q̃ inuent⁹ fuerit ⁵occidẽt: ⁊ oĩs q̃ supuenerit ⁶cadet ĩ gladio. ⁷Infãtes eoꝝ ⁸allidẽt ⁹in oculꝝ eoꝝ: ¹⁰diripient domus eoꝝ: ⁊ vxores eoꝝ violabunt. ¹Ecce ego suscitabo sup eos ²medos, q̃ argentũ nõ q̃rũt nec auruꝫ velint. ³Iꝫ sagittꝫ paruulos interficiẽt: ⁊ lactãtibꝫ vterꝫ nõ miserebunt. ⁊ sup filios nõ parcat oculus eoꝝ. ⁴Et erit babylõ illa ciuitas gloriosa ⁵in regnis: inclyta ⁵in supbia chaldeoꝝ ⁶subuersa ⁶sicut subvertit dñs sodomã ⁊ gomorrã. ⁷Nõ hitabit vsq̃ in finẽ, ⁊ nõ fundabit vsq̃ ad generationẽ ⁊ generationẽ, ⁸nec ponet ibi tentoria arabs, nec pastores requiescẽt ibi. ⁹sed requiescent ibi bestie, ⁊ replebunt dom⁹ eoꝝ draconibꝫ. ¹⁰Et hitabunt ibi structiões. ¹¹⁽ pilosi saltabũt ibi. ¹²⁾ ⁊ respondebũt ibi vlule in edibꝫ ei⁹. ¹³Et syrene ¹⁴in delubris voluptatis.

y Oĩs q̃ inuent⁹ fuerit ⁵occidẽt: ⁊ oĩs q̃ supuenerit ⁶cadet ĩ gladio. ⁷Infãtes eoꝝ ⁸allidẽt ⁹in oculꝝ eoꝝ: ¹⁰diripient domus eoꝝ: ⁊ vxores eoꝝ violabunt. ¹Ecce ego suscitabo sup eos ²medos, q̃ argentũ nõ q̃rũt nec auruꝫ velint. ³Iꝫ sagittꝫ paruulos interficiẽt: ⁊ lactãtibꝫ vterꝫ nõ miserebunt. ⁊ sup filios nõ parcat oculus eoꝝ. ⁴Et erit babylõ illa ciuitas gloriosa ⁵in regnis: inclyta ⁵in supbia chaldeoꝝ ⁶subuersa ⁶sicut subvertit dñs sodomã ⁊ gomorrã. ⁷Nõ hitabit vsq̃ in finẽ, ⁊ nõ fundabit vsq̃ ad generationẽ ⁊ generationẽ. ⁸nec ponet ibi tentoria arabs, nec pastores requiescẽt ibi. ⁹sed requiescent ibi bestie, ⁊ replebunt dom⁹ eoꝝ draconibꝫ. ¹⁰Et hitabunt ibi structiões. ¹¹⁽ pilosi saltabũt ibi. ¹²⁾ ⁊ respondebũt ibi vlule in edibꝫ ei⁹. ¹³Et syrene ¹⁴in delubris voluptatis.

a Dirupient (mũ. domus eoꝝ. i. opes ⁊ vtensilia domorũ.

f Ecce ego. b Deseribit̃ afflictio babyloniorũ ex pseqntiũ ferocitate cũ dr. Ecce ego suscitabo sup eos. ad est babylonios.

g Medos q̃ argẽtũ nõ q̃rũt. cẽ. ita q̃ p̃ desiderio occidendi retardabunt̃ pdam. ideo subdit̃. h Sed sagittis puulos interficient. cẽ. ⁊ tũ talibꝫ psonis ad se defendendũ ĩualidis solet parci in bellis. et p̃ hoc arguitur maior crudelitas ꝺ viros defendere se potentes.

i Et erit. Hic p⁹ occasionẽ babyloniorũ describit̃ ciuitatꝫ destructio totalis absq̃ spe reedificatiõis cũ dr. i Et erit babylon. cẽ. q̃ de ea gloriabunt babyloniꝫ ꝓpter muroꝝ fortitudinẽ ⁊ popul⁹. Jn regnis inclyta. i. notata ꝓpter (li mulatudinẽ) nobilitatẽ suã in oĩbꝫ regnis. l Jn supbia chaldeoꝝ q̃ de ipã se iactabãt. m Subuersa. i. destructa ⁊ deiecta a statu suo. n Sicut subuertit dñs sodomã et gomorrã. i. irrepabiliter. ideo subdit̃. o Nõ habitabit̃ ab hominibꝫ. p Et nõ fundabit̃. ad sui reedificationẽ. q Nec ponet ibi. cẽ. Arabes tũc tpis habitabãt ĩ tabernaculis frequnter mutãtes loca ꝓ pastu aialiũ. p̃ hoc ergo q̃ dicit. Nec ponet. cẽ. designat̃ destructio babylõis taliter. q̃: sicut erit inepta habitatiõi hoĩm. ita ⁊ pascuis domesticoꝝ aialiũ. ideo subdit̃. r Sed requiescent ibi bestie. s. feroces. ⁊ mõstruose. ⁊ etiã venenose. ideo subditur.

s Et replebunt̃. cẽ. aues sunt magne solitudinẽ amantes. t Et pilosi saltabũt ibi. i. vulpes ⁊ lupi. vt dicũt alĩq̃. Alĩ vo dicũt q̃ pilosi hic accipiunt̃ ꝓ q̃busdã aialibꝫ mõstruosis. q̃ in pte hñt effigiẽ hoĩs ⁊ in pte bestie. Alĩ vo dicũt q̃ pilosi hic accipiunt̃ ꝓ hoĩbꝫ siluestribꝫ q̃bꝫ multitudo ⁊ magnitudo piloꝝ est ꝓ indumẽto. Alĩ vo dicũt q̃ pilosi hic accipiunt̃ ꝓ demonibꝫ incubis. sz istud nõ est verisimile. cũ locus ille sit inhabitabil̃ nature humane. vt ꝓdictũ est. demones aũt nõ habitãt inter bestias que peccare nõ ꝑsit. sed inter hoĩes eos ad peccandũ.

v Et rudebũt. cẽ. Aues sunt (catũ ꝓtrahere nitentes. magnitudinis coruine. sz macul̃ respersũ. q̃ furo in palude rostro stridẽt horrẽde. ideo dicũt vlule ab vlulatu dicte ꝓ Et syrene. dicit Hiero. q̃ sunt serpẽtes alati ⁊ cristati. Alĩ vo dicũt q̃ sunt pisces marini in forma mulieb⁹ in pte supiori apparẽtes. Ex q̃bꝰ sit de talibꝫ piscibꝫ. tũ nõ accipiunt̃ hic syrene ꝓ eis. q̃ si sint tales pisces habitãt in mari. ⁊ nõ in ciuitatibꝫ destructis. y Jn delubris voluptatis. i. in tẽplo ydoloꝝ in q̃bꝫ gentiles exercebãt voluptatẽ carnis. vt in templo priapi ⁊ veneris.

Jn capitulo. xiij. vbi dr in postilla. Et pilosi saltabũt ibi. ad est vulpes ⁊ lupi. Additio.

Jn hebreo ponit̃ quedã dictio q̃ sonat cohirim. q̃ est plurale huius noĩs cohir. ⁊ habet multiplicem significationẽ. vno mõ significat pilosum. vñ Esa. xxxvij. de esau qui erat vir pilosus. in hebreo dr cohir. Alio mõ significat idem q̃ hircus capraꝝ. vñ Leui. xvi. vbi dr. Et a multitudine filioꝝ isrl̃ accipiet hircos. vbi in hebreo habet cohirim. Alio mõ significat demonẽ Leuiti. xvij. vbi dr. Nõ immolabunt vltra victimas demonibꝫ. in hebreo dr cohirim. Jn ꝟo loco dr cohirim saltabunt ibi. q̃ fm trãslationem lxx. interptum intelligunt̃ tertio mõ. s. demones idẽ fm trãslationẽ chaldaicã. idem etiã fm oẽs expositores hebreoꝝ. Nec obstat q̃ obiicit postillator dicens q̃ cũ ille locus sit inhabitabil̃ nature hũane. demones nõ habitarent ibi. cẽ. Nã licet ciuitas babylonie fuerit penit⁹ destructa. put habet̃ in ꝟo ca. terra tũ sennaar vbi sita erat babylon nõ legit̃ hic destrũcta imo fuit habitata a multis hoĩbꝫ. specialiter a iudeis q̃ remãserũt ibi post captiuitatẽ babylonicã. et etiã q̃ ibi redierũt ꝓ passionẽ xpi. ⁊ ibidẽ fabricauerũt illud opus catholice fidei inimicũ. s. talmud babylonicũ. put plenit⁹ dño concedente declarabit̃ Zach. v. vbi de ꝟo ad lram agit̃. ⁊ q̃ illud opus fuit maxime diabolicũ. ideo cõgrue dicit ysaias q̃ in illa regione babylonis demones saltabũt. s. ꝑcurãtes fieri illud pniciosum opus. Replica

Jca. xiij. pilosos exponit Burg. saltãtes ĩ terra sennaar. ꝓ demonibꝫ habitãtibꝫ ibi. vbi vt dicit fabricatũ est opus diabolicũ thalmud babylonicũ. trãseat illud ꝺtra iudeos. Capl̃m. XIIII.

Prope est. Hic ꝓsequit̃ ꝓphãa denũciat iudeoꝝ cõsolationem. Circa q̃ primo nunciat̃ eoꝝ liberatio de captiuitate babylonica. secõ ꝺtra hostes insultatio. ibi. Et erit. tertio insultatiõis ꝓfirmatio. ibi. Hõ vocabit̃. Circa primũ dicit. a Prope est. cẽ. i. liberatio omnis iudeoꝝ de babylone que facta est in principio regni cyri. vt patet Esdre. i. sed q̃ ꝟ fuit cyro inspiratũ a deo. vt ibidẽ dr. Suscitauit dñs spũm cyri regis persarũ. cẽ. ideo subdit̃. b Miserebit̃ enim dñs iacob. i. ꝓli regni

c Et eliget adhuc de israel (unde descendẽtis a iacob. paucos de regno israel cum zorobabel reducendo. captum samaria ⁊ translato inde populo per salmanasar. aliqui euadentes manum eius intrauerunt regnum in de ibidem habitantes vsq̃ ad captiuitatem babylonis ⁊ sic cum illis de regno inde fuerunt captiuati. ⁊ cum redeuntibus de captiuitate redierunt.

d Et requiescere eos faciet. cẽ. tempre zorobabel. esdre nemie ⁊ machabeorum.

e Adiungetur aduena ad eos. q̃ aliqui de gentilibus

ꝓuertebant ad iudaismū p vnū dei cultū. r isti dicebant aduene. f Et tenebūt eos ppli. i. dabūt eis i via securitatē. g Et adducēt eos in locū suū. q; ex⁹ dedit eis ꝓductū. h Et possidebit eos rc. i. in iudea q̄ erat diuino cultui dep utata. i In suos r ancillas h̄ dr q̄ntū ad paupes gētiles q̄ uēti sūt eis ad fuit: Et erūt (enduz. capientes eos q̄ se cepērūt rc. Hoc fuit impletū tpe machabeorū q̄ regnuz iudee recuperauerūt a grecis multz eoz occisis r captis aliqbus eoz i fuitutē redactz. vt ps. i. Machabe. r. q.

l Et erit. Hic conseqūter ponit insultatio ꝓ hostes. Et ꝓ insultatio viuoz. r sepulchro mortuoruz. ibi. Infern⁹ Circa primū dr. l Et erit i die illa. i. tpe reductionis captiuitatis babylonice

m Cū regnē rc. sez uineris qui duct⁹ fuisti in babylonem.

n Et a ꝓcussione tua q; captiui ducūt impellēdo r cōcutiēdo.

o Et a fuitute rc. s. in babylone.

et adherebit domui iacob.

p Et tenebūt eos ppli: q r adducent eos in locū suū b Et possidebit eos dom⁹ isti super terrā dñi in suos r ancillas: k et erūt capiētes eos q̄ se cepant: r subiciēt exactores suos. l Et erit i die illa m cū requiem dederit tibi de⁹ a labore tuo. n r a ꝓcussione tua: o et a fuitute dura q̄ ante fuisti. p Sumes parabolā istā ꝓtra regez babylonis r dices. q Quō cessauit exactor: r quieuit tributum

Cōtriuit dñs baculū r impiorū: v virgam dñantiū x cedentē pplos in indignatiōe y plaga insanabili z subiciens tez in furore gētes p̄sequentem crudeliter a Cōquieuit r siluit omis terra: b gauisa est et exultauit: c abietes q̄z d letate sunt sup te. r cedri libani. e Exquo dormisti non f ascēdit q̄ succidit nos. g Infernus b subter te turbat⁹ est in occursum aduent⁹ tui k suscitauit tibi gigātes l Omnes principes terre m surrexerūt de solijs suis: oēs p̄cipes nationū. n Vniuersi respondebūt r dicēt tibi. o Et tu vulnerat⁹ es sicut r nos nr̄i similis effect⁹ es. Detracta est ad inferos superbia tua p cōcidit cadauer tuum. q Subter te sternet tinea: r operimentū tuū erūt vermes. r Quomō cecidisti

Cōtriuit dñs baculū impiorū: virgam dñantiū cedentē pplos in indignatiōe plaga insanabili subiciens in furore gētes p̄sequentem

os ad celū leuaui r sensus me⁹ redditus est mihi. r altissimo benedixi. r postea subdit in fine ca. Hūc igitur ego nabuch. laudo r glorificabo r magnifico regē celi. q; opa ei⁹ vera. r oīs vie eius iudicia. r gradientes in superbia pōt humiliare. r sic videt vitā suā in bono terminasse. q; vltra⁹ nō fit mentio de recidiuo ad malū vsi et in decret. xxiij. q. iij. c. nabuch. dr q̄ fecit p̄iam fructuosam. r ꝓ dicendū est. q̄ hoc refert ad balthasar nepotez suū. q̄ in ꝓemptuz dei fecit apportari vasa ꝓsecrata diuino cultui. r bibit in eis. r p̄cipes eius vxores r cōcubine. ꝓpter q̄s interfect⁹ fuit eadē nocte. Danicl. v. r sm hoc dr.

g Infern⁹. i. diabolus qui pelt in inferno. h Subt⁹. q; ifern⁹ dr esse i terre pfundo

i Conturbat⁹ est. rc id est cōmot⁹ r intentus. eo mō loquēdi q̄ cōiter dr qñ aliqs magn⁹ r pessim⁹ hō moritur. q; demones sūt multū occupati circa receptionem r deductionez aīe eius. ꝓphete enī aliqñ vtebant modis istis cōibus loquendi.

l Suscitauit tibi gigantes. i. aīas gigantū in inferno existentes. q̄ fuerūt mali hoīes. Besi. vi. ad insultandū tibi. l Omnes principes terre. s. defuncti.

m Surrexerūt de solijs suis. i. de locis in inferno sibi deputatis. r eodez modo exponit q̄ subditur. Omnes p̄cipes nationū rc. n Et dicent tibi insultando.

o Et tu vulnerat⁹ rc. i. deiectus in infernuz ab honore tuo mundano. p Concidit cadauer tuū p mortē corq Subter te sternetur tinea rc. q; cadauer hō (ponis. minis mortui vermificat circūcirca. Aliqui tñ referūt h̄ ad vermen cōscientie. q̄ cōtinue remanet in dānatis. Si aūt aliquis vellet exponere predicta ad lēam de anima nabuch. Dicendū esset q; ista ꝓphetia Esaie nō fuit p̄destinationis que semp impletur. sed cōminationis q̄ nō semp implet. sicut Jone. iij. dr. Adhuc. xl. dies et ninive subuertetur que tñ non fuit subuersa. talis enī ꝓphetia nō denunciatur. put est in diuina p̄scientia q̄ est imutabilis. sed sm merita vl demerita hoīm. que mutabilia sūt. sm enī demerita niniuitarū ninive erat subuertēda. sed quia egerunt penitentiā ad p̄dicationez Jone. non fuit impleta cōminatio subuersionis dicte. sic in ꝓposito. nabucho. enī anteq̄ ꝓpter peccatata sua periret⁹ amentia meruerat penā gehenne. r q; sibi fieret talis insultatio a dānatis. Verūtñ q; post amentiā recognouit dei potentiam r egit penitentiā fructuosam. vt dictuz est supra. nō pena p Esaiā cōminata nō fuit impleta. r licet sic posset dici. videt tñ mihi q; p̄ia expositio melior est. r magis cō r Quō cecidisti. Hic ꝓiter occasione re (sona textui. gis babylonis agitur de casu demonis sm regulaz exponendi sacram scripturam que dicitur de diabolo et eius corpore. quaz inter alias ponit Augusti. iij. de doctrin

christiana. ⁊ Isidorus de summo bono.ii.cap.⁊ illas eg⁹ posui in principio Hesi.p expositiõe tot⁹ scripture.ista at tegla q̄ hic vtedū est itelligi p ꝺ q⁹ diabolus est caput oim uiq⁹.sm q⁹ dicit Brego.omelia.x. et iō pter pnetionē capitis ad mēbra ⁊ econuerso.scriptura sacra aliqñ sub vno pterito ꝺ vno trāsit ad aliud ⁊ econuerso.⁊ ꝺ mō esaias ꝺ loq̄ns de rege babylonis q̄ erat diaboli mēbrū simpliciter q̄tum ad ipz balthasar ⁊ ad tps q̄tūz ad ipm nabuc.trāsit ad loq̄ndū de demone dicens.

r Quō ceciꝺisti ꝺ celo.s.empyreo. s Lucifer.i.pulchrior inter angelos sic lucifer q̄ ē stella matutina pulchra oz est inter stellas.iō alio noie vocat venꝰa venustate. t Qui mane oriebaꝝ.q⁹ iter creationē eiꝰ q̄ ꝺz hic ortus ⁊ lapsum fuit tps modicū. v Corruisti i terrā.q⁹ piecꝰ fuit in ꝺ aere caliginoso. r Qui vulnerabas gētes.i.angelos alios q̄ ipe fuit occasio cadendi.angeli enī boni ⁊ mali freq̄nter apparuerūt in specie hūana.⁊ iō noie gentiū ⁊ hoīm noiant.sicut Actuū i.de duob⁹ sctis angelis ꝺz. Ecce duo viri astiterūt uxta illos in vestib⁹ albis ⁊c.⁊ de diabolo dicit saluator math.xvi. Inimicus hō supsemiauit zizaniā in medio tritici. y Qui dicebas i corde tuo.supbiēdo z In celū ascendā supra astra celi ⁊c.i.supra alios āgelos.sic enī volunt ꝑsse alijs angelis indebite.i.vt sibi exhiberent honorē soli deo debitū.⁊ nulli subesse.nō simpl⁹ cū sciret se nō posse esse absq̄ dei manutenētia.sed q̄tuz ad regulā agendoꝝ. a Sedebo in mōte testamenti.i.in celo empyreo vñ ꝓcedūt oia q̄ in terris fiūt tāq̄ de aula sūmi imperatoris. b In laterib⁹ aq̄lonis.q⁹ licet sm pōm altitudo mūꝺi sit in polo antartico.tñ sm apparentiā hoīm est i polo opposito.s. artico. q⁹ iste polus est nobis sp manifest⁹.⁊ sup nr̄m emisperiū eleuatus.⁊ circa ipm videnr̄ moueri stelle. Pol⁹ aūt antarticus est sp nobis occult⁹.vel aliter. a Sedebo in monte testamenti i.sup ecclesiā q̄ ꝺz mons. supra.c.ij.et sic ꝺz mons noui testamenti. Sup psonas enī ecclīastricas appetit diabolus maxie diari. b In laterib⁹ aq̄lonis.i.in cordib⁹ frigidis ex defectū charitatiz. c Ascendā sup altitudinē nubiū.i.angelor⁹ q̄ dicunr̄ nubes metaphorice.ꝓpter velocitatē mot⁹ sicut ⁊ supra dicunr̄ astra.ꝓpter claritatē naturalis itellect⁹. ꝺ Similis ero altissimo.appetijt enī silitudinē diuinā.vt p̄dictū est. e Veruntū ad infernum ⁊c.q⁹ sicut culpa eiꝰ fuit grauior.ita pena maior. f Qui te viderunt .i.angeli scti q̄ viderūt eū cadentē ⁊ vidēt eiꝰ dānationē. g Ad te inclinabunt.p ꝑsideratiōnē diuine uꝫticie dicētes. h Hūq̄d est ⁊c.i.celū empyreū.q̄ ꝺz terra viuentiū. i Qui ꝓcussit regna.i. ordines angelor⁹.q⁹ de oīb⁹ ordinib⁹ aliq̄ ceciderūt cū eo. Angeli vero in scriptura dicunr̄ reges.q⁹ p eos regit̄ tota corporalis creatura.⁊ p ꝑs ordines angelor⁹ dicunr̄ regna.vl pōt ⁊tud intelligi de terra hitatiōi hoīm deputata.cuius pacē diabol⁹ nitit pturbare.⁊ freq̄nter pturbat. l Qui posuit orbē desertū.q⁹ afi morte christi omēs

de celo lucifer q̄ mane oriebaris. Corruisti in terrā q̄ vulnerabas gētes. q̄ dicebas i corde tuo In celū cōscēdā. supra astra ꝺi exaltabo soliū meū. sedebo i mōte testamēti. in laterib⁹ aq̄lonis. ascendaz supra altitudinē nubiū. silis ero altissimo. Verūtū ad infernū detraheris in ꝓfundum laci. Qui te viderint ad te inclinabuntur. tecū ꝓspiciēt.

Hūq̄d iste est vir qui conturbauit terrā: qui ꝓcussit regna: qui posuit orbē desertum: et vrbes eius destruxit. vinctis ei⁹ nō apperuit carcerez: Omēs reges gentium vniuersi dormierunt in gloria: vir in domo sua: tu aūt ꝓiect⁹ es de sepulchro tuo q̄si stirps inutilis pollutus ⁊ obuolut⁹ cū his q̄ interfecti sūt gladio ⁊ descēderūt ad fundamēta

decedētes trahebat ad infernū l Et vrbes eiꝰ destruxit.i.loca diuini cult⁹ q̄ freq̄nter destruit a ꝺo pmissi⁹ m Vinctis eiꝰ nō aperuit carcerē.i.eos detinuit.q⁹ aūt inde aliq̄ fūt amoti i resurrectōe xp̄i fuit ꝺ eiꝰ volūtatē Aliq̄ vo expositores exponūt de rege babylōis ad lr̄am dicētes sic. Quo ceciꝺisti lucifer.i.tu rex babylonis gloriosior regib⁹ alijs sicut lucifer alijs stell⁹. Qui mane oriebaꝝ q⁹ lucz regnū babylonie fuit valde gloriosuz.tñ i hac gloria duraut tps modicū.q⁹ prim⁹ rex gloriosus l. gīt fuisse nabuchodo.cui succesit evilmerodach filiꝰ eiꝰ ⁊ isti succesit balthasar eiꝰ filiꝰ vt declarat̄ fuit ꝺiffusi⁹ Dañ.v. q⁹ ⁊ i isto defecit regnuz babylonie.⁊ trāslatuz fuit ad medos ⁊ pas Dañ.v. Corruisti i terrā ꝺiectus a regni dignitate. Qui vulnerabas gentes ex numia crudelitate. Qui dicebas i corde tuo in celuz ascendā ⁊c. Opinio enī erat gētiliū q⁹ p⁹ dignitates regni in vita pfiti trāsferebant ad celū. sm q⁹ ꝺz. y. mach. xi. pre nr̄o inter deos trāslato. Sedebo in mōte testamēti.i.sup hierlm extēdā regnū meū.sicut ⁊ factū ē q̄si cepit sedere hiā. In laterib⁹ aq̄lonis.q⁹ hierlm ꝺz esse i latere aq̄lonari mōtis syon. Ascendā sup altitudinē nubiū.i.pbar.silis ero altissimo.i.monarcha in mundo sicut ipe est in celo.verūtū ad infernū detraheriz inuita in ꝓfundū laci.q⁹ q̄ plus se exaltat p supbiā.magis ꝺijcit̄ p penā.q̄ ꝺ impletū fuit in balthasar.vt supra ꝺictū est. Qui te videbūt ad te inclinabunt q̄si ꝺiceret ita ꝓfunde ꝺijcieris.q⁹ q̄ te voluerit videre oportebit se inclinare. Hūq̄d est iste q̄ turbauit terrā.i.hitatores terre. Qui ꝓcussit regna subiciēdo ea violēter suo imperio. Rex ei babylonis mlta regna imperio sibi subiecit armo⁹tū violētia. Qui posuit orbē desertū.p magna pte itercfectis incolis ⁊ vrbes eiꝰ destruxit.sicut patet ꝺ hierlm ⁊ de multis alijs q̄s destruxit rex babylonis. Vinctis eius id est ab eo nō aperuit carcerē ꝺimittēdo eos etiā p⁹ longum macerationē.⁊ sm istā expositionē lr̄a ista dicitur de demone figuraliter tm̄. Prima tñ expositio magis cōsonat dictis sctoꝝ. n Omēs reges. Hic ponit insultatio ꝓtra regē babylonis q̄tū ad sepulturā. Et intelligatur ps ista de nabuchodonosor de q̄ dicit hebreus q⁹ ipo mortuo evilmerodach filiꝰ quē incarceraverat ꝓpter mala q̄ tpe amentie p̄ris fecerat timēs ne resurgeret a morte sicut redierat de amētia.silio ioachim fecit cuz de sepulchro extrahi ⁊ particulatim etiā ꝺiuidi ⁊ vulturibus dari.vt sic ipis cuolātibus partes nō possent iteruz ꝓgregari.⁊ sm ꝺ dicit. n Omēs reges gentium ⁊c. Somno mortis. o In gl̄ia.i.honorifice sepulti. p Tu autem ꝓiectus ⁊c.modo p̄dicto. q Quasi stirps inutilis.q⁹ ad nihilū est vtilis. r Pollutus. scz sanie.q⁹ cadauera sic extracta sanie sunt polluta. s Cum his q̄ interficiunr̄ gladio q̄rū cadauera remanēt insepulta.⁊ sica bestijs ⁊ auib⁹ deuorant. t Descenderūt vsq̄ ad fundamēta laci.q⁹ carnib⁹ deuoratis ossa remanētia p inundantiā puuiaꝝ trahunr̄ ad lac⁹ ⁊ paludes ⁊ descēdunt ad fundū. Cetera patēt ex dict⁹.

v Tu enī. Posita insultatiõe ꝺ̄ regẽ babylonis, hic cõsequenter ponitur insultatiõis ꝓfirmatio pb̄ qõ denunciatur terminatio regni, & prio ꝓfirmatur vbo. scõo exẽplo ibi. Juraut dñs. Circa primũ ꝺr. v Tu enī terrã &c. i. et⁹ pditionẽ meruisti, & sūt exponitur qõ subdit

Tu populũ tuũ &c

v Non vocabitur in eternũ. s. regnũ babylonicũ saltem ẽtũ ad ꝓgeniem nabuchodo, ideo subditur.

y Præpate filios ei⁹ occisiõi. q; boltbasar fuit interfectus & tota cognatio eius, & trãslatũ fuit regnũ vt predictum est, & sic patet littera vsq; ibi.

z Et ponam eam. id est babylonem.

a In possessionẽ hericij. q; facta ẽ in habitabil' hoibꝫ, ẽ ci hericius aial spinosum.

b Et scopabo eã auferẽdo, pctores de ea sicut de domo auferũtur sordes cũ scoba.

c Jurauit. Hic ꝓphetie vitas de destructione babylonica cõfirmat exemplo. s. regis assyrioꝝ quẽ de⁹ distruxit añ destructionẽ regni babylonis, & trãsq; destructionẽ pdixit Esaias in plibꝫ locis. Et hic destructio regũ assyrioꝝ ponit ab eo, ꝓpter insignũ certuꝫ destructiõis babylonice future, q̃si diceret. Cũ videritis dictũ meum impletum de rege assyrioꝝ sciatis ipm certitudinaliter implendũ de regno babyloniorꝝ, & sm hoc dicit.

c Jurauit dñs. i. firmiter statuit. d Si nõ vt putaui. i. in pscientia mea disposui. e Sic euẽiet. Et qd sit illud subdit. f Vt oterã assyriũ in terra mea. & i iudea vbi vigebat dñun' cult', & nõ ꝺr terra dei spãliter

g Et in montibꝫ meis. q; iudea est terra montuosa.

h Conculcẽ cũ. q; angel⁹ dñi de exercitu assyrioꝝ exeunte i iudea pcussit. clxxv. milia bellatoꝝ, vt patet. iiij Reg. xix. i Et auferet ab eis iugũ eius. s. ab ezechia & l Hoc ꝓsiliũ qd̄ cogitaui sup oẽm terrã (ꝓpʼo ipʼo. sc̃ ab assyriis depssam & grauatã q ab eo auferat iugũ assyrioꝝ, & pb̄ qõ ꝺr. Hoc ꝓsiliũ qd̄ cogitaui. ptz q ẽ hic ꝓphetia pdestinatiõis, & p ꝓsis infallibiliter implenda vt ptz ex pductis. l Et hec man⁹. i. virtus domini.

m Extenta sup oẽs gentes. ad liberãdũ eas de oppressiõe

n In anno. Postq̃ (sione assyrioꝝ, cetera patent. ꝓpha denũciauit punitionẽ assyrioꝝ q̃ captiuauerũt regnũ isrl' & babyloniorꝝ q̃ captiuauerũt regnũ iuda. Hic ꝓpt denũciat punitionẽ aliaꝝ ẽgtiũ de afflictiõe vtriusq; regni gaudẽtiũ & affligẽtes aduuãtiũ, & prio denũciat punitionẽ philistinoꝝ, & scõo alioꝝ caplo sequẽti. et vltra, put patebit ꝓsequẽdo. Circa primũ sciẽdũ q tpe achaz fortitudo regni iude fuit multũ debilitata ꝓpter ei⁹ malicĩa. q; phacee fili⁹ romelie occidit de regno iuda. cxx. milia ꝓpter hoc philistini intrauerũt regnũ iuda & acceperũt plures ciuitates & habitauerunt in eis. ij. Paral. xxviij. & de hꝫ letabant. Sed mortuo achaz ezechias fili⁹ eius q̃ fuit bon⁹ & iust⁹, fortificauit regnũ & ꝓualuit aduersus philistheos, sm qõ ꝺr. iiij. Regũ. xviij. ipe enī pcussit philistheos vsq; ad

tibꝫ meis[b] ꝓculcẽ eũ: [l] & auferet ab eis iugũ ei⁹: et on⁹ illi⁹ ab humero eoꝝ tollet. [k] Hoc ꝓsiliũ qd̄ cogitaui super oẽs terrã: [l] & hec ẽ man⁹ [m] extenta sup vniuersas gẽtes. [n] Dominꝰ exercituũ decreuit: & quis poterit infirmare? Et man⁹ ei⁹ extenta & q̃s auertet eã? [n] In anno q̃ mortu⁹ est rex achaz: factũ est on⁹ istud. [p] Ne leteris philistea oĩs tu: [q] q̃m cõminuta est virga percutiẽtis te. [r] Nam de radice ei⁹ colubri egredietur regulus: [s] & semẽ eius absorbens volucrẽ. [t] Et pascent primogeniti paupeꝝ & pauperes fiducialiter requiescent: & interire faciam in fame radicẽ tuaꝫ: & reliquias tuas interficiã. [b] Ulula porta: clama ciuitas: pstrata ẽ

gezam. & oẽs terminos eoꝝ a turre custodũ vsq; ciuitatẽ munitã. Et hoc denũciat ꝺ̄ ꝓpheta futuruꝫ ad ꝓhibẽdũ ꝓsolatiõẽ & philistinoꝝ desolationẽ. Et prio notat tps dicẽs In anno &c. (cõstat id est ãno prio ezechie q̃ mortuo achaz regnauit immediate.

o Factũ est on⁹ istud. i. facta est revelatio esaie de philistinoꝝ punitiõe. iõ subditur.

p Ne leteris philistea oĩs tu. i. nullia ciuitas tua letet. q; oĩs nõ & nullus eoꝝ ꝓsumit vsi qõ ꝺr. hic oĩs ciuitas nõ letet sm ordinẽ ꝓstructiõis idẽ est, ac si diceret. nulla ciuitas philistinoꝝ letetur. sed hoc qõ subdit

q Quia cõminuta est virga. i. potentia.

r Percussoris tui. i. regis iude. qõ asi tẽpꝰ achaz ꝓsecutus te, cuius & subiecit, sic patet tpe dauid. ij. Reg. v. & Ezie. vt habet. ij. Paral. xxvi. vbi ꝺr de Ozia. Egressus est & pugnauit cõtra philistheos. & destruxit murũ Geth. & murũ Jamnie murũq; azoti. ita ꝓpter malicĩa Achaz tpe ei⁹ diminuta fuit potẽtia regni. sed ite⁹ fortificata tpe ezechie. iõ subditur.

s De radice enī colubri. i. de ipo dauid &

t Egrediet. nõ nascendo (aliorũ regum potentũ. q; iã erat in primo ãno regni sui. sed ad bellandũ ꝓtra vos o philistei.

v Regulus. i. ezechias q̃ plus nocebit vobis q̃ ꝓcedẽtes. sicut regulus q̃ ideꝫ est q̃ basiliscus. q̃si rex serpentũ. a basileos grece qõ rex latine pl⁹ nocet q̃ alij serpentes. q; interficit flatu & visu. nec mirandũ est. q; dauid sctũs & ezechias deuot⁹ noiant colubri & reguli noibꝫ. q; hꝫ est ꝓpter nocumẽta q̃ fecerũt infidelibꝫ. sicut & samson q̃ in cathalogo sctorũ ponit hebreoꝝ. ri. noiat colubet & cerastes. Beñ. plur. sm oẽs ex-

x Et semen ei⁹ absorbens volucrẽ. i. de (positores. primens philistinoꝝ supbiã penimis eleuataꝫ et victo

y Et pascent primogeniti (ria tempe achaz habita. pauperes. i. iudei tpe achaz depaupati releuabuntur tem

z Et pauperes fiducialiter requiescẽt. (pore ezechie. interfecto exercitu sennacherib ꝑ angelũ. & philistheis ꝑ ezechiã depressis. ideo subdit

a Et interire faciã &c. i. viuẽte philistinoꝝ in obsidiõe. ꝓpter defectũ victualiũ

b Ulula porta clama ciuitas &c. id est custodes portarũ & habitatores ciuitatũ ꝓpter miseriã in vobis futurã. Ab aquilone enī fum⁹ veniet. i. exercitus ezechie tendens ad terrã philistinoꝝ. q; geth & alie ciuitates philistinoꝝ supra posite quas destruxit ezechias, de

cinant versus australē partē respectu hierusalē. vnde monit se exercitus ezechie. vt dicit Ra. sal. Alij vero exponūt de exercitu assyriorū ⁊ babyloniorū q̄ venerunt a pte aq̄lonari ad destruendū terrā iudeor. sed prima expositio magis ꝓsonat p̄cedentibꝫ ⁊ subsequētibꝫ. vnde subditur.

c Et q̄d videbit nūcijs ei⁹ gentis. i. nunc̄ijs ezechie ⁊ principū eius q̄ discurrentes p iudeā p̄dicabant dicētes Reuertimini ad dñm deū abraam ⁊ ysaac et israel. ⁊ reuertet ad reliquias q̄ effugerūt manus regis assyriorꝫ ⁊c. ij. Paral. xxix. ⁊ subditur respōsio.

d Quia dñs fundauit syon. eligens locū illū ad suum

e Et in ipo sperabunt pauperes ꝓpli eius. (cultum q̄ nō solū illi de regno iude. sed etiā multi de regno israel venerūt ad ezechiam in hierusalē ꝓfidentes de diuina ꝓtectione. vt ibidē subdit. sic exponit Ra. sa. Alij vero expositores nr̄i exponūt de nunctijs sennacherib q̄s misit in hierl̄m ad terrendū ezechiaꝫ ⁊ pl̄m ei⁹. vt habet. ij. Paral. xxxij. ⁊ rōsum fuit eis q̄ nō traderet se regi assyriorū. sed magis ꝓfiderent de diuina ꝓtectione ꝓtra eū. Ezechias ad hoc adhortante populū. vt hēt ibidē.

In capitulo. xxij. vbi dicit in postilla. Qui mane oriebāris. quia inter creationem eius.

Additio prima.

Duplex est opinio circa hoc. an aliqua mora fuit inter creationē ⁊ lapsum angeli. pbabilior tn̄ est ⁊ magis scrōr dictis ꝓsona q̄ statim post primū instans sue creatiōis diabolus peccauit. vnde de eo Job. xxij. dicit q̄ in veritate nō stetit. Nec obstat q̄ inter q̄libet duo instantia tempor est dare tps medium. prout pbat in sexto physicor. Ad hoc habet veritatem de tpe ꝓtinuo. in angelis tn̄ q̄ nō sunt subiecti celesti motui q̄ primo p tempꝰ ⁊ tnuū mensurat. tempus accipit p ipa successione opationū intellectꝰ seu affectus. ⁊ iō inter opatiōes tales licet nō sint simul non req̄rit dare tempꝰ medium. vt in prima pte. q. lxij. articulo. vi. in responsione ad vltimū argumentū.

In eodē capitulo. vbi dicit in postilla. Sic enim voluit p̄esse alijs angelis.

Additio secūda.

Licet angelꝰ malus sciret se non posse esse absq̄ dei manutenētia. nihil tn̄ prohibet vt ipe vellet nulli subesse simplr. Voluntas enī q̄libet est impossibilū. p̄sertim volūtas dānata. sicut in diabolo.

In eodē capitulo vbi dicit in postilla. Aliq̄ vero expositores exponūt de rege babylonis.

Additio tertia.

Hoc q̄d dicit. Quō cecidisti lucifer. magis ꝓprie videt exponendum de angelo lapso q̄s de nabucho. cui⁹ rō est. nā nabuch. put dicūt historie fuit primo hō infime ꝓditiōis. ⁊ ideo numerū si post suaꝫ magnā exaltationē cecidisset. cū res faciliter ꝓcurrunt in natura sua. p̄sertim cū bona fortune sint valde mutabilia fm phm. vnde nō videt dignū tante admiratiōnis q̄ cecidisset. vt de eo diceret. Quō cecidisti lucifer. sed potiꝰ esset admirandū qnō ascendisset ad tantā sublimitatē. sed de angelo primo peccāte valde ꝓprie cōuenit admirari. q̄ fuit in tanta puritate nature q̄ ceteras creaturas excedebat. p̄sertim cū fm quosdā in gratia fuit creatus. ⁊ de eo legit Ezech. cap. xxviij. Tu signaculū dei simi. ⁊c. De tali igit merito admirat. ꝓpha dicens. Quomō cecidisti lucifer. nō enī est modice admiratiōnis vt creatura tam pura in naturalibꝫ ⁊ etiā in gratia creata que nullū habebat impedimentū nec ꝓtrarium sic cecidisset ab altissimo loco in ꝓfundissimum. sed de nabuch. rōnabiliter ꝓtigit q̄ oppositū admirari. Vel de eo ꝓprie intelligit illud q̄ infra dicit. nūq̄d ille est vir

phyliſtea omīs. Ab aq̄lone eni fumꝰ venit. ⁊ nō est qui effugiet agmē eiꝰ

q̄ coturbauit terrā. q̄ ꝓcussit regna ⁊c. q̄li diceret. non modice admirationis est q̄ natura tamcotemptibil̄ attingeret ad faciendū tammagna ⁊ insolita que quidē admiratio

debit mūcijs gētis. Quia dñs fundauit syon. ⁊ in ipo sperabūt pauper ꝓpli eius

est opposita admirationi predicte.

Replica.

In capitulo. xxij. Burgef. circa calum ⁊ ortū luciferi voluit aliq̄d dicere cum suo auctore quō statim post primū instans sue creatiōis peccauit q̄si mor. spiritui mensuret tūc. in quo eni nō ponit cōmuniter prius ⁊ posterꝰ instās. nisi nature ꝓtionis vel originis. nō successiōis. q̄ eadē est mensura operationis rei q̄ est nature. cū igit natura angeli fm esse sit indiuisibilis. erit etiaꝫ indiuisibilis fm opari. q̄ ad mensurā successiuaꝫ q̄ indiuisibilis est ⁊ ex diuisibilib⁹ esse non pōt. Ponētes igit moculas aut duas aut tres aut q̄tuor inter creationē ⁊ lapsum angeli. oportet habere respectū ad ordinē nature q̄ est ordo ꝓmanentiuꝫ. q̄ fm illū ordinē prius est esse q̄ bene esse. nā nō conuertitur subsistēdi ꝓsequētia. ⁊ ita nō est apud intelligentē termios capabile angelū fuisse bonū vel malum nisi ꝓintelligat fuisse. Vt igit accipit illa bonitas ⁊ malitia tanq̄ moral. tūc est solū bonꝰ vel malus vsus libri arbitrij. ⁊ sic habemꝰ duas moculas ante appositiōeꝫ vel negationē gratie. qua apposita vl negata oportet ponere tertiā. q̄ nō potest intelligi aliquē esse bonū bonitate gratuita nisi ꝓintelligat bonus bonitate naturali. ⁊ sic ō malicia. In hac aūt tertia moculā oēs tam boni q̄ mali fuerūt in via. q̄ in statu merēdi ⁊ demerēdi. q̄ meritū beatitudinis non est sine gratia. oportet igit assignare quartā moculā in qua fuerūt in termino meriti vel d̄ meriti. q̄ nō est intelligibile stante lege ordinata q̄ q̄s fit in termio p̄mij nisi prius fuerit in via meriti. nisi q̄s cū Aug. ⁊ magistro velit dicere in angelꝰ p̄miū p̄cessisse meritū. sed in hoc magistri illi non tenentur. de q̄ vide circa quartā. di. ij. libri sententiarum. Illas aūt oēs moculas possibile est esse in eodē instanti tpis. etiā si plures ponerent fm ordinē nature ꝓfecti onis vel originis. Sed de angelor motib⁹ ⁊ opationib⁹ p tempa ⁊ loca. dicendū q̄ nō mensurarent successiōib⁹. sed solū coexistētijs ⁊ ꝓsentijs. sicut fluxus aquaꝫ circa palū ⁊ motꝰ sperici in plano. vide Scotū circa di. xij. ⁊ v. li. ij. ⁊ cū postillis. vult luciferū sic supbisse. q̄ nullo voluit subesse. Ad intelligendū esse nō simpliciter. q̄ sciuit se sine dei manutenētia esse nō posse. Burgef. aūt dicit q̄ voluit simpliciter ex hoc medio. q̄ volūtas est impossibilium. Ad hoc mediū videt postill. q̄ pōt esse verum in ordine agendi. sed nō essendi. sciens enī mūdus essendi fm ordines essentialis dependētie qui imutabilis est. ille scit fore ens. ꝓhibitū vt in illo ordine nolit subesse Non est igit ad illud voluntas sed in ordine agendoꝝ sunt multa impossibilia nō simpliciter sed sibi. ⁊ ad ea bene ferē ꝓsumptio voluntatis q̄lis fuit in ꝓposito ⁊c. In locis mediis vsq̄ ad cap. xxvi. multa dicit Burgef. q̄ q̄ius sint alie applicatiōes. nō tn̄ ꝓtra postill. q̄ eadem lēa variis expositionib⁹ siue absurditate applicari varie potest.

Onus moab. Hic p̄ denūciatiōē punitōis phy
listinoꝝ ppl̄a denūciat punitionē moabitaꝝ q̄
descēdefit a loth cū abrahā pr̄ iudeoꝝ fecit mīta
bona educēdo eū de harā. ⁊ unde ducēdo eū in egyptū.
⁊ reducēdo. Besi. xiij. ⁊ liberādo eū de mānu amraphel. q̄
burerat cū captiuum.
Besi. xiij. ⁊ p̄ces su
as liberādo cū de sub
uersiōe sodomoꝝ. Be
nes. xviij. ⁊ iō moabi
te debebant filios isr̄l
diligere. ꝙ ipi ecōtra
rio tāq̄ reddētes ma
lū p bono. gaudebant
de eoꝝ afflictōibꝫ. ⁊ fa
uebāt eoꝝ afflictoribꝫ
⁊ iō ppha hic denūci
at eoꝝ vastatione. ⁊ t
circa h̄ prio vastatōez
eoꝝ denūciare incipit.
secdo cāz cuiusdā dicti
sui recidit in principio
seqūntis capl̄i. tertio ad
ꝓpositum recurrit ibi.
Audiuim⁹. Circa pri
mū incipit denūciare
eoꝝ vastatiōnē dupli
cē. prīo p assyrios. se
cūdo p babylonios. ibi
Ad torrentem. Circa
primū dicit.

a Onus moab. i. ei⁹
vastatio mihi reue
lata supra est q̄ sequit̄

Onus moab .XV. a Quia nocte vasta
ta est ar: moab ꝛ̄ticuit: b qz
nocte vastat⁹ ē mur⁹: moab
ꝛ̄ticuit. c Ascēdit dom⁹ ⁊ dy
bon b ad excelsa b i plāctū lu
per nabo ⁊ sup medaba b uno
ab ululabit. d In cūctis capi
tibꝫ ei⁹ caluitiū: ⁊ omis bar
ba rasa. e In triuijs eius
accincti sūt sacco: f sup tecta
ei⁹ ⁊ in plateis ei⁹ omis ululā
tus descēdet in fletū. g Cla
mauit esebon ⁊ eleale: h usq
iasa audita ē uox eoꝝ. i Su
per lūbos expediti moab ululā
būt: anīa eius ululabit sibi.
k Coꝝ meū ad moab clama
bit: l vectes ei⁹ usq ad segoꝝ
vitulā. m sternātē: n p ascēsuz
eūi luith flens ascēdet: o ⁊ i
via oronaim clamorē cōtri
tionis leuabūt. p Aque enī
nemrim q deserte erunt: r qz
aruit herba: defecit germē
viroꝝ oīs interijt. s Ecōm
magnitudinē opis t visita
tio eoꝝ. u Ad torrētē salicuz
q ducēt eos x qm̄ circūibit cla
mor terminuz moab. Usq
ad gallim ululatus eius: ⁊
usq ad puteum helim cla
mor ei⁹: y qz aque dybon z re
plete sunt sanguīe. a Ponaz
enī sup dybon additamēta
bis qui fugerit de moab le
onē ⁊ reliquijs terre. XVI

Emitte agnū dñe dominatorem b terre:
c de petra deserti ad

b Quia nocte vastata est ar. nomē est ciuitatis regie
in regno illo moab. c Cōticuit. tāq̄ exusto nō pote
tis rebellare. ⁊ accipit hic moab p ꝑte moabitaꝝ.
d Quia nocte vastat⁹ est mur⁹. i. fractus ab assyrijs.
eo q̄ custodes murū nō poterāt ita defendere de nocte
sicut de die. e Ascēdit dom⁹ regia. i. regis familia.
f Et dybon. i. hitatores dybon. g Ad excelsa. vbi
erāt eoꝝ idola. h In planctū. q. d. nō ad sacrifican
dū. p victoria. ꝙ ad flendū p delectiōe sua. i Super
nabo ⁊ sup medaba. noīa sunt ciuitatum ab aduersarijs
captaꝝ. k In moab ululabit. p̄ dolore emittēs. s. sonū
ꝓfusum. l In cūctis capitibꝫ ei⁹ caluitiū ⁊c. q. i sig
nū tristicie dēponebant capilli ⁊ barba sic dr de Job.
Conso capite corruit in terrā. vel qz antiq̄tus capita et
barbe captiuoꝝ radebant. vñ dr Deute. xxi. De cruore
occisoꝝ ⁊ de captiuitate nudati inimicoꝝ capitis.
m In triuijs ei⁹ accincti sunt sacco. in signū tristicie
vel cāptiuitatis. sic dictū est de capillis. q̄ cui hoīes in
signū tristicie uidueret se sacco. ꝓz Hester. iij. vbi dr.
Que cū audisset mardoche⁹ scidit vestīēta sua ⁊ idu
tus est sacco. ⁊ in pl̄bo alijs locis. silr sacco vestiebant
captiui. boīs vestibꝫ ipoliati. n Sup tecta eius ⁊c.
In h tangit magnitudo doloris ex magnitudine clamo
ris. o Usq iasa. que est ciuitas in extremitate regni
moab. p Sup lūbos expediti moab ululābūt. Et dicunt
hic expediti iuuenes fortes carētes uxoribꝫ ⁊ liberis. et
ex clamore istoꝝ intelligit maior clamor alioꝝ. q Coꝝ
meū ad moab clamabit. vbi est ꝑphe cōpatiens ei⁹ mi
serie. cui cā dicit caplo sequnti. r Vectes eius ⁊c.
Ad segoꝝ. i. fortes illiꝰ ꝑpl̄i q̄ deberent esse clausura ⁊ de
fensio alijs fugerūt usq ad segoꝝ vitulaz ꝓpter luxurie
nominatiā. Et dr vitulā in femīno. qz sexus masculino
vtebant̄ hitatores ei⁹ ꝑ femīno infecti vicio sodomi
tico. s Consternantē. qz terremotu corruit i subuersi
one sodome. hebrei dicūt. Vitulābaronissam. ⁊ dic Ra
sa. q̄ est cuntas fortis in terra moab. ꝓpter qō dr baronis
sa. ad quā moabite fugebāt. ꝓpter ei⁹ fortitudinē. et ꝙ
videt verū qz alia segoꝝ erat subuersa.
t Per ascēsuz ei⁹ luith
nomē est mons ad quē
fugit ps ꝑpl̄i moab.
v In via oronaim.
nomē est loci p quem
incedebāt fugientes ⁊
clamātes. x Aque
enī nērum. nomē ē ter
roꝝ abūdāter i fon
tibꝫ. ⁊ ꝙ ꝑtis hī hita
bulis y Que terre erāt
ab hītātibꝫ unde fugi
entibꝫ. q. d. multoꝝ
tuis alia loca remane
būt defecta. ⁊ subdit̄ cā.
z Quia aruit herba
defecit germē ⁊c. i. iu
uenes fortes ⁊ robusti
de moab perierunt.
a Secōm magnitu
dinem opis. i. malicie
eoꝝ p culpam.
b Et visitatio eoꝝ
scz ꝑ penā exundeta
diuina q̄ correspondet
malicie. c Ad tor
rentez. Hic ꝓsequit̄ de

nunciā t vastatio moabitaꝝ p babylonios cū dicit.
c Ad torrentē salicū. i. ad terrā babylois q̄ abūdat flu
minibꝫ ⁊ salicibꝫ sm q̄ dr ps. cxxxvi. Sup flumia baby
lonis ⁊c. seqūt. In salicibꝫ i medio ei⁹ ⁊c. d Lu
cent eos. s. babylonij. e Qm̄ circūibit clamor ⁊c. q.
d. in tota terra moab erit clamor prim morient ū. prim
fugientiū. iō subdit. f Quia aq̄ dybon. nomē est flu
minis in terra moab. g Replete sunt sanguīe iter
factoꝝ. h Ponā enī sup dybon additamēta. scz san
guinis. q. ꝑ effusiōez sanguis p assyrios addita ē effu
sio p babylonios. iō subdit. i Leonē ⁊c. i. nabuch. q̄
vocat̄ leo. Hiere. iij. Ascēdit leo de cubili suo. ⁊ h ꝓ
pter crudelitatē ei⁹ ⁊ audaciā. ⁊ q̄ fortitan portabat le
onē in armis suis depictū. sic rex romanoꝝ actu ilā

Emitte. Hic ꝓsequit reddit rō. Capl̄m. XVI
cuiusdā dicti in ca. ꝓcedēti. Dixerat ei⁹ Esaias
Coꝝ meū ad moab clamabit. s. p cōpassionē. ⁊ iō
hic reddit cōpassiōis causaz. s. ꝓpter christū q̄ ꝑphe
ta videbat nasciturū de ꝑpl̄o moab p ruth moabitidez
quā accepit boos in uxorē. ex qua genuit obeth ⁊ obeth
iesse sue ꝙ fuit ꝑ david. Ruth vltio. de q̄ descendit
christ⁹. igit̄ circa hunc Esaias primo denūciat xp̄i nati
uitatē. ⁊ secdo ei⁹ regiā dignitatē ibi. Et ꝓparabit̄. Dīa
in duas. q. ꝑphetia primo facit q̄ dictū est. secdo quod
dam corrolariū infert ibi. Et erit. Circa primū sciendū
q̄ antiqui patres multū desiderabāt christi aduentuz.
ideo ꝑphēta denūciat xp̄m p medū despectis dicēs.
a Emitte agnū dñe ⁊c. i. o tu dñe pater emitte christū
q̄ dr agn⁹ Joh. i. Ecce agn⁹ dei ⁊c. b Dñatorē terre
ꝓpter q̄ dr Math. vltio. Data est mihi oīs ptās in cēlo
⁊ in terra.
c De petra deserti. locus est in terra moab de q̄ fuit

ruth. Q̃ dicit Hieronym⁹ in epla ad paulinũ de oĩb⁹ sacre scripture libris, ruth moabitis Esaie explet vaticinũ dicẽtis, Emitte agnũ dñe ⁊c. d Ad montẽ filie syon, i. ad hierlm in q̃ erat templũ in mõte syon vbi beata v̄go obtulit filiũ sũ. Luc. q. e Et erit. Hic prophecta ex dictis infert correlariũ. vtq; q̃ sicẽ ipe cõpatiebat populo moabitarũ xpt christũ, ita ecõuerso ꝑplus moab debebat cõpati ꝑplo iudeozũ ex q̃ descẽdit christ⁹ p booz sicut ⁊ ex moab p ruth. vt dictũ ẽ. Addit ctiã ꝓpha aliã rõem cõpatiendi. s. ꝓpter quam angustiã moabite erũt passuri. Afflicti enĩ solent alijs afflictis cõpati ⁊ hanc rationem ꝑmittit dicens.

e Et erit sicẽ auis fugiens ⁊c. s. timore ne capiatur.

montem filie syõ. e Et erit sicut auis fugiẽs: ⁊ pulli d nido auolantes f sic erũt filij moab b in trãscẽsu arnon b Ini ꝯsiliũ: i coge ꝯsilium: k pone q̃si nocte ymbrã tuã in meridie l Abscõde fugiẽtes m ⁊ vagos ne ꝓdas n Habitabũt apud te ꝓfugi mei Moab esto latibulũ eorũ a facie vastatoris Finit⁹ ẽ ei pulsis: p ꝯsũmatus ẽ miser q defecit q̃ cõculcabat terrã r ꝑparabit⁹ in misericordia solũ: ⁊ sedebit sup eũ i veritate i tabernaculo dõ s iudicãs ⁊ q̃rẽs iudiciũ: t ⁊ veloci ter reddẽs q̃ iustũ ẽ v Audiuim⁹ supbiaz moab: supbus ẽ valde x Supbia ei⁹ y ⁊ arrogãtia ei⁹ ⁊ indignatio eius: z plusq̃ fortitudo e⁹ b Idcirco c ululabit moab: at moab vniuersus ululabit d His q̃ letant sup muros cocti later⁹ loquimini f plagas suas:

Emitte agnũ q. d. ꝓpha q̃d supbis ꝑple moab ꝯ regnũ iuda ꝓtẽnẽdo, quia ille q̃ fuit dñator ⁊ dñis i terra vẽa. s. rex vr̄ alicui misit ꝑ tributo regi isr̄l. Agnũ. i. agnos accipiẽdo singulare ꝑ plurali. sicut ex ro. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscarũ. De petra deserti. i. de tali loco terre moabvñ mittebant gamõdicti Ad montez filie syon. i. ad samariaz q̃ edificata fuit in monte empto a somer. iij. Regũ. xvi. et erat metropolis in regno isr̄l. et dicit mons filie syon. q: oẽs ciuitates totius idee fuerũt sub hierusalẽ in q̃ est mons syon vsq; ad diuisionez regni tpe roboam. Et erit ꝑpter supbiã moab. Sicut auis fugiens ⁊c. q: vastatio hec fuit eis imffecta ꝑ supbia sua cũ alijs malis. Cõsequenter ostendit ꝓpha modũ quadẽdi hãc penã scz p cõpassionẽ. s. ad filios i. ad dicẽs. In ꝯsiliũ ⁊c. exponatur vt supra vsq; ibi. Finit⁹ est enĩ puluis. cõsũmat⁹ est miser. defecit q̃ culcabat terram. vbi Ra. sal. dicit q̃ hec est lra hebraica. Defecit suctio. ꝯsũmata est mãmilla. defecerunt mobilia de terra. quã lram sic exponit. Defecit suctio. i. aialia q̃ ex abũdabãt in terra moab no sugent amplius lac matrũ suaz. Cõsũmata est mãmilla. id est defecit lac de mãmillis aialiũ. vñ moabite in lacte ⁊ butyro solebãt abũdare. Defecerũt mobilia de terra. i. aialia q̃ gradiunt sup terrã. q: hostes deduxerunt ea ꝑ predã. hanc enĩ penã cõminat eis Esaias. ⁊ tũc ꝓrsus se ad nunciandũ fortificationẽ regni iude tpe Ezechie dicens. Et ꝑparabit⁹ in misericordia solũ. q: ex ꝺ misericordia exercit⁹ sennacherib ab angelo pcussus fuit. ⁊ ipe fugiens ad terrã suã vbi interijt. ⁊ tũc ezechias i pace ⁊ gloria regnauit. vt hĩ. q. Parat⁹ erit. Et sedebit sup illuã in veritate. vñ dicit. Fiat pax ⁊ veritas in diebꝰ meis. iij. Reg. xx. In tabernaculo dauid. i. in ciuitate quã edificauit dauid. iudicans ⁊ q̃rens iudiciũ ⁊c. q: ipe fuit iust⁹ v Audiuim⁹. q: fm ex. (⁊ in alijs iustitiã seruauit. positores hebraicos ⁊ latinos moabite nõ fecerunt fm monitionẽ Esaie de ꝓfando fugitiuos de ꝑplo isr̄l. ideo nõ euaserũt penã cõminatã. ⁊ ad ꝺ designandũ reuert. ẽ hic ꝓpha ad describendũ eorũ penã ⁊ culpã. ⁊ primo ꝓdicit exterminiũ. secõ excludit eoz remediũ. ibi. Et erit Circã primũ dicit. v Audiuim⁹ supbiã moab. p famam volantẽ. x Supbia eius in factis. y Et arrogantia. in vbis. z Et indignatio eius. in exterioa Plusq̃ fortitudo ei⁹. Est enĩ mod⁹ (tribꝰ signis. supbi plus estimare de se q̃ sit in veritate. b Idcirco. i. ꝓpter istã supbiã. c Ululabit moab ⁊c. querentes abunnicẽ auxiliũ ⁊ nõ inuenient.

d His q̃ letant sup muros ⁊c. tales enĩ muri fiebant antiquit⁹. s. de lateribꝰ coctis ⁊ in fortitudine taliũ murorꝫ gloriabant moabite. e Loquimini o vos ꝓphete. f Plagas suas. i. miserias eis supuenturas.

f Sic erunt filij moab. s. fugiẽtes ne capiant ab assyrijs ⁊ babylonijs.

g In trãscensu arnon. fluuius q̃ est in finibꝰ moabitarũ. h Ini ꝯsiliũ. cũ sapiẽtibꝰ moab. i Loge conciliũ. i. congrega in loco secreto ad videndũ quõ possis effugere man⁹ vastatoris. ⁊ ꝯsiter dat modũ dicens.

k Pone q̃si nocte ⁊c. i. fac latibula in q̃bꝰ possis filios israel fugiẽtes abscõdere in meridie. ita q̃ ibi lateãt ac si esset tps noctis. ⁊ iõ subdit. l Abscõdere fugiẽtes. eis cõpatiendo. m Et vagos ne ꝓdas. s. plecutorꝰ tradẽdo. ⁊ q̃ de filijs isr̄l intelligat subdit.

n Habitabũt apud te ꝓfugi mei. i. fugiẽtes de populo meo timore sennacherib. q: licet nõ ceperit hierlm. tñ vastauit alias ciuitates iudee. vt habet. iij. Reg. xviij. ⁊ de illis multi fugerũt ad terrã moab. Et vlteri⁹ denũciat ꝓpheta casum sennacherib de ꝓpinq̃ futurũ. vt moabite nõ retrahãt a receptiõe ꝑsi isr̄l tunore sennacherib. o Finitus est enĩ puluis. i. in ꝓpinq̃ (trib dicens. est exercit⁹ sennacherib terminãdus q̃ dicit hic puluis eo q̃ corpa bellatorꝫ fuerũt redacta in cinerẽ. vt dictum est supra. p Cõsummat⁹ est miser. i. sennacherib est in ꝓximo occidendus a filijs suis in terra sua.

q Defecit q̃ ꝯculcabat terrã. s. sennacherib q̃ subijciebat sibi habitatores terre r Et ꝑparabit⁹. Hic describitur ipse⁹ christi regia ptãs cũ dicit. Et ꝑparabitur in misericordia solũ. q: post resurrectionẽ rps ascendit in celũ. ⁊ sedet ad dexteraz pris. vt habet Marci vlti. cui⁹ regnũ est in dulcore mis. cõtinuat vsq; ad iudiciũ extremum. in q̃ erit tps iusticie. iõ sequit. s Iudicãs ⁊ q̃rens iudiciũ. s. extremũ. t Velociter reddẽs q̃ iustũ est. q: in breui tpe dabit⁹ sententia ꝑ iustis. Venite benedicti ⁊c ⁊ ꝓra iniustos. Ite maledicti ⁊c. Oratio. exo. ca. vñ vsus Dortis vel vice breue vbiz ite venite. Dicet reprobis ite. venite ꝓbis. Totũ autẽ istud de capitulo ꝓxime exponit Ra. sa. de moab ad lutẽ ꝓtinuãdo capitulo ꝓcedenti. ad cui⁹ intellectũ sciẽdũ q̃ mesa rex moab soluebat ꝑ tributo regi isr̄l centũ milia agnoz. vt hĩ. iij. Regũ. iij. tñ postea mortuo achaz negauit. ⁊ q: extũc ꝑplus moab erexit se in supbiã. de q̃ ꝺ: in pte sequẽti. Audiuimus supbiaz moab. supbus est valde. iõ Esaias volẽs eĩ supbiã repellere ut ꝓperet ei tributum istud dicens.

g Qñ suburbana esebon. nomẽ est ciuitat̃ famose in terra illa. h Deserta sunt a suis hĩtatorib̃ inde fugientib̃. i Et vineaz sabama. ciuitas erat in moab abũdãs in vineis. l. Qñ gẽtiũ exciderunt. i. assyrij primo. ꝛ postea babylonij. ꝛ dicũt vtriq; dñi gentiuz. q; tpib̃ suis multas gẽtes subiecerũt domi/

l Flagel (nñs suis la ei⁹. i. palmites que vulgariter vocant flagella. ꝛ sic̃ in hebreo. tñ accipiunt hic palmites methaphorice. p pplo illo⁹ ciuitat̃ q; abũdabat i vineis vt dictũ est. m Vsq; ad iazer pueneruũt fugiendo aduersarios.

n Errauerũt i deserto. hoies enĩ p timore fugiẽtes deficiũt errãt ꝓpter mẽs pturbatio/

o Propagines (nẽ ei⁹. i. viri fortes.

p Relicte sunt. scz a deo tanq; inutiles.

q Trãsierũt mare. i. euphraten ducti in ca ptiuitatẽ ad terrã ali/ enã. ꝛ vocat hic fluu⁹ euphrates mare pro/

pter ei⁹ magnitudinẽ fm morẽ hebraici fmõis. q; cõgregatio aq̃rũ mare vocat. fm illud. Bẽsi. i. Cõgregatõeq; aq̃rũ appellauit maria. r Sup b plorabo. b dicit. p/ pheta. cõpatiẽs pplo moab ratione supradicta.

s In fletu. i. veraciter ꝛ nõ ficte cõpatiẽs t Jazer est nomẽ ciuitat̃ in moab. v Et vineã sabamã. i. su per sabama ciuitatẽ vineis abũdantẽ. q; ille ciuitates fuerũt destructe. ꝛ codẽ mõ exponit qñ subdit.

x Inebriabo te ꝛc. esebon enĩ ꝛ eleale sunt noia ciui/ tatũ in moab. ꝛ cãm sue cõpassionis subdit. y Qñ sup vindemiã ꝛc. vñ debebas viuere. z Vox calcan/

a Et auferet leti (tiũ vrrit. s. hostiũ sibi rapiẽtiũ. cia ꝛc. Loc⁹ est in moab fertilis i vino ꝛ blado b Et in vineis nõ exultabit ꝛc. Qñ enĩ vindemia ẽ abũdãs ꝛ messis colligit pacifice. hoies exultãt ꝛ cantãt. ꝛ iõ qñ ab aduersarijs ptim occidunt̃ ꝛ ptim fugant̃. ꝛ messis ꝛ vindemia ab aduersarijs capit̃. tũc habet materia tristi cie ꝛ ploratꝰ. c Sup b venter me⁹. i. mens mea. eo mõ loquẽdo q; ỏr de aliq; pax lkato. pax hz in ventre.

d Ad moab q̃si cythara sonabit. emittẽdo vocẽ lugu/ brem gemit⁹. sicut in fletu mortuoꝝ aliq̃si cantabat̃ car men lugubre i cythara. e Et viscera mea. mouebũt p cõpassionẽ. f Ad murũ cocti lateris. i. ad moabi/ tas q; habitabãt in ciuitatib̃ clausis talib̃ mur̃. vt su pra dictũ est. g Et erit. hic ẽsiter ꝓphꝫ excludit re/ mediũ di. g Et erit cũ apparuerit q̃ laborauit mo ab. s. inuanũ ad defendendũ. h Sup excelsis ꝛc. id est ad idola in mõtib̃ posita. q; reputauit sctã. iõ ỏr hic sctã sua. nõ simpliciter ꝛ absolute. sed cũ determinatiõe ei⁹ q̃ est sua. i Et obsecret. pro sua liberatiõe.

l Et non valebit. q; idola nullã hñt vtutẽ aduuãdi.

l Hoc vbum ꝛc. i. de punitiõe moab absq; retractiõe.

m Extũc. i. ab eterno. q; extũc oĩa futura disposuit. Ra. sa. exponit. Extũc. i. ex tpe q̃ moabite ꝓdurẽt balaã ad maledicẽdũ pplo isrl. Quũ. ꝛ. Disposuit de⁹ hãc penã sup moabitas futurã. non tñ intelligit. p aliq; nouitas sit in deo. sed q; illud factũ fuit dispositum seu meritorium respectu pene q̃ hic describit. n Et nũc locut⁹ est dñs. s. p me. pphãm suũ dicens. o Jn trib̃ annis ꝛc. Aliq; numerãt ustos tres annos a morte achaz. sed ꝛ nõ videtur vez. qñ vastatis moabitaꝝ fuit

[s] qñ suburbana esebon [b] de serta sunt. [t] Et vineã saba/ ma [k] dñi gẽtiũ exciderũt [l] Fla gella ei⁹ [m] vsq; ad iazer pue/ nerũt: [n] errauerũt i deserto [o] ꝓpagines ei⁹ [p] relicte sũt [q] trã/ sierũt mare. [r] Sup b plora bo [s] in fletu [t] iazer: [v] ꝛ vineaz sabama. [x] Jnebriabo te la/ chryma mea esebon ꝛ elea/ le. [y] qñ sup vindemiã tuã ꝛ sup messez tuã: [z] vox calcan tium irruit [a] Et auferet leti cia ꝛ exultatio ỏ carmelo [b] ꝛ in vineis nõ exultabit neq; iubilabit: Vinũ i torcularij nõ calcabit q̃ calcare ꝓsueue/

rat vocẽ calcãtium abstuli. [c] Sup b vẽter me⁹ [d] ad mo/ ab q̃si cythara sonabit. [e] ꝛ vi scera mea [f] ad murũ cocti la teris [g] Et erit cũ apparuerit qđ laborauit moab [h] sup ex/ celsis suis: [i] ingredietꝰ ad sctã sua [l] vt obsecret ꝛ nõ valebit [l] Hoc vbũ qđ locut⁹ ẽ dñs ad moab [m] extũc: [n] ꝛ nunc locut⁹ est dicẽs [o] Jn trib̃ an/ nis [p] q̃si ãni mercenarij [q] au/ ferẽt gl̃ia moab sup oĩ pplo multo [r] ꝛ relinquẽt in eo sic racem⁹ paꝛu⁹ ꝛ modic⁹ ne/

Onus damasci. Ec/ q̃q; mult⁹. XVII

cenarij. i. anni q̃ fuerũt moabitis q̃si mercenarij. eo q; p q Auferet gl̃ia moab. p vasta (stipendijs erant ibi tionẽ terre sue. q̃si diceret illud factũ eoꝝ in trib̃ annis dictũ fuit cã punitiõis sue a deo. ꝛ sic p b qđ dicit hic i trib̃ annis nõ ꝓfigit tps sue punitiõis. sed assignatur ei⁹ cã partial. q; ꝓducto balaã ꝓdicta. ꝛ ista impugna/ tio pplj isrl ꝓcurrerũt ad b. ꝛ etiaz moabitaꝝ supbia. vt dictũ est. r Et relinquẽt ꝛc. q; pauci de moabitis ef/ fugerũt man⁹ vastatoꝝ. vel q; aliq; pauci vel pauꝑes a vastatorib̃ fuerunt dimissi. p cultura terre. sicut nabu zardã destructa hierlm dux̃t pplm reputatiõis i baby lonẽ. ꝛ de pauꝑib̃ terre reliquit vinitores ꝛ agricolas. vt habet Hiere. xlti.

Jn capl̃o. xvi. vbi ỏr in postilla. Extunc. i. ab eterno. q; extũc oĩa futura disposuit. Additio.

Expositio Ra. sa. videt irrõnabilis. tũ q; de⁹ vs/ q; ad tertiã ꝛ q̃rtã generationẽ punit pcã patꝝ in filios. vt ptz Exo. xx. ꝛ iõ iã trãsiuerãt multo/ plures generatiões a tpe ꝓductiõis balaam vt manife stũ est. tũ q; alia pcã ỏ exꝑssa sufficiũt ad pmerẽdã talẽ punitionẽ. s. pugnatio filioꝝ isrl fugientiũ. ꝛ etiam supꝫ bia ipsi⁹ moab q̃ maximũ pctũ est. vñ qđ ỏr Extũc. me lius exꝑoꝛ fm postl̃. s. ab eterno. s. fm diuinã ꝑsciẽtiã.

Onus damasci. Hic ponit Capl̃m. xvij. punitio syroꝝ pplm isrl ad pctũ inducẽdũ. q; phacee rex isrl fuit ꝓfederat⁹ rchi syrie. vt dictũ est supra ca. vij. ꝛ sicut cõicauit ei in amicicia. ita in ido latria. Sil̃r achaz rex iuda fecit sibi fieri altare holocau storũ in hierlm ad sil̃itudinẽ altaris qđ erat damasco. vt habet. iiij. Reg. xvi. Dividit autẽ pñs capl̃m in tres partes. q; primo describit punitio syroꝝ filios isrl ad pctũ trahentiũ. scdo filioꝝ isrl in ipis ꝓfidentium. ibi. Et erit. ꝛ tertio assyrioꝝ vtroq; vastantiũ. ibi. Ve mul/ titudini. Circa primã dicit. a Onus damasci. i. pu/ nitio syrie a deo preuisa. q; damascus erat metropolis in syria. Ecce damascus desinit esse ciuitas. s. notabilis

vt exponunt aliqui. eo q̄ teglatphalassar q̄ interfecit rasin regē syrie nō legit eam destruxisse. sed illud q̄ subditur vult repugnare. et erit sicut acervus lapidū in ruina. et ita dicendū q̄ damasc⁹ fuit destructa p teglatphalassar vel alium sibi succedentē. et postea reedificata sic de hierm legitur q̄ fuit bis destructa. et bis reedificata.

b Derelicte ciuitates aroer. nomē est regionis in regio syrie in qua sunt plures ciuitates. Aroer aut p̄ut est nomē vnius ciuitatis est in iudea.

c Gregibus erunt sez gregibus ad uersantiū.

d Et requiescent ibi. et nō erit q̄ exterreat. sez de syris. q̄ p̄ p̄s syrie fuit trāslat⁹ ep̄rehendit. vt habetur Amos. i. et q̄ syri erāt cōfederati regno isrl. vt dictū est vij. ca. ideo subdit.

e Et cessabit adiutorū ab ephraim. i. a regno isrl nominato ab ephraim. eo q̄ hieroboam p̄mus rex fuit ō illa tribu.

f Et regnū a damasco. eo q̄ nomē regius fuit ablatū p teglatphalassar.

g Et reliquie syrie. id est isti et illi captiuabunt paucis euadētibus fugiendo. et sic factū est. q̄ sic teglatphalassar captiuauit p̄m syrie. sic salmanasar regnū isrl. vt habet. xvij. Reg.

h Et erit. Hic p̄fert describit punitio regni isrl. eo q̄ confidebat de adiutorio syroꝝ plus q̄ de deo. et ad eoꝝ idolatriā trahebat. Et diuidit in tres ptes. q̄ primo. ppha denūciat punitionis effectū. secdo eius fructū. ibi. In die illa inclinabit. tertio redit ad denūciandū destructionez regni isrl. ibi. In die illa ciuitates. Circa primū dicit.

h Et erit in die illa. sc. i. regnū israel. et hoc p destructionez syroꝝ de quoꝝ confidētia gloriabat. i Et pinguedo carnis eius marcescet. i. diuitie eius deficient. Vel de aliq̄ diuite homine dicit communiter q̄ est pinguis. et hoc fuit q̄n salmanasar cepit samariā. et p̄m captiuauit. et sic diuitias regni sibi rapuit. l Et erit sicut congregās. sc. i. pauci de p̄plo israel euadēt. sicut spice remanentes post tergal In valle raphaim. locus est (meten tū pauce sunt in iudea. vbi philistei venerūt ad pugnādū cōtra dauid ij. Reg. v. m Et relinquetur in eo. sc. Qui remanent post vindemiatores. n Et sicut excussio olee. sc. Est aūt olea fructifera olive. p ista intelligit q̄ pauci numero euaderēt manū salmanasar sicut post vindemiatores remanent pauci racemi et pauce olee post excussionē olive

o In die illa. Hic ponit huius punitionis fructus. (scz q̄ illi qui euaserūt fugiēdo. postea venerūt in regnū iuda sub ezechia rege. et seruierūt dño idolis dimissis. et hoc est q̄ dicit. o In die illa. sc. scz ad dñm. et ptz lra ex

ce damasc⁹ desinet esse ciuitas: et erit sicut acerus lapidū in ruina. b Derelicte ciuitates aroer gregibus erūt et requiescent ibi. et non erit q̄ exterreat. c Et cessabit adiutoriū ab ephraim: et regnū a damasco: et reliquie syrie sicut gl'ia filioꝝ isrl erūt dicit dñs exercituū. d Et erit in die illa attenuabit gl'ia iacob. et pinguedo carnis eius emarcescet: et erit sic congregans in messe q̄n restiterit. et brachiū eius spicas leget Et erit sicut q̄rēs spicas in valle raphaim: et relinquet in eo sic racemus et sicut excussio olee duaꝝ vel trium oliuaꝝ in sūmitate rami siue q̄ttuor aut quinq̄. In cacuminibus eius fructus eius. dic dominus deus isrl. e In die illa inclinabit hō ad factorē suū et oculi eius ad scm̄ isrl respiciet: et nō inclinabit ad altaria q̄ fecerūt manus eius. et q̄ opati sunt digiti eius nō respiciet lucos et delubra. f In die illa erūt ciuitates fortitudinis eius derelicte sicut ramus et segetes q̄ derelicte sunt a facie filiorum isrl. g Et eris dextera q̄ oblita es dei saluatoris tui. et fortis adiutoris tui non es recordata. h Propterea plātabis plantationē fideles: et germen alienū seminabis. i In die plantationis tue labrusca. et mane semē tuum florebit. k Ablata ē messis in die hereditatis: et dolebit gr̄uiter. l Ue multitudini populoꝝ multoꝝ sonantis: et tumultui turbaꝝ sicut sonitus aquarū multarū. Sonabūt p̄pli sicut sonitus aqaꝝ inundantiū: et increpabit eū et fugiet procul.

p̄dictis. p In die illa. Hic redit ppha ad denūciandū destructionem regni israel dicens. p In die illa erunt. sc. scz samaria et alie ciuitates munite.

q Erunt derelicte ab habitatoribus suis in captiuitatē ductis. r Sicut aratra et segetes. q̄ sicut huius isrl nō potuerunt defendere ea q̄ erāt in capis. ita nec scipos in ciuitatibus muratis. Et h̄ destructionis ei subdit.

s Et eris oblita. q̄ oblita es dei saluatoris tui. sc.

t Propterea plātabis plantationē fideles fm exp̄positores nostros ppha irrisorie h̄ dicit. eo q̄ subdit.

v Et germē alienū. s. a fide et moribus.

x Seminabis. et ad h̄ cōcordat q̄ subdit.

y In die plantationis tue labrusca. id est fructus siluestris et inutilis. et p ista designatur p̄pl'i isrl malicia. Rabi. aliter exp̄onit dicens q̄ ppha h̄ loquit ō p̄terito p modū futuri cū dic. Propterea plātabis plātationē fidelem. q̄ p̄plus isrl fuit plantat⁹ in sanctis patriarchis. sz postea declinauit ad idolatriaz ideo subdit. Et germen alienū seminabis. In die plantationis tue id est receptionis legis diuine in mōte syna.

q: dñs plantauit isrl tanq̄ vitē specialē p legis datiōez ita q̄ plantatio h̄ accipit aliter q̄ primo. Labrusca. quia z Et mane semē tuū flo (tūc fecit sibi vitulū p̄flatilē. rebit i ante tps debitū. et sic fructus ei⁹ exit. h̄ mō p̄plus israel gloriabat de confidētia syroꝝ inconuenienter efferebat. et ideo pena secuta fuit. vt p̄dictū est. ideo subditur.

a Ablata est messis. s. isrl ab assyriis. b In die hereditatis. debuit dicūt. In die h̄ firmitatis. q̄ vtus populus isrl tūc fuit infirmata et adnihilata. ideo subdit. Et dolebit grauiter. fm aūt trāslatōez nēam sic exp̄onit.

b In die hereditat'. i. tpe q̄ debebat colligi messis et recondi i horreis. et sic vt hereditas possideri. c Et dolebit grauiter. s. isrl ex malis sibi illatis. causa aūt diuersitatis huius lre est. q̄ dictio habraica q̄ ponit hic. s. vahela equoca est ad infirmitatē et hereditatem. d Ue multitudini. Hic describit punitio assyrioꝝ regna israel et syrie vastantiū cū dic. Ue multitudini populoꝝ multorū. q̄ venerunt cū sennacherib ostra hierm. et ponit ve. p onere. q: ideo importat in ppōsito. e Et multitudo maris sonātis. sc. in p̄cessu ei⁹ exercit⁹ fit magn⁹ tumultus. ex collisione armoꝝ et motu curruū. et sonitu buccinarū. marie q̄si exercit⁹ est valde magn⁹. q̄lis erat exercitus sennacherib. f Increpabit eū. p angelū tuū peruenendo ei⁹ exercituū. xvij. Reg. xvij. g Et fugiet procul. quia sennacherib visa plaga cū paucis fugit ad terrā suaz ve-

lociter.ió subdit. Et rapiet sicut pulvis ꝛc.in tpe vespe ꝛ ecce turbatio qz pcussio dicta facta fuit de nocte q̄ incipit a vespe. In matutino.ꝛ nō subsistet.qz semmache.ib ī mane.videſ plagā sui exercꝰ fugit vt dictū ē.ꝛ pcludit ꝓpha. Hec ē ps ꝛc.i pena dicta ē illud qđ iuste reddit ī inimicis nostris.

Capitulū.XVIII.

VE terre cymbalo.Rabsaca.ꝛ ponit hoc capitulū de destructōe exercit⁹ gog ꝛ magog p regē messiā quē iudei expectāt venturū.sz hec expositio omnino falso fundamēto cū aduentus ꝓpi trāsierit ī pteritū.ꝛ ido expositores nri dicūt qđ Esa. incipit hoc describere punitionē egyptiorū q̄ tpe sedechie recerūt ꝓphm de regno iuda ꝓfidere in suū auxiliū.ꝛ sic rebellant ꝰ regē babylonioꝝ.ꝓpter qđ captiuat⁹ fuit ꝓphus.et destructa ciuitas ꝛ tēplū. Sic igit̄ ꝑdis capitulū ī duas ptes dividit.qz primo describit egyptiorū ꝑuaricatio. secōo pene cōminatio. ibi. Oēs hītatores. Circa primū dr a Ve terre.s.egypti. b Cymbalo alar. Dicit autē egyptus alar cymbalū.qz rex egypti denūciādo regno iudemagnā ꝓmissa faciebat ipm inuanū ꝓfidere sub alarū suar⁹ vmbra. c Que est trās flumē ethiopie.istud flumē est nilus diuidēs egyptū ab ethiopia ꝛ p ipm trāsiuit alexāder magd Qui mittit ī mari lega (gr⁹ de ethiopia) egyptū tos.i.nūcios p mare ad regē iude ipm assecurando. e In vasis papyri.i. in nauibꝰ o papyreo factis .est ei papyr⁹ spēs iunci .ita magni q̄ inde poterāt fieri naucule.vt dicit alq̄.vel vt dicūt alij. e In vasis papyri.i.libris ī papiro scriptis q̄s portabant diuersi nuncij.videtis mihi q̄ papyr⁹ nō accipit hic ꝓ iūco realiter.sz tm sili tudinarie.s.ꝓ ligno cōplanato.sic iunc⁹ hz superficiē plānā ꝛ absq; nodis.vñ ꝛ Beñ.vi.vbi dr. Fac tibi arcā de lignis lenigaz.i.dolaz ꝛ cōplanaz.vt dictū fuit ibidem. In hebreo hr de lignis gofer. Et illa eadez dictio ponit hic vbi nos habem⁹. In vasis papyri.in hebreo hr. In vasis gofer.ꝛ sm hebreos s gnat iuncū. nō tm realiter.sz si militudinarie accipit hic ibi mō dicto. Arca enī noe q̄ fuit tante q̄ntitatis nō potuit fieri de iuncis f Ite angeli veloces.i.nūcij. g Ad gētē ꝓuulsaz ꝛc.i.ad gētez regni iude.vt patebit ex fine hui⁹ ptis. hec enim gens fuit multipl⁹ cōuulsa ꝛ dilacerata.ꝛ freq̄nter.s.a regibꝰ israel egypti.syrie.assyrioꝝ ꝛ babyloniorꝝ.vt ptz.xvij.Reg. h Ad ꝓphm terribilē nō a ptāte.sz a miseria sibi supueniente.qz ꝓphs cadēs ī infortunijs ꝛ miserijs ex sui cōsideratione incutit errorē altis ne sibi eis ꝓtingat. i Post quē nō est alt⁹.s.miserabilior. k Ad gentē expectantē.s.auxiliū ab egyptijs ꝛ regē babylonis.sz qz illa expectatio fuit frustra.ió subdit. l Et vulcatā.ab exercitu babylonis. m Cui⁹ diripuerūt flumina.i.imper⁹ aduersarioꝝ. n Terrā ei⁹.ꝛ q̄ sit illa terra subditur ad montē noīs dñi ꝛc.qz in hierlm erat tēplū noīo Oēs hītatores. Hic ꝓsiter ponit (dei dedicatum. egyptioꝝ punitio. Circa quā sciēdū q̄ punitio egyptioꝝ posita in .8. capīo ꝛ duobꝰ seqntibꝰ cōtet exponit a doctoribꝰ nris de punitōe egypti.q̄ facta est ꝓ assyrios.sz saluo meliori iudicio videt mihi q̄ melius exponat de triplici punitōe egypti. q̄rū prima fm oriāle historie facta fuit ꝓ assyrios. secōa ꝓ babylōios.tertia ꝓ romanos.ꝛ prio hic ponit secōa.secūdo tertia.ca.seqnti.ꝛ tertio pria.cap.xxi. Scriptura ei sacra nō sp̄ procedit fm ordiāle historie.et marie in ꝓphis sed freq̄nter prius facta posteri⁹ scribūtur vt ptz q̄si i oibꝰ libris scripte. Rōnabilit eri am prio ponit ꝓpha punitionē ꝓ babylonios factā ꝓtinuando se ad ptē p̄cedentē in q̄ ꝓfuerat ꝑuaricationem egyptioꝝ p̄bēdo ꝓfidētia falsaz iudeis rebellandi ꝰ babylonios.ꝛ ió imediate subiungit punitionē egyptioꝝ ꝓ

habitatores orbꝭ q̄ morami in terra ꝓ cū eleuatuz fuerit signū q in mōtibꝰ videbitis. ꝛ clangorē tube audietis: qz hec dicit dñs ad me, r Ego quiesca ꝛ cōsiderabo ī loco meo: s sicut meridiana lux clara est ꝛ sicut nubes roris in die messis. t Āñ messem eni tor⁹ effloruit ꝛ imatura pfectio germinauit: c ꝛ pcident ramusculi ei⁹ falcibꝰ. ꝛ q̄ derelicta fuerīt abscindent. Et audient ꝛ reliquētur sil auibꝰ montiuz et bestijs terre: ꝛ estate ppetua fuerūt sup eum volucres: s et omnes bestie terre sup illū hyemabūt. b In tempe illo

ipos. Et dividit in duas ptes.qz prio ponit egyptioꝝ punitio.secōo iudeoꝝ ꝓsolatio.ibi. In illo tpe. Circa primo Oēs hītatores orbis.i.egypti.ꝛ (mū dicit ꝓpha est locutio hyperbolica.ad denotandū magnitudinē illi⁹ regni.ꝛ multitudinē ꝓpli sicut dr parisi⁹ ē tot⁹ mūd⁹ p Cū eleuatū fuerit signū.id est vexillū regis babylo⁹ q In montibꝰ.i.in fortaliciꝭ in alto situatis. (nisi r Videbitis ad dissolationē vestrā. s Et clangorē tube audietis.ad ꝓcitandū bella ꝛ tra totā terraz egypti residuā. t Ego quiescā a ꝓtectione egyptioꝝ. v Et cōsiderabo in loco meo.i.in meipo. x Sicut meridiana lux clara est.qz omia nuda ꝛ apta sūt oculis dñi. y Et sicut nubes ꝛc.q̄ refrigerat messores a labore ꝛ calore.ita refrigerabo babylōios a labore belli.vt defaculi possint vos destruere ꝛ detrūcare. z Ante eni messem.i.ante pfectionē. a Tor⁹ effloruit.s.pob Et immatura pfectio germinauit. (pulvis egypti. id est ante temp⁹ debitū.ꝛ sic cito corrumpet.ió subdit. c Precidentur ramusculi ei⁹ falcibꝰ ꝛc.id est populus egypti etiā vsq; ad minimos interficietur. d Et relinquent ꝛc.scz cadauera egyptiorū ab eis deuorāda. e Et estate ppetua.i.vna estate integra. f Erūt sup eum volucres.qz inde satis habebūt ad comedendum ꝓ illo tempe. g Et omēs bestie terre ꝛc id est satis ad comedendū p totam hyemē habebunt.p estatem eni hic positam ꝛ hyemē intelligitur temp⁹ vnius anni.vt dicit Ra.sa. h In illo tempe. Hic ꝓsiter describit consolatio iudeoꝝ facta ꝓ cyrum regē persarū qui dedit licentiā iudeis redeundi in iudeā.ꝛ vasa templi remisit eis.vt habet primo Esdre primo.et hoc est quod dicitur. In illo tempore.qz postq̄ nabuchodonosoꝛ debellauerat egyptum tēpe balthasar nepotis sui regnū babylonie fuit ad medos ꝛ persos translatū.

i Deferet mun⁹.i.rasa a cyro remissa.et dictu ē.⁊ etiā q: iudei remanētes in babylone miserūt ad locū dumi cult⁹ p iudeos illuc redeūtes munera plima.vt hꝫ prio Esdre.i. Ir Appl'o.s.regni iude. l Duulso ⁊ dilacerato.modo supra exposito.

Cin capitulo.xvij. vbi dr in postilla. Circa primū dr. De terre egypti.

Additio.

Hoc capitulum xvij. ꝓ incipit. De terre cymbalo alay videt p

'deferetur munus dñs exercituu[s] a populo[l] diuulso ⁊ dilacerato populo terribili post quē non fuit alius

a gente expectāte: ⁊ ꝑculcata: cui⁹ diripuerūt flumina terra⁹ eius: ad locū nois dñi exercituū montē syon.

ꝑculcatā cui⁹ diripuerūt flumina terrā eius. q.d. q̄utūcūq; ꝑculcata est ab ipetu aduersarior ꝓ est spectans suā liberationē a deo. ⁊ vt oīdat in q̄ terra esset illa gens cōuulsa ⁊ dilacerata ⁊ spectās

pte exponēdū de filiis isrl q̄ fuerūt trāsmigrati per salmanasar regē assyrior. vt hꝫ.iij. Reg.xvij. vbi dr. Et trāstulit israel in assyrios. posuitq; eos in haylā ⁊ in habor iuxta fluuiū gosam in ciuitatibꝰ medor q: rex alexandri magni recluſi fuerūt miraculose ad oronē ipi' alexādri. vt narrat iosephus. ita q̄ loc⁹ in q̄ sunt est īmeabil'. egredient trī circa finē mūdi magnā hoīm stragē facturi. ꝓ vt hꝫ in historia scholastica. vū de issꝫ videt agere ꝓpha in hꝫ caplo cū dicit. De terre cymbalo alay. de gēte enī seu terra q̄ est i valde remota seu i locis cōiter untrāsibilibꝰ nō hꝫ noticia nisi ex sono cymbali. q̄ de longinq̄ sentitur. ⁊ qñ ꝙs ex illa pte longinq̄ vēit q̄si etiā volare dr. vñ Deute.xxviij.ca. dr. Adducet dñs sup te gentē de longinq̄ in similitudinē aq̄le volātis. ⁊ hꝫ est qđ dicit. De terre cymbalo alay. i. de terre ita remote ⁊ reduse a ꝙuersatione hoīm cōi. qđ q̄si cymbalo son⁹ eius euenit p volatū alay. Et seq̄t. q̄ est trās flumia ethiopie alludēdo ad illꝰ qđ dr caplo supradicto. iiij. Reg.xvij. q̄ fuerit trāsmigrati trās flumia gozā q̄ hodie vocat flumia ethiopie. vñ ꝓpha hic nō noiat ꝓpter noie terraz nec ciuitates in q̄bꝰ erant. sicut nec fuerūt noia i ꝓpria historia siue trāsmigratiōis supra dicta. Et sequit. Que mittit in mari legatos ⁊ in vasis papyreis sup aq̄s. Pro q̄ sciendū q̄ illi de decē tribubꝰ sic exterminati ⁊ recluſi verisīr credi tur q̄ desiderāt scire ea que gerunt circa illos. qui i his partibꝰ remanserūt in iudea. tū q: multi de illis decē tribubꝰ remāserūt in iudea ⁊ ī aliꝭ dispsi ptibꝰ fugientes a rege assyrior. vt ptz de thobia q̄ erat de tribu neptalī. ⁊ sic de aliꝭs. tū q: illi licet p'maiori pte fuerūt idolatre tñ speculabāt saluatorē seu messū sicut ⁊ aliꝭ de gente ia cob. ⁊ iō aliq̄si mittebāt nūcios versus hierl'm vt aliq̄d scirent ex ꝓdictis. sed q: hꝫ nō poterāt facere p terrā propter recluſionē nitebant hꝫ facere p aliꝭs aquas subterraneas seu occultas. Et in vasis papyreis. i. in fiscellis scirpeis. Dictio enī hebraica que hꝫ ponit non ꝙsonat in aliq̄ dictioni q̄ ponit Deū. vi. cū dr. Fac tibi arcam de lignis leuigatis. ibi enī dr de lignis gofer. hic aūt de lignis gomer. ⁊ est dictio eadez oīno ei que ponit Exo. ij. vbi dicit. Fecit fiscellā scirpeā ⁊ liniuit eā. Qñ dictio gomer que hꝫ ⁊ tibi in Exo. ponit significat uncū. sunt enī aliq̄ uncī marini ita duri q̄ possent ex eis fieri aliq̄ vasa ad naūigādū p flumia. Et q: hmōi uncī licet duri nō tñ hñt duritiē lignoz ⁊ ex qbꝰ naūgia fiūt. ⁊ iō dicūt hebrei q̄ rutius naūgat in eis p aliꝭs ripas fluminuz eo q̄ nō ita cito frāguntꝫ q̄ligz cedēt tangenti. ⁊ iō talibꝰ in uigis mittebāt legatos suos vt securi' p loca subterranea seu occulta trāsire possent. Hoc aūt qđ dr ī mari. intelligēdū est de ꝙgregatiōe aq̄r put sepe ꝙsueunt dici in scriptura. qđ aūt deberēt facere isti nūcij subdit cū dicit. Ite ad gētē cōuulsaz ⁊ dilaceratā. i. ad gētē iudeoz put ī postilla declarat. Et seq̄t. Ad ꝓpm terribilē. Sens.n. iudeoz hic. q̄ pria ptāte ñ erāt terribiliores aliꝭ. ptāte tñ diuinā

freq̄nter mirabilia p eis ꝙante terribiles erāt. vt ptz Jo sue.ij.c. dū raab dicēte exploratoribꝰ q̄ oēs hitatores terre chanaan timebāt eos ꝓpter trāsitū iordanis ⁊ hmōi. Et iō dicit. Pꝰ quē nō ē alt'. s. terribiliorē i signis ⁊ pdigijs. Et sequit. Gentē spectātē. s. saluatorē ⁊ redemptorez. Et

ꝑculcata est ab ipetu aduersarior ꝓ est spectans suā liberationē a deo. ⁊ vt oīdat in q̄ terra esset illa gens cōuulsa ⁊ dilacerata ⁊ spectās

subdit. Ad locū nois dñi exercituū montē syon. In illo enī loco vbi ē īuocatū nomē dñi hītabat illa gēs ad q̄m mittebāt illi q̄ trās flumia ethiopie recludebāt. Et seq̄t Oēs hitatores orbis q̄ moramī i terra ⁊c. Que qđēbā fm oēs exposītores intelligūt esse dicta p ꝓphaz i ꝓsona dñi. Ad q̄z declaratiōez attēdēdū q̄ in hꝫ q̄ dicta sunt exprimit rō hꝰ legatiōis. Dicit.n. Ite angeli veloces. ad gentē duulsaz. nō aūt dicit qđ illi angli seu nuncij debebāt nūciare illi genti cui mittebant. vel qđ ab eis debebāt scire. sz hꝫ aliq̄liter inuenit in hꝫ qđ dicit supra. Ad gētē spectātē. q.d. scirat ab eis si illꝰ qđ spectāt a deo habeāt in re vt ⁊ nos ipi ꝓcipem' eoz redemptōez. Ad qđ rñdet in ꝓsona dei. Oēs hitatores orbis q̄ moramī i terra. cū eleuatū fuerit signū in mōtibꝰ videbit⁹ ⁊ clangorē tube audiet⁹. Cui⁹ sensus ē. q̄ redēptor veri messie. i. ꝓpi quā oēs fideles expectabāt oīdēda erat publice oībus hitatoribꝰ orbis ī duobꝰ ꝓcipalit'. prio. n. in leuatiōe signi crucis. vñ. Si exaltat⁹ fuero a terra oia trahā ad me ipm. Joh.xij. scdo in ꝓdicatiōe vniuersali apl'oz ⁊ discipuloz ipi ꝑ orbē diuulgata. de q̄ dic. Et clāgorē tube audietis. q.d. nūcijs missis ꝓdictis. ū oporteat vos mittere ad inq̄rēdū de ipe spectatōis redēptōis vēe. q: hꝫ publicabit⁹ oībꝰ cōmorātibꝰ i terra ꝓdict⁹ duobꝰ modis. ꝓt ēt referri hꝫ qđ dr. Cū eleuatū fuerit signū i mōtibꝰ videbitis ad exaltatōez crucis ꝑ victoriā ꝓstātem ipatoris. q̄ ꝑ totū orbē salutifere fuit diuulgata. ⁊ sicut hꝫ qđ dr. Omēs hitatores orbis ⁊c. ostendit q̄ saluator nō erat sic expectādus vt circūiret p orbē ad saluādos eos q̄ saluādi erant put q̄ tā hebreoz erronee putabāt. sz p eleuatōez signi ⁊ audiū clāgoris tube supradict⁹. sal⁹ ē at p orbē vsq; ad recluſos ꝓdictos extēdēda. Ad qđ ap̄l' declarādū subdit. Quia hec dicit dñs ad me. q̄escā ⁊ ꝙsiderabo in loco meo. Et ē sensus. q: postq̄z passio ꝛpi fuit celebrata non oportebat vt ꝛps p mūdū discurreret. sz vt tā q̄esceret a laboribꝰ. de q̄ dicit. Quiescam ⁊ ꝙsiderabo. i. q̄ puideret siue ecclie ipo sursuz in loco suo ad dexterā pris existēte. de q̄ dicit. Et ꝙsiderabo ī loco meo. Et q: hec ꝙsideratio seu puisio fit mediāte lumīe fidei ⁊ feruore charitat⁹ ab ipo deo infusis. iō subdit. Sicut lux clara ē ⁊ meridiana vt ꝓ hꝫ q̄ dr. Lux clara. intelligat lumen fidei. ⁊ ꝓ hꝫ q̄ dr meridiana. feruor charitat⁹. sic feruor diei viget ꝑ plene sole existēte ī meridie. Et q: ex istis vtutibꝰ q̄ a deo q̄escēte ⁊ ꝙsiderāte ī suo loco i ecclia infundunt deriuāt dona spūssancti q̄ sūt roris aspsioe ecclam fecūdat. iō subdit. Et sicut nubes roris in die messis. Et seq̄tur. Ad messez enī tor' efflorescit. ī q̄ ꝓpha insinuat isti trās flumia ethiopie existibꝰ q̄ tpe ⁊ mō ad ꝛpm accessuri erāt. ꝙ hꝫ erat suū ꝓpriū cipale intētū. qđ qđē tps erit circa finē mūdi vt dictū est. Finis enī mūdi dr messis. Matth.xiij. Simte vtraq; crescere vsq; ad messem. Et ē sensus. Ad messez. i. ante finale iudiciū ille ppls florebit. i. tendet ad fructificādus in bonis opibꝰ ⁊ cultu dei. sicut flos tēdit in fructū ⁊ dicit

effloruit ꝓterlitū ꝓ futuro, ⁊ ne cū dr tot' itelligat' ꝓ toto illo ꝓlo nemine deficiēte, ō subdit. Et imatura pfectio germinant, qr nō oēs veniēt ad maturitatē pfectionem. Precident ramusculi ei' falcibo ⁊c, qr illi ramuleuli q̄ sūt q̄si inutiles pcindent, ⁊ q̄ derelicta sūt abscindent, s. a corpe ecc'ie, ⁊ ecuti enī, de terra sua in q̄ sunt reclusi. Et seq̄tur Derelinquent sil' auibus montiū vsq; ibi hyemabūt i q̄ pdicit strages ⁊ morti uma q̄ debēt fieri in sua ercussione, put dictū fuit in principio, h' expositionis, ⁊ qr tā de exulētibo q̄ de obuiātibo erāt multi mortui, to dicit. Derelinquēt sil', s. ab vtraq; pte pugnātiū, sequit, ⁊n tpe illo deferet munus ⁊c in q̄ ꝓpha posuit pdicit modū sue egressionis sine ercussionis subdit tps sue querionis ad ꝓpm dicēs. In tpe illo, s. cū messes vtlex positus fuit deferetur munus dño exercituū, s. p latrie cultum. A ꝓlo diuulso, dilacerato ⁊c, a reliquis ppli iudeoꝝ, ⁊ etiā ab vnis q̄ ercutiēdi sunt a terra trās flumia ethiopie supradicta, de vtrisq; ei' pfit, p prie pone illa q̄ h' tradunt. Nā tam illi de decē tribubo q̄ vltra flumia pdicta exstūt, vt est dictuꝫ q̄ illi de duab' tribubo, ꝓprie pfit dicti gens puulsa ⁊ dilacerata spectās ⁊ hmoi, vt ptz intuenti. Et sequit. Ad locū noīs dñi i syon, s. ad ecc'iam, ꝓcordat aūt hunc finē seu expsitionis q̄ legitur Sophonie iij, vbi sic vltra flumia ethiopie inde supplices mei filij dispsoꝝ meoꝝ deferēt munera mihi. Ad q̄ sciendū q̄ ibi loquit de statu finali, quō oēs gentes reducēde sunt ad verū cultū diuinū, vñ imediate ante dr Tunc reddā ꝓplis labiū electū vt vocēt oēs in noīe dñi ⁊ seruiāt ei humero vno. Et ibidē vocat illos q̄ sunt extra flumia ethiopie, s. illos de decē tribubo ꝓdictis supplices dei inātū ei hūiliabunt p pniam de ꝓteritis, dicit etiā eos filios dispsoꝝ meoꝝ, eo q̄ descendūt ab illis q̄ dispsi fuerūt p assyrios ex sinia diuina, de q̄bo cōcludit q̄ deferēt deo munera pariformia sicut h' dr. In illo tpe deferet munus dño exercituū a ꝓplo diuulso ⁊c.

Thus egypti. Hic ꝓsiter Capitulū. XIX

Denūciat punitio egyptioꝝ p romanos, ⁊ primo dicta punitio. Secō iudeoꝝ dsolatio, ibi. In die illa erūt. Circa primū sciendus q̄ antoni' collegi augusti cesaris sub q̄ nat' fuit ips amore cleopatre regine egypti capt', repudiauit vxorē suā augusti sororez, ⁊ cleopatrā accepit, ⁊ augusto bellū indixit, a q̄ tñ fuit dellat', et capta egyptus, ⁊ qr tpe augusti ch'ist' fuit nat' ⁊ in egyptum portatus, ideo ad hoc incipit ꝓpheta dicēs

b Ecce dñs ascendet sup nubē leuē. Assumēdo sibi carnem humanā, que dr nubes, qr formata fuit ꝑ spūssancti vtute, sicut nubes sursum generant in aere virtute solis Et leuis, ⁊ no fuit aggrauata pondere peccati originalis,

c Et ingredietur egyptū, fugiēs ꝓsecutionez herodis, Math. q. d Et mouebuntur simulacra egypti a facie ei', qr eo ingrediente egyptuꝫ simulacra corruēt. vt dr in scholastica hystoria in signū destructiōis idolatrie ꝑ ꝓdicationē euangelij destruende.

e Et cor egypti ⁊c. H̄ refert ad antonium regē ⁊ cleopatrā reginā, qr sicut cor mouet alia mēbra, sic populum egypti mouebat rex ⁊ regina, ⁊ bene dr

f Tabescet i medio ei', qr exercitu egypti debellato antoni' fugiens seip̄z interfecit, ne caperet ab augusto ⁊ silr cleopatra excitauit serpētē venenosū ad se mordendū, et sic morsu serpentis iteruit

g Et ꝯcurrere faciaz egyptios ⁊c, qr aliqui eoꝝ tumentes augusti ptātē iunxerūt se ei, ⁊ sic pugnabāt ꝯ alios egyptios q̄ erant cum antonio.

h Et diruptus spūs egypti ⁊c, i. fortitudo eius i Et consiliū eius ⁊c, qr antonius intēdebat augustum deiscere ab imperio, ⁊ accidit econtrario.

i Et interrogabunt simulacra sua, qr antonius ⁊ cleopatra in talibo confidebant. l Et tradam egyptū ⁊c, qr multi egypti in illo bello fuerūr occisi, et quia capta egypto a romanis fuerunt ibi positi ꝓfecti romanoruꝫ, qui super eos ponebant graue iugum.

m Et rex fortis dominabit eorū, s. augustus qui imperator fuit potentissim'. n Et arescet aqua ⁊c, p hoc intelligitur dsolatio terre egypti, que ex vna parte ē supra mare, ⁊ ex alia sup nilum. o Calamus ⁊ iuncus marcescet ⁊c, p hoc e ignatur q̄ gaudiū ⁊ leticia deficient de egypto, quia viror iunci ⁊ calami leticiaz significat, vnde pratum virens cōmuniter dicit ridere.

p Et merebunt piscatores ⁊c, multi enim illius artis erant in egypto, eo q̄, abundat aquis, habet enī mare ex vna parte, ⁊ nilum ex altera q̄ Cōfundant ⁊c, id est qui faciebant opera subtilia de lino.

r Et erūt irrigua ei' ⁊c, id est arentia s Omnes q̄ faciebant lacunas, id est vinaria, p ista que dicta sūt intelligitur q̄ omnes artifices egypti p romanos spoliarentur ⁊ vastarentur. Et consequenter idem ostendit de principibus ⁊ maioribus cum dicitur,

t Stulti principes thaneos, dicti a thanis ciuitate egypti valde nobili.

v Sapientes consiliarij pharaonis, Antonium vocat pharaonem, quia omnes reges egypti ab antiq̄ et tempore esaie vocabant pharaones.

x Dederunt consiliū insipiens, s. antonio de mouendo prelū eōtra augustū. y Quō dicetis ⁊c, allegabāt ei q̄ in egypto viguerat sapientia ab antiquo, vt habetur primo meta. q̄ illud regnū erat valde antiquū, et antiquus satis q̄ regnum romanū q̄ cepit tempe achaz

regis iude.vt hꝫ in hiſtoria ſcholaſtica.⁊ ſic dicebant q̄ nomē monarchie ibi poneret.⁊ qz accidit ꝺrū.nō ſubditur. v Vbi nūc ⁊c.q̄ſi dicat apparet eoz inſipiētia. r Annūciēt tibi ⁊c.q.d.nō poterūt.⁊ ptz ꝉa vſq̄ ibi. y Deceperūt egyptū.ſ.ꝓſiliarij p̄dicti.⁊ ſubdit modꝰ deceptionis. z Angulā ꝓpꝛ eꝝ.angulꝰ q̄ duabꝫ lineis ꝓcurrētibꝫ efficit. Hic ꝺr conuictio antonij ⁊ cleopatre.⁊ ſic eſt ſenſus. q̄ decipiendo cleopatrē ⁊ antonū deceperūt p dīs totā egyptū a dīs miſcuit ⁊c.i. ꝓturbauit ⁊ errore. Bñ enī fecit dīs p̄miſſiue ꝓpter mala egyptiorū b Et non (p̄mēda erit egypto opus ⁊c.i. ꝓpꝛius egypti nō habebit ſe intromittere de rege p̄ficiēdo.qui p caput deſignat. nec ō famulꝰ eū ſequēte q̄ dicitur cauda.nec de iudicibꝫ ⁊ p̄fectis ꝓpꝛium gubernātibꝫ eū refrenando ab iniurijs inferendis.⁊ penis i iurogando p̄ꝺo illatis.quia capta egypto p augustum. gubernatio egypti deuoluta eſt ad imperium romanum. q̄ ponebat ibi p̄fectos ⁊ iudices.

c Jn die illa ⁊c.i. egyptij erūt totaliter ſubiecti romanis.ſicut mulieres viris. d Et timebūt ⁊c.i. ptās eꝝ quā tribuit auguſto ō egyptū.qz oīs ptās a deo eſt.

e Et erit terra iuda ⁊c.imputādo vaſtationē ſuā euenīſſe ꝓpter mala q̄ fecerat antonius i terra iuda.q̄ antigonū deſcendētē a machabeis interfecit.⁊ herodē alienigenā regē iudee inſtituit.vt hꝫ in ſcholaſtica hiſtoria. f Omnis q̄ recordat fuerit.de malis q̄ fecit antonius i iudea.⁊ de illis q̄ ꝓpter hꝫ venerūt i egypto g Pauebit a facie ⁊c.timens eius iudicia. h Jn die illa. Hic ꝓſiter deſcribit egyptioꝝ reuelatio ꝓ ſuſceptionē fidei ⁊ cultꝰ diuini.q̄ p̄ualēt oīb⁹ tpalibꝫ bonis. Et diuidit i duas.qz ꝓꝺo deſcribit iſta receptio fidei egyptij. ſ. ꝺo ab aſſyrijs ibi. Jn die illa. Circa primū ſciendū q̄ aliq̄ hebrei ⁊ ſilr aliq̄ catholici in hꝫ eos ſequētes exponūt partē illā de onia ſacerdote.q̄ de iudea ex pluribus alijs in traunt egyptū dieēs ſe velle implere ꝓphetiam Eſaie q̄ ponit hic.⁊ cū rex egypti honorifice eū recepiſſet.⁊ ciuitatē ad habitādū ꝓcelliſſet.erexit ibi altare dīi hoſtias ⁊ oblatiōes offerēs ſup illud.ſed hꝫ nō videt verū.primo qz ꝺr hic. Erūt q̄nq̄ ciuitates ⁊c. Onie vo nō legit niſi vna tm̄ ciuitas aſſignata. Ecꝺo qz illꝫ factus onie nō fuit laudabile.ſed magis vituperabile. Jm q̄ ꝺr Dani. r. Filij q̄s p̄uaricatorū ꝓpꝛij tui ertollent.vt impleant viſionē ⁊ corruēt.q̄ exponit de hꝫ facto onie.nō ei licebat iudeis erigere altare ⁊ ſacrificare.niſi in hieꝝ ⁊ maxime poſt templi ſalomonis edificationē.factum aūt q̄ hic ꝺr cōmēdabile eſt ⁊ deo acceptū. vt patebit ſequēdo. Ra. ſa. aliā expoſitionē ponit dicens. q̄ ſennacherib vltimo veniēs ꝓtra hieꝝm adduxit ſecum aliq̄s principes de egypto q̄s cepat in bello cōtra tharatham regē ethiopie quē inuabāt.de q̄ bello habet. iiij Reg. xix.⁊ illos principes adduxit ſecum cōpeditos.vt

filiꝰ regū antiq̄ꝝ? [a] Vbi nūc ſūt ſapiētes tui. [r] Annūciēt tibi ⁊ indicēt q̄d cogitauerit dīs exercituuꝫ ſup egyptū: [y] Stulti facti ſunt principes thaneos: emarcuerūt principes mēpheos: [y] deceperūt egyptū: [z] angulꝰ populorū eius. [a] Dominꝰ miſcuit in medio eius ſpiritū vertiginis: ⁊ errare fecerūt egyptū i omī ope ſuo: ſicut erat ebrius ⁊ vomens. [b] Et nō erit egypto opus quod faciat: caput ⁊ cauda incuruantē ⁊ refrenātez. [c] Jn die illa erit egyptus q̄ſi mulieres: ⁊ ſtupebūt. [d] ⁊ timebūt a facie cōmotionis manus dīi exercituū: quā ipſe mouebit ſup eam: [e] ⁊ erit terra iuda egypto in pauorem. [f] Oīs qui illius fuerit recordatus: [g] pauebit a facie conſilij dīi exercituuꝫ, q̄ ipſe cogitauit ſup eaz. [h] Jn die illa [i] erūt q̄nq̄ ciuitates in terra egypti loq̄ntes ligua chanaan: et iurātes p dīm exercituū. [k] Ciuitas ſol' vocabit' vna [l] Jn die illa erit altare dīi i medio ⁊re egypti

oſideret eos ezechie ꝓpꝛio eius ad terrendū eos.ſed q̄ exercitus ſennacherib fuit p̄cuſſus ab angelo ipſi fuerūt ſaluati.⁊ p ezechiam a vinculis liberati.⁊ ſic reuertentes in terrā ſuā fecerūt altaria ad colendum deum iſrael qui eos liberauerat de mānu ſennacherib.⁊ ſic exponit litterā iſtam.

i Erunt q̄nq̄ ciuitates in terra egypti ⁊c. ſed ꝓtra hꝫ eſt q̄ ſubditur. Loquentes linguā chanaan ⁊c.id eſt hebraicā.qz terra chanaan tunc ⁊ a lōgo tēpore ante ab hebreis habitabatur.ſi aūt diceret Ra. ſa. eſſet vez. ꝓpheta diceret. Loquētes linguā egyptiacā. ⁊c.ſi autē dicat q̄ duxerunt ſecum hebreos ad faciendū diuinum officiū in egypto.non valet.qz nō erat eis licitū ibi erigere altare vt dictū eſt.⁊ ſic factū eoꝝ eſſet vituperabile. Nulla etiaz ſcriptura canonica nec hiſtoria famoſa de hoc aliq̄d dicit.et ideo illud dictum videt eſſe ficticium. Propter q̄ꝺ pars iſta exponitur de receptiōe fidei chriſtiane ab egyptijs. quā beatus ſymon apl'us p̄dicauit in egypto q̄ ei ſorte aduenit. vt habet in legenda ſua.⁊ ſimiliter Marcus euāgeliſta ſm̄ q̄ dicit Hiero. libro illuſtrium viroꝝ.⁊ tūc ipſi ordinauerūt ibi eccleſias ⁊ erexerūt altaria in noīe dīi ieſu chriſti. Et ſm̄ hoc dicit hic. Jn die illa.id eſt tpe chriſti qui nat' fuit ſub auguſto.

l Erunt q̄nq̄ ciuitates ⁊c.i. hebraicaz. Jn egypto enī erant multi iudei.qui fuerāt diſperſi tpe machabeoruz ⁊ ante.q̄ credētes ad p̄dicationē ſymonis apl'i ⁊ marci euāgeliſte fuerūt ab eis ordinati ⁊ diſpoſiti ad regimē ⁊ doctrinā egyptioꝝ in chriſtū credentiū.⁊ ad celebrandū diuinū officiū in lingua hebraica. Poteſt etiā dici q̄ egyptij ad fidē cōuerſi deū laudabant hebraica lingua. qz in primitiua eccleſia baptizatis ꝓ impoſitionez manuum apoſtoloꝝ dabat ſpūſanctus in ſigno viſibili.⁊ loq̄bant variis linguis.vt habet Actuum. viij.⁊ xix. Fit autē hic mentio magis in ſpeciali de lingua hebraica q̄z de alijs.qz illa eſt lingua prima.⁊ fuit omnib⁹ cōmunis vſq̄ ad edificationez turris babel.vt habet Geñ. xi. Et ꝓpꝛiumnt hic q̄nq̄ ciuitates tanq̄ principales in quibus euāgelū p̄dicatū eſt in egypto.licet i pluribꝫ alijs locis eiusdē regni p̄dicatū fuerit tempe apl'oꝝ.

m Ciuitas ſolis vocabitur vna. Dicit aliqui q̄ hec ē alexandria.que dicit ciuitas ſolis.i. chriſti q̄ eſt ſol iuſticie.eo q̄ fides xp̄i ibi viguit tpe marci euāgeliſte ſub quo fideles viuebāt in alexandria. hñtes oīa cōmunia eo mō quo leguñ viciſſe ſub petro in hieruſalē. Jtem iſi. ꝓpter q̄ philo diſertiſſimus iudeorū libꝝ cōpoſuit ad cōmendationē vite ipſorum.vt dicit Hiero. in libro illuſtrium viroꝝ. Alij vo dicūt q̄ ciuitas ſolis hic dicit elyopolis que eſt ciuitas i egypto. Et dicit ab elyos q̄ eſt ſol.⁊ polis q̄ eſt ciuitas.⁊ de hac hic fit ſpecialis mētio.eo q̄ ſacerdotes ibi māſerunt ab antiq̄.vt hꝫ Geñ. xli. n Jn die illa erit altare ⁊c.dedicatū i honore xp̄i.

ideo subdit. m Et erit titulus. illud pōt referri ad xp̄m. ita q̄ iste titul⁹ sit ihesus nazarenꝰ rex iudeoꝝ. q̄ in termio vite xp̄i passibil' fuit posit⁹ sup crucē. signū aūt crucis ponit in altaribꝫ ⁊ locis xp̄i noie dedicatis. pōt etiā referri ad terrā egypti. vt sit sensus q̄ fides christi fuerit p̄dicata p totaz egyptū vsq̄ ad termi/
n Clama (nos eiꝰ. būt enī ad dñm. s. egy/
ptū. o Facie tri/
bulantis. s. demonis. p Et mittet eis sal/
uatorē vicz ihesuz xp̄m ab eis receptū p verā fidez ab apostolis ab eo missis p̄dicatā.
q Qui liberet eos ō tenebris erroris ⁊ po/
testate demois. ideo/
q̄ subditur.
r Et cognoscet dñs
⁊c. hostia noui testa/
mēti est eucharistia q̄
ōz hic hostie in plura/
li. q̄z succedit oīb⁹ ho/
stijs ⁊ sacrificijs vete/
ris testamēti. pōt etiā
ℬ referri nō solum ad
eucharistiā sz ad oīō/
nes et suffragia eccl'ie
q̄ dicunt hostie. Psal.
xlix. Sacrificiū laudis honorificabit me ⁊c.
s Et pcutiet ⁊c. s. tē/
porali pena vt dictuz est ad eiꝰ castigatiōnē
t Et sanabit eā. q̄ ve
rā fidē v Et reuer/
tent. ad dñz veraciter ⁊ pfecte. ideo subdit.
x Et placabitur eis.
y In die illa erit via de egypto in assyrios
⁊c. q̄z p̄dicatores cuā/
gelij de vna terra dis/
currebāt ad aliā ⁊ ecō
uerso. vt ptz in actibꝫ apl'oꝝ in pluribꝫ locis.
z Et seruiēt egyptij assyrijs. ex mutua charitate. q̄z in primitiua eccl'ia fideles vndecūq̄z essent ofi q̄uemebāt adinuicē viuebāt in maria ꝯcordia. vt ptz Act. iiij. ⁊ ad ℬ referr' qđ subdit.
a In die illa erit isrl' tertius. q̄z apl'i fuerūt de isrl'. ⁊ p̄dicationē euāgelij p̄ferunt diuersos xp̄os adinuicē mutua charitate. ⁊ ideo subdit.
b Benedictio in medio terre. q̄z benedictio dei dat existē/
tibꝫ in charitate. ⁊ his dictis ptz finis libe sequētis.

In capitulo. xix. vbi dr in postilla. Dñs miscuit in me/
dio eius spīm vertiginis. Additio.

Vertigo. put in ℬ loco cēpit. significat q̄uoluti/
onē seu ꝯgyratiōnē. q̄ q̄licz fit in cerebro a mor/
bo sicut in terra fit a vento. put medici tradūt. vbi q̄ talē morbū patit nō pōt recte iudicare de agēdis. sed erat sicut ebrius. put dr in lra. Capm. xx

In anno. hic p̄sequēter ponit punitio egyptioꝝ facta p assyrios. Et diuidit in duas ptes. q̄z pri/
mo ponit punitio egyptiorū. scdo ex ℬ sequens stupefactio iudeoꝝ. ibi. Et timebūt. Circa primū ponit/
titur. tps reuelatiōis facte de ista punitiōe cū dicit.
a In anno ⁊c. q̄ est annus phylistinoꝝ quā cepit iste tarthan p̄ceps militie regis assyrioꝝ. b In tpe illo ⁊c. de punitiōe egyptioꝝ. c Vade ⁊ solue saccuz ⁊c. ppbe eni aliqñ denūciabāt ppheriā suā nō solū ver/
bis. sed etiaz sensibil/
ibus signis sicut hic
re. posuit catenas col/
lo suo ad designandū q̄ sic ducerent ꝯcate/
nati illi ō q̄s ppheta/
bat hic re. ⁊ rō. Et sic
esaias uuit nud⁹ ⁊ dis/
calciat⁹ ad designan/
dū q̄ egyptij ⁊ ethio/
pes nudi ⁊ discalciati ducerent in captiuita
tē p regez assyrioꝝ. Et pater lra ℬ exposito.
d Trū ānoꝝ ⁊c. qđ exponit sic q̄ hoc fecit esaias p tres ānos an teq̄ accideret illud fa
ctū. q̄rū numer⁹ incipit ab illo tēpe q̄ tar/
than intrauit azotum Rex enī assyrioꝝ vi
ctoriosus in iudea ⁊ eā deuastās auduit ō re
ge ethiopū q̄ egressꝰ erat ad impugnandū ipm. ⁊ cum eo erat rex egypti. ⁊ tūc recessit ō iudea. ⁊ illos reges de bellauit. ⁊ ꝑ ipm duxit captiuū in fine trium annoꝝ postq̄ esaias p̄dixerat hoc. Ra. sa. di
cit q̄ ly trū annoꝝ. nō solū referr' ad tps re/
uelationis facte Esaie vsq̄ ad eiꝰ impletiōez vt dictū est. sed etiam
refert' ad factū Esaie. sez q̄ tribꝰ annis iuit sic nudus ⁊ discalcea/
tus. sed hoc nō est verisimile. q̄ dñs tamdiu faceret eū incedere taliter. maxime cū esset de stirpe regia. ⁊ iō alij expositores dicunt. q̄ uult sic tīn tribus diebus in signū trium annoꝝ dictorum. sicut dicit Ezech. iiij. Diem pro anno dedi tibi.
e Et timebūt. Hic p̄sequēter ponit stupefactio iudeo
rum qui confidebant in adiutorio regū egypti ⁊ ethio/
pie contra regem assyrioꝝ. et ideo quando sciuerunt eos captiuatos a rege assyrioꝝ fuerunt territi ⁊ stu/
pefacti. ⁊ hoc est quod dicit. e Et tunc dicent ⁊ ꝑfun/
dentur. scilicet iudei.
f Ab ethiopia spe sua. id est de cuius auxilio sperabāt
g Et ab egypto gloria sua. id est de cuius auxilio glo/
riabāt. h Et dicet ⁊c. id est populus regni iude. q̄ ō dicatur insula. eo q̄ ē inter duo maria. scilicz mare mor/
tuum ab oriente ⁊ mare mediterraneum ab occidente. Dicunt tamen aliqui q̄ dicatur insula. eo q̄ concutieba
tur hinc ⁊ inde tribulatiōnibus. sicut insula fluctibus. sed prima exposito est magis litteralis. Cetera patent ex dictis.

Onus deserti maris. Capitulum XXI.

Onus deserti maris. Sicut turbines ab africo venient: de deserto venit de terra horribili. Visio dura nunciata est mihi. Qui incredulus est infideliter agit: et qui depopulator est vastat. Ascende Elam obside Mede: omne gemitum eius cessare feci. Propterea repleti sunt lumbi mei dolore: et angustia possedit me sicut angustia parturientis. Curvus cum audirem: perturbatus sum cum viderem. Emarcuit cor meum: tenebre stupefecerunt me. Babylon dilecta mea posita est mihi in miraculum. Pone mensas contemplare in specula. Comedentes et bibentes: surgite principes arripite clypeum. Hec enim dixit mihi dominus. Vade et pone speculatorem

Onus deserti XXI

maris. Sicut turbines ab aphrico venit: de deserto venit de terra horribili. Visio dura nunciata est mihi. Qui incredulus est infideliter agit: et qui depopulator est vastat. Ascende Elam obside Mede: omne gemitum eius cessare feci. Propterea repleti sunt lumbi mei dolore: et angustia possedit me

Onus deserti maris. Capitulum xxi. Capitulū in tres ptes diuidit. q. ppha prio loqr̄ ꝯ babylonios. secdo ꝯ idumeos. ibi. Onus dume. tertio ꝯ agarenos. ibi. Onus in arabia. Circa primū sciendū q. ipūs ppha re nō sp adest ppbis. et qn tāgit mēte ppha de aliq negocio futuro. nō sp reuelat. oēs ꝑdūces. sicut plenius dictū fuit i principio libri psalmorum. cū ageret de vasto tactu ipūs sti circa mentes ppharum. et inde est q. ꝺ eode negocio plurib⁹ vicibꝫ tāgit aliqn̄ mētes ppharū reuelando vna vice qd̄ n̄ erat in alia reuelatum. et sic ppbe frequēter idē repetūt addēdo ad ea q. pri⁹ dixerāt. vl magis explicando ea⁹ prius fecerāt. et sic est in ꝓposito. Supplus eni⁹ Esaias destructionē babylonis denūciauerat. viij. ca. et xiij. ꝺ eandē destructionē repetit explicando aliqua q. nō fuerant pri⁹ taliter explicata. Et diuidit in duas ptes. sm duo que hic explicantur. Secundū ponit ibi. Babylon dilecta. Prima in duas. q. prima ponit dicta explicatio. secūdo ppbete compassio. ibi. Propterea. Circa primū dicitur.

a Onus deserti maris. a. babylonis. et ptz ex seqntibꝫ et sm aliqs ꝺr hic mare ꝓpter ppli i ea habitātē multitudinē. Et mare dicit̄ eo q. ppha denūciabat eā deleṫ rendā a suis hostibus. Ez mihi videt mel⁹ ꝺ dicit desertū maris. vl mare dict̄ ad explicandū modū captionis babylonice. q. nō fuerat supl⁹ explicat⁹. Perse. ci. et medi obsidētes babylonē et nō potētes eā capere. ꝓpter murorū altitudinē et spissitudinē lōge a ciuitate diuertit fluuiū euphratē. q. p arc⁹ trāsibat p mediā ciuitatē in multos riuos. ita q. intrauerūt ciuitatē p arc⁹ illos. et sic ꝺr babylon desertū mare. ꝓpter attenuationē euphratis. q. est magn⁹ fluuius. ꝓpter qd̄ ꝺr hic mare more hebraico multis. q. ꝓgregatio magna aq̄ mare vocat. sm illud Psal. Congregatio aquarū appellauit maria. b Sic turbines ab aphrico veniunt. Aphricus est ventus lateralis inter meridiē et occidentē. et dicūt hic aliq̄ expositores q. perse et medi ex illa pte venerūt ꝺ babylone. sed ꝺs nō videt verū. q. regiones medie et persidis magis declināt ad oppositā ptē. et ideo p ꝺs qd̄ ꝺr hic. c Ab aphrico etc. non designat̄ terminꝰ seu plaga vñ venit exercit⁹ ꝺ babylonē. ꝺs magis designat modꝰ veniēdi. q. aphricus ē ventus tempestuosus generās turbines fulgura et tonitrua. q. sunt valde terribilia. et ex hoc perse et medi venerūt ꝺ babylonē quā destruxerūt. et ꝓpm occiderūt. vt ꝓdictū ē d De deserto venit. q. inter babylo (supra ca. xiij. nē et locū vñ venit exercit⁹ erat qdā desertū p qd̄ transiit. e De terra horribili. a. de media et pside q. erant horrēde babylonijs.

f Visio dura. ꝺ babylonios.

g Nūciata est mihi. et q. sit illa subdit. Qui incredul⁹ est infidel⁹ agit. et qui depopulator est vastat. in hebreo habet. Cōtēnens ꝓtēnet⁹. vel decipiēs decipiet⁹. deuastans deuastaris. qd̄ exponit Rasi. de regno babylonis et regno psar. q. post regnū babylonie qd̄ ꝓtēplit seu decepit et deuastauit mīras puincias. surrexit rex psar sub cyro q. sibi subiecit regnū babylonie. et deuastabit. sm q. ꝺr infra. xxxiij. Ve q. spernis. nōne et ipe spernēris. Ve q. ꝺdabis. nōne et ipe ꝺdaberis. ꝛc. ad eude sexus reducit.

h Qui incredul⁹ est infideliter agit. (trāslatio nē. hoc ꝺr de balthasar rege babylonis q. fuit idolatra pessimus. vt ꝺr Dan. v. et sic fuit incredulus. vel q. dicturꝰ hiere. xxxix. de regni sui determinatione. ccc. d. et esse falsus. ꝓpter qd̄ se erat illud ꝓuerbium mirabile Dan. v. Ego et etas mea. qr vasa diuino cultui dedicata applicauit vsibus cōmunibus et (in vltimo puncto q. depopulator est vastat. qd̄ intelligit ꝺ cyro q. babylonie mīras alias puincias depopulauit et vastauit.

i Ascende Elam. rex est pl⁹ⁱ⁹ cui⁹ bellatores cū cyro accedere ꝺ babylone. k Vt sī de medeva. in hebreo et in libris cor. ꝛc. ꝺr hic Vade. qm̄ perse et medi obsederūt babylonē in ea nec gemitū ꝛc. facia de ꝓpinq. eo q. babylonij a vobis capti no audent coā vobis ꝓferri ꝓ nimio timore et depressione. l Propterea. hic ꝑr ponit ꝓpter copassionē. q. licet ederet babylonios malicia. diligebat in natura. et ideo cōpatiebat miserie ei⁹ quā videbat futurā. et ꝓpter h dicit ppha. Propterea repleti sunt lumbi mei dolore ꝛc. Et ꝓtz ira vlq; vbi. o Lenebre stupefecerunt me. id est miserie future super babylonem stupefecerūt me. ꝓ admiratōe. p Babylon. hoc ponit icōm explicans captiōs babylōice modū. et ꝓtior demerito balthasar regis. scdo ꝛgrū ad modū exercit⁹ ꝺ eū veniendi. ibi. Hec enī dixit. Circa primū ꝺr q. Pone mensas. in h alloquit balthasar q. fecit grande cōuiuiū. Dicit. v. Dicūt eni aliq̄ q. cyrus et darius fuerūt in h puncto inimicitias a balthasar. eo q. doluerūt se velle pacem care cū eo. et sic recedere cū amicicie reddere. ꝓpter qd̄ balthasar fecit eis puncta. sed hoc nō videt verū. q. ꝺr Dan. v. dicit. Balthasar rex fecit grāde puiuiū optimatibus suis mille. si aūt fecisset illud puiuiū cyro et dario regibꝰ. principaliter fuissent ei pcla cor⁹ noia. ꝓpter qd̄ dicūt hebrei q. fecit illud cōuiuiū suis principib⁹. et ignorans dictum hiere. falsse falsum de termiat ꝺr regni sui q. terminū positū hiere. xxv. credidit esse trāsactū. ꝓpter qd̄ in templū fecit apportari vasa dei in illo puiuio. et q. exinde meruit a deo cōdemnari. vt ibidē dicit. ideo sequit.

m Conteplare in specula. manū scribentē similia dei ꝺ te. extra cādelabr̄ i superficie parietis aule regie. cuius scriptura et expositio diffuse ponunt Dan. v. n Comedentes et bibētes surgite principes ꝛc. q. si diceret. ꝓpter. nō ē tps festinādi. sed magis vos defendēdi. q. eades nocte perse et medi intrauerūt ciuitatē mō supradicto. et interfectus fuit balthasar cū ꝓcero suo. Dan. v. o Hec enī dixit mihi ꝛc. Dic ꝑr. ꝓpter explicat modū veniēdi persarū et medoꝝ extra babylonē ꝺ eius. p Hec enī dixit mihi dñs. cui⁹ vbū no potest esse falsum. q Vade et pone speculatorē ꝛc. Dicūt hebrei q. fuit Abachuc. ꝓpter eo q. subdit infra. Sup speculā dñi ego sum stans ꝛc. Cui⁹ sententia ponit Abacuc. ij. et dicta persona ipsius. sed melius intelligit de ipso met Esaia. vt habetur ex fine huius partis. Dicit igitur exponitur v Vade et pone speculatorē scilicet te ipsum ad videndū et nunciandum

pplo suo q̄ ventura sūt sup babylonē p Et vidit.leq̄ de seipo q̄si de altero.ꝛ h̄ moꝺ loquēdi freques est in pphis.ꝛ etiā in euāgelijs. y Currū duoꝝ equitū.i. eqꝝ regꝫ plaꝝ ꝛ darij regꝫ medoꝝ.q̄ erāt vīci q̄si due rote i vno curru ad currendū sup babylonē. 5 Ascēsorē asini ꝛc.vidit .n.vi sione imaginaria duos eq̄tes.q̄ vn⁹ eq̄tabat asinū ꝛ alter camelū.ꝛ intellexit q̄ eq̄tis asinū significabat eyrū p̄sidentē regno psarū.q̄ vsq; ad tp̄s eyri fuerat h̄ūle ꝛ subiectū.ꝛ q̄ ascēsor cameli q̄ē aial nobile ꝛ magnificum significabat darū p̄sidere regno medoꝝ q̄ a lōgo tpe fuerat nobile et magn Et pcēplat⁹ (gnū est diligēter.ad pcipiēdū reuelationē diuinā sicut bon⁹ discipulus ad intelligēdū mḡri sui doctrinā.vnō dicit infra.l.ca. Mane erigit mihi aurē vt audiam eū quasi mḡm.

b Et clamauit vt leo q̄ sicut rugit⁹ leonis est terribil.sic pphet⁹ sua erat terribil⁹ babylonis.

c Sup speculā dñi ego sum stās ꝛc.parat⁹ ad videndū illud q̄ mihi ostēdit. d Et sup custodiā meam.vt p defectū seu pctm meū diuinis reuelatiōibꝫ nō ponam impedimētū. Et subdit⁹ visio sibi ostēsa. e Ecce iste venit.s.ptra babylonē. f Ascēsor vir ꝛc.i.eyr⁹ in ptio accept⁹ sup duo regno dominū.vel aliter f Ascēsor vir.i.vir ascēsores.accipiendo singulare p plurali. sicut Exo.xiij. Venit musca grauissima.ꝛ isti viri sūt eyrus ꝛ darius.ita q̄ p bigā eq̄tū idē intelligit q̄ supra g Et rndit ꝛ dixit.s. Esaias p (p currū duoꝝ eq̄tū.phet⁹.q̄ noiat⁹ est h̄ speculator.vt dictū est. h Cecidit cecidit babylon.ꝛ duplicat cecidit ad maiorē affirmationē vt cōiter exponit. Ra.sal.dicit q̄ duplicat ad significādū duplicē babylonie casum. vnū a cyro ꝛ dario a q̄bꝫ capta fuit ꝛ uncēsa.alū a dño.a q̄ postea subuersa est taliter q̄ est inhabitabil⁹ facta.vt dictū est supra.xiij. Erit babylon subuersa.sic subuertit dñs sodomā ꝛ gomorā. i Et oīa ꝛc.q̄ perse ꝛ medi ea p frangētes. (mortā. aurū ꝛ argētū asportauerūt. Cōsequēter esaias puertit se ad loquēdū regno iude dicēs. k Tritura mea ꝛc Jn hebre.hēē fili⁹ idē tñ significat vtroq; vocabulo.p pheta enī plm regni iude vocat triturā suā.ꝛ filū seu filiā aree sue.p q̄ intelligit granū purū a palea excussum. Intentio enī ei⁹ erat excutere a pplo illo oēs malicias ꝛ castigare eos p alios flagellationē ab eo denūciatā.ita subdit. l Que audiui ꝛc.q̄ fallere nō pōt nec m Annūciaui vobis.in vitate p vēra correctōe. (falli Et p h̄ ptz q̄ tota ps ista a loco illo.Vade et pone speculatorē ꝛc.intelligit⁹ de esaia ꝛ nō de alio pphā.

n Onus duma.Hic pphā scribit⁹ idumeos q̄ p⁹ captiuitatē regni iude fuerunt captiuati a nabuch.ꝛ postea liberati ꝛ iudeis p eyrū ipi nō fuerūt liberati.propter q̄ p̄rebant cū descēdissent de ysaac p esau. sic filij ysrl p iacob.sed h̄ nō valebat.q̄ nō fuerūt ita penitentes ꝛ puersi ad deū sic iudei.ꝛ h̄ q̄ dr. p On⁹ duma.i. edom.noīa enī hebraica aliqñ variant⁹ a pte principij.et a pte finis sic ꝛ latina.vñ sicut idē nomē ē colūb⁹ ꝛ nicolaus.sic edom ꝛ duma o Ad me clamat ex seyr.i. pplus idumeoꝝ i captiuitate detent⁹. Edom enī ꝛ seyr noīa sunt eiusdē terre

duma⁰ ad me clamat ex seir ⁱ Custos⁰ q̄d de nocte. Custos q̄d de nocte. ʳ Dixit custos. Venit mane et nox. Si q̄ritis q̄rite ˢ conuertimini ꝛ venite. ᵗ On⁹ in arabia ᵘ In saltu ad vespaz dormietis: ʷ in semitis dodanim. ˣ Occurrentes sitienti ferte aquā q̄ habitaz terraz austri: cū panib⁹ occurrite fugiēti ʸ a facie.n.gladioꝝ fugerūt. a facie gladij iminētis: a facie arc⁹ extēti: a facie ḡuis pliꝝ: ᵃ qm̄ hec dic⁹ dñs ad me ᵇ Adhuc in vno anno ᶜ quasi mercenarij: ᵈ et auferet⁹ oīs

o Ad me clamat.p sua liberatiōe. Ra.sal. dicit q̄ iste clamor intelligit⁹ ꝺ̄o angeli p̄sidētis pplo idumeoꝝ. Angeli ei sci dei deplorant.p pplis q̄rū custodie sūt pfecti.vt hē p Custos. (Dasi.r. id est dñe q̄ es custos oīm.sm illū ps.cxxi Nisi dñs custodierit q Quid (ciuitatē ꝛc de nocte.i.eq̄tū remanet nobis de nocte.p⁹ r Dr (captiuitatis tue custos.i.dominus loquēs p esaiam.

s Venit mane.nox id ē mane pplatōis.ꝛ nox tribulationis inducunt⁹ a deo sm emerita ꝛ deme.ita hoiz q̄i diceret.si vultz ex re ꝺ captiuitatis nocte.

t cōuertimini ad me veraciter ꝛ ex corde .ió subdit⁹. Si q̄ritis q̄rite ꝛc. v On⁹ in arabia.Hic pphā scribit⁹ ꝺ̄ agarenos.q̄ magꝫ ppri. sic noiant⁹ q̄s saracenos.eo q̄ descēderūt ab abraā p ysmaelē ancille agar filū.h̄ ipi vsurparūt sibi nomē a sara q̄ fuit libera.ipe ei q̄ nabuch.ꝛa stauit iudeā multi de iudeis fugerūt vsus arabiā vbi habitāt agareni.credētes se ibi h̄re aliq̄ refugiū.eo q̄ descenderat ab abraā sicut ꝛ ipi.sed ipi ecōtrario fuerūt eis duri.p̄ter q̄ pphā denūciat eoꝝ punitionem dicēs. v Onus i arabia.Circa q̄ sciendū q̄ duplex (cens. est arabia.s.superior ꝛ inferior.inferior aūt p̄ q̄ est iudee.ad quā fugerūt iudei.ꝛ ulla fuit captiuata a nabuchodonosor.propter duriciā p̄dictā.ꝛ nō alia.ꝛ ad h̄ denotandū ꝺr hic. v Onus i arabia.i.in vna pte arabie.ꝛ nō in tota.ꝛ nō dicit on⁹ arabie sicut onus babylonis ꝛ alia. Cōsequēter describit fugā iudeoꝝ dicens. p Jn saltu ad vespe.ā dormietis ꝓpter defectum hospitij.q̄ nō recipiēt vos agareni. y Jn semitis dodanim.nomē est loci.ad quem est via p saltū illum.

3 Occurrētes sitiēti ꝛc.i.o vos agareni q̄ habitaz in plaga australi respectu iudee.occurrite misericorditer iudeis fugientibꝫ.q̄ sunt cognati vr̄i. 3 A facie enim gladioꝝ fugerūt ꝛc.q̄si diceret ista fuga nō p̄cedit ex pusillanimitate.sed ex necessitate.ꝓpter q̄ debetz eis magis cōpati.ꝛ q̄ h̄ nō fecistis.ió subdit⁹ pena vr̄a cū subꝺ Quoniā hec dicit dñs.cui⁹ dictū non pōt (dutur. esse falsum. b Adhuc in vno anno.id est captiuitatem iudeoꝝ p vnū annū tm̄ stabilitis i g̃a ꝛ ptate vr̄a. c Quasi mercenarij.id est sicut mercenarius cōsiderat finem anni in quo locutus est ad seruiendum ꝛ recipiendum premium.sic ego considero reddere vobis penam p̄o vestra duritia ꝛ nequicia statim illo anno transacto.ideo subditur.

ꝺ Et auferetur omnis gloria cedar.i.terra agarenorum sic nominata a cedar filio ysmaelis p vnū annum

ei post captiuitatē regni inde captiuauit eos nabuch.
e Et reliquie nūeri sagittariorū fortiū ⁊c. erāt ei agare ni exercitati i arte sagittandi, sic̄ ismael cor pr. vt dicit Beſi. tri. Factusq; ē iuuenis sagittari⁹. f Dñs enī de⁹ ⁊c. cui⁹ vbū est stabile ⁊ firmū. ⁊ in b ostēdit pheta. q; hec est pheta p̄de stinatiōis. q; infallibi liter adiplēt XXII

Onus vall⁹ pic (v) inter punitio nes aliaꝝ gen tiū resumit pba pu nitionē regni iude ad dendo aliq; q; nō fuerit sup⁹ dicta. Et diuidit in duas ptes. q; p̄io pba loquit̄ ꝯ regnuꝫ. scdo ꝯ sacerdotū. ibi. Hec dicit dñs. Pria i duas. q; p̄io describi tur regni iude pūitio scdo subdit̄ punitōis rō. ibi. Et reuelabitur Prima adhuc i duas q; primo ponit̄ denūciatio pene. scdo subditur cōpassio pphete ibi. Propt̄ea dixi. Circa primū. a Onus vallis. licet enī hier'm q̄tū ad vnā partē sit in mōte. tñ vna ps eius est in valle. ⁊ q; pheta hic denunciat futurā eius deiectionē p nabucho. regē. nō potius notat eā noie vallis q̄ montis. b Visionis. q; multi pphe visiones habuerūt de eius destructione. c Quidnā tibi q̄z est. i. q̄ de causa. d Quia ascēdisti ⁊c. i. ad sacrificandū ydol' sup tecta domoꝝ. vt dicūt cōiter expositores nr̄i. ⁊ in b tangit culpa ciuitatis p̄ter quā destructa fuit. s. ydolatria. Ra. sa. exponit q; appropinquāte exercitu nabuch. ad hier'm hoies ascēdebāt sup tecta domoꝝ q; sunt plana in terra illa ad ꝯsiderādū inde magnitudinē exercitus. ⁊ ad p̄sciendū inde ptra aduersarios lapides ⁊ spicula cū machinis ad b sibi dispositis. e Clamoris plena. q; i tali prepatiōe fit clamor p̄li. f Urbs frequens ⁊c. i. q; prius fuisti exultās ex frequētia p̄li i te habitantis. g Interfecti tui. i. de p̄lo tuo. nō interfecti gladio. q; est mors breuis sed fame q; est mors diuturnior. sm q; dr. aliq. Reg. vlti. pualuit fames i ciuitate i Cuncti principes ⁊c. s. sedechias ⁊ viri bellatores. vt habet ibidē. l Dureꝫ ligati sunt. q; exercit⁹ regis babylonis cōprehendit sedechiā ⁊ eos q; erāt cum eo l Propterea dixi. Hic p̄sit ponit̄ cōpassio esaie p̄ter malū q̄ videbat futurū gēti sue. cū dr. Propterea dixi recedite a me. q. d. nolo p̄solationē humanā. ⁊ patet ībi vsq; ibi. n Dñō. deo exercituū. i. a dño deo exercituum ordinata est. m Dies interfectionis p̄li mei.
o Scrutās murū. s. dñs faciens scrutari p chaldeos ⁊ destrui. p Et magnific⁹ sup montez. s. syon vbi erat templū ⁊ dom⁹ regia cū magnis sumptib⁹ ⁊ laboribus edificata. q; omia in momēto destructa fuerūt a chaldeis. magis vtute diuina q̄z humana. p̄ter ydolatrie pec cata. Ra. sa. dicit q; ab illo loco. Propterea dixi ⁊c. vba gloria cedar ⁊ reliq̄e nūeri sagittariorū fortiuꝫ de filijs cedar imminuēt⁹ dñs ei de⁹ isr̄l locut⁹ ē XXII

Onus vall⁹ visionis (v) quidnā tibi q̄z ē⁹ q̄z ascēdisti ⁊ tu oīs i tecta clamoꝝ plena. vrbs frequēs ciuitās exultās. Interfecti tui. nō interfecti gladio. nec mortui tui mortui i bello. Cūcti principes tui fugerūt sil. dureꝫ ligati sūt. Oēs q; inuēti sūt vincti sūt piter. p cul fugerūt. Propterea dixi recedite a me. amare flebo. Nolite incūbere vt ꝯsolemī me sup vastitate filie p̄li mei. Dies enī interfectiōis ⁊ ꝯculcationis ⁊ fletuū dño deo exercituū i valle visiōis. Scrutans murū. p ⁊ magnificus sup montē. q Et elam sumpsit pharetrā. r Et currum hnīs equitis. s ⁊ parietem nudauit clypeus. t Et erūt electe valles tue plene quadrigarum. r et equites ponent sedes suas in porta. y ⁊ reuelabit operimētū iude. z Et videbitis in die illa armamētariuꝫ dom⁹ saltus. a ⁊ scissuras ciuitatis dauid videbitis. q; multiplicate sūt. b ⁊ cōgregastis aquas pisci ne inferioris. ⁊ domos hier'm nūerastis. ⁊ destruxist⁹ domos ad muniendū murū. c Et lacū fecistis inter duos muros. d ⁊ aquam piscine veteris. ⁊ nō suspexistis ad eum qui fecerat eam. e ⁊ operatorem eius delonge. sunt ipsius dei cōpatiētis p̄lo suo in afflictione posito. vñ ⁊ in libro q; apud hebreos dr beraioch. i. benedictiōnū dicit q; qñ de⁹ recordat̄ de destructiōe templi. ⁊ captiuatione iudeorum flet. ⁊ lachryme eius cadūt i mare. sed hoc dictum falsum est ⁊ puer.le.

q Et elam sumpsit pharetrā. i. elamite q; sunt optimi sagittarij sumpserūt pharetras ad veniendū cū nabucho. ptra hierusalē.
r Currum. i. currus ad portandū arma et alia necessaria et erat⁹
s Et parietem ⁊c. i. clypei pēdētes ad parietes inde fuerunt assumpti a bellatorib⁹ nabucho. vt venirent ad bellandū ptra hierusalem.
t Et erūt ⁊c. i. in quibus crescebat triticuꝫ ⁊ vinuꝫ in abūdantia.
v Plene quadrigaꝝ omnia terrena scentiū conterentium.
r Et equites ⁊c. i. custodias suas.
y In porta. i. in portis hierusalem. ita q; nullus posset ingredi ad auxiliandum. ne exire ad alios significandum alias fugiendū.
3 Et reuelabit̄. hic ponitur destructiōis hier'm ratio dupler. sc̄da ponit̄ ibi. Et vocauit. Prima ratio fuit. q; non cōfidebant de deo. sed magis de p̄pria vtute ⁊ industria ad resistendū nabucho. ⁊ hō est q̄ dr.
3 Et reuelabitur ⁊c. s. templū q̄ p̄ter sanctitatez sui sic erat opertum q; soli sacerdotes intrabant. sed tunc fecerunt inde fortaliciū. a Et videbitis in die. i. la armamentariū. i. locū vbi reponebantur arma a tpe salomonis. vt illis te munias contra chaldeos.
b Et scissuras ciuitatis dauid ad reparandū ⁊ ponēdum ibi defensores cōtra chaldeos p̄ter loci debilita
c Et congregastis ⁊c. ad. p̄uidendū hominū tem. pus ⁊ iumētis de potu in tempe obsidionis.
d Et domos ⁊c. ad sciendum quot essent ibi p̄sone. ⁊ qualiter possent eis victualia sufficere.
e Et destruxistis ⁊c. i. muros hier'm ad fortificandū eos de lapidib⁹ ⁊ lignis inde assumptis. ⁊ etiam ne hostes possent ibi habere latibula. loquitur tñ hic de domibus q̄ erant in suburbijs. que solēt destrui p̄ter aduentū aduersarioꝝ ne sint ciuitati obesse i nocumētū.
f Et lacum fecistis. i. fossam in qua aqua curreret.
g Inter duos muros. ad muroꝝ maiorē fortitudinez. ciuitas enim diuisa erat triplici muro.
b Et aquam piscine veteris. s. in statū pristinum restituistis. In obsidione enī plus indiget ciuitas aqua eo q; plures p̄uenūt ibi ad defensione ciuitatis. ⁊ id. o quedā piscina que alio tpe nō erat necessaria. p̄ter qō fuerat derelicta immunēte obsidione fuit reparata.
i Et non suspexistis ⁊c. sez hierusalem.
l Et operatorem eius delonge. q; ab eterno p̄ordina-

unt ibi ponere tẽplũ suo noĩ dedicatũ. l Nõ vidistĩ ad eĩ aut̃llũ recurrẽdo. ß ponĩ ad ofendũ q al's tal' prepatio pugne esset licita ⁊ bona. sic ezechias diligẽter se ꝑpauit ad resistẽdũ sennacherib. vt habet. iiij. Re gũ. ⁊ tj. Paral. q: pricipal'r de deo ꝓfidit. ⁊ illud qõ erat hũane puidẽtie ñ omittere. sed isti diuinũ auxilium totaliter neglexerãt in sua ⁊tute ac puidẽtia confidentes.

m Et vocabit. hic ponĩt scõa cã ꝺstructionis hui'm. s. tꝑs ꝙbas eis dicti. ⁊ hoc est qõ dicit.

m Et vocabit dñs. s. per ꝙphas.

n In die illa. s. añ destructionẽ hielm.

o Ad fletũ ⁊ plãctũ ⁊c. i. debitã ꝓtritionẽ ⁊ satisfactionem de ꝑctis vt euitarẽt pena diuine vltionis.

p Et ecce gaudiũ ⁊ leticia. p cõtrariũ in ꝓpheta ꝙbas eos ad penitentiã reuocantibus.

q Comedam' ⁊c. ß eni inter epulas derisores dicebãt. eo q ꝑ ꝙphetę cõminabãt eis captiuitatẽ ⁊ mortẽ nisi peniterẽt. ⁊ q: tal' ꝓtempt' malũ eor aggrauabat supra modũ ideo subdit.

r Et revelata est ⁊c. ꝙuocati p talem ꝓphetam.

s Si dimittet iniq̃tas hec. i. nõ dimittet accipiẽdo si p non.

t Donec moriemini nõ solũ corpis morte. sed etiã gehẽne. ⁊ accipit hic donec absq; tꝑs determinatiõe. sic ps. cix. Donec ponã inimicos tuos scabellũ pedũ tuor.

v Hec dicit. Ezechias loquit ꝑ ꝙpha ꝓtra sacerdotiũ. ⁊ p̃io ꝓtra sobnã in spãli. secõ ꝺ alios magis in generali. ibi. In die illa. Prima ī duas. q: primo ponit ipi' sobne detectio. secõ eliachim substitutio. ibi

Et erit. Circa primũ sciẽdũ q ille sobna ⁊ ei adherẽtes suadebãt ezechie q redderet se ⁊ ciuitatẽ sennacherib. vt dicũt heb. esaias aũt ꝑsuadebat ꝺrũ. ⁊ q: sobne non fuit factũ ꝓsiliũ. iõ partim mot' indignatõe. partim timore ne sennacherib ex magnitudie potẽtie tpalis cuitatẽ capet armis. finaliter cũ suis occulte eruit ⁊ se reddidit assyrijs. ⁊ inde duct' in eor terrã ibi mortuus fuit. ⁊ ß est qõ ꝓdicit ß esaie a dño.

x Vade ad sobnã ꝓpositũ tẽpli. i. summũ sacerdotẽ. ⁊ vt dicũt alĩ hebrei. Alĩ vo dicũt q erat thesaurari' ⁊ custos vasor templi dñi. primi tñ vident melius dicere. q: infra ꝺr q eliachim fuit' elchie fuit substitut' loco ei'. q eliachim fuit sacerdos sũm' tpe ezechie. vt dicit ß Ra. sa. ⁊ scripta ß satis innuit in ß ca. ⁊ iiij. Reg. xix. ca.

y Quid tu ß. s. agis in tẽplo dei indigne ministrando.

z Aut q̃si q̃s ß. q. d. facto te ofidis ac si esses de genere reg' dauid. iõ subdit.

a Quia excidisti tibi sepulchr hic ⁊c. Edificauerat ei sibi sepulchr notabile ī ciuitate dõ iter sepulchra regia vt p' morte eẽt in mẽoria celebri. sicut ioiada summ' sacerdos fuerat ibidẽ sepult' ꝓpter bonitatẽ ipi'. vt hẽ. ij. Paral. xxiij. sed nõ erat sile de isto ꝓpter qõ priuat' fuit

b Ecce dñs ⁊c. ab assyrijs

c Sic aspor tab' ⁊c. i. ꝑ castratonẽ ī pusillanimitatẽ galline reduct'. ⁊ in h designat ꝙpha q ꝑtim erat ex tione se assyrijs redditur'

d Et q̃ amicũ ⁊c. i. faculter ⁊ sine resistẽtia

e Coronãs ⁊c. i. vndiq; suscitabit tibi tribulationes sic corona caput circũdat.

f Quasi pilã mittet te. q̃ a ludentib; ꝓicit de mãu ad manũ. sic iste sobna prio redditur' manibus maior fuit posit' ad man' minor. q̃ duceret eũ ad terrã assyrior.

g Ibi morieris ⁊ nõ h vbi statuisti tibi sepulcrum.

h Ibi erit ⁊c. c. uersus in ignominiã.

i Et ignominia ⁊c. q: ei' ignominia redũdabat i tẽplũ dñi cui fuerat ꝓpositus.

k Et expellã ⁊c. i. de dignitate sacerdotali in q̃ credis stabiliri.

l Ecce. Hic ꝓfert ꝺscretionẽ ipsi' eliachim substitutio. cũ dicitur.

m Vocabo seruũ ⁊c id est mihi fidel' fuit

n Et induã ⁊c. i. tunica sacerdotali hiacynthina.

o Et cingulo tuo. de ꝑciositate materie ⁊ speciositate form. ustor ornamẽtor sũmi sacerdoĩ dicũ fuit diffuse Exo. xxviij.

p Et erit ⁊c. i. hñs curã de eis pastoralẽ.

q Et dabo ⁊c. i. tẽpli. qõ ꝺr h dom' dõ. eo q ꝑcepit ipm fieri p salomonẽ filiũ suũ. ⁊ ꝑpauit expẽsas p magna pte. ⁊ tradidit salomõi descriptoes tẽpli. ⁊ edificior circa ipm. vt hẽ. i. Paral. xxviij.

r Sup humerũ ei'. q. hñs on' cure tẽpli ⁊ tot' ppli.

s Et aperiet ⁊c. ß ꝺr ad ofendũ supiorit̃tẽ ei' ad disponẽdus de ingressu tẽpli. ⁊ misteriꝫ ibidem exercendi. ex q̃ satis ofidit q fuit in sũmo sacerdotio ꝓstitut'.

t Et figaz ⁊c. i. principalẽ in tẽplo dñi.

v Et suspendã sup eum oẽm glaz ⁊c. i. oẽs alĩ sacerdotes unitent' ei' ptãi. sic appensa in parillo unitunt' ei.

x Vasor diuersa genera ⁊c. p ß innuens. q oĩa essent sub ordinatiõe ⁊ potestate sua.

y Usq; ad oĩe vas musicor. Vasa musicor dicunt hic instrumẽta in q̃bo cantores cantabant diuinas laudes. mõ loquẽdi hebraico. q̃ instrũm cuiuslibet artificis ꝺr vas ei'. Uñ ⁊ i. Reg. xx. vbi ꝺr. Dedit ḡ ionathas arma sua puero. Jn hebreo vo hẽt. vasa sua.

z Jn die illa. Hic loquit ꝓpheta etiaz contra alios

sacerdotes in generali sm q̄ dicunt expositores nr̄i cō/muniter dicentes. q̄ hic p̄phetizat de abiectiōe sacerdo/tū tpe sedechie. q̄ templū fuit cūbustū. r sacerdotes ui/a auferet paxillus .i. io/ (captiuitatē ducti. cū dicit/ sedech qui tunc fuit sumus sacerdos. b Et pibit rc̄ .i. alij sacerdotes. mi/nistri immitētes ei sic/ principali. Ra. sa. vo/ lūt exponit de eiectiōe sacerdotū minim̄ ge/neraliter. referēs hāc/ scripturā ad ip̄z sob/nā de q̄ sup̄a fecerat/ mentionē. in speciali/ r lūt ut ex ordat de/iectionē alior̄ sibi ad/herentiuz cū eo. r sm/ hoc dr. Auferet paxil/lus. intelligit ip̄e sob/na q̄ fuit sacerdos sū/mus. Qui furus fu/erat in loco fideli. i. c/stitut⁹ in sūmo sace/dotio tēpli. r ꝓpter h/ ablat⁹ a dño. q̄ mini/strabat infideliter et/ indigne. Et p̄bit q̄ d/ pependerat i eo. i. ad/herentes sibi. r videt/ usta expositio melior/ q̄z prima. q̄ magis ire/ pcedenti ꝑsona.

auferet paxillus q̄ fix⁹ fue/rat in loco fideli: r franget/ r cadet: b r pibit q̄d pepen/dera ineo. quia dñs locu/tus est.

.XXIII.

Onus tyri. b Ululate/ naues maris q̄/ vastata ē dom⁹ c vñ uēire cō/ sueuerat: d ō ex/ cethi ruela/ta ē eis. e Tacete q̄ habitatis i/ insula: f negociatio sidonis/ g Trāsfretantes mare reple/uerūt te. h in aq̄s multis: i semē/ nili messis fluuius fruges/ ei⁹: r facta ē negociatio gē/tiū. m Erubesce sidō ait ma/re: fortitudo maris dicēs. n Nō parturiui r nō peperi/ nec enutriui iuuenes: nec/ ad incremētū pduxi virgi/nes. o cū auditū fuerit in egy/pto p dolebūt cū audierit ō/ tyro. q Trāsite maria: r ulu/late s qui habitatis in insu/la. r Nunq̄d nō hec vīa est:/ t q̄ gloriabat⁹ a diebus pri/stinis in antiquitate sua:/ u ducent eā pedes sui lon/ge ad pegrinandū. x Quis/ cogitauit h sup tyr̄ x⁹ quon/dam coronatā. a Cuius ne/gociatores principes: insti/tores ei⁹ inclyti terre. b Do/minus exercituum cogita/uit hoc: vt detraheret sup/biam omnis glorie: c et ad/ducat eā pedes sui lon/ge ad pegrinandū. d

f Filia maris.eo q̄ erat mari circūcluſa vt dictum eſt
g Non eſt cingulū vltra tibi.i.fortitudo re/ (ſupra
ſiſtendi q̄ deſignat̄ p cingulū militare. h Manu ſu
am.i.ꝓtātem ſuā. i Supra mare extendit.ſ.tyrus q̄
p nauigiū ſuū hēbat in mari magnā ꝓtātem.
k Conturbauit re/
gna.p potentiā ſuam
inuiſte deprimēdo.r
q: hec fuit vna cauſa
ſue ſubmerſionis.ſub/
l Dñs māda/ (dix
it rc.i.aduerſus ty
rum q̄ ſita eſt in terra
chanaan.filij enī iſra
el no potuerūt expel
lere totaliter chana/
neos.vnd dr Oath.
xv.ieſus ſeceſſit ī par
tes tyri et ſidonis.et
ecce mīter chananea
a finib⁹ illē egreſſa rc.
m Ut ꝓtereret for/
tes eī⁹ p nabuch.o.
n Et dixit ſcz dñs.
o Nō adijcies rc.i.
in tātā ſuperbiā elena/
p Calumniam (ta
ſuſtinens a nabuch.
q. Virgo filia ſido/
nis. Dicit aūt filia ſi
donis.q: ſidonij erā
ſtentes ꝓpe illā inſu
lam edificauerūt eaz
de p̄cepto regis aſſy/
rioꝝ.cui tota terra
illa fuit ſubiecta lon/
go tpe.r ideo vn⁹ rex aſſyrioꝝ ꝑſiderans q̄ illa inſula e/
rat aptiſſima.p portu fecit eā edificari p ꝓpīm.ppe ert/
r In cethim rc.fugiendo.ibi enī habebāt (ſtentem.
tyri amicos.r ideo ibi fugerunt aliq̄.p receptaculo ha/
bendo.q: tamē hoc non valuit eis.ideo ſubditur.
s Ibi quoq; rc.q: nabuch.miſit ad terrā illā vt red/
derent̄ ſibi fugitiuꝰ de tyro.r terra illa nō fuit cauſa eos
t Ecce terra. Hic pōit ꝓpha denūciat a q̄b⁹ (retinere.
tyrus foret deſtruenda.ſ.a chaldeis.r ſ̄ eſt quod dicit.
t Ecce terra chaldeoꝝ.parata ad inuadendū tyrū.
v Talis populus nō fuit.i.tam fortis r crudelis.
p Aſſur fundauit eā. Aliq̄ expoſitores p ly eam intelli
gūt chaldeoꝝ terram.ſed ſ̄ nō eſt ver⁹.q: Heſa.xxiii. dr. De
terra illa egreſſus eſt aſſur.ſ.de chaldea.r iſte aſſur fuit
filius ſem.r ab eo denoīat⁹ eſt ꝓp⁹ aſſyrioꝝ.vt dictum
fuit diffuſius Heſa.xxiii. Sed p ly cā pon⁹ accipiendus eſt
tyrū.r q: ꝓcedente tpe quidā rex aſſyrioꝝ fecit edificari
eam.r ſō dr hic de ea p Aſſur fundauit eā. ſed q: de/
ſtructa fuit poſtea p chaldeos.ideo ſubditur.
y In captiuitatem traduxerunt rc.r patet littera.
z Ululate naues maris.i.nauite.vt expoſitū eſt ī prin
a Quia deuaſtata eſt rc.id eſt tyrus (cipio hui⁹ ca.
in qua erat portus ſolennisſimus.
b Et erit. Hic ꝓſequenter agit̄ de tyri reedificatiōe.et
primo in tpalibꝰ.ſecō in ſpūalibꝰ.ibi. Et erūt. Circa pri
mū tangit̄ primo vaſtationis tyri duratio.cū dicit̄.
c In obliuione eris rc.q: no venient ibi homies ad
d Dicut dies vn⁹ regis.ſ.ipius dauid (habitandū.
vt dixit Ra.ſa.qui vixit.lxx.annis.vt habet̄.ij. Reg.v.
e Poſt.lxx.annos.ſcz vaſtationis tyri.
f Erit tyro quaſi canticū meretricis.meretrix enī de/
relicta a ſuo amaſio ſolet conari ad cantandū melodio/
ſe ad reuocandū amaſiū.ad ſe.r in hac metaphora ītel/
ligitur deſiderū illoꝝ qui remanſerāt de fugitiuis tyri
ad.ſ. edificationē ipſi⁹.vt ſic mercatores de diuerſis re
gnis iterū venirēt ad
tyrū.ideo ſubdit̄.
g Et erit p⁹ dixt.annos rc. faciens eam
reedificari.
h Et reducet rc.illic apportatas de di/
uerſis regnis.
i Et erit ſum forni/
cabit̄ rc.q̄ pōt intel
ligi de fornicatōe cor
porali.q: mercatores
elongati a ſuis vxo/
ribus ſic ſolent forni/
cari.r de fornicatione
ſpūali.q: illa ciuitas
idolatrie fuit dedita
vſq; ad tempa ꝓpa.
l Et erūt. Hic incī
pit verſus in hebreo
in quo deſcribit̄ ree/
dificatio tyri in ſpiri
tualibꝰ.cū dicitur. Et
erūt negociationes ei⁹
r mercedes eius ſan
ctificate domino rc.
q̄ dicunt aliqui im/
pletū fuiſſe tempore
neemie poſt reditum
captiuitatis babylo/
nice dicētes q⁹ tūc in
tyro fuerūt homīes deuoti r offerentes munera dño in
hierlm ad eius obſequiū r ſuſtentationē miniſtrorum.
ſed q: hoc non apparet ex his q̄ ſcripta ſunt in eſdra r
neemia.nec ex hiſtoria Ioſephi ſeu alia hiſtoria auten/
tica.ideo videt̄ mihi.aliud meliori iudicio q̄ impletio
hui⁹ ꝓphetie reduci debeat ad temp⁹ chriſti.in q̄ mul/
ti de tyro deuote conuerſi ſunt ad audiendū p̄dicationē chri
ſti.vt habet̄ Dath.iij.r Luce.vi. r reliq̄ de tyro poſtea
crediderūt ad p̄dicationē diſcipuloꝝ chriſti ſe et ſua ad
obſequiū dei deuote offerentes.hinc etiā expoſitiōi cō/
cordat Ra.ſa.q̄ntū ad aliq̄d dicens q⁹ hec ꝓpheta im/
plenda eſt in aduentu regis meſſie.q̄ diuitias dei cul/
toribꝰ applicabit.ſed in ſ̄ diſcordat q⁹ dicit impleniuꝝ
de futuro.q̄ in regi chriſto de ꝓterito eſt adimpletū.

Capitulum.xxiiii.

Ecce dominꝰ. Aliqui expoſitores dicūt q⁹ hoc ca
pitulū exponendū eſt ad lr̄am de deſtructione
idumeoꝝ quā ſupra tetigit ꝓpheta breuiter ca.
xxi. Sed hic reſumit̄ vt diffuſi⁹ pertractetur.ſed hoc dictū
non habet apparentiā.q: ex littera huiꝰ cap.nec ex cir/
cūſtantia habet̄ aliquid p quod intelligi debeat de idu
mea.ꝓpter quod beat⁹ Hieronymus dicit q⁹ prophe/ta
hic loquit̄ ad litterā de euerſione generali totius mun
di in iudicio finali.ita q⁹ in ꝓcedentibꝰ ꝓpheta locut⁹
fuerat de ſubuerſione diuerſarū gentiū in ſpeciali.ſ.iu
deorum.babyloniorū.r egyptiorū.r hmōi.vt patet ex ꝓ
cedentibꝰ.hic autem loquit̄ generaliter de ſubuerſione
mūdi circa finale iudicū.r q: illud iudiciū erit ad igno
miniā uniquoꝝ r gloriā iuſtoꝝ.ideo ſic ꝓcedit.quia ꝑi
mo ponit̄ ꝓtinentia ad iſtud iudiciū.ſecūdo ꝓpheta

insurgit ad dei preconiū capi. sequēti. Prima in duas. q̄ primo ponunt quedā iudiciū antecedentia. z secūdo consequēna. ibi. Et erit. Prima in duas. q̄ primo describitur tribulatiōis circa finem mūdi acerbitas. secundo eius inenutabilitas. ibi. Formido. Circa primū sciendū q̄ tribulatio mūdi p̄cedens iudiciū licet futura sit horribil' in iusti. tñ erit iusti materia cōsolationis. p̄pter q̄ saluator Luce. xxi. de hīs loquēs dixit apl'is. His autē fieri incipientibꝰ respicite. z leuata capita vestra. i. exhilarate corda. vt exp̄it Bre go. omelia prima. Et ro hic primo p̄mittit malorū tribulatio. secūdo iustor consolatio. ibi. Quia hec erunt. Prima in duas. quia primo ponit malorū afflictio. scdo leticie subtractio. ibi. Luxit vindemia. Circa primum dicitur.

a Ecce dñs dissipauit terrā. q̄ p ignem p̄flagrationis p̄cedē tem iudicium a statu suo immutabitur.

b Et nudabit eam herbis z arboribꝰ.

c Et afflgit faciem ei⁹. q̄ igne p̄dicto superficies ei⁹ cremabitur. Et accipit affli ctio ibi metaphorice sicut z p oppositū dr terra vel p̄atū ridere. q̄ virescit.

Ecce dñs XXIII dissipabit terrā[b] et nudabit eā[c] et afflget faciē ei⁹[d] z dispget habitatores eius. [e] Et erit sicut ppl's sic sacerdos: z sicut seruus sic dñs eius. z sicut ancilla sic dña ei⁹. Sic emēs sicut ille qui vēdit: sicut fenerator sic is qui mutuū accipit. sicut qui repetit. sic qui debet. Dissipatiōe dissipabit[f] terra z direptiōe p̄dabitur. Dñs ei locut⁹ est vbuz hoc. [f] Luxit z [g] defluxit terra z infirmata est. defluxit orbis[h] z infirmata est altitudo ppl'i terre[i] z terra inter fecta est[k] ab habitatoribꝰ suis[l] q̄ trāsgressi sūt leges: mutauerunt ius:[m] dissipauerūt fedus sempiternum. [n] Propter hoc maledictio[o] vorabit terram:[p] z peccabūt habitatores eius. ideoq̄ insanient cultores eius z relinquētur hoīes pauci. [q] Lu

Uanitas vanitatum dicit ecclesiastes z̄c.

t Clausa est z̄c. q̄ deficient hoīes. v Clamor erit sup vino. i. ex defectu vini. p q̄ intelligit defect⁹ cuiuslibet potus. x Deserta est omis leticia ī pūra vita. y Translatū est gaudiū terre. ad locū beatorū. vbi solū remanebit gaudium.

z Relicta est ī vrbe solitudo. i. in vrbib⁹ accipiendo singulare p̄ plurali. Ero. vij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscarū. Scīendū etiaz q̄ ꝓpha loquit̄ de futuris p̄ modū p̄teriti ꝓpter certitudinē p̄phetie. z q̄ talis modus loquēdi frequēter est in ꝓphetis.

a Quia hec erunt. hic ꝓsequēter describitur iustor ꝓsolatio q̄ nunc sunt depressi sed ī iudicio erūt exaltati. Et duudicī duas ptes. in ptem p̄cipalē z incidentalē. secūda ibi. Ue mihi. Circa primū sciendū q̄ electi ad glaz erūt valde pauci respectu damnatorū. sm q̄ dicit saluator Matth. vij. Lata porta z spacioſa via q̄ ducit ad p̄ditionē. z multi sūt q̄ intrāt p eā. Ang̃usta porta z arta via q̄ ducit ad vitā. z pauci sunt q̄ inuenūt eā z h̄ est q̄d dr hic.

d Et dispget habitatores ei⁹. q̄ tūc oēs morient vt resurgant in iudicio.

e Et erit sicut ppl's sic sacerdos z̄c. i. q̄ntū ad hoc nō erit ibi acceptatio ꝓditionis stat⁹ aut sexus f Luxit z defluxit terra. i. habitātes in terra. g Defluxit orbis a statu suo. h Et infirmata est z̄c. q̄ defecit ī hominib⁹ dominū z p̄incipat⁹. i Et terra interfecta est. i. habitatores terre. k Ab habitatoribus suis. i. ꝓpter peccata inhabitantiū. ideo subditur.

l Quia trāsgressi sunt leges z̄c. bone ꝓsuetudinis que est ius humanū. m Dissipauerut fedus sempiternū facētes ꝓtra ius nature q̄d in mētib⁹ hūanis indelibiter est scriptū. n Propter h̄ maledictio. s. dei.

o Vorabit terrā. i. hoīes terrenos. p Et peccabūt habitatores eius. q̄ appropinquāte iudicio abūdabit iniq̄tas. z refrigesc̄et charitas Matth. xxiiij. q Luxit Hic ꝓsequēter describit subtractio gaudij. z primo ex defectu vini q̄d solet esse materia gaudij. sm illud ps. cūj Vinū letificet cor hoīs. i. dr. q Luxit vindemia. scdo ex subtractione ludi recreatiui. cum dicitur.

r Cessabit gaudiū tympanoz z̄c. z ptz lra. tertio ex destructione habitaculi. cū dr. s Attrita est ciuitas vanitatis. i. quelibet ciuitas mundi. q̄ dr vanitas. Eccls. i

a Quia hec erūt z̄c. iudiciū enī vltimū. dr futurū. ꝓpterea q̄ est ī medio terre habitabil'. q̄ ē in q̄rto clima

b Quomodo si pauce olive z̄c. fructus enim (te. remanentes in oliua p⁹ excussiōz. et racemi remanētes in vinea post vindemiatōem sunt valde pauci respectu collector. sic electi ī iudicio erunt valde pauci respectu aliox. z de istis paucis subdit. c Hi leuabūt vocem suā. ex magno affectu. d Atq̄ laudabūt cum toto co e Cū glorificat⁹ z̄c. i. cū dñs Iesus x̄ps ī iudi (natu. cio apparuerit in forma hūanitatis gloriosa.

f Hinnient. i. signa leticie ostident sicut equus hinnientes ex leticia. g De mari. i. q̄ tunc transferent de h̄ mūdo q̄ est ad modū maris tempestuosi ad portū glie in aīa z corpe. z q̄ h̄ est valde desiderabile. ideo admonet ꝓpha fideles. vt se z alios z h̄ disponant p p̄dicationem z susceptionem fidei catholice dicens.

h Propter hoc. i. cum electis in iudicio exultetis.

i In doctrinis z̄c. q̄d fecerūt apl'i alīq̄ discipuli x̄pi.

k In insulis maris. quia predicauerunt non solum habitantibus in arida. sed etiam in insulis maris. vt patet de paulo in actibus apostolorum. z in pluribus locis. z quia publicatio euangelij p̄cessit ad oīs partes orbis. ideo subditur.

l A finib⁹ terre laudes.s.diuinas. m Audiuimus gl'iam iusti.s.xpi.cui⁹ gl'iarbiq; terray ē p̄dicata.7 quia mysteriū xpi erat occultū 7 secretū tpe veteris testamēti. ꝓpter qđ.lxx.interptes.p eo qđ habeť supra.ix.c.de xpo. Et vocabiť nomē ei⁹ admirabilis ꝓsiliari⁹. de⁹ fortis.pater futuri seculi princeps pacis trāstulerit. Et vocabiť nomē ei⁹ magni ꝓsilij angelus ideo dicit hic ꝓpheta.

n Et dixi secretum meū mihi.7 duplicať ad maiorē affirmationē.vel qz duplex cōtinebať secretum.ibi. Unū pśone.in q̄ duplex coungit natura scz diuina 7 humana qđ est valde arduum. Aliud tpis qz determinatū tpis sui aduentus erat valde occultus. o Ue mihi. (tum hec est ps incidētalis in q̄ ꝓpha deplorat casum xpi sui.quo in aduentu xpi pauci iudei crediderunt.et multi māserūt cecati et p ꝓsis sorte 7 gaudio electorū priuati. qđ pūdens ꝓpha dicit. p Preuaricantes 7c. hic quater ponit p̄uaricatio.qz primo p̄uaricati sunt iudei xpi hūanitatē blasphemantes. Ecce hō vorax 7 potator vini.publicanorū 7 pec̄orum amic⁹. Matth.xi.ca.scdo ei⁹ diuinitatē ꝓpter miracula diuinitatis facta demonibus attribuētes. Luc.xi. In beelzebub p̄cipe demoniorū eiecit demonia. tertio mortē ei⁹ procurātes q̄nto ipm̄ i suis discipulis psequētes.vt pz in q Formido. Postq̄ (actibus apl'orū in pluribus locis. supra circa malos descripta est pene acerbitas. hic ꝓsequēter describiť eius immutabilitas.vel incutabilitas cū dr. q Formido 7c.generaliter etiā dr hic. Formido ex psecutione antixpi.quā alię nimis formidātes cadent in foueā trāsgressionis ei obedientes.ideo subdiť. Qui fugerit a facie formidinis 7c. r Et q̄ se 7c.post mortē antixpi de trāsgressione penitēcia.qz fm sanctos 7 doctores nros post mortē ei⁹ dabiť aliqđ tpis pnie de s Tenebiť laqueo.i.igne ꝓflagrationis (ceptis ab eo. q̄ntū ad oēs generaliter.vel sm̄a dānationis q̄ntū ad reprobos partialiter. t Quia chataracte 7c.i.talis puniio veniet a deo cui resisti nō pōt. v Et ꝓcutient 7c.qz p terremotū mōtes adeq̄bunt terre plane.ideo subditur. Confractione ꝓfringeť terra 7c. Et pz lxxvij ibi x Et auferet 7c.qđ nō habet stabilitatē.q.d. firmitas terre nō poterit resistere volūtati diuine. y Et grauabit eā 7c.a suo statu pristino. a Et nō adiciet vt resurgat.ad ꝟ qz sit apta habitatiōi hoīm 7 aīalium.qz cessabit motꝰ celi.7 generatio 7 corruptio in elementis tūc terra innouabiť 7 meliorabiť.sicut 7 cetera elemēta. b Et erit. Hic ponunť ꝓsequētia ad diuinū iudiciū.s. retrusio demonū 7 dānatorū in infernum.7 deductio electorū ad celum empyreū.primū ponitur cum dicit.

c In die illa 7c.i.sup demones in qbus remāserunt naturalia integra.7 in qbus ꝓuenerūt cū angelis sanctis.et hic sunt de militia celi.vel qz habitāt in ꝟ aere caligino

men dñi dei isr̄l. d A finib⁹ terre laudes. e Audiuimus gl'iaz iusti. f Et dixi secretū meū mihi: secretū meum mihi. g Ue mihi. h Preuaricātes p̄uaricati sunt: 7 p̄uaricatione trāsgressorū p̄uaricati sunt. i Formido 7 fouea et laqus sup te.q̄ habitator es terre. Et erit q̄ fugerit a facie formidis: cadet i foueā: 7 q̄ se explicauerit ō foueā tenebiť laqueo: k qz cha7aracte de excelsis apte sūt⁹ et ꝓcutient fūdamēta tre. Cōfractione ꝓfringeť terra. ꝓtritione ꝓtereť terra. Cōmoti

one cōmouebiť terra: agitatione agitabiť terra sicebri⁹. l 7 auferet q̄i tabernaculū vni⁹ noctis. m Et grauabit eā iniquitas sua: 7 corruet 7 non adiciet vt resurgat. n Et erit i die illa: visitabit dñs sup militiā celi in excelso: o 7 sup reges terre q̄ sunt sup terrā. p Et cōgregabuntur in cōgregatione vni⁹ fascis in lacuz: q 7 claudentur ibi in carcere: r 7 post mltos dies visitabunt. s Et erubescet luna 7 ꝓfudeť sol' cū regnauerit dñs ꝫexercituū t in mōte syō 7 i hierl'm: u 7 in cō

so.vnō dicunť acrete ptātes.7 ꝟ mō pfit dicī militia celi sicut dicunť anes celi.eo q̄ volutant p celū aereum.

d Et sup reges terre.i.sup tyrānos.7 p ꝓsis sup alios

e Et ꝓgregabunť 7c.i.in ifernū vbi sunul de/ (malos trudent demones 7 dānati.fm q̄ dr Hath.xxv. Ite ma ledicti i ignē eternū. q̄ paratꝰ est diabolo 7 angelis eius 7c.

f Et claudent ibi i carcere.quia inde nō poterint egredi.

g Et post mltos 7c visitatio dei aliqñ accipiť in bonū sic Luce.i. Visitauit 7 fecit redēptionem plebis sue.7 ꝟ mō dr hic eaz accepisse. Origenes dicit q̄ post magnuz circulū annoꝝ salvabunť dānati 7 demones qđ est contra dictū salvatoris allegatuz Mat.xxv. Ite maledicti in ignē eternuz 7c. Alio mō accipiť visitatio dei in malā pene.sicut ifra.xxvij. Visitabit dñs in gladio suo duro 7c.et ꝟ mō accipiť ꝟ fm doc

tores catholicos.7 est sensus. g Post multos dies visitabunť.i.post qdcūq; tpis datū in pena detinebunť Sciendū tñ q̄ sic in hebreo habeť. De diebus multis.vel a diebus visitabūtur.id est.p peccatis diebus multis ꝓpetratis punienť.s.p pctis ꝓpetratis a principio mundi. Consequēter ponit scdm̄ de gloria bonorū.cum dicit.

h Et erubescet luna 7c.nō q̄ tūc lumē eoꝝ minuať.sz magis augmentabiť.vt habeť infra.xxx. Erit lux lune sicut lux solis.7 lux solis septēpliciter.s. d dicunť hic erubescere metaphorice.qz lumē eoꝝ q̄si nullū erit respectu luminis patrie fm q̄ dr Apoca.xxi. Ciuitas nō egebit sole neq; luna vt luceat in ea.sed charitas dei illuminabit illā.7 lucerna eius agnus. i Cū regnauerit 7c.i. angel: In mōte syon 7 hierl'm.s.celesti.de q̄ dr Hab. (lxx iij. Illa que sursum est hierl'm libera est.q̄ est mr nra. l Et in ꝓspectu senū suoꝝ.s.patriarcharū 7 ꝓphetarum aliorūq; sanctorū fuerit glorificatus.

In cap.xxvij.vbi dr in postilla.ió subdiť. A finibus terre laudes.s.diuinas 7c.

Additio.

Nec qđ dicit a finib⁹ terre laudes audiuim⁹ 7c. sequēdo expositionē postille.q̄ est ba.pōt referri ad ꝟ qđ dixerat paulo ante.qz hec erūt i medio terre. Dico q̄ sciendū q̄ ꝟ ꝓpheta volet de hoc pauci de gente sua.s.isr̄l adhesērūt.doctrine xpi.cū tñ i medio eorū xps ꝓuersatus est.7 illi q̄ longe erāt.s.in insulis et extremis terre in magna copia ipi xpo adheserūt.vñ cum dixit supra.qz hec erūt in medio terre.s.hierl'm.q̄ vt dicit in glosa.est vmbilicus terre a qua pauci excluduntur. sc. xpi de quibus dicit. Qui leuabūt vocē suam 7c. p q̄rum doctrinā glorificatus est de⁹ etiā in insulis maris.s.in remotis. Hūc aūt subdit. A finib⁹ terre laudes audiuimus gloriā iusti.q.d.admirando in medio terre.vbi salus fuit celebrata.iuxta illud psal. Operatꝰ est salutem in medio terre nō fuerūt nisi pauci inuenti. sicut racemi funta vindemia.7 tamē a finib⁹ terre.i. ab extremis

laudes anduimus gloriã iusti.s.christi.ꝛ qz ꝟ cõtigerat eo q̃ ꝓpter peccata illoꝝ ꝓphetia secretũ christi a seculis nõ cognouerãt.ió subdit. Secretũ meũ mihi.ꝛ est sensus. secretũ.s.mysteriũ xpi meũ.scz qđ ego ꝓphetizo mihi.i.eis nõ ꝓfuit sed mihi.ꝛ iuxta illud qđ habet supra.vi.cap. Excecа eoꝝ ꝓphetia huiꝰ.ꝛ duplicat illa verba scz secretũ meũ mihi qz non solũ ꝟbis.sed etiã rez figuꝝ hmõi secretũ ꝓpheтauerat. Et sequitur De mihi ex cõpassiõe gẽtis sue. vt dictũ ẽ. Lecta expoñãtur in posti. XXV

O Mine deus meus es tu: exaltabo te.ꝛ confitebor nomi tuo quoniã fecisti mirabilia cogitationes antiquas fideles: amẽ.

Quia posuisti ciuitatẽ in tumultu: urbẽ fortẽ in ruinã: domũ alienoꝝ: vt non sit ciuitas ꝛ in sempiternũ nõ edificet.

Propterea laudabit te populus fortis: ciuitas gẽtiũ robustaꝝ timebit te.

Quia factus es fortitudo pauperi. fortitudo egeno in tribulatiõe sua. spes a turbine. umbraculum ab estu

spectu senũ suoꝝ fuerit glorificatus. XXV.

O Mine deus meus es tu: et exaltabo te.ꝛ confitebor nomi tuo qm̃ fecisti mirabilia cogitationes antiquas fideles: amẽ

Quia posuisti ciuitatẽ in tumultu: urbẽ fortẽ in ruinã: domũ alienoꝝ: vt non sit ciuitas ꝛ in sempiternũ nõ edificet.

Propterea laudabit te populus fortis: ciuitas gẽtiũ robustaꝝ timebit te.

Quia factus es fortitudo pauperi. fortitudo egeno in tribulatiõe sua. spes a turbine. umbraculum ab estu

a Spũs enim robustoꝝ qsi turbo ipellẽs parietẽ. Et ic estus i iuri: tumultũ alienoꝝ humiliabis: ꝛ qsi calore sub nube roꝛrẽte ꝓpaginez fortium marcescere facies.

Et faciet dñs exercituum oĩbus ꝑplis in mõte hoc cõuiuiũ pinguiũ. conuiuiũ vindemie. conuiuiũ pinguiũ medullatoꝝ: vindemie defecate.

Et ꝑcipitabit in monte isto faciem vinculi colligati sup oẽs ꝑplos. ꝛ telã quaz ordit est sup omẽs nationes.

Precipitabit mortez in sempiternũ. Et auferet dominꝰ deus lachrymã ab

p Fortitudo egeno ꝛc. qz ꝛculcabaꝝ a diuitibꝫ in pñti vita. q Spes a turbine. s. supboꝝ rabie. r Ambraculũ ab estu cupiditaꝝ uniqz. vñ subdit qsi ꝓ expositione ꝓcedẽtiũ. s Spũs enim robustoꝝ. i. tyrannoꝝ potentiũ. t Quasi turbo ꝛc. qz impellũt iustos ꝛ innocentes p tyrãniaꝫ v Sicut ei ho sitiens abenu aggrauat sic pauperi ꝓ tyrãniaꝫ iniquoꝝ. q tñ a deo dẽ iuuari. ideo subdit.

x Et qsi calore ꝛc. i. tyrannoꝝ. y Marcescere faciet. i. deficere faciet. nubes enim multuz calefacta sub sole immittit calore infert sub terrenalcentia ex q̃ aliqn iubro marcescũt ꝛ deficcantur. sic virtꝰ diuia aliqñ repente deficiunt potentia iniquoꝝ.

z Et faciet. Hec est secũda ps in q̃ ponit ꝓsecutio primi boni qđ respicit refectiõez aĩe in sacro eucharistie qđ instituit dñs in cena imminente sua passione. ꝛ q̃uturz ad

hoc virit ꝓpheta. ꝛ Et faciet dñs exercituũ. i. christꝰ a Omnibꝫ ꝑplis. i. electis suis q̃ assũ (rex angeloꝝ. munt ex oĩbꝫ ꝑplis. b In mõte ſ. i. in mõte syon. vbi ꝛ dñs fecisse cenã discipulis suis. c Conuiuiuz pinguiũ ꝛc. i. conuiuiũ excellentissimũ hñs in se oĩe spirituale delectamentũ. qđ designat ꝓ delectabilia corpalia hic ex ꝓssa. tũc enim dedit discipulis suis corpꝰ suuz in cibũ ꝛ sanguinẽ in potũ. ꝛ ſ sacrm est aĩe maxime refectiũ. ꝛ ꝓ apl̃os suos ꝛ discipulos fecit ꝛ facit ſ cõuiuium ministrari oĩbꝫ christianis p orbẽ diffusis. Aliq̃ aũt exponũt istud cõuiuiũ de quinto a iudeis facto ꝓ gaudio de interfectione holofernis. sed ſ nõ videt hñ dictum. tum qz illa historia nõ est ꝛ canone nec; apud hebreos habet. tũ qz ista expositio nõ se hz ꝛ ad ꝓcedẽtia. ꝛ iõ melius exponit primo mõ sequendo alexandrum.

d Et precipitabit. Hec est tertia ps in q̃ ponit euasio scõi mali. s. ꝓsecutiõis antixpi q̃ grauior erit oĩbꝫ ꝓcedẽtibꝫ. cũ dr. d Et ꝑcipitabit ꝛc. i. in monte syon in q̃ fuit templũ. vbi statuet antixps sedem suaz. sm qđ dr. ij. Thessal. ij. de antixpo qđ extollet supra oĩe qđ dr deus. aut qđ colit. ita vt in templo dei sedeat. ꝛ christꝰ euz hñ interficiet. vñ ibidẽ subdit apl̃s. qđ dñs iesus interficiet eũ spũ oris sui. sm alios vero ſ erit in mõte oliueti in illo loco. vñ dñs ascẽdit in celũ. ꝛ istud cõmune te e Faciẽ vinculi ꝛc. i. faciẽ antixpi q̃ erit q̃si quod (neꝫ dã. vinculũ ꝛstringẽs oẽs ꝑplos sub ptãte f Et telã quã ordit est. i. ꝓcessus suus ꝛ intẽtionẽ. g Precipitabit. Hec ẽ q̃rta ps in q̃ ponit cõsecutio scõi boni. s. in incoꝛruptõe corpis. Et diuidit in duas ptes. qz ꝓ. ꝓpheta describit ꝓsecutõez hꝰ boni scõi. scõo redit ad describendũ delectõez antixpi. ibi. Et triturabit. Circa primũ dicit. g Precipitabit ꝛc. qz i iudicio oẽs resurgẽt ad vitã imortalẽ. ista tñ imortalitas corpis erit i augmẽtũ pene dãnatoꝝ sic erit ſ augmẽtũ glie btoꝝ. h Et

auferet dñs de⁹ ⁊c.qđ partim hz vitatē in reprobis sic̄ ⁊ in electis.tūc ei cessabit ois generatio ⁊ corruptio.et iō nō erit re.oluntio lachrymaꝝ a cerebro.nec defluꝫ eaꝝ ꝫ oculos.+ nō in eis erit turbatio cerebri.⁊ dolor capitis.⁊ tristicia mētis.⁊ ꝓsilia q̄ prit esse absq; corruptōe ⁊ fm ystū intellectus

dr Oath.vij.Ibi erit fletꝰ ⁊ stridor dentū.sed in electis non erūt lachrymę corporales seu mentales. nec dolor aliqs ī corpore seu mēte.sed plena delectatio vtrorūq;.ideo subditur.

i Et obprobriū ꝑpli sui.i.electoꝝ.qm̄ nr̄e quēter obprobria sustinent in presenti.

l Auferet ⁊c.cōferendo eis honorē ce

l Et dicēt in (lestē illa die.s.iudicij qsiri debūt ꝑm in forma gloriosa.⁊ dicētē eis. Venite bñdicti pr̄is mei ⁊c. Oath.xxv.

m Ecce de⁹ nr̄ iste. visibilis ī demōstrata humanitate.

n Expectabim⁹ eū

p vtā spem. o Et saluabit nos.sicut pmīsit.

p Iste dñs.s.oīm. q Sustinuim⁹ eū.i.patiēter sustinuim⁹ aduersa.ppter ip̄m. r Exultabim⁹.gaudio exteri⁹.qz exultatio dr ēt extra saltatio. s Et letabimur.interi⁹. t In salutari eius.salute eterna nobis

v Quia requieuit man⁹ dñi.i.ptās ei⁹. (ab eo pcessa

r In mōte isto.i.in mōte syon qui immine⁹ valli iosaphat.vbi tenebit finale iudiciū.vt hē Joelis.iij. Et tūc requieuit ibi r ꝑi ptās qua dānati detrudent in infernū. ⁊ electi in aīa ⁊ corpe transferentur ad celum.

y Et triturabit. Hic redit ppha ad describendū deiectionē antiꝓ.quā supra t. figerat in breui.dicit igit.

y Et triturabit moab.i.antiꝓs.nec mirandū si sic nominat.qz ppbe ⁊ maxie esaias frequenter metaphorice loquunt.nō ei erit antiꝓs totaliter a demōe obsessus. sz opa ei⁹ fient vtute demōis.⁊ iō notat hic moab.q̄ interptat ex pre.qz erit f.li⁹ p.ditionis.vt dicit ap̄lus.ij.ad Thessal.ij.⁊ sic erit ex diabolo.sicut ex pre.eo mō loqndi q̄ saluator dr ix viij. Vos ex pre diabolo estis. Et

z Sicuti teruntꝰ palee.qz vtꝰ ei⁹ tota (bolo estis. liter annihilabitur. z Et extēdet.sz antiꝓs.

a Manꝰ suas sub eo ⁊c.p hō ei intelligit q valide a ꝓpositū.sicut aliqs inter hoīes alteri dr.ego pugnabim te ita valide q extendet ad modū natātis rane.ꝑpbe.n. frequenter vtunt cōi mō loqndi. b Et hūliabit.s.antiꝓs

c Gloriā ei⁹.s.antiꝓi q se osidet tanq; sit deus p nimia supbia.vt dr.ij.ad Thessal.ij. d Cum allisione manuū ei⁹.i.munitoꝝ ei⁹. e Et munimēta ⁊c.o antiꝓe. f Concidet oia.p q̄ credebat stabiliri in potestate sua deficiēt. Cetera patent.

L In ca.xxv.vbi dr in postilla. Quia posuisti ciuitatez in tumultum. Additio.

Hec qđ dr. Quia posuisti ciuitatē ī tumultū.p pte pōt intelligi de destructōe hieri⁹m p romanos ꝓut doctores nr̄i exponūt.nec obstat qđ dicit postillator dicēs.q hieri⁹m fuit reedificata ab adriano.qz ꝑ nō fuit in statū pristinū.s.vt ibi fieret cultꝰ dei put in vete.te.ad quē cultū rēplū ī illa ciuitate ꝓstructus fuit ⁊ ordiatū.vt hē.iij.Reg.viij. Ad fm ꝑm vnūqđq; est fm illud qđ ē pricipale in eo.⁊ fm hāc expositionez

liabunt⁹ ⁊ detrahēt ī terrā vsq; ad pulueꝛē. XXVI.

I A die illa b cātabit cāticū istud ī tra iuda. c Urbs fortitudinis nr̄e.saluator ponet ī ea murꝰ ⁊ antemurale. d Pertite portas ⁊ ingredietur gens e iusta f custodiēs vitatē. Recedet error abijt g a b pacez: pacē qz ī te speauim⁹ h Speraste in dño in secul' eternis: i in dño deo fortitudinē imperiū. k Quia incurvabit habitātes in excelso.l ciuitatē sublimem humiliabit. Humiliabit eam vsq; ad terrā

Ib qđ sequit. Cup hoc laudabit te ppls fortis ⁊ ciuitas gētiū robustaꝝ timebit te.ꝑpte intelligit ō ec lesia militāte.q ē fortis ppt ⁊ tolerātiā martyrioꝝ.p noīe xp̄i.q̄ dē fortitudo si ita fuit inuēta in ppō vete.q̄ qđē expositio videt magis ꝑsona lre. Cetera aūt exponāt put in postilla correspondet ꝑdictis.

Cap'm. XXVI

I In die illa. Hic ꝓsit pr̄ gratiarū actio de bñficijs collatis in celo.⁊ primo ostendit.p positū.secdo cōcludit duplex correlariū.ibi Dormiētes. Prima in duas.qz prio ponit aptitudinē ciuitatis ecclesie. secdo ei⁹dē clausio reprobis.ibi. Cū feceris iudicia. Et prima in duas.qz prio ponit aptio bītudinis.secdo rō h' a In die (aptiōis.ibi.Semita iusti. Circa primū dr. illa.s.pacto iudicio. b Cātabit canticū istud.ab ecc c In terra iuda.q̄ interptat confessio.vel terra vi (ctis uentiū vbi ē ingz confessio dīne laudis.fm illd ps.lxxiij. Beati q̄ habitat in domo tua dñe.in secla seculoꝝ laudabūt te. Et iō terra iuda fm sensuz lr̄alē ꝑ metaphorice accipi d Urbs fortitudinis. (tur.⁊ sequit forma cāticī cū dr. nr̄e.i.ciuitas celestis.cuiꝰ excellētia nō pōt exprimi verbis hūanis.ppter qđ nō notat hic. Q. enī in aliqbꝰ libris ponit ꝑsonā additū sunt ab aliq̄ expositore fm suas imaginatiōez.qz nō est in hebreo nec in libris correctis. e Saluator ponet ī ea ⁊c.i.erit nobis.p oīmoda protectione. f Apite portas ⁊ ingrediat.de plano ⁊ libere g Gens iusta.p q̄ dabit dīna ꝓuisio. Recte bñdicti ⁊c.loquēdo de ingressu electoꝝ generaliter in corpe et aīa.tūc aūt pe passiōis xp̄i apta fuit tanua.⁊ ingressi fūt electi defūcti q̄ntū ad aīas.⁊ aliq̄ etiā q̄ntuz ad corpa ex gra spālt. vt pie credit de btā vgine etiā de btō iohe ei⁹ ministro h Custodiēs vitatē.vite ⁊ doctrine. (ab aliquibus. i Recesserꝰ error abijt.q̄ditu ei boies sūt in pfiti vita pōt errare.sed ī beatz deū clare videntibꝰ ꝑ est impossibile.et qz nō solū ibi est clara visio.sz etiā pfecta fruitio totaliter q̄etans appetitū.iō subdit. l Veruabis pacē.⁊ est vor sctoꝝ ad xp̄m.⁊ pacē duplicat.ppter q̄tē duplicas appetitꝰ intellectiui ⁊ sensitiui p gr̄az corpis ⁊ aie. l Quia in te ⁊c.tanq; in redēptoem nr̄m ⁊ glorificatorē. m Speraste in dño.vor ē ꝑpbe alloquntis sanctos. n In secul' eternis.i.ad ꝓsequndū ab eo vitam. o In dño deo ⁊c.p cuiꝰ fortitudinē reprobi (eternā tenebunt in penā ꝑpetuā.iō subdit. p Quia incurvabit ⁊c.i.supbos demōes ⁊ tyrānos.⁊ potissime antixp̄m supbissimū.⁊ sibi adherētes. q Ciuitatez ⁊c.i. ciuitates accipiēdo singlare ꝑ plāli.vt frequēter dictū

est.i. ꝙ by abūdar superbia ⁊ alia vicia t Cōculcabit eā pes. i pedes. ⁊ q̄z sūt isti pedes subdit s Pes pauperis. sic est in hebreo ⁊ in libris correctis. ⁊ iste pauper xp̄s. etiā fm q̄ exponit hic Ra. sa. adducēs ad hūilitatē. scdo p cōcordia illud zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi iust' ⁊ salvator ipe pauper ⁊c. sz referunt hoc ad primuz xp̄i aduētū. in q̄ dicit oꝛbē ei subiugādum. Sed in hoc falsuz dicit q̄z primꝰ ei⁹ aduent⁹ trūsijt in p̄teritū. ⁊ fuit in hūilitate. scdus aūt erit in ptāte ꝺ q̄ loq̄tur h scripta cum ꝺr. Cōculcabit eā pes pauperis. s. p̄i. q̄ in primo suo aduētu duxit vitam pauperem.

t Gressus egenoꝝ .i. aplox q̄. ꝓpter xp̄m oia tpalia reliquerūt ꝓpter q̄ ei in iudicio assessores erūt fm q̄ ipse dicit Matth. xix. Ecce nos reliquim⁹ oia ⁊c. sequit. Sedebitis sup sedes iudicā/tes. xij. tribꝰ isr'l. v Et sic superbi huius mundi erunt pedibus eorum subiecti.

v Semita iusti. hic ꝑsir ponit rō aptōis ianue celestis. q̄ duplex ē. Prima ⁊ principalis est meritū xp̄i. p q̄ ō apta est generaliter oīb⁹ ⁊ est ex pte dei. q̄ vult oēs homines saluos fieri. scda ē meritū electoꝝ q̄ aperit electis se disponētibꝰ ad ingressuz. ⁊ nō reprobis. primū tangitur cū ꝺr. v Semita iusti. i. via xp̄i quā tenuit ⁊ docuit. ⁊ ꝺr semita. ꝓpter artitudinē ꝑsiliox. ꝺr aūt xp̄s iust⁹ absolute. q̄z p excellentiaz. s. formaliter ⁊ effective. q̄z alios

p Recta est. distorsionē nullā hīs a recti/tudine virtutis. cēs enī alie leges ab eūgelica ponunt ⁊ alīq̄ mala. sicut manifeste p̄z de lege hūanis q̄ ponit ⁊ meretrices in ciuitatibꝰ. ⁊ plura alia q̄ nō pūt corrigi lege hūana. vt dicit Aug⁹. Silr de lege mosaica q̄ ponit virsuras cū extraneis. ⁊ libellu⁹ repudij ex parua cā. sicut diffusi⁹ declarauī in p̄cipio matthei. Lex aūt euangelica nullā p̄fectionē virtutis omittit. nec aliq̄d illicituz p̄mittit. scōm aūt tangit cum ꝺr in ꝑsona electoꝝ.

y Et in semita iudicior tuoꝝ dñe. i. in via eūgelica te sequēdo. z Sustinuim⁹ te. i. ꝓpter te sustinuim⁹ tribulationes ⁊ obꝓbria.

a Nomen tuum. s. ihesus.

b Et mēoriale tuū in desiderio aīe. vñ dicit Bern. Jesus mel in ore. melos in aure. iubilus i corde. tō subdit in ꝑsona cuiuslibet iusti.

c Aīa mea desiderabit te i nocte. s. p̄sentis vite in q̄ videm⁹ p speculuz in enigmate. desiderū enī ꝓprie loq̄ndo est rei nō habite. sicut delectatio rei p̄sentis. ⁊ tō electi in vita p̄senti ꝓprie loq̄ndo dicūt desiderāt. cui desiderio succedit fruitio.

d De mane vigilabo ad te. i. a mane inuenietur. incipiā te q̄rere

e Cū feceris. descripta aptōe ianue celestis electis hic ꝑsir describit eustiē clausio inustis. Claudit aūt aliq̄bus inustis simplr. aliq̄bꝰ ad tp̄s. Primo q̄ ponit primuz. scdo scōm. ibi. Dñe dabis. Circa primū sciendū q̄ claudi/tur simplr ⁊ ad semp malis in sua malicia p̄seuerātibus ⁊ sic morientibꝰ. ⁊ isti sunt ꝓprie q̄ non corriguīt diuinis flagellis. nec etiā hūiliꝰ. ⁊ hoc est q̄ ꝺr p̄tō de flagellis

e Cū feceris iudicia tua in terra flagellādo pctores.

f Justiciā discēt. i. iusticiā tuā discēt p experientiā flagelli. nō tū p emēdationē peccati. sicut pharao expt⁹ fuit diuina flagella. nō tū ad sui correctionē. sed magꝭ ad obdurationē. scdo de hūiliꝰ cū ꝺr in ꝑsona dei.

g Misereamur. ⁊ loq̄tur in plurali ꝓpter trinitatē ꝑsonarū. vel est sermo dei ad angelos q̄ sūt executores suoꝝ hūiliū.

h Impio. (ciorus. obstinato.

i Et nō discet iusti/ciā. reuertēdo ad tp̄s ꝓpter hūiliꝰ diuinis. sicut ꝑz de pharaone a q̄ deus frequēter ex sua misericordia retraxit penas inflictas. et tū ex hoc nō fuit reuersus ad statū iusticie.

k In terra sctoꝝ iniq̄ gessit non retractus ex loci sctitate. q̄z talis peccat ex cō/temptu. ⁊ tō subdit.

l Et nō videbit gloriā dñi. q̄z nunq̄ admittet ad gl̄iaz para

m Dñe exal/ (dis

l ⁊ nō videbit gl̄iaz dñi.m Dñe exaltet⁹ man⁹ tua.n vt nō videāt:o videant.p ⁊ confundant.q zelantes ꝑpli:r ignis.s hostes tuos deuoret.t Dñe dabis pacē nob: u omia ei opa nra opat⁹ es nob. x Dñe dñs nr̄ possederūt nos dñi absq̄ te: y tm̄ in te recordemur nois tui. z Morientes non viuant. a gigātes. b nō resurgāt. c Propterea visitasti ⁊ ꝓtri uisti eos: ⁊ ꝓdidisti oēz memoriale eorum. e Indulsisti gēti domine: indulsisti genti. f Nunquid glorificatus es

tetur man⁹ tua. i. potestas tue iusticie.

n Et nō videāt. i. vt nō illuminē

o Videāt. s. meritū scōz. (tur a te ꝓpter suū demeritū

p Et confundant. sic de Cayn ꝺr Gen. iiij. Irat⁹ ē cayn vehemēter ⁊ cecidit vult⁹ ei⁹. q̄z de⁹ respexerat ad abel ⁊ ad munera ei⁹. vt ibi ꝓmittit. q Zelātes ppli. i. illi q̄ imitident fraterne gre.

r Et ignis. s. infernalis.

s Hostes tuos deuoret. nō p eoz ꝓsumptionē. sz p ꝓtri nuā afflictionē.

t Dñe dabis ⁊c. hic ꝑsir ostendit q̄b malis ianua celestis ad tp̄s claudit. s. q̄diu manent in peccatis. sed cū penitet a deo visitati eis aperit. et hoc est q̄d

t Dñe dabis pacē nobis. nos re/ (in eoz ꝑsona ꝺr. conciliando. ⁊ q̄z hoc puenit ex diuina gratia subdit.

v Omia enī opa nra. s. meritoria. Opat⁹ es nobis. q̄z nō sunt meritoria nisi ex acceptatiōe diuina. ⁊ gra p quā sunt acceptabilia a solo deo in nobis efficit.

x Dñe de⁹ ⁊c. i. spūs maligni q̄ sunt alieni a te possederūt nos vi. seruos. q̄z q̄ facit peccatū seruus ē peccati. Joh. viij.

y Tm̄ in te recordemur nois tui. ita q̄ de cetero non seruiam⁹ nisi tibi.

z Morientes. hic ex ꝓdictis ꝓcluditur duplex correlariū. scōm ponit ibi. Dñe i angustia. superi⁹ locut⁹ fuerat ꝓpheta de resurrectione generali oīm que non erit sīlis in reprobis ⁊ in electis vt ꝑz ex supradictis. tō ꝓcludit q̄ reprobi nō resurgēt ad gloriaz sed ad ignominiā ⁊ penā. ⁊ hoc est quod dicit ꝓpheta.

z Morientes nō viuāt. vita gl̄ie. h dicit optādo ex ꝓformitate sue volūtatis ad diuinā iusticiā. fm illud ps. Letabit⁹ iust⁹ cū viderit vindictā. ⁊ loquit hic de morien/

a Gigātes. q̄ fuerūt incōpo (tibꝰ in peccato mortali siti moribꝰ ⁊ tyrāni.

b Nō resurgāt. s. ad gl̄iaz sz magis ad penā. tō subdit.

c Propterea visitasti ⁊ ꝓtri uisti eos. p penā duram.

d Et ꝓdidisti oēm ⁊c. fm illd Prouer. x. ca. Nomē impioꝝ putrescit. q̄z si remanet aliqua eoz memoria. nō fit eis ad honorē. sz ad ꝓfusionē.

e Indulsisti ⁊c. punitionē eoz differendo. vt haberēt locū puniendi. sed quia tales dilatiōis beneficio abuti sunt subditur.

f Nunquid glorificatus es. s. ab eis p penitentiā. q. d. non. ideo subditur.

f Elongasti.s.a te. g Oēs termios terre.i.obstina
tos in pctis in q̄cūq; pte orbis. h Dñe.hoc ponit
scōm correlariū.s.q; electi surgēt ad gl̄iam.z diuidit in
tres ptes.q; pha pūo describit circa resurrectōez iusto
rū desideriū.scōo resurrectōis actū.ibi. Viuent mortui.
tertio. terminum ibi
Vade pl's me⁹. De
siderū aūt resurrecti
onis ad vitā btāz cō
surgit p̄cipaliter ex
duobꝫ. Primū ē affli
ctio quam iusti sustī
nēt ō cōi cursu i pñti
vita. fm q̄ dr.ij. Ti
mo.iij. Oēs q̄ pie vo
lūt viuere in xp̄o pse
cutionē patient. xpter
qō dicit Drego. Da
là q̄ nos h cōmunit
ad deū ire copellunt.
z hoc est qō dr hic.

h Dñe in angustia
positi electi tui i vita
pñti. Reqsierūt te de
siderātes vitā futurā
er toto corde. i In tribulatiōe murmur⁹.i. in tribu
latione que de cōi cursu ē occasio murmuris i tribulat⁹
l: Doctrina tua eis.s.valet in dādo eis patiētiā.q; tñ
nō aufert totaliter tristiciā sensibilē licz diminuat.ideo
subdit. Tic q̄ cepit tē l Sic facti sum⁹.z assotiat se
xp̄o a iust⁹ positꝫ i tribulatōibꝫ.z mento.q; p⁹ mīras tri
bulatiōes fuit serrat⁹.vt dictū fuit supra ca.i. m A
facie.hoc ponit scōm ex q̄ ?surgit desiderū vite futu
re.s.claritas faciei diuīe.cui⁹ aspect⁹ est desiderabil⁹ an
tantū q; in eā desiderāt angeli p̄spicere.i. Pe.i.z hoc ē
m A facie tua dñe.i.er pulcritudie faciei tue. (qō dr
n Concepim⁹.z q̄i tē.hoc est punct⁹. In hebreo z in
libris correctis.z p spīm h intelligit feruēs desideriuz.z
bñ dr. Parturiui⁹.z pepim⁹.in partu ei est afflictio.z
tūc sequit delectatio.fm illud Job.xvi. Mulier cū pa
rit tristiciā hz.ei aūt pepit puerū iā nō meminit pssure
xpter gaudiū.sic desiderū visiōis diuīe in pñti hz aliq̄d
afflictiōis.rōne dilatiōis.q; spes q̄ differt affligit aiaz
Prouerb.xiij.z hz aliq̄d delectatiōis xpter spem ?sequē
di optatū.sed cū venerit visio diuīa tūc erit delectatio
o Salutes nō ferim⁹ in (summa absq; vlla tristicia
terra.sicē in hebreo z in libris correct⁹. Et est sensus.p
ea q̄ fecim⁹ nō obtinem⁹ nec obtinere possum⁹ i terra.
Salutes.i.anīe z corpis btitudies.q; p̄cipo req̄rit mors
generalis oīm.ad quā sequet resurrectio mortuor q̄ est in
electis.erit ad gl̄iam aie z corpis.xpter qō subditur
p Jō nō ceciderūt.p mortē corpalē. q Habitato
res terre generalit.z tenet hic ly ideo ?secutiue z nō cau
saliter. r Viuēt mortui. Postq̄ descripsit xp̄a desi
derū resurrectōis in electis.hic ?sit describit eiusdē re
surrectiōis actū dicēs. r Viuēt mortui.vita gl̄e q̄n
tū ad electos.de q̄ resurrectiōe fit hic fmo. iō subdit.
s Interfectiq; mei.xpter deū z iusticiā. t Resur
gent.z dicit mei.se eis cōnumerādo.q; de sua morte p
phetādo.q; fuit serrat⁹ sicut dictū est in p̄cipio h⁹ li
bri de p̄cepto manasse regis ydolatre pesūti.eo q̄ ipse
z alios ydolatras arguebat. Loseq̄nter ?uertit fmonem
ad electos resuscitādo dicēs. v Expgiscimini.a som
p Et laudate deū ō vra glorificatōe futura. (no mort⁹
y Qui habitatis in pulvere.q̄ntū ad corpa vt cineres

[e]longasti⁵ oēs termios terre.
[b] Dñe i angustia req̄sierūt te
i tribulatiōe murmur⁶ doc
trīa tua eis. Sic q̄ cōcepit
cū appp̄iquerit ad ptū do
lēs clamat in doloribꝫ suis
[l]sic facti sum⁹ [m] A facie tua
dñe⁷ cōcepim⁸ z q̄i parturi
uimus z pepim⁹ spīm. [o] Sa
lutes ñ fecim⁹ i tra: iō ñ ce
ciderūt [p] hītatores tre. [r] Vi
uent mortui tui. [s] interfecti
mei⁷ resurgent. [t] Expgiscimi⁸
[z] laudate⁹ [q] hītat⁷ i pulue
re: [y] qr ros lucis ros tu⁹. [a] et
terra gigātū [b] detrahet i rui
nā. [c] Vade pl's me⁹ [d] intra
i cubicula tua claude ostia
tua sup te. [e] Abscōdere mo
dicū ad momentū [f] donec p
trāseat idignatio mea. [g] Ec
ce enī dñs [h] egredie⁷ de loco
suo [k] vt visitet iniq̄tatē hīta
toris terre ?eum: [l] z reuela
bit tra sanguinē suū: [m] et nō
opiet vltra interfectos suos.

redacta. Loseq̄ēt ?alloquit deū.et cui⁹ vtute fiet resur
rectio mortuor dicēs. z Quia ros lucis ros tu⁹.i.sic
ros celestis ē inanis terrenas cētibꝫ q̄ facit ea ō terra re
surgere.sic benignitas tua erit suauis electis dormiēti
bus.q̄s faciet ad gl̄az resurgere.z ecōtratio hoc resurre
ctio erit tribꝰ dāna
a Et (tis.iō subdit.
terrā gigātū.i. pctor
q̄ p potentiā fideles
b Detra (oppssert.
hos i ru.nē.i. in gehē
nam.z accipit h⁹ terra
p pctōribꝫ i ea hītan
tibꝫ eo mō loquēdi q̄
dr mō cōi loq̄ndi ter
ra destructa q̄s eius
hītatores destruunt.
c Vade. hoc ?sitet
describit resurrectionis
tp̄s.posq̄ ei aliq̄s
credere et p̄dictis q̄
eēt ꝑquā tp̄us re
surrectōis.qō nō est
ver.sz erit i fine tp⁹
ideo dicitur.

d Intra i cubicula tua.i.sepulcr q̄ntū ad corp⁹.z purgatoriū
q̄ntū ad aīas elector.q̄ tñ bñt aliq̄d purgādū in futuro
vel lymbū patr q̄ntū ad purgatas.z añ aptionē ianue p
mortē xp̄i.vl celū empyreū q̄ntū ad purgatas p⁹ aptio
e Abscōdere.q; defuncti ab hoibꝫ h⁹ vite (nē ianue.
sūt abscōditi. f Modicū ad momētū.q; tp̄s vsq; ad
iudiciū respectu eternitat⁹ ē modicū.z cē.B mō dr aliabꝫ
elector desiderātibꝫ vltimū iudiciū Apoc.vi. Et dictū ē
illis.vt req̄scerēt adhuc tp̄s modicū donec cōpleāt cō
g Donec ptrāseat idignatio. (serui eor.z fratres eor
.i.elector p turbatio p tribulatiōes tyrānor.z martie an
tiq̄e tpe. In aliqbꝫ libris addit.ineā.sed nō ē i hebreo.
nec in libris correctis. h Ecce enī dñs iesus christ⁹
i Egredie⁷ de loco suo.i.ō celo empyreo ad iudiciū ve
nēdo.q̄ntū ei ad hūanitatē egredie⁷ z veniet p locales
motū.q̄ntū vo ad deitatē q̄ est vbiq; egredie⁷ p nouum
l: Et visitet iniq̄tatē tē.i.iniq̄tates pctorū (effectū.
terrena amātū. l Et revelabit terra sanguinē suū.i.
mortē z depssiones fideliū.q; tūc malfestabunt oia latē
tia. m Et nō opiet tē.q; de cetero nō cōmittet.talia.

In ca.xxvi.vbi dr i postilla. Nomē tuū.s. iesus z me
Nomō de⁹ Additio.i. (mortale tuū.
q nomē suū ppriū.s.tetragrāmatō reseruit moy
si. Ero.iij.legit sic. Hoc ē nomē meū ueternū z
memoriale meū in generatōe z generatōez.vbi in addi
tione ibidē fuit notatū q; h⁹ qō dr Hoc est nomē meum
refert ad nomē dñi tetragrāmaton.q; ꝑprie significat
essentiā diuīnā.put ibidē fuit expositū.z qō sequit. Hoc ē
memoriale meū.refert ad nomē iesus qō est conforme.
marie tetragrāmaton.put ibidē fuit declaratū.z de h; p
prie intelligit illud ad Phil.ij.z donauit illi nomē qō
est sup oē nomē.vñ i pl̄ona expectātiū seu desid. tantū
xp̄i aduētuz esaias dicebat in h⁹ loco. Dñe sustinuim⁹ te
nomē tuū z mēoriale tuū desiderū aie.q.d. desideram⁹
noticiā ñ solū nois tui.s.tetragrāmaton nobis i ve.te.p
posit.sz etiā noticiā mēoriāl tui.qō.s.ē h⁹ nomē iesus.vt
dictū est de quo plen⁹ hr in p̄dicta additione.

In eodē ca.vbi dr in postilla. Jndulsisti dñe genti.
v Di in trāslatiōe ura dr. Jndul. Additio.ij

sisti dñe genti ꝛc. In hebreo hꝫ s. c. Addidisti dñe genti addidisti glorificat' es elogisti oia extrema terre. ꝛ fm ista ilam ppha loquit de additõe gentiũ ad pl'm israeliticũ. ꝛ ẽ sensus. Addidisti dñe gẽtes. s. israelitice gentes aliaꝫ nationũ. ꝛ qꝫ ex hac additõe ds fuit magis glorificat' inq̃ntũ nõ solũ laudat' est i iudea. sꝫ etiã a solis ortu vsq; ad occasum. iõ subdit Addidisti glificatus es. Et ne ex hꝫ intelligeret. q̃ omes indifferenter fuerũt additi p vere fidei susceptionẽ. iõ subdit. Elogasti oia extrema terre. scꝫ infideles ꝛ reprobos. In eodeꝫ vbi dr in postilla. Quade. hic aũt describit resurrectionis tps. Additio. tis. Ppha in hꝫ qđ dicit. Quade pl's me' intra i cubicula tua. ꝛc. intẽdisset excludere ne aliqs crederet ppinquũ esse tps resurrectois. vt postilla dicit. sic valde impropꝛie diceret. Abscõdere modicuꝫ ad momẽtũ. Iste ei dictiões significãt brevitatẽ tpis. si ãt plvitatẽ seu dilatatõeꝫ. Vocãt qđ dr. Quade ostia tua sup te nõ videt ptinere ad intrãtẽ i sepulcro vel in lymbo vel i empꝛeo. vñ melꝰ videt dicẽdũ q̃ qꝫ ppha immediate ad locũ fuerat de resurrectõe electoꝝ dicens. Viuẽt mortui ꝛc. qđ i magnũ gaudiũ vtiq; electoꝝ. iõ de psecutõe antixpi q̃ modicũ ad ꝛ tps resurrectois futura ẽ q̃ inter alias ẽ maria. vt hꝫ Dan. xij. ca. eos monet. q. d. eis. de hꝫ qđ vobis pphetizo debetis exultare cũ tremore vt sitis pati ad psecutões futuras patiẽter tolerandas q̃ sũt ppinque pdicte resurrectõi. ꝛ q̃liter debeãt se ppꝛare ostidit dicẽs. Quade pl's me' intra i cubicula tua. s. ad oãdũ deũ eo mõ q̃ dr Mat. vi. Intra cubiculũ tuũ ꝛ ora pkem tuũ. ꝛc. ei est maximũ remediũ i tribulatõibꝫ iuxta illud ps. Ad dñm cũ tribulaꝛ. Item monet eos vt a deo petãt ne ex vehemẽtia tribulatõis aliq̃ vba. prũpẽt in dei offensaꝫ seu i vere fidei derogationẽ. ꝛ de hꝫ dicit Claude ostia tua sup te. que q̃dẽ clausura a dõ impetratur. iuxta illud ps. Pone dñe custodiã oi meo. ꝛ ostiuꝫ circũstãtie labijs meis. Itẽ monet eos vt abscõdant se a seuissimis ꝛtradictõibꝫ aduersantiũ. qđ nõ nisi viute diuĩa fieri posset. iuxta illud ps. Abscõdisti eos i abscõdito faciei tue a ꝛtradictionibꝫ hoim ꝛc. ꝛ qꝫ tps hmõi piculosissime psecutõis ds abbreuiabit. ppter electos. vt Mat. xxiij. iõ ꝛie subdit. Modicũ ad momentũ.

In ca. aũt. xxvi. cũ postilla. dicit cir. Replica illũ passum. Abscõdere modicũ ad momentũ ꝛe tpe iudicij exponẽdo qđ a tpe ꝛphetie ẽ modicũ respectu eterne duratõis. Burgẽ. dic impropꝛie. si me sic dicã. qꝫ ille dictões significãt brevitatẽ tpis. sꝫ illa obiectio est ꝛ rotundũ textũ in mltis locis sacre scripture. Dicit ei supra ca. q. de tpe xpi. Erit in nouissimis diebꝫ. post ds tñ multa centena annoꝝ fluxerũt. ꝛ Joh. in canonica. Filioli nouissima hora est q̃ tñ ꝛpꝛissime ab oibꝫ exponunt de mltis centenis annoꝝ q̃ restant. ꝛ sic de aliis locis scripture. Capꝫm. XXVII.

In die illa. Postq̃ descripta est gꝛaxatio de pmotione electoꝝ. hic ꝛsit ponit gꝛaxatio ꝛ de iectione demoniũ. ꝛ diuidit in duas ptes. qꝫ primo ponit hmõi detectio. scõ soluit duplex questio. ibi. Ego dñs. Circa pꝛimũ dr. a In die illa. s. iudicij generali. b In gladio suo duro. q̃ntũ ad penẽ asꝑitatẽ c Et grãdi. q̃ntũ ad eꝝ latitudinẽ. d Et forti q̃ntũ ad immutabilitatẽ. e Sup leui. ꝛc. p leuiathã q̃ hic bis ponit. ꝛ p certũ idẽ intelligit. s. diabolus. vt dictũ fuit Job. xl. ꝛ dr hic leuiathã vectẽ. ppter eꝝ fortitudinẽ. fm q̃ de eo dr Job. xli. Iõ est ptãs sup terrã que ei cõparetur. s. leuiathan.

f Tortuosuꝫ ppter eꝝ caliditatẽ ad decipiendũ. videt certũ ꝛc. i. diabolũ q̃ habitat in hꝫ aere caliginoso tãq̃ in mari tẽpestuoso. non tñ intelligit eꝝ occasio p mortez nature. cũ hꝫ mõ sit immortalis. sed p morte g. hẽne. qꝫ tũc ibi retrudetur nec poterit inde exire ꝛ homines tẽtare. seu ad pctũ inducere. qđ erit sibi graue. ꝛ in hꝫ crescet pena eꝝ. q̃ etiã portat mõ ignẽ suũ secũ. crescet etiã pena sua accidentalis ex dãnatõe hoim̃q̃s iducit ad pctũ. sic ꝛ gl'a scoꝝ ãg'oꝝ ex gl'a electoꝝ q̃s in h Jn die illa. dejectiõis demonijs. (ducãt ad bonã. i Vinea meri. In hebreo hꝫ vinea vinosa. Ex q̃ ptz q̃ meri hic nõ est nomẽ ppriũ. sed cõe. ꝛ significat purũ vt nũ ꝛ optimũ. Vinea igit meri. hic accipit societas supnorũ ciuiũ in q̃bꝰ nihil erit impurũ. ꝛ tpi deũ laudabit. l Ego dñs. Hic ꝛsit soluitur (de dejectõne demoniũ duplex q̃stio oriẽs ex pdictis. scda soluit ibi. Quis dabit me. Prima q̃stio oñditur ex hꝫ qđ hic dr. Vinea meri societas electoꝝ. qꝫ exq̃ fuerunt a deo ita electi ꝛ dilecti ab eterno. videret aliqui extraneus. quo de' permittit eos tribulari in hꝫ mũdo. fm q̃ dr. ij. Thi. iij. Oes q̃ pie volunt viuere. in xpo psecutoez patiẽt. Et rñdet dñs ad hꝫ q̃ talis pmissio nõ est ex odio. sed magis ex dilectõe. ne ex psperis in supbiã eleuent. ꝛ p exercitiũ patiẽtie i bono custodiant. fm merita saluatoris Lu. xxi. In patiẽtia vra possidebitis aias vras. ꝛ hꝫ est qđ dr hic. l Ego dñs q̃ seruo eã. s. vineã meã q̃ est vniuersalis eccl'ia. eo q̃ a primo abel iusto vsq; ad vltimũ electũ q̃ in fine mũdi nascetur' est. q̃t electos prulit. tot palmites misit. vt dicit l Repente. ppinabo ei. s. potũ tribus (Bre. omes. vtiq; latois rõibꝰ pdictis. iõ subdit m Ne forte visitet ꝛc. i. ex. psperis insolescat. ꝛ sic p insolẽtijs visitet ꝺ eam in die iudicij n Nocte ꝛ die ꝛc. i. tpe aduersitatis. ꝛ psp o Indignatio nõ est (ritatis sub paterna disciplina. mihi. i. hꝫ nõ facio ex ira seu indignatiõe. sed ex paterna correctõe. Quis dabit. Hic soluit scda qõ. qꝫ videret aliqui q̃ p merito iustoꝝ de pplo isti ꝛ maxie aplorꝝ poendũ fuisset aliqs eiusdẽ ppli ꝺ captiuitate q̃ facta est p romanos. ꝛ sic i hac qõne. pcedit. qꝫ prio ponit ad vtrãq; ptẽ rõ. scõ ponit q̃stionis solutio. ibi. Vtiq̃d iuxta ẽ Primo arguit q̃ nõ debuit parci. sꝫ magis p mltitudie malorũ iusti cũ eis debuerũt affligi sic frequenter factũ fuit i p Quis dabit ꝛc. (ve. te. ꝛ hꝫ est qđ dr in psona dñi. ad succedẽdũ ciuitatẽ hierlm. q In plio. s. romano rũ q̃ captã ciuitatẽ incenderũt. r Gradiar ꝛc. eã calcando p romanos. s Succedã ꝛc. i. fideles in xpm tũc credẽtes cũ infidelibꝰ i sua ciuitate obstinati. q. d. hꝫ videretur decẽs iustitie mee sicut succesa fuit hierlm p chaldeos. ꝛ multi iusti fuerũt ibi mortui ꝛ captiuati. oc t An potꝫ. hic ponitur argumen (casione inuentoꝝ tũ ad oppositũ. s. q̃ debeat parci malis. cũ dr. An potꝫ tenebo. i. retinebo. v Fortitudinẽ meam cessando a punitione sub specie correctionis. ideo subditur.

v Faciet pacē mihi.ꝛ p aplos alios ꝙq ihū discipulos meritis.ꝑpter qō subdit. x Qui egredient.ſ. ad pdicandū fidē catholicā p orbē. y Impetu.i. cū feruētī desiderio. z Iacob.i. a pplo isrl. cuiusmodi fuerūt apli.ꝛ alij.lxx. discipuli.q.d p maiori pte fuerunt iudei.

z Florebit ꝛc.i agli florib⁹ sancte vite a Et um (ꝛ doctrie plebūt ꝛc.ſ. vba euāgelice doctrine fm q̄ dr i pabola seminātis Lu. viij. Semē est verb Rūqd (buz dei. Hic ponit solutio ip̄ō q̄ sic procedit.q.d primo soluit q̄ntū ad malos ſcdo q̄ntū ad bonos. ibi. Et erit. Circa pmū primo ostendit.q.d p pdictis nō est malis parcendū.ſcdo soluit argumētū.ibi. Idcirco.ꝛ tertio ponit malorū exterminiū.ibi. Ciuitas. Circa primū b Rūqd ꝛc. (dr. id est pplī iudaico dū ip̄m tractaret aliter ac c Per (fligerent cussit eū.q.d. non ita ciuitatis destructōez d Aut sicut occidit ꝛc.i. aplos ihūm discipulos a iudeis occisos.q̄s occiderūt iudei ꝛ ps cui sunt grauiter vt pz Actu. vij. de stephano.ꝛ xij. de iacobo ꝛ xvij. de psecutoe generali xpianoꝝ.ꝛ i plibus loca de psecutōe pauli e In mēsura ꝛ mēsurā ꝛc.q.d. nō pue (ꝛ alioꝝ aplorum ꝛ iuste iusticie q̄ tanta facinora transeant absq̄ debita pena.nō subdit f Meditat' est ꝛc.i. disposuit diffinitiue ista punire. g Idcirco. Hic solu argumētū ad oppositū de merito aplorū.cū dr g Idcirco sup b h Dimittet iniq̄tas.pdicta (id ē ꝑpter meritū aplorum i Domui iacob.i. iudeis in sua malicia obstinatis.

l Et iste ois fruct' ꝛc.i. ne tot' fruct' meriti aplorum q̄ dimittat aliis iudeis dictū pctū.ꝛ vlterius specificat meritū istud dicēs. l Cū posuerit.ſ. pdicatio aplorum m Oēs lapides altaris.i. altarū ydolorum n Sicut lapides cinēr allisos.p pdicationē aplorū fuit cultus ydolorū multū destructus p orbē.erāt ipis vsuentibus ꝛ ipſi foraliter ablat' p successores eoꝝ.iō subdit. o Non stabūt luci ꝛ delubra.vbi erercebat ydolatria.nec pōt aliud intelligi de ydolatria iudeoꝝ.q̄ a reditu captiuitatis babyloniee nō legit in pplo iudaico fuisse.nisi ad tēpus modicū.ꝛ p violentiā ꝛ in pauc̄.ſ. tpe antiochi illustris q̄ cogebat iudeos ydolis imolare.vt pz.i. xj. Machabeoꝝ. Nec q̄ dr. Cū posuerit oēs lapides altaris ꝛc. potest q̄uenīter exponi de destructōe tēpli p romanos. vt volūt alij dicere q̄ statim subdit.nō stabunt luci ꝛ delubra.p q̄ intelligit ydolatria q̄ nullo mō tūc erat apud iudeos.ꝛ iō intelligit de destructōe ydolatrie gentiliū p pdicationē aplorum vt dictū est. p Ciuitas ꝛc Hic ponit iudeoꝝ exterminiū q̄ntū ad obstinatos.cū dr p Ciuitas enī munita.ſ. hierlm. q Desolata erit. p romanos q̄ eā destruxerūt. r Spaciosa relinquet id est hierlm q̄ ante erat ciuitas spaciosa relinquet a suis habitatoribꝫ.q̄ a principio obsidionis vsq̄ ad finez multi fuerūt mortui gladio ꝛ fame ꝛ peste.ſ. decies cētū milia.vt dicit Egesip⁹ li. v. s Et dimittet q̄ desertū.q̄ alij fuerunt in captiuitate ducti.ꝛ ciuitas fuit destructa ita q̄ nō erat habitatiō hoīm apta. t Ibi pascet vitulus.ſ. pplis romanor'.q̄ dr hic vitul' ꝑpter carnis petulātiā.ibi enī fuit pastꝰ.i. diuitijs ciuitatis repletus Et ibi accubabit.i. potent securi dormire.q̄ eorum aduersarij erant mortui vel captiuati.vt dictum est.

x Et cōsumet cūmitates ei'.i. templū et edificia in circuitu q̄ erāt in monte syon q̄ est supior ps ciuitatis y In siccitate messis illi'.i. er defectu victus in hierlm.

z Conterent mulieres venētes.ſ. in hierusalē ad diē festum. vñ refert egesip⁹ li. v. q̄ quedam mulier vltra iordanez venerat in hierlm.et cum alijs fuit ibi obsessa. ꝛ angustia famis cōstricta.coact⁹ p.ū filium ꝛ comedit. ꝛ idez credibile est de pluribus alijs.licet nō fuerūt deprehense.q̄ talia enormia fa

a Et docentes eā.sic est in hebreo ꝛ li (unt i clāculo bris correctis.ꝛ accipiunt hic docētes ipi sacerdotes.q̄ ex officio habebāt docere pplm.ꝛ isti tūc fuerūt ꝑstricti. q̄ cū a tyto postularēt misericordiaz.nullit eos occidi.dicēs eos degeneres esse animi.q̄ tēplo ꝛ numini cupent subb Nō est ei pplis sapiēs.i. (peruuere.ꝛ cā subditur. hūs dei sapiam q̄ sapida est.sed tū terrenā sapiaz q̄ est animalis ꝛ diabolica. Iacobi.iij. c Propterea nō miserebit ꝛc. Et pz ka. d Et erit ꝛc. Hic soluit quēstio q̄ntū ad bonos q̄ de iudeis crediderūt xpō. q̄ destructa iudea fuerūt saluati in vita.idco dr. Et erit.ſ. q̄ sequit. e In die illa pcutiet ꝛc. Et dr hic alueus fluuius loc' vbi oritur iordanis. Torrēs aūt egypti dr riuus cōtra.qui est paru' fluuius in extremitate iudee in pte australi versus egyptū.ort' aūt iordanis est in termiō iudee in pte aq̄lonari in radicibꝫ mōtis libani.vt dicit Hiero.et sic f Et vos (deligiat hic terra iudee.pcussa a romanis. congregabimini vnus ꝛ vn'.i. pauci respectu multitudinis pcusse ꝛ captiuate.

g Filij israel.i. vos in christū credētes fidem patriarche iacob qui alio nōe dr israel imitantes Scribitur in ecclesiastica historia q̄ ante obsidionē hierlm p romanos. fideles qui erant in hierlm ꝛ iudea fuerāt admoniti p angelum.vt transirent in regnum agrippe q̄ erat confederatus romanis.ꝛ sic fuerunt ibi saluati.

h Et erit in die ꝛc. p hanc tubā intelligit edictū helij adriani imperatoris romani qui hierlm destructā per tytum reedificauit.ꝛ suo nomine helyam appellauit.sed postea magis tenuit nomen antiquū.ꝛ ipe edicto publico.pbibuit ne aliquis iudeus ibidem habitaret.ꝛ fuit pmissa ipsis christianis ad habitandū.vt dicit Haugo de floriacensis li. viij. Et tunc in hierusalem confluebant vndecunq̄ iudei ad christū conuersi.eo q̄ diligebant locum illum.ideo subditur.

i Et venient q̄ pditi fuerāt de terra' ⁊c. q: in ist̄as ter/ras p captiuitates p̄cedētes multi iudei fuerāt ducti ⁊ hab'i'abāt ibidē, qui p p̄dicationē ap'lorū ⁊ aliorū discipulorū fuerūt cōuersi ad fidē, ⁊ sic veniebāt in hier'lm rōne dicta, ⁊ p ist̄as duas terras intelligunt etiā alie in quibꝫ iudei captiuati habitabāt, pōt etiā hec lēa intelligi de ecclesia noie hier'lm significata, sm q̄ dicit Apocal'xxi. Vidi ciuitatē sanctā hier'lm nouā descendentē de celo ⁊c. ad quā pueneruūt p fidem multi de oibus terris q̄ prius erant pd.ti p errores ⁊ ydolatriā deuz adorantes fideī ⁊ deuote, ⁊ hoc est adoratione latrie.

Capl'm xxviii

Ve corone supbie. Supius locut' est pro pheta ⁊tra duas tribuū psecutores. h. p/phetat ⁊tra ꝓphetas ꝓtemptores. Et diuiditur in duas. q: primo ꝓphetat ⁊tra con temptores ꝓpheti. rū psitum, scdo futuroꝝ rū. xxx. ca. Prima in duas, q: primo ꝓphetat ⁊tra ꝓtemptores de decē tribubꝫ, scdo cōtra eos de duabꝫ. ibi. In die illa. Circa primū dicit. a Ve corone supbie. i. regno decē tribuū, q: intātū supbierat q: ꝓphas dñi oino ꝓtemperat ⁊ pheticis ydolorꝫ adheserat ebrijs ephraim q: illud regnū nō solū infectū erat p peccatꝫ supbie, sꝫ etiā gule ⁊ luxurie, ⁊ denoiat' ab ephraim illud regnum q: primus rex. s. hieroboam fuit de tribu ephraim.

b Et flos decidenti ⁊c. p hoc designās q: destructio illius regni erat ꝓpinqua, q̄ facta fuit p salmanasar regē assyriorū, i. anno Osee regis israel. iiij. Regum. xvij.

c Qui erant ⁊c. Ista vallis fm Ra. fa. est vallis cene/reth fertilissima existens in regno decem tribuum.

d Ecce validus ⁊ fortis dñs, cui nullus pōt resistere,

e Sicut impet' grādinis ⁊c. p hoc intelligit exercit' salmanasar iustinctu diuino ventur' cū magna fortitu dine ad destruēdū regnū isr'l, ita q: israelite nō possent resistere, sicut factū fuit, ideo subdit. Pedibꝫ conculcabit ⁊c. ⁊ ptz ex dictis lēa vsq; ibi.

f Quasi tēporaneū. i.

g Ante maturitatē autumni. i. asi matu/(p̄mitiuū. ritatē de cursu cōmuni.

h Qō cum aspexit ⁊c. Et est sīa q: sicut alijs videns fructū aliquē maturū ante alios, vt pomū vel ficuz vel hmōi. ex desiderio nouitatis statim accipit ⁊ comedit, sic salmanasar ⁊ ei' exercitus cū magna auiditate destruendi regnū isr'l ventur' erāt de ꝓpinquo, ⁊ sic ptigit. q: pl'm partim occiderūt ⁊ partim captiuū duxerant in assyrios, ⁊ terraꝫ populauerūt

i In die illa. Hic (alienis gentibꝫ aut. Reg. xvij. ꝓsequēter ꝓphetat cōtra contēptores q̄ erāt de duabus tribubꝫ, ⁊ primo cōtra maiores pl'i specialiter, scdo con tra totū pl'm cōiter capi. sequēti. Prima in duas. q: primo vt appareat ꝓtempt' grauior p̄mittit dei bificium exhibitū, scdo ppba p̄dicit eoz interitū, ibi. Verum hi,

Circa primū sciendū, q: captiuatis decez tribubꝫ p salmanasar sennacherib voluit destruere regnuz iude, sed angelus dñi p'cussit exercitū, ita q: oportuit eum fugere ad terrā suā vbi a filijs suis fuit interfect', iij. Reg. xix. Et tūc ezechias rex iude cū pplo suo de spolijs mo. tuoꝝ rū fuerūt valde ditat/ti, ⁊ sic habuerūt du/plicē materiā gaudij, scz de morte aduersa/riorum suoꝝ ⁊ de spo/lijs eorū, ⁊ hoc est qđ dicitur.

i In die illa ⁊c. id est angelorum.

k Corona glie q̄n/tum ad maiores.

l Et sertū exultatio nis, q̄ntū ad mīores q: corona fit ō auro, argēto et gēmis, ser/tū vero de floribus.

m Residuo pp̄li sui id est duabꝫ tribubꝫ q̄ remāserāt aliꝫ ca/ptiuatis.

n Et spūs iudicij. id est inspirantis vo luntatē iudiciū faci/o Sedenti (endi. sup iudiciū. sic est in hebreo ⁊ in libris cor/rectis. id est ezechie regi q̄ fuit iustus.

p Et fortitudo ⁊c. i. pl'o ezechie q̄ erit ad colligendū spolia assyrioꝝ vt p̄dictū est. Et reduc ad portaz ciuita/tis hier'lm plenus diuitijs aduersarioꝝ, ⁊ iō dicit hic.

q Reuertentibus de bello ⁊ non bellantibus, q: illaz victoriam nō fecit dñs p homies sed p angelum.

r Verū ⁊c. Hic p̄missō bificio denūciat' interit' rōne ingratitudinis, ⁊ primo ponit' interitus duaꝝ tribuuz factus p chaldeos, scdo p romanos. ibi. Propter hoc audite. Prima in duas. q: primo ꝓpheta describit eorum culpā, scdo debitā penam. ibi. Et erit. Circa primū dr.

r Verum hi. id est illi de duabus tribubꝫ.

s Pre vino nescierunt, quia exposuerunt se epulis ⁊ potibus ⁊ aliꝫ malis, ⁊ cito dei beneficium obliti fue/runt, ideo subdunt.

t Sacerdos, ⁊ prophetа, qui deberent alios de dei be/neficijs instruere, et ad dei laudem inuitare.

v Nescierūt p̄ ebrietate. Et loquit' hic Esaias de ꝓphe

x Absorpti sunt a vino ⁊c. inculcatio est (tis falsis. verborū idē significantiū ad ostendēdū magnitudinem excessus eoz in talibus.

y Nescierunt videntem. i. verū prophetā fm q̄ dicit. i. Regū. ix. Qui enim hodie dicit' ꝓpheta olim appellabatur videns. Sacerdotes ei/uali ⁊ prophete falsi veros ꝓphetas domini contem/

z Ignorauerunt iudicium. (nebant. ideo subditur. qz nolebant dirigi p verba sanctorum ꝓpheta rum.

a Omnes enim mense ⁊c. ex nimio epulationis ⁊ po tationis excessu.

a Ita vt nō esset locus vltra. i. mūdus a talibus sor/dibus, ⁊ quia talis excessus causat cecitatē intellectus sic ē contrario abstinētia clarificat. fm q̄ dicit Dan. i. de ipso ⁊ socijs eius q̄ fuerunt valde abstinentes. ⁊ idē di citur. Pueris autē his dedit de' scientiā ⁊ disciplinaz in omni verbo ⁊ in oi sapia ⁊c. ideo subditur.

b Quē docebit sciam.i.p sacrarū scripturarū studium.
c Et quē intelligere ꝛc.i.vba doctor vel etiā angelor
d Ablactatos a lacte ꝛc.i. segre/gatos a delectatiōibz carnalibz q̄ sunt circa cibos ꝛ ve/nerea.q: dū mēti delectatiōibz carnalibz sūt ad hoc in/epti.ideo subditur.
e Manda remāda ꝛc.sic enī loq̄bant sa/cerdotes mali ꝛ pphe falsi deridēdo vba.p phetarū sctor.q̄ nō in telligebant sz falsa re/putabāt.Circa q̄ sciendū q̄ pphe mtebā/tur pl'm detrahere a malis aliqsi cōmīā/do eis mala si in ma lis pseuerarēt.ꝛ tunc vtebant vbo mādati sicut supra ca.v. Dābo nubib⁹ meis ꝛc ꝛvj. Mādabo mil/tie belli. aliqsi vo.p/mittēdo bōa si a mal' desisterent.ꝛ tūc vte/bant vbo expectatio/nis sicut Abacuc.vj. Si morā fecerit expe cta eū ꝛc.ꝛ ido sacer/dotes mali ꝛ pphete falsi eos deridēdo dicebāt. Manda remāda.expecta ꝛc. Et subdit. f Modicū ibi.q̄si dicant de cōminatiōibz eorū seu promissionibz modicū aut nihil vidum' implet̄ū
g In loquela enī labij. In hebreo habet sic in balbu/cientio.balbuciēs enī satis mouet labia.sz nī loquit ma
h Et in lingua altera.i.extranea. (de intelligibiliter.
i Loquet ad pl'm ist⁹.ꝛ est sensus.q̄ sicut loq̄la bal/buctentis ꝛ loquētis alicui in lingua sibi extranea.non est sibi intelligib'.sic vbū dñi.p pphas loquētis nō in telligebat salte q̄ntū ad effectū a pcēptoribz pdictis. Et ponit exemplū.cū subdit. l ꝛ Cui dixit.s.dominus.
l Hec est requies mea.i.implectio mee voluntatis.
m Reficite lassum.i.affli.tis impendite opa misēdie.
n Et h̄ est refrigerū meū.sm illud Mathē.xxv. Q̄d vni ex minimis meis fecist̄ mihi fecistis.
o Et ne luceat audire.mihi obediēdo.ꝛ sic factū est eis vbū dñi q̄si nō
p Et erit. Hic ost ꝛ ponit pena debita (intelligibile. ex dī iustitia p chaldeos inflicta. Circa q̄ sciēdū q̄ se/dechias rebellauit regi babylonis ex pfidētia adiutor⁹ p regē egypti.ꝛ nō veniēte rege babylonis ptra eū misit pluries ad regē egypti ad hūdū auxiliū.ꝛ ille pluries p misit ꝛ de terra sua exiuit ad h̄ agendū.sed nō pfecit.q: rediit in egyptū vt habet Hiere.xxxvij.ꝛ sic sedechias fu it defraudat' a suis petitiōibz ꝛ promissis regis egypti.ꝛ h̄ sibi improperat hic.sicut ipe ꝛ sui improperabāt pro/phetis dñi q̄ vba eor nō brent effectū vt pdictū est.ꝛ h̄
p Et erit eis vbū dñi.eos deridendo. (est q̄d dr hic
q Manda remāda.regē egypti.p succursu habendo.
r Expecta reexpecta.et aduētū.sicut dixit.pmittēdo.
s Modicū ibi modicū ibi.i.nullū remediuz hēbis ab eo.nō subdit.
t Ut vadat.in rebellione sua pceden/do.
v Et cadant retrorsum.tanq̄ victi.
x Et cō/terant fame ꝛ gladio.q̄ntum ad mortuos.
y Et illa/queent ꝛ capient.q̄ntū ad ceteros in captiuitatē baby/lonicā in vinculis deductos.
z Propter h̄. Hic cōse q̄ter ptra illusores vitat⁹ pdicat afflictio p romanos

Circa q̄d sciēdū q̄ illa afflictio fuit q̄daz figuratiua li/cet finalis.pter q̄d apl's sil' quesierūt de tempe vtriusq⁹ Mat.xxiij. Dic nobis q̄n hec erūt.s.destructio ciuitat⁹ ꝛ tēpli.ꝛ q̄d signū aduent' tui ꝛ cōsūmatōis seculi.ꝛ ips ad vtrunq⁹ sil' rndit Mathē.xxiij.ꝛ Marci.xiij.ꝛ Luc.xxi.

b Quē docebit sciaz: c ꝛ quez intelligere faciet auditum.
d Ablactatos a lacte: a uul/sos ab vberib⁹.q: māda re/māda.e māda remāda.expecta reexpecta.expecta reexpecta: f modicū ibi.modicū ibi. g In loq̄la ei labij h ꝛ lin/gua altera i loquet ad pl'm ist̄um: k cui dixit. l Hec est re quies mea m reficite lassum n ꝛ h̄ est refrigeriuz meum o ꝛ noluerunt audire. p Et erit eis verbum dñi: q māda re/manda: māda remāda: r ex/pecta reexpecta: expecta re/expecta: s modicū ibi.modicū ibi: r vt vadant t ꝛ cadant retrorsum. v ꝛ conterant x ꝛ il laqueent ꝛ capiant. y Pro/pter hoc a audite verbū dñi veri illusores: b qui dñamini sup pl'm meū qui est in hyrlm. c Dixistis enī d pcussi mus fedus cuz morte: ꝛ cuz inferno fecim⁹ pactuz. e Fla gellū inundans cū transie/rit: f nō veniet sup nos. g q: posuimus mendaciū spem nostram.ꝛ mendacio prote/cti sumus h Idcirco i hec di cit dominꝰ deꝰ. k Ecce ego

Et to primo ponit h̄ afflictionē primā.se/cundo secām. ibi. Et nūc. Circa primū sci/enduz q̄ prima afflī/ctio facta ē pter ma liciā iudeor ptra ips vt habetur manifeste Luce.xix. Et to h̄ pri/mo ponit cōtra chri/stū iudeorū maligni/tas.secōo ipsi' ips rū ma stabilitas ibi. Id circo tertio pene iu/deoruz acerbitas.ibi Et ponam. Circa pri mum dicitur.

z Propter h̄.i.pro/pter destructionē ci/uitatis p chald.os q̄ ptigit pter illusores pphetarū. vt dictū ē.
a Audite vbuz dñi veri illusores.s.veri/tatis quales fuerūt sacerdotes ꝛ legis doctores ptē ips.propter q̄ dixit eis Mathē.xv. Irritū feciſtis mādatū dñi pter tradi/tiones vram.doctrinā etiā ips verissimā illudebant.
b Qui dñamini ꝛc.tunc enī sacerdotes ꝛ scribe rege/bant pl'm. c Dixistis enī.i.facto ostendistis.
d Percussim' fedus cū morte ꝛc. Ille enī qui hab⁹ fe dus vel pactū cū alio nō timet ab eo. Est igitur sen/sus. Vos ostendistis p facta q̄ nō timeretis mortez nature nec gehennē.q: ita obstinate pſecuti sunt christū inno/centē vsq⁹ ad mortē.ac si nullā penaz timerent inde seq̄ in pſenti vel in futuro.nō subdit. e Flagellus inun/dans ꝛc.sup alios.ꝛ intelligit hic flagellū inundans.ex/ercitus romanorū qui afflixit totum mundum.
f Non veniet sup nos.destruendo nos ꝛ captiuando
g Quia posuim' mendaciū spem nostrā ꝛc.ad hoc.n. peruenerūt morte christi vt euaderēt flagellū exercit⁹ ro/mani.vt habet Joh.xi. Si dimittimus eū sic omēs cre/dent in eū ꝛ venient romani ꝛ tollent nostrū locū ꝛ gen tem.hanc aūt mortē peruenerūt p mēdacia accusantes eum coram pylato.eo q̄ prohibebat tributa dari cesari.ꝛ q̄ volebat se facere regem.vt habet Luce.xxiij. Sciebāt aūt ista esse falsa.q: triderat eis contrariū Mathē.xxij. Red dite que sunt cesaris cesari ꝛc.ꝛ q̄ fugerat pl'm qui vo lebat eum regē ꝓstituere Joh.vi. Hoc ei fuerat ita pub licum.q̄ nō poterat eos latere.ꝛ sic p talia mendacia p/curando morte christi credebant euadere insultū roma/norū.p hoc tamē accidit eis cōtrariū.vt pdictum est.
h Idcirco. Hic ponit ꝓsequēter ipsius ips stabilitas. q: p afflictionē ꝛ mortē a iudeis sibi peruratā puenit ad stabilitatē immortalitatis corpis.ꝛ hoc est q̄d dicit hic
h Idcirco.i.pter nequiciā iudeorum predictam.
i Hec dicit dominus deus cuius verbum non potest cassari.
k Ecce ego.verbū illud est patris de filio.vel totius trinitatis de hoie christo. Cōm enī omēs exposītores hebraicos ꝛ latinos scriptura hec loquit de christo,

l: Mittã in fundamẽtis syon.i.eccle militãtis q̃ fu data fuit in syon p p̃dicationẽ xpi.q: pluries in templo exĩstente in mõte syon p̃dicauit.7 q: in mõte syon suam resurrectionẽ discipulis manifestauit.7 ibidẽ sup aplos spiritũ sanctũ in signo visibili misit.

l Lapidez.i.xp̃m.q̃ dr lapis Dañ.ij. Lapis q̃ pcusserat statuam fact' ẽ mons mam Lapidẽ (gnus. pbatũ.multis pcussionibꝫ in sua passione. 7 approbatũ a do pre 7 q̃ ℔ intelligat dr̃o ad lẽam etiã fm iudeos ptz p trãslationez chaldaicã q̃ sic habet Ecce ego statuẽs i syon regẽ messiã. regez potentẽ angularẽ.q: ex iudeis 7 gẽtibꝫ tãq̃ ex duobꝫ parietibꝫ simul iunctis fec'nã eccliaz.fm q̃ dicit Joh̃.r. Alias oues habeo que nõ sunt ex ℔ ouili.7 illas optet me adducere.7 fiet vnuz ouile 7 vnus pastor. n Preciosuz.humanitas enĩ xpi ex pximctione ad deitatẽ habet quodã modo infinitum valorem.

k mittã in fundamẽtz syõ l'lapidẽ: m lapidẽ pbatũ: angularẽ: n pciosũ o in fundamẽto fundatũ: p Qui crediderit: q nõ festinet. r Et ponã i pondere iudiciũ: 7 iustitiã i mẽsura. s Et subuẽtet grãdo t spẽ mendacij: 7 protectionẽ v Aq̃ inundabũt: 7 delebit fed' vestrũ cũ morte 7 pactũ vestrũ cum inferno nõ stabit. b Flagellũ inundãs c cũ transierit: d eritis ei in ꝯculcatiõnẽ. e Quicũq; ptrã sierit tollet vos: f qñ mane diluculo ptransibit i die 7 in nocte 8 7 tñm mõ sola veratio itellectũ dabit auditui. h Coangustatũ est enĩ stratũ ita vt alter decidat: 7 palliuz breue k vtrũq; opire nõ põt l Sicut enĩ in monte diuisionũ stabit dñs: sic in valle q̃ est in gabaon irascet: m vt faciat op' suũ. n Alienuz op' ei' vt opet opus suũ. Peregriũ est op' ei' ab eo. o Et nũc p nolite illudere: ne forte cõ stringant vincula vra. r Cõsummationẽ enĩ 7 abbreuiationẽ audiui a dño deo exercituũ s supyniuersaz terrã t Auribus pcipite 7 audite vocem meã: attendite 7 audite eloquiũ meum. v Aunquid tota die arabit arans

e Cum transierit ad terrã vram. d Eritis in ꝯculcationem quantũ ad mortuos.

e Quicũq; ptrãsierit tollet vos q̃ntũ ad captiuos.

f Quonã mane diluculo 7c.i.q̃cunq; tpe vel hora venerit continget vobis sine dilatione ista miseria.

g Et tñ modo 7c.p̃ dixit enĩ xps hãc destructionez pluries. vt ptz in euãgeliis. Ih nolluerũt credere donec senserũt p experientiam.

h Coangustatũ est ei stratũ.i.cor humanũ nõ pot cape sil' deum 7 diabolũ.sed suscepto diabolo p peccatũ erit de'. 7 econuerso suscepto dõ exit diabolus.

i Et pallium breue scz amoris.

l: Utrũq; opire nõ potest.q: diabol' nõ põt operiri pallio caritatis. nec deus pallio amoris male inflamatis. 7 q: iudei a se eiecerãt deũ humanatũ. 7 p ꝑis receperant diabolũ in dñm. Equo merito debebat sequi dicta puhitio.

l Sicut enĩ in mõte diuisionũ 7c.id: tangunt breuiter due hystorie. Prima habet.j.Reg.v. vbi dr q̃ virtute diuina philistei veniẽtes ptra dauid fuerunt debellati 7 fugerũt relinquẽtes idola sua. 7 tũc dixit dauid. Diuisit dñs inimicos meos sicut diuidunt aque. 7 ꝓter hoc vocat' est locus ille baalpharasim.i.campus diuisionũ fm hebreos. Ecda hystoria habet Josue.x. vbi dixit Josue. Sol ne moueatis ptra gibaon. 7 sic steterit sol inmobilis donec fuerũt ei' aduersarij totaliter debellati. Est g̃ sensus. q̃ sicut tũc dñs ostendit trã suã tpe dauid ptra philisteos. 7 tpe Iosue ptra chananeos. sic ostendit iram suã cõtra illusores ve tratis p̃dictos. ideo subditur.

m Ut faciat opus suum.i. vindictam de peccatorib'. q: tñ punire nõ est sibi ꝓpriuz. sed magis misereri 7 parcere. fm q̃ dicit Ecclesia. Deus cui ꝓpriũ est semp misereri 7 parcere. punire autẽ conuenit ei p accidens. s. ꝓpter hominũ malitiã. ideo subditur.

n Alienũ enĩ est opus 7c.q.d. opus puniendi nõ inest ei ex sua conditione. sed ex malor cõgressione.

o Et nunc. dic consequẽter agit de punitiõe que erit in finali iudicio. cum dicitur.

o Et nunc.i. post destructionẽ ciuitatis p̃ romanos.

p Nolite illudere. veritatẽ euangelice p̃dicationis.

q Ne forte 7c pena irremediabili' in iudicio ꝑfinali. iõ

r Consummationẽ enĩ. s. mundi. 7 abbreuiationẽ. (subdit ionẽ. infra breue tempus respectu eternitatis.

s Audiui a dño. q̃ est regula veritatis. t Supyniuersam terrã. malos generaliter puniendo pena irremediabili. 7 bonos premiando gloria interminabili.

v Auribus pcipite 7c. id est attendite diligenter ista. 7 ponit exemplum ad hoc sensibile. 7 primo quantũ ad premiationem bonorum dicens. x Aunquid tota die. id est singulis diebꝫ cõtinue. y Arabit arans

vt serat semē suū in agro. ꝫ Proscindet cū aratro ꝛ a Et sarriet .i. purgabit a sentib ꝛ he. bis no/ (ligone ciuis .q. d. nō .ió subdit. b Nōne cū adeq̄rit facie mus .i. superficiē terre pfecte dispsuerit ad recipiēdū se. c Qeret gith. fm glosaz gen⁹ est legumīnis cy (mina mino simile.

d Et pone triticū .i. ponet semina ordi nate fm variā dispo sitōnē terre. cui⁹ vna ps est apta semini. al tera altera. Per h̄ in telligit q̄ rps qui est agricola agri sui. q̄ ē eccl̄ia pacto finali iu dicio ponet electos suos in distinct⁹ mā sionib⁹ glie. fm varia eoꝝ merita. ꝓpter qō dicit Joh. xiij. In do mo patris mei multe mansiones sunt.

vt serat: ꝫ pscinder⁹ et sarriet bumū sua. ⁶ Nōne cū adeq̄/ uerit faciez ei⁹ seret gith: et cyminum sparget: ⁷ ponet triticū p ordine ꝛ hordeū et milū ꝛ vicia in finib⁹ suis. Et erudiet illuꝫ in iudicio de⁹ suus docebit illuꝫ. ⁸ Nō enī in serris triturabit gith nec rota plaustri sup cymi/ nū circuibit. ſꝫ in vga excu tiet gith: ꝛ cyminū in bacu lo: ⁹ panis ār cōminuet⁸ Ue rū nō impetuū triturans triturabit illum: neq̄ vexa bit eū rota plaustri: nec vn gulis suis cōminuet eū. ¹⁰ h̄ a dño deo exercituū exiuit ¹¹ vt mirabile faceret ꝯsiliū: ¹² et magnificaret iusticiaꝫ.

e Nō enī in serris ꝛc. Hic ponit exēplū de punitione malor. q̄ terrena scētia collecta nō silr triturant. seu ex curunt vniformiter. ſꝫ aliq̄ cū leuiori instrō. vtpote cuꝫ vga. vt cyminū ꝛ silia. Alia aūt triturant cū instrīs fer reis ꝛ poderosis. Silr i finali iudicio vbi erit vniuersa lis pcōr collectio. nō oēs vniformiter punit⁹ ſꝫ aliq̄ grauī⁹. ꝛ alij mul⁹ grauiter fm eoꝝ demerita. ꝛ fm h̄ in telligit ista parabola. nec intrādū q̄ p eadē semia intel ligant iusti pmādi. ꝛ pcōres pumēdi. q̄ h̄ ē. ꝓpter idē tatē nature in ipis. ſꝫ est varietas i meritꝫ ꝛ demeritis

f Panis aūt cōminuet. i. triticū vsi fit panis qō cōmi g Uex nō impetuū ꝛc. h̄ referr (nuit inter molas. ad penas tpales q̄bo de⁹ fm ordinē sapie sue aliq̄s pu nit pcōres ad correctionē eoꝝ vel ad terrorē alioꝝ. ꝛ ta lis punitio cessabit i iudicio ꝛ succedet pēa eterna. q̄m de⁹ cōmittet executiōi demonū q̄bo erūt subiecti i pena q̄ a fuerāt eis subiecti in culpa. h Et h̄ a dño deo exercituū exiuit. tanq̄ vbū irretractabile. i Ut mi rabile faceret ꝯsiliū suū. q̄. nullus scit in q̄ pte sit futu ri. k Et magnificaret iusti (rus. s. pmiꝫ vel pene finalē. etiā. q̄. finale iudiciū oīb⁹ apparebit iustū.

In ca. xxviij. vbi dicitur in postilla. Qui crediderit fi festinet. Additio prima.

Ubi ō. in trāslatiōe nr̄a. nō festinet. in hebreo h̄ quoddā vbū q̄ significat indifferēter. non festi net vel nō festinabit. ꝛ in scō significato ē sen sus. q̄ q̄ crediderit doctrine xp̄i de q̄ h̄ loquit nō festina bit ad credendū. eo q̄ doctrina xp̄i maxie est supra sen sum hoīs. vsi ꝛ discipuli xp̄i q̄ ei⁹ doctrinā ꝓtinue audi erūt. ꝛ ei⁹ miracula viderūt nō tsi festinauerūt credere. vsi eis ō. etiā p⁹ resurrectionē. O tardi corde ad credē

In eodez ca. vbi ō. in postilla. Sicut enī in (dum. monte diuisionum. Additio scōa.

Ulteriorē declarationē h⁹ q̄ō. ō. hic. Sicut ei in mōte diuisionū vsq̄ ad finē ca. ꝯsiderāduꝫ q̄ he due historie q̄ hic tāguntur. s. de mōte diuisiois ꝛ de valle gabaon. videnr ꝓprie referēde ad duos aduen tus xp̄i in q̄rū vtroq̄ iudiciū mūdi ꝯsiderat. Nā in pri mo fuit iudiciū discretiōis seu sepationis fm q̄ sepati fuerūt credētes ab infidelib⁹. de q̄ iudicio Joh. xij. Nūc iudiciū ē mūdi. ꝛ ad h̄ iudiciū referr q̄ ō. hic. Sicut in monte diuisionū stabit dñs. i. in iudicio discretiōis seu sepatiōis. In scō vo aduētu erit vniuersale iudiciū in valle iosaphat in q̄ iudicio finaliter reprobi punientur

Ad q̄ō iudiciū referr illud q̄ hic ō. Sicut i valle q̄ est in gabaon irascet. q̄ in eodē iudicio sol iustic̄ie stās ad iudicādū ꝓtra dānatos irascet. s. signa ire ostēdēdo. et q̄ in prīo aduētu op⁹ redēptiōis hūani generis expleuit p passionē quā iustinuit q̄ nō ꝓuenit ei⁹ deitati. ió sub/ dit. Ut faciat op⁹ su um. alienū ē op⁹ ei⁹. vbi glosa. ꝛ est Bre. In mūdū vēit vt fa ciat op⁹ iuum. s. redi met gen⁹ hūanū. sed ab ipo alienū ē opus ei⁹. nō ei ꝓuenit deitati ꝓpui. flagellari. crucifigi. hec in glosa Et notādū q̄ iste mo dus exponēdi h⁹ q̄ō ō. Alienus ē op⁹ ei⁹ ꝛc. videt verior q̄ di cere q̄ punire nō ē p prīū deo. ſꝫ mag⁹ par cere ꝛ misereri. puta in postilla. tū q̄ licet verū est q̄ dei ꝓprīū ē misereri inq̄tū ad ipm ꝓprie ptinet releuare defect⁹ alioꝝ. nō tñ videt ꝓcedēdū q̄ opus puniēdi pcōres est alienū a deo. cū h̄ opus ptineat ad vitatē iustic̄ie q̄ deo maxie cōpetit. vt sacra scriptura in q̄plurimis locꝫ testat. tū q̄ opus pu niēdi trāsgressores ē bonū simpl⁹. licꝫ fm q̄d. s. respectu puniti hēat rōem mali. s. pene. Cōstat aūt q̄ oīe opus bonū deo maxie cōpetit. ꝛ sic ptꝫ q̄ punire delinquētes fm ordinē iustic̄ie nō ē dicēdū esse alienū op⁹ a deo licet misereri sit deo maxie ꝓprīū. In scō vo aduentu q̄ iudiciū vniuersale cōpetit xp̄o etiā fm q̄ hō. Unde Jo han. v. ptātē dedit ei iudiciū facere. q̄ filius hoīs ē. que q̄dē ptās etiā se extendit ad angelos. Unde ap⁹s. i. Cor. vi. Nescitꝫ q̄n angelos iudicabim⁹. s. auctoritate xp̄i. ió sequit. Ut operē opus suū. peregrinū est op⁹ ei⁹. Nā sicut alienū ē. i. nō aduenies deitati. flag. llari. ꝛ crucifigi. ita pegrinū est hūanitati oēs hoies ꝛ angelos iudicare ni/ si ex vnione ad vbū ꝛ aliꝫ gratiꝫ in xp̄o singularibus hec enī cōpeterēt. ꝛ q̄ ista sic sunt alta supra sensum ho minū. vt in infidelib⁹ lumīe fidei carētibus q̄ſq̄ ludi/ bria videanr. ió subdit. Et nūc nolite illudere ne forte ꝓstringanr vincula vr̄a. cōsummationē enī ꝛ abbreviati onē audiui a dño. q. d. ꝓpter tales illusiones ordinata ē a deo cōsummatio abreviata. q̄ō intelligitur de captiui tate babylonica vel romana. ꝛ q̄ ad credenda illa q̄ di xerat de xp̄o esse aliena ꝛ pegrina videnr req̄ri dispositi ones humane ꝛ diuina auxilia. ió subdit. Auribꝰ pcipite ꝛc. Nunq̄d tota die arabit arans ꝛc. q̄ō q̄dē exemplū nō videtur referendū ad finalē premiationē bonorum. tum q̄ in futura remuneratione valde impꝛoprie electi dicerenr poni vt semina. Semina enim in scriptura di cuntur esse in hac vita. vt cū dicit in ps. Euntes ibant ꝛ flebant mittentes semina sua. Fruct⁹ vero seminū ꝓprie dicunr esse in vita alia in qua manipuli rerū seminata rum portanr. vnde dicit. Uenientes veniēt cū exultati one portantes manipulos suos. tuni quia hic dicit pro pheta. Et ponet triticū p ordinem ꝛ hordeum ꝛc. statum subiungit. Et erudiet illum deus suus in iudicio doce/ bit illum. Constat aūt q̄ in finali statu beatorum cessat eruditio ꝛ doctrina. quia tunc omnes electi erunt per fecti ꝛ in domino docti. vt infra. luij. capitulo. Et ideo hoc exemplum videtur potius esse referendum ad illa que fact⁹ de⁹ misericorditer circa gen⁹ humanum. vt cre dant q̄ ad salutē pertinent. et bonum fructum afferant

more boni agricole, q̄ multa & diuersa opa in agrō suum facit vt bñ fructificet, vñ in hoc glosa sic, dicit, Pius et misericors dñs gen' humanū vt fructū boni opis afferat, arat vt agricola, vomere p̄dicatōis p̄scidit, verbere tribulatiōis, nūc p̄sse, nūc captiuitate corrigit, & ß est q̄ dicit, Numq̄d tota die, hec in glosa. Ubi notādū q̄ in ß q̄s dr Numq̄d tota die, fm expositionē q̄ est valde, ꝓpria, ꝓpria mouet auditores q̄s ad attentionē excitauerat supra dicēs, Auribus p̄cipe & vt estimēt, q̄ sicut agricola nō tota die arat, sic de' nō sp faciet dispositiōes istas, sed tm̄ vsq; ad tp̄s futurū ex q̄ p̄sideratione auditores discreti ad p̄nia reuocant, q̄s aūt sequit in lra. Nō enī in serris triturabit gith &c. referendū videt ad diuersum modū mortis elector. Posset enī aliq̄s q̄rere, cquo oēs iusti cum de hac vita transeūt sunt in statu gē, p quā vitā merent, q̄re aliq̄ moriunt in maximis tormēt, & alij leuiter hāc vitā transeūt. Ad q̄d rñdendū p exemplū de collectione fructuū diuersor, quor aliq̄ cū duritia & asperitate colligunt sicut bladū de q̄ fit panis. Alij vero leuiter p leuē excussionē virge vel baculi, & ß est q̄d dr. Nō enī in serris triturabit gith, nec rota plaustri sup cymūm circūibit, sup̄le sicut sup bladū, sed in vga excutiet gith & cyminū in baculo, s. leuiter, panis aūt cōminuet, s. serris & plaustris, put in glosa. Sed posset q̄s dicere, q̄liz res q̄ deducit in exemplū sit vana, cū ad ꝓpositū nō videt p̄tinere, eo q̄ vt videt iustitie dei esse incōsonū, q̄ in his qui in statu gē exeunt de hac vita, tanta inueniat diuersitas in ipo modo mortis. Ad q̄d dupliciter rñdet. Primo dicendo, Verūtm̄ nō in ꝓpetuū triturās triturabit, q. d. momētanea sunt ista tormēta respectu ꝓpetue p̄miationis, in q̄ oia reducent ad veram iusticiā. Scōo rñdet sic, Et ß a dño deo exercituū exibit vt mirabile faceret cōsiliū & magnificaret iusticiā, q. d. fm ꝓsiliū diuinuz mirabile ista exeunt, vt magnificet iusticiā, glosa interlinearis fm quā plus exigit ab his qui plura acceperūt.

In capitulo. xxviij. circa illū passum. Alienū opus est. Postillator dicit q̄ p ß intelligit opus iustitie dei q̄d est alienuz inquantū alienū distinguit̄ ꝓtra ꝓprium, ideireo sicut deo ꝓprium est misereri, ita punire. Dicit̄ hic deo alienū, quia etiā punit citra ꝺdignū. Burgen. instat rōnibz q̄ ex dicto postillatoris sunt solute. Nā cū dicit, iusticiā & veritatē fm quā punit iniquus bonū simpliciter &c. Non negit postillator, sed loquit̄ solū fm cōparationez ꝓprij vt distinguit̄ ꝓtra alienū qui sunt modi dicēdi. Dicitur q̄ fm esse iusticia & veritas & miseria sunt vnū in deo et eque ꝓpria fm esse, sed non fm dici. Argumentū igit̄ q̄d facit Burgen. cōtra postill. & sanctū Thomā optime reducit̄ ꝓtra expositionē Burgen. quā dicit verioꝛē q̄ius incōtinuā. Exponit enī Burgen. illū passum de ope redemptionis dicens. Id opus deo esse alienū, nam non p̄nenit deitati, conspui, flagellari, crucifigi, tunc arguit̄ sic. Ita vere & catholice dicim' deū consputi, flagellatū & crucifixū, sicut de virgine natū, & neutrū est alienū, nisi vt distinguit̄ contra ꝓprias idiomata. Cōmunicatiōe enī idiomatū ita verū est deū conspui sicut a puero fm Damascē, stellas creari. Et mirandū q̄ tam solubili ratiōe Burgen. contra suum magistrū sanctū Thomā laborat, quē tamen p̄ cunctis colere consuevit. Burgen. etiā no tat postillatorē exponentē seminationē p retributiōe finali. Burgen. enī vult q̄ semen serendo vt faciat fructū p̄tinet ad p̄sentē vitā nō futurā, & maxime q̄ de significato p semen sequit̄. Erudiet illū deus & docebit illum nā eruditio & doctrina, put ipe vult cessabunt p futura vita q̄ omēs erūt p̄fecti. Sed & illud videtur improprie apꝓpriari p̄ti statui nā si modi seminādi & plantādi ꝓpter fructum q̄ venit a fruitione habēt aliquā apꝓpriationē ad statum vie in quo est fructꝰ & fruitio imp̄fecta, multo maiorem habēt apꝓpriationē ad statū glorie in q̄ est fructus & fruitio p̄fectissima, & si chriſtꝰ seminat iustos in terra morientū, p̄fectissime eos plantat & seminat in terra viuentū. Et saluo iudicio meliori mi' erudite videtur dictū in vita beata eruditionē & doctrinā cessare, q̄ sic dicens, destruit actus hierarchicos, q̄ actus non distrahunt a p̄fectione, vt dicit be. Dionysi' de celesti hierarchia, nec dicit impfectionem in vita beata accipe doctrinā sicut nec esse, nō sicut chriſtꝰ accepit a p̄re esse, ita & doctrinā, & in ß sensu dixit Job. viij. Dea doctrina si est mea &c. expositionē be. Dyo. ab hoc loco vsq; ad calcē multa dicit burgen. que nō sunt ꝓtraria positis, nisi fm aliā applicationē que vt dictū est supra non variat catholicam veritatē.

Capitulū. xxix.

Ve ariel. Hic ꝓfert loquit̄ ꝓpha ꝓtra illusores veritatis generaliter. Et diuidit̄ in duas partes, q̄ primo declarat suū ꝓpositū, & scōo remouet dubiū, ibi, Propter ß. Prima adhuc in duas, q̄ primo populo cōminat, scōo ipm aliqliter ꝓsolat more samaritani post vinū mortificatiuū infundens oleū lenitiuum, scōa ibi, Et erit. Circa primū dicitur.

a Ue ariel, & q̄d p ariel intelligat̄ ostendit̄, cū dicit,

b Ariel ciuitas, s. hierusalē quam expugnauit in p̄incipio regni sui iudeficiens ieduzeos. ij. Reg. v.

c Addit' est ann' ad ānū, q. d. ꝓpinq̄t finis duratiōnis hui'm, q̄ chaldei destruerūt eā tpe sed ꝛchie regis.

d Solēnitates euolute sunt, q̄ destructo tēplo p chaldeos cessauerūt, vñ in hebreo habet. Precise fūt. Et loquit̄ ꝓpha de futuro p modū p̄teriti, ꝓpter q̄d subditur.

e Et circūuallabo ariel, i. hierm q̄ a chaldeis fuit obsessa in circūitu. iiij. Reg. viij.

f Et erit tristi & merēs, ex fame & gladio supueniente.

g Et erit mihi, s. hierusalem.

h Quasi ariel, hoc dicit̄ ad exprimendū quare hierusalē hic vocat̄ ariel in loco isto. Ariel enim fm hebreos significat altare holocaustoz. Et hoc etiā habet Ezech. xliij. p hoc autē q̄ dicit̄ de hierusalem hic. Erit mihi q̄si ariel, intelligit̄ q̄ sicut altare holocaustoꝝ erat opertuz & circundatū carnibz animaliū immolatoruz, quia vna pars ponebatur sup altare ibi cremanda, alie aūt partes dimittebant̄ circa altare distribuende sacerdotibz & leuitis ministrantibz & alique etiam offerentibz, sc̄z de hostijs pacificis, sic in destructione hierusalem p chaldeos ciuitas fuit plena cadaueribus mortuorum ꝓiectis & circa, & sic exponit Ra. sa.

i Et circundabo q̄si sperz &c. Reuertit̄ ꝓpheta ad describendū obsidionis modum, q̄ sic fuit obsessa a chaldeis q̄ nullus poterat egredi ad fugiendum, nec aliq̄s exteroꝝ intrare ad ciuitatis auxilium.

s Et iaciam ⁊c. s. terrã lapides ⁊ ligna ad ũplendum
Et munimenta ponam. i. machinas ad (fossata.
struendũ muros. t humiliaberis, dejecta a regno
u De terra loqueris ⁊c. q⁹ vulnerati ad terrã cadẽtes
gemitus emittebãt. o Et erit ꝗsi ⁊c. Vox enĩ exqui-
sita p artẽ phitonicã
est vox mortuor. vel
potius demonũ ad si
militudinẽ mortuor
apparentiũ ⁊ loquen
tium. vt dictũ fuit. i.
Reg. xxviij. ⁊ p ꝟ dat
intelligere ppli mor
talitatẽ. ita q⁹ nõ au
diretur vltra vox eĩ⁹
nisi p modum phito
nicum.
p Et erit. Hic cõse-
quẽter ꝓpheta pli̇m
regni inde aliqualiter ꝓsolatur. denuncians babylonior destructionẽ. qui ꝗuis
fm ordinẽ diuine ius
ticie hier̃m destruxerint magis virtute
diuina ꝗ hũana. tñ ꝟ
iniqua voluntate fecerunt. ⁊ factus illud
ꝓprie virtuti attribuerũt. ꝓpter qõ postea
per persas ⁊ medos
etiã deleti fuerunt. ⁊
hoc est qõ dicit.
p Et erit sicut pul-
uis tenuis. q̃ a vento rapitur ⁊ dispgit.
q Multitudo ⁊c. i.
chaldeorũ in captiuitatem te deducentiũ
et patet littera vsq; ibi.
r Visitabit ⁊c. p hoc intelligitur multitudo ⁊ fortitudo ⁊ crudelitas exercitus persarũ ⁊ medorum venturi
in breui contra babylonem.
s Et flama ⁊c. q⁹ capta babylone incenderũt eam.
t Et erit sicut somniũ ⁊c. q⁹ sicut somniãs aliqñ somniat se comedere ⁊ bibere ⁊ in delictis esse. ⁊ in hoc delectatur. sed hec delectatio modicum durat. q⁹ vigilans
sentit se esurientẽ ⁊ sitientem. sic gloria regni babylõis
modico tpe duravit respectu alior regnorũ. q⁹ incepit
esse gloriosum sub nabuch. ⁊ sub nepote eius balthasar
defecit illud regnũ. Et fm istã sniam ptz lra sequẽs.
v Obstupescite. Hic pñr. ppha cõminatur destructionem p romanos que facta fuit. xlij. anno post passionẽ
christi. ⁊ illo tpe aliq̃ de iudeis licet pauci cõpatiue receperũt fidem xpi. ⁊ alij remanserũt in sua infidelitate excecati. Primo igit̃ ppha denũciat dictã destructionem.
secõ malor excecationẽ. ibi. Claudet oculos vros. tertio
bonor illuminationẽ. ibi. Hõne adhuc. Circa primũ dicit ppha. v Obstupescite ⁊c. p magnitudine mali
p Fluctuate ⁊ vacillate. q⁹ sicut di- (sup vos venturi
cit iosephus imminẽte obsidione hier̃m a romanis. in
dea dissensionib⁹ inter⁹ erat lacerata. ⁊ alij seqbantur
vnũ tyrannũ ⁊ alij aliũ. appropinquãtib⁹ etiã romanis
aliq̃ ꝓsiliebãt q⁹ ciuitas redderet eis. alij aũt ꝓtrarũ. et
sic totus ppl̃s erat in quadã fluctuatione ⁊ vacillatiõe.
y Inebriamini. p defectum sensus ⁊ consilij.
z Et non a vino. sed a stupore vos cõturbante.
a Vouemini de vno proposito ad aliud.
b Et non in ebrietate. sed. s. ex pleritate.
c Qñ miscuit vos ⁊c. i. mortis q̃ sopor notatur. et
iste por fuit eis ppinat⁹ a romanis. q̃ populũ in magna multitudine occiderunt. ⁊
residuũ captiuauerũt.
vt dictũ est supra ca.
xxvij.
d Claudet. Hic ꝓsequẽter ponit malorũ
excecatio. Et prio ꝗntuz ad maiores. secõ
ꝗntum ad vulgares.
ibi. Ue q̃. Circa primũ
dicit. Circa primũ dicit. Claudet oculos vros. i. excecabit sacerdotes ⁊ scribas. q̃
debent eos dirigere
sicut oculi cetera corporis membra. Sciẽdum tñ q⁹ de⁹ non est
causa excecatiõis directe. ꝛ indirecte inquãtuz iuste a malis
subtrahit gr̃am suaz
mẽtis illuminatiuã.
e Prophetas. imminente enim euersiõe
hierusalẽ apparuerũt
plura signa huiⁿ euersionis. vt dicit iosephus. que tñ. ppbete falsi interpbabant in contrarium
sz in bonum ciuitatis futurum.
f Et principes vestros. q⁹ decepti a talibꝫ ppbetis rebellauerũt romanis. g Et erit ⁊c. s. ppbetarũ antiquor qui ppbetauerũt de aduentu christi. ⁊ de destructione ciuitatis ⁊ templi ꝓpter eius mortem.
h Sicut verba ⁊c. qui nõ potest legi q̃diu est sigillatus. ideo subdit. i Quem cui dederint scienti lras
⁊c. Sicenĩ respondent iudei moderni. multi enĩ doctores eor qui pfesserunt determinauerunt. temp⁹ aduentus messie. vnus⁹ post alũ ⁊ omnes defecerunt. q⁹ tempora ab eis pfixa transierunt. fm q⁹ dicit Ra. sa. super
Danielem. ⁊ causam hui⁹ defectus dicunt doctores moderni. sz q⁹ sermones ppbetarũ sunt clausi.
k Et dabit liber. s. aptus pdicatiõe xpi ⁊ apl̃or.
l Nescienti litteras. quia quãdo simplicibꝫ iudeoruz
fit mentio de aduentu christi ꝓterito. ⁊ de similibus. dicunt se non esse peritos in lege. sed magistri. eorum scirent de talibus respondere. quorum erroribus firmissime adherent.
m Et dixit dñs. Hic ponit causa dicte excecatiõis. sz
hypocrisis. siue simulata sanctitas. q̃ fm Hieronymuz
est duplex iniquitas. ⁊ maxime etiã vigebat in sacerdotib⁹ scribis ⁊ phariseis tempore christi. vt patet ex decursu euangelij. ⁊ hoc est quod dicitur.
a Eo q⁹ appropinquat ⁊c. false stimulando iustitiã.

ppinquat ppl's iste ore suo: ⁊ labijs suis glorificat me, cor aũt ei⁹ lõge ē a me: [b]⁊ timuerit me mãdato hoim ⁊ doctrinis: [c]ĩo ecce ego addã vt admiratione faciaz pplo huic miraculo grandi ⁊ stupendo. [d] Peribit ei sapia a sapiẽtib⁹ ei⁹: ⁊ intellect⁹ prudẽtiu ei⁹ abscõdet. [e] Ue q̃ pfundi est corde vt a dño abscondat; [f] filiũ q̃z sũt in tenebris opa: ⁊ dicũt. Quis videt nos: ⁊ q̃s nouit nos. [g] Peruersa ẽ hec cũ ta cogitatio q̃si si lutũ ptra figulũ cogiter: ⁊ dicat op⁹ factori suo nõ feciſti me: ⁊ figmentũ dicat fictori suo: nõ intelligis [h] Nõne adhuc ĩ modico ⁊ in breui [i] q̃uertet̃ liban⁹ i chermel: ⁊ chermel i saltũ reputabit̃: [k] ⁊ audiẽt ĩ die illa surdi [l] vba libri. [m] ⁊ de tenebris

a Et paupes homines, i. pauptatẽ euangelicã sequentes, q̃ in primitiua ecclia oia erãt fidelib⁹ communia q̃ renunciando ꝓprietati. Actuũ. iiij.

b Quoniã defecit qui ꝓualebat, cetus sacerdotũ scribarũ ⁊ phariseorũ, qui in destructione ciuitatis fuit occisus.

c Consummat⁹ est illusor, illuserunt enĩ multipliciter doctrinam christi.

d Et succisi sunt ⁊ cõ q̃ tota eorũ intentio versa erat ad auaritiam ⁊ rapinam.

e Qui peccare ⁊c, q̃ q̃rebãt de ore christi discipulorũ eius aliq̃d calũniabile rapere, vt ptz in euãgelio ⁊ in actib⁹ ap̃lor⁹ in pluribus locis.

f Et arguentem ⁊c, scz christũ arguentes eor⁹ vicia in palam.

g Et declinauerũt ⁊c, a christo q̃ dicit̃ iustus antonomatice eo q̃ alios iustificat quẽ negauerũt coram pylato.

h Propter hoc, hoc remouet quoddã dubium circa p̃dicta de excecatione sapientũ ⁊ illuminatione simplicium, ne forte crederet aliquis q̃ hoc deberet accidere ꝓpter tẽpus esaie, ideo remouet hoc dicens.

i Non modo ꝓfundetur iacob, i. populus iudaicus q̃ ꝓ maiori parte in aduentu christi fuit excecatus, et p romanos p orbem in captiuitate dispersus vbi miltas cõfusiones sustinet, ⁊ ideo determinatio huius temporis subditur, cum dicit̃.

k Sed cũ viderit filios suos, i. ap̃los qui fuerunt de gente illa. l Opera manuũ mearũ, q̃ p infusionẽ spiritussancti de idiotis ⁊ timẽtib⁹ fecit eos sapiẽtissimos ⁊ cõstãtes. m In medio sui ⁊c, ⁊ hoc fiebat potissime in die pentecostes Actuũ. ij.

n Et sanctificabunt, i. sanctum p̃dicabunt.

o Sanctum iacob, id est, christũ quem iacob patriarcha p̃dixit venturum ad sanctificandum mundum Genes. xlix. Non auferetur sceptrũ de iuda, ⁊ dux de femore eius, donec veniat qui mittendus est, ⁊ ipe erit expectatio gentium.

p Et deũ isrl̃ p̃dicabãt, gentib⁹ p orbem dispersis.

q Et scient errantes spũ. i. gentiles prius multis erroribus implicati, intellectu legis ⁊ euangelij.

r Et murmuratores, i. q̃ prius erant ociosi ⁊ vanis occupati.

s Discent legẽ, mosaicam ⁊ euangelicam, ⁊ hoc patet ꝓpletum iam p orbem quasi vniuersum.

In capitulo. xxix. vbi dicitur in postilla, Propter hoc hic remouetur quoddam dubium ⁊c.

b Et timuerũt me mãdato hoim ⁊c, ꝓpter q̃ ꝑs imꝓperat eis Dat. xv. Irritũ fecistis mãdatũ dei ꝓpter c Ideo ecce ego addã, ad excitatẽ eor (traditionẽ vltz. ꝓpter q̃ subdit̃. d Peribit aũt ⁊c, i. ab illis q̃ sunt in statu sapiẽtiũ sicut erãt sacerdotes scribe ⁊ pharisei.

e Ue q̃ pfundi. Hic ꝓfr̃ ponit̃ excecatio vulgariũ. ꝗpe ei christi in iudeis erat vna secta saduceorũ q̃ negabãt spm̃ ⁊ angelũ, ⁊ p ꝓfis resurrectiões futurã. Actuũ. xxiij. ⁊ p ꝓfis negabãt punitionẽ oim̃ post vitaz vltaz, ⁊ ex h̃ pcessit error in vulgaribus hoibus q̃ de⁹ nõ intromitteret se de humanis actib⁹ punẽdis nezq̃ agnosceret, ⁊ h̃ ẽ quod dicitur.

e Ue q̃ pfundi ⁊c, intantũ fm̃ estimationez vrãm, q̃ diuina scia non attingit ad f Quor sunt (ipm̃ in tenebris opa intãtũ q̃ sunt deo occulta fm̃ errorem vr̃m, ⁊ absurditatẽ hanc arguit ꝓpba dicens.

g Peruersa est ⁊c, ꝓpter q̃ dicere, xxix. dr. Sicut lutũ in manu figuli, sic vos in manu mea dom⁹ isrl̃

h Nõne. Hic ꝓfr̃ ponit̃ simpliciũ illuminatio, sicut enĩ in aduentu x̃pi sacerdotes ⁊ scribe q̃ erãt ĩfati fuerũt suis demeritis excecati, sic ap̃li alijq̃z discipuli x̃pi q̃ pr⁹ erãt simplices, ⁊ illiterati fuerũt diuinit⁹ illuminati, ꝓpter q̃ dicit saluator Matth. xi. Confiteor tibi dñe pr̃ celi ⁊ terre, q̃ absc̃disti hec a sapiẽtib⁹ ⁊ prudentib⁹, ⁊ reuelasti ea parulis, ⁊ h̃ est q̃ dr hic. h Nõne adhuc ⁊c, illuminatio ap̃lor fuit statim post x̃pi resurrectionẽ, tũc ei aperuit eis sensum, vt intelligerẽt scripturas. Iu. viii.

i Quertet̃ liban⁹ ⁊c, In hebreo h̃, in nem⁹ reputabitur, p chermel intelligit̃ hic mons carmeli vbi belyas interfecit ꝓphas baal, q̃ loc⁹ est aridus ⁊ sterilis. Libanus aũt ẽ nemus vbi arbores sunt pulcre ⁊ aromatice, p hãc igit̃ parabolã intelligit̃, q̃ sacerdotes ⁊ scribe q̃ erãt magne reputationis ⁊ auctoritatis admbilarent̃ p excecationẽ, ⁊ tandẽ p occisionẽ in destructione ciuitatis p romanos, ⁊ ap̃li alijq̃z discipuli x̃pi, q̃ nulli⁹ erãt reputationis eleuarent̃ p illuminationes diuinas ⁊ opationes miraculosas, vt ptz in actib⁹ ap̃lor in pluribus loc, ⁊ q̃ p eor ꝓdicationẽ conuersi sunt gentiles ad fidẽ, ideo subdit̃.

l Et audiẽt in illa die surdi, i. gentiles q̃ prius erant ydolatrie dediti. l Uerba libri, s. veteris ac noui testamenti. m Et de tenebris ⁊c, error, s. ignorãtie.

n Oculi cecorũ, i. gentilitũ. o Uidebũt. Et addent mites, i. apostoli quib⁹ dixit christus Matth. xi. Discite a me quia mitis sum ⁊c.

p In dño leticiã, de conuersione gentiũ ad fidem.

⁊ de caligine [n] oculi cecoruz [o] videbunt. Et addẽt mites [p] in dño leticiã: [a] ⁊ pauperes hoies in scto isrl̃ exultabũt [b] q̃m defecit q̃ ꝓualebat: [c] cõsummatus est illusor: [d] ⁊ succisi sunt oẽs q̃ vigilabãt sup iniquitatẽ: [e] qui peccare faciebant hoies in vbo: [f] ⁊ arguentẽ in porta supplantabant [g] ⁊ declinauerunt frustra a iusto. [h] Propter hoc hec dicit dñs ad domui iacob: qui redemit abrãam [i] Nõ modo confundet̃ iacob: nec modo vultus ei⁹ erubescet [k] sed cum viderit filios suos [l] opa manuũ mearũ [m] in medio sui sanctificãtes nomẽ meum [n] ⁊ sanctificabũt [o] sanctum iacob: [p] ⁊ deũ isrl̃ p̃dicabunt: [q] ⁊ scient errãtes spũ intellectuz: [r] ⁊ murmuratores [s] discent legem.

Hec q̄ d̄r. Propter ꝟ hec dicit dñs ad domū iacob. ꝓpheta videt remouere quandā opinionē erroneā. Posset ei q̄s dicere q̄ cū pharisei & scribe de q̄bꝫ statim supra agit. q̄ tantus errauerūt declinādo a xp̄o & eū negando & hmōi. descenderūt ō iacob fm carnē q̄ hec redundaret in ꝓfusionē iacob patris eorū. sic d̄r Prouer. xvij. ca. Sed ꝟ ꝓpheta ī probat dicēs. Propter h. i. propter peccata & scelera p̄dictorū pharisęorū & scribarū nō mō. i. nō hac ratione ꝓfundet iacob. id est p̄triarcha p̄ eorū. Nec mō vult ei⁹ erubescere. & est eadē sua sub diuersis verbis. cui⁹ rōnē subdit dicēns. sed cum viderint filios suos &c. sic est in hebreo. & ē sensus. Nō habet iacob rōnem qua cōfundat ex hoc nec erubescat. q̄ cū viderit filios suos. scz ap̄los ab eo descendētes tam fm carnē. q̄z fm fidē sanctificantes nomē meū. q̄ repleti spūsancto loquebant magnalia dei Actuū. ij. ca. Et sanctificabunt scm̄ iacob & deū israel. Predicabūt. & p̄dicabūt q̄ ips sanct⁹ scōr de iacob descēdit & ipe fuit p̄mussus. q̄ō in magnā gl̄am ipsi⁹ iacob vertit. nō aūt in ꝓfusionē. p̄sertim cū p huiusmōi p̄dicationē ydolatrie venerūt in cognitionē veritatis. de q̄ dicit. Et scient etātes spū intellectū. Qui⁹ et murmuratores discent legē. s. ipūalem p ap̄los p̄dicatam.

Capitulū. xxxx.

Ve filij. Hic ꝓsequēter Ysaias loquit cōtra irrisores prophetaꝝ futurorū. & potissime Ieremie qui ꝓphetauit tempore captiuitatis babylonice. Ysaias vero aū prophetauit p plures annos. interfect⁹ enī fuit circa principiū regni manasse. vt dictum fuit supra. i. ca. A principio vero regni manasse vsq; ad destructionē ciuitatis hierusalē p chaldeos fluxerūt anni. xv. q̄ manasses regnauit. lv. annis. Amon. ij. Josias. xxxi. Joachim. xi. Sedechias. xi. Sciendū igit̄ q̄ regnū israel & regnū iuda fuerunt destructa ex ꝓfidentia adiutorij regis egypti. Expositores igit̄ nostri cōmuniter exponūt hec capitulū ad lr̄am de iudeis q̄ euaserūt man⁹ regis babylonis. sed interfecto godolia quē rex babylonis p̄fecerat terre iuda trāsierūt in egyptū tēpore chaldeorū ꝓtra mādatū dñi factū ē eis ex ore Ieremie. vt habet Ieremie. xlij. Sed ꝟ nō videt verū. q̄ de ipis descendentibꝫ in egyptū ō. infra ca. lxx. Nuncij tui vsq; ad anes puenerunt. que est ciuitas egypti. illi aūt q̄ interfecto godolia transierūt in egyptū nō inerūt illuc sicut nūcij ad redeundū. sed sicut fugitiui ad illuc manendū. ꝓpter q̄ Ra. s. ponit ꝟ ca. de osee rege israel. q̄ misit nūcios ad regē egypti. p auxilio hūdo ꝓtra regē assyrioꝝ. vt sic liberaret a tributo. q̄ sibi reddebat singul⁹ annis. vt habet ibi. Regū. xvij. & licet lr̄a posset ad ꝟ applicari. videt tn mihi q̄ melꝰ debeat intelligi de sedechia rege iuda. qui ex ꝓfidentia regis egypti rebellauit nabuch. regi contra ꝓsiliū hiere. vt hꝫ Ieremie. xxvij. Et p ista auxilio habendo misit requirere sedechias solēnes nūcios ad regem egypti. sed defraudat⁹ fuit ab intento. q̄ rex egypti non adimplenit ꝓmissum deferēdo ei auxiliū. Igit̄ fm hanc sniam. pcedit hic ꝓpheta. q̄ prio cōminat penā regno iude ꝓpter ꝓfidētiā in egyptijs. scō idem facit regno israel ca. seq̄nti. Et prima in duas. q̄ prio cōminat illis de regno iuda afflictōez scō denūciat eis cōsolationē oleū infundens post vinū. scd̄a ibi. ꝓpterea expectat dñs. prima ī duas. q̄ primo arguit culpaz scō subdit debitam penam. ibi. ꝓpterea hec dicit. p̄la adhuc in duas. q̄ primo arguit ꝓfidētiā eoꝝ sup egyptū. scō dispensatiōnē ibi. Huc ingressus. Circa primū dicit.

a Ve filij defectores consilij dicit Ieremie & aliorum prophetarum dominī.

b Ut faceret ꝓsiliū. de redēdo pharaonis auxilium

c Et nō ex me. q̄ ꝓpīe dñi ꝟ nō ꝓsiliebāt sed magis dissuadebāt

d Et ordiremini telā. i. faceret ꝓcessum (cōsuebāt. ad rebellandū chaldeis.

e Et non p spīm meū. sed p spīm mendacē in ore ꝓphar falsoꝝ. Ieremie. xxvij.

f Ut adderet &c. q̄ primo diffisi fuerūt de diuino auxilio. scō minus consilio de humano. ideo subdit.

g Qui ambulatis. & ptz lra ex dictis vsq; ibi.

h Et erit vobis &c. q̄ ex ꝓfidētia ei⁹ falsa rebellauerūt chaldeis. q̄ venientes destruxerūt ciuitatē & templū. & ptim occiderūt. & partim captiuauerūt ꝓfusibiter pp̄lm.

i Erāt enī &c. aliq̄ libri hꝫ sit. Erāt. q̄ sunt sic dicendū ab aliqbꝫ correctoribꝫ. eo q̄ subditur vsq; anes puenerūt. & male. q̄ ī hebreo. & in libris correctis hꝫ. Erāt ei ī caphnis q̄ est ciuitas nobilis egypti. k Principes tui. misse tangē solēnes nuncij. l Vsq; ad anes puenerūt. primo enī inuerūt regē egypti in taphnis. sed anteq̄ videret eis trāstulit se ad anes. que etiā est ciuitas egypti. & sic secuti sunt eum ad habendum eius rāsum.

m Omēs ꝓfusi sunt. s. dicti nuncij. q̄ nō habuerūt inde aliq̄d remedū. sed cōfusionē. & cū ꝟ magnū damnum.

n Onus iumentoꝝ austri. i. iumētorū. (ideo subdit. portantiū onera versus egyptum. q̄ est in parte australi respectu regni iude. Dunera multa & magna ꝓ habendo eius auxilio. & vnde portarent subditur.

o In terra tribulationis &c. i. in regno iude. cui imminebat magna tribulatio & angustia a nabuch. rege.

p Leena & leo. i. rex sedechias & regina q̄ ex eis vipera &c. i. filij ex eis nati veneno malicie pleni.

r Portātes sup &c. Filij enī regis aliq̄si mittunt ad q̄rendū tale auxiliū. vel pōt exponi de q̄busc̄q; nūcijs a rege & regina missis. ꝓpter ꝟ dicunt esse ex eis.

s Sup gibbū camelorū. hz enī camel⁹ gibbū sup dorsū sup que ponit sella & on⁹. Cetera patēt ex dictis vsq; ibi.

t Superbia tantū est. er magna enī sup̄bia ꝓcedebat q̄ ip̄e sedē bias ꝛ pp̄s ei⁹ nolebāt fuire regi babylōis fm ꝓsiliū hieremie a dño sibi reuelatuz. v Quiesce. a q̄ rendo tale auxiliū ab egyptijs ꝓtra regem babylonis. ꝛ suas ei in pace. x Hūc g̃ ingressus. Hoc ꝓsit argui

sup̄ b̄ r suphia tantū est s qescе. t Nunc ingressus u scribe ei sup̄ burū: ꝛ in libro dili genter exara a illud ꝛ erit in die nouissimo ī testionium b vsq̄ inetnū. c Ppl's enī ad iracūdiaz puocās est: ꝛ filij mēdaces: filij nolētes audi re legē dei. d Qui dicunt vi dentib⁹ nolite videre: ꝛ aspi cientib⁹ nolite aspicere nob ea q̄ recta sūt. Loq̄mī vob placētia: videte nobis erro res: auferte a me viā: decli nate a me semitā e cesset a fa cie vr̄a sc̄ūs isr̄l. f Propte rea hec dicit sc̄ūs isr̄l. g Pro eo q̄ reprobastis vbū h̄ b ꝛ spe rastis in calūniā ꝛ ī tumul tu: k ꝛ innixi est sup̄ eo: l pro pterea erit vob iniq̄tas hec sicut interruptio cadēs: ꝛ requisita in muro excelso.

q Et q̄escaz. a rebellatōe ꝫ regē babylonis. r Sal ui eritis. ita ei pdicaut hiere. n gbo ꝛ pp̄lo regni iude vt ptz in multz locis siue pphetie. s Jn silē.io. i. hu militer ꝛ pacifice seruiēdo regi babylōis fm dnā voluntatē. t Et in spe. omnī auxilij. no hūani. v Et erit forti tudo vr̄a. o suās ciui tatē ꝛ pp̄lm a destru ctione. sz q̄ sedechi as nolut credere hie remie et pp̄lis ei. ꝛo subdit. Et nolustis. x Et dixistiz nequaq̄z sz faciem⁹ hieremie y Sed ad (cōsiliū eq̄s fugiem⁹. i. ab eq̄ tib⁹ egypti refugiū ꝛ auxiliū querem⁹. z Jo fr̄giet. q. deri ciente auxilio egypti ꝛ rupta ciuitate. cedes chias rex ꝛ viri bella tores fugient nocte. uq̄. Regum vlti. a Et super veloces ascendem⁹. i. si rex ba bylonis aduerst⁹ nos p̄ualuerit p velocita tem eq̄z n̄roz euade mus manū ei⁹. qō ex cludit dicens. b Jō velociores erūt q̄ psequent vos. q. cha dei insequentes sede chiā fugientē ip̄m cō prehenderūt. uq̄. Re c Donec re (gnī linq̄mī. q. mal' nauis ī signū naufragij ꝓte

Qm̄ subito dū non sperat veniet contritio ei⁹: ꝛ cōmi nuet sicut ꝓterit lagena fi guli ꝓtritōe pualida: ꝛ nō inueniet de fragmēt ei⁹ te sta: in q̄ poterit ignis ulus ō incendio: aut hauriat aq̄ aq̄e de fouea: q. hec dicit dns de⁹ israel. p Si reuerta mini q ꝛ q̄escatis r salui eritis s In silentio ꝛ ī spe erit fo rtitudo vr̄a. Et noluistiz ꝛ di xistis. Nequaq̄z sed ad eq̄s fugiemus. Jdeo fugieris. t Et super veloces ascende mus. u Jō velociores erunt q̄ psequent vos. Ville ho mines a facie terroris vni us: ꝛ a facie terroris quiq̄ fugieris: x Donec relinq̄mi ni q̄si malus nauis ī vtice montis: y ꝛ quasi signuz su per collem. z Propterea expe

titi d Et q̄i signū sup̄ collē. vbi aliq̄s ī sublimitate ar boris magne aliq̄d speculator ad videdū si hostes ve nīt. ꝛ er q̄ pte. ꝛ sic dat signū fugiēdi illis. p q̄bo specu lat. ꝛ ad quā ptē debeāt fugere ne cadāt ī malos hostiū. ꝛ ip̄e etiā velociter descēdēs fugit cū aliis. sic erūt ꝛ illi q̄ remāserūt de pp̄lo iuda. q̄z aliq̄ fuerūt ducti ī babylo nē ī signū victorie chaldeoz. ꝛ ostū uerōis iudee. sic mal' ē signū naufragij ꝓteriti. Fugerūt ī egyptū timētes ꝫ se e Propterea expectat. h ꝓit. ꝓpha (aduētū chaldeoz post vinū mollificatiuū unfundēs oleū lenitiuū denūci ans pp̄li ꝛ solatōez. Circa q̄ sciēdū q̄ hāc ptez exponūt doctores nr̄i cōiter ad lr̄am de redēp̄one pp̄li iude ō ca ptiuitate babylōica. facta p cyrū destructo regno chal deoz. vt hr̄ Esdre. i. Ezr̄ huic expositōi si videt lr̄a bn̄ ꝛso nare ī pl'ibus locis. vt pote q̄ ō. ifra. Ploras neq̄z plo rabis. i. p̄ reditū de captiuitate babylōica materia tri sticie nō hēbis. vt ist exponūt. ꝛnū videt Jeeme. i. vbi ō. q̄ pp̄s reuersus de babylone erat ī affrictōe magna ꝛ obꝓbrio. utez q̄ subdit postea. Et dabit tibi dns pa nē artū ꝛ aquā breuē. i. in redeundo ō babylone sustine bis penurīā victus. fm ulos b̄ nō bn̄ ꝛsonat p̄dictis ab eis. sc. q̄ nō hēnt materiā tristicie. ꝛtē ei q̄ ō postea sub ditur. Et dabit pluuia semini tuo ꝛc. q̄ exponūt de ma gna abūdantia in terre fructib⁹ ꝛ animalib⁹ cui⁹ ꝓtrariuz videt p⁹ reditū Jeeme. v. ca. vbi ō. q̄ mlti de pp̄lo dis ponebāt vendere filios ꝛ filias suas ī suos et ancillas p victu bn̄do. ꝛtē q̄ ō. ꝛ nō facit vltra auolare docto rē tuū a te. s. Esdrā. vt dicunt q̄ nō videt vez. q̄z esdras

tion sp stetit cū eis, sz pauco tpe, q̄ post alios longo tpe venit de babylone, r nō multū supuixit. Itē q̄ infra dr

Et erit lux lūne sic lux solis ꝛc, exponūt di, q̄ h intelligitur de maiori letitia quā habuerūt p̄ captiuitatē, q̄z aliquant' tū excessus letitie nō videt hī p̄dictj concordare, r maxīe q̄ nūq̄z redierūt ad tantā, psperitatē sicut fuerāt añ ō multo, maxīe tpe dō r salomonis r aliorū regū plurimor, r tō sal uo meliori iudicio, videt q̄ iudei melī' q̄n tū ad aliq̄d exponāt partē istā, s. de redemptiōe eor fienda per xp̄m, sed in h errant, q̄ō, expectāt futurum q̄ō iā trāsijt in p̄teritū. igit accipiēdo ab eis q̄ est vex, r falsū respuētes, exponam' lr̄am de redēptiōe facta p xp̄m. Et dividit in duas ptes, q̄z prio ponit redēptio facta p xp̄m in suo aduētu primo, scdo fienda in scdo, ibi. Et erit. Prima h̄ p̄dicit ab exaltatum dicitur,

a Exaltabit dñs vt misereat vr̄i, r iō exaltabit parcēs vob: q̄z deus iudicij dñs. b Bti oēs q̄ expectāt eū. c Pp̄ls ei syon habitabit in hier'lm. d Plorās nequaq̄z plorabis miserans miserebit tui. e Ad vocē clamoris tui statī vt audierit respōdebit tibi. f Et dabit tibi dñs panē arctū r aquā breuē: r nō faciet auolare a te vltra doctorē tuū: g et erunt oculi tui vidētes p̄ceptorez tuū: r aures tue audiētes verbū p̄ tergū monētis, h Hec est via: ambulate i ea: r nō declinetis neq̄z ad dexteram neq̄z ad sinistram. i Et polluetis sculptilia argenti tui r vestimētū cōflatilis auri tui: et dispges ea sicut mūdiciā mēstruate. k Egredere dices ei. l Et dabit pluuia semini tuo vbicūq̄z seminaueris i tra, r panis frugū tre erit vberrim' r pinguis. m Pascet in possessiōe tua i die illo: agn' spacioso, r tauri tui r pulli asinor' q̄ operantur trā' cōmixtū mundo cōmedēt sicut in area ventilatū est. n Et erūt sup oēm mōtez excelsum: r sup oēm collē eleuatū riui currētes aq̄r. o in die interfectiōis multorū: cū ciciderit turres. p Et erit

e Propterea, i. propter mala vra multiplicata. f Expectat dñs ꝛc, id ē differt redēptionē vram p̄fectā p xp̄m fiendā, veritū q̄ g Iō exaltabit parcens (nō aufert eā, subdit etiam vobis, q̄: tps sui aduent' erit tps magne misericordie, veritū nō erit sine iusticia q̄ sp dei misericordiaz p̄commutat, iō subdit, Quia de' iudicij dñs. h Beati oēs ꝛc, firmiter credendo ei' aduētū. i Populus ei syon, i. fidelis, r l: habitabit in hier'lm, i. in eccl̄ia fm q̄ (catholicus dr ad Hebre, vj. Accessistis ad montē syon r ciuitatē dei viuentis hier'lm celestē, r q̄ ad lr̄am in mōte syon incepit fides catholica p p̄dicationē xp̄i in xp̄e p̄sona r p̄missionē spūssancti sup ap̄los, vt dictū fuit supra, vj. cap.

l Plorās neq̄z plorabis, p dilatione xp̄i venturi, p q̄ suspirabāt ingemiscētes p̄ces ve. te. m Misericors miserebit tui, intantū q̄ exponet se morti. n Ad vocez clamoris tui ꝛc, in primitiua eccl̄ia r p longum tps postea scti viri hēbāt freq̄ntissime ad votū diuina missa.

o Et dabit tibi dñs ꝛc, i. ex dei gra erit p̄tent' quo vitetu al's parco, sic ptz in decursu eccl̄ie in viris p̄fectis r religiosis. p Et nō faciet auolare ꝛc, i. xp̄m q̄ dicit ō scipo Mat, xxiij. Un' est mgr vr̄ ips r de sua p̄manētia dicit Mat, xxviij. Ecce ego vobiscuz sum oib⁹ diebus vsq̄z ad p̄summationē seculi, fm enī diuinitatē vbiq̄z est p essentialē p̄sentiā r potentiā, r in eccl̄ia sua p specialē gratiā, r fm hūanitatē in eucharistie sacrō, in q̄ corpus est et vi sacramēti, anīa, r diuinitas ex p̄comitātia inseparabili p' resurrectionē. In trāslatiōe chaldaica sic hr̄. Et nō recedet vltra diuinitas ei', ex q̄ ptz q̄ nō pōt p̄uenienter intelligi de esdra doctore, sz xp̄o conuenit optime.

q Et erūt oculi tui ꝛc, i. xp̄m q̄ apparuit visibilis etiā oculis corpalibus i forma hūanitatis r in sacrō sub spē panis

r Et aures tue ꝛc, s. euāgelicū. s Post tergū monētis, i. ad sequēdū vestigia xp̄i p̄dicantis i p̄sona xp̄ia primo r postea in ap̄lis alijsq̄z discipulis.

t Hec est via, s. fides catholica. v Ambulate i ea ꝛc, q̄: eccl̄ia nūq̄z declinabit g neralr a fide catholica.

r Et p̄taminabitis ꝛc, q̄: gentiles ad p̄dictionē ap̄lor rū p fregerūt ydola sua materiā r ornamēta ydoloy pauperib⁹ erogantes. y Egredere dices ei, i. ydolatrie q̄ cessauit q̄ i vniuerso z Et tra' ꝛc (orbe, pluuia seminū tuo ꝛc semē parabolice dr h vbū euāgelicū. fm q̄ dicit Saluator in parabola Seminātis In riij. Semen est vbum dei, r recipientibus ips̄m p fidez data ē pluuia gre dei, r p talem modū dr Deu. xxxij. Concrescat vt pluuia doctrina mea.

a Et panis frugū ꝛc, iste est panis eucharistie q̄ dr panis frugū terre, q̄: materia hui' sacri ēpanis triticeus de terra p ductus, r cōtinet iste panis pinguedinem gratie diuine.

b Pascet in possessiōe ꝛc, i. xp̄s de q̄ dr Ioh. i. Ecce agn' dei q̄ tollit ꝛc. Pascitur spaciose, in dilatatione castitatis eccl̄ie, fm q̄ dr Lasi, xj. Qui pascit in lilijs donec aspiret dies, r inclinent vmbre. c Et tauri tui, i. ap̄li. d Et pulli asinor', alij (bre, inferiores p̄dicatores. e Qui operant terrā, laborādo in agro dñico vbo r exemplo. f Cōmixtū mixtā co medent, glo. sup locū istū dicit q̄ mixta est hordeū mixtū cū palea, r ea sequunt expositores nr̄i, sz huic dicto g Sicut in area ventilatū (videt p̄trariari q̄ subditur, latū est, i. purgatū a palea, dd autē intellexerit Hiero, q̄ mixta nescio, sed in hebreo hr̄ sic. Mixtum forte comedent. i. ad cōmixtionē diuersor granor absq̄z alij cōmixtione in sua bonitate manētiū, p q̄ō metaphorice itelligit p gregatio fideliū ex iudeis r gentilibus, r variis nationib⁹, q̄ incorporati sunt eccl̄ie p p̄dicationē ap̄lor alij h Et erūt ꝛc, p montes excelsos (orūq̄z p̄dicatorum. intelligunt ap̄li, p colles q̄ sunt mōtes minores, p̄dicatores alij. i Riui currentiū aq̄r. i. abūdātia sane doctrine eo mō loquēdi q̄ dicit. s. ri. Repleta est terra sciā dñi sicut aque maris operiens. l Jn die interfectionis ꝛc, i. tpe destructiōis hier'lm in q̄ erant multe turres, q̄ cū muris destructe fuerunt p romanos, r illo tpe multū vigut p̄dicatio euangelij p ap̄los aliosq̄z discipulos. Et erit ꝛc, sic denunciat liberatio (pulos christi fideliū in scdo aduentu xp̄i, tunc enī liberabunt a pena luratibus vite p̄sentis. Et dividit in duas, q̄: primo ponitur huiusmodi liberatio, scdo demonis abiectio, ibi. Ecce nomen. Circa primū sciendū, q̄ fm scōs doctores et catholicos in finali iudicio, mūdus innouabitur, r meliorabitur, ad augmentū glorie electorum, qui in elemētis r corpibus celestibus meliorat videbūt clarius relucentiam diuine virtutis et bonitatis, fm illud Sapiē. xiij. a magnitudine speciei creature poterat cognoscibiliter creator horum videri decor autem corporum celestium maxime consistit in luce, r ideo tunc augebitur, r

hoc est quod dicitur l Et erit lux lune sicut lux solis ⁊c. in die q̄ alligauerit vuln⁹ ꝑpli sui. q: fideles resurgēt in corpib⁹ gloriosis ab oi corruptione ⁊ penalitate libe/ m Ecce nomē. Hic ostit agit de delectōe demo/ (rat⁹. nis. Sciendū tñ q̄ hebrei ⁊ exp̄sitores nr̄i exponūt ptē istā ad lr̄az de delecti one sennacherib reg̃ assyrioz venientz co/ tra hieruſm. qñ exerci tus eius pcussus fuit ab anglo. sic q̄ corpa bellatoz fuerūt uni/ nerata intactis vesti b⁹ ⁊ armis. sic dictuz fuit. s. vij. ⁊ ad h̄ satis posset applicari lr̄a. Sed ꝫ h̄ videt q̄d dr̄ hic in pr̄i. Ecce nomē dñi venit de longinq̄ Et q̄ videt Esaias lo/ qui de tpe lōginq̄. q̄d est tps iudicij finalis ⁊ nō de ꝓpinq̄ seu p̄/ senti. cuiusmōi dicta pcussio sennacherib fuit. q: fuit tpe esaie. vt hr̄. viij. Re. xix. Itē q̄d dr̄ in fi. h⁹ ca. Prepata est ei ab be/ ri tophet ⁊c. i. pena gehennalis. sm q̄ dr̄ ab oib⁹ exp̄sitorib⁹ hebreis ⁊ latinis. ⁊ tō videt esaias hic loq̄ de tpe finalis iu dicij. in q̄ demones cū dānatis retrudent⁹ in inferno. et hāc sniaz sequit̄ hic mḡr alexāder de ales q̄ fuit maxim⁹ theolog⁹ tp̄ib⁹ suis. Igit̄ sm hāc sniaz hec ps i tres diui dit̄. q: primo describit aduent⁹ iudicij terribilis impij. secdo delectabil⁹ iustis. ibi. Cantabit erit. ⁊ tertio vt abiec/ tus⁹ demōis. ibi. Et audita. Circa primū dicit esaias. m Ecce nom. dñi. q: in iudicio apparebit dñs qui iu/ dicatus fuit coram pylato vt reus ⁊ abiect⁹. n Uenit de longinq̄. q: a tpe esaie erat magna distātia vsq̄ ad tē pus iudicij. o Ardens furor ei⁹. q: ignis ꝓflagrati/ onis p̄c. dit aduentū iudicis p Et grauis ad portā/ dū. q: terribilia signa apparebūt ꝓpe iudiciū. q La/ bia ei⁹ ⁊c. ꝓtra reprobos. ꝫ q̄s ꝓferret ulla sniaz. Ite ma r Et lingua ei⁹. q. ignis deuo/ (lectici ⁊c. Dat. xxv. rans. q: p sniam ab eo latā deducent⁹ ad ignē gehennē interminabilē. s Spūs ei⁹. i. ciusdē indignatio cō/ tra reprobos. t Uelut torrēs inundās. q: non pote rūt punitionē ei⁹ euadere. v Ad pdendas gētes. s. x Et frenū erroris. q: cognoscēt (q̄ntū ad reprobos. se errasse. ulla tñ cognitio nō erit eis vtilis. ꝫ magz affli/ ctiua. ꝓ remorsum sc̄ie. de q̄ dr̄ infra vi. ca. Uermis eoz nō morietur. y Cantabit. Hic describit dict⁹ aduentus delectabil⁹ electis. q̄ tūc letabunt⁹ non solū de sua glorifi catiōe. ꝫ etiā de reprobor⁹ punitiōe applaudēdo diuine iustic̄e. ⁊ h̄ est q̄d dr̄. y Cantabit erit vobis. s. electis ꝫ Sicut vos. sic est in hebreo. a Sanctificate solē/ nitatis. i. solēnitatē paschalis. in q̄ filij isr̄l laudauerunt dñm. ꝓ uo eritis de egypto. in q̄ figurat⁹ fuit iste pop⁹ electo rū de oī penalitate. qñ ad celū trāsferent⁹ glorioſi i aīa ⁊ b Et leticia cordis ⁊c. ly sicut importat h̄ eē/ (corpe. litatē. q: leticia electoz tūc excedet oēm leti. iā q̄ pōt ex primi a nobis. sed ꝓpha vtit talib⁹ exēplis hoīb⁹ cognitis. q: sm q̄ dicit Greg. balbutiendo ꝓut possum⁹ ex/ celsi dei facta resonam⁹. c Et audita. Hic ostit oñdit dictus aduent⁹ vt demonis abiectio. q: tūc ap̄ebitur ei⁹. ptās inducēdi hoies ad petñ. ⁊ q: tunc cū reprobis retrudet in infernū. ex q̄rū pena augebit pena dn̄oz sicut gloria angelor augmētabit ex gl̄ia electoz. q: indu/ cerūt ad meritū. ideo dicitur.

c Et audita⁹ faciet dñs gl̄az vocis sue dictis electis. Ad/ mte benedicti ⁊c.

d Et terrorem bra/ chij sui ostidet. in de/ monum electione.

e In cōmotione furoris. cū dicit. ꝫte malecti i igne eter nū. q̄ parat⁹ e diabolo ⁊ angel⁹ ei⁹. Dat. xxv

f Et flama ignis. s. gehenne.

g Allidet in turbie ⁊ lapide grādinis. p ista q̄ sunt hoīb⁹ ter/ ribilia intelligit̄ terr/ ror iudicis.

h A voce enī dñi. i. sententia iudicij.

i Pauebit assur. id est diabol⁹. q̄ h̄ ad lr̄am intelligit̄ sub no mine regis assur qui multū afflixit ꝓpl'm dñi sicut. s. xiij. ca. sub noīe reg̃ ba bylonis signat⁹ diabolus ad lr̄am. vt dictū fuit ibidem.

k Uirga pcussus. i. virga diuine sententie.

l Et erit trāsit⁹ ⁊c. i. firm⁹ ⁊ stabilis. q: illa sn̄ia erit ir retractabilis. tō sequit̄. m Quā reqescere ⁊c. q: pena illi⁹ sn̄ie tenebit eū. dēpsliz in ꝑpetuū. n Instrumpa/ nis ⁊ citharis ⁊c. ꝓ usta intelligit̄ electoz leticia. ꝺ ptāte demonū electa. sm q̄ dr̄ Apoc. xij. Audiui vocē magnaz ꝺ celo dicentē. Nūc facta est sal⁹ ⁊ virt⁹ ⁊ regnū dei nr̄i. ⁊ ptās xp̄i eius. q: piect⁹ est accusator fratr̄ nr̄oz ⁊c.

o Prepata est enī ⁊c. i. gehēne pena sm exp̄sitores he bre. ⁊ latinos. Tophet enī uno mō signat laxatōez vl'am pliatōez. ⁊ tō sic noīat gehēna. q: ois hō q̄ nō restringit fomitē suū. ꝫ magz laxat ei habenas. cadit in gehennaz vt dicit glo. hebraica. dr̄ aūt ꝑparata ab heri. i. a secūda die creatōis mūdi. vt dicūt aliq̄. q: ab illa die nō fuit nu diusterci⁹. ꝫ tm̄ heri. ꝫ h̄ nō est verisile q: secūda die fa/ cta fuit distinctio celi siderei ab aq̄s inferioribus ⁊ supio/ ribus. vbi nō est gehēna ꝫ circa centr̄ terre. vt dicūt sācti doctores. Ite rō eoz magz excludit ꝑnū. q: si secūda dies fuit prima habēs heri. sequit̄ q̄ nō ipa fuit primū heri. ꝫ magz dies ꝓcedēs ⁊ tō melius dr̄ q̄ heri h̄ accipit̄ ꝓ pri cipio tp̄is in q̄ deus creauit celū ⁊ terrā. ita q̄ sicut tūc fe/ cit celū empyreū. ꝓ electis. ita infernū ꝓ reprobis.

p A rege prepata. i. a deo q̄ regit vniuersa. q: sicut fe/ cit habitationē electi⁹ in celo empyreo. sic etiā reprobis in inferno. in hebre. hr̄. regi prepata. i. demoni et ang. ei⁹. qui dr̄ rex sup omēs filios superbie. Job. xli.

q Profunda. q: dr̄ esse circa centrū terre. r Et di/ latata. q: multi radūt ad pditionē. sm dictū saluatoris. Dat. vij. s Nutrimēta ei⁹ ⁊c. ꝓ h̄ designat⁹ acer bitas pene. t Flat⁹ dñi. i. effectus sue iustic̄e.

v Sicut torrens sulphuris ⁊c. ꝓ hoc etiā ostēdit hor/ ror illius pene. ⁊ q̄ impediri nō possit eo q̄ ꝓcedit sm.

ordioem diuine iusticie.

In ca.xxx.vbi dicit in postil. Plorans nequaq̃ plorabit. Additio.i.

Licet patres ve.te.desiderassent aduentū christi nō tñ legunt̃ p dilatione hui⁹ aduent⁹ plorasse. vnd̄ h̄ qd̄ dr. Plorās nequaq̃ plorabit. vid̄et intelligēdū d̄ sanctis eccl̄ie xpi q̄ psecutiones aduersationū p amore xpi gaudēter tolerabāt. sic d̄ aplis loquit̃ Actuū.v.cap. Ibāt aplī gaudentes ⁊c Et d̄ scīs martiribꝫ legit̃. q̄ tormēta sibi illata letāter sustinebant. ⁊ de istis dicit. Plorans neq̃q̃ plorabis. pres vo ve.te. tribulatiōibꝫ aduenientibꝫ angriebantur. ⁊ qñq̃ plorabāt. vt ptz de Iacob Gen.xxxvij. ⁊ de ezechia.j.xxxviij. Nō aūt h⁹ differēter videt esse passio xpi. quā sancti eccl̄ie cōsiderāt vt iam expertā. Antiq̄ vo psideraue/rūt vt futurū. non vt factū. Constat aūt q̄ ea q̄ sunt in actu magꝫ mouēt q̃ ea q̄ sunt in potentia.

In eodē ca. vbi dr in postil. Et frenū erroris. quia cognoscant se errasse. Additio.ij.

Hec qd̄ dr. Et frenū erroris qd̄ erat in maxillis pp̄l⁹ cantic̄ū erit vobis ⁊c. ⁊ cōtinuat̃ sub vna sententia. Ad qd̄ sciendū q̄ diabolus ante eius electionē seu reclusionē sic dñabit̃ suis possessis. q̄ trahebat eos ad libitū suū. sicut ascensor trahit equū cum freno. vñ in glo. vbi dr. Et frenū erroris. dicit dñationes diaboli q̄ subditos trahit ad ruinā. qd̄ quidē frenū erroris in cantic̄ū erit vobis. s. electis. eo modo q̄ dr. Cantemus dño gloriose enī honorificat⁹ est. equū ⁊ ascensorē p̄iecit in mare. Cetera exponant̃ put in postil.

Capitulum.xxxi.

Ve qui descendūt. Postq̃ locutus est esaias ꝯ regnū iude. eo q̄ ex differentia diuini auxilij recurrerunt ad humanū tpe reg̃ sedechie. hic ex simili causa loquit̃ ptra regnū isr̄l tpe osee q̄vt ruaderet reddere tributū assyrior⁹. qd̄ regi assyrior⁹ dare consueuerat misit nuncios ad sesach regē egypti. ⁊ sic ex eī⁹ cōfidētia rebellauit. ppter qd̄ salmanasar rex assyrior⁹ venit cōtra eū. ⁊ regnū eī⁹ destruxit. vt h̄. iij. Reg.xvij. Sm hoc igit̄ istud ca. diuidit̃ i duas ptes. q̄ primo ponit̃ destructio regni isr̄ael ex dicta causa. scdo saluatio regni iude. ptūc ratione oppositā. ibi. Quia hec dicit. Circa primū sciendū q̄ sicut regnū isr̄ael fuit destructū ex mala pfidentia sup egyptum. sic rex egypti cū suo exercitu fuit deuictus a nabuchodonosor rege babylonis. iij. anno ioachim filij iosie. vt habet̃ ij. Paralip. xxxvi. ⁊ hoc q̄ falsam fiduciā dederat regi isr̄ael. ⁊ vtrunq; ulor denunciat esaias hic. et patet lr̄a ex dictis paucis exceptis.

a Ve qui descendunt in egyptum. s. de populo isr̄ael.

b Habentes fiduciam sup quadrigis. q̄ multe sūt ad portand̄ dñi arma. ⁊ omni exercitui necessaria.

c Et sup equitibꝫ. q̄ pualidi tunc egyptij erant ⁊ in armis famosi.

d Et nō sunt confisi ⁊c. i. sup deū q̄ sanc

e Ipe aūt sapiens. i. ipe deus. cuius (ctificat isr̄ael. sapientie nō est numer⁹.

f Adduxit malū. s. pene super regnum isr̄ael.

g Et verba sua. que p.pphas dixit de destructione regni isr̄l.

h Non abstulit. sed ab effectu. sed ea impleuit.

i Et ysurget ⁊c. i. regnū isr̄l q̄ vitulos aureos adorabant.

k Et ytra auxilium id est ytra regez egypti regi isr̄ael auxiliū pmittenti.

l Egyptus homo. ⁊ sic est sub deo ad puniendum illum p libito sue voluntatis.

m Et non deus. vt posset saluare regem isr̄ael contra ordinationem dei.

n Et equi eor caro ⁊ non spūs. i. spūales substantie. cuiusmodi sunt angeli. q̄ sūt exercitus dei.

o Et dominus inclinabit manum suam. ad accipiendum de vtroq; rege vindictam. ideo subditur. Et corruet ⁊c.

p Simulq; omnes consumentur. ly simul non importat identitatem temporis. quia duo reges predicti tūc scilicet eodem tempore non fuerunt debellati. vt patet ex predictis. sed designat simultudinem pene vtriusq; regis.

q Quia hec dicit. Hic cōsequēter ponit̃ saluatio regni iude. ptunc ex causa opposita. s. ex vera pfidentia in domino. Ezechias enim qui tempore Osee regnauit. vt habetur. iij. Regum. xviij. rectam confidentiam suam posuit in domino. ⁊ ad huc induxit etiam populum suum. propter quod dominus modo mirabili liberauit eum de manibus sennacherib regis assyriorum. iij. Reg. xix. ⁊ hec saluatio describitur hic diffuse. ⁊ primo pphetice. secundo hystorice ca. xxxvi. Prima in duas. quia primo ponitur modus dicte saluationis in generali. scdo magis in speciali capi. sequenti. Prima in duas. quia primo ponit̃ regni iude saluatio. secūdo sennacherib deiectio. ibi. Et cadet. Circa primum ponitur exemplum de leone. qui nō dimittit predam timore pastorum sibi occurrentium. sic dominus constanter ⁊ sine impedimento proteget ⁊ saluabit hierusalem contra sennacherib ⁊ eius exercitum. ⁊ sicut aues volantes non habent timere arcum sagittatoris. sic nec habitantes in hierusalem impetū sennacherib regis. ⁊ sic patet lr̄a vsq; ibi.

r Conuertimini sicut in pfundum recesseratis filij israel. Hoc dicit̃. quia populus isr̄ael dum trāsferebatur in assyrios p salmanasar regem. aliqui de illo regno euaserunt latitantes vbi poterant. sed postea venerunt ad ezechiam regem. ⁊ recti abiecta ydolatria cōuersi fuerāt ad verū dei cultum. ideo subdit̃.

s In die illa abiciet ⁊c. i. despiciet p amore.

t Et cadet. Hic ponit pena sennacherib delectio, que facta fuit p ℔, q angelus dñi percussit in exercitu ei⁹ .clxxv. milia qb⁹ viccs sennacherib cū paucis fugit territ⁹, z ℔ est qđ dicit. t Et cadet assur .i. exercit⁹ assyriorum. v In gladio, non viri sed angeli. x Et fugiet .i. rex sennacherib.

y Mō a facie gladij sc̄z aduersarioz suoꝝ ſz ex terrore .s. dicto. z Et iuuenes ⁊c. id est tributarij q̄ antea tributū ab alijs accipiebant. a Et fortitudo (plebāt. ei⁹ ⁊c. q̄ amplius no terrebit xp̄los in circuitu ſz magis eos conuersos, ió subdit. b Et pauebūt ⁊c. .s. cū rege sennacherib, vt dictum est.

c Dicit dñs ⁊c. q̄ in altari holocaustoꝝ qđ erat in monte syō erat ignis ꝑpetu⁹, q̄ nutriebat a sacerdotibus. Leui. vi. d Et camin⁹ ei⁹ in hierl'm, hoc dr̄ p altari incensi ad qđ ingrediebant omni die sacerdotes, vt ibi cōburerent thymiama ac ꝓsummandū sacrificia, vt habet ad Hebre. ir.

vre in pctm: ᵉet cadet assur ᵛin gladio nō viri: ⁊ gladi⁹ ñ hois vorabit eū: ᵃ⁊ fugiet ᵛ ñ a facie gladij: ᵇ⁊ iuuenes ei⁹ vectigales erūt: ᵃ⁊ fortitudo ei⁹ a terrore transibit: ᵇ⁊ pauebūt fugiētes p̄cipes ei⁹, ᶜDixit dñs: cui⁹ ignis est in syō: ᵇ⁊ camin⁹ ei⁹ in hierl'm.

ECce in iu XXXII. ustitia regnabit rex ᵇ⁊ p̄cipes i iudicio perunt. ᵈEt erit vir sicq̄ abscondit a vento ⁊ celat se a tempestate, ᵉsicut riui aq̄e in siti, ᶠ⁊ vmbra petre pminentis in tra deserta. ᵍNō caligabūt oculi videntium: ʰ⁊ aures audientiū diligenter auscultabūt ᵇ⁊ cor stultoꝝ ⁱintelliget scientiā ᵏ⁊ lingua balboꝝ ˡvelociter loquet et plane. ᵐNon vocabit vltra is: q̄ insipiēs est princeps: ⁿnecq̄ fraudulēt⁹ appellabit maior. ᵒStult⁹ ei⁹ ᵖfatua loquet: ᵍ⁊ cor ei⁹ faciet iniq̄tatē vt pficiat simulatiōē: ʳ⁊ loq̄t ad dñm fraudulent: ˢ⁊ vacuā faciet aiaz esurientis: et potum sitienti auferat: ᵗfraudulēti vasa pessima sē ᵘJpe ei ᵛcogitatōes ꝓcinnabit ad pdēdos mites i sermone mēdacij: ʷcū loq̄ret pauper iudicium. ˣPrinceps hoc fraudulenter simulans dei reuerentiā, cū tñ ob hoc recusaret signū a deo dari, ne ex hoc glorificaret nomen o Stultus. Hic ꝑ̄ ponit (dñi, vt dictū fuit ibidem malicia manasse filij ezechie, ꝓter⁹ cui⁹ malicia destructa fuit ciuitas p chaldeos .iij. Reg. xxv. ⁊ primo describit eius transgressio, ſcdo ciuitatis destructio, ibi, Olieres. Circa primū sciendū q̄ sicut claias describēdo iusticiā ezechie simul tetigit maliciaz achaz p̄ris sui, sic describēdo malicia manasse tangit iusticiaz iosie nepotis sui. vt oppolita iuxta se posita magis elucescant, dicit igitur.

o Stult⁹ .s. manasses q̄ ad ydolatriā declinauit sup omēs, q̄ ydolatria nō solū est stultitia, sed magis insania.

p Fatua loquet, q̄ per verba sua seduxit p̄ncipes et habitatores hierl'm, vt declinarent cū eo ad ydolatriā. q. Paral. xxxiij.

q Et cor eius faciet iniquitatē, quia er magna libidi⁹ r Et pficiat simulationē, ostendēdo (ne talia faciebat, do se querere bonum comune, vt p cultum omniū ydolorum impetraret a multis dñs auxilium, sicut de ciuitate romana dicit Leo papa, q̄ magnā arbitrabat se suscepisse religionē, cū nullius gentis respueret falsitatē. s Et loquat ad dominum fraudulenter, quia cū hoc q̄ adorabat ydola, adorabat etiaz deum vt sic haberet gratiam aliquorum p̄ncipum, qui a cultu dei non totaliter recesserant.

t Et vacuam faciet animam ⁊c, quia ad cultum multorum deorum dicebat requiri magnas expensas, ⁊ sub isto pretextu leuabat a populo magnas pecunias, vnde pauperes grauabantur.

v Fraudulenti vasa pessima sunt, i. ministri manasse regis sunt pessimi. apud enim hebreos instrumenta cuiuslibet artis dicūtur vasa, ⁊ q̄ manasses rex per ministros suos suam maliciā exercebat tanq̄ p instrumēta, ideo dicunt hic vasa pessima.

x Ipse enim, s. manasses.

y Cogitationes concinnabit, i. machinationes suas malis verbis iusticie apparentis colorabit.

a Ad pdendos mites, i. innocuos. sm q̄ dicit .iij. Reg. xxi. Sanguinem multū innocuū effudit manasses in sermone mendacij, p mendacia sermonibus, i. iustis ⁊ apparentibus colorata, sicut dictū fuit. s. i. ca. q̄ esaiā condemnauit ad mortem quasi zelo legis, ⁊ idem credēdum q̄ fecerit de multis alijs.

b Cū loqueret pauper iudiciū, id est diceret veritatem, eo enī q̄ esaias ⁊ alij p̄phe eius maliciā veraciter arguebant, querebat occasiones interficiēdi eos. Cōsequenter transit ꝑ̄pha ad describendū iusticiaz Josie qui p duos annos post mortem manasse regnauit dicens.

c Princeps vero, i. iosias.

d Ea q̄ digna sūt ⁊c. q. a iuuētute sua cepit esse mlr̄ solicit⁹ de cultu dei. ⁊ cōi bono regni sui. e Et ipe super duces stabit. q. nobiles inda ad cultū dei induxit. ⁊ toto tpe regni sui in ꝟ eos stabiliuit f Mulieres. ꝟ ꝓfir subdit ciuitas ⁊ regni inde destructio. et scdo reiteratio. ibi. Et erit. Circa primū dicit.

f Mulieres opulēte. hirarchas ei hir̄m tempe sedechie vocat mlieres. eo q̄ ñ habuerūt vtute se defendē di velut effeminati.

g Filie ꝓfidētes in tranquillitate muroꝝ. et i auxilio egyptioꝝ. vt ptz ex supradictis capō.

h Percipite (xxx. auribus ⁊c. q. d. cordibus vris deberet esse impressum. ⁊ qd sit illud. i Post dies (subaudi. es ⁊ annos. p ꝟ nō intelligit aliqd ꝛpe certū ⁊ determiatum. vt dicit Ra. sa. ꝛz est sensus. sic dies addētur ad dies pcedentes. ⁊ anni⁹ ad annū. sic multiplicabunt vre imāgines. q̄ulcūq; veniat destructio p chaldeos.

l Estros ꝓturbemini ꝓfidentes. i. vos q̄ modo ꝓfiditis vt securi eritis vl

l Consummata est enī vindemia (tra modū cōturbati. mia. q. ducet pplus in captiuitatē. ⁊ sic nō erit q̄ vltra colat terrā. nec p̄sequens qui fructus colligat.

m Obstupescite. p̄ nimio terrore vobis imminente.

n Exuite vos vestib⁹ gl̄ose. o Et ꝓfundemini. ut ꝺcuentes vos vilib⁹ ⁊ aspis. iō subdit. p Accingite lūbos vros. s. cultus. q Super vbera plāgite. i. signū planct⁹ ⁊ doloꝝ. audite. hebrei dicūt ꝟ. Super agros plāgite q̄ vimutem̄ inculti ⁊ dekti. ⁊ ꝓsonat ꝟ lr̄e seq̄nti. cū r Super regione desiderabili ⁊c. i. iudea q̄ frequēter in scriptura ꝺr fluens melle ⁊ lacte p̄ sua fertilitate s Super humū ꝑpli mei. i. super terrā hirantiū in loco cōpestrib⁹ vbi solēt esse boues innocētes ⁊ sine malicia.

t Spine ⁊ vepres ascēdēt. ꝓpter cultoꝝ absentiā q̄ ducent in captiuitatē. v Quātomagis super ⁊c. i. hoim̄ vanitū gaudijs ⁊ delicijs q̄les de cōi cursu sūt hirantes in ciuitatib⁹ magnis. In hebre. sic hr̄. Super humū populi mei spine ⁊ vepres ascēdēt. ⁊ etiaz super oēs domos ⁊c. Et sic ē sensus. ꝛ. o mō. q. d. nō est mirū. si super terrā iude inducā talē destructionē. q̄ etiā ꝟ faciam in hir̄m meo cultui electa. ⁊ in domib⁹ tēpli vbi solēt leuite canere in x Dom⁹ enī demissa est. s. dom⁹ regis (dño exultātes. a sedechia sugēte relicta. ⁊ loquit̄ de futuro p modū p̄teriti ꝓpter certitudinē ꝓphetie y Tenebre ⁊c. a volentib⁹ intrare. z Et super spelūcas. ꝟ est cellaria ⁊ fossa Usq; inetrnū. In hebre. (ueas ex ruina edificioꝝ. hr̄ vsq; in seculū. i. vsq; ad tpa a deo hordinatū de eius reedificatōe. b Gaudiū. hic ꝓfir agit̄ de ꝑpli reparatione vsq; ad fi. h̄ ca. ⁊ exponūt aliq̄ doctores nr̄i. totū istud de tpe reedificatiōis templi ⁊ ciuitatis ꝓ zorobabel necnō ⁊ alios sanctos pres eiusdē tpis. sed ꝟ ꝟ videt. q. in reditu captiuitatis ꝑpls nunq̄ fuit in tāta ꝓsperitate tpali et spūali. q̄lis describit in hac ꝑte. vt videbit ꝓpter q̄ ꝟ Ra. sa. exponit ptē istā de tpe magne felicitatis ⁊ ꝓsperitatis. quā expectāt iudei hr̄e in aduētu messie. et ideo dicit ei⁹ q̄ falsum est relinquēdo. s. q̄ ꝛpe i mūdū sit ventur⁹. videt mihi loc⁹ iste

vero ea q̄ digna sūt pricipi cogitabit: et ipe sup duces stabit. Mulieres opulente surgite: ⁊ audite vocē meā: filie ꝓfidētes pcipite auribus eloquiū meū. Post dies ⁊ānos ⁊ vos ꝓturbemini ꝓfidentes. Cōsūmata ē enī vindemia: collectio. vltra nō venier. Obstupescite opulente: ꝓturbami cōfidentes exuite vos ⁊ cōfundemini. accingite lumbos vros. Super vbera plāgite super regiōe desiderabili. super vineā fertili. Super humū ꝑpli mei spine ⁊ vepres ascēdent. q̄ntomagis super oēs domos gaudij ciuitatis

exultātis. Dom⁹ ei dimissa est. multitudo vrbis relicta est. tenebre et palpatio facte sunt super speluncas vsq; in eternū. Gaudium onagroꝝ pascua gregū. donec effundat sup nos spiritus ꝺ excelso. Et erit desertum in chermel. ⁊ chermel in saltum reputabit. ⁊ habitabit in solitudine. iudicium ⁊ iusticia in chermel sedebit. Et erit opus iustitie pax. ⁊ cultus iusticie silentium ⁊ securitas vsq; in sempiternū. Et sedebit populus meus in pulcritudine pacis. ⁊ in tabernacl⁹ fiducie. ⁊ in requie opulēta.

exultabit. Dom⁹ ei dimissa est. multitudo vrbis relicta est. tenebre et palpatio facte sunt super speluncas vsq; in eternū. Gaudium onagroꝝ pascua gregū. donec effundat sup nos spiritus ꝺ excelso. Et erit desertum in chermel. ⁊ chermel in saltum reputabit. ⁊ habitabit in solitudine. iudicium ⁊ iusticia in chermel sedebit. Et erit opus iustitie pax. ⁊ cultus iusticie silentium ⁊ securitas vsq; in sempiternū. Et sedebit populus meus in pulcritudine pacis. ⁊ in tabernacl⁹ fiducie. ⁊ in requie opulēta.

ꝛpe ero quez fecit nobis ꝛps oriēs exaltor. ꝓpha tā ꝓtinuādo dicenda dicit. recolit afflictōes ꝑpli a tempe suo futuras vsq; ad aduentū christi dr.

b Gaudiū onagroꝝ pascua gregū. Greges ꝟ dicunt iudei. q̄ equis q̄ntū ad mlr̄os essent ydolatre. ⁊ peccatis aliis implicati fi multi de illis erāt boni et cultores dei. Onagri aūt dicūt hic reges infideles. q̄ cōsueruti subiecerit ⁊ afflixerit. s. ꝓmo babylonij. postea pse ⁊ medi tertio greci ⁊ q̄rto romāi. ita q̄ a tpe captiuitatis babylonice vsq; ad tpa xpi fuerit subiecti aliqui istoꝝ successiue. ⁊ si fuit aliqd interuallū. fuit tū ita modicū respectue q̄

q̄si nō ē cōputādū. Et isti onagri gaudebāt rape bōa ui

c Donec effundat ⁊c. qd (deoꝝ vnde deberēt viuere. fuit impletū q̄n p̄ resurrectionē ⁊ glorificatōez xpi spūs sanct⁹ effusus ē sup aplos aliosq; discipulos in signo visibili Actu. ij. q̄ est spūs pfecte libertatis. fm illd. ij. Cor. iij. Ubi spūs dñi ibi libertas. d Et erit desertū. s. gētilitas q̄ fuit inculta ⁊ dekta si ꝟ legē diuinā ⁊ ꝓphas

e In chermel. i. abūdans in bonis spūalib⁹. sic iudea q̄ntū ad bonos. vt accipit hic chermel ꝓ carmelo q̄ est in regno iude. ⁊ erat locus fertilis. f Et chermel i saltū reputabit. i. iudea melioratē q̄tū ad suscipiētes xpi fidē. q̄ apli ⁊ alij. xxx. discipuli q̄ fere oēs fuerunt iudei. fuerūt magne arbores in eccl̄ia dei q̄ ꝺ ei⁹ salt⁹. ꝓ eos cū

g Et habi. in (publicata est fides p orbē. ido subdit. soli. i. in gētilitate. q̄ prius erat inculta. vt dictum est.

h Judiciū. i. executio iusticie. q̄ est p fidē. ⁊ Et iusticia. s. euāgelica. l Jn chermel sedebit. i. in credentib⁹ ex iudea. et quib⁹ ⁊ gentilib⁹ facta est vna ecclesia.

l Et erit opus iustitie pax quā xpo nato angeli clamauerūt Lu. ij. Gl̄ia in altissimis deo. ⁊ in terra pax hoib⁹ bone voluntatis. m Et cult⁹ iusticie silentiū. in ꝑpls cauēdo a vbis iactatoribus. ⁊ in aduersis a murmura

n Et securitas ⁊c. quia in primitiua eccl̄ia ita (tribus erant firmati vtute spūssancti. q̄ tormēta nō timebant. sed magis i eis gaudebāt. Actu. v. Et q̄ ex hac vita trāsibant ad securitatē ⁊ gaudiū celeste amoto impedimento p xpm. ideo subdit. o Et sedebit pplus ⁊c. q̄ pax celestis ex nulla pte impedieꝝ seu obscurabit.

p Et in tabernaculis. i. in mansionib⁹ diuersis fm varietatē meritoꝝ de q̄bus dr Joh. xiij. In domo pris mei mansiones multe sunt. q Fiducie. q̄ omēs sunt ibi certi de sue beatitudinis eternitate.

r Et in requie opulenta. q̄ ibi totaliter quietabit ap

petitus.fm illud ps.xvi.Satiabor cū apparuerit gloria tua.r qz post glorificationē xpi destructa fuit hierusalē in vindictā mortis xpi.ideo subdit.

s Grando aūt.i.multitudo exercit' romani. t In defensione saltus.i.in defectione tēpli r domus regie q dicunt saltus.eo q ligna illius edificationis apportata fuerūt de saltu libani.

v Et humilitate humiliabitur ciuitas.s. hierlm q fuit destructa r prostrata ad terrā r qz illo tpe fides catholica fuit valde publicata p orbē.ideo subditur.

x Beati q seminatis scz vbū euangelicum Lu.viii.Semen ē verbū Sup oēs (bū dei aquas.i.sup oēs populos gentiles et iudeos Apoc.xvii.Q multe ppli multi.patet aūt qđ xpūs loq̄t hic metaphorice.qz semen materiale non seminat sup aqs materiales.

y Et immittētes pedem r.c.i.indifferenter r sine acceptatione personarum docentes fortes r debiles.literatos r simplices r.c. Capitulū.xxxiii.

Grando aūt in defensiōe salt'. r hūilitate hūiliabit' ciuitas. Beati q seminatis sup oēs aq̄s. r immittentes pedem bouis r asini.

Vē q̄ p̄ XXXIII

v Vdaris Nonne r ipe pdaberis. Et q̄ spernis. nonne r ipe spreueris Cū ꝯsūmauerit depdatiōez depdaberis. cū fatigat' desieris ꝯtenere. ꝯtenebis. Dñe miserere nr̄i. te ei expectauim' esto brachium nr̄m in mane. r sal' nr̄a i tpe tribulatiōis. A voce angli fugerūt ppli ab exaltatōe tua dispse sūt gētes. Et cōgregabūt spolia vr̄a sic colligit bruc⁹: velut cū fosse plene fuerit de eo Magnificat' ē dñs qm̄ habitauit i excelso impleuit syō iudicio et iustitia: r erit fides i tpib⁹ suis Diuitie salutis sapia r scia timor dñi. ipe ē thesaurus ei' Ecce videtes clamabūt fortes: angli pacis amare flebūt. Dissipate sunt vie cessauit trāsitus p semitā irritū factū est pactū: piecit ciuitates nō reputauit homines Lurit r elāguit terra confusus ē libanus r obsurduit. Et factus est saron sicut desertū: r pcussa est basan r fugerunt. In hebre.sic habet. A voce multitudinis fugerūt ppli. r fm hūc istud refert ad exercitū sennacherib. quē ppli audientes supuenire.nō audebāt expectare.qz

g Ab exaltatione (plurimos deuicerat r expugnauerat tu.i.a potestatis tue ostēsione.o tu sennacherib.

h Dispersi sunt gētes p diuersas vias fugientes.

i Et ꝯgregabūt spolia r.c.i.facilter et in magna copia.q̄ exercitus sennacherib fuit hic pcussus q̄ corpora erāt incinerata sub vestibus r armis illesis.r ideo facilter r copiose colligi potest Magnus (tantus est dñs.a pcussione sennacherib mirabili.

l Qui habitant in excelso.i.i celo empyreo.vbi specialiter relucet excellentia sue gl̄ie.licet fm potētiā ꝑsentri r essentiaz sit vbiq̄.

m Impleuit syon r.c.in diebus ezechie q̄ fuit iust'.r pricipes suos ad iusticiaz induxit.vt hꝫ in prin.pcedenti ca.

n Et erit fides.i.fides in tpib⁹ suis.s.ezechie.hoc enī petiuit.vt (delitas habet.j.xxxix. Fiat tūc pax r veritas in diebus meis.

o Diuitie salutis sapientia.id est in cognitione rerum diuinarum.

p Et scientia.in cognitione humanorum.

q Timor dñi ipe est thesaur' eius.i.ezechie qui prepositus fuit ista omnibus bonis tpalibus. ꝯsiderauit pphetā ad narrandum afflictionē populi sennacherib di.

r Ecce videntes r.c.ista est intricata.qz ly foris reducitur ad videntes.speculatores enī existentes in alto videbant foris longe exercitum sennacherib.r sic denunciabant ezechie regi r populo suo.vt se ꝑseruarent.

s Angeli pacis.i.nuncij ezechie quos misit ad loquendum cum rabsace de pace.vt habet.j.xxxvi.c.

t Amare flebunt.qz ꝓpter blasphemias ꝑ deū dictas a rabsace scissis vestibus flentes ad ezechiam redierūt.

v Dissipate sunt vie.ab exercitu sennacherib.

x Cessauit transiens.scz de populo iude. quia nullus audebat timore assyriorum p terram ire.

y Irritū factū est pactū.primo enī sennacherib fecit pactū cū ezechia.sed fregit illud.vt dictum fuit.xxxvi. Reiecit ciuitates.que erāt in regno iude.vt habetur.xxxvi. de circa hierusalem.

b Non reputauit homines.scz q̄ possent ibi in aliq̄ resistere. c Lurit r elanguit terra.s.iuda.

d Confusus est libanus r obsurduit. In hebreo habetur. Et pcussus fuit.qz ibi exercitus sennacherib pcidit multa ligna ad faciendum machinamenta.r ex tali decisione fuit libanus deturpatus.

e Et factus est saron sicut desertum r.c. Ista enim loca erant fertilia.sed p exercitū sennacherib devastata. Sciendum etiā q̄ carmelus non accipitur hic p monte carmeli.in quo helyas occidit pphetas Baal.r erat i re

gno ust, sed accipit p carmelo vbi manebat nabal q erat mons fertilis. et erat in regno iuda. et ppt pomi vindicta

f Hūc ꝓsurgā dicit dns. (de malefactis sennacherib. ad pcutiēdū sennacherib et exercitū ei. q. nūc est tps.

g Cōcipiet stipulā. ardorē. ꝛc ex malefactis en viris sequitur demeritum.

h Et paries stipulā. i. vt efficiamini sicut stipula applicata igni i Spūs vr. i. voluntas vestra mala.

k Et ignis vorabit vos. i. meret vt igne ꝓsumami et ita factus fuit. q. exercit' sennacherib sic pcussus fuit ab angelo. q' corpa eor fuerūt redacta in cineres. ac si fuissent igne materiali cōbusta. ideo subditur.

l Et erūt ppli. exercitus sennacherib.

m Quasi ō incēdio cinis. i. vt cinis remanens de incendio.

n Spine ꝓgregate id ē bellatores sennacherib q pungebant populū domini.

o Igni coburet. nō solū ex pcussione angeli. vt dictū est. sz etiaz igne inferni.

p Audite. h ꝓfir describit detectio sobne pontifici q ꝓsulebat ciuitatē reddi assyrijs. et q' h nō fuit factū. ptim indignatōe. ptim timore. cū sibi adherētib' ad assyrios trāsiuit occulte. et ei successit in pontificatu eliachim vt dictū fuit. s. xvij. et h est qđ dr hic. p Audite q longe estis ꝛc. et in h notat

q Cōterruit sūt in syon pctōres (magnitudiez rei nūciāde res. i. sobna et adherētes. r Possedit timor hypocritas. q' erāt in statu mīstrādi dño. et sic apparebant boni et devoti exteri'. sed ipi nihil hēbāt interi' dignum sacerdotio Et ꝓfir q̄rit de ista dignitate sacerdotali. cū dr

s Quis poterit habitare ꝛc. i. digne ministrare in altari holocaustor vbi erit ignis ppetu' Leui. vi. Et eadē sntia replicat cū subdit. t Cū ardorib' sempiternis. et subdit trāsitio v Qui ambulat in iustitijs. q̄ntū ad pfectionē vite. x Et loq̄tur veritatē. q̄ntū ad sanitatē doctrie y Qui pticit auaritiā ꝛc. ita q' nulla hz nota auaritie. capiēdo aliena p violentiā. nec etiā capiēdo dona ꝓ iustificū. z Qui obturat aures suas ꝛc. i. fmonē de sanguine effundēdo p mortē innocētis vl' ei' mutilationē.

a Et claudit oculos ꝛc. i. mulierē alienā ad ꝓcupiscēdū

b Iste in excelsis habitabit. i. tal' dign' ē fungi sūmo sacerdotio. in mōte syon. vbi erat templū. et tal' fuit iste eliachim

c Munimēta saxor (chm. q̄ in h officio successit sobne. rū ꝛc. salomon ei edificauit templū in mōte moria de lapidib' magnis et pciosis. iij. Reg. v. et edificia ad templum ptinentia. et ibi erat habitatio summi sacerdotis

d Panis dat' est ei ꝛc. noie panis et aq̄ intelligit' ois cib' et pot' in scriptura. vt. iij. Reg. vi. Ponē cis panē et aquā. et subdit. Et apposita ē eis magna cibor ꝓparatio Sūmo aūt sacerdoti debebāt primitie fructuū et animaliū.

e Regē in decore videbūt. s. ezechiā gl'iose regnantē p sennacherib detectionē. vt hz. ij. Paral. xxxij. et in hac gl'a viderūt ipm eliachim pontifex et alij mīstri templi.

f Oculi ei'. s. eliachim

g Cernēt terrā de longe. q' de monte syon vbi erat ei' habitatio poterat videri iudea

h Cor tuū. o eliachim. mutat ei ꝓpha (p magna pte. modū loq̄ndi ō tertia psona ad secundā q̄ fit frequenter in ꝓphetis

i Cogitabit timor. i. dns ex casu pdecessor tui. et ō subdit

k Vbi est lītat' ꝛc. id ē vbi est nō sobna pdecessor tu' in officio pontificij. ꝓpter qđ debuit esse lītat' ad ponderandum.

l Legis vba ad doctrinā ignorātes. q̄ dicunt h̄ parvuli. q. d. pereāt in terra aliena vt hz. s. xxij. ō subdit

m Populū impudentez. i. sobnā et sibi adherentes.

n Nō videbis amplius in templo dñi o Populū alti fmonis ꝛc. i. pfundi. sicut dr Job. xij. Pute' altus est. et dr h ꝓfund' fmo. q̄ ꝓpter extranciatē nō est intelligibilis. Et ꝓpt tal' fmonis vocat h ꝓpha sennacherib et assyrios q̄s intendebat sobna introducere intra ciuitatem et templū. sed defecit a proposito.

p In quo nulla est sapientia. s. in sennacherib et pplo eius. q' vera sapientia nō pōt esse in infidelibus.

q Respice. hic ꝓfir describit ciuitatis melioratio. q' p detectionē sennacherib fuit mutata de timore in securitatē. de tristicia in leticiā. et de penuria in abundantiā. primo igit hec melioratio describit. scdo ꝓphetzat ꝓtra sennacherib. ubi ꝓ eū inuehit. ibi. Lavati sunt. Circa primū tangit ꝓpria melioratio q̄ntū ad diuinū cultū. cū dr.

q Respice syon ꝛc. vocabat enī illa ps ciuitatis hierusalem vbi erat mons syon ciuitas dauid. et in illa erat templū vbi celebrabant solēnitates p annū. s. pascē. pentheco stes. et tabernaculorū. in quib' ꝓplus de tota terra debebat ꝓcurare. qđ nō poterat ꝓpter exercitum sennacherib existentē in iudea. sed ipo detecto venerunt undiq; gaudenter. scdo ponit melioratio q̄ntū ad abūdantiā. cū dr

r Oculi tui videbunt ꝛc. quia de spoliis exercitus sennacherib omnes de ciuitate fuerūt repleti et ditati. tertio quantū ad securitatē. cum dicit.

s Tabernaculū qđ neq̄q trāsferri poterit. Vocat hic templū salomonis tabernaculū. qđ dr immobile ad differentiā tabernaculi moysi. qđ trāferebat de loco ad locū vt ptz in li. Nume. et ad idē ptinet quod subdit.

t Nec auferentur clauj ꝛc. in tabernaculo enim moysi parietes erant de tabulis simul connectis p incastraturas et clauos qui movebant de locis suis quando tabernaculum deponebat et portabatur ad alium locum. in templo enim salomonis parietes erant intrinsecus de lignis laminis aureis opertis. et erant ibi clauj positi. vnde inseparabiliter manerent ibi.

v Et omēs funiculi ꝛc̄. i. stabilitas tēpli p impetum sennacherib nō dissoluēt. ꝛ cā subdit. p Quia solūmodo ibi magnific' ꝛc̄. q; magnifice deiecit sennacherib cū exercitu sine ope humano. y Loc' fluuioꝝ ꝛc̄. hoc refert ad illud qđ fecit ezechias ꝓpter exercitus sennacherib. q; aquā de ciuitate hui'm egredientes extra. ipe retinuit ad implēdū fossata et piscinas magnas sicut stagna ꝛ residuū aq̄ qđ nō poterat ibi capi fecit ibi decurrere p alū locū vt sic exercitus assyrioꝝ nullus inde hēret solacū. ideo z Nō trāsi. (subdit bit p eū nauis remigū ꝛc̄. q; sic disposuit ezechias aq̄s illas q̄ erant ad munimētū ciuitatis. ꝛ in nullū aut illū aduersarijs. q; nō defuiebāt eis ad potū. nec ad nauigiū. vt sic cū nauigio possent obsidere vel intrare ciuitatē. ꝛ q; oia ista erāt attribuenda a Dñs iudex nr̄. (bonitati diuie principal'. ꝛ. ideo subdit id est iudicabit p nobis ꝛtra sennacherib in mōte synai b Dñs legifer nr̄. q; ab eo recepim' legē i mōte synai. c Dñs rex nr̄. reges enī tu/ (vt hē Exod. xx. ꝛ Deu. v. da nō erant nisi ei' vicarij. d Ipse saluabit nos. in aliq̄b libris interponit' veniet. sed nō ē in hebreo nec i libris correctis. e Laxati sunt. hic ꝓpha tex inuebi tur ꝛ sennacherib. cui' exercitus pcussus fuit ab angelo anteq̄ obsederat hier'm. vt dictus fuit. xix. Reg. xxxvij. Disponebat trā de ꝓximquo obsidere eā figēdo tentoria ibidem. ideo dr. e Laxati sunt funiculi tui. i. dispositi vt cū eis figant' tentoria circa hier'm. f Sed nō pua/ g Sicerit malus tu' ꝛc̄. (lebunt. q; nō obsedit eam. malus hic dr lignū longū qđ in medio tentorij erigit. sicut malus in medio nauis. ꝛ q; desup ponit' signum vel vexillū illius cui' est tentoriū. sicut in cūmitate mali nauis ponit' signū aliq̄d. Ligna aūt tentoriorꝝ sennacherib circa hier'm nō fuerūt erecta nec signa superadicta. ideo b Tunc diuident spo. (dicit. Vt dilatate signū ꝛc̄. scz assyrioꝝ. q; habitatores hier'm pcusso exercitu sennacherib exierūt ad pdam. i Predaꝝ multaꝝ. tū q; magna fuit multitudo pcussoꝝ. s. clxxv. milia. tū q; apportauerāt ibi spolia. q̄ in alijs locis iudee rapuerāt. tū q; rex sennacherib ꝛ fugiētes cū eo nihil secū asportauerunt vt veloci' fugerent. ꝛ q; ad tale lucrū cucurrerunt hoies etiā debiles. ideo subdit. l Claudi etiā diripient rapinam. i. illud qđ assyrij aliunde rapuerant.

l Nec dicet vicin' elangui. i. ex longa infirmitate pcedēte nō detinebit. q̄n ꝛ alijs vadat ad pdā put poterit m Populus q̄ habitat in ea. i. in hier'm. n Auferet ab eo iniq̄tas. s. ydolatrie q̄ ibi viguerat. aū tps ezechie ꝓpter quā ciuitas meruerat subuerti. scz ꝓpter bonitatē ezechie q̄ abstulit ydolatriaꝝ. ꝛ reduxit pp'm ad dei cultum dicta pena nō fuit inflicta ꝛc̄.

In ca. xxxij. vbi dicit' in postil. Audite. Hic ꝓsequenter describitur.

Additio.

AD hoc loco vbi dr. Audite q̄ longe est'. Incipit ca. fm hebre. ꝛ ꝓtinuat' vsq; ibi. Auferetur ab eo iniq̄tas. qđ q̄dē ca. ꝓprie videt' exponēdū de electione phariseoꝝ respuentiū doctrinā xpi. ꝛ de/sperita te adherentiū xpo. ꝛ de q̄busdā ad hoc ptinentibꝫ. dicit. ni. Audite q̄ longe estis. s. post longa tpa. Que fecerunt

glo. inimicis meis iudeis. Et cognoscite vicini. s. ꝓtemporanei. Fortitudinē meā. in hac vltione. Exterriti sūt in syon pctōres. in hebreo. hr̄. Timuerūt in syon pcatores. q; vt in Job. xl. ca. dr. Timuerūt ne pderēt gentē ꝛ regnū si xpo adhesissent. possedit tremor hypocritas. scz phariseos et scribas q̄s frequēter xps hypocritas nōiat. p/ut in multis locis euāgelij hr̄. q̄ principal' pdictū timorē habuerūt. ꝛ q; in ꝫ trepidauerūt timore. q; potius debuisset timere offensam dei. ꝛ penas ꝓpetuas q̄s ꝓpter ꝫ incurrebāt. ideo qz in psona eorū ꝓpha subdit dr. Quis poterit habitare ꝛc̄. et vobis cū ardoribꝫ sempiter/

saluabit nos. c Laxati sunt funiculi tui. 'sz nō pualebūt s Sicerit malus tu' : vt dilatare signū nō q̄s. b Tunc diuident spolia 'pdaꝝ multaꝝ: k claudi diripient rapinam: l nec dicet vicin' elangui. m Populus q̄ habitat i ea auferet ab eo iniq̄tas.

nis. q. d. ppha magē essent timēdi ardores gehēne sempiterni q̄s bōa tpalia pdere p romanos. ꝓsertim cū ille q̄ nō ficte sic pharisei. sz recte i iusticijs ābulat. Et loq̄t veritatē. s. absq; hypocrisis fictiōe secur' est ab aduersitatibꝫ piculū q̄ ad spūalia inducētibꝫ. de q̄ dicit. Iste in excelsis hitabit munimēta saxoꝝ. s. exēpla sc̄oꝝ. Sublimitas ei'. i. ꝓtectio eius apud deū. Hi aūt q̄rat in q̄ reficit tal' anteq̄ hitet i excelsis. subdit dr. Panis ei' dat' est. s. panis viu' q̄ de celo descēdit. Aque ei' fideles sunt. scz doctrine spūales. iurta illud Job. vij. ca. Aq̄ vive fluēt de ventre ei'. q̄ aūt sit ista ꝑmiatio h' iusti de q̄ ioquit. cū dicit. hitabit in excelsis. subdit dr. Regē i decore suo videbūt oculi tui. s. regē christum in deitate. in q̄ visione clara tota merces ꝓsistit fm Aug'. Vel pacto iudicio oculi ei' videbūt regē xpm indutū decore hūanitatis assumpte. Et q; ꝫ maxime longe est a statu h' vite. ideo subdit. Oculi ei' cernent terrā delonge. s. terrā viuentiū. et sequit. Cor tuū meditabit timorē. s. admiratiōis. q̄ q̄dē admiratio ꝓsurgit ex ꝫ q; illi q̄ videbant' prudētes ꝛ speculatiui in pūti statu nō vident' attingere ad cernendaz illā terrā delonge. ꝛ ꝫ dicit. Ubi est literat'. i. phūs fm glo. Ubi est vba legis ponderās. s. pharisē' ꝛ scriba. q̄ vba legis pond' q̄s mentē legis ponderabāt. vñ Dat. xij. et Lu. xij. cra. Quare hoiem i sabbato dicebāt ulicitus esse. Ubi est doctor parvuloꝝ. s. legisperit' q̄ dr doctor puuloꝝ eo q; dr ad Gal. iij. Ler pedagog' nr̄ fuit in xpo. Populū impudētē. s. incōpositū in moribꝫ. Nō videbis. s. in illa terra longinq̄. Populū alti ſmonis. ita q; nō possis intelligere disertitudines lingue eius. qđ fm glo. intelligit de rethoricis. vt Lullius cui' sacūdia ꝛ subtilitatē ſmonis fm glo. pauci intelligūt. In q̄ nulla est sapia scz q̄ntū ad diuia. q̄ oia ponunt' ad designādū q; doctrina xpi nō in psuasibilibꝫ hūane sapie vbis sit. sed in doctrina ꝛ virtute. vt in. i. ad Cor. ij. Consequēter dicit. Respice syon in q̄ ꝓpha alloquit' pctōres ꝛ phariseos q̄ tenuerūt gentē pdere. ꝛ regnū. ꝓpter adhesionē xpi. ostendens eis huc timorē esse vanū. cum eccl'ia xpo adherēs opulentia ꝛ firmitate nō obstantibꝫ aduersarijs. ꝛ de ꝫ dicit. Respice syon. s. o pharisee hypocrita. Respice syon ciuitatē solēnitat' nr̄e. s. eccl'iam militantē. Oculi tui videbunt hier'm. s. hmōi eccl'iam. habitationē opulentam. s. in qua nihil deficit de necessarijs ad salutē. Tabernaculuz quod nequaq̄ transferri poterit ꝛc̄. Ecclesia enim militans licet tabernaculum dicatur respectu triumphantis. nō tamē transfert de loco ad locuz sicut ta/

berr aculũ iudeoꝝ factũ in deserto. q: ĩmobilis est tã q̃ fundata sup firmã petraz. qđ intelligĩ de eccl'ia spũali pfiti q̃ in ãde rp̃i fundata est. ꝛ iõ rocem h̃ ĩmobilitatis subdit dr. Quia solũmõ ibi magnific' dñs de' nẽ sup. ẽ ꝓrũ fundamentũ. ꝛ q: in hac eccl'ia viget sana doctria pl na ꝛ patẽs sine alt quo artificio scu idu stria hũana. ideo subdit. Loc' fluuioꝝ rui latissimi ꝛ patẽtes. ĩ intrabit p eaz naus remigũ. nec trieꝛ magna trãsgredief eũ. q: nõ p artificia magna nec pua hmõi doctrina acqrenda est dñs enĩ nẽ iudex. dñs legifer nẽ ꝛc. q. d. totũ regimen h̃ tabernaculi seu eccl'ie est in deo a q̃ speram' salutẽ. et iõ h̃ tabernaculuz est intrãsferibile. q: non p industriã hũanã. sz p. puidentiã diuinaz regiꝝ. ꝓfir dicit. Laxati sunt funiculi tui. sz nõ pualebũt ꝛc. q. d. ℣ pharisee ꝑnũ pdictoꝝ tibi cõtingit. q: cũ magis rẽspiceres ad hũana subsidia q̃ ad dĩna. funiculi tabernaculi tui sic laxati sunt q̃ iã no pfit vlteri' p ualere. ℣ icerit malus tu'. qđ intelligĩ de rẽplo. in quo vela p. tosa pendebãt. q̃đ destructuz fuit irrepabiliter p romanos ꝛ spoliatũ. de q̃ dicit. ℣ ic diuident spolia pdatũ mi'tar. q̃ q̃dẽ spoliatio deuenit ad tantã facilitatez. q: etiã infirmi vel debiles eã diripent. ꝛ de h̃ dicit. Laudi diripiẽt rapinã. ꝛ q: in hac vastatiõe hiri'm ꝛ tẽpli p romanos discipuli rp̃i nõ fuerũt lesi. q: inspiratioe diuina recesserũt ad terrã agrippe. iõ dicit. ℣ Nõ dicet vicin' elangui. discipl'os eĩ rp̃i vocat vicinos illu' hiri'm material'. nõ aũt ciues. q: nolebãt eũ eis vnitꝝ. q̃ q̃dẽ discipuli nõ solũ fuerũt lesi in ulla psecutiõe hiri'm. sz indulgẽtiã peccatoꝝ ibidẽ osecuti sunt. iõ subdit. Ppls q̃ habitat i ea auferef ab eo iniq̃tas. s. ex merito passiois rp̃i ibidẽ celebrate. ℣ attendendũ q: p̃dicta expositio no solũ est ꝓpria ꝛ vera. sz magis literalis q̃ illa q̃ ꝓtulit in postil'. Iã h̃ qđ dr in prin. h̃ ꝓphetie. Possedit timor hypocritas. ꝓpt' ve rificaf de phariseis q̃ h̃ noie sepe a ipso vocanf. ꝛ q̃ pnciose timuerunt ne tollerenf ab eis regna p romanos q̃z de sobria. de q̃ nõ legif q: tumuisset. nec q: fuisset hypocrita. ℣ similiter magis ꝓprie dr tabernaculum qđ nequaq̃z transferri potest de eccl'ia q̃z de templo salomonis. qđ nõ post multa tpa fuit penit' destructũ. ꝛ sic de aliis. vt patet intuenti.

Capitulũ. xxxiiii

Accedite gẽtes. Hic ꝓpha cõminaf idumeis q̃ fuerũt ꝓtrarij iudeis. cuz tñ debuissent eos iuuare eo q: a duobꝫ gemellis fratribꝫ descenderãt. s. esau ꝛ iacob. primo tñ ꝓpha cõminaf oibꝫ e. finitimis in circuitu regni babylonis generaliter. secõ idumeis specialiter. ibi. Ecce

a Accedite gen- (ce sup idumeã. Circa primũ dicit. tes ꝛc. ꝛ ꝓh̃ insinuat q: vult dicere magna. ideo subdit.

b Quia indignatio dñi sup oẽs gentes. iõ s. rex babylonis virtute armoꝝ sibi subiecit. q̃ fuerũt milte valde. fm q: diffusi' expugnare poterãt armoꝝ. ꝛ dñs posuit h̃. q̃ indignatio dñi q: nabuch'. nõ fecit ullas victorias virtute ꝓpria sed inq̃ntũ erat flagellũ dei ad puniendũ peccata illius

d Interficat eos. i. interficiet loquẽdo de futuro ꝓpheta p modũ ꝓteriti. e Interfecti eoꝝ ꝓiciẽf bestijs ꝛ auibꝫ insepulti. f Tabescent mõtes ꝛc. ꝓ h̃ designatur multitudo interficiendorum.

g Et tabescet omis militia celorũ. qđ exponit Ra. sa. de angelis ꝓfectis ad custodiã dictaꝝ gentiũ q̃s dicat sil' puniri ꝛ otri stari cũ gentibꝫ ꝓsũt. qđ est erroneũ. illi eĩ sunt angeli beati. ꝛ iõ nõ põt eis aliq̃d contingere. qđ sit otrarium voluntati ipoꝝ. ꝛ iõ in nullo tristantur nec grauanf de puniti ꝛ ꝓpali seu eterna gentiũ q̃s custodiũt. q: talia ꝓcedũt fm ordinẽ diuine iustitie. cui p oia ꝛ simpl'r assentiũt. ꝛ iõ aliq̃ apostiores hoc exponũt de demonibꝫ. sed nõ videf dictũ rõnabiliter. q: de talibꝫ occasionibꝫ nõ tristanf. sed magis delectãtur. ꝛ iõ p militiã celi sol ꝛ luna ꝛ alia astra notabilia intelliguntf. q̃ frequẽter in sacra scriptura militia celi dicitur. hoiõi vo astra multi gentiles antiq̃tus colebant sicut deos. ꝛ iõ metaphorice dicunf tabescere in destructiõe gentiũ ea adorantiũ. eo q: apparet manifeste q: nõ poteb Et cõplicabunf q̃si liber celi. in (rant eas saluare. libro enĩ plicato queꝝ scripta sunt nõ pfit legi. ꝛ eodem mõ dr hic. q: gentiles ex stellatiõibꝫ futura ꝓnosticantes nõ poterãt ibi videre infortunia supuẽtura p nabuchodonosoꝝ l Et oĩs militia coꝝ in uet. i. influentia stellarũ eis nõ pficiet l: Qm̃ inebriat' est i celo gladius me'. i. gladi' vindicte mee. ex ordinatõe celesti seu diuina extent' est ad afflictionẽ gentiũ ꝛ effusionẽ mul l Ecce sup idumeã. Hic ostr ꝓpha (ti sanguinis eorũ. inuehif ostra idumeos specialr. ꝛ diuidit in tres ptes. q: primo cõminaf eis hoim occisionẽ. secõ terre destructionẽ. ibi. Et conuertenf. ꝛ tertio ponit vtriusq: dicti confirmationẽ. ibi. Requrite diligẽter. Circa primũ dicit in ꝑsona dñi. Ecce sup idumeã ꝛc. ꝛ patet lra vsq; ibi.

m De sanguine agnoꝝ. i. minoꝝ. n Et hircoꝝ. i. mediocrum. o Et de sanguine medullatoꝝ arietũ. id est maioꝝ in potentia ꝛ diuitijs.

p Victuma enim domini. i. interfectio peccatorum ex sententia domini.

q In bosra. de hac enim ciuitate fuit iobab rex edom. Geneſis. xxvi.

r Et descendent vnicornes. i. superbi ꝛ crudeles.

s Et tauri cum potentibus. i. in domiti.

t Inebriabitur terra eorũ sanguine. ℣ in hoc notaf magnitudo effusionis sanguinis humani. cuius causa subditur cum dicitur.

v Quia dies vltionis dñi ꝛc. sic enĩ fuerũt puniti idumei. eo q: fuerũt molesti ꝛ aduersarij iudeis. q̃z ciuitas metropolis fuit hierlm. in q̃ erat mons syon.

x Et conuertent. hic ostr ꝓpha cõminaf eis terre destru-

etionē.cū dr. Et pre tenk torrētes ei⁹ in pi⁹.i. in corruptionē ⁊ amaritudinē ex multitudie sanguis ibidē decurrētis ⁊ cadauer ibidē putrefor. y Et humꝰ ei⁹ in sulphur.ꝟ est in feroē ex cadaueribꝰ eralantē. z Et erit terra ei⁹ ⁊c.q; hītacula illi⁹ terre fuerūt cōbusta ab aduersarijs ita faculter ac si.essēt lumia pi

z Nō extinguet (cetur i sempiternū opꝰ hūano.ignis enī ille nō fuit extinct⁹ ab icolis.q erāt p maiorē pte interfecti.et residui fugitiui vl captiue ab aduersarijs q ignē accēderūt. sz solū cessauit p defectū materie cōbustibilis Vel pōt dici q i aliq̄ pte illi⁹ terre i signū dīne vindicte apparuit ignis eriēs ꝺ venis sulphureis terre q adhuc pseuerat sicē est in sicilia in mōte erbne.ꝛō subdit. Ascēder fum⁹ eius ⁊c.

a Nō erit trāsiens p eā.q; euacuabit ab

b Et posꝰ (incolis sidebūt eā onocrotalus auis.est īmūda ⁊ ꝺr ab onos qꝺ est asinus.eo q̄ bēat facie aliq̄ mō sicem asino.vt hē in li.q ꝺr catholicon.hebrei tñ dicūt hic Noctua q̄ est auis volās

c Et hericius.anlal est parui spinosum. (de nocte

d Et ibis.i.eiconia.hebrei dicūt monedula. p ista designat vastatio terre.q; ista habitāt in locis deiectis.

e Et extendet sup eā mēsura.i.destructio erit ⁊ vastatio sm mēsurā pcēdēs.ꝛdo sequit. f Nobiles ei⁹ non erūt ibi.q; erūt interfecti vel capti.ꝛō subdit. g Regē potē⁹ invocabūt.i.regē babylonis cui erūt subiecti.

h Invocabūt.vt eoꝝ misereat.q; tñ nō inuenīēt apud eū misēdiam.subdit. Et erūt oēs principes ei⁹ in nihilū

i Et orient in domibꝰ ei⁹.ruinosis ⁊ derelictis.

k Spine ⁊ vtice ⁊ paliurus. Carduus ē spinosus cū quo parant panni. l Et erit cubile draconū ⁊c.per ista intelligit q̄ terra ad solitudinē redigēt.

m Et occurrēt demonia onocentauris.sm expositores nr̄os dicunt hic demonia.demōes incubi.vel boles siluestres. Onocentaurꝰ est animalia monstruosa in pte superiori similitudinē boīs hītia.et in inferiori asini.ꝛō ꝺr ab onos qꝺ est asin⁹.hebrei dicūt. Et occurrūt martige apud eos animalia similiter

n Et pilo (tudinē hītia cū simꝺ.sunt tñ caudata. sus clamabit alter ad alterꝝ.i.vlulabit.⁊ dicunt hic pilosi sm hebre.animalia ferocia ⁊ pilosa.sicut lupi erēmoi.

o Ibi cubauit lamia.est aīal mōstruosū hūs in superiori pte similitudinē mulieris.⁊ in inferiori pedes equinos Cetera patēt ex dictis. p Requirite diligēter. hic ꝑ se quēter ponit pdictoꝝ ꝑfirmatio.cui ꝺr. Requirite diligēter in li.dñi.i.in ꝟ libro Esaie.q̄ scripsit ipm ꝑ spūm sctō dictante.prout dictū fuit in prin.hui⁹ libri q Et legite.sz futuris tpibꝰ.⁊ inuenietis q̄. r Unū ex eis q̄ pdicti ventura supra eodē. s Nō defuit.quin sit adimpletum. t Alter alterū nō quesiuit.hoc est dictum.hoc

nō contingit ex casu nec ex humana industria.sed ex ordinatione diuina.ideo subditur.

v Quia qꝺ ex ore meo pcedit ꝓphetando.

x Ille sz deus. y Mandauit mihi inspirando.

z Et spūs eius.ipē congregabit ea.s.animalia monstruosa predicta.

3 Et ipse misit eis sortem.s.ad locū habitandū.

a Et man⁹ eius divisit eam ⁊c.diuinū sm sue nature puenientiam.

b Usq; in eternū. in hebre.habet. Usq; in seculū.qꝺ ꝓprie signiat temp⁹ quoqūq; antiquum.aliqn tñ accipit i scriptura p tuitione tpe.aliqn pro immoꝝ.vñ no accipitur hic p duratione perpetua.q; idumea p⁹ destructionē dictam p nabuch.fuit postea habitata ab hoīb⁹.et pdicta aīalia inde electa.

In ca.xxxiiii

Accedite gentes.

Additio.

Quid ca.in q̄ ꝓpheta inuitat oēs gentes ad audiendū.⁊ indignationē dñi supoēs gētes contrahit.⁊ ꝑtr restringit se ad idumeā tñ de cui⁹ vastatiōe plura ⁊ principalia q̄ in ꝟ ca.ꝓtinent denunciant sm postil.in postilla sua principalr exponit ꝺ idumeis ab esau descēdētibꝰ.eo q̄ fuerūt ꝓtrarij iudeis cū debuissent eos iuuare.eo q̄ a duobꝰ gemellis fratribꝰ descēderant.put in postil.largr ꝓtinet qꝺ no videt rōnabiliter dictū.tū q; p pambulū ꝟ ꝓphetie dar intelligi q̄ indignatio dei de q̄ hic agit.sit maxima respectu pcātorū q̄ in ꝓphetijs pcedētibꝰ fuerūt tradite.dicit ei. Accedite gentes ⁊c. Audiat terra ⁊ plenitudo ei⁹.orbis terra ⁊ oīne germē ei⁹.q̄ vba que tāmagnā attentionē denūciant.⁊ totū orbem terraꝝ ad audiendū excitat nō legāt in aliꝭ ꝓphetijs Esaie.in qbꝰ ꝺr destructiōe babylonioꝝ.assyrioꝝ.egyptioꝝ ⁊ alioꝝ agit. Et q̄ videt q̄ in ꝟ ca. de acerbion ⁊ durion indignat.o.deꝰ tractet.tū q; fraternitas gemella esau ⁊ iacob quā allegat ad ꝟ q̄ debuissent idumei adiuuare iudeos nūq; fuit causatiua amicicie.sz potiꝰ causauit iter eos magnā inimicicīā tam i suis primordijs vt ptz Gen.xxv. vbi de ipis gemellis i vtero existibꝰ ꝺr. Collidebant⁹ in vtero ei⁹ puuli qꝫ in processu i suis posteris.vñ Exo.xvij. Prim⁹ aduersari⁹ q̄ exiuit obuiā ꝓlio usq; ad pugnādū cū eis.cū exiret de egypto fuit amalech filius eliphaz primogeniti esau.vñ q. Regū.viij.ꝺr de dauid. Posuit in idumea custodes. statuitq; ꝑsidiū.⁊ facta est vniuersa idumea seruiēs dauid. Et q̄ ptz q̄ iste duo gētes usq; ad idumei nō debant se adiuuicē vt frēs.sz potiꝰ vt aduersarij.put fuit ꝓphetatū de eis Gen. vbi supra. Duo ppli ex ventre tuo dividētur. populus quoqꝫ ppli superabit. Ho ergo ex tali fraternitate videt sequi.q̄ tam mali tā accerimi debuissent puniri eo q̄ ñ adiuuissent iudeos vñ aliq̄ expositores nr̄i ꝟ

ca. videnť exponere p̃cipaľr de finali iudicio. in q̃ oēs reprobi punienť ex oĩbꝫ natiõibꝫ. Et hz huic expositõi plurima. q̃ in h̃ ca. ꝛ tuēť ꝛ concordēt. tñ nõ ꝑsonat ei h̃ qđ dr infra. Regē potiꝰ inuocabũt. cũ i iudicio. nec pꝰ iudiciũ nõ sit aliud regnũ. nisi regnũ xp̃i quē nõ ꝑñt inuocare dãnati in qđꝫ maligna⁹ odij sp̃ manet. vt in. iij. sen. di. xlvij. Ra. sa. vocr cõiter oēs hebreoꝝ expositores. h̃ ca. exponũt de romano impio seu regno. vñ glo. nĩa p bozra t edom hebreoꝝ magnã romã volut intelligi ꝛ oia de ipa dicta. q̃ cõtinentur in sequenti capitulo. hec in glo. Circa quã attendẽdũ q̃ p romã intelligũt eccl'iaz romanã. cuiꝰ caput interq̃ ẽ roma quã dicũt esse destruẽdaz p messiam ab eis spectatũ. qđ qđẽ regnũ eccl'ie dicũt cẽ p̃figuratũ p q̃rtaz bestiã Dañ. vij. ca. q̃ destruẽda est p̃mũ regnũ icorruptibile a do suscitãdũ. put ibidẽ hz. In q̃ expositõe duo falsa p̃supponũt. Primũ. s. q̃ regnũ xp̃i seu eccl'ie sit p̃figuratũ p q̃rtã bestiã in visiõe Dañ. ꝓtentũ. q̃ ẽ maiꝰ. ste falsum. put plene fuit expositũ in additõibꝫ sup Dañ. ca. s. dicto secõm p̃supponũt. q̃ pl's xp̃ian' sit idumeꝰ. ꝛ sic tenẽt in oĩbꝫ suis libris. tã thalmudicis q̃z aliis. vñ i h̃ ca. Ra. cãhi. sic dicit. q̃ regnũ hũanũ ꝛ oēs q̃ tenẽt legẽ nazareni. p maiorẽ ptẽ sũt idumei. licet eis fuerũt aliq̃ nationes admixte. Sil'r dicit q̃ cesar ꝛ oēs reges q̃ fuerũt ante eũ in roma sũt idumei. Ad qđ ꝓbandũ nihil allegat. hz solũ suã fabulosaz narratoẽz p̃supponit taq̃z verã. cuius falsitas tñ est maniꝫestissima. Christiani ei si dicant descendere. fm fidẽ. tñc p̃cipaľr descẽdũt a xp̃o cuiꝰ fidem ꝛ denoiationẽ tenẽt. q̃ de dauid ꝛ p ꝑsis de iacob descendit nõ aũt de esau. Si aũt loquanť de descẽsu fm carnẽ. tñc de oĩbꝫ natiõibꝫ sunt indifferẽter. vñ Petr' apl's Act. x. ca. In vritate coperi q̃ nõ ẽ acceptor ꝑsonaꝝ de'. hz i oi gente. Paul' etiã ad Roma. x. ca. inqt. Nõ est distinctio iudei ꝛ greci. Dicere g̃ q̃ p idumeã intelligať xp̃ianitas seu eccl'ia romana. nõ solũ nõ hz fundamẽtũ. hz etiã manifeste ẽ falsuz. Et notãdũ q̃ i h̃ loco sicut i aliq̃bꝫ aliis verificať de eis illud ps. Gladi' eoꝝ intret i corda ipoꝝ ꝛ ã si bñ ꝑsiderẽť scripture idumea. in h̃ loco ꝛ in aliis sil'ibꝫ significat ad lr̃az synagogã iudeoꝝ. q̃ p pctũ negatiõis ꝛ occisiõis xp̃i facta ẽ eccl'ie ðr inimica. sic idumea ab esau descẽdens aduersatur fuit ipi hur'm. Ad cuius declaratõez ostendũ ẽ quõ idumea q̃z sub metapho ra lr̃aliter significet p̃dictã synagogã iudeoꝝ. scõo q̃liter lr̃a h' ca. applicẽť idumee in h̃ sen. fuissumpte. Circa primũ sciendũ q̃ fm Ysid. vt. ethimo. q̃ esau primogenita sua ꝓter escã fratri suo maiori vendidit. ac postmodum paterna bñdictõe sibi. pmissa primat' est. significat eũdẽ p̃l'm israeliticũ. q̃ a deo vt ex eo narrat liber p̃iogenit' filij nuncupať est. q̃ ertã ꝓter p̃cias se. l'i lucra no solũ primat' fuit honorẽ amisit. vezetiã ꝛ regni celestis p̃miuz p̃paratũ adipisci nõ meruit dño exprobrãte cũ dicit. Auferẽť a vobis regnũ dei. ꝛ dabit genti facienti voluntatez ei'. hec ille. Et q̃ p locũ ab oppositũ p quẽ sunt ꝓpositiuz de ꝓposito. sic ꝛ oppositũ de oppositõ verificať. q̃ sic primogenitura ꝛ bñdictio esau primogeniti fm carnẽ trãsiuit in iacob minorẽ. sic primogenitura ꝛ bñdictio synagoge sathane p̃iogeniti fm carnẽ trãsiuit in eccl'iaz ętate minorẽ. ꝛ sic in israeliticã dignitatẽ gentiuz transiuit plenitudo. intantũ q̃ gentes vetã fidẽ ip̃i' iacob recipientes xp̃s isr̃l dicať. vñ infra. xlvij. de gentili ad fidem accedẽti legit. Et in noĩe isr̃l assimilabit. sic eadẽ ratiõe descendẽs a iacob fm carnẽ. ab ei' fide recedẽtes sicut est synagoga iudeoꝝ xp̃m negantiũ ꝛ crucifigentiũ i abiectionẽ trãseũt idum. tñc. vñ ꝛ nomẽ idumee sibi vendicauerunt. que ab exordio fuit israeli inimica. et tõ Apoca. vj. de ipis dr. Qui dicũt se iudeos ꝛ nõ sunt. hz sũt synagoge sathane. Et notandũ q̃ exordiũ hui' distinctionis. s. synagoge ꝛ eccl'ie xp̃ie figurať in exordio hoꝝ duorũ fratrũ. s. Esau ꝛ iacob. Deũ. cui. Si diligẽter attẽdať oĩa eni hoꝝ fratrũ gesta principaľr fuerũt figuratiua vt ibidẽ in additõe dictũ fuit. Sicut enĩ ibidẽ colliděbantur in vtero paruuli. sic h̃ in vtero materno. s. in gremio sacre scripture que mr̃ ẽ vtriusq̃z. cũ ex ipa sacra scriptura materna vite spũalis sumut. in q̃ qđẽ vtero tã synagoga q̃z eccl'ia ꝛ tinue colliduntť repugnãtes. sibiuicez in ei' intellectu. sicut etiã prio egressus ẽ esau. sc̃dõ vo iacob sic ꝛ hic synagoga patruz. s. eccl'ia antiq̃ testamenti prio egressa est. ꝑmr vo eccl'ia xp̃i. s. noui testa. sicut etiã ibi iacob egrediens plantã fratris tenebat manu. sic eccl'ia in primo suo exordio. que incepit a passiõe xp̃i qđãmo nũ synagoge tenebat in obſuantijs legalibꝫ. Vñ a tpe passionis xp̃i vsq̃ ad diuulgationẽ euangelij fm Tho. licet legalia mortua erãt. nõ tñ mortifera. vñ ꝛ paulus arguit Timotheũ. sicut aũt ibi post egressum totaliter sũt diuisi. vñ dicit duo p̃li ex ventre tuo diuidenť. sic et hic eccl'ia ꝛ synagoga oĩno sunt diuise i fide ꝛ moribꝫ. sicut etiã ibidẽ dr. Populus ppl'm superabit. ꝛ maior minori seruiet. sic synagoga q̃ est maior natu eccl'ie que minor est natu seruit. Ex qbꝫ patet intentũ. s. q̃ sicut vniuersal' ecclesia gentiũ in vnitate fidei xp̃i adunata. vere et ꝓprie dr isr̃l ꝛ dom' iacob. de q̃ angelus ad v̄ginẽ. Regnabit i domo iacob in eternũ Lu. i. sic ꝛ synagoga sathane. s. iudeorum. que domui iacob. s. vere eccl'ie est inimica idumea dici debet. Item ad hãc veritatẽ cõfirmandã facit quoddã valde notabile. qđ habeť ex codicibꝫ eoꝝ valde authenticis. tradũt enĩ ꝛ firmiter credũt q̃ doctrina thalmudica nephanda eoꝝ fuit data moysi a deo in monte synai oretenus. que q̃dez doctrina falsa ꝛ pharisaica redacta fuit in scriptis p quendã qui dr apud eos Rabi. iuda nasci. q̃ totã illã doctrinã accepit a quodã q̃ dicebať Rabi mayr. a cuiꝰ auctoritate dependet illa doctrina. hz ꝓstat p eos q̃ Rabi mayr. ille qui fuit principalis actor erat idumeus natiõe. ꝛ recepit fidẽ ꝛ ritũ iudeoꝝ p tps post passionẽ xp̃i. vñ ꝛ pselit' idumeus apud eos dicitť que oĩa hñtur in diuersis locis in thalmud. ꝛ exponiť p ordinẽ in summa Rabi moy. egꝝptij que apud eos est solennissima in ꝓlogo suo vbi agit de auctoritate thalmudice doctrine. Ex quo patet q̃ sicut eccl'ia xp̃i dicitur eccl'ia apostolica. eo q̃ doctrinã euangelice legis recepit a xp̃o mediantibꝫ apostolis. sic synagoga iudeorũ q̃ doctrinam thalmudicã habent p lege dicenda est idumetica. eo q̃ recepit doctrinaz illam. mediante Rabi mayr idumeo. ꝛ sic habeť primũ intentũ. Circa secundũ dicit in litera. Accedite gentes ꝛ audite populi attẽdite. audiat terra ꝛ plenitudo eius. in quo inuitat ꝓpheta omnes gentes ad audiendũ sententiã latam cõtra idumeã scilicet synagogam. Nam sicut passio christi p synagogaz malicioseꝑcurata. fuit diuulgata p orbem p predicationem apostoloꝝ. sic condecens est. vt pena idumee scilicet synagoge omnibꝫ gentibꝫ insinuareť ad laudem diuine iusticie. ꝛ sequit. Quia indignatio domini sup omnes gentes. Ad quod sciendũ q̃ sicut cum israele d egꝝpto exeunte multũ vulgus promiscuum exiit. vt habeť Exodi. xij. capitulo. sic cum ipis ascendentibꝫ de babylonia multi se miscuerũt. vt patet Esdre. v. capitulo. idcirco tempe passionis christi dicuntur fuisse in hierusalem de cunctis nationibus. vt habetur Actuum. ij. capitulo. Et quia de ipis multi adheserunt synagoge. Vñ in lapidatione Stephani Actuum. vij. septimo capitulo. Surrexerunt quidaz de synagoga que appellabatur libertinorum. ideo dicit. Indignatio domini est super omnes gentes. vt intelligatur distributio p generibus singulorũ non p singulis generũ. Fuit etiam synagoga

postmodū p orbē terraꝝ ignominiose dispsa, put fuit p̄
nosticatuz p moysen. Deu. xxviij. ⁊ sic vindicta dei ipis
inflicta publicaꝫ p oēs gētes. Qualr̄ aūt fuerit hec vin-
dicta declarat d. Interfecit eos ⁊c. qđ primū ipletū fu-
it p romanos, q̄ capta ciuitate hiēm innūerabiles occi
derūt. Cōseqūnt p̄ modicū tps ī cuitate q̄ dr bicher. vbi
falsuz messiā sup se posuerūt ⁊ postea a romanis obsessi ⁊
capti mlta milia ex eis cū suo messia fuerūt occisi, put in
hystoria iosephi ⁊ in aliis thalmudicis hystoris narraꝫ.
Et q̄ talū cadauera, pter eoꝝ mltitudinē insepulta re
manebāt. iō subdit. Interfecti eoꝝ pficient ⁊ de cadaue
ribꝫ eoꝝ ascēdet fetor. q̄ qđē interfectio seu occisio non
cessat. ſz q̄dāmō p̄tinue durat cū p̄tinualla tpm q̄cuz in
gallia, q̄cuz ī anglia, aliq̄n ī hyspania, ⁊ sic ō aliis natio-
nibꝫ mlta milia occidūr a regibꝫ seu a pp̄lis. Hā vt hec
vindicta eēt ī mēoria hoīm, ⁊ ñ traderet oblionī dispo
suit de⁹, q̄ ī pcessu tpm, ⁊ ī diuersis natiōibꝫ seu regio-
nibꝫ exerceret, ⁊ nō sīl de terra delerenr, put p̄pha orauit
in ps. d. Ne occidas eos. s. sīl ne obliuiscant p̄pli mei, p
ut fuit ibi expositū ī additōe. Sequr̄ in ika. Et tabescet
oīs militia celoꝝ. s. demonū aereoꝝ fm glo. q̄ deficiēti-
bus mēbris eoꝝ qđāmō videnr tabescere vl annihilari.
de q̄ dicit. Et cōplicabūr sicē liber celi. q̄ sicē ī libro cōpli
cato nihil apparet legēdū, sic nō apparebunt hmōi aeree
ptātes, ac si eēnt vetustate ad ꝓsūptōem tendētes. de q̄
dicit. Et oīs militia eoꝝ defluet ⁊c. ⁊ sequr̄. Cūm inebri-
atus ē in celo gladi⁹ me⁹. q. d. s. p celestē siniaz inebriat⁹ ē
sanguīe interfectoꝝ gladi⁹ dīne vindicte mō p̄dicto. ⁊ se
quit. Et descēdet. s. gladi⁹ me⁹ de celo sup idumeā. s. sy-
nagogā p̄dictā. Et sup pp̄lm interfectōis mee. s. q̄ me in-
terfecerūt ad iudiciū. i. diuinū manifestādū. Et q̄ hec vl-
tio se hēbat extēdere ad oēs tā maiores q̄z minores. iō
sequit. Gladi⁹ dñi replet⁹ est sanguīe ⁊c. vsq̄z ibi. Victi-
ma ei dñi ī bozrha. Ad qđ sciēdū qđ bozrha ē ciuitas re
gia ī terra idumea. vt hr̄ Gen. xxxvi. Et sic hic, p synago
ga accipit idumea rōne ibi dicti. sic bozrha, p eode⁹ acci
pit, sub alia tñ rone. Bozrha ei interpr̄at vindemiata.
Hā vatur ī hebreo significat vindemiā, synagoga enī ad
aduenīū xp̄i dicebat vinea dñi. s. v. ca. Vinea dñi dom⁹
isr̄l. q̄ qđē vinea licet ad⁹ habuisset palmites cū racemis
seu fructū, nihil tñ post passionē xp̄i in ea remānsit boni
fruct⁹, sicut ī vinea post vindemiā nihil fruct⁹ remanet
q̄ ꝓsideratōe ꝓprie dr bozrha. s. vindemia, cetera patent
ex dictis vsq̄z ibi. Quia dies vltionis ipsi. s. sanguis xp̄i, p
ut in glo. Ann⁹. i. xp̄s retributionū iudex synagogā. q. d. non
solū idumea. s. synagoga psecuta est xp̄m caput, ſz etiam
mēbra siue eccl̄ie q̄ p synagogā designant. Unde Dat. xxiij. Ecce
reprobasset synagogā iudeoꝝ ex psecutōe p̄phaꝝ ⁊ hmōi
di. Ecce ego mitto ad vos p̄phas ⁊c. Et ex illis occidet⁹
in synagogis vrīs. subdit. Ut veniat sup generationem
istā oīs sanguis innoxi⁹ q̄ effusus ē a sanguīe abel iusti
⁊c. Et q̄ ptz q̄ vindicta oīs sanguis effusi iustorū eccl̄ie
ab abel incipient⁹, descēdere debet sup synagogaz, que p
idumeā hic intelligit. ⁊ sequit. Et p̄uertent torrētes ei⁹
in picē, ⁊ humꝰ ei⁹ in sulphur ⁊c. Et ascēdet fum⁹ eius
in generatiōe ⁊ generationē, p torrētes ei intelligūr doc-
trine, q̄ a sacra scriptura fluūt p veros doctores. sic. s.
ca. xxiij. de sīl dr. Loc⁹ fluminoꝝ rum latissimi. ⁊ in seqnti
ca. dr. Et torrētes in solitudie. vsq̄ torrētes synagoge q̄ ī
antiqs fluebāt a setis p̄phis ⁊ doctoribꝫ in aqs saluber
rimas, postea p̄uersi sunt p doctrinā pharisaicā ⁊ thal-
mudicā in picē ⁊ sulphurē q̄ generāt fetorē. Ad cui⁹ in-
tellectū notāda sunt aliq̄ de multis innūerabilibꝫ, q̄ in
eoꝝ doctrinis absurda ⁊ nephāda leguntr̄. Ad qđ sciēdū
q̄ synagoga iudeoꝝ post passionē xp̄i intrātū fuit exceca
ta, q̄ in illa thalmudica doctrina quā falsē dei legē vo-
cant mlta tradiderūt manifeste absurda de deo, vsq̄ ī li. q̄ dr
barathoch rabi eoꝝ plane dicūt q̄ ds in q̄libet vigilia
noctis dolēs de destructōe tēpli sui ⁊ captiuitate iudeoꝝ
rugit vt leo, ⁊ dicit de seipo. Ve mihi q̄ destruxi domuz
meā, ⁊ cōbussi tēplū meū, ⁊ captiuaui filios meos inter
gētes secli. Et hāc sniaz mltis ⁊ variis modis replicant
In prim. etiā libri abodazera. q̄rūt q̄d facit de⁹ i. tp̄. ho-
ris diei. Ad qđ rsidēt q̄ in tribꝫ horis primis sedēs ihe
det in lege, ⁊ in tribꝫ secūdis iudicat vniuersum mūdū.
in tribꝫ tertiis pascit totū mundum, in tribꝫ q̄rtis ludit
cū leuiathan. iuxta illud Job. Leuiathan istum quē for
masti ad illudendū ei. Dicit tñ q̄ a die q̄ templū est de
structū nō fuit ludus nec risus coram deo. ſz flet⁹ ⁊ plan-
ctus. iuxta illud Esaie. Vocauit dñs exercituū ī die illo
ad fletū ⁊ planctū ⁊c. Cōsequēter ibidē q̄rūt qđ facit in
tp̄. horis nocturnis. Et rndēt alia sīl in fatuitate, vnde
q̄libet hñs vsuz rōnis admirari dr de tāta cecitate quō
illi q̄ gloriant se phē legē dei, attribuant vō deo q̄ nec in
dys hīt sīlem passionē flet⁹ ⁊ planct⁹ hmōi. q̄s pessi-
mi ydolatre suis dīs nō attribuūt. ⁊ q̄ deteri⁹ est q̄ ra
bi eoꝝ determinat in li. q̄ dr hulin, q̄ de⁹ peccauit faci-
endo lunā minorē sole in q̄ntitate, p cui⁹ pctō. s. dei ex-
plando dicūt q̄ offerebat. iij. hal. hirc⁹ capr̄arū. de q̄ dr
Num. xxviij. O mira ⁊ brutalis insania q̄ deo audet attri
buere qđ etiā beatus mīme cōpetit put est ve, qđ miseri-
am significat q̄ aliena est a q̄libet beato. sīl ⁊ peccare ⁊
expiatione p pctō indigere ⁊ hmōi. que horrēda sunt ⁊
stupenda. Ex sunt nōnulli modernoꝝ, q̄ ad hās insani-
as colorādas dicūt, q̄ p̄dicta ⁊ mlta sīlia q̄ in thalmud
de q̄ dicunt, sūt metaphorice intelligenda. eo mō q̄ sacra
scriptura dr attribuit penitere. vt Gen. vi. ⁊ trasci Mu.
xxij. ⁊ in aliis q̄plurimis locis. que ⁊ sīlia intelligēda sūt
sīlitudinarie. s. q̄ se habet in effectibꝫ suis de qbꝫ ī illis
locis agit. ad modū tales passiones hñtis, que qđē cauī
latio nō valet. tum q̄ licet in sacra scriptura, put ꝓphete
q̄z more hūano loquunt talia q̄z tradant, in dictis
tñ expositoꝝ sacre scripture talia nō sunt admittēda. cū
ad expositores ptineat. vt sacrā lām exponāt. non autē
qđ talia tradāt in actibꝫ suis que sunt errores inducentia
sicut p̄dicta. tum q̄ penitere vel trasci aut moueri ⁊ hu
iusmodi. que in sacra scriptura deo attribuunt, iportāt
aliq̄d qđ in hoīb⁹ esset laudabile. penitere enī ī homīe
qui peccatū cōmisit laudabile est. Trasci etiā fm mode
rationē rationis, vt iusticia exerceāt est laudabile. Do-
ueri etiā ad bona psequēda ⁊ mala fugienda laudabile
est. ⁊ talia deo attribuunt vt bonū quod important ho-
mines conētur imitari, sed miserum esse, vel peccare ni
hil boni importat. ad quod imitandum homines ꝓuo
cari debeant. et si talia deo attribuere stultissimum est.
Sunt etiā in predicta thalmudica doctrina blasphemia
quedam fetida que aures cuiuscunq̄ modesti offendūt
quorū multa epilogat magister Raymundus in pugio-
ne, tertia parte, distinc. iij. capitulo. xx. Et quia talia non
sunt digna repetione seu relatione, ideo illa omitto, sed
solū ex his infero, q̄ talis doctrina manifeste est absur
da ⁊ fetida, de qua ꝓprie dicitur hic. Et ascēdet fumus
eius. s. horridus ⁊ fetidus modo p̄dicto. Sunt etiam in
iuribꝫ deoꝝ thalmudicis multa iniquissima ⁊ naturali
dictamini rōnis oīno inconsona, vt plenius declarabit
sup zach. c. v. ⁊ sequit. Et desolabit in secla secloꝝ. s. hie
rusalē illa materiat a iudeis fm glo. Nō erit trāsiens p
eā, q̄ romani decreuerūt, vt nēo ex iudeis reuerteret in
terram suā, put in glo. Et possidebit illam onocrotulus
⁊ heritꝰ paues ⁊ alia que in hoc ca. ponūr intelligūr
vicios hoīes, sicut cōmuniter exponit Deute. xiij. vbi
hoz ⁊ simulū esus ꝓhibebat, sicut p coruam intelligun-

tur illi q̄ sunt voluptatibꝫ denigrati. vl̄ q̄ sūt exptes bone affluctōis. q̄ corꝫ semel emissus ab arca nō ē reuersꝰ ⁊ in miluo q̄ maximis vtū insidijs designāt fraudulēti. Ista ei vicia ⁊ sūlia frequenter i synagoga iudeoꝝ inuenīt. q̄ postq̄ a xpo recessit nūq̄ ad eū reuersa ē saltē vniuersaliter. ⁊ q̄ fraudulētis frequenter vtit. ⁊ sic de alijs aīalibus hic expssis intelligēda sunt vicia q̄ in ipis remanserūt postq̄ xpm nō receperūt. ⁊ nō solū vicia q̄ p aīalia bñ expssa designant. sz etiā alia q̄ hic nō exprimunt intelligant inesse eis. iō subdit. Requirite diligēter in libro dñi. sz mosaice legis. ⁊ legite. nū ex eis nō defuit. s. ex aubꝫ ⁊ aīalibꝫ immūdis ꝓtentis i lege. q̄ oīa fm eoꝝ significata mō p̄dicto ibi manēt. q̄ oīa dicunt in eis durare in seculū seculoꝝ. i. durāte eoꝝ pfidia. sicut Prouer. xxvi. dr̄. ō bibente vinū. q̄ doloris ei⁹ nō recordab̄ amplius. s. ebrietate durante. Et fm bñ expom̄ pōt residuū hui⁹ ca. ꝓformiter ad p̄dicta exceptis duobꝫ passibꝫ q̄ specialr̄ sūt exponenda. primꝰ ei dicit. Nobules ei⁹ nō erūt ibi regē potꝰ innocabūt. ⁊ erūt oēs principes in nihilū. Ad q̄ sciendū q̄ videt scīēter se ꝓtulos in negatione xpi p̄ ꝓphetaz patriarche iacob dr̄. Nō auferet sceptr̄ de iuda ⁊ dux de femore ei⁹. donec veniat q̄ mittēdus est. s. xp̄s. put i. eoꝝ thargū. sm trāslatione chaldaica exponit. eo q̄ ia a magnis rpib⁹ ablatū est ab eis sceptrū ⁊ ducat⁹. ⁊ nū messiā nō hñt. iō fingūt q̄ illi q̄ regūt eos in hac captiuitate p thalmudicā doctrinā dicunt hñe sceptrū ⁊ ducatus. put tradūt in li. q̄ dr̄ cabedrim. q̄ dō tū euacuat ꝓpha dr̄. Nobules eius nō erūt ibi. q. d. Ad ducē seu sceptrū hūtem nobiliras ptinet quā tū ipi nō hñt. sz regē potꝰ innocabūt. manifeste eni ꝓfessi sunt coram pylato. Nō habemus regē nisi cesarē. ⁊ etiā extra vbicūq̄ sunt. sunt sub prāte regia alicui⁹ dñantis seu regētis. Et sic ptz q̄ falsum est dicere se hñe sceptr̄ ⁊ ducatū. p̄sertim cū etiā scribe ⁊ pharisei sub cui⁹ doctrina sunt iā a longo tpe defuerunt. et de hoc subdit. Et erūt oēs principes ei⁹ in nihilū. glo. scribe ⁊ sacerdotes ⁊ pharisei. Secōus passus est. cum dicit. Et pilosus clamabit alter ad alterū. Circa q̄ sciendū q̄ pilosus in hoc loco intelligēdus est demon. Eadē ei dictio ponit hic. ⁊ Leui. xvij. vbi dr̄. Nō immolabunt vltra victimas demonibꝫ. ⁊ est sensus. nā fabricatores thalmudice facultatis. vel potꝰ falsitatis. hēbant dēmones maxīe sibi familiares. q̄ vn⁹ vocabat̄ bēthamaleon. ⁊ alius ioseph ceca. ⁊ cū istis maxīe conuersabant̄. put in multis alijs locis ipsi⁹ thalmud hr̄. ⁊ etiā narrat̄ ab eis. q̄ semel fuerat a cesare ꝓhibitū ne illā thalmudicā doctrinā diuulgarent. ⁊ tū ad ꝓsilium ⁊ pcuratiōe p̄dictoꝝ demonum hmōi ꝓhibitio fuit reuocata. ⁊ sic thalmudica doctrina recupata fuit demonū pcuratiōe. q̄ ḡdē historia narrat̄ p extensum in li. textuali ipsi⁹ thalmud q̄ dr̄ mehila q̄ ē autentic⁹ apud eos. fm q̄ xpie dr̄ q̄ in ydumea. s. synagoga sathane. Et pilosus clamabit alter ad alterū. s. vn⁹ demon ⁊ alius ꝓsocij ad opus sūm explendū seu recuperandū. posset etiā hoc intelligi de duobꝫ diabolicis hoibus. qui inter ceteros psecutores xpi ⁊ eccl̄ie pniciosiores censent̄ primꝰ seu principalior in primitiua vita synagoga sathane fuit scariothes. de q̄ xp̄s. Qui tradidit me tibi ⁊c. vñ a xpo diabolus notat̄. Job. xl. Nōne. ttj. elegi ⁊c. Alter vo pilosus pōt intelligi antixps q̄ principalior erit in psecutōe vltima eccl̄ie ⁊ virtute demonū miracula faciet falsa apparētia de q̄ dicit apls ad Thes. ij. q̄ fm operationē sathane ⁊c. ⁊ sic pilosi clamāt alter ad alterū licet valde remoti in tpe. q̄ affectiones eoꝝ diabolice admīcē correspondēt. nitentes. s. xpm ⁊ eccl̄iam subuertere. alter. s. in capite. alter vo in oīb⁹ mēbris vniuersaliter sibi ꝓtemporaneis. Si aūt obijcit ꝑ expositionē p̄dictā q̄ videt esse mystica. nō ḡlis. eo q̄ idumea ꝓprie significat illā terrā seyr q̄ā esau possedit. similiter bozrha ciuitas principalis in ea. ut sic es. vñ q̄ p ista ī telligat synagoga videt ptinere ad sensum mysticū. cū spiritualē. ⁊ sic de multis in hoc ca. ꝓtentis fm p̄dictā expositionē. Dicendū igit̄ q̄ in dict̄ ꝓphaz multa traduntur parabolice seu metaphorice sic̄ supra. v. c. Vinea dñi accipit̄ p domo isr̄l. ⁊ rex. p moab intelligitur antixps ad lr̄am. vt ibidē hē in postil. vñ ⁊ in hoc loco. q̄ lra hui⁹ ca. nō bene adaptat̄ nec ꝓprie idumee nec rome. nec alijs de q̄bus dictū est. sz synagoge sathane mō p̄dicto. Idcirco ō illa exponit̄ ad lr̄am. q̄ in locutōe pabolica. vt dictum fuit. s. in q̄stione supra plogū. Hec. sensus lralis est nō ille q̄ significat prio p voce. sed ille q̄ intendit̄ significari. p̄sertim cū in hoc loco multa inueniunt̄ huic veritati ꝓsona. vñ ⁊ in alijs locis frequēter accipit̄ idumea p synagoga p̄dicta. vt infra. lxiij. Quis est iste qui venit de edom tinctis vestibꝫ de bozrha. ⁊ in alijs locis. ⁊ eadem est ratio de alijs in hoc caplo parabolice ꝓtentis.

Sed in ca. xxxiij. recedit a postil. Replica. q̄ exponit hic ca. ad lr̄am Burg. Ipe aūt p allegatā satis extensam ponit ꝓpositiones thalmudicas ⁊ alia mira. de q̄bꝫ nō iudico.

Capitulum. xxxv.

Letabit̄ deserta. Andreas ⁊ alij exp̄sitores catholici in hoc ipm sequētes exponūt istud cap. ad lr̄am nimis iudaice. s. de ꝓsperitate iudeoꝝ post reditū de babylone. sz hoc nō videt̄ ronabiliter dictum. q̄ ab illo tpe vsq̄ ad xp̄m fuerūt in futute. q̄ibus in terra sua. sic dictū fuit. s. xxxij. Fuerūt etiā in multis afflictionibꝫ ⁊ angustijs. vt ptz in libris Esdre ⁊ Nemie ⁊ dan. ⁊ nō ꝓsperitas ⁊ iocunditas q̄ in hoc ca. describunt̄ ad tps illud nullo mō referri vident̄. Si aūt dicat̄ q̄ imo. q̄ hic est hyperbolica locutio. sicut dr̄ de alba mīere q̄ ē albior nive. q̄ibus multū deficiat a nivis albedie. hoc non videt̄ conuenienter dictū in ꝓposito. q̄ magnificū ⁊ plū decet pl⁹ ꝓferre q̄ promittere. vel saltē nō min⁹. ⁊ minus punire q̄ cōminari. de⁹ aūt magnificētissim⁹ ⁊ pissim⁹ est. ⁊ ideo ei⁹ promissiones de bonis nō vident̄ ronabiliter exponi p restrictionē. nisi aliqū appareat manifeste q̄ sic debeāt exp̄i. vt ꝓpter demeritū manifeste supuenies. ꝓpter q̄ bonū promissum iuste rescindit̄. vel totaliter auferr̄. cōminationes tū de malis ronabiliter. aliqū p excessum siue restrictionē exponunt̄ fm q̄ntitatē ⁊ mensurā peccatoꝝ ipoꝝ delinquētū. ꝓpter q̄s Ra. sa. hoc ca. exponit de felicitate q̄ exp̄ctant iudei in aduētu messie. Igit̄ diuulgando q̄ falsum est in dict̄ eius. s. q̄ xp̄s sit adhuc venturus in nūdū. ⁊ accipiēdo q̄ vez est. s. q̄ hoc ca. sit ad tps xpi referendū. pōt sic obuiari ca. p̄cedenti in q̄ ꝓpheta denūciauit destructionē idumee ad ꝓsolationē iudeoꝝ. hic ꝓfr denūciat eis ꝓsolationē p̄dictā xpi tpe credentibꝫ affuturā. Et dividit in tres ptes. q̄ primo ꝓsolatur eos de futura multiplicatione. secōo de credentiū roboratione. ibi. Confortate man⁹. tertio de demonū deiectione. ibi. In cubilibꝫ. Ad euidentiā primi sciendū q̄ in seu hedrim hierosolymitano q̄ apud hebr̄. est liber autentic⁹ dr̄ q̄. v. res notabiles defuerūt in secōo templo p zorobabel edificato. que fuerāt in templo salomonis. Primū est ignis ꝓtinuus in altari holocaustoꝝ. q̄ tunc p pluuiā vel ventū nō extinguebat̄. q̄ibus esset sub dio. Secōm est arca testamēti. vñ dr̄ Ieremie. xxij. In illis diebꝰ nō dicent vltra. arca testamēti dñi. nec ascendet sup cor. nec recordabunt̄ illi⁹ ⁊c. Tertiū est vinctio regū ⁊ pontificum. q̄ pontifices q̄ fuerūt post captiuitatē babylonicam nō fuerūt instituti p vnctionē sacram. sed institue bant̄ frequēter p reges. quibꝫ iudei erāt tributarij. q̄ frequēter vendebāt summū sacerdotiū. sic̄ toto tpe iude

reges nō habuerūt, nisi aliquos paucos parū ante tem/pus christi. ⁊ illi nō fuerūt p vnctōnē instituti. Quartū est spūs sctūs seu diuinitas, q̄ p tanto dicebaf in tēplo salomonis habitare, q: ibi a sūmo sacerdote audiebant diuina riſa nō aūt in sco templo. Quintum est vinum ⁊ thumi, p q̄ ponitur i latino doctrina ⁊ ve/ritas. Ero. xxviij. ⁊ fm iosephū erat q̄dā ful/gor subito ꝓsiliēs de lapidib⁹ rōnal⁹ ⁊ hu/meralis qñ de⁹ acce/ptabat p̄ces sūmi sa/cerdotis, de q̄ dicit io/sephus. xij. li. antiqui/tatis iudaice, q⁹ defe/cit p. cc. ānos anteq̄ incepit scribere librū illū quē incepit scri/bere anno. xlij. a passi/one christi vl circiter q: librū illum obtulit vespasiano impator q̄ cepit imperare āno dñice incarnationis. lxxi. ⁊ sic fm ipm cessa/uit p magnus temp⁹ ante christū. ⁊ adhuc p maius temp⁹ ante cessauit fm librū pal/legatū. ⁊ fm hoc dr.

LEtabif xxxv. deserta⁽ᵃ⁾ et inuia⁽ᵇ⁾ et exultabit solitudo: ⁽ᶜ⁾⁊ flore/bit q̄si lilium. ⁽ᵈ⁾Germinās ger/minabit⁽ᵉ⁾ ⁊ exultabit⁽ᶠ⁾ letabūda⁽ᵍ⁾ ⁊ laudans. ⁽ʰ⁾Gl̄ia libani data ē ei: decor carmeli ⁊ sa/ron. ⁽ⁱ⁾Ipi videbūt gl̄iaz dñi ⁊ decorē dei nr̄i. ⁽ᵏ⁾Cōfortate man⁹ dissolutas: ⁽ˡ⁾et genua debilia ⁽ᵐ⁾roborate. ⁽ⁿ⁾Dicite ⁽ᵒ⁾pusillanimes ⁽ᵖ⁾confortamini ⁽ᵒ⁾ ⁊ nolite timere. ⁽ʳ⁾Ecce de⁹ nr̄ vltionē adducet retribu/tionis: ⁽ˢ⁾de⁹ ipe veniet ⁊ sal/uabit vos. ⁽ᵗ⁾Tūc apient⁹ oculi cecor⁹ ⁊ aures surdorum

a Letabif deserta. i. iudea que fuit deserta a deo ꝓntū ad hnq̄ p̄dicta. b Et inuia. tpe enī primi templi, p/phete discurrebāt p iudeā pp̄lm a malis retrahendo, et ad bonū exhortādo. Tpe vero scōi templi nō leguf habuisse nisi aggeū, zacharīā ⁊ malachīā, q̄ ꝓphetauerūt tpe reedificatiōis templi secūdi, sed postea ꝓphetis talib⁹ p. ccc. ānos ⁊ ampli⁹ vsq̄ ad tp̄s Jo/hannis bap. qui cepit pnīam p̄dicare ⁊ aduentū chri/sti. c Letabif deserta. i. iudea q̄ fuerat p̄di/cto modo deserta. b Et inuia. in aduētu christi habe/bit materiā gaudij ꝓntū ad defunctos q̄s christ⁹ de lym/bo patrū trāstulit ad gl̄iaz, ⁊ ꝑtū ad viuos credētes i eū qō potissime fuit impletus, qñ recepto spūsancto in die penthecostes, confidenter ⁊ magna voce laudabāt dñm. Actu. ij. c Et exultabit solitudo. i. gentilitas que ad modū solitudinis caruerat cultu legis ⁊ ꝓpheraꝝ, ⁊ cum gaudio suscepit fidem christi ad p̄dicationē ap̄lor⁹.

d Et florebit q̄si lilium. decore sanctitatis ⁊ odore bone fame. e Germinās germinabit. p talē explicationez ⁊ reduplicationē, intelligif multitudo gentilium recipiēs christi fidē. f Et exultabit letabūda. corde.

g Et laudās. ore. h Gloria libani ⁊c. p ista tria lo/ca que p̄ alijs in iudea fuerūt amena ⁊ fertilia intelligi/tur, q̄ q̄q̄d erat pulchritudinis ⁊ amenitatis in sancti/tate ⁊ honestate in synagoga translatū est ad ecclesiaz ex iudeis ⁊ gentilibus congregatam.

i Ipsi videbūt gloriā dñi. i. ipius christi quē viderunt ap̄li alijq̄ discipuli oculis corporeis ꝓntū ad humanita/tem, ⁊ oculis mentis ꝓntū ad deitatē Joh. i. Vidimus gloriā eius gloriā q̄si vnigeniti a p̄re ⁊c. viderūt etiā glo/riā eius in miraculoꝝ opatione, ⁊ resurrectionem ei⁹ et ascensionē, gentiles etiā postea ad fidem ꝓuersi viderūt gloriā eius in miraculis factis p ap̄los in noie christi.

k Confortate. Hic ꝓfiter denunciaf materia gaudij ex roboratione credētiū, cū dicit. Cōfortate ⁊c. ⁊ est vbū p/phete ad ap̄los. l Confortate man⁹ dissolutas. id est gentiliū q̄ ante erāt tardi ⁊ pigri ad opus bonū.

l Et genua debilia. gentiliū. m Roborate vbo ⁊ ex/emplo ad quecūq̄ aspera p christo sustinendū.

n Dicite. i. comuniter predicate. o Pusillanimes. tempe p̄cedenti.

p Cōfortamini. in virtute christi.

q Et nolite timere. scz tormēta tyrānoꝝ, cui⁹ causa subdit.

r Ecce de⁹ nr̄ vltio/nē ⁊c. sup vros perse/cutores.

s Ipe veniet ⁊ sal/uabit vos. p passiōes modicas ad gl̄iaz de/ducendo. ⁊ sic factum fuit in primitiua ec/clesia. ⁊ p longū tem/pus postea. q: multi gentiles ad christum ꝓuersi ita erāt in dño ꝓfortati, q⁹ non time/bant tormenta sz ma/gis appetebāt. vt ptz in legendis multoꝝ sanctoꝝ.

t Tūc apient⁹ oculi cecoꝝ ⁊c. Ista enī mi/racula fuerunt facta corpaliter p christū ⁊ postea p ap̄los ⁊ alios credētes in noie xp̄i. vt ptz in euāgelijs ⁊ actib⁹ ap̄lor⁹. Et fuerūt fa/cta spūaliter in illuminatiōe fideliū fidē recipiēdo. Et au/res coꝝ fuerūt apte mādatis christi obediēdo. Et claudi sanati p viam morū incedēdo. Et muti loquelā recepe/rūt fidem libere confitendo. cui⁹ causa subditur.

v Quia scisse sunt in deserto. iudee ⁊ gētilitaf. vt ptz ex supradictis. x Aque. s. sacti baptismi. y Et tor/rentes in solitudine. i. varie gre spūsancti. de q̄bus dr Coꝝ. xij. Alij vaf fmo sapie ⁊c. z Et q̄ erat arida i stagnuz ⁊c. p hoc notaf plenitudo gre data tpe eccl̄ie primitiue.

z In cubilib⁹. Hic ꝓfiter denunciaf materia gaudij ex demonū detectione, cū dr. In cubilib⁹. i. in phanis ⁊ tē/a In q̄bus ⁊c. i. demones in ydolis riſa (plis ydoloꝝ/dantes. ⁊ aliqñ in talib⁹ locis apparuerūt demones in specie draconum. b Orietur viroꝝ ⁊c. q: ydolis inde abiectis talia loca frequēter p ap̄los alios q̄ discipulos diuino cultui applicabantur.

c Et erit ibi semita quantū ad obseruationē ꝓsilioꝝ.

d Et via quantū ad obseruationē mandatoꝝ.

e Et hec erit vobis via directa, puniēdi ad brītudinē.

f Ita vt stulti. i. simplices ⁊ illiterati etiam.

g Nō errent p eam. frequēter enī ꝓtingit q⁹ simplices directius incedunt p hanc viam, vñ cum Augu. legisset vitam pauli monachi simplicis, dixit. Simplices ⁊ illi/terati rapiunt celum, ⁊ nos cū lr̄is nostris trahimur ad infernum. Et nō transibit p eam pollutus. ex hoc patet q⁹ propheta non loquif hic de via materiali p quam in/differenter trāsit pollut⁹ ⁊ mundus. et sic metaphorice loquif in p̄cedentib⁹ ⁊ sequentib⁹ cum dicit.

h Non erit ibi leo ⁊c. p hoc intelligunf demones qui in primitiua ecclesia fugabantur p credentes. Darei vl ti. Signa eos qui crediderint. hec sequēter. In nomine meo demonia eiicient ⁊c.

i Et ambulabūt p viā iusticie, q̄ liberati fuerūt a demo

nis seruitute. a Et redempti a dño iesu christo suo sanguine pciosо. b Conuertent & venient in syon.i. ad ecclesiã militantẽ primo, postea ad triũphantẽ sm q̃ dr hebre. xij. Accessistis ad syon montẽ & ciuitatez dei viuentis hierlm celestẽ &c. c Et leticia sempiterna &c. er ß et pluribz aliis in hoc ca. posiũ videt q̃ ß ca. referri nõ possit ad tps iudeoꝝ de captiuitate babylonica redeuntium.

In ca. xxv. vbi dr in postil. Igit dimittendo qõ falsum est in dictis.

¶ Additio.

Dne & prie videt expoi a postil. sed circa eã ptinuationez ad pterita attendẽdũ est. q̃ in ca. xxiij. pcedenti ab illo loco in q̃ dr. Audite q̃ longa estis &c. vt dictũ est incipit ca. sm hebre. vsq; ad fi. illi? ca. ppha tractauit de dei electiõe & reprobatione pharisеoꝝ doctrinã rpi respuentiũ & dsperitate adherẽtiũ xpo. & de q̃busdã ad ß ptinẽtibz. vt ibidẽ fuit ostensum. In ca. vo sequẽti. s. xxxiij. specialius agit de destructione synagoge iudeorũ que p̃ edumeã ibi designat & de pluribus ad ß ptinẽtibz. vt ibidez fuit large ostensum. In pñti vero ca. tractat de solatiõe & statu credentiũ in xpo. & exponat totũ pñs ca. put in postil.

Ca. xxxvi.

Et factũ est. supi? esaias descripsit liberatiõez ezechie & pli ei? p modũ pphetie. hic pñr eã describit p modũ historie. Circa q̃ sciendũ q̃ ezechias misit magnas pecunias regi assyriorũ tali pacto q̃ a terra ei? recederet & tm in pace dimitteret. vt dictũ fuit. iiij. Reg. xviij. sed accepta pecunia pactũ fregit. milites hierlm destruere & plm in assyrios trãsferre & ad terrendũ ezechiã & pplm suũ vbis cõminatorijs. misit rabsacẽ cũ magno exercitu ad hierlm. Circa ß igit sic pcedit. q̃ primo ponit dicta cõminatio. secõ ezechie liberatio ca. sequẽti. Prima diuidit in tres. q̃ primo ponit dicta cõminatio. secõ comminati postulatio. ibi. Et dixit eliachim. tertio petitiõis refutatio. ibi. Et dixit ad eos. Prima in duas. q̃ primo pmittit q̃dã pambula. secõ cõminatio dicta ibi. Et dixit ad eos rabsaces. Circa primuz primo p̃a Et factũ est in. xiiij. anno &c. secõ (mittit tps. cũ dr. loc? ibi. b Sup cẽs ciuitates iuda. excepta hierlm & paucis fortalicijs c Et misit rex assyriorꝝ &c. vbi remãsit cũpte exercit? ad expugnãdũ locũ illũ. d In manu graui. i. in tanta ptate. q̃ ezechias se nõ poterat i berati fuerint. e & redempti a dño f querent & veniẽt in syon cũ laude: g & leticia sempiterna sup caput eoꝝ. Gaudiũ & leticiã obtinebũt & fugier dolor & gemit?.

h Factũ XXXVI est in q̃rtodecio anno regis ezechie. ascẽdit sennacherib rex assyriorũ i sup omes ciuitates iuda munitas: et cepit eas. k Et misit rex assyriorꝝ rabsacen de lachis in hierlm: ad regẽ ezechiã l in mãu graui & steteri in aq̃ductu piscine superioris m in via agri fullonis. n Et egressus est ad eũ eliachim filius helchie o q̃ erat sup domuz & sobna scriba: & ioahe filius asaph acõmentarijs. p Et dixit ad eos rabsaces. Dicite ezechie. Hec dicit rex magn? rex assyriorꝝ. q Que ẽ ista fiducia q̃ cõfidis. aut q̃ cõsilio vel fortitudie rebellare disponis? r Sup quẽ habes fiduciam. q̃ recessisti a me. Ecce cõfidis sup baculũ arundineũ cõfractũ istuz sup egyptũ: cui si innixꝰ fuerit hõ intrabit in manũ ei? et pforabit eam. sic pharao rex egypti oĩb? qui cõfidũt in eo. s Q̃ si trideris mihi in dñm deo nostro cõfidimus: nõne ipe est cuius abstulit ezechias excelsa & altaria: & dixit iude & hierusalẽ coram altari isto adorabitis. t Et nunc trade te dño meo regi assyriorum u et dabo tibi duo milia equoꝝ: x nec poteris ex te prebere ascensores eorum. y Et quomõ sustinebis facies iudicis vn? loci ex seruis domini mei minoribus. z Q̃ si confidis in egypto: in quadriga & eq̃tibus. et nunc nunquid sine dño ascendi ad terrã istam vt disperderem eam. a Dominus dixit ad me: Ascẽde sup terram istã: & disperde eam. b Et dixit eliachim et sobna & ioahe ad rapsacen campo sustinere. iõ tenebat se inter muros hierlm.

e Et stetit in aq̃ductu piscine superioris. illũ ei aq̃ductus q̃ erat extra ciuitatẽ diuerterat ẽ. ezechias. vt dictũ est ẽ xxxij. tũ loc? retinebat nomẽ aqueduct?.

f In via agri fullonis. sic notati. eo q̃ fullones extẽdebant ibi vestes ad desiccandum

g Et egressus est ad eum eliachim. ad tractandũ de pace de cõsensu vtriusq; partis

h Et qui erat sup domũ. s. dñi. q̃ erat summus sacerdos vt dictũ est ẽ. xxxij.

i Et sobna scriba. i. scriptor annalium. et iste est ali? ab alio. de q̃ habet ẽ. xxij. q̃ ante eliachim fuit sũmus sacerdos.

l Et ioahe filius asaph acõmentarijs. i. cancellari? regis. et est acõmẽtarius vnũ nomẽ indeclinabile & cõmunis generis. in hebreo tñ hr. Recordator & vt dicit Ra. sal. hẽbat officiũ reducendi ad mẽoriaz casus tractãdos coram rege. et sm debitũ ordinez put casus debeãt prius vel posteri? expedire.

m Et dixit. Do (duritis q̃busdã pambulis. hic pñr describit cõminatio rabsacis ex pte regis assyriorꝝ loquentis.

n Que ẽ ista fiducia q̃ cõfidis. s. posse resistere. q. d. nulla est. q̃ si cõfidis d auxilio hũano p regez egypti illud nullũ est. iõ subdit.

o Ecce cõfidis sup baculũ arundineũ Q̃ si trideris mihi in do (neũ &c. & pt̃z hẽa vsq; ibi. nõne &c. vbi excludit ab ezechia auxiliũ diuinũ dicens.

p Nõne iste est cui? &c. q. d. nõ dz a deo sperare auxiliũ cui? diminuit cultuz. iste tñ rabsaces dicebat falsum. q̃ post edificatiõez templi p salomonẽ. nõ fuit iudeis licitũ alibi offerre sacrificia. nisi in casu ex dispositiõe diuina. sicut helyas obtulit in monte carmeli. iij. Reg. xviij.

q Et nũc trade te dño meo &c. i. obliga te p cautionem sufficientẽ.

r Et dabo tibi duo milia eq̃oꝝ. vñ in heb. hr. Sis vadiat?. s. p duobz milibz eq̃oꝝ. q̃s tradã tibi.

s Nec poteris ex te pbere ascensores eoꝝ. q. d. in toto populo tuo nõ inuenies tot homines qui sciant et possint equitare.

t Et quõ sustinebis &c. q. d. nullo modo. q̃ libet eoꝝ habet saltẽ plures eq̃tes in acie sua.

u Q̃. si confidis in egypto &c. i. an auctorio dei & regis egypti. simul excludit hoc dicens.

x Dominus dixit ad me. Ascende super terrã &c. ß falso dicebat ad terrendũ ezechiam.

y Et dixit eliachim. Hic pñr quanter ponit ezechie petitio p̃ nuncios suos facta. cum dicitur.

f Loquere ad fr̃os tuos syra lingua, q̃ erat nō intelligibil' populo cōmūi ꝛ erat petitio rōnabil', q̃ talis tractari debet esse secret' q̃ usq; sit pfect' ꝛ firmat'. y Et dixit rapsaces, hic ꝑfr̃ ponit dicte petitiōis refutatio, cū dicit. z Mundā ad dñm tuū, s. ezechiam.

a Et ad te, et' nunciū.

b Misit me dominus me' ꝛc, q. d. non sed magis ad populū c Ut comedāt sterc̃a sua. ad ē, misi redd̃t se voluntarie. ita diu erūt obsessi, q̃ nō hēbūt aliq̃d ad comedendū ꝛ bibendū.

d Et bibāt vinā pedū suoꝝ. i. fluentez ad pedes suos, hoīb; ei in timore et angustia magna positis solet fluere vrina vsus pedes, et p̄ hūmuit fame ꝛ anxietatē eis futurā in obsidione, nisi redderēt se.

e Et clamauit voce magna iudaice. Et ꝑ dicūt doctores q̃ iste erat apostata a iudaismo. f Non vos (ismo. seducat ezechias pro mutēdo vobis auxilium a domino futurū. g Facite mecū benedictionē. ad reddēdū vos mihi volūtarie. h Et comedite ꝛc. i. habitate pacifice ꝛ q̃ete in terra ista.

i Donec veniam ꝛc, q. d. hic est modus regum assyrioꝝ. s. transferre gentē sibi subiectam de terra sua natiua ad aliā, vt de ei' obedientia sit magis securus. tamen ēnī ante fecerat ꝑ rex assyrioꝝ de osee rege isr̃l et ei' pplo, vt habetur. iiij. Regū. xvij. k Et tollā vos ad terraz ꝛc. i. similis infertilitate ꝛ amenitate, ꝓpter q̃d talis translatio non de l Nec ꝓturbet vos ezechias. (bet vobis esse grauis. retrahēdo vos ab isto q̃d vobis offero. m Dicens. Dñs liberabit nos. q. d. nō poterit. q̃d nitit' ꝓbare cū dr. n Numq̃d liberauerūt dii gentiū ꝛc, q. d. cū essent multi dii nō potuerūt defendere cultores suos ꝓtra regem assyrioꝝ. ergo de' noster q̃ vnic' est. vt dicitis. non potest vos defendere, sed istud argumentū nullū est, q̃ illi nō erant dii veri, sed falsi ꝛ nullius vtutis. deus autem verus vnic' est ꝛ potentie infinite. o Et siluerunt, de mandato regis ezechie. timebant ēnī ne si riderent, q̃ rapsaces multiplicaret vba blasphemie ꝓtra deum. p Et egressus est ad eliachim ꝛc. vt referrent ezechie rabsacis verba.

q Scissis vestib;. hic erat mod' indeco. q̃ scindebant vestimenta sua in signū doloris, qui cōtra deū blasphemiam audiebāt. vnde ꝛ summ' sacerdos imponēs christo q̃ blasphemasset, scidit vestimenta sua, vt habetur Marci. xiiij.

Loquere ad fr̃os tuos syra lingua: intelligim' ei: ne loq̃tis ad nos iudaice i auribꝫ ppli q̃ est sup murꝫ

bet vos ezechias dicens. Dñs liberabit nos. Numq̃d liberauerūt dii gētiū vnusq̃sq; terrā suā de manu regis assyrioꝝ. Ubi ē de' emath ꝛ arphath, vbi ē dis sepharuaim? Numq̃d liberauerūt samariā de mānu mea. Quis est ex oīb; diis terꝝ istarū q̃ eruerit trā suaz d mānu mea vt eruat dñs hierm de manu mea. Et siluerūt ꝛ non rīderūt ei vbū. Mandauerat ei rex dicēs, ne rīdeatis ei. Et egress' est eliachi fili' helchie q̃ erat sup domū, ꝛ sobna scriba, ꝛ ioahe filius asaph acōmētarius: ad ezechiā scissis q vestib;, ꝛ nūcia

Et fa- XXXVII

uerūt ei vba rapsacis. Factum est ꝛ

a Et factum est ꝛc, eadē causa que ꝛ nūc. ei; sui vt dictum est.

b Et obuolutus est sacco. i. veste cilicina humiliando se coram dño. ideo subditur.

c Et intrauit in domū domini ad ipm deprecandū humiliter et deuote. d Et misit eliachim, quia magis confidebat de merit; esaie q̃ de suis. e Filiū amos prophete. ita habēt alique li. quod factū est ab aliq̃bus correctoribꝫ. eo q̃ iste amos fuit ꝓpheta, sicut dictū fuit in principio hui'. sed melius dicit hic ꝓphetam vt referatur ad esaiam, sicut. iiij. Regū. xix. in prin. vbi tractat

f Dies tribulationis ꝛ correptionis. s. (ista historia. mei ꝛ totius ppli. g Et blasphemie contra deum.

h Dies hec. scilicet in qua rabsaces dixerat predicta que erant in afflictionem regis ezechie et populi. et vituperium dei.

i Quia venerunt filij vsq; ad partum ꝛc, in tanta afflictione positi vt mulier existens in afflictiōe partus cui deficiunt vires parendi.

In ea. xxxvi. vbi dicit in postilla. Et nūc trade te dño meo ꝛc.

Additio.

Dicto hebraica que h̄ ponuntur vbi nos habem'. Nunc trade te, ꝓprie significat mi ꝓmōē. et ē sensus. Et nunc admisce te dño meo. i. sis de societate ei'. ꝛ ipe dabit tibi plus de eis q̃ tu poteris habere de ascensoribus, ꝛ paterīa.

Capl'm. XXXVII

Et factum est. Hic ꝓsequit' describit ipsius ezechie liberatio. ꝛ primo ponit' eius liberatio ab hoste. secō ab infirmitate ea. sequēti. Prima i duas. q̃ primo circa h̄ ponit' ꝓphetica denūciatio. secō angelica executio. ibi. Egressus ē. Prima i duas fm duplicē denūciationem secā ibi. Reuersus est. Prima in duas. quia primo ponit' ezechie humilis petitio. secō esaie ꝓsolabilis risio ibi. Et dixit. Circa primum dicitur.

a Et factum est ꝛc, eadē causa que ꝛ nūc. ei; sui vt dictum est.

b Et obuolutus est sacco. i. veste cilicina humiliando se coram dño. ideo subditur.

c Et intrauit in domū domini ad ipm deprecandū humiliter et deuote. d Et misit eliachim, quia magis confidebat de merit; esaie q̃ de suis. e Filiū amos prophete. ita habēt aliqui li. quod factū est ab aliq̃bus correctoribꝫ. eo q̃ iste amos fuit ꝓpheta, sicut dictū fuit in principio hui'. sed melius dicit hic ꝓphetam vt referatur ad esaiam, sicut. iiij. Regū. xix. in prin. vbi tractat

f Dies tribulationis ꝛ correptionis. s. (ista historia. mei ꝛ totius ppli. g Et blasphemie contra deum.

h Dies hec. scilicet in qua rabsaces dixerat predicta que erant in afflictionem regis ezechie et populi. et vituperium dei.

i Quia venerunt filij vsq; ad partum ꝛc, in tanta afflictione positi vt mulier existens in afflictiōe partus cui deficiunt vires parendi.

l: Si quō audiat dñs ꝛc̄, sic legēda est ista lr̄a, ibi incipiendo, Leua g̃ ad dñm oronē p reliquijs q̄ repte sunt, i, p iudeis q̄ remāserūt in regno iude, q̄ sunt valde pauci cōparatiue ad tpa p̄terita, q: tā, p, tribꝰ erant captiuate.

l: Si quō audiat dñs deꝰ tuus, i, quē tu colis solicite

l Verba rabsacꝫ, vt sic moueaꝫ ꝫ assyrios p vbis blasphematoris, et liberet nos ab

m Et dixit. (eis. hic ꝓfert ponꝫ esaie ꝓsolabilis visio, cum subdit.

n Ne timeas ꝛc̄, id est ꝓpter vba rabsacis.

o Quibꝰ blasphemauerūt ꝛc̄, q: vba illa exprimebāt deū israel esse impotentez, eo q̄ non pōt saluare ezechiā de mānu regis assyriorum, ꝛ sic seqbat q̄ esset impotentior homine mortali.

p Ecce ego dabo ꝛc̄ i, pturbatiōez mētis

q Et audiet nūciū. de taracha rege ethiopū inuadente regnū suū, vt hꝫ pte seqnti.

r Et reuertetur ad ter. suā, ad eaꝫ defendendā.

s Et corruere eū faciā gladio ꝫ nō fuit in ista reuersione q̄ rediit ꝓ defensiōe terre sue, ꝫ i alia q: debellato rege ethiopū, postea vēit in iudeā ad destruendam hierlm, ꝛ percussō suo exercitu ab angelo fugiens rediit in terraꝫ suā, ꝛ tūc filij ei⁹ iterfecerūt euꝫ gladio, vt hꝫ in fine huius ca.

t Reuersus ē, h ponit sequēs denūciatio ꝓphetica de liberatiōe ezechie et ꝓpli sui, Et primo circa h ponit cōminatio ezechie ꝓ regē assyriorꝫ, secōo ei⁹ deuota ōro coraꝫ rege celoꝫ, ibi. Et tulit ezechias, tertio ꝓsolatio eⁱ⁹ ꝓ ꝓphām ꝓscīā secretoꝫ diuinoꝫ, ibi. Et misit esaias. Circa primū notāt locus cū dicat,

t Reuersus est aūt rabsaces, pacto suo nuncio.

v Et inuenit regē assyriorꝫ ꝛc̄, vbi erat forsan lucium.

x Audierat enī ꝛc̄, ipā expugnata.

y Et audiuit, s, sennacherib.

z De taracha rege ꝛc̄, i, nūcios q̄ ad h venerāt ad eū dicētes, q̄d seqtur.

& Egressus est ꝛc̄, q̄d cū audisset misit nūcios ad ezechiaz ne gloriareꝫ aut assecurareꝫ in aliq̄, ꝓpter recessum sennacherib de iudea, asserens ꝓ certo q̄ rediret cōtra eū ꝛ pplm suum in tāta fortitudine, q̄ nō posset ei resistere, nō solū virtute hu-

filij vsq̄ ad partū, ꝛ vt nō est pariendi.

k Si quō audiat dñs deꝰ tuus i vba rabsacis quē misit rex assyriorum dñs suꝰ: ad blasphemāduꝫ dñm deū viuētē, ꝛ exprbrādū ꝓ mōibꝰ q̄s audiuit dñs deꝰ tuus. Leua g̃ ōroem ꝓ reliquijs q̄ repte sūt. Et venerūt pui regis ezechie ad esaiam:

m ꝛ dixit ad eos esaias. Hec dicet dñō vro, hec dic dñs

n Ne timeas a facie vbo rū q̄ audisti: q̄bus blasphemauerūt pueri regis assyriorum me.

o Ecce ego dabo ei spīm ꝛ audiet nūciū: ꝛ reūtetur ad trā suā. ꝛ corruere eū facia gladio in trā sua.

r Reuꝫsus est aūt rabsaces ꝛ inuenit regē assyriorum ꝓliantē aduersus lobnā.

z Audierat enī q̄ ꝓfect⁹ esset de lachis. et audiuit de taracha rege ethyopie dicētes. egressus est vt pugnet ꝫ te. Qđ cuꝫ audisset misit nūcios ad ezechiā dicens. Hec dicetis ezechie regi iude loquētes.

b Nō te decipiet deꝰ tuus in q̄ tu ꝓfidis dicēs, nō dabitur hierlm in mānu regis assyriorum.

c Ecce tu audisti oīa q̄ fecerūt reges assyriorum oībus terris q̄s subūterūt, ꝛ tu poteris liberari. Numq̄d eruerūt

mana sed etiā diuina, ideo subdit.

a Non te decipiat ꝛc̄, ꝛ sic blasphemauit deū tanq̄ falsiloquū ꝛ impotentem, ꝛ ad h inducit rōnē, cū subdit.

b Ecce tu au. ꝛc̄, al's nosti, ꝛ est eadē rō q̄ posita ē ca. ꝓce, a rabsace dicta.

c Et tulit ezechias. hic ꝓfert ponꝫ ipse ezechie deuota dēpcatio cuꝫ ōr. Et tulit, i, accepit.

d libros, i, lras regis assyriorum, q̄ ei cōmunabāt lras vbis ad maiorem assertionem.

e Et ascendit ꝛc̄, ad deuotius dēpcandū ex sanctitate loci.

f Et erpan. eos ꝛc̄, seꝫ ezechias, q: ꝓtinebāt blasphemias contra ipsum vt sic indignareꝫ ō regē assyriorum

g Dñe exercituum, i, angelorum.

h Deꝰ israel ꝛc̄, ꝓpicia tortū enī q̄ sedes ōi dicebaꝫ, sup alas cherubin ponebaꝫ vt dicētū fuit 4to, xxv. et p hoc designabaꝫ quod ꝑat omni creature.

i Inclina aurez ꝛc̄, id est effectū tue iustricie oīde cōtra sennacherib te blasphemātem, cetera patēt vsq̄ ibi.

l: Cognouerūt omīa regna ꝛc̄, ꝓterēdo sennacherib q̄ deos alia rū gentiū destruxit.

l Et misit. hic ꝓfert ponꝫ ezechie consolatio p esaiā ruinā sennacherib de ꝓpinquo futurā denūciando. ꝛ primo dicta ruina ꝑdicit. secōo ad h signū mirabile; inducit, ibi. Libi autē. Circa primū dirigit primo verbū ad ezechiā, cū subdit

m Hec dicit (dixit. eⁱ⁹ dñs ꝛc̄, cuⁱ⁹ vbum nō pōt esse falsum.

n Pro q̄bꝰ ꝛc̄, sunt exaudita.

o Despexit te, in corde suo, virtutē tuā ꝓ nihilo reputauit.

p Et subsannauit te, sensibili signo, subsannando (tando enim ꝓprie dicit ꝓtempt⁹ q̄ fit ꝓ rugationem nasi.

q Virgo filia syon, i, habitatio templi in monte syon, mihi dilecta sicut filia, ꝛ dicit virgo ꝓpter integritatem fidei que semp remansit ibi in aliquibꝰ, ꝛ maxime etiam tunc vigebat tempore ezechie.

r Post te caput mouit, cōmunando alonge.

s Filia hierlm, q̄ dr virgo ꝛ filia rōne ia dicta, q: hierlm fuit ciuitas electa ad dei cultū, vt hꝫ. ij. Paralip. vi. Cō-

eos dij gentiū q̄s subuerterunt pres mei gozā ꝛ arā, ꝛ reseph ꝛ filios eden q̄ erant in thalassar. Vbi est rex emath ꝛ rex arfad et rex vrbē sepharuaim ana ꝛ ana.

d Et tulit ezechias libros ō manu nūcioꝝ ꝛ legit eos ꝛ ascēdit in domū dñi ꝛ expādit eos coraꝫ dño. Et orauit ad dñm dicēs.

e Dñe exercituum deꝰ israel q̄ sedes sup cherubin, tu es deꝰ solus oīm regnoꝝ trē, tu fecisti celū ꝛ terrā.

f Inclina dñe aurē tuā ꝛ audi, aperi oculos tuos ꝛ vide, ꝛ audi oīa vba sennacherib q̄ misit ad blasphemandū deū viuētē.

g Vere ei dñe desolatas fecerūt reges assyriorum trās, ꝛ regiones eaꝝ, ꝛ dederūt deos eaꝝ igni, nō enī erāt dij ꝫ opa manuū hoiz ligni ꝛ lapis, ꝛ ꝓminuerūt eos.

h Et nūc dñe deꝰ nr̄ salua nos de mānu ei⁹, ꝛ cognoscant oīa regna terre, q: tu es dñs solus.

i Et misit esaias filius amos ad ezechiā dicens.

m Hec dicit dñs deꝰ israel.

n Pro q̄bꝰ rogasti me de sennacherib rege assyriorum, hoc est vbum q̄d locutus est dñs sup eum.

o Despexit te et subsannauit te virgo filia syon: post te caput mo

t Cui exprobrasti ⁊c.cõmunãdo ⁊ blasphemãdo ei nu/
mia ſuperbia.⁊ riſidet ꝓpha. v Ad ſctm̃ iſrl.i. ad deum
ſanctificantẽ iſrl.vel ſic. Ad illũ quẽ iſrl adorat vt ſcm̃/
ſctoꝝ.⁊ ſic ſuperbiſti ꝺ deũ ⁊ nõ ꝺ hoiem tm̃. x In ma
nu tuoꝝ ⁊c.vt ptz de ra
a ſennacherib miſſis
vt hẽ in iſto ca.et iſte
fuit maior cõtẽpt⁹ q̃z
ſi ſennacherib ℔ feciſ
ſet in ꝓpria ꝑſona.ſicẽ
dare alapã alicui per
ſonã vilẽ.q̃z ſi nota/
bilis ℔ faceret manu
ꝓpria.

bſace ꝑcedẽti ca.⁊ de alijs nũcijs

uit filia hierl'm.[f] Cui expro
braſti.quẽ blaſphemaſti.et
ſup quẽ exaltaſti vocẽ tuã:⁊
leuaſti altitudinẽ oculoꝝ
tuoꝝ [g] Ad ſctm iſrl. [h] In ma
nu ſuoꝝ tuoꝝ exprobraſti
ꝺño: [i] ⁊ dixiſti. In multitu
dine quadrigaꝝ meaꝝ [k] ego
aſcendi altitudinẽ montiũ:
[l] iuga libani: [m] ⁊ ſuccidam ex
celſa cedroꝝ eius: ⁊ electas
abietes illius. ⁊ introibo alti
tudinẽ ſummitatis eius [n] ſal/
tũ carmeli eius [o] ego fodi et bi
bi aquam [p] ⁊ ſiccaui veſtigio
pedis mei oẽs riuos aggeꝝ
[q] Nunq̃d nõ audiſti: [r] q̃ olim
fecerim ei: Ex diebus anti
quis [s] ego plaſmaui illud: [t] ⁊
nunc adduxi: [u] ⁊ factuꝝ eſt in
eradicationẽ colliũ compu
gnantiũ.⁊ ciuitatũ munita
rũ. [w] Habitatores earũ bre
uiata manu ꝛtremuerũt:et
ꝛfuſi ſunt. [x] facti ſunt ſicfe
nũ agri.⁊ gramẽ paſcue: [y] et

f Cui exprobraſti.quẽ blaſphemaſti.et ſup quẽ exaltaſti vocẽ tuã:⁊ leuaſti altitudinẽ oculoꝝ tuoꝝ Ad ſctm iſrl. In manu ſuoꝝ tuoꝝ exprobraſti ꝺño: ⁊ dixiſti. In multitudine quadrigaꝝ meaꝝ ego aſcendi altitudinẽ montiũ: iuga libani: ⁊ ſuccidam excelſa cedroꝝ eius: ⁊ electas abietes illius. ⁊ introibo altitudinẽ ſummitatis eius ſaltũ carmeli eius ego fodi et bibi aquam ⁊ ſiccaui veſtigio pedis mei oẽs riuos aggeꝝ Nunq̃d nõ audiſti: q̃ olim fecerim ei: Ex diebus antiquis ego plaſmaui illud: ⁊ nunc adduxi: ⁊ factuꝝ eſt in eradicationẽ colliũ compugnantiũ.⁊ ciuitatũ munitarũ. Habitatores earũ breuiata manu ꝛtremuerũt:et ꝛfuſi ſunt. facti ſunt ſicfenũ agri.⁊ gramẽ paſcue: et herba tectoꝝ q̃ exaruit anteq̃z maturesceret Habitationẽ tuã ⁊ egreſſuꝝ tuũ: et introitũ tuuꝝ ego cognoui ⁊ inſaniã tuã ꝺ me. Cũ furetes adũſũ me ſuperbia tua aſcẽdit in aures meas Ponã g̃ circuluꝝ in naribꝫ tuis ⁊ frenũ in labijs tuis: ⁊ reducã te in via ꝑ quã veniſti. Tibi aũt ℔ erit ſignũ. Comede ℔ anno q̃ ſponte naſcunt: ⁊ in anno ſecũdo pomis veſcere. In ãno ãt tertio ſeminate ⁊ metite: ⁊ plãtate vineas: ⁊ comedite fructũ eaꝝ. Et mittet id qꝺ ſaluatum fuerit de domo iuda: ⁊ qꝺ reliquũ eſt radicez deorſum ⁊ faciet fructum ſurſum ⁊ de hierl'm exibũt reliquie ⁊ ſaluatio de mõte ſyon: zelus ꝺñi exercituuꝝ faciet iſtꝺ Propterea hec dicit ꝺñs de rege aſſyrioꝝ. Nõ introibit ciuitatẽ hanc

q Et egreſſum tuũ.ad veniendũ ꝓtra populũ meum.
r Et introitũ tuũ.intra iudeam. s Ego cognoui.i. ante diſpoſui. t Et inſaniã tuã ꝓtra me. vt pmittere hoc te facere.q̃z ꝺe⁹ nõ eſt actor mali culpe.niſi tm̃ pmiſſue. v Cũ furetes aduerſus me.meam maieſtatem blaſphemando.
x Superbia tua q̃ facta p̃dicta attribuiſti tue virtuti.
y Aſcendit ī aures meas.q.ꝺ. tps eſt te reprimẽdi ⁊ puniendi.ideo ſubditur.
z Ponam g̃ ⁊c.ſicut fit bubal' vt iugo ſupponant. z Et frenum in labijs tuis.ſicut equis indomitis.
a Et reducaꝝ te.malis gratib⁹ tuis.
b In via ꝑ q̃ quã veniſti.vt hẽ.j.eodẽ ca.
c Tibi aũt.hic ad p̃dictoꝝ ꝓfirmationez daꝫ mirabile ſignũ.cũ ſubdit. d Comede ℔ ⁊c.i.ſine cultura boũs.⁊ illa fuerunt q̃ germinauerũt ex granis ꝓtritis ab exercitu ſennacherib.q̃ vaſtauit et diripuit bona ſre.q̃ uult ad pugnandũ ꝺ regẽ ethyopie.vt dictũ eſt.q: ſicut dicũt hebrei et illis granis tot bõa creuerunt q̃t tot⁹ ꝑ⁹ ezechie potuit no aliter ex illis viuere.
e Et in anno ſecundo ⁊c.dicit Ra.ſal'.q̃
exercit⁹ ſennacherib p̃ciderat arbores fructuoſas.⁊ ipſi ezechie ꝓmittitur.q̃ miraculoſe facerent ramos ita magnos.q̃ de fructibus ibi naſcẽtib⁹ populus anno ſecũdo potent ſuſtentari.
f In anno autez tertio ſeminate ⁊c.q.ꝺ. O tu ezechia cum videris hec duo ſigna.ſcias ruinam ſennacherib in turam in principio anni tertij.q̃ reuertitur ad obſidendum hierl'm.q̃ ipo deiecto poteris tute ſeminare ⁊ metere.⁊ viuere quiete.nõ ſequiꝫ. Et mittet ⁊c.ſubditur.
g Radicem deorſum.i.ſtabilietur in terra.
h Et faciet fructum ſurſum.i.opa ſancta.
i Quia de hieruſalẽ ⁊c.i.due tribus que remanſerant alijs decem captiuatis.⁊ iſte due tribus timore ſſennacherib intrauerunt hieruſalẽ fugiendo de circũſtantib⁹ locis timore ſennacherib.ſed exercitu eius ꝑcuſſo exierunt inde ſecure ad loca ſua redeuntes.
l Et ſaluatio de monte ſyon.quia orationes ezechie ibidem in templo ſtantis.⁊ ſacrificia ſacerdotum cũ ꝑcibus Eſaie meruerunt in illam ſaluationem populi de manu ſennacherib.
l Zelus domini exercituum ⁊c.vindicans blaſphemiam ſennacherib.
m Propterea hec dicit ꝺñs.cui⁹ vbũ nõ põt falſũ eſſe
n Non intrabit ciuitatem hanc.vt credit.

b Et nō iaciet ibi sagittā. q: nō ꝓmittet tātū appropin
qre. vt ꝫ possit facere. c Et nō occupabit eā clypeus
. bel. ītores clypeat. ad īmacēdū ciuitatē parati. vnde
iij. Reg. xix. dr. Et nō occupabit eā munitio. q: sicut di
cit Ra. sa. adhuc exercit⁹ sennacherib nō erat añ hierm.
q: fuit pcussus in no
be q nō multū distat
a hierm. ⁊ huic cōso
nat qđ dictuz est s. ⁊.
Adhuc dies est. vt in
nob stet. et dr ibi nob
loc⁹ ille quē Ra. sal.
vocat nobe.
d Et nō mittet ī cir
cūitu ei⁹ aggerē. ad im
plendum fossata.
e In via q̄ venit ⁊c
q: cōpulsus fuit fugi
endo redire in terraz
suā. vt hr̄ ꝑte sequēti.
f Propter me. i. ꝓ
pter meā iusticiā de
monstrādā in senna
cherib destructiōe. et
gl'am meā in tēpli. p
g Egres⁹ (tectione.
sus est. ꝓmissa denūci
atione ꝓphetica ꝺ ru
na sennacherib. ꝫ cō
seq̄nter ponit⁹ execu
tio angelica. vbi ꝓ
ponit⁹ pcussio exercit⁹
eā ꝺr. Egressus est aūt
⁊c. scōo pcussio regis
cū ꝺr. h Et egres
sus est. de iudea cōsi
sibiliter fugiens.
i Et factū est ⁊c. di
cūt aliq̄ q hoc fuit q:
ordinauerat asserēdo
regnaturū ꝓ se. istis
duobꝫ. s. adramelech
et sarasar filijs suis
postpositis. ⁊ sic īterfe
cerūt eū desiderio regnādi. ꝫ huic videt obuiare qđ sub
l: Fugerūtq; in terrā ararath. i. armenie. ⁊ sic vi (dit.
det q nō interfecerūt eū cupiditate regnādi. ꝓpter qđ ra
bi sa. aliā cām assignat dicēs. q principes regni sui erāt
turbati ꝫ eū. eo q filij eoz ⁊ amici fuerant mortui. ꝓpter
ei⁹ supbiā ⁊ blasphemiā ꝓtra deū isr̄l vt dictuz est. ꝓpter
qđ tractabāt de morte ipius. qđ cū ad aures ei⁹ puenis
set. intrauit templū dei sui orans ⁊ ꝓmittēs q si piculū
hoc euaderet. in ei⁹ honorē duos filios ꝓdictos sacrifica
ret. qđ intelligētes filij eū interfecerūt ne ab eo occide
rent⁹. ⁊ huic ꝓsonat qđ ꝺr. Cū adoraret ⁊c.

In diebꝫ illis. Post libera
tionē ezechie ab hoste. hic ꝓsir ponit⁹ ei⁹ libera
tio ab infirmitate. Circa qđ primo ponit⁹ ei⁹ mi
rabilis sanatio. scōo reprimit⁹ ex ꝫ insurgēs elatio ca. se.
Prima in tres. q: primo denūciat sanatio. scōo interpo
nit⁹ ezechie oō. ibi. Scriptura. tertio sanatiōis executio.
ibi. Et iussit. Prima ī duas. q: ꝓ sanatio nūciat⁹. scōo
ad ꝫ signū mirabile dat⁹. ibi. Hoc aūt. Circa primū ꝑmit
tit⁹ infirmitas. scōo nūciat⁹ sanitas. ibi. Et factū est. Cir
a In diebꝫ illis egrotauit ⁊c. i. taliter (ca primū ꝺr.
q: nō poterat curari ꝑ naturā. Dicit aūt aliq̄ q ꝫ ꝓtigit
ei. eo q nō reddiderat grās dño sufficiēter de pcussione
exercit⁹ sennacherib. Sed ꝫ improbat Ra. sa. ꝑ q Esa.
dixit sibi postea. Et de mānu reg⁹ assyrioz eruā te ⁊ ciuita
tem istā. Et q̄ videt q illa pcussio exercit⁹ fuit post infir
mitatē ezechie. ⁊ nō ante. ꝓpter qđ dicit ꝫ ei accidisse. eo
q noluerat⁹ vroꝛē ac
cipe. qđ tū facere tene
bat⁹. vt linea dō in re
gno ꝓpīm ꝓtinuaret⁹.
ꝓpter qđ ꝙualescēs ac
cepit vroꝛē de q̄ genu
it manassen. ⁊ huic di
cto ꝙcordare videt⁹ qđ
hr̄. iij. Reg. xxi. vbi ꝺr
q manasses erat. xij.
annoz⁹ cū regnare ce
pisset imediate post
mortē ezechie. q̄ vixit
lv. ānis ꝓ sanatiōez
istā. ꝛō dic ra. sa. q illud qđ sequit⁹.
h Dispone domui
tue ⁊c. i. fac testamen
tū tuū dixit esaias e
zechie tertia die añ pcussionē exercit⁹ sen
nacherib et tertia die
seq̄nti q̄ fuit illa pcus
sio facta ezechias sa
nat⁹ ascēdit in domū
dñi. vt hr̄. iij. Reg. xx
c Et ꝙuertit ezechi
as ⁊c. vt oraret secre
ti⁹ ⁊ devoti⁹ ⁊ nō im
pediret⁹ ab assistētibꝫ
d Obsecro dñe me
mēto ⁊c. ꝫ si dixit ad
iactātiā ꝭ magis ad
grāꝛactionē recogno
scēs. q ꝫ pcessisset ex
bonitate diuīa. vt sic
grat⁹ de pcedētibꝫ vl
teriorē grāz ipetraret
e Et factū est. h ꝓsir
denūciat⁹ ei⁹ sanitas. ⁊ ꝓtz lra vsq̄ ibi f Ecce ego ad
ꝺcīā sup ꝺ. tu. qs tā pfecisti. g Quindecī ānos. ista
fuit ꝓphetia ꝑdestinatōis. q̄ est qū fit reuelatio ꝓphe alu
eui⁹ futuri. ꝓut ē in dispositōe dīna. ⁊ ei⁹ pscietia. ⁊ hec
infallibil'r implet⁹. q: dīna pscia ē īmutabil'. ꝓphetia aūt
supꝛapposita q̄ dixit. Dorter tu ⁊ nō vives. fuit ꝓphetia
cōminatōis q̄ est qū reuelat⁹ aliq̄d futuꝝ nō. ꝓut ē i men
te dīna. ꝫ ꝓut ē in causis inferioꝛibꝫ. ⁊ sic erat de ifirmi
tate ezechie q̄ erat incurabil' ꝑ naturā. nō tū ꝑ ꝫ excludē
bat⁹ q̄n dīna vrute curaret⁹. ⁊ tō tal' ꝓphetia nū sp implet⁹.
h Hoc aūt. Hic ꝓsir dat⁹ signū mirabile ad ꝓfirmatiōez
dicte ꝓphetie. q̄ erat ꝑdestinatiōis. cū ꝺr in ꝑsona dñi.
i Ecce ego ⁊c. er ꝫ ꝓtz q illud horalogiū erat ad solem
ad cognoscēdū horas diei ꝑ vmbrā. ⁊ dicūt aliq̄ q due li
nee faciebāt vnā horā. ⁊ fm ꝫ illa dies artificial' fuit au
gmētata. x. horis tū. i. q̄nq; horis in regressu solis vsq̄
orientē. ⁊ q̄nq; horis redeūdo ad locū vbi incepat retro
cessio. Alij vo dicūt ⁊ puenies videt. q̄ libet linea faci
ebat vnā horā. ⁊ sic illa dies artificial' fuit augmentata
xx. horis. x. retrocedēdo ad orientē. ⁊. x. redeūdo ad locuz
pristinū. ⁊ sic illa dies artificialis fuit. xxxij. horaꝝ. quia
anteq̄ sol retrocederet habuerat decē horas. ⁊ postea ꝑ

ne domui tue q: morier⁊ tu
⁊ nō viues. c Et ꝙuertit eze
chias faciē suā ad parietez:
et orauit ad dñm. et dixit.
d Obsecro dñe: memēto q̄so
quō ambulauerim coraz te
in veritate. in corde pfecto
⁊ qđ bonuz est ī oculis tuis
fecerim. Et flenit ezechias
fletu magno. e Et factuz est
verbū dñi ad esaiam dicēs
Vlader dic ezechie. Hec di
cit dñs deus dauid patris
tui. Audiui orationē tuam
⁊ vidi lachrymas tuas f Ec
ce ego adꝺciaz sup dies tu
os g quindecim annos et de
manu regis assyrioū eruaz
te. ⁊ ciuitatem istam: ⁊ pro
tegam eam. h Hoc autē tibi
erit signum a dño. q: faciet
dñs verbū hoc qđ locutus
est. Ecce ego reuerti faciaz
vmbram lineaꝝ ꝑ qs descē
derat in horalogio achaz in
sole retroꝛsuz. x. lineis. ⁊ re
uersus est sol decem lineis
ꝑ gradus quos descēderat.

b ⁊ nō iaciet ibi sagittā: c ⁊ nō
occupabit eā clypē⁹: d ⁊ non
mittet ī circūitu ei⁹ aggerē
e In via q̄ venit ꝑ eā reuteꝛ
⁊ ciuitatē hāc nō ingredieꝛ
dicit dñs. f Et ꝓtegā ciuita
tē istā vt saluē eā: g ꝓpt me ⁊
ꝓpter dauid ꝛuū meū. h Eꝛ
gressus est aūt angel⁹ dñi ⁊
pcussit in castꝛ⁊ assyrioꝛ cen
tū octogintaq̄nq; milia. Et
surrexerūt mane. ⁊ ecce oēs
cadauera mortuoꝝ. i Et e
gressus ē ⁊ abijt. Et reūsus
est sennacherib rex assyrioꝛ
⁊ hītauit ī niniue. k Et factū
est cū adoraret in tēplo nes
rach deū suuz: adramelech
⁊ sarasar filij ei⁹ pcusserunt
eū gladio. l fugerūtq; in trā
ararath. ⁊ regnauit asarad
don filius eius ꝑ eo.

In die xxxviii
bus illis egrotauit
Ezechias vsq; ad
mortē. ⁊ introiuit ad eū esa
ias filⁱ amos ꝓpha ⁊ dixit
ei. Hec dicit dñs. b Dispo

retrocessiū ⁊ regressionē ꝛr. ⁊ tādē duas habuit sole tē/dente ad occasuꝫ. ⁊ hec videt opinio Dionisij in epla ad policarpū. vbi loquēs de ista retrocessiōe solis dicit sic. Vol cū decima hora eēt. deo p̄cipiēte repedauit ad ori/entē alijs decē hoꝛs designatis. deinde rursus decē hoꝛas/ijs ad occidētē currēte sole. sic exiduis diei duab⁹ hoꝛis ⁊c

Scriptura ezechie regis iu/da cū egrotasset: ⁊ cōualuis/set de infirmitate sua. Ego dixi in dimidio dieꝝ meo/rū vadaꝫ ad portas inferi: q̄siui residuū āno/rum meoꝝ. Dixi nō videbo dīm deū/in terra viuentiū: nō aspici/am hoīem vltra: ⁊ habita/torem quietis. Generatio mea ablata ē ⁊ uoluta est

Scriptura ezechie regis iu/da cū egrotasset: ⁊ cōualuis/set de infirmitate sua. Ego dixi in dimidio dieꝝ meo/rū vadaꝫ ad portas inferi: q̄siui residuū āno/rum meoꝝ. Dixi nō videbo dīm deū/in terra viuentiū: nō aspici/am hoīem vltra: ⁊ habita/torem quietis. Generatio mea ablata ē ⁊ uoluta est a me q̄si tabernaculū pasto/rū. Precisa ē velut a texen/te vita mea: dū adhuc ordi/rer succidit me. De mane vsq̄ ad vesperā finies me. sperabā vsq̄ ad mane. Quasi leo sic contriuit omnia ossa mea. De mane vsq̄ ad ve/speram finies me. Sicut pullꝰ hyrūdinis sic clamabo ᵃ me/ditaboꝛ ᵇ vt columba. ᶜ Attenuati sunt oculi mei suspi/cientes in excelsuꝫ. ᵈ Domi/ne vim patioꝛ: ᵉ rīde p me. ᶠ Quid dicā ᵍ aut q̄d rīdebit mihi ʰ cū ipe fecerit. Recogi/tabo tibi oēs annos meos in amaritudine anime mee ⁱ Dñe si sic viuit: ⁊ in talib⁹ vita spiritus mei. ᵏ Corripi/es me ˡ ⁊ viuificabis me: ᵐ ecce in pace ⁿ amaritudo mea amarissima. ᵒ Tu aūt eruisti aīam meā ᵖ vt nō periret ᵠ proiecisti post tergum tuū oīa pcta mea. ʳ Quia nō in/fern⁹ confitebit tibi nec mors laudabit te: ˢ nō expectabūt q̄ descēdūt in lacū ᵗ veritatē tuā. ᵘ Viuēs viuēs ipe cōfi/

dere. ᵗ Generatio mea ablata est. i. nō habeo filiū mihi succedentē in regno. ⁊ h̄ sonat dicto Ra. sa. supra/posito. q̄ non habebat adhuc filiū. ᵛ Et quo. est. ne extendat vltra p generatiōes futuras sicut palliū plica/tū nō extendit. ˣ Quasi ta. pa

q̄ qsi mutēt locū depo/nunt ⁊ plicant ad ali/bi portandum.

ʸ Precisa ē vela te/ri. mea ⁊c. i. in medio p̄cessus sui. sicut tela aliqsi scindit a texen/te dū adhuc est i fieri

ᶻ Sicut pull⁹ hirūdinis. clamans p pa/stu recipēdo a mīe.

ᵃ Meditabor. in ge/mitibus multis.

ᵇ Ut colūba. q̄ ha/bet gemitū p̄ cantu.

ᶜ Attte. sunt o. mei ⁊c. q̄: ex diutina atten/tione oculorū ad ali/q̄d debilitat⁹ vir⁹ vi/d Dñe vim (sua. patior. rōne infirmi/tatis ad mortem me ducentis.

ᵉ Rside p me. sic ē in hebreo ⁊ libris cor/rectis. q. d. nō possuꝫ mortē euadere nisi ne/gocū meuꝫ acciptas

ᶠ Quid di (sup te cā. creatoꝛ mee.

ᵍ Aut q̄d rīdebit mihi. sic figul⁹ luto. q. d. non habeo de fa/ctis suis p̄tendere.

ʰ Cū ipe fecerit. me creando. vl aliter. Cū ipe fecerit hāc infirmi/tatē suo iusto iudicio mihi inferēdo p delicti meis. ⁊ iō nō ha/beo nisi illa ferre hu/militer corā ipo. ideo subdit. Recogitaboꝛ ⁊c.

ⁱ Dñe si sic vivit ⁊c. vt. l. ꝓstitut⁹ sum in tali angustia.

ᵏ Corripies me. i. corripias ita q̄ hec infirmitas non sit mihi ad mortē. sed ad correctionē.

ˡ Et viuificabis me. i. viuifices. hebrei enī nō h̄nt futurū tps optati/ui. sed loco ei⁹ vtunt futuro indicatiui.

ᵐ Ecce i pace. i. ipe pacis mihi annūciate p Esaiā sup electiōe sen/nacherib de. ppinq̄ futura.

ⁿ Amaritudo mea amarissima. i. amaritudo mortis mihi imminens. nisi tu iuues me. valde augmētabit eo q̄ p mortē priuabor ab as/secutione ⁊ bñficio dicte pacis.

ᵒ Tu aūt. hic p̄siter ezechias recolit bñficiū a deo sibi p̄stitū de plongatione sue vite dicēs.

ᵖ Ut nō periret. p mortē.

ᵠ Proiecisti ⁊c. q̄si no/lens ea videre ampli⁹ ad punitēdū. ⁊ sic viuificasti me nō solū corpaliter. sed etiā spūaliter.

ʳ Quia non infer/nus ⁊c. post mortē eni nō habet locū p̄fessio p̄cōrum.

ˢ Nō expectabūt. q̄ descēdūt in lacū. i. in infernū dāna/tor.

ᵗ Veritatē tuā. i. effectū tue vitatis. q̄ p̄misisti sa/lutē hūani generis p xp̄m qui si ceduit illos q̄ ibi detinebā/tur.

ᵘ Viuēs viuēs ipe confitebit tibi. ad confessionē

eni peccati reḡnū vita pfis. q; nō hz locū post mortē. vt dictū est. Ad pfessiōez laudis reḡnū vita grē. q; nō ē speciosa laus in ore pctōis. Eccl. xv. ca. iō dupliceat lyrnes

y Sicut ego z hodie pfitebor vtroq; mō. Fecit eni hāc ōroem post qualescētiā de infirmitate. vt pdictū est.

y Pr̄. s. qcūq; ō populo israel.

z Filijs. scz suis.

a Nota faciet vitatē tuā. q; sanasti me sicut dicisti p esaiā. z ps narrabūt pres filijs suis ad glāz tuā. z q; ezechias sp indigebat diuino auxilio etiam post sanationē. iō cōcludit in fine.

b Dñe saluū me fac q; ex te pendet salus corpis mei z aīe.

c Et psal. nr̄os cantabimus ego z mīstri

d Cūctis diebus (tuibus. i. in aliqua parte diez singulorū.

e In do. dñi. vbi ē loc⁹ deputat⁹ ōroni. z sic ōro cereꝛ paribꝰ est magꝭ eraudibilis ibi q̄ alibi.

f Et iussit. Hic ponit executio sanatōis ezechie. q̄ tū ordie tēporis pcessit ōronem pdictā. vt patz ex pcedentibꝰ z etiā ex seqntibus. dicit igitur.

f Et iussit esaias ⁊c. Dicūt aliq; et sat apparēter q; emplastrū de ficis de natura sua erat aggrauatiuū illi⁹ infirmitatis. z iō iussit pphā apponi vt sanatio mirabilioꝛ ap

g Et dixit ezechias ⁊c. istud refert ad illud (pareret. qđ ponit supra. ḡ aūt tibi erit signuz vbi pphā rīdet ad q̄stionē ezechie ḡ motā. scriptura ei sacra nō obstat ordinē tpis ꝛ frequenter p̄t⁹ dicta vl facta posteri⁹ scribūt

In ca. xxxvij. vbi dr in postilla. hic pfit. (z ecōuerso. dat signū mirabile. Additio.

Licet cōis expositio doctoꝛ sctōꝛ circa ḡ signū factū ezechie sit pformis huic qđ exponit i postilla. multa tū occurrūt in ḡ maxia admiratiōe digna. put in additiōe sup. iiij. Reg. xx. ca. vbi de ḡ eodem signo sil⁹ tractat. fuit large ostensuz. vū ad pdictas admiratōes tollēdas z ad vitatē lre. put plane sonat. pseqndaz salua sctōꝛ auctē z absq; aliq; temeraria assertiōe. Hoc signuz aliter videt exponēdū. put ibidē plane fuit declaratū.

In eo. ca. vbi dr i postil. Et dixit ezechias. Additio

Licet freqnter in sacra scriptura nō fuetur ordo tpis vt dr in postilla. tū q; q̄stio iā determīata et satisfacta statim sine medio iteret nō recolo me vidisse. Vū de ḡ qđ dr hic. Dixit ezechias. aliter videtur posse exponi. Ad qđ sciendū q; vbi nos habem⁹ ḡ iterrogatiuū. s. q̄s erit signū. in heb. hē hec dictio ma q̄ vno mō significat ḡ idē q; in trāslatiōe nr̄a. s. interrogationē de signo hūdo. Alio mō hec dictio ma accipit copatiue seu admiratiue sicut ibi. Oꝛ dilecta tabernacla tua. vbi loco q̄ ponit hec dictio ma. z est sensus. sunt valde vilecta. z sil⁹ dictio. s. ma. z sub eodē sensu ponit ibi. q̄dul

tebit tibi sicut z ego hodie.

y Pr̄ filijs notā faciet vitatē tuā b Dñe saluū me fac z psalmos nr̄os cātabim⁹ cūctis diebꝰ vite nr̄e in domo dñi. Et iussit esaias vt tollerēt massaz de ficis z cataplasmarēt sup vuln⁹ z sanaret. g Et dixit ezechias Qđ erit signū q; ascēdā i domū dñi.

¶ xxxix.

a In tempe illo misit Merodach baladā filiꝰ baladā rex babylōis libros z munera ad ezechiaz. Audierat eni q; egrotasset z qualuisset. b Letat⁹ ē aut ē sup eis ezechias z ostendit eis cellā aromatū z argēti z auri: z odoramtoꝛ z vnguēti optimi. z oēs apothecas suppellectilis sue. z vniūsa

que inuēta sūt in thesauris ei⁹. Nō fuit vbū qđ nō ostēderet eis ezechias in domo sua: z in oīi ptāte sua. c Introiuit aut esaias pphēta ad ezechiā regem. z dixit ei. Quid dixerūt viri isti. z vnde venerunt ad te. Et dixit ezechias. c De terra longinqua venerunt ad me de babylone. Et dixit. Quid viderunt in domo tua: Et dixit ezechias. oīa q; in domo mea sunt viderūt. Non fuit res quaz nō ostenderim eis in thesauris meis. Et dixit esaias ad ezechiā. d Audi verbū dñi exercituū. f Ecce dies veniēt: et auferent oīa q; in domo tua sunt. et q; thesaurizauerūt pres tui vsq; ad diē hanc in babylonem

In tempore illo Postq; descripta ē ezechie mirabil⁹ sanatio. hic pfit describit ex ḡ consurgēs elatio. z diuidit in duas partes. q; prio hmōi elatio describit. z scdo reprimitur ibi. Introiuit aūt Circa primū sciendū q; babylonij circa cursum sderū erāt intenti. vnde et astronomia ibidez primo fuit inuēta. s. in chaldea cuius metropolis ē babylon. et ideo qñ peruenerūt retrocessionem solis pdictā z tra cursum nature fuerūt solliciti querere q̄liter ḡ acciderat. et cū audissent hoc accidisse in sanatiōe ezechie. de cōsilio sapientū rex babylonis misit libros. i. lras ad ezechiam ad sciendū de retrocessione solis mirabili. sm q; dicitur ij. Paralip. xxxij. vbi dr q; nuncij regis babylonis missi fuerūt ad ezechiā vt interrogarēt ipm de portento qđ acciderat sup terrā. z misit munera in signū reuerentie.

b Letatus est aūt ⁊c. Leticia inepta pcedente ex elatione. ex hoc q; talis rex z tant⁹ z de tam longinquis partibꝰ misisset sibi nūcios solennes z munera. vū subdit.

c Et ostendit eis ⁊c. dicit Ra. sa. q; non solū ostēdit eis diuitias regni sui ad suā iactantiā. sed etiā ea que secretissime z reuerendissime seruabant in templo. s. sacrā vnctionē regū z pontificū tabulas testimonij. z legem. que non erant gentilibꝰ ostendenda. z hoc notat cū subdit. Nō fuit verbū ⁊c. Et subditur. In oīi potestate sua.

d Introiuit. Hic psequenter reprimitur dicta elatio p reprehensionem pphete cuz dicit. Quid dixerūt viri isti ⁊c non quesiuit ex ignorantia. q; totū erat sibi a deo reuelatum. sed vt ex responsione ezechie cōuenienti⁹ argueret eū. c De terra longinqua ⁊c. quasi diceret. hoc mihi fuit ad magnā gloriā. z ideo ostendi eis toti⁹ regni mafc Ecce venient ⁊c. Istud fuit completum (gnificentiā. qñ nabucho. rex babylonis tpe sedechie in babylonem transtulit de hierusalem qui. quid erat ibi pciosuz. vt

g Et de filijs tuis ⁊c. hoc fuit (habet. iiij. Reg. viij. impletū in danihele z sociis eius. q; fuerūt de semine regis iude. z ducti in babylonē tpe ioachim z ibi nutriti z eruditi. vt posset stare i palatio regis. vt habet Dan. i.

h Et dixit ezechias ꝛc. Penituit enī de sua elatione, ꝛ sic acceptauit dñi sententiā supra se ꝛ supra regnū suum, ꝓpter qđ pena ista nō fuit inducta tpibus suis, sed fuit dilata vsq; ad ipōs ioachim regis, ꝛ iechonie qđ postq; sibi dictum fuit p esaiam, respondit.

i Fiat tm̄ pax ꝛc. Reconoscendo in hō beneficiū diuinū de p̄dicte pene dilatione.

Capitulū. XL.

Consolamini. c In p̄cedentibus huius libri esaias cum mysterio christi denunciauit peroꝝ punitionē, hic pariter describēdo idem mysteriū denūciat iustorū ꝓsolatōez Et diuiditur in duas partes, qz prio induxit eos ad expectādū p̄missa duia, secūdo magis in speciali pse quit illa, xlv. ca. Pria adhuc dupliciter in tres, ꝑm tria ex quibus inducit, rōnes hac dicta p̄missa expectanduz, qz prima viduxit hō ex diuina prāte, secōo ex eiꝰ charitate eg, sequēti, tertio ex eiꝰ veritate, xliij. ca. Prima in duas, qz primo denunciat ꝓsolatoris psonā, secōo declarat eiꝰ potentiaz, ibi, Quis mensus est. Prima adhuc in tres, qz prio alloquit ꝓphm̄ vbis ꝓsolatoꝝ, secōo denūciat psonā p̄cursoris, ibi, Vox clamātis, tertio psonā christi ꝓsolatoris, ibi, Sup montē. Circa primuz dicit. a Consolamini cōsolamini, replicat hoc verbū, qz p̄mittit eis duplicē cōsolationē, sm̄ bonis tpalibꝫ ꝛ spūalibꝫ. b Loquimini. c Ad cor hierm̄ i, ad ꝓsolationē fidelium (vos ꝓphete. d Qm̄ cōpleta est, i, terminata. e Malicia eiꝰ, qz peccatū ade p christū fuit amotū. f Dimissa est vnq; tas illius, qz christꝰ ꝓtra peccata psonalia attulit remediū, ꝛ loqtur hic ꝓphēta de futuro p modū p̄teriti ꝓpter g Susceptit de manu dñi duplicia (certitudinē ꝓphetie, cia ꝛc. i, duplicē ꝓsolationē p christū, s, in collatioe gr̄e, ꝛ apertione gl̄ie, sicut p peccatis accepit duplicē penā, s, corpis ꝛ anie. h Vox clamātis. Hic introducit psona p̄cursoris, s, Johānis baptiste de q̄ intelligit ad lr̄am hec scriptura, vt patet Joh. i. ꝛ Mare. i. ꝛ Matthei. iij. ꝓpter qđ aliq; doctores catholici male vident dicere ex ponēdo hūc p̄ssum ad lr̄am de reditu exprnitatis babylonice, in hō magis iudaizantes q̄ntū ad aliquid q̄z hebrei, q̄ hunc p̄ssum ꝛ totū capm̄ exponūt ad lr̄am referendo ad temp̄ messie, dicētes q̄ montes terre habitabilis cōplanabit̄ diuinit̄ p elevatiōē vallium ꝛ depssionem montium, vt sic amotis oībus impedimētis videri p orbem vniuersi possint faciliter in iudea congregari, ꝛ hic exponūt qđ dicit hic, Omis vallis implebit ꝛc. sed deficiunt dupliciter. Primo qz adhuc ntū christū dicūt futuꝝ qui iā transiit in ꝓteritū. Secōo qz literalē sensum hic accipiunt sm̄ significatā vocū, cū dicit, Omnis vallis implebitur ꝛc. qđ nō est verū in locutioe parabolica, sicut iudicū. ix. cū dicit, Ierūt ligna ad arborē rāmum ꝛc. sensus literalis ibi no. i est de arboribꝰ mateialibꝫ p voces significantis, qz sic scriptura esset falsa, sed est de abimelech ꝛ viris sichem, q̄ ibi p arbores metaphorice signantur. Qz aūt sit hic metaphorica locutio patet nō solū p dicta doctoꝝ catholicoꝝ, sed etiā p dicta ꝛa. moysi dicē tis, nō ascendat sup cor ꝙ in diebꝰ messie deficiat aliq̄d de via hui⁹ seculi, vī innouet aliq̄d de operibꝰ sex dierum, sz ibit mūdus iuxta solitam viā, ꝛ p hoc nō est intelligendū q̄ i aduentu messie sit talis cōplanatio montium ꝛ vallium nisi intelligat̄ de aduētu xp̄i ad iudicū, qz tūc innouabit mūdi statū, sed iudei hō mō nō intelligunt, sed de aduētu eius i mūdū, vt satis ptz ex p̄dictis Jgit̄ sequendo sniam euangelistarum passus iste exponendus est ad lr̄am ō Johanne baptista et eiꝰ p̄dicatione, cū dicit.

Nō relinquet̄ quicq̄: dicit dñs. k Et de filijs tuis q̄ exibunt de te q̄s genueris tollent, ꝛ erūt eunuchi in palatio regis babylonis. l Et dixit ezechias ad esaiā, Bonū verbū dñi qđ locutꝰ est, ꝛ dixit m Fiat tm̄ pax ꝛ veritas i diebus meis.

.XL.

Consolamini consolamini populum meum dicit deꝰ vr̄. n Loquimini ad cor hierusalē ꝛ advocate eam: o qm̄ completa est malicia eius: p dimissa ē iniquitas illius. q Suscepit de manu dñi duplicia p oībus peccatis suis. r Vox clamantis s in deserto t Parate viam dñi: rectas facite in solitudine u semitas dei nostri. x Omnis vallis exaltabit̄: ꝛ oīs mons ꝛ coll humiliabit̄: y ꝛ erunt prava z in directa, a ꝛ aspera b in vias planas. c Et revelabit̄ gl̄ia dñi d et videbit oīs caro pariter e q̄ os domini locutum est. f Vox dicētis. g Clama. Et dixi. h Quid clamabo? i Dis caro fenū k ꝛ omis gl̄ia eius quasi flos agri Exiccatum est fenum ꝛ cecidit flos. l q̄z spiritus domini sufflauit in eo. m Vere fenum est populus. Exiccatum est fenum ꝛ

l Vox clamantis, i, iohānis p̄dicātis.

i In deserto, i, in iudea que ō desertum ratione dicta superi⁹ in principio. xxxv. ca. ꝛ quia ad lr̄am Johannes incepit p̄dicare in deserto iudee, vt habet Matth. iij. vbi dicit, In diebꝰ illis venit iohannes baptista p̄dicans ꝛc.

k Parate viam dñi. Predicatio enī eius ꝛ sui⁹ baptismus erant quedā dispositiōes ꝓpīi ad suscipiendum de ꝓpinquo fidē christi venturi, vt ptz ex decursu euāgelij, ꝛ dicit. l Viā dñi, q̄ntū ad mandata decalogi.

m Semitas dei nostri, q̄ntū ad consilia euang. lica.

n Omis vallis, i, humilis. o Omis mons ꝛ col, i, superbꝰ ꝛc. qz sicut dictū fuit in principio hui⁹ libri per aduentum christi superbi electi sunt, ꝛ humiles exaltati.

p Et erūt prava, i, hoīes deprauati ex ꝓsuetudine peccandi. q In directa, i, ad rectitudinē iusticie reducti. r Et aspa, i, crudeles ꝛ duri. s In vias planas, i, ad mansuetudinē deducti, sicut ptz de paulo qui factus fuit agn⁹ de lupo. Pōt etiaz hoc aliter exponi de oībus penitentie, q̄ vident̄ dura ꝛ aspera, sed p gratiaz christi facta sunt credentibꝰ leuia, vñ dicit Aug⁹, Omnia seua ꝛ inania leuia ꝛ ppe nulla facit amor.

t Et revelabit̄ gl̄ia dñi, i, filius dei, q̄ dr̄ gl̄ia p̄ris, eo ꝙ gl̄ia sm̄ tullium est clara noticia cū laude, vñ gl̄ia dr̄ quasi q̄dam claritas emutata in gallia aūt q̄ ad noticiā priment in diuinis filio appropriant̄, et ideo sicut dr̄ sapia p̄ris, ita eius gl̄ia. v Et videbit oīs caro, i, poterit videre.

x Quia os dñi locutū est, cui⁹ verbi deficere nō pōt ab impletione. y Vox dicentis, s, dñi loquētis ad esaiā vel ad iohem baptistā. z Clama, i, publice denūcia, b Omnis caro fenū, i, nullā firmitatē seu stabilitatē ex se habens, ꝛ accipit hic caro p omni homine carnaliter viuente, sm̄ ꝙ dr̄ prima Corinth. xv. Caro ꝛ sanguis regnū dei possidebūt. c Et omis gl̄ia ꝛc. qm̄ repente deficit ex modico calore febrili ex voluntate dei, ideo subdit.

d Quia spiritus domini ꝛc.

e Vere fenum est populus, p hō ostendit manifeste ꝙ

ꝓpha loq̃tur metaphorice vt p̃dixi. f Verbū āt dñi ⁊c.qđ pōt intelligi de vbo increato.fm q̃ dr Joh.i. In principio erat vbū ⁊c.⁊ de vbo creato p ꝓphas dicto.qđ infallibiliter ipleꝫ in ꝓphetia p̃destinatois vt dictū est s. frequēter. g Sup montē.hic ꝓfert introducit ꝑsona ꝓsolatoꝝ.s.dñi nři ie su xpi.⁊ē vbū dñi ad esaiā vel pot⁹ ad io/hannē baptistā cū dr g Sup mōtez excel. ascē.i.ad ēminentiā scitatis vite.tu.s.io/hānes.de q̃ dicit sal/uator Mat.xi. Inter natos mlier⁹ nō surre xit maior iohe batista h Qui euangelizas syon.i.pl'o iudaico.⁊ dixit euāgelizas.q̃ p̄ dicatio iobis ad euā gelium ptinet.

i Exalta noli time/re.Johes enī timore herodis aut phariseo/rū⁊ sacerdotū nō de stitit a ꝓstanti veritatis denūciatione.

k Ecce dē⁹ vr.i.de⁹ humanat⁹.sicenī denūciauit iohes Joh. i.d. Ecce agn⁹ dei qui tollit pcā mūdi.noīe agni exprimēs hūanitatē.⁊ p ablatōnē peccati eī⁹ diuinitatē.

l Ecce dñs dē⁹ ⁊c. In aduētu ei⁹ suo xps egit miracula stupenda.q̃ fieri nō poterāt nisi vtute infinita.

m Et brachiū eius dñabit.p brachia enī ei⁹ in cruce extēsa p/uenit ad glām sue re/surrectois.⁊ sic ad dominiū plene ptāt.ꝓpter qđ tūc dixit Math.xi. Data est mihi oīs ptās in celo⁊ in terra.

n Ecce merces ei⁹ cū eo.qz vtute diuinitat⁹ de se pote rat dare grāz in pñti.⁊ glāz in futuro. o Et op⁹ illi⁹ corā illo.i.in ei⁹ volūtate⁊ ptāte. p Sicut pastor ⁊c Usi dicit de seipo Joh.x. Ego sum pastor bon⁹ q Jn brachio suo ⁊c.p hoc designat xpi pietas ad fideles suos. ꝓpter qđ ibidē dicit. Et animam meā pono p ouibꝫ meis.

r Quis mēsus ē.hic ꝓfert ponit ptās ꝓsolanꝫ ad ostē dendū q̃ de ei⁹ ꝓmissōe null⁹ debeat dubitare.⁊ si sit po tens adimplere.⁊ diuidit in duas.qz p hoc declarat eius ptās ꝺ idolatras ei creaturā adequātes. Scdo ꝺ pusilanimes iudeos de ipo min⁹ debito ꝓfidētes.ibi. Leuate prima in duas.qz p hoc dicta ptās ostēdit.secdo exclꝺ idolatria arguit.ibi. Cui q̃.Circa primū dr r Quis mē sus est pugillo.i.valde facilr aqs.q̃ius sint multe⁊ ma s Et celos ⁊c.i.sine difficultate aliq̃.sicut illud (gne qđ ꝓtulit in palma. t Quis appendit ⁊c.i.valde fa/ciliter.qsi enī alīs vult leuare aliqđ ꝑderosus appoit duas man⁹.ꝺ qsi ē sibi valde leue apponit tres digitos.p hoc autē ostendit ptās xpi q̃ vtute diuinitatis oīa ista fecit. Utit autē hic scriptura vbis ponderis⁊ sta

cecidit flos. f Verbū autez dñi manet ineternū. g Sup montē excelsuz ascēde.tu⁹ q̃ euāgelizas syon.exalta i fortitudine vocē tuā q̃ euange lizas hierlm. i Exalta noli ti/mere. Dic ciuitatibꝫ iude. k Ecce dē⁹ vr. l Ecce dñs de us in fortitudine veniet. m⁊ brachiū eius dñabit. n Ecce merces ei⁹ cū eo:⁊ opus il/lius coram illo. o Sicut pa/stor gregem suuz pascet:⁊ in brachio suo cōgregabit ag/nos:⁊ in sinu suo leuabit:fe tas ipe portabit. p Quis mē sus est pugillo aqs:⁊ celos palmo ponderauit. r Quis appendit tribus digitꝫ mo/lem terre:⁊ librauit in pon dere montes⁊ colles in sta/tera. s Quis adiuuit spūm dñi:⁊ aut quis ꝓsiliar⁹ eius fuit et ostendit illi. Cū quo iniit consiliuz⁊ instruxit eū et docuit eum semitā iusti/cie:⁊ eruditit eū scientia:⁊ viam prudētie ostendit illi.

t Ecce gentes quasi stilla situle⁊ quasi momētū statere reputate sunt. u Ecce in/sule q̃si puluis exiguus:⁊ liban⁹ nō sufficiet ad succē dendū:⁊ animalia ei⁹ nō suffi cient ad holocaustū. x Omēs gentes q̃si nō sint.sic sūt co rā eo.⁊ q̃i nihilū⁊ inane re/putate sunt ei. y Cui q̃ simi lem fecistis deum:⁊ aut quā imaginem ponetis ei. z Nun q̃d sculptile conflabit faber aut aurifex auro figurabit illud:⁊ laminis argēteis ar gentarius. a Forte lignum⁊ iputribile elegit artifex sa/piēs:q̃rit quō statuat simu lachrū qđ nō moueat. b Nū q̃d nō scietis. c Nunq̃d non audistis. d Nunq̃d nō annun ciatū est vob ab initio. e Nū q̃d nō intellexist⁹ fundamē ta terre. f Qui sedet super gyrum terre:⁊ habitato res eius sunt quasi locuste g Qui extendit velut nihili celos:⁊ expādit eos sicut

tere.qz de⁹ oīa disposuit i numero⁊ pondere⁊ i mēsura. Sap.xi.⁊ ꝓpter dictā potentiā subiungit v Quis ad/iuuit spūm dñi.q̃si min⁹ potentē.q.d.nullus. x Aut qs ꝓsiliar⁹ ei⁹ fuit ⁊c.q̃i hēret sapiam dnunitā.⁊ ꝓz lra y Ecce gentes q̃si stilla situle.i.cadens de (rsqz ibi. situla que nulli⁹ mo/menti reputatur.

z Et q̃si momentuz statere.q̃ valde deīaci li.ad vtrāqz ptez mo/uet de se nullam hns stabilitatem.

a Ecce insule ⁊c.in conspectu eius.

b Et libanus ⁊c.i.si alīs vellet facere si/bi sacrificiū debuum oīa ligna nō sufficerēt ad ipz crematū nec p ꝓsequēs oīa animalia suf ficerēt ad offerēdū si/bi debitū holocaustū

c Oēs gentes q̃i nō sunt.qz er se fi hnt ali qđ esse. Omia ista in/ducunt ad ostenden/dū q̃ in nullo indiget alter⁹ auxilio seu ꝓsi

d Cui q̃.hic (lio. ꝓfert ex dictis idolatria reprehendit. in q̃ cult⁹ soli deo debitus crea ture impendit. Et sic ei fm reputationem idolatre adequat.ꝓ/pter quod dicit

e Cui ergo ⁊c.ꝺ di/cit contra idolatras cre dentes aliqđ dnuinitatis esse in imagini bus factis.

f Aut quā imaginē ⁊c.⁊ hoc dr contra ido/latras.q̃ imaginibus nō attribuebāt aliqđ numinis sed q̃busdā dīs inuisibi libus in imaginibꝫ repsentatis ponebāt.tñi pluralitatez

f Nunq̃d sculp.⁊c.omia ista inducunt hic ad (deor. ostendendū q̃ idola nullā stabilitatē habēt a se.sed ma gis ab artifice. Et cū oīs gentes q̃si nihil reputate sūt respectu dei vt p̃dictū est.er ꝺ ꝓcluditur q̃ idola adhuc min⁹ sunt reputanda.iō subdit. g Nunq̃d nō scietz illud qđ dictū est de idolis qđ sensibilit⁹ potestz experiri

h Nunquid nō audistis.q.d.sicq̃ in libris gentiliuz⁊ chronicis semp fuit facta mentio de ortu idolatrie per opus hominū vt magis videbit ea.sequenti.

i Nunq̃d nō intellexist⁹ ⁊c.q.d.intelligere debuistis q̃ a so/lo deo habeat stabilitatē.cū nihil sit sub ea sustentās eā

k Qui sedet ⁊c.tanq̃ ꝓnceps terrenus.

l Et habita.ei⁹.i.hoies ei subditi sunt q̃i locuste respe ctu dei.

m Qui extendit ⁊c.cū sint nature vel mate rie subtilis.que ꝺ q̃si nihil.eo q̃ non est palpabilis.eo modo loquēdi q̃ aer nihil vocat.ꝓpter suā stabilitatem. Usi ꝺ cōiter nihil in boto esse.cum sit plenus aere. Jn hebreo habet.Qui extendit velut telam celos.⁊ sic pla/na est lra⁊ sequentibꝫ ꝓsona.cum subditur.

n Et expandit eos sicut ta.⁊c. Loquitur hic ꝺ celo fm

apparentiã vīsus.q; extrema celi in circūitu orizont; nr̃i videnť sup terrã figi.ꝛ medīũ q̄ est sup capita nr̃a in altũ erigi.ꝛ sic habet apparentiã tabernaculi extenti.

o Qui dat secretor scrutatores.i.sapiẽtes in speculabilib⁹. p Judices terre.i.prudentes in agibilib⁹.

q Velut inanes fecit.i.nulli⁹ reputationis in dei cõparatione. q̄ oſidit p ſimile cuz ſubditur. r Et q̄dem.i.certe.

s Neq; plãtato ⁊c.i.ſicut plantula non radicata adhuc nr̃a firma in terra a modico vento eradicať.ſic etiam oẽs p̄dicti q̄ntũcũq; magni ad nutuz dei eradicanť.ꝛ tollũť de vita p̃ſti.ꝛ ideo in fine concluditur.

t Et cui aſſimilaſtiz me ⁊c.q̄ſi diceret. tal' aſſimilatio eſt valde erronea.

v Leuate. hic cõſequẽter oſidit dei potestas ꝓtra iudeos d̃ deo min⁹ debite cõſidẽtes.ꝛ primo ad cõſiderationẽ dĩne manifestatis inducuntur cũ d̃r. v Leuate in excel.ocu.ve.i.ad corpa celeſtia. x Et videte q̄s creauit hec.i.ex h̃ ꝯſiderate magnitudinẽ creatoris ſm q̄ d̃ Sap.xiij. A magnitudie enĩ ſpeciei ⁊ creature poterat cognoſcibiliter creator eor videri. y Qui educit ⁊c.i.multitudinẽ ſtellar ordinate i ſuo curſu.p̃cedentiũ. z Et oẽs ex noĩe vocat. q; oĩa p̃fecte cognoſcit vſq; ad minima. a Pre multitudine ⁊c. iſta tria in deo ſunt vnũ.tñ in nobis differũt. fortitudo enĩ reſpicit magnitudinẽ ⁊ correſpondentiã membror. robur fortitudinẽ oſſiũ ⁊ neruor.vtus magnitudinem b Neq; vnũ reliquũ fuit.i.nulla res q̄ntũ (effectuũ. cũq; modica erit potentiã ⁊ ſcientiã diuinã.nõ ꝯcludiť. c Quare dicis iacob.i.pp̃r iudaice deſcẽdẽť a iacob. d Abſcõdita eſt via mea.i.opa mea e A dño.i.nõ redder.p eis mercedẽ. f Et a deo meo iudiciũ ⁊c.i.nõ faciet vindictã de iniurijs mihi illatis. Et h̃ videť q̄ in pp̃ko illo erant aliq; qui deciderant in illũ errorẽ.q̄ dei ꝓuidentia ad act⁹ h̃uanos nõ ſe extẽderet.vel dicenduz q̄ pp̃ba vtiť cõi mõ loquẽdi.q̄ homes in afflictiõe longa poſiti dicunť.nõ derelicti ⁊ tradidi obliuioni. g Nũq̄d neſcis aut nõ audiſti.ꝛ q̄d ſit illud ſubdit.

h Deꝰ ſempiternꝰ.i ſua deitate. i Dñs q̄ ⁊c.et ſic d̃r ex tpe q̄ habuit creaturã ſubiectã.q.d.iſta debuiſti ſcire.q; moyſes tibi annũciauit in prin. Geñ. k Non deficiet.in ope gubernationis. l Nec laborauit.q; laſſitudinẽ opando nõ incurrit. m Nec eſt inueſtigatio ſapie eⁱ⁹.ſ.ad p̃fectũ.q; excedit inueſtigationẽ humanã in infinitũ. Ro.xj. O altitudo diuitiar ſapiẽtie et n Qui dat laſſo vtutẽ ⁊c.p̃ducendo eos (ſcie dei ⁊c. de nõ eſſe ad eſſe. o Deficiẽt pueri.ſ.moꝛiẽd ⁊ ſenſu. p Et iuuenes.i.inſolẽtes. q In infirmitate cadẽt primo in culpã.ꝛ poſtea in penã. r Qui aũt ſperant in dño.ꝛ nõ in ſcipis p̃ſumptuoſe. s Mutabũt fortitudinẽ.q; qui erãt p̃r⁹ debiles ad grauia ſuſtinẽdũ.gr̃a diuina efficienť fortes. t Aſſumẽt pennas vt aquile ⁊c.i.qui p̃r⁹ erãt tardi ⁊ pigri ad bona opa.efficienť veloces ad ipa.ꝛ hoc videť ꝓmpletũ in veteri ⁊ nouo teſtamento p ſucceſſiones generationum in illis qui veraciter conuerſi ſunt ad d̃m.

tabernaculũ ad inhabitandũ. ° Qui dat ſecretor ſcrutatores quaſi nõ ſint: ꝓ iudices t̃re ꝙ velut inanes fecit ꝛ quidē neq; plãtato neq; ſato: neq; radicato i t̃ra truncꝰ eoruz. ſ Repente flauit in eos: ꝛ aruerunt.ꝛ turbo q̄ſi ſtipulã auferet eos. ᵗ Et cui aſſimilaſtis me ꝛ adequaſt; dicit ſanctus. ᵛ Leuate i excelſuz oculos vr̃os: ˣ ꝛ videte q̄s creauit hec ʸ Qui educit in numero militiã eor ꝛ omẽs er noĩe vocat. ᶻ Pre multitudine fortitudinis ꝛ roboris virtutiſq; ei⁹. ᵇ neq; vnũ reliquuz fuit. ᶜ Quare dicis iacob: ꝛ loqueris iſrl. ᵈ abſcondita ē via mea ᵉ a domino: ᶠ ꝛ a deo meo iudiciuz trãſibit. ᵍ Nũq̄d neſcis. aut nõ audiſti. ʰ Deꝰ ſempiternus ⁱ dominus qui creauit terminos terre: ᵏ ꝛ nõ deficiet: ˡ neq; laborabit ᵐ nec ē inueſtigatio ſapie eius ⁿ Qui dat laſſo virtutem. ꝛ his q̄ non ſunt fortitudinem.ꝛ robur multiplicat. ° Deficiẽt pueri ꝛ laborabunt ᵖ ꝛ iuuenes ᵠ in infirmitate cadent. ʳ Qui aũt ſperãt i dño ˢ mutabũt fortitudinẽ. ᵗ aſſumẽt pẽnas ſicut aq̃le.current et nõ laborabũt: ambulabunt

Jn ca.xl. vbi d̃r in poſtilla. Sup montẽ excelſum aſcende tu q̄ euãgelizas ſyon. introducit ꝓ ſona ꝓfetarum.

Additio.

Licet expoſitio poſtillatoris de h̃ q̄ d̃r Sup montẽ excelſuz ſit ſatꝭ ꝓbabilis ꝛ ſona lr̃e ꝛ veritati ſm trãſlationẽ nr̃am. ſm tñ hebraicã veritatẽ nõ totaliter ꝓſonat lr̃e. Pro q̄ ſciendum q̄ grãmatica hebraici ſm̃ois a ml'tis denata grãmatica latina. ꝛ ſpecialr i h̃ q̄ ſm grãmaticã hebraicã in vbis hr̃ dr̃a iter ſexũ maſculinũ ꝛ femininũ. ſic nos habem⁹ in noĩb⁹. ꝛ hoc ſm qualibet differentiã triũ ꝓſonar. Verbi gr̃a. aliter d̃r a femina. ego comedo q̄z a maſculo. ꝛ ſic in ſcõa ꝛ tertia ꝓſona. Silr in h̃ ꝓnoie tu tui ⁊c.differẽtia ē inr̃ ſexũ maſculinũ ꝛ femininũ. loq̃ns enĩ cũ maſculo aliter ꝓnoiat tu q̄z ſi cũ femĩa loqueret. Et h̃ eſt valde manifeſtũ cuicũq; h̃enti aliq̃lẽ noticiaz in illa lingua. vñ in h̃ loco vbi d̃r. Sup montẽ excelſuz aſcẽde. ly aſcende eſt femini generis. nõ maſculini. Silr ly tu ꝛ ly euãgelizas. ꝛ ly exalta. ꝛ ſic de ceteris vbis ꝛ ꝓnoibꝰ hic ꝓtentis q̄ oĩa ptinẽt ad femininũ gen⁹ vſq; ibi. Ecce deꝰ vr̃. ꝛ iõ magꝭ ꝓprie hec vba ſm veram lr̃am hebraicam intelligunť.referẽda ſũt ad btãm vgĩnẽ. ꝛ ad ſctãz elyzabeth.ſm ea q̄ traduntť de eis Lu.i.ca.vt ſit ſenſus q̄ eſa. in ꝓſona dñi dicit btẽ vgini. Sup mõtẽ excelſum aſcẽde tu q̄ euãgelizas ſyon.ſ.btã vgo.q̄d impletũ eſt q̄n ꝓcepto filio dei in vtero vgĩnali maria exurgẽs ꝓrexit i mõtana vbi manifeſte ptz q̄ aſcẽdit in mõtẽ excelſum. naz iudea vbi zacharias manebat erat altior galilea a qua receſſit maria. ꝙs ei de galylea i hyr'm pgens dicebat. Ecce aſcẽdum⁹ hieroſolymã. ꝛ q; de galilea i hyer'm btã vgo nõ ꝓ planã viã ſz p mõtana uuit.iõ ꝓprie ei d̃r. Sup montẽ excelſuz aſcẽde.ꝛ q; in ſalutatiõe ad elyzebeth nõ ſolũ mr̃. ſed etiã infans in vtero ei⁹ ꝙm inſtinctu ſpũſſcti cognouit.q; vt d̃r Lu.i. factũ eſt vt audiuit ſalutationẽ marie elyzabeth.exultauit infans cũ gaudio.in q̄ deſignať gaudiũ de p̃ſtia dñi.iõ de btã vgine in ipa ſctã ſalutatione ꝓprie intelligiť. Qui euãgelyzas ſyon.ſ.que nũcias bona ſanctis aniab⁹.ſ.elyzabeth ꝛ iohanni. Conſequenter ꝓpheta in ꝓſona dñi alloquitur ipam elyzabeth di. Exalta vocem tuã qui euãgelizas hieruſalẽ. q̄d impletuz eſt q̄n elyzabeth exclamauit voce magna euãgelizãdo ipſis hieruſalem videlicet beati virgini dicẽdo. Beata q̄ credidiſti.quoniaz p̃ficientur in te ea que dicta ſunt tibi a domino. Conſequẽter ꝓpheta in ꝓſona domum alloquitur virginem dicẽs. Exalta noli timere. in q̄ innuit canticum eius altiori voce formandum. q̄z cũ primo ſolum

salutando euāgelizauit q̄ nō solum loquere voce sub-
missa put sufficit ad cognite tue salutatōnē. sed etiā ex-
alta voce. s. put req̄ritur ad modū cantici p q̄ō canticuz
ciuitatibꝫ iude. i. ecclesijs p̄sentibꝫ ⁊ futuris annuncies
p̄sentiam filij dei in te incarnati. ⁊ hꝫ est q̄ dicit. Dic ciui
tatibꝫ iude. Ecce deꝰ
vr. q̄ō ptinue implet
in eccl̄ia. cū p canticū
p̄dictū solēniter me-
moraf seu annunciaf
aduentꝰ dñi in eadez
vgine. interposuit tñ
ubi. ppha. Noli timere
q̄ virginalis pudici
cia pauida est ⁊ timi-
da. vñ angel⁹ ei dixit
Ne timeas Maria. ⁊
etiā vt inueret q̄ tan
ta erat hūilitas virgi
nis q̄ non p̄sumebat
canticū publice q̄ātan
dū formare nisi spūs
sancti instinctus eaz
tangeret seu moueret. De q̄busdā aūt in cantico vginis
potentis q̄dā innuendo. ppha hic ponit. vt cū dicit. Ec-
ce dñs in fortitudine veniet. ⁊ brachiū eius dñabit. que
q̄dē verba videnf correspondere huic q̄ō d̄r in cantico.
Fecit potentiā in brachio suo. vtrobiq̄ enī datf intelligi
q̄ incarnatio filij dei ptinet ad infinitatē diuīe potētie
⁊ sequit. Ecce merces ei⁹ cū eo. in pphetic⁹ enī locutioni
bus. p̄mittebaf incarnatio filij dei. q̄si merces a d̄o dan-
da in futurū. sicut Ysai. xlij. abrae dictū fuit. Benedice
tur in semīe tuo oēs gentes. s. in p̄dicto cantico hec mer
ces vt iā data annūciaf. vñ dicit. Suscepit isrl̄ puez suū
cui corrūdent vba. pphe dicētis. Ecce merces ei⁹ cuz eo.
Et q̄ vt dicit Grego. In būdictione cerei. Nihil nobis
nasci. p̄fuit. nisi redimi. p̄fuisset. ió subdit. Et opus illi⁹
coꝝ illo. s. opus redēptiōis. q̄ō maxime ptinet ad diui-
nā miseōiam q̄ inter diuīa opa p̄emunet. vñ in psal. Mi-
serationes ei⁹ sup oīa opa ei⁹. ⁊ ió in cantico cū dixisset.
Suscepit isrl̄ puerū suū. subdit. Recordatus est miseōie
sue. sequit. Sicut pastor gregē suū pascet. in q̄ unuit. p̄
pheta q̄ christ⁹ se hēret vt pastor ad gregē suū non vt ad
gregē alienū sicut mercenari⁹. cui no est cura de ouibus
Job. x. ca. q̄ō corrūdet huic q̄ō d̄r in cantico. Sicut locu
tus est ⁊c. ad p̄res eni semp se habuit deꝰ vt pastor cuz
pprio grege. vñ in psal. Nos aūt populꝰ ⁊c. Cetera expo
nanf vt in postilla. que q̄dē expositio nō solū videf p̄so
na lēe sed in se rōnabilis. Esa. enī q̄ euāgelic⁹ ppha dicit
vt in plogo ⁊ in phemio. sicut de voce baptiste in deser-
to clamanf hystoriā pphetice texuit vt statim supra. sic
nō immerito de voce vginis salutantis ⁊ cantāf pphe
ticā hystoriā p̄dicere debuit. p̄mittit tū hystoriā de voce
baptiste. q̄nis ordine tēpis posterior fuit. eo q̄ illa fuit
oīb⁹ notior. a notioribꝫ enī incipit p̄cessus discipline.

¶ In eodē ca. vbi d̄r in postilla. Pre multitudine forti
tudinis ⁊ roboris. Additio. ij.

Vbi nos habem⁹. Pre multitudine fortitudinis
hebraica lra sic habet. Pre multitudine ⁊ forti-
tudine roboris ⁊ vtutis nec vn⁹ defuit. cui⁹ sen
sus p̄t esse talis q̄ militia celestis q̄ in tanta multitudi
ne est p̄siderari debet. q̄ libet stella habet fortitudinē.
sc̄z potentiā ⁊ vtutē actiuā ad influendū in istis inferio
ribꝫ. vñ Hesi. i. de sole ⁊ luna ⁊ stellis dicit. Posuit ea i
firmamēto celi ⁊c. ut in psalmo. Sole in ptātem diei ⁊c. ⁊
sic diuinā potentiā ⁊ sciam cōmendat. ppha nō solum ex
numerosa multitudine celestiꝫ militie. sed etiā ex fortitu
dine ⁊ robore. ⁊ vtute influxiua eis a deo collata. a q̄bus
nulla stella quantūcūq̄ modica deficit quin habeat ali-
qualē potentiā. ex q̄bꝫ excitaf magis humana mens. ad
considerandū magnitudinem potentie creatoris.

Capitulū. XLI.

Taceāt. Post-
q̄ pphēta in
duxit populū
israel ad certaz expe-
tationē p̄missoꝝ ex
diuina veritate. ibi⁹
p̄sequēter idē facit ex
eius charitate q̄ amī-
cos non defraudat a
p̄missi p̄secutōe. ⁊ di
uidit in duas partes
q̄ p̄mo ostendit dei dile
ctio ad dictū pplm ex
beneficijs q̄ ei in pa-
tribꝫ cōcessit. scōo ex
p̄cio filio quē ei pro
misit capitulo seq̄nti.

Prima in tres fm tria bñficia. scōm ponit ibi. ⁊ in is-
rael. tertiū ibi. Prope facite. Circa primū sciendū q̄ pri
mū beneficiū fuit collatū in abraam. quē deꝰ separauit
ab infidelibꝫ. educendo cū primo de hur chaldeoꝝ. Be-
ne. xi. ⁊ scōo ḃ haram Gen. xij. ⁊ p̄ q̄s q̄ues pplm ab eo
descēdentē p Ysaac ⁊ iacob ab infidelibꝫ separauit. ppter
q̄ō ⁊ legē in monte synai specialiter ei cōcessit. ppter q̄ō
d̄r psalmo. cxlvij. Non fecit taliter oi nationi. ⁊ iudicia sua
nō manifestauit eis. Et diuidit in duas. q̄ primo ponit
hmōi spatio. scōo p̄tra idolatras iuectio ibi. Timuerūq̄.
Circa primū primo ad hꝰ p̄sideratiōnē inducit dicens.

b Taceant ad me insule. i. habitatores insularum.

c Et gentes. terrā aridā habitantes. d Fortitudi-
nē mutent. vt q̄ erant fortes ad mala sint fortes ad bo-
na. Accedant ⁊ e Tūc loquant simul si hꝫ aliquid
iustū. p se. scōo beneficiū recolit dicēs. f Quis susci
tauit ab oriente iustū. i. abraam. vt exponunt cōiter ca-
tholici ⁊ hebrei. quē dñs vocauit primo a chaldea. vt di
ctū est ⁊ postea ab haram. ⁊ vtraq̄ regio vergit ad orien
tem respectu iudee quā dominꝰ ei repromisit. Hesi. xlij.
g Vocauit eū. p viā fidei ⁊ obedientie. Unde ⁊ ex fide
fm mandatū dei voluit filiū īmolare. Hesi. xxij. ⁊ ad he-
breos. xi. ⁊ ió dñs ei astitit ipm p̄tegendo. ppter q̄ sub
dit. h Dabit in p̄spectu ⁊c. Et loquif hic ppha de p̄
terito p modū futuri. sicut freq̄nter fit in pphetis. et hꝰ
fuit impletus q̄n abraam cū. ccc. vernaculis suis q̄ttuor
reges fortes debellauit. Hesi. xxiij. i Dabit q̄si pul
uerem ⁊c. quia eos facillime debellauit diuīa virtute si-
l⁹ Persequēf eos. q̄ p̄secutus fuit fugi (bi assistente.
entes vsq̄ soba ⁊ phenicē. Hesi. xxij. l Transibit in
pace. quia nullus de suis in bello illo cecidit. m Se
mita pedibus eius non apparebit. quia valde faciliter
ad bellum uit ⁊ redijt. sicut de homine faciliter transe-
unte ⁊ leniter dicitur. q̄ non figit vestigium in terra. vl̄
n Quis hec operat⁹ est ⁊c. quasi (non tangit terram
diceret. deus ⁊ non homo. ideo subditur. o Vocans
generationes. sc̄z ad fidem ⁊ amicitiam suam.

p Ab exordio. scilicet temporis quod patet in abel iu-
sto. Seth. noe. abraam. Et sic de alijs.

q Ego dominus. et ideo possum vocare ad meam ami
ciciam quos volo sine iniuria cuiuscunq̄. cum nulli te-
near. sed omne id quod sunt tenent a me. ideo subditur
Primus ⁊ nouissimus ego sum ⁊c.

⁊ nō deficient. Xlj.

Taceāt ad me insu-
le ⁊ gentes mutent
fortitudinez. Acce
dant⁎ ⁊ tūc loquant⁎ simul ad iu
diciū propinquem⁰. Quis
suscitauit ab oriente iustum.
vocauit eum vt sequeret se.
Dabit in cōspectu ei⁰ gen
tes: ⁊ reges obtinebit. Da
bit q̄si puluerē gladio eius
sicut stipulam vento raptā
arcui eius. Perseqūtur eos
transibit in pace: semita
in pedibus eius non appa
rebit. Quis hec operatus
est et fecit vocans genera-
tiones ab exordio Ego do
minus primus et nouissi-
mus ego sum. Uiderūt in-
sule et timuerunt: extrema
terre obstupuerunt: appro-

q Unusquisq; hoc ꝑ inter ꝑ oppositus ponit inuectio
ꝓtra factores ⁊ cultores idolor. Circa q̄ sciendus q̄ hic
dicit eusebi⁹ in chronica sua anno vij. abrae Ninus rex
assyrior edidit nuptias, ⁊ ipe incepit idolatriā, q̄ fecit
imaginē Belo ꝑri suo defuncto. cui exhibebat tantā re-
uerentiā q̄ ꝑcebat re-
gis fugientib⁹ ad ipaz
vt dr in scholastica hi-
storia, ꝓpter q̄d dicti
ꝓfugiētes inceperūt
adorare illā imaginē,
et ad imitatiōz h⁹ fa-
cti alij fecerūt imagi-
nes charis suis defun
ctis. Et sicut imago
facta a nino vocabat
belus, ⁊ fuit primum
idolū, sic⁹ nomē de-
riuatū est ad alia ido
la, vtpote Bel. baal.
baalim. beelphegor.
⁊ beelzebub. et hmōi
ꝑ diuersitates gen-
tiū ⁊ linguaruz, ⁊ q̄ ⁹
fuit multiplicatū tē-
pore abrae. vt dictus
est. ideo iuxta ipi⁹ fi-
delitatē arguitur hic
idolatria ulterius. Et ⁹
est q̄d dicit. Viderūt
insule ⁊c. i. habitato-
res insularū ⁊ aliarū
terrarū viderūt reue
rentiā idolis a poten
tibus exhibitā, ⁊ sic i
timore positi ꝓfuge-
rūt ad ipa veneranda,
vt sic eis parcerēt. ⁊ō
subditur. ⁊ ꝓpinquā-
uerunt ⁊ accesserunt. s. ad idola.

pinquerūt ⁊ accesserūt
q Unusq̄sq; primo suo auxiliabit⁹
⁊ fratri suo dicet, ꝓfortare.
r Cōfortauit faber erari⁹ p
cutiens malleo eum q̄ cude
bat tūc ꝑcis, dicēs glutino
bonū est, ⁊ ꝓfortauit euz cla
uis vt nō moueret. s Et tu
isrl ꝙ me⁹ iacob quē elegi
t semē abraaz amici mei in
q̄ apphēdi te, u ab extremis
terre et a longinq̄s ei⁹ voca
ui te, ⁊ dixi tibi, x Seruus
me⁹ es tu, elegi te ⁊ nō abie
ci te. y Ne timeas q̄ ego te
cū sum, z ne declines q̄ ego
de⁹ tuus. Confortaui te, et
auxiliatus sum tibi ⁊ suscē
pit te dextera iusti mei. a Ec
ce ꝓfundentur ⁊ erubescent
oēs q̄ pugnēt aduersum te.
Erūt q̄i nō sint, ⁊ pibūt viri
q̄ ꝓtradicūt tibi. b Queres
eos et non inuenies viros

q Unusq̄sq; primo suo ⁊c. q̄ si aliq̄s habebat amicū
in ꝑiculo positū, ꝓsulebat sibi refugere ad idolū. ⁊ q̄ ex
emplo mul⁹ alij potētes fecerūt idola p manū tū artifi-
cū ideo subdit. r Cōfortauit faber ⁊c. ad cui⁹ intelle-
ctū sciendū q̄ in fabricatiōe idoli de metallo p malleati
onē tres opatij sunt necessarij. Prim⁹ est ille q̄ materiaz
in igne calefactā cū martello ducit ad formā partiū ido
li. Secūdus est q̄ ꝑtes sic formatas cū martello cum li
ma polit. Tertius est qui partes sic ꝑpatas adunicē, cō
solidat ⁊ ꝓiungit. ⁊ ⁹ notat cū dr. r Confortauit ⁊c.
Et ꝓstituit sic lra. Faber erarius. i. metallicus. ꝑcutiens
malleo. i. martello. s. materiā ducēdo ad idoli formā. Cō
fortauit. i. efficaciter monuit. Eum q̄ cudebat. i. cū lima
polichat. Cudere enī in vna significatiōe idē est q̄d po
lire. vt dr in li. qui vocat catholicon. Tunc temp⁹. i. ꝑ
abrae q̄ fabricatio idolor cepit multiplicari. vt dictū est
Dicens. iste qui poliebat erat dicēs supple cōsolidatori.
glutino bonū est. i. bonū est ꝑtes idoli formatas et poli
tas adunicē cōiungere. Glutino. i. forti iuncturaita q̄
accipit hic glutinū ꝑ illo metallo q̄ consolidant partes
adunicē. Et vocat gallice zonadenre. vū i hebreo sic ha-
bet. D eēs ꝓsolidari bonū hoc. s. q̄ fortiter ꝓsolides ꝑtes
idoli sic ꝑpatas. sic enī mutuo se exhortabant artifi-
ces ꝓpter magnus luctū habendū. ⁊ ꝓpter gratiā dominoꝝ

s Et tu isrl. Hic recolit scōm beneficium exhibitus ꝑ
tpe moysi. s. educto de seruitute egypti, et dimittit in tres

rebelles tuos. Erūt q̄i non
sint: et veluti ꝓsūptio hoīs
bellātis aduersuz te, q̄ ego
dn⁹ de⁹ tu⁹ apphēdēs ma-
nū tuā dicēsq̄ tibi Ne tieas
ego audiui te, Nolite time
re vmis iacob: qui mortui
estis ex isrāel. C go auxilia-
tus sum tui dicit dn⁹, ⁊ re-
demptor tuus sctūs isrāel.
Ego posui te q̄i plaustrum
triturās nouuz: hīs rostra
serrantia. Triturab montes
⁊ comminues, ⁊ colles
q̄i puluerē pones. Ventila
bis eos ⁊ ventꝰ tollet, ⁊ tur
bo disperget eos ⁊ tu exul
tabis in dn⁹, in sctō isrāel le
taberis. Egeni et paupes
q̄rūt aquas ⁊ nō sūt, lingua
eorū siti aruit. Ego dn⁹ ex-
audiā eos, deus isrāel, non
derelinquā eos. Aperiam
in supinis colliby fluminа:

Jacob dilexi, esau aūt
odio habui. ⁊ accipit
hic iacob ꝓ ꝑsō de-
scendente ab eo.
v Semē abrāā ami-
ci mei, q̄ amore mei
parat⁹ fuit filiuz vni
genitū immolare.
x In q̄ apphēdi te,
id est mihi appropria
ui eius meritis.
y Ab extre, terre ⁊c.
q̄ abrāā fuit vocat⁹
de chaldea vt dictuz
z Sera⁹ me⁹ (est⁹
exponatur vt supra.
a Ne time, minas
pharaonis.
b Quia ego te. cum
sum, te, ꝑtegēs et de-
fendens. c Ne de-
clines, a verbis moy
si serui mei.
d Quia ego de⁹ tu-
us ꝓforta, te, s. p cū. iō
subditur. e Et su-
scepit te dextera iusti
mei. i. moysi ad extra
hendū te de seruitu-
te. f Ecce (te egypti
ꝓfundent. Hic ꝓinter
ponit aduersarioꝝ ca
sus cū dr. Ecce cōfun
dent ⁊c. q̄ pharao cū

uo exercitu ꝑsequēs hebreos submersus fuit i mari ru
bro. Exodi. xiiij.
g Queres eos. q̄ sic dictū fuit Exo. xiiij. Quare placuit
egyptios mortuos ad lit⁹ ad ōs trāsierāt filij isrāel, vt sic
essent certi de morte eoꝝ. ⁊ vt ꝑrent spolia. iō dr.
g Queres eos. inuestigādo ꝑciosa q̄ erāt sup defuncto
rū corpa. h Et nō inuenies viros rebelles ⁊c. nō dr
cit. Nō inuenies eos absolute. ꝛ. Nō inuenies rebelles
tuos. i. te ꝑsequentes. q̄ iā erāt mortui. et sic nō poterant
ampli⁹ eos ꝑsequi. ⁊ sic ptz lra vsq̄ ibi. i Noli timere
vermis iacob. i. q̄ fuisti inter egyptios reputat⁹ vilis si
li. Qui mortui estis ex isrāel. i. reputati vt (cui vermis.
mortui in fultitute egypti. q̄ fuit⁹ est mos ciuilis. et q̄
nō solū egyptij aduersarij erāt hebreoꝝ. ꝛ. sed etiā chananei
q̄ postea ab hebreis fuerūt debellati. vt ptz li. Josue. iō
subdit. l Ego posui te q̄i plaustrū ⁊c. sicut enim tale
plaustrū ductū sup segetes ꝓterit eas. sic ꝑ⁹ isrāel cotri
uit chananeos. iō subdit. m Triturabis montes. i.
maiores. Josue enī debellauit xxxi. reges. Josue. xij.
n Et colles. id est minores principes.
o Et tu exultabis in dn⁹. expulsis chananeis de ter
ra promissionis. p Egeni. Hic describit ꝓfectus
filiorum isrāel ꝑ desertum. vbi filij isrāel ꝓ pasti sunt
aque defectum. sed dn⁹ suppleuit non solum semel.
sed pluries vt ptz Exodi. xv. xvij. capitulis. ⁊ Numeri
xx. Et hoc est quod dicitur. Egeni et pauperes querunt
aquas ⁊c. ⁊ patet lra. vsq̄ ibi p Dabo in solitudi

nem.in deserto ei illo vigebat ardor solis.sz dns ꝓtidit de umbraculo p colūnā nubis.ex.xiij.t sm hoc dicit.

p Dabo in solitudine cedrū.i.umbraculū ira bonū vl melius qz facerēt arbores ubi.umbraculū ei nubis erat excellentī.qz darū duina vtute nō nature.ideo subdit.

q Et intelligant pariter.qz manꝰ dñi fecit hec.t sctus isrl creauit illud. Prope facite iudicium vrm.i. declarate iustitiā vram si habetis o babylonij.

s Afferte siqd hēt sz iustitie.t veritatis

t Accedāt.t nūcient vobis.s.idola vra de qbꝰ ꝓfatus.

v Quecūqz ventura sunt.qđ est ꝓprius diuinitatis.ideo subdit.

x Et sciemus.qz dij estis vos o idola.

y Bene quoqz aut male &c.q.d.nō potestis.qz sensu.t intellectu careti.ideo ꝓcludit.

z Ecce vos estis ex nihilo.vos.s.babylonij.

a Et opus vrm.i.idola vra q fecistis. b Et eo qđ nō est.i.nullū hūs firmamētū.t quettis fmonē ad idola dicēs c Abominatio est.i.supra modū abominabilis deo.ideo ꝺr abominatio in abstracto.sic excellēs in liberalitate ꝺr liberalitas d Quicie.vos.i.q̄cūqz reputant vos tāqz deos suos. e Suscitaui.hic ꝓfr ponit liberatio ꝓpli de babylone q facta fuit p cyrū.t hē qđ ꝺr. e Suscitaui.s.cyrū et volūtatē inspirādo pugnandi cōtra babylonē. f Ab aqlone &c.regio eni plidis ē q̄si in medio aqlonis.t orientis.mediū aūt ab vtroqz termino noiat.t ideo aduenit egrī ptra babylonē ꝺr hic esse ab aqlone.t ab oriente.vel qz darij rex medoꝝ venit cū cyro ꝛ babylonē.t regnū vrm magis declinat ad orientē.alteri g Vocabit nomē meū.i.ꝓfitebit. (us aūt ad aqlonē. ꝓfectus eni fuit cyrus se obtinuisse.monarchiā vtute ꝺi celi.vt ptz primo Esdre.i. Hec dicit cyr rex persarū.oīa regna terre dedit mihi dns de celi.t terre &c. h Et adducet magistratꝰ.i.potētes babylonis i Quasi lutū calcās cos.t despiciens. k Quis annunciauit ab exordio &c.i.anteqz fierēt.q.d.ꝺ nō fecerūt idola babylonie.qz nō pditurū casum illi terre.ideo subditur.

l Nō est annūcias &c. Cōsequenter ostendit qs ānūciauit.

m Primꝰ.i.ipe deꝰ q est primꝰ t nouissimꝰ.vt dictuz est ꝺ.eodē ca. n Ad syon dicet.i.ad ꝓpīm unde denominatū a loco principaliori in q vigebat cultus dei.

o Ecce assum.ad vram liberatiōez p cyrū seruū meū.

p Et hierlm euāgelistā dabo.i.ꝓphaū ꝺ bonū ꝓnūciantē.t ponit hic cuāgelista in singulare p plurali.sic Et odi.viij. Venit musca grauissima.i. multitudo muscaꝝ. qz deꝰ p plures ꝓphetas hāc liberationē ꝓnunciauit.

q Et.i.vidi reuelationē dñi mihi factā.eē bū esaie cui plures reuelationes fuerūt facte de ista liberatōe.vt patuit ex ꝓcedentib⁹.et magis apparebit ex sequentibus.

r Et nō erat ex istis.i.ex babylōe idolis.

s Quisqz q̄ iniret consiliū.p liberatōe cultoꝝ suorum.

t Et interrogatus.a suis cultorib⁹.Responderet vbū.ideo cōcludit.

v Ecce omēs iniusti.scz babylonij.

x Et vana opa eoꝝ.id est idola ab eis facta.ideo subdit. Ventꝰ et inane simulachra eorum.

¶ In ca.xli.vbi dicit in postilla. Bñ quoqz aut male si potestis facite.

Additio.

V Bi nos habemus. Bene qz aut male si potestis facite. In hebreo hē. Bene qz aut male potestis facere. cui⁹ sensus est q ꝓpheta idola alioqꝫ hāt Hic nuncietis nobis q̄cūqz ventura sunt t faciem⁹.qz dij estis vos.t sciemus etiā q bñ t male potestis facere.ō.qz sicut p annūciationē futuroꝝ si bñ fecissent idola scirēt q essent dij.eū scire futura sit ꝓprium diuinitatis.eadē rōne scirēt q possent bene vel male facere sic dij.vti cū ꝺr. Et sciemꝰ q dij estis. ista copulatiua t pūgit silēs oēs.s.q dij estis vos. t sciemꝰ q bñ t male potestis facere.sed ꝓpha ꝓcludit q q̄dlibet ꝓdictoꝝ est falsum.ꝺ. Ecce vos estis ex nihilo.s. idola.t opus vrm ex eo qđ nō est.qz.s.nec indicatis futura nec potestis bñ facere.t ideo ꝓcludit. Abominatio ē qui elegit vos.exponat vt in postilla.

In eodem capitulo vbi dicitur in postilla. Primꝰ.id est ipe deus.

Additio iij.

V Bi in translatione nostra dicit. Ecce adsum.qđ est verbū prime psone singularis numeri.in hebreo habet. Ecce adsunt.qđ est tertie psone pluralis numeri.t est sensus fm glo.q primꝰ.s.deus ad syon scz ecclesiam dicet. Ecce adsunt.s.filij tui quos p fidem meā dedi tibi.s.apostoli quoꝝ ꝓdicatione nati sunt tibi filij.t sic quod sequtur. Et euangelistam dabo.intelligitur ꝓne de euāgelistis christi.qui a deo fuerūt dati hierusalē.s.ecclesie ad annunciandū bona spiritualia a christo sibi data.t sequit. Et vidi.t nō erat &c.quia nullꝰ fuit ex idolatris nec ex incredulis qui iniret consiliū ad redemptionem aliorꝝ nec responderet verbum. Cū omnes essent iniusti.t vana opera eorum.t sequit. Ecce seruus meus suscipiam eum electus meus.qđ exponit de christo ad lām.ꝓut in postilla.

Ecce seruꝰ. In pcedẽti ca. ostẽsa est dilectio dei ad pplm iudaicũ ex bñficijs q̃ ei in partibꝫ pcessit. Hic ꝓfiter idẽ ofidit ex filio quẽ ei ex dilectione misit fm q̃ dr Job. xlj. Sic deꝰ dilexit mundũ vt filiũ suũ daret vnigenitũ &c. et diuidit in duas ptes. q̃ primo agit de filij missione. scõo de fidei mltiplicatione ca. sc. Prima adhuc in duas ptes. q̃ primo describitur bñficij magnitudo scõo malor ingratitudo. ibi. Hec vba. Prima in tres. q̃ primo pdicit filij dei aduentus. scõo malor casus ibi. Dñs sicut fortis. tertio iustor prosperitas. ibi. Et deducaꝫ. prima adhuc in tres. q̃ primo describit filij mittẽdi. 2 ditio. secũdo pdicit eiusdem missio. ibi. Hec dicit dñs. tertio inducitur gẽ ex actio ibi. Cantate dño. Circa primuꝫ sciendũ q̃ lra ista fm latinos & hebreos est de christo ad lram intelligenda. & ꝑ ptz Matth. xij. vbi ista lra allegat impleta in rpo. & ꝑ etiã ptz ꝑ trãslationẽ chaldaicã. q̃ vocat thargus apud hebreos. & est tante auctoritatis apud eos. q̃ nullus fuit ausus ei ꝓtradicere. ꝓpter qđ aliq̃ doctores catholici exponẽtes passum istũ & totũ capitulũ de cyro rege. q̃ iudeos liberauit a captiuitate babylonica male dicũt etiã q̃ntũ ad ꝑ magꝫ iudaizãt q̃s hebrei exponẽtes ipm de tpe christi. tñ hoc expectãt in futurũ. & hoc male q̃ trãsijt in ꝓteritũ. igit̃ secũdo dictũ bti Matthei apli & euãgeliste exponatur de christo. vt sit vbũ pñs cũ dr.

a Ecce seruꝰ me⁹. q̃ licet ab eterno fuit in forma dei. i tpe tñ accepit formã serui. vt hẽ Phil. ij. b Suscipiam cũ. q̃ hũanitas rpi assumpta est in vnitatẽ suppositi diuini. ꝑ ꝑ enĩ q̃ dr. suscipiã eũ. nõ est intelligendũ q̃ pẽ naturã hũanã assumpsit. q̃ solus filiꝰ est hũanat⁹. sz hãc assumptionẽ tota trinitas fecit c Electꝰ me⁹. ad redimendũ hũanũ genꝰ. d Cõplacuit sibi in illo &c. ꝑ ꝑ intelligit̃ pñs ad filiũ dilecto ꝓfecta. e Dedi spiritũ meũ sup eũ. i. plenitudinẽ gr̃e spũsscti in aiã xpi Johan. i. Vidim⁹ eũ q̃si vnigenitũ a pre plenũ gr̃e & vitat. f Judiciũ gentibꝫ ꝓferet. iudiciũ enĩ extremũ denũcia uit hoibꝫ futurũ. vt ptz Matth. xxv. Itẽ in forma hũanitatis in q̃ iudicat⁹ fuit coram ꝓlato feret sniam i vltimo iudicio. ꝑ excepto q̃ tũc apparebit in forma gl̃iosa Act. i. Hic ihesus q̃ assumpt⁹ est a vobis sic veniet. s. ad iudicium. sic̃ vidistis eũ ascendentẽ. i. in forma hũanitatis gl̃iosa. g Nõ clamabit. clamore ꝓtensa. in q̃ ascẽdit in celũ. tionis. licet clamauerit clamore pdicatiõis. Joh. vij. in nouissimo festiuitatis die stabat ihesus et clamabat &c. Et clamore ocionis ad hebreos. v. Cũ clamore valido & lachrymis offerẽs &c. h Nec accipiet psonã. fm q̃ dr Matth. xxij. Non respicis psonã hoim. i Nec audiet vor foris. s. vor pdicatiõis extra iudeã. q̃ in psona ꝓria nõ pdicauit ꝓtereũntibus iudeis. nisi raro. vtpote samaritanis Job. xlij. qui tñ erãt in parte iudei. q̃ recipiebãt q̃ndoq; libros moysi. & ꝓpter hoc dicit Matth. xv. Nõ sum missus nisi ad oues que perierũt domus isrl. l Calamum quassatũ nõ cõteret. i. pplm gentilẽ vacuũ a fide ad modũ calami. & ꝑ quassatũ variis erroribꝫ idolatrie. Hunc calamũ nõ cõtriuit. sed magis resarcuit vocãdo ad fidem ꝑ aplos pdicationẽ.

Ecce seruus XLII.

e me⁹: b suscipiã eum c electꝰ me⁹ d cõplacuit sibi in illo aĩa mea e Dedi spũm meũ sup eũ: f iudiciuꝫ gentibꝫ ꝓferet. g Nõ clamabit: h neq; accipiet psonam: i nec audiet vox eius foris. k Calamũ quassatũ nõ cõteret: l & linũ fumigãs m nõ extinguet. n In veritate educet iudiciũ: o nõ erit tristis p neq; turbulent⁹ donec ponat in terra iudiciũ: q & legez eius insule expectabũt. r Hec dicit dñs deꝰ creans celos et extendens eos: firmans terram et que germinãt ex ea dans flatuꝫ populo qui est sup eam: & spiritum calcantibus eã. s Ego dñs vocaui te in iustitia: t & apprehendi manũ tuã: v & seruaui te x Et dedi te in fedus populi: y in lucez gentiũ z vt apires oculos cecoꝝ: a & educeres de cõclusiõe vinctũ. de domo carceris: b sedentes in tenebris c Ego dñs. hoc est nomẽ meum. d Gloriaꝫ meam e alteri non dabo & laudẽ meã sculptilibus. f Que prima fuerunt: g ecce venerunt: h noua quoq; ego annũcio: i anteq̃ oriant: k cognoscetis ea. l Cantate dño canticum nouum. laudem eius ab extremis terre. m Descendentes in mare. & plenitudo eius. insule & habitatores earum. n Deserta & ciuitates eius. atria habitabit cedar. o Habitatores petre laudabunt. de vertice montium clamabunt. p Ponent dño gl̃iam. & laudem eius in insulis nunciabunt. q Dñs quasi fortis egredietur. quasi vir bellator suscitabit emulationem. r Vociferabitur. etiã exclamabit. contra inimicos suos fortiter agetur. s Tacui semper. silui. patiens fui. sicut parturiens loquar. dissipabo & absorbebo simul. t Disperdam montes & colles. & omne fenum eorum siccabo. v Et ponam flumina in insulas. & stagna arescere faciam. x Et adducam cecos in via sua. in semitis quas ignorabant calcabunt eos. ponam tenebras coram eis in lucem. & prava in directa. hec verba feci eis. & non dereliqui eos. y Conuersi sunt retrorsum. confundantur confusione qui confidunt in sculptili. qui dicunt conflatilibus vos dij nostri. z Surdi audite. & cecy respicite ad videndum. a Quis cecus nisi seruus meus. & surdus nisi qui annunciabit mihi. b Quis cecus nisi qui credidit mihi. & quis ita cecus ut seruus dei. c Videbis multa & non custodies. aperientur aures eius & non audiet. d Dñs voluit propter iustificationem eius magnificare legem & honorificare. e Ipse autem populus direptus & vastatus. laqueati sunt omnes in cauernis. & in domibus carcerum absconditi sunt. facti sunt in rapinam. & non est qui liberet. vastati & non est qui dicat. reddite. f Quis in vobis qui audiat hec. attendat & auscultet in futurum. g Quis dedit in rapinam iacob. & israel diripientibus eum. nonne dñs ipse cui peccauimus. & nolebant in viis eius ambulare. & non audiebant legem eius. h Et effudit super eum indignationem furoris sui. & fortitudinem prelij. & succendit eum per circuitum. & non intellexit. & combussit eum. & non posuit ad cor.

a Ecce seruus me⁹. q̃ licet ab eterno fuit in forma dei. i tpe tñ accepit formã serui. vt hẽ Phil. ij. b Suscipiam cũ. q̃ hũanitas rpi assumpta est in vnitatẽ suppositi diuini. ꝑ ꝑ enĩ q̃ dr. suscipiã eũ. nõ est intelligendũ q̃ pẽ naturã hũanã assumpsit. q̃ solus filiꝰ est hũanat⁹. sz hãc assumptionẽ tota trinitas fecit c Electꝰ me⁹. ad redimendũ hũanũ genꝰ. d Cõplacuit sibi in illo &c. ꝑ ꝑ intelligit̃ pñs ad filiũ dilecto ꝓfecta. e Dedi spiritũ meũ sup eũ. i. plenitudinẽ gr̃e spũsscti in aiã xpi Johan. i. Vidim⁹ eũ q̃si vnigenitũ a pre plenũ gr̃e & vitat. f Judiciũ gentibꝫ ꝓferet. iudiciũ enĩ extremũ denũcia uit hoibꝫ futurũ. vt ptz Matth. xxv. Itẽ in forma hũanitatis in q̃ iudicat⁹ fuit coram ꝓlato feret sniam i vltimo iudicio. ꝑ excepto q̃ tũc apparebit in forma gl̃iosa Act. i. Hic ihesus q̃ assumpt⁹ est a vobis sic veniet. s. ad iudicium. sic̃ vidistis eũ ascendentẽ. i. in forma hũanitatis gl̃iosa. g Nõ clamabit. clamore ꝓtensa. in q̃ ascẽdit in celũ. tionis. licet clamauerit clamore pdicatiõis. Joh. vij. in nouissimo festiuitatis die stabat ihesus et clamabat &c. Et clamore ocionis ad hebreos. v. Cũ clamore valido & lachrymis offerẽs &c. h Nec accipiet psonã. fm q̃ dr Matth. xxij. Non respicis psonã hoim. i Nec audiet vor foris. s. vor pdicatiõis extra iudeã. q̃ in psona ꝓria nõ pdicauit ꝓtereũntibus iudeis. nisi raro. vtpote samaritanis Job. xlij. qui tñ erãt in parte iudei. q̃ recipiebãt q̃ndoq; libros moysi. & ꝓpter hoc dicit Matth. xv. Nõ sum missus nisi ad oues que perierũt domus isrl. l Calamum quassatũ nõ cõteret. i. pplm gentilẽ vacuũ a fide ad modũ calami. & ꝑ quassatũ variis erroribꝫ idolatrie. Hunc calamũ nõ cõtriuit. sed magis resarcuit vocãdo ad fidem ꝑ aplos pdicationẽ. m Nõ extinguet q̃ ignis ꝓ romanos accensus in hirlm non fuit extinct⁹. nisi ꝑ eõ sumptionẽ combustibilis materie. n In verita. edu. iudiciũ. qđ intelligit̃ de iudicio discretionis. q̃ alios vocauit & vocat ad fidẽ suo iusto iudicio alios dimissis. & ꝑ iudicio extreme examinationis. in q̃ ꝓcedet fm lineã cõtatis. o Nõ erit tristis. in animo. p Nec turbulent⁹ in exteriori signo. hoc tñ nõ est intelligẽdum de tristicia naturali. q̃ est passio existens in parte sensitiua. illã enĩ assumpsit. ad ostendũ in se veritatez hũane nature. Matth. xxvi. Tristis est aĩa mea vsq; ad mortem. sed de tristicia obnubilante rõem. que in eo non habuit locũ. vt vbi habem⁹. Nõ erit tristis. in hebreo habet. Non obscurabit donec ponat in terra iudicium. qđ ꝑt intelligi de duplici iudicio ꝓdicto.

q Et legẽ eius insule expectabũt. qđ ptz impletũ i sicilia anglia. cypro. & aliis insulis. q̃ legẽ euãgelicã recepert. etiaꝫ alique a tpe aplorum. vt ptz in actibꝫ aplorum in plibꝫ locis quo paulus pdicauit in insulis r Hec dicit. Hic cõsequẽter describit ipa missio cũ dr. Hec dicit dñs deus creans celos &c. q. d. sicut creauit oia de nihilo sua virtute infinita. ita cadẽ ptate mittet filiũ i mũdũ. iõ sequitur. s Ego dñs vocaui te in iustitia. q̃ christꝰ mũdũ redemit ꝑ viã iustitie satisfaciens ꝓ peccato plenissime.

t Et apprehendi manũ tuaꝫ. humanitas enĩ christi est instrumẽtũ diuinitati ꝓiunctũ. & iõ nõ mouet ad aliqđ nisi fm motũ diuinitatis. v Et seruaui te. recipiẽdo aniam tuã in morte fm q̃ saluator petit Lu. xxiij. Pater in manꝰ tuas cõmẽdo spũm meũ. x Et dedi te in fedus ppli. q̃ ꝑ mortẽ eius sumus deo reconciliati. y In lu. gen. recipiẽtiũ fidẽ ad aplorum pdicatiõem. z Vt aperires oculos cecoꝝ. i. gẽtiliũ. q̃ ꝑ eãt erroribꝫ excecati. q̃ ad lcam christi mitros cecos illũiauit corpaliter.

a Et educeres de cclu. vinctũ. i. pñs de limbo q̃ ibi tenebant sic in carcere recluſi. b Sedentes i tenebris. q̃ cares claritate dine visiõis. c Ego dñs &c. s. simpliciter & absolute. Alij aũt dicunt dñi diminutiue & ptciparue. d Glaz meã. i. honorẽ mihi soli debitũ e Alteri nõ dabo. ꝓcedendo q̃ ꝑ possit licite fieri. f Que prima fuerũt. s. nũciata ꝑ moysen. g Ecce venerunt sicut ptz de ingressu terre ꝓmissionis & pliꝫ aliis ꝑ moysen nũciatꝫ. q̃ impleta sũt a tpe esaie &c. h Noua q̃s ego annũcio. s. de missione filij i carnẽ i Anteq̃ oriant. i.

incipiāt fieri. lz Audita vobis faciā p esaiā et alios
l Cantate. Hic ꝓfir ponit gratiarum actio p tanti (pphetas
bificij ꝓmissiõe, cũ dr. Cantate dño canticũ nouũ. p no
uitati tanti mysterij vnde z nato xpõ nouũ cantic. ũ can
tauerũt angeli Luc. ij. m Laus ei⁹ ab extre, terre, qz
in oĩbz terre partib⁹ sunt aliq̃ fideles xpm laudãtes. z qz christ⁹ laudãdus est nõ solũ in arida sed etiã i ma ri z ei⁹ insulis. iõ subditur. Qui descẽdũt in mare.
n Leuet desertũ. id est gẽtilitas exurgat ad fidei xpiane statũ.
o In domibz habi tabit cedar. cedar fuit filj⁹ ysmaelis. Bene xpc. z ideo p ipm desi gnat pl's ysmaelita rũ q̃ antiq̃tus habita bat in tabernaculis va gando de loco ad lo cũ. z p ꝟ metaphorice designant xpi gentiles in diuersis erro ribus vagãtes. qui mõ p fidẽ habitãt i domi bus xpi. i. ecclesijs. p fidẽ charitate forma p Laudate ba. (tã petre. Dicit Rabila. qꝫ p hoc intelligũtur mortui sepulchra lapidea inhabitantes. qs dicit suscitandos in aduẽtu messie, sed ꝟ taz est adumpletus. qz christ⁹ lazar suscitauit de monumento z eo resurgẽre multa corpa sctoz resurrexe rũt de monumentis. Math. xxvij. Potest etiã aliter exponi de terra moab q̃ petra nomiat supra xvi. ca. Emitte agnũ dñe dñatorẽ terre de petra deserti z cẽ z de terra illa aliq̃ crediderũt ad pdicationẽ discipulo q Ponẽt dño glam. i. disci (rũ xpi in dño exultãtes. puli christi gloriã ei⁹ pdicãtes. r Dñs sicut fortis. Hic ꝓfir ponit malor casus cũ dr. Dñs sicut fortis egre diet in exercitu romanor xpter incredulitatẽ iudeor.
s Sicut vir pliator z̃c. s. in romanis ad destruendũ ci uitatẽ z pplm. t Vociferabit z̃c. z qd dicat subdit.
v Tacui. coram pylato a sacerdotibz accusatus falso.
x Semp silui. de iniurijs z obprobrijs mihi illatis.
y Patiens fui. expectãs eor pniam. z Sicut par turiẽs loquar. q. d. nõ possum nec debeo vltra cõtinere me a pumitiõe eor. iõ subdit. a Dissipabo z̃c. dextos facã montes. i. maiores. b Et colles. i. mediocres.
c Et oĩe germẽ eor exiccabo. i. miores ô pl'o destruã
d Ponã flumia in insulas z̃c. subtrahẽdo ab eis oẽs delectatiões z diuitias. e Et deducã. Hic ꝓfiter describit salutio credentũ. cũ dr. Et deducã cecos. i. gentiles erroribz cecatos. f In viã quã nescũt. p obfuantiã ꝓsilio rũ. h Ponã tenebras z̃c. p diuinor cognitionẽ.
i Et prava. ex ꝓsuetudine peccãdi. lz In recta. p or perũ rectificationẽ. l Hec vba. Supra posita est di uini beneficij magnitudo in filij missiõe. hic ꝓfiter ponitur malor ingratitudo ex sua obstinatiõe cũ dr. l Hec vba feci eis. Filiũ scz eis mittendo.
m Et nõ dereliqui eos. scz ipi me. iõ subditur. n Conuersi sunt retrorsum p infidelitatẽ. z qz aliq̃ ô gẽtilibz fuerũt cõtra fidem christi obstinati xpter ydola xpm pse qntes. ideo subditur.
o Cõfundant ꝓfusione. z aliq̃ de iudeis. ideo subditur.
p Surdi audite. scz vba pphetarũ ad vos missor. q̃ annũciauerũt christi aduẽtum.
q Et ceci intuemini ad videndũ. s. un pletionẽ pphetarũ in Jesu nazareno. Et qz iudei p maiori parte remãserũt in sua cecitate. ideo subdit.
r Quis cecus z̃c. i. pl'us iudaic⁹ diuine seruitutis specialr obligatus a tpe suscepte legis. z subditur.
s Nisi q̃ veniãt⁹ est. s. pl's iudaic⁹ in destructiõe hierlm p tytũ in vindictã mortis christi. Dicit enĩ Hugo floriacensis q romani mlta cede ꝺeor festi q̃rebãt q̃bz captiua mãcipia vendẽrẽt. sed qz plurimi venales z pauci inueniebant emptores. nõ debuere qui xxx. mãcipio vno nũmismate mercarent. sicut econuerso xpm emerãt. xxx. nũmismatibz. t Et qs ce. nisi ser. dominũ. i. pl's iudaic⁹ q̃ fuit special r ad futurez dei obligat⁹. ab illo tpe q̃ de⁹ percussit primogenita egyptiorũ.
v Qui vides multa i lege z pphetis scripta. r Nõne custodies. q. d. melj⁹ deberes custodire q̃z alij. sed tu magis deuiasti. y Qui aptas habes aures. i. q̃ frequẽter aperuisti aures ad audiendũ legẽ z pphetas.
z Nõne audies. q. d. audisti aure corpis. sed nõ mentis.
a Et dñs voluit vt sctificaret eũ. s. pl'm iudaicuz mutens eis filiũ suũ. b Et magnificaret legẽ. in christo implens eã. sm q ipe dixit Math. v. Nõ veni soluere legem. sed adumplere. c Ipe aũt pl's dirept⁹ z vastatus p romanos xpter incredulitatẽ suã. d Laqueus iuuenũ oẽs. i. a iuuenibz ducti sunt ligati. i. a bellatoribz
e Et in domibz carcerũ. p magna pte positi. f Facti sunt in rapinã. nec est q̃ eruat. adhuc enĩ sunt in hac captiuitate. que iã duraut per annos mille. cclxj. s. anno dñi. M. ccxxvij. q̃ liber iste fuit scriptus. g Quis est in vobis q̃ audiat hoc. aurib⁹ mẽtis. q. d. pauci.

oriant⁽ᵏ⁾ audita vobis faciã.
⁽ˡ⁾Cantate dño cãticũ nouũ
⁽ᵐ⁾laus ei⁹ ab extremis terre
Qui descẽditis i mare z ple nitudo ei⁹ insule z habitato res eaz. ⁽ⁿ⁾Leuet desertũ z ci uitates ei⁹. ⁽ᵒ⁾i domibz hitabit cedar. ⁽ᵖ⁾Laudate habitatores petre. de vertice monti um clamabũt. ⁽ᵠ⁾Ponẽt dño gliam: z laudẽ ei⁹ in insulis nũciabũt. ⁽ʳ⁾Dñs sicut fortis egredietˢ sicut vir preliator suscitabit zelũ. ⁽ˢ⁾Vociferabitur z clamabit. super inimicos suos cõfortabit⁽ᵗ⁾ Tacui ⁽ᵛ⁾semp silui: ⁽ˣ⁾patiens fui ⁽ʸ⁾sic parturiens loqr. ⁽ᶻ⁾Dissipabo z absorbebo sil' desertos faciã montes⁽ᵇ⁾ z colles⁽ᶜ⁾ et oẽ germen eor exiccabo. ⁽ᵈ⁾Ponã flumia i ĩsulas: z stagna arefaciã. ⁽ᵉ⁾Et educaz cecos ⁽ᶠ⁾in viã quã nesciũt: ⁽ᵍ⁾z in semitis quas ignorauerunt ambulare eos faciã. ⁽ʰ⁾Ponã tenebras coram eis i lucẽ ⁽ⁱ⁾z prava⁽ᵏ⁾ in recta. ⁽ˡ⁾Hec vba feci eis: ⁽ᵐ⁾z non dereliq̃ eos
⁽ⁿ⁾Conuersi sunt retrorsum.
⁽ᵒ⁾Cõfundant⁽ᵖ⁾ ꝓfusione q̃ cõfidũt in sculptili, q̃ dicũt cõflatili vos dij nr̃i. ⁽ᵠ⁾Surdi audite⁽ʳ⁾ z ceci intuemini⁽ˢ⁾ ad videndum. ⁽ᵗ⁾Quis cec⁹ nisi ꝺu⁹ me⁹: z surd⁹ nisi ad q̃m nũcios meos misi. ⁽ᵛ⁾Quis cecus⁽ˣ⁾ nisi q̃ venundat⁽ʸ⁾ est. ⁽ᶻ⁾Et quis cecus nisi ꝺu⁹ domini. ⁽ᵃ⁾Qui vides multa⁽ᵇ⁾ z nõne custodies. ⁽ᶜ⁾Qui apertas habes aures: ⁽ᵈ⁾nõne audies: ⁽ᵉ⁾Et dñs voluit vt sanctificaret eũ: ⁽ᶠ⁾et magnificaret legem z extolleret: ⁽ᵍ⁾ipse aũt populus direptus z vastatus. ⁽ʰ⁾Laqueus iuuenum⁽ⁱ⁾ oẽs: z in domibz carcerũ abscõditi sũt. ⁽ᵏ⁾Facti sũt i rapinã: nec ē q̃ eruat i direptionez, nec est q̃ dicat redde. ⁽ˡ⁾Quis est in vob q̃ audiat hoc, attẽdat z auscultet futura. ⁽ᵐ⁾Quis dedit in direptionẽ iacob: z israel vastantibus. ⁽ⁿ⁾Nonne dominus⁽ᵒ⁾ ipse

h Quis dedit in direptionē iacob ⁊c. ⁊ isrl̄ diuisit. Nonne dñs ihesus christ⁹. i Ipe cui peccauim⁹. eū negando corā pylato ⁊ morte ei⁹ pcurādo. ⁊ loq̄tur de futuro per modū p̄teriti in psona iudeoꝝ. q̄ post destructionē ciuitatis non crediderunt in christum.

l Et noluerūt in vijs eius ambulare. i. eum credere sequēdo christū p opa bone vite.

l Et nō audierūt legem ei⁹. s. euangelicā sed magis respuerūt

m Et effudit (ea. sup eū indignationez p ereratū romanorū.

n Et cōbussit eū in circūitu. q̄ romani nō solū cōbusserūt hierusalē. sed ⁊ alias ciuitates in circuitu.

o Et non cognouit q̄ h̄ esset in vindictaz mortis x̄pi. Et sic etiā in infidelitate p̄mansit.

Cap'm. XLIII.

Et nūc hec dicit dñs. Postq̄ actū est ca. p̄cedenti de missione filij dei. hic ꝑsit agit ō multiplicatiōe fidei. Et diuiditur in duas partes. q̄ p̄mo pontifex gentiuz illuminatio. scōo iudeoꝝ excecatio. ibi. Hec dicit. Prima i duas. q̄ p̄mo pontifex multiplicatio fideliuz. scōo ei⁹ multiplicationis effectiuū principiū. ibi. Quis in vobis. Circa primū sciendū. q̄ fides multiplicata est p opa miraculosa. virtutē tot⁹ nature trāscēdētia. q̄bus visis infideles ꝙuertebant ad christū. vt ptz in actib⁹ ap'loꝝ i pluribꝫ locis. ⁊ in scriptoꝝ legēdis. Et iō primo pontifex hic talis opatio. scōo fidelū multiplicatio. ibi. Redi. ꝓpiationē

b Hec dicit dñs ⁊c. sicut enī fides (Circa primū ōz. patrū scriptoꝝ a iudeis trāsit in christianos. sic ⁊ noīa. sīn q̄ ōz ca. sq̄. Ille vocabit in noīe iacob. ⁊ hic scribet mānu sua dño. ⁊ in noīe isrl̄ assimilabit. vt plenī⁹ ibi dicet. ⁊ iō noīb⁹ iacob ⁊ isrl̄ intelligit hic ap'los christianos. cū ōz.

a Creans te iacob. i. deducēs te ad esse grē p fidei susceptionē b Et formās te isrl̄. in moribꝫ p ap'loꝝ p̄dicationē. c Noli timere. iter pßuras primitiue eccl'ie d Qua redemi te. sanguine meo. e Et vocaui te noīe tuo. i. noīe christiano. f Cū trāsieris p aq̄s. i. p tribulationes tpales. g Tecū ero. i. ad lr̄am milti christianī sup aq̄s ambulauerāt ad cōfirmationē fidei.

h Cū ambulaueris ⁊c. dicit hic Raſa. q̄ tpe futuro q̄s vocat tps messie. accendet ignis diuinus cōburēs alios ap'los. ⁊ nō ledēs iudeos. sz q̄s expectat futurū. iā trāsit in p̄teritū. q̄ multi x̄pianī ab infidelibꝫ i ignē pieti fuerūt ⁊ diuinā⁹ liberati. ⁊ frequēter carnifices cōbusti.

i Redi. ꝓpiationē. hic pōit pontifex fidelū multiplicatiōnis cū ōz. Redi. ꝓpiatoꝝ tuā egyptū. Glosa dicit ⁊ magister hist̄ alexāder de hales q̄ h̄ intelligit ad lr̄am de conuersatione egypti ⁊ ethiopie ad fidē x̄pi. ⁊ hic est sensus.

i Redi. ꝓpiationē tuā egyptū. i. decimā egyptū sibi in ꝓpiatione incorporando cū christo p fidē. q̄ est ꝓpiatio p peccatis tot⁹ mūdi. ſ. nobis. ut. ⁊ ih̄ alloquit deus ecclesiā primitiuā que primo fuit i iudea collecta. ⁊ inde ad alias nationes dilatata. sicut dictuz fuit ca. ſ. Nominat aūt hic specialiter ter egyptus ⁊ ethiopia. q̄ ibi satis cito fides fuit multiplicata in egypto. sub marco in alexandria. ⁊ p beatū matthēū in ethiopia rege cuz vroze ⁊ filio baptizato. ⁊ populo suo. ideo subditur.

k ethiopiaz ⁊ saba. p te m Ex q̄ honorabilis facti⁹ es in oculis meis: ⁊ gloriosus: n ego dilexi te. o Et dabo hoīes p te ⁊ pp'los p aīa tua. q Noli timere. q̄ ego tecū sum. r Ab oriente adducā semen tuū: ⁊ ab occidente congregabo te Dicā aquilonī da: ⁊ austro noli p̄hibere. s Affer filios meos de longinquo: et filias meas ab extremis terre t Et omnez qui invocat nomen meū in gloriā meā. u creaui eum: v formaui eum ⁊ feci eum. w Educ foras x populū cecū ⁊ oculos h̄ntem y surdū: ⁊ aures ei sunt. z Omnes gētes congregate sūt sil: ⁊ collecte sūt tribꝫ. a Quis i

k Ethiopiā ⁊ saba. nomē est ciuitatis in ethiopia vt dicit hic glosa. l Pro te. ſ. dilatanda dedi. ⁊ per vtas duas terras intelligit alie. ad quas dilatata est fides ecclesie.

m Ex quo honorabilis factus es. ⁊ tu p̄le me⁹. ſ. potissime impletū sunt i x̄pi incarnatione. accipiēdo. ſ. naturā humanā ō in deis in vnitate p̄sone quē honore non fecit angelis. ad hebre. ij. Nusq̄ angelos ap̄p̄hendit. ſz semē abrae.

n Dilexi te. dando aīaz p te. o Et dabo hoīes. ſ. ad mortez multo fortius.

p Pro te ꝓseruāda ⁊ dilatanda. sic ptz ō

ulliano impatore q̄ cū magna pte exercit⁹ romani p̄rit in bello p̄tra persas. eo q̄ firmiter statuerat in suo reditu destruere ciuitatē cesareaz cū pp'lo christiano ibidem exīstente sub scō basilio epō. ⁊ etiaz impatores romani. vt nero. domicianus. ⁊ plures alij periērūt. eo q̄ mouerant p̄secutiones p̄tra eccl'iam. iō subdit.

q Noli timere p̄ſſuras. q̄ in primitiua eccl'ia fuerūt magne. r Qua ego tecū sum. te p tegēdo ⁊ multiplicando. vnde ⁊ in illis p̄ſſuris multū creuit eccl'ia in gētibꝫ ꝓstantiā martyrū ⁊ miracula ōr que circa eos fiebāt admirantibꝫ. ⁊ sic ad fidē christi ꝙuertebant. ideo subdit.

s Ab oriente adducā semē tuū ⁊c. ista adductio seu cōgregatio fidelū nō est intelligēda p localē motuz. sed q̄ sunt aggregati x̄po capiti p vnitatē fidei ⁊ charitatis. iuxta ōr Matth. viij. Multi venient ab oriente ⁊ occidente ⁊c.

t Affer filios ⁊c. hic accipit longinquitas nō fm distantiā loci sed pcti. q̄ facit hoīes a deo elongari. v Et oēm q̄ invocat no. meū. Ex q̄ ptz q̄ nō loq̄tur de pp'lo iudaico tm̄. sed de oi aduenīte ad fidē. x Creaui eum in esse grē. q̄ est p creationē. y Formaui eū. moribꝫ.

z Et feci eū. deducēdo ad pfectiōis statū. iō subditur.

a Educ foras. i. extra errorē. b Pp'm cecū. prius. c Et ocu. hītē. nūc p fidei susceptōem. d Surdū. ſ. prius p inobedientiā. e Et aures ei sunt. nūc p obedientiā ⁊ intelligētiā. ⁊ intelligit h̄ de iudeis ad fidem x̄pi conuersis. q̄ p̄cedēti capi'o vocati sunt cecī ⁊ surdi. ⁊ q̄ ecclesia nō solū ex iudeis est collecta. sz etiā de oibꝫ gētibꝫ iō subdit. f Oēs gen. congregati sunt ⁊c. ſ. in vnitate fidei christiane. ⁊ cuz ōr hic. Oēs gentes. est distributio p generibꝫ singulorꝝ. q̄ in ea congregati sunt aliq̄ de oibꝫ gentibꝫ g Quis in vobis. Hic pōit describit dicte congregationis effectiuū principiū. ſ. ipe deꝰ qui talia pōt p̄dicere

Ille

ere ⁊ sic efficere,nõ aũt idola que a gentib colebantur, ⁊ hoc est qõ dr. g Quis in vobis.i.in dñs gentiũ.
a Annũciet illud.q.d.nullus.qr futura ꝓtingentia certitudinaliter ꝑdicere est,ꝓnũ dei.q se vel ꝑ ꝓphas suos ideo subditur. b Dent.scz dij gentium.
c Testes eor.i. prophetas eorum.
d Et iustificent.id ẽ examinentur vtrum sint veri vel falsi.
e Et audiant.a dñs suis futura ꝓtingẽtia
f Et dicant.ea aiijs ex noie deor suor.q̃si di.non poterunt,sed ego potero.ꝛ subdit
g Vere vos testes ꝛc.est vbũ dei ad ꝓphetas suos,et mazie ad aplos q̃ fuerũt testes eius.sm q dr Act.i. Eritis mihi testes in hierlm ⁊ in oi iudea ⁊ samaria ⁊ vsq; ad vltimum terre.
h Et fuus me⁹ quẽ elegi.i. quẽcũq; elegero ad seruiẽdũ mihi. supple erit testis me⁹.
i Ut sciat; ⁊ credatis mihi cũ videritis impleta q̃ añ denũcia
k Ante me nõ (ui est for.de⁹.qr ipe ẽ solus etern⁹ a ꝓte ꝓncipij,⁊ etiã a parte finis ꝓte loquẽdo de eternitate.
l Ego sum.non dñs esse alunde,sz ex me. Ego sum dñs .qr oia alia dñt a me esse.
m Ego annunciaui scz salutẽ generis humani ꝑ ꝓphetas.
n Et saluaui ꝑ xpm sicut ꝓmiserã.

vobis[g] annunciet istud,⁊ q̃ ꝓma sunt audite vos faciet. [b]Dent[c] testes eor[d] ⁊ iustificentur.[e] ⁊ audiant[f] ⁊ dicant.[g] Vere vos testes mei dicit dñs ⁊ seru⁹ me⁹ quez elegi: vt sciatis ⁊ credatis mihi,⁊ intelligat; qr ego ipe sum. [k]Ante me nõ est formatus deus,⁊ post me nõ erit [l]Ego sum ego sum dñs ⁊ nõ est absq; me saluator. [m]Ego annũciaui[n] ⁊ saluaui.audiri tũ feci,⁊ nõ fuit in vobis alienus. Vos testes mei dicit dñs,⁊ ego deus. Et ab initio ego ipe,⁊ nõ est q̃ de manu mea eruat. Opabor ⁊ q̃s auertet illud [o]Hec dicit dñs redẽptor vester sanct⁹ israel [p]Propter vos [r]emisi babylonẽ: ⁊ detraxi vectes vniuersos: [s]⁊ chaldeos in nauibus suis gloriãtes. Ego dominus sct̃us v̄r: creans israel rex v̄r. [t]Hec dicit dñs q̃ dedit ĩ mari viã ⁊ ĩ aq̃s torrentib semitã. [v]Qui eduxit q̃drigam ⁊ equum,agmen et robustũ.[x] Simul obdormierũt nec resurgẽt,extincti sũt q̃si linũ.⁊ extincti sunt. [y]Ne memineritis ꝓior ⁊ antiq̃ ne intueamini [z]Ecce ego facio noua,et nũc orient⁹ vtiq; cognoscetis ea. [a]Ponaz in deserto viã,⁊ ĩ inuio flumina. [b]Et glorificabit me bestia agri,draconesꝛ struciones, qr dedi ĩ deserto aq̃s ⁊ flumina ĩ inuio vt darẽ potum populo meo [c]electo meo. [d]Populũ istũ formaui mihi,laudẽ meaz narrabit. [e]Nõ me inuocasti iacob [f]nec laborasti in me israel. [g]Nõ obtulisti mihi arietẽ holocausti tui,⁊ victimis tuis non glorificasti me. Nõ te seruire feci in oblatiõe,nec laborẽ tibi prebui in thure. [h]Nõ emisti mihi argẽto calamũ ⁊ adipe victimarum tuarũ non inebriasti me. [i]Verumtamen seruire me fecisti in peccat; tuis: [k]prebuisti mihi laborez in iniquitatibus tuis. [l]Ego suz: ego sum ipe

o Et nõ fuit in vobis alien⁹.s.deus q̃ talia nunciaret.cetera patent ex dictis.
p Hec dicit. Hic ꝓfr ponit iudeor excecatio ex ingratitudine ꝓcedens.⁊ ꝛo diuidit in duas ptes.qr primo ponit bñficior dei magnitudo.scõo iudeor ingratitudo.ibi. Ne me inuocasti. Prima in duas.qr prio ponunt bñficia ve.testa.⁊ scõo noua.ibi. Ne memineritis. inter bñficia exhibita in dcis tpe veteris testamẽti.ista fuerũt magis famosa ⁊ nota.s.liberatio de future egyptiaca.⁊ liberatio de captiuitate babylonica. Primo igit hic recolit scõm.cũ dicit. q. Propter vos.s.liberãdos. r Emisi in babylonẽ scz cyrũ ⁊ dariũz cũ exercitib suis. s Et detraxi vectes vniuersos.i.clausuras i q̃bus ꝓfidebãt. t Et chaldeos in nauib suis gloriãtes.qr debellauerũt plura regna nõ solũ bellis campalib.sed etiaz naualib. Consequẽter recolitur primũ beneficium cũ dicit. v Hec dicit dñs ꝛc.diuidendo mare rubrũ.vt pberet filijs israel x Et in aq̃s torrentib semitã.desicc (cranſitũ p siccũ. cando iordanẽ in fluuiũ trãsitu arce.vt pẽ Josue.iij.
y Qui eduxit quadrigã ⁊ equuz.i.currus ⁊ eqtes egyptios ad insequẽ dũ filios israel intra mare rubrum.
z Simul obdormierũt.somno mortis.qr fuerũt submersi
a Ne memineritis.Hic recolunt (si in aq̃s Exo.ruiſ beneficia noui testamẽti.cũ dr. Ne memineritis priorũ ꝛc.i.ꝑdictor bñficior.q.d.licet ei int magna.tñ in cõparatiõe ad bñficiuz incarnatiõis sunt modica aut nulla.ꝛ sub
a Ecce ego (dicit facio noua.sm q̃ hĩ Hiere.xxxi. Creauit dñs nouũ sup terraz. mulier circũdabit virũ.i.xpm in vtero suo ab initio incarnatiõis virũ pfectũ vtutibus ⁊ sciẽtijs.
b Ponã in deserto viam.s.pfectionis ⁊ iustitie,⁊ vocat hic desertũ gentilitas ⁊ iudea sicut dictũ est s.xxv.
c Et in inuio flumina.i.spũssancti dona Ũ dicit saluator Johan.vij. Qui credit ĩ me flumia de ventre ei⁹ fluent aque viue. q̃ exponẽs euangelista subdit.hoc aũt dicit de spiritu quez accepturi erãt credẽtes in eum.
d Et glorifi. me bestia agri ꝛc.i.illi q̃ ante cõuersionẽ bestialiter ⁊ crudeliter viue
e Ut darẽ (bant. potum populo meo. christiano.
f Electo meo.ad vitam beatã.hoc addit qr nõ omnes christiani saluabunt,sed tñ electi.
g Non me inuocasti iacob.Hic ponitur iudeorũ obstinatorum ingratitudo.cum dicitur. Non me inuocasti iacob.gratias agẽdo
h Nec laborasti in me israel.i. (de tantis beneficijs. nec laborem magnuz sustinuisti. In hebreo habẽ. Quia laborasti. Exponitur tamen ad eundẽ sensuz ab hebreis sic. Quia laborasti.id est cito attediatus ⁊ fatigatus fuisti seruiendo mihi.
i Non obtulisti mihi arietẽ ꝛc.hoc refert ad beneficium liberationis de egypto.sm q̃ dr Hiere.vij. Nõ ꝓcepi eis in die qua eduxi eos de terra egypti de vbo holocaustomatum ⁊ victimarũ ꝛc.
k Non emisti mihi argento calamũ ꝛc.scz in exitu de egypto. Est autem calamus vna de quattuor speciebus aromaticis que ponebant in thymiamate.
l Verumtamen seruire me fecisti in peccatis tuis.id ẽ ꝓ peccatis tuis explandis.hoc pfectissime fuit impletũ in deo ⁊ homie christo.qui formam serui accepit.vt ꝓ peccatis nr̃is satisfaceret. m Prebuisti mihi laborẽ id est fuisti mihi occasio vt laborem passiõis sustinerẽ.
n Ego sum.⁊ non alius.

a Et deleo iniquitates ꝛc.i. ex misericordia mea ꝛ
b Re(charitate. ꝛ tō nō ꝓpter tua merita. tō subdit. duc me in memoriā. s. alic⁹ meriti ꝓpter qđ deberet talia pati. q. d. nō potes. ō subdit. c Narra siqđ hēs ꝛc. si aūt dicaŕ q patre b mereēr ꝓiter b excludit cuz dicitur. d Pater tu⁹ primus peccauit. Dic. Ra. sal. q iste pater fuit abraaz q̄ peccauit qñ dixit. Besi. xv. dñe deus vñ scire possuz q possessurus suz eā. dubitās de diuino ꝓmisso. sed quia ibi tenui ꝓrium ego sicut ꝛ alij doctores catholici. ꝛ marie ḡa ibidem ꝓmittŕ. e Credidit abraam deo ꝛ reputatū est ei ad iusticiā. tō meli⁹ subdit q iste pater prim⁹ intelligiŕ adā. de quo certū est q peccauit trāsgrediendo dei mandatū. Besi. itē. ꝛ qz peccatū ei⁹ transiit ad posteros nō sic aūt peccata aliox parētū. tō fit hic ispālus mētio de ei⁹ peccato. e Et interptes tui. i. moyses ꝛ aaro q̄ verba dñi referebāt ad ꝓplm. ꝛ eōuerso verba ꝓpli ad deū. f Preuaricati sunt in me. aaro in fabricatione vituli. Exo. xxxij. ꝛ vterqz simul ad aquas ꝛdictionis Nu. xx. g Et ꝓtaminauit. i. ꝓtaminatos occidi. b Principes sanctos. s. dauid in adulterio berſabee et homicidio vrie. ꝛ ezechiā in elatōe qñ nūcij regū babylōis fuerūt ad eū missi. itē. regū. xx. i Dedi ad interritionē iacob. ꝓ reges assirioꝝ ꝛ babylonis. vt ptz ex ipradictis. ꝛ hoc ꝓpter pctā ppli et principuz. k Et israel blasphemiaz. ex hō eīm qđ israel nō liberauerat eū. gētiles dicebāt eū impotētē. Aliq etiā de populo israel impatiēcia facti ꝓrumpebāt in blasphemiā dei.

In capitulo. xliij. vbi dicit in postilla. Primus. id est ipse deus. Additio.

Sicut apli fuerūt veri testes xpi. put allegaŕ i postilla ꝓ illud qđ dr Act. i. Eritis mihi testes in irlm. sic ꝛ poti⁹ xps testis dei dr. vñ de xpo ad hebreos dr. Ecce teste gentiū dedi eū. ꝛ in euāgelio. Ego ad hoc veni in mūdū ꝛc. vñ qđ dicit hic. Et seruū me⁹ quē elegi. scz erit testis meus. intelligēdū est ꝓprie ad hām ō xpo.

In eo. ca. vbi dr in postilla. Conseqnter hoc excludit cum dicit. Pater tuus. Additio. ij.

Quod aūt dr hic. Pr tu⁹ pm⁹ peccauit recte exponit de adā sic in postilla. put vba plane sonāt. Adā eīm fuit primus pater simpliciter ꝛ peccauit Bene. itē. Sz qđ seqt. Et interptes tui ꝓuaricati sunt in me. nō bene exponit de moyse ꝛ aaron. tū qz moyses et aaron ꝓphete dñi dicūtur nō interptes. gra eīm ꝓphetādi dñi⁹ guit a gra interptandi. vt patet p apl̄m. i. Corin. xij. tum qz licet moyses ꝛ aaron peccassent. nūqz tñ preuaricati dicūtur fuisse in deū. ꝓuaricati eīm addit sup rōez peccādi. sic q ꝓuaricari i portat transgressiōez legis p alīs. vt habeŕ in catholicon. qđ nō pōt dici de moyse. cuius peccatū ad aquā ꝛtradictōis nō fuit ita graue vt oneriuz est i additōe Nume. xx. ꝛ ideo vr aliter hic dicendū. Pro q attēdēdū ē. q ꝓpheta hic facit mētionē de duob⁹ peccatis q ad posteros trāsiecūt. ꝛ de penis illis peccatis cor rñdētib⁹. primū ē pctm̄ ade qđ trāsiit ad posteros p originē. scdm ē peccatū phariseoꝝ legez diuinā pueſe interptātiū. q̄bus xps Matthei. v. ca. Irritū fecistis mandatū dei ꝛc. qđ quidē pctm̄ trāsiit ad posteros nō p originē sz p doctrine succesſionē. falsa eīm interptatio legis p phariseos primo inuēta trāsiit in posteros. s. in iudeos hodiernos eā suscipiētes. vñ isti phariseī ꝓprie dicūtur interptes. nō eīm suā doctrinā tradūt vt ꝓphete. sed vt legis expositores seu interptes. q̄ quidē ꝓprie dicūtur ꝓuaricati i deū. qz p alīs trāsgressiōez legi ꝓmittūt p falsaz interptatōz de qrū falsa et puerſa doctrina dictū fuit supra in additōe ca. xxiiij. ō pena aūt ꝓio pctō cōmīdēte. s. ade dicit ꝓpheta. Et ꝓtaminauit principes sanctos. vbi i hebreo hr. Et ꝓphanauit principes scios. ꝛ ē sensus q̄ ꝓpter pctm̄ ade principes sancti. s. patriarche ꝛ alij iusti. q̄ ōbuissent gaudere diuino ꝛsortio fuerūt a deo ꝓphanati carētes diuina visione q̄si ꝓphani. ō pena aūt cōtrahēdēte secūdo pctō dicit. Et dedi ad interptatōez iacob. s. p romanos. qui exequntes vindictā sanguis xpi q̄ p malicā phariseoꝝ fuit effusus recipiētiū ipm̄ sanguinē sup se ꝛ filios suos. ꝛ p suz iacob. i. ꝓpm israeliticū. Ad intermitionē dederūt. et principes israel in blasphemiā. qz sunt a deo cōdemnati tanqz blasphemi dei. Cōsequnter aūt vt ostendat ꝓpheta q̄ iacob qui dr ē ad intermitōz ꝛ israel i blasphemiā. distinguit a vero iacob. qui ē popul⁹ fidelis. ꝛ a vo israel qui ē a deo electꝰ. tō subdit in principio huius capituli sequēs. Et nūc audi iacob serue me⁹. ꝛ israel quē elegi. q̄si diceret tu iacob serue me⁹. scilicet popul⁹ fidelis. qz infideles israel nō vult vt i glosa. Et israel quē elegi. scz ꝓdestinādo q̄si diceret nō loquor iacob ꝓdicto in ꝓcedētibꝫ qui tñ fm carnē iacob dicit. qui dr ē ad intermitōz nec israel qui in blasphemiā. Sz iacob seruo meo et israel quē elegi. Et huic sñie ꝛcordat glosa. ꝛ seqtur. Hec dicit dñs. i quo ꝓdicit quō iacob seruꝰ ꝛ israel electus a deo erāt saluādi. s. p aquā baptismi ꝛ infusionē spūssancti dicēs. Effundā eīm aquas sup sitientē ꝛc. Effundā spiritū meū sup semē tuū exponatur totū sicut in postilla.

Replica.

Ita. igitur. xliij. cū dr Vere testes mei eritis ꝛ seruꝰ me⁹ quē elegi. Burgēsis dicit illud vltimū ad hām ꝓprie intelligi de xpo ita exponit tōz postilla. Sz h vr piculosuz sic periculosuz ē dicere xpm ꝓprie creaturā. quēadmodū arrius qui ꝓpter hoc cecidit. et ei⁹ viscera iacuerunt vlcera. ita ꝛ dicere xpm simpliciter et ꝓprie seruū cū sit filius ꝛ heres p deum ad Gal. iiij. Nam ad phil. scdo dr accepisse formā serui. ex hoc non debet dici seruꝰ. sicut missus in similitudinē et formaz carnis pcī. nullo mō dicēdus ē peccator. Et si aliqñ dicitur seruꝰ. vt isa. xlij. hoc debz accipi specificatiue scz in q̄ntū hō vel fm similitudinē. Sz ꝓpter h nō debz cōcedi simpliciter seruꝰ. sicut nec creatura nisi cū reduplicatiōe ipe cificatiue tēta. In eodē ca. Burgē. notat postilla. ꝛc. qz dicit moysen ꝛ aaron interptes. Primo qz fuerūt vere ꝓphete dñi. sed ex hoc nō bene infert. igiŕ nō sunt interptes. Nā dñs iesus ꝓphetā oīm ꝓphetaꝝ euāgelista nō dedignaŕ dicere interptē. qz interptabatur scripturas. Lu. vltimo. scdo obiicit Burgē. qz hic dicūtur ꝓuaricati qđ ō moyse ꝛ aaron dici nō pōt. Rndeo qz aaron ꝓuaricatoꝛ fuit i fabricatōe vituli. ꝛ vterqz ad aqās ꝛdictiōis q̄ peccata sic fuerit grauia. vt eoꝝ occasiōe terrā ꝓmissionis ingredi nō ꝓmittebātur a deo vt patet Nume. xx. Hec burg. his motiuis inualidis soluz impugnat postillatorē. Sz etiā scm Lyr. cū postilla in hoc cōcordet.

Et nūc audi. Tu/ perius esaias induxit populū ad expectatiōnez diuinoꝝ pmissoꝝ ex diuina ptāte ⁊ eius charita/te. hic facit illud idē ex diuina veritate. cui⁹ ē implere p missa. Et diuidit in tres ptes. qz primo declarat diuina veritas ex impletiōne pmissi. scdo ex defecti one idoli ibi. Hec dicit dñs. tercio ex liberati one populi. ibi. Hec dicit dñs rex. Circa pri mā ptē sciēdū q⁹ alīq doctores catholici eā exponūt de liberatōe populi a captiuitate babylōica ēm pmise/rat de⁹ ante p pphe/tas. et de prosperita/te eius tpali ⁊ spūali post illū reditū. sz qa ppls nō legit tūc tan tā pspitatē habuit se sicut dictuz fuit .s. xxxv. c. ⁊ ra. sa. expōit eam magis catholice ēntū ad h̄ de ipletōe pmissiōis fctē ipi ia cob Gene. xxviij. Erit semē tuū ēsi pulvis terre. dilataberis ad orientē et occidentē ⁊c. quā promissionē Ra/sal. dicit implēdā tpe messie p conversionem aliox ad ei⁹ fidē. et in h̄ vetū dicit sz qd exspectat futurū tā tran/ist in pteritū. vt si ēdet. igit sic exponat. a Et nūc audi ⁊c. Prio excitat attentionē p hoc insinuās q⁹ denū ciatur⁹ sit aliqd magnū. b Holi timere serue meus iacob. alloq̄tur pplm noie iacob a quo descendit. Et re ctissime iacob dic⁹ est altero noie isrl q̄ interpret direc⁹ cū deo. vt plen⁹ ostdi Gen. xxxij. ō loco isrl dicē hic c Rectissime quē elegi. Esau reprobato. d Effun/dam ēm āq̄s sup sitientē. laudeā. e Et fluēta sane do ctrine. f Sup aridā. i. gentilitatē. vtraq; ēm supra nominata ē delecta. ⁊ solitudo. xxxv. et eadē rōne dr hic sitiēs et arida. et q⁹ p aquas istas itelligat divina grā ostdit cū subdit. g Effundā spūm ⁊c. i. sup hoīes chri/stū. qui fm carnē descēdit de semine iacob. ⁊ ab ipso tan ti incarnatōis suit replet⁹ spūsancto. h Et bñdictio nē meā ⁊c. i. sup aplos et alios xpi discipulos q̄ fuerūt iudei i principio. sup quos effusa ē divina benedictio in i Et ger(effusiōe spūsancti sup ipos in signo visibili/minabunt inter herbas. qd glosat sic Ra. sa. i. in medio esau. p quē intelligit romanū imperū. k Iste dicet dñi ego sum. isti erūt iusti pfecti. e Et ille invocabit in noie iacob. isti sunt pauli filij impioꝝ. i. iudei descen dētes a malis patrib⁹. et sic pauli sunt in noticia legis tanq̄ male edocti a pentib⁹. vel q⁹ cōiter romanos de signat sub noie impioꝝ. pauios intelligit filios roma noꝝ tpe messie credituroꝝ. m Et hic scribet ⁊c. isti vi ri sunt penitētie seu reversiōis. n Et in noie isrl as/similabit. In hebreo hr pronōiabit. isti sunt puersi de gētib⁹. hec ē glo. Ra. sa. et ptz q⁹ litera ista etiā accipien do fm expositoz suā ē impleta. sz h̄ nō itēdat. q⁹ in cui/

Et nūc audi. XLIIII. Jacob serue meus ⁊ isrl quē elegi. Hec di cit dñs faciēs formās te. ab vtero auxiliator tu⁹. o Holi timere serue me⁹ iacob. ⁊ rectissime quē elegi. p Effun dā ēm āq̄s sup sitientē. ⁊ flu enta sup aridā. q Effundaz spiritū meū sup semē tuuz ⁊ bñdictōz meā sup stirpez tuā. ⁊ germinabūt iter her bas q̄si salices iuxta prēt/fluentes aquas. r Iste dicz dñi ego suz ⁊ illevocabit in noie iacob. s Et hic scribet manu sua dño. ⁊ ī noie isrl assimulabit. t Hec dicit do min⁹ rex isrl et redemptor ei⁹. dñs exercituū. Ego pri mus ⁊ ego nouissim⁹. ⁊ absq̄ me non est deus. u Quis

similis mei. v Vocet ⁊ annū ciet. et ordinē exponat mi/hi. Ex quo cōstitui mihi po pulū antiquū. w Ventura ⁊ que futura sunt annunciet eis. Holite timere. neq; cō turbemini. x Extūc audire te feci. ⁊ annūciaui. y Vos estis testes mei. z Nunquid ē deus absq; me. et forma/tor quē ego ñ noueri. a Pla ste idoli oēs nihil sunt. b et amātissima eoꝝ nō p̄derūt eis. Ipi sunt testes eoꝝ q⁹ nō vidēt neq; intelligūt vt cōfundant. c Quis forma uit deū et sculptile p̄flavit ad nihilū vtile. Ecce oēs p ticipes eius confundētur d Fabri ēm sunt ex homib⁹ e Conveniēt oēs stabūt et pavebūt. f ⁊ p̄fundent simul

pareat idoloꝝ ōfectibilitas cū dr. q Quis filius mei. q. d. nullus. Ex sunt dñi falsi. qō probat p h̄ qō subdit. r Vocet et annūciet ⁊c. i. ordinate referat illa que feci a principio mūdi ante hoīs p̄dītionem. que nō potuerūt scire p hoīez nisi ex divina revelatiōe. sicut factū ē moy/si qui in principio. Geneseos ordinate narrat creationem mundi. s Ventura ⁊c. i. cōtigētia futura que solt deo sunt nota. q̄si diceret hec nō potuerit facere idola. sz ego possuz. nō subdit. t Extūc audire te feci. i. ante p longū tps. s. illud qō erat sic futurū. v Vos. s. p/phete estis testes mei q⁹ talia ante aduētū vobis nūcia/ui. x Nunqd ē de⁹ ⁊c. q. d. non. y Plaste idoli i. formatores idoloꝝ ⁊ declinat hic plastes hui⁹ plaste. z Oēs nihil sunt. i. nulli⁹ virtutis ad faciendū aliqd numinis. a Et amātissima eoꝝ. i. idola sua. b Ipi si testes eoꝝ sunt ⁊c. Ex hoc ēm q⁹ fecerūt ea de materia sen sibili ⁊ insensata. pūt veraciter testificari. q⁹ in eis nō ē virt⁹ visiua nec intellectiua. ⁊ sic dñt in se ipis ofundi de cultu eoꝝ. c Quis formavit. Hic cōsequēter po/nit circa idola formatiōis mod⁹. vt p h̄ q̄libz adveniat. q⁹ nihil ē ibi divinitatis. q⁹ illud qō fit p artificiuz hoīs ñ pōt ee nobilius ipō. sz ē vil⁹ ⁊ ōfectibil⁹. idolū ē hmōi. g ⁊c. vtutē h⁹ rōis deducit hic. diffuse. ⁊ p̄io in forma/tōe idoloꝝ metallicoꝝ. cū dr. c Quis formavit deū ⁊c. q̄si diceret null⁹ nisi fin reputatōz suā q̄ idolū reputat deū vez. d Fabri. s. idoloꝝ sūt ex hoīb⁹. i. ō nūero ho minū. ⁊ sic nō pūt facere aliqd mai⁹ hoīe. e Cōveni ent oēs hoīes ad iudiciū extremū. f Et pavebūt a facie iudicis. g Et cōfundent sil⁹ p ei⁹ sententiam.

rate romana que ē metropolis romani imperij. tātū creuit fides catholica q⁹ romana sedes facta est caput ppli xpiani. Viri āt pfecti veraciter dicūtur ap̄li qui fuerūt in grā cōfirmati. et ō quoliz isto⁹ dr. Iste dicet dñi ego sum. s. ap̄s ad cuāgeliū ei⁹ p̄dicādū. similiter multi fi/lij iudeoꝝ ⁊ etiam ro manoꝝ fidē xpi rece/perūt p baptismum. Itē a principio eccle sie multi ōdicati facti sunt viri penitētie ac cipientes religiosiz sta tū puersi etiā ex gēti/bus apparēt p totuz mūdū. Patet etiaz. q⁹ nosa isrl et iacob cō municant gētib⁹ cō uersis ad fidē.

o Hec dicit. Hic cō sequēter ostdit⁹ di vina veritas ex defec/tu idoloꝝ. ⁊ prio ostdit idoloꝝ defectū. se cūdo revocat iudeos ad ver⁹ dei cultū. ibi. Memēto hoc. prima adhuc in duas. q⁹ p̄/mo ostdit idoloꝝ de fect⁹. scdo fabricandi modus. ibi. Quis for/mavit. Circa primum opposita iuxta se po/sita magis elucescāt. prio ponit divine ex cellētie singularitas. cū dr. p Ego pri/m⁹ ⁊c. vt p h̄ magis ap

h Faber ferrari⁹ ⁊c. totū ꝫ inducāt ad ofidēdū quō idolū de metallo format laboze homis. ⁊ p ꝫfis est aliq̄d minus ipo. i Esuriet ⁊ deficiet. s. faber ferrari⁹. ⁊ p hoc ꝫfiter ofidit diuina veritas et liberatiōe ppli de captiuitate babylonica quam pduxit p ppbas. ⁊ sic adimpleuit. Et primo ofidit dei potentia ad hoc agendū cū dicit.

"Faber ferrari⁹ lima opat⁹ est i prunis: ⁊ in malleis foꝛmauit illud. ⁊ opat⁹ est i bꝛachio foꝛtitudinis sue. 'Esuriet ⁊ deficiet. nō bibet aq̄m ⁊ lasseſcet. *Artifex lignari⁹ 'extēdit normaz: "formauit illud i runcina "Fecit illud in angularibus. ⁊ i circino toꝛnauit illud: ⁊ fecit imaginē viri q̄i speciosum hoiez habitantē i domo. °Succidit cedros. tulit ilicē. ⁊ quercū q̄ steterat inter ligna saltus Plantauit pinū quaz pluuia nutriuit. ⁊ facta ē hoibꝰ in focuz. Sumpsit ex eis ⁊ calefact⁹ est. ⁊ succēdit ⁊ coxit panes. de reliq̄ aūt opatus est deū ⁊ adoꝛauit. fecit sculptile: ⁊ curuat⁹ est añ illud. Medium eius cōbussit igni. ⁊ de medio ei⁹ carnes comedit. Coxit pulmentuz ⁊ saturat⁹ est. ⁊ calefact⁹ est ⁊ dixit. Vah calefact⁹ sum vidi focum. ꝫReliquū autez eius deū fecit ⁊ sculptile sibi. Curuat añ illud: ⁊ adoꝛat illud: ⁊ obsecrat dicens Libera me. q⁹ deus me⁹ es tu. Nesciernnt neq̄ intellexerunt. Obliti enī sunt ne videant oculi eoꝛ: ⁊ ne intelligant coꝛde suo. Non recogitant in mente sua: neq̄ cognoscunt neq̄ sentiūt vt dicant. Medietatē eius combussi igni et coxi sup carbones ei⁹ panes. coxi carnes ⁊ comedi: ⁊ de reliquo eius idolū faciā. Ante truncū ligni procidā. Pars eius cinis est. fCoꝛ insipiens adoꝛabit illud. et non liberabit aīam suā. qnec̄ dicet: foꝛte mendaciuz est in dextera mea. rMemēto hoꝝ iacob ⁊ israel. qm̄ seru⁹ meus es tu. sFormaui te. seruus meus es tu israel. nō obliuiscaris mei. tDeleui vt nubem iniquitates tuas. et q̄si nebulam peccata tua. Reuertere ad me. qm̄ redemi te. uLaudate celi q̄m misericordiaz fecit dñs: viubilate extrema terre. wResonate mōtes laudationē. xsalt⁹ ⁊ oīne lignuz eius. yQm̄ redemit dñs iacob. ⁊ israel gloriabit. zHec dicit dñs redemptoꝛ tuus. et formatoꝛ tu⁹ ex vtero. aEgo sum dñs faciens oīa: extendens celos solus stabiliēs terrā: ⁊ nullus mecū. bIrrita faciēs signa diuinoꝝ. cet griolos in furoꝛem vertēs. dConuertens sapientes retroꝛsum: ⁊ sciam eoꝛ stultā faciēs. eSuscitās ᵛbū sui sui: fꝛ ⁊ silū nūcioꝝ suoꝝ cōplens. gQui dico hierlm habitaberis. hꝛ ⁊ ciuitatibus iude edificabimini ⁊ deserta eius suscitabo. iQui dico pfundo. desolare ⁊ flumia tua arefaciaz. kQui dico cyro pasto⁹ meus es: ⁊ omnē voluntatē meam cōplebis. Qui dico hierlm edificaberis ⁊ templo fundaberis.

d Ego sum dñs faciens omia. q. d. multo plus possum q̄ ppli liberare de captiuitate babylonica.

e Irrita faciens ⁊c. q⁹ carent effectu.

f Et griolos i furoꝛē vertens adducens ꝓtiū illi⁹ q̄ pdicāt.

g Conuertens sapientes retroꝛsū. i. astrologos q̄ de futuꝛis cōtingētibꝰ asserāt p cōstellatōes. ⁊ deficiūt.

h Suscitans. i. implens in effectu.

i Verbuz ser. sui. i. moysi. cui⁹ ᵛba adimpleuit in educēdo populū de egypto. et ad terrā promissionis introducendo.

k Et ꝫsiliū ⁊c. i. illō q̄ secrete reuelauerat ppbetis suis.

l Qui dico. loḡe anteq̄ veniat.

m Hierlm habitaberis. p necessitatem.

n Et ciuitatibus iuda. edificabimini p populū de babylone redeuntes ad⁹ ciuitates suas ⁊ loca.

o Qui dico. pfūdo desolare. i. fluuio per babylonē transeunti. quē exercit⁹ cyri lōge a ciuitate diuisit in plures ptes. Et sic intrauit p eū alueuz ciuitatem. vt dictuz est supra. xxi. ca.

p Qui dico cyro. nomen ei⁹ pdicēdo longe ante ei⁹ ꝓceptionē

q Pastoꝛ meus es. curaz gerēs de oībus ouibꝰ meis. s. iudeis.

r Et oēm volūtatez meā comple. punendo babylonios p pecatis. ⁊ pl'm meuz liberando. Esdre. i.

s Faber ferrari⁹ lima opat⁹ ⁊c. p Laudate celi. id est angeli sancti q̄ estiz ciues celestes. y Jubilate extrema terre. i. vulgares hoies. q̄ sunt extremi in ꝓpo.

z Resonate mōtes. i. maiores. a Saltus ⁊ oīne lignū. i. mediocres. b Quonīā redemit dñs iacob. redemptione pfecta p filiū suū. ⁊ loquitur de futuro p modū ptēti. ꝓpter certitudinē ꝓphetie c Hec dicit. Hic ꝓfir. Quia gentiles nō solū idola manu facta colebāt. sed etā solē ⁊ lunam ⁊ stellas. Deute. iiij. nō videt ratio ppbeq̄ ex formatione idoloꝝ p artificiuz hois sumit sufficere. cū picta corpa celestia nō sunt p manū hoim fabricata. Ad q̄ dicendū q⁹ colētes talia semp faciebant aliq̄ hūano artificio q̄b

Additio.

Deute. iiij. nō videt ratio ppbeq̄ ex formatione idoloꝝ p artificiuz hois sumit sufficere. cū picta corpa celestia nō sunt p manū hoim fabricata. Ad q̄ dicendū q⁹ colētes talia semp faciebant aliq̄ hūano artificio q̄b

credebant influẽtias celestes ad se trahere, ꝛ iõ rõ, ppbe contra eos militat.

Capitulũ. XLV.

Hec dicit. Postq̃ esaias induxit ppl'm ad expectã dñi diuina ꝓmissa tanq̃ certitudinal'r adipleda, hic ꝓsr ꝓsequit magr in speciali illa beneficia, ꝛ primo q̃rũ ad liberationẽ a mal', secũdo q̃tũ ad ꝓfuatões i bonis ca. lvi. Prima in duas qr prio ꝓmittit eis liberatõis bfitiacium, scõo excludit b' liberationis impedimẽtũ ca. l. Prima adhuc in tres, qr prio p̃signat liberatorẽ, scõo destructões ca. sequnti, ꝛ tertio p̃dicat iudeoꝝ liberatoes, ca. lvii. Prĩa in tres qr prio p̃nunciat liberationes, scõo refellit p̃dictorẽ ibi. Ue q̃ cõtradicit, et tertio denũciat liberatões, ibi Hec dicit. Prima in duas, qr prio describit liberatoris ptãs, scõo ei' natiuitas ibi Rorate celi. Prima adhuc in duas, qr primo ponit' liberatoris virt', scõo ꝓsequẽs fructus, ibi. Et sciant. Circa primũ sciendũ q̃ Ra. sa. exponit hanc lram.

a Hec dicit dñs christo meo, sic enĩ est in hebreo. Dicit hic Ra. sa. mgri nr̃i sic dixerũt. i. sic exposuerũt. ꝛ vocat mgros suos doctores hebreoꝝ antiq̃s, q̃ tum plures fuerũt ante christi aduentũ. b' sctus ꝛ bfidict' dicit messie suo. i. messie in lege ꝛ ꝓphis ꝓmisso. Apponẽs ego te ipi cyro. i. designãs te p cyrũ. Ex q̃ ptz. q̃ fm intentionẽ antiq̃rũ hebreoꝝ p cyrũ hic introductũ liberatorẽ ppli de babylone principaliter intelligit̃ ipse mũdi saluator. Et p saluationẽ ppli de babylone partiale intelligit̃ principaliter saluatio mũdi generalis. Sciẽdũ tñ q̃ figura nõ corrider in oĩb figurato, qr tũc nõ esset figura vl' similitudo, sed identitas, et iõ cyrus nõ fuit xp̃i figura in oĩbus q̃ de eo dicunt, vtpote i illis q̃ sunt ympfectõis, vt cũ dr Iõ cognouisti me, qđ dr de cyro tñ. Et ecõtra illa q̃ sũt pfectionis simpl'r intelligẽda sunt de xp̃o solũ. Et sic in ĩs ca. aliq̃ dicunt ad lram de cyro tñ, aliq̃ de xp̃o seu tempe xp̃i tñ, ꝛ aliq̃ de vtroq̃, s. illa in q̃bꝰ cyrus fuit xp̃i figura ꝛ verificant de vtroq̃, principaliter tñ de xp̃o siue de redemptiõe facta p xp̃m. b Cuius, scz cyri.

c Apprehẽdi dexterã dans ei fortitudinẽ ad babyloni orũ ꝛ aliaꝝ gentũ subiectionẽ. d Aperiã coram eo ianuas. i. facia aperiri. qr dñs tantũ imitrebat timorẽ alicuius q̃ recipiebãt cyrũ in dñm sine ꝓtradictione.

e Ego ante te ibo, formidinẽ tuaꝝ ppbis incutiendo.

f Et gloriosos terre humiliabo, eos tibi subiciendo.

g Portas ereas ꝓterã. s. ciuitatũ tibi resistentium.

h Et dabo ꝛ. a regibꝰ babylõis ꝛ aliis. i Et archana secretoꝝ. i. pciosissima magr secrete seruata.

k Ut scias qr ego sum dñs, crãsferẽs regna ꝛ ptates de gente in gẽtẽ fm volũtatẽ meã. Ib enĩ recognouit cyr', vt hr. i. Esdre. i. hoc dicat cyr' rex persaꝝ, omia regna terre dabit mihi dñs celi ꝛ terre ꝛc. l Propter fũ meum iacob. i. ppter ppl'm descẽdentẽ a iacob p te liberandũ.

m Et vocaui te noie tuo. i. nomẽ tuũ reuelaui lõge ante tps tuũ. n Assimilaui te, notabilibꝰ ꝓnis q̃rũ noia p̃diri afi tpa eoꝝ, vt ismaelis. Beli. xvi. et Josie. xiii. Reg. xiii. o Et nõ cognouisti me, qr adhuc non eras.

p Accinxi te, fortitudine ad debellãdũ gẽtes ꝛ regna.

q Et nõ cognouisti me, etiã postq̃ dedi tibi fortitudinem, q̃ enĩ cyrus recognouerit oia regna a deo sibi data, vt p̃dictũ est, tñ si cognouit eũ tãq̃ solũ aoraũdũ qr colebat idola.

r Ut sciant. Hic cõsequẽter ponit' ptãq̃ cyri seques fructꝰ, scz in liberatõe ppli iude de babylone in cõfessione ptãtis diuie, qr sicut hr. i. Esdre. i. cyr' ꝓbis ꝛ lris significauit p totũ sũm imperiũ monarchiam a deo sibi datã, ꝛ ab eo sibi mãdatũ fuisse de templi reedificatiõe, ꝛ ad hoc faciendũ pplm iude ad terrã suaꝝ remittere, ꝛ hoc est qđ dr,

r Et sciant hi q̃ ab ortu solis ꝛc. i. p totũ imperiũ cyri p lras ei' missas modo p̃dicto. s Esai. abstq̃ me nõ est de', q̃ possit tot ꝛ tanta facere.

t Formans lucẽ iudeis ipos de carceribꝰ eoꝝ ducendo.

v Et creãs tenebras, babyloniis ipos p cyrũ destruendo. Faciẽs pacẽ, iudeis reuertentibꝰ i hierlm. y Et creans malũ. i. pene ad punitõeꝝ pctoꝝ. z Rorate celi desup. Hic ꝓsr describit liberatoris natiuitas sicut dictũ est, principalis intentio ppbe est hic designare xp̃m p cyrũ, ꝛ sic designat christi natiuitas p natiuitatẽ cyri. Primo q̃ exponat figura. Ad cui' intellectũ sciendus q̃ astriages rex medoꝝ ꝛ persaꝝ vidit in somnis de genitalibꝰ sue filie vtẽ oriri q̃ totã asiam occupabat. Et dictus fuit a cõiectoribꝰ de ea filiũ nasciturũ, qui totã terrã ullam occuparet, qđ impletũ fuit in cyro filio astriagis filio, ꝛ ideo natiuitas cyri hic describit sub metaphora, vtis seu plante orientis de terra, ad quã reqrit influentia celestis ꝛ dispositio terre p descensum sup eam pluuie ꝛ roris, ꝛ ib est qđ dr. z Rorate celi desup, roꝛe ꝛ influentiã emittẽdo, ꝛ nubes pluãt iustũ. i. disponãt materiã ad orũ iusti. i. cyri q̃ vocat hic iust' inq̃tus fuit executor diuine iustitie erga babylonios. Aperiat terra. i. astriagis filia, ꝛ germinet saluatorẽ. i. cyrũ ad saluandus ppl'm ude a babylonica captiuitate. Et iustitia oriat simul. i. vt tus exequẽdi iustitiã meã, ego dñs creaui eum, dando ei imperiũ, sicut papa vel imperator dr creari q̃s, ꝓmouetur ad talẽ dignitatẽ. Cõsequẽter exponat lra de re figurata. i. de christi natiuitate. z Rorate celi ꝛc, terra ista germinans saluatorẽ est beata ỽgo capiens saluatorẽ mundi, nõ ex virili semine, sed virtute spũsancti tanq̃ de celesti. Et qr principal' intentio ppbe est ĩs significare iõ sub isto sensu hanc auctoritatẽ allegauit aliq̃s loc.

a Et iustitia ori. simul. i. gra iustificans Job. i. Vra et veritas p iesum x̃m hr̃uus facta est. b Ego dñs creaui eum, q̃tũ ad humanitatẽ que est creatura dei.

c Ue qui ctradicit. Hic ppheta increpat ctradictiões seu impeditorẽ. Astriages enĩ audiẽs expositionẽ somnij p̃dicti timens ne regno priuaret, filiam suã dedit vxorẽ

cuidam plebeo militi. vt si filiꝰ de ea nasceret non haberet amicos potentes. q̄ iuuaret ipm ad obtinēdū regnū. cū hoc ei fecit diligēter obseruari. ips impgnatois filie sue. ⁊ partus. ⁊ puerū natū fecit sibi apportari. quē cuidā principi occidendū tradidit. ille autē cōpassus tradidit eum cuidā famulo vt secreto eū ad nemora portaret. ⁊ cum ibi dimitteret. qđ cū factum fuisset. canicula pastoꝝ iuxta nemora habitantiū q̄ catulos nutriebat diuina. puidentia horis cōpetentibus accedebat ad puerū. ⁊ eū lactabat. q̄m sequēs pastor muras ad qđ nemora ītrater inuenit puerū quem vxori sue tradidit nutriendū vocans eum sparcacium. q. spartes lingua ptica canes significat. sz postea ab eo dē principe cui traditus fuerat occidendꝰ vocatꝰ fuit chores. qđ signat heredem in ilia lingua. q. d. q̄tūcūq; reluctetur astrages iste erit heres. ⁊ ḡ modo scribit in hebreo. sed qñ trāsfertꝰ ad latinū vocat cyrꝰ. sicut hoc nomē saul trāslatū ad latinū pnūciat ⁊ scribit saulus. ⁊ iste cyrus postea obtinuit monarchiā. ⁊ illa q̄ dicta sunt de astrage ⁊ cyro habēt in scolastica hystoria. igit cum dr.

tradicit factori suo [b]testa de samijs terre. [c]Hunqd dicet lutum figulo suo qđ facis ⁊ opus tuū absq; manibꝰ est. [f]Ve qui dicit patri qd generas: ⁊ mulieri qd parturis. [g]Hec dicit dns sanctꝰ israel: plastes ei⁹. Interrogate me super filios meos: et sup opus manuuz mearū mādate mihi. [h]Ego feci terraz ⁊ hoiem sup eam creaui ego. Manus mee tetenderūt celos. ⁊ omni militie eorū mandaui. [k]Ego suscitaui eum ad iusticiam. et oēs vias eiꝰ dirigam. [l]Ipe edificabit ciuitatē meā: [m]et captiuitatē meaz [n]dimittet nō in pcio neq; i muneribꝰ. dicit dns deus exercituū.

Hec dicit dns. [o]Labor egypti ⁊ negociatio ethiopie ⁊ sabaim [q]viri sublimes [r]ad te transibunt ⁊ tui erūt. [s]Post te ambulabunt [t]vincti manicis [v]pergent: [x]et te adorabunt teq; deprecabuntur. [y]Cūm in te est deus: ⁊ nō est deus absq; te. [z]Vere tu es deus absconditus: deus israel saluator. [a]Confusi sūt ⁊ erubuerunt oēs simul. abierunt in confusiōe fabricatores erroꝝ. [b]Israel saluatus est in dño salute eterna. [c]Nō ꝯfundemini ⁊ non erubescetis vsq; in seculuz seculi: [d]q. hec dicit dominꝰ creans celos. Ipe deus formans terrā ⁊ faciēs eā: ipse plastes eiꝰ. Nō inuanū creauit eam. sed vt habitaretur formauit eam. Ego dominus ⁊ non est alius. [f]Nō in abscondito locutus sum: in loco terre tenebroso. [h]Non dixi semini Jacob frustra: querite me. Ego dominꝰ loquēs iusticiā: ānūciās recta

ros ciuitatis ⁊ portas. et hoc nō fuit reedificata p necessitatem de licentia ⁊ volūtate regis artaxersis.

m Et captiuitatē meā. i. iudeoꝝ in me credentiū.

n Dimittet gratis. ⁊ q. ex hō facto ptās cyri fuit amplius tacto subd. f.

o Labor egypti. i. preciosa p q̄bꝰ egyptij laborauerunt.

p Et negociatio ethiopie. i. pciose diuitie ethiopū q̄ deloge p mercatores ibi apportate sūt. ⁊ q. nō solū diuitie iste. sed etiam dñi eaꝝ facti fuerunt subiecti cyro. primitus liberatois iudeoꝝ de babylone. tō q̄ viri sub (subditi) limes. reges ⁊ principes dictaꝝ terraꝝ.

r Ad te trāsibūt. id est sub dominio tuo.

s Post te ambulabūt in catenis seq̄ntes vt domini.

t Vincti manicis. i. cōpedibꝰ manualibꝰ.

v Pergēt. q. aliqui eoꝝ sic ducebant. compediti ad declaratiōnē victorie cyri.

x Et te adorabunt. supplicater postulando a te misericordiaz.

y Vere tu es. Hic pheta puerit. mentionē ad dēū p modū gratiarū actionis cōfitēdo eiꝰ diuinitatē. ⁊ ptātez. p liberatiōe populi sui dicens.

z Cūm in te est deꝰ. id est nullꝰ est deꝰ nisi tu q̄ potes facere talia. ⁊ q. diuinitas dei nō patet hoīm oculis. tō subdit. Vere tu es deus absc̄ditꝰ. ⁊ ex hō p̄cipiter inuehit ꝓtra idolatras dicēs.

a Confusi sunt fabricatores erroꝝ. i. idoloꝝ. Et vocantur hic fabricatores nō solū artifices facientes idola. sed etiā illi q̄ faciūt fieri. vt adorēt ea. ⁊ isti dicunt hic confusi. q. p idola sua nō potuerūt saluari de manu cyri.

b Israel saluatꝰ est in dño. i. p virtutē dñi omnipotentis.

c Salute eterna. ex hō videt q. istud sit referēdū ad salutē factā p xpm. q. illa q̄e facta fuit tpe cyri nō fuit talis. q. postea ppls israel fuit multū afflictus tpe antiochi illustris. et postea captiuat. p romanos. Et si dicat q. hic in hebreo habet. Salute colamum. i. salute sec. q. nō importat eternitatē sed tps longū. ⁊ remouet p

d Nō ꝯfundemini ⁊c. in hebreo hꝫ. (illud qđ subdit. Vsq; in secula ⁊ vltra. ⁊ talis locutio vbiq; in sacra scriptura importat eternitatē a parte finis. sm doctores hebreoꝝ. ⁊ q. deꝰ sit potens ad dandū talē salutē ostendit cū subdit.

e Quia hec dicit dns creans celos. de nihilo virtute sua infinita. ⁊ patet lra vsq; ibi.

f Non in abscondito locutꝰ sum. dando filijs isrl legez. sz in monte

g Nō dixi semini ⁊c. adumplēdo pce (synai in aprta mea. p modico premio sed. p magno valde. s. eterna salute. sicut eni frequēter supra dictū est. vbiciq; lex vetus. p virtutum operibus de quibꝰ sunt mandata legis

ca hystoria. igit cum dr.

c Ve q̄ ꝯtradicit factori suo Jn hꝫ increpat astrages. q̄ volebat diuinā puidentiā un

d Testa de samijs terre. i. opus terreū seu (pedire. testeū q̄ dr de samijs. eo q̄ in samos insula primo fuit repertū.

e Hunqd dicet lutū figulo suo. i. sic lutum nō pōt aliqd ꝓtra figulū. sic nec tu potes impedire voluntatē meā ⁊ ppositū.

f Ve q̄ dicit pri ⁊c. Jn hꝫ increpat astrages q̄ generationē ⁊ educationē cyri nitebat

g Hec dicit dns. Hic ꝓfir po (impedire vt dictū est. nit liberatoris vtilitas. Et primo q̄tus ad iudeos. secō q̄tū ad gentiles puersos. ibi. Congregamini. Prima in duas. q. primo ponit iudeoꝝ liberatio. secō hui⁹ liberationis ꝓfessio. secūda ibi. Vere tu es deꝰ. Circa primū primo declarat ptās diuina ad suscitandū cyrū liberatorez iudeoꝝ cū dr.

h Ego feci terrā ⁊c. ⁊ pater lra.

i Et omni militie eoꝝ mandaui. i. cursum syderū dispositu ⁊ ordinaui.

k Ego suscitaui eū. s. cyrū eadem potestate ad iusticiā. scz faciendā de babylonijs.

l Ipe edificabit ciuitatē meā. i. licentiabit reedificare ⁊ loquit de reedificatōe hierlm. Circa qđ sciendū q. hec reedificatio pōt dupliciter intelligi. vno mō q̄tū ad domos inhabitantiū. Et sic cyrus dedit licentiā reedificandi hierlm. q. mandauit reedificari templū ad dei cultū ⁊ sic concessit q. sacerdotes ⁊ ministri ⁊ alij indifferenter habitarent ibi. alio mō accipit reedificatio q̄tū ad mu.

ꝓmittit,ꝓ ꝓmio bõa tpalia,sub illis ītelligunt eterna bona ꝓncipalit ꝓmissa,qz diuinũ ꝓmiũ ꝓncipale nõ ē minoris bonitatis q̃ meritũ ſz maioris. Bona ãt tpalia sunt minora bona q̃ opa virtutũ,ꝓpter qõ nõ sunt eoꝝ ꝓncipale ꝓmiũ. b Cõgregami. hic ꝓſequenter agit õ salute gẽtiuz,& expoñt ꝓphã istaz aliq̃ doctores nĩi de getilibꝫ puersis ad ĩdaismũ. qñ vt dicũt liberatiõz eoꝝ ꝓpũ & sic cũcteis veneit in vltm,ſz hoc nõ videt bene dictũ. qz illi fuerũt pauci. vtz li.i. esdr. Cõuersio ãũt vltoꝝ de qb⁹ ē hic sermo se extendit ad oẽm nationẽ & lĩguã vt patebit ꝓſequendo lrãz et tõ intelligẽda ē de cõuersiõe gẽtiuz ad fidẽ xpi per ꝓdicatõez aplorꝫ et fm hẽ dt.

b Cõgre,& ve.i.vẽite ꝓ fidem ꝓgregami

c Cui (ꝓ charitatẽ

Cõgregamĩ & venite,& accedite simul.c q̃ saluati estis ex gẽtibꝫ.d Nescierunt q̃ leuãt signuz sculpture sue,et rogãt dñm non saluantez. Annũciatez venite,& cõsiliamini simul. Quis audit hũ fecit hoc ab initio. Extunc ꝓdixi illud. Nũquid non ego dñs. & nõ est vltra deus absq̃ me. Deus iustus & saluãs nõ ē ꝓter me. Cõuertimini ad me & salui eritis oẽs fines terre, qz ego deus & nõ ē alius. In memet ipso iurauĩ,egredietur de ore meo iusticie verbũ,& nõ reuertet, qa mihi curuabit omne genu et iurabit omis lingua. Ergo in dño dicẽt. Vere sunt iusticie et imperium. Ad eum venient.et confundentur omnes qui repugnant ei. In domino iustificabitur et laudabitur omne semen ĩsrahel.

sal.est.&c.& qz nõ oẽs crediderũt ad ꝓdicatõez aplorꝫ sed multi ĩ idolatria remanserũt.nõ subdit d Nescierũt.an telligere veritatẽ fidei. e Cui leuãt &c. ĩ hebreo habet.q̃ leuãt lignũ sculpture sue,& credo qz aliqs scriptorũ posuit s,p l.tũ ē eadẽ sntia.qz p lignũ vel lignũ intelligit idolũ sculptũ.qđ a suis cultoribꝫ leuat in altuz vt reuerẽtr adoret. f Annũciate &c.adinuicẽ ꝓcredo. g Cuis auditũ fecit hab initio.i.euẽtũ futuri ꝓnũgẽtis lõge anteq̃ veniret. h Extũc ꝓdixi illud.i. inuenieũ ꝓ ꝓdicta ꝓphetaꝝ,qz ego sol⁹ talia ꝓdixi.q̃ suz solus de⁹ saluãs.et tõ ꝓpter inducũtur oẽs generaliter ad cultũ vn⁹ veri dei.cũ dt. i Cõuertimini ad me &c.id ē habitãtes ĩ oibꝫ finibꝫ terre. k In memet. iurauĩ. hab dt ad ostẽdẽdũ certitudinẽ illi⁹ qđ denũciat. Vñ adhuc subdit. l Nõ reuertet,sincassum,sed ꝓplebit,& qđ sit illud subdit. m Quia mihi curuabit oẽ genu,ꝓ adoratõz latrie cui⁹ signũ exteri⁹ ē genuũ flexio,vt dictũ fuit plen⁹ hester.xiij.c. n Et iurabit oĩs lĩgua. Ista nũc sunt adimpleta.qz ꝓ orbẽ cessauit idolatria.et ab oibus colit vn⁹ de⁹,licz vario mõ a xpianis iudeis & saracenis et aliis.alio n.ō pōt intelligi de sol⁹ xpianis,qz ab oibus gẽtibꝫ & linguis aliũ credẽt ĩ xpm ipm venerãtes tanq̃ vꝝ deũ,& adhuc plures credẽt circa finẽ mũdi. Et dicit ꝓ Dece(cõcludit. o Ergo ĩ do.di.i.potestũ dicere. iunt iusticie & imperiũ.qz ꝓncipes mũdi ꝓ magna parte submiserũt colla iugo christi,& obediũt ei⁹ vicario iũmo pontifici.et qz adhuc plures venient ad fidẽ imposterũ.vt dictũ ē hab dt. q Ad eũ venient &c.ab suis priscis erroribꝫ. r Cõfundẽtur q̃ repugnãt ei,ꝓ infidelitatez seu malã vitã. s In dño iustificabit &c. Semẽ ĩsrahel dt hic.oĩs fidelis q̃ imitat fidẽ ipi⁹ ĩsrael q̃ ab aduentu xpi ꝓphetzauit. Beñ.xlix.put dictũ est ca. ꝓcedẽti.

In ca.xlv.vbi dt ĩ posthl. Assimilaui te. Additio.i.

Hec qđ dicitur. Rorate celi.valde extorte exponitur de natiuitate xpi in qua nihil noui euenit ꝓter illud qđ in ceteris.hoĩm natiuitatibꝫ contingit.illud eñ qđ narrat de canicula eum nutriente seu lactãte ꝓ videt in eo singulariter ꝓtigisse nõ ptinet ad ei⁹ natiuitatẽ.ſz ad ei⁹ educationẽ.et tõ qđ hic dt. Rorate celi desup. ō nullo plane pōt itelligi nisi de xpi cõceptiõe quẽ rorãte spiritusancto beata virgo germinauit. Hec etiã qđ sequit.et iusticia oriat ĩ simul ꝓ de ortu xpi in q̃ nulla ē iusticia orta intelligi. Vñ hec auctoritas nullo mõ ē applicabilis nisi ad ortuz xpi.& tõ ab vniuersali ecclesia in diuinis officiis soluz ad istud trahit ꝓposiũ quod ꝓ prie cõtinuat ad ĩmediate sequẽtia. Ad qđ sciendũ.qđ cõtra mysteriũ xpi duplex ĩpugnatio surrexit. Prima ſz p corpalem psecutionẽ que cepit ab herode volente xpm occidere ne poterat regnũ iudee. secunda ē psecutio spiritualis.que incepit a phariseis doctrinaz christi impugnãtibꝫ ſz negãdo eꝝ diuinitatẽ.similiter & matris virginitatẽ. Vñ ꝓpheta ĩ hõ loco alludens istis duabꝫ impugnatoribꝫ. Circa primã dicit. Ve qui cõtradicit factori suo.qđ ꝓprie exponit de herode qui audiẽs natiuitatẽ xpi miraculose magis oblẽsam.et ore suo confitẽs se adoraturũ xpm.temerarie nisus est cõtradicere diuine ordinationi p occisionez puerorum. et hec fuit prima psecutio christi corpalis. De persecutione autez spirituali dicit. Ve qui dicit patri quod generas.et mulieri qđ parturis.qđ denotat impugnationẽ iudeorum seu hereticorum⁹ ptra duplicẽ natiuitatẽ xpi,ſz eternaz et temporalẽ. In hõ enim qđ dicit. Ve qui dicit patri qđ generas.ītelligitur ille qui patri omnipotẽti dic. Quid generas.ſz equalẽ sibi filiũ.et ẽ error negantiũ generationẽ eternam in diuinis. In hoc autem quod sequit. Et mulieri quid parturis. intelligitur ille q̃ negat natiuitatem xpi temporalem fuisse sine semine virili. Talis enim dicit mulieri ſz Marie. quid parturis. ſz si hominem non cognouisti.quasi diceret. hoc nullo modo posset esse.et patet qđ expositio horum versuum ꝓdicta magis ꝓpria est & literalis q̃ alia que de astrage et sonno eius loquitur.

Replica.

In capi.xlv. Burgẽ. singulariter mouetur contra postilla.ipsum ca.exponentez multũ ꝓdistincte dicens qđ in eo quedã dicunt tñi de cyro ī q̃bus nõ gerit figurã xpi.sicut cum dicitur. Non cognouisti me.qđ sine absurditate xpo nõ pōt applicari. quedam autem dicuntur de christo tñi.quedam de vtroq̃ principaliter tamen de christo tanq̃ per cyrum figurato.et sic exponit illum passum. Rorate celi ,desuper &c. Quia nihil absurditatis est in vtraq̃ expositõe.burgẽ. aũt dicit ſz nihil ꝓbat qđ de cyro exponi nõ possint. Qđ aũt unquam eccla vtat illo passu in diuino officio. Et illa rõ valeret ꝓ. Dñe,qđ fecisti me.in officio diuino assumi nõ deberet.qui de dõ ab oibus exponitur tanq̃ figura. et sic de q̃plurib⁹ aliis locis psalmoꝝ & sacre scripture.

Confract⁹ est. Postq̃ libe/ratoris ꝓsignatione. hic ꝓfr ꝓpha denũciat ho/stiũ. s. babyloniorꝝ destructione. Et diuidit in duas partes. qr primo denũciat destructio idolatrie ⁊ populi. secõ cessatio regni. ca. sequẽti. Prima in tres. quia prio dicta destructio denũciat. secõ ꝓtius ad cultum latrie reuocatur ibi. Audite me. tertio liberatio ei⁹ ꝓmittit. ibi. Recordamini. Circa primũ ꝓmittit ydolor⁹ destructio cum dicit.

a Confract⁹ est bel. als ꝓstat⁹ qđ erat principale idolum babyloniorꝝ. ⁊ loqtur ꝺ futuro ꝓ modũ ꝓteriti.

b Contrit⁹ ẽ nabo. aliud idolũ min⁹ principale. hi. unt tri aliq̃ qꝝ nabo nõ est nomen ꝓpriũ sed appellatiuũ. ⁊ significat ꝓphetiam siue diuinationẽ. ⁊ sic est sens⁹. ꝓfracto idolo bel ꝓfracta ẽ ꝓphetia seu diuinatio quã sacerdotes belis fingebant. vel qr demones in idol aliqđ dabant responsa.

c Facta sunt simulachra ⁊c. i. sic/tia eis. qr carẽtia intellectu. ꝓpter denũciat destructio idolatrarũ. Circa qđ sciendũ qꝝ sacerdotes idolorũ q̃rẽtes fugere ꝺ babylone qñ capta fuit ꝓ cyrũ secũ portabant idola. et sic ꝓpter pondus a velocitate cultũ fuerũt impediti. ⁊ sic cũ idolis capti ⁊ destructi. ⁊ hoc est qđ dicit.

d Onera vra. i. idola. e Graui pondere ⁊c. vos a cursu impediẽtia. f Cõtabuerũt ⁊ ꝓtrita sunt simul. i. vna vobiscũ. g Alia eor⁹. i. sacerdotũ ⁊ idolatrarũ.

h In captiuitate ibit. qr aliq̃ eor⁹ fuerunt capti viui ⁊ in captiuitatẽ ducti. i Audite me. hic ꝓfr revocat ꝓpl̃m iude ad verũ cultũ. qr multi fuerũt idolatre ꝺ captiuitate babylonicã. vt ꝓtz ij. Reg. in plurib⁹ locꝝ. et ex hoc ꝓbabile videt qꝝ ⁊ hi q̃ fuerũt ducti in babylone seq̃bant babyloniorꝝ idolatria. ⁊ ad revocandũ eum primo ostendit affect⁹ dei ad ipm cum ꝺr in ꝑsona dei. Audite me dom⁹ iacob ⁊c. sequit̃.

l Qui portamini a meo vtero. i. q̃ affector ad vos sicut mater ad filios. l Usq; ad senectã ego ipe. i. tãta affectionẽ. ego cotinuabo. ꝓfr revocat ꝓpl̃m ab idolatria dicẽs.

m Cui assimilastis me. fabricãdo vobis idola. ⁊ subdit.

n Qui ꝓferũt aurũ de sacculo. q. ꝺ. ẽ⁹ diligatis aurũ sicut auari. tñ ita fuistis ad idolatriã prom⁹ qꝝ ibi posuistis auruꝝ vrm. ideo subdit. Conducẽtes aurificẽ ⁊c. Et ꝓfr ostendit idolor⁹ impotentiã dicens. Portant illũ in humeris. ꝓpter qđ in fine ꝓcludit

o Reuite puaricatores. i. idolor⁹ fabricatores ⁊ cultores.

p Ad cor. cogitando qꝝ in idolis nihil numinis sit aut vtutis.

q Recordamini. hic denunciat liberatio ꝓpli. primo tñ ostendit dei potentia ad q Recordamini prioris secli. i. creationis mundi. qui a me creatus est. ideo subdit.

r Qm̃ ego sum de⁹ solus. creator. ⁊ nõ possum ꝓpl̃m meũ liberare. ⁊ liberationẽ ꝑficere. ideo subditur.

s Annũciãs ab exordio nouissimũ. i. anteqũ fieret annũciauit principiũ rei ⁊ terminũ. sicut ꝓfr ꝑ. ij. ⁊ vbi simul denũciauit abrae deseẽsum iacob ⁊ filiorꝝ ei⁹ in egyptũ ⁊ afflictionẽ eorũ ibidem ⁊ liberationẽ. et eodẽ modo esaie revelauit futuruꝝ captiuitatem ꝓpli ꝓ nabuchodo. ⁊ liberationẽ ꝑ cyrum. ⁊ qr istud sit certũ ostendit consequenter cum dicit.

t Consiliũ meũ stabit. de liberatiõe ꝓpli ꝑ cyrum.

v Vocans ab oriente auem. i. cyrũ ad modũ auis velociter vẽ.

x Virũ vo⁹ (virũ. luntatis mee. i. executorẽ mee voluntatis.

y Creaui. i. creãduꝝ disposui.

a Et faciaꝝ illud. qr voluntas mea no pot impediri. ⁊ ad b⁹ consideratiõe excitat in deorũ attentiones dicens.

b Audite me duro corde. i. qui habetis durum cor. ꝓpter quod dicit dominus. Ezo. xxxij. Certo qꝝ populus iste dure cervicis sit.

c Prope feci. i. fiendã disposui. Justiciã meã. in babyloniorꝝ destructionẽ. ⁊ vtã liberatiõe.

e Dabo in syon salutẽ. reedificando ibi templuꝝ ad nois mei cultũ. ꝑ quẽ cultores ꝓsequunt salutẽ.

f Et in israel. sic est in hebreo ⁊ in libris correctis. i. in ꝓpl̃o unitãte fide eius.

g Gloriã meã. qđ fuit impletũ imꝑfecte in liberatiõe facta ꝑ cyrũ. ⁊ ꝑfecte in liberatiõe facta ꝑ christũ de q̃ est principalis intentio hui⁹ capituli. vt dictũ est supra.

Capitulum. XLVII.

Descende. sede in puluere ⁊c. hic ꝓsequẽter describitur detectio babyloniorꝝ q̃ntũ ad cessationẽ regni. Et diuiditur in tres partes. qr primo ponit hmoi cessatio. secũdo subdit huius pene ratio. ibi. Iratus. ⁊ tertio excludit eius cuasio. ibi. Sta cum incantatoribus ⁊c. Circa primum dicit.

a Descende. de dignitate regni.

b Sede in puluere. tanq̃ vilis ⁊ abiecta.

c Virgo filia babylon. i. ciuitas babylonis ⁊ ꝺr virgo. qr alꝝ no fuerat violata siue capta ab aduersarijs.

[a] Nō est soliū. i. regni thron⁹. [e] Filie chaldeoꝝ. i. babylonis q̄ erat metropolis in chaldea. [f] Quia vltra ⁊c. i. regina seu dña q̄ solēt esse delicate. ⁊ magꝭ fuit tuti subiecta. ⁊ō subdit. [g] Tolle molā ⁊ mole. q̄ ō ē officiū ancille. [h] Denuda turpitudinē tuā. In hebreo habet. Denuda ligaturā tuā. i. ornamēta crurū capitiꝭ q̄ dēscēdit vsq; ad hūeros. ⁊ō subdit. [i] Discoope⁹ (dicti humer⁹. p ista designat applicatio ad opus fusile. cū ei ancille ad talia se applicāt tales coopturas amouent. ⁊ eadē sūia importat p trāsgressōem cōem cū ōr. Denuda turpitudine tuā. q. ornamēti ablatio est. q̄dā turpitudinis denudatio. [l] Reuela crura. trāsi flumina ⁊c. q. d. in captiuitatē ducēris pedibus. ⁊ sic oportebit te elevare vestes. ⁊ discooperire partes inferiores ad trāseundū aquas ⁊ flumina. [l] Ultionē capiam. de malis tuis. [m] Redemptor nr̄. Pri⁹ locut⁹ est p̄pheta in psona dñi. nunc loquit in p̄pria psona dñi. Redemptor nr̄ de egypto ⁊ babylone. [n] Dñs exercituū. i. o Dan⁹ (angelor⁹ ctus isr̄l. i. scrutans isr̄ael. p Sede ta ce. tangꝭ p̄fusa. Et redit hic p̄pha ad loq̄n dū in psona domini. [q] Et intra in tenebras. q. multi de babylonijs in captiuitatē ducti fuerūt et incarcerati in loc⁹ tenebrosis.

[a] Nō est soliū⁽ᵃ⁾ filie chaldeoꝝ⁽ᵇ⁾ q̄z vltra nō vocaberis mollis ⁊ tenera. [g] Tolle molaz ⁊ mole farinā. [h] Denuda turpitudinē tuā. [i] Discooperi humerum. [k] Reuela crura: transi flumina. [l] Reuelabit ignominia tua ⁊ videbitur obprobriū tuū. [l] Ultionē capiā: ⁊ non resistet mihi hō. [m] Redempter nr̄ dñs exercituū: nomē illius sanctus israel. [n] Sede tace ⁊ intra i tenebras filia chaldeoruz. q̄z nō vocaberis vltra dña regnoꝝ. [r] Irat⁹ sum sup populū meū: cōtaminaui hereditatē meā: ⁊ dedi eos in manu tua. [s] Nō posuisti eis misericordias. Sup senē aggrauasti iugū tuū valde: [t] ⁊ dixisti. [v] In sempiternum ero dña. [x] Non posuisti hec sup cor tuuz: neq; recordata es nouissimi tui. Et nūc audi hec delicata. ⁊ habitās cōfidenter: q̄ dicis in corde tuo ego sum: ⁊ nō est p̄ter me amplius. Nō sedebo vidua: et ignorabo sterilitatē. Veniēt tibi duo hec subito in die vna: [b] sterilitas ⁊ viduitas.

[c] Uniuersa. hic ponit tertia rō q̄ accipit ex maleficiorū multiplicatiōe cū ōr. [d] Uniuersa venerunt ⁊c. ⁊ dicunt malefici q̄ vtunt inuocatiōibus demonum. [e] Et p̄pter duriciā ⁊c. q̄ deludit sensus humanos. [f] Et fiducia habuisti ⁊c. in ipa p̄seuerādo absq; timore. cui⁹ rō subditur. [g] Et dixisti. nō ē ⁊c. ille enī error erat tūc in babylone. s. q̄ diuina puidētia ad actus hūanos se nō extēdat ⁊ sic tollit tīore dñi. [h] Sapia tua ⁊c. et bñs ōr tua. q̄z non erat vera scientia nec sapientia. sed deceptio. [i] Preter me nō est altera. similis i ptāte ⁊ dignitate. [l] Veniet sup te malū ⁊c. ⁊ iō nō poteris tibi puidere. In hebreo hz. Et nescies requirere ipm. B est nō puidebis. ⁊ sic remedū querere nō poteris. cetera patēt ex dictis. [l] Sta. hic p̄ter excludit dicte pene euasio. ⁊ hāc excludendo ponit tria. p q̄ regnū babylonis cōfidebat manere in sua potentia. Primū erat multitudo incantatorū et maleficorū. p quor artes et opa credebāt se posse scire occulta et futura. ⁊ sic cauere pericula. hoc autem excluditur cum dicit. [l] Sta cū incantatoribus tuis. quasi diceret cum p eos nō stabis. [m] In q̄bus laborasti ⁊c. hoc est a principio ex q̄ babylon fuit fundata. Eli. ⁊ nigromancia cepta fuit in chaldea.

[r] Irat⁹ sum. hic p̄fit ponit dicte punitōis rō que triplex est. Prima accipit ex crudelitate quā babylonij exercuerūt in p̄plm regni iude. ⁊ B est q̄ ōr in psona dñi. [r] Irat⁹ sum. de p̄terito. [s] Sup p̄plm meum. p̄pter cui⁹ pctm. [t] Cōtaminaui hereditatē meā. i. p̄taminaui p̄plm hītm ⁊ tēplū a babylonijs ingredientibus ⁊ succēdentibus vtrūq; iuj. Reg. vl. ca. [v] Nō posuisti ⁊c. crudeliter vtēs victoria a me tibi data. [x] Sup senē aggrauasti. cui p̄pter etatē oēs debēt cōpati. [y] Et dixisti. hic ponit scōa rō q̄ accipit ex babyloniorū superbia cui ōr. Et dixisti. p̄ nimia elatiōe. [z] In sempiternum ero a. Nō posuisti hec sup cor tuū. s. q̄ (dña. alioꝝ regnoꝝ in momēto deficere te possūt a dignitate ⁊ p̄fidētia tua ⁊ ptz lēa vsq; ibi. Veniēt tibi hec duo subito. ⁊ q̄ sunt ulla subaūt. [b] Sterilitas. i. carētia plis p interfectionem habitantiū in te. [c] Et viduitas. i. carētia domuꝝ.

[n] Si forte quid prosit tibi eorū scientia. quasi diceret non proderit. [o] Aut si possis fortior fieri. temuitēdo contra futura pericula tibi p eos p̄nunciata. quasi diceret. non. quia te p̄munire non poterunt. ideo subditur. Defecisti ⁊c. [p] Stent ⁊ saluent te ⁊c. Hic excluditur secundū de quo confidebant scilicet scientia astrologorum ⁊ diuinorum ad p̄cognitionem futurorū hoc excludit dicens. [p] Stent ⁊c. i. diuinantes de futuris p motum celi. quasi diceret. nihil poterunt indicare tibi. ideo subditur. [q] Ecce facti sunt quasi stipula. ad est materia ad incendium parata. [r] Ignis combussit eos. quia p̄cesserunt in incendio babylonice ciuitatis. [s] Nō sunt p̄n. qui calefāt ⁊c. i. ille ignis nō erit ad recreationē sicut ille q̄ fit in camino in hyeme hz ad exterminationem. [t] Sic facta sunt

tibi ⁊c.i.data cōbustiōi. v Negociatores.ꝫ excludit tertiū de q̄ ꝓfidebāt babylonij.s.multitudo ⁊ potētia mercatoꝝ q̄bꝫ abūdabat illud regnū.q̄ discurrebāt ad diuersas ptes p mare ⁊ p terrā.⁊ inde diuitias mīras apportabāt ad numerādū regnū babylonicū explorabāt etiaꝫ ꝓditōes aliaꝝ gentiū. qō multū faciebat ad stabiliendū regnū suum.ꝫ igit excludunt v Negoci (cū dz. atores tui ⁊c.i.q̄s habere ꝓsueuisti a fundatione tua.

p Unusq̄sq; in via sua errauerit.i.i itineribus suis ⁊ opib.⁊ tō ex supradictis ꝓcludit p Nō est q̄ saluet.s. in'oīb illis p q̄s cōfidebas saluari ⁊ stabiliri.vt ptz p exclusiōē eoꝝ ex ꝓdictis.

Capm.XLVIII.

Audite hec d. Postq̄ esaias ꝓphā denūciauit babylōioꝝ destructionē.hic ꝓfitr denūciat ppl'i iude liberationē.q̄ captiu' a babylonijs tenebāt.⁊ diuidit i duas partes. q; prio excitat audiētū intellectū. scdo ꝓsequit̄ ꝓpositū.ibi. Prioꝛa. Circa primū recolit duo de q̄bꝫ gl'iabant.⁊ q̄ debebāt eos mouere ad bonū. Primū est nobilitas ortꝰ q̄ dz mouere ad bonū.vnde dicit Hoc'ꝰ tertio de ꝓsola. Q; i nobilitate generis ist̄ est optimū.q; p ꝫ est unposita ipis nobilibꝫ q̄dā necessitas ne a maioꝝ suoꝝ ꝓbitate degenerēt.⁊ q̄tū ad ꝫ dicit a Audite me dom' iacob.i.q̄ descēditis a tāto patriarcha.⁊ ab eo vocati estis filij isr̄l. b Et de aq̄s iuda exist̄.i.de tribu nobiliori filioꝝ isr̄l.q; erat regia. Scōm est scīt̄aꝫ cult'.q; soli iudei dicebāt p alios cultores dei ⁊ q̄tū ad ꝫ dicit. c Qui iuratis in noīe dñi.q̄si ad eū reuerētiā.hoīes enī p maiorē sui iurāt. Hebre.vi.scd q; reuerētia debita nō est in illicito iuramēto. ſz magis irreuerentia.ió ad removendū eoꝝ falsam gl'iaz subdit.

d Nō in ꝛitate neq; in iustitia.⁊ sic eos notat de iuramēto falso.q̄ caret ꝛitate.⁊ de iuramēto inīq̄. q̄ caret iustitia. e De ciui.ei sctā.i.hierlm ad cultū dī electa

f Vocati sunt.i.denoīati ciues.de q̄ sil'r gloriabant

g Et sup deū isr̄l'.⁊c.q; legēbat fuare ꝓmiserūt.⁊ ꝫ etiā debebat eos mouere ad bonū. b Prioꝛa. Hic exequit̄ ꝓpositū.s.de ppl'i liberatiōe.Circa quā prio ponit̄ liberandi ꝓditio.scdo subdit̄ ipa liberatio.ibi. Cōgregami Cōditio aūt liberādi est q̄ sit sciēs ⁊ potēs ad ꝫ.⁊ ió prio ostendit ipe dei scia.⁊ scdo ipius potentia.ibi. Audite me. Prima i duas.q; prio dei scia ostendit.scdo q̄daz obiectio solūit.ibi. Propter nomē meū. Circa primū sciēdū q̄ dī scia ostendit dupl'r.vno mō ex certa reuelatiōe ꝓnosticandi futuroꝝ.alio mō ex occultatiōe eoꝝ.scōm ponit ibi. Audita feci. Circa primū dz in ꝓsona dñi. b Prioꝛa exequit̄.i.q̄ fierēt. i Annūciaui.sicut ptz Ge.xli.vbi denūciauit abrae pegrinatiōez seminis sui futuri in egyptū.⁊ inde redituri ḡrta generatiōe.⁊ sicut denūciauit ita postea in effectū ꝓduxit.ió subdit̄ Repēte opat' sum ⁊c.⁊ causa huius reuelatiōis ⁊ cōsiliū subdit̄. k Scitis enī q; dur' es tu.scz ad credendū veritatē.⁊ ꝓpt' ad ydolatrie falsitatē.ió. l Predixi tibi extunc.s.longe ante q̄busc̄q; laborauerat ᵇ Negociatores tui ab adolescētia tua: ᶜ vnusq̄sq; in via sua errauerit. ᵈ Nō est q̄ saluet te

Audite XLVIII. hec dom' iacob qui vocamini noīe isr̄l. ᵇ ⁊ de aquis iuda exist̄: ᶜ qui iuratis in nomīe dñi: ⁊ dei israel recordamini ᵉ nō in veritate neq; in iustitia. ᶜ De ciuitate enī scā ᶠ vocati sūt: ᵍ ⁊ sup deū israel cōstabiliti sūt. ʰ Dñs exercituū nomen eius. ᵇ Prioꝛa extūc ⁱ annūciaui ⁊ ex ore meo exierūt: ⁊ audita feci ea: repente opatus sum ⁊ venerūt. ᵏ Sciui enī q; dur' es tu et nervus ferreꝰ cervix tua: ⁊ frōs tua erea. ˡ Predixi tibi extunc anteqū ᵐ venirēt indicaui tibi ⁿ ne forte dicēs ꝭdola mea fecerūt hec: ⁊ sculptilia mea ⁊ conflatilia mandauerunt ista ᵒ Que audisti: ᵖ vide oīa ᵍ Vos autē nō annūciastis. ᵍ Audita tibi feci noua extunc. ʳ ⁊ cōseruata sunt q̄ nescis. ˢ Nunc creata sunt ⁊ nō extunc. ⁊ añ diē: ⁊ nō audisti ea: ᵗ ne forte dicas. ecce ego cognoui ea ᵘ Neq; audisti neq; cognouisti: neq; extūc apta est aur̄ tua. ᵛ Scio enim quia ꝑuaricās ꝑuaricaberis: ʷ ⁊ trāsgressorem ex vtero vocaui te. ˣ Propter nomē meum longe faciā furorē meum: ʸ ⁊ laude mea infrenabo te ᶻ ne intereas ᵃ Ecce excoxi te: ᵇ sed non quasi

m Ne forte (factū. dicas.⁊c. si euenisset absq; me denūciatiōe n Que audisti me reo Vide (uelata. oīa.sicut ꝑdixi adiplenta.⁊ sic potes scire q̄ ego feci ⁊ nō ydola. p Vos aūt non annūciastis.ſz ego q̄ hec reuelaui abrae ⁊ alijs q Audi (ꝓphetista feci.hic ostendit ꝓpositū ex aliq̄ occultatione.sicut enī de aliq̄ reuelauit iudeis ascq̄ fierēt.ne idol' eorū ascriberent.vt dictum est.ita aliq̄ nō reuelauit eis. ne ꝓcognitio idolis ascriberet. Et hoc est quod dicit.

q Audita feci tibi noua extūc.i. ascq̄ fierēt.vt dictū ē ꝓte ꝓcedenti.⁊ sic cōtinuat se ad ꝓcedētia. r Et ꝓfuata sunt.i.nota apud me tm.

s Que nescis nunc creata sūt.i.in effectu positā. t Et nō extūc ⁊c.i.lōge ascq̄ eēnt.nec etiaꝫ añ diē vl' horā in q̄ facta sunt ulla cognouisti.cui' cā subdit̄ v Ne forte dicas.ecce ego cognoui ea.ꝙ me vl' q̄ idola ascq̄ fierēt.ió subdit̄. x Neq; audisti.ab idolis tuis. y Nec cognusti.ꝙ temꝑm. Neq; extitit apta ē aur̄ tua.et subdit̄ cā z Scio ei ⁊c.i.scio ꝓnitatē tuā ad idolatriā a Et trāsgressorē de ventre als ex vtero vocaui te.i.de deserto.in q̄ portabā te.q̄ mr̄ puer in vētre.ubi ei fabricauit ppls isr̄l' vitulū ꝓflatilē ⁊ adoraut hostias īmolādo. Exo.xxxii.⁊ ió aliq̄ sunt illi ppło celata vl' velata vsq; ad horā euent'.ne ex ꝓnitate ei' ad idolatriaz attribues b Propter nomē meū. Hic (ret idol' ustā ꝓcognitōez. removet q̄dā obiectio.q; posset aliq̄s dicere. exq̄ de' ꝓsciuit malicīā ⁊ ꝓnitatē h' ppl'i.nō debuit eis tot bona fecisse.ꝫ removet dicēs.q; illa nō fecit ꝓpter ppl'm.ſz ꝓpter nomē suū.⁊ ꝫ est q̄ dz. b Propter nomē meuz longe faciā ⁊c.i.feci.⁊ loquit de ꝑterito p modum futuri sicut freq̄nter fit in ꝓphis.q; tūc penit' nō te deleui.vt fuarē ꝓmissum meū ad abrā ysaac ⁊ iacob de ꝓfuādo semen eoꝝ.ꝓpter q̄ dicēte dño moysi Exo.xxxii. Cerno q̄ ppls iste dure cervic' sit.dimitte me vt irascat furor meus cōtra eos ⁊ deleam eos.moyses orauit dñm dicens. Quiescat ira tua ⁊ esto placabil' sup nequitiaz ppli.Recordare abraam isaac ⁊ israel fuoꝝ tuoꝝ.q̄bꝫ iurasti ⁊c.

c Et laude mea infrenabo te.i.in frena subigā occupādo te in cerimonijs. d Ne intereas.offeredo.s.idol' ista fuit vna de causis multiplicatiōis cerimonialium.

e Ecce excoxi te.ꝑ tribulatoes multiplices in deserto. ⁊ postea i terra ꝓmissionis ꝑ reges assyrioꝝ ⁊ babylonie.

f Ex nō q̄ argentū.q.d.licet in te remāsit impurū.

argentuz: [g]elegi te i camino pauptatis. [j]Propter me, p̃pter me [b]faciã, [k]vt non blas/phemer. [l]z gloriã meam [l]alteri nõ dabo. [m]Audi me ia/cob: z israel quem ego voco [n]Ego ipse. [o]ego prim⁹ z ego nouissimus. [p]Manus quo/q; mea fundauit terram: [q]z dextera mea mẽsa est celos [r]Ego vocabo eos: [s]z stabũt simul. [t]Congregamini om/nes vos [v]z audite. [x]Quis ex eis annunciauit hec? [y]Do/minus dilexit eum: [z]faciet voluntatem suam in baby/lone z brachium suũ i chal deis. [a]Ego ego locut⁹ sum. [b]z vocaui eum: [c]adduxi eum z [d]directa est via eius. [e]Ac/cedite ad me: z audite hoc. [f]Non a principio [g]in abscondito locutus sum. [h]Ex tempore anteq̃ fierẽt ibi eram:

g Elegi te in camino pauptatis, i. in egypto vbi in pau/pertate z afflictiõe coquebas lateres i camino. Propter me, i. pter honorẽ meũ fuandũ, et duplicaf ly pter me ad maiorẽ assertionẽ. h Factã, s. liberatiõez tuã z sal/tationẽ i Ut nõ blasphemer, a dicẽtibꝫ q̃ nõ tenere ad pẽes p̃dictos fide

b Et gl'az me (litatẽ am, i. cultũ mihi debi/l Alteri nõ da/ (tũ bo, i. dare licate nõ cõ cedam.

m Audite, hic ostẽdit ofidẽ potẽtia dei libe/rantis, z ex creatiõe rerũ ꝺ nihilo, ad quã requirũ potẽtia infi/nita, q; inter nihil et aliq̃d non est pportio/ aliq̃, z ꝺ est qꝺ subdit/

n Egoipe, z nõ ali⁹ supple est creator.

o Ego prim⁹ et ego nouissim⁹, a q̃ depen/det omne esse creatũ.

p Dan⁹ quoq; mea ꝛc. hoc ꝺr, q; terra est pars infi/ma mũdi, sicut fundamentũ in domo. q Et dextera mea mẽsa est celos. In hebreo habet, palmizauit celos id est palmo mẽsurauit, p qꝺ intelligit facilitas mẽsura/tionis sicut in eo qꝺ mẽsurat palmo hominis.

r Ego vocabo eos, i. corpa celestia imponẽdo eis, pria nõia. Ps. ciiii. Qui numerat multitudinẽ stellar, z oi/bus eis nõia vocat. s Et stabũt simul, i. parati sunt ad obsequiũ meũ, z sic ofidit dei ptãs nõ solũ ex rep creatione, sz etiã ex ear gubernatione. t Congregamini. Postq̃ esaias denũciauit dei liberanf, ꝺuitoem, hic ostẽ/dit denũciat ipaz liberatiõez, z scꝺo liberatiõis modũ z or/dinẽ, ibi, Egredimini. Circa primũ sciẽdũ q̃ liberatio ppli de babylone facta p cyrũ figura fuit liberatiõis a ptate demonis facte p xpm, z tõ prio ponit liberatio prima, et scꝺa ibi, Accedite ad me, mod⁹ est ei ista⁹, pbe, vt frequ/enter dictũ est supra denũciãdo statũ illi⁹ ppli simul denũ/ciare mysteriũ christi. Circa primum dicit.

t Congregamini oẽs vos, i. vos iudei v Et audi/te cẽ dñi loquitis p os pphe. x Quis de eis, i. de chalde is de q̃bꝫ supra fecerat mẽtionẽ, annũciauit hec, s. mala eis futura p cyrũ, q. ꝺ. nulli⁹ etiã de idolis hec ãnũciare potuit. y Dñs dilexit eũ, s. cyrũ. Circa qꝺ sciendum q̃ diligere ẽ velle alicui bonũ, de⁹ aũt promouit cyrum ad dignitatẽ regni de statu infimo, z vili, vt dictũ fuit ꝛ, xlv z sic dilexit eũ q̃tũ ad bonũ regni z monarchie, nõ tñ q̃n tũ ad bonũ gr̃e z gl'ie, q; licet deũ celi cõfessus fuerit, vt hr̃, i. Esdre, i. tñ cũ ꝺ ydola coluit, vt dictũ fuit ꝛ, xlv.

z Faciet voluntatẽ suã, s. dei in babylone chaldeos pter pcã sua punitionẽ dei ex ordine ꝺine iustitie, z iudeos inde

a Ego locut⁹ sum in psona dei ꝺ qꝺ men (liberãdo, tiri nõ pot. b Et vocaui eũ, ad dignitatem regni.

c Adduxi eũ ꝺ babylonẽ. d Et directa est via ei⁹, p victoriã sequẽtẽ. e Accedite, hic ostẽdit denũciaf libera tio a ptate demonis figurata p liberatiõem a captiuita/te babylonis, hec aũt liberatio facta est p missionez filij dei in mũdũ, tõ prio describit hec missio, scꝺo facta p eũ liberatio, ibi, Hec dicit. Circa primũ est aliq̃ntulũ imo/randũ, q; ibi exprimit sctẽ trinitatis mysteriũ. Sciendũ

f Non a principio in absconꝺito (igit q̃ illuꝺ q̃ꝺ hic ꝺr locut⁹ sum, fm doctores catholicos z hebreos intelligi tur de datiõe legis in mõte synai, q̃ non fuit data occulte, sed manifeste, in tantũ q̃ tot⁹ ppls audiebat vocẽ dñi lo/quẽtis, ex tũ ad decez p̃cepta decalogi. vt hr̃ Exo, xx, z sic qꝺ ꝺr hic. Non a principio in absconꝺito locut⁹ sum, nõ est verbũ esaie q̃ legẽ nõ ꝺedit, sed ipe⁹ dei, z in hoc conueniunt catholici z hebrei, qꝺ aũt subdit, Ex tpe afuꝭ fierent ibi eram, i. anteq̃ lex ꝺaret. Et i hebreo hr̃ In principio sui esse ego ibi, ita principio datio nis legis, qꝺ exponũt aliq̃ hebrei de psona esaie, dicẽtes q̃ omes qui pbe fuerũt in mõte sy/nai, z ibi acceperũt a deo pphetias suas, si cut moyses legẽ, futu ris tñ tpibꝫ, fm ordi/nationẽ dei ab eis p/nũciãdas, z fm hoc subꝺit esaias. Et nũc mi/sit me dñs deꝰ z spũs ei⁹, s. ad denũcianduz pphetiã quã tũc acce/perã, s. ipo tpe datois legi, sz istud ꝺicta ẽ falsum, q; p⁹ datiõem legis esaias fuit nat⁹, i. p. ꝺc. ãnos, z ampli⁹, mlti etiã pphe adhuc poste/ri⁹, s. Ieremias, ezechiel, ꝺaniel, aggeus z zacharias, et plures alij. Si aũt ꝺicat q̃ alie pphe extunc vel ali fuerunt create, z sic fuerũt ibi pphe fm alias, ꝺ nõ solum est ꝺ doc/tores catholicos z phos, q̃ ꝺicũt alias hois nõ p̃cedere corp⁹ duratiõe, sz etiã ꝺ alios doctores hebreos, vnꝺ sup illud Zacha, xiij. Ego formãs spũm hois i medio ei⁹, vbi trãslatio nra hꝺ, Fingẽs ipm ei⁹ in eo, ꝺicit q̃ꝺaz glo, he/braica, q̃ creator creat alias cũ pfectiõe figure corpis hu/mani, z ita ꝺicũt pbi, q; alia est act⁹ prim⁹ corpis physi/ci organici ꝛc, scꝺo de alia, ꝺ etiã apparet Hesa, i. vbi ꝺr, q̃ formato corpe ade ꝺe⁹ inspiraunt in faciẽ ei⁹ spiracu/lũ vite. Ergo qꝺ ꝺr hic. Ex tpe anteq̃ fierẽt ibi etiã, vel a principio sui esse ego ibi, nõ pot intelligi de esaia, ꝺ etiã pt̃z in q̃ꝺã libro apud hebreos auctẽtico vbi ista lra in/ducit dicta in psona dei sicut z pcedẽs imediate, s. Non a principio in absconꝺito locut⁹ sum, z eodẽ modo qꝺ sub/ditur in eodẽ contextu z sub eodẽ versu. Et nũc misit me ꝺns ꝛc, in psona dei dicit. Si enim ad psonã esaie referre/retur esset ibi principiuz nom versus, vt esset distinctio inter psonas loquẽtes, nunc autez in hebreo vnicus est versus q̃ incipit, Accedite ad me, z terminatur ibi. Et nũc ꝺns ꝺe⁹ misit me z spũs ei⁹, inclusiue. Ex dictis pt̃z mysteriũ sancte trinitatis. q; hic exprimit ꝺ⁹ missus a deo z spũ eius, inter missum z mittentẽ est psonal⁹ distin ctio, z sic apparet ꝺistinctio psonalis ipi⁹ filij missi a pa/tre z spũsancto, a quibꝫ missus est in carnem p mũdi sa lute. Resumatur ergo lra a principio cum dicit.

e Accedite ad me z audite, ꝺ vbũ est filij dei, vt pt̃z ex p̃dictis, q̃ excitat attentionẽ audientiũ ad signãdum q̃ vult ꝺicere aliq̃ magnũ, s. sctẽ trinitatis z incarnationis filij mysteriũ.

f Non a principio, s. dationis legis.

g In absconꝺito locut⁹ sum, q; in manifesto eam ꝺedi. Circa qꝺ sciendũ q̃ licet lex illa fuerit data a tota trini/tate cui⁹ opa sunt inꝺiuisa, tñ illa datio appropriat filio ꝺicit ei illa q̃ ptinẽt ad potentiã appropriant pri, et q̃ ad bonitatẽ spũsctõ, ita q̃ ptinẽt ad sapiam filio, cuius/modi est datio legis z pphetice cognitionis z similiũ.

h Ex tpe afuꝭ fierẽt ibi etiã, cũ pre z spũsctõ fm ꝺi/nitatem.

i Et nunc, i. tempore gratie.

l Misit me, ad humanitatis assumptionem.

l Dñs .i. deus pr̃. m Et spūs ei⁹. q̃ est tertia in trinitate psona. n Hec dicit dñs. hic ꝓfir describit liberatio facta p filiū incarnatū. & hoc p suã sctãm doctrinã & opa cũ dicit. n Hec dicit dñs de⁹ redẽptor tu⁹ id est dei filius incarnat⁹. q̃ redemptor est mũdi. et vnus deus & dñs cũ patre & spiritusancto.

o Sanct⁹ isr̃ .i. sanctificans israel.

p Ego dñs de⁹ tu⁹. ratione deitatis.

q Docens te vtilia id est euãgelica & cõmunia. q̃ licet nõ sint necessaria ad salutẽ. disponũt tñ ad pfectionẽ. christ⁹ enim q̃tũ ad moralia p̃cepta nõ addidit nũ cõsilia.

r Gubernans te in via qua ambulas. .i. ꝑfin vita que est via ad patriã. & quã licet doctrinã christi plures acceperint. tamẽ multo plures recusauerũt. vt ptz in euãgeliis & actibus apostolorum. ideo subditur.

s Vtinã attẽdisses &c. quantũ ei ad credẽda christus plura docuit tangẽdo de necessitate salutis. vt de articulo sancte trinitatis & incarnationis. de baptismo & ꝑsil̃ib⁹.

t Facta fuisset &c. videlicet q̃ntũ ad pacẽ tpalez. q⁹ romam nõ venissent ad destruendũ locũ & gentẽ. q̃ destructio fuit in vindictã mortis christi. & q̃tũ ad pacẽ interiorã ꝓscientie. & pacẽ supne gl̃orie finaliter cõsequendam. sicut angeli clamauerũt in natiuitate christi credentib⁹ affuturaz. Luce. ij. Glia in altissimis deo. & in terra pax hominib⁹ bone voluntatis &c.

v Et iusticia tua sicut gurgites maris .i. valde abũdans. q⁹ iusticia que est p fidem christi. illa est iusticia abũdans.

x Et fuisset q̃si hareſemen tuũ .i. filij tui & filie fuissent multoplures q̃ sunt. q⁹ in destructione hierl̃m ꝓpter christi mortez multi iudei fuerũt interfecti. videlicet decies centum milia a principio obsidionis ad finẽ. & in captiuitatẽ ducti nonaginta septẽ milia. vt dicit egisyppus illoꝝ tẽporũ vicinus hui⁹ q̃nto.

y Et stirps vteri tui .i. filij & filie.

z Vt lapilli ei⁹ .i. maris. Repetitio est eiusdẽ sententie Vocant etiã hic semen & filij & filie oẽs qui credidissent ad doctrinam iudeorũ. si fidem christi recepissent.

a Et nõ interisset &c. i. nõ fuisset destructio tã dicta.

b Egredimini. Postq̃ esaias denũciauit duplicẽ liberationẽ. s. ꝑ cyrũ & p christuz. hic ꝓfiter describit vtrumq̃ ordinẽ sine modũ. & primo primẽ. sedo secẽ ca. sequenti. Circa primuz dicit. b Egredimini de babylone. q. d. ꝓpe est destructio eius p cyrum & exercitũ ipsius.

c Fugite a chaldeis. q⁹ nõ solum ciuitas metropol' fuit capta a cyro. sed etiã tota regio. d In voce exultationis annũciate. &c. hanc destructionẽ applaudẽdo diuine iusticie. & etiã liberationi indeoꝝ que post destructionẽ fa

e Dicite redemit dñs seruũ suũ iacob. (eta est p cyrũ ꝛez in liberatiõe de captiuitate babylonica. reducite etiã ad memoriã tangẽ gratã liberationẽ de futute egypti.

f Nõ sitierũt. in deserto. cũ exirẽt de egypto. p hoc nõ excludit sitis generalr. q⁹ filij isr̃l exeuntes de egypto passi sunt pluries sitim in deserto. vt patet Exo. xv. & xvij. et Num. xx. sed excluditur istis ducens ad periculũ mortis. & quia dominꝰ subuenit eis. ideo subditur.

g Aquã de petra. &c. vt ptz Exo. xvij. & Nu. xx.

h Non est pax &c. q⁹ q̃ntũcũq⁹ dñs ꝓstaret eis hec beneficia & plura alia. fuerũt tñ multi mali in ꝓlo isr̃l cõtra dñm murmurãtes qui mortui fuerũt vagabundi in deserto. vt habet Num. xiiij. Non enim potest istud de ꝓductione aque de petra exponi nisi quis velit de redditu captiuitatis babylonice. q⁹ nõ legit tũc dñs talia fecisse. & nõ est verisile q⁹ Esdras & alij qui illũ reditum descripserũt h tacuissent. & iõ melius exponit mõ dicto de reditu de egypto.

¶ In capitulo. xlviij. vbi dr̃ i posticla. Propter nomẽ meũ longe faciã.

Additio .i.

Quod in ꝓpheticis scripturis frequẽter fit ꝑmo de futuro p modũ ꝓteriti. hoc est ꝓpter certitudinem ꝓphetie ꝓut cõtingit dr̃. q̃ de ꝓterito p modũ futuri fit ꝑmo. hec rõ nõ sufficit sed assignãda est alia.

In eo. ca. vbi dr̃ in postil. Et laude mea infrenabo te.

Per diuinã laudẽ hõ ascẽdit in deũ p affectũ. intãtũ q⁹ p h retrahit ab his q̃ sunt ꝓtra deũ. & h est qd dicit ꝓpha. Laude mea infrenabo te ne ĩtereas ꝑm secũ Tho. secda secẽ. q. rci. que videtur magis ꝓpria expositio q̃ illa q̃ in postilla dicit de

In eodẽ ca. vbi dr̃ in postil. Et dextera mea (laude. mensa est celos. Additio. ij.

Per h qd dr̃. Dextera mea palmizauit celos. ꝑm hebraicã lr̃am nõ solũ intelligit facilitas mensurationis. ꝛez etiã mẽsurationis debita cũ grũetia secũ adaptatõ ad rẽ que edificari ĩtendit. sicut ille q̃ palma alĩ q̃d mẽsurat. sic vt nõ excedat nec deficiat ab intento. ꝑm illud Sap̃. cap̃. xi. Omnia fecit dñs numero ponderi & mensura.

In ca. xlviij. postil. exponit illũ passum. Propter nomẽ meũ furorẽ meũ lõge faciã. i. feci. ponẽdo futurũ p ꝓterito. Burgẽ. dicit rsitatũ in ꝓphetis ponere ꝓteritũ p futuro ꝓpter certitudinẽ ꝓphetie. sed ponere futurũ p ꝓterito hz aliã rõnem. quã tñ nõ assignat. põt aũt ꝓter alias rõnes dici q⁹ ꝓphe vtunt & sacra scriptura de deo loqntes vbo oĩm tpm indifferẽter. q⁹ eternitas soli deo conuenies coexistit oĩb⁹ differẽtijs tpm. sicut dictũ est ꝛ. Exo. xxx. ca. In eodẽ ca. vbi dr̃. Et laude mea infrenabo te ne intereas. h frenuz dic̃ postil. cerimõiales obligatiões q⁹ p̃ls tenebat. ne ad ydola defflueret. Burg. aũt h factũ parũpendẽs dicit illã laudẽ fore ascensum mentis in deũ p affectũ tamquidũ vt p hunc tangẽ p frenum retrahat ab his q̃ sunt contra deum. Sed manifestum est ex lra. q⁹ illi iudei de quibus hic dicit huiusmodi affectum nõ habuerunt ad deum. q⁹ coluerũt deum timore seruili. dum enim tribularentur ad dñm clamauerunt. vt dicitur de hoc populo in multis locis sacre scripture. tempe autẽ ꝓsperitatis defluxerũt ad ydola. iõ dr̃ de eodẽ. Popul⁹ hic labijs me

honorat ⁊c. Si alia est laus dei q̄ pcedit a libera uolūta
re q̄ q̄ a fuli obligatōe. pria nō hz rōem freni sz liberta
tis. q̄ fit amore iusticie. Scōa hz rōem freni. q̄ fit timo
re pene. pria nō retrahit a malo sz tēdit in bonū. qō fit
libere sine freno. Scōa aūt retrahit a malo. sz nō afficit
ad bonū Et qō de pria
mā nō dicā. sz de se
cūda. patet sctūs Tho
mas. exponēs hūc lo
cū. dicens. Infrenā. i.
obligā te ad cerimoni
ales laudes meas. ne
sacrificia idol' offerēs
intereas. ⁊ adducit ad
id pcordātiā psal. Jn
chamo ⁊ freno maxil
las eor cōstringe. pu
to hic ⁊ alibi oculos.
Burge. odio ⁊ liuore
cecatos. vt videre nō
potuit. q̄ vilipēdēdo
po. s. Tho. vilipendit
cui' tī dicta dixit in pl̄ogo sui opis igne charitaī exami
nata. ⁊ naturā rōnis dictamīe multipliciter purgata. ⁊
tī hic Burg. p sui erroris ꝓfirmatiōe allegat scīm Tho.
scōa sede. q. rci. vt cū sic relinquat in ꝓtractiōe.

Audite insule. Hic ꝓfit Capl'm. XLIX.
describit mod'. s. scōe liberatiōis facte p christū.
Sciendū tī q̄ aliq̄ doctores catholici totū istud
capl'm exponūt de liberatōe facta p cyrū. sz istud non vi
det vez. q̄ pp̄ls de babylone rediēs nō fuit in tāta pspe
ritate q̄nta describit hic. imo fuit in mīta angustia ⁊ pau
pertate sic dictū est supra. xxv. ⁊ in pluribus aliis locis.

Preterea sic exponētes magis iudaizāt q̄tū ad h q̄ do
ctores hebreor antiq̄. q̄ aliq̄ dicta in h ca. referūt ad tps
xpi. s. illud. Dedi te in lucē gentiū vt sis salus mea vsq̄
ad extremū terre. ⁊ p ꝓsequēs alia q̄ annectunt huic sen
tentie ꝓsequēter vel antecedēter. q̄ aūt ita sit. ptz in glo.
magna sup Besi. xli. ca. vbi mouet talis q̄stio de messia.
Poterit ne dici q̄ redēptor cū venerit. sit leuans facies
. i. ace. ptor plonarū fm modū loq̄ndi hebraicum ⁊ videt
ibi. Absit. sed oēs ꝓfitētes ei corde ⁊ ore ⁊ opibus salua
bit. sicut scriptū est hiere. xxiij. Jn diebus illis saluabit iu
da ⁊ isrl' ⁊c. ac si dicat. Cōfitētes ei. ⁊ sic dr Esa. xliv. Dedi
te in lucē gentiū. vt sis salus mea vsq̄ ad extremū terre.
hec glo. fm oēs doctores catholicos intelligit ad lrām de
christo. vt pleni' videbit q̄si erim' ibi dño ꝓcedente. ⁊ p
ꝓsequēs alia q̄ ad idē inducunt de ea. isto. Dedi te in lu
cem gentiū ⁊c. fm auctorē vel auctores illi' intelligitur
ad lrām de xpo. Itē Act. xiij. hec auctoritas. Dedi te in
lucē gentiū ⁊c. a paulo ⁊ barnaba inducit tanq̄ dicta ad
lrām de q̄uersiōe gētiū ad fidē xpi. Itē ra. sa. dicit q̄ il
lud qō hē ꝑfus finē hui' ca. Tunq̄d tolleā a forti pdicē
intelligit de esau. p quē intelligit romanū imperiū. q̄
cū alijs iudeis expectat p messiā venturū liberari de ser
uitute in q̄ sunt. ⁊ sic fm cū referendus est ad tps xpi qō
vez est. sed expectāt futurū qō p iesum nazarenū imple
tū est. pp̄ter qō dicit Matth. xvij. Ergo liberi sunt filij. et
le quit de tributo romano impatori reddendo. Jgit ex
ponēdo capl'm fm hunc sensum in duas ptes diuidit. q̄
primo ponit modū saluatiōis. scōo tollit met' desperā
tiōis ibi. Et dixit syon. Prima in duas. q̄ primo ponit sa
uatoris ꝓditio. scōo subdit salutis opatio. ibi. et ego dixi.
Circa primū dr. a Audite insule. Hic excitat atten
tio. vt p hoc designetur nunciande rei magnitudo.
b Dñs ab vtero vocauit me. h dr in ꝑsona xpi homis

[a] Audite in
sule ⁊ attēdite pp̄li
de lōge [b] Dñs ab vtero voca
uit me. de vētre mīs mee
recordat' ē nois mei: [c] ⁊ po
suit os meū q̄si gladiū acu
tū: [d] in vmbra man' sue [e] pte
rit me. [f] ⁊ posuit me sic sagit
tā electā. [g] Jn pharetra sua
[h] abscōdit me' et dixit mihi.

Seru' me' es tu isrl' q̄ in te
glificabor. [m] Et ego dixi. Jn
uacuum laborauī: [n] sine cā ⁊
vane fortitudinē meā cōsū
psi. [o] ergo iudiciū meū cum
dño. ⁊ op' meū cū deo meo
Hec dicit dñs [p] formās me
ex vtero seruū sibi: [q] vt redu
cā iacob ad eū. [r] ⁊ israel no
n cōgregabit. [s] Et glorifica
[t]

[e] Proterit me. nō ei fuit capt' a
iudeis. nisi qī voluit
⁊ se obtulit. Job. xvij
Dixi vobis q̄ ego sū
si q̄ me queritis. sinite
hos abire.
[f] Et posuit me sicut
sagittā electā. Jn he
breo hē. Clarā. i. lumi
tā. p h intelligit puri
tas ⁊ claritas doctrie
christi. [g] Jn pha
retra sua. i. in sua pui
h Abscō. (dentia.
dit me. vsq̄ ad tēpus
reuelatiōis mee.
[i] Et dixit mihi fu'
me' es tu. rōne hūanitaī in q̄ accepit formā fui. Phil'.
q̄. Semetipm exinaniuit formā serui accipiens ⁊c.
[k] Jsrael. sic nolāt ꝑps. q̄ de pp̄lo isrl' nat'. ⁊ rōne iter
pratiōnū q̄rū vna ē. Judeos deū. q̄ aīa ꝓpi videt dīnam
essentiā ab instāti sue creatōis. Alia interpratio ē. Dire
ctus cū deo. qō optime ꝓuēit ꝓpo homini. q̄ ei' hūani
tas est instrumētū diuinitaī. p̄iunctū ei. ⁊ sic in oīb mo
uetur fm deitatis instinctū. [l] Quia in te glorifica
bor p miracula diuine ptātis ⁊ excellētie demōstratiua.
[m] Et ego dixi. Hic ꝓfiter ponit' salutī opatio. ⁊ primo
respectu iudeor. scōo respectu gentiliū. ibi. Et glorifica
tus sum. Circa primū sciendū q̄ labores xpi ieiunando
vigilādo. docēdo. pdicādo. ⁊ oīa alia erāt ad nraz salutez
ordinata. fm q̄ dr psal. lxxij. Deus pat' est salutē in medio
terre. ⁊ q̄uis principal'r missus fuerit ad pdicādū iude
is in ꝑsona ꝓria. ꝓpter qō dicit Matth. xv. Nō sum. miss
sus nisi ad oues q̄ perierāt domus israel. tī pauci iudei
cōparatiue ad alias crediderūt. ⁊ q̄tū ad illos dicit
[n] Jnuacuū labo. ꝓpter incredulitatē iudeor. ⁊ ad idez
facit qō seq̄tur. [n] Sine cā ⁊ vane forti. mea ꝛ supsi.
licet ei mortu' fuerit i etate virili. tī ex laboribus videbat
tā antiquus ⁊ in pte ꝓsumpt' ꝓpter qō dixerunt ei iudei
Job. viij. Quinq̄ginta āños nondū hēs ⁊c. [o] Ergo
iudiciū meū cū dño ⁊c. q̄ ipe videt q̄ nihil omisi de co
tingētibus ad salutē iudeor. [p] Formans me ex vtero
seruū sibi. q̄ ab instāti incarnatōis fuit diuinit' corpus
christi formatū ⁊ aīatū. ⁊ sic extūc pfect' fuit ꝑfus oīb
[q] Ut reducā iacob ad eū. i. po (scientijs ⁊ caritatibz
pulū isrl' descēdētē a iacob ad quē docēdū fuit missus. vt
dictū est. [r] Et isrl' nō ꝓgrediet. in ouili dñi p susceptōez fi
dei. q̄ p maiorē pte i infidelitate sua pmānsit. sicut eni ia
cob ⁊ israel sunt duo noīa vni' ꝑsone. Besi. xxvij. ita sunt
hic noīa vni' pp̄li ab illo descēdentis. pōt etiā hec lra ex
[q] Ut reducā ia. ad eū. intelligit de (ponit vt. qō dr h.
illis q̄ crediderūt ex pp̄lo iudeor. sicut fuerūt apli. aliq̄
discipuli multi. vt habet in actibz apl'or. ⁊ qō subdit.
[r] Jsrael aūt nō ꝓgregabit. intelligit de illis q̄ remans
[s] Et glorificat' sum. Hic ꝓfiter deseri (serūt incredu
dit spatio salutis q̄tū ad gētiles. cū fidē christi recepe
rūt. ⁊ diuidit in duas ptes. q̄ primo describit h' salutis
opatio. ⁊ scōo subdit gratūactio. ibi. Laudate celi. Circa
primum dicitur in ꝑsona christi.
[s] Et glorificatus sum. inter gentes credentes nomen
meū. qō factū est virtute dei patris. ideo subdit.

t Et dixit.parū est vt sis mihi seruus.in hūanitate assumpta ad suscitādas trib⁹ iacob de morte infidelitatis ad vitā fidei.sm q̄ dr Abacuc.iij.ca. Justꝰ aūt ex fide viuit. v Et feces israel.i.vicia. x Conuertēdas.in vtutes y Dedi te in lucē gentiū.p susceptionē lumis fidei.

z Vt sis salꝰ mea.i. a me missa ⁊ data.

a Usq; ad extremū terre.ꝛ hō dixit.ēps aplis Actuū.i. Eritis mihi testes in hierlm ⁊ in oī iudea et samaria ⁊ usq; ad vltimuz terre.

a Hec dicit dñs.scz deus pater.

b Redemptor israꝫ. quia dedit filiū.p ei⁹ redemptione.

c Sctūs eius.i.sanctificator ipius.

d Ad ꝓtemptibilez aīam.i. xpm denominando a pte totū qui in hūanitate assūpta ꝓtemptibilis apparuit.ꝛ.liij. Quasi abscondit⁹ vultus eius et despectus ⁊c.

e Ad abominatam gentē.i.primitiuā ecclesiā quā supra modū abominati sunt principes iudeoz. vt pz in actib⁹ aplorꝫ ī plurib⁹ locis. silr postea multi romam impatores.vt nero. domicianus.diocletianus maximianus.⁊ multi alij eā totaliter exterminare querētes. f Ad ser.dño rū.i.pl'm catholicū.q; tūc xpiani frequēter ꝓdēnabant ad metalla fodienda.⁊ alia opa seruilia facienda.

g Reges videbūt.miracula in vtute nois xpi fienda p aplos ⁊ eoz successores h Et ꝓsurgent principes.ad statū fidei xpiane.qđ maxime patuit tempe ꝓstantini.

i Et adorabūt ꝓpter dñm.s.ꝓcm. k Quia fidelis est.mittendo redemptorē mūdo sicut patribꝫ ꝓmiserat l Et sanctū israel.i.sanctificatorē eius. m Qui elegit te.s.xpm hoiem ad opus redemptōis humane.

n Hec dicit dñs.i.de⁹ pater. o In tpe placito.id est gre. p Exaudiui te.Omis enī oro xpi ad patrem fuit exaudita.que pcessit sm deliberatiā voluntatem.

q Et in die salutꝫ.i.in die passionis qua opat⁹ est salutem in medio terre. r Auxiliat⁹ sum tui. dando constantiā patiendi. s Et seruauī te.recipiendo aiam tuā in morte ⁊ pseruādo corpus a corruptione.

t Et dedi te in fed⁹ ppli.vt p te deo federaret.

v Vt suscitares terrā.i.habitātes in terra a morte culpe ad vitā gre. x Et possideres hereditates dissipatas.i.nationes gentiū diuersis erroribꝫ lacerat⁹.

y Vt dicas.his q̄ vincti sunt.ꝓsuetudine peccandi.

z Exite p veritatē pnie.⁊ his q̄ in tenebris sunt ignorātie. a Reuelamini.in vitatis cognitione. b Sup vias pascent.i.in obseruatione mandatoꝝ ⁊ consiliorꝫ.

c Et in omnib⁹ planis.i.in scōrū exemplis q̄ sunt ita plana q⁹ pñt ab oīb⁹ videri. d Pascua eoz.qz magis edificant exempla q̄ vba. e Non esuri.neq; sitiet ⁊c. Et hoc eni pt̄z q⁹ nō intelligit de reditu captiuitatis babylonice.qz nunq; sic est impleta.sed de redēptione facta p xpm.que q̄dē habz effectū in ꝓsecutione vite beate. vbi nullū sentit malū ⁊ hē oīe bonū.io subdit.

f Et ad fon.aquarū potabit eos.p qđ designat quies appetit⁹ in bono adepto.

g Et ponā oēs mōtes ⁊c.p hoc intelligit remoto impedimento⁹ publicatois euāgelij p discursuz aplorū aliorūq; discipulorū.vt fuit dictū supra xl.ca.ideo subditur.

h Ecce iste delonge venient.s.ad fidez p predicationē. i Et ecce illi.q ab aq̄lone ⁊c. .i.de oi pte terre habitabilis aride ⁊ insulaꝝ maris.

k Laudate celi.hic ꝓfiter ponit hui⁹ bñficij gratiaꝝ actio.cū dr. Laudate celi.i.angeli qui sunt ciues celi.⁊ pō nato grās agentes cantauerūt. gloria in altissimis deo ⁊c. Luce.ij.

l Et exulta terra.i. habitātes in terra q̄tū ad miōres ⁊ mediocres. m Jubilate montes laudē.q̄tū ad maiores. Quia ꝓsolat⁹ est dñs popu.sūm.p modū pteritionis.⁊ primo respectu redemptiōis fiende p cyrū.scdo respectu redemptiōis fiēde p xpm.qz iste due simul tanguntur a ꝓpha.vt dictū est supra.scda ubi. Leua in circuitu Circa primā dr. o Et dixit syon.i.illi q̄ fuerāt habitatores syon. p Dereliquit me dñs.ꝛ dicebāt videl (ut oz) in babylonē ducti post destructionē ciuitatis ⁊ templi qđ remoueatur cū subdit. q Numq̄d obliuisci pōt ⁊c. ⁊ patet lra r Ecce in manib⁹ meis descripsi te.i memoria.sicut illud qđ tenet manu s Muri tui.s.ciuitatis ⁊ templi. t Coꝝ oculis meis semp.qz pulcheo eoz reparationez. v Uenerunt structores tui.i.cito venient.s.zorobabel ⁊ iesus filius iosedech ad reedificādum ⁊ implū.⁊ neemias ad reedificationē ciuitatis. x Destruentes te.i.conantes te destruere. y A te exibūt.qđ patet impletū de samaritanis quos noluerāt reuersi de captiuitate associare sibi ad templi reedificationem.vt habet primo Esdre.iij.⁊ similiter de edificatione ciuitatis dixerūt eis Neemie.ij. Vobis nō est pars ⁊ iusticia ⁊ memoria in hierusalem.

a Leua. Hic remouet metus desperatōis respectu redemptōis fiende p xpm. In primitiua enī eccl'ia erant credētes pauci r de hūli plebe. r psecutōibz principum oppīsi. vt patz in actibz apl'oz. propter qō estimari posset defacili qō totū cito deberet annihilari. r tō denūciat ecclesie primitiue multiplicationē magnā fidelū. r prīo denūciat hec multiplicatio. secūdo mouet q̄dā obiectio. ibi. Nūq̄d tolletur. Circa primū dr a Leua ī circūitu oculos tuos. i. ad oēs partes orbis.

b Et vide. multitudines ppl'i ad te p fidem venientis.

c Oēs isti congregati sunt. in fide formata charitate. d Oibus his velut ornamēto vestiet̄ mlt'itudo enī fidelū ē eccl'ie

e Quia (ornamētū deserta tua r solitudines tue r̄c. sic vocat terram iudee. q̄ post passionē xpi a romanis fuit destructa.

f Nūc angusta erūt. i. oēs fideles nō possent ibi capi. propter qō apl'i alīq̄ discipuli p maiori pte egressi sūt inde ad alias partes mūdi p dilatōe fidei

g Et lōge fuga. q̄ absorbebant. q. principes iudeoz q̄ conabant eccl'ias nascentē absorbere. vt ptz Actu. viij. r. v. r. viij. r ī plibz alīs locis p romanos partum fuerūt trucidati. r partum capti

h Adhuc di. in au. tuis filij sterilitatis tue. i. pauci (uatitatis fidelū. i Anguste est loc' mihi r̄c. q. sic dictū est exterūt apl'i p vniuersū orbē p multiplicatōe fidelium. k Et dices in cor. tuo. p admiratōne tante mul

l Trāsmigrata r captiuata. q. tpe psecu (tiplicatōis. tionis q̄ facta est sub stephano oēs fideles q̄ erāt in hierusalē dispsi sūt ad alias regiones pter apl'os Actu. viij. illi etiā q̄ poterāt capi trahebant ad carceres. vt captiui. Actu. xx. r mod' h' multiplicatōis ofidit cū subdit.

m Hec dicit dns de'. ecce le. ad gētes. q. d. nō fiet vtute hūana sz dīna. n Manū meā. in opibz miraculosis. q̄bz visis gētiles puertebant. o Et ad po. eral. si. meū. i. signū crucis. p Et affe. fi. suos r̄c. q. se r prolē suā afferebāt apl'is alīsq̄ discipul'. vt fierēt filij eccl'ie p susceptōem sacri baptismatis. q Et erūt reges nutrices tui r̄c. Ib ptz impletū in multis regibz r regnis. q̄ fidē catholicā suscipiētes pascebāt paupes fideles.

r Vultu inter. de. ado. te. i. hēbūt te in mētia reuerētia q̄ ptz impletū tpe ystātini r aliox regū xpianorum.

s Et scies q. ego dns. p experientiā tāti boni. t Sup q̄ nō confundent̄ r̄c. q. finaliter psequunt̄ expectata.

v Nūq̄d tollet̄ r̄c. hic remouet obiectōez q̄ posset fieri. r prīo ponit eā dicēs. Nūq̄d tollet a forti p̄da r̄c. tanta ei erat ptās principū iudeoz in primitiua eccl'ia. q. primo conati sunt eccl'ias absorbere. r multo maior impatorū romanoz q̄ postea idē attētauerūt. vt s. dictus est. q. nō videbat possibile eccl'ias eruī de manibz eoz. r p fortē. hic intelligit ptās iudeoz. Per robustū ptās romanorū. Cōsequēter remouet hanc obiectionem dicens.

p Equidē r captiuitas a forti tollet̄ r̄c. q. in vt traq̄ psecutōe nō solū eccl'ia fuit salvata sz etiaz mirabiliter multiplicata.

y Eos vo. i. iudeos r romanos. z Qui iudicauerūt te. iniuste.

a Ego iudicabo. inferēdo penā debitā p pctō. ideo subdit.

b Et cibabo hos. tuos car. suis r̄c. i. istos satiabo de carnibz illoz. q. romani mlt'us sanguinē iudeoz effuderūt. iudei etiaz iter se multa bella intrinseca tūc tpis habuerūt vt dicit ioseph' multi etiā impatores romani psequntes eccl'ias p senatū ad mortē cōdēnati sunt. vt ptz de nerone q̄ primaz mouit psecutōez. r de domiciano q̄ mouit se

c Et sciet oīs (cūctā caro. id ē scire poterit omis hō d Quia ego dns saluās te. tāquas ei psecutōes sustinuit eccl'ia q̄ quilibz rōnabiliter scire pōt q̄ stetit sola vtute diuīa. e Redemptor tu'. prio sanguīe. f Fortis iacob fortē supplantator diaboli. r sic iacob non est noiatum casus. Vel fortis ad defendendū xp'm meū catholicū. r sic iacob est genitui casus vel datiui. noīa enī iacob r israel trūslata sunt ad xp'm catholicū vt ossum est supra ca. xlviij.

¶ In capitulo. xlix. vbi dr in postilla. Reges videbunt miracula vtute christi.

Additio.

Iste versus. Reges videbūt. punctuat' sic in hebreo. Reges videbūt r surgent. ibi punct'. r est sensus q̄ reges videtes miracula xpi seu discipuloz ei'. Consurgēt. s. ad venerandā doctrinaz xpi eo modo quo dr Leui. xix. ca. Coram cano capite cōsurge. principes adorabunt dnm deum tuū. r est sensus. principes videbunt miracula supradicta. Et adorabunt deū. s. qui prius adorabant ydola. r est āsi repetitio eiusdem.

Capitulū. L.

Hec dicit dns. Super' denūciata est xp'i dei liberano. Hic psequēter ponit impedimenti remotio. Et diuidit in tres partes sm triplex impedimentū. secūda ibi incipit sequēti ca. tertia. lij. Circa primum sciendū q̄ impedimentū sic excludit ex parte dei. q̄ econuerso excludit ex parte xp'i increduli. Dicit ergo in tres partes. q. primo excludit impedimentū. secūdo declaratur. positū. ibi. in increpatione. tertio excluditur increduloz interit'. ibi. Quis ex vobis. impedimentum aūt posset esse ex pte saluatoris tripliciter. vtpote si esset

violens vel nescies aut impotes ad saluandū, r io primo
ereludit ab eo defect' volūtat' cū dr. a Hec dic dns,
saluator nr ihesus christ' alloquēs iudeos incredulos.
b Quis ē hic liber repudij rc.q.d.nō poteritis oīdere
q ego dimiserim synagogā mrem vram ꝓpter odū, sicut
in lege veteri vir di-
mittebat vxorez rōne
odij nec etiā ꝓpter lu
crū meū.io subdit.
c Aut qs est credi-
tor me' cui vendi vos a me alienādo, r ideo
ꝓfiter vez impedimē
tū ꝛcludit ꝓtra incre-
dulos cum dicitur.
d Ecce enī in iniq-
tatibz vris.i.ꝓ iniqta
e Uen-(tibz vris,
diti estis ī fuos r an-
cillas a romanis.
f Et in sce,ve.dimi-
si ma,vram,i.synago
gam. Sciendū q sce-
lus ꝓprie accipiendo
est pctm cōtra deum.
Iniqtas aūt ꝓtra p-
ximū. eo q sit ō eqta-
tem iustitie.iudei au
tē primo peccauerūt
ī xpm. vt ꝓtra primū
dicentes. Ecce hō vo
rax r potator vini rc.
r iterū qm proditorie
emerūt ipm vt morti
traderēt fm hūanita
tē, q3 diuinitas mori
nō poterat. r ꝓpter hs
venduti fuerūt ꝓ romanos in fuos r ancillas.intantū q
nō defuerit aliq vēditores q.xxx.pruo numismate darēt
vt dicat Hugo floriacēsis.sic econuerso xpm.xxx.denarijs
emerant. Peccauerūt etiā in xpm tāq in deū opa mira-
culosa diuinitaſ ostensiua demonibz attribuētes. Iu.xi.
In beelzebub principe demoniorꝝ eiecit demonia. Secdo
remouent impedimēta ignorātie.cū dr.
g Quia veni,in hūanitate pfecta scientijs r virtutibz
h Et nō erat vir,q3 pauci vtutes opez xpi imitabant.
i Vocaui,ꝓ pdicationē clarā r efficacez. l2 Et non
erat q audiret,cū effectu.q3 cōpatiue multoplures fi cre-
diderūt ei. Tertio remouet impedimētū impotētie cū dr.
l Hunq̄d abbreuiata rc.q.d.nō,r ptz lra. m Ecce
in increpatiōe rc. Hic ꝓfir declarat ꝓpositū, r primo po
nit hmōi declaratio,secdo soluit quedā obiectio.ibi.iuxta
est. Declaratio vo ponit primo q̄tū ad exclusionē impo-
tentie.cū dr. m Ecce ī increpatōe mea,i.ui vbo meo
n Desertū faciā mare,i.siccū potero facere cum volue-
ro,sicut feci in exitu de egypto. o Induā celos tene-
bris,sic enī fecit tpe sue passiōis. p Et saccū ponaz
operimentū eoz.i.nigredinē. Secdo declaratur ꝓpositū
q̄tū ad exclusionē ignorātie,cū dr. q Dns dedit mi
hi linguā eruditā.i. loquentē ex interiori cognitione.q3
humanitas christi fuit plena omibz scientijs r vtutibz.
r Ut sciam sustentare eū q lassus est. Hic est in hebreo
r libris correctis.i.monere eū ad tolerantiā patiētie ver
bo pdicationis mee,r q3 in xpo est duplex scia,vna diui
na r eterna,alia tpalis r humana,vtraq est a patre in
filio fm duplicem naturam,ideo subditur.

s Erigit mane,mane erigit mihi aurez,ita q primum
mane accipit ꝓ eternitate,in qua filij habet sciam diui
nā a pre,r scām,ꝓ instanti incarnatiōis in q̄ habuit sci-
entiā infusam,tertio declarat ꝓpositū q̄tū ad exclusiōez
nuncie ex pte voluntatis,p hs q̄ saluator iesus xps ex
maxima charitate sus-
tinuit passiōes mul
tas,ꝓ oibus cū dr.
t Dns de⁹.s. pater.
v Aperuit mihi au
rē,insinuādo mihi fu
turā,ꝓ pplo passiōez
x Ego autē (meaz
nō ꝓtradico. imo di-
xit, Fiat volūtas tua
Matth.xxvi. loquens
de passione sua,
y Retrorsū abij,imo
q̄rentibz ipm ad mor
tē tuit obuiā Jo.xviij
a Corpus meuz de-
di pcutientibz.vt ptz
in euāgelijs.
b Et genas meas
vellentibz. licet non
sit scriptū in euange-
lijs q̄ euellerent eius
barbā. tū parat' fuit
hs sustinere sicut alia
maiora.r forsitan sus-
tinuit q3 nō oīa sunt
c Faciem (scripta.
meā no auerti,hs patz
ex euangelijs.
d Dns de⁹.s.pater.
e Auxiliator me⁹.p
bēs mihi volūtatem
r ꝓstantiā patiēdi. f Et iō nō sum cōfusus,q3 p passio
nē suā transijt ad gl̄iam sue resurrectiōis.corp⁹ etiā eius
mortuū fuit honorifice sepultuz. g Ideo posui rc.i.
me exposui ad sustinēdū q̄cunq3 aspera.
h Juxta est. Hic soluit q̄dā obiectio,iudei enī dixerūt
xpō Joh.viij, Tu de teipō testimoniū phibes.testimoni
um tuū nō est vez,r saluator rndit,testimoniū phibet ō
me q̄ mecū est pr,et ista risio p̄uisa in spūsctō ponit hic
Dr. h Juxta est q̄ iustificat me.s.pr. q̄ dr esse iuxta
filiū ꝓpter vnitatē essentie r distinctionē psone. Justifi
cauit filiū faciendo opa diuina p ipm,ꝓpter qđ ibidē di-
cit saluator Joh.x. Opa que ego facio in noīe pris mei
illa testimoniū phibēt de me. i Quis ꝓtradicit mi-
hi,fm veritatē.q.d.nullus vrm,ps enī frequēter legit
imposuisse iudeis silentiū,ꝓpter veritatis euidentiā.
l2 Ecce dns de⁹ auxiliator me⁹.in mea passione modo
pdicto l Quis est q̄ pdēnet me.s.iuste.q.d.null⁹. fu-
it enī iniuste ad mortē pdēnat⁹.primo p sacerdotes. po-
stea p pylatū.sed ex hs deportauerūt exterminiū intantū
q̄ pylat⁹ p tyberiū impatorē fuit missus in exiliuz.et ibi
ignominiose mortu⁹.r sacerdotes p tytū fuerūt interfecti
in destructiōe templi. Erunt enī in illū esse sacerdotes cū
m Ecce omēs q̄si vestimētum (templo pire.nō subdit.
cōterent.q̄tū ad mortuos ī exilio. n Et tinea come-
eos.q̄tū ad interfectos gladio,sicut tinea consumit ve-
stimentū quadā violētia. o Quis ex vobis. Hic ꝓse
quēter cōcludit incredulos interit⁹.r arguit eoz culpaz
dicens, Quis ex vobis timens dominū audiēs vocē ser
ui sui,i.christi rōne forme serui assumpte.

p Et uis ambulauit in tenebris. s. ignorantie. q Et nō ē lumē ei. si credidit vbis xpi. q. d. nullus. ꝛ subdit. r Speret in noīe dñi. s. q̄libz fidelis. scdo subiūgit pnā cū dicit. s Ecce vos oēs accēdētes ignē. i. ex ire dulitate vra merem ini q̄ succendamini cū quitate et regiōe vra. et sic fuit factuz p exercitum romanoz. ꝛ qz factū est fm ordinē diuine iustīe subditur.

t De manu mea factū est hoc vobis. in doloꝛib dormietis. i. moꝛiemini. nunq̄ ei ppls iudaicus tot et tantos dolores sustinuit. sic in obsidiōe ꝛ destructione hierlm p tytum. vt ptz p iosepum libro de iudaico bello ꝛ alios hystoriographos illis tempoꝛibus vicinos.

Capitu. LI.

Audite me. hic remouet scōm impedimētuz ex dilatōe pmissi. ex bō eiꝰ q̄ liberatio p christum fienda tātū differebat. estimabāt aliqui iudei q̄ illa liberatio nulla foꝛet. ꝛ bō remouet in hoc capitulo. ꝛ primo ꝓfertur spes assequēdi pmissum. scdo auferꝛ timoꝛ circa malū pene huic liberationi annexū. ibi. Audite me. primū facit dupliciter. s. exēplo ꝛ verbo. secūdū ibi. Attendite ad me. Circa primū sciēdū q̄ abrae facta fuit pmissio de obtētu terre chanaan. Besi. xv. et tñ ista pmissio nō fuit impleta tūc. sz post q̄dringētos annos vt habet ibidē. tñ finaliter fuit impleta pp fidez abrae ꝛ sare q̄ ē eiusdē fidei fuit. et ex bō ꝛcluditur q̄ dilatio ad nētus xpi nō debuit iudeis vtiam inducere. Primo. igitur circa hoc ponit exemplū cū dicit. b Attēdite ad c Attē (pe. i. ad abrāā et sarā vt exponit postea cū dr. dite ad abrāā ꝛc. et vocat abrāā petra ꝓpter fidei firmitatē. d Quia vnū vocaui eum. i. solū sine ple. e Et benedixi. ei ꝓferēdo ei. bona tpalia ꝛ spiritualia.

f Et multiplicabo eū. in multitudinē populoꝛ p ysaac ysmaelem et alios filios eiꝰ. ꝓfir cōcludit intētū. s. de cōsolatione populi p xpm. cū dr. g Cōsolabit ꝯ dñs syon. id est ecclesiā q̄ vocat syon. eo q̄ ibi incepit. vt dictū est. xl. ca. ꝛ in pluribꝰ aliis locis. h Et cōsolabit oēs ruinas eius. ex diuersis errōibus ortas in populo iudeoꝛum ex mala doctrina doctoꝛ quos amouit xps p suā doctrinā ꝓpter qđ dicit saluator ō es. Mat. xv. Ceci sunt ꝛ duces cecoꝛ. i Et ponet desertū eius ꝗsi delicias. qz iudea bonis spūalibus erat deserta. sed p xpm fuit adimpleta potissime p infusionē spiritussancti sup credētes in signo visibili. Act. ij. ꝛ in pluribus aliis locis. k Gaudiuz et leticia ꝛc. qz spūsancto repleti loq̄bant magnalia dei letāter manifeste ꝛ cōstanter. l Attēdite. hic ꝓfir remouet dctm impedimētū vbo. ꝛ primo remouet impedimētū. scdo ꝓfirmat dctm. ibi. Levate. Remouet āt impedimētuz in ꝝ assentit aduēt xpi de ppinq̄. ꝛ prio excitat attentio. cū dicit. l Attēdite ꝛc. qz nūciant ꝝ magna ꝛ ardua. s. lex euāgelica cū dr. m Quia lex a me exiet. et q̄ de lege xpi intelligat. ostendit cū subdit. n Et iudiciū meū. s. fm legē meā. o In lu. poplo. reqescet. qđ nō pōt intelligi de lege mosaica q̄ fuit data vni pplo tm. sz lex xpi diffusa est p orbē vniuersuz. Ra. sa. etiam dicit hic qđ istud erit qñ dictuz sophonie ipleb̄it tertio capitulo vbi dicit dñs. Tunc reddā populis meis labiū electū. vt inuocēt oēs nomē dñi. et seruiēt ei humero vno. qđ fm oēs expositoꝛes catholicos et hebreos refert ad tēpus xpi. et ꝝ p q̄ alii q̄ expositoꝛes catholici in vno magis iudaizāt ꝝ ētū ad ꝝ q̄ hebrei exponētes qđ dicit hic. Quia lex a me exiet ꝛc. dicēdo q̄ intelligit de edicto ecclesie p totū imp̄iū suuz publicato q̄ iudi redirēt libere in terraz suā. Cōsequēter expit mīk legislatoꝛ cū subditur. p Prope ē iust⁹ me⁹. i. xps q̄ dicitur iustus absolute ꝛ antonomatice eo q̄ nō solū ē iustus formaliter vt alii. sz etiā effectiue alios iustificādo. q Et brachia mea populos iudicabūt. i. apli q̄ dicunt brachia corpis ecclesie. sicut et xps caput. qđ dr Mat. xij. Cū sederit filius hoīs in sede maiestatis sue. sedebit ꝛ vos sup sedes iudicātes duodecim tribus ꝛc. r De insule. i. gētiles. vt dicūt hebrei. s Expectabūt. sicut dicit Besi. xlix. et ipe erit expectatio gentiū. t Et brachiū meū. i. xpm qui brachiū dñi dr. infra. liij. vt videbit. v Sustine būtlegē eiꝰ recipiēdo. x Levate. hic ꝓfir ponit confirmatio dicti p stabilitatē ipius xpi. cū dr. Levate in celū ꝛc. i. ꝓsiderate stabilitatez superioꝛ ꝛ inferioꝛ corpoꝛ.

y Quia celi sicut fumꝰ liquescent. Aduētū. n. xpi ad iudicīū p̄cedet ignis ꝓflagratiōis purgās celū aerē et terrā. vel si intelligat de celo ꝛsdereo p hāc liquefactōz intelligit cessatio a motu qui cessabit in finali iudicio. habitatoꝛes eiꝰ sicut hec interibūt. qz in igne cōflagratiōis morient oēs q̄ tūc vivi reperient. a Sal⁹ autē mea. i. xps q̄ dicit sal⁹ a deo data. b Et iusticia mea. i. xps sil'r q̄ ꝓpter excellētā iusticie nō solū dr iustus in ꝓcreto. sz etiā iusticia in abstracto. c Audite me. hic ꝓfir tollitur timoꝛ mali ānexi receptioni. n. fidei xpi ex nera erat ppessio mali penepit qđ saluator dicebat apostolis. ꝛ p eis fidelib⁹ alijs. Joh. xvi. Venit hoꝛa vt oīs q̄ interficit vos arbitret obsequiū se p̄stare deo. ꝛ hoc patuit in p̄secutiōib⁹ ecclesie p̄teritis. ꝛ in p̄secutiōe antichristi magis apparebit. p̄mo q̄ tollit timoꝛ p̄sequētiuz generaliter. scdo antichristi spāliter. ibi. Quis tu vt timeas ꝛc. Primū āt timoꝛ tollit p bō q̄ illie p̄secutōes ostē

timēs dñm audiēs vocem serui sui. i. Quis ābulauit ī tenebris. o ꝛ nō est lumē ei. r Speret in noīe dñi et inuitak sup deum suū. s Ecce vos oēs accēdētes ignē. ac cincti flāmis. Ambulate ī lumīe ignis vr̄i. ꝛī flāmis q̄s succēdistis. t De manu mea factū ē bō vob. In doloꝛib dormietz. LI.

Audite me q̄ seq̄mī q̄ iustū ē ꝛ q̄rit dominū. u Attēdite ad petraz vū excisi estis ꝛ ad cauernaz laci d q̄ pcisi estis. c Attēdite ad abrāā pīez vr̄z. ꝛ ad sarā que pepit vos. d Quia vnū vocaui eum. e ꝛ bñdixi ei. ꝛ multiplicaui eū. f Cōsolabit ꝯ dñs syō. g ꝛ cōsolabit oēs ruinas eius. h Et ponet desertū eius quasi delitias ꝛ solitudinē eiꝰ q̄si hoꝛtuz dñi. i Gaudiū ꝛ leticia inuenietur in ea. gratiarū actio ꝛ vox laudis. k Attēdite ad me populē meū. ꝛ tribus mea me audite. l Quia lex a me exiet. m ꝛ iudiciū meū ō in lucez populoꝛ requiescet. n Prope ē iust⁹ me⁹. egressus ē salvator meus. o ꝛ brachia mea populos iudicabunt. p Me insule expectabūt. q ꝛ brachiū meū sustinebūt. r Leuate in celū oculos vr̄os. ꝛ videte sub terra deoꝛsuz. s Quia celi sicut fumus liquescēt. ꝛ terra sicut vestimētū atteret. t et hītatoꝛes eiꝰ sic hec interibūt. u Salus āt mea in sempiternū erit. x ꝛ iusticia mea nō ō ficiet. y Audite me q̄ sciētes legē meā. populus meus. in cui⁹ corde lex mea est. nolite timere opprobriū hoīm. et blasphemias eoꝝ nō metuatis. z Quia sicut vestimētū cōedet eos tinea. et sicut lanā cōedet vermis. Sal⁹ āt mea in sempiternū erit. et iusticia mea in generatiōe generatiōnis. a Exurge exurge. induere fortitudine brachium dñi. exurge sicut in diebus antiquis. in generatiōibus seculoꝝ. Nōne tu p̄cidisti superbā. vulnerasti draconē. b Nōne tu siccasti mare. aquas abyssi multe. posuisti profundū viarū. vt trāsirent liberati. c Et redēpti a dño reuertentur. et venient in syō laudātes. et leticia sempiterna sup capita eoꝝ. gaudiū et leticiā obtinebūt. fugiet dolor et gemitus. d Ego ego sum qui consolor vos. Quis tu vt timeas ab homine mortali. et a filio hoīs qui quasi fenum dabit. e Et obliuiscaris dñm factoꝛem tuū. qui tetendit celos. et fundauit terrā. et timuisti assidue tota die. a facie furoris tribulantis te. quasi parati ad perdendū. vbi nunc est furoꝛ tribulantis. f Festinat vt aperiat claudū. et nō moꝛiatur in lacū. nec panis ei⁹ indigeat. g Ego autē dñs deus tuus. qui cōmouebam mare. et sonabant fluctus eius. dñs exercituū nomē meū. h Et posui verba mea in ore tuo. et in vmbra manus mee protexi te. vt plantem celos. et fundem terrā. et dicam syō. populus meus es tu. i Excitare excitare. surge hierl'm. que bibisti de manu dñi calicem ire eius. k Vsq̄ fundum calicis soꝛbitionis bibisti. et epotasti usq̄ ad fecem. l Non est qui sustentet eā ex omnibus filiis quos genuit. nec est qui apprehendat manum eius ex omnibus filiis quos enutriuit. m Duo hec venerunt tibi. quis contristabitur super te. vastitas et contritio. et fames et gladius. quis consolabitur tibi. n Filii tui proiecti sunt. dormierunt in capite omnium viarum. quasi oryx illaqueatus. repleti furoꝛe dñi. increpatione dei tui. o Propterea audi hec paupercula. et ebria. et non a vino. p Hec dicit dñs deus tuus pugnabit pro populo suo. Ecce tuli de manu tua calicem soꝛbitionis. fecem calicis ire mee. non adicies vltra vt bibas illum. q Et ponam eum in manu eoꝝ qui humiliauerunt te. et dixerunt aie tue. incurua vt transeamus. et posuisti vt terram corpus tuum. et quasi viam transeuntibus. r Exurge exurge. induere fortitudine tua syō. induere vestimentis glorie tue hierl'm ciuitas sancti. Quia amodo nō adiciet vt addatur ad te incircumcisus et immundus. s Excutere de pulueꝛe. surge sede hierl'm. solue vincula colli tui captiua filia syō. t Quia hec dicit dñs. gratis venundati estis. et sine pecunia redimemini. u Quia hec dicit dñs deus. In principio descendit populus meus in egyptum vt ibi habitaret. et assur absq̄ causa calumpniatus est eos. x Et nunc quid mihi est hic dicit dñs. quoniam ablatus est populus meus gratis. dñabantur eoꝝ iniquantur dicit dñs. et assidue tota die nomen meum blasphematur. y Propterea sciet populus meus nomen meum in die illa. quia ego ipse qui loquebar. ecce adsum. z Quam pulchri super montes pedes annunciantis et predicantis pacem. annunciantis bona. predicantis salutem. dicentis syō. regnabit deus tuus. a Vox speculatoꝛum tuoꝛum leuauerunt vocem. simul laudabunt. quia oculo ad oculum videbunt. cum conuerterit dñs syō. b Gaudete et laudate simul deserta hierl'm. quia consolatus est dñs populum suum. redemit hierl'm. c Parauit dñs brachium sanctum suum in oculis omnium gentium. et videbunt omnes fines terre salutare dei nostri. d Recedite recedite. exite inde. et immundum nolite tangere. exite de medio eius. mundamini qui fertis vasa dñi. e Quia non in turbatione egredimini. et cum fuga non ite. Precedet enim vos dñs. et congregabit vos deus israel. f Ecce intelliget puer meus. exaltabitur et eleuabitur. et sublimis erit nimis. g Sicut obstupescent super te multi. sic inglorius erit inter viros aspectus eius. et forma eius inter filios hoīm. h Sic admirabuntur gentes multe super eo. continebunt reges os suum. quia quibus non est narratum de eo. videbunt. et qui non audierunt. contemplabuntur. i Quis credidit auditui nostro. et brachium dñi cui revelatum est. k Et ascendet sicut virgultum coram eo. et sicut radix de terra sitiente. non est speciei ei neque decoris. et vidimus eum. et non erat aspectus. et desiderauimus eum. l Despectum et nouissimum virorum. virum dolorum et scientem infirmitatem. et quasi absconditus vultus eius et despectus. unde nec reputauimus eum. m Vere languores nostros ipse tulit. et dolores nostros ipse portauit. et nos putauimus eum quasi leprosum. et percussum a deo et humiliatum. n Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras. attritus est propter scelera nostra. disciplina pacis nostre super eum. et liuoꝛe eius sanati sumus. o Omnes nos quasi oues errauimus. unusquisque in viam suam declinauit. et posuit dñs in eo iniquitates omnium nostrum. p Oblatus est quia ipse voluit. et non aperuit os suum. sicut ouis ad occisionem ducetur. et quasi agnus coram tondente se obmutescet. et non aperiet os suum. q De angustia et de iudicio sublatus est. generationem eius quis enarrabit. quia abscisus est de terra viuentium. propter scelus populi mei percussi eum. r Et dabit impios pro sepultura. et diuitem pro morte sua. eo quod iniquitatem non fecerit. nec dolus fuerit in ore eius. s Et dñs uoluit conterere eum in infirmitate. si posuerit pro peccato animam suam. videbit semen longeuum. et uoluntas dñi in manu eius dirigetur. t Pro eo quod laborauit anima eius. uidebit et saturabitur. in scientia sua iustificabit ipse iustus seruus meus multos. et iniquitates eoꝝ ipse portabit. u Propterea dispertiam ei plurimos. et fortium dividet spolia. pro eo quod tradita sit in mortem anima eius. et cum sceleratis reputatus est. et ipse peccata multoꝝ tulit. et pro transgressoꝛibus rogauit. x Lauda sterilis que non paris. decanta laudem et hinni que non parturis. quia multi filii desolate magis quam eius que habet virum. dicit dñs. y Dilata locum tentorii tui. et pelles tabernaculoꝝ tuoꝝ extende. ne parcas. longos fac funiculos tuos. et clauos tuos fortes infige. z Ad dexteram enim et ad sinistram penetrabis. et semen tuum gentes hereditabit. et ciuitates desertas inhabitare faciet. a Noli timere quia non confundaris. et non te reuereare quia non te exprobrabunt. quia confusionem sempiternam obliuisceris. et opprobrium uiduitatis tue non recordaberis amplius. b Quia dñs qui fecit te. dñs exercituum nomen eius. et redemptoꝛ tuus sanctus israel. deus omnis terre uocabitur. c Quia quasi mulierem derelictam et mestam uocauit te dñs. et quasi uxorem adolescentie que abiecta est dixit deus tuus. d In momento modico dereliqui te. et in miseratiōibus magnis congregabo te. e In modico indignationis mee abscondi faciem meam parumper a te. et in misericordia sempiterna misertus sum tui. dixit redemptoꝛ tuus dñs. f Sicut enim aque diluuii huius ad me erant. cui iuraui ne inducerem aquas diluuii huius ultra super terram. sic iuraui ut non irascar tibi. et non increpem te. g Montes enim commouebuntur. et colles concutientur. misericordia autem mea a te non recedet. et fedus pacis meum non mouebitur. dixit misericors tibi dñs. h O paupercula tempestate iactata. et absq̄ consolatione. ecce ego sternam pro lapidibus tuis antimonium. et fundamenta tua sapphiris. i Et ponam iaspidem propugnacula tua. et portas tuas in lapides sculptos. et omnes terminos tuos in lapides pretiosos. k Et omnes filios tuos doctos a dño. et multitudinem pacis filiis tuis. l In iustitia firmaberis. recede a calumpnia. quia non timebis. et a pauoꝛe. quia non appropiabit tibi. m Ecce accolatus absq̄ me est. quicumq̄ accolatus fuerit tibi. propter me corruet. n Ecce ego creaui fabꝝ flantem in igne prunaꝝ. et proferentem uasa in opus suum. ego creaui interficientem ad exterminium. o Omne uas quod fabricatum fuerit contra te non proficiet. et omnem linguam resistentem tibi in iudicio condemnabis. hec est hereditas seruoꝝ dñi. et iustitia eoꝝ apud me dicit dñs.

Capitu. LII.

Surge surge. induere fortitudine tua syō. induere vestimentis glorie tue hierl'm ciuitas sancti. Quia amodo nō adiciet vt addatur ad te incircumcisus et immundus. p Excutere de pulueꝛe. surge sede hierl'm. solue vincula colli tui captiua filia syō. q Quia hec dicit dñs. gratis venundati estis. et sine pecunia redimemini. r Quia hec dicit dñs deus. In principio descendit populus meus in egyptum vt ibi habitaret. et assur absq̄ causa calumpniatus est eos. s Et nunc quid mihi est hic dicit dñs. quoniam ablatus est populus meus gratis. dñabantur eoꝝ iniquantur dicit dñs. et assidue tota die nomen meum blasphematur. t Propterea sciet populus meus nomen meum in die illa. quia ego ipse qui loquebar. ecce adsum. u Quam pulchri super montes pedes annunciantis et predicantis pacem. annunciantis bona. predicantis salutem. dicentis syō. regnabit deus tuus. x Vox speculatoꝛum tuoꝝ leuauerunt vocem. simul laudabunt. quia oculo ad oculum videbunt. cum conuerterit dñs syō. y Gaudete et laudate simul deserta hierl'm. quia consolatus est dñs populum suum. redemit hierl'm. z Parauit dñs brachium sanctum suum in oculis omnium gentium. et videbunt omnes fines terre salutare dei nostri. a Recedite recedite. exite inde. et immundum nolite tangere. exite de medio eius. mundamini qui fertis vasa dñi. b Quia non in turbatione egredimini. et cum fuga non ite. Precedet enim vos dñs. et congregabit vos deus israel. c Ecce intelliget puer meus. exaltabitur et eleuabitur. et sublimis erit nimis. d Sicut obstupescent super te multi. sic inglorius erit inter viros aspectus eius. et forma eius inter filios hoīm. e Sic admirabuntur gentes multe super eo. continebunt reges os suum. quia quibus non est narratum de eo. videbunt. et qui non audierunt. contemplabuntur. f Quis credidit auditui nostro. et brachium dñi cui revelatum est. g Et ascendet sicut virgultum coram eo. et sicut radix de terra sitiente. non est speciei ei neque decoris. et vidimus eum. et non erat aspectus. et desiderauimus eum. h Despectum et nouissimum virorum. virum dolorum et scientem infirmitatem. et quasi absconditus vultus eius et despectus. unde nec reputauimus eum. i Vere languores nostros ipse tulit. et dolores nostros ipse portauit. et nos putauimus eum quasi leprosum. et percussum a deo et humiliatum. k Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras. attritus est propter scelera nostra. disciplina pacis nostre super eum. et liuoꝛe eius sanati sumus. l Omnes nos quasi oues errauimus. unusquisque in viam suam declinauit. et posuit dñs in eo iniquitates omnium nostrum. m Oblatus est quia ipse voluit. et non aperuit os suum. sicut ouis ad occisionem ducetur. et quasi agnus coram tondente se obmutescet. et non aperiet os suum. n De angustia et de iudicio sublatus est. generationem eius quis enarrabit. quia abscisus est de terra viuentium. propter scelus populi mei percussi eum. o Et dabit impios pro sepultura. et diuitem pro morte sua. eo quod iniquitatem non fecerit. nec dolus fuerit in ore eius. p Et dñs uoluit conterere eum in infirmitate. si posuerit pro peccato animam suam. videbit semen longeuum. et uoluntas dñi in manu eius dirigetur. q Pro eo quod laborauit anima eius. uidebit et saturabitur. in scientia sua iustificabit ipse iustus seruus meus multos. et iniquitates eoꝝ ipse portabit. r Propterea dispertiam ei plurimos. et fortium dividet spolia. pro eo quod tradita sit in mortem anima eius. et cum sceleratis reputatus est. et ipse peccata multoꝝ tulit. et pro transgressoꝛibus rogauit. s Lauda sterilis que non paris. decanta laudem et hinni que non parturis. quia multi filii desolate magis quam eius que habet virum. dicit dñs. t Dilata locum tentorii tui. et pelles tabernaculoꝝ tuoꝝ extende. ne parcas. longos fac funiculos tuos. et clauos tuos fortes infige. u Ad dexteram enim et ad sinistram penetrabis. et semen tuum gentes hereditabit. et ciuitates desertas inhabitare faciet. x Noli timere quia non confundaris. et non te reuereare quia non te exprobrabunt. quia confusionem sempiternam obliuisceris. et opprobrium uiduitatis tue non recordaberis amplius. y Quia dñs qui fecit te. dñs exercituum nomen eius. et redemptoꝛ tuus sanctus israel. deus omnis terre uocabitur. z Quia quasi mulierem derelictam et mestam uocauit te dñs. et quasi uxorem adolescentie que abiecta est dixit deus tuus. a In momento modico dereliqui te. et in miseratiōibus magnis congregabo te. b In modico indignationis mee abscondi faciem meam parumper a te. et in misericordia sempiterna misertus sum tui. dixit redemptoꝛ tuus dñs. c Sicut enim aque diluuii huius ad me erant. cui iuraui ne inducerem aquas diluuii huius ultra super terram. sic iuraui ut non irascar tibi. et non increpem te. d Montes enim commouebuntur. et colles concutientur. misericordia autem mea a te non recedet. et fedus pacis meum non mouebitur. dixit misericors tibi dñs. e O paupercula tempestate iactata. et absq̄ consolatione. ecce ego sternam pro lapidibus tuis antimonium. et fundamenta tua sapphiris. f Et ponam iaspidem propugnacula tua. et portas tuas in lapides sculptos. et omnes terminos tuos in lapides pretiosos. g Et omnes filios tuos doctos a dño. et multitudinem pacis filiis tuis. h In iustitia firmaberis. recede a calumpnia. quia non timebis. et a pauoꝛe. quia non appropiabit tibi. i Ecce accolatus absq̄ me est. quicumq̄ accolatus fuerit tibi. propter me corruet. k Ecce ego creaui fabꝝ flantem in igne prunaꝝ. et proferentem uasa in opus suum. ego creaui interficientem ad exterminium. l Omne uas quod fabricatum fuerit contra te non proficiet. et omnem linguam resistentem tibi in iudicio condemnabis. hec est hereditas seruoꝝ dñi. et iustitia eoꝝ apud me dicit dñs.

dunt pue ꝛ breues ꝛc. ꝛ ꝓsolatio fuꝛa ē ꝑpetua, tō subdit
c Audite me q̄ scitis iustū, i. xp̄m p fidē cognoscatis.
d Lex mea, s. euāgelica, vt declaratū est ꝫ. e In cor. eoꝝ. radicata ꝛ firmata. f Nolite ti. obꝓbꝝ. hoim. p. pter xp̄m. ꝫ mag̃ gaudete q̄ fuit impletū actu. v. Jbāt apli gaudētes a ꝓspectu concilij q̄m digni habiti sunt ꝑ noie ie su ꝓtumeliam pati, ꝛ idē a ꝑpatiuꝛ ꝛ appa ꝛet in mīstris sanctis.
g Sicut ei vestimē tū, i. cito morient ꝑse cutores. et rodēt eos ꝯmes. g Salus aūt mea. i. christus.
h Jn sempiternum erit. saluās fideles su os salute eterna. ꝛ tō aduētū eiꝰ desideꝝs Esaias ꝓpheta oꝛando exclamat.
i Cōsurge cōsurge. ꝛ duplicaꝛ ꝑpter du plicē christi aduentū primū ꝛ secundū.
k Jnduere fortitu dinē. ad saluādū po pulū tuū. ꝛ ad h adꝺ ducat exemplū ꝑteri toꝝ tempoꝝ dicens.
l Nunq̄d non tu ꝑ cussisti supbum ꝛc. i. pharaonē q̄ supbiuit ꝛra dīm dicēs. Ne scio dīm. ꝛ illi nō di mittā Exo. v. Dicitur etiā draco ꝑpter ma licīā qua filios ysrael oꝑimebat iuste Ex odi. i. ꝑpter qō ꝺz de pharaone Ezech. xxix. Draco magne q̄ cubas ī medio flu m Nunq̄d nō tu siccasti mare ꝛc. vt hē Exo (munū. di. xuij. n Et nūc. i. tpe gr̄e o Qui redēpti sunt a dīo. iesu christo p Reuertent. ad vnitatē fidei eccle siastice. q Et veniēt in syon. i. ad sctām eccl̄iaꝫ q̄ vo cat syon. vt ꝓdictū est. Pōt etiā p syon hic intelligi eccle sia triūphans q̄ vocat syon in plurib loc̄ scripture. vñ ad Hebre. xij. Accessistis ad syon montē ꝛ ciuitatē dei viuentis hierl̄m celestē ꝛ multoꝝ milū angeloꝝ frequntiā ad quā veniūt fideles xp̄i ꝑ hāc vtā. ꝛ huic sensui ꝯcoꝛ r Et leticia sempi. sup capita eoꝝ ꝛc. (dat lr̄a sequēs. qō nō pōt hēi in pfīti vita. tō subdit. s Ego ego ipse ꝛ nō alius. t Cōsolabor vos. ꝓsolatiōe eterna q̄ a solo v Quis tu. hic ꝓfīt amouet timoꝝ an (deo pōt dari tuꝑi. ꝛ ꝫ duplici rōne. scḃa ponit ibi. Ego aūt. Prima ār rō accipit ex brevitate tpis. qz licet pscutio antixp̄i fu tura sit valde grauis. tñ erit breuis tpe. ꝑpter qō minus timēda. vñ ꝺz Dat. xxiiij. Misi breuiati fuissent dies illi nō fieret salua omis caro ꝛc. ꝺz g. v Quis tu vt ti. ꝛ alloquit quēlibet futuꝝ fidelē tpe antixp̄i q̄ cū sit regene ratꝰ in xp̄o nō ꝺz timere pscutiōez antixp̄i timoꝝ deiꝑ Ab hoīe mortali. antixp̄s ei erit hō (ciente a bono. puꝝ ꝛ cito morietꝝ ꝑ assecutiōez dominī. tō subditur.
y Qui q̄i fenū ita arescet. Fenū enī existēs in viroꝝe si supueniat estꝰ ī moderatꝰ facit xp̄m arescere. sic antixp̄s existens in sua ꝑtē interficietꝝ a deo repente. z Et oblit dñi creatoꝝ tui. ꝫ ꝺz ꝑ illis q̄ cadēt a fide vl cō stantia mortis timore antixp̄i. tō subdit a Et formida sti iugiter. i. nunis diu ꝛ irronabiliter. b A facie fu roꝝis ei. q̄ te tribulabat. Tūc enī erit tribulatio magna q̄lis nō fuit a pncipio mūdi. Mat. xxiiij.
c Et para. ad pdendū. disponet eni anti xp̄s totaliter extermi nare xp̄m xp̄ianū.
d Cito veniet. i. ve locius attinget gra dū sue potestatis.
e Gradiēs ad aperiendū suū pessimuꝝ intentū ꝫ xp̄m. Jn hebreo hē. ad lapidandū. q̄ exponit ra. sa. ꝺ la pidatione seu defectu vir tutis licet ad aliuꝝ in tellectum. ꝑ ꝫ igit fm intellectum nēm desi gnat q̄ sicut ptās an tixp̄i cito ascēdet. ita cito deficiet. tō subdit
f Et non interficiet vsq̄ ad internitionem. s. xp̄ianos morte re pentina puniet. Jn hebreo hē. Et nō mo riet interfectione. i. hu mano gladio.
g Nec deficiet pa nis eius. i. nō morietꝰ fame. sicut nec gladio ꝫ dñi nri ihesu xp̄i ver bo. fm q̄ dicitur. ij. ad Thessa. ij. Quē dominus iesus xp̄s interfi ciet spū oris sui ꝛc.
h Ego aūt sum. Hic ponit scḃa rō ad tollēdū timoꝝem antixp̄i. ꝛ accipit ex ꝓsolatione fidelū illā pscutionē se quentē. ꝑpter qō est minꝰ timenda. ꝛ qz oppositꝛa iuxta se posita magis elucescunt. tō primo ponit magnitudo tri bulationis ꝓcedētis. secundo subditur magnitudo con solationis sequentis. ibi. Jdcirco audi. Circa primū deꝰ pater alloquit filiū q̄ deficiet antichristū. ꝛ ꝓsolabit po pulū suū cū subdit. b Ego aūt sum dīs deꝰ tuꝰ. rōne humanitatis tue a me create. i Qui ꝓturbo mare ꝛc. id est facio tribulatiōes in mūdo venire fm ordinē sapi k Posui vba mea in ore tuo. ad (entie mee ꝛ iusticie. nunciandū euangelīū. ꝑpter qō dicit christꝰ Joban. vij. Mea doctrina non est mea. sed eius q̄i misit me.
l Et in vmbra manꝰ mee ꝓtexi te. a iudeis volentibus te occidere. qō tū nō ꝑmisi fieri anteꝰ ꝓtemplationez do ctrine tue. ideo subdit. m Ut plantes celos. i. hoīes n Et fundes terrā. i. actuos. ꝛ trāq̄ (cōtemplatiuos. eni vtā ꝑdicauit christꝰ. s. ꝓtemplatiuā ꝛ actuā.
o Et dicas ad syon. i. ad eccl̄iam. p Populus meꝰ es tu. ꝑ susceptionem baptismi. Ex hoc patet q̄ vba ista nō sunt ipsius dei ad Esaiam. vt aliq̄ exponūt. qz popu lus syon non fuit sub domīno esaie. ꝛ q̄d dicat christus ecclesie in antichristi pscutione subditur.
q Eleuare. a pscutione temporali ad pacem ēgntū ad omnes. qz illa erit virtuma pscutio ecclesie.

e Eleuare de culpa ad gram' q̃tũ ad penitẽtes q̃ nimo
te antixp̃i ceciderãt. s Cosurge.s.ad accipiẽdũ pre-
t Pierim.i.eccla ra- (mũ a xp̃o veniẽte ad iudiciũ.
tiomb' dictis supra. v Que bibisti de manu dñi.i.
ex eius pmissiõe et ordinatõe. x Calicẽ ire ei'.in p-
secutõe antixp̃i.
y Usq; ad fundũ ca
licis.ꝛc.p ꝟ designat
magnitudo tribula-
tõis future antixp̃i
tpe. Sciendũ tñ q̃ u
sq; ad.hic accipitur
exclusiue.q̃ fund' ca
licis ẽ antixp̃o et ei'
satellitib' reseruatus
vt videbit postea
z Nõ est qui sustẽ-
tet eã ꝛc. q̃ null' de
principib' xp̃ianis au
debit se opponere vt
resistere poterit anti
xp̃o.et idem facit q̃d
a Et nõ (subditur.
est qui apphẽdat ma
nũ eius ad educẽdũ
eã d tribulatõe. Iz.n.
enoch et helyas tunc
se opponẽt antixp̃o
tũ interficiẽtur ab eo.
b Duo sunt.i.mala
pene. c Que occur
d Que (rent tibi.que postea subdunt Iz interponit.
occurrẽt tibi.que postea subdunt Iz interponitur.
d Quis cõtristabit sup te.q.d.nulli aut pauci.et ista
referri ad illud q̃d dictũ ẽ. Nõ ẽ qui sustẽtet eã.q̃ autez
e Ustitias et cõ- (sunt duo mala pene dicta subdit
tritio.et exponẽdo subditur. f Et fames p id ẽ.i. fa
mes.p qua posita est vastitas. g Et gladi' p quo po
sita ẽ pditio.ita q̃ uez ponãtur ibi quattuor fm nomẽ.
sũt tñ duo tñ fm rẽ. h Quis ꝟsolabit te.q.d.nulli aut
pauci.cui' cã subdit. i Filij tui q̃ te possent ꝟsolari.
Iz Proiecti sunt.i.mortui.nõ subdit. l Dormierũt.
somno mortis. m In ca.oim viar.carẽtes sepultu
ra. n Sicut ozix aial ẽ immundũ. vt habet Deutro.
xuij.et declinat ozix origis. o Plen indignatione
dñi.hoc dicit fm estimationẽ hoim q̃ tribulatio anti
xp̃i principaliter ordinabit ad purgationẽ ꝛ meritũ ele
ctoz q̃uis tũc estimẽt homines mũdam deũ ntra eos cẽ of
fensum. p Iccirco. hic p̃r pontifex sequẽs. cõsolatio
cũ dicit. Iccirco audi hoc paupcla.i.ecclesia tũc depau
q Et ebria.(perũda p antixp̃m ei' diuinitas accepturũ.
id ẽ plena. r Nõ a vino. Iz a tribulatõis tormẽto. ꝟ
dicit p sequẽdo pabolã de potatõe calicis pdicti.
s Hec dicit dñator tu'.ad te ꝟsolandũ. t Qui pu
gnauit pro populo suo.in crucis ligno in humanitate
assumpta. v Ecce tuli de ma.tua calidum.i. penaz tri
bulatõis. x Fundũ calicis indignatõis mee de ma
nu tua abstuli. y Nõ adijcies vt bibas illũ vltra. q̃
z Et ponã(tribulatio ecclesie tpe antixp̃i erit vltima.
illũ.s.fundũ calicis reseruatũ. a In manu eoz q̃ te
b Et dire(humiliauerũt.s.antixp̃i et satellitũ eius.
runt alie tue.i.tibi. c Incurua vt trãseam'.sup te
sicut sup terrã.intentio.n.antixp̃i erit totaliter concul
care ecclesiã. d Et posuisti vt terrã corp' tuũ.q̃ cor
pora fidelitũ tũc occasor remanebũt sup terraz insepul
ta.vt dictũ ẽ.ita q̃ homes ꝛ bestie potent sup ea trãsire.

re eleuare. cõsurge hieru
salez que bibisti de manu
dñi calicẽ ire ei' Usq; ad
fundũ calicis sopor bibisti.
ꝛ potasti vsq; ad feces. Nõ
ẽ qui sustenter eã ex oibus
filijs quos genuit. et nõ ẽ
q̃ apprehẽdat manuz eius
ex oib' filijs q̃s enutriuit.
Duo sunt q̃ occurrũt tibi
Quis cõtristabit super te
Uastitas et cõtritio. et fa
mes ꝛ gladi'. Quis con
solabitur te. Filij tui proiecti sunt dormierũt in capi
te omniuz viarũ sicut oryx
illaqueatus pleni indigna

Capitu. LII.

Onsurge. Aliqui expositores catholici exponũt
illud capitulũ de liberatõe populi iudaici de ba
bylone facta p cyrũ de q̃ frequẽter dictũ ẽ. Iz sal
no meliori iudicio nõ vt hoc ꝟquenienter dictũ. q̃ paul'
apls in lege ꝛ pphe
tis humanit' edoct'.
ꝛ spũssancto plenus
illo q̃ habet in ꝟ ca
pitulo. Qz pulcri sup
montes pedes ãnun
ciãtis et pdicãtis pa
cẽ ꝛc. allegat hoc dis
ci de pdicatõe euãge
lij Roma. ꝛ. ꝛ iõ non
videtur q̃nienter ex
poni de nunciis cyri
missis p imperiũ iu
dam ad publicandum
edictũ de licẽtia da
ta iudeis redeũdi in
hieruz vt isti exponũt
Itẽ ra.sa.sup illo ca.
dicit q̃ ille ꝟsolatões
vltie.i. posite ab isto
loco ꝛ Iz ad finem li
bri nõ dicunt nisi su
per captiuitatẽ edom
p quẽ intelligut roma
nũ imperiũ q̃d posuit iudeos i ista capti
uitate in qua sunt. a q̃ liberari expectãt p regẽ messiaz.
et sic fm eũ ꝟ caplm intelligit de tpe xp̃i ꝛ in ꝟ verũ di
cit. Iz errat expectãdo futurũ. q̃d iã ẽ pteritũ. Igit sequẽ
do sniam apli et dictũ ra.sa. in hoc caplo q̃tũ ad id q̃d
cõtinet veritatis. pot dici q̃nienter q̃d in ꝟ caplo remo
uet tertiũ impedimẽtũ liberatõis facte p xp̃m ad incre
dulos q̃d patet ex pteritu hũilitatis xp̃i. Principes. in
sacerdotũ et scribe de aduẽtu xp̃i nimis carnaliter sapẽ
entes. expectabãt eũ tpaliter regnaturũ. et dñiuz a roma
nis ablaturũ. ꝛ iõ cũ viderũt eũ hũilẽ abiectũ ꝛ pauperẽ
ꝛ pteritu terrenoz docetẽ. pteperũt eũ. ꝛ sic fuerũt cecati
ꝛ fructu sue redeptiõis priuati. et ꝟ multe. q̃ adduẽt' et'
fuerat pnũciatus in pauptate. zach. ix. Ecce rex tuus ve
nit tibi iust' et saluator. et ipe paup ꝛc. q̃d fm oẽs doc
tores hebraicos de aduẽtu xp̃i intelligit. ꝟ igit ipedi
mẽtũ remouet hic oĩdendo q̃ hũiliatio xp̃i fuit dispõsi
tio ad gl̃am. fm q̃d dicit phi. ij. Hũiliauit semetipm fa
ctus obediẽs vsq; ad mortẽ. mortẽ autez crucis. xp̃o. q̃d
de' exaltauit illũ. ꝛc. ꝛ nõ solũ post mortẽ fuit glorifica
tus. Iz etiã ante in opib' miraculosis ad declaratõz sue
diuinitatis. xpter q̃d xp̃o petẽte Jo. xij. Clarifica me pẽ
ꝛc. risum fuit. Clarificaui et iterꝫ clarificabo. i. clarifica
uite in miraculis. et iterꝫ te glorifiabo p gloriã resurre
tiõis. ꝛ sic ẽ in corpe mystico xp̃i. q̃d ẽ ecclesia. q̃ post de
pressiões eius p iudeos ꝛ tyrannos elevata ẽ i magna glo
ria etiã tpaliter. ꝛ in ipis depssiõib' fuit multũ exalta
spũaliter in receptiõe spũssancti. ꝛ in miraculis q̃ fiebãt p
aplos ꝛ alios sctos i nõe xp̃i. vt ptz in actib' aplorũ in
pluribus locis. ꝛ in sctoz legẽdis. Sedm ꝟ igit pris caplm
in duas ptes dividit. q̃ prio ostendit ꝟpositũ i mystico xp̃i
corpe. secdo in ipo capite. ibi. Ecce intelliget. Pria i duas.
q̃ prio describit ecclie depsse sublimatio. secdo ei' dila
tatio. ibi. Qz pulcri. Pria i duas. q̃ prio ostendit ꝟpositũ.
secdo adducit exẽplũ. ibi. q̃ hec dicit. Circa primuz ꝟpo
a Cõsurge ꝟsurge. ad opa vir- (alloquit ecclias primitiuã.

tutū.ꝛ duplicaſ li ꝟ ſurge.ad maiorē duplicatōz.

b Jnduere fortitudie tua ſyon.ad tolerādū ꝓſtāter aduersa.qz cito poſt aſcēſionē xpi ad celos facta ē pſecutō magna in eccliā Actu.viij.et poſtea rome ꝑ neronē ꝛ alios plures pſecutores eccleſie.ſz qz poſt pſecutōes eccliē ſe

cuta eſt pax et honor.

c Jnduc(tō ſubdiſ. re veſtimētis glie tue. et ꝟ fuit ipletū ꝓſtantini imꝑatoris tpe.q pacez eccleſie ꝑ totuz romanū ipiū dedit. et mirabiliter eā honorauit. d Quia nō adijciet vltra vt ꝑtrāſeat ꝑ te.ſic te calcādo et vilificādo.

d Jncircūcciſus.i.ꝑ e Et (ſecuroz gētiliū) i.pſecutoz in deus.ſi aūt ꝟ ꝟ obijciatur.q ꝑ mortē conſtantini licini pſecuti ē eccleſiaz.ꝛ poſtea iulian apoſtata. Dicendū q ille pſecutōres nō fuerūt tāte q deſicerēt eccliam ab honore.nec diu duraverunt.licini eīm in bello fuit deuictus ꝛ apꝺ theſſalonicaz capite trūcatus. Julianus etiaz apoſtata a ſcō mercurio lancea

fuit trāſfixus. Pōt etiā dici q illa dictio vltra.cū ꝺ non adijciet vltra cē.nō iportat ſemp ꝑpetuitate a ꝑte poſt. ſz duratōz tpis determiatā.et aliqñ nō multū longā. ſi cut dictū fuit plen.ſ.c.tū toto aūt tpe cōſtantini ꝑ ei baptiſmū vniuerſalis eccleſia fuit in pace ꝛ honore.

f Excutere de pul.i.de ꝓcedēti abiectōe.vel de pulue re ad ſram.qz multi xpiani fuerāt ꝺdēnati ad fodiēdā ꝛ deportādā arenā.vñ pulueriz abātur.q oēs fuerāt abſoluti de mādato ꝓfātini. g Sede hierlm.in ſede honoris.q ꝺ tūc fuit ipletū qñ roma que erat caput mūdi facta ē ſedes ſummi pōtificis ꝑ cōſtātinū.ſede ipiali trāſlata apud cōſtātinoꝓ olim. h Solue vincula colli tui. qz oēs xpiani in diuerſis ptib orbis ſcarcerati ꝑ cōſtātinū fuerūt liberati. i Gratis venuz.eſtis.i. ſine cā ꝗputati opib ſeruilib. k Et ſine arg.redimemi.qz cōſtātin nō accepit inde pecuniā.ſz magꝭ ecōuerſio pecuniaꝝ ſuaꝝ diſtribuit ꝑ orbē ad edificatōz eccliaꝝ et ſuſtētatōz miniſtroz. l Quia hec dicē ꝛc. Hic adducī exēplū ad ꝓpoſitū et ponit hic duplex exēplū. Primū ē de deſceſu ꝓpli iſrael in egyptū cū ꝺ. m Jn egyptū deſcen.po.me in ꝓncipio.de quo ꝺſcenſu hr Geſi.xlvi. n Ut colon eēt ibi.i.habitator ad euadēdū famis pericūlū.ſz poſtea fuit ibi multū depreſſus ꝛ afflict.ſz do min liberauit eū.iſta tū liberatio hic nō exprimit.quia erat nota et famoſa.ꝛ tō ſatis dat intelligi q ꝺ deſcēſus in egyptū tangit.ꝛ idē ꝺ dm ꝺ ſecūdo exēplo cū ſubdit. o Et aſſur.i.rex aſſyrioz. p Abſq vlla cā calūnie ē eū tū dñs mirabiliter liberauit eū tpe ezechie.vt hr.iij.Reg. Cōſequēter applicanſ exēpla ad ꝓpoſitū cū dicit. q Et nūc q̄d mihi hic.i.in pſecutōe eccliē.q. ꝺ.decet me eā liberare ꝛ ſubdit cā. r Ceſſi abla.ē po.

me grat.qz in primitiua eccleſia multi fuerūt ablati ꝑ occiſionē de pſti vita.et multi de locis ſuis ꝑ uicatiōes et exilia. s Dſiatores eius inique agūt.qz iudei ſub quoz dñio primo fuit eccleſia in hierlm ꝛ iudea.inique tractauerūt ꝓpm xpianū.ꝛ poſtea imꝑatores romani et eoz ꝑfecti. t Et iugiter tota die nomē meū blaſphemat. Propter hoc ſciet populus me nomē meū in die illa. qa ego ipe q loquebar ecce aſſum. Quā pulcri ſuper montes pedes annūciātis ꝛ ꝑdicātis pacē. annūciantis bonū. ꝑdicātis ſalutē. dicētis. Syon regnabit deus tuus. Vox ſpeculatorum tuoz. Leuauerūt vocem ſil laudabunt.qz oculo ad oculū videbūt. cōuerterit dominus ſyon. Gaudete et laudate ſil deſerta hieruſalē.quia conſolatus eſt dñs populum ſuū redemit hieruſalem. Parauit dominus brachium ſanctū ſuuz

dñs.ꝛ iugiter tota die nomē meū blaſphemat. ꝓpter hoc ſciet populus me nomē meū in die illa. qa ego ipe q loquebar ecce aſſum. Quā pulcri ſuper montes pedes annūciātis ꝛ ꝑdicātis pacē. annūciantis bonū. ꝑdicātis ſalutē. dicētis. Syon regnabit deus tuus. Vox ſpeculatorum tuoz. Leuauerūt vocem ſil laudabunt. qz oculo ad oculū videbūt. cōuerterit dominus ſyon. Gaudete et laudate ſil deſerta hieruſalē. quia conſolatus eſt dñs populum ſuū redemit hieruſalem. Parauit dominus brachium ſanctū ſuuz

y Propt.i.ꝓpter in iuriaꝝ dictaꝝ.

r Sciet populus meus. ſz chriſtianus.

y Nomē meū.i. efficaciā noīs mei ꝑ experientiaz ſue ſalutis. ſic vocor iheſus.i.ſal vel ſaluator. z Jn die illa. ſ. notabili et famoſa qñ cōſtantin recepit baptiſma.

a Quia egoipe qui lo.in humanitate aſſūpta diſcipul meis. b Ecce aſſum.ꝑ ſalutatōis effectū.et etiam ī ꝓſona ꝓpria. qz cōſtātinus de baptiſmo ſurgēs cōfeſſus ē ſe vidiſſe ieſuz xpm

c Quā pulcri. hic cō ſequēter deſcribit eccleſie dilatiō ꝑ ꝑdicatōz apl̄oz aliorūq diſcipul'oz. cuz dicit. Quā pulcri.i.valde pulcri. d Sup montes.i.terrenos ꝓncipes fidē xpi recipiētes ad ꝑdicatōz ꝑdictorum. e Annunciantis et ꝑdicantis pacem.i.legem euangelicam.que eſt lex pacis et amoris. et poteſt hec littera exponi de nunciis conſtantini miſſis per orbem ad denunciādum eccleſie pacē.ſed prima expoſitio magis cōſonat dictis apoſtoli.vt ſupra dictū eſt.ꝛ etiā littere ſequenti in qua ſubdit f Dicētis ſyō regnabit deus tuus.apoſtolus.cūi et alij ꝑdicatores eccleſie ꝑdicauerūt et ꝑdicant regnū chriſti ꝓpter qđ dicit Matth. xxiiij. Et ꝑdicabitur hoc euangeliū regni in vniuerſo orbe ꝛc.vnde in fine legendaꝝ ſanctorū cōmuniter poni g Vox ſpecu(tur. Regnante domino noſtro ieſu xpo. latoꝝ tuoz.i.ꝓlatorum ſui qđ dicit Ezech.xij. Fili hoīs h Leuauerūt vo(ſpeculatorē dedit te domui iſrael ꝛc. cem.conſtāter ꝑdicādo. i Vſq laudabūt.concorditer grās agēdo. k Quia oculo ad oculū videbūt.i.ſenſibiliter. l Cum cōuerterit dñs ſyon.videtes multitudinē gentiliū cōuerſam ad xpm.et hoc fuit impletuz tpe conſtātini.anno.n.quo baptizatus fuit tanta multitudo credidit vt ad.xij.milia et amplius baptizandi aſcriberentſ.vt hr in geſtis ſancti ſilueſtri. abſq mulieribꝫ et puuliſ.iō ſubditur. m Gaudete ac laudate ſimul deſerta hierlm.i.loca ſeruitutī xpi dedicata.que ante tpa conſtantini ita fuerūt deſerta q nullus xpianus niſi furtim audebat accedere.ſed cōſtantinus ꝑ totū orbē iuſſit ea apiri.et a fidelib frequētari et alia de nouo edificari. n Parauit dominus brachium ſanctum ſuum.id eſt filium qui dicitur virtus patris.i.ad Corinth.i. Predicamus chriſtū dei virtutē ꝛc.ſic dicit.

brachiū dñi.eo mō loquēdi q̄ ptās secularis dr brachiuz a In ocu.oīm gen.q̄ p̄dicatores a tpe cō (seculare. stantini liberi potuerūt vbiq̄ discurrere.ꝛ multi valde exēplo umpatoꝝ inclatati fuerūt ad fidē xp̄i ꝓuersi.gentili tate relicta.tō subdit. b Recedite recedite. de cultu ydolatrie.

c Polluti nolite tāgere.i. nolite extēdere manꝰ vras ad ōpa pctōz. et q̄ minustri ecclesie debet esse mūdiores alijs.ideo sequitur.

d Mūdamini q̄ fertis vasa dñi.i. q̄ eitis deputati ad cultū dī. sicut leuite i veteri testamēto q̄ portabant vasa cultꝰ tabernaculi. e Cōm no in tumultu exibitis.i. p violentiā armoz. qđ dr propter mltos ꝓfessores ꝛ ministros dei incarceratos q̄s ꝓstantiꝰ libere absoluit. f Nec in fu.p perabitis.carcerē frangēdo ꝛ inde fugiēdo. g Precedet ei vos dñs.p ꝓstātinū libertando. h Et ꝓgre.vos deus ysrael.cū fidelibꝫ alijs ad laudā dñi deū in ecclesijs. i Ecce intelliget. Hic ostenditur ꝓpositus in capite nr̄o ihesu xp̄o.q̄ fuit hūliatꝰ ꝛ exaltatꝰ.vt̄s. dictū est.ꝛ vtrūq̄ mirum ponit hic cū dr. k Ecce intelliget me.q̄ hz scīaz diuinā ab eterno.ꝛ hūanā ex tpe.ꝛ q̄ intelligatur de xp̄o ad lr̄am ptz p trāslationēz chaldaicā q̄ dr thargū apud hebreos.ꝛ tāte auctoritatis est apud eos q̄ nullus ausus fuit ei ꝓdicere.q̄ talis est h. Ecce ꝓsperabit seruus me.messias.ꝓpter qđ antiq̄ hebrei ab illo loco vsq̄ ad finē.liij.ca. exposuerūt ad lr̄am de psona xp̄i. l Exaltabit.adremtatē suppositi diuini.vel aliter exaltabit in sua resurrectoe. l Et elevabit.in sua ascēsione. m Et sublimis erit valde.sedēs ad dexterā dei pris. Dar.vlt. Et dñs q̄dem ihesus postq̄ locutꝰ ē eis.assūptꝰ est i celū.ꝛ sedet a dextris dei. n Sicut obstu.sup te multi.videtes miracla aīi passionē facta Matth.xvij. Porro homines mirati sunt dicentes.q̄lis ē hic.q̄ venti ꝛ mare obediūt ei.ꝛ finaliter doctrinā xp̄i audiēdo miracula cōfirmatā Matth.viij. Admirabant turbe sup doctrina eius.erat enī docēs eos sicut ptātē hns o Sic inglorius.i. vituperatus erit p interitū aspect.eius.q̄ fuit ꝓsputꝰ ꝛ colaphis cesus.

q Iste aspergen.multas.i. mūdabit suo sanguine ꝛ baptismate. r Super ipm ꝓtinebit.os suū.q̄ videntꝫ implebūt in regib ad fidē ꝓuersis q̄ nō solū ꝓtinēt ora ꝓpria a blasphemijs.sz faciūt etiam suos subditos ꝓtinere blasphemijs. s Quia q̄b nō est narratū de eo (phemos puniēdo. viderūt.credēdo.ꝛ isti sunt gētiles ad q̄s xp̄s missi nō fuerūt.neq̄ audierūt xp̄m psonaliter p̄dicantē sicut iudei. xp̄ter qđ dicit saluator Matth.xv. Nō sum missus nisi ad oues q̄ perierūt domꝰ ysrl.s.ad p̄dicādū in psona ꝓpria.

In ca.liij.vbi dr in postil. Cōsurge. Additio.

In hoc ca.liij.videt ꝓpha q̄dā pambula p̄supponere ad passionē xp̄i ptinētia de q̄ dicturꝰ est apter plene i sequēti ca.s.liij.vñ primo hortat xp̄m fidelē ad vtutē dicēs. Consurge cōsurge induere fortitudine tua syon.duplicat autē h vbū ꝓsurge ad maiorē ꝓfirmationē.vel p primū cōsurge intelligit resurrectio a pctis.p scām vo processus ad vtutes.ꝛ sequitur. Induere fortitudine tua syon.s.fortitudie gre p quā resistit ꝓuersitatibꝫ mūdanis ꝛ diabolicis tentatiōibꝫ iuxta illud ad Hebreos.xi.ca. Estote misericordes sc̄ē.ꝛ q̄ p talē fortitudinem deuenit ad statū glie.put ibidē sequitur.ꝛ accipiet regnuz eternū.tō subdit. Induere vestimētis glie tue hui⁹m ciuitas sc̄a.s.celestis de q̄ ꝓprie verificat qđ subdit. Quia nō adijciet vltra sc̄.qua exhortatiōez ꝛ excitatiōez iteruz ad maiorē ꝓfirmationē sub alijs vbis repetit dī. Excutere de pulvere.s.pctōz.iuxta ꝓb. Nūq̄d ꝓfitebitur tibi pulvis. Consurge.s.ad faciēdū bonū. Sede in sede.s.mēte q̄eta.solue vincula colli tui sc̄.s.p ptitionē verā p quā vincula pctōz soluuntur. Qualiter aūt seu qua vtute possent hmōi vincula captiuitatis pctōz solui subdit d. Hec dicit dñs. gratis venundati estis.in h enī q̄ dicit gratis venūdati estis.intelligit venūdatio q̄ est p pctīm.vñ supra.i.ca. dixerat. Ecce in iniq̄tatibꝫ vris venūdati estis. Hā q̄ facit pctīm fit pcti est Job.viij. In h aūt qđ sequitur. Et sine argēto redimemini.ostendit q̄ passio xp̄i de q̄ intēdit in p̄sto loq̄.opata est salutez nr̄am p modū redēptōis nō corpalis.sm quā q̄dq̄ aliq̄ pecunia li pcio redimunt.sz p redēptiōez spūalē.s.p sanguine pciosum xp̄i.vñ.i. Pe.i. Nō corruptibilibꝫ auro vel argēto redēpti estis.sed pciosoꝰ sanguine agni imaculati ꝛ inconstaminati xp̄i.que q̄dē vba apli manifeste corrident p̄dictis vbis ꝓphēticis.s.cū dr. Sine argēto redimemini.ꝛ ad declarationē p̄dictoz subdit. Quia hec dicit dñs de. in egyptū descēdit ꝓpls me⁹.vbi ꝓpha ostendit differētiaz inter captiuitatē babylonicā ꝛ egyptiacā a q̄bꝰ fuerūt p deū liberati.ꝛ captiuitatē peccati seu diaboli a q̄ xp̄s redemit hūanū gen⁹ p suā passionē.nā in p̄dictis duabꝫ captiuitatibꝫ licet essent iter se differētes.q̄ egyptiaca incurrerūt sponte descēdentes in egyptuz.vt coloni essent ibi.vt ptz Gen.xlvi.ca.ꝛ sic egyptij habuerūt aliq̄lē rōez detinēdi eos.q̄ subuenerūt eis in famis necessitate.vt in glo.in captiuitate aūt babylonica q̄ significat hic per assur.eo q̄ assyrij cū nabucho.venerūt non fuit tal⁹ causa vt in terra sua calūniarent ꝛ opprimerēt eos.vt in glo.ī vtraq̄ aūt captiuitate p̄dicta que solus corpalis erat in manu violēta p coactionē oppimētiū sufficiēter fuerūt redēpti p potentiā diuinā aduersarios violenter ꝓhibentes detinētes oppimentē.vt ptz in sacris scripturis de h loquētibꝫ.sed in hac captiuitate a q̄ xp̄s p suā passionē redemit h nō solū nō ꝓgrebat.s.q⁹ de⁹ p suā solā potentiā diabolū spoliaret.eo q̄ humanū gen⁹ p pctīm q̄d fm Augustī.nō est nisi voluntariū captiuatū fuit.qua ratione erat iuste sub fruitute diaboli derelictus a deo.vt tractat a doctoribꝫ in.iij.dis.xij.ꝛ hoc est qđ sequitur. Et nunc q̄d mihi est.dicit dñs q⁹ ablatꝰ est ꝓpls meus gratis. q.d.ꝛ nunc.s.in hac captiuitate hoc nō sufficit.s.p solaz potentiā redimere. Cum ablatꝰ est ꝓpls me⁹ gratis.s.z sponte tradendo se peccato seu diabolo.qua ratione quemadmodū est vt p iusticiā redimatur. Si aūt obiciatur q⁹ xp̄s p suā passionē nō solū ab actuali sed a peccato originali principaliter redemit.q̄d quidē originale pctīm nō est voluntariū in ipis descēdentibꝫ p ꝓpagationē. Dicēdū q⁹ licet pctīm originale nō sit voluntariū in ipis ꝓpagatis.fuit tñ voluntariū in primis parētibꝫ a quibus

"in ocul' oīm gentiū: ꝛ videbūt oēs fines terre salutare dei nr̄i. b Recedite recedite. exite inde: c polluti nolite tāgere. Exite de medio ei⁹. d mūdamini q̄ fertis vasa dñi. e Cum nō in tumultu exibitis nec in fuga ꝓperabit. f Precedet enī vos dñs: g ꝛ cōgregabit vos deus ysrl' Ecce intelliget seruus me⁹: h exaltabit ꝛ elevabit' ꝛ sublimis erit valde. i Sicut obstupuerūt sup te multi: k sic inglorius erit: l inter viros aspect⁹ eius ꝛ forma ei⁹ inter filios hominū. m Iste aspget gentes multas super ipm continebunt reges os suū. n Quia quibus non est narratum de eo viderunt: et qui non audierūt contemplati sunt

trahūt originē. Et iō simpliciter dixit. Ablat⁹ ē popul⁹ me⁹ gratis. s. sponte se tradidit dyabolo seu peccato. et iō nō p solā potētiā redimēd⁹ ē sicut in alijs captiuitatib⁹ supradictis. ꝛ seqr. Dñatores ei⁹ inīq agūt. q. d. iꝫ dñatores ei⁹. s. pncipes tenebrar⁹ inīq agūt dedūcēdo eos ad peccandū. nihilomin⁹ qz gratiꝫ. s. spōte. vt dictū ē se tradiderūt. Et iugiter tota die nomē meū blasphēat scz eo q ī eis remanet culpa pcti. fm quā de⁹ offendit. ꝛ iō dē blasphemari iuxta illud ad Ro. ij. ca. Per vos nomē dñi blasphemat⁹ in gētib⁹. Et supradictis igit̄ pclusit q captiuitas de q̄ agit nō p solā potētiā opprimentē aduersarios redimēda erat sicut et alie captiuitates ꝫ p aliq̄ remediū sufficiēs ad tollēdā culpā seu maculā pctōr⁹. ꝛ iō subdit. Propter hoc sciet popul⁹ me⁹ nomē meū in die illa. s. ꝓpter necessitatē seu ꝛgruētiā pdictā. sciet ppls me⁹. i. popul⁹ nouiter p me redēpt⁹. nomen meū. s. nomē ihesus q̄ significat redēptorē seu saluatorē a tali captiuitate dyaboli seu peccati iuxta interpretatiōz h⁹ nois p āgelū factā ipi ioseph. Vocabit. i. c. Ipe. n. saluū faciet pplm suū a pctis eor⁹. ꝛ seqr. In die illa. scz tpe gre qñ h⁹ nomē fuit mānifestū. tps. n. gre dies dr̄ in tra illud ad Ro. xiij. ca. Nox p̄cessit. dies āt appropiquabit. q. d. redēptio a deo vo facta trāscēdit oēs alias redēptiones q̄ facte fuerūt. mediātib⁹ āgelis seu hoīb⁹ imō pdicto. iō subdit. Quia egoipe q̄ loqbar. s. p ꝓphas ecce assum. s. p carnē assumptā. q. d. redēptiones pterite pticulares et corpales p āgelos seu ꝓphetas ī psona mea loquētes fctē sūt. iꝫ hec redēptio que spūalis atq; vltis ē optet vt p me fiat. Mī ego ipe q̄ loqbar ecce assum. Itē circa h⁹ q̄ dr̄. Sciet popul⁹ me⁹ nomē meū. Notādū q̄ sic in redēptōe egyptiaca fuit moysi. ꝛ deinde seniorib⁹ israel. et deide pplo ꝛuelatū nomē dñi terragrāmaton. fm cui⁹ verā significatōz ad deū ptinet signa ꝛ pdigia facere facultate nature ereedētia q̄ reqrebar ad illā redēptionē. put fuit dictū. Exo. iij. in additōe. ar. vij. sic in hac redēp. tōe vltī reuelatū fuit nomē ihesus. prio virgini gloriose. deide ioseph et alijs discipulis et fidelib⁹. p q̄ nom ē intelligit̄ sal⁹ ꝛ saluator a pctis vt dictū ē. seqr. Sepulchra sup mōtes. Ubi postq̄ ꝓpheta oīderat q̄ p dicta redēptio spūalis erat ab ipo vo deo fiēda de publicatiōe hui⁹ redēptōis dic. Sepulchra sup mōtes. Ad q̄ sciēdū q̄ facta redēptōe p passionē xpi iꝫ plures iudeis apostolis ī sua resurrectōe apparuit. tñ de apparitōe ei⁹ facta in mōte galylee spāliz mētionē fecit pdicēs mulieribꝫ. Annūciate fratrib⁹ meis vt eāt in galyleaz. que q̄dē apparitō fuit in q̄dā mōte galylee. vn Matth. vltī. Undecim discipuli abierūt in galyleā in mōtē vbi ꝑstituerat illis ihesus. de q̄ ꝓprie pōt itelligi ista verbꝫ. Sepulchra sup mōtes. i. sup mōtē sumēdo plurale. p singulari sic ī alijs multis locis. ꝛ seqr. Pedes ānūciātis ꝛ pdicātis pacē. s. pedes xpi. q̄ ī illo mōte ānūciauit eis et imūxit pdicatoz euāgelij pacis di. Cūtes docete oēs gētes. i. euāgelū pacis. Annūciātis bonū pdicātis salutē. q. tūc dictū fuit eis. Qui crediderit ꝛ baptizatus fuerit salu⁹ erit. Mat. vlt. ī q̄ vbo mānifeste pdixit salutem oīm credētiū. d. Syon regnabit de⁹ tu⁹. q. tūc xps dixit syon. s. aplis ī q̄b⁹ pcipue eccla residebat. Data ē mihi oīs ptās ī celo ꝛ ī terra. Si āt q̄rat̄ q̄re pedes xpi singulariter nominant ꝓpheta. Dōm q̄ in h⁹ designat adoratio aplor fuisse ibi facta vsq; ad pedes. eo q̄ de mulieribꝫ ibidē dr̄. Illi āt accesserūt ꝛ tenuerūt pedes ei⁹ ꝛ adorauerūt eū ꝛ seqr. Vor speculatoꝝ tuoꝝ q̄ cōit exponit̄ d̄ apostolis ꝛ alijs plaīz eis succedētibꝫ. Iꝫ saluo meliori iudicio magr̄ ꝓprie vr̄ exponēdū de pribꝫ ī lymbo existibꝫ q̄ speculatores vocant̄ ī veteri test. iuxta. Ezech. iij. ꝛ xxxiij. ca. Fili hoīs speculatorē te dedi. Isti. n. pres dicūt leua re vocē ꝛ letari cū gaudio sue liberatōis sic. q. ꝑuecti liberati fuerūt a btitudie sibi pmissa ꝛ diu spectatā attigerūt d̄ q̄ dicit. Quia oculo ad oculū videbūt. s. facie ad faciē. Cū auertent dñs syon. ꝛ seqr. Laudate simul deserta hierlm q̄d satis ꝓprie applicat primitiue eccle. put ī glo. Parauit dñs brachiū sc̄m suū. exponat sic in postilla referēdo tñ ad tps pdicatōis aplor. Recedite recedite exite inde. exponat d̄ primitiua eccla. sic in glo. q. a sic̄ romani supuenirēt apli et alij fideles a iudea que cōtaminata remāserat ex occisiōe xpi ī ēgnū agrippe trāsierūt ꝛ ad alias gētes spūsctō⁹ admonere. vt in hystoria eccl̄astica hr̄. seqr. Mūdami. i. a vicijs. qui ferr̄ vasa dñi. Per vasa dñi fm glo. itelligūt scti vt paulus vas electiōis dr̄. vel vasa dñi sunt a ꝓmatura deiloquia iustitie. clypei fidei. galea salutis ꝛ hmōi. ne q̄s estimaret ex h⁹ q̄ dixerat. Recedite recedite exite inde. q̄ in hac redēptōe reqrebar recessus corpalis p modū fuge sic in redēptōe egyptiaca. Exo. xij. iō subdit. qm̄ ī tumultu exibitis. nec in fuga ꝓperabitis. s. sic tūc ꝓcedet. nos dñs. s. ipe dei filius in psona ꝓpria. Et congregabit vos dñs de israel in fide ꝛ charitate. q̄s āt sit iste de⁹ israel statim subdit. d. Ecce itelliget seruus me⁹ qui hic vocat seruū eo q̄ fuit obediēs vsq; ad mortē. d̄ q̄ morte stans in seqnti caplo tractat. et seqr. Exaltabit. s. ad celos fm glo. q. p obediētiā vsq; ad mortē de⁹ exaltauit illum. vt hē phil. ij. Et eleuabit sup oēs celos ꝛ sublimis erit valde q̄ ad dertā patris sedēs. Hec ī glo. Antiq̄ āt hebre orū istas eleuatōes exponūt d̄ messia sic. Exaltabit. pl⁹ q̄ abrāā. ꝛ eleuabit pl⁹ q̄ moyses. Et sublimis erit valō pl⁹ q̄ angeli supiores. ex q̄ pz q̄ messias de q̄b⁹ etiā fm ipos loqr̄. ꝓpheta erit sublimior āgel̄ supioribꝫ. et cū fm eos iter naturā diuinā ꝛ āgelicā nō sit mediū. ꝑsit cōcedere hñt q̄ ipe sit de⁹. et cū ꝓpheta hic vocat eū seruum q̄d nō ꝓpetit diuine nature. seqr q̄ in ipo sint due nature. diuina. s. et hūana. q̄d tñ ipi negāt. iꝫ cōcedāt p̄missa. In his. n. et silibꝫ nō verē veritati p eos implicite ꝓcesse ꝓtradicere.

Capitulū. LIII.

Quis credidit. Ra. sa. ꝛ andreas exponūt h⁹ caplm ad ītam de populo iudeoꝝ. dicētes q̄ ꝓpheta de illo loqtur q̄si de hoīe vno. eo mō loquēdi q̄ dē Exo. iij. ca. Fili⁹ me⁹ primogenit⁹ israel. iꝫ eoꝝ puersitas pz p doctores hebreoꝝ ātiq̄s. vt dictū ē ꝓcedenti caplo. Item sup illō Osē. xpiij. Et introduxit eā ysaac ꝛc. dicit ra. moyses. hic ē rex messias q̄ dedūt cor⁹ suū ad petendū miserationes. p israel. et ad ieiunādū ꝛ hūliādū se. p eis sicut scriptū ē esai. liij. Ipe autē vulnerat⁹ ē ꝓpter iniq̄tates nras. attrit⁹ ē ꝓpt scelera nra ꝛc. ex q̄ ptz q̄ fm iam doctorē h⁹ caplm loqtur de xpo ad ītam. h⁹ etiā pz p scripturas nouī testamēti que sunt maioris auctoritatis q̄ⁿ⁹ a iudeis nō recipiātur. q̄d cū dē in pncipio capitu li. Quis q̄s credidit ꝛc. Jo. xij. dē ipletū in xpo. et silr ad Ro. x. Ite q̄d dr̄ infra. Uere lāguores nros ipe tulit ꝛc. Mat. viij. dicit̄ ipletū ee in xpo. Silr q̄d postea subdit. Sicut ouis ad occisiōz ducet ꝛc. vsq; ibi. Qui absciss⁹ ē de terra viuētiū. Actū. viij. de xpo dicit̄. Et cum sceleratis reputat⁹ est. Marci. xv. similiter dicit impletum in christo. Igit̄ sequēdo hāc sniam. dicendum q̄ hic ponūtur remedia ꝑ tria ipedimēta pdicta. sic̄ fuit supra divisum capitulū ꝛ diuidit̄ in tres ptes fm tria remedia. scdm ponit̄ capitu. sequenti. terciū. lv. Primū autē impedimētū pcipiendi fructū redēptōis christi fuit iudeorum peccatum contra quod ponit̄ hic remediū passionis christi que sufficit ad delendum omne peccatū ān tum est ex se. et diuidit̄ pns capitulū in duas partes quia primo esaias rei dicēde designat altitudinem. scdo pseqtur dicēdoꝝ ordinē. ibi. et ascēdet. Circa primū. d.

a Quis credi.audi.nr̃o.i.passiõis xp̃i mysterio. qđ ego et alij ꝓphete aud.unꝰ a spũsancto ꝓuidit.n.esaias.ꝓ pheta iudeos ꝓ maiori pte si crederent nros ſm qđ dr̃ Jo. xij. Cũ ãt tãta ſigna fecisset coram eis nõ credebãt in eũ vt ſermo esaie impleret quē dixit. Dñe quis credidit auditui nr̃o ⁊c. et ſequit.

Propterea non poterãt credere. q̃r iterꝫ dixit esaias. Excecauit oculos eorꝫ et indurauit cor eorꝫ ⁊c. et ſubdit. Hec dixit Esaias qñ vidit gl̃iam eius et locutus è de eo.

b Et brachiũ dñi. i. filius. vt dictũ è capi.

c Cui reuelatus ē. q. d. paucis valde et nisi plete.

d Et ascẽdet hic cõ ſequẽter ꝓſequit dicẽs dorꝫ ordinẽ. et primo q̃tũ ad modũ nascẽdi. cum dr̃. Et ascendet ſicut virgultũ coram eo. i. coram deo pre

e Et ſicut radix. ſurſum fructificãs.

f De terra ſitiẽti. i. de virgine nõ humecta vt fecũdata humano ſemine.

g Non è. hic ꝓſit ponit ordinẽ. ſimũ q̃tum ad tolerãtiã patiẽtis et primo describit eius passio ignominiosa. ſcõo nobis fructuosa. ibi. Jpe aũt. tertio ſibi finaliter gloriosa. ibi De angustia. ita tñ diuiſio nõ è sic pcisa q̃n ptes in aliquo coincidant. et sic ẽ cõiter p totũ libũ illũ sicut a prin

g Nõ è ſpes et neq; (cipio fuit dictũ. Circa primũ dicẽdum. q̃ eius cũ ſm veritatẽ xp̃us in hũanitate assumpta fuerit ſpecioſus forma p filijs hoim. psal. xliij. tñ ista ſpecioſitas fuit deturpata alapis in facie eius inflatã et liuorẽ causantibus et ſputis cã fedãtibus.

h Et vidimus eũ. ⁊ nõ erat aſpectus. q̃ p horrore auertebãt hoies faciem.

i Et desideauimus eũ. loquit ꝓpheta in pſona ſui et aliorꝫ ſanctorꝫ aduentũ xp̃i desiderantium. ſm qđ dr̃ Mat. xiij. Multi ꝓphete et iusti desiderauerũt videre q̃ vos videtis. et nõ viderũt ⁊c.

k Et nouiſſimũ virorum. i. valde obiectũ.

l Virũ dolorũ. i. multi ⁊ magni doloris exptũ passiue. ſicut vir sanguinũ dr̃ q̃ est effusor multi sanguis actiue

m Et ſciẽtẽ infirmitatẽ. ſcz carnis p experiẽtã absq; tñ peccato.

n Et q̃ſi abſcõdit vultꝰ eius. p verecũdia.

o Vñ nec reputauimus eũ. nõ tñ. i. saluatorẽ. ſz nec etiã alicuius valoris hoiem. et loquit hic ꝓpheta in pſona iudeorũ tpe xp̃i existentiũ. et ponumerat ſe eis inquantũ erat dr̃ populo iudaico. sicut dauid ponumerat ſe peccatoribus enormibus q̃ fuerãt in regno iude. ⁊ capitalis priceps nõ fuiſſet. p Vere languores nr̃os ipe tulit. i. infirmitates carnis. vt famẽ. ſitim et ſimilia q̃ vere fuerũt in eo. ſic ⁊ humanitas vera. q Et nos reputauimus eũ q̃ſi leprosum. i. vilẽ et abominabilẽ ad modũ leprosi.

r Et pcussum a deo ⁊ hũiliatũ. ꝓpter pctã ſua ꝓpria ipoſuerũt. n. ſibi iudei q̃ haberet demoniũ. et qđ ſubuertebat pplm. et multa alia crimina. vtz ex de. urſij euãgelio

plia pacis nr̃e ſup eũ ⁊ liuore eius ſanati ſumus.

r Omes nos q̃ſi oues errauimus. vnuſq; qui ſequẽs in viã ſuã declinauit ⁊ posuit dñs in eo iniq̃tatem oim nr̃m.

s Oblatus ẽ. q. ipe voluit ⁊ nõ aperuit os ſuum. Sic ouis ad occisiõẽ ducetur. ⁊ q̃ſi agnus coram tondẽte ſe obmutescet. ⁊ nõ aperiet os ſuum.

t De angustia ⁊ de iudicio ſublatus ē.

u Generatiõem eius q̃s enarrabit.

x Quia abscisus ē de terra viuentiũ.

y Propter ſcelus popli mei pcussi eũ.

z Et dabit impios ꝓ ſepultura. ⁊ diuites ꝓ morte ſua. eo q̃ iniq̃tatem non fecerit neq; dolus fuerit in ore eius. ⁊ dñs voluit cõterere eũ in infirmitate.

s Jpe ãt. hic ꝓſit obiectũ passio xp̃i nobis fructuosa. q̃ nõ passus fuit ꝓ pctis xp̃tis. ſz ꝓ nris expiandis. ⁊ hẽ qđ dicit. Jpe ãt vulneratus est ꝓpter iniq̃tates. no. ⁊ patz lia. Ra. ſa. dicit. q̃ illud dr̃ in pſona gẽtiliũ. ⁊ vocat gentiles oẽs pr̃ iudeos. d. q̃ in aduẽtu meſſie gẽtiles videtes iudeos pcũ mirabiliter erari dicẽt q̃ afflictiones q̃s mõ ſustinent iudei in hac captiuitate fuerãt ꝓpter peccata gentiũ. et in hẽ ſibi ipi ꝓdicit. q̃ alibi in multis locis dicit q̃ hec captiuitas est ꝓ pctis vitulj effabulj expiãdũ Exo. xxij. t Omes nos quaſi oues errauimus. q̃ nullus q̃mcunq; iuſtꝰ potuit euitare oĩno petiũ v Et. (ſaltẽ venialẽ. posuit dñs in eo iniq̃tatẽ omnium nostrum. id ẽ penã ꝓ iniq̃tatibus oĩm expiãdis. et q̃ ipe hãc penam ex maxima charitate. iuſtitie. ſolũmodo ſubdit.

x Et blandus est. ſed

y Quia (passiõs. ipe voluit. propter obedientiã dei patris et liberatiõẽ hũane ge

z Et non (neris. aperuit os ſuũ. vere dis recalcitrãdo ⁊ iniurias ꝓ iuriis reddẽdo. ſz magis coram falſe accuſãtibus ⁊ iniuſte iudicãtibus tacẽdo. sic ꝓter euãgelia. Cetera patẽt.

a De angustia. Dicit ꝓsequiter ostendit ei passio finaliter gloriosa. q̃ ꝓ eã trãſijt ad resurrectiõis gloriã. Luce vlti. Oportuit pati xp̃m. ⁊ resurgere a mortuis. ⁊ ita intrare gloriã suã. et hoc est qđ dicit.

a De angustia. ſ. mortis.

b Et de iudicio. q̃ oẽs dr̃

c Sublatus (cedẽtes ex diuina ſnĩa detinebat in lymbo.

d Generatiõẽ eius (tus ẽ ꝓ potẽtiã ſue resurrectiõis. quis enarrabit. qđ ſm Hiero. ſup matheũ intelligit̃ de generatiõe diuinitatis que inenarrabilis ⁊ incõprehensibilis ẽ. nõ tñ ab hoibus ſz etiã ab ãgelis. Ambroſius. impoſſibile ẽ scire generatiõis ſecretũ. mẽs deficit. vox ſilet. nõ mea tñ. ſz etiã angelorum videt tamen mihi saluo meliori iudicio ſ q̃ melius exponat de ſpũali generatiõe ꝓ multiplicatiõem fidelium. tõ ſubditur.

e Quia abscisus est de terra viuentium. ꝓ morte corporalem ad quã secuta est multiplicatio fidelium ſm q̃ dicitur Johan. xij. Nisi granum frumẽti cadẽs in terra mortuum fuerit ipm ſolum manet. ſi autem mortuum fuerit multũ fructũ affert. Ad generatiõẽ vero eternam filij nõ videt habere aliquã consequẽtiã quod dicitur. Quia abscisus est. ⁊c.

f Propter ſcelus populi mei. expiandum.

g Percussi eum. i. pcuti pmiſi.

h Et dabit impios ꝓ ſepultura ſua ⁊c. i. iudeos impios et auaros dabit in manibus romanorum in penã mortis ſue. qđ ꝓpetyti fuit adimpletum.

i Eo q̃ iniquitatem non fecerit ⁊c. et sic mors eius fuerat punitiõe digna

k Et dñs. ſ. pater voluit ꝓterere eum in infirmitate. ſ. carnis. q̃ q̃ diuinitas patiatur ẽ impoſſibile.

Per ꝫ aſſit qđ dr hic. Eo q̄ iniq̄tatē nō f. cerit ptz falſa ex poſitio ra. ſa. exponēt ꝫ ca. de pl'o iudaico. vſq; dictū ē. q; ab antiq̄ vſq; ad pſns xp's ille multas iniq̄tates fecit ꝑ deū ⁊ primū. vt ptz ex decurſu ſcripturaꝝ. Neq; dolus fuerit in ore ei⁹. qđ ſil' ptz falſum de' pl'o iudeoꝝ. cū inter oēs homies ſint ⁊ fuerūt multū mendaces ⁊ doloſi. nō ſolū ergā alios ſꝫ etiaz iter a Sic po⁊ (ſcīpos. fuerit aiam ſuā ꝓ peccato. accipiť ſi ꝓ q̄. q̄ xp̄s aiam ſuaz poſuit ꝓ peccato mundi.

"Si poſuerit ꝓ pctō aiaz ſuam "videbit ſemē lōgeuū "et volūtas dñi "in manu ei⁹ dirigeť. "Pro eo q̄ laborauit aīa ei⁹ "videbiť "ⁿ ſaturabiť "In ſcīa ſua "iuſtificabit ipe iuſt⁹ "ſuos meos "multos "⁊ iniq̄tates eoꝝ "ipe portabit "Ideo diſptiā ei plīmos "et fortiū "diuidet ſpolia: "ꝓ eo q̄ tradidit "in mortē aiaz ſuam: "⁊ cū ſceleratꝫ reputat⁹ eſt "Et ipe pctā mltoꝝ tulit "⁊ ꝓ trāſgreſſoribꝫ rogauit.

b Videbit ſemē lōgeuū. i. multiplicatione fideliū q̄ ſūt ſemē xp̄i. ⁊ hec multiplicatio ſecuta eſt ad mortē ei⁹. vt ꝓdictū eſt.

c Et volūtas dñi. ō ſalute mundi.

d In ma. ei⁹ dirigetur. i. ꝓ ipm cōplebiť.

e Pro eo q̄ laborauit aīa ei⁹. ieunādo. vigilando. ꝑdicando morte ſuſtinēdo.

f Videbit reſurrectionem ſuam.

g Et ſatu. tūc. n. ⁊ aſi nō habuit gl'iaz in corpe. ⁊ ſic fuit latiat' ex oi pte.

h In ſcīa ſua. diuina ⁊ humana.

i Iuſtificabit ipe ⁊c. q̄ null' iuſtificabiť niſi ꝓ ipm. ſꝫ q̄ multi reddūt ſe indignos. iō dr hic l Multos. i. nō oēs.

l Et iniq̄. eoꝝ. i. penā ꝓ iniq̄tatibꝫ m Ipe por. ex obediētia ad pātem. ⁊ charitate ad hoiez n Iō diſptiā ei plīmos. i. reddā ei plures de gentilibꝫ q̄ ꝫ cecidit

o Et fortiū. i. demonū. de q̄ fortitu (dicūt de iudeis. dicit dr Job. xli. Nō eſt ptās ſup terrā q̄ compeſcat ⁊c.

p Diuidet ſpolia. extrahendo pāes de lymbo. qđ fecit xp̄s in ſua reſurrectiōe.

q Pro eo q̄ tradidit. aiaz ſuā ex maxīa charitate.

r In mortē. valde acerbaz ⁊ cū ꝫ ꝓſibile. nō ſubdiť.

s Et cū ſcelerat⁹ reputat⁹. eſt. q̄ inter latrones fuit crucifix⁹. vt ꝫ participes maleficij eoꝝ a vulgariby reputaret. ad ꝫ enī impetrauerūt iudei a pylato. vt duo latrones cū eo crucifigerent. ſꝫ ex dei ordinatione etiā ꝫ factū eſt. vt hec ſcriptura ipleret. vt dr Mar.

t Et ipe pec. mul. tulit. q̄tū ad efficaciā oīm tū (ci. ⁊r. q̄tū ad ſufficientiā.

v Et ꝓ trāſgreſ. rogauit Lu. xxiij Pr̄ ignoſce illis ⁊c. ⁊ ex ꝫ ptz expoſitio ra. ſa. falſa. q̄ popul' iudaic' nō erat ꝓ gētilibꝫ imo q̄tidie erat ꝓ deſtructiōe romāi imperij. ⁊ marie ꝓ deſtructiōe diſcipl'oꝝ xp̄i. ſm q̄ vic Hiero. ⁊ p ei⁹ diſcipl'os intelligūt xp̄ianos.

In ca. liij. vbi dr in poſtil. Et dabit ipios ꝓ ſepultura Hec qđ dr hic. Et dabit impi⁊

h os ꝓ ſepultura ſua. nō ꝓprie videť exponi de iudeis q̄ tradidit fuerūt romanis in penā mortis xp̄i. put in poſtil. q̄. ſi ſic debuiſſet dicere. Dabit impios ꝓ morte ſua nō ꝓ ſepultura. q̄ licet i morte xp̄i maxime peccauerūt. in ſepultura tñ nō. Deritore enī ⁊ honorifice xp̄s fuit ſepult⁹. vñ s. ca. xi. Erit ſepulchr⁹ ei⁹ gl'iosum. vñ aliter videť dicēdū. Pro q̄ attēdendū eſt q̄ ſicut alq̄ errauerūt circa diuinitatē xp̄i credetes eū purū eſſe hoīnē ſicut fotinus ⁊ neſtorius. ⁊ alij hereticī. ſic̄ alij erranerūt circa humanitatē. ſicut manicheus q̄ euacuabat myſteriū incarnationis humanā naturā a xp̄o auferēdo ſic fuerūt aliqui q̄ negauerūt xp̄i mortē ⁊ ſepulturā ſicut ſaraceni. vnde macho. metus in ſuo alchorano nephādo dicit exp⁊eſſe q̄ ieſus nō fuit ſuſpenſus nec mortu⁹. ſed q̄ ſic aſſimilabať videntibꝫ. ſ. ꝓ apparitionē fantaſticam nō verā. quoꝝ errorē ꝓbā excludit dicens.

Et dabit impios ꝓ ſepultura ſua. ⁊ eſt ſenſus q̄ impij ⁊ multitudo cuſtodientes ſepulchr⁹ dñi fuerūt teſtes ſue ſepulture. ⁊ ſic dedit impios. ſ. multitudo teſtes ꝓ ſepultura ſua. ⁊ ſc̄ḡtur.

Et diuitē ꝓ morte ſua. ſ. Ioſeph ab arimathia q̄ nobilis decurio erat. Ille enī fuit teſtis mortis dñi. q̄ ipe corp⁹ eius petijt. Matth. xxvij. ⁊ ſic dedit teſtē diuitē ꝓ morte ſua. vnde notanter poſuit impios in plurali ⁊ diuitem in ſingulari. Quia cuſtodes ſepulchri plures erant. ⁊ diues ille vnus tñ.

In eodem capitulo vbi dicitur in poſtilla. Si poſuerit aiam ſuā ꝓ peccato. Additio. q.

v Si nos habem⁹. Si poſuerit aīam ſuā ꝓ peccato. In hebreo hꝫ. Si poſuerꝫ pctīm aiaz ſuā. Ad qđ ſciēdū q̄ hic videť loq̄ ꝓbā ꝑ iudeos ⁊ alios q̄uerſe credētes ſeu opinātes q̄ xp̄s ꝓ pctō ſuo ꝓprio fuiſſet paſſus. q̄z falſam credulitatē ſeu opinionē euacuat ꝓpheta ꝓ ꝫ q̄ ex morte xp̄i ſecuta eſt ꝓpagatio fideliū longeua. ⁊ hūana vita ꝓ ipm xp̄m in deū directa. qđ ptz ex ꝫ q̄ fuantes legē xp̄i ⁊ ꝑcipue ei⁹ ꝑſilia non ſolū vt hoies ſm rōem viuūt. ſed etiā q̄ angeli in celis ꝙuerſantes. vñ apl's ad Philip. iij. Conuerſatio nr̄a in celis eſt. Ait enī Hiero. In carne ꝑter carnē viuere nō terrena vita eſt ſed celeſtis. ſm quā ſiſiam lr̄a ſic exponiť. Si poſuerꝫ ꝓ peccato aiam ſuā. i. ſitu infidelis poſueris pctīm aiam ſuā. id eſt ſi aſſeueris peccatricē fuiſſe aiam xp̄i. Videbit ſemen longeuū. qđ intelligiť adm̄tratiue ſeu interrogatiue dictū. q. d. quō videbit ſemē longeuū. ſ. multiplicationē fideliū q̄ ſecuta eſt ad mortē xp̄i q̄ qđē fideles ſemē xp̄i ſunt ꝓ adoptionē. q̄ qđē rō ꝓbē ꝓſonat rōni gamalielis honorabil' legis doctoris. q̄ Actu. ca. v. phariſeis dicebat. Diſcedite ab hoibꝫ iſtis. ſ. a diſcipulis xp̄i. ⁊ ſinite illos. qm̄ ſi eſt ex hoīb⁹ conſiliū. hoc aut̄ op⁹ diſſoluetur. ſi vero ex deo eſt. nō poteris diſſoluere. Si aūt ꝑtra ꝫ dicatur ꝙ aliq̄ ſecte prauę q̄q; durāt magno tpe pniſſi one diuina. vt ptz de ſaracenis. Ad ꝫ euacuandū indu cit ꝓpheta aliā rōnem dr. Et volūtas dñi in manu ei⁹ dirigetur. Conſtat aūt ꝙ voluntas dñi eſt ſanctificatio noſtra. prima ad Theſſa. iiij. cap. Sed conſtat ꝙ ſanctificatio humana. nunq̄ in le. ve. nec̄ aliqua lege ſeu ſecta fuit ſic frequēter directa in deum. ſicut in ſequentibus doctrinam ⁊ vitam chriſti repitur. quoꝝ plurimi intantum ſanctimoniā ſequunť ꝙ terrena omnino deſpiciūt. ⁊ vſq; ad ſanguinis effuſionē ꝓ veritate pugnant. et ſic voluntas domini in manu chriſti directa eſt. vnde ꝫ qđ dicitur. Voluntas domini in manu eius dirigeť. Legatur admiratiue ſeu inquiſitiue conformiter ad verba immediate p̄cedentia ſic. Sic poſueris tu. ſ. infidelis peccatū anima ſuam. ſ. peccatricem animā chriſti. Numquid videbit ſemen longeuum. ⁊ nunquid voluntas domini in manu eius dirigetur.

Replica.

In capitulo. liij. cū dr. Et dabit impios ꝓ ſepultura. Poſtil. ⁊. ſ. Tho. ꝑcorditer exponūt de iudeis q̄ dati ſunt in manu romanoꝝ ob vindictā mortis xp̄i. Burg. ſe opponēs dicit illā expoſitionē ſi. ꝓprias q̄z. vt inquit ſm ꝫ debuit dicere. dabit impios ꝓ morte non ꝓ ſepultura. quia licet in morte xp̄i valde peccauerunt. non tamen in ſepultura. Deritore enim inquit ⁊ honorifice chriſt⁹ fuit ſepult⁹. ſo dicit ſupra. ⁊ Erit ſepulchrum eius glorioſum. Sed iſta videnť fruſtra dicta. q̄ ſepultura eſt conſequens mortē. ideo ſi iudei male egerūt morte inferēdo. peius egerūt mortuo nō pcendo. q̄nimo fecerunt cuſtodiri ſepulchrū ne ꝓpr̄ ꝓphetā reſurgeret

q̄uis nō crederēt resurrectionē futurā. Sed ꝛ custodes corruperūt pecunia, ne resurrectionē factā publicarent. Infideliter igit̄ ꝛ falsē dicit Burg. q̄ iudei in sepultura nō peccauerūt. Nec valet q̄ allegat sepulturā fuisse honorificā ꝛ meritoriā, q̄ nō pertinet ad credētes, nō ad p̄fidos iudeos q̄bꝫ hodie sepulchr̄ xp̄i nō est gloriosum, ꝛ falsuꝫ est q̄d dicit testes sepulture custodes fuisse, q̄ nō fuerūt positi in testimoniū, q̄ rone notorietatꝫ non egebat testimonio, sꝫ erāt positi ex cautelaꝫ discipulos ne furarent̄ corp⁹ ihesu, vt h̄ in hystoria euāgelica, ꝛ sic exponꝫ expositoribꝫ Burgē. fantasiaꝫ ꝑ scm̄ tho. ꝛ postillatorem.

Cap̄m. LIIII

Lauda sterilis q̄ nō paris: decanta laudē: ꝛ hinni q̄ nō pariebas. q̄m multi filij deserte magis q̄ eius que habebat virū dicit dominus. Dilata locū tentorij tui, et pelles tabernaculorū tuorū extende. Ne parcas. Longos fac funiculos tuos ꝛ clauos tuos ꝑsolida. Ad dexteraꝫ enī et leuam penetrabis. et semen tuuꝫ gentes hereditabit: et ciuitates desertas inhabitabit. Nolite timere, quia nō cōfunderis neq; erubescas. Non enim te pudebit: q̄ confusionis adolescētie tue obliuiscēris: et opprobrij viduitatis tue non recordaberis amplius. Quia dominabitur tui qui fecit te, dominus exercituuꝫ nomen eius: ꝛ redemptor tuus sanctus israel: deus omnis

Lauda ste. LIIII

Aliq̄ doctores catholici exponūt hoc c̄a. ꝑ. de reditu captiuitatꝫ babylonice, ita q̄ eadē gens, s. iudea dr̄. h. hꝫis virū ꝛ fecūda, sterilis et defta fm diuersa tpa. hꝫis virū ꝛ fecūda a tpe legis date, q̄ fuit tūc despōsata deo p legis susceptionē. Derelicta ꝛ sterilis tpe babylonice captiuitatis. sed h̄ nō videt bñ dictū, q̄ sterili ꝛ defte, p̄mittit̄ h̄ maior multiplicatio plis exaltatōis ꝛ honorꝫ q̄s habenti virū, pplis aūt reuersus de captiuitate babylonica nūq̄ fuit postea in tāta, plenitate q̄tū ad multitudinem pplī, diuitias ꝛ honores ꝛ hmōi. sic fuerat aſi captiuitatē ꝛ maxie tpe dō ꝛ salomonis, sꝫ fuit in futurū, licz i terra sua, ꝛ afflictionibꝫ multis, vt dictū est s. xxv. Item infra dr̄ eodē ca. Ecce sternā p ordinē lapides tuos ꝛ fundabo te in saphiris in q̄ denotat̄ reedificatio ciuitatꝫ ꝛ templi multo excellētior q̄s aſi. Reedificatio vo templi ꝛ ciuitatꝫ p̄ captiuitatē babylonicā nulla fuit respectu illi⁹ q̄ p̄cessit. ꝛ io ra. sa. exponit istud ca. de tpe xp̄i, ita q̄ fm eū iudea dr̄ hꝫis virū ꝛ fecūda ꝑ tpe aſi captiuitatē factā p tytū. Sterilis ꝛ derelicta, a viro, p tpe captiuitatꝫ in q̄ est mō, sꝫ in aduētu messie erit i maiori plenitudine q̄ incōparabiliter q̄s fuerit vnq̄. sꝫ istud dictū fundat̄ sup erroneū fundamētū. s. q̄ xp̄s sit adhuc vēturꝰ, ꝓpter q̄d paul⁹ apl̄s ad Gal. iuj exponit principiū h⁹ ca. de vocatiōe gētiliū ad fidē xp̄i quā sniam intrēdo seq̄. Igit̄ ad intellectū dicēdor sciēdū q̄ sicut vna ē fides antiq̄r ꝛ modernor, licz sit mō magis explicita, ita ē vna ecclia a principio mūdi vsq; ad finē vñ dicit Bre. omel. vij. Quis recti⁹ p̄fuit familias siluitudinē tenet q̄s editor nē q̄ eos q̄s ꝑduxit q̄ subiectos possidet in domo q̄ hꝫ vineā vniuersale, s. eccl̄iam, q̄ a primo abel iusto vsq; ad vltimū electū q̄ in fine mūdi nascitur⁹ est, q̄t sctos ptulit, q̄ tot palmites emisit, ꝛ sic vna ꝛ eadē eccl̄ia dr̄ sterilis ꝛ fecūda, virū hꝫis ꝛ derelicta, fm diuersas gētes ꝛ tpa, ita q̄ ꝑ tpe veteris testamēti dr̄ fecūda ꝛ viz hꝫis q̄tū ad iudeos rone legis accepte ꝛ diuini cultus, q̄ diu viguerūt apud eos. Sterilis ꝛ derelicta q̄tū ad gētiles q̄ pauci habuerūt fidē mediatoꝛ vt sctūs iob ꝛ alij q̄, nec data fuit eis lex diuina. Conuerso aūt ꝑ tpe noui testamēti in q̄ pauci de iudeis cōpatiue, ꝛ multi de gentilibꝫ crediderūt. Scōm h̄ igit̄ dicendū q̄ in p̄ma ca. Ponit remediū oppositū impedimēto liberatōis fiende p xp̄m tacto supra ca. li. q̄ ex dilatiōe p̄missionis dicte salutationis ab aliqbꝫ poterat estimari licz falso. q̄ promisso posset frustrari. In h̄ ait ca. osdit dicta p̄missio nō solum adimpleri q̄tū ad iudeos oēs q̄ credere noluerūt sꝫ etiā q̄tū ad gētiles, q̄b⁹ videtes adimpleri iudei q̄ crediderūt i primitiua eccl̄ia admirātes ꝛ glorificātes deū dixerunt. Ergo ꝛ i nationes grā spūsscti effusa ē Act. xi. Scōm h̄ igit̄ p̄ma ca. i tres ptes diuidit q̄ p̄mo describit salutatōis fiende p xp̄m dilatatio, secōo fidelium exaltatio, ibi. noli. tertio hostiū, p̄stratō ibi. Ecce ego creaui. Circa primū dicit.

a Lauda sterilis, nō. i. eccl̄ia q̄ fuit sterilis in gētilibꝫ tpe vetꝰ test. ꝛ dicit. Lauda. s. interiꝰ corde. b Decāta laudē extenus ore. c Et hinni. i. corpe. q̄ fortiꝫ mot⁹ deuotionis redūdat exteri⁹ i motibus corpis. ꝑs. lxxxiij. Cor meū ꝛ caro mea exultauerūt i deū viuū. ꝛ sub d Sm̄ mul. fi. def. i. gē (dic̄t nō tāte exultatiōis cū dr̄. titulatꝫ q̄ fuit defta tpe vetꝰ testa. e Magis q̄s eius q̄ ha. viz. i. gētis iudaice, q̄ i nouo testamēto plēs sūt fideles de gētilibꝫ q̄s de iudeis fuerit tpe veteris testa. ꝛ q̄ ad multiplicatiōez fidelium sequitur augmentatio diuini cultus subdit. f Dilata. lo. ten. tui ꝛc. p locū tētorij intelligit loc⁹ sacrificij, eo q̄ sacrificia i veteri lege fiebāt in tabernaculo, accipiēdo tabernaculū ꝑ atrio, sacerdotū. q̄d erat aſi tabernaculū moysi factū de cortinis, pellibꝫ, tabulis ꝛ silibꝫ ad erectionē tabernaculi necessarijs, loc⁹ aūt sacrificij fuit artꝰ tpe veteris testa. q̄ nō erat licitū offerre sacrificiū nisi i hyrlm nec in tota ciuitate, sꝫ in mōte syon vbi erat templū, sꝫ tpe noui testamēti dilatat⁹ est loc⁹ p orbē vniuersū, vbi a xp̄ianis offert eucharistia q̄ est nouū testamēti sacrificiū fm q̄ fuit p̄dictū Malach. i. Ab ortu ei solis vsq; ad occasuꝫ magnū est nomē meū i gētibꝫ dicit dns, ꝛ in oi loco sacrificat ꝛ offert nomi meo oblatio mūda ꝛc. ꝛ ꝓpter h̄ dr̄ hic. f Dilata lo. ten. tui ꝛc. g Ad d. xte (ad designādū ampliatiōez cultꝰ diuini, rā enī ꝛ le. pene. i. dilataberis ad oēm ptē orbis h⁹ Et semen tuū gen. hereditabit, q̄ apl̄i ꝛ alij fideles acq̄serunt ecclesie alias gētes ꝑ suā p̄dicatiōez. i Et ciuitates desertas. s. a deo ꝓpter ydolatrie cultū. k Inhabitabit l Noli timere, q̄ multiplicatio (fidē ibi seminatio. hoīm nō est ad letitiā nisi sit ordinata ad bonū fm q̄ dr̄ supra. ix. Multiplicasti gentē, nō magnificasti letitiā. lō post multiplicationē fidelium. k hic ꝑ ꝓpter describit exaltatio cor. ꝛ diuidit in duas partes, q̄ primo ponit remotio cuiuscūq; ꝓfusionis, secōo assecutio honoris. ibi. Pauper cula. Circa primū dicit. Noli timere q̄ nō cōfunderis, cuius ratio subditur cum dicitur.

m Quia ꝓfusionis adolescētie tue ꝛc. ad intellectum huius sciendū q̄ a principio nō fuit distinctio inter gentilitatꝫ, sed incepit in abraam q̄ circūcisionē accepit i signū distinctionis, vnde circūcisio sic diffinit. Circūcisio est signum distinguēs israel a gentilibꝫ. ꝛ ideo confusio adolescentie gentilitatis est ydolatria, ad quam statim declinauit cultu dei remanente abraam ꝛ suis successoribus ꝑ Isaac. Opprobrium vero viduitatis in gentilitate

accipit a tpe legis vate. q̄ ꝓpter idolatriā q̄a deo dimissa est repudiata ipa iudea ab ipo p legē despōsata. Cōfutio vo adolescētie ipi⁹ iudee est idolatria ad quā declinauit post dationēz legis in deserto, t postea in terra promissionis. vñ dr Hiere. ij. Recordat⁹ sum tui miserās adolescētiā tuā, t charitatē desponsationis tue, qñ secuta es me i deserto. Obprobriū autez viduitatis ei⁹ ē a tpe legis noue quaz renuit recipe, t sic derelicta est a deo t repudiata p maiorē partē. Hūc aūt ita est q̄ ille ꝓfusiones t obprobria gētilitatis t iudee non sunt recordāda in ecclesia ex iudeis q̄ gētilibz cōstituta tpe grē. eo q̄ sunt eccles iudei t gentiles ad participandū grāz ipi in via t gliaz in patria, et ꝟ est qđ dicit ap's Ro. x. Nō enī ē distinctio iudei t gr̄eci, nā idem dñs oīm diues i oēs q̄ inuocāt illum, t ad ad' Gala. v. t. vi. cap. In xp̄o enī iesu neq̄ circūcisio valet aliq̄d neq̄ ꝓputuz, sz noua creatura, sez p baptismū regenerata, q̄ baptism' est culpe t pene deletiuus, t p dñs ꝓfusiōis t obprobrij, ꝓpter qđ iudei credētes nō pōt aliq̄d improperare gentilibz credētibz de ꝑteritz, nec eōuersō. iō dr q: ꝓfusionis adolescentie tue obliuiscēris rē, t ptz ita n Quia vt mu. derel. rē. vbi alloq̄t (ex pdictis vsq̄z ibi eccl'iam, put se extēdit ad iudeos t gētiles t fideles q̄ un pōt vita cōiter affligunt, vt ptz ex decursu veteris ac noui testamēti. iō assimilat mulieri derelicte t merēti, sz qz ista tristicia conuertit in gaudiū in vita beata, q̄ a tpe passionis xp̄i est apta, iō subdit. o Ad punctū in modico derelīq̄ te, qz q̄cūq̄z tribulatio vite pōt⁹ q̄si momēta nea est respectu ꝓsolatiōis celestis, iō subdit. Et i miserationibz sempi. misert⁹ sum tui. Notā dū q̄ i hac ꝑte vbi trāslatio nēa hz. Quia dñabit tui q̄ fecit dñs exercituuz nomen ei⁹, in hebreo hr sic Quia dñatores tui factores tui dñs exercituū nomē ei⁹, vbi manifeste apparet pluralitas psonaz in deo cum dr in plurali. Dñatores tui factores tui, t vnitas cēntie cū subdit. Dñs exercituū nomē ē ei⁹ ita q̄ nōia plurali nūeri ꝓiūgunt cū nōibz nūeri singlaris p Sicut in diebz noe. Hic ꝓfr ponit ꝓfirmatio dicti Iuramēto diuino cū dr. Sicut in diebz noe mihi istud' rē pactū enī firmū statuit de⁹ cū noe de diluuio vltra non inducēdo sup terrā, t codē mō. dr de tribulatiōe vlterius nō inducēda sup eccl'iam cū dr. q Sic iurauī vt non irascar tibi t nō increpem te, increpatio diuina est tribulatio ab eo immissa, t sic ptz q̄ se ipsa loquit hic de statu ecclesie trū phantis, vbi ꝓfusio t tribulatio nullū locū habet. vñ t adhuc subdit. r Montes enī cōmouebunt, t colles ꝓtremiscent, misericordia aūt mea nō recedet a te. et fed⁹ pacis mee nō mouebit. dixit miserator tu⁹ dñs. s Pauper cula tēpestate ꝟ conuulsa absq̄z vlla ꝓsolatione. t Ecce ego sternā ꝓ ordinē lapides tuos: t fundabo te i sapphiris: t ponā ialspidē ꝓpugnacula tua: t portas tuas i lapides sculptos. t oēs terminos tuos i lapides desiderabiles. u vniuersos filios tuos doctos a dño t multitudinē pacis filijs tuis. t i iustitia fundaberis. v Recede a ꝓcula calūnia, qz nō timebis: t a pauore, qz nō appropinquabit tibi. w Ecce accola veniet q̄ nō erat mecum. x aduena quondā tu⁹ adiūget tibi. y Ecce ego creaui fabrū sufflantē in igne prunas. z ꝓferētē vas in op⁹ suū: a t ego creaui interfectorē ad dispdendū. b Omne vas qđ fictū ē ꝓtra te nō dirigēt. t oēm linguam resistentem tibi in iudicio iudicabis. c Hec ē hereditas seruoz dñi. t iustitia eoz apud me dicit dñs.

adueniū xp̄i ad iudiciū. s Fedus pacis mee nō mouebit. q̄ ꝟ si intelligat de federe grē, nō mouebit ab eccl'ia militāte, generaliter, sed⁹ aūt gl'ie est oīno imutabile. t Paupercula. Hic ꝓfr ponit honoris assecutio, vbi prio recolit ꝑcedens tribulatio, cū dr. Pauperc̄la tēpestate, i. primo fuit t est.

u Cōuulsa rē, qz ecclesia vt in plurimuz fuit t ē afflicta, et erit in pōti vita loquēdo de ipa q̄tuz ad illos q̄ nūero t merito sūt in eccl'ia, et ꝟ pmutrīt hic, vt opposita ꝓsolatio siue honoratio clari⁹ eluceſcat, cū subdit p Ecce ego ster. (tur p or. la. tu. rē, qđ vno mō pōt intelligi ꝺ ecclesia militāte, t sic lapides isti sūt viri sancti i diuersis gradibz t officijs eccl'ie ꝓstituti, et q̄bz edificatur ecclesia. Alio mō de ecclesia triūphāte, et sic lapides itri sūt beati in diuersis mānsionibz t gradibz gl'ie collocati, de q̄ edificio hr Apoca. xxi. vñ ibi cōcludit. Et ciuitas nō eget sole neq̄z luna vt luceant in ea, nam claritas dei illuminabit illā p Uniuersos filios tuos, a dño. qz in trinitate celesti omēs vident in diuina essentia illud qđ ptinet ad eorū beatitudinē, t sic sunt edocti a dño immediate, t ꝟ est qđ dr Hiere. xxxi. Et nō docebit vltra vir proximū suum, t vir frem suū, dicēs cognosce dñm. Oēs enī cognoscēt me a mimo eoz vsq̄z ad maximū ait dñs. z Recede, i. recede a Procul a calūnia, qz nō habebit locū in pacifica (ecclesia. b Ecce accola veniet, i. gentil⁹ c Qui nō erat mecū, afi conuersionē ad fidē. d Aduena quondā tu⁹, id est q̄ nō fuit natiōe iude⁹. e Adiūget tibi, i. adeq̄bit tibi in donis grē, t gl'ie, vt supra dictū est. f Ecce ego. Hic ꝓfr describit hostiū delectio, s. demōis t antixp̄i q̄ erit instrumētū diaboli ad psequēdū eccl'iaz, t ꝟ est qđ dr. f Ecce ego creaui fabrū rē. i. diabolū q̄ ꝑtū ad naturā que bona est a deo creat⁹ est, sz p suā malitiā deprauat⁹, de q̄ dr Job. xli. Malit⁹ ei⁹ prunas ardere facit, id ē tentatiōes i cordibz pcōz, t psecutiones ꝑ eccl'iaz fideliū. g Et ꝓferentē vas in op⁹, i. antixp̄m quē possidebit, et ad pfectiōes applicabit. h Et ego creaui interfectorē, ad disp. i. michaelē archangelū cuius ministerio de pcepto dñi antixp̄s, t magna ps adherētū sibi interficiet, vt dicūt doctores sancti, iō subdit. i Omne vas qđ fictuz p Nō dirigēt, i. nutemio (est ꝑ te. diaboli instigatiōe, frustrabit. l Et omnē linguā resistētē tibi, i. aduersantem catholice fidei. m In iudicio iudicabis, qz sancti in extremo iudicio cū dño impios iudicabūt.

n Hec est hereditas seruoz dñi, qz pacto iudicio celestem hereditatē in corpe t ania possidebunt.

In capi. lxiij. vbi dr in postilla. Quia dñabiť tui q̄ fecit te dñs exercituū nomē ei⁹. Additio.

VBi trāslatio nr̄a hz. qr dñabiť tui q̄ fecit te. in hebreo hē. Quia dñator tui r factor tui dñs exercituū nomē ei⁹. r sic in ħ loco si apparet pluralitas plonar in ō. nec inde dz sumi argumētū ꝯ hebreos. qr forte ccederet eis in versus. sunt tñ multa alia loca in qbꝫ ħ mysteriuz clarius cōprobatur.

Capl'm. LV.

OMnes sitientes. Hic incipit capitulū i hebreo in q̄ ponit remedium oppositū. tertio impedimēto supraposito lxij. ca. ex rēptu xpi. p cedēte. r iō hic ponit ei⁹ eminētia. Et dividit i tres ptes. qr primo describit eius magnifica liberalitas. secūdo ipi⁹ sūma dignitas. ibi. Ecce testē. tertio excitat nr̄a sedulitas. ibi. Querite dñm. Circa primū dicitur a Omēs siti. ve. ad aqs. s. gre i pfiti. r gle in cuitate celesti per ipm xpm donandas. sm q ipe dicit Joh. iiij. Qui aūt biberit ex aq̄ quā ego dabo ei nō sitiet in eternū. sz aq̄ quā ego dabo ei fiet in eo fons aque saliētis in vitā eternā b Et q̄ nō habetis rē. q. d. ista nō cadūt sub pcis tpali. sed dant ex mera liberalitate dīna. c Vinū r lac. per ista q̄ in nutribilibꝫ sunt pcipua intelligunt bona gre et gle spūalia aīe nutritiua. qr xpūs est hoibꝫ ad cognitionē spūalū p sensibilia deuenire. d Quare appendit argentū rē. i. ponit studiū r laborē vīm circa bona tpalia trāsitoria r deceptoria. q̄ nō reficiūt. sed magis famē r sitim faciūt. qr cupiditatē augent. vñ dicit poeta. Crescit amor nummi. q̄ntū ipa pecūia crescit. Et idē dicit Ambro. sup Lucā de hydropico. r idē est de ambitione bonor et hmōi. e Et delect. in crassitudine. i. gre pinguedine. f Alia vīa. nō corp⁹ qđ nō sentit talia. g Inclinate aurē vestram. ad euāgelicā veritatē h Et viuet aia vīa. vita gre. r postea gle. r vsi ista. puenīt subdit. i Et feriā vobiscū pac sempiternū. i. legē euāgelicam cui alia lr Misericordias dō fideles. sic est i hebreo. (nō succedēt. r i li. cor. i. Misericordias xpi fideliť adimplēdas. Q; autez p dauid intelligāt xp̄s. ptz Osee. iij. Reuertentť filij isrl. r q̄rent dñm deū suū. r dauid regē suū. vbi trāslatio chaldaica habet. Et obediēt messie filio dauid regi suo. r. Hiere. xxx. Seruient dño deo suo r dauid regi suo quē suscitabo eis. glo. hebraica. Obediēt messie filio dauid. certū est tñ q; dauid diu ante erat defunct⁹ q̄ isti. pbē essent. r ideo nō intelligit ħ de ipo sed de xpo ab eo descensuro. sm q dr Roma. i. Qui fact⁹ est ei ex semīe dauid sm carnē. r eodē mō hic p dauid intelligit xp̄s. ħ etiā ptz p paulū apostolū. q̄ Actu. xiij. allegat hanc scripturā de xpo dictā di. Dabo vobis sctā dauid fidelia. vbi eni trāslatio nr̄a habet hic. Misericordias dauid fideles. trāslatio. lxx. quaz allegat paulus hz. Sancta dauid fidelia. vt dicit glo. Actuū xiij. Ex q̄ etiā viteri⁹ ptz q; sniā tot⁹ capli ad lram reducenda est ad xp̄s. xpi. hoc etiā sentit ra. sa. vt ptz ex supra l Ecce testē. Hic ꝓfir describit ipi⁹ xpi subli; (dictis. mitas. r pulo in doctrina cū dr. Ecce testē pplis dedi eū id est in vitaz diuie testimoniū. ꝓpter qđ dixit Jo. xviij. Ego in ħ nat⁹ sum. et ad ħ veni in mundū. vt testimoniū phibeam vitati. Deīde i potestaz eminētia cum m Ducē (subditur ac pceptorez gentiū. sm qđ dr Matth. vlt. Data est mihi oīs⁹ potestas i celo r i terra. n Ecce gentez. Hic mutat⁹ mod⁹ loquēdi de tertia pena ad secūdā qđ frequēter fit in pphaz. r dirigit sermonē ad xpm dicēs. n Ecce gentē. i. populū gentilem.

o Quaz nesciebas. p approbationē ꝓpter eius ydolatriā. eo mō loquendi q̄ dr fatuus vginibꝫ. Nescio vos. Matth. xxv.

p Et gētes q̄ te nō cognouerūt. p fidem.

q Ad te currēt. p celerē ꝓuersionē ad pdicationē apl'oz. r Propter dñm deū tuū. i. pcem q̄ est s Et sctū israel. i. deū sanctificantē isrl. t Quia glorificauit te. ēptū ad glaz corpis in resurrectiōe. quā tūc habuit xp̄s r nō asi. r ēptū ad sessionē ad dexterā pris in hūanitate. quā habuit in ascensione. r ēptū ad opationē miraculoꝝ p apl'os factoz in nois xpi inuocatiōe. q̄ videtes ppli gētiles ad xpm ꝓuertebant. vt hē in actibꝫ apl'oz in pluribꝫ locꝭ. v Querite. Hic ꝓfir excitat hūana sedulitas ad q̄rendū deū tpe gre. ex ꝓsideratiōe sue liberalitatis r maiestat⁹. Et primo fit ꝓpositū. scdo declarat dictū. ibi. Nō enī. Circa primū dr. v Querite dñm dū inueniri pōt. i. anteq̄ veniat seueritas iudicij. x Inuocate eū. p deuotā oīonem. y Dum ꝓpe est. ad exaudiēdū parat⁹. et qr pctōrs oīo nō est exaudibilis. iō subdit. z Dere. impi⁹ viā suam a Et vir iniqu⁹ cogitationes suas (id est opa sua mala. as. ex hoc ptz falsitas ioseph dicentiś q; cogitationes intra manētes nō sunt pcta. b Et reuertat⁹ ad dō. p veram pniam. c Et mi. ei⁹. dando ei gratiā.

d Quoniā multus est ad ignoscendū. i. promior q̄ ad condemnandum.

a Nō enī rē. Hic ꝓfir declarat dictū suū. r prio de diuia pietate dicit. Nō enī cogitationes mee rē. cogitatōes ei humane sunt ad iniurias vindicādū. cogitationes aūt diuie sunt magis ad miserandū. b Quia sicut exaltant⁹ celi a terra. qr celū sursum est. r terra deorsum. sic cogitationes diuine. r opa sunt elevata ad supiora sm q dr Prouer. xxi. Uniuersa ꝓpter semetipm operatus est dñs. Cogitationes aūt humane r opa tendunt ad deorsuz. Benef. viij. Sensus r cogitatio humani cordis prona sunt ad malum ab adolescentia sua. Secundo q̄ntū ad vbi sui stabilitatem cū dicitur.

c Et quō descēdit ymber rē. absq; effectu. iō sequitur.

d Sed inebriat terrā ⁊c. ⁊ ptz vsq; ibi. e Sic erit v̄bū meū ꝑ ꝓphas dictū, vl' aliter. Verbū meū. i. filiꝰ de q̄ dr̄: Joh. i. In principio erat v̄bū ⁊c. f Qd̄ egredietur de ore meo, qr̄ sp̄ nascit̄ a p̄re. ista enī natiuitas mēsurat̄ eternitate, q̄ cōplectit̄ om̄e tp̄s g Nō reuertet̄ vacuū filiꝰ enī ꝓcedēs a p̄re ⁊ veniēs in mūdū nō redijt vacuus i celū, sed p̄res detentos in limbo adduxit secū, ideo subditur.

h Sz faciet q̄cunq; volui. i. q̄cūq; ꝑ ipsū fieri disposui. sil'r ū h̄ referat̄ ad v̄bum dn̄i ꝑ ꝓphas dictū, nō frustrat̄ effectu a deo intento. i Quia i le. egre, vos p̄res in lymbo detenti.

k Et in pace ducemini ad gloriā celi.

l Mōtes ⁊ col. i. angeli supiores ⁊ inferiores eo mō loquendi q̄ dr̄ ps. cxxiiij. Montes in circuitu eius. id est angeli, vt dicit glo. Augu.

m Cātabūt co. vo. laudē, qr̄ xp̄o ascēdente cū electis fuit gaudiū ⁊ leticia angelis sanctis.

n Et oīa ligna regi. i. oīs creatura etiā insensibilis.

o Plaudēt manu. ꝯgaudētes suo creatori. p Pro saliuncula ascen. abies. qd̄ exponit ra. sa. sic. i. ptās auferet̄ ab impijs. ⁊ dabit̄ iustis. ⁊ istud fuit impletū ī resurrectione xp̄i. ꝑ quā p̄res in lymbo detenti fuerūt de potestate demonū liberati. ⁊ ad celū exaltati. ⁊ pleniꝰ īplebit̄ in iudicio finali. qñ demōes retrudent̄ in infernū. et oēs electi in corpe ⁊ aīa trāsferent̄ ad celū. ideo subdit̄.

q Et erit do. no. ab oīb; electꝰ r In sig. e. i. ī signū salutis eterne s Qd̄ ñ au. qr̄ ꝑpetuitas ī rōe v̄e btitudīs īclu

Hec dicit dn̄s. Supius Capi. LVI. (dit̄ ⁊c.

h ꝓpheta ꝯsolatꝰ est fideles denūciando eis liberationē a malis. Hic iterꝫ eos ꝯsolat̄ denunciando eis ꝯseruationē in bonis. Et diuidit̄ in tres ꝑtes. qr̄ primo ponit̄ hiuꝰ salutis p̄ꝑatio. scd̄o hiuꝰ salutis collatio ca. lix. tertio salutis collate discretio. lxiij. ca. Prima in duas. qr̄ prio ponit̄ dicta p̄ꝑatio seu dispositio. scd̄o tollit̄ erroris occasio. ibi. Et nō dicat. Circa primū sciendū. q̄ debita dispositio ad recipiēdū salutē ꝑ xp̄m donādam est q̄ hoīes iuste se habeāt erga ꝓximū. ⁊ deuote erga deū. pri-

b Custodite iudiciū. qd̄ dr̄ iudicib; (mū tangit̄ cū dr̄. ⁊ maioribꝫ. vt nō declinēt a rectitudine iudicij timore vl' amore. c Et facite iusticiā. h̄ dr̄ q̄ntū ad oēs. qr̄ q̄libet tenet̄ viuere iuste cū ꝓximo. d Quia iu. est salꝰ mea. id est xp̄s ꝑ quē a p̄re data est mūdo salus. e Ut veniat. carnē assumēdo. f Et iusti. mea. i. xp̄s. q̄ ꝑ viam iusticie satisfecit deo p̄ri. dr̄ aūt xp̄s iusticia ⁊ salꝰ. qr̄ ꝑfectio xp̄i vno noīe nō pōt explicari. ⁊ iō noīat̄ plib; noīb; hic ⁊ alibi. Cōseq̄nter ponit̄ scd̄m de diuīo cultu. cū dr̄.

g Beatꝰ vir q̄ facit h̄. s. qd̄ postea subdit̄. h Custodiens sabbatū ne polluat illud. ꝑ sabbatū qd̄ erat ordinatū specialiter diuīo cultui intelligit̄ om̄e illud qd̄ ꝑtinet ad diuinū cultū in noua lege. i Custodiens manus suas. a mal' opib; in q̄b; maxīe est trāsgressio sabbati ⁊ cultꝰ diuini. magꝫ q̄ꝫ opib; corpalib; vtilitati hominū deseruientib;. k Et non dicat ⁊c. Hic ꝯñr remouet̄ error oriens circa p̄dictā dispositōem. ⁊ diuiditur ī tres ꝑtes s̄m tres errores scd̄a ꝑs incipit seq̄nti ca. tertia. lviij. Prima in duas. qr̄ primo ponitur erroris remotio. scd̄o doctoꝝ punitio. ibi. Omēs bestie. Prima adhuc in duas. qr̄ primo error tollitur. scd̄o ꝯtraria veritas asserit̄. ibi. Quia hec dicit. Iste aūt error primus ꝓcedit ex defectu naturali. s. generis ⁊ ꝓlis. Ex h̄ enī q̄ gentiles ꝯuersi ad iudaismū nō admittebant̄ ad celū iudeorū eq̄liter. qr̄ recipiebantur ad legis obseruātiā nō tm̄ admittebat̄ statim ad ea q̄ erant honoris. sed aliq̄ ī tertia generatione ⁊ aliq̄ in decima. et aliq̄ nunq̄ vt dictū fuit plenius Deute. xxiij. ⁊ ex h̄ credebāt q̄ in p̄mio beatitudinis esset tanta distantia. ⁊ hoc remouet̄ cū dr̄. l Et nō di. fi. aduene id ē gentilis natione. l Qui adhe. dn̄o. ꝑ verā fidē.

m Separatione diui. me dn̄s. in retributiōe iustoꝝ.

n A ꝓplo suo. s. iudaico. Sil'r qr̄ defectus prolis in lege erat vituperabilis. aliq̄ simplices prole carētes q̄uis eēnt de ꝓplo israel. estimabant se deficere a p̄mio iustoꝝ. eo q̄ nō multiplicanerāt ꝓplm. ⁊ hoc remouet̄ cū dr̄.

o Et nō di. eunuchus. i. impotens ad generandū.

p Ecce ego li. ari. ⁊ nō faciēs prolis fructū. ⁊ subintelligit̄ diminutio mercedis vel ablatio q Quia hec ⁊c. Hic ꝯñter ꝯtraria veritas asserit̄. videlicet q̄ eunuchus ⁊ gentilis veniēs ad fidē tantū bonū ꝯsequet̄ gr̄e in presenti ⁊ gl'ie in futuro. ceteris tm̄ paribꝫ q̄ntuz recipiet iudeus natiōe ⁊ dotatus multa prole. ⁊ hoc ptz impletum in noua lege Actu. x. vbi spūssanctꝰ in signo visibili descendit sup corneliū ⁊ alios gentiles cum eo existētes. sicut ceciderat sup aplos ⁊ alios fideles de iudeis existētes. ꝓpter qd̄ dicit paulus apl's Ro. x. Non est distinctio iudei ⁊ greci. nā idē dn̄s oīm. diues in oēs qui inuocāt

q Quia hec dicit dn̄s ⁊c. i. debi (illū. ⁊ hoc est qd̄ dr̄. te deū coluerint. r Et elegerint q̄ volui. s. iuste viuere cū proximo s Et tenuerint fedus meū. i. legē euāgelicā ꝑ quā deo federamur. t Dabo eis in do. mea. id est eccl'ia militante. vt dictū est supra. ij. capitulo.

v Et in muris meis in ecclesia triumphante. q̄ ꝑ muros intelligit̄. eo q̄ violentia ibi nō pōt inferri.

x Locum. recipiendo gratiam in presenti. et gloriam in futuro.

y Et nomen melius ⁊c. istud proprie refertur ad illos qui se castrauerunt ꝓpter regnum celorum per castitatis obseruantiam. que melior est ⁊ magis meritoria q̄ꝫ fecūditas prolis. s̄m q̄ dicit saluator noster Matthei. xix.

sz inebriat terrā ⁊ īfūdit eā ⁊ germīare eā fac̄. ⁊ dat semē serenti: ⁊ panem comedēti. sic erit v̄bū meū qd̄ egredietur de ore meo. Nō reuertetur ad me vacuū. sz faciet q̄cūq; volui. ⁊ ꝓsperabit̄ in his ad q̄ misi illud. Quia in leticia egrediemini: ⁊ in pace deducemini. Mōtes ⁊ colles cantabūt corā vob laudē: ⁊ oīa ligna regionis plaudent manu. Pro saliuncula ascēdet abies. ⁊ ꝑ vrtica crescet myrthus Et erit dn̄s noīatus in signuz eternū: qd̄ nō auferet̄.

Hec dicit .LVI. dn̄s Custodite iudiciū ⁊ facite iusticiaz: qr̄ iuxta ē salꝰ mea. vt veniat. ⁊ iusticia mea vt reuelet̄. Beatꝰ vir q̄ facit h̄: ⁊ filiꝰ hoīs q̄ app̄hēdet istd̄ Custodiēs sabbatū ne polluat illud: custodiēs manꝰ suas: ne faciat om̄e malum Et non dicat filius aduene. qui adheret domino dicens. Separatione diuidet me dn̄s a populo suo. Et nō dicat eunuchꝰ ecce ego lignū aridū Quia hec dicit dn̄s eunuchis. Qui custodierint sabbata mea. ⁊ elegerint q̄ ego volui. et tenuerint fedus meuz. dabo eis in domo mea. et in muris meis locum. et nomen meliꝰ a filijs et filiabꝫ

Sunt enī eunuchi q̄ se castrauerūt ꝓpter regnū celoꝝ. q̄ pōt capere capiat. i. tantū bonū ꝓpter sui altitudinē nō ꝓ
a Nomē sempiternū dabo eis. qđ nō (capit. sz ꝑsil. c. pōt intelligi de vita pfiti. vbi nō ꝓtinuat nomen ralū p successionē ⁊ generatoēz. sz intelligit de vita btā. Conse
quēter ostdit. ꝓpositus in gentilibꝫ cū dicit.
b Et fi. aduene ⁊c. ⁊ ptz sna ex dictꝫ vsq̄
c Adducā eos (ibi ⁊c. i. in gl̄iaz celestem vbi nihil admittitur nisi scm̄. Apoca. vlt. Nō intrabit ī illā ali q̄d coīnatū ⁊ pmit tit hic stat⁹ ecclie tri umphantis. eo q̄ est ꝑm⁹ in intentione. ⁊ subdit stat⁹ ecclesie militantis. cū dicit.
d Et letificabo eos ⁊c. ōnes eoꝝ acceptan do. ideo subditur.
e Holocausta eoꝝ ⁊c. vt dicunt hic ho locausta ⁊ victime q̄ cunq̄ bona ad gloriā dei facta. Pot etiaz h accipi spialr de eu charistia q̄ est sacrifi cū fideliū. ⁊ dr holo causta vr. time i plu rali. q̄ pertinet in se v turē oīm sacrificiorū veteriz legis mō supemi
f Cūctis po (nēti. pulis. sine aliq̄ acce
ptatione. ꝓpter qđ dixit petr⁹ Actu. x. Jn vitate comperi qđ nō est ꝑsonaz acceptor de⁹ ⁊c. g Qui con. di. iste. i. oēs electos ī vnitate charitatis ⁊ fidei. h Adhuc ꝓgregabo ⁊c. q̄ post ꝓgregatioēz infideliū in vita plenti mō ꝑdicto fiet ecclesie ꝓgregatio ipoz in celo. ⁊ illa ꝓgrega
i Oēs bestie. q̄ error ꝓmissus (tio amplⁱ nō dispg. k pcedebat ex ignorātia credentiū. hic ꝓfr ponit punitio doctoꝝ q̄ debebāt eos de vera veritate docere. ⁊ ita fuit ī destructioe hierlm p tytuz q̄ sacerdotibꝫ noluit pcere di cēs. Justū esse sacerdotes cū tēplo pire. ⁊ hoc est qđ dr.
i Oēs bestie agri. i. multitudo exercit⁹ romani l Venite ad deuorādū. i. ad destruendū sacerdotes ⁊ tēplū. et cā subdit. l Speculatores eius. i. sacerdotes ⁊ docto res ad q̄s spectat picula ꝓuidere. ⁊ populo nunciare.
m Ceci oēs. in cognitioe saluatoꝝ quē te. pbauerūt. p pter qđ de ipis dr Matth. xv. Ceci sunt. ⁊ duces cecoꝝ.
n Canes muti ⁊c. q̄ nō latrabāt ꝓ ꝓpli vicia eo q̄ erāt sil'ibꝫ ⁊ maioribꝫ petis irretiti. o Videntes vana. q̄ tūc magis studebāt in curiosis vrpote cursu sydeꝝ ⁊ sili bus q̄ in lege ⁊ ꝓphis. ꝓpter qđ saluator dixit eis Mat. xvi. Faciē celi diiudicare nosti. signa aūt tēporū nō pote stis. ⁊ vocat ibi tpm signa. q̄ de aduētu ipi p. ꝓphas erāt
p Dormientes. in h notat eos de carnalitate. ⁊ (dicta. etiā de gulositate. cū subdit. Canes impudentissimi ⁊c.
q Jpi pasto. ⁊c. i. sacerdotes ⁊ doctores. q̄ pascere dēbt ꝓpli vbo ⁊ exēplo r Ignorauerūt intel. verā scptu raz. ꝓpter qđ saluator impropat eis Mat. xxi. Oc irrita bāt mādata dei. ꝓpter traditoes suas. ⁊ falso itellectu in scriptura arguit eos in plibꝫ locꝭ euāgelij s Oēs

declinauerūt ī viā suā. ⁊ q̄ sit illa subdit cū dr t Annus q̄sq̄ ad auariciā suā. sacerdotes enī ⁊ scribe multum ad auariciā declinauerūt. ⁊ sub specie religiōis oblatōibꝫ et pfiliꝫ pplm multiplr spoliabāt. ꝓpter qđ statuerāt i tē plo hoies q̄ vendebāt oues et boues vt nūmulatios. vt dictū fuit plen⁹ Jo hā. ij. ⁊ Matth. xxi. vsq̄ et in libro hebraico q̄ dr ionta. ⁊ est autenti cus. apud iudeos dr q̄ in scōa domo erāt auarīcie intenti. ⁊ vo cat sc̄oa dom⁹ tēpluz in reditu captiuitat babylonice edificatū vbi ꝑps fuit oblat⁹. ⁊ vbi legit plures do v Venite (cuisse. sumam⁹ vnum. vsiud erat vbum eoꝝ semet ipos ad carnalitates inuitantium.
x Et erit sicut hodie sic ⁊ cras ⁊c. q̄ sp in uentebāt nouos mo dos trahēdi pecuniā a pplo ad ꝓpriuāduz ista ⁊ ampliandū.

Capitulū. LVII.

Justus perit. hic amouet error scōs. q̄ puenichat ex defectu penali. ex hoc enī q̄ ali q̄ ꝓsiderabant iustos de cōi cursu tpalr af fligi ꝑ ceteros. et marie

tes latrare. °videtes vana: ᵖdormiētes ⁊ amātes somnia: ⁊ canes impudentissimi nescierūt saturitatē. ᵍJpi pa stores ʳignorauerūt intelligentiā. ˢOes in viā suā declina uerūt: ᵗvnusq̄sq̄ ad auaricia m suā a summo vsq̄ ad no uissimuz. ᵘVenite sumam⁹ vinū: ⁊ ipleamur ebrietate: ˣ⁊ erit sic hodie sic ⁊ cras: et multo amplius. LVII.

Justꝰ perit ᵇ⁊ non ē q̄ recogitet ī corde suo: ᶜ⁊ viri mīe ᵈcolligunt: ᵉq̄ nō ē q̄ intelligat ᶠa facie. n. malicie ᵍcollect⁹ est iust⁹. ʰVenier pax: ⁱrequi escet in cubili suo. ᵏq̄ ambula uit ˡin directiōe sua. ᵐVos aūt accedite huc filij augu ratricis: ⁿsemen adulteri et

ꝑm ⁊ apl̄os et fideles alios in primitiua eccl̄ia cogita bāt q̄ hoc esset ꝑ petis eoꝝ. ⁊ refugiebāt vitā ⁊ doctrinā ipoꝝ. ad oppositā vicia se ꝙuertētes in veteri et nouo te stameto. ⁊ sin hoc ꝑps capl'm diuidit in duas partes. q̄ primo error excludit. scōo malicia eoꝝ arguit. ibi. Vos au a Justꝰ perit. i. christꝰ q̄ morte (tē. Circa primū dr. ꝓfusibili. et ꝑps mūdo trāsijt. b Et nō est q̄ reco. q̄ hoc nō est ꝓpter suū delictū. sed ꝓpter nostrū exp̄landuz.
c Et viri misericordie. i. apl'i aliiq̄ fideles ex cōpassiōe animaz se labori bꝫ ⁊ tormētis exponentes. d Colli gunt. de vita pfiti. sicut fruct⁹ maturi ad reponenduz in horreo celesti. e Non est q̄ intelligat. q̄ hoc sit bonū ipoꝝ. sed magis ad malū vt estimāt qđ excludit cū sub ditur. f A facie enī malicie. hominū pfitis vite.
g Collectus est iustus. in horreo celesti. h Veniat pax. celestis sup cū. i Requescat in cubili suo. i. in gra du gl̄ie sibi ꝑparato. k Qui ambulauit. in pfitivita l Jn directione sua. nō declinans a recta via.
m Vos aūt. hic ꝓsequit er arguit errantiū malicia. secunda cōmendat redeuntiū pnia. ibi. Qui autem. ter tio amboꝝ differentia. ibi. Non enī ⁊c. Prima in duas. quia primo arguitur malicia populi iudaici captiuitatē babylonicā ꝓcedens. secūdo subsequēs. ibi. Jn multitu dine. Malicia autem p̄cedens potissime fuit idolatria ꝓpter quā secuta est captiuitas illa. vt patet ex. iij. Re gū. x. ij. Paralip. ⁊ hoc est quod dicitur.
n Vos autem accedite huc filij auguratricis. i. gentis iudaice. que fuit multum intenta auguriis tempore ina nasse ⁊ aliorum regum malorum n Semen adulteri

ª Nomē sempiternū dabo eis qđ nō pibit ᵇEt filios adue ne q̄ adherent dño vt colāt eū: ⁊ diligāt nomē eiꝰ vt sint ei in ꝯuos: oēm custodientes sabbatū ne polluat illud. et tenentē fedus meū ᶜadducā eos in montē scm̄ meuz ᵈet letificabo eos ī domo orationis mee. ᵉHolocausta eoꝝ ⁊ victime eoꝝ placebunt mihi sup altari meo. q̄ domus mea domus oratiōis vocabitur ᶠcūctis pplis. ait dñs deus ᵍqui ꝯgregat dispersos israel ʰAdhuc ꝯgregabo ad euz ꝯgregatos eiꝰ. ⁱOmnes bestie agri ᵏvenite ad deuorandū: vniuerse bestie saltus. ˡSpeculatores eiꝰ ᵐceci oēs nescierunt vniuersi: ⁿcanes muti nō valen

q fornicarie, sic est in hebreo ⁊ ī libris correctis, vocat aūt hic adulter ipm idolū, ⁊ fornicaria ipa iudea q p idolatriā cū ydolo fornicata fuit, ⁊ sic posteri eoꝝ dicunt filij fornicarie ⁊ adulteri, ⁊ nō solū illi q fuerūt aū captiuitatē babylonis, sz etiā illi q fuerūt post, etiaz tpe xpi, qz sic merita patꝝ, vt abraā ysaac ⁊ iacob recordāt̄ur ad laudē bonorū, ita mala idolatrarum imꝓperant malis.

o Sup quē lusistis, i. illusistis xpm sputis ⁊ colaphis illudendo.

p Sup quē dilatastis os, ipm diffamādo ⁊ vituperando.

q Et eecistis linguā blasphemādo que patēt in multis locis in euāgelio, q. d. ꝺ nō festinus sup hoiem tm̄, sed etiā sup deū ⁊ saluatorē vestrū.

r Nūqd nō vos filij scelerati, i. sceleribꝰ plen

s Semen mē (inquit) ⁊ fornicarie. Sup quē lusistis. Sup quē dilatastis os: ⁊ eiecistis linguā. Nūqd nō vos filij scelesti. Semē me ndax. Qui ꝓsolamī in dīs subter omne lignū frondosū. imolantes puulos ī torrētibꝰ subter eminētes petras: ī ptibꝰ torrētis ps tua, hec ē sors tua. Et ipis effudistī libamen. obtulistī sacrificiū. Nūqd sup hīs nō indignabor. Sup montē excelsū ⁊ sublimē posuistī cubile tuū: ⁊ illuc ascēdisti vt immolares hostias. Et post ostiū ⁊ retro postes posuistī memoriale tuū: qz iuxta me discoopuisti ⁊ suscepisti adulterū. Dilatasti cubile tuū ⁊ pepigisti cum eis fedus. Dilexisti stratū eoꝝ manu apta. ⁊ ornasti te regio vnguēto: ⁊ multiplicasti pigmēta tua. Misisti legatos tuos procul ⁊ humiliata es vsq ad iferos. In multitudine vie tue laborasti. nec dixisti: quescaz. Vitam manꝰ tue inuenisti. propterea nō rogasti. Pro q solicita timuisti: qz mēmini ta es et mei nō es recordata: nec cogitasti in corde tuo: qz ego tacens ⁊ q̄si ñ vidēs: ⁊ mei oblita es. Ego ānūciabo iustitiā tuā: ⁊ opa tua, nō prodērūt tibi. Cū clamaueris liberēt te congregati tui. Et oēs eos auferet vēt⁹: tollet aura. Qui aūt fiduciaz hz mei: hereditabit trā ⁊ possidebit montē scīm meuz: et

tate babylonica multi fuerūt mortui in ptis suis, q̄r uz cadauera ī fossis fuerūt proiecta, ⁊ aie ad infernū descēderūt n In multitudine vie, hoc ꝓfert ponunt̄ pcā iudeorum post captiuitatē babylonicā, inter q̄ primū fuit auaricia vt dictū est s, ⁊ ex hac pcesserūt alia, qz sm ꝙ ait Chrisostomus, ⁊ Radix oīm malorū est cupiditas. ⁊ hinc ē qđ ait n In multitudine vie tue laborasti. nec dixisti: quescaz. Vitam manꝰ tue inuenisti. propterea nō rogasti. Pro q solicita timuisti: qz mēmini ta es et mei nō es recordata: nec cogitasti in corde tuo: qz ego tacens ⁊ q̄si ñ vidēs: ⁊ mei oblita es. Ego ānūciabo iustitiā tuā: ⁊ opa tua, nō prodērūt tibi. Cū clamaueris liberēt te congregati tui. Et oēs eos auferet vēt⁹: tollet aura. Qui aūt fiduciaz hz mei: hereditabit trā ⁊ possidebit montē scīm meuz: et

r Pro q solicita timuisti, i. q. d. nō ꝓ me, sed pro cultu nominis mei. ideo sequitur.

s Quia mentita es, scribit enī Exo. xxiij. Venit ergo moyses et narrauit plebi vniuersa vba dñi atq; iudicia. Responditq; tot⁹ ꝑplis vna voce, cūcta vba dñi q̄ locut⁹ est faciem⁹, ⁊ sic promisit ꝓ se ⁊ ꝓ sua posteritate legē dñi seruare. qđ nō fecit t Nec cogitasti in corde tuo, i. dissimulās punire peccata vsq ad tempꝰ. tñ postea punio grauius ideo subdit. v Ego annūciabo, i. manifestabo.

x Justitiam tuā, i. iniustitiā tuaz, qz ironice loquit̄, sicut fatuo ironice dicit, tu es multum sapiens. y Et opa tua, i. diuitie tibi congregate. z Nō prodērūt tibi ideo subditur. a Cū clamaueris, in angustia obsidionis ꝓ romanos. b Liberent te congregati tui, i. numi aurei ⁊ argentei, quos indebite congregasti. q. d. non poterunt. ideo subdit. c Et oēs eos auferet ventus, i. ro. d Quia aūt, hoc ꝓfert describit reuer (manoꝝ impet⁹. tentiū penitentia, qz ad p̄dicationē christi ⁊ apostolorū plures de iudeis crediderūt, ⁊ penā ꝓ romanos inflictā euaserunt, qz ante aduentū romanoꝝ in iudeā admoniti fuerūt fideles ꝓ angelū, vt transirent in regnū agryppe, qui erat confederatus romanis, vt habetur in ecclesiastica hystoria, ideo subditur.

d Qui aūt fiduciā habet mei, i. in me ⁊ nō in pecuniis suis, cuiusmodi tūc erant fideles nihil prorsus possidētes. vt habetur Actuū. uij. e Hereditabit terram ⁊c. scz hierm in qua est mons syon. helius enī hadrianus imperator hierusalem destructā ꝓ Tytū reedificauit, prohibens iudeos habitare in ea, ⁊ concedēs eius habitationē christianis, ideo subdit. f Et dicam, i. dici faciā ꝓ helyum hadrianū. h Viā facite ⁊c. scz populus

meus christian⁹ absq; vllo impedimẽto possit ibi redire
Pot etiã aliter exponi, vt p̃ hoc. e Hereditabit terrã, intelligat terra viuẽtiũ, quã vere pentẽtes possidebũt, vsq; qđ subdit postea. i Declinate de semita ⁊c. in hebreo hꝫ. Expedite viã, qđ sic glosat Ra, Ionathas. Amouete de vijs vrbis figmentũ malũ, p qđ intelligit inclinationes fomitis ad petiñ, ⁊ sic ptz q̃ fm ipm passus iste nõ intelligit ad literã de expeditiõe vie materiat in reditu babylonice captiuitatis vt aliqui expositores nr̃i volũt dicere, sz de expeditiõe vie in reditu ad deũ p pniam, ⁊ huic dicto concordat qđ subdit. Quia hec dicit excelsus ⁊c. Sequitur.

dicã[b] Viã facite, ꝓbete iter. [l]declinate de semita: auferte offendicula ð via populi mei. Quia hec dicit dñs excelsus et sublimis habitãs eternitatẽ, ⁊ scñm nomẽ ei⁹ in excelso[k] et in scõ habitãs et cũ cõtrito ⁊ hũili spũ vt viuificet spm̃ humilium ⁊ viuificet cor̃ contritor̃. [l]Nõ enĩ in sempiternũ litigabo[m] neq; vsq; ad finẽ irascar: [o] q̃ spus a facie mea egredietur, ⁊ flatus ego faciã. [p]Propter iniq̃tatem auaricie ei⁹ [q]iratus sum, ⁊ percussi eũ. [r]Abscondi: ⁊ indignatus sum. [s]Et abijt vagus [t]in via cordis sui. [v]Vias eius vidi [x]⁊ sanaui eum [y]⁊ reduxi eum: [z]⁊ reddidi cõsolationes ipsi: [a]⁊ lugentibus eius [b]Creaui fructũ labior̃

[c]pacẽ, [d]pacem ei q̃ longe est [e]⁊ qui ppe ẽ dixit dñs, ⁊ sanabo eũ. [f]Impius aũt [g]q̃si mare ferueus qđ quiescere nõ potest [h]et redundant fluctus ei⁹ in ꝯculcationẽ ⁊ lutũ. [i]Nõ est pax impijs dicit dñs deus.

[c]Clama ne cesses, [b]quasi tuba exalta vocem tuam, [e]et annũcia populo meo sceleratos eorum [f]⁊ domui iacob peccata eor̃. [g]Me etenim de die in diẽ querunt: [h]et scire vias meas volunt [i]q̃si gens que iusticiã fecerit, ⁊ q̃ iudicium dei sui non dereliq̃rit. [k]Rogãt me iudicia iusticie: [l]et appropinquare deo volunt. [m]Quare ieiunauimus ⁊ nõ aspexisti, [n]humiliauimus animas nostras ⁊ nescisti.

[c]Clama ne cesses Capitulũ. LVIII.

[c]Hic remouet error̃ pœdes ex defectu morali. Aliq; enĩ ꝓfitẽtes de apparẽti iusticia seu simulata, p̃ q̃ plumebãt saluari, ⁊ istud multũ vigebat tpe xpi, vt ptz ex decursu euãgelij, vbi multus arguit ypocrisis phariseor̃ sacerdotũ ⁊ legispitor̃, et fm h̃ istud ca. in duas ptes diuidit, q̃ prio falsus remedius excludit, secõ vez ꝓcludit. ibi. Hõne h̃ est. Prima adhuc in duas, q̃ primo falsitas ponit, ⁊ secõ excludit. ibi. Ecce in die. Circa primũ de⁹ pr̃ alloq̃tur hoiez xp̃m. d. a Clama ne cesses b Quasi tu. er. vo. tu. (pdicationẽ debite) ꝓtinuando, manifeste docẽdo. h̃ ei mõ pdicaut xp̃s. vt ptz in euãgelio. c Et an. po. meo. s. istl. d Scelera eor̃. i. pctã ꝓ deũ cõmissa. e Et domui iacob. q̃ alio nõie dicit est f Pctã eor̃ cõmissa in primũ. huic ei xp̃o pdi (istl. cauit xp̃s in ꝑsona, ꝓpter qđ dicit Matth. xv. Nõ sum missus nisi ad oues q̃ pierũt dom⁹ istl. g Me etenim de die in diẽ q̃rũt, legẽdo scripturas. de q̃ multũ gl̃iabãt. cũ h̃ magr̃ faciebãt ad hñdũ diuũ sup̃ xp̃m q̃ tunc gubernabat p̃ sacerdotes ⁊ legispitos. q̃s ꝓpter noticiã veritatis. h Et scire vias. me. vo. i. pt̃ẽdũt q̃ h̃ velint. i Quasi gens q̃ iusticiã fecerit. cũ tñ ꝓtũ egerit. Secõ gl̃iabant ð oõne, ⁊ q̃tũ ad h̃ dz. k Rogãt me iudicia iusti. i. q̃ iudicẽ p̃ eis ꝑ aduersarios. s. romanos. q̃ eos tenebãt subiectos l Et appro. bo. vo. s. i iudicio ad allegiãdũ suã iu-

Additio.

Cum h̃ qđ dz hic. Qui autẽ habet fiduciã mei. exponat de fidelibus xp̃i nihil ꝓprũ possidẽtibus. hoc qđ sequitur Hereditabit terra ⁊ possidebit montẽ sanctũ meũ. nullo mõ intelligẽdũ est ð hmõi illa materiali. q̃uis enĩ hadrian⁹ imperator illã hierl'm ꝓcessisset xp̃ianis ad habitandũ. nunq̃ tñ est dicendũ q̃ hec ꝓpheta p̃nosticauit i p̃miũ fidei ⁊ spei fidelibus xp̃i. vñ talis expositio tanq̃ iudaica est respuenda, ⁊ secũda quã ponit postillator ẽ ꝓrie catholica ⁊ vera.

sticiã.iõ subdit̃ in psona eor. m Quare ieiu.ꝛ nõ as. n Vũltuum' am.no.i.nosmetipos (p eruditiões. in cilicio ꝛ cinere. o Et nescisti.p approbationẽ.q̃ ãt tpe xpi talia ieiunia faceret.ptꝫ Mat.ix.vbi discipuli io hãnis dixerũt xpo. Quare nos ꝛ pharisei ieiunam' freq̃ter.tui aũt discipuli non ieiunant.

p Ecce.hic excluditur remediuꝫ falsiꝫ p risionẽ dñi cum dr.

p Ecce in die ie.ve.inue.ve.ro. Et accipitur hꝫ volũtas p apparitu sensituo que seq̃bant̃ ꝫ dictamẽ rõis ꝛ dine legi.iõ subdit̃.

q Et om.debi.re.repe.cũ austeritate etiã importẽtes ad soluendum.ꝛ tpe.phibito.s. ãno septio q̃ est remissionis. Deute.xv.

r Ecce ad lit.ꝛ pten.ie.i.in die ieiunij vri talia exercetis.

s Et pcu.pug.ipie.inturnãdo.prio nõ iohũ vbis ꝫ etiã factis.iõ subdit̃. t Nolite ieiunare.p talẽ modv Ut audiat̃ (dñ. in excelso clamor vẽ.ptentiões ꝛ brigas sup Mun. (scitando. q̃d tale est ie.qõ elegi.i.approbaui.

y Per diez affligere hoiem aiaz suã.i.seipm p abstinẽtiã absq; pietate. q.d.nõ.qz exercitatio corpal' ad modicũ vtilis ẽ.pietas ãt ad oĩa.i.Thimo.iv. z Mũ q̃d ptorq̃re q̃i cur. In Heb.hk.q̃i hamũ. a Caput suum.qõ faciebãt ad ostẽtationẽ ieiunij. in ꝫ designantes b Et saccũ ꝛ ci.ster.i.p lecto (dolorẽ capitꝫ ex ieiunio. sibi parate. c Mũq̃d istud vocabis ie.s.deo acceptũ. q.d.nõ.exq̃ est pietate ꝛ vtute vacuũ. d Nõne ꝫ est. hic ꝓfir vex remediũ ꝓcludit̃.ꝛ prio q̃tũ ad pietatis exercitiũ.secdo q̃tũ ad diuinũ cultũ.ibi. Si auerteris.q̃tũ ad primũ de d Nõne ꝫ est magis ieiunũ qõ elegi.i. approbaui.s.in q̃ fit abstinẽtia a vicijs ꝛ exercitiũ in opibus pietatis.iõ subdit̃ e Dissolue col.impie.i.caullationes q̃bꝰ sacerdotes ꝛ pharisei inuolebãt simplices f Solue fasci.dep.i. (ad pecunias eor extrahendũ. penas graues q̃s unponebãt iug̃ spĩm.sm q̃ dr Math. xxiij. Alligãt enĩ onera grauia ꝛ iportabilia sup hũeros g Dimitte eos q̃ ꝓfra.sũt.et dura futute. Le. (hoim tera patẽt vsq; ibi. h Tũc erũpet q̃i mane lu.tuum. oriente tibi sole iusticie p gram. i Et sa.tua ci.oriet. ab infirmitate culpe k Et anteibit fa.tu.in.tua.p angelũ te custodiente coraz deo psentata. l Et glia dñi in Tũc inuocabis. hic pcludit̃ (colliget te i morte. remediũ vex q̃tũ ad oẽm.cũ dr. Tũc inuocabis ꝛ dñs exaudiet.s.qñ exercueris opa pietatis. n Clamabis.i ferueꝛ oron s. o Et dicet.ecce assum p exauditionis effectũ.qõ aũt subdit̃. p Misericors ium dñs de' tuus.nõ est in hebreo nec in libris correctis.sꝫp modũ glose interimearis prio fuit positũ.postea p imperitiã scriq Si abstuleris de medio tui ca (ptoꝛ tei tui.insertũ. thenã.incircumcisos relatãdo.vel cathenã vocat canillationẽ ad inuoluẽdũ simplices

k Et anteibit faciẽ tuaz iusticia tua: l et glia dñi colliget te. m Tunc inuocabis ꝛ dñs exaudiet n clamabis o ꝛ dicet ecce assuz. p qz misericors suz dñs de' tuus. q Si abstuleris de medio tui cathenã r ꝛ desieris extẽdere digitũ: s ꝛ loq̃ qõ nõ.pdest. t Cũ effuderis eluriẽti aiam tuã: u ꝛ aiã affrictã repleuerit: x oriet̃ i tenebrꝫ lux tua.et tenebre tue erũt sicut meridies y Et requiez tibi z dabit dñs de' tuus semp. a ꝛ implebit splẽdoribus aiam tuã. b et ossa tua liberabit. c Et eris quasi hortus irriguus. et sicut fons aquarũ cui' nõ deficient aque. d Et edificabũtur in te deserta seculoꝝ: e fundamenta generatiõis et generationis suscitabis. f Et vocaberis edificator sepiũ b auertens semitas in q̃tez i Si auerteris a sabbato pe

r Et desieris extẽ.di. alios de pctis notando.sicut faciebat pharisei⁹ Lu.xviij.d. Et lut etiã hic publican' s Et loq̃ qõ non.p dest.alios vituperando ꝛ recõmẽdãdo.sic ille pharisẽ⁹ dicebat. Nõ sum sic ceteri hoim.rapto.res.adulteri.ieiuno bis in sabbato ꝛc. t Cũ effuderis esu. aiaz tu.p pietatꝫ affectũ.ꝛ etiam si facultas assit p effectus.iõ subdit̃. v Et aiaz affti.reple.et' defectũ subleuando.

x Oriet̃ in tene.lux tua.i.mutaberis ò tenebris culpe ad lucez gre. y Et requiez.scz mentis.

a Dabit do.de.tu' sp.Et q̃ ptꝫ q̃ nõ loq̃tur de reqe tpali. que freq̃nter interrũpit̃.ꝛ marie iustis q̃ de cõi cursu plus ceteꝫ tpaliter affligunt̃.q.Thimo.iij.Oes q̃ pie volũt viuere in xpo iesu pscutionez patient̃. q̃ aũt in aliq̃bo libris interponit̃. De' tu'. non est de textu.

b Et imple.splend. aiam tuã.i.splendoribꝰ diuine noticie ꝛ virtutis.

c Et ossa tua liberabit.ab infirmitate corpis. d Et eris q̃i hort' irriguus.i.in bonis opibꝰ fecundus.

e Et edifi.in te deser.secu.i.gentiles adiungent̃ tibi in vna ec'lia.q̃ fuerũt deserti in pristinis seculis.in q̃tum caruerũt lege ꝛ pphetis. f Funda.gene.ꝛ gene.suscitabis.id est p generationũ successionẽ ad duces aliq̃s ad fidez. qõ impletũ est in apl'is et in alijs credentibꝰ de iudeis. p q̃z ꝓdicationẽ ꝛ doctrinã in scripturis eoꝝ relictaz cõ g Et voca.edifi.sepi.edificez (uertunt̃ gẽtiles ad fidẽ. re sepes materiales est officũ pauperꝝ ꝛ rusticoꝝ.ꝛ iõ nõ est tale q̃d qõ debeat pmitti p opibꝰ vtutũ.et iõ p sepes hic intelliguntur impedimẽta pctoꝝ p sanã doctrinã ꝛ ordinatiões sacras.ꝛ ꝫ impletũ est in apl'is ꝛ eoꝝ successoribꝰ.q̃ p sanã doctrinã ꝛ sacre ecclie instituta opposuerũt peccatis obstacula.ꝛ iõ subdit̃. h Auertens semitas in quietẽ.sic est in hebreo ꝛ in libris correctis. Ad cessationẽ enĩ peccatoꝝ seq̃tur quies mentis.ꝓpter qõ dicit̃ in fine ca.precedentis. Nõ est pax dicit deus me' impijs. i Si auerteris. Hic ponitur vex remediũ q̃tuz ad dei cultũ. Circa qõ sciendũ q̃ p observationẽ sabbati hic intelliguntur omia que pertinent ad debitũ dei cultũ.sicut ꝛ in pcepto decalogi Exo.xx. Memento vt die sabbati sanctifices.ad cui' observationẽ requirit̃ cessatio ab opibꝰ peccatoꝝ.que sunt maxime seruilia Job.vij. Qui facit

petū ſeruꝰ ē pctī.iō dr. i Si auerteꝛis a ſabbato pe
de tuū vt nō pceclas ad male agēdū.iō ſubdit.
lz Facere volūtatē tuā ſequēdo appetitū tuū irrōna
bilē. Scōo ad obſeruatōz ſabbati requrit occupatio circa diuina.iō ſubdit. l Et voca.ſab.i.li.cē
.i.indēdendo ad diui
na m Et glorifi
caueris.i. honoraueris debite obſeruādo.
n Dū nō facis vi
as tuas ſequēdo ap
as ꝓpꝛias cupiditates.
o Et nō iue.vo.tua
.i.effect ſenſibilis ap
p Ut loq(peris
ris ſermonē.ſ.maluz
ꝑ deū vel.primū.ſed magis iis intent ad deū laudādū.
q Tūc dlectaberis ſup dño ſentiēs intra te ꝓſolatiões diuinas.
r Et iuſtol.te ſup al
ti.terre.p ꝓpꝛietū ter
reſtrū ⁊ appetitū ce
s Et ciba(leſtiū.
bo te pere.ia.pa. tui.
ſcz in bñtudie celeſti bona eiꝰ terrena cuz ſint multo miora bo
na opiꝫ virtutū. nō pñt eē principale pre
miū ꝓmiſſuz patriar
chis ꝑ opiꝫ vtutis. ſic declaratū fuit diffuſius Deu.xv.
t Os eiꝰ dñi locu
tū e.q.d.ſ habile ē ⁊ firmu. In capꝫo.lvii.vbi dr in poſtil. Nolite emulare.

Addidno.

Si trālatio nra hz. Nolite ieiunare. Hebraica
v litera hz q̄dā verba q̄ vno mō ſignāt. Et nō ieiunetis.⁊ alio mō ſignāt.⁊ ſi ieiunatis.⁊ ſi primo mō itelligātur exponūt ſic i poſtilla. Si āt ſcōo mō ſenſus ē. Et nō ieiunatis vt audiat i excelſo clamor veſter .i.nō intēditis in ieiunādo vt audiami a deo. q̄ ſi ſic ceſſaretis a cōtentiōib⁹ et iniurijs q̄ do nō placēt. Et hec expoſitio vr magis ꝓpria ſpālit ꝓpter li.et que ꝓponitur huic verbo ieiunatis ſeu ieiuneris. Capitu.lix.

Ece nō ē abbreuiata. Poſtq̄ poſita eſt ꝓparatio
ad ſalutē. Dicit ꝑñr ſalus ponit.⁊ diuidit i duas ꝑtes. q̄ prio ponit ipa ſal'. ſcōo magnitudo ip
ſi⁹ ca.requrit. Pria in duas.q̄ prio ponit ſaluris neceſ
ſitas. ſcōo ei⁹ eētas. ibi. Et vidit dñs. Circa primū ſciendū q̄ neceſſitas ulta ē ꝓpter miſeriā culpe et pene. q̄m incurrerūt iudei ex ꝓtēptu xpi.⁊ de ulta eadē miſeria exponit Ra.ſa. pñs ca. et q̄rit ad h̄ q̄ venit mecū. ſz diſcō
uenit intētū dicit iudeos ab eo liberari p xpm ventur⁹ e⁹ aduet⁹ tranſit⁹ in ꝓteritū. Igit prio ponit h⁹ miſerie diſcri
ptio. ſcōo eiuſde ꝓfeſſio. ibi. Ꝓpt h⁹. Pria in duas. quia prio deſcribit miſeria culpe. ſcōo pene. ibi. Cogitatiões a Circa primū dr. a Ece nō ē abbreuiata.i.miorata.
b Dan⁹ dñi.i.ptās ei⁹ c Neq; aggrauata auris
⁊ c̄ q.d. iſta miſeria in q̄ eſtis nō ꝓuenit ex dei ipotentia vel ignorātia ad ſaluādū. ſz ex pte vra. iō ſubdit.
d Dz iniq. ve. diui. inter vos et deū veſtrū. ſeparantes
dē tuū. k facere volūtatē tuam ī die ſcō meo l vocaueris ſabbatū dlicatū ⁊ ſcīm dñi gl'iosuz m ⁊ glorificaueris eū n dñi nō faciꝫ vias tuas o ⁊ nō iuenit volūtas tua p vt loq̄ris ſermonē q tūc delectaberis ſup dño. r ⁊ ſuſtolla te ſup altitudies terre. s ⁊ cibabo te hereditate iacob p̄ris tui. t Os.n.dñi locutū eſt. LIX.

Ece nō ē abbrevia
ta man⁹ dñi vt ſal
uare neq̄at neq; aggraua
ta ē aurꝫ eiꝰ vt nō exaudiat
ſz iniq̄tates vre diuiſerūt
ī ter vos ⁊ deū vrm ⁊ pcta vra abſcōdert faciē eiꝰ a vo
bis ne exaudiret. Man⁹ eſti vre. pollute ſūt ſanguine ⁊ digiti vre iniq̄tate. Labia vra locuta ſūt mēdacium ⁊ līgua vra iniq̄tatē fa
tur. Nō ē q̄ iuocet iuſticiā neq; ē q̄ iudicet vere ſz cō
fidūt ī nihili ⁊ loquūt vanitates. Cōceperūt laborē et peperūt iniq̄tatem. Oua aſpidū ruperūt ⁊ telas aranee texuerūt. Qui ꝑederit ō ouis eoꝝ morietur ⁊ qđ cō
fotū ē erūpet ī regulū. Tele eoꝝ ñ erūt ī veſtimtū. ne operient opib⁹ ſuis. Opa eoꝝ opa inutilia. ⁊ op⁹ iniq̄tatis in manib⁹ eoꝝ. Pedes eoꝝ ad malū currūt. ⁊ feſtināt vt effundāt ſanguinē innocētē. Cogitatões eoꝝ cogitationes inutiles. Vaſtitas ⁊ ꝓtritio in vijs eoꝝ. Viā pacis neſcierunt ⁊ nō ē iudiciū in greſſib⁹ eoꝝ. Semite eoꝝ incurua te ſunt eis. o oīs qui calcat eā non cognouit pacē. Ideo longe facta eſt a nobis iuſticia. ⁊ nō comprehendit nos equitas. Expectauimus lucē. ⁊ ecce tenebre. Splendorē. ⁊ in obſcuris ambulauimus. Palpauimus ſicut cecus parietē. ⁊ quaſi absq; oculis ambulauimus. Impegimus meridie ſicut in nocte. In obſcuris quaſi mortui ſedemus. Rugiemus oēs quaſi vrſi. ⁊ quaſi columbe meditabundi gemimus. Expectauimus iudiciū. ⁊ nō eſt. ſalutare. ⁊ receſſit a nobis. Multe enī peccauimus coram te. ⁊ iniq̄tates nre reſpondent nobis. Quia iniq̄tates nre nobiſcū ſunt. ⁊ delicta nra cognouimus ea. Peccauimus. ⁊ mentiti ſumus. ⁊ recedere fecimus a tergo deū nrm. Locuti ſumus calumniā. ⁊ diſceſſionem. Concepimus. ⁊ eructauimus de corde verba mendacij. Et conculcatum eſt retrorſum iudicium. ⁊ iuſticia a longe ſteterit. Quia corruit in platea veritas. ⁊ equitas non potuit intrare. Et facta eſt veritas deſiderabilis. ⁊ qui recedit a malis p̄dabatur. Et vidit dñs. ⁊ malū fuit in oculis ei⁹. quia nō eſt iudicium. Et vidit quia non eſt vir. ⁊ miratus eſt quia non eſt qui occurreret. Et ſalvauit ſibi brachium ſuum. ⁊ iuſticia ipa confirmauit eum. Et induit ſe iuſticia ſicut lorica. ⁊ galea ſalutis in capite ei⁹. Et induit ſe veſtimentis vltionis. ⁊ opuit ſe quaſi pallio zeli. Quaſi ad vindictā quaſi ad retributionē furoris hoſtibus ei⁹. ⁊ inimicis ei⁹ vicē reddet. Et in occaſu ſolis timebunt nomen dñi. ⁊ in ortu ſolis gloriā ei⁹. Cum venerit quaſi fluuius violentus. quē ſpūs dñi cogit. Et venit redemptor ſyon. ⁊ qui reuertuntur ab iacob. dicit dñs. Et ego hec pactū meū illis. dicit dñs. Spūs meus qui eſt in te. ⁊ verba mea que poſui in ore tuo non recedent de ore tuo. ⁊ de ore ſemiſ tui. ⁊ de ore ſemiſ ſemiſ tui. dicit dñs. amodo ⁊ uſq; in ſempiternū. Caput. lx.

Ece nō ē abbreuiata. Poſtq̄ poſita eſt ꝓparatio
ad ſalutē. Dicit ꝑñr ſalus ponit.⁊ diuidit i duas ꝑtes. q̄ prio ponit ipa ſal'. ſcōo magnitudo ip
ſi⁹ ca.requrit. Pria in duas.q̄ prio ponit ſaluris neceſ
ſitas. ſcōo ei⁹ eētas. ibi. Et vidit dñs. Circa primū ſciendū q̄ neceſſitas ulta ē ꝓpter miſeriā culpe et pene. q̄m incurrerūt iudei ex ꝓtēptu xpi.⁊ de ulta eadē miſeria exponit Ra.ſa. pñs ca. et q̄rit ad h̄ q̄ venit mecū. ſz diſcō
uenit intētū dicit iudeos ab eo liberari p xpm ventur⁹ e⁹ aduet⁹ tranſit⁹ in ꝓteritū. Igit prio ponit h⁹ miſerie diſcri
ptio. ſcōo eiuſde ꝓfeſſio. ibi. Ꝓpt h⁹. Pria in duas. quia prio deſcribit miſeria culpe. ſcōo pene. ibi. Cogitatiões a Circa primū dr. a Ece nō ē abbreuiata.i.miorata.
b Dan⁹ dñi.i.ptās ei⁹ c Neq; aggrauata auris
⁊ c̄ q.d. iſta miſeria in q̄ eſtis nō ꝓuenit ex dei ipotentia vel ignorātia ad ſaluādū. ſz ex pte vra. iō ſubdit.
d Dz iniq. ve. diui. inter vos et deū veſtrū. ſeparantes
vos ab eo. e Et pcta ve. abſcon. fa. eius a vo. deme
rtonie. f Ne crauduret. q̄ nō ē ſpeciosa laus ꝓ ore ꝓ
pctōris. g Dan⁹ eſti vre.i.opa vra que p man⁹ deſi
gnātur. eo q̄ man⁹ ē organū organoꝝ. iij. de aīa.
b Pollute ſūt ſanguine.i.paup⁹ bona eoꝝ rapiēdo.
i Et digiti vri iniq̄
tate p hꝰ deſignāt in
iuſticie miſeres ſicut digitus minor ē ma
h Labia vra(nu
locuta ſunt mēdacia ꝓpm dicēdo q̄ fuit magus ⁊ ꝓpheta fal
l Et lingua ve(ſuiſ
tra iniq̄tatē fat ꝓpi
catō ē eiuſdē ſnie ad maiorē aſſertionē.
m Non ē q̄ inuocet iuſticiaz.i.ꝓpm. Qui
fact ē nobis a deo ſa
piētia ⁊ iuſticia ⁊ ſan
ctificatio ⁊c.i. Cor.i.
n Neq; ē q̄ iudicet vere de factis xpi. et loquit ꝓpheta q̄tum ad illos q̄ ſūt in infi
delitate obſtinati.
o Sz ꝓfidūt in ni
hili.i. in aduētu meſ
ſie futuro q̄ ū trāſijt in ꝓteritū. et iō talis ꝓfidētia ē ſup nihilū.
p Et loquunt vanitates. q̄ doctores iu
deoꝝ multotiēs ter
minos ꝓfuerūt ō ad
uētu meſſie. ⁊ oēs trā
ſiert tanq̄ ꝓnunciati
t Et digiti vri iniq̄
tate p hꝰ deſignāt in
iuſticie miſeres ſicut digitus minor ē ma
h Labia vra(nu
locuta ſunt mēdacia ꝓpm dicēdo q̄ fuit magus ⁊ ꝓpheta fal
l Et lingua ve(ſuiſ
tra iniq̄tatē fat ꝓpi
catō ē eiuſdē ſnie ad maiorē aſſertionē.
m Non ē q̄ inuocet iuſticiaz.i.ꝓpm. Qui
fact ē nobis a deo ſa
piētia ⁊ iuſticia ⁊ ſan
ctificatio ⁊c.i. Cor.i.
n Neq; ē q̄ iudicet vere de factis xpi. et loquit ꝓpheta q̄tum ad illos q̄ ſūt in infi
delitate obſtinati.
o Sz ꝓfidūt in ni
hili.i. in aduētu meſ
ſie futuro q̄ ū trāſijt in ꝓteritū. et iō talis ꝓfidētia ē ſup nihilū.
p Et loquunt vanitates. q̄ doctores iu
deoꝝ multotiēs ter
minos ꝓfuerūt ō ad
uētu meſſie. ⁊ oēs trā
ſiert tanq̄ ꝓnunciati
inaniter ⁊ falſe q Cōceperūt laborē. i. excogitauerūt inferre labori ex xpo et diſcipulis. r Et peperūt iniq̄
tatē. ꝓcedēdo ad effectū. vt ptz ex euāgelijs ⁊ actib⁹ apoſtoloꝝ. s Qua aſpidū ruperūt. i. cōſilia venenoſa cō
tra xpm et diſcipulos ei⁹ in effectū exteri⁹ ꝓduxerūt.
t Et telas aranee texue. i. adinuētiões falſas ꝓ doctrina
v Qui come. de ouis (xpi. vt ab ea pop'm auerteret.
p Morietur. (eo. cōſentiēdo malignis cōſiliis ipoꝝ.
morte culpe. y Et qđ cōfo. ē erūpet. in re. q̄ ꝓ q̄q̄ ꝓcez
z Tele (debat ex dictis ꝓſilijs totū erat venenoſuz.
eo. nō erūt in ve. ſcientie et virtutis q̄bus alie veſtiūt et ornant. ſz magis ad cōtrariū. a Opa eoꝝ opa inuti
lia. i. nociua min⁹ cōi dicēdo pl' ſignificat. iō ſeq̄tur.
b Et opus iniq̄tatis ⁊c. pedes eoꝝ ad malū currūt ⁊c
ſcz ad effuſionez ſanguinis xpi et ſuoꝝ diſcipuloꝝ. vt de
xpo patz in euāgelijs ⁊ in actib⁹ apoꝝ de eius diſcipu
lis. c Cogitatões. Hic ꝑñr ponit miſeria pene. Dicē
ſii Joſephus li. de iudaico bello. q̄ poſt mortē xpi an
te deſtructiōz ciuitatis p Tytū. iudea erat multū lacera
ta intraneis diſſenſionibus. et ſic cogitabant ſe mutuo
ſpoliare ⁊ interficere. iō dicitur. e Cogita eo. cogi.
muti. i. nocue. d Vaſtitas et cōtri. i. mutua ꝓſtratio
rex et occiſio ꝓſonarū. e In vijs eoꝝ. vt dictū eſt.
f Viā pa. neſcie. q̄ poſt diſſenſiões intraneas romā
nis rebellauerūt. g Et nō ē iudi. i. executio operis iu
ſti. Semi.(ſticie. h In greſ. eo. i. in ſuis ꝓceſſib⁹.
eo. incur. ſunt eis. a rectitudine iuſticie et veritatis.
lz Omnis qui calcat in eis. per eas ꝓcedendo.

l Ignorat pacē deo et primo. m Propter h. hic ponit pōnit pdicte miserie cōfessio esaias enī ipm pui dēs eā ostit se cū illis numerādo. eo q erat de popło iudaico, sicut Dani. ix. ca. ostitit petā ppli sui numerādo se cū peccatorib', licz eēt innocēs, et sic dicit Esaias.

m Propter hoc elōgatū ē a nobis iudicium. i. exercitō iusticie actualis.

o Et nō apprehēdet nos iusticia habitualis, et loqtur de futuro p modū preteriti xpter certitudinē p̄p Expecta (phetie. uim' lucē. i. xpm q dē lux. s. xlix. Dedi te in lucē gentiū. rc.

q Et ecce tenebre. qr in aduētu xpi iudei p maiori pte fuerūt ex r Splen (cecati. dorē. r in te. r crepe tino ē eiusdē. sñie ad maiorē aggeratōnez s Jmpegim' in meridie. i. in tpe lucis grē qō marie habuit rōz meridiei tpe pdicationis xpi, xpter euidē tiā miraculoz.

t Rugiem' q̄si vrsi rē. b fuit ipletū i aduētu romanoz ō iudeos v Expectauimus iudiciū. i. q fieret nobis vindicta ō romanis nos afligē tibus x Et nō ē. qr cōuerso fuerūt ostricta a romanis.

y Salutem. s. xpm. quē patres ve. test. expectauerūt. z Et elōgata est a nobis. i. a iudeis incredulis xpter suaz incredulitatē.

a Multi. sūt enī iniq. no. qr iudei a xpo elōgati ruunt de pcō i pcm. b Et pcā no. rnde. no. p miseriā subsecutā. c Quia scelera nra nobiscū. p miserie affectū d Et inī. no. cogno. i. ex certa scia peccauim' qō ē grauē q̄s ex ignorātia vl infirmitate. e Et auer. su. ne ire. post ter. dei no. obediendo doctrine xpi. f Ut loqre calum. ō xpm et ei' familiā. g Et trāsgressione. pseqn do innocētes, ad mortē. h Lōce. i. lo. sum' ō corde. id ē sciēter r a xpo stio. i Verba mēdacij. ō xpm vtz Luce. xxij. vbi accusauerūt eū q̄ prohibebat tributa dari cesari, et q volebat rex fieri. cū tñ de ōrio eēnt certi. qr dixerat eis. Reddite q̄ sunt cesaris cesari. Matt. xxij. Et uz sūt scies q vēturi eēnt vt p̄uenirēt eū rege fugit i mōtē Jo. vi. l Et cōuer. ē retro. iudi. in pdemnatiōe xpi innocētis p pylatū. l Et iusti. lon. ste. qr non habuit locū. m Quia corruit in pla. ve. qr sacerdotes auerterūt ppl'm a vitate ō xpm. vt barrabas liberaret. r xps crucifigeret. ideō seqtur. n Et facta ē veri. in obli. qr veritas doctrine xpi quā ppls audierat a mēte eoz recessit p sacerdotū deceptionē. o Et q recessit a malo. de p secutōe ei' morte xpi penitēdo. cuiusmodi fuerūt iudei. q cōtriti fuerūt ad pdicatōz petri Act. ij. vbi dr. Viri audite

i eis ignorat pacē m Propter h elōgatū ē iudiciū a nob. r nō apphēdet nos iusticia. p Expectauim' lucē, q ecce tenebre, splēdorē, r in tenebris ābulauim'. s Palpauimus sicut ceci parietē r q̄si absq oculis attrectauim'. t Jmpegim' meridie q̄si i tenebris, in caliginosis q̄si mortui. u Rugiem' q̄si vrsi oēs. r q̄i colūbe meditātes gemem'. w Expectauim' iudiciū r nō ē. x salutē r elongata ē a nob'. y Multiplicate sunt. n. iniq̄tates nre coram te. z peccā nra rnderūt nobis. a Quia scelera nra nobiscū. et iniq̄tates nras cognouim' peccare r mentiri ō dñm. c r auersi sumus ne irem' post tergū dei nri. d vt loqremur calumniā r transgressionē. b Cōcepim' r locuti sum' ō corde verba mēdacij. c r quersum ē retrorsum iudiciū r iusticia lōge steterit. d Quia corruit in platea veritas. r eqtas nō potuit ingredi. e Et facta ē vitas in obliuiōe. r q̄ recessit a malo. f de patuit. g r vidit dñs et malū apparuit i oculis ei' qr nō ē iudiciuz. h Et vidit de' qr nō ē vir. et p̄miorat' ē qr nō ē q occurrat. i Et saluauit sibi brachiū suū r iusticia ei' ipa ꝓfirmauit eum. k Indut' ē iusticia vt lorica et galea salut' in capite ei'. l Indut' ē vestimētis vltōis. et opt' ē q̄si pallio zeli. m Tāq ad vindictā q̄si ad retributōz indignatōis hostibus suis. et vicissitudinē inimicis suis. n Insulis vicē reddet. o Et timebunt q ab occidēte nomē domini. et qui ab ortu solis gloriā ei'. p Cū venerit q̄si fluui' violentus quē spūs dñi cogit. q r veniet syon redēptor. r eis qui

dūs cōpuncti sunt corde. et dix. ē ad petrū et ad relīquos apl'os. Quid faciem' viri frēs. petr' vo ait ad illos. penitentiā agite. et baptizet vnusquisq vestrū i nōie iesu xpi rē. sequī ibidē. Et apposite iunt in die illa ale circiter tria milia. p Precedat patuit vt ptz Actu. viij. Facta ē autē in die illa pscutio magna i ecclesia que erat hierosolymis.

q Et vidit. hic ꝓfit ponit salut' eqtas p punitōz maloz et saluatōz bonoz. ō. n. erigit eqtas. r ō i diruc tōe iudee p romānos fuit. ipleta p quā increduli mortui fuerūt. r capitati. r credentes fuerūt saluati. p. io ab exercitu romanoz qr moniti ā ḡeli trāsierūt i ḡnū agrippe ante aduentū eoz. vt dictū ē s. postea a iudeis qr p eoz vertu tōz fuerūt liberati a p secutōib' qs eis facie bāt. et recōciliata ci uitate hierlm p̄ helyum hadrianū eā ihabitare pacifice pmissi fuerūt. ō dicit.

q Et vi. dns r ma. appar. i oculis ei'. i. q fideles a iudeis incredulis sic affligerēt. nō r Quia nō (seqtur. est iudicū. eo q iuste p̄ceps iudeoz xpianos cōdenabat.

s Et vidit qr nō ē vir rē. i. q ñ apponebat ibi remediū hūana potētia. t Et apportat' ē. i. de miseria r infelicitate eoz molestat'. v Et saluauit sibi brachiū suū rē. i. fideles vtute sua. t ē iusticia et. lo. rē. loqtur de deo ad modū militis armati, pcedētis ad saluatōez populi sui. Indut' ē vestimētis vltōis. i. exercitu romanoz ꝓparato ad punitōz maloz ex institu diuino. z Et opt' ē q̄si pallio zeli. id ē. Lyto q erat sup exercitū sicut palliū sup alia vestimēta r vocat pallū zeli. qr multū fuit solicit' ō captōe z Quasi ad (hierusalē ad maloz punitōz. nō subdit. retributōz i dignatōis hostib' suis. i. iudeis in infidelitate obstinatis. ix enī Tyt' debellaret ciuitatē. eo q rebellauerat romānis. de' tñ ad ō eū inuestigabat. vt per eū vindicta fieret ō xpi inimicis. a Insu. vi. red. Dicūtur āt ō insule hierlm r alie ciuitates iudee. eo q sunt iste circa maria. tota. n. iudea fm suā lōgitudiez sita ē super mare mediterraneū ex pte occidēt. r q̄ i latere opposito ortui ad orientē fluuiū r. āsciēte p mare galileū. mare mortuū. b Et timebūt q ab occidēte nomen dñi rē. qr a ipe apl'oz fides catholica fuit mūdo dilatata ad oēs partes orbis. c Cū venerit q̄si fluui' vi. s. romānoz exercitus. d Quē spūs. dō. q spūs dñi ad ō eū istigauit. vt pdictū ē. e Et ve. syon redē. et est hic syon datiui casus. p quā intelligitur ecclesia. vt dictū est s. ij. ca. ad quam

redimēdā venit in passiōe sua, r itez venit p effectū i destructiōe hyrlm, ad acceptēdū vindictā de morte sua, r venient etiā ad recipiēdū penitētes in sua misericordia, r marie iudeos fernide reuerte, es ad ipm̄ detecta falsitate antipatre enoch r helyā, to seq̄tur, r f Et eis q̄ redeūt ab iniq̄tate rc, r in h̄ sensu allegatur hec scriptura Ro, r. g Hoc fe, nicū eis rc, q̄ sub h Spūs (dix cū dō me, q̄ e in te, ad h̄ eni desceat spūs sctūs super credētes i diepenthecostes, vt q̄ prius erāt timidi fierēt firmi r stabiles in amore xp̄i. l: Et vba mea q̄ posui i ore tuo rc, q̄ illa extūc p̄dicauit ecclia, r p̄dicabit vsq̄ in finē mundi, r tunc gl'ia r veritas hic p̄dicata, lucide apparebit in patria.

Ign ca, lr, vbi dō in postilla, Quia corruit i

redeūt ab iniq̄tate in iacob dicit dn̄s Hoc fed' meum cū eis, dic dn̄s, Spūs me' q̄ est i te, r vba mea q̄ posui in ore tuo: nō recedēt de ore tuo, r de ore semis tui dicit dn̄s, āmodo r vsq̄ in sempiternum. .LX.

Surge illuminare hyrlm: qz venit lume tuū r gl'ia dn̄i sup te orta e. Quia ecce tenebre operiēt terrā r caligo pplos: sup te aūt orief dn̄s r gl'ia ei' i te videbit. Et ambulabūt gētes in lumie tuo: r reges in splēdore ort' tui. Leua i circuitu oculos tuos r vide: oēs isti congregati sunt: venerūt tibi, filij tui de longe veniēt r filie tue de latere surgent. Tunc videbis r affines r mirabit' r dilatabit' cor tuum qñ conuersa fuerit ad te multitudo maris fortitudo gentium venerit tibi aliq̄d imutari de cursu mūdi, vt dictū fuit s, ri, ca, r ideo qđ dō hic de statu sol' r lune r de vino lumie, nō pōt pueniēter referri ad statū h' mūdi seu, p̄speritatē terrenā, li cut iudei intelligūt dicētes messiā tpalr regnaturū sup oēs gētes, r qđ tūc iudei p̄sperent eo mō q̄ in h ca, declarabit', r gti dicēdū q̄ sic ca, precedēti descripta e salt' xp̄i, ita i h̄ p̄nti describit magnitudo salutis h', r p̄cio ex pte materie recipiētis, scdo ex pte cāe efficientis ca, seq̄n. Circa primū sciendū q̄ materia siue subiectū recipiēs xp̄i salutē e eccla fidelū, q̄ hz duplicē statū, s, in mūdo extū ad ecclam militātē, r i celo extū ad trūphātē. Circa g ponit magnitudo salutis eccle respectu status primi, scdo respectu scdi, ibi, Nō audiet. Circa diuidit in tres, q̄ p̄cio describit p̄speritas militātis eccle ex fidelū multiplicatoe, scdo ex ecclie edificatoe, ibi, Et edificabūt, tertio ex bonor assecutoe, ibi, Et veniēt. Circa primū dō. a Surge illuminare hyrlm, i, eccla militās vt dictū fuit s, ca, q̄, q̄ surgere capit r illumiari a principio doctrine christi.

b Quia ve, iu, tu, i, xp̄s q̄ est vba lux Job, i, r s, xiij, vbi dō de xp̄o, Dedit te in lucē gētiū rc. c Et gl'a dō, filij q̄ e gl'ia dei p̄ris sic r ei' sapia, gl'a ei' a claritate dr, q̄si q̄dā claritas e, mutata in g, r sic appropriat filio, sic r cetera ad d Sup te or, ē, mala hūana assūpta. (noticia p̄tinētia. e Quia ecce te, ope, ter, rc, vbiq̄ ei extra ecclias sūt tenebre errorū r ignorātie. f Et gl'a ei' i te vi, p opatiōnē miraculor gl'az dine virtutis demōstrātiū g Et ambulabūt in lu, tuo rc, i, lumie fidei xp̄iane q̄ apparet ipletus in diuersis p̄tib orbis i filijs eccle. h Pena in circuitu, tu, rc, ad oēm, s, diam orbis respectu hyrlm vbi primo p̄dicatū e euāgeliū, r inde alibi p xp̄i discipulos dein i Congregati sūt, fideles i vnitate fidei xp̄iane. (uarū, l: Filij tui delō, re, r filie rc, i, de prope. l Surget, q, d, virtusq̄ ser' plone nascent filij r filie eccle tā d longinqs p̄tib q̄ de xp̄inis m Tūc vi, multitudiez credentiū. n Et affines, r solatōib dīnis. o Et mirabit', ex tāueloci multiplicatoe, q̄ a tpe apl'or deriuata fides ad oēs terre hītabil' ptes, sic declaratū fuit sup illo ps, xviij. Jn oēm terrā exiuit son' eor. p Et dila, cor q Qñ uer, fu, ad te mul, ma, i, habi (tuz, p̄ gentio, tantūm in usū, sic ptz de sicilia anglia r alijs insulis mar

Additio, i.

h Hoc qđ dō, Quia corruit in plateis veritas, p̄mittit ea, ponēdū de ipo xp̄o q̄ de seipo dicit Joh, xiij, ca, Ego sum via vitas r vita, r qđ sequitur. Et tacta e vitas in oblitōne, dū exponit de virtute et doctrina xp̄i, put in postilla, p̄cio eni vitas p̄dicta corruit in plateis p mortē, scdo vo vitas, s, doctrine tacta est in oblitōne.

Ign eodē ca, vbi dō in postilla, Et timebūt q̄ ab occidēte nomē domini.

Additio, q.

c Circa hoc qđ dō, Et timebūt q̄ ab occidēte nomen dn̄i rc, Considerādū q̄ timor dei, i, filialis fuit i toto orbe extū ad iustos diffusus aplis p̄dicātibus, de q̄ dō hic. Et timebūt q̄ ab occidēte nomē dn̄i, r ab ortu solis gl'iam ei', r h̄ principalr ex q̄nq̄ q̄ hic exprimunt, licet no fuato ipis ordine, primo q̄ manifesta fuit virtus dei in occisores xp̄i, de q̄ dicit. Cū venerit qi fluuius violent' quē spūs dn̄i cogit, exponat sicut i postilla, scdo eo q̄ venit redeptor ipi syon, s, eccle i tpe determiato a p̄phetis, de q̄ dicit. Et venient syon redeptor, tertio ex h̄ q̄ redeptor ille reconciliauit sibi penitētes etiā de pplo iudaico, de q̄ dicit. Et eis q̄ redeunt ab iniq̄tate iacob, q̄rto ex h̄ q̄ spūs sctūs sup aplos r discipulos descēdit r continuo manet in eccla, de q̄ dicit, Spūs me' q̄ est in te, q̄nto qz vba p̄dicatiōis euāgelij sūt in eccla p̄manuāt, de q̄ dicit. Et vba mea que posui in ore tuo nō recedēt de ore tuo r de ore seminis tui.

Capitulū. LX.

Surge illuminare, Ad intellectū sequētiū p̄siderādū q̄ aliq̄ doctores catholici exponūt totū istud ca, de p̄speritate redeuntiū de babylone, iz h̄ non videt vex, qñ illi nūez fuerūt in tāta p̄speritate vt p̄, imo q̄si oia q̄ dicunt hic nō p̄nt exponi de ipis nisi valde extorte, qz dō hic, Mirabit' r dilatabit' cor tuū, qñ conuersa fuerit ad te multitudo maris, fortitudo gentiū veniet tibi, licet eni aliq̄ gentilitate relicta eis adhesērūt, tñ fuerūt pauci r parue reputatiōis r virtutis. Jtē q̄ postea subdit, Et edificabūt filij pegrinor muros tuos, qz ipsimet edificauerūt eos tpe Neemie r cū magno labore et anxietate, ita q̄ vna manu faciebāt op' r altera tenebāt gladiū, Neemie, iij, r h̄ timore aduersariorū eos impedire volentiū, r qđ hic subdit, Aperient' porte tue iugit rē q̄ magis tenebant clause aduersariorū timore. Item qđ postea subdit, Gens ei' r regnū qđ nō fuerit tibi pibit, q̄ illa regna nō fuerūt eis iz magē ecōuersa, p̄cio persistributū reddēdo, postea grecis r postea romānis, vt ptz ex libris Esdre r Neemie, r Machabeor r euāgeliorū, r ex libris Josephi r aliorū hystoriographor. Jtē exositores isti magis vident indaizare q̄tū ad h, q̄ hebrei q̄, exponūt totū istud ca, de tpe xp̄i, vnde Ka, moyses sup Beresith, xv, ca, dicit q̄ illud qđ dō h, Et ambulabūt gētes in lumie tuo intelligit de messia. Dicūt igit q̄ ea q̄ ponūt hic implēta sūt tpalr in aduētu messie, iz h̄ arguit p h qđ vius finē ca, dō, Nō occidet vltra sol tuus rc, q̄ fm antiqs doctores hebreor in aduētu messie nō est intelligēdum aliq̄d imutari de cursu mūdi, vt dictū fuit s, ri, ca, r ideo qđ dō hic de statu sol' r lune r de vino lumie, nō pōt pueniēter referri ad statū h' mūdi seu, p̄speritatē terrenā, licut iudei intelligūt dicētes messiā tpalr regnaturū sup oēs gētes, r qđ tūc iudei p̄sperent eo mō q̄ in h ca, declarabit', r gti dicēdū q̄ sic ca, precedēti descripta e salt' xp̄i, ita i h̄ p̄nti describit magnitudo salutis h', r p̄cio ex pte materie recipiētis, scdo ex pte cāe efficientis ca, seq̄n. Circa primū sciendū q̄ materia siue subiectū recipiēs xp̄i salutē e eccla fidelū, q̄ hz duplicē statū, s, in mūdo extū ad ecclam militātē, r i celo extū ad trūphātē. Circa g ponit magnitudo salutis eccle respectu status primi, scdo respectu scdi, ibi, Nō audiet. Circa diuidit in tres, q̄ p̄cio describit p̄speritas militātis eccle ex fidelū multiplicatoe, scdo ex ecclie edificatoe, ibi, Et edificabūt, tertio ex bonor assecutoe, ibi, Et veniēt. Circa primū dō. a Surge illuminare hyrlm, i, eccla militās vt dictū fuit s, ca, q̄, q̄ surgere capit r illumiari a principio doctrine christi.

b Quia ve, iu, tu, i, xp̄s q̄ est vba lux Job, i, r s, xiij, vbi dō de xp̄o, Dedit te in lucē gētiū rc. c Et gl'a dō, filij q̄ e gl'ia dei p̄ris sic r ei' sapia, gl'a ei' a claritate dr, q̄si q̄dā claritas e, mutata in g, r sic appropriat filio, sic r cetera ad d Sup te or, ē, mala hūana assūpta. (noticia p̄tinētia. e Quia ecce te, ope, ter, rc, vbiq̄ ei extra ecclias sūt tenebre errorū r ignorātie. f Et gl'a ei' i te vi, p opatiōnē miraculor gl'az dine virtutis demōstrātiū g Et ambulabūt in lu, tuo rc, i, lumie fidei xp̄iane q̄ apparet ipletus in diuersis p̄tib orbis i filijs eccle. h Pena in circuitu, tu, rc, ad oēm, s, diam orbis respectu hyrlm vbi primo p̄dicatū e euāgeliū, r inde alibi p xp̄i discipulos dein i Congregati sūt, fideles i vnitate fidei xp̄iane. (uarū, l: Filij tui delō, re, r filie rc, i, de prope. l Surget, q, d, virtusq̄ ser' plone nascent filij r filie eccle tā d longinqs p̄tib q̄ de xp̄inis m Tūc vi, multitudiez credentiū. n Et affines, r solatōib dīnis. o Et mirabit', ex tāueloci multiplicatoe, q̄ a tpe apl'or deriuata fides ad oēs terre hītabil' ptes, sic declaratū fuit sup illo ps, xviij. Jn oēm terrā exiuit son' eor. p Et dila, cor q Qñ uer, fu, ad te mul, ma, i, habi (tuz, p̄ gentio, tantūm in usū, sic ptz de sicilia anglia r alijs insulis mar

t Fortitudo gētiū.i. īperū romāor qō totī mūdo vo
mūabāt. s Venerūt tibi.qō īpletū fuit tpe ꝓstātini.
t Inundatō camelor opiet te.dromedariī madiā t efa
fa. Oēs de saba venīēt au
tū t thus ōferētes.t laudē
dño ānūciātes. Oē pec ce
dar ꝓgregabīt tibi arietes
nabaioth. mīstrabūt tibi.
Offerēt sī placabili altā
ri meo. domū maiestatis
mee glīficabo. Qui sī isti q
vt nubes volāt t q̄si colūbe
ad fenestras suas. Me esti
īsule expectāt t naues ma
ris ī pncipio.vt adducā fi
lios tuos ō lōge. Argētuz
eor t auz eor cū eis nomī
dñi ōi tui t sctō isrl.qz glīfi
cauit te. Et edificabūt filij
pegriōr muros tuos.t reges eor mīstrabūt tibi. In
dignatōe.n.mea pcussi te
t ī recōciliatōe mea mīsi
suz tui. Et apiēt porte tue
iugit die ac nocte nō clau
dēt vt afferat ad te fortitu
do gētiū t reges eaz adduc
ant. Gens.n.t rgnū qđ nō
seruierit tibi pibit. t gētes
solitudine vastabunt. Glo
ria libani ad te veniet.abi
es t buxus t pin sil ad or
nādū locū scrīficatōis mee
t locū pedū meor glīficabo.
Et veniēt ad te curui fi
lij eor q̄ hūiliauerunt te.t
adorabūt vestigia pedū tu
oū oēs. q̄ ōtrahebāt tibi.
t vocabunt te ciuitatē dñi
syon scti isrl. Pro eo q fu
isti ōrelicta t odio hīta. t
nō erat q̄ p te trāsiret ponā
te ī superbiā scloz.gaudiū in
generatōz t generatōes. Et
suges lac gētiū et mamilla
regū lactaberis. Et scies
quia ego dominr saluās te,
et redēptor tu fortis Ja
cob. Pro ere afferam au
rum. et pro ferro afferam
argentuz.t pro lignis es.t
pro lapidibus ferrū. t ponā
pacē tuā ꝓtectōem. t iu
stitiā tuā ꝓcuratōem. Nō
audiet vltra iniquitas in
terra tua. nec vastitas nec
contritio in finibus tuis.
Et vocabis salutē murū
tuū. et portas tuas laudē.
Non erit tibi vltra sol ad
lucendū per diē. nec splen
dor lune illuminabit te.
Sed erit tibi dñs in lucē
sempiternā. et deus laus
tua. Non occidet vltra sol
tuus. et luna tua non mi
nuet. Erit enī tibi dñs in
lucē sempiternā. et cōple
buntur dies luctus tui.
Populus tuus omnes iu
stus hereditate possidebit
terrā. germen plantatiōis
mee opus manuū mearū
ad glorificandū. Paruus
erit in mille. et minimus
in gentē robustissimā. Ego
dñs cū tempus fuerit ope
rabor illud. Spūs dñi su
per me. eo q unxerit me.
Ad annūciandū mansue
tis misit me. Ad curandos
contritos corde. Ad pdi
candū captiuis indulgen
tiā. et clausis aperitionē.
Ad annūciandū annū ac
ceptabilē dño. et diē ulti
onis deo nr. Ad consolan
dos omnes lugentes. Ut
ponat lugentibus syon. Et
det eis coronā pro cinere.
Oleū gaudij pro luctu. Pal
lium laudis pro spū mero
re. Et vocabunt eos in ar
bores iustitie plantatiōem
dñi ad glorificandū. Et
edificabūt solitudines an
tiquas. Et suscitabūt ver
tastitates priores. Et in
nouabūt ciuitates desertas
quas destructas fuerūt in
generatōe et generatōes.
Et stabūt alieni et pascent
greges uestros. Et filij pe
regrinor erunt aratores
uestri. et uinitores uestri.
Vos aūt sacerdotes dñi
uocabimini. Ministri dei
nr dicemini. Fortitudinē
gentiū comedetis. Et in
gloria earū superbietis.
Pro confusione uestra du
plicia. Et pro confusione
clamabunt in partibus
suis. Propterea duplicia
possidebunt in terra sua.
Lętitia sempiterna erit
eis. Ego enī dñs diligens
iudiciū. odiens rapinā in
holocaustō. Et dabo opus
eor in ueritate. Et pactū
sempiternū feriam cum
eis. Et sciet semen eor in
gentibus. Et germen eor
in medio populorum. Om
nes qui uiderint eos cog
noscent eos. quia isti sunt
semen cui benedixit dñs.
Et populus meus. Gaudē
gaudebo in dño. Et exul
tabit anima mea in deo
meo. Quia indutus me ue
stimentis salutis. Et tuni
ca iustitie circūdedit me.
Quasi sponsum decoratū
corona. Et quasi sponsam
ornatā monilibus suis. Sic
enī germinare faciet dñs
deus coram uniuersis gen
tibus laudem et gloriam
suam. Propter syon non
tacebo. Et propter hieru
salē non quiescam. Donec
egrediatur sicut splendor
iustus eius. Et saluator
eius ut lampas accendatur.
Et uidebunt gentes iustū
tuū. Et cuncti reges glo
riam tuam. Et uocabitur
tibi nomen nouum. Quod
os dñi nominabit. Et eris
corona gloriae in manu dñi
Et diadema regni in manu
dei tui. Non uocaberis ul
tra derelicta. Et terra tua
non uocabitur amplius
desolata. Sed uocaberis
uoluntas mea in ea. Et
terra tua inhabitata. Quo
niam complacuit dño in te
Et terra tua habitabitur.
Habitabit enī uirgo cum
iuuene. Habitabunt in te
filij tui. Et gaudebit sponsus
super sponsam. Gaudebit
super te deus tuus. Super
muros tuos hierl constitui
custodes. Tota die et tota
nocte in perpetuū non ta
cebunt. Qui recordamini
dñi ne taceatis. Et nolite
silentium facere ei. Donec
dirigat hierl. et ponat eam
laudem in terra. Iurauit
dñs in dextera sua. Et in
brachio fortitudinis sue.
Si dabo ultra cibum frumē
tum tuum inimicis tuis.
Et si bibent filij alieni
uinum tuum. pro quo la
borasti. Sed qui congre
gauerunt comedent illud.
Et laudabunt dñm. Et qui
congregauerunt bibent il
lud in atriis sanctificatio
nis mee. Transite transite
per portas. Parate uiam
populo meo. Complanate
complanate semitam. Ex
purgate lapides. Leuate
signum in populis. Ecce
enī dñs auditum fecit in
extremo terre. Dicite filie
syon. Ecce saluator tuus
uenit. Ecce merces eius
cum eo. Et opus illius co
ram illo. Et uocabunt eos
populum sanctum. Redē
ptos dñi. Et tu uocaberis
quesita. Ciuitas non de
relicta. Quis iste qui uenit
de edom. tinctis uestibus
de bosra. Iste formosus in
stola sua. Gradiens in mul
titudine fortitudinis sue.
Ego qui loquor iustitiam.
et propugnator sum ad sa
luandum. Quare rubrum
est indumentum tuum. Et
uestimenta tua sicut cal
cantium in torculari. Tor
cular calcaui solus. Et de
gentibus non est uir mecū.
Calcaui eos in furore meo.
Et conculcaui eos in ira
mea. Et aspersus est san
guis eor super uestimenta
mea. Et omnia indumenta
mea inquinaui. Dies enī
ultionis in corde meo. Annus
redemptionis meę uenit.
Circumspexi et non erat
auxiliator. Quesiui et non
fuit qui adiuuaret. Et sal
uauit mihi brachium meū.
Et indignatio mea ipsa
auxiliata est mihi. Et con
culcaui populos in furore
meo. Et inebriaui eos in
indignatione mea. Et de
duxi in terram confrictio
nem eor. Misericordias dñi
recordabor. laudem dñi
super omnibus quę reddi
dit nobis dñs deus nr. Et
multam bonitatem domui
Israel. Quam donauit eis
secundum misericordiam
suam. Et secundum multi
tudinem miserationum
suarum. Et dixit. Utique
populus meus est. filij non
mentientes. Et factus est
eis in saluatorem. In omni
tribulatione eor non est
angustia. Et angelus faciei
eius saluauit eos. In dilec
tione sua et in clemētia sua
ipse redemit eos. Et tulit
eos. Et leuauit eos cunctis
diebus seculi. Ipsi aūt ad
uersum incitauerunt ad
iracundiam sanctum spūm
eius. Et conuersus est eis
in inimicum. Ipse pugnauit
contra eos. Et memores fue
runt dierum seculi. Moysi
et populi sui. Vbi est qui
ascendit de mari pastorem
gregis sui. Vbi est qui posuit
in medio eor spūm sanctum
suum. Qui eduxit per dex
teram moysi brachium glo
rie sue. Qui diuisit aquas
coram eis. Vt faceret sibi
nomen sempiternum. Qui
duxit eos per abyssos quasi
equum in deserto non offen
dentes. Quasi iumentum in
campestribus descendit spūs
a dño. Sic deduxisti populū
tuum. Vt faceres tibi nomen
glorie. Respice de celo. et
uide de habitaculo sanctifi
cationis tue. et glorie tue.
Vbi est zelus tuus. et fortitu
do tua. Multitudo uiscerum
tuarum. et misericordiarum
tuarum. Super me cohibite
sunt. Tu enī pater noster.
et abraam nescuit nos. et
israel nō agnouit nos. Tu
dñe pater noster. redemptor
noster. tu nomen tuum ab
eterno. Quare errare nos fe
cisti dñe de uiis tuis. Indu
rasti cor nr ne timeremus te.
Conuertere propter famulos
tuos. tribus hereditatis tue.
Quare hereditauerunt sanc
tum populum tuum aduersarii
nr. Quasi modicum possede
runt. Conculcauerunt aduersarii
nr sanctificationem tuam.
Facti sumus quasi a principio
quibus non dominasti. Et non
inuocatum est nomen tuum
super eos. Vtinam dirumpas
celos et descendas. A facie tua
montes defluent. Sicut exus
tio ignis tabescit. Et aqua
ardebit igni. Ut notum fa
cias nomen tuum aduersa
riis tuis. A facie tua gentes
turbabuntur. Cum feceris
mirabilia quę non sperabamus
descendisti. Et a seculo non
audiuimus. Oculus non uidit
deus absque te. Et prepara
bit operanti misericordiam.
Occurristi lętanti et facienti
iustitiam. In uiis tuis recor
dabuntur tui. Ecce tu iratus
es. et peccauimus. In ipsis
perseuerabimus. et saluabimur
Et facti sumus quasi immun
dus omnes nr. Et quasi pan
nus menstruate uniuersę iu
stitię nr. Et cecidimus quasi
folium uniuersi. Et iniquitates
nr quasi uentus abstulerunt
nos. Et non est qui inuocet
nomen tuum. Qui consurgat
et teneat te. Abscondisti enī
faciem tuam a nobis. Et tra
disti nos in manu iniquitatis
nr. Et nunc dñe pater noster
es tu. Nos lutum. et fictor
noster tu. Et opera manuum
tuarum omnes nos. Ne irasca
ris dñe usque ad finem. Et ne
memineris iniquitatis nr in
sempiternum. Ecce respice
populus tuus omnes nos. Ci
uitates sancte facte sunt de
serta. Syon facta est deserta.
Hierl desolata. Domus sanc
tificationis nre. et glorie nre.
Vbi laudauerunt te patres
nr. Facta est in deuorationem
ignis. Et omnia desiderabilia
nra uersa sunt in ruinam.
Numquid super his continebe
ris dñe. Tacebis et affliges nos
usque ad nimium. Quęsiti sunt
hi qui ante me non interro
gabant. Inuenti sunt hi qui
me non quęrebant. Dixi ecce
ego adsum. Ecce ego adsum
genti que non uocabat nomen
meum. Expandi manus meas
tota die ad populum incredu
lum. Qui ambulat in uia non
bona. Post cogitationes suas
populus qui ad iracundiam
me prouocat coram me sem
per. Qui immolant in hortis
et sacrificant super lateres
simulacris. Qui habitant in
sepulchris. Et in delubris
idolorum dormiunt. Qui co
medunt carnem suillam. Et
iusculum immundum in uasis
eor. Qui dicunt. Recede a me
non accedas ad me. quia mun
dus sum. Isti fumus furoris
mei. Ignis ardens tota die.
Ecce scripta sunt coram me.
Non tacebo nisi retribuero.
et reddam in sinu eor. Ini
quitates uestras simul. et ini
quitates patrum uestrorum
dicit dñs. Qui sacrificauerunt
super montes. Et super colles
exprobrauerunt mihi. Et
metiar opus eor antiquum
in sinu eor. Hec dicit dñs.
Sicut si inuenitur mustum
in botro. Et dicitur. Ne per
das illud. Quia benedictio
est in eo. Sic faciam propter
seruos meos. Vt non disper
dam omnia. Et educam de
iacob semen. Et de iuda pos
sessorem montium meorum.
Et possidebunt eos electi
mei. Et serui mei habitabunt
ibi. Et erit saron in caulas
gregum. Et conuallis achor
in cubile armentorum. Po
pulo meo qui requisierunt
me. Vos aūt qui dereliquistis
dñm. Qui obliti estis montem
sanctum meum. Qui ponitis
fortunę mense. Et libatis su
per eam. Numerabo uos in
gladio. Et omnes in cede
corruetis. Eo quod uocauerim
et non audieritis. Locuti sitis
et non audieritis. Et feceritis
malum coram me. Et quę nolui
elegeritis. Propterea hec dicit
dñs deus. Ecce serui mei come
dent. Et uos esurietis. Ecce
serui mei bibent. Et uos sitie
tis. Ecce serui mei letabuntur
Et uos confundemini. Ecce
serui mei laudabunt pre exul
tatione cordis. Et uos clama
bitis pre dolore cordis. Et
pre contritione spūs ululabi
tis. Et relinquetis nomen
uestrum in iuramentum
electis meis. Et interficiet
te dñs deus. Et seruos suos
uocabit nomine alio. In quo
qui benedictus est super ter
ram. benedicet deo amen. Et
qui iurat in terra. iurabit
deo amen. Quia obliuiscen
tur angustie priores. Et quia
abscondite sunt ab oculis
meis. Quia ecce ego creo
celos nouos. et terram nouam
Et non erunt in memoria
priora. Et non ascendent
super cor. Sed gaudebitis et
exultabitis usque in sempi
ternum. In ea quę ego creo.
Ecce enī ego creo hierl exul
tationem. Et populum eius
gaudium. Et exultabo in hie
rl. Et gaudebo in populo
meo. Et non audietur ultra
in ea uox fletus. Et uox ulu
latus. Non erit amplius ibi
infans. et senex qui non im
pleat dies suos. Quia puer
centum annorum morietur.
Et peccator centum annorum
maledictus erit. Et edifica
bunt domos. Et habitabunt.
Et plantabunt uineas. Et
comedent fructus eor. Non
edificabunt. Et alius habi
tet. Non plantabunt. Et alius
comedat. Secundum dies
enī ligni erunt dies populi
mei. Et opera manuum
suarum inueterabunt. Et
electi mei non laborabunt
frustra. Neque generabunt
in conturbatione. Quia se
men benedictorum est. Et
nepotes eor cum eis. Et erit
antequam clamabunt. Ego
exaudiam. Adhuc illis lo
quentibus. Ego audiam.
Lupus et agnus pascentur
simul. Et leo quasi bos co
medet paleas. Et pulueres
serpenti panis eius. Non
nocebunt neque occident in
uniuerso monte sancto meo
dicit dñs. Hec dicit dñs.
Celum sedes mea. Terra
aūt scabellum pedum meo
rum. Quę domus edificabitis
mihi. Et quis locus requie
mee. Et uniuersa hec manus
mea fecit. Et facta sunt uni
uersa hec dicit dñs. Ad quem
aūt respiciam nisi ad pauper
culum. Et contritum spūm.
Et trementem sermones meos.
Qui immolat bouem quasi
qui occidat uirum. Qui sa
crificat uitulum quasi qui
excerebret canem. Qui offert
sacrificium quasi qui offerat
sanguinem porcinum. Qui
recordatur thuris quasi qui
benedicat idolo. Hec omnia
elegerunt in uiis suis. Et in
abominationibus suis anima
eor uoluit. Ego quoque elegi
illusiones eor. Et quę timebant
adducam eis. Quia uocaui et
non erat qui responderet.
Locutus sum et non audie
runt. Et fecerunt malum co
ram me. Et quę nolui elege
runt. Audite uerbum dñi
qui tremitis ad uerbum eius.
Dixerunt fratres uestri odi
entes uos. et abicientes uos
propter nomen meum. Glo
rificetur dñs. Et uidebimus
in leticia uestra. Ipsi aūt
confundentur. Uox populi
a ciuitate. Uox de templo.
Uox dñi retribuentis ini
micis suis quę merentur.
Antequam parturiat peperit.
Antequam ueniat partus eius
peperit masculum. Quis audi
uit unquam tale. Et quis si
mile huic. Numquid parturiet
terra in die una. Aut parie
tur gens semel. Quia parturiit
et peperit syon filios suos.
Numquid ego qui alios ge
nere facio non pariam. Dicit
dñs. Aut qui alios generare
tribuo sterilis ero. Dixit dñs
deus tuus. Lętamini cum hie
rl. Et exultate in ea omnes
qui diligitis eam. Gaudete
gaudio uniuersi qui lugetis
super eam. Vt sugatis. Et
repleamini ab uberibus con
solationis eius. Vt mulgeatis
et deliciis affluatis ab omni
bus honoribus eius. Quia
hec dicit dñs. Ecce ego de
clinabo super eam quasi flu
uium pacem. Et quasi tor
rentem inundantem gloriam
gentium. Et sugetis. Ad la
tus portabimini. Et super
genua blandientur uobis.
Sicut si mater blandiatur
filio suo. Ita et ego consola
bor uos. Et in hierl consola
bimini. Et uidebitis. Et gau
debit cor uestrum. Et ossa
uestra quasi herbe germi
nabunt. Et cognoscetur ma
nus dñi seruis eius. Et ira
cundia eius inimicis eius.
Quia ecce dñs in igne ue
niet. Et quasi turbo quadri
ga eius. Reddere in indigna
tione furorem suum. Et in
crepationem suam in flam
mis ignis. Quia in igne dñs
dimicabit. Et in gladio suo
ad omnem carnem. Et mul
tiplicabuntur interfecti a
dño. Qui sanctificabantur
et mundabantur in hortis
post ianuam intrinsecus.
Qui comedebant carnem
suillam. Et abominationem
et mus. Pariter consumen
tur dicit dñs. Opera eor et
cogitationes eor. Ego uenio
ut congregem cum omnibus
gentibus et linguis. Et ue
nient et uidebunt gloriam
meam. Et ponam in eis si
gnum. Et mittam ex eis
saluatos ad gentes in mare
in affrica et lydiam tirentes
sagittam in thubal et grecia
ad insulas longe que non
audierunt de me. Et non
uiderunt gloriam meam.
Et annunciabunt gloriam
meam gentibus. Et adduce
runt omnes fratres uestros
de cunctis gentibus munus
dño. In equis et in quadrigis
et in lectica. Et in mulis et
in dromedariis. Super mon
tem sanctum meum hieru
salem dicit dñs. Sicut si in
ferant filij israel munus in
uasis mundis in domum dñi.
Et de eis assumam sacerdotes
et leuitas dicit dñs. Sicut
enī celi noui et terra noua
que ego facio stare coram
me dicit dñs. Sic stabit se
men uestrum et nomen ue
strum. Et erit mensis ex
mense. et sabbatum ex sab
bato. Veniet omnis caro ut
adoret coram facie mea dicit
dñs. Et egredientur et uide
bunt cadauera uirorum qui
preuaricati sunt in me. Ver
mis eor non morietur. Et
ignis eor non extinguetur.
Et erunt usque ad satietatem
uisionis omni carni.

sa fuerit ō materia pax p̄ciosa. vt de stāno cupro et ferro et hmōi. q̄ postea facta sūt ō auro ⁊ argēto ⁊ lapidibus p̄ciosis. i Et ponā visitatōz tuā pacē. ⁊ p̄positos tuos iustitiā. m Nō audiet vltra iniq̄tas in tra tua vastitas ⁊ p̄tritio in termis tuis. ⁊ occupabit salus muros tuos ⁊ portas tuas laudatio. o Nō erit tibi āplius sol ad lucēdū p die nec splēdor lūe illūiabit te. sz erit tibi dñs in lucē sempiternā. ⁊ deꝰ tuꝰ in gl̄iaz tuā. Nō occidet vltra sol tuꝰ ⁊ lūa tua nō minuet. q̄ dñs erit tibi in lucē sempiternā. ⁊ p̄plebūt dies luctꝰ tui. p Populꝰ āt tuꝰ oēs iustiꝯ ip̄erpetuū hereditabūt terrā. germē plantationis mee. opꝰ manus mee ad gl̄ificandū. r Mini

p lapidibꝰ ferrū. t Et ponā visitatōz tuā pacē. ⁊ p̄positos tuos iustitiā. m Nō audiet vltra iniq̄tas in tra tua vastitas ⁊ p̄tritio in termis tuis. ⁊ occupabit salus muros tuos ⁊ portas tuas laudatio. o Nō erit tibi āplius sol ad lucēdū p die nec splēdor lūe illūiabit te. sz erit tibi dñs in lucē sempiternā. ⁊ deꝰ tuꝰ in gl̄iaz tuā. Nō occidet vltra sol tuꝰ ⁊ lūa tua nō minuet. q̄ dñs erit tibi in lucē sempiternā. ⁊ p̄plebūt dies luctꝰ tui. p Populꝰ āt tuꝰ oēs iustiꝯ ip̄erpetuū hereditabūt terrā. germē plantationis mee. opꝰ manus mee ad gl̄ificandū. r Mini

m erit i mille. ⁊ puul⁹ i gēte fortissimā. r Ego dñs in tpe ei⁹ subito faciā istud.

Dūs dñi .LXI.

sup me. eo q̄ vnxerit me. Ad annūciandū mansuetis. misit me vt mederer p̄tritis corde. ⁊ p̄dicarē captiuis indulgētiā ⁊ clausis aptionē. vt p̄dicarē ānū placabilē dño ⁊ die vltōis deo nr̄o. vt cōsolarer oēs lugētes vt p̄oē rē p̄solatōz lugētib⁹ syon ⁊ darē eis coronā p cinere oleū gaudij p luctu. pallīū laudis p spiritu meroris. r Et vocabuntur in ea. fortes iustitie. plātatō dñi ad gl̄ificandū. t Et edi

m erit i mille. ⁊ puul⁹ i gēte fortissimā. r Ego dñs in tpe ei⁹ subito faciā istud.

Dūs dñi .LXI.

sup me. eo q̄ vnxerit me. Ad annūciandū mansuetis. misit me vt mederer p̄tritis corde. ⁊ p̄dicarē captiuis indulgētiā ⁊ clausis aptionē. vt p̄dicarē ānū placabilē dño ⁊ die vltōis deo nr̄o. vt cōsolarer oēs lugētes vt p̄oē rē p̄solatōz lugētib⁹ syon ⁊ darē eis coronā p cinere oleū gaudij p luctu. pallīū laudis p spiritu meroris. r Et vocabuntur in ea. fortes iustitie. plātatō dñi ad gl̄ificandū. t Et edi

ficabūt. ⁊ suscitabūt. ⁊ renouabūt ciuitates. ⁊ solitudines. ⁊ dissipationes. ⁊ desolatas. ⁊ instaur

nō habuerūt legē nec ꝓphās. a Et ruinas antiq̄s erigent.i.gentiles erigēt ad statū fidei q̄ ab antiq̄ fuerunt ruinosi in pctō idolatrie ⁊ alijs multiplicib⁹ peccatis. b Et instaurabūt ciuitates desert.⁊ dissipa.p idolatriaz que ꝑ eos fuerunt instaurate ad latriā. c Et stabunt alieni.i. gētiles ad fidem conuersi.

d Et pascent pe.ve. cē.ista desunt ad vsū ⁊ vestitū.⁊ p ꝟ designat q̄ ꝓdicatores euāgelij possent accipere sumpt⁹ ab illis q̄b ꝓdicarēt.vt dicit dñs Luc.x.⁊ Paul⁹ apls i.ad Cor.ix. Dominꝰ ordinauit his q̄ euāgeliū annūciāt de euangelio viuere.per ꝟ etiā intelligit̄ q̄ ministri eccl̄ie habituri eēnt de iure decimas aīaliū ⁊ terrenascentiū sic̄ videm⁹ implesse. ⁊ q̄ntū ad istaz ptez decimā laici dicūt pascere eoꝝ pecora.i.p e Et filij pegri. (eis agri.⁊ vi.cē.⁊ sic alieni ⁊ pegrini dicunt hic laici q̄ nō debēt ad diuinū ministeriū accedere f Vos aūt (dere. sacer. dñi voca.i. vos apli ⁊ alij discipuli ⁊ successores vri.dato etiā q̄ sint ex gētilitate vocati.a tpe eni apl̄oꝝ multi de gētib⁹ vocati ad fidē fuerunt ab eis instituti.epi ⁊ sacerdotes.vt ptz de scto clemēte.dyonisio g Fortitudinē gē.come. (tyto.tymotheo ⁊ multis alijs qz nunc ministri eccl̄ie de bonis laicoꝝ sustentant. h Et ī gl̄ia eoꝝ sup.i.a gl̄iosis ⁊ potētib⁹ laicoꝝ eritis honorati sicut videm⁹ q̄ principes ꝓlatos eccl̄ie honorēt sic̄ ptes i Pro ꝑfusione vra duplici.istud refert ad tps primum ne eccl̄ie in q̄ qui ꝓlo ꝓlat⁹ ꝓficiebat.primꝰ ad tormēta ducebat̄.⁊ duplex malicia eis imponebat̄.s.sui et ꝓxi.qz eis imponebat̄ q̄ eēnt in se sacrilegi.⁊ q̄ ab eis alij eēnt decepti.⁊ sic grauit⁹ punieban̄. k Laudabūt ptē eoꝝ id est vraz.s.mercedē. Et ē hic metaplasmus.vt exponūt alij.sed qz iste mod⁹ loquēdi videt extrane⁹ a cōi mō loquendi scripture sacre.maxime qz metaplasmus fm doctores grāmatice est trāsformatio syllabe in syllabam.vel lr̄e ad lr̄am.vel accidētiū et⁹ cā metri.vel alia cā rōnabili sed q̄ fit mutatio dictiōis in dictione.vt ꝺ̄ hic non inuenit.ideo pōt aliter dici. l Laudabūt ptē eoꝝ.i.suā.qz obprobria ⁊ tormēta apl̄is ⁊ alijs eccl̄ie ꝓlatis illata cessabunt. l Propter ꝟ in ter.sua.i.in cele. (debāt ad bonū ꝓpli. sti patria. m Duplicia possi.i.duplicē gloriā aīe.s. corpis.ideo subdit̄. n Letitia sempit̄na erit eis.pōt etiā hec duplicitas intelligi in pñti fm q̄ ꝺ̄ ꝓria Lyno.v. Qui bñ pñsunt ꝑ bñ regi duplici honore digni habeant̄.qui a ꝓlo debet eis victū ⁊ honor.et hac aūt lra ptz q̄ dictū est supra.s.q̄ pñs ca.intelligi nō pōt de ꝓsperitate redemptiōis de babylone.qz ꝓsperitas eoꝝ nō fuit dupla respectu tpis captiuitatis ꝓcedent⁹ sub regib⁹ assyr̄ ⁊ inda.imo multo minor.qz ꝝ̄si ꝑtinue fuerūt in afflictiōe ⁊ futurum vt dictū est ꝟ.frequēter.nec eoꝝ letitia fuit sempiterna. sed satis breuis. o Quia ego dñs diligēs iudiciū.et ī sanctis patrib⁹ volo reddere duplex ꝓmiū. p Et odio habui rapinā in holocaustu.nō eni vult dñs.q̄ sibi fiat oblatio de alieno. q Et dabo opus eoꝝ.i.apl̄oꝝ ⁊ eis succedentiū r In veritate.i.in ꝓdicatiōe veritatis catholice.

s Et sciet in gētib⁹ semē eoꝝ.i.successores t Oēs q̄ vi⁹ (eoꝝ de.eos cognoscent.illi.qui distinctos ab alijs i operib⁹ miraculosis ⁊ virtuosis.in q̄b apli ⁊ alij successores communē ꝓlm excellebāt.et adhuc excellūt i multis v Gaudens. (tis. hic ꝑfr̄ ponit eccl̄ie gratitudo cū ꝺ̄ Gaudens gaudebo i dño. ⁊ duplicat ꝓpter vbertatem gaudij.qz ex gaudio ⁊ gratitudine interiori ita redūdantia in signoꝝ opere exteriori.

x Quia induit me vestimēt̄ salut̄.i. noticia diuine gr̄e ⁊ virtutis q̄ inest eccl̄ie vestimēta ⁊ ornamenta.

y Et indumento iusticie.i.ope iusto ad ꝓximū z Quasi ꝑ sponsum decorati corona ꝺ̄ ꝓpter ꝓlatos q̄ sunt sponsi eccl̄iaz sibi cōmissaz.⁊ in ꝟ sūt xpi vicarij. a Et q̄ sponsaz &c.ꝟ refert ad ꝓlm ꝓlatū subditū. b Sicut ei ter.p.ger.su. c Sic dñs de⁹.qui est sol iusticie. (ex influentia solis. d Germinabit.i.germinare faciet e Iusticiā.in ꝺ̄ore. f Et laudē.in ore g Coram vni.gē.p ꝓdicationē apl̄oꝝ ⁊ alioꝝ xpi discipulorum ⁊ eis succedentiū.

.LXII.

In ca.lxi.vbi ꝺ̄ in postil. Et in gl̄ia eoꝝ superbietis.

v Qui in trāslatiōe nr̄a ꝺ̄. Et in gl̄ia eoꝝ superbietis.in heb.hr̄. Et in gl̄ia eoꝝ exaltabimini.q̄ magis accordat sēie. qz superbia sonat in malū.nō aūt exaltatio seu honor. Additio. Capl̄m .LXII.

p Propter syon. Aliqui expositores catholici exponūt hoc capl̄m sicut ⁊ ꝓcedēs de ꝓsperitate redemptiōis de babylone.dicentes q̄ ꝑ illud q̄ ꝺ̄ hic. Donec egrediat̄ vt splēdor iust⁹ ei⁹ &c.intelligit̄ cyrus q̄ fecit iusticiā eos remittēdo.⁊ de captiuitate salnādo.⁊ sic ꝟ ira adaptāt ad suū ꝓpositū.ꝛ valde extorte i multis q̄z pauca accepiū.q̄ nō enī subdit̄ h. Et eius corona gl̄e &c. exponūt de dignitate sacerdotali ⁊ regia.q̄ nō pōt conuenienter dici.qz dignitas sacerdotal⁹ ⁊ regia ꝓsistebat in ꝟ q̄ instituebant̄ reges ⁊ sacerdotes ꝑ sacrā vnctionē.que fm iudeos cessauit a destructiōe primi tēpli.ita q̄ toto tpe templi secōi ꝑ redeūtes de babylone edificati nō fuerūt alij reges vel sacerdotes sic instituti. Itez toto illo tpe caruerūt regib⁹ vsq̄ ad aristobulū filiū hyrcani qui primꝰ sibi dyadema imposuit post q̄dringētos.lxxi.annos ⁊ tres mēses.ex q̄ ꝓphe de captiuitate babylonica liberat⁹ ad ꝓria remeauit.vt dicit Josephus.xij. libro antiquitatū ca.xxi. Itē q̄ ꝺ̄ infra. Vi dedero frumentū tuum vltra cibū inimicis tuis &c.exponūt de pacifica collectione terrenascentiū a iudeis post dictū reditū.q̄ non est

ver, qz frequēter illo tpe fuerūt molestati a samaritānis et alijs gētib' se circūsiātibꝰ, nō solū in bonis exteriorib⁹, ꝫ etiā in pl'onis, vt ptz in libris esdre, neemie, machabeoꝝ, et ioseph. Regib⁹ etiā plarū reddebāt tributū de bonis suis, et post a grec, z romānis, ppt qđ etiaz Rasa, et alij hebrei erant sub illis dominis capl'm z pces dēs ꝺ pſperitate quā expectant futurā tpe messie, pter qđ nos q̄ fm vitates ꝓfitemur xp̄m venisse hēm' ipsum exponere ꝺ pſperitate ecclesie, igit si cut ca. pcedēti ois̄a ē clemēcia saluatoꝝ in pſolationib⁹ et beneficijs ecclie exhibit, ita i ꝫ capl'o et pſilibꝰ ostendit ei' potētia, z diuidit i duas ptes, qz prio ꝺscribit ei' ptās secūdo ptātis vitas, ibi, Iurauit dñs. Circa primū dicit ꝓphēta. a Propt syon etc, i, ppt gloriā eccleſie quā video i futuro, nō cessabo de diuinis laudib⁹ et pcib⁹, b Donec egre, ꝺ filiū patris in mūdū,

b Donec egrediat vt splendor iust' ei', z saluator ei' vt lāpas accēdat. Et videbūt gētes iustū tuū z cuncti reges icly tū tuū. Et vocabit tibi nomen nouū qđ os dñi nouauit. Et eris corona glie in manu dñi et diadema regni i manu dei tui. Non vocaberis vltra derelicta z tra tua nō vocabit ap̄li' ꝺsolata. Sed vocaberis volūtas mea i ea et tra tua inhabitata. Quia cōplacuit dño i te z tra tua i habitabit. Habitabit enī iuuenis cū vgīe z hītabūt in te filij tui. Et gaudebit spōsus sup spōsā, z gaudebit sup te deꝰ tuꝰ. Sup muros tuos hierm ꝓstitui custodes tota die z tota nocte i pperuū nō tacebūt. Qui reminiscimi dñi ne taceatis z ne detis silentiū ei, donec stabiliat, et donec ponat hierm laudē in tra. Iurauit dñs in dextera sua, z in brachio fortitudinis sue. Si ꝺdero triticū tuū vltra cibū inimicis tuis, z si biberit filij alieni vinū tuū i q̄ laborasti. Quia q̄ congregabūt illꝰ, cōedent et laudabunt dñm, z qui comportant illud, bibent in atrijs sanctis meis. Transite, transite per portas,

c Vt splen, id, eius, id ē xp̄s q̄ tōe diuinitatis dī splēdor patris, et figura substātie ei' ad hebre, i, d Et sal, ei', p oipotētiā propt quā subdit in auctoritate allegata ad heb, i, Portās, e Ut lam (oia vbo vtuz sue purgatōz pcōz facies etc, pas accē, arcore charitatis ad alios accendēdū, sic et ꝺ lāpade accēsa accēdunt alie, ꝓpter qđ dī Lu, xi, Ignē ve, f Et vi, (ni mittere in terra, qđ volo nisi vt accēdat, g Et cūcti (debūt gen, tuū, p fidē i pcatōe aplorū, re, tuū, quoz multi receperūt fidē xp̄i, et oēs recipiēt ante finē mūdi, h Et vo, ubi no, ro, i, ecclesia xp̄iana i Ꝺ os dñi (na, q̄ prius vocabat iudeoꝝ synagoga, no, Dat, xvi, Sup hāc petrā, i, sup me xp̄z, edificabo ecclesiā meā, k Et eris co, glo, etc, i, coronata gl'iose, sic de notabilit liberali nō solū dī q̄ sit liberalis in cōcre, l Jn manu dñi, (to, ꝫ etiā liberalitas in abstracto, id ē in ei' ꝓtectōe, m Et diade, re, Jlta sēda corona tio pinet ad honorē ecclesie militātis, ꝓphātis pria ad honorē ecclie militātis, n Nō voca, vltra dere, a sponso tuo, q̄ dicit Dat, vi, Ecce ego vobiscū suz oibus diebus vsq̄z ad ꝓsumatōz seculi, o Et ter, tua si vo, am, ꝺso, id ē, diuis ꝓsolatoib⁹ ꝺstituta, q̄ semp aderūt ecclie etiā in pſturis, p Ex voca, volū, mea i ea, p bōa opa mihi accepta, q Et terra tua inha, a fidelib⁹, z sic ꝑ vtez possidēb⁹, r Et terra tua ihabitabit, p hāc icōaz itelligit terra viuētiū, ad quā fideles de pſenti vita transferunt, s Habitabit enī in, cū vir, sancte et caste vt ioseph et iohānes cū maria, valerian' cū cecilia, et chrysant' cum daria, et plures alij hāc pfectōz unitātes, vt ꝑ in collatiōib⁹ patrū, et i alijs pluribꝰ locis, t Et ha, i te fi, v Et gau, spon, sup spon, (tui, p baptismū regenerati, id ē xp̄s sup ecclīaz, x Et gaude, sup te deꝰ, i, tota trinitas, y Sup mu, tuos hie, cō, cu, i, ostituēdos a ꝺo pōtifi, vt sit vbū elate, Dicit aūt hic glo, hebraica, q̄ p muros itelligūt pīces sancti abraā, ysaac, iacob, et ceteri, q̄rū merita sunt posteris q̄si defensiōis muri, et p custodes āgeli sancti eoꝝ merita coram deo recolētes, z nos multo forti' fm vitatē possum' dicere q̄ isti muri sint apli fm q̄ dī Apoc, xxi, Et murꝰ ciuitatis ꝓphs fundamēta xii, z in ipis noīa, xii, aplorū z agni scripta, z p custodes itelligūt āgli ad custodiā tradēti ꝺputati, eoꝝ merita coram ꝺo pītātes, z q̄ p bono statu eccleſie n̄ solū āgeli sūt solicīti, ꝫ etiā pīes deuoti, iō eos exhortando subdit, ꝫ Qui remi, do, ne ta, cessando a pcib⁹ z laudibꝰ diuinis, ꝫ Donec sta, ꝫ oēm aduersitatē,

a Et donec po, ple, b Jau (id ē ecclesiā dē in terra qō ipleb⁹ tur circa finē mundi q̄si oēs ꝙuertet ad fidē xp̄i, c Jurauit, hic pīt describit salvatoris vitas, q̄ nō sufficeret ptās ad salvādū, nisi sit adiecta veritas adipendo p̄missum, et diuidit in duas ptes, q̄ primo ponit huius veritatis ofisio, secōdo ex ꝫ iducit q̄daz salubris monitio, ibi, Trānsite, primū ofidit p certitudies iuramēti, cū dī, c Jurauit do, in dex, tua, z, i, in filio q̄ dicitur ei' dextera z brachiū vt s, luc, Brachiū dñi cui reuelatū ē, d Si dedero, i, nō dabo, e Triticū tuū, id ē triticū ecclie ē sacm eucharistie i pane triticeo ꝓfectū, f Vltra (qđ nō ē infidelib⁹ dādū nec ꝑ hoc q̄ addit, intelligēdū ē q̄ aū fuerint eis datū, q̄ hec victō vltra si sēp ꝑportat tale aūcessionē sicut ptz Deut, vi, vbi dī, Nō sumetis vltra ꝓpheta sicut moyses q̄ posset dīm videre facie ad faciē etc, q̄ nec filijs aūcessi eū fuerat i pdītōib⁹ ibidē exꝑssis, g Et si biberit, i, nō bibet, h Filij alieni, i, a fide catholica, i Vinū tuū, i, xp̄i sāguinē sub specie vini cōtētū, k Jn q̄ la, ꝫ eīm sūm' sacerdos iesus xp̄s hāc ꝓsecratōz faciat, tū sacerdotes ad ꝫ laborāt ieuniis et oronibus, z aliis ptis operibꝰ se diꝑponēdo, vt verba ꝓsecratōis debite ꝓferāt z sacm pcipiāt,

l Quia q̄ congregabunt illud, s, triticū pdictū,

m Comedent, p congregatōz, hic itelligit labor fidelium diꝑponēdo se ad debite celebrandū, sic dicit ē de sacerdotibus, nolīt tn iste labor noīe congregatōis, q̄ illud sacm est sacm ecclesiastice vnitatis, ē etiam circa ꝫ sacm labor fidelium corpalis in ꝑparatōe materie, i, panis et vini in quib⁹ cōficit hoc sacm, n Et qui cōportant illud, i, vinū, p cōpatione intelligit hic, labor pdictus fidelium, o Bibent in atrijs sanctis meis, i, in loc⁹ dī uino cultui consecratis, Et hoc ptz q̄ nō est hic sermo ꝺ pane triticeo et vino cōiter acceptis, quibus vtūtur homines in locis nō sacris, et magis cū i sacris, q̄ loca sacra nō sunt epulis et cōuiuijs cōibus apta, nec erāt in veteri lege, p Transite, hic ex pdictis ponit monitio siue exhortatio ex hoc eīm q̄ saluatoris potēs et fidelis in promissis adimpiendis, debent oēs ad ecclesiam

trãsite eni bona ꝓmissa ꝓmittunt ⁊ ꝓcedunt. ⁊ B ē qđ dr
p Trãsite ad ecclĩaz militãtẽ. p Trãsite ad triumphantẽ. q Per portas porta militantis ē baptism⁹
porta triũphãtis ē extrema unctio. q̃ est sacrm exeuntiũ
de h mũdo ad trãseundũ ad celũ. r Prepate viã pplo
vos ꝓdicatores et sacerdotes sacra ministros Planũ (strãtes
ꝙ. iter. amouẽdo impedimẽta q̃ sunt petrã
vii dicit h Ra. sa. q h dr de lignẽris malo. p
qđ intelligit fomitez inclinatẽ ad pctm. et
sic ptz etiã fm ipm. q
nõ est hic fmo de ꝓparatiõe materialis vie

ꝓparate viã pplo Planũ facite iter et eligite lapides ⁊ eleuate signum ad populos. Ecce dns audituz fecit ī extremis tre. Dicite filie syon. Ecce saluator tu⁹ ve-

r Et eleuate signũ ad po. ⁊ tutẽ sancte cruces eis ꝓdicãdo. ⁊ q: tã factũ est ẽtuz ad aliqs credẽtes in oĩbus terre habitabil' locis a tpe apl'oz. fm q diffusi⁹ declarau sup illud ps. xviij. In oẽm terrã exiuit son⁹ eoz. ibõ subditur Ecce dns audituz fecit ī extremis terre. ⁊ subdit.

v Dicite fi. syon. i. congregatiõi fideliũ. x Ecce sal. tus ve. i. veniet ad iudiciũ. sicut p incarnatiõnẽ iã venit in mũdũ. y Ecce merces ei⁹ cũ eo. ad reddẽdũ penã vel ꝓmiũ fm merita ⁊ demerita hoim z Et vocabũt scz angeli seri q̃ erũt executores diuini iudicij z Eos a Popul⁹ sctus. eos ad gl'iaz deducẽdo. (scz electos.
b Tu aũt. s. eccl'ia. c Vocaberis ci. q̃sita. s. a dño et angel' sctis d Et nõ dere. i. malis demoniũ cũ reprobis.

In capitulo. lxij. vbi dr in postilla. Et videbunt gentes iustum ⁊c. Additio.

Hoc qđ dr. Et videbũt gentes iustũ tuũ. põt intelligi de visione christi in corpe assumpto in q̃ devisibiliter cognoscitur. ⁊ etiã de visione eucharistie eadem ratione. Capitulũ. LXIII.

Quis ē iste. Capitulũ istud exponit de xpo cõiter ab hebreis expositoribus ⁊ latinis aliter ⁊ aliter tñ
Dicit eni Ra. sa. q p eodem cũ dr hic. Quis ē iste
q̃ venit de edom ⁊c. intelligit Romanũ impiuz. put fuit
in latitudie sua qñ vsabat vniuerso orbi. dicẽs q messias in aduẽtu suo multos de habitatoribus orbis interficiet. ⁊ ꝓpter h describit hic ei⁹ vestimẽtũ sanguine rubricatũ. ⁊ oẽs residuos iudeis subiiciet. ⁊ ad h captat lram p
ut põt. sz nõ pseq̃r hãc expositionẽ. qm̃ fundat sup falsũ
eũ aduent⁹ xpi trãsierit in ꝓteritum. Catholici vo cõiter exponũt de xpo post passionẽ suã redeũte ad pres. seqntes in h bros Hiero. ⁊ Dyoni. fm q̃s illud qđ dr hic.

a Quis est iste q̃ venit de edom ⁊c. est vbũ ãgeloz xpm ascendentẽ admirãtiũ. ⁊ de ei⁹ mysteriis pleni⁹ doceri et illumiari ꝓtentiũ. aliter trũ. q: fm Hiero. est vbũ angeloz inferioz q̃rentiũ edoceri a superioribus. fm Dyoni. vero vti. ca. celesti. hierarchie est vbũ oim. q: etiã supmi angeli q̃sierũt de ꝓdicti⁹ pleni⁹ edoceri. sed istis videt obuiare dictũ Aug⁹. v. sup Gene. ad lram vbi dicit q angeli a principio cognouerũt oĩa mysteria gre fienda. cui dicto tñ videt ab aliis q licet cognouerũt dicta mysteria in generali. nõ tñ ẽtũ ad oẽs ꝓditiones ꝓticulares. ⁊ de istis q̃sierũt pleni⁹ edoceri. hanc aũt expositionẽ nõ intẽdo psequi p oĩa. q: diffuse tradit in gl'osis ⁊ aliorũ postillis ad quas q̃libet põt recurrere. nec tpaz intẽdo in aliq̃ reprobare sed tñ p modũ inq̃sitiõis scholastice aliã circa eaz dicere. Primũ est q ista expositio in aliqbus videt extranea. q: fm ipam cũ dicit hic. a Quis est iste q̃ venit de edom ⁊c. intelligẽdus est loc⁹ vnde christ⁹ ascendit. scz mons oliueti vel ꝓpe illum que est iuxta eũ. q aũtẽ ꝓpe ih

nit: Ecce merces ei⁹ cũ eo. ⁊ opus ei⁹ coram illo. Et vocabũt eos pplus scus redẽpti a dño. b Tu aũt vocaberis q̃sita ciuitas ⁊ nõ derelicta.

Quis ē iste LXIII

vel iudea intelligat p eodem videt extraneus. cũ idumea semp fuit iudee inimica. sicut esau ipi iacob. Itẽ qđ dicit
b Et aspsus est sanguis eoz sup vestimẽta mea (infra sic exponit ab eis vt sit verbũ christi de sua passione loquentis. Et aspersus est sanguis eorũ. i. sanguis meus q̃ dicit eorũ. eo q est effusus p peurationem iudeoz. hoc extraneũ videt. quia nõ recolo me vidisse alibi ī scriptura talem loquẽdi modũ. Itẽ xpo ascendẽte mysteriũ incarnationis iã erat in effectu cõpletũ q̃tũ ad substãtiã facti ⁊ circũstãtias. talia vo post q̃ sunt in effectu posita. nõ videnť excedere facultatẽ cognitiõis angelice. ⁊ marie q: ãgeli etiã inferiores q̃ mittũtur in ministeriũ fuerũt in istis ministri. vt ptz de angelis natiuitatẽ christi annũciãtibus ipis pastoribus. ⁊ de angelis apparẽtibus marie ⁊ ioseph ⁊ tribus magis ⁊ ꝓsilibus vt ptz ex euãgelio ī pluribus loc. ⁊ nõ dubiũ videt q ascẽdente christo q̃rerẽt pleni⁹ edoceri de passiõe christi dicendo. Quare rubrũ est indumentũ tuũ ⁊c. vt dicit exposita ista. Itẽ dato q nõ sit ibi aliqđ tale dubiũ seu mod⁹ loquendi extran⁹. tñ nõ sum⁹ astrict ad tenẽdũ ipam. vt videt. tum q: sacra scriptura expresse nõ determinat q iste debeat esse sensus hui⁹ scripture sicut determinat ꝺ pluribus aliis in h libro scriptis. ⁊ aliis veteris testamẽti locis. verbi gra qđ dr supra in principio. lri. Spũs dñi super me. eo q unxerit me. saluator dicit Lu. iiij. impletũ fuisse in ipo. tum similiter nec auctoritas eccl'ie determinauit h qđ viderim vel audierim. sed solũ ad h habem⁹ auctoritates sanctoz doctoris ⁊ Hieronimi. ex qbus nõ habetur argumẽtũ necessariũ. sz tñ ꝓbabile. qđ sic debeat intelligi. vt habet in sũma sancti Thome. pte prima. art. viij
prime q̃stionis. ⁊ idẽ dicit sctus Aug⁹. in epla ad vincentiũ donatistã. q̃ arguebat ꝺ ipm de dictis sancti Hylarij. Ad qđ rndens dicit. hoc gen⁹ lre ab auctoritate canonis distinguẽdũ est. nõ eni sic leguntur tanq̃ eis testimonia ꝓferant. vt ꝓsentire nõ liceat ⁊c. Item de obscura traditiõe sacre scripture in pluribus locis. ⁊ marie in prophetis. vna causa a doctoribus assignat. vt p studiosos multipliciter exponat. fm q dr Dasi. xij. Tu aũt dauid dans de fmones ⁊ signa libr⁹ vsq ad tps statutum ptrãsibunt plurimi. ⁊ multipler erit scia. i. expositio. vt dicũt doctores nri. ꝓpter qđ absq̃ ꝓ iudicio aliq̃ expositiõis ꝓdicte intendo aliã pseq̃ q̃ mihi clariorem videt. ꝓdicta vo sic diffuse posui nõ solũ. p isto loco sacre scripture. sed etiam p aliis. vt diligẽs lector ꝓsideret q̃ expositiones sacre scripture necessario sunt tenẽde. ⁊ q̃ nõ. Ad euidẽtiã expositionis ponẽde ꝓsiderãdũ. q edom ⁊ bosra in hebreo sũt nomina ꝓpria ⁊ appellativa. put autem sunt ꝓpria. Edom est nomen fris ysaac. qui alio nomine vocatur esau. Geneseos. xxv. ⁊ etiã terre ab eo denominate. que latine dicitur idumea. Bosra vero vel potius Bisra. sic eni scribitur in hebreo. nomẽ est ciuitatis vnde fuit iobab rex edom.
Genes. xxxvij. put vero sunt nomina appellativa. Edom signat rubedinem. ⁊ bosra munitionem. His igit̃ predictis veniamus ad diuisionem. Superius eni posita est facta p christum saluatio. Hic consequẽter ponitur salutationis discretio. que pfecte fiet in finali iudicio. tunc eni saluator segregabit electos a reprobis. sicut segregat pastor oues ab hedis Matth. xxv. illud autem iudicium preceder psecutio anticristi. ⁊ eius exterminium. ⁊ ideo

primo ponit̃ antixpi exterminatio, scdo iudicij executio. ca. sequnti. Circa primũ sciendũ. q̃ sicut dicit methodius martyr. et doctores cõiter ad detegendã antixpi pfidiaz mittent̃ a deo enoch et helyas. q̃ detecta indei conuertẽtur ad fidẽ xpi pniam agẽtes. et ideo hic primo ponit̃ antixpi detectio. et scdo iudeorũ conuersio. ibi. Miserationũ dñi. Circa primũ esaias puidens antixpi prãtẽ futuraz et p xpm subito deficiẽdã admiratiue dicit

a Quis ẽ iste. i. q̃ victoriosus.

b Cui venit de bosra. i. de hierim ciuitate mũdata in q̃ antixps sedebit in tẽplo dicẽs q̃ sit deꝰ. scda Thessal. q̃ et ipam mulier ad sui

c De (stabilitionẽ. eodem tinctis ve. i. rubricatis fm q̃ dicit. j. Quare g̃ rubr̃ est indumẽtũ tuũ. et p̃ hoc designat interfectio antixpi. Quẽ dñs iesus interficiet spũ oris sui in mõte oliueti uirtute hirtin. et loq̃tur hic ppheta de xpo ad modũ hois victoris cui vestimẽta sint rubricata sanguine victoz ab

d Iste formo (eo. sus in stola sua. i. humanitate sua glorioſa. q̃ est q̃ vestimẽtũ diuinitatis Philyp. ij. In similitudinez hoim facꝰ. et habitu inuẽtꝰ vt homo.

e Gradiẽs in mul. vt sue. gr tũc apparebit cũ angelo tũ multitudie. sic ponit̃ xpi risio ad q̃stionẽ pbe dicẽtis.

f Ego q̃ loq̃r in. spũ oris mei interficiẽdo impiũ et magnã ptẽ sibi adherẽtiũ.

g Et ppugnator suz ad saluãdũ. s. electos ꝺ psecutiõe antixpi. et ꝺ sic q̃ut ppba

h Quare g̃ rubr̃ est indu. tuũ cꝛ. et ptz ex di (uterũ. etis sñia. et subdit̃ xpi risio dicẽtis.

i Torcu. calcaui solus. et accipit̃ hic pcipuẽ p ꝺtento. s. torcular. p vuis in torculari calcatis p q̃s hic intelligit̃ antixps et satellites

k Et de gentib̃ nõ ẽ vir mecũ. q. null̃ de hoib̃ (et̃. poterit deficere antixpm.

l Calcaui eos in fu. meo. id est vindicta iusticie mee.

m Et aspsus est sanguis eoz cꝛ. et ptz ex dict̃ sñia.

n Dies enim vltionis. s. ſcꝺoz de impio antixpi interfectoz.

o In corde meo. s. sic ꝺ Anñ retri. mee venit. reddendo (mater dispositã. sibi et satellitib̃ suis penã debitã ꝺ peccatis. vel aliter.

p Anñ retri. i. iudicij generalis.

q Circũspexi. et nõ erat auxiliator. exponit̃ sicut s.

r De gentib̃ nõ est vir mecũ.

s Et saluauit mihi. s. electos meos de psecutione antixpi.

t Brachiũ meũ. i. potẽtia mea.

u Indignatio mea. ꝺ antixpi mala.

v Ipa auxiliata est mihi. uiqntũ ex decẽtia dine iusticie pceder ista vindicta. loq̃tur hic pphe de futuro ꝺ modũ ꝑteriti. vt freq̃nter fit in pphetis ꝓpter certitudinẽ pphetie

x Et ꝛeulcaui populos in furore meo. et inebriaui eos indignatiõe mea. et detraxi in terrã vtutez eoz.

a Miserationũ. Hic ꝛsir ponit̃ ꝙuersio iudeoz ad xpm vbi primo ꝺ gra impetrãda recolunt̃ bñficia antiq̃. Scꝺo ponit̃ eoz deuota petitio. ibi. Vbi est. Circa primũ recolũt̃ primo in generali beneficia exhibita iudeis cũ esaias dixit in eoz psona. Miserationuz dñi recordabor cꝛ. et patet sñia vsq̃ ibi.

b Et dixit. s. domiñ

c Verumtñ pples meus est cꝛ. i. q̃uis sint pctores in multis etiã a tpib̃ antiq̃s tñ electi eos in xpm a tpe gratie cui data fuit circũcisio q̃ est signũ distinguẽs istã a gentib̃.

d Filij no negãtes. sez nomine meũ in affirmatione egypti. q. ꝺ. decens est ꝓpter ꝺ apls me. ipoz misereri. ideo subditur.

e Et factꝰ est eis saluator in oi tribulatione eoz. qua iustinues

f Non est tri (runt bulat̃. s. pples iudaic̃ q̃tũ demeruit. et ideo subdit̃.

g Et angelus faciei ei̇. i. a facie dei nullus.

h Saluauit eos. fm q̃ ꝺr Exo. xxiij. Collensq̃ se angelus dñi q̃ pcedebat castra filiorũ israel. abijt post eos. et cũ eo pariter colũna nubis vt egyptij nõ possent nocere eis. et ibidẽ subdit̃. vt toto noctis tpe adinuicẽ accedere nõ valeret.

i In dilectiõe lr Et indulgẽtia sua. remittẽte eoz pec (sua. gratuita cata.

l Ipe redemit eos. s. ꝺus et non ex pples iusticia. qꝺ ptz ex ingratitudine sequẽti. cũ subdit̃.

m Ipi aut tẽ ad iracũdiã. puocauerũt. s. dñm in fabricatione vituli. Exo. xxxij. et in multis aliis factis. vt ptz in libris veteꝛ

n Et afflixerũt spũm sanctũ ei̇. s. moysi. cui̇ (testamẽti spũm multotiẽs et multiplicater afflixerũt. vt ptz in libris Exo. et Deute. et Numeroz.

o Et ꝙuer. est eis i inimi. sez dñs nõ ex odio. sed iusticia puniẽs eos p vitiosos eoz tũ. vt ptz li. iudicũ. et postea pregeꝛ egypti assyrioz et ba

p Et recordat̃ est cꝛ. q̃ sicut p (babylonis. xiij. Regũ. moysen liberauit eos de egypto. sic postea liberauit eos de captiuitate babylonica p cyrũ.

q Ubi est cꝛ. hic ꝛsir ponit̃ petitio eoz deuota. et primo p liberatiõe a pena. scꝺo p liberatiõe a culpa. ibi. Tu aũt. Circa primuz ꝺr in psona iudeorum tempe antichristi futuroz ẽrum

q Ubi est qui eduxit eos de mari. s. rubro (ad penitentes. bro aquas coram eis diuidendo Exo. xiiij.

r Cum pastoribus gregis sui. i. cuz moyse et aaron. ps. lxxvij. Deduxisti sicut oues populũ tuũ in manu moysi et aaron. quasi diceret. ita facilitꝰ posset nos educere de ple

cutione antixpi. ꝛ ꝟ mō subintelligēdū est ī oīb⁹ seq̄ntib⁹ ptis h⁹. s Vbi est q̄ po. in me. et⁹. s. pli⁹ israelitici. j t Spīm sc̄i sui. s. moysi cui dedit spīm ꝓphetādi ꝛ sapientiā ꝛ ꝓstantiā ad educēdū israel de terra egypti. v Qui eduxit der. moy. i. ad partē bonā ꝛ ꝓsperaꝫ liberando eū de ꝓsecutōe pharaonis, eū occidere volentis. exo. ij. x Brachio maiestatis sue. i. fortitudine deitatis sue. y Qui scidit aq̄s. s. mar. ꝛ ꝓtꝫ ex dictis ꝫ Vt faceret sibi nomen sem. Ad gl̄iaꝫ. n. nois dei recolit ꝛ recolet in futuris generatiōib⁹ istud factū. a Qui eduxit eos ꝑ abyssos. i. ꝑ profundꝫ maris rubri. b Quasi equū ī deserto nō impingentē. id ē. ꝓmpte ꝛ absq̄ alīq̄ impedimēto, pcē c Quasi (dentem. aīal in cāpo. i. in terra plana, vbi non habet obstaculo.

ꝟ spīm sc̄i sui. ꝟ Qui eduxit ad dexterā moysē ꝟ brachio maiestatis sue: ꝟ q̄ scidit aq̄s añ eos ꝟ vt faceret sibi nomē sempiternū. ꝟ Qui eduxit eos ꝑ abyssos: ᵇ q̄i equū ī deserto nō impingētē ᶜ q̄i aīal ī cāpo ꝟ descēdēs. ᵈ Spūs dñi ductor⁹ ei⁹ fuit. ꝟ Sic adduxisti ꝓplm tuum: vt faceres tibi nomē gl̄ie. ᵍ Attēde de celo ꝟ vide de habitaculo sancto tuo ꝛ gl̄ie tue. ꝟ Vbi ē zelus tuus: ꝛ fortitudo tua: ꝟ multitudo viscer⁹ tuor⁹ ꝛ miserationū tuar⁹. ᵐ Sup me cōtinuerūt se. ᵃ Tu enī pē nr̄: ᵒ ꝛ abraā nescivit nos: et israel ignorauit nos. ᵖ Tu dñe pē nr̄: ᵍ redēptor⁹ nr̄ a seculo nomen tuum. ᵍ Quare errare nos fecisti dñe: ᵉ de vijs tuis: ꝟ induratū cor⁹ nr̄m ne timerem⁹ te. ꝟ Cōuertere ꝓpt̄ famulos tuos ꝟ tribus hereditatis tue. ᵇ Quasi nichilū possederūt ꝓplm sc̄tū tuum. ᵉ hostes nr̄i ꝟ conculcauerūt sc̄ificatiōnē tuā. ᵉ Facti sumus q̄si in principio cum nō dñareris nr̄i neq̄ invocaret nomē tuum sup nos. LXIIII.

d Descēdēs. spūs dñi. s. angel⁹ a deo missus e Ductor ei⁹ fuit. vt ptꝫ ex dictis. f Sic adduxisti ꝓplm tuum. vt facerent tibi nomē gl̄ie. istud enī factū fuit reductū ad memoriam vsq̄ nūc. ꝛ reducet in posterū ad gl̄iā diuini nomis. g Attende de celo. ad oīonem nr̄am. h Et vide de habitaculo sancto tuo. affrictionē nr̄am. sic a⁹ fecisti. ꝛ subdit. i Vbi est zelus tu⁹. q̄ dilexisti ꝓcēs electos. k Et fortitudo tua. q̄ toties liberasti eos. l Multitudo viscerū tuor⁹. i. pietatū q̄bus eis bona ꝓstitisti. m Sup me ꝓtinuerūt se. a ꝓdescēsione. in ista enī tribulatōe mea cessauerūt. n Tu. n. dic ꝓsit petit liberatio a culpa. Cui ca quā prio allegat pietas ꝛ potētia diuina. cū dicatur. n Tu enī pē nr̄. in generatiōe enī mē ministrat materiaꝫ ꝛ ꝓ dat formā. ꝛ ō in generatiōe hoīs de⁹ dr̄ pē. q. corpori organizato infundit aīam creādo. o Et abraam nescivit eos. q. d. ab eo, nō habem⁹ aīam. nec a iacob.

p Tu dñe pē nr̄. aīam dādo. q Redēptor nr̄. ipam iustificādo. r A seculo no. tu. s. ꝓtis nr̄i ꝛ redēptoris s Quare errare nos fe. do. i. ꝓmisisti. t De vijs tuis. i. ꝓcepisti ꝛ ꝓsilijs euāgelicis. v Induratū cor⁹ no. subtrahēdo grām tuā cor⁹ mollificantē. tū iuste ꝓ nr̄a incredulitate. x Ne timerem⁹ te. nō est intelligendum istud causative. sic q⁹ de⁹ subtrahat grām suā. vt ꝑ hoc ab hoīb⁹ excludat diuinū timorē. ꝫ intelligit tm̄ ꝓsecutiue. ad subtractionē enī grē sequitur subtractio timoris filialis y Cōuertere. pcā nr̄a remittēdo. ꝛ (q̄ est et annexus. nos iustificādo. ꝫ Propter f. tu. i. ꝓpter merita ꝓlati chaꝫ in fide xpi vēturi mor⁹ tuorum. ideo subditur. a Tribus hereditatis tue. ꝛ vt pcitio sit magis exaudibilis adhuc recolit atrocitas ꝓsecutiōis antichristi cū dr̄. b Quasi nichilū possederūt. po. san. tu. s. xpianuꝫ ipm nichil reputando. c Hostes nr̄i. s. anticristus ꝛ sibi adherentes. d Conculcauerūt sanctificationē tuā. Antixps enī ꝓculcabit ecclīaꝫ dei cultū inde auferādo e Facti sum⁹ ꝛc. q. d. tanq̄ extranei a te dimissi sum⁹ in manib⁹ inimici tui.

In ca. lxiij. vbi dr̄ in postil. primuꝫ est q⁹ ista expositio in aliq̄b⁹ videt extranea. Additio. i.

Expositio sanctor⁹ ī ꝟ loco nō videt extranea si bene ꝓsideret. ꝫ satis rōnabilis nō obstātib⁹ postillatoris rōnib⁹ ꝓtra eā factis. ꝛ ō sicut ꝙ modum inq̄sitionis scholastice eā postillator impugnauit. sic pari mō defendenda esse videt. Ad ꝟ ei q̄ō primo dicit q⁹ hierm sen iudea non dr̄ intelligi ꝙ edom cuius idumea semp fuerit iudee inimica. dicendū q⁹ descēdētes a iacob fm carnē ꝛ ab ei⁹ fide recedētes. sic fuit synagoga iudeor⁹ xpm negātium ꝛ crucifigentium tal synagoga merito trāsiit iaumimica iuniciā ꝑ vetū iudeā. vñ ꝛ nomē iudee sibi vēdicat q⁹ ab exordio fuit israelit inimica. put plene declaratū est s. xxxiij. ca. ūt adducē vbi ostensum fuit q⁹ per idumeā intelligit ibi ad lr̄am sub sensu metaphorico synagoga iudeorū q⁹ est synagoga sathane ꝟ poc. ij. Dicit ꝙ hostes eadē intelligitur synagoga ad lr̄az sub alia rōne. vide ibi. Item ad ꝟ qō dicit. ex ꝟ q⁹ dr̄. Aspersus est sanguis eor⁹ sup vestimenta mea. nō recte intelligit de sanguine xpi. q⁹ non inuenit talē modū loquēdi in scripturis sacris. dicēdus q⁹ sicut in scripturis sacris q̄dq̄ attribuunt xpo aliq̄ que ei nō cōpetūt fm se. sed alias ꝓsideratiōes. vt cum dr̄ in psal. in ꝑsona xpi. Verba delictor⁹ meor⁹. In q̄bus verbis christ⁹ dicit delicta alior⁹ esse sua ꝑ ꝗ̄ tū. ꝙ eis penam sustinuit. vt ipe postil. vidē exponit. sic ī ꝟ loco aspsus dr̄ esse sanguis eor⁹ nō q⁹ esset eor⁹ sanguis. ꝓpue. ꝫ q⁹ ꝑ ꝓcurationē eor⁹ fuit effusus. vel etiā q⁹ ipi fecerūt se obnoxios sanguinis di. Sanguis ei⁹ sup nos ꝛ sup filios nr̄os Item ad ꝟ qō dicit q⁹ christo ascēdente mysteriū incarnationis iā erat in effectu cōpletū dicendo. q⁹ licet angeli vī sione beatifica mysteria grē cognoscūt. nō tū oīa. neq̄ ex̄liter oēs. sed fm q⁹ de⁹ voluerit eis revelare. vt ī prima parte. q. lvij. arti. vlti. in corpe q̄stiōis. ꝛ ō cognitio oīum mysteriorū incarnationis christi videt excedere facultates angelice cognitiōis. vnde de talib⁹ angeli ampli⁹ querebant edoceri. Dato etiam q⁹ hec ratio esset valida. tñ adhuc nō cogeret exponere hāc ꝓphetiā de christo p⁹ passione suā ad patrē redeunte. ꝛ ꝟ exponēdo q⁹ hoc qō dr̄ hic Quis est iste q̄ venit edom. sit vōu esaie admirātis d⁹ victoria passionis. put postillator vult fm suā expositōē. Item ad hoc qō dicit. q⁹ non artamur ad tenendū expositionem ꝓdictor⁹ sanctor⁹ dicendū. q⁹ licet verum sit q⁹ ea que habent tm̄ ex dictis sanctor⁹ doctoꝛ non sunt tante auctoritatis. vt ex eis testimonia ꝓferant. put dicit Augustinus. tamē fm pietatē seu ex dono pietatis oportet honorare sanctos. ꝛ non contradicere temerarie eor⁹ scripturis.

In eodē ca. vbi dr̄ in postilla. Indignatio mea cōtra anticristū mala. Additio. ij.

Vbi nos habem⁹. Indignatio mea. in hebreo hēzra mea auriliata ē mihi. cui⁹ sensus est. iā fm philosophū. ad ꝓsentia vindicte delectatio seq̄t que q̄dē vindicta si sit ꝓrecta totaliter excludit tristicia.

vnde hic loq̃tur de⁹ ad modũ hominis q̃ vindictaz pfectam exercens p suã iram ex hoc ꝓsequit quietationẽ seu delectationez, & sic ira auxiliatur irato, de quo dicit, Ira mea seu indignatio mea auxiliata est mihi.

In eodẽ ca, vbi dr in postilla, Tu enĩ pr nr. In generatione enĩ mr ministrat materiã. Additio, iij. Sicut de⁹ infundit aiam corpi organizato creãdo ita etiã est creator materie de nihilo eã ꝓducẽdo Vti fm ꝓsiderationem postillatoris sic ptineret ad deũ respectu hois ratio matrnitatis sicut & paternitatis. Et ĩ aliter videt dicendũ. Pro q̃ attendendum est q̃ ad hoc q̃ affectũ filialẽ habeam⁹ ad deũ req̃rit donũ spũssancti, s. donũ pietatis, p qđ donũ cultũ & officiũ exhibem⁹ deo vt pr̃i, fm illud Roma. viij. Accepistis spũm adoptionis filior in quo clamam⁹ abba pater, vnde fm sanctũ Tho. in scđa secđe. q. ciij. arti. i. in rnsione secundi argumẽti, deo exhiberi cultuz vt pr̃i est excellenti⁹ q̃ exhibere cultũ deo, vt creatori & dño. Et ĩ ad ꝓclamandũ paternalẽ pietatẽ dei cũ diruisset, Vultum tuum videam tuor &c. subdit. Tu enĩ pater nr. q. d. nõ solũ ad teclamamus. vt ad creatorẽ seu dñm, sed vt ad pr̃em cui magis ptinet ostendere viscera miserationũ ad filios, & sq̃tur. Abraaz nescivit nos, q̃si diceret, paternitas tua erga nos, nõ est ista sicut paternitas abrae vel israelis, q̃ tu nõ solus es pater sed etiã dñs & redemptor & saluator, vt subdit ꝓpheta dr. Pater nr. redemptor noster a secula &c.

Replica.

In capitulo, lxiij. postilla. tor allegat expositionem beati Hyronimi & beati Hieronymi exponentiuz aut cõiter de xpo post passionẽ redeunte ad patrẽ, sz dicit salua reuerẽtia scto⁹ illã expositionẽ, nec velle sequi, nec reprobare, sz p modũ scholastice inquisitionis pauca circa eã dicere. primũ q̃ illa expositio videt ad litteram esse extranea vbi p eodem accipit mons oliueti vt hierusalẽ, cũ eodem fuit inde semp hostis sicut esau iacob. Scđo circa ea qđ dicit, Et aspsus est sanguis eor sup vestimenta mea, exponit q̃ sanguis xpi dicat sanguis inde ortũ. q. p. pcurationẽ eor effusus est dicit postillator se recolere simile modũ loquẽdi in scriptura. Tertio est sibi dubiũ q̃ ad admirationẽs hic positas, q̃s ista expositio dicit esse angelor &c. Et finaliter se excusans a seqla ullius expositoris dicit, dato q̃ nõ eẽt talis loquẽdi extraneitas nõ sum⁹ tñ artati ad tenẽdũ illã expositionez, tum q̃ sacra scriptura ex pse nõ declarat q̃ iste sit sensus huius scripture & nõ alius, sicut in plerisq̃ loc̃ fit, exemplũ ꝑ. xvij. ca. Ecce ego ꝓcipiet, sensus illi⁹ determinat auctoritate euã gelij, & sic de aliis. Nec ecclia determinauit, sed solũ habemus ad id auctoritatẽ Hyronimi & Hiero. ex q̃ nõ hr̃ argumentũ necessariũ q̃uis ꝓbabile put vult sanct⁹ Tho. i. parte summe arti. viij. q. in rnsione ad scm argumẽtũ Et hoc idẽ vult beat⁹ Aug⁹. ad vincentiũ donatistã, q̃ arguebat ꝑ eũ de dictis beati Hylarij, cui rndit beat⁹ Aug⁹. dicẽs. Hoc gen⁹ scripturarũ ab auctoritate sacri canonis distinguẽdũ est, nõ ei sic legunt tanq̃ ex eis testimonia pferant vt ꝓra nõ liceat sentire. Sic & isdẽ beat⁹ Aug⁹. libros suos nõ vult legi, & necessitatẽ credulitatẽ imponant, vt ptz in libris retract. Sed his bene dict⁹ et ad multa valentib⁹ Burgẽsis se opponit volẽs dicta motiua postil. euacuare. Ad primũ rndet p sensum quẽ ipse met dicit metaphoricum, q̃ p eodem significet hieron qđ si ita est, nihil est ad ꝓpositũ q̃ postillator dicit ad lr̃am nõ ad metaphorã. Nã multa sunt vba p metaphorã q̃ ad lr̃az vt terminum sonant sunt absurda, vt Judicũ. ix. Jerunt ligna vt eligerent sibi regẽ, vñ sicut fm Burgẽsem, & omis communiter doctores a solo sensu lr̃ali sumit efficax argumentũ, igit etiã a solo sensu lr̃ali nõ a metaphorico sumitur efficax ad argumentũ rnsio, q̃ igit Burgẽsis p metaphorã rndet, nõ euacuat primũ postillatoris argumẽtũ. Ad scm argumentum postil. rndet Burgen. p lr̃e corruptionẽ, q̃ mutat actiuũ in passiuũ, ꝓpheta ei ĩ psona xpi dicit hic de sanguinis effusione quã actiue xps fecit, nõ quã passiue sustinuit, ptz ꝑ ex lr̃a in q̃ dr. Calcaui eos in ira & pculcauit in furore meo, & aspsus est sanguis eor super vestẽ meã, &c. hic fit fmo de ira furore & indignatione xpi, q̃ in effusione sanguis xpi q̃ de corpe ei⁹ effusus est, locũ non habent, q̃ in ea ex pte xpi, nec fuit ira, nec furor nec indignatio, sed charitas, pietas & diuina miseratio. Ad tertiũ argumẽtũ postillatoris Burgẽ. rndet q̃i act⁹ aliqs hierarchic⁹ esset inq̃sitiu⁹, qđ nõ videt vez, q̃ act⁹ hierarchici sũt superior ad inferiores vt docet beat⁹ Dyonisius. Cũ igit non sit minor difficultas in q̃rendo q̃ in determinãdo quesita, talis igit act⁹ hierarchic⁹ si esset, nõ esset inferior ad superiores. sz ecõuerso, sunt igit actus hierarchici revelationes spõtanee nõ inq̃sitiones exacte. Sunt etiã beati in his q̃ oĩdunt ꝓtenti nõ in inq̃rendo curiosi, & videt in hac pte Burg. postillatorẽ nõ recte vi disse q̃ dicit eũ sentire, q̃ ille inq̃sitiones sunt esaie de victoria passionis xpi. Nõ enĩ postillator hoc dicit, sz dicit q̃ esaias admirat⁹ hmoi inq̃sitiones de victoria xpi ꝑ antichristũ, de qua & Burgẽ. rõne cõpulsus diuinitẽdo sententiã sctoz & sequẽdo postillatorẽ exponit hũc passum. Et indignatio mea auxiliata est mihi ꝑ antixpm inquit. Ad vltimã rõnem postillatoris nõ recte innuit Burgẽ. q̃si postil. temerarie se opponat dictis sanctor. qđ ptz in sua ptestatiõe, q̃ vt dicit siue ꝓiudicio suie sctoz intẽdo aliã ꝓsequi. In eodẽ ca, vbi dicit, Tu pater noster es, postillator dicit q̃ deus potr⁹ dicit pater hominis q̃ mater, q̃ ministrat formã, mater vero materiã in hominis generatione. Burgen. volens hoc bene dictũ infirmare arguit q̃ fm dictũ postillatoris, deus habet ita rationem maternitatis sicut paternitatis, quia creando materiam ministrat, sicut & formã. Respondeo, q̃uis deus creauit materiã primã, ex hoc tamẽ non dicat mater in generatione hominis, quia nõ cõponit homo ex illa materia prima & ania, sed ex corpore & anima, cõpus enĩ organizatum nõ est ex nihilo, q̃ ꝓsequens nõ est creatum, sed opere parentũ generatũ, parens autẽ in hoc ope ministrans materiã vere mater dicit, administrãs formam dicit pater, quia igitur deus huic corpori generato dat formam scz animã, igitur dicitur pater. Est igitur obiectio Burgensis temptatiua, sicut in vico straminum parisius cõsueuit fieri contra beanos.

Capitulũ. LXIIII.

Vtinam. Aliqui doctores catholici exponũt primum capitũ huius capituli de primo christi aduentu, sed hoc nõ videt ꝓuenienter dictum, quia primus christi aduent⁹ fuit in maria humilitate, & sic descript⁹ fuit futur⁹ Zacharie. ix. Ecce rex tu⁹ venit tibi iustus et saluator, & ipse pauper &c. vnde sup illud Benes. xlix. Ligans ad vitem pullũ suum &c. dicit Rabi moyses, qsitre niet rex messias in hierusalem ad saluandum israel ipse erit cingulans asinũ suum, & equitans sup eum, vt ducat se cum humilitate, sicut scriptum est Zacharie. ix. Et ipse pauper. Hic aũt aduent⁹ eius describit cum magna potestate & terrore, ꝓpter quod magister alexander de hales exponit hoc de scõdo aduentu eius, s. ad iudiciũ, qui i potestate magna erit & maiestate Luce. xxi. Igitur hanc sententiam sequendo dicendũ q̃ postq̃ descriptũ est antixpi exterminiũ, hic ꝓfr describit iudicium. Circa qđ ꝓponit sctoz desideriũ, scõ ipm iudiciũ, ibi. Ecce tu irat⁹ es. Prima in duas, quia primo ponitur dictum desideriuum, scõ hui⁹ desideriq̃ motiuũ ꝓcipiũ, ibi. A seculo.

Circa primū sciendū q licet iudiciū futurū horrēdū sit reprobis, tñ desiderādū ē electis, q tūc in aia ⁊ corpe beatificabunt. ꝓpter qđ saluator Lu. xxi. loquēs aplis de iudicio futuro dicit. His aūt fieri incipientibus respicite ⁊ levate capita vra. i. exhylarate corda, vt exponit Bregor. Qñ ꝑ propinqt redemptio vra. Ysa. aūt precedens esaias dicit.

a Utinā dirūpes celos ⁊ descēderes, a facie tua mōtes defluerent sicē exustio ignis tabesceret aq̄ arderēt igni, vt notū fieret nomē tuū inimicis tuis a facie tua gētes turbarēt. b Cū feceris mirabilia: non sustinebim⁹. c Descēdisti: ⁊ a facie tua mōtes defluxerūt. d A seculo nō audierunt neq̄ auribus ꝑcepervnt, oculus non vidit deus absq̄ te: e q̄ ꝓparasti expectātibus te. f Occurristi: lętāti ⁊ facienti iustitiā: g in vijs tuis recordabunt tui. h Ecce tu iratus es ⁊ peccavimus: i in ipsis fuimus sp̄ ⁊ salvabimur. k Et facti sumus vt immūdi oēs nos ⁊ qsi pannus menstruate vniuerse iustitie nre. l Et cecidimus q̄si folium: m et iniq̄tates nre q̄si venti abstulerunt nos. n Non est q̄ invocet nomen tuū: o q̄ ꝓsurgat ⁊ teneat te. p Abscondisti faciē tuā a nob⁹ ⁊ allisisti nos q in mānu iniq̄tatis nre

Tinaz dirūpes celos ⁊ descēderes a facie tua mōtes defluerent sicē exustio ignis tabesceret aq̄ arderēt igni vt notū fieret nomē tuū inimicis tuis a facie tua gētes turbarēt. Cū feceris mirabilia: non sustinebimus. Descēdisti: ⁊ a facie tua mōtes defluxerūt. A seculo nō audierunt neq̄ auribus ꝑcepervnt, oculus non vidit deus absq̄ te: q̄ ꝓparasti expectātibus te. Occurristi: lętāti ⁊ facienti iustitiā: in vijs tuis recordabunt tui. Ecce tu iratus es ⁊ peccavimus: in ipsis fuimus sp̄ ⁊ salvabimur. Et facti sumus vt immūdi oēs nos ⁊ qsi pannus menstruate vniuerse iustitie nre. Et cecidimus q̄si folium: et iniq̄tates nre q̄si venti abstulerunt nos. Non est q̄ invocet nomen tuū: q̄ ꝓsurgat ⁊ teneat te. Abscondisti faciē tuā a nob⁹ ⁊ allisisti nos in mānu iniq̄tatis nre

ꝑ ista aūt verba ꝓpheta ꝓmittit ꝑsonā xp̄i ⁊ ecclie. Et primo ꝓmittit ꝑsonā ecclie ꝓ tpe tribulationis ⁊ persecutionis. Secundo ꝓmittit ꝑsonā xp̄i ꝓ tpe passionis, ibi. Ecce tu iratus es. Tertio ꝓmittit ꝑsonā ecclie ꝓ tpe ꝓsperitatis, ibi. In die illa. Circa primū tria facit.

iniq̃tatis nr̃e.i.ꝓpter iniq̃tatẽ nr̃az.Cõsequenter notat̃ misericordie petitio cũ dr. a Et nũc dñe pa.nr̃ e.c.p creab Nos volu.t fi.nr̃.supple es tu.fm q̃ dr Isaie (tionẽ re.xvii.Sicut lutũ in mãu figuli.ita vos ī mãu mea domus is.l c Ne iraſcaꝛ dñe ſa.i.abundanter d Et vltra ne memi.iniq̃. nr̃e.ad ãpli⁹ puniẽdũ e Ecce reſpice.miſeriã nr̃am.t allegat̃ rõ cũ dr. f Pp̃le tue oẽs nos.p legem moyſi nobis data. g Ciuitas ſcti tui.ſ. hierl̃m tuo cultu deb Facta ẽ (putata. deſerta p tytum. i Dom⁹ ſanc.nr̃e.i. tẽplũ vbi offerebant̃ ſacrificia.p ſctificationẽ nr̃a. l2 Et gle nr̃e.q̃ ī ipa glorificabamur ſup oĩa terrema. Cetera patẽ ex dictis vſq; ibi. l Nũq̃d ſup his miſeriis nr̃is m Cõtinebis te dñe.a nr̃a ꝓſolatione.q.d.non n Tacebis t af.nos .i.affligi pmittes ab inimicis nr̃is. o Uehemẽter.i.vltra poſſibilitatẽ nr̃az ſuſtinendi.q.d.nõ decet te.

Capitulũ.LXV.

Quæſierũt.hic q̃ꝛit ponit dñi ſnĩa.t prio de gẽtũ vocatõe.ſcõ de iudeoꝛ reprobatõe.ibi.Expãdi.ſic eni allegat paul⁹ apl̃s ad Ro.t.hanc lram dictã eſſe de vocatõe gẽtiliũ t reprobatõe iudeoꝛ.Circa primũ dr. a Quelierũt me.ad me deuote p fidẽ vẽientes ad pdicatões apl̃oꝛ. b Qui nõ me inter.ſ.gentiles.q̃ legẽ diuinit⁹ data t p phetas nõ habebãt. c Inuenerũt.ſ.me p gratiã. d Qui nõ que.me.ſ.añ pdicationẽ apl̃oꝛ.ꝛ ſubditur. e Dixi.ſ.determinate diffinitẽdo f Ecce ego.ecce ego t fit duplicatio ad maiorẽ aſſertionẽ. g Ad gẽtẽ que nõ ꝛc.q̃ añ pdicatões apl̃oꝛ gẽtiles erãt cõiter idolatrie dediti.t ſic inuocabãt idola t nõ nomẽ dñi. h Expãdi.ibi ponit ſnĩa dñi q̃ẽtũ ad iudeos.t primo ponit iſta ſnĩa.ſcõ remouet iudeoꝛ falſa fiducia ſeq̃n.ca.Pria diuidit in tres.q̃ prio ponit multitudis iudaice reprobatio.ſcõ paucoꝛ electio.ibi.Hec dicit dñs.t tertio vtroꝝq; retributio.ibi.Et vos.iſta tñ diuiſio nõ eſt oĩno pcauſa.q̃ in pria pte ponit aliq̃d de punitõe reproboꝝ.q̃ ꝑbẽ frequẽter de vno trãſeũt ad aliud t ecõuerſo.t maxime Eſaias.Circa primũ dr in pſona dñi. h Expãdi manũ meas.volẽs ad me trahere i Tota die.i.ab antiq̃ vſq; ad pſis.primo p ꝑbas.poſtea p meipm incar l2 Ad pplm incredulũ.i.iudaicũ q̃ ſp fuit du⁹ (natũ. re cernis.vt ptz ex decurſu veteris ac noui teſtamẽti. l Qui gradit ꝛc.poſt cogitatões ſuas.i.p⁹ inclinatões fomiſ ad malũ t nõ poſt leges meas. m Pp̃le qui ad ira.puo.me añ fa.meã.q̃ etiã in loco diuini cult⁹ exercebãt idolatriã tpe manaſſe.t aliq̃ aliorũ regũ.vt ptz iiij.Reg.t.ij.Paral. n Qui imolant in hoꝛ.vbi colebãt idola.in locꝭ ſ.nemoroſis.vbi etiã luxuriã exercebãt in veneratione idoloꝝ.vtpote veneris t priapi. o Et ſacrificãt ſup late.i.ſup tecta domoꝝ.t ī loco⁹ patenti.ad vandũ alijs exẽplũ idolatrie. p Qui habi.ī ſepul.querẽdo diuinationes in mortuis p artẽ phitonicã t alijs modis ſupſti q Et in de (tioſis. libris ido.dormiũt. ibi enĩ antiq̃⁹ ſup coriuꝝ hoſtie immolate dormiebãt ad hũiuꝝ reuelatiões ī ſomnis ſicut legit̃ de bruto in hyſtoria britonum. r Qui come.carnes ſuillã ꝛc.idolis imolatam.t ſic erat ibi duplex trãſgreſſio.ſ.legi moſaice.que abſolute ꝓhibet talẽ carnẽ comedere.t ꝓhibitiõis idolatrie s Et ius ꝑphanuꝝ in va.eoꝝ.i. oblatio de materia liquida q̃ fiebat cũ oblatiõe ſacrificij ꝺ amat Qui dr (malũ cunt.ſcz gentiles. v Recede a me ꝛc. reputabãt enĩ gẽtiles ita ĩmũdos q̃ non cõmunicabãt cũ eis.vt ptz ex libris veteꝝ ac noui teſtamenti. iſte tñ ꝓtempt⁹ ſic inualuit.t maxime apud iudeos q̃ phariſei dicebant̃ q̃ etiã iudeos ꝓtẽnebãt.q̃ nõ erãt de ſecta ſua.vñ t dñs diſcũbente in domo matthei.q̃ erat natiõe iude⁹ dixerũt Math.ix.Quare cũ publicanis ꝛc.t tñ matthe⁹ erat natiõe iude⁹.t ſil̃e legit̃ in euãgelio in pluribꝰ locꝭ. iſti eni phariſei erãt iuſti apparẽter.ſed non realiter.t q̃ ſimulata ſanctitas dupler ẽ iniq̃tas ſm q̃ dicit Hiero. tõ ſubditur debita punitio.cũ dr. x Iſti fum⁹ erunt in furore meo.i.materia applicabilis igni gehenne. y Ignis ardẽs tota die.i.ꝓtinue t abſq; fine.ſicut dr infra in fine libri.Ignis eoꝝ nõ extinguetur. z Ecce ſcriptũ ẽ coꝝã me indelibiliter ſm q̃ dr Hiere.xvij. Peccatũ iuda ſcriptũ eſt ſtilo ferreo in vngue adamantino. a Non tacebo.diſſimulãdo. b Sed reddaꝝ t retribuam ꝛc.Ad intellectũ hui⁹ ſciendũ q̃ ſicut gl̃ia cuiuſlibet beati creſcit ex gl̃ia ſibi cõiunctoꝝ.ſic pena cuiuſlibet damnati creſcit ex pena ſibi cõiunctoꝝ.ꝓpter q̃d dues epulo in inferno poſit⁹ petijt lazarũ mitti ad fratres ſuos vt conteſtaretur illis ne venirẽt in locũ tormentoꝝ Luce.xvi.t hoc eſt q̃d dicitur. b Sed reddaꝝ t retribuam in ſinu eoꝝ.i.iudeoꝝ reprobatoꝝ generaliter priorum t poſteriorum. c Iniq̃tates veſtras.hoc dr q̃tũ ad iudeos q̃ fuerunt poſt captiuitatẽ babylonis maxime tpe xpi t deinceps. d Et iniquitates patrum ꝛc.ita q̃ ex pena veſtra creſcit pena eoꝝ t econuerſo.vt dictum eſt. e Qui ſacrificauerũt ſup mõtes. Iſtud referũ ad iudeos illos q̃ pceſſerũt captiuitatẽ babylonicã quꝛ fuerunt multipliciter idolatre.vt ptz in libris iudicũ regũ t paralip̃.poſt vo captiuitatẽ babylonicã nõ leguntur iudei

fuisse idolatrie nisi aliq̃ pauci circa tpa machabeoꝝ. sed postea agetur de peccatis eoꝝ. ꝛ iã in pte dictũ est ꝺ.

a Et sup col. ꝛc. colẽdo ubi idola faciebãt ꝺo obprobria

b Et reme. opꝰ eoꝝ. inferẽdo penã fm mensurã pcti et modũ.

c Primũ in sinu eoꝝ. i. pctũ factũ in uuẽtu te sit primũ eũ pecca/to facto in senectute. vel alit. Primũ. i. pec catũ patꝝ in filijs mo

d Hec dicit (dicto ꝛc. hinc ꝑ circa unde os ponit paucoꝝ ele/ctoꝝ. s. apl̃oꝝ ꝛ aliorꝝ q̃ crediderũt in ꝓpm cuiꝰ ꝺr. Hec dicit ꝺns. cuiꝰ ꝟbũ frustrari nõ pot.

e Quo si inueniatur granum. scz vnum.

f In botro. pꝰ tẽpe state qꝺ ẽ modicũ re/

g Et dica (spectue tur. volenti accipe

h Ne dissi. illꝺ qm̃ bene. est ꝛc. i. ꝺonũ ꝺi qꝺ remãsit ceteꝛ pe/

i Sic fa/ (reũtib. eã ꝓpter k. me. s. ꝓpter ꝓtarchas ꝛ ꝓphetas

l Et nõ (antiqꝺ. dispdam totũ. s. ꝓpm

l Et edu. (iudaicũ. de iacob se. s. apl̃os et alios de iudaismo cre

m Et de iu. (dẽtes da. de q̃ tribu natus ẽ ꝓps fm carnem.

n Possidẽtes mon. meos. i. ecclam mili tantẽ ꝛ triũphantẽ.

o Et hereditabũt eã scz eccliaz militãtẽ prio ꝛ triũphantẽ postea.

p Electi mei. i. xpiani veri.

q Et erũt cãpe. in cau. greg. ꝛc. ꝛ ꝙ greges freq̃nter in scriptura intelligunt fideles. ꝑs. pcij. Nos aũt pꝑs pascue eꝝ. ꝛ oues man eꝝ. ꝙ caulas igit in cãpestribꝰ ꝛ vallibꝰ edificatas intelligunt ecclie edificate ꝙ orbẽ vbiq. in qbꝰ fideles ꝓgregant ad pcipiẽ dũ sacra ꝛ diuina ꝟba nutrimẽtũ. Exprimit tñ in speciali vallis achor q̃ de pctõ suo vere penitẽs dedit gl̃iam deo Josue. vij. ca. qꝛ ecclesia est locꝰ receptuꝰ vere penitẽtiũ Designant etiã hic noie gregũ fideles mĩores ꝛ maiores

r Et vos. hic ꝓfir ponit ꝓdictoꝝ re/ (noie armẽtoꝝ. tributio. ꝛ prio reꝓboꝝ ꝛ electoꝝ mixtim. scõ electoꝝ sepatim. ibi. Quia oblitionem. circa primum ꝺr.

r Et vos q̃ dereli. ꝺo. colẽtes idola.

s Qui obli. est mõ. sanctũ meũ. ubi erat templũ diuino cultui dedicatum.

t Qui po. foꝛ. mẽsaz. eo ꝙ reputabãt ꝺea felicitatẽ tpal

v Et libatis sup eã. oblationẽ de liq̃dis in hac idola/tria. ꝛ supradicã fuerũt inde implicati aſi captiuitatez babylonicã. qꝛ multi ex eis seq̃bant oĩmodã idolatriã. vt

r Numerabo vos in gla. q. ꝺ. null' (ptz ex. iij. Reg. euadet. nõ subdit

y Et oẽs ꝛc. ꝙ eo ꝙ vocaui ꝙ ꝓphas

z Et nõ rñdistis. pctã vꝛa ꝓfitẽdo. scz magis ꝓphas deri/ tistis ꝓtumacia augẽdo. vt ptz. q. Paralypo. vltimo.

a Locutꝰ sum in pſona ꝓpria in hũanitate assumpta.

b Et nõ audi. scz magis doctrinã meam reprobatis. vt ptz ex euãgelio in pluribꝰ locis

c Et faciebaꝝ ma. ꝛc

bona pauperꝝ rapiẽdo. ꝛ fiẽs vꝛos odiendo. ista ei duo scz anarchia ꝛ fraternũ odiũ multũ vigauerunt in ꝓplo iu/daico post reditũ captiuitatis babylonice. vt ꝺr. erũt etiã iudei ꝛ magis increuerunt imminente tempe christi.

ᵈ et sup colles exprobrauerũt mihi. ꝛ remetiar opus eoꝝ ᵉ primũ i sinu eoꝝ. ᵈ Hec dicit ꝺns. ᵉ Quo si inueniat granũ ᶠ i botro. ᵍ ꝛ dicat ʰ ne dissipes illud qm̃ bñdictio ẽ. ⁱ sic faci am ꝓpter ſuos meos. ᵏ vt non dispdã totũ. ˡ Et educã ꝺ. ia cob semẽ. ᵐ ꝛ de iuda ⁿ possi/dentẽ mõtes meos. ᵒ Et he/reditabunt eã ᵖ electi mei. ꝛ ſerui mei hĩtabũt ibi. ᵍ Et erũt cãpestria i caulas gre/gũ. ꝛ vall'achoꝝ in cubile ar mẽtoꝝ ꝓpꝰ meo. q̃ requiẽt me. ʳ Et vos q̃ dereliquistis ꝺñm. q̃ obliti estis montem scrim meũ. ˢ q̃ ponitis fortune mẽsam. ᵗ ꝛ libatis sup eã ᵘ nu/merabo vos in gladio. ꝛ oẽs in cede corruetis. ᵛ pro eo ꝙ vo/caui. ʷ ꝛ nõ rñdistis. ˣ locutꝰ sum. ʸ ꝛ nõ audistis. ᶻ ꝛ faciebatis malũ in oculis meis. ᵇ ꝛ q̃ no/lui elegistis. ᵃ Propt̃ hec dicit ꝺns ꝺe. ᶜ Ecce serui mei comedẽt. ꝛ vos esurietis. Ec ce serui mei bibent. ꝛ vos sitietis. ᶠ Ecce serui mei letabũ/tur. ᵍ ꝛ vos confundemini. ʰ Ec ce serui mei laudabũt ꝓ exul tatione cordis. ⁱ ꝛ vos clama bitis ꝓ dolore cordis. ᵏ ꝛ ꝓ cõ tritione spũs. ˡ ululabitis. ᵐ ꝛ dimittetis nomẽ vestrũ in iuramentum. ⁿ electis meis. ᵒ Et interficiet te dominus deus. ᵖ ꝛ seruos suos. ᵍ voca/bit nomẽ alio. ʳ In q̃ q̃ bñdi/ctus est sup terrã. ˢ bñdicet in deo. ᵗ amẽ. ᵘ Et q̃ iurat i ter. ᵛ iurabit i deo. ʷ amen. ˣ Quia obliuioni tradite sũt angu/stie priores. ꝛ quia absco/dite sunt ab oculis nostris. ʸ Ecce enim ego creo celos nouos. ꝛ terram nouam. ᶻ ꝛ nõ erũt in memoria priora:

qꝺ ꝑs magie ꝓ hypo crisim ꝑdicauit. ꝛ subdit pena iuxta bono/rũ ꝓmia. qꝛ opposita iuxta se posita magis eluceſcũt. cũ subdit.

e Ecce fui mei come dẽt ꝛc. ꝙ ꝑ cibũ ꝛ potuꝫ hic intelligit refectio bonoꝝ in celo. qꝛ cõ/ter in scriptura sacra bona spũalia et cele/stia metaphorice per corpalia designant. et ꝙ sitim ꝛ esurie puni/tio malorꝝ in inferno. vbi ẽ defect' oĩs bõi.

f Ecce serui mei le/ta. i clara visione ꝺina.

g Et vos ꝑtũ. ꝓmitto ne extrema ꝺetecti cũ demonibꝰ in pena.

h Ecce fui mei lau/ꝺa. etiã laude corpalis q̃ fm doctores erit in

i Et vos (patria. dama. ꝓ dolore cor. si cut eni in ꝓria ponit clamor exultatois. sic in gehẽna clamor tri stitie ꝛ desolationis.

k Et ꝓ tri. ipi. i. des/olatiõe. ꝓtrio enim meritoria ibi locũ nõ habebit.

l Ululabitis. qꝛ vlulat' est vox diffusa. ꝛ designat ma/gnitudinẽ anguistie ꝛ doloris.

m Et dimittetis nomẽ in iuramẽtũ. s. execrationis.

n Electi meis. i. xpianis q̃ sic iurãt aliq̃n. si feci istud qꝺ mihi imponit. suspẽdar ego ꝙ pedes sic inde.

o Et iter. te ꝺns ꝺe. qꝺ fiet in pletũ ꝙ tytũ

p Et suos suos. in eũ credentes.

q Voca. no. alio. qꝛ vocant xpianam a xpo.

r In q̃ q̃ bñdict' est ꝛc. bñdictiõe gre q̃ ꝺat in baptismo. in q̃ acci pitur nomẽ xpianum.

s Et bñdicet in deo. i. bñdictiõe celesti si in gra pseueret.

t Amen. i. fideliter sic fiet

v Et q̃ iurat i ter. i. hoibꝰ aliq̃ affirmãdo

r Jura. in deo. ꝛ nõ in idolo.

y Amẽ. i. fideli debet iurare.

z Quia obli. hic ꝓfir describit retributio electoꝝ sepa/ratim. tñ aliq̃d interponit de punitiõe maloꝝ. et videbit ꝛ prio ponit retributio ꝗtũ ad ꝓsecutõez boni. cũ ꝺr.

z Quia obli. tra. sunt angu. ꝛc. ꝗs fideles sustinuerunt ꝓpter magnitudinẽ glorie sequenti in patria. ꝛ ꝙ sic intelligit ptz ꝑ ꝟbũ qꝺ subditur.

z Ecce enĩ ego creo ce los ꝛc. qꝛ in futuro inouabũtur corpa celestia ꝛ elemen/ta. nõ ꝗtũ ad substantiã. sz ꝗtũ ad claritatẽ ꝛ decorẽ. vt sic magis reluceat in eis bonitas diuina ad gl̃iaz dei et etiã electoꝝ in ipis bonitate dei clari' contemplantium

ꝗ ante. ꝛ talis inuocatio vocatur hic creatio. sicut ꝺr. rex vel papa creat. ꝓpter immutationẽ status. ꝗ̃us eoꝝ

a Et nõ erũt in memo. ꝓt. ꝛc. (subsistãtia no mutetur. hoc est dictũ ꝙ stat' eoꝝ ꝓcedens nullius momenti

reputabit respectu seqntis. b Gz gaudebit z exultabitis, vos electi c Usqz in sempi q: eternitas a pte p? d In his q ego creo, i. in corpib (est de roe btitudis. celestib z elemētis pdicto mō melioratis. e Quia ecce ego creo hierlm, i. ecclias triphāte Deb. xij. Accelisti ad fyon mōtē ciuitatē dei viuētis hierlm celestē ꝛc. nō ei dr credant simplr. q: celū em pyreū a principio mūdi fuit factū angelis repletū, sed dr creari ētū ad nouā exultationē q fiet i fine mundi. q: peracto iudicio electi trāsferent illuc in pfecta beatitudine corpis z aīe, z ex hoc crescet gaudiū angelorū. f Et pop (iō subdit pulū ei? gaudiū. q: angeli gaudebūt de pfecta btitudine elector z electi de pfortio ang. g Et exul (gelorū. tabo i hierlm. nō est intelligēdū q aliqd p hoc deo accrescat, sū ex se ipo sit pfecte beat?, sz quia faciet cives celestes in seipo pfecte exultari, sic dr Deu. xxx. Mūc cognoscet. h Et no audiet. hoc pōt poni (ut. i. cognoscete ecclia dicta retributio ētū ad amotionē mali. cū dr. Et no audiet in ea vltra vox flet? ꝛc. in q notat amotio oīs iniquitatis interioris z exterioris. i Non erit ibi ampli? ꝛc. i. aliqs hūs mltos dies, deficiēs tū i industria vel scia. k Et se. q nō iple. di. iu. i. hūs multos ānos in vacuis trāsactos, sz plenos meritis, z p hoc a ciuitate celesti amouet defect? noticie z fructus. Et q sic debeat hec lra intelligi m Nisi puer cen. an. i. q multū vi (ptz p hoc q subdit, erit puerilit sequs passiones suas. n Do. ut. i. morte eterna. o Et pec. cē. an. q trāsiuit ps suū innocuus a bonis opib, peccans ex certa malicia. p Maledict? erit. ista maledictōe q hr Dat. xxv. Ite maledicti i ignē q Et edi. o ꝛc. p hoc remouet malū infortu (eternū ꝛc. nis a hierlm celesti. Circa q sciēdū q magnū infortunium reputat inter hoies, qn qs multū laborat i aliq. z nō capit fructū. in edificatōe aūt dom? z plantatōe vinee ānis faciet fructū ē magn? labor. ō magnū infortunium reputabat antiq?, z adhuc reputat. qn aliqs punitur morte anis explat bonū seqns dom? ab eo edificate, vi nec plātate, pter q dr Deut. xx. dr q illi q edificauerāt domos nouas z plātauerāt vineas si intrarēt plūs, sz reuerterent ad domos suas ne forte iterficerent in plio z pugnarent bono pūte mō pdicto z exhorrore hui? infortunij multi postea possent a bello p re publica defendēda re. r Nō edifi. ꝛc. dat intelligi q (trabi. p hoc igit q dr h. nulla infortunia erūt i ciuitate celesti. ista tn specialr exprimunt. q: cōiux iter hoies h? vite repiunt. io subdit.

s Scōm eni di. li. de q ligno debeat intelligi exprimit trāslatio chaldaica q dr thargū apud Deb. z de valde auctentica apd eos. q sic hz. Scōm di. ligni vite. p esus eni ligni vite durāte statu innocētie p iuuabit vita hūana absq; aliq inueteratōe, z illud fuit figura xpi. sm q dicit Johan. i. apoc. vlt. ca. q ligno reficiunt hūi inteꝛ? i aspectu sue deitat, z exteri? in aspectu sue hūanitat, io subdit.

t Erūt di. pli mei. q: vita btoꝝ ē ppetua a pte p?. sic z xps q p ligni vite b intelligit v Et opa ma. eo. ꝛc. i. merita sctoꝝ rūtū durabūt i primo. p eis reddito ētū ipi. sm q dr Apoc. xiij. Opa eoꝝ sequ?. Pa ei illoꝝ seq ūt illos. p hoc q dr b Inueterabūt. nō itelligit aliq corruptio, sz ppetua induratio. eo mō loqndi q dr de bo Dan. vij. Do nec vētū antiqu? ꝛc. z iudicium dedit sctis ꝛc. p antiquitatē ibi intelligit eternitas et ñ defectio q cōcomitat antiquitatē dictā Deb. viij. Os antiqt z sene scit xpe interuā est.

p Nō labo. i. ñ labo rauerūt. q: frequnter b accipit futur p preterito z econuerso.

q Frustra. q: sequn z Nec (tur pma. gene. i. co. i. camaluter quā generatoem sequit perturbatio solicitudis circa pulsionē victus familie z plis q nō hz locū in cel. io dicit saluato: Dat. xxij. ca. In resurrectōe nō nubēt nec nubent. sed sūt sicut āgeli dei i celo. a Quia se. be. do. est. i. apl'oꝝ b Et nepo. eo. cū eis. ista sūt electi p successores z discipulos apl'oꝝ in fide regenerati. Pōt etiā exponi. q dr b Nec generabūt i perturbatōe de generatōe baptismali q est p graz spūlicti mētis quietatiua. c Erunt. hic tertio ponit retributio electoꝝ ētū ad dei familiare assistētiā z munia charitatis pcordia. Quātū ad primū dicit.

c Antequ ānq cla. ego exau. clamor ei? oīonis ē pter impletionē desiderij clamātis. scti vo in patria nihil volunt absolute. nisi q dei? vult, z io nō orant nisi p eo q estimat deū velle, z sic dei? exaudit eos ānq clamēt. unde ait in sua dispositōe immutabili iā ē ordinatū quid simpliciter fiet vel optat. Scōm ponit ibi. Lup? z agn? pascent sil' ꝛc si b referat ad statū ecclie militātis, pts littera ex dictis s. xi. ca. excepto q hic addit. Et serpenti puluis panis ei?. p serpentē h intelligit diabol? q sub specie pietatis primos parētes decepit Deb. xij. Cui? panis. i. nutrimentū sunt hoies vani z terreni i q b delectat q noie puluis designat. si ād referat ad statū ecclie triphantis, eo q pbs trāsit de vno statu ad aliū z econuerso, sic exponatur.

d Lup?. i. alle q in malo pri? fuit rapax, sz postea penituit bn vite. edo.

e Et agn?. i. alle q bn vixit i innocentia pseuerādo.

f Pascent sil. q: i celesti patria sil' refectiunt. vt paul? z tobes euāgelista z plures.

g Et leo z bos. i. rex vel princeps secularis z ho rurat.

h Comedēt pa. i. sil' refectiunt in patria. dū ñ sunt sibi inuicē. z si dicat hic q p paleā nō intelligit pueniēter refectio celestis, dicēdū q b est metaphorica locutio. vt sat? ptz ex dictis q nō ipoꝛtat sp similitudinē in oīb. sic xps metaphorice leo dr Apoc. v. Ecce vicit leo de tribu iuda pter ei? pstantiā z victoriā, z ñ ētū ad crudelitatē. eodē mō tenet hic pbs similitudinē ētū ad refectiōis vniformitatē, z nō i Et serpenti pul. pa. ei?. (ētū ad paleaꝝ vtilitatem. exponatur vt pdictū est. k Nō nocebūt nec occidēt ꝛc. illa eni ciuitas celestis erit immunis a mutuo nocumento, z omnib modis inuicē plaudentur.

In ca.lxv.vbi dr̃ in postilla. Benedicet in deo.i.bene dictione celesti si in gratia pseueret. Amen.

Additio.

Hec dictio amē nō legit in ve.te. dici in dei psona aliq affirmatiue ānūciātis seu pmittētis, sz solū in psona hoīs supplicātis. vñ deutro.xxvij. Rñdit oīs poplus amen. Et hiere.xi. Et dixi dñe amē.i. supplico vt ita fiat. et sic in aliis sūlib⁹. sz in euāgelio hec dictio frequēter repe rit dici in psona xpi pmittētis seu ānunciātis vt cū dr̃ amen dico vobis q̄ denotat pmissiones seu assertiones a xpo factas fore veras seu fideliter implēdas. vñ xpus p prie pōt dici de⁹ amē eo q̄ ipe sol⁹ hāc dictionē frequētabat, pmittēdo seu assertēdo. et qz ei⁹ significatōz firmiter obs uat ipletio pmissa. et ī posteq̄ pheta dixit q̄ noīa iudeorū xpm nō recipiētū dimitteret i iuramētū, s. execrato tū. eo q̄ nō q̄ dr̃ diere.xxij. Et assumet ex eis maledictio omni trāsmigratōi iudee q̄ ē in babylōe d. cētū. Ponat te dñs sic sedechiā z achab q̄s frixit rex babylōis i igne. et subuxi. Quia serui di vocabāt noīe alio. s. xpiani. Lō seqntet dic q̄ de⁹ etiā sorturet aliud nomē. s. de⁹ amē. z b ē qd dicit. Qui ē benedict⁹ sup terrā bñdicetur in do amē. qz oīs bñdictio, gre seu glorie nō dr̃ nisi a do amē. scz xpo. Siꝛ q̄ iurat in terra dz iurare in do amē. qz iuramētū pinet ad latriā. vñ deutero.vi. cū dixiss. Dñm deū tuū timebis ꝛc. subdit. Et p nomen illi⁹ iurabis. et sic ex p̄dictis verbis ꝓpheta intēdit q̄ oīs bñdictio expectāda ē a deo amē. i. a xpo. et oīs latria debet do amē. scz ipi xpo q̄ dr̃ de⁹ amē rōe p̄dicta. Et nota q̄ de⁹ in ve.te. pmittebat bona spūalia z eterna ipliciter. et tū nō taliter dabat. sed xps p̄dicta pmissa ipleuit. vñ sup illō Ro.i.ca. Ex fide i fidē. glo. Ex fide pmissiōis. in fidē ipletionis. z nō deus in ve.te. nūq̄ legit de⁹ dici amē. p pter eorū ipletionē.

Replica.

In ca.lxv. vbi dr̃. Qui bñdicet ē sup terrā bñdicetur in do amē. vbi Burg. facit vnā exortā expositiōz. d. hic amē ee debere cognomen xpi. vt dicat xps de⁹ amē ꝓprie. qz frequnt vtebat illo noīe. vtz in plurib⁹ locis euāgeliorū. Sz videt ironia ponere alicui nomē er aliq̄ termino p loquelā frequntato. sicut frequnt p̄dictis ō noīe iesu p discolos noīat⁹ fuit iesita ironice. q̄d em̄ phibet hic amē accipi significatiue i ꝓpria significatōe sine tali abusiua expositiōe. Postil. em̄ expositio valde rōnabilis ē vsq̄ ad finē h⁹ libri. Ca.lxvi.

Hec dicit dñs. Sic circa p̄dicta remouet iudeos fiducia falsa. et prio hec fiducia tollit. scdo. pheta ad ꝓpositū reuertit. ibi. Audite verbū dñi. Circa primū sciendū q̄ iudei in aduētu messie expectāt tēplū reedificādū in q̄ offerent sacrificia do acceptissima. ℔ remouet ꝓpheta. et prio ꝓfidēz edificatōis. scdo dicte oblatōis. ibi. Ad quē. Circa primū. d. in psona dñi.

b Celū se. mea. z ter. scabel. pe. meoꝝ. nō ē p ℔ iteligē dū q̄ in deo sint lineamēta corpis. sic intellexerit aliquis iudei. et etiā aliq̄ simplices xpiani. q̄ ꝓter ℔ dicti sūt antroponorphite. vt dr̃ in collatōibꝫ patꝝ collatōe ysaac q̄. sz p hoc dr̃ intelligi. q̄ diuina ēntia nō ē loco cōprehensibilis. nō subdit. c Que ē ista do. quam edi. mihi. i. quā creditis in futuro edificari p meo cultu. q. d. in hoc frustra ꝓfiditis. d Et q̄s ille lo. de. alias reqetōis mee. q. d. nō q̄ero ni si in me ipō. qz in ceteris ꝓfecte beat⁹ ē.

e Oīa hec manus mea fec̄ ꝛc. q. d. istis nō indigeo. sz ecōuerso indiget cōseruatione mea. aliter recidere rēt in nihilū. sicut z ex nihilo facta sunt.

f Ad quē āt ꝛc. hic ꝓsūt remouet ꝓfidētia sacrificiorū. Circa q̄ sciēdū q̄ sacrificia veteris legis ex duob⁹ fuerūt accepta. vnuz erat deuotio et obediētia offerentiuz. eo q̄ de⁹ talia ꝓcepterat offerri. z ℔ mo

nes meos. b Qui īmolat bouē q̄si q̄ interficiat vir. i Qui mactat pec⁹ k q̄si q̄ excerebret canē. l Qui offert oblatōz m q̄si q̄ sanguinē suillū offerat. n Qui recordat thuris o q̄si q̄ benedicat idolo. p Hec oīa elegerūt i vijs suis, z in abominatōibꝫ suis aīa eoꝝ delectata ē. Ego r ego eligam illusiones eoꝝ s que timebant adducaz eis, q̄z

t⁹ volūtat⁹ iteriorē ad obediēdū ꝺo erat principalior do grat⁹ z q̄tū ad ℔ dr̃. f Ad quē āt ꝛc. ni. ad pau. ꝛc. i. ad ve hemēte. g Et tre. ser. me. i. vere obediēte q̄ reformidat trāsgredi vba mea etiā i minimis. aliud erat fides offerētiū. sacrificia essi illa fuerit q̄dā signa oblatōis xpi future in cruce. et nō talis oblatio erat q̄dā ꝓtestatio hui⁹ fidei. oblatio āt xpi i cruce tā trāsijt in ꝓteritū. z nō oblatio taliū sacrificioꝝ p⁹ publicatōz euangelij ē mortifera. sicut sicḃ vel⁹ et ꝓtestari q̄ xps sit⁹ vēturus. q̄ tā venit. z ℔ ē q̄ dr̃ hic. h Qui imo. bo. q̄si q̄ inf. vi. illud semp fuit phibitū et illicitū. et eode mō offerre tale sacrificiū post euāgelij publicatōz. i Qui ma. pe. i. capram vel ouē. de istis essi tūb⁹ spēb⁹ aīaliū. s. bouis, capre. et ceteris fiebāt sacrificia ve. le. licē dictū fuit plen⁹ sup Leuit.

l Qua. q̄ ex. ca. ꝛputabāt essi canis tāte vilitatis q̄ si solū erat aīal īmūdū ad īmolādū z cōedēdū. sz etiā ad ēdi mēdū p̄iogenitū. n. a fim. lz. n. si offerret. tñ ēdimebāt oue exo. xiij. nō āt primogenitū canis. sz exorebrabāt.

l Qui off. obla. ō terrenascētiū⁹. vt de pane. vino. oleo et thure. m Quasi q̄ san. siul. off. q̄d erat abominabile coꝝ deo. tū qz suis ē aīal īmundū sm legē. tū qz in suis sacrificijs idolatre tali sanguie vtebatur. vtz Dat. i.

o Qua. (n Qui recor. thu. i. oblatōis thymiamatis. si q̄ be. ido. i. offerat idolo. accipit essi bñdictio p latiōe vl⁹ tento. sic dr̃. i. Reg. xxv. Accipe benedictōz q̄ attulit famula tua ꝛc. p Hec oīa elegerūt in vijs suis. dimittētes vias euāgelij. q Et iab. su. i. i thīb oblatōibꝫ do abominabilib⁹. r Ego eoꝝ dele. ē. si qz offerāt mō talia sacrificia. cū offerre nō sit eis licitū nisi in tēplo. q̄d erat in hierlm q̄d ē. destructū. sz qz sperāt. talia delectabiliter exercere in aduētu messie vt dictū ē. ꝓt etiā ℔ referri. ad tps q̄d fuit post publicatōz euāgelij in hierusalem p apl̄os vsq̄ ad destructōz tēpli. qz illo tpe offerebāt sacrificia etiam tpe obsidiōis ciuitatis. p Lytuz vt dicat Josephus libro. vi. de iudaico bello. q̄ sacerdotes offerētes sacrificia in altari holocaustoꝝ aliq̄n inter s Tā z ego eli. illu. (ficiebant lapidib⁹ machinar. ꝛc. frustrādo eos sua fiducia. t Et que ti. ad. eis. s. ō structōz tēpli z ciuitatis. si referat ℔ ad tps imediate p dictū q̄d ꝓcessit tēpli destructōz. si aūt referat ad tps seq̄ns ℔ exponēdū ē de electōe et obpriobrio et aliis ma-

lis tpalibꝫ in ḡbꝫ sunt ⁊ erũt q̄ timẽt iudei ⁊ tunuerũt. ⁊ cauſa hoꝝ maloꝝ ſubdit. cuꝫ dr. v Quia vocaui. eos ad fidẽ in pſona ꝓpria eis ꝓdicãdo ⁊ p aplos ⁊ eoꝝ ſucꝯ r Et no erat q̄ riideret. qz pauci compatiue (ceſſores. hanc ꝓdicationẽ receperũt. y Locut⁹ sum ⁊c. repetitio eſt eiuſdẽ ſñie ad maiorẽ exaggeratiõẽ ꝫ Fecerũtq̄ maluꝫ ⁊c qz iudei viuꝰ rapinis ⁊ ſortilegijs communiter ſũt valde in a Audite. (tenti. Remota falſa fiducia iudeoꝝ. hic ꝓpba reuertit ad ꝓpoſitum. qđ eſt deſcribere duplex dei iudicij a pncipio ca. lxiij. vſq ad finẽ libri. vt dictu fuit ibidẽ. Et diuidit reſiduũ hꝝ ca. in tres ꝑtes. qz primo ꝓpba deſcribit aliq̄ pmentia ad iudicij diſcretiõis ſecõdo aliq̄ pmẽtia ad iudicij retributiõis. ibi. Letamini. tertio aliq̄ pmẽtia ad vtrũq̄. ibi. Et mittã. Circa primũ ſciendũ q̄ iudicij diſcretiõis eſt q̄ aliq̄ mõ vocati ſũt ad fidẽ alios i ſua infidelitate dimiſit⁹ iuſto dei iudicio. ſed nobis occulto. ꝓio ḡ tangit iudicij diſcretiõis ḡtuꝫ ad dimiſſos. ſecõ q̄tũ ad vocatos. ibi. Audite. Circa primum ſciendũ q̄ iudei i infidelitate pmanẽtes fuerũt valde moleſti credentibꝫ. vt ꝑz i actibꝫ aplorꝝ in mꝝ loc. ⁊ ꝰ ẽ qđ dr hic. a Audite vbũ dñi. vos apli ⁊ alij credẽtes.

b Fratres. ad v. et⁹ tãq̄ vere bũles ⁊ obedientes.

c Dicẽt fra. ve. i. iudei i infidelitate obſtinati d Odientes vos. interi⁹ i corde. e Et abijcientes. i. et rerum ingerẽtes pſecutiões i corpe. f Propter nomen. i. qz ꝓfitemi me tãq̄ rex ꝝm. g Glorificet dñs. irriſue dicebãt ironice de xpo. vn ⁊ ipi i cruce pendẽti dicebãt Dat thei. xxvij. Alios ſaluos fecit. ſeipm. ſi pot ſaluũ facere ⁊c h Et vide. in len. ve. q. d. finis vre credulitatꝫ ſi erit vobis ad letitiã. ſz magꝫ ad triſticiã ⁊ ꝓfuſionẽ. ſz cũ acciderit ꝓrũ. iõ ſubdit. i Ipi aũt ꝓfundent. ſ. in deſtructione ciuitatꝫ ⁊ tẽpli ꝑ romanos facta ꝓpter mortẽ xpi. iõ ſubdit. k Vox ppli ⁊c clamãtꝫ i ei⁹ deſtructione.

l Vox de tẽ. ſ. ſacerdotũ qñ tẽplũ fuit cõbuſtũ. ⁊ ipi fuerũt occiſi de ꝓcepto tyti dicẽtꝫ. Juſtũ eſſe ſacerdotes cũ tẽplo pire. m Vox dñi. i. romanoꝝ ex victoria eccl̃amãtiũ vt dicit Joſeph⁹ li. de iudaico bello. ⁊ dr vox coꝝ vox dñi. qz i illa victoria fuerunt inſtꝛa dei ⁊ miſtri.

n Reddẽtes retributiõẽz. i. debitã penã. o Inimicis ſuis. i. iudeis q̄ eius mortẽ ꝓcurauerunt.

p Antecꝫ. hic agit de iudicio diſcretiõis q̄tũ ad vocatos ad fidẽ. ⁊ qz xps ẽ caput fidelũ. iõ ꝓio agit de natiuitate xpi. ſecõ o natiuitate fidelũ i regeneratõe baptiſmali. ibi. Priusq̄ parturiet. Circa primũ ſciẽdũ q̄ ps iſta ab hebreis antiqs ⁊ etiam a modernis cõiter exponit de natiuitate xpi. ⁊ q̄ debeat ſic intelligi ꝑz p trãſlatiõẽz chaldaicã apud hebreos autẽticã q̄ vbi h hem⁹. Anteꝫ priuſpe. aſſiꝫ ve. pi⁹ ei⁹ pe. ma. ſic hꝫ. Adhuc nõ erat ciuitas in angustia. ⁊ adhuc nõ veniet ei tremor ex doloribꝫ ꝓpter partũ. reuelabit rex meſſias. Dicũt igit iudei moderni q̄ eadẽ die q̄ fuit deſtructũ tẽpluꝫ ꝑ romanos. nat⁹ fuit rex meſſias. ſz adhuc nõ liberauit iudeos de captiuitate. qz adhuc ſi habuit licentiã a deo. ꝓpter eoꝝ pctã. ſz ſtatim cũ habuerit exequet. ⁊ iõ expectãt cũ venturꝫ. ſ. ad ſuã liberationẽ. ſic filij reg̃ nat⁹ adhuc magno tpe expectãt ad regnãdũ. Hꝫ pot qri ab eis vbi ſtetit tãtũ tpis. qz a deſtructiõe tẽpli vſq̄ nũc fluxerũt ãni. ccc. lxxvij. Ad hꝫ aũt rñdet varie. qz aliq̄ dicũt q̄ eſt cũ angel. ſic fuit moyſes. xl. diebꝫ et. xl. noctibꝫ cũ angelo q̄ loq̃batur ei in pſona dñi Actuũ. vij. Alij vo dicũt q̄ ipe ẽ tome in porta ledens cũ pauperibꝫ ⁊ leproſis allegãtes hꝫ illd Eſaie liij. Et nos vidimꝰ cũ q̄ leproſum a deo p̃cuſſum ⁊ hũiliatum. ⁊ intelligit de xpo cuꝫ ſm hebreos. vt dictũ fuit ibidẽ. Alij dicunt q̄ vadit ꝑ mũdum in pauꝑtate ⁊ affrictiõe ad ſatisfaciẽdũ ꝓ peccatis iudeorũ. Hꝫ iſte rñſiones ⁊ ſillẽs ſatis

vocaui: r nõ erat q̄ rñderet s locut⁹ ſum ⁊ nõ audierunt t Fecerũtq̄ maluꝫ in oculis meis. ⁊ que nolui elegerũt. u Audite vbũ dñi q̄ tremitis ad vbũ eius. x Dixerũt fres vri odientes vos ſ⁊ abijcientes: ꝓpt nomẽ meũ Glorificet dñs ⁊ videbimus i letitia vra: ipi aũt ꝓfundent z Vox ppli de ciuitate: a vox de templo: b vox dñi reddẽtis c retributionẽ o inimicis ſuis p Anteꝫ parturiret pepe rit: q aſſiꝫ veniret partꝰ eius pepit maſculuꝫ. r Quis audiuit vnq̄ tale: ⁊ quis vidit huic ſile. ſ Nũq̄d ꝑturiet tra in die vna: aut pariet gens ſil: q qz ꝑturiuit ⁊ pepit ſyon t filios ſuos u Nũq̄d ego qui alios parere facio ipe non pariaz dicit dñs b Si ego q̄ generationem ceteriz tribuo

apparẽt friuole ⁊ falſe ex eoꝝ variatõe. Itẽ ſm eos meſſias eſt put⁹ hõ vt ꝑz ex dictis. ⁊ qz reputãt eũ hoiem purũ. ⁊ p ꝑns habet ſenectutẽ ⁊ corruptionẽ annexã. ⁊ ideo nulla apparẽtia eſt q̄ tamdiu vixit. Itez exponũt lram iſtã. Anteꝫ parturiet pepit. q̄ſi diceret. dñ parturiret. ſ. iudea vrbs ciuitas hieroſolymitana ſentiẽs dolorẽ de ciuitatis ⁊ tẽpli deſtructiõe. pepit ſalvatorẽ. ſ. mentã dicendo q̄ eadẽ die fuit dicta deſtructio ⁊ meſſie natiuitas qz ꝑ ita dictio anteꝫ ſp denotat tpis anteceſſionẽ. ⁊ idem eſt de dictiõe hebraica hic poſita. ſ. beterem. q̄ ſp ſignat in ante ⁊ nũq̄ ſignat dñ vel q̄ſi. igit accipiẽdo ita qđ ẽ verũ. in hꝫ dicto hebreoꝝ. ſ. q̄ vbi ꝑ aplus ꝑintelligẽd ẽ ad lrãz de natiuitate meſſie. i. xpi. ⁊ dimittẽdo id qđ eſt falſũ. ſic p Anteꝫ par. pe. i anteꝫ btã (exponit ſm veritatẽ. ego maria dolore part⁹ ſenturet pepit. qz ſicut ego cõcepit ita ſine dolore pepit. q Anteꝫ veniret par. ei⁹. id ẽ dolor ex partu. ⁊ eſt replicatio eiuſdẽ ſñie ad maiorẽ expreſſionẽ et ꝓfirmationẽ. r Quis audiuit ⁊c. q. d. nullus. qz ſicut nulla alia ego ꝓcepit. ita nec ſine dolore pepit. s Nũq̄d parturiet ⁊c. hic ꝓfr agit de natiuitate fidelũ ꝑ regeneratiõe baptiſmalẽ. qz poſt refurrectionẽ ⁊ aſcenſionẽ xpi fideles breui tpe fuerunt valde multiplicati. vt apparet in actibꝫ aplorꝝ in pluribꝫ locis ⁊ in legẽdis aplorꝝ aliorumq̄ xpi diſcipulorꝝ. ita q̄ virtute petro fuit fides publicata in oibꝫ partibꝫ terre habitabil. ſicut fuit dictũ plenꝰ ſup illud pſ. xviij. In oẽm terraz exiuit ſon⁹ eoꝝ ⁊c. q̄ ſ ẽ qđ dr. t Nũq̄d parturiet terra in die vna. i. in tpe breui. ⁊ dicet. Parturiet. i. eccl̃ia primitiua que fuit in affrictione ⁊ pſecutione multa.

t Aut parietur gens ſimul. id eſt gentiles de omnibꝫ partibꝫ. v Et parturiuit ⁊ peperit ſyon. i. eccl̃ia ſic nominata. vt dictum eſt ſupra ca. q.

x Filios ſuos. in chriſto regeneratos. ⁊ qz talis multiplicatio repentina facta eſt virtute diuina. iõ ſubdit.

y Nũq̄d ego q̄ alios parere facio. i. fecunditatẽ naturalem omnibus tribuo.

a Ipſe nõ partã dicit dñs. multiplicãdo fideles dicto modo. q̄ſi diceret. nõ ſic facã. ideo ſubdit.

b Si ego qui generationẽ ceteris tri. ⁊c. replicatio eſt eiuſdem ſententie ad maiorẽ affirmationẽ. Aliqui autez doctores catholici exponũt hoc. de eterna generatione filij a patre ſm naturã diuinaz. ſed hec expoſitio videtur

magis mystica q̄ literalis. c Letamī. hic p̄fir agit̄ de ptinētib̄ ad iudiciū retributōis. r p̄lo retributōis bonor. scdo maloꝝ siue reprobor. ibi. Et cognoscet. Circa primū dr. c Lētamī cū hierl'm. i. cū ecclia militāte ad trīūphātē trāseūte in finali iudicio. d Oēs q̄ diligitis eā. i. hītes verā r firmā charitatē.

e Gaudete cum ea gaudio. replicat̄ gaudiū. pter duplicē letitiā tūc pfecte habendā. s. interi' r exteri' et gloria aīe r corpis. f Uniuersi q̄ lugebatis sup eā. in afflictōnibus tyrānoꝝ r maxime antixpi. g Ut sugatis r repleamī. ab vberib̄ p̄solatiōis ei'. vt mulgeatis r dlitijs affluat̄ abōi modā glīa ei'. Quia hec dr dns. Ecce ego dclīabo sup eā q̄si fluuiū pacis r q̄si torrētē inundātē glīaz gētiū quā sugetis. h Ad vbera portabimi. r sup gēua blandient vob. i Quō si cui mat blandiat̄ ita ego cōsolabor vos. r in hierl'm p̄solabimini. k Uidebitis r gaudebit cor vestrū. r ossa vestra q̄si herba germinabūt. n Et cognoscēt man' dñi seruis eius r indignabit̄ inimicis suis. o Quia ecce dominꝰ in igne veniet. p r q̄si turbo q̄ driga ei' q reddere in dignatōe furoꝝ suū. r et increpatiōe suaz in flāma ignis. s Quia in igne dns dñudicabit. r et in gladio suo ad oēm carnē et mltiplicabūtur interfecti a dño. t Qui sanctificabant̄ r mūdos se putabāt in hortis p' vnā intrinsec' q comedebāt carnē suillā. r abominatōez et murē. simul cōsument dr dns. u Ego āt opa eoꝝ. v r cogitatōes eoꝝ venio vt congregem cum omnibus gentibus r linguis. x et veniēt. y et videbunt gloriam meam. z Et ponam in eis signum. a et mittam ex eis q̄ sterilis ero. air dominus deus tuus. b Letamini cū hierusalem et exultate ī ea omnes qui diligitis eam. c Gaudete cum ea gaudio vniuersi q̄ luget sup eā vt sugatis r repleamī ab vberib̄ p̄solatiōis ei'. vt mulgeatis r dlitijs affluat̄ abōi modā glīa ei'. Quia hec dr dns. Ecce ego dclīabo sup eā q̄si fluuiū pacis r q̄si torrētē inundātē glīaz gētiū quā sugetis. d Ad vbera portabimi. r sup gēua blandient vob. e Quō si cui mat blandiat̄ ita ego cōsolabor vos. r in hierl'm p̄solabimini. f Uidebitis r gaudebit cor vestrū. r ossa vestra q̄si herba germinabūt. g Et cognoscēt man' dñi seruis eius r indignabit̄ inimicis suis. h Quia ecce dominꝰ in igne veniet. p r q̄si turbo q̄ driga ei' q reddere in dignatōe furoꝝ suū. r increpatiōe suaz in flāma ignis. i Quia in igne dns dñudicabit. r et in gladio suo ad oēm carnē et mltiplicabūtur interfecti a dño. k Qui sanctificabant̄ r mūdos se putabāt in hortis p' vnā intrinsec' q comedebāt carnē suillā. r abominatōez et murē. simul cōsument dr dns. l Ego āt opa eoꝝ. v r cogitatōes eoꝝ venio vt congregem cum omnibus gentibus r linguis. m et veniēt. n et videbunt gloriam meam. o Et ponam in eis signum. p et mittam ex eis q̄ lebāt idola ad suā sanctificatōz fm suā erroneā estimationē. c Post vnā intrin. sicē in heb. et in libris correctis. r ē sensus intrīsec'. i. intra hortos dictos. Post vnā scz portā vel clausurā et ō aliq̄ libri hīt p' tanuaz. Rasa. sic exponit. post vnā. i. vna locietas p' aliā q̄ nō oēs idolatrie intrabāt sil' hortos ad veneratiōz idoli. sz vna societas primo. q̄ egressa alia p' intrabat. r sic p̄ūr. d Qui comedebant carnē suillā. i. idolis imolatā. e Et abominatōez et murē. i. alia inūda fm legē. non solū ad offerendū sz etiaz ad comedendū q̄ gentiles sacrificabāt idolis et inde aliq̄ ptē cōedebāt in veneratōz idoloꝝ. r sil' multi iudei ḡ faciebāt. q̄ nō soluz intrabāt gentiles in idolatria imo etiam freq̄nter excedebant vtz. iiij. Reg. et. ij. Paral. et pter q̄d dr de iudea iub noie hierusalē Zech. v. c. Et pl' erit ipla q̄ gētes rē. f Simul p̄sum. nō p pene terminatōz. sz magis p ei' p̄tinuatōz. sic dr in fine huius. Ignis eoꝝ nō extinguet. et istud q̄d dictū ē ō idolatria in deoꝝ. referēdū ē ad illos q̄ captiuitatē babylonicā pcessērūt. vt s. dictū ē. et q̄d subdit. Ad eos q̄ post fuerūt. q̄ tū illi r illi fecerit vnū ppl'm. sub eodē cōtextu ō primis g Ego āt opa eoꝝ. i. ra. (pcedit ad posteriozes. cū dr. pinas r homicidia ex odio fraterno. pcedēta. q̄ vicia viguerūt in ipis. vt dictū ē s. h Et cogitatōnes eoꝝ. ad iterficiendū xp̄m. et etiā lazarū resuscitatū. eo q̄ pter eū multi credebāt in xp̄m. vt dicit Io. xi. et. xij. et p' resurrectionē xp̄i r ascensionē idez machinati sunt p̄ aplos. k Et (alio scz fideles. i Uenio. ad iudiciū extremū. p̄gre. i. in mānifesto ponā sil'. l Cū oi. gen. r lin. q̄ illō erit iudiciū generale. et pcā oīm erūt mānifesta singul'. vt diuinū iudiciū appareat iustū. m Et ve. oēs ad iudiciū. q̄ nullꝰ subterfugere valebit. n Et vi. glo. meq̄ xp̄s i iudicio appebit i forma hūanitat̄ gliosa. cui' tū aspect' erit terribil' r tristabil' reprobis. r delectabil' iustis. p Et po. i eis si. s. scē crucis fm q̄d dr Mat. xxiiij Tūc appebit signū filij hoīs i celo. q̄ exponūt Origē. et Chrisō. ō signo crucis mirabil' radiāte i iudicio ad gliaz fideliū r pfusionē reproboꝝ. r marie eoꝝ q̄ eū crucifixerūt mānib' siue lignis. ō dr Mat. xxiiij. Et tūc plāgēt oēs tribꝰ terre. i. aliq̄ ex oīb gētib. p Et mit. hic vltio ponit sil' aliq̄d ptinēs ad iudiciū discussiōis. p̄mittit tū illud q̄d ptinet ad iudiciū discretōis. r subdit illō q̄d ptinet ad iudiciū retributōis. ibi. Quia sic celi. Iudiciū āt discretōis sepādo fideles ab infidelib̄ factū ē executiē p̄dicatoꝝ ap̄loꝝ aliorūq̄ discipl'oꝝ p̄dio credentiū q̄ oēs vt fere oēs fuerit iudi fm h dr. p Et mit. ex eis q̄. i. l. fue. aliis in infidelitate pmanentib̄. cuiusmōi fuerūt ap̄li et

alij discipuli. a Ad gētes .i. ad gentiles conuertēdos. Sic enī dixerūt paul' z barnabas iudeis obstinatis Act. xiij. Vobis oportebat primū loq verbū dī. sz qz repellitis illō. et idignos vos iudicatis etne vite. Ecce conuertimur ad gētes. sic enī pcepit nobis de'. b In mare .i. habitates in īsulis maris. i qbz publicata ē fides catholica. pīo p barnabā z paulū. vtz in actibz aplōz et postea p alios pdicatores i diuersis īsulis c In aphrica (maris. cā. qz beat' Mathe. pdicauit i ethiopia. et Marc' in alexādria q d In (sūt i aphrica. lydia in q pdicauerūt e Tenētes (etiā alij. sagittā i ytaliā. Petr' enī et paul' pdicauerūt rome que ē caput ytalie. et dicit hic tenētes sagittā. qz multi discipuli xpiani fuerūt iuxta eos rome. qs recte sagittas dīi misit in ptes lōginquas ad pdicādū. vt dīs missū in frācia. Marc' cū in alexādria. et sic d multis alijs. q ānt pdicatores vbi diuini sagitte dicant. ptz s. xlix. ca. Posuit me q̄si sagittā electā ꝛc. f Et greciā. i q paul' pdicauit. sathenis. z g Ad (i multis alijs locis. et Joh. euāgelista in epheso. h Ad eos q̄ si (in. lon. vt dictū ē s. d paulo z barnaba. au. de me .i. ad gentiles legē et pphetas nō hītes. i qbz fit mētio de xpo vēturo. i Et nō vi. glo. mea. qz nō viderūt xpm docēte z miracula facientē. sic viderūt iudei. i qz terra pacauit in pria plena. z fecit multa miracula. vtz ex decursu euāgelij. ppt qd dicē Mat. xv. Non sū missus nisi ad oues q perierūt dom' israel. l z Et an. glo. mee gen. s. gliaz mee resurrectōis z ascensiōis. z miracula nomine meo faciēdo ad cōfirmatōz fmōis sui. et subdit fructū h' doctrie. cū dī. l Et addā. oēs fra. ve. i. xpiānos de cūctis gentib'. m Donū dīo. fidē xpi recipiendo. n In eōs z q. rē. nō ē p b intelligēdū q talis adductio sit p motū locale et unstra corpalia. qd ptz p b qd subdit tur. o Ad mō. san. me. hie. qz eadē rōne b acciperet hier'm et mōs sīō ad lras. p ciuitate et templo materiali b'. qd nō pt dici. qz nō posset ibi congregari tot' pplus xpian'. imo nec etiā iudaic' p orbē dispersus. et iō talis adductio seu congregatio intelligēda ē in vnitate fidei et charitatis d q dicit salnator Mat. xviij. vbi duo vel tres congregati fuerit i nōie meo ibi medio eoz sum. Et p varios vecture modos. cū dī b. In eōs z q. rē. intelligūt ministeria aplōz. et aduitoria āgelōz qbz infideles adducti sūt ad fidē. ita q p eōs et q̄drigas fm hiero. intelligūt auxilia āgelōz. eo q̄ helyas eōs igneis z curru igneo legit rapt' i celū. iij. Reg. ij. et b misterio āgelico. Per lecticas z mulas z carrucas. intelligūt misteria aplōz. fm tria q in eis fuerūt ad conuersiōz infidelū. i. sancta conuersatio. sana pdicatio. et p miracula cōfirmatio. o Ad mō. san. me. hie. i. eccliaz militātē. vt dictū ē s. c. xj. p Quō si inferq Dn. in va. (fi. istra. i. apli q̄ merit israelite genere. mū. rē. sic supple accepta e corā do oblatio infidelū p labore eoz. imo multo pl'. qz sacrificiū dō acceptissimū est

saluati fuerint [a] ad gentes [b] in mare [c] in aphricā [d] i lydiā. [e] tenētes sagittā i ytaliaz [f] et greciā. [g] ad insulas lōge [h] ad eos q̄ nō audierūt de me [i] z nō viderūt gliaz meā. [k] Et annūciabūt gliaz meā gētib'. [l] z adducēt oēs frēs vros [m] donū dīo [n] i eōs z i q̄drigis z i lecticis. z in mulis. z i carrucis. [o] ad mōtē scīm meū hierlm dicit dīs. [p] quō si inferāt filij isrl [q] mun' in vase mūdo in domū dīi. [r] Et assumaz ex eis i sacerdotes et leuitas dicit dīs. [s] qz sic celi noui z tra noua. que ego facio stare corā me dicit dīs de' [t] sic stabit semen vestrū. [u] et nomē vestrū. [x] Et erit mensis ex mēse. z sabbatū ex sabbato. [y] Veniet oīs caro. vt adoret corā facie mea dicit dominus. [z] Et egredientur. [a] z videbunt cadauera virorū qui preuāricati sunt in me. [b] Vermis eoz nō morietur [c] z ignis eoz non extinguet et erūt vsq ad satietatem [d] visiōis omni carni.

Explicit Esaias.

digne et colono q̄ peregrinat apō vos. glosa. Futurū ē vt conuersi ō gētib' sint sacerdotes dīo militātes. t Quia sic cet. Hoc pōt subdit id qō pertinet ad iudicū ecclie militātis et pīo q̄ ad bonū. Sic (nos. cū dī. celi noui et terra nova rē. qz a statu illius vocatois future. d q̄ s. dictū ē ipfectū nō e Sic sta (mutabūt. bit seme vrm. i. adducti ad fidē p vos qui sunt ō nūero electoz. f Et no. ve. i. aplōz ippetuū ō ciuitate cel z Et (lesti. iō subdit. erit mē. et sab. id ē ppetua qes z diurato. que si pōt a vobis exprimi nec capi nisi p nōia et vba differētias tpis signātia. et b mō de ernitate dī dī Apoca. i. ca. Qui ē et q̄ erat et q̄ vēturus est. eternitas tamē duratōis dignat p b qō dī. Mensis ex mēse. et eternitas qētis. cū dī Sabbatū ex sabbato. sabba Veniet oīs ca. (batū enī qētē signat vt in hebreo. id ē oīs hō exultēs de bonoz nūero. eo mō q̄ dī supra. pl. Videbit oīs caro piter q̄ os dīi locutū ē. vbi trāslatio. lxx. hz Videbit oīs caro salutare dei nri. vt adoret corāz facie mea. q̄ dare vī in pīta. Consequenter ponit retributō c Egredient. (maloz simul cū ttributōe bonoz. cū dī. c Et vi. ca. (sez bti nō p loci mutatōz. sz p sideratōz. rē. corpa dānatoz i gehēna. z q̄ iste sit intellect'. ptz p b qō subdit. d Vermis eoz no mo. qz vmes corpa maloz tuoz corrodētes i sepulcris cito deficiūt cū eis. et i pulueré puertūt. e Et ig. eoz si ex. Ex q̄ ptz q̄ dictū est sez de cruciatu corpoz dānatoz i igne ternū. q̄ ē ignis gubil. f Et erūt vsq ad satietatē. i. replenonē z pfectōz. g Visiōis oī car. i. oī hoi bō. nō sic intelligendo q̄ bti delectent p se in penis dānatoz. sz qz talis intuitus declarat eis diuine iusticie exercitū. et diuine misericordie beneficium. quo penas illas euaserunt. et proprie glorie augmentum. inquantuz maioz apparet comparata ad suum contrarium. quia appositus iuxta se cōtrarijs maioza et minoza videntur. i. elenchorum. et ex istis tribus beati per se lerantur. fm q̄ dicitur ps. lvij. Letabitur iustus cum viderit vindictam. ecce primus. Manus suas lauabit in sanguine peccatoris. inquantum dei misericordia factus est immunis ab illis penis. ecce scōm. Si vtiq est fructus iusto. accipitur hic p⁹ quia. quia per hoc apparet maioz fruitio propria. et sic totum cedit in gloriam electorum et ipsius dei principaliter. cui est honor et gloria in secula seculorum amen.

In capitulo. lxvi. vbi dicitur in postilla. Hec dicit dominus.

Additio.

In hoc capitulo vltimo ꝓpha agit de his q̄ p̄ro capitulo tractauit. s. de reprobatiõe iudeox & gentiũ vocatione. & de impfectione seu euacuatione quorundã ꝓtentox in lege ve. que ad cultuz dei p̄tinere videbant. vt sic reprobatio p̄mi stat⁹ nõ solũ attribuatur p̄cis iudeox. sed etiã impfectiõi legis antique. de q̄ ap̄lus ad Hebreos. viij. Qõ aũt antiquat veterascet & p̄pe interitũ est & sil'. Includit i fine capituli de statu finali iustox & supplicio reproborũ circa q̄ octo facit. Primo ostendit impfectionẽ legis circa determinationẽ soli templi ad diuinũ cultũ de q̄ dicit. Hec dicit dñs. Celuz sedes mea & terra scabellũ pedũ meox. que est ista dom⁹ quã edificabitis mihi. Licet enī templũ a salomone edificatũ. fuit & templũ secundũ ad diuinũ cultũ p̄tineret. nõ tamẽ hmõi domus materiales capaces sunt dei. vt forte put habet in glosa. aliq̄ stulti seu nescientes estimabãt. nõ aũt sapientes. Hã vt dr in. iij. Regũ. viij. Si enī celũ & celi celoz te capere nõ possunt q̄ntomagis dom⁹ hec quã edificauit. & hoc est q̄d dicit ꝓpheta. Celũ ẽ sedes mea &c que est ista dom⁹ quã edificatis mihi. quasi ista nõ sufficiant ad habitationẽ meã. que q̄dẽ impfectio p̄ legẽ nouã fuit ablata. in qua nõ fuit tãi vnus loc⁹ deputat⁹ ad diuinũ cultũ. vnde Joh. iiij. dicebat christ⁹ samaritane. Venit hora q̄ nec i monte hꝰ nec in hierosolymis adorabitis patrẽ &c. vnde habitatio dei. put i lege noua declaratur p̄cipaliter ꝓsistit in corde ad hoc dispositio. vnõ Joh. i. Habitauit in nobis. s. in recipientibꝰ christum p̄ veram fidẽ. & hoc est q̄d dicit ꝓpheta. Ad quẽ aũt respiciam nisi ad pauperculũ & p̄tritũ spiritu. q. d. habitatio mea nõ est in domo materiali. sed in creatura rõnali que est dei capax. cũ p̄ veram humilitatẽ & p̄tritionẽ ad hoc disponit. Sancti enī & iusti in noua lege templũ dei dicũtur. Possunt tñ ista vba Ad quẽ respiciã &c. principaliter et magis ꝓprie exponi de xpo. in q̄ habitat plenitudo diuinitatis. vt dr ad Colossen. ij. Qui paup & humilis corde nõ solũ simpliciter sed exẽplũ fuit. vñ Matth. xi. ca. Discite a me &c. sil'r & trementẽ sermones meos. s. p̄ summã obedientiã vsq̄ ad mortẽ crucis. vt ad Phil. ij. q. d. Inter oia que man⁹ mea fecit. & vniuersa q̄ facta sunt de q̄bꝰ statim supra fecerat mentionẽ. hec est ꝓpria sedes mea & quies scz christ⁹ pauperculus. nõ ista quã edificatis. Consequenter secdo postq̄ ostendit impfectionẽ legis antique q̄ ad templũ materiale. hic ꝓsequitur ostendit ipse impfectionẽ q̄ ad sacrificia in tẽplo oblata. de quo dicit. Qui immolat bouem q̄si q̄ interficiat virũ &c. put in glosa. Sacrificiũ vestruz nõ placet mihi post immolationez veri sacrificij. in cuius vmbra sacrificia vobis p̄cepta. Hec enī habent in glosa. sin quã glosaz cõmunant hec verba ad illud q̄d immediate dixerat. Ad quẽ aũt respiciã. q. d. ad illũ. s. pauperculum supradictũ respiciã. nõ solũ vt templũ meũ sed etiam vt munus mihi suauissime oblatũ. iuxta illud ad Ephe. v. Tradidit semetipm̄ p̄ nobis oblationẽ & hostiã &c. Post q̄ sacrificiũ q̄ immolat bouẽ. q̄si qui interficiat virũ. quia post euãgelij publicationẽ talia sũt pestifera. put in postilla. & exponant cetera. put ibidẽ vsq̄ ibi. Audite vbuz dñi. vbi ꝓsequitur tertio ꝓpheta declarat falsum motiuũ. q̄ iudei habuerũt vt in abominationibꝰ p̄dictis p̄masissent & infert eox confutationẽ. Ad cui⁹ declarationẽ sciendũ q̄ p̄dicta duo que sunt de principalibꝰ fundamentis fidei legis noue. quox primũ est q̄ deus dr ꝓprie habitare in christo homine singulariori et excellentiori modo q̄z in alio alia re. scz p̄ vnionẽ psonalez. de quo dicit. Ad quẽ aũt respic ã &c. vt fuit expositũ. Secundũ est q̄ sacrificiũ xpi fuit deo acceptissimuz. ꝓpter q̄d dr. Qui immolat bouẽ &c. ista & humilia que sunt vera fidei fundamẽta iudei existimãt esse valde dei ogatoria diuine excellẽtie. p̄mũ enī credũt implicare q̄ creator sit creatura. Secũdũ vero q̄ diuinitas sit passibilis seu corruptibilis. quoꝝ vtrũq̄z esset derogatoriũ diuine excellẽtie si sic intelligeretur. vt ipi falsẽ existimãt. vñ in ꝺ loco ꝓpheta dirigit sermonẽ ad discipulos xpi q̄ reuereter susceperũt ei⁹ vbuz & doctrinã dicẽs. Audite vbũ dñi q̄ tremitis ad vbũ eius. dixerunt fratres vri. s. iudei infideles. q̄ fratres sunt mi carnẽ. Odientes vos & abijcientes ꝓpter nomẽ meũ. q. iudei tantũ odiũ conceperũt de xpo. q̄ inter se statuerũt vt si q̄s confiteret nomẽ xpi extra synagogã ejiceretur. & sic de eis ꝓprie dr. Abijcientes vos ꝓpter nomen meũ. Quid aũt dixerũt hi fratres odientes. subdit eis dicitur. Glorificet dñs. q. d. Absit q̄ de deo glorioso talia dicant. scz q̄ sit homo verus. similiter & q̄ sit in sacrificio oblat⁹ q̄ vlta. put ipi falsẽ concipiũt sunt ꝰ diuinã excellẽtiã vt dictũ est. q̄s ꝓpheta cõfutat vices in psona sui & iustox Et videbim⁹ in leticia vestra. q. d. veritas p̄dictox eluci dabitur in euentu. primo q̄ videbim⁹ in leticia vra scz discipulox. put infra eodẽ ca. declarat. vbi dr. Letamini cũ hierusalẽ. vt ibidẽ exponet. Secdo p confusione fratrũ odientiũ p̄dictox dicit. Confundent. de qua confusione statim subdit. Vox ꝓpli de ciuitate &c. Circa q̄ sciendũ q̄ in destructione xpli secũdi tria maxime aduersantia iudeis cõtigerũt. vnũ scz q̄ ciues coꝝ adinuicẽ odientes se interficiebãt. put dicit Josephus de quo dicit. Vox populi de ciuitate. Secõm erat q̄ in tẽplo occurrerũt multa signa diuine reprobatiõis. vt cĩvelũ templi scissum fuit. Matth. xxvij. ca. & alia multa que in thalmud narrant ad hec ꝓtinẽtia. de quo intelligit illud. Vox de templo. Tertiũ est vox romanox exequentiũ diuinã iusticiam. de q̄ dicit. Vox dñi reddentis retributionẽ inimicis suis. et sequitur. Anteqūz parturiret. peperit. Ubi inter q̄ttuor ꝓphete agit de natiuitate pauperculi scz xpi de quo ante dixerat. Ad quẽ aũt respiciã nisi ad pauperculuz de q̄ denũciat q̄ eius natiuitas de beata vgine fuit maxime admirabilis. & ideo subdit. Quis audiuit vnq̄z tale. Aut q̄s vidit huic simile. subiũgit etiã ꝓpheta de regeneratione fidelium dicens. Numq̄d parturiet terra. & exponit totũ sicut in postilla. subdit ꝓpheta de generatione eterna. dicẽs. Numq̄d ego q̄ alios parere facio. ipe nõ pariã. q. d. quicq̄d ꝓfectionis est in creaturis pamplin⁹ & ꝓfecti⁹ in deo inuenitur seclusa q̄cũq̄z impfectione. vnde hec expositio q̄ datur a sanctis doctoribꝰ. vt in postilla nõ videt esse mystica sed literalis. Nã paternitas & filiatio p̄ꝓ⁹ & magis ꝓprie dicunt in diuinis q̄z in creaturis. iuxta illud apli ad Ephe. iij. Flecto genua mea ad patrẽ dñi nostri iesu christi &c. Consequẽter q̄nto dicit. Letamini cũ hierusalẽ &c. vbi expresse declarat illud q̄d p̄ꝓ⁹ discipulis xpi dixerat. Unde bimus in leticia vra exponit totũ sicut in postilla. Consequẽter sexto declarat extense punitionẽ fratrũ odientiũ & abijcientiũ discipulos xpi. ꝓpter nomẽ eius. de q̄bꝰ dixerat supra. Ipi aũt confundent. & de hoc agit cũ dr. Et indignabitur inimicis suis. vsq̄z ibi. Simul consumentur dicit dñs. & exponit totũ sicut in postilla. Et notandũ q̄ ex hoc q̄d dicit hic. Qui comedebant carnẽ suillã &c. Similiter consumentur. Expositores hebreox credunt se habere efficax argumentũ ad hoc q̄ stat⁹ christianitatis ꝓsumẽdus est tps messie inaniter spectati. eo q̄ christiani vescuntur carnibꝰ suillis. non tñ iudei nec etiã saraceni. Sed falsitas eox declarat in glosa maiori sup Bene. vbi expsse habet q̄ omia quox esus erat illicit⁹ in ve. le. debebãt esse licita ad esum tempe messie. & specialiter hoc dicunt de porco. vnde hoc q̄d dr. Qui comedebãt carnẽ suillaz. exponendũ est. put in postilla. Consequẽter septimo dicit. Ego aũt opa eox &c. in quo videt ostendere exordiuz apostolice doctrine. s. quõ ꝓcessit post resurrectionez xpi

qd cōtinuat ad p̄dicta spāliter ad illud qd dixerat Pe-
perit syon filios suos. Ad qd sciendum q̄ ꝓut legitur in
actibus apostolorum. ij. ca. eo tpe quo spūssanctus descen
dit in apostolos xp̄i. erant in hierusalem habitantes vi
ri religiosi ex omni natiōe que sub celo est. q̄ omnes vi-
debant gloriam dei inquantū videbant ip̄os apostolos
loquentes varijs linguis magnalia dei. q̄ nō nisi virtu-
te diuina fieri poterant. et hoc est qd dicitur hic. Ego āt
opa eorum et cogitationes eorum. s. iudeorum volentiū suppri-
mere fidei veritatē vnde et ap̄los et discipulos in au-
tum p̄sequebant q̄ omnes erant congregati ꝓpter me-
tū iudeorum in eodem loco. et sic deus ex opibus et cogi
tationibus prauis iudeorum bonū elicuit. s. cōgregare apo
stolos cū oībus gentibus et linguis vt viderēt gloriaz
dei modo p̄dicto. Et in hoc qd dicitur. Cū omnibus gen
tibus. intelligat distributio p generibus singulorum ꝓut
in multis locis. Et sequitur. Et ponam in eis signum. s.
in discipulos signū sancte crucis. q̄ crucifixū cōiter p̄-
dicabant vel signū. i. miracula vel signa q̄ in noīe xp̄i
faciebant. iuxta illud Math. vltimo. Signa aūt eos q̄
crediderint hec seq̄nter. In nomīe meo demonia eijci-
ent ꝛc. Et mittaz ex eis qui saluati fuerīt. vbi in Hebreo
habet. Qui euaserint. q̄ apostoli et discipuli q̄si fugiē-
tes euaserūt de p̄secutōe iudeorum ab hierosolymis ad gē
tes. s. ad gentiles. Exponant cetera ꝓut in postilla. vsq̄
ibi. Et adducēt oēs fratres vestros. qd videt exponen-
dū de martyribus xp̄i. q̄ in diuersis partibus mūdi fuerūt
p testimonio dei interfecti quorum corpa seu ossa adducū
tur freq̄nter de cunctis gentibus. In equis et quadrigis
ꝛc. s. honorifice ꝛ diuersis et varijs modis. ad montez
sanctū meū hierusalē. s. ad ecclesiam. Quō si inferant fi
lij israel munus in vase mundo in domū domi. q̄ tan-
ta veneratio fit reliquijs sanctorum in ecclesia. sicut olim
fiebat in tēplo. cū munus solennissimū ibi offerebatur
Et hic innuit ꝓpheta terciū ptinens ad p̄fectionem no
ui status. In veteri eni lege corpa seu ossa mortuorum
erant immunda in tantū q̄ contamīabant sacerdotes
p̄ contactū mortuorum. sz in noua lege hoc non habet. im
mo reliquie sanctorum in altaribus ponunt cuius differē
tie ratio pōt eē. q̄ aīe defunctorum in veteri lege q̄ntum-
cunq̄ sancte fuissent. separabant in a visiōe diuina. vñ
et corpa eorum merito separanda erant a sanctuario. cuius
oppositum est in noua lege. in qua aīe sanctorum beatifi
ce deo coniungūtur. vñ ad p̄fectionē sui status ptinent
p̄dicta. Consequenter octauo dicit. Et assumā ex eis sa-
cerdotes et leuitas. In quo innuit quartum ptinēs ad
status noue legis p̄fectionē. inq̄nātum sacerdotium ip
sius se extendit ad oēs gentes et non coartat ad certaz
tribum. sicut in veteri lege. que quidem extensio ptinet
ad p̄fectionem. sicut noua lex perfectior est que obligat
omnes. q̄ lex vetus que tm̄ obligat populuz antiquū.
Et in hoc etiam ostenditur translatio legis antique ad
nouam. iuxta illud Hebre. vij. capitulo. Translato sacer
dotio necesse ē vt legis translatio fiat qd tamen hebrei
fatue negant de quo non est ad presens agendum. Ce
tera exponantur ꝓut in postilla

Explicit postilla fratris Nicolai de lyra sup Esaiam
prophetam adiunctis additionibus et replicis.

Prologus

Incipit expositō plogi ſm Britonē i Hieremiā pphā. Hieremias pphēa ꝛc. Istū plogū dirigit hieronim⁹ ad paulā et eustochiū. ad quarū instantiā trāstulit librū istū. Diuidit āt iste plogus in quinq; pticulas in quar prima dē q; licet iste, pphēta ceteris pphetis simplicior videat in vbis. tñ i sensibꝫ ē eēlis. Alia dicit hiero. i hieremias pphēta ꝛc. In secunda pte simplicitatis hui⁹ rationē assignat. in q eū multipliciter commēdat. et ista ps incipit ibi. Porro simplicitas eloquij ꝛc. I q cōmēdat a trib⁹. primo a dignitate. ibi. Sacerdos ex sacerdotib⁹. scdo a priuilegio grē. ibi. Et in matris vtero sanctificat⁹. tertio a stat⁹ pfectione. ibi. Virgitate ꝛc. In tercia ptē q̄stiōr exp̄mūtur. sc. pphetie tēpus. materia ꝛ locus. et pphete lamētatōis mod⁹. Circ⁹ pphetie exprimit cum dē Hic vaticinari exorsus est puer. Materia. ibi. Captiuitatē vrbis atq; iude ꝛc. Agit em̄ de captiuitate duar⁹ tribuum. Loc⁹ tangitur cū dē. Ubi in iuda tñ ꝛc. Lamentatōis modus tāgitur. ibi. Et ciuitatis sue ruinas ꝛc Et q; lamētatio metrice scribit i hebreo. dicit q; ſm mēsuras metri et vsuū distinxit sillas in latino. ibi. Quod nos mēsure metri ꝛc. In q̄rta tāgitur mod⁹ agēdi in libro isto cū dē. Preterea ordinē visionū ꝛc. Ultimo dicit q; q: liber Baruch omiserat. cuiq; librū istū ad petitōz eaꝝ trāstulerat cōtra se emulos. puocabat quos silendo cōpescere rectius erat. ibi. Liber baruch ꝛc. Hēc satis plana ē. b Rusticior. i. simplicior. et huic expositioni cōcordat hēc sequēs. s. Porro simplicitas eloquij. Aliq; tamē exponūt. b Rusticior. i. rudior. q: nō plano sermōne sz sensibꝫ (mone loquitur sic Esaias sz sub figuris. bus par ē. Sz cōtra hieronym⁹ dic in glo in principio Esaie. Nemo me putet. Esaiam breuiter posse exponere cū vniuersa dīa sacra cōtineat. sed illud nusq; legit de hieremia. q nō videt sensib⁹ eē par Esaie. Itē in principio Ezechielis dicit glosa hieronymi. Ezechielis difficultatē hebreoꝝ mōstrat traditio. nisi em̄ quis apd eos sacerdotalis misterij dignitatē. i. xx. annos impleuerit. nec principia geneseos nec cantica canticorum. nec exordium Ezechielis. vel finem legere permittitur. vt ad plenam sententiam ꝛ mysticos intellectus plenum humane nature tempus accedat. sed hoc nusq; de hieremia legitur quomodo ergo dicitur sensibus par. Respondeo par sensibus dicitur. q: vbiq; de christo et de captiuitate duar⁹ tribuum prophetizatur. istⁱ⁹ tamē

Incipit prefacio i Hieremiā pphetam.

Hec interpretatio hyeronimi est. Si q̄d i ea nouerit ſm hebreos codices exploret. Alia est septuagīta interptum ecclesijs visitata. Que q̄uis nonnulla alit hēat q̄ in hebreis codicibus inuenit. tñ vtraq; i. ſm septuagīta ꝛ ſm hebreā aplīca auctoritate firmata ē. nō errore neq; reprehensiōe supiori sz certo cōsilio septuagīta nōnulli alit dixisse vel pterisse itelligūt. Dō iō pmonemur ne q̄squā alterā ex altera velit emendare. q̄d singulor⁹ i suo genere veritas obtūnda est.

Incipit plog⁹ i eundē.

Hieremias pphēta cui hic prologus scribit ſm hōe q̄dē apd hebreos esaie ꝛ osee ꝛ q̄busdaz alijs pphīs vt esse⁽ᵇ⁾ rusticior⁽ᶜ⁾ sed sēsibꝫ par ē. q̄ppe q eodē spiritu pphetauerit. Porro simplicitas eloquij de loco ei⁽ᵈ⁾ i q̄ nat⁽ᵉ⁾ ē accidit. Fuit. n. anathorites⁽ᶠ⁾ q̄ est vsq; hodie vicul⁽ᵍ⁾ trib⁹ ab hierosolymis distās milib⁹. sacerdos ex sacerdotib⁹. ꝛ i matris vtero sanctificat⁽ʰ⁾. vgitate sua euāgelicū viz. xpi ec clie dōdicās. Hic vaticinari exorsus⁽ⁱ⁾ est puer⁽ᵏ⁾ ꝛ captiuitatē⁽ˡ⁾ vrbis atq; iudee nō solū spū. sz ꝛ oculi⁽ᵐ⁾ carnis ituitus ē. Ja decē trib⁹ isrl⁽ⁿ⁾ assyrij in medos trāstulerāt q̄ terras eaꝝ⁽ᵒ⁾ colonie⁽ᵖ⁾ gentiū possidebāt. Ubi i iuda

b Anathotites. id ē (pfundior in alijs inuenitur. de anathot. f Vicul⁹. s. anathot. e Est vsq; hodie g Sancti (die distās trib⁹ milib⁹. i. trib⁹ miliaribus. ficatus. vnde hiere. i. Anteq; exires de ventre sanctificaui te. quod de alijs nō legitur. h Virginitate sua euāgelicuz viz. s. euāgelica perfectione p̄i Christi ecclesie dedicans. i. copulans. per hoc enīz q; sub lege seruabat virginitatez in sacerdotio. pretēdebat in se continentie pfectionem que docetur in euangelio. Signanter autem dicitur christi ecclesie dedicans. id ē iseparabilit per fidē adherens.

l Exorsus est. i. incepit. ordior dirīs ordimur sum. vl orsus sū. dicitur telam ponere. et quia qui telam ponit tunc eam incipit. ideo ordiri ponitur pro incepere. ꝛ cōpositū exordior. ris. vel exorsus.

m Puer hiere. i. Ecce nescio loqui quia puer ego sum ꝛc.

n Urbis hierusalez atq; iude. i. duar⁹ trium Oculi carnis. Ubi hiere. xxxix. Poq̄ pdixerat captiuitatē hierusalem et translationē populi in babylonem legitur q; nabuch. rex babylonis pcepit nabuzardan vt tolleret hieremiā et nihil mali ei faceret. Sed quare non prophetizat de captiuitate decem tribuum sed duarum tñ reddit causam cum dicit. p Jam em̄ ꝛc. continua sic. Non solum spiritu reuelante sed oculis corporis intuitus ē captiuitatem duarum tribuum. Jam em̄ decem tribus israel assyrij in medos transtulerant. Unde. iij. Regum. xvij. Trāslatus est israel de terra sua in assyrios et cetera. q Jam terras earum colonie gentium possidebant. Colonia dicitur vrbs vel castrum quod pro defectu indigenarum nouis colonis adimpletur. Item colonia dicitur agricultura vel cultus religiōis quia ergo indigenis. id est decem tribubus in assyrios trāslatis rex assyriorum misit gentes de babylōe. ꝛ de chuta ꝛ de ahalath ꝛ de emath ꝛ de sepharuaim que p filios israel possederunt samariā. et habitauerunt in vrbibus eius vnde dicitur hic. r Colonie gentiū. i. gētes colētes. i. inhabitātes vrbes decem tribuū possidebant terras eaꝝ. vel colōie. i. agriculture. s Gentiū. i. gētes agriculture dedite. q: a rege assyrioꝝ misse erant ad colēdā sibi terrā decē tribuū. possidebant terram earum. Vel colonie gentium. i. gentes variū cultū religiōis habentes q: sicut dī. iij. Regū. xvij. Gēna queq; gens fabricata est deum suū. possi. terras earū. t Jn iuda tñ. i. in

duabus tribubꝰ.

v Et i beniamin. i. hierlm. qꝝ in sorte bēiamin ꝓlo fuit hierlm sicut dictū ē supra circa fīnē plogi in hiere

x Quadru (multiplicā plāuit vel distinxit alphabeto illō expositū est supra i epistola ad paulinū.

y Nō scz ꝙdrupler

z Nos. (alphabetū in translatione nra.

z Mēsure metri vsibusqꝫ reddidimus. i. iurta mēsuras metri z versuū ꝙs hz in hebraico distrim' in latino. qꝫ distinximus sñias sm dictas mensuras. metrice eiscribunt rem in hebraico. z sub certis clauiularū mensuris distinguuntur in latino.

a Ad pristinā fidē. id ē iurta hebraicā veritatē cui fides dz adhiberi.

b Pretermisim'. qꝫ nō est de canone. sed postmodū trāslat' fuit de greco in latinū. iurta vulgatā editionē in ꝙ inuenit' est.

c Prestolātes. i. expectātes. vsus. Prestolor expecto pstolorꝝrere dico. Paula fuit ꝙdam matrona romana cuius filia fuit eustochiū. de qbꝫ inuenies satis supra in plogo sup iosue versus finem.

d Cetery. pro sed.

e Recti' fuerat ad cōpendiū. i. ad abbreuiationem.

e Mali. ritādi in aliis. s. in emulis meis vsi nō dicit recti' ab salute. sz addit. Ad cōpenduz mali ponere modū. i. finem.

f Furori. i. detrationi

g Eoruz. qꝫ ꝙsi furibūdi detrahūt mihi. cetera plana sunt.

Explicit ꝙlisqꝫ expositio illi' plogi.

esti: z in beniamin ꝓphetauit: z ciuitatꝫ sue ruinas ꝙdruplici planxit alphabeto quod nos mensure metri versibusqꝫ reddidim'. Pretetea ordinez visionum qui apud grecos z latinos omnino confusus est ad pristinam fidem correximus. Libꝝ autem Baruch notarij eius: qui apud hebreos nec legitur nec habet' ptermisimus. pro his omnibꝰ maledicta ab emulis prestolātes. quibꝰ me necesse ē per singula opuscula respondere. Et hoc patior. quia vos cogitis. Ceterū ad cōpendium mali rectius fuerat modum furori eoruz silentio meo ponere ꝙ quotidie noui aliquid scripturantem iuuidorum insaniam ꝓuocare.

¶ Item alius prologus in eundem.

Ioachim filius iosie cui' tertiodecimo anno prophetare orsus ē hieremias. sub qꝫ et Olda mulier ꝓphetauit: ipe est qui alio nomie appellatur Eliachim: z regnauit sup tribum Juda et hierusalem annis vndecim. Cui successit in regnuz filiꝰ ioachin cognomento Jeconias: qꝫ tertio mense regni eiꝰ die decima captus a Nabuchodonosoꝛ ductus est in babylonem: et in loco eius cōstitutus est Sedechias filius Josie patruus eius cuius anno vndecimo hierlm capta atqꝫ subuersa est. Nemo igitur putet eundem in Daniel' principio Joachin qui in Ezechiel' exordio ioachim scribitur. Iste extremam syllabam chim habet. ille chin. z ob hanc causam in euāgelio sm Matthēū vna videt deesse generatio. quia secūda tesseredecas in ioachim desinit filium Josie. et tertia incipit a Joachin a filio Joachim. Quod ignorās porphirius calumniam instruit ecclesie: suā ostendēs imperitiam: dum euangelistam Matthēū arguere nititur falsitatꝫ. Quodqꝫ traditum scribit ioachim monstrat nō aduersariorꝝ fortitudinis fuisse victoriam: sed domini voluntatis.

¶ Incipit argumentuz in eundem.

Jeremias anathotites. qui est viculus trib' a hierosolymis distans milibus' apud taphnas i egypto a populo lapidibus obrutus occubuit. Jacet vero in eo loco sepult': quo duduz pharao ter habitauerat. Et ꝙniaz postulatione sua defugatis ab eodez loco serpentibus egyptios a tactu aspidum facit esse securos: magna eum ibi religione egyptij venerantur.

¶ Explicit argumentū

Prologus

Postilla fratris Nicolai de lyra sup Hieremiam incipit feliciter, adiunctis additionibz dñi Pauli episcopi Burgen̄, ⁊ replicis Matthie doctoris ordinis minorū.

Propheta in gentibz dedi te. Verbū positū scribit Hiere. i. ca. ⁊ dictus fuit sibi a dño. in quo pñt notari q̄ttuor cause huj⁹ libri Hieremie quē habem⁹ p̄ manibz exponendū, videlicet causa efficiēs, materialis, formalis ⁊ finalis. Causa vo efficiens duplex est. Una principalis, s. de⁹ revelans dīa in ħ libro p̄senta. Alia instrumētalis, s. sanct⁹ Hieremias, q̄ spūsancto dictante scripsit libz istum. Et hec duplex cā efficiens notat cū dr. Dedi te, ita q⁹ i supposito hui⁹ verbi dedi, qđ est ⁊ ipse de⁹ exprimit cā efficiens principalis. In ħ aūt pnoie te, causa efficiēs instrumētalis. Et de utraq; pōt accipi illud qđ scribit Ezechielis. ij. Fili hominis speculatorez dedi te domui israel. Ad ħ enī ponit speculator in excelso vt alonge speculet, et q̄ viderit fideliter annūciet, ⁊ sic fecit Hieremias, vt statum videbit in q̄dā generali, ⁊ pleni⁹ in p̄secutiōe libri. Causa vo materialis ⁊ formalis pñt notari in noie p̄phe cuz dr. Propheta. Ad cuj⁹ intellectū sciendū q⁹ p̄pha fm interpretationē nois dr q̄si p̄cul fans, q⁹ fatur seu denūciat ea q̄ sunt longinqua a naturali cognitiōe humana, ⁊ ista q̄ntū ad pñs sunt in duplici gradu, q⁹ alīq̄ sunt hmōi p̄pter suā eminentiā respectu intellect⁹ nr̄i, cuiusmodi sūt diuina ad que se hab⁹ intellect⁹ noster sicut ocul⁹ noctue ad lucē solis. ij. Metaphysice, inter ista vo valde longe quā ⁊ remotū est a cognitione nr̄a incarnationis diuine mysterū, ex creaturis enī p̄t homo deuenire in cognitionē prime cause que de⁹ est q̄tū ad multas ei⁹ p̄dicōes ⁊ sic philosophi p̄cluserūt de deo plurimas p̄clusiones. Similiter natura hūana p se accepta nō excedit cognitionē nr̄am, sed vnio nature diuine ⁊ humane in supposito vbi supra modū trāscēdit facultatē intellectus humani. mysterū aūt illud denūciauit Hieremias p̄pha inter alios valde clare. xxiij. ca. dicēs. Ecce dies venūt dicit dñs ⁊ suscitabo dauid germen iustū, ⁊ regnabit rex, ⁊ sapiens erit, ⁊ faciet iudiciū ⁊ iusticiā in terra. In diebz illis salvabit⁹ iuda, ⁊ israel habitabit confidēter. Et ħ est nomē qđ vocabūt eū dñs iustus nr̄. Hec est auctoritas q̄ ad lītam de christo dr fm oēs doctores hebreos ⁊ latinos. vt plenius videbit dño p̄cedēte, p hoc aūt q⁹ dr. Suscitabo dauid germen iustū, exprimit hūanitas christi q̄ factus est ex semine dauid fm carnē, ad Ro. i. p hoc aūt qđ subdit. Et ħ est nomē qđ vocabūt eū dñs iust⁹ noster, exprimit diuinitas christi clar⁹ vt mihi videt q̄ in aliis libz veteris testamēti, q⁹ vbi habem⁹ dñs. in hebreo habet nomen dei tetragramaton, qđ fm antiq̄s doctores hebreorū sic est appropriatū altissimo creatori, vt nō liceat ipm nomē de alio dici, put plen⁹ dicet dño cōcedente, qui ad locū illū v eniem⁹. Et q⁹ Hieremias ita clare christi mysteriuz denunciauit p̄phetice, potest dici de eo quod scribitur Luce. i. Et tu puer propheta altissimi vocaberis, quia valde expressit altitudinē siue diuinitatez, ⁊ hec est materia principalis hui⁹ libri. Unde dicit Ra. sa. sup. ij. cap. Zacharie, q⁹ vniuerse p̄phete nō sunt locuti nisi de vita messie, qđ est intelligendū de principali intentiōe eorū, q⁹ de pluribz alijs sunt locuti. Et fm ħ de⁹ humanādus est, subiectū in oībz libris p̄phetalibz sicut de⁹ est humanatus in euāgelijs, q⁹ q̄ p̄phete nūciant futurū euāgeliste narrāt factū. Sicut enī de⁹ sub rōne absoluta est subiectū in tota sacra scriptura, sic est in partibz eiuz subiectū sub rōnibz determinatis, vt dictū fuit pleni⁹ in principio Geneseos. Alia vo sunt longinqua a cognitiōe humana, p̄ter suē entitatis ⁊ veritatis deficientias, cuiusmodi sunt futura p̄tingentia de. q̄bz nō est determinata veritas apud nos, sed est determinata apud eū, ⁊ de talibz est p̄phetia fm q⁹ dicit Casiodorus. sup. ps. Propheta ē diuina inspiratio, rez euentus imobilis veritate denūcians. De talibz vero erat destructio ciuitatis ⁊ templi et captiuatio populi p nabucho. futura, quā Hieremias p̄phetice denunciat ⁊ scribit in ħ libro intantū q⁹ voluerit eū p̄pter hoc occidere, fm q⁹ dr infra. xxvi. Judicium mortis est viro huic, q⁹ p̄phetauit aduersus ciuitatez istam. Et hec est materia hui⁹ libri secūdaria sub noie prophete designata. Causa etiā formalis h⁹ libri sub noie p̄phete designat. Circa quod sciendū q⁹ duplex est forma libri, scz forma tractat⁹ ⁊ forma tractādi. Forma vero tractat⁹ est diuisio libri per partes ⁊ capitula, de qua videbit in p̄secutione libri. Forma vero tractādi est modus agendi q̄ modus est p̄phet̄icus describendo diuinas reuelationes Hieremie factas, p̄pter quod de ipo potest dici illud quod scribit Joh. vi. Hic est vera p̄pheta. Et dr vere, p̄pheta ad differentiā pseudo p̄phetaz qui nō p̄phetabāt ex diuina inspiratione sicut Hieremias, sed aliqui eoruz ex p̄pria fictione p̄pter questū ⁊ alīq̄ ex reuelatiōe demonū q⁹ sunt mendaces, p̄pter quod false erant in pluribus p̄phetie eoz. Causa finalis hui⁹ libri est vtilitas vniuersalis eccl̄ie que collecta est ex oībz gentibz. ⁊ hic finis notatur cū dr. in gentibz. i. ad vtilitatē omniū gentū, p̄pter quod de ipo potest dici illud Esa. xlix. Dedi te in lucem gentiū vt sis salus mea vsq; ad extremū terre. vt sit vbū dñi ad Hieremiā dicentis. Dedi te in lucē gentiū ad illuminandū eos lumine fidei ⁊ claritate mor⁹. vt sis salus mea vsq; ad extremū terre, ⁊ hoc denunciatiue tm̄, quia christus est salus gētiū effectiue, fm q⁹ dr p̄s. lxxiij. Operatus est salutē in medio terre. i. in hierlm. que est i medio climate terre habitabilis in qua operat⁹ est salutem humanā p suā passionē benedictā ⁊ resurrectionē ⁊ ascēsionē in celum, vbi cum patre ⁊ spiritusancto vivit ⁊ regnat in secula seculorum Amen.

Verba Hieremie. Liber iste in duas ptes diuidit. sm phemiū 7 tractatū. secūda incipit ibi. Et factū est. Prima iii duas. q2 prio pontf auctoris notificatio. scdo facta sibi cōmissio. ibi. Et factū est. Circa primū notificat auctor prio ex nomine cum dr.

a Verba hieremie. supple sūt q̄ sequūtur in hoc libro. Secūdo ex genere cū dr.

b Filij helchie. q̄ fuit etiā pphā licet non tam famosus sic hieremias. 7 h̄ fm regaz hebreoz q̄ dicit q̄ pñs in principio alicuius pphetie exprimit nomen pris ipi pphete intelligendū est q̄ 7 pater fuit pphe.

c De sacerdotib⁹ q̄ 2c. et q̄ patz dignitas sui generis. q2 tribu sacerdotal cōmixta fuit tribui regie ppter sui dignitatez. Tertio ex loco cū dicitur.

d In terra beniamī. Dicit ei Hieronym⁹ in prolo. huius libri q̄ anathot est vicus tribus miliarib⁹ distās a hierusalem in sorte beniamin situs. Quarto notificatur ex tpe cum dr.

e Q̄ factū sit vbū dñi 2c. Et sciendū q̄ istud q̄ nō est pnomē sed piunctio. 7 ponit p q2. 7 referf ad id qđ dr in principio. Verba hieremie 2c. Et ad ostendū q̄ hec verba pcedebāt ex spū diuino dr. e Q̄ factū 2c. i. q2 factus est vbū dñi ad eū in diebus iosie 2c. Tacent hic due reges quos tribus pphetauit. s. Joachaz 7 iechonias filius ioachim. eo q̄ q̄libet eoz regnauit tñ tribus mensibus. et sic temp⁹ eoz cōputaf sub aliis regib⁹ vsq̄ ad trāsmigrationē hierl'm. i. captiuitatē pplī eius. ciuitate destructa per nabuch. in mense q̄nto. Contrariū videf infra. xxiii. vbi dr. Mense quarto q̄nta die mēsis aperta est ciuitas 2c. Dicendū q̄ mēse q̄rto fuit capta a babyloniis vt ibi dr. sed ciuitas nō fuit destructa nec pplis in babyloniē ducta donec sup h̄ audiref voluntas nabuch. existētis tunc in antiochia p nūcios ad h̄ missos q̄ redierūt mense quinto

f Et factū est. Hic ꝑfiter describif cōmissio (vt dr hic. facta hieremie de actu pphetandi cū dr ei a domino.

g Priusq̄ te formarez in vtero noui te. noticia p̄destinationis q̄ est ab eterno. h Anteq̄ exires de vulua sanctificaui te. purgādo ab originali in vtero mris p gratiā sanctificantē. i Et pphetā in gentib⁹ dedi te. nūc tibi officiū pphetādi imponēdo. 7 q2 officiū est magnū. ideo subditur excusatio hieremie.

k Et dixi. a a a dñe deus. 7 dicunt aliqui expositores q̄ hic ter ponit a. q2 Hieremias se excusat a tanto officio ppter triplicē defectū. s. etatis. scientie 7 eloquēte. quia adhuc erat iuuenis. sed hec expositio procedit ex ignoratia hebraici sermonis. vbi ponit hic vna dictio. 7 dr aba composita ex tribus lris. s. alepb he 7 he. q2 bis ponit hec lra he. 7 hec dictio sic sonat. a. a. a. lra ei he aliqñ sonat in hebreo sicut a in latino. 7 est dicta dictio interiectio dolentis vel admirātis. Sed q2 de⁹ potest supplere omnez defectum. ideo subditur.

l Noli dicere puer sum 2c. quasi diceret. potens sum omnē defectū tuū supplere. 7 te ab oppugnationib⁹ eoz quos tu formides protegere. Sciebat enī Hieremias q̄ pphete q̄ ante eū fuerāt psecutiones vsq̄ ad mortē sustinuerant. marime tpe manasse regis. vt habet. xxi. Regum. Et subditur inūctio officij cū dicitur.

m Et misit dñs manū suā 7 tetigit os meum. 7 dixit ad me. Ecce dedi vba mea in ore tuo. ecce constitui te hodie sup gentes 7 sup regna: vt euellas. 7 destruas. 7 dissipdas. 7 dissipes. et edifices 7 plantes. Et factū est vbū dñi ad me dicēs. Quid tu vides hieremia. Et dixi. Virgā vigilantē ego video. Et dixit dñs mihi. Bene vidisti. quia vigilabo ego super verbum meum vt faciam illud. Et factum est verbum dñi secundo ad me dicens. Ollam ego video feruentem. et facies eius a facie aquilonis. Ab aquilone pandetur malum super omnes habitatores terre. Quia ecce ego vocabo omnes cognationes regnorum aquilonis. dicit dominus. et venient et ponet unusquisque solium suum ante portas hierusalem. et contra omnes muros eius in circuitu. et contra universas urbes iuda. Et loquar iudicia mea cum eis super omnem malitiam eorum. qui dereliquerunt me. et libauerunt diis alienis. et adorauerunt opera manuum suarum. Tu ergo accinge lumbos tuos. et surge. et loquere ad eos omnia quecumque ego mandauero tibi. ne formides a facie eorum. ne forte ego te confodiam coram eis. Ego enim dedi te hodie quasi civitatem munitam. et columnam ferream. et murum aeneum super omnem terram regibus iuda. principibus eius. sacerdotibus et populo terre. Et bellabunt contra te. et non praevalebunt. quia ego tecum sum dicit dominus ut liberem te. Et misit dñs manū suā 2c. Ecce nescio loq̄ quia puer ego sum. Et dixit dominus ad me. Noli dicere quia puer sum: quia ad omnia quecumque mittam te ibis: et universa quecumque mandavero tibi loqueris. Ne timeas a facie eorum: quia tecum ego sum ut eruam te dicit dñs. Et misit dñs manū suam 7 tetigit os meum: 7 dixit ad me. Ecce dedi verba mea in ore tuo. ecce constitui te hodie super gentes et super regna: ut evellas et destruas et disperdas et dissipes et edifices et plantes. Et factum est verbum domini ad me dicens. Quid tu vides hieremia. Et dixi. Virgam vigilantem ego video. Et dixit dominus mihi. Bene vidisti. quia vigilabo ego super verbum meum ut faciam illud. Et factum est verbum domini secundo ad me dicens. Ollam ego video feruentem. et facies eius a facie aquilonis. Ab aquilone pandetur malum super omnes habitatores terre. Quia ecce ego vocabo omnes cognationes regnorum aquilonis. dicit dominus. et venient et ponet unusquisque solium suum ante portas hierusalem. et contra omnes muros eius in circuitu. et contra universas urbes iuda. Et loquar iudicia mea cum eis super omnem malitiam eorum. qui dereliquerunt me. et libauerunt diis alienis. et adorauerunt opera manuum suarum. Tu ergo accinge lumbos tuos. et surge. et loquere ad eos omnia quecumque ego mandauero tibi. ne formides a facie eorum. ne forte ego te confodiam coram eis. Ego enim dedi te hodie quasi civitatem munitam. et columnam ferream. et murum aeneum super omnem terram regibus iuda. principibus eius. sacerdotibus et populo terre. Et bellabunt contra te. et non praevalebunt. quia ego tecum sum dicit dominus ut liberem te. Et misit dñs manū suā 2c. Ecce nescio loq̄ quia puer ego sum. Et dixit dominus ad me. Noli dicere quia puer sum: quia ad omnia quecumque mittam te ibis: et universa quecumque mandavero tibi loqueris. Ne timeas a facie eorum: quia tecum ego sum ut eruam te dicit dñs. Et misit dñs manū suam 7 tetigit os meum: 7 dixit ad me. Ecce dedi verba mea in ore tuo. ecce constitui te hodie super gentes et super regna: ut evellas et destruas et disperdas et dissipes et edifices et plantes. Et factum est verbum domini ad me dicens. Quid tu vides hieremia. Et dixi. Virgam vigilantem ego video. Et dixit dominus mihi. Bene vidisti. quia vigilabo ego super verbum meum ut faciam illud. Et factum est verbum domini secundo ad me dicens. Ollam ego video feruentem. et facies eius a facie aquilonis. Ab aquilone pandetur malum super omnes habitatores terre. Quia ecce ego vocabo omnes cognationes regnorum aquilonis. dicit dominus. et venient et ponet unusquisque solium suum ante portas hierusalem. et contra omnes muros eius in circuitu. et contra universas urbes iuda. Et loquar iudicia mea cum eis super omnem malitiam eorum. qui dereliquerunt me. et libauerunt diis alienis. et adorauerunt opera manuum suarum. Tu ergo accinge lumbos tuos. et surge. et loquere ad eos omnia quecumque ego mandauero tibi. ne formides a facie eorum. ne forte ego te confodiam coram eis. Ego enim dedi te hodie quasi civitatem munitam. et columnam ferream. et murum aeneum super omnem terram regibus iuda. principibus eius. sacerdotibus et populo terre. Et bellabunt contra te. et non praevalebunt. quia ego tecum sum dicit dominus ut liberem te.

Incipit Hieremias propheta. Capitulū. I.

Verba hieremie pphete filij helchie de sacerdotibus q̄ fuerūt in anathot in tra beniamin. Q̄ factus est verbus dñi ad eū in diebus ioſie filij amon regis iuda in tertiodecimo anno regni eius: 7 factū est in diebus Joachim filij ioſie regis iuda vsq̄ ad cōsummationē vndecimi anni sedechie filij ioſie regis iuda vsq̄ ad trāsmigrationē hierusalem in mense q̄nto. Et factū est vbū dñi ad me dicēs. Priusq̄ te formarē in vtero noui te. 7 anteq̄ exires de vulua sanctificaui te: et pphetā in gentib⁹ dedi te. 7 dixi. A. a. a. dñe deus. Ecce nescio loq̄ quia puer ego sum. Et dixit dominus ad me. Noli dicere quia puer sum: quia ad omnia quecumque mittam te ibis: et universa quecumque mandavero tibi loqueris. Ne timeas a facie eorum: quia tecum ego sum ut eruam te dicit dñs. Et misit dñs manū suam 7 tetigit os meum: 7 dixit ad me. Ecce dedi vba mea in ore tuo. ecce constitui te hodie sup gentes 7 sup regna: vt euellas. 7 destruas. 7 dissipdas. 7 dissipes. et edifices 7 plantes. Et factū est vbū dñi ad me dicēs. Quid tu vides hieremia. Et dixi. Virgā vigilantē ego video. Et dixit dominus mihi. Bene vidisti. quia vigilabo ego super verbum meum vt faciam illud. Et factum est verbum domini secundo ad me dicens. Ollam ego video feruentem. et facies eius a facie aquilonis. Ab aquilone pandetur malum super omnes habitatores terre. Quia ecce ego vocabo omnes cognationes regnorum aquilonis. dicit dominus. et venient et ponet unusquisque solium suum ante portas hierusalem. et contra omnes muros eius in circuitu. et contra universas urbes iuda. Et loquar iudicia mea cum eis super omnem malitiam eorum. qui dereliquerunt me. et libauerunt diis alienis. et adorauerunt opera manuum suarum. Tu ergo accinge lumbos tuos. et surge. et loquere ad eos omnia quecumque ego mandauero tibi. ne formides a facie eorum. ne forte ego te confodiam coram eis. Ego enim dedi te hodie quasi civitatem munitam. et columnam ferream. et murum aeneum super omnem terram regibus iuda. principibus eius. sacerdotibus et populo terre. Et bellabunt contra te. et non praevalebunt. quia ego tecum sum dicit dominus ut liberem te. Et misit dñs manū suā 2c. Ecce nescio loq̄ quia puer ego sum. Et dixit dominus ad me. Noli dicere quia puer sum: quia ad omnia quecumque mittam te ibis: et universa quecumque mandavero tibi loqueris. Ne timeas a facie eorum: quia tecum ego sum ut eruam te dicit dñs. Et misit dñs manū suam 7 tetigit os meum: 7 dixit ad me. Ecce dedi verba mea in ore tuo. ecce constitui te hodie super gentes et super regna: ut evellas et destruas et disperdas et dissipes et edifices et plantes. Et factum est verbum domini ad me dicens. Quid tu vides hieremia. Et dixi. Virgam vigilantem ego video. Et dixit dominus mihi. Bene vidisti. quia vigilabo ego super verbum meum ut faciam illud. Et factum est verbum domini secundo ad me dicens. Ollam ego video feruentem. et facies eius a facie aquilonis. Ab aquilone pandetur malum super omnes habitatores terre. Quia ecce ego vocabo omnes cognationes regnorum aquilonis. dicit dominus. et venient et ponet unusquisque solium suum ante portas hierusalem. et contra omnes muros eius in circuitu. et contra universas urbes iuda. Et loquar iudicia mea cum eis super omnem malitiam eorum. qui dereliquerunt me. et libauerunt diis alienis. et adorauerunt opera manuum suarum. Tu ergo accinge lumbos tuos. et surge. et loquere ad eos omnia quecumque ego mandauero tibi. ne formides a facie eorum. ne forte ego te confodiam coram eis. Ego enim dedi te hodie quasi civitatem munitam. et columnam ferream. et murum aeneum super omnem terram regibus iuda. principibus eius. sacerdotibus et populo terre. Et bellabunt contra te. et non praevalebunt. quia ego tecum sum dicit dominus ut liberem te.

n Ecce dedi verba mea 2c. 7 q2 hieremias nō solū pphetauit ꝓtra regnum iude. sed etiam ꝓtra plura alia vt videbit infra. ideo sequitur.

o Ecce constitui 2c vt euellas. i. euellēdo denuncies trāsferendos inde h̄itatores.

p Et destruas. ēt̄ ad occidendos. q Et disperdas. quantū ad fugientes p diuersas vias.

r Et dissipes. ēt̄ ad moriētes in fuga vl' captiuitate.

s Et edifices 7 plantes. i. denuncies iudeos reedificādos 7 plantandos in terra sua. quod impletum fuit tēpore Cyri qui dedit populo licentiā redeundi in terram suā 7 reedificandi templū. 7 tpe artharxersis qui dedit licentiā Hecemie reedificandi ciuitatē hierusalē. vt habet primo Esdre. i. 7 Hecmie. i.

t Et factum est. Finito prohemio. hic incipit tractat⁹. Circa quem sciendum q̄ licet principalis materia huius libri sit mysterium ipsius christi. vt supra dictū est. tamen Hieremias multo diffusius scribit futuram ciuitatis 7 templi destructionem. propter quod melius potest accipi diuisio libri fm istam materiā. 7 fm hoc liber iste in duas partes diuidit. quia primo hieremias hanc destructionem futurā denunciat. secundo ipsam factam deplorat in trenis qui non est liber distinctus ab isto. vt patet p Hieronymum in prologo galeato. qui prologus ponitur in principio libri Regū. Prima in duas. q2 primo futuram destructionē denunciat. secundo dicta epilogat. ca. lij. Prima adhuc in duas. quia primo ꝓnuncia tur destructio iudeoꝝ. secundo aduersariorum suorum. ca. xl vi. Prima adhuc in duas. quia primo denunciatur dicta destructio prophetice. secundo hystorice. cap. xxiii. Prima adhuc in duas. quia primo ostēditur destructio ciuitatis futura. secundo subditur huius destructionis causa. ca. sequēti. Prima adhuc in duas. quia primo ponitur dicta ostensio. secundo pphete confortatio. ibi. Tu ergo. Ostensio vero destructionis future fuit duplici visione. secunda ponitur ibi. Et factum est. Prima ponit cum dicitur. v Quid tu vides hieremia. non querit

dñs ex ignorantia, sed vt ex ei⁹ visione ꝓuenient⁹ eũ instruat de futura destructiõe ciuitatis, nõ ꝓfiter ponit ꝓphete ꝓfortatio cũ dicit.

p Vigilãte vigilantẽ ego video. Aliq̃ exponit (phete visio, nũt. Vigilãte vigilantẽ, i. vigilantiũ. ſ. latronũ q̃ vigilãt de nocte qñ aliq̃ dormiũt ad faciendũ furta, z ꝓfit aliq̃n virgam longã in extremitate vncinũ ferreũ habentẽ cũ q̃ extrahunt vestes vel alias res ꝺ domibꝫ ꝑ feneſtras, et per hoc vt dicunt designabatur futura ſpoliatio ciuitat⁹ per chaldeos. Dz iſtud dictũ poſſit ex ignorantia hebraici ſermonis q̃ ſic habet hic. Baculũ amigdalinũ video z dicit baculũ ad deſignandũ poſſionẽ ciuitatis futurã. Amigdalinũ ad deſignãdũ huiꝰ poſſionis acceleratione, eo q̃ inter alias arbores amigdalus multũz accelerat emittere flores, z ideo eũ ſubdit.

q Bñ vidiſti, q̃ vigilabo ego ꝛc. In hebreo habet, Quia feſtinabo ego, z eadem ſententia eſt in lra nra cũ ꝺr. Vigilãte vigilantẽ, et poſtea, Vigilabo ego ꝑ vigilantiã enim intelligit feſtinatio eo modo loquẽdi q̃ cõiter dicit de homine multũ feſtinãte ad aliq̃d obtinendũz q̃ vigilat ſup illud. ſacra ſcriptura enim nõ ſemꝑ transfert de verbo ad vbũ, ſed aliq̃n accipiẽdo ſenſum ex ſenſu.

3 Et factum eſt. Hic ponitur ſecũda

a Quid tu vides, exponatur vt ſupra. (viſio cũ ꝺr.

b Ollã ſuccenſaz ego video, nõ eſt intelligendũ q̃ viderit imaginaria viſione ollã plenaz igne ardente, vt aliq̃ imaginant, ſed videbat ollã bullientẽ, z ꝑ modo cõmuni vbo dicit olla ſuccenſa qñ fortiter bullit, vñ in hebreo hꝫ. Ollã bullientẽ ego video z facies ei⁹, i. ebullitiões eius q̃ apparẽt in ſupficie olle bullientis. In hebreo enim facies

c A facie aq̃lonis, i. a pte aq̃lonis. (ponit in plurali. olla enim poſita ad ignẽ qñ bullit eius ebullitiões incipiunt a parte ignis z flectunt ad partẽ oppoſitam, z ꝑ hoc ſignificabat q̃ chaldei ciuitatẽ incẽſuri venirent a parte aq̃lonis, z ideo ſequit exponendo dictã viſionem.

d Ab aq̃lone, ꝛc, z ꝓz lra vſq; ibi,

e Et ponent⁹ ſ. tẽtoriũ ſuũ.

f In introitu, pot. hic, vt null⁹ poſſit inde egredi qñ capiat⁹, vel ad lras ſoliũ ſuũ, q̃ capta ciuitate ſederũt principes in portis in ſoliis ſuis tãq̃ victores.

g Et loquar iudicia mea cũ eis, red⁹ (vt habet⁹ ſ. xxi. dendo eis penã debitã ꝑ peccatis. Sed queritꝫ hic quõ chaldei dicunt⁹ veniſſe ab aq̃lone cũ chaldea ſit magis ad orientẽ reſpectu iudee. Ad qõ dicendũz q̃ nabuch. tunc erat monarcha vt ꝓz Daniel. iiij. et ſic regna aquilonis erãt ſibi ſubiecta, z ꝓ maiori parte collegit inde exercitũ ad veniendũ ꝓtra hierlm, vt ſic chaldeam dimitteret munitã bellatoribꝫ ih ſui abſentia ꝓtra pericula imminentia. q̃ aũt ponit dupler viſio ad ſignãdũ idez. ſ. ciuitatis deſtructionẽ facit ad iudiciũ veritatis, z vt ſmo dei velocius cõpleat⁹, ſm q̃ expoſuit ioſeph de duplici ſomnio pharaonis famem futurã ſignante, Gene. xli.

h Tu ergo. Hic ꝓfiter ponit ꝓphete ꝓfortatio cũ dicit. Tu ergo accinge lumbos tuos ꝛc. i. ſis promptꝰ z paratus ad exequendũ mandata mea abſcindendo a te timorẽ humanũ, ꝓpter q̃ ſubdit.

i Ne timeas te facã. id eſt timere te facã, ꝓpter q̃ ſubdit.

k Ego quippe dedi te hodie in ciuitatẽ munitã ꝛc. q. d. ſicut ciuitas munita nõ ꝓt capi nec columna ferrea frangi, nec murꝰ eneꝛgus penetrari, ſic non poteris a tuis aduerſarijs ſuperari, cuiꝰ cauſa ſubditur.

l Quia ego tecũ ſuz q̃ ſum infinite ꝓtentis z ſic poſſum te in omnibus protegere.

¶ In capitulo ꝓmo Hieremie vbi dicit in poſtilla. Filij helchie q̃ fuit etã ꝓpheta.

Additio.

Quod ſit regula apud hebreos q̃ qñ in principio alicuiꝰ ꝓphetie exprimit nomen patris ipſius, ꝓphe intelligẽdũ eſt q̃ ꝑ fuit ꝓphe ta. nullus habet fundamentũ in ſacra ſcriptura. nec aliquẽ hebreoꝝ expoſitorem me recolo legiſſe hoc aſſerentẽ. licet in quodã talmudico libro hoc legatur. tamẽ hoc non eſt ꝓ regula reputandũ. imo ſm Ra. cambi. z alios auctenticos hebreoꝝ expoſitores Helchias hic nominatus eſt. Helchias ille ſummus ſacerdos qui inuenit librum legis tẽpe Joſie, vt habetur. iiij. Regũ. xxij. qui q̃dem helchias non fuit prophetа, quod patet ex hoc q̃ ipe cũ aliis de mandato regis iuit ad querendũ verbum domini ab Oldã ꝓphetiſſa, vt patet in capitulo ſupradicto.

Replica.

In capi. primo Hieremie vbi poſtillator helchiã ꝑez Hieremie hic notatũ dicit fuiſſe ꝓphetam iuxta regulã hebreoꝝ dicentẽ ꝑes ꝓphetarũ nominatos fuiſſe ꝓphas, ſed Burg. dicit ſe illã regulã non legiſſe nec regulã eſſe, dicit tñ in thalmud reperiri, vnde q̃ thalmud apud iudeos ꝓ lege reputatur, lex autẽ z regula coincidũt. agitur Burgen. negans illud dictum ſore regulã concedit ipm eſſe regulaz ex eo, q̃ dicit ipm in thalmud fore contentũ. aſſumit autẽ Burgen. q̃ helchias hic nominat⁹ non fuit ꝓpheta ſed fuit ille ſumm⁹ pontifex, de quo. iiij. Regũ. xxij. dicit. q̃ inuenit librum legis tempore Joſie, z ad hoc allegat Rabi cambi. z alios. Sed videt⁹ q̃ Burgen. ꝓ aſſumptũ illud ꝓbat ꝓpoſitum q̃ ſummi pontifices officiũ fuit ꝓphetare. ſi enim ſpe chriſti qñ ſacerdotiũ z ꝓphetia legis debuit obmuteſcere, ad pontificis officiũ ꝑtinebat ꝓphetare. ſicut dicit Job. xij. de caypha. cũ eſſet pontifex, ꝓphetauit. multo amplius tempe regũ qñ ꝓphetia fuit in maximo vigore ad pontificis officiũ ꝑtinebat ꝓphetare. ergo q̃ ſm Burge. helchias non fuit ꝓpheta, z cũ hoc ſm eundẽ fuit pontifex ergo fuit ꝓpheta ſaltẽ officio etſi nõ actu. Et ad hoc tenditur argumentũ Burg. ꝓ q̃ nititur oſtendere ipm nõ fuiſſe ꝓphetaz, q̃ nullus eſt a rege ad Oldam ꝓphetiſſam ad

sulendū. Ad ꝟ aūt cōiter dr. ꝙ aliq̄ sunt ꝓphe actu ſz nō officio. vt dauid. iob. ꝛ ꝗplures alij. Quidā aūt fuerunt ꝓphe vtroq; mō sicut esaias. hieremias. ꝛc. q̄dā autē officio ꝛ nō actu. sic multi sūmi pōtifices. ꝛ sic helchias. Et ad sedandā Burg. ꝛtentionē pōt dici. ꝙ nō est inconueniens vnum ꝓphām ad aliū accedere et ab eo inq̄rere aliq̄d sibi nō reuelatum. ꝛ ab eo instrui. vt ptz factuz in multis locis tpe regū. In ꝓio libro Reguz dr. Num saul inter ꝓphetas. q̄ tñ cōsuluit phitonissaz. multo rationabilius helchias existens ꝓpha potuit cōsulere veraz ꝓphetiā. q; ꝓphe spū prophetico nō semp tanguntur. nec est in eoruz ptāte vsus lumiē ꝓphetalis. q; donū supnaturale est. Ex q̄ quid sit de ꝓphetia ista? helchiē nō videt verisimile hūc summū pontificē fuisse pēm hieremie. q; pī ipsius hic nominat? dr fuisse de sacerdotibus q̄ sunt in anathot. qui ſm beatū hieronymuz fuit viculus turalis. vnde accidit ei hieremie rusticitas in eloquio. fuit enī anathotites vt inq̄t idē beat? hieronym?. nec puto verisile summū sacerdotē in tali vicolo habitasse. ſz in cuitate regia ad reddendū ratiā in causis ꝓpleris. nec videt honestas modus loq̄ndi ſre beati hieronymi de pēre hieremie si fuisset summ? pontifex. nō enī honeste de sūmo pontifice dici pōt. ꝙ sit vn? de sacerdotibus. ꝓsidēs ei cū simplicibus sacerdotibus nō cōnumerari aī honeste sicut nō decet regem populo connumerari.

Capitulū .II.

Et factū est. hic ꝓsequēter describit dicte destructionis causa. s. populi iudaici malicia. ꝛ diuidit in duas partes. q; primo hieremias arguit ppli malicia. ſcdo ex ꝟ pena. ſ. multiplice iniuria ca. xx. Prima in duas. q; primo arguit ppli malignitas. ſcdo ei? irreparabilitas. xiij. ca. Prima adhuc in duas. q; primo hieremias arguit ppli trāsgressionē. ſcdo plāgit sibi futurā pse cutionē ca. xi. circa medū. ibi. Tu aūt dñe demōstrasti mihi. Sed istud dictū videt repugnare ei qđ dictū est cap. ꝓcedēti. Nec enī timere te faciā. i. pmittā. q; planctus de malo futuro videt ꝓcedere ex timore. Ad qđ dicendū ꝙ sicut dicit phs. ij. rhetorice. timor est passio de malo futuro de difficili corrabili. nō tñ impossibili. q; si apphendat vt impossibile euitari. tūc cessat timor. et succedit tristicia q̄ est ꝓpter de malo pīti. q; tūc apphendit illud malū vt pīs. ꝓpter qđ indicati ad mortē cum illuc ducunt nō timēt ſz tristant. ꝛ ꝟ est peius q̄ timere. Prouer. xvij. Spūs tristis exiccat ossa. Hieremias aūt p diuinā reuelationē erat certꝰ de ꝓsecutiōe sibi futura. ꝛ tō nō erat in eo timor de ꝟ. sed tristicia. ꝛ sic plāgebat. q; apphēdebat illā q̄si iam ꝓsentē. ꝓpter cuasionis impossibilitatez. Planctus enī ꝓprie est de malo pīti vel ꝓterito ſm tē vel ſm apphensionē. Per dicta patet solutio argumēti. Prima adhuc in duas. q; primo arguit ppli multiplex flagitiū. ſcdo excludit ab eo remedū ca. v. Prima adhuc in tres. q; primo arguit ppli malicia. ſcdo peccandi inuereclidia. ca. sequēti. tertio peccantiū ꝓtumacia. ca. xij. Ps autez capitulum in duas partes diuidit. q; primo pmittit dei ꝛ populi mutua dilectio. ſcdo ipius populi deprauatio.

a Verbū dñi ad dom? iacob ꝛ oēs cognationes dom? isrl. Hec dicit dñs. b Quid iueneruṅ ꝓres vri in me iniq̄tatis q; elōgauerūt a me: ꝛ ambulauerūt p vanitatē: ꝛ vani facti sunt. c Et nō dixerūt: vbi ē dñs q̄ ascēdere nos fecit de terra egypti: qui traduxit nos p desertū: p terrā inhabitabilē ꝛ inuiā: p terraz sitis ꝛ imaginez mortis: per

a Verbū dñi. i. mandatū eius. exiuit in desertū vbi victualia nō crescebāt nec cibos ad sufficiētiā sibi ꝓparare poterant. ꝛ ꝟ est qđ dr hic b Vade ꝛ clama in auribus hierl'm. i. habitatorū ei?. ita q̄ oēs possint audire tā maiores q̄ minores.

c Hec dicit dñs. cuius verbū non potest esse falsum.

d Recordatus sum tui. s. o israel.

e Miserās adolescentiā tuā. i. temp? tui exitus de egypto. f Et charitatē desponsationis tue. in legis datione.

g Quādo secuta me es in deserto. ad dictuz moysi serui mei. h In terra q̄ nō seminat. eos q̄ est oīno sterilis.

i Sanct? israel dñio. q. d. tūc ꝓpls isrl fuit sanctificat?.

l Primitie frugū ei?. q. d. sicut primitie frugū offerebant dño ꝓ frugib? aliis. sic ꝓpls israel fuit ei applicat? specialiter p suscepti onē legis. tūc enī dixerūt. Hec q̄cūq̄ locut? est dñs faciem?. Exo. xxiiij. l Omnes q̄ deuorauerūt eū delinquūt. sicut enī primitie nō comedebant licite nisi a sacerdotib? et eoz familijs. sic ppli terrar vastātes populū iudaicū peccauerūt. q; licet hec punitio ꝓcederet a diuina iustitia. tñ aduersarij iudeoz exequebant

m Mala venīt sup eos. (volūtate mala. tō subditur. sicut declaratū est multipliciter in Esaia. ꝛ adhuc declarabit.

n Audite. hic ꝓsequēter describit ppli (rabiē infra. deprauatio. ꝛ diuidit in duas. q; primo describit ei? malicia. ſcdo remouet falsa fiducia. ibi. Si laueris te. Prima adhuc in tres ſm ꝙ malicia ppli ex tribus ostēditur. primo ex ei? ingratitudine. ſcdo ex gentiliuz cōpatione. ibi. ꝓpterea. tertio ex flagellor? multitudine. ibi. Tuum q̄d ſeru? ꝛc. Circa primū dr.

o Quid iueneruṅ patres vri in me iniq̄tatis. q. d. nihil. q; nō habet locuz in ꝓ Quia elongauerūt a me. q. d. nō fuit defect? (deo. ex parte mea sed sua. q Et ambulauerūt post vanitatem. i. idola q̄ nullā habēt virtutē aut bonitatē.

r Et vani facti sunt. i. bonitate vacui sicut ꝛ idola. ꝓpter qđ dr ꝟ. xiij. Similes illis fiant q̄ faciunt ea ꝛc.

Q. ei declinauerūt ad idolatriā patet Exo. xxxij. in adoratione vituli. ꝛ postea i libꝫ Iudicū. Regū ꝛ Paralip.

s Et non dixerunt. i. facte non ostenderunt.

t Ubi est dñs q̄ ascendere nos fecit ꝛc. q; nō ostenderunt se gratos de hoc beneficio.

v Qui traduxit nos p desertū. qui erat locus inhabitabilis ꝛ inuius.

x Per terrā sitis. q; carebat fontib? ꝛ fluminibus.

y Et imaginē mortis. ꝓpter serpentes et animalia venenosa ibi existentia. Deutero. viij.

z Per terram in qua non ambulauit vir. ſz antea ꝛ si aliq̄ ambulauerūt. fuerunt ita pauci q̄ quasi nihil fuit reputandi. ꝛ tamē in tota ista via deus ꝓuidit bonis ꝺ victu ꝛ vestitu. ita ꝙ nihil eis defuit ſm ꝙ dicit Deutero.

ij.ca. Dñs nouit iter tuũ quõ trãsiet solitudinẽ hãc magnã p.xl.ãnos habitãs tecũ. ⁊ nihil tibi defuit. ⁊ in h̃ maior dei dilectio apparuit q̃ tãto tpe ꝓuidit eis ⁊ ita bñ.
a Et induxi vos. mutat modus loq̃ndi de tertia ꝑsona ad primã. b In terrã carmeli. i. terrã isrl̃. exprimit tñ specialiter carmel⁹ eo q̃ ẽ loc⁹ fertil̃ ⁊ amenus. iste tñ carmelus est ali⁹ ab illo carmelo q̃ ẽ in sorte ephrai. q̃ est mag̃ steril̃. sicut dictum fuit Esa.xxix. Liban⁹ ꝯuertet̃ i. chermel ⁊ chermel i saltũ reputabitur.
c Et ingres. conta. multis idolatriis.
d Sacerdotes non dixerunt vbi est dñs. eũ deuote req̃rendo.
e Et tenẽtes legẽ. q̃ dat mei cognitionẽ.
f Nescierũt me. recognoscendo me dñm ꝑ debitã seruitutẽ.
g Et pastores. i. reges ⁊ principes.
h Preuaricati sunt in me. cultũ mihi debitũ idolis exhibẽtes
i Et ꝓphe ꝓphetauerũt in baal. loq̃tur de falsis ꝓphetis q̃s reges ⁊ principes fouebãt ꝯtra veros dñi ꝓphetas. vt ptz. iij. Regum. tpe achab. ⁊ iiij. Regũ. tpe manasse et pluriũ alioꝝ. vt patebit. j.xx. l2 Propterea. Hic ꝯfiter arguit malicia ꝓpli iudeoꝝ in cõpatiõe aliaꝝ gentiũ cũ dr in ꝑsona dñi.
l2 Propterea adhuc iudicio ꝯtẽdã ⁊c. q.d. nolo vos et filios vr̃os ꝑ violentiã deprimere. sz ꝑ viã iusticie. quia peiores estꝫ gentibꝫ aliis. iõ subdit l Trãsite ad insulas cethim. i. ad insulas marꝫ mediterranei. in q̃bꝫ habi
m Et in cedar mit. i. ad agarenos q̃ de- (tant barbari scenderũt ab agar ancilla abrae ꝑ ysmaelẽ ⁊ cedar filium ysmaelis. n Et ꝯsiderate ve. i. toto mentꝫ conatu.
o Si mu. gens. s. alia q̃cũq̃ a vobis p Deos suos q.d. nõ. sed q̃libet gens alia illud qd̃ prĩo coluit tãq̃ deũ tenuit ei⁹ cultũ q̃uis sint dij falsi. q Ppl̃s vo me⁹. id ẽ ppl̃s isrl̃ a me specialr elect⁹. r Mutauit gl̃iam suã. i. deũ suũ in q̃ debebat gloriari. s In idolũ. sic̃ ptz Exo.xxxij. vbi tanq̃ deũ coluit idolũ vituli. ꝓpter qd̃ dr ps.cv. Mutauerũt gloriã suã in sil̃itudinem vituli ⁊c. Postea vo multꝫ idol̃ ⁊ varijs fuerũt. vt ptz in libꝫ iudicũ. Reg. ⁊ Paralyp̃. ⁊ qr istud erat valde inhonorabile
t Obstupescite celi. i. angeli supiores. et (ideo subdit. porte celi. i. angeli inferiores. Sciendum tñ q̃ in hebreo sic hr̃. t Obstupescite celi sup h̃ ⁊ turbetis ac dissipetis. ⁊ fm hebreos loq̃tur d celo aereo qd̃ dr hic celi i plurali. ꝓpter diuersas ei⁹ ptes. vel accipiẽdo plurale ꝑ singulari sicut Exo.xxxij. dr. Isti sũt dij tui isrl̃. ⁊ tñ erat ibi tñ vnicũ idolũ. Dicit aũt celũ aereum metaphorice obstupescere. qñ notabiliter imutat sicut hõ stupidus i facie mutat. ⁊ in modo se hñdi in tempestate ⁊ dissipatio

terrã in q̃ nõ ambulauit vir neq̃ hitauit hõ [a] Et induxi vos [b] in t̃rã carmeli vt comederetꝫ fructũ ei⁹ ⁊ bona illi⁹ [c] Et ingressi ꝯtamiastꝫ t̃ram meã ⁊ hereditatẽ meã posuistis i abomiatõez. [d] Sacerdotes nõ dixerũt: vbi ẽ dñs [e] ⁊ tenẽtes legẽ [f] nescierũt me [g] ⁊ pastores [h] ꝑuaricati sũt in me [i] Et ꝓphe ꝓphauerũt i baal: ⁊ idola secuti sũt. [k] Propterea adhuc iudicio ꝯtẽdã vobiscũ ait dñs: ⁊ cũ filijs vr̃is disceptabo. [l] Transite ad insulas cethi ⁊ videte [m] et in cedar mittite: [n] ⁊ ꝯsiderate vehemẽter ⁊ videte si factũ est huiuscemõi [o] si mutauit gẽs [p] deos suos Et certe ipi nõ sũt dij. [q] Ppl̃s vo meus [r] mutauit gl̃az suã [s] in idolũ. [t] Obstupescite celi sup h̃ ⁊ porte ei⁹ desolamini vehementer dicit dñs. [v] Duo eĩ mala fecit ppl̃us me⁹. [x] Me dereliq̃rũt fontẽ aq̃ viue [y] et foderũt sibi [z] cisternas dissipatas que ꝯtinere nõ valẽt aquas. [a] Nũq̃d seruus est isrl̃ aut vernacul⁹ [b] Quare g̃ factus ẽ i ꝑdã. [c] Sup eũ rugierũt leões ⁊ dederũt vocẽ suã [d] posuerũt terrã ei⁹ in solitudinẽ Ciuitates eius exuste sunt: ⁊ nõ est q̃ hitet in eis. [e] Filij q̃z mẽpheos: et taphneos [f] cõstuprauerũt te vsq̃ ad verticẽ. [g] Nũq̃d nõ istud factũ est tibi [h] qr dereliquisti dñm deũ tuum [i] eo tpe [k] q̃ ducebat te ꝑ viam. [l] Et nũc quid tibi vis in via egypti: vt bibas aquam turbidam [m] Et quid tibi cum via assyriorum. vt bibas aquaz fluminis. [n] Arguet te malicia tua ⁊ auersio tua icrepabit

ne qñ fiunt ibi tonitrua. ꝓcelle ⁊ fulgura que sunt ire diuine signa. ⁊ ꝑ h̃ vt dicit Ra.sa. intelligit destructio ciuitatis ⁊ templi futura ꝑ nabucho. q̃ fuit magna tẽpestas iudeis. sicut in cõmuni mõ loq̃ndi dr aliq̃ gens vel ciuitas tempestari qñ magnũ infortuniũ accidit ei. ⁊ h⁹ tempestatis subdit causa cum dicitur.
v Duo eni mala fecit ppl̃us me⁹. et q̃ sint illa subditur.
x Me dereliquerũt fontẽ aq̃ viue. sic nominat de⁹ eo q̃ est vita ꝑ essentiã dãs oibꝫ alijs vitã ⁊ inspirati-
y Et foderũt (onẽ. sibi. i. cũ diligẽtia ⁊ labore quesierunt.
z Cisternas dissipatas ⁊c. i. idola nullam vite vtutẽ in se nec in alijs habentia.
a Nunq̃d. Hic ostẽditur malicia ꝓpli et flagelloꝝ multiplicatione cum dicit.
a Nunq̃d seru⁹ scz emptici⁹. est isrl̃ aut vernaculus. i. seru⁹ natus in domo vt sic debeat flagellari. q.d. nõ ista causa. ⁊ ideo inq̃ritur de ea cũ dicit.
b Quare g̃ fact⁹ est in ꝑdã. alijs gẽtibꝫ.
c Sup eũ rugierũt leones. i. assyrioruz ⁊ egyptiorũ reges crudeliter ipm inuadentes. ideo subditur.
d Posuerũt terram eius ⁊c. ⁊ patet lr̃a vsq̃ ibi.
e Filij quoq̃ mempheos et thaneos. i. egyptij sic nominati. qr memphis ⁊ thanis erant ciuitates notabiles
f Constuprauerunt te. id est dissipaue- (in egypto. runt te. In hebreo habetur. Confregerunt te vsq̃ ad verticem. Istud fuit impletuz quando egyptij interfecerũt Josiam regem qui erat caput in iuda. ⁊ subditur dictoꝝ malorum vera causa cum dicitur. g Nunquid non istud factũ est tibi. quasi diceret sic.
h Quia dereliquisti dñm. ꝑ idolatriã. i Eo tempore. i. ab illo tempore. l2 Quo ducebat te ꝑ viam. s. ꝑ columnã ignis ⁊ nubis ꝑcedendo. vt habetur Exodi.xiij ⁊ hoc fuit qñ populus fecit sibi vitulũ conflatilẽ ⁊ adorauit vt deum. Exo.xxxij. et postea tempore iudicum qñ nõ habebãt regem nisi deum. vt habetur. i. Regũ.
l Et nunc quid ⁊c. aquam turbidam. id est nili. vt habetur in hebreo. quia nilus diuiditur per multos riuos ad irrigandũ terram egypti. et sic ex cõmixtione terre fit eius aqua turbida. ⁊ ꝑ bibitionem illius aque intelligitur petitio subsidij ab illa gente.
m Et q̃d ⁊c. fluminis. s. euphratis ꝑ terrã illã currentꝫ terra eni israel erat sita inter syriã ⁊ egyptũ. qr ab aq̃lone habet syriã. a meridie egyptũ. ⁊ qñ infestabant filij israel ab vna parte querebant auxilium ab altera. et nihil eis valebat. iõ subditur n Arguet te malicia tua. desperantes enim de diuino auxilio recurrebãt ad humanã ⁊ iõ iusto dei iudicio deficiebãt cadentes in manibꝫ ad-

nersarioꝝ .ñ subdit. o Scito ⁊ vide. penā ītellectuz
p Quia malū .er priuatiõe boni pn̄ habiti. (vante.
q Et amaz .er incursiõe mali pn̄ inerpn̄ r Reli .te
dñm .p idolatrie cultū. s Asscio .i. a principio legis da
te. t Cõfregisti iugū meū .faciẽdo ⁊ adorãdo .ꝓ statuẽ
virtulū .Exodi .xxxij.
v Rupisti vincula
mea .i. pcepta.
x Et dixisti .facto.
y Ñ seruiã .q: fui
sti idol' ⁊ nẽo pt duo
b' dñis fuire Hat .ri
z In oi eni colle .rẽ
in colluv eni colebãt
idola .ꝓter eminẽtã
loci et amenitatẽ ibi
dẽ in veneratiõe ido
loꝝ .exercẽtes in ꝑdẽ
sis luxuriã in venera
tionẽ veneris ⁊ priapi
a Ego aũt plãtaui te .rẽ
in sctis pribus primi
abraam ysaac ⁊ iacob.
b Quõ g̃ ꝓuersa es
q̃si di .er malicia tua.
c Si laueris te. hic
ꝓfit remouet falsa fi
ducia ī duob' q̃ exclu
dunt .scõm ibi. Quid
niteris. Prima in du
as. q: prio fit ista re
motio .scõ pene com
minatio .ibi Prohibe
Primũ in q̃ ꝓfidebãt
erãt sacrificia q̃ in tẽ
pio offerebant .p pec
catoꝝ expiatione .q̃ tñ
nõ valebãt absq; de
bita pnīa .ideo dr.
c Si laueris te ni
tro. species ẽ terre q̃
vrunt purgatores ve
stiuz .⁊ dr a nitco tes.
q: facẽ vestes nitidas
d Multiplicaueris
tibi herbã borith .que
silr babet vim purgatiuã .in hebreo nõ hr herbã .sed tñ
borith .qõ ꝑm hebreos significat saponẽ q̃ habz vim pur
gatiuã .⁊ p ista ītelligit multiplicatio sacrificioꝝ vete .le.
ad expiandum peccata que non valent ad hoc sine debi
ta penitentia.
e Quomõ dicis .rẽ .q: petã negare et defendere grauꝫ
est q̃z facere .i. Reg .xv. quasi peccatũ ariolandi est repu
gnare .rc .id o sequit.
f Vide in ↄualle .i. cennon .vbi filios suos tradue bãt
p ignẽ offerẽtes idol'. Ra .sa .dicat .In ↄualle ꝓhegoz .vbi
filij isr' cõmiserũt idolatriã. Hu .xxv. g Cursor leuis
rẽ .q .d .sine freno aucupristis ad idolatriã .In hebreo hr
Camela leuis retinẽs vias suas .i. modus suum currẽdi
absq; obliuione exer .ẽs .⁊ est eadẽ sñia .Et dicunt hebrei
q̃ femella camela agilior est ad currendũ q̃z masculus.
h Onager assuet' in solitudine .quia ibi ↄuersatur.
i In desiderio aie sue .rẽ .p talẽ attractionẽ sentit alon
ge familiã .⁊ sic insequitur sine retinaculo .q .d. sic gens iu
daica secuta est idolatriã. k Qẽs q̃ quirũt eã .ad formi
candũ cũ eo p idolatriã. l In mẽstruis ei' inueniẽt
eã .in lege phibitũ erat ne mr̃ tpe mẽstruoꝝ suoꝝ admit
teret ↄcubitũ alicui' vir .ꝓter q̃ nimis luxuriosa repu
tabat q̃ tali tpe se exponebat .⁊ p hõ designat vehement a
idolatrie in ꝑlo isr' .q: oi tpe erat ad eã parat'. In he
breo hr̃. In mẽse suo inueniẽt eã .qõ expoit Ra .sa .dicẽs
q: in vno mense anm
onager dormit toto
mẽse .⁊ alio tpe nõ q̃
rit vt capiat .q: hõ ẽet
p nihilo .ꝓter ei' cur
sum velocẽ .sz tũc ca
pit facile .⁊ sine defe
ctu .⁊ p hõ vt dicit de
signat captio gẽtis in
datice q̃ facta est p na
buch .mense quarto.
vt hr̃ .iiij. Reg .xlvij.
m Prohibe .rc .Hic
ꝓfit ponit pene cõmi
natio eã dr. Prohibe
pedẽ tuũ .rc .q .d .rece
de ab idolatria ne du
caris in captiuitatez
nudis pedib' ⁊ sitiẽs
sic solẽt duci captiui
n Et dixisti despera
ti .de remedio .et nõ si
dimittaz. In heb .hr̃.
nõ curo .s .nõ talẽ cõmi
natiõe .⁊ magꝭ ꝓsonat
ei qõ sequitur.
o Adamaui q̃ppe a
lienos .s .deos .⁊ talis
amor vehemẽs facit
nõ curare de monitri
one ad oppositum.
p Quõ ꝓfundit .rc .
q .d . sic confundent
filij isr' .q: inuenient
idola eoꝝ a chaldeis
eos saluare nõ poten
tia .et loq̃tur ꝓpha de
futuro p modũ ꝑteri
ti .⁊ ideo subdit.
q In tpe afflictõis
dicent .id est tpe obsi
dionis p calhdeos.
r Libera nos .⁊ subdit dñs trisio
s Surgant .rc .q: ipe nolut eos liberare. t Scõm
numer ci .rc .p dñs cultu habebãt vnũ tñ altare ad imo
landũ in hierlm .et q̃ ptz dei ꝑpt' maior. ideo seq̃tur.
v Oñes dereliq̃stis me .sine differẽtia ser' aut eratis
x Frustra pcussi .rc .q: nõ est secuta correctio.
y Deuorat gladius vr̃ .pphetas vr̃os .s. Zachariã tpe
Joas .⁊ Esaiam tpe manasse .et plures alios q̃ occisi fue
runt ante temp' hieremie .tõ seq̃tur. z Quasi leo va
stator .qui aialia innocẽtia occidit .vt ceruos ⁊ hmõi.
a Generatio vestra .que semper situit sanguinem in
nocium. b Nunquid solitudo factus sum israeli .rẽ
quasi diceret .non .imo prouidi ei de terra fertili lacte
⁊ melle mananti.
c Quare ergo dixit .rẽ .quasi diceret nullam causam ha
buit nisi malitiam suam. d Nunquid obliuiscẽ vir
go desponsata. e Ornamenti .quod dat ei sponsus ī
desponsatione sua. f Aut sponsa facie .id est ligamẽ
ti mamillarum ne grossities eatum indecenter appareat
quasi di .non .et p hoc intelligitur q̃ gens iudaica nullo

modo debuit obliuiſci legē quā dē dedit ei ī ornamētū
qñ ea deſpōſauit in mōte ſynai.⁊ ꝓceptoꝝ teſtringentiū
indecentiā vite.qz tñ fecit ꝓtrariū ⁊ longo tpe.ō ſeqtur
Populus aūt meꝰ ⁊c. g Quid niteris ⁊c. hic tā mo
netur ſcōm.ſ.apparēs iuſticia ꝑ quā ſuā malicīā palliā
bant.vnde et rex manasses occiſionē eſaie palliauit zelo legīs im
ponēs ei q̄ ꝓtra moy
ſen locutus fuiſſet vt
dictū fuit Eſaie.i.pro
pter quod dicīt.

g Quid niteris ⁊c.
qſi di.frustra pallias
malicīā tuaz.quia ſm
hieronymū ſimula
ta ſanctitas duplex ē
iniquitas.

h Ad q̄rendā dile
ctionē allegādo q̄ de
beret te deꝰ diligere.

i Que inſup ⁊ mali
cias ⁊c. ſemp ī malis
creſcendo.

k Et in alis tuis.i.
in ſacerdotibꝫ ⁊ regib
ꝫ q̄s debebat populꝰ
ſubleuari ſicut aūis ꝑ
Inuēt̄ eſt (alas
ſan.ſ.ꝓphetaꝝ.⁊ ma
xime tpe manaſſe.vñ
ō.xxj.Regꝝ.xxi. Et ſan
guinē innoxiū effudit
manaſſes multuz ni
mis.ita vt implereꝝ
hieruſalez vſq̄ ad os.

m Non in foſſis in
ueni eos.q̄ſi di.iſta oc
ciſio innocentū nō fu
it facta in occulto ſed in manifeſto.ita q̄ non pōt negari.
Ra.ſa.dicit q̄ hec eſt vera lra. m Nō in foſſis inue
niſti eos.⁊ eſt ſenſus.nō habuiſti cauſaz occidēdi eos ſi
cut ille q̄ inuenit furē de nocte domū effodientez.licite
poteſt eum occidere.vt habetur Exodi.xxij.

n Sed in oibꝫ q̄ ſupra memorauī.i.qz inueniſti eos ō
idolatria tua.⁊ alijs malis ꝓdicīs te arguētes.ō occidiſti
eos cū tū debuiſſes eoꝝ vba recepiſſe cū tremore ⁊ reue
rentia. o Et diriſti.poſt iſta flagitia manifeſta.

p Abſq̄ pctō ⁊c.qz licet malū ſit peccare.grauꝰ tñ eſt
pctā ꝑpetrata mendaciter excuſare.ō ſubdit. q Ecce
ego iudicio ꝓtendā tecū.ꝙ nūcēs te de malicia tua ⁊ pu
nietis nō violēter ſed rōnabiliter.⁊ patet lra vſq̄ ibi.

r Et ab egypto ⁊c.ab aſſur.tpe enī achaz ꝓceſſerat iſta
ꝓfuſio ab aſſur.qz ſpoliata domo dñi miſit regi aſſyriorū
munera.⁊ tñ filialiter nō valuit ei ſz magꝝ nocuit.qz iuit
obuiā regi aſſyrioꝝ in damaſcū.vbi videꝫ altare idola
trē fecit fieri ſimile.i domo dñi.qō fuit occaſio ruine ſi
bi ⁊ ꝓpꝛio ſuo.⁊ eodē mō poſtea ſecuta eſt cōfuſio ab egy
pto tpe ſedechie q̄ etiā ex ꝓfidētia regis egypti rebellauit
nabuchodonoſor regi.ꝓpter qō cuntatē ⁊ tēpluz deſtruit.⁊ ꝑm
partim occidit.⁊ partim captiuauit egypti rege.nullum
auxiliū tribuēte.ō ſubdit. s Nā ⁊ ab iſta.ſ.terra.

t Et egredieris.in captiuitatē ducta. v Et manus
tue erūt ſup caput tuū.in ſignū cōfuſionis ⁊ triſticie.ſic
thamar ab amon violata ⁊ cecta poſuit manus ſup ca
put ſuum.ij.Regꝝ.xiij. x Quīn obtenuit dñs ꝓfidētiaz
tuam.quaz habebas in rege egypti.⁊ loq̄tur de futuro ꝑ
modū ꝓteriti.

Capitulū.III.

V Ulgo dicīt. Poſtq̄ ꝓpheta redarguit ꝑſi malici
am.hoc ꝓſequit arguit peccantiū inuerecūdiam.⁊
hoc ſub metaphora mulieris.ꝑ ſua libidine a ma
rito dimiſſe.⁊ diuidit
in duas partes.quia
primo arguit hec in
uerecundia abſolute.
ſecō cōparatiue.ibi. Et
dixit.Circa primū ō.
a Vulgo ō.i.vulga
riter ſeu cōmuniter.

b Si dimiſerit vir
vxorē ſuā.ꝓpter effre
natā eius libidinē.

c Et recedat ab eo.du
xerit virū alterū nolēs
aliqlr ꝓtinere ⁊ recō
ciliationē viri moda
cum expectare.

d Nunq̄d reuertet
ad eaz vltra.ſ. vir pri
mus.q.d.non.⁊ cauſa
ſubditur.

e Nunq̄d nō pollu
ta ⁊c.q.d.ſic.qz nimis
vilificata eſt.⁊ ex hoc
ofidit dei clemētia cī
ſubditur.

f Tu aūt̄ fornicata
es ꝑ idolatriam.

g Cū amatoribꝫ mlt̄is.i.fruiēdo mlt̄is idol'

h Tñ reuer.ad me.
q.d.ſuſcipiā te.quod
autem ſubditur.

i Et ego ſuſcipiā te.
ī aliq̄bꝫ libꝝ ſ̄ eſt de
fectu.qz nō eſt in hebreo nec ī libris correctꝝ ſz ſubintelli
gitur.ꝓpter q̄ō aliq̄s expoſitor poſuit hic ꝑ modū gloſe
interlineaꝝ.q̄ poſtea inſerta fuit textui ꝑ imperitiā ſcri
bē Leua oculos tu.in directū.i.ad facta tua re
ctoꝝ.cte ꝓſiderādū. l Et vide vbi nō.ꝑſtrata ſis.q.d.nō eſt
locꝰ vbi nō exercueris idolatriā m In vijs ſedebas
ſicut meretrix in biuio vt ſe exponat tranſeuntibꝫ.

n Expectans eos q̄ſi latro.i.cū magno fornicādi deſi
derio.ſicut latro expectat aliquē tranſeuntez deſiderans
o Et polluiſti terrā ī fornicatiōibꝫ tuis (ipm ſpoliare
id eſt in idolatrijs. p Et in malicijs tuis.peccando
ꝓtra primū. q Quobrē.phibite ſunt ſtille pluuiarū.
ſicut patet.xvij.Regū.xvij.vbi dicīt q̄ clauſum fuit celum
ꝓpter peccata terre.ſed nō dicīt ibi q̄ntū tempis.ſed ja
cobi.v.dicīt.q̄ nō pluit annis tribꝫ ⁊ menſibꝫ ſer.ꝓpter
idolatriā ⁊ alia peccata tpe achab ⁊ iezabel. Conſequēter
er ꝓpꝛictis ꝓcludīt inuerecūdia peccandi cum ō.

r Frons mulieris meretricis ⁊c.⁊ ſubdit̄ diuina clemē
tia ad penitentiā recipere ſemp parata cū dicīt.

s Ergo ſaltē ammodo.i.poſt tot ⁊ tanta flagitia.

t Voca me pater meus.recognoſcendo beneficiuz tue
creationis. v Dux vginitatis mee tu es.recognoſcē
do beneficiū eductiōis tue de egypto.tunc enī ꝑpꝛis he
breus cōiter erat integer ab idolatrie peccato vſq̄ ad ſa
x Nūq̄d iraſceris ī ꝑpetuum.rece (bricationeꝝ viti
dendo a me per peccatuz. y Ecce locuta es et feciſti
mala.i.ore ⁊ ope peccaſti. z Et potuiſti.me ꝓmittēte

et tuo demerito. q̄ d aūt seqūtur. Et puerbiū pñe ꝛc. vsq; ibi. Qd sermone tractasti. inclusiue nō est de textu. quia nō habetur in hebreo. nec in libris bene correctis.

a Et dixit. Hic ꝓfr̄ arguit̄ inuerecūdia p̄dicta cōparatiue ad ꝓplm regni ysrl. Et diuidit̄ in duas ptes. q; primo ponit̄ dicta cōparatio. ꝛ secō peccātū reuocatio ibi. Vade ꝛ clama. Circa primum notat̄ tps huj⁹ reuelatiōis facte hieremie cū ōr.

a Et dixit ꝛc. Josie regis. s. iude. ante eni tpe Ezechie regis iude Osee rex ysrl ꝛ pplus ei⁹ fuerat debellat⁹ ꝛ captiuat⁹ ꝛ ductus in assyrios ꝓpter idolatriā ꝛ alia pcta ipōrū sm q; ōr. vij. Regum xvij. ꝛ hoc est qd ōr.

b Numqd vidisti. i. ꝓsiderasti. hieremias eni nō vidit oculi⁹ carnis. nōdū eni erat natus qñ ppls regni ysrl fuit captiuat⁹. q; fuit sexto anno ezechie. vj. Reg. xviij. et extūc vsq; ad decimū octauū annū regis Josie in q̄ ultra reuelatio facta fuit hieremie. vt dicit Ra. sa. fluxerunt anni. xviij. vt ptz. vj. Reg. Nūgēdo ānos intermedios p tpa qbus dicunt regnasse reges iuda ultr⁹ tpis. Hieremias autē ad huc iuuenis cepit ꝓphetare tpe Iosie. vt dictū est. c. ca. i.

c Que fecerit auersatrix ysrl. i. populus regni ysrael.

d Abijt sibimet sup oēm montē ꝛc. i. exposuit se omni idolatrie.

e Et dixi cū fecisset hec oīa ad me reuertere. sc. dixit dñs p amos ꝛ osee qui ꝓphetauerūt de regno

f Et nō est reuersa. q; ad vba eorum nō fecit (ysrael. penitentiā sed magis auxit malitiā.

g Et vidit p̄uaricatrix soror ei⁹ iuda. i. ppls de regno iude q̄ descenderat ex eisdē patribus. ꝓpter qd vocat ei⁹ sororē.

h Quia. p eo q; mechata esset ꝛc. exponēdo se oīm idolatrie vt dictū est.

i Dimisissem eā. in manibus regis assyrioꝝ.

k Et dedissem ei li. repu. mutādo q; duceret in captiuitatē.

l Et nō timuit p̄uaricatrix iuda soror eius. ex dicta pena illata ppl̄o ysrael. ꝛ tamē debuisset timere ne accideret sibi simile qd nō fecit. ꝛō subdit̄

m Et abijt ꝛ fornicata est. p idolatriā tumore dei postposito.

n Et in oībus his nō est reuersa ad me. licet eam reuocauerim vbo ꝓphetarū ꝛ facto punitionis in populo ysrael vt dictū est.

o In toto corde suo. sed in mēdacio q; in populo iuda erant multi q̄ erterē videbant̄ iusti ꝛ nō tamē erant. vt dictū est ca. p̄cedenti.

p Et dixit dñs mihi. ꝛ cum dictū nō potest esse falsum.

q Justificauit aīam suā auersatrix ysrael. non simpliciter sed cōparatiue. ꝛō subdit̄.

r Comparatione p̄ua. iuda. hoc modo dixit iudas Besi. xxxviij. de thamar. iustior me est. q; minus peccauerat q̄ ipe. et sic est in ꝓposito. tum q; in iuda erat tēplū ꝛ culi⁹ diuin⁹ q̄ debebat regnū iuda tenere in timore dei. tum q; regnū iuda viderat punitōez ꝑterītā regni ysrael. ex q̄ debebat a pctō retrahi. regnum aūt ysrael nō sic viderat punitionē regni iuda.

s Vade. Hic ꝓfr̄ ponit̄ peccantiuꝝ reuocatio. ꝛ p̄mo de regno ysrael specialiter. scdo omniū generaliter. ibi. Cōuertimini. Circa p̄mū dicit̄.

s Vade ꝛ clama ꝓphetes istos ꝑtra aq̄lonē. ꝛ est vbū dñi ad Hieremiaz. q̄ vt dicit Rasa. fuit missus in terrā assyrioꝝ q̄ est in plaga aquilonari respectu iudee vbi ꝓpls ysrael detinebat captiu⁹ ad p̄dicandū eis pniaz. Alij vero dicūt ꝛ verisimilius vt videtur q; fuit missus ad aliqs q̄ de pplo ysrael effugerāt man⁹ regis assyriorū ꝛ latuerant in terris circūadiacētibus. ꝛ postea ad terrā ysrael redierāt. ꝛ ibi multiplicati fuerāt. ꝛ q; erant idolatre sicut ante captiuitatē fratrū suoꝝ ideo Hieremias iuit ad reducendū eos ab idolatria ad dei cultū q̄ vigebat in hierusalē maxime tpe Josie. terra aūt regni ysrael est in pte aq̄lonari respectu hierl̄m ꝛ regni iude.

t Reuertere auersatrix ysrl. ab idolatria.

v Et nō auertā faciē meā a vobis. q; sū sc̄ptā vos in misericordia. bonitate mea. nō ꝓpter vra merita. ꝛ q; ad verā ꝓuersionē requirit̄ ꝓpria peccati cognitio. ꝛō subdit̄.

x Quia sanct⁹ ego sum. q̄si diceret. Ideo facio ex (condia. bonitate mea. nō ꝓpter vra merita. ꝛ q; ad verā ꝓuersionē requirit̄ ꝓpria peccati cognitio. ꝛō subdit̄. Verūtū scito

y Et dispersisti vias tuas alienis. i. (iniquitatē tuā ꝛc. idolis q̄ dicunt̄ dñi alieni. ꝛ vocat hic vias tuas. i. pedes tuos q̄bus ꝓcedit̄ p viā. loq̄tur eni hic ꝓphā de populo ysrael sub metaphora meretricis q̄ parata ē diuidere pedes suos oīm transeunti in ꝓcubitu carnali. sicut dr Ezechielis. xvi.

z Dispersisti pedes tuos oīm trāseunti p viam.

z Sub oīm ligno frondoso. in talibus eī locis exercebat̄ idolatria. ꝛ cū h aliqū luxuria in veneratiōne veneris ꝛ

a Conuertimini. Hic ꝓfr̄ ponit̄ reuocatio (principi. peccantiū generaliter. Sciendū tñ q; aliqui expositores nostri exponūt residuū huj⁹ capituli de reditu filioꝝ ysrael de captiuitate babylonica. ꝛ q; plures eoꝝ remanserunt in babylone detenti amore ꝓlis quā ibi genuerāt ꝛ possessionū quas ibi acq̄sierāt. ideo subdit̄.

b Et assumaz vos vnū de ciuitate ꝛ duos de cognatione ꝛc. ꝛ qd subditur.

c Et dabo vobis pastores ꝛc. exponūt de zorobabel esdra. neemia. aggeo ꝛ zacharia. q̄ gubernauerūt populū in tpalibus ꝛ spūalibus. Nō dicent vltra arca testamenti ꝛc. q; in templo ab eis reedificato nō fuit arca vt dicūt etiā iudei. ꝛ habet̄ ij. Machabe. i. ꝛ sic ꝓfr̄ adaptāt literam ad istud ꝓpositū. put possunt. Sed huic dicto obuiat qd subdit̄. In tpe illo vocabūt hierusalē soliū domini. q; nō legitur hierusalē fuisse in tanta solennitate ꝛ reuerentia post temp⁹ captiuitatis babylonice. sed semp vel q̄si semp erat subiecta seruituti. primo persarū. ꝛ postea grecoꝝ. ꝛ vltimo romanorum. vt patet ex libris Esdre. neemie machabeoꝝ. ꝛ ex euāgelijs. Item qd subdit̄. Et congregabuntur ad eā oēs gentes in nomie dñi. q; nō legitur q̄si ad iudaismuz de gentilibus nisi pauci. similiter qd subditur. In diebus illis ibit domus iuda ad domū ysrl ꝛ venient simul de terra aq̄lonis. q; nō legitur q; aliqu

iudei eiusdē tpis iuerīt ad reducēdū filios ysrael de regno assyrioꝝ vbi fuerūt ducti p assyrios. Propter qđ ra. Da. exponit passum istū de tēpore xpi. et in đ dicit magr catholice q̄ exposītores p̄dictū dicta tū q̄ ista sunt implē da de futuro sicut et expectāt xp̄m venturū. et tamē adiuent⁹ trāsit in p̄teritum. Sicut secūdo dicū ea⁹ q̄tū ad id qđ cōtinet veritatis psalta in q̄ agit de vocatōe christi. q̄ venit vocare peccatores Da thei. ir. diuidit in duas. q. Primo circa hāc vocationē ponit vocātis benignitas. Secūdo iudeoꝝ malignitas. ibi. Sed quomō. Prima adhuc in duas. q. Primo ponit vocatio. secundo circa hoc soluitur questio. ibi. Et dixi. Circa primū dr in pſona xpi. a Conuertimini filij q̄uertētes. id ē vere pēnitētes reuertendo de tenebris ad lucē. de vmbra ad

reuerētes dicit dñs q: ego vir vr̄. c Et assumā vos vnū ō ciuitate. et duos ō cognatōe⁹ et introducā vos in syon. d Et dabo vob pastores iuxta coꝝ meū. e Et pascent vos scia⁹ et doctrīa. f Cūq; multiplicati fueritis et creueritis ī terra in dieb⁹ illis ait dñs nō dicent vltra archa testamti dñi. neq; ascendet sup coꝝ. m neq; recordabunt illi⁹. nec visitabit. n nec fiet vltra. o In tpe illo vocabūt hierlm soliū dñi. et cōgregabunt ad eā oēs gētes ī nomīe dñi ī hierlm. et nō ambulabū. et post prauitatē cordis sui pessimi. p In diebus illis ibit dom⁹ iuda. ad domū ysrl. et venīet sil⁹ de tra aq̄lonis ad trā quā dedi patribus vr̄is. Ego āt dixi. Quō ponā te in filios. et tribuā tibi trā dēsiderabilē hereditatē pclarā exercituū gētiū. et dixi. Patrē vocabis me. et post me ingredi nō cessabis. Sed quō si ptēnat mulier amatorē suū. sic ptēpsit me domus ysrl. dic dñs. r Uox in vijs audita ē ploratus. et vlulatus filioꝝ ysrl. s quīa iniquā fecerunt viam suam. oblitī

p Solium dñi. Si hoc referat ad ecclesiā triumphantem hoc fuit implerum in ascensione xpi. sm q̄ dicitur Marci vltimo. Et dñs quidē iesus xp̄s postq̄ locutus est eis assumpt⁹ ē in celū et sedet a dextris dei. Si autē referat ad ecclesiā militantē impletū fuit qñ xp̄s sedēs apostolos docebat. et implet in eucharistia que reuerēter seruat in ecclesia in qua totus xp̄s continetur. q Et cōgreg. ad eaz omnes gentes. i. aliqui ex omnibus gētibus per fidē charitate formatam.

r Et si ambulabūt post prauitatē. sequēdo idolatriam. sic ait fidei receptionē.

s In diebus illis ibit domus iuda. rē. Sacri. n. apli. Symō. et iudas fuerūt de tribu Iuda. q: fuerunt cognati germani xpi. xpi vero p̄dicauerūt in pſide que ē in parte aquilonari. respectu terre. p̄missionis. vnde exierūt christi discipuli ad p̄dicandū per orbē. vbi erant multi israelite qui non receperant de captiuitate. et multos ō illis adduxerūt ad fidē sicut de gentib⁹. t Ad terraz quā dedi patrib⁹ vr̄is. id ē ad terrā viuentiū. ad quam xp̄us ascēdens in celū trāquillit patres sanctos q̄ prius detēti fuerāt in lymbo. Illa eīm terra fuit eis p̄missa principaliter sic declarat plenius Beda. v. Premiū eīm a ꝺo p̄missuz nō ē minus iz maius meritis. omnia ꝺo bona terrena sunt minus bonū q̄ opus virtutis. et tō q̄cunq; p operibus vtutuz a ꝺo p̄munt aliquid terrenum. intelligit principaliter p̄missum bonū spūale et eternum.

v Ego autem. Hic circa p̄dicta mouet q̄stio. s. q̄lr habeatur fidelium multiplicatio. et hereditatis celestis adeptio cum dr. x Quomō ponam rē. et patet ex dictis ista vsq; ibi. y Hereditatē pclaram. q: ibi clare videtur deus facie ad faciē. z Exercituū gentiū. exercit⁹ gentiū dicūtur hic angeli sancti ad custodiā regnoꝝ et gentiū deputati. et illoꝝ xp̄ie ē hereditas celestis.

a Et dixi. Hic ponit rōnio. s. q: duo p̄dicta habētur per fidem et mores. iō subdit. b Patrē vocabis me. i. nō solum corde credendo iz ore confitēdo. ad Ro. x. ca. Corde enīm creditur ad iusticiā. ore autem cōfessio fit ad salutem. Et quia fides sine operib⁹ mortua ē. Jaco. ij. ca. iō subdit. c Et post me ingredi nō cessabis. bona opera vsq; ad finē cōtinuādo. d Uz quō. Hic ostendit circa xp̄i ꝺ Uz q̄ (vocationē ponit iudeoꝝ malignitas cū dr. mō si cōtemnat mulier amatorē suū. i. marītū suum. vsi in hebreo habet socium suū. e Sic ptempsit me dom⁹ israel. blasphemādo. psequēdo et tandem occidēdo. h q: in vindictā eī secuta ē destructio iudeoꝝ p romanos vt habet Lu. xix. iō subdit. f Uox in vijs audita ē plo. et vlu. q: destructa ciuitate iudei ducebant captiui ad dig Cūm iniquā (uersas ptes suā miseriā deplorātes. fecerunt viam suā recedendo a xp̄o q̄ ē via. veritas et vita. iz quia post destructionē ciuitatis aliq̄ de iudeis xp̄o

crediderūt tenētes q̄ ꝓpter eā mortē fuisse ulla ꝺstructō subsecuta, iō hieremias hoc ꝓuidēs dicit ēē tū ad ulos,

a Conuertimini filij reuertētes, exponat vt ē.

b Et sanabo auersiones uestras, q̄b⁹ auersi estis a ꝝo, ⁊ subdit penitentiā rsisio. c Ecce nos uenim⁹ ad te

d Tu eīm (p fidem, es ꝺne de⁹ nr̄, iudei eīm uere cōuersi ꝝm esse uerū deū ꝓfitētur

e Uere mendaces erant colles ⁊c. i. sup bi p colles ⁊ mōtes, hic metaphonice ꝺsignati, sicut Esa. xl. dicit. Omnis mons et collis humiliabit, q̄a ꝓphete ut cōuerteret meta phonice loquūtur et usi sup bi fuerāt sacer dotes ⁊ pharisei q̄ per suaz sup biam ꝝm cō tempserūt, et populū p sua mēdacia a fide ꝝi auerterūt, que mē dacia ꝓuersi ꝺ iudas mo recognoscunt.

f Uere i ꝺno deo no

g Sal⁹ (stro, s. ꝝo, israel, sm q̄ dr̄ Actuū. iij. de ipo. Et nō ē in alio aliq̄ sa lus. h Confusio, i. peccm in ꝝm, ꝓpter q̄ ꝺ venit sup nos confusio. i Comedit laborē patruz nostroz ⁊c. quia romani omnia p̄cosa in q̄bus laborauerāt iudei et alia ⁊ filios ⁊ filias eoz rapuerūt, et ō seq̄tur.

l Dormiem⁹ in ꝓfusione nostra, q̄diu stabim⁹ in infi delitate, ō subdit. l Cm̄ ꝺno deo nr̄o peccauim⁹, ista sunt uerba penitentiū pcā p̄nita lamentātiū. ⁊ nō solū peccata ꝓpria sed patrū suoz, et patet ista ex dictis.

In ca. iij. ubi dicit in postilla, Nunq̄d trasceris imper

Additio prima.

Si nos habem⁹, Nunq̄d trasceris ⁊c. In hebreo habet, Nunq̄d trascet impetuū aut pseuerabit in finē. Et exponit sic q̄ si illa uoz seu sponsa, ꝺ qua loq̄tur cōuerteret ad recognoscēdū deū tanq̄ patrē suū ⁊ ducē uirginitatis sue, nunq̄d de⁹ trasceret impe tuum, ita q̄ nō reconciliaret eā, q. d. nō. iurta illd ps. Nō impetuū trascet ⁊c. Et hec sententa uidet magis ꝓpria in ꝓposito, ualde eīm improprie ꝺ peccatore inānt ū a ꝺo recedit ꝺicere q̄ trasciat, is potī⁹ uocat deū ad tracūdiā.

In eodem. ca. ubi dicit in postilla, Conuertimini fi

Additio. ij.

Si nos habem⁹, filij reuertētes, i hebreo habet filij rebelles, ⁊ sic uocat rebelles, ad priam ad quā attrahit eos ad hoc, q̄ ego uir uester

In eo. ca. iij. ubi ꝺr in postilla, Et istud fuit figuratū in ingressu terre pmissionis.

Additio. iij.

Non uidet ꝓprie figurari paucitas iudeoz in ꝝo credētiū respectu alioz in sua infidelitate rema nentiū p Caleb ⁊ Josue, putin postilla, tū quia ibi fuerūt tm̄ duo de sexcētis milibus uiroz hic āt mul to plures fuerūt credētes, s. in maiori ꝓportione, ut ptz in actib⁹ apl̄oz, tū q̄ Moyses ⁊ aarō qui fuerūt sancti et nō fuerūt ingressi terrā pmissiōis figurarēt infideles ꝝm negātes, q̄ō uidet inconueniēs, is figura hui⁹ pauci tatis credētiū de iudeis ꝓprie pōssit tpe Hieroboaz. iij. Reg. xij. ca. qñ totus populus israeliticꝰ fuit diuisus in

duas ptes quaz maior, s. decē tribus recesserūt a regno dauid q̄ fuit figura ꝝi ⁊ a cultu dei q̄ uigebat in tēplo, ⁊ coluerūt uitulos. Minor uero pars, s. due tribus adhe serūt regno dauid et cultui diuino, put hec figura largi us tractat in pugiōe. i. parte. ca. q. eā ꝓprie ad ꝓpositum adaptando.

sunt ꝺni dei sui. [a]Conuerti mini filij ꝛuertētes [b]⁊ sana bo auersiones uās [c]Ecce nos venim⁹ ad te. [d]Tu eīm es ꝺns de⁹ nr̄. [e]Uere mēda ces erāt colles ⁊ multitudo mōtiū. [f]Uere i ꝺno deo nr̄o [g]salꝰ israel [h]Cōfusio comedit laborē patrū nr̄oz ab adole scētia nr̄a, greges eoz ⁊ ar mēta eoz, filios eoz ⁊ filias eoz. [k]Dormiem⁹ i ꝓfusiōe nr̄a et opiet nos ignomīa nr̄a, [l]qm̄ ꝺnio deo nostro peccauim⁹ nos ⁊ pres nri ab adolescētia nr̄a usq̄ ad diē hāc. ⁊ nō audiuim⁹ uo cem ꝺni dei nr̄i. ;IIII.

Si reuerteris israel ait ꝺns ad me ꝛuertere Si abstuleris offēdi cula tua a facie mea ⁊ si ꝓmo ueberis ⁊ iurab uiuit ꝺns i ueritate ⁊ i iudicio ⁊ i iusticia ⁊ bñdicēt eū gētes ipīq̄ laudabūt. Hec. n. dicit do min⁹ uiro iuda ⁊ habitato ri hierm. [g]Nouate uobis nouale, et nolite serere su per spinas [b]Circūcidimini

Replica

Ni cap̄lo. iij. Burg. mutat tertiz trāslatiōis nr̄e ab actiuo ad passiōm ⁊ sic postill. uno mō applicat burgh. Alio mō uias est i utraq̄ applicatōe. Sz q̄ dic Burg. in hebreo ha beri. rebelles. ubi nos ꝛuertētes credat burg. q̄ uoluerit. puto bea tū hieronymū postil latorē et omēs alios ita ignaros hebraici mōis usq̄ ad burgē. nō fuisset iterpretā tur rebelles p reuertē tes filios. In eodem capi. postil. dicit pau citatē credentium in ꝝm ex iudeis figuratā esse paucitate ingredientiū ter ram, pmissionis ex egritudinib⁹ de egypto. Burgh. assi gnat aliā fignā putās figurā postil. non eē ꝓpriam. Ad hoc dicendū q̄ unius facti pōt esse plures figure, sicut patet in locis multis sacri canonis. Etiā cū figura alic⁹ sit ei⁹ similitudo q̄ nō semp currit q̄tor pedib⁹. Si eīm omīs similitudo eēt oī moda nulla eēt similitudo sicut arguit btūs Aug. Si omnia eēnt eēdia nō essent omia. Omnimoda eīm similitudo potius eēt dicenda ideūtas q̄ similitudo vt dicit Burgen. vide circa primū capitulum

Sfec.

Capitulum. IIII.

Si reuerteris. Postq̄ hieremias reprehendit po pulū de peccandi inuerecundia, hic arguit eum de cōtumacia. et primo dicta cōtumacia arguit secūdo pena debita subiungit. ibi. Annunciate. Circa pri mū dicitur in pona domini. a Si reuerteris israel, hic accipit sup non, quia ista reuersio nō fuit subsecuta. et si apparet contumacia, et eodem mō accipit cum subditur. b Si ab. off. tua. i. pcā quib⁹ me offendisti. c Non cōmoueberis, de terra tua in captiuitatē baby lonicā. d Et iurabis, uiuit dominꝰ ⁊c. hic ponit tres comites iuramēti licitī. et quolibet subtracto red ditur illicitū. sicut est iuramētum mendax q̄ caret ue ritate et iuramentum iniquū. vt si quis iuret se hoīem occisurū. quod caret iusticia. et iuramentū incautū q̄ caret iudicio discretiōis. vt si quis iuret sine causa ⁊ ra tione legittima. e Et benedicēt eiz omnes gentes, imprecando sibi bona si fecerit ista. ⁊ mutat modus lo quendi de secūda pona ad tertiā. sed q̄ hoc non fecit. ideo in captiuitatem ductus fuit. ⁊ per israel intelligit hic populus regni iude. q̄ israel est nomē generale ad omnes hebreos. et hoc patet p hoc quod subdit.

l Hec eīm dicit ꝺns uiris iu. ⁊ hab. hierusalē. in aliq̄b⁹ li bris interponitur habitatori. sz nō est de textu.

g Nouate uobis nouale. est autē nouale terra de no uo culta. prius spinis et sentibus plena. et p hoc innuit

b Circun (pheta q̄ erant inueterati in malicia. cidimini in domino in circumcisiōe spiritus. ali. quep⁹a

ī dño ⁊ auferte ꝓpucia cor-
diū vr̄oꝝ viri iuda ⁊ hitato-
res hierlm: ne forte egrediat
vt ignis indignatio mea, et
succedat ⁊ nō sit q̄ extīguat
ꝓpter malicia cogitationū
vr̄arꝝ. [l] Annūciate i iuda, et
in hierlm, auditū facite, lo-
q̄mini[m] ⁊ canite tuba in tra
clamate fortit[n] ⁊ dicite. Cō
gregamini ⁊ īgrediamur ci
uitates munitas[o] leuate si-
gnū[p] in syon. [q] Cōfortamini
[r] nolite stare[s] q̄ malum ego
adduco ab aq̄lone[t] ⁊ contritio
nē magnā. [u] Ascēdit leo de cu
bili suo[x] ⁊ predo gentiū se le
uauit. [y] Egressus est de loco
suo[z] vt ponat terrā tuā in so
litudinē. [a] Ciuitates tue va
stabunt remanentes ab[b] q̄
habitatore. [c] Sup[d] h accingite
vos cilicijs, plāgite ⁊ vlula
te, q̄ nō est auersa ira furo-
ris dñi a vobis. Et erit[e] in
die illa dicit dñs pibit cor
regis ⁊ cor principuꝝ, [f] ⁊ ob-
stupescent sacerdotes: et p-

phete cōsternabunt[g] ⁊ dicī.
[h] Heu, heu, heu, dñe deus.
[i] Ergo ne decepisti ꝓplm istū
⁊ hierlm[k] dicēs[l] pax erit vob
[m] Et ecce puenit gladi[n] vsq̄
ad aiam. In tpe illo dicet
pplo huic ⁊ hierlm[o] vēt[p] vēs
in vijs q̄ lūt i deserto[q] vie filij
ppli mei[r] nō ad vētilādū ⁊
ad purgādū. [s] Spūs[t] plen[u]
ex his[x] veniet mihi[y] Et nunc
ego[z] loq̄r iudicia mea cuz
eis. [a] Ecce q̄si nubes ascēdet
⁊ q̄si tēpestas currus eius
[b] Velociores aq̄lis eq̄ illius
[c] Ve nob q̄m vastati sum[d].
[e] Laua a malicia cor tuum
hierlm vt salua fias. [f] Usq̄
quo morabunt[g] in te cogita
tiones norie. [h] Vox enī an-
nūciātis[i] a dan[k] ⁊ notū faci-
entis idolū de mōte ephraim
Dicite gētib. [l] Ecce audi-
tū fecit hierlm: [m] custodes ve-
nite de terra longinq̄ ⁊ da-
te sup ciuitates iuda vocez
suā. [n] Quasi custodes agroꝝ
facti sūt sup eā i gyro, quia

q. d. nō, sed falsi ꝓphe fingētes loq̄ p te. [o] Et ecce pue
nit gladi[n] vsq̄ ad aiam. i. vsq̄ ad intima cordiū populi
⁊ principū. ⁊ loq̄tur de futuro p modū p̄teriti. ⅋ subdit
[p] Veni[t] vens in vijs q̄ sunt (In tpe illo dicet ⁊c.
in deserto. i. sicut veni[t] vens oīa sumes q̄ crescunt in
deserto eo q̄ modicū
hūt ō hmiditate, p-
pter qđ cit[r] desiccan
tur ⁊ psumunt a veti
to vrente.
[q] Vie filij ꝓpli mei.
q̄si di. sic ꝓphe me[s] cō
sumetur. ⅋ subdatur.
[r] Non ad venti. et
ad pur. sicut i aliqbus
terris triticuz purgat
a vento. q̄ granū cuz
palea, pcutitur suriū
cū instrumeto de hoc
apto, ⁊ vent[t] tollit pa
leas ⁊ granū cadit in
area. q. d. sic no purga
bitur ꝓphe me[u], iz ma
gis psumet. ⅋ subdit.
[s] Spūs. i. ventus.
[t] Plenus ex his, iz
adulationibus.
[u] Venit mihi. i. ad
voluntatem meā.
[x] Et nūc ego. supple
faciaz hoc ex odio vel
violentia. q. d. nō, sed
ex iustitia, ⅋ ro subdit
[y] Ecce loq̄r iudicia
mea cuz eis, puniens
eos ꝓ iniq̄tatibus iuis
[z] Ecce q̄si nubes, s.
tempestuosa q̄ subito
surgit.
[a] Ascender. s. exerci
tus chaldeoꝝ, et dicit
ascender, q̄ iuda ē in
altiori situ q̄ sit regio
vnde venit.
[b] Et q̄si tempestas curr[u] ei[c], ad portandū arma ⁊ alia
exercitui necessaria, ⁊ ubi curr[u] ꝓpter multitudinez facie-
bāt strepitū magnū ⁊ terribile ad modū tempestatis.
[c] Velociores aq̄lis eq̄ illi[d], hyꝑbole est ad designan
dū velocitatē ⁊ fortitudinē eorum.
[d] Ve nobis ⁊c.
Verbū est ꝓphe plangentiz miserū ppli sui imminent.
⅋ psulenti penitentiā dicentis.
[e] Laua a malicia ⁊c.
vt p h̄ r. gor diuine iusticie temperet.
[f] Usq̄q̄ mora
bunt in te ⁊c. q. d. tu nimis tardas agere pniam, q̄ in
promptu est dei vindicta, vnde subdit.
[g] Vox enim
annūciantis, s. aduētū regis babylonis.
[h] Et dan. q̄
est ciuitas in extr. mitate aq̄lonari iudee. ereratus enim
[i] Et notū faciētis idolū. (chaldeoꝝ venit ex illa pte,
id est rege babylonis q̄ se fecit adorari vt deum in statua
aurea. Dan. iij.
[k] De monte ephraim. loc' est, ꝓpin-
q̄or hierlm q̄ sit dan. ⁊ sm q̄ exercit' chaldeoꝝ magis ap
propinq̄bat. sm h̄ currebāt i tuciq̄ sedechie destinati ad h̄
ad nunciandū sibi. ⅋ subdit.
[l] Ecce auditum est in
[m] Custodes ve. i. chalde (hierlm, vbi erat sedechias.
os venientes ad obsidendū hierlm, ⁊ ita diligēter custo
dientes portas ⁊ exit' q̄ nullus posset egredi, in capere
tur, unde cā subdit.
[n] Quia me ad ira, puo. p nolas

trū ⁊ alia mala supra posita. b Ventrē meū. Hic cō
seqnter ponit dolor ꝓphe i corpe, vehemēs enī mor mē
tis gaudij vel doloris redūdat ad corp ꝙ dicit ꝓphta.
b Ventrē meū ⁊c. q. d. ita affligor in corpe sicut muli
er parturiēs, vel sicut vr torsiones horribiles sentiēs.
c Cōfusus cordis mei
turbati sunt, ex vehe
mentia doloris.
d Audiui vocē buccine
audiuit aīa mea, vi
debat enī in spū exer
citū chaldeox de pro
pinquo inuasurū ciui
tatē hierlm cū tubis
et clamoribꝰ bellicis.
e Contritio sup cō
tritionē, q. primo va
stat' est popul' fame.
f Ruina sicdo gladio
pente vastata, sunt ta
ber. mea, i. tēpluz vbi
erant multa taberna
g Subito pellēs mee, leqtur de tē
plo salomōis ad mo
dū tabernaculi moy
si quod fuit optū pel
libꝰ, vt hr Exo. xxvi.
h Usq quo videbo
fugientē, per hoc desi
gnat q̄ popul' israel
nō posset se defende
re. i Stultus po
pul' me', falsis ꝓphe
tis credēdo.
k Vide si cognouit,
vba mea recipiendo,
vt hr infra in multis
l Filij insipientes (locis
pētes sūt, nesciētes
distinguere ⁊ a fal
m Et vecors (sis
des, tāq̄ insani pseu
do ꝓphe. Hactenꝰ dicta seqntes
ē spāia mūdana que ē terrena aīalis et drabolica. Ja
cobi. iij. o Aspexi terrā, i. iudee, p Et ecce vacua
erat, bonis oib p chaldeos inde sublatis ⁊ hitatoribꝰ
capt. uatis. q Et celos ⁊ nō erat lux in eis, loqr meta
phorice, p hoc designās magnitudinē tribulationis imi
nētis sm cōem modū loqndi q̄ possitis i angustia ma
gna dicunt celi obtenebrati, et hic mod' loqndi freqns
ē in scriptura. r Vidi mōtes ⁊c. i. principes iudee et
bellatores. s Et ecce mo, ad fugā tanq̄ virib' dissolu
ti. t Intuit' sum ⁊ ecce nō erat hō, q. partim fue
rūt occisi ⁊ partim in captiuitatē ducti, et p fugā euase
rūt pauci, vt hr infra. xl. ió subdit. v Et oēs vo. ⁊c. p hs
designās cuadētes in fuga. x Aspexi ⁊ ecce car. delē
ta ē iudea a carmelo denotata, eo q̄ erat loc' fertilis et
amen', intelligēdo tm de carmelo q̄ ē in sorte iude, quia
alī erat in sorte ephraim sterilis, cetera patent ex dictis
eisq ibi. y Sed tm summatoz nō faciā. i. ppto israel
oīmodā destructoz, q. postea tpe ezre rediit in iudeam ⁊
reedificauit tēplū et ciuitatē, vt hr. i. Esdre et Neemie,
q. si hoc fuit post. lxx. ānos fm cōtiores opiniones. ió sub
dit. z Lugebit ter. tāq̄ inculta. q̄d dē metaphorice
lugere, sicut pratū virēs dicit ridere, ⁊ eodē mō q̄d subdi
me ad tractādū, quocauit
dicit dns. Uie tue et cogi
tatiōes tue fecerūt hec ti
bi. Ista malicia tua quia
amara, q. tetigit cor tuuz.
Uēterē meū, vēterē meū do
leo, sensus cordis mei tur
bati sunt in me. Nō tacebo
qm̄ vocē buccine audiuit
aīa mea clamorē plij. Con
tritio sup ꝓtritionē vocata
ē, ⁊ vastata ē oīs terra' Re
pente vastata sūt taberna
cla mea, subito pelles mee.
Usq̄quo videbo fugientē,
audiā vocē buccie, Quia
stult' ppls me' me nō cog
uit. Filij insipientes sunt et
vecordes. Sapientes sunt
vt faciāt mala, bene aūt ne
scierūt' Aspexi terrā ⁊ ecce
vacua erat ⁊ nihil, ⁊ celos
et nō erat lux in eis' Uidi
mōtes, et ecce mouebant',
et oēs colles ꝓturbati sunt
Intuitus sum et ecce non
erat hō, et ome volatile ce
li recessit' Aspexi ⁊ ecce car
mel' deser', ⁊ oēs vrbes ei'
destructe sūt a facie dñi et
a facie ire furoris ei'. Hec
ei dic dns, Deserta erit oīs
terra' iz tm ꝙsūmatōz nō fa
ciā. Lugebit terra ⁊ mere
būt celi desup' eo q̄ locut'
sū' Cogitaui ⁊ nō penituit
me nec auersus sū ab eo. A
voce eqtis. ⁊ mittētis sagit
tam' fugit oīs ciuitas. Ingressi sūt ardua, ⁊ ascēderūt
rupes. Uniuerse vrbes dere
licte sūt ⁊ nō hitauit eis hō
Tu aūt vastata q̄d facies.
Cū vestieris te coccino cū
ornata fueris mōili aureo
⁊ pixeris stibio ocl'os tuos
frustra ꝓponeris Cōtēpse
rūt te amatores tui' animā
tuā q̄rēt' Uocē, n, q̄i pturi
entis audiui, angustias vt
puerpe, Uox filie syō inter
morientes expandēteseq̄ ma
nꝰ suas Ue mihi, q. defecit
aīa mea, ꝓ interfectos. V.
a Et merebūt celi desup. q. tos ⁊ pluuia inde
descendentes nō ꝓficiebāt ibi, ꝓpter defectū hominū co
lentiū. b Eoq lo. sum. dñi nutrine hāc vindictā infe
rēdo. ió subdit. c Cogitaui ⁊c. A voce equitis ⁊c. i.
eqtū regis babylonis. ⁊ accipit hic singulare ꝓ plurali.
sicut Exo. xvij. dicitur
Uenit musca grauissi
ma. i. multitudo mu
d Fugit om (scarū.
nis ciuitas. i. habita
tores omniū ciuitatū
e Ingressi sūt arduа
id ē loca inaccessibi
lia eqtibus vbi mul
ti fuerunt fame mor
tui nō audētes inde
egredi ad q̄rendū vi
f Tu aūt (ctū sibi.
vastata quid facies.
q. d. nō habebis me
diū. vñ subdit.
g Luz ve. te coccio
⁊c. loqr de iudea sub
metaphora meretri
cis se ornātis vestib'
⁊ vocalib' et vnguētis
meretricens cū subdit
h Et pinxeris (tur
stibio. i. fardinatōne.
sic dr de Jezabel. iij.
Reg. ix. et hoc ad q̄
rendū gratiā.
i Frustra ꝓponeris.
cui' cā subdit.
k Cōtempserūt te
amatores tui. i. chal
dei eam q̄b' mechata
fuisti p idolatriā.
l Animā tuā q̄rent
quā auferēt ō corpe.
m Uocē (tō subdit.
quasi pturientis audi
tui ⁊c. in quo ꝓpheta
describit clamorē morientiū fame ⁊ gladio. et ió subdit
n Ue mihi ⁊c. lamētās interfectionē populi sui.
Ejn ca. viij. vbi dicit in postil. Luca primū dicit hiere
mias heu.

Addicio.

Ui dr heu heu heu. eadē dictio ponit in heb. sic
in prio ca. vbi dr a a a. Unde nec ibi nec hic po
nit tripler dictio, sed ē vna dictio cōposita ex tri
bꝰ lris put postillatores ibidē exponunt. et eodez mō ē in hs
loco exponēdū.

Capitulū. V.

Circūite. Superius hieremias arguit regni iude
c multiplex flagitiū, ꝓpter qđ meruit suppliciū. hic
ꝓsequnter excludit remedium. Et diuidit in duas
partes, quia primo ponit remedij exclusio, secundo sub
dit hieremie lamentatio capitulo nono. Prima in q̄tuor
sm q̄tuor remedia, que excludit in hoc capitulo et trib'
sequentibus, que sunt populi iusticia, sacerdotū sancti
monia, tēpli sanctitas, doctoꝝ veritas, vt videbit. Pri
mū aūt p quod posset populus habere remediū esset aliq̄s
iusticia ꝓ qbus pceret dns toti popło. sic Ben. xviij. do
min' dixit se velle parcere toti ciuitati sodomoꝝ ꝓ dece
iustis si ibi inuenirent', ⁊ istud remedium in hs ca. excludit
⁊ diuidit in tres ptes, q. prio excludit iusticia vulgarū
secdo principū, ibi, Ego aūt tercio simul istoꝝ ⁊ illoꝝ, ibi.

Sup quo. Circa primū dr. a Circūite vias hier'm. querēdo diligēter ⁊ nō superficialiter. b An inuenia-tis vir fa.u.i. aliquos viros iustos ī tali numero q̄ ppt̄ eos decēs sit parcere cōmunitati. nō em̄ accipit hic vir faciente iudiciū p vnico. q̄ ibi erat hieremias ⁊ baruch et adramelech ethi-ops q̄ erāt iusti. Ad hs em̄ q̄ p iustitia aliq̄s cōmunitati parcatur sufficiēs numer⁹ req̄-rit. vñ et abrāā petēs a dño vt p aliq̄bus iu-stis parceret sodome si fuit ausus vltra de cem descēdere Beñ-prīj. c Nō si ec vi-uit dñs dixerit. quasi faciēdo reuerētiā no-mini diuino.

d Et hoc falso iura bunt. et sic tale iura-mētū reuertit ī diui-nā irreuerentiā.

e Dñe oculi tui' re-spiciūt fidē. i. mentis fidelitatē et si tm̄ ver ba. sm̄ q̄ dr. i. Regū. pri. Nō videt ea que patent. de' āt intuet cor. f Percussisti eos. p reges assyrios et egypti qui ante tē-pus Hieremie afflixe-rant regnū iude. vt-ɜ g Et non(tū). Reg. do. dolore cōtritōis de peccatis suis. nō se-quit̄ postea.

h Indurauerūt fa-sias supra petrā. īue recūde ⁊ contumaciā peccātes. vt patz per sup̄adicta. i Et noluerūt reuerti. de malicia sua ad-monita ppheta. k Ego aūt. hic cōsequēter excludit iusticia principū cū dicit. l Forsitan paupes sunt et mi Ignorātes vi(stulti. vulgares iusti cui⁹ cā subdit. m dñi. q̄stū ad p̄cepta moralia et ceremonialia.

n Et iudiciū dei sui q̄tuz ad iudicialia. q̄ tales homi-nes sunt intēti agriculture et opib⁹ mechanicis et nō mādatis dei audiēdis. o Ibo ḡ ad optimates. i. ad regē et p̄cipes ⁊ altos maiores. p Jpi em̄ cogno-uerūt. i. cōgiscere debuerūt. q Viā dñi et iudiciū dei sui. exponāt vt supra. de rege em̄ scribit Deut. xvij. q̄ de bet habere legē et eā meditari. et idē intelligēdum ē de principib⁹. r Et ecce magis hi cōfregerūt iugū. i. p̄ce-pta moralia et ceremonialia transgrediēdo.

s Ruperūt vincula. i. precepta iudicalia que erāt que-dā retinacula a trāsgressione penarū timore. ⁊ q̄ pecca-tū altioz erat grauⁿ ratōe status altioris et maioris cō-gnitōis. ideo subditur quadruplex pena que inflicta est iudeis successiue sm̄ diuersa tēpora cum dicit.

t Ideirco percussit eos leo de silua. id ē rex babylonis qui per leonē intelligit̄. vt dictum est ca. p̄cedēti.

v Lupus ad vesperā. i. rex p̄sarum et medorū. q̄ licz Cy-rus fuerit iudeis benuol⁹. tamen post cum fuerunt alii qui alij dura tenētes eos sub seruitute grauī.

x Pardus vigilans super ciuitates eorum. ad eas spo-liandum. per hoc intelligit̄ regnum grecoz. et potissime Antiochi illustris. qui multa mala intulit iudeis. vt pz. i. Mach. et. ij.

y Omnis qui egressus fuerit ex eis capiet. p romanuz imperiū. p edō signifi-catū. vt dicit hic ra-ba. et hoc potissime fuit impletū q̄n Ty-tus distruxit ciuitatez et templū ⁊ captiua-uit vltim̄ et causa p̄-dictoz subditur.

3 Quia multiplica-te sunt p̄uaricatiōes eoruz ante captiuita-tem babyloniam.

3 Confortate sunt auersiones eoz p⁹ tē-pus dicte captiuita-tis. et potissime tēpo-re xpi. a quo iudei p deceptione sacerdotū et phariseoz fuerunt auersi vt dictum ē sup̄a capitulo. ij⁹.

a Sup quo. Hic cō sequēter describit̄ ma-licia omniū laicoruz generaliter. Et diuidi-tur in duas p̄tes. q̄ primo excludendo iu-sticiā eoz excludit̄ op-posita malicia. ⁊ secū do subdit̄ debita pe-na. ibi. Nec ergo. Cir-ca primū dicit.

a Sup quo tibi p̄o picius ē potero. q. d. dñs. ex quo nō ē iusti-cia in vulgaribus⁹ nec in principib⁹ et parte populi. nō p̄t tibi remediari. ⁊ iō de vtrisq̄ subdit.

b Filij tui. id ē maiores ⁊ minores. qui dicūtur filij re-c Dereliq(uerūt iudei et etiā hierusalē que erat metropolis. reliquerūt me. p idolatriam. d Et iurauit in idolis hīs. i. ad eoz reuerētiā. e Saturaui eos. replēdo bo-nis temporalib⁹. f Et mechati sunt p idolatriā. que ē spiritualis mechia. et etiā corpalis luxuria. ideo seq̄tur. Et in domo meretricis ⁊c. g Equi amatores in femi-nas. in hoc notat effrenatā eoz luxuriā. eo q̄ equi p̄ ar-dore libidinis aliquā do insaniūt post equas.

d Vnusquisq̄ ad vxorē pri. sui hin. i. signa luxurie p̄e tendebat inuerecūde. i Numq̄d sup his nō visitabo l Ascē(q. d. sic. nō cōuertit simonē ad chaldeos dicēs. dite mu. ei⁹ et dissi. cunitatē ⁊ gentē. l Cōsummatōz aūt ⁊ totalē populi extermīatōz. m Nolite facere. q̄ illi qui fuerūt ad vitā reseruāti et in captiuitatē du-n Auferte (cti postea redierūt in hierusalē tpe Cyri. ppagi. ei⁹. i. ramos ⁊ nō radices. p hoc dignā⁹ reditum dicti⁹. o Quia nō sūt dñi. i. seruientes ei. p P̄e ua. em̄ p̄ua. ē in me vo. israel. i. decē tribus. p̄ io q̄ erāt tā captiuate ī assyrios. q Et vo. in. i. due trib⁹ postea r Negauerūt vo. i. facto idolis imolādo. s Neq̄ ve-su. nos ma. a hieremia et aliis ppbtis nūciatū. sic. n. fal-lo eis̄ abāt. iō seq̄t. t Prophete fu. iven. lo. i. p nullo ⁊

tñsum nõ fuit in eis. qꝛ nõ est secuta aliqua correctio.
a Hec ḡ. Hic ꝯfir ponit debita pena. ⁊ prio ponit huius pena cõminatio. scdo cõminatiõis rõ. ibi. Qd si dixeritis. Circa primũ dr. a Hec ḡ eueniẽt eis. i. pene q̃ sequunt. b Ecce ego do vba mea in ore tuo in ignez. vbũ est dñi ad hieremiã q̃ ꝓphetauit ciuitatẽ succẽdẽdã. s. i. c.
c Et ꝓplm istũ i lig. qꝛ multi de ꝓplo cũ ciuitate fuerũt cõbusti.
d Ecce ego adducã sup vos gen. de longinquo. q. d. nõ miserebitur vr̃i ex aliq̃ familiaritate pristina sic solz esse inter vicinos.
e Gentẽ robustã cui nõ poteritis resistere
f Gentẽ antiquã. qꝛ nemroth cito p⁹ diluuium regnauit i chaldea. q. d. exercitata est in armis ab antiq̃.
g Gentẽ cui⁹ igno. linguaz. ⁊ iõ ꝑces tue nõ valebũt apud eaz. qꝛ nõ itelliget te. nec
h Phare (tu eam tra ei⁹ q̃i sepul. pa. q̃i di. in ea sunt optimi sagittarij. ita q̃ ꝑcussi ab eis statim moriũt ⁊ ad sepulcrũ portãt.
i Uniuersi fortes. ad sustinẽdũ belli la-
k Et come (bores det segetes tuas ⁊c. i. destruet oĩa bona tua in rebꝫ prole ⁊ aĩalibꝫ ⁊ terre fructibꝫ.
l Uerũtñ in diebꝫ illis ⁊c. exponat vts.
m Qd si dixeritis. Hic ꝯfir ponit dicte cõminatõnis duplex ratio. scda ibi. Iniq̃tates. Prima rõ accipit ex pctõ idolatrie cum dicit n Dices ad eos. tu hieremias ex dñi ꝑsona.
o Sicut dereliq̃stis me. legẽ meã trãsgrediendo. p Et fuistis deo alieno in terra vr̃a. s. in iudea. q Sic fuietis dijs alie. in terra nõ vr̃a. s. in babylone vbi multi de iudeis trãslati secuti fue
r Audi ꝓple stul. q̃ nõ habes (rũt illi⁹ terre ydolatriã. cor. i. intelligentiã boni. Cor eni frequẽter ponit in scriptura ꝓ mẽte seu intelligẽtia. s Qui hñtes ocu. scz carnis. t Nõ videtis. oculis mẽtis. v He ḡ non timebitis ⁊c. q. d. me debetis timere. ⁊ de offensa mea dolere. cui⁹ rõ subdit x Qui posui harenã. i. terrã aridã
y Terminũ mari. quẽ nõ trãsit vltra se effundendo.
z Et cõmouebunt ⁊c. i. quantũcũq; cõmoueant ⁊ intumescant fluctus ei⁹. non tñ transeunt terminũ a me ꝑfixum. cũ tamen nullã habeant cognitionẽ.
a Populo autẽ huic. ad imaginẽ dei facto ꝑ rationẽ et
b Factũ est cor incredulũ. verbis meis ꝑ (intellectũ. ꝓphetas dictis. c Et exasperãs. i. leges meas trãsgrediens. Cetera patent in litera.
d Iniquitates. Hic ꝯfiter ponitur secũda ratio q̃ accipit ex peccato auaricie. et prio cõtinuatur lr̃a hec ꝑcedenti cũ dicitur.
d Iniq̃tates nr̃e declinauerunt hec. i. abstulerũt. scz plenitudinem annue messis.
e Et pctã nr̃a ꝓhibo. a nobis. s. bonum spũale ⁊ tpale. ⁊ subdit quõ. f Quia inuẽti sunt i po. meo impij insi. simplicibꝫ ad eos decipiendũz ⁊ depauperandum.
g Quasi aucupes. q̃ studẽt decipe aues. ⁊ iõ subdit. h Sicut decipula. i. rhete
i Plena (aucupũ. anibꝫ. ab eis deceptꝫ.
k Sic dom⁹ eorum plene dolo. id ẽ bõis simpliciũ dolose acq̃
l Iõ magni (sitis. ficati sunt ⁊c. ⁊ ꝑterierũt ser. me. pes. quia fm q̃ dicit aplus ad Timothe. vi. Radix omniũ maloꝝ ẽ cupiditas. ideo subdit.
m Causaz vidue nõ iudicauerũt. s. iuste sz iniuste ꝓpter munera aliqui libri hñt. Causam vidue. ly vidue ñ est in hebreo nec in libris correctis.
n Causam pupilli nõ direxerũt ⁊c. qꝛ nõ sperabant inde habere lucrũ.
o Nũquid sup his nõ visitabo. q. d. imo. penã debitã iferẽdo.
p Stupor ⁊ mirabilia facta sunt in terra. ⁊ que sint illa subditur. q Prophete. scz falsi. r Prophetabant mendaciũ. cum tamen vt fingebant loquerent q̃si ex ore dei qui est veritas. s Et sacerdotes. q̃ ꝑ alijs
t Applaudebant. eoꝝ men (debent esse intelligentes dacijs. v Et populus meus dile. talia. quia popul⁹ cõmunis pronus est ad mala. x Quid ḡ facietis. vos sacerdotes ⁊ ꝓphete falsi. y In nouissimo eius. s populi mei qñ ꝑ chaldeos pecidetur ⁊ captiuabitur. q. d. cũ eis ꝯfusibiliter moriemini ⁊ captiuabimini.

a Hec ḡ eueniẽt illi. Hec dicit dñs de⁹ exercituũ Quia locuti estis vbũ istud. b Ecce ego do vba mea i ore tuo in ignẽ c ⁊ ꝓplm istũ i ligna ⁊ vorabit eos d Ecce ego adducã sup vos gentẽ de longinq̃: dom⁹ israel ait dñs e gentez robustã: f gentẽ antiquã g gẽtem cui⁹ ignorab linguam: nec intelliges q̃d loquatur
h Pharetra ei⁹ q̃i sepulchrũ patens. i vniũsi fortes. k Et comedet segetes tuas: ⁊ panẽ tuũ deuorabit: filios tuos et filias tuas comedet. gregẽ tuũ ⁊ armenta tua et comedet vineã tuã ⁊ ficũ tuaz: ⁊ ꝯteret vrbes munitas tuas in q̃bꝫ tu hẽs fiduciaz gladio. l Uerũtñ i diebꝫ illi ait dñs nõ faciã vos in ꝯsũmationẽ m Qd si dixeritis q̃re fecit dñs de⁹ nr̃ nob hec oĩa: n dices ad eos. o Sicut dereliq̃stis me p ⁊ fuistis deo alieno i t̃ra vr̃a. sic q seruietis dijs alienis in t̃ra non vr̃a. Annunciate hec domui iacob: ⁊ auditũ facite in iuda dicẽtes. r Audi ꝓple stulte q̃ nõ hẽs cor: s q̃ hñtes oculos t nõ videtis. ⁊ aures ⁊ nõ auditis. v Me ergo nõ timebitis ait dñs. ⁊ a facie mea ñ dolebitis. x Qui posui harenã y terminũ mari ꝑceptũ sempiternũ qd nõ ꝑteribit ⁊ cõmouebunt ⁊ ñ poterũt. ⁊ intumescẽt fluct⁹ ei⁹ ⁊ nõ trãsibũt illud. a Ꝓplo autẽ huic b factũ ẽ cor incredulũz c ⁊ exasperans. Recesserunt ⁊ abierũt: ⁊ ñ dixerũt in corde suo. Metuam⁹ dñm deum nr̃m: q̃ dat nob pluuiã tẽporaneã ⁊ serotinam i tpe suo plenitudinez annue messis custodiẽtẽ nob. d Iniq̃tates nr̃e declinauerũt hec e ⁊ pctã nr̃a ꝓhibuerũt bonũ a nob f qꝛ inuẽti sunt in ꝓplo meo impij insidiantes g q̃si aucupes laqueos ponẽtes ⁊ pedicas ad capiendos viros. h Sicut decipula i plena auibus k sic dom⁹ eoꝝ plene dolo. l Iõ magnificati sũt ⁊ ditati: incrassati sunt ⁊ impinguati: ⁊ ꝑterierũt sermões meos pessime. m Causaz vidue nõ iudicauerũt n cãm pupilli nõ direxerũt ⁊ iudiciũ pauperꝝ nõ iudicauerũt. o Nunq̃d sup his nõ visitabo dicit dñs: aut sup gentẽ huiusce modi nõ vlciscet aĩa mea. p Stupor ⁊ mirabilia facta sunt in t̃ra. q Prophete r prophetabant mẽdacium s ⁊ sacerdotes t applaudebãt manibꝫ suis v ⁊ ꝓplus me⁹ dilexit talia. x Quid igitur fiet y in nouissimo eius.

¶ In capitulo quinto vbi dicit in postilla. Domine oculi tui respiciunt fidem. Additio.

Quod dē hic. Dñe oculi tui respiciūt fidē. pōt exponi de vera fide p quā ho iustificat. sm illō abac. ij. ca. Justus in fide sua viuit. q̄ q̄dē fides nō erat i viris hierusalē de q̄bus hic agit. q̄ō ꝓpheta probat ex hoc q̄ licet de⁹ pausserit eos p aduersarios. nō tñ dolebāt per pnias. eo q̄ credebāt q̄ hoc fi. ꝓcedebat ex puidentia diuina eo mō quo philistei dicebāt. i. Reg. vi. Neq̄ q̄ manꝰ eius tetigit nos. sed casu accidit. ⁊ pseuerabāt in pec catis suis ranq̄ non ēent a deo flagellati. et hoc ē q̄ dicit Dñe oculi tui respiciūt fidē p quā illi⁹ credit q̄ tu pōs patres. q̄ das vnicuiq̄ sm opa sua. ⁊ tu respic q̄ illi nō habēt talez f. dem q̄ō ptz ex hoc q̄ tu p cussisti eos et nō doluerūt. iz postꝰ indurauerūt facies suas. ⁊ noluerūt reuerti. vt ptz in lra. Et sic ex sua im penitētia arguit ōfectū fidei eoꝝ.

Capitulū. VI.

¶ Onfortamini. Hic seqnter excludit secūdū remedū. s. sacerdotū sanctimōia. pro qua parceretur pplo si adesset. sicut ad pces aarō ⁊ oblatoꝝ incē sū extinct⁹ fuit ignis q̄ deuorabat pplm. nu. xvi. sed ꝑ remediū in ꝑ ca. excludit q̄ diuidit in q̄tuor ptes. q̄ prio punitio populi nūciat. secdo cā punitōis assignat. ibi. Dīs calūnia tercio remediuz p sacerdotes euacuat. ibi. Amīoze. q̄rto denūciatio punitōis iterat. ibi. Propter ea. Circa primū dicit ꝓpheta. a Cōfortami filij ben. iamin de hieru. ad defendēdū ea. ꝑ aūt dicit. q̄ hierusalē pro b Et in thecua clāgi. (vna pte erat in sorte beniamin. ⁊c. Thecua erāt et bethacharē erāt duo fortalicia i iudea in pte aplonari respectu hierusalē ⁊ ideo i illis fuerūt posite armatoꝝ custodie ad ipediēdū iter exercit⁹ chaldeoꝝ venientis ex illa pte versus hierlm. vt dictū ē s. ca. i.

c Speciose et delicate. s. mulieri que nō pōt sustinere aliq̄d laboris. d Assimilaui filiā syon. i. hierusalem que dr syon filia. eo q̄ templū ⁊ regis palatiū erāt i mō te syon. et p hierlm hic intelligit ꝑpls habitās in ea. ⁊ nō q̄ dictū ē. Confortami ⁊c. dr ironice. q. d. ꝓpha. sic fa ctis vos ꝑparātes ad resistendū sz non poteritis. vñ subdit. e Ad eā. s. hierusalē. f Venient pastores ⁊ greges eoꝝ. i. ꝓcipes exercit⁹ regis babylōis cuz acieb⁹ suis. g Fixerūt in ea tentoria in circuitu. sic eā obsi dendo vt nulli⁹ possit egredi ad fugiēdū nec ingredi ad p bendū obsessis auxiliū. h Paicet vnusquisq̄ ꝓcipū dictoꝝ. i Eos q̄ sub manu sua sunt. de ꝑdis terre.

l Sanctificate sup eā bellū. i. ꝓfirmate. q. sanctū i vna sanctificatōe idē ē q̄ firmū. l Consurgite. verbuz est bellantiū cōtra hierusalē. et mutuo se exhortantiuz. m Et ascēdam⁹. muros ei⁹. n In meridie. in q̄ de signat⁹ desiderū eoꝝ ad bellandū ꝫ ciuitatē q̄si nō retra cti ꝑ feruore solis ab actu bellādi. o Ue nobis quia declinauit dies. et sic nō poterim⁹ eā capere ante noctē.

p Surgite ⁊ ascen dam⁹ in nocte. totuz istud dr ad exprimen dum dictū desiderū chaldeoꝝ. q̄si non re trahantur a bello pro pter tenebras noct. et quādo homines solent q̄escere a labore diurno.

q Cedite lignū ei⁹ id ē ligna regiōis ui r Et fun (circuitu dite. i. effundite.

s Circa hierusalez aggerē. i. congerie de lignis terra et lapidi bus adimplēdū fossa ta. t Hec ē ci. vi. id ē punitionis a do. v Dīs. Hic ꝓfit dicte punitōis assigna tur. cā cū dr. Dīs calū nia in medio eius. q̄ potēriores oībus mo dis querebāt occasio nes cōtra mīores ad rapiendū bona eoꝝ. x Sicut frigidā fa cit cisterna aquā suā ⁊c. Hoc ē dictū q̄ charitas in populo erat to taliter refrigidata et p vīs malicia augmentata. sm q̄ dicit saluator. Mat. xxiiij. et q̄m abūdabit iniq̄tas refrigescet charitas multoꝝ. in hebr. habet. Sicut putei⁹ efflunt aquā suā. s. continuē. sic ꝑpl⁹ cōtinuat malitiam suam. y Iniquitas et vastitas audiet in ea. i. destructio et plaga. z Erudire hierusalē. verbū ē dñi q̄si cō patiētis. z Ne forte recedat aīa mea ab te. i. dilectio mea. a Ne forte ⁊c. Vlsq̄ ad racemū colligēt. ly vsq̄ tenet hic exclusiue. ⁊ ē sensus. q̄ sicut pauci racemi euadunt manū vindemiatoꝝ. sic pauci iudei euadent manus chaldeorum. ideo subditur.

b Conuertere ⁊c. ad cartallum quod est instrumentū quo portātur vue ad pressorium. et est verbū domini di rectum ad exercitum chaldeoꝝ. qui partim occiderunt et partim captiuauerunt populū. ipm ducentes ad ꝑs sorium mortis et angustie. In hebreo habetur. Ad iteras tas scrutationes. p hoc designatur captiuatio iudeoꝝ qui remanserant cum Godolia. quo interfecto fugerunt in egyptum contra consilium Hieremie. vt habetur infra. xliij. et ibi cum egyptijs perierunt per chaldeos. vt habet infra. xliij. c Cui loquar. verbū est Hieremie desperātis de iudeoꝝ correctiōe. ideo subditur.

d Ecce incircūcise aures eoꝝ. In hebreo habet obtura te. e Ecce verbū domini factū ē eis in obprobriuz. q̄ est pessimū. q̄ penes est ipsum vituparе q̄. nō audire. ꝓpter quod subdit propheta. f Iccirco furore domini. id est eius vindicta. g Plenius sum. quia plene reuelata est mihi super populū futura.

h Laborauī sustinens. i. popl̄o meo cōpatiens. Effunde

id ē effundes dicā vīdictā.et loq̄tur hieremias ad dominū. a Sup puulū fortis.ꝛc.q.d.nō parces alicui ratōe etatis.fortis aūt ꝓdītōis. b Et trāsibūt dom⁹ eoꝝ c Agri.i. bo/(rū ad alteros.i.bona ve domꝫ eoꝝ. na agroꝝ.chaldei eīm nō remāserūt in terra ad possiadū domos et agros in ux

d Amiore.(dea. Hic ꝓfert excludit remediū qđ posset haberi p sacerdotū.ꝛ primo ꝓpter malicīā eoꝝ.secundo.ꝓpter displicētiam sacrificioꝝ.ibi. Ut quid. Circa primum dr. d Amiore q̄ppe.i.a leuita q̄ mīstrabat sacerdoti.

e Usq; ad maiorē.i. summū sacerdotem f Oes auaricie stu. dent. variis cautelis et dolis subtrahendo g Et(bona laicoꝝ. cura.cōtra.ri.po.mei. id ē destructiōz hierusalē per ꝓphetas dīi h Cū ig/(nūciatā. munia.i.cū fallitate. i Dicētes. pax pax. scz pplo et ciuitati.

l2 Confusi sunt.id ē ꝓfundent in dīstructione ciuitatis.quia tunc eoꝝ falsitas apparebit.ꝛ ipi ignominiose occidētur.ꝛ ca. l Cum (ptuabūt. potius ꝓfusiōe nō sūt ꝓfusi.q; etiā ab destructōz ciuitatis apparuit eoꝝ falsitas in multis.de quo nō erubescebāt sz magis errorē suū mēdacijs palli

m Qobrem(abāt. ca.inter.q; in captōe hierlm fuerūt cū aljs partim occisi et ptim. n State sup (capti vias.i.varios viuēdi modos. o Et videte.inspiciēdo scripturas. p Et interrogate a.ꝓphetis dīi q̄ sci/q Dē(unt intellectū scripturaꝝ p reuelatōz spūssancti. semi.anti.i.antiq̄ꝝ.s.abrahā.ysaac.ꝛ iacob et aliox sctōꝝ patꝝ. r Et am.in ea.aliter etiā eius cognitio nō proficeret. s Et inuenī refri.aīa.ve.in sinu abrahe cuius v Nō ābulabi(pribus sctis. t Et dixerūt.facto. mꝰ.q; viuebāt mō ꝓtrario. x Et ꝓsti.sup vos spe.scz ꝓphetas sctōs fm q dr Ezechi.iij. Fili hois speculatorē dedi te domui israel. y Audi. vo.tu.i.sancti.ꝓphete q̄ dr tuba.eo q sicut tuba materialis nō pōt emittere sonū nisi inflata.sic.ꝓphete sancti loq̄bant a do inspirati.ij. De.i.non voluntate hūana allata ē aliq̄n ꝓphetia. sz spūsancto inspirati locuti sūt sancti dei homies.

z Et dixerūt.Nō audiem⁹.q; ꝓphetis nō credebāt.sz magis eis calūniā inferebāt.vt hr.infra.xx.ꝓpter qđ subdit pēa eoꝝ cū dr ecce ego adducā mala ꝛc. 3 Fructū cogi

sup paruulus fortis.ꝛ sup ꝓcerū iuuenū sil. Ut ei cū mliere capiet.senex cū pleno die. Et trāsibūt dom⁹ eoꝝ ad alteros. agri ꝛ vxores pariter. q; extēdā manuz meā sup hītātes terrā dīc dīs. Ā minore q̄ppe vsq; ad maiorē oēs auaricie studēt.ꝛa.ꝓpha vsq; ad sacerdotē cūcti faciūt dolū. Et curabāt ꝓtritōz filie popli mei cū ignominia dicētes pax pax.ꝛ nō erat pax. Cōfusi sunt.q; abominatiōz fecerūt. q̄n potius ꝓfusiōe nō sunt ꝓfusi.ꝛ erubescere nesciūt. Qobrē cadent inter ruētes.i tpe visitatōis sue corruēt dicit dīs. Hec dic dīs State sup vias et videte et interrogate ō semitis antiq̄s que sit via bona, et ambulate i ea ꝛ inuenietis refrigeriū aīabꝰ vrīs Et dixerūt. Nō ābulabim⁹ Et cōstitui sup vos speculatores, Et dixi Audite vocez tube. Et dixerūt, Non audiem⁹. Jō audite gētes et cognoscite cōgregatio quāta

ego faciaz eis. Audi terra. ecce ego adducā mala sup popl'm istū fructū cogitationū eiꝰ. q; verba mea nō audierūt,et legē meā ꝓiecerūt Ut q̄d mihi thus de saba affertꝰ ꝛ calamū suaue olentē de tra lōginq̄. Holocaustomata vra nō sūt accepta ꝛ victime vre nō placuerūt mihi Propterea dic dīs. Ecce ego dabo i pplm istū ruinas,et ruēt in eis pres et filij sil. vicinꝰ ꝛ ꝓximꝰ ꝑibūt. Hec dicit dīs Ecce ppls vēit ō terra aq̄lōis, ꝛ gēs magna ꝓsurget a finibꝰ terre, Sagittā ꝛ scutuz arripiet crudel'ēt nō misebit. Vox eiꝰ q̄si mare sonabit,et sup eq̄s ascēdēt p̄parati q̄si vir ad p̄liuz aduersuz te filia syon Audiui mꝰ famā eiꝰ, dissolute sunt manꝰ nre. Tribulatō apphēdit nos,dolores vt pturiētē. Nolite exire ad agros et in vineā ne ābuleris qm̄ gladiꝰ inimici pauor i circūitu. Filia ppli mei accingere cilitio ꝛ spge cinere

tationū eiꝰ.fructꝰ ē vltimū qđ ō arbore expectat.et sīc pena et ꝓmiū ē illud qđ p ope malo vel bono vltimo recipit. a Ut q̄d. Hic excludit remediū per sacerdotes q̄tum ad sacrificia p ipos oblata q̄ nō erāt ire dei placatiua.ꝓpter qđ dicit in ꝓsona dei Ut q̄d mihi thus de saba affertis . in illa eīm terra inuenit thus lucidissimuz qđ ponebatur i thymiamate cremādo in altari incensi.Ero.xxx.

b Et ca.suaue olentē de ter.lōginq̄.i.india.ē aūt calamus arbor aromatica graciliset nodosa ad modū canne vel arundinis ꝛ ponebāt in sacra victione q̄ vngebant vasa diuino cultui ꝓsecrata. Ero.xxx.

c Holocaustomata vra.i.sacrificia totaliter incensa.

d Nō sunt accepta q; sacrificia ꝓterea legis nō erant accepta ex seipis sicē cuchariſtia q̄ ē sacrz noue legis sz erāt tm̄modo accepta ex fide ꝛ deuotōe offerētū. sacerdotes aūt isti erāt infideles et indeuoti vtz ex ꝓdictis et iō sacrificia et victime eoꝝ nō placebūt deo.

e Propterea. Hic cōsequenter excluso remedio et pte sacerdotū. iterat denūciatio punitionis.ꝛ primo ponit hec iteratio. scdo infert quedā exclusio ibi. Probatore. Circa primū dr

e Propterea.i.ꝓpter mala ꝓmissa ꝓducta.

f Ecce dabo i popu

lum iustū ruinas.s.famis.gladij ꝛ captiuitatis.

f Ecce populus venit de terra aquilonis.i. exercitus Nabucho.qui intrauit iudeam ex illa parte.

g Gens magna ꝛc.id est fortis et ad ꝓlium docta.

h Crudelis est.et sic non parcet alicui pietate ducta.

i Vox eius quasi mare sonabit.id est terribiliter . sicut sonus maris ex undarum collisione est terribilis.

l2 Audiuimus famaz eius.et loquitur Hieremias ex persona populi iude.

l Dissolute sunt manus nostre.pre timore. Timor eīm cordis causat tremorem in exterioribus membris. Letera patent vsq; ibi.

m Filia.po.mei.i.hierlm que dr populi filia eo q; fuit ab eo edificata.vel ad lrāz. Filia.i.filie accipiēdo singulare.ꝓ plurali.sicut Ero.viij. Venit musca grauissima.i. multitudo muscaꝝ.accingere cilitio ꝛc.in signum tristicie et doloris,mulieres enīz in talibus tribulationibus

ostendunt maiora signa tristicie ꝛ doloris ꝙ̄ viri.
o Luctū vnigeniti fac tibi.i.sil'em luctui quē facit mater ꝓ morte vnigeniti filij sui ꝙ̄ ē marum ꝛ amarissim⁹.
p Probatorem. Hic ex p̄dict⁹ infert ꝯclusio.s. ꝙ labor hieremie ad reuocandum sacerdotes ꝛ ꝓ̄m de malo⁹ ad bonū non habuit al'
quē effectū.sicut labor examinatoris seu probatoris alicui⁹ metalli qñ metallus illud ſ purgat.ſz magis in scoriā ꝛ cineres ꝯsumit, ꝛ hoc est qđ dicit dominus hieremie.
p Probatorē.i.examinatorē q Dedi ꝛc. Robustū.qz ꝓpter quascūq; minas ꝛ pse cutiones non dimisit arguere ei⁹ malū, sed qz correctio nō fuit secuta,ideo seq̄tur.
r Omēs illi principes declinātes.a cultu dñi p ydolatriā.
s Ambulātes fraudulēter.dolo ꝛ calumnia alios bonis suis defraudantes.
t Es ꝛ ferrū vniuersi.i. incorrigibiles.ſo subdit. Corrupti sūt, ꝛ nō emendati.
v Defecit sufflatori uz ī igne.i. nō habuit effectū verbū tuum.
x Consumptū ē plūbum.loq̄tur de hieremia ad modū aurifabri q̄ fundēs aurū vel argentū in igne appo nit simul plūbū vel stannū,vt calor ignis aur vel argētū nō ꝯsumat.sed magis stannū vel plūbū, ꝛ iō qñ stānuz est totaliter ꝯsūptū ignis ꝯsumit aur vel argentū positū in fornace, ꝛ sic eo ꝯsumpto labor aurifabri non habet effectū optatū sed magis ꝯtrariū, ꝛ sic hieremias in correctio ꝙ Frustra ꝯflauit ꝯflator ꝛc, ꝛ (ne indeor,ſo subdit. patet sententia ex dictis.

Jn.vi.ca. vbi dr in postilla. Jdeo subditur. Ecce incircumcise aures eor. Additio.

H Hebreo in ſ loco nō dicit aures obdurate,sed ꝓpie dicit incircūcise aures.sed qz auris incircūcisa intelligitur bñe ꝑpetū qđ aures videt obturate,ideo p̄ncircūcisionem aurium intelligitur eor obturatio.

Capitulum.VII.

Verbū. Hic ꝯsit excludit tertiū remediū in q̄ cōfidebāt iudei.s. sanctitas tēpli ꝓpter quā credebāt ab aduersarijs defensari, ꝛ diuidit in duas ptes. qz primo ponit exclusio,ſcdo dicti ꝯfirmatio.ibi. Eu g. Prīa in duas,qz prīo ponit exclusio remedij,ſcdo destructio tēpli.ibi. Ite ad locū. Prīa in duas,qz prīo excludit fiducia in tēplo ex omissiōe boni impositi,ſcdo ex cōmissione mali,phibiti.ibi. Ecce vos. Circa primū dr hieremie
b Sta in porta dom⁹ dñi,vt oēs ingredientes (mie ꝛ egredientes possint te audire. Cetera patēt vsq; ibi.
i Bonas facite vi,ve.i.opa. d Et studia vra.i.cogitationes. e Et habitabo vobiscū in loco isto,vestras p̄ces exaudiendo,q.d.ſi ista omiseritis facere, nō exaudiam.iō subditur. f Nolite ꝯfidere in vbis mendacij que dicebāt a sacerdotib⁹ ꝓpter tale lucrū, ꝛ que sunt illa subditur. g Templū dñi ꝛc. Sic enī dicebant sacerdotes ꝙ omīa ma la remitterent eis si facerent multas oblationes, ꝛ replicat ter vt sacerdotes ostēderent dictū suū magis firmū. qđ tñ erat falsum. qz primo requiritur, pnīa de p̄terijs ꝛ cautela de futurij,iō subditur.
h Nñ si benedixeritis.i. benedictiōe dignas feceritis.
i Vias vras ꝛc. id est opatiōes ꝛ cogitatiōes vras. ꝛ explicat magis ī speciali dicēs.
k Et feceritis. vos iudices.
l Judiciū.s. rectum ꝙ̄tū ad intraneos. et et ꝙ̄tū ad extraneos iō dr. Aduene, ꝛ q̄ntū ad impotentes se defendere,ideo subdit.
l Et pup. ꝛ idue nō fece. calū. ꝛ istud tangit iudices vt ī fauorē p̄is oppositē fiōdem nēt eos. ꝛ etiā alios ī feriores vt ſ moueāt ꝯ eos. cās iustas.
m Nec sanguinē in nocentē effuderi. vos iudices in nocētes cōdemnando, ꝛ vos inferiores falso accusando, ꝛ in ſ mo net eos ꝙ se habeant iuste erga proximum.
n Et post deos alienos nō ambulaueritis, colēdo soluz deū vez vos bñ hītes erga deū, ista imponunt hoibus facienda.s. bñ se bñe in bis q̄ sunt ad deū, ꝛ in his q̄ ad ꝓximū. o Habitabo vo. exponat vis. p Ecce vos. Hic ꝯsiter excludit dicta fiducia ex cōmissiōe mali,phibiti cū dr. Ecce vos ꝯsi. vo. in ser. mē. pseudo ꝓphar ꝛ sacer q Qui nō ꝑdert vo. sed magis nocebūt. inim⁹ (dotū, enī dicendo plus signat. r Furari. p qđ nocet proximo in reb⁹ possessis. s Occidere. nocēdo ei in psona ꝓpria. t Adulterari. in psona sibi coniuncta.
v Jurare mēdaciter ꝛc. ista sunt pcta otra deū directe, ꝛ p ſ designat ꝙ sacerdotes ꝛ ꝓphē falsi informabāt populū ꝙ omne pctm cōmissuz otra deū vel ꝓximū remittebat eis p solas oblatiōes in tēplo q̄ cedebāt in vsuz sacerdotū in toto.cuiusmodi erāt oblatiōes ꝓ pcto, de oblationib⁹ q̄ut pacifici vna pars cedebat ī vsum offerētis to subdit. x Et venist ꝯfidenter. sm informationē p̄dictam. y Et dirist. factis oblatiōib⁹ vris. z Liberabimus. Eo ꝙ fecerim⁹ abominationes ꝛc. (ratius.sum⁹. ab oib⁹ pctis. qđ p̄t exponi dupl'r. Uno mō sic. eo ꝙ fecerim⁹ ꝛc.i. ab oīni malo qđ fecim⁹ absq; alia satisfactione. Alio mō sic Eo ꝙ fecerim⁹ abominationes istas.i. eo ꝙ fecim⁹ oblationes in tēplo que sm veritatē erāt abominationes ip̄i deo

q; de alieno erant facte ⁊ mala intentione. iō subditur.
a Nūqd ḡ spelūca la⁊rōnū ⁊c.q.d.sic. Spelūca enī latronuz est eis ad refugiū ⁊ ad repositionē suorum furtor⁊.⁊ sic ad tēplū recurrebāt p salute ꝓsequenda.⁊ ibi offerebāt p̄das ⁊ latrocinia b Ite. Hic ex p̄dictz nūciaf tēpli destructio cū d;. Ite ad locū meuz.i.cultu meo
c In sy; (deputatū lo.q̄ est ciuitas in sorte ephraim.
d Ubi habita.nomen me.a p;in.q; tabernaculū moysi ⁊ archa testamēti prio habuerūt ibi stabilē mā⁊sionē.vt habetur Jo.
e Et vi; (sue.xvij. dete q̄ fecerī ei.q; locus iā erat destruct⁹.⁊ cult⁹ dñi inde subla
f Et nunc q; (tus. fe.oīa opa hec.i.mala p̄dicta.q̄ sunt tāta vel maiora q̄ illa p⁊opter que destructa fuit sylo. g Et locutus sum ad vos p ꝓphetas.vos reuocan
h Mane ꝓsur (do. gens.i.diligēter h fa
i Et nō au; (diēs.vos corrigēdo.
k Faciā domui huic.i.templo p salomonem edificato.
l Sicut feci sylo.q̄ su⁊pletū fuit p nabuchō.q̄ destruxit hieru salē ⁊ tēplū.vt h̄.j.
m Et p̄jciaz vos a facie mea.ejciēdo de terra vestra in baby⁊lonicam captiuitatē.
n Sicut p̄ieci oīm frēs vr̄os.i.decē tribuq̄ iā erāt in captiuitate inter assyrios.
o Uniuer suz semen ephraim.h̄ dr q; illa tribus fuit p̄cipalior inter decez.et q; hieroboam primus rex eor fuit de tribu ephraim.
p Tu ḡ.excluso p̄dicto remedio.h ꝓfit pōit dicte exclusiōis ꝓfirmatio.⁊ h̄ ex tribu q̄ h excludūt.i.hieremie oro. holocaustor oblatio.ubi hec dic.⁊ adhesio pli cū deo. ubi. Tonde capillū Circa primū dic dñs hieremie. Tu ḡ noli orare p pplo.⁊ subdit post.
q Et nō obsistas mihi.rogādo q; nō inferā ei p̄dicta mala.
r Quia nō ex
s Hone vides q̄d isti faciūt (audiā te.cui cā subdit. id est q̄ horribile.q.d.dignū est q; puniant.⁊ q̄d sit ista ostenditur.
t Filij colligūt ligna.ad coquēdū ydolatrie sacrificia.ad h enī pueri inducebant a parentib⁹ vt nutriti in talibus in senectute nō recederent ab eis.sm q; dr Prouer.xxij. Adolescēs iuxta viā suā.etiā cū senuerit
v Et pres succendūt ignē.dantes ſi (nō recedet ab eis. istis exemplū sic faciendi cū venerit ad etatē adultam.
x Et mulieres ꝓspergūt adipē.i.farinā tritici delicatissimā.sm illud Psalmi.cxlvij. Et adipe frumēti satiat te.
y Ut faciāt placētas.i.panes rotūdos ⁊ tenues.
z Regine celi.i.lune.⁊ sic p̄z q; oēs p̄sone dom⁹ intrin
secē.i.vir.vxor ⁊ ples erāt in illa idolatria occupate.
a Et libent dijs alienis.libamia sunt oblatiōes de liq̄dis vt de vino.oleo ⁊
b Et me (simulibꝫ. ad iracūdiā.puocēt.i. ad ire cūdiaz.puocāt dicit dñs:
c Hone semetipos
in ꝓfusionem vultus sui: Ideo hoc dicit dñs deus.
d Ecce furor me⁹ et indignatio mea cōflab sup locū istū
sup viros: ⁊ sup iumenta ⁊ sup lignū regiōis:⁊ super fruges terre: ⁊ succendetur ⁊ nō extinguet.
e Hec dic dominus exercituū de⁹ isr̄l. Holocaustomata vr̄a additeyi crimis vr̄is ⁊ comedite carnes qz nō suz locut⁹ cū p̄ribus vr̄is:⁊ nō p̄cepi eis in die q̄ eduxi eos ō terra egypti ō ꝓbo holocaustomatū ⁊ victimaz.
f sed hoc verbum p̄cepi eis dicens. Audite vocē meaz ⁊ ero vobis de⁹ ⁊ vos eritis mihi popul⁹.⁊ ambulate in oī via quā mandaui vobis: vt bene sit vobis.
g Et nō audierunt nec inclinauerunt aurē suā sed abierunt in voluptatibꝫ ⁊ prauitate cordis sui mali.facti q̄ sunt retrorsum ⁊ nō i anī

qp fecerim⁹ oēs abominatōes istas. Nūqd ḡ spelunca latronū facta ē dom⁹ ista in q̄ inuocatū est nomē meuz in oculis vr̄is. Ego ego suz:ego vidi dicit dñs. Ite ad locū meū in sylo vbi habitauit nomē meū a p̄cipio: ⁊ videte q̄ fecerim ei ꝓpter malicia ppli mei isr̄l. Et nūc q; fecistis oīa opa hec dic dñs ⁊ locutus sum ad vos mane ꝓsurgēs ⁊ loq̄ns ⁊ nō audistis:⁊ vocaui vos et non rndistis: facia domui huic in qua inuocatū ē nomē meū: ⁊ in q̄ vos h̄etis fiduciaz:⁊ loco quē dedi vob ⁊ p̄ribus vr̄is sicut feci sylo ⁊ p̄jciā vos a facie mea sicut p̄ieci omēs fratres vr̄os vniuersum semē ephraim. Tu ḡ noli orare p̄ pplo hoc:nec assumas p eis laudē ⁊ orationē ⁊ nō obsistas mihi qz nō exaudiā te. Hone vides q̄d isti faciūt in ciuitatibus iuda:⁊ in plateis hierusalē Filij colligunt ligna et patres succēdunt ignē ⁊ mulieres ꝓspergūt adipem vt

v A die q̄ egressi sunt ⁊c. i. a tpe illi⁹ egressionis, q: tūc fecerūt ⁊ adorauerūt vitulū ꝓflatilē. Ero. xxxij. x Usq; ad diē hāc, nō q: ꝓtinue fuerit ydolatre, sz p maiozē pte tpis, vt ptz ex libris Judicū, Regū ⁊ Paralypo.

y Et misi ad vos, s. reuocādos, sic est in hebreo ⁊ mutatur mod⁹ loquēdi de tertia psona in secundā, cetera patēt ex supradictis vsq; ibi.

z Et vocabis eos, ad penitentiam.

a Et nō tridebūt tibi, p correctionē. ꝓpter q̄d post sequit.

b Perijt fides, i. fidelitas ppli erga deū

c Abla⁹ (⁊ primū, ta est de ore eoꝝ, q: tm̄o nō loquūt dolos ⁊ mendacium.

d Conde, hic tertio ꝓfirmat ꝓpositum excludēdo ꝓiunctionez ⁊ amicitiā ppli cū dō Ad cui⁹ intellectum sciendū q̄ ppe dñi nō solū ꝓpherabāt vbis, sz erā aliq̄ sensibilib⁹ signis, sic Hieremias posuit in collo suo catheuas ad significandū q̄ sic ducent cōcatenati in captiuitatē j. xxvij. ⁊ sic in ꝓposito dñs precepit hieremie vt tonderet capillos suos capiti suo adherentes ⁊ ei valde amabiles, eo q̄ erat nazareus ex vtero mat⁹ sue, vt dictū est s. ca. i. ⁊ sic nouacula nō debebat super caput suū ascēdere, vt dr̄ de samsone Judic. xiij. ⁊ h̄ fuit ad significandū q̄ dñs pp̄m regni iuda sibi pr⁹ adherentē ⁊ amicabilē separet ⁊ pfiscet a se, ⁊ h̄ est q̄d dicit.

d Conde capillū tuū, i. capillos, accipiēdo singl̄are p plurali. e Et pfice, a te. f Et sume in directū, i. directe accipiēs capillos. g Planctū, cui⁹ significatio subdit. h Quia piecit dñs ⁊ reli. gene. fu. sui. i. ppli iuda quē dilexit pr⁹, q: p mala sua ꝓuocauit ꝑ se trā dei ⁊ iō dr̄ hic generatio furoris dei, sicut hō dign⁹ morte dr̄ filij mort⁹ q. Reg. xxj. Consequēter ponit duplex cā huius piectionis, prīa cū dr̄. i Posuerūt offen. sua. i. ydola. l Jn domo in q̄ ⁊c. s. in tēplo diuino cultui deputato, vt hr̄. iij. Reg. xxi. ⁊ h̄ fuit valde detestāduz, sicut cū mr̄ introducat adulter in eodē lecto cū marito suo. sed a ponit ibi. l Et edificauerūt excelsa. i. altaria alta, q: loc⁹ m Tophet. i. (ille erat in valle, vt ptz ex lra sequēti, ydolo moloch, ⁊ fm q̄ dicit hic Ra. sa. sonat tympanu z seu tympanizationē, eo q̄ i ritu illi⁹ ydoli fiebat tympanizatio. Erat eni illud ydolū ereū ⁊ interi⁹ ꝓcauū, ⁊ intra ꝓcauitatē illā fiebat ignis fortis, ⁊ q̄ ydolū erat ignitū ponebat puer q̄ offerebat in manibus et⁹, ⁊ tūc sacerdotes pcutiebāt fortiter tympana ne parentes pueri audirent clamorē pueri ⁊ copateret, ⁊ vt crederēt sine dolore corporis aiam euolasse, ⁊ istud erat valde horribile, i. innocentē ad veneratione ydoli sic interficere. n Filij enn̄on, nomē erat ppriū hois cui⁹ filij erat dñs loci illi⁹, o Ut incenderēt filios suos modo ꝓdicto.

a die q̄ egressi sūt ꝓres eoꝝ de tra egypti⁽ᵉ⁾ vsq; ad diem hanc. ⁽ᵛ⁾Et misi ad vos oēs ꝓphas p diem ꝙsurgēs diluculo, ⁊ mittēs ⁊ nō audierūt me, nec inclinauerūt aurē suā: sz indurauerūt ceruicē suā, ⁊ pei⁹ operati sunt q̄s ꝓres eoꝝ. Et loqueris ad eos oīa vba hec: ⁊ nō audiēt te: ⁽ˣ⁾ vocab eos ⁊ nō rīdebunt tibi. Et dices ad eos, Hec est gens q̄ nō audiuit vocē dñi dei sui nec recepit disciplinā. ⁽ʸ⁾Perijt fides ⁊ ablata est de oreeoꝝ. ⁽ᶻ⁾Conde capillū tuū ⁊ ꝓice: ⁊ sume i directū tū plāctuz: ⁽ᵃ⁾q: piecit dñs ⁊ reliq̄t generationē furoris sui, q: fecerūt filij iuda malū in oculis meis dicit dñs. ⁽ᵇ⁾Posuerūt offendicula sua in domo in q̄ inuocatū ē nomē meum: vt polluerēt ea, ⁽ᶜ⁾ ⁊ edificauerūt excelsa tophet q̄ ē in valle filij ennon: ⁽ᵈ⁾ vt incēderet filios suos ⁊ filias suas igni: q̄ nō ꝓcepi nec cogitaui i corde meo. Jō ecce dies veniēt dic dñs: ⁊ nō dicet ampli⁹ tophet: ⁊ vall⁹ filij ennon: sz vall⁹ interfectionis, ⁽ᵉ⁾ ⁊ sepelient i tophet: eo q̄ nō sit locus. Et erit morticinū ppli huius in cibos volucribus celi ⁊ bestijs terre: ⁊ non erit qui abigat. Et quiescere faciam de vrbib⁹ iuda et de plateis hierusalem vocem gaudij ⁊ vocem leticie, vocem sponsi et vocem sponse, vocem molentis et lucernam lucentis. ⁽ᶠ⁾Et erit vniuersa terra in solitudinem. ⁽ᵍ⁾Et vocabis eos ad penitentiam. ⁽ʰ⁾Et nō rīdebūt tibi ꝓpter correctionē ꝓpter q̄d post sequit. ⁽ⁱ⁾Perijt fides, i. fidelitas ppli erga deū ⁽ᵏ⁾Ablat (⁊ primū, ta est de ore eoꝝ, q: tm̄o nō loquūt dolos ⁊ mendacium. ⁽ˡ⁾Conde, hic tertio ꝓfirmat ꝓpositum excludēdo ꝓiunctionez ⁊ amicitiā ppli cū dō Ad cui⁹ intellectum sciendū q̄ ppe dñi nō solū ꝓpherabāt vbis, sz erā aliq̄ sensibilib⁹ signis, sic Hieremias posuit in collo suo catheuas ad significandū q̄ sic ducent cōcatenati in captiuitatē j. xxvij. ⁊ sic in ꝓposito dñs precepit hieremie vt tonderet capillos suos capiti suo adherentes ⁊ ei valde amabiles, eo q̄ erat nazareus ex vtero mat⁹ sue, vt dictū est s. ca. i. ⁊ sic nouacula nō debebat super caput suū ascēdere, vt dr̄ de samsone Judic. xiij. ⁊ h̄ fuit ad significandū q̄ dñs pp̄m regni iuda sibi pr⁹ adherentē ⁊ amicabilē separet ⁊ pfiscet a se, ⁊ h̄ est q̄d dicit. ⁽ᵐ⁾Conde capillū tuū. i. capillos, accipiēdo singl̄are p plurali. ⁽ⁿ⁾Et pfice a te. ⁽ᵒ⁾Et sume in directū. i. directe accipiēs capillos. ⁽ᵖ⁾Planctū, cui⁹ significatio subdit. ⁽ᵠ⁾Quia piecit dñs ⁊ reli. gene. fu. sui. i. ppli iuda quē dilexit pr⁹, q: p mala sua ꝓuocauit ꝑ se trā dei ⁊ iō dr̄ hic generatio furoris dei, sicut hō dign⁹ morte dr̄ filij mort⁹ q. Reg. xxj. Consequēter ponit duplex cā huius piectionis, prīa cū dr̄. ⁽ʳ⁾Posuerūt offen. sua. i. ydola. ⁽ˢ⁾Jn domo in q̄ ⁊c. s. in tēplo diuino cultui deputato, vt hr̄. iij. Reg. xxi. ⁊ h̄ fuit valde detestāduz, sicut cū mr̄ introducat adulter in eodē lecto cū marito suo. sed a ponit ibi. ⁽ᵗ⁾Et edificauerūt excelsa. i. altaria alta, q: loc⁹ m Tophet. i. (ille erat in valle, vt ptz ex lra sequēti, ydolo moloch, ⁊ fm q̄ dicit hic Ra. sa. sonat tympanu z seu tympanizationē, eo q̄ i ritu illi⁹ ydoli fiebat tympanizatio. Erat eni illud ydolū ereū ⁊ interi⁹ ꝓcauū, ⁊ intra ꝓcauitatē illā fiebat ignis fortis, ⁊ q̄ ydolū erat ignitū ponebat puer q̄ offerebat in manibus et⁹, ⁊ tūc sacerdotes pcutiebāt fortiter tympana ne parentes pueri audirent clamorē pueri ⁊ copateret, ⁊ vt crederēt sine dolore corporis aiam euolasse, ⁊ istud erat valde horribile, i. innocentē ad veneratione ydoli sic interficere. ⁽ᵘ⁾Filij enn̄on, nomē erat ppriū hois cui⁹ filij erat dñs loci illi⁹, ⁽ˣ⁾Ut incenderēt filios suos modo ꝓdicto.

p Que si ꝓcepi ⁊c. h̄ dr̄ q: sacerdotes illi⁹ ydoli asserebant talē oblationē esse dō valde acceptā. eo q̄ dñs dixit abrae. Tolle filiū tuū vnigenitū quē diligis ysaac ⁊ offer illū in holocaustū ⁊c. Deū. xxij. q̄d est falsum, q: illud non fuit dictū abrae vt ysaac moreret, sz vt obediētia ꝓbaret ꝓpter q̄d ibidē subdit Ne extēdas manū tuam sup puer, neq; facias illi q̄cq̄. nunc cognoui q̄ timeas dñm ⁊c

q Et nō dicet ampli⁹ tophet ⁊ val. filij ennon. licet ei ennon sit nomē ꝓpriū vt dictus est. tñ alio mō ē appellatiuū ⁊ signat ꝓsolationē. q. d. vocabit ampli⁹ locus ꝓsolatiōis sz magis ꝓpriū. s. vallis interfectiōis, q: multi iudei ibi fuerūt postea interfecti a chaldeis.

r Et sepelient in tophet. s. sepultura asinini, sicut dr̄ infra. xxij. cap. de iechonia. Sepultura asini sepelietur ⁊ hoc ptz p h̄ q̄d subdit. Et erit morticinū ppli huius in cibū volucrib⁹ ⁊c.

Jn. xxij. ca. vbi dr̄ i postil. Et explicat ter.

Additio. i.

Secundū trāslationez chaldaicā replicat hic ter. templū dñi. eo q̄ ter in āno debebāt apparere in tēplo coram dño. vt ptz Deute. xvi. ca. p quā trinaz apparitionē credebāt eripiari a suis delictis. q̄d tñ erat falsum. nisi corrigerēr vias suas vt cōmuniter dicit.

In eodē ca. vbi dr̄ in postilla. Regine celi. i. lune.

Vbi nos habem⁹. Regine celi. Additio. ij. Un hebreo hr̄ q̄dā dictio q̄ vno mō significat regināz. ⁊ alio mō significat op⁹. ⁊ sic nō designat vnū certū planetā sed totū opus celeste q̄d obseruat ab astronomis fm certas ꝓstellationes. ⁊ quōcūq; sit irrationabile videt dici q̄ luna sit regina celi. cū sol sit maioris effectus

In eo. ca. vbi dr̄ in postil. (cacie luminis ⁊ virtutis. Quia nō sum locut⁹ de ipis mihi offerendis.

Licet in ꝓceptis decalogi nō fiat Additio. iij. mētio de holocaustis, nec de sacrificijs. tñ antea. ⁊ specialit qñ de⁹ eduxit pp̄m de egypto ꝓcepit eis de agno paschali imolādo. q̄d fuit celebratum in die ꝓpria seu tpe eductiōis de egypto. vt hr̄ Exo. xij. q̄d q̄dē sacrificiū vt habet ibidē vocat victima. ⁊ h̄ fuit primū ꝓceptū ⁊ de principalib⁹ datis filijs isrl a deo p moysen. Usi tō postillā. q̄ dicit q̄ in h̄ q̄d dr̄ hic. Nō ꝓcepi eis in die qua eduxi ⁊c. nō excludit ꝓceptū postea datuz. s. de sacrificijs. sed ꝓceptū antea nō videt sufficere vt ptz. ⁊ iō aliter videtur hic dicēdū. Pro q̄ sciēdū est q̄ in ꝓcedēti ca. tā dixerat. ꝓpha q̄ holocaustomata ⁊ victime nō placebāt deo. eo q̄ legē nō fuabāt. nūc aūt arguit eos ex h̄ q̄ imolationes suas seu sacrificia nō p cultu dei. sed magis p voracitate sua faciebāt. Unde glosa interlinearis sup istud verbum. Et comedite carnes. sic dicat. quia nō veneratione

sui sed epulaꝝ desiderio īmolauerūt. hec in glo. vñ cū dr hic. holocaustomata vra addite victimis vris ꝛc. sensus est. Ex quo ad appetitū vēm saciandū immolatis ꝓcienti tius est vt nō offeratis holocausta q̄ totaliter incendunt ꝛ sic ꝓsit videnť ꝙsumi totaliter in honore meo. Ꝫ adaꝛ ea victimis vris vt sa turemini carnib⁹. nā victime p maiori pte cedebāt in vsum offe rentiū. ꝛ seqtur. Quia nō sum locut⁹ cū pri bus vris. ꝛ non precepi eis in die q̄ eduxi eos de terra egypti dr vbo holocaustomatū ꝛ victimaꝝ. qr tūc nō ꝑcepit eis facere ho locausta et victimas. sed solū victimā. naz agn⁹ paschalis victi ma erit vt ptz in pdicto ca. Ero. xij. nō aūt holocaustū. postea vo cū lapsi fuerūt in ydo latriā de⁹ precepit eis holocausta et victias sibi offerri a ppl'o ne talia offerēt ydolis. put ī postilla. Et sequit. Sed hoc vbū ꝑcepi eis. Audite vocē meā. q. d. hoc mandatū de obediendo deo in q̄ ver⁹ dei cult⁹ ꝙsistit ip fuit p se intentū a deo. nō aūt holocausta ꝛ victime ꝛc.

In eodem ca. vbi dr in postilla. Pereat fides. i. fideli tas populi. Additio. xij.

Hoc q̄d dr hic. Pereat fides. ꝓprie pōt intelligi de fide inſtificante. qr qui ydola colunt. sicut verū deū manifeste denegāt in fide credentes ydolu hre potentiā seu auctoritatē diuinaꝝ. Et qr duplex ē act⁹ fidei. s. intrinsecus in corde quo creditur ad iusticiaꝝ. et ex trinsecus in ore quo fit ꝓfessio ad salutē. ad Rom. x. ideo de primo dicit. Pereat fides. s. in corde. de secūdo vo. Et ablata est de corde eorū. ꝛ istū sensum videť tenere glo.

In eodē cāp. vbi dicit in postilla. Tonde. Hic tertio ꝓfirmatur ꝓpositum ꝛc. Additio. v.

Hoc q̄d dicit hic. Tonde capillos ꝛ ꝓice ꝛ sume. nō sunt vba dñi directa ad hieremiam. qr vt dictum fuit Esa. xl. ca. sup illud vbū. Sup montem excelsum ascende. vba hebraica ꝛ ꝓnoia distinguunt fm sexū. qr aliqua sunt masculina et aliqua feminina. ꝛ q̄ dr hic. Tonde ꝛ proice ꝛ sume. sūt femini generis in hebrai co in hoc loco sic q̄ dirigunt ad feminā. ꝛ ideo hec verba intelligenda sunt tanq̄ dicta ꝑ ꝓphetaꝫ in ꝑsona domi ni ad ciuitatē hierusalē. vt sc̄z in signū meroris tonderēt capillos. qr vt dicit in glosa. apud veteres consuetudo fuit lugentiū tondere cesariē. sicut nūc econtra comā di mittere luctus indicium est. hec in glo. ꝛc.

In eodē cāp. vbi dr in postilla. Et non vocet amplius thophet ꝛ vallis filij ennon. Additio. vi.

Vbi nos habem⁹. vallis filij ennon. in hebreo hī. Gehen hynnon. vñ ex ꝫ noie fuit assumptuz in hebreo gehenna. ad significandū locū infernalez vbi cruciant dānati. ꝛ sic pī in catholicon. et rō est. qr in hoc loco crudelissime ꝛ irremediabiliť cruciabant hoīes ꝑ dem⁹nū adiministrationē q̄dammodo sicut in inferno Juxta ꝛ thophet nomē est inferni. iuxta illud Esa. xxx. ca. Preparata est ab heri thophet ꝛc. Replica.

In capitulo. vij. extraneū videť Burg. q̄ postilla. reginā celi vocat lunā. eo q̄ sol sit maioris efficacie. qđ argumētū Burg. modicū ꝓcludit. sed vsu loq̄ntiū ꝓphetaꝝ ꝛ poetaꝝ ꝓcludit illa rō. ꝑ postillatore. nā sol dicit pī. qr generat hoīem. ꝛ nō hoīm tm̄ sed ꝛ deoꝝ. i. aliorum planetaꝝ. ꝛ a multis poetis dr sol rex rōne maioris efficacie. lūa dr regina ꝛ mr̄ ꝛ bona ꝙgruētia. qr sol et luna sūt duo magna lumi naria. sol tm̄ maior⁹ ꝛ lu na min⁹. vt ptz Gen. i. ita in regno magne ꝑsone sunt rex ꝛ regi na. maior tm̄ rex q̄ re gina ꝛc. In eodem ca. vbi dr. Nō precepi eis in die q̄ eduxi ꝛc. dicit postilla. ꝑ hoc nō ex cludunt ꝑcepta p⁹ da tam. Ubi Burg. accipit occasionē ꝙ postil la. cū tm̄ ꝛ hic ꝛ ille vo lunt idē. vt ptz. In eodē ca. vbi dr. Tonde capillū. Burg. hoc et supra Esa. ubi. fantasi atur de generib⁹ vbo rū. q̄ videlicet verba sunt masculini generis ꝛ feminini generis in grāmatica hebraica. sicut noīa in grāmatica latina. Sed hoc ita est puto beatum Hiero. ꝛ alios no latuisse. sed glo. quā adducit nō facit ꝑ eo. sed stat cū expositione postill. q̄ tonsio capitis hieremie hic ꝑce pta ꝓnostice designauit meroꝛē ciuitatis ꝛ ppli. sicut in ipsius collo cathena fuit ꝓnosticū signū captiuitatis. de quo infra. xl. vij.

Capitulū. VIII.

In tpe illo. Hic excludit quartū remediū. s. sapi entia doctoꝝ si inesset. q̄ qua ppls posset ab erro re ꝛ ydolatria reduci ꝛ a punitione diuina liberari. sed hoc excludit in hoc cāp. q̄ diuidit in duas ptes. qr primo ꝑdicit ppli exterminiū. secdo excludit dictum re medium. ibi. Miluus in celo. Prima adhuc in duas. qr primo ponit ppli exterminatio. secdo exterminatiōis ratio. ibi. Et dices. Circa primū primo ponitur exterminatio ꝙntū ad defunctos. q̄tū inter hoīes nō remanēt nisi ossa sepul a In tpe illo. s. destructionis hie (ta. ꝛ q̄tū ad hoc dr. rusalē ꝑ chaldeos. b Ejicient ossa regum ꝛc. mos enī fuit apud iudeos sepelire mortuos sumptuose. vt habet Job. xxi. ꝛ maxime ꝑsonas regū ꝛ pontificū ꝛ aliorū nota biliū. ita q̄ in capitibus regū ponebāt coronas aureas cuꝝ lapidibus ꝑciosis ꝛ annulos in digitis. ꝛ circa alias ꝑsonas ponebant alia ꝑciosa fm̄ quentitū sui status. ꝓpter qđ chaldei in destructione hierlm sepulchra talium effoderunt ossa proiciētes. ꝛ localia accipiētes. c Et expandent ea ad solē ꝛ lunā ꝛc. q. d. sicut sacrificauerūt soli ꝛ lune ꝛ ceteris stellis. sic iustū est q̄ ossa eoꝝ proiciant ad solē ꝛ d Non colli. ꝛ (lunā extracta de sepulcris. ideo subdit. nō sepe. de cetero. qr habitatores terre in captiuitatem ducent. e In sterquilinū erūt. i. putrefient sup ter ram ꝑ pluuiā ꝛ nue desup cadentē. Consequēter ponit exterminatio q̄tū ad viuos cū dr. f Eligēt magis mor tē ꝑ nimia anxietate ꝛ miseria. quā sustinebunt.

g In vniuer. lo. que vere. sunt ad q̄ eieci eos in captiuitatē ductos. vbi dicent mortuos fuisse beatos.

h Et dices. Hic ꝙr ponit huius exterminij rō que est obstinatio ppli in peccato cū dr. i Numq̄d q̄ cadit nō resurget ꝛc. q. d. ille q̄ cadit ad terrā libenter ꝛesurgit. ꝛ q̄ auersus est a recta via libēter reuertit ad eā. k Quare ergo auersus est ꝑ⁹ iste in hierusalē. a via mor⁹.

l Auersione ꝓtentiosa.i.obstinata nolēs reuerti.ꝛ subditur hui⁹ cā. m Apphenderūt mēdaciū. pseudo ꝓphetæ. n Et noluerūt reuerti ad meū obsequiū.

o Attendi ꝛ auscultaui ꝛc.loq̃tur dē⁹ ad modū homis emēdationē sui filij desiderātis.ꝛ qz si fuit secuta subdit.

p Nullus ē q̃ agat pniam. de peccatis ꝑteritis.sz sunt obstinati ad futura ꝓpetranda ideo sequitur.

q Oēs ꝙuersi sunt ad cursuz suū ꝛc.in q̃ notat libido peccādi ꝛ obstinatio maxima.

r Vilu⁹. Hic ꝓpter excludit remediuz qđ posset hꝫ ꝑ sapiaz doctoz.ꝛ ꝓpio ō remediū excludit. scđo exterminiū ppli futurū repetit ibi. Cōgregās circa primū ꝓmittit ignorantia ppli ꝑ exemplū auium intellectu carentiū cū ōr.

s Vultus in ce.co. tps suū.s.nidificandi ꝛ pullificandi.

t Turtur ꝛ hyrūdo ꝛ cico.custo.rē.aduentus sui.qz tēpe determinato recedūt et re

t Ppls (uertunt. aūt me⁹ nō cognouit iudiciū dñi.i. ei⁹ mādata.ꝑ q̃rū trāsgressione dñs iudicabit populū ꝛ ꝺēnabit. ꝛ qz ignorātia ppli ꝓuenit ex defectu doctoꝝ.ideo ꝓpter arguit insipientiā eoꝝ dicens.

v Quō dicitis.vos scribe ꝛ doctores.

x Sapiētes nos sumus.cognoscētes diuina. de qbꝫ ꝓprie est sapientia.

y Et lex dñi nobiscū est.i.apud nos est ei⁹ intellectus. qđ excludit cū subdit. z Vere mēda.opa.est sti.mē. scribaꝝ.qz falsē ꝛ extorte legē interꝑtabant. sicut dictuz ē ca.ꝓcedenti.de relaratione rapinarū ꝑ oblationes.

a Confusi sunt sapiētes ꝛc.i.ꝓfundent̄ qñ cū ciuitate capient̄.sez cui⁹ ꝛtrariū asserebāt.cui⁹ causa subditur.

b Verbū enī dñi.ꝑ ꝓphas dictuz. c Proiecerunt. tangꝫ falsum. d Et sapia ei⁹.s.dñi. e Nulla ē in eis.sed tñ sapia q̃ terrena est animalis ꝛ diabolica. Jaco. iij.ꝓpter qđ subdit pena cū ōr. f Propterea ꝛc.extraneis.i.chaldeis q̃ eas violabūt ꝛ postea ducēt captiuas.

f Agros eoꝝ.i.bona agroꝝ. g Heredib⁹.i.extraneis.nō ad modicū tps sed ad longū q̃si hereditario iure.

h Dimisit eī ibi rex babylōis de pauplb⁹ terre q̃ colerēt terram nō sicut dñi sed magi⁹ serui reddendo tributū regi.ꝛ post reditum de babylone iudea fuit sub fuitute. primo ꝑsarū.scđo grecoꝝ.ꝛ tertio romanoꝝ.vt patet ex libris Esdre.neeme.machabeoꝝ.ꝛ etiā ex euangeliꝭ q̃tuz ad

ꝙuersiōe ꝓtētiosa. m Apphēderūt mēdaciū. n noluerūt reuerti. o Attēdi ꝛ auscultaui.nemo qđ bonū est loquit̄ p Nullꝰ est q̃ agat pniaz sup ꝑctō suo dicēs. q Quid feci? r Vilus ꝙuersi sunt ad cursuz suū.q̃si equ⁹ impetu vadēs in plīū. s Vilus in celo cognouit tps suum. t turtur ꝛ hyrundo ꝛ ciconia custe rūt tps aduent⁹ sui. u pplus aūt me⁹ nō cognouit iudicium dñi. x Quō dicitꝫ sapientes nos sumus ꝛ lex dñi nobiscū ē? y Vere mendaciū opatus est stil⁹ mendax scriba. z Confusi sūt sapiētes ꝑterriti ꝛ capti sunt. a Verbū enī dñi ꝓiecerūt: ꝛ sapientia nulla ē i eis. b Propterea dabo mulieres eoꝝ exteris agros eoꝝ heredib⁹. c Quia a mīmo vsqꝫ ad maximū oēs auaricia sequunt̄ a ꝓpha vsqꝫ ad sacerdotem cūcti faciūt mēdaciū. Et sanabāt ꝓtitiones filie ppli mei ad ignominiā dicētes. par.par.cū nō esset par. Cōfusi sūt qz abominatione fe

cerūt.q̃nimo ꝓfusiōe ñ sunt ꝓfusi: ꝛ erubescere nesciēt Idcirco cadent inter corruentes: in tpe visitatiōis sue corruēt dic̄ dñs d Cōgregās ꝓgregabo eos.ait dñs e Nō est vua i vitib⁹.ꝛ nō sūt fic⁹ in ficulnea.foliū defluxit.ꝛ dedi eis f q̃ ꝑtergressa sunt. g Quare sedem⁹. Cōuenite ꝛ ingrediamur ciuitatē munitā: h ꝛ sileam⁹ ibi. i qz dñs deꝰ nr̄ silere nos fec̄ ꝛ potū dedit nob aquā fellis k Peccauim⁹ enī dño. l Expectaui mus pace ꝛ nō erat bonuz: m tps medele: ꝛ ecce formido n Dan audit⁹ est fremitus equoꝝ ei⁹: a voce hinnituū pugnatoꝝ ei⁹ cōmota ē oīs ꝛra. Et venerūt ꝛ deuorauerūt terrā ꝛ plenitudinē ei⁹. vrbem ꝛ habitatores eius. o Quia ecce ego mittaz vob ꝓpentes regulos q̃bꝫ ñ est incātatio: ꝛ mordebūt vos ait dñs. p Dolor me⁹ super dolorē.in me cor meuz merens. q Ecce vox clamoris filie ppli mei: r de ꝛra longinqua s Nūq̃d dñs ñ ē in syon:

seruitutez sub romanis. b Quia a minimo ꝛc.vsqz ad locū ullū. Congregans. Expositū est supra.vi.ca. circa i Congregans. Postqz exclusum est doctoz (medium remediū. hic ꝙsequēter repetit populi exterminiū cū ōr. Congregans ꝓgregabo eos. qz timore exercit⁹ chaldeoz de villis campestrib⁹ fugerūt hierusalem.

l Nō est vua i vitibus ꝛc.i.nō erit aduenientibus chaldeis q̃ totū comedent. ideo subditur.

l Et dedi eis.s.inde is terrenascentia in abundantia.

m Que ꝑtergressa sunt.s. ab eis et occupata a chaldeis.

n Quare sedemus. vbū est habitāti⁹ extra hierim.q.d.si tardem⁹ fugere in hieru salē.q̃ est ciuitas fort⁹ ꝛ munita a chaldeis capiemur.

o Et sileam⁹ ibi.modus est enī obsessoꝝ silere de die vt audiant sonū tube et currant ad locuz vbi fit insultus hostiū.

p Quia dñs nr̄ silere nos fecit.i.ad hanc necessitatē nos adduxit.

q Et potū dedit (ꝛtt. dit nobis aquam fellis.id est anxietatem amaram dedit nobis cuius causa subditur.

r Peccauimus enī dño. hoc dicebant illi qui peccatū suum recognoscebant.

s Expectauim⁹ pacem. fin dicta pseudo ꝓphetarum.

t Et nō erat bonuz. sez pacis qđ est sūmū bonū in vita.sicut dicit ꝓsper tianus in minori volumine si querat̄ qđ sit summū bonū in vita bū ꝛsidetur par.

v Tempus medele.a rege egypti qui ꝓmiserat auxilium sedechie ꝛ defecit.ideo subdit. Et ecce formido.cuius x Dan au.est fremit⁹ ꝛc.ab illa enim (causa subdit. parte intrauit iudeā exercit⁹ chaldeoꝝ cū maxima potestate.ꝛ ptz ꝛra vsqz ibi. y Quia vobis serpentes regulos.i.chaldeos. z Quib⁹ nō est incantatio.i.depcationib⁹ vr̄is nō flectent̄ ad parcendū vobis.

z Dolor meus sup dolorē.verbū est hieremie dolentis de populi sui culpa ꝛ de supueniente pena.

a Ecce vox clamoris filie ppli mei.i.synagoge vel congregationis iudeoꝝ. b De terra longinqua.s.de babylone vbi ducta in captiuitatē lamentabatur hierusalē c Nunquid nō est dom⁹ in (destructionez dicendo syon ꝛc.quasi diceret non.quia templum est destructuz ꝛ rex sedechias captiuatus.ꝛ subditur responsio domini ad hanc querimoniam.

d Quare g̃ me ad iracundiã ꝛc.q.d. ista est dicte destructionis cã. Loscq̃nter ponunt̃ vba hieremie lamentantis
e Transiit messis ꝛc.i. tps q̃ rex egypti debebat nobis auxiliari. q̃ guerre fuũt in estate. f Et nos saluati nõ sum⁹. i. destructi sum⁹. min⁹ ei dicẽdo plus significat. ex
p fidẽtia enĩ regis egypti rebellauit sedechias regi babylonis. et ex hꝫ secuta est destructio ciuitatis ꝛ ppli. vt habet infra ca. xxxvij. ꝛ iõ subdit hieremias
g Sup̃ tritione filie ppli mei ꝓtriti. sum. i. afflictus corpore.
h Et ꝓtristat⁹. mẽte
i Stupor. i. stupefactio membrorũ.
k Obtinuit me pre horrore tanti mali.
l Nũq̃d resina nõ ẽ in galaad. p resinã intelligit̃ gutta aromatica ꝛ medicinal̃ p quã vt dicit Ra. sa. hic intelligit̃ sapia. et p medicũ sapiens q̃ curat vulnera pectorũ. ꝛ talis erat hieremias ꝛ etiã baruch. et alij ꝓphete sancti. ideo subdit̃.
m Quare igit̃ ñ est obducta. i. pfecte cum Cicatrix (rata. id est vulnus.
o Filie ppli mei. et q̃ hꝫ medicꝰ ꝛ medicina ꝛ tacet rñsio. q̃ lo/quitur ad modum hois turbati q̃ trũcat vbum ꝛ nõ cõplet. Rñsio tñ est q̃ ppls nolebat audire medicũ nec eius recipe medicinam. vt patet ex sup̃adictis.

(In ca. xlij. vbi dr in postil. Nũq̃d resina nõ ẽ in galaad

V Bi nos habem⁹. Resina. in hebreo Adarnio. vbi Lor. q̃ significat in hebreo vbicunq̃ ponit̃ tyriacã q̃ est medicina ad salutẽ hoĩm ordinata specialiter ꝓtra venena ꝛ tortiationes. ꝛ est significatio lit/tere magne ꝓpria in ꝓposito.

Capitulũ. IX.

Quis dabit. Postq̃ hieremias descripsit malitiã ppli ꝛ exclusionẽ remedij. hic ꝓsiter p̃ de loze mei pit lamentari. ꝛ diuidit̃ in duas ptes. q̃ prio ponit̃ hieremie lamẽtatio. secõ ppli iude reuocatio. sic pꝫ pẽ post increpationẽ filij ꝛ abiectionẽ studet eũ reuocare ad bonũ. secõa incipit sequẽs ca. Prima adhuc in duas. q̃ primo hieremias lamentat̃. secõ ceteros ad idẽ hortatur. ibi. Hec dicit. Prima adhuc in duas. q̃ prio ponit̃ lamẽtatio. secõ lamẽtatiõis rõ. ibi. q̃ oẽs. Circa primum
a Quis dabit ꝛc. q.d. vellẽ tot⁹ re (dicit hieremias. solui in lachrymas. b Et plo. die ac no. i. cõtinue q̃n
c Interfec. fi. po. mei. i. hui⁹ mꝛt dictũ ẽ s. (tũ põt fieri
c Quis da. ꝛc. lugẽtes ei q̃rũt loca solitaria
d Et de re. po. meũ. hꝫ ei desiderabat ꝓpter mala culpe q̃ videbat imesse pplo de ꝓsenti. et mala pene de futuro. ꝛ t. dr postea.

f Et extenderũt linguã suã q̃si arcũ mendacij. vba enĩ mendacia sunt q̃si q̃da sagitte emisse. et sic lingua ex q̃ emittunt̃ fare⁹ dr
g Confortati sunt. in malicia sua pcedẽtes de malo ad pe⁹.
h Unusq̃sq; se a p. suo ꝛc. q.d. vicinitas ꝛ psanguinitas nõ habent aliquã fiducialitatẽ sibi adiunctã. q̃ vicinit̃ psanguineitatis tur ꝓdere se ad inuicem. ideo subdit̃.
i Quia omis frater sup. supplãtabit. Supplicit̃ aũt supplantationis vbũ. q̃ multũ studebãt ad hoc q̃ vn⁹ alĩ deciperet ꝛ supplãtaret.
l Docuerũt enĩ linguã ꝛc. ꝓba pulchra ꝛ deceptoria sua mendacia colorando. ideo subditur.
l Habitatio tua in me. doli. q̃ ꝓcẽtes i suis domibus dolos ꝓtra alios cogitabãt.
m In dolo renuerũt scire me. i. mandata mea. vt licentius peccarent.
n Propterea. hic ponit̃ secũda ratio lamẽtationis. ꝛ diuidit̃ in duas ptes q̃ primo ponit̃ hec ratio. secõ q̃rit̃ huius rõnis ꝓsideratio ibi. Quis est. Circa primũ dr
n Propterea. i. ꝓpter peccata populi predicta.
o Ecce ei cõflabo. i. purgabo eos debita pena. p Quid enĩ aliud faciã ꝛc. q.d. tantũ dedecꝰ culpe nõ debz dimitti sine decore iusticie. q Sagitta vulnerans lingua eorũ. q̃ hꝫ debãt verba nociua valde. ideo subditur.
r In ore suo pacẽ ꝛc. nulla enĩ pestis grauior ad nocẽdũ q̃ familiaris inimicꝰ. Et iste est amicus fictus.
s Nunquid sup his non visitabo. deburam penaz inferendo. quasi diceret sic.
t Super montes assumam fletum. id est assumi faciaz. ꝛ p̃ monte intelligit̃ iudea que est terra montuosa.
v Et sup speciosa deserti planctũ. q̃m incensa sunt. loq̃tur de futuro p modũ ꝓteriti ꝓpter certitudinẽ.
p Eo q̃ nõ sit vir ptransiens. q̃ sunt occisi vel captiui. y Et non audierunt vocem possidentis. id est ipsius dei qui est dominus totius terre. et specialiter terre promissionis. 3 A volucre celi vsq; ad pecora. id est a maioribus vsq; ad minores. a Transmigrauerunt. in babylonem. vel a volucre celi ꝛc. quia cum

hominibꝫ capta sunt pecora ⁊ ad recessum aialiū ⁊ pecorū remanet terra deserta.⁊ sic inde fugiūt aues nutrimē
b Et dabo hierlm in acerꝫ (tū ibi ꝙueniens nō ꝑsites. uos parcne ꝑ destructionē murorꝫ ⁊ domorꝫ. c Et cubilia draconū.aialia enī venenosa habitant in ruinis.
d Quis ē. hic ꝙsit q̄rit huꝰ destructōis ꝙsideratio cum dicit. Quis est vir sapiens q̄ intelligat ħ.i.ꝙsideret dictā destructionē
e Ut annūciet istō q̄rēdo. ꝛre pierit terra.⁊ subdit risio dñi.
f Quia dereliq̄runt legē meā ⁊c.⁊ patet littera ex supradictis.
g Ecce ego cibabo.⁊c. id est mittā eis tribulationes amaras.
h Et dispgaz eos in gentibꝫ extraneis.
i Et mittā post eos gladiū.q̄ multi de istis in via captiuitatis babylonice ⁊ i termino fuerūt mortui. ⁊ sic de illis q̄ ɔ hieremie ꝙsiliū ꝓ destructione ciuitatis fugerunt in egyptū.
k Hec dicit dñs hic ꝑfitet hieremias alios inducit ad lamentum dicens.
l Contēplamini. id est ꝙsiderate mala supra dicta.
m Et vocate lamentatrices. Antiq̄t' enī un lamētatiōibꝫ vocabant mulieres carmē lugubre precinuētes ad cōmouēdum alios ad fletū.eo q̄ mlieres magis sunt cōpassiue q̄z viri. ⁊ adhuc fit in aliquibꝫ terris.
n Et ad eas q̄ sapiūt in hac arte.
o Uirtute ⁊ ꝑperet q.d.temꝑ lamētatiōnis ustat. cetera patent in lra vsq; ibi. p Quia ascēdit mors ⁊c.q.d.nihil valebit cōcludere ostia vel portas cōtra chaldeos.q̄ ascendēt ⁊ intrabunt ꝑ fenestras ad interficiendū inue
q Et cadet morticinū hois.q.d.nō (nes ⁊ parvulos. erit q̄ sepeliat.ꝛō subdit. r Nō gloriet sapiēs ⁊c.ħ dicitur q̄ illi de regno unde iactabāt se posse chaldeis resistere.partim ꝑ sapientiā doctorū.partim ꝑ fortitudinem bellatorꝫ.partim ꝑ munitiōes ciuitatis in hierlm ꝙgregatas.q.d.ista non valebunt vobis.
s Sed in ħ glo.⁊c.vere. t Scire ⁊ nosse me.cauendo offensam meā ⁊ recurrēdo auxiliū meū.⁊ nō hūanū.
t Ecce dies veniūt.de ꝙpinquo. v Et visitabo.per punitionē, x Sup om.q̄ incircum.habet prepucium

siue sit ꝓpucii carnis siue prepucium cordis.
y Sup egyptū ⁊ sup iudā.cū punitione ꝑsice ꝓpucii inde exprimit hic punitionē aliquoꝫ populoꝫ q̄ erant eis ꝙpinqui ⁊ in q̄bus habuerāt fiduciā de adiutorio. ⁊ ipi magꝭ fuerunt eis in nocumentū.ꝓpter qđ hic exprimuntur punitio eorum.
z Et sup omēs q̄ ⁊c isti erant agarent descendentes de ysmael filio abrae q̄ habebāt capillos recisos vsq; ad aurē ad modū pugilū.in hebreo habet ⁊ sup om. angularis angulo. Et dicit.q.d. q̄ p hoc intelligit̄ populus habitās in deserto iuxta angulū ut dec.

ad pecora ᵉ trāsmigrauerūt ⁊ recesserūt. ᵇ Et dabo hierlm in acerꝫ habens draconuꝫ: ᶜ ⁊ ciuitates iuda dabo i desolationē.eo q̄ nō sit hītator. ᵈ Quis est vir sapiēs q̄ intelligat ħ: ⁊ ad quē ꝛbū oris dñi fiat: ᵉ vt annūciat istud q̄re pierit terra: ⁊ exusta sit q̄si deserti.eo q̄ nō sit qui ptrāseat. Et dixit dñs. ᶠ Quia dereliq̄runt legē meā quā dedi eis: ⁊ nō audierūt vocē meā: ⁊ nō ambulauerūt in ea: ⁊ abierūt ꝓ prauitatē cordis sui ⁊ post baalim q̄ꝫ didicerūt a patribꝫ suis.id circo hec dicit dñs exercituū deus isti. ᵍ Ecce ego cibabo pl'm istū absinthio: ⁊ potū dabo eis aquā fell: ʰ ⁊ dispgā eos i gētibꝫ q̄s nō nouerūt ipi ⁊ pres eoꝝ: ⁱ ⁊ mittaz ꝓ eos gladiū donec ꝙsūmātur. ᵏ Hec dicit dñs exercituum. ˡ Cōtēplamini ᵐ ⁊ vocate lamētatrices vt veniāt ⁿ ⁊ ad eas q̄ sapiētes sūt ᵒ mittite: ⁊ ꝑperet festinent ⁊ assumant sup nos lamētuz. ᵖ Deducāt oculi nri lachrymas ⁊ palpebre nre defluāt aq̄s qz vox lamētatōis audita ē de syon. ᵠ Quō vastati sumꝰ ⁊ cōfusi vehemēt: ʳ Quia dereliq̄runt terrā.qm̄ deiecta st tabernacula nra. ˢ Audite g̃ mlieres ꝛbū dñi: ⁊ assumāt aures vre ꝙmonē oris eius ⁊ docete filias vras lamētū ⁊ vnaq̄q; ꝓximā suam planctū: ᵗ ⁊ ascendit mors ꝑ fenestras nras: ingressa ē domos nras ᵛ disperdere puulos de foris: iuuenes de plateis. ˣ Loq̄re.hec dicit dñs. ʸ Et cadet morticinū hois q̄si sterc sup faciē regiōis: ⁊ q̄si fenuz post tergū metentis: ⁊ nō ē q̄ colligat. ᶻ Hec dicit dñs. ᵃ Nō gliet sapiēs i sapia sua: ⁊ nō gloriet fortis i fortitudie sua ⁊ nō gliet diues in diuitijs suis. ᵇ sz in hoc gliet q̄ gloriat scire ⁊ nosse me. q̄z ego sum dñs q̄ facio misericordiaz ⁊ iudiciū ⁊ iustitiā in tra. Hec.n. placent mihi ait dñs ᶜ Ecce dies veniūt dicit dñs: ⁊ visitabo ᵈ sup oēm q̄ incircūcisū habz ꝓpucii: ᵉ sup egyptū ⁊ sup iudā ⁊ sup edō: ⁊ sup filios ammon: ⁊ sup moab: ᶠ ⁊ sup oēs q̄ attōsi sūt in comā habitātes in deserto. ᵍ quia omēs gētes hñt ꝓpucium. ois autē dom' isti incircūcisi sunt corde. .x.

Audite ꝛbum quod locut' est dñs sup

5 Et sup omēs q̄ ⁊c isti erant agarent descendentes de ysmael filio abrae q̄ habebāt capillos recisos vsq; ad aurē ad modū pugilū.in hebreo habet ⁊ sup om. angularis angulo. Et dicit.q.d. q̄ p hoc intelligit̄ populus habitās in deserto iuxta angulū ut dec.

5 Quia omēs gētes habēt prepucii.ſ. carnis.⁊ iudei prepucii cordis. Sciendū autē q̄ ebi habem' supra. Sup oēm q̄ incircūcisum hz ꝓpucii.i heb. hē.sup oēm incircūcisum habentē prepucium. q̄ aliq̄ de popul' circūstantibꝫ iudeam erant circūcisi i carne sc̄z ysmaelite.⁊ q̄ agareni seu saraceni dicūtur.et sūt idumei.sic ysmael filius abrae.⁊ esau filius isaac a q̄bus descenderūt. fuerunt circumcisi.⁊ sic q̄ntuz ad circūcisionem carnis filij israel nō precellebant istos populos.est ergo sententia q̄ sicut circūcisio carnis nō valebat extraneis. eo q̄ erāt incircumcisi mēte ꝑ idolatriam.sicut non valebat filijs israel qui ħ modo erant incircūcisi corde.⁊ sm hoc litera que sequitur exponitur.
5 Quia omnes gentes habent prepucium.sic est exponenda q̄ habēt prepucii cordis q̄ntū ad incircumcisos carne.vel prepucii carnis ⁊ cordis q̄ntū ad alios.

Capitulum .x.

Audite verbū. Postq̄z hieremias deplorauit pl'i malitiā.hic ꝑfitet reuocat eos ad pniaz.et primo reuocat eos a fruitute idolatrie.ſcōo a trāsgressione legis diuine.ca.ſequēti. Prima i duas.q̄ primo ponit dicta reuocato.ſcōo obstinatoꝝ punitio.ibi. Congrega. Prima adhuc in duas.q̄ primo ponitur reuocatio populi.ſcōo declaratio dicti.ibi. Quia lignū. Ad intelli

gentiū prime partis sciēdū q̄ gētiles credidērūt corpora celestia esse aiata, ⁊ nō solū aiata sed hēre aliq̄d diuinitatis, ⁊ sic ex libero arbitrio influere i ista inferiora ad causandū effect⁹ pſperos vel aduersos hoīb⁹, ⁊ iō statuerūt ea placare sacrificijs ⁊ oblationib⁹, ⁊ istud est falsum, q⁹ vt dicit Damascē, celi inanimati sūt ⁊ insensibiles, ⁊ sic agunt in hec inferiora ex necessitate nature, ⁊ sic offerre eis munera ad placationē ex timore effectuū est erroneū ⁊ superstitiosum, ad ydolatriā ptinēs, ⁊ q⁹ iudei in hūc errorē inciderāt, vt ptz ex supradictis, vij. ca. q̄ facebāt placentas regine celi, iō ab hoc errore reuocat eos hieremias dī.

b Juxta vias gentiū, i. leges ⁊ statuta earum.

c Nolite discere, scz ydolatriam.

d Et a signis celi, i. a planetis ⁊ stellarum ordinibus diuersis.

e Nolite metuere, s. metu superstitioso modo predicto.

f Quia leges por. vane sunt, q̄b⁹ statuerūt signa celi placare muneribus vt dictum est, ꝙ ſ̄ tñ nō excludit metus rōnabilis, licet enī corpa celestia sint agētia de necessitate, hſit tñ virtutē immutandi elementa ⁊ cōposita ex eis ad diuersas q̄litates, ex q̄b⁹ disponunt hūanis corpora ad varias infirmitates, sicut ex domunio martis colera accendit, ex q̄ accessione non solūmō corpa disponūtur ad infirmitatē aliquā, scz etiā appetit⁹ sensitiu⁹ ad ira, ex q̄ sequunt vltes ⁊ dissensiones, eo q̄ hoīes in pluribus sequunt suas passiones, soli aūt sapientes eas ordinant p rōnē, timor aūt hoīes ꝑsiliatur⁹ efficit, vt dicit phs, ij. rhetorice, ad hoc auēdū de malis futurīs, et iō timere a celi ꝑstellationib⁹ ad ſ̄ q̄ hō ꝑsulat de hmōi remedio contra dispositiones ad infirmitates corpor⁹ ⁊ malas passiones ⁊ alia hmōi q̄ ſ̄t ex influentia celi causari, nō est malus sed licitū ⁊ bonū, ⁊ sm ſ̄ dicat ptolome⁹ in centilogio suo q̄ sapiēs dñabit astris, inānitū puidebit sibi ō remedio.

g Quia lignū, hic ponit declaratio (ꝫra effect⁹ eor⁹ dicti, ⁊ diuidit in duas ptes, q⁹ primo ponit ista declaratio, secō infert q̄dā ꝯclusio, ibi, Sic g̃. Dixit ei hieremias parte ꝓcedēti q̄ leges ꝑuor⁹ vane sūt q̄ sunt de ydolatria ⁊ ſ̄ declarat hic diffuse ostendens q̄ ydola nullā hſit virtutē inuādi vel nocendi hoīb⁹, scz magis ecōuerso, q⁹ hoīes faciūt ydola p artē ⁊ pſit ea dissipare, ⁊ ſ̄ est q̄d dī. Quia lignū de saltu p̄cidit, ⁊ ptz ista vsq̄ ibi.

h In similitudinē palme fabricata sunt, q̄d exponit vno mō, q⁹ sicut arbor palme celata p artē nō habet aliquā virtutē faciendi fructū, sic nec ydola hſit aliquā virtutē faciendi bonū vel malū. Alio modo q̄ sicut palma crescit in altū virtute nature, sic ydolā metallicā erigit in altū virtute artis ⁊ non ꝓpria virtute, iō subdit.

i Nō est similis tui dñe, q⁹ omia agis ꝓpria virtute a nullo dependens, ⁊ ideo subdit.

k Quis nō timebit te, q. d. nullus est q̄ nō debeat te timere.

l Tuū est, s. dec⁹, i. honor tibi debet ab hoīb⁹. In hebreo hꝫ, Quia tibi venit, ⁊ subintelligit, q̄dq̄ sapiens ad te honorādū. Et sic est eadē sīa, scz trāslator⁹ posuit clari⁹ sensū ex sensu ⁊ nō vbū de vbo.

m Inter cūctos sapientes, ꝯē, apud eni oēs gentes sapientes seu phi posuerūt ymā causam primā hoīb⁹ psidentē ⁊ illaz diuerunt esse deū deor⁹, ⁊ illū p̄ceteri honorauerunt. Verūtñ cū vulgariter hoīb⁹ vt cōiter adorabāt ydola in templis ideo subdit.

n Pariter insi. ⁊ stulti ꝓbabunt, dicitur aūt hic insipientes ydoloꝝ factores, ⁊ fatui ex cultores, ⁊ vtriq⁹ ꝓbabūtur, i. reprobantur.

o Doctrina va. ex⁹ id est doctrina q̄ asserūt ydolā esse deū vana est, iō subdit.

p Lignū est, s. ydolū interi⁹, sed ornatū auro ⁊ argēto exterius, ideo subdit.

q Argentū inuolutū, in hebreo hꝫ, Argentū ductile ō thar sis affert, quia ibi inueniuntur argentum ductilius.

r Et aurū de ophaz, ij. Reg. ix. notāt locū iste ophir, et ibi inuenit aurū valde bonū.

s Opus artificis, supple est ydolū ex istis factū.

t Hyacinthus ⁊ purpura indumētū eor⁹, ꝫ tolis enī aliqñ faciebāt vestes de tali materia.

v Dñs aūt celi ⁊ terre ꝫ Deus ver⁹ est, isti aūt falsi.

y Jpe de⁹ viues, isti aūt carētes vita.

z Et rex sempiternus, isti temporaliter facti.

a Ab indignatiōe ei⁹ cōmouebit terra, aliqñ inducit a deo terremot⁹ ꝓpter hoīm pctā.

b Et nō sustinebunt gentes, que in terremotu aliqñ subito moriuntur.

c Sic ergo, hic ex ꝓdictis infert ꝯclusio, s. q⁹ ydola nō sunt venerāda, sed magis vituperāda, ⁊ ſ̄ est q̄d dī, Sic g̃ dicetis rē. Ra. sa. dicit q⁹ ſ̄ est principiū hre misse a hieremia toachim regi iuda, ⁊ illis q̄ cū eo iā erāt i babylone, q⁹ de ꝯsilio hieremie se tradiderāt regi babylonis, vt patet. iij. Regū. xxv. vñ chaldaice scribit ab ſ̄ loco. Sic g̃ dicetis rē, vsq⁹ ibi, q̄ sub celo sunt inclusiue. Et ē sensus sm Ra. sa. cū babylonij inducēt vos ad ydolatriā sic dicetis.

d Dñs qui celos rē, et pater litera vsq⁹ ibi.

e Ad vocē suā dat multitudinē aq̄rū, i. celo, s. aereo vbi vapores humidi ꝯdensant⁹ in nubes, ⁊ nubes i pluuias.

f Et elevat nebulas ab extremitatib⁹ ter⁹ (resoluunt⁹ re, i. a mari occeano q̄d terminat terrā habitabilez, inde enī eleuant⁹ nebule ꝓ maiori pte.

g Fulgura in pluuiā facit, q⁹ resolutis in pluuias nubib⁹ fulgura cessent que ꝓcedebant ex eis.

h Et educit ventū de thesauris suis, id est de locis occultis.

i Stultus factus est rē a scientia faciendi ydola ⁊ colendi.

Jnsipiētes ⁊ fatui ꝓbabunt⁹ Doctrina vanitat⁹ eor⁹ li/gnū ē. Argētū inuolutū de tharsis affert⁹: ⁊ aurum de ophaz⁹ op⁹ artificis ⁊ man⁹ erarij: hyacith⁹ ⁊ purpura indumētū eor⁹. Opus artifi/cū vniūsa hec: dñs aūt de⁹ ver⁹ est. Jpe de⁹ viuens ⁊ rex sempiter⁹. Ab indigna/tione ei⁹ cōmouebit tra⁹ ⁊ nō sustinebūt gētes cōminatiōnē ei⁹. Sic g̃ dicetis eis. Dñs q̄ celos ⁊ terrā nō fece/rūt pereāt de tra⁹ et ō his q̄ sub celo sunt. Qui facit terrā in fortitudie sua: ꝓparat orbē in sapia sua ⁊ prudētia sua extēdit celos: ad vocē suā dat multitudinē aq̄rū in celo ⁊ eleuat nebulas ab extremitatib⁹ tre. Fulgura i

l Vana sunt.ꝛ opus eoꝝ risu dignū.i.derisione.
l In tpe visitatiōis sue.a deo. m Peribūt.ydola ꝛ ydolatre. n Nō est pis sez ydolis. o Qui'is ps iacob.s.ipe deꝰ quē solū coluit. p Qui enim formauit oīa ipe est.s.deꝰ iacob. q Et israel.i.plus israel.
r Virga hereditatꝭ eiꝰ.i.pars velꝭ mensura inq̄ntū elegit eum specialr ad cultū suū.
s Dñs exercituū.i. angeloꝝ.
t Nomē illi.ꝛ nō alteri.hoīes cī bñ dñantur hoīb⁹.sz nō angel⁹
v Cōgreg. hic ꝓse quēter describit obstinatoꝝ punitio.ꝛ prio q̄ntū ad iudeos.scdo q̄ntum ad extraneos. ibi. Effūde. Ci ca primū dicitur.
v Congrega ō terra ꝓfusionē tuā.q.d. veniet tibi ꝓfusio ex vniuersis partib⁹.
x Que habitas ī obsidione.i. tu hierlm q̄ obsidet⁹ a chaldeis ꝛ loq̄tur de futuro p modū p̄ñtis ꝓpter certitudinē ꝓphetie.
y Ecce ego longe ꝓiciā.ꝛc ante eni captiuitatē babylonis al⁹ q̄ de regno iude fuerūt captiuati in ꝓuinqs regionib⁹.vt ī egypto ꝛ syria ꝛ sil'ib⁹.sed babylonia valde lōge distat a iudea.
z Ita vt nō inueniant.s.ab amicis suis. In hebreo hꝫ. Ita vt inuemāt.s.penā debitā.p peccatis suis.vt dic glo.
a Ue mihi sup ꝓtritiōe mea.lo. (hebraica.ió subdit. quis sub pſona hierlm seu pl'i habitantis in ea
b Ego aūt dixi.vexatione mihi intellectum dante.
c Plane hec infirmitas mea est.i.pena ista ꝓcessit ex culpa mea.
d Et porta.illā.mihi a deo iuste inflictā.
e Tabernaculū meū vastatū est.i. templū deꝰ q̄ loq̄tur ad modum tabernaculi moysi q̄ō funib⁹ extendebat et pellib⁹ coo
f Filij mei exierūt a me.i.habitatores mei (periebat. in captiuitatē dicti.
g Quia stulte egerunt pastores id est principes ꝛ sacerdotes.
h Et dñm nō q̄sierūt. p debitū cultū.
i Propterea nō intellexerūt.vba ꝓphetaꝝ.
k Et.pro greꝝ eoꝝ.i.pl'is.
l Dispsus est. partim occisione.partim captiuitate.
m Uox auditionis ꝛc.q.d a pte aq̄lonis intrauit exercit⁹ chaldeoꝝ in
n Scio dñe q.d nō est hois via (deā ad deuastādū eā. eiꝰ ꝛc.i.nō est in ptāte hois recte ambulare in via iustitie nisi p te dirigat⁹.qz tū deꝰ nō deficit alicui directionez istā debite petenti.sz multi p sua pcā demerent⁹ a dō dimitti.ꝛ sic errāt iudei.ió subdit.
o Corripe me dñe. de meo errore.
p Uerūtū in iudicio.tua misericordia tēperato.
q Et nō in furore.i.in rigore iusticie.
r Ne forte.ad nihilū redigas me.ita q̄ nullus de populo meo remaneat.
s Effunde. Hic ꝓfiter petit punitio q̄ntū ad extraneos q̄ iudeā vastauerūt, qz licet ī hoc fuerint executores diuine iusticie. tñ hoc fecerunt mala voluntate.s.ex odio ꝛ sue vtuti pſumptuose attribuendo quod fiebat a deo.ideo dicitur.
s Effunde indignationem.id est punitionem.
t Sup gentes que nō cognouerunt te.p fidē verā.
v Que nomē tu.nō inuocauerūt. sed magis noia ydoloꝝ.
x Quia comederūt iacob.pl'm ilr crudeliter occidendo.
y Et deꝰ eius dissipauerūt.i. tēplū in q̄ iudei maxie gliabant

(In ca.x.vbi dr ī postilla. Ad intelligentiā prime partis sciēdū q̄ gentiles.

Addito.

In solū gentiles vt plato nici posuerūt corpa celestia esse animata.sed etiaz doctores nri aliq̄ b̄ sentire videnr. vt Origenes ꝛ Hieronym⁹. Augustin⁹ vero sup Ben. ad lram b̄ relinq̄t sub dubio. nō declinans ad aliquā partē. Dicit etiaz in enchiridion.q̄ si corpora celestia sunt aniata. anie eoꝝ ad angelos societatē ꝓtinēt. Sanctus Thomas ẏo in parte prima.q.lxx.articu.iij in decisiōe questiōis in fine dicit q̄ inter ponētes corpa celestia aniata.ꝛ ponētes ea nō aniata.parua vel nulla differētia inuenit ī re.sed in voce tm̄.vñ nō debet censeri erroneū dicere q̄ corpa celestia sunt aniata. Itē supstitio ydolatrie nō solū se extēdit ad colendū res aniatas.sed etiā res inaniatas ꝛ corruptibiles.vt ptz Esa.xliij.ꝛ in multis alijs locis. Et ideo motiuū ydolatrandi cū planetis nō pendet ex hoc q̄ credant esse aniata seu inaniata.pserim cū fm vtrāq̄ opi.inducantur a substantia a ꝓpendente ꝛc.

(In ca.x.vbi in principio postil.po nit notabile vbū.s.q̄ gentiles crediderunt corpa celestia aniata.ꝛ nō solū aiata.sed hēe aliq̄d diuinitatis.ꝛ sic ex libero arbitrio influere in ista īferiora ad causandū in hoīb⁹ pſperitatē ꝛ aduersitatē.ꝛ ió statuerē ea placare sacrificijs ꝛ oblatiōib⁹. Hoc aūt est erroneū ꝛ superstitiosum ad ydolatriā ptinēs. Et ꝙuis Burgen. inqutū vult esse catholic⁹ hoc totū notabile nō audet negare truncatum tñ postillatoris factū interpretatus. dicit q̄ postillator nō bñ dicit esse errorē q̄ corpa celestia sunt aiata qz vt inq̄t Burge. hoc dicūt Origenes ꝛ Hiero. ꝛ beat⁹ Augusti. relinq̄t sub opinione. Allegat etiā sanctū Thomā in ꝓia pte q̄stiōis. lxx. dicentē q̄ inter ponētes corpa celestia esse aniata.ꝛ ponētes ꝓtrariū parua vel nulla differētia est in re.sed in voce tm̄. Quicq̄d sit de opinione sctoꝝ circa illas ꝙpositiones. tñ vt plato ꝛ alij phi posuerūt ex hmōi aniatiōe mūdū esse animal. hoc dicit beatus

Aug. primo retrac. c. 1. nec haberi posse ex rõne. nec scripture auctoritate. Unde ptz q̃ etsi opinabile sit sic dici celũ vel mũdũ aiatum nõ est tñ pbabile. q̃ ergo sit animal. qz talis aĩa celi si ponatur. non tñ ẽ vt ps essentialis tum celo ꝓstituens vnũ p se. hoc dictũ cõiter doctores moderni exponẽtes. dicũt illas corpoꝛ celestũ aĩas ꝓpungilolũ vt motoꝛes. z coniungũt illis corpibus fm opari nõ fm eẽ. Ido dicẽ btũs Augustin⁹ in enchiridõ. Si corpa celestia sũt animata anime eoꝛum ad angelorum societatem pertinent. Unde patet esse falsũ q̃ modica sit differentia tñ vocis et nõ rei inter tales positões. qz positio gentiliuz vult tales aĩas coniungi coꝛpibus vt constituant vnũ p se tanq̃ ptes essentiales. positõ autem christianoꝛuz ẽ fm rẽ ꝓtraria. quia tales aĩe si sunt. non ꝓstituũt vnuz. nũ sic motoꝛ et mobile. qõ nõ ẽ vnũ p se sed per accidens. Inter modernos aũt fortassis verꝛ ẽ. q̃ nõ sit differentia in re inter positionẽ affirmatiuã vel negatiuã. qui eñ negãt essentiã aĩatum intelligũt fm eẽ et ꝓprie. q̃ autẽ ponũt intelligũt fm opari tñ et ipropꝛie. Scõm eñ ꝓpriã rõez aĩe. quã ponit aristot. ij. de aĩa. ipa ẽ actus coꝛpis organici habẽtis vitã in potẽtia. q̃ rõ nõ ꝓuenit motoꝛibus celi ꝓprie. igit nõ dicũt aĩe coꝛpa celestia que nõ sũt organizata. qz nõ mixta sed simplicia. nec habẽtia vitã in potẽtia. qz sunt ingenerabilia z incoꝛruptibilia. patz ex his sufficienter burgẽ. mouẽt ꝑ postillatoꝛẽ. Capitulũ. xi.

Verbũ. Dicꝫ fit reuocat ꝓpls a legis trãsgressione et diuidit ĩ tres ptes. qz ꝓmo ponit reuocatõ domum. secõdo rebellio ꝓpli. ibi. Et dixit dñs. tertio inflictio supplicij. ibi. Qobrẽ. Circa primũ dicit.

a Audite vba pacti hui. i. legis que fuit ꝓpositũ quoddã pactũ inter deũ z ꝓplm. c Maledi. vir q̃ nõ audiuit. nõ solũ audiuit. d Qđ ꝓcepi (re coꝛpis z etiã cordis z ipletiõe opis. scẽ. in die scẽ. i. in tpe eductois de egypto. qz q̃nq̃gesima die a principio egressiois data fuit lex in mõte synai. e De foꝛ. fer. i. valde dura. eo q̃ afflicti fuerũt ibi filij israel laboribꝰ duris in cõpositiõe latex z decoctione. f Ut suscitarem effectu adimplẽdo. g Qđ in. pa. ve. abraham Isaac. xxvi. et iacob. xxviij. h Saturuz me eis. ter. fluen. lac. z melle. in q̃ notat bonitas terre. i Sicut ẽ dies hui. i. sicut hec dies ostendit q̃ filij israel erant in terra ꝓmissiois quã obtinuerãt a tpe iosue. k Rndi scẽ. verbũ ẽ hieremie. l Amẽ dñe. i. sit ma ledictus q̃ legẽ nõ obm Et dixerunt. Dicꝫ fit ponit populi rebellio. qz mandato dñi de obseruatõe legis nõ obediuerũt q̃uis semp admonitus fuerit ad. h p prophetas p mysẽ. iosue. samuelẽ z alios seiptes vsq̃ ad captiuitatẽ babylõicã. et patet ex hui⁹ pt h exceꝓto. n Inuẽta ẽ coniuratõ in viris iuda scẽ. i. hebre. hk. Inuẽta ẽ colligatio. et ẽ eadẽ fnia. illi enim q̃ colligunt se ad aliq̃d malũ agẽdũ solẽt se astringere. ad h p iuramẽtũ. z in h designat obstinatõ populi ĩ maloq̃ videbatur vnanimit opari acsi esset iuramento o Qobrẽ (strictꝫ. Dicꝫ fit pñt inflictio supplicij cũ dr. p Ecce ego i. sup eos mala. s. famis. gladij et captiuitatis.

q De q̃b⁹ exire non poterũt p se nec ad iutoꝛes. ꝓ q̃b⁹ ꝓfidũt. r Et clamabũt ad me. necessitate cõpulsi. s Et nõ exaudiã eos. qz nõ ꝓmerut Et clamabũt (crũt. bũt ad eos q̃b⁹ li. offerẽdo sacrificia liq̃ v Et fi(da. s. idolis. sal. eos. qz nullam habent virtutẽ saluãdi.

x Scõm numeꝛ eñ ciuitatũ tuaꝛ erant dij tui iuda. et ꝑm numeꝛ viaꝛ tuaꝛuz hierusalẽ posuisti aras ꝓfusiõis. aras ad libãdũ baali. y Tu ergo noli orare ꝓ populo hoc. z ne assumas pro eis laudẽ et orationẽ. qz nõ exaudiã in tpe clamoꝛis eoꝛũ ad me. in tpe afflictõnis eoꝛuz. a Quid est q̃ dilect⁹ meus in domo mea fec scelera multa. b Nunquid carnes cũi tuarũ scẽ. ex quo ptz multiplicatõ ydolatrie in terra iuda. y Et ꝑm numeꝛ viaꝛ tuaꝛ hierusalẽ scẽ. qz i singulis vicis et plateis erãt altaria ꝓstructa ydolis. z maxime tpe manasses regis q̃ ydolatrias z alia mala supra modũ multiplicauit in hierusalẽ. vt habet. iiij. Regum. xxi. Et subditur. z Tu ergo. hieremia.

a Noli orare pro populo hui. quasi diceret non est dign⁹ vt preces tue pro eis exaudiantur. et specialis ratio ad hoc subditur. b Quid est q̃ dilec. meus. id est populus israel a me specialiter electus. c In domo mea. (ius israel a me specialiter electus. id est in templo meo nomini ꝓsecrato.

d Fecit scelera multa. ponendo ibi ydola tẽpore manasse regis. iiij. Regũ. xxi. capi. et in hoc fuit maxime deo contemptus. quia simile est ac si vxor introducat adulterũ in eodẽ lecto cũ marito. e Nunqd carnes san

ete.i.sacrificioꝝ mihi oblatoꝝ. f Auferent a te malicias tuas.q.d.qz talia non placēt nisi ex deuotōe ⁊ bonitate offerētū.ꝑf hoc dr Deū.uīt.ca. Respexit dñs ad abel et ad munera eius.principaliter respexit ad bonitatē offerētis.et exꝑsiti ad eoꝝ oblatōz.ra sa.exponit. Nunqd carnes sancte ⁊c. id ē circumcisio.q.d. circūcisio non liberabit te nisi cum ea adsint opa iusticie.

g Oliuam vberē ⁊c in principio eīm exiuit de egypto vsqꝫ ad cōflationē vituli aurei fuit gratiosus status populi.vel istud pōt referri ad statū ipius tpe dauid ⁊ salomōis eo ꝙ dauid augmentauit cultū diuinū ⁊ de ꝓcepto eius salomō edificauit tēplū vt hr .i. Paralypo.et subditur deterioratio cum h Ad vocē (dicitur.loqle grandis.i. ipius dei cui magnitudinis nō ē finis.vel ipi nabucho.q fuit īstrumētū dei in destructōne i Exarsit(templū.ig.in ea.nabuchodo. eīm precepit incēdi ciuitatez ⁊ templū ⁊ frigit ꝑter popli peccata. Cetera patēt in littera.

l Tu aūt dñe. Supra principio tractat hr libri hieremias inere pauit ppli inde malicia.hic ꝓsiter plāgit imminētē ex hoc sibi iniuriā.ꝙa sicut dicit Johannes os.aureū. Incurrit odiū qui arguit criminosos.et diuidit in duas. qz primo plangit suā aduersitatē.et scōdo aduersantium

b Tu aūt dō(sibi.ꝓsperitatē ca.se. Luca primū dicit. mine ostendi.mi(uelationē et qd sit illud subdit.

hi studia eoꝝ qz ꝑ vias occultas q̄rebāt interficere eum. iō subdit. Et ego q̄si agn' masuet'. m Et nō cognoui.aſi reuelatōem tuā factā mihi. Quia cogitauerūt sup me ꝯsilia.qō subdit. n Dicētes.nō ē de textu sz sub intelligit. o Mittam' lignū in panē eius ⁊c.est eīm in terra illa arbor noīe taxus venenata ⁊ inde dicit toxicū.i.venenū.et toxico toxicas. i. venenare.a mutata in o.et ō ligno illi' arboris minutatim incīso volebant ponere in cibo hieremie.qui cibus noīe panis itelligitur. vt sic moraret ⁊ amplius eos non argueret.

p Tu aūt dñe saba.i.exercituū ꝙ qō angeli ōsignant. q Videā vltionē tuā ex eis.ꝙ nō dicebat zelo vidicte iz amore iusticie.et maxime qz volebāt verbū diuinū impedire. r Propterea hec dic dñs. ad viros anathot. usti eīm erāt q principaliter eū occidere volebant.erat eīm hieremias de eadē ciuitate.et sic freqnti' et acrius eos arguebat ꝑter qō magis odiebāt eū.et qz ꝑter donum ꝓphetie sibi magis inuidebāt qz alij.eo ꝙ inuidia magis est inter cōpatriotas et simul habitantes qz inter extraneos et longinqs.sm q dicit phs.ij.rhetorice. cui' rō ē. qz inuidia ē tristicia de bono alteri' unqntū estimat ꝓprij boni diminutiuū. bonū aūt seu excellētia alicui' multū lōgin qui nō apphendit sic diminutiuū boni.ꝓprij sicut excellentia propinqi.iō subdit.

s Et dicūt. ex inuidia t Nō ꝓphetabis in noīe dñi ⁊c.i.si tu cesses a ꝓphetia sicut et nos nō interficiemus te.

v Propterea ⁊c. ego visitabo sup eos. pena debitā inferēdo ꝙ malicia sua.et patet littera.

Capitulū. XII.

Iustus quidē. Hic ꝓsit hieremias plangit sibi aduersantiuz ꝓsperitatē aliq tamē expositores dicunt q plangit hic ꝓsperitatē chaldeoꝝ q erāt infideles.sz lra ꝓcedēs et subseqns magis cōsonat ꝙ loquat de vitis anathot ꝓsequētibus hieremiaz. vt dictū ē.⁊ diuidit in duas.qz ꝓio ꝙ modū q rimonie ponit hieremie q̄stio.scdo dñs respōsio.ibi. Si cuz pedibꝫ. Circa primum dic. a Iust' qdē tu es dñe.hoc eīm ꝓbo

mittit hieremias ne videat loq temere ō diuis iudicijs hoibꝫ occultis. h Verūtū iudicia.ad te.nō ꝙ modū cōtentiōis seu disputatōis.sz ꝙ modū hūilis qōis sicut dic Quare via(scipulus q̄rit a magistro volēs docen ab eo. um.i.viroꝝ anathot.me pseqntū. d Prospera.i. tpa e Plātasti eos(lia bona venūt eis ad votū iō subdit. et radicē miserūt.i.firmati sunt in terra filijs ⁊ amicis. f Profecūt.in bonis tpalibus. g Et faciūt fructū. prolem multiplicādo. h Prope es tu ori eoꝝ + erant eīm sacerdotes.vt habet supra.i.ca.erat.n. anathot vna de ciuitatibus sacerdotū.et sic diuinis laudibus laudabant deū. i Et longe a renibꝫ eoꝝ. qz erant adulteri sm ꝙ dicit supra. v.ca.vnusqsqz ad vxorē primi sui inhiebat. k Et tu dñe nosti me. qz nihil eis nocui. sed magis ꝓficere volui. l Con.eos ⁊c.ꝙ dicēzelo diuine iusticie. m Et sanctifica eos. In hebreo hr. Et ꝓpara eos in die occisiōis.vt tua iusticia ipleat ⁊ ne.ꝓt eoꝝ malitiā q̄sq(quo(cūq terra vltra' sterilis reddat.ideo subdit. lugebit terra ⁊c.iam eīm vt videt dñs indurerat siccitatem de qua habet infra. xiij. capitulo.

o Consumptū est animal ⁊ volucre. victū in campis

nō inuenientia.ꝛ causa huⁱᵘ siccitatis subdit cū dicit.
p Quīn direxūt viri anathot ꝛ alij mali. q Rōnide
r Nouissima nra.ad puniendū. Et q̄ videt (but.s.dūs.
q̄ ceciderāt in errorē quo negat ante humane īmortali-
tas.ꝛ sic post mortē no remanet punitio aliq̄.vel in illū
errorē qui negat diu
nā,prudentiā se exten
dere ad actꝰ hūanos
eo q̄ pcedūt ex libero
arbitrio.ꝛ sic non pu
nīuntur a deo.
s Si cū pedutibus.
Hic pōit pōnt dūs te
spōsio ēxtum ad duo.
sc̄da pōnt ibi.Reliq̄.
Conqrebat aūt hiere
mias ō virū anathot
eū pseq̄tibꝰ.et dūs
tndet sibi q̄ sit grauī
ora passurus dicens.
s Si cū pedtibus
currens laborasti ꝛc.
metaphorica est locu
tio.ꝛ ē sensus. Si cū
difficultate sustīes p̄
secutionē virorū ana
thot q̄ sunt q̄si pedi
tes ꝛ parui momenti
quō sustinebis pseu
tionē regis ꝛ pricipū
q̄ sunt q̄si eq̄tes respe
ctu eorū.ꝛ tū oporte
bit te illā sustinere.vt
habeat infra.xxxi.
t Cū aūt in ter.pa.
cis.tu.i. in ciuitate
anathot in q̄ natus ꝛ
nutrit fuisti.ꝛ sic ha
bes ibi parētes.ꝛ ami
cos q̄ aliquā securita
tē pōt dare tibi ꝛ ta
men ibi times.
v Quid facies in su
perbia iordanis.i.in
hirlm vbi oportebit te sustinere pseutionē vt hꝫ.xxxi.
Vocat aūt hierlm hic superbia iordanis.q̄ iordanis flu
ui freq̄nter intumescit īmātū q̄ exit ripas suas.sic hie
rusalē.propter potētiā ꝛ diuitias supbierat ꝛ metas suas cir
ca diuinū cultū supra modū exierat ad ydolatriaz decli
nādo.vt pz ex dict pcedēt ca. x Mā ꝛ frēs tui.i.ci
ues anathot q̄ sūt sacerdotes sic ꝛ tu. y Et dom patris
a Etiā ipi pug.aduer.te. (tui.i.aliq̄ tibi cōsanguinei.
cū alijs q̄rentes te intoxicare. b Clamauerūt pꝰ te.
dicētes tibi vba pungatiua vel potius vba detractiua q̄
nō dicunt ante faciē sed post.i.occulte. c Ne credas
eis cū locuti tibi fuerint.q̄si eni loq̄bantur ei pacifice
fingētes amicitiā vt magis eū decipent d Reliq̄.Hic
pōit scōm de q̄ videt dūs hieremie.s.de ppli iude de
structione. Et p̄mo denūciat hec destructio.ꝛ scōo ipi re
paratio.ibi. Et cū euulsero. Et ex istis duobꝰ apparebit
q̄stiōis hier.mue solutio. Circa primū dicit dūs.
d Reliq̄ domū meā.i.cēplū meo nomi dedicatum.
e Dimisi hereditatē meā.i.hierlm ꝛ iudeā. f Dedi dile
ctam meā.i.ita mihi dilectā sicut est ania mea.ꝛ ōr ꝫ ad
exprimendū amicitiā dei erga locū ꝛ gentē.sicut aliqs de
amico speciali dicat,talis est cor meū ꝛ ania mea. g In
manu inimicoꝝ eiꝰ.i.nabuch.ꝛ exercitum eius.
h Facta est mihi heredi.mea.i.gens iudaica.sm q̄ ō
Esa.xix. hereditas mea isrl. i Quasi leo in silua.i.a
me extranea p ydolatriā. k Dedit ꝺ me vocē.dicēdo
de me blasphemā. l Ꝺō odi.eā.dimittēdo eā in ma
nibꝰ inimicoꝝ suoꝝ.
ideo subditur.
m Numqd auis disco
lor.i.rubricata sangui
ne in diuersis pti
bꝰ.q.d.sic.q̄ regnū iuda
fuerat afflictū parti
liter ab egyptijs ꝛ as
sur. Unus.a. (syrijs.
nis tincta p totū.i.to
ta sanguinolēta.q.d.
sic.p nabuch.q̄ totaz
terrā destruxit.occidē
doꝝ captiuādo.ꝺō sub
dit. n Venite ꝛc.
pperate ad deuorādū
carnes occisorum.
o Pastores multi.i.
principes exercⁱᵘ na
buch. sm q̄ expositū
est s.ca.vi.i pricipio.
ad eam venīēt pasto
res ꝛc.
p Demoliti sūt vi
neā meā.i.pplm isrl.
sicut ꝺr Esa.v. Uinea
dūi exercituū domus
isrl est. q Luxitq̄
sup me.afflictiōe dāte
eis intellectū. Cetera
patent vsq̄ ibi.
r Semina.tri.ꝛ spi.
messuerūt.q̄ ex poīt
ra.sa.dicēs q̄ imminē
te destructiōe ciuitatis
iudei fecerūt aliq̄ bo
na.sz nō valuerūt eis
eo q̄ nō fecerāt debi
tā pniam de malis p̄ce
ssumptū est aīa.ꝛ voluerūt:
s qui dixerunt: t nō videbit
nouissima nra. u Si cū pe
ditibꝰ currēs laborasti:quō
ꝓtendere poteris cū eq̄s? Cū
aūt in terra pacis secura fu
eris: q̄d facies in superbia
iordanis? x Naz ꝛ frēs tui ꝛ
domus pris tui: etiam ipi
pugnauerunt aduersum te ꝛ
clamauerūt post te plēa vo
ce. y Ne credas eis cum locu
ti fuerint tibi bona. z Reliq̄
domū meā: a dimisi hereditatē meā. b Dedi dilectā ani
mā meā in manu inimicoꝝ eius c facta est mihi heredi
tas mea quasi leo in silua. d Dedit ꝺra me vocē: e ideo
odiui eā. f Numqd auis discolor hereditas mea mihi.
g Numquid auis tincta per
totum. h Uenite congregami
ni omēs bestie terre,ppera
te ad deuorādū. i Pastores
multi demoliti sunt vineā
meā,conculcauerunt partem
meaz. k Dederunt portionez
meā desiderabilē in desti
solitudinis: posuerūt eā in
dissipationē: l luxitq̄ super
me. Desolatione desolata
est omis terra,q̄ nullus est
q̄ recogitet corde Sup oēs
vias deserti venerūt omēs
vastatores ire.q̄ gladius
dñi deuorauit ab extremo
terre vsq̄ ad extremū eius.
m Non est pax vniuerse carni
n Seminauerunt triticum et
spinas messuerūt:hereditā
tē acceperūt ꝛ nō eis prode
rit. o Confundemini p a fru
ctibus vris,ppter iram fu
roris dñi. q Hec dicit domi
nus aduersum oēs vicinos
meos pessimos s qui tangūt
hereditatē quam distribui
populo meo isrl. Ecce ego
euellā eos de tra sua. t Ꝺo
mum iuda euellē de medio
eoꝝ. u Et cū euulsero eos,cō
uertar ꝛ miserebor eoꝝ ꝛ re
ducā eos virū ad hereditā
tē suā.ꝛ virū in terrā suam.
x Et erit,si eruditi didicerīt
ritis sm monitionē hiereremie supra positā.xviij.ca. Rio
nate vobis nouale ꝛ nolite serere sup spinas. Pōt etiā ꝺ
erponi q̄ dūs assi aduētū nabuch. imiserat sterilitatez p
quā nō fuit reuersus ppls ad pniaz s Cōfundemi.
in captiuitatez ducti. s Fructi.ve.propter demerita
t Hec dicit. Hic pōit pōnt ppli iude repatio.ꝛ (vra.
ꝺ ad ꝓsolationē bonoꝝ.sic pmissa est destructio ad ꝓfusi
onē maloꝝ.pmittit tñ destructio aduersariox cū dicit.
t Hec dicit dūs aduersus oēs vicinos meos pessimos.
isti erāt idumei descēdētes ab esau fratre iacob.ꝛ moabi
tē ammonite q̄ descēderāt de loth nepote abrae.propter q̄s
debebāt iudeos diligere.ꝛ ecōtrario aduersabant eis et
iniuriauerūt nabuch.ꝺ eos.ꝛ in eoꝝ exercitu venerūt ꝺ iu
deā.ꝺō subdit. v Qui tan.here.tē. Ecce ego euellaz
eos de terra sua.q̄ pꝰ captiuitatē iudeoꝝ.ipi fuerīt sal
x Et domū iu.euel.de medio eoꝝ.q̄ (cito captiuati
ipi ꝺitabāt circa terrā iuda. y Et cū euul.eos.i.iude
os. z Cōuertar ꝛ misere.eoꝝ tē.ꝛ ꝺ fuit impietatē ipe
Cyri regis persaꝝ q̄ remisit captiuitatem iudeoꝝ.vt hꝫ.i.
Esdre primo. Et q̄ plures de babylonijs conuersi ad iu
daismū venerūt cū eis.ꝺō subdit a Et erit si eruditi.
a iudeis,aliq̄ libri hñt, Eruditi.ꝛ male b Didicerūt.

vias populi mei. ydo'atriã dimittẽdo. r vnũ deũ colẽdo.
c Ut iurẽt in noie meo. iuramẽtũ eĩ tale qñ hz circũ
stãtias debitas fit in reuerẽtia dei. d Sicut docu.
po. meũ iurare ĩ baal. q ãte euersionẽ ĩducebãt iudeos
ad ritũ gentilẽ. e Edificabunt in medio ppli mei.
fide r moꝝ r tẽpo
ralĩ bonis.

Capitulũ. XIII.

Hec dicit dñs. h Supl' a pri
cipio tractat'
hui' libri descripta ẽ
circa popl'm regni iu
de malicie grauitas.
hic ostit describit ipl'
icorrigibilitas seu ir
repabilitas. Et diui
dit in septez ptes ꝑm
septẽ modos oñdẽdi
ꝓpositũ partes pate
bũt pseqñdo. Prim'
ãt mod' cõtinet in ĩ
ca. vsq; p pabolã lum
bar' putrefacti ad ni
hilũ vltra valẽtis. et
diuidit in duas ptes.
q; primo pabola po
nit ad ꝓpositum. scõo
ad ĩ adducit exẽplũ
ibi. Si mutare potest
Prima ĩ duas. q; pri
mo pabola ponit. et
secundo exponit. ibi.
Et factũ ẽ. Circa pri
b Posside (mũ dr.
tibi lũbare lineũ. id
ẽ de lino r tertũ.
c Et pones il. super
lum. tuos. te accingẽ
d In aquaz (do.
nõ inferes illud ne ex
madefactiõe citr' pu
trefiat sed magis alu
unde. Cetera patent
in litera.
e Et factũ ẽ. Hic cõ
seqñter exponit pabo
la. et primo qñtuz ad
populũ iude culpam.
scõo qñtũ ad penã. ibi
Dices ḡ. Circa pmũ
f Sic putre (dicit.
scere faciã supbiã iuda r. cã anihilãdo. et p ĩ insinuat
q' nabuch. nõ anihilauit gloriã regni iuda virtute ꝓpria
sed diuina sicut lũbare nõ fuerat putrefactũ ex madefa
ctione aque. nec ex loci oditione. q; erat absconditũ ĩ fo
tramine petre. sed diuine volũtate. g Populũ istuz
pessimũ. primo ꝓpter ei' inobedientiã tõ subditur. E ma
nolũt audire verba mea. scõo ꝓpter neqñtã in ꝓmũ. cũ
dicitur. i Et ambulãt in prauitate cordis sui. et cer
ta scia nocumẽtũ inferẽtes ꝓmis suis in rebus suis p
uaricãtã sicut dictũ est supra. vi. ca. A miore vsq; ad ma
iorẽ oẽs auaricie studẽt r. r in vtilibus p luxuriã su
pra. v. ca. vnusq;sq; ad vtilẽ primi sui hinniebat.
h Abierũtq; post deos alienos. p ydolatriam.
i Et erunt sicut lũbare istud. destructi r anihilati.

vias popli mei. vt iurẽt in
noie meo. viuit dñs. sic do
cuerũt ppl'm meũ iurare in
baal. edificabunt ĩ medio
ppli mei. Qz si nõ audierit.
euellã gentẽ illã euulsione
r pditiõe ait dñs. XIII.

Hec dicit dñs ad me.
h Vade et posside tibi
lũbare lineũ. r pões
illũ sup lumbos tuos. r in
aquã nõ inferes illũ. Et pos
sedi lũbare iuxta vbũ dñi r
posui circa lũbos meos. et
factus ẽ ꝑmo dñi ad me scõo
dicẽs. Tolle lũbare qd pos
sedisti qd ẽ circa lũbos tu
os. r surge. vade ad euphra
tẽ. r absconde ibi illũ ĩ fora
mĩe petre. Et abĩi r absconi
di illũ ĩ euphratem. sic ꝓce
perat mihi dñs. Et factũ ẽ
p' dies plurios dixit dñs
ad me. Surge. vade ad eu
phratẽ. r tolle inde lumbare
qd ꝓcepi tibi vt absconde
res illũ tibi. Et abĩi ad eu
phratẽ r fodi. r tuli lũbare
d loco vbi absconderã illud
Et ecce ꝓputruerat lũbare
ita vt nulli vsui aptũ eẽt. Et
factũ ẽ vbũ dñi ad me dicẽs
Hec dicit dñs. Sic putre
scere faciã supbiã iuda r su
pbiã irl'm mltã. ppl'm istũ
pessimũ. q nolũt audire ver
ba mea. r ãbulãt ĩ prauita
te cordis sui. abierũtq; post
deos alienos vt ꝓuirẽt eis
vt adorarẽt eos. Erũt sicut
lũbare istud qd nulli vsui
aptũ est. m Sicut enim adheret
lũbare ad lũbos viri sic ag
glutinaui mihi oẽz domũ is
rael. et oẽz domũ iuda dicit
dñs. vt eẽnt mihi in ppl'm.
r ĩ nom' r ĩ laudẽ r ĩ gl'iaz.
et nõ audierũt. Dices ḡ ad
eos ꝓmonẽ istũ. h dicit dñs
de' isrl'. Omis lagũcula im
plebit vino et dicent ad te.
Nũqd ignoram'. qz oĩs la
gũcula ĩplebit vino. Et di
ces ad eos. Hec dicit dñs.
Ecce ego ĩplebo oẽs hĩta
tores trre h' et reges q sedẽt
d stirpe dauid sup tronum
ei' et sacerdotes r ꝓphas r
oẽs hĩtatores irl'm ebrietа
te. et dispgaz eos viz a fr̃e
suo et pres et filios pit ait
dñs. Nõ parcã nõ ꝑcedã.
neqz miserebor vt nõ dispergã eos. Audite et auribz p
cipite. nolite elevari. qz do
min' locut' ẽ. Date dño
deo vr̃o gl'iaz anteqũ tenebre
scat. r anteqũ offẽdãt pedes

m Sicut enim adheret r. sic agglutinaui mihi. i. adiun
xi mihi. n Domũ israel. qñtũ ad. x. tribus.
o Et omnẽ domũ iuda qñtũ ad duas.
p Ut ex. mihi in populũ. dando eis legẽ ĩ mõte synai
p ceteris populis. q Et in nomẽ. vt noiarent' speci
aliter populus dei.
r Ĩ laudẽ r gloriã.
id ẽ vt essent famosi
p totũ orbem. supple
si audirẽt verba mea
debite obediendo.
s Et nõ audierunt
in ꝓtriã reuelando.
t Dices ḡ. hic conse
quenter subdit debi
ta pena r diuidit in
duas ptes. q; primo
ponit denũciatio pe
ne qñtũ ad oẽs gene
raliter. scõo qñtuz ad
principes spãliter. ibi.
Dic regi. Circa pmũ
pmittitur pabola cuz
dicitur.

v Omnis langũcu
la ĩplebit vino. Est ta
mẽ lãgũcula vas ter
reũ ad reponendũ vi
nũ et quia acceperũt
verba ꝓphete ad lrãz.
ideo exponit parabo
la. Hec dicit do(mi
nus. ecce ego ĩple
bo r. i. sicut lagũcu
la materialis ĩplet
vino. sic tot' pplus re
gni iude qñtũ ad ma
iores r minores r mediocres replebit spũali ebrietate. i.
defectu mẽtis et corpis ad resistẽdum aduersarijs. sicut
ebrietas aufert sensum r mẽbroꝝ vsum.
y Et dispgaz eos. in captiuitatẽ ad diuersas ciuitates
et loca. z Neqz miserebor. vt nõ dispergaz eos. q. d.
bene tñ miserebor in alio. scilicet postea reuocãdo ipos
sicut dictum est capitulo precedenti.
a Audite et auribz ꝓcipite verba sunt hieremie reuo
cantis ppl'm ab errore. b Nolite elevari. contemnẽ
do verbũ domini. c Date domino deo vestro gloriã.
confitendo humiliter culpam vestram et eius iusticiaz.
sicut Iosue dixit achor. Iosue. vij. fili da gloriã deo r.
d Anteqz tenebrescat. id est anteqz tribulatio impor
tabilis super vos veniat.

a Expectabit lucē .i. ꝛsolationē a rege egypti a q̄ tpe se decepie sperauerūt ꝛ nabuch. auxiliari. b Et po. eā i vm. mortis. qz illa fiducia fuit eis occasio destructiōis. vt dictū est ꝛ. frequēter. c Qz si ꝛ nō audieris .i. mallo pseuerādo. d In abscōdito plo. aīa mea. vobis cō patiens.

e A facie supbie .i. ꝛ mal' vobis supuenie tibo ꝓter supbiā vras f Dic regi. postq̄ posita est pena. sup totā pl'm generalit. hic ꝓsequēter ponit q̄tū ad principes speciāliter cū ꝛ. Dic regi ꝛ dñatrici humiliamini ꝛc. qđ exponit re. sa. ꝛ iochan filio iosie ꝛ matre ei⁹. q̄ reddiderunt se nabuch. ꝛ duxit eos in babylonez. vt hē .j. xxiv. ca. lēa tū sequens magis ꝓcordat q̄ ītelligāt de sedechia rege ꝛ ei⁹ vxore. q̄ capt⁹ fuit a nabuch. ꝛ ꝛpo. vlta g Liui. au. (tus. clause sunt. p timore nabuchō. venient cōtra sedechiā. ꝛ dicunt hic ciuitates regni ꝛ de ciuitates austri. qz regnū iuda respectu regni isti est in parte australi.

h Et nō est q̄ aperiat .i. erire audeat.

i Trāslata ē ois iuda. quod fuit sub sedechia. trāslatio enī que fuit sub ioachim fuit tm̄ partialis. k Leuate ꝛc. ab aq̄lone. exercit⁹ enī nabucho. venit ab illa pte l Ubi est grex .i. ppls. q. d. nō cōparebit in terra tua. sed transferetur ad alienam.

m Quid dices cū visitauerit te .i. nabucho. te captiuādo. q. d. nō hēbis excusationē. qz dedisti ei occasionē. ꝛdo subdit. n Tu enī docuisti eos .i. babylonios.

o Aduersum te. ꝛ B prio fuit q̄n ezechias omia q̄ in domo sua erāt nūcijs regis babylonis ostendit. ꝓpter qđ esaias eū reprehendēs dixit q̄ de filijs ei⁹ ducēdi essent eunuchi in babylonē. ꝛ q̄ ibi transportarent bona hierusalem ysa. xxxix. ca. Scdo B fuit q̄n illi de regno iude miserūt nūcios in babylonē ad apportādū inde ydola. sicut hē Ezechiel. xxiij. ꝛ sic babylonij ꝓtraxerūt cū eis familiaritatē. ꝛ ꝓsiderauerūt infirma terre p q̄ possent eā obtinere ꝛ hre pciosa que ibi viderāt tpe ezechie. ꝛ postea altis tpibus. p Nūq̄d nō dolores apphendēt te. q. d. sic nabucho. te captiuante. ꝛ subdit cā cū ꝛ. q Propter multitudinē iniq̄tatis tue. in primū ꝛ in deū. r Revelata sunt verecūdiora tua .i. spoliata es bonis tuis. ꝛ loq̄tur ꝛ hierusalē ad modū meretricis. q̄ cū spoliat ad vituperiū inciis Pollute sunt plāte tue .i. gregis (pīa pte inferiori. sus tm̄ p q̄s opa designantur. in hebreo hē. Precise sunt plante tue. q. d. nō poteris vltra in malis tuis ꝓcedere.

t Si mutare. Hic adducit exēplū ad ꝓpositū. ꝛ diuidit in duas. qz prio ad ꝓpositū ponunt duo exempla. scdo subdit debita pena. ibi. Et disseminabo. Primū exemplū est de ethiope q̄ non pōt suā nigredinē imutare. scdm de pardo q̄ nō pōt mutare varietates pellis sue. qz vtrūq̄ istoz est a natura. ꝛ sic dicit de iudeis q̄ nō poterant reuerti ad bonū ꝓpter ꝓsuetudinē ad malū. qz ꝓsuetudo est q̄dam natura vt dicit phūs li. de mēoria ꝛ reminiscētia. ꝛ sm B ptz lēa Sciendū tū q̄ hec silitudo nō tenet sumpliciter sz tm̄ sm q̄d. Illa enī natura que ē cā nigredinis ethiopis in nullo subiacet impio rōnis. ꝛ iō ethiops nō pōt illā imutare q̄ntūcūq̄ conet ad B. sed habit⁹ ex cōsuetudine peccādi generatus. ꝛ p modū nature inclinās ad malū. causat ex inclinatione appetit⁹ sensitiui q̄ nat⁹ est obedire rōni. ꝛ iō p conatū liberi arbitrij ad oppositū pōt reuerti ad bonū tū cū difficultate ꝓpter habitū inclinante ad oppositum. Et B ꝛ impossibile sm q̄d put ꝛ. v. metaphisice vno mō ꝛ impossibile. q̄ ꝛ pōt fieri aut cū difficultate. i exemplis aūt de ethiope ꝛ pardo est impossibile simplr sm naturā tū. qz deo nō est impossibile.

u Et disseminabo. Hic ꝓsequit ponit debita pena cū ꝛ. Et disseminabo eos ꝛc efficiendo in captiuitate ad diuersa loca. x Nec sors tua parsq̄ mensure tue .i. pena conꝛndens peccatis tuis. y Quia oblita es mei. dimittendo cultū diuinum. z Et ꝓfisa es in mēdacio .i. in ydolo. a Unde ego nudam femora tua ꝛc. i. inferēdo tibi penā debitā ofidi peccatorū tuoz turpitudinē. iō subdit. b Adulteria tua ꝛc. i. adulteriū spūale p ydolatriā. ꝛ corpale p luxuriā c Et hinnit⁹ tu⁹ .i. vtriusq̄ adulterij patēs libido. d Super colles. ꝛ ibi enī colebāt ydola. iō cōcludit. Ue tibi hierlm. ꝛ cā subdit. e Nō mūda p⁹ me .i. mihi obediē f Usq̄q̄ adhuc .i. ita cito. ꝛ sic legit dēpsiue. alij (do. aūt legit interrogatiue. q. d. nō. ꝛ est eadē sententia.

In ca. xiij. vbi ꝛ. In abscondito plorabit aīa mea.

Dicit in abscōdito se plorare vt ostēdat q̄ tanta esset supbia inimicoz q̄ nō auderet libere plorare seu gemere. ne offenderent inimici qui erāt marime supbi. ideo subdit. A facie supbi.

Quod factū est vbū dñi. Hic ponit Cap. XIIII scdm p q̄ ostendit peccati inde irrepabilitas. .s. per sicitatē inductā ad designandū q̄ humor grē ꝛ deuotionis totaliter defecerat in eis sicut terrenalcēta totaliter desiccata vltra nō virescūt. circa qđ prio ponit sicitatis reuelatio. scdo ꝓhete depcatio. ibi. Si iniquitates. tertio dñi risio. ibi. Nec dicit. et q̄rto depcationis

XIIII.

Quod factū est vbū dñi ad hieremiā ꝛ sermonib⁹ siccitat⁹

iteratio.ibi.Nunqd.Circa primū pmittit̄ ostructō hie rusalē.cū dr. b Luxit iudea.i.lucet.ppt mala sibi futura.Loqtur em̄ de futuro p modū pteritī.ppter certitudinē pphete. c Et porte eius corruerūt.i.corruēt per chaldeos detecte. d Et obscurate sūt i terra.i. obscurabunt terra et luto. eo q̄ non reuelabunt̄ sz putrefient. Neemias em̄ ciuitatē reedificās fecit ibi portas nouas.quia priores erāt totaliter putrefacte p longitudinē tpis.et subdit̄ de sterilitate pmia dctē destructioni cū dr.

e Maiores miserūt ꝛc.ptz lra vsq; ibi. f Nā z cerua i agro pepit et reliq̄t.vt iret ad q̄rendus pastū vt posset nutrire fetus. Et q̄ nō inuenit mortua est fame ex parte vna et fet̄ ex altera. g Et onagri steterūt in rupibus.in hebreo habet̄ In nptis.s.fluuioꝝ et torrentiū desiccatoꝝ.Et traxerunt ventū.i.attraxerūt aerem ad sui refrigerationē.eo q̄ nō inuenirent aquam.

h Quasi draco.hz em̄ draco multum de calore intrīseco.et iō ad eius refrigeriū nō solus vtit potu q̄ sz etiā aeris attractōe. i Defecerūt oculi eorū.i.onagroꝝ. k Quia nō erat herba.et sic moriebāt̄ ex defectu potus z past̄. l Si iniq̄tates.Hic ꝛsequenter ponit̄ pphete depcatō.eo q̄ cōpatiebat̄ pplō. l Si iniq̄ta(sua.et primo ostendit̄ peccata ppli dicēs. tes nostre respōderūt no.et pōt̄ hic sic p q.q.d. ex petis nris sum⁹ cōsci q̄ meritū⁹ a te puniri.z q̄uis eēt iust⁹ cōnumerat se tamē peccatorib⁹ eo q̄ erat de eodē pplo. m Dñe fac ppt nomen tuū.i.p tuā misericordiā nō ppter nostram iusticiā. n Quare q̄si co.futur⁹ es in terra. Dicit̄ aūt colonus qui nō ē de terra natus.z iō de facili recedet inde.z p talē modū loqtur de deo q̄ erat recessurus a iudea p subtractionē auxilij sui cōtra chaldeos.

o Et quasi via.ded.ad manendū.i.quare ita paru sta bis nobiscū q̄si viator q̄ tm̄ p vnā noctē manet i domo in qua hospitat̄. p Quare futurus es velut vir vagus.nos dimittēs z ad alios tranliēs. In hebreo habetur.Velut vir pauidus z fortis ꝛc.q.d.q̄uis sis potēs ad nos saluandum.tamē chaldei dicēt te pauidū z impotentem nos saluare.et ita direrunt chaldei postea attribuētes victoriā sue virtuti propie.ppter q̄d p ps̄as fuerit destructi. q Tu aūt in nobis es dñe.hoc dicit.q.i templo erat.ppiatoriuz q̄si sedes ipius dei.et dictū fuit plenius Exo.xxv. r Et no.tu.inuoca.ē sup nos.q.licz sit deus oīm tm̄ vocabat̄ spāliter de hebreoꝝ ydola vero s Ne derelin(dicebant̄ dñi gētū et iō subdit ppheta. quas nos in manibꝫ aduersarioꝝ nostroꝝ. Alio mō exponit̄ hec lra.Quare quasi colonus ꝛc.de rpo q̄ habitauit inter homies q̄si alienus.Johan.i.In ppria venit.et sui eū nō receperūt.Et quasi viator declinās ꝛc. q̄ rps nō habuit ppriū domiciliū.Dathei.viij.Filij homis nō hz vbi caput suū reclinet.et iō declinabat ad domū marthe et aliorū suoꝝ ad hospitādū. Et velut vir vagus.quia discurrebat p iudeā ad predicādū. Et vir fortis q̄ nō pōt saluare.in passiōe em̄ sua non fuit vsus sua fortitudine ppter quod videbāt̄ eū dicētes.Alios saluos fecit seipm̄ non pōt saluū facere.Dathei.xxvij.z hec expositio magis consonat huic litere pōse.z tm̄ hz dicit ab aliqbus exp̄positō literalis.z pcedēs figuratiua.quia prophete nūciando populi captiuitatem futurā.p rpm redemptionē intermiscebāt vt patet in pluribus locis.Consideando vo literā pcedentē et subsequētem dicit̄ ab aliqs prior expositio literal̄.z ista mistica.

r Hec dicit.Hic cōsequēter ponit̄ dñi responsio.z secdo circa hs pphete admiratio.ibi.z dixi. Circa r Hec dicit(primū dicit hieremias explicās dñi rnsiōnem.po.huic.hieremias em̄ rogauerat p pplo et iō pplo fit rnsio. v Qui dilexit mouere pe.suos.ad q̄rendus p. Et non(aliūde ydola.sic dictū fuit supra ca.pcedēti. q̄uit.in cultu diuino. y Et do.nō pla.i.displicuit. z Nunc recordabit iniq̄tatis eoꝝ.inferēdo penā absq; retractione.et ideo prohibetur propheta p eis orare cuz dr.Et dixit ꝛc. a Cū ieunauerint ꝛc.q.d.p afflictōe sua corpali et p precibꝫ z sacrificijs nō dimittā punitoꝝ. iō subdit.Cum gladio ꝛc. b Et dixi.hic ponit̄ pphete c A a a(admiratio ō tāta pli sui destructōe cū subdit. dñe de⁹.dicūt aliq̄ q̄ hic ponit̄ ter a.cōtra tria ve posita Ezech.xxij.in simili materia.sed hoc pcedit ex ignorantia hebraica sermōis.sic dictū fuit pleni⁹ s.ca.i.q̄ hic et ibi ē vna dictio q̄ sic sonat aha.z ē aduerbiū admirādi. cui cā subdit. d Prophete dicūt eis.Nō videbitis gladiū ꝛc.Et subdit rnsio dñi cū dr.Et dixit dñs ad me. Et primo q̄ritur ad pphetas pl̄m decipiētes.eum dicitur.Falso pphete vaticinantur ꝛc.et ptz litera.secdo q̄ri-

tum ad pplm a falsis pphetis ꝺceptū cū ꝺr. a Et po. rē. erunt piecti mortui. r ptz lra. tercio ꝯtū ad hieremiam pro pplo orāte eū ꝺr. b Et ꝺi. ad eos verbū istō. Deducāt oculi mei lachrymā. q. ꝺ. pphetā. ex quo nō possum p vobis exaudiri. nō ꝛstat mihi nisi lachrymari. Letera patēt in litera.

c Nunqd pticiens hoc ponit ipius hieremie depcatio itera ta. ꝯtus ei dictū esset sibi q̄ nō exaudiretur ān popul⁹ captiuare tur. tamē in aliq̄ sperabat penā differri vel diminui. et hꝫ simile ij. Reg. de dauid q̄ lucet anduisz p̄ nathā pphetā q̄ puer nat⁹ ꝺ bersabee moreret tamē ipo egrotāte ieiunabat et orabat. p eo sanatione. Audit samuel p⁹ ꝯ cognouit saulē abiectū eē a domino. tamen lugebat eū. i. Reg. xv. Dic igit hieremias lamētando. c Nunqd pticiēs abiecisti iudā et dupliceꝫ vbū abisci endi ad designādum abiectōis magnitudinē. d Expectauim⁹ pacē. p auxiliū re. e Et nō (gis egyptū bonū. q̄ magis fuit in nocumētū. vt frequēter dictū ē supra.

f Cognoui. dñe impie. nostras rē. hoc dixit hieremias in psona sua et aliox bonorum peccata popli cōg Ne des (fitēnū. nos in obprobriū ppt nomē tuū qō innocatū ē sup nos. vt pdictuz ē. q. ꝺ. quodāmō redūdaret in te.

h Soliꝫ glorie tue. id ē tēpli vbi ē ppiciatorium tanꝫ sedule i Recordare (tui. tēpando rigorē iusticie tue. k Ne irritū facias fedus tuum nobiscū. quo in monte synai elegisti nos in specialē pplm. Et vt impetret aliquā misericordiā cōfitetur dei magnificentiaz dicēs. l Nunqd sunt in sculptili. gen. q̄ pluāt. q. ꝺ. si. sed tu das pluuiā. m Aut celi possūt dare ymbres. q. ꝺ. nullo mō sine te. n Nonne tu es dñs noster. q. ꝺ. sic. o Quē expectauim⁹ saluatorē in ñris tribulationib⁹. p Tu em̄ fecisti oīa hec. s. celos r ymbres. et oīa alia q̄ sunt in celo et in terra. Lapl'm. xv

Ait dixit dñs. Hic ponit tertiū ad ostenduz peccatū inde irremediabile ꝯtum ad penā tplem. scz p exclusionē oronis moysi et samuelis. quoz pphetāt in noīe meo quos ego nō misi. dicētes. gladi⁹ r fames nō erit i tra hac. i gladio r fame cōsumēt. p pphete illi. r pplī q̄bz pphetāt erūt piecti i vīs ipi⁹ p fame r gladio. et non erit q̄ sepeliat eos. ipi r vxores eoꝝ. filij r filie eoꝝ r effundā sup eos malū suū. b Et dices ad eos vbū istō. Deducāt oculi mei lachrymā p noctē et diē r nō taceāt. qm̄ ꝓtritione magna ꝓtrita ē virgo filia pplī mei. plaga pessima vehemēter. Si egress⁹ fuero ad agros ecce occisi gladio. et si introiero i ciuitatez ecce attenuati fame. Prophēta q̄z et sacerdos abierūt in tra quā ignorabant. c Nunqd pticiens abiecisti iudā. aut syō abominata ē aīa tua. Quare ꝑcussisti nos ita vt nulla sit sanitas. d Expectauim⁹ pacē r nō ē bonū. et tps curatōnis et ecce turbatio. e Cognouimus dñe impietates nras iniq̄tates patrū nroꝝ. q̄ peccauim⁹ tibi. f Ne des nos in obprobriū ppt nomē tuum neq̄ facias nob ꝓtumeliā. g Soliꝫ glorie tue recordare. h ne irritū facias fedus tuū nobiscū. i Nunqd sunt in sculptilibz gētiuz q̄ pluāt. k aut celi pōt dare ymbres nisi tu volueris. l Nonne tu es dñs deꝰ nr⁹ quē expectauim⁹. m Tu em̄ fecisti oīa hec.

Et dixit dñs XV. ad me. a Si steterit moyses r samuel coram me. b nō ē aīa mea ad populū istum. Ejce illos a facie mea r egrediāt. c Si ꝺixerint ad te. q̄ egrediemur. Dices ad eos. Hec dicit dominus. d Qui ad mortem ad mortē. r q̄ ad gladiū ad gladiū. r q̄ ad famē ad famē. r q̄ ad captiuitatē ad captiuitatē. e Et visitabo sup eos q̄tuor spēs dicit dñs. Gladium ad occisiōz r canes ad lacerandū. r volatilia celi r bestias terre ad ꝺuorādū r dissipāduz. f et dabo eos in fluctuationē vniuersis regnis terre. ppt manassen filiū ezechie regis iuda sup oībus que fecit in hierl'm. g Quis em̄ miserebit tui hierusalē. aut quis ꝓtristabit̄ p te. h Aut q̄s ibit ad rogādū pro pace tua. Tu reliq̄sti me dicit dñs. retrorsuz abisti. Et extēdaz manū meā sup te. r interficiaz te. i Laborauī rogans. k Et dispgam eos ventilabro in portis terre. tamē ocones fuerūt valde efficaces. Et diuiditur in tres ptes. q̄ primo ponit populi reprobatio. scō reprobationis rō. ibi. Tu reliquisti. tercio hieremie lamentatio. ibi. Ve

b Si steterint (mihi. Circa primū ꝺr in psona dñi. moyses et samuel. q̄ sunt valde amici mei. c Coram me. id ē ad me deprecandū. p populo isto. ꝺ Non est aīa mea. id est voluntas mea ad parcendum ei. ideo subditur.

e Ejce illos rē. i. tu hieremia denūcia eos. ꝺiscēdos ꝺ terra sua. r q̄ ista electio sit dura. subditur.

f Qui ad mortē rē. quia in obsidiōe hierusalē aliqui fuerūt mortui infirmitate r peste. aliqui gladio r aliqui fame r reliqui in captiuitatē ducti.

g Et visitabo super eos quatuor species. id ē q̄tuor modos cōsumendi eos qui patent in litera.

h Et dabo eos. in fluctuationem vniuersis regnis. in hebreo habetur. In commotionē quia vbicunq̄ audiebatur eorum destructio fiebat in hominibus cordium commotio siue concussio que vocatur hic fluctuo.

i Propt manassen. qui supra modum iritauit dominuz ꝑ idolatriam multiplicando. et sanguinem innocentium effundendo vñ. Reg. xxi.

k Quis enim misebitur tui hierusalē. quasi diceret. nullus post tanta mala in te ꝑpetrata.

l Aut q̄s ꝓtristabit̄ p te. q. ꝺ. q̄libet iust⁹ magis letabitur ꝺ ipleti tōe diuine iusticie.

m Aut quis ibit ad rogandū. p pace tua. q. ꝺ. null⁹. exp̄ oratio moysi et samuelis ē exclusa.

n Tu reliquisti. Hic consequenter ponitur ꝺicte ꝓbationis ratio cum ꝺicat. Tu reliquisti me rē. Et patet litera vsq̄ ibi.

o Laborauī rogans. In hebreo habet. Laborauī recogitans. pluries punitionē differēdo tuā emendationē exspectando. et ad eundem sensuz ptinet lra ista.

o Laborauī rogans. i. laborare feci. ꝓphetas reuocādo pplm vulgater per ꝺpeatōis modū.

p Et dispergam eos ventilabro. iusticie mee. q. In portis terre. efficiendo eos ad diuersas ptes r longinquas.

r Interfeci ⁊ dispdidi ꝑplm.q flagella multiplicia eos castigādo.⁊ tñ nō sunt emēdati. s Multiplicati sūt mihi vidue.mariꝫ eoꝝ interfectis. t Sup barenam mariꝫ.hyphole est ad denotādū magnā multitudinē viro tū interfectoꝝ. v Induxi eis sup mēm adolescētis id est adolescētū.accipiendo singulare pro plurali.⁊ hec mē dicitur hirlm q̄ erat mater tot⁹ terre.

x Vastatorez meri.i.palā ⁊ manifeste.

y Odisi sup ci.alias.

z Repente terrorē. audita destructōe hie

z Infir.ē (rusalez. q̄ pē.septez.aliq̄ libri hāt additū. Filios.ꝫ nō est in hebreo nec i libris correctis.p istā infirmatam intelligit terra decē tribuum q̄ tā erat captiuata p regē assyrioꝝ.⁊ p septez qs pepat intelligunt septe cognatōes regū maloꝝ q̄ ibi regnauerāt.vt dicit hic ra.sa. scz hieroboaz ⁊ dom⁹ sua.baasa ⁊ dom⁹ sua amri.iehu.manahen. phacee ⁊ osee cum dominibus suis.

a Occidit ei sol cuꝫ adhuc eēt dies.qz regnū isti fuit captiuatū cū adhuc regnū iude stabat in ꝓsperitate sub ezechia

b Et residuos ei⁹.i.ullos de regno iuda q̄ dicū (regetur ei⁹ residui.qz vtrūq; regnū erat ps eiusdē ꝑpli.s.hebraici. c In gladiū dabo.p chaldeos. d Ue mihi.hic ꝓfir ponit hieremie lamētatio.⁊ diuidit in duas ptes.qz prīo ponit ei⁹ lamētatio.scdo dñi cōsolatio.ibi. dicit dñs. Circa primū dicit hieremias. d Ue mihi mr mea.h dicē ꝓpter ꝓsecutionē virorꝝ anathot.ꝫ ipm.vt dictū est s.ca.xi.nō subdit. e Quare ge.me vi.tue.qz ipm ꝓsequebant vbis ⁊ facꝫ. f In vni.terra.s.illa.qz si intelligit generaliter.⁊ ꝓfir ostēdit qz nō erat ex culpa sua di.

g Nō feneraui.i.nō cōmodaui.q.d.nullū tractatuꝫ de re tpali cū eis habui vñ possent me odire ⁊ ꝓsequi.

h Oēs maledicūt mihi.⁊ h erat.qz vicia.eoꝝ arguebat incurrit enī odiū q̄ arguit crimiosos vt dicit Job.os autē. i Dicit do.hic ponit prīo dñi ꝓsolatio.⁊ secūdo ꝓphe petitio.ibi. Tu scis.⁊ tertio dñi ꝓmissio.ibi. Propter hoc. Circa primū dicit in ꝓsona dñi ꝓsolantis hieremiaꝫ.

k Si nō reliq̄.tue in bo.i.nisi finis h⁹ negocij vēiat ad bonū tuū.supple nō credat mihi.⁊ est mod⁹ loquēdi qui apud hebreos dr truncat⁹ vbi oportet aliq̄d suppleri.e t eodē mō etiā cū dr. l Si nō occurri tibi.i.occurraz

m In tpe afflictiōis.in hebreo hr.Si non feci tibi occurrere.⁊ est eadē sīa.qz dñs pōt occurrere p se vl̄ p aliū. Et exponit istud Ra.sa.dupl̄r. vno mō de sedechia rege iuda q̄ tpe sue afflictiōis misit nūcios ad hieremiā rogās vt oraret deū p ipō ⁊ ꝓlo suo. vt hr.j.xxi.ca. q̄ sedechias dr hic inimic⁹ chaldeoꝝ ipm obsidentiū. vl̄ hieremie.qz ipm ꝓmisit incarcerari.vt habet infra. cū tñ ex officio regis debuisset eū defendere. Alio mō dr nabuzardan.qui destructa ciuitate ⁊ ꝓlo captiuato occurrit hieremie dando ei munera ⁊ libertatez eundi vel manendi vbi vellet.vt hr infra.xl.qñ sedechias. sacerdotes ⁊ falsi ꝓphete inimici hieremie in angustia ⁊ afflictione erāt.

n Hunq̄d fe.ferrū ⁊ē.ferrū hic accipit primo pro rege

afflictionis:ᵐ ⁊ in tpe tribulatiōis aduersum inimicū.

ⁿ Hunq̄d federabit ferrum ferro ab aq̄lone ⁊ es?ᵒ Diuitias tuas ⁊ thesauros tuos in direptionē dabo gratis.ᵖ in oīb⁹ pctis tuis:ᵠ ⁊ in oīb⁹ terminis tuis. Et adducaz inimicos tuos ꝺ terra quā nescis:ʳ qz ignis succēsus ē in furore meo.ˢ ⁊ sup vos ardebit.ᵗ Tu scis dñe:ᵘ recordare mei ⁊ visita me: ⁊ tuere me ab his q̄ ꝓsequuntur me.ˣ Noli in patiētia tua suscipere me.ʸ Scito quoniā sustinui ꝓ te obprobrium

ᶻ Inuenti sunt ꝙmones tui

ᵃ ⁊ comedi eos.ᵇ Et factū est mihi verbum tuum in gaudium ⁊ leticiaz cordis mei.

egypti ⁊ iterꝫ prīo pro rege babylonis.qz vterq; rex erat fortis. Es vero ꝓ sedechia rege q̄ erat debilior. Est igit sensus.nūq̄d rex egypti ⁊ sedechias facient pacē cū nabucho.qui dr ferrū ab aquilone. eo q̄ venit ꝺtra hierl̄m salē et illa ptē.q.d.nō pacificabunt.qz sic ꝓphetia tua inueniret falsa ⁊ magis te ꝓsequerent tanq̄ ꝓphetā falsum commētū. Ra.sa. dicit q̄ hec est lra vera. Hunq̄d ꝺteret ferrū.ferrū ab aquilone ⁊ es. Ratio huius diuersitatis est.qz vbiz hebraicū hic positum a hieronymo. equocū est ⁊ signat associatiōnē ⁊ ꝛfractionem.prīma significationē sequitur translatio nostra. secūdam vero Ra.sa.et ſm eū ꝓ ferrū prīo posito intelligit rex egypti.de cui⁹ auxilio cōfidebat sedechias.ꝓ ferrū secdo posito rex babylonis.⁊ q̄ es ipe hieremias qui in fine hui⁹ capituli vocat murus ereus.⁊ sic est sensus. Hunq̄d rex egypti ꝓ sua fortitudinem conteret regē babylonis.⁊ tē q̄ ꝓphetizas pro rege babylonis ꝺtra sedechiā ⁊ regē egypti.q.d.nō. imo accidit ꝺtrarium.ideo subditur conuertendo sermonē ad re

o Diuitias tu.⁊ the.tu.in dī.da.gra.i.prō (gnū iuda. nullo. Sedechias enī vnā ptē misit regi egypti vt auxili aret sibi ⁊ nihil ei valuit.vt habebit infra.aliā vero partē rapuerūt chaldei. p In om.pec.tu.i.p pctis tuis accident tibi hec. q Et in om.ter.tu.sicut in oīb⁹ terminis tuis statuisti ydola.vt hr s.c.xi. r Ignis succensus est in furore.i.zel⁹ vindicte mee. s Et sup vos ardebit.i.vindictā meā nō euadetis. t Tu scis. hic ꝓsiter ponit ꝓphe petitio.qz dixerat sibi dñs q̄ finis suus esset bon⁹ ipm ꝓsolaudo.ꝺ petit hui⁹ cōsolatiōis acceleratiōnē dī. t Tu scis dñe.innocentiā meā.supple.

v Recorda.mei.me cito cōsolando ⁊ de aduersarijs liberando. x Noli in pati.tua.i.diu supportādo aduersarios meos.vñ in hebreo hr. Noli in ꝓlongatiōe tua suscipere me.i.meā petitionē exaudire in longinquū.

y Scito q̄m ꝓpter te su.ob.q.d.cito debes adhibere remediū. z Inuenti sunt sermōes tui.s.veritate pleni.

a Et comedi eos.i.susceptanq̄ cibū suauem.

b Et factū est mi.ver.tu.in gau.s.a principio q̄ misisti me ad arguēdū ꝓplm.cui⁹ correctionē spabā eo q̄ dixisti s.ih. Tu aūt fornicata es cū amatoribꝫ multis tñ reuertere ad me.⁊ sic exponit ra.sa.aliter exponit sic.⁊ fa.ē mi.tē. qz mā gaudiū dr eē boi qñ illustrat fuelatōe dīna ⁊ marie in iuuētute sua.sic fuit de hieremia. vt hr s.i.ca. et huic

expositionē secundat lra sequēs cū subdit. a Oīm inuocatū est nomē ꝛc. eo q̄ suz instituꝫ ꝛ vocor ꝓpha dñi. Et q̄ ꝓphe se abstrahebāt a vanitatibꝫ mūdi vt eēnt magis apti ad percipiendū illuminationes diuinas. ideo subditur.

b Nō sedi ꝛc. ꝛ gloriat⁹ sum. in te nō in mūdana vanitate. verūtī q̄ ꝓcessu tpis reuelata est hieremie destructio ciuitatis ꝛ tēpli vt dixim⁹ ue. ita q̄ sciunt illaz ꝓphetiā esse ꝑdestinationis. de q̄ tñ in principio nesciebat vt uz esset ꝑdestinatōis vel tñ cōminationis. q̄ sicut in cognitiōe naturali est ꝓcessus de cognitione mun⁹ determinata ad magis determinata. vt hō. i. physicoz. sic frequēter fit in cognitiōe supnaturali. q̄ ꝓcessus est p reuelationē diuinā. ideo c A facie (sequit) manus tue. i. ꝓpter cognitionē vindicte tue future.

d Dolus sedebā tā q̄z tristis ꝛ merens.

e Oīm amaritudie replesti me. reuelādo destructionē ciuitatis et templi diffinitiue. ꝛ subdit f Quare facte⁹ vo. me. ꝑpetu⁹. i. absq̄ cōsolatiōe tpis meis. q̄ videbat q̄ ciuitas ꝛ templū nō reedificarent tpe suo.

g Facta est mihi q̄si mendaciū aqua⁹ infideliū. dicunt aque infideles torrentes q̄ ad tps fluūt aḡs q̄ aduenīte siccitate deficūt. ꝛ p hanc similitudinē insinuat ꝓpha q̄ cōsolatio talis sibi deficiebat q̄si ea indigebat. sicut aḡ torrēs magis esset necessa

h Propter hoc. hic ꝑsir po (latia in estate q̄z in hyeme. nit dñi trusio in q̄ ꝓmittit ꝓphe supna cōsolatio q̄ē sume appetenda cū dr. i Si cōuerteris. s. a tīs de malo ad bonū p tuā exhortationē. h Cōuertā te. s. ad me dando tibi interna cōsolationē. i Et ante faciez meā stabis. eternaliter videndo clare facie meā cū angelis.

l Et si sepa ꝓciosum a vili. i. ꝑdestinatos a ꝑsecutoꝛ. l Quasi os meū eris. q. d. an h loq̄ris p me q̄ ꝑdestinatos ab eterno ad gram voco in tpe. alle enī q̄ loquit⁹ p rege dr os m Cōuertent ipi ad te. malū dimittendo ꝛ te (regis. imitando. n Et tu nō conuerteris ad eos. i. ad eoz malicia ꝓcedentē. q. d. dñs. nō debes dimittere ꝑdicatōnē ex h q̄ pauci tibi credūt. ꝛ multi ꝓpter h te odiūt. ꝛ q̄z ego tecū ꝛ ꝓtra eos. ideo subdit. o Et dabo te ꝓpl'o huic ꝛc. in tantū q̄ nō habebis eos timere. cui⁹ causa subditur.

o Quia ego tecū sum. q̄ sum ꝓtutus infinite. p Et liberabo te de manu pessimoꝛ. i. sacerdotū ꝛ ꝓsecutoꝛ ꝓphetarū q̄ sub specie sanctitatis decipiebāt ꝓplm. ꝛ dicebant hieremiā esse ꝓphetā falsum. ꝛ h est pessimū. sez sub specie sanctitatis agere malū. Vnde dicit hieronym⁹. Dissimulata sanctitas duplex ē iniq̄tas q Et redimā te de manu fortiū. i. regis ꝛ principū q̄ ꝑsequebant hieremiā ad instinctum sacerdotum ꝛ falsoꝛ prophetarū.

In ca. ꝓx. vbi dr in postilla. Propter manassen ꝛc.

h Hoc q̄z dr hic. Propter manassen ꝛc. Additio. videt esse ꝑ illud q̄z hr Deute. xxiiij. ca. Nō occidentur filij ꝓ patribꝫ ad q̄z dicēdū fm glosam q̄ quō sctōrū merita ad posteros descendūt. sicut dauid ꝛ ceteroꝛ. ꝛ sic peccatoꝛum flagicia si liberi nepotesq̄z similia agerent ad posteros puenīt.

Capitulū. XVI.

E Factum est. hic ponit ꝓr tū p q̄z ostendit peccatū iuda irremediabile q̄tū ad euasionem pene. s. mortalitas hoīm futura sine retractione. et dividit in duas ptes. q̄ ꝓmo ponit hui⁹ mortalitatis denūciatio. secundo ipi cū vel nō. ibi. Et cū annūciaueris. Circa primū dicit dominus hieremie.

b Nō accipies vxorem ꝛc. et hoc loco dicunt doctoꝛes q̄ hieremias mortuus fuit virgo. q̄ non est aliq̄ mō verisile q̄ cognouerit mulierē fornicarie cū fuit sanctificatus in vtero matris. vt habet supra primo ca

Capitulū. XVII.

E Tfactū ē vbū dñi ad me dicēs. b Nō accipies vxorē ꝛ nō erūt tibi filij ꝛ filie c in loco isto. Quia hec dicit dñs sup filios ꝛ filias q̄ generant in loco isto. ꝛ sup matres eoꝛ q̄ genuerūt eos ꝛ sup ꝓres eoꝛ de q̄ꝛ stirpe sunt nati in terra hac. d Mortibus egrotationū morient. non plangent ꝛ nō sepelient. in sterquliniū sup faciē tre erūt Et gladio ꝛ fame cōsument ꝛ erit cadauer eoꝛ in escā volatilibꝫ celi ꝛ bestijs tre. hec enī dicit dñs. e Ne ingrediaris domū conuiuij neq̄z vadas ad plangendū neq̄z ꝛsoleris eos. q̄ abstuli pacem meā a ꝓpl'o isto dicit dñs: misericordias et miserationes Et morient grandes ꝛ parui in terra ista nō sepelient neq̄z plangent: ꝛ nō se incident: g neq̄z caluiciū fiet ꝓ eis. h Et nō frāget inter eos

pānlo. ꝛ illustratus dono ꝓphetie a iuuentute vsq̄ ad mortē. Sed ꝛra hoc posset obiici quod subditur.

c In loco isto. ex quo videt q̄ alibi acceꝑit vxoꝛez. Ad quod dicendum. q̄ argumentum est magis ad oppositum q̄z ad propositum. quia cum dicit. In loco isto intelligitur tota iudea q̄ꝛ nabuchodonosoꝛ fuit vastata. ꝛ multo magis excludunt ab eo nuptie in terra aliena sicut in egypto vbi descēdit cū ppl'o iude fugitiuo. vt habetur infra xliij. capi. nec habuit ibi materiā lecticie seu nuptiarum sed magis tristicie ꝛ miseriaruz ꝓ culpa populi quā arguebat. ꝛ ꝓ pena sequente quā preuidebat. Cetera patent vsq̄ ibi. d Ne ingrediaris domū conuiuij. s. gaudiosi. q. d. nō imminet tps gaudij sed doloris.

e Neq̄z vades ad plangendū. sez mortuos. tum q̄ non vacabat alicui plangere amicum mortuū ꝓpter ꝓximuz insultum chaldeoꝛū. tum quia ꝓ nimia angustia meliꝛis conditionis reputabant mortui q̄z viuentes. Cetera patent vsq̄ ibi.

f Et non se incident. in hebreo habetur. Lacerabunt vngubus.

g Neq̄z caluiciū fiet ꝓ eis. i. eradicatio seu tonsio capilloꝛ. talia enī fiebāt tūc in luctu mortuoꝛ. h Et non frangēt inter eos lugēti panē ꝛc. quia videbāt enī amici defuncti. ad māducandū ꝛ bibendū cū filio eiꝰ vel alio ꝛpre sentante ꝑsonā defuncti ad consolationez ꝓ morte eius

c adhuc ſit in pluribꝫ terris ꝓ ſ aũt qđ hic dr ꝙ taliaꝫnõ fient. d ſignatur ꝙ nõ vacabit alicui flere mortuos, nec flentes ꝛſolari rõnibus ꝓdictis. h Et cũ annũciaueris. hic ꝛſiter ponit dicte mortalitatis rõ. ꝛ diuiditur i duas, qr primo explicat cauſã, ſcõo replicatur pena, ibi. Eſficiaꝫ. Prima pars patet uſqꝫ ibi.

i Quia dereliq̃runt me pres vri, negligendo diuinũ cultũ.

l Et abierũt pr deos alienos. ꝓ ydolatriã. ſ ptz Exo. xxxij. in adoratiõe vituli ꝛſtatilis ꝛ in libro Judic. quaſi p totũ.

l Sed ꝛ vos peius opati eſtis. q̃ nõ ſoluꝫ colui tis ydola, ſꝫ etiã ea poſuiſtis in tẽplo dñi. vt hẽ. iij. Reg. xxi. qđ nõ fecerũt patres vri. ꝛ in ſ etiam eſtis obſtinati. iõ ſubditur Ecce enĩ vnuſq̃ſqꝫ ꝛc.

m Et eiſciã ꝛc. Hic ꝛſiter replicat pena. ꝛ diuidit in duas ptes qr primo ponit iudeorũ reprobatio. ſcõo gentium vocatio. ibi. Dñe fortitudo. Circa primum dicitur.

m Et eiſciaꝫ vos de terra hac ꝛc. ſ fuit impletũ qñ nabucho. in babyloniaꝫ tranſtulit pplm. vt habet. ij. iij.

n Et fuiet ibi dñs alienis, qr multi iudeorũ adheſerunt ydolatrie babyloniorũ.

o Qui nõ da. vo. requiem. q. d. ibi afflige mini valde dura fuit tute. ideo ſequitur.

p Ecce dies veniũt ꝛc. ꝙ hoc innuit ſeruitute babyloniaꝫ fore duriorẽ egyptiaca. qr faciet obliuiſci fuitutis egyptiace. ꝛ libertatio de babylone liberationẽ de egypto. motus enĩ maiores depellunt minores. lib. de ſomno ꝛ vigi.

q Ecce ego mittã piſcatores multos. i. chaldeos q̃ ceperũt habitatores hierlm tanq̃ piſces cluſos intra rhete. r Et poſt hec eis mittã mul. v. qr rex ſedechias et viri bellatores ꝛ plures alĩ de hierlm fugerũt p viaz occultã. ſed chaldei ad modũ venator inſecuti ſunt eos et ceperũt. vt habet. iij. Reg. vlti. s Et ve. eos de oĩi monte ꝛc. i. de oĩbꝫ latibulis vbi refugient.

t Quia ocli mei ſup oẽs vias eor. i. ſup oĩa mala opa ſua ad puniendũ. v Et reddã primum dupli. iniq. ꝛ pec. eor. i. pctã cordis ꝛ opis ipor. vel pctã ꝓtra deũ ꝛ ꝓ primũ puniã debite anteq̃ reuocẽ eos de babylone,

r Quia ꝓtaminauerũt terrã meã. ſ. iudeã q̃ erat diuino cultui deputata rõne tẽpli qđ erat in ea. y In monticinis ydolor. i. in aĩalibꝫ ydolis immolatis.

z Dñe. Hic iuxta electionẽ in deor ponit vocatio gentilũ ad fidẽ. ſicut fit in pluribꝫ locis in ꝓphetis. ꝛ qr iſtud fuit ex maxima dei miſeratione ꝛ potẽtia. iõ ꝓphꝫ dei potentiã cõfitetur dr.

z Domine fortitudo mea. id ẽ aggredietẽdo magna ꝓfides de virtute tua.

a Et robur meum. i. me roborans in ſuſtinendo aduerſa.

b Et refugiũ meum, ꝛ imminẽtia pricula.

c Ad te gẽtes. i. gentes d Uement. ciles p fidẽ ad apoſtolorum ꝓdicationem.

e Ab extremis terre. qr in oẽm terrã exiuit ſon eor. pſ. xviij.

f Et dicẽt tuã veritatem ꝓfitendo.

g Vere mẽdaciũ. in cultu ydolorum.

h Poſſederũt pres nri. ſic enĩ dicebãt gẽtiles ꝙerſi p apl̃orum ꝓdicationẽ de ydolis que patres eor colurant. ideo ſubditur.

i Numq̃d faciet ſibi hõ deos. q. d. non. ſed magꝫ ecõuerſo de fa cit homines. iõ ꝛcludit de ydolis. Et ipi non ſunt dñi. ꝛ ſubdit in pſona dñi l Idcirco ecce ego oſtendã eis. id eſt gentilibꝫ ad fidem vementibꝫ.

l Per vicem hãc. i. apl̃os. ꝛ qđ oſtendit ſubditur. m Oſtendã eis manũ meã. i. potẽtiã in opibꝫ miraculoſis ad ꝓfirmationẽ veritatis ꝓdicate p apoſtolos. fin q dr Dar ci vlti. ca. At illi pfecti ꝓdicauerũt vbiq; dño cooperante ꝛ ſermonem ꝓfirmante ſequentibus ſignis.

n Et ſciẽt qr nomẽ mihi dñs. in hebreo hr hic. Nomẽ dñi tetragrãmaton. qđ eſt appropriatũ ſummo creatori Gentiles enĩ videtes miracula q̃ nõ poterant fieri niſi virtute diuina, ſtatim ꝓfitebant diuinitatẽ chriſti. in cui noie hec fiebãt. Totũ aũt iſtud ab illo loco. Ad te gẽtes exponit ab aliq̃bꝫ cõiter ad ſtam pcedentẽ de iudeis reuertentibꝫ de babylone cũ q̃bꝫ plures gentiles cõuerſi ad iudaiſmũ redierũt. ꝛ vtriq; ꝓfitebant pces ſuos i ydolatria erraſſe. ꝛ ptz applicatio ſtẽ ad hanc ſententiã.

In capitulo. xvi. vbi dicitur in poſtilla. Non ingredias domũ conuiuij.

Additio. i.

Vba ista nisa hz. Comuniter in hebreo hec qdā dictio q significat planctū nō simplr sed planctū lugētiū tm, vñ glo. in h loco. Hos est lugentibz ferre cibos z parare planctū, vñ alibi. Date vinū his q sunt in luctu vt obliuiscantur doloris. Hec in glo.

In eo. ca. vbi dr in postilla. Ecce dies venient dicit dñs.

Additio. h.

Liberato ab egyptiaca captiuitate quasi incōparabiliter excedit liberatōnē a captiuitate babylonica, illa eni fuit cuz maximis miraculis et portentis z cū vera libertate et triūpho sine aliq̄ tugo gentiū, cui⁹ oppositū pigtur in babylonica captiuitate. vnde in tēplo scdo celebrabat festū pasce in memoriā liberatiōis egyptiace. vñ Lu. xxij. ca. Appropinquabat aūt pasca dies festꝰ iudeoꝝ, vñ de illo tēplo nō verificaret illud qd h dr nō dicetur vltra viuit dñs q eduxit filios israel d terra egypti, cū in illo tpe vigebat memoria liberatiōis egyptiace sicut in primo templo, z ideo hec pphetia de tpe redēptōis xpi intelligēda est, q qdē redēptio incōparabiliter excedit redēptionē egyptiacā. vñ i glosa, h qd dr nō sub cyro sed sub christo copletū est.

In ca. xvi. vbi dr. Nō ingrediaris Replica. domū planctꝰ, postil. dicit gaudiosi. Burg. lugentiū tm, q⁹ mos est inqt ferre cibos z parare planctū lugētibz, q⁹ alibi dr, date vinū his q sunt in luctu vt obliuiscant dolorꝫ. hec Burg. sz hec expositio videt ptra literam q dicit, nō ingrediaris ad planctū. Burg. aūt accipit i suo sensu parari planctū, z sic glo. Burg. accipit qd lēa prohibet z interdicit. In eode ca. vbi dr. Ecce dies venient ꝛc, expōit postil. quit lēa sonat q fuit babylōica fuit durior egyptiaca z liberatō ab illa fuit gr̄iosior z cōpēdiosior ꝙ ab ista. h sane intelligēdo de liberatiōe cōpleta, q p xpm tpe scdi tēpli fuit plumata. Istā supletionez ponit postilla j. xxij. ca. z p eā tollit obiectio Burgē. in h loco lra que ab h loco vsq ad. xli. ca. Burgēn. facit sunt modice speculationis.

Capitulū. xvii.

Peccatū iuda. Hic ponit qntū ad ostendū petitū pli inde insanabile p h q dr. Scriptū stilo ferreo in adamāte q scriptura est indelibil, z duplicitur h ca. in duas ptes, q⁹ primo ponit pli iude reprobatio. scdo hieremie deprecatio. ibi. Sana me dñe. Prima in duas, q⁹ primo ponit reprobatio pli, pter eius ydolatriā. scdo pter ipi⁹ falsaz confidentiaz. ibi. hec dicit. Circa a Pecca. iu. scripti est stilo ferreo. id est p (primū dicit. sculpturā. b In vngue adamantino. i. in lapide adamantino ad modū vngus polito. z in h designat indelibilitas hui⁹ peti z ei⁹ manifestatio coraz deo. c Exaratū. i. scriptū. d Super latitudinē. in hebreo hz. Super tabulā cordis eoꝝ, ex h ptz q in vngue adamantino significant coꝝ pli inde, qd sic nocat pter obstinationē in peccato. In hebreo habet. In vngue samir. z dicit hebrei q samir est nomē vermis, cui⁹ sanguis hz vim caudandi z incidendi lapidē. z fm hoc vngues non accipit hic p potione sz p ture illi⁹ sanguinis. z fm eos sic fuerunt scissi lapides q ponebant in tēplo salomonis sicut dictuz fuit. iij. Reg. vi. sup il lud. Dalleus z sc cuz nō sunt audita in domo dñi cū edificaret.

e Et in cornibz altarū eoꝝ. q⁹ ibi erāt sculpta nōia ydoloꝝ.

f Cū recordati fuerint filij eoꝝ ꝛc. unitātes ydolatriā patrū i omibz locis vbi pēs eoꝝ sacrificabāt ydol'

g Fortitudinē tuaz, id est bellatores tuos

h Et oēs thesauros tuos, i. oēs diuitias.

i In direptionē dabo, ipis chaldeis q diripient sibi omia.

k Propter pctā in vniuersis finibz tuis. q⁹ nō solū in hierlm sz in oibus ciuitatibz iudee vigebat ydolatria vt habetur supra. xvi.

l Et relinquēris sola. id est priuata. m Ab hereditate tua. i. a terra iudee. n Cum igne succēdisti. i. occasionē te punēdi mihi pbuisti. o Usq in eternū ardebit. h dr qztū ad illos q in peccatis suis mortui sūt z sic nō tm tpaliter sed eternaliter p Hec dicit. Hic p sequēter ponit reprobatio populi iude, pter falsam confidentiā. z pmo propter confidentiā in egyptijs. scdo, pter confidentiaz in diuitijs, pritijs. ibi. Prauū est. Circa primū dr. q Maledictus homo qui confidit in homine. sicut fuit sedechias cū populo sibi assentiente qui contra nabuchodonosor confidebat de auxilio regis egypti z de dei auxilio diffidebat. ideo subditur. r Et a domino recedit cor ei⁹, quia confidere de homine, dum tamē confidentia principaliter sit in deo non est malū.

s Erit eni quasi myrice in deserto. i. sine fructu bono sicut myrica que alto nomine vocat genesta. est eni fructetum inutile ad edificationē, nec facit fructū qui est cōuenientis ad nutritionem. t Et non videbit cum venerit bonū, quia sedechias fuit excecatus z in babylonē ductus. z ibi in amaritudine mortuus. ideo subditur.

v In terra salsuginis. i. amaritudinis Et q⁹ in ipso idem erant aliq̄ boni, vt hieremias, baruth, et adramelech in dño confidentes. ideo de talibz subdit. Benedictus vir qui. z patet sententia vsq ibi. x Et nō timebit cum venerit estus. scilicet tribulationis. sicut enim lignum super aquas plantatum nō perdit viriditatē aduenientē estu. sic homo bonus non relinquit iusticiaz aduenientē tri.

y Prauum. Hic consequenter (bulationis tempore. ponitur reprobatio populi propter confidentiam in fictis diuitijs cum dicitur. y Prauum est cor hominis id est pronum ad auariciaz. z Et inscrutabile. ab homine qui tm videt ea que patent. primo Regū. xvi. cap.

nō tñ a deo.ī ō sequtur. a Ego dñs scrutans cor.i.cogitatiōes. b Et ꝓbans renes.i.examinans affectiones. (ones. c Qui do vnicuiq; iuxta viā suā.vi.su.prinās eius diuitijs male acq̄sitis.ī ō sequit. d Perdix fouit.s.ouа q̄ nō peperit furat enī aliena ouа ꝛ fouet ea.s; pulli inde nati audientes vocē ꝓprie matris quadā; industria naturali currūt ad eam alienā dimittentes.ꝛ tunc ꝓcipit se fatue egisse i furto ꝛ fotu alieno; ouorū.ꝛ hec parabola applicat ad populū iude q̄ bona aliena male aggregauerat cum subdit. e Fecit diuitias ꝛ si in iudi.i.nō mō licito sed illicito. f In dimidio di.su. derelin.eas.male gratis suis chaldeis eas rapientibꝰ. g Et i nouissimo suo erit insipiens.i. tūc ꝓpriet insipientiā suā aliena bōa illicite sibi aggregando. Sed q; ī ꝓplo illo erāt aliq̄ boni vt ꝑdictū est q̄ nō ponebāt spem suā in bōis tpalibꝰ s; in spūalibꝰ ꝛ eternis.ideo subdit quantū ad eos. h Solū glo.altitu. a princi.i.celū empyreū q̄d est altissimus. q̄d dr solū glie. q; deus ꝑsidens oī creatu re ibi clare videtur et laudat a beat; a principio ꝓfirmatōis sanctoꝝ angelorꝝ et deiectōis malorꝝ.nec pōt hoc ꝓuenienter intelligi de tēplo salomōis. q; nō fuit factū a principio tpis. sed extunc celū empyreū fuit factū angelis repletū. i Locus sanctificationis nr̄e. q; nullus pōt ingredi nisi sctūs l; Expectatio israel supple est iste locꝰ glorie.ꝛ accipit hic israel p bonis de ꝓplo isrl.ꝛ iste locus fuit ꝓmissus abrae ꝛ semini eius. Hesi.xv. vt plenꝰ dictū fuit ibidē.ꝛ ex hꝭ p oppositū ꝓcludit hieremias dānationē malorꝝ dicēs. l Dñe oēs q̄ te derelinquūt.p ydolatriā ꝛ alia opa mala. m Confundātur. q; ꝓfusibiliter punient.ꝛ modus punitionis subdit. n Recedentes a te in terra scribent.i in inferno. qui a doctoribꝰ esse sub terra dr. o Qm̄ dereliquerūt fontem aq̄ vi. dñm.a q̄ fluunt oēs gr̄e.q̄ dicunt aque viue. eo q̄ deducūt ad vitā eternaꝫ Job. xij. Qui bibent ex aqua quam ego dabo ei fiet in eo fons aq̄ salientis in vitā eternam. p Sana me. Hic ꝓfert ipius hieremie dēpcatio.ꝛ scdo dñi rūsio.ibi. Hec dicit. Circa primū dicit hieremias. p Sana me dñe ab infirmitate culpe. q Et sanabor.q.d.de hac infirmitate nō possum sanari nisi p te. Licet enī esset iustus; rōnō fuit īmunis ab oī culpa saltē veniali. r Salvus me fac.ab insidiantibꝰ mihi iuxta viam suam. Et dicit. Ecce ipi (luter. dicūt.ad me dei sonte p Ubi est ꝛbus dñi. id est vbi est pena capitalitatis quā in nomine dei denunciasti nobis. q Veniat. q.d.certi sum⁹ q̄ non veniet.q; tu es falsus propheta. s Et ego nō sum turbat⁹. turbatiōe rōnes subuertentē.ꝓterea a Te pasto (ba eorrē sequens. mandata tua erequendo. b Et die hois.i. rōnē carnalē ꝛ delitiosaꝫ c Nō desideraui.tu scis qui secreta cordium cognoscis. d Nō egressum ē de labijs meis.peccatores arguendo. e Rectū in ꝓspectu tuo fuit.hoc enī feci de mādatis f Non sis (to tuo. mihi tu formidini.id est pena quā sup populū inducere dispositi.nō veniat super me.ideo subdit. g Spes mea tu in die afflict. future per chaldeos quā p te ꝑo euadere.s; sup malos veniet.ī ō subdit. h Cōfundant.ꝛc.i. ꝓfūdēt.ita q̄ ñ loq̄tur optative s; magis dñtiue ꝛ malo ruīo. pōt etiaꝫ dici q̄ loq̄t optative si sities ꝓpriē ꝛ accipit hic israel p bonis de ꝓplo isrl.ꝛ

b ꝛ pbās renes: c q̄ do vnicui q̄ iuxta viā suā: ꝛ iuxta fructū adinuētionū suarꝫ d Perdix fouit q̄ nō pepit. e Fecit diuitias ꝛ nō i iudicio f In dimidio dierꝫ suorꝫ derelinquet eas: g ī nouissimo suo erit insipiēs. h Solū glie altitudinis a principio locus sctificatiōis nr̄e expectatio isrl. i Dñe oēs q̄ te derelinquūt m confundent: n recedētes a te in tra scribent: o qm̄ dereliq̄rūt venā aq̄rū viuentiū dñm. p Sana me dñe et sanabor: q salvū me fac ꝛ salvus ero r qm̄ laus mea tu es s Ecce ipi dicūt ad me. t Ubi est vbū dñi: v Veniat. s Et ego nō sum turbat⁹ x te pastorez sequēs: y ꝛ die hois z nō desideraui.tu scis. a Qd egressum est de labijs meis: b rectū in ꝓspectu tuo fuit. c Nō sis mihi tu formidini: d spes mea tu in die afflictionis. e Cōfundāt qui me ꝑsequūtur ꝛ nō confundar ego. paueant illi ꝛ nō paueā ego. Induc sup eos die afflictōis f ꝛ duplici ꝯtritiōe g contere eos. h Hec dicit dñs ad me. Vade ꝛ sta in porta filiorū ꝓpli mei p quā ingrediūtur reges iuda et egrediunt. et in cūctis portis hierlm: ꝛ dices ad eos. Audite vbū dñi reges iuda: ꝛ oīs iuda: cunctiq; hītatores hierlm q̄ ingredimini p portas istas. i Hec dicit dñs. k Custodite aīas vras: ꝛ nolite portare pondera in die sabbati. nec inferatis p portas hierlm: ꝛ nolite ejicere onera de domibꝰ vris in die sabbati: l ꝛ omne opus nō facietis. Sanctificate die sabbati sicut precepi patribꝰ vris. m Et nō audierunt nec inclinauerūt aurē suā. sed indurauerūt cervicē suā ne audirēt me ꝛ ne accipent disciplinā. n Et erit si audieritis me dicit dñs vt nō inferatis onera p portas ciuitatis hui⁹ in die sabbati ꝛ si sctificaueritis die sabbati ne faciatis in eo omne opus ingredient p portas ciuitatis hui⁹: reges ꝛ principes sedētes sup soliū dd: ꝛ ascēdētes in curribꝰ ꝛ equis ipi ꝛ principes eorū viri iuda ꝛ hītatores hierlm: ꝛ habitabit ciuitas hec in sempiternum. o Et venient de ciuitatibꝰ iuda ī circuitu hierlm: ꝛ de tra beniamin ꝛ de campestribꝰ ꝛ de montosis ꝛ ab austro portantes holocaustū et victimā ꝛ sacrificiū ꝛ thus: ꝛ inferent oblationez in domus domini. p Si autem nō audieritis me vt sctificetis diem sabbati ꝛ ne portetis onus ꝛ ne inferatis p portas hierlm:

penā s; a ꝓbās dīnā iusticiā. sm illd ps. lvij. Letabit⁹ iust⁹ cū viderit vindictā i Et du.ꝓtri.i.mortis captiuitatis.q; aliq̄ fuerit interfecti ꝛ alij captiuati l; Cō.eos.i. ꝓteres.vl optādo dīnā iusticiā vt dcm̄ ē. l Hec dicit. ꝓponit dñi rūsio in q̄ ꝓcepit hieremie q̄ tioze hoim no dimittat mala arguere.ꝛ spāt ō sabbati violatores hꝭ precipiendo assecurat eū.q̄s l; avis q̄ ibi in Et oē o.ita q̄d itelligit ō ope fuli seu corpali impediēte reuerētiā sabbati.nō opa corpalia nō ꝓhibeant q̄ ñ poterāt bono mo differri.

nec anticipari, sicut anīalia adaquare, ꝛ pabulū eis ꝓbere, ꝛ in casualibꝫ remediū adhibere qñ periculū erat in mora, sicut bouē lapsuz in foueā unde leuare, ꝛ silia poterāt fieri licite. Sm ꝙ dicit saluator. Lu. xiij. ꝛ xiiij. ꝛ ꝟ mō habet pugnauerūt ꝺ inuadētes eos die sabbati. i. Ma. vj. Cetera patent in littera vsq; ibi.

n Succendā ignez i portis eī, ꝟ fuit ipletū qñ nabuzardā incēdit domum dñi. ꝛ domum regis ꝛ domos hierm per circuitum iij. Regum vltimo.

o Et non extinguet scz ꝓ hūanū officiū, sz tm ꝓ materie cōbustionis defectū. chaldei enī ꝙ erāt accēderāt nō extinxerūt. nec ꝑplus iude, ꝙ parti erat mortuus, ꝑtim captuat.

Capm. XVIII.

Verbum qđ factū ē. Hic ponit sextus modus ostendēdi pctm̄ iude irremediabile ꝓ similitudinē figuli. vas dissipatū reformātis eo ꝙ luto non resistebat ei. sz ꝑplus iude in pctō obstinat. resistebat dīne gre, ꝓpter qđ iusto dei iudicio permissus ē pire. et sm ꝟ ꝑphs capi. in duas ptes diuidit. qz primo ponit miseratio di benigna. scdo obstinatio populi maligna. ibi. Qui dixerunt. Circa primū exemplū de figulo ꝛ luto ꝑio ponitur cū dr. b Surge ꝛ descēde in domū figuli. ꝛ ptz littera. scdo ad ꝓpositū applicat cū dr. c Nūqd sicut figuli. ꝛc. q̄d placuerit mihi. q. d. sic. tū ex pte materie est dissimilitudo. qz luto nō habet aliqd unde possit se subtrahere a figuli ordinatiōe. sed hō habet liberū arbitriū ꝙ qđ pōt declinare a diuina lege ꝙ pctm̄. Verūtū ꝟ mō exiens dei ordinationē ex pte una. reincidit in eā ex pte altera. sz in ordinē diuine iusticie puniens dedecꝰ culpe. Verūtū qz deꝰ semp paratꝰ est misereri ꝛ parcere penitentibꝫ. ideo

d Repente loqr aduersus gentē ꝛc. cōminan (subdit. do ei penā ꝓpter culpā suā. e Si pniam egerit gens illa. de pctis suis vere penitēdo. f Agam ꝛ ego penitentiā. nō inferēdo penā cōminatā. ꝛ io inducit populū iude ad penitentiā ꝙ hieremiā dicens. Nunc ergo ꝛc.

g Ecce ego fingo. i. inferre dispono. dicit tñ fingo ꝓpter quēdo parabolā de figulo. h Cōtra vos malū. s. pene vobis inferēdo. i Reuertat unusqsq; mala relinquēdo. l Et dirigite vias vras. in bonis vos exercē

l Et studia vra. de talibꝫ meditando. ꝛ supplendo. dū est. ꝛ ego penā cōminatā retractabo. Circa p̄dicta sciendū ꝙ pnia in deo nō hz locum. ita ꝙ velit aliqd. ꝛ postea nolit illud. qz volūtas eī est imutabilis. sz sicut nr intellectus imaterialiter intelligit materialia. ita voluntas diuina imutabiliter vult mutabilia. Sciēdū tñ qz cōminationes penaꝝ ꝛ pmissiones bonoꝝ aliqñ denūciant ꝑut sunt in dispositiōe mentis diuine. ꝛ sic venūt in effectū imutabiliter. ꝛ ꝟ mō dixit samuel de abiectiōe saulis i. Reg. xv. Porro triūphatoz in isrl nō parcet ꝛ penituit ne no flecteret. neqz enī hō est ꝙ agat pniam. Aliqñ vo denunciant ꝛ cōmuniꝰ ꝑut sunt i causis secūdis videlicet i hoīm mentis vel demeritis ꝓpter q̄ sm legez diuinā aliq̄ meruerunt ꝑniari vel puniri. ꝛ talia nō semp eueniunt sicut sūt nunciata. qz cause iste sūt mutabiles. ꝑtim enī hoīes mutari de malo in bonū ꝛ cōuerso. ꝛ sic dr Jone. iij. Adhuc. xl. dies ꝛ niniue subuertetur. sic enim demeruerāt pctā ninue. sz qz ninuite egerūt pniaz subuersio nō fuit secuta. vt dr ibidē. sic ꝙ dicit hic ꝛ in alijs locis scripture dīs penitere. eo ꝙ ad modum hoīs penitentis se hz inānitas nō facit qđ ꝑdixit sicut hō penitēs. de ꝟ qđ ꝓposuit illud non facit. volūtas tñ hoīs in ꝟ mutat. non vero diuina.

m Qui direxit. Hic ꝙsequēter ponit iudeoꝝ obstinatio maligna. Et primo contra dīm. scdo contra eī nunciū. ibi Et dixerūt Circa primū dicitur.

m Qui direxit. s. iudei in malo obstinati n Despeximus. s. de dei auxilio ꝛ eius ꝓmissionibꝫ. ꝓpter ꝟ enī recurrebant ad hūanū remediū. vt dictū est ca. ꝓcedēti.

o Post cogitationes enī nostras ibimus. absq; freno ꝛ retinaculo. ideo admiratiue sequitur.

p Interrogate gentes. id est gentiles legem a deo nō habentes.

q Quis audiuit talia horribilia. a gentibus facta.

r Que fecit nimis. reiterando ꝛ continuando.

s Virgo israel. id est populus iuda. quasi diceret. iter gentiles nō inuenient talia. qz sicut habet supra. ij. capi. quelibet alia gens coluit ꝓio dō illud qđ primo recepit ꝛ nō mutauit. populus aūt israel frequēter mutauit. ꝛ ydola multa. ꝛ in admiratione huius subditur.

t Nunquid de petra agri deficiet nix lybani. In monte lybani descendebāt nues. vt dicūt aliqui expositores in tanta abundantia. ꝙ ex earum resolutione cōtinuabatur riuus descendens ad agros petrosos.

v Aut euelli possunt aque erumpentes frigide ꝛ defluentes. de fontibus abundantibus. Per istas similitudines arguitur malicia iudeoꝝ. quia cū ꝟis aque riuales et fontales cognitionem non habeant. tamen cursum suum debitū tenent. Judei autez ad imaginem dei ꝛ lege

diuina directi a deo totaliʒ retrocedebãt p ydolatriaʒ.iõ
seqũtur. r Quia oblit⁹ est mei po.me.dum ttẽdo cul
p Frustra libãtes.ydoł imporẽtib⁹ ad ecs (tum meũ.
adiuuãdũ. ʒ Et impingẽtes in vijs suis.cadendo de
peccatʒ in petrã. a Et in semitʒ se.i.in ydolatrijs q̃b⁹
tũc seclm erat iſectus.

b Jn itinere nõ trito.via enĩ regia dr trita.r illa est p decalogi p̃cepta quaʒ iudei dimiserãt r p aliã incedebãt. Jn hebreo aũt sic hr. Hũq̃d derelinquet de petra agri niue libani qõ sic exponit. Hũq̃d dereliquet hõ sitiens niuez libanu.i.aquã frigidaʒ ad modu niuis de libano.r ꝓfit de petra agri.i.de agro petroso. q: in alueo aq̃ruz currentiũ solẽt esse lapilli.q.d.nõ derelinquet imo cũ magno desiderio accipiet eã ad potandũ. Aut aueli possunt.s.de facili ab homine sitiente. Aque erũpentes de libano frigide effluẽtes. q̃si di.nõ. r sunt eedez aq̃ que primo designant sub noĩe niuis cuʒ dr nix libani. De monte enĩ libani fluũt aque abundãtes r optime De q̃b⁹ dr Canticoꝝ iiij. Fons hortoꝝ puteus aq̃rũ viuentiũ q̃ fluũt impetu de libano. Jgit sensus hui⁹ lre est q hõ sitiẽs nõ dimittat aq̃s ustas uolũtate ꝓpria.r si aliũs velut eas ab eo auferre resistit q̃ntũ pot violentie.r p b̃ designatur malicia ꝓpli inde q̃ uolũtarie reliqueret dñm q̃ est vena aq̃ꝝ viuentiũ.vt dictũ est ca.p̃cedẽti.iõ subdit. Quia oblit⁹ es mei ꝓpli me⁹.r exponatur vt prius usq; ibi.

c Ut fieret terra eoꝝ in desola.vbi ponit pena sequẽs malicia p̃dictã.ꝓpter quã terra inde fuit p chaldeos vastata. d Et in sibilũ.i.in derisionẽ. e Omis qui ptenerit p eã obstupescet.de tanta destructiõe. f Et mouebit caput suũ.notãdo q b̃ ptigerit ꝓpter magnam malicia habitatoꝝ.iõ subdit. g Sicut uent⁹ uren⁹.q̃ p Dorsum r nõ faciẽ ostendã eis.i.nõ (dispgit r ꝑsumit. iuuabo eos.sicut hõ vertit dorsum illi cui nõ vult p̃stare auxiliũ i Et direrũt. Hic ꝓfit ponit obstinatio iudeoꝝ ꝓtra dñi nunciũ.r dunidit in duas.q: primo hec obstinatio ponit.r secdo hieremie dep̃catio.ibi. Attende dñe. Circa primũ sciendu q dñs in filijs isrl instituit sacerdotiũ.vt hr Exo.xxix.r b ad colendũ dñm r docendu de lege dñi qlm. Sicr instituit.lxx.viros de senioribus israel q̃ cũ moyse sustinerẽt onus regiminis ꝓpli. Hume.ri. r extũc usq; ad destructionẽ ciuitatʒ r tẽpli fuerũt sic statuti.lxx.uiri q̃ cũ rege r summo sacerdote determinabãt causas arduas. Sicr ꝓmisit ppo dare ꝓbas p successiones tpis. Et qz ista tria a deo fuerãt instituta credebãt ali q̃ r maxime illi de anathot q̃ semp durarẽt.ꝓpter q̃ uerba hieremie ꝓtrariũ asserentis ꝓdenabãt r eũ pseq̃bãtur.

a Quia oblit⁹ ẽ mei ꝓpls meus frustra libãtes r ipingẽtes in vijs suis: r semitʒ seculi.vt ãbularẽt p eas i itinere non trito: vt fieret tra eoꝝ in desolatiõem r in sibilũ sempitnũ. c Omis q̃ ptenerit p eã obstupescet: et mouebit caput suũ. d Sic vẽt⁹ uręs dispergã eos coram inimico b dor suz r nõ faciẽ ostendã eis in die pdiciõis eoꝝ. e Et direrũt Venite r cogitem⁹ cõ hieremiã cogitatiões. f Non.n.pibit lex a sacerdote: m neq; ꝓsiliũ a sapiẽte: n nec ꝓpha q Venite r p̃cutiam⁹ eũ lingua r nõ attẽdam⁹ ad vniuersos ꝓmones eius. r Attende dñe ad me r audi vocẽ aduersarioꝝ meoꝝ. s Nũquid redd̃ek p bono maluʒ qz foderũt foueã aĩe mee. t Recordare quod dare q̃ steterĩ in ꝓspectu tuo vt loq̃r p eis bonũ r auertere indignatiõe tuam ab eis. u Propterea da filios eoꝝ i famẽ: et deduc eos in manus gladij. Fiãt uxores eoꝝ tũ absq; liberis r uidue r viri earũ interficiant morte. Juuenes eoꝝ ꝓfodiant gladio in p̃lio: a audiat clamoꝝ d domibus eoꝝ. b Adduces enĩ sup eos latronẽ repẽte. qz foderũt foueã vt caperẽt me: et laqueos absconderũt pedibus meis. Tu aũt dñe scis oẽ ꝓsilium eoꝝ aduſus me in mortẽ. c Ne ppicies iniq̃tati eoꝝ: r pctm̃ eoꝝ a facie tua nõ deleat. Fiãt corruẽtes i cõspectu tuo: in tpe furoris tui fac eis.

Habutere eis. .XIX.

p Hec dic dñs. Vade et accipe lagũculã figuli

Et hoc est qđ dr. i Et direrũt adinuicẽ ꝓferendo. l Venite r cogite.cõ.hiere.cogi.i.vias ꝓcurientes ad eũ occidendũ tanq̃ ppham falsum. Cui⁹ causa subdit. l Nõ enĩ pibit lex a sacerdote.q̃n possit de ea ꝓpli doceri. m Nec ꝓsiliũ a sapiente.i.a sapiẽtibus.ponẽdo singulare p plurali.sicut Exodi.viij. Venit musca grauissima.id est multitudo muscarũ.r dicunt b sapientes.lxx.seues p̃dicti. n Nec ꝓpho a ppha qz dñs instituit ista.r isti male arguebãt. qz sicut deus dat bñficia pseuerantibus in bonis data subtrahit obstinatis in malo. o Percutiam⁹ eum lingua .accusando eũ esse ppham falsum.r sic nocturiatur.

p Et si attẽ.ad vni.ser.ei⁹. hec lra ẽ trãspositia r sic ẽ ꝓstruenda Et vniuersos ꝓmones ei⁹ nõ attendam⁹.s. vt sic negatio sequat signũ vniuersale q̃ facit suo ꝓrario eqpollere qz oĩs non r null⁹ eqpollẽt. r sic est sensus Ad nullos ꝓmones ei⁹ attendamus cũ sint friuoli r null⁹ momẽti q Attende dñe. (ti. Hic ꝓfit ponit hieremie dep̃catio dicẽtis. Attende dñe ad me.liberandũ de meis inimicis. r Et audi vo.aduer.meoꝝ.ad eã puniẽdã. s Num q̃d reddit.s.mihi. t Pro bono malũ.q.d.sic. v Quia foderũt foueã aĩe mee.q̃rentes eã educere de corpe malicioſe r Recordare rc.q̃ laborauerim p bono eoꝝ. y Propterea da filios eoꝝ i famẽ rc.q̃d dupliciter exponit. Uno mõ denunciatiue tm̃ sic. ʒ Da .i.dabis. Alio mõ dep̃catiue nõ sitiẽdo ppli penã.ſz magis diuinã iusticiã.sicut dictũ est ca.p̃cedẽti.

a Audiat clamoꝝ de domibus eoꝝ.familie ibidẽ fame et gladio morientʒ. b Adduces enĩ sup eos latronẽ.id est nabuch.cũ suo exercitu ppli dep̃cantẽ occidentes et captiuantem. Cetera patẽt usq; ibi. c Ne ppicieris iniq̃tati eoꝝ.i.nõ dimittas tãtũ delict⁹ culpe sine decore iusticie. d Jn tpe furoris tui.i.vindicte a te inferẽde Abutere eis. Circa q̃d sciendũ q̃ abusus ꝓprie (dest vti aliq̃ re ad aliud q̃ sit ordinata . natura vo bñana eo q̃ est ad imaginẽ dei facta ẽ ad gl̃az dei ordinata.ista tm̃ ordinatio est longũq̃.qz disponit de ꝓpinq̃ p gratiã. r ad penã disponit p culpã.r sic in dãnatione hoĩm malor si cõsideret natura tm̃ est abusus in b̃ q̃ natura applicatur ad penã q̃ erat ordinata ad gl̃am.si tm̃ cõsideret natura obstinatiõe in malo deposita.nõ est abusus.ſz debitus usus iusticie. Sciendũ tm̃ q̃ in hebreo sic hr. Jn tpe furoris tui fac eis.s.q̃d debet fieri sm̃ ordinẽ tue iusticie r sic est littera plana.

Capitulũ.xix.

Hec dicit dñs. Hic ponit septimũ ad ofidẽdu iremediabile ppli pctm̃.s.p factionẽ lagene ter-

ree cui⁹ fractura ē irrepabil'. Et dimidiū in duas ptes, q⁹ primo pomit dñs p̄ceptū. scdo oñdit ipm adumplētū. ibi. Venit aūt. Sententia prie ptz in lra exceptis paucis

b A senioribus po. z a senio. sacer. q⁹ alii p̄ (q exponent. ceteris tenebant vba dei recipe z ad h ꝓphm inducere.

c Porte fictilis. sic noiabat. q⁹ ibi mane bāt figuli facientes vasa fictilia. vt dicūt alii. Ra. sa. dicit q⁹ extra ciuitatē ꝓpe portā illā ꝓiciebant fragmenta vasoꝝ fictiliū. ꝓpter qd sic nominabat.

d Et alienū fece. lo. istū. s. a me cui⁹ cā sub

e Et libaue⁹ (dixit in eo dijs alienis idē enī loc⁹ nō pueniat cultui demonū i ydol⁹ z cultui diuino. sicut nec idem lectus marito z adultero.

f Et reges iu. reple. lo. istū san. innocētū. qd ptz de manasse rege. iij. Reg. xxi. z de ioas q interfecit zachariam in templo. ij. Paralypo. xxiij.

f Ad cōbu. fi. suos igni in holo. baalim. dicētes se imitari i h abraam. sed h est falsum. q⁹ dñs ꝓhibuit interfectione innocētū. vñ z abrae volenti ysaac immolare dictum fuit a dño. Ne extendas manū tuā sup puerū ꝛc. Hēc. xxij. gētiū enī ꝓceptū fuit datū abrae ad declarationē sue obedientie tm. ideo ibidē dr. Nūc cognovi q⁹ timeas dñm ꝛc. id est cognoscere feci.

g Ex vallis occisionis dr ab occisione iudeoꝝ ibi futura.

h Et dissipabo ysiliū iuda. q⁹ rebellauit regi babylonis ꝑ ysaiam hieremie.

i Ut ponā ciui. hāc in stup. z in sibilū exponit sic ca. p̄cedēti.

k Et cibabo eos carnibus filii sui. z carnibus filiaꝝ suaꝝ. z vnusq⁹q⁹ carnes amici sui comedet i obsidione z in angustia in q̄ p̄ciudēt eos inimici eoꝝ. et q̄ q̄rūt aīas eoꝝ. Et p̄teres lagūculā in ocul' virorū qui ibūt tecum. z dices ad eos. Hec dic dñs exercituū Sic p̄terā ꝓphm istū z ciuitatem istā sic ꝓterit vas figuli qd nō pōt vltra instaurari. Et i tophet sepelient eo q⁹ nō sit alⁱ⁹ loc⁹ ad sepeliendū. Sic faciā loco huic ait dñs. z habitatoribus ei⁹ vt ponā ciuitatē istā sic tophet. Et erūt dom⁹ hierlm z dom⁹ regū iuda sic loc⁹ tophet īmūde. oēs dom⁹ in q̄x domatibus sacrificauerūt oi militie celi. z libauerūt libamina dijs alienis

l Venit aūt hieremias de tophet q̄ miserat eum dñs ad ꝓphetāduz z stetit i atrio domus dñi z dixit ad oēm ꝓphm. Hec dic dñs exercituū de⁹ isrl' Ecce ego inducā sup ciuitatē hāc z sup oēs vrbes ei⁹ vniūsa mala que locut⁹ sum adūsuz eaz: qm̄ indurauerūt cervicē suam vt nō audirēt sermones meos. XX.

Audiuit phassur filius emmer sacerdos q⁹ ꝓpositus erat p̄ceps in domo dñi hieremiaz ꝓphetā z misit eū i nervum qd erat in porta beniamin superiori in domo dñi Cuq⁹ testeā a senioribus ꝓphe z a senioribus sacerdotū: z egredere ad vallē filii ennon que ē iuxta introitū porte ficti' z pdicab ibi vba q̄ ego loq⁹ ad te: z dices. Audite vbum dñi reges iuda: z habitatores hierlm. Hec dic dñs exercituū de⁹ isrl' Ecce ego inducā afflictiones sup locū istū. ita vt oīs q audierit illā: tinniant aures ei⁹ eo q⁹ dereliq̄rint me: z alienū fecerīt locū istū: z libauerīt i eo dijs alienis q̄s nescierūt ipi z patres eoꝝ: z reges iuda: z repleuerūt locū istū sanguine innocētuz: z edificauerūt excelsa baalim ad cōburēdos filios suos igni in holocaustū baalim q̄ nō p̄cepi. nec locut⁹ suz nec ascēderūt in cor meū. Propterea ecce dies veniēt dic dñs. z nō vocabit ampli⁹ locus iste thophet z vallis filii ennon: sz vallis occisionis

b Et dissipabo ysiliū iuda z hierlm i loco isto z subuertaz eos gladio i ospectu inimicoꝝ suoꝝ: z in manu q̄rentiū aīas eoꝝ. z dabo cadauera eoꝝ escā volatilibus celi z bestijs terre. z ponā ciuitatez hāc in stuporē et i sibilum. Omnis q̄ p̄terierit per eaz obstupescet z sibilabit sup vniūsa plaga ei⁹.

k Et cibabo eos carnibus filioꝝ suoꝝ z carnibus filiaꝝ suaꝝ. z vnusq⁹q⁹ carnes amici sui comedet i obsidione z in angustia in q̄ p̄ciudēt eos inimici eoꝝ. et q̄ q̄rūt aīas eoꝝ. Et p̄teres lagūculā in ocul' virorū qui ibūt tecum. z dices ad eos. Hec dic dñs exercituū Sic p̄terā ꝓphm istū z ciuitatem istā sic ꝓterit vas figuli qd nō pōt vltra instaurari. Et i tophet sepelient eo q⁹ nō sit alⁱ⁹ loc⁹ ad sepeliendū. Sic faciā loco huic ait dñs. z habitatoribus ei⁹ vt ponā ciuitatē istā sic tophet. Et erūt dom⁹ hierlm z dom⁹ regū iuda sic loc⁹ tophet īmūde. oēs dom⁹ in q̄x domatibus sacrificauerūt oi militie celi. z libauerūt libamina dijs alienis

l Venit aūt hieremias de tophet q̄ miserat eum dñs ad ꝓphetāduz z stetit i atrio domus dñi z dixit ad oēm ꝓphm. Hec dic dñs exercituū de⁹ isrl' Ecce ego inducā sup ciuitatē hāc z sup oēs vrbes ei⁹ vniūsa mala que locut⁹ sum adūsuz eaz: qm̄ indurauerūt cervicē suam vt nō audirēt sermones meos. XX.

Audiuit phassur filius emmer sacerdos q⁹ ꝓpositus erat p̄ceps in domo dñi hieremiaz ꝓphetā z misit eū i nervum qd erat in porta beniamin superiori in domo dñi Cuq⁹ templi dñi. vbi veniebat ppls ad orandū z vbū legis audiēduz z ptz lra ex dictis.

Capitulū. xx.

Audiuit. superius hieremias rephendit ppl'm malicia. Hoc queritur ex h patrū mia. q⁹ sicut dic Johānes os aureū. ꝛ duz incurrit q̄ arguit criminosos. Et dimidiū i duas partes. q⁹ prio patrū iniuriā a pontifice. scdo a multitudine. ca. xxvi. Prima in duas. q⁹ prio patitur iniuriaz. scdo resumit ꝓphetiaz. ca. sequenti. Prima adhuc i duas q⁹ primo hieremias iniuriā patrū. scdo deprecatur. ibi. Sed dutisti. Prima adhuc in duas. q⁹ prio infertur hieremie iniuria scdo declarat ei⁹ ostia. ibi. Tunc. Circa primum dicitur.

a Et audiuit phassur ꝛc. princeps i domo dñi. i. summus sacerdos siue pontifex.

b Hieremiā ꝓphā. ser. istos. de destructione ciuitatis z templi. cui⁹ ꝓtrarii iste phassur et alij sacerdotes asserebant.

c Et percussit phassur hieremiā. a. tu loquētez in nomīe dñi. cū q̄ grauior fuit iniuria.

d Et misit eū i nervum. i. in cippum ne posset exire ad prophetandum.

e Quod erat in porta beniamin superiori. erat ei duplex porta sic nominata. sz vna erat in loco superiori in qua erat cippus ille.

l Et p̄teres la. i oculis virorū. vt ostendas sensibili ligno qd dixisti verbo.

m Ut ponā ciuitatē istaz sicut tophet. s. absq⁹ domib⁹ z habitoribus. n In quaz domatibus. i. tectis.

o Sacrifi. oi militie celi. erāt aūt tecta domoꝝ plana. z ibi ꝓstituerūt hoies altaria ad sacrificādū militie celi. id

f In domo domini. i. intra septa ad templū ptinētia.

g Cunq⁹ illuxisset. Hic ꝓsequētur obiectiones hieremie cōstantia. q⁹ timore carceris non dimisit arguere malicias pontificis. z etiā eius patientia. q⁹ pcussus z incarceratus tacuit. liberat⁹ aūt pontifice ꝓstanter arguit. vt oñderet

se loqui nō ex impetu passionis. sed ex instinctu diuīe re
g Non phassur vocauit dñs nomē tuū. (uelationis.
phassur enī in hebreo sonat os nigrivel os nigrū. q̄p os
intelligit auctoritas p̄sipiendi rōne pontificat⁹. q̄ p ni
gredinē illi⁹ potestatis abusus. est ergo sensus.

illuxisset in crastinū: eduxit phassur hieremiā ō neruo: ⁊ dixit ad eum hieremias.

g Non phassur vocauit dñs nomē tuū [b]ꝟ pauorē vndiq; qz hec dicit dñs Ecce ego dabo te ī pauorē ⁊ oēs amicos tuos ⁊ corruēt gladio inimicoꝝ suoꝝ: ⁊ oculi tui videbūt. Et oēm iudā dabo ī manu regis babylonis: ⁊ trāsducet eos in babylonē: ⁊ percutiet eos gladio. Et dabo vniuersam substantiā ciuitatis hui⁹: ⁊ oēm laborē ei⁹ omneq; p̄ciū ⁊ cūctos thesauros regū iuda dabo in mānu inimicoꝝ eoꝝ ⁊ diripiēt eos ⁊ tollent ⁊ ducēt ī babylonē. Tu aūt phassur ⁊ oēs habitatores domus tue ibitis ī captiuitatē ⁊ in babylonē venies ⁊ ibi morieris: ibiq; sepelieris tu ⁊ oēs amici tui quibus p̄phetasti mendaciū. [l] Seduxisti me dñe ⁊ seductus sum. [m] fortior me fuisti ⁊ ualuisti. [n] Factꝰ

malū imminens. p̄phetare me fecisti. nō p violentiam q̄ libero arbitrio nō pōt inferri. sed p eī⁹ inclinationē que vertitur ad voluntatē diuinaz. Prouer. xxi. Cor regis in manu dñi q̄cunq; voluerit inclinabit illud.

n Factus sum in derisum tota die. id est continue.

lū ī derisū tota die. [o] Oēs substanhāt me. p qz iā olī locꝰ voci ferās: inīq; tatez ⁊ vastitatez clamito. [r] Et factꝰ ē mihi sermo dñi ī obprobriū ⁊ in derisū tota die. [s] ⁊ dixi. Nō recordabor ei⁹: neq; loquar vltra ī nomine illi⁹. [t] Et factꝰ ē ī corde meo q̄si ignis estuās: clausus in ossibꝫ meis. [u] ⁊ defeci ferre nō sustinēs. [x] Audiui. n. p tumelias multoꝝ. [y] et terrorē ī circuitu. [z] p̄sequimini ⁊ p̄sequamur eū. [a] ab oībꝫ viris q̄ erāt pacifici mei: [b] ⁊ custodientes latus meus: [c] si q̄ mō decipiat. [d] ⁊ p̄ualeamꝰ adūsus eū. [e] ⁊ p̄sequamur vltōez ex eo. [f] Dñs aūt mecū ē tanq; bellator fortis. idcirco q̄ p̄sequūt me cadēt ⁊ infirmi erūt ⁊ p̄fudent̄ vehemēt. [g] qz nō intellexerūt obprobriū sempiternū q̄d nūq; delebit. [h] Et tu dñe exercituū [m] p̄bator iusti [n] q̄ vides renes ⁊ cor: [o] videā queso vltiōez tuā ex eis

o Oēs substanhāt me. est aūt substannatio q̄dā specialis derisio sic nominato a naso rugato.

p Quia iam olim loquebar. uociferabar. ppter.

q Et vastitatem clamito. i. destructionem terre. ppter p̄cā sequentem. ppter q̄ eni dicebāt hieremiaz tāq; falsum p̄pheram. qz diu ante ista p̄dixerat ⁊ nō euenerat.

r Et factꝰ est sermo dñi mihi in obprobrium. q. d. nō dixi ista ō capite meo. sed de p̄cepto diuino.

s Et dixi. i. cogitando decreui fm impulsum sensualitatis.

t Nō recordabor eiꝰ ⁊c. i. nō p̄phetabo amplius.

u Et factꝰ est. scz sermo dñi.

x In corde meo q̄si ignis estuās q̄ nō pōt retinere quin exteriꝰ prodeat.

y Et defeci a p̄posito q̄ tacere p̄posueram.

z Ferre nō sustinēs. scz impulsum dñi ad p̄phetādū q̄n exeq̄rer. q̄nis videre inde p̄secutionem mihi immi

l Seduxisti me dñe. Circa q̄d sciendū q̄ cū deus sit veritas p essentiā nō potest aliquē seducere vel fallere fm veritatē. sed tm̄ fm estimationez falsam. ⁊ hō hec lra pōt dupliciter exponi. Uno mō vt sit verbuz hieremie exprimentis horrorē sensualitatis respectu p̄secutionis q̄ sibi iferebat ī vbis ⁊ factis. licet illā p̄secutionē acceptauerit fm deliberationē rōnis quā acceptabat penā tp̄alē p domino sustinere. sicut christꝰ dicebat Lu. xxii. Pater si vis transfer a me calicē istū. indicās sensualitatis horrorē. et p hoc se ostendens vez hoiem naturā sensitiuā hītem. tm̄ fm rationē deliberatiuā acceptabat passionis calicez. ideo subdebat. Veruntamen nō mea voluntas fiat sz tua ⁊ sic loquitur hieremias dicens.

l Seduxisti me dñe. seductus sum. i. per hoc q̄ misisti me ad p̄phetandū incurri tantū malū q̄ fm partē sensitiuā horreo supra modū. Alio mō pōt exponi vt sit verbū hieremie exprimētis illud qđ de ipo dicebāt sacerdotes ⁊ falsi p̄phe. q̄ reputabāt eū p̄phetā falsum. ⁊ sic ē sensus. Si sum seductꝰ vt dicūt sacerdotes ⁊ pseudo p̄phete. sum seductꝰ a te qđ tm̄ est impossibile. aliq; eni p̄positio cōditional bene est vera cuiꝰ vtraq; pars est falsa. scz ista. Si homo volat homo habet alas.

m Fortior me fuisti. qz me horrentē p̄phetare propter

n Qui vides renes ⁊ cor. i. corpus. ⁊ animā. vel affectiones ⁊ cogitationes.

o Videam queso vltionem tuaz ex eis. hoc enim dicit non sitiens penam sed dei iusticiam.

p Tibi eñ reuelaui causam meaz.nõ tibi aliquid manifestãdo qõ ignores.qz ℔ ẽ ipossibile sz aurilũ a te postulãdo.et qz intellexit se erauditũ.ideo iurat alios ad q Vale (laudandũ deũ secũ dicẽs.Cantate dño ⁊c. dicta.Hic hieremias ꝯrulat virgẽs sermonẽ ad ortũ suum.et primo ad tẽp' sui ort' dicẽs.Vale dicta dies ⁊c.nõ sunt impatiẽtis et desperãtis ẏba.sed in ℔ exprimit horrorẽ sensualitatis respectu mali imminẽtis.qõ ifi patienter tolerabat sicẽ scis Job exemplar patiẽtie viri.Pereat dies in qua natus sũ ⁊c.⁊ sic est sensus.

q Maledicta dies ⁊c.i.in iequetet sensu alitatis horrorẽ tpe natiuitatis mee maledicerẽ sicut etiã aliqui se interficiũt pre horrore mali pñtis vl' imminẽtis.Põt etiaz hec ẽa expõi vt sit ẏbũ hieremie recitantis verba aduersariorũ suorum natiuitati hieremie maledicentiũ.Secundo dirigit verbũ ad pricipia iuortus.sz ad patrẽ et matrẽ dicẽs.

r Maledict' vir ⁊c et exponat duplicuter sicut ira pcedes.Uno mõ referẽdo ad sensu alitatez.Alio mõ ad aduersariosꝯ hieremie s Sit hõ ille vt sũt ciuitates.s.Sodoma ⁊ gomorra ⁊ alie de q̃bus ℔ Deñ.rix.

t Et nõ pen.eum.qz illas nõ repauit.⁊ sic ad modũ penitẽtis si se habuit. v Audiat cla.⁊c. id ẽ ottinue audiat terrorẽ fremit' belli.⁊ aduersariorz.

p Vulua nõ me inter.a vulua.i.qz me nõ interficit ãte natiuitatez. y Et vulua eius con.sem.ita qz nũq̃ pcessisset ad ortũ. Cetera patẽt. Et illa q̃ dicunt hic ex pte matris pfit exponi dupliciť sicut p̃dicta ex pte pris. Aliqui aũt verba p̃dicta hieremie exponũt tanq̃ dicta ab eo ex subita mẽtis turbatõe.scripsit tñ ea ex diliberatõe. vt nõ de venia desperem' si aliqñ ex mẽtis turbatõe ẏba indebita proferam', Alij vero dicũt qz hieremias hic loquit in pſona ppli in destructõe ciuitatis sic affligẽdi qz maledicit natiuitati sue ⁊ceptui. Hz due exposiões prime videnť magis rõnabiliter.et magis cõsone aliis locis similibus sacre scripture. Caplm .xxi.

Verbum ⁊c. hic hieremias p' sibi imuriã illatam resumit suã ꝓphetiã.et diuidit ī duas.qz prio resumit ꝓphetiã.secũdo ẽtũ ad ptem ostendit ipleta capło.xxiij.Prima adhuc diuidit ī duas ptes.qz primo ꝓphetat ꝺstra hĩatores hierlm generaliter.secũdo cõtra maiores specialiter.capitulo sequẽti. Prima ī duas.qz prio ponit sedechie regis pentõ.secũdo hieremie rñsio.

a Verbũ ⁊c.qñ misit (ibi.Et dixit.Circa primũ dz. ad eũ rex sedechias.Et ℔ patet qz liber iste ñ pcedit fm ordinẽ tpis.qz seqnti caplo.et plurib' aliis scribunť plura que anteq̃ regnaret sedechias fuerũt facta.vt videbiť ifra.

b Phassur filiũ melchie.et ℔ ptz qz iste est alius ab illo phassur qui ponit caplo pcedenti.qz ille dicit filius emuner.

c Interroga p nobis dñm.in obsidiõe et angustia positi recurrerũt ad hieremiã c' ifi ⁊c pserat ꝓphetiã.sicut dñs predixerat sibi supra cap.xv.

Conuertent ipi ad te ⁊c. d Et dixit.hic põit hieremie rñsio. et diuidit in duas ptes.qz primo denunciat futuru exterminiu. scõo dat cõsiliũ.ibi.Et ad populũ. Circa primũ dicit.

e Ecce ego cõuertã vasa belli.i.instrã bellica.qz modo loquẽdi hebraico instrumẽta cuiuslibet artis dicit eius vasa ⁊ dicit. Cõuertã.s.in nocumẽtũ vestrũ. et ℔ ẽsi qz indei restiterũt q̃ntum potuerũt chaldei fuerũt eis magis duri.⁊ idẽ significatur p hoc qõd sequit.

f Et cõgregabo eas id ẽ instrã bellica.

g In medio ciuitatis huius'.i.in nocumẽtũ eius mõ dicto. h Et debellabo vos.ex quo ptz qz nabucho.nõ debellauit iudeos virtute ppria sz diuina. qz in hoc erat instrumẽtũ dei.sicut athila rex hunorum dixit sancto lupo trecẽsi se eẽ flagellũ dei.Cetera patẽt vsq̃ ibi. i Et posthecait dñs.dabo sedechiam.qz capta ciuitate fugit cũ viris bellatoribus sed captus fuit a chaldeis eum insequntibus.et ad regẽ babylonis adductus.q̃ ī ꝓspectu eius interfecit filios eius ⁊ nobiles. et post hec eũ exoculatũ duxit in babylonẽ captum.iij. Reg.xxiij.⁊.xxv.Paral.xxxvi.ideo in fine scribit. Et nõ flebit ⁊c. k Et ad pplm.Hic (ctet neq̃ parcet neq̃ miserebiť. ꝓsequenter hieremias dat cõsiliũ et primo oĩbus generaliter dicens. l Qui habitauerint in vrbe hac.cõmunm Morieť (ando rebellionẽ contra regẽ babylonis. gladio et fame et peste.qz aliqui fuerunt occisi.et aliqui fame ꝓsumpti.et aliqui corruptione aeris mortui.

n Qui aũt egressus fuerit.de ciuitate voluntarie.

o Et trãsfugerit ad chaldeos.se eis tradendo.

p Viuet.quia recipient eum salua vita.

p Tibi.n.reuelaui cãz meã. Cantate dño laudate dñz qz liberauit aiaz paupis ỗ manu malorũz' Maledicta dies ī q̃ nat' sũ.dies ī q̃ peperit me mr mea.nõ sit bñdicta' Maledict' vir q annũciauit pri meo dicẽs.nat' ẽ tibi puer mascul'.q̃si gaudio letificauit eũ. Sit hõ ille vt sunt ciuitates q̃s sb̃uertit dñs ⁊ nõ penituit euz Audiat clamorez mane et vlulatũ in tẽpe meridiano qz nõ me iterfecit a vulua vt fieret mihi mr mea sepl'chrũ. et vulua ei' ꝯceptus eternus. Quare de vulua egress' sũ vt viderẽ laborez et dolorẽ.⁊ ꝓsumerenť ī cõfusione dies mei. .xxi.

Verbũ qõ factũ ẽ ad hieremiã a dño.qñ misit ad eũ rex sedechie. phassur filiũ melchie ⁊ sophoniã filiũ maasie sacerdotẽ dicẽs Interroga p nob dñm qz nabuchodonosor rex babylõis ꝓliať adversum nos si forte faciat dñs nobiscũ fm oĩa mirabilia sua.⁊ ⁊cedat a nobis Et dixit hieremias ad eos Sic dicetis sedechie Hec dicit dñs de' isrl' Ecce ego querã vasa belli q̃ ī mãibus vris sũt q̃bus vos pugnatis aduersũ regẽ babylõis ⁊ chaldeos q̃ obsidẽt vos ī circuitu muroz' ⁊ congregabo ea ī medio ciuitatis h'. ⁊ ꝺbellabo ego vos ī mãu extẽta ⁊ ī brachio forti ⁊ ī furore ⁊ ī indignatõe et ī ira grãdi.⁊ pcutiã habitatores ciuitatis h'. Homines ⁊ bestie pestilentia magna morieť Et p' ℔ ait dñs.dabo sedechiã regẽ iuda et suos ei' ⁊ pplm ei' q̃ ꝺrelicti sũt ī ciuitate hac a peste ⁊ gladio ⁊ fame ī manu nabuchodonosor regis babylonis ⁊ ī manu inimicoz eoz et in manu querentiũ aiaz eoz et pcutiet eos in ore gladij.et ñ flectiť nec ꝑcer nec miserebiť. Et ad pplm hũc dices. Hec dicit dñs de' Ecce ego do coram vobis viã vite et viaz

q Et erit ei aīa sua q̄si spoliū.q.d. sufficiat ei vitā suaz saluare cetera patēt vsq; ibi. r Et domui regis ꝛc. vbi dat ꝓsiliū dñi regie spāliter dicens.

s Judicate mane iudiciū.i. celeriter ereq̄ml qđ iustuz est nō differēdo ꝓpter fauorē vel potētiā ꝓtis iniuste. iō subditur. Et eruite vi oppressuz ꝛc.

t Propter malicias studioꝝ vestroꝝ pecca bāt eīn et certa scia.

v Ecce ego ad te. scz destruendā.

x Habi. vallis soli de atq; campestris. i. ad te gētē iudaicaz q̄ habitas in hierusalē. que dicitur hic vallis solida et cāpestris q̄ ptim erat sita in valle et ptim in mōte et erat clausa trib⁹ mu tis y Cui dicitis q̄s. pcutiet nos. ꝓfidē tes de fortitudine et pluralitate muroꝝ. sz q̄ hoc nihil valet cō tra dñm. iō subdit.

z Et visita. sup vos. scz ad malū vrm.

a Juxta fru. l. op⁹.

b Studioꝝ vestroꝝ. q̄ studiose et scienter opati estis malum.

c Et succendā ignē in sal. eius. in domo saltus libani quā edi ficauit salomon ad re ponēdū arma et q̄cū q̄ pciosa.

d Et deuo. oīa i cir cuitu eius quia nabu zardan incendit do mū regi domū domi ni ꝛ domos hieruſa lē. ut. Reg.

Capitulū. xxii.

Hec dicit dñs. b Vade hic hieremi as ꝓphetat cō tra maiores spāliter. et primo cōtra reges. secūdo contra pseudo ꝓphetas et sacerdotes capl̄o sequē ti. Prima adhuc in duas. quia primo ꝓphetat cōtra do mū regiā in generali. scdo cōtra aliquos reges in spāli. ibi. Nolite flere. Circa primū dicit de mādato dñi.

b Audi verbā dñi. nō solum aure corporis. sed etiam mentis et cum effectu opis. c Rex iuda ꝛc. q.d. sic tu es successor dauid in honore ita debes esse i valore.

d Facite iusticiam et iudiciū. iusticia est sententia iu sta. iudicium vero exercitio illius iusticie q̄ debet celeri ter fieri. ideo subditur. e Et liberate vi oppressum ꝛc. et aduenam et pupillum ꝛc. nolite contristare ꝛc. ꝓ hoc innuit q̄ ibi fiebant talia mala.

f Si eīm facientes feceritis verbum istud. s. iusticiam

g Ingredientur (exequendo ꝛ iusticiā declinādo.

per por. do. huius regis ꝛc. i. pseuerabunt in honore re

mortis. l Qua hītauerit in vrbe hac. m morietꝫ gladio ꝛ fame ꝛ peste. n qui āt egress⁹ fuerit. o et transfugerit ad chaldeos q̄ obsidēt vos. p viuet. q ꝛ erit ei aīa sua q̄si spo liū. r Posui. n. faciē meā su per ciuitatē hāc i malū ꝛ nō i bonū ait dñs. s In mānu re gis babylōis dabit. ꝛ exuret eā igni. t Et domui regis iu da. Audite vbū dñi dom⁹ dd. u Hec dicit dñs. x Judica te mānē iudiciū. ꝛ eruite vi oppressuz d mānu calūniant⁹. ne forte egrediat vt ignis indignatō mea. ꝛ succēdat. et nō sit q̄ extinguat. y ꝓ mali cias studioꝝ vestroꝝ. z Ecce ego ad te. a hītatricē vall' solide ateq; cāpestris ait dñs. b q̄ di citis. q̄s pcutiet nos. ꝛ q̄s ingredietꝫ dom⁹ nras. c Et vi sitabo sup vos. d iuxta fructū. e studioꝝ vestroꝝ dicit dñs. f et succēdā ignē i saltu ei⁹. g ꝛ deuorabit oīa in circuitu ei⁹.

Hec dicit dominus. xxiii.

h Vade et loquere ad domū regis iuda ꝛ loq̄ris ibi vbū istud. i Et dices. k Audi vbum dñi. l rex iuda q̄ sedes sup solium dd tu ꝛ serui tui et pplus tuus q̄ ingredimini per portas istas. m Hec dicit dñs. n Facite iudiciū ꝛ iusticiā. ꝛ liberate vi oppressuz d mānu ca lūniatoris. et aduenā ꝛ pu pillū ꝛ viduā nolite ꝓtrista re neq; opprimatis. iuiq̄ ꝛ san guinē innocētē ne effundat⁹ in loco isto. o Si. n. facientes feceritis vbū istud ingredient p portas dom⁹ h⁹ reges se dētes d genere dd sup thro nū ei⁹ ꝛ ascēdētes currus ꝛ eq̄s ipi ꝛ sui pplus ꝛ eoꝝ. p Quod si nō audieritis vba istud in me metipo iurauī dicit dñs. q q̄ in solitudinē erit dom⁹ ista. r Quia hec dicit dñs sup domū regis iuda. Galaad tu mi hi caput libani. Si nō po suero te solitudinez. vrbes inhabitabiles. t et sanctificabo sup te interficientes viz ꝛ arma ei⁹. u et succidēt electas cedros tuas ꝛ proicient in ignē. x et trānsibūt gētes multe p ciuitatē hāc. y et dicet vnusquisq; ꝓximo suo q̄re fecit dñs sic ciuitati huic grādi. z Et rndebunt. Eo q̄ dereliq̄rit pactū dñi dei sui. et adorauerint deos alie nos et seruierint eis. a Nolite

gio. b Quod si nō audieritis verbum hoc. s. plorans flebit anima mea a facie superbie vestre. c Et effundet lacrimas oculus meus. quia captus est grex domini. d Ascende libanum et clama. et in basan da vocem tuam. et clama trānseuntibus. quia contriti sunt omnes amatores tui. e Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. f Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. g Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. h Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. i Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. k Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. l Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. m Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. n Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. o Terra terra terra audi verbum domini. p Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. q Et locutus est dominus ad me dicens. r Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. s Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. t Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. u Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. x Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. y Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. z Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. a Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. b Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. c Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. d Terra terra terra audi verbum domini. e Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. f Et locutus est dominus ad me dicens. g Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. h Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. i Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. j Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. k Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. l Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. m Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. n Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. o Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. p Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. q Terra terra terra audi verbum domini. r Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. s Et locutus est dominus ad me dicens. t Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. u Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. x Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. y Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. z Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. a Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. b Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. c Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. d Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. e Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. f Terra terra terra audi verbum domini. g Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. h Et locutus est dominus ad me dicens. i Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. j Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. k Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. l Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. m Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. n Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. o Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. p Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. q Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. r Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. s Terra terra terra audi verbum domini. t Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. u Et locutus est dominus ad me dicens. x Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. y Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. z Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. a Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. b Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. c Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. d Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. e Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. f Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. g Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. h Terra terra terra audi verbum domini. i Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. j Et locutus est dominus ad me dicens. k Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. l Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. m Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. n Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. o Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. p Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. q Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. r Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. s Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. t Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. u Terra terra terra audi verbum domini. x Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. y Et locutus est dominus ad me dicens. z Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. a Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. b Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. c Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. d Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. e Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. f Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. g Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. h Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. i Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. j Terra terra terra audi verbum domini. k Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. l Et locutus est dominus ad me dicens. m Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. n Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. o Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. p Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. q Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. r Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. s Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. t Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. u Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. x Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. y Terra terra terra audi verbum domini. z Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. a Et locutus est dominus ad me dicens. b Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. c Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. d Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. e Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. f Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. g Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. h Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. i Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. j Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. k Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. l Terra terra terra audi verbum domini. m Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. n Et locutus est dominus ad me dicens. o Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. p Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. q Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. r Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. s Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. t Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. u Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. x Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. y Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. z Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. a Terra terra terra audi verbum domini. b Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. c Et locutus est dominus ad me dicens. d Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. e Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. f Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. g Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. h Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. i Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. j Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. k Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. l Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. m Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. n Terra terra terra audi verbum domini. o Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. p Et locutus est dominus ad me dicens. q Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. r Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. s Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. t Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. u Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. x Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. y Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. z Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. a Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. b Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. c Terra terra terra audi verbum domini. d Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. e Et locutus est dominus ad me dicens. f Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. g Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. h Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. i Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. j Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. k Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. l Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. m Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. n Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. o Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. p Terra terra terra audi verbum domini. q Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. r Et locutus est dominus ad me dicens. s Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. t Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. u Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. x Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. y Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. z Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. a Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. b Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. c Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. d Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. e Terra terra terra audi verbum domini. f Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. g Et locutus est dominus ad me dicens. h Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. i Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. j Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. k Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. l Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. m Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. n Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. o Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. p Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. q Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. r Terra terra terra audi verbum domini. s Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. t Et locutus est dominus ad me dicens. u Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. x Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. y Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. z Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. a Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. b Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. c Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. d Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. e Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. f Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. g Terra terra terra audi verbum domini. h Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. i Et locutus est dominus ad me dicens. j Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. k Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. l Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. m Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. n Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. o Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. p Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. q Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. r Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. s Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. t Terra terra terra audi verbum domini. u Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. x Et locutus est dominus ad me dicens. y Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. z Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. a Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. b Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. c Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. d Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. e Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. f Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. g Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. h Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. i Terra terra terra audi verbum domini. j Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. k Et locutus est dominus ad me dicens. l Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. m Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. n Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. o Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. p Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. q Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. r Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. s Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. t Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. u Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. x Terra terra terra audi verbum domini. y Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. z Et locutus est dominus ad me dicens. a Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. b Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. c Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. d Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. e Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. f Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. g Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. h Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. i Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. j Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. k Terra terra terra audi verbum domini. l Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. m Et locutus est dominus ad me dicens. n Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. o Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. p Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. q Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. r Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. s Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. t Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. u Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. x Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. y Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo proiecti sunt ipse et semen eius. et abiecti in terram quam ignorabant. z Terra terra terra audi verbum domini. a Hec dicit dominus. Scribite virum istum sterilem. virum qui in diebus suis non prosperabitur. quia non erit de semine suo vir qui sedeat super solium dauid. et qui dominetur ultra in iuda. b Et locutus est dominus ad me dicens. c Ascende in montem libani et clama. et in basan da vocem tuam. et clama de abarim. quia contriti sunt omnes amatores tui. d Locutus sum ad te in humilitatibus tuis. et dixisti non audiam. hec via tua a iuuentute tua. quia non audisti vocem meam. e Omnes pastores tuos pascet ventus. et amatores tui in captiuitatem ibunt. f Certe tunc confundēris et erubescēs super omnibus malicijs tuis. g Habitatrix libani que nidificas in cedris. quam desiderabiles venient dolores tui. parturientis in modum. h Vivo ego dicit dominus. si fuerit chonias filius ioachim rex iuda annulus in manu mea dextera. inde auellam eum. i Et dabo animam tuam in manu querentium animam tuam. et in manu quorum tu formidas facies eorum. et in manu nabuchodonosor regis babylonis. et in manu chaldeorum. j Et proiciam te et matrem que genuit te in regionem alienam. vbi non genuistis ibi moriemini. k Et ad terram ad quam ipsi eleuant animas suas ibi non reuertentur. l Numquid vas figuli fragile iste chonias. aut vtensile absque vsu. quare ergo

scriptū p̄m in fine, iiij. Reg. xxiij. ⁊tra ist̄ū venit nabuch. cū exercitib⁹ suis ⁊ fecit eū sibi tributarū trib⁹ ānis. ⁊rto vo anno pcipiens ei⁹ rebellionē in fauorē reg⁹ egypti q̄ fecerat eū rege fecit eū capi ⁊ interfectum extra portas hierl̄m inhumatū proijci. ⁊sturs̄ p̄ eo ei⁹ filiū ioachin scriptū p̄ n̄ī fine. sed post tres mēses cogitās q̄ nō fideli ei fuit ret p̄ interfectiōe patris tāuli. venit extra eū q̄ cōsilio hieremie tradidit se regi babylonis a q̄ euasit ⁊ multis nobilib⁹ regni inde duct⁹ ē in babylonē. vbi fuit vsq; ad diē mortis sue. ⁊ loco ei⁹ p̄stituit regē sedechiā eius patruū ⁊ filiū iosie. q̄ postea rebellans regi babylōis capt⁹ a chaldeis excoriat⁹ fuit ⁊ in babylonē duct⁹. iiij. Regu. vlti. igit̄ de ist̄is q̄ttuor loquit hic hieremias. ⁊ primo ō ioachaz. secdo de sedechia. ibi. Plangite. tertio de ioachim filio iosie. ibi. Ue q̄ edificat. q̄rto ō ioachin nepote iosie. ibi. Vita ego. Circa p̄mū dicit hieremias. p̄ Nolite flere mortuū. i. ioachaz filiū iosie mortuū in egypto vt dictū ē. q. d. mors eius. nō est sic lamēta bilis vobis sic aliorū tiū sequentiū. q⁹ rex egypti non legit aliud malū fecisse p̄pio inde nisi q̄ duxit eū vinctū ⁊ imposuit regno inde tributū. pecora aūt satis p̄tigerūt in tpib⁹ alior⁹ vt videt. ꝑ Plangite. hic p̄ir loq̄tur de sedechia q̄ inter (bit. ist̄os vltimo regnauit. nō enī in scribēdo tenet ordinem tp̄is vt dictū est ca. p̄cedēti. di. ir. g. ꝑ Plāgite eum q̄ egredit. i. egredient. loq̄tur enī de futuro p̄ modū p̄teriti ꝓpter certitudinē ꝓphetie. Cetera patent.

b Ue q̄ edificat. Hic loquit de ioachim filio iosie. cui⁹ primo describit malicia. secdo debita pena. ibi. Propterea Circa primū dicit. b Ue q̄ edificat domū suā in iniusticia. erat enī iste ioachim cupidus ⁊ superbus. ꝓpter q̄d ad faciendū sibi edificia excessiua in magnitudine ⁊ curiosi c Amicū suum opprimet (tate rapiebat bona aliena. frustra. i. sine causa legitima. ⁊ si faciebat ꝑ ioachim amicis multo forti⁹ alijs. d Qui dicit edifi. mi. do. latā id est excessiuā in latitudine. e Et cenacula. i. solaria in q̄ notat excessus in latitudie. f Et facit laquearia cedrina. ⁊ sic est excessus in materia g Pingit̄q; sinopide. in q̄ notat excessus in curiositate. h Numq̄d re i Quū excrs te cedro. i. te ele (gnabis. s. p̄seuerāter. uas vltra debitū. vel excrs te ceda. i. salomon⁹ potētissimo ad edificandū. k Pater tu⁹. i. iosias q̄ deuotus ⁊ sanctus fuit.

l Numq̄d nō comedit et bibit. i. pacifice m Et fecit (virit. iudi. ⁊ iustū. tūccū bene erat ei. q. d. ex statu prospero potuisset aliter fecisse. ideo sequit n Nūq̄d nō ideo. supple virit bene iuste.

o Quia cognit me dicit dñs. q. d. sic.

p Cui vero oculi ⁊ cor ad auaritiā. ⁊ ideo degeneras a patre.

q Et ad sanguinem innocentez ⁊c. ad hoc eni q̄ bona innocētū sibi acq̄reret crimen dignū morte eis imponebat.

r Et ad cursum mali opis. cupiditas ei impellit ad oia mala ꝓpter q̄d dicit apl̄us ad Thimo. vi. Radix oīm malor⁹ est cupiditas.

s Propterea. hic cōsequēter. ꝓphā denūcet ei debitā penā. ⁊ prio respectu regis dicēs.

t Nō plangēt eū ve frater ⁊c. i. frēs eius ⁊ sorores non plangent

flere mortuū: nec̄ lugeat⁹ sup̄ eū fletu. ' Plangite eū q̄ egredit̄. q⁹ nō reuertet̄ vltra nec videbit trā natiuitatis sue. ' Quia hec dic̄ dñs ad sellū filiū iosie regis iuda q̄ regnauit ꝓ iosia p̄re suo: ' q̄ egressus ē de loco isto. Non reuertet huc adhuc ' iz in loco isto ad quē trāstuli eū ibi morie tur. ⁊ trā istā nō videbit amplius. ' Ue q̄ edificat domuz suā in iniusticia ⁊ cenacula sua nō in iudicio. ' Amicū suum opprimet frustra: ⁊ mercedē nō reddet ei. ' Qui dic̄ edificabo mihi domū latā: ' ⁊ cenacula spacioſa: q̄ apit sibi fenestras: ' ⁊ facit laq̄aria cedrina: pingit̄q; sinopide. ' Numq̄d regnab⁹: ' qm̄ cōfers te cedro. ' Nō tu⁹ ' nunq̄d nō comedit ⁊ bibit ⁊ fecit iudiciū ⁊ iusticiā: tūc cū bene erat ei. ' Judicauit cām pauperis ⁊ egeni in bonū suū ' Nunq̄d non ideo q̄ cognouit me dicit dñs ' Tui vero oculi ⁊ cor ad auaricia ⁊ ad sanguinē innocentē fundendū ⁊ ad calūnia: ⁊ ad cursū mali opis. ' Propterea h̄ dic̄ dñs ad ioachi filiū iosie regē iuda. ' Nō plāgēt eum ve frater ⁊ ve soror nō ꝓcrepabunt ei ve dñe ⁊ ve inclyte. ' Sepultura asini sepelient: putrefact⁹ ⁊ p̄iectus extra portas hierl̄m. ' Ascende libanū ⁊ clama: ⁊ in basan da vocē tuā ⁊ clama ad transeuntes: q⁹ ꝓtriti sunt omēs amatores tui: ' locut⁹ sum ad te in abundātia tua: ' dixisti nō audiam. ' Hec ē via tua ab adolescētia tua. q⁹ n̄ audisti vocē meā. ' Omnes pastores tuos pascet ventus:

u Numq̄d non ideo q̄ cognouit me dicit dñs. q. d. sic.

v Nō cōcrepabūt eum. i. frēs nō dicēt carmen lugubre. sic tūc fiebat in solēnib⁹ sepulturis. ꝓpter q̄ subdit. x Sepultura asini. cui⁹ cadauer. p̄iect⁹ in campū vel fossatū.

y Sepelient. putrefact⁹ ⁊c. Contra h̄ videtur illud q̄d dr iij. Reg. xxiij. de isto ioachim. Et dormiuit ioachim cum ꝑib⁹ suis. Ad h̄ dicūt aliq̄ q⁹ q⁹ cadauer regis sic p̄iectus redūdabat nunis in verecundiā iudeorū. impetrauerūt a nabucho. q⁹ sepelirēt. Vel pōt dici q⁹ ꝓto regū nō dr q⁹ sepult⁹ fuerit. sed q⁹ dormiunt cū ꝑib⁹ suis. q. dormitio nō importat nisi mortē. Cōsequenter ponit pena populi inde cū dr z Ascēde libanū ⁊ clama ⁊ i basan ⁊c id est denūcia vsq; ad extremitates regni. q⁹ liban⁹ est in extrema parte vsus aq̄lonē. ⁊ basan versus orientem.

a Et clama ad trāseuntes. ita q⁹ oēs etiā extranei p̄ terrā tuā trāseuntes ꝓpiāt dolorē tuū. b Quia ꝓtriti sunt oēs amatores tui. i. egyptij de q̄r auxilio cōfidebas q̄s nabuch⁹ debellauit. iij. Reg. xxiij. c Locutus sū d In abūdātia tua. i. tpe pspe (ad te. p̄ ꝓphas meos. ritatis. in hebreo hē. In pace tua. sine qua nō potest esse ꝓsperitas. e Dixisti nō audiā. q⁹ rebellis fuisti vbis ꝓphetar. f Hec est via tua. i. ꝓsuetudo tua.

g Ab adolesc. tua. i. ab exitu de egypto. extūc enī fuerūt frequēter rebelles moysi ⁊ deo. h Oēs pasto. tuos. id est reges ⁊ sacerdotes. i Pascet vent⁹. i. hostis ductus quā habent de egyptijs. de q̄bus subditur.

l Et amatores tui in captiuitatē ibunt. p nabuch. ca ptiuādi. l Et tūc ꝓfunderis. ꝓpter frustrationes tue ſpei. m Que ſedes in libano. i. in hierlm de lignis li bani edificata. n Et nidificas diuitias male ꝙgregā do. o Quō cōgemuiſti. i. ꝙgemiſces. q. loquit de fu turo p modū ꝓteriti. p Cū veniſſent tibi dolores ꝛc. i. cū veni ent in deſtructiōe tēpli et ciuitatis. q Aliuo ego. Hic vl timo loq̄tur ō ioachi nepote ioſie dicēs in ꝑſona domini. r Si fuerit iechoni as in hebreo hē chonias eſt tū idē nomē ioachin iechonias et chonias variatūr tū i hebreo ſicut in latino idē nomē ē nicolaus colet⁹ et colunus. s Anulus i manu dextra mea ꝛc. anulꝰ t⁹ eīm anul⁹ erat ſignū dilectiōis et etiā firmitatis. littere eīm ſignabāt anulo regis vt habet in libro heſter et in plurib⁹ alijs locis. Eſt igit ſenſus. Si apparuerīt ſigna dilectiōis mee erga iechoniaz et ſue ſtabilitas in regno nihilo min⁹ et iam cum.

ᵏ amatores tui in captiui tatē ibūt. ˡ Et tūc ꝓfūderis et erubeſces ab oī malicia tua. ᵐ q̄ ſedes i libano ⁿ ꝛ ni dificas i cedris. ᵒ Quō ꝙge muiſti cū veniſſent tibi do lores q̄ doloris ꝑtureris. ᵖ Aliuo ego dic dñs. q. ſi fu erit iechonias filꝰ ioachi ḳgis iuda anulꝰ i manu de xtra mea. iſi euellā eū. ʳ Et dabo te in mānu q̄rētiū aiaz tuā. ꝛ i manuz q̄z tu formi das faciē ꝛ in manu nabu chodonoſor regis babylo nis. et i mea chaldeoꝝ. Et mittā te et mr̄em tuā q̄ ge nuit te i xr̄ā alienā i q̄ nati nō eſtis. ibiq̄ moriemi. ˢ Et i xr̄ā ad quā ipi leuāt aiam ſuā vt reuertant illuc non reuertent. ᵗ Nunq̄d vas fi ctile atq̄ ꝑtritū vir iſte ie chonias. ᵘ Nūq̄d vas abſq̄ oī voluptate. ˣ Quare abie cti ſūt ipe ꝛ ſemē ei⁹ et pie cti i terrā quā ignorabant. ʸ Terra xra xra audi vmō nē dñi. ᶻ Hec dic dñs. ᵃ Scri bevir iſtū ſterilē. ᵇ virū q̄ in diebꝰ ſuis ñ ꝓſpabit. ᶜ Nec eīm erit de ſemie ei⁹ vir q̄ ſe deat ſr̄ ſoliū dō ꝛ ptātē ḥa beatvltra i iuda. XXIII.

a Et dabo te. mutatur modus loquē di. de tercia ꝑſona ad ſecūdā. Cetera patēt ex dictis ſupra vſq̄ ibi. v Et in terrā ad quaz ipi leuāt aiaz ſuā. i. i iudeā ad quā cū magno deſiderio anhelabāt reuerti. p Non reuertēt. in hoc ptz q̄ dicū ē ſupra de ioacham q̄ erat minus lugendus q̄z iſte. q. cū iſto nobiles fuerūt captiuati abſq̄ reuerſione.

y Nunq̄d vas fictile atq̄ ꝑtritū. i. nullꝰ momēti.

z Vir iſte chonias. q. d. ſic.

a Nunq̄d vas abſq̄ om ni bonitate. i. nullā bonitatē hns in ſe. iō ſequit.

b Quare abiecti ſunt ꝛc. q. d. ꝓ malicia ſua.

c Terra terra terra. ter replicat ad maiorē ei⁹ aſſertio nē. q̄ ſubditur.

d Scribe virū iſtū ſterilē. ꝓ ſniam dei diffinitiuā. cui⁹ ſterilitas explicat cū dicit.

e Virū q̄ in die. ſuis nō. ꝓſpe. in regimine regni nec etiam in poſteris. iō ſequit.

f Nec eīm erit de ſemie ei⁹ ꝛc. q. ſibi ſucceſſit ſedechias ei⁹ patruus. vt dictū ē ſ.

Capitulum. XXIII.

a Pe paſtoribus. Hic conſequēter hieremias ꝓphe tat ꝓtra ſacerdotes ꝛ falſos ꝓphetas q̄s vocat paſtores eo q̄ tenebant paſcere populū exemplo bone vite et verbo ſane doctrine. ipi aūt faciebāt cōtra tū. et iō ꝑſis capitulū in tres ptes diuidit. q. primo hieremias malicia eoꝝ breuiter arguit. ſecūdo aduētū bo ni paſtoris. ſ. xp̄i p̄dicit. ibi. Et ego. tercio nequitiā malo rum paſtoꝝ diffuſius reſumit. ibi. Ad ꝓphetas. vt ſic op poſita. ꝓpta ſe poſita magis eluceſcāt. Circa primū dicit.

a Pe paſtoribus. i. ꝓphetis falſis et ſacerdotib⁹

b Qui diſpergūt ꝛ dilacerāt gregē. exēplo male vite ꝛ verbo falſe doctrine. iō ſubdit pena cū dicit.

ᵉ Ecce ego viſitabo ſup vos. acriter puniendo.

ᵈ Malicia ſtudioꝝ vroꝝ ex q̄ ptz q̄ ex certa ſcia facie bāt talia. e Ecce ego. Hic ꝑſr̄ nunciat aduent⁹ boni paſtoris. xp̄i de q̄ ē principalis intētō h⁹ ꝓphete et alio rū ſicut dictū fuit in principio h⁹ lib. i. tū aliq̄ expoſitores nr̄i totā xr̄ā ꝑtē vſq̄ ibi. Ad ꝓphetas expo nūt de reditu captiui tatis babylōice. ꝛ q̄ ō ſubdit. Et ſuſcitabo ſu per eos paſtores ꝛc. exponunt de ibu filio ioſedech. eſdra. nee mia. aggeo et zacha ria. ꝛ q̄ ō poſtea ſubdit Suſcitabo dauid ger mē iuſtū exponūt de zorobabel q̄ fuit de ſe mie dauid. vtz Mat. i. et fuit dux popli de captiuitate reuētis. Cō aūt poſtea ſubdi tur. Et hē nomē q̄ō vocabūt eū dñs iuſt⁹ nē. q. ſic dicūt iſti ex poſitores iudei impo nebāt ānq̄ filijs iu is nomia dei. Hz iſta expoſitō nō videt va. ꝓ io q. dicit hic. Non formidabūt vltra ꝛ nō pauebūt. reuerſi aūt ō captiuitate babylo nica fuerūt frequēter i afflictōe magna ꝛ ab iectiōe. vt dicit Hie mie. i. et in magno ti more a gētibus circūſtātib⁹. ītātū q̄ vna manu faciebāt opa et altera tenebāt gladiū. Cōō q. ſubdit. et nulli q̄ rēſ ex numero. i. deficiet. quia nō omēs iudei reuerſi fu erūt de babylone. hz multi remāſerūt amore vroꝝ q̄s ibi ceperāt et ꝓlis quā genuerāt. vt dictū fuit eſdre ꝓximo. Itē q̄ō exponūt de zorobabel. Suſcitabo dauid germen iuſtū ꝛc. nō ē vez q. ibi ſubdit. et regnabit rex ꝛc. q. zo robabel nō fuit rex. Itē q. de illo eodē rege ſubdit. Et hē nomē q̄ō vocabūt eū dñs iuſt⁹ nr̄. vbi eīm trāſlatio nra hz dñs. i hebreo hē nomē dñi tetragrāmaton. q̄ō fm do ctores hebreoꝝ ē appropriatū ſūmo creatori. ꝛ iō nō pōt conuenire alicui puro homi. q̄ō aūt dicūt vlteri⁹ q̄ iudei nolūt dei imponebāt filijs ſuis eſt fictitiū. ꝛ marie ō no mie dñi tetragrāmaton. q̄ō ꝓpter ſui ſanctitatē null⁹ au debat nolare niſi ſoli ſacerdotes nec tamē vbiq̄z hz tm̄ i tēplo. Propterea expoſitores iſti magi iudaizāt q̄z iudei q̄ paſſuz iſtū intelligēdū dicūt ad litterā de ꝛpo. Jā ē trāſ latio chaldaica que apō hebreos ē autētica. ꝛ dē targuz apō eos. vbi nos hēm⁹. Suſcitabo dauid germē iuſtuz hz. Statuā dauid meſſiā iuſtū. ꝓpt q̄ō litera iſta ō xp̄o ē exponēda. et diuidit in tres ptes. q. prīo p̄dicit fidelium ꝙgregatio. ſecūdo ſubdit ꝙgregātis ꝑdītis. ibi. Ecce dies. Tercio tāti beneficij recognitio. ibi. Propter. Circa pri mū dicit in ꝑſona dñi.

e Ecce ego ꝙgregabo reliq̄as gregis mei. que congregatō nō ē intelligēda p localē mo tum. ſed p vnitate fidei ꝛ charitatis nexū. fm q̄ō dē Jo. xi. q. xp̄s moriturus erat. p gēte ꝛ vt filios dei q̄ diſperſi erant congregaret in vnū. i. in vnū ritū fidei xp̄iane de variis ſectis gentiū. et iudeoꝝ in q̄bus erāt diſperſi.

f Et ꝛ uertã eos ad rura sua. ager aũt dñicus ẽ eccleſia et ſicut dr̃ ager vn⁹ ꝓpter vnitatẽ vniuerſal' eccleſie. ita pñt dici plures agri ꝓpter diuerſas ꝓuincias in qb⁹ vi get cult⁹ xpi. ꝛ ꝓpter diuerſa loca huic cultui ꝺſecrata ad q̃ cõueniũt fideles. et dicunt hic rura. in hebreo aũt habẽt. Ad maneria ſua. p qõ clarius ſignãtur loca deo dicata.

g Et creſcẽt et multiplicabunt. ſicut ptz ipleti p multiplicatoz h Et ſu(fideliũ. ſcitabo ſup eos paſtores. ſcz xpm q̃ ẽ ꝓnceps paſtoz et aplos et ſucceſſores eoz.

cõgregabo reliq̃as gregis mei ꝺ oĩb⁹ tris ad q̃s eiecero eos illuc' ꝛ querraz eos ad rura ſua⁸ et creſcẽt ꝛ multiplicabunt. ᵇ ꝛ ſuſcitabo ſuper eos paſtores ꝛ paſcent eos' ⁱ Nõ formidabũt vltra. ꝛ nõ pauebũt. ᵏ ꝛ null⁹ que⁹ req̃r nũero dic̃ dñs' ˡ Ecce dies veniũt dic̃ dñs. ᵐ ꝛ ſuſcitabo ꝺ̃ germẽ iuſtũ. ⁿ et regnabit rex⁹ et ſapiẽs erit ⁿ ꝛ faciet iudiciũ⁹ et iuſticiã ĩ tra' ĩ diebꝫ ill' ſaluabit iuda. ᵉ et iſrael habitabit ofi dẽter. ᶠ Et hꝫ ẽ nomẽ qõ vocabũt eũ dñs' iuſt⁹ noſter. ᶠ ꝓpter hꝫ ecce dies veniunt dic̃ dñs ᵛ ꝛ ñ dicent vltra. viuit dñs q̃ eduxit filios iſrl' ꝺ terra egypti. ſz viuit dñs q̃ eduxit ꝛ adduxit ſemẽ dom⁹ iſrl' ꝺ tra aquilonis ꝛ ꝺ cũctis terris ad

l Nõ for. vl. iſtud refert ad ſtatũ triũphãtis eccl'ie q̃ ſil' currit cũ ſtatu eccl'ie militãtis a tpe paſſiõis xpi p quam apta fuit ad nua celeſtis. ĩ illo vo ſtatu formido nõ hꝫ locũ. ſz firma ſecuritas et eterna. l Et nul. quere. et nu. ſ. ꝑdeſtinatoz de q̃ nullus deficiet ab aſſecutõe celeſtiũ ꝓmiſſe. l Ecce vi. hic ꝑtr̃ ꝺſcribit ꝺdicio cõgregatõis. ſ. xpi dei vi et hoĩs. cui⁹ vera hũanitas oſtdit ibi. m Suſcitabo ꝺauid germẽ iuſtũ. q⁹ fact⁹ ẽ rex ex ſemine dauid ſm carnẽ. ad Ro. i. n Et regnabit rex. ꝓpt q̃ dicit Mat. vltu. Data ẽ mihi oĩs ptãs ĩ celo et in terra. o Et ſa. erit. ſapia ĩcerta ꝛ creata. p Et fa. iudiciũ diſcretõis in pñti diſcernẽdo fideles ab infidelibus vocãdo alios ad fidẽ et alios dimittẽdo ſuo iuſto iudicio. licet nobis occulto. et iudiciũ diſcuſſiõis ĩ fine mũdi. q Et iuſticiã. ꝺãdo legẽ euãgelicã q̃ cõtinet⁹ ꝑfectã iuſticiã. et in fine mũdi. pferẽdo iuſtã ſniam de retributione bonoz. et punitõe maloz. vt hẽ Mat. xxv.

r In diebus illis ſaluabit⁹ iuda. i. q̃cunq; vere cõſitẽs corde et ore nomẽ dñi. et q̃ iſte ſit intellect⁹ ptz non ſolum ꝑ expoſitores latinos ſz etiã hebreos. q⁹ Benef. xli. dicit quedã gloſa hebraica: Poterit ne dici q̃ redẽptor ſit leuis facies. i. acceptor ꝑſonaꝝ. ꝛ ſubditur ibi. abſit. ſed oẽs cõfitẽtes ei corde ſuo et ore et opibus ſaluabit. ſicut ſcriptũ ẽ hieremie. xxxj. In diebꝫ illis ſaluabit⁹ iuda. ac ſi dicat cõfitẽtes ei. hec glo. s Et iſrael habitabit cõ. iſtud refert ad ſtatũ eccleſie triũphãtis vbi ẽ ſumma ſecuritas. t Et hoc ẽ no. q̃ vo. eũ vo. In hebreo habẽt nomẽ dñi tetragrãmaton. q̃ nõ ꝑt dici niſi de deo vero. Dicit enĩ Ra. moy. li. directiõis ꝓplexoꝝ q̃ hoc eſt nomẽ impoſitũ a deo ad ſubtilificãdũ eẽntiã diuinã ſm ſe abſq; aliq̃ reſpectu ad creaturã. ꝓpter hꝫ eſt oĩno incõmunicabile. Alia vo noĩa aliq̃ mõ cõmunicabilia ſũt. ſicut hꝫ nomẽ dñs cõcaꝳ magnus ꝑſõis hũanis ſubiectos et q̃ ꝓmouit aliquẽ dr̃ ei⁹ creator. ſicut cõiter dr̃ q̃ ꝓmotus ẽ creatura eius. ſimiliter hꝫ nomẽ de⁹. q⁹ iudices dicunt dij. Exo. xxij. Utriuſq; enĩ cã ad deos pueniet. Et p hꝫ patz diuinitas vero ipſius xpi. hoc aũt nomẽ apud hebreos dicit ineffabile. et iõ tranſlator⁹ loco ipſius poſuit nomẽ cõmune. et hoc modo trãſfertur dictũ nomẽ vbi cũq; in veter teſtamẽto inuenit. Aliq̃ dicũt q̃ hꝫ nomẽ dñi tetragrãmatõ nõ ꝺr de deo niſi⁹. ſz etiã ꝺ aliis. vbi gẽa Ezech. vlt. dr̃. Et nomẽ ciuitatis dñs ꝛ vbi habemus dñs. in hebreo hẽ tetragrãmaton. q̃ hꝫ nomẽ tetragrãmaton qõ ſtat hic ꝓ ciuitate. nõ dicit de deo. Item Geſi. xxij. vocauit abraã nomẽ loci illi⁹ dñs videt. ꝛ vbi habemus dñs. in hebreo habẽt nomẽ dñi tetragrãmaton. ſz iſta nõ ꝺrogãt dictis Ra. moy. q⁹ nullũ ꝓdictoz noĩa⁹ noie ꝺ ꝓprio et absolute ſz a q̃dam effectu dei. ergo null⁹ hõ ꝓprie ꝛ absolute vocatur deus. ſed cũ quadã ꝓmotõe ꝛ ab aliq̃ effectu dei. ſicut multi ſũtrocati deodat⁹ dñs dicit ꝛ ſilr̃ de pluribus tam hoĩb⁹ q̃ locis. ſicut ẽ in locis allegatis ſupra. vt ptz intuẽti. Alterũ in ꝓia auctoritate dicente. Et nomẽ ciuitatis. dñs debet addi ibidẽ. vſi trãſlatio chaldaica hꝫ nomẽ ciuitatis. exponẽt a die a qua faciet dominꝰ deſcẽdere diuinitatẽ ſuã ibidẽ. et ſic pz ad alta. q̃ ſit dicẽdũ. q⁹ ſemp cũ aliq̃ cõnotatõe ponit dictũ nomẽ q̃ ponit ꝓ alio q̃ ꝓ vero deo. v Iuſtus nr̃. i. multũ carus nos. ꝓ qõ etiã oĩdit eius diuinitas cui⁹ ꝓprium ẽ iuſtificare impũ. Sciẽdũ aũt q⁹ hebrei ne ex hac auctoritate cogerent xpi diuinitatẽ confiteri quẽ expectãt futur⁹ hoiem pur. moyſen tamẽ ſanctiorẽ. dicunt q⁹ littera hebraica talis ẽ. Et hꝫ ẽ nomẽ et⁹ qui vocabit eũ dñs iuſtus nr̃. ita q⁹ nomẽ dñi tetragrãmatõ quod ſoli deo cõuenit. nõ dr̃ hic de meſſia ſm eos. ſz de deo q̃ vocabit eũ ad redẽptionẽ iudeoz. et ipſi pñt ſic mutare litterã de facili. q⁹ dictio hebraica que hic ponit. ſ. eſſer indifferenter accipitur ꝓ q̃ et ꝓ q̃ꝺ. Item vocabũt eũ et vocabit eũ eiſdem literis hebraicis ꝑmit⁹ ſcribunt. ſz varie punctãt. que ꝑũctatio põt valde de facili fieri. et q⁹ inde talẽ falſitatẽ fecerint in hoc loco patet per. xlv. interpretes qui fuerũt inde valde literati. et in hoc loco ſic trãſtulerũt. Et hꝫ ẽ nomẽ q̃ vocabunt eũ dñs iuſt⁹ nr̃. necnõ ꝓ hoc reuelauerũt diuinitatẽ xpi ptolomeo regi quã itẽdebãt e. celare ſm q⁹ dicit hiero. i pluribus locis. q⁹ꝓ noie dñi tetragrãmaton traſtulerũt nomẽ grecũ ſignãs ꝺ ſm. ſic hꝫ nomẽ domin⁹ ponit ĩ trãſlatõe latina. quod nomẽ nõ ſolũ dr̃ de deo ſz de q̃libet homine magno. Falſitas etiã ꝑdicta ptz ꝑ trãſlationẽ chaldaicã que ſic habet in r Propt hꝫ (hoc loco. Et hꝫ ẽ nomẽ q̃ vocabũt ei ꝛc. Hic conſequẽter ponitur tanti beneficij recognitio cum dicit. y Et nõ dicent vltra viuit dñs ꝛc. q⁹ ſicut ad ꝑſentiam maioris luminis minus obfuſcatur. ita aduentu eius beneficio incarnationis ieſu xpi et redemptionis noſtre per eum facte obfuſcata ſunt omnia beneficia et quaſi oblitioni data que fuerunt in veteri lege tãq; modica aut nulla reſpectiue.

z Sed viuit dominus qui eduxit et adduxit ꝛc. quod non poteſt intelligi de ritu captiuitatis babylõice. quia illud beneficium quaſi incompabiliter maius fuit q̃ eductio filiorum iſrael de egypto in tot ſignis et mirabilibus diuinis. et in tanta multitudine q⁹ erant ſexcenta milia abſq; mulieribus et paruulis. et ideo iſta adductio intelligitur de vocatione ad fidem xpi. quia de omnib⁹ terre partibus ſunt aliqui vocati. et iſta vocatio maior eſt

ꝛ excellentior ãſi incõparabiliter oĩbꝫ beneficijs veterꝫ te/
a Et habitabũt in terra ſua.i.in eccl̃ia mul/ (ſtamenti
tante.ꝛ poſtea in triumphante que eſt terra viuentium
promiſſa fidelibꝫ in premiũ vt frequẽter ſupius declarauj
b Ad pphetas. Hic ꝓfiter nequiciã malor paſtor dif/
fuſius reſumit.ꝛ prio
arguit eor vitã.ſecun
do doctrinã.ibi. Hec
dicit. Prima adhuc i
duas.q; primo argui
tur eorũ mala vita.ſe
cũdo ſubdit pena.ibi
Idcirco Circa primũ
dicit hieremias.
c Contritum eſt cor
meũ ꝛc.q; dolebat de
mala vita ſacerdotuꝫ
ꝛ falſor pphetar.com
patiebat etiã eor na
ture ꝓpter mala q̃ vi/
debat eis imminere.
licet eor culpã odiret
d Facti ſum ſi vir
ebrius.i. attonit pre
cor malicia ꝛ ſequẽti
pena.ideo ſubditur.
e A facie dñi.vindi
ctam ꝓparãtis.
f Quia adulterijs
repleta eſt terra.ſicut
dictum eſt ſ.v. Unuſ
quiſq; ad vrorẽ proxi
mi ſui hinnichat.
g Quia a facie ma/
ledictionis.i.propter
blaſphemias ꝓtra de
um ꝛ alia mala.
h Luxit terra.p ſic/
citate numia.ſicut dif/
fuſius explicat ſupra
ruſ. Sicut enĩ pratuꝫ
dicit̃ ridere metapho
rice qñ viret.ſic terra
lugere qñ aret.
i Factus eſt curſus
eor malꝝ.ad mala ei
currebant ſine freno
rationis et diuine le/
gis.
k Et fortitudo eor diſſimilis.patribus antiquis.
l Propha nanq; ꝛ ſacerdos polluti ſunt.luxuria ꝛ ava
ricia. m Et ĩ domo mea.i.in templo meo nomini de
n Inueni malũ eorũ.i.ydola que colebant. (dicato.
ruſ.Regũ.xxi. Idcirco. Hic ſubiungitur pena cũ dicit.
o Idcirco via eor erit q̃ſi lu.ꝛc.hoc eſt dictũ. inferam
eis plura mala ſup aliud. p Et in pphetis ſamarie,
qui iã erant in captiuitatem ducti a ſerto anno ezechie.
ruſ.Reg.xxiij. vbi habem fatuitatẽ.i.hebreo habeꝫ blaſ/
phemiã.ideo ſubdit. q Et pphetabãt in baal.queren
do tñſum ab ydolo vel potius a demone in ipo.et non a
deo.ꝛ ſic erat quedã blaſphemia.q; p.hoc oſtendebant q̃
reputabant baal pluſq; deum.
r Et in pphetis hieruſalẽ vidi ſiꝫlitudinẽ.ad pphetas ſa
marie.adulterium.i.ydolatriam.
s Et iter mendacij.q; decipiebant pplm vide.ſicut ille
populũ ſamarie. In hebreo habeꝫ ſic. Vidi turpitudinẽ
adulterij ꝛ iter mendacij.turpitudo enĩ adulterij eſt qñ
adultera in eodẽ lecto recipit adulterũ cum marito.ꝛ ſic
iſti fecerunt.q; in templo dñi ydolũ poſuerũt.
t Et confortauerũt ſuo malo exemplo ꝛ verbo falſo.
v Manus peſſimor.ad pmanendũ in peccato.

ꝗs eiecerã eos illuc: ꝛ hĩta
bũt ĩ terra ſua b Ad pphas.
c Cõtritũ ẽ cor meũ ĩ medio
mei ꝛ tremuerũt oĩa oſſa mea
d Facti ſum ſi vir ebrius: ꝛ q̃ſi
hõ madidus a vino e a facie
dñi: ꝛ a facie vbor ſcor ei:
f qr adulterijs repleta ẽ tra
g qr a facie maledictiõis lu/
xit terra: arefacta ſunt arua
deſti. h Facti eſt curſus eor
malꝝ: ꝛ fortitudo eorũ diſſi/
milis. i ppha nanq; ꝛ ſacer/
dos polluti ſũt: m ꝛ in domo
mea inuẽi malũ eor ait do
min. o Idcirco via eor erit
q̃ſi lubricũ ĩ tenebris. ipellẽt
enĩ ꝛ corruent in ea. Afferã
enĩ ſup eos mala. ãnũ viſita
tiõis eor ait dñs. q Et in pro
phetꝫ ſamarie vidi fatuita/
tẽ ꝛ pphabãt ĩ baali: ꝛ deci
piebãt pplm meũ iſrl. r Et ĩ
pphis hirlm vidi ſiꝫlitudi/
nẽ adulterãtiũ ꝛ iter mẽda
cij. Et ꝛfortauerũt man peſ/
ſimor: vt ñ cõũtereꝫ vnuſ/
q̃ſq; a malicia ſua. t Facti ſũt
mihi oẽs vt ſodoma ꝛ hĩtato
res ei q̃ gomorra. Propte
rea hĩ dic dñs exercituũ ad
pphetas: v ecce ego cibabo
eos abſinthio: ꝛ potabo eoſ
felle. x A pphis enĩ. n. hieruſalẽ
egreſſa ẽ pollutio ſup oẽm
terrã. y Hec dicit dñs exer
cituũ. z Nolite audire verba
pphatũ q̃ pphetãt vobis. ꝛ
decipiũt vos. a viſiõez cordis
ſui loquunt: nõ de ore dñi.
b Dicũt his q̃ blaſphemant
me. locut eſt dñs: c pax erit
vob: ꝛ oĩbꝫ q̃ ambulãt ĩ pra
uitate cordis ſui dixerũt non
veĩet ſup vos malũ d Quis
enĩ aſſuit in cõſilio dñi: ꝛ vi
dit ꝛ audiuit ſermonem eius
Quis cõſiderauit vbũ illi
ꝛ audiuit? e Ecce turbo dñi
ce indignatiõis egredietꝫ: ꝛ
tẽpeſtas erumpẽs ſup ca
put impioꝝ veĩet. f Nõ reuer
tetur furor dñi vſq; dũ faci/
at: ꝛ vſq; dũ cõpleat cogita/
tionẽ cordis ſui. g In nouiſſi
mis diebꝫ intelligetis cõſi
liũ ei. h Nõ mittebã pphas
ꝛ ipi currebant: non loq̃bar
ad eos: ꝛ ipi pphabãt. i Si
ſtetiſſẽt ĩ cõſilio meo et nota
feciſſent vba mea pplo meo
auertiſſez vtiq; eos a via ſua
mala ꝛ cogitatõibꝫ ſuis peſ
ſimis k Putaſne deus e vicio
ſus ego ſum.i. cognoſcẽs tñ illa q̃
ſunt ppe me ꝛ nõ ea que ſunt longe. l nõ inducit̃ ad ex/
cludendũ doctrinã falſam aliquor ſacerdotũ q̃ dicebant
dei prudentiã attingere tñ ad ſuprora ꝛ nõ ad iſta infe/
riora.q; error incepit a tempore ſancti Job. In pſona ſic

errantiũ dr̃z ob. ꝓ.ij. Circa cardines celi ꝑambulat nec nostra ꝓsiderat. Ꝛ qz dei ꝓuidẽtia attingit ad ōia ẽntũ cũq; occulta, ideo sequit. r Si occultabit ꝛc. i. nõ occultabit. qõ ꝓbatur ex eo ꝙ ꝑsti vbiq; cũ dicit.

s Numqd nõ celũ ⁊ terrã ego ꝛmpleo. q. d. sic.

t Audiui. Hic ꝓfr arguitur in falsis prophetis coloratio sui dicti, ad hoc enĩ q; magis sibi crederẽt vtebant mõ loq̃ndi ꝓphetay, et hoc ꝙ dicit.

t Audiui que dixerũt ꝓphete. s. falsi. qz verba eoz nota sunt

v Prophtã (mihi tes in noie meo mendacium. ꝑmittentes sue false ꝓphetie. hec dicit dñs. sicut ꝓphete veri.

x Somnia. i. visiõz a deo accepi i somno. et qz hoc faciebãt ad facilius decipiendũ ꝓpulũ. vt dictũ est.

y Cum (ió sequit. volunt ꝛ. vt obli. po. meus no. mei. ꝑ iuaz falsam doctrinã. ió se

z Prophe (quit. ta q̃ hz somniũ. i. va

z Narret som (niũ. i. ferat tãq; somnium et ꝑmittat. hec dicit dominus.

a Et q̃ hz sermonez meũ. sicut hieremias et alij veri ꝓphete.

b Loquat sermonẽ meũ vere. i. ꝑmittendo hec dicat dominꝰ.

c Quid paleis ad triticũ. i. sicut palee si sunt tritico cõmiscende vt eo cõuerso. sic nec nomẽ dñi est aduñgẽdũ false doctrie ꝓphetay

ego sum dicẽ dñs. ⁊ nõ deo lõge. Si occultabit vir ī absc̃dit. ⁊ ego ñ videbo eũ dicẽ dñs. Nũq̃d ñ celũ et trã ego ꝛpleo dicit dñs. Audiui q̃ dixerũt ꝓphete ꝓphetãtes ī noie meo mẽdaciũ atq; dicẽtes. Sõni aui sõniaui. Usq; q̃ istõ ẽ ī corde ꝓphetaꝝ vaticinãtiũ mẽdaciũ ⁊ ꝓpbtãtiũ seductões cordis sui. Qui volũt facẽ vt obliuiscat ꝓpl's me nois mei ꝓpt sõnia eorũ q̃ narrãt vnusq̃sq; ad ꝓximũ suũ. sicẽ obliti sũt ꝓres eoz nois mei ꝓpter baal. Prophet̃a q̃ hz sõniũ narret sõniũ. ⁊ q̃ hz ꝓmonẽ meum. loq̃t ꝓmõez meũ vere Quid paleis ad triticũ dicit dñs Nũq̃d ñ vba mea sẽ q̃si ignis dicẽ dñs. ⁊ q̃si malleꝰ ꝓterẽs petrã. Propterea ecce ego ad ꝓpbas ait dñs q̃ furant vba mea vnusq̃sq; a ꝓxio suo. Ecce ego ad ꝓpbas ait dñs q̃ assumũt līguas suas. ⁊ aiũt dicẽ dñs. Ecce ego ad prophetas sõniãtes mẽdaciũ dicẽ dñs. q̃ narrauerẽt eam ⁊ seduxerẽt ꝓpl̃z meũ ī mẽdacio suo. ⁊ in miraclis suis cũ ego nõ misissẽz eos. nec mãdassẽ eis. q̃ nihil ꝑfuerẽt ꝓpl̃o huic dicẽ dñs Si igit interrogauerit te ꝓpl̃us iste vel ꝓpha aut sacerdos dicẽs. qd ẽ onꝰ dñi dices ad eos. Vos estis onꝰ Proiciã q̃ppe vos dicẽ dñs Et ꝓpha ⁊ sacerdos ⁊ ꝓpl's q̃ dicẽ onꝰ dñi. visitabo sup̃ virũ illũ ⁊ sup̃ domũ eiꝰ Hec dicetz vnusq̃sq; ad ꝓximũ et ad frez suũ Quid rñdit dñs. ⁊ q̃d locut ẽ dñs Et onꝰ dñi vltra nõ memorabit. qz onꝰ erit vnicuiq; sermo suꝰ Et puertistz verba dei viuẽtis, dñi exercituz dei nr̃i. Hec dices ad ꝓphtã. Quid Rñ. tibi dñs et q̃d locut ẽ dñs, Si aũt onꝰ dñi direritz ꝓpt̃ hec dicẽ dñs, Quia dixistis sermõz istũ onꝰ dñi. ⁊ misi ad vos dicens, nolite dicere onꝰ dñi Propt̃ea ecce ego

in hebreo habet. Et ī extasibus suis, aliq̃n. fingebãt se esse raptos a sensib' ad fingẽdũ magnitudinẽ reuelationis sibi facte. et talia ꝑsti quodãmõ dici miracla. qz in

o Si igitur. (ducunt simplices hoies in admiratoz. Hic arguit malicia eoz in derisione veritatis. Circa qõ sciendũ q̃ sacerdotes et mali ꝓphete derisorie noiabant onꝰ ꝓphetiã hieremie ⁊ aliorum prophetar dñi. et populũ inducebãt ad talẽ modũ loquẽdi duplici rõe. Una ẽ qz prophete dñi arguendo eoz vicia cõminabant eis pẽas graues. ꝙs prophete falsi vocabãt onera Alia est. quia iste pene diu ante euẽtũ fuerũt per ꝓphtas dñi nũciate. ⁊ iõ drisorie dicebãt. onꝰ onꝰ ꝓ hoc insinuando q̃ ille ꝓphetie essent derisibiles tanq̃ friuole et effectum nõ hñtes. et ꝓter talem derisionem dñs cõminat derisoribus penã ⁊ ponit ista sententia hic diffuse ⁊ intricate cum dr̃ in ꝓsona dñi hieremie.

o Si igit interro. te ꝛc. q̃d est onus dñi. ꝓphetiã tuã onꝰ nominãs derisorie.

p Di. ad eos. Vos estis onus. s. importabile ꝓpter peccatoriũ. eoz pondus. ideo q̃ Proiciaz (subdit. quippe vos. in captiui

r Dicit do (tatẽ. minus. sicut proiecit importabile onus.

s Et prophetã ⁊ sacer. et po. q̃ dicit onus dñi. deridendo prophetas verã.

t Visitabo ꝛc. i. puniã eum in ꝓsona sua grauiter et in ꝓsonis sibi cõiunctis. Consequente docet eos loq̃ reuerenter de prophetia domini cum dicitur.

v Hec dicetis. i. sic loquimini de prophetia dñi.

x Quid rñdit dñs. prophete inq̃reti ab eo.

y Et quid lo. ẽ domin. prophetas inspirando.

y Et onus dñi vltra nõ memorabit. i. prophetia pomi amplius nõ noiabit a vobis de noie oneris.

a Quia onus vni. erit ser. suus. i. si loquat de prophetia dñi noiando eã onus. puniet grauiter pro tali ꝛmone.

b Et puer. ver. dei vi. i. puerse noiastis noiando ea onera derisorie. in hebreo autez habet. Et puertistis verba deoz viuentiũ. ꝓ quod in duobus ostenditur pluralitas personaz et vnitas essentie cũ subdit in singulari. dñi exercituũ dei nostri.

c Hec dices. docet modũ loquendi reuerenter cum prophetia dñi et ptz finis ex dictis. qz ẽ replicatio eiusdẽ ad maiorẽ assertioz. et qz hanc dei monitionem contempse

rūt.ō seq̄tur pena ibi. d Propterea ecce ego tollam vos ,portans,s.ad alienam,qō implet̄ fuit in intrās migratione ioachim regis iude inchoative.t ꝓsūmative in captiuitate babylonica tempore sedechie.

In ca.xxij.vbi dr in postil.Sacnaū aūt q̄ hebrei ⁊c.

Additio.i.

Hebrei nō solū subterfugere nituntr a veritate hui⁹ auctoritatis q̄ diuinitatem christi satis manifestat p varietatē lēe ,put postillator dicit, quā varietatē recte ꝓfutat ,put i postilla,sed etiā dicūt q̄ licet nomen dñi tetragrāmaton nō conueniat essentialr alicui creature.tñ q̄nq̄ ipsa creatura denominatr p̄dicto nomie ad effectū ipsius dei. Ad qō inducūt illud Exo.xxij.vbi dr.Edificauit moyses altare.t vocauit nomē ei⁹ dñs exaltatio mea. Et vbi nos habem⁹ dñs.in hebreo ponitur tetragrāmaton qō nō ꝙeunt ipi altari hui⁹ essentiā.sed denotatr sic ab effectu ipi⁹ dñi exaltatis ꝙlm isral.vt ibidē exponitur in postilla. vnō in ꝓposito dicunt q̄ hō nomē ꝓprium dei scz dñs iustus noster. dr de illo germine suscitando de dauid nō essentialiter.sed ab effectu ipi⁹ dei iustificantis. Sed illa cauillatio nō valet.nā put habet in thalmud in libro q̄ dicit bababata als babalbatra in distinctione q̄ incipit.q̄ vidit nauē.habet expsse q̄ messias vocat nōie dei tetragrāmaton.ad qō allegat ista auctoritas hieremie. Hoc est nomē qō vocabūt eū dñs iustus nr. Et sic ptz q̄ nomen dei essentialiter intelligitur i hac auctoritate.ibi enim de essentiali nomiatiōe loquitur vt ibidem patet ⁊c.

In eo.ca.vbi dr i postil. Circa qō sciēd q̄ sacerdotes ⁊falsi ꝓphe derisorie noiabāt onus ꝓphetā. Additio.tij.

Vbi nos habem⁹ in iō loco onus.in hebreo hē hec dictio masca.que vno mō significat idē qō on". alio mō significat assumptionē.s.vbuz assūptū a ꝓpha.vñ Num.xxiij.ca.xxiiij.vbi dr o balaam assūpta parabola dixit.in hebreo habet ratio ista⁹ dictiōis.s.masca. put signat assumptionē vbi vel parabole dei.t sic i aliis locis iuxta vbi ergo graue erat seu ponderosum qō prophetizabat irrisores vocabāt illā ꝓphetiā onus intelligēdo in prima significatiōe. Quia igit ꝓphe solebāt peccātibus tristia enūciare.vt ad penitentiā eos reuocarent. que tū deus sepe misericorditer differebat. ideo popul⁹ pseudo ꝓphetaꝝ fraude deceptus putabat nō ventura que dñs minabat.vñ t ꝓphetā verā t seriosam in ludū vertebat.t veris ꝓphetis irridēdo dicebat. Qi viri pondus seu onus dñi annunciant. Unde iam vltra ꝓphetia nō visio sed onus vel pondus dñi apud eos dicebat.et ideo dominus ad hieremiam dicebat. Si interrogauerit te ꝓp̄s ⁊c.t hec sūia plen⁹ habet in glosa.

Capitulū.xxiiij.

Ostendit. Superius posita est hieremie ꝓphetia. Hic ꝙsiter ostenditur in pte impleta.t duplicit in duas.qr primo ofdit hec impletio.secundo ponit ꝓphetie hieremie repetitio capitulo sequenti. Prīa in duas. qr prīo ponitur q̄dam imaginaria visio.t secō ponit⁹ expositio.ibi Et factus est.aliter ei nō fuisset vera ꝓphetia nisi hieremias intellexisset visionē sicut pharao videns spicas nō fuit ꝓpheta.qr non intellexit significationē.propter qō dr Danī.x. Intelligentia opus est i visione. Circa primus dicitur

a Ostendit ⁊c. Hic dicit hieremias primo visione imaginaria. Et subdit hui⁹ visionis temp⁹ cū dr

b Ecce duo calathi ⁊c. Hic vidit hieremias primo visione imaginaria. Et subdit hui⁹ visionis temp⁹ cū dr

c Postq̄ transtulit nabuch.⁊c.de q̄ translatione plen⁹ dictus est supra.xxij.

d Et fabrū.i. artificem subtilem.

e Inclusorem.i. aurifabrū q̄ gemmas p̄ciosas ponit in auro vel argento.t in hoc patet ꝓphetiam hieremie impletā esse in parte.q̄ frequenter p̄dixerat regem populū in babyloné ducendū.Cetera patēt in littera quantū ad visionem imaginariam.

f Et factū est. Hic ꝙsiter ponit expositio siue intellect⁹ dicte visionis cū dicitur.

g Sicut ficus he bone sic cogno.transmi.iuda ⁊c.i.trāsmigratis dabo gratiā meā. t erit eis multo melius q̄ illis q̄ remanserunt in iudea qr ioachim rex iuda p filiū nabuch⁹ fuit repositus in magno statu valde.sm q̄ habet iiij Reg.vltī.t daniel t socij eius t mardocheus qui fuerūt de transmigratis cū ioachim.fuerunt multū honorati a regibꝫ.vt patet in libris Hester t Daniel. Hec aūt visio facta fuit hieremie.quia illi q̄ erant in hierusalē cū sedechia rege reputabant miseros ioachin regem t alios q̄ cū eo educti fuerāt in babylone.

h Et reduc.eos in ter.hanc.licet enī ioachin (bylone. daniel t socij eius t mardocheus nō redierint in personis ꝓprijs.redierūt tñ in posteris suis.plures erā illoꝝ q̄ cū eis transmigrauerūt completis.lxx.annis etiam in

i Et edificabo eos ⁊c.i.multiplicabo (indeā redierūt. eos in prole t bonis temporalibus.

k Et dabo eis cor vt sciant me.multiplicabo eos in bonis spūalibus.

l Et sicut ficus pessime que sunt abominabiles.

m Sic dabo sedechiam regē.mihi t hominibꝫ abominabilē.quia postea fuit captus t excecatus.t filij ei⁹ et nobiles occisi.t ꝓp̄s partim occisus.et ꝑtim captiuat⁹

ꝛ ciuitas cõbusta.ꝛ er hoc ptz hui⁹ lre sentẽtia vsqz ibi.
n Et in maledictiõe.qz post istã miseriã q̃cũqz maledicebat alteri.sic dicebat.sic accidat tibi sicut sedechie regi
o Et mittã in eis gla.ꝛ fa.ꝛ pestẽ.qz aliq̃ (ꝛ pl̃o eius. eoz fuerũt gladio mortui.ꝛ aliq̃ fame.ꝛ aliq̃ corruptione aeris seu mortalitate.

Capl̃m.xxv.

V Erbũ.q̃ dic ꝑ nĩr replicatio ꝓphetie hieremie.ꝛ ꝓpio q̃tuz ad ꝟ qz reꝓhenderat populi malicã.sc̃do q̃tum ad ꝟ qz ꝓnunciauerat penã.ibi. Propterea. Circa primũ ꝓpio notatur tempus cũ dr.
b In anno.iuy.ioachim filij iosie.er hoc ptz qz hec reuelatio facta hieremie fuit añ trãsmigrationẽ ꝓcedẽti ca.victã.qz iechonias siue ioachin sub q̃ facta ẽ illa trãsmigratio fuit filij⁹ istius ioachim sicut dictũ est supra.xxij. Et iõ subdit. Postq̃.i. post istaz reuelationẽ factã hieremie trãslat⁹ est iechonias. qz ccc.nono anno post includẽdo hunc q̃rtũ annum ioachim ꝑris ei⁹ trãslatus fuit
b Ipe est ꝓm⁹ annus nabucho.qz ꝓpter ꝟ qz.xxv. ãno nabucho.destructa fuit hierusalẽ.iuy. Reg.vlti.ꝛ a q̃rto ãno istius ioachĩ inclusiue vsqz ad.xi. annũ sedechie in q̃ destructa fuit ciuitas fluxerũt .xxv. anni.l.viij. de regno ioachim q̃ xi.ãnis regnauit.ꝛ xi. de regno sedechie. Cetera patẽt vsqz ibi.
c Arij.ãno.vbi incipit ista replicatio. qz a.xiij.anno iosie cepit hieremias ꝓphetare q̃ tpe fluxerũt anni.xxiij.vsqz ad q̃rtũ annũ ioachim ideo subdit.iste ann⁹.xxiij.
d Et locut⁹ sum ad vos de nocte ꝟsurgẽs.i.vigilãter.ꝛ ꝑseuerãter.
e Et nõ audistis
f Et misit dñs ad vos oẽs ser (distis.vos emẽdãdo. uos suos ꝓphas.er q̃ ptz qz illo tpe fuerũt alij sancti ꝓphete q̃ mouebãt pl̃m ad bonũ.
g Consurgẽs dilu. mittẽsqz.i. valde diligẽter vos admonẽs.
h Et nõ audistis.q.d.ꝑ seuerãtia vra in malo nõ ꝓuenit ex defectu diuine miseꝛie.sed ex parte malicie vre. Cetera patẽt in
i Propterea. Hic ꝓfert ponit replicatio ꝓ (littera. phetie q̃ntũ ad penã.ꝛ primo exprimit pena inde orum. sc̃do pena suoz aduersarioz.ibi. Cũqz impleti.ꝛ hoc fuit ad consolationẽ aliquoz bonoz q̃ erant in populo iu

de.vt dictũ est supra.xxij. Circa ꝓmũ dr.
k Pro eo qz nõ audistis verba mea.sed obstinati estis in malicia vestra.
l Ecce ego mittã ꝛ assumaz ꝛc. Et instinctu eni diuino nabucho.ꝛ bellatores sui acceperũt audaciã ꝛ ꝓstantiaz impugnãdi iudeã ꝛ eius habitatores de suis malis multiplicib⁹. vt magis fin ordinem diuine iustiꝛie puniꝛentur.
m Seruũ meũ.inqz tũ exequebat diuinaz iusticiam.
n Et adducã eos super ter. istã ꝛ sup oẽs na.q̃ in circũ.illi⁹ sũt qz idumei.philistei.ꝛ alij circa iudeã habitantes fuerũt ꝑ nabucho.depdati et captiuati.ꝛ eoz captiuitas hic denunciat cũ pena iudeoz.q̃ sperabãt eoz aduitorio ꝛesiste re regi babylonis. Cetera patent vsqz ibi.

o Vocẽ mo.ꝛ lumẽ lu.ꝑ hõ designat captiuitas habitator.ꝛ sic nõ erit opus molen qz lucerne ꝓpter defectum habitatorũ.
p Cunqz. Hic cõsequẽter ꝓdicitur pena aduersantium iudeis ad bonoz ꝟsolationẽ vt ꝓdictũ est.ꝛ duplicitur ã duas ptes.qz primo ꝓdicit destructio babylonioz singulariter.sc̃do multoz generaliter. ibi. Quia sic. Circa primũ notatur temp⁹ destructionis babylonie cũ dicit.
p Cũqz impleti fuerint.lxx.annis visitabo sup regem babylonẽm ꝛ regnũ eius destruẽdo.q̃ fuit implet um in occisione Balthasar regis babylonis. qz tunc regnũ suum datũ est medis ꝛ persis. vt habetur Dañ.v. numeratio tñ istoz septuaginta annoꝝ varie inchoatur a diuersis. Expositores eni nostri cõmuniter incipiunt eã a destructione hierusalẽ vndecimo ãno sedechie. Ra.sa. inchoat eam a q̃rto anno regni ioachĩ filij iosie.q̃ fuit annus primus nabuchodo.regis. vt dicit in principio hui⁹ capitulꝛ. Ab isto vero anno exclusiue vsqz ad vndecimũ annũ sedechie fluxerũt.xviij.ãni.septz de regno ioachim q̃ regnauit vndecim annis.ꝛ.xi. de regno sedechie. ꝟps aũt iechonie q̃ regnauit ꝑ ter istos duos includit in istis.xviij.ãnis.ꝛ nõ coputat ꝑ se.qz regnauit tñ tribus mensibus.ꝛ ista patent ex quarto Regum xxiij.
q Et ponam illam in solitudines sempiternas.

q; babylon nō fuit reedificata ⁊ inhabitabil' facta ē ſm q; hī Eſa.xiij. Nō habitabit vſq; in finē ⁊c. Licet aūt babylonij in deſtructiōe iudeoꝝ fuerint executores diuine iuſticie vt p̄dictū eſt. tñ fecerūt ſ̄ iniqua voluntate ⁊ attribuētes victoriā illā ⁊ alias arogāter ſue ptāti. ⁊ nō diuine virtuti. ꝓter qō meruerūt a dō puniri.

a Quia ſeruierunt eis. ſ. chaldeis.

b Cū eſſent gentes multe. ſ. iudei et alie nationes ſubiugate chaldeis.

c Et reges magni erant in iſtis gētib;. q. d. nō fuerūt ſubiugati virtute chaldeoꝝ ſz diuina. ideō debuerūt puniri ꝓ ſua ſuperbia ꝓpter qō ſubdūt. Et reddam eis ⁊c.

d Quia ſic dicit. ſ̄ ponit punitio multorū generaliꝝ. ⁊ diuidit in tres ptes. q; primo p̄dicit hec punitio. ſecūdo dicti cōfirmatio. ibi. Cūq; voluerint. tertio reſumit iudeorū deſtructio ibi. Ululate. Circa primū dr. Hieremie a dño.

e Sume calicem. p quē itelligit afflictio ſeu punitio mittenda a deo.

f Et ꝓphetabis de illo cūctis gētib; ⁊c. i. ꝓphetabis hanc punitionē ſup eas venturā. ⁊ dicit ꝓphetabis. ꝓſequēdo metaphoram.

g Et turbabunt ⁊ inſanient. i. fugient (phorā de calice. ab eis mens ⁊ conſilium.

h A facie gladij. i. p timore gladioꝝ ſup eos venētū.

i Et accepi calicē de mānu dñi. id eſt auctoritatē ꝓphetādi punitionē venturā. Et dicit aliq; q; videbat imaginaria viſiōe calicē a deo ſibi tradi. ⁊ p ipm ꝓphetari regib; ⁊ gentib; infra ſcriptis. ⁊ intelligebat viſionis ſignificationē. ⁊ ꝓpter hoc ponit punitio iudeorū cum dr. l: Hierusalē ⁊c. ſicut eſt dies iſta. loquitur de futuro p modū p̄ſentis ꝓpter certitudinē euentus. q; dies accipit hic p die deſtructōis ciuitatis ⁊ templi futura ſub ſedechia.

k Secūdo ponit punitio egyptioꝝ cum dr. l Pharaoni regi egypti ⁊c. q; dedit occaſionē ſedechie rebellandi nabuchodonoſor. primitꝰ ei ſubſidium. et q; rebellione ſecuta eſt dicta deſtructio.

m Cūctis regi. ter. auſiditis. in heb. hē. Terre hus de q; fuit iob ē illa ⁊ vicina iudee.

n Et cūctis regi. ter. philiſtiim. iſti (dee a pte orientis erāt vicini iudeoꝝ a pte occidentis.

o Et reliqs idumee ⁊ moab. q; ſibi erāt ꝓpinq; iudeis.

p Et cūctis regib; tyri ⁊c. tyrus enī ⁊ ſydon erāt vicine iudee a pte aq;

q Et regi. ter. inſularū. que ſūt trās mare. i. vltra aliquā partē maris reſpectu ꝓmiſſoꝝ. ſicut ſunt cypr⁹ rhodus ⁊ ſimiles. ſi enī eſſent totaliter trans mare iam nō eſſent inſule.

r Et vniuerſi q; attonſi ſūt in comā. id eſt agarenis q; habebāt capillos recīſos ad modū pugiluz. ⁊ in hebreo habet. Et vniuerſis angulatis. p q; intelligunt illi q; habitabāt circa angulos terre ꝓmiſſoꝝ

terrā illaz oīa verba mea q̄ locutꝰ ſuz ꝑ eā oēm qō ſcriptū eſt in libro iſto q̄cūq; ꝓphetauit hieremias ad oēs gentes.

s Quia hec dicit dñs exercituū deꝰ iſrl. Sume calicē vini furoris hui⁹ de mānu mea: ⁊ ꝓpinabis de illo cūctis gētib; ad q̄s ego mittā te ⁊ bibent: ⁊ turbabunt ⁊ inſanient a facie gladij quem ego mittā inter eos.

t Et accepi calicē de mānu dñi: ⁊ ꝓpinaui cūctis gētib; ad q̄s miſit me dñs.

u Hierl'm et ciuitatib; iuda ⁊ regib; eiꝰ ⁊ principib; eiꝰ vt darē eos in ſolitudinē ⁊ in ſtupore ⁊ in ſibilū ⁊ in maledictionez ſic eſt dies iſta: pharaōi regi egypti ⁊ ſeruis eiꝰ ⁊ principib; eiꝰ ⁊ oi ꝓpło eiꝰ ⁊ vniuſis generaliꝝ cūctis regib; terre auſiditis: et cūctis regibus terre philiſtiim ⁊ aſcalonis ⁊ gaze ⁊ accaroni azoti: ⁊ reliqs idumee ⁊ moab ⁊ filijs āmon ⁊ cunctis regib; tyri ⁊ vniuerſis regib; ſidonis ⁊ regibus terre inſularuz q̄ ſunt trans mare: ⁊ dedan ⁊ themā ⁊ buz et vniuerſis q̄ attonſi ſūt in comā ⁊ cūctis regib; arabie: ⁊ cūctis regibus occidentis q̄ habitāt in deſerto: ⁊ cūctis regib; zambri: ⁊ cūctis regib; elaz ⁊ cūctis regib; medoꝝ. cūctis q̄z regib; aq̄lonis deppe ⁊ delonge vnicuiq; ꝓxima fratrez ſuū. ⁊ omnib; regnis terre que ſuper faciem eius ſunt

v Et rex ſeſach bibet poſt eos. Et dices ad eos. Hec dicit dñs exercituū deꝰ iſrl. Bibite et inebriamini et vomite et cadite et non reſurgatis a facie gladij quem ego mittā inter vos.

w Et erit ſi noluerint ſumere calicē de mānu tua vt bibant dices ad eos. Hec dicit dñs exercituū bibendo bibetis.

x Ecce enī in ciuitate in qua inuocatū eſt nomē meū ego incipio affligere: et vos quaſi innocentes et impunitate fruentes eritis? non eritis impunitate fruentes: quia gladiū ego vocabo ſuper omnes habitatores terre dicit dñs exercituū.

y Tu ergo ꝓphetabis ad eos omnia verba hec et dices ad eos. Dñs de excelſo rugiet et de habitaculo ſanctitatis ſue dabit vocē ſuā rugiens rugiet ſuper habitationē ſuā vindemiā quaſi calcantes reſpondebit cūctis habitatoribus terre.

z Venit clamor vſq; ad extremū terre: quia iudicium dñi cum carnibus diſceptat: ipſe dabit impios gladio dicit dñs.

a Hec dicit dñs exercituū. Ecce malum egredietur de gente in gentem: et turbo magnus conſurget a finibus terre.

b Et occiſi dñi erunt in die illa a finibus terre vſq; ad finē terre: non planctus non congregabuntur nec ſepelientur: ſtercus ſuper faciem terre erunt.

c Ululate pastores et clamate: et aſpergimini cinere o duces gregis: quia impleti ſunt dies vestri vt occidamini et dissipemini: et cadetis quaſi vas desiderabile.

d Et peribit fuga a pastoribus: et ſalus a ducibus gregis.

e Vox clamoris pastorum et vlulatus ducum gregis: quia vaſtauit dñs paſtum eorum.

f Et deſtructa ſunt pacifica ab ira furoris dñi: dereliquit quaſi catulus in ſpelunca ſua: factus eſt terra eorum in deſolationem a facie furoris columbe et a facie ire furoris eius.

g Capitulum xxvi. In principio regni ioachim filij ioſie regis iuda factus eſt ſermo iſte a dño dicens.

h Hec dicit dñs. Sta in atrio domus dñi: et loquere ad vniuerſas ciuitates iuda que adorant in domo dñi omnia verba que mando tibi vt loquaris ad eas: ne minuas verbum.

i Si forte audiant et reuertatur vir a via ſua nequam: et penitebit me ſuper malo quod ego cogito vt faciam eis ꝓpter malitiam adinuentionum ſuarum.

k Et dices ad eos. Hec dicit dñs. Si non audieritis me vt ambuletis in lege mea quam dedi in conſpectu veſtro.

l Vt audiatis verba ſeruorum meorum prophetarum quos ego mitto ad vos de mane conſurgens et mittens: et non audiſtis.

m Et dabo domum hanc ſicut ſilo: et vrbem iſtam dabo in maledictionem cunctis gentibus terre.

n Audierunt ſacerdotes et prophete et omnis populus hieremiam loquentem verba hec in domo dñi.

o Et factum eſt cum conſummaſſet hieremias loqui omnia que mandauit illi dñs vt loqueretur ad vniuerſum populum: apprehenderunt eum ſacerdotes et prophete et omnis populus dicentes.

p Morte morieris.

q Quare prophetaſti in nomine dñi dicens. Sicut ſilo erit domus hec et vrbs hec deſerta eſt absque habitatore. Et congregatus eſt omnis populus contra hieremiam in domo dñi.

r Et audierunt principes iuda hec verba: et aſcenderunt de domo regis in domum dñi: et ſederunt in introitu portę noue domus dñi.

s Et dixerunt ſacerdotes et prophete ad principes et ad vniuerſum populum dicentes. Iudicium mortis eſt viro huic: quia prophetauit contra ciuitatem hanc ſicut audiſtis auribus veſtris.

t Et locutus eſt hieremias ad vniuerſos principes et ad vniuerſum populum dicens. Dñs miſit me vt prophetarem contra domum hanc et contra ciuitatem hanc omnia verba que audiſtis.

u Nunc ergo bonas facite vias veſtras et ſtudia veſtra: et audite vocem dñi dei veſtri: et penitebit dñm ſuper malo quod locutus eſt contra vos.

v Ego autem ecce ſum in manibus veſtris: facite mihi ſicut bonum et rectum eſt in oculis veſtris.

w Verumtamen ſcitote quia ſi me interfeceritis ſanguinem innocentem dabitis ſuper vos et ſuper ciuitatem hanc et ſuper habitatores eius: quia in veritate dñs miſit me ad vos vt loquerer in auribus veſtris omnia verba hec.

x Et dixerunt principes et vniuerſus populus ad ſacerdotes et ad prophetas. Non eſt iudicium mortis viro huic: quia in nomine dñi dei nr̄i locutus eſt nobis.

y Et ſurrexerunt viri de ſenioribus terre et dixerunt ad vniuerſum cetum populi dicentes.

z Michee morathites prophetauit in diebus ezechie regis iuda et locutus eſt ad vniuerſum populum iuda dicens. Hec dicit dñs exercituū. Sion quaſi ager arabitur et hierl'm quaſi acerua lapidum erit: et mons templi quaſi excelſa ſilue.

a Numquid interficientes interfecerunt eum ezechias rex iuda et vniuerſus iuda? numquid non timuit dñm et deprecatus eſt faciem dñi: et penitebit dñm ſuper malo quod locutus eſt contra eos? nos autem facimus malum grande contra animas veſtras.

b Fuit autem et vir prophetans in nomine dñi vrias filius ſemeie de cariathiarim: et prophetauit contra ciuitatem hanc et contra terram hanc iuxta omnia verba hieremie.

c Et audiuit rex ioachim et omnes principes eius et vniuerſi optimates: et quesiuit rex interficere eum. Quod audiens vrias timuit et fugit et abiit in egyptum.

d Et miſit rex ioachim viros in egyptum elnathan filium achobor et viros cum eo in egyptum.

e Et eduxerunt vriam de egypto et adduxerunt eum ad ioachim regem: qui percuſſit eum gladio et proiecit cadauer eius in ſepulchra filiorum populi.

f Verumtamen manus achicam filij ſafan fuit cum hieremia ne traderetur in manus populi vt interficeretur.

g Capitulum xxvii. In principio regni ioachim filij ioſie regis iuda factum eſt verbum hoc a dño dicens.

h Hec dicit dñs mihi. Fac tibi vincula et capiſtria: et pones ea ſuper ceruicem tuam.

i Et mittes ea in manu nuncij ad regem edom et ad regem moab et ad regem filiorum ammon et ad regem tyri et ad regem ſidonis per manum legatorum qui venerunt hierl'm ad ſedechiam regem iuda.

k Et mandabis eis vt dicant dominis ſuis. Hec dicit dñs exercituū deus iſrl. Hec dicetis ad dominos veſtros.

l Ego feci terram et homines et iumenta que ſunt ſuper faciem terre in fortitudine mea magna et in brachio meo extento: et dedi eam cui placuit in oculis meis.

m Et nunc ego dedi omnes terras has in manu nabuchodonoſor regis babylonis ſeruum meum: et beſtias agri dedi ei vt ſeruirent illi.

n Et ſeruient ei omnes gentes et filio eius et filio nepotis eius donec veniat tempus terre ipſius: et ſeruient ei gentes multe et reges magni.

o Et gens et regnum quod noluerit ſeruire nabuchodonoſor regi babylonis et quod non miſerit cervicem ſuam ſub iugo regis babylonis in gladio et in fame et in peſtilentia visitabo ſuper gentem illam dicit dñs donec cuncta eius in manu eius conſumam.

p Vos ergo nolite audire prophetas veſtros et divinos veſtros et ſomniatores veſtros et augures veſtros et maleficos veſtros qui dicunt vobis dicentes. Non ſeruietis regi babylonis.

q Quia falſum prophetant vobis vt auferant vos de terra veſtra et eiciam vos et pereatis.

r Et gens que ſubmiſerit cervicem ſuam regi babylonis et ſeruierit ei dimittam eam in terra ſua dicit dñs et colet eam et habitabit in ea.

s Iuxta hec verba locutus ſum ad ſedechiam regem iuda dicens. Submittite cervices veſtras iugo regis babylonis et ſeruite ei et populo eius et vivite.

t Quare morimini tu et populus tuus in gladio et in fame et in peſtilentia ſicut locutus eſt dñs ad gentem que non ſeruierit regi babylonis?

u Et nolite audire verba prophetarum qui loquuntur vobis dicentes. Non ſeruietis regi babylonis: quia falſum prophetant vobis.

v Quia ego non miſi eos dicit dñs et ipſi falſa prophetant in nomine meo vt eiciam vos et pereatis vos et prophete qui prophetant vobis.

w Et ad ſacerdotes et ad vniuerſum populum hec locutus ſum dicens. Hec dicit dñs. Ne audiatis verba prophetarum veſtrorum prophetantium vobis dicentes. Ecce nunc vaſa domus dñi reportabuntur de babylone velociter: quia falſum prophetant vobis.

x Nolite audire eos ſeruite regi babylonis et vivite. Quare deſerta erit ciuitas hec?

y Si prophete ſunt et ſi eſt verbum dñi cum eis oremus dñm exercituum vt vaſa que relicta ſunt in domo dñi et in domo regis iuda et hierl'm non vadant in babylonem.

z Hec enim dicit dñs exercituū de columnis et de mari et de baſibus et de reliquis vaſis que relicta ſunt in ciuitate hac.

a Quę non tulit nabuchodonoſor rex babylonis quando tranſtulit ioachim filium ioſie regem iuda de hierl'm in babylonem et omnes optimates iuda et hierl'm.

b Hec enim dicit dñs exercituū deus iſrl de vaſis que relicta ſunt in domo dñi et in domo regis iuda et hierl'm.

c In babylonem tranſferentur et ibi erunt vſque in diem viſitationis meę dicit dñs: et adducam ea et reportabo in locum iſtum.

d Capitulum xxviii. Et factum eſt in anno illo in principio regni ſedechie regis iuda in anno quarto in menſe quinto dixit mihi hananias filius azor propheta qui erat de gabaon in domo dñi coram ſacerdotibus et omni populo dicens.

e Hec dicit dñs exercituū deus iſrl dicens. Contrivi iugum regis babylonis.

f Adhuc duo anni dies et ego reducam in locum iſtum omnia vaſa domus dñi que tulit nabuchodonoſor rex babylonis de loco iſto et tranſtulit ea in babylonem.

g Et iechonias filium ioachim regem iuda et omnes captivos iuda qui ingreſſi ſunt babylonem reducam in locum iſtum dicit dñs: quoniam contrivi iugum regis babylonis.

h Et dixit hieremias propheta ad hananiam prophetam coram ſacerdotibus et coram omni populo qui ſtabat in domo dñi.

i Et dixit hieremias propheta. Amen ſic faciat dñs: confirmet dñs verba tua que prophetaſti vt reducantur vaſa domus dñi et omnis captivitas de babylone in locum iſtum.

k Verumtamen audi ſermonem iſtum quem ego loquor in auribus tuis et in auribus omnis populi.

l Prophete qui fuerunt ante me et ante te a ſeculis prophetaverunt multis terris et contra regna magna in bellum et in malum et in peſtilentiam.

m Propheta qui prophetat pacem cum venerit ſermo prophete in pace cognoſcetur propheta quem miſit dñs vere.

n Tulit autem hananias propheta vinculum de collo hieremie prophete et confregit illud.

o Et dixit hananias coram omni populo dicens. Hec dicit dñs. Sic conteram iugum nabuchodonoſor regis babylonis adhuc duo anni dies de collo omnium gentium.

p Et abiit propheta hieremias in viam ſuam.

q Factus eſt autem ſermo dñi ad hieremiam poſtquam confregit hananias propheta vinculum de collo hieremie prophete dicens.

r Vade et dic hanane dicens. Hec dicit dñs. Vinculum lignum confregiſti et facies pro eis vincula ferrea.

s Hec enim dicit dñs exercituū deus iſrl. Iugum ferreum poſui ſuper cervicem omnium gentium iſtarum vt ſeruiant nabuchodonoſor regi babylonis et ſeruient ei. Dedi quoque ei et beſtias agri.

t Et dixit hieremias propheta ad hananiam prophetam. Audi hanania non te miſit dñs et tu confidere feciſti populum iſtum in mendacio.

u Propterea hec dicit dñs. Ecce ego mittam te auferam de ſuperficie terre hoc anno morieris quia locutus es prevaricationem contra dñm.

v Et mortuus eſt hananias propheta in anno illo in menſe ſeptimo.

w Capitulum xxix. Hec ſunt verba libri que miſit hieremias propheta de hierl'm ad reliquos qui remanſerant de ſenioribus captivitatis et ad ſacerdotes et prophetas et omnem populum quem tranſtulerat nabuchodonoſor de hierl'm in babylonem.

x Poſt egreſſum regis iechonie et dominę et eunuchorum principum iuda et hierl'm fabrorumque et inclusorum de hierl'm.

y Per manum helcie et geamarie filij helcie quos miſit ſedechias rex iuda in babylonem ad nabuchodonoſor regem babylonis dicens.

z Hec dicit dñs exercituū deus iſrl omnibus captivis quos tranſtuli de hierl'm in babylonem.

a Edificate domos et habitate: et plantate ortos et comedite fructum eorum.

b Accipite uxores et generate filios et filias: et date filiis veſtris uxores et filiabus veſtris viros ut pariant filios et filias: et multiplicamini ibi et nolite minui.

c Et quęrite pacem ciuitatis ad quam tranſtuli vos et orate pro ea ad dñm: in pace enim illius erit vobis pax.

d Quia hec dicit dñs exercituū deus iſrl. Ne decipiant vos prophete veſtri qui ſunt in medio veſtri et divini veſtri: et nolite audire ſomnia vestra que vos ſomniare facitis.

e Falſum enim vobis prophetant in nomine meo: et non miſi eos dicit dñs.

f Hec enim dicit dñs. Iuxta impletionem ſeptuaginta annorum babylonis viſitabo vos: et ſuſcitabo ſuper vos verbum meum bonum vt reducam vos ad locum iſtum.

g Ego enim cogito cogitationes pacis et non afflictionis vobis dicit dñs: cogitationes vt det vobis finem et expectationem.

h Et invocabitis me et ibitis et orabitis me et ego exaudiam vos.

i Et quęretis me et invenietis me cum quęſieritis me in toto corde veſtro.

k Et invenietur a vobis dicit dñs: et reducam captivitatem veſtram et congregabo vos de cunctis gentibus et de cunctis locis in quibus eiecti eſtis vos dicit dñs: et reducam vos in locum de quo tranſtuli vos.

l Quia dixiſtis. Suſcitavit nobis dñs prophetas in babylone.

m Hec dicit dñs ad regem qui ſedet ſuper ſolium dauid et ad vniuerſum populum habitantem in ciuitate hac fratres veſtros qui non exierunt vobiſcum in captivitatem.

n Hec dicit dñs exercituū deus iſrl. Ecce ego mittam in eos gladium et famem et peſtilentiam: et faciam eos quaſi ficus malas que comedi non poſſunt eo quod ſint malę.

o Et perſequar eos in gladio in fame et in peſtilentia: et dabo eos in fabulam et in ſtuporem et in ſibilum et in opprobrium cunctis gentibus ad quas eiecti ſunt illuc.

p Eo quod non audierint verba mea dicit dñs quę miſi ad eos per ſeruos meos prophetas: et vos non audiſtis dicit dñs.

q Vos ergo audite verbum dñi omnis captivitas quam miſi de hierl'm in babylonem.

r Hec dicit dñs exercituū deus iſrl ad achab filium colie et ad ſedechiam filium maaſe qui prophetant vobis mendacium in nomine meo: Ecce ego dabo eos in manu nabuchodonoſor regis babylonis et percutiet eos coram vobis.

s Et accipient ex eis maledictionem omnes captivi iuda qui ſunt in babylone dicentes. Ponat te dñs quaſi ſedechiam et quaſi achab quos aſſauit rex babylonis igni.

t Eo quod fecerint ſtultitiam in iſrl et mechati ſint cum uxoribus proximorum ſuorum et locuti ſint verbum mendax in nomine meo quod non præcepi eis: ego ſum ſciens et teſtis dicit dñs.

u Et ad ſemeiam nehelamitem dices.

v Hec dicit dñs exercituū deus iſrl dicens. Pro eo quod tu miſiſti in nomine tuo libros ad omnem populum qui eſt in hierl'm et ad ſophoniam filium maaſe ſacerdotem et ad omnes ſacerdotes dicens.

w Dñs dedit te ſacerdotem pro ioiada ſacerdote ut ſis princeps in domo dñi ſuper omnem virum furentem et ſe ꝓphetantem: ut mittas eum in nervum et in nervam.

x Et nunc quare non increpaſti hieremiam anathothitem qui prophetat vobis?

y Eo quod miſerit ad nos in babylonem dicens. Longum eſt: ædificate domos et habitate: et plantate ortos et comedite fructum eorum.

z Et tulit ſophonias ſacerdos librum iſtum in auribus hieremie prophete.

a Et factus eſt ſermo dñi ad hieremiam dicens.

b Mitte ad omnem captivitatem dicens. Hec dicit dñs ad ſemeiam nehelamitem. Pro eo quod prophetavit vobis ſemeias et ego non miſi eum: et confidere fecit vos in mendacio.

c Propterea hec dicit dñs. Ecce ego viſitabo ſuper ſemeiam nehelamitem et ſuper ſemen eius: non erit habens virum habitantem in medio populi iſtius et non videbit bona que ego facturus ſum populo meo dicit dñs: quia prevaricationem locutus eſt contra dñm.

d Capitulum xxx. Verbum quod factum eſt a dño hieremie dicens.

e Hec dicit dñs deus iſrl dicens. Scribe tibi omnia verba que locutus ſum ad te in libro.

f Quia ecce dies venient dicit dñs et reducam captivitatem populi mei iſrl et iuda dicit dñs: et reducam eos in terram quam dedi patribus eorum et poſſidebunt eam.

g Et hec ſunt verba que locutus eſt dñs ad iſrl et ad iuda.

h Hec enim dicit dñs. Audivimus vocem tremoris timoris et non pacis.

i Interrogate et videte ſi parit maſculus: quare ego vidi omnem virum quaſi parturientem manibus ſuis ad femora ſua et conuerſa ſunt omnia facies in colorem.

k Vę enim grandis fuit dies illa ita ut non ſit ſimilis ei: et tempus tribulationis eſt iacob et ex ipſa ſaluabitur.

l Et erit in die illa dicit dñs exercituum conteram iugum eius de collo tuo et vincula tua rumpam: et non ſervient ei amplius alieni.

m Et ſervient dño deo ſuo et dauid regi ſuo quem ego ſuſcitabo eis.

n Tu ergo noli timere ſerve mi iacob dicit dñs et ne paveas iſrl: quia ecce ego ſalvum faciam te de longe et ſemen tuum de terra captivitatis ſue: et reverteretur iacob et requieſcet et prosperabitur et non erit qui exterreat eum.

o Tecum enim ego ſum dicit dñs ut ſalvem te: quia ego conſumam cunctas gentes in quibus diſperſi te: te autem non conſumam ſed castigabo te in judicio: verumtamen non te penitus disperdam.

p Hec enim dicit dñs. Contritio tua pessima et plaga tua dolorosa.

q Non eſt qui judicet causam tuam ut alleviatus ſis: medicamina multa non ſunt tibi ſanitates.

r Omnes amatores tui oblivioni dati ſunt: non te requirent quia vulnere inimici percuſſi te plaga crudeli propter multitudinem iniquitatis tue quia confortate ſunt peccata tua.

s Quid clamas ſuper contritione tua? insanabilis dolor tuus propter multitudinem iniquitatis tue quia confortate ſunt peccata tua feci hec tibi.

t Propterea omnes qui comedunt te devorabuntur: et omnes hoſtes tui ex te captivi ducentur: et qui diripiunt te erunt in direptionem: et cunctos qui rapiunt te dabo in rapinam.

u Quia tibi hec dicit dñs. Vocaverunt te ejectam dicentes. Hec eſt ſion quam nullus requirit.

v Hec dicit dñs. Ecce ego reducam captivitatem tabernaculorum iacob et tabernacula eius miſerebor: et edificabitur ciuitas ſuper tumulum ſuum et templum ſecundum ritum ſuum ſtabit.

w Et egredietur de eis confeſſio et vox ludentium: et multiplicabo eos et non minuentur: glorificabo eos et non erunt parvi.

x Et erunt filii eius ſicut heri et congregatio eius coram me ſtabit: et viſitabo ſuper omnes tribulantes eum.

y Et erit princeps eius ex eo et dominator eius de medio illius egredietur: et applicabo eum et accedet ad me. Quis enim iſte eſt qui applicet cor ſuum ut appropinquet mihi dicit dñs?

z Et eritis mihi in populum et ego ero vobis in deum.

a Ecce turbo dñi furor egredietur et tempeſtas erumpens: ſuper caput impiorum veniet.

b Non avertetur furor dñi donec faciat et donec conſtituat cogitationem cordis ſui: in novissimo dierum intelligetis eam.

c In tempore illo dicit dñs ero deus omnibus cognationibus iſrl et ipſi erunt mihi populus.

d Hec dicit dñs. Invenit gratiam in deſerto populus gladii: vadens requiem iſrl.

e Procul apparuit dñs mihi. In caritate perpetua dilexi te: ideo attraxi te miſericordia mea.

f Adhuc edificabo te et ædificaberis virgo iſrl: adhuc ornaberis tympanis tuis et egredieris in choro ludentium.

g Adhuc plantabis vineas in montibus ſamarie: plantabunt agricole et profanabunt.

h Quia dies eſt vocabitur vinitores ascendite in ſion et eamus ad dñm deum noſtrum.

i Quia hec dicit dñs. Lętamini in lętitia in principio gentium auditum facite: laudate et cantate et dicite. Salvum fac dñe populum tuum reliquias iſrl.

k Ecce ego adducam eos de terra aquilonis et congregabo eos de finibus terre: inter quos cecus et claudus in gravida et parturiente pariter: cetus magnus revertetur huc.

l In fletu venient et in misericordiis reducam eos: et deducam eos ad rivos aquarum in via recta in qua non offendent in ea: quia factus ſum iſrl in patrem et ephraim primogenitus meus eſt.

m Audite verbum dñi gentes et annunciate in inſulis que procul ſunt et dicite. Qui diſperſit iſrl congregabit eum et cuſtodiet ſicut pastor gregem ſuum.

n Quia redemit dñs iacob et liberavit eum de manu fortioris eius.

o Et venient et laudabunt in monte ſion et confluent ad bona dñi ſuper frumento et vino et oleo et fetu pecorum et armentorum: et erit anima eorum quaſi hortus inebriatus et ultra non famem patientur.

p Tunc lętabitur virgo in choro adolescentes et ſenes pariter: et convertam luctum eorum in gaudium et conſolabor eos et lętificabo a dolore ſuo.

q Et inebriabo animam ſacerdotum pinguedine et populus meus bonis meis replebitur dicit dñs.

r Hec dicit dñs. Vox in excelſo audita eſt ploratus et luctus amarus: rachel plorans filios ſuos et noluit conſolari ſuper filios ſuos quia non ſunt.

s Hec dicit dñs. Prohibe vocem tuam a fletu et oculos tuos a lacrimis: quia eſt merces operi tuo dicit dñs et revertentur de terra inimici.

t Et eſt ſpes novissimis tuis dicit dñs et revertentur filii ad terminos ſuos.

u Audiens audivi ephraim plangentem. Erudisti me et eruditus ſum quaſi vitulus indomitus: convertere me et convertar quia tu dñs deus meus es.

v Quia poſtquam convertisti me egi penitentiam et poſtquam ostendisti mihi percuſſi femur meum: confusus ſum et erubui quia ſuſtinui opprobrium adolescentie mee.

w Filius honorabilis mihi ephraim aut puer delicatus? quia ex quo locutus ſum de eo adhuc recordans memor ero ei: propterea conturbata ſunt viſcera mea ſuper eo miſericordia miſericordabor eius dicit dñs.

x Statue tibi speculum pone tibi cippum dirige cor tuum in viam rectam per quam ambulaſti: revertere virgo iſrl revertere ad civitates tuas iſtas.

y Usquequo delicate cogitabis filia vaga? quia creavit dñs novum ſuper terram femina circumdabit virum.

z Hec dicit dñs exercituum deus iſrl. Adhuc verbum iſtud dicent in terra iuda et in civitatibus eius cum convertero captivitatem eorum. Benedicat tibi dñs habitatio iuſticie mons ſanctus.

a Et habitabit in eo iuda et omnes civitates eius ſimul agricole et qui circumeunt in gregibus.

b Quia inebriavi animam laborantem et omnem animam eſurientem ſatiavi.

c In hoc evigilavi et vidi ſomnium meum dulce mihi.

d Ecce dies venient dicit dñs et ſeminabo domum iſrl et domum iuda ſemine hominum et ſemine iumentorum.

e Et erit ſicut vigilavi ſuper eos ut evellam et destruam et dissipem et disperdam et affligam ita vigilabo ſuper eos ut edificem et plantem dicit dñs.

f In diebus illis non dicent ultra. Patres comederunt uvam acerbam et dentes filiorum obſtupeſcunt.

g Sed unuſquiſque in iniquitate ſua morietur omnis homo qui comederit uvam acerbam dentes ipſius obſtupeſcent.

h Ecce dies venient dicit dñs et feriam domui iſrl et domui iuda fœdus novum.

i Non ſecundum pactum quod pepigi patribus eorum in die qua apprehendi manum eorum ut educerem eos de terra egypti: pactum meum irritum fecerunt et ego dominatus ſum eorum dicit dñs.

k Sed hoc pactum quod feriam domui iſrl poſt dies illos dicit dñs dabo legem meam in viſceribus eorum et in corde eorum ſcribam eam et ero eis in deum et ipſi erunt mihi in populum.

l Et non docebit ultra vir proximum ſuum et vir fratrem ſuum dicens. Cognoſce dñm: omnes enim cognoſcent me a minore eorum uſque ad maximum dicit dñs: quia propitiabor iniquitati eorum et peccati eorum non memorabor ultra.

m Hec dicit dñs qui dat ſolem in lumen diei ordinationes lune et ſtellarum in lumen noctis qui turbat mare et intumescunt fluctus eius dñs exercituum nomen eius.

n Si defecerint leges iſte coram me dicit dñs: ſemen quoque iſrl deficiet ut non ſit gens coram me omnibus diebus.

o Hec dicit dñs. Si mensurari poterint cęli deorſum et comprehendi fundamenta terre ſurſum: et ego abiciam omne ſemen iſrl in omnibus que fecerunt dicit dñs.

p Ecce dies venient dicit dñs et ædificabitur civitas dño a turre hananeel uſque ad portam anguli.

q Et egredietur adhuc funiculus mensurę contra collem gareb et circumdabit goatha.

r Et omne cadaver et cinis et omnes regiones uſque ad torrentem cedron uſque ad angulum portę equorum ad orientem ſanctum conſecratum dño non evelletur amplius neque destruetur ultra in ſempiternum.

s Capitulum xxxi. Et factum eſt verbum dñi ad me dicens.

t Vade et loquere ad hebedmelech ethiopem dicens. Hec dicit dñs exercituum deus iſrl dicens. Ecce ego adducam ſuper civitatem hanc verba mea in malum et non in bonum: et erunt coram te in die illa.

u Et liberans liberabo te in die illa dicit dñs et non tradaris in manus virorum quorum tu formidas facies.

v Quia eripiens eripiam te et gladio non cades: ſed erit tibi anima tua in ſalutem quia fiducia confidere fecisti me dicit dñs.

w Verbum quod factum eſt a dño hieremie dicens.

x Surge et descende in domum figuli et ibi audies verba mea.

y Et descendi in domum figuli: et ecce ipſe faciebat opus ſuper rotas.

z Et dissipatum eſt vas quod ille faciebat luto manu ſua: et reverſus fecit vas alterum ſicut placuit in oculis ſuis ut faceret.

a Et factus eſt ſermo dñi ad me dicens.

b Numquid ſicut figulus iſte potui facere vobis domus iſrl ait dñs? ecce quaſi lutum figuli ſic vos in manu mea domus iſrl.

c Subito loquar adversus gentem et adversus regnum ut evellam et destruam et disperdam illud.

d Si pœnitentiam egerit gens illa a malo ſuo quod locutus ſum adversus eam agam et ego pœnitentiam ſuper malo quod cogitavi ut facerem ei.

e Et ſubito loquar adversus gentem et adversus regnum ut ædificem et plantem illud.

f Si fecerit malum in conſpectu meo ut non audiat vocem meam pœnitebit me ſuper bono quod locutus ſum ut faciam ei.

g Nunc ergo dic ad virum iuda et ad habitatores hierl'm dicens. Hec dicit dñs. Ecce ego fingo contra vos malum et cogito contra vos cogitationem: revertatur unuſquiſque a via ſua mala et dirigite vias veſtras et ſtudia veſtra.

h Et dixerunt. Desperavimus ergo cogitationibus veſtris et unuſquiſque pergemus poſt cogitationem cordis ſui mali.

i Propterea hec dicit dñs. Interrogate inter gentes quis audivit hec? horribilia nimis fecit virgo iſrl.

k Numquid derelinquet homo de petra agri nivem libani? aut evellentur aque pendentes frigide fluentes?

l Quia oblitus eſt populus meus mei: frustra libabant in vanitate et infirmabuntur in viis ſuis in ſemitis ſeculi ut ambularent in ſemita in via non trita.

m Ut ponerent terram ſuam in vaſtitatem et in ſibilum ſempiternum: omnis qui tranſierit per eam obſtupeſcet et movebit caput ſuum.

n Quaſi ventus orientalis diſperdam eos coram inimico et non videbo dorſum et non faciem in die perditionis eorum.

o Et dixerunt. Venite et cogitemus contra hieremiam cogitationem: non enim peribit lex a ſacerdote neque conſilium a ſapiente neque verbum a propheta. Venite et percutiamus eum lingua et non attendamus ad universos ſermones eius.

p Attende dñe ad me et audi vocem adversariorum meorum.

q Numquid redditur pro bono malum quia foderunt foveam animę mee? recordare quod ſteterim in conſpectu tuo ut loquerer pro eis bonum ut averteres indignationem tuam ab eis.

r Propterea da filios eorum in famem et deduc eos in manus gladii: fiant uxores eorum ſine liberis et viduę: viri eorum interficiantur morte: adolescentes eorum percuſſi gladio in prœlio.

s Clamor audiatur de domibus eorum: adduces enim ſuper eos latronem repentinum quia foderunt foveam ut caperent me et laqueos absconderunt pedibus meis.

t Tu autem dñe ſcis omne consilium eorum adversum me in mortem: ne propitieris iniquitati eorum et peccatum eorum a facie tua non deleatur: fiant corruentes in conſpectu tuo in tempore furoris tui operare in eis.

u Capitulum xxxii. Hec dicit dñs. Vade et emito lagunculam figuli testeam: et de ſenioribus populi et de ſenioribus ſacerdotum.

v Et egredieris ad vallem filii ennom que eſt juxta introitum portę coccinum: et predices ibi verba que loquar ad te.

w Et dices. Audite verbum dñi reges iuda et habitatores hierl'm. Hec dicit dñs exercituum deus iſrl. Ecce ego inducam malum ſuper locum iſtum: et omnis qui audierit tinnient aures eius.

x Eo quod dereliquerint me et alienaverint locum iſtum et incenſum ſacrificaverint in eo diis alienis quos nec ipſi nec patres eorum nec reges iuda ſcierunt: et impleverint locum iſtum ſanguine innocentium.

y Et ædificaverint excelſa baal ad comburendos filios ſuos igni holocauſta baal quod non præcepi nec locutus ſum nec aſcendit in cor meum.

z Propterea ecce dies venient dicit dñs et non vocabitur ultra locus iſte thopheth et vallis filii ennom: ſed vallis occiſionis.

a Et dissipabo conſilium iuda et hierl'm in loco iſto: et corruere faciam eos gladio coram inimicis ſuis et in manibus quærentium animas eorum: et dabo cadavera eorum escas volatilibus cęli et beſtiis terre.

b Et ponam civitatem iſtam in ſolitudinem et in ſibilum: omnis qui tranſierit per eam obſtupeſcet et ſibilabit ſuper universa plaga eius.

c Et cibabo eos carnibus filiorum ſuorum et carnibus filiarum ſuarum: et carnibus proximi ſui comedent eos in angustia et in vastitate qua vastabit eos inimicus et qui quærunt animas eorum.

d Et confringam populum iſtum et civitatem iſtam ſicut confringitur vas figuli quod non poteſt ultra reſtaurari: et in thopheth ſepelient donec non ſit locus ſepeliendi.

e Hec faciam loco huic dicit dñs et habit

egypti sub q̄ vastatū fuit regnū. in quo capīo supra expri mit̄ nōie cōi cū dr. p̄ haraone regi egypti ꝛc. ꝛ hic pprio nōie cū dr. Et rex sedach bibet ꝛc. a Bibite ꝛ inebria mini ꝛc. i. sicut hō multū ebri nō hz sensuz nec vtutē re sistendi. sic nec vos potentz resistere vindicte dei.

b Cuq; hoc sit po nit̄ p̄firmatio dicti cū dr. Cuq; noluerit acci pere calicē. repellēdo pphetā tuā taneq; fal

c Dices ad (sum. eos. p̄sumādo eam.

d Hec dicit dns exercituū. cui⁹ vtuz nō potest esse fallum.

e Bibētes bibetis. id est sustinebitis pe nā velitis nolitis. cui⁹ ratio subdit.

f Quia ecce i ciuita te ꝛc. i. in hierlm que ad cultū dei erat ele

g Ego incipio (cta. affligere s. pctores.

h Et vos q̄ innocē tes. ꝛ inmunes eritis. q. d. nullo mō Leterā patent vsq; ibi.

i Dns de excelso ru giet ꝛc. loqtur de deo ad modū leonis q̄ ru gientes facit stare oēs bestias ꝛ devorat illā quā vult. sic de⁹ p̄ vo lūtate punit pctores absq; reluctentia.

k Rugiet sup deco rē suū. i. sup hierusalē ꝛ templū.

l Celeuma q̄ calcan tiū cōcunct̄. celeuma est cant⁹ vindemiato ruz in fine vindemi q̄ habet abūdāter vi nū. ꝛ in h̄ designat ex ultatio bellatoꝝ in effusiōe sanguis de victoria ꝛ multi

m Judicat ipe. i. ofidit iust⁹ in pctōꝝ (tudine spoliorꝝ punitione. in hebreo hr. Judicū h. i. iusta dei punitio. Et ad q̄s se extendat subdit. Impios tradidit gladio. se q̄tur n Ecce affligo egre. de gente in gētē. q̄ babylonij afflixerūt iudeos ꝛ multa regna supra noiata. ꝛ tex⁹ me di ꝛ perse destruxerūt babylonios. o Et erūt interfe cti dni. i. a dño vel vtute ei⁹.

p A sūmo terre vsq; ad summū ei⁹. hyrbole est ad signādū multitudinē interfe ctoꝝ. ꝛ ad idē facit q̄ subdit.

q Nō plāgent̄ nec⁹ col

q Ululate. hic resumit vastatio iudeoruz (ligent ꝛc. cui dr. Ululate pastores. ululat⁹ est vox p̄fusa. ꝛ est signuz magni doloris.

r Et aspergite vos cin re. in signum hūiliatiōis.

s Optimates greg. i. maiores de pplo.

t Qua cōpleti sunt dies vr̄i. q. d. termin⁹ vr̄e dstructi onis instat.

v Et cadetis q̄si vasa p̄ciosa. i. irrecupa biliter. vilia enī que cadūt bn̄ recupant. q̄ inueniētes pa

x Vastauit dns pascua eoꝝ (rū aut nihil curāt de eis. id est bona vn̄ solebāt nutrire.

y Et p̄uicerunt arua pacis. in hebreo hr. Speciosa pacis. tpe enī pacis arua sunt speciosa. q̄ sūt bn̄ cultā ꝛ fructificātia. ꝛ sic dicunt meta

dns exercituū de⁹ isr̄l. Bi bite ꝛ inebriamini ꝛ vomite ꝛ cadite: nec⁹ surgat̄ a facie gladij quē ego mittaz inter vos.

Cuq; noluerit accipe calicē de manu tua vt bibat

dices ad eos. hec dic dns exercituū.

Bibentes bibe tis.

Quia ecce in ciuitate in q̄ inuocatū est nomē meū

ego incipio affligere:

ꝛ vos q̄ innocētes ꝛ inmunes eritis

Nō eritis inmunes. Gladiū enī ego voco sup oēs hita tores terre: dic dns exercituū Et tu p̄phā ad eos oīa verba hec: ꝛ dices ad illos

Dns de excelso rugiet: ꝛ de habi taculo scō suo dabit vocē su am.

Rugiēs rugiet sup de coꝝ suū

Celeuma q̄ calcā tiū p̄cinnet adūs⁹ oēs hita tores tre.

Peruenit sonit⁹ vsq; ad extrema tre. q. iudi ciū dño cū gētib⁹

Judicat ipe cū oī carne Impios tra didit gladio dicit dns.

Hec dicit dns exercituz.

Ecce afflictio egredietur de gēte in gētē: ꝛ turbo magn⁹ egre dietur a sūmitatib⁹ tre

ꝛ erūt interfecti dni i die illa a sum mo usq; ad sūmū ei⁹.

Nō plāgent̄: ꝛ nō colligent̄ nec⁹ sepelient: i sterq̄linū sup faci em terre iacebūt.

Ululate pastores ꝛ clamate: ꝛ aspgi te vos cinere optiates gre gis

qz cōpleti sūt dies vr̄i vt interficiami et dissipatiōes vr̄e

ꝛ cadetis q̄si vasa p̄ciosa Et p̄ibit fuga a pastoribꝰ et saluatio ab optiatib⁹ greg⁹.

Vox clamoꝝ pastoꝝ ꝛ vlulatus optiatū greg⁹. qz

vastauit dns pascua eoꝝ

ꝛ p̄ticu erūt arua pacis a facie ire furoris dni

Dereliq̄t q̄si leo tabernaculū suū. qz fca est terra eoꝝ i desolatiōez a facie ire colūbe

et a facie ire furoris

Capitulum .XXVI.

In principio regni ioachim filij iosie regis iuda factū est vbum istud a dño dicens.

Hec dicit dns

Capitulum .XXVI.

In principio. Superius hieremias ꝓpter veritatem sue pphetie passus est iniuriā a psona singu lari. s. a summo pontifice. hic eadē de causa pati tur iniuriā a multitudine. ꝛ primo a pseudo proppetis ꝛ sacerdotib⁹. scdo a rege ꝛ principib⁹. xxxix. capi. Prima in duas. q. primo patit iniuriam. scdo constāter resumit suā pphetiā ca. se. Prima in duas. q. primo ponit hiere mie pscutio. scdo eiusdē liberatio. ibi. Et audierūt. Circa primū primo ponit⁹ temp⁹ hui⁹ pscutionis cū dicit.

a In principio regni ioachim ꝛc. secūdo causa ei⁹ que fuit pdicatio hieremie cum dicit ei. a dño.

phonice cātare. ꝛ econtrario p̄dicere q̄si sūt destructa ab aduersarijs. sic p̄ratū dr videre q̄si viret. ꝛ plorare q̄si aret.

z A facie ire furoris dni. i. ꝓpter vindictā ipius.

a Dereliq̄t q̄si leo tabernaculū suū. i. templū q̄ a chal deis fuit incēsum.

b A facie ire colūbe. i. nabuch. eo q̄ habebat in alijs ve xillo suu exercit⁹ imagine colūbe vt dicunt alij. sed h̄ nō videtur multū p̄babile dictū. q̄ supra q̄rto ca. dictū fit q̄ hēbat in vexillo signuz leonis. Ra. la. dicit q̄ est ira. A facie ire vioste. i. a facie vidi cte dei inebriantis. et sic p̄sequtur metapho rā supra positā de ca lice vini furoris. ꝛ de potatioe ei⁹ ꝛ inebria tione. nō h⁹ diuersita tis ē. q̄ dicto hebraica hic posita. s. iona ē eq̄oca ad colūbam ꝛ vinositatem.

c Et a facie ire furo ris dni. in hebreo hr. Ire furoris sui. et sic refert̄ ad eundez de q̄ p̄dicit. A facie ire co lumbe.

¶ In cap̄. xxv. vbi dr i postilla. numeratio tri istoꝝ. lxx. annoꝝ.

Additio. i.

Hebdomada septuaginta annoꝝ capiuitatis babylonice q̄renda est i no no⁹ cap̄. Dan. vbi d̄ septuaginta hebdomadibus danielis reuelatis agitur. ibi enī large de istis habetur in postilla ꝛ i additione.

In eodē ca. vbi dr in postilla A facie ire columbe.

Dictio hebraica hic posita. s. iona nō est eq̄oca. nihil enī signat in hebreo nisi colūbā. q̄ autē dicit Ra. la. q̄ signat vinositatez nō est verū. nisi forte fm. ethymologiā q̄ non grunet ad sensum ītalem. Vñ fm glo. ꝛ est gregorij p h̄ q̄ dr. A facie ire colūbe. intelligit̄ ira dei. dicit enī sic. q̄ i illa nulla furoris inequalitas reperit̄ furore dni iram colūbe nominat. de quo latius in glosa.

b Sta in atrio dom' dñi. vbi cũ oĉonis ꝓueniebant in dei, c Et loq̃ris ad oẽs ciuita. iuda. i. ad oẽs homines venientes de oĩbꝫ ciuitatibꝫ. d Noli subtrahere vbũ aliq̃d omittẽdo. e Si forte audiãt. ℔ dr ꝓpter libertatẽ arbitrij qua põt hõ penitere ⁊ obstinari.

f Et pẽiteat me mali. nõ inferẽdo eis penã cõminatã, talia vo nõ arguũt in deo aliquã mutationẽ, ꝫ tñi in creatura. sĩlẽ dictuꝫ est diffusũ. ō. ⁊ vitj. cetera patent vsq; ibi.

g Dabo domũ istã. id est tẽplũ a salomone edificatũ.

h Sicut fylo. in q̃ ciuitate, prio fuit tũc tabernaculuꝫ moysi. Josue. xviij. et illa ciuitas erat destructa diu ante ⁊ cultꝰ diuinus diu ablatus.

i Et vbẽ hãc. s. hierl̃m.

k Dabo in (russalẽ maledictõꝫ ⁊c. i. oẽs maledicẽtes alicui ciuitati dicẽt. sic contingat ei sicut hierl̃m. tertio ponit ꝓsecutionis modus cũ dicit.

l Et audierũt sacerdotes et ꝓphe. s. falsi. Cetera patent.

m Et audierũt. Hic ꝓsit describitur hieremie liberatio. Circa quã prio ponit cause examinatio. scõdo eius determinatio. ibi. Et dixerũt. Circa primuꝫ primo ponũtur iudices cum dicit.

m Et audierũt pr̃ices iuda vba hec. deberet cõmotionẽ sacerdotũ ⁊ populi contra hieremiã.

n Et ascenderũt de domo regis. qr tẽplũ erat in sũmitate montis syon. ⁊ dom' regis in decliui montis.

o Et sederũt. vt maturius examinaret negocium.

p In introitu porte domus dñi noue. illa erat porta de qua dicit. iiij. Reg. xv. q̃ ioathan edificauit portam domus dñi sublimissimã que dicit hic noua. quia longe post temp' salomonis fuit edificata. Cõsequẽter ponitur hieremie accusatio.

q Et locuti sunt sacerdotes ⁊c. Tertio hieremie respõsio cũ dicitur.

r Et ait hieremias. Dominꝰ misit me. q. d. non feci de ꝓprio capite.

s Bonas facite vias vestras. id est operationes.

t Et studia vra. i. cogitationes. Cetera patent. Et dixerũt. Hic ponit cause determinatio cuiꝰ dicit. Dixerunt pr̃ices. vbi primo ponit ratio ꝑ eꝰ liberationẽ cũ dicit.

v Non est viro huic iudiciũ mortis. qr in nõie dñi dei nostri locutꝰ est. q. d. interficiendo ipm fieret cõtra deũ cuiꝰ est nuncius. Et inducit ad hoc exemplũ michee ꝓphete qui ante. s. tpe ezechie regis ꝓphetauerat destructionẽ ciuitatis hierl̃m templi dicens. Syon q̃si ager arabit ⁊c. nec tũ ezechias ꝓpter ℔ eum occidit. sed magis ipe ⁊ pl's ad dictũ eiꝰ egerũt pniaꝫ ⁊ dñs distulit penã cõminatã. et sm hoc dicit.

y Et penituit dominũ. nõ ꝑ aliquã mutationẽ in deo factã sed in effectu sicut dictuꝫ est supra.

z Itaq; nos facim' grande malum. supple si occidimus hieremiam.

a Fuit quoq; hic cõsequẽter ponit aliud exemplũ ad eandẽ cõclusionẽ. vt dicũt expositores nostri communiter de vtia ꝓphe. q̃ ꝓphetauit destructionẽ ciuitatis ⁊ templi. sicut ⁊ hieremias tpe regis ioachim. et ꝓpter hoc fuit occisꝰ ab eo vt ℔ dr. ⁊ ponit istud exemplũ ad hãc conclusionem. ac si dicatur ezechias qui fuit bonꝰ rex nõ interfecit micheã ꝫ saluauit

---

b Sta in atrio domꝰ dñi: ⁊ loq̃ris ad oẽs ciuitates iuda: de q̃bꝫ veniũt vt adorent in domo dñi: vniũsos ſmões q̃s ego mãdaui tibi vt loq̃ris ad eos. c Noli subtrahere vbũ si forte audiãt et cõuertant vnusq̃sq; a via sua mala: et penitebit me mali q̃d cogitaui facere eis ꝓpt malitiã studioꝝ eoꝝ. Et dices ad eos. Hec dicit dñs Si nõ audieritꝭ me vt ãbuletis in lege mea quã dedi vobis vt audiatꝭ ſmões ſuoꝝ meoꝝ ꝓphãrũ q̃s ego misi ad vos de nocte ꝓsurgẽs et dirigẽs. et nõ audistiꝭ d dabo domũ istã b sic̃ silo: ⁊ vrbem hãc e dabo in maledictionẽ cũctis gẽtibꝫ terre. f Et audierũt sacerdotes ⁊ ꝓphe ⁊ oĩs pl's hieremiã loq̃ntẽ verba hec in domo dñi. Cũq; cõplesset hieremias loquens oĩa que ꝑcepat ei dñs vt loqueret ad vniũsũ pl'm. apprehenderũt eũ sacerdotes ⁊ ꝓphe. ⁊ oĩs pl's dicẽs. Morte moriat. Quare ꝓphetauit in nõie dñi dicẽs. sic̃ silo erit domꝰ hec: ⁊ vrbs ista desolabit̃ eo q̃ non sit habitator. Et ꝙgregat' est omis pl's aduſus hieremiã in domo dñi. g Et audierũt pr̃inces iuda vba hec. h ⁊ ascenderũt ꝺ domo regis in domuꝫ dñi. et sederunt i in introitu porte domus dñi noue. Et locuti sunt sacerdotes ⁊ ꝓphete ad pr̃ices ⁊ ad oẽm pl'm dicentes. Judicium mortis est viro huic. q̃ prophetauit aduersus ciuitatẽ istã sicut audistis auribꝫ vestris. k Et ait hieremias ad omẽs pr̃ices ⁊ ad vniũsũ pl'm dicẽs. Dñs misit me vt ꝓphetarẽ ad domũ istã ⁊ ad ciuitatẽ hãc oĩa vba q̃ audistis. l Nũc g bonas facite vias vras: et studia vra ⁊ audite vocẽ dñi dei vri: ⁊ penitebit dñm mali q̃d locutus est adũſuꝫ vos. Ego aũt ecce in manibꝫ vr̃is iuꝫ facite mihi q̃d bonũ ⁊ rectũ est in oculꝭ vr̃is. Verũtñ sciote et cognoscite. q̃ si occideritis me, sanguinẽ inocẽtẽ tradetis ꝫ vosmetipos ⁊ ꝫ ciuitatẽ istã ⁊ habitatores eiꝰ. Jn vitate ei misit me dñs ad vos, vt loquerer in auribꝫ vr̃is oĩa vba hec. m Et dixerũt pr̃icipes ⁊ oĩs pl's ad sacerdotes ⁊ ad ꝓphas. n Nõ est viro huic iudicium mortis. q̃ in nomie dei nr̃i locutꝰ est ad nos. Surrexerunt ergo viri de seniorib' terre: ⁊ dixerunt ad oẽm cetũ pl'm loquẽtes, o Micheas de morasthi fuit ꝓpha in diebus ezechie regis iuda: et ait ad oẽm pl'm iude dicens. Hec dicit dñs exercituum Syon q̃si ager arabit: ⁊ hierusalẽ in aceruũ lapidũ erit ⁊ mons domꝰ in excelsa silua. p Nũq̃d morte ꝑdemnauit eũ ezechias rex iuda et oĩs iuda. Nunq̃d nõ timuerunt dñm ⁊ deprecati sunt faciem domini: ⁊ penituit dominum mali quod locutus fuerat aduersum eos. q Itaq; nos facimus malũ grande contra animas nostras. r Fuit quoq; vir prophetans in nõie dñi Urias filius Semei de cariathiarim: ⁊ ꝓphetauit aduersus

ioachim vero malus rex interfecit vriam. z nos non debem⁹ imitari facta malor⁹ sed bonor⁹. pter qđ debemus saluare vitā hieremie. ꝺ ꝓcludit in fine. b Jgit⁹ manus aichan ꝛc. iste enī erat principal⁹ in allegatioe z determiatiõe ista. Ra. sa. ꝺ exponit adꝺ tranū dicēs ꝙ inter ullos principes erant alīq̄ boni q̄ stabant ꝓ hieremia. z illi allegauerūt primū exēplum de ezechia rege et michea ꝓpha. Alīq̄ autē erant mali. z illi erāt hieremie ꝺ trarij. sicut sacerdotes. z ꝓphe falsi. z isti ad ꝺ allegauerūt secundū exemplū de ioachim q̄ occidit vriaz. q. ꝺ. sic debem⁹ occidere hieremiam. tñ alia ps fuit maior z ꝓualuit. et sic finaliter aichan sniam dedit ꝓ hiere. et ipm liberauit. Et hec exposito secūda videt̄ rona bilior. q⁹ nō est verisimile ꝙ principes regis actu regnantis et ei⁹ malicia facerēt argumētū ad liberatiõē hieremie.

Capitm. XXXVII.

In principio. Hic ꝓsequit hieremias liberatus resumit suā ꝓphetiam. z prio ꝓphetat ꝓ lo aduersa. scõo ꝓspera. xxx. capi. Prima adhuc in tres ptes. q⁹ prio ꝓphetat ꝓtra sedechiam. scõo ꝓtra ananiā ca. sequenti. tertio ꝺ iechoniā. cap. xxix. Prima adhuc in duas. q⁹ prio ꝓphetat ꝺ reges ad sedechiā nūcios mittētes. scõo ꝓtra ipm sedechiam. ibi. Et ad sedechiā. Circa primū sciendū ꝙ illud qđ ponitur hic. In principio ꝛc. vsq̄ ibi. Hec dicit dñs. exclusiue ē finis ca. pcedentis fm expositores latinos cõiter. q⁹ illa q̄ dicta sunt ca. xxvi. ꝓtigerūt in principio regni ioachim filij iosie. vt ptz i principio ca. illa aūt q̄ sequunt in isto ca. fuerūt tpe sedechie. A principio aūt regni dicti ioachim vsq̄ ad principiū regni sedechie fluxerūt. xi. anni. et tres mēses. vt ptz. iiij. Reg. xxiij. z ō sic exponūt qđ ꝺ hic.

a Jn principio regni ioachim ꝛc. dicēs. s. ea que dicta sunt in principio capituli pcedentis. ita ꝙ hoc est q̄dam recapitulatio ca. xxvi. z qđ sequit b Hec dicit dñs ꝛc est principiū. xxvij. ca. z est alia snia q̄ ꝓtigit tpe sedechie. Hebrei vero dicūt ꝙ ꝺ est de ca. xxvij. Et dicit Ra. sa. ꝙ a principio regni ioachim filij iosie dñs dixit hieremie ut c Fac tibi vin. z ca. z po. eas in (lud qđ sequitur in ꝺ ca. collo tuo. z ꝙ portauit eas a principio regni ioachim filij iosie vsq̄ ad q̄rtū annū sedechie in q̄ ananias abstulit eas de collo hieremie z fregit. vt habet cap. sequenti. Si aūt dicat ꝙ hoc videt̄ derisibile ꝙ hieremias portaret cathenas in collo suo tanto tpe. s. q̄ndecim annis. pōt dici ꝙ ꝓphete dñi talia grauia z alias derisibilia legūtur fecisse de mādato dñi. sicut ezechiel dormiuit sup latus suum sinistrū. ccc. xc. diebꝫ. z ieremias. xl. diebꝫ sup latꝰ dexterum absq̄ ꝙuersione de latere in latꝰ. vt habet Ezech. iiij. z similiter esaias iuit nudus z discalciatus triū annis fm hebreos. fm alios ꝺo triū diebꝫ vt dictuꝫ fuit esaie. xx. qđ erat satis graue z derisibile tanto boni q̄ erat ꝺ regio genere. Jgit fm istā sententiā pñs capitulum sic diuidit. q⁹ primo ponit ꝺi preceptuꝫ de cathenis fiendis. scõo de ipis mittendis. ibi. Et mittes eas.

Circa primū ponitur tempus ꝑcepti cū dicit Jn principio regni ioachim. qui regnauit vndecim ānis iuꝺ. Reg. xxiij. Fac tibi vincula z cathenas iste cathene erant ligneę. fm ꝙ habet ca. sequēti. z ideo partes earū qbusdā vinculis adunicē adūgebāt. ꝺ Et mittes. Hic ponitur ꝑceptū de missione cathenarū. z primo ꝑcipit hec missio. secūdo subdit missionis ratio. ibi. Et ꝑcipies. Circa primū dicitur. Et mittes eas ad regem edom. ꝛc. z sequitur.

e Jn manu. i. ꝙ manum.

f Nunciorū q̄ venerunt hierusalez ad sedechiam. De causa huius aduent⁹ dicunt expositores nostri ꝙ venerūt ad sedechiā ad tractanduꝫ cū eo qualiter possent rebellare regi babylonis et de eius tributo se expedire. z littera sequēs ad hoc concordat. in qua hieremias monet istos reges z sedechiā vt nō rebellent regi babylonis sed magis ei fuient sub tributo. Ra. sa. cū ꝺ addit aliā causam dicens ꝙ sedechias quarto anno regni sui uit in babylonē. vt habet infra. li. ad portanduꝫ munia regi babylonis qui fecerat eum regē. vt habetur. iiij. Regū. xxiij. Et tūc rex babylonis prefecit eum q̄ndā regibus hic noiatis. vt ab illis acciperet tributū in babylonem cū suo mittendum. z ideo quādo redijt sedechias in hierusalē miserunt isti quinq̄ reges nuncios ad eum. eo ꝙ erat institutus de nouo ad recipiendū eoꝝ tributum. z tūc vt dicunt expositores nostri habuerūt inuicez tractatum de rebellione z tributi negatione. eo ꝙ isti q̄nq̄ reges z etiā sedechias libertatē desiderabāt. verūtamen sedechias nō rebellauit aperte vsq̄ ad octauū annum regni sui vt dicit Iosephus. in talibꝫ enī negocijs ponitur magnus temporis tract⁹. sed tunc confidens de auxilio regis egypti. z forte istorū quinq̄ regum aperte rebellauit z tributum regi babylonis negauit.

g Et ꝑcipies. Hic ꝓsequēter ponit̄ dicte missionis ratio. que est vt ꝓpheta nō solū verbo. sed etiaꝫ sensibili signo significaret eis ꝙ si rebellarēt male ꝓtingeret ipis. z patet ista exceptis aliq̄bus que exponentur.

h Ego feci terrā z homines ꝛc. in fortitudine mea magna q⁹ ad opus creationis reꝙritur virtus infinita.

i Et dedi eam ei qui placuit in oculis meis. nō est per hoc intelligendum ꝙ nabucho. haberet gratiam gratum

faciente sine sanctificante cū esset infidel' ⁊ ydolatra. sz ħ
dr qz de' indifferenter bonis ⁊ mal' dat bona tpalia, put
a Serui mei. erat enī executor diuine iustī (sibi placet.
cie. vt supra dictū est. yxx. b Insup ⁊ bestijs agri de
di ei. dicit Ra. sa. qz ħ dr eo qz nabucho. leo dr sup. iiij. ca.
qui est rex assiriorū.
c Et fuiēt ei oēs gē
tes. hyrbole ē ad de
signandū multitudi
nem sui imperij.
d Et filio ei' .s. euil
merodach.
e Et filio filij ei' .sz
balthasar in q defecit
regnū babylonie. Da
niel. v. ideo subditur.
f Donec veniat tps
sz punitionis terre ei'
⁊ ipius. Cetera patēt
g Vos g̃ (vsq; ibi.
nolite audire. pphas
vros. q̃ fingebāt se ha
bere visiones a deo ī
b Et diui (vigilia.
nos. qui colecturabāt
p astra.
i Et somniatores. q̃
dicebant se habere vi
siones in somno.
k Et augures q̃ di
uinabāt p garritum ⁊
volatum auiū.
l Et maleficos. q̃ di
uinabāt in hostijs de
monibus imolatis.
m Ut longe faciāt
vos ⁊c. ustici vt dr cō
secutiue ⁊ non causali
ter. er ħ ei qp credebāt
talibꝫ mēdacijs rebel
labāt. ad qđ sequebat
eoꝝ destructio ⁊ capti
uitas. Cetera patēt vsq; ibi.
n Dimittā eā in ter
ra sua. tri sub tributo
regis babylonis.
o Et ad sedechiam.
hic ꝓfiter ponit pro
phetia ꝓtra sedechiaz
⁊ ei' ppl'm quā ꝑdixe
rat hieremias. vt pa
tet supe' in pluribꝫ
locis. sed hic eā repe
tit loquendo nunciis
regum ꝑdictoꝝ. fm qp
dicit hic Ra. sa. ⁊ pa
tet sententia vsq; ibi.
p Nolite audire vba. pphe. ba. pphetaꝝ .s. falsoꝝ.
vt ptz ex sequētibꝫ.
q Ut eiciant vos. ly vt tenet hic ꝓsecutiue ⁊ nō causa
liter. vt supra dictū est. ⁊ patet lra vsq; ibi.
r Et si prophete sunt .s. dei s Occurrant dño. ꝑces
efficaces et porrigendo. vñ in hebreo habet. Depecentur
dñm exercituū vt nō veniāt ⁊c. i. vt vasa q̃ remanserunt

nabuchodonosoꝝ regis baby
lonis: a Fui mei b Insup ⁊ be
stias agri dedi ei: vt ſuiant
illi. c Et ſuiēt ei oēs gentes:
d ⁊ filio ei' e ⁊ filio filij ei' f do
nec veniat tps tre ei' ⁊ ipi'.
g Et ſuiēt ei gētes mlte ⁊ re
ges magni. Gens autē ⁊ re
gnū qđ nō ſuierit nabu. re
gi babylōis ⁊ q̃cūq; nō cur
uauerit collū suū sub iugo
regis babylonis. in gladio
⁊ in fame et i pestē visitabo
sup gētē illā ait dñs donec
ſumam eos in mānu eius.
h Vos g̃ nolite audi e pphe
tas vros i ⁊ diuios k ⁊ somni
atores. l ⁊ augures m ⁊ maleſi
cos q̃ dicūt vob nō ſuieris
regi babylonis. qz mēdaciū
pphetāt vob. n vt lōge faci
ant vos de tra vra ⁊ eiiciāt
vos ⁊ pereat. o Porro gens
q̃ subiecerit cernicē suā sub
iugo regis babylonis ⁊ ſuie
rit ei. p dimittā eaz in terra
sua dicit dñs. ⁊ colet eam ⁊
habitabit in ea. q Et ad sede
chiā regez iuda locutus sum
fm omia verba hec dicēs.
Subiicite colla vra sub iu
go regis babylonis ⁊ ſuite
ei ⁊ ppło ei': ⁊ viuet. r Qua
re moriemi tu ⁊ ppls tuus
gladio ⁊ fame ⁊ pestē. sicło
cut' est dñs ad gentē q̃ ſui
re noluerit regi babylonis.
s Nolite audire vba. pphaꝝ
dicentiū vob. nō ſuieris re
gi babylonis. qz mendaciū
ipi loquunt vob. t Quia nō

in domo dñi nō portent in babylonē. sicut illa q̃ fuerunt
portata in transmigratione iechonie. que tñ portabūtur
t Quia hec dicit dñs exercituū ad colūnas (ideo subdit.
nas. sz duas magnas ⁊ valde notabiles q̃ erant in por
ticu templi. v Et ad mare. s. eneum in quo lauabant
sacerdotes.
x Et ad bases. s. lute
rū q̃ erāt valde curio
se. vt ptz. iij. Reg. vlo
vero ista hic exprimū
tur in speciali. qz erāt
valde notabilia. cetera
aūt dicta sunt ī ge
nerali cū subditur. Et
reliqua vasoruz ⁊c. de
oibꝫ in fine ꝓducit.
y In babylonē trās
ferent. qđ fuit imple
tū capto sedechia re
ge. vt hr. iij. Reg. vlt.
z Et ibi erūt vsq; ad
diē vi. sue. s. ad tps cy
ri qui in principio re
gni sui dedit licentiā
iudeis redeūdi ⁊ ree
dificandi templum. ⁊
vasa q̃ fuerūt in baby
lonez portata. fecit in
hierusalem reportari
vt habet Esdre. i.

Capl'm. XXVIII

Et factum est. hic ꝓfiter ponit hieremias ꝓphetat
ꝓtra ananiā falsuz ꝓphetā. ⁊ diuiditur in
duas. qz primo ꝓphetia ananie ponit scōo a dño reprobatur. ibi.
Et factū est. Prima ī duas. qz prio ananias ꝓphetat vbo. scōo
sensibili signo. ibi. Et tulit. Prima adhuc ī duas. qz primo ponit
prophetia ananie scōo risio hieremie. ibi. ⁊ dixit. Circa pri
mum notatur temp' cum dicitur.
a Et factū est in an
no illo. scilicz quarto
anno sedechie q̃ vene
runt nuncij regis ad
ipm fm qp subdit p'.
In anno quarto ⁊c.
Sed contra hoc vide
tur illud quod inter
ponitur. in principio
regni sedechie. ārtus enim annus fuit regni nō potest di
ci conuenienter principium eius. ꝓpter qđ Rabi Salomon
dicit qp principiū regni hic accipitur pro illo tempore q̃
Nabuchodonosoꝝ prefecit eum quinq; regibus. vt ꝓdic
tum est capitulo precedenti. Et hoc fuit quarto āno re

gni sedechie. b Dixit ad me ananias.i.dirigēdo sermo
c Hec dicit dñs exercituū deus isrl (nē ptrariū asserentē.
rael. Contriui iugū regis babylōis. auduerat.i. iste ana
nias primo anno regni sedechie hieremiā dicētē. Hec di
cit dñs exercituū. Ecce frangā arcū helā. et ad sūmitatem
huius dixit postea qrto anno sedechie illō quod dixī hic.

c Hec dicit dñs rē. q: falsū pphē accipie
bāt modū loquēdi p
phetar dñi. sicē dictus est supra. xxiij. Cetera patent in lēa.

d Et dixit hieremias. Hic ponit rīsio hieremie dicēnī.

e Amen. Sic faciet dñs. desiderabat enī hieremias reditū trās migratiōis et vasor q cū iechonia transmigrāte fuerūt deporta ta. supposita tñ ir byo luntate diuia. ig q: sciebat hoc non euentu rum. ideo subdit.

f Verūtñ audi vbū hoc. p qđ apparebit si p
phetia tua sit vanū.

g Propheta q̄ vatici
natus est pacem. sup plō futurā cū vene
rit vbū ei⁹ in effectu.

h Sciet ppha. i. co
gnoscet de ipō q̄ ē p
pheta ver⁹ a deo mis sus. Et hō loco accepe
rūt iudei occasionem errādi dicētes q̄ pro missiones dei de bo no futuro fiūt absolu te nec retractant. sed cōminationes de malo sunt sub ditione. s. si nō egerint pniam illi qbꝫ fiūt. et iō accedēte pnīa retractant. sicut pphetia ionē de nini ue subuersione. ppter pniam nūmitatur. et sic exponunt qđ dicit hic. Propterea qvati cinatus est pacē rē. q. d. hieremias ananie. tu pphetas pplō bonū et ego pphetō ei pene malū. et tunc sciet q̄ tu es ppha dñi. si impleta fuerit tua pphetia. q: talis pro missio nō mutat. sed si nō eueniet malū pene qđ pphetī zo nō propter hō argui potero de falsitate. q: talis pphe tia aliqñ nō implet ppter pniam ppli supuenientē. sed istud dictū apparet falsum ex dict hieremie supra. xviij. vbi promissio de bono ita dr retractabil ppter pcīm sup uenies. sicut et cōminatio de malo ppter pniam supue nientē. Vñ ibidē dr in psona dñi. Repente loqr aduersū gentē et aduersus regnū vt eradicē destruā et dīsperdam illud. Si penitentiā egerit gens illa a malo suo. agam et ego penitentiā sup malo qđ cogitaui vt facerez ei. Et sta

regis iuda in anno qrto. in
mense qnto: dixit ad me a
nanias fili⁹ azur ppha d gā
baon i domo dñi cora sacer
dotib et oi pplo dicēs. Hec
dicit dñs exercituū de⁹ isrl
Adhuc duo āni dierū et ego
referri faciā ad locū istū oia
vasa dñi q̄ tulit nabuch. rex
babylōis de loco isto: et trā
stulit ea in babylonē. Et ie
chonīā filiū ioachin regem
iuda et oēm trāsmigrationē
iude q̄ ingressi sūt in baby
lonē ego querā ad locū istū
ait dñs. Conterā. n. iugum
regis babylōis. Et dixit hie
remias ppha ad ananiā p
phetā in ocul⁹ sacerdotū et o
culis oīs pplī q̄ stabat i do
mo dñi: et ait hieremias p
pheta. Amē. Sic faciat do
min⁹ Suscitet dñs vba tua
q̄ pperasti. vt referant vasa
in domo dñi: et oīs trāsmi
gratio de babylone ad locū
istū. Verūtñ audi vbum hoc
qđ ego loqr in auribꝫ tuis:
et in auribꝫ vniūsi pplī. Pro
phete q̄ fuerūt ante me et ante te
ab initio et pphauerūt sup
tras multas et sup regna mag
na de pelio et de afflictōe et de fame
ppha q̄ vaticinat⁹ est pacē

cū venerit vbū ei⁹ tūc sciet
ppha quē misit dñs i vita
te. Et tulit ananias ppha
cathenā de collo hieremie
pphe: et fregit eam. Et ait
ananias in ospectu oīs pplī
dicens. Hec dicit dñs. Sic
frangā iugū nabucho. re
gis babylonis p⁹ duos an
nos dierū de collo oīm gēti
um. Et abiit hieremias p
pheta i viā suā Et factū est
vbū dñi ad hieremiā post
confregit ananias ppha ca
thenam de collo hieremie
pphe dicēs. Hec dicit dñs Ca
thenas ligneas otriuisti et
facies p eis cathenas ferre
as q: hec dicit dñs exercituū
de⁹ isrl. Jugū ferreū posui
sup collū cūctar gētiū istar
vt seruiāt nabuch. regi baby
lōis. et seruiēt ei: insuper et bestī
as terre dedi ei. Et dixit hie
remias ppha ad ananiam
pphetā. Audi anania. Nō
misit te dñs: et tu confidere fe
cisti populū istū in mēdacio
Idcirco hec dicit dominus.
Ecce ego mittam te a facie
terre. Hoc anno morieris.
Aduersum enī dñm locut⁹
es. Et mortu⁹ est ananias
ppha in āno illo: mēse. vij.

tim subditur ibidē de promissiōe boni. Et subito loquar
de gente et de regno vt edificem et plantē illud. Si fecerit
malū in oculis meis penitentiā agā sup bono qđ locut⁹
sum vt facerē ei. Et quo patet q̄ sicut malū cōminatus a
deo ppter penitentiā nō infertur. sic bonū promissum p
pter pcīm supuenies
auferetur. Possent aūt
ad hō adduci plura a
lia de sacra scriptura
veteris testamēti. sed
ppter prolixitatem o
mitto. Sciendū tñ q̄
de⁹ promptior ē ad mi
serādū qz ad pdēnan
dū. et p oīs ad no in
ferendū malū cōmi
natū. qz ad auferēduz
bonū promissuz. licz tā
promissio qz cōminatio
sint sub ditiōe. et sm
hō intelligit vbū hiere
mie q̄ sciet vitas pro
phete denūciantis bo
nū cū venient in effe
ctu. inq̄ntū de⁹ nō ha
bet promptitudē ad aufe
rendum.

i Et tulit. Hic ponit
ananias confirmat di
ctū suū sensibili signo
auferendo cathenam
de collo hieremie et
frangendo vt ostenderet et verbo et sensibili si
gno dominū regē ba
bylonis totaliter aus
ferendum.

k Et abiit hieremi
as ppheta in viā suā
nolens cōtendere cō
tra ananiam.

l Et factum est. Hic
consequēter ponit re
pbatio ananie. et prio
q̄ntum ad suam pro
phetiam falsam cum
dicitur in persona do
mini.

m Cathenas ligne
as contriuisti. falsum
presumptuose signan
do.

n Et facies pro eis cathenas ferreas. quasi diceret. et
mendacijs tuis faciēs illos rebellare regi babylonis et
quo incurrent mauis malum quasi incomparabiliter qz
ante. et patet littera vsq; ibi.

o Et dixit hieremias. vbi ponitur reprobatio ananie
q̄ntum ad personam cum dicitur.

p Ecce ego mittā te a facie terre. p mortē in qua hoies
tollunt de superficie terre et intra terrā sepeliuntur.

q Et mortu⁹ est ananias ppheta in illo anno. vt hie
remie veritas probaretur.

r Mense septimo. et sic a dicto hieremie vsq; ad mortē
eius fluxerūt tñ duo menses. quoniaz hec pdixit mense
quinto. vt patet in principio huius capituli.

Ec sunt verba libri. Hic ostit Cap. xxix
propbetat ō iechonīā q̄ iam cū matre et nobilibus regni ⁊ sacerdotib⁹ ⁊ prophetis pluribus ductus fuerat in babylonē. ſz sperabat ⁊ habebat spem redire in iudeā et illi q̄ cum eo trasłati fuerāt ꝺcepti a falsis prophetis existib⁹ inter eos sed hieremias scribēdo eis mittit auferre istam ꝓfidentiam falsaz. Et diuiditur in duas ptes. qz p̄mo epl̄e hieremie p̄ponit p̄facio. secūdo narrato ibi. hec dicit dñs. ibi pfatione exprimit primo persona mittens epistolaz cū dr. Hec misit hieremias prophetal. et locus vnde misit cuz subditur. De hierusalem secūdo pſone ad quas misit cū subdit d Ad reliquas seniorū ⁊c. et patz litera vsq; ibi.

e Et dſia. i. mat regis.

f Et eunuchi. i. regis ⁊ regine ministri qui sic nolantur nō a mēbroz sectōne ſz a castitatis honestate. tales em̄ ponebant antiq̄ in regijs domibus et maxime circa obsequium dominaz ⁊ sm talem modū loq̄ndi dicit saluator Matthei xix. Sūt eunuchi qui se castrauerunt propt regnum celorum.

g Et faber et inclusor. hec nōia exponūt supra. xxiiij. tercio ex primuni pſone portantes epl̄az cum dr.

b In manu elasa filij saphan ⁊c. q̄s misit sedechias rex iuda ad portandū tributū q̄ debebat regi babylonis vel aliq̄d remi

i Hec dicit. (um. Hic conseq̄nter ponitur epistole narratio in qua hieremias aufert primo trāsmigratis falsam confidentiā. secundo subiungit decipientium penam. ibi. Hec dicit dominus. Prima in duas. quia primo aufert confidentiam falsam. secundo denunciat veram. ibi. Quia hec. Circa primū dicit in persona dominī. Iz edificate domos ⁊c. id ē disponite vos ad manendū diu in babylone prouidēdo vobis de domibus. terre fructibus. et in multiplicatione proles. et cito redire ta so nō speretis. iō subdit. l Non seducant vos prophete vr̄i. i. falsi reditū propinquū denūciādo.

m Quia hec dicit. Hic ostit denunciat eis verā fiducia am. et pīo denūciat eā trāslatis in babylonē. secūdo cōtrariū nūciat habitātib⁹ in hierusalē. ibi. Quia hec. Circa primū dicit. m Quia hec dicit dñs. q. d. nolite credere falsis prophetis. qz hec ē sententia dñi de vro reditu.

n Cū ceperint ꝺpleri in babylone. scz. anni tot em̄ anni fluerēt fm hebreos a trāsmigratiōe iechonie vsq; ad primū annū cyri. fm alios vo cōputatio istoz annoz incipit tardi⁹. i. a destructiōe ciuitat⁹ sub sedechia vt dictuz ē supra. xxv.

o Visitabo vos. sic misericors p̄ filios. cetera patet vsq; ibi.

p Et reducam vos ad locū istū. i. hierusalē nō q̄ oēs redierit in pſonis ꝓpris. qz i tanto tempore multi fuerūt mortui marie illi q̄ erāt iam ꝓuecte q Ut dē vo. (cratis bis finē. captiuitatis r Et patiem (vestre. tiam in terim vsq; ad terminū p̄dictū.

s Et inuocabitis me et ibitis ad terrā vr̄am. Cetera patent vsq; ibi.

t De vniuersis gentibus. ⁊c. q̄z in regno babylonis erant gentes varie ad quas iudei fuerunt trāslati tempore ioachin ⁊ sedechie. et inde redierunt cū zorobabel duce.

v Quia dixistis suscitabit nobis dñs ꝓphetas. i. quia credidistis ꝓphetis falsis vos decipiētib⁹ ⁊ dicētib⁹ se loq̄ in nomie dñi. iō annūciam vobis terminuz vre reuersiōis in iudeā. vt nō credatis eis dicētib⁹ vobis q̄ cito de

beatis reuerti. x Quia hec dic. Hic ostit hanc fiduciā remouet a sedechia rege et eius populo q̄ nō trāsirent grauerāt i babylōez. denūciādo q̄ passuri sint multa gratiā. iō subdit. y Hec dicit dominus. etc. i. ā gelor. z Ecce mittam eos g'a. et fa. et pe. oīa em̄ ista veniet sup eos a Et ponā obsessos in hierusalē. vt hō. iij. g. vlti. nā eos q̄si fi. ma. i. abominabiles deo. ⁊ horib⁹. sic dictuz ē s. xxiiij. in parabola d̄ ficubꝰ. b Et dabo eos in vexa

tionē p̄ seruilia opa ⁊ grania. a Uniuersis reg. terre hoc dr q̄ sub reg. babylonis erāt plura regna. b In maledictionē. q̄rū ad vba dura que eis inferebant. c Et in stupore. p̄ admiratiōe coꝝ miserie. d Et in sibilū. i. in derisum. Cetera patēt in lr̄a. e Hec dicit. Hic p̄ūr ponit pena falsoꝝ pphārū q̄ dece/ piebāt plm̄ de baby/ lone transmigratū. et primo ponitur pena duoꝝ simul q̄ no solū erāt pphe falsi. sz etiā adulteri. secūdo pena tertij q̄ nō solum erat assertor falsitatis. sed etiā p̄secutor veritatis ibi. Et ad semeiam. Nomina autē duorū ponuntur eum dr.

f Ad achab filium cholie ⁊ ad sedechiaz filiū maasie. ⁊ subdit eoꝝ pena cū dr. Ecce trado eos in mānu na/ buchodonoso. dicit expositores nr̄i cōmu niter q̄ isti fuerit duo seruos q̄s cōuicit ⁊ am el de falso testimonio p̄tra susannam. ppter q̄d fuerūt p̄dēnati ad mortē. vt habet Dan. xiij. Uerumtū q̄ iudei in babylone erāt seruu nō habebāt aliquā iu risdictiā nec p̄ eos pote/ statē p̄dēnādi aliquez ad mortē. nō subditur hic q̄ fuerūt traditi in manu nabuchō. q̄ de sua falsitate fuerūt ac cusati p̄ iudeos coraz rege vt locū ei⁹ teneri te. q̄ sententiā mortis in eos decit. ⁊ executi onē iudeis cōmisit. ⁊ iō cū dr Dan. xiij. po/ pulos eos interfecisse intelligendum est tm̄ executiue. cetera pa/ tent vsq̄ ibi.

g Quos frixit rex babylonis in igne. Sed ō Dan. xiij. dr q̄ fuerūt lapidati Ad q̄d dicendū q̄ q̄libet pena mortis aliq̄n in scriptura significat noie ignis. Uel q̄ primo fuerūt lapidati po/ stea cōbusti. sicut de achor dictū fuit Josue. vij. Et hic ex primit pena ignis. in Dan. vero pena lapidatiōis. illud tm̄ q̄d de eis dr in Daniele nō est autenticū. q̄ non est de scriptura canonica. cetera patēt vsq̄ ibi. h Ego sum iudex ⁊ testis dicit dns. q. d. nullus pōt effugere iustitiā i Et semeiā. Hic p̄ūter ponit pena tertij q̄ non (meā. solū erat pphēta falsus illis q̄ erant in babylone sz etiā p̄secutor hieremie scribens de babylone summo pontifi ci q̄ erat in hier'm vt incarceraret hieremiā. eo q̄ scripse rat transmigratis. ne falso sperarent cito reuerti. et h̄ est q̄d dicit. k Pro eo q̄ misisti libros. id est lr̄as.

onez vniūsis regnis kre: b in maledictōez ⁊ in stupore c eī in sibilū ⁊ in obprobriū cūctis gē tib⁹ ad q̄s ego eieci eos: eo q̄ nō audierit vba mea dicit dns: q̄ misi ad eos p̄ seruos meos pphas de nocte p̄sur gēs ⁊ mittēs: ⁊ nō audistis dicit dns. Vos g̃ audite vbū dn̄i omis trāsmigrōnis quaz emisit d̄ hier'm in babylonez. Hec dicit dns exercituū ds isr'l ad achab filiū cholie ⁊ ad sedechiā filiū maasie q̄ pphetāt vob in nomie meo mēdaciter. Ecce ego tradaz eos in mānu nabuchodonoso/ regis babylonis. ⁊ p̄cuti et eos in oculis vris. Et assu/ met ex eis maledictō oi trāsmigrōi iude q̄ est in babylōe dicentiū. Ponat te dns sicut sedechiā ⁊ sicut achab q̄s frixit rex babylōis in igne. p eo q̄ fecerit stulticiā in isr'l ⁊ me chati sūt cū vxores amicoruz suoꝝ. ⁊ locuti sūt vbū in noie meo mēdacit. q̄d nō mādaui eis. Ego sum iudex ⁊ testis dicit dns. Et ad semeiaz neelamitē dices. Hec dicit dns exercituū de isr'l. Pro eo q̄ misisti in noie meo li/ bros ad oēz plm̄ q̄ est hieru

l Noie tuo. tanq̄ noie veri pphete dicens sophonie. m Sic dedit te sacerdotē. i. summus. n Pro ioia da sacerdote. licet ille ioiada fuisset duo ante. tñ ipm̄ no/ minat eo q̄ fuerat hō sanctitatis magne ⁊ auctoritatis i hoc adulando isti sophonie. q. d. tu es tante sanctitatis sicut ille.

o Ut sis dux. i. p̄/ ceps sacerdotū.

p Cup oēm virū ar repticiū ⁊ pphetantē id est q̄ pphetat ex vi/ te demonis eius fan tasiam cōmouentis.

q Ut mittas eum in nervū. i. in cippum. ita q̄ nō possit talia semi nare in populo.

r Et nūc q̄re nō in/ crepas hieremiā. tali ter pphetantē in hie/ rusalē. ⁊ nō solū i hie/ rusalē verbis. sed etiā in babylone scriptis. ideo subditur.

s Quia sup̄ hoc misit ad nos scz epl'am. et dicit est in principio huius capituli.

t Dicēs. i. cadē epl'a

v Longus est. s. tps more vre in babyloe.

x Edificate vos. i. di/ sponite vos ad diuti nā mansionē. sicut ex positū est supra.

y Legit g̃ sophoni/ as sacerdos. ad argu/ endū hieremiā de epi stola quā miserat. ce/ tera patent vsq̄ ibi.

z Ecce ego. vbi ponit pena semeie cū di citur.

a Visitabo sup se/ meiā neelamitē. in p̄/ sona eius.

b Et sup semen ei⁹. id in p̄sonis sibi con/ iunctis.

c Non erit ei vir se/ dens. i. habitans.

d In medio populi

e Et nō vide. bo. q̄d

Iherusalem. XXX.

Hec vbū q̄d factū ē ad hieremiā a dño

huius. s. reuertentis in hier'm. ego faciā p̄l'o meo. ipm̄ de captiuitate liberando.

f Quia p̄uaricatiōes locut⁹ est aduersus dn̄m. notan/ do hieremiā de falsitate q̄ ex ore dn̄i loquebat.

Capitulum. xxx.

Hec verbum. Superi⁹ hieremias pphetauit po/ pulo aspera. Hic consequēter pphetat prospera. istud autē q̄d erat summe prosperū erat aduen/ tus christi ad salutez mundi. cui⁹ figura fuerat saluatio populi de captiuitate babylonica de qua fecerat menti onem capi. p̄cedenti. inter aspera que nunciauerat. vt op posita iuxta se posita magis elucescerent. ⁊ nō quenēter post figurā hic p̄sequēter denunciat rem figuratā. sez per xp̄m salutem generalē q̄d fecit in hoc ca. ⁊ sequenti. nec

possunt conuenienter aliter exponi nisi referendo ad tpos xpi. vt in psequendo magis apparebit. Ad intellectū tñ sequentium sciendū q; ꝓphete scribendo nō seruāt semp ordinē tēporis. sed frequenter prius facta scribūt posteriora. et econuerso. vñ dicūt doctores hebrei nō ē pri⁹ et posterius in lege p quā intelligūt ve. te. in quo nō ē attendendus ordo tpis sm ordinē ꝓscriptōis. et idē dicūt doctores latini. q; frequenter sacra scriptura loquitur participationē. s. posteriora ꝓponendo. et p recapitulationē prioꝛa postponendo. et hoc mō pcedit hiere. in hoc li. in pluribus locis vt; in pcedentib⁹. et in sequentibus appebit. et i hoc loco sic pceditur. q; prius denūciat xpi regnum. secundo ei⁹ aduentū ca. sequenti. Circa primum sciendū q; ly hō xpus ab instanti incarnationis habuerit dominium sup oīa creata auctoritate nō tñ executiue. sz hō nō accepit i sua resurrectōe sm q; dicit Hat. vl. Data ē mihi oīs ptās in celo et in terra. et pfectus habebit in iudicio finali tūc eñ oīa erūt ei simplr subiecta. vñ dicit apo. ad Hebr. ij. Nūc aūt necdū videm⁹ omia subiecta ei. iudiciū aūt finale pcedit antixpi psecutō. Et ista primo nūciat hic psecutio antixpi. secundo xpūs. ibi. Et erit. tertio tñdet tacite questiōi. ibi. Te aūt. Circa primū dr hieremie. b Scribe ti. ꝛc. q. d. ista futura sūt in longinquū. et sunt digna memoria. ideo sunt scribenda. c Ecce di. ve. di. dñs et conuer. conuer. ppli mei isrl et iuda. Istud nō pōt intelligi de reditione captiuitatis babylonice. nec de aliq; alio seqnti saluatōe tpali. q; sm doctores hebreos et sm vitatē ppl⁹ israel. put diuidit⁹ ꝓ ppl'm iuda. sicut ē hic nō ē reuersus de captiuitate nec a iudeis exspectat reuersur⁹ vsq; ad tpos messie quē iudei expectant veterū. et ideo sm nos q; cōfitemur ei⁹ aduentū ꝓtenisse. oportet q; lra ista aliter intelligat. et dicūt alii q; intelligit de conuersōe spūali iudeoꝝ ad ꝓdicatōz xpi et apl'oꝝ. quorū aliq; fuerūt de regno isrl q; salmanasar captiuāte illō regnū aliq; fugitiui euaserūt q; postea habitauerūt in regno iude tpe Ezechie. et cū illis de regno iuda in babylonem ducti fuerūt. et cū redeūtibus rdierūt. sicut dictū fuit plenius. iiij. Reg. qō aūt subdit. d Et conuer. eos ad terram. ꝛc. intelligit de terra viuentū que sub ꝓmissione facta abrae fuit principaliter intellecta. sicut dictū fuit plen⁹ Gen. xv. Et in pluribus aliis locis. sz q; iudei q; credidērūt ad ꝓdicationē xpi et apl'oꝝ fuerūt pauca respectiue. ideo melius intelligit qō dr hic. Et cōuertā cōuersionez ppli mei ꝛc. de generali cōuersione iudeoꝝ ad xpm detecta falsitate antixpi p helyā et enoch. ideo de psecutione antixpi subdit. e Quia hec dicit dñs Uoce terroris audiuim⁹ ꝛc. et cōnumerat se dñs xpus fidelibus suis tūc passuris. eo mō q; dixit Act. ix. Saule saule qd me psequris.

dicēs Hec dicit dñs de⁹ isrl dicēs⁹ Scribe tibi oīa verba q; locut⁹ sum ad te i libro. e Ecce em dies veniūt dicit dñs. et conuertā conuersiōz populi mei isrl et iuda ait dñs. et conuertā eos ad terrā quā dedi patribus eoꝝ et possidebūt eā. Et h⁹ ꝛba q; locut⁹ ē dominus ad isrl et ad iudaz. f Quia h⁹ dicit dñs Uocē terroris audiuim⁹. formido et nō ē pax. Interrogate et videte si generat masculus. g Quare gō vidi oīs⁹ viri manū sup lūbū suū q;si ptu⁹ientis. et cōuerse sūt vniuerse facies i auruginē⁹ Ue qr magna dies illa. nec ē sibi⁹ ex⁹ tpis⁹ tribulatōis ē iacob⁹ m ex ipo saluabit⁹. n Et erit i die illa ait dñs exercituu⁹ conteram iugum eius⁹ de collo tuo. et vincula eius⁹ dirūpam. o Et non transibunt⁹ eum amplius alieni. sz seruient dño deo suo. et dauid regi suo quē suscitabo eis. p Tu ergo ne timeas serue me⁹ iacob ait dñs. neq; paueas isrl. quia ecce ego saluabo te de terra longinqua. et semen tuū de terra captiuitatis eoꝝ. q Et reuertet⁹ iacob⁹ et quiescet⁹ et cūctis affluet bonis et non erit qui exterreat. sm ego tecū sū ait dñs vt saluē te. r Faciā enim consūmatiōz in cunctis gentib⁹ in quib⁹ dispersi te. te aūt non faciā in cōsūmatiōez. sed castigabo te in iudicio. s Et dauid regi suo. i. dei filio incarnato. vñ in trāslatione chaldaica q; apud hebreos ē autētica vt frequēter dictū est. sic habetur. Et obedient messie filio dauid regi suo. vñ sm oēs doctores hebraistud intelligit de xpo ad literā. t Quē suscitabo eis. i. facā apparere ad eoꝝ salutē. et etiā qr ad iram de⁹ pater suscitauit iesuz a morte. u Tu ergo ne timeas. cōfortatio ē contra tribulatōez antixpi futuram. x Saluabo te de terra longinqua. ꝛc. iudei enim tūc saluādi dispersi sunt in longinquis ptib⁹ mundi et ibi captiui. y Reuertet⁹ iacob. s. ad xpm qō nō solū intelligitur de iudeis tunc cōuertendis sed etiam de xpianis ab ātichristo decepti⁹ qui postea penitebūt. z Et quiescet. a tribulatione antichristo interfecto. a Et cunctis affluet bonis. ꝛc. h⁹ referr⁹ ad statum ecclie triumphantis. vbi bonū infinitū et securitas pfecta. b Faciam em cōsum. in cunctis gen. qr oēs gentes sectas suas varias dimittent pro fide xpi. c Te aūt. Hic tñdetur qōm tacite duplici. scda ponit. ibi. Propterea. Circa primū posset fieri qō quare dñs permittet fideles suos sic tribulari tpe antichristi. et tñdet hic q; hoc⁹ fiet vt purgētur a peccatis. q; circa tpa illa abūdabūt. sm qō dr Hat. xxiij. Et qm abundabit iniquitas. ꝛc. et hoc est qō dicit.

c Te autem nō faciā in ꝓsum. q. d. q;tumcunq; futura sit acerba ꝓsecutio antixpi. non tñ deficiet ecclesia sz purgabitur. ideo subditur. Sed castigabo te in iudicio. vt nō ubi videaris innocuus.

o Insanabilis fractura tua, quia psecutio antixpi erit irremediabilis via humana. e Nō ē q̄ iudicet iudicium tuū q̄ tūc nullus audebit stare, p iuris ad eos liberandū. f Oēs amatores tui obliti sū tui, q̄ principes terreni qui mō desecēdūt ecclesia nō audebunt ei oīdere nisi amicitiā.

g Plaga ei inimici p cussi te, q. d. tūc videbor aduersari ecclesie sicut pater dure castigās filiū videt ei inimicari iudicio exteriori. h Propter mīs titudiez iniq̄tatis tue q̄ tūc abūdabit supra modū vt dictū est.

h Dura facta sunt pcā tua, i. dura correctione indigentia. i Quid clamas sup ꝓtrītōe tua, q. d. iuste tibi inferē.

l Insanabilis ē dolor tu⁹, s. via hūana. ꝓp̄ q̄ xp̄us apponet remediū interficiēdo antixp̄z vt p̄dictū ē. l Propterea, hic solui ſcda q̄ nō q̄ posset aliās q̄rere q̄d faciet xp̄s ō antixp̄o psecutore et sibi adherētibus et rndet q̄ si euadent diuinaz vindictā. et h ē l Propterea (q̄ dr. om. q̄ come. te deuorabūt nō soluz morte tpali sz eterna.

m Et vniuer. hostis tui. in ca. du. a demon n Obducā ei (inquit) cicatricē tibi. dando spīm pnie decepti ab antixp̄o et ei⁹ satellitibus. o Quia electā (tibi) vocauerūt te ſyon. i. o tu ecclesia nolē sp̄ō vocata Esa. lxij. c. et heb. xij. Que vocabit electa durāte āntixp̄i psecutōe. p Conuertā quer. tabernaculoz iacob. i. societates fidelium q Et (sic) ab āntixp̄o deceptoz. q̄ dabit eis tp̄s pnie. edificii. i. ecclia q̄ ē ciuitas xp̄i vnitas. r In excelso suo. id ē in honore magno. q̄ tūc oēs confugiēt ad eam.

s Et tē. iurta or. su. fundabit. i. culi⁹ xp̄i ab antixp̄o deiect⁹ in statū suū reformabit. t Et egre. de eis laus. s. diuina. v Zoroz ludētiū. nō p dissolutōz sed p deuotionē. sicut dicebat dō de seipso. ps. Reg. vi. Ludā ante dominū. x Et erūt filij eius sicut a principio. i. sicut ante psecutōz antixp̄i. y Et erit dux eius ex eo. i. xp̄s verus homo. z Et applicabo eū et accedet ad me. q̄ xp̄us a Cuius (hō p oībus hz accessuz ad patrē. iō subdit. eiꝰ iste ē. i. q̄nte excellētie. b Cui appli. cor suū. quia volūtas xp̄i hoīs in oīb⁹ conformis ē volūtati diuine.

c Vt appropinquet mihi. p sua volūta. sicut filius patri. d Et terri. mi. in pplm. s. deo patri p filiū. et subdit ō pena impioz. e Ecce turbo dñi. s. in die iudicij.

f In capite impioz. q̄. i. in antixp̄o q̄ erit caput impioruz q̄s fulminabit. vel in capite ipioz generaliter p filiis

dicio. vt non tibi videaris ineptus, q̄z hec dicit dñs. b Insanabilis fractura tua, pessima plaga tua, c Nō ē q̄ iudicet iudiciū tuū. ad alligandā curatōz tuā. vtilitas nō ē tibi. d Oēs amatores tui obliti sū tui. treq̄ nō querēt. g Plaga ei inimici percussi te castigatōe crudeli. b ꝓp̄ multitudinē iniq̄tatis tue dura facta sūt pcā tua. i Quid clamas sup ꝓtritōe tua. Insanabilis ē dolor tu⁹. Propt multitudinē iniq̄tatis tue et ꝓp̄ dura pcā tua feci hec tibi. l Propterea oēs q̄ comedūt te deuorabunt. m et vniuersi hostes tui in captiuitatē ducēt. Et oēs q̄ tevastāt vastabūt cūctosq̄ p̄datores tuos dabo in p̄dā. n Obducā. n. cicatricē tibi, et a vulneribus tuis sanabo te dicit dñs. o Quia electā vocauerūt te syō. p Conuertā tabernacula iacob.

nalē sniaz cū dicet eis. Zte maledicti in ignez eternū. tē. Mat. xxv. g In nouissimo diez iu. ea. p hec satis innuit q̄ hieremias loq̄t de futuris in nouissimo tpis. Et quia tūc oēs conuertent ad vnuz deū. vt p̄dictū ē. iō subdit.

h In tē illo dicit dñs ero de⁹ vniuer. cognatōib⁹ israel. q̄ hec vox. siue accipiat israel fm carnē. q̄z tūc oēs iudei conuertēt ad xp̄m vt dictū ē. siue accipiat fm spīm. scz. p oībus fidelibus q̄ nōie israel noiant Esa. xlvij.

In ca. xxx. vbi dicit in postilla. Et applicabo eum et accedet ad me. Additio.

h Hec q̄ dr hic. Applicabo eū et accedet ad me. proprie intelligit de xp̄o hoīe q̄ ad deū habet duplicē applicatōz seu accessū. vnū scz p gram et aliū per vnionē psonale. et q̄z nullus alius hz simile accessuz duplicē. iō subdit. Cuius enī iste ē q̄ applicet cor suum. vt appropinquet mihi q. d. nullus. s. q̄ habeat duplicē accessū. seu adherentiā ad deum mō p̄dicto. Quātū dr in postil. q̄ voluntas xp̄i hoīs in oīb⁹ conformis est volūtati diuine verū est sz etiā hoc posset verificari de volūtate beatoruū. et iō respectu h⁹ nō xp̄e diceret. Cuius enī iste ē. vel p̄dicta expositio videt magis

ꝓpria tē. Capitulum. xxxi.

h Et dicit dñs. Hic incipit cap'm in hebreo per spacium vacuū inter literam istam et precedentem immediate que coniūgitur litere p̄cedētis capituli. et ꝓpter hoc sic eam ordinaui. In hoc autē capitulo agitur de ptinentibus ad aduentū xp̄i. et diuidit in tres ptes. quia primo agit de pertinentib⁹ ad xp̄i p̄dicationē. secundo de ptinentibus ad eius incarnationez. ibi. Hec dicit dominus. tercio de ptinentibus ad legis euangelice latorem. ibi. Ecce dies venient. Prīa adhuc in duas. quia primo ponitur figura et secundo res figurata. ibi. Longe. Circa primū sciendum q̄ saluato pplō israel de egipto fuit figura salutationis facte p xp̄z qui deduxit fideles ad terram viuentium per penitētie desertum. sicut moyses filios israel transeundo per desertum materiale ad possessionem terre promisse. et quantuz ad hoc dicitur.

b Inuenit gratiam in deserto populus qui remanserat gladio. omnes enim qui exierunt de egypto numerati a. xx. annis et supra mortui fuerunt in deserto. vt habetur Numeri. xiij. Et pro magna parte mortui fuerūt gla

dio. vt ptz in li. Exo. ⁊ Hiuñ. g ppls q̄ inuenit gratiaz fue rūt. eoz filij q̄ ingressi fuerūt terrā. pmissionis. tō subdit.

c Vadet ad requiē suā isrl. ⁊ dicit hieremias vadet de futuro. ad designandū q̄ ille ingressus terre. pmissionis q̄ pterierat erat figura ingressus in requiē celestē. q̄ erat futurus fm q̄ diffuse declarat apls ad hebre. iij. ⁊ iiij. ca.

d Longe. Dic. pfiter declarat res figurata. scz salus p xp̄m. ptunc fienda q̄ facta est p ecclesie edificatiōem. et q̄ illud tps adhuc erat longinquū. tō dicē hieremias.

d Longe dñs appa ruit mi. ⁊ subdit in p sona dei rñdēt. p mo dū dyalogi.

e In charitate ppe tua dilexi te. licet ab eterno dilexerit oēs electos eos. pdestinā do tñ speciali mō di lexit electos de pplo isrl. unde tuz erat de eo carnē assumpturus p pter qd̄ isti pplo speci alia ptulit dona. ideo subditur.

f Jō attraxi te. bñfi ciis specialib⁹ in vati one legis ⁊ psimilib⁹. pter qd̄ dr ps. cxlvij. Nō fecit taliter oī nationi ⁊ iudicia sua nō manifestauit eis. vez tñ q̄ illis beneficijs abusus fuit. ⁊ sic ab honore ecidit. ideo subditur.

g Rursumq; edificabo te. qd̄ exponēs ra. sa. dicit q̄ edi ficatiōes ciuitaz hierlm ⁊ tēpli p salomonē zorobabel et neemiā. tō corruerūt q̄ fuerūt facte p hoiem. sz ista de q̄ loquit hic hiere. fiet p manū diuinā. tō stabit ineternuz. ⁊ in b̄ dicit vez. sed qd̄ subdit est falsum. s. q̄ in aduentu messie quē indet expectāt. de⁹ edificabit hierlm nouam. q̄si incōparabil'r nobiliorē q̄z fuerit p̄cedēs in qua messias tpaliter regnabit. ⁊ oēs gētes erūt subdite dñio. ideoz. sed q̄ falso dicit implēdū iā ē impletū. q̄ xp̄s verus de⁹ edificauit eccl̄iaz q̄ hierlm dr Esa. iij. ⁊ ad hebr. xij. ⁊ Apoca. xxi. Vidi ciuitatē sctām hirlm nouā. in q̄ regnat xp̄s. cui⁹

h Et edificabez vgo israel. i. (regnuz stabit ineternū. plebs fideliū q̄ isrl. noiat. Esa. lxiij. Et noīe isrl. pnoiabi tur. sic est in hebreo. sed trāslatio nēa habet assimilabiliter.

i Adhuc ornaberis tympanis tuis. q̄. ad lēram i eccl̄ia ꝓuenūt fideles ad sonitū cāpanaz ad deū laudandū. tō subdit.

k Et egredieris in chozo ludentiū. nō disso lute sed deuote. sicut eū vn⁹ chorus cāt at alacriter ꝑ aliū

l Adhuc plan. xxi. in mōte samarie. qd̄ nō pōt intelligi de redeuntib⁹ a babylonica captiuitate. q̄ nūq̄ recupe rauerūt terrā illā. sed illā occupabāt gentes aliūde addu cte q̄ dicebanē samaritani. ⁊ iō intelligit de samaritanis credentib⁹ ad pdicationē xp̄i vt hñ Joh. iiij. Et ad pdica tionē apl'oz vt hñ Act. viij. Fideles aūt noīe vineaz de signant vt ptz in plūb⁹ locis sacre scripture. ⁊ licet tota ec clesia dicat vna vinea. ꝓpter fidei vnitatē. dr etiam aliq̄s plures. ꝓpter gentiū ⁊ locoꝝ ⁊ psonarū diuersitatem.

m Et donec tps ve. nō rñde. vindemiare est fructum vinee colligere. fructus aūt vtrūm⁹ huius vinee est bea,

b Jnueñt grām i deserto pplus q̄ remāserat gladio. c Vadet ad requiē suā isrl. Lōge dñs appuit mihi. c ⁊ in charitate ppetua dilexi te. ideō attraxi te miserās. d Rursumq; edifi cabo te. b ⁊ edificaberis vgo isrl. i Adhuc ornaberis tym panis tuis. k et egredieris in chozo ludentium. l Adhuc plātabis vineas in mōtib⁹ samarie. Plātabūt plāran tes. m ⁊ donec tps veniat nō vindemiabūt. n q̄z erit dies in q̄ clamabūt custodes. o in mōte ephraim. p Surgite ⁊ ascēdam⁹. q in syon ad dñm deū nr̄m. q̄z hic dic dñs. r Exul tate i leticia iacob. s ⁊ hinnite ꝑ caput gentiū. t ⁊ predicate et

canite ⁊ dicite. e Salua dñe pplm tuū reliquias isrl. u Ecce ego adducā eos de tra aq̄lonis. ⁊ congregabo eos ab extre mis tre. x iter q̄s erūt cec⁹ ⁊ claudus. ⁊ pgnās et pariēs simul. cet⁹ magn⁹ reūtēr huc. y In fletu venient. z ⁊ in miscōia reducā eos. a Et ad ducā eos p torrētes aq̄z b in via recta. ⁊ nō ipingēt in ea q̄z factus sum isrāeli pr̄. c et ephraim p̄rogenit⁹ me⁹ est. d Audite vbum dñi gētes ⁊ annūciate i insulis q̄ procul sūt ⁊ dicite. e Qui dispsit isrl. cō gregabit eū. ⁊ custodiet eum sicut pastor gregē suū. f Re dimet ei dñs iacob. g ⁊ libera bit eū de mānu potētioris. h ⁊ titudo pfecta. q̄ nō habeb. in pñti vita sed futura.

n Quia erit dies in q̄ clama. custodes. i. pdicatores.

o In monte ephraim. i. in eccl̄ia. ephraim enī crescēs vel frugifer interpraf. ⁊ etiā ad lēram in plūb⁹ illis pdica uit christus ⁊ etiam apostoli.

Surgite ascēdā⁹. pficiendo de bono in q̄ In syon. (melio⁹ id̄ est in eccl̄iaz militā tem ⁊ triūphantē que syon nomiat. Esa. xij. ⁊ ad hebr. xij.

r Exultate in leticia iacob. i. pplis xp̄ianis sic noīati. q̄z xp̄s et apli ⁊ q̄si oēs fideles pri mi descēdert de iacob.

s Et hinnite ꝑ ca put gentiū. i. ꝑ dyabo lū q̄ tenebat gētes si bi subditas p ydolā triā quā apli pro ma gna pte destruxerūt p suā pdicationē. vertū q̄z nō oēs adhuc cre dunt xp̄o. tō subdit.

t Salua do. po. tu. reliq̄. isrl. ⁊ dicunt hic reliquie isrl. oīs. cre ditum generalr. et iu dei circa finez mundi ꝓuertendi specialiter ⁊ seq̄tur rñsio dei.

v Ecce ego adducaz eos ⁊c. q̄z de oībus mūdi partib⁹ aliq̄ adducti sunt ad fi dem christi. ⁊ plenius adducent circa finem mundi.

x Jnter q̄s erūt cec⁹ ⁊ claud⁹ ⁊c. i. hñtes impedimēta venēdi ad fidē xp̄i q̄ tollent. pōt etiā dici ad lēraz. q̄ mul ti p xp̄m ⁊ apl'os ⁊ eoz successores fuerūt illuminati corpe ⁊ mente ⁊ erecti ⁊ sanati ab infirmitatib⁹ ꝓsil'ib⁹. nō solū corpalib⁹ sed etiā spūalib⁹.

y Jn fletu venēt. s. vere ꝓtritiōis.

z Et in miscōia reducā eos. q̄ nō negaf ve

a Et adducaz eos p torr. aq̄. i. p sacramēta ec⁹ (re ꝓtris. clesie in q̄b⁹ dant aque grē Joh. iiij. Qui biberit ex aqua quam ego dabo ei nō sitiet ineternum ⁊c.

b Jn via recta. i. in fide catholica.

c Quia factus sum isrāeli pr̄. i. pplo catholico generalr. ⁊ conuersis a iu

d Et ephraim p̄rogenit⁹ me⁹ est. (dalmo specialiter q̄z primo vocati ad fidē catholicā. vt andreas. petr⁹. phi lippus ⁊ nathanael. vt hñ Joh. i. fuerūt de regno. ⁊. tribu um. qd̄ noīe ephraim frequēter in scriptura noiaf. eo q̄ primus rex. s. hieroboam fuit de tribu ephraim. iij. Reg. xi. Et q̄z post iudeos primo credētes q̄nus pauci fuerit⁹ compatiue vocati sunt gentiles. ideo subditur.

e Audite ⁊c. Qui dispsit israel. i. dispgi pmisit p varias sectas ⁊ errores.

f Et ꝓgregabit eum. in vnitate fi dei catholice. ⁊ nomine israel intelligit quecūq; gens ad fidem pdestinata. vt dictū est supra.

g Redimet enim dominus iacob. sanguine ꝓprio.

h Et liberabit eū de mānu potentioris. i. demōis. de quo scribit Job. xli. Nō. est sup terrā ptās q̄ cōparetur ei.

i Et venēt ⁊ laudabunt in monte syon. i. in eccl̄ia mili tante ⁊ triumphante sic noīata. vt dictū est supra.

k Sup frumento vino ⁊ oleo. ꝓ que parabolice intelli guntur bona spūalia que nō capiunt ab homib⁹ nisi sub similitudine corpalū. ꝓpter qd̄ scriptura ve. ac no. testa.

frē inter parabolice loq̄f. ⁊ ē ibi sensus lr̄alis nō ille q̄ p voces imediate significāt sed q̄ p res significatas intelligīf sicut cū dr̄ gen. xl. Serūt ligna ad ramū ⁊c. Sensus lr̄alis nō ē de arboribꝫ sz de abimelech ⁊ sichimitis hominibus. et sic in ꝓposito p frumētū et vinū intelligīf eucharistie sacrm quod sub specie panis et vini conficit. ⁊ p oleum gr̄a q̄ in hoc sacrameto et alijs conferī.

l Et fetu pecor ⁊ armētor. i. multiplicatione fideliū sm q̄ dicitur ꝓpl. xcvij. Et nos pplus pascue eius. et oues manꝰ eius. et dicunt h pecora minores et armēta maiores. Eritq; aīa (res. eor q̄si hortus irriguus. ex sacramētis noue legis et qbꝰ aque grē effluūt in aīam.

n Et vltra nō esurient. illud ꝓprie refert ad statū ecclesie triūphātis. vbi appetit totaliter saciat.

o Tūc letabit vir. i. virgines.

veniēt ⁊ laudabūt in mōte syon ⁊ ꝓfluēt ad bona dñi sup frumēto vino et oleo ⁊ fetu pecorū ⁊ armentor. eritq; aīa eor q̄si hortꝰ irriguꝰ ⁊ vltra nō esuriēt. Tūc letabit vgo in choro iuuenes et senes simul. Et cōuertā luctū eor in gaudiū ⁊ cōsolabor eos. et letificabo a dolore suo. Et inebriabo aīaz sacerdotū pinguedie. et ppls meus bonis adimplebit ait dñs. Hec dic dñs. Vox in excelso audita est lamētatois luctꝰ ⁊ fletꝰ. Rachel plorāt filios suos. et

noluit consolari sup eis. q̄ nō sūt. Hec dic dñs. Quiescat vox tua a ploratu et oculi tui a lachrymis. q̄ ē merces operi tuo ait dñs. Et reuertent de terra inimici ⁊ est spes nouissimis tuis ait dñs. ⁊ reuertēt filij tui ad termios suos. Audiēs audiui ephraim trāsmigrātē. Castigasti me domine. ⁊ erudit sum q̄si iuuencul indomit. Conuerte me. ⁊ cōuertar. q̄ tu dñs deus meus. Postq̄ enim cōuertisti me egi pnāz. et postq̄ ostendisti mihi percussi femur meum.

a Quiescat vox tua ⁊c. q̄ est merces opi tuo. i. filijs tuis q̄ dicunt et sunt opa parentū. p morte enim illā reportauerū tmartyrij premiū. q̄ tū morientes q̄tum cunq; iusti descendebāt ad lymbum infernꝰ. ideo subdit.

b Et reuertent de terra inimici. ista reuersio fuit in xpi resurrectione. q̄ tūc sanctos de inferno eduxit ⁊ in eius ascensione q̄si eos ad celestia duxit.

c Et est spes. hic incipit vsus in hebreo. et est pars incidentalis. occasione enim consolatois rachelis de pueris occisis qui dicebant eius filij ratione sepulture. vt dictum est. hic consequēter huius occasione datur sibi consolatio de filijs suis sic dictis rone geniture. ephraim enim per quem intelligit regnū. ⁊ tribuum vt ꝓdictum est. descendit de rachel p ioseph filium suum. et de conuersione illorum ad deum fit hic mentio cū dr.

c Et est spes. s. future beatitudinis.

d Nouissimis tuis. i. filijs tuis residuis.

e Et reuertentur filij. s. tui. f Ad terminos suos. i. ad ecclesiā militantē q̄ est terminus in ꝓfti vita. ⁊ triūphantē q̄ est terminus in futuro. ⁊ hoc fuit impletū partim in aplis alijsq; credentib ad ꝓdicatōz xpi et apostolorum qui fuerūt de regno. x. tribuum. et pfecte implebitur circa finē mūdi in quersione eor in generali.

g Audiens audiui ephraim transmigrātem. q. d. ertūc disposui eum reuocare ad fidem ꝓpetenti tpe. et subdit in persona iam conuersorum ⁊ in fine mundi conuertēdorum. h Castiga me per flagellationem in captiuitatem. i Quasi iuuenculus indomit. In hebreo habetur. Quasi vitulus indomitus. et nominat lucillus populus. quia adorabat vitulos aureos. sm illud psalmi. Fiunt simules illis fiant qui faciunt ea et omnes qui confidunt in eis. quos ad hoc fecit hieroboam. iij. Reg. xij.

l Conuerte me domine et conuertar. non enim potest aliquis ad fidem xpi venire. nisi gratia dei ipsum ꝓueniente. sm q̄ dicit Job. vi. Nemo potest venire ad me nisi pater qui misit me traxerit eum. ideo subdit.

l Postq̄ enim conuer. me. tua gratia ꝓueniendo.

m Egi pe. ad te fructuose reuertendo.

n Et postq̄ ostendisti mihi. illuminando tenebras erroris mei.

o Percussi femur meum passiones meas refrenādo.

p In choro. s. angelor ad q̄r societates hoīes assumūf

q Et conuertā luctū eor in gaudiū. pfectū et eternum.

r Et inebriabo. i. ipleto. s Aīmā sacer. pin. i. gloria plenitudie q̄ nō glorīatur tm de gloria ꝓpria. sz etiā illor q̄ saluati sūt eor doctrina. ꝓpter q̄d vltra eōes sctōs dicūf habere aurcolā. t Hec dic. huc ꝓfit ponūf aliq̄ ad incarnatōz xpi ptinētia. et ꝓio ponit illō q̄d respicit ei ortū. sctō ꝓceptū. ibi. Gratuer tibi. Termo passiōis effectū. ibi. In dieb illis. Pria in duas. in ptē principalē ⁊ incident. lē. ibi. Et est spes. Circa primū sciēdū. q̄ audita xpi natiuitate herodes voluit eū interfacere. vt habetur Mat. ij. et q̄ nō cognoscebat eū determinate. interfecit oēs pueros a bimatu et infra. q̄ erāt in bethleē et finib ei vt dr ibidē. et tūc impleta fuit scriptura sm q̄ exp se dicit sanctꝰ Mathe spūssancto illūinatos ꝓpter q̄d catholici cā aliter exponētes nimis iudaizāt exponētes. q̄s exposiōes ꝓpter plurtatē et inutilitatē omitto. Est igit sensus. v Vox in excelso audita est. In heb. hē. Vox in rama audita ē. sic allegat Mathe. sz sciēdū q̄ rama est nomē eq̄uocū. q̄ vno mō ē ꝓpriū nomē loci q̄ē iuxta gabaa. et ē alio mō nomē appellatiuū. et sic signat excelsus. nō pōt aūt hic accipi. put ē nomē ꝓpriū loci. q̄ rama nō ē ꝓpe bethleē. sz bene distās. et p iterm intermediū. et p In excelso. (iō hiero. trāstulit nomē appellatiuū. ad designādū magnitudinē clamoris mulier quar filij interficiebant. y Rachel plorāns filios suos. rachel enim sepulta fuit iuxta bethleē. vt hī Deū. xxv. ⁊ iō dicebat mater ciuitatis bethleē et totius territorij. sicut apud nos sancti. quor corpa recōdita in ecclesijs dicūf patroni nō solū filiar ecclesiar sed etiā ciuitatū et territorij adiacētis. et sic dicit plorare in filiab suis. id ē in matribus pueror. sicut ⁊ sancti dicūf cōpati afflictis quor sunt patroni. Iudei aūt aliū dicūt q̄ cū iudei ducerent captiui in babylonē et trāsirēt iuxta sepulcrū rachel vox ō sepulcro miraculose ꝓdiens fuit audita implorando dei pie-

p Cõfusus sum.ō ꝙ tãdiu te puocaui.+ et subdit mia dei recipiẽtis cũ dñ. q Si filius hoc.mi.ephraim.ꝛ ponit hic ū.p qz.qz q̃libet reuertẽs ad deū veraciter efficit honorabilis in ꝓspectu ei⁹.+ r Si puer delicat⁹.i hebre.hz.+ Solatiosus.i.materia solacij fm illud Eccle.xv. Gaudiū ẽ in celis super vno peccatore penitentiã agẽte.+

s Quia exq̃ locut⁹ sum de eo.+ reuocãdo ad merituz.+

t Adhuc recordabor ei⁹.+ dando sibi p̃mium.+

v Idcirco ꝯturbat̃ sũt.id ẽ pietate cõmota.+ Viscera mea sup eum.+ Statue tibi.hic cõsequenter agit ō xpi cõceptu.et diuidit i duas.q: primo describitur hec ꝓceptio.+ scõo subdit fidei dilatatõ.ibi.Hec dicit.+ Circa primũ ꝑmittit dispositio ꝓpli ad xpm q̃ ẽ vera pnia fm ꝙ Johãnes ei⁹ p̃cursor dicit Matth.iij.+ Pniam agite.+ appropinq̃bit em regnu celoz.et q̃ntũ ad hoc dicit.

[a] Cõfusus sum ꝛ erubui qm̃ sustinui obprobriuz adolescẽtie mee. [b] Si filius honorabilis mihi ephraim. [c] si puer dilicat⁹. [d] qz exq̃ locutus sum de eo.abhuc recordabor ei⁹. [e] Idcirco cõturbata sunt viscera mea sup eum. miserans miserabor ei⁹ ait dñs. [f] Statue tibi speculã. [g] pone tibi amaritudines. [h] Dirige cor tuũ in viã rectã in q̃ ãbulasti. [i] Reuertere virgo israel reuertere. [k] ad ciuitates tuas istas. [l] Usq̃q̃ delicijs dissolueris. [m] filia vaga. [n] Quia creauit dñs nouuz sr̃ in tra. [o] femina circũdabit virũ. [p] Hec dicit dñs exercituũ deus israel. [q] Adhuc dicẽt vbuz istũ i terra iuda et i vrbibus ei⁹. [r] cũ cõuertero captiuitatẽ eoz. [s] Benedicat tibi dñs pulcritudo iusticie.mõs scte. [t] Et habitabũt in eo iudas. [u] ꝛ oẽs ciuitates ei⁹ simul agricole ꝛ minãtes greges.qz inebriaui aiaz lassaz.ꝛ omnez aiaz esurientẽ saturaui. [v] ideo q̃si de somno suscitat⁹ sum ꝛ vidi. [x] ꝛ somn⁹ meus dulcis mihi. [y] Ecce dies veniũt dicit dñs. [z] ꝛ seminabo domuz israel ꝛ domũ iuda semie hominũ ꝛ semie iumẽtoz. [a] Et sicut vigilaui sup eos vt euellerẽ ꝛ demolirer ꝛ dissipare ꝛ affligere. [b] sic vigilabo sup eos vt edificẽ ꝛ plantẽ ait dñs. [c] In diebus illis non dicent ꝛc.

r Statue tibi speculã.i.exploratõ ꝓpriaz ꝓsecutã. s Pone tibi amaritudines.i.cõtritõis dolorẽ. z Dirige cor tuũ in viã rectã.s.iusticie.+

a In q̃ ambulasti in patrib⁹ ãtiqs q̃ fuerũt iusti. Rasa.dicit ꝙ ẽ vera lra hebraica. Statue tibi speculaz.+ Pone tibi palmas. Dirige cor tuũ tibi in viaz rectã. in qua ãbulaui.q̃ sic p̃t exponi. Statue tibi speculã. speculata ẽ locus altus vñ p̃t alonge q̃s videre. ẽ ꝙ sensus.+ Statue tibi speculã.q.d.mysterũ incarnatõnis adhuc longe distat.sicut dr̃ in p̃ncipio huius ca. Longe dñs apparuit mihi. Pone tibi palmas cõsiderãdo innocẽtũ victorias q̃ palmã martyrij obtinuerũt titulo xpi nati. vt dicũ ẽ supra.+ b Usq̃quo delicijs dissolueris carnaliter viuendo. e Filia vaga.p diuersa vicia.+

f Quia creauit dñs nouũ.i.incarnatõis mysterũ ꝛ loquit̃ ō futuro p modũ p̃teriti ꝓpter certitudinẽ ꝓphetie et p̃t ibi qz rancẽ reddituũ causse respectu p̃cedentis sententie.q.d.debet dimitti vita carnalis aduẽtẽte xpo.+ g Femina circũda(incarnatõe.et inchoati spũalis.+ bit viz.qõ fuit impletũ in maria q̃ xpm virũ ꝑfectũ sed enim et virtutibus ab instãti incarnatõnis in vtero suo circũdedit.+ h Hec dicit.hic ꝑfr ponit dilatatio fidei xpiane q̃ secuta ẽ ad xpi ꝓceptũ et ortũ eius dr̃.+

i Adhuc ꝛc.iuda.nõie iudee intelligit̃ ois vere ꝓfitens deũ ad lram.etiã fm dispositões hebreoz vt declaratũ est s.xxxij.et sic terra iuda ẽ terra credentiũ xpm et confitentiũ.+ k Cũ cõuertero captiuitatẽ eoz.de seruitute peccati ad gre libertatẽ. l Benedicat ti.do.pulcritudo iusticie ꝛc.sic enim orãt fideles vt ecclesia q̃ ẽ pulcritudo iusticie et mons sanct⁹ multiplicet̃ etiã bonis spũalib⁹ ꝛ temporalib⁹.q̃ multiplicatio in sacra scriptura frequẽter dr̃ dei dei.+ m Et habitabũt in eo.i.in ecclesia q̃ dr̃ mõs sanctus vt hic.s.ca.xj.+ n Iudas.i. q̃libz fidelis ꝓfitẽs xpm vt dixi.+ o Et oẽs (ciuitates.i. fideles.qz pũt hic ꝓprie ꝓ tẽto.sic frequẽt accipit̃ ciuitas ꝓ pplo in ea cõtento.sic cuz dr̃ tal⁹ ciuitas fecit hoc.+

p Agricole et minãtes greges.i.pastores ecclie maiores ꝛ minores laborantes in agro dñico et gregez dñi pascentes.+

q Quia inebriaui.i. gra repleui.+

r Animã lassam.i. pri⁹ sub pcto affectã.+

s Ideo q̃si de somno suscitat⁹ sum.vbũ ẽ hieremie q̃ de tribulatõibz q̃s viderat venturas sup ꝓpm suũ fuerat q̃si somno depressus.hz audita redẽptõe facta ꝓ christuz fuit q̃si excitat⁹.sicut de iacob dr̃ Genesis.xlv. Quasi de graui somno euigilãs ꝛc.audito ꝙ ioseph filius suus adhuc viueret. t Et somn⁹ meus dul.mi.i.ysus in dulcedinẽ xpi ꝓsolatioz supnẽ ierẽ. v Ecce di.ve.i.tps no.test.q̃ dr̃ dies ad Ro.xij. Nox ꝑcessit dies aũt appropinq̃bit.+ x Et semina.do.israel ꝛc.i.ecclesiam q̃ ẽ dom⁹ credentium et ꝓfitẽtiũ christũ. y Semie ho.et se.iu.i. sapiẽtũ et simplicitũ.et hoc mõ etiã expõit Ra.sa.ꝛ i eccla videm⁹ simplices sapiẽtib⁹ ꝑmixtos et multiplicatos.ꝑt etiã hoc intelligi ꝑfecte de credẽtib⁹ et iudeis.quoz alii qui fuerũt sapiẽtes et lrati etiã a ꝓncipio. sicut nathanael et paulus et plures alij.et alij simplices.vt petr⁹ andreas et matheus ꝛcetera finẽ mũdi adhuc magis multiplicabunt credẽtes de iudeis simplices et lrati.+

z Et sicut vigilaui sup eos ꝛc.i.captiuitate babylonica ꝛ romanoz.+ a Sic vigilabo sup eos vt edificẽ ꝛ plantem q̃ impletum est in his qui iam crediderunt in christũ. et amplius implebitur in credituris añ iudicium.+

b In diebus illis.hic ponit effectus passiõis christi. Currebat em̃ ꝛpe hieremie istud ꝓuerbiũ apud iudeos de filijs ꝑ peccato parentũ punit⁹. Patres comederunt uuam acerbam ꝛc.ꝛ istud duraui a ꝓncipio mundi vsq̃ ad passionẽ xpi.q̃ ꝑ peccato primoz parentũ oẽs descẽdebant ad infernũ.sed in passione christi qua apta ẽ ianua celi.illa punitio est amota.ꝛ iõ ꝓuerbium istud r'on hz locũ in illis qui facti sunt mẽbra xpi ꝑ baptismũ ante vero passionẽ christi ꝑ circumcisionẽ liberati a pcõ originali.ibi descendebant et oẽs q̃ntũcunq̃ iusti.iõ dr̃.+

b In diebus illis non dicent ꝛc.sed vnusq̃sq; in mi-

ciuitate sua morietur, i. p iniq̃tate sua dãnabit pena eterna. ꝫ pena tpalis aliq̃n pununt filij p parẽtib⁹ fm ordinẽ iustitie inq̃ntũ sunt q̃dã res vl ps parẽtũ. b Ecce dies hic ꝓfr ponunt q̃dã pruẽtia ad legẽ euãgelice datõez ꝛ q: leges ciuitatib⁹ ponunt, nõ ponit primo huius legislatio, ideo ciuitatis ñ delium edificatio. ibi. Ecce dies. Circa primũ dicitur.

b Ecce dies veniẽt, id est tpa noua, testa.

c Et feriã do. israel ꝛ domui iuda. i. fidelibus xpm ꝓfitẽtib⁹ generaliter, et credẽtib⁹ de iudeis specialr fm q⁹ dr Ac. xiij. de iudeis. Quibus oportebat primũ loq̃ verbũ dei ꝛc d Fedus nouũ. i. legẽ nouã, lex emi frequenter in vet. testa. vocat fedus ꝛ pactum.

e Nõ fm pactũ q̃ pepigi cũ patrib⁹ vris, q: illa lex fuit timoris ista autẽ amoris.

f In die q̃ apphendi ꝛc. i. in tpe, quãgesima em die ab exitu ð egypto data fuit lex in monte synai, vt patet in Exodo.

g Pactũ q̃ irritũ fecerũt, ipm multipliciter trãsgrediẽdo, vt patet in libris Judicũ Regũ ꝛ Paral. h Et ego dñator⁹ sum eor, p trãsgressionib⁹ eos puniẽdo, subdit cõtrario nouę legis cum dicitur, Sed hoc erit ꝛc.

i Post dies illos. i. post cursum vete. testamenti.

k Dabo legẽ meã in visceribus eor ꝛc, q: ꝓs legẽ euangelicã nõ scripsit i pellib⁹ vel tabulis materialib⁹, sed in humanis cordibus ꝛ potissime q̃s sup credentes misit spiritũ sanctũ in die pentecostes, ideo subdit. l Et nõ docebit vltra vir pximũ suũ ꝛc, q: illi oẽs immediate a deo fuerũt edocti de pruẽtib⁹ ad legẽ nouã, ꝛ postea multi alij sancti habuerũt sciam a deo infusã, ꝛ si illud generalr intelligãt, ad statũ trũphantis ecclie referr. vbi oẽs immediate nr. Hoc dicit do, q̃ dat solẽ in (videt diuinã essentiã, lumine diei ꝛc. ordinate disponẽs oĩa. n Si defecerint leges iste, rebus naturalib⁹ a me impositę, q. d. sic sũt stabiles ita fideles stabunt corã me, q̃d pfecte implebit in eccl̃ia trũphante. o Si mẽsurari poterũt ꝛc. i. sicut nõ pñt mẽsurari, sic nõ abiciã vniuersum semẽ israel, q: aliq̃ tã sunt vocati ad fidẽ a tpe pri. ꝛ pleni⁹ vocabuntur p Ecce dies ꝛc. Hic ꝓfr agit de (alij circa finẽ mũdi, ciuitatis edificatiõe, ꝛ fm q⁹ dicit hic Ra. sa. ꝛ bñ q̃ntus ad hoc, nõ põt intelligi de edificatiõib⁹ factis p salomonez ꝛ neemiã, q: nõ fuerũt tante amplitudinis sicut ista describit. Itẽ q: i fine dr. Sanctũ dñi ñ euellet, ꝛ nõ destruetur vltra imppetuũ. Ciuitas q̃m edificata p salomonez fuit destructa p chaldeos ꝛ tẽplũ in ea existẽs, ꝛ ciuitatẽ reedificatã p neemiã ꝛ tẽplũ destruerũt romani, ꝛ ideo dicit q⁹ hieremias loq̃tur de reedificatiõe hierlm ꝛ templi in aduẽtu messie, q̃ tpe expectãt iudei hierlm ꝛ tẽplũ a deo reedificari materialr multo pciosi⁹ ꝛ latiꝰ q̃ vnq̃

dicẽt vltra: dẽs comederũt vuã acerbã, ꝛ dentes filioꝝ obstupuerũt: ꝫ vnusq̃sq⁹ in iniq̃tate sua morietur. Omnis hõ q̃ comederit vuã acerbã obstupescẽt dentes ei⁹. b Ecce dies veniẽt dic dñs: c ꝛ feriã domui israel ꝛ domui iuda d fed⁹ nouũ e Nõ fm pactũ q̃ pepigi cũ patrib⁹ vris in die q̃ apphendi manũ eorũ vt educerẽ eos ð tra egypti f pactũ q̃ irritũ fecerũt: h ꝛ ego dñator⁹ sum eor dic dñs sed hẽ erit pactũ q̃ feriã cũ domo israel. i Post dies illos dicit dñs: k dabo legẽ meaz in visceribus eor ꝛ i corde eorũ scribã eã: ꝛ ero eis i deũ ꝛ ipi erũt mihi i pplm. l ꝛ nõ docebit vltra vir proximum

suũ, ꝛ vir fratrẽ suũ dicens cognosce dñm. Oẽs enĩ cognoscent me a minimo eor vsq̃ ad maximũ ait dñs, q: ppiciabor iniq̃tati eorum ꝛ pcti eor nõ memorabor amplius. m Hec dicit dñs qui dat solẽ in lumẽ diei: ordinẽ lune ꝛ stellarũ in lumine noctis: q̃ turbat mare ꝛ sonãt fluct⁹ eius: dñs exercituũ nomen illi. n Si defecerint leges iste corã me dicit dñs, tũc ꝛ semẽ israel deficiet vt nõ sit gens corã me cũctis diebus. o Hec dicit dñs. Si mensurari poterũt celi sursum ꝛ inuestigari fundamẽta terre deorsum: ꝛ ego abiciã vniuersum semẽ israel propter oĩa q̃ fecerũt dic dñs.

fuerit, sed hẽ dictũ fundat sup erroneũ fundamẽtũ. s. q⁹ aduenit ꝓpi sit futur⁹, q̃ nõ trãsijt in ꝓteritum, ꝓpter qđ doctores ꝛ alij expositores uĩ dicũt q⁹ nõ põt intelligi ad lram de edificatiõe hierlm materialr, sed spũalis q̃ edificata ẽ a xpo ex viuis lapidibus. s. xpifidelib⁹, fm q⁹ dr ꝓpe. xxi. Vidi ciuitatẽ sanctã hierlm ꝛc, cuius edificatio hic parabolice describitur p Ecce dies (scribit. ces ve. i. tpus noua testa. Et edificabit ciuitas, id est eccl̃ia. de qua dr ps. lxxxvi. Gloriosa picta sunt de te ciuitas dei. Et turre ananeel, ananeel interptat⁹ igitur gra dei, p turrem ananeel metaphorice designant apli et alij credentes primũ q̃ ad modũ turris fuerunt solidati p gr̃az spũsci descẽdentis sup eos in die pentheostes i signo visibili, vnde lapides primarij fuerunt dei, ꝫ q: postea fuerũt gentiles ad fidẽ deuote venientes eis i hoc edificio ꝓiuncti, ideo subdit. Usq̃ ad portã anguli. sicut enĩ due linee ꝓiunguntur i angulo, sic iudei ꝛ gentiles in xpo, ꝓpter qđ dr lapis angularis. Et q: ecclesia militãs nõ solũ habet i se iustos ꝫ etiam pctores q̃tũ ad numer, licet nõ q̃tũ ad meritũ, ió subdit. Et exibit vltra norma mẽsure. s. ad recipiendũ pctores qđ exprimit magis in speciali cũ subdit. Et ultra collẽ gareb pcs qđ intelligunt supbi deo abominabiles. gareb eni interptatur scabies. Et circũdabit goatha q̃d interptat⁹ gens pcatrix. Et oẽm vallẽ cadauer, ꝓ quã intelligunt camales. Et cineres. i. pctores penitẽtes fm illud Job vlti. capi. Ago penitentiã in fauilla ꝛ cinere. Et vniuersaz regionẽ mortis. i. generalr. cẽs pctores in regione vmbre mortis habitãtes. Usq̃ ad torrentẽ cedron, q̃ interptat⁹ tenebre q: pctm mentẽ obtenebrat, ꝛ q: multi de pctoribus ad lucẽ gre reuertũtur ꝛ ardẽtiores in dei obedientia efficiũtur nõ subdit. Et vsq̃ ad angulũ porte equoꝝ orientalis, ꝛ dicuntur hic equi q̃ agunt instinctu spũs sancti, fm q⁹ dr ad Roma. xiij. Omnes spũ dei agũtur hi filij dei sũt, ꝛ ad illos se habet spũs sctus, sicut sessor ad equũ. Sanctũ dñi non euelletur ꝛc, q: cultꝰ dei ab eccl̃ia nõ tollet, ꝫ permanebit vsq̃ ad finẽ mundi, ꝛ tũc nõ destruet⁹ ꝫ magis ꝓiicietur in patria vbi erit laus iugis ꝛ ꝓpetua fm illud ps. lxxxiij. Beati q̃ habitant in domo tua dñe in secula seculoꝝ laudabũt te. Licet aũt hẽ sit bene dictus, videtur tñ mihi saluo iudicio melioꝛ q̃ locus iste possit exponi de reedificatione hierlm p hadrianũ imperatorẽ, post destructionez factã sub Tyto ꝛ vespasiano, in q̃ edificatiõe murus hierusalẽ fuit dilatat⁹ intantũ q̃ loca dñice passiõis ꝛ sepulture sunt ibi inclusa, vt dicit Hugo florIacẽs, ꝛ alij historiographi, q̃ tũ erant extra hierlm ꝓ romanos destructa, vt ꝓz Job. xix. ꝛ ad Hebre. xiij. Et illã tradidit hadrianꝰ christianis habitãdã, ꝓhibens ne aliqs iudeus habitet

ret ibidem. Sic ergo potest exponi littera.

p Ecce dies ⁊c. ⁊ edificabit ciuitas .s. hierlm q̄ bo mino .i. ad honorē dñi. q̄ soli xp̄iani ibi habitare fuerūt promissi. vt dictū est. t A turre ananeel vsq̄ ad portā anguli. ab antiq̄ fuit in hierlm q̄dā turris ⁊ q̄dam porta sic notate. vt hē Hiere mie. iij. ⁊. vij. Reg. xiij et inter illa duo loca erat q̄ longitudo ciui tatis ⁊ q̄ in latere aq̄ lonari fuit dilatatus murus vt dictum est ideo sequitur.

s Et exibit vltra .s. antiquā clausuram.

t Normā mēsure. s. hierlm ad includēdū loca p̄dicta. ō subdit v Sup collē gareb. .i. montē caluarie vbi xp̄s fuit passus. vn̄ cui ⁊ idē locus aliq̄s

Ecce dies veniēt dic dñs ⁊ edificabit ciuitas a dño a turre ananeel vsq̄ ad portā anguli b Et exibit vltra nor mā mēsure in ꝓspectu eius c sup collē gareb ⁊ circūibit goatha d ⁊ oēn vallē cadaue rū ⁊ cineres ⁊ vniuersaz re gionem mortis e vsq̄ ad tor rentē cedron f ⁊ vsq̄ ad angu

noīat p̄libz noībz. sicut mons synai notatur etiaz mons

r Et circūibit goatha. iste vidē ille (oreb. ⁊ mons dei. locus q̄ Job. xix. dr golgatha. sic. n. frequenter variant̄ no mina locoz p longitudinē tpm. sic Job. xij. noīat sichar ille loc⁹ q̄ vocat sichen Gen. xxxij. y Et oēm vallem cadauez sic notatā. q̄ ibi puniebant̄ ad mortē iudicati. q̄z cadauera ibi remanebāt. ⁊ eadē rōne dr regio mortis ⁊ cineres. q̄ ibi fiebāt diuerse punitiones. ⁊ ibi aliq̄ cōbure bātur q̄z cineres remanebāt. z Usq̄ ad torrentes ce dron. s. exclusiue. dilatatio muri p̄dicta pungit xpe torrē tē cedron. fm descriptionē ciuitaz facta ab illis q̄ vide a Et vsq̄ ad angulū por. eq̄z sic notate. q̄ eq̄ (rūt eā. p illā adducebāt̄. p adaquatiōe in torrēte cedron. et dr orientalis ad dīam alteri⁹ porte q̄ dicebaf porta eq̄rū q̄ erat xpe templū sic notata. eo q̄ boies eq̄tare poterāt vs q̄ ad locū illū. sed inde dimissis eq̄s p̄cedebāt pedītādo vsq̄ ad templū sicut dictū fuit Neemie. iij. Et ista erat ī pte occidētali ciuitatis sicut ⁊ tēplū. illa vo magis ī pte b Sanctū dñi nō cuel. ⁊c. i. sepulchri edifi (orientali. ciū q̄ saraceni capiētes ciuitatē nō destruxerūt ꝫ magn honorifice refuauerūt vsq̄ hodie. sic dicūt illi q̄ viderūt ⁊

In ca. xxxi. vbi dr in postil. Et (in scriptis reliquerūt. sic in ꝓposito p frumentū ⁊ vinum. Additio. i.

Sicut p frumentū ⁊ vinū intelligitur hic eucharistie sacramentū. sic p oleum in h̄ loco debet intelligi oleū q̄ est materia sacramētoz confirmatiōis ⁊ unctionis extreme. Q̄z aūt p oleū intelligaf gra. h̄ magis videtur ptinere ad sensum mysticum.

In eo. ca. vbi dr in postil. Tūc letabit vgo. i. vgines.

Additio. ij.

Quod hic dr. Tunc letabitur vgo. nō est necessarium q̄ exponatur p plurale. s. dicēdo vgines. pōt enī xpte exponi de btā vgine q̄ antonomatice dr virgo. illa enī excellentiori modo q̄z ceteri beati letatur ī choro nō solū angelor sed etiā sanctor hominū. de q̄bus subdit. Juuenes ⁊ senes simul. vt p iuuenes intelligant̄ sancti noui testa. q̄ nouiter venūt. ⁊ p senes sancti ve. te sta. q̄ simul letātur in eccl̄ia trīūphanti de q̄ agitur vt ī post. l. dicat. Et q̄z tam vgo p̄dicta q̄z dicti sancti iuuenes ⁊ senes anteq̄z ad statū beatitudinis puenissent fuerunt in luctu huius seculi. ⁊ dolore. ideo subdit. Conuertā luctum eorum in gaudium.

In eodem capitulo dicitur in postil. Quia ficticiū vi dr. tum q̄ dissonat a dicto euāgeliste. Additio. iij.

Rationes quas postil. allegat ꝓtra expositionem ficticiā iudeoz de hac ꝓphetia. vor in rama au dita est ⁊c. vere sunt sed nō accipiunt ab eis. De prima pater. nā ipi nō accipiūt veritatē euāgelij. De scōa vero nā dicūt q̄ h̄ miraculuz satis exprimit. in isto loco p Iere. qđ dicūt sufficere ad publicationē hui⁹ miraculi. pre sertim cuz hieremias fuit post captiuitatez decē tribuū. videtur narrare hic istō factū de ploratu rachel tan q̄z pteritū. Sed ē alia ro valida cōtra eos. s. ex h̄ qđ sequitur. Hec dic dñs. Quiescat vox tua a ploratu ⁊c. Qualis ei erat ꝑsolatio ma tri seu muliēri ploran ti de cede p̄ui seu de captiuitate rūte mul

lum porte equorū orientalis b Sanctū dñi nō euellet. ⁊ nō destruet vltra imperpe

Quiū. XXXII. Verbū qđ factū est ad hieremiā a dño in anno decimo sedechie re gis iuda ipe ē ann⁹ octauus decimus nabuchodonosor Tūc exercit⁹ regis babylōis

titudinis filioz etiaz si certificaret de hoc q̄ post multa curricula annoz reuerteret de terra inimici posteritas illoz captiuoz seu occisoz ad xp̄ianā patriā seu ad termios suos. put ipi exponūt hoc qđ seq̄tur. Est merces opi tuo ⁊ reuertent ⁊c. qđ intelligūt implendū in aduētu messie p eos inaniter speratū. q̄ tpe fm eos descēdentes a p̄dictis captiuatis seu occisis reuertent ad terrā p̄missiōis. Ridiculū ei videt ⁊ dicamini rōis oino incolonū q̄ aliqua mlier flens ⁊ dolēs de nece seu strage filioz p̄riali ter facta. ꝑsolet ⁊ q̄escat a fletu p h̄ q̄ certificaf de restitutione descendentiū ab illis post decursum duoz miliū annoz vel circiter. nā fm p̄dm in. i. etbi. xv. ca. Ex fortunijs vel infortunijs vnoz ii aliqđ redūdat ad mortuos. fragile ⁊ pax est. qđ q̄dē inconueniēs nō seq̄tur ad veram expositionē catholicoz fm quam illi filij. in xp̄ia ꝑsona q̄ fuerunt occisi sunt reuersi de terra inimici. s. herodis. ad terminos suos. s. ad regna celi que sunt vera spes nouissima. de qua subdit. Et est spes nouissimis tuis.

In eodem ca. vbi dr in postil. Dabo legem meā in viscribus eorum. Additio. iij.

Cum lex noua sit ipm euāgelium de q̄ Joh. xx. dr. Hec aūt scripta sunt vt credatis. videt q̄ lex noua sit scripta nō indita. Sed ad h̄ dicēdū. put in prima secūde. q. cvi. arti. i. in cor. q̄. q̄ lex noua principaliter est ipa grā spūssancti q̄ datur fidelibz. de q̄ ad Rom. viij. Lex spūs vite in xpo iesu liberauit me a lege pcī et mortis. habet tñ lex noua q̄dā. sicut dispositiua ad grām spūssancti p̄dictā q̄ ptinent in euāgelio. sicut ea q̄ ptinēt ad manifestandū diuinitatē vel humanitatez xp̄i vel ea que ptinent ad ꝓtemptum mundi. et ista sunt secūdaria in lege noua. de q̄bus oportuit instrui fideles xp̄i ⁊ verbis ⁊ scriptis. Idem dicendū est de his q̄ ad vsum spūalis gre p̄dicte ptinent. que sunt opa virtutū ad que multipliciter scriptura noui testamēti homines exhortatur. vnde dicendū est q̄ lex noua principaliter est lex indita. secundario aūt est lex scripta ⁊c.

Capitulum. XXXII.

Verbū. Super⁹ hieremias passus ē iniuriā a falsis ꝓphetis ⁊ sacerdotib⁹. hic iter patit iniuriam a regib⁹ ⁊ principib⁹. ⁊ p̄mo a regib⁹. scōo a principib⁹ ca. xxxvj. prima in duas. q̄ primo patit iniuriam a sedechia rege. scōo a ioachim ei⁹ fratre ca. xxxv. Iste tñ ioachim regnauit ann̄ sedechiā vt dictū est s. c. xxij. q̄ iste liber no ꝓcedit fm ordinez tp⁹. s vt dictum est s. Prima

in duas, q̄ hieremias p̄ño patēf iuriā. ſcōo reſumit ſuā ꝓphetiā. ibi. Et dixit. In p̄ria pte ponīf hieremie incarceratio. ſcōo incarcerationis rō. ſ. q̄ ꝓhebatabat ciuitatē obſeſſā a chaldeis capiēdā. ⁊ ꝓlīm captiuādū. ꝓpter q̄ ſedechias recluſit eū ne t. lia cōā ꝓño loq̄ret. ne cor ppli formidine diſſolueret peccaret tū ſedechias b facēdo. q̄ hieremias loq̄bat de mādato dei. ⁊ impellebat ad b ex ei⁹ inſtinctu. ita q̄ nō poterat nō loq̄. vt dictū eſt ſ. rr. Cetera patēt in lēa vſq̄ ibi.

b Et ibi erit donec viſitē eū. ſ. in morte q̄ eſt vltima viſitatio di q̄tū ad p̄ſentē vitā.

c Et dixit. Hic p̄ñr hieremias reſumit ſuam ꝓphetiā. ⁊ diuidit in duas. q̄ p̄ño ꝓphetizat ppli iude liberationē. ſcōo ſedechie finem. ca. xxxiij. Circa p̄mū ſciendū q̄ liberatio ppli p cyrū fuit ſignū ⁊ figura liberationis fidē p xp̄m. ſō primo nūciat p̄ma. ſcōo ſcā. ca. ſequenti. Prima ī duas. q̄ primo nunciat liberatio ppli. ſcōo ponīf cōfirmatio dicti ibi. Et ostendi. Primus oſtēdit p hoc q̄ ex ordinatione diuina patruelis hieremie venit ad eū offerens ei venalē agrum ſuū ⁊ ex diuīa monitione hieremias emit. vt ſic nō ſolū ꝓbo ſed etiā facto oſtēderet q̄ poſſeſſiones deſtructe a chaldeis. iterū emerentur ⁊ poſſiderent iudeis poſt redditus de babylone. ⁊ ſm hoc ptz lēa aliqbus exceptis q̄ exponent. Et dixit hieremias. h nō refertur ad lēas īmediate p̄cedentē tanq̄ ſit reſpōſio hieremie facta ſedechie. ſed referf ad principiū ca. vbi dr. Verbū q̄ factū eſt ad hieremiam a dño. ſ. de liberatione ppli. Sed q̄ reuelatio fuit ſibi facta in carcere. ſō interpoſita fuit ei⁹ incarceratio. ⁊ incarcerationis rō. q̄ facto hic reuertīf hieremias ad narrādū reuelationē ſibi factā cū dr. Et dixit hieremias. ſ. illis q̄ cū eo erant in carcere ad ſuam ⁊ eorū conſolationē.

d Ecce ananeel. in heb. hr ananeel patruelis tu⁹. i. filius patrui tui. e Et appendi. ar. ſeptē ſta. ſtater ē medietas vncie ſm q̄ dicit Iſido. xvi. Et ymo.

f Et ſcripſi in li. i. in charta que ſolet fieri de talibꝫ em

obſidebat hiſrl̄m: ⁊ hieremias ꝓpha erat clauſ⁹ ī atrio carceris q̄ erat ī domo regis iuda. Clauſerat eī eū ſedechias rex iuda dicēs. Quare vaticinaris dicēs hec dicit dñs. ecce ego dabo ciuitatē iſtā in manū regis babylōis ⁊ capiet eā. ⁊ ſedechias rex iuda non effugiet de manu chaldeoꝝ ſz tradet in manū regis babylōis: ⁊ loq̄tur os ei⁹ cū ore illi⁹ ⁊ oculi ei⁹ oculos illi⁹ videbūt: ⁊ ī babylonē ducet ſedechiam: b ⁊ ibi erit donec viſitē eū ait dñs ſi aūt dimicaueritis adūſum chaldeos: nihil ꝓſperū habebitis. ⁊ dixit hieremias. Factū eſt vbū dñi ad me dicens. c Ecce ananeel filius ſellū patruel⁹ tu⁹ venit ad te dicens. Eme tibi agrum meū q̄ ē ī anathot. Tibi enī cōpetit ex ꝓpinquitate vt emas. Et venit ad me ananeel filius patrui mei ſm vbum dñi ad veſtibulū carceris: ⁊ ait ad me Poſſide agrū meum q̄ ē ī anathot ī tra beniamin. q̄ tibi cōpetit hereditas ⁊ tu ꝓpinqu⁹ es vt poſſideas. Intellexi aūt q̄ vbū dñi eſſet. Et emi agrum ab ananeel filio patrui mei q̄ eſt in anathot. d Et appendi ei argentū ſeptē ſtateres et decē argēteos: e ⁊ ſcripſi ī libro ⁊ ſignaui. f ⁊ adhibui teſtes. Et appēdi argētū ī ſtatera ⁊ accepi libꝝ poſſeſſionis ſignatū ⁊ ſtipulationes ⁊ rata ⁊ ſigna forinſecus. Et dedi librum poſſeſſiōis baruch filio Neri filij maaſie in oculis ananeel patruelis mei ⁊ in oculis teſtiū qui ſcripti erāt in libro emptionis: ⁊ in oculis oīm iudeoꝝ q̄ ſedebāt in atrio carceris. Et ꝓcepi baruch coram eis dicēs. Hec dicit dñs exercituum deus iſrl. Sume libros iſtos: libꝝ emptionis hūc ſignatū: ⁊ librū hunc q̄ apertus eſt: g ⁊ pones illos in vaſe fictili vt permanere poſſint diebꝫ multis. Hec enī dicit dñs exercituū deꝰ iſrael Adhuc poſſidebūt dom⁹ ⁊ agri ⁊ vinee in tra iſta. h Et oraui ad dñm poſtq̄ tradidi librum poſſeſſiōis baruch filio neri dicens. i Ben heu heu dñe deꝰ. Ecce tu feciſti celū ⁊ terrā in fortitudine tua magna: ⁊ ī brachio tuo extento. k Non erit tibi difficile omne vbum: l q̄ facis miſeriaꝝ ī mulierib⁹: ⁊ reddis iniq̄tatē patrū ī ſinū filiorum eoꝝ p⁹ eos. Fortiſſime magne ⁊ potēs: dñs exercituū nomē tibi: m magn⁹ conſilio: n ⁊ ptionibus. g Et ſignaui. ſcz ſigillis debitis. h Et adhibui teſtes. ad maiorem cerritudinem. i Et accepi librū poſſeſſiōis i. emptiōis q̄ quaz hr⁹ poſſidendi. k Signatū. ſ. ſigillis debitꝫ. l Et ſtipulationes. i. interrogationes ⁊ riſiones vendētis ⁊ ementis. vt emis emo. vendis vendo.

m Et rata. i. verba vtriuſq̄ conſenſuz exprimentia.

n Et ſigna forinſeca. i. chartā aptā ſimilē clauſe ⁊ ſigillate q̄ fiebat antiq̄t⁹ vt deficili poſſet hō videre vtutē charte clauſe. vñ in heb. hic hr. Et diſcooptū. i. ſcriptū aptū

o Et pones eos in vaſe fictili. vt permanere poſ. die. multis. ſ. vſq̄ ad ſolutōez babylonice captiuitatꝫ. ſi ei poſite eēnt ille lre in vaſe ꝓcoſo cit⁹ rapent ⁊ ſi in lapideo vaſe. ſ. aliq̄ hmōi cit⁹ putrefierēt. ꝓpter lapideum humorē. eas aūt ficte ſicū eſt ꝓpter decoctionem.

p Et oraui. hic p̄ñr ponīf confirmatio dicti p q̄ hieremias petra dño p̄cepit⁹ inſtrui de tōne emptiōis dicte. cū ciuitas eſſet de primo capiēda ⁊ ꝓpls captiuādus. ⁊ dñs reſpōdit q̄ p⁹ captiuitatē ad loca ſua popul⁹ reuerteret. Hic ergo p̄cedit. quia primo ponitur hieremie petitio. ſcōo dñi reſpōſio ibi. Et factū eſt. Petitio p̄me partis patet exceptis aliquibꝰ que diſcurrentur.

q Heu heu heu. ter ponīf ad exprimendū dolorē ꝓphete de deſtructiōe templi ciuitatis ⁊ populi.

r Ju fortitudie tua magna ⁊ in brachio. repetio ē eiusdem ad maiorē expreſſionem. in deo cui q̄ ſpūs eſt. brachium dicit⁹ ei⁹ potentia. ſicut oculus eius notitia.

s Non erit tibi difficile omne verbum. id eſt quodcūq̄ fieri poſſibile.

t Qui facis miſericordiā in milibus ⁊c. id eſt promptior es ad miſerendū q̄ ad condemnandū.

v Magn⁹ conſilio. q̄ nullus pōt ſcire dei conſiliū niſi q̄tū reuelauerit. x Et incomprehenſibilis cogitatu. quia quantūcunq̄ deū cognouerit intellectus creatus. tamē

net tñ ab eo incõprehensus. y Qui posuisti signa et portenta in ter. egy. signa ꝓprie dicunt q̃ signant aliq̃d de pñti sicut subita ꝟsio ẏge moysi ī serpẽte fuit signũ diuine ẏtutis ꝟ facientis. portẽta q̃ dicũt q̃si porro tensa. i. longuq̃ signant de futuro. z sic virga moysi deuorauit virgas magorũ in portẽtu deuotiõis egyptioꝝ ī mari rubro ꝙ extensionẽ virge moysi supra mare. Exodi. xiiij.

z Usq; ad diẽ hanc. est memoria huius.

a In israel z in hoĩbus. aliaꝝ gentiũ.

b Et tibi fecisti nomen ostẽdendo ꝙ tu sis deus israel.

c Sicut ẽ dies hec. id est sicut apparet in pñti. cetera patẽt vsq; ibi.

d Ecce muni (ibi. tiões extructe sũt aduersum. ciuitatẽ. i. aries ad frangẽdũ muros. z prerie ad pjciendũ lapides ītra ciuitatẽ. z turres lignee ad pugnãdũ desup. cũ ill̃ q̃ defendũt murũ.

e In facie gladij z famis et pestilẽcie. q̃ multi de illis q̃ erãt in hierusalẽ tã erãt mortui gladio. z multi fame et mlti aeris corruptõe.

f Et tu di. mi. do. deus eme agrũ. q. d. hoc est mihi mirabile propter ista.

g Et factus est. Hic ꝓsequit̃ ponit̃ ꝓpria rñsio. z primo de ciuitatis destructione et ppli captiuatiõe. secõdo de populi reductiõe. ibi. Et nũc. sñia prime partis ꝓtz in lra vsq; ibi.

h Et do. ī quaꝝ domatibus. i. tectis.

i Sacrificabãt baal tecta enī domoꝝ illaꝝ terre sunt plana. z ibi edificabãt altaria idoloꝝ ad maiorem reuerentiam ipoꝝ.

k Facientes ma. in oculis meis ab adolescentia sua. Adolescentia populi israel dr ī exitu ꝺ egypto vt dictũ est supra ca. ij. z extũc fuerũt idolatre. vt ꝓa

incõprehensibilis cogitatu cui⁹ oculi apti sũt sup oĩs vias filioꝝ adã vt reddas vnicuiq; ꝯm vias suas z ꝯm fructũ adinuentionũ eius.

y Qui posuisti signa z portẽta in tra egypti vsq; ad diẽ hanc: a z in israel z in hoĩbus: b z tibi fecisti nomẽ sic est dies hec. Et eduxisti ppl̃m tuum israel de terra egypti ī signis z portẽtis et in manu robusta z ī brachio extẽto z ī terrore mag̃: z dedisti eis tram hanc quã iurasti pribus eoꝝ vt dares eis terrã fluentẽ lacte z melle: z ingressi sunt z possederũt eã. Et nõ obedierũt voci tue. z ī lege tua nõ ambulauerũt oĩa q̃ mandasti eis vt facerẽt nõ fecerũt. z euenerũt eis oĩa mala hec. c Ecce munitiões extructe sunt adũsum ciuitatẽ vt capiat̃. z vbs data est in manu chaldeoꝝ z ī manu regis babylonis q̃ ꝓliantur adũsus eã a facie gladij et famis z pestillẽtie. z q̃cũq; locut⁹ es accidẽrit vt tuipe cernis. d Et tu dic mihi domine de⁹. eme agrũ argẽto z adhibe testes: cũ vbs data sit in manu chaldeoꝝ e Et factũ est verbũ dñi ad hieremiã dicens. f Ecce ego dñs de⁹ vniũse carnis. g Nũquid mihi difficile erit oĩe verbum? h Propterea hec dicit dñs. i Ecce ego tradã ciuitatẽ istã in manu chaldeoꝝ et in manu regis babylonis et capient eã. z veniẽt chaldei ꝓliantes adũsum vrbẽ hãc z succendent eam igni z cõburent eaz. k z domos in q̃rum domatibus sacrificabant baal et libabant dijs

alienis libamina ad irritãdum me. Erãt enim filij israel z filij iuda tm̃ gitur facientes malũ in oculis meis ab adolescẽtia sua. filij israel qui vsq; nunc exacerbabant in opere manuũ suaꝝ dicit dominus: l quia in furore z in indignatiõe mea facta est mihi ciuitas hec m a die n qua edificauerũt eã vsq; ad diẽ istã ꝟ qua auferet̃ de ꝙspectu meo ꝓpter malitiã filioꝝ israel z filioꝝ iuda quã fecerũt ad iracũdiã me. puocãtes ipi z reges eoꝝ z principes eoꝝ z sacerdotes z ꝓphete eoꝝ viri iuda z habitatores hierusalẽ. o Et verterunt ad me tergaꝝ non facies. p cũ docerez eos z erudirem⁹ diluculo. z nolent audire vt acciperẽt disciplinaz. q Et posuerũt ydola sua in domo in qua inuocatum est nomen meum vt polluerent eaz. r z edificauerunt excelsa baal que sunt ī valle filij ennon vt initiarent filios suos z filias suas moloch quod non mandaui eis. nec ascendit in cor meum vt facerẽt abominationem hanc: z in peccatuz deducerent iudam s Et nũc propter ista. t hec dicit dominus deus israel ad ciuitatez hanc: u de qua vos dicitis: q̃ tradatur in manu regis babylonis in gladio z ī fame et ī peste. x Ecce ego congregabo eos de vniuersis terris ad quas eieci eos in furore meo et in ira mea et in indignatione grandi: et reducam eos ad locum istum z habitare eos faciam confidẽter: z erũt mihi

l Quia in furore m Ꝙ die. i. a tempe. n Qua edificauerũt eã. z hoc fuit tpe salomonis q̃ hierl̃m prius edificataz a melchisedech ampliauit. z triplici muro clausit. et ipse ydolatra fuit. iij. Reg. xi. et occasiõe ei⁹ multi de populo.

o Auferet̃ de cõspectu meo. ꝙ eius destructionẽ. Cetera patẽt vsq; ibi.

p Cũ doc. eos. per ꝓphetas meos.

q Diluculo. i. valde solicite z diligenter.

r Et posuerunt ydola sua ꝛc. hoc potissime fuit tpe Manasse. iij. Regum. xxi.

s Et edifi. excel. baal q̃ sunt in valle filij ennon. videt cõtraductio excelsa z in valle. Dicendũ ꝙ licet eẽnt altaria in valle tñ corpus altaris ydoli erat. excelsũ ꝙ altare dñi.

t Ut imitarẽt. i. ꝺsecrarẽt. de modo autez hui⁹ ꝺsecrationis dictũ est s. frequẽter.

v Et nũc. Hic ponit̃ rñsio dñi de reductione ꝓpli. z ꝓnõ ꝓtinuat̃ hec lra ꝓcedentibus cum dicit.

v Et nũc ꝓpter ista. scz peccata ꝓdicta.

x Hec dicit dñs de⁹ israel ad ciuitatẽ hãc illud q̃ postea sequitur.

y De qua vos dicit̃ tu hieremia. z alij ꝓphete.

z Q. tradat̃ ꝛc. z in veritate erit ita. sz q̃d dicit de⁹ israel. ad hãc ciuitatẽ vltra. z subdit̃ rñsio dñi.

a Ecce ego ꝙgre. eos de vni. ter. ꝛc. z loquit̃ de reductione captiuitatis babilonice. q̃ captiuitas ꝙ salmanasar regem assyriorum facta ꝺ regno israel vltra montes caspios non ẽ adhuc re-

ducta. b Et habi. eos fa. ō fidēter. nō est ꝑ intelligendū ꝓ oī tpe generali. qz aliqñ ꝑplis de babylone reducti fuit in magno timore aduersarioꝝ posit⁹. vt ptz ī Hieremia .vi. li. d Dachabeoꝝ. c Et dabo eis coꝛ vnū. vtā vnā. qz a tpe illo nō legit ꝑplis ille ad ydolatriā declinasse

d Ut timeāt me vniuersi. die. qō impletū ē incredēlibꝫ ō iudeis.

e Et feriā eis pactū sem. qō aliq̄ exponūt de lege noua cui non succedit alia. ī heb. tñ hr̄ Pactū sempiternū. ꝓpter qō pōt exponi de ꝓmissione reductionis captiuitatis babyloniece ꝛ ꝓfuatōe ꝑplis ī tra.

f Et non desinā eis benefacere. q̄dusq̄ fabūt in obedientia mea tales eī. ꝓmissiones sūt sub ꝓditiōe vt dictū ē supra. xxvij. ꝛ. xviij.

g Et letabo. su. eis cuz bene eis fe. deus enī nō delectat ī penis sz in bñficijs largiēdis.

h Et plā. eos in terra ista in veritate ꝛc. id est firmiter. ita q̄si euellenti ꝑ captiuitatē q̄dū adherebunt mihi. sed postq̄ negauerūt eū coram ꝑsato di. Nō habem⁹ regem nisi cesarē. expulsi sūt de terra illa ꝑ tytuz et vespasianū. ꝛ ꝑ orbez dispersi sunt.

i Sicut adduxi sup ꝑplm istū oēm malum ꝟ grande. s. destructionē templi ciuitatis ꝛ populi.

k Sic adducaz sup eos oēm bonū. nō simplr ꝛ absolute. sz sub determiatiōe tō subdit. l Qđ ego loq̄r ad eos. s. reductiōem de captiuitate ad terrā ꝓpriā. tō subdit m Et possidebunt

n Et scribent. s. emptiones. (agri ꝛc. ꝛ ptz ex ſcripturis ibi.

o In libro. i. in chartis. ꝛ ponit hic singulare ꝑ plurali. sicut Exo. viij. Venit musca grauis. ꝛc. ꝑ Et impriment signū. i. sigillū. q Et testis adhibebit. i. testes.

r In terra beniamin ꝛc. loq̄tur enī tm̄ de regno duarū tribuū. s. iude et beniamin. reuertentes enī de babylone nō recuperauerūt regnū samarie sz manebāt ibi gētiles q̄ dicebant samaritani etiaz tpe xpi. s Et in ciuitatibꝫ q̄ ad austrū sunt. ille erant de sorte iude q̄ erat in pte australi terre ꝓmissionis. sicut habet Josue. xv. capi.

t In capitulo. xxxij. vbi dr in postil. Heu heu heu.

Additio.

V Bi nos habem⁹. Ja. a. in hebreo non ponit hic aliq̄ dictio ter. sed vnica dictio ex tribꝫ lr̄is cōposita. sicut dictū fuit s. in additōe sup ca. viij. ꝛ hec dictio est quedā interiectio ꝛ exprimens dolorē.

Capitulū. xxxiij.

Factū est. Hic ꝓfiter describit redemptio facta ꝑ christū. ꝛ qz talis reuelatio est ardua. tō primo ꝓmittit quedaz ꝓfatio. secō subdit narratio. ibi. Quia hec dicit. Circa primū ponit ordo huiꝰ reuelationis respectu ꝓcedentis cum dr. Secō ꝛ loc⁹. In atrio carceris. ꝛ ꝛc. Hec dicit dñs q̄ factur⁹ est ꝛc. in ꝓceptione enī rei aliq̄d factū est a deo ꝑ creationē. s. ania ꝛ corpus formatū est. vnite spiritui sancti. ꝛ aia parata est plenitudine gre.

b Clama ad me. sic sancti ꝓcessores tui orauerūt ad me de ꝓmissione christi.

c Et exaudiaz te. debito tñ tempe.

d Et annunciabo tibi. ex nunc.

e Grandia ꝛ firma. sz mysteriū redēptionis fiende ꝑ xpm. qō est quid maximū ꝛ stabilissimū.

f Que nes. qz illud mysteriū nō est cōprehēsibile a mortali homine.

g Quia hec dicit dñs ꝓfiter ponit narratio vbi ꝓmo describit modus redēptiōis. secō ꝑsona redēptoris. ibi Ecce dies. Prima adhuc in duas. qz ꝓmo breuiter repetit ꝑplis captiuatio. secō christi redēptio. ibi. Ecce ego. vt sic oppositis oppositꝫ ſe posita magis eluceſcāt Circa primū duo facit. Hec dicit dñs de⁹ israel ad domos ꝛc. et subditur.

h Que destruta sunt. tunc enī ciuitas erat obsessa a chaldeis vt dictū est capi. ꝓcedenti. et ꝑ machinas proiciētes lapides intra ciuitatē dom⁹ tā in parte

i Et ad murum. s. bladi vini ꝛ victualiū (erant destructa. q̄ tā fere erāt ꝛsumpte ī ciuitate.

k Et ad gla. ꝛc. vt dimicēt cū chaldeis. ꝛ ciuitatē. exercit⁹ enī chaldeoꝝ ſp augmentabat

l Et impleant eas. s. domos hierusalē

m Cadauerib⁹ ho. quos percussi. chaldei ī plateis. in illis interfectiōibꝫ fuerunt q̄si instrumēta dei ꝛ executores iusticie eius vt frequēter dictum est supra.

n Ecce ego. Hic ꝓsequēter ponitur medicina siue redemptio. Circa quod sciendū ꝙ totum residuū huiꝰ ca. exponit Ra. sa. de tempe messie dicens illud adimplendū tō tam est impletum. dicit ergo in ꝑsona redemptoris.

n Ecce ego obducam eis cicatricem. cum enim cicatrix vulneris est obducta. tunc est vulnus ꝑfecte sanatum. ꝛ sanitas ꝑfecta data est ꝑ christum ꝛ nō ꝑ alium.

o Et revelabo illis deprecationem pacis ꝛ veritatis. s. pacem ꝛ veritatem ꝓ qua deprecati sunt partes veteris testamenti. ideo christo nato clamauerunt angeli Luce. ij. Gloria in altissimis deo. et in terra pax hominib⁹ bone voluntatis. p Et convertam conversionem

iuda ⁊ dispersionē hierl'm .i. ꝯfitētiū petā sua ⁊ venientiuꝫ ad eccl'iam q̄ notāt hierl'm Esa. lxj. ad Heb. xij. ⁊ Apoc. xxi

q Et edificabo eos sicut a prin. principiū edificatiōis fuit in egitu de egypto. q̄ edificatio fuit p signa ⁊ miracula diuine virtutis. vt ptꝫ in Exo. ⁊ in li. Nu. ⁊ in pl'ibꝫ locꝫ

⁊ hō edificata est ecclesia in aduētu saluatoꝛ. vt ptꝫ ī euāgelijs

r Et emūdabo illos ab oī iniq̄tate sua ⁊c. hō nō pōt exponere iudei de aliq̄ tpali salutatione xp'i p̄terita. q̄ dicūt q̄ in oī pumtione vel afflictoe quaꝫ sustinuerūt vsq̄ nunc ⁊ sustinebunt vsq̄ ad aduētū messie sp̄ expiatur aliq̄ ps pene debite p̄ vitulj adoratione. ⁊ io ista emūdatio xp'ie intelligit de xpo q̄ p iuū sanguinez lauit nos a pctis nr̄is. q̄ est p̄fecta mūdatio. ꝓpter q̄d illis q̄ lauant p baptis'mum nō imponit aliq̄ pn̄a satisfactoria. ꝓ pctis p̄teritis. q̄ baptis'mus delet penā ⁊ culpā.

s Et erit mi. un no. ⁊c. sequit. Cūctis gentibꝫ terre. q̄ ī oībꝫ gētibꝫ sunt aliq̄ credentes xpo in q̄bꝫ notāt ⁊ laudāt. ⁊ an finē mundi pfectus implebit.

t Que audi. oīa bona assumptōis humane nature. operationis miraculoꝛ. eductiōis de inferno ⁊ trāslationis ad celū.

edificabo eos sic̄a p̄ncipio

u Et emūdabo illos ab oī iniq̄tate sua in q̄ peccauerūt mihi: ⁊ ꝓpici⁹ ero cūctis iniq̄tatibꝫ eoꝝ in q̄bꝫ deliq̄uūt mihi ⁊ spreuerūt me. x Et erit mihi in nomē ī gaudiū ⁊ ī laudē ⁊ in exultatoez cūctis gētibꝫ terre q̄ audierit oīa bona q̄ ego faciā⁹ eis: ⁊ pauebūt ⁊ turbabūt in vniuersis locis ⁊ ī oī pace quam ego faciā eis. Hec dic̄ dñs.

y Adhuc audiet in loco isto: quē vos dicitis eē desertū. eo q̄ nō sit hō nec iumētū in ciuitatibꝫ iuda ⁊ foris hierl'm q̄ desolate sunt absq̄ hoiet absq̄ hītatoꝛe ⁊ absq̄ pecore: z vox gaudij ⁊ vox leticie a vox sponsi b et vox sponse: vox dicētiū. ꝓfitemini dño exercituū q̄m bon⁹ dñs q̄m in eternū misc'dia ei⁹: ⁊ portātiū vota ī domo dñi. c Reducā enī q̄uersionē terre sicut a principio dicit dñs. Hec dicit dñs exercituū. d Adhuc erit in loco isto deserto absq̄ homie ⁊ absq̄ iumēto: ⁊ in cūctis ciuitatibꝫ ei⁹ hītaculū pastoꝛū ⁊ accubātiū gregū in ciuitatibꝫ montuosis ⁊ ī ciuitatibꝫ cāpestribꝫ: ⁊ in ciuitatibꝫ q̄ ad austr̄ sūt ⁊ in terra beniamī ⁊ in circūitu hierl'm ⁊ ī ciuitatibꝫ iuda ad huc trāsibūt greges ad manū numerātis ait dñs. e Ecce dies veniēt dic̄ dñs ⁊ suscitabo vbū bonū q̄d locutus sum ad domū isr̄l ⁊ ad domū iuda. f In diebꝫ illis et in tpe illo germiare faciaꝫ dō germē iustic'e: ⁊ faciet iudiciū ⁊ iustic'iā ī terra. g In diebus illis saluabitur iuda: ⁊ isr̄l habitabit cōfidenter. Et hoc est nomē q̄d vocabūt eū: dñs iust⁹ nr̄. h Quia hec dicit dominus. Nō interibit de dauid vir qui sedeat super thronum domus isr̄ael ⁊ de sacerdotibꝫ ⁊ de leuitis

v Et pauebūt ⁊ turbabunt. iste pauoꝛ et ista turbatio nō sunt ire vel impatētie. sed admiratiōis p̄ magnitudine diuine misc'die in p̄dictis.

p Adhuc audiet in loco isto. ⁊c. sm q̄ dicit Ra. sa. hic ē metaphorica locutio. ita q̄ p hoies ⁊ pastoꝛes intelligūtur ppl'i rectoꝛes. ⁊ p pecora iumēta ⁊ greges intelliguntur subditi. eoꝝ. vñ q̄d in fine dicit. Adhuc trāsibunt greges ad manū numerantis. sic exponit .i. pp̄l'i sub manu regis in capite eoꝝ p̄cedētis. p quē regē intelligit messiā venturꝫ quē nos ꝓfitemur venisse. ⁊ sm hoc exponēda est sic lēa.

r Adhuc audiet in loco isto. in eccl'ia note hierl'm significata. eo q̄ ibi fuit inchoata p xp̄i p̄dicatiōnē passionē ⁊ resurrectionē ⁊ spūssancti missionē.

y Que vos dicitis esse desertū p chaldeos in tpalibꝫ ⁊ p demōes in spiritualibꝫ. ⁊ q̄d ibi audiet subdit.

z Vox gaudij et vox leticie. q̄d fuit impletū in xp̄i natiuitate angel⁹ deū laudātibꝫ Lu. ij. ⁊ in spūssancti missiōe q̄ apl'i aliiq̄ credētes varijs linguis loquebant magnalia dei. Act. ij.

a Vox sponsi .i. xp̄i p̄dicant.

b Et vox sponse .i. eccl'ie deū laudantis. vt iam dictum est de apl'is.

c Et portantium vota in domo dñi. q̄d videt⁹ impletum in credentibꝫ cū diuinis laudibꝫ ad eccl'iā portantibus vota sua.

f In ciuitatibꝫ mō. ⁊c. .i. in oībꝫ mūdi p̄tibus. ex primunt tū in speciali hierl'm ⁊ iudea ⁊ loca illa xp̄ianq̄. quia ibi incepit eccl'ia. put p̄tra synagogā distinguit. ⁊ hō p̄dicatiōnē xp̄i et apl'oꝝ. ꝓpter q̄d dicit. eis Act. i. Eritꝫ mihi testes in hierl'm in oī iudea ⁊ samaria ⁊ vsq̄ ad vltimū terre q̄ tū pastoꝛes ⁊ popul'ares sunt sub vno rege xp̄o. adeo subdit.

g Adhuc trāsibunt greges ad ma. nume. id est xp̄i regis cui cognit⁹ ē nūer⁹ electoꝝ.

h Ecce dies. hic ose quenter describit. p̄sona redēptoris. et p̄fo quantū ad veram hūmanitatē cum dō.

i Germinare fa. dauid germ. iusti. q̄ xp̄s fm carnez descēdit de dauid Hier. i. q̄ autē de xp̄o intelligatur ad lēam ptꝫ p trāslationeꝫ chaldaicā q̄ sic habet in loco isto. In diebꝫ illis ⁊ ī illo tpe statuam dauid messiam iustū. scdo describit q̄ntū ad diuinitatē cum subdit. Et hoc est q̄d vocabūt euꝫ dñs iust⁹ nr̄. ⁊ vbi trāslatio nr̄a habet. Dñs in hebreo habet. Nomen dñi tetragrāmaton. q̄d de solo deo vero dī. sicut dictū fuit plenius supra. xxiij. vbi cōsimilis auctoritas ponit. ꝓpter q̄d de expositioe hic transeo breui⁹. q̄ illud pōt recurri p residuo huⁱ⁹ auctoritatꝫ q̄d nō est hic ad plenū expositū. Sciendū tū q̄ sicut illaꝫ auctoritatē falsificauerūt. ut dei ne cogerent diuinitatem christi ꝓfiteri. sic istam dicentes. q̄ hec est lēa.

l In diebꝫ illis sal. iuda ⁊ hierl'm habitabit ꝓfidēter. et in hoc dicūt ver. sed illud q̄d sequit falsificāt dicētes. Et iste q̄ vocabit eā dñs iust⁹ nr̄. ita q̄ nomē dñi tetragrammaton loco eiⁱ habemus dñs. nō refert ad messiaꝫ sed ad deum q̄ mittet eū. ⁊ edificabit nouā hierl'm fm eoꝝ errorem. vt dictū est supra. xxxi. ⁊ sic dī vocare eā inquātum ipemet edificabit. sed falsificatio ista apparet p trāslationem chaldaicam que vbi nos habemus. Et hoc est quod vocabunt eum. sic habet. Et hoc est nomen q̄d ipi dicent ei. ⁊ ideo alij correctoꝛes nostri q̄ sic correxerunt Et hoc est quod vocabunt eum. vident in hoc aliquo modo sequi falsificationem predictam. Nō interibit vir de dauid ⁊c. hoc impletum est de xp̄o qui fm carnem est de tribu sacerdotali ⁊ tribu regia q̄ erāt cōmunite. ⁊ et⁹ regnū ⁊ sacerdotiū sūt eterna. fm q̄ deducit apl'us ad hebreos

satis diffuse. a Qui offerat holocaustomata. oblatio enī xpi in cruce ꝓtinet in se ꝓfectū vtutē oīm sacrificiorū vete. legis. ꝛ nō designaꝫ hic ꝑ plura ꝛ varia sacrificia vete. legis. Et istud sacrificiū offert q̄tidie in ecclia in q̄ xps est sacerdos ꝛ hostia. istud pactuz hꝫ Hesi. viij. Nox ꝛ dies nō requiescēt. est g̃ sensus. q̄ sicut illud pactum fuit firmum. ita illud q̄ dicaꝫ hic de regno ꝛ sacerdotio.

c Sicut enumerari nō ꝓt ꝛc. istud impletū est in xpo descēdente de dauid. cui⁹ semē sunt fideles p orbem multiplicati sicut stelle celi.

d Nūq̄d nō vidisti q̄d ꝓplus hic ſez babylonius.

e Locut⁹ sit dicens due cognationes. s. iude ꝛ beniamin.

f Quas elegerat dñs. a. ills. p. captiuatis ꝓ⁹ ꝑ reges assyrioꝝ.

g Abiecte sūt. sic loquebāt chaldei postq̄ destruxerāt regnuz duaꝝ tribuū estimantes q̄ illud regnū nūq̄ deberet resurgere. ꝛ ideo subdit.

h Si pactū meū inter diē ꝛ noctē. vt sibi ꝓtinue succedāt q̄ diu durabit generatio hominū.

i Et leges celo ꝛ terre nō posui. dicunt hꝫ celi leges motꝰ celi ꝛ influxus stellaꝝ et leges terre ꝓductio terrenascentium.

l Equidē ꝛ semē iacob ꝛc. hoc est dictum q̄ sicut iste leges sūt firme ꝛ stabiles. sic semē iacob ꝛ dauid erit semp coꝝ me stabile.

l Ut nō assumā de semine eius principes. q̄ potissime umpletū est in xpo ꝛ aplis ꝛ eoꝝ successoribꝫ ps. xliij. Cōstitues eos principes ꝛc.

In capi. xxxij. vbi dr in postil. Ecce ego obducam eis cicatricem.

Addicio. i.

Vbi nos habemus cicatricem. In hebreo habeꝫ quedā dictio que significat sanitatez acquisitam post longū tempꝰ. q̄ magis ꝓsonat ꝓposito q̄ cicatrix. nam sanitas data p christū respectu antiquorū patrū data fuit post longū tempꝰ. sed respectu fideliū temporis ꝓsentium fuit data sine magna mora tpis. ꝛ iō ponunt hic due dictiones significantes sanitatē. quarū vna significat post longam infirmitatez. alia non. Item vbi nos habemus. Et revelabo eis dēpcationem pacis ꝛ veritatis. In hebreo habetur. Abundantiam pacis ꝛ veritatis ꝛc.

In eodem capitulo vbi dicitur in postilla. Secundo describiꝫ quantū ad diuinitatem.

Addicio. q.

Verbū xxxiiij q̄d factū ē ad hieremiaz a dño: b q̄n nabuchodo. rex babylōis ꝛ oīs exercit⁹ ei⁹ vniuſaꝫ regna terre q̄ erāt sub ꝓtate manꝰ ei⁹: ꝛ oēs ꝑsone bellabāt ꝓtra hierlim ꝛ ꝓ oīs vrbes ei⁹ dicens Hec dicit dñs ds isrl Vade ꝛ loqre ad sedechiaz regem iuda: ꝛ dices ad eū. Hec dicit dñs. c Ecce ego tradam ciuitatē hanc in manus regis babylonis: ꝛ succendet eā igni. d Et tu nō effugies de manu ei⁹. sed cōprehēsione capieris ꝛ in manu ei⁹ traderis ꝛ oculi tui oculos regis babylonis videbūt: ꝛ os eius cū ore tuo loquet: ꝛ babylonem introibis. Attamen audi verbū dñi sedechia rex iuda. Hec dicit dominus ad te. f Nō morieris in gladio sed in pace morieris: g ꝛ ſm cōbustiones patꝝ tuoꝝ regum ꝓioꝝ qui fuerunt ante te sic cōburēt te: ꝛ ve dñe plangent te. q̄r verbum hoc ego locut⁹ sum dicit dominꝰ. Et locutus est hieremias ꝓpheta ad sedechiam regem iuda vniuersa verba hec in hierusalē: ꝛ

Expta in cap. xxxiij. habetur cōsimilis auctoritas ꝛ ibi est q̄daz additio ad ꝓfirmādū expositionē postillatoris. ꝛ ꝓtra falsificationem iudeoꝝ. vide ibi.

La. xxxiiij.

Verbum q̄d factum est. Dic hieremias ꝓdicit finē sedechie. et dividiꝫ in duas ptes q̄r primo ꝓdicit finez sedechie regis. secūdo arguit ipm ꝛ ꝓplm de transgressione divine legis. ibi. Verbuz q̄d factum est. Circa primū primo ponit tempus eū dicaꝫ.

b Qñ nabucho. rex babylonis ꝛ cetera. et ista obsidio icepit nono āno sedechie. ꝛ anno. xi. ei⁹ capta fuit ciuitas. vt hꝫ. j. xxxix. et de ista captione subditur.

c Ecce ego tradā ciuitatē hāc ꝛc. ꝛ subdiꝫ finis sedechie. ꝛ ꝓ iō ꝙntū ad malum pene cum dicaꝫ.

d Et tu nō effugies de manu ei⁹ ꝛc. q̄r exercit⁹ chaldeoꝝ cōprehēdit sedechiā fugientē ꝛ adduxit eū ad regem babylonis in reblata. vt habeꝫ j. xxxix. ideo subditur.

c Et oculi tui oculos regis babylonis videbunt. ꝛ os eius cum ore tuo loquetur. sicut dr j. xxxix. q̄ locutus est ad eum iudicia eum arguendo de infidelitate et perfidia. ꝓpter quod fecit occidi filios eius coram eo. ꝛ postea ipm excecari ꝛ in babylonem duci. Secundo ꝓdicit finis sedechie ꝙntum ad bonum. cum dicitur.

f Nō morieris in gladio. i. morte violenta.

g Sed in pace. id est naturali morte. ꝛ sepelieris honorifice. ideo subditur.

h Et ſm cōbustiones patꝝ tuoꝝ ꝛc. in sepultura ei⁹ reguz cōburebant aromatica nō solū ꝓ cadauere fetoꝛe. sed etiā

ad defuncti honorē. h Et ve.do.plangēt te.cantādo carmē lugubre.sicut in sepulturis solēnibꝫ. cetera patent i De eni supant.s.nondū capte.s.hierlm la- (rsqꝫ ibi. chis ⁊ azecha.aliꝰ oībus iam captis a chaldeis.

l Verbuꝫ.hic ostit hieremias arguit regē ⁊ pl̄ium de transgressione diuine legis. ⁊ diuidit i duas ptes. q: p.ro ponitur trāsgressio. secūdo transgressiois punitio.ibi. Propterea. Circa p.mū sciendus q Exodi xxi.dr. si emeris fumꝫ hebreū ser ānis fuiet tibi.in anno.vij.egredie liber gratis ita q nō poterat vltra tenēri.nisi vellet remanere.xpe vo sedechie regis ⁊ añ tenuerūt seruos ⁊ ancillas diuti⁹ p auariciā suā.⁊ tñ ad monitionē hiere.⁊ alioꝝ bonoꝝ rex sed chias ⁊ ei⁹ subditi statuerūt firmiter dimittere seruos suos hebreos ⁊ ancillas sm p̄ceptū legis ⁊ vt hec ordinatio cēt firma.scierūt vitulꝫ in duas ptes.⁊ iter illas partes trāsierūt rex ⁊ p̄cipes.ad designandū q: sic esset dign⁹ occidi ⁊ diuidi infringēs illā ordinationē. ⁊ talꝫ modus p firmādi aliq̄d tunc tp̄is erat potissim⁹. verū tamē isti postq̄ dimiserant seruos et ancillas cupiditate ducti.retraxerūt eos ad se redigendo eos in suitutē. ⁊ sic nō solū peccauerūt cōtra legē diuinā.sed etiam ptra statutū ꝓpriū pena mortis firmatū vt dictum est. ⁊ sm h ptz lēa paucis exceptis.

l Predicans.i.solēniter denuncians.

m Et cōmaculastis no.me.q: illud pactū ad maiorē solēnitatē ⁊ firmitatē fuerat factū in domo dñi. ⁊ in nōe ipi⁹. et sic transgressio ei⁹ erat q̄dāmō in iniuriā ⁊ i irreuerētiā nomis diuini

n Propterea. hic cōsequenter ponitur transgressiois punitio cum dicitur.

exercit⁹ regis babylonis pugnabat cōtra hierlm ⁊ cōtra oēs ciuitates iuda q̄ reliq̄ erāt cōtra lachis ⁊ cōtra azecha. Ipse ei⁹ superant de ciuitatibꝫ iuda vrbes munite. k Verbū q̄d factū est ad hieremiaꝫ a dño. postq̄ pcussit rex sedechias fedus cū oī pp̄lo i hierlm: p̄dicās vt dimitteret vnusq̄sq̄ seruū suū ⁊ vnusq̄sq̄ ancillā suā. hebreū ⁊ hebream liberos ⁊ nequaq̄ dñarētur eis.i.in iudeo ⁊ frē suo. Audierūt g̃ oēs p̄ncipes ⁊ vniuersus pp̄lus qui intrārāt pactū vt dimitteret vnusq̄sq̄ seruū suum ⁊ ancillā suā liberos ⁊ vltra nō dñarent eis. Audierūt igit̄ ⁊ dimiserūt. Et postq̄ sunt deinceps et retraxerūt seruos suos ⁊ ancillas suas q̄s dimiserūt liberos: ⁊ subiugauerūt in famulos ⁊ famulas. Factū est vbū ad hieremiaꝫ a dño dicēs. Hec dicit dñs deus israel. Ego pcussi fedus cuz pribꝫ vr̄is: in die qua eduxi eos de terra egypti ⁊ domo seruitutis dicēs. Cū cōpleti fuerint septē anni dimittat vnusq̄sq̄ frēm suū hebreuꝫ q̄ vendit⁹ est ei ⁊ seruiet tibi sex annis ⁊ dimittes eum a te liberū. Et nō audierunt patres vr̄i me. nec inclinauerunt aurē suā. Et postq̄ conuersi estis vos hodie ⁊ fecistis q̄d rectuz est in oculis meis vt p̄dicaretis libertatem vnusq̄sq̄ ad amicū suuz ⁊ iniistis pactū i ospectu meo in domo in q̄ inuocatū ē nomē meum sup eā. Et reuersi estis: m ⁊ cōmaculastis nomē meū: ⁊ reduxistis vnusq̄sq̄ seruū suuz ⁊ vnusq̄sq̄ ancillā suam q̄s dimiseratis vt essent liberi ⁊ sue p̄tatis: ⁊ subiugastis eos vt sint vob⁹ in seruos ⁊ ancillas. n Propterea hec dicit dñs Vos nō audistis me vt p̄dicaretis libertatē vnusq̄sq̄ fratri suo ⁊ vnusq̄sq̄ amico suo. o Ecce ego p̄dico libertatē ait dñs ad gladiuꝫ. ad pestem ⁊ ad famē. ⁊ dabo vos i cōmotionē cūctis regnis t̄re. p Et dabo viros q̄ p̄uaricati sunt fedus meū: q ⁊ nō obseruauerūt verba federis q̄bꝫ assensi sunt i cōspectu meo. r vitulū quē p̄ciderūt in duas ptes: ⁊ trāsierūt inter diuisiones eius. principes iuda ⁊ principes hierlm eunuchi ⁊ sacerdotes ⁊ omnis pp̄lus terre q̄ transierūt inter diuisiones vituli ⁊ dabo eos in manu inimicoꝝ suoꝝ ⁊ in manu querentiū aniam eoꝝ: ⁊ erit morticinum eoꝝ in escam volatilibꝫ celi ⁊ bestijs terre. Et sedechiam regem iuda ⁊ principes eius dabo in manu inimicoꝝ suoꝝ ⁊ in manu querentiū animas eoꝝ: s ⁊ in manu exercituum regis babylonis qui recesserunt a vobis. t Ecce ego p̄cipio dicit dominus: ⁊ reducā eos in ciuitatem hanc ⁊ p̄liabunt̄ aduersum eaz ⁊ capient eam ⁊ incendēt igni. Et ciuitates iuda dabo in solitudinem: eo q̄ nō sit habitator. XXXV

o Ecce ego p̄dic.liber.ita q̄ nō sitis serui mei nec ego domin⁹ vester ad defendendū. ideo subditur.

p Ad gla.ad pe.⁊ ad fa.a quibꝫ vos nō protegam.

q Et da.vos in cō.cū.re.ter.efficiendo vos ibi in captiuitatē. ⁊ est hyperbole ad denotandū magnā disp̄sionē iudeoꝝ q: tūc nō fuerūt dispersi p totū orbez sed postea p romanos.

r Et da.viros q̄ preua.fedus meū. i.legez in Exo.p̄dictam.

s Et si obser.v.fe.i statuti sui p̄dicti. q̄d exponendo subdit.

t Vitulū quem p̄cid. i.pactum sectiōe vituli ꝓfirmatū mō p̄dicto. Cetera patēt vsqꝫ ibi.

v Et in man⁹ exercitus regis babylonis recessit a vobis. Cū enī exercitus isti obsedissent hierlm nono anno sedechie. ipse et subditi sui fecerāt pactum p̄dictū de dimissiōe seruoꝝ. ad impetrandū dei auxiliuꝫ. ⁊ postea exercitus egypti exiit ad leuandū obsidionē chaldeoꝝ de hierusalē. q̄d audiētes chaldei dimiserūt obsidionē vt occurrerēt egyptijs. ⁊ tunc iudei credētes se esse liberatos a chaldeis retraxerūt ad se seruos suos q̄s dimiserūt liberos. sic multi in periculo positi faciūt deo promissiones ⁊ vota sed transeunte periculo nihil faciunt. ꝓpter q̄d ex diuino iudicio egyptij territi redierūt in egyptum ⁊ similiter chaldei ad obsidionē hierusalez quam dimiserant. ideo subdit.

r Ecce ego p̄ci.s.reuersionē egyptioꝝ.

y Et reducam eos. scz chaldeos.

z In ciuitatē hanc. scz hierusalem ad destruendum ipam.

Capitulū.XXXV.

Verbum quod factū est. Superi⁹ hieremias pas-

sus est iniuriã a sede/
chia rege. hic patiẽ/
riã a ioachim eius
fratre. ista tñ iniuria
fuit prior ꝓcedẽti q̃n/
tũ ad tẽps vt dicũ ẽ ſ.
ꝓrũ Et diuidit in da/
as ꝑtes. q; ꝓlio biere.
arguit regẽ z ꝑplm ia/
obedientiã. ſcõo er ꝟ
patiẽ iniuriã ca. ſeq̃n.
Primũ declarãt exem
plo rechabitaꝝ. ſõ pri
mo ponit exẽplũ. ſcõo
applicat ad ꝓpositum
ibi. Et factũ est. Circa
primũ ponit tẽps cũ dr
b In diebꝫ ioachim
filij iosie. q̃ regnauit
añ sedẽchiã vt dictuꝫ
est supra. xxij.
c Vade. i. domum
rechabitar. i. ad do/
mũ in q̃ fũt ꝓspitati
vt videbitur. j.
d Et introduces eos
in domuꝫ dñi. q; ꝟ nõ
intelligit̃ templũ sed
edificia ad eum perti
nentia. ideo subdit.
e In vnã exedram.
id est cameram.
f Thesauroꝝ. erant
eĩ plures thesaurarij
tẽpli. q; alij custodie
bãt vasa aurea. alij ar
gentea. alij vestes sa/
cerdotales z ſiliã et
ꝑ tẽplũ hẽbãt edifi
cia. ꝑ repositiõe talũ
z ꝑ sua habitatione.
g Et dabis eis bibe
re vinuꝫ. i. offeres. q;
ipi ñ biberũt. vt j. hẽ.
nec istud ꝓceptuꝫ dñi
ꝫ erecutio ei⁹ ꝑ hiere/
miã fiebat ad ꝟ q; ipi
biberent. ſz vt ꝑbaret
eoꝝ obediẽtia ad Jo/
nadab ꝓẽm suũ q̃ ꝑ/
bibuerat eis vini po/
b Et assum. ie/ (tũ
zoniã ꝛc. isti oẽs erãt
de rechabitis.
i Filij iezedelie ho.
dei. iste fuit ꝓpha fm
q; dic Raſa. ꝓpter q̃ ô
bieremias cõfidenter
uit ad locũ illũ cũ re
l Sõ (chabitis.
erat iux. gazo. prin. sic
notãtũ. eo q; oblatões
principũ ibi fuabãt.
l Sup thesau. i. ꝓpe
locũ thesau. i.
m Maasie fi. sel. q̃

est ad hieremiaꝫ a domino
b in diebꝫ ioachim filij iosie
regis iuda dicẽs c Vade ad
domũ rechabitarũ z loque
re eis: b z introduces eos in
domum dñi in vnã exedrã
d thesaurorũ z dabis eis bi/
bere vinũ. e z assumpsi iezo/
niam filium hieremie filij
absame z fratres eius z oẽs
filios eius z vniuersam do/
mũ rechabitarũ z introdu/
xi eos in domũ dñi ad gazo
philatium filiorũ anan filij
Jezedelie hominis dei q; ꝏ
erat iuxta gazophilatium
principum sup thesaurum
m maasie filij sellũ q̃ erat cu/
stos vestibuli. Et posui co/
ram filijs domus rechabi/
tarũ cyphos plenos vino z
calices. z dixi ad eos. Bibi
te vinũ. Qui rñderũt. Non
bibem⁹ vinũ. q; ionadab fi
lius rechab pr nr ꝑcepit no
bis dicens. Non biberis vi
num vos et filij vri vsq; in
sempiternũ: z domũ nõ ædi
ficabit̃ z sementẽ nõ seretis
z vineas nõ plantabit̃ nec
hẽbit̃: ſz in tabnacul habi/
tabit̃ cũctis diebꝫ vr̃is: vt
viuatis diebꝫ multꝫ sup fa/
ciem terre in q̃ vos pegrina
mini. n Obediuim⁹ g̃ voci io
nadab filij rechab pr̃is nr̃i
in oĩbꝫ q̃ ꝑcepit nob ita vt
nõ biberem⁹ vinũ cũctꝫ die/
bus nr̃is nos z mlĩeres nr̃e
filij z filie nr̃e: z non edifica
remus domos ad habitan
dũ. z vineã z agrũ z semẽtez
nõ habuim⁹. ſz h̃itauim⁹ in
tabernaculis z obedientes
fuim⁹ iuxta oĩa q̃ ꝑcepit no
bis ionadab pr̃ nr̃. o Cũ aũt
ascẽdisset nabuchodonoſoꝛ
rex babylonis ad terrã nr̃az
dixim⁹. Venite z ingrediamur
hierusalẽ a facie exerci
tus chaldeoꝝ z a facie exer
citus syrie: z mãsim⁹ in hie
rusalẽ. p z factũ est ꝟbum do
mini ad hieremiam dicens
Hec dicit dñs exercituum
deꝰ israel. Vade z dic viris
iuda z h̃itatoribꝫ hierusalẽ
Nunq̃d nõ recipietis disci
plinam vt obediat̃ verbis
meis dicit dñs. Prevalue
rũt sermones ionadab filij
rechab q̃s ꝑcepit filijs suis
vt nõ biberẽt vinũ: et nõ bi
berunt vsq; ad diẽ hanc. q;
obedierũt ꝑcepto ꝑris sui.
q Ego aũt locutus sum ad
vos de mane ꝛsurgens z lo
quens: et nõ obedistis mihi.
Misiq; ad vos omẽs ſuos
meos ꝓphetas consurgens
diluculo mittensq; z dicẽs
Conuertimini vnusquisq;
a via sua pessima: z bona fa
cite studia vestra: z nolite se
qui deos alienos neq; cola
tis eos et habitabitis in ter
ra quaꝫ dedi vob z patrib⁹
vr̃is Et nõ inclinastis aurẽ
vestrã neq; audistis me. Fir
mauerũt igit̃ filij ionadab
filij rechab ꝑceptũ ꝑris sui
q̃ ꝑceperat eis. ꝑplis autez
iste nõ obediuit mihi. Jdcirco hec dicit dñs exercitu
um deꝰ isrl. Ecce ego addu
cam sup iudã z sup oẽs ha
bitatores hierlm vniũsam
afflictionẽ quam locut⁹ suꝫ
aduersum illos: eo q; locu
tus sum ad illos z nõ audi
erũt. r vocaui illos z nõ rñ
derũt mihi. Domui autez
rechabitaꝝ dixit hieremi
as. Hec dicit dñs exercitu
um deꝰ isrl. Pro eo q; obe
distis ꝑcepto ionadab patrꝫ
vr̃i: z custodistis oĩa mãdata
eiꝰ z fecistis vniũsa q̃ ꝓcepit vobis. ꝓpterea hec dicẽ
dominus exercituꝫ deus
israel. Non deficiet vir de
stirpe Jonadab filij rechab
stans in conspectu meo cũ
ctis diebus.

erat cu. vestibulu. i. lo/
ci vbi reponebañ ve
stes sacerdotũ Cetera
patent vsq; ibi.
n Obediuim⁹ g̃ io
nadab. vñ ab isto ꝓ/
pit modus viuẽdi re
ligiosus. q talẽ eĩ mo/
duꝫ viuẽdi ostendebant
se esse tñ pegrinos ĩ
ꝑsti vita z tẽdere ad
vitã manentẽ z dicũt
doctores hebrei z lati
ni q; isti descẽderunt
ꝺ iethro socero moysi
o Cũ aũt ascẽdisset
nabuch. rex babylõis
ad terrã nr̃am ꝛc. hoc
dicerũt ad suã excusa/
tionẽ de ꝟ q; ꝑtũc ma
nebãt infra domuꝫ in
hierlm. vt ꝺ in prin.
hui⁹ ea. q. d. nos feci/
mus ꝟ necessitate cõ
pulsi q̃ nõ habet legẽ.
p Et factuꝫ est. Hec
applicat ad ꝓpositum
q; rechabite firmiter
obediẽt. tant hominꝫ
rex ioachim cũ popu/
lo suo nolebãt obedi
re deo oĩm ꝑr̃i z erro/
rem. ex quo ꝛsultat q;
mento erãt arguendi
z puniẽdi. z patet ista
paucis exceptis.

q Ego aũt lo. suꝫ ad
vos ꝑ ꝓphas meos.
r De ma. lo. i. solici
te z diligenter.
s Vocaui il. ꝑ pro/
phetaꝫ vba z attrahẽ
do eos ꝑ beneficia et
deterrendo ꝑ flagella
t Et nõ rñderũt mi
hi. verba ꝓphetaꝝ re
uerenter audiendo. z de
beneficijs meis regra
tiãdo z timore flagel/
lorũ de malis se retra
hendo. Cetera patẽt
in littera.

Caplm. xxxvi

Et factū ē. hīc ꝓ̄ſit inſertus hieremie ſuꝫ tia. ſecō ab eo reſumi tur ꝓphetia. ibi. Et factū eſt. Prima ī tres. quia primo hieremias recluditꝫ. ſecō liber ei⁹ cōburitur. ibi. Diſ ſit itaqꝫ. terciō ad mor tē querit. ibi. Et ꝑcepit. Prima in duas. qꝝ primo ponit⁹ inuꝫ tie occaſio. ſecō hiere mie recluſio. ſecā. ibi. Et ꝑcepit. Occaſio āt recluſionis fuit quia arguebat vicia regis et populi denunciās ſuper eos vēturā fla gella dei niſi a peccā tis reſilirent. Circa ꝓ̄ mum ponit⁹ tēpus cum dicitur. In an no quarto ioachī ⁊c. et ſequuntur.

b Et diebus ioſie. tpe ieſu ioſie cepit pro phetare vt dictū eſt ſupra in prin. li.

c Si forte audiente domo iuda ⁊c. ꝑ hoc non ītelligitur in dō aliqua ignorantia re ſpectu futuri. ſed ꝓ ꝑ deſignat libertas ar bitrij ꝑ quā rex et po pulus poterāt a mal ſuis ſuertꝫ. Cetera pa tent.

d Et ꝑcepit. hic cō ſequēter oſtēdit⁹ hie remie recluſio. ioachī eiī recluſit eum ne p phetiā ſuam publica ret in pplo ſz qđ non potuit exeq̄ ꝑ ſcripſuꝫ executus ē ꝑ baruch amicum ſuum. qꝝ qđ per amicos facimus ꝙddāmō ꝑ noſipos facimus vt dicat phs vlſ. ethy. Et pater lra vſqꝫ ibi.

e In die ieiunij di cunt aliqui q̄ fuit in feſto expiationis in q̄ tenebantur iudei af flīgere animas ſuas ꝙ ieu. xxiij. ſed textus videtur cōtradicere. quia infra dicatur q̄ iſtud ieiunīū de quo eſt hic ſermo fuit mē ſe nono. ſeltꝫ vo ex

Et factū eſt anno xxxvi. ctū ē in āno q̄rto ioa chim filij ioſie ꝛ̄gis iuda factū ē vbū dñi ad hieremiā a dño dicēs. Tolle volumē libri ⁊ ſcribes ī eo oīa vba q̄ locut⁹ ſū tibi ad ueſuꝫ iſrl ⁊ iudā ⁊ aduerſuꝫ oēs gētes a die q̄ locu t⁹ ſuꝫ ad te ex diebꝫ ioſievſ q̄ ad diē hāc. Si forte audi ente domo iuda vniuerſa mala q̄ ego cogito facē eis reuertat vnuſq̄ſq̄ a via ſua peſſima ⁊ ꝓpicij⁹ ero iniq̄ta ti ⁊ ꝑcō eoꝝ. Vocauit g hieremias baruch filiū ne rie. ⁊ ſcripſit baruch ex ore hieremie oēs ꝓmones dñi q̄s locut⁹ ē ad eū ī volūine libri. Et ꝑcepit hieremias baruch dicēs. Ego clauſ⁹ ſū nec valeo īgredi domuꝫ dñi. Ingredere g̃ tu ⁊ lege d̄ volūine l q̄ ſcripſiſti ex ore meo vba dñi audiente pplo ī domo dñi⁹ ī die ieiu nij iſup ⁊ audiēte vniuerſo iuda q̄ veniūt d̄ ciuitatibꝫ ſuis. Leges eis. ſi forte ca dat oro eoꝝ ī ſpectu dñi. ⁊ reuertat vnuſq̄ſq̄ a via ſua peſſima. qm magn⁹ fu ror ⁊ indignatio ē q̄ locu t⁹ ē dñs aduerſ⁹ pplm hūc. Et fec baruch filiꝰ Nerie iuxta oīa q̄ ꝑcepat ei hiere mias. pphā. legēs ex volūi ne ꝓmones dñi ī domo dñi. Factū ē āt in āno q̄rto ioa chiz filij ioſie ꝛ̄gis iuda. in meſe nono. ꝑdicaueꝝt ieiu niū ī ſpectu dñi oī pplo ī hirl̄z ⁊ vniuerſe mlt̄itudi q̄ ꝙſurgebat d̄ ciuitatibꝫ iu da ī irl̄m. Legitq̄ baruch ex volūine ꝓmōes hieremie ī domo dñi ī gazophilatō gamarie filij ſaphan ſcri bē veſtibl⁹ ſuꝑior⁹ ī itroi tu porte noue dom⁹ dñi au diēte oī pplo. Cūq̄ audiſ ſet micheas filiꝰ gamarie filij ſaphā oēs ꝓmōes dñi ex libro d̄ſcēdit ī domū ꝛ̄gis ad gazophilaciū ſcribe. Et ecce ibi oēs p̄cipes ſedeb̄t. eliſama ſcriba ⁊ dala ias filiꝰ ſemeier helnathan filiꝰ achobor ⁊ gamarias fi liꝰ ſaphā ⁊ ſedechias filiꝰ ananie ⁊ vniuerſe p̄cipes. Et nūciauit micheas oīa vba q̄ audiuit legēte ba ruch ex volūine ī auribꝫ po pli. Miſit itaqꝫ oēs p̄ci pes ad baruch iudi filiuꝫ nathanie filij ſelemie filij chuſi dicētes. Volumē ex q̄ legiſti audiēte pplo ſue ī manu tua. et veni. Tulit g̃ baruch filiꝰ nerie volumē ī mānu ſua. ⁊ venit ad eos. Et direꝝt ad eū. Sede et lege h̄ ī auribꝫ nr̄is. Et le git baruch ī auribꝫ eorum. Igit̄ cū audiſſent oīa vba obſtupuer̄t vnuſq̄ſq̄ ad p̄ximū ſuū. ⁊ direꝝt ad ba ruch. Nūciare d̄bem⁹ regi oēs ꝓmōes iſtos. Et interro gauer̄t eū dicētes. Indica nob. quō ſcripſiſti oēs ꝓmo nes iſtos ex ore ei⁹. Dixit aūt eis baruch. Ex ore ſuo loq̄bat̄ q̄ legēs ad me om nes ꝓmōes iſtos ⁊ ego ſcri bebā ī volūine attramēto. Et direꝝt p̄ncipes ad ba ruch. Eiade ⁊ abſcōdere tu et hieremias. ⁊ nemo ſciat vbi ſitis. Et ītroſſi ſt ad re gē in atriū. Porro volumē ꝓmēdauer̄t ī gazophilatō eliſame ſcribe ⁊ nūciauer̄t audiēte rege oēs ꝓmōes. Miſit itaqꝫ rex iudi vt ſu meret volumē. q̄ rollēs illd d̄ gazophilatō eliſame ſcri be legit audiēte rege. ⁊ vni uſis p̄cipibꝫ q̄ ſtabant cir ca regē. Rex aūt ſedebat ī domo hiemali ī meſe. ix. ⁊ poſita erat atula coram eo plurimis fiebat. ⁊. die ſeptimi meſis. et ioo alij dicunt q̄ iſtud ie iunīū fuit tunc publi ce pplo impoſitum quia auditū fuerat ī hieruſalē q̄ rex baby lonis ſe diſponebat aduenīendum cōtra iudeam et hieruſalē. ſicut nūtiate ꝑdicē uerūt ieiunium audi to verbo ione ꝓphete de futura ſui⁹uerſiōe nūtiue. ſed q̄ talis af flictio corpis non va let coraꝝ deo niſi ho mines reſiliāt a pec catis. ideo hiere. mi ſit baruch ad legendū ꝓphetiam ſuam in p̄ ſentia omniū. Cetera patent vſqꝫ ibi.

f In veſtibulo ſu periori. vt de loco al to baruch audiret a populo. erāt ī atrio ad q̄d cōuenīebat po pulus ad orandum ⁊ verbū dei audiendū. g In introitu noue porte. iſta erat porta quā ioathan edificā uerat vt dictū ē. iiij. reg vi. Cetera patent in liter.

h Miſit itaqꝫ. iſte conſequēter liber hie remie cōburitur cum dicit. Miſit itaqꝫ rex iudi. in hebreo habe tur. Jehudi ⁊ in lati no ſignat iudeum. qꝛ Iz iude⁹ ſit nomē ap pellatiuū. aſſi tū erat appropriatuꝫ. ſic apō nos aliqs ꝓpio no mīe vocatur xp̄ian⁹ q̄uis ſit nomen cō mūe aliꝭ. cetera pa tent vſqꝫ ibi.

i Et poſita erat atu la. eſt autē atula iſtru mentū ferreū in quo ponūtur carbones ar dentes ꝓ calefactōne magnā.

k Cūq̄ legiſſet iu di tres pagellas vel quatuor. Nota. dicit tres versus vl̄ quatu or. d. q̄ legebat lamē tationes hieremie. ⁊ legerat quatuor ver ſus complete. ſ. Cuō

sedet ꝛc. Ploras ploauit ꝛc. Migras migrauit iudas ꝛc
Vie syon luget ꝛc. et cū incepit q̄rū. s. Facti sunt hostes
ei⁹ in capite. tuie rex impates. noluit plus audire. sz fe
a Scidit itaq; (cū libū incidi et cōburi nō cum dr.
scalpello scribe. i. quo cultello scriptoris. intelligendum
q̄ hoc fecit ō p̄cepto
regis. vñ postea sub
b Verunt̄ (dñi.
belnathā et dalaias
z gamarias contradi
cerūt regi. non cōsen
tiose sed verbis dep̄
catorijs. vñ i heb. hē.
p̄cāti sunt regem
c Et p̄cepit. Dic eō
sequēter hieremias
ad mortē querit cuz
dr. Et p̄cepit rex ꝛc.
vt cōprehenderent ba
ruch scribaz et hiere
miā. pphetā. hieremi
as aut̄ iā erat reclu
sus i carcere vt dictū
ē s. et ideo nō quere
bat ad incarcerandū
sz ad occidendum.
d Abscōdit ā eos
dñs. q; vbi defecit re
medij hūanuz affut
diuinū et p; in ō ma
gna obstinatio ioa
chi regis i malo q̄ nō
solū pphetā dñi. ppt
veritatē in carcere re
clusit. sed etiā cuz in
terficere q̄sunt.
e Et factū ē. dicēdū
hieremias rsumit su
am pphetiam nō solū
loq̄ndo sed etiā scri
bendo. et hoc de vñi
mādato ad confirmati
onē vitatis libri com
busti et primo ponit
ō mādatū z p̄z. scdo
subdit ipius ioachim
punitō ō libri obusti
one cū dr. Hec dic dō
min⁹ ꝛc. et p̄z lra vs
f Vñ erit ex q̄ ibi.
eo q̄ se. su. so. da. s. stabiliter. sz ei ioachim filij eius p eo
fuerit rex substitut⁹ tñ regnauit tñi trib⁹ mēsibus. et di
ctū ē s. xxij. vt hē. xxij. Reg. xxiij. et nō regnuz ei⁹ p nihilo
ponat. sm q̄ dicit pha. ij. phy. q̄ illud q̄ modicū est q̄si
p nihilo hē. b Et ea. ei⁹. s. ioachim filij iosie.
b P. obiecit ꝛc. rex eiꝰ babylōis venēs ō istū ioachim
cepit eum. et cū ei reddidisset tributū trib⁹ annis. audi
ens q̄ rebellare volebat et regi egypti adherere. missis
exercitib⁹ itez cepit eū z interfectū piecerūt extra birīm
i Hieremias (vt dictū est s. xxij. Cetera patēt vsq; ibi.
aūt. vbi ponit repatio libri obusti. et cū hoc supaddito.
sicut dicitur in fine. k Et insup addit sunt sermo
nes ꝛc. dic aūt b Ra. sa. q̄ in li. primo quē cōbussit ioachi
erāt scripta trī tria capitula lamētationū. s. primū. scōm
et q̄rtū. in quibus ē alphabetū hebraicū simplex. q; in

plena primis. Cūq; legissz
iudi tres pagellas vl̄ quā
or. scidit illō scalpello scri
be. z p̄iecit in igne q̄ erat sē
arulaz donec p̄sumeret oē
volumē igni q̄ erat i arula
Et nō timuerūt neq; scide
rūt vestimēta sua rex. z oēs
pui ei⁹. q̄ audierūt vniuersos
sm̄ones istos. l Etenim hel
nathā. z dalaias. z gamari
as ōdixerāt regi ne cōbure
ret libz. z nō audiuit eos.
g Et p̄cepit rex hieremiel
filio Amelech. z saraie fi
lio ezribel et selemie filio
abdehel vt p̄henderet ba
ruch scribā et hieremiā p;
p̄tā. m Abscōdit aūt eos dñs
n Et factū ē vbū dñi ad hie
remiā p̄tā. postq̄ cōbus
serat rex volumē. z sm̄ones
quos scripserat baruch ex
ore hieremie dicēs. Rursu
tolle volumē aliud. z scribe
in eo oēs sm̄ones priores q̄
erāt i prio volūine qđ obu
sit ioachim rex iuda. Et ad
ioachim regē iuda dices.
Hec dic dñs. Tu cōbussisti
volumē istū dicēs. Quare
scripsisti i eo ānūciās. scribi
n⁹ veniet rex babylonis. z

vastabit terrā hāc. z cessare
faciet ex illa hoiez z iumen
tū. Propterea h dic dñs de
us ō ioachi regi iuda. Non
erit ex eo q̄ sedeat sup
o solioz dā. z cadauer eius p̄jicie
ad estum p die. z ad gelu p
nocte. z visitabo sup eū z sup
semē eius z sup seruos ei⁹ ini
quitates suas. z adducā sup
eos z sup habitatores hierl'm
z sup viros iuda oē malum
qđ locut⁹ sum ad eos. z non
audierūt. r Hieremias aut̄
tulit volumē aliud. et dedit
illō baruch filio nerie scribe.
q̄ scripsit i eo ex ore hie
remie oēs sm̄ones libri quē
obusserat ioachiz rex iuda
igni. s z insup addite sunt sm̄
mones multoplures q̄s ātea
fuerāt. ¶ XXXVII.

Et regnauit rex se
dechias filius iosie
p iechonia filio ioa
chim quem constituit regem
Nabuchodonosor rex ba
bylonis i terra iuda. t z nō
obediuit ipe z serui eius z
populus terre verbis dñi
q̄ locut⁹ est in manu hiere
mie pphe. u z misit rex sede
chias iuchal filiū selemiez

gulī versus a singulis literis incipiunt. sz in isto secun
do fuit additū. iij. ca. i. Ego vir videns ꝛc. in quo alpha
betū ē triplicatū. quia sub q̄libet ca sunt tres versiculi.
Sed ō istud dictū videt. q; in lamentatiōib⁹ hieremias
deplorat destructōz ciuitatis facta. q̄ destructio fuit p̄
tēps ioachim de libro
vero primo hieremie
dicit in prima. h ca.
Tolle volumē libri z
scribes in eo omnia
verba que locut⁹ sum
tibi ꝛc. et subditur. A
die q̄ locut⁹ sum ad te
ex diebꝰ iosie vsq; ad
hanc diez que erat in
quarto ānō regni ioa
chim. vt ibidē punc
tū. Ad qđ potest dici
q̄ non solū tpe ioa
chim. sed etiā ex p̄n
cipio quo iam hiere
mias cepit p̄phetare
de destructione ci
uitat. pphetauit z in
multis locis eam de
nunciauit p modum
p̄teriti tanq̄ factam.
tuit esset ventura. vt
patuit in p̄cedentib⁹
ec hoc ppter certitudi
nē pphetie. quia in p
phetia hieremie oēs
temporis non seruat.

Cap. XXXVII.

Et regnauit sub
pert⁹ scriptus
est q̄ hieremi
as passus sit a regib⁹.
Hic consequenter po
nitur quid passus sit
a principibus. et diui
ditur i duas. q̄ in pri
mo ab eis incarceraf.
scdo mor. et ponun
tur ca. seq̄nti. Prima in
duas quia primo po
nitur sedechie positio
nato. scdo hieremie
incarcatio. ibi. Ergo.
Circa primum primo ponitur conditio postulantis cuz
dicit. a Et regnauit rex sedechias. iste vocatur sepius
supra. xxiij. z matathias. xxij. Reg. xxiiij. sed rex babylonis
eum regem constituens. p iechonia vertit nomen eius
in Sedechiam. quod sonat iusticiam ō vt esset memor
regi babylonis fideliter seruire et egyptijs nō fauere.
b Et non obediuit ipse et serui eius et cetera. quia cō
tra monitionem Hieremie ex ore domini fecit fedus
cum egyptijs et rebellauit regi babylonis. Secūdo po
nitur modus siue postulationis. s. per nuncios cum dici
tur. c Et misit rex sedechias ꝛc. ad hieremiam pro
phetam di. Ora pro nobis do. dicit enim Ra. sa. q̄ iste
sedechias erat de se mansuetus. sed fuit per malorum cō
silium deceptus. d Hieremias autem libere ambu
la. hoc dicitur ad ostendendum regis reuerentiam erga

cum.q; ipm̃ ventre ad se nō iussit sed ad eū solēnes nun
e Nō enī miserāt eū in custodiā carceris. (cios misit.
scz principes toachim.tñ rex eū incarcerauerat prius vt
dictū est in ca. pcedenti.tertio pontif causa postulationis
sedechie cū ōr. f Igit exercit⁹ pharaonis.chaldei ei
obsidentes hirl'm au
dientes egyptios ve
nire in auxiliū indeo
rū dimutēres obsidi
onē occurrerunt egy
ptijs.r tūc sedechias
sperauit se liberandū
simplicit̃ a chalde
is.pter qō quesiuit
a hieremia sup ꝺ do
mini rīsum. sed audi
uit ab eo ↄtrariuz vñ
sequit̃ responsuz hie
remie.

g Ecce exercit⁹ pha.
q egred.est vo.in auxi
li.sup.vobis nō vale
bit.ideo subdit.

h Reuertet̃ in terā su
am. dicit aūt hic Ra
sa.q egyptij venieb̃t
p mare in nauibus.r
dom⁹ fecit apparere
supra mare silitu
dines hoim̃ sūmerso
rū.r tūc dixerunt egy
ptij.isti sunt pres no
stri q fuerunt sūmersi
p iudeis ad q̃z auxiliu
m pcedim⁹.et sic in
dignati redierunt.sed
istud videt fictic̃ium.
q; ab exitu de egypto
qñ illi fuerūt sūmersi
vsq; ad tps sedechie
fluxerūt anni nongen
ti vel circiter.q; autez
egyptij q erant homi
nes sensati crederent
corpa tanto tpe fuisse
i mari absq; omnimo
da dissolutione nō est
aliq̃liter verisimile.r
ideo sicut dictū est su
pra redierunt moti ti
more.q; chaldei tāq;
potentiores tam occu
pauerant magnaz partē terre regis egypti. vt habet.iiij.
i Et redeunt chaldei.ad obsidendum.r de (Reg.xxiiij.
struendū hierusalē.cetera patent vsq; ibi.
l Sed.r si pcus.rc.q.d.voluntas dei est q̃ pualeāt vo
bis finaliter.r ideo si nō remanerēt inter eos nisi valde
pauci.r cū hoc vulnerati.tñ prevalerent vobis finaliter
virtute dei cui non potest resisti.
l Ergo. Hic ꝓfiter ponit hieremie incarceratio.r subdi
tur sedechie iterata interrogatio.ibi. Quttens aūt. Cir
ca primū sciendū q; exercitu chaldeoz cristente circa hie
rusalē hieremias nō poterat ire ad terrā suā.pter qō di
missa obsidione pter egyptios.vt ꝓdictū est.tūc hiere
mias voluit ire.r hoc est qō ōr. Ergo cum recessisset.rc.r
patet lra vsq; ibi.

sophoniā filiū maasie sacer
dotē ad hieremiā.ppbaz di
cēs. Ora.p nob dñm deū no
strū. m Hieremias aūt libere
ambulabat in medio pli.
n Nō enī miserāt eū i custodiā
carcerē. o Igit exercit⁹ pha
raonis egressus ē ō egypto
r audiētes chaldei q̃ obside
bant hierl'm huiusmodi
nunciū recesserūt ab hirl'm
Et factū est vbū dñi ad hie
remiaz.ppbam dicēs. p Hec
dicit dñs de⁹ isrl'. Sic dice
tis regi iuda q̃ misit vos ad
me inrogādū. q Ecce exerci
tus pharaōis q̃ egressus ē
vob i auxiliū. r reuertet̃ in trā
suā i egyptū: s r rediēt chal
dei.r bellabūt ↄ ciuitatem
hāc: r capiēt eā r succendēt
igni. t Hec dicit dñs. nolite
decipe aīas vras dicentes
euntes abibūt r recedent a
nobis chaldei.q; nō abibūt
u Ez r si pcusseritis oēm exer
citū chaldeoz q̃ pliant adu
suz vos r dereliqui fuerit ex
eis aliq̃ vulnerati: singli de
tentorio suo ꝓsurgēt r incē
dent ciuitatē hāc igni. x Er
go cū recessissz exercit⁹ chal
deoz ab hirl'm. pter exerci
tuz pharaonis egressus est

m Et divideret ibi possessionē.i.agrū quem emerat.vt
habet supra.xxxij.possessionē eius accipiēdo.r sic span
do seu dividendo a venditore. n In ꝓspectu ciuiū.
videbat enī cito ꝓfm in babylonē ducendum.ideo vole
bat ante in possessionē se ponere.

hieremias de hirl'm vt iret
in trā bēiami: o r diuideret
ibi possessionē i ꝓspectu ci
uiū. p Cūq; pueniss ad portā
bēiami erat ibi custos por
te p vices noie hierias filij
selemie filij ananie: et app̃
hendit hieremiā ppbaz di
cens. Ad chaldeos pfugis
Et rndit hieremias falsū ē
nō fugio ad chaldeos. Et nō
audiuit eū ez cōphēdit hie
rias hieremiam r adduxit
eū ad principes. Cobrē irati
principes ō hieremiā. s cesuz
eū miserūt i carcerez q̃ erat
in domo ionathan scribe.
Ipe enī ppositi⁹ erat sup car
cerē. t Itaq; ingressus ē hie
remias i domū laci r in er
gastulū: r sedit ibi hieremi
as dieb⁹ multis. u Misit aūt
sedechias rex tulit eū r int
rogauit eū in domo sua ab
scōdite. r dixit. b Putasne ē
sm̃o a dño. Et dixit hiere
mias. Est. Et ait: in manu
regis babylōis trader̃. Et
dixit hieremias ad regē se
dechiā. c Quid peccaui tibi
r seruis tuis r pplo tuo. q;
misisti me i domū carceris.
Ubi sunt ppbe vri qui ꝓ
phetabāt vobis r dicebāt.

o Cūq; venisset ad
portam beniamin sic
nōiataz. q; ad sortem
beniamin ducebat.
p Erat ibi custos.rē
filij selemie filij anania
me.dicit Ra.sa.q; iste
custos erat nepos a
nanie cui⁹ mortem se
stinā nunciauit hie
remias supra.xxviij.p
pter qō erat ꝓnon⁹ ad
inferendū calumniaz
hieremie.s. q; fugeret
ad chaldeos vt prodi
tor ciuitatis ꝓterisq;
nō audiunt ei⁹ excusa
tionem.
q Et adduxit eū ad
principes q̃ erāt peio
res ipo sedechia rege
vt ꝓdictū est.
r Clesum eū miserūt
in carcerē. tāq; dignū
nō solū carcere.sz etiā
plagis siue morte.

s Qui erat i domo
Jonathan.ille carcer
erat durior aliis.
t Itaq; ingressus ē
hieremias in domuz
laci.i.in carcerē iuxta
lacum in quo proicie
bantur ad mortē con
demnati.vt habet ca.
sequenti.
v Et in ergastulū.i.
in laboris locum.r di
citur ab erge qō est la
bor.r nomiat sic.q; la
boriosum erat ibi esse
r q; religati ibidez co
gebantur laboriosa o
perari.

p Mittens aūt.hic ponit sedechie iterata interrogatio
tum dicitur. y Interrogauit eū in domo sua.ad quā
fecerat eum venire.
a Absconde.ne offenderet principes qui eum inca
cerauerant.
b Putasne est sermo a dño.vt doceas me de futuro.
c Et aut. In manus regis babylonis traderis. non ce
lans veritatem timore mortis.
d Quid peccaui tibi r seruis tu. rēq.d. nō merui erga
te vel seruos tuos incarcerari.q; quicqd locut⁹ sum dixi
de mandato dñi.qō probat ꝓfiter p falsitatem ppbetarū
contrarium asserentium dicens.
e Ubi sunt ppbete vri rē.q.d.p effectum patet q̃ dice
bant vobis falsum.ꝓfir ponit sūplicatiōem suā dicēs.

f Nunc g̃ rē. ne me remittas in domū ionathe. q̃ ibi erat carcer nunis dur⁹. cui assensit rex. nō de totali libe ratione ꝓpter p̃cipes. sz de mutatōe carceris ad locum magꝭ hūanū. q̃ puidisset de victu. g Exce. pul. p hoc intelligit q̃ cū pane darēt et pulmētū. hebrei tñ dicūt q̃ hec ē vera lr̃a. De vi co panificū. et sic non exprimit b̃ datio pul mēti. sz loc⁹ vsi de pa ne puideret sibi.

Cap. XXXVIII.

Audiuit. hic cō sequnter a p̃i cipibus mors hieremie pcurat. Et diuidit i duas ptes. q̃ p̃io ponit hmōi pcuratiō. scōo hiere mie sublenatio. ibi. Audiuit aūt. Circa primū pōt occasio p curatois cū dr̃.

a Audiuit autez sa phacias. rē. sermōes q̃s hieremias loq̃bat ad oēz ppl̃m. sz ei erat reclusus in vestibulo carceris tñ ad locū il lū poterāt hoies ingre di q̃b⁹ nō tacebat vi rāt de futuris. sicut patuit p effectuz post ea. et subdit mortē ei⁹ pcuratio cū dr̃ Roga im⁹ vt occidat hō iste.

b De idu. ei rē. q. d. ōnūciat falsa tanq̃ hoi. et rei publice. et sub

c Exce. (dit cōcessio. ipse in ma. ve. ē rē. sz aūt rex b̃ cessent ne incurrēt malignoleriā p̃cipuz tñ nō excusa tur a pcō mortali cō sentiendo in mortē in nocētis et ꝓphete di.

d Tulerūt g hie. q̃. p. eū in la. vt ibi moze reꝛ fame et demersiōe intra lutū. et sic dura

e Audiuit (morte aūt. hic ꝓ̄r pōt ip̃i hieremie sublenatio. et diuidit in duas. q̃ p̃io ponit sublenatō hieremie. scōo ꝓsulta tō se. cchie. ibi. Et mi sit rex. Circa primū dr̃.

e Audiuit aūt abde. ethi. b̃ exprimit ad denotādū indeor crudelitatē q̃ nō com patiebant hieremie. et sibi cōpatiebāt hō natiōis extranee. dicē nō veniet rex babylōis sup vos et ī terrā hāc. f Nūc g audi obsecro dñe mi rex. Valeat ōpcatio mea in cō spectu tuo. et ne me ēmittas in domū ionathe scribe ne moriar ibi. Precepit g rex sedechias vt traderet hie remias ī vestibulū carceꝛ et daret ei torta q̃tidie pa nis. g excepto pulmēto. do nec ꝓsumerent omnes pa nes de ciuitate. Et mansit hieremias in vestibulo car

Ceris. XXXVIII.

a Audiuit aūt saphaz cias fili⁹ madian et hiedelias fili⁹ phassur iu cha fili⁹ selemie et phassur fili⁹ melchie ꝓmões q̃s hie remias loq̃bat ad oēz ppl̃z dicēs. Hec dic dñs. Qui cūq̃ māserit ī ciuitate hac morietꝛ gladio et fame et pe ste. q̃ ēt ꝓfugerit ad chal deos viuet et erit aīa ei⁹ so spes et viuēs. Hec dic dñs tradēdo tradet ciuitas h̄ ī manu exercit⁹ regis baby lōis et capiet eā. Et dixer̄t p̃cipes regi. Rogam⁹ vt occidat hō iste. b Dē indu stria ei dissoluit man⁹ viro rū bellātiū q̃ rmāserāt in ci uitate hac. et man⁹ vniuer si ppli loq̃ns ad eos vniūsa verba hec. Siquidez homo iste nō querit pacē populo huic sed malū. Et dixit rex sedechias. c Ecce ipe in ma nibꝰ vris ē. Neceñ fas est vobis q̃cq̃ negare. d Tulerūt g hieremiā et piecerūt eum in lacum melchie filij ama lech. qui erat in vestibulo carceris et summiserunt tñ Ra. sa. q̃ due sūt dictōes tales. abdemelech. i. seruus regis. et sic nō ē nomē alic⁹ hois determinati sz fuit regis indifferēter ꝓ q̃cunq̃. et q̃ subdit. Ethiops dicit ē vez q̃ ē ibi. huiꝰ q̃ signat et thiopē in q̃cunq̃ casu ī singula ri. q̃ oia nota hebraica sunt undecī ab ista. sicut apd nos comnu et ge. u. et sic di cit q̃ christi ē genitꝰ casus. i. ethiopis et re fert ad sedechiā eo q̃ erat demigrat⁹ vita et fama. et sic in aliis lo cis cōiter sic ē intelli gendū. sz in lra hic et in seq̃ntibꝰ magis dr̃ q̃ abdemelech sit no mē. ꝓp̃riz et q̃ fuerit ethiops natione.

f Eunuch⁹. i. cast⁹ et hōest⁹. cetera patēt vsq̃ ibi.

g Bone ve. pan. rē. ꝓtale ei modū pote rat leuari facili⁹ et ex trahi de luco.

h Et mi. rex. hic ꝓ̄r ponit sedechie ꝓsulta tio vbi p̃io ꝓsulz q̃rit. scōo datū renuit. ibi. Et dixit rex. termo sub secreto ponit. ibi Dixit g. Circa primū ponit sedechie inter rogatio cū dr̃.

i Et tu. ad se hiere. nolebat ei ad ipz re duplici ō ei. tñ q̃ nō ōcebat regē ire ad car cerē tñ q̃ volebat fa cere suū absc̄ōdere q̃n tū poterat. secreti⁹ ut poterat hieremiaz ad regē adduci q̃ q̃ req̃ iret ad eū. q̃ reges in cendunt cum magna cōmtia hominū.

k Ad ost. ter. erāt ei añ tēpluz duo tria atria. simplicet viroꝝ et sacerdotū. vt dictum fuit. xij. Re. Diuū aūt sacerdotū erat terti⁹. et ipe fecit eū venire vsq̃ ad locum illū in eo quod subditur.

l Quod erat in do mo domini. non acci pit⁹ ꝓ domo tēpli pre cise. sed etiam ꝓ edifi cijs aliꝭ ad templuz pertinentibus.

a Et dixit rex petē do a hieremia dīm numoraculum et cō silium. secundo ponit hieremie respon

sio.ibi. b Dixit ãt. p̃mittit tñ hieremie assecuratio cũ dr.
c Si ãnũciauero tibi ꝛc.et q̃rit assensus ad duinũ ꝟsiliũ cum
d Et si ꝟsiliũ (dicit. dedero ꝛc.primũ autẽ cõcessit sedechias. iõ
e Jurauit g̃ (subdit. sedechias rex hieremie clã.ne puocaren tur principes si fecꝰ set ꝟ manifeste.
f Viuit dñs ꝛc.i.sic ẽ verus q̃ deus viuit et aniãs nostras crea
g Si occidero (uit. te.accipitur hic si.p non.q.d.sicut vex est illud qđ dixi ita verũ est qđ non occidaz te p memetipm.nec eti am p aliuz.iõ subdit.
h Et si tradidero te in ma.virorꝫ istorũ.i. principuz qui posue rant euz in lacum vt dictũ est.cetera patẽt vsq; ibi.
i Et succendent eaz ignī.q.d.tu eris causa huius incẽdij qđ re putabãt peccatuz gra uissimum.
k Et dixit. hic con sequenter cõsiliũ da tum renuit cum dr.
l Solicit' sum pro pter iudeos ꝛc.i quo appet malignitas iu deoꝝ et crudelitas.q; sedechias magꝭ time bat eos q̃ extraneos.
m Et illudant mi hi. inferendo mortez obprobriosam et vi lez. plus eñ timebat modus morendi ob probriosum q̃ ipsam mortez.cetera patẽt vsq; ibi.
n Et ipse dicent ti bi improperando.
o Preualuerunt ad uer.te viri paci. tui.i. pphete falsi denunci antes pacem tibi.
p Demerserunt te in sceno.i.ad statum vitians.
q Et in lubrico pedes tuos.dando tibi occasionez ruī ne r Et recesserunt a te.quia ꝛmunine nte captione ciuitatis transfugerunt ad chaldeos.Cetera patent.
s Dixit g̃.ita ic conseq̃nter negocium in secreto ponit

hieremiaz.Interrogo ego te sermonez ne abscondas a me aliquid. Dixit autez hieremias ad sedechiam. Si annũciauero tibi.nun q̃d nõ interficies me' Et si ꝟsiliũ ꝺdero tibi.nõ me au dies' Jurauit g̃ rex sede chias hieremie clam dicẽs. Viuit dñs q̃ fec nob aiaz hanc' si occidero te' et si tradidero te in man' viro rũ istoꝝ q̃ querũt aiaz tuã. Et dixit hieremias ad se dechiam Hec dicit dñs ex ercituũ deus israel. Si p fect' exieris ad p̃cipes re gis babylõis viuet aia tua et ciuitas ꝟ non succẽdet igni.ꝛ salu' eris tu ꝛ dom' tua. Si ãt ñ exieris ad p̃ cipes ẽgis babylõis.trade tur ciuitas ꝟ ī man' chal deoꝝ.' ꝛ succẽdẽt eã igni ꝛ tu nõ effugies ꝺ mãu eoꝝ' Et dixit rex sedechias ad hieremiã' Solicit' suꝫ ꝓ iudeos q̃ trãsfugerunt ad chaldeos.ne forte tradar ī man' eoꝝ'' ꝛ illudãt mihi. Rñdit ãt hieremias.ꝛ dixit ei. Nõ te tradent. Audi q̃so vocẽ dñi quã ego loq̃r ad te.ꝛ bñ tibi erit.ꝛ viuet aia tua Qz si noluer egredi iste ẽ ꝓmo quẽ oñdit mihi dñs Ecce oẽs mlieres que remanserũt in domo regis iuda.educent ad p̃cipes regis babylonis.' ꝛ ipe di cent Seduxerũt te.' ꝛ pua luerũt aduersum te viri pa cifici tui.' demerserũt te in sceno.' ꝛ ī lubrico pedes tu os.' ꝛ recesserũt a te. Et om nes vxores tue et filij tui educẽt ad chaldeos.ꝛ ñ ef fugies man' eoꝝ ſꝫ ī manu regis babylõis capieris.ꝛ ciuitatẽ hãc ꝙburet igni. Dixit g̃ sedechias ad hie remiã Null' sciat vba ꝟ.ꝛ nõ morieris. Si ãt audie rint p̃cipes q̃ locut' sum tecũ.ꝛ venierit ad te.et di cerit tibi indica nob quid locutus sis cũ rege.ne ce les.et nõ te interficiem' et q̃d locut' ẽ tecũ rex. dices ad eos Prostraui ego pre ces meas coã rege.ne me ꝺduci iubereꝰ ī domũ iona thã.ꝛ ibi morerer. Venerũt g̃ oẽs p̃cipes ad hieremi am.ꝛ interrogauerũt eum. Et locutus ẽ eis iuxta oĩa v ba q̃ p̃ceperat ei rex Et cessa uerũt ab eo. Nihil eī fuerat auditũ. Jãsit vo hieremi as in vestibulo carceris vs q; ad diẽ q̃ capta ẽ hierlm Et factũ ẽ vt caperet hie

timebat eñ sedechi as offensam princi puz si ad eorum noti ciam perueniret tra ctatus inter ipsum et hieremiam. et patet litera vsq; ibi.
t Prostraui ego pre ces meas coram rege ne me ꝛc. in hoc ve rũ dixit rex hieremi as alias nõ obediuis set ei mentiendo et ꝟ patz ex hoc qđ supra dcm est q̃ rex iurauit ei q̃ non interficeret eum.nec traderet eũ in mãibus principuz qui miserant eum in tra lacum qui erat in domo ionathan scri be.nec est verisimile q̃ rex iurasset de aliq̃ q̃ hieremias non pe tiuisset. Cetera patẽt in litera.

Hierusalẽ. XXXIX.

Anno nono sedechie regis iuda mense.x. veñt Nabuchodonosor rex babylonis et omnis exerci tus eius ad hierusalem et obsidebant eam. Undeci mo autem anno sedechie mense quarto quinta men sis' aperta est ciuitas et in gressi sunt oẽs p̃cipes re gis babylonis.ꝛ sederunt ī porta media.neregel sere ser semagar nabuzar sachī rabsaces neregel sereser rebmag ꝛ oẽs reliqui p̃ci pes regis babylõis. Cũq; vidisset eos sedechias rex iuda ꝛ omnes viri bellato res.fugerunt ꝛ egressi sunt nocte de ciuitatate.' p viaz porti regis ꝛ p portaz que

Cap. xxxix.

Anno nono.sic perius descri pta est ostru ctio hierusalem pro phetice.hic consequẽ ter scribit historice. et diuiditur in duas partes. q; primo fit ppositum.secũdo po nitur quoddam corte larium ea.xlv. Prima in duas .quia primo describitur ciuitatis captio. secundo po puli remanentis ordi natio. ibi. Et reliquias Circa primus primo ponitur tempus obsidionis.cum dr.
a Anno nono sede chie. secũdo tempus captionis cũ dr. Un decimo autem anno ꝛc.et patet litera. ter cio describitur ipa ca ptio.cum dicitur.
b Aperta est ciuit. frãctis muris exterio ribus et portis. ideo subditur.
c Et sede.in por.me.neregel et ceteri disposuerunt se ad inuadendum portas secundi muri. Quod cum vidis set sedechias et viri sui videntes q̃ non poterant resiste re territi fugerunt. d Per viam porti regis.id est q̃

ducebat ysus bonū. d Et p̄ portā q̄ erat inter duos
muros, dicit Ra. sa. q̄ ibi erat vna porta, ad ingrediēdū
viā subterraneā. cui⁹ exit⁹ erat longe a ciuitate p quā fu
e Persecut⁹ est aūt eos exer. chal. p iudicatū in (gerūt.
deor q̄ trāsfugerāt ad chaldeos, vt dicit Joseph⁹. Ra. sa.
aūt dicit q̄ deus fecit
apparere vnā cernam
q̄ in supficie terre cur
rebat sup viā subterra
neū. et chaldei eā sequ
tes viderūt sedechiā
et viros ei⁹ alōge exiūtē
tes sup terrā, et sic eos
ceperūt. vt dictum fuit
diffusi⁹ iiij. Reg. cetera
patēt vsq; ibi.

f Et locut⁹ ē ad eum
iudicia. primo ybo ar
guēdo eū de infidelitate et primo. secō fcō
filios ei⁹ occidēdo co
rā eo et oēs nobiles q̄
dederāt ei p̄siliū rebel
landi. Ra. sal. dicit q̄
p nobiles hic intelligūt. lxx. senes iudi
ces p̄li cū rege et sum
mo sacerdote. qđ fue
rat institutū a tempe
moysi vt hē Exo. xi. q̄
lxx. senes sustinerent
onꝰ regimis cū ipo. et
dicit q̄ illi relaturi erāt
iurāmētū sedechie qđ
fecerat regi babylōis
ppter qđ fecit eos oc
g At domum (cidi.
vulgi. i. domos. accipi
tur hic singulare p plu
rali. q̄ chaldei incen
derūt domos hierlm
p circuitū. vt habetur
iiij. Reg. xlti.

h Et reliquas. hic ponit ordinatio p̄li
remanētis. et p̄mo q̄n
tum ad eos qui p̄sites
erāt. secō q̄ntū ad eos
q̄ fugerant. xl. cap. ibi.
Cūq; audissent. Pria
dividit in duas. quia
p̄mo ponit ordinatio
general. secō special.
ibi. Precepat. Circa primū sciēdū q̄ ppls i ciuitate et terri
torio reptus post destructōez ciuitat⁹ erat i duplici dīa
q̄ aliq̄ ab captionē fugerāt ad chaldeos. et aliq̄ inuēti fu
erūt q̄ nō trāsfugerāt et isti erāt in duplici dīa. q̄ erāt ali
q̄ alicui⁹ valoris seu reputatōis. et isti cū p̄decētibꝰ fuerūt
trāslati in babylonē. alii erāt pauper et nulli⁹ reputatōis
in aliq̄ arte seu scia. et isti fuerūt dimissi in terra ad colen
dū terras et vineas reddēdo inde tributū regi babylonis
p̄ godoliā quem p̄fecit eis. et sm hoc patet lra.

i Precepat aūt. hic ponit ordinatio special. s. ō pso
na hieremie. interponit tū saluatio abdemelech. ibi. Ad
hieremiā. Circa primū ptz lra vsq; ibi. k Tolle illum.
de carcere in quo positus fuerat vt dictum est ca. p̄cedēti.

erat inter duos muros: et e
gressi se ad viā de⁹ n⁹ Perse
cut⁹ ē aūt eos exercit⁹ chal
deor et oppēdert sedechiā i
campo solitudis hiericho. inue
et captū adduxert ad nabu
cho. regē babylōis in rebla
tha q̄ ē in tra emath. et locu
tus ē ad eū iudicia. Et occi
dit rex babylōis filios sede
chie i reblatha in oculis ei⁹
et oēs nobiles iuda occidit
rex babylōis. Oculos q̄z se
dechie eruit et vinxit eū cō
pedibꝰ vt duceret i babylo
nē. Domū q̄z regis et domū
vulgi succēderunt chaldei
igni. et mur⁹ hierlm subuterūt
b Et reliquas p̄li q̄ remanse
rāt in ciuitate: et p̄fugos q̄
trāsfugerāt ad eū. et supfluos vulgi q̄ remāserāt trāstu
lit nabuzardan mgr̄ militū in babylonē: et de plebe pau
per q̄ nihil penit⁹ hēbāt: dimisit nabuzardan mgr̄ mi
litie i terra iuda: et dedit eis vineas et cisternas i die illa
c Precepat aūt nabuchodo
noso⁹ rex babylonis de hie
remia nabuzardā mgro mi
litū dicēs. Tolle illū. et p̄po
ne sup eū oculos tuos nihil
q̄z ei mali facias. sz vt volu
erit sic facias ei. Visit g̃ na

buzardan princeps militie
et nabu et sesbam et rabsaces
et neregel et sereser et rebmag
et oēs optiates regis baby
lonis miserūt et tulerūt hie
remiā de vestibulo carceris
m et tradiderūt eū godolie fi
lio aichā filij saphan. vt in
traret in domū et habitaret in
pplo. n Ad hieremiaz aūt fa
ct⁹ fuerat sermo dñi cuz clau
sus esset in vestibulo carce
ris dicēs. Vade et dic abde
melech ethiopi dicēs. Hec
dicit dñs exercituuz deus is
rael. Ecce ego inducā sermo
nes meos sup ciuitatē hāc
in malū et nō i bonū: et erūt
in ospectu tuo in die illa: et
liberabo te in die illa ait do
min⁹. o Et nō tradidert i ma
nus viroz q̄s tu formidas:
sed eruens liberabo te et gla
dio nō cades. sz erit tibi aīa
tua in salutē. q̄z in me habu
isti fiduciā ait dñs. XL.

Sermo q̄ factus est
ad hieremiā a dño
post q̄z dimissus est
a nabuzardan mgro militie
de rama q̄n tulit eum vin
ctū cathenis i medio oium
q̄ migrabāt de hierlm et iu
da et ducebant in babylonē
Tollens g̃ princeps militie

l Et pone sup eū oculos tuos. ei in
m Et tradiderūt eū godolie. vt ei
quenienter de necessarijs puideret.
bic saluatio abdemelech interponit. et scō ordinatio cir
ca hieremiā resumit in prin. se. ca.

(tera patēt vsq; ibi.
n Ad hieremiā.
Circa primū ponitur
ps reuelatōis fcē hie
remie de abdemelech
salute eū dr. Cuz clau
sus esset. cē. cetera pa
tent vsq; ibi.

o Et erunt in cōspe
ctu tuo in die illa. i. vi
debis simones meos
p hieremiam dictos
impleri.

p Et nō tradideris
in manꝰ viroz. i. chal
deor. modus tñ libe
rationis nō plus hic
exprimitur. cetera pa
tent.

Capitulū. XL.

Sermo q̄ factꝰ
est. cē. hic ordi
natō circa hie
remiam resumit circa
quā sciendū q̄ sic dī
cit Ra. sal. hieremias
videns ppl'm duci in
babylonē in vinculis et
cathenis inter eum
vsq; rama et ponebat
se volūtarie inter liga
tos et cathenatos supo
nens collū suū cathe
nis eoruz sm q̄ pote
rat. ppter qđ nabuzar
dan cui rex cū recōmē
daverat noluit q̄ hoc
modo iret cū populo.
sed posuit in ei⁹ opti
one q̄ iret cum eo in
babylonē honorifice
et nō sicut captiu⁹. vel
q̄ remaneret in terra
iuda cū godolia. et tūc
fuit sibi reuelatū a dō
q̄ remaneret. qđ et fe
cit vt p populo rema
nente oraret. et circa
ipm quereret dñi vo
luntatem. et ppter hoc
dicitur.

a Sermo q̄ factus est ad hieremiam a domino postq̄z
dimissus est. cē. et istud refertur ad illud qđ infra dr. in
cū autē completi essent decem dies factū est verbum dñi
ad hieremiā. cē. sed hic interponit hieremie remissio et fu
gitiuoz reuersio. et etiam godolie occisio.

b De rama. nomē est loci inde redit hieremias ad go
doliam ex causa predicta.

c Quando tulit eum vinctum cathenis. nō ppter a
qđ iam ante solutus fuerat in hierusalem sed cathenis
transmigrantium quibꝰ se ingrebat. ideo subditur. In
medio omniū qui migrabāt. cē. d Tollens ergo prin
ceps militie hieremiā. ne nabucho. contra eum oſ. ende
retur si duceret hieremiā taliter in babylonem.

e Dñs ds.tu.locu.est ma.rē.q.d. non debes ei tantum cōpati erō volūtas est dei tui. f Quia peccastis dño nō oquit hic p hieremia,sed pro populo ō quo erat.

g Nunc g ecce solui te rē.nolēs q sic ī babylonē ducaris.

h Si placet tibi vt vēias mecū.honeste fm regis mādatū.

i Veni.alr nō.

k Necū noli venire sz habita apud godoliā.in hebreo habetur.Et adhuc nō ē reuersus.et reuersus ē ad godoliaz,qō sic ers pontīf ab hebreis. Et adhuc nō ē reuersus. sz ppt ẏba nabuzardā.sz tūc facta ē sibi reuelatio dñi ō reuersione rōne p̄dicta.io sequtur. Et reuersus ē ad godoliam.s.ppter ẏba dñi.iste ei godolias transfugerat ad chaldeos afi captiōz ciuitatis ō ꝯsilio hieremie vt dicit Ra.sa. ppter qō rex babylonis p̄fecit eū pplō remanēti in terra cetera patēt in lra.

l Cunqz audisset hic pontīf ordinatō ppli ōntuz ad eos q fugerant.et diuidit in duas ptes qz primo ponit eoz receptio benigna.scōo ō godoliaz conspiratō malignā. ibi.Johannā aūt. Sētentia prime ptis ptz in lra paucis exceptis.

m Qui dispersi fuerāt p regiones.s.circa iudeā.qz diuersi fugiebāt ad diuersa loca sperantes ibi habere latibla.ppter aliquaz amicitiā seu familiaritatē ibi prius contractam.

n Et iurauit eis godolias.q̄ seruaret vo Ecce ego (tā eor habito ī masphat rē. q.d.potestz ad me secure currere si in aliq̄ formidatis.

p Sz oēs iudei qui erant ī moab rē. qui ad illa loca fugerant imminēte guerra.

q Audito q̄ de.rex ba.reli.in iudea.i.q̄ hieremiā dixit ad eū. Domin⁹ de⁹ tuus locut⁹ ē malum sup locū istū. z adduxit et fecit dñs sicut locut⁹ est. quia peccastis dño z non audistis vocez ei⁹. z fact⁹ ē vob p̄mo hic. Nūc g ecce solui te hodie ō cathenis.que sūt in manib⁹ tuis. Si placet tibi vt venias mecū in babylonē. veni z ponā oculos meos sup te. Si aūt displicet tibi venire mecū ī babylonē. resit de. Ecce oīs terra in ꝯspectu tuo ē. Quō elegeris eq̄ placuerit tibi vt vadas illuc pge. z mecū noli venire.sz habita apō godoliā z filiū aichā filij saphan quē ꝓposuit rex babylōis ciuitatib⁹ iude Habita g cū eo in medio pplī vt q̄cūqz placuerit tibi vt vadas vade. Dedit q̄z ei mgr militie cibaria z munuscula. z dimisit eū. Venit aūt hieremias ad godoliā filiū aicham in maspha.et habitauit cuz eo in medio pplī q̄ relictus fuerat ī terra. Cūqz audissent oēs p̄cipes exercit⁹m q̄ dispsi fuerāt p regiones. ipi et socij eoz q̄ p̄fecisset rex babylōis godoliā filiuz aichā terre.et q̄ ꝓmēdassz ei viros z mlieres z puulos et de paupib⁹ terre q̄ nō fuerāt trāslati ī babylonē. venerūt ad godoliā ī maspha z ismael filiꝰ nathanie z iohānā filiꝰ caree z ionathan z fareas filiꝰ thenoemeth z filij offi q̄ erant ō nethophati z iechōias filiꝰ maachati ipi z viri eoz Et iurauit eis godolias filiꝰ aichā filij saphan z comitib⁹ eoz dicēs Nolite tiere ꝓui re chaldeis Habitate ī terra z ꝑuite regi babylōis et bñ erit vob Ecce ego habito ī maspha vt rñdeā p̄ce pro chaldeoz q̄ mittūt ad nos. Vos aūt colligite vinū et messez et oleū z cōdite ī vasis vr̄is z manete in vrbib⁹ vr̄is q̄s tenetis Qz z oēs iudei q̄ erāt ī moabz ī finib⁹ āmō z ī idumea z ī vniuers regiōib⁹ audito q̄ dedisset rex babylōis reliq̄as ī iudea z q̄ p̄posuisset sr eos godoliā filiū aichaz filij saphā.reuersi sūt inq̄ oēs iudei ō vniuersis locis ad q̄ pfugerāt. z venerūt ī terrā iuda ad godoliam in maspha r collegerūt vinuz et messē multū nimis. Johannā aūt filiꝰ caree z oēs p̄cipes exercitus q̄ dispsi fuerāt ī regiōib⁹. venerūt ad godoliā ī maspha z dixerūt ei. Scito q̄ baal rex filiorū ammō misit ismael filiū nathanie p̄cutere animā tuā. Et nō credidit eis godolias filiꝰ aichā Johānā aūt filiꝰ caree dixit ad godoliā seorsū in maspha loquēs Jbo z p̄cutiā ismael filiū nathanie nullo sciēte ne interficiat aīaz tuam et dissipent oēs iudei q̄ cōgregati sūt ad te. et pibūt reliquie iuda. Et ait godolias filius aichā ad iohannan filium caree. Noli facere verbum hoc. falsuz ei tu loqueris de ismael.

Et factū ē XLI. in mense septimo.venit ismael filius nathanie filij elisama de semine regali et optimates regis et decem viri cuz eo ad godoliam filium aichā ordinasset alios iudeis manere pacifice ī terra sua ne terra redigeret in solitudinē ꝓpter defectū cultoz .et sic redderet inutilis regi babylonis.

r Collegerūt vinuz et messem multā nimis.respectu popli q̄ remāserat.quia q̄uis chaldei vineas z agros p magna pte destruxissent. tñ illud qō remansit nō soluz fuit sufficiēs. sz abūdans p illis paucis iudeis q̄ in terra habitabāt

s Johannā. Hic cō sequenter pōit malignā ꝯspiratō godoliam. et diuidit in duas.quia primo cōspiratio fideliter detegitur.scōo nequiter pfic⁹tur se.cap. Prima ps patet vsq̄ ibi.

t Scito q̄ rē. percutere animaz tuā. i. te occidere. frequenter enī in scriptura anīa accipit p toto homie eo modo loquēdi in quo totum denomiatur a digniori pte.iste aūt ismael eo q̄ erat de sanguine regio indignabat q̄ godolias erat populo. et ideo petijt a rege ammon ad quē cōgerat auxilium ad ipm iugulandū occulte.sz illuc innotuit Johannan filio caree et socijs eiꝰ qui reuelauerunt hoc godolie volētes remedium adhibere.sz ipe non credidit et occisionem ismaelis phibuit et patet litera.

Capit. XLI.

Et factum est. Hic consequenter conspiratio ismaelis nequiter perficitur. et diuidit in tres partes. quia primo ponitur godolie occisio.scōo occisoris persecutō. ibi. Audiuit autez.tertio poli trepidatō. ibi. Tu

lit ergo. Prima ps patet vsq; ibi. b Et comederunt ibi panes, noīe panis intelligit ois cib⁹, fecit enī eis go-
dolias cōmūnī credens q̄ vēissent amicabiliter ad ipm
c Surrexerūt aūt ismael filī⁹ nathanie ⁊ decē viri ⁊c.
erant enī multoplures aliter nō fecissent talē stragem, ꝛ
isti decē q̄ exprimunt erant principales cū eo, cetera patent vsq; ibi.
d Et chaldeos q̄ repert sūt ibi, q̄ aliq̄s mittebant de babylone ad godolias, vt re-
spōderet de officio sibi imposito, vt hī ca. p̄cedēti. Ecce ego ha-
bito in maspath vt rīdeā p̄cepto chaldeo-
rum.
e Et viros bellato-
res, q̄ erāt cū godolia ad munitionē loci.
f Percussit ismael, q̄ nō p̄cauebant sibi. ismael āt, q̄ erāt cū eo erūt occulte armati.
g Sēdo aūt die, hic p̄t p̄mī occisio ho-
minū venientiū ad go dolīā deuote cū ōr.
h Venerunt viri de sychem ⁊c. rasi barba ⁊ scissis vestib⁹ ⁊c. Di cit hic Ra. salo. q̄ isti ibant in hīrlm ad of-
ferendū munera in tē plo, q̄ si recesserunt de domib⁹ suis nesciebant tēplū esse cōbu stū, sed in via audierūt ⁊ tūc in signū tristicie fecerunt barbas suas radi ⁊ vestes unciderūt sīm modū iudeorū in afflictione existentiū. Sed nō videt verus, q̄ tempꝰ fuit cōbu stū q̄nto mense q̄nta decima die mēsis, vt habetur infra. lij. viri aūt isti venerūt men-
se septimo, vt patz ex principio hui⁹ cap̄. ⁊ sic ab incendio tēpli ⁊ ciuitatis vsq; ad aduentū eor⁹ flu-
xerūt duo menses vel circiter, q̄d aūt factum sit notabile tamdiu nesciret in locis vbi venerūt nō habet aliquā ap-
parentiā veritatis, q̄ samaria q̄ plus distabat a hierlm nō distabat nisi p. xvij. miliaria que faciūt ītī. xviij. leu
cas, ⁊ sychem p. xij. miliaria, vt ōr in descriptiōe terre san
cte, p̄opter q̄d dicendū q̄ godolias post destructionez templi edificauit in maspath altare dñi, q̄ tpe samuel fuit ibi archa dñi ⁊ altare p aliq̄s tps, vt dictū fuit, ī. Re
gū. vij. ⁊ ad illū locū ex deuotione veniebāt isti viri, rasis tū barbis ⁊ scissis vestib⁹ in signū tristicie p tēpli destru
ctione vt offerrēt in domo dñi, sic enī notat locus ille ra
tione q̄ratis, ⁊ q̄ erat statutus locus oratiōis,
in maspath: p ⁊ comederūt ibi panes sil'in maspath.
Surrexerūt aūt ismael filius nathanie ⁊ decē viri q̄ cū eo erāt: ⁊ percusserūt godo liā filiū aichan fratrē suū saphan gladio ⁊ interfecerūt eū: quē p̄fecerat rex babylōis terre oēs q̄z iudeos q̄ erāt cū go-
dolia in maspath q ⁊ chaldeos q̄ repti sunt ibi r ⁊ viros bellatores s percussit ismael.
Sēdo aūt die postq̄z occi-
derat godoliā nullo adhuc sciēte. t venerūt viri de sychē ⁊ de silo ⁊ de samaria octo-
ginta viri rasi barba et scis-
sis vestib⁹ ⁊ squalētes ⁊ mu
nera ⁊ thus hēbāt in manu vt offerrēt ī domo domini.
Egressus q̄ ismael filī⁹ na-
thanie in occursum eor⁹ de maspath: u incedens ⁊ plo rans ibat. Cū aūt occurrīs set eis: x dixit ad eos, Venī-
te ad godoliā filium aichā.
Qui cū veni⁹ essent ad me-
diū ciuitatis int̄fecit eos is-
mael filius nathanie circa mediū laci ipe ⁊ viri q̄ erāt cū eo. Decez aūt viri repti sūt int̄ eos: q̄ direrūt ad is-
mael. Nolī occidere nos: q̄ habem⁹ thesauros in a-
gro frumēti ⁊ ordei ⁊ olei et
mellis. Et cessauit ⁊ nō in-
terfecit eos cum fribꝰ suis
Lac⁹ aūt in quē pieceret is-
mael oīa cadauera viror⁹ q̄s̄ p̄cussit, ppē godoliā: ipe est quē fecit rex asa ppē baasa regē isr'. Jpm repleuit isma
el filī⁹ nathanie occisis Et captiuas duxit ismael oēs reliq̄as ppli q̄ erant in mas-
phath filias regis ⁊ vniūsuz ppl'm q̄ remāserant in mas-
phath q̄s cōmēdauerat na buzardan princeps militie godolie filio aichan. Et ce-
pit eos ismael filī⁹ nathāie ⁊ abijt vt trālīret ad filios
āmon. Audiuit aūt iohānan filī⁹ careē ⁊ oēs principes bel
lator⁹ q̄ erāt cū eo oīe ma-
lū q̄d fecerat ismael filī⁹ na thanie ⁊ assūpt⁹ vniūsis vi
ris p̄fecti sūt vt bellarēt ad uersū ismaelē filiū nathāie ⁊ inuenerūt eū ad aq̄s mul
tas q̄ sūt i gabaon. Cumq̄z vidisset ois ppls q̄ erat cuz
ismael iohānan filiū careē ⁊ vniūsos principes bellato-
rūq̄ erāt cū eo, letati sūt Et reūsus ē ois ppls quē cepe
rat ismael ī maspath: reū-
susq̄z abijt ad iohānan filiū
careē. Ismael aūt filius na
thanie fugit cū octo viris a
i Egressus q̄ ismael, vt eos decipet, viderat enī eos de alto loco venientes. k Incedēs plorās, in q̄ simulās se dolere de morte godolie, vt dicūt aliq̄, sed hunc p̄tradi-
cere videt q̄d subdit. l Dixit ad eos, Venite ad godo
liā, ſ, secure tanq̄z ad p̄fectū terre, nō enī est vensile q̄ loq̄
retur q̄ cadauere ipi⁹ ⁊ alior⁹ interfectorum q̄d magis volebat cela-
re, ⁊ tō cū ōr. Incedēs ⁊ plorās. q̄ est intelli-
gendū, q̄ p̄formabat se eis in luctu tēpli ⁊ ciuitatis vt magis ce derent sibi.
m Qui cū ve. ad me. ca. interfec. eos. Ibi ei dimiserat homies ar-
matos latēter ad q̄ fa ciendū ⁊ ipe solus, vt cū paucis occurreret illis viris, Cetera pa tent vsq; ibi.
n Nolī occidere nos q̄ habem⁹ thesaurū, q̄. d. tibi erit necessari us ⁊ inuenire no po-
terī nisi dicauerum⁹.
o Lacus āt ⁊c. ipse est quē fecit asa rex p
pter baasa, sicut hī. iij. Reg. xv. baasa rex isr'l cepit edificare ramat vt nullus posset egre di secure de regno iu-
de, ppter q̄d asa misit mūera magna regi sy rie vt inuaderet regnū baasa q̄d ⁊ fecit, ppter q̄d baasa fuit compul sus dimittere edifica re ramā, ⁊ tūc asa con uocato toto ppl'o suo ex lapidibus ⁊ ligno dicti edificij fecit for talicia ad muniendū se de baasa, ⁊ tūc etiā fecit istū lacū ad locū maspath fortificau
p Et capti⁹ (dum nas vult ⁊c. ꝟ videt contradicere ei q̄d su pra dictū est, q̄ inter fecerat iā ante oēs q̄
erant cū godolia in maspath, ppter q̄d dicendū q̄ ibi p maspath intelligit illud fortaliciū p̄pe vbi erat godo lias filius aichan, hic aūt territoriuz q̄d erat circa istud fortaliciū vbi manebāt aliqui iudei qui nō fuerūt cū, go dolia interfecti, Cetera patent.
q Induxit aūt, hic ꝓsiter describit ipius ismaelis inse cutio, Et patet lra vsq; ibi. r Et inuenerunt ad aquas multas q̄ sunt in gabaon, licet gabaon sit in mōte q̄ non sunt aque in abūdantia, tū desubt⁹ erat vallis magna in qua erāt iste aque. s Cūq; vidisset ois ppls ⁊c. letati sunt, p̄ sua liberatiōe de manib⁹ ismaelis ipo fugiente, sīm q̄ ōr postea. v Fugit cū octo viris, duo enī de de cem principalib⁹ quos secū adduxerat fuerāt interfecti,

p Tulit ergo. Hic ponit ppl̄i trepidatio. 7 primo iste timor describit. secdo hieremie ps. ibi. Querit. q. timor ps̄li auimos facit vt dicit phs. ij. rethorice. secda pars incipit in principio sequntis cap̄. Circa primū sciendū q ō timuit ppl's remanere in terra iuda ne ꝓpter interfectionē godolie q̄ tenebat ibi locū regis babylonis venirent chaldei 7 interficerēt totum ppl'm rel̄ctū, imponētes ei gdolie homicidiū. 7 paterēt ifa pauc̄ exceptis

y Quas reduxerat ab ismael filio nathanie. 7 hic est punctus 7 quod sequitur.

y De maspbath nō signat locū vbi iohannan eas reduxit. q. si reduxit eas de maspbath sed de gabaon vt dictū est. 7 ō ly de maspbath signat locū vbi erant ille reliquie. q. erant de territorio maspbath. vt p̄dictū est.

z Quos reduxerat. scz iohannan filius caree 7 socij eius.

z Vt pgerent et introirēt egyptū. rex enī egypti erat aduersarius regis babylonis. 7 ideo credebāt ibi esse securi.

C In casu. vbi dr in postilla. Propter qđ dicendū q̄ godolias

Additio.

Quod godolias post ōstructionē templi edificasset maspbath altare dñi. nullo modo videt dicēdū. tum q. de tali edificatione nulla fit hic mentio. nec iij. Reg. nec in. ij. Paralip̄. tum q. post edificationē tēpli prohibitū erat sacrificare seu edificare altare nisi in loco templi vt bī Deute. xvi. ec. 7 in alijs locis. 7 ō dicendus q. ℔ qđ dicit hic. vt offerēt in domo dñi. intelligit de domo dñi i hierosolyma. q. licet fieret cū ia desit tuctus. erat tñ apud eos celebris 7 venerāda sicut domus dñi. put etiam hodie ad illū locū pegrinant. 7 libenter ibi offerrēt si ꝑmitterentur a sapientes.

Replica.

In capitulo. xli. ponit postil godoliā i maspbath edificasse altare. vbi templo cōbusto ipe 7 alij ob tulerūt suas deuotiones. Burg. dicit ℔ nullo modo dicendū. vtens argumento sibi 7 vilhelf familiari. q. inquit in scripturis no fit mentio cē. secdo arguit ex Deute. vbi post edificationē templi phibef sacrificari i alio loco ꝑterq̄ hierosolymis. Hic videf dicendum q. non oportet eundē modū viuēdi seruare tpe pacis 7 psecutionis. tpe enī pacis dictū est aplis. Nihil tuleritis in via. tempore psecutionis dispensatiue vt dictū est. Sed nūc qui habet tunicā tollat simul 7 palliū. Ita tpe pacis nō licebat extra templū altare ꝑstruere. tpe trāsmigrationis potuit licere nō ad sacrificandū in illo. sed p deuotione offerenda. Hec oportuit de hmōi ope indifferēti in scriptura multā fieri mentionē. p hec patet ad motiua Burgēsi. Circa residuū hui' libri nihil facit Burg. ptracta. 1 one dignus. 7 circa libū Trenorū Burgē. cōmendat dñm 7 fratrem aureoli. ptra postil. tñ nihil tangit in singulari.

facie iohānan 7 abijt ad filios āmon. 'Tulit g̃ iohānā filius caree 7 oēs principes bellatoꝝ q̄ erāt cū eo vniūsas reliq̄as vulgi q̄s reduxerāt ab ismael filio nathanie de maspbath: postq̄ ꝑcussit godoliā filium aichā fortes viros ad p̄liū: 7 mulieres 7 pueros et eunuchos 'q̄s reduxerat de gabaon 7 abierūt 7 sederūt pegrinantes in chanaan q̄ est iuxta bethleē vt pgerent 7 introirent egyptū a facie chaldeoꝝ. Timebāt enī eos: q. ꝑcusserat ismael filiꝰ nathanie godoliā filiū aichā quē ꝓposuerat rex babylōis in

Ira iuda. XLII.

'Taccesserūt oēs principes bellatoꝝ 7 iohānan filiꝰ caree 7 ieconias filiꝰ osie 7 reliquū vulgꝰ a paruo vsq̄ ad magnū: di'xerūtq̄ ad hieremiā ppham. 'Cadat oro nra in ꝓspectu tuo: 7 ora ꝓ nobis ad dñm deū tuum. ꝓ vniūsis reliq̄is istis: q. derelicti sumꝰ pauci de pluribꝰ sicut oculi tui nos intuent: 7 annūciet nobis dñs deꝰ tu' viā p quam pgam': 7 verbū qđ faciam'. 'Dixit aūt ad eos hieremias ppha. Audiui: ecce ego oro ad dñm deū vr̄m ſm vba vra: oīe verbū qđcūq̄ tñ derit mihi indicabo vobis: nec celabo vos q̄q̄. Et illi dixerūt ad hieremiā. 'Sit dñs int' nos testis veritatis 7 fidei: si nō iuxta oīa verbū in q̄ miserit te dñs deus tu' ad nos: sic faciem'. Sive bonū est. Sive malum. Voci dñi dei nr̄i ad quē mittim' te obediem': vt bñ sit nob cū audierim' vocē dñi dei nr̄i. 'Cū aut̄ cōpleti essent decē dies: factū est verbū dñi ad hieremiā. Vocauitq̄ iohānan filiū caree 7 oēs principes bellatoꝝ q̄ erāt cū eo. 7 vniuersum ppl'm a mimo vsq̄ ad magnum. et dixit ad eos. Hec dicit dñs deꝰ israel ad quem misistis me.

Cap'm. XLII.

Et accesserunt licet ppl's vellet in egyptū fugere. tñ ꝓꝑ' voluerūt consiliū hieremie querere. ꝓpter qđ dividitur in duas ptes q. primo ponit ppl's petitio. secdo hieremie rñsio. ibi. Dixit aut̄. Sententia prime partis patet vsq̄ ibi.

b Cadat oro nra in ꝓspectu tuo. i. humiliter te ꝑamus vsq̄ ad pedū oscula.

c Ora ꝓ nobis 7c. 7 ptz lra 7c.

d Dixit aūt. Hic cō sequēter ponit hieremie rñsio. Et dividit in duas. q. primo querit eoꝝ assensum. secdo explicat eis dñi rñsum. ibi. Cū aūt cōpleti essent. Quesiuit autem hieremias assensū populi vt faceret promptę sine rebellione aliqua dñi rñsum sibi fiendū. q. minus malū est consiliū dñi nō querere q̄q̄ quesitū 7 datum respuere. ꝓpter qđ dicit saluator Lu. xij. Verus q̄ sciuit voluntatē dñi sui 7 non fecit vapulabit multis. 7 plus nō solū assensit sed assensum iuramento firmauit dicens.

e Sit dñs inter nos testis veritatis. iurare enī est deū testem inuocare. f Si nō iuxta oīe vbū 7c. subintelligit̄ punīat nos fm veritatē sue iusticie si non sic fecerimus. g Sive bonū est. i. prosp. 7. b Sive malū. i. asperū. ita q̄ nō accipit̄ hic ꝓ malo culpe sed pene. sicut medicina amara suscipiēda est ꝓpter sanitatē inde seq̄ntē

i Cū aūt cōpleti. Hic ꝓsit hieremias explicat di (tem. uinū rñsum sibi factū. 7 dividit in duas partes. q. primo ponit hui' rñsi explicatio. secdo ei' refutatio ca'se. Circa primū sciendū q̄ rñsum dñi stat in ℔ q. primo ꝓmittit eis bonū si in terra iuda remanserint. secdo ꝑdicit malum si exierint. ibi. Si aūt dixeritis. Circa primū ꝓmittit ꝑs divini rñsi ei' dr. i

Cū aūt cōpleti essent. x. dies 7c. sic est in hebreo. 7 ō aliq̄ libri male hñt. Septē. ex ℔ patet q. hieremias querēdo divinū rñsum orauit decē diebꝰ. q. audita petitiōe ppl'i respōdit supra. Ecce ego oro 7c. q. d.

ẽmunc incipiaz orare
pro vobis. Cetera pa
tent vsq; ibi.
l Ut pſternerẽ pre
ces vr̃as. i. p̃ces meas
p vobis. Cetera patẽt
l Jã enĩ (vsq; ibi.
placat' ſuz ꝛc. loq̃tur
de' de ſeipo ad modũ
hois trati q̃ qſi vindi
cta untulit placat. Ce
tera patent in lr̃a.
m Si aũt dixeritis.
Hic ꝓfir ponit cõmi
natio mali ſi receſſe
rint. et ꝓio ponit hec
cõminatio. ſcdo addu
cit ad idẽ rõ. ibi Vos
enĩ. Sententia prime
partis patet vsq; ibi.
n Ubi no videbim'
bellũ. qz egypt' ẽ ter
ra pacifica ꝛ ſecura.
o Et clangoz tube
nõ audie. q̃ nit ad exci
tandũ hoies ad arma
p Et fame no ſuſti
nebim'. qz terra ẽ fer
tilis Et ſubdit poſtea
cõminatio pene in cõ
trariũ cum dicit.
q Gladi' quez vos
formidatis. ſ. regis ba
bylonis. r Ibi cõ
phẽdit vos. q. poſtea
q̃ p q̃nq; ãnos vl circ
iter rex babylonis va
ſtauit egyptum ꝛ ſibi
ſubiugauit. ꝛo ſubdit.
s Et fames. p q̃ io
ſi. eſtis adherebit vo
baſtaſ bonus egypti.
t Oeſq; viri q̃ poſu
erint faciẽ ſuã. i. poſu
erũt ſe ad ingrediẽdũz
egyptum.
v Sicut ꝓfiat' eſt fu
ror me' i. totaliter po
ſitus.
r Sup habitatores
hirlm ſic cõfla. indig.
mea ſup vos. ĩ egypto
y Et eritis in iuſiu
randũ. ſ. execrationis
dicẽdo. ita male ptin
gat mihi ſicut iudeis
ingredientibz egyptũ
ſi nõ fecero ꝺ vl illud
z Et in ſtupoꝛez. pre
magnitudine malivo
bis futuri.
a Et in male. ita q̃
aliqs maledicens ali
cui ponet vos ĩ exem
plũ dicendo. maledi
cat tibi de' ſicut illis
vt pſternerẽ p̃ces vr̃as ĩ cõ
ſpectu ei'. Si q̃ ſcetes ma
ſerit. in ẽa hac ꝛ edificabo
vos ꝛ nõ deſtruaz: plãtabo
ꝛ nõ euellã. Jam enĩ placa
tus ſuz ſuper malo qd̃ feci
vob. Nolite timere a facie
regis babylonis quem vos
pauidi formidatis. Nolite
metuere eũ dicit dñs. qz vo
biſcũ ſuz ego vt ſaluos vos
faciã ꝛ eruã de mãu eius. ꝛ
dabo vob miſcdias ꝛ miſe
rebor vr̃i ꝛ habitare vos fa
ciã in terra vr̃a. Si aũt di
xeritis vos: nõ hãbitabim' in
terra iſta nec audiem' vocẽ
dñi dei nr̃i dicentes: neq; q̃
ſz ad r̃ã egypti pgem' vbi
nõ videbim' bellũ: ꝛ clãgo
rem tube nõ audiem': ꝛ fa
mẽ nõ ſuſtinebim': ꝛ ibi ha
bitabim'. ꝓpter ꝺ nunc au
dite verbũ dñi reliquie iu
da. Hec dicit dñs de' exer
cituũ de' iſrl. Si poſueritis
faciẽ vr̃am vt ingrediami
ni egyptũ ꝛ intraueritis vt
ibi habitet'. gladi' quẽ vos
formidat'. ibi cõphedet vos
in terra egypti: et fames q̃
eſtis ſolliciti adherebit vo
bis in egypto ꝛ ibi moriemi
ni. omiq; viri q̃ poſuerint
faciẽ ſuã vt ingrediant egy
ptũ vt habitẽt ibi. morient
gladio ꝛ fame ꝛ peſte. Nul
lus de eis remanebit: nec
effugiet a facie mali quod
ego afferam ſup eos. qz hec
dicit dñs exercituũ de' iſrl
Sicut ꝓfiat' eſt furor me
us ꝛ indignatio mea ſuper
habitatores hirlm, ſic ꝓfla
bit indignatio mea ſup vos
cũ ingreſſi fueritis egyptũ: ꝛ
eritis in iuſiurãdũ et in ſtu
porẽ et in maledictũ et in ob
probriũ: et neq; vltra vide
bitis locũ iſtũ. Verbũ dñi ſu
per vos reliqe iuda. Nolite
intrare in egyptũ. Scientes
ſcietis qz obteſtat' ſũ vob ho
die. qz decepiſtis aias vr̃as.
Vos enĩ miſiſtis me ad dñm
deũ nr̃m dicẽtes. Ora p nos
bis ad dñm deũ nr̃m: ꝛ iux
ta oia q̃cũq; dixerit tibi
dñs de' nr̃. ſic ãnuncia nob
ꝛ faciam'. Et ãnũciaui vob
hodie. ꝛ nõ audiſtis vocẽ dñi
dei vr̃i ſup vniuſis p q̃bus
miſit me ad vos. Nunc g̃ ſci
entes ſcietis. qz gladio et fa
me ꝛ peſte moriemi in loco
quẽ voluiſtis intrare vt habi
taretis ibi. XLIII
Actũ eſt aũt cũ cõ
pleſſet Hieremias
loquẽs ad pplm vniuerſos
ẽmões dñi dei eoꝝ. p q̃bus
miſerat eũ dñs de' eoꝝ ad
illos oia vba hec. dixit aza
rias fili' ozie ꝛ iohãnan fili
us caree ꝛ omes viri ſuꝑbi
dicẽtes ad hieremiã. Oen
daciũ tu loq̃ris. Nõ miſit te
dñs de' nr̃ dicẽs: ne ingre
diamini egyptũ vt hitet; il
lic: ſz baruch fili' nerie inci
tat te aduſuz nos vt tradat
nos ĩ man' chaldeoꝝ ꝛ iter
ficiat nos ꝛ traduci faciat ĩ
babylonẽ. Et nõ audiuit io
hãnan fili' caree: ꝛ oẽs prin
cipes bellatoꝝ ꝛ vniuſ' po
pul' vocẽ dñi vt manerẽt ĩ
ẽra iuda ſz tollẽs iohãnã fi
li' caree ꝛ vniuſi principes
bellatoꝝ: vniuſos reliq̃rũ
iuda q̃ reuſi fuerãt de cũct;
gentib ad q̃s fuerãt ſpſi vt hitarẽt ĩ ẽra iuda:
viros ꝛ mlieres ꝛ parvulos
ꝛ filias regis ꝛ oẽm aiaz quã
reliq̃rat nabuzardan prin
ceps militie cum godolia fi
lio aichã filij ſaphan: ꝛ hie
remiã ꝓphaz ꝛ baruch fili
um nerie: ꝛ ingreſſi ſũt ĩ ter
rã egypti. qz nõ obedierũt vo
ci dñi: et venerunt vſq; ad
taphnis Et factꝰ eſt ſermo
dñi ad hieremiã ĩ taphnis:

iudeis. Cetera patẽt.
b Vos enĩ. hic ꝓfir
adducit rõ ad ꝓdicta
que aſſumit ex ꝺ q̃ to
gauerãt hieremiaz de
q̃renda dñi voluntate
pmittẽtes ꝛ aſtringẽ
tes ſe iuramẽto vbuz
dñi ſimpliciter facere
vt ptz ex ſup̃dictis.
ꝛ ideo grauꝰ erat re
trocedere q̃z ſi nõ peri
uiſſent. ſe tali aſtrin
xiſſent. ꝛ ex iſtis patet
ſententia.

Capl'm. XLIII.

Actũ ẽ. Poſt
q̃z poſita ẽ di
uina trãſi expli
catio. hic ꝓfir ponit
eiuſdẽ refutatio. ꝛ di
uidit in duas ptes. q̃
ꝓio hec refutatio po
nit. ꝛ ſcdo pena ſeq̃n
ſubiugit. ibi. Et factꝰ
eſt. Prima pars pa
tet vsq; ibi.
b Omẽs viri ſuꝑbi
qz rebellabãt vbo dñi
c Sed baruch fili'
nerie incitat te. hiere
mias enĩ erat magne
fame ꝛ auctoritatis. ꝛ
ideo dicuz hieremie
qd̃ dicebãt falſum re
torquebãt in malicias
baruch q̃ tñ erat inno
cens. cetera patẽt vſ
q; ibi.
d Et hieremiã pro
phetaz ꝛ baruch. iſti
enĩ nõ ibant voluntа
rie. ſed coacti a princi
pibus bellatoꝝ ꝛ po
pulo ꝛ venerunt vſq;
ad taphnis. nomẽ eſt
ciuitatis famoſe ĩ egy
pto.
e Et factus eſt ſer
mo ꝛc. Hic conſequẽ
ter pena debita ſub

iungã.7 primo ꝓpter pctũ inobediẽtie.scõo ꝓpter pcũ idolatrie.ca.se. Numũ oĩa dix sensibili signo cũ dicit.

f Sume cẽ.sub muro latericioẽ.in heb.hẽ.Jn luto laterticio.i.in luto dispositio ad faciendũ inde

g Cernẽ (latere.tibus viris iudeis.vt cũ cõpletũ fuerut sunt memores q̃ pdictũ ẽ

h Ecce ego (emittã 7 assumã nabucho.instrumẽto eoz ad veniendũ ꝫ egyptũ.

i Seruuz meũ .hoc ẽt. q̃ erat executor diuine iustitie.

k Et ponã thronuz eius sup lapides istos. .i. sup locũ vbi sũt lapides isti vel prope. q̃ frequẽter i heb.ponit sup ꝙ iuxta. sic ẽt cõmune fmone q̃ rothomag' est sup secanã. Dicũt aũt alĩ expositores catholici q̃ iudei extra hieremiam putati ꝓpter vba ista cũ illis lapidibꝫ interfecerũt eũ 7 in hoc sequunt epiphanium q̃ ẽ 7 plura alia dixit ẽ hieremia.sed ẽ nõ hẽt textu nec et Josepho.Ra.sa.etiã sentit ꝓtarũ vt videbit ca. sequenti.

l Quos i mortẽ cẽ. q̃ alĩos interficiet.alios captiuauit.

m Et succẽdet ignẽ in delubris.i.in templis.7 dicunt delubra a deleo les. q̃ ibi delent pctã fm errorem gentilium.

n Et captiuos ducet illos.i.egyptios.

o Et amicietur.i. inoluetur.

p Terra egypti.multitudine exercitus regis babylonis. ita q̃ nõ poterit resistere.in hebreo habet. Et amiciet terrã egypti.i.inuoluet.

q Sicut amicitur.i. inuoluit.

r Pastor pal.suo.pastor ei trãsferẽs gregẽ de vno loco ad alium inuolut pallio suum 7 portat sup humerũ. 7 ꝙ ẽ designat q̃ rex depredabit bona egy

dicẽs 'Sume tibi lapides grãdes in mãu tua 7 absco̅des eos in cripta q̃ est sub muro latericio in porta domus pharaonis i taphnis ꝫ cernẽtibꝫ viris iudeis 7 dices ad eos, Hec dicit dñs exercituuz deus isrl, [b]Ecce ego mittã 7 assumaz nabuchodonosoz regez babylõis [c]seruũ meũ: [k]7 ponã thronũ eius super lapides istos q̃s abscondi 7 statuet soliũ suũ sup eos. Venientesq̃ pcutient terrã egypti quos in mozte:in morte, 7 q̃s in captiuitatem: in captiuitatem: 7 quos in gladiũ: in gladiũ [m]Et succendet ignẽ in delubris deorum egypti 7 cõburet ea: [n]7 captiuos ducet illos. [o]Et amiciẽt terra egypti [p]sicut amiciẽt pastoz pallio suo [q]7 egredieẽ inde i pace. [r]Et cõteret statuas domꝰ solꝰ q̃ sũt tra egypti:de'ubra deoz egypti oburz igni

Verbũ XLIIII.

Vq̃ factũ ẽ ad hieremiã 7 ad oẽs iudeos q̃ habitabãt in terra egypti [b]habitãtes in magdalo 7 in taphnis 7 in mẽphis 7 in terra phatures dicens, Hec dicit dñs exercituuz deus isrl. [c]Vos vidistis omne malũ istud q̃ adduxi sup hierlm 7 sup oẽs vrbes iuda. 7 ecce dẽpte sunt hodie. 7 nõ est in eis habitator ꝓpter maliciã quã fecerũt vt me ad iracũdiã puocarent. et irent vt sacrificarent 7 colerẽt deos alienos q̃s nesciebãt illi 7 vos 7 patres vestri. [d]Et misi ad vos oẽs seruos meos ꝓphas de nocte ꝙsurgens. mittensq̃

ptũ portans ea ad terrã suã.iõ subdit. s Et egredieẽ inde in pace.i. sicut victor cui nõ põt resisti. t Et otere statuas dom' solis.i.templũ in q̃ colebãt sol. q̃ erat in ciuitate eliopolis Henef.alii.ca.sic nominata ab eius q̃ ẽ sol 7 polis ciuitas. 7 de ea ꝺr Esa.xix. ciuitas sol' vocabitur vna.

Cap. XLIIII.

Verbũ. Hic ostẽditur ponit cõminatio pene ꝓ pctõ idolatrie. 7 dividit in duas. q̃ prio ponit dicta cõminatio.scõo ꝓbat obstinatio.ibi. Reliqui aũt. prima adhuc i duas. q̃ prio arguit culpa. scõo subdit pena.ibi. Ideo hec dicit. Circa primũ ponit locus ẽt ꝺr. b Habitãtes in magdalo 7 memina sunt vallarũ in qb' habitabant iudei qui trãsfugerãt in egyptũ vt dictũ ẽ ca. pcedẽti. c Oculis vidistiz oĩe malum cẽ. q. d. ex eo q̃ vidistis sensibiliter penã quã intuli hierlm 7 terre iuda ꝓpter pcm̃ idolatrie debueratis esse certi.

d Et misi ad vos omnes seruos cẽ. ad vos plures nũcios frequẽter 7 solicite ad retrahendum vos de idolatria.cetera patẽt vsq̃

e Ecce dies (ubi hanc.i. vsq̃ ad hũc 7 cum apparet manifestũ ẽ vindicta quaz intuli. cetera patẽt vsq̃ ibi.

f Nunq̃d oblitus est mala patrũ vestrorum. q. d. dñs deberetis cẽ mẽores de pena quã eis intuli. vt sic in peccatis eoz nõ imitaremini.

g Vsq̃ hodie sunt mũ. vsq̃ ad hũc diẽ q̃ macula remanet in vobis q̃ est cor filij immutates eos in malis.

h Jõ hec dicit dñs. ꝺ ponit cõminatõ pene. 7 ptz lra vsq̃ ibi.

i Cui posuerũt. vt ingrederẽtur. egypti. se ad ꝺ confirmando 7 alios inducendo. k Et

consumentur oēs in terra egypti. qz aliqui tñ euaserūt unde qui nō uenerūt voluntarie sed magis ab alijs tracti. vt videbitur postea.

l Ad quā ipi eleuāt aīas suas. sapiētes reuerti aliqñ in terram iuda.

m Nō reuertent nisi q̄ fugerint. in heb. hē. Nisi euadentes. t dicit hic Rasa. q̄ isti sunt hieremias t baruch q̄ in destructiōe hierlm habuerunt regē babylonis ppiciū. vt dictū est s. xxvii. t xxviii. t sil' qñ destructe egypti inuenimus hieremiam ibi. et baruch fuit eis ppicius dimittens eos reuerti pacifice in iudeā. pbabile tñ est q̄ cū eis redierūt aliq̄ alij de iudeis. Et ñ ptz qđ dicit in ca. p̄cedenti. s. q̄ Rasa. negat hieremiā fuisse lapidatū i egypto qđ tñ citra hoc veri' sit iudicio alioz relinquo.

n Residerūt autem. Hic ponit descriptio populi obstinatio. t irrea qđ primū ponit irrationabilis ppli rñsio. scdo rōnabil' dicte responsionis cōfutatio ibi. Et dixit. Sentētia prime partis ptz vsq̄ ibi.

o Ser. quē locutus es ad nos in no. dñi. nō audiemus ex te. q. d. reputam⁹ te falsum dicere.

p Sed fa. faciemus absq̄ retinaculo.

q Ut sacrificem⁹ regine celi. i. lune.

r Et vbi no. erat. in ñ falsum dicunt. vt postea ostenditur.

s Q. si nos sacrificamus. vbi est mulierū post viros suos loquentium.

t Nunqđ sine viris nris. i. sine scitu t voluntate eorum.

v Faciem⁹ ei placētas. q. d. non sic exponitur in textu p̄cedenti. scientes q̄ sacrificiū: in fame t gladio morient t erūt i iusturādū t in miraculū t in maledictōez t in obprobriū. Et visitabo sup habitatores terre egypti: sicut visitaui sup hierlm in gladio t fame t pestilētia: t nō erit q̄ effugiat. t sic residui de reliquijs iudeoz q̄ vadūt vt peregrinent in terra egypti t reuertant in terrā iuda ad quā ipi eleuāt aīas suas vt reuertant t habitēt ibi. m Nō reuertent nisi q̄ fugerit. n Respōderūt aūt hieremie oēs viri sciētes q̄ sacrificarent vxores eoz dijs alienis: et vniuerse mulieres q̄rū stabat multitudo grādis: t oīs populus habitantiū in terra egypti in pathures dicentes. o Sermonē quem locut⁹ es ad nos in noīe dñi nō audiemus ex te: sz facientes faciem⁹ oīne verbū qđ egredietur de ore nro. p vt sacrificemus regine celi t libem⁹ ei libamina. sicut fecim⁹ nos t pres nri. reges nri t principes nri in vrbibus iuda et in plateis hierlm. t saturati sum⁹ panibus: t bñ nob erat. malūq̄ nō vidim⁹. q Ex eo aūt tpe q̄ cessauim⁹ sacrificare regine celi t libare ei libamina: indiguim⁹ oībus: t gladio t fame consumpti sum⁹. r Q. si nō sacrificam⁹ regine celi: t libamus ei libamina: s nūqđ sine viris nris faciem⁹ ei placētas ad colendū eā t libamina ad libādū: t Et dixit hieremias ad oēm pplm: adūsum viros t adūsuz mulieres t adūsum vniuersam plebē q̄ rñderāt ei verbū dicēs. u Nūqđ nō sacrificiū qđ sacrificastis in ciuitatibus iuda t in plateis hierlm vos t pres vri. reges vri t principes vri t ppls tre: hoc recordat⁹ ē dñs t ascendit sup coz ei⁹ t nō poterat dñs vltra portare ppter malicia studioz vroz: t ppter abominatōes q̄s fecistis. t facta est tra vra in desolatōem t in stupoz̄ t in maledictū eo q̄ nō sit habitator: sic est dies hec. v Propterea q̄ sacrificaueritis idolis t peccaueritis dño: t nō audieritis vocē dñi t in lege t in p̄ceptis t in testimonijs ei⁹ nō ābulaueritis, idcirco euenerūt vobis mala hec sicē dies hec. w Dixit aūt hieremias ad oēz pplm t ad vniuersas mlieres. Audite verbū dñi oīs iuda q̄ estis in tra egypti. Hec inqt dñs exercituum de⁹ isrl dicēs. Vos t vxores vre locuti estis ore vro: t manibus vris implestis dicētes. Faciam⁹ vota nra q̄ vouimus vt sacrificem⁹ regine celi t libem⁹ ei libamina. Implestis vota vra t ope perfecistis ea. Jō audite verbū dñi oīs iuda q̄ habitatis in tra egypti. x Ecce ego iurauī in noīe meo magno ait dñs. qz neq̄q̄ vltra vocabit nomen meū ex ore oīs viri iudei dicētis. viuit dñs de⁹ i oī tra egypti. y Ecce ego vigilabo super eos i malū t nō i bonū: t consumēt oēs viri iuda q̄ sūt i tra egypti gladio t fame donec penit⁹ consumant. Et q̄ fugerit gladiū: reuertent de terra egypti in tra iuda viri pauci. t sciēt oēs reliq̄e iuda ingredientiū tra egypti vt habitēt ibi cuius ꝓmo cōpleat me⁹ an illoz. z Et hoc vob signū ait dñs q̄ visitē ego sup vos i loco isto. vt sciatis q̄ vere cōplebunt ꝓmones mei ꝰ vos in malū. Hec dicit dñs. Ecce ego tradā pharaonē ephree regē egypti i manu inimicoru ei⁹ t i manu q̄rētiuz aīam illi⁹ sicut tradidi sedechiaz regē iuda i manu nabuchodonosor regis babylonis inimici sui t q̄rentis aīam eius.

l Ad quā ipi eleuāt aīas suas. sapiētes reuerti aliqñ in terram iuda.

m Nō reuertent nisi q̄ fugerint. in heb. hē. Nisi euadentes. t dicit hic Rasa. q̄ isti sunt hieremias t baruch q̄ in destructiōe hierlm habuerunt regē babylonis ppiciū. vt dictū est s. xxvii. t xxviii. t sil' qñ destructe egypti inuenimus hieremiam ibi. et baruch fuit eis ppicius dimittens eos reuerti pacifice in iudeā. pbabile tñ est q̄ cū eis redierūt aliq̄ alij de iudeis. Et ñ ptz qđ dicit in ca. p̄cedenti. s. q̄ Rasa. negat hieremiā fuisse lapidatū i egypto qđ tñ citra hoc veri' sit iudicio alioz relinquo.

n Residerūt autem. Hic ponit descriptio populi obstinatio. t irrea qđ primū ponit irrationabilis ppli rñsio. scdo rōnabil' dicte responsionis cōfutatio ibi. Et dixit. Sentētia prime partis ptz vsq̄ ibi.

o Ser. quē locutus es ad nos in no. dñi. nō audiemus ex te. q. d. reputam⁹ te falsum dicere.

p Sed fa. faciemus absq̄ retinaculo.

q Ut sacrificem⁹ regine celi. i. lune.

r Et vbi no. erat. in ñ falsum dicunt. vt postea ostenditur.

s Q. si nos sacrificamus. vbi est mulierū post viros suos loquentium.

t Nunqđ sine viris nris. i. sine scitu t voluntate eorum.

v Faciem⁹ ei placētas. q. d. non sic exponitur in textu p̄cedenti. scientes q̄ sacrificiū: in fame t gladio morient t erūt i iusturādū t in miraculū t in maledictōez t in obprobriū. Et visitabo sup habitatores terre egypti: sicut visitaui sup hierlm in gladio t fame t pestilētia: t nō erit q̄ effugiat. t sic residui de reliquijs iudeoz q̄ vadūt vt peregrinent in terra egypti t reuertant in terrā iuda ad quā ipi eleuāt aīas suas vt reuertant t habitēt ibi. m Nō reuertent nisi q̄ fugerit. n Respōderūt aūt hieremie oēs viri sciētes q̄ sacrificarent vxores eoz dijs alienis: et vniuerse mulieres q̄rū stabat multitudo grādis: t oīs populus habitantiū in terra egypti in pathures dicentes. o Sermonē quem locut⁹ es ad nos in noīe dñi nō audiemus ex te: sz facientes faciem⁹ oīne verbū qđ egredietur de ore nro. p vt sacrificemus regine celi t libem⁹ ei libamina. sicut fecim⁹ nos t pres nri. reges nri t principes nri in vrbibus iuda et in plateis hierlm. t saturati sum⁹ panibus: t bñ nob erat. malūq̄ nō vidim⁹. q Ex eo aūt tpe q̄ cessauim⁹ sacrificare regine celi t libare ei libamina: indiguim⁹ oībus: t gladio t fame consumpti sum⁹. r Q. si nō sacrificam⁹ regine celi: t libamus ei libamina: s nūqđ sine viris nris faciem⁹ ei placētas ad colendū eā t libamina ad libādū: t Et dixit hieremias ad oēm pplm: adūsum viros t adūsuz mulieres t adūsum vniuersam plebē q̄ rñderāt ei verbū dicēs. u Nūqđ nō sacrificiū qđ sacrificastis in ciuitatibus iuda t in plateis hierlm vos t pres vri. reges vri t principes vri t ppls tre: hoc recordat⁹ ē dñs t ascendit sup coz ei⁹ t nō poterat dñs vltra portare ppter malicia studioz vroz: t ppter abominatōes q̄s fecistis. t facta est tra vra in desolatōem t in stupoz̄ t in maledictū eo q̄ nō sit habitator: sic est dies hec. v Propterea q̄ sacrificaueritis idolis t peccaueritis dño: t nō audieritis vocē dñi t in lege t in p̄ceptis t in testimonijs ei⁹ nō ābulaueritis, idcirco euenerūt vobis mala hec sicē dies hec. w Dixit aūt hieremias ad oēz pplm t ad vniuersas mlieres. Audite verbū dñi oīs iuda q̄ estis in tra egypti. Hec inqt dñs exercituum de⁹ isrl dicēs. Vos t vxores vre locuti estis ore vro: t manibus vris implestis dicētes. Faciam⁹ vota nra q̄ vouimus vt sacrificem⁹ regine celi t libem⁹ ei libamina. Implestis vota vra t ope perfecistis ea. Jō audite verbū dñi oīs iuda q̄ habitatis in tra egypti. x Ecce ego iurauī in noīe meo magno ait dñs. qz neq̄q̄ vltra vocabit nomen meū ex ore oīs viri iudei dicētis. viuit dñs de⁹ i oī tra egypti. y Ecce ego vigilabo super eos i malū t nō i bonū: t consumēt oēs viri iuda q̄ sūt i tra egypti gladio t fame donec penit⁹ consumant. Et q̄ fugerit gladiū: reuertent de terra egypti in tra iuda viri pauci. t sciēt oēs reliq̄e iuda ingredientiū tra egypti vt habitēt ibi cuius ꝓmo cōpleat me⁹ an illoz. z Et hoc vob signū ait dñs q̄ visitē ego sup vos i loco isto. vt sciatis q̄ vere cōplebunt ꝓmones mei ꝰ vos in malū. Hec dicit dñs. Ecce ego tradā pharaonē ephree regē egypti i manu inimicoru ei⁹ t i manu q̄rētiuz aīam illi⁹ sicut tradidi sedechiaz regē iuda i manu nabuchodonosor regis babylonis inimici sui t q̄rentis aīam eius.

rent vxores eorum. In hebreo hē hic. Fecim⁹ et placētas ad faciendū ei vultū. offerebāt eni ei panes rotūdos in qb⁹ erat ympla effigies lune.

r Et dixit hieremias. hic ꝓfiter ponit dicte rñsionis ꝓfutatio. t secūdo infert debita punitio. ibi. Dicit aūt. Prima pars patet vsq̄ ibi.

y Nec recordat⁹ est dñs. s. sacrificioz que p̄ces vri t vos fecistis in hierlm. ꝺ ei indecuisset recordari de malis ympriorū. qñ infert debitū supplicū.

5 Et nō poterat dñs vltra portare. i. mala vra dissimulare absq̄ punitione.

a Sicut est dies hec. id est tra clara est ñ sic hec dies. t sic ptz ꝓfutatio rñsionis p̄dicte qz ex sacrificijs idolorū nō habuerūt ꝓperitatē. sed magnā ad uersitatem.

b Dixit aūt. Hic cō sequēter infert debita punitio. t patet vsq̄ ibi.

c Ecce ego iurauī in noīe meo ma. aut dñs qz nō habuit maiorez se p quē iuraret. iō iurauit p nomen suū. sicut t Bene. xxii. Per memetipm iurauī dicit dñs rc.

d Ecce ego vigilabo sup eos. in maluz. i. cito inducā sup eos malum pene.

e Et scient oēs reliquie iuda p pene experientiā que hīt mō oculos clausos p culpam. cetera patent.

Egu ca.xliij.vbi ꝺr in postū. Ut sacrificem⁹ regine celi. Putos habem⁹ in ħ loco. Ut sacri- ficemus regine celi. in hebreo hē. operi celesti seu celor. qꝺ nō est intelligēꝺū de luna tm̄ sed de cō stellatione syder. put dictū fuit s. ca. xliij. in additōe scōa.

Additio.

Capm̄. XLV.

Verbū qꝺ locu tus est. hic po nitur qꝺam correlarius. ꝛ refertur istud dictū ad tps p̄ cedens cū dicitur.

a Anno qrto Joa chim ꝛc. ꝛ sic patet q istud fuit aū destructi onē hur'm p. xviij. an nos. q⁹ ioachī regna uit. xi. annis ꝛ āno. xi. Sedechie. xij. mense capta fuit hier'm. vt dictū ē supra. xxxix.

b Hec dicit dns de⁹ israel ad te baruch-cē. hic dicit Ra. sa. q iste baruch ferebat mole ste q ipe nō erat asse cutus spm̄ pphetie. q⁹ ꝺu fuerat hieremie sicut ioſie mīster moy si ꝛ helyseus ministeꝛ helye ꝓsecuti fuerunt donū pphetie. ꝛ sic ex ponit qꝺ subditur.

c Dixisti. tu baruch

d Ve mihi misero. ꝛc. dolebat enī de incar ceratōe hieremie. qui tunc erat reclusus. vt dictū est s. xxxvi. et de ħ q nō habebat spm̄ tū prophetie.

e Laboraui ī ge. meo

f Laboraui ī gemitu meo ꝓpter ista duo.

g Et requiē nō inueni. i. nō fuz experꝛ tus sup me reqescere spm̄ dns. ꝛ subdit rnsio sui dicti cuz

h Ecce qs ego edificaui destruo. i. (ꝺr in persona dei. pplm̄ meū ꝛ tēplū nomī meo dedicatū destruā de xpiō.

i Et tu queris tibi grādia. qꝺ vis fieri pphā. aliqui libri hsit gaudia. ꝛ male. q⁹ lra est corrupta p scriptores ꝓpter siltudinē lre.

k Noli qrere. q. ꝺ. nō qꝛ tu⁹ non ꝙsunt sed magis de pphetia se excusant vt ptz in prin. h⁹ libri.

l Ecce ecce ego addu. malū. captiuitatis ꝛ destructōis

m Sup oēm carnē. i. sup oēm hoīem de iudea. q⁹ de il la terra loquit hic scriptura. ꝛ inducit ħ. p rōne ex q̄ debe at cessare a sua petitōe. q⁹ spūs pphetie daf p cōi vtili tati pl'i. sm̄ q ꝺr. i. ad Cor. xij. ꝛ tō immunēte destructiōe ꝛ captiuitate pl'i nō ꝺz spūs pphetie postulari.

n Et dabo tibi aīam tuā. i. vitā. ꝛ ħ sufficiat tibi. Erpo sitores vero nr̄i nō dicūt q baruch qreret pphetie spm̄ tū sibi dari. sed q impatiēter vel saltē mm̄ patiēter per tabat tribulatiōnē mḡri sui. ꝛ suam. q⁹ hieremias erat re clusus. ꝛ liber quē scripserat baruch cōbust⁹. ꝛ vterq; ad mortē qrebat. vt hē. s. xxxvi. ꝛ ꝓpter ista dicebat. Ve mi hi mi. qm̄ addi. ꝺns dolorē ꝛc. ideo subdit̄ in ꝑsona ꝺns. Ecce qs edificaui ego destruo. q. ꝺ. debes portare patien ter tribulationē tuā. sm̄ q dicit ap̄lus. flere cū flentibus. Et tu qris tibi grādia. i. vt sis in qēte ꝛ pace tua. Noli qre re. q. ꝺ. nō est tps īmīnēte pli tui in tribulatiōe ꝛ captiuitate. cetera patent ex dictis.

Capm̄. XLVI.

Quod factū est. Sup⁹ hieremias ꝓphetizauit cō tra iudeos principal'r. licet alīq; immiscuerit. con tra gentiles. Hic ꝓpr ꝓphetizat ō extraneos. ꝛ ꝺi uidit in duas partes q⁹ prio ꝑmittit̄ qꝺaz breuis ꝓfatio. secūdo subditur narratio. ibi ad egyptū. Circa pri mum dicitur.

a Qd factū est vbuz ꝺns ad hiere. ō gentes Ista ꝓphetia erat ad ꝓlationē iudeoz. et ꝛ facta est ō illas gen tes q̄ specialī mō eis nocuerūt. ꝛ iste gētes fuerūt babylonij. qui pl'm captiuauerūt. ꝛ egyptij ex q⁹ fidētia maci nabuch. rebella uerūt vt ptz ex supra dictis. ꝛ admonite. ꝛ mo abite. q⁹ debuissēt eos iuuare rōne affinitatis. eo q⁹ defece derunt de loco repere abrae ꝛ sarā. q⁹ de secēderūt ab ismael fi lio abrae. et idumei. q⁹ descenderunt ab esau fratre iacob. et ꝙ hyb stei ꝛ syri rēcentia ſ ꝛ tū magis nocuerūt

b Ad egyptū (eus.

Hic incipit narratio. ꝛ diuidit in. v. ꝑtes sm̄ ḡnēs gētes ō q̄s hie remias prophetizat. ptes. q⁹ ꝛc. patebit iciet aūt ab egyptijs

ꝛ diuidit in duas ptes. q⁹ prio describit egyptioꝝ destruc tio. secōo iudeoꝝ saluatio. ibi. Et tu ne timeas. ꝓma in duas. q⁹ prio describit egyptioꝝ debellatio. secōo regni eo rū deiectio. ibi. Verbū qꝺ locut⁹ ē. Prīa adhuc ī duas q⁹ prio describit egyptioꝝ debellatōis generalitas. ꝛ secō ciusdē gratuitas. ibi. Ascēde ī galaad. Prīa adhuc ī duas q⁹ prio ꝺscribit debellatio q̄tū ad egyptios. secō q̄tū ad eoꝝ auxiliarios. ibi. egypt⁹. Circa primū prio tāgit locus belli cū ꝺr. Jurta flumē cuphratē ī carchamis. secōo ꝑs. ibi. Quarto āno ioachī. tertio belli apparatus cum ꝺr.

c Prepate scu. q⁹ ꝓprie ē militū.

d Et ely. ꝓprie est pedituꝫ. tū frequēter vnū ponit̄ p alio

e Et ꝓce. ad bel. ordiate p acies distinctas.

f Jūgite e. ī habeo hr̄. Ji gite eqs. i. ungulate. qꝺ fit aū ascēsū eqtū.

g Polite lan. i. forbite ferrea lāceaꝫ. vt melꝰ penetrēt. Cōsequnt̄ ponit̄ officiū. cū ꝺr.

h Vidi ip. pa. s. egyptij.

i Et

l Hec re. retro se ex festinatōe fuge. ꝛ (ter. v. i. fugiētes. adhuc si valebit eis. nō subdit̄ in Nō fu. ꝛc. tō adiūgꝰ da subdit. ꝓpha

n Quis ē iste. i. ca rer egypti

o Qui ōi fu. ascēsa. cū magna ꝓpa ꝛ apparatu ad pl'm venit. et tū sic ē turpit̄ debellat⁹ p Eg̃pt⁹. ħ ꝓpr describit̄ de bel latio q̄tū ad auxiliatos cū ꝺr. q

Et re. fu. mo. flu. q⁹. q⁹ plēs alias gētes. sicū hēbat ꝛ fortes. et postea subiugt. de q⁹ angulis nūnis p̄fidebat. nō subdit̄.

Et dicet aīe. ꝛc.

r Exultate in currib⁹.q: antiq̃tus aliq̃ pugnabãt ī curribꝰ. s Et pcedãt fortes ethiopi.i.bellatores de illa terra. t Tenentes scutũ.i.docti ad plũ. v Et lidij arripi.ꝛ iacientes sagittas.q: erant edocti in arte sagittandi. x Dies aũt ille dñi ꝛc.q.d.totũ istud nõ valebit egyptijs.q: dies ille belli statutus est a deo.vt fiat vindicta de eis.

y Deuorabit gladi⁹ sc̃z regẽ babylonis egy pcioꝝ exercitum.

z Et inebriabit̃ sanguine eor.i.absq; mẽsura effũdet sanguiez.

a Ascende. Hic describit̃ debellationis gratuitas.q: milites nõ fuerunt interfecti.et alij vulnerati pro magna pte insanabiliter.ideo subditur. a Ascende in galaad.vbi abũdabant medicinalia.

b Et tolle resinaz.i. medicinã.q: tũ b dicitur ironice.ideo subdit̃. Frustra multiplicas.ꝛc

c Audierũt gentes ignominiã tuã.ex fuga ꝛ debellatione.

d Ululatus tuus.i. sonus ꝑfusus fugientiũ ꝛ monentiũ. Repleuit terrã ꝛ subdit̃ cã.

e Quia fortis impegit ī fortẽ.ꝛ ãbo pariter ꝯciderũt. Verbũ qd̃ locut⁹ ẽ dñs ad hieremiã ꝓphãm sup eo q̃ venturꝰ esset nabuch.rex babylonis ꝛ pcussurꝰ terrã egypti. Annũciate egypto ꝛ auditũ facite ī magdalo ꝛ resonet in mẽphis ꝛ ī taphnis dicite. Sta ꝛ ꝑpara te q: deuorabit gladi⁹ ea que velut fluminа mouebũt̃ fluctus eius: ꝛ dicet. Ascẽdes opiã trã: pdã ciuitatẽ ꝛ habitatores eiꝰ. Ascẽdite eqs̃ ꝛ exultate ī curribꝰ: ꝛ pcedant fortes ethiopie ꝛ lybie tenẽtes scutũ: ꝛ lidij arripiẽtes ꝛ iacientes sagittas. Dies aũt ille dñi dñi exercituũ dies vltionis.vt sumat ꝯindictã de inimicis suis. Deuorabit gladi⁹ ꝛ saturabit̃: et inebriabit̃ sanguie eoꝝ. Victima ei dñi exercituũ ī terra aq̃lonis.iuxta flumẽ euphratẽ. Ascẽde in galaad: ꝛ tolle resinã vgo filia egypti. Frustra multiplicas medicamiа: sanitas ñ erit tibi Audierũt gẽtes ignominiam tuã. ꝛ vlulat⁹ tu⁹ repleuit terrã. Quia fortis impegit ī fortẽ. ꝛ ãbo piter ꝯciderũt Verbũ qd̃ locut⁹ ẽ dñs ad hieremiã ꝓphãm sup eo q̃ venturꝰ esset nabuch.rex babylonis ꝛ pcussurꝰ terrã egypti. Annũciate egypto ꝛ auditũ facite ī magdalo ꝛ resonet in mẽphis ꝛ ī taphnis dicite. Sta ꝛ ꝑpara te qz deuorabit gladi⁹ ea que ꝯcircũitũ tuũ sunt. Quare cõputruit fortis tu⁹. Non stetit.q̃m dñs subuertit eũ Multiplicauit ruẽtes cecidit̃q; vir ad primũ suũ. Et dicet. Surge ꝛ reũtamur ad ꝓplm nr̃m ꝛad trã natiuitatis nr̃e a facie gladij colũbe Vocate nomẽ pharaonis regis egypti tumultuz adduxit tps. viuo ego ingt rex. dñs exercituz nomen eiꝰ: q̃m sicut thabor ī montibꝰ ꝛ sicut carmelus in mari veniet. Vasa trãsmigrationis fac tibi habitatrix filia egypti.q: mẽphis: in solitudine erit. ꝛ deseret ꝛ inhabitabil' erit Vitula elegãs atq; formosa egypt⁹ stimulatoꝝ ab aq̃lone veniet ei. Mercenarij q̃z ei⁹ q̃ vsabãt ī medio ei⁹ q̃i vituli saginati vsi sũt ꝛ fugerũt sil'.nec stare potuerũt q: dies iterfectionis eoꝝ vẽit sup eos tps visitationis eoꝝ. Vox ei⁹ q̃si eris sonabit.q̃m cuz exercitu ꝓperabũt. ꝛ cũ securibꝰ venient ei Quasi cedẽtes ligna succiderũt saltũ ei⁹ ait dñs q̃ supputari ñ pt Multiplicatus est super locustas: ꝛ non erit eis numerus. Confusa est filia egypti: tradita in manu populi aquilonis. Dixit dñs exercituum deus israel. Ecce ego visitabo super amon de alexandria: et super pharaonem: et egyptum: et deos eius: et reges eius: et pharaonem: et eos qui confidunt in eo. Et dabo eos in manus inquirentium animas eorum: et in manus nabuchodonosor regis babylonis: et in manus seruorum eius: et post habitabitur sicut in diebus antiquis: dicit dominus. Tu autem ne timeas serue meus iacob: et ne paueas israel: quia ecce ego saluum faciam te de longe: et semen tuum de terra captiuitatis eorum: et reuertetur iacob et requiescet: et abundabit: et non erit qui exterreat eum. Tu autem ne timeas serue meus iacob: dicit dominus: quia tecum ego sum: quia consummationem faciam in cunctis gentibus ad quas eiecerat te: tecum autem non faciam consummationem: sed castigans castigabo te: iudicio autem non te penitus innocentem derelinquam. Verbum quod factum est ad hieremiam prophetam contra philistiim: antequam percuteret pharao gazam. Hec dicit dominus: ecce aque ascendunt ab aquilone: et erunt in torrentem inundantem: et operient terram et plenitudinem eius: urbem et habitatores eius: clamabunt homines: et ululabit omnis habitator terre. A sonitu fortium pedum ungularum eius: a fremitu quadrigarum eius: a multitudine rotarum eius non respexerunt patres ad filios manibus dissolutis. Propter diem qui venit vastare omnes philistiim: et disperdere de tyro et sidone omnem reliquum auxiliatorem. Vastauit enim dominus philistiim reliquias insule cappadocie. Venit caluitium super gazam: conticuit ascalon: reliquie campi eorum quousque concidas. Usquequo concideris? O gladius domini: quousque non quiescis? Ingredere in vaginam: requiesce et sile. Quomodo quiescere potest: cum dominus ei imperauerit? Super ascalonem et super maritimum littus: ibi constituit illum. Ascende moab: et adora dominum tuum: quia contritus est. Et ululabit moab super nabo et cariathaim: quia confusa est. Capta est cariathaim: confusa est misgab et contrita. Laus moab non erit amplius: in esebon cogitauerunt malum contra eam: uenite et disperdamus eam de gente. Et tu madmen conticesces: post te gladius ibit. Vox clamoris de horonaim: vastitas et contritio magna. Contrita est moab: audita sunt clamor eius usque ad segor. In ascensu luith cum fletu ascendet: et in descensu horonaim inimici clamorem contritionis audierunt. Fugite: et liberate animas vestras: et estote quasi myricę in deserto. Quia pro eo quod confisus es in operibus tuis et in thesauris tuis: et tu capieris: et egredietur chamos in transmigrationem sacerdotes eius simul et principes eius. Et ueniet vastator super omnem ciuitatem: et nulla ciuitas saluabitur: et peribit vallis: et disperdetur campus: quia locutus est dominus. Date salem moab: quia egredietur florens: et ciuitates eius in solitudine erunt: non habitabitur in eis. Maledictus qui facit opus domini fraudulenter: et maledictus qui prohibet gladium eius a sanguine. Confidens moab in operibus suis et in thesauris suis: et ipse capietur: chamos quoque ibit in captiuitatem sacerdotes eius et principes eius pariter. Et interficietur omnis qui habitat in moab: ait dominus exercituum nomen eius. Adducet vastatorem super moab: et volabit quasi aquila: et expandet alas suas super moab. Capte sunt ciuitates: et munitissima facta sunt: et erit cor fortium moab in die illa quasi cor mulieris parturientis. Et interficietur moab ne sit populus: quoniam contra dominum erexit se. Pauor et formido et laqueus super te habitator moab: ait dominus. Qui fugerit a facie pauoris: cadet in foueam: et qui ascenderit de medio foueę: capietur laqueo. Hec enim inducam super eos annum visitationis eorum: ait dominus. In umbra fugientium stetit fortitudo: quia ignis egressus est de esebon: et flamma de medio ciuitatis sehon: et deuorauit angulum moab: et verticem filiorum tumultus. Ve tibi moab: peristi populus chamos: quia capti sunt filii tui in captiuitatem: et filie tue in captiuitatem. Et reducam captiuitatem moab in nouissimis dierum: ait dominus. Usque huc iudicium moab. Et contra filios ammon. Hec dicit dominus: numquid filius non est israel? aut heres non est ei? quare hereditauit melchom gad? et populus eius in ciuitatibus eius habitauit? Propterea ecce dies venient: ait dominus: et audiam super rabbath filiorum ammon clangorem belli: et erit in tumulum desolationis: et filie eius in solitudine succendentur: et possidebit israel possessores suos: ait dominus. Ulula esebon quia vastata est hay: clamate filie rabbath: accingite vos cilicio: plangite et circuite per sepes: quia melchom in captiuitatem ducetur sacerdotes eius simul et principes eius. Quid gloriaris de conuallibus? fluxit conuallis tua filia vaga: que confidebat in thesauris suis: et dicebat: quis veniet ad me? Ecce ego inducam super te pauorem ait dominus deus exercituum ab omnibus qui circumcirca te sunt: et dispergemini singuli coram facie sua: et non erit qui congreget fugientem. Et post hec reducam captiuos filios ammon: ait dominus. Ad idumeam. Hec dicit dominus exercituum: numquid non est amplius sapientia in theman? periit consilium de filiis eorum? euanuit sapientia eorum? Fugite: auertimini: descendite in profundum habitare: habitatores dedan: quia perditionem eius adduxi super eum: tempus visitationis eius. Si vindemiatores uenerint tibi: non relinquent racemum: si fures nocte: quicquid sufficiat eis corrumpent. Ego autem spoliaui esau: reuelaui abscondita eius: et latere non potest. Corruit semen eius: et fratres eius: et vicini eius: et non erit. Derelinque pupillos tuos: ego faciam eos uiuere: et uidue tue in me sperent. Hec dicit dominus: ecce qui non habebant iudicium ut biberent calicem: bibentes bibent: et tu quasi innocens derelinqueris? non eris innocens: sed bibens bibes. Quia in me iuraui: ait dominus: quia in desertum et in maledictum et in solitudinem erit bosra: et omnes ciuitates eius erunt in solitudines sempiternas. Auditum audiuimus a domino: et legatus ad gentes missus est: congregamini et uenite adversus eam: et consurgamus in prelium. Ecce parvum dedi te in gentibus: contemptibilem inter homines. Superbia cordis tui extulit te habitantem in foraminibus petre: tenentem altitudinem collis: cum exaltaueris quasi aquila nidum tuum: inde detrahā te: ait dominus. Et erit idumea in desolationem: omnis qui transibit per eam stupebit: et sibilabit super omnem plagam eius. Quasi in subuersione sodome et gomorre et finitimarum earum: ait dominus: non habitabit ibi vir: nec inquilinus habitabit in ea. Ecce quasi leo ascendet de superbia iordanis ad habitaculum fortis: quia velociter cursum eius faciam ab ea: et electum quem preficiam super eum. Quis enim similis mihi? et quis sustinebit me? et quis est iste pastor qui resistat vultui meo? Propterea consilium domini quod cogitauit super idumeam: et cogitationes eius quas cogitauit super habitatores theman: si non trahent eos paruuli gregis: si non habitationem eorum super eos obstupescet. A sonitu ruine eorum contremuit terra: clamor eius in mari rubro audietur. Ecce quasi aquila ascendet et uolabit: et expandet alas suas super bosra: et erit cor fortium idumee in die illa quasi cor mulieris parturientis. Ad damascum confusus est emath et arphad: quia auditum malum audierunt: tabescentes in mari quasi absque silentio possibile est. Dissoluta est damascus: conuersa est ut fugiat: tremor apprehendit eam: angustia et dolores tenuerunt eam quasi parturientem. Quomodo non derelicta est ciuitas laudabilis: ciuitas gaudii mei? Propterea cadent iuuenes eius in plateis eius: et omnes uiri bellatores conticescent in die illa: dicit dominus exercituum. Et succendam ignem in muro damasci: et deuorabit domos benadad. Ad cedar et ad regna asor quę percussit nabuchodonosor rex babylonis. Hec dicit dominus: surgite: ascendite contra cedar: et vastate filios oriens. Tabernacula eorum et greges eorum tollent: pelles eorum et omnia uasa eorum et camelos eorum sibi assumpserunt: et clamauerunt contra eos pauor in circuitu. Fugite: recedite nimis: descendite in profundum habitare habitatores asor: dicit dominus: quia inuit contra vos nabuchodonosor rex babylonis consilium: et cogitauit contra vos cogitationem. Ad gentem habitantem confidenter: dicit dominus: non portas neque uectes habentem: solitarios habitantes. Et erunt camelorum in direptionem: et multitudo pecorum in rapinam: et dispergam in omnem uentum: et qui attonsi sunt in angulo: et inducam interitum eius ex omnibus lateribus eius: ait dominus. Et erit asor habitatio draconum: solitudo usque in sempiternum: non habitabit ibi vir: nec inquilinus habitabit in ea. Verbum domini quod factum est ad hieremiam prophetam contra elam in principio regni sedechie regis iuda: dicens. Hec dicit dominus exercituum: ecce ego conteram arcum elam principium fortitudinis eorum. Et inducam super elam quattuor uentos ab quattuor plagis celi: et dispergam eos in omnes uentos istos: et non erit gens quo non veniant fugati de elam. Et pauere faciam elam coram inimicis suis: et coram hiis qui querunt animam eorum: et inducam super eos malum furorem meum: ait dominus: et mittam post eos gladium donec consumam eos. Et ponam thronum meum in elam: et perdam de illo regem et principes: ait dominus. Verumtamen in nouissimis diebus reducam captiuitatem elam: ait dominus. Verbum quod locutus est dominus ad babylonem: et ad terram chaldeorum per hieremiam prophetam. Annunciate in gentibus et auditum facite: leuate signum: auditum facite: nec celetis. Dicite: capta est babylon: confusus est bel: contritus est merodach: confusa sunt sculptilia eius: contriti sunt idoli eius. Quia ascendit contra eam gens ab aquilone: ipsa ponet terram eius in solitudinem: et non erit qui habitet in ea: ab homine usque ad pecus: recesserunt: abierunt. In diebus illis et in tempore illo: ait dominus: venient filii israel ipsi et filii iuda simul: pergentes et flentes ibunt: et dominum deum suum quęrent. Sion interrogabunt: huc facies eorum: venite et adhereamus domino federe sempiterno quod non delebitur. Populus meus factus est grex perditus: pastores eorum errare fecerunt eos: in montibus dissipauerunt eos: de monte in collem abierunt: obliti sunt requiei suę. Omnes qui inuenerunt eos deuorauerunt eos: et aduersarii eorum dixerunt: non delinquimus eo quod peccauerunt domino habitationis iustitię: et exspectatori patrum suorum dominum. Fugite de medio babylonis: et egredimini de terra chaldeorum: et estote sicut hyrci ante greges. Quia ecce ego suscitabo et adducam super babylonem congregationem gentium magnarum de terra aquilonis: et instruent contra eam: inde capietur: sagittę eius quasi uiri potentis erudite: non reuertetur inanis. Et erit chaldea in direptionem: omnes qui diripient eam implebuntur: ait dominus. Quia lętamini quia diripuistis hereditatem meam: quia saltatis quasi bos super herbam: et hinnitis quasi equi fortes? Confusa est mater uestra nimis: erubescit genitrix uestra: ecce nouissima gentium desertum: terra inuia et solitudo. A facie indignationis domini non habitabitur: sed in solitudinem redigetur tota: omnis qui transibit per babylonem stupebit: et sibilabit super omnem plagam eius. Ordinamini super babylonem in circuitu omnes qui tenetis arcum: iaculamini in eam: ne parcatis sagittis: quia peccauit domino. Clamate adversus eam in circuitu: dedit manum suam: cecidere fundamenta eius: destructi sunt muri eius: quoniam ultio domini est: ultionem accipite de ea: sicut fecit date illi. Disperdite seminantem babylonem: et tenentem falcem in tempore messis: a facie gladii columbe uertentur unusquisque ad populum suum: et unusquisque in terram suam fugient. Israel dispersus ouis: leones expulerunt eum: primus comedit eum rex assyriorum: et nouissimus euellit ossa eius nabuchodonosor rex babylonis. Propterea hec dicit dominus exercituum deus israel: ecce ego visitabo super regem babylonis et super terram eius: sicut visitaui super regem assyriorum. Et reducam israel ad habitaculum suum: et pascetur carmelo et basan: et in monte ephraim et galaad saturabitur anima eius. In diebus illis et in tempore illo: ait dominus: quęretur iniquitas israel: et non erit: et peccata iuda: et non inuenientur: quoniam propitius ero quibus derelictis feci. Ascende super terram dissensionum: et ad eos qui habitant vindictam: dissipa et interfice post eos: ait dominus: et fac omnia que precepi tibi. Vox belli in terra: et contritio magna. Quomodo attritus et contritus est malleus uniuersę terrę? quomodo versa est in stuporem babylon inter gentes? Laqueum tibi posui: et etiam comprehensa es babylon: et nescisti: inuenta es et apprehensa: quia contra dominum pugnasti. Aperuit dominus thesaurum suum: et eduxit uasa indignationis sue: quia opus est domino deo exercituum in terra chaldeorum. Venite contra eam ab extremis finibus: aperite horrea eius: conculcate eam quasi aceruum: et interficite eam: ne sint ei reliquie. Disperdite omnes iuuenes eius: ad occisionem descendant. Ecce ego ad te superbe: dicit dominus deus exercituum: quia uenit dies tua: tempus in quo uisitabo te. Et corruet superbus et offendet: et non erit qui suscitet eum: et succendam ignem in ciuitatibus eius: et deuorabit omnes in circuitu eius. Hec dicit dominus exercituum: calumniam patiuntur filii israel et filii iuda simul: et omnes qui tenuerunt eos captiuos: detinuerunt eos: noluerunt dimittere eos. Redemptor eorum fortis: dominus exercituum nomen eius: iudicans iudicabit causam eorum: ut requiem det terrę: et conturbet habitatores babylonis. Gladius ad chaldeos: dicit dominus: et ad habitatores babylonis: et ad principes eius: et ad sapientes eius. Gladius ad aruspices eius: et stulti fient: gladius ad fortes eius: et pauescent. Gladius ad equos eius: et ad currus eius: et ad omnem promixtum qui in medio eius est: et erunt quasi mulieres. Gladius ad thesauros eius: et diripientur. Siccitas ad aquas eius: et arescent: quia terra sculptilium est: et in idolis insanient. Propterea habitabunt onocentauri cum hyenis in ea: et habitabunt in ea filie struthionum: et non habitabitur ultra usque in perpetuum: et non sedebit in generationem et generationem. Sicut subuertit deus sodomam et gomorram et finitimas earum: dicit dominus: non habitabit ibi vir: nec inquilinus habitabit in ea. Ecce populus ab aquilone uenit: et gens magna consurget a finibus terrę: arcum et iaculum arripient: crudelis est et non miserebitur: uox eorum sonabit quasi mare: et super equos ascendent: quasi vir ad pugnam ordinati contra te filia babylon. Audiuit rex babylonis famam eorum: et dissolute sunt manus eius: tribulatio tenuit eum: dolor quasi parturientem. Ecce quasi leo ascendet de superbia iordanis ad habitaculum fortis: quia velociter cursum eius faciam ab ea: et electum quem preficiam super eum. Quis enim similis mihi? et quis sustinebit me? et quis est iste pastor qui resistat vultui meo? Propterea consilium domini quod cogitauit super babylonem: et cogitationes eius quas cogitauit super terram chaldeorum: si non trahent eos paruuli gregis: si non habitationem eorum super eos obstupescet. A sonitu captę babylonis contremuit terra: et clamor eius in gentibus auditus est. Hec dicit dominus: ecce ego suscitabo super babylonem et super habitatores cor meum contra me insurgentium spiritum interitus. Et mittam in babylonem alienigenas qui ventilent eam: et dissipent terram eius: quia uenerunt contra eam undique in die afflictionis. Contra eum qui tetendit tendentem arcum suum: et contra eum qui superbus est in lorica sua: et non parcetis iuueni eius: interficite omnem militiam eius. Et cadent interfecti in terra chaldeorum: et confossi in plateis eius. Quia non est uiduatus israel et iuda a deo suo exercituum: a domino: cum terra eorum repleta sit delicto coram sancto israel. Fugite de medio babylonis: et saluet unusquisque animam suam: ne pereatis in iniquitate eius: quia tempus ultionis est domino: vicem ipse retribuet ei. Calix aureus babylon in manu domini inebrians uniuersam terram: de vino eius bibent gentes: propterea commote sunt gentes. Subito cecidit babylon et contrita est: ululate super eam: tollite resinam ad uulnus eius: si forte sanari queat. Medicinam fecimus babylonie: et non est curata: derelinquamus eam: et eamus unusquisque in terram suam: quia attigit usque ad celum iudicium eius: et sublimis factus est usque ad nubes. Eduxit dominus iustitias nostras: uenite et narremus in sion opus domini dei nostri. Dealbate sagittas: implete pharetras: suscitauit dominus spiritum regum medorum: quia contra babylonem consilium eius ut disperdat eam: quia ultio domini est: ultionem templi eius. Super muros babylonis leuate signum: confortate custodiam: constituite speculatores: parate insidias: quia et cogitauit dominus et fecit omnia que locutus est contra habitatores babylonis. Tu habitas super aquas multas: copiosa in thesauris: uenit finis tuus: mensura auaritię tuę. Iurauit dominus exercituum per animam suam: quia implebo te hominibus quasi bruchum: et super te vociferabuntur. Qui fecit terram in fortitudine sua: parans orbem in sapientia sua: et in prudentia sua extendens celos. Ad sonum dati eius aquarum multitudo in celo: et elleuare nubes ab extremo terre: fulgura in pluuiam fecit: et eduxit uentum de thesauris suis. Stupefactus est omnis homo a scientia sua: confusus est omnis fusor a sculptili: quia falsum conflauit: non est spiritus in eis. Vanitates sunt opera erroris: in tempore uisitationis suę peribunt. Non est his similis qui possidet iacob: quia ipse formator omnium creauit: et ipse est uirga hereditatis suę: dominus exercituum nomen eius. Malleus mihi es: et arma bellica: et disperdam in te gentes: et conteram in te regna: et disperdam in te equum et ascensorem eius: et disperdam in te currum et ascensorem eius: et disperdam in te uirum et mulierem: et disperdam in te senem et puerum: et disperdam in te iuuenem et uirginem: et disperdam in te pastorem et gregem eius: et disperdam in te agricolam et boues eius: et disperdam in te duces et magistratus. Et reddam babylonem et omnes habitatores chaldee omnia mala sua que operati sunt in sion coram oculis uestris: dicit dominus. Ecce ego ad te mons perdens omnem terram: dicit dominus: et extendam manum meam super te: et uolutabo te de petris: et dabo te montem combustum. Et non tollent de te lapidem in angulum: et lapidem in fundamenta: quia solitudines sempiternas eris: dicit dominus. Leuate signum in terra: canite tuba in gentibus: sanctificate contra eam gentes: conuocate contra eam regna ararath: minni et aschenez: constituite contra eam principem: ascendere faciate equos quasi bruchos horridos. Sanctificate contra eam gentes: reges medorum: duces eius et magistratus eius: omnem terram potestatis eius. Et contremiscet terra et dolebit: quia stabit super babylonem cogitatio domini: ut ponat terram babylonis in desertum absque habitatore. Defecerunt fortes babylonis a prelio: sedent in munitionibus: defecit fortitudo eorum: facti sunt quasi mulieres: succensa sunt habitacula eius: uectes eius confracti sunt. Cursor in occursum cursoris: et nuntius in occursum nuntii: ut annuncient regi babylonis quia capta est ciuitas eius a summo usque ad nouissimum: et transitus occupati sunt: et paludes igne combustę: et uiri bellatores conterriti sunt. Quia hec dicit dominus exercituum deus israel: filia babylonis quasi area tempus excutiendi eam: adhuc modicum et uenit tempus messionis eius. Comedit me: contrivit me nabuchodonosor rex babylonis: quasi vas vacuum posuit me: quasi draco absorbuit me: repleuit uentrem suum de deliciis meis: eiecit me. Iniquitas mea et caro mea super babylonem dicet habitatrix sion: et sanguis meus super habitatores chaldee dicet hierusalem. Propterea hec dicit dominus: ecce ego iudicabo causam tuam: et ultionem tuam faciam: et siccabo mare eius: et arefaciam fontem eius. Et erit babylon in congeries: habitaculum draconum: stupor et sibilus absque habitatore. Quasi catuli leonum rugient: quasi catuli leonum mugient. In calore eorum ponam potationes eorum: et inebriabo eos: ut sopiti dormiant somnum sempiternum: et non euigilent: dicit dominus. Adducam eos quasi agnos ad victimam: quasi arietes cum hircis. Quomodo capta est sesach? et comprehensa est laus uniuersę terrę? quomodo facta est babylon in stuporem inter gentes? Ascendit super babylonem mare: fluctibus eius operta est. Ciuitates eius facte sunt in stuporem: terra inuia et deserta: terra non habitabilis: nec filius hominis transibit per eam. Et uisitabo super bel in babylone: et educam quod deuorauerat de ore eius: et non fluent ad eum ultra gentes: etiam murus babylonis corruit. Egredimini de medio eius populus meus: et liberet unusquisque animam suam a furore domini. Et ne formidet cor uestrum: neque paueatis auditionem que auditur in terra: quia rumor uenturus est anno in auditione: et post hec anno in auditione rumor: et iniquitas in terra: princeps contra principem. Propterea ecce dies uenient: et uisitabo super sculptilia babylonis: et omnis terra eius confundetur: et uniuersi interfecti eius cadent in medio eius. Et laudabuntur super babylonem celum et terra et omnia que in eis sunt: quia a uastatore uenient ei: dicit dominus. Et babylon in ruinas populi: uir interfectus in terra. Uir qui fugerat de gladio: state nolite morari: memores estote domini procul: et hierusalem ascendat super cor uestrum. Confusi sumus quia audiuimus obprobrium: operuit confusio faciem nostram: quia uenerunt alienigene in sanctuaria domus domini. Propterea ecce dies uenient: dicit dominus: et uisitabo super sculptilia eius: et in cunctis terris eius gemitus uulnerati resonabit. Si ascenderit babylon in celum: et si munierit altitudinem roboris sui: a me uenient uastatores ei: dicit dominus. Vox clamoris babylonis: et contritio magna terre chaldeorum. Quia uastauit dominus babylonem: et perdidit de ea uocem superbię: et sonuerunt fluctus eorum quasi aque multe: et dedit sonitum uox eorum. Quia uenit uastator super eam babylonem: et comprehensi sunt fortes eius: et contriti sunt arcus eorum: quia deus retributionum dominus reddens retribuet. Et inebriabo principes eius et sapientes eius: duces eius et magistratus eius et fortes eius: et dormient somnum sempiternum: et non euigilabunt: dicit rex: dominus exercituum nomen eius. Hec dicit dominus exercituum: muri latitudinis babylonis dissipatione dissipabuntur: et portę eius excelse igne succendentur: et laborauerunt populi frustra: et gentes in igne defecerunt. Verbum quod precepit hieremias propheta baruch filio nerie: cum scriberet uerba hec in libro ex ore hieremie anno quarto ioachim filii iosie regis iuda: dicens. Hec dicit dominus deus israel ad te baruch: dixisti: uę mihi quia addidit dominus dolorem dolori meo: laboraui in gemitu meo: et requiem non inueni. Hec dices ad eum: hec dicit dominus: ecce quę edificaui ego destruo: et quę plantaui ego euello: et uniuersam terram hanc. Et tu quęris tibi grandia? noli quęrere: quia ecce ego adducam malum super omnem carnem: dicit dominus: et dabo animam tuam tibi in spolium in cunctis locis quocumque perrexeris. Verbum domini quod factum est ad hieremiam prophetam contra gentes. Contra egyptum: contra exercitum pharaonis necho regis egypti qui erat iuxta flumen eufraten in carchamis quem percussit nabuchodonosor rex babylonis in anno quarto ioachim filii iosie regis iuda. Parate scutum et clipeum: et procedite ad prelium. Iungite equos: et ascendite equites: state in galeis: polite lanceas: induite loricas. Quare ego uidi ipsos pauentes: et terga uertentes? fortes eorum cesi sunt: et fugerunt uelociter: nec respexerunt: pauor in circuitu: dicit dominus. Non fugiat uelox: nec saluetur fortis: ad aquilonem iuxta flumen eufraten corruerunt et ceciderunt. Quis est iste qui quasi fluuius ascendit: et quasi flumina mouebuntur fluctus eius? Egyptus quasi fluuius ascendit: et quasi flumina mouebuntur fluctus eius: et dixit: ascendam operiam terram: perdam ciuitatem et habitatores eius. Ascendite equi: et furite quadrigę: et egrediantur fortes: ethiopia et libya tenentes scutum: et lidius arripiens et iaciens sagittas. Dies autem ille domini deo exercituum dies ultionis: ut sumat ultionem de inimicis suis: et deuorabit gladius et saturabitur: et inebriabitur sanguine eorum: quia victima domino deo exercituum in terra aquilonis iuxta flumen eufraten. Ascende in galaad et tolle resinam virgo filia egypti: frustra multiplicabis medicamina: sanitas non erit tibi. Audierunt gentes ignominiam tuam: et ululatus tuus repleuit terram: quia fortis impegit in fortem: et ambo pariter ceciderunt. Verbum quod locutus est dominus ad hieremiam prophetam: quando uenturus esset nabuchodonosor rex babylonis et percussurus terram egypti. Annunciate in egypto: et auditum facite in magdalo: et resonet in mephis et in taphnis: dicite: sta et para te: quia deuorabit gladius in circuitu tuo. Quare concidit fortis tuus? non stetit: quia dominus subuertit eum. Multiplicauit ruentes: cecidit quoque vir ad proximum suum: et dixerunt: surge et reuertamur ad populum nostrum et ad terram natiuitatis nostre a facie gladii columbe. Vocate nomen pharaonis regis egypti tumultum adduxit tempus. Viuo ego ingt rex dominus exercituum nomen eius: quia sicut thabor in montibus et sicut carmelus in mari veniet. Vasa trãsmigrationis fac tibi habitatrix filia egypti: quia memphis in solitudinem erit et deserta et inhabitabilis erit. Vitula elegans atque formosa egypto stimulator ab aquilone veniet ei. Mercenarii quoque ei qui uituli saginati uisi sunt et fugerunt simul: nec stare potuerunt quia dies interfectionis eorum uenit super eos tempus uisitationis eorum. Vox ei quasi eris sonabit: quia cum exercitu properabunt: et cum securibus venient ei Quasi cedentes ligna succiderunt saltum eius ait dominus quia supputari non potest quia multiplicati sunt super locustas: et non erit eis numerus. Confusa est filia egypti: tradita in manu populi aquilonis. Dixit dominus exercituum deus israel. Ecce ego visitabo super amon de alexandria: et super pharaonem: et egyptum: et deos eius: et reges eius: et pharaonem: et eos qui confidunt in eo. Et dabo eos in manus inquirentium animas eorum: et in manus nabuchodonosor regis babylonis: et in manus seruorum eius: et post habitabitur sicut in diebus antiquis: dicit dominus. Tu autem ne timeas serue meus iacob: et ne paueas israel: quia ecce ego saluum faciam te de longe: et semen tuum de terra captiuitatis eorum: et reuertetur iacob et requiescet: et abundabit: et non erit qui exterreat eum. Tu autem ne timeas serue meus iacob: dicit dominus: quia tecum ego sum: quia consummationem faciam in cunctis gentibus ad quas eiecerat te: tecum autem non faciam consummationem: sed castigans castigabo te: iudicio autem non te penitus innocentem derelinquam. Verbum quod factum est ad hieremiam prophetam contra philistiim: antequam percuteret pharao gazam. Hec dicit dominus: ecce aque ascendunt ab aquilone: et erunt in torrentem inundantem: et operient terram et plenitudinem eius: urbem et habitatores eius: clamabunt homines: et ululabit omnis habitator terre. A sonitu fortium pedum ungularum eius: a fremitu quadrigarum eius: a multitudine rotarum eius non respexerunt patres ad filios manibus dissolutis. Propter diem qui venit vastare omnes philistiim: et disperdere de tyro et sidone omnem reliquum auxiliatorem. Vastauit enim dominus philistiim reliquias insule cappadocie. Venit caluitium super gazam: conticuit ascalon: reliquie campi eorum quousque concidas. Usquequo concideris? O gladius domini: quousque non quiescis? Ingredere in vaginam: requiesce et sile. Quomodo quiescere potest: cum dominus ei imperauerit? Super ascalonem et super maritimum littus: ibi constituit illum. Ascende moab: et adora dominum tuum: quia contritus est. Et ululabit moab super nabo et cariathaim: quia confusa est. Capta est cariathaim: confusa est misgab et contrita. Laus moab non erit amplius: in esebon cogitauerunt malum contra eam: uenite et disperdamus eam de gente. Et tu madmen conticesces: post te gladius ibit. Vox clamoris de horonaim: vastitas et contritio magna. Contrita est moab: audita sunt clamor eius usque ad segor. In ascensu luith cum fletu ascendet: et in descensu horonaim inimici clamorem contritionis audierunt. Fugite: et liberate animas vestras: et estote quasi myricę in deserto. Quia pro eo quod confisus es in operibus tuis et in thesauris tuis: et tu capieris: et egredietur chamos in transmigrationem sacerdotes eius simul et principes eius. Et ueniet vastator super omnem ciuitatem: et nulla ciuitas saluabitur: et peribit vallis: et disperdetur campus: quia locutus est dominus. Date salem moab: quia egredietur florens: et ciuitates eius in solitudine erunt: non habitabitur in eis. Maledictus qui facit opus domini fraudulenter: et maledictus qui prohibet gladium eius a sanguine. Confidens moab in operibus suis et in thesauris suis: et ipse capietur: chamos quoque ibit in captiuitatem sacerdotes eius et principes eius pariter. Et interficietur omnis qui habitat in moab: ait dominus exercituum nomen eius. Adducet vastatorem super moab: et volabit quasi aquila: et expandet alas suas super moab. Capte sunt ciuitates: et munitissima facta sunt: et erit cor fortium moab in die illa quasi cor mulieris parturientis. Et interficietur moab ne sit populus: quoniam contra dominum erexit se. Pauor et formido et laqueus super te habitator moab: ait dominus. Qui fugerit a facie pauoris: cadet in foueam: et qui ascenderit de medio foueę: capietur laqueo. Hec enim inducam super eos annum visitationis eorum: ait dominus. In umbra fugientium stetit fortitudo: quia ignis egressus est de esebon: et flamma de medio ciuitatis sehon: et deuorauit angulum moab: et verticem filiorum tumultus. Ve tibi moab: peristi populus chamos: quia capti sunt filii tui in captiuitatem: et filie tue in captiuitatem. Et reducam captiuitatem moab in nouissimis dierum: ait dominus. Usque huc iudicium moab. Et contra filios ammon. Hec dicit dominus: numquid filius non est israel? aut heres non est ei? quare hereditauit melchom gad? et populus eius in ciuitatibus eius habitauit? Propterea ecce dies venient: ait dominus: et audiam super rabbath filiorum ammon clangorem belli: et erit in tumulum desolationis: et filie eius in solitudine succendentur: et possidebit israel possessores suos: ait dominus. Ulula esebon quia vastata est hay: clamate filie rabbath: accingite vos cilicio: plangite et circuite per sepes: quia melchom in captiuitatem ducetur sacerdotes eius simul et principes eius. Quid gloriaris de conuallibus? fluxit conuallis tua filia vaga: que confidebat in thesauris suis: et dicebat: quis veniet ad me? Ecce ego inducam super te pauorem ait dominus deus exercituum ab omnibus qui circumcirca te sunt: et dispergemini singuli coram facie sua: et non erit qui congreget fugientem. Et post hec reducam captiuos filios ammon: ait dominus. Ad idumeam. Hec dicit dominus exercituum: numquid non est amplius sapientia in theman? periit consilium de filiis eorum? euanuit sapientia eorum? Fugite: auertimini: descendite in profundum habitare: habitatores dedan: quia perditionem eius adduxi super eum: tempus visitationis eius. Si vindemiatores uenerint tibi: non relinquent racemum: si fures nocte: quicquid sufficiat eis corrumpent. Ego autem spoliaui esau: reuelaui abscondita eius: et latere non potest. Corruit semen eius: et fratres eius: et vicini eius: et non erit. Derelinque pupillos tuos: ego faciam eos uiuere: et uidue tue in me sperent. Hec dicit dominus: ecce qui non habebant iudicium ut biberent calicem: bibentes bibent: et tu quasi innocens derelinqueris? non eris innocens: sed bibens bibes. Quia in me iuraui: ait dominus: quia in desertum et in maledictum et in solitudinem erit bosra: et omnes ciuitates eius erunt in solitudines sempiternas. Auditum audiuimus a domino: et legatus ad gentes missus est: congregamini et uenite adversus eam: et consurgamus in prelium. Ecce parvum dedi te in gentibus: contemptibilem inter homines. Superbia cordis tui extulit te habitantem in foraminibus petre: tenentem altitudinem collis: cum exaltaueris quasi aquila nidum tuum: inde detrahā te: ait dominus. Et erit idumea in desolationem: omnis qui transibit per eam stupebit: et sibilabit super omnem plagam eius. Quasi in subuersione sodome et gomorre et finitimarum earum: ait dominus: non habitabit ibi vir: nec inquilinus habitabit in ea. Ecce quasi leo ascendet de superbia iordanis ad habitaculum fortis: quia velociter cursum eius faciam ab ea: et electum quem preficiam super eum. Quis enim similis mihi? et quis sustinebit me? et quis est iste pastor qui resistat vultui meo? Propterea consilium domini quod cogitauit super idumeam: et

sunt sup locustas ⁊c. in ℍ designat magna multitudo ex
c Vastabo sup tu al. ꝑ. nomē est (ercirus babylonis.
ciuitas egypti famose. in q̄ erat ꝓ̄s multꝰ. nō signat hic
p tumultū. in heb. tñ hē. Sup tumultū mūno. sic enī vo
cabat illa ciuitas tpe hieremie. sed postea ꝓ̄ magnū tps
alexander magnꝰ egy
ptū sibi subiecit ⁊ illā
ciuitatē in ptē destru
ctā reedificauit ⁊ am
pliauit ⁊ suo noīe de
nouauit. ꝓpter qđ trās
lator q̄ fuit post tēpꝰ
alexādri trāstulit no
mē vltimū qđ erat et
est famosum.
d Et sup deꝰ eiꝰ. i. su
per idola argentea et
aurea que rapuerunt
e Et sup (chaldei.
reges eius. q. ꝓ̄s re
guli erāt sub regē egy
f Et sup eos (pti.
q̄ ꝑsun. in eo. q̄ vene
rāt ad eiꝰ auxiliū spe
rantes ab eo auxilia
ri in casu consimili.
g Et post hec. hic cō
sequēter ponit regni
egypti repara. q. licz
tūc nabucho. egyptus
vastauerit. ⁊ nomē re
gni inde abstulerit. tñ
postea fuit ab egyptijs
habitata. s. post anos
xl. annoꝝ sm q̄ habet
Eccl. xxix. fuerūt etiā
ibi postea reges ma
gni ⁊ potētes. vt ꝓ̄z
in libris Dasi. ⁊ Ba
cha. ⁊ hoc est qđ dicit
Et post hec habitabi
tabit ⁊c. ⁊ patet lr̄a.
h Et ty. hic ꝑ̄ siter
describit ꝯsolatio iu
deoꝝ q̄bus ꝓmittitur r̄uersio a captiuitate babylonica
cū dr. Et tu ne timeas serue meus iacob. cui cā subdit.
i Quia ecce ego saluū te faciā. ⁊ dr hoc de iustis illius
ꝓ̄li. q. ꝝ ꝓ̄z fuerūt deleti. cetera patēt vsq; ibi.
k Te vero nō ꝯsumā. totaliter delēdo. l Sed casti
gabo te in iudicio. penis tpalibꝫ sm ordinē iusticie mee
te affligendo. m Nec q̄i innocēti parcā tibi. q. d. q.
nō es innocens sm veritatē. vel sicne iudices te innocē
tem si tibi parcerem.
¶ In ca. xlvi. vbi dr in postil. Et ammon ⁊ moabite.

D E istis ꝯsanguinitatibꝫ tam an
tiq̄s seu bñficijs tālongo tpe ante receptis q̄ po
stillator allegat nō fit mētio in ℍ loco nec i alijs
sil̄ibꝫ. q. talia nō ꝯsueuerūt in mēoriā reduci nisi apud
eos q̄ scripturā sacrā recipiūt. vñ natiōes hic exp̄sse rep
hendunt ꝓpter vicinitatē. vel saltē humanitatē. q. sm le
gem nature homo nō debet alte. ū ledere ⁊c.
In eodē ca. vbi dr in postil. Et tolle resinam.

V Bi nos habem⁹ resinā. in hebreo habetur tor. qđ ſ gnat tyriacam. ꝓut dictuꝫ fuit
supra in additione huius ca. viij.
In eodē ca. vbi dr in postil. A facie gladij columbe.

In hebreo in ℍ loco ꝓpe dr. A fa
cie gladij colūbe ⁊c. nō aūt. A facie gladij vnoſi
q̄ter aūt intelligit gladi colūbe. vide supra ca.
xxxi. in additione vltima.

Additio. iij.

Capꝫ. XLVII

Q Vod factū est. dic ꝑ̄ hieremias ꝓphetizat con
tra philisteos. et ꝓ
ponit hui⁹ reuelatio
nis tps. cū dr. Q. fac
tū est vbū dñi ⁊c. an
teq̄ ꝑcuteret pharao
gazā. ⁊ vt dicit Ra. sa.
hoc fuit tps q̄ nabu
cho. ob. sidebat hiēm.
vt dictuꝫ est s. xxxix. ⁊
ab illa obsessione dis
cessērit chaldei. vt ob
uiaret egyptijs ven
ientibꝫ in auxilium iu
deoꝝ. q̄rū occasiꝰ ti
mens rex egypti ꝓ
poliauit gazā que ē ciui
tas in extremitate ter
re philistinoꝝ versus
egyptū. vt ꝓ̄z i descri
ptione illi⁹ terre. ⁊ re
uersus est in terrā su
am. Loſq; inter ponit
vastatio philistin. o. ū
p regē babylonis. cū dr

Q Vod factū est vbū dñi ad
hieremiaz ꝓphaz ꝯ
palestinos: añq̄ percuteret
pharao gazā. Hec dic dñs
b Ecce aq̄ ascēdēt ab aq̄lone
⁊ erunt q̄i torrēs inūdans: ⁊
opient trā ⁊ plēitudinē eiꝰ.
vbē ⁊ habitatores eius. c Cla
mabūt hoies et vlulabunt
oēs habitatores trē a strepitu
pōpe armoꝝ ⁊ bellatoꝝ eiꝰ
a cōmotiōe q̄drigaꝝ eius: ⁊
multitudie rotaꝝ illiꝰ. d Nō
respexerūt ꝑres filios manꝰ
dissolutis. ꝓ aduētu diei in
q̄ vastabūt oēs philistijm:
e ⁊ dissipabit tyr⁹ ⁊ sydon cū
omib⁹ reliq̄s auxilijs suis.
Depopulat⁹ ē ei dñs pale
stinos f reliq̄as insule capa
docie. g Venit calui cū sup
gazā. ꝓticuit ascalon: ⁊ reli
quie vall' eaꝝ. Vsq; q̄ scide
ris. h O mucro dñi. vsq; q̄ nō
q̄escis? Ingredere in vagi
nā tuam refrigerare ⁊ sile.
Quō q̄escet cū dñs p̄cepit

b Ecce aque descen
dent ab aq̄lone ⁊c. q. d.
a parte aquilonis in
trauit exercit⁹ babylo
nis terrā philistinoꝝ
qui notatur noie aq̄e
inundantiuꝫ ad dest
guandū fortitudines
exercitus ⁊ ei⁹ impe
tum sicut Isa. viij. dr.
Adducet dñs sup eos
aquas fluminis fortes
⁊ multas regem assy
rioꝝ ⁊c.
c Clamabūt hoies
⁊ vlulabūt. est enī vlulat⁹ son⁹ ꝯfusus ꝓcedēs ex magno
d Nō respexerūt ꝑres fili. ad ad (timore ⁊ anxietate.
iuuandū eos ex impotētia. e Et dissipabitur tyrus ⁊
sydon. iste ciuitates erant ꝯfederate philisteis. ⁊ ō dissi
pate fuerūt cū eis. f Reliquias insule capadocie. ca
padoces ⁊ philistei exierūt de eadē gente. sm q̄ dr Deu.
ij. de quibꝫ egressi sunt philistijm ⁊ capturim. i. capado
ces. vñ hic hē in hebreo. Insule caphtur. ⁊ ꝓpter ꝓpinq̄
tatē dictā in auxiliū philistinoꝝ venerūt ⁊ cū eis pierūt.
g Venit calui cū sup gazā. licet enī fuisset primo spoli
ata p regē egypti vt dictū est. postea fuit ampli⁹ destru
cta p regem babylonis. h Conticuit ascalon. i. ꝓ̄s
ascalonis. nō potens resistere. i Vsq; quo cōcideris.
hic ē finis vsus. ⁊ refert ad terrā philistinoꝝ. ⁊ qđ sequ
tur k O mucro. dñi. dirigit ad gladium regis babylonis q̄
dicit mucro dñi. eo q̄ erat executor diuine iusticie. vt fre
quēter dictū est supra. l Vsq; quo nō q̄esces ⁊c. ⁊ sic
dicebant philistei ⁊ regiones ille gladio babylonis affli
cte. ⁊ tridet ꝓphā. m Et nō quiescet cui⁹ dñs p̄cepit
ei ⁊c. q. d. tales occisiones ⁊ victorias nō facit virtute ꝓ
pria. sed diuina. ⁊ sil'r cessabit ab occisionibꝫ ⁊ victorijs
q̄ sm ordinē diuine iusticie ꝓmierit ⁊ ipse.

Capitulum .XLVIII.

Ad moab. Hec in tertio loco pphetizat xtra moabitas & diuiditur in duas ptes. q; prio ponit afflictio moabitaꝝ ab assyrijs. scdo a chaldeis. ibi. Hec dicit dñs. Et ꝟ modo pcedit ysaias pphā xtra eos pphetizando. xv. ca. & sexto decimo ca. & i pluribus vsq; ibi vbis hic positis ex q; magis apparet esaiā & hieremiā eodē spū pphetasse. Primū diuidit in tres. q; primo ponit moabitarum vastatio. scdo vastationis rō. ibi. Pro eo ei. tertio pphē cōpassio. ibi. Ideo super moab ululabo. Circa primū notandū plures ciuitates terre moab q; ḡs intelligitur pphus ibi habitas eo mō loquēdi quo dr aliqua ciuitas affligi vel vastari qñ pplus ciuitatis affligitur vel vastatur. Dicit igitur.

b Ue sup nabo. nomē est ciuitatis notabilis i terra moab.

c Confusa est fortis. id est cariathiarim q; erat valde fortis ciuitas inter alias.

d Contra esebon cogi. malū. s. chaldei dicentes adinuicē. Venite dispdam⁹ eas &c.

e Sequet̄ te gladi⁹. ḡtū ad fugientes et te

f Uox clamoris de oronaim. i. ō tali loco e. rediens a morientibus & fugientibꝫ.

g Per ascensum enī luith &c. nomē ē montis in moab ad quez multi flentes refugerūt.

h Hostes vlulatū cōtritionis audierūt. s. chaldei alonge pceperūt clamorē fugien

i Et eritis ḡsi myrice in deserto. i. steriles ab oi (tū. bono. in hebreo sic hr. i ritis ḡsi vastitas in deserto.

k Pro eo enī. hic ꝟ ponit dicte vastationis rō. q; est dupler. vna ex ei⁹ vastu. alia ex dei ptemptu. scda ibi. Absconsum est. Prima adhuc dupler. prima. q; nimis cōfidebant in fortalitijs suis & abūdabāt diuitijs. scda q; habebant plures viros bellatores natiuos de terra moab. pter qō nimis supbierāt & iussū erat q; punirent. ḡ prio ponit primū. scdo scdm. ibi. Quō dicitis. Circa primū &c.

l Pro eo enī q; ha. fi. in mu. tuis &c. reputādo eas inexpugnabiles.

l Et in thesau. tu. estimando q; inde posses bellatores ꝺducere ad resistendū omni homini.

l Cu quoq; capiet. q; nulla ptās hūana valet xtra iudicū dei.

m Et ibit chamos. idolū erat moabitarū.

n In trāsmigrationem. q; chaldei portauerūt ipm ad terrā suā pter materie pciositatē.

o Et veniet predo id est exercit⁹ chaldeoꝝ.

p Et pibūt val. &c. i. habitatores in vallibꝫ & cāpestribꝫ.

q Date flore moab &c. i. dicite eū sic fore cuius pulcritudo marcescit & deficit subito. trāslatio chaldaica hz sic. Date coronaz moab. q; egrediēs egredietur. & est hic moab gentiui casus. & ē sensus. Regnū moab dabit alteri. & sic egredietur a dignitate regia.

r Ualedict⁹ q; facit op⁹ dñi fraud. opus dei dr destructio moab. eo q; pcedebat sm ordinē diuīe iustitie. an⁹ executor erat exercit⁹ chaldeoꝝ. nō subditur

s Ualedict⁹ q; phibet gla. suū a san. s. moabitaꝝ Cōsequēter reuertitur ad describendū ei⁹ diuitias de qbus supbierat dicens.

s Fertilis fuit moab. scz diuitijs.

t Ab adolescentia sua. i. a tpe q; cepit esse pplus nominatus.

v Et requiem in fecibus suis. i. quiete possedit diuitias suas. q; feces dicunt eo q; prestāt fomētū olbo vnyse

x Nec est trāsfusus &c. loquitur de eo sm meta phoras vini qō nō est trāsfusū de vno vase ad aliud eo q; si fuerat translat⁹ ō terra sua ad aliā p captiuitatem.

y Ideirco pmansit gustus ei⁹. i. sapor ei⁹.

z In eo. p qō designatur a pcul⁹ eius et inclinatio ad vicia qbus diuitie pstāt fomētū. ad Thimo. vi. Qui volūt diuites fieri incidūt in laqueos & tentationes diaboli

a Et odor eius. i. fama.

b Non est imutat⁹. ab anti quo enī erāt diffamati de vitijs carnalibus.

c Propterea ecce dies veniūt. de pplīquo

d Et mittā ei ordinatores & stratores lagunculaꝝ & sternēt eū. ḥa hebraica planior est q; est talis. Mittam euacuatores et euacuabūt eum. isti fuerūt assyrij q; euacuerūt eum a tui

e Et lagunculas eorū collident. i. hoīes possessores (tijs. sores diuitiarū vel loca vbi diuitie cōseruabant. hec ola destruxerūt assyrij.

f Et ꝟfundetur moab a chamos. id est pter cultū ydoli chamos.

g Sicut ꝟfusa ē domus israel a bethel. i. pter cultū vituli aurei in bethel. sm q; habetur .iij. Reg. xij.

h Quō dicitis. Hic ponit scda ratio destructionis moab que est tactantia de fortitudine bellatorū suoꝝ. cum dr. Quō dicitis fortes sum⁹ &c. q. d. p effectum apparebit xtrarij. ideo subditur.

i Uastata est moab & ciuitates illius succenderunt. scz aduersarij

l Et electi iuuenes ei⁹. s. moab.

l De scēdēt. a sup̄bia sua

l In occisionē. suis aduersarijs.

nulla saluabit⁹ & pibūt valles & dissipabunt cāpestria qm̄ dixit dñs.

Date florē moab. q; florēs egredient. et ciuitates ei⁹ de pte erūt & inhabitabiles.

Ualedict⁹ q; facit op⁹ dñi fraudulēt. & maledict⁹ q; phibet gladiū suū a sanguine.

Fertil fuit moab ab adolescētia sua. & requieuit i fecibꝫ suis. Nec trāstulit de vase i vas. & i trāsmigratōez nō abijt.

Ideirco pmānsit gust⁹ ei⁹ in eo. & odor ei⁹ nō ē imutat⁹.

Propterea ecce dies veniūt dicit dñs. & mittā ei ordiatores & stratores lagūculaꝝ & sternēt eū. & vasa ei⁹ exhauriēt & lagūculas eoꝝ collident.

Et ꝟfudet moab a chāos. sicut ꝟfusa ē dom⁹ israel a bethel i q; hēbat fiduciaz quō dicitis. fortes sum⁹ & viri robusti ad pliādū.

Uastata ē moab & ciuitates illi⁹ succēderūt & electi iuuenes eius descenderūt in occisionez ait rex dñs exercituū nomē ei⁹.

Prope ē interit⁹ moab & in tribulatione multa nimis.

Ululate omnes qui circuitis eum. & plangite eum omnes qui nostis nomē eius. & dicite. Quō cōfractus est baculus fortitudinis. virga decora.

Descende de gloria & sede in siti habitatrix filia dibon. quia ascendit contra te vastator moab. dissipauit munitiones tuas.

In via sta & prospice habitatrix aroer. interroga fugientem & eam que euasit. & dic quid factum est.

Confusus est moab. quia cōtritus est. Ululate & clamate. annūciate in arnon. quia vastata est moab.

Et iudicium venit sup terram campestrem. sup holon. & sup iasa. & sup mephaath.

Et sup dibon. & sup nabo. & sup domblathaim.

Et sup cariathiarim. & sup bethgamul. & sup bethmaon.

Et sup carioth. & sup bosra. & sup omnes ciuitates terre moab longe & prope.

Succisum est cornu moab. & brachium eius cōtritum est. dicit dñs.

Inebriate eum quia contra dñm magnificatus est. & collidet moab in vomitu suo. & erit & ipse in derisum.

Nonne israel fuit tibi in derisum. quasi inter latrones inuentus est. quia ex quo locutus es sermones eius. cōminatus es ei.

Relinquite ciuitates & habitate in petra habitatores moab. & estote quasi columba nidificans in ore cauernę.

Audiuimus superbiam moab superbus est nimis. altitudinem eius & superbiam & arrogantiam & altitudinem cordis eius.

Ego scio dicit dñs. & fortitudo eius non est. stulta fecerunt fortia eius.

Propterea ululabo super moab & super omnem moab clamabo. ad viros muri fundi mihi lugebuntur.

Super vineam sabama plorabo fletu iazer. plantationes tue transierunt mare. usq; ad mare iazer pertigerunt. super messem tuam & vindemiam tuam. uastator irruit.

Et auferetur gaudium & exultatio de terra campestri & de terra moab. & uinum de torcularibus deficere fecit. non calcabit calcator iubilans. iubilus non iubilus.

A clamore esebon usq; eleale usq; iasa dederunt uocem suam. a segor usq; oronaim. iuuenca trienni. Etenim aque nemrim desolate erunt.

Et auferam de moab. ait dñs offerentem in excelsis. & adolentem dijs suis.

Propterea cor meum super moab quasi tibie sonabit. & cor meum super uiros muri fundi quasi tibie sonabunt. eo quod perierit super eos habundantia quam possederant.

Omne caput caluum. & omnis barba rasa. in cunctis manibus scissure. & super lumbos cilicium.

Super omnes domos moab & in plateis eius omnes plangent. quia contriui moab quasi uas in quo non est uoluntas. dicit dñs.

Quomodo contriti sunt. ululate. quomodo uertit dorsum confusus moab. & factus est moab in derisum & in omnem circumcirca suum.

Quia hec dicit dñs. ecce quasi aquila uolabit. & expandet alas suas super moab.

Capte sunt ciuitates. & munitissima quęque. & erit cor fortium moab in die illa sicut cor mulieris parturientis.

Et disperibit moab ne sit populus. quoniam contra dñm magnificatus est.

Pauor & fouea & laqueus super te habitator moab. dicit dñs.

Qui fugerit a facie pauoris. cadet in foueam. & qui de fouea ascenderit. tenebitur laqueo. quia adducam super eum annum uisitationis eius. dicit dñs.

In umbra esebon stetit fugiens a facie uirtutis. quia ignis egressus est de esebon. & flamma de medio forti. & deuorauit angulum moab. & uerticem filiorum tumultus.

Ue tibi moab peristi populus chamos. quia tulti filios tuos in captiuitatem. & filias tuas in captiuitatem regi amorreorum.

Et adducam captiuitatem moab in nouissimis dierum. dicit dñs. usq; huc iudicium moab.

Capitulum .XLIX.

Filijs ammon hec dicit dñs. Numquid filius non est israel. aut heres non est ei. quare hereditauit melchom gad. & populus eius in ciuitatibus eius habitauit.

Propterea ecce dies uenient dicit dñs. & audiam super rabbath filiorum ammon clamorem belli. & erit in tumulum desolationis. & filie eius in igne succendentur. & hereditabit israel hereditantes se. dicit dñs.

Ulula esebon quia uastata est hay. clamate filie rabbath accingite uos cilicijs. plangite & circuite per sepes. quia melchom in captiuitatem ducetur. sacerdotes eius & principes eius simul.

Quid gloriaris in conuallibus. defluxit conuallis tua filia uaga. que confidebas in thesauris tuis. & dicebas. quis ueniet ad me.

Ecce ego inducam super te pauorem dicit dñs deus exercituum. ab omnibus qui circumcirca te sunt. & dispergemini singuli ante faciem suam. & non erit qui congreget fugientem.

Et post hec reuertar captiuitatem filiorum ammon. dicit dñs.

Ad idumeam. Hec dicit dñs exercituum. Numquid non est amplius sapientia in theman. periit consilium a filijs eorum. euanuit sapientia eorum.

Fugite conuertimini & descendite ut habitetis habitatores dedan. quia perditionem eius adduxi super eum. tempus uisitationis eius.

Si uindemiatores uenerint tibi. non relinquent racemum. si fures nocte. corrumpent quod sufficit eis.

Ego autem spoliaui esau. reuelaui abscondita eius. & latere non potest. uastatum est semen eius. & fratres eius. & uicini eius. & non est.

Derelinque pupillos tuos. ego uiuificabo. & uidue tue in me sperent.

Quia hec dicit dñs. ecce qui non habebant iudicium ut bibant calicem. bibentes bibent. & tu quasi innocens derelinqueris. non eris innocens. quia bibendo bibes.

Quia in me iuraui dicit dñs. quia in desertum & in maledictum & in solitudinem erit bosra. & omnes ciuitates eius erunt in solitudines sempiternas.

Auditum audiui a dño. & legatus in gentibus missus est. congregamini & uenite aduersus eam. & consurgite in prelium.

Ecce paruulum dedi te in gentibus. contemptum inter homines.

Superbia tua seduxit te. & elatio cordis tui habitatorem petre excelse. qui tenes altitudinem collis. quod exaltes quasi aquilam nidum tuum. inde detrahā te. dicit dñs.

Et erit idumea in desolationem. omnis qui transierit per eam. stupebit. & sibilabit super uniuersam plagam eius.

Sicut subuersionem sodome & gomorre & ciuitatum finitimarum earum. dicit dñs. non habitabit ibi uir. & non inquilinus habitabit in ea.

Ecce quasi leo ascendet de superbia iordanis. ad habitaculum fortis. subito cursu. & recubare faciam eum super eam. & quis electus est. quem preficiam super eum. quis enim similis mihi. & quis mihi resistet. & quis est iste pastor qui resistat uultui meo.

Propterea consilium dñi quod cogitauit super idumeam. & cogitationes eius quas cogitauit super habitatores theman. si non trahent eos paruuli gregis. si non habitaculum eorum desolabitur super eos.

A sonitu captiuitatis eorum mota est terra. clamor eius in mari rubro audietur.

Ecce quasi aquila ascendet & uolabit. & expandet alas suas super bosra. & erit cor fortium idumee in die illa sicut cor mulieris parturientis.

Ad damascum. Confusa est emath & arphad. quia auditum malum audierunt. liquefacti sunt. in mari dolor. quiescere non potest.

Dissoluta est damascus conuersa est ut fugiat. tremor apprehendit eam. angustie & dolores tenuerunt eam quasi parturientem.

Quomodo non derelicta est ciuitas laudabilis. ciuitas gaudij mei.

Propterea cadent iuuenes eius in plateis eius. & omnes uiri bellatores conticescent in die illa. dicit dñs exercituum.

Et succendam ignem in muro damasci. & deuorabit domos benadad.

Ad cedar & ad regna asor quę percussit nabuchodonosor rex babylonis. Hec dicit dñs. surgite ascendite contra cedar. & uastate filios oriens.

Tabernacula eorum & greges eorum tollent. pelles eorum & omnia uasa eorum & camelos eorum sibi assument. & uocabunt contra eos terrorem undique.

Fugite recedite nimis. descendite ut habitetis habitatores asor. dicit dñs. quia iniit contra uos consilium nabuchodonosor rex babylonis. & cogitauit contra uos cogitationem.

Ad gentem habitantem confidenter. dicit dñs. non portas neque uectes habentem. solitarios habitant.

Et erunt cameli eorum in direptionem. & multitudo pecorum eorum in uastitatem. & dispergam in omnem uentum attondentes comam. & de omnibus lateribus eius adducam interitum eius. dicit dñs.

Et erit asor habitaculum draconum. desolatio usq; in sempiternum. non habitabit ibi uir. & non inquilinus habitabit in ea.

Quod factum est uerbum dñi ad hieremiam prophetam contra helam in principio regni sedechie regis iuda. dicens.

Hec dicit dñs exercituum. ecce ego conteram arcum helam principium fortitudinis eorum.

Et inducam super helam quattuor uentos de quattuor plagis celi. & dispergam eos in omnes uentos istos. & non erit gens quo non ueniant fugati de helam.

Et pauebo helam coram inimicis suis. & coram hijs qui querunt animam eius. & inducam super eos malum. furorem iracundie meę. dicit dñs. & mittam post eos gladium donec consumam eos.

Et ponam thronum meum in helam. & perdam de illa regem & principes. dicit dñs.

Sed & in nouissimis diebus reducam captiuitatem helam. dicit dñs.

Ad babylonem. Uerbum quod locutus est dñs contra babylonem & contra terram chaldeorum in manu hieremie prophete.

Annunciate in gentibus & auditum facite. & leuate signum. auditum facite & ne celetis. dicite. Capta est babylon confusus est bel. contritus est merodach. confusa sunt sculptilia eius. contriti sunt idoli eius.

Quia ascendit contra eam gens ab aquilone. ipsa ponet terram eius in solitudinem. & non erit qui habitet in ea. ab homine usq; ad pecus. uagabundi recesserunt.

In diebus illis & in tempore illo. dicit dñs. uenient filij israel ipsi & filij iuda simul. pergentes & flentes ibunt. & dñm deum suum quęrent.

Sion interrogabunt. uiam huc uertentes facies eorum. uenite & adhereamus dño federe sempiterno. quod non delebitur.

Oues perdite factus est populus meus. pastores eorum errare fecerunt eos. in montibus auerterunt eos. de monte in collem abierunt. obliti sunt requiei suę.

Omnes qui inuenerunt eos deuorauerunt eos. & aduersarij eorum dixerunt. non delinquimus eo quod peccauerint dño habitatione iustitie. & expectatione patrum suorum dño.

Fugite de medio babylonis. & recedite de terra chaldeorum. & estote sicut hyrci ante greges.

Quia ecce ego suscitabo & adducam super babylonem congregationem gentium magnarum de terra aquilonis. & instruent contra eam. inde capietur. sagittę quasi uiri potentis erudite. non reuertetur inanis.

Et erit chaldea in direptionem. omnes qui diripient eam. implebuntur. dicit dñs.

Quia lętamini quia diripuistis hereditatem meam. quia exultatis & dissilitis sicut uitulus super herbam. & hinnitis sicut equi.

Confusa est mater uestra nimis. erubescit genitrix uestra. ecce nouissima gentium. desertum. terra inuia & solitudo.

A facie furoris dñi non habitabitur. & erit tota in solitudinem. omnis qui transierit per babylonem stupebit. & sibilabit super uniuersam plagam eius.

Exercitate uos contra babylonem in circuitu omnes qui tenditis arcum. iacite in eam. ne parcatis sagittis. quia peccauit dño.

Clamate adversus eam in circuitu. dedit manum suam. cecidere fundamenta eius. destructi sunt muri eius. quoniam ultio dñi est. ultionem accipite de ea. sicut fecit date illi.

Disperdite semen de babylone. & tenentem falcem in tempore messis. a facie gladii columbe conuertentur unusquisque ad populum suum. & unusquisque in terram suam fugient.

Israel dispersus ouis. leones expulerunt eum. primus deuorauit eum rex assur. nouissimus euacuauit eum nabuchodonosor rex babylonis.

Propterea hec dicit dñs exercituum deus israel. ecce ego uisitabo super regem babylonis & super terram eius. sicut uisitaui super regem assur.

Et reducam israel ad habitaculum suum. & pascetur carmelo & basan. & in monte ephraim & galaad saturabitur anima eius.

In diebus illis & in tempore illo. dicit dñs. quęretur iniquitas israel & non erit. & peccata iuda & non inuenientur. quoniam propitius ero quibus derelictis feci.

Ascende super terram dimathaim. ascende & uastate populos eius. dicit dñs. & fac omnia que precepi tibi.

Uox belli in terra. & contritio magna.

Quomodo attritus est & contritus malleus uniuersę terre. quomodo redacta est in desolationem babylon inter gentes.

Laqueum tibi posui & etiam comprehensa es babylon. & nescisti. inuenta es & apprehensa. quia dño restitisti.

Aperuit dñs thesaurum suum. & eduxit uasa indignationis sue. quia opus est domino deo exercituum in terra chaldeorum.

Uenite contra eam ab extremis finibus. aperite horrea eius. conculcate eam quasi aceruum. & interficite eam. ne sint ei reliquie.

Perdite omnes iuuenes eius. ad occisionem descendent. ue illis. uenit enim dies eorum. tempus uisitationis eorum.

Uox fugientium & euadentium de terra babylonis. ut annuncient in sion uindictam dei nostri. uindictam templi eius.

Annunciate in babylone multis gentibus. & omnibus populis. ecce uenit & uocate aduersus eam fortitudinem.

Confusi sumus quia audiuimus obprobrium. operuit confusio faciem nostram. quia uenerunt alieni in sanctuaria domus dñi.

Propterea ecce dies uenient dicit dñs. & sculptilia eius iudicabo. & in omni terra eius uulnerati gemitum dabunt.

Quia si ascenderit babylon in celum. & si munierit altitudinem fortitudinis sue. a me uenient uastatores ei. dicit dñs.

Uox clamoris babylonis. & contritio magna terre chaldeorum.

Quia uastauit dñs babylonem. & perdidit de ea uocem superbie. & sonuerunt fluctus eius quasi aque multe. & dedit sonitum uox eius.

Quia uenit uastator super eam babylonem. & capti sunt fortes eius. & contriti sunt arcus eorum. quia deus retributionum dñs reddens retribuet.

Et inebriabo principes eius & sapientes eius. duces eius & magistratus eius & fortes eius. & dormient somnum sempiternum & non resurgent. dicit rex dñs exercituum nomen eius.

Hec dicit dñs exercituum. latitudo babylonis uastabitur. & portę eius excelse incendio comburentur. & laborauerunt populi frustra. & gentes in igne defecerunt.

Sermo quem mandauit hieremias propheta ad saraiam filium nerie filij maasie. cum iret cum sedechia rege iuda in babylonem in anno quarto regni eius. & ipse saraias princeps requietionis.

Et scribet hieremias in libro unum omne malum quod uenturum erat super babylonem. omnes sermones istos qui scripti sunt contra babylonem.

Et dixit hieremias ad saraiam. cum uenieris in babylonem & uideris. & legeris omnes sermones istos.

Et dices. dñe tu locutus es contra locum istum ut disperderes eum. ut non esset habitator in eo. ab homine usq; ad pecus. quia desolatio sempiterna erit.

Et erit cum complueris legere librum istum. ligabis lapidem & mittes eum in medio eufratis.

Et dices. sic submergetur babylon & non consurget a facie mali quod ego inducam super eam. & defecerunt.

Usque huc uerba hieremie.

Capitulum .L.

Et saraias filius nerie filij maasie. cum iret cum sedechia rege iuda in babylonem in anno quarto regni eius. & ipse saraias princeps requietionis.

Et scribet hieremias in libro unum omne malum quod uenturum erat super babylonem. omnes sermones istos qui scripti sunt contra babylonem.

Et dixit hieremias ad saraiam. cum uenieris in babylonem & uideris. & legeris omnes sermones istos.

Et dices. dñe tu locutus es contra locum istum ut disperderes eum. ut non esset habitator in eo. ab homine usq; ad pecus. quia desolatio sempiterna erit.

Et erit cum complueris legere librum istum. ligabis lapidem & mittes eum in medio eufratis.

Et dices. sic submergetur babylon & non consurget a facie mali quod ego inducam super eam. & defecerunt.

Usque huc uerba hieremie.

m Consolamĩ eũ, irronice loq̃tur ꝓpter q̃ subdit.
n Dicite. Quō ꝯfracta ē virga fortis. i. ptās moab.
o Baculus gloriosus. i. sceptrũ regni ei⁹ superbũ.
p Descẽde de gloria in ꝯfusionẽ. q Sede in siti. i. in penuria que superbisti ex nimia abũdãtia. r Habitatio filie dibon. nomẽ ē ciuitat̃ famose.
s In vltã ⁊c. loq̃t de pplo moab p modũ hois in pauore et angustia existẽtis. q̃ ꝑspiciat hunc et ide ad videdũ si veniat aliquis vñ possit aliq̃d cõsolabile audire. frequenter ñ audit ꝓrarũ et sic fuit in ꝓposito. ideo sequit.
t Cõfusus ē moab ⁊c. ñsio interrogati.
v Ululate ⁊ clamate. ⁊c. vt omes ꝑparẽt se ad fugã. eo q̃ ciuitates fortes sunt destructe. et noiant in ira ⁊
x Abscisus ē. (patet. hic ponit cõ destructiõis moab q̃ accipit̃ ex eius cõceptu ⁊ infidelitate cũ subdit.
z Absciſum est cornu moab. i. superbia ei⁹ est dieiecta.
y Et brachiũ ei⁹ cõtritũ ē. i. fortitudo ei⁹ est contrita.
z Inebriate eũ. s. calicẽ ire dñi. istõ tñ in aliquib⁹ libris ponit̃ in textu. et hoc fuit p ignorãtiã scriptorum q̃ hanc glosaz interlineare textui interseruerũt. sicut ⁊ in multis alijs locis scripture.
z Eũ ꝯ dñm erect. ē ꝑ superbia eũ cõtẽnendo.
a Allidet. scz
b Manũ mo (dñs. ab. i. ptãtẽ eius.
c In vomitu suo ī hoc ꝑsequit̃ metaphoraz hois inebriati. q̃ reiicit ea q̃ habet uterus. sic et dei iusticia moab fuit diuitijs et virtute vacuat⁹.
d Et erit in derisuz etiã ipe cui⁹ cã subditur. fuit eñ in derisum tibi israel. q̃ captiuat⁹ fuit a rege salmanasar. sm illud Esaie. xxiij. Ve q̃ spernis nõne et ipe sperneris.
e Propter verba g̃ tua. ꝓptibilia ꝓ israel.
f Captiuus duceris. sicut et ipse. tõ subdit.
g Relinquite ciui. et estote sicut colum. nidificãs in sumore fora. qõ exponẽs Ra. sa. dicit q̃ in ripis fluuiorum excauatione aque fiunt foramia. et quando fluuij mltũ decrescũt sunt satis alta ab aq̃. et ibi nidificãt columbe. sed q̃n crescit fluui⁹ intrat aq̃ et aufert nidũ secũ. sic populus moab p mundãtiã exercit⁹ assyriorũz de terra sua fuit trãslat⁹. Alij aũt exponũt aliter cu dr.
h Habitare in petra. i. in ripib⁹ alueis.
i Habitatores moab. q̃ solebatis habitare in ciuitatib⁹ delicatis.
k Et esto. q̃si co. ni. in sum. ⁊c. i. in altiori loco ripis. vbi hoies arguati nõ ꝑsit ascẽdere. vos scẽ. q. d. nõ potestis alit eũ adere ꝓpter qõ reuertit̃ scriptura ad ꝛcrepãdũ superbiã moab cũ dr. Audiuim⁹ superbiã ⁊c.
l Sublimitatẽ ei⁹. in
l Et arro. (lt tau.
m Et su (in affatu. superbiã ī effectu.
m Et altitudinẽ cordis. in cogitatu.
o Iactãtiã ei⁹ ⁊c. in heb. habeb. Ira eius iniusta ⁊ fortitudo ei⁹ nõ sic fec̃ qõ sic exponit Ra. sa. Ira ei⁹. id ē odium ꝯ populũ israel. Iniusta q̃ magis debuit populu israel diligere tanq̃ gratus ꝛ bñficijs q̃ fecit abraam erga loth patrem ipius moab quẽ capti⁹ ab hostib⁹ eripuit Ben. xiij. et ꝛ iubuersione sodome suis ꝓcib⁹ liberauit Benef
p Jõ. hic ꝑit (expsit ꝓphetia hieremie q̃ moabitis compatiebat eo q̃ videbat in spiritu xpm descẽsurũ de ruth moabitide de qua genuit booz oberh ⁊ oberh yesse patrẽ dauid sic dictũ fuit plen⁹ Esaie xv. et hoc ē qõ dicit.
p Jõ sup moab eiulabo. i. flebiliter clamaq Ad viros (bo. muri ficti. i. ad moabitas habitãtes ciuitates edificatas ⁊ clausas de laterib⁹ coctis
r De planctu iazer ⁊c. nomẽ ē loci vbi ē vinea⁹ abũdantia.
s Propagines tue. id est viri tui fortes q̃s sic vocat ex vineis ibi abũdantib⁹.
t Transie. mare ī captiuitatẽ ducti.
v Et er. ꝛ carmelo. nomẽ est loci in moab alius a carmelo q̃ est in iudea.
x Nequaq̃ ⁊c. celeuma cãtabit. est aũt celeuma canticũ vindemiatoꝝ q̃si abũdant in vino. et p hoc intelligit̃ destructio vineaꝝ et captiuatõ hoim.
y De clamore esebon ⁊c. nomẽ ē ciuitatis populose. ꝓpter qõ clamor populi in ei⁹ destructõe longe fuit diffusus.
z Et a segor vsq̃ ad oronaim. qui est loc⁹ in pfundo moab.
a Vitulã ꝛsternãtẽ. hoc dicit eo q̃ segor fuit subuersa cũ sodoma. Patẽdũ tñ q̃ segor nõ erat ī terra moab. sed in extremitate iudee versus terram moab.
b Aque nemrim pessime erũt ꝓpter multitudinẽ sanguinis hũani ibi currẽtis.
c Et auferam ⁊c. offerentem in excelsis. ibi eñ idola colebant.
a Propterea cor meũ ad moab. p ꝓpassiõez.

b Quasi tybia eris resonabit.alte clamãdo.ꝛ resumit hic pphęta modũ siue cõpassiõis.sicut solet fieri in carminibus lugubrib⁹.vbi prĩcipũ in pseqndo resumit.

c Quia plus fecit qꝫ potuit.i.attẽrauit aliqua mala q̃ pficere nõ potuit.qr tñ sibi ẽ imputãdũ ac si fecisset.ido

d Jccirco (subdit. pierũt moabite.

e Oñe ei caput caluicij ꝛc.alli ei q̃ antiq̃tus ducebãt captiui radebant q̃ntũ ad capillos et barbam.sm q̃ dicit Hen.xxvij. De captiuitate nudati inimicoꝝ capitis.

f Ju cum.mant.col. ꝛc.capti ei i bello ducũt colligati.ꝛ cilicio seu sacco tauri. subtractis eius vestib⁹ pãnosis.cetera patet in tra

g Hec dicit.hic pñr ponit destructio moabitarũ p regẽ babylonis q̃ fuit magno tẽpore post p̃dictã.ido

h Ecce q̃si aq̃(dicit. la volabit.qr exercit⁹ babylõis velociter et sine impedimento cõtra

i Et ex(moab vẽit. tendit alas suas.i.acies q̃ ordinate vocãt ale

k Et erit cor.ꝛc. sic cor multi.pro.i. valde timidũ et anxiũ.

l Et cessa.moab eẽ pop.q.d.ita pauci.ꝛ manebũt.q̃ dici pñs nõ m tam q̃ (potuerit. dñm locut⁹ ẽ ex superbia ei⁹ pcedit blasphem Pauor ꝛ fo.(mia. ꝛc.i.tor pica et ex diuersis prib⁹ occurrẽt moabitis q̃ si euadẽt aliqua capiẽt in altis

o Adducã ꝛc.visitatiõis eoꝝ.i.punitiõnis peccatoꝝ suoꝝ.

p Jn vm.esebõ.ste. de a.fugiẽtes. esebõ essi erit ciuitas fortis. pter qõ multi ne caperẽtur a chaldeis fugerũt ad eam.et ibi q̃si in vmbra stabant.ꝛ protegerent.q̃ pter qõ nabuc.iratus.illã succẽdit. et silr se habuit ad ciuitatẽ silr alios fugerant pter eius fortitudinẽ.

q Et deuorauit ptẽ moab.i.magnã ptẽ pplõ. refugientis ibi.

r Et verticẽ.i.ciuitatẽ regni capitaneã.

s Filioꝝ tumlt⁹.sic nõ labaf eo q̃ erat ibi pplõ multus.

t Periisti populus chamos.sic nõiat ab idolo qõ colebat.

v Et cõuertã captiuitatẽ moab ꝛc.hoc addidit ꝛ fine ad ostendendũ q̃ pplõs moab reparatet futuris tpib⁹.et subdit conclusõ huius capituli.

x Hucusq̃ iudicia moab id ẽ illa q̃ ventura sũt sup eã ex ordinatõe diuine iustitie.

Ad filios ammon.hic in quarto loco ponit pphęta cõtra ãmonitas ꝛ alias q̃ tuoꝝ gentes.et nõ diuidit istud capitulum quinq; partes q̃ patebũt pseqndo.Jn pria aũt parte pdix pphęta cõtra ammonitas.qui debuerũt diligere ꝛ iuuare pplm isrl. pter bñficia que fecerãt abraã loth patri eoꝝ. vt dictũ ẽ ca. pceden. et ipi magis nocuerit eis nõ solũ gaudendo de eoꝝ infortunijs sed etiã terrã eoꝝ i pte occupando.spr qõ dicit hic.

a Ad filios ãmon. et ẽ verbũ dñi ad aduersarios eoꝝ.diuinã iustitiã exequntes.

b Hunq; nõ filij sunt israel ꝛc.q.d.immo.nõ subdit.

c Cur igit ꝛc. melchon.i.rex eoꝝ.s. ammonitaꝝ.melchõ teñt.i.terpretatur rex eoꝝ.ꝛ aliqñ accipit p idolo ammonitarũ aliqñ p rege ipoꝝ.

d Sad.i. hereditatẽ gad.acc pit gẽs tribus gad hereditatez vltra iordanem ppe ammõitas.pter qõ ammonite illã occupauerũt violẽter et iniuste. tõ sequit pena cum dr.

e Jdeo ecce dies veniũt in breui.

f Et aud.fa.sup rabbach ciuitas erat metropol i regno ammõ.

g Fremitũ pñi. quẽ sustinere nõ poterũt. tõ sequit.

h Et erit in tu.dissipata.sic em ẽ in heb. aliqui libri habent in multũ ꝛ male.

i Filiez eius.i. ciuitates ꝛ ville sub ea existentes.

k Jgne suc et possi. isrl. possessores suos.ꝛ fuit impletus tpe machabeoꝝ qui aliquos de ãmonitis sibi subiecerũt.

l Vlulate esebon ꝛc.hai.nomẽ ẽ cuiusda fortalicij.ppinqui ciuitati esebon.nõ ex destructõe eius minebat destructio esebon.

m Circu.p sepes.tanqꝫ vagabũde et fugitiue.

n Qm melchon in trãsmigrationẽ ducet. erat em idolũ de materia pciosa.pter qõ fuit ꝛ portatũ ab aduersarijs.

o Quid glo.in valli. in terra.est ulis erãt valles fertiles ꝛ bonis de q̃bus gliabãt. sz b̃ excludit cu subdit. p Deflu. val. tua.i.a bõis suis ẽ euacuata.

q Filia delicijs.i.ges ãmonitaꝝ delitijs carnalib⁹ intenta.

r Que cõfidebas in thesauris tuis.ꝛ tñ de naturalibus.sicut sunt

congregatio bladi ⁊ vini et olei. q̄ꝫ de artificialibus. sicut sunt ꝯgregatio pecunie auri ⁊ argenti. s Et dice. pre supbia. t Quis veniet ad me. i. null⁹ audebit me inuadere. sed ꝯtrariū inducit cū dr. Ecce ego inducā sup te terrorē ⁊c. v Dispergemini singuli a ꝯspectu vr̄o. ita q̄ nullus videat aliū de cetero.

x Et post hec reuerti faciā ⁊c. h̄ dr ad aliquā āmonitaꝝ ꝯsolationē. respectu tñ futuri tp̄is.

y Ad idumeā Hec est scd̄a ps in q̄ ponit ꝓphetia ꝯ idumeos q̄ debuerūt filios israel diligere. eo q̄ descēderunt ab esau israel frē ⁊ ip̄i ecōtrario oderūt eos. ꝓpter qd̄ dñs eos infatuauit vt nescirēt inuenire ꝯsiliuꝫ cōtra imminens piculū. et hoc est qd̄ dicit.

z Nūq̄d nō vltra est sapia in themā. q. d. nō. ⁊ tñ in illa ciuitate vigebat studiuꝫ sapientie. ⁊ qꝛ deficiēte ꝯsilio ꝯtra piculuꝫ nō restat nisi fuga. iō subditur. Fugite ⁊c.

a Descendite in voraginē. i. in abyssū maloꝝ. Vel ad lr̄am. In voraginem. i. in loca subterranea vos abscondendo.

b Si vindemiatores ⁊c. q. d. si vindemiatores vel fures introissent ad te aliquid tibi reliquissent. sꝫ hostes tui ita scrutabunt oīa occlta tua q̄ nihil remanebit ibi nec etiaꝫ hoīes. ideo subditur. Vastatū ē semē ei⁹ ⁊c.

c Relinque pupillos tuos. qñ enī viri occidunt seu in captiuitatē ducunt paruuli ⁊ mlieres relinquūtur fm̄ modū bellandi rōnabilē. vñ in hystoria sancti silnestri dr q̄ h̄ erat statutū ī bellis romanoꝝ. vt q̄cūq̄ occidisset infantē capitali snīa puniret. p h̄ q̄ dr. Relinque pupillos ⁊c. dat intelligi q̄ oēs viri sint occidēdi vel captiuandi. ita q̄ solū remaneāt mulieres ⁊ paruuli.

d Et ego fa. eos vi. ꝓpriū est enī ip̄i⁹ dei innocentibꝫ in necessitatꝫ tp̄e ꝓuidere. ⁊ subdit rō talis punitiōis. cū dr.

e Ecce q̄bꝫ nō erat iudiciū vt biberēt calicē. i. nō meruerāt mortis seu captiuitatꝫ penā. sicut hieremias innocens fuit incarcerat⁹ ⁊ baruch cū ip̄o ad mortē quesitus vt dictū est s. xxxvi. f Et tu q̄i inno. relinq̄. cū tñ multa iniq̄ fecerꝫ. cetera patēt vsq̄ ibi. g In maledictionē erit bosra. i. exēplū maledictiōis. vt cū aliq̄s maledicet alicui ciuitati dicet. Sic fiet de ea sicut de bosra. dicit aūt hic Ra. sa. q̄ bosra est ciuitas in moab. sed ponit hic in punitiōe idumee. qꝛ de ea fuit natus vnus edom rex. fm̄ q̄ dr Gen. xxxvi. Et regnauit ꝓ eo iacob de bosra. pōt tñ dici q̄ est alia ciuitas idumee eiusdē tñ noīs. in diuersis enī terris sūt ciuitates eiusde noīs.

h Auditū au. a dño verbū est hieremie.

i Et lega. ad gētes mis. sum. denūciando ex pte dei. vt veniant ad destructionez idumee. ideo subdit.

k Ecce enī paruulū dedi te in gētibꝫ q̄ solebas esse maximus.

l Contēptibilē. qui eras honorat⁹. cuius causa subditur.

m Arrogantia tua decepit te. qꝛ excecat intellectum.

n Qui ha. in cauer. petre. i. in locis inaccessibilibus ⁊ inexpugnabilibus.

o Et app̄hen. nite. alti. col. i. indebiti tibi honoris. sed magis deficieris. iō subditur Cuꝫ exaltaueris ⁊c. ⁊ patet lr̄a vsq̄ ibi.

p Ecce q̄si leo ascendet. i. rex babylonis q̄ designatur nomīe leonis. eo q̄ habebat signū leonis in vexillo vt dictū est supra. iiij.

q De supbia iordanis. i. ad silitudinem iordanis intumescentis. qui tūc operit petram iuxta positam. ⁊ p hoc designat q̄ rex babylonis venturus sit cū tanta multitudine ⁊ ptāte q̄ absorbeat idumeā. quod notatur cum dicitur.

r Ad pulcritudinez robustā. eo q̄ ibi erāt ciuitates pulcre ⁊ fortes. s Et quis erit electus. i. princeps in idumea.

t Quem preponā ei. vt ei resistat ⁊ p̄ualeat. q. d. null⁹. eo q̄ iste est executor mee iusticie ⁊ ꝓcedens mea virtute. ideo subditur. v Quis est similis mei. q. d. null⁹.

x Et quis est iste pastor. i. idumee rector.

y Qui resistat vultui meo. q. d. null⁹. iō seq̄tur postea.

z Si non deiecerint eos. s. idumeos.

a Paruuli gregis. i. minimi de exercitu mea v̄tute ꝓcedentes.

b Et nisi dissipauerint cuꝫ eis habitaculum. eoruꝫ. i. ciuitates ⁊ fortalicia idumeoꝝ. quasi diceret. nisi fiat ita nō credat mihi. qui tamen sum veritas ip̄a.

c A voce ruine eoꝝ cōmota est terra. qꝛ rumor h⁹ statī fuit diffusus ad hītātes in terra. ⁊ nauigātes in mari.

ab oībꝫ q̄ sūt ī circūitu tuo. ⁷ ⁊ dispgemī singuli a ꝯspectu vr̄o: nec erit q̄ ꝯgreget fugiētes. ˣ Et post hec reuerti faciā fugiētes ⁊ captiuos filioꝝ āmon ait dñs. ʸ Ad idumeā. Hec dicit dñs exercituū. ˢ Nūq̄d nō vltra ē sapia in theman? Perijt cōsiliuꝫ a filijs Inutil facta ē sapia eoꝝ. Fugite ⁊ terga vertite ᵃ descēdite in voraginē habitatores dedā: qm̄ ꝑditionē esau adduxi sup eū tp̄s visitationis ei⁹. ᵇ Si vindemiatores ei⁹ venissent super te: nō reliq̄ssent racemuꝫ. si fures ī nocte rapuissēt qd̄ sufficeret sibi. Ego v̄o discooperui esau. reuelaui abscondita ei⁹ ⁊ celari ñ poterit: vastatū ē semē ei⁹: ⁊ frēs ei⁹ et vicini ei⁹ ⁊ nō erit. ᶜ Relinq̄ pupillos tuos ᵈ ⁊ ego faciaꝫ eos viuere: ⁊ vidue tue ī me spabūt. qꝛ h̄ dic̄ dñs. ᵉ Ecce q̄bꝫ nō erat iudiciū vt biberent calicē: bibētes bibent: ᶠ ⁊ tu q̄i innocēs relinquerꝫ. Nō eris innocēs: sꝫ bibens bibes. Quia p memetip̄m iuraui: dicit dñs: q̄ in solitudinē ⁊ in obprobriū et in desertū ᵍ ⁊ in maledictionez erit bosra: ⁊ om̄s ciuitates ei⁹ erūt in solitudīes sempiternas. ᵇ Auditū audiui a dño: ⁱ ⁊ legat⁹ ad gētes missus suꝫ. Cōgregamī ⁊ vēite ꝯ eā: ⁊ ꝯsurgam⁹ ī p̄liū ᵏ Ecce eī paruulū dedi te ī gētib⁹ ˡ ꝯtēptibilē int hoīes ᵐ Arrogātia tua decepit te: ⁊ superbia cordis tui: ⁿ q̄ hītas ī cauernis petre: ᵒ ⁊ app̄hēdere niteris altitudinē collis Cū exaltauerꝫ q̄i aq̄la nidū tuū: inde detrahā te dic̄ domin⁹. Et erit idumea deserta. Oīs q̄ trāsibit p eā stupebit ⁊ sibilabit sup om̄s plagas ei⁹. sic subuersa ē sodoma et gomorra et vicine ei⁹ ait dñs. Nō hītabit ibi vir: ⁊ ñ incolet eaꝫ fili⁹ hoīs. ᵖ Ecce q̄si leo ascendet ᵠ de supbia iordanis ʳ ad pulcritudinez robustā qꝛ subito currere faciā eū ad illā. ˢ Et q̄s erit electus ᵗ quē p̄ponā ei: ᵛ q̄s eī silis mei. Et q̄s sustinebit me: ˣ ⁊ q̄s est iste pastor ʸ q̄ resistat vultui meo. Propterea audite ꝯsiliū dñi quod inijt de edom: ⁊ cogitatōes ei⁹ q̄s cogitauit d̄ habitatoribꝫ themā. ᶻ Si nō deiecerint eos ᵃ paruuli gregꝫ nisi ᵇ dissipauerīt cū eis hītaculū eoꝝ. ᶜ A voce ruine eoruꝫ

a Ecce q̃si aquila ascendet ⁊ euolabit. i. rex babylonis fortiter et celeriter veniet cõtra idumeã. b Et expandet alas suas. i. acies suas. c Sup bosrã ciuitatẽ regiam. d Et erit cor fortiũ idumee in die illa. s. qñ debebũt resistere et bellare. e Quasi cor mulieris pturiẽtis. i. pauidũ et anxium animis. f Ad damascũ. Hic ꝓfert pomꝫ ꝓphetia contra syros q̃ multa mala intulerũt iudeis. vtz. iij. Reg. ⁊ iiij. in plurib⁹ locis. ⁊ hoc ẽ qđ dicit. Ad damascũ. erat ei ciuitas metropolis syrie ſm qđ dr Esa. vij. Caput syrie damasc⁹ et iõ ꝓphetãdo ꝑ damascũ ꝓphetizat ꝑtã totam. g Confusa (syriam. ẽ emath ⁊ arphat. nomia sunt ciuitatũ syrie. h Quia audiũt pessimũ audierũt. s. captionez damasci que erat metropolis.

h Turbati sunt i mari. i. habitãtes i q̃dã insulis maris syrie ꝓpiquis et sub ei⁹ dñio erãtibus. ꝓpter qđ audita vastatõe syrie turbati fuerunt. i Pre ſolũ. q̃esce. si potuit. s. ꝓphꝫ ibi habitãs timens ne ad ipsum ueniret gladi⁹. Jn hebr̃ habet Sicut mare turbatũ q̃escere nõ potuit. s. populꝰ exist in emath ⁊ arphat. et ẽ ira plana qz nõ legunt tales in fuisse fuisse sub dñio syrie. k Dissolu. est dama. ꝑ tumore q̃ dissoluit virtutẽ animi ⁊ corpis. nõ subdit. Versa ẽ in fugã rẽ. l Dolores te. eam q̃si pturiẽtẽ. q̃ patiẽ dolorẽ maximũ et angustiã. m Quõ dereliq⁹. ciui. laudabilẽ. i. damascũ metropoliz vbi habitauerũt abũdãter ⁊ locose. in hebr. hẽ. Quõ nõ est fortificata ciuitas laudabilis rẽ. que nõ fuit sufficienter munita a ciuib⁹ ꝟra hostes. ⁊ sic intelligit qđ dicit hic. m Quõ derelinq̃. ciuitatẽ. s. sic imunitã vñ subdit.

n Jõ ca. iu. ei⁹ in pla. ei⁹. eo q̃ hostes ꝺ facili itroibũt.

o Et oẽs viri pliũ cõti. nõ potentes resistere.

p Et succendã ignẽ in mu. damasci. i. domib⁹ muro ad herẽtib⁹. q Et deuorabit menia benadab. fuit eñ benadab rex syrie magn⁹ et potẽs. vt habet. iij. Reg. xx. ⁊ fecit magna edificia in damasco q̃ tũc fuerũt cõbusta.

r Ad ce. Hec ẽ ps q̃rta hui⁹ ca. in qua ꝓphetizat cõtra sarracenos. q̃ meli⁹ dicerent̃ agareni. qz descẽdert ab abrahã ꝑ ismael filiũ agar ancille. ſz ipi vsurpauerũt nomẽ a sara libera. cedar ãt fuit filꝰ ismaelis vt hꝫ. xxv. Et qz fuit potens famosus p ipm itelligũt hic agareni. s Et ad regna asor. nomẽ ẽ ciuitatis metropolis. Cuius eñ agareni habitarẽt i tabernaculis ⁊ nõ in ciuitatibus. vt postea dicet. tñ habebãt aliquas ciuitates in quibus manebãt artifices ad faciendũ multa hoiby necessaria. q̃ non ꝑt fieri in tẽporibus cõpetẽter. sicut mõ in dñio tartarorꝫ sũt alique ciuitates ꝑ mercatorib⁹ ⁊ artificib⁹. sed nobiles ⁊ hoies armoꝝ habitant in cãpis et i tentoriis. q̃ autẽ dr hic. Ad regna asor. ponit plurale ꝓ singulari sicut Exo. xxv. Jlli sũt dñi tui israel. et tñ ibi erat vnicũ idolũ. vel dr regna i plurali. qz sub vno principali rege erant plures reguli. t Et vastate filios orientis. sic eñ nominant agarenꝰ. qz habitabãt in pte orientali respectu iudee.

v Tabernacula eoꝝ rẽ. qz sicut dictũ ẽ. habitabãt i tabernaculis cũ gregib⁹ suis. ⁊ de patria vna regiõe trãsferebãt tentoria sua ad aliam.

x Jn voraginẽ sedete. i. in locis occultis subtrancis. Vbi chaldei nõ ꝑt vos inuenire. y Jnijt eñ cõsilium contra vos nabucho. rex babylonis cõsiliũ cuius diffinitõ fuit vos debellare dicẽs bella toꝝ⁹ suis.

z Consurgite. ascendite ad gẽtẽ q̃tã. q. d. de facili potent debellari. qz nõ cauet sibi.

a Non ostia nec vectes. i. nõ habitabãt in fortaliciis. sed in campis.

b Soli habi. (ptstant. i. nõ habent curas alijs gentib⁹ ꝺfederationẽ a quib⁹ auxiliẽt. nõ subdit.

c Et erunt cameli eoꝝ rẽ. et qz non restat eis nisi fuga subdit.

d Et dispergã eos in oẽm ventũ. quia hoe Qui sũt (mines fugientes vadunt ad diuersas ptes. attonsi. in comã. agarent eñ tũc habebãt capillos recisos ad modũ pugilũ. vt dicunt expositores nostri. in hebreo habet sic. Et dispdam eos in oẽm ventũ angulatos angulos. i. fugatos vsq̃ ad terre angulos. vt expoit Rasa. f Ee erit asor. ciuitas supradicta. g Habi. vastabit. h Quod factuz (conũ. tanq̃ destructa sine repatione. ẽ. Hec est quinta ps huius capituli in qua ꝓphetizat cõtra elamitas. et ponit primo rõs hui⁹ reuelatiõis facte hieremie cum dicit. Jn principio regni sedechie. et subdit. ꝓphetica cum dicit. i Ecce ego confringã arcũ elam. i. eius ptãtem. q̃ dignatur ꝑ arcũ eo qz erat optimi sagittarij. l Et inducam sup elam quatuor ventos. i. aduersarios a quatuor ventis.

l Et ventilabo eos. etsciendo eos longe a terra sua. cetera patent vsq̃ ibi. m Et ponã solium meũ in elã.

camelos eoꝝ tollẽt sibi. et vocabunt sup eos formidinẽ in circũitu eius. Fugite. abite vehemẽter. in voraginibus sedete q̃ hĩtatis asor ait dñs. Jnijt ei cõsilium nabuch⁹ rex babylõis cõsiliũ. ⁊ cogitauit aduersus vos cogitatiões. Cõsurgite ⁊ ascendite ad gẽtẽ quietã ⁊ hĩtantẽ cõfidẽter ait dñs. Nõ ostia nec vectes eis. soli hĩtant. Et erũt cameli eoꝝ in direptionẽ. ⁊ multitudo iumẽtoꝝ in ꝓdã. Et dispergã eos in oẽm ventũ q̃ sũt attonsi in comã. ⁊ ex oĩ cõsilio eoꝝ adducã ĩteritũ sup eos ait dñs. Et erit asor i hĩtaculũ draconũ. desertũ vsq̃ in eternũ. Non manebit ibi vir. nec ĩcolet eã filius hois. Sõ factũ ẽ verbuz dñi ad hieremiã ꝓphetam aduersus elã in pricipio regni sedechie regis iuda dicẽs Hec dicit dñs exercituum. Ecce ego cõfrigã arcuz elã ⁊ summã fortitudinẽ eoꝝ. ⁊ inducã sup elaz quatuor

id ē dabo dñium eī alteri cui soliū erit meū inq̃ntū po
testate ⁊ auctoritate mea obtinebit. in hebreo habeť. ⁊t
ponā sedē meā. i. obsidionē meā in elā. vt expōit Ra. sa.
et dī illa obsidio dñi eo q̄ dñs instigauit eā fieri.
n In nouiss. aūt die. re ba. capti. elā. illud eīm regnū fuit
postea ꝓparatū p̄ ma
gnum tempus.

In capō. xlix. vbi
dī in postil. iō subdiť.
Cur igiť hereditatē.
Additio. i.

Melchom in he
bre. significat
semp idolū
ammonitar sed mal
chā alias melchor si
gnificat regem eoꝝ et
aliorū quorūcunq̄ ō
quibus agit.

In eo. ca. vbi dicit
i postil. Dicit aūt hic
Ra. sa. q̄ bosra.

Additio. ij.
Quod aūt bos
ra sit ciuitas i
idumea ō p̄cipibus
patet Esaie. xxxiij. vbi
dī quis est iste qui ve
nit ō edom tinctis ve
stibus de bosra. et sic
de aliis multis locis

Capitulū. L.
Verbū Iere
mias ꝓpheta
nit cōtra gentiles. hic
vltimo prophetizat cō
babylonios. tuz q̄ ma
gis circa eos īmoratur
tū q̄ p̄ hec ꝓphetia
seq̄nti ire mag s con
tinuať vt videbitur. ⁊
diuidit in duas. quia
p̄mo ponit destructō
chaldeoꝝ verbis pla
nis. scō magis pabo
licis cap̄. se. Prima i
tres. q̄ primo ponit destructio chaldeorum. scō destru
ctionis ratio. ibi. Qm̄ exultatis. tertio ostruentiū cōdi
tio. ibi. Ecce pplis. Prima adhuc in duas. q̄ p̄mo descri
bit chaldeoꝝ interit⁹. scō iudeoꝝ reditus. ibi. In dieb⁹
illis. Circa primū dī. b Annūciate in gen. tanq̄ mi
rabile factū omnibus. c Leuate sig. i. ponite vexillū
aduersarioꝝ sup portas babylonis in signū captiōis. iō
subdiť. d Dicite ⁊c. marodach. dicunt expositores
aliqui. q̄ p̄ marodach intelligit balthasar. quē interfece
rūt ipse et medi. Assi. v. et dicit marodach. q̄ fuit filius
evilmarodach. talia eīm noīa aliqui variant in medio. sic
guilhelm⁹ ⁊ gulotus sunt idē nomē. Ra. sa. dicit q̄ ma
rodach est hic nomē idoli sicut et bel. q̄ dicunt hic ꝓfusa
et devicta. q̄ manifeste apparuit. q̄ nō habebāt ptātez
saluandi suos cultores. e Qm̄ ascendet contra eam
gens ab aquilone. i. a media ⁊ pside. q̄ vergūt ad aquilo
nē respectu babylonie. f Qui ponet terrā eī⁹ in soli
tudinē. quia babylonia tūc ōstructa nō fuit postea reedi
ficata. sicut habeť infra eo. ca. et Esa. xiij. g In dieb⁹
illis. Hic ꝓfūt describit iudeoꝝ redit⁹. q̄ post destructiōz
babylonie. cyrus primo anno regni sui dedit iudeis licē
tiam reuertendi in iudeā. i. Esdre. i. et hoc est q̄d dī.
g In diebus illis ⁊c. venient filij israel ipsi et filij iuda.
regno eīm israel captiuato p̄ salmanasar aliqui euaserūt
q̄ postea in regno iude habitauerūt et sic cum filijs iu
da ducti fuerūt in ba
bylonē cū eis redierūt.
i Et flentes p̄ gau
dio seu ex contritione
p̄cedentium peccato
rum. ꝓpter q̄ fuerant
captiuati.

Properabunt et
dominū deū suū q̄ne
rent p̄ debitū cultuz.
vsi. i. Esdre. iij. dicit q̄
veniētes in vrim ere
rūt ibi altare domi
no offerentes sup illō
holocaustum domio
mane et vespere.

Et apponēť ad do
minū federe sempit
no. quia postea nō le
gunť iudei a deo per
idolatriā declinasse.
nisi aliqui pauci tēpo
re machabeoꝝ et ma
gis violentia q̄ vo
luntate. Sciendum
q̄ in hebreo hic habe
tur. Federe in seculū.
q̄d non semp̄ impor
tat ꝓpetuitatē. sed du
rationem notabilem
m Quod nulla ob
liuione delebitur i he
breo habetur. Quod
obliuiōi nō dabitur.
q̄d est intelligendum
vsq̄ ad xp̄i aduentuz
quo tpe fuerūt a dō se
parati. ꝓpter suā īcre
dulitatē. et sic intelli
gitur q̄ obliuioni nō
dabiť vsq̄ ad magnū tp̄s a reditu eīm captiuitatis baby
n Ezer (lōice vsq̄ ad xp̄m fluxerūt āni circiter. cccc.
pditus factus est pplus meus in captiuitate babylōica.
⁊ subdiť causa. o Pastores eorum. i. reges sacerdotes
et falsi ppbete. p Seduxerunt eos. vt ptz ex p̄dictis
in hoc libro in plurib⁹ locis. q Fecerunt eos vagari
in mōtibus. i. cultu idolorum. q̄ in talib⁹ locis ponebā
tur. r Obliti sunt cubilis sui. i. templi dñi. q̄d dice
batur caula siue cubile fidelū. et q̄ ꝓpter q̄d frequenter
traditi fuerunt iudei in manibus hostiū. ideo subditur.
s Omnes qui inuenerūt ⁊c. Non peccauim⁹ ⁊c. ex hoc
eīm q̄ iudei ꝓpter offēsaz dei tradebanť in manibus ho
stium. dicebant hostes se non peccare. tractando eos cū
minima crudelitate sed hoc non est verum. quia deus
actibus malorum bene vtitur in bonum. sicut p̄ demo
nes exercet suam iusticiam in damnatos.
t Recedite de me. baby. vos iudei p̄ eyrum licentiādi.
v Et este. quasi hedi ante gregem. i. leranter redite in
iudeam. x Qm̄ ecce ego suscitabo ⁊c. p̄ aduentuz eīm
persarum et medorum fuit capta babylonia et ex conse

quenti data iudeis licẽtia, cetera patent in litera.

a Qm̃ exultat. Hic ponit destructiõis babylonice rõ. et est duplex. vna ꝓpter crudelitatẽ erga ꝓpm iudaicum. alia ꝓpter impietatẽ erga dñm. scda ponit ibi. Vox fugientiũ. Prima adhuc diuidit in duas. qz ad destructionẽ chaldeoz secuta est liberatio iudeoz. ideo primo ponit primũ. scdo scdm. ibi. Grex dispersus. Circa primũ dz.

a Qm̃ exultauit in debellatione ppli mei.

b Et mag. loqmini. attribuẽtes hoc vre viribus

c Impietatis (tuę. tes hereditatẽ meã. i. iudeã eo qd ibi viguit diuus

d Qm̃ effu (cultus si estis. ad lacerandũ ppm meũ.

e Sicut vituli sup herbã. ad eũ deglutiendũ. in heb. hꝫ. Ut vitula turturãs. q pedibus suis messem pterit. et ore suo comedit.

f Et mugiet vt tauri ad ipm ãpli⁹ terrẽdũ.

g Cõfusa est mr̃ra id est babylon metropolis i regno chaldeoꝝ

h Et aqta (orũ pul. i. delecta i terrã.

i Ecce nouissima erit. q solebat esse pria inter omes ciuitates.

k Et deserta. ab hoibus

l Inuia. qz null⁹ audebit trãsire ꝓpter serpentes et dracones ibi habitantes.

m Et arens. qz euphrates transiẽs per eã fluit deuiat⁹ ab alueo suo p persas et medos eã obsidentes. ita qꝫ p alueũ siccũ intrauerũt ciuitatem.

n Ab ira dñi nõ habitabit. i. a vindicta dei factũ est qꝫ de cetero nõ habitet. vt ꝓdictũ est. de destructiõe tante ciuitatis.

p Et sibilabit. deridẽdo

q Preparamini ptra babylonem. (do supbiã ei⁹ ꝑcedentẽ. p circuitũ. re. ita qꝫ nullus possit stare ad ꝓpugnacula ad ei⁹ defensionẽ

r Clama. aduersꝰ eã exhortãdo bellatores

s Ubiqz dedit manũ. i. vbiqz q̃siuit auxilium (res ptra eaz. ꝓtinũ et non inuenit. sicut infra in fine libri. egypto dedimus manũ re.

t Sicut fecit destruẽdo crudeliter alia regna.

v Facite ei. eã destruendo.

x Dispdite satorẽ re. et reddite terrã in circuitu ei⁹ deserta et inultã.

y A facie gladij colũbe. i. ꝓpter crudelitatẽ regis babylonis q dz colũba. nõ a caretia fellis. et sagacitate. sm Osee Ephraim colũba seducta re. In heb. hꝫ. A facie gladij vinosi. i. sanguie babyloniorꝝ inebriati. qꝫ h intelligit gladius medoꝝ et persarũ. dictio hebraica sic posita. i. iona.

Sagitta ei⁹ q̃ viri fortis interfectoris: nõ reuertet vacua Et erit chaldea in ꝑdã oẽs vastãtes eã replebũtur ait dñs. a Qm̃ exultatis et mag loqmini. b dirupiẽtes hereditatẽ meã. c quasi vitulũ sup herbã et mugistis sic thauri. d Confusa est mr̃ vra nimis et aqta pulueri q genuit vos. e Ecce nouissima erit in gẽtibꝰ. f et deserta inuia. g et arẽs. h Ab ira dñi nõ habitabit. sed rediget tota i solitudiẽ. i Oẽs q trãsibit p babylonẽ stupebit. et sibilabit sup vniuersis plagis eius. k Preparamini ꝛ babylonẽ p circuitũ. oẽs q tenditis arcũ debellate eã. nõ parcatis iaculis. qz dño peccauit. l Clamate aduersus eã. m Ubi qz dedit manũ. n Ceciderunt fundamenta eius. destructi sũt muri ei⁹ qm̃ vltio dñi ẽ. o Ultionẽ accipite de ea. p Sicut fecit facite ei. q Dispdite satorẽ de babylone. et tenentẽ falcẽ in tpe messis. r a facie gladij colũbe. s Unusqsqz ad ꝓpm suũ conuertet. et singuli ad terrã suã fugient. t Grex dispersus isrl. v leones ejecerũt eũ. x Primus comedit eũ rex assur. y iste nouissimus exossauit eũ nabuchodonosor rex babylonis. z Propterea hec dicit dñs exercituũ de⁹ isrl. Ecce ego visitabo regẽ babylonis in terra ei⁹ sicut visitaui regẽ assur. et reducã isrl ad habitaculũ suũ. a Et pascet carmelus et basan et in monte ephraim et galaad saturabitur aia ei⁹. b In diebꝰ illis et in tpe illo ait dñs q̃rent iniquitas isrl. et nõ erit et peccata iuda et nõ inuenient. qm̃ ꝓpitius ero eis qs reliquero. c Super trã dñantium ascende et super habitatores ei⁹ visita. d Dissipa interfice q̃ post eos sũt ait dñs. et fac iuxta oia q̃ ꝓcepi tibi. e Uox belli in trã. et contritio magna. f Quo ꝓfractus est et contritus malleus vniuerse terre. g Quo versa ẽ in desertũ babylon in gẽtibꝰ. h Illaqueaui te et capta es babylon et nesciebas. i inuenta es et apprehensa. k qm̃ dñm ꝓuocasti. l Aperuit dñs thesaurũ suũ. et protulit vasa ire sue. qm̃ opus est dño exercituum in terra chaldeoꝝ. m Uenite ad eam ab extremis finibꝰ aperite eã quoca ẽ ad colũbã et vinositatẽ vt dictũ est s. xxv. et xlvi.

z Unusqsqz. s. alienigenaꝝ in babylone existentiũ.

a Ad ppm suũ conuer. de babylone recedendo.

b Grex dispsus. Hic ostendit describit liberatio iudeoꝝ q̃ secuta est ad destructionẽ chaldeoꝝ. ꝓmittit tñ ei⁹ captiuatio cũ dz. Grex dispersus isrl. i. duct⁹ ad diuersa loca extra terrã

c Leones. i. (rã suã reges crudeles.

d Et eiecerũt eũ. q̃ fuerunt illi subdit.

e Primus co. cuz rex assur. q captiuauit de ce tribu. iuꝫ. Rex. xvij

f Iste nouissimus exossauit eũ nabuc. q destruxit hierlm et templũ. vbi erat fortitudo populi tpaliter et spualiter. sicut fortitudo corporis est in ossibꝰ.

g Propterea re. Ecce ego visi. re. babylonis debitã penã infert

i Et pascet. (rẽdo. carmel⁹ et basan. vt tuet abũdanter de bonis terre sue.

k In diebꝰ illis re queret iniqtas isrl. s. idolatria ꝓpter quem fuerat captiuat⁹.

l Et non erit. qz post reditũ captiuitatis babylonice nõ legit populus ad idolatriam declinasse vt dictuz ẽ supra. Cõsequẽter reuertitur ad destructionẽ babylonis cũ dz.

m Sup terrã domi nantiũ. i. babyloniorꝝ q̃ multis regnis dominabant. in heb. hꝫ. Rebellantiũ. rebellauerant eni dño ꝛ templũ eius destruendo.

n Ascende. tu exre.

o Et sup habitatores ei⁹ visita. in malum. ꝛ subdit.

p Dissipa et interfice re. ostrũ est malleus terre. i. rex babylonis q̃ contriuerat multas gentes

q Quo versa est in desertũ. (sicut malleus lapides. subdit modum.

r Illaqueaui te. te capiendo mo a te improuiso. sicut auis laqueo capit. medi eni et perse longe a babylone fecerũt fluuiũ euphraten q̃ currebat p ciuitatẽ q̃ ea diuerteret. et sic p alueũ vbi nõ erat murus. intrauerũt repente.

s Inuenta es et apphensa. ab aduersꝰ

t Qm̃ dñm ꝓuocasti. q. d. nõ est optimo (sartys tuis. humana. sed vindicta diuina. ideo subditur.

v Aperuit dñs thesaurũ suũ i. mala pene in sua ꝓsentia nobis occulta ꝓparata tibi ꝓtulit in effectu.

x Uenite ad eam ab extremis finibus. i. a longinquis valde partibꝰ vnde collectus fuit exercitꝰ cyri et darij.

y Aperite vt exeant qui conculcent eam. i. remouete

imp2dimẽta exercitui medo2 et ꝓsar.nõ subdit.
a Colligite ó via lapides.redigite in aceruos.lra hebraica ad'alũ sensuz reducit q talis ẽ.Apte portas scz babylonis eas frãgendo.
b Coculcate sicut aceruos.s.frugũ q extenduntur in area et terunt pedib' alalũ i terra illa ad granum excutiẽdũ.q.d. sic cõculcate babylõios ppl'm t iste sensus magis consoat lre pcedẽti t subsequẽti vt ptz de se.
b Vox fugi.hic ponit scda cã destructõis babylõice q ẽ impietas ꝛ deũ destruẽdo ei' tẽplũ.si ei deũ verũ ipm reputasset ei' tẽplũ ñ ꝛbuissent et hoc ẽ qd dicit.
b Vor fugiẽ.rẽ.q.d.ad hoc diuinit' fuerũt aliq in babylone a morte ꝓseruati vt agnoscerẽt t ꝓiterẽt babylonẽ destructam in vltionẽ destructionis tẽpli dñi.cetera patẽt,sicz ibi.
c Et nul'l' euadat.s. de illis qs de' ꝓdinauit interfici.qz plures morte euaserũt vt ꝓdictũ est ĩmediate.
d Quia ꝛ dñm ere cta ẽ.destructoz irrñ sue virtuti iputãdo t tẽplũ dñi ꝛcremãdo.
e Aduersus sanctuz israel.i.aduersus deũ q colit ab israel sic̃ sanct' scꝛoz.cetera patẽt
f Ecce ego(vsqz ibi. ad te supbe.tu rex babylonis q faciebas te adorari sic̃ deũ Bafi. tis. g Et deuo.oĩa in cir.eius.qz medi t ipse nõ solũ destruxerũt vrbes.sed alia q erant in circũitu vrbi
b Hec dicit.(um. hic cõsequẽnter ponit liberato iudeoꝛ cõsecuta ad destructõem chaldeoꝛ.a quib' duc te tractabant.ido dicit Calũniã sustinẽt rẽ.subdit eoꝛ liberatio virtute diuĩa. Redemptoꝛ eoꝛ fortis rẽ.

vt exeãt q ꝛculcẽt eã. Tollite de via lapides t redigite in ꝛaceruos. t interficite eam.nec sit quicqz reliquũ dissipate vniuersos fortes eius.descẽdant in ꝛoccisiõz Ue eis qz venit dies ꝛoruz tps visitatõis eoꝛ. Vox fugientiũ et eoꝛ qui euaserũt de terra babylonis.vt ãnũciẽt in syon vltionẽ dñi dei nr̃i.vltionem templi eius. Annũciate in babylõz plurimis omnib' qui tendunt arcũ. Consistite aduersus eam p gyrũ.et nullus euadat.Reddite ei ꝛm op' suum iuxta oĩa q̃ fecit facite illi.qz ꝛ dñm erecta est.ad uersus sanctũ israel. Ideirco cadẽt iuuenes ei' in plateis eis.t oẽs viri bellatores eius ꝓtescẽt in die illa.ait dñs. Ecce ego ad te superbe dicit dñs de' exercituũ.qz veniet dies tu' tps visitatõis tue. Et cadet superbus t corruet.t nõ erit q̃ suscitet eum et succendam ignẽ in vrbib' eius. t deuorabit omnia in circũitu ei' Hec dicit dñs exercituũ. Calũniã sustinent filij israel t filij iuda sil'. Oẽs q̃ cepertũt eos tenẽt.nolũt dimittere eos.Redẽptoꝛ eoꝛ fortis. dñs exercituũ nomen ei'. Iudicio ꝛ defendat cãz eoꝛ. vt extreat terrã t ꝓmoueat hitatores babylonis. Gladius ad chaldeos ait dñs t ad hitatores babylonis t ad principes t ad sapiẽtes eius. Gladi' ad diuinos eius.qui stulti erunt. Gladi' ad fortes illius.q̃ timebũt. Gladi' ad eqs ei'.t ad curr' ei' t ad oẽ vulg' qd ẽ in medio ei'.t erũt q̃si mulieres. Gladius ad thesauros ei' q̃ diripiẽt. Siccitas sup aq̃s eius erit.et arescẽt.qz terra sculptiliũ ẽ.et ĩ portẽtis gloriab'. Propterea hitabũt dracones cũ fatuis ficarijs et hitabũt ĩ ea structões.Et nõ habitabit vltra vsqz i sempiternũ nec extruet vsqz ad generatõez et generatõez. Sic subvertit dñs sodomã t gomorrã et vicinas ei' ait dñs.Nõ habitabit ibi vir.t nõ incolet eã filj' hoĩs. Ecce ppls veniet ab aq̃lõe t gẽs magna t reges multi ꝛsurgẽt a finib' terre. Arcũ et scutũ apphẽdent.crudeles st t imisericordes Vox eoꝛ q̃i mare sonabit.t st eqs ascẽdẽt sic̃ vir pat' ad pliuz ꝛ te filia babylõ. Audiuit rex babylõis famã eoꝛ.t dissolute sunt man' ei'. Angustia apphẽdit eũ. dolor q̃si ptuetẽ. Ecce q̃si leo ascẽdet. ꝛ supbia iordanis ad pulcritudiez robustã.qz subito currere faciã eũ ad illã. Et q̃s erit electus quẽ ꝓponaz ei: Quis em sil'is mei t q̃s sustinebit me. Et quis est iste pastoꝛ qui resistat vultui meo. Propterea audite consilium dñi qd mẽte concepit aduersum babylonẽ t cogitatões eius quas cogitauit sup terrã chaldeoꝛ

i Judicio.i.ꝛm ordinẽ sue iustitie. k Defendẽ cãm eoꝛ.eos liberãdo.t chaldeos puniendo sequit. l Gladi'.s. medoꝛ et psarũ.
m Ad chaldeos,destruẽdos. n Gladius ad diuinos ei'.q̃ delusi a ꝛmonib' falsa babylonijs diuinabãt. eis securitatẽ ꝓmittẽdo.nõ sequit. o Qui stulti erũt qz ꝛriũ apparuit p effectũ.cetera patẽt vsqz ibi.
p Siccitas sup aq̃s ei' qz medi et pie sic̃ cauerẽt alueũ euphratis mõ ꝓdicto.
q Quia.ter.scul.ẽ. id est diuersis idolatrijs dedicata.
r Et in poꝛ.glo.i.in falsis figmẽtis.vt dicit glo.i.heb.habetur in eũ gloriab'.i.do vl' idolo gigantũ.vt dic̃
s Propter(Ra.sa. ea hitabunt dra.q̃ habitãt in locis ruinos et desertis.
t Cũ fatu.ficarijs. id ẽ fatuis et saturis. vt dicit hugutio qui sunt hoĩes siluestres vel ꝛm alios demões in tali effigie apparẽtes cetera patẽt ex ꝓdictis.
v Ecce pplus.hic ponit' destruẽtiũ conditio.et primo ex regione cũ dr. Ecce populus venit ab aq̃lõe. scdo a statura cũ dicitur. Et gens magna. hoĩes em aq̃lonares sunt maioris corpis q̃ australes.terno a multitudie.ibi. Et reges multi.q̃rto ab animositate t crudelitate.cum dr. Arcũ t scutũ rẽ.quanto em hoĩnes sunt magis aq̃lonares tãto plus habent de sanguine.t st magis aiosi et iracundi. t Vox eoꝛ q̃si ma.sonabit ex multitudine hoĩm t remitu armoꝛ.
y Audiuit rex babylo.fa.eoꝛ.i ꝓdictis cõz Et dis(citionibus. solute sunt man' ei' ꝓ timoꝛe.
z Angustia apprehendit eũ.in aio ins a Dolor q̃si(terius. parturien.in sensib' exterius.
b Ecce q̃si leo ascendet.iste populus cõtra babylonẽ. c De superbia ioꝛ.rẽ. exponatur sicut supra.xlix.hoc excepto q ibi dicit cõtra idumeã.hic aũt contra babylonẽ vsqz ad finẽ huius capituli.

In ca.l.vbi dr in postilla.A facie gladij colũbe.

In hebreo nō habef hic aliq̄ dictio Additio equinoca ad colūbā ⁊ ad vinositatē. ꝫ solū signat colūbā ad lr̄az et exponaf sic. s. ꝛꝛr. ī additōe. Ca. LI.

Hec dicit dñs. De scripta babylonis destructōne
b nō plano. hic ōscribif mō magis pabolico, ⁊ di
uidif ī duas. q: prīo describif sub pabola vbi. scōo sub parabola facti. ibi. vbi qō pcepit. Prima in duas q: prīo ponitur parabolica descriptio. scōo pōif explanatio. ibi. Accute sagittas. Prima in duas fm duas pabolas. scōa ibi. Calix aure⁹. Prima pabola ē ō vēto pestilētē. pquē intelligitur exercit⁹ medoꝝ et pſar ad ōstructionē veniēs babylonis cum dr̄.

b Ecce ⁊c. leuauerī cōtra me. tēplū meuz cōburēdo ꝛpe nabuc. et vasa mei cult⁹ humānis vsibus applicādo ꝛpe balthasar Dani⁹. v.

c Quasi ven. pe. scz exercitū medoꝝ et per
d Et mittā in (sar. baby. vētilatores. scz cyrū et darū. exercit⁹ rectores.

e Et vētilabūt eam ⁊c. bona ei⁹ rapiēdo. ⁊ eā destruēdo.

f Nō tēdat. sic hsit libri correcti.

g Qui tēdit arcū suum ⁊c. q. d. pedites sagittarij et eq̄tes loricati nō poterūt defendere babylōez. fm hebreos lr̄a talis est. Attēdat tendens arcū suū. ⁊ nō valebit lorica. ⁊ ē modus loq̄ndi decurtatus. vbi ptz aliq̄d supplere. sicut ij. Regū. v. ꝓposuerat in die illa q̄ percussisset iebuzeū subintelligendū ē. fiet mgē militie. et hoc mō cū dicif hic. Attēdat subintelligif bellatorē babylonicū. Tēdens arcū suū. s. q̄libet sagittarius de exercitu cyri et darij. ⁊ nō valebit lorica. s. babylōioꝝ ad sustinendū ictū. ⁊ huic sensui magis ꝛsonat lr̄a sequēs cuz dicif. Nolite pcere ⁊c. huic destructōis subdif vna cā cū dr̄. h Qm̄ nō fuit viduat⁹ ⁊c. i. derelict⁹ ab eo totaliter q: licet pmiserit pplm̄ suū affligi et captiuari a chaldeis. tū postea vindictā accepit. ideō subdif i Fugite ō medio babylonis ⁊c. et ptz lr̄a. k Calix. Dicit ponif scōa parabola. s. calicis aurei inebriantis gentes. p quē designaf rex babylonis q̄ potū doloris multis gētib⁹ ꝛpinauit. et q: hoc fecit crudeliter et supbe. attribuēs sue vtuti qō fiebat virtute dei. ideō factū ē sibi simile fm ordinez
l Tollite re(diuine iusticie. et fm h ptz lr̄a vsq̄ ibi. sonā. i. medicinā ad dolorē ei⁹ sanādū seu mitigandū. et nisi dettaxerint eos puuli gregū. nisi dissipatū fuerit cū ipis hītaculū eoꝝ. Avoce captiuitatis babylonis cōmota ē tra. ⁊ clamor inter gentes auditus est. .LI.

Hec dicit dñs. b Ecce
b ego suscitabo sup babylōez ⁊ sup hītatores ei⁹ q̄ cor suū leuauerūt cōtra me
c q̄si vētū pestilētē. ⁊ mittā babylonē vētilatores. ⁊ ventilabūt eā. Et demolient terrā ei⁹. qm̄ venerūt sup eā vndiq̄z in die afflictōis ei⁹.
d Nō tēdat q̄ tendit arcū suū. ⁊ nō ascēdet loricatus.
e Nolite parcere iuuenibus ei⁹. interficite oēz malicia ei⁹.
f Et cadēt interfecti ī terra chaldeoꝝ. ⁊ vulnerati ī rēgionib⁹ ei⁹.
g Qm̄ nō fuit viduat⁹ israēl ⁊ iuda a dño deo suo. dño exercituū. terra ām eoꝝ repleta ē delicto a sctō israēl.
h Fugite de medio babylōis vt saluet vnusq̄sq̄ aiaz suā. Nolite tacere sup iniqtate ei⁹. qm̄ tps vltiōis ei⁹ est dño vicissitudinē ipe retribuet ei.
i Calix aure⁹ babylō in mānu dñi inebrians oēz terrā. De vino ei⁹ biberūt gētes. ⁊ ideo cōmote sūt.
k Subito cecidit babylōz ⁊ contrita ē. Ululate sup eā. tollite resinā ad dolorē ei⁹ si forte sanetur.
l Curauim⁹ babylonē ⁊ nō ē sanata. Dereliquam⁹ eā ⁊ eam⁹ vnusq̄sq̄ in terrā suā.
m Qm̄ puenit vsq̄ ad celos iudiciū ei⁹ ⁊ eleuatū ē vsq̄ ad nubes.
n Protulit dñs iusticias nr̄as. vēite ⁊ narrem⁹ in syon op⁹ dñi dei nr̄i.
o Acuite sagittas ⁊ ipletε pharetras. Suscitauit dñs spm̄ regū medoꝝ et ō babylonē mēs ei⁹ ē vt pdat eaz
p Qm̄ vltio dñi ē vltio tēpli sui.
q Sup muros babylonis leuate signū. auge te custodiā. Leuate custodes. ꝓparate insidias. q: cogitauit dñs ⁊ fecit q̄cunq̄z locut⁹ ē ō hītatores babylonis.
r Que habitas sup aq̄s multas locuplex in thesauris. vēit finis tu⁹ pedalis pcisiōis tue.
s Jurauit dñs exercituū p aiaz suā qm̄ replebo te hoīb⁹ q̄si bruco. et loquif ironice. vñ subdif.
t Curauim⁹ baby. ⁊c. ⁊ loquif scriptura ad modū medici totaliter desperātis ō sanatōe infirmi. q: tunc dimittit eū. dicit tñ glo. q̄ verbuz ē angeloꝝ ad custodiā babylonie deputatoꝝ. dimittēnū eā tpaliter affligi. ex quo viderūt sup ℔ volūtate dei. ideo
n Qm̄ pue(subdif. nūt vsq̄ ad ce. iu. ei⁹. id ē corā deo.
o Protulit do. iustitias verbū est ꝓphete in ꝑsona redemptum de babylonica captiuitate ꝓfidentiū se liberatos p meritum bieremie. ezechielis. et danielis. et aliorū sanctoꝝ illi⁹ ꝛpis ⁊ eiam patrū antiq̄.
p Acuite. hic ōsir ponif dictay pabolay explanatio et primo primē. scōo scōe. ibi. Collidis. Prima in duas q: prīo pōif explanatio. secūdo dicit cōfirmatō. ibi. Jurauit. prima pabola significabat exercitū medoꝝ et pſarum p babylonia destruēdā. hoc ām fuit maxime p artē sagittādi. ⁊ ideō explanās modū destructōis dicit Acuite sagittas ⁊c.
q Qm̄ vltio dñi est in cui⁹ ꝓtēptū balthasar vasa diuino cultui deputata cōbib⁹ vsib⁹
r Vltio(applicauit templi sui. qō nabuc. cōbussit.
s Sup mur. baby. leuate signuz ⁊c. q. d. q̄tumcūq̄ babylonij se disponāt ad defendēdū tñ nihil eis valebit ideō sequif. Que cogitauit dñs ⁊ fecit ⁊c
t Que habitas sup aq̄s mltas hoc dr̄ q: euphrates fluuius magn⁹ trāsibat p ciuitatē ante ei⁹ destructiōz.
v Locuplex in thesauris de diuersis ꝓuntijs crudelit cōgregatis. ⁊ Venit finis tu⁹ pedalis pcisionis tue q. d. tu es ꝓpe casum sicut arbor cui ē sola mēsura pedis pscindenda. in hebreo habef. Venit finis tu⁹ mēsura rapine tue. id est fm mensuram peccati tui. rapiendo crudeliter bona aliorum. et iste sensus magis consonat lr̄e precedenti. vbi dicitur Locuplex in thesauris.
y Jurauit dominus. Hic consequēter ponit confirmatio dicti. ⁊ hoc diuino iuramento cuz dicit. Jurauit dominus exercituū. i. angelorum.
z Per animā suam. i. p seipsum. q: spūs est deus. Job. xiij. non enī habet maiorē p quem iuret. ideo iurat p ipsum Genes. xxij. Et p meipsum iurauī dicit dominus.
a Qm̄ replebo te. babylonem.
b Dominibus. tibi aduersantibus.
c Quasi bruco. qui incedit cum magna multitudine

a Sup te celeuma cătabit. est aũt celeuma cătic̃ vin-
demiator. ꝛ p hũ designat gaudiũ medor ꝛ persar in effu
sione sanguinis chaldeor. ꝛ depdatõe eor. b Qui
fecit terrã. hũ refert ad illud qđ pdictus est. Jurauit dñs.
c In fortitudine sua. i. potẽtia infinita q̃ requirit ad crea
tionem.

d Et ppa. orbẽ. i. gu-
e Pru- (bernaut.
dentia sua extẽdit ce-
los. q̃ ad modũ tento
rij vident extendi sup
f Dante eo (terrã.
voces. i. sapiente.
g Multi. aque i ce-
. s. acreo in q̃ generãt.
h Qui le. nu. ab ex
tre. terre. i. ab occeano
terrã hĩtabilẽ termi
nãte. inde eni p maio
ri parte eleuant exha
lationes humide q̃ cõ
densant in nubes.
i Fulgura i pluuiaz
fecit. pluuia eni abun
dans facit cessare ful
gr Et pdu- (gura.
rit ven. de thesau. su.
id ẽ de locis hoĩbz oc
l Stult⁹ cẽ. (cultꝰ.
a s ia. ꝛ loq̃tur de scia
superstitiosa cuiusmodi
est nigromãtia ꝛ eius
partes. ideo subditur.
m Cõfusus ẽ oĩs cõ
flator in sculptili. ꝛ lo
q̃tur de imaginibz p
astronomiã factꝭ. et p
alios modos superstiti
n Quia men (osos
dat est con. ei⁹. quod
probat dicens.
o Nec est spũs i eis
si eni aliqñ dentur in
eis. sed a demo-
nibus.
p Vana sunt opa. i.
nullã virtutẽ de se ha
q Et risu (bentia.
digna. i. derisibilia sa-
pientibus.
r In tpe visitatiõis
sue pibũt. destructa ẽ
babylõe destructa fue
runt idola q̃ ibi erãt.
t Pars iacob. supple
ver⁹. x Jpe est ps. s. iacob
fideles eni possidẽt dñm p fidẽ ꝛ delectationẽ. ꝛ de⁹ pos-
sidet eos p gr̃am. ꝛ ideo sicut fideles sũt ps dei. ita ꝛ de⁹ est
ps eor. q̃ peleeti sunt a deo ꝛ ipi peligũt cũ aliis gentib.
5 Collidis. hic ponit explanatio sede parabole. ꝛ diui-
dit i duas ptes. q̃ prio ponit parabole snia. secdo hũ
q̃ mõnia. ibi. Comedit me. Sentẽtia vo parabole consi
stit in hũ q̃ p eã designat rex babylõis xpianos alios potz
meroz. ꝛ sic factũ est sibi ꝛ suis. q̃ victorias factas vtu-
te dei ascribebat sibi. ideo sibi dr i psona dñi. 5 Collu. tu
mihi. i. vt unitum iusticie mee. a Vasa belli. i. appara
tus belloꝝ aliaꝝ gentiũ. b Et ego col. in te gẽtes. q̃
iusticiã meã volũtate inimi̇ exeunt⁹ es. c Et disp. in te
reg. tibi subiecta ꝛ te auxiliãtia. d Collu. in te equũ ꝛ
eq̃. i. eqs ꝛ eq̃tes. q̃ ponit hic singlare p pl̃ali. ꝛ silr i se-
quẽtib. ꝛ ptz lra vsq; ibi. e Dñe ma. qđ fe. in syon.
templũ cõcremando.
f In ocu. vris. in hũ alloquit iudeos qui
bus viderũt quoꝝ plu-
res erãt in babylone.
g Ecce eg. ad te mõs
pesti. i. babylon q̃ est
mons alt⁹ p potẽtiaz
ꝛ superbiã ꝛ pestifer. oc
cidendo gentes alias
b Quol- (crudelit.
uã te de pe. i. de forta
litijs tuis in qbz cõfi
i Et da. te in (dis.
mon. cõbu. q̃ babylõ
fuit cõbusta a medis
h Et non (ꝛ persis
tol. de te la. in ang. ꝛ
. i. nõ reedificabeꝭ vl
l Leuate signũ. (tra
id est verũ ad ꝛgre
gandũ bellatores con
tra babylonem.
m Sanctificate. i. cõ
firmate ad bellandũ.
scriñ eni in vna signi-
ficatiõe idẽ est qđ fir
n Annũciate (mã
ꝺ illã regibz ararath.
id est armenie regibz
o Menni ꝛ ascenez
noia sunt regnorũ.
p Numerate ꝺ eam
taphsar. nomẽ est he-
braicũ. ꝛ exercitum sig
nat q̃ nũerat in expe
q Addu- (ditiõe.
cite equũ. i. equos.
r Quasi brucũ acu-
leatuz. i. agiles ꝛ ꝑpa
ratos ad bellatũ. cete
ra patent vsq; ibi.
s Quia euigilabit
contra babylonẽ cogi
ta. dñs. videbat eni q̃
dormiens pmittendo
crudelitates chaldeo-
rũ. ꝛ euigilãs in punt
t Cessauerũt for. baby. victorias eĩ fecerãt (tione eor.
virtute diuina. ꝛ iõ ipa retractata nõ solum cessauerũt a
victorijs. sed etiã fuerũt deuicti ab aliis. iõ subditur.
v Et fac. sunt ꝗsi mul. q̃ sunt imbelles. x Jncensa
sunt tabernacula eor. i. habitationes babylonis. y Contriti
sunt vectes ei⁹. p fractionẽ portaꝝ. z Currens obui.
currenti cẽ. babylon eni erat ciuitas valde magna. vt di
cit Ysiero. sup ps. q̃ erat edificata in q̃dro. et quodlibet
lat⁹ habebat in longitudie. xvi. miliaria q̃ faciũt octo leu
cas. ꝓter quod dicit philosophus in libro polit. q̃ ma
gis erat dicẽda regio clausa muris q̃ ciuitas. ꝛ iõ de do
mo regia frequẽter currebãt nuncij ad portas ciuitatis. ꝛ
econtra. so ad denunciandũ statum. ꝛ ideo ingressus ꝛd

uersatio⁹ cito fuit regi nūciat⁹. iō subdit. a Capta ē
ciuitas ei⁹ a sūmo vsq; ad sūmū. i. a prima porta vsq; ad
b Et vada preoccupata sunt. q; medi ⁊ perse (vltimā.
p̄ alueū fluminis intrauerūt. vt dictū est. c Et palu-
des incensę. i. fortalicia q̄dā in paludib⁹ sita. d Et vi-
ri bellatores ꝓturbati
sunt ex subito īgressu
e Filia ba- (hostiū
bylonis. i. gens baby
f Quasi (lonica.
area. i. messis extensa
g Tps tri (in area
ture ei⁹. i. sue ꝓtritio-
nis. sicut bladum te-
ritur in area.
h Comedit me ꝓic
ponit ꝓtra babylonem
q̄rimonia de malo q̄ fe-
cit in hierl'm. ⁊ diui-
ditur in tres ptes. q;
p̄mo ponit q̄rimonia.
scdo circa eā diuīa u-
stitia. ibi. Propterea
tertio sequēs laus di-
uina. ibi. ⁊ laudabūt.
Circa primū dr ī pso-
na hierl'm.
h Comedit me. po-
pulū meū occidendo
⁊ bona rapiendo.
i Deuorauit me. cru-
deliter hoc agendo.
k Reddidit me ānsi
vas īane. q̄ si ē aptū
ad suū officium. q; sic
hierl'm destruxit q; si
erat ꝓpta habitationi
l Repleuit (hoīm
ventrē suuz teneritu-
dine mea. i. eo q; te-
nerrime diligebaz ra-
piēdo sibi vasa aurea
⁊ argētea ꝓsecrata di-
uino cultui.
m Et eiecit me. po-
pulū meū captiuādo
n Iniq. aduer. me.
i. facta mihi a chalde
o Et caro mea. (is.
lacerata ab eis.
p Sup babylonem
supple veniat vltio ei⁹.
q Propterea. hic ꝓfir ponit
diuina iustitia cū in psona dñi hierl'm ꝓquerenti.
r Ecce ego iudicabo cām tuā. dando ꝓ te sniam ꝓtra ba
bylonē. s Et deser. factā ma. ei⁹. i. ꝓgregationē aq̄rum
ex cursu eu phratis ſm modū loquēdi hebraicuz. q̄ omis
aquay ꝓgregatio vocat mare. ſm illud Bes. i. Congrega
tiones q; aq̄rum appellauit maria. t Et siccabo venā ei⁹
id est cursum eu phratis mō supradicto. v Et erit ba
bylon in tumu. ex ruinis domoꝝ ⁊ murorꝝ p Stupor
⁊ sibilus. p̄ admiratiōe tante ruine. y Simul vt leo-
nes rugiēt. s. chaldei. leones enī horribiliter rugiunt q̄si
z Et excu. co. ⁊c. detrahēdo capillos su- (sunt deuicti.
os p̄ dolore ⁊ indignatiōe. sic facūt leones q̄si sunt deui-
cti. in heb. tñ hr sic. Recanabūt vt catuli leonū. i. extranee
rugiēt p̄ dolore. q; recanare. ꝓprie est asinoꝝ. a In ca-

regi babylōis q; ⁹ capta est
ciuitas eius a sūmo vsq; ad
sūmū ⁹ ⁊ vada p̄occupata sk
⁊ paludes īcēse sk igni: ⁹ ⁊ vi
ri bellatores ꝓturbati sunt
Quia hec dicit dñs exerci
tuū de⁹ isrl'. ᶜ Filia babylōis
ᶠ q̄i area. ᵍ tps triture ei⁹ Ad
huc modicū ⁊ vēiet tps mes
sionis ei⁹ ʰ Comedit me ⁱ de
uorauit me nabuch. rex ba
bylonis. ᵏ Reddidit me ānsi
vas inane Absorbuit me q̄si
draco: ˡ repleuit ventrē suū
teneritudine mea. ᵐ ⁊ eiecit
me. ⁿ Iniq̄tas adūsum me
ᵒ ⁊ caro mea ᵖ sup babylonez
dicit habitatio isyon et san-
guis me⁹ sup habitatores
chaldee dicit hierl'm. ᵠ Pro
pterea hec dic dñs. ʳ Ecce
ego iudicabo causaz tuaz ⁊
vlciscar vltionē tuā ˢ Et de-
sertū faciā mare ei⁹ ᵗ ⁊ siccabo
venā ei⁹. ᵛ Et erit babylō
in tumulos habitatio draco-
nū: ˣ stupor ⁊ sibilus eo q;
nō sit hītator. ʸ Sil vt leo-
nes rugient. ᶻ ⁊ excutient co
mas veluti catuli leonum.
ᵃ In calore eoꝝ ponaz potꝰ
eoꝝ. ⁊ inebriabo eos vt so-
pianꝰ ᵇ ⁊ dormiant somnuz
sempiternū: ⁊ nō ꝓsurgāt dic
dñs ᶜ Deducā eos q̄i agnos
ᵈ ad victimā. ⁊ q̄i arietes cū
hedis. ᵉ Quō capta ē sesach
⁊ cōprehensa ē inclyta vniuse
rre. ᶠ Quō facta est ī stupore
babylō inter gētes ᵍ Ascendit
sup babylō mare. ʰ multitu
dine fluctuū ei⁹ ⁱ opta ē. Fa
cte sūt ciuitates ei⁹ ī stupo
rē. ⁊ra inhītabil' ⁊ deserta. ⁊ra
in q̄ null⁹ hītet. nec trāsiet
p eā filius hoīs. ᵏ Et visita
bo sup belī babylone ˡ ⁊ ejī-
ciā q̄ absorbuerat de ore
eius. ᵐ ⁊ nō ꝓfluent ad eā vl
tra gentes. Siq̄dē et mur⁹
babylōis corruet ⁿ egredimi
ni de medio ei⁹ pp̄le meus
vt saluet vnusq̄sq; aīaz suā
ab ira furoris dñi ᵒ Et ne for
te mollescat cor vestrū. ⁊ ti-
meatis auditū q̄ audiet ᵖ in
terra. ᵠ Et venieti anno au
ditio. ʳ ⁊ p⁹ hūc ānū auditio
ˢ ⁊ iniq̄tas in ⁊ra ᵗ et dñator
sup dñatorem ᵘ Propterea
ecce dies veniunt. et visita
bo sup sculptilia babylōis
⁊ ois terra eius ꝓfundetur
⁊ vniuersi interfecti ei⁹ ca-
dent in medio ei⁹. ˣ Et lau-
dabunt sup babylonem celi

loze eo. ponā po. eoꝝ ⁊c. i. calefaciā eos p potū ⁊ dormire
faciā. ⁊ nō solū dormitiōe sopor⁹. ꝫ etiā mor⁹. iō subdit.
b Et dormiant somnū sem. dr enī Balt. r. q; balthasar
fecit grāde cōuiuū suis principib⁹. ⁊ calefact⁹ vino fecit
apportari vasa dei vt biberēt ex eis. ⁊ ibidē seq̄tur q; eadē
nocte interfect⁹ ē bal-
thasar. ⁊ regnū ei⁹ ac-
cepit dari⁹ medus. et
q; vacigati a vino fu-
erūt iterfecti. iō seq̄t.
c Deducam eos q̄si
agnos. i. sine defensiōe
d Ad victimaz. quō
capta ē sesach. i. baby
lon suc nomiata ꝓter
corruptelā ītraꝝ vt di-
ctū ē⁹ s. xxv. ſm ra. sa.
e Ascēdit sup baby-
mare. i. exercitus ma-
gnus valde ⁊ fortis.
f Multi. flu. eius. i.
g Capta (bellator.
est. i. absorpta ⁊ destru
cta. cetera patēt vsq; ibi
h Et visi. sup bel. ado
luz erat in babylonia.
p q̄ designat popul⁹
colens eum.
i Et eiciā q̄ absor.
de ore ei⁹. diuine enī
aliaꝝ gentū q̄s baby
lonie absorbuerāt si-
bi rapiēdo ex diuina
snīa date fuerunt me
l Et (dis⁹ ⁊ persis.
nō ꝓfluad eā vl. gen.
que erāt subdite dñio
m Egredimi (eoꝝ.
de me. ei⁹ po. me. licet
enī iudei essent semi
in terra babylōis. ita
q; nō poterāt exire te
gnū. tñ poterāt ō vna
ciuitate trāsire ad ali
am reddendo regi de
bonis snis ꝓ tributo
magnā portionez. sic
est de iudeis manēti
bus sub principibus
xpianis. ⁊ multi ex di
uina admonitione se
eruerūt ante destructionē babylonis. ℌ mō tobias p̄u-
dēs intentū nunie dixit filijs suis q; eo sepulto unde ex-
m Et ne fo. mol. cor vrm ⁊c. i. mento (iret Tobie. rnū.
timore resoluat er auditu appropinq̄tiōis exercituū ꝫ ba
bylonē. n Et ve. in an. an. s. rumoꝝ de occasione bal
thasar ⁊ destrucōe babylonis. o Et post hūc an. au
di. s. de vra reuersione in hierl'm. vt exponit Ra. sa. occlo
enī balthasar dari⁹ medus suscepit regnū ei⁹. vt dictuz ē
⁊ regnauit p ānū integrū ⁊ ptē secūdi. ⁊ sic ille secundus
ꝓ pte ei⁹ fuit primꝰ ann⁹ cyri q̄ successit dario. ⁊ prio an-
no cyri fuit data dicta licētia redeundi p Et iniqui.
in terra. q; dari⁹ ⁊ cyrus fuerunt idolatre. q Et dñs.
sup dñatorē. i. cyrus post darium. vt dictū est. cetera pa-
a Et laudabūt. hic ꝓfir ponitur (tent ex supradictis.
laus diuina de iustitia circa babylonē facta cum dicitur.

Et laudabūt sup babylonē celi⁹ terra.i. angeli ⁊ hoīes. iō subdit. b Et oia. ⁊ accipit hic ⁊ p id est. celū ei ē hitatio angelor. ⁊ terra hoīm. c Quia ab aq̄lone veniēt ci pdones. s. medi ⁊ perse. q̄ venerūt de aq̄lonari pte respectu babylonis. ⁊ subdit vna cā. s. occisio crudel filiorū isrl cū dr. Et quō fecit babylon ⁊c.

d Qui fugistis gladiū. i. vos inde q̄ exua e Venite in (sistis. iudeam.

f Et hierlm ascēdat sup cor vrm. i. accipiatis cordis destructionē hierlm ⁊ templi vt ad eorū reedificationem animemūr.

g Cōfusi sumus ⁊c. q. d. q̄diu tēpluz dñi remanebit sic destructū a gētilib⁹. erit nobis confusio ⁊ obprobrium. ideo subdit.

h Quia venerūt alieni. i. adolatre q̄ sunt alieni a cultu dei.

i Sup sancti. do. domini. eā incēdēdo. vt hr. c. se. ⁊ alib. Reg. vl.

k Propterea ecce dies vem. de ꝓpinquo.

l Et visitabo super sculptilia. i. idola ⁊ tēpla babylonis.

m Et in oi ter. eius mugiet vulnerat⁹ nō potēs loq̄ recte p dolore. sed mugiens ad modū bestie.

n Si ascenderit babylon in celū ⁊c. q. d. q̄tūcūq̄ sit eleuata i honore ⁊ firmata i potestate. tamen destruetur mea vnte. iō seq̄tur. Ad me veniēt vastatores.

o Et pdidit ex eo vocem magnā. i. vba iactantie de sua magnitudine ⁊ potestate.

p Et sonabunt fluctus eor̄. i. exercitus medorum ⁊ persaruz cetera patent vsq̄ ibi.

q Et emarcuit arcus eor. i. nō potuerūt se defendere p arte sagittandi in q̄ sunt edocti. r Et inebriabo principes ei⁹ ⁊c. q. nocte sequēti festum balthasar. in q̄ ipe ⁊ principes ei⁹ fuerūt vino repleti. interfect⁹ fuit balthasar ⁊ principes cū eo. vt dictū est s. s Durus babylonis ille altissim⁹. sic est in heb. ⁊ in libris correctis.

t Suffossione suffodiet. i. destruet q̄tūcūq̄ sit lat⁹ ⁊ fortis. v Et labores pplor ad nihilū. in edificatiōe eni muror ⁊ domor babylonis fuerūt expense mīte diuitie acq̄site laborib⁹ pplor ⁊ gētiū. q̄s ab eis abstulerūt chaldei. ⁊ iō diuinū fuit iudiciū q̄ tales edificationes redigerent ad nihilū. x Verbū. hic ꝺ̄ describit destructio babylōis sub parabola facti. sic ei parabola vbi est q̄ si significatū vocū aliud intelligit. vt cū dr Judi. ix. Ierūt ligna ad ramnū. p q̄ intelligūt hīatores sychē ⁊ abimelech quē fecerūt sibi regē. sic parabola facta est q̄ fit aliq̄d ad signādū aliud fiendū. ⁊ sic ē in ꝓposito. q. destructio babylonis scripta i q̄dā libello. ⁊ alligata lapidi poderoso. iecta fuit i flumū euphratem. coraz plebe iudeis ad signādū destructionē babylō. s. futurā. Primo ponit ḡ q̄s ꝓcepit ꝺ fieri cū dr. Verbum q̄ ꝓcepit hieremias ⁊c. Saraie filio nerie ⁊c. ipse ⁊ etiā loc⁹ cū dr y Cū pgeret cum sedechia rege in babylonē. in anno quarto regni ei⁹. Saraias aūt erat princeps ꝓphetie. Et scripsit hieremias oēm malū q̄d venturū erat sup babylonez in libro vnor oia vba hec q̄ scripta sunt ꝺ babylonem. Et dixit hieremias ad saraiaz. z Cū veneris in babylonē ⁊ videris et legeris oia vba hec. dices. Dñe tu locutus es contra locū istuz vt dispderes eum ne sit q̄ in eo habitet ab hoīe vsq̄ ad pecus. ⁊ vt sit ppetua solitudo. a Cū q̄ cōpleueris legere libruz istum. ligabis ad eum lapidem ⁊ proiicies illū in medium euphraten. et dices. Sic submergef babylon. ⁊ nō consurget a facie afflictionis quā ego adduco super eaz. ⁊ dissoluetur. Hucusq̄ verba hieremie.

Et tra ⁊ oia q̄ i eis sūt. q. ab aq̄lone veniēt ei predones ait dñs. Et quō fecit babylon vt caderēt occisi in isrl. sic de babylone cadēt occisi in vniūsa tra. Qui fugisti gladiuz venire nolite stare. Recordamini ꝓcul dñi. et hierlm ascēdat sup cor vrm Cōfusi sum⁹. q̄m audiuimus obprobriuz. Operuit ignominia facies nr̄as: qr venerūt alieni sup scīficationez dom⁹ dñi. Propterea ecce dies vēiūt ait dñs ⁊ visitabo sup sculptilia babylonis. ⁊ in oi tra ei⁹ mugiet vulnerat⁹. Si ascēderit babylon in celuz ⁊ firmauerit in excelso robur suū. ad me veniēt vastatores ei⁹ ait dñs. vor clamor de babylone ⁊ ptritio mag̃ de tra chaldeoruz q̄m vastauit dñs babylōez. ꝓdidit ex ea vocē magnā ⁊ sonabūt fluctus eor q̄ aque multe. Dedit sonitū vor eor qr venit sup eā. i. sup babylonē ꝓdo. ⁊ apphensi sūt fortes ei⁹ et emarcuit arc⁹ eor qr fortis vltor dñs reddēs retribuet Et inebriabo principes ei⁹ ⁊ sapiētes ei⁹ duces eius. ⁊ mgīratus ei⁹ ⁊ fortes ei⁹ Et dormiēt somnū sempiternuz ⁊ nō expgiscent ait rex dñs exercituuz nomen ei⁹. Hec dicit dñs exercituū. Vur⁹ babylonis ille latissim⁹ suffossione suffodiet. ⁊ porte ei⁹ excelse igne cōburent. ⁊ labores pplor ad nihilū ⁊ gētiū in ignē erūt ⁊ dispibūt. Verbū q̄d ꝓcepit hieremias ꝓpha saraie filio nerie filij maasie. cū pgeret cū sedechia rege in babylonē. in anno quarto regni ei⁹. Saraias aūt erat princeps ꝓphetie. Et scripsit hieremias oēm malū q̄d venturuz erat sup babylonez in libro vnor oia vba hec q̄ scripta sunt ꝺ babylonem. Et dixit hieremias ad saraiaz. Cū veneris in babylonē ⁊ videris et legeris oia vba hec. dices. Dñe tu locutus es contra locū istuz vt dispderes eum ne sit q̄ in eo habitet ab hoīe vsq̄ ad pecus. ⁊ vt sit ppetua solitudo. Cū q̄ cōpleueris legere libruz istum. ligabis ad eum lapidem ⁊ proiicies illū in medium euphraten. et dices. Sic submergef babylon. ⁊ nō consurget a facie afflictionis quā ego adduco super eaz. ⁊ dissoluetur. Hucusq̄ verba hieremie.

Et le. oia vba. hec. s. coraz iudeis qui illuc trāslati fuerāt cum iechonia rege iuda.

c Dices. coā eūdez d Dñe tu lo. es cōlo. istū. i. ꝺ babylonē. cetera patēt vsq̄ ibi.

e Liga. ad euz la. vt demergaf in p̄fundz fluminis. ad designādū totalē destructionē babylonis.

f Hucusq̄ ver. hiere. dicūt alīq̄ nō est ꝺ textu. sz q̄dā rubrica apposita. sz ꝺ nō ē ver. qr sic scribit in heb. sic et

In ca. li. vbi ꝺ i postil. Tollite resinā. (alia p̄cedētia

Additio. i.

Dictio in hoc loco posita significat turiacā nō resinā. put dictū fuit supra in additiōe ca. viij.

In eodē ca. vbi ꝺ in postilla. Stulꝰ fact⁹ eis homo.

Alia gētiles idoloz cultores nō so

Additio. ij.

q lū errabāt in ꝺ q̄ idola vana colebāt. sed etiā qr stulte estimabāt q̄ de⁹ verus quē ppls israel colebat erat similis dīs eoruz. vnde Ysaias. xxxi. ⁊. xxxvij.

sennacherib ⁊ sui dicebāt q̄ nō potuerat de⁹ isr̄l defende re hiezr̄m a manibꝫ assyriorꝫ, nec sicut dñs aliaꝫ gentiū po tuerāt gētes suas ꝓtegere ab eis, ꝯs de⁹ ꝓfutauit p esaiā denūciando eis defensionē ꝓpli sui. vt ibidē, sed in hoc loco q̄ hieremias nō potuerat ofidere chaldeis excellentiā

divine potentie p defensionē hiezr̄m, cū ex oratione iustitie divine ꝓpter pctā ꝓpli erat destruenda, ideo ofidit eis excellentiā dei isr̄l respectu falsoꝝ deorū, ex h q̄ dñs falsi sūt ab hominibꝫ fabricati seu ficti, ⁊ sic cū actoribus suis peunt, et ꝓpter hoc dicit. Stultꝰ factꝰ est omis hō a scia, scyerat. Cōfulus est omis ꝓflator in sculptili ⁊c. qđ ptz ex h qđ subdit. In tpe visitatiōis sue pibūt. s. idola vana cuꝫ cultoribꝫ eoꝝ seu actoribꝫ, et nō est. q̄ tales dñi nō hūt aliā potentiā nisi cā quā actores seu cultores sui fingūt ⁊ sic oportet q̄ cū cultoribꝫ peant, nō tñ sic est de deo vero iacob, cuius virt⁹ ⁊ potētia nō pendet a cultoribꝫ sed econtra totū esse et bonū colentiū ipsum pendet ab illo quem colūt, ⁊ iō dicit. Nō sicut hec ps iacob. s. vt pereat peunte populo suo. Quia qui fecit oīa ipse est, ⁊ sic eē omniū ab illo dependet. Et q̄ licet ipse sit principiū totius esse, tñ appropriat ꝓpło israel specialiter, iō subdit. Et israel ceptrū hereditatis ei⁹. Cōsequēter ex pmanēta divine potentie infert q̄ sicut babylonij fuerūt instrumēta divine potētie ꝓtra alias natiōes, ⁊ sic ⁊ alie gentes eēnt instrumēta divine vltiōis ꝓtra eos specialiter ꝓpter ea que fecerāt in syon q̄ erat locus diuīo cultui deputat⁹, et de h dicit. Collidis tu mihi vasa belli ⁊c. Et reddā babylonī oīne malū qđ fecerūt in syon in oculis vr̄is ⁊c.

In eo.ca. vbi dr in postil. Regib menni ⁊ aschenez.

Vbi nos habem⁹ menni ⁊ aschenez, in hebreo habetur aschenā qđ signat alemoniā. Item tapser est nomen hebraicū ligni ficans capitaneū vel ducem exercitus.

Addicio.iij.

In eodē ca. vbi dr in postilla. Et visitabo sup bel.

Quod dr hic. Et visitabo sup bel, ꝓprie pōt intelligi de ipō idolo bel, sine hoc q̄ significet ꝓpm, q̄ cū deus punit aliquā gentē idolatraz, consuevit etiā deos suos dissipare se ꝓfundere, vnde Exo. xij. ca. In oibus dīs egypti faciā iudicia. Et sic in alijs locis. Silr qđ dr. Et ejciā qđ absorbuerat de ore eius, pōt intelligi de ore ipi⁹ idoli bel in q̄ colentes ponebāt diuitias, fingendo q̄ eas acceptasset sicut faciebant de moloth in occisione puerorū. Silr qđ sequit ⁊ nō ꝓfluent ad eā vltra gentes, ꝓprie intelligi potest de ipo idolo bel ad qđ gentes confluebant cum babylonia esset in pspritate.

In eo.ca. vbi dr in postil. Hucusq̄ verba hieremie.

Quod dr hic. Hucusq̄ verba hieremie, denotat q̄ illa sequunt in sequēti ca. non sunt reputāda de verbis ꝓphetie hieremie sed sumitur hystorialiter a quarto Regū. vltimo ca. inter qđ capitulū ⁊ istud modica, ⁊ q̄si nulla est differētia ⁊ interponitur hic hec hystoria destructionis hiezr̄m ⁊ templi ad ꝓsecutionez libri Threnorum ⁊c.

Addicio.iiij.

Capm. LII.

Filius. xxi. ānis istud capm a principio libri fuit divisum ꝓtra ꝓcedentia, est enī qdam breuis epilogatio respectu ꝓcedentiuꝫ in qbꝫ descripta ē destructio hierusalem, licet occasione hui⁹ plura alia fuerint annexa, et dimidiū hoc capitulum in tres partes, q̄ primo ponit⁹ captio, secūdo capte destructio, ibi. In mense aūt. v. tertio de reliquijs ordinatio. ibi. De pauperibꝫ. Prima ī duas, q̄ primo ponitur captiōis occasio.

Anno xviij. regis iosie ⁊ alios reges qui fuerūt ydolatre, ꝓpter qđ dñs voluit hiezr̄m destruere ⁊ maxime ꝓpter pctm manasse q̄ posuit idola in domo dñi, seda occasio fuit pctm sedechie in regē babylonis, cui rebellauit q̄uis iurasset ei fideliter seruire. vt habet. ij. Paral. xxvi. qđ notat⁹ cū dr. Et recessit sedechias a rege babylonis.

Factum est. Hic ponit⁹ civitatis captio, ⁊ patet sentētia ex his que dicta sunt supra. xxxix. vbi describitur ista captio sicut hic paucis exceptis que exponent⁹.

Chaldeis obsidentibus vrbem in gyro, si ergo quēratur quomodo rex et bellatores potuerunt exire, dicendum q̄ erat via subterranea cuius introitus erat intra civitatez inter duos muros, ⁊ exitus erat longe a civitate vltra locum vbi erant chaldei et p illam fugerunt rex et alij sicut dictum fuit supra. xxxix. ⁊ xlij. Regum vlti.

Sed et omnes principes iuda occidit. dicit Rabi salomon, q̄ isti fuerunt. lxx. iudices ordinarij, eosq̄ relaturi erant iuramentum sedechie, alij autem dicunt q̄ fuerūt principes inducentes sedechiam ad rebellandum regi babylonis.

Vsq̄ ad diem mortis sue, licet autem mortuus fuerit in carcere, tamen rex babylonis statum eius regum considerans, fecit eum sepeliri ho-

norifice sicut ꝓdixerat hieremias supra.xxxix.

g In mēse. Hic ꝓfit ponit ciuitatis capte destructio. circa qđ prīo ponit tps cū dr. In mēse aūt qnto. Licet autē fuerit capta mēse qrto. vt dr supra codē ca. tñ nō fuit cōbusta donec sup lb habuerūt voluntatē regis babylonis q agebat tūc in remotis
cz in terra emath. vt hr in textu. et sic trāsit tps vsq; ad decimā diem quīn mensis in q fuit combusta. cetera patent in lra.

h De paupib. Hic ꝓfit ponit ordiatio de remanētib. et primo de pl'o. scdo de rege ioachim. ibi. Et factū est. Prima in duas. qz primo ponit ordinatio de psonis refuatis scdo de occisis. ibi. Et tulit. Prima adhuc in duas. qz primo ponit ordinatio de pl'o. scdo trāslatoz numeratio. ibi. Iste ē pl's. Prima in duas. quia prīo ponit ordinatio de psonis. scdo de rebus. ibi. Columnas q3. Circa primū sciendū q de psonis refuatis sic fuit ordinatū q illi q erāt alicui⁹ reputationis in sapia vel arte aliqua seu ꝺdītione notabili fuerūt trāslati in babylonē vt de illa cōditione fuerent babylonijs. ceteri vo fuerūt dimissi in iudeam ad colendū agros z vineas. ne terra redigeretur in solitudinē. z redderet inutilis regi babylonis. de cultura vero terre ei tributū magnū reddebāt. z hoc est qđ dr. b De paupib aūt pl'i z. s. bītib aliqua ꝺditione babylonis vtile. vt pleni⁹ exponit. iij. Re i Et trāstulit nabuzardan prin. mili. z. pa (gū vlti. tet lra l: Colūnas q3. Hic ponit dispositio de vasis. quicqd enī fuit pciosum de talib⁹ in tēplo dñi totū portauerūt secū chaldei. inter vasa tñ ponunt hic due columne ere q erant in porticu templi. de quar magnitudine z forma dictū fuit diffuse p singula. iij. Reg. vij. et sūt de alijs vasis hic positis. z tō hic breuiter intēdo ptransire. qz descriptio exq̄sita de ist; ibi habet locū. dicit ergo. Columnas quoq; ereas. de quarū forma postea subditur.

l Que erāt in domo dñi. i. in porticu tēpli. m Et bases illar. s. colūnar. q̄libet enī colūna hēbat q̄ttuor ptes. scz basem. stipitē caput z capitellū. n Et mare eneus vas erat magnū z rotundū in quo lauabant sacerdotes. o Qđ erat in domo dñi. i. in atrio sacerdotū. dom⁹ enī dñi large accepta nō solū accipit p corpe tēpli. sed etiaz p atrijs z edificijs ad ipm ptinētib. p Et ofregerunt chaldei. vt materia posset expedit⁹ portari. q Et lebetes. i. chaldarias vbi coqbant carnes sacrificiorū.
r Et creagra. i. fuscinulas ad extrahendū carnes.

s In mēse aūt qnto decima mēsis: ipe est ann⁹ nonus de cim⁹ nabuch. regis babylōis venit nabuzardā princeps militie q stabat coram rege babylōis i hierlm: z incēdit domū dñi z domū regis et oēs dom⁹ hirlm: z oēm domū magnaz igne cōbussit: z totū murū hirlm p circuitū destruxit cūct⁹ exercit⁹ chaldeoz q erat cum mgro militie. b De paupib aūt pl'i z de reliq̄ vulgo qđ remanserat in ciuitate z de ꝓfugis q trāsfugerāt ad regē babylonis z ceteros de mlt'tudie trāstulit nabuzardan princeps militie. De paupib vo re reliq̄t nabuzardā p̄ceps militie vinitoresq; z agricolas. c Colūnas q3 ereas q erāt in domo dñi z bases z mare eneū: qđ erat i domo dñi ꝓfregerūt chaldei: z tulerūt omne es eoz in babylonez. d Et lebetes z creagras z psalteria z phialas z mortariola z omnia vasa erea q̄ in ministerio fuerūt: tulerūt z hydrias z thymiamateria. e et vrceos et pelues z cādelabra z mortaria z cyathos. f Quotq̄t aurea aurea. z quotq̄t argētea argentea. Tulit mgr milit⁹ colūnas duas z mare vnuz z vitulos duodecim ereos qui erāt sub basibus quas fecerat rex salomon i domo dñi. g Nō erat pondus eris oīm horū vasoz. h De colūnis aūt: decē z octo cubiti altitudinis erant in columna vna. i z funicul⁹ duodecim cubitoruz circūibat eā. k Porro grossitudo ei⁹ q̄ttuor digitoz: z intrinsecus cana erat et capitella super vtranq; erea. Altitudo capitelli vnius quinq; cubitorum. l z retiacula z malogranata m super coronam in circuitu: oia mea. n Et fuerunt
s Et psalteria. i. instīa musica p lenitis. t Et phialas. vasa erāt ad reponēdū vnguēta. qbꝰ vngebant reges z sacerdotes. z vasa diuino cultui ꝓsecrata. v Et mortariola. in qbꝰ terebant species ex qbꝰ cōponebātur. vnguenta. x Et hydrias in qbꝰ ponebāt vinū z oleū p libaminibꝰ ficndis.
y Et thymiamateria in qbꝰ terebantur species ad faciendū thymiama qđ cōburebāt sup altare thymiamatis. z Et vrceos (matios. os z pelues. in qbꝰ lauabant carnes offerē de sup altare holocausta. Et cyathos (sti. in qbꝰ phabāt vinū z oleū vtrū essent apta ad sacrificiū.
b Quotq̄t aurea aurea tē. qz oia vasa aurea ponebāt ad vnam ptē. z argētea ad alias z erea sūt ad alia.
c Vitulos. xij. ereos bones vocant. xij. R.
d Qui erāt sub basibꝰ. bases dicunt hic ptes fundi mass. erei qđ sedebat sup illos xij. vitulos. z tres respiciebāt ad orientem z tres ad occidentē. z tres ad meridiem. et tres ad aq̄lonem.
e Nō erat pondus eris. B dr ad designandū magnitudinē z multitudinē. ei⁹ intantuz q̄ non posset de facili sciri pondus determi
f De colum (natū. nis aūt duabꝰ supra
g Decē z octo cubiti alti. z. B intelligēdū est (dictis. de stipite. qz tota colūna ex q̄ttuor partibꝰ ꝓdictis ꝓstituta habebat. xxv. cubitos in altū. vt hr. xij. Paral. xiij. z declaratū est diffusi⁹. xij. Reg. h Et funiculus. xij. cubi. circ. eā id est ei⁹ grossitudinē. i Porro grossitu. ei⁹. i. spissitudo.
l Quattuor digi. z. z vtrāq; erea. quar forma erat val de subtilis z artificiosa. put dictū fuit. xij. Reg. l Et retiacula z malogranata. ad decorē enī capitellorū erant ibi in circuitu malogranata de ere apposita. z retiacula q̄ fm alios erāt quedā foramina in circuitu capitelloꝝ artificiose facta. sicut in ostijs laternaz ereaꝝ. z dicunt retiacula q: foramina illa in aliq̄ erāt sīlia foraminibꝰ rhetis. fm alios erat opus reticulatū de filis ereis factuz et positū sup capitella. vel q̄ p illa apparebāt malogranata sicut illa q̄ sunt opta reti apparēt extra p retis foramina
m Sup coronā. i. sup capitellū qđ dr corona. eo q̄ erat sup caput colūne sicut corona sup caput regis. n Et fue. malogra. z. dependētia a capitello z tot erāt q̄ apposita in q̄libet colūna. xij. vo Reg. dr q̄ erāt ducenta in q̄libet colūna centū dependētia. z centū apposita. z sicut dictū fuit ibidē iste due columne erant sūe ꝓpe parietes ex vtraq; pte porticꝰ. ita q̄ q̄ttuor malogranata iuxta parietem posita nō apparebāt. z ideo non cōputantur hic

ꝛ sic remanent nonagintaser. tertio vero regñ cõputant̃
o Et omia malogra. centũ retia. circũda. licet (omia. in qualibet colũna esset tñi vnũ retiaculũ. tñ ibi erãt centum distinctiões. sicut in malogranatis erãt centũ ordines. duo enĩ malogranata. s. vnũ apposituũ ꝛ aliud dependens sub eo faciebãt vnũ ordinẽ. ꝛ sic cum in circũitu capitelli essent centũ apposita et centũ dependẽtia ibi p ꝓis erãt centũ ordines.

p Et tulit. Hic ponit ordinatio de psonis ad vitã nõ refuatis cũ ór. Et tulit magister mi. saraiã sacer. primũ. i. primi ordis. dauid enĩ distinxit sacerdotes. p. xxiiij. ordines. vt hĩ. i. Paral.

q Et de ciuitate tu. eunuchum ꝛc. ex q̃ patet q̃ iste ór eunuch⁹ nõ a sectione genitaliũ. qꝛ tales non ꝓponunt̃ hoibꝫ belli. ꝫ a maturitate ꝛ honestate. fm q̃ ór Dat. xix. sunt eunuchi q̃ se castrauerũt ꝓpter regnũ celorum ꝛc.

r Et septẽ viros de bis qui vi. fa. regis. i. habentes ad ipm libertũ accessum.

s Et scribaꝫ principem mili. q̃ ꝓba. tyrones. i. iuuenes aptos ad exercitũ armorũ. hos interfecit rex babylonis. qꝛ cõsiliũm ꝛ fauorẽ dederant sedechie rebellandi.

t Et. lx. viros de populo terre. iste hos similiter interfecit. qꝛ restiterũt ei defendẽdo ciuitatẽ quantũ potuerũt. ꝛ sic nõ reddiderũt se voluntarie. sed fuerunt inuenti latentes ꝛ absconditi.

v Iste est ꝑpls. Hic ꝓsiter ponit̃ trãslatoꝛ in⁹ babylonẽ

x In anno septimo iudeos tria milia. ꝛ (numeratio. loq̃tur hic scriptura de translatis cuꝫ iechonia filio ioachim. vt dicit Ra. sa. ꝛ alĩ hebrei. sed ꝓtra ꝫ videt̃ q̃ ór tñ. Reg. xxiiij. q̃ translati cum eo fuerũt. x. milia. sed hec dissonantia solui⁹ p hoc q̃ hic ór iudeos tria milia. i. de tribu iuda. de aliis autẽ tribubꝫ fuerũt septẽ milia. q̃ hic omittunt̃. ꝛ quarto Regũ cũ ustis numerant̃. Itẽ quarto Regũ ór q̃ ista transmigratio fuit anno octauo nabuch. hic aũt ór anno septimo ad q̃ dicendũ q̃ ibi accipiunt̃ anni nabuch. a principio regni sui. hic aũt ab illo tempore quo ioachim filiꝰ iosie fuit ei subditus ꝛ seruiens sub tributo. nabuchodonosoꝛ autẽ iã regnauerat vno anno.

y In anno. xxiij. ꝛc. loq̃tur hic de trãslatione ꝑli cũ rege sedechia. Sed ꝓtra hoc videt̃ q̃ ꝓpra ór ca. xlto. Ipe est ann⁹. xix. nabucho. ꝛc. ꝛ soluit̃ ꝫ sicut et p̃cedens. qꝛ hic accipiuntur anni nabucho. a tpe a q̃ ioachim factus fuit eius seruus. supra vero a principio regni sui.

z Anno. xxij. nabuchodo. tunc enĩ cepit tyrũ ꝛ alias quitates circa iudeã ad ꝗs ꝓfugerant ante plures in dei timore nabucho. ꝛ ulli tũc fuerũt capti ꝛ in babylonẽ ducti.

a Omẽs ergo anie. hic numerate.

b Quattuoꝛ milia sercente. Sciendũ tñ q̃ fuerunt multo plures. sed hic et in libro Reguꝫ numerant̃ tñ notabiliores.

c Et factuꝫ est. Hic vltimo ponit̃ ordinatio ꝺ iechonia rege q̃ post longũ carcerẽ fuit honorat⁹ in babylone. cũ ór. Et factuꝫ est in. xxxvij. anno transmigratõnis ioachim tantũ ei fuit in state humili.

d Eleuauit evilmerodach. iste enĩ regnauit post nabuchodonosoꝛ ꝑem suã fm hebreos. ꝛ mortuo patre cum regnaret honorauit ioachim sup oĩs principes regni sui et apparet in lra. rõ autẽ huius fuit fm aliquos. q. nabuchodonosoꝛ ꝑe ꝓpria amentia iste evilmerodach filius eiꝰ voluit regnare. cui debat̃ de ꝓpria patris gaudere. ꝓpter q̃ nabuchodonosoꝛ in regnũ restituꝰ fecit eũ incarcerari cum isto ioachim. ꝛ sic cum eo contraxit amiciciam. ꝓpter quod cõstitutus in regno mortuo patre honorauit eũ. cetera patent in litera.

e Et factum est post̃ ꝛc. totum vsq̃ ad finem capituli videtur appositum ab aliquo expositore ad continuandum sententiaꝫ capitulis sequentibꝫ. q̃ non est in hebreo nec in libris correctis.

malogranata nonagintaser dependẽtia: ꝛ oĩa malogranata centũ retiacul̃ circumdabant̃. Et tulit mgẽ militie saraiã sacerdotẽ primuꝫ ꝛ sophoniã sacerdotẽ scõm et tres custodes vestibuli. Et de ciuitate tulit eunuchũ vnũ q̃ erat ꝓpositꝰ sup viros bellatoꝛes: ꝛ septẽ viros de his q̃ videbãt faciez regis q̃ inuenti sũt i ciuitate ꝛ scribã pricipẽ militũ q̃ ꝓbabat tyrones: ꝛ sexaginta viros de ꝓplo ẽre q̃ inuenti sũt i medio ciuitatis. Tulit aũt eos nabuzardã mgẽ militie: ꝛ duxit eos ad regẽ babylõis i reblata. Et percussit eos rex babylõis: ꝛ interfecit eos in reblata in terra emath. Et trans̃lat̃ est iuda de terra sua. Iste est ꝑpls quem trãstulit nabuchodonosoꝛ. In anno septio iudeos tria milia et viginti tres. In anno decimooctauo nabuchodonosoꝛ trãstulit de hierlm aias octingentas trigintaduas. In ãno vicesimoterrio nabuchodonosoꝛ trãstulit nabuzardan mgẽ militie aias iudeorum septingẽtas q̃dragita q̃nq̃ Oẽs g̃ aie q̃ttuoꝛ milia sexcente. Et factũ est in tricesimoseptimo anno transmigrationis ioachim regis iuda duodecimo mense vicesima quinta mensis, eleuauit evilmerodach rex babylonis ipo anno regni sui caput ioachim regis iude: ꝛ eduxit eũ de domo carceris ꝛ locut⁹ est cũ eo bona Et posuit thronũ eiꝰ sup thronos regũ q̃ erat post se i babylone ꝛ mutauit vestimẽta carceris eiꝰ. ꝛ comedebat panez coram eo semp cũctis diebꝫ vite sue. Et cibaria eiꝰ cibaria ꝓpetua dabant̃ ei a rege babylonis statuta ꝑ singulos dies vsq̃ ad diez mortis sue cunctis diebꝫ vite eiꝰ.

Et factũ ẽ post̃ in captiuitatẽ redactꝰ est isrl ꝛ hirlm deserta ẽ: sedit hieremias ꝑpha flens ꝛ planxit lamẽtatiõe hac in hierlm ꝛ amaro aĩo suspirans ꝛ eiulãs dixit.

Incipit postilla magistri Nicolai de lyra sup libz trenoz q̄ apud hebreos vocat̄ cynoth, i. lamētationes cū additionibz pauli epi burgēsi. Capitulum. I.

Quomodo sedet. In p̄cedētibz hr libri ppheta uit hieremias destructionē hr̄m futurā. Hic p̄fit deplorat eaz tam factā. q; vidit suā ppheticā cōpletum. Circa qd sciēdū q; singulis vsibz litere hebraice p̄ponunt̄ sm ordinē alphabeti. Et dicit aliq; p̄posite sunt ad significandū sniam vsuū qbz p̄ponunt̄. & sic exterpationibz lkaz p̄cedunt ad expositionē vsuuz. Sed hr nō videt bene dictum. primo q; hebrei q̄rū sunt iste lre. & p̄sequēs vtutē earū debent magis cognoscere. nihil tale dicūt. secdo q; lka p se supta vt lka est. nullā habet significationem. nec p̄sequēs interp̄tatōes licet aliqua lka vt ē dictio aliqd significet. sicut apud latinos hec lka a. put est p̄positio significat sine. si g̃ ex ista significatione aliqs vellet p̄cedere ad exponēdū vtutez ipius a. put est lka. vel scripturā p a incipiente esset manifesta equocatio. Itē isti imaginant̄ q; iste lre non sunt de integritate versuū. sed q̄si qdam tituli eis p̄positi. qd nō est verū. q; sic sunt de integritate versuū in hebreo. sic apud nos in illo hymno. A solis ort⁹ cc. lre latine incipiendo ab a vsq; ad g. inclusiue sunt de integritate versuū q; prim⁹ incipit p a. A solis ort⁹ cc. secds p b. Beat⁹ auctor secul cc. & sic p̄fit vsq; ad g. & eodē mō est hic de lris hebraicis in hebreo. sed trāslator nō potuit in latino seruare ordinē lkaz latinaz in p̄ncipijs versuū. q; prima dictio in hebreo p q̄ trāsferet quō. incipit p aleph. & quō. incipit p q. & iō singulis versibz p̄posuit sepatim lras hebraicas p ordinē. nō ad signādū aliqd nisi q; p tales lras incipiūt versus in hebreo. lamentationes enī iste scripte sunt metrice in hebreo. & tpe hieremie currebat mod⁹ talis metrificandi aliquā materiaz. s. q; versus inciperent ordinate a lris alphabeti. Sciendū etiā q; hic nō est q̄rendus p̄cessus artis sed magis volētis & q̄rentis q̄ lamentans aliqs factū idē frequēter repetit sub alijs vbis. sic mater lamentās filiū mortuū aliqñ nōiat ipm p̄prio nomine. aliqñ nōiat eū cor suū. aliqñ vitā suā. & sic de alijs. & frequēter de vna psona trāsit ad altā magis sm motuz affectiōis q̄ sm ordinez rōnis. Preterea sub nōie ciuitatū vel locoz intelligit̄ ppl's ibi p̄ius habitans. & sic dicitur ciuitas vel loc⁹ desolari vel flere. p desolatiōe & fletu ppli. His igit̄ p̄missis hec pars libri hieremie que apud hebreos cynoth vocat̄. i. lamentationes. in duas ptes diuidit̄. q; primo ponit hieremie lamētatio. secdo eiusdem oō. ee. Prima diuidit in q̄tuor ptes. sm q̄ duplex alphabetū hebraicū. sm q; lamentationes iste metrice scribunt̄. & hoc in q̄tuor ca. & hr mō p̄fis capitulū posset diuidi in. xxij. ptes sm numez lkaz. sed non est vis. q; sicut dictū est iste lre nō ponunt̄ hic ad sensum literalez designandū. Dicit ergo.

Incipiūt treni. i. lamētationes hieremie q̄ cynoth hebraice inscribūt̄. Aleph.

q Quomodo sedet sola ciuitas plena populo. Facta ē q̄si vidua domina gentiū: princeps prouinciarū facta ē sub tributo. Beth. Ploras ploravit in nocte: & lachryme eius in maxillis ei⁹. nō est q̄ p̄soleť eā: ex oīb charis eius. Oēs amici ei⁹ spreuerūt eā: & facti sūt ei inimici

Gymel. Migravit iudas p̄pter afflictōez & multitudinē seruitutis habitauit inter gētes nec inuēit requiē. Oēs p̄secutores ei⁹ apphēderūt eā int angustias. Deleth. Vie syō lugēt: eo q̄ nō sint q̄ veniāt ad solēnitatē. Oēs porte ei⁹ destructe: sacerdotes eius gemētes. Virgines eius squalide & ipa oppressa amaritudine. He. Facti sunt hostes ei⁹ in capite. inimici ei⁹ locupletati sunt. q; dns locut⁹ est sup eā. p̄pter multitudinez

a Quomodo sedet sola. i. habitatz toribus suis p̄uata. b Ciuitas plena pp̄lo. anteq̄ esset destructa. c Facta est q̄si vidua. i. dignitate regia. d Domina gentiū. i. que fuit (gnt & sacerdotij orbata. vt dña gentiū. maxime tpe dauid et salomonis q̄ multas gentes alienigenas sibi subiecerūt. vt habet. ij. Reg. & iij. et ad idem ptinet q̄d subditur.

e Princeps prouinciarū. s. rp̄bz dictis.

f Facta ē sub tributo regis babylonis.

g Ploras ploravit. p hanc reduplicationem intelligit fletus abundātia.

h In nocte. i. tempe tribulationis & angustie q̄d dicitur nor.

i Et lachryme ei⁹ in maxillis ei⁹. p̄ hoc designat cōtinuatio & duritia fletus.

k Non est q̄ p̄soleť cc. qui populi iudeis cōfederati vt egyptij & syri & aliqui alij in necessitate eā reliq̄runt. & nō solū reliquerunt sed etiā chaldeis eoz aduersarijs fauerunt. ideo subdit. Oēs amici eius cc.

l Migravit iudas p̄pter afflictionē & multitudinē seruitutis. sicut enī fuit dictū capitulo p̄cedenti illos transtulerūt chaldei q̄ p̄pter robur corpis vel industriā artis poterant eis fruere. alios dimittētes p̄o cultura terre.

m Habitauit inter gentes. p̄p̄s in babyloniē ductus.

n Nec inuenit requiē. q; laboribz duris affligebat.

o Oēs p̄secutores ei⁹ apphenderūt eā. i. hierusalē.

p Inter angustias. s. famis & mortalitatis q̄ p̄ualuerant in ciuitate q̄n fuit capta. vt dictū est supra. Rabi. sa. exponit. Inter angustias. scz viaruz vbi capiebant fugientes. q; non potuerant diuertere.

q Vie syon. Dic conuertit se ad lamentandum templi destructionē. quod erat in monte syon eū dicitur.

q Vie syon. scz p quas populus veniebat ad templū de locis exterioribus. r Lugent. hoc dicitur metaphorice. sicut dicebātur gaudere in populi multitudine. vnde in hebreo habet. Vie syon herbose. q; nullus transibat

s Eo q̄ non sint qui veniant ad solennitatem. (per eas. tem. id est ad solennitates. quia ponitur singulare p plurali. sicut frequēter fit in scriptura veteris ac noui testamenti. ter enī in anno debebat populus comparere in templo. scz in paschate. penthecoste. & festo tabernaculorum. Exodi. xxiij. sed destructo templo & populo captiuato

t Omnes porte eius destructe. (to nullus veniebat. quia a chaldeis incense. vt dictum est supra.

v Sacerdotes eius gementes. q̄ia aliqui fuerunt occisi. & ceteri in captiuitatem ducti.

r Virgines eius squalide. id est deformate ex fame & labore. y Et ipa oppressa amaritudine. i. non potens inde resurgere. sicut qui oppressus est importabili pondere. z Facti sunt hostes ei⁹ in capite. q; ante erant in cauda. z Inimici eius locupletati sunt de bonis que erant in hierusalē & iudea. quia tamen hoc factuz est ex diuina iusticia. subdit̄. Quia dns locutus est super a Parvuli eius. qui sm leges belli nō debebāt (eā cc. occidi. b Ducti sunt in captiuitatē. vt crescētes ser-

uerent chaldeis. c Ante faciē tribulantis.i.ducentis eos ad tribulationē. illi enī q̄ ducūt captiuos faciūt eos
d Et egref. est a fi. syon.i.a hierlm (ire aſi ſe. z nō post. que dr filia syon.eo q̄ ciuitas p̄tegebat a templo z regia do
mo que erant in monte syon.ſicut filia p̄gnī a matre.
e Dis decor ei⁹.ſcz regnū z ſacerdotium. ideo ſequitur.
f Facti ſūt p̄ncipes ei⁹ velut arie.inſenſati.
g Non inuenientes paſcua.fame afflicti.
h Et abierūt abſq̄ fortitudine.nō potentes in aliq̄ reſiſtere.
i Ante faciez ſubſequētis.i.in captiuitatem ducentis.
k Recordata ē hieruſalē die afflic.ſue.z p̄ua.p̄ſiderans q̄ illa afflictō merito ſibi venerat p̄pter p̄cā ſua p̄terita.
l Dim deſiderabilium ſuorum.in diuitiis cōdeſcēſionibus ſibi factis. m Que (ad votū. habuerat a diebus anti
q̄s.i.a tpe moyſi quo de⁹ pauit p̄plm illum cibo celeſti.i.mānā.et multa alia bñficia cōmunia. Cū ea (tulit ei⁹ deret p̄ls ei⁹ in mānu hoſtili.eadē ē enī ſcia p̄traria.z tō vnū oppoſitor⁹ aliud ad memoriā reducit.z eius magis apparere facit quia oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcūt
o Viderūt eam hoſtes.aptā ceu ē.ulatā
p Et derī.ſaba.ei⁹.i. ad eſt cultū dei iſrael. reputantes q̄ ſaluare nō poterat p̄plm illū.
iniq̄tatū ei⁹. q Paruuli ei⁹ ducti ſūt i captiuitate: aſi faciē tribulātis. Clau. r Et egreſſus ē a filia syō. ois decor ei⁹. Facti ſūt p̄ncipes ei⁹ velut arietes nō inuenientes paſcua. z abierūt abſq̄ fortitudine. coram faciē ſubſequētis. Zai. Recordata ē hierlm dierū afflictōis ſue. z p̄uaricatiōis oīm deſiderabiliū ſuorum q̄ habuerat a diebus antiq̄s cū caderet p̄ls eius in manu hoſtili. z nō eēt aurliator. Viderūt eā hoſtes z deriſerūt ſabba ei⁹. Heth Peccatū peccauit hierlm p̄pterea inſtabilis facta ē. Oēs q̄ glificabāt eā ſpreuerūt illā q̄z viderūt ignominiā eius ipa aūt gemēs z uerſa eſt retrorſum. Teth Sordes ei⁹ in pedibus ei⁹: nec recordata eſt finis ſui. Depoſita ē vehemēter: nō hīs conſolatorē. Vide dñe afflictōez meā q̄m erect⁹ eſt inimicus Ioth. Manū ſuā miſit hoſtis ad oīa deſiderabilia ei⁹ q̄z vidit gentes ingreſſas ſanctuariū ſuum de quibus
Ra.ſa. v Ad oīa deſiderabilia eius.i. ad libros legis de quibus dr p̄s. xviij. Deſiderabilia ſup aurū z lapidez p
cioſum multus.dicit enī Ra.ſa.q̄ chaldeis currētibus ad aurū z argentū in deſtructiōe hierlm.iſti magis voluerit currere ad cōburendū libros legis. eo q̄ ſcribit Deutē. xviij.āmonites z moabites nō intrabūt in eccliam dñi ineternū. ideo ſubditur.
e Quia vi.gē.āmonitas z moabitas.
f Ingreſſas ſcīa. tuū. vbi lex fuerat et potiſſime deuteronomiuz in latere arche. Deutero. xxxi.
g Dis p̄ls eius gemens p̄ anticlatamis q̄ p̄ualuit in hieruſalez obſeſſa a chaldeis. vt hē ſ. xxxvij.
h Dederunt p̄cioſa quecq̄ p̄ cibo. illi qui erant diuites.
i Ad refocillandaz aſam.i.ad mitigandū famē. z nō ad latriā. tō in pſona ei⁹ orat p̄pheta dicens.
k Vide dñe.afflicti onem meam.
l Et conſidera.reuelā
m O vos. (do eā. Hic inducit p̄pha alios ad cōpaſſionez dicens. O vos omēs q̄ trāſitis p̄ viaz. prope hieruſalē deſtructā.
n Attēdite z videte p̄ compaſſionem.
o Dm vindemiauit me &c. loq̄tur de hieruſalē p̄ moduz vince cui⁹ clauſura eſt diſſipata. z fruct⁹ collect⁹ q̄z muri hierlm erant diſſipati.et oīa bona aſportata.
ſed ſ reuoluet p̄pha dicēs q Peccū peccauit hierlm. id eſt peccatis pcā accumulauit. r Propterea inſtabilis facta ē nō potēs reſiſtere aduerſantibus p̄pter dei ſui offenſaz. nō p̄pter ei⁹ impotentiā. s Oēs q̄ glorificū ē t Spreuerūt illā tpe aduerſitatis. (tpe ſue p̄ſperitatis. v Quia vide.ignominiā ei⁹. i. deſtructionē z captiuitatem. x Ipa aūt gemēs ſub onere importabili.
y Et uerſa eſt retrorſum. ſ. in p̄fuſionē a ſtatu honorabili. z Sordes ei⁹ in pe. ei⁹. in hebreo hē. In oris ei⁹ loq̄tur de ea ſicut de mlīere patiēte menſtrua. cui⁹ immundicia deſcēdit ad inferiora. ita p̄ fedaſſ ore veſtimēti interiorus pedes tangentis. z p̄ ſ designat immūdicia idolatrie abundās in hierlm. p̄pter quā fuit deſtructa.
a Nec eſt recordata finis ſui. i. exercata vicis nō cogitabat punitionē ſup ſe finaliter venturā. ideo ſubdit.
b Depoſita eſt vehemēter. ab oī honore z conſolatōe. iō in pſona ei⁹ orat p̄pha dicēs. Vide dñe &c. c Manuz ſuā miſit hoſtis. i. p̄ls ammonitaz z moabitaz. vt dicit
p De excelſo miſit ignē in oſſibus meis. i. in tēplo z regi fortalicio. z in ceteris de q̄z fortitudine p̄ſidebat p̄ls. ſic oſſa ſunt robur corpis. z oīa iſta fuerūt cōbuſta a chaldeis. vſi dictum fuit ſ. liij. q Et erudiuit me. q̄z vexatio dat intellectū. In hebreo hē. Et ſeparauit me. i. membratim laceraut. r Expan. rhete pe. me. i. p̄miſit expādi. z vocat hic rhete deceptio falſoz. p̄phar. q̄ fuit p̄ls cauſa ruine. vt freq̄nter dictū eſt ſ. s Conuer. me retrorſum. id ē de ſtatu honorabili ad p̄fuſibilē. t Vigilauit ſuper iniq̄. me. i. ma. ei⁹. ſ. dñi. q̄z vigilāter z ſolicite inſtituit penā. p̄ iniq̄tatibus meis. p̄pter q̄s in pſona ei⁹ dr in principio libri de deſtructōe p̄ſi loquēs. Vigilabo ego ſuper vos
v Conuolute ſūt. ſ. iniq̄tates mee (bo meort faciū illud.
x Et impo. col. meo. ſicut fardellus imponit latrom de phēſo. y Infirmata ē vt⁹ mea. deo me deſerente.
z Dedit me dñs in manu. ſ. chaldeoz. a De q̄ non potero ſurgere. vtute p̄pria. ſed tm̄ diuina b Abſtulit oēs magnates meos. regē z p̄ncipes p̄phas z ſacerdotes.

c Vocauit aduersum me tps. s. afflictiõis ⁊ destructio/
d Corcular calca. do. ⁊c. q; sicut in torcular de (nis.
uis erp̃uit vinũ. sic in destructõe hier̃m fuit effusus
sanguis iudeor. e Idcirco ego plo. ⁊c. in q̃ notat fle
tus ⁊ dolor̃ abundãtiã. f Quia longe fa. ẽ a me ꝓso.
.i. ipe de⁹ retrahẽs a
me ꝓsolatões suã. licet
sit vbiq; p potentiaz
essentiã ⁊ pñtiam.
g Facti sũt filij mei
.i. habitatores hier̃m.
h Perditi. fame mor
talitate ⁊ gladio.
i Expandit syõ ma.
su. loq̃tur de syon sic
de ꝑsona misera ⁊ ab/
iecta q̃ expãdit man⁹
suas oĩ trãseunti q̃rẽ
do suffragiuz ⁊ nõ in/
ł Manda (uenit.
tut do. aduer. ia. .i. po/
pulum israel.
l In cir. ei⁹ ho. ei⁹.
q; pli q̃ habitabãt i cir
cũitu iudee venerunt
cũ chaldeis ad destru
ctionem hierusalẽ.
m Facta ẽ hier̃m q̃
pol. mẽstruis iter eos. .i.
eis abominabilis.
n Just⁹ est. hic hie/
remias in ꝑsona hie/
rusalẽ ꝓfitet̃ diuinam
iustitiã i destructõne
hier̃m ꝓpter diuinam
offensaz d. n Ju
stus est do. i mea pu
nitione.
o Quia os eius ad
ira. puo. trãsgrediẽdo
legẽ ex ore ip̃i⁹ dataz.
Exodi. xx.
p Audite obse. vni
po. ꝓfessionẽ pcti mei
q Et vide. dolo. me.
nõ solũ de pena mihi
illata. sz etiã de diuia offensa de q̃ plus dolebat hieremi
as ⁊ alij iusti q̃ de pena. r Vocaui ami. meos. .i. egr/
ptios mihi ꝓfederatos. s Et ip̃i decc. me. q; rebella
ui chaldeis ex eor̃ ꝓfidẽtia. ⁊ ip̃i nõ tulerũt mihi auxiliũ
in mea miseria. t Sacer. mei ⁊ se. mei. .i. iudices or di
v In vrbe. s. hier̃m. Cõsũpti sũt. s. fame. ⁊ mul (narti.
toplus alij q̃ nõ bẽbant in tãta aucto: uate. x Vide
dñe q̃m tribu. in mẽte. y Cõturbat⁹ ẽ ven. meus. ex
redũdãtia mentiz ad corp⁹. z Subuersuz ẽ cor meũ. .i.
sensus me⁹ absorpt⁹ est p̃ nimio dolore a For̃ inter
fi. gla. et loq̃tur p tpe obsidionis. q̃ interficiebant̃ oẽs q̃
extra hur̃m inueniebant̃. b Et do. .i. intra ciuitatem.
c Dors silis ẽ. q; alij moriebant̃ fame. alij q̃ gladio. et
alij lapidibꝫ ꝓiecti p machinas ab extra. d Audie
rũt. s. chaldei me obsidẽtes. e Quia ingemisco. p̃ fa
me ⁊ alijs miseriis. f Et nõ ẽ q̃ ꝓso. me. veniendo ad
auxiliũ mihi. g Oẽs ini. mei. q̃ erãt i exercitu chalde
h Audierũt ma. meũ. tale ⁊ tantũ q; nõ possum (orã.
vltra resistere. i Letati sũt. obsidẽtes eni i ciuitatẽ ali
quã multũ ga udẽt q̃i audiũt q; illi q̃ sunt intra nõ ꝓfit
tenere ciuitatẽ. m Q̃m tu fecisti q. d. hoc nõ accidit
chaldeor̃ virute. sed ex punitõe tue iustitie. n Adduxisti. .i. adduces. loq̃tur eĩ de futuro p modũ p̃teriti pro
pter certitudinẽ ꝓphetie. videbat eĩ ꝓpha futurã babylo
nis destructõez ad iudeor̃ ꝓsolationẽ. q; p ꝙ habuerunt
licẽtiã redeũdi primo
o Ingre (ãno cyri.
diak̃om. ma. cor̃ corã
te. vt puniatur.
p Et deuinde. eos.
destruẽdo muros eo
rũ ⁊ bona rapiendo. ⁊
ꝙ dicat ꝓpha nõ zelo
vindicte. sz diuine iu
stitie.

Capitulum. II.

Quomodo. hic
ꝓfir describit
Ieremie la
mentatio sub ordine al
phabeto. ⁊ prio lamẽ
tat̃ destructõez ciuita
tis ⁊ tẽpli dicens ad
miratiue. a Quõ
obte. calu. s. tribulatio
nis maxime.
b In furo. suo. .i. in ef
fectu sue iustitie.
c Filiã syõ. .i. hier̃m.
vt expositũ ẽ ca. ꝓce.
d Proiecit de ce. in
ter. .i. ꝙ statu sũme ho
norabili ad sũme mi
e Inclytã (serabilẽ
isr̃l. .i. hir̃z q̃ erat me
tropol⁹ ⁊ nobilissima i
regno iuda.
f Et nõ est recor. scа
bel. ped. su. .i. tẽpli q̃
incenderũt chaldei. ⁊
ꝙ scabellũ pedũz dei
q; intra ip̃m erat ar
cha testamẽti. ⁊ ꝓpicia
toriũ. q̃ erat q̃i sedes
dei. ⁊ archa q̃i scabel
lũ illi⁹ sedis. sic dictũ
fuit plen⁹ Exo. xxv.
g Precipitauit do. fm vtã iusti
h Nec pepcit. ex sua misẽdia. eo q; ꝙz sp iusti. (cie sue.
ciã annexã. i Dia speci. iacob. .i. regnũ ⁊ sacerdotiũ.
ciuitatẽ ⁊ templũ. ⁊ p̃ ꝑis alias ciuitates ⁊ fortalicia.
k Pollnit reg. .i. oĩdit pollutũ mltiplicabꝫ pcis ex ri
gore siue punitõis. l Cõfregit i ira fu. sui. .i. in effectu
sue iustitie. m Q̃ne cor. is. .i. oẽm statũ dignitatis et
fortitudinẽ defensiõis. n Auertit retror. dex. su. a fa
cie im. q̃ põt dupl̃ intelligi. vno mõ referẽdo ad deuz.
eo q; nõ defẽdit ꝑp̃m isr̃l a suis inimicis. ⁊ sic auertit dex
teram sue virtuz abeis. Alio mõ referendo ad ꝑp̃m. a q̃ de⁹
subtraxit virutẽ ⁊ industriã se defendẽdi. ⁊ sic auertit dex
teram iudeor̃ a facie chaldeor̃. o Et succen. in ia. sc; p
chaldeos hier̃m ⁊ terrã in circũitu incendendo.
p Tetendit ar. su. .i. varios modos inuadẽdi ciuitatẽ p
exercitũ chaldeor̃. vel ad ĩram. Arcũ. q; in chaldeor̃ exer
citu erãt multi sagittarij. q Quasi ini. sic ei ꝓfẽdo
bificia oĩdit se amicũ. ita inferẽdo penas iudicat̃ a sim
plicabꝫ inimicus. ⁊ q̃uis ꝙ faciat ex charitate ad purga
tionẽ malor̃. ⁊ exercitũ bonor̃ in virute patieme.

r Occidit oīne q̄ pulcrū erat visu in tabernaculo filie syon .i. in tẽplo dñi q̄ erat in mõte syon . q̄ sacerdotes occisi fuerũt ibi. et habet infra eo. ca. et oia pteosa inde as
s Et ipleuit. (portata. cetera patent ex dictis ysq; ibi. in filia iuda .i. in gente iudaica. t Humiliatũ et humiliatã. q̄ oīs vtriusq; sexus pũl iauit in seruitutẽ et captiuitatẽ
v Et dis. (redigẽdo. q̄si hortũ. cui' clausure dissipant' colecta
x Ten. (fructibus. to. rc. i. tẽplũ salomonis q̄d erat dispositũ intra p sctũ et sanctũsanctorũ. sicut tabernaculũ q̄d fecerat moyses in deserto.
y Oblitioni tradi. dñs .i. tradi fecit.
z In syon fe. et sab. q̄ destructo tẽplo et pplo captiuato tam cessauerũt q̄si p ānos lxx.
a Repulit dñs mi. alta. su. p mutẽdo illud deterius p chal
b Male. fan (deos. crificationi sue. i. tẽplo in quo sctificabãtur hoies p sacrificia et oblatões cui male dixit. i. malefecit. dicere eũ deesse facere Psal. cxlviij. Dixit. et facta sunt lx autẽ de' nõ sit actor mali culpe. ẽ tñ actor mali pene et sic maledixit tẽplo inq̄ntus p chaldeos ipm̃ obuffit fm ordinẽ sue iustitie.
c Tradidit i man' inimi. mus. tur. ei'. q̄pe ei tẽplũ erãt turres notabiliores ad loci defensionẽ. de. in. do. do. sc. aduersarij exultãdo ꝺ captione et spoliatõe loci.
d Sicut in die solẽni. i. sicut in solẽnitatib' solebãt cãtare leuite laudes dñi.
f Cogita. do. rc. q̄ ab eterno pmisit oīa in tpe fienda.
g Ten. funi. suũ. ad ꝺstruẽdũ fm lineã siue iustitie. iusto mõdo. tj. Reg. vij.
h Hesus est
i Eruntq; (dauid duos funiculos vnũ ad occidẽdũ rc. en. asimurale ei ẽ paru' murꝰ. asi murũ pcipale i clausi Defixi sũ. (suus ciuitatũ. et vterq; fuit dissipat' i vrbe. Hic spãliter lamẽtat hieremias destructõ psonar et afflictionẽ. tũ ꝓtinuãdo se ad pcedẽtia ꝓmittit ꝺ ciuitatis destructõe dicẽs. Defixe sũt i terra porte ei'. i. amote ꝺ locis suis et in terrã piecte.
l Perdidit rc. regẽ ei'. i. se decliãs q̄ fuit duct' in babyloniẽ. et plures de pcipib' suis.
l Nõ ẽ lex. i. doctor legis q̄ fuerit occisus. ita exponit Ra. sa. põt etiã exponi de lege ad ꝛram q̄ fuit tũc cõbusta. vt dictũ ẽ s. ca. pcedẽti. tũ postea fuit p esdrã reparata.
m Et pro. ei'. i. pphete vrbis q̄ nõ erãt veris falsi pricuerũt senes filie syon.
n Dispersefr cinere capita sua
o Accincti sũt cilicijs Abiecerũt i terra capita sua virgines iuda. Caph
p Defecerũt p lachrymis oculi mei. turbata sũt viscera mea
q Effusus ẽ in terra iecur meũ sup ꝓtritõe filie pp̃li mei cũ deficeret puul' et lactẽs i plateis oppidi. Lamech. Matrib' suis dixerũt. vbi ẽ triticũ et vinũ. cũ ꝺficerẽt q̄si vulnerati in plateis ciuitatis. cũ exalarent aīas suas in sinu matrũ suarũ. Mem
r Cui cõparabo te vel cui assimilabo te filia hierlm. Cui exequabo te et ꝓsolabor te virgo filia syon.
s Magna ẽ enim velut mare ꝓtritõ tua
t Quis medebit tui. Nun.
u Prophete tui viderũt tibi falsa et stulta. nec apiebãt iniquitatẽ tuã. vt te ad pniaz prouocarẽt.
x Viderũt aũt tibi assumptões falsas et eiectõnes. Samech.
y Plauserũt sup te mãib' oẽs trãseũtes p uiã. sibilauerũt et mouerũt capita sua sup filiã hierlm
z Hiccine ẽ vrbs dicẽtes p

ditũ. Virgines trãm. q̄ nõ ẽ i hebreo. et iõ hec lra refert ad senes
q Accincti sũt ci. in
r Abie. (signũ pnie. in ter. capita sua virgines. ud. p nimia angustia.
s Defecerũt p lach. oculi mei. et ba lunt. Hieremie cõpatiẽtis miserie ppli in
t Conturbata sunt viscera mea. rc. q. d. intantũ doleo. q̄ videt mihi q̄ oia membra mea viralia debeant cadere
v Cum (te in terrã. de. par. et lactẽs. et ꝺ fectu nutriũti. lactantes idẽ ẽ q̄ ꝺ q̄ hibere. lac. lacteo tes. idem ẽ q̄ lactugere. et inde dicit lactẽs. i. lactugentes. iõ subdit Ofib' suis rc. et pro litera.
x Cui com. te. rc. et subdit Et psolabor te. solatiũ ei inuidẽ habere socii i pena. sed nõ inuenie bãt in ꝓpositio. iõ dicit. pphet.
y Cui com. te. rc. q. d. nõ inuenio aliquã ciuitatẽ ita afflictam quã tibi possim i exẽplũ apponere. p aliq̄li tua ꝓsolatione. iõ subdit. y Magna est enim ve. ma. ctri. tua. i. sicut cecidit ꝓtritiones aliar ciuitatũ sic̃ mare aquas fluminũ. iõ
z Quis me (cẽtur. debit tui. q. d. nullus posset nisi de'.

a Prophete. hic spãliter inuehit ctra falsos pphetas q̄ regẽ et ppl'm induxerũt ad rebellandũ regi babylonis. iõ dicit. Prophete tui viderũt tibi falsa. ex sua cõfictõe.
b Et stulta. q̄ p̃ secuta ẽ ꝺstructio tua.
c Nec apebant intãtatẽ tuã. te veraciter arguẽdo. sz magis palliabant peccata tua.
d Viderũt ãt tibi assumptões falsas. inducẽdo te p falsas psuasiões ad sumẽdũ bellũ contra chaldeos.
e Et eiectiões. s. de terra tua. p captiuitatẽ tuã que ẽ ad hoc secuta.
f Plauserũt sup te mãib'
g Hecci (nib'. deridẽdo fatuitatẽ tuã et calũnitatẽ tuãne ẽ vrbs dicẽtes pfecti decoris rc. tra eã pulcre et magnifice edificauit eam salomõ q̄ delectabile erat oculis habitare in ea.
h Aperuerũt rc. s. chaldei et alij eius adiuncti conferẽdo ad inuicẽ de tua destructõe totali. iõ subdit.
i Deuorabim'. et q̄ ꝺ faciebãt ex magna voluntate iõ subdit
k En ista ẽ dies quã exspectabam'

fez cū magno ōsiderio. l Fecē do. que cogitauit. i. ab eterno di posuit.
m Cōpleuit ser. suū quē pceperat a diebus antiquis, scz in Deu. xxviij. vbi comiatur penā terribilē iudeis de clinātib⁹ ad idolatriā. n Et lenifica. sup te inimicuz et sua victoria et delectione tua.
o Clamauit. hic bie re. iduct ppl̄z ad q̄rēdū dei misericordiaz, q: ad h̄ facit aduersarioz superbia. ō dicit. Clamauit cor eoz. i. p Ad do(chaldoz. minū. i. otra dīm cū blasphemando tanq̄z imporētē ad ppli sui defensiōz. Pōt etiam hoc aliter exp̄i ō iudeis. Clamauit cor eo rū ad dīm rē. q: multi eoz videtes q̄ non poterāt vltra defendē muros clamabāt ad dīm q̄rendo eius q Deduc(auxiliuz. q̄ torrētē lachrymas abundanter flendo. r Nō des requē tibi. ab opib⁹ pñie cessz Neq; ta. (sando. pup. oculi tui. Hetū in terrūpendo.
t Cōsurge. i. sil'surge corpe. s. et mēte ad diuinā laudē. vt possis inuenire mīam.
v In prin. vigi. i. celeriter et expedite.
x Effun. si. aquā cor tuū. i. pfecte sicut aq̄ effundit pfect⁹ cet'ris liquor⁹. et talis effusio idē ē q̄d intēsa deuotio. y Leua ad eū man⁹ tuas p aīa. i. p animabus. z Parulor⁹ rē. q̄d dupl'r pōt itelligi. vno mō vt aie ille recipiant in sinu abrae. alio mō vt mors illoꝝ innocentū in oīone recordet ēte dīm. ad puocandū dei vindictam otra chaldeos. a Vide do. et ōsidera. per pdescēsionē tue pietatis. b Quē vin. ita. i. spoliaue
c Ergo nū(quis oībus bonis tantū q̄ fame moriunt. come. mu. q. d. sic factū ē. legit enī. iiij Reg. vi. q̄ in obsidione samarie mulieres comederūt filios suos p̄ famis magnitudine. et idē credibile ē accidisse i obsidiōe hierlm p chaldeos. imo exp̄esse dr infra. xiij. d Parulos ad men. palme. mulieres lesi pregnātes p̄ angustijs et doloribus pariebāt ātē tps fet⁹ imp̄fectos. et sic statim morie bant et a matrib⁹ coedebant. et hec miseria p̄dict̄ iudeis Deu. xxviij. si relinquerent deum declinātes ad idolatriam. quod fecerūt vt patet in libris iudicū et regum.
e Si occidit. accipit hic si p quia. q: chaldei passim interficiebāt sacerdotes in tēplo dīi. vbi tñ parcere debuissent p sanctitate loci.
f Jacuerunt in ter. insepulti.
g Percussisti nec misert⁹ es. differēdo illā penā. cuz in oīb⁹ opibus dei semp cū iustitia currit misericordia.
h Vocasti q̄si ad diē solēn. rē. q. d. sic ad solēnitatē libē ter cōfluūt hoīes, sic gentes in circuitu iudee habitātes, pmpte et gaudētes venerūt cū chaldeis ad destructōez vrbis. i Suos edu. et enutriui. i. habitatores hierusalem q̄ dicebant eius f ij. k Inimi. me⁹. i. chaldeoruz exercitus. l Consumpsit eos ptim fame in longa obsidione, et ptim gladio in vrbis captione.

Capitulum. III.

Ego vir. hic ō scribit lamentatō hieremie sub tertio alphabeto. et dic̄ h Ra. sa. q̄ hieremias scripsit istud capitulum post q̄z ioachim filius iosie combusserat libū suuz in quo erāt scripta alia tria capitula. s. primū secundū et quartū. sicut dictū fuit s. xxxvi. et ppter hoc in fine libri dicit q̄ hieremias tulit aliud volumē et dedit baruch q̄ scripsit in eo omēs sermones libri prioris. et insuper additi sunt sermōes plures q̄z ante fuerant. et ad hoc denotandū sub q̄libz littera posuit tres versiculos in hoc capitulo. Quz istud dīm videt̄ pugnare illis que s. dixi. scz q̄ hieremias lamentat̄ de structōz ciuitat⁹ ia facta quia vidit ppheti am suam cōpletaz. q̄z ꝓbustio huius libri et reparatio fuit lōge ante destructōz hierusalem. s. quarto anno ioachim filij iosie. vt ibi dicit. q̄ regnauit. xi. annis. et post eum iechonias filius eius mensib⁹ tribus. et post eum sedechias. xi. annis. ita q̄ in eius anno. xi. fuit hierusalem destructa. Ad hoc dicēdum q̄ hieremias vidit destructionē ciuitatis dupliciter. vno mō visione intellectuali et ppthetica. et sic eā deplorauit scribendo anteq̄ eueniret. alio modo visione corpali q̄n fuit cōpleta. et sic eam deplorauit illud quod prius scripserat p modū lugubris carminis oze proferendo. Igitur p̄sens capitulum in tres ptes pōt diuidi. quia primo hieremias suam miseriā lamentat et ppli. secūdo ō misericordiam et iusticiā suam annexā confitet. ibi. Vbi misericordie domine. tertio ad lamentandum miseriā reuertitur ibi. Peruisti. Et primū dicit in psona sua et ppli.
a Ego vir videns pauptatem meā. in spoliatōe ciuitatis et captiuatione. b In virga indignationis eius id ē vindicte et correctionis dei. c Deminia. p exercitum chaldeorum in captiuitatem ducendo.
d Et adduxit in tenebras. an locis tenebrosis me recludendo. potest etiam hoc intelligi de sedechia qui erat caput populi et exoculatus fuit ductus in babylonem.
e Tantum in me vertit. loquitur ad modum hominis multū afflicti cui videtur q̄ nulla afflictio alia sit sue cōparanda. et sic dicit se solum afflictum.
f Vetustam fecit pellem meam. ex fame et labore que

accelerant senectutem. g Contriuit ossa mea.i.robur
b Edificauit in gyro meo.q: chaldei po/ (corpis mei.
fuerũt tentoria in circuitu hiri m.ne aliqs posset egredi
ad fugiendũ.nec ingredi ad auxiliãdũ.adeo subditur.
i Et circũdedisti me felle.i.cordis amaritudie. k Et la
bore.in defensiõe mu/
ror.q: etiã in opib; la
boriosis et fruitib; p/
captionẽ ciuitatis.
l In tenebrosis col
locauit me.ꝙ dr q̃tũ ad il
los q̃ fuerũt incarce/
rati i babylone.sicut
sedechias.q: plures alij
m Circũedificauit
me.ꝙ pot exponi dr ob
sidione ciuitatis i gy
ro vt pactũ erat.et dr
illis q̃ in babylõe fue
rũt recluſi in ergastu
lis vt ñ poterãt egre/
ri. Aggrauauit (di
cõpe.meũ q: aliq̃ nue
rũ posit in compedi
bus tãponderosis q̃
vix poterãt se move/
o Sed q: cũ cla (re
mauero.q.d.sicut ẽ ex
clusus a me humanũ
auxiliũ.ita etiaz diui/
nũ.videbat enĩ pieta
tis captiuitatẽ p lõ
gũ tps duraturã.q: iõ
subditur.
p Cõclusit vias me
as lapi.quadris.q.d.
nullo mõ pñũ possũ
euadere.q: nulla clau
sura fortior est diuĩa
sententia.
q Versus insi. fa.est
mihi.nõ p se sz p chal
deos.q̃ ex ordinatiõe
diuina me ceperũt p
vias occultas.q: mani
festas. r Tetendit arcũ suũ.in exercitu enĩ chaldeoꝝ
erãt multi sagittarij q̃ ex eoĩ pte mittebãt sagittas ad iter
fidendũ defensores murorũ iõ subdit. s Posit in re
nibus meis filias pharetre sue.i.sagittas que dicunt filie
pharetre sm modũ loquẽdi hebraicum.q: sicut filie a
matre custodiunt sic sagitte in pharetra p custodia repo/
nt Factꝰ sum in derisũ oĩ pplo.oẽs nationes iude/
os deridebãt sic vencitos et captiuatos. v Canticũ eoꝝ
tota die.de talibꝫ enĩ victoriis solent fieri cantilene.ad
laudẽ triũphantiũ et vituperiũ devictoꝝ.iõ subdit.
x Replebit me amaritudinibus.ꝙ. pena ei granis nomie potus
amari signat etiã sm cõem modũ loquẽdi. y Cõfre/
git ad numerũ dentes meos.q.d.tantã afflictionẽ sustiꝫ
nui ac si oẽs dentes mei fuissent sigillatim ofracti. Rabi
sa.dicit q: hec est lra.Cõfregit in harena dentes meos.q:
iudei de terra sua electi faciebãt panes subcinericios in
q̃bꝫ cõmiscebant pulueres et harene.sm q: dr Ezech.iiij.
Ut comederẽt filij isrl panẽ suũ pollutũ inter gẽtes ad q̃s
ejectã eos.et sic ex harena cõmixta offendebant dẽtes mã
ducantiũ. z Libauit me cinere.cõmixto in pane.
a Et repulit ẽ aĩa mea.ab ei pfolatiõe. b Oblit' sum

[f] Uetustã fecit pellẽ meã et
carnẽ meaz: [g] contriuit ossa
mea. Beth. [h] Edificauit in
gyro meo. [i] et circũdedit me
felle [k] et labore. Beth. [l] In te
nebrosis collocauit me q̃si
mortuos sẽpiternos. Gymel
[m] Circũedificauit aduersuz
me vt ñ egrediar aggrauauit
compedẽ meũ. Gymel.
[n] Sed et cũ clamauero et cũ
rogauero: excluſit oratiõnẽ
meã. Gymel. [p] Cõclusit vi
as meas lapidibꝫ q̃dris: se
mitas meas subuertit. De
leth. [q] Ursus insidiãs factꝰ
est mihi leo i abscõdito. De
leth. Semitas meas subuꝫ
tit et cõfregit me. posuit me
desolatã. Deleth. [r] Tetendit arcũ suũ et posuit me q̃
signũ ad sagittã. He. [s] Misit i renibꝫ meis filias pha/
retre sue. He. [t] Factꝰ sum in
derisũ oĩ pplo meo. [v] cãticũ
eorũ tota die. He. [x] Repleꝫ
uit me amaritudinibꝫ. inebri
auit me absinthio. Thau.

Cõfregit ad nũerũ dentes
meos. et cibauit me cinere.
Thau. [a] Et repulsa ẽ aĩa mea
[b] obliti sũ bonoꝝ. Thau. Et
dixi: periit finis meꝰ et spes
mea a dño. Zai. [c] Recordare
[d] pauptatis et trãsgressiõis
mee absinthij et fellis. Zai.
[e] Memoria mẽoꝝ ero: [f] et ta
bescet i me aĩa mea. Zai.
[g] Hec recolens i corde meo.
[h] ideo spabo. Heth. [i] Misẽ
ricordie dñi [k] qz ñ sumꝰ con
sũpti. [l] qz ñ defecerũt miseraꝫ
tiones eius. Heth. [m] Noui dilu
culo [n] nra ẽ fides tua. Heth
[o] Pars mea dñs dixit aĩa
mea [p] propterea expectabo eũ
Teth. [q] Bonꝰ ẽ dñs sperantiꝫ
bus i eũ aĩe qrenti illũ. Teth
[r] Bonũ ẽ postulari cũ silẽtio
salutare dñi. Teth. Bonuz
est viro cũ portauerit iugũ
ab adolescentia sua. Joth.
[s] Sedebit solitarius et ta
cebit [t] quia leuauit se sup se
Joth. [v] Ponet i puluere os
tuũ. [x] si forte sit spes. Joth.

o Noui diluculo.i.a puericia mea.que dr diluculũ vi
te humane.sicut seneca dr vespa.fuit enim hieremias a
puericia illustratꝰ a cognitiõe diuina.et hr in principio
huius libri p Multa est fides tua.i.fidelitas.et dirigit
simonẽ ad deũ q̃ est fidelissimꝰ remuneratorꝫ bonoꝝ.ideo
subdit. q Pars mea dñs.q.d.sufficit mihi p oĩbus.
r Propterea expectabo eũ.i.remuneratoẽz eiꝰ s Bonꝰ
est do.sperã.in eũ.re plicatio est ciusdẽ fnie ad maiorem
affirmationẽ. t Bonũ est pstolo.cũ silentio.i.patiẽter
et absq murmure tribulatiõis tpe.et qz ꝰ facit exercitiuz
patiẽtie.iõ subdit. Bonũ ẽ viro cũ portauerit iugũ q̃.
v Sedebit solitarius et tacebit.vir in patiẽtia exercitatꝰ.
x Quia leuauit se sup se.aspirãdo ad bona celestia et pte
nendo terrestria. y Ponet in pulueres suũ. buiuiter lo
quẽdo. z Si forte sit spes.q̃ est expectatio futurebti
tudis.et dicit forte.nõ pter mutabilitatẽ a parte dei sz a
pte liberi arbitrij.qz bõ ñ tũcũqz exercitatꝰ in vtute pa
tientie p defectibilitatẽ liberi arbitrij pot ab ea cadere.et
sic frustrari remuneratiõe.et qñ bõ pfectꝰ in vtute pati
entie.nõ solũ sustinet aduersa patiẽter. sz etiã gaudẽter
sm illud Jacobi.iij. Ibant apostoli gaudentes a cõspectu.

o Quia nõ defece/
runt miserationes eius. dimittẽdo
nobis reliquias ppli.
q̃uis nõ meruissem.
p Quia nõ su.sũ.
licet ꝰ meruissent pec
cata nostra.
q Quia ñ defecerũt miserationes eius. Hec
ricordie do. supple ap
parẽt in punitiõe nra.
r Quia nõ su.sũ.
licet ꝰ meruissent pec
cata nostra.
s Quia nõ defece/
runt miserationes eius. dimittẽdo
nobis reliquias ppli.
q̃uis nõ meruissem.

ha.ſ.p no.hic.cõ.pati.iõ ſequit. a Dabit ꝓcutiẽti ſe maxillã.i turpis ſe offerẽdo. b Saturabit obꝓbrijs in ipis gaudẽdo.et qꝛ iſtud ſit intuitu future mercedis. iõ ſubdit. c Quia nõ repellet in ſempiternũ do.ſ. uſtos tribulari ꝑmittẽdo. d Quia ſi ab.in pſiti vita. e Et miſerebit.in fu f Ꝯcõm mł.(tura miſeri.ſua.qꝛ nõ ſunt ꝓdigne paſſiões huꝰ tꝑis ad futurã gloriã que reuelabit i nobis ad Ro.viij.

g Nõ ei. hic remouet errꝛis occaſio et diuidit in duas ꝓtes ſm duplicẽ errorẽ.ſe cũda.ibi. Quis ẽ. Circa primũ ſciẽdũ ꝙ aliqui acceperũt occaſionẽ errandi.eo ꝙ videbãt uſtos in pſiti vita cõiter tribulari.credentes ꝙ iſtud eẽt bo ꝑſe.z directe placitũ qõ non eſt verũ ſicut amaritudo medicine nõ ẽ accepta medico ꝑſe.ſz ſolũ rõe ſanitatis ꝓſide. et ſic eſt de penis pſitus vite q̃ ſũt q̃dã medicine reſpectu di q̃ ẽ medicꝰ aiaꝝ. et hoc ẽ qõ dł.

g Nõ eñ hũiliauit. penis z afflictionibꝰ

b Et cor(vite pſiti. de ſuo.i. ꝑſe et ex directa electõe.ſ.vt per exercitiũ patie ſequatur ꝑmiũ glorie.

i Ut ꝛte.ſub pedibꝰ ſuis.reſumat.Nõ ei ex corde ſuo.i. ex electione directa ſ nõ fecit.et ſiłt qõ ſubdit. l Ut declinaret iudiciũ viri.ꝑmittendo eũ iuſte tribulari.iõ ſubdit. l Dis ig(rauit.i.nõ approbauit malitiã facientũ. m Quis ẽ. hic remouet ſcõs error.ex ſ ei ꝙ iuſti in pſiti vita vt frequẽter tribulant.z impij ꝓſperant credidẽt aliq̃ ꝙ deꝰ nõ haberet notitiã de his que fiũt in terra. ex q̃ꝝ ꝑſona dr iob.xxij. Circa cardines celi pambulat.nec nra ꝓſideꝛat. Ex ſ ẽ erroneũ nõ ſolũ ſm ſanctos ſz etiã ſm philoſophos. Philoſophꝰ ei ꝓpõ de aĩa arguẽs ꝺ empedoclez duc ipz ad iſtd icõuenies.ꝙ deꝰ aliq̃d ignoraret.ſ. diſcordiã.qõ nos cognoſcerem⁹.ꝑpter qõ dixit hieremias.

m Quis eſt iſte q̃ dixit vt fieret.ſaliq̃d in terra.

n Dño nõ in.i.do nõ ꝓuidẽte z ordinãte.z ſiłt qõ ſeq̃.

o Ex ore al.i.ex eius diſpoſitione. p Nõ egredietꝰ nec bona nec mala.que ſiłt fiũt in terra.q.d.iſta ſunt erronea.et iõ ꝓhibet inducit ad tolerantiã aduerſarioꝝ que a deo ordinãtur ad meritũ et ꝑmiũ electoꝝ dicens.

q Quid mur.ho.viuẽs.afflictꝰ in pſiti ſm diſpoſitõez dei. r Vir ꝙ pecca.ſuis. ꝙ penã explandis.

s Ꝛcrutemur vi.nras ꝛc.q.d.ſi diligẽter ſcrutemur cõ t Et reuer.(ſcientes nras inuenieꝰ plura peccata. ad dñm ꝙ penitẽtiã. v Leuem⁹ cor.nra.in oratõe dñica que ẽ aſcenſus mẽtis in deũ ſm damaſcenũ.

ſ Cũ manibꝰ.vt ſimul eleuemur mẽte et corꝑe.

---

a Dabit ꝓcutiẽti ſe maxillã. b ſaturabit obꝓbrijs. Caph c Quia nõ repellet i ſempiternũ dñs. Caph d Quia ſi abiecit z miſerebit ſm mł titudiẽ miaꝝ ſuaꝝ. Caph. e Nõ eñ hũiliauit ex corde ſuo. z abiecit filios hoim. Lamech. f Ut ꝓtereret ſub pedibꝰ ſuis oẽs vinctos terre. Lamech: g Ut declinaret iudiciũ viri in ꝺſpectu vultꝰ altiſſimi. Lamech. h Ut ꝓuerteret hoiez i iudicio ſuo dñs ignrauit: Jẽm Quis eſt iſte q̃ dixit vt fieret dño nõ iubente. Jem. i Ex ore altiſſimi nõ egredient nec mala nec bõa. Jẽ. k Quid murmurauit hõ viuẽs. vir ꝑ ꝑctis ſuis. Jun. l Scrutemur vias nras. z q̃ram⁹ et reuertamur ad dñm. Jũ m Leuem⁹ corda nra cũ manibꝰ ad dñm in celos. Jun

n Nos iniq egim⁹ z ad iracũdiã ꝓuocauim⁹. o iccirco tu inexorabilis es. Sãech. p Opuiſti i furore z ꝑcuſſiſti. occidiſti nec peperciſti. Sãech. q Oppoſuiſti nubẽ tibi. ne tranſeat oro. Samech r Eradicatõz z abiectõz poſuiſti me in medio ꝓpꝰ. Ayn s Aperuerũt ſuper nos os ſuũ oẽs inimici Ayn t Formido z laqus facta eſt nob vaticinatio z cõtritio. Ayn. u Diuiſiões aq̃rũ deduxit oculꝰ meꝰ i ꝓtritõe filie ꝓpli mei. Phe. x Oculꝰ meꝰ afflictꝰ ẽ nec tacuit. eo ꝙ ñ eẽt req̃es. Phe. y Donec ſpiceret z videret deꝰ de cel Phe. z Oculꝰ meꝰ dõp dat ẽ aĩaz meã i cũctis filiabꝰ vrbis mee. Sade. a Venatõe cepert me q̃ſi auem inimici mei gratis. Sade. b Lapſa ẽ in lacuz vita mea

---

p Nos iniq egim⁹. licet eñ hieremias eẽt innocẽs z ſanctꝰ. tñ conumerat ſe iudeis peccãtibꝰ. qꝛ erat de ꝓpꝛio illo. ſ Idcirco inexorabilis es. nõ ex ꝺfectu tue pietatis ſz ex actu nre iniq̃tatis. a Peruerſti. hic ꝛuert tñ hieremias ad lamẽtandũ ſui et ꝓpłi miſeriaz. d. Peruerſti. ſ. nos multitudine aduerſarioꝝ. ſn furore.i. vidicta tue b Et peuſſi.(uſticie. nos fame. c Occidiſti. gladio aduerſarioꝝ d Nec peperciſti. ciſti. ꝓpter ꝺfectũ meritoꝝ nroꝝ. e Oppoſuiſti nubẽ tibi.i. peccatoꝝ nroꝝ caliginem f Ne trã(ſideraſti. ſeat oratõ.q.d. et hec nra oratio ſit inexaudibilis coram te.

g Eradicatiõz a tui h Et abiectio.(dea. in terra aliena.

i Poſuiſti me. ſm ordinẽ tue iuſticie.

l Aperuerũt ſuper nos os ſuũ. maledicẽdo et cõuiciãdo.

l Formido z laqus facta ẽ robis vaticinatio ꝛc.i. vaticinatõ hieremie et aliorꝝ ꝓphetarꝝ. cui nõ credidiſtꝰ detexit nos in formidinẽ laqueũ z ꝓtritionẽ in hebreo habetur hic. Vaſtatio et ꝓtritio. iõ videt ꝙ victo ſcriptoꝝ poſita ſit hic vna dictõ ꝑ alia. ſ. vaticinatio ꝑ vaſtatõ ex ſilitudine lrarꝝ. et ſic ẽ ſenſus. Formido et laqus. i. ex formidine fugiẽtes vnũ periculũ cecidiſtis in aliud. ſedechias eñ formidãs fuitutẽ rebellauit regi babylõis. ad qõ ſecuta ẽ ei⁹ captio z eroculatõ. vaſtatio terre et vrbiũ contritio. n Diuiſiões aquarꝝ dedu. oculꝰ meꝰ. ꝑ qõ deſignat magnitudo fletꝰ. o Oculꝰ meꝰ af. ẽ. ſic ordinat iſte verſus ꝑ ꝑcedentẽ. put in hebreo hꝫ. q̃uis in aliqbꝰ libris noſtris ſit ecõuerſo. dicit g. Oculꝰ meꝰ afflictꝰ ẽ. a magnitudie fletꝰ. p Nec tacuit. i. ſiere nõ ceſſauit. eo q Donec(ꝙ no eẽt req̃es. ſ. nobis ſz labor et miſeria. reſpi. ꝛc.q.d. requiẽ nõ expecto via hũana ſz tñ diuina. r Oculꝰ meꝰ deprę. ẽ aĩam meã. i. ex nimio fletu abſtulit ſibi ſolatoꝝ. s In cunctis fi. vr. mee. i. ꝑ deſtructione cũctarꝝ ciuitatũ iudee. que dicebant filie vrbis hieroſolymitane que erat metropolis. in hebreo ſic habet. Oculꝰ meꝰ ſordidauit aĩaz meã. i. ex fletu cõtinuo ſordidauit faciẽ meã. i q̃ relucet vis aie magꝝ in ceteris ptibꝰ. eo ꝙ oẽs ſenſus ſunt in facie. cetera ſicut ꝓxime expoñatur t Vena. ce. me. qꝛ exercitꝰ chaldeoꝝ in ſecũdo ſedechiã ꝓhendit eos. et multos alios. ut. ij. Reg. vltimo v Lapſa ẽ i la. vita mea ꝛc. Ra. ſa. dicit ꝙ hieremias ꝓphetauit ꝺ de daniele. q̃ fuit de trãſmigratis in babylonẽ. et fuit ꝓiectꝰ in lacũ leonũ. z lapis poſitꝰ ſup os lacꝰ. vt habet Daniel. vi. z. xiij. x Inundauerũt aque. i. multitudo aduerſarioꝝ. eo mõ loquendi quo dicit. Eſaie

riſſ. Adducet dñs sup eos aq̃s flumis fortes ⁊ multas regẽ assyrioꝝ ⁊c. y Diri perij. i. nõ hãs remediũ via humana. ⁊ qz nõ remanet nisi via diuina. ió subdit.

z Inuocaui nomẽ tuũ dñe de lacu nouissimo. i. de extrema miseria. vel istõ põt exponi ad ſtam de hieremia q̃ fuit positus ī lacu in quo nõ erat aqua sed lutũ. vt hĩ. xxxviij. e ibi orauit dñm et exaudit⁹ fuit. et de lacu educt⁹. ió subditur.

a Appropinq̃sti in die qñ inuocaui te dixisti ne timeas. me alĩ

b Judicasti (secundo. easti cãm aie mee. liberando me a ꝓpata mihi morte. Ra. sa. exponit hoc dictũ dei in plona ppli dicens. q̃ istud refert ad pristina tpa. in q̃bus deus iusto suo iudicio liberabat ppm israel ab aduersarijs vt ī exitu ꝺ egy. pto. ⁊ in multis alijs locis. vt pz in libro iudicũ ⁊ etiã reg. ⁊ ẽ sensus.

b Judicasti dñe ⁊c. id ẽ diiudicasti me dñe ab ãtiq̃ liberare ab afflictorib⁹ me iniuste. ió sic facias mõ. ꝓpt q̃ subdit. c Vidisti do. mi. s. chaldeoꝝ. d Aduersum me. q: crudeliter ⁊ iniq̃ voluntate abusi sũt victoria habita de iudeis. e Judicium meũ. liberãdo me sicut ꝓsueuisti facere. f Audisti obprobria eoꝝ do. nõ solũ plata contra ppm tuũ. sz extra teripm q: deum israel reputabant impotentẽ ad saluãdũ. g Labia insurgentium ⁊c. replicando est eiusdẽ sñie ad maiorẽ exaggeratiõz.

b Sessio. ⁊ resurrectio eoꝝ vides ⁊c. i. tu dñe q̃ vides ola. tu vides q: chaldei sedẽdo. ⁊ stãdo diffonie cũ tũ ⁊ loquũtur de me. i Reddes eis vicẽ do. q̃si tibi placebit sm ordinẽ tue iusticie. k Dabis eis scutũ cordis. i. obdurationẽ in pcõe. vñ habet in hebreo. obdurationem.

l Laborẽ tuũ. i. laborẽ seruoꝝ tuoꝝ. q̃ dicit labor tu⁹ eo nõ loq̃tur q̃ dicit Act. ix. Saule saule q̃d me pseq̃ris. psecutiõez enĩ suoꝝ fideliũ suam dicit. ꝓpter laborẽ ei ⁊ dolorẽ q̃ fecerũt chaldei iudeis iustis. quoꝝ plures erãt inter captiuos. meruerũt vt de⁹ subtraheret ab eis suum auxiliũ ⁊ gram. et sic in malis obdurarent. ⁊ a medis ⁊ psis interficerent. ió ĩ subdit. m Persequeris ī furo. tuo. id ẽ in vindicta tue iusticie. n Et pereres eos. p cruz ⁊ darũ. vt habet hasi. ⁊.

Cap. ĩm. IIII.

Quomõ. hic describit lamẽtatio sub ordo alphabeto. et dicit hic Ra. sa. q̃ hieremias scripsit istud ordinẽ ca. lamẽtãdo mortẽ regis iosie. sm q̃ dicit ij. paralip. xxxv. Vniuersus iuda ⁊ urim luxerũt eũ. hieremias maxime cui⁹ oẽs cãtores et cantatrices vsq; in pñtem diẽ lamentatiões sup iosiam replicant. ⁊ q. ler. ⁊c. ẽ cũ in tribus capitulis pcedentibus nõ fiat mẽtio de lamẽtatõe iosie oportet dicere vt videt q̃ hieremias hic eus lamentat. vel q̃ lamẽtatões de iosia apud nos nõ habẽt. Secũdo q̃ sensum istũ q̃ videt satis rõnabilis. pfis capitulũ in duas ptes diuidit. q: prio põit hmõi lamẽtatio, ⁊ posuerũt lapidez sup me. Sade. f Inundauerunt aq̃ sup capu. meũ. g dixi perij. Coph. h Inuocaui nomen tuũ dñe de lacu nouissimo Coph. Vocẽ meã audisti. ne auertas aurẽ tuaz a singultu meo et clamoribus. Coph. k Appropiquasti ī die qñ inuocaui te. dixisti ne timeas. Res. l Judicasti dñe cãm aĩe mee. redẽptor vite mee. Res. m Vidisti dñe iniq̃tatẽ illoꝝ. n adũsuz me. o iudica iudiciũ meũ. Res. p Vidisti oẽm furorẽ vniuersas cogitatões eoꝝ adũsũ me. Syn. q Audisti obprobriuz eoꝝ dñe. oẽs cogitatões aduersuz me. Syn. r Labia ĩsurgẽtiũ mihi ⁊ meditationes eoꝝ adũsũ me tota die Syn. s Sessionẽ eoꝝ ⁊ resurrectionẽ eoꝝ vide. ego sum psalm⁹ eoꝝ. Tau. t Reddes eis vicẽ dñe. iuxta opa manuuz suaꝝ. Thau. u Dabis eis scutũ cordis. laborẽ tuum. Thau. x Persequeris ī furore ⁊ pteres eos sb cel⁹ dñe

Q Aleph. .IIII. a Quomõ obscuratũ ẽ aurum. b mutat⁹ ẽ color optimus. c dispersi sunt lapides sanctuarij in capite omniuz plateaꝝ. Beth. d Filij syon inclyti ⁊ amicti auro pũo. e quõ reputati sũt in vasa testea opus manuum figuli. Gymel. f Sed ⁊ surgẽtiũ mihi ⁊ meditationes eoꝝ adũsũ me tota die Syn. g Sessionẽ eoꝝ ⁊ resurrectionẽ eoꝝ vide. ego sum psalm⁹ eoꝝ. Tau. h Reddes eis vicẽ dñe. iuxta opa manuuz suaꝝ. Thau. i Dabis eis scutũ cordis. laborẽ tuum. Thau. k Persequeris ī furore ⁊ pteres eos sb cel⁹ dñe

Aleph. .IIII. a Quomõ obscuratũ ẽ aurum. b mutat⁹ ẽ color optimus. c dispersi sunt lapides sanctuarij in capite omniuz plateaꝝ. Beth. d Filij syon inclyti ⁊ amicti auro pũo. e quõ reputati sũt in vasa testea opus manuum figuli. Gymel. f Sed ⁊ lamie. hic conseq̃ntur hieremias lamentatur populi miseriã. et secundo subiungit miserie causaz. ibi. Propter peccata. Prima in duas. quia primo lamentatur miseriam famis. secundo destructionis vrbis. ibi. Compleuit. Circa primũ sciendũ q̃ bestie ãtumeunt crudeles naturaliter diligunt ferus suos. et aliquando exponũt se morti ad defendendũ eos. in obsidione vero hierusalem p chaldeos tanta fuit fames q̃ viri ⁊ mulieres abscondebãt cibũ ⁊ celabãt admodũ. sicut fuerat ꝓdictũ per moysen. Deutero. xxviij. Homo delicatus in te inuidebit fratri suo. et vxori que cubat in sinu suo ne det eis de carnibus filiorum suoꝝ ⁊c. et eo modo dimittebãt filios et filias mori fame. edentes cibum ad mortem ꝓpriam differendum. et ideo plangit hieremias crudelitatẽ

a Quõ (mirative. obscuratum ẽ aurz. q̃ qd intelligitur stat⁹ optim⁹ regni sub iosia ꝓpter auri claritatẽ et ꝓciositatem.

b Mutat⁹ est color optim⁹. q: tpe iosie vigebat diuin⁹ cultus ⁊ sub filijs suis idolatria. In hebreo habetur. Mutata ẽ massa bõa. p quã intelligit iosias et quo tanq̃ ex massa optima pcesserũt filij pessimi. qõ ẽ magne admiratõis materia. ió seq̃tur. c Dispersi sunt lapidei. i. iosie filij q̃ dicunt lapides ꝓpter obduratõz in malo. dicũtur tamẽ lapides sanctuarij eo q̃ pcesserũt de patre sanctissimo. ⁊ hec ẽ metaphorica locutio. sicut frequẽter fit in ꝓphetis. et isti tres filij iosie sic fuerũt dispersi. q: ioacham vinct⁹ duct⁹ fuit in egyptũ. et ibi fuit mortuus ioachim interfect⁹ ꝓiect⁹ fuit extra portas hierusalẽ. vt dictũ ẽ supra. xxij. sedechias vero excecat⁹ fuit duct⁹ in babyloniẽ. et ibi mortuus. d Filij syon. ꝺ dicũt de filijs iosie q̃ fuerũt nutriti in monte syon vbi erat dom⁹ regia. e Inclyti. ex tum ad genus. vel q: sm ꝓceptus patris nutriebant in moribus. q̃uis ex sua malicia fuerunt pessimi. f Amicte auro primo. q: ad literã filij regũ aurifrigiatis vestibus vtebant. g Quõ reputati. sunt in vas testea. i. viliter abiecti. vt patet ꝓdicta. sicut fragmenta vasoꝝ testeoꝝ ꝓiciunt in locum immundi.

h Sed et lamie. hic conseq̃ntur hieremias lamentatur populi miseriã. et secundo subiungit miserie causaz. ibi. Propter peccata. Prima in duas. quia primo lamentatur miseriam famis. secundo destructionis vrbis. ibi. Compleuit. Circa primũ sciendũ q̃ bestie ãtumeunt crudeles naturaliter diligunt ferus suos. et aliquando exponũt se morti ad defendendũ eos. in obsidione vero hierusalem p chaldeos tanta fuit fames q̃ viri ⁊ mulieres abscondebãt cibũ ⁊ celabãt admodũ. sicut fuerat ꝓdictũ per moysen. Deutero. xxviij. Homo delicatus in te inuidebit fratri suo. et vxori que cubat in sinu suo ne det eis de carnibus filiorum suoꝝ ⁊c. et eo modo dimittebãt filios et filias mori fame. edentes cibum ad mortem ꝓpriam differendum. et ideo plangit hieremias crudelitatẽ

tem ppli sui maiorē q̄ bestiay dicēs. h Sed ⁊ lamie bestie sunt hītes faciē mulieri silem. i Nudauerūt māmā, parate nutrire fet⁹ suos. l Filia ppli mei crudelis. i. crudelior ipis. l Quasi strucio i deserto. q̄ ponit ouа ⁊ a bscōdit in harena ⁊ sic dimittit, nec ē solicita de voro ouorū. nec ō educatiōe pullor. et sic erāt mīes in obsidione hierlm respectu filior. iō subdit. m Adhesit ling. lactentis. i. lac sugēns sicut victū est s. q. ca. n Ad palatū ei⁹ in siti. i. ex nimia siti q̄ desiccat linguā.

o Paruuli petierūt panē a pībz ⁊ nūbz p Et nō erat q̄ frāgeret eis. et causa p̄dicta.

q Qui vesce. voluptuа. aū obsidionē.

r Interierūt i vijs fame dū quererēt pa s Qui nutrie. (nē in croceis. i. i. vestibz suauibz ⁊ pulcris. vñ i heb. bk. t Ampleati sunt stercora. in hebre. habeb. f imos sicut pauperes in hyeme q̄ vestimēta nō hūt i uolуunt se fimo.

v Et maior effecta est iniq̄tas ⁊ cē id est graui⁹ punita q̄ iniq̄tas zodomoz ⁊ subdit. ad ℔ ratio p̄xima cū ōr. x Que subuersa est in momēto. i. nō hūs longū cruciatū. sicut iudei in hirlm obsessi. scōa cū ōr. y Et nō cepe. in ea ma. s. aduersarii orū. zodoma enī fuit subuersa p angelū ⁊ sic bona ciuitatis nō rapuerūt sibi aduersarij. q̄z bona hirlm rapuerunt sibi chaldei totaliter. ⁊ hec fuit vna pena iudeoz. s. q̄ aduersarij sui gauderēt de bonis eoz z Cādidiores nazarei. i. sacerdotes ⁊ leuite diuīo cultui deputati q̄ erant a Nue. emphatica est locu (lineis vestimēt̄z ⁊ albis. tio ad exprimēdū intēsionē albedinis. ⁊ ad idez facit q̄ subdit. b Rutidiores lacte rubi. eboze anti. hebrei dicūt. Rubicūdiores auro. c Saphyro pul. in ℔ denotat pulcritudo ornamētoz marie sacerdotū. d Denigrata est sup carbo. fa. eoz. p̄ fame ⁊ miseria. ⁊ sil'r est. hic emphatica locutio ad expssionē nigredinis. f Et nō sunt cogniti in plateis a. distincti ab alijs cōibz psonis. g Adhesit cutis eoz cē. p ter defectū nutrimenti.

h Beli⁹ fuit occi. gla. i. mun⁹ male ꝓpter breuitatē cruciatū. vñ Judith. vij. Sit finis nr̄ brevis in ore gladij. q̄ longior efficit in ariditate sitis. i Edan⁹ mu. miseri

lamie nudauerunt māmā. lactauerūt catulos suos. Filia ppli mei crudel. q̄si strucio in deserto. Deleth. Adhesit lingua lactentis ad palatū eoz in siti. Paruuli petierūt panē. ⁊ nō erat q̄ frangeret eis. He. Qui vescebant voluptuose. interierūt in vijs. q̄ nutriebant i croceis. ⁊ āplexati sūt stercora. Vau. Et maior effecta est iniq̄tas filie ppli mei p̄cō zodomoz. q̄ subuīsa ē i momēto ⁊ nō ceperūt in ea manū. Zai. Cādidiores nazarei eius nitidiores lacte. rubicūdiores eboze antiquo saphyro pulcriores. Heth. Denigrata ē super carbones facies eorū. ⁊ nō sūt cogniti i plateis. Adhesit cutis eoz ossibz. aruit et facta ē quasi lignū. Theth. Jeli⁹ fuit occisis gladio q̄ interfectis fame. q̄m isti extabuerūt ꝓ sūpti a sterilitate terre. Joth. Jan⁹ muli erū misericordiū. coxerūt filios suos: facti sūt cibi eaz in ꝯtritōe filie populi mei. Caph. Cōpleuit dīs furorē suū. effudit irā indignationis sue. Et succēdit ignē in syon. ⁊ deuorauit fundamenta ei⁹. Lamech. Non crediderūt reges t̄re ⁊ vniuersi habitatores orb̄. q̄m ingrederetur hostis et inimicus p portas hierusalē. Jem. Propter pcā prophetarū eius ⁊ iniquitates sacerdotum eius. qui effuderūt i medio eius sanguinē iustoz. Nun. Errauerūt ceci in plateis. polluti sunt sanguine. Cūq̄ nō possent tetigerunt lacinias suas. Samech. Recedite pollu ti clamauerūt eis. recedite. abite. nolite tangere. Jurgati q̄ppe sūt. ⁊ cōmoti dixerūt in ꝯ gētes. nō addet vltra vt hītet i eis. Ayn. Facies dīi diuisit eos. nō addet vt respiciat eos. Facies sacerdotū nō erubuerūt neq̄ senū miserti sunt. Phe.

cordiū. i. qui rōne seruus solēt esse misericordes. l Coxerūt filios ⁊c. p nimia anxietate famis l Cōpleuit. hic ꝓsequit hieremias lamentat̄ miseriā ppli ex destructiōe ciuitatis cū ōr. Cōpleuit dīs furorē suū. i. vindicte sue effectū. m Et succē. ignē in syon. vbi erat tēplū ⁊ domicilū regis. n Et deuo. fun. ei⁹. id est ipi⁹ syon. q̄ nō solū edificia q̄ erant in mōte syon fuerūt cōbusta q̄z etiā omia alia que erāt in pede mōtis ⁊ circa montē vt habetur ō. lij.

o Nō credidерunt reges ter. ⁊c. q̄ salomon potētissim⁹ hierusalē muraut et tā fortiter munuit q̄ i expugnabil' videbat. p Propter pec. hic ꝓsequit tāgit p̄dicte miserie cā. ⁊ est duplex. scōa ponit. ibi. Cum adhuc. Una est occisio innocentū in hierusalē. ⁊ maxime tpe manasse. vt hr̄. xxij. regū. xxij. ⁊ b fiebat ad instinctū ⁊ exhortatiōnē falsoz ꝓphetaruz ⁊ sacerdotū. vñ ⁊ moztē ip⁹ hieremie querebāt. vt hr̄ c. xxvi. ideo ōr hic. Propter pcā ꝓphetarū ⁊c. ⁊ ptz lra. q Errauerūt ⁊c. lra ista est obscura ⁊ intricata. ⁊ multiplr exponit. accipiaz illū modū q̄ mihi videt magis lre ꝓsonare. s. vt cōtinuet lre immediate p̄cedenti. q̄ loqtur ō punitione iniq̄ innocentū. q̄z aliq̄ occidebāt q̄dā execrabāt ⁊ eētū ad istos ōr. q Errauerūt ce. i. ut isti neq̄ter exceati. r Polluti sūt san. s. alioz iustoz. q̄ nō videtes ponebāt pedes suos ita i sanguīe sic i aliis s Cūq̄ no. po. s. recte incedere. aliq̄ libri hūt hic (loc⁹ additū. Intrare c̄z si ē i heb. nec i libr̄ correct̄. t Tenuerūt la. su. i. apphēdere tentauerūt oras vestimētoz videntiū. vt sic extrēt de loc̄ sanguīe repletz. ⁊ ipi videtes ⁊ manifeste ꝓphe falsi ⁊ sacerdotes nō ꝓmittebāt dicentes. v Rec pol. q̄ eēquis fm vitarē cēt iusti. tā a mal' reputabant iniq̄. x Polluta. s. nos de malicia vra iniq̄ mur. ⁊ p hūc modū de talibz ōr. Esa. lxv. q̄ dicit a me. non approp̄inq̄s mihi. q̄z immūd⁹ es. y Jurgati. q̄p. fūt non eni sufficiebat falsis ꝓphetis ⁊ sacerdotibz iustos affligere fact̄. c̄z etiā affligebāt vbis iniuriosis. ⁊ q̄ tale facinus erat execrabile ēt apd̄ gētes ad q̄z noticiā deuenit ℔ execrabile factū. iō subdit. z Dixe. un. gē. dictū crimē detestātes a Nō ad. vl. s. de⁹ iudeoz b Ut ha. ⁊c. ꝓ malicia ipoz. iō subdit. c Fa. do. ⁊c. i heb. bk. Ira dīi. ē tñ eadē inia d Dui. ⁊c. i diuerk tris dispsit e Nō ad. ⁊c. reducēdo eos ad terrā suā. f Facti. sacer. s. bonoū de.

quor nūero erat hieremias.cui⁹ verba increpatiua non receperūt sz multa obpropria ꝛ vituperia ei intulerūt.vt ptz p supra dicta in plurib⁹ locis et idē faciebāt de alijs iustis.pōt etiā hec lra aliter exponi referēdo eā ad chaldeos q̄ ꝓpter malicīā iudeor ab eis cognitā.vt p̄dictus ē sic ꝓtēpserūt totū populū q̄ nō deferebant alicui rōne ordis aut etatis.

a Cū adhuc.hic ponit scda cā p̄dicte miserie iudeor q̄ fuit vana ꝓfidentia in auxilio egyptior vt freq̄nter dictū ē ss.et ꝫ ē q̄d dr. b Cū adhuc subsisterem.i.astiterēt ciuitas c Hesebon.(cet capta.oculi nri.expectando cū magno desiderio. c Ad auxiliū nostrū va.i.ad exercitū egy d Cū respi.(ptior attenti.ad videndum si veniret ad leuandum obsidionē chaldeor. e Ad gentē que sal.nos nō po. q̄ sicut dictū ē supra.xxxvij.cū exercit⁹ egypti cēt in via remēdi in auxiliū iudeor.redijt in egyptū timore chaldeor sibi occurrentiū. f Lubricauerūt vestigia nra ꝛc. partim timore.ptim fame.q̄ timidi et fame ꝓsumpti non ieccūt firmiter sz lubricādo. g Appropiquauit finis no.i.mors.q̄ multi fuerunt occisi.et reliq̄ captiuati.que captiuitas ē mors ciuilis. h Velo.fue.ple.no. aqlis. i Sup mōtes.q.d.pauci aut nulli poterāt effugere ab eis. tes pse.sunt nos.vbi credebam⁹ eē tuti ꝓpter inaccessibilitatē loci. l Ꝛ In deserto in.sunt nos.q.d. nō patebat nobis aliꝰ locus fugiēdi. l Spūs.hic ꝑsr hieremias lamētat⁹ iosie mortē. Circa q̄ sciēdū q⁹ fm hebreos ista ē lra. Spūs naris nre ꝛc.Ꝛ in foueis respiratō fiat p os et p nares. tñ illa q̄ fit p nares est melior fm ꝑm.talis aūt respiratō ē vite hūane saluatio.q⁹ ipo dr. ficiēte deficit vita.dicit ḡ hieremias in ꝑsona ppli iude. l Spūs naris nre.i.rex iosias et tua comitate et prudentia ꝓseruator vite nre. m Christus dr.i.vnct⁹ i regē et ordinatōe diuina. n Capt⁹ ē in fossis eor.s.egyptior.dicit ei Ra.sa.q⁹ cū iosias iret ad pugnandū cū regem egypti.ꝛ nollet a pugna recedere.vt habet.ij.Regum xxij.et.ij.paral.xxv. Egyptij fecerūt fossas ꝓpe suū exercitū.vbi iudei debabāt eos aggredi que erāt opte desup ꝛ exercit⁹ iosie illuc venies p fossas illas decept⁹ fuit statim debellat⁹.et iosias letaliter vulnerat⁹.et ex vulnere postea mortu⁹. o Cui dixim⁹.i.ō quo viuēte dixim⁹. p In vmbra tua.i.sub ptectōne tua. q Viuem⁹ in gen.i.securi ab impugnatōe gentiū que circa nos habitāt. Expositores vo latini dicūt cōiter q⁹ hieremias hic ꝓphetauit de morte dñi nri iesu xpi.et fm ꝫ hec ē lra. Spirit⁹ oris nri xps dñs ꝛc. Circa q̄ sciendū q⁹ vbi habem⁹ hic dns.in hebreo hr nomē dñi.Tetragrāmato q̄ nō pōt dici de aliq̄ in nōiatiuo casu nisi de deo vo.retinēdo tamē q⁹ illud nomē ē indeclinabile.sicut ꝛ alia nomia hebraica indifferēter accipit⁹ in casu nōiatiuo ꝛ genitio. et re ipa.sicut hec nōia cōmu ꝛ gelu in latino.ꝛ iō fm q⁹ iste passus exponit⁹ de iosia q̄ fuit hō pur⁹ nō pōt dici de eo in nōiatiuo casu.sz bene pōt.put exponit⁹ de xpo q̄ est ver⁹ homo et ver⁹ deus i vno suppposito.et sic est sen⁹ Christ⁹ dns.i.iesus ver⁹ hō ꝛ ver⁹ de⁹. Qui ē spūs oris nri.i.nos viuificās.in respiratōe sue gre. Capt⁹ ē in peccatis nris.i.iudeis traditus ꝓpter pcā nra delēda. Cui dixim⁹ in vmbra tua viuem⁹ in gētib⁹.loqbat enī hieremias in ꝑsona ppli vt p̄dictū est.vidit ātē hieremias alios de iudeis fideꝫ xpi recepturos.ꝛ per ꝑs sub vmbra eius victuros cū gentibus fidē xpi recipientib⁹ sub nōie xpiano vidit etiaz alios in infidelitate pmāsuros.ꝛ illos etiā vidit victuros ī ter xpianos tpaliter sub vmbra xpi.vna ei causa ēre sic pmittit viuere ēvt xpiāi ppli tiā iudeor magis habebāt memoriā xpi. sicut diffusius dictū fuit sup illō ps.Ait. De⁹ ostendisti mihi sup inimicos meos ne occidas eos ne quando obliuiscant ppli mei ꝛc. r Gaude. Postq̄ posita est hieremie lamētatio.hic in fine pōit ꝓtra aduersarios inuectio.et dicit hic. Ra.sa.q⁹ hieremias hic ꝓphetizat de destructōe romani ꝑij.eo q⁹ destruxit tēplū ꝛ captiuauit ppl'm iudeor tpe tyti ꝛ vespasiani.et sic p filiā edom intelligit roma seu ppls roman⁹ cū dr. Gaude ꝛ letare filia edom ꝛc.q̄si dicat gaudū istō q̄ habuisti ō destructiōe ciuitatis ꝛ tēpli in tristiciā tuā conuertet. Ad te q̄q̄ pueniet calix.vindicte diuine. Sz ista expositio nō videt rōnabilis.q⁹ edom alio nōie dict⁹ est Esau. Esau.ij. et sic edō descēdit de sem filio noe p ysaac. cui⁹ filij fuit Esau.tota aūt europa in q̄ ē roma dr populata fuisse a filijs iaphet.ꝓpter q̄ nō videt rōnabiliter dictū.q⁹ p edō significet romanū imperiū.ꝓpter quod dicūt doctores nostri q⁹ p filiam edō intelligit ipa idumea ab ipo edau put dictus est edom denōiata.ꝛ inuehit hic ꝓpheta specialiter contra idumeos q̄ debuerant diligere filios ysrael eo q⁹ descenderunt a duobus fratrib⁹ vterinis sz Jacob et Esau.et ipi magis ecōuerso habuerūt eos odio.et in destructione hierusalē fuerūt cū chaldeis gaudentes de illa destructōe.nō dicit hic. r Gaude ꝛ letare filia edom q̄si diceret ista letitia tanq̄ inusta in tristiciā cōuertetur. s Que habitas in terra hus. ista hus non est illa de qua natus fuit iob.et habet Job.i.sz alia eiusdem nominis existens in regno idumee. freq̄nter enī in scriptura reperit⁹ q⁹ due ciuitates vel loca in diuersis regnis posita.eodem nomine equiuoce nominantur.

t Ad te quoq̄ pueni calix.i. pena diuine vltionis. v Inebriaueris.i.ad plenū puniēris. x Atq̄ nudaberis.honore et alijs bonis. y Completa est iniquitas tua filia syon.i.complebitur in fine. hr. an.nonum q⁹ tunc reuerteris ad terram tuam.completa captiuitatis tue pena.que ꝓ⁹ iniquitatibus tuis est tibi inflicta.

z Non addet vltra.scilicet dominus.

a Ut transeat.de terra tua effciendo subintelligitur tamen conditio scilicet si adhereas et seruias fideliter dño deo tuo.quia iste promissiones diuine intelligūtur sub conditione.sicut dictum est supra.xvij. et ita factum est.quia filij israel non fuerunt deiecti ō terra illa donec negauerunt dominū suum iesuz xpm coram ꝓfano dicentes.Nō habemus regez nisi cesarem. Joh. xix. eius

'Cū adhuc subsisterem⁹ b de fecerūt ocli nri c ad auxiliuz nrm vanū d cū respicerem⁹ attēt⁹ ad gētē q̄ saluare nos nō poterat. Gaude. f Lubricauerūt vestigia nra i itinere plateaz nraz g appropinquauit finis nr ꝓpleti sunt dies nri.q⁹ venit finis noster Coph. h Velociores fuerūt ꝑsecutores nri aquilis celi sup mōtes ꝑsecuti sūt nos, i in deserto insidiati sūt nobis. Res Spūs oris nri xps dns captus ē in ꝑcis nostris. cui dixim⁹ in vmbra tua viuem⁹ in gentib⁹. Syn Gaude ꝛ letare filia edom que habitas ī terra hus. t Ad te quoq̄ pueniet calix. v inebriaberis at q̄ nudaberis. Thau. Cōpleta est iniquitas tua filia syon nō addet vltra vt

morte iniq̃ peurãtes, ꝓpter qõ p romanos fuerẽt partim occisi, ⁊ partim captiuati. b Visitauit iniq̃tatẽ tuã filia edom, eã iuste puniẽdo c Discoopiet pctã tua, pe nã manifestã oĩb inferẽdo, ⁊ loquit de futuro p modũ ꝓteritꝰ ꝓpter certitudinẽ ꝓphetie. Capitulũ. V.

Recordare, po sita lamentatione, hic vltimo ponit eius eõ in q̃ hieremias replicat multiplicẽ populi sui miseriã ad, puocandũ dominã misericordiaz, et diuidit in duas ptes, q̃z primo explicat miseriam ex pte captiuatois ꝓpli, icõo ex pte destructionis regni ⁊ tẽpli, ibi Cecidit corona. Littera primũ dicit.

a Recordare do, i. ex tua pietate nre miserie cõdescẽde, nõ ei obliuio ⁊ recordatio hũt ꝓprie locũ in deo sed ad modũ recordantis alicuꝰ miseri se hz qñ ei auxiliũ pb Hereditas (bene, ver. est ad aliẽos qõ erat captiuatꝰ magna pena, maxie q̃z illa terra fuerat pribus coꝝ a deo ꝓcessa c Pupilli facti sumus ⁊c. viri ei bellatores mortui fuerũt ⁊ occisi, p maiori parte ⁊ sic filij remanserãt pupilli, ⁊ mẽs vidue Sciẽdus tñ q̃ pupillꝰ ꝓprie est q̃ caret mẽ orphanꝰ vero pñe, vnũ tñ frequnter accipit pro alio.

d Aquã no. pe. bibi. ⁊c. q̃z erũtes i terra babylonis nõ ꝓmittebant vti cõibꝰ vt aq̃s ⁊ nemoribꝰ libere sic babylonij sz emebãt talia sicut serui e Ceruicibꝰ no. mina. i. de amputatiõe capitũ nrõꝝ. f Lassis nõ da. re. q̃z babylonij cogebãt eos ad laborẽ vltra modũ. Cõsequenter explicat miseriã q̃ fuit ex destructione ciuitatis cũ dicit.

g Egypto de. ma. ⁊ ass. q̃z aliqñ ꝓfederauerũt se cũ illis, aliqñ ei illis, vt possent tutari ꝑ insultũ regis babylonis, ⁊ sic possent colere terrã suã ad hũdũ victũ de terrenasce
h Patres no. pec. petõ multiplicis idolatrie. (tibi, i Et nõ sunt, sup terrã viuẽtes. l2 Et nos iniq̃. eo. por. ꝓpter eni iniq̃tates factas tpe manasse regis fuit destructa ciuitas ⁊ ꝓpls ciuitatis captiuat', vt hr. ult. Reg. ꝓphe. Qui longe ex captiuitatẽ mortuꝰ fuit ⁊ alij ciuslibẽ tpis bñ tñ puniunt filij ꝓ parentibꝰ tpaliter, et maxie qñ sunt imitatores patrũ nrõꝝ sceleꝝ sicut fuit in ꝓpsito.

l Serui do sũt nri, i. alij q̃ pri' solebãt fuisse nobis. tpe eni dauid ⁊ salomõis idumei ⁊ alij ꝓpli circa iudeũ habitantes erãt tributarij regis iude, sz capta ciuitate multi de iudeis facti sũt eis sui q̃z in illa captiõe fuerũt cum babylonijs, ⁊ sic habuerũt partẽ aliquã de eaꝝ rapinis.

m In aiabꝰ no. i. in periculo vite nre. n Afferebam. pa. nos. i. victũ nrm. cuiꝰ cõ subdit. o A facie gla. in deserto, vbi ponebant insidie ad nos ꝓpter timorẽ. p Pellis no. q̃. cluba. exusta ẽ. i. exiccata ⁊ denigrata. q Ysa. temp. fa. ex defectu eni nutrimẽti cutis desiccatur ⁊ nigrat. r Dulie. in syon hũi. s. chaldei ⁊ alij ad uersarij nri eis abutendo etiã in loco sacro, ⁊ multotiens in aliis. nõ sic quit. Turgis Principes (nes ⁊c. pes ma. suspẽ. sũt. q̃z aliq̃ de principalibꝰ ꝓpli ex q̃ cõsiliorebellant sedechias i detestationẽ facti fuerũt patribꝰ ꝓ manꝰ eorum affixi.

t Facies se. nõ erubuerũt, nõ parentes eis rõe, puecte etatis in heb. hr. Vbola onerati sunt facies senes ⁊c. q̃d exponens Rasa. dicit q̃ cũ ducerẽt captiui in babyloneꝝ illi q̃ ducebãt eos cogebãt eos ad portandũ molas ad terẽdũ blaadũ ⁊ filia, q̃bus indigent exercitꝰ, nec in b deferebãt alicui, ꝓpter senectutem.

v Adolescẽ. impudi. abusi sũt, vicio zodomitico.

x Et pue. in lig. corrue. q̃z aliq̃ eoꝝ fuerũt suspensi vt dicũt aliq̃ In heb. sic hr. Et pueri in ligno debilitati sunt, q̃d exponit Rabi sa. de iuuenibꝰ qui poterãt aliq̃d pondus portare, ⁊ illis imponebant ligna portãda in itinere. sic viris grauiora vt dictum est. y Senes defe. de por. s. hurlim ⁊ aliaꝝ iudee ciuitatũ, vbi assidebant senes autẽtice ad iudicandũ z Iuue. de cho. psallẽtiũ q̃z partim erãt trucidati, ⁊ partim captiuati, ꝓpter qõ subdit. Defecit gaudiũ cordis nri ⁊c. ⁊ patet lra.

a Cecidit. Hic ꝓpter explicat miseriã ex destrucõe regni cũ dr. Cecidit corona, ⁊ subdit cã. b Ve no. q̃z pec. q̃si di. ꝟ malũ ⁊ alia ꝓpter petã nõ incurrim⁹. c Iõ cõte. sunt ocu. no. ex primo fletu. Cõsequẽter explicat miseriã ex destructiõe tẽpli cũ dr d Propter mõ. syon. i. ꝓpter tẽplũ in mõte syon edificatũ. e Vulpes am. i co. i. in ruinis tẽpli q̃z solẽt hĩtare in loc̃ desertis.

f Tu aũt do. pma. ine. ⁊c. q. d. licet tẽplũ sit destructuꝝ q̃d dicebat sedes tua, eo q̃ ibi erat ꝓpiciatoriũ, tñ remanet firmũ solũ tuũ in celo vbi principal'r relucet tuũ dominiũ, ⁊ iõ quertur se hieremias ad implorandũ dei misericordiã di. g Quare ungue obli. no. ⁊c. q. d. nõ decz tuã demẽtiã, iõ subdit. h Cõuert. nos do ⁊c. q̃z debita quertio sit ex arbitrij ad deũ, ꝓpter quod ꝓpt instictũ diuinũ, q̃ dr gra ꝓuentꝰ i Inno. di. no. sic a principio. q̃z i mirabilibꝰ tuis introduxisti nos i terrã promissionis l2 Si ꝓpter nos i captiuitatẽ ejecisti do, l Ira. es. cõ. ⁊c. puniẽdo

vltra id qđ possum⁹ sustinere, licet hec pena nō excedat ordinē iustitie, q.d, respice nos oculo pietatis ⁊ miserē, qz tibi ꝓprīū est misereri ⁊ parcere, q̄ viuis ⁊ regnas de⁹ in secula seculorū Amen.

Incipiūt additiōes pauli Burgensi, sup libz Trenoꝝ Hieremie.

In ca. i. vbi dr in postil. Quō sedet. Additio.

Licet liber iste cōpetēter exponat ad planū lr̄e sensum a postillatore, tñ mgr̄ petr⁹ aureoli notabilius videt illū exponere in q̄dā compendio sacre scripture, ⁊ qz illud cōpendiuz nō habet cōtex, ideo de hoc modo me expedio remittēdo ad ipm, sed suā expositoez interpositis interdū additoes, licet nō eaz ponēdo ordinē sub ꝓpr̄is vbis, iz q̄q̄z aliqđ modicū mutādo addēdo seu diminuēdo, put visuz fuerit. Et notādū qz in hac expositōe nō ꝓcedit ad singula vba lr̄e exponēda, iz solū ad principale intentū cuiuslibet vsus, relictis aliis industrie studentis tū qz liber iste metrice, ꝓcedit⁹ postillator dicit, ⁊ cōtex tenet, in ꝓcessu aūt metrico nō singula vba sunt ponderāda, sepe enī eadem replicat auctor vt alia introducat ꝓut metrico mō ꝓgruit, seu illa tm̄ sunt exponēda q̄ principaliter intenduntur, tum qz illa q̄ i hac expone relinquit put hr̄i ex postilla suo mō ꝓut ad ꝓpositū ptinet exponenda. Primo g̃ sm̄ ꝓdictū doctorē liber iste in q̄nq; ꝑtes diuiditur. In q̄rū ꝓma ꝓpha principaliter lamentat destructiones ciuitatis hr̄l'm, q̄ q̄dē ps ptinet in primo ca. ad phabeticū. Et ō incipit. Quō sedet ⁊c. In scōa lamentat principaliter destructiōez tot⁹ ꝓpli israel ⁊ tot⁹ regni, q̄ incipit i scōo ca. Et nō obtenuit. In tertio vo more ꝓphetico conuertit se ad xp̄m ⁊ lamentat de seipo q̄i induens ꝓsonā ꝓphe q̄ tōne aūt h̄ sit hic introductū dicet in principio tertie ptis q̄ incipit tertio ca. vbi, Ego vir videns. In q̄rta aūt ꝑte lamentat principaliter de destructiōe sanctuarij ⁊ tēpli, que incipit in q̄rto ca. vbi, Quō obscuratū est aurū. In q̄nta aūt parte fundit oronē implorationā ad diuinā miserēdiam ꝓuocancā que incipit in q̄nto ca. vbi, Recordare dñe. Primū g̃ capitulū qđ principaliter refert ad ciuitatez hierusalē, que erat caput regni, diuidit in duas ꝑtes principales. Primo nanq; ꝓpheta admirātio lamentat destructionē hierl'm, quasi loquēs ad seipm. Secōo vo ipamet ciuitas lamentat seipam q̄si ꝓuocando alios ad cōpatiendū sibi. Secōa incipit in .xij. versu vbi dr, O vos oēs q̄ transitis p viaz ⁊c. Prima pars ptinet .xi. versus fin. .xi. excellentias ciuitatis hierl'm sup quaz amissiōe desolabiliter hiere. cā lamentat. Excessit nāq; ciuitas hr̄l'm alias ciuitates in auctoritate, qz multis ciuitatibz ⁊ terris dñabat saltē tpe dauid ⁊ salomonis qđ deplorat i primo versiculo dicēs. Quō sedet sola ⁊c. ⁊ sequitur. Princeps ꝓuinciaz facta est sub tributo. Excessit etiā in leticia ⁊ iocunditate maxime tpe ꝓdictoz regū, qđ deplorat in scōo vsiculo dicēs. Ploras plorauit, et sequitur. Nō est q̄ ꝓsoletur eā. Tertio excessit in securitate, itaut de aliis terris ad eā ꝓuenirēt ꝓpter securitatē, q̄ excellētia videt sequi ad ꝓdictas duas, q̄ q̄dē excellētia deplorat in tertio vsiculo vbi dr, Dispersit iudas ꝓpter afflictionē ⁊ sequitur. Oēs persecutores eiꝰ apprehenderūt eā. Excessit q̄rto in solēnitatibz et celebritatibz diuinis, qz ter in āno debebat ꝓpl's ꝓuenire in hr̄l'm ad celebrāda diuina festa, qđ deplorat i q̄rto vsiculo dicēdo, Viæ syon lugēt, eo q̄ nō sint q̄ veniāt ad solennitatē. Excessit q̄nto in pace ⁊ tranq̄llitate, qz licz tantus ꝓpl's ibi ꝓcurreret ꝑsertim in ꝓdictis festis, tñ erat inter eos tranq̄llitas pacifica, vt ptz tpe salomonis, qđ deplorat in q̄nto vsiculo dicēs. Facti sunt hostes eius in capite. Excessit sexto in fortitudīe militū ⁊ pbitate, vt pater ꝑsertim tpe dauid, qđ ad magnū decorem policie ptinet, decet enī fm̄ legistas imperatoriā maiestatē cē armis decoratā, qđ deplorat in .vi. vsiculo dī. Egressus est a filia syon oīs decor eiꝰ, facti sunt ꝓncipes eiꝰ velut arietes ⁊c ⁊ sequitur. Et abierūt absq; fortitudīe. Excessit septio i multiplici ꝓsperitate ⁊ diuitiaz copiositate, erat enī tpe salomonis copia auri ⁊ argēti q̄si ferri, vt ptz in .iij. Regū, qđ deplorat in septio vsiculo dī. Et recordata è hr̄l'm dierz afflictionis sue. In heb. hr̄. Dierz pauperta⁹ sue, ⁊ sequitur. Et oim desiderabilium suoz ⁊c. Excessit octauo in laudis ꝓconio ⁊ famositate, noiabat enī in cūctis regnis, ita vt regina saba veniret de finibz terre audire sapiaz salomonis, qđ deplorat in octauo versiculo dī. Peccatū peccauit hr̄l'm ⁊ sequitur. Oēs q̄ glificabāt eā spreuerūt eaz. Excessit nono in pulcritudie ⁊ formositate, erat ei pulcerrime edificata, qđ deplorat in nono vsiculo dī. Sordes eiꝰ in pedibz eiꝰ, ⁊ sequitur. Deposita est vehemēter .i. deformata. Excessit decimo in cerimoniaz sanctitate, ita vt nō ꝓmitteret aliqs gētilis ingredi infra tēplū, qđ deplorat in decimo vsiculo dī. Manū suā misit hostis ⁊ sequitur. Vidit gētes ingressas sanctuariū suū de q̄bz ꝓcepas ne intrarent in ecclīaz tuā. Excessit vndecio in copia panis ⁊ latitudine, put in multis locis sacre scripture illa terra cōmendat, qđ deplorat in .xi. versiculo dī. Omis ꝓpl's eiꝰ gemens ⁊ querens panē. Deinde incipit scōa ps principal' lamentationis h̄ primū ca. in q̄ postq; ꝓpha lamentat' est ciuitatē destructā, introducit ciuitate lamentātē seipam, ⁊ incipit, Ry. vsu. .i. vbi, O vos oēs ⁊c, ibi enī loquit ciuitas inuocās alios ad sibi cōpatiendū, q̄ ps diuidit in q̄tuor ꝑtes principales. Prio nāq; lamentat imēsitatē sue miserie, ⁊ ꝑ in quattuor primis vsiculis sub silitudie q̄tuor modoz hoim q̄ ꝓsueuerūt oīa spoliare. Dicit ei in prio versiculo dñm se hab. tulisse ad ipam instar vindemiatoz q̄ nihil in vinea relinq̄t, de q̄ dicit, O vos oēs q̄ trāsitis p viaz, ⁊ sequit, Cūm vindemiauit me vt locut' est dñs. In scōo dicit deū se habuisse ad ipam ad instar incēdiarij ⁊ venatoris, incendiari⁹ enī ꝓsueuit totū cōburere, et venator quicq̄d capit in rhete mactare seu occidere, ⁊ de ꝫ dicit in sequēti vsu. De excelso misit ignē in ossibz meis, ⁊ sic incendiari⁹. Expandit rhete pedibz meis, ⁊ sic venator. In tertio dicit deū se habuisse ad ipam ad instar ligantis captū p manū ⁊ colluz, sic q̄ nullo modo possit euadere, de quo dicit in sequenti versiculo. Vigilauit iugum iniquitatum mearū in manu eius conuolute sunt et imposite collo meo, ⁊ sequitur. Dedit me dominꝰ in manu de qua non potero surgere. In quarto dicit deum se habuisse ad ipam ad modu calcantis in torculari q̄multum humorem relinquit in vua, de quo dicit in sequenti versiculo, Abstulit omēs magnificos meos dominus ⁊c. Torcular calcauit dominus ⁊c, ⁊ sic sub quattuor metaphoris predictis, lamentata est sue miserie magnitudiez. In secunda vero parte lamentatur sup implacabilitate diuine iracundie, ⁊ hoc in duobus versiculis. In primo nanq; ostendit q̄ ipa non potest deum placare lachrymis oculorum dicens, Idcirco ego plorans ⁊ oculus meus deducens aquas ⁊c. In secundo vero ostendit q̄ non potest deū placare gestibus manuū aut signis deuotionis quorūcūq; dicens, Expandit manꝰ suas syon ⁊ nō est qui ꝓsoletur eā, ⁊ sic lamentat sup implacabilitate diuie iracundie, cū tamen ꝓsueuisset alis sibi deū placabilē inuenire, ꝓut patet in multis sacre scripture locis. In tertia vero ꝑte lamentando ꝓfitetur istud puenire ex rectitudine diuine iustitie, de quo dicit, iustus est dominus, qz os eius ad iracundiā ꝓuocauit, ⁊ durat pars ista per tres vsiculos. In prio enī ꝓfitet deū nō fuisse iniustum in captiuitate quā inflixit iudeis a hierl'm exeuntibz, de q̄ dicit, Iuuenes mei ⁊ virgines mee abierunt in capti-

uitatem. In scdo profitetur q deus non fuit iniustus in fame quã influxit remanẽtibꝫ de q dicit. Vocaui amicos meos ꝛc. Sacerdotes mei ꝛ senes mei in vrbe ꝛsumpti sũt ꝛc. In tertio pfitet q nec fuit iust' i morte ꝛ gladio q̃ influxit oibꝫ tã ist̃ q̃z illis de q̃ dicit. Vide dñe q̃m tri bulor. ꝛ sequit. Sors interficit gladius ꝛ domi mors. In q̃rta vo pte ꝛ vltia lamẽtãdo pstolã dulcore dine clemẽ tie ꝛ remediũ ꝙsolatois future. ꝛ ꝙtinet ps illa in duob versicul' vltimis. In prio nãq; aptt inimicoꝝ incopasi onẽ respectu sui. ꝙnũciat sibi diuinã ꝙsolationez ex ad uersarioꝝ afflictõe futura de q̃ dicit. Audierit q̃ ingemi sco ꝛc. ꝛ sequit. Adduxisti. t. adduces. Die ꝙsolatois ꝛ nõ t sil'es mihi. In scdo vero petit futurã punitionẽ sup inimicos ex dementis eoꝝ ad suã futurã consolationẽ de q̃ dicat. Ingrediatur omne malũ eorũ coram te ꝛ demina mia eos sicut vindemiasti me.

In ca. ij. Quo obtexit me. Additio.

In h ca. pphet lamẽtat destructiõez toti' terre ist' ꝛ toti' regni. ꝛ diuidit in q̃tuor ptes. primo nãq; lamẽtãdo loq̃tur ad scipm. scdo vo lamẽtã do dirigit ꝼmonẽ suũ ad terrã ist' ꝛ ad ipm regnum. ibi. Cui cõpabo te. tertio dat sup h salubre ꝙsiliũ. ibi. Clama uit cor eoꝝ ad dñm. q̃rto refert deuotũ oraculũ ad deũ. ibi. Vide dñe. Prima ps in q̃ lamẽtat loq̃ndo ad se diuidit in duodecim ptes ꝼm duodeci infelicitates q̃ venerũt sup regnũ illud oppositas duodeci excellẽtijs q̃s pr' habue rat. Excessit nãq; illud regnũ alia regna prio in solẽnita te honoꝝ. vñ Deu. xxviij. Faciet te dñs de' tu' excelsiorẽ cũctis gentib terre. ꝛ ibidẽ. Eris sp supra ꝛ nõ subter. su per hoc q̃ in prio versiculo lamentat dicẽs. Quo obtexit caligine. s. tribulatõis. Filiã syon. i. totã terrã ꝛ regnũ. et sequit. Proiecit de celo in terrã inclytã ist'. Scdo vo ex cellerat regna alia q̃tũ ad nobilitatẽ ꝛ dignitatẽ pcipũ qꝛ stirps dauid q̃ regnabat in ist' fuit sctissima. sup q̃ in scdo versu lamentat ꝙpha dicẽs. Precipitauit dñs nec pe cit. sequit. Polluit regnũ ꝛ principes ei'. Tertio vero ex cesserat q̃tũ ad robur militũ ꝛ robur pugnatoꝝ. vñ fue rat regnũ fortissimũ sicut cornu sup q̃ lamentat ꝙpheta in versu tertio di. Cõfregit in ira furoris sui omne cornu ist'. Quarto vero excesserat q̃tũ ad venustatem arboꝝ ꝛ pulcritudinẽ terrenascentiũ. vnde erat terra nemoꝝ ola ad videdũ pulcerrima. sup q̃ lamentatur pphet in q̃rto versu di. Tetendit arcũ suũ q̃si inimic' occidit omne quod pulcerrimũ erat visu. Quinto excesserat q̃tum ad vrbes munitas ꝛ multiplices fortalicioꝝ qõ erat i toto regno ist' ꝛ in multis locis terre pmissionis. vt ptz ex libꝝ Paralyp. ꝛ regũ. sup q̃ in versu q̃nto lamentat di. Fact' est dñs ve lut inimic' hẽpitauit ist'. Precipitauit oia menia eius. dissipauit munitiões ei'. Sexto excesserat q̃tũ ad locum sacrũ ꝛ dei tabernaculũ qõ fuerat in ipõ regno. aliqñ in silo. aliqñ in maspha. ꝛ demũ i birlim. sup q̃ in sexto vi su lamẽtatur di. Et dissipauit q̃si hortũ tentoriũ suuꝝ. de molit' est tabernaculũ suũ. Septimo vero excesserat q̃n tũ ad dei altare ꝛ multiplex sacrificiũ. p qõ filij ist' ex pꝛ cepto d. nunq̃ hẽ' habuerant sacrificare. sup q̃ lamẽtat in versu septimo di. Repulit dñs altare suũ. maledixit san ctificationi sue. Octauo excesserat q̃tũ ad vrbẽ principa lem q̃ erat metropolis ꝛ regni solitũ. que qdẽ ciuitas erat valde notabil' in muris ꝛ munitionibꝫ. sup q̃ lamẽtatur i octauo vsu dicẽs. Cogitauit dñs dissipare murũ filie syon. sequit. Luxitq; antemurale. ꝛ mur' ei' pariter dissipa tus est. Nono excesserat q̃tũ ad certũ hoim sapiã diuina ꝛ ppheticã pdũ. nullũ enim aliud regnũ receperat leges dei. aut habuerat ppbas dei visiões videtes. sup q̃ lamẽtat in nono vsu di. Defixe sunt in terra porte eoꝝ. q̃z in portis sedebãt iudices ꝛ legis doctores Deu. xxij. ca. ꝛ sequit. Re ges eoꝝ ꝛ principes eoꝝ inter gẽtes. Ideo est lex nec ꝙphe te. Decimo excesserat q̃tũ ad pl'm honore ꝛ reuerẽtia di gnũ. qz in nullo regno erãt tales senes aut tales ꝛgines in vtroq; sexu. ꝛ q̃ ad sctitatẽ ꝛ oẽm virtutem. ꝛ q̃ ad alias ꝙdões reuerẽtia dignas. sup q̃ lamẽtat in decimo versu dicẽs. Sederunt in terra ꝙticuerũt senes. abiecerũt i ter ra capita sua ꝛgines iuda. Undecimo vero excesserat q̃n tum ad numez paruulorꝝ ꝛ multitudinẽ infantiũ. qz de' multiplicabat semẽ filiorꝝ ist' plus q̃z aliaꝝ nationũ. vnde in egypto fuerãt sati i breui tpe multiplicati. sup h vo ꝙpha in vsu vndecio lamẽtat plorãs defectoꝛ paruulorꝝ ꝛ lac tentiũ di. Defecerunt p lachrymis oculi mei. sequit. Cũ deficeret paruul' ꝛ lactẽs in plateis oppidi. Duodecio vo excesserat ceta regna i abũdãtia victualiũ. ꝛ h q̃tũ ad vitã diuturnã. vñ nõ abbreuiabant hoies passim i pueri cia aut adolescẽtia. sz pueritãt ad pfectã etatẽ. ꝛ erat vna benedictio iter filios ist' q̃ videbãt filios filiorꝝ suorꝝ sup q̃ lamẽtat ꝙpha vsu. xlij. di. Patribꝫ suis dixerũt. vbi est tri nũ ꝛ triticũ. sequit. Cũ exalarẽt alias in sinu matrũ suaꝝ. Deinde sequit. ps scda principal' in q̃ ꝙpha lamẽtũ suuꝫ dirigit ad terrã ist'. ꝛ ad regnũ. ad alloquẽdũ ipm. ac po nẽdo p oculũ q̃nq; ꝛ ꝼm h ps ista ꝙtinet q̃nq; vsus. Prio nãq; p oculũ ponit ipi regno vt ꝙsideret magnitudinẽ sue pene ꝛ sue miserie. ꝛ h in vsu. xlij. di. Cui cõpabo te. vl' cui assimilabo te filia hierlim. magna ẽ velut mare contritio tua. qs medebit tui. Scdo ponit p oculũ ꝛ sibi ingerit ori ginẽ sue culpe ꝛ sue malicie. q̃ origo fuerat ex h q̃ ꝙphete nõ aperuerũt filijs ist' suã iniq̃tatẽ vt eos ad pnitẽtiaꝫ puocarẽt. ꝛ h facit in versiculo. xxij. dicẽs. Prophete tui viderũt tibi falsa. Tertio vero ponit p oculũ incopassionẽ toti' vicinie ꝛ gentiuꝫ ppinquaꝫ. hec est enim vna magna causa doloꝝ existẽti in miseria dũ nõ inuenit aliquẽ q̃ si bi cõpatat'. ꝛ h facit in versu. xv. dicẽs. Plauserunt sup te manibꝫ suis oẽs transeũtes p viam. sibilauerũt ꝛ mo uerunt capita sua. Quarto vero ponit p oculis ꝛ sibi in gerit exultationẽ ꝛ gaudiũ gentis aduersarie ꝛ nationis sibimicẽ. q̃ est magna causa doloris. dũ. s. aliqs inimicus videt in gaudio. ꝛ h facit in versu. xvi. dicẽs. Aperuerũt sup te os suũ oẽs inimici tui dixerũt. Deuorabim'. En iste est dies quẽ expectabam'. Quinto ponit p oculũ ꝛ in gerit h nõ esse factũ a casu. imo ꝼm pũitionem iuste dei ire. ꝛ h in versu. xij. dicẽs. Fecit dñs que cogitauit. com pleuit ꝼmonẽ suũ quẽ pcepit a diebꝫ antiquis. Deinde sequitur tertia pars in q̃ ꝙpheta post lamentũ dat salutare remediũ ꝛ salubre ꝙsiliũ. docet enim recurrere ad deũ p ser. Docet enim primo orare ꝛ clamare. scdo plorare. tertio plo rando pseuerare. q̃rto in oõne etiam in nocte vigilare. q̃nto coꝝ suũ humiliare. ꝛ sicut aquã effundere. sexto elee uationez manuũ ꝛ alijs gestibꝫ ipm placare. ꝛ h facit in duob versibꝫ. xix. ꝛ xx. p primo nãq; dicit. Clama uit cor eoꝝ ad dñm. p scdo dicit. Deduc q̃si torrẽtẽ lachry mas. p tertio dicit. Non des requiẽ. p quarto. Consurge ꝛ lauda in nocte. p q̃nto. Effunde sicut aquã coꝝ tuũ. pro sexto. Leua ad eũ manus tuas. Deinde sequit pars q̃rta in qua ꝙpheta ponit oõnis tertium. ꝛ tenit oraculum deuotũ ad deuz. monuit enim filios ist'ael sicut desolatos ad deũ orandũ. ꝛ ibi ponit orationẽ quã facere debẽt di cendo. Vide dñe ꝛ ꝙsidera. est autẽ ista oõ summe. puo catiua diuine misericordie. ꝛ tres cõtinet vsus. s. xx. xxi. ꝛ xxij. Iuuatur enim puocare dei misericordiã allegãdo suã magnificentiã. ꝛ vilitatem propriã. ꝛ h in principio ver sus. xx. dicens. Vide domine ꝛ considera quem vindemi auceris ita. quasi diceret. non decet tuam magnificentiaꝫ ꝛ excellentiam persequi me sic vilem ꝛ impotentẽ. Secũ do vero allegando infelicitatem' multam iam ꝙpessam. qõ ptz in h q̃ mlt̃ cõmedit filios. ꝛ q̃ ꝙpha ꝛ sacerdos

occisi sunt in sanctuario, & q̄ nulli etati pepcit gladi⁹, & ꝟ facit ab ipo loco. Ergo ne comedẽt mulieres fructũ suũ, vsq; in finẽ tot⁹ vsus, xx. et deinceps in vsu, xxi. Tertio vo allegãdo hostiũ aduersariox̄ inanitatẽ & malicias vt magis de⁹ cõpatiat, & ꝟ facit in, xxij, vsiculo, ibi. Vocasti q̄si ad diẽ solennẽ q̄ terreret me de circuitu ꝛc̃, & sic finit lamentatio scda. Circa quã ꝓsiderãdũ fm p̃dictũ mgiam q; licet hic fiat mẽtio de ciuitate hierlm, tñ oia que in hoc capl'o ꝓmenf referenda sunt ad deploratiõnẽ totius regni isrl' in cõmuni, ita q; oia q̄ dicunf de hierlm dicunf de ea, uniꝫ ntũ erat ps principalis vel metropolis regni. Et ideo in ista lamentatiõe fit mẽtio de terra israel & de speciosis iacob, et de filiabꝰ hierlm, s. de ciuitatibꝰ regni, que erant sicut filie, & hierusalẽ sicut mater.

In ca. iij. Ego vir videns. Additio.

In hoc caꝑ, est tertia lamentatio, vbi ꝓpha posteꝫ deplorauit destructiõnẽ hierlm que erat solius regni in primo ca, & deinde destructiõnẽ totius regni israel in scdo ca, nunc in tertio incipit lamẽtari afflictionẽ suiꝑ in carcere positi & in lacu cõstituti, sicut hẽ bꝫiere, xx, & xxvij. Vel pot⁹ & magis ꝓprie ad ĩam deplorat passionẽ xpi, cui⁹ memoria hic introducit, eo q; sicut inter oia meritoria q̄ in hierlm fuerũt acta, fuit summum passio xpi, sic inter oia pcã q̄ fuerũt in hierlm materiali commissa, ꝓpter que irrepabiliter fuit destructa, occisio xpi summũ tenet locũ. Vñ in fine hui⁹ tertie lamẽtatois ꝓcludit punitionẽ iudeox̄ finalẽ, que etiã hodie durat diceus in fine. Perseqūris in furore ꝛc̃, quã q̄dẽ passionẽ in ꝑsona xpi deplorat in multis vsiculis. In ꝓio enī lamentat de sua expoliatiõe qua exue. ũt eũ vestimẽta sua & nudauerũt sicut paupem, vñ incipit. Ego vir videns pauptatem meã. Scdo vo lamentat de sua captione & allegatione q̄ fuit facta nocte cohorte & tribunis, vnd̄ subdit. Deminauit & adduxit in tenebris & nõ in lucẽ. Tertio vo lamentat de sua vexatione, qua p totã noctẽ in domo cayphe & anne fuit a iudeis vexat⁹, vñ subdit. Cõm i me vertit & puertit manũ suã, subdit etiã. Vetustaꝫ fecit pellem meã, edificauit in gyro meo, in tenebrosis collocauit me. Quarto lamẽtat de sua acclauatiõe q̄ fuit ꝓclauatus in cruce, vñ subdit. Circũedificauit aduersum me, vt nõ egrediar, aggrauauit cõpedẽ meũ. Quinto vo lamentatur de sua acclauatione q̄ clamauit in cruce, & absq; exauditiõe vt videbat cũ subdit. Sed & cũ clamauero & rogauero excludet oronẽ meã, ꝓclusit vias meas lapidibꝰ quadris. Sexto lamentat de sua illusiõe & blasphematiõe, de qua scriptũ est. Pretereũtes blasphemabãt eũ mouẽtes capita sua, & ꝟ facit cũ subdit. Vrsus insidians factꝰ est mihi, posuit me q̄si signũ ad sagittã. Factꝰ sum in derisum oĩi ꝓplo, canticũ eox̄ tota die. Septimo lamẽtat de sua cibatione & potatiõe ex vino murrhato & mirto cũ felle, vas eī fuit ei impositũ ꝓplenũ aceto, & ꝟ facit cũ ait. Replevit me amaritudinibꝰ, inebriauit me absinthio, recordare absinthij mei & fellis. Octauo lamentat de sua solitudine i cruce & oĩm desertione excepto latrone, de cuius conuersiõe agit cũ dicit. Memoria memor ero, & tabescet in me anima mea, & seq̄tur vbũ xpi ad latronẽ. Nouu diluculo, multa ē fides tua, & subdit vbũ latronis. Pars mea dñs, ꝓpterea expectabo eũ. Nono lamentat de multiplici collaphizatione cũ ait. Dabit percutienti se maxillam, saturabit obprobriis. Decimo lamẽtat de lachrymax̄ effusione in cruce ꝺ qua dicit apls ad Hebr. v, q̄ cũ lachrymis & clamore valido p̃ces obtulit deo, & ꝟ facit cũ subdit. Oculus meus afflictus est, & seq̄tur. Diuisiones aq̄rũ deduxerũt oculi mei. Undecimo lamentat de morte & sepultura, & lapidis obuolutione ad ostiũ monumẽti cũ ait. Venatiõe ceperũt me q̄si auẽ, lapsa est in lacũ vita mea, & posuerũt lapidez sup me. Duodecimo lamẽtat de mulier fletu & vlulatiõe, vñ ait. Inundauerũt aque sup caput meum. Terciodecimo vo agit de sua descensiõe ad lymbũ cũ dicit. Inuocaui nomẽ tuũ de lacu nouissimo, vocẽ meã audisti. Quatordecimo agit de sua resurrectiõe, ibi. Appropinq̄sti i die q̄ inuocaui te, iudicasti, dñe cãm aie mee. Quintodecimo agit de iudeox̄ malicios machinatiõe, q̄ post resurrectionẽ dederũt pecuniã militibꝰ, vt dicerẽt q̄ discipuli eius ip̄is dormientibꝰ fuerũt eī corp⁹ furati, & iõ subdit. Audisti dñe iniq̄tatẽ illox̄ labia insurgẽtiũ & meditatiões aduersum me. Decimosexto vo & vltimo agit de ꝓgrua iudeoꝝ punitiõe, ꝓpter illud petiũ, & eox̄ destructioe & ꝑsecutione quã hodie patiunf, vñ subdit in fine lamẽtatois. Persequeris in furore & conteres eos sub celis domine. In hoc lamentatio tertia finitur.

In ca. iiij. Quomõ obscuratũ. Additio.

Sequit q̄rta lamentatio q̄ incipit. Quõ obscuratũ est aurũ, vbi posteꝫ ꝓpha deplorauit destructionẽ hierlm q̄ caput erat regni, nunc deplorat destructiõez tẽpli & cult⁹ diuini & sanctuarij. Est tñ notãdũ q; licz i q̄libet lamẽtatõe tãgat aliq̄d de destructõe istox̄ q̄ttuor, tñ principal'r intẽdit p̄ia lamẽtatio de primo, ꝛt scda de scdo, & sic de aliis. Et unditf g̃ hec lamẽtatio i tres ptes p̄incipales. Prio nãq; ꝓpha deplorat tẽpli & cult⁹ diuini desolatiõez. Scdo vo infert desolatiõis cãm, & incipit & inuestigat tõez in vsu, xlij. q̄ incipit. Nõ credidert reges terre. Tertio vo cũ gaudio p̄dicit & aspicit futurã ꝓsolationẽ in vsu, xxxi. q̄ incipit. Gaude & letare. Prima ãt pars i q̄ deplorat ꝓpha destructiõez tẽpli diuidit in q̄ttuor partes fm q̄ttuor q̄ ꝓsiderãda sũt circa tẽplũ. Pot⁹ enī prio ꝓsiderari ei⁹ apparat⁹ q̄ vestiebat. Hã. iij. Regũ, vij, ôi q; nihil erat in tẽplo qõ non tegeret auro, vbi etiã lapides saltẽ in rõnali & vestib⁹ sacerdotũ. Hũc apparatũ deplorat ꝓpha in prio vsu di. Quõ obscuratũ est aur⁹ & mutatus ẽ color optim⁹. Scdo vo põt ꝓsiderari circa tẽplũ comitat⁹ & cet⁹ q̄ ingrediebanf ipm, & p q̄s frequẽtabatur. Hã ingrediebãt ipm inclyti hoies q̄s deplorat i scdo vsu ꝓpha di. Filij syon inclyti & amicti auro puro als prio ingrediebanf ipm pie ac deuote mlieres. Sup q̄bꝰ deplorat i tertio vsu ꝓpha. q; vse sũt a sil'itudine lamiaꝝ q̄ filios lactãt in sil'itudinẽ crudeliũ structionuꝫ. q; mulieres de hierlm legunf comeduisse filios suos tpe obsidionis. vñ subdit. Ꝙz & lamie nudauerũt mãmas suas. Ingrediebãtur etiã pueri & infantes q̄s deplorat i qrto vsu di. Adhesit lingua lactentis ad palatũ ei⁹ in siti. Ingrediebãt etiã delicatosi iuuenes & adolescẽtes q̄s deplorat in q̄nto vsu dicẽs. Qui vescebãt voluptuose interierũt i vijs. Ingrediebanf q̄libꝫ diuersi stat⁹ hoies & conditõis, q̄s omnis subdit una clausula generali p cõpatõez ad destructõez sequentiũ ꝓpha deplorat i sexto vsu di. Et maior effectꝰ est miãtas ꝓpli mei pcõ sodomox̄. Tertio pt ꝓsiderari circa tẽplũ nazareox̄ rit⁹ & celibat⁹ q̄ oble. tabãt. q̄ q̄dez nazarei describunf in pristina dignitate i vsu septimo q̄ incipit. Cãdidiores nazarei ei⁹ nive. q̄s deplorat i vsu octauo q̄ incipit. Denigrata ē sup carbones. Deinde vo ꝓcludit ꝑdicta calamitate q̄dã generalissima in nono vsu. Occisi sunt occisis gladio q̄z interfectꝫ fame. Deinde vo ꝓlla sinia approbat ex facti enidẽtia & p locũ a miori in decimo vsu. Manꝰ mulier misericordiũ coxerũt filios suos. Et q̄ intẽdit ꝓpha, pbare q; melꝰ sunt occisis gladio q̄z interfectꝫ fame. Quarto vo pt ꝓsiderari circa tẽplũ ꝓstructura & totiꝰ fabrice stat⁹. q̄ in sublime erigebat⁹ cui⁹ cõbustiõnẽ & destructionẽ vsq; ad fundamẽta deplorat in vndecio vsu di. Cõplevit dñs furorẽ suũ fuccẽdit ignẽ in syon & devoraut fũdamẽta ei⁹, & sic finit pria ps principal' q̄rte lamẽtatiõis. Est ãt sciẽdũ q; licet aliq̄lit posset exponi q; i ista

ramentatione ꝑdictus est de cōbustione tēpli q̄ facta est
p chaldeos ⁊ p nabuzardā principē militie nabuchodo-
nosor impante, magis tā clare ⁊ lr̄aliter exponi hz de de-
structiōe facta p romanos sub tyto ⁊ vespasiano. q̄ i ob
sidione romanor legunt mulieres misericordes coxisse fi-
lios suos ⁊ hoies extabuisse p fame ⁊ cetera q̄ h dicunt.
q̄ tñ nō legunt facta i obsidione hierlm p chaldeos. De-
inde sequitur pa scda principal in q̄ ppha suestigat ⁊ nar
rat desolatōis tēpli cām ⁊ rōnē. q̄ incipit vsu. xij. Nō cre
diderūt reges terre. vbi ppha ostdit hāc desolatiōez aliq̄s
fieret fuisse ⁊ uniuersis gētib incredibilez, ⁊ h vsu. xij. ait.
Nō crediderūt uniuersi hitatores orbis. qm ingrederet
hostis p portas hierlm. scdo vo ostdit eandē desolationē
postmodū visaz eisdē gētib iustā ⁊ rōnabilē ꝓpter tres
causas. Pria effusio sanguis innocentū ⁊ iusti. q̄ sacerdo
tes ⁊ falsi ppe interfecerūt zachariā esaiā ⁊ multos ali
os ppas ūrl. ⁊ hāc cām hieremias describit in vsu. xij.
q̄ incipit. Propter petā ppar ⁊ iniq̄tates sacerdotuz. ⁊
in vsu. xiij. q̄ incipit. Erraverūt ceci polluti sūt sanguine
p quā cām introduxit clamorē oim gētiū ⁊ nationū p ha
bitatores hierlm in vsu. xv. Recedite polluti. damnauit
eis recedite rē. Et in vsu. xvi. Faciēs dñi dimisit cos. Se
cūda vo cā ꝙre rōnabil fuit templi desolatio. fuit ꝑtola-
tio alteri⁹ auxilij q̄ dei. cū. n. nabucho. obsideret ciuitatē
sedechias ⁊ ppls ad auxiliū dñi debuissent recurrisse. ⁊
poti⁹ recurrerāt ad auxiliū regis pharaōis. ꝓpter q̄ do-
min⁹ tradidit eos i man⁹ nabucho. q̄ templū destruxit. ⁊
hmōi cā tangit in vsu. xvij. q̄ incipit. Cū adhuc subsis-
rem⁹ defecerūt oculi nri ad auxiliū nr̄m vanū. cū respice
rem⁹ attenti ad gentē q̄ saluare nos nō poterat. In vsu
xviij. describit q̄liter ipis sic ꝑstolātib egyptijs no veni-
entib. finis venit obsidionis eoz et capti sunt. vñ incī
pit vsus ille. Lubricauerunt vestigia nra. In vsu vo. ter-
osidit⁹ nec potuerūt fugientes de ciuitate puenire visq
in egyptū. vnde subdit. Velociores fuerūt ꝑsecutores nri
aquilis celi. Terna vo cā desolatōis tēpli fuit mors ⁊ in-
terfectio iesu xpi q̄ tangit in vsu. xx. q̄ incipit. Spūs oris
nri xps dñs capt⁹ est in petis nris. cuius eni aliq̄ iudeo
rū intelligūt hūc vsiculū de iosia q̄ interfectus est a pha
raone necchao. alij vo de sedechia q̄ egress⁹ de ciuitate vo
luit fugere in egyptū. quē ꝑsecut⁹ est chaldeor exercitus
⁊ cōprehēdit in deserto iericho. tñ non pōt intelligi ad
lr̄am de illis. cū q̄libet istor capt⁹ fuit in petis suis. Jo
sias q̄dē. q⁹ nō obediuit vero ꝓphe ex ore dñi. vt dr in li
bro Esdre. Sedechias aūt. q⁹ nō obediuit vbis hieremie
nec fuauit iuramentū q̄ se astrinxerat cū rege chaldeorū
Et idcirco dr lr̄aliter nō posse ista intelligi nisi de dño ie
su xpo. vñ q̄ dicunt a. xij. versu. ⁊ deinceps hūt referri ad
mortē eius in quā ꝙspirauerūt. s. sacerdotes ⁊ ppe. hoc
est legis doctores ⁊ scribe. vñ etiam de iudeis verificatur
post mortē christi ꝑfatus vsus q̄ dicit. Facies dñi dimisit
eos. nō addet vt respiciat eos. Post captiuitatē eni chal
deor⁹ de⁹ respexit eos ⁊ in terrā sue reduxit. sz post mortē
xpi despexit eos. sicut est hodie. Itē si hā attendant ꝑdi
cta verba. s. Spūs oris nri xps. ꝓprie intelligunt de chri
sto. q̄ sm diuinā naturā inspirauit in facē primi homis
spiraculū vite. Deū. ca. ij. q̄ ꝑtinet ad esse nature hois.
De ipo etiā legit Job. xx. ca. Insufflauit in eos dicens.
Accipite spūm sctm. q̄ ꝑtinet adesse gē. ⁊ sic sm ꝑdictas
ꝓsiderationes ꝓprie dr de xpo deo ⁊ hoe. Spūs oris nri.
nō aūt de aliq̄ alio puro homie. Itē q̄ sequitur. Baude ⁊
letare filia edom. ꝓprie videt intelligendum de illa idu
mea q̄ est synagoga iudeor. peraruntū mortē ꝑ. put fuit
declaratū in addi⁹tione supra esaiā. xxiij. de illa eni pōt
intelligi q̄ in lra dr. Que habitas in terra hus rē. hus
eni interꝑtatur ꝓfitū. vnde de ista idumea dr supra Esaie
xxiij. ca. q̄ ꝓfitū iniuit ꝓtra christū. Si eni in h loco id
mea intelligeret de illa q̄ descendit ab esau sm carnem. ⁊
hus de illa natione q̄ descendit a nachor. sic falsum esset
dicere q̄ idumea habitabat in terra hus. nam idumea ⁊
hus sunt diuerse natiōes in diuersis regionib habitan
tes. Deinde sequitur tertia pars ⁊ vltima istius lamētatio-
nis in q̄ ppha aspicit ⁊ ꝑdicit futurā ꝙsolationē de ꝙuer
sione iudeoꝝ postq̄ introibit plenitudo. vel de reditu
eor de captiuitate babylonica. Et primo ironice loquit ꝺ
nationes vicinas ⁊ idumeos dicēs versu. xxi. Gaude ⁊ le
tare filia edom que habitas in terra hus. q̄ dr intelligit ꝓ
antiphrasim ⁊ quandā ironiā. Ecce vero ꝙsolat iudeos.
vel de regressione de captiuitate babylonis. vel poti⁹ et
literalius de ꝙuersione eor ad fidē iesu christi. que erit i
fine seculi. ⁊ h in versu. xxij. ⁊ vlti. Completa est iniq̄tas
tua filia syon. no addet vltra vt trāsmigret te. Cōstat eni
q⁹ ad lram h intelligi nō pōt de captiuitate babylonica.
Judei ei de hac reuersi captiuati sunt ꝓ romanos ⁊ trās-
migrati ⁊ dispsi. ꝓpter h referenda sunt hec ad finē secu
li. Recut dictū est. Et in h lamentatio quarta finitur.

In ca. v. Recordare. Ad dnio.

Vltimo sequitur oratio hieremie ꝓphe ꝙ ꝓlo trās-
migrato. ⁊ diuiditur in octo partes principales.
In prima nāq̄ ad modū bñ orantis ⁊ deuote. in
uocat ad se ⁊ exaltat diuinā misericordiā ⁊ pietatē dicēs.
Recordare dñe q̄d accidit nobis. Secdo vero narrat et
refert suā vilitatē ⁊ infelicitatē ⁊ afflictionē. ⁊ q̄tuz ad
amissionē possessionū dicens. Hereditas nra versa est ad
extraneos. ⁊ quo ad amissionē amicor ꝙ subdēs. Pupilli
facti sum⁹ absq̄ ꝑe. ⁊ quo ad amissionē cibariorū addēs.
Aquā nram pecunia bibim⁹. ⁊ q̄ ad amissionē liberratis
subdens. Cervicib nris minabimur. ⁊ quo ad parentes
subdens. Patres nri peccaverūt ⁊ nō sunt. ⁊ q̄ ad amissi
onem ꝓtis ⁊ auctoritatis subdēs. Servi dñati sūt no
stri. ⁊ quo ad amissionez pacis ⁊ securitatis addens. In
manib nris. ⁊ q̄ ad amissionē pulcritudinis ⁊ sanitatis
ꝓcludens. Pellis nra q̄si diban⁹ exusta est. Tertio vo re
citat aduersarior⁹ multiplicē iniquitatē ⁊ abusiones. qua
abusi sunt in captiuitate. ⁊ ex h de⁹ magis ad misdiam
ꝓuocaret. ⁊ hoc facit ibi. Mulieres in syon hūliauerūt
⁊ vgines in ciuitatib iuda. deinde vero malicia ⁊ crude-
litatē subdens. Principes manu suspensi sunt facies se-
nū nō erubuerūt. deinde vero ipoꝝ nequitiā ⁊ feditatem
subdens. Adolescentib impudice abusi sunt. Quartove
ro ꝓphā deplorat pristinā dignitatē ⁊ pristinā ꝙsolatōem
q̄ ⁊ defecit sapientia ⁊ scientia. leticia ⁊ excellētia q̄ con
sueuerant esse in hierusalez. q̄ntum ad sapientiam dicit.
Senes defecerūt de portis. q̄ntū ad leticiā subdit. Juve
nes de choro psallentiū. q̄ntū ad excellentiaz concludit.
Cecidit corona capitis nri. Cuntovero ꝓpha explicat su
am iniquitatē ⁊ ꝓfitetur iustā punitionez. ibi. Ve nobis
q⁹ peccauimus. ꝓterea mestū factū est cor nostrū. Sexto
vero laudat ⁊ ꝑdicat diuinā duratiōnē. ibi. Tu aūt dñe
in eternū pmanebis. Septimo vo implorat dei benigni-
tatē ⁊ petit sui reditū ⁊ sue ꝙuersiōis acceleratiōnē. redi-
tus q̄dē vel de babylonica captiuitate in hierlm. vel po-
tius ⁊ melius de incredulitate ad iesu christi fidem. ⁊ h fa
cit ibi. Quare imppetuū obliuisceris nostri. Sequitur. Cō
uerte nos dñe ad te ⁊ conuertemur. Octauo ⁊ vltimo intu
etur ⁊ cernit diuinā seueritatē. ⁊ p sequēs aliqualē dila-
tionē exaudītionis de h q̄ petit ira celeriter impleri con
cludens. Sed ꝓficiens repulisti nos. iratus es ꝓtra nos
vehemēter. ⁊ in h trenos hieremie finiuntur.

Explicit additiones pauli, episcopi Burgēsis, sup li
brum Trenoꝝ hieremie.

Brto sup pfationē i librū Baruch dicit. Vulgata edi/tio dē q̄ fit mētio in plogo sup baruch exponit in plogo
Incipit postil. fratris (sup Ezech. cetera plana sunt.
Nicolai de lyra sup Baruch. Capitulū. i.
Et hec vba libri Post librū thobie sm; ordinē tē/poz seq̄tur li/ber baruch imediate, nā hystoria thobie cō/tigit tpib; ezechie te/gis iuda, vt ostēsuz est supra in principio li/bri thobie. baruch āt fuit notari⁹ hieremie a tpe ioachī filij iosie vt dr Hiere. xxvi. et destructa hier'lm per chaldeos cum hiere/mia descendit in egy/ptū post interfectoz godolie. Hiere. xlui. et postea scripsit librum istū q̄tū ad illā ptem cui⁹ fuit auctor. q̄tuz āt ad epl̄az hieremie q̄ ponit in fi libro. cu/ius tū nō fuit auctor sz tm̄ scriptor scripse/rat ante destructionē ciuitatz, vt videbit⁹ in/tra dño p̄cedēte. Igit liber iste in duas par/tes diuidit⁹. s. in librū baruch scribe, et i epi/stolā hieremie. q̄ incipit ca. vi. Prima diui/ditur in tres partes. primo circa libz baruch ponit⁹ de/scriptiōis act⁹. scdo legēdi modus. ibi. Et legit baruch. tertio libri p̄cessus. ibi. Et dicet. Circa primū primo po/nit⁹ scriptoris gen⁹ cū dr. a Et hec vba libri q̄ scripse/rat baruch filij⁹ nerie. rc. et fm regulā hebreoz pī baruch et anus et ceteri q̄ ponunt hic habuerūt spīm p̄phetie sicut et ipe. dicūt enī q̄ q̄n in principio alicui⁹ p̄phē ponit⁹ no/men pris eius et aui. et sic ascendendo p hoc dat⁹ intelligi/t q̄ spīm p̄phetici habuerūt. Sciendū etiā q̄ dicto copula/tiua cū dr. Et hec vba libri rc. copulat ad vba hieremie q̄ baruch scripserat iam. scdo ponit⁹ descriptōis loc⁹ cū dr
b In babylonia. Sed hoc videret alicui falsum. quia Hiere. xlui. dr q̄ cū hieremia et aliis iudeis q̄ remānerāt in iuda descēdit in egyptū. et nō uit i babyloniā cū aliis captiuatis. Dicendus q̄ mortuo hieremia in egypto ba/ruch uit in babyloniā ad captiuoz consolationē. et ma/xime q̄ hieremias p̄phetauerat egyptū cito destruendaz p nabuchodonosoz regē babylonis. Hiere. xlui. tertio po/nit⁹ descriptionis tps cū dr. c In anno q̄nto. s. a de/structione hier'lm p chaldeos. sic enī numerabant iudei a tpe captiuitatis babylonice. sicut modo cōputāt a tem/pore captiuitatis sue p romanos incipiendo a destructi/one hier'lm facta p Tytū et vespasianum.
d Et in septima die mensis. nō dr hic q̄s mensis fuerit et ideo dr q̄ fuerit primus mēsis. d In tpe quo cepe/runt chaldei hier'lm. i. a tpe illo vnde incipiebat iudeoz
e Et legit. Hic ponit⁹ cir (numeratio. vt dictū est. ca libri istū legēdi modus. et primo in babylonia. scdo i hierosolyma. ibi. Et collegerunt. Circa primū dr. Et legit baruch vba libri hui⁹ ad aures iechonie rc. Sed ptra hoc videt⁹ q̄ iechonias iste erat i carcere regis babylonis. Di/cendū q̄ nō erat in carcere clausus saltē strinue. eo q̄ eēt nobilis et rex iuda. vel si erat clausus nō tū taliter q̄n ba/ruch posset ad eū accedere. talis enī accessus frequenter p̄cedit detentz in carcere. f Et ad aures vniuersi po/puli. saudaca in babylonē ducti.

Incipit pfatio in librū Baruch prophete.

Liber iste q̄ baruch noie pnotat⁹ in he/breo canone nō hr: sz tm̄ in vulgata editōe silr et epla hieremie. Propt⁹ no/ticiā aūt legētiū h scripta st̄ q̄ multa de tpo nouissimis q̄z tpib; indicāt. Incipit Baruch ppha. Ca. i.

Et hec vba libri e que scripsit Ba/ruch filius nerie fi/lij maasie. filij se/dechie filij sedei filij helchie. in babylonia i anno q̄nto. et in septīa die mēsis in tpe q̄ ceperūt chal/dei hier'lm. et succēderūt eaz ignī. Et legit baruch vba libri huius ad aures iechonie filij ioachim regis iuda et ad aures vniuersi popu/li venientis ad librum et ad aures potentiū filioz regū: et ad aures pīs byteroz. et ad aures ppli a minimo vsq̄ ad maximū eoz omniū ha/bitantiuz in babylonia ad flumen sodi. f Qui audien/tes plorabant et ieiunabāt: et orabāt in conspectu dñi. Et collegerūt pecuniaz sm q̄ potuit vniuscuiusq̄ ma/nus. Et miserūt in hier'lm ad ioachim filiū helchie fi/lij salon sacerdotē: et ad reli/quos sacerdotes et ad oēm ppl'm q̄ inuenti sunt cū eo

bzum baruch transcribi. et miserūt in hier'lm vt legeretur ibi. et cū hoc miserūt pecuniā vt inde emerent necessaria p sacrificijs et oblatiōibz ibidē fiendis. et ꝫ est q̄ dr. Et collegerūt pecuniā. et patet tēa vsq̄ ibi.
m Cū accipent. Sciēduz tū q̄ ꝫ videt⁹ aliqd falsum q̄ hic dictū est. q̄ oēs iudei q̄ erāt in iudea interfecto godo/lia descēderūt in egyptū. vt dictū est s. et nō videtur q̄ tūc in hier'lm fuerit pl's iudaic⁹. nec sacerdotes sacrifi/cia offerētes. et marie. q̄ prio Esdre. iij. dr q̄ zorobabel et alii q̄ redierūt de captiuitate babylonica ererexunt altare sup bases suas. et obtulerūt sup illud holocaustū dño q̄ fuit p longū tps post ista. propter q̄ vid⁹ q̄ a destructōe ci/uitatz et tēpli p chaldeos vsq̄ ad reditū captiuitatz babylonice nō fuit in hier'lm altare holocausti erectū. nec sa/cerdotes offerētes sacrificia. ppter q̄ z sic ita liber iste a/pud hebreos apocryph⁹ reputat⁹. Dōt tū dici q̄ lilet iter/fecto godolia quē rex babylonis p̄fecerat terre iuda. tor⁹ pl's iudaic⁹ q̄ remāserat i iudea fugerit i egyptū timens q̄ rex babylōis mitteret sū eū exercitū ad vindictā dū mor/tē godolie. videns tū q̄ postea si mitteret. et audiēs hiere/miā pphetātē q̄ rex babylōis egyptū iuaderet p magna pte redijt i hir'lm. pp ter loci sctitatē. et iter redeūtes fue/rūt aliq̄ sacerdotes q̄rū principal⁹ fuit ioachim hic nota/tus. nō tū fuit filius sūmi sacerdotis. q̄ iosephus sūmus sa/cerdos cū sedechia rege fuit duct⁹ in babylonē cui in sū/mo sacerdotio successit iesus filius eius in reditu captiuita/tis babylonice. vt ptz. i. Esdre. iij. et Zach. iij. ioachim āt filius iesu fm hystoriographos postea fuit sūmus sacer/dos. et nō ē iste ioachim de q̄ fit hic mētio. vñ dr hic. ioa/chim filiū helchie. ad distinctiōez alteri⁹. Ad illud āt q̄d dr de erectiōe altaris post reditū captiuitatis babylonice

dicendū q̄ scriptura loq̄tur de solēni erectione post redi-
tū captiuitat̄ babylonice. tū aſi sacerdotes predicto mō
redeūtes erexerāt altare pūi ad sacrificādū dño. put po-
terāt bono mō. sicut p̄hiarche ⁊ ꝓphē frēq̄nter legunt al-
taria erexisse ad sacrificādū dño. Cū accipent vasa. hic ē
ꝓstructio suspensiua ⁊
intricata ſusa. p cui⁹
intellectū sciēdū q̄ cū
iechonia rege iuda in
babylonē ducto. fuerit
vasa tēpli dñi aurea
trāſportata. p q̄bus rex
sedechias in regno in
de succedēs fecit vasa
argentea. q̄ non pote
rat facere aurea. ſic ro
boam filiꝰ salomonis
p scutis aureis q̄ ab-
ſtulit sesach rex egypti
fecit scuta erea. iij. Re
gum. xiij. et illa vasa
argentea captiuato se
dechia fuerūt i babylonē portata. q̄ saltez
p parte redemerūt iu
dei in babylonē ducti
⁊ miſerūt in hierl'm p
cultu dei q̄z pecunia
pro sacrificijs collecta
vt dictū est. ⁊ ꝫ est q̄d
dz. m Cū accepe-
rit dictus ioachim sa
cerdos. Vasa (templi do. que abla. fue
rant de templo. sede-
chia rege capto.

o Reuocare i terrā iuda. i. vt remitterent
in hierl'm que est me-
tropolis i terra iuda.

p Decima die men
sis syban. q̄ contingit
partim malo et parti
iumo apud nos ꝓ
ofidit q̄ fuerint ulla cū dicit. q Vasa argētea q̄ fecit se
dechias rex cē. ⁊ ptz ex dictis lrā vsq̄ ibi. r Et orate
p vita nabuch. cē. ex eius enī pacifico statu dependebat pax terre babylonice. ⁊ p ꝓis pax iudeoꝝ ibi translatorū
ꝓpter q̄d petebāt orari p vita regis ⁊ filij ei⁹ fm monitio
nē Hiere. ꝓ ir. Orate p ciuitate ad quā trāſmigrati estis.
q̄z in pace illi⁹ erit pax vra. s Et det dñs vtute no
bis. prio petierūt orari p bono statu regni q̄d est magis cōmune. poſtea p bono suo q̄d erat magis ſpeciale.

t Et illu. ocu. no. in vitat̄ cognitōe. v Et viuam⁹
sub vm. nabuc. cē. q̄ de⁹ ordinauit. nos in ei⁹ fulitutē redi
gere x Et fuia. eis. ſ. hūiliter obtpantes volūtati diui
ne. y Et inueniam⁹ gr̄am in ꝓspe. eoꝝ. vt nō cogant
nos ydolatrare. sed pmittāt nos deo pacifice deſeruire.

z Et p nobiſ. ora. cē. i. orate vt dimittat nobis petā nostra. Cōsequēter subdit de lectiōe libri Baruch cū dz. Et
a Recitari in tēplo dñi. licet enī (legite libꝝ istū cē.
tēplū esset cōbustū. remāserat tñ platea atrij in q̄ conuenie
bant iudei ad orādū ⁊ audiendū vbuz dei. b In die
solenni. i. in diebꝰ ſolēnibꝰ in q̄bꝰ magis conuenie bant ꝓphē.
c Et dices ꝛ. poſtq̄z de scriptꝰ est circa libꝝ baruch legendi modus. hic ꝓsequit̄ describi iam ꝓcessus. in q̄ prio ponitur humilis depcatio. scōo vtilis informatio. iij. cap. ibi. Audi isrl'. vbi incipit tertiū cap'lm fm signatiōez hiero. Primū tres. nā sicut dz Eccl. xxxix. Oro humiliantis se nubes penetrabit. ⁊ tō prio ponit orātis hūiliatio. scōo hūiliantis se depcatio. ibi. Et nūc dñe de⁹. tertio depcantis ꝓclusio. ibi. Et nūc dñe omnipotēs. Circa primū ponit orātis humiliatio in duobꝰ. primo ꝓfitēdo. q̄ntā culpā. scōo ꝓfitendo penā iuste illatā in principio scdi ca. Circa primum dicitur.

c Et dicet. ſ. ba Baruch recitando.
d Dño deo no. iuſtꝰ est cū iuſticie regula.
e Nobis aūt ꝓfu. facies no. in peroꝝ nostrorum ꝓfessione.
f Venit ē dies hec. ſupple in maledicta afflictione pene.
g Cōm iuda. i. oī iudeo de regno iudee. cuiuz aūt istī captiua tū fuerat p longū tem
h Et ba (pus antequā habitantibꝰ i hierusalē. maxime nā illaz obſe
dāt chaldei ⁊ combuſſerūt ppl'm partim occidentes. ⁊ partim captiuantes.

i Regibꝰ no. tres ei reges ſucceſſiue fue
rant ꝓfusibiliter tra
ctati. nō ioachim filiꝰ ioſie fuit interfect⁹ et extra hierl'm ꝓiectus. sicut prediterat hiere
mias. xxij. Sepultura aſini sepelitur cē. et iechonias filiꝰ eius in babylonē ductus ⁊ incarceratus ⁊ sedechias eis ſuccedēs oculat⁹. ⁊ in babylonē duct⁹. ⁊ ibidē ignominioſe mortuꝰ. sicut dictū fuit. Habacuc. ij.
l Et ꝓncipibꝰ nris ⁊ sacerdotibꝰ nris. q̄ fuerant partim occiſi ⁊ partim capti. l Et ꝓphis nostris. ſ. falſis asſerentibꝰ hierusalē a chaldeis nō esse capiendā poterit etiā hoc exponi de ꝓphetis veris. qui populi sui cōfuſionem suam reputabant.

m Peccauimus antedñm. licet autē Baruch eſſet iuſtus ⁊ bonus. tamen cōnumerat se peccatoribꝰ. eo q̄ erat de eodem populo. n Et nō credimus. ꝓphetis ipi⁹.
o Diffidentes in eū. i. de ꝓtectiōe ei⁹. p Et nō fuimus subiectibiles. humiliter ei obediendo.
q Et nō audiuim⁹. verba eius reſpuēdo. r Vt ambularemus in mandatis eius. ad hoc enim data fuit lex in deserto. Exodi. xx. s Eramus incredibiles ad domiuū. moysen ⁊ alios seruos eius exſperando.
t Et dissipati recessimus cē. homines mali enī sunt in ſeipſis dissipati. q̄z ratio trahit ad bonū ⁊ sensualitas et consuetudo peccandi ad oppositum. fm q̄ deducit philoſoph⁹. viij. ethicoꝝ. v Adhesa sūt nobis mlta mala. culpe pene. x Et maledictiōes q̄ constituit dñs

moysi. deute. xxviij. & xxix. y Qui edu. pces nros de terra egypti. Exo. xxxij. z Dare no. ter. &c. i. ad vanduz nobis terrā bonā & fertilē. a Sicut hodier. die. supple a quare sup nos maledictio dei q̄ eiecti sum⁹ inde. b Et nō audi. &c. replicatio est ei⁹ q̄ s. dictū est. sicut in oronib⁹ solet idem pluries replicari ad maiorē affect⁹ exp̄ssionē. & idē fit etiā in sequentibus. c Opari dīis alie. id ē sacrificare eis. d Facietes ma. ante oculos. q̄b⁹ ola nuda sunt & apta ad hebr. iij. vl dicit. e Asi oculos dñi. q̄ tpe manasses regis iuda i tē plo dñi fuerūt ydola posita q̄b⁹ idolatre sacrificabant.

Capitulum. II.

Propter q̄s. h̄ p̄fir ponit orantis hūiliatiō & fitēdo penā illatā esse iustā cū dicit. a Propt̄ q̄s sta. do. i. firmiter & ispositi. b Verbū suū. ꝺ iusta punitione pctorum. c Q̄d locu. ē. p moysen & alios ꝓphetas. d Ad nos et ad in. nros &c. ita q̄ nullus se excusare potest de ignorantia. e Ut adduceret do. sup nos. iuste. f Mala magna que nō sunt facta sub celo in alia gente. q̄ nro. n. pctō est grauius. tanto grauior debet esse pena. ꝓpls aūt israel ꝓpter legez a deo sibi datā & alia bñficia fuit in altiori statu q̄s ceteri ꝓpli. sicut ꝺr. Ds exlvij. Nō feci taliter oī nationi &c. ꝓpter q̄s ei⁹ pctō fuit grauius. q̄ q̄nto stat⁹ altior. tanto casus grauior. ꝫ fuit mag. Ut māducaret hō car. filij sui. licet (tori pena dignū h̄ nō legaf esse factū. iij. Reg. xvij. Paralyp. in obsidione hierlm p chaldeos. tñ credendū est h̄ fuisse factum. vt dicit hic ꝓpha Baruch. q̄ nō oīa sunt in ullis libris scripta & maxime q̄ idē legit factū. iij. Reg. vi. in obsidiōe samarie. & in obsidione hierlm p romanos sm q̄ refert ioseph⁹ & alij hystoriographi. h Et dedit illos sub mānu regū oīm &c. sicut ptz libro Regū & Judicū in plurib⁹ locis. i In improperiū & in desolationē. nā multa inferebantur cōtra & grauia iudeis inter gentiles tpe captiuitat⁹ ih Dñio ds nro iusticia &c. exponaf vt s. q̄ repetitio est cause ad maiorē affect⁹ exp̄ssionē. l Et nō sumus ꝺ epca. facti. dñi. frequēter enī legit in p̄dictis libris q̄ ꝺus moysi seruo suo q̄ eduxit pces nros de tra egypti ꝺare nob⁹ trā fluentē lac & mel. sicut hodierna die. et si audiuim⁹ vocē dñi dei nostri sm oīa vba. ppbarū q̄s misit ad nos et ad iudices nros. & abiuim⁹ vnusq̄sq̄ i sensum cordis nri maligni opari dīis alienis facietes mala aūt oculos dñi dei nri.

Propt̄ q̄s sta II tuit dīs de⁹ nr̄ vbū suū q̄s locut⁹ ē ad nos. & ad iudices nros q̄ iudicauerūt isral & iuda. vt adduceret dīs sup nos mala magna q̄ nō sūt facta sub celo quēadmodū facta sunt i hierlm sm q̄ scripta sūt i lege moysi vt māducaret hō carnes filij sui & carnes filie sue. Et dedit eos sub manu regū oīm q̄ sūt i circuitu nro in improperiū & i desolationē. & oīb⁹ ꝓphis in q̄b⁹ nos dispsit dīs et facti sum⁹ subt⁹ & nō supra. q̄ peccauim⁹ dīo deo nro nō obaudiēdo voci ipi⁹. Dīo do nro iusticia. nob aūt & pūb⁹ nr̄is confusio faciei. sic ē dies hec. Quia locut⁹ ē dīs sup nos oīa mala h̄ q̄ venerūt sup nos. & nō sum⁹ depcati faciē dñi dei nri. vt reūtere mur vnusq̄sq̄ nostrū a vijs nr̄is pessimis. Et vigilauit dīs i mal & adduxit ea sup nos. q̄ iust⁹ ē dīs i oīb⁹ opib⁹ suis q̄ mādauit nob & nō audiuim⁹ vocē ipi⁹. vt irem⁹ in pceptis dñi q̄ dedit ante faciem nr̄am. Et nūc dñe deus isrl q̄ eduxisti populū tuū de terra egypti in manu valida & in signis & in pdigijs. & in vtute tua magna & in brachio excelso. et fecisti tibi nomē sic est dies iste. peccauim⁹ impie egimus. iniq̄ gessim⁹ dñe de⁹ nr̄ in oīb⁹ iusticijs tuis. Auertat ira tua a nob⁹. q̄ derelicti sum⁹ pauci inter gētes vbi dispsisti nos. Exaudi dñe pces nr̄as & orationes nr̄as. & educ nos ꝓpter te. & da nob⁹ inuenire grāz aūt faciē eox q̄ nos abduxerūt. vt sciat oīs tra q̄ tu es dīs de⁹ nr̄. & q̄ nomē tuū inuocatū ē sup isrl & sup gen⁹ ipi⁹. Respice dñe de domo sctā tua i nos & inclina aurem tuā & exaudi nos

dei. p pctis suis a deo pcussi p penā. non reuertebant ad m Et vigi. dīs in mal. s. pene iuste sup (deū p pniam. nos adducēdis. n Que dedit aī fa. no. i. clare & manifeste. ita q̄ nō possum⁹ nos excusare p ignorantiam. o Et nūc dñe. ꝓ ostēsa posita est orantis hūiliatio. hic cōsequēter ponit humiliantis se depcatio. & diuidit in tres ptes. q̄ prio in oronē allegat dei magnificētia. scdo orātis spūs pnia. ibi. Respice dñe. tertio diuini cultus ignominia. ibi. Et posuisti templū. Circa primū sciēdū q̄ sicut ꝺr. ut. et hyco. magnifice in clinat ad vanduz q̄b⁹ petit q̄si bñficia pr⁹ pstita p eū allegant & ideo hic alleganf bñficia a deo prestita ꝓpl⁹ israel in exitu de egypto cum dicatur. o Et nūc dñe deus isrl licet enī esset de⁹ oīm p creationē. dicebatur tñ deus israel p cultum specialem. p Qui edu. ꝓpl⁹ tuum de ter. egy. de q̄ p se nō poterat egredi. q In manu valida. id est in ptāte magna r Et in signis. q̄tuz ad minora miracula. s Et in pdigijs. q̄ntū ad maiora. vnū ꝺr pdigiū q̄i pcul a digito. cuiusmodi est miraculū raro visum. t Et i vtute tua magna &c. sicut ptz in divisione rubri maris & in multis alijs populo isrl exhibitis. v Et fecisti tibi nomē. p̄b enī diuulgati fuit nomē dñi p orbē. x Sicut est. i. dies iste. i. sicut ꝓsens tps manifestat p scripturas canonicas de ipsis memoriā facientes. y Peccauimus. in nosmetipos. z Impie egim⁹. erga deum. a Inique gessi. erga primū. b Auert. ira tua a no. i. pena nobis a te inflicta. c Quia derelicti sum⁹ pauci. nā multi de iudeis fuerāt gladio & fame mortui. d Exaudi dñe pces nras. factas vbaliter. e Et orationes nras. factas mentaliter. nā sm damascenum. Exō est ascēsus mentis in deū. f Et educ nos de captiuitate babylonis. g Propter te. i. ex tua bonitate & non ex meritis nris. h Et da no. inuenī. grām &c. i. vt sciant gentiles q̄ tu es dīs deus nr̄. p hoc q̄ inuenient⁹ grām principū in terra aliena. i Respice dñe. hic ostēditur poni ꝓpl⁹ depcantis pnia. ex qua mouef deus ad exaudiendū orōnē depcantis. cum ꝺr. & Respice dñe de domo

sancta tua.i.ō celo qō ō: et⁹ dom⁹ qz ꝫ sit vbiꝫ p potētiam eēntiā et p̄n̄ā.tñ ibi specialr relucet eⁱ⁹ maiestas et glia. l Quia nō mor.q̄ sunt in infer.i.recōditi in sepulchro.vel in inferno q̄tū ad aīas que tunc oīes ibi descēdebāt. l Dabūt ho.r iusti.do.qz sūt extra statuz merendi.

m Sz aīa q̄ tri. ē p pntitionē verā.

n Cup ma. mali et unce.curua.p verā bu o Et ifir.(militatōz. p̄pue fragilitatis cōsideratiōne.

p Et oculi defici.p̄ p̄rios defectus r alienos attendentes.

q Et aīa esuriens.i. iustificari desiderās. Bath.v. Beati q̄ esu iūt r sitiūt iusticiaz.

r Dat tibi glo.ps.l. Sacrificium do spūs s Quia(tribulat". nō fm iustitias patr̄ no.qz si fuerī pctōres t Nos(sic et nos. fim.cc.miam.i. p̄ces miam postulātes.

v Sz qz misisti ira tuā.i.punitiōz iustāz nō ein ira et alte passiōes sunt in deo.sed qñ punit ad modum p Dic(irati sc hz. locu.es in manu putu.pro.i.per pphetas tuos.p manū ei signi ficat h ligua.eoq̄ manus ē orḡanū orḡano tū.vt dr terno ō aīa. y Inclinate hume. ve.cc.hoc ein frequēter dixit hieremias.s. q̄ ciuitas destrueret et ppls captiuaret ni si se subiceret ḡi babylonis.et sic alīq̄ pphete. cetera patent z Dat traās(rsus ibi. ferētur ossa regū. nō. cc.iudei nanq̄ sepeliebāt potētes cū sumptibus magnis ponētes p̄ciosa in eoz sepl'chris.r ō chaldei qui erāt cupidi capta ciuitate hierlm fodiebāt talia sepulchra.p̄ciosa rapiētes r ossa mortuoz eiciētes.

Appri oc'los tuos r vide' qz ñ mortui q̄ sūt in inferno q̄ tū spūs accept⁹ ē a visceribꝰ suis, dabūt honorē r iustificatiōz dño Sz aīa q̄ tristis ē sup magnitudiez mali.r icedit curua⁹ r infirma⁹ r oculi deficiētes⁹ r aīa esuriens dat tibi gliaz r iusticiā dño qz nō fm iusticias patr̄ nr̄oz nos fundim⁹ p̄ces r petim⁹ miaz añ ꝯspectū tuū dñe de⁹ nr̄. Sz qz misisti irā tuā et furorē tuū sr̄ nos sicut locut⁹ es in mānu puerorꝫ tuorū ꝓphaꝫ dicēs Sic dic dñs. Inclynate hūerū vr̄m r ceruicē vr̄az. et opa facite regi babylōis r sedebitis ī tra quā dedit patrib⁹ vr̄is. Cd si nō fe cerit, nec audierit vocē do mī dī vr̄i opari regi babylonie.defectōz vr̄az faciā d ciuitatib⁹ iuda r foris hirlz. r auferā a vob vocē iocūditatis r vocē gaudij r vocez spōsi r vocē spōse, r erit oīs terra sine vestigio ab ihabitātib⁹ eā. Et nō audier⁹ vocē tuā vt oparenr̄ ḡi babylonis et statuisti v̄ba tua q̄ locut⁹ es in manib⁹ puerorū tuorū ꝓphetarū⁹ vt trās ferēt ossa regū nr̄oz r ossa patrū nr̄oz de loco suo Et eccesr piectra ī calore solis r in gelu noctis⁹ r mortui sūt in doloribus pessimis. in fame r in gladio⁹ r in emissiōe. Et posuisti tēplū⁹ in q̄ inuocatū ē nomē tuū ī ipo sicut hec dies ꝓpter iniq̄tatē dom⁹ israel.r dom⁹ iuda Et fecisti in nob dñe deus noster fm oēm bonitatē tuā et fm oēm miserationē tuā illā magnā sicut locut⁹ es in manu pueri tui moysi, in die q̄ ꝑcepisti ei scribere legē tuā coram filijs israel dicens. Si non audieritis vocē meā, mltitudo h magna. Quertet in minimam gētē.qñ ego eos dispdam⁸ qz scio q̄ me nō audiet populs. Ppls ē ei dura cervicis. Et quertet ad cor suū in terra captiuitatis sue. et sciēt qz ego sum dñs de⁹ eoz. Et dabo eis cor et intelligēr r aures r audient. Et laudabūt me in terra captiuitatis sue. r mēores erunt nois mei Et auertent se a dorso suo duro, r a malignitatib⁹ suis. qz remiscent viam patrū suoz q̄ peccauer⁹ in me. Et reuocabo illos ī terrā quā iurauī pr̄ibꝰ eoz abraā ysaac r iacob. r dñabunr̄ ei⁹. Et multiplicabo eos r nō miorabunr̄. Et statuā illī testamētū altez sempiternū vt sim illī in deū, r ipi erunt mihi in populuz. Et dñe deus noster fm oēm bonitatē tuā rc.i.fm magnitudinē bonoz q̄ fecisti nobis et tua bonitate in datione legis et alijs beneficijs.inflixisti nobis dñe penā et tua iusticia.eo q̄ fuim⁹ ingrati r trāsgredientes tua mandata. g Jn die qua ꝑcepisti ei scribere legem.i. deutero.

b Multitudo hec magna et multa.i. ornatus et pulcritudo pplī israel.

l Cōuertet in minimā.p gladiū r captiuū. Quia (uitatem. scio q̄ me nō audiet. ō us ei ita cognoscit futura sicut p̄tita.

l Ppls est enī dura cervice vt ptz ex dcīs su veteris testamēt. m Et quertet. ad cor suū recognoscēdo p̄ prium delictū.

n Jn terra captiui. sue.vexatione ei intellectū dante.

o Et dabo eis cor.s. p Et aures (ptū. et audi. dei verbū.

q Et lauda.me ī terra captiuitatis sue. sicut dictū ē supra de thobia. Thobie. tñ. Et idem fuit in alijs multis iustis: vt ī daniele et socijs ei⁹ r cōr Et auer (similib⁹. tent se ad dor.suo duro.i.ab obedientia sua s Quia re.(dura. viam patrū suoz. qui similr̄ p pctis suis mortui fuerunt in captiuitate.

t Et reuocabo illos in terraz rc. hoc fut impletuz aliqualiter qñ cyrus dixit iudeis licētiā redeundi in iudeam.sz plenⁱ⁹ p xp̄m apparente celi ianuaz q̄ ē terra viuentiū. terrā p̄missiōis figurata. p̄miū ein virtutis a deo principalit p̄missum nō pōt intelligi bonuz trenū. q̄ ē minus q̄ virtus bonū. et ideo qñ in scriptura p virtuosis operibus p̄mittuntur bona corporalia et terrena sub illis intelligunr̄ principaliter p̄mitti bona spūalia et eterna. sicut viri plen⁹ Beñ. xv. et ī pluribus alijs locis.et huic sensui cōcordat litera sequēs. cū dicit. v Et statuam illis testamentum alterum.i. legem.nouam per christum. x Sempiternum.tum qz legi noue lex altera non succederet. tū quia habet effectuz sempiternum introducendo statim ad gloriam sempiternā.quod lex vetus facere non poterat.fm q̄ dicit apo

a Et mortui sunt in dolorib⁹ pes. in obsidiōe ei⁹ ciuitatis multi fuerūt mortui.alīq̄ aeris corruptōne.alīq̄ gladio et alīq̄ fame. b Et in emissiōe.qz multi ō illis q̄ mittebant in babylonē captiui fuer⁹ in via mortui.

c Et posuisti.Hic ofir allegat diuini cultus ignominia. cū dr Et posuisti templū.i.in desolationē. d Jn quo e Sicut h dr.(inuo.ē nomē.tu.asi destructōz eius. iupple manifestat p rei euidentiā. f Et fecisti in no.

Rolus satis diffuse ī epla ad hebreos. ꝛō subdit ꝙ Et nō monebo amplꝰ ꝑplm meū ꝛc. qz mās̄io celestis stabit ꝛ eterna est. ȝ Et nūc dñe oipotēs. Postq̄ posita est oīum allegatio. hic ꝓsit ponit deprecat̄. ꝓclusio. cum dr.

a Ania in angustijs. posita. b Et spūs anxi⁹. ex afflictione dura.

c Clamat ad te. vt possit aliq̄mulū respi

d Audi dñe (rare. ꝺdescendendo. cetera patent vsq; ibi.

e Audi nūc oſonez mortuoꝝ isrl̄a. sc̄oꝝ ꝑliarchaꝝ ꝛ ꝓphaꝝ q̄ viuentes ꝓcauerūt ad te ꝓ bono statu poste

f Et fi. ipoꝝ. (ronī q̄ pec. añ te. i. vocem meam audi. q̄ licz pec cauerim⁹ tibi. tñ penitētes clamam⁹ ad te.

g Et aggiutina. sūt nobis mala. id ē pena multiplex ē nobis inflicta.

h Noli meminisse iniq̄tates patꝝ nr̄oꝝ. p ꝑpis nos punīendo. naz aliqñ filij imitant ꝑ ꝑtres pununt̄ pena ꝑpalī. q̄ filij sunt q̄dā tes patrum.

i Sed memēto nominis tui. i. potētie tue p nr̄a liberatiōe.

k Et nos tui. cui⁹ ꝓpriū est parcere ꝛ miserei. cetera patēt vsq; ibi.

l Quia quereremur ab iniq̄tate patrū nostroꝝ. in bonū ꝓ penitentiā nr̄az q̄ fili⁹ⁿ⁹ successores eoꝝ. m Et in ꝓperiū ꝛ in maledictū. nā multa cōtra ꝙ maledicta inferebant eis ī aliena terra. n Et in peccatū. i. peccatores ꝛ ꝓ peccatis punīri.

Audi isrl̄. Postq̄ ꝓmissa est bu Cap̄lm. III. militis de peatiōe hic ꝓsiter subdit vtilis informatio. Et ꝓ hō baruch populū isrl̄ ad bonū hortat. sc̄do cū multiplicater ꝓsolatur sequēti ca. ibi. Unio q̄tis oꝝ esto. Prima in duas. nā primo ꝑplm ad sapiē desiderū inuitat. sc̄do que sit illa sapia declarat in pncipio sequētis ca. Prima in tres. qz primo ad q̄rendā sapiaz inducit. sc̄do ab ea infideles excludit. ibi. Quis inuenit. tertio q̄b ꝓcedit ostendit. ibi. O isrl̄. Circa primū dicit.

a Audi isrl̄ mādata vite. i. mādata dei q̄ obtinatio⁹ inducit in vitā eternā. Matth. xix. Si vis ad vitaz ingredi serua mādata. b Auribus pci. vt scias prudētiā nō humanū cui⁹ finis est felicitas politica. sed diuinā ꝛ infusā cui⁹ finis est felicitas superna. c Quid est isrl̄ q⁹ in terra inimicoꝝ es. detent⁹ in captiuitate. d Inueterasti in terra aliena. ibi existens iā a longo tpe. qz regnū israel fuit captiuatū anno. vi. ezechie. ꝛ techomas rex iuda cū nobilibꝫ ꝛ potētibꝫ regni sui ānō primo sedechie ꝛ sedechias cum reliquis anno vndecimo regni sui.

e Coinquinatus es cum mortuis. cum fidelibꝫ qui

nō mouebo ādhuc ꝓplm meū filios isrl̄ a tra qua dedi illis. ² Et nūc dñe oipotēs deus isrl̄ aīa ī angustijs ꝛ spiritus anxi⁹ clamat ad te. ³ Audi dñe ꝛ miserere qz deus ē misericors. ꝛ miserere nr̄i qz peccauim⁹ añ te. ⁴ Quia tu sedes in sempiternū: ꝛ nos pibim⁹ in euū. ⁵ Dñe oipotēs deus isrl̄ audi nūc oꝝ oōe mortuoꝝ isrl̄ ꝛ filioꝝ ipoꝝ q̄ peccauerūt añ te. ꝛ nō audierūt vocē dñi dei sui: ꝛ aggluti nata sunt nob mala. ⁶ Noli meminisse iniq̄tates patrū nr̄oꝝ. ꝙ sz memēto manꝰ tue: ꝛ nois tui ī tpe isto. qz tu es dñs deus nr̄: ꝛ laudabim⁹ te dñe. qz ꝓpter hꝰ dedisti timorē tuū in cordibꝫ nr̄is: ꝛ vt inuocem⁹ nomē tuū ꝛ laudem⁹ te ī captiuitate nr̄a: ꝙ q̄ reuertemur ab iniq̄tate patrū nr̄oꝝ q̄ peccauerunt añ te. ⁷ Et ecce nos ī captiuitate nr̄a sumus hodie. q̄ nos

dispsisti ī ipoperiū ꝛ ī maledictū ꝛ ī pcrīm ꝛm oēs iniq̄tates patꝝ nr̄oꝝ q̄ discesse

Audi isrl̄ māda III ra vite. b auribꝫ pci pere vt sciaſ prudētiā. c Quid est isrl̄ q⁹ ī tra inimicoꝝ es. d Inueterasti ī tra aliena: e coinq̄nat⁹ es cū mortuis. f Deputat⁹ es cū descēdētibꝫ in infernū. g dereliquisti fontē sapie. i. q⁹ dereliq̄sti deū tuum.

h Naz si in via dei ambulasses. tibi ostēsa ꝙ legē ꝛ ꝓphetas.

i Habitares. vtiq; in pace sup terraz. a deo tibi ꝓcessam. patet ex decursu veteris testamēti q⁹ ēdiu i via dei ambulauerunt in terra ꝓmissiōis pacifice habitauerunt.

k Disce vbi sit prudentia. infusa.

l Vbi sit virt⁹. silz infusa. nā sicut virtutes politice ex actibꝫ acq̄site cōnectuntur prudentie politice. vt habet. vi. ethicoꝝ. sic ⁊ tutes morales infuse cōnectunt prudentie diuine vel infuse.

l Vbi sit intellect⁹ est aūt intellect⁹ principiorū. articuli vero fidei sunt principia omnium credibiliū. ꝛ ideo fides que est virtus intellectualis est huiusmodi intellectus.

m Et scias simul. i. ꝙ ipam fidem que est substātia rerum sperandarū argumentū. i. certitudo nō apparentiū n Vbi sit longitudo vitatis. i. vita eterna. e Et virtus. i. fructus beata. p Vbi sit lumen oculoꝝ. ꝙ aptā prime veritatis visionē. q Et pax. pax dicit omnimodam appetitus quietationē. ꝙ fidem eni cognoscim⁹ certitudinaliter q⁹ ista sunt in deo obiectiue. ꝛ in beatis spir Quis inuenit. hic ꝓsiter fideles (ritibꝫ subiectue. ab hac sapientia excludit dicens. Quis inuenit ꝛc. quasi diceret. nullus de infidelibꝫ quantūcunq; potens ꝛ magnus. ꝛō subdit. s Ubi sunt principes gentiū. tempe nabuchodonosor captiuatis regibꝫ israel ꝛ iuda. oīis terre principes erāt ydolatre ꝛ infideles. t Qui dominātur sup bestias que sunt sup terrā. ꝙ venatōis exercitiū. v Qui in auibus celi ludunt. ꝙ auceps. x Qui argentū ꝛ aurū. in q⁹ ꝑfidiōes. ꝙ hec enim sperāt obtinere sup alia regna dominiū. y Et nō est finis acq̄sitiōis eoꝝ. qz quanto plura alīq̄runt. tanto ad alia acq̄renda ardentius anhelāt. z Qui argentū fabricant. inde faciendo monetā vel ydola.

a Et solliciti sunt. de obtinēdo qđ cupiūt. b Nec ē inuentio operū illoꝝ. qz frequēter ꝓpemunt̄ morte antequā ꝙ possit op⁹ intentū ꝑficere. ꝛō dr. Exterminati sunt ꝛc.

c Juuenes.morib⁹ ꝛ etate. d Uiderũt lu.in bonis sensibilib⁹ suũ potẽtes finẽ. e Uiã aũt discipline ig; rauerũt.ꝺlectatões eiũ sensibiles hãc noticiã impedũt, f Neꝯ intel.semitas ei⁹.i.modos iquirẽdi eã. g Neꝯ filij eoꝝ male nutriti ꝛ in sensibilib⁹ delectatõi bus occupati sicut pa

h Nõ est(tres eoꝝ au.in terra chanaan. in q̃ afi filios isrl̃ ha; bitauerunt ꝓdolatre pessimi.vtꝝ in libris numeri ꝛ deuter.

i Neꝯ visa ẽ in the man.nomẽ ẽ terre de qua fuit elyphaz they manites q̃ non pone bat nisi pſentẽ vitaꝝ et dictũ fuit sup ibꝝ tob.ꝛ idẽ videt fuisse de altis habitatorib⁹ illi⁹ terre naꝝ iste fuit de maiorib⁹ et prudẽ tiorib⁹.ꝓpterea exclu si erãt a sapĩa diuina q̃ felicitatẽ ponit i vi

l Filij(ta futura. q̃ꝝ ager.i.agareni qui mõ dicũtur saraceni vsurpãtes sibi nomẽ a sara libera.cũ tũ de scenderẽt ab agar an; l Qui(cilla abrae. erũ.pru.q̃ ꝺ terra est. sunt ei asturi in terre l Et fabu(nis lucri; la.ad decipiendũz in mercatõib⁹ hoies.

m Et exq̃sitores in telligẽtie.q̃.ꝓie ẽ de n Uiaꝝ (pũib⁹ tñ. aũt sapie. que magis attendit bona futura.

o Isrl̃.(Nescierũt. hic?ñt ofiditur q̃bus ꝺcidit sapĩa diuĩa cũ dr. O israel ꝙsidera. p Qm.ẽ do.ꝺi.i.celuz empyreũ qꝺ ẽ loc⁹ bonoꝝ.ẽ eiũ celũ sup̃mũ et p ꝙis maxime extẽsum q̃nto magis distat a cẽtro mũdi. q Magn⁹ ẽ.ꝛ nõ hz fi.i. termiatoꝝ siue finitoꝝ a pte post.nã ẽ corruptibilis.

r Excelsus.qz ẽ loc⁹ sup̃em⁹.vt dictũ est. s Et ĩmẽ sus.nõ simplr.qz nulla creatura sic ẽ ĩmẽsa.sz p cõparatoꝝ t Ubi fuerũt (ad nos q̃ q̃ntitatẽ ei⁹ metiri nõ possum⁹. gigãn.ꝺ nõ referr ad lkam i mediate ꝓcedentẽ. nã in ce lo empyreo nõ fuerũt gigãtes q̃ fuũt hoies incõpositi mo rib⁹.sz referr ad hoc qꝺ ꝓdicit. Nõ ẽ audita in terra cha naan.in q̃ habitauerũt gigãtes vt hr̃.Nu.xiij. Ubi videm⁹ mõstra q̃dam filioꝝ enach de genere gigãteo q̃bus cõpa ti q̃si locuste videbamur. v Scientes bellũ.i. artem bellãdi. x Nõ hos elegit ds̃.in ꝑticulãrẽ sicut elegit israelẽ. y Neꝯ viã discipline inuenerunt nã incõpositi morib⁹ fuerũt. z Propterea petierũt.fi lij eiũ israel eos interfecerũt.vt habet in libris iosue et iudicũ. a Quis ascẽdit in celũ ꝛc.q.ꝺ.null⁹ hoĩm.s. ante xpi aduẽtũ et p tpe illo loquit baruch. b Quis trãsfretauit mare ꝛc.q.ꝺ.nullus p talẽ transfretationeꝝ potuit inuenire sapĩaꝝ diuinã. c Nõ est q̃ possit scire

b nec ẽ iudẽtio opuꝝ illoꝝ Exi miati sũt ꝛ ad iferos descen derũt. ꝛ alij loco eoꝝ surre xerũt. c Juuenes⁹ viderũt lu mẽ.ꝛ hĩtauerũt sup̃ terram. d Uiã aũt discipline ignora uerũt.f neꝯ intellexerũt semi tas ei⁹.g neꝯ filij eoꝝ susce perũt eã. A facie ipoꝝ lõge facta ẽ. h Nõ ẽ audita in tra chanaã.i neꝯ visa ẽ i themã k Filij q̃ꝝ agar q̃ exquisierũt prudẽtiã q̃ de terra ẽ. negociatores tre ꝛ themã. l ꝛ fabulatores m ꝛ exq̃sitores pru dẽtie ꝛ intelligentie. n viam aũt sapĩe nescierũt neꝯ cõ mẽozari sũt semitas ei⁹. o Isrl̃ p q̃magna ẽ dom⁹ dei.ꝛ ingẽs loc⁹ possessiõis eius q magn⁹ ẽ et ñ hz finẽ r excels⁹ s ꝛ ĩmẽsus. t Ubi fuerũt gigãtes noiati.illi q̃ ab initiõ fu erunt statura magna scien tes bellũ. x Non hos elegit ds̃ neꝯ viã discipline in uenerũt. y propterea pierũt. Et

qm̃ nõ habuerũt sapĩam in teriert propter suã ĩsipiẽtiã z Quis ascẽdit in celũ ꝛ ac cepit eã.ꝛ eduxit eã ꝺ nubi b⁹. a Quis trãsfretauit ma re ꝛ inuenit illã ꝛ attulit il lã sup aurũ electũ. b Nõ ẽ q̃ possit scire vias ei⁹.neꝯ qui exq̃rat semitas ei⁹ c Uꝺ qui scit vniuersa nouit eã ꝛ ad ĩuẽit eã prudẽtia sua d Qui ꝓpauit trã in eterno tpe. ꝛ rẽpleuit eã bipedib⁹ q̃dru pedib⁹ e Qui emittit lumẽ ꝛ vadit ꝛ vocauit illꝺ.ꝛ obe dit illi ĩ tremore. f Stelle ãt dederũt lumẽ in custodijs suis ꝛ letate sunt. g Uocate sũt et dixerũt Assum⁹. Et lu xerũt ei cũ iocũditate q̃ fe cit illas. h Hic ẽ de⁹ nr̃. ꝛ nõ estimabit alj⁹ aduers⁹ eũ. i Hic adiuenit oẽꝝ viaꝝ disci plie⁹ ꝛ tradidit illam iacob puero suo.ꝛ isrl̃ dilẽto suo. k Pꝺ hec ĩ terris visus est ꝛ cũ hom̃ib⁹ cõuersatus est.

les.meliorabunt tñ ẽ suus q̃litatibus ĩ mũ di innouatõe. g Et reple.eã bipe. et q̃dru.i.auib⁹ homi mib⁹ ꝛ aĩalibus.ꝛ ẽ aues habitẽt ĩ aere. cõmun⁹ tñ alimentũ accipiũt in terra. h Qui emittit lu mẽ et va.nã fm ei⁹ oꝛ dinationẽ iumẽ soĩs et lune diffunditꝛ per i Et voca.(aerẽ. illud ꝛc.nã fm ordi natoꝝ ei⁹ lumẽ solis ꝛ lune q̃dãmoꝺ ꝛevocatꝛ qñ certis tpibus ecli l Stelle(psanꝛ. ꝺderũt lu.fm ꝺi ordi l Et le.(nationẽ. sunt. locutio ẽ meta phorica. sicꝺ dicitꝛ pra tũ ridet. qz corpa cele stia nõ sunt aĩata fm m Uo;(damascenũ. cate sũt et dixe.ꝛc. il lud dicere nõ est alis q̃ cursum suũ fm or dinatoꝝ dei pficere. n Hic est de⁹ nr̃. cui obediunt corpora cele stia et terrestria. o Et nõ esti.alj⁹ ad uer.eũ.nã alij sũt ꝺij falsi. p Hic adin oẽm viã disci.ducen tẽ ad vitam glorie.

q Et tradidit illã iacob ꝛc.iacob aũt ꝛ israel idẽ homo fuit.sz primo vocat⁹ ẽ iacob.i.supplãtator. postea israel id ẽ videns deũ vel directꝰ cũ deo. Besi.xxxij. per qꝺ desi gnatꝛ q̃ in via pfectiõis optet hoĩem prius lucrari cum passiõib⁹ ipas subiiciẽꝺo p exercitiũ vtutis.postea pficit in ꝺtẽplatione veritatis. Uñ dicit Greg.sup ezechielẽ. q̃ ꝺtẽplatiuis arcẽ desiderãt tenere.prius necesse ẽ.vt in cã po actionis se p exercitia pbent.et pbs.vtꝝ philicoꝝ. se; dendo et q̃escendo.i.sedatis passiõib⁹.fit aĩa sciẽs et pru dens.et tũ bene dicitꝛ q̃ sapĩam diuinã ꝺdit de⁹ iacob et israel.qz passionib⁹ supplantatis daꝛ homini cõtẽplatio virtutis. r Post hec in ter.vi. est cum ho.uersatꝰ ẽ. qꝺ põt dupliciter intelligi. Uno'm.nõ vt sit relatio ꝓteri ti.qz post illuminatoꝝ iacob patriarche et dationẽ legis descendẽtibus ex suo semine. Exodi.xx.de⁹ apparuit ille pplo. Exo.xxiiij. Ascenderũtq̃ moyses et aaron nadab ꝛ abiu.et septuaginta ex senioꝝ⁹ israel.ꝛ et viderũt ds̃m deũ. Et subdit ibidẽ.manecnõ sup eos q̃.peul recesserãt de filijs israel.misit manũ suã.viderũtq̃ deũ ꝛc. Eum illis etiã ꝓuersatus est q̃draginta ãnis ꝓbens eis mãna ꝛ alia beneficia mlta.fm q̃ dr psalmo nonagesimoquarto fm translationẽ.lxx.interꝓtũ. Quadraginta ãnis prim⁹ fuit

generatõi ꝛc. Alio mõ vt sit pphetia de futuro q; p; tps baruch xps de; ꝛ hõ cũ hoibus ꝙuersat; e. ꝙob. i. Verbũ caro factũ ẽ et habitauit in nobis ꝛc. Et hec est ꝓfectior exposito. q; ꝙuersatio prima fuit hui; figura. Ca. IIII.

Hic liber. Postq; baruch induxit ad sapiẽ desideri

b um ꝛ ostendit q̃

b; dar et a q̃.

hic ꝓfit ostendit que sit

ulla sapiẽtia. s. lex a do

data dicẽs.

a Hic liber mãda.

dei. supple ẽ sapia p̃

dita. ppf qõ dr Deu.

inf. Hec ẽ sapiẽtia no

stra ꝛ intellect' coraz

b Et lex q̃ ẽ (pplis.

uetet. nõ em lex vet'

p nouã ẽ abolita. sed

magis perfecta fm q̃

dicit saluator Dat.

p. mõ venit soluere le

gẽ sz adimplere. vt ibi

dẽ sunt declaratuz.

c Ois q̃ tenent eã.

obseruando.

d Ad vitã. s. gratie

in pñti et glorie in fu

turo licet em patres

veteris testamẽti de

cedẽtes. nõ statim ad

mitterent ad glorã.

erãt tamẽ admittẽdi

suo tpe. s. amoto ipe

dimẽto q rhm.

e Qui ãt deseruerũt eã

trãsgrediẽdo qz dece

dentes statiz descen

debãt in gehennam.

f Cõuertere iacob.

id ẽ ꝙple descẽdens a

g Et appẽdẽ (iacob.

de eã. z iugẽ memori

am. h Ambula p viã mor. i Ad splẽdorẽ eius.

ocu'os ꝛ uertendo. ꝛõ subdit. k Contra lu. ei'. tales

em nõ hãt ali se vmbrã ignorãtie vel culpe. auertẽtes au

tẽ se a lumine habẽt vmbrã culpe ꝛ ignorãtie ali se.

l Ne tradas alteri glo. tuam ꝛc. legẽ diuinit' datam di

mittendo. de cui' acceptõne poterat pplis israel p̃ceteris

pplis gl'iari. fm qõ dr psal. ciiij. illon fe. ta. ostñ na. et

iu. su. nõ ma. ei. ꝛõ subditur. m Oti. su. israel. h dicit

baruch eo q̃ erat de pplo illo. n Qua q̃ deo placẽt.

o Mãdata (id ẽ mãdata legis et ppheta; oracula.

sunt nobis. i lege et ppbetis. p Animecho;. Posita

pplis exhortatõe. hic ostñ ponit el' cõsolatio. et primo in

psona Baruch loquẽtis. scdo i psona hierlm metropol.

ibi. Et dixit. tertio in psona dei cõsolãtis. ibi. Animecho;

esto hierlm. Circa primũ dr. p Animecho;. i. ostãtior ꝛ

hilarior. q Ego pplis dei. i. pplis israel dei cultor cete

ris ad idolatriã declinãtib'. r Memorabilis israel.

cola deo. licet oblit' videaris. ꝛõ subdit. s Qui

dati estis gẽtib'. nõ in pditõz. sz vt afflictõ det vobis in

tellectũ ad vestrã emẽdatõz. ideo subdit. t Sz pro. qõ

v Ad iracũ (in ira. i. in peccatis vestris ira dr dignis

diam. puo. deũ. traditiq; estis ꝛc. et ptz vsq; ibi.

x Et pri. nutri. vrãm hierlm. q̃ nutrigit vos corpaliter

Liber

ꝓlĩ mei filioz meoz ꝛ filia

rũ quã supduxit ill' extern'

c Nutriui ei illos cũ iocũdi

tate: dimisi ãt illos cũ fle

tu ꝛ luctu. d Nemo gaudeat

sup me viduã ꝛ desolatã:

a multis derelicta suz ꝓpter

pcã filioz meoz. qz declina

uerũt a lege dei. e Justicias ãt

ipi' nescierũt. nec ãbulauerũt

p vias mãdatoz dñi. neq; p

semitas vitatis ei' f cũ iusti

cia ingressi sũt. g Veniãt ꝛ cõ

fiteãtur syõ. et adducãt

filios meos. q; ego ãt qd possum ad

iuuare vos. r Qui ei adduxit sup vos mala. ipse vos

eripiet de manib' inimicoz

bonis tpalib' ibidẽ abundãtib'. et spãaliter doctrina p;

phetaz ibidẽ habitãtiũ. ꝛõ subdit. y Vidit ei iracun

diã. i. penã. a A deo venientẽ vobis. hoc ei pmdit pie

remias et alij ꝓphete q̃ locuti sunt de babylonica captꝫ

uitate. vt patuit in ꝓpria i libris eoz.

b Et dixit. Hic cõ

sequenter ponit' pplis

cõsolatõ in ꝑsona hie

rusalẽ. et vt opposita

iuxta se posita magis

elucescãt prio recitat'

materia desolatõis.

scdo cõsolationis. ibi.

Ego aute. Circa pri

b Et dixit: (mũ dr.

scz p. pphetas ꝛ alios

sanctos desolationẽ

hierlm lamẽtãtes eo

mõ loquedi q̃ parisi

us duxit facere et dice

re q̃ pplis ei' facit et

dicit. c Audite cõ

fines syõ. i. ciuitates

affinitatẽ cũ urbe pa

d Adduxit (bẽtes.

ei mi. de' lu. ma. i. ma

terã magnã lugẽdi.

p exercitũ chaldeorũ.

pplm meũ captiuãtis.

e Nutriui em (um.

il. cũ iocũditate rpli'

dõ ꝛ salomõis. qz tũc

erat in magna bonoꝫ

tpaliũ ꝛ spãaliũ ꝓspe

f Timili (ritate.

aũt illos cuz luctu et

fletu. cũ ducerent in

babylonẽ rpli' ꝛecho

nie et sedechie.

g Nemo gau. super

me. que magis idigeo

h A mul (ꝓpassiõe.

tis. de filijs meis i ca

ptiuitatẽ ductis. i Justicias ãtẽ ipi' ne. practice. q;

aliqui scierunt ꝑ speculatiue. s. sacerdotes ꝛ legisperiti vi

dẽtes male. l Neq; p semitas. eẽtiũ ad ꝓsilia.

l Cũ ussi ingressi sunt. s. pena p dei iusticiã inflicta. vñ

et peccantiũ punitio cõmuni mõ loquẽdi iusticia nosat.

m Veniãt cõfi. syon ꝛ mem. ꝛc. ꝛõ hoc ei ciuitates in ci

ciitu iudee existentes frequẽter loq̃bant sicut solet fieri

de tali casu. n Adduxit ꝛc. de longinq̃. s. de chaldea ꝛ

alijs regnis exulẽtib' sub chaldeis. o Gentẽ impro

bã. i. bonis moribus carẽtẽ. p Et al. lun. ꝓpter qõ mi

n' miserebanꝫ. qz nõ intelligebãt verba deꝑantiũ. ꝛõ sub

dit. q Qui nõ sunt reuersi se. ꝛc. quibꝫ tñ eẽt mani

me cõpatiẽdũ sz absq; discretõe eratis cõductis ꝛ seuis

pplm crudeliter afflixerũt. r Et abduxerũt dilectos vi

due. i. filios ei' in captiuitatẽ duxerũt. et sic eam vnicaz

et desolatam dimiserunt. s Ego aũt. Hic cõsequen

ter ponitur materia consolatõis cum dicit. Ego autez q̃d

possum adiuuare vos. q. d. non est a vobis ꝑpendum hu

manum auxilium sed diuinum. ideo sequit.

t Qui esti adduxit sup vos mala. pene ad vrãm correc

tionem. v Ipse eripiat vos de ma. inimi. vel. ad no

minus sui plandem ꝓcipiens ꝛro edificare templuz in

hierusalẽ ꝓpter qõ dedit pplo inde recedẽdi licẽtiã. et ꝑ

p̄ro Esdre.i. r Ambulate filij. de vtute in vtutem.
y Ego enī dere.suz so.sicut lamētabat hieremias ꝓpha dicēs Treñ.i. Suō sedet sola ci.rc. z Cui me sto.pa. id ē vestibꝫ tocūditatē. a Indui aūt me sac. obsecra. antiochus eī afflictiōis tpe orabāt ꝺoies i sacco r cinere. vt ptz de ninuitē Jo
b Et cla.ad (ne.ut altissimū rc. ꝺ fidens q̄ acq̄escat p̄cibꝫ meis.ideo subditur.
c Unieq̄ores estote filij. ꝺ fidētes de auxi
d Ego enī (lio dei. spe.meter.salutez ve. id est q̄ det vobis nō solū salutē tpalez sed etiam eternam.
e Et venit rc.a scō. id est a deo est sanct⁹
f Sup rc.ab (scōz. eterno salutari nr̄o.i. a rp̄o q̄ fm diuinitatē est ab eterno.r sic de liberatōe ꝓphē facta ꝓ cyrū trāsit ad loquendū de liberatione facta ꝓ xp̄m.tanq̄ de figura ad figuratuz.sic Esa.xliij. loquēdo de casu reg babylonis. sub eodem ꝓtextu libe trāsit ad loquēdū de casu demonis ut ibi dē plen⁹ fuit dictuz. r ad idē facit q̄ seq̄t.
g Reducet aūt vos mihi ꝺis cuz gaudio rc.pl's enī post babylonice captiuitatē reditū ꝑfī ꝓtinue fuit i afflictiōe. ꝓpter q̄ vi ꝺet hec scriptura loq̄ saltē principal'r de liberatiōe facta ꝓ xp̄m.
b Sicut enī videt vicine syon.i. ciuitates circa iudeā posite
i Captiuitatē vr̄am a deo.vobis inflictā ꝓpter pctā vr̄a. l Sic vide.r in celeritate.i. cito. l Salutez vr̄am in deo rc. si referat ad liberationē de babylone est hyꝑbole.si aūt ad liberationē p xp̄i gr̄am est locutio clara m Perse.est enī te unum.tu⁹.i.chaldeoꝝ pl's fm primū intellectū. diabol⁹ aūt vel q̄libet tyrān⁹ psequēs ecclīam ꝯtum ad scōm.
n Sed cito vide.ꝑdi.ipius.q̄ cyrus destruxit populū chaldeoꝝ.r xp̄s diaboli potentiā ꝓfregit.r etiā tyrānoꝝ.
o Deli.mei am.vi.aspas.i.grauiter sunt afflictiab aduersarijs. p Ducti sunt enī in captiuitatē.r mortē.
q Et grex dirept⁹.i.rapt⁹ p predā. r Animeq̄ores estote filij. sustinēdo patiēter. s Et pclamate ad dominū.q̄ liberauit vos potenter.iō subdit. t Erit enī memoria vr̄a.in bonū. v Ab eo q̄ duxit vos.i. a deo q̄ p̄misit vos in captiuitatē duci. r Sicut rc.vt erratis a deo.p multiplicē ydolatriā.sicut ptz.xiij.Reg.r.xij. Paralyp. y Decies rc.reḡre.eū.post reditū ei captiuitatis babylonice non legunt iudei fuisse ydolatre.misi aliqui pauci tempore antiochi epiphanis ducti etiā ad hoc mag̃ tunore ig̃ infidelitate.vt hr̄.i. Machabe.ca.ij. ista tū requisitio dei magis impleta fuit i apl'is r alijs credentibꝫ de iudaismo.vt ptz Actuū.ij.r.xiij. z Qui rc. mala.i.pene. a Jpe rursum adducet vobis rc.q̄ potissime impletū est in apertione ianue celestis ꝓ christum.

vr̄oz. Ambulate filij ābulate. ego ei derelicta sū sola
Cui me stola pacis indui aūt me sacco oblectatōis r clamabo ad altissimū i ꝺiebus meis. Unieq̄ores estote filij clamate ad ꝺm̄ r eripiet vos ꝺ mānu p̄cipū inimicoꝝ. Ego ei spaui ineknū salutem vr̄am. r vēit mihi gaudiū a scō sup misēdia q̄ vēiet vob ab ekno salutari nr̄o. Emisi ei vos cū luctu r ploratu: reducet aūt vos mihi ꝺis cū gaudio r iocūditate i sempiternuz. Sicut enī viderunt vicine syon ca ptiuitatē vr̄az a ꝺo. sic vide būt r i celeritate salutē vr̄az in deo. q̄ supueniet vob cū honore magno r splendore ekno Filij patiēter sustinete ira q̄ supuenit vob. Persecut⁹ est.n.te inimic⁹ tuus sz cito videb ꝓditōez ipius r sup cernices ipi⁹ ascēdes. Delicati mei ābulauerūt vias aspas ducti sūt enī vt grex dirept⁹ ab inimicis. Unieq̄ores estote filij r pclamate ad ꝺm̄. Erit.n.mēoria

Ab eo q̄ duxit vos. Dic ei fuit sensus vr̄ vt erraretz a ꝺo. decies tm̄ iterū ꝓuertentes reqrerez eū. Qui enī induxit vob mala ipse rursuz adducet vob sempit nā tocūditatē cū salute vr̄a Unieq̄or esto hierl'm. exhortat⁹.n.te q̄ te noīauit. Hocentes pibūt q̄ te vexauerūt r q̄ gratulari sūt i tua ruina punient Ciuitates q̄bꝫ fuerūt filij tui punient. r q̄ accepit filios tuos. Sic ei gaudisa ē i tua ruina r letata ē in casu tuo: sic ꝓtristabit i sua desolatōe. Et āputabit exultatio mlt'itudis eius. r gaudimoniū ei⁹ erit i luctū. Ignis ei supuēiet ei ab ekno in lōgiturnis ꝺieb⁹ r habitabit a demōijs i mlt'itudine tpis. Circūspice hierusalē ad orientē: r vide iocunditatē a ꝺo tibi venientē. Ecce enī venīūt filij tui. q̄s dimisisti dispsos venīūt colle cti ab oriēte vsq̄ ad occidētē in vbo scti gaudentes in honorē dei. V.

Exue te hierl'm stola

h Uestra ab eo q̄ duxit vos. Dic ei fuit sensus vr̄ vt erraretz a ꝺo. decies tm̄ iterū ꝓuertentes reqrerez eū. Qui enī induxit vob mala ipse rursuz adducet vob sempit nā tocūditatē cū salute vr̄a Unieq̄or esto hierl'm. exhortat⁹.n.te q̄ te noīauit. Hocentes pibūt q̄ te vexauerūt r q̄ gratulari sūt i tua ruina punient Ciuitates q̄bꝫ fuerūt filij tui punient. r q̄ accepit filios tuos. Sic ei gaudisa ē i tua ruina r letata ē in casu tuo: sic ꝓtristabit i sua desolatōe. Et āputabit exultatio mlt'itudis eius. r gaudimoniū ei⁹ erit i luctū. Ignis ei supuēiet ei ab ekno in lōgiturnis ꝺieb⁹ r habitabit a demōijs i mlt'itudine tpis. Circūspice hierusalē ad orientē: r vide iocunditatē a ꝺo tibi venientē. Ecce enī venīūt filij tui. q̄s dimisisti dispsos venīūt colle cti ab oriēte vsq̄ ad occidētē in vbo scti gaudentes in honorē dei. V.

Exue te hierl'm stola

b Inieq̄ior esto. Dic ꝓiter ponit ꝓsōlatio macta ex ꝓsona dei. r ꝓio fit mentio de captiuitatē babylonice liberatione. scōo de xp̄i fidei' exultatione ibi. Exue te hierl'm. Circa primū ponit primo aduersatioz punitio cū ꝺr.
c Nocentes tibi. seq̄z chaldei.
d Peribūt subiecti r depressi. cetera patent vsq̄ ibi.
e Sicut ei gaudisa ē in tua ruina .i. gens
f Sic (chaldaica. ꝓtristabit in sua desolatione. p cyrū r darium. vt habet Dan.v.
g Ignis enī supueniet ei ab eterno.s. ꝺi sp̄situs a deo qui ē eternꝰ. q̄ etiā oia futura ꝓuidit ab eterno babylon enī que erat metropolis chaldeoꝝ fuit incensa.p magna parte p cyrum et darium.
h In longiturnis ꝺiebꝫ q̄ nō fuit reedificata. sed magis postea hominibꝫ inhabitabilis facta. ꝓpter animaliū venenosa r monstruosa. sicut ꝓdixit Esa.xiij. scōo ponit
i Circūspice hierl'm ad orientē rc. in de enī venit cyrus ad destruendū babyloniā. r ad dandū xp̄o iudaico redeūdi licentiā. ideo subditur. Ecce enī veniūt filij tui rc. seq̄tur. k Ab oriente vsq̄ ad occidentē. i. ab oī loco vbi fuerant dispsi. q̄ cyrus q̄ fuit monarcha publicauit dictā licentiā ꝑ totum imperiū suū. vt habet primo Esdre.i. l In vbo sancti gaudentes. i. in vbo dei. q̄ est sanctussanctoꝝ. r p Esaiam hieremiā r alios ꝓphas ꝓdixerat hūc reditū in honorem dei. aut redeuntes edificauerunt templū in hierusalem ad honorem diuinum.

Capitulum.V.

Exue te hierusalē. Dic vltimo sub nomine hierusalem inducitur populus ad gaudiū r exultationem cum ꝺr. a Exue te hierusalē stola luct⁹ r vexationis. mos enī erat antiquit⁹ r adhuc est in alijs terris aduersitatis tpe vestes lugubres accipe. r redeunte pspitate. illas deponere. r li in hac parte diri-

gaꝝ sermo ad synagogã, p tpe reddit' captiuitatis baby
lonice est fm hipbolicꝫ, ſi aũt ad ecclesiã ē magis pla
nus, ꝓpter qõ intẽdo istam seq̃ isto mõ referẽdo partiz ad
b Ado(tps gratie, et prim ad tps glorie, ꝰ subdit.
tibi ē sempiterna gloria, q̃ p gram hic inchoat, z in prima
c Circũ(cõsumat
dabit te dꝰ dyploi
de, q̃ est vestis milita
ris, z dr a duplo du
plas q̃si dupler vestis
p quã itelligit dupler
stola glorie, s. aiẽ cor
d Et impo, (ponis,
mitrã capiti tc, q̃s vi
dem' impleũ in põ
tificibꝫ nouꝰ testamẽ
ti. e Deus ei ostẽ
det splẽdo. eternã in
te p agnitionẽ veritа
tis euangelice.
f Nolabit tc, in sem
piternũ par iusticie
vii de xpi regno dicit
Ysaie, ix. Multiplica
bit eius imperiũ z pa
cis eius nõ erit finis.
g Exurge tc, i excel
sio, i, in culmine virtutꝫ
h Et circũspice ad
oriẽtẽ, i, ad xpm, de q̃
dr Lu, i Visitauit nos
oriẽs ex alto.
i In verbo sancti, i.
xpi q̃ ē sanctus sanctoꝝ
Dan, ix.
k Gaudẽtes di me
moria, apli cũ ex alij
credẽtes in ecclesia primitiua etiã in tormẽtis positi gau
debãt ex memoria xpi Actũ, v. Ibãt ap, gau, a cõ, co, q.
d, ha, s, p no, hic, cõpa. l Exierũt enim abs te, i, a te.
m Pedib' ducti, nã freqnter ducebãt ad mortẽ nudis
pedibus vt ordinati. n Adducet tc, portatos i bono
rẽ, nã aĩe cor portabant honorifice ab angelis ad gloriã
Dicit aũt, Sic te, eo q̃ est vna ec̃lia militãs et triũphãs
fm duplicẽ statũ, s, vie z patrie, z sic de vno statu eccle
sie rapti crudeliter portabant ad aliũ statũ ecclie ab an
gelis honorifice. Potest etiã totũ exponi de statu vie
fm tpa diuersa, nam ep̃i q̃ tpe primitiue ecclesie prius ꝺ
ecclẽsijs ad tormẽta rapiebant, modo ad suas ecclesias
a militib' z psonis notabilibus in principio honorifice
deportant, ꝰ subdit.
o Constituit ei dꝰ, i, dispesuit.
p Humiliare oẽm mortẽ excelsum, i, tpale dñium. Unde
et Costantin' imperator exhibuit beato Siluestro stratoꝝ
officiũ, q Et rupes phẽnes, i, reges quoꝝ regna diu
durauerũt.
r Et cõualles, i, infimos hoĩes.
s Replere ineqlitatẽ ferre, i, in vnã ecclesiã cõuenire,
in qua nõ est acceptio psonarũ. t Ut ambulet israel, i.
fidelis ppls.
v Diligenter in honorẽ dei, ad hãc enim
diligẽtiam mouere debet eqlitas dicta, q̃ magnus sicut
paruus ꝑficere põt in dei via.
x Obumbrauerũt aũ
silue tc, i, angeli sancti et ecclesie ministri sua ꝑsidẽtia cõ
fortant et dirigunt pplm in via dei, vt sic pueniat ad in
mẽ glorie cũ iocũditate, ꝰ subdit.
y Adducet ei tc,
cum misericordia et iusticia, q̃ semp se cõcomitant' i om
nibus operibus dei, cui est honor et gloria in secula secu
lorum Amen.

Caplm, VI.

Propter peccata q̃ peccastis, hec ē scõa ps principa
lis hui' libri i qua ponit' epla hieremie ad iudeos
q̃ captiui erãt i babylõe cui' scriptor fuit baruch, p
ꝓter qõ adiungit' eius libro. Et diuidit' in tres ptes, quaꝝ
primo ponit' huius captiuitatis cã, scõo prohibet' idolatria
ibi, Hũc autez, tertio
subdit' eius multiplex
ignominia, ibi, Iam
ligna. Circa primum
a Propt pec(dicit,
cata que pec, ãte deũ,
id est in hierusalem q̃
erat electa ad diuinũ
cultũ, et etiã in tẽplo,
nã in plateis hierusalem z
in atrijs tẽpli fuerũt
are edite, vt patz, iij,
Reg, et, ij, Paralip.
b Abducemini babyloniã ca, Ex quo videtur q̃ hec epla fuit scripta post transmi
grationẽ ioachim, et eoꝝ q̃ cum eo ducti
fuerũt i babyloniã, iij
Reg, xxiiij, et ante ca
ptiuitatez generalem
sub rege sedechia fa
ctã, et sic hieremias i
hac epla loq̃tur huic
captiuitati p modum
futuri, sicut i epla mis
sa trãsmigrati cũ ioa
chim, q̃ hr Hiere, xxix
loq̃tur p modũ ꝓteri
ti, verũtn hec epla se
cunda nõ fuit i baby
lonẽ missa donec post mortẽ hieremie Baruch illã por
tauit ibidẽ, et eã legit trãsmigratis cũ iechonia z captiui
tatis cũ sedechia.
c Usq ad generatões septẽ, i, vsq
ad septẽ decades ãnoꝝ, ut dicũt aliq̃, q̃ faciũt, lxx, annos,
tantũ enim tpis fm cõiorẽ opinionẽ fuit a transmigrati
one ioachim vsq ad reditum de babyloẽ, fm tñ hebreos
deficiũt q̃tuor anni vel quinq, vt infra videbit'. Sed hoc
dictũ videt deficere primo i hoc q̃ tps, x, annoꝝ cõputat
p vna generatõe, q̃ puer, x, annoꝝ generare non põt fm
cõez cursum nature, scriptura vero loq̃tur de generatione
fm, modũ nature cõsuetum, scõo q̃ nõ fuerũt ibi septem
decades cõplete vt dictũ est fm cõputatõꝫ hebreoꝝ quã
cõius secutus sum. Et ꝰ videt mihi q̃ tps septẽ genera
tionũ inchoandũ sit a trãsmigratiõe iechonie, et termi
nandũ in reditu ppũ de babylone facta p Esdram, vt hẽ
, i, Esdre, vij, z viij, q̃ facta fuit septimo anno darij fm cõ
putationẽ quã in precedẽtibꝫ libris secutus sum tanq̃
veriorẽ Dan, ix, et in principio libri Hester, hoc aũt tps
fuit centũtriginta annoꝝ vel ad minus, cxx, Nam a trãs
migratione iechonie vsq ad captiuitatẽ sedechie regis
fluxerunt, xi, anni, et inde vsq ad primũ annum monar
chie cyri, lij, et inde vsq ad cambisem eius filiũ, iij, anni
fm hebreos fm alios autez hystoriographos, vij, post cy
rum cambyses regnauit, viij, annis, z post ipm assuerus
xl, et post eum filius eius darius alio noĩe Artaxerses, di
ctus, vij, annis vsq ad missionẽ esdre cũ pplo in iudeaz
redeũtis, anni vero dicti simul iuncti faciũt annos, cxx,
cõputatis tñ tribus annis monarchie cyri, cõputatis vo
xij, faciunt annos, cxxx, vel, cxxix, in tanto vero tpe bene

complenť. vñ. generationes ſm curſuz nature iuuenis eī
p. et. vñ. annoꝝ. vel. xvi. pōt naturaliter generare.
c Poſt hoc āt edu. vos inde ī pace. cū eſdre ſacerdote.
d Hūc aūt. Dic ꝓfir arceť ppls ab idolatria cum dicit.
Nunc ꝛc. deos aureos. i. idola ꝛc. e In humeris ſa-
f Portari (cerdotū.
oſten. metū gētibꝫ. id
ē ad incutiendu eis
timorē. Ad cuī intel
lectū ſciendu q ſic. i.
Reg. iiij. archa dñi p
ſacerdotes fuit porta-
ta ad exercitū ad incu
tiendū terrorē philiſ-
theis. ꝛ ſicut rege fran
cie in exercitu exiſten
te fiunt proceſſiões pa-
riſius et alibi. in qui
bus ex deuotōne por
tant ſanctoꝝ reliq̄e et
oīonibus eoꝝ regi ꝛ ſu
us erarī aduenť et aduerſarij confun-
dant. et ſic ꝑ ſalute re
ḡ babylōis idola por
tabant in ſacerdotuz
humeris. ī. ſubdit.
g Viſa itaq; turba.
babyloniorꝝ.
h De retro ꝛ ab afi.
Nā in tali ꝺportatōe
aliqui ꝓcedebāt ꝛ ali
qui ſequebant idola.
ſicut in proceſſionibus
xp̄ianoꝝ aliqui ꝓcede
dunt et alīq̄ ſequunť
ſanctoꝝ corpa.
i Adorātes. deū ve
rū. k Dicite ī cor
dib⁹ veſtris. ſi in pa
lā dicere nō audetis.
q̄ ꝺꝛ. ꝓpter infirmos
l Oportet adorari
dñe. ꝛ nō idola vana.
m Angelus aūt me
us vobiſcū ē. hoc di
cit in ꝑſona dñi. ꝛ ac
cipit de Exo. xxiij.
n Ipe aūt et ꝙtā alias ve. de manu illoꝝ q̄ vos oppri-
o Nā li. (mūt iniuſte. et accipit ꝺ verbū dñi de Beſi. ir.
Hic cōſequēter ponit idolatrie multiplex ignominia. q̄
multis deductiōibus ꝛcludit et patebūt partes ſequen
do. Ergo prima deductio accipit ex eoꝝ fabricatōe ꝛ orna
mēto cū dicit. p Nā ligna ipoꝝ. aliqui dicūt lingua.
co q̄ poſt ſubdit. Et nō pñt loq̄. ſz hoc nō videť mihi. nā
imagines fabricanť ꝛ formāť oꝛe clauſo ꝛ ſic nō apparet
lingua. nec fit in eis. et q̄ cōtractio planior ē cuz dicitur.
o Nam li. ipoꝝ. i. ligna ex quibꝫ fuūt idola. p Poli-
ta ſupple ſunt. q A fabro. ſ. lignario. r Ipa aūt
inaurata et inargētata. deſup. s Falſa ſunt. licet eīn
lignū aurū et argētū ꝺ hmōi q̄ ſūt materia idoli ſint res
vere naturales. tñ ad id q̄ ꝺ ſignat idolū ex eis factū fal
ſa ſunt. ī. dicit apls ꝓria ad Coꝝ. viij. q̄ idolū nihil eſt
in mundo et ꝓ hoc etiam patz q̄ ꝺ dicit. s Falſa ſunt
in plurali. ꝓtz q̄ in principio verſus nō ē lingua in ſin-
gulari. t Et non pñt loqui. q. d. ſi eēnt vi dñi poſſent
loqui v Et ſicut vir. amāti ornamēta ꝛc. ſic idolis fi
unt ornamēta ac ſi diligerēt talia. cū tñ nihil poſſint di
ligere. ī. ſubdit.
x Vñ ſubtra. ſacer. ſi ei eēnt dñi vere diligētes talia ſi p
mitteret ſibi ſubtra
hi. y Nō liberan
tur ab eru. i. rubigine
q̄ntū ad aurū argētuz
et alia metalla ex q̄bꝫ
fiunt idola.
z Et tinea. q̄ntū ad
ligna ex quibꝫ fiūt. et
veſtes q̄bus opiunť.
que a vermibꝫ corro
dunť. a Extergāt
facie ipoꝝ. q̄ idola ſi
pñt ſe tergere. cetera
patēt vſq; ibi.
b Habet etiā. ſ. ido
c In manu gla(diuz
et ſecurim ſic ei
formabāt idoluz mar
tis q̄ dicebāt de⁹ bel
li. d Se aut ꝺ bel
lo ꝛc. frequenter enī in
ve. teſta. legit q̄ deu
cis idolatris recipie
bant a victorib⁹ coꝝ
idola. Et ex ꝑdictis cō
e Vñ vobis (cludit.
notū ſit ꝛc. i. q̄ in eis
nihil ē numinis. nec
eis ē aliq̄ reuerentia
exhibenda.
f Sicut enī. Hic po
nit ſcḋa deductio ad
eandē cōcluſionē ꝛ ac
cipit ex defectu vtili
tatis. cū dr. Sicut ꝛc.
inutile efficit ad offi
ciū ꝓpriuz materia tñ
aliqñ valz. vt fragmē
ta cyphi argētei vl bo
ti. ſimiliť idola q̄duc
ſtant ī ꝓpria forma ni
hil valēt. materia āt
vt argētū et aurū vas
let ad aliqs vſus. g Et ſicut ꝛc. circūſepte ſūt ianue.
ne poſſit exire de carcere. h Aut ſicut ad ſepl̄. addu.
mortuū. antiq̄tus enī in ſepulcris potētiū ponebanť ꝑci
oſa. ꝓpter q̄ ꝺ claudebanť fortiter et cū diligentia ne a la
tronibus raperenť. i Ita tutant ſacerdotes oſtia. tē
plorum. k Ne a latronibus expolienť. ſ. idola ab or
namētis ſuis ꝑciosis. l Lucernas accendūt ꝛc. q. d. nō
fit inutiliter et fruſtra. m Corda eoꝝ ꝛc. aliqua enim
idola erant interius terrea ꝛ exterius erea vel hmōi. et
ſic ſerpentes qui terram comedunt Beſi. iij. Terram co
medes cunctis diebus vite tue. interiora idolorum que
erant quaſi corda ipſorum conſumebant.
n Nigre ſunt facies ꝛc. comburebantur enī ibi thura
in veneratiōne idoloꝝ. et ex fumo aſcendente denigra
banť facies eorum. o Supra ꝛc. noctue et hyrundi
nes ꝛc. ſuas inimūdicias ibi faciētes. Ex quibus cōcludi
tur ſicut prius. Unde ſciatis. quia non ſunt dñi ꝛc.

q Aurū etiā. hic ponit tertia deductio ad idē. et incipit a deturpatiōe siue speciositatis cū dr. q Aurum etiā qđ hſit ad specimen est. i. ad decorē. r Nisi alios exterserit eruginē. superexcrescentē. s Nō fulgebūt sed magis obscura erūt. t Neq; enī dū cōflarent. i. fornace.

v Sentiebāt. qz nihil hſit vite. et iō subdit. x Ex oi pcio (dic. cē. ostentātes. i. manifeste ostendentes.

y Ignobilitatē suā hoibꝫ. p ꝫ enī qz potant ptz qz nō hſit virtutē gressiuam.

z Confundant etiā q colūt ea. i. debēt cōfundi i semetipsis colentes sicut deos talia nullā virtutē habētia.

a Propterea (tia. si ceciderint in terrā. expondere materie.

b A semetipsis non surgūt. i. propria virtute non possunt surgere.

c Neq; sujs eum. i. idolum.

d Statuerit rectuz p semetipm stabit. qđ est minus.

e Sed sicut mortuis. i. nullā virtutē hſitis

f Vōueri eoꝝ (bus. illis apponent. i. fulcimenta aliena quibus sustentantur.

g Hostias illorum vendunt sacerdotes. nā idola comedere si pſint sibi oblata.

h Et abutunt. i. hostiarum pcio ad illicitos vsus vtuntur.

i Et si et mulieres eorū decerpentes. i. sibi rapientes de talibus hostijs et eaꝝ pcijs.

l Neq; cē. imparti unt. i. ō hmōi hostijs idola indigentibꝫ nihil largiri pſit. l De sacrificijs eoꝝ fete et mēstruate. id ē mulieres immūde. m Contingū. qđ nō pmitteret si essent vere dij. nō ꝛcludit. Scientes itaq; cē. n Usi enī. hic ꝛpit ponit qrta deductio ad eandē ꝛclusionez. et incipit a sacerdotū cupiditate. cū dr p modū questiōis. Unde enī vocant dij. i. reputantur. et respondet dicens. o Quia mulieres. defacili decepti biles. p Apponūt dijs argenteis cē. oblationes et munera q cedunt in vsus sacerdotū. et sic asserūt idola deos esse ꝓpter lucruz. ideo subdit. q Et in do. eoꝝ. i. in delubris idolorū.

r Sacerdotes sedēt. i. manēt. sicut Deute. i. Sedistis in cades multo tpe. i. mansistis. sic sacerdotes in tēplis idolorū manebāt ad colligendū pecuniā et oblationes.

s Vestites tuni. scis. et capi. et bar. rasam. in signū meroris et tristicie. et q si lugerēt p expiatione pctōrū offerentiū idolis. et iō subdit. t Rugiūt aūt clamātes ꝛtra deos suos. i. coraz idolis. v Sicut in cena mortui. i. facta p mortuo. antiquit enī sup sepulcra de nouo mortuoꝝ comedebant laute. et bibebant. et postea exclamabāt q in gētes mortuos. sic sacerdotes idoloꝝ de sacrificijs et oblationibꝫ lauteriebāt et iulantes exclamabāt coraz idolis. q̄ satisfaciētes p offerentium peccatis.

x Vestimēta eo. aufe. sacer. vt mulieres decepte de nouo offerant nouas vestes. et ꝫ ad sacerdotū lucrū ideo subditur.

y Et restūt vroxes suas. de vestibꝫ amotis ab idolis. Cōsequenter ostendit idoloꝝ impotētia in multis exemplis. cum dicitur.

a Neq; siquid mali patiunt cē. et ptz ꝛa

b Lapi (vsq; ibi. dibꝫ ō mōte sil'es sūt q̄ unde mouere se nō pſit. neq; aliqđ agere iō cōcludit in fine. Quō g̃ estiman. cē.

c Adhuc ei. hic ponit deductio q̄nta ad idē. et incipit a chaldeoꝝ vilipēsiōe. q cū essent cultores illoꝝ idoloꝝ. tū qū non habebāt intentū vilipē debāt ea. et ꝫ ē qđ dr.

c Adhuc enim ipis chal. nō hono. ea. i. vilipendētibꝫ. minꝰ enī dicēdo plꝰ significat.

d Qui. s. chaldei

e Cū audie. mu. nō pos. loq̄. i. pcipūt sic Exo. xx. p plus videbat voces. ubi ei accipit videre p audire. ꝫ ecōuerso audire p videre. cognoscāt ei hō esse mutꝫ p signa q̄ facit. pōt etiā hic accipi audire ꝓprie. qz muti aliqđ pferūt voces iarticulatas tñ. et sic p auditū pcipit qz sint muti.

f Offerūt il. ad bel. qđ est idolū babylonioꝝ Dani. xiij.

g Postulātes ab eo. i. ab idolo.

h Loq̄. i. qz mutus posset loqui.

i Quasi possint sentire. i. postulatiōes eoꝝ pcipe.

l Qui nō hſit motū. s. dij illoꝝ rel idola.

l Et ipsi. s. chaldei.

m Cū intellexerint. idola nihil posse.

n Relinquēt ea ipa vilipendendo. q. d. multoforti⁹ filij isti qubꝫ specialiter ꝓhibita est idolatria debent ea ꝓtemnere.

a Mulieres aūt. hic ponit modus luxurie et q̄ ꝓtemnenda sunt idola. mulieres enī fune cingebant se supus q si ligate aliquo magno crimine. sedentes in via p quam transibant hoies ꝓcedentes ad idola. et quando aliquis eorum transiens trahebat vnā illarum extra viam et prescindens eius funem carnalium

cognoscebat eã. illa reputabat se liberã a crimĩe cõmisso credẽs q̃ ydolũ misisset illã virtũ in signũ liberatõis sue ⁊ rediẽs ad sociam exprobrat ei q̃ nõ fuerat digna sic ab ydolo visitari. ⁊ ꝟ est qđ dr. a Mulieres aũt. ⁊ ptz ex dicẽ lẽa ꝟ exepto. b Succendẽtes ossa oli. fm illius ydoli ritũ, ꝓpter qđ in fine ꝯcludit. Quomõ estimandum ⁊c.

c Fabus aũt. Hic ponit deductio sexta. que accipit ab ydolo rũ impotẽtia. naz esse eos ab hoĩb dependet iõ dr. Fabus autẽ et ab aurificibus facta sunt tanq̃ aliq̃d minus ipis. q̃ causa efficiua potior est suo effectu.

d Nihil aliud erãt nisi id qđ volunt esse sacerdotes q̃ formã ⁊ figuram idoli fiendi tradunt artifici.

e Aurifices ⁊c. non sunt multi ꝟbis. i. experti ĩ sapia. iuuenes eni acuti⁹ videtes et agili⁹ opantes talia pñt melius fabricare f Reliq̃ (q̃ senes. rũt aũt falsa. i. artifices idolorũ reliq̃unt postens idola q̃ sunt falsa. q̃ nihil sũt q̃tũ ad id qđ repsentant. vt dictũ est supra.

g Et obprobrium. q̃ cũ ꝓpriꝫ falsitas idolor impropet colentibus cultus eorum.

h Mã cum supuenerit illis plũm ab ad i Coꝛ (uersus. tant ⁊c. absondãt cũ illis. ⁊ sic cõfitent facto q̃ dñi eor impotẽtes sunt ad saluandũ Mã cũ sint lignea ⁊c. seq̃tur l: Scietur postea q̃ falsa sunt a gẽ. vnuer. ꝟ videt eẽ ꝓphetia de tpe xpi in q̃ p orbẽ delecta sunt idola p ꝓdicationem apl̃or. ⁊ alior xpi discipulor. iõo ꝯcludit Unde ergo notũ ⁊c.

i Regẽ regioni. Hic ponit deductio septima ad idez. ⁊ accipit ex opibus diuinis q̃ nõ apparẽt in idol sed magis cõtrariũ. iõ dicit. l Regẽ regi. nõ suscitãt. qđ est ꝓprium dei. a q̃ est ois ptãs terrena. m Neq̃ pluuiã. dabũt. sicut facit deꝰ. n Judicẽ cũ q̃s nõ discernẽt. q̃ discere. i onẽ nõ ꝟbis. ⁊ tñ ꝟ est dei. ꝓprium. cũ sit verus iudex oim.

o Nihil pñt sicut cornicule. imo minus. q̃ cornicule pñt fugere periculũ imminens. nõ aũt sic idola. iõ subdit ꝓ Eteni cũ inciderit ignis ⁊c. ⁊ ptz ĩa. ꝓpter qđ ꝯcludi tur. q Quo ergo estimandũ ⁊c. q. d. nullo modo.

r Nõ a furibus. Hic ponit deductio octaua que accipit ex impotẽtia resistendi iniurijs cũ dr. Nõ a furibus. q̃ alie-

p succẽdẽtes ossa oliuaꝝ Cũ ãt aliq̃ ex ipis abstracta ab aliq̃ transeũte dormierit cũ eo, ꝓpie sue exprobrat q̃ ea non sit digne habita sic ipa neq̃ funis ei⁹ diruptus sit Omia aũt q̃ illi fiũt falsa sũt Quo estimãdũ aut dicẽdũ est illos eẽ deos? r A fabris aũt ⁊ ab aurificiby facta sũt s Nihil aliud erũt nisi id qđ volũt eẽ sacerdotes. t Aurifices etiã ipi q̃ ea faciũt ñ sũt mlti ꝟbis. u Unq̃d q̃ pñt ea q̃ fabricata sũt ab ipis eẽ dñi? x Reliq̃ũt ãt falsa: y ⁊ obprobriũ postea futuri. z Haz cũ supuenerit illis plũm ⁊ mala cogitant sacerdotes vbi se abscõdãt cum illis. Quo q̃ sentiri debeãt qñ dñi sũt q̃ nec de bello se liberãt: neq̃ de malis se eripiũt. Haz cũ sint lignea ⁊ lapidea ⁊ iaurata ⁊ inargẽtata a scient postea q̃ falsa sunt ab vniũsis gentiby ⁊ regiby q̃ manifesta sunt, q̃ nõ sũt dñi q̃ opa manuũ hoĩm ⁊ nullũ opus dei cũ illis. Ũñ q̃ notũ est q̃ ñ sunt dñi: q̃ opa manuũ hoĩm ⁊ nullũ opus dei op⁹ ĩ ipis est. b Regẽ regioni nõ suscitãt. c neq̃ pluuiaz hoĩby dabũt. d Judiciũ q̃s nõ discernẽt: neq̃ e regiões liberabũt ab iniuria, f q̃ nihil pñt sic cornicule inter medium celi ⁊ tre g Eteni cũ ciderit ignis in domũ deoꝝ ligneoꝝ ⁊ argenteoꝝ ⁊ aureoꝝ: sacerdotes q̃dẽ ipoꝝ fugiẽt ⁊ liberabunt. ipi vo sic trabes ĩ medio cõburent. h Regi autẽ ⁊ bello nõ resistẽt i Quo ergo estimãdũ est aut recipiẽdũ q̃ dñi sunt. k Non a furibus neq̃ a latrõibus l se liberabũt dñi lignei ⁊ lapidei ⁊ inaurati ⁊ ĩargẽtati: q̃by iniq̃ m fortiores sũt. Aurũ ⁊ argẽtũ ⁊ vestimẽtũ, q̃ opti sũt auferẽt illis ⁊ abibũt: nec sibi auxiliũ ferẽt. n Itaq̃ melio⁹ est esse regẽ ostentatẽ virtutẽ suã. o aut vas ĩ domo vtile p in q̃ glat q̃ possidet illud q vl ostium ĩ domo qđ custodit q̃ ĩ pace st q̃ falsi dñi r Sol q̃dẽ ⁊ luna ac sydera cũ sint splẽdida ⁊ emissa ad vtilitates obaudiũt, sil ⁊ fulgur cum apparuerit pspicuuz ẽ. t Idipm ãt ⁊ spũs u ĩ omi regiõe spirat: x ⁊ nubes q̃by cũ ipatũ fuerit a deo pãbulare in vniũsuz orbẽ: pficiũt qđ imperatũ ẽ eis. y Ignis etiã missus desup ut ꝯsumat mõtes ⁊ siluas facit qđ ꝓceptũ est ei, z Hec ãt neq̃ spẽby neq̃ virtutiby vni eoꝝ silia sunt Ũñ neq̃ estimadũ est neq̃ dicendũ illos esse deos q̃ non pñt neq̃ iudicium iudicare neq̃ q̃q̃ facere hoĩmby. a Scientes itaq̃ q̃ ñ sũt dñi: ne g timueritis eos

na rapiũt ĩ occulto. s Neq̃ latro. q̃ ꝟ facũt in manifesto. t Seliberabunt dñi ⁊c. ex q̃ ptz eoꝝ impotentia. ideo subdit. u Unibi uniq̃. i. fures q̃ latrones x Fortiores sunt exportando idola. ideo subdit. aurũ ⁊ argẽtũ ⁊c. ⁊ ptz. Cõsequenter odit q̃ creature q̃ si reputanẽ dñi sũt meliores ꝯdicõis. cũ dr. y Itaq̃ ⁊c. ostentãtẽ virtutẽ suã. p effectũ in subditis suis. z Unus in domo vtile. ad aliq̃d op⁹ vt patella exph⁹ ⁊ hmõi a In q̃ glat q̃ possidet illud. ꝟbis inde aliquam vtilitatem. b Uel ostiũ ⁊c. ĩ pace sunt. tan quiete vt somno. q̃ tũc clausuz est ad tutãdũ ꝯsequenc Sol q̃dẽ ⁊ (tes. luna ⁊c. suo splẽdore sunt hoĩbus vtilia. d Et emissa. a deo. e Ad vtilitates obaudiunt. q̃ suos cursus fm ordinationez dei pficiunt. ⁊ vtilitates hoĩby inde pueniũt. f Idipm aũt ⁊ spũs⁹. id est ventus. g In oĩ regiõe spirat. id est pflat. h Et nubes. simul ter pficiunt cursuz suum p aerem. fm dei ordinationem. i Ignis etiam missus desup. in ꝓphetis ignes. sunt idolis subdescendit ⁊ in fulgure. l: Facit qđ ꝓceꝑat ei, q̃ totuz ꝓcedit ex ordinatione dei.

l Hec aũt. s. idola. m Neq̃ speciebus. i. formis visibilibus. n Neq̃ virtutibus. ad aliquid agendum vni eorum similia sunt. iõ ꝯcludit. Ũñ neq̃ estimandũ est ⁊c. o Quando nec pñt neq̃ iudicium iudicare. discernẽdo. p Neq̃ q̃q̃ fa. inferẽdo vl sentiendo. q Scientes itaq̃ nõ sunt dñi. q̃ nõ apparet in eis virtus aliqua. nec ꝓsequẽs in aliq̃ sunt timendi.

a Neq; enī regib;. Hic ponit deductio nona, que accipitur ex defectu diuine ꝓprietatis cū dr. Neq; enī regib; maledicēt, s. malis. b Neq; benedicēt, bonis qd est c Signa enī in celo, vt stationē solis sub (ꝓpriū dei. iosue. ⁊ retrocessionē eius ezechie tpe. d Gentibus nō ostendūt, sicut deus legit fecisse, ⁊ non solū deficiunt ab operib; dei, sed etiā creature, ideo subditur. e Neq; vt sol lucebunt, ꝑ diem. f Neq; illumīabūt vt luna ꝑ noctem, et nō solū deficiunt ab opibus creature superioris, sed etiā inferioris, ideo subditur. g Bestie ⁊c. fugere sub tectuz, ꝓpter imminens tempestatis periculū, qd non possunt facere dij gentiū ideo concludit. Nullo itaq; modo ⁊c. h Nam sicut. Hic ponit deductio decima ⁊ accipit ex cōparatione ydolor; reb; nullū habentib; effectū cum dicitur Nā sicut in cucumerario formido gallice respouentail. i Nihil custo, nā aues videntes q nullū habeāt motū sedent sup caput eius absq; timore, ita sunt dij illorum nullā penitus habentes virtutē. k Eodē modo ⁊ in horto alba spina, nihil facit ad custodiā horti. l Similiter ⁊ mortuo ꝓiecto in tenebris, i. inhumato. m Similes sunt dij illorū, q; nihil plus possūt q̄ corpus mortuū in terra sepultū. n A purpura q̄z, qua induuntur ydola. o Et marmore, s. simili illi, vñ fiūt ydola, ex eodē enī marmore aliqñ de vna parte fit ydolū ⁊ de alia sternit platea ꝓpter lutum euitandum. p Que supra illos tene, supple nō apparet aliq̄, i. nō apparet ratio q̄re ydola sint supiora vel melioris ꝯditiōis q̄ purpura qua vestiuntur, vl' marmor vnde formant, ex q̄ concluditur. Scietz vtiq; q; non sunt dij. q Ipi etiā, s. dij ydolatrarum. r Postremo comedunt, qd duplicit intelligitur Uno modo q; a latronib; seu raptorib; venduntur, ⁊ sic preciū eorū comeditur. alio modo q; post longaz durationem a vermib; corroduntur, si sint lignea ⁊ a rubigine ꝯsumuntur, si sint metallica ⁊ ab hostibus confringunt si sint lapidea. s Et erunt ī obprobrium, colentib; ipa. Concludit ergo. t Melior est igitur homo iustus, q̄ colentes ydola, ⁊ subditur ratio. v Nam erit longe ab obprobrijs, que sunt inferenda ydolatris, et minꝰ dicendo signat maius, nam homo iustus non solum debet esse longe ab obprobrijs, sed etiam honorabilis corā deo ⁊ angelis, qui in trinitate ꝑfecta viuit ⁊ regnat in secula seculorum Amen.

[a] Neq;, n, regib; maledicēt. [b] neq; bñdicēt. [c] Signa enī in celo [d] gentib; nō ostēdunt [e] neq; vt sol lucebūt: [f] neq; illuminabunt vt luna. [g] Bestie meliores sunt illis: que possunt fugere sub tectum ac ꝓdesse sibi. [h] Nullo itaq; modo nobis est manifestū, q; sunt dij: ꝓpter qd ne timeatis eos. [i] Nā sicut in cucumerario: formido [k] nihil custodit, ita sunt dij illoruz lignei ⁊ argentei ⁊ inaurati [l] Eodē modo ⁊ in horto spina alba: supra quā oīs auis sedet. [m] Similiter ⁊ mortuo ꝓiecto in tenebris: [n] similes sunt dij illorū lignei ⁊ inaurati ⁊ inargentati. [o] A purpura quoq; [p] et marmore [q] q̄ supra illos teneant, scietis itaq; q; sunt dij. [q] Ipi etiaz [r] postremo comeduntur. [s] et erunt obprobrium in regione. [t] Melior est igit homo iustus qui nō habet simulachra. [v] nam erit longe ab obprobrijs.

Explicit liber Baruch.

Explicit postilla sup Baruch.

Incipit expositio prologi frīs Britonē in librū Ezechielis prophete.

Ezechiel ppha ꝛc. Iste prolog⁹ diuiditur in quinqꝫ particulas. In prīa ondit quib⁹ pphetia hec tradit. vel quib⁹ ppha in isto libro loquitur. ibi. Ezechiel ppheta ꝛc. In scda describūtur pphetie tps ꝛ loc⁹. et loquēdi modus. Tps aūt describit tripl'r. primo p etatē pphe. ibi. Tricesimo autē etatꝫ sue anno. scdo p captiuitatē. ibi. Et captiuitatis q̄nto. tertio q: pphetauit simul tempore cū hieremia. vn̄ dr hic. Et eodē tpe ꝛc. Loc⁹ tangit cū dr. In chaldea ꝛc. Mod⁹ loquēdi cū dr. Sermo ei⁹. nec satꝫ disertus ꝛc. In tertia pte commēdat a dignitate et a fmonis pfunditate. Dignitas notatur cuꝫ dr. Sacerdos ꝛc. Sermonis pfūditas notat ibi. Principia voluminis ꝛc. In q̄rta parte insinuat hieronym⁹ quare trāstulit librū istum. s. pter varietatē translationū a veritate hebraica discrepantiuꝫ. ibi. Sed ꝛ vulgata ei⁹ editio ꝛc. In q̄nta inuitat paulā ꝛ eustochiū. vt translationē istā legant docens q̄liter subsannantes emulos ɔfundāt. ibi. Legite igit ꝛ hūc librum ꝛc. His visis lr̄e insistam⁹. b Cum ioachim rege iuda. iiij. Reg. xxiiij. Trāstulit eꝫ ioachim in babylonē ꝛc. ibidē preponit de ceteris captiuis q̄ de hierl'm trāslati sūt c Penitētib⁹ ꝙ ad hieremie vaticiniū (in babylonē. id est ꝓpheciā dicentꝫ hieremie. i. Veniēt ꝛ ponēt vnusqsqꝫ soliū suū in introitu portaꝝ hierl'm ꝛc. Itē. xxi. Posui faciē meā sup ciuitatē hanc in malū ꝛ nō in bonū ait dn̄s. In manu regis babylonis dabit. ꝛ exuret eaꝫ igni. Et pponit ibidem. q̄ habitauerit in vrbe hac morietr gladio fame ꝛ peste. q̄ aūt fugerit ad chaldeos q̄ obsidēt vos viuet. Idē. xxxviij. ca. Quicūqꝫ manserit in ciuitate hac morietr gladio fame ꝛ peste. q̄ aūt pfugerit ad chaldeos viuet. ꝛ seqtur. Tradēdo tradet ciuitas hec in man⁹ exercitus regis babylonis ꝛc. Propter hmōi ꝓphetias tertius ioachin rex iuda tradidit se ꝛ suos regi babylonis oppugnāti hierusalē. ꝛ ipe trāstulit eos in babylonē. sicut legit. iiij. Reg. xxiiij. q: rex babylonis nō tunc destruxit hierusalē. sed ɔstituit ibi regē sedechiam. Penitebāt isti ꝙ ad hieremie vaticinium se vltro aduersarijs tradid (dissent. cū rege Joachim. d Cū viderēt adhuc vrbē hierosolymā stare. sedechia regnāte. e Quā ille casurā esse pdixerat. vt supradictū est. ꝛ tn̄ tota ꝓphetia ei⁹ verificata est sicut pꝫ. iiij. Reg. xxiiij. Isti erāt iudei de qb⁹ dicebat sedechias hieremie. xxxviij. Sollicit⁹ suꝫ ppter iudeos q̄ trāsfugerūt ad chaldeos. ne forte tradar i manus eoꝝ ꝛ illudant mihi. f Exorsus est. i. incepit. In pcedenti plogo in hieremiā inuenies vnde dr exorsus.

Incipit prolog⁹ in Ezechielem prophetam.

[E]zechiel ppha [b]cū ioachim rege iuda captiu⁹ ductus ē in babylonē: ibiqꝫ his q̄ cū eo captiui fuerāt pphetauit [c]penitētibus ꝙ ad hieremie vaticiniū se vltro aduersarijs tradidissent. [d]cū viderēt adhuc vrbē hierosolymā stare [e]quā ille casuram esse pdixerat. Tricesimo aūt etatꝫ sue anno ꝛ captiuitatis q̄nto [f]exorsus est [g]ad ɔcaptiuos loqui [h]Et eodē tpe [i]licet posterior [k]hic ī chaldea. hieremias in iudea pphetauerūt Sermo ei⁹ nec satis disert⁹ nec [l]admodū rustic⁹ est: sꝫ ex vtroqꝫ medio temperatus. Sacerdos ꝛ ipe fuit sicut hieremias [m]pricipia voluminis: [n]et finem magnis habens obscuritatib⁹ inuoluta. [o]Sꝫ ꝛ vulgata ei⁹ editio [p]nō multū [q]distat ab hebraico. [r]Vn̄ satis miror q̄d cāe extiterit vt si eosdē in vniūsis libris habemus interpr̄es [s]ī alijs eadem: in alijs diūsa transtulerint. Legite igit et hūc iuxta translationē nostraꝫ. q̄m [t]p cola script⁹ [v]ꝛ comata manifestatiorem legentib⁹ sensuꝫ tribuit. Si at [x]amici mei ꝛ hūc [y]subsannauerint: [z]dicite eis ꝙ nēo eos cōpellat vt scribant. [a]Sꝫ vereor [b]ne illd eis [c]eueniat [d]qd grece significantius dicitur [e]vt

g Ad cōcaptiuos loq. i. pphetare cū captiuis. sicut patet in principio libri vbi dr. cū essēꝫ ī medio captiuoꝝ ꝛc h Et eodē tpe ꝛc. pphetauerūt. ipe ꝛ hieremias. i. contemporanei fuerūt in pphetando sicut de scolari q̄ fuit parisius in scolis p q̄dragīta annos. ꝛ de alio scolari q̄ tm̄ p tres annos cuꝫ eo studuit dr ꝙ sunt cōtemporanei in studio. nō q: in toto. sed q: in aliq̄ parte tpis conuenirunt. i Licet posterior. Ecce successio q̄rtum ad pphetie exordiū. k Hic in chaldea. hieremias ī iudea. ecce varietas locorum. xxv. hieremie inuenies quot ānis pcessit hieremias ī ꝓphetia. l Admodū. i. valde m Principia voluminis. s. primū capi. n Et finē. s. vltia nouē capitula. vide glosam positā supra circa principiū pcedētis prologi. o Sed ꝛ vulgata ei⁹ editio. i. translatio q̄ fuit inuēta hierosolymis cui⁹ auctor ignoratur. p Non multum. tm̄ in aliquibus. q Distat ab he. id ē ab hebraica veritate. ꝛ non solū ista translatio distat. sed etiā alie que sibiinuicē aduersant. vnde mirat hieronymus dicens. r Unde satis miror ꝛc. eadē. que habet (hebraica veritas. s In alijs diuersa. ab hebraica veritate. t Per cola. i. p maiores orōnis decisiōes vel clausulas. vt Esaie. i. Dereliquerūt dn̄m. blasphemauerunt sanctū israel. abalienati sunt retrorsum v Et comata. i. minores decisiones. quaꝝ singule clausule parū valent p se. sed omēs simul collecte integrū sensum reddunt. vt Esa. i. Ve genti peccatrici. ꝑplo graui iniquitate semini nequā filijs sceleratis. In plogo sup esaiā inuenies pleni⁹ de colis ꝛ comatib⁹. x Amici mei. i. inimici. ironia est. que est sententia pronūciationi ɔtrariū habens intellectū. y Subsannauerint. subsannare est rugato ꝛ contracto seu distorto naso irridere. vide in opusculo de expositione vocabulorum biblie. z Dicite eis ꝙ nemo eos cōpel. vt scri. id est vt aliqua scripta faciāt sicut vos me cogitis ad scribendū. ꝛ ita cōtempti ɔfundent. vel fm aliam lr̄am. Dicite eis ꝙ nemo eos cōpellat vt scripta mea legant. ꝛ ista lr̄a magis videtur ɔcordare cum sequētibus. vnde dicit. a Sed vereor ꝛc. quasi diceret. nemo eos compellit ad legendū scripta mea q̄ ita subsannant. Sed vereor. id ē timeo. b Ne illud eis. sponte legentib⁹. c Eueniat. id est ɔtingat. d Qd grece significanti⁹ dicitur. in detestationē talium q̄ꝫ latine. q: apud grecos verbum est vsitatum ꝛ maxime detestationis expssiuum Vel significantius. id est valde significatiue. quia maximam detestationem signat. e Ut vocent fagolidori. i. maledicta comedētes. id est

incorporantes sibi ea de ꝗbus prius maledixerūt detrahendo, ꝗdam exponunt sic. Fagin grece. idem est ꝙd comedere. Lidoros idem est ꝙd maledictū. unde Fagolidori, dicunt detractores ꝗsi maledicta vel maledictiones comedentes. ꝙ nihil aliud videntur hꝫ in ore nihil aliud masticare. nisi maledictas detractiones.

h Hoc e. apud nos vocent Fagolidori. b hoc est.
i Manducates senecias. ꝗsi di. nos latine vocam manducantes senecias qui apud grecos empha

Explicit prologus.

tice fagolidori nuncupant. Senecia ſm papiam grecum est ꝙd latine dr bellua. immundū animal. hanc enī physiologus dicit aliqñ marem. aliqñ feminā. ꝙ ꝙ est animal immundū. emphatice ponit hic ꝓ immūdicia. ꝙ est sensus i Manducantes senecias. i. ꝙd vnus detrahendo euo mur. alius audiēdo deglutit. ꝙ ura in hmōi immundicijs delectant sicut fameli delectant in comedēdo. ſm Augustinum hec senecio senectionis dr aliquantulū senex. ꝙ unde hec senecia dr pilatura labiorꝫ ve labiū senis vel illud rubeū ꝙd est sub aure piscis. ꝓ ꝙd discernit virtū sit recens aut nō. dicunt ergo manducantes senecias. i. pilaturas illas que valde immūde sunt. vel senectas. i. labia. sicut ꝗs ex indignatiōe ꝙ ura corrodit labia sua. vel senectas. id est illusas pisciū que nihil valēt ꝙ cito putrefiunt ꝓ quas detractiones inutiles ꝙ fetide designant. Alij di cunt ꝙ senecie dicunt saliue defluētes ꝓ genas senis ꝗs ꝑ senectute retinere nō pōt. sed eas emittit per molares dentes ꝗ camini. i. detractorij dicunt. ꝙd ꝓuenit inuidis de quorꝫ molarib frequēs immūdicia detractōis emittitur. Alij dicūt ꝙ senecia dr mus ꝗ immundus est. Alij dicūt ꝙ senecia dr quedā herba. ꝓuocans appetitū. ſ. anastructium. ꝙ ſm hoc exponūt. Manducantes senecias. id est appetitū detrahendo prouocantes in quo delectant sicut fameliciis in comestione.

Explicit qualiscunqꝫ expositio illius prologi.

Incipit postilla fratris Nicolai de lyra sup Ezechielē.

Aperti sunt celi ꝙ vidi visiones dei. Ezechielis primo. In vbo ꝓposito ab ezechiele dicto possunt notari quattuor cause libri ezechielis ꝓphete quē ꝓ manibꝫ habemus. ſ. efficacis. formalis. materialis ꝙ finalis. Efficiens vero causa duplex est. ſcz principalis ꝙ instrumētalis. Principalis vero est ipe spūsanctus reserans mysteria in hoc libro descripta. ꝗ designatur cū dr. Aperti sunt celi. id ē secreta celestia seu diuina p spiritū sc̄m. ꝓpter ꝙd dr Apocalypsis. i. Hec dicit ꝗ habet clauē dauid ꝗ aperit ꝙ nemo claudit. ꝙ spūsancti operationē nullus pōt impedire. Causa vero efficiens instrumētalis est ipe ezechiel ꝓpheta. ꝗ spiritusancto referante vidit ꝓtenta in hoc libro. ꝙ fideliter ꝓscripsit ſm ꝙ scribit Apocalypsi. i. Dō vides scribe in libro ꝙ mitte septez ecclesijs. i. vniuersitati fidelū. ad ꝙrū instructionē sunt destinata ea ꝗ sunt in ꝫ libro descripta. Circa causam formalē sciendū est. ꝙ duplex est forma libri. ſ. forma tractat⁹. et forma tractandi. Forma vero tractat⁹ est diuisio libri in partes. ꝙ capitula. de qua videbit ad lām accedēdo. Forma vero tractādi idem est ꝙd modus agēdi. ꝗ in ꝫ libro nō est ꝓ rationes disquisitiuus. sed ꝓphetic⁹. ꝙ ideo notāt cū dr. Visiones In ꝫ enī libro plures visiones ꝓphetice ꝓtinent. ꝙt patebit ꝓsequēdo. de ꝗ pōt exponi ꝙd dr Osee. xij. Ego visionē multiplicaui. ꝙ in manu ꝓphaꝝ assimilat⁹ sum. et ꝓ manus hic intelliguntur opa. ꝙ ꝓphete sancti aliqñ ꝓphetabant vbis. ꝙ aliqñ sensibilib factis. sicut dictū est in libro Ieremie ꝙ ipe captiuationē ppli frequēter ꝓnūciauit vbis. ꝙ aliqñ factis. ſ. portādo catenas ligneas i collo suo. ꝙ sic ezechiel ꝗ multas visiones ꝓpheticas habuit aliqñ eas explicauit vbis. ꝙ aliqñ sensibilib factis. ꝙt patebit. ī. ꝓsequēdo deo accedente. Cause vo materialis ꝙ finalis tanguntur cū dr. Et ꝗntū ptinet ad cāz materialē siue subiectiuā. sciendus ꝙ sicut in naturali scientia corpus mobile est subiectū sub rōne absoluta. ꝙ in libris partialib sub rōne ꝓtracta. ꝙt in libro celi ꝙ mūdi corp⁹ mobile ad situm. ꝙ sic de alijs. sic in tota sacra scriptura subiectū eiꝰ ipe de⁹ sub rōne absoluta. ꝓpter ꝙd dr theologia ꝗt ſmo de deo. ꝙ in libris partialib sub rōne ꝓtracta. Dicit aūt Ra. ſa. ꝙ oēs ꝓphe nō sunt locuti nisi ad dies messie. i. ꝓnunciando tpa ꝙ mysteria xp̄i. ꝙ christus apud nos idez signat ꝙd messias apud hebreos. christ⁹ aūt est nomē diuini suppositi. hūtis diuinā naturā ꝙ humanā. ꝙ ſm hoc de humanādus est subiectū generaliter in libris ꝓphetalib. ꝙ sub rōne magis ꝓtrahente i libris singularib. sicut in libris de aīa ꝗ est pars naturalis philosophie corp⁹ mobile animatū est subiectū. ꝙ sub rationib adhuc magis ꝓtrahentib in libris sequētib ad ipm vt corpus mobile animatuz aīa vegetatiua in libro de vegetabilib ꝙ plantis ꝙ corpus mobile animatū respirans in libro de respiratiōe. De rōne vero ꝓtrahente ad hunc librū illud ꝙd est generale oībus ꝓphetis videtur mihi ꝙ ꝓbabiliter pōt dici ꝙ hec est ratio ꝑfectionis creaturis. ꝙ ꝙ de⁹ humanādus sub rōne ꝑfectionis. vel vt ꝑfidens creaturis est subiectū in hoc libro. sicut plenius videbit. ꝓsequēdo. ista tū ꝑfectiones aliter cōuenit ei ſm humanā naturā ꝙ diuinā. ꝙ ſm diuinā cōpetit sibi a principio creature. ſm humanā vero a principio incarnationis auctoritatiue tū. sed executiue ꝓuenit ei a tpe sue gloriose resurrectionis. ꝓpter ꝙd tūc dixit Math. xxiij. Data mihi omis ptās in celo ꝙ in terra. Sic ergo causa materialis vel subiectiua huius libri est de⁹ sub rōne ꝓdicta. propter ꝙd dr infra. xl. Facta est sup me manꝰ dñi ꝙ adduxit me illuc in visionib dei. Circa causam finalē sciendū ꝙ de⁹ est principiū ꝙ finis omniū. ſm ꝙ dr Apoca. i. ca. Ego sum alpha ꝙ o. i. principiū ꝙ finis. ꝙ ꝫ loquendo de fine extrinseco seu obiectiuo. finis aūt intrinsecus seu subiectiuus intellectualis nature duplex est. Unus est ꝓpinquus. ſ. cognitio dei ꝙ potissime habita via supnaturali cū enigmate tū. ꝙ vt habet dilectionē adiunctā. ꝙ hic ē finis ꝓpinquus huius libri. ꝗ scriptꝰ est ad hūdū notitiā ꝙ dilectionē dei in pūti. de ꝗ dr Sap. xiij. Vani sunt oēs homines in ꝗbus nō subest scīa dei. vanū aūt dr illud ꝙd nō attingit finē debitū. sicut medicina dr vana ꝗ nō inducit sanitatē ad quā est ordinata. omēs aūt homines inclitum sunt facti ad imaginē dei ad beatitudinē supnaturalem sunt finaliter ordinati ad quā nō pōt attingere sine ista scientia ꝗ est illius beatitudinis ostensiua. ad finem enī totaliter incognitū nullus pōt dirigere actꝰ suos ꝓpter ꝙd merito dicunt vani homines carētes scīa dei. Finis vero finis intellectualis nature est rōnis seu visio dei clara. put habet adiunctā fruitionē ꝑfectā. ꝙ hic est finis remot⁹ huius libri. sicut ꝙ totius sacre scripture. de ꝗ fine dicit saluator Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solū deū verū ꝙ quē misisti iesum christū. ad quā vitā nos ꝓducat ꝗ cum patre ꝙ spūsancto vivit ꝙ regnat in secula seculorum Amen.

Et factū est. Hoc ꝓsit accedenti ad formā tractat⁹ q̄ est diuisio libri. q̄ in duas ptes diuidit. s. in phemiū. et tractatuz. q̄ incipit ibi. Et vidi. In phemio vo prio ponit ꝑs reuelatiois facte ezechieli prophete cum dicit.

a Et factū ē in. xxx. anno. s. etatis ezechiel vt dicit Hiero. in plogo. h eni ꝑs ē q̄ueniens regimini. et ꝓdicationi vnō. et ioseph in suo. xxx. anno fact⁹ ē ꝓpositꝰ egypti. Beñ. iii. et ꝑs baptizans Lu. iij. et ꝛtūc ꝑs cepit ꝓdicare in publico. Sz ō h videt q̄daz glosa sup locū istuz q̄ dicit sic. In anno. xxx. nō etatis. et. Ad q̄ō dicendū q̄ illa glo. ꝛ esse Hiero. et ꝛo nō est absolute intelligenda. aliter ꝓdiceret sibi. q. dicit ꝓtractū in plogo. et allegatū est. ꝛo intelligēda est cū tā suppletiōe. In. xxx. āno non etatis supplenī modo sed cū h in. xxx. āno alteri⁹ enūerationis. q̄ aūt sit illa Hieronym⁹ ꝓcēdit in illa glo. dicēs. q̄ incipit a. xxiij. annis iosie reg. Ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ videt aliq̄s in libris et chronicis numerabāt ānos tubileo immediate ꝓcedēte. et sic nō incipit hic fm Hiero. aliq̄s vero numerabāt ab aliq̄ facto notabili emergēte. sicut a fundatiōe templi ꝑ salomonē et a trāsmigratiōe ioachin. vt habet in h phemio. ape est ann⁹ q̄intus trāsmigratois ioachin. Anno aūt iosie. xviij. reptus fuit liber Deut. in templo. vt hab. iij. Reg. xxij. in q̄ ptinent male dictiones terribiles venture sup legis trāsgressores. et maxime ꝑ ydolatriā. q̄bus auditis iosias sciens transgressiōes ꝓcessoꝝ suoꝝ. scidit vestimēta sua ꝓ horrore mali sup ꝓpīm venturi. et quesiuit ꝓfiliū ad placandū ire dei. et ꝛo ab isto facto notabili ceperūt anni ꝓdicto mō numerari. et q̄ visq; ad q̄ntū annū trāsmigratiois ioachin in q̄ facta est reuelatio ezechieli. et in h plogo dr fluxerūt anni. xxx. q̄. sic patet. Iosias regnauit ānis. xxxi. iij. Reg. xxij. et sic ō regno ei⁹ post inuentionē libri ꝓdicti remanēt. xiij. anni. Item pl. de regno ioachim filij ei⁹. xiij. Reg. xxiij. Itē. vi. menses in q̄bus regnauerūt ioachaz et ioachin. iij. Re. xxiij. et xxiiij. q̄ sic menses cū pte decimooctaui anni iosie remanente post inuentionē libri ꝓmo ānō cōputant. Itē. v. de trāsmigratione ioachin q̄ simul iuncti faciunt annos. xxx. et sic idē annus fuit tricesim⁹ etatis ezechielis et inuētionis libri Deu. et q̄ntus trāsmigrationis ioachin. Secōo notat b cū essem in medio cap. iuxta flu. chobar. (locus cū dr. et hic fluui⁹ est in terra chaldeoꝝ vt postea subdit. ezechiel cui cum ioachin trāsmigrauerat. dicūt aūt hic aliq̄ q̄ chobar est nomē appellatiuū. vt sensus sit iuxta fluuium chobar. i. iuxta fluuiū graue ex magnitudine aque et eius impetu. sed h dictū ꝓcedit ex ignoratia idiomatis hebreo. si eni h esset vez scriberet ꝑ ꝓ̄ deleth in fine. hic chobad. nūc aūt in hebreo scribit ꝑ ꝓ̄ reš in fine. ꝛo dicendū q̄ est nomē ꝓꝑiū tm̄. c Aperti sunt celi. nō fm existentiā. sed fm apparētiā. put in cōuexitatibus videtur aperiri. d Et vidi. visione imaginaria et intellectuali. e Visiones dei. i. a deo mihi factas et diuina secreta ingnātes. Tertio in h plogo notificat actor ministeriū huius libri. et ꝓprio ex noie cū dr. f Factū est verbū dñi ad ezechielē. scōo ex genere cui dr. g Filiū buzi. sacerdotez. et q̄ ptz q̄ ezechiel fuit de tribu sacerdotali. et ꝑ prius dr regia. q̄ iste due tribus erāt cōmixte. aut etiā ꝑ ei⁹ ꝓpha fm regulā hebreoꝝ videlicet q̄ qñ in principio libri alicui⁹ ꝓphete exprimit nomē ꝑris sui. datur intelligi q̄ fuit ꝓpha sicut et filius. cuius nō habetur ꝓphetia ei⁹. sicut nec aliorum multoꝝ. b Et facta ē sup eū ibi ma. dñi. eleuās mentē ei⁹ ad cognitionē secretoꝝ dei. i Et vidi. Hoc ꝓsit ponit tractat⁹. et q̄ liber iste est de deo creatur. Videnter vt s. dictū ē. iō diuiditur in duas. q̄ primo ponit h⁹ ꝓsidētie supeminēs modus. scōo multiplex ei⁹ effectus ca. si q̄ēti et sc̄ñtibus. ꝓpter q̄ dicūt aliqui expositores. q̄ primū ca. virtualiter continet sniam sequentiū. pus effectus in cā efficiente virtualiter ptinētur. In b aūt ca. describit

[Incipit ezechiel ꝓpha.]

[a] Factū ē. In tricesimo anno in ōcto in q̄rto mēsis. cū esset̄ in medio captiuoꝝ iuxta fluuiū chobar [b] Et facta est

[c] apti sūt celi: et vidi visiones dei. In q̄nta mēsis. ipse ē annus q̄ntus trāsmigratiōis regis ioachin: [d] factū ē verbū dñi ad ezechielē filiū buzi sacerdotez in terra chaldeoꝝ secus fluuiū chobar [e] Et facta est

ꝑdā imaginaria visio ad designādū vnē ꝓsidētie modū. cui⁹ significationē ezechiel intellexit. aliter nō fuisset ꝓpheta fm q̄ dr Dam. x. Intelligētia op⁹ est in visiōe. vt diffusius ptractaui in principio libri ꝓsal. Igit ꝑmo exponit ꝑa h⁹ ca. applicādo eā ad apprehensionē imaginarie visionis. et postea dr q̄ p illā visionē imaginariā intelligitur. Hec aūt visio imaginaria hz tres ptes. ꝑma ꝓtinet ad aialia apparētia. scōa rotas apparentes iuxta ea. q̄ incipit ibi. Cūq; aspicerē. tertia firmamētū apparēs sup capita aialiū. et desup effigiē hois sedētis sup thronū. q̄ incipit ibi Et sup caput animātis sup capita aialiū. Ad intellectū vo ꝑme partis q̄ sciendū est tradit inuolute. ꝓ fidei rudū q̄ ꝓpha videbat imaginarie nubē magnā ab aq̄lone venientē igne inuolutā. eo mō q̄ apparet i cōuexitate et ꝓ apturā illi⁹ nubis videbat. iiij. aialia in oib⁹ silia. licet aliq̄ dicāt q̄ apparebat tm̄ vnū aial hīs q̄ttuor facies. sz ista magis videt ꝓcordare q̄ essent q̄ttuor aialia. sic apparebit magis. i. cap. et sic erāt ibi. xxi. facies. et idē dicit Ra. sa. q̄tū ad numerū faciei. tū aliter exponit dispositionē eaꝝ. Et q̄libet q̄ttuor aialia ab oib⁹ ponunt silia in oib⁹ habita descriptōe vnius ꝑ descriptio omniū. Dicūt g doctores nri q̄ corpus aialis erit erectū sup pedes. et in superiori parte q̄dratū. vel fm alios rotundū. nō tñ q̄tū ad h est magna differētia. q̄ fm vtrosq; facies disponebant fm q̄ttuor ptes oppositas. ita q̄ facies hois erat in pte aialis opposita directe aspectui ꝓphe. et ꝛo pars anterior. in pte vo opposita seu posteriori facies aq̄le. et in alijs duab⁹ ptib⁹ sibi oppositi facies leonis et facies bouis. ita q̄ facies leonis erat i dextera pte respectu faciei hois. et facies bouis in sinistra. Ra. sa. aliter disponit dicēs q̄ q̄ttuor facies vnius aialis apparebāt i directo aspectu ꝓphe. ita q̄ facies leonis erat ꝑma. hois scōa. bouis tertia. aq̄le q̄rta. et ita intelligendum in alijs tribus partib⁹ quadrati. Et in quolibet aniali erant similiter quattuor ale. quarū erant due dimisse ad corpus regendū. et due superi⁹ erecte ad volandū et ꝑ extensionē alaruz erant ista animalia adinuicem iuncta sicut homines in choreis. et in quolibet erant q̄ttuor manus similes manib⁹ hominis. et similiter quattuor pedes. quorū tibie tales erant. q̄ flexura genu equaliter flectebatur ad quattuor partes oppositas. et similiter planta pedis eq̄liter applicabilis. ꝓcedendo ad quattuor partes oppositas. et sic illa aīmalia progredi poterāt ad quattuor partes oppositas absq; corporis conuersiōe. sicut si homo haberet oculos in posteriori parte capitis sicut in anteriori. et similiter sup vtranq; aurez. et genua equaliter flexibilia ad quattuor partes. et plantas equaliter applicabiles ad dictas partes. posset ambulare ad quattuor partes oppositas sine corporis conuersione.

Sciendū etiā q̄ cuilibet facieī corrsidebat vn⁹ pes ī parte inferiori in recta linea sub facie, ale ꝙ sic erāt situate q̄, vna erat inter duas facies ⁊ ecōuerso, s. vna facies inter duas alas, ⁊ huic sñie pōt defacili ika applicari cū ōr

a Et vidi imaginaria visione ⁊ intellectuali.

b Et ecce vent⁹ turbinis, q̄ facit reuolutiones in aere.

c Veniebat ab aq̄lone, fm situm hui⁹m.

d Et nubes magna extensiue ⁊ intensiue

e Et ignis inuoluēs, sicut apparet ī chorusc̄ationib⁹ magnis.

f Et splēdor in circuitu ei⁹, sicut chorusc̄atiões emittūt splē

g Et de me⁹ (dorē dio ei⁹ q̄si species, id est simulitudo.

h Electri, est aūt electrū clari⁹ relucēs auro ⁊ argēto, de medio eni ignis videbatur egredi talis refulgentia siue color. In hebreo hē q̄ penes hassenul, et dicit hic Rasa, q̄ ipe nescit ꝓprie quid significet hassenul, ⁊ iō nescio quare Otero. transtulit electrū, nō multū videt ꝓbabile q̄ melī⁹ intelexerit hebraicum q̄ doctor ille,

supꝛ eū ibi man⁹ dñi. Et vidi ⁊ ecce vent⁹ turbinis ve niebat ab aq̄lone: ⁊ nubes magna ⁊ ignis inuoluens. Et splēdor in circuitu ei⁹: ⁊ de medio ei⁹ q̄si spēs electri, i. de medio ignis. ⁊ in medio eius silitudo q̄ttuor aīaliū: ⁊ h aspect⁹ eoꝝ Silitudo hois in eis Et q̄ttuor facies vni. ⁊ q̄ttuor pēne vni Et pedes eoꝝ pedes recti ⁊ plāta pedis vituli: ⁊ scintille q̄si aspect⁹ eris cādent⁹ Et man⁹ hois sub pēnis eoꝝ ī q̄ttuor ptib⁹: ⁊ facies ⁊ pēnas p q̄ttuor ptes hēbāt: iūcte q̄ erāt pēne eoꝝ alt̄i⁹ ad alterꝝ Nō reuertebāt cū incederēt: sꝫ vnūq̄dq̄ añ faciē suā gradiebat. Silitudo aut⁹ eoꝝ facies hois ⁊ facies leonis a dextris ipoꝝ q̄ttuor: facies aūt bouis a sinistris ipoꝝ q̄ttuor. ⁊ facies aq̄le desup ipoꝝ q̄ttuor ⁊ facies eoꝝ ⁊ pēne eoꝝ extente desup. due pēne singulorū iungebant. ⁊ due tegebāt corpa eoꝝ. Et vnūq̄dq̄ eorū coram facie sua ambulabat. Vbi erat impet⁹ spūs illuc gradiebant. nec reūtebant cū ambularēt. Et similitudo aīaliū ⁊ aspectus eoꝝ q̄si carbonū ignis ardētiū. ⁊ q̄si aspect⁹ lampadaꝝ. Hec erat visio discurrēs ī medio aīaliū: splēdor ignis ⁊ de igne fulgur egrediēs ⁊ aīalia ibāt ⁊ reūtebant: in silitudinē fulgoris coruscantis. Cūq̄ aspicerē aīalia

vult⁹ eoꝝ facies hois ⁊ facies leonis a dextris ipoꝝ q̄ttuor: facies aūt bouis a sinistris ipoꝝ q̄ttuor. ⁊ facies aq̄le desup ipoꝝ q̄ttuor ⁊ facies eoꝝ ⁊ pēne eoꝝ extente desup. due pēne singulorū iungebant. ⁊ due tegebāt corpa eoꝝ. Et vnūq̄dq̄ eorū coram facie sua ambulabat. Vbi erat impet⁹ spūs illuc gradiebant. nec reūtebant cū ambularēt. Et similitudo aīaliū ⁊ aspectus eoꝝ q̄si carbonū ignis ardētiū. ⁊ q̄si aspect⁹ lampadaꝝ. Hec erat visio discurrēs ī medio aīaliū: splēdor ignis ⁊ de igne fulgur egrediēs ⁊ aīalia ibāt ⁊ reūtebant: in silitudinē fulgoris coruscantis. Cūq̄ aspicerē aīalia

ho. ⁊ fa. leo. a dextris ⁊c. q̄ fm descriptionē latinoꝝ facies hois erat in latere opposito aspectui ꝓpꝫe. facies aūt leonis ī latere dextro ipi⁹ aīalis, ⁊ facies bouis in latere sinistro. fm vo descriptionē hebreoꝝ q̄ttuor facies hui⁹ aīalis erāt in latere opposito aspectui ꝓpꝫe. sic tū q̄ facies leonis erat prima, hois scda, bouis tertia, vt dictuꝫ est. ⁊ sic facies hois hēbat ad dexterā suā faciē leonis ⁊ ad sinistrā faciē bouis.

v Et facies aq̄le desup ipoꝝ q̄ttuor. q̄ fm descriptionē latinoꝝ facies aq̄le erat in parte posteriori q̄ tū aq̄la hz collū log⁹ facies aq̄le eleuabat supꝛ alias tres. fm hebreos vo nō plus eleuabat q̄ alie. vndel hebreo sic hē. Et facies aq̄le in ipis q̄ttuor vel ad ipam q̄ttuor. i. erūtes in eade linea cū alijs tribus tū

p Et facies (vltima, es eoꝝ ⁊ pēne eoꝝ extente desup. q̄ facies videbāt respicere superiora, ⁊ pēne extente ad volādū silit̄ extēdebant ꝓ⁹us supiora

y Due pēne singulōge, in extremitatib⁹ vt p̄dictū est.

i Et in medio ei⁹ silitudo q̄ttuor aīaliū. q. d. non erant aīalia fm veritatē, sꝫ fm apparentiā. l Silitudo hominis, ista facies primo ponit. q⁹ erat in directo aspectui ꝓpꝫe. nō aūt alie tres fm imaginationē latinoꝝ. fm hebreos vero oēs q̄ttuor erāt in directo aspectu. facies tū hois exprimit p̄mo. q⁹ est facies aīalis nobilioris. i. rationalis. in eade tū linea facies leonis erat prima, hois scda, bouis tertia, aq̄le q̄rta.

l Et q̄ttuor facies vni. s.

m Et pedes eoꝝ pedes recti. i. nō (aīali mō p̄dicto. hūites aliquā extensionē vltra rōnā. vt sic eēnt eq̄liter ap plicabiles ad oēm partē.

n Et planta pedis eoꝝ q̄si plā. pe. vituli, planta aūt vituli licet habeat extensionez vltra tibiā in parte anteriori tū illa est modica. ⁊ ꝓter hoc hic, quasi. q⁹ nō erat in toto silis. q⁹ planta aīalium hic descriptoꝝ nullā habebat extensionē ad aliquā ptez. ⁊ ꝓter hoc hebrei dicūt. q⁹ hec est lēa.

n Et plā. pe. eorū q̄si plā. pe. rotundi. sicut ⁊ tibia. rō hui⁹ diuersitatis est. q̄ dictio hebraica q̄ ponit hic. s. aeguel. eq̄uoca est ad vitulū ⁊ rotundū. hebrei sequunt vnā significationē. ⁊ trāslatio nēa alīā. hebrei tū vident melius dicere. q⁹ expositio translatiōis nre reduceī ad dictū eoꝝ. vt ptz ꝑ p̄dicta.

o Et scintille ⁊c. videbant egredi de oculis aīaliū.

p Et man⁹ hois. i. siles manib⁹ hois.

q Sub pennis eoꝝ. q⁹ videbant aliquātulū ꝓgredi desubtus.

r Iunctq̄ erāt penne eoꝝ. q⁹ extremitas vni⁹ tangebat extremitatē alteri⁹.

s Nō reuertebant cū incederēt. licet eni incederēt ad q̄ttuor ptes. vt hē infra. tū hoc erat sine ꝙuersiōe corpis. vt p̄dictuꝫ est. ⁊ istud vocat hic nō reuerti, ⁊ subdit dispositio faciez cuiꝫ ōr.

t Facies

5 Et due tege. eoꝝ. eoꝝ. ⁊ iste nō erāt extente ad volādū, sed demisse inferi⁹ ad tegendū corpus.

a Et vnum quodq̄ eoꝝ coꝝ fa. sua ambu. i. sine ꝙuersione corporis

b Vbi erat impet⁹ spūs. i. venti turbinis supradicti.

c Nec reuertebant. i. corpa eoꝝ nō ꝙuertebant.

d Cū ambularēt. ad ptes oppositas nō sil⁹ sꝫ successiue.

e Et silitudo ⁊c. corpa aīaliū videbantur fulgētia sicut ignis ⁊ lāpades accense.

f Hec erat visio discur. in me. aīaliū ⁊c. q⁹ ignis ⁊ fulgur videbant

g Et aīalia ibāt ⁊ reuer. q⁹ ad ptes oppo (gredi ab eis. sitas poterāt ire. ⁊ h vocat hic reuerti. h tū erat sine corporis ꝙuersione. vt dictuꝫ est.

h In silitu. ful. coruscanti. q⁹ incessus eoꝝ videbat valde velox ⁊ terribilis.

i Cūq̄ aspicerē. hic ꝓsit ponit descriptio rotaꝝ ꝑ q̄s dicit aliq̄ q⁹ ibi tm̄ erat vna rota sicut ⁊ vnū aīal fm eos dicunt tū rote in plurali ꝓter q̄ttuor facies. sicut ⁊ vnū aīal ōr plura ꝓter quattuor aīalis facies. erat ei hec rota cōposita ex duob⁹ circulis p oīa eq̄libus intersecātibus seinuicē in duob⁹ punctis oppositis ad angulos rectos speraleſ. sicut duo circuli ī spera materiali. ⁊ sic erāt ibi q̄ttuor semicirculi p oīa simules ⁊ eq̄les q̄ dicunt hic rote facies.

Sciendū etiā q⁹ q̄licunq̄ stabat rota tāgebat terrā in altero punctoꝝ intersectiōis, ⁊ sic equaliter erat mobilis ad quattuor partes oppositas.

Scōm quattuor rote facies. ⁊ h sine conuersione corpis rote sicut dictum est de tribꝰ ⁊ pedib⁹ animaliū. ⁊ qō dictuꝫ de vna rota intelligendum est de alijs tribus. sicut dictū est de quattuor animalibus. Hoc visio defacili applicatur litera cum dicitur. Cunq̄ aspicerem ⁊c.

a Apparuit vna rota, composita tñ ex duobꝫ circulis.
b Habens q̃ttuor facies .i. q̃ttuor semicirculos.
c Et aspect⁹ rotarꝫ ⁊ opus earꝫ q̃i vi. ma. .i. talis coloris sicut videt mare qñ est quietũ. Jn hebreo dr. Sicut visio thar sis .i. lapidis pciosi sic notati, vt dicat Ra. sa. tñ nõ dicit q̃l' sit ille lapis, aut cuius virtutis.
d Et aspect⁹ earũ ⁊ opa q̃si sit rota in medio rote .i. vna transiens p medium alter⁹ intersecando eam ad angulos rectos sperales.
e Per q̃ttuor ptes earꝫ eũtes ibãt, q: sicut dictũ est stabãt i puncts interfectionũ. et sic eq̃liter poterãt redire ad q̃ttuor ptes nõ tñ sil'r sꝫ succedendo.
f Et nõ reuertebantur cũ ambularẽt .i. sine cõuersiõe corpis totius rote potissimum ad partes oppositas ambulare, sic ⁊ alia.

Ad aliquẽ locũ ⁊c. Cor⁹ iste vsus nõ est in hebreo nec in libꝫ correctis, sed immediate subditur.

g Statura erat q̃s rotis .i. magnitudo.
h Et altitudo .i. ma
i Et horribi⁹ (gnalis aspect⁹, ꝓpter magnitudinẽ ⁊ motũ earum velocem.
k Et totum corpus ẽz cuiuslibet rote.
l Plenũ oculi .i. puncts ad modũ oculoꝝ factus sic ẽ in cauda pauonis.
m Cũꝫ ambularẽt aialia, ad quãcunqꝫ partẽ ambulabãt pariter ⁊ rote.
n Et cũ eleuarenᵗ aialia de terra, p volatũ deup. Sub firmamẽto aũt penne eoꝝ recte ᵗ altrius ad alterũꝫ. Et nũqdꝫ duabꝰ alis velabat corpus suũ: ⁊ alterũ sil'r velabatur ᵗ Et audiebã sonũ alarum, ᵗ quasi sonũ aq̃rũ multarũꝫ ᵗ quasi sonuꝫ sublimis dei. ᵗ Cũꝫ ambularent: q̃si sonus erat multitudinis, vt sonus castrorũ. ᵒ Cũꝫ starent dimittebant pẽne eoꝝ ᵖ Nã cũ fieret vox super firmamẽtũ qđ erat sup caput eoꝝ stabãt ⁊ submittebant alas suas ᵒ Et sup firmamẽtum qđ erat imminens capiti eoꝝ quasi aspect⁹ lapidis saphyri, silitudo thrõi: ⁊ sup silitudinẽ throni silitudo q̃i aspectus hois desup. ᵗ Et vidi quasi speciẽ electri ᵗ velut aspectũ ignis intrinsecus p circũitũ eius. ᵗ a lũbis eius ⁊ desup, ᵇ et a lumbis eiꝰ vsqꝫ deorsum vidi q̃i speciẽ ignis ᵗ splendentis in circũitu ᵇ velut aspectum arcus cũ fuerit in nube in die pluuie. Hic erat aspectus splendoris per gyrum.
o Eleuabanᵗ simul ⁊ rote q̃cũqꝫ ibat spũs. (tñ alarũ. id est vent⁹ turbinis supradict⁹, vel p spm̃ intelligit hic spũs vnificãs illas rotas .i. õ subdit. p Spũs ei vite erat in rotis, q. d, nõ mouebanᵗ p exteriorẽ impulsũ seu tractũ sed p spm̃ intrinsecũ vnificantẽ, cetera patent ex q Et simulitudo. Hic ꝓpter describit visio q̃tũ (dicꝫ. ad illud qđ erat supra caput aialiũ, ⁊ primũ erat q̃dam simulitudo firmamẽti seu celi stellati, ⁊ supra firmamentũ videbat throꝰ saphyrin⁹, ⁊ sup thronuꝫ effigies hois sedentis ad cui⁹ nutũ ⁊ ꝓceptũ aialia ⁊ rote mouebanᵗ. ⁊ hoc est qđ dr. q Et simulitudo sup capita aialium firmamẽti, cui⁹ color describit cũ subdit. r Quasi aspectus chrystalli horribil'. i. venerabilis. eo mõ dr. Besi. potiꝰ. Oterribilis est locus iste, nõ est hic aliud nisi domus dei ⁊ porta celi. Hebrei dicũt hic, Quasi aspect⁹ glacici fortis loco. cui⁹ trãslator posuit chrystalli horribilis q: chrystallus est glacies indurata p plures annos.
s Et extenti. illa chrystallus videbat extendi sup capita aialiũ sicut extensio firmamẽti. t Sub firmamẽto aũt penne eoꝝ erecte .i. sursum erecte. v Ulterius ad alterũ, q: tangebãt se in extremitatibꝰ, vt expositũ est supra. x Et audiebã sonũ illaꝝ, qñ mouebanᵗ p volatum.
y Quasi sonũ aquatũ multaꝝ .i. magnus ⁊ fortem.
z Quasi sonũ sublimis dei .i. sicut sonus tonitrui q̃ dicit dei sonus q: ab eo factus.
a Cũꝫ ambu. q̃i sonus erat multitudis nõ cuiuscũqꝫ .i. vt sonus multitudinis castrorũ vbi qñ incedũt alonge audiuntur sonꝰ magnꝰ ⁊ terribil⁹ er in cessu turbaꝝ hinnitu equoꝝ, ⁊ collisione armorum.
b Cũꝫ starẽt demittebanᵗ pẽne eoꝝ .i. alle penne q̃ sursuꝫ erigebanᵗ ad volãdũ demittebanᵗ. sic ⁊ pẽne anũ qñ cessant a volare 'Nã cũ fie' (latuꝝ ret vox sup firmamẽtum .i. ꝓceptũ sedentis in throno sup firmamentũ ad cui⁹ nutũ stabant ⁊ volabãt vt dictũ est. Cõsequẽter ꝓcedit ad descriptionem throni et sedentis sup eum cum dicitur.
d Et sup firmamentum ⁊c, et patet sniã ex ꝓdictis vsqꝫ ibi.
e Et vidi q̃si speciẽ electri .i. species illi⁹ hominis videbat de electro vel talis coloris sicut est color electri. tñ differenter in parte supiori .i. a lumbis eius ⁊ sursum ⁊ in parte inferiori .i. a lumbis ⁊ deorsum ⁊ sursum. qr in parte supiori erat simulis electro ignito retineti tamen fulgorem suũ intra se. ideo subditur.
f Velut aspectũ ignis intrinsecus p circũitũ eius.
g A lumbis eius ⁊ desup. in parte vero inferiori erat simulis electro ignito fulgorẽ suũ emittenti extrinsecus. ideo subditur. h Et a lumbis eius vsqꝫ deorsum vidi quasi speciem ignis. id est electri ignit.
i Splendentis .i. splendorẽ emittentis.
k Velut aspectũ arcus .i. iridis qui est splendidus.

Ad faciliꝰ captendum predictam visionem imaginariam ponit figuras predictorum sm descriptionem latinorũ ⁊ etiã hebreoꝝ q̃tũ ad hoc q̃ eoꝝ descriptio differt a latinis. sin descriptione aialium tñ q̃tum ad descriptionem facieꝝ. in alijs aũt est eadem. sciendum tñ q̃ ꝓdicta nõ ꝓt sufficiẽter i plano describi sꝫ oportet p imaginationẽ inspiciẽtis mihi supplẽti ad intellectũ visiõis

Figura visionis Ezechielis q̃tuor aĩaliũ secũdum expositores hebreorum.

Latini dicũt quodlibet aĩaliũ p̃dictoꝝ esse eiusdẽ figure cũ aĩali inferi⁹ signatũ.

Baruch

Ad intellectū visiōis pdicte ꝓsiderādū q sicut dic hiero. in ꝓlogo, iudei q cū ioachim ducti fuerāt i babyloně, ō ꝑ penitebāt q se reddiderāt regi babyloīs, qz videbāt adhuc stare hierlm quā hiere. dnūciauerat destruēda, et melr fore remanētiꝰ in hierlm q̄z trāsmigratis i babyloně, vt hī hiere. ruīt. Et iō q̄nto āno a trāsmigratōe ioachi dns dixit ezechieli spīm ꝓphie ad ꝓsolatōz rū captiuoꝝ denūciās mala ō ꝓpinq̄ uetura i hierlm ꝛ mīro maiora q̄z sustinerēt i babyloe. Per vētū igīt turbinis ꝛ nubē venētes ab aq̄lone. intelligīt exercitꝰ chaldeoꝝ, q̄ p illā ptē ītrauit iudeū, vt frequt dns ēs. i eccla. ꝛ hiere. p ignez involuētē itelligīt īcēdiū cuntraz ꝛ tēpli futuꝝ. p q̄ternarium āt aīaliū faciez ꝛ rotaꝝ, itelligīt q̄ternarꝰ nūer regꝝ magrū sibi succedentiū, i. chaldeoꝝ, psaꝝ, grecoꝝ ꝛ romanoꝝ q̄ etiā regna ifestauerūt ꝓpm iudeoꝝ, nec mirꝝ q̄ idē nūer plib⁹ silitudinib⁹ figurāt, qz geñ. xli. septē āni fertilitatis, et septē famis, duplici silitudie figurāt. i. p spicas plēas et steriles, et p boues pīgues ꝛ macilētes. In spāli vo p facie leōis q̄ pria ē, fm descriptōz hebreoꝝ itelligīt regnuz chaldeoꝝ seu babylōioꝝ, qđ fuit primū iter ista q̄tuoꝝ. vñ rex babylōis frequt vocat leo i scpturis, vñ hiere. xlix. Ascēdit leo ō cubili suo ⁊c. ⁊ fm alios hēbat imaginē leōis i vexillo suo. Per facie hoīs itelligīt regnū plaꝝ ꝛ medoꝝ, qđ successit regno chaldeoꝝ. Dan. v. Ex ista ō regnū hūanū tractauit ꝓpm iudeoꝝ q̄z alia. vñ ⁊ cyr dedit in iam redeūdi ad iudeā. Per facie bouis regnū grecoꝝ, qz sic bos ipellit cornib⁹ sic regnū grecoꝝ molestauit ppm iudeoꝝ ꝛ maxie tpe āntiochi illustris, vtz. i. xli. Dacha. vñ ⁊ Dan. xiiij. ille antioch⁹ vocat cornu modicū, ⁊ postea fertur grāde numis ꝑ meridiē ⁊ ꝑ orientē ⁊ ꝑ fortitudinē. p quā itelligīt tēplū qđ erat i hierlm. Per faciez āt aq̄le itelligīt regnū romanoꝝ, vñ ⁊ aq̄la ē signū siue vexillū romani iperij. Per alas āt itelligīt āgelica ptās pīdēs dicīt regnis. qz oīa ista īferiora admiltrāt mediantib⁹ āgel⁹, vñ ⁊ angel⁹ pīs dēs regno psaꝝ vocat princeps psaꝝ. Dan. x. ⁊ pīsides regi grecoꝝ, ibidē dr princeps grecoꝝ. et sic itelligēdū ē ō aliis. Per ꝟ q̄ aīalia ⁊ rote iste ad q̄tuoꝝ ptes tbāt itelligīt dilatatio istoꝝ regꝝ ad alias ptes. Per velocē modū ⁊ terribilē aspectū itelligīt robur et ferocitas eoꝝ. Per manꝰ āt opa eo q̄ manꝰ ē organū organoꝝ. iij. ō aīa. Per firmamētū vo qđ erat sup capita aīaliū itelligīt ps mūdi superioꝝ q̄ dr locꝰ dei ⁊ btoꝝ. Per sedētē i throno sup firmamētū, itelligīt ipe de⁹ pīsidens oī creature celesti ⁊ terrestri, ad cuꝰ nutū oīa disponūt. Vñ ⁊ ad pceptū sedēs in throno aīalia q̄escebāt ⁊ mouebāt. qz ipe mutat tpa ⁊ etates, trāsfert regna atq̄ ꝓstituit, vt dr Dan. ij. Per ꝟ āt q̄ apparebat i forma hūana designabat q̄ erat tpe gre hūanā. Per ꝟ āt q̄ appebat i colore electri, qđ ē auro ⁊ argēto fulgidi⁹ itelligīt excessus siue sapie cui⁹ nō ē nūerus. Per ꝟ āt q̄ in pte spiori a lūbis ⁊ sursuz retlebat splendo tē iteri⁹, ⁊ in pte iferiori, i. a lūbis ⁊ deorsuz emittebat fulgorē exteri⁹, itelligīt q̄ diuīa sapīa, put ē in ipo est nobis occulta, mānifestat tū nobis alīq̄l⁹ p suos effect⁹, fm q̄ dr ad Ro. i. Invisibilia dei a creatura mūdi. i. ab hoīe. p ea q̄ facta sūt itellecta ꝓspiciunt. sempiterna q̄z vt⁹ ei⁹ ⁊ diuinitas. Sic ḡ ꝑz ex dictis q̄ i ꝟ prio ca. describit diuine pīsidēie supemines stat⁹ siue vt⁹, vt ꝫ dictum est.

In ca. i. vbi dr in postil. Et q̄ ꝑz q̄ ezechiel fuit de tribu sacerdotali. Additio. i.

Hac regla quā assert postillator eē hebreoꝝ dictū fuit ꝫ. hiere. i. in additōe. In eodē ca. vbi dr i postil. Per q̄ternariū āt nūer aīaliū ⁊ faciez.

Circa hāc visionē ezechiel q̄ritū. Additio. ij. ptinet ad expositōz lre applicādo eā ad ap̄hēliōz imaginante visiōis ꝓphe. postillator eā exponit sa⁹ tis ꝓpetēter saltē ꝑ maiorē ptē. Et si forte in aliq̄b⁹ minꝰ ꝓuenienter illā exposuit. nō ē mīrū cū rādū eo q̄ expositio principalis nō ꝓsistit in hī, sz i illo qđ ꝓhāc imaginariā visiōz itelligi dz qđ ē principaliꝰ i hac visiōe. Circa qđ expō postil. vī nō solū dcenda ab auditorib⁹ sctōz, sz etiaz a cōi opinione oīm hebreoꝝ expositoꝝ tā antiq̄oꝝ q̄z modernoꝝ. Est etiā valde icōsona lre, vt videbit. Primū patz ꝑ glo. cōem in q̄ exponēs hiero, greg. ⁊ q̄rūdā aliorꝝ doc. innoiatoꝝ ponūt, q̄ cōit ꝑ q̄tuoꝝ aīalia, sctōs q̄tuoꝝ euāgelistas seu euāgelia q̄tuoꝝ, principalia mysteria xpi fideliter narrātia itelleꝛt. illō āt q̄tuoꝝ mūdanas mōarchias, put postil. vult itelligūt, put plene ꝑz pdictā glo. ituēti. Q̄z aūt ab hebreoꝝ expōib⁹ duret ꝑz, nā āt̄iq̄ssimi hebreoꝝ. i. thalmudici i q̄dā lib⁹ autētico apō eos q̄ dr haguiga expresse determināt. q̄ itelligētia hui⁹ visiōis ezechiel dz cē secretissima, sic q̄ nō licebat alicui eā scīēti alios ō ipa docere nisi tm vnū, ⁊ hī magr secreto. nō exprimēdo totā itelligētiam. sz tradēdo principia ex q̄bus discret⁹ discipls posset alia itelligere. ⁊ hoc magnitudinē mysterij q̄ etiā fm eos ī hac visiōe ītelligīt. put Ra. moy. q̄ fuit de maximis modernoꝝ large tractat ī suo libro de directiōe pte tertia in phemio ⁊ ī primis septē ca. eiusdē ptis. Et ibidē dcā sua ⁊ occltatōes pdictoꝝ mysterioꝝ mō pdicto confirmat ꝑ mīras auctes ātiq̄as. hī idē tenet Ra. sa. et ra. chami. et ceteri expositores. i. q̄ itelligētia ꝓtētoꝝ ī visiōe ezech. fuit archana secretissima legis dīne q̄ nō dz hoī loq̄. Manifestū ē āt q̄ mōarchie chaldeoꝝ, medoꝝ ⁊c. fi ptinēt ad archana legis. Sūt ei. ⁊ fuerūt vulgarit note. Et daniel etiā q̄ de eis ꝑ phetauit clare ī plib⁹ locis tradidit eas apte ⁊ palā, sic q̄ q̄libz pōt eas itelligere sic ⁊ alias planas ꝓphias. Esaias etiā de chaldeis ⁊ psis mānifeste ꝓphauit ca. xiij. ⁊ sic ptz ꝓpositū. i. q̄ hebreoꝝ expositores si referēt itelligētiā hui⁹ visiōis ad mūdanas mōarchias, sz ad diuinoꝝ archana seu mysteria, que āt sint archana ista apō hebreos q̄ tāta reqrebāt occltatōes ipi nō declarāt. Vñ tū rōnabīr dom q̄ fm viratē put scti doc. tradūt ī hac visiōe icarnatō xpi, et q̄dā alia ei⁹ mysteria itelligāt. Domōi āt icarnatō ꝓpter an tiq̄ si erat ppalāda. tū qz valde rudis fuit. tū qz prius ad ydolatriā ⁊ ad ponēdā corporeitatē i deo, ⁊ iō Deut. iij. ca. eis dr. Custodite igīt sollicite aīas vras. si ei vidistis aliquā silitudiez ī die i q̄ locut⁹ ē vobis dns. ne forte decipi ptis, facta⁊ vobis sc̄ptā silitudiez. ⁊ iō occltatū fuit eis incarnatōis mysteriū i hī loco ⁊ ī plib⁹ alijs. ne forte si fuisset eis exp̄sse ꝓpositū. laberēt i errorē circa diuinitatē estimātes q̄ ipe de⁹ fm suā deitatē fieret corp⁹. si valētes ꝑcipe modū vnionis hūane nature ad vbū, put fides pōit catholica. i. q̄ vnio sit ī psona si ī natura. Vñ ⁊ hodie estimāt falsē. q̄ nos ꝓfitēdo xpm vez deū ee ⁊ vez hoiez ꝓfiteamur vnitatē diuine nature ⁊ hūane sic q̄ natura diuina ⁊ humana sint eadem numero. q̄ tū estimatio ē falsa. Nam fm determinationem chalcedoñ. concilij, nusq̄z sub lata ē natura⁊ dīstia in xpo, ꝓpter vnionem. Q̄z aūt expō postilla. pdicta sit incōsona lre ꝑz ex mīris. primo. nā hī visio totalr ꝓsiderata. erat repsitatiua diuine maiestatis, ꝓphe ei egredies ī cāpū. vt ei dns loq̄r. vt hī. ifra. iij. ca. dixit. Et ecce ibi glia dei stabat sic glia quā vidi sup fluuium chobar. In q̄ visiōe. i. scīa expresse facmētoz eodē ca. de pdictis aīalibus ⁊ ī rotis. Ex q̄ ꝑz q̄ hmōi aīalia ⁊ rote ptiebāt ad repsitatōz dine glie seu maiestatis. ō q̄ loq̄r. q̄ qdē visio ī eodē ca. ꝓtēta. fuit ad ꝓfirmādā dei vbū. sez q̄ daret ꝓphe ꝓstātiā ꝑ suā assistētiā. put postil. ibidez exponit. In tli āt assistētia ꝓphaz ꝓfortāte nihil vī facē significatio mōarchiaꝝ pdictaꝝ. ⁊te ifra. p. custa q̄tuoꝝ aīalia vocant cherubin. ōr ibi enīz. Ipm ē aīal q̄d vidi subꝝ deū istr̄ in a fluuiū chobar. ⁊ itelleꝛt q̄ cherubin essent. Manifeste āt vī icōuenies q̄ mōarchie ille mūdāe ydolatrie nōiarēt seu significarēt ꝑ cherubin q̄ sīt noia angloꝝ

dtõr sr ẽs de dr sedere. iuxta ill̃ ps. Qui sedes sup cherubin. et sic ĩ alijs ẽs pluribꝫ locis sacre scripture. ẽte recessus dine assistẽtie de tẽplo repstat fuit. ꝓbde p̃ recessũ dñi sr illa cherubi existẽtis vt hr plãe in pdicto. c. x. p q̃ q̃dẽ cherubi q̃tuor aĩalia pdicta itelligũt. vt ibidẽ hr. Sed mr etiã regressus dñie assistẽtie ad teplũ õsignat p gloriã dei igrediẽtẽ p viã orietalẽ. vt hr infra. xlvij. De q̃ gloria sic ĩgrediẽte. ꝓbda dr. Scõz spẽz quã videra. s. iuxta fluuiũ chobar. vt ibidẽ exponit ĩ lra. & sic pz q̃ erãt ibi aĩalia & rote pdicte. Cõstat ãt q̃ in ꝫ regressũ nõ ẽ aliq̃d pertines ad mõarchias pdictas ẽte fm postil. p q̃tuor aĩalia idẽ significat q̃ p q̃tuor rotas. sic p vaccas & spicas pharaõis. Desi. xli. q̃ nõ vt posse stare. illã vt lra testat. inter aĩalia & rotas erat distinctio fm rẽ. & quietꝫ ĩ motu & q̃ete q̃ pz cũ dr. Cũqꝫ ãbularẽt aĩalia ãblabãt pter & rote iuxta ea. & cũ eleuarẽt aĩalia õ terra eleuabant sil & rote. Et ifra. Cũ eũtib ibãt & cũ stãtib stabãt. & cũ eleuatis a terra pul eleuabãt & rote seqntes ea. s. aĩalia. Et sic appet mãifeste q̃ aĩalia & rote significabãt diuersas res. q̃ q̃dã seqbant alias mõ pdicto. q̃ nõ iuenit ĩ somnijs pparatis cui exẽplũ iducit. nec etiã mõarchijs fm eũ ꝫ signi ficatis. Sũt etiã mlta pticlaria ĩ hac visiõe ꝓtta q̃ scitis euãgelistis seu euãgelij pdicatorib ꝓprie cõsptãt nõ ãt mõarchijs pdictis. put grego. subtili indagie de q̃libꝫ pticla tractat. vt cũ dr de aĩalib q̃ facies & pẽnas p q̃tuor ptes hẽbãt ũcteqꝫ erãt pẽne eoꝝ alteri ad alterꝫ. p ꝫ docet itelligẽdũ q̃ ois euãgelistaꝝ seu pdicatoꝝ euãgelij vtus ois sapia q̃ ceteri homines ꝓplatõis sue volatu trãsce dũt vicissim sibi ĩ pace atꝫ vnanimitate subgũt. Pena ei alteri ab altero diuisa ceꝛt si in ꝫ q̃ vni ĩ sapia euolat habere pacẽ cũ altero recusaret. Sil q̃ sequt. Nõ tuerebãt cũ incederet. ꝓprie adaptat fm eũ ictis aĩalib pdictis q̃ sic a terrẽis actib ad spualia trãsebãt. vt ad ea q̃ reliq̃rãt nullaten vlteri reflectãt. & q̃ mlta aĩalia de aĩalib tradita nõ videt ꝓpetere mõarchijs mũdãis q̃ nũqꝫ ĩ pace fuerit et a ꝓrio in ꝓriũ reuertebãt. Mõarchie ei pdicte reuerse fuer ũt a ꝓsperitate ĩ lapsũ. vtꝫ in eoꝝ gestis Sil q̃ dr õ rotis q̃ hẽbãt q̃tuor facies & aspect eaꝝ q̃si rota ĩ medio rote. ꝓprie adaptat duobꝫ telis q̃rũ nouũ latuit ĩ veteri. vtrũqꝫ tũ q̃tuor facies hz cũ scriptura sacra p vtraqꝫ testamẽta ĩ q̃tuor ẽ distincta ꝓtib. put greg. ista & cetera in hac visiõe ꝓtẽta notabilissime discutit adaptãdo singla singlis circa ꝓpositũ pdictũ. Et nõ q̃ plenã de hac visiõe vult habere expositõz. ad ipm omnia recurrat. q̃s si vult ꝑfecte scrutat fuerit. hãc visionẽ nullo mõ applicabit ad mũdana ẽdictã. Hec ergo sua. s. greg. in ꝫ loco reputari dz mystica sz ista. s. cũ hec visio ẽt fm oẽs expositores pabolica ẽ. Et notãdũ q̃ liber iste spãr in suo exordio de xpo deo & hoie creature ꝫsidẽte tractat. & nõ sup oia ab ipo. p ꝑba visa aspectũ hoĩs põit. quẽ q̃dẽ hoiez. q. spẽm electri vidit a lũbis ei & desup. & a lũbis ei vsqꝫ ad deorsuz. q. spẽm ignis splẽdẽtis. q̃ & alia circa ꝫ dicta ad duplicẽ naturã unꝫ xpo. ꝓprie referũt. vt ĩ omelijs pdictis & ĩ glo. plene tradit. Et q̃ ista erãt mlta remota a sensu seu cognitõe isrãlitarũ q̃b ꝓpheta mittebat. nõ subdit ĩ seqnti. c. Filij hois ego mitto te ad filios isr ad gentes apostatrices &c. & ifra. Si forte audiãt. & si forte desistãt. q̃m dom exasperans ẽ. q. d. nõ sunt assueti assentire silib ꝓphetis fuelatõib. ꝓpõe prius scẽt q̃ ꝓpha fuit ĩ medio eoꝝ Et nota q̃ ic narratõ filij dei passio & resurrectio &c. de q̃b hic agit erat potissima ꝫsolatio ipis captiuis q̃b mittebat si nõ audirẽt. tradebat tũ enigmatice & obscure. ꝓpter eoꝝ ipsoꝝ ꝫ maiorẽ ptem. dulia ei mysteria fm vsum. in secundo celestis hierar. occultãda sũt idignis &c. Replica.

In prio ca. ezechie. postil. attẽdẽs visiõs. ꝓbde imagi narã p scõs doc. & glo. expõit fm sensu mysticũ. ad ꝗs remittit eos q̃ in his delectãt. sz ipe q̃dã ystalẽ significatõz illã visiõis assignat. s. q̃ significet ꝑsidẽtiã diuinã p sedẽtẽ sup firmamentũ q̃ regit & vniuersaz creaturã. admirat. hãc q̃dẽ clarã. hãc vo obscurã. rerũ ãt magis notabilũ clariore facit administratõz. Sz q̃ ĩ tota ordinatõne mũdi interiorꝭ q̃tuor principales mõarchie fuerũt clariores effect diuie administratõis vel gubernatõis. iõ sub pedib dei ꝑsidẽtis sub spẽ q̃tuor aĩaliũ hic õscriptorũ signi ficãt. put postil. sigillati declarat. Huic exponi Burg. se valde audacter oppõit. Primũ ex eo q̃ dicit eũ deuiare ab auctib scõrũ. q̃ p q̃tuor aĩalia ẽcipiũt q̃tuor euãgelistas &c. Hebie dicit eũ deuiare a cõi opinione hebreoꝝ tã ãtiq̃ꝭ q̃ modernoꝝ. Deinũ dicit exponi eũ de ẽcclesia militãte q̃ sigillati ptractabo ne fiat ĩuoluto. Contra ad primũ Burg. valde pderat hic glo. ordinariã. q̃ cõtinet allegoricos anagogicos & alios mysticos sensus ratione ãtiq̃tatis & raptis sensũ ꝓprio ystalẽ sic & facit ĩ ꝫ loco. Nõ ẽ igit mirũ q̃ postil. q̃ sensũ ystalẽ semp q̃rit hmõi mysticatoꝝ nõ seq̃t. Et cũ dicit burg. oẽs doc. ĩ glo. modernos & q̃sdã inoiatos. hinc passũ q̃tuor aĩaliũ exponere. q̃ q̃tuor euãgelistas falsũ ẽ. vtꝫ latã glo. intuẽti. illã vñ inoiat. p logũ processuꝫ exponit de quatuor viribꝰ aie. s. rõnali trascibili cupiscibili & irascibili ad modũ agle supemineti. Alij q̃tuor elemẽtis & eoꝝ mixtiõe in hoie & nõ ictione. Alij de q̃tuor affectib aie. s. spe gaudio timore & dolore. q̃ tpantur q̃tuor virtutib cardialib. Alij de q̃tuor ordinib vel acies b ĩ heremo ad q̃tuor mũdi plagas ordinatis. Et brũs pietro. ĩ glo. noiat dicit. id q̃ q̃dã ad q̃tuor aĩalia q̃tuor euangelia referũt. de virtutib aiũ. de volatu tpm. omixtiõe elemẽtoꝝ. & ordinib castroꝝ. q̃ oia ꝓterita reliquũt ad intentiõ ra festinãtes. has oẽs q̃drigas. q. auriga de regit. & unicã positis curẽtes gradib sno parere cogit ipso faciẽdaq̃ ꝓcepit. & virtãda vetat. hec vt putãt dicta sunt ꝓpter ĩ babylõia captiuato. q̃ si colla dõ submiserit ei auxilio terrã recupabit amissã. Hec sparsim ĩ glo. nec ex glo. bñ ꝑt quẽq̃ docto. scitõr se ad q̃tuor euãgelistas õtemisse nisi be. greg. cui expõs nõ cẽ ystalẽ sz mysticã satis apparet ex dicto g olẽ supꝫ posito. q̃ vicꝫ dicã ĩ ꝫ ca. fm illas positas q̃drigas sũt ꝓposita ꝓpter ĩ babylõia capto p eorũ emũdatõe. q̃ p euãgelistaꝝ allegatõz moduꝝ vl nihil valuissent imo ꝓphia ista notabil fuisset exposita veniunt Sz etiã q̃ brũs greg. omel. xx. sup ezechielẽ dicit. Initiũ libri ezechielẽ ꝓbaz magnis obscuritatib clausuz. & q̃ dã mysteriorꝝ nodis ligatũ ĩ homelijs octo õ largiter discussum. ita nũc planiora sũt q̃ sequũt. Ecce isdem greg. mysteria clausa nõ ĩam dicit se discussisse ĩ passu obscuro. et pmittit ĩ seqntib ponere planiora. cuiꝰ tũ ĩ tuẽti suas homelias appet mãifeste q̃ circa planã ystaz sci ĩ casu ꝓbde ĩ facie ei erectõe collocutõe &c. mystica expositõe pcedit. ꝓsis ẽ eũ in alijs sensũ mysticũ coluisse. illã ex oĩb homelijs illis sensũ ystalẽ fm sonũ verboꝝ nihil absurditatis hñtẽ repire nõ possum. cũ tũ ꝓstat liber ezechiel sicut et aliꝝ ꝓphaꝝ sensũ ystalẽ hre. Sic igit ꝓz q̃ ergõ postil. nõ deuiat ab auctẽ scõrꝝ docto. Sz q̃ ad scõm q̃d burg. prẽdit q̃ postil. deuiat ab expositõe oim breuoꝝ ãtiq̃ꝭ & modernoꝝ. ꝫ burg. vt fingere. q̃ hebrei q̃s burg. adducit nihil dicũt nisi q̃ principũ h ꝓphetie ẽ de sacratissimis archãis diuie legis q̃ nõ sz hoĩ loq. Sil etiã postil. idẽ dicit hic. q̃ q̃ hic liber ẽ de ꝑsidẽtia diuina respectu creaturaꝝ olim marie rõnabilũ & subdit q̃ primũ ea ꝑtinet ad ystaz & seqntiũ. put effect oẽs ĩ cã vtua liter ꝓtinẽt. Hec putat burg. put arguit moduꝝ cẽ tot sacre scripture secretũ. & q̃ hic fm expõs postil. de ystã generalr & vtualr oia secreta ĩcludit diuia ꝑsidẽtia. q̃ cũctarũ rex actuꝰ et opa occulto nobis iudicio. tũ totalr administrat. & ꝑticlr magnaꝝ rex q̃ aliq̃d diuini nois hre videt. sic sũt q̃tuor mõarchie mũdi p administratõz diuie ꝑsidentie ad flagellũ dei ꝓ pctã mũdi ordinate. vt

fiat argumētū a maiori ex ista lra de istis monarchijs ex posita hic. Et videm illas potētissimas mōarchias mōdine ditioni subiacere adeo q sine ei nutu nihil possint tō cui cūq; regi regni spāle iudeor. imo cui cūq; create, act opa t passiōes ex eiusdē pfidēti volūtate pcedūt. et ex hac lra p solatōe vl correptiōe captiuor i babyloia arguere vole bat. q cor desolatio liberatio t ptās eius cūq; pspitas t aduersitas ab illa pfidētia dependet. put pz et hmōi rōis resolutio ex glo. sctor allegata. Cōsonat igē posti. dicti sctor t et hebreor circa hūc passū. hebraei tn allegent p burg. circa occulta h descripta ad lras nihil dicūt. hic nec burg. q imitf exponi bti t reg. q pure mystica ē vt s pbat. Hebraei etiā principiū bui libri occultare vūt. sic principiū Beli. t cāticor. put dic be. hiero. t asumit i glo. p burg. allegata. hic q no liceret ea legere quēq; nisi sacerdotalē etatē. s. xxx. annor ipleti. vt qui plenam sciaz. silr t mysticos sens plenū hūane nate tps accedat qbz nō obstātibz t geni. t cāticor sensū lrale hemus. Sed burg. nō dat roez cur hui pti sensui lrali hic nō deam. Et nō vr potior sēsus lrae q; ille quē posti. ponit. q. ā cōpati oibz modis s. t ex glo. scis t doct. adducti posti. est vtior. nā dei pfidētia tāq; auriga regēs t ordinās t moderinatos mor coercēs signate q̄dq; p q̄tuor aialia et rotas, vbi respicit illas q̄tuor principales mōdi monarchias q̄ pfitiōez t mutatiōe q̄tuor elemētor. t dispōem castror p q̄tuor plagas t alias q̄drigas s cōsueratas. Et qd obiecit burg. di. illas mōarchias i scripturis fore clare descriptas. igē de eis rancq; archanis nō dz exponi ad lrā visio q̄tuor aialiū t rotarū ibi dico q idē argumētū pl militat p sctos doc. i glo. notatos t nō notatos. q̄ rū q̄drige assignate q̄dā fūt note ex naturali phia. vt q̄tuor elemētor pmixtio. q̄dā fūt note ex morali phia. vt potestē q̄tuor passionū aie p q̄tuor t rutes moderatio. q̄dā ex hystoria manifesta ex odi. et puta ad q̄tuor plagas castror i heremo depositio. s. ad occidēdē t occidetē ac. Cāp. p eis t posti. dico q mafia q̄tuor aialiū t rotar no ē de secretis iz sub secreti. Secreta ei ē dei pfidētia quā apls vocat incōprehēsibilia iudicia dei. q pfidētia describit sessio hois s firmamētū vltra capita aialiū. Quattuor aūt aialia lōge sub ipis secreti quēadmodū Esa. vt dr visus dis sr solū excelsū. t ea q sub ipo erāt repleāt replū. vt dis sedēs ad secreta ptineat. ea aūt q sub ipo erāt ad effect a secreti pdeūtes. Et vt m fatear p̄cipiū gen. est de secreti archanis. q. de deo vt ē gnalr oim creator. Liber aūt cāticor de eisdē archanis ē. q. de deo vt ē ecclie spōsus t gnal cātor t pservator. in h q; loco idē occultius describit. vt oia eminēter ptinēs. t vniuersi dispositor t dū volētū liberator. Hūc aūt q. postillator cū modestia loquēs de archanis dinis dic se balbutiētē. ad lram aūt loquēs de his maximis mōarchijs facultatē hūanā fm se nō excedētibz dicti archanis rite subsecti. p q̄tuor aialia describit q̄tuor regna mōdi p̄cipalia sp reg iudeoz molesta. inuēs cū pba pplo captiuato. q ptās coercitiua dine pfidētie illos mōarchas t p ois q̄scq; alios suos p secutores cohiberet a iudeor plecutiōe. vbi demeritū populi ipm pfidētē ad iracūdiā nō puocaret. t intelligerēt q nulla noceret aduersitas si nulla dfaret iniqtas. Et p tanto exponit h passus de q̄tuor mōarchijs ad captiuo tū psolatiōē. vel desperatiū correptiōē. Dz ad archanū incarnatiōis postil. pformis ē sctis doc. t glose q. dicit ppt futurā incarnatiōnē pfidētē i ppōsito i spē hūana apparuisse. Dicq; pz q burg. nō ve dic postil. a scōr aucte t hebreor omniū exp̄one deuiasse. Dz q̄ ad tertiū artic. burg. dic exp̄oz postil. lre inconsonā. Nō aūt sua pria iū vz q. dic q hec visio totalr psiderata erat repsitatiua dine maiestatis. Fateor h vnacū postil. applicādo singula singulis. vt visa supra firmamētū vidrecte repsitaret t cēt secretissima t altissima dei iudicia fm aplm ad Rom. xi ea aūt q erāt sub firmamēto. puta aialia rote &c. repsitaret diuine pfidētie subiecta. t ad volūtatē pfidētis l motā vl q̄scētia vt sine ei nutu nihil valēt. sicq; intellecta t ppbe repetitis vicibz onia ad p̄fortatōz p phete fecerit. cū quibz sic dictis stat expo posti. ad lras. t qō sub summit burg. q mōarchie ad ppbe fortatiōnē nihil facere potuerūt. dum ē. q. fm pria illaz subsertiū t limitatio ad sui mōti t alia. valuerit ad ppbe fortatōez t pli psolationē. sciēti et h illas sine dei pfidētis nutu nō posse moueri ad desperatū correptionē imō supradicto. Et ō scōs bur. obiicit de lre inconsonātia p eo. q illa aialia a ppba vocant cherubin qō nomē ill idolatrē quēre nō pt. nō cōcludit. Paz ira pōt idolatrē quēre nomē cherubi sic nomē ps cui de apphēdit de terā vt Esa. xlv. Dico igē q nōia digna talia idignis imponunt idolatris rōne officii vt initanē dine pfidētie t correctiōi. sic pt dici sanct ex officio imo scissim ex p sonalibz vicijs indign. et malachias. q. dr sacerdotē nō mō bonū iz ēt malū anglm dñi. pt̄z ēt dicta tisio p doct. cōiter dictos termios vtiosos idignis applicatos exponētes. Nec vz qō burg. obiciat ō posti. dicētez aialia t rotas ad idez ptinere. inducētēq; illud geni. xli. Despicit et bobz pharaois. Cōtra qō burg. dic aialia t rotas fm rez distingui t q̄uēre solū fm motū t q̄tē q̄r nō ē i cāu pharaois. Video q vtiq; fm rē si iz dicere imaginarie visa fore res. distinguunt spēs t boues. sic aialia t rote. et sic ista pu. nit i q̄tē q motu. sic t illa i vnt rei effect significatōe. nō ei ē inconuētēs vnū pla. t pla vnū significare. Nec p̄cludit q burg. dic nō quēre mōarchijs illiz passū. Cū ābularēt nō reuerrebant. imo dico fm gl. s. ad ducrā q oia sub dīna pfidētia pstituta sic mouent q pterita ptīā sequtes ad futura festināt. Nec ē in cor ptāte sic nec pfidētis. de pterito facere nō pterituū. vt ad pterita reuertant. Nec vz dcm burg. exp̄oz bti greg. nō vēre reputari misticā. nā ipe b. gre. put. s. ostū ē reputauit eā misticā. nec vz pbatio burg. q ideo nō sit mystica q lrale sens ē pabolic. q. mlros passus cāticor bti greg. exponit mystice silr t iob. vbi tū ostat lrale sensū fore pabolicū. Hec sufficiāt q ad h ca. amatoribz posti. recti &c.

Ca. II.

Hec visio. Dic ōir describit dine pfidētie multiplex effect. t prio i punitiōe iudeor trāsmigratos. decidētiū. scdo in destructiōe gētiliū bonos crudeliter molestātiū. c. xxv. tertio i remuneratōe iustor malaltia tpalia patiēter tolerātiū. c. xl. Circa primū sciēdum q sic trāsmigrati cū ioachi dolētes de h q se tradiderāt ad cōsiliuz hieremie iter se murmurabāt. sic illi q remānserāt in hierlm trāsmigratos deridebāt. putātes vaticinium

hieremie ꝺ cītaat' excidio nō ꝑpleri ꝓpt qꝫ ezechiel ꝓpheta ē spū ꝓphie ꝑnūciās excidiū cītat' ꝓpinquū. sic ⁊ hieremias. ad repimēdū istoꝝ murmuratoꝝ ⁊ ullor derisoꝝ. Ergo ꝓmo ꝓphetandi officiū sibi ꝑpoīt. scꝺo offciaz sibi in uolumine exeqꝺ. utꝺ. ca. Pria ī duas. qꝝ ꝓmo ꝑponit sibi officiū. scꝺo arguit eos sileūtiū seqnti ca. ibi. Cū aūt ptrāsissent. Pria ī duas. qꝝ ꝓmo ꝑponit sibi officiuz ꝺno. scꝺo signat. ibi. Tu aūt. Pria adhuc in duas. qꝝ ꝓmo ponit ꝑpositō officij. scꝺo ꝓfortatio ꝺni. ibi. Tu ḡ. In pria pte ꝑmittit qꝺaz ꝓmissionē ad ꝓcedēdū. a Hec(visioz cū ꝺr vi. filii. ghie ꝺni. q. ꝺ. ef figies hois sup thronū saphirinū sedētis nō erat ipe de ī natura ꝓpria. iz qꝺā similitudo sue maiestatis ꝓpze b Et ce.(sentatiua. ī fa. meā. qꝝ fragilitas hūana ī tribꝰ visiōibꝰ suū defectū expit fm qꝺ Dasi. v. Dsie mi ī visiōe tua dissolute sūt ꝓpages mee. ⁊ nihil in me remānsit vīri c Et(um. iō subdit. in. ē ī me spūs. i. subsistentia. d Ppstōz(stēdi vt'. lo. ē mi. ille q̄ sedebat e Et stat. (i throno. me su. pe. me. i. nubi ꝓtulit vtutē subsistentia. cetera patent vsqz ibi. f Ad gē. apo. a fide. g Que rec a me. p idolatriā.

h Pdes eoꝝ p. sunt pa. meū ⁊c. i. legē meam. qꝝ cito pꝰ ingressuz terre ꝓmissionis decliauerūt ad ydolatriā. vtz ī libris ꝭudicuz et regū i Et fi. du. fa. i. sectātes ſtreuerētes ⁊ ſuerecūdi. l Et ido. cor. sūt. sūt ei in mal' obstīati. l Ad ās ego mitto. te. vt māifeste appareat q̄ mala eoꝝ nō ꝓueniūt ex ꝺfectu meo. iz mitto ꝓphas meos ad arguēdū mala eoꝝ. m Si fo. vl ipi au. ⁊c. p istō forte si itelligāt aliqꝺ ꝺubiū ī deo respectu futuroꝝ cū certissime oīa ꝓcognoscat sz p hoc itelligāt tribulitas liberi arbitrij ad bonū et malum. n Cum ꝺo. er. ē. i. familia ꝓuocās ad ira ꝺnm suū. o Et sci. q̄ ꝓphe. fue. ī me. co. et sic excusatoz nō �looꝝ si a mal' si peniteāt. p Tu ḡ. hic ꝓfir pōit ꝓfortatō ꝺni ꝺ malicia eoꝝ q̄ꝺ debebat loq. q̄ min' iacula ferūt q̄ ꝓuidēt. ꝺr igit. p Tu ḡ fi. ho. ne ti. eos. i. facta eoꝝ aspa. q Neqz ser. eo. i. ꝺtractōes ⁊ obꝓbria. r Sm̄ in. erga ꝺnm. s Et sub. iusticie erga ꝓximū. t Et cū scor. ha. tribꝰ mal' ⁊ factis pugnātibꝰ v Verba eo. ne ti. ⁊c. Repetitō ē eiusdē sīe ad maiorē assertionē.

x Sm̄ ir. sūt. s. ꝓphay ⁊ ī nō notat paucitatē ꝑuertēdoꝝ.

y Tu aūt. hic ꝓfir ipōit ezechieli officiū ꝑ signū libri ostē

forte q̄escāt [n]q̄m ꝺnꝰ exaspās ē. ⁊ sciēt qꝝ ꝓpha fuerit ī medio eoꝝ. [o]Tu ḡ fili hoīs [p]ne tieas eos [q]neqz ser mōes eoꝝ metuas. [r]q̄m icredituli ⁊ ſbuersores sūt tecū. et cū scorpiōibꝰ hītas [s]Verba eoꝝ ne tieas. ⁊ vultꝰ eoꝝ ne formides. qꝝ ꝺnꝰ exaspās ē. Loqr̄ ḡ ꝺba mea ad eos si forte audiāt ⁊ q̄escāt. [t]q̄m irritatores sūt. Tu aūt fili [u]ho mīs audi q̄cūqz loqr ad te. [x] ⁊ noli eē exaspās sic ꝺnꝰ exaspatrix ē. Api os tuū et comede q̄cūqz ego ꝺo tibi. Et vidi. [y] ⁊ ecce manꝰ missa ad me. ī q̄ [z]erat uoluꝰ lib. [a] ⁊ expādit illā coraz me. qui erat scripꝰ intꝰ ⁊ foris. [b] ⁊ scripte erāt ī eo lamentatōnes. ⁊c

Carmē. et ve. .III.

Et dixit ad me. Fili hoīs qd cūqz iueneris cōede. Cōede volumē istd. ⁊ vadēs loqre ad filios isrl' Et apui os meū. ⁊ cibauit me volumie illo. ⁊ dixit ad me. Fili hoīs. vēter tu' comedet ⁊ viscera tua cōplebūt volūie isto qd ego ꝺo tibi [c]Et cōedi illd [d] ⁊ fctm ē ī ore meo sic mel dulce [e] ⁊ dixit ad me. Fili hoīs vade ad domū isrl ⁊ loqr̄ ꝺba mea ad eos. Nō ei ad pplm pfūdi sm̄ois ⁊ ignote līgue tu mitteris ad domū isrl. neqz ad pplos mlt̄os. pfūdi sm̄onis ⁊ ignote līgue: q̄z ñ possis audire sm̄oes. [f]Et si ad illos mitterer: ipi audirēt te. [g]Domꝰ aūt isrl nolūt audire te. [h]q̄ nolūt audire me Dis q̄ppe domꝰ isrl [i]attrita frōte ē: ⁊ duro corde [k]Ecce ꝺdi faciē tuā valēriorē faciei eoꝝ: ⁊ frōtē tuā duriorē frōtib' eoꝝ. [l]vt adamātē ⁊ silicē dedi faciē tuā. [m]Ne timeas eos neqz metuas a facie eoꝝ. q̄ ꝺnꝰ exaspās ē. Et dixit ad me: Fili hoīs oēs sm̄ones meos q̄s ego loqr ad te. assume in corde tuo: ⁊ auribꝰ tuis audi ⁊ vade īgredere ad trāsmigrationē ad filios ꝓpli mei. ⁊ loq̄r̄ ad eos ⁊ dices eis Hec dic ꝺns ꝺe si forte audiāt ⁊ q̄escāt [n]Et assūpsit me spiritꝰ. [o] ⁊ audiui post me vocē

si et ī corporati. ⁊ diuidit in duas ptes. qꝝ ꝓmo pōit ꝺnm ꝓpositō. scꝺo ipꝰ ꝓphe ꝓfortatio ca. seabi. Et dixit ad me. Pria adhuc in duas. qꝝ ꝓmo ponit libri ostensio. scꝺo ei' incopatio in principio seqnti ca. Circa primū excitat' intētō ꝓphe cū ꝺr. y Tu aūt fi. ho. au. sic ꝺiscipls hūt ⁊ obe

ꝺiēs. z Et noli eē exaspās. i. mihi rebellās. et p ꝺns ad trama Et ec(me. puocās. ce. ma. mus. ad me. sic eū videbat imagina b In q̄(rta visiōe. in. erat li. in hebre. hī Inuolut' rotul'. in q̄ designat q̄ futura ꝓnigētia ꝺ q̄b' erat. ista ꝓphetia. hoib' sūt oc. b Et expā. il. (dta. coā me. et p ꝺs itelligitq̄ dcit itellectū c Qui(el' ꝓphe. erat scri. in. ⁊ to. videbat eū ille rotul' ex pansus ex vtraq̄ pte scriptꝰ. in q̄ designat miltitudo ibi ꝓtetor. d Et scri. erāt in eo la. trāsmigratoꝝ ⁊ in futurte existētiū.

e Et car. u. ꝓsolationes patiēter tollerāti f Et ve. tude(um. orū ī hierm ⁊ritus ꝓpt excidiū miserabile ciuitat' ꝓpinquus. ista eū tria ꝓmēt in ꝺ libro vtz ꝑ ꝓdicta.

In ca. q. vbi ꝺr ī ꝓstil. Qui erat scriptus it' ⁊ foris. Additō

Hebr. hī. Fili

⁊ recto qꝺ itelligit de ꝓteritis et futuris. Si aūt dicatur int' ⁊ foris. itelligēdū. ē ꝺ sensu literali. i. spūali et de exteriori. i. hystoriali ⁊c.

Cap. III.

Et ꝺi hic ꝓfir ꝺscribit ꝺfinit libri ī corpato. p quā itelligit mēs itellectio q̄ pascit ꝺbo dei sic corꝰ cibo materiali. fm q̄ ꝺr Deut. viij. Nō ī solo pane vivit hō sz in oi ꝺbo qꝺ pcedit ꝺ ore dei. et fm ꝺs ptz ſnia vsqz ibi.

b Et co. illd. sic eū videbat imaginaria visiōe q̄si volumē cōederet et itellexit qd significaret. c Et fa. ei ore me. sic mel dulce. ī q̄ designat suauitas diuini eloq̄ ingntū pcedit a deo. iz aliqñ hēat amaritudiez annexā vel subsequtē rōe effect' ide seqntis. vtz qñ ē ꝺ punitōe illoꝝ ad q̄s affert ille cui ꝺr loquit. sicut erat ī ꝓpōsito.

d Et dixit. hic ꝓfir describit ꝓphe ꝓfortatio vt ꝓstanter pcedat ī officio sibi ꝑpositō. qꝝ sibi ꝓmittit assistētia diuini auxilij. et qꝝ nō mittit ad ppl̄z distātē miltū. nec extranee līgue. et sic pz ſnia vsqz ibi. e Et si ad il. mitte. api eudirēt te. sic pz ꝺ diuinū. q̄ egerit ꝓnias ad ꝓdicatoꝝ ꝛo ne. f Do. aūt il. no. au. te. cū tñ sis ꝺ eadē gēte.

g Quia no. au. me. vñ ⁊ iudei ad ꝓdicatoꝝ xpi fuerit ꝓmatori ꝓte rebelles ⁊ icredul. h Attri. fron. i. ureue

retes deo ⁊ eiꝰ nūcſſs. i Et du.eor.ꝑter obſtinatiōz
in petis. l Ecce de.fa.tu.rē.i.ex mea aſſiſtēria dabo
tibi ꝓſtātiā ⁊ fortitudiēz ad denūciādū volūtatē meā qō
deſignaſ ꝑ fortitudinē adamātis ⁊ ſilicis.q.d. dabo tibi
ꝓſtantiā ſuſtinēdi oīa aduerſa in factis ⁊ vbis. Deiēdū
tū q vbi trāſlatio nra
hz. l Ut adamā.
⁊ ſi.de.fa.tuā. ī hebr.
hr. Ut fermē fortiorē
rupe dedi faciē tuā. ⁊
ꝑ vermē fm eos itelli
gīt hic ſanguis cuius
dā vermis q ſine ſoni
tu uncidebāt lapides
in edificio tēpli ſa.o
mōis. ſicut dictū fuit
ibidē. cetera patēt ex
dictis vſq ibi.
m Et al. me ſpi.i. ra
pt' fui in ſpū ad pe
piēdū qō ſubdit.
n Et au. pꝰ me vo
cō. ma. rē. et ꝺ fuit fa
ctū ad ꝓfirmadū ꝺñi
vbū. ſ. q daret ꝓphe
te cōſtātiā ꝑ iuuz aſſi
ſtētiā. illa eīm ꝓmotio
aialiū et rotaruz deſi
gnabat magnitudiez
dine vtutis ipi ꝓphe
o Ꝺpūs (aſſiſtētis.
q̄z leua. me.a. ꝺdit mi
hi vtutē ⁊ ꝓſtātiā ex
quēdi mādatū ꝺinuz.
p Et abꝫ ꝺ ſubdit.
volēs obedire.
q Amarꝰ in idi. ſpi.
mei. ꝓpter duriciā et
rebellīōez ꝓpli mei a
ꝺo auditā. q: ſicut di
ctū ē. luz vbū diuinū
dulce ſit audiēti. inc̄ꝫ
tū a deo ꝓcedit tū ra
tiōe alicuꝰ cōſeq̄nt
ꝑt ee cā amaritudis.
r Dan" ei ꝺo. erat
me. ꝺfor. me. q. ꝺ. licet
ſcīē me miſſuz ad po
plm rebellē et īcredu
lū. tū virt' ꝺñi aſſiſtēs
mihi. ꝺabat mihi cōſtātiā cūdi. s Et ve. ad tranſ. i.
ad ꝓplm q̄ de iudea trāſmi grauerat in babyloné.
t Ad acer. no. fru. fm hebreos nomē ē loci ſeu territo
rij ſic vocati. forſitā eo q fruges ibi ꝓvelociter matureſce
bāt fm alios hic notaſ ipſe q ezechiel vēit ad ꝓplm trāſ
migratōis. q: fm eos tūc erat ipſe in q fruges ꝓmittue
ī aceruos ꝓgregabāt. v Et ſe. vbi il. ſede. i. manſi cuz
eis eo mō loquēdi q̄ ꝺr Deut. i. Sediſtis in cades mlto
tpe. i. ibi manſiſtis. ⁊ ſubdit ꝺuratio huꝰ māſiōis.
x Et māſi ibi ſe. die. me. in me. eoꝝ. i. ſilēs a reꝑhēſiōe
eoꝝ ⁊ merēs ꝑ malicia eoꝝ. y Cū aūt. hic ꝺſir arguit
ezechielis ſilētiū. et prīo arguit. ſcōo punit. ibi. Facta eſt.
Circa primū arguit ꝑ ſil'tudiez ſpeculatoris. q̄ ad ꝺ in al
to loco ꝓſtituit. vt denūciet ciuiꝰ piculū venies ſup eos
vt ſib ꝓcaueant. ⁊ ad excūādū eos ſi numis pigreſcant et
dormīāt. vt ſic ſemp ſint pati ciuitatē ꝺfendere. ⁊ ſi omit
tat aliq̄d de officio ſibi ꝓpoſito digꝰ ē punīōe Ezechiel
cōmotōis magne. bñdicta
glīa ꝺñi ꝺ loco ſuo. ⁊ vocez
alaꝝ aialiū ꝓcuriētiū alte
rā ad alterā. ⁊ vocez rotaꝝ
ſeq̄nciū aialia ⁊ vocē ꝓmo
tōis magneꝰ Ꝺpūs q̄z leua
uit me ⁊ aſſūpſit meꝰ ⁊ abiꝰ
amarꝰ ī indignatōne ſpūs
meiꝰ Dan" ei ꝺñi erat me
cū ꝓfortās me. Et veni ad
trāſmigratōz ad aceruū no
uaꝝ frugū. ad eos q̄ habitabāt
iuxta fluīē chobar. ⁊ ſedi
vbi illi ſedebāt. ⁊ manſi ibi
ſeptē dieb' merēs in medio
eoꝝ Cū aūt ꝓtraſſiſſēt ſeptē
dies. factū ē vbum ꝺñi ad
me dicēs. Fili hoīs. ſpecu
latorē dedi te domui iſrl. ⁊
audies ꝺ ore meo vbū. ⁊ an
nūciab eis ex me. Si dicē
te me ad ipiū morte morie
ris ñ annūciaueris ei. neq̄
locutus fuerꝰ vt auertaſ a
via ſua īpia ⁊ viuat. ipe im
piꝰ ī iniq̄tate ſua morieſ. ſā
guinē aūt eiꝰ ꝺ manu tua re
q̄rā. Si aūt tu ānūciaueris
ipio. ⁊ ille nō fuerit ꝓuerſꝰ
ab īpietate ſua et a via ſua
īpia. ipe q̄dē in īpietate ſua
morieſ. ⁊ tu aūt aiaz tuā libe
raſti. Ꝺz ⁊ ſi ꝺ uertius iuſtꝰ
a iuſticia ſua fuerit. et fece
rit iniq̄tatē. ponā offēdicl'm
coꝝā ꝺoꝝ ipe morieſ. q: ñ an
nūciaſti ei. ī pcō ſuo morie
tur. ⁊ ñ erūt ī mēoria iuſticie
eiꝰ q̄s feceꝝ. ſāguinē ꝺo eiꝰ de
mānu tua req̄rā Si aūt tu an
nūciaueꝝ iuſto vt ñ peccet
iuſtꝰ. et ille ñ peccauerit. vi
uēs viuet q: ānūciaſti ei. et
tu aiaz tuā libaſti. Et factā
ē ibi ſup me manꝰ ꝺñi. ⁊ dixit
ad me Surge egredere in
cāpū ⁊ ibi loq̄r tecū Et ſur
gēs egreſſꝰ ſū ī cāpū ⁊ ecce
ibi glīa ꝺñi ſtabat q̄ſi glīa
quā vidi iuxta fluuiū choꝫ
bar ⁊ cecidi ī faciē meā Et
īgreſſꝰ ē ī me ſpūs. ⁊ ſtatuit
me ſup pedes meos. ⁊ locutꝰ
ē mihi. ⁊ dixit ad me. Ingredere ⁊ ſcludere ī medio
domꝰ tue Et tu fili hoīs. ecce ꝺata ſūt ſup te vincla et li
gabūt te ī eis. et ñ egrediꝰ
ī medio eoꝝ ⁊ liguā tuā ad
herere faciā palato tuo: et
eriſ mutꝰ nec q̄ſi vir obiur
gāſ q: domꝰ exaſpās ē. Cū
aūt locutꝰ fuero tibi. apiā os
tuuz ⁊ dices ad eos Hec
aūt erat cōſtitutꝰ a deo ſpeculator ſpūalis. ⁊ iō er officiō
tenebaſ malos arguere de pcīs vt peniteret et bonos
monere. vt ꝓfecetaret in bonis. ne offenſaz dei īcurrere.
⁊ q: numis tacuerat. ſ. ſcpte dies. iō ꝺſidiſ ſibi pena tac
turnitatis que debeb' plato. leu ſuꝑiori ſi ſit negligens in
argutōe pcoꝝ cū ſubdit. Sanguinē eiꝰ de manu tua req̄rā Cōſe
q̄nt ondit ſibi libera
tio ſui ſi fecerit qō in
ſe ē cū ſubdit. Si aūt
tu annūciaueꝝ ipio.
et ſeq̄ſ poſtea. Cū aūt
aiam tuā liberaſti. Et
idē ꝺſidiſ ſibi negli
gētia ⁊ diligentia in
mouēdo iuſtos vt ꝓfi
ciēt ī bono cū dicit
Ꝺz et ſi cōſeruꝰ iuſtꝰ
a Et fa(rē. et ꝑs ſcā.
cta ē. hic ꝺnr ſilentium
ꝓdictū punīt. Primo.
cū ꝑmittit ꝺuina ap
paritio ſibi facta cum
dr. Et facta eſt ſup me
manꝰ ꝺomi ⁊ dixit ad
me. b Surge egre.
rē. q. ꝺ. illi cū qb' es ſi
ſunt digni vtaere glo
riā ꝺñi tibi apparitē
cū ſint rebelles ⁊ icre
duli. c Et ſur. egr.
ſū ī cā. i. ad locū ſolita
rū fm dei madatū.
d Ecce ibi glo. ꝺñi
ſta. rē. i. vilio imagīa
tia ſilis illi q̄ deſcri
pta ē prīo ca. de aſſati
bꝰ ⁊ rotis firmāmēto
et ſedēti ſup thronuz
ad ꝓpīciādū gloriā ꝺi
uine maieſtatis.
e Et ce. in fa. meaz.
ex hūana fragilitate
ad diuinā pīnā.
f Et in. ē in me ſpi.
rē. i. tulit mihi ſubſi
ſtēdi vtutē quā ex me
nō habebā. et ſubdit
pena ſilētij ꝓdicti cuz
dicit. g Ingre. ⁊ inclu. rē. Ubi pōit duplex pēa. vna
ē recluſiōis ⁊ ligatōis. vñ ſubdit. h Data ſūt ſu. te vin.
et liga. te in eis. ſ. famuli tui. volo eī q̄ ſic te facias liga
ri. ſcda ē ſubtractio locutōis cū dr. i Et lin. tuā adhe.
rē. vt ſicut numis tacueras ꝓpria volūtate. et ſic iuſtꝰ ta
ceas et diuia ptāte ⁊ iſta cā nō exprimit hic. ſz ſuppōit ex
ꝓdictis. alia aūt cā exprimit cū dr. l Quia do. erat.
ē. ſ. ꝓpls tuꝰ. q. ꝺ. vna cā tue ligatōis ⁊ ſubtractōis loq̄le
ē. ſ. vt ꝑ ſ ꝺſidāt q: nō ſit digni tua ſocietate ī gredēdo et
cōuerſando cū eis. nec etiā digni tua doctrina et reꝑhen
ſiōe. iō tua cohabitatō cū eis ⁊ allocutio tpe cōpetēti fu
tura. nō fiet eis fm eoꝝ menta. ſz ex mea tñ grā. iō ſeq̄ſ.
l Cū aūt lo. fu. ti. ape. os tu. ꝺādo tibi loq̄ndi facultatez.
m Et di. ad eos. ſ. ea. q̄ inūgā tibi. n Hec dic̄ do.
Qui aūt rē. fm q̄ dic Ra. ſa. iſtud nō ponit hic q̄ſi impo
ſitū ezechieli ad dicēdū ꝓpło. ſz poſtq̄z ꝺns dixerat ei ape
riā os tuū. ⁊ dices ad eos. ſ. ea que tibi inūgā. ꝺns dixit

eſzechieli cõditionẽ ꝓphĩ dicẽs. o Qui au. audi. ꝛ q̃ q̃ e. q̃eſcat. i. aliq̃ de ꝓphĩ te audiẽt vbis tuis acq̃eſcẽdo. et aliq̃ q̃eſcẽt ab auditu vba tua repellẽdo. ꝛ de iſtis ſubdi tur. q̃ dom⁹ exaſperans eſt. Scõm alios vo vbũ eſt ꝓphe tũ ezechieli ad dicendu ꝓphẽ in ꝓphona dei. o Qui au

ditur ꝛc. i. q̃ vult au ꝺ dit audiat. ꝛ q̃ ñ vult dimittat. ꝛ ẽ mod⁹ lo quẽdi illi⁹ q̃ grauiť ꝛ moleſte portat duri ciã audiẽtiũ. iõ ſubdi tur. q̃ dom⁹ exaſperans eſt. Ego ca. vj. vbi dicit poſtul. Et audi ui poſt me vocẽ motionis. Additio

Hec vox ma gne ꝓmotõis vẽ ſignificat e q̃ incarnatio dei q̃ p phẽtãt i ꝓcedẽtib⁹ reuelata. erat maxi me ſtuť ꝛ potẽtie vñ de claraſ q̃d ſonabat p illã voce ſubdit. Et dicta glã dñi de loco ſuo q̃ vba ꝓphe ꝓdco ꝓpoſito adaptanť. q̃ de hũanitate dñica p incarnatiõz ꝓprie dr. Hũdicta glã dñi. ꝛ q̃ ſequť. De loco ſuo. ꝛ corrider huic q̃ dr mi phee. i. ca. de hac materia. Ecce dñs egredietť de loco ſuo. ꝛ deſcẽdet ꝛ calcabit ſup excelſa terre. Et nota q̃ dicit ꝓpha. Et audiui poſt me vocẽ. nõ enĩ dixit aſi me nec corã me. vt inueret q̃ hũdicta glã dñi de q̃ loq̃bať p⁹ cũ erat ven tura. eo mõ q̃ iobes dixit. Job. i. c. p⁹ me vẽit q̃ aſi me

Et tu fili hois. La. iiij. (factus eſt. Poſtq̃ deſcripta ẽ offici ꝓpoſitio. hic ꝓmittť ꝓmiť iponi exẽplũ. ꝛ diuidiť i duas ptes. q̃ ꝓmo ponitur ciuitaſ. ꝛ ꝓpter deſtructio. ſcõo deſtructiõis rõ. c. vj. Prima adhuc i duas. q̃ ꝓmo denũciaťur ciuitaſ. ꝛ ꝓpter terminũ. ſcõo auferi remediũ. c. viij. Prima adhuc in tres. q̃ ꝓmo dicta deſtructio ꝓdiciť. ſcõo multiplex abo minatio in hierlm oñdiť. c. viij. tertio ſcriptura ad ꝓpoſi tũ reuertiť. c. x. Prima adhuc diuidiť i q̃ttuor. q̃ ꝓmo de ſcribiť tpr⁹ hierlm obſidio. ſcõo ꝓpter ſui vaſtatio. c. v. ter tio terre depopulatio. c. vi. q̃rto dicte vaſtatiõis acceleratio. c. vij. Pñs aũt capitulũ i duas ptes diuidiť. q̃ ꝓmo deſcribiť obſeſſio ciuitatis. ſcõo ex ijs ſequẽs. o preſſio famis. ibi. ꝛ tu ſume. Prima adhuc i duas. q̃ ꝓmo deſcribiť obſidionis mod⁹. ſcõo captiuitaſ vel⁹ iniq̃taſ tpis. ibi. ꝛ tu dormies. Circa primũ dr.

a Et tu fili hois. iſte modus loquẽdi frequẽter fit eze chieli. cui⁹ rõem aſſignat doc. cõiter. q̃ ne ex elevatiõe cõ templatiõis obliuiſceret hũane fragilitaſ. b Sume ti bi latere. ſ. crudũ vt poſſint ibi ꝓtrahi figure. c Et po nes eũ corã te. vt videas ibi diligẽter ꝛ attente.

d Et deſcribes in eo. i. in medio ei⁹ ciuitatẽ hierlm.

e Et ordinabis. i. deſcribes. f Aduer. eã obſi. i. cir cũitu eius. g Et edifi. muni. i. ſcribes ſilitudinẽ tur riũ ligneaꝝ ex q̃tũ ſũmitate videniť ab extra illa q̃ fiunt in citate. h Et ꝓportabis aggere. i. deſcribes portato res terre ꝛ lignoꝝ ad iplẽdũ foſſata. i Et dabis con tra eã caſtra. i. deſcribes acies armatoꝝ oppugnãtes eaz k Et pones arietes. i. deſcribes. ſunt aũt arietes ligna oblonga i capite ferrata. cũ q̃bꝫ ipelliť mur⁹ ad cadẽdũ ꝛ ſic vr q̃ ille later erat ſatis magnus vt poſſent in eo de

dicit dñs de⁹. q̃ audit audi at. ꝛ q̃ q̃eſcit quieſcat. q̃ do mus exaſperas eſt. IIII.

Et tu fili hois. l tue tibi laterẽ. ꝛ pones eũ corã te. m ꝛ deſcri bes i eo ciuitatẽ hierlm. n. et ordinab⁹ o adul⁹ eã obſidiõez ꝛ edificab⁹ mũitiões p ꝛ com portab⁹ aggerẽ. r ꝛ dab⁹ ꝑ eam caſtra. s ꝛ pones arietes i gy ro. t. Et tu ſume tibi ſartagi nẽ ferreã ꝛ ponẽs eã i murũ ferreũ inť te ꝛ inť ciuitatẽ. u ꝛ obſirmab⁹ faciẽ tuã ad eaz

ꝛ erit in obſidionẽ ꝛ circum dab⁹ eã. p Signũ eſt domui iſrl. Et tu dormies ſup lat⁹ tuũ ſiniſtrũ. q ꝛ pões iniq̃tates dom⁹ iſrl. i. eo⁹ nũero dierũ q̃bꝫ dormies ſup illũ. ꝛ aſſu mes iniq̃tates eoꝝ. Ego aũt dedi tibi ãnos iniq̃tatiſ eoꝝ nũero dieꝝ trecẽtos ꝛ nona gĩta dies. ꝛ portab⁹ iniq̃tatẽ dom⁹ iſrl. r Et cũ ꝛpleueris hec. dormies ſup latus tuũ dextrũ ſcõo. s ꝛ aſſumes iniq̃ tatẽ dom⁹ iuda. t q̃draginta diebꝫ. u Diẽ ꝓ anno die in q̃ſ

ſcribi oſa iſta. tũ in prauis figuris pñt deſcribi in multa ſatis puo ſpacio. l Et tu ſin. tibi ſartagnẽ ferreã. ꝛc. p⁹ deſignaťq̃ de⁹ ad mulerãũ nõ reſpiciet cuitatẽ ſic obſeſſam. m Et obfir. faciẽ tuã ad eã reſpiciẽdo eam q̃ſi facie tonua ꝛ irata. in ũgnũ q̃ de⁹ ẽ ei irat⁹ iplicabiť ira. iõ ſubdiť.

n Signũ ẽ do. iſrl. i oſa q̃ dca ſũt tibi ſi gna obſidiõis ꝛ õiũ ciõis hierlm.

o Et tu dormies ꝓpr po niť captiuitaſ tpis ſe cũdũ latinos. ꝛ ꝓmo q̃ttũ ad captiuitatem p. tribuũ q̃ vocatur. b dom⁹ iſrl. cũ dr. c Et tu dormies ſup lat⁹ tuũ ſiniſtrũ ꝓ qõ ꝺeſignatur regnũ p. tribuũ qõ a principio receſſit a cẽ tu dino ſub hieroboã rege ꝓmo q̃ fecit vitu los aureos. ij. reg. xij. ꝓ Et po. unq. do. iſrl ſup eo. ꝛ p iniq̃tates i. t. lligũtur h pene p i. iq̃tatibꝫ infincte.

q Nũero dieꝝ. q̃bꝫ dor. ſup illud. ſ. ſup latus ſiniſtrũ ꝛ ſubdiť numerus die rũ trecẽtos ꝛ nonaginta dies ad deſignandũ q̃ tot ãnis dom⁹ iſrl erit i captiuitate ꝛ afflictiõe p iniq̃tatibꝫ ſuis. tot enĩ anni vt dicũt doc. iſti fluxerũt a ꝓma captiuitate regni. p. tribuũ quã fecit teglatphalaſſar q̃ captiuauit du as tribꝫ cũ dimidia exũtes vltra iordanẽ ꝛ cũ ẽ aliꝫ de illis q̃ erãt citra iordanẽ. ꝛ ſeq̃ad annũ aſſueri. i. q̃ fili os iſrl a periculo mortis liberauit aman ꝛ filijs ei⁹ ſuſpẽ ſis. vt hr in libro heſter. Deductionẽ aũt hui⁹ nũeri ãno rũ p tpa regũ hic omitto q̃ cã q̃ poſtea dicẽt poſtea ſub diť tpis captiuitatis regni duarũ tribuũ qõ dr hic dom⁹ iude cũ dicatur. r Et cũ ꝛpleꝛ hec dor. ſup lat⁹ tuũ ꝺe xtrũ p qõ deſignaťq̃ regnũ iuda. q̃ firmi⁹ adhesit dño ſic ps dextra ẽ fortior. ꝛ lõgetardius receſſit a cultu dino q̃ regnũ iſrl. vtz. xij. Reg. ꝛ ij. paliꝑ. s Et aſſu. unq̃ do mus iuda. i. deſignabis captiuitatẽ. p ei⁹ iniq̃tate indu t Dieb⁹. q̃ꝫ ſignificatio ſubditur cũ dr (cendã. v Diẽ ꝓ ãno. i. q̃t diebꝫ dormies ſup lat⁹ tuũ ꝺextrũ. tot ãnis durabit captiuitas. dom⁹ iuda. tot enĩ anni vt dicũt doc. ꝓdicti fluxerũt a trãſmigratiõe ioachim a q̃ in cepit illa captiuitas vſq̃ ad primũ ãnũ cyri. q̃ dedit poꝑ pulo licẽtiã redeũdi. ꝛ dr hic bis diẽ ꝓ ãno dedi tibi. ꝓ pter captiuitatẽ duplicis regni. Deductionẽ vo. i. ãnoꝝ iſti⁹ ſcõe captiuitaſ. p tpa regũ omitto ſicut ꝛ ꝓcedẽs. tũ q̃ vtraq̃ deductio. diffuſe ponitur i glo. ezechiel ſup locũ iſtũ. ad quã q̃libet põt recurrere. q̃ inuenitur q̃ſi vbi q̃. tũ q̃ vtraq̃ deductio vꝛ i aliꝫbꝫ diſcordare a dictis coꝝ hebreoꝝ ꝛ latinoꝝ. Prima i ijs q̃ dicẽ captiuitatem regni iſrl termiãtã tpe aſſueri cũ tñ oẽs hebrei ꝛ latini maiori pte dicũt q̃ illa captiuitas nõ ẽ adhuc ſoluta. ſꝫ ad horã fuerũt liberati a periculo mortis. Fuit ſcõa. q̃ dicẽ. q̃ a trãſmigratiõe ioachi vſq̃ ad pri mũ ãnũ cyri. fluxerũt tñ. xl. anni. cũ tñ ſm oẽs hebreos. ꝛ ſm latinos ſaltẽ ꝓ maiori pte. ad mũ⁹ fluxerũt. lxx. anni vñ ꝛ hiere. xxv. dr. Cũ ceperit ipleri i babylone. lxx. anni viſitabo ſup eos vbũ bonũ. ꝛc. Scõm hebreos aũt hic deſcribitur tpis iniq̃taſ. ſic ſonat lra vtriuſq̃ dom⁹. ſ. iſrl ꝛ iuda ꝓpter quã vtraq̃ meruit captiuari. ꝛ accipitur hic

ímãtas notabilis que ẽ p ydolatriã ⁊ que respicit cõem pplm ⁊ nõ tñ psonã singlãrẽ. iniquitas aũt ista domo ist̃l durauit ãnis. cccxc. q̃r. ccli. accipiũr a prio ãno hieroboã q̃ peccauit et peccare fecit ist̃l i vitul' aureis. vt frequnter repetit. iij. Reg. ⁊ uij. vsq; ad. xx. ãnũ. Osee q̃ cũ pplo ẽgni

ysrael tũc captiuatus fuit p regẽ assyrioꝝ q̃ tñ nũerus sic declaratur. hieroboã enĩz regnauit ãnis. xxij. vt hr̃ iij. Reg. xvij. p' eũ nadab duob' annis. iij. Reg. xv. baasa. xx iij. hela. ij. zamri modicũ stetit. nõ tps ei' cõputat sub rege sequẽti. s. amri. q̃ regnauit xij. annis. achab. xxij. Hec hñtur. iij. Regũ xvi. ochosias. ij. uj Re xij. Joram. xij. iiij. Reg. i. dicit. xviij. annis.

uij. Reg. x. joachã. xxi. Joachas. xvi iiij. Reg. xiij. hieroboã. xli. uij. Reg. xiiij. zacharias ⁊ sellũ ser mesib' tñ. xl. tps eoꝝ cõputat sequẽti. s. manahen. q̃ regnauit. x. annis phaceia duob'. phacee. xx. Hec hñt. iiij. Reg. xv. ca. Osee ix. q̃ nono ãno capt' in samaria cũ pplo suo duct' ẽ in assyrios. uij. Reg. xvij. et ist̃ ãni sil' iuĉi faciũt nũeꝝ supra dictũ. Anni vo. cxlix. q̃ deficiũt de totali nũero. s. cccxc. ac ciptiũ de tpe iudicũ. s. a prio ãno abimelech vsq; ad vltimũ ãnũ heli. dicit ei iudicũ. viij. q̃ Gedeõ ex ornamẽtis aureis sibi datis ỗ victoria hĩta ỗ madiãitis fecit ephoth id ẽ vestẽ sacerdotalẽ. ⁊ subdit ibidẽ. Fornicatus q̃ ẽ oĩs ysrael i eo. ⁊ sicut dictũ fuit ibidẽ ista fornicatõ ñ fuit viuẽte gedeõe. q: ñ fec ephoth ad cultũ ydolatrie. Ꝫ ad dei cultũ i domo ꝓpria sicut dictũ fuit ibidẽ. Post mortẽ aũt ei' oĩs ist̃l fornicat' ẽ i illo ephoth vtẽdo eo i cultu ydoloꝝ baalim ⁊ astaroth. sic ibidez subdit. et hec fornicatio durauit vsq; ad tps samuel' q̃ dixit pplo. i. Reg. vij. Preparate corda vra dño. ⁊ fuite illi soli. Et subdit. Abstulerũt ĝ filij ysrael baalim ⁊ astaroth et fuierũt dño soli. Humet' aũt ãnoꝝ sic accipit̃ Oortuo gedeõe abimelech iudicauit pplm trib' annis. Judi. ix. p' eũ thola. xxiij iayr. xxij. Judi. x. et ibi subdit q̃ ppls ist̃l p' mortẽ iayr afflict' fuit p filios ãmon. ⁊ philistiim. xviii. ãnis q̃ ñ pñt ꝓputari in tpe iudicis seq̃ntis. s. iepte. q̃ iudicauit tñ ser ãnis. q̃ accipiũr hic. xvii. ãni in q̃bo ppls fuit sine iudice. p' q̃s iepte iudicauit ser ãnis. abessan. vij. ahialon. x. abdon viii. et hec hñt iudicũ. vii. Sansõ. xx. iudicũ. xvi. heli. xl. i. Reg. iij. cui successit samuel. Ist̃ ãni sil' iuĉi faciũt ãnos clvii. et sic hẽm' octo ãnos supfluos q̃ sic rõabl'r pñt rescidi. Ꝫ es̃ scptura dicat q̃ oĩs ist̃l formicat' fuit i ephoth facto a gedeone applicãdo illỗ ad cultũ ydoloꝝ. tñ ñ dicq̃ fuerit ĩmediate p' mortẽ gedeõis. Ꝫ forte fluxerit ist̃ octo ãni afi vel aliq̃ ps eoꝝ. ⁊ ẽ aliq̃s dimidi' ãn' vl' minor ps vni' iudiĉ. p ãno itegro cõputaf. vt q̃ ist̃ituit ĩ fine ãni vel p' mediũ. et sic fm plures iudices pñt rescindi fm vitatẽ. ist̃ octo ãni vl' ps eoꝝ a nũero posito i scriptura. nec tñ. ꝓter h̃ scriptura ꝛtinet falsũ. q: loq̃r fm cõmunẽ modũ loq̃ndi. sicẽ ñ rex frãcie coronaret̃ i natiuitate dñi. diceret̃ regnare illo ãno. s. ãno dñi tali in pascha te seq̃nti ĩciperet ãn' secũd' sue coronatõis fm eõem modũ loq̃ndi. ꝓter mutatõz nũeratõis fm ãnos dñi. Hñet' ãt ãnoꝝ imãtatis dom' iuda ĩcipit a tpe manasse regis iude q̃ horribl'r peccauit et pplm peccare fecit. ponẽdo idola i tẽplo dñi. vt hr̃. iij. Reg. xxi. ꝓter qõ sñia dñi de fu-

ꝓ ãno dedi tibi' Et ad obsidionẽ hierlm querras faciẽ tuã ⁊ brachiũ tuũ erit exertũ ⁊ pphabõ aduers' eã' Ecce circũdedi te viculis' ⁊ ñ te querres a latere tuo i latus aliud donec ꝛpleas dies obsidiõis tue. ' Et tu sume tibi frumẽtũ ⁊ hordeũ et fabã et lentez et miliũ et

tura captiuitate ppli. ascribit̃ peccatis manasse. uij. Reg. xxij. vbi dicit. Verũtñ nõ ẽ auersus dñs ab ira furoris sui q̃ irat' ẽ furor ei' ꝓ iniquitatibus irritatõibus q̃bo puocauerat eũ manasses. Dixit itaq; dñs Etiã iudã auferã a facie mea. Verũtñ iste manasses penuuit. ⁊ postea fideliter re

viciam ⁊ mittes ea in vas vnũ. et facies tibi pães nũmero dieꝝ q̃bo dormies sr̃ latus tuũ. Trecẽtis ⁊ nonaginta diebꝫ comedes illud ' Cib' aũt tuus q̃ vesceris erit i põdere' vigiti stateres i die' A tpe vsq; ad tps cõedes illỗ. ' Et aquã i mẽsura bibes sextã ptẽ hin' A tẽ

gnauit. ⁊ idolatriam abstulit. ꝓter qõ totũ tps suu nõ ponit̃ in pcto iude. Ꝫ tñ. xvi ãni primi. ⁊. ij. q̃bo regnauit amon ꝓssim' cui successit iosias. de cui' tpe nihil pñt q: fuit sctissim'. cui succ̃sserunt duo filij et' vnus de malitioachim ⁊ iechonie nihil ponit̃. Ꝫ fuerit malitia ydolatre

q: q̃libet eoꝝ ẽgnauit tñ trib' mẽsib'. ⁊ cõputãt i tpe aliorũ. Videt mihi q̃ vtriq; expositõi pdicte addenũ sit q. cccxxx. dies i q̃bo ezechiel iacuit sup lat' sinistrũ. ⁊ de xxxũ fuerit signũ tpis obsidiõis hierlm. q: i textu dr̃ p' ceptũ de dicta iacetia. Et querres faciẽ tuũ ad obsidiõez hierlm. q̃ sic põt declarari. hierlm fuit obsessa a chaldeis ãno secdechie. ix. x. mẽse. x. die mẽs. et capta fuit ãno. xi. se. dechie mẽse. iij. ix. die mẽsis. vt hr̃ hiere. lij. et sic a prici pio obsidiõis vsq; ad finẽ ei' fluxit ãn' integer ⁊ q̃nq; mẽses. ⁊ xxvij. dies ezechiel ãt dormiunt sup lat' suũ sinistrũ. cccc. dieb'. et sup dextrũ. xl. dieb'. q̃ sũt ũcti faciũt. ccc. xxx. dies q̃. cccl xv. faciũt vnũ ãnũ integrũ. ⁊ remanẽt lxv. dies q̃ faciũt duos mẽses et sex dies. ⁊ sic tps obsidionis hierlm vsq; ad ei' captionẽ nõ excedit tps dormitõis ꝓphe sup vtrũq; lat'. nisi in trib' mẽsib' ⁊ xxx. diebꝫ Et rõabl'r põt dici q̃ tãto tpe fuit interrupta obsidio. q: chaldei audiẽtes q̃ egyptij veniebãt in auxiliũ iudeorũ. reliquerũt obsidionẽ vt obuiarẽt eis q̃b' fugat' ad obsidionẽ redierũt. vt hr̃ hiere. xxxvij. ⁊ in tali recessu ab obsidiõe ⁊ reditu tãti exercit' bñ fluxerũt tres mẽses. ⁊ xxx. dies et sic hr̃ ꝓpositũ. s. q̃ tps obsidiõis hierlm ⁊ tps dormitõis ꝓphe fuerũt eq̃lia. Conseqũter recit scriptura ad describendũ obsidionẽ hierlm cũ dr̃. v Et ad obsidiendũ hierusalem. ⁊ pbẽ notãdo irã dei ꝛtra ipam. x Et bra. tuũ erit exert. i. extẽtũ ad designãdũ cõbinatoem victorie dei sup eã.

y Et ꝓphabis aduers eã. pñciãdo ei' subuersionẽ.

z Ecce circũ. te viculis mõ supradicto. a Et ñ querẽ donec cõpleas dies. obsidionis tue. i. reclusiõis i domo tua q̃ nũer' s. ẽ posit'. s. cccxc. ⁊ utex. xl. b Et tu sume. hoc p. ẽ describit oppressio famis secutura ex lõga obsidiõe hierusalẽ. sicut hr̃. iij. Reg. vltimo. et describit hic p quãdã parabolã q̃ prio ponit. secdo exponit. ibi. Et dixit. Circa primũ dicit. b Et tu sume tibi frumẽtũ ⁊c. talib' cibis solent muniri ciuitates ꝓ obsidionẽ. c Et fa. tibi panes mu. dicit. s. cccxc. panes. d Cibus ⁊c. erit i pondere. sic fit in tpe obsidiõis q̃ndo victualia ĩcipiũt deficere.

c Vigiti stateres i die. stater vo idẽ ẽ q̃ dimidia vncia vt dicit Ysidor'. xvi. ethymologiarũ f A tpe vsq; ad tẽpus. i. a principio. cccxc. dieꝝ vsq; ad finẽ q̃libet die vnum panẽ. g Et aquã in mẽsura bibes sextã ptẽ hin. id ẽ sextarij. A tpe vsq; ad tps bibes illud. s. q̃libz die sextã ptẽ vni' sextarij. Quãtitas hui' sextarij ⁊ decẽ vnciarũ panis pdicti nõ ẽ nobis certa. q: mensure et pondera mi-

tū variant fm tpa ⁊ puincias diuersas īmo etiā in eadem puincia ⁊ in locis ppinqs sicut sertari⁹ vim munor ē la/tis parsi⁹ qs ī vlla sancti dr̄omsi. tū er circūstātia lr̄e sa/tis ptz q̄ no erat tāta q̄ sufficeret ad cibū et potū ꝓueni entē ipi⁹ ezechiel. sz magis erat ad tpandū famē et sitim

ei⁹ talis ei portio dat qsi victualia incipiūt ōficere i obsidiōib⁹. v Et sterco. qđ egre. de ho. opies illua. un heb. hr̄. Coques illđ dictio ei hebraica q̄ h̄ posit cōquoca ē ad. opi re et cogre. hebrei tñ vident hic melius di cere. q̄ in aliq̄b⁹ terr̄ vbi ē dfect⁹ ligr̄ colli gunt sterc̄a boū de/siccata ī cāpis ⁊ inde fit ignis ⁊ idē posset fieri de sterc̄ib⁹ hūa nis sz eet ni mis abo minabile. sic igit ad de signāduz q̄liter uidei cōederent cibuz abo/minabilē ī terris alie nis vbi duceref capti uꝰ p̄cepit de⁹ ꝓphē q̄ faceret ignē de sterco rib⁹ hoim desiccatis ⁊ in camino calefacto illo igne coq̄ret panē suū sz q̄ ꝓphaß ho/r̄ Aa a (ruit. dixit. dñe deus. et dicūt ex positores aliq̄ q̄ hic triplicaf a ad denotā/du ho. rorē triplicē. s. vilitatis materie trāf gressiōis legis diuīe ⁊ captiuitatis significa te sz hoc p̄cedit ex ig/rātia hebrei fm ōis in q̄ ē hic erna tiñ dictio ⁊ sonat aha. Et ē intellectio admirāt̄is seu q̄rēt̄is sicut dictū fuit. c. hieremie. y Et morticinū ⁊ laceratū a bestijs nō cōe/dit. q. d. adhuc eēt mihi granius vesci pane sic abomina bili. z Ecce dedi tibi ⁊c. in hoc tpauit p̄ceptū.

a Et facies panē tuū in eo. i. coques mō p̄dicto.

b Et dixit hic ponit p̄dicte pabole expositio seu applica tio exprimēdo famē in dieꝫm futurā cuz dr̄. c Ecce ego ꝓteram ba. pa. i. sustētamētū cuiuscūq̄ cibi q̄ nomīe panis intelligit in scriptura. d Et co. pa. suum in pō/dere. i. nō ad saturitatē. sz famē alēntulū tpandam.

e In solicitudine. ꝓpter diminutōz victualiū. ⁊ inuasio nē obsidentiū. f Ut deficientib⁹ pane ⁊ aq̄. i. finaliť deficiet oīs cibus ⁊ pot⁹. g Coꝛuat vnusq̄sq̄ ad fra trē suū. nō potens se sustinere p̄ debilitate ⁊ timore.

h Et cōtabescat. i. deficiat. i In iniqui. suis. i. ppť iniq̄tates q̄s opati sunt ꝑ deū et primum ⁊c. Ca. V.

Et tu fili hois. Hic ostit describit ppli hierlm de/structio. ⁊ primo ad hoc parabola ponit. secūdo exponit. ibi. Hec dicit dns. Parabola aūt ista nō solum est verbi sed facti. iō dicit ꝓphete.

b Su. n. gla. acutū. i hebre. hr̄ rasorū. c Et du. id duci facies. d Per caput tuū ⁊ barbā. nō em̄ posset h̄ facere. ꝓpheta manu ꝓpria. sed fecit hoc p rasorem. et

idē intelligendū ē de dictis. c. p̄cedenti. vt ō coctiōe pa/nis et hmōi. q̄. ꝓpha iacens sup latus suū simulatū imo/

e Et assu (pliter nō poterat hoc facere manu ꝓpria. tibi staterā ponderis. i. aptā ad pōderandū. f Et di/uides eos. i. pilos capitis tui et barbe in tres ptes eqles

Et tu fili hois sume tibi gladiū acutū ra dentē pilos: ⁊ assūes eū ⁊ duces p caput tuū ⁊ p barbā tuā. et assumes tibi staterā pōderis ⁊ diuides eos. Tertiā ptē igni cōbures ī medio ciuitatis iuxta cōpletionē dier̄ obsidiōis: ⁊ assumes tertiā ptē ⁊ p̄cī/des gladio in circuitu ei⁹. tertiā vo aliā dispges i vē/tū. ⁊ gladiū nudab⁹ p⁹ eos Et sumes inde⁹ puū nūer̄ ⁊ ligab⁹ eos ī summitate pal/liꝰ tui Et ex eis rursum tol les ⁊ p̄dabis eos in medio ignis et ꝑburet eos igni. et ex eo egredief ignis ī oēz domū isr̄l: Hec dicit dns de Ita ē it̄m. In medio gētiū posui eā. et in circum tu eius terras. Et contem/psit iudicia mea vt plus esset impia q̄s gentes. et p̄/cepta mea vltra q̄s terre q̄

et q̄ hoc non poterat bene fieri nūerādo p/cipiť fieri ponderā/do g Tertia ptem igni cōbures ī me. ciui. sc̄z hierusalē descripte in latere ad designāduz q̄ tercia pars p̄puli hierosolimitani mo/reref fame et peste ob sidionis tpe. et hec pe na vocatur cōbustio ignis. In scriptura. ñ sacra frequenter nomie ignis itelligiť alia pe na. h Et assu. tem am ptē et p̄cides gla/dio in circūtu eius. ad designandū q̄ ma gna pars p̄pli hiero/solimitani occideref a chaldeis extra mu/res. q̄. aliq̄s exiūt ad irruendū sup obsidio nē et ibi occidebāt/ saltē multi. nō poten tes se retrahere intra ciuitatē. aliqui etiam occulte fugiētes de ci uitate capiebantur a chaldeis occidebant. g Tertiū vo aliā di/uin ven. h ūn ptē dis/fugintis in egyptum post captōz ciuitatis. vt hr̄ hiere. xlij.

h Et gla. nuda. post eos. q̄. nabuch. postea intrauit egyptū. ⁊ illos prius occi/dit ptim captiuauit sicut eis p̄dixerat hieremias.

i Et assumes inde. i. de ista tercia parte h Paucum ru. et liga eos ⁊c. ad signādū illos q̄ postea ducti sunt ī babylone captiui ⁊ in vita p̄seruati. l Et ex eis rur/sum tol. et pḡ. eos. un me. ignis. ad designādum achab ⁊ sedechiam q̄s in igne fruit rex bab̄ylō/is. vt hr̄ hiere. xxix.

m Et ex eo. h ē ex illo igne sciū combustione.

n Egre. ignis in oēm do. isr̄l. i. increpatō pene seu ma/ledictōis. Ex pumtōe em̄ illoꝝ ⁊ uoꝝ assumpt⁹ elt mod⁹ cōmunis loquēdi in pp̄o israel. vt cū vnus malediceret alteri dicebat. sic tibi ꝓtingat sic ꝓtigit achab ⁊ sedechie. sicut dr̄ hiere. xxix. sic exponit lr̄am ista Ra. sa. Expositō/res aūt latini exponūt de pena reuertentiū ō babylone. q̄ muros ciuitatis repauerūt ī angustia magna. vt habet libro neemie. ⁊ de malicia quoꝝdam qui tempore ma/thabeoꝝ ꝓcitauerunt gētiles ꝓtra iudeā. vt habet. i. et. ij. Machabeoꝝ. sz prima expositio planior et magis ꝓsona lr̄e vr̄. o Hec dic. hic ostit ponit exp̄ō pabole. ꝓio tñ ratio dicte destructionis assignaf. secūdo pabola ad. ꝓpo sitū applicaf. ibi. Tertiā ptē. Circa primum dicitur.

p Ista est hier. i. ciuitas quā in latere scripsisti hiēm signāt. q In medio gētiū po. eā. q̄ sita ē in q̄rto cli/mate terre habitabili. is septē climatib⁹ ⁊ ustice. r Et

cõtẽ.tu.mea vt plus esset ipia q̃ gẽtes duplici rõne.s.q̃ gẽtes leges sibi traditas a suis maiorib⁹ suauerũt.nolẽ vo legẽ a deo sibi datã reliq̃rũt.vsi biere.q̃ dr. Si mutauit gẽs deũ suũ.i.nõ mutauit.q plus aũt me⁹ mutauit gl'am suã.i.deũ suũ in idolũ. Jtẽ ꝓpter multitudinẽ bñficior a dõ te ceptor in legis datione q mãne celestẽ nutritione q sabb̃ q̃ nõ fecerat de⁹ alijs gentib⁹ fm q dr ps. cxlvij. Nõ fecit taliter omni natiõi ꝛc. Jngratitudo vero aggrauat alia petã.iõ sequitur

s Quia supastj gẽtes scz in malicia.

t Et iuxta iudicia gẽtiũ ꝛc.i.mun⁹ iuste q̃ ipe iuristis.

v Faciã i me.tui.iudiciã.i.vindictas iusticiae mee. x Et faciã in te q̃ nõ feci.scz.tpib⁹ ꝑteritis.

y Et q̃b⁹ sĩlia vltra nõ fa. Jstud vltra nõ signat ꝑpetuitatẽ a ꝓtepost.sic q illud. Et facie.ij. Et nõ exercebuntur ad plũ.sic plen⁹ fuit ibi dictũ.q̃ ipor⁹tat tps longũ.s.q̃sq̃ iterent.tales abominatiões vl' maiores. q̃b⁹ ipleuerũt iudei i occasione pi. ꝑ q̃ incurrerũt tãta mala vl' maiora p romãos q̃ta ĩcurrerãt p chaldeos.ido subditur

z Comedẽt pa.suo. ꝛc.h enĩ i vtraq̃ obsidione.s.chaldeor⁹ z romanor⁹ fuit ipletũ a Jdcirco vi.ego dido.i.sicut verũ est q ego sum vita p ẽntiam ita vex est q̃ inferam dictã penam.

b Pro eo q sanctũ meũ.i.tẽplũ meo nomini ꝓsecratum.

c Violasti ꝛc.s. ponẽdo ibi idola. vt hẽ i.Reg.xxi.

d Ego q̃s ꝛfringam id ẽ te destruã.sic lagena in ptes minimas ꝛfracta

e Et nõ p locu.meus in exteriori effectu.

f Et non misere.affectu interiori

g Tertia ps. Dic ꝓfir pabola.s.posita ad ꝓpositũ applicatur z ex ꝑdictis exponẽdo ifam pabole ptz ifa vsq̃ ibi.

h Et ꝓple.fu.me.ꝛc.loquit de ꝛpo ad modũz homis irati.cuius ira quiescit inflicta vindicta.

i Et ꝓsola.passiones enĩ irascibiles terminant⁹ in passiones ꝓpitiales.vindicãs enĩ malũ sibi illatũ valde delectatur.q̃.rhetor.z.iiij.cth.dr. Jta dulcior melle i pectoribus viror liquescit.

l Quia ego dñs.potẽs vindictam facere.

m Et da.te in desertũ.q̃ prius eras magnifice ꝓtata z loquit de hierlm destructa

n Et in obꝓbriũ que

in circũitu ei⁹ sẽt Judicia eĩ piecerũt.r z ĩ ꝑceptj meis nõ ãbulauerit. Idcirco hec dicit dñs de⁹. Quia supastj gẽtes q̃ in circũitu vro sẽt z ĩ ꝑceptj meis nõ ãbulastj.z iudicia mea nõ fecistj.r z iuxta iudicia gẽtiũ q̃ in circũitu vro sẽt nõ estj opati.iõ hec dicit dñs de⁹.ecce ego ad te.z ipe ego faciã i medio tui iudicia in oculis gẽtiũ: z faciã i te q̃d nõ feci. z q̃b⁹ silia vltra nõ faciã.ꝓp oẽs abominatões tuas. Jõ ꝑres comedẽt filios suos i medio tui.z filij comedẽt ꝑres suos. Et faciã i te iudicia z ventilabo vniũsas reliq̃as tuas i oẽz vẽtũ. Idcirco vivo ego dicit dñs dñs nisi p eo q̃ sctũm meũ violasti i oib⁹ effusiõibus tuis z in cũct⁹ abominatiõib⁹ tuis. ego q̃s ꝛfringã et nõ ꝑcet oc̃s me⁹ z nõ miserebor. Tertia ps tui peste morietr fame ꝓsumet i medio tui.z tertia ps tui in gladio cadet i circũitu tuo. Tertiã vo ptẽ tuã i oẽz vẽtũ dispgã: z gladiũ evaginabo p eos. z ꝓplebo furorẽ meũ.z requiescere faciã idignationẽ meã i eis z ꝑsolabor. Et sciẽt q̃z ego dñs locutus sũ i zelo meo. cum ipleuero oẽm idignationẽ meã i eis et dabo te i desertũ z i obꝓbriũ gẽtib⁹ q̃ i circũitu tuo sunt in ꝓspectu oĩs ptereũtis. Et ert obꝓbriũ z blasphemia exẽplũ z stupor i gẽtib⁹ q̃ in circũitu tuo sũt cũ fecero i te iudicia i furore z i indignatiõe z i increpatiõib⁹ re q̃ ego dñs locutus sũ q̃ñ misero sagittas famis pestilentes que erũt mortifere.et q̃s mittã vt dispdã vos. z famẽ congregabo sup vos. ꝓterã i vob⁹ baculũ pãis.z i mittã i vos famẽ z bestias pessimas vsq̃ ad infirmatiõez Et pestilẽtia z sãguis trãsibũt p te z gladiũ iducã super te. Ego dñs locutus sum.

Caplm.VI.

Et fact⁹ ẽ sermo dñi ad me dicens. Fili hois.pone faciẽ tuã ad mõtes isrl' z ꝓphabis ad eos z dices. Mõtes isrl' audite vbũ dñi dei. Hec dicit dñs de⁹ mõtib⁹ z collib⁹ rupib⁹ z vallib⁹. Ecce ego iducam sup vos gladiũ z dispdã excelsa vra.z dmoliar aras vestras z cõfringentur simulacra vra z deijciam interfectos vros añ idola vra. Et dabo cadauera filior israel ante faciem simulacrorum vestrorum.et dispgam ossa vestra circum aras vestras in omnibus habitationib⁹ vestris Urbes dserte erũt z excelsa demolietur z dissipabuntur.z interibunt aree

Caplm.VI.

Et fac.ẽ. Post q̃ descripta ẽ hierlm obsidio.z ꝓpli ei⁹ destructio. Hic ꝓsir describitur tot⁹ iudee vastatio.z dividit in duas ptes.q̃z primo describitur hec vastatio. secũdo vastatiõis acceleratio ca.se. Psis autem ca.in tres partes dividitur. quia prio describitur iudee generalis vastatio.secũdo aliquor⁹ specialis reservatio.ibi Et relĩquã.tertio ceteror⁹ finalis destructio ibi.hec dicit. Circa ꝓmũ dr. b Fili ho.po.fa tu.i.respice terram isrl' vultu irato ad designandum iram dei cõtra ipam Hec dicit dominus deus mõ.z col.ꝛc.q.d.nullus locus remanebit indiscussus ab aduersarijs discurrẽtibus vbiq̃ ad interficiendum homines latitantes et rapiendum sibi bona abscondita et ꝓburendũ edificia. vestra.vbi colebantur ydola.

d Et dispereel.

e Et deijciam interfe

ctos vros ꝛc. qz corpa infectoꝝ vbiqz dimittent ī sepulta. certa patet ī lra vsqz ibi. f Et scie. p expletā vindicte mee. g Et reliqz. hic ꝓfir describit aliqz spāl refutatio. q ad ih̄m refutari i vita ꝛ ducti iter gētiles vt p ꝓphaz ad deū ꝙuertēt ꝛ a do ipiciūt liberarēt. ꝛ ex tali liberatōe mirabili mīti gētiles ꝙuertērēt ad fidē vnī veri di. sic in libro hester legit esse factū liberato ꝓpho a psecutione aman. ꝛ Dan. iij. vbi ih̄s q liberat. tribus pueris de camino ignis rex ꝓcepit p totū regnū suū reuereri deū celi. ih̄s ē qđ dz g Et reliqvos. eos q̄ fugerit gladiū. s. chaldeoz. ad vitā refugati h Et recorda. mei. libe. vri. vt in exēplis i Ex con (potius. tritui coꝝ eoꝝ. vexatione dāte eis intellectū k Fornicās. p idola l Et rece (triam. des a me. latriam negligēdo. et ih̄s vt q nō bñ dicāt q̄ exponūt passū vitā d apis ꝛ aliis credentib⁹ et inde is. qz nō fuit eis pe/ mcessa de idolatrie p. is q̄ h̄ negūtur. qz illo tpe ꝛ an p longū tps cessauerat idolatria in iudeis. m Et scient. qz ego dñs nō fru. loc. suꝫ vt face. eis malū h̄. pe/ ne. dic enim phus. ꝛ. ethi. q̄ pene sunt quedam medicine ad pc̄ati correctiōem ꝛ ne sicut medicina dz ee frustra q̄n nō inducit sanitatē. sic pena ifli/ cta dz esse frustra quā/ do ad eam nō sequit correctio. sicut dz hie re. q. Frustra percussi filios vros. disciplinā nō receperūt. sed si ī de sequit correctio. sicut in ꝓposito. tūc nō est frustrata fine suo.

n Hec dic. Hic ostir denūciat ceteroꝝ finalis destructō ꝓter obstinationē eoꝝ ī malo cū dz ꝓphe. o Percute ma. tuā. pcussiēdo manū adinuice ad modū dolētis ꝛ irati. p Et allide pedē tuū. ipingēdo ad lapidem ad modū hois turbati. q̄ nō aduertit vbi pedē suū ponit. q Et dic heu ad oēs abominationes. i. idolatrias ꝓter penā sequētē q̄ subdit. r Qua gladio fame tē. sicut declaratū est ca. p̄cedē. s Qui lō. ē. s. ab aduersarijs t Peste morietur. i. corruptiōe aeris ꝛ mortalitate. v Qui autem. ꝛpe. scz aduersarijs x Gladio corru/ vre ꝛ ꝓfringent. ꝛ cessabūt idola vēa. ꝛ cōterent oe iu/ bra vēa ꝛ delebuntur opa ve stra. ꝛ cadet interfectus i me dio vri. t ꝛ scietis qz ego sum dñs u ꝛ reliquā in vob eos q̄ fugerit gladiū i gētib⁹ cum dispserto vos i trib⁹ ꝛ recorda būt mei liberati vri i gētibus ad qs captiui ducti sūt qz ꝛ tritui coꝝ eoꝝ fornicās l ꝛ rece dēs a me. ꝛ oculos eoꝝ fornicātes p idola sua. ꝛ displicebūt sibimet ī facieb⁹ malq̄ fecerāt ī vniūsis abominationib⁹ illis m ꝛ scient qz ego dñs. non frustra locut⁹ sū vt facerem eis malū h̄m. n Hec dic dñs deus Percute manū tuā p ꝛ allide pedē tuū q ꝛ dic heu ad oēs abominatiōes malox dom⁹ isrl. qz gladio fame ꝛ peste ruituri sunt r. Qui longe ē. peste morietur s. q̄ ꝛ ꝓpe gladio corruet t. ꝛ q̄ relictus fuerit ꝛ obsess⁹ fame morietur. Et ꝙplebo indignationem meā ī eis u. ꝛ scietis qz ego dominꝰ. a cū fuerit infecti vestri ī medio idoloꝝ vroꝝ. in circuitu aratri vrāꝝ. ī oī colle excelso ꝛ ī cūctis sūmitatib⁹ mōtiū. ꝛ sb⁹ oīe lignū nēorosū b ꝛ sbrus vniū/ sam quercū frondosam. locū vbi accēderēt thura redolē/ tia vniūsis idolis suis. c Et erēdā manū meā sr̄ eos t. ꝛ faciā tra eoꝝ desolatā u ꝛ de/ stitutā a deserto deblatha i oīb⁹ habitatiōib⁹ eoꝝ. ꝛ scient

Eqz ego dñs. VII. Tu fac ē ꝓmo dñi ad me dicēs. ꝛ tu fili hois. Hec dic dñs deus tre isrl. Finis vēit. venit finis sr̄ qttuor plagas terre. Nūc finis sr̄ te. ꝛ imittā furorē meū ī te. ꝛ iudicabo te iuxta vias tuas. ꝛ ponaz ꝛ te oēs abominatōes tuas. ꝛ nō pcet oc̄ls me. sr̄ te. ꝛ nō miserebor. sz vias tuas ponā sr̄ te. ꝛ abominatiōes tue ī medio tui erūt. ꝛ scietis quia ego dñs. hec dic dñs deus Afflictio vna afflictio ecce vēit. Finis vēit. vēit finis euigilauit aduersū te. ecce venit. Venit ꝓtritio sr̄ te q̄ hītas ī tra. vēit tps. ꝓpe ē dies occisiōis ꝛ nō gle mōtiū Nūc de. ꝓpiū effūdaz ira mea sr̄ te. ꝛ ꝓplebo furoreꝫ meū ī te. et iudicabo te ꝓm vias tuas. ꝛ ponā tibi oīa scelera tua. ꝛ nō pcet oc̄lus me. nec miserebor. sz vias tuas ponā tibi. ꝛ abominatiōes tue ī medio tui erūt. et scietis qz ego sū dñs ꝓcutiēs ecce dies ecce vēit. egressa ē ꝓtritio. l ostendit virga m germinauit superbia n iniq̄tas surre

e Et nō pcet oc. me. effectū. f Et nō miserebor affectū. g Sed vias tuas po. sup te. i. pōd pene tuis operibꝰ bite. h Afflictio vna. afflictio ecce ve. i. multiplicata afflictionū vnius venientis sup alteram. i Finis ve. rotiēs replicat ad ostendendū acceleratiōem. k Et nō gle mōtiū. i. iudea q̄ ē terra mōtuosa. cetera patēt ex dictis. qz idē frequēt repetit ad maiorē exaggeratiō. l Floruit. hic ostir ponit mod⁹ acceleratiōis ꝑm hebreos. q̄ fuit p potentia regis babilonis q̄ fuit unitꝰ deo in hac punitione vt frequēter dictū est. s. i Esa. ꝛ dicit. ꝛ sic et aduersarioꝝ. y Et qui relictus fu. ꝛ obsessus con/ fidens in fortitudine muroꝝ. fame morietur. z Et scietis qz ego dñs. ꝓ etplentiam vindicte mee.

a Cū fue. interfe. ve. in me. idolo. vt vbi peccauerūt ibi puniantur. b Et subtus omne lignū nemorosum in talibus enī locis erat cebant idolatriā na/ time venerē. ꝛ priapi. ibi in veneratione eo/ rū suam exercētes lu/ xuriam. c Ubi ac cēderūt thura redolē tia q̄ soli deo deberēt offerri. d Et terē/ dā ma. me. sup eos. i. ptāte ultricie mee. f Et faci. terrā eo. s. solatā. i. va. tā ab ho/ minib⁹. g Et de/ stitutā. bois fructib⁹ h Et deser to debla tha. ad qđ in vna ꝓ/ sui terminat iudea i In oīb⁹ habitati/ onib⁹ eoꝝ. i. vsqz ad fi nem alterū. ita q̄ ni/ hil remaneat qđ non sit desertū. l Et scīēt qz ego do minus. ꝓ experietias mee punitionis.

Caplm. VII.

Et factus ē. h ostir ponit pre dicte vastatiōnis acceleratio. Cui ca qđ ꝓio ponit acce leratio exterminij. se/ cūdo excidio reme/ dij. ibi. Canite tuba. Puma ī tuas. qz pri/ mo ponit vastatiōis acceleratio. scdo ipi⁹ modus vel rō. ibi. flo ruit vga. Circa ꝑmi dicitur. b Finis ve. i. finalis vastatio appropinqt. ꝛ replica tur h̄m ad maiorē asser tionē. c Sup q̄tu or pla. terre scz iudee ita q̄ nulla ps rema/ neat q̄ nō vastetur d Et iudi. te. iu. vi/ tu. i. fm opa mala q̄ fecisti.

dicitur hic. l Floruit vga.i.rex babilonis inualuit.q̄ est vga ad gentilēdū iudeā. m Bernīauit supbia.q̄ victorias q̄s hēbat vtute dei.er supbia attribuebat pro prie vtuti. n Iniq̄.sur.in via ipietatis.q̄ supatos et captos crudeliter tractabat sm q̄ dr de eo Esa. xiiij. Cōtriuit dñs baculū impiorū vgā dñātiū cedētē pplos i indignatiōe plaga insanabili subiciētē i furore gētes psequētē crudeliter sm alios vo hic pōitur cā siue rō accelerationis.q̄ fuit supbia sedechie regis ex q̄ rebellauit regi babylonis ipie ultiōdo suū iuramētū.q̄.palipo. xxxvi. Sic ḡ dicitur.

l Floruit vga.i.sceptrū iuda.qđ aliquas pspitates habuit sub sedechia. m Bernunauit supbia.q̄ i de supbiuit.

n Iniq̄tas surre.q̄ ex ḡ iuramētū transgressus fuit. o In vga ipie q̄ sic regnus suū fuit ipū et vastatiōe dignū. p Nō erit ex eis.ḡ ē.nō rēanebit aliqs de domo sedechie.q̄ ipse fuit exoculat⁹ et i captiuitatē ductus.et filij eius

q Et nō ex (occisi. pplo.q̄ ptī fuit captiuat⁹.ptim occisus. r Neq̄ ex so.e.i heb. hī. neq̄ ex cetu eoꝝ. et ps intelligitur Jo hānā filiū charee et socios ei⁹.q̄ post mortē godolie ducti fuerūt in egyptum. vbi postea p regē babylōis fuerūt ptī occisi.ptī captiuati vt dēm ē.ē.c.v.iō subditur. s Et nō erit reqes i eis.nō ei inueniet reqē i egyptū sic cedebāt.vñ dicebāt.irrabim⁹ egyptū vbi clāgorē tube nō audiem⁹ rc.hier.xlij. t Ueit tē pus.destructiōis. v Qui emit nō letetur q̄ cito pderet

x Et q̄ vēdit nō lu.q̄ cito pderet etiā si nō venderet

y Et adhuc i vi.vita eoꝝ.i.sufficiat eis fuare vitam si possint. z Uisio.n.ad oēm mul.i.visio facta pphete a Nō regredietur.i.nō (de multitudinis captiuitate. retractabitur.sz pceđit in effectu. b Et vir iniq̄.vite sue nō fortabitur.sicut possit euadere mortē l captiuitatē c Canite. Postq̄ pdicta ē acceleratio exterminij. hic pōit ponitur exclusio remedij.et prio pōitur hec exclusio. scdo finalis pcō ibi. Facpcōem. Primū fit ostendendo q̄ nō possint euadere.nec se ostēdēdo nec se redimēdo.ideo c Canite tuba.vos q̄ hētis officiū excitandi (subditur. di alios ad bellū.et loq̄tur ironice.q.d.p nihilo facietis d Et nō ē q̄ vadat ad pliū cui⁹ rō subditur. (subditur e Ira enī mea.cui nullus pōt resistere. f Super vni.po.ei⁹.s.hiet im. g Gladi⁹ foris.interficiēs eos qui inuenīetur extra ciuitatē. h Pestis et fames intrinsecus.q̄ si equēter aciem pugnāt q̄ gladi⁹.vt dicat vegetius lib.d. re militari. i Qui in agro ē rc.repetitio

est eiusdē sñie ad maiorē assertionē. k Et saluabuntur q̄ fugerint.ad loca inaccessibilia. l Et erūt i mōtibus quor co.quallū.i.q̄ pri⁹ hītabāt i quallibus secure.sed qz inde aduolāt ad mōtes timore volētiū eas capere sūt ibi valō trepide.et sic illi fugitiui erunt ibi intimore positi. m Unusq̄q̄z in iniq̄tate sua ḥ patietur.

n Oēs manus dissol.timor ei magn⁹ recidit mēbra exteriora tremētia.q̄ pfis ad se ō fendēdū inualida

o Et oia genua fluent aq̄s.s.vrie. timor enī dissoluit vesicaz et facit fluere vrinam.

p Et accinxerūt se cilicio.in signū tristicie et anxietatis

q Et i vultibus (tantis. uersis capi.eoꝝ cal.q̄z p̄ dolore trahent sibi et Argē (capillos. tū eoꝝ rc.i. argētū et auꝝ nō pl⁹ valebit eis q̄z sterq̄linū.q̄ inde nō poterūt hēre ab ūpter totalē defectū victualiū nec ide poterūt se redimere ō mūdo aduersantes cui⁹ rō s Miscan (subdit. dalū iniq̄tatis eoꝝ factū ē.i.p iniq̄tate sua corruerūt absq̄ resurrectione Et ornamēto (ctione mo.su.rc.i. q̄ ō auro et argēto fecerūt orna mēta sibi i supbiā. et simulachra ad exercēdū idolatriā.iō si valebit eis i nēcitate positis.sz magis dabit eoꝝ aduersarijs.ideo v Propē (subdit. hoc dedi eis illud in

immūdiciā.i.nō pl⁹ valebit eis q̄z sterq̄linum.

x Et dabo illud in ma.alienoꝝ.i.chaldeoꝝ. y Et.auer.sa.meā ab eis.subtrahēdo eis oīne meum auxilium z Et violabunt sez chaldei.

a Archanū meū.i.tēplū et maxime scīm sctoꝝ qđ nullus dēat ingredi nisi sūmus sacerdos sel i āno. b Et intro.in istud emissarij.i.viles psone et ribaldi. c Facpcōem.Hic pōit ponit pdicti negocij finalis pcō. signādo q̄ illud qđ dictū ē sit determinatū a deo absq̄ retractione.iō ōr ppbe. Facpcōes i heb.aūt hī. Fac cathenam q.d.iā cathene sūt parate ad ligādū eos et ducendū i captiuitatē d Cīm ter.ple.ē iudicio sanguinis.q̄z i ea pdēnati (tarē. sūt innocētes ad mortē p iniq̄s iudices.iō iustū ē.vt habitatores ei⁹ occidātur vel captiuentur. e Et adducaz pessimos.i.chaldeos q̄ erūt idolatre et crudeles valde.

f Et q̄escere fa.sup potē.i.regi et principū et sacerdotū.

g Et possi.san.eoꝝ.s.aduersarij. h Angu.sup re q̄ pacē ab aduersarijs. i Et nō erit.vñ sedechias reddidisz se chaldeis nili timuisset illudi a iudeis q̄ trāsfugerūt ad chaldeos.vt hī hiere.xxxviij. k Cōtur.su.pturvel.multiplicabit vna sē alia. l Et audi.malos tuorū m Et querent visi.de ppha.i.a pphis falsis.et iō faciebut eis vel de ppha vero.q̄ scelerib⁹ in arto posti⁹ que

q̄siuit sermonē dñi a hieremia.hiere.xxviij.sz eius cōsi-
lio nō acq̄euit. n cōbusserūt legē. o busq̄s interfecit. Na
bucho.eo q̄ relaxaue
rant iuramentū sede
chie qđ fecerat regi
babylonis.vt dicunt
hebrei.ideo subditur
p Rex luge.i.sedechias eroculat⁹.rī ca
ptiuitatē ductus.
q Et princeps īdu
etur meroze.i.princi-
pes sedechie.ponit.n
h singlare.p plāli.sic
Ezo.viij. Venit mul-
ca grauissima.i.multi
tudo mulcarum.
r Et man⁹ pl̄i ter-
re.i.hyrtes eoz.
s Cōturbabūtur.q̄
nō poterūt le defēde-
re. t Secundū viam eoz faciā eis.reddendo penam
debitam.p peccatis.

puenīēte req̄rēt pacē.r non
erit. Cōturbatio sup cōtur-
batōez vēiet.r audit⁹ sī au
ditū. Et q̄rēt visionē de.p-
pheta.r lex pibit a sacerdo
te⁹.r cōsiliū a sēioribꝫ. ℟ Rex
lugebit⁹.r principes induē
tur meroze.r manus pplī
tre⁹ conturbabūtur.r m viam
eoz facā eis.r m iudiciū
eoz iudicabo eos. et scient
q̄ ego dominus.

Cap. VIII.

Et factū est. Supius denūciata est hierlm r toti-
us iudee destructio. Hic ponit multiplex ab
ominatio q̄ fiebat in hierlm.r fuit in pte sue de-
structiōis rō. Diuidit g̃ pūs capl̄m in duas ptes. q̄ pri
mo ponit conditio reuelatiōis facte.scdo multiplicatio
abominatiōis reuelate.ibi. Et dixit ad me. Prima i du-
as. q̄ prio ponit reuelatiōis facte tps.scdo locus.ibi.et
emissa.circa primū dr. a Et factū est anno sexto scdz
trāsmigratiōis ioachim regis iude. b In sexto men-
se.in q̄nta sez die. c Ezechiel. et hoc ptz q̄ hec visio
facta est post illā que ponit.s.i.c.p annū integrū r duos
mēses.q̄ illa fuit facta anno q̄nto trāsmigratois ioachī
q̄rto mēse.q̄nta die mēsis.vt hr ibidē. d Ego sedebā
id est manebā.sic Deut.i.dr. Et sequit̄ i cades mlto tpe
e In domo mea.reclusus r iacēs sup lat⁹ dextrū ad-
huc.qđ declarat sic.q̄ ulta visio facta est post primā per
annū r duos mēses plene.vt dictū est. Annus aūt habet
ccclxv. dies. et duo menses lix qui simul iuncti faciūt.
cccxxiij. dies. Preceptū aūt fuit ezechieli iacere prio su
per latus sinistrū trecētis nonaginta dieb⁹.vt hr.s.iij.
ca. r secūdo sup latus dextrū.xl. dies.q̄ simil̄ iūcti faciūt
cccxxx. dies. r sic ptz q̄ si ezechiel a principio prime visi
onis iacere cepisset sup latus suū sinistrū adhuc remane
rent sex dies ad minus q̄bus tenebat iacere sup latus suū
dextrū. q̄s hec visio fuit sibi facta.q̄ nō habuit p̄ceptū
de iacēdo sup latus suū sinistrū a principio prime visio
nis. sed p septē dies post. vtz.s.iij. r iij. c. q̄ iuncti cū istis
sex faciūt.xxj. dies. r sic tenebat adhuc iacere sup lat⁹ suū
dextrū.xxj. dieb⁹. nisi forsitan dicat q̄ termin⁹ a deo fuit
sibi abbreuiatus de iacētia p̄dicta qđ lra nō ptendit. sed
magis ptū dicē. r tō cū dr b. Ego sedebā i domo mea sede-
re h accipit p manere q̄ māsio indr̄ter p̄t accipi stādo
vel iacēdo vel sedēdo. r hic accipit iacēdo. vt declaratū ē
f Et senes iuda sedebāt coram me. h accipit sedere ppie
venerāt enī ad ꝓsolādū ppham q̄ tādiu iacebat vt langu
dus vt dicūt aliq̄. Alij vo dicūt q̄ venerāt ad interrogā
dū eū de statu hierlm r h vē pbabilī⁹. q̄ statī subdit re
uelatio facta ppie de destructōne hierlm futura. ppt ab
ominatiōes ibi factas. tō subdit. g Et ceci. ibi super
me ma. do. eleuās me ad cōtuendū in spū statū hierlm.
h Et ecce silitudo.s.hoīs. i Quasi aspect⁹ ignis ad
designādū incēdiū ciuitat̄ futurū. r ppter h sic appare
bat in pte inferiori.s.a lūbis viri r deorsum. k Et a
lūbis ei⁹ r sursū q̄si aspect⁹ splēdoris r̄c. ad designandū
q̄ ppter ruinas r clades q̄ fiūt h inferi⁹. nulla fit dimi-
nutio seu imutatio in
splēdore maiestat̄ di
a Et emissa (une,
hic ponit tang⁹ huius
visiōis loc⁹.s.templū
hierosolymitanū. ad
cuius⁹ aspectū fuit ad-
duct⁹ ppheta. non in
corpe sz in spū. Scē-
dū tñ ppter intellectū
sequentiū. q̄ aliq̄ expo
sitores dicūt q̄ templū
fuit sibi ostēsū ñ i illa
forma q̄ describit. q̄
reg. de templo salomo
nis. sz i forma illa q̄ de
scribit. j. xl. c. r ad h sa
tis pōt lra applicari.
Alij vo dicunt q̄ sibi
fuit ostēsū i forma tē-
pli salomonis r h vē mihi ꝓbabilius dictū. q̄ ad h fuit
sibi ostēsum vt videret abominatiōes q̄ fiebāt in hierlm
de pūrtū. r que facte erāt de ptento. Templū aūt qđ dici
tur infra. xl. c. nō fuit sibi ostēsum p aliq̄ abominatione
videnda. sz magis ad videndū restitutioem cult⁹ dei pfe
ctissimi tpe futuro. vt videbit ibi dño ꝓcedēte. In templo
vero salomonis posite fuerūt idola a tpe manasse. et ad
huc stabat illud templū ppter qđ videt pbabile. q̄ ppha
te fuerit ostēsum. Sciendū ē q̄ templū salomonis circa le
habuit tria atria. illō aūt qđ erat templo ppinqui⁹ dicba
tur atriū sacerdotū in q̄ erat altare holocaustor⁹. r in hoc
atrio erat tñi vn⁹ ingressus. s. an pte orientali directe con
tra portā templi. secundū atriū dicebat mūdor⁹ qñ accede
bant illuc ca ofōis r cā oblatiōis quā faciebāt sacerdo
tibus in porta atrij sacerdotū. tertiū dicebat atriū īmū
dor. in ultis duobꝫ atrijs erat triplex ingressus. vn⁹ ex p
te aquilonari. alij⁹ i pte orientali. terti⁹ vo i pte australi e
cūdū modū hic figuratū. Sciēdū tñ q̄ i piano nō pōt fi
gurari nisi fūdamenta pietū. r tō illud qđ erigebat sursū
oportet p imaginationem inspicientis suppleri.

Figura templi Salomonis ad q̄ adductus est ezechiel ppheta in visione.

ſtis aũt ōmiſſis ſcendũ q̄ ꝓpha primo fuit adduct⁹ intra atriũ ī mũdor ꝓpe portã aq̄lonarẽ, ⁊ ibi vidit idolum zeli. ſcdo fuit adduct⁹ ad portã aq̄lonarẽ atrij mũdor. ⁊ ibi iuxta portã q̄ clauſa erat vidit in muro foramẽ q̄d p fodiẽs trã ſuit in atriũ, ⁊ ibi vidit ſenes thurificãtes idolis depictis. tertio fuit adductus ad portã atrij ſacerdotum q̄ erat in pte orientali et ibi vidit mlieres plãgẽtes adonidẽ. quarto fuit ſadduct⁹ intra atriũ ſacerdotũ. ⁊ ibi vidit viros adorãtes ſolẽ orientez. Primo ſ̄ deſcribit ꝓphe adductio cũ dicitur.

a Et emiſſa ſilitudo manu⁹. ſ. dei vl angli ī ſpẽ hois appentis.

b Apphẽdit me in cincino. i. in floccello capillor. c Et eleuauit me ſpũs ⁊c. eleuatõne. ſ. imaginaria nõ reali. d Et adduxit me in hierlm ī viſiõe dei. i. in viſiõe a deo facta. e Ivxta oſtiũ. ſ. atrij īmundor. f Interius. ad ſignificãdũ q̄ nõ fuit poſit⁹ extra atriũ illud ſed intra.

g Qđ reſpiciebat ad aq̄lonẽ ad dẽz a lior duor oſtior eiuſdẽ atrij ſcz orietalis ⁊ auſtralis. h Vbi erat ſtatutũ idolũ zeli ī hebr. hr Eccẽ ſiõis ſ. are. illud eſt erat idolũ baal. in cui⁹ cultu ꝓuocabat ira dei contra iſlm. i Et ecce ibi gl̃ia dei iſrl ⁊c. id eſt viſio dei gl̃ioſa ſilis illi viſioni q̄ deſcribit in principio huj⁹ libri. k Et dixit. Hic ꝓph ponit multiplex abominatio. ⁊ diuidit in q̄ttuor ptes ſm q̄ttuor abomiatiões ꝓphe oſtas. ⁊ patebũt ptes ꝓſequẽdo. Prima ſ̄ abominatio ſcz de idolo baal ponit cũ dr. l Leua oculos tuos ad viã aq̄lonis. i. vſus portã aq̄lonarẽ. m Et ecce ab aq̄. por. altar. dicit h expoſitores cõit q̄ h erat altare holocauſtor. ⁊ dicebat porta illa porta illi⁹ altaris. nõ q̄ p portã illã eẽt ingreſſ⁹ ad altare holocauſtor. ſz ſolũ p portã orietalẽ vt pdictũ ẽ. ſz q̄ altare holocauſtorũ. nõ erat recte ī medio atrij ſacerdotũ. ſz in pte aq̄lonari illius atrij. ⁊ ſic reſpiciebat directe portã illã ꝓpter qđ dicebat porta altaris. poſſet etiã alr dici q̄ dicebat porta altaris. ſcz idoli zeli qđ erat ex introitũ porte. ⁊ illi idolo erat altare ꝓſtitutũ a q̄ denoiabat illa porta. cetera patẽt et dicit vſq̄ ibi. n Abominatões ma. i. idolatrias

o Vt pcul rece. a ſãct. meo. nõ p loci mutatiõz cũ deus de nĉitate ſit vbiq̄ p eẽntiã pſentiã ⁊ potẽtiã ſz p gr̃e ⁊ de ſeẽſionis mee ſubtractiõz. p Et adhuc. hic ꝓph ponit ſe cũda abominatio cũ dr. q Videbis abo. ma. duplici rõne q̄ p̃dicta abominatio erat tñ reſpectu vnius idoli. hec aũt reſpectu multor. Item q̄ h erat in loco ſanctiõ ſcz in atrio mũdor. iõ ſubdit. r Et introduxit me ī oſtiũ atrij ſcz mũdor. cetera patent vſq̄ ibi.

s Vtpote oſtiũ vnũ. q̄ſi cuiuſdã camere q̄ſitis intra atrium mundor.

t Et ingreſſus. vidi camerã. v Et dixit ecce ois ſilitudo reptiliũ et alia enĩ adorabãt et colebãt ſm q̄ dr Eſa. lxvi. Et adorarẽt ſtalpas ⁊ veſpertiliones.

x Et. lxx. viros ſenio. et q̄ erat pcũ grauius rõne pſonatum

y Et Iechonias filius Iaphã ⁊c. ſ̄ſte vt dicta. ſa. erat honorabil⁹ ⁊ alios in duxerat ad idolatriã. iõ p ceteros expreſſe notatur.

z Certe fides nl̃. hoc. ⁊ nihil ſ̄ſq̄ in abſcõ duo cubilia ſui. ꝓpter h ad h ſignandũ p foramẽ ĩ. tranſit ꝓphta ad thalamũ et intrẽ vltra murum.

a Dicũt enĩ. i. facto oſtẽdũt q̄ſi deus eos nõ videat. vel hoc q̄ intelligẽt in intellectũ erroneũ. ſ. q̄ diuina p videntia nõ ſe extendat ad hec inferiora. ſm q̄ dr Job. xxij. in pſona taliter errantiũ. Circa cardines celi p ãbulat nec noſtra cõſiderat. b Et dixit. Hic ſequit tertia abominatio q̄ etiã dicit maior p̃cedẽtib⁹. q̄ erat ī porta atrij ſacerdotũ. ⁊ h eſt qđ dr.

c Et intro. me p oſtiũ por. do. do. dicebatur autẽ porta atrij ſacerdotũ porta. domus dñi ſiue templi. q̄ erat recte oppoſita illi porte. eo q̄ vtraq̄ erat in pte orientali.

d Et ecce reſpi. ad aquilonem. in illa enĩ porta que erat in parte orientali erant duo oſtia q̄ claudebãtur in columna media. ſicut cõiter fit in magnis eccleſiis. et ſic vnũ illorum oſtior erat in pte aq̄lonari illius columne ⁊ vſus aquilonem aperiebat. aliud vero in pte auſtrali. ꝓphã aũt fuit introductus p oſtium qđ aperiebat vſus aquilonem.

e Et ecce ibi. iuxta illud oſtium.

f Duſe. plan. ado. dicũt enĩ expoſitores latini q̄ iſte adonides dicebat amaſius veneris. cuius mortẽ mulieres plangebãt. ita q̄ ritus illius idoli erat in planctu et fletu mlier. in hebreo hr. Plãgẽtes thaunũ q̄ ſignificat incenſionẽ eo q̄ ſicut dicit Ra. ſa. idolum illud erat concauum ⁊ fiebat ignis intra. cuius calor ſurſum aſcẽdens faciebat liquefieri oculos idoli qui erant plumbei. ⁊ ſic videbat plorare ꝓpter qđ mlieres in eius cultu fiebant

a Et introduxit me. Hic ponitur q̄rta abominatio cum dicit. ⁊ introduxit me in atriũ domus dñi inter⁹. ꝑ quod

designatur atriū sacerdotū qđ vocabaſ atriū interi⁹ .i. eo q⁹ erat tēplo ꝓpinqui⁹. b Et ecce in ostio tēpli .i. ante ostiū. c Inter vestibulū ⁊ altare .i. int̄ porticū tēpli ⁊ altare hⁿ holocaustor qđ erat i eodē atrio. vt ꝑdictū ē v Quasi .xxv. viri dorsa hñtes ꝰ tēplū. ex q̄ abominatō illi⁹ ydolatrie dicebatur maior q⁹ osidebaſ in loco sanctior et in cōtemptū tēpli do cōsecrati videbaſ fieri. eo q⁹ idolatrātes habebāt dorsa ad tēplū. e Et adorabant ad ortū so. adorātes solē tanq̄ deum.

f Nunqđ leue est ⁊ q. d. nō. immo valde g Et ecce (graue. applī. ramū ad nares suas. qđ exponūt doctor. nīi dicetes. q⁹ ydola erāt in alto eleuata. iō illi ydolatre eleuabāt ramos ad tāgendū ea. ⁊ postea applicabāt ad nares suas in reuerentiā ydoloꝝ. ⁊ hebraei dicunt q⁹ hec ē lēa Et ecce applicant fetorē ad nares suas tū fm hebreos pri⁹ fuit scriptū Ad nasum meū. sz q⁹ istud videbaſ ꝰ dei reuerētiā. iō scribe mutauerūt istud sicut ⁊ in plurib⁹ alijs. ⁊ vocaſ apud hebreos tiqnsophe .i. adoptatio scribaꝝ ⁊ ponēdo ad nares suas. ita q⁹ fetor ad ydolatras referaſ agendo. ⁊ suscipiēdo. tū in cōmuni mō loquēdi de peccato vili dicūt homines q⁹ fetet in naribꝰ dei. sz fm veritatē fetet in naribꝰ peccantiū. in q̄ntum deteriorant p ipm. ⁊ non ipe deus.

h Ergo ⁊ ego faciā in furore. i. in vindicta iusticie mee rēdendo eis penā debitā ꝓ abominatiōb⁹ ꝑdictis. ceſa patēt

In ca. xlij. vbi dicitur in postilla. In domo mea reclusus est iacens sup latus dextrū. Additio. i

In ipo ia. ēte sup latus dextrū vel sinistrū. aut sedēte tm̄. deductio enī postilla. nō videt ad ⁊ facere. nam q⁹ fuit ꝑceptū ꝓphete de iacēdo sup latus dextrū vel sinistrū certis diebꝰ nō est necesse. vt illi dies intelligātur ꝓtinui. et sic potuit ꝓpha iplere diuinū mandatum intercise p diuersa tpa. vñ qđ hic dr. Ego sedebā i domo mea. intelligendū est illud sedere sicut aliud sedere qđ i mediate sequitur. s. Et seniores inde sedebāt coram me. qđ itelligit de existēdo vel manēdo. nō aūt de iacēdo. ⁊ sub ista significatiōe i alijs locis sacre scripture pluries inuenit

In eodē ca. vbi dr in postilla Mulieres sedebāt plāgentes adonidem. Additio. ij.

Rabi moyses egyptius in suo libro de directōe perplexoꝝ ꝑte tertia scripsit q⁹ inuenerat in quodaꝫ libro antiq̄ de cultibꝰ ydoloꝝ q⁹ olim q̄dā de prophetis ydoloꝝ noīe thaumū instabat apud quēdā regē vt coleret planetas ⁊ signa celestia. quē quidē thaumuꝫ ipe rex ferociter interfecerat. ⁊ q⁹ in nocte mortis illi⁹ congregata sunt oīa ydola de diuersis ptibꝰ ad quoddā tēplū in babylonia in q̄ erat ydolū solis aureū pendēs inter celū ⁊ terrā. qđ quidē ydolū ceciderat in medio templi ⁊ alia ydola in circuitu eius. ⁊ q⁹ ydolum solis narrabat ceteris illud qđ ꝓtigerat thaumū ꝓphete. vñ oīa ydola plorabant ⁊ lugebāt tota nocte. ⁊ iō cū esset mane volauerūt ydola ad templa sua in diuersis terre ptibꝰ. et q̄ noluerunt visus vrīn prima die mēsis thaumū q̄ est q̄rtus mensis fm eos. lugerēt hoīes seu mulieres ad ydolatriā deduti sup thaumū in q̄libet anno. Hec ille. Que quidē narratio ꝑ posito q⁹ sit fabulosa. put verisimile apparet tū sufficiēs ē vt ex ea sumaſ ꝓpositio huius lre. s. mulieres sedebāt lugentes thaumū. Nam ydolatrarū gesta cōtexuntur in falsis ⁊ fictis cuius narrationibꝰ. caput eni ydolatrarū ſ. diabolus mēdax est ⁊ pr mēdacij. Jo. vij. si forte narratio ꝑdicta sit vera. et ⁊ q⁹ virtute demonū ⁊ p magicas artes deo ꝑmittente fiunt miracula plenius silia illis miraculis q̄ fiunt p seruos dei. vt Aug⁹. dicit in li. lxxxiij. q. i. intelligēdo tū miracula large sūpta nō ꝓprie. vt in ꝓma ꝑte q̄stiōe. cxiij. arti. iij. in corpe q̄nis. tūc ex ꝑdicta narratione ꝓsurgit quoddā fidei nre testimoniū. Nā cū ista tam magna ⁊ admiranda annūcia tpib⁹ ſcedāt. q⁹ tū post aduentū xpi nullibi facta inueniunt. signū ē manifestū q⁹ p cruce xpi ptās demonū fuerit valde debilitata ipo dicente Jo. xij. c. Jam princeps mūdi hui⁹ ejicet foras. ⁊ j. Exechiel. xlij. c. Ego pūrificabo mundū aufferā de tra.

IX.

Et clamauit. Hic ꝓphēta reuertit ad ꝓphetandū destructionē ciuitatis ⁊ ꝓphani eius. in ꝑte cā fuerūt abominatiōes ꝑdicte. ⁊ diuidit in duas ptes. q⁹ ꝓmo describit de structio ꝓphi cōis. secūdo principalius spāliter. c. xi. Prima in duas. q⁹ ꝓmo describit plebis excidiū. secūdo ciuitatis ſcedū. c. sc. Ptis ca. diuidit i tres ptes. q⁹ ꝓmo ponit visiōis modū. ſcdo plebis iteritū. ibi. Et vocauit ad me ezech. luce⁹. ibi. Et ecce ꝓpheta. Circa primū dr

a Clamauit. s. ille q̄ osiderat ezechieli abominatiōes ⁊ ꝓsonā dei reputabat. vt dictū ē. b Appinquerūt visitationes. s. vbi erim ad puniēdā ipam. c Et vnusq̄sq; aduersarior ei⁹ d Vas interfectiōis. i. instrm ad interficiēdū qđ stati designat ꝓ ⁊ qđ subdit. e Et ecce sex viri. i. angeli in spē virorū. vtrū aūt intelligātur angeli boni vel mali. nō hī ex ⁊ q⁹ tales punitiōes dine aliq̄n fiūt ⁊ signanti fieri p bonos āgelos aliq̄n p malos. f Veniebāt ꝺ via porte supioꝝ q̄ respicit ad aq̄lonē illa erat porta aq̄lonaris atrij mūdoꝝ. q̄ dr supi⁹ respicū porte aq̄lonaꝝ atrij i mūdoꝝ. tēplū ei erat i sūmitate mōtis. ⁊ iō illa atria pecedebāt vsus tēplū ascēdēdo. ⁊ ex ꝑte aq̄lonari non erat aliq̄ porta supior vsus tēplū. vt ꝛ supradict⁹. De illa q̄ ꝑte veiebāt ad portā atrij sacerdotū q̄ erat i ꝑte orīali.

g Et vnusquisq; vas iteritus. i. instrm vt lācea vel gladius. h Vir q̄z vn⁹ vestit⁹ lineis. ex ⁊ vē q⁹ angeli i hac visiōe imaginaria osi erāt q̄gli boni. q⁹ vestis linea imūdaciā signat. i Et igrel. sūt. atrij sacerdotū. iō subdit.

l Et steterūt iuxta altare ereū. qđ erat thi

l Et gla. do. isti assūpta ē de cherub ꝛc. Hic vocaſ gla dñi effigies hoīs sedēs. i throno sup firmamentū apparēs sup capita aialiū q̄ infer⁹ vocant cherubi. ⁊ ꝺ vocaſ

cherub.accipiēdo singulare.p plurali.sicut frequēter fit in scriptura.videbaf ḡ ista effigies repsītās dei matestatē recedere de capitibꝫ aialiū.ꝛ trāsire ad limē tēpli dñi ꝛp̄ designabaf recessus dei de ꝓpiatorio qđ erat intra sctā sctoꝝ inp alas cherubi.nō tm̄ p loci mutatiōnē cum deꝰ necessario sit vbi qꝫ.sed subtractionez sue gr̄e ma qꝫ nō darꝫ inde rāsa sūmo sacerdoti sic faciebat ante

a Et vocauit.h̄ ꝑsīt ponit plebis interit⁹ cui⁹ ꝑio ponit imūctionē cū dr. Et vocauit virū q̄ indut⁹ erat.ꝛc.ad signādū illos q̄ bus erat pcēdū.ꝛ illi erāt in minori numero.ideo subditur

b Signa thau sup frōtes.thau ē vltima ifa alphabeti hebraici.ꝛ ē prima in hac dictiōe thoza q̄ hebraice legē signat. iō scribebaf sup frōtes virꝝ gemētū.ꝛ dolentiū de trāsgressiōe legis in abominationibus.ꝑ dictis.

c Et illis dixit.s.seruis hītibus vasa ītrū ī manibꝰ suis.cetera patēt vsqꝫ ibi. Et a sanctuario meo incipite.de mīficēdo ꝓio sacerdotes.ꝛ leuitas ibi miistrātes.ꝑsīt ponit interfectiōis exercitū cū dr. Ceperūt ḡ.ꝛc.

d Iota.do.dicebaf aūt aliꝰ loq̄ ꝓtamquā gr̄ce.s.ū mortui Numeri.xix.

e Et iple.atria interfectis.Ista tria tēpli atria de q̄bus dictuꝫ est ca.pcedenti.

f Egredimi.scꝫ.de atrijs tēpli cede cōplete.vt exeq̄mi ꝓceptū p totā ciuitatē.iō subdit. Et egressi sūt.ꝛc.

Et gl'a dñi isr̄l' assūpta ē de cherub q̄ erat sup eū ad limē dom⁹. Et vocauit virū q̄ indut⁹ erat lineis.ꝛ attramētariū scriptoꝝ h̄ns in lūbis suis.et dixit dñs ad eū. Trāsi p mediā ciuitatez ī medio hierl'm.ꝛ sig thau sup frōtes virorꝝ gemētiū.ꝛ dolētiū sup cūctꝫ abominatiōibꝰ q̄ fiūt ī medio ei⁹. Illis dixit audiēte me. Trāsite ꝑ ciuitatē seq̄ntes eū.ꝛ p cutite.nō ꝑcat oc'lus v̄r.neq̄ misereamī. Senē adolescētulū.ꝛ vg̃inē punlū.ꝛ mlieres īterficite vsqꝫ ad int'mitionē. Oēm aūt sup quē videritꝫ thau ne occidatꝫ.ꝛ a sanctuario meo īcipite. Ceperūt ḡ a virꝝ semoribꝰ q̄ erāt añ faciez dom⁹. Et dixit ad eos. Cōtaminate domū.ꝛ īplete atria īterfectꝭ. Egredimī. Et egressi sūt: ꝛ percutiebāt eos q̄ erāt ī ciuitate. Et cede ꝓpleta remāsi ego. Et ruit ḡ sup faciē meā:ꝛ clamans aio. Heu heu heu dñe deꝰ. Ergo ne dispdes oēs reliq̄as isr̄l' effūdēs furorez tuuꝫ sup hierl'm.et dixit ad me. Iniq̄tas domus isr̄l' ꝛ iuda magꝫ est nimis valde:ꝛ repleta est terra sanguiby et ciuitas repleta ē aūsiōe dixerūt. Dereliq̄t dñs terrā.ꝛ dñs nō videt. Igr̄ ꝛ meꝰ nō ꝑcet oc'lus :neq̄ miserebor. Viā eoꝝ sup caput eoꝝ reddā. Et ecce vir q̄ erat indut⁹ lineis q̄ hēbat atramentariū ī dorso suo.rnūciāt vbū dicēs. Feci sicut ꝑcepisti mi.

Et vidi: ꝛ ecce .x. firmamēto q̄ erat sup caput cherubi ap̄si lapis saphir⁹ ꝛ q̄si spēs silitudis soliꝫ appuit sup eū Et dixit ad virū q̄ indut⁹ erat lineis.ꝛ ait. Ingredere ī medio rotarū q̄ sūt subꝰ cherubi ꝛ impleman tuā pruniſ ignis q̄ sūt int' cherubi: ꝛ effunde sup ciuitatē. Ingressusꝫ ē ī ꝓspcū meo. Cherubi aūt stabāt a dextrꝫ dom⁹ cū ingrederet vir: ꝛ nubes īplebat atriū īteri⁹. Et eleuata ē gl'a dñi desup cherub ad limē dom⁹.ꝛ repleta est dom⁹ nube. Et atriū repletū ē splēdore gl'ie dñi. ꝛ sonit⁹ alarū cherubin. audiebaf vsqꝫ ad atriū exti⁹. q̄si vox dei oipotētꝭ loquētꝭ. Cūq̄ ꝑcepisset viro q̄ indut⁹ erat lineis dicēs: sūe ignē d̄ medio rotarꝫ q̄ st̄ int' cherubin ingress⁹ ille stetit iuxta rotā

l Et atriū repletū est splēdore glorie domini id est splendore dei matestatem repte sentante.

g Et ce.cōple.Hic ꝑsīt ponit ezechielis luct⁹ cū dr ī p sona ei⁹. h Remāsi ego.q: nō fui int'fect⁹ cū aliꝭ

i Ruiq̄ sup faciē meā.p timore.ꝛ ad mutatōne tanti ei⁹ terminij.iō subdit. Heu.ꝛ triplicat ad maiorem exaggeratiōe.cetera patēt vsqꝫ ibi

k Et repleta ē terra sangui.s.innoc.tū occisoꝝ in ea.ꝛ maxime tpe manasse d̄ q̄ dr.iiij.Reg.xxi.q̄ effudit sāguinē innoxū mlt'ū nimis.

m Et ca.repleta ē auersiōe.s.a deo p multiplicē ydolatriā.vt dictū ē ca. pcēdēti.

n Dixerūt enī. Relīq̄t dominꝰ.ꝛc.H exposituū ē ca.pcē.

o Et ecce vir.q̄ erat indutꝰ.dic Raphaēl.q̄ erat gabriel angelus ī spē viri.

Cap. x.

Et vidi. Hic ꝑsīt describit ciuitatꝭ hierl'm futurū īmēdiū.ꝛ diuidit in duas ptes.q: ꝑtio designat

ista cōbustio sēsō explicaf visio.ibi. Et apparuit. Circa ꝑmū dr.

a Et vidi visiōe imaginaria.ꝛ intellectuali

b Et ecce in firmamēto.ꝛc.spēs ei gl'ie dñi q̄ recesserat de loco sup capita cherubī trāsferēs se ad limē dom⁹. vt dictū est ca. ꝑce. redierat ad locū pristinū sup firmamentū ī capitibꝰ aialiū.et dixit.s.sedes in throno dei matestatē repsentās.

c Ingredere in me.ro.ꝛc.rnde.ꝑ.e.i.dr. Similitudo aialiū ꝛ aspectus eoꝝ q̄si carbonū ignis

d Et ecce (ardentiū. desup ciui.i.hierl'z p qđ designat mactatiū eius futuꝝ fm matei

e In (um diuinū. gressusꝫ ē scz vr in durus lineis.

f In cōspectu meo. id ē me vidente.et est verbū pphete.

g Cherubin āt sta. a dextris dom⁹.i. ad dextrā ptē templi.tū ī atrio sacerdotū. ideo

h Et nu (subaudibes ip̄le.atriu interius ad designādū dei pstīā.fm q̄ dr.ij.Paral.vi. Dñs pollicit' ē q̄ habitaret in nebla

i Et eleuata est gl'ia dñi q̄ spēs repsentans dei matestate transiit de capitibꝰ cherubin ad limē dom⁹ et signat ille transit' illud qđ dictum est ca. ꝑcedenti

k Et so.alarū cheru.p tale motū alarū intelligit̄ ꝓmptitudo angelorꝝ ad exequendū dñi mandatū.

l Audiebaf vsqꝫ ad atriū exterius.sicut enī in hebreo habet̄.ꝛ iōaliq̄ male corrigūt dicentes interius.dicit̄ autem atriū exterius atriū īnūdoꝝ.eo q̄ erat lōge remoti⁹ a templo.

m Quasi vox dei oipotētꝭ loquētis.q.d.ille sonit⁹ alarū erat magnific'.ꝛ mirabilis.fm q̄ dr ps.xxix. Vox dñi in virtute.vox domini in magnificencia.

n Cūq̄ ꝑcepisset.repetitio est eius qđ dictū est.ꝑ. Ingredere in medio rotarū.ꝛc.

o Ingressus ille.s.vir indutus lineis.

p Stetit iuxta rotā.vt acciperet ignem.p mysteriū tū cherub

Et extendit cherub manu de medio cherubī ad ignē q̄ erat inē cherubin, & sūpleuit dedit ī manū ei⁹ q̄ sūdit⁹ erat lineis. [a] q̄ accipiēs egressus ē. [b] Et apparuit i cherubī silitudo manū hoīs iubr⁹ pennas eoz Et vidi[c] & ecce q̄tuoz rote iuxta cherubī. Rota vna iuxta cherub vnū et rota alia iuxta cherub vnū [d] Spēs āt rotaz erat q̄si visio lapidis chrysolithi, & aspect⁹ eaz silitudo vna q̄tuoz q̄si sit rota i medio rote Cūq; ābularēt, ī q̄tuoz partes gdiebāt & ñ reūtebant ābulātes, sz ad locū ad quē ire declinabat q̄ prima erat seq̄bant & cetere, nec cōūtebant. [e] Et ome coz⁹ earū & colla & manū & penne & circuli plena erāt ocul' ī circūitu q̄tuoz rotaz. [f] & rotas i stas vocauit volubiles audiēte me. [g] Quattuoz aūt facies hēbat vnū. [h] Facies vna' facies cherub, & facies scda facies hoīs, & ī tcio facies leonis, ī q̄rto facies aq̄le. Et eleuata sunt cherubī ipm' ē aīal qđ videra iuxta fluꝫ ē chobar. cūq; ābularēt cherubī: ibāt pariter & rote iuxta ea & cū eleuarēt cherubī alas suas vt exaltarent de terra nō residebāt rote: sz & ipe iuxta erāt. Stantibꝫ illis stabāt: & cū eleuatis eleuabant. Spūs enī vite erat in eis. [i] Et egressa ē gl'ia dñi a limine tēpli: & stetit sup cherubin. Et eleuantia cherubin alas suas exaltata sūt a terra cozā me: & ill' egrediti ēbant rote q̄s subsecute sūt. [m] Et stetit ī introitu porte dom⁹ domini orientalis, & gl'a dī isr' erat sup eos. [n] Ipm ē aīal' qđ vidi subt deū isr' iuxta fluuiū chobar. Et intelleri q̄ a cherubin essent. [o] Quattuoz p quatuoz vultus vni, & q̄tuoz ale vni, & similitudo manus hoīs sub alis eorū & silitudo vltruū eoz ipi vultus q̄s videra iuxta fluuiū chobar, & intuitus eoz & impetus singulorum ante faciem suam ingredi.

[a] q̄ accipiēs egressus ē. [b] Et apparuit i cherubin, illa aūt quatuoz aīalia, i. c. descripta vocāt̄ h cherubī eo q̄ erant alata & p̄sidentia angeloz significantia, vt ibidem dictū fuit. angeli vero sunt scia pleni & sic interpret cherubī plenitudo scie. [c] Et ecce q̄tuoz rote iuxta cherubī, p h pz qđ dictū ē, s. i. c. q̄ erāt ibi q̄tuoz rote & quattuoz aīalia. [d] Species aūt ro. erat quasi vi. lapi. chrysoli. s. i. c dr. et aspect⁹ rotaz q̄si visio mar. chrysolitus aūt lapis ē pciosus habēs colorem aureū, & ō dr a chrisis qđ ē aurū, & p hoc qđ ponit h. q. visio lapidis chrysoliti. dat i telligi q̄ ppha erat magis illustratus fulgore diuine sapientie q̄z a principio, & idē designat p h qđ postea subdit

[e] Et omne coz⁹ earū & colla & ma. & pēne. q̄ tria vltima intelligūtur de aīalibꝫ & nō de rotis, & dicūtur h plena oculis. primo ꝺo ca. h tm̄ dr de rotis, p oculos aūt perspicacitas intelligētie designat. vñ & hoies sapientes & structi sm̄ modū loquēdi cōem dicūtur oculati.

[f] Et ro. istas voca. volu. q̄ eēliter volui poterāt ad q̄tuoz ptes. [g] Quat. aūt fa. ha. vnū. s. aīal. [h] Facies vna. i. pria. sicut Deū. i. Et factū ē mane & vespe dies vnus. i. primꝰ. [i] Facies cheru. Hic occurrit duplex dubiū. primū ē q̄re ista facies dr h facies cherub. q. i. ca. dicit facies bouis. scdm q̄re dr h prima. ibi aūt tertia. Ad primū dicūt aliq̄ q̄ facies bouis siue vituli est multū similis faciei cherub. & pter h sic noiat. sz h dictū est a tosepho dicēte q̄ facies cherub ē facies cuiusdā aīis. q̄ nunq̄z visa ē ab hoīb⁹ sed ei⁹ silitudo ostēsa fuit moysi in monte vbi fuit sibi ostēsum exemplar oīm fiendoz in tabernaculo, fm̄ qđ dr. Exod. xxv. Inspice & fac fm̄ exemplar qđ tibi in monte mōstratū est. Est etiā alia dictū ra. sa. & aliox hebreoz q̄ dicūt q̄ cherub ē q̄si facies pueri grano si. pter qđ taliter cōiter depingit. ō dicit q̄ facies bouis fuit mutata in faciē pueri. cui⁹ mutatōis rō pot assignari. q̄z sicut dictū est. s. i. c. facies bouis signat regnū gregarium, pter ppli cōis petulantiā tūc tri ī pbi losophis grecie magis meruit sapia. pter qđ ad h denotādū facies bouis q̄ ē aīal ratiōnale vsa fuit in faciē hois. q̄ ē aīal rōnale, & in faciē puerilem q̄z sapia nō senescat. sed magis iuuenescat etiā in senib⁹ q̄ sedatis passionib⁹ clari⁹ vident. fm̄ qđ dr. vij. phi. Secēdo & q̄scēdo fit aīa scies & prudēs. ppt h dr sap. vi. Clara est & q̄ nūquaz marcescit sapia. Ad secūdū dom q̄ ppt h dr hic facies cherub prima. q̄z apparebat directus vultui. ppe q̄s alie sicut dictū est. s. i. ca. de facie hois. [k] Ipm ē aīal. i. qđlibet dictoz q̄tuoz animaliū ē illd idē qđ videra in prima visione descripta. s. i. ca.

[l] Et egredi. ē gl'a dñi &c. rediēs ad locū suū [m] Et stetit introi. por. do. do. orientalis, dicit Ra. sa. q̄ hec erat porta atrij sacerdotū q̄ erat i pte orientali. & dr porta dom⁹ dñi, siue tēpli eo q̄ i recta linea opponit porte tēpli. vt dictū ē. s. vñ

[n] Ipm ē aīal. i. qđlibet illoz q̄tuoz. [o] Qđ vidi subter deū isr'. q̄z firma mētū erat sup capita aīaliū. & desup effigies dei sedētis in throno repūtās ei⁹ maiestatē. [p] Quatuoz p q̄tuoz vult⁹ vni. i. p singula q̄tuoz aīalia q̄tuoz facies erāt cuilibet ipoz. [q] Et silitudo vultuū eoz &c. q. d. sz apparēna vni⁹ faciei esset mutata. vt pdictū ē. tñ erat idem aīal. cetera aūt q̄ nō sunt h exposita de aīalibꝫ & rotis. exposita sūt plen⁹. s. ca. i. vbi pōt hēri recursus in. c. s. vbi dr ī postilla.

Ad hoc duplex dubiū motū p postillatorē vt dicendū q̄ nō solū primū aīal. sed quodlibet q̄tuoz aīaliū pdictoz in prima visione ptēloz i hoc loco vocāt cherub. vñ in ībr exposse dr. Rota vna ut̄ cherub vnū. & rota alia iuxta cherub alterū. Et q̄z sm̄ glosaz eadē debemus in h loco intelligere in expositōe aīaliū q̄ supra. Nec enī mutatio noīm nō debet referri ad mutationē rerū visarū. Sed ad maiorē illustrationē ppbete Illa enī que primo sub specie aīaliū quasi inferioz ingenerat, hic cognoscat sub specie cherubī q̄ sunt altioris gra

dus, vt exp̃ssius denotet q̃ mysteria p hmõi aĩalia figurata sunt. s. naturã rerũ naturaliũ. vñ nõ solũ facies bouis & cherubin, sed etiã facies hoĩs & facies leonis et hmõi, & tõ de oĩbꝫ aĩalibꝫ sil' sũptis dicit. ꝛ. eodẽ ca. Intelleri q̃ cherubin essent, q. d. illa q̃ p' videtã vt aĩalia q̃si terrena mõ intelleri vt cherubĩ qõ plenitudinẽ sapie importat. Cũ aũt dicit. Facies vna facies cherub & facies scõa facies hoĩs &c. in sola facie bouis fecit mutationẽ, q̃ bos vt dictũ est. s. fm expõitionẽ scõꝝ sig̃nificat mysteriũ passionis, eo q̃ ẽ aĩal molaticũ, & sic hꝫ infirmiorẽ rõez q̃ alia aĩalia. Idcirco ipsum ait sibi, hoñ cherub q̃si a fortiori de oĩbꝫ ĩtelligeret rõ cherubĩ. vñ stati ꝺ oĩbꝫ q̃tuor aĩalibꝫ dicit. Eleuati sunt cherubin & ifra. Cũq; ambularẽt cherubin ibãt, piter & rote, & rõe p̃dicta p̃t dici q̃ anteponunt facies bouis q̃ in prima visione fuit terra, vt ꝺ notaret q̃si p locuz a fortiori eq̃uitatẽ aĩalium in dignitate seu excellentia. Ca. XI

Eleuauit me. XI spũs & ĩtroduxit me ad portã dom' dñi o riẽtalẽ q̃ respicit ad sol' ortũ Et ecce ĩ introitu porte viginiq̃nq; viri, & vidi in medio eoꝝ iechoniã filiũ azur & pheltiã filiũ banaie p̃ncipes ppli. Dixitq; ad me, fili hois, hi sũt viri q̃ cogitãt iniq̃tatẽ, & tractãt p̃siliũ pessimũ ĩ vrbe ista. dicẽtes, Nõne dudũ edificate sũt dom's Hec ẽ lebes, & nos aũt carnes. Idcirco vaticinare de eis, vaticinare fili hois. Et irruit ĩ me spũs dñi & dixit ad me. Loq̃re, hec dic dñs. Sic locuti estis dom' isrl, et cogitationes cordis vr̃i ego noui. Plurimos occidistis in vrbe hac, & ĩplestis vias eius interfectis. Propterea hec dic dñs. Interfecti vestri q̃s posuistis ĩ medio eius, hi sunt carnes, & hec est lebes, & vos educã vos de medio eius. Gladiũ metuistis & gladiũ inducã sup vos dic dñs de. Et ejciã vos ꝺ medio eius. Daboq; vos ĩ manus hostiũ, & faciã ĩ vob iudicia. Gladio cadetis in finibus isrl, iudicabo vos, & scietis q̃ ego dñs. Hec nõ erit vobis ĩ lebete, & vos nõ eritis in medio eius ĩ carnes. In finibus isrl iudicabo vos, & scietis q̃ ego dñs, q̃ in p̃ceptis meis nõ ambulastis, & iudicia mea non fecistis. sed iuxta iudicia gentium que in circuitu vestro sũt estis operati. Et factum est cum p̃phetarem pheltias filius banaie mortuus est. Et cecidi in faciem meã, clamãs voce magna. Et dixi. Heu heu heu domine deus consũmationẽ tu facis reliq̃as isrl. Et factum est vbum domini ad me dicens. Fili aliqui dicẽtes q̃ hec dicebãt isti derisorie & p̃fis negatiue, eo q̃ hiere. p̃phauerat. i. ca. ꝛ bustionez ciuitatis submetaphora olle succẽse, & fm ꝺ vbũ, istud itelligit negatiue sic. Hec ciuitas nõ erit lebes sive olla succẽsa, vt dic hiere, nec nos carnes bullite in ea, sed hec opimo nõ cõsonat lre sequenti, vt videbit. & tõ Ra. sa. exponit ꝺ vbũ. Et hec ẽ lebes &c. tanq̃ assertiue dictũ, vt sit sensus sic carnes ꝛseruant ĩ lebete vsq; ad p̃fectaz earũ decoctioz sic seruabimur ĩ hierlm vsq; ad maturã etatem assũl'ar ãt. plõgatio vite decoctiõi. q̃ ẽ diu calor naturalis decoq̃t alimẽtũ q̃ rrẽdo in mẽbra durat hoĩs vita. tãdiu enĩ viuũt aĩalia q̃dm nutriunt̃ q̃. de aĩa. q̃n ãt calor natural' sic debilitat̃ q̃ nõ põt ꝺ facere. defluit vita naĩali mori Idcirco. hic (te. ꝛsũr remouet ꝺ pabola. & ptz lra vsq; ibi. Plures occidi in vr. hac. s. innocentes q̃s occidit rex manasses & alii reges mali ad p̃suasionẽ sacerdotum vñ hieremiã voluerũt sic occidere, vt hꝫ hiere. xxvi. l Interfecti &c. ĩ medio eius scz hierlm. m Hi sũt car. q̃ lz nõ fuerũt ibi mortui morte naĩali. sz violẽta. illa tñ mors fuit optima fm q̃ ꝺ ps. cxv. Preciosa ĩ ꝓspcũ dñi mors sctoꝝ eius. n Et hec ẽ le. q̃ ĩ hierlm fuerũt sepulti.

Ca. XI

Eleuauit̃ supra posita est vastatio plebis cõiter. ꝺ ponitur destructio p̃cipaliũ spãliter. & p̃ño sacerdotũ. scõo p̃cipuum. c. se. tertio falsoꝝ ꝓphariũ. c. xiij. Circa primũ sciẽdũ q̃ hiere. ꝓphauerat bonũ illius q̃ trãsmigrauerãt & malũ illius q̃ in hierlm remãserãt sub metaphora ficuũ bonarũ & malarũ. hiere. xxiiij. Sacerdotes aũt q̃ remãserant in hierlm ꝑtrariũ asserebãt. & tõ ossio facta est ezechieli p̃silis visiõi hiere. et potissime q̃z tũ ad sacerdotes. Primo q̃ describit vastatio illoꝝ q̃ remãserãt in hierlm, scõo ꝛsolatio illoꝝ q̃ trãsmigrauerãt ĩ babylonẽ. ibi. Et factũ ẽ. Circa primũ sciendũ q̃ sacerdotes q̃ remãserant ĩ hierlm pabolice designabant suã ꝓsperitatẽ. & tõ primo eoꝝ pabola ponit̃. & scõo tollit̃. ibi. Idcirco. Circa primũ p̃mittit̃ modꝰ visiõis cũ ꝺ.

a Et ele. me spi. i. deus vel angelus dei minister.

b Et intro. me ad por. do. dñi oriẽ. i. ad portã atrij sacerdotũ. q̃ sic nosat. vt ꝺ. tũ est. c. p̃ce.

c Et vi. i me. eo iecho. fi. azur. iste est alius ab illo iechonia posito. s. vij. c. q̃ ille ꝺ fili' sapban.

d Et phel. isti duo p̃cipales & alios trahebat ad errorẽ suũ. tõ exp̃sse nosantur

e Hi sunt vi. q̃ cogi. iniq̃. rẽ. q̃ informabãt ꝓphm vt secure manerẽt in cultu idoloꝝ. nõ timẽtes hieremie ꝛminationes tõ subdit.

f Dicẽtes. Nõne dudũ &c. q̃si dicant sicut mãsit ciuitas in tpe salo. q̃ eã ampliauit. & triplici muro clausit. sic secura ab aduersarijs pmanebit.

g Hec est lebes. s. hierlm.

h Nos ãt car. q̃ exponũt aliqui dicẽtes q̃ hec dicebãt isti derisorie & p̃fis negatiue. eo q̃ hiere. ꝓphauerat. i. ca. ꝛ bustionez ciuitatis submetaphora olle succẽse. & fm ꝺ vbũ, istud itelligit negatiue sic. Hec ciuitas nõ erit lebes sive olla succẽsa. vt dic hiere, nec nos carnes bullite in ea, sed hec opimo nõ cõsonat lre sequenti. vt videbit. & tõ Ra. sa. exponit ꝺ vbũ. Et hec ẽ lebes &c. tanq̃ assertiue dictũ, vt sit sensus sic carnes ꝛseruant ĩ lebete vsq; ad p̃fectaz earũ decoctioz sic seruabimur ĩ hierlm vsq; ad maturã etatem assũl'ar ãt. plõgatio vite decoctiõi. q̃ ẽ diu calor naturalis decoq̃t alimẽtũ q̃ rrẽdo in mẽbra durat hoĩs vita. tãdiu enĩ viuũt aĩalia q̃dm nutriunt̃ q̃. de aĩa. q̃n ãt calor natural' sic debilitat̃ q̃ nõ põt ꝺ facere. defluit vita naĩali mori Idcirco. hic (te. ꝛsũr remouet ꝺ pabola. & ptz lra vsq; ibi. Plures occidi in vr. hac. s. innocentes q̃s occidit rex manasses & alii reges mali ad p̃suasionẽ sacerdotum vñ hieremiã voluerũt sic occidere, vt hꝫ hiere. xxvi. l Interfecti &c. ĩ medio eius scz hierlm. m Hi sũt car. q̃ lz nõ fuerũt ibi mortui morte naĩali. sz violẽta. illa tñ mors fuit optima fm q̃ ꝺ ps. cxv. Preciosa ĩ ꝓspcũ dñi mors sctoꝝ eius. n Et hec ẽ le. q̃ ĩ hierlm fuerũt sepulti.

o Et educã vos. extra hierlm ĩ captiuitatẽ. p Gladiũ metui. s. regis babilõis q̃si p auxilio ad regem egypti misistis. q Et gladiu. su. vos. s. regis babylonis.

r In finibꝫ isrl. i. ĩ terra aliena finibꝫ terre vr̃e iuncta.

s Iudi. vos. q̃ fuerũt adducti ad regẽ babylõis ĩ terra emath. & ibi occisi. eo q̃ relataueratꝫ iuramẽtũ sedechie q̃ fecerat regi babylõis. vt dictũ fuit hiere. xxxix. iõ subditur.

t Hec. s. hierlm.

v Nõ erit vo. in lebe. manẽdo in ea vsq; ad maturã etatẽ.

x In finibꝫ isrl. rẽ. repetitio ẽ eius q̃ ꝓdictũ ẽ ad maiorẽ affirmationem.

y Sed iuxta iudicia gentiũ. imitãdo idolatriã eoꝝ

z Et factũ ẽ cũ ꝓphareẽ pheltias filius banaie mortuus ẽ dicũt aliq̃ q̃ nõ fuit tũc sic in re, sed ꝓpha vidit in spiritu mortem sibi in ꝓpinq̃ imminere. hebrei dicũt q̃ tẽ mortuus fuit subito dño iudicio. & ꝺ fuit sctũ p nũcios q̃ frequẽter mittebant de hierlm ad trãsmigratos ĩ babylonẽ. q̃ interrogati ab illis q̃ꝺ ezechiel narrauerat suã visionẽ. vt hꝫ ĩ fine hui' capituli. rñdẽrt q̃ eodẽ tpe & eadẽ hora mortuus fuerat, sicut ezechiel dixerat.

a Et cecidi in faciem meã. ad deprecandũ dñm ne multiplicaretur exterminium.

b Et factum est. hic p̃fert ponit consolatio eorũ que

trāsmigrauerāt eū dr. a Fili ho.fra.tui.i.iudei tecuz in babylonē ducti. b Viri ppin.tui.q; inter eos erāt aliq̄ de genere sacerdotali.sic;t ipe ezechiel. c Et vos do.us.q; de regno.r.tribuū aliq̄ euadētes man' salmana sar.postea reuersi in regnū suū.vt dictū fuit.iij.Reg. quoz aliq̄ cum iechonia rege fuerūt in babylonē ducti.

d Quib' dixe.i. de q̄bus dixerūt.

e Habi.hierlm reputātes eos miseros et se felices.vt dictuz ē in pricipio hui' ca. f Longe rece.a do. reputabant eū eos a dño delectos t derelictos. g Nobis data ē terra in possessionē ppetua hec dicē dns de' Quia lōge feci eos i gentib', t q; dispsi eos i tris, ero eis in scificatōz modica in terris ad q̄s venerūt. Propterea loq̄re. Hec dicit dns de' Cōgregabo vos de pplis t adunabo vos de tris i q̄bus dispersi estis, daboq; vob humū isrl'. Et ingredient illuc t auferēt oēs offensiones, cūctasq; abominatōes eius de illa. m Et dabo eis cor vnū. t spīm nouū tribuā in viscerib' eoz. o Et auferā cor lapideum de carne eoz. p Et dabo eis cor carneū. vt in p̄ceptis meis ābulēt t iudicia mea custodiāt, faciātq; ea t sint mihi in pplm t ego sim eis in deū. q Quoz āt cor p' offensōes t abominatōes suas ābulat' horz via i capite suo ponā dicit dns de'. r Et eleuauerūt cherubin alas suas t rote cum eis, t glia dei isrl' erat sup eos. s Et ascendit glia dñi de medio ciuitat', steteruntq; sup mōtē q̄ ē ad orientē vrbis. t Et spūs leuauit

ho̅is frēs tui, b viri ppinq̄ tui. c t oīs dom' isrl', vniuersi q̄b' dixerūt habitatores hierlm, lōge recedite a dño nob data ē terra i possessionē ppetua hec dicē dns de' Quia lōge feci eos i gentib', t q; dispsi eos i tris, ero eis in scificatōz modica in terris ad q̄s venerūt. Propterea loq̄re. Hec dicit dns de' Cōgregabo vos de pplis t adunabo vos de tris i q̄bus dispersi estis, daboq; vob humū isrl'. Et ingredient illuc t auferēt oēs offensiones, cūctasq; abominatōes eius de illa. m Et dabo eis cor vnū. t spīm nouū tribuā in viscerib' eoz. o Et auferā cor lapideum de carne eoz. p Et dabo eis cor carneū. vt in p̄ceptis meis ābulēt t iudicia mea custodiāt, faciātq; ea t sint mihi in pplm t ego sim eis in deū. q Quoz āt cor p' offensōes t abominatōes suas ābulat' horz via i capite suo ponā dicit dns de'. r Et eleuauerūt cherubin alas suas t rote cum eis, t glia dei isrl' erat sup eos. s Et ascendit glia dñi de medio ciuitat', steteruntq; sup mōtē q̄ ē ad orientē vrbis. t Et spūs leuauit me adduxitq; in chaldeam ad trāsmigratōz in visiōe in spū dei. Et sublata est a me visio quā videra. u Et locut' sum ad trāsmigratōz, oia verba dñi q̄ ostenderat mi.

me adduxitq; in chaldeam ad trāsmigratōz in visiōez in spū dei. Et sublata est a me visio quā videra. u Et locut' sum ad trāsmigratōz, oia verba dñi q̄ ostenderat mi. retulit eīs eis visionē imaginariā p̄dictā t eor' intellectū t significatōz

Cap̄ XII.

Et factus ē sermo dñi ad me dicēs. b Fili homīs i medio dom' exaspātis tu habitas, q̄ oculos habent ad videndū t non vidēt, t aures ad audiēdū t nō audiunt, q; domus exaspās ē. c Tu g fili homīs fac tibi vasa trāsmigratōis t trāsmigrab p die corā eis. d Trāsmigrab āt de loco tuo ad locū alterū i ospectu eoz, si forte aspiciāt, q; dom' exaspans ē. e Et efferes foras vasa tua q̄si vasa transmigrātis p die in ospectu eoz. f Tu āt egredieris vespe corā eis sicut egredit migrās. Ne oculos eoz pfode tibi pietē t egredieris p eū in ospectu eoz. g In humer' portaberis, i caligine effereris. Faciē tuam velabis t nō videb terrā, quia portētum dedi te domui isrl'. h Feci ergo sicut p̄cepat mihi dñs. Vasa mea protuli quasi vasa trāsmigrātis per diem, et vespere perfodi mihi parietem manu,

t. visione imaginaria videbat sibi de hierlm i babyloniam reduci. y Et sub.est a me visio.i. rapt' mētis, t sic vidit se eē cū semb' sedentibus corā eo. vt hē ē. viij. ca. subditur. z Et locutus sum ad trāsmigratos i chaldeā. a Omia verba do. q̄ ostenderat mi. retulit

d Et nō vi.i. nō intelligūt oculis mētis.

e Tu g fili homīs fac tibi. vt p sile factum māducā ad intellf Vasa trās. gendū. id ē instrumēta transmigrantib' apta. sic baculus pera t silia.

g Et transmigrabis per die. vt sic videāt te transire d loco tuo ad alium.

h Et effe. foras. ea. tua. repetitō ē eiusdē sentētie ad maiorem

i Tu āt (assertionē. egre. re. t. p hoc enz designabat fuga sede

chie et bellatoz eius de hierlm in ciuitatis cap̄one ante oculos eoz. l Perfo. ubi pa. t. p b ei' designabat q̄ exierūt p locū absconditū et p via subtetraneā. vt dictum fuit hiere. xxxix. t xlij. Reg. xlvio. l In humeris porta. t. p b designat excecatio sedechie. t sic nō poterat incedere nisi appodiando se sup humerū ducētis. et ad idē facit q̄ subdit. Facē tuā velabis t. t subditur causa.

m Quia portētū dedi te. i. signū futuri mali. sedechie. Conseq̄nter pont' obedientia ppete. cū dicitur.

n Feci ergo sicut p̄ceperat mihi. et ptz lra ex dictis.

a Et fa. est. hic cōsequnter exponit pabola dicta eo mō quo iam dictum est ad sententiā. aliqua tñ addūt q̄ exponentur.

b Nunquid non dixerūt. q. d. ita q̄si.

erũt a te. c Quid tu facis. id est q̃d signat hoc factũ tuum. d Dic ad eos. huius facti intellectũ.
e Sup ducẽ onus istud. i. sup sedechiã. f Et super omnẽ domũ israel cẽ. q; capta ciuitate & duce nõ poterat ppl'o bene esse cetera patẽt vsq; ibi.
g Parietẽ pfodiẽt. q; introit' vie subterranee erat obturat'. vel q; inter illũ itroitũ & regẽ erat murus quẽ optebat pforari ut q; possent illã viaz subterraneã ingredi.
h Facies ei' opiet cẽ. p q̃d designat exercitio sedechie vel q; q̃s fuit capt' a chaldeis velauerũt oculos ei' sicut solet fieri hominib' morte dignis.
i Et extendã rhete meum sup eum cẽ. i. exercitũ chaldeor̃ q̃ insequens cepit eũ.

k Et adducã eũ in babylonẽ. vinctũ & captiuũ.
l Et ipsam nõ videbit. q; ante fuerat excecatus. iiij. Reg. vltimo.
m Ibiq; morietur. tamen fuit honorifice sepultus. vt hẽ hiere. xxxiij.
n Et oẽs q̃ circa eũ sũt. Presidiũ ei' et agmina ei' dispgã in oẽz vẽtũ & gladiũ euaginabo p' eos. Et sciẽt q; ego dñs q̃n dispsero illos i gentibꝫ et dissemiauero eos in tertis. q Et reliquã ex eis viros paucos a gladio et fame et pestilẽtia vt narrent oĩa scelera eor̃ in gẽtibꝫ ad q̃s igrediẽt. & sciẽt q; ego dñs. r Et factus ẽ ſmo dñi ad me dicẽs. Fili hoĩs panez tuũ i pturbatione comede ſz et aquã tuã i festinatione et merore bibe. & dices ad populũ terre. Hec dicit dñs de' ad eos q̃ hitãt i hierlm & in terra israel. Panẽ suũ i solitudie cõedẽt & aquã suã i desolatõe bibẽt. vt desoletur terra a mltitudie sua p ter iniq̃tates oĩm q̃ hitãt i ea & ciuates q̃ nũc hitãt desolate erũt. t terraq; deserta. & scietis q; ego dñs. u Et factus ẽ sermo dñi ad me dicẽs. Fili hoĩs. q; q̃ ẽ puerbium istud i tra israel dicentiũ. x i lõgũ different dies: & pibit oĩs visio. y Idcirco dic ad eos. Hec dicit dñs de' Quiescẽ faciã pũbiũ istũ. neq; vulgo queat vltra i israel. Et loq̃re ad eos. q; appropinq̃uerũt dies & ſmo oĩs visiõis. z Nõ ei erit vltra oĩs visio cassa. neq; diuinatõ abigua i medio filioz̃ israel: q; ego dñs loq̃r et q̃cũq; locut' fuero verbũ fiet. & Nõ plõgabit amplius ſz i diebꝫ vr̃is dom' exaspãs loq̃r verbũ: & faciã illud dicit dñs de'. b cẽs ẽ ſmo dñi ad me dicẽs Fili hoĩs. ecce dom' israel dicẽtiũ. visio quã h videt i dies mltos. & i tpa lõga ista ppbat. Propterea dic ad eos: Hec dicit dñs de'. Nõ plõgabit vltra oĩs ſmo me. c Verbũ q̃d locut' fuero cõplebit dicit dñs deus.

XIII.

Et factus ẽ sermo domini ad me dicẽs Fili homis vaticinare ad pphetas israel qui prophetant: et dices prophetantibus de corde suo. Audite verbuz domini. Hec dicit dñs deus. Ve stultis pphetis q̃ sequũtur spm suũ et q̃ nichil vident. d Quasi vulpes in desertis fodientes. Prophete tui israel. e Non ascendistis ex aduerso. neq; opposuistis murum pro domo israel vt staret in pelo in die domini. f Vana visio et diuinatio mendax. q; dicũt. Ait dñs. cũ dñs non miserit eos. & expectauerũt vt cõfirmaret sermonem. g Nõne visionem vanam vidistis. et diuinationem mendacem locuti estis. q; dicitis. Ait dñs. cũ ego non sim locutus. h Propterea hec dicit dñs deus. Quia locuti estis vanitatem. et vidistis mendacium. ideo ecce ego ad vos dicit dñs deus. i Et erit manus mea sup pphetas q̃ vident vanitatem. et q̃ diuinant mendacium. In consilio populi mei non erunt. et in scriptura domus israel non scribentur. et in terrã israel non ingredient. & scietis q; ego dñs deus. k Eo q; in errore suo seduxerũt populum meum dicentes pax. et non erat pax. et ipse edificabat parietem. et illi liniebant eum luto. l Dic ad eos q̃ linunt luto. q; cadet. Erit imbr inundans. et dabo lapides grandines cadere. et ventus procellarum dirumpet. m Et ecce cadente pariete. nõne dicetur ad vos. vbi est illud quod linistis luto. n Propterea hec dicit dñs deus. Et dirupi faciã ventum procellarum in furore meo. et imber inundans erit in furore meo. et lapides grandines in ira mea ad consumendum. o Et destruam parietem quem linistis luto. et adequabo eum terre. et nudabitur fundamentum eius. et cadet. et consumemini in medio eius. & scietis q; ego dñs. p Et complebo furorem meum in pariete. et in his q̃ linunt eum luto. et dicam vobis. Non est paries. neq; hi q̃ linierunt eum. q Prophete israel q̃ prophetant ad eam. et vident ei visionem pacis. et non est pax dicit dñs deus. r Tu ergo fili hominis pone faciem tuam contra filias populi tui q̃ prophetant de corde suo. et vaticinare sup eas. s Et dices. Hec dicit dñs deus. Ve q̃ consuunt puluillos sub omni cubito manus. et faciunt cervicalia sub capite vniuersę ętatis ad capiendas animas. animas populi mei capientes. animas autem eorum q̃ ad me venerant vt viuificarent eas. t Et violabant me ad populum meum propter pugillum hordei. et propter fragmen panis. vt interficerent animas q̃ non moriebantur. et vt viuificarent animas q̃ non viuebant. mentientes populo meo. audienti mendacia. u Propterea hec dicit dñs deus. Ecce ego ad puluillos vestros quibus vos ibi animas capitis ad auolandum. et dirumpam eos de brachiis vestris. et dimittam animas quas vos capitis ad auolandum. x Et scindam cervicalia vestra. et liberabo populum meum de manu vestra. et non erunt vltra in direptionem in manu vestra. et scietis q; ego dñs. y Et q. q̃ nũcha. circa hierlm in iudea.

XIIII.

z Et venerunt ad me viri de senioribus israel. et sedebant coram me. a Et factus ẽ sermo dñi ad me dicẽs. Fili hoĩs viri isti erexerunt idola sua in cordibus suis. et offendiculum iniq̃tatis sue posuerunt contra faciem suam. numquid interrogatus respondebo eis. b Propterea loquere ad eos. et dices ad eos. Hec dicit dñs deus. Homo homo de domo israel q̃ erexerit idola sua in cordibus suis. et offendiculum iniq̃tatis sue posuerit contra faciem suam. et venerit ad prophetam interrogans me per eum. ego dñs respondebo ei in multitudine idolorum suorum. c Vt comprehendam domum israel in corde suo. eo q; recesserunt a me in cunctis idolis suis. d Propterea dic ad domum israel. Hec dicit dñs deus. Reuertimini et auertite faciem a cunctis idolis vestris. et ab vniuersis abominationibus vestris auertite. e Quia homo homo de domo israel et de aduenis q̃ habitant in israel. si separatus fuerit a me. et erexerit idola sua in cordibus suis. et offendiculum iniq̃tatis sue posuerit contra faciem suam. et venerit ad prophetam vt interroget eum per semetipsum. ego dñs respondebo ei per me. f Et ponam faciem meam sup hominem illum. et ponam eum in signum et in prouerbium. et disperdam eum de medio populi mei. et scietis q; ego dñs. g Et propheta cũ deceptus fuerit et locutus fuerit verbum. ego dñs decepi prophetam illum. et extendam manum meam sup eum. et delebo eum de medio populi mei israel. h Et portabunt iniq̃tatem suam. iuxta iniq̃tatem interrogantis. sic iniq̃tas prophete erit. i Vt non erret ultra domus israel a me. et non polluant se ultra in cunctis preuaricationibus suis. et sint mihi in populum. et ego sim eis in deum. dicit dñs deus. k Et factus ẽ sermo dñi ad me dicẽs. l Fili hoĩs terra cũ peccauerit mihi ad delinquendum delictum. et extendam manum meam sup eam. et confregero baculum panis eius. et immisero in eam famem. et interfecero de ea homines et iumenta. m Noe quoq; et daniel et iob fuerint in medio eius. ipsi iustitia sua liberabunt animas suas dicit dñs deus. n Si bestias pessimas induxero sup terram illam. et vastauerint eam. et fuerit desolata. eo q; non sit pertransiens propter bestias. o Noe daniel et iob fuerint in medio eius. vita mea dicit dñs deus. si filium quidem aut filiam liberabunt. ipsi iustitia sua liberabunt animas suas. p Verumtamen hec dicit dñs deus. Quomodo si quattuor plagas meas pessimas gladium et famem et bestias malas et pestilẽtiam immisero in hierlm. vt interficiam de ea homines et iumenta. q Et relinquetur in ea saluatus educens filios et filias. ecce ipsi egredientes ad vos. et videbitis viam illorum et adinuentiones eorum. et consolabimini super malo quod induxi in hierlm. et sup omnia que immisi sup eam. r Consolabuntur enim vos cũ videritis viam illorum et adinuentiones eorum. et scietis q; non frustra fecerim omnia que feci in ea. dicit dñs deus. s Et scietis q; ego dñs. t Et factus ẽ sermo dñi ad me dicẽs. u Fili hoĩs quid facta est materia vitis de ligno eius. de omni ramo qui est in arboribus saltus. x Numquid tollitur ex eo lignum vt fiat ex eo opus. aut tollent ex eo paxillum vt pendeat ex eo vniuersum vas. y Ecce igni datum est in deuorationem. deuorauit ignis medium eius. et combusta est. numquid aptum erit in opus. z Ecce cũ integrum esset nequaquam fiebat ex eo opus. quanto magis cũ ignis deuorauerit illud. et combustum fuerit. adhuc operabitur ex eo. a Propterea hec dicit dñs deus. Quomodo lignum vitis inter ligna saltus que dedi igni in deuorationem. sic dedi habitatores hierlm. b Et ponam faciem meam sup eos. de igne exibunt. et ignis deuorabit eos. et scietis q; ego dñs. cũ posuero faciem meam sup eos. c Et dabo terram eorum desertam. eo q; preuaricationem fecerint dicit dñs deus.

XV.

d Et factus ẽ sermo dñi ad me dicẽs. e Fili hoĩs notas fac hierlm abominationes suas. f Et dices. Hec dicit dñs deus hierlm. Cananea tua et natiuitates tue de terra chanaan. pater tuus amorreus. et mater tua cethea. g Et natiuitates tue in die qua genita es non sectus est vmbilicus tuus. et aqua non lauisti te ad sanandum. sale non salita es. et pannis non inuoluta es. h Non pepercit super te oculus meus vt faceret tibi vnum horum miserans ei. sed proiecta es super faciem agri in abiectione animę tue in die qua genita es. i Et transiui per te. et vidi te conculcatam in sanguine tuo. et dixi tibi in sanguine tuo viue. dixi inquam tibi in sanguine tuo viue. k Multiplicata quasi germen agri dedi te. et multiplicata es. et grandis facta es. et ingressa es. et ornata mundo. ubera fabricata sunt. et pilus germinauit. et eras nuda et confusione plena. l Et transiui per te. et vidi te. et ecce tempus tuum tempus amantium. et expandi amictum meum sup te. et operui ignominiam tuam. et iuraui tibi. et ingressus sum pactum tecum dicit dñs deus. et facta es mihi. m Et lauaui te aqua. et abluta sunt delicta tua ab te. et unxi te oleo. n Et indui te varietatibus. et calciamentis ianthinis. et circumdedi te bysso. et operui te tabi. o Et ornata es ornamentis. et posui armillas in manibus tuis. et torquem circa collum tuum. p Et posui gemmam in naribus tuis. et inaures in auribus tuis. et coronam decoris in capite tuo. q Et ornata es auro et argento. et vestimenta tua bysso et tabi et polymito. similam et mel et oleum comedisti. et decora nimis fuisti. et prosperata es in regnum. r Et egressum est de gentibus nomen tuum in pulchritudine tua. quia perfecta eras in decore meo quod posueram sup te dicit dñs deus. s Et confisa es in pulchritudine tua. et fornicata es in fama tua. et effudisti fornicationes tuas sup omnem transeuntem. vt eius fieret. t Et sumens de vestimentis tuis fecisti tibi excelsa picta. et fornicata es sup ea. que non fient. neq; erunt. u Et sumens vasa glorię tue de auro meo et de argento meo quod dederam tibi. fecisti tibi imagines virorum. et fornicata es in eis. x Et tulisti vestimenta tua polymita. et operuisti ea. et oleum meum et incẽsum meum posuisti coram eis. y Cibos meos quos dederam tibi. similam et oleum et mel cibabam te. et posuisti ea coram eis in odorem suauitatis. et factum est ita dicit dñs deus. z Et tulisti filios tuos et filias tuas quas genuisti mihi. et immolasti eis vt deuorarentur. a Numquid de fornicationibus tuis parum fuit. b Quod immolabas filios meos. et dabas eos consecrans eis. c Et in omnibus abominationibus tuis et fornicationibus tuis non recordata es dierum iuuentutis tue. et eras nuda et confusione plena. et calcabaris in sanguine tuo. d Et post omnem malitiam tuam. ve ve tibi dicit dñs deus. e Et edificasti tibi fornicem. et fecisti tibi excelsum in omni platea. f In capite omnis uie edificasti excelsum tuum. et abominabilem fecisti pulchritudinem tuam. et diuisisti pedes tuos omni transeunti. et multiplicasti fornicationes tuas. g Et fornicata es cum filiis egyptiis vicinis tuis grandis carnis. et multiplicasti fornicationes tuas ad irritandum me. h Et ecce extendi manum meam sup te. et minoraui iustificationes tuas. et dedi te in animas odientium te filias philistiim que confundebantur in via tua nequissima. i Et fornicata es cum filiis assyriis. eo q; insatiabilis fuisti. et fornicata es cum eis. et nec sic impleta es. k Et multiplicasti fornicationes tuas cum terra chanaan chaldeam. et nec in hoc impleta es. l Quam infirmus est cor tuum dicit dñs deus. cũ hec omnia facias opera mulieris meretricis procacis. m Edificans fornicem tuum in capite omnis uie. et fecisti excelsum tuum in omni platea. et non fuisti sicut meretrix. quia despiciens mercedem. n Adultera mulier que accipit alienos pro viro suo. o Omnibus meretricibus dant munera. tu autem dedisti cunctis amatoribus tuis. et mercedes tuas dabas eis. vt ueniant ad te undique in fornicationibus tuis. p Et factum est in te contra morem mulierum in fornicationibus tuis. et post te fornicata es. et in mercedibus tuis non sunt merces tibi. et contra morem mulierum factum est in te. q Pro eo quod effusum est aes tuum. et reuelata est turpitudo tua in fornicationibus tuis super amatores tuos. et in cunctis idolis abominationum tuarum. et iuxta sanguinem filiorum tuorum quos dedisti eis. r Propterea ecce ego congregabo omnes amatores tuos quibus placuisti. et vniuersos quos dilexisti. cum omnibus quos odisti. congregabo eos undique contra te. et reuelabo ignominiam tuam coram eis. et videbunt omnem turpitudinem tuam. s Et iudicabo te iudicio mulierum adulterarum. et effundentium sanguinem. et dabo te sanguine indignationis et zeli. t Et tradam te in manus eorum. et destruent fornicem tuum. et demolientur excelsa tua. et spoliabunt te vestimentis tuis. et tollent vasa glorię tue. et dimittent te nudam et confusione plenam. u Et adducent super te turbam. et lapidabunt te lapidibus. et confodient te gladiis suis. x Et comburent domos tuas igni. et facient in te iudicia in conspectu mulierum multarum. et cessare faciam te de fornicatione. et mercedem non dabis vltra. y Et requiescere faciam indignationem meam in te. et recedet zelus meus a te. et quiescam. nec irascar vltra. z Eo q; non recordata es dierum iuuentutis tue. et irritasti me in cunctis his. ecce ego quoq; vias tuas reddam in capite tuo dicit dñs deus. et non fecisti luxuriam super omnes abominationes tuas. a Ecce omnis qui vtitur parabolis. parabolam hanc dicet de te. Qualis mater tua talis et filia eius. b Filia matris tue abiciens virum suum et filios suos. et sororum tuarum que abiecerunt viros suos et filios suos. tu es filia matris tue cethee. et sororis tue sodome. c Et soror tua maior que habitabat ad sinistram tuam. ipsa et filie eius. et soror tua minor que habitabat a dextris tuis. samaria et filie eius. d Nec in viis earum ambulasti. et secundum abominationes earum fecisti. quasi modicum hoc fuit. et corrupta es in cunctis uiis tuis super eas. e Vita mea dicit dñs deus. si fecerit sodoma ciuitas tua hec et filie eius sicut fecisti tu et filie tue. f Ecce hec fuit iniq̃tas sodome sororis tue superbia. saturitas panis et abundantia. et otium ipsius et filiarum eius. et manum egeno et pauperi non porrigebant. g Et extulerunt se. et fecerunt abominationes coram me. et abstuli eas sicut vidisti. h Et samaria non peccauit medietatem peccatorum tuorum. sed multiplicasti abominationes tuas super eas. et iustificasti sorores tuas in cunctis abominationibus tuis quas operata es. i Tu ergo confundere. et porta confusionem tuam. eo q; iustificasti sorores tuas. k Et ipse confundentur. et porta ignominiam tuam. eo q; iustificasti sorores tuas. l Et ipse confundentur. et porta ignominiam tuam. eo q; iustificasti sorores tuas. m Et conuertam captiuitatem sodome et filiarum eius. et captiuitatem samarie et filiarum eius. et captiuitatem captiuitatis tue in medio eius. n Vt portes confusionem tuam. et confundaris in cunctis quibus consolata es eas. o Sodoma et filie eius ad pristinum statum reuertentur. et samaria et filie eius ad pristinum statum suum reuertentur. et tu et filie tue reuertemini ad pristinum statum vestrum. p Et sodoma non fuit in ore tuo in die superbie tue. q Antequam reuelaretur malitia tua. sicut in tempore obprobrii filiarum syrie et omnium circumcirca earum filiarum philistiim que circuunt te. r Tu scelus tuum et abominationes tuas portasti. ait dñs. s Quia hec dicit dñs deus. Faciam tibi sicut fecisti. que despexisti iusiurandum vt irrites pactum. t Et memor ero pactum meum tecum in diebus iuuentutis tue. et suscitabo tibi fedus sempiternum. u Et recordaberis viarum tuarum. et confunderis. cũ susceperis sorores tuas maiores te et minores te. et dabo eas tibi in filias. sed non ex pacto tuo. x Et suscitabo pactum meum tecum. et scies q; ego dñs. y Vt recordans confundaris. et non aperiat vltra os tuum propter confusionem tuam. cũ propitiatus fuero tibi in cunctis que operata es dicit dñs deus. z Et factus ẽ sermo dñi ad me dicẽs. a Fili hoĩs enigma propone. et narra parabolam ad domum israel. b Et dices. Hec dicit dñs deus. Aquila grandis magnarum alarum. longi membris. plena plumis. cuius varia erant membra. venit ad libanum. et tulit medullam cedri. c Et decerpsit cacumen germinis eius. et portauit illud in terram negotiationis. in ciuitate mercatorum posuit illud. d Et tulit de semine terre. et posuit in agro sationis. assumpsit eum iuxta aquas multas. quasi salicem posuit eum. e Et germinauit. et facta est vinea grandis humilis. conuersę sunt propagines eius ad eum. et radices eius sub ipso erant. et facta est vinea. et fecit palmites. et emisit propagines. f Et erat vna aquila grandis magnarum alarum. et multarum plumarum. et ecce vinea hec irrigauit radices suas ad eam. et propagines suas extendit ad eam. vt irrigaret eam de sulcis plantationis sue. g In terra bona in aquis multis plantata est. vt faciat palmites. et portet fructum. et sit vinea grandis. h Dic. hec dicit dñs deus. Numquid prosperabitur. nõne radices eius euellet. et fructum eius demetet. et arescet. omnia folia germinis eius arescent. non in brachio forti. neq; in populo multo ad auellendum radicitus eam. i Et ecce plantata. nõne arescet. cũ tetigerit eam ventus urens. in terra germinationis sue arescet. k Et factus ẽ sermo dñi ad me dicẽs. l Dic nunc ad domum exasperantem. nescitis quid hec sibi uolunt. dic. ecce uenit rex babylonis in hierlm. et tollet regem et principes eius. et adducet eos ad se in babylonem. m Et tollet de semine regni. et feriet cum eo pactum. et adducet eum in execrationem. et fortes terre tollet. n Vt sit regnum humile. et non extollatur vltra. et custodiat pactum eius. et stet. o Et rebellauit contra eum mittens legatos in egyptum. vt det ei equos et populum multum. numquid prosperabitur. et saluabitur qui facit hec. et qui dissipat fœdus. et saluabitur. p Vita mea dicit dñs deus. quia in loco regis qui fecit eum regem. cuius despexit iusiurandum. et irritum fecit pactum eius. apud eum in medio babylonis morietur. q Et non faciet ei pharao cum exercitu suo grandi et cœtu populi multi. in bello. in congregatione. vt auferat animas multas. r Et despexit iusiurandum vt irritum faciat pactum. et ecce dedit manum suam. et omnia hec fecit. non effugiet. s Propterea hec dicit dñs deus. Vita mea. si non iusiurandum meum quod despexit. et pactum meum quod irritum fecit. ipsum reddam in capite eius. t Et extendam rhetem meum sup eum. et capietur in sagena mea. et adducam eum in babylonem. et iudicium faciam cum eo in preuaricatione sua qua peccauit in me. u Et omnes fugientes eius in cunctis turmis eius gladio cadent. et qui remanserint dispergentur in omnem ventum. et scietis q; ego dñs locutus sum. x Hec dicit dñs deus. Et tollam ego de medullis cedri excelse. et ponam in terra germinationis sue. y Et plantabo eam in monte excelso et sublimi. in monte excelso israel plantabo eam. et erit in germen. et faciet fructum. et erit in cedrum magnam. et habitabunt sub ea omnes volucres uniuersi generis alarum. et in umbra ramorum eius habitabunt. z Et scient omnia ligna agri. q; ego dñs humiliaui lignum sublime. et exaltaui lignum humile. siccaui lignum uiride. et germinare feci lignum aridum. ego dñs locutus sum. et feci.

XVIII.

a Et factus ẽ sermo dñi ad me dicẽs. b Quid vobis est quod vos inter uos parabolam hanc uertitis in prouerbium terre israel dicentes. Patres comederunt uuam acerbam. et dentes filiorum obstupescunt. c Vita ego dicit dñs deus. si erit ultra vobis parabola hec in prouerbium in israel. d Ecce omnes animę meę sunt. sicut anima patris. ita et anima filii mea est. anima que peccauerit ipsa morietur. e Et homo si fuerit iustus. et fecerit iudicium et iustitiam. f In montibus non comederit. et oculos suos non leuauerit ad idola domus israel. et uxorem proximi sui non polluerit. et ad mulierem menstruatam non accesserit. g Et hominem non contristauerit. pignus debitori reddiderit. rapinam non rapuerit. panem suum esurienti dederit. et nudum operuerit vestimento. h Ad usuram non commodauerit. et amplius non acceperit. ab iniquitate auerterit manum suam. iudicium uerum fecerit inter uirum et uirum. i In preceptis meis ambulauerit. et iudicia mea custodierit. ut faciat veritatem. iste iustus est. uita uiuet dicit dñs deus. k Si autem genuerit filium latronem effundentem sanguinem. et fratri quidquam horum faciat. l Et omnia hec non faciat. sed in montibus comederit. et uxorem proximi sui polluerit. m Et egenum et pauperem contristauerit. rapinam rapuerit. pignus non reddiderit. et oculos suos leuauerit ad idola. et abominationem operata fuerit. n Ad usuram dederit. et amplius acceperit. numquid uiuet. non uiuet. omnes abominationes istas operatus est. morte morietur. sanguis eius in ipso erit. o Si autem genuerit filium. qui uidens omnia peccata patris sui que fecit. timuerit. et non fecerit similiter. p In montibus non comederit. et oculos suos non leuauerit ad idola domus israel. et uxorem proximi sui non polluerit. q Et hominem non contristauerit. pignus non abstulerit. et rapinam non rapuerit. panem suum esurienti dederit. et nudum operuerit vestimento. r Et egenum auerterit manum suam. usuram et superabundantiam non acceperit. iudicia mea fecerit. in preceptis meis ambulauerit. hic non morietur in iniquitate patris sui. uita uiuet. s Pater eius quia calumniatus est calumniam. et rapuit rapinam fratris. et malum in medio populi sui operatus est. ecce mortuus est in iniquitate sua. t Et dixistis. Quare non portauit filius iniquitatem patris. Filius autem iudicium et iustitiam operatus est. omnia precepta mea custodiuit et fecit ea. uita uiuet. u Anima que peccauerit ipsa morietur. filius non portabit iniquitatem patris. et pater non portabit iniquitatem filii. iustitia iusti super eum erit. et impietas impii erit super eum. x Si autem impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis que operatus est. et custodierit omnia precepta mea. et fecerit iudicium et iustitiam. uita uiuet. non morietur. y Omnium iniquitatum eius que operatus est non recordabor. in iustitia sua quam operatus est uiuet. z Numquid uoluntatis meę est mors impii dicit dñs deus. et non ut conuertatur a uiis suis pessimis et uiuat. a Si autem auerterit se iustus a iustitia sua. et fecerit iniquitatem. secundum omnes abominationes quas operatur impius. numquid uiuet. omnes iustitie eius que fecerat non recordabuntur. in preuaricatione qua preuaricatus est. et in peccato suo quod peccauit. in ipsis morietur. b Et dixistis. Non est equa uia domini. audite ergo domus israel. numquid uia mea non est equa. et non magis uie uestre prauę sunt. c Cum auerterit se iustus a iustitia sua. et fecerit iniquitatem. morietur in eis. in iniquitate sua quam operatus est morietur. d Et cum auerterit se impius ab impietate sua quam operatus est. et fecerit iudicium et iustitiam. ipse animam suam uiuificabit. e Videns enim et auertens se ab omnibus iniquitatibus suis que operatus est. uita uiuet. non morietur. f Et dicet domus israel. Non est equa uia domini. numquid uie mee non sunt equę. domus israel. et uie uestre prauę sunt. g Propterea unumquemque iudicabo domus israel secundum uias suas dicit dñs deus. conuertimini et agite penitentiam ab uniuersis iniquitatibus uestris. et non erit uobis in ruinam iniquitas. h Proicite a uobis omnes preuaricationes uestras in quibus preuaricati estis. et facite uobis cor nouum et spiritum nouum. et quare moriemini domus israel. i Quia nolo mortem morientis dicit dñs deus. reuertimini et uiuite. k Et tu fili hominis pone in uulnus. et prouerbium populi tui. et dices ad eos. Quę mater tua leena inter leones accubabat. inter leonum catulos nutriebat catulos suos. l Et ascendit unum de catulis suis. leo factus est. et didicit capere predam. homines deuorauit. m Et audierunt gentes de eo. in interitione eorum captus est. et adduxerunt eum in catenis in terram egypti. n Et uidit quod expectans fecerit interire spem suam. et perierit. et tulit alium de catulis suis. et leonem eum fecit. o Et hic ambulabat inter leones. leo factus est. et didicit capere predam. homines deuorauit. p Et nouit uiduas eorum. et ciuitates eorum desolauit. et terra et plenitudo eius exterrita est a uoce rugitus eius. q Et dederunt contra eum in circuitu gentes de prouinciis. et expandit contra eum rete suum. in interitione eorum captus est. r Et posuerunt eum in compedibus. et in carcere. et adduxerunt eum ad regem babylonis. et miserunt eum in munitionibus. ut non audiretur ultra uox eius super montes israel. s Mater tua quasi uinea in sanguine tuo plantata super aquas. fructifera et frondosa facta est ex multitudine aquarum. t Et fortes habuit uirgas dominantium. et exaltata est statura eius inter condensa frondium. et uidit in altitudine sua in multitudine palmitum suorum. u Et euulsa est in furore. et in terram proiecta est. et uentus urens exsiccauit fructum eius. confracti sunt et aruerunt baculi fortitudinis eius. ignis deuorauit eos. x Et nunc ipsa plantata est in deserto in terra sitibunda. y Et egressus est ignis de uirga ramorum eius. deuorauit fructum eius. et non est in ea uirga fortis. sceptrum ad dominandum. hoc planctus est. et factus est in planctum. z Factum est autem anno septimo in decimo mense. decima mensis. uenerunt uiri de senioribus israel ut interrogarent dominum. et sederunt coram me. a Et factus ẽ sermo dñi ad me dicẽs. b Fili hominis loquere ad maiores israel. et dices ad eos. Hec dicit dñs deus. Numquid ad interrogandum me uos uenistis. uita mea dicit dñs deus. si interrogatus a uobis ego respondebo. c Nisi iudicas iudicabis filium hominis. nisi iudicas. abominationes patrum suorum ostende eis. d Et dices ad eos. Hec dicit dñs deus. In die qua elegi israel. et leuaui manum meam semini domus iacob. et notus factus sum eis in terra egypti. et leuaui manum meam eis dicens. Ego dñs deus uester. e In die illa leuaui manum meam eis. ut educerem eos de terra egypti in terram quam prouideram eis. lac et mel fluentem. que est gloria cunctarum terrarum. f Et dixi ad eos. Vnusquisque abominationes oculorum suorum proiciat. et in idolis egypti ne polluamini. ego dñs deus uester. g Et exacerbauerunt me. et noluerunt audire me. unusquisque abominationes oculorum suorum non proiecerunt. et idola egypti non dereliquerunt. et dixi ut effunderem indignationem meam super eos. et complerem furorem meum in eis in medio terre egypti. h Et feci propter nomen meum. ut non polluerentur coram gentibus inter quas erant. in quarum conspectu notus factus sum eis. ut educerem eos de terra egypti. i Et eduxi eos de terra egypti. et adduxi eos in desertum. k Et dedi eis precepta mea. et iudicia mea ostendi eis. que faciens homo uiuet in eis. l Et sabbata mea dedi eis. ut essent in signum inter me et eos. et scirent quia ego dñs qui sanctifico eos. m Et exacerbauerunt me filii in desertum. in preceptis meis non ambulauerunt. et iudicia mea non custodierunt. ut faciant ea que faciens homo uiuet in eis. et sabbata mea polluerunt. et dixi ut effunderem indignationem meam super eos. et complerem furorem meum in eis in deserto. n Et auerti manum meam. et feci propter nomen meum. ut non polluerentur coram gentibus in quarum conspectu eduxi eos. o Et dedi eis in deserto precepta mea. et iudicia mea ostendi eis. que faciens homo uiuet in eis. p Et sabbata mea dedi eis. ut essent in signum inter me et eos. et scirent quia ego dñs qui sanctifico eos. q Et exacerbauerunt me filii in desertum. in preceptis meis non ambulauerunt. et iudicia mea non custodierunt. ut faciant ea que faciens homo uiuet in eis. et sabbata mea polluerunt. et dixi ut effunderem indignationem meam super eos. et complerem furorem meum in eis in deserto. r Et auerti manum meam. et feci propter nomen meum. ut non polluerentur coram gentibus in quarum conspectu eduxi eos. s Et dedi eis in deserto precepta mea. et iudicia mea ostendi eis. que faciens homo uiuet in eis. t Et sabbata mea dedi eis. ut essent in signum inter me et eos. et scirent quia ego dñs qui sanctifico eos. u Et exacerbauerunt me filii in desertum. in preceptis meis non ambulauerunt. et iudicia mea non custodierunt. ut faciant ea que faciens homo uiuet in eis. et sabbata mea polluerunt. et dixi ut effunderem indignationem meam super eos. et complerem furorem meum in eis in deserto. x Et auerti manum meam. et feci propter nomen meum. ut non polluerentur coram gentibus in quarum conspectu eduxi eos. y Et dedi eis in deserto precepta mea. et iudicia mea ostendi eis. que faciens homo uiuet in eis. z Et sabbata mea dedi eis. ut essent in signum inter me et eos. et scirent quia ego dñs qui sanctifico eos. a Et exacerbauerunt me filii in desertum. in preceptis meis non ambulauerunt. et iudicia mea non custodierunt. ut faciant ea que faciens homo uiuet in eis. et sabbata mea polluerunt. et dixi ut effunderem indignationem meam super eos. et complerem furorem meum in eis in deserto. b Et auerti manum meam. et feci propter nomen meum. ut non polluerentur coram gentibus in quarum conspectu eduxi eos. c Et dedi eis in deserto precepta mea. et iudicia mea ostendi eis. que faciens homo uiuet in eis. d Et sabbata mea dedi eis. ut essent in signum inter me et eos. et scirent quia ego dñs qui sanctifico eos. e Et exacerbauerunt me filii in desertum. in preceptis meis non ambulauerunt. et iudicia mea non custodierunt. ut faciant ea que faciens homo uiuet in eis. et sabbata mea polluerunt. et dixi ut effunderem indignationem meam super eos. et complerem furorem meum in eis in deserto. f Et auerti manum meam. et feci propter nomen meum. ut non polluerentur coram gentibus in quarum conspectu eduxi eos. g Et dedi eis in deserto precepta mea. et iudicia mea ostendi eis. que faciens homo uiuet in eis. h Et sabbata mea dedi eis. ut essent in signum inter me et eos. et scirent quia ego dñs qui sanctifico eos. i Et exacerbauerunt me filii in desertum. in preceptis meis non ambulauerunt. et iudicia mea non custodierunt. ut faciant ea que faciens homo uiuet in eis. et sabbata mea polluerunt. et dixi ut effunderem indignationem meam super eos. et complerem furorem meum in eis in deserto. k Et auerti manum meam. et feci propter nomen meum. ut non polluerentur coram gentibus in quarum conspectu eduxi eos. l Et dedi eis in deserto precepta mea. et iudicia mea ostendi eis. que faciens homo uiuet in eis. m Et sabbata mea dedi eis. ut essent in signum inter me et eos. et scirent quia ego dñs qui sanctifico eos. n Et exacerbauerunt me filii in desertum. in preceptis meis non ambulauerunt. et iudicia mea non custodierunt. ut faciant ea que faciens homo uiuet in eis. et sabbata mea polluerunt. et dixi ut effunderem indignationem meam super eos. et complerem furorem meum in eis in deserto. o Et auerti manum meam. et feci propter nomen meum. ut non polluerentur coram gentibus in quarum conspectu eduxi eos. p Et dedi eis in deserto precepta mea. et iudicia mea ostendi eis. que faciens homo uiuet in eis. q Et sabbata mea dedi eis. ut essent in signum inter me et eos. et scirent quia ego dñs qui sanctifico eos. r Et exacerbauerunt me filii in desertum. in preceptis meis non ambulauerunt. et iudicia mea non custodierunt. ut faciant ea que faciens homo uiuet in eis. et sabbata mea polluerunt. et dixi ut effunderem indignationem meam super eos. et complerem furorem meum in eis in deserto. s Et auerti manum meam. et feci propter nomen meum. ut non polluerentur coram gentibus in quarum conspectu eduxi eos. t Et dedi eis in deserto precepta mea. et iudicia mea ostendi eis. que faciens homo uiuet in eis. u Et sabbata mea dedi eis. ut essent in signum inter me et eos. et scirent quia ego dñs qui sanctifico eos. x Et exacerbauerunt me filii in desertum. in preceptis meis non ambulauerunt. et iudicia mea non custodierunt. ut faciant ea que faciens homo uiuet in eis. et sabbata mea polluerunt. et dixi ut effunderem indignationem meam super eos. et complerem furorem meum in eis in deserto. y Et auerti manum meam. et feci propter nomen meum. ut non polluerentur coram gentibus in quarum conspectu eduxi eos. z Et dedi eis in deserto precepta mea. et iudicia mea ostendi eis. que faciens homo uiuet in eis. a Et sabbata mea dedi eis. ut essent in signum inter me et eos. et scirent quia ego dñs qui sanctifico eos. b Et exacerbauerunt me filii in desertum. in preceptis meis non ambulauerunt. et iudicia mea non custodierunt. ut faciant ea que faciens homo uiuet in eis. et sabbata mea polluerunt. et dixi ut effunderem indignationem meam super eos. et complerem furorem meum in eis in deserto. c Et auerti manum meam. et feci propter nomen meum. ut non polluerentur coram gentibus in quarum conspectu eduxi eos. d Et dedi eis in deserto precepta mea. et iudicia mea ostendi eis. que faciens homo uiuet in eis. e Et sabbata mea dedi eis. ut essent in signum inter me et eos. et scirent quia ego dñs qui sanctifico eos. f Et exacerbauerunt me filii in desertum. in preceptis meis non ambulauerunt. et iudicia mea non custodierunt. ut faciant ea que faciens homo uiuet in eis. et sabbata mea polluerunt. et dixi ut effunderem indignationem meam super eos. et complerem furorem meum in eis in deserto. g Et auerti manum meam. et feci propter nomen meum. ut non polluerentur coram gentibus in quarum conspectu eduxi eos. h Et dedi eis in deserto precepta mea. et iudicia mea ostendi eis. que faciens homo uiuet in eis. i Et sabbata mea dedi eis. ut essent in signum inter me et eos. et scirent quia ego dñs qui sanctifico eos. k Et exacerbauerunt me filii in desertum. in preceptis meis non ambulauerunt. et iudicia mea non custodierunt. ut faciant ea que faciens homo uiuet in eis. et sabbata mea polluerunt. et dixi ut effunderem indignationem meam super eos. et complerem furorem meum in eis in deserto. l Et auerti manum meam. et feci propter nomen meum. ut non polluerentur coram gentibus in quarum conspectu eduxi eos. m Et dedi eis in deserto precepta mea. et iudicia mea ostendi eis. que faciens homo uiuet in eis. n Et sabbata mea dedi eis. ut essent in signum inter me et eos. et scirent quia ego

pterea. Circa primū dicit. b Vaticina, ad pphetā. f. falsos. iō subdit. c Et vices pphe. de cor. su. i. de sua ficti one nō er dīna reuelatōe. iō subdit. d Quasi vulpes i deser. rē. Est ār vulpis aīal dolosū intētēs decptioni autū. sic isti pphe intēdebāt ad decptionē simplicū. iō argūit eos dicens.

e Nō ascē. er aduersō. petā pīi arguēdo f Nec oppositistis murū. p pctōribus feruenf orādo. g Ut stat in p. cussionem dñi vēis meritis auertēdo. h Videt vana. mutat loquendi modū de scōa pte ad tertiā. i Dicētes aut do. vt i mō loquēdi formarēt severis pphetis ad facili decipiendū. k Et p seue. firmare sermonē. dē pluries. plurib dieb repetendo vel dictū suū fo ura mēto firmando.

l Vīdd nō visionē castā vidi. q. d sic.

m Propterea. Hic pīr ponit pena. primo sic pphantū. scōo eis credētū. ibi. ipe Circa primū dicitur.

m Propterea. i. p pter mēdacia pphica.

n Ecce ego ad vos. s punēdos. o Et erit manꝰ mea. i. vindicte mee potēta.

p Sup pphas. fīos q Jn cōcilio pīi mei nō erūt. i. i cetu reuerentiū de babylone. sī un pīonis suis nec in filiis ab eis pcreatis r Et i scrip. do. isrl nō scribent. redeūtes enī de babylone hūerūt genealogias suas descriptas. vt sic singuli redirent ad hereditates patrū suorū. vt hē. i. esdre. s Nec ī terrā isrl ingrediētur cū reuerētibus de babylone. sic exponit hec lra cōiter sz q redeūtes de babylone i iudeā fuerūt i magna afflictōe. seruitute. iō bonū redeūtū nō vē fuisse tm q illoꝝ bom pua tio esset sufficiēs istoꝝ falsoꝝ pphārū punitio. iō vē mihi q sic dz itelligi: saltē principaliter. q Jn cōcilio populi mei nō erūt. i. i societate iupnoꝝ ciuiū. r Et i scrip. do. isrl nō scribent. i. i lr. vite i q scribūt electi. s Nec ī terrā isrl introibunt. i. i terrā viuētiū p quā itelligit celestis hitatio. vbi mors locū non hz. t Dicētes pax sic. n. dicebāt pplo q nullo mō hēbāt dubitare de aduētu regis babylonis sup eū. q cū erat fīm. v Et ipe. b pīr ponit pena credētiū falsis pphīs. tū dr Et ipe. s. populus meꝰ. x Edificabat pietē. i. hierlm vt dic Ra. sa. i

cit dñs deꝰ. Ue pphis insipiētib q sequūtur spīm suū z nihil videnteꝰ Quasi vulpes i deserto. pphe tui isrl erant. Nō ascendistiꝭ ex aduso. nec oppositi murū. p domo urꝰ vt staretis i pelo in die dñi Vidēt vana z diuinant mendaciū dicētes ait dñs. cū dñs nō miserit eos. z p seuerauerūt cōfirmare pmonē. Nūqd no visionē cassā vidistis. z diuinationē mendacē locuti estis. Et dixistis ait dñs: cu ego nō iz locutꝰ Propterea hec dic dñs ds Quia locuti estis vana. et vidistis mēdaciū. ideo ecce ego ad vos ait dñs ds. et erit manꝰ mea sup pphas q vidēt vana z diuinat mēdaciū In cōcilio pīi mei nō erūt. z i scriptura domꝰ isrl nō scribēt. nec in terra isrl īgredientur. z scietis q ego dominus ds. Eo q decepint pplm meū dicētes pax pax z nō ē pax. z ipe edificabat pietē. illi ār liniebāt eū luto absq paleis. Dic ad eos qui linūt absq tpatura. q casurus sit Erit enī ymber inundās. z dabo lapides p grādes z desup irruētes et

qua pplꝰ edificabat ita secure ac si dēret ibi sp manere. y Illi aūt. s. pphe falsi. z Linebāt eū. i. vbis adulationis pīo applaudebāt. Aliter exponit vt p pietē intelligat ydolorū in q falli pphete suis adulatiōibus nutriebāt pplm. z iō denūciat ei⁹ edificiū cū ds.

p

ventū pcelle dissipantem. c Siqdē ecce cecidit paries Nunqd nō dicet vob. vbi est litura quā linistis. Propterea hec dic dñs ds Et erūpe faciā spīm tēpestatū in indignatione mea z ymber inundās in furore meo erit z lapides grādes in ira i cōsumptionē. Et destruā parietem quē linistis absq tē pamento. z adeqbo eū terre z reuelabit fundamentū eius. z cadet z cōsumet in medio eius. z scietis q ego sum dominus. Et complebo indignatiōem meā i pariete z in his qui linūt eum absq tpamento. dicamq vob. Nō ē pies z nō sūt qui linierunt eū. Prophetis isrl q pphetāt ad hierlm. z videt ei visiones pacis z nō est pax ait dñs deus. Et tu fili hois pone faciez tuā cōtra filias populi tui q pphant de corde suo z vaticinare sup eas. et dic. Hec dic dñs ds. Ue q cōsuunt pulvillos sub oī cubito manu. z faciūt cervicalia sub capite eyntuse etatis ad capiēdas aīas. Et cū capēt aīas pplī mei vivificabunt aīas eoꝝ. z violabāt me ad

a Erit enī ymber inundās. i. exercitꝰ chaldeoꝝ abūdās i bellatoribus vnde sic ymber i guttis. b Et dabo lapides. i. grādes. i. exercitꝰ principes c Se super urruentes. i. fortiter scatates cuneos suos ad destructionē murorū. d Et ventū pcelle dissipāte. i. Nabuchodonosor rege. e Et ipsa quidem ecce cecidit. id ē. hierlm z altaria idoloꝝ ibi edificata. f Nunqd no dicet vobis ip̄operando. g Ubi ē litura quā linistis. q. d. apparet falsitas i adulatiōibus vris. h Et erūpe faciā spīm tpe. i. nabuchodonosor. quē prꝰ vocauit vētū. pcelle: patet cetera ex dictis. est ei repetitio eiusdē rē. pdicta ibi. i Et reuelabit fundamentū eius. chaldei cū manuerūt muros illius in alīquo loco vt sic facilius cerēt eos vincere.

l Et pplē. i. dignationē meā. i. effectū vindicte mee. l Jn pariete rē. p pariete dictus fuit. m Et tu fili hois pīr ad pphas ꝫ filias pphetissas. z diuidit in duas. qua primo ponit eas ꝫ culpa. secundo pena. ibi. ppter hoc. Circa primum dicit.

n Fili hois. po. tuā fa. ositatē do. dīnā indignationē. o Contra

qui linūt absq tpatura. q casurus sit Erit enī ymber inundās. z dabo lapides p grādes z desup irruētes et

lias. i. fīas pphetissas. p Que pphāt de cor. suo. z nō spīm dīni. q Ue q cōsuūt pulvillos rē. Ō duplr exponit vno mō vt pulvillos z cervicalia intelligāt vba adulatoria z mēdacia. q dicebāt iste mulieres mal hoib z idolatris. alio mō itelligēdo pulvillos z cervicalia ad lrām. pphete enī veri nō solū pphabāt vbis sz et factis z sensibilibus signis. sic hieremias posuit cathenas i collo suo ad significādū captuitatē futurā. hiere. xxvij. Et eodē mō pphete fīi faciebāt eos sumātes. sicut sedechias fecit sibi cornua ferrea. iij. Re. xxij. Et eodem mō pphisse fīe faciebāt pulvillos z cervicalia faciētes hoies accūbere sup cadicēces sic potesīt dormire secure z qete si timētes i aliq de aduētu chaldeoꝝ. r Sub. c. vnī. era. i. hoiez c libet eratꝫ. s Ad. c. a. i. decipiēdas suis mēdaciis. t E.

vi.me ad po.m.i.cogebāt me ad puniēdū ipm.nec ē intelligendū q violēta seu coactio cadat in deo.ſz ſ dicit ad denotandū q nō vult p ſe malū pene.ſz p accidēs.ſ. ꝓpter ordinē ſue iuſtitie.cū eī ꝓpriū ſit miſereri.ꝛ peere

a Propter pugil.ordei.i.ꝓpter vilē q̄ſtū talia faciebāt,

b Ut iterfi.aias q̄ ſi meruiſſ.uiſſis eīs vi uentib⁹ in dño nihil eis dānāb⁹ ꝓbebatur morte et infortunia. et in iuſtis q̄ p penā ſūt mortui ꝓbebatur vitā et ſpera ꝓpter eo

c Propt(rū dona. hoc.hic ponit eaꝝ pena cū dicit

d Ecce ego ad pulu.ue.i.ad facta vra

e Manib⁹(puniēda. vos ca.i.decipitis.

f Aias volantes.i. homines q̄ deberent eleuari ad cognitiōz diuinoꝝ et loq̄t ō eis ad modū volatiliuz q̄ attēdētia ad ītra aucupis.i quib⁹ ſūt aliq̄ attrahētia.vt grana.ꝛ hmōi illuc deſcēdunt et capiunt retib⁹ ſuis. ſic iſti attēdentes .ad vba ꝓphetiſſaꝝ decipiebant ab eis.

g Et dirūpā eos de brachijs ve.i.talit puniam vos q̄ nō poterit tlia facere nec populū meū decipere.

h Et ſcie.q̄ ego do. p experientiā mee vindicte. i Pro eo q̄ merere feciſtis coꝛ iuſti.ēt̄ū in vobis fuit infortunia ſibi ꝓphetiſſaꝝ Quē ego (tando. nō ↄtriſtaui.i.nō diſpoſui inferre talia ſibi. l Et ↄfortaſtis ma.im.ꝓbitādo ſibi m Ut nō re.(bona. a via ſua mala.p hoc eīs nutriebat in ma

n Et vi.(lo ſuo. ſcz ſi a petis ſuis pe niteret. o Propterea va.nō vide.q̄ auferā vos de vita pſūt ita q̄ pp̄m meū ēcipe ſi.poteritis. Ca.XIIII.

Et venerūt.Supra deſcripta ē hieroſolimitarum vaſtatio hic ponit tranſmigratoꝝ conſolatiō.et diuidit in duas ptes.q̄ primo ponit vtilis monitio.et ſubdit ſecūdo ipaꝝ conſolatio ibi.Et factus ē.Monitō aūt vtilis fuit.q̄ q̄ſierant diuinū reſponſū a ꝓphetis ſanctis.et ideo diuidit i tres ptes.q̄ p̄ma ponit impedimētī oſtio.ſecūdo ſubdit eius remotio.ibi. Propterea tertio falſitatis pūnio.ibi.Propheta cū errauerit.Impedimētū aūt diuini trſi eſt ipm q̄rere ficticie vtpote ad tem ptandū ꝓphete veritatē.vel q̄ querit eī trſitum ꝓp cu

ꝓpm meū a ꝓp̄ pugillū ordei ꝛ fragmē panis. b vt iter ficerēt aias q̄ nō morīūt.ꝛ viuificarēt aias q̄ nō viuūt mentētes ꝓpo meo credēti mēdacijs. Propter ō dicit dñs deus. c Ecce ego ad puluillos vros q̄by vos capitis aias volātes. ꝛ dirūpam eos de brachijs vris ꝛ dimittā aias quas vos capitis aias ad volandū. Et dirumpā ceruicalia veſtra. ꝛ liberabo ꝓpm meū ō manu vra.neq̄ erūt vltra i manibus veſtris ad predandū. d ꝛ ſcietis q̄ ego dñs. e Pro eo q̄ merere feciſtis coꝛ iuſti mēdaciter quem ego nō ↄtriſtaui. f et ↄfortaſtis manus impij. g vt non reuerteret a via ſua mala h et viueret. i ꝓpterea vana nō videbitis ꝛ diuinatōes nō diuinabitis āplius.ꝛ eruā populū meū ō mānu vra ꝛ ſcietis q̄ ego dñs:

.XIIII.

Et venerūt ad me viri ſenioꝝ iſrl.ꝛ ſederūt coraꝝ me. Et factus ē ſermo dñi ad me dicens. Fili hoīs viri iſti poſuerūt immundicias ſuas in cordibus ſuis. ꝛ ſcandalū iniq̄tatis ſue k ſtatuerūt contra faciē ſuā. l Nūq̄d iterrogatus rīdebo eis. Propt̄ hoc loq̄re eis ꝛ dices ad eos Hec dicit dñs ds. Homo hō ō domo iſrl q̄ poſuerit immūdicias ſuas i corde ſuo et ſcādalū iniq̄tatis ſue ſtatuerit ↄtra faciē ſuā.et venerit ad ꝓphām iterrogās p euz me. ego dñs rīdebo ei in multitudīe immūdicia rū ſuaꝝ. m vt capiat domus iſrl in corde ſuo q̄ receſſerūt a me in cūctis ydolis ſuis. n Propterea dic ad domuz iſrl. Hec dicit dñs de. o Cōuertimini et recedite ab ydolis vris. ꝛ ab vniuerſis cōtaminatōib⁹ vris auertite facies vras. p Quia homo homo de domo iſrael q ꝛ de pſelitis quicūq̄ aduēa fuerit in iſrael. r ſi aliēatus fuerit a me et poſuerit ydola ſua in corde ſuo:et ſcandalū iniq̄tatis ſue ſtatuerit ↄ faciē ſuā et venerit ad ꝓphetā vt interroget p eū me ego dñs rīdebo ei p me. ſ ꝛ ponā faciē meā ſup hoīem illū. et faciā eū in exemplū ꝛ in puerbiū:ꝛ diſpdā euz de medio ppli mei.ꝛ ſcietz q̄ ego dñs: t Et ꝓphā cum errauerit. u ꝛ locutus fuerit verbū: x Ego dñs decepi ꝓphetam illum. y Et extendam manū meā ſup eū.ꝛ dispdā eū de medio ppli mei iſrl. z Et portabūt iniquitatē ſuā q̄ pbet alijs ruendi occaſionē. a Et ſtatuerunt ↄtra faciē ſuam. hītes eaz in ligi memoria ad iterā q̄ eā. b Nunq̄d iter.reſpōdebo eis.q.d.non ad votū ſuuz.q̄ indigni ſunt eo q̄ nō q̄rūt intentione recta ſed peruerſa.cetera patēt ex dictis vſq̄ ibi.

c Ego do.rīdebo ei in mul.immūdi.ſuorū.i.ſm dementū immundicie ſue.ꝛ illud meritū ē q̄ ſibi nō reſpondeat.aliq̄n cū ponit affirmatō.pro negatione.ſicut cū dicit alicui male petēti iro nice. ego faciā q̄ petis.vel ſi rīdeat ei reſpondebit ita obſcure q̄ nō intelliget.

d Ut ca.do.iſrael in corde ſuo ꝛc.iſtud vt nō teneāt cāliter q̄ deus non pōt cē cā mali culpe. ſz ſcrutinio. ad hoc eīs q̄ de nō rīdet male petēti. vt obſcurū rīſuz dat ei. ſeq̄tur q̄ remanet in errore ſuo.

e Propterea hic cōſeq̄nter ponit hui impedimēti remotio cū dicit. f Conuer. et re.ab ydolis vris. p vertā et pfectā pnitētiā.et ſic ſupplebabitis bonū ꝛ darīs

g Quia hō(riſum. hō.i.quilibet homo. l De do.iſrael.unde m Et de (natiuus. pſelitis.i. de gētilib⁹ uerſis ad iudaiſmū

n Si alie.fue.a me. p ydolatriā.

o Et poſue.ydo.ſua i coꝛ.ſuo firmiter.ponēs ea colere

p Et vene.ad ꝓphē.ſ.ver. q Ego do.rī.ei p me.ꝛ nō p.ꝓpham.et iſta trſio erit ſue iniq̄tatis punitio.ideo ſubdit. r Et po.fa.mea ſup ho.illū.ad petā ſua diuulgandā et puniendū.ō ſequit.

s Et fa.eū exē.ſ.terroris videntib⁹ eī⁹ punitiōz. t Et i puer.ita q̄ſi maledictōe alic⁹ dicet cōiter.ſic faciat tibi dñs ſicut illi.

v Et ꝓpheta. Hic ↄtr ponit falſe.ꝓphete punitio.tam ex parte interrogātis q̄ ex pte rīdētis cum dr. Et ꝓphā ſcz falſus. x Cū errā.a ſpū maligno ex ſuo demerito deceptus. y Et lo.fue.ver.ſ.falſuz. z Ego do.decepi ꝓphetā illū.i.decipi pmiſi.

a Et extendam ma.

mea.i.virtute mea. b Sup illū.ad ipm punitēdū. iō subdit. c Et de.eū.in psona ppria et posteritate sua. d Et porta.iniqui.suam.s.pphetā q interrogās ipm. iō subdit. e Iurta iniq.inter.ac.id est iniqtas veruscp punitēt.grauius tñ iniqtas pphete q malo. est.

f Ut nō erret vltra dom⁹ isrl.p talē p:o pbētā decepta.

g Qz sint mi.in po. cultū sarne exhibēdo.

h Et ego sum eis ī deū.in viā salutis viri i Et fact⁹ ē gendo. Hic ostit ponit trāsmi gratoz p̄solatio. Sciēd uz tñ q̄ expositores latini cōiter exponūt residuū huius capituli p̄tra habuatores hierusalē q̄ iudee dicētes q̄ hic ab eis excludit tm̄ediū sperarū eo q̄ cōfidebant liberari a cōminationibus hieremie p̄ merita antiq̄z patrū.et hoc remouetur ab eis p hoc dō q̄ si noe daniel et iob q̄ fuerūt valde iusti. eēnt iter eos q̄ p eis orātes.nō liberarent eos.qz tñ scripos.qz littera nō videt ad hoc cōcordare in fine ca.sed magis discordare. propter qđ Ra.sa. aliter exponit dicēs.q̄ de hac distinguit iter punitionē gentiliū q̄ iudeoz.s.q̄ si pro petis aliq̄ terre vel ciuitatis gētiliū deus inferat vnā de quatuor plagis hic enumeratis ad eā destructōz.si noe daniel et iob essent ibi si liberarēt pplm.sed seipso tñ.q̄ ciuitas vel terra funditus destruet⁹ Fabsq̄ repatōe.sicut babel⁹ exemplū Besi.q̄ de subuersione sodome in q̄ liberati tñ fuerunt tres iusti.s.loth cū duabus filiab⁹ suis.sed si omēs q̄tuor plagas hic enumeratas induceret sup hierlm ad eius destructōem.aliqui tñ reseruabunt in vita ad q̄uis tatis futurū repatōz.et sic factū est.qz zorobabel nepos iechonie fuit dux reditus tñ de babylone sub quo reedificatus est templū q̄ postea ciuitas sub neemia hoc dictū erat ad magnam cōsolatōem trasmigratoz.ergo applicādo litterā ad hanc sentētiaz residuū huius ca.in duas partes diuidit.quia primo ponit modus punitōis terre gentilium.secundo iudeorum.ibi. Cū hoc dicat. Circa primuz dicit in psona dñi. l Terra.s.gentilium.

l Cum pecca.mihi vt p̄uari.p̄uaricans ex aggerando peccata peccatis. l Et tē.ma.mea sup eā.ad ipaz puniendā. m Et p̄terā virgā panis.i.sustentamētū cuiuslibet cibi.qui nolle panis intelligit in scriptura.q̄ hec ē p̄ria plaga.s.famis. n Noe daniel et iob.isti tres p:e dam manū meā sup illū q̄ ī medio eius d̄ medio eū d̄ medio p̄pli mei isrl.q̄ portabūt iniqtatem suā. Iurta iniqtatē itercogātis.sic iniqtas pphete vt nō erret vltra dom⁹ isrl a me neq̄ polluat ī vniuersis p̄uaricatōibus suis. Iz sit mihi in pplm q̄ ego sū eis ī deū.ait dñs exercituū Et fact⁹ ē sermo dñi ad me dicens. Fili hois. terra cum peccauerit mihi: vt p̄uaricet p̄uaricās extēdā manū meā sup eā q̄ p̄teriā vgā panis ei⁹ q̄ immittā ī eā famē.q̄ interficiā de ea hoīes q̄ iumētū Et si fuerit tres viri isti ī medio ei⁹ noe daniel q̄ iob. ipi iusticia sua liberabūt animas suas ait dñs exercituū Qz si bestias pessimas induxero sr̄ terā vt vastet eā.q̄ fuerit inuia.eo q̄ nō sit pterāsiens p̄pt bestias.tres viri isti si fuerit in ea: viuo ego dic dñs ds.qz nec filios nec filias sui liberabūt.qz ipi soli liberabūt.q̄ terā aūt desolabit. Et si gladiū induxero sr̄ terā illā. q̄ dixero gladio.trāsi p terā q̄ interfecero d ea hoīes q̄ iumētū: q̄ tres viri isti fuerit ī medio ei⁹. viuo ego dicit dñs ds si liberabūt filios neq̄ filias.qz ipi soli liberabūt. Si aūt q̄ pestilētiā immisero sr̄ terrā illā. q̄ effudero indignatōz meā sr̄ ea ī sanguie vt auferā ex ea hoīem q̄ iumētū: et noe daniel q̄ iob fuerit ī medio ei⁹. viuo ego dicit dñs ds: qz filiū q̄ filiā nō liberabūt.qz ipi iusticia sua liberabūt animas suas Qm hec dicit dñs ds q̄ et si q̄tuor iudicia mea pessima gladiuz q̄ famē ac bestias malas et pestilētiā immisero ī hierlm vt interficiā d ea hoīes q̄ pecus. tñ relinquet ī ea saluatio educētiū filios q̄ filias: Ecce ipi egredient ad vos et videbitis viā eoz et adinuēciones eoz et p̄solabimi sup malo qđ induxi in hierusalē ī oib⁹ q̄ iportaui sup eā. et p̄solabūt vos cū videritis viā eoz et adinuenti ones eoz. q̄ cognoscetis q̄ nō frustra fecerim oīa que feci in ea ait dominus dē.

o Zpi.usti.libe.animas suas.id ē.psoas suas tñ. Consequenter ponit plaga scda cz dicit. p Qz si bestiu.pessimas. vt leōes et serpentes q̄ dracones a quib⁹ nullo mō se pōt boies defendere.cetera patent ex dictis. Consequenter ponit tertia plagā cū dr. q Vel si gla.idu.super terrā illā.s.gentilium.r Et vre. gla. hoc est bellatorib⁹ vrētib⁹ gladio. cetera patent. Consequenter ponit quarta plaga.

s Qui aūt et pe.imisero.i.generale mortalitate et corruptōe aeris. t Et effudero indi.meam.i.effectū vindicte mee.

v In sanguine.i.destructione vite generaliter.eo q̄ vita consistit in sanguie.sm q̄ dr Ecclē.vlt. Vita omis carnis in sanguie est. cetera patēt q̄ dictis. x Cū hec dicit.hic pōt fieri mod⁹ punitionis hierlm.

y Qz si q̄tuor iudicia mea pessima.i.effectus vindicte mee p̄ z Gladiuz (dictos.) cē in misero i hierusalē sup.i. sicut et factum fuit in obsidione p chaldeos.vt dictū est ō.v.ea. a Cū reliquet in ea sal.s.aliq̄os quoz filij et filie redificabunt ciuitatē et eā habitabūt sicut factū fuit sub zorobabel duce.q̄ nec mia.vt dictum est.et non fit hic mētio de tribus p̄dictis patrib⁹.noe q̄ daniel q̄ iob.ad designādū q̄ etiam sine meritis patrū dē hoc faceret.vt dicat Ra.sa.eo q̄ dicit ciuitatē illā ad suū cultū. vñ licet bis fuerit funditꝰ eversa.tñ fuit bis edificata et adhuc stat.

b Et ipi egredientur ad vos.id est illi qui reseruabunt vivi destructa hierusalem per chaldeos venient ad vos transmigratos.q̄ ruch fuerunt in babylone. vt habent iiij.Reg.xxv. c Et videde.vtā eoz.q̄ adinuētōes.i.p̄tā p effectū pene a deo ipositē. d Et consola.sup malo q̄ i.illud malū erit vobis occasio p̄solatōis p̄tra q̄ deplebatis vos tradidisse chaldeis de ipsius hieremie. et per hoc videbitis vos euasisse manus inalū sine cōpatōe.

e Et conso. vos dicētes vos fuisse beatos respectu eoz

f Et cogno.q̄ non fru.fecerim ꝛc.potio enī amaritudinis

dicit esse frustra si sequitur sanitas. similiter nec illa dura pena a deo inflicta .s. irim. qz ꝫ fuit ad declarationez dine iustitie ⁊ ad correctionē ꝓli. ⁊ qz ꝫ videbt ꝓ⁹ trās migrati. ⁊ nō fuerūt ꝫsolati. ¶ In ca. xiiij. vbi dr in postilla. Noe Daniel et Job.

Addito.

Si tres ꝑ ceteris paribus noiant. qz si essent tāte iustitie ⁊ tā accepti coraz deo vt itmitu eoz de⁹ restauraret ea q̄ ꝓpt̄ pctā aliorūz destruxerat. tñ nō sufficerent ad amouēdū suas diuinā ꝑmū ꝑz ō noe Esi. viij. vbi dr Recordar⁹ ē dns noe et adduxit spm̄ sup terrā ⁊ iminute sunt aq̄ Et q̄ ꝑz q̄ intrauit ipius noe deus restaurauit hūc mōdū hītabilē. Iz noe iustica sufficies ñ fuit ad amouēdā suā diluuij. De daniele vo scr̄ Dan. p. vbi angls ad eū miss⁹ ꝓ restauratiōe tē pli⁹ ⁊ ciuitat̄ hierlm

¶ Et fcs ē ẽmo .xv. dns ad me dicēs. Fili homis qd fiet de ligno vit̄ ex oib⁹ lignis nēoz q̄ sē iter ligna siluaz. nūq̄d tollet ō ea lignū vt fiat op⁹ aut fabricabit ō ea paxill⁹ vt dependeat in eo q̄cunq; vas. Ecce igni datū ē i escā vtrāq; ptē ei⁹ ꝓsūpsit ignis⁹ ⁊ medietas ei⁹ redacta ē in fauillā. Nūq̄d vtile erit ad op⁹. Etiā cū eēt integrū non erat aptū ad op⁹. q̄ tomagis cū illd ignis deuorauerit cōbuserit. nihil ex eo fiet op⁹ ¶ Propterea hec dicit dns

de⁹. Quō lignū. vit̄ iter ligna siluaz qd dedi igni ad deuorādū. sic tradā hītatores irlm. ⁊ ponā faciē meaz in eos. ᵇ De igne egredient ⁊ ignis ꝓsumet eos. Et scietis q̄ ego dns cuz posuero faciē meaz in eos. ⁊ dedero terrā inuiā ⁊ desolatā. eo q̄ ꝑuaricatores exiterint. dic

Et dns deus. .xvi. ª Et fcs est ẽmo dni ad me dicēs. fili homis ᵇ notas face irlm ᶜ abōinatiōes suas ⁊ dices. Hec dic dns ds irlm ᵈ tradix tua ⁊ generatio tua ō tra chanaan ᵉ

fm q̄ hē Dan. i. ⁊ illi q̄ ꝓ⁹ ea fuerī translati cū iechonia ei⁹ filio. qz ꝓprie dicunt transmigratio p medīū vo ligni q̄ fert⁹ ꝓburit q̄z extremitates. eo q̄ ē i medio ignis. Iteꝝ igitur ꝓli⁹ q fuit inb sedechia qz fuit grau⁹ afflict⁹ ꝑdicij. fa. fame. peste. gladio. ⁊ captiuitate. vtz p supradicta. ⁊ hec applicatio rōnabilior videt q̄z ꝓia. g Propterea b ꝓnit applicatio pabole ad ꝓpositū ⁊ ex dictis ꝑz sntia vsq; ibi. b De igne egredient. ⁊ ignis ꝓsumet eos. i. in equalerit vnā penā incidēt i alia. hoc dr ꝓpter iohānam filiū charee et a

depcante aut. Nolu timere daniel. qz ex die ꝓio q̄ posuisti cor tuū ad intelligēdū. vt te affligeres i ꝫspectu dī tui exaudita sunt vba tua tc. Erq̄ ꝑz q̄ oīb⁹ ipius daniel de⁹ restauraut ꝫplū ⁊ ciuitatē. cū ꝫ tū manifestuz est q̄ tpe danielis fuit destructa ciuitas ⁊ templū. De iob vo ꝑz Job vlt. vbi hē q̄ ꝓ oēm ipius iob fuit dom⁹ sua restaurata nō tñ i dina sntia pristina de destructōe ꝺom⁹ sue ⁊ morte filioz fuit sublata tc. ¶ Cap. xv.

Et factus est. Supius descripca ē ipius hierlm ⁊ ꝓpli vastatio. hic ꝓpr ponit dicte vastatiōis ratō q̄ est multiplicatio flagitioz in irlm ⁊ iudea. et ꝫ describit sub decē methaphoris. ⁊ fm ꝫ diuidit in nouē ptes. qz ps vltima ꝓtinet duas metaphoras q̄ patebūt ꝑ eam. ꝓsequēdo. Prima aūt de ligno vitis. Circa q̄ notādū q̄ multiplicatio pctoz diminuit habilitatē liberi arbitrij ad bonū. ⁊ qñ talis multiplicatio multū inualescit videt hō totaliter inhabilis ad bonū. fm q̄ dr Pronerb. xviij. Impi⁹ cū in ꝓfundū pctoz venerit ꝓtēnit. ⁊ hoc si quat fuisse in ꝓpo iude p metaphorā ligni ꝑcisi de vite. q̄ nō est ad aliq̄d opus vtile sed tñ ad incēdiū. ⁊ fm ꝫ ptz ꝑa huj⁹ ca. paucis exceptis q̄ discurretur. diuidit tñ ꝫ ca. in duas ptes. q̄ ꝓio pabola ꝓibat. scdo ad ꝓpositū applicat ibi. Propterea. Circa primū occurrit exponēdum. b Aut fabricabit. de ea paxill⁹. i. cauilla ad suspendēdū vas etiā modici ꝑderis. q. d. nō. c Ut trāq; ptē ei⁹ ꝓsumpsit ignis. i. statim cū ponit in igne totus coburit. d Et medietas ei⁹. i. magna pars. e Reda. est i fauillā. qz nō remanēt etiā carbones nisi pauci ⁊ modici. f Nūq̄d vtile erit ad op⁹. s. p⁹ ꝓbustionē. q. d. nō. q̄ etiā ante nō erat. sic exponūt alīq̄. in hebreo habetur sic. Duas extremitates ei⁹ comedit ignis. ⁊ sic ptz q̄ p illud q̄ dr in trāslatiōe nra. Utrāq; ptē ei⁹ ꝓsūpsit ignis. p vtrāq; ptē intelligūtur due extremitates q̄ sic applicāt ad ꝓpositū expositores latini dicētes q̄ p medium intelligit ꝓpls melioz ⁊ fortioz q̄ cū iechonia translatus fuit i babyloné. vt hē Hiere. xxiij. q extrema vo residuum ꝓpli. q̄ remāsit sub sedechia rege. qz isti ⁊ illi fuerunt in afflictione. que p ꝓbustionē intelligit. sicut q̄libet penale siue afflictiuū. nōie ignis designat. Ra. sa. aliter applicat dicēs q̄ p duo extrema intelliguntur illi q̄ primo fuerūt trāslati in babyloné capto ioachi filio Josie.

¶ Et fcs ē ẽmo dni ad me dicēs. Et tu fili homis ꝓpone tibi gladiū. et gladiū. ꝓpone tibi in via babylonis. in via qua venit rex babylonis. de terra vna egredient ambo. et manus vna fiet in capite vtriusq; ꝓpone. ꝓponendo ꝓponas in capite ciuitatis ꝓponas. Viam gladio venturo ad rabbath filioz ammon. et ad iudā in hierl̄m munitā. Quia stetit rex babylonis in capite viarum in capite duarum viarum. ut uteretur ariolatione. Commiscuit sagittas. interrogauit idola. hepatoscopium aspexit in epate. In dextra eius fuit ariolatio hierl̄m. ponere arietes. aperire os in cede. leuare vocem in ululatu. ponere arietes aduersus portas. aggerare rampum. edificare bastam. Et erit ariolatio eis quasi diuinatio falsa. ipsi autem memorantes iniquitatis. capientur in manu. Propterea hec dicit dns deus. Eo quod recordati estis iniquitatis vestre. reuelentur peccata vestra. et apparebunt omnia facta vestra. eo quod memores estis mei. manu capti estis. Et tu vulnerate impie dux israel. cuius venit dies in tempore iniquitatis finis. Hec dicit dns deus. Tolle cidarim. et aufer diadema. Hec mutata non mutabuntur. Humiliatum exalta. et humile depone. Ruinam ruinam ponam eam. et hec non fuit donec veniat cui est iudicium. et dabo ei. Et tu fili homis vaticinare. et percute manu tua. et duplicetur gladius tertio. gladius interfectorum. gladius interfectorum magnorum. qui penetrat eos. ut tabescant corda. et multiplicentur ruine. In omnibus portis eorum dedi terrorem gladii. Heu. facta est. accepta est ad percutiendum. Vade ad dexteram. vade ad sinistram. quocunque tibi placuerit. Sed et ego applaudam manu mea ad manum meam. et requiescere faciam indignationem meam. Ego dns locutus sum.

Et factus est sermo dni ad me dicens. Et tu fili homis fac tibi duas vias. ut veniat gladius regis babylonis. de terra vna egredientes ambo. et manu sculpta sit. in capite itineris ciuitatis sculpes eam. Viam ponens gladio ad rabbath filioz ammon. et ad iudam in hierl̄m munitam. Et stetit rex babylonis in bifurcio in capite duarum viarum. ut uteretur ariolatione. Commiscuit sagittas. interrogauit idola. hepatoscopium aspexit in epate. In dextra eius fuit ariolatio hierl̄m. ponere arietes. aperire os in cede. leuare vocem in ululatu. ponere arietes aduersus portas. aggerare rampum. edificare bastam. Et erit ariolatio eis quasi diuinatio falsa. ipsi autem memorantes iniquitatis. capientur in manu. Propterea hec dicit dns deus. Eo quod recordati estis iniquitatis vestre. reuelentur peccata vestra. et apparebunt omnia facta vestra. eo quod memores estis mei. manu capti estis. Et tu vulnerate impie dux israel. cuius venit dies in tempore iniquitatis finis. Hec dicit dns deus. Tolle cidarim. et aufer diadema. Hec mutata non mutabuntur. Humiliatum exalta. et humile depone. Ruinam ruinam ponam eam. et hec non fuit donec veniat cui est iudicium. et dabo ei. Et tu fili homis vaticinare. et percute manu tua. et duplicetur gladius tertio. gladius interfectorum. gladius interfectorum magnorum. qui penetrat eos. ut tabescant corda. et multiplicentur ruine. In omnibus portis eorum dedi terrorem gladii. Heu. facta est. accepta est ad percutiendum. Vade ad dexteram. vade ad sinistram. quocunque tibi placuerit. Sed et ego applaudam manu mea ad manum meam. et requiescere faciam indignationem meam. Ego dns locutus sum.

Et factus est sermo dni ad me dicens. Et tu fili homis fac tibi duas vias. ut veniat gladius regis babylonis. de terra vna egredientes ambo. et manu sculpta sit. in capite itineris ciuitatis sculpes eam. Viam ponens gladio ad rabbath filioz ammon. et ad iudam in hierl̄m munitam. Et stetit rex babylonis in bifurcio in capite duarum viarum. ut uteretur ariolatione. Commiscuit sagittas. interrogauit idola. hepatoscopium aspexit in epate. In dextra eius fuit ariolatio hierl̄m. ponere arietes. aperire os in cede. leuare vocem in ululatu. ponere arietes aduersus portas. aggerare rampum. edificare bastam. Et erit ariolatio eis quasi diuinatio falsa. ipsi autem memorantes iniquitatis. capientur in manu. Propterea hec dicit dns deus. Eo quod recordati estis iniquitatis vestre. reuelentur peccata vestra. et apparebunt omnia facta vestra. eo quod memores estis mei. manu capti estis. Et tu vulnerate impie dux israel. cuius venit dies in tempore iniquitatis finis. Hec dicit dns deus. Tolle cidarim. et aufer diadema. Hec mutata non mutabuntur. Humiliatum exalta. et humile depone. Ruinam ruinam ponam eam. et hec non fuit donec veniat cui est iudicium. et dabo ei. Et tu fili homis vaticinare. et percute manu tua. et duplicetur gladius tertio. gladius interfectorum. gladius interfectorum magnorum. qui penetrat eos. ut tabescant corda. et multiplicentur ruine. In omnibus portis eorum dedi terrorem gladii. Heu. facta est. accepta est ad percutiendum. Vade ad dexteram. vade ad sinistram. quocunque tibi placuerit. Sed et ego applaudam manu mea ad manum meam. et requiescere faciam indignationem meam. Ego dns locutus sum.

filia, qđ fm oēs hebreos ⁊ latinos intelligit de imitatiōe
in ydolatria, sara vero nō fuit ydolatra sz fidelis, ⁊ iō dicē
dum q̄ hic p patrē ⁊ matrē itelligit, ppls q̄ añ filios ist'
habitauit in terra chanaan, cui succesit in peregrinitate siē
ples patrūb', mod' tñ succedendi fuit violent', imitat'
etiā fuit israel ppl'm
chanaan i ydolatria.
vt pz. iuj. Reg. in illo
vero ppło aliq̄ erant
amorrei, et q̄ntū ad h
dicit. Pater tu' amor
reus, et alia cethei et
sic dicit. Mat. tua ce
thea, et dr pater tōne
masculoz inē tōne fe

pē tu' amorre', ⁊ mr tua ce
thea, ⁊ q̄ñ nata es i die ort'
tui, nō ē pcīs' vmbilic' tu',
⁊ aq̄ nō es lota i salutē, nec
sale salita, nec iuoluta pan
nis. Nō pepcit sup te ocul'
vt faceret tibi vnuz de his
miserē tui, sz piecta es sup
faciē t̄re in abiectōe aīe tue
i die q̄ nata es. Trāsiēs āt
p te, vidi te pcalcari i sāgui
ne tuo, ⁊ diri tibi cū eēs in
sāguie tuo Viue. Dixi iō
tibi i sangie tuo Viue: mlt
iplicatā q̄si germē agri de
di te, ⁊ multiplicata es et
grādis effecta: ⁊ igressa es
⁊ peueniſti ad mūdū mulie
brē, Vbera tua itumuerūt
⁊ pil' tu' germīauit ⁊ eras
nuda ⁊ cōfusione plena. Et
trāsiui p te ⁊ vidi te, ⁊ ecce
tps tuū tps amātiū, Et ex
pādi amictū meū sup te et
opui ignominiā tuā Et iu

rauī tibi, ⁊ ingressus sū pa
ctū tecū ait dñs de': Et fa
cta es mihi, ⁊ laui te aq̄, et
emūdaui sanguinē tuuz ex
te, Et vnxi te oleo, ⁊ vesti
ui te discoloribus, ⁊ calcia
ui te hyacīthо. Et cinxi te
byſſo, ⁊ indui te subtilib',
⁊ ornaui te ornamēto, Et
dedi armillas i mānib' tuis,
⁊ torquē circa collū tuū et
dedi in aurē sup os tuū et
circulos i auribz tuis, ⁊ co
ronā decoris i capite tuo,
Et ornata es auro ⁊ argen
to: et vestita es byſſo ⁊ po
lymito ⁊ multis coloribz,
Similā ⁊ mel ⁊ oleū come
disti: ⁊ decora fctā es vehe
mēter nimis Et pfeciſti in
regnū et egressum ē nomē
tuū in gētes propter spēm
tuam, q̄ pfecta eras in de
core meo quē posuerā sī te
dicit dñs de', Et habens

augmētū deducte, f Et igressa es. i. tps pubertatis, ⁊
facta es nubilis. g Et pueri, ad mūdū mulierē. i. ad
tps quo solēt puelle nubiles ornari. h Vbera tua ⁊c,
tempe eīs pubertatis itumescūt vbera, et pili germināt
et iō subdit. Et pil' tuus germinauit. i Et eras nu
da. Hic fecūdo ponit
pietas ornātis ⁊ dspō
santis, cuius ornatus
ostendit prio necessitas
cum dr. Et eras nuda
virtutibus.
b Et p dñs.
c Cōfusione plena,
turpius est eīs mulie
rib' nudas eē q̄z viris. d Et trā. p te,
p descēdēdo nuditati
tue. e Et ecce tps
tuū tps amātium, q̄
ostendit tibi dilectionez
sponsi ad spōsam.
f Et expādi amictuz
meū su. te. s. nubē con
tra estū solis te pregē
tem. g Et operui
igno. tuā. dando tibi
libertate p tra ignomi
niā seruituus qua ser
uieras in egypto.
h Et iurauī tibi ⁊c,
id est accepi te i vro
rem in synai dādo ti
bi legē. i Et facta
es mi. obligata ⁊ alli
gata p ceteros poplos.
k Et laui te aq̄. mū
dādo te a pcō ydola
trie erga vitulū p flati
lē. l Et vn. te oleo.

m Et ve. (gre mee.
te discoloribz ⁊c. p ista ornamēta intelligit tabernaculuz
federis, qđ pcepit sibi fieri in signū reconciliatōis p ado
ratōem vituli p flatilis. cortine vo tabernaculi erāt plu
ribus coloribz decorate. n Et cal. te hyacin. ⁊c. p hō in
telligit summi sacerdotis ornamenta, q̄ erat institut' ad
orandū p toto populo. o Et indui te sub. ornamēta
eīs pontificis fuerē valde subtilit facta. vt pz Exo. xxviij.
p Et dedi armillas ⁊c. q. manicas fuerūt p secrete.
q Et torquē circa collū tuū. i. tonale, iudicij qđ erat in
pectore sūmi sacerdotis. r Et dedi in. su. os tu. i. or
namētū legis qđ dz eē in ore sacerdotis. s Et cir. in
auribz tuis. i. duos lapides onychinos in suphumeralī et
rationale. sub auribz sūmi sacerdotis ex vtraq̄ pte.
t Et coronā decoris in ca. tuo. i. mitrā i capite sacerdotis
v Et orna. es au. ⁊c. oia eīs ista erāt in ornamētis ⁊ re
stib' pontificis. x Cumilā ⁊ me. ⁊c. oia eīs ista dedit
deus populo in abūdātia introducēdo eos i terrā pmis
y Et decora fa. (sionis q̄ dr manās lacte ⁊ melle. Exo. iij.
ecta es ve. supatis chananeis. z Et pfe. in regnū. pe
dauid ⁊ salomonis.
a Et egressum est nomen tuum in gētes. omnes eīs te
ges terre desiderabant videre salomonem, et eius sapie
tiam audire.
b Cuia pfe. in deo. meo. q. d. ista nō habuisti ex te vl' et
meritis tuis. sz ex mera gra mea. c Et ha. fi. Hic pōit po
tuntur vilitas fornicatōis, pp'ls eīs ist' ingrat' de bonis p

ctis,tanq̃ mīr fornicaria ⁊ adultera exposuit se oīb idolatris,tōo diuidīt in duas ptes,q̃ prīo ponīt idolatrie culpa absolute,scōo ꝓpatiue ibi,Ecce oīs,Prima ī duas q̃ prīo ponīt cīpa,scōo pena,ibi,ecce ego.Circa primū dr

c Et hīs fidu.i pulcritudie tua.i.munis ꝓsīa ⁊ cleuata de bonis ꝑdictis a me tibi datis.

fiduciā in pulcritudine tua [b]fornicata es ī noīe tuo,[c] et exposuisti fornicationē tuā oī trāseūti.vt ei[s] fieres.[d] Et sumēs de vestīmētis meis fecisti tibi excelsa pincinde cōsuta,⁊ fornicata ē sup eis,sicut nō ē factū,neq̃ futurū ē. [e] Et tulisti vasa decoris tui de auro meo ⁊ argēto meo q̃ dedi tibi ⁊ fecisti tibi [f]imagines masculinas,⁊ fornicata es in eis. [g] Et sumpsisti vestīmēta tua multicolloria. ⁊ vestīa es eis.[h] Et oleū meum ⁊ thymiama meū posuisti cor̄a eis ⁊ panē meū quē dedi tibi [i]similā ⁊ oleū ⁊ mel [k]q̃bus enutriui te,[l] posuisti in ꝓspectu eor̄ ī odorē suauitatis.[m] Et factū ē ait dīns de⁹.⁊ tulisti filios tuos ⁊ filias tuas [n]q̃s generasti mihi.[o] ⁊ īmolasti eis [p]ad deuorandū [q]Numq̃d pua ē fornicatio tua ⁊ Immolasti filios meos.⁊ dedisti illos ꝓsecrāsis eis [r]Et p⁹ oēs abomīatiōes tuas ⁊ fornicatōes [s]nō es re cordata diez ⁊ adolescentie tue,qñ eras nuda ⁊ ꝓfusiōe plena,ꝓculcata ī sanguine tuo. [t] Et accidit p⁹ oēm malicīā tuā,ve ve tibi ait dīns de⁹.[u] Et edificasti tibi lupanar,⁊ fecisti tibi ꝓstibulum [x]in cūctis plateis.[y] Ad oīne caput vie edificasti signū,ꝓ stitutiōis tue,[z] ⁊ abominabilē fecisti decorē tuū. [aa] Et diuisisti pedes tuos oīni trāseūti,⁊ multiplicasti oēs fornicatōes tuas. [bb] Et fornicata es cū filijs egypti vicinis tuis [cc]magnaꝝ carnīū,⁊ multiplicasti fornicationē tuaz. ad irritandū me. [dd] Ecce ego extēdā manū meā sup te,⁊ auferā iustificationē tuā,[ee] Et dabo te ī aīas odiētiū te[ff] filiarū palestinarū.[gg] q̃ erubescūt ī vīa tua scelerata. [hh] Et fornicata es ī filijs assirioꝝ [ii]eo q̃ necdū fuerāt expleta. [kk] Et postq̃ fornicata es nec sic es satiata [ll]et multiplicasti fornicatōez tuā [mm] in terra chanaā [nn] cū chaldeis,⁊ nec sic satiata es. [oo] Ih q̃ mūdabo cor̄ tuū ait dīns dūs,cum facias oīa hec opa mlīeris meretricis ⁊ pcacis [pp]Quia fabricasti lupanar tuum in capite oīs vie,⁊ excelsū tuū

nebat puer in manibus idoli vbi cremebat.Ih tūc sacerdotes pcutiebāt tympana,ꝑ q̃s loc⁹ ille vocabat tophet q̃s ī latino sonat tympanū,ne pentes puerū offerentes. audirēt clamorē pueri ⁊ dolerēt.sed magis gauderēt credētes puerū sine dolore ad felicē vitā trāsire.

g Imagies masculinas.i.idola q̃ vocātur b imagies masculine pseqūdo pabolā de meretrice q̃ cuz masculis fornicatur. pōt ēt b dīa ꝑ idolo priapi q̃ figurabāt ī magnitudines virīl mēbri.fuit enī q̄dam mulier de beleſponto hīs mēbrīs virile valde excessiuū respectu alioꝝ hoīm ꝓpter q̃ a gētilibus fuit iter deos reputata ꝑ ꝓia insolita credebāt alīq̄d hēe numis.⁊ istō idolū colebāt ī urbe vsi.vij.Regū.xv. dr q̃ pter asa mrez suā amouit ne eēt princeps in sacris priapi.

h Et sumpsi.vestīmēta tua multicolloria.ornādo te ī veneratiōe idoloꝝ. i Et oleū meū ⁊c.i.illa q̃ debebāt mihi offerri obtulisti eis,oleū enī offerebāt ī tēplo dīni ad cōtinuādū lucernas.et thymiama ad cremādū sup altare incēsi,⁊ nō solū ea q̃ debebāt mihi offerri.sed ēt illa vnō debebas nutriri obtulisti eis subtrahēs oī tuo ex vehemēti idolatrie desiderio,ō subdit. k Similā.i.farinā tritici delicatissime. l Quibꝰ enutrui te.i.q̃ dedi ad nutrimētū tuū. m Posuisti ī ꝓspectu eoꝝ.i.idoloꝝ eis offerēdo. n In odorem suauitatis.i.vt placares eos tibi. o Et tulisti filios tuos.q̃s ē grauē ꝑdictū. p Quos genera.mihi.existēs mihi despōsata p leg sue ceptionē,ꝓpter q̃s debuerit deputari ad seruitūdē mihi q Et īmola eis.i.idolis. r Ad deuorandū.i.morīē dū ꝑ veneratiōe idoloꝝ.Ih enī fiebat spāliter idolo moloth.q̃s sic supra dictū ē pluries.erat idolū ereū iter cōcauū,i ē ꝓcauitate fiebat ignis,⁊ cū erat bū accēsū po

s Numq̃d pua ē fornicatio tua.i. idolatria ista.q.d.nō. imo horribilius ⁊ maxima iō ea replicat dicens Immolasti filios ⁊c. t Et p⁹ oēs abominationes ꝑdictas.

v Nō es recordata dierū adolescētie tue .i.vilitatis ⁊ abiectionis ī q̃ eras q̃n ī prīcipio accepi te.sic exposītū ē supra eo.ca. x Et accidit p⁹ oēm malicīā tuā ve ve tibi.i.puniro ab assyrijs siue a chaldeis. y Et edificasti tibi lupanar.i. templa ꝑ idolatria. z In cūctis plateis ⁊c.i.in locis cōib vbi.ꝓcesꝑsit quenire.

a Et abominabilem fecisti decorē tuū quē asi hēbas.loquit enī de pplo sub metaphora meretricis q̃ ex cōmunatiōe ⁊ frequētia meretricis turpis reddit ⁊ abōmabilis

b Et fornicata es cū filijs egypti.i. cuz egyptijs ī idolatria cōicādo cū eis.

c Magnarū car.i. mēbroꝝ virilīū.ꝑ quā magnitudiez metaphorice itelligit idolatrie magnitudo.

d Ecce ego.Posita idolatre culpa.h ꝓsit pomīt pena,⁊ diuidit ī tres ptes.q̃ prīo ponit pena succincte.scōo repetit culpa idolatrie.ibi.Et fornicata es.tertio resumit pena magis diffuse.ibi.Propterea.Circa primū dr. d Ecce ego extēdā manū meaz sup te.ad te puniendū. e Et auferā.iustificationē tuā.i.tēplū vbi offerebant sacrificia ꝑ pctis iudeoꝝ.q̃s ꝑ chaldeos fuit incēsū.ait Reg.vlt. f Et dabo te ī aīas odiētiuz te.i.ad volūtatē eoꝝ. g Filiaꝝ palestinaꝝ.i.gētiū de terra philistinoꝝ q̃ sp odert iudeos.isti.n.cū chaldeis venerūt ad destruēdū urbē. h Que eram ī via tua scelerata.i erubescerēt facere tā horribilia q̃ fecisti. i Et fores ī filias assy.cōicādo idolatrie eoꝝ.sic ptz de rege achā.iuſ k Eo q̃ necdū fuerāt expleta.i.satiata idolatria (Reg.xvi. l Et multi fornicationē tuā.i.idolatriā. m Inter chanaā id est in iudea q̃ ante fuit dicta chanaan terra.

n Cū chal.eoꝝ idola colendo in iudea. o In quo mūdicor tuū.q.d.tanta est immūdicia tua q̃ non appa-

ret via mũdandi te. p Quia fabrica.lupanar.i.templa.p cultu idoloꝝ.vt dictũ ẽ.s. q Hec fca ꝙsi mere. fastidio.frequẽtis ꝓcubit'. r Augẽs pcũ.sui ꝓcubitus. r Sed ꝙsi mr adultera.q: p legez es mihi despõsata. s Que sup virũ suũ inducit alienos.ad sui ꝓcubitũ dando eis pmiũ.qđ ẽ ꝓ ꝓsuetudine meretricũ.r ꝑ quenit er magna libidie adulterãdi sic pplus hierlz r regni iudee dabat dona pcosa facer donbꝫ afferentibꝫ sibi idola gẽtiũ varia.

t Propterea.hoc resumit pena magꝫ dixfuse cũ dr. v Effusium ẽ es tuũ.i.diuitie tue sunt ꝓsumpte in vicio idolatrie mor Et (dis pdicꝫ.revelata ẽ ignominia tua.i.mãifestata ẽ vilitas tua i idolatra.et maxime i filioꝝ imolatõe.vt dictũ est.s. y Ecce ego ꝓgre.oẽs ama.tu.qbꝫ comixta es cõicãdo idolatrijs z Aũ vniuer (eoꝝ sis qs oderas.i. cum philisteis q sp fuerũt odiosi iudeis.r econsa Et ꝓgreg. (uersio. eos sup te i obsidione b Et nu (hierim. dabo ignominiã tuã.i. vilitatẽ e pe tue manifestabo p cuctẽ c Et iudi.tẽ (vidce iudicijs adulterarũ rc.qbꝫ fm legẽ mors ẽ infligẽda. d Et dabo te i sãguinẽ.i. effusiõz sãguis passiuã e Furoꝝ r zeli.i. p cedentẽ ex furore ire mee et zelo iustitie mee. f Et denu.te vestit.tuis rc.i. oĩb diuitijs tuis. g Et addu.sr te mr ituri nẽ i exercitu regis babilõis. h Et lapi.te lapidibꝫ.tẽ ei multi ꝺ iudeis fuerũt iterfecti lapidibꝫ machiarꝫ

fecisti in omni platea, q Hec fca es ꝙsi meretrix fastidio augẽs pcũ. ſz ꝙsi mr adultera. s Sr vir suũ iducẽ alienos oĩbꝫ meretricibꝫ dãt mercedes tu ãt ꝺdisti mercedes cũctis amatoribꝫ tuis.r dona dõabas eis vt irritarẽt ad te vndiqꝫ ad fornicãdũ tecum Factuqꝫ ẽ in te ꝓ cõsuetudine mr hereũ i fornicatiõibus tuis r p te nõ erit fornicatõ In eo eni qꝫ dedisti mercedes.r mercedes nõ accepisti.factũ est i te ꝓtiũ. t Propterea meretrix audi ꝛbum dñi. hec dicit dñs de. u Quia effusum ẽ es tuũ et revelata ẽ ignominia tua i fornication

vtis earū ambulasti.sz in pcioribꝫ. h Paulillū min⁹ pene ꝛc.qđ exponit ra.sa.sic si fecisses talia mala ꝛ sima iora parū reputarē.aliter āt legāt interrogatiue. h Paulillū min⁹ ꝛc.q.d.nō.imo multo maiora mala fecisti ꝛc. Ꝫ pcordat lr̄ese.cū ōr. l Quia nō fecit sodoma ꝛc,et

fecit sodoma sorori tue ipsa ꝛ filie ei⁹.sic fecisti tu ꝛ filie tue. m Ecce hec fuit iniq̄tas sodome sororꝭ tue.supbia.

ꝛ saturitas panis deliciose viuēdo. nō mune.n.panis ꝛtelligāt ois cib⁹ i scripꝛa. o Et abūdātia.diuitiarū male acq̄sitarū. p Et otiū.a bōis operibꝫ. q Et manū egeno ꝛ paupi nō porrigebāt.p defectū misericordie.nō potentie.vtz ex pcedētibꝫ. ꝛ qz ista ducūt ad vicia carnis pcliora. ō subdit. r Et fecerūt abominatiōes coram me.exercēdo vicia ꝫ naturā.qđ ē abominabile. s Et abstuli eas.subuertēdo ciuitates illas. gen.xix. t Sic vidisti ꝛte ex ēplo ei⁹ nō castigasti

ꝛ filie ei⁹.sic fecisti tu ꝛ filie tue. n Ecce hec fuit iniq̄tas sodome sororꝭ tue.supbia. ꝛ saturitas panis ꝛ abūdātia ꝛ otiū ipi⁹ ꝛ filiaꝝ ei⁹ ꝛ manū egeno ꝛ paupi nō porrigebāt.ꝛ eleuate fūt ꝛ fecerūt abōinatōes coram me. o ꝛ abstuli eas sic vidisti. p ꝛ samaria dimidiū pcatoꝝ tuoꝝ nō peccauit.sz vicisti eas scelerib⁹ tuis. q ꝛ iustificasti sorores tuas in oibꝫ abominatiōibꝫ tuis q̄s operata es. r Ergo ꝛ tu porta confusionē tuā. q̄ vicisti sorores tuas pcris tuis sceleratius agens ab eis

iustificate sē.n.a te. s Ergo ꝛ tu confundere ꝛ porta ignominiā tuaz .q̄ iustificasti sorores tuas. t Et cōtā restituens eas cōfusiōe sodomoꝝ cū filiabꝫ suis.ꝛ cōfusione samarie ꝛ filiaꝝ ei⁹. v Et quertā reuersionē tuā in medio earū vt portes ignominiaz tuā.ꝛ confundaris i oibꝫ q̄ fecisti cōsolans eas. w Et sorores tua sodoma ꝛ filie ei⁹ reuertent ad antiq̄tatē suā.ꝛ samaria ꝛ filie ei⁹ reūtent ad antiq̄tatē suā.ꝛ tu ꝛ filie tue reuertimini ad antiq̄tatē vrāz. x Nō fuit autē sodoma soror tua audita i ore tuo i die su

uertam restituēs ꝛc.impleta fuerūt in reditu de captiuitate babylonica.in q̄ fuerūt due tribꝰ.s.iude ꝛ beniamin ꝛ aliq̄ de.ꝛ tribubꝰ.q̄ effugiētes manū reg assyrioꝝ venerūt ad hitādū i regno iude.ꝛ cū illis de regno illo captiuati fuerūt.ꝛ cū redeūtibꝰ redierūt. Ꝫ hec exposito rē

duobꝰ delicere.prio qz sors iude fuit magis ꝓpinq̄ sodome q̄z sortes vltra iordanez erātes.qz mare salis vbi antiq̄t fuit terra sodomoꝝ habitabil⁹. claudit terminū sortis iude a pte orientali.ꝛ pte a meridionali.qz ē i angulo vtriusq; latere vtz i descriptione terre promissionis.scōo qz redeūtes ō babilone nō recuperauerūt samariā.ꝛ ciuitates ei⁹ pinq̄s.Ꝫ remanēt eas gentes illuc missi a rege assyrioꝝ vtz.a.esdre ꝛ nehemie.ꝛ ēt i euāgelio ꝛ actibꝰ apl̄orum. Propter qđ rē multi saluo meliori iudicio q̄ hec lra pōt exponi magis lr̄aliter q̄z dicat Hiero.ꝛ vitādo errorē Ra.sa. q̄ nullo tam

qđ aggrauat pctū.i hebreo hr. Sic vidi.s.iuste ficendū. vñ Gen.xviij. Dic dñs de sodoma ꝛ gomorra. Descendaz ꝛ videbo vtrū clamorē q̄ venit ad me opꝰ pleuerit,peccata aūt sodome ꝰ enūerata nō sunt ita grauia de genere sicut ē idolatria q̄ cū multis alijs vicijs vigebat i iudam ꝛ terra iuda v Et sama.dimi.pec.tuoꝝ nō peccauit.qz pl⁹ habitās in urbe coluit idola i domo dñi posita tē pore manasse.iiij.Reg.xxi.qđ fuit grauissimū.sic turpissimū ē mlier q̄ educat adulterū ad pprij lectū marit.

x Et iustificasti sorores tuas.nō absolute.sz i oppatione tua sic palludū oppatū ad nigrū ōr albuz.ꝛ sm ꝰ dixit iudas Gen.xxxviij.de thamar. Iustior me ē.ꝛc. y Ergo Reprhēsa malicia.ꝰ pfir subdit pena ꝛ prio denūciat cōpatue.scōo absolute ibi. Et facia Et i extracq; pte sil' ponitur pene ꝑmiatio.ꝛ sequēs liberatio. Circa primū dicit. y Ergo ꝛ tu' por.confusi.tuā.i.penā confusibilē. z Que vicisti.soro.tu.in malis. z Ergo ꝛ tu confundere.repetitō a Et quertaz (ē enim sēie ad maiorē affirmationē. resti.eas ꝛc.Ra.sa. exponit ꝰ de tpe me sie quē expectāt iudei.d.q̄ terra sodomoꝝ q̄ subuersa igne ꝛ sulphure legitur. Gen.xix.tūc sanabit.ꝛ erit ita pulcra sic a principio ꝛ tñ de ea ōr. Gen.xiij.q̄ tūc irrigabat sic paradis⁹ dñi sed hec exposito fundat supra ea q̄ ouē fundamētū .s.q̄ xp̄us sit vētur⁹ in mūdū.pter qđ dicit Hiero.q̄ scriptura loquit̄ metaphorice p quertionē sodomoꝝ.signās quertionē gētiliū ad xp̄m.ꝛ p reuertionē samarie.reuersionē hereticoꝝ ad vnitatē ecclesiasticā.a q̄ discesserūt sic decē tribꝰ a regno dauid.iij.Reg.xij.p reuersionē vo hierusalē.cōuersionē xp̄ianoꝝ peccantiū.in fide tñ informi manentiū ad bonū. Sed qz ista expositio videt aliquibꝰ magis mistica q̄z lr̄alis.nō aliter exponūt dicētes q̄ p sodomā intelligūtur due tribꝰ ꝛ dimidia erātes vltra iordanē.eo q̄ erāt prope sodomā.p samariā alie.vij.tribꝰ tā dimidia p vnū regnū iude.ꝛ hi dicāt q̄ oia ista.et cō

eī vtroq; iēctū dicūt hāc lr̄am referri ad tpa xp̄i.sz frustra positionē meā p sodomā intellr̄ xp̄s amon ꝛ moab.eo q̄ loth pr̄ eoꝝ hitauit i sodomis Gen.xix.ꝛ filie loth matres eoꝝ ibi nate fuerūt.p samariā vo gētiles ibi hitantes vt dictū ē.ꝛ p vnū xp̄s iudeoꝝ.de oibꝰ istis aliq̄ fuerūt ꝓuersi ad fidē xp̄i.p ꝓdicationē ei⁹ ꝛ apl̄oꝝ.sic ꝓ ō iudeis.i euāgelio i mlti loc.ꝛ i actibꝰ apl̄oꝝ.sic ꝓ samaritanis q̄z aliq̄ crediderūt ad ꝓdicationē xp̄i. Joh.iiij.ꝛ postea ad ꝓdicationē discipl̄oꝝ. Act.viij. Et sic de ammonitis ꝛ moabitis q̄z terre erāt xp̄inq̄ iudee. vñ euēit xp̄i discipuli ad ꝓdicādū fidē p orbē.ꝛ sic prio ꝓdicauerūt in pribꝰ ppinq̄s sm ꝰ patet lr̄a ex dictis vsq; ibi. b Et portes ignominiā tuā.vt teneā ꝰ ō secutiue ad quertiōz eni iudeoꝝ ad fidē secuta ē eoꝝ erubescētia.ꝛ confusio ō peccatis ꝓteritis.ꝛ maxime i ꝑnatiōe ꝛ ꝑsensu mortis xp̄i p vera ꝑniam vtz Act.iij.c. c In oibꝰ q̄ fecisti consolans eas.quoddāmodo solatiū sit miseri hr̄e socios in miseria vel melī.qz p mortē xp̄i a iudeis ꝑpetrata.vēit cōsolatio gētibꝰ p apl̄oꝝ ꝓdicationē.vñ Act.xiij. Paulus ꝛ barnabas dixerūt iudeis obstinatis.qz indignos vos iudicastis eterne vite.ecce conuertimur ad gentes.sic eni ꝛpit nobis deus.

d Et sorori tue so.ꝛc.ad antiq̄tatē suā.s.ad fidē loth vnius dei cultoris.sicut reducti fuit ab abraam apud quē dñs manlit.ꝛ sic habuit fidē xp̄i abrae ꝓmissi. Gen.xij. In semine tuo benedicent ꝛ omnes gentes.

e Et samaria ꝛc.ad antiq̄tatē suā.i.ad fidem iosue ꝛ aliorum senū fideliū.q̄ habitauerūt ibi in principio ingressus filioꝝ isr̄l in terrā illam q̄ habuerūt fidē de xp̄o venturo. f Et tu ꝛ filie tue reuertimini ꝛc.q̄ patet in (turo. pletum in apl̄is et aliis de iudeis ad fidem vocatis.

g Nō fuit aūt sodoma ꝛc.i.q̄diu fuisti in gloria potestatis tue.ita despicabas eam q̄ dedignabaris audire aliquid dicere vel audire.

q̄ reuelaretur malicia tua, p manifestā dei vindictam.
l Sicut ꝟ tpe, s. captiuitatis sedechie r ppl i sui,
lz Inopprobriū, s. actū ē. l Filiaz syrie rc. qz ciuitates syrie r aliarū terrarū circa iudeā opprobria dicebant de pplo iude captiuato. m Scel' tuū r ignominiam tuā tu portasti, p vidictā dei. r loq̄tur ꝟ xpba de futuro p modū p̄teriti, qz ezechiel ista xpbauit añ destructionē ciuitatis hierm
n Quia hec dic dñs de' ad' vbū nō p̄t eē falsū, o Et faciaz. Hic p̄fit denūciat pena absolute, r cū ꝟ futura misericordia christi tpe, dic igr i psona dei. Et faciā tibi, inferēdo penā. p Sicut despexisti iuramētū, trāsgrediēdo legē ad cui' ꝓseruationē te obligasti i mōte synai Ero, ruit. Sia q̄cūq̄ locut' ē dñs faciem' r eamus obedientes q Et recordabor ego pacti mei, tūc ei, p̄mittit de' se eis mittere xp̄m, fm qđ dr Deut. xviij. Prophetā suscitabo eis fratrez tui rc.
r In diebus adolescētie, tue, q̄ fuit i exitu de egypto r tpe danōis legis. s Et suscitabo tibi pactū sempiternū, i. pactū noue legis qui nō succederet alia i futuro.
t Et recordaberis viarū tuarū, penitēdo de pctis p̄teritis vt p̄dictū ē. v Cū recepis sorores tuas tecū, s. alias gētes extra eccl'iaz q̄ ichoata fuit i iudeis. x Le mali mi. tuis, qz aliq̄ gētes ad fidē xp̄i p̄uerse erāt maiores gēte iudeoz, r aliq̄ minores y Et dabo eas tibi i filias qz oēs sūt filie ecclie i aplis ichoate. 5 Ex nō ex pacto tuo, ꝟ ē ex vtute legis ve, ex noue. io subdit a Et suscitabo pactū meū tecū, q̄ dr pactū nouū fi fm pactū i oreb inītū, hier. xxxi b Et scies, qz ego dñs, p miraculā diuinitatē xp̄i ostisua. c Ut recor, r p̄ū. de pctis tuis p̄teritis. d Et nō sit tibi vltra apire os, qz nō poteris dicere q̄ aliq̄d omiseri de bñficiis p̄tis, p̄missis.
e Cū placat' tibi fuero, p carnis assūptionē. e In oīb' q̄ fecisti, qz passio xp̄i i carne assūpta, fuit sufficiēs ad delēdū oīa pcā. ¶ In, c. xvi. vbi dr in postil. Pater tuus amorreus. Additio. i.

Hec q̄ dr ꝟ, P' tu' amorreus, r mr tua cetbea, p ꝟ prie p̄t exp̄i vt sonat. Ad q̄ sciēdū q̄ ppbe sepe mutāt modos loquēdi, sic r locutiones psonarū, qz q̄libz mutāt psonā primā i scdaz, r ecōuerso. Sic et ꝟ loco q̄libz loquit xpba p̄tie hierosolymitane, nō exp̄ctu ciuitatis nec rēpli r de illa dic. P' tu' amorre' r mr tua cetbea, qz isti fuerūt ꝟ ātiq̄tus ydolatrie famosiores illis' tre hitatoribus. Et fm istū modū intelligit illud q̄ dr ista eo. c. Sic mr tua r filia ei', qz loquit de illa tra q̄ pri' fuit sub idolatris amorreor r p' ea sub idolatris iudeor, scū ātea quit. Et q̄si nata es, vtit se pplo ad loquēdū cū pplo ierosolymitano sibi ꝓpāneo, r exponat sic in postilla.
In eo. c. vbi dr i postil. Trāsies ātp te. Addi. ij. Cōm hebreos ꝟ q̄ dr. Trāsies ātp te, refert ad illud q̄ legit in exitu isti de egypto q̄si de' trāsies ad p cutiendū p̄mogenita egypti vides sāguinē agni paschal i molati, nō p̄mittebat eos pire. Ita ero, xij. Trāsibit enim dñs p̄cutiēs egyptios, cūq̄ viderit sanguinē in sup' liminari r i vtroq̄ poste trāscēdet ostiū dom', r nō sinet percussorē ingredi domos vras q̄ pprie vt nō videre huic q̄ dr hic, Transies ātp te vidi te p̄culcari i sanguine tuo, s. agni, r dixi tibi i sāguie tuo viue rc.
¶ In eo. c. vbi dr in postil. Propt q̄ dic hiero. Additio. ij. Apostolo beati hiero. dñs post resurrectionē dicit Galath. Nā decē tribus recedentes a cultu dīno r a regno dauid p deū electo, pprie p̄t dici hereticī, p sodomas aūt i scriptura sacra si solū intelligātur sodomitarū. Ex hoc. i. dr iudeis. Audite vbū domini principes sodomor', auribus percipite p̄ceptum dei gomorre. in q̄ loco manifeste ad litterā accipit gens sodomep pplo eos imitante. Dicere aūt q̄ p sodomā intelligatur ppl's amon r moab, put postillator vult valde remotū videt a significatōne lre. Hec credo q̄ ꝟ inuenitur in scriptura sacra i alio loco. Et notandū q̄ ex ꝟ pasu hebreī estimāt habere validū argumentū, ꝟtra nos q̄ xp̄m iā venisse ꝓfitemur. Dicūt enī q̄ ex ꝟ q̄ sodoma ⁊ gomorra nō sūt reuersa ad statū pristinū, put hic ꝓpha p̄nūciat, sequit q̄ nōdū venit xp̄us de q̄ agit. Sed ꝟ argumentū euacuat plane p expositionē hieronymi q̄ fuit data in sensu litterali nō p̄dicto. ¶ Cap. XVII.

Et factū est. Hec est tertia ps in q̄ ppheta arguit ppl's iude flagitia sub metaphora cedri trāsplantate r vinee vētō vrentis desiccate, et diuidit in duas ptes qz primo ponit flagitij punitio, scdo remedij p̄missio. ibi. Hec dic dñs. Prima in duas, qz primo parabola ponitur, scdo exponit ibi. Et factū est. Prima diuiditur in tres ptes, qz primo sub pabola describit iechonie trāsmigratio r sedechie substitutio. scdo eiusdē rebellio. ibi. Et facta est, tertio eius captiuatio. ibi. Sic. Circa primū dicit. b Propone enigma. i. verbū ꝟbis obscuritatē, qz velatū p̄ pabolam. c Aquila grandis, p aqlam que est rex auium intelligit nabuch. rex babylonis i peratis multis terris r pūntis. ideo dicit grandis.
d Lōgo membro, ductu, plena plu. r varietate. i. diuitijs que erāt de diuersis regnis supatis aggregate. e Venit ad libanum. i. ad templū q̄ erat in hierlm quod in pluribus scripturis vocat, testa. dicitur libanus, eo q̄ factum fuit de lignis libani, vt habetur. iij. Reg.
f Et tulit medullā cedri. i. q̄dā erat i ārum p̄ciosum
g Summitatē frō, ei' auulsit. i. iechoniā regē. principes r psonas notabiles. cū q̄bz cepit p̄ciosa que reperit.
h Et trāsportauit eā i terrā chanaan. i. babyloniē. chanaan. n. in hebreo est nomen ꝓpriū r appellatiuū. r pri

est nomē ꝓprīū signat iudeā.eo q̄ eā inhitauerūt chananei ait filios isrl̄.put vo est nomē appellatiuū sic signat mercationē.ꝛ fm̄ h̄ terra babylonie ꝺr̄ h̄ terra chanaan. eo q̄ multi mercatores frequētabāt eā ꝓpter diuitias terre.ꝛ ꝓpl̄i multitudinē.ꝛc̄ subdit. i In vrbe negocia/ tōris.ut vrbe enī babylōica fuit posit̄ techomas i custodia.ꝛ sub ditur substituto sedechie eū ꝺr̄. k Et tulit de semine terre sedechiā q̄ nat̄ erat de iudea.ꝛ ō sturpe regia. l Et posuit illud i terra.q̄ fecit eū regē i iudea.

m Pro semīe.tecomie neporis sui.

n Et fir.ra.sup aq̄s multas.i.vt regnaret sup mlt̄os boies.q̄ nō solū tradidit ei iudeā ad custodiēdū.ſ̄ etiaz aliqs aliās ꝛterras ꝓpe eā. o In supficie posuit illud. q̄ regnū sedechie nō fuit firmū.ſ̄ paz durauit.ſ.xi.āns.

p Cūq̄ germinasset .i.regnare cepisset.

q Erant i vineā latiorē.ꝓ sue ptāt̄ dilationē.ꝛ humili stratura.q̄ erat sub rege babylonis.ꝛ reddens ei tributa. s Respiciētibꝫ ramus eius ad eā.i.ad aq̄lam p̄dictam.sedechias.n.et principes ei⁹ seruiebant regi babylonis. vt dictū ē. t Et radices eius sub illa erant.q̄ fir.muras ꝛgni sedechie.dependebat a babylonis rege.

'in vrbe negociatoꝝ posui illā' Et tulit de semīe tre.'ꝛ posuit illd' i terra' ꝓ semīe 'vt firmaret radicez ſ̄ aq̄s mlt̄as.' In supficie posuit illud' Cūq̄ germinasset' creuit i vineā latiorē.' humili stratura' respiciētibꝫ ramis ei⁹ ad eā' ꝛ radices ei⁹ sub illis erūt'. Facta ē ḡ vinea ꝛ fructificauit i palmites ꝛ emisit ꝓpagies.' Et facta ē aq̄la alta' grādis' magnis alis' mlt̄isq̄ plumis' Et ecce vinea ista' q̄si mittēs radices suas ad eaz' palmites suas extēdit ad illā' vt irrigaret eā de areolis germis sui q̄ un terra bona ſ̄ aq̄s mlt̄as plātata ē' vt faciat frōdes ꝛ porter fructū.vt sit i vineaz grādē'. Dic.hec dic̄ dn̄s de us.' Ergo ne ꝓſpabit'. nōne radices ei⁹ euellet.' ꝛ fructus ei⁹ distringet.' ꝛ siccabit oēs palmites germis e⁹ ' ꝛ arescet.' ꝛ non in ꝓbrachio grādi neq̄z i ꝓplo mlt̄o.vt e uellēt eā radicit⁹.' ecce plāta ta ē' Ergo ne ꝓſpabit' nō ne cū tetigerit eā vēt⁹ vrēs' siccabit'.ꝛ i areis germis sui arescet' Et factū ē vbuz dn̄i ad me dicēs.' dic ad domū aſpantez.' Hesciz q̄d ista sīgnificēt. Dic ecce vēiet rex babylonis i irl̄m' ꝛ assumet regē ꝛ pīcipes ei⁹ ꝛ adducz eos ad semetipꝝ i babylonē' et tollet de semīe regni' feriet̄q̄ cū eo fed⁹ ꝛ ab eo accipiet iusiurādū. Dz ꝛ fortes terre tollet vt sit regnuz hūile ꝛ nō eleuet' sed custodiat pactū ei⁹.et seruet illd' Qui' recedēs ab eo misit nūcios ad egyptū.vt daret sibi eq̄s.ꝛ ꝓl'm multū.' nūq̄d ꝓſpabit' vel ꝓsequet' salutē q̄ fecit hec. Et q̄ dissoluit pactū.nunq̄d effugiet. Viuo ego dic̄ dn̄s ds. q̄m' in loco regis q̄ ostituit eū regē cui⁹ fecit irritū iuramentū ꝛ soluit pactū q̄ hēbat cū eo.i medio babylōis morie tur.' ꝛ nō in exercitu grandi neq̄z i ꝓplo mlt̄o faciet ꝺ cū' pharao' plium in iactu aggeris' et in extructiōe vallo rum.

cōsequēter describit ipius sedechie captiuatio.cū ꝺr̄ i ꝓsona dn̄i. Dic.tu ezechiel. g Ergo ne ꝓſpabit.scz sedechias.q.ꝺ.nō.ꝛō subdit. h Nōne radices ei⁹ euellet scz nabuch.q.ꝺ.sic.potestatē ei⁹ totaliter auferendo.

i Et fruct⁹ ei⁹ distringet.sanguinē filioꝝ sedechie effūdendo.sic effunditur vnū de vnis q̄si strangunt.filios enī sedechie occidit rex babyloms i oculis eius.ut Reg.xlvi. k Et sic cabit oēs palmites ei⁹ ꝓncipes ei⁹ virtute cuerūdo. l Et arescet.ſ.vinea ꝓdicta p quā intell'ligit sedechie ptās regia.

m Et nō i brachio grādi nc̄.sedechias.n.fugiēs ꝛ pauc̄ chald eis inseq̄ntibꝫ capt⁹ fuit bellatoribꝫ suis hinc ꝛ inde fugiētibꝫ.unq̄.regū vlti. n Ecce plāta ē ptās sedechie p nab.vt ꝓdictū est

o Ergo ne ꝓſpabit'. q.ꝺ.no. p Nōne cū tetigerit eā ventus vrēs.i.exercit⁹ chalꝺoy q̄ ꝓbusit ciuitatez ꝛ templū. q Siccabit'.p totalē defectuz sue vtutis.q.ꝺ.sic.

r Et factū ē.h pabola posita ꝛponit eo mō q̄ dcm̄ ē.ſ.ō trāsmigratiōe iechonie.ꝛ substitutiōe sedechie.ꝛ de rebelliōe ei⁹ ꝛ iuramēti fractiōe ꝛ eiusꝺ captiōe ꝛ ptz lēa pauc̄ exceptis q̄ discurrēt

s Dic ad domū exaspantē.i.ad regnū iudaꝺeū suū ꝓuocātē. t Et

v Facta est ḡ vinea ꝛ fructificauit.q̄ regnuz sedechie multiplicatū fuit i diuitiis ꝛ plātē.q̄ditu iuramentū factū regi babylonis seruauit. r Et facta ē.h pic ꝓfir describit ipius sedechie rebellio.et multiplicatiōne enī sue ptāt̄ eleuatus voluit negare tributū regi babylonis.et vt h melius faceret' ꝓfederauit se regi egypti qui erat ad uersarius regi babylonis.ꝛ h est q̄ ꝺr̄. r Et facta.est aq̄la altera.i.rex egypti. y Grandis.in dn̄o.

z Magnis alis.i.exercitu multo.vñ acies exercituum a Multisq̄ plumis i.diuitiis. (ale noīant.

b Et ecce vinea ista.i.sedechias cū gēte sua. c Quasi mit.radi.sui.ad eā.vt posset stare ꝺ regē babylonis per egypti regem. d Palmites suos extēdit ad illā.mittēdo solennes nūcios ad ꝺm̄ndū sed⁹ ꝛ amiciciam.

e Vt irrigaret eā de areolis.ferēdo sibi aurilū i bellatoribꝫ suis. Est aūt aureola locꝰ bū semīatus.ꝛ p h intelligitur q̄ i egypto erāt mlte ciuitates plene vir bellatoribus. f Vt faciat frondes ꝛ porter fructū.i.vt possit tenere ꝛ dilatare regnū suū cōtra nabuch. g Dic.hic assumet regē.ſ.iechoniā. v Et tollet ō semīe regni.ſ. sedechiā. x Feriet̄q̄ cū eo fedus.istituēdo eū regē sub pacto inramēto firmato.q̄ fuiret ei fidelis sub tributo.

y Qui.ſ.sedechias. z Recedēs ab to.tributū debitū.

a Nūq̄d ꝓſpabit'q.ꝺ.nō. b In loco regis .i. terra regi babylōis.ibi duct⁹ fuit sedechias eroculat⁹ ꝛ ibidē mortu⁹. c Et nō in exercitu ꝛc̄.faciet ꝺ eū.i.ꝺ egē babylōis. d Pharo.rex egypti. e Preliū in/ tactu aggeris.i.ipedimēto obsidionē.est aūt agger aggrega ꝺ terre ꝛ lignoꝝ ad iplēdū fossata.vt obsidētes possint pugnare cū obsessis ad ꝓpugnacula. f Et i extructiōe vallorum.i.fossatoꝝ q̄ fiunt extra' afi portas ne obsessi subito possint irruere sup exercitū obsidētē.i ist⁹ ei exercit⁹ chalꝺoy ñ fuit ipedit' a bellatoribꝫ pharaōis.hz.n.exierint de egypto vt ferrent auxiliū sedechie.tñ terruit a chaldeis eis occurrē.tibꝫ redi ēt i egyptū.hiere.xxvij.c⁹ eā subdit

g Spreuerāt.n.iuramētū.ſ.sedechias ꝓt q̄ ꝺr̄ subtraxit ei oē ꝓsidiū. h Et expandā supeum rethe meum.rethe suum ꝛ sagenam.dicit exercituum chalde-

orum ꝓphentē sedechiā. i Hec dicit. Post punitiōz
flagitij,ꝫ ꝑfir ponit ꝓmissio remedij,q ipleta ē in xpo.iō
subditur. l Et summā ego de medulla cedri.i.regem
messiā ꝼm q dicit ra.sa.z iō expositores nr̄i q exponunt
hūc passum de zorobabel ad lēam magis iudaizāt i ꝫ
iudei.z dr de medul
la cedri.q xp̄us fm
carnē fuit de semine
dauid. l Et ponā
de vtice ramoꝝ ei⁹ te
nerū,qz xp̄s fuit pie
tate tenerrimus.
m Et plātabo sup mōtē
excelsum.i.eccliaz mi
litantē z triūphātem
vel sup montē excel
sum,i.montē syō vbi
oblat⁹ fuit in templo
z postea plurimes pdi
cauit,z mīta miracu
la fecit,z spūs sanctus
sup apl̄os misit.
n Et erū.in germ̄ē,p
fideliū multiplicatōz
o Et erit in cedruz
magnā,vñ post resur
rectionez suam dixit
math.vlc. Data ē mi
hi oīs ptās in celo
in terra. p Et vo
bira,sub ea oēs volu
cres ꝛc.i.principes po
tentes.sic videm⁹ im
pletū martime a tem
pore cōstātini.
q Et scient oīa li
gna regionis.i.omēs
gētes. r Ego
dñs humilia li.sublime
id ē romanū impium
sub christi seruitute.
s Et exaltaui lignū
hūile.i.xp̄m qui dic.
Math.xi. Discite a me qz mitis sū z humilis corde.
t Et siccaui lignū viride.i.ꝓlm iudaicū ꝑ maiozi pte
manētē i sua infidelitate. v Et frō.fe.lig.aridū.i. gē
tilē ꝓlm fructificare feci,ꝑ susceptionē fidei,q pr⁹ erat
lignū aridū ex caritia bōoꝝ gr̄e. Ra.sa.istō vltimū ex
ponit de iechonia z sedechia.dicēs q lignū viride desic
catū intelligit sedechias ꝓpter multitudinē filioꝝ,quos
oēs occidit nabuc.ꝑ lignū aridū frōdescēs iechonias qui
carēs liber⁹ i babylonē fuit duct⁹ z ibi genuit zorobabel
de q̄ descēdit fm carnē dns nr̄ ihs xp̄s. Dat.i.

Et fact⁹ ē.Hec ēgrta ps i q arguit Ez.xviii.
malicia ꝓpl̄i ex pabola vue acerbe. Et ad intellem
h⁹ ca. Sciēdū q iudei murmurabāt ꝫ iusticiā dei
dicētis,q iniuste eos puniebat ꝑ petis pentū,qō i ꝫ ca.
ostdit esse fm pene eni sunt i duplici genere,qz aliq̄ sūt
corpales z aliq̄ spūales. Itē corpaliū aliq̄ sūt tpales tm
ahe eterne.sic pene gehēne. pene vo corpales z tpales,
sūt q̄dā medicinales illis q cū eis punūtur vt cū aliq̄s fla
gellāt vel carcerāt ad sui correctionē,vl aliis,vt cū aliq̄s
ꝑ malefactis suis occidit vt alij terreant z sic emendan
tur.sūt nichilomin⁹ tales pene medicinales illis q occidun
tur si patiēter sustineāt,qz valēt ad bonū aīe sue. ad qō
bona corpis finaliter ordināt.z talibz penis corpalibz z
tpalibz ꝫ punūtur filij a deo z ab hoīe ꝓ pentibz,qz se
cūdū corpus sūt res ipoz pntū,z sic de⁹ ꝑ pctō dauid fe
cit filiū suū de bersabee narū mori.ij.Reg.xij. Pentis vo
spūalibz nō punūtur a deo filij ꝓ pentibz qz fm aiaz nō
sunt res pentū,qz ĩmediate aīe a deo ꝑ creationē infun
duūt.z i ꝫ sensu loq̄t
ist⁹.c.in pte.q.q filij
nō puniant⁹ ꝓ pctis
ꝓ rone iducit dns di
cens. Ecce oēs aie
mee sūt,qz sunt a me
creante z infundente
Et qz pene eterne ei
am corpāles nō infe
runt nūi ꝓ pcto mo
tali z ꝓpio.iō talibus
pentis nō punūtur fi
lij ꝓ pntibz. Sciendū
tn q filij pentū malo
rū frequēter imitato
res sunt pētoꝝ sceleꝝ
rū eo q sunt inter eos
nutriti z facta pentū
hūr i aucte maioꝝ.et
sic frequēter punun
tur etiaz corpaliter et
spūaliter ꝓ pcto pen
tuz,occasionaliter tn
iēxtū accipūt ab eis
exemplū,iz ꝑ petis ꝓ
prijs simpliciter,z ꝫ
modo,peccaturi hoc
ca.qz iudei erant imi
tatores pentum i ido
latria,z aliis facinoꝝ
bus,z sic iniuste con
tra dei murmurabāt
dicentes,q puniebat
eos tantūmō ꝓ pec
catis pentum. Iste ꝓ
missis ꝑtis ca. i duas
ptes diuiditur.qz pri
mo malicia ꝓpl̄i argui
tur,secūdo ad penitentiā inducit.ibi. Cōuertimini.pri
ma in duas,qz primo ponitur pabola tanq̄ falsa.secun
do declarat⁹ ꝑ exempla.ibi. Et vir. Circa primū dicitur
in ꝓsona dei. b Quid est q inter vos pa.vert.in ꝓ
uerbiū.inter vos frequēter de mea iusticia murmuran
do.q.d.male loquimini.
c Dicentes patres comederunt vuam acerbam.id est.
cōmiserunt peccata deum exacerbantia.
d Et dentes filio.obstupuerūt.i.filij penā sustinuerūt
e Viuo ego dicit dns.i.sicut verū est.q ego viuo sic e
rū est q hec pabola non est a vobis rōnabiliter dicta.et
accipitur ibi si ꝑ non cum dicitur. Si erit ꝛc.
f Ecce omnes anime.exponatur vt supra.
g Anima que peccauerit.ipa mor.morte. culpe z postea
morte gehenne si perseueret in peccatis.
h Et vir. Hic ad ꝓpositū inducūtur exempla.z diuidi
tur in duas ptes.quia primo ponūtur exempla de ꝑse
uerantibz in bono vel in malo.scō de non ꝑseuerātibz
ibi Si aūt impi⁹. Circa primū ponūtur tria exempla.z ē
primū de ꝑse iusto in iusticia ꝑseuerante.z patet littera
paucis exceptis. h Et vir si fuerit iu.in animo.
i Et fecerit.opa iusticie de facto. k In mōtibz.i.cōe.
de sacrificijs idolatrie ad eoz reuerētiā. l Et oculos

suos non leuauerit, sperando ab eis bona consequi.

m Pign⁹ debitori reddiderit, sibi necessariū. Sm qđ precipitur Exo. xxij. qñ accipiat p pignore ornamentū pauperis necessariū sibi de nocte, rēddat ante solis occubitū. poterat tñ mane reaccipere.

n Et iudiciū verum fecerit inter virū et virū, et in p̄ceptis meis ambulauerit, et iudicia mea custodierit vt faciat veritatē. Hic iust⁹ ē. ᵉVita viuet, ait dñs de⁹.

ᵖ Qui si genuerit filiū latronē effūdentē sanguinē⁹ et fecerit vnū de istis ᵍ et hec qđē oīa nō facientē, sed in montibꝫ comedentē et vxorē primi sui polluentē, egenū et pauperē ʒtristantē, rapientē rapinas, pign⁹ nō reddentē, et ad idola leuātē oculos suos abominatiōem facientē, ad vsurā dantē, et amplius accipientē, nunqđ viuet? Non viuet ʳ cū vniūsa hec detestanda fecerit, morte morietur. Sanguis eius in ipo erit.

ˢ Qui si genuerit filiū qui videns oīa pcta patris sui que fecit, timuerit, et nō fecerit sile eis, super montes nō cōederit, et oculos suos nō leuauerit ad idola dom⁹ isrl, et vxorē primi sui nō violauerit, et virū nō cōtristauerit, pign⁹ nō retinuerit, et rapinā nō rapuerit, panē suū esurienti dederit, et nudū operuerit vestimēto, a paupis iniuria auerterit manū suā, vsurā et sup abundantiā nō accepit, et iudicia mea fecerit, et in p̄ceptis meis ambulauerit, hic nō morietur in iniq̄tate patris sui, sz vita viuet. Pater eius qz calūniat⁹ ē, et vim fecit frī, et malū opatus est in medio ppli sui, ecce mortu⁹ est in iniq̄tate sua ᵗ et dicit. Quare nō portabit filius iniq̄tatē patris. Videlicet qz filius iudiciū et iustitiā opat⁹ est, oīa p̄cepta mea custodiuit et fecit illa, vita viuet. Alia q̄ peccauit ipa morietur. Filius nō portabit iniq̄tatez patris, et pater nō portabit iniq̄tatē filij. Justicia iusti super eū erit, et ipietas ipij erit sup eū. ᵘSi aūt impius egerit penitentiam ab oibꝫ peccatis suis q̄ opat⁹ est et custodierit omia p̄cepta mea et fecerit iudiciū et iustitiā vita viuet et nō morietur. ˣOm iniq̄tatū eius q̄s opat⁹ est nō recordabor: In iustitia sua quā opat⁹ est viuet. ʸ Nūq̄d volūtatis mee est mors impij dicit dñs de⁹, et nō vt conuertat⁹ a vijs suis et viuat? ᶻ Si aūt auerterit se iustus a iustitia sua, et fecerit iniq̄tatē sm oēs abominationes q̄s operari solet impius, ᵃ nūquid viuet? Oēs iustitie eius q̄s fecerat nō recordabūt. In p̄uaricatiōe q̄ p̄uaricatus ē, et in pcto suo qđ peccauit, in ipis morietur, ᵇ dixisti. Nō ē equa via dñi. Audite ergo dom⁹ isrl. ᶜ Nunqđ via mea nō est equa: et nō magis vie vre prauе sunt. Cū enī aūterit se iustus a iustitia sua et fecerit iniq̄tatem, morietur in eis. In iustitia quā operatus est morietur. Et cū auerterit se impius ab impietate sua quā opatus est et fecerit iudiciū et iustitiā ipe aiaz suaz viuificabit. Cōsiderās enī et auertēs se ab omnibus iniq̄tatibꝫ suis quas operatus est, vita viuet et non morietur. Et dicunt filij isrl. Non est equa via dñi. Nūquid vie mee nō sunt eq̄ dom⁹ israel et nō magis vie vre prauе. Idcirco vnūquēq̄z iuxta vias suas iudicabo dom⁹ isrl ait dñs deus. ᵈ Conuertimini et agite penitentiaz ᵐ ab oibꝫ iniq̄tatibꝫ vestris, ⁿ et non erit vobis in ruinā iniquitas. Proiicite a vobis omnes iniquitates vestras

mēstruatā non accesserit, et hoiez nō ptristauerit, ᵐ pign⁹ debitori reddiderit, p vī nihil rapuerit panē suū esurienti dederit, et nudū operuerit vestimēto, ad vsurā nō comodauerit, et āplius nō accepit, ab iniq̄tate auerterit manū suā, ᵒ et iudiciū vm fecerit inter virū et virū, et in p̄ceptis meis ambulauerit, et iudicia mea custodierit vt faciat veritatē. Hic iust⁹ ē, ᵉ vita viuet, ait dñs de⁹. ᵖ Qui si genuerit filiū latronē effūdentē sanguinē⁹ et fecerit vnū de istis ᵍ et hec qđē oīa nō facientē, sed in montibꝫ comedentē et vxorē primi sui polluentē, egenū et pauperē ʒtristantē, rapientē rapinas, pign⁹ nō reddentē, et ad idola leuātē oculos suos abominatiōem facientē, ad vsurā dātē, et amplius accipientē, nunqđ viuet? Non viuet ʳ cū vniūsa hec detestanda fecerit, morte morietur. Sanguis eius in ipo erit. ˢ Qui si genuerit filiū q̄ videns oīa pcta patris sui q̄ fecit, timuerit, et nō fecerit sile eis, super montes nō cōederit, et oculos suos nō leuauerit ad idola dom⁹ isrl, et vxorē primi sui nō violauerit, et virū nō cōtristauerit, pign⁹ nō retinuerit, et rapinā nō rapuerit, panē suū esurienti dederit, et nudū operuerit vestimēto, a paupis iniuria auerterit manū suā, vsurā et sup abundantiā nō accepit, et iudicia mea fecerit, et in p̄ceptis meis ambulauerit, hic nō morietur in iniq̄tate patris sui, sz vita viuet. Pater eius qz calūniat⁹ ē, et vim fecit frī, et malū opatus est in medio ppli sui, ecce mortuus est in iniq̄tate sua ᵗ et dicit. Quare nō portabit filius iniq̄tatē patris. Videlicet qz filius iudiciū et iustitiā opat⁹ est, oīa p̄cepta mea custodiuit et fecit illa, vita viuet. Alia q̄ peccauit ipa morietur. Filius nō portabit iniq̄tatez patris, et pater nō portabit iniq̄tatē filij. Justicia iusti super eū erit, et ipietas ipij erit sup eū. ᵘSi aūt impius egerit penitentiam ab oibꝫ peccatis suis q̄ opat⁹ est et custodierit omia p̄cepta mea et fecerit iudiciū et iustitiā vita viuet et nō morietur. ˣOm iniq̄tatū eius q̄s opat⁹ est nō recordabor: In iustitia sua quā opat⁹ est viuet. ʸ Nūq̄d volūtatis mee est mors impij dicit dñs de⁹, et nō vt conuertat⁹ a vijs suis et viuat? ᶻ Si aūt auerterit se iustus a iustitia sua, et fecerit iniq̄tatē sm oēs abominationes q̄s operari solet impius? ᵃ nūquid viuet? Oēs iustitie eius q̄s fecerat nō recordabūt. In p̄uaricatiōe q̄ p̄uaricatus ē, et in pcto suo qđ peccauit, in ipis morietur, ᵇ dixisti. Nō ē equa via dñi. Audite ergo dom⁹ isrl. ᶜ Nunqđ via mea nō est equa: et nō magis vie vre prauе sunt. Cū enī aūterit se iustus a iustitia sua et fecerit iniq̄tatem, morietur in eis. In iustitia quā operatus est morietur. Et cū auerterit se impius ab impietate sua quā opatus est et fecerit iudiciū et iustitiā ipe aiaz suaz viuificabit. Cōsiderās enī et auertēs se ab omnibus iniq̄tatibꝫ suis quas operatus est, vita viuet et non morietur. Et dicunt filij isrl. Non est equa via dñi. Nūquid vie mee nō sunt eq̄ dom⁹ israel et nō magis vie vre prauе. Idcirco vnūquēq̄z iuxta vias suas iudicabo dom⁹ isrl ait dñs deus. ᵈ Conuertimini et agite penitentiaz ᵐ ab oibꝫ iniq̄tatibꝫ vestris, ⁿ et non erit vobis in ruinā iniquitas. Proiicite a vobis omnes iniquitates vestras

eternaliter punietur tñ bene temporaliter.

a Nunquid voluntatis mee ē mors impij, i. vt moriat in impietate sua, q. d. non, impietas enī nō pōt esse a deo volita, pīo autē impietas bene est ab eo volita in q̄tum est iusta.

b Si autē, h ponit exemplū de auertente se a iustitia, et p3 littera vsq; ibi.

c Nunqđ viuet, q. d. non, vita gratie q̄ statim pditur p peccatum mortale.

d Oēs iustitie eius quas fecerat, in gratia existens.

e Nō recordabūtur ad p̄miandū eternaliter si pseueret in malo, si aūt recuperet graz viuificabunt et sic p̄miabūtur nō solū tēporaliter, sed etiā eternaliter.

f Et dixisti, erroneē.

g Non est equa via dñi, scz sic puniendo.

h Nūqđ via mea, nō est equa, q. d. imo quia sum regula eq̄tatis.

i Cum enim auerterit se ipse? nē, i tali, in puncto in quali reperitur in morte, in tali iudicandus est, iō finaliter cōcludit, qđ circo vnumquēq̄z iuxta vias suas iudicabo nē.

k Conuertimini, hic post reprehensionem malicie ponitur monitio ad penitentiam cum dicit, Conuertimini ad deum.

l Et agite penitentiam, detestando peccatum.

m Ab omnibus iniquitatibus vestris, quia non valet penitentia, nisi sit integra.

n Et non erit vobis in ruinam scilicet in foueam gehenne.

o Iniq̄tas p penitē

p Pignora debitoris reddidit, sibi necessariū. Sm qđ precipitur Exo. xxij. qñ accipiat p pignore ornamentū pauperis necessariū sibi de nocte, rēddat ante solis occubitū. poterat tñ mane reaccipere.

q Et iudiciū verum fecerit, nē qđ ptinz ad iudices siue sint ordinarij siue arbitrarij.

r Vita viuet, nō solū nature sz etiā grē.

s Qui si genuerit, h ponit sextum exemplū de iusto filio bonis iustis, et ptz silr ista pauca exceptis. q

t Et fecerit vnū de istis, i. de legē pbibitis. r Et hec quidē oīa nō faciente, i. omiserit aliq̄ de p̄ceptis affirmatiuis, cetera patēt in littera vsq; ibi. s

u Si viuet, hec detestāda fecerit, li. vniuersa nō tenet hic colligere, q. p singulis incurrit mortem culpe.

v Qui si genuerit, h ponit tertiū exemplū de filio iusto pīs iniusti, q̄ timore dei⁹ paterna scelera nō imitatur, et patz ista ex supradictis vsq; ibi.

x Et dicatis, vbi ponit q̄dā questio et ei⁹ solutio circa p̄dicta, et patet littera.

y Si aūt impius, h prosequitur ponuntur exempla de auertentibus se a suo p̄posito. et primo de aduertēte se a malo, secundo de auertente se a bono, ibi, Si aūt. Circa primū dicitur.

z Si aūt impi⁹ egerit pniam ab oībꝫ peccatis, q̄ nō valet nisi sit integra.

a Et custodierit oīa p̄cepta mea, q. transgressio vnius facit hominem inustum.

b Om iniq̄tatū ei⁹ q̄s opatus est non recordabor, ad puniendum

c Nunqđ viuet, q. d. non, vita gratie q̄ statim pditur p peccatum mortale.

d Oēs iustitie eius quas fecerat, in gratia existens.

e Nō recordabūtur ad p̄miandū eternaliter si pseueret in malo, si aūt recuperet graz viuificabunt et sic p̄miabūtur nō solū tēporaliter, sed etiā eternaliter.

f Et dixisti, erronee

g Non est equa via dñi, scz sic puniendo.

h Nūqđ via mea, nō est equa, q. d. imo quia sum regula eq̄tatis.

i Cum enim auerterit se ipse? nē, i tali, in puncto in quali reperitur in morte, in tali iudicandus est, iō finaliter cōcludit, qđ circo vnumquēq̄z iuxta vias suas iudicabo nē.

k Conuertimini, hic post reprehensionem malicie ponitur monitio ad penitentiam cum dicit, Conuertimini ad deum.

l Et agite penitentiam, detestando peccatum.

m Ab omnibus iniquitatibus vestris, quia non valet penitentia, nisi sit integra.

n Et non erit vobis in ruinam scilicet in foueam gehenne.

o Iniq̄tas p penitē

riam deleta. p Et facite vobis cor nouū. talis nouitas ē p grām q a solo deo dat. tū hō ad ꝟ facit ingētū liberū arbitriū cū dei adiutorio se ad ꝟ disponat. o subdit. q Reuertimi. p pniam. r Et viuite. p grāz q ducit ad vitā glorie sempiternā. In. c. xviij. vbi dr in postil. Et dicit erronee hō ē eē via dñi.

Addicio.

Circa ꝟ iudei eriā moderni vehemēter errāt Est. n. determinādū apd eos q hō iudicat iust' vel iust' apd deū fm nūerū meritoꝝ t demeritoꝝ. hic q si alīqs hīs plura merita postea labat i pctā. dū tñ nō fuerint tot pcta nūero sic fuerūt merita q tal' iudicat iust' apd deū. vñ rab. moy. i suo deutero. vbi tractat d pnia ca. iij. dic sic. Quilibz hō cuius merita sūt pl'a nūero q̄z pcta. iustus ē cui' pcta sunt plura nūero q̄z merita ē ipi'. q aūt hz tot merita sic pcta mediocris est. hec ille. quā sniam flām t erroneā oēs cotter tenent ne mine ꝺicere. et q̄ fl'a snia seq̄t q si q̄s hīs decē merita. p' ea cō mutteret nouez pctā esset iust' etiā nō pentendo de pctis. qd est maxime erroneū t ōtrā hui' ca. vbi dr. Cū. n. auerterit se iust' a iustitia sua t fecerit iniqtatē morietur in ea. t infra. c. xxxiij. si dixero iusto q̄ vita viuet. t confisus i iustitia sua fecerit iniqtatē oēs iustitie ei' oblīoi tradent. t i iniqtate sua quā opat' ē i ipa morietur. Ad ē manifeste ꝺ errorē pdictū. Ld. xix.

Et tu. Hec est ps q̄nta in q̄ arguit principū malicia sub methaphora leene t vince euulse. t diuidit in tres ptes fm tres filios ioſie ꝺ q̄s loquit. seda ibi. Que cū vidisset. tertia ibi. Dē tua Circa primū dr a dño. a Et tu ese. hiel. qd aūt subdit i aliqbz libris. Fili hoīs. nō ē in hebreo nec i libris correctis.

b Assume planctū sup principes. plāgēdo eoꝝ culpam t penā sequētē. c Quare mē tua. i. domus regia.

d Leena. i. crudel' facta t rapax cū tñ dauid fuerit mitissimus. e Inter leones cubauit. i. ꝺ filio crudelium t impioꝝ acq̄uit. f In medio leūculoꝝ enutriuit catulos suos. i. pueros de semīe regio. g Et edu. vnum de leūculis suis. i. ioachā filiū ioſie. h Leo factus ē. i. rex inst'tut'. iij. Reg. xxiij. p leonē ei q̄ est rex aīalū i telligīt ipm regnū. i Et didicit capere pdā. p rapinas. k hoiemq̄ comedere. p homicidia. l Et audierūt deo eo gētes. q. malicia ei' nota facta ē gentibz in circuitu habitantibz m Et nō absq̄ vulneribz susceperūt eū. q. in captiōe ei' p regē egypti fuerūt hinc t inde plurimi vulnerati. In hebreo hē sic. In fossis earū capt' ē. p̄sequēdo gabolā leonis. ad cui' captionem fūt fouee t operient' paleis in supficie. t leo desup incedēs cadit. Et sic capit' n Et ꝺuxerūt eū &c. ꝟ dr. iij. Reg. xxiij.

o Que cū vidisset. Hic ꝓfir agit' de ioachim filio ioſie. quē rex egypti substituit regē loco frīs sui. vt ibidē habet' o Que cū vidisset sez domus regia. p Quū infirmata est. p captionez ioacham q Et perijt expectatio ei'. i. expectatio defensionis p eū. r Tulit vnū de leunculis suis sez ioachim. s Leonez cōstituit eū. i. fecit regē. licet enī rex egypti ꝟ fecerit. tamē hoc fuit ad pces stipul' regie. t Qui audebat inter leones hīs se cū hoies impios t crudeles.

v Et factus est leo. id est suis eis in crudelitate.

x Et didicit pdā capere. subditos spoliādo. vt inde solueret tributum regi egypti. iij. Reg. xxiij.

y Et homies devorare. i. vicinas gentes occidere. cetera patēt vsq̄ ibi.

z Et conuenerūt aduersus eū vndiq̄ gētes de puinciis. i. exercitu regis babylonis.

a Et expāderūt super eū rethe suū. id ē multitudinē bellantū b In vulneribz earū captus est. in hebreo habet. in fossis earū captus est. Et exponitur vtraq̄ lra vt. s. c Adduxerūt eū ad regē babylonis &c. inceperūt ꝺ filio reduxerūt eū ante hierlm. t ipō interfecto. piecerunt ei cadauer eius extra portas hierlm. vt habetur hiere. xxij. d Mater tua. Hic agitur de tertio filio ioſie sez Iedechia quem rex babylonis eroculauit. et in babylonem duxit. et q̄ntum ad hoc dicitur. Mat tua. id est domus regia. e Quasi vinea in sanguine tuo Et rebellione enim sedechie cōtra regem babylonis secuta est magna effusio sanguinis. in hebreo habet. Quasi vinea in similitudine tua id est assimilata ē vinee euulse. vt habetur infra.

f Super aquam plantata ē. id est super populum iuda fluuium super aqua.

g Fructus eius t frondes eius. id est. diuitie t filij.

h Creuerunt ex aquis multis. id est. ex stipendijs a populo multo collectis.

i Et facte sunt ei vge solide in sceptra dñantium. sedechias enī cōfidens de sua potestate t roboze gentis suc. volut dominari absq̄ iugo regis babylonis.

l Et vidit altitudinem suam. cōsiderans ex superbia sua q̄ indecens erat ei subesse regi babylonis. t sic rebellauit. t iuramentum fregit. Propter cuius fractiōem dñs fuit iratus contra eum t contra suum populum. ꝺ ꝺ fuit dictum. l Et euulsa est in ira. scilicet dei.

eius essi dereictio et regni sui magis fuit virtute dei q̃z hominis. a Et vētus vtens.i.rex babylonis. b Succa uit fructū eius.q; cc. idut filios ei⁹. c Marcuerūt et arefūt vir.robo.ei⁹.q; fracta cuitate viri bellatores eius fugerūt. d Ignis cōedit eā.q; chaldei incēderūt domū regis.r tēplū.r totam cuitatē.iuj. Rege Et nunc(gū. vltī. transē in deserto.q; sedechias cuz multis alijs fuit ductꝰ in babylō; vbi fregit pungebant vbis r factus inutriosis tāq; deserte Jn ter.(ti spūs. inuia et situ.q; ibi etiam patiebāt defectuz sufficiētis alimēti.

f Et egressē ignis.i g De virga(ismael. ramoz eius.q; fuit d. semine regio.

h Qui fru.ei⁹ co.q; godolīā interfecit.r filias regis r populū q̃ cū eo erat captiuauit. vt hī hiere.xli.

i Et nō fuit ī ea virga fortis.q; iohannaz filiꝰ charee r bellatores q̃ cū eo erāt.r reliqui⁹ pplꝰ timore chaldeoꝝ cessi fugerūt in egyptū ꝓra vbū dñi ad eos p hieremiam dictū. hiere.xlij.

k Plāctꝰ.i.materia plāctꝰ.l Est.toti populo.qđ dictū ē de filijs iosie regis iuda sancti r iusti.

*r vēt⁹ vēs⁹ siccauit fructū ei⁹. *marcuerūt r arefactę sūt vge roboris ei⁹. *Jgnis comedit eā. *Et nūc trāsplantata ē in dēsertū ī terra iuia r sitiēti. r egressꝰ ē ignis *d vga ramoz eius *q̃ fructuz ei⁹ comedit. r nō fuit in ea vga fortis sceptrū dñantium. *Plāctus *k ē. r erit ī plāctum. .xx.

*Et factū ē in āno septi⁹ ī q̃nto. ī dcima mēsꝰ venerūt viri de seniori bꝰ isrl vt ītterrogarēt dñm r sederēt coꝝ me. *Et factꝰ ē ꝑmo dñi ad me dicēs. *Fili hoīs.loq̃re senioribꝰ isrl. r dices ad eos. Hec dic⁹ dñs. *Nūq̃d ad iterrogandū me vos vēistis *b Viuo ego. *q; non rñdebo vob ait dñs dꝰ *Si iudicas eos si iudicas fili hoīs *l Abominatōes patꝝ eoꝝ *m ossde eis r dices ad eos Hec dic⁹ dñs dꝰ. *n In die q̃ elegi isrl⁹ r leuaui manū meā ꝓ stirpe dom⁹ iacob. *o r appui eis ī terra egypti r leuaui manum meā ꝓ eis dicens:ego dñs dꝰ vr. ī die illa leuaui manū meā ꝓ eis *p vt educerem eos ī terra egypti in terrā quā ꝓuideraī eis *q fluentē lacte et melle. *r q̃ ē egregia inr oēs terras. *s et dixi ad eos: *t Unusq̃q offensiones oculoꝝ suoꝝ abijciat *u r in ydolis egypti nolite pollui. *x Ego dñs dꝰ vr. *y Et irritauerūt me. noluerūq; me audire. Unusq̃sq; abominatōes oculoꝝ suoꝝ nō ꝓiecit. nec ydola egypti reliq̃rūt. *z Et dixi vt effunderē indignatōz meam sꝑ eos. r ꝑplerē irā meā in eis ī medio terre egypti

bis rñsio habere tis occasionē seruiēdi ydolis. r nō mihi vt dictū ē. b Viuo ego. i.sic verū ē q; ego suz vita p cētiā. ita verū est qđ sequ. c Quia nō re.vo.s.ad votum vr̃m nec ꝑ ꝝ habetis libertatē seruiēdi ydolis sicut q̃rit⁹. ꝝ restringā vos in futurꝫ mea. vt hī infra eo.ca.

l Abominā.pa.eoꝝ. id ē peccata abominū Ossde(nabilia. eis. vt rōnabilꝫ cōuiuiū. m Jn die q̃ elegi israel. n fuit qñ dñs appuit moysi dens nūciās ei ꝺ hac libeo Et (ratōe Exo.iij. leuaui ma.meā. i. potentiā meā ad pcutiē p Et ap.(dū egyptū. eis in ter.egypti. ista fuit reuelatio facta aarō. vt occurreret moysi veniēti. vt hī Exo.iij. et tūc facta fuit sibi reuelatio de mō liberationis pplī et de sacerdotio sibi futuro. vt hī. i. Reg.ij. hec dicit dñs. Nunq̃d nō aperte reuelat⁹ suz domui pris tui cū esset in egypto. b esīt dictū fuit helī ꝺ aarō descēdēti. q Ut edu.eos de ter.egypti.ꝑ signa r ostenta. r Jn ter.quā ꝓuideraī eis. tāq; pater filijs. s Fluentē lacte et melle. i. abundantē bonis. t Que ē egregia inter omnes terras. audiui ab illis q̃ fuerūt in iudea r in egypto. q; egyptus est fertilior r amenior. et sm ꝺ ista eminētia referēda ē ad xp̃m q̃ erat inde nasciturꝰ sm carnem r ibi opaturꝰ hūanā salutē. v Et di. ad eos. ꝑ moysen r aarō. x Unusq̃sq; offensiones oculoꝝ suoꝝ abijciat. ꝑ verā penitētiā. y Et in idolis egypti nolite pollui. vt sicut sum sanctꝰ ita et vos sitis sancti. nō iubdit.

z Ego dñs deꝰ vr. cui debetis ꝓformari. a Et irrita ue.me. in malis ꝓseuerādo. b Et dixi vt effun. indi. meā sup eos. fuerunt esīt in illo ꝑplo multitudi q; post visionē signoꝝ in plagis egypti adhuc rebellabāt verbis moysi. vt habet Exo.xiij. Nonne iste est sm nc. ꝑ qđ deus voluit eos occidere in egypto. vt dicit hic ꝓpheta spiritu dei loquēs. ꝑ qđ tenendū ē firmiter q; sit verū. licet in exodo nō sit scriptū. multa esīt tunc facta fuerunt que nō fuerūt tunc scripta. sicut et Joh. vltimo dicit de xp̃o. Multa quidem et alia signa fecit iesus in conspectu discipulorꝫ suoꝝ que non sunt scripta in hoc libro.

Caplm.xx.

Et factū ē. Hec ē ps serta in qua arguit ꝑplī malicia sub metaphora saltus cōburēdi. r diuidit in duas ptes. q; primo malicia ꝑplī arguit. scdo parabola inducit ibi. Et fact⁹ ē. versus finē capli. Prima ī duas q; prio ponit senū interrogatio. secūdo dñi rñsio. ibi. Et fact⁹ est. Circa primū dr. a Et factū est in an.se. scz trāsmigratōis iechonie. b Jn q̃n.s.mēse ꝓpter qđ in aliq̃bus libris mēse ponit sz nō ē in hebreo nec in libris correctis subintelligit tñ. c Jn decima.s.die mēsis. d Venerūt viri de se.israel. q̃ regnabant ꝑplm in terra babylōis trāslatū. et iō in ꝑtis tot⁹ ꝑplis q̃si virtualit cōtinebat. e Ut interrogarēt dñm. de agēdis ꝑ eos. et dicat hic Ra.sa. q; venerāt ista intētōe q; si nō haberēt a deo rñsum de negocijs sibi iminētibꝰ. nō curarēt de obedientia vltrōnea ad ipm. sicut. serꝰ a dño alteri venditꝰ. r vxor a viro repudiata nō curāt de ipis vltra. sed querūt sibi cōmodū alibi vbi ꝑfit. f Et fact⁹ ē. Hic ꝓpr ꝓpōit dñi rñsio. et hoc ꝑ modū increpatōis. r diuidit in duas q; prio increpat ꝑplī malignitas. secūdo ꝺclarat dñi benignitas. vt oppositū iuxta se posita magis elucescāt. secūda. ibi. Viuo ego. Prima adhuc in tres. q; prio arguitur malicia ꝓrentū. secūdo patrū ꝓcedētū. ibi. Si iudicas. tertio filioꝝ sequentiū. ibi. Propterea dic. Circa primuz ptz lra vsq; ibi. g Nunq̃d ad inter.me ve.q.d.si vēis. ad interrogādū me de salute aīaꝝ vraz. sed de negocijs vrīs tpalibꝰ. et ꝺ intentiōe guerra. s. vt si negaret vo-

a Et feci.s.misericorditer eĩ eis mortẽ illã nõ inferẽdo.
b Propter nomen.vt nõ violaret.i.vilificaret.
c Coram gẽtibus in q̃rũ me.erãt.i.coram egyptijs.q; dixissent nõ interfecit eos ĩ terra nãa.q; nõ poterat eos inde educere
e Et iter q̃s apparui eis.p signa mee ptãt; declaratia in terra egypti.
d Ut edu.eos õ terra egypti.p' multas plagas egyptijs illatas. e Eieci g̃.h ꝓsit arguitur malicia pp'li q̃rũ ad tps mãsionis ĩ deserto.t prio malicia patrũ.scdo filioꝝ.ibi.Dixi ãt.Litera primũ dr. Eieci g̃ eos de terra egypti eñ tunc ꝛ uinculũ sit egyptijs dẽ'.q; cogebãt filios isr̃ exire. Exo.xij. f Et eduxi eos ĩ deserti.duxidẽ do eis mare rubrum Exo.xiij. g Et dedi eis pcepta mea.in mote synai.ꝛ dic̃ pcepta q̃rũ ad moralia.ꝛ ceremonialia. h Et iudicia mea.q̃rũ ad iudicialia. i Que fa.ho uiuet ĩ eis.q; nõ inferet sibi mors q̃ in fligẽda ẽ trãsgressoribus legis. k In sup.ꝛ sabbata mea dedi eis.vt.s.q̃scerẽt a seruilibꝫ opibꝫ.sic̃ et ego sabbato quieui a nouis opibꝫ ꝓdẽdis. Gñ.ij. l Ut eẽt signũ.i.spãlis dilectionis. m Inter me ꝛ eos.vt.s.q̃scerent in meipo vacãdo diuinis. n Et irritauerunt me dom' isr̃l in deserto p murmurationes suas ĩ marath ꝛ raphidim.vt; Exo.xv.ꝛ xvij o Et sab.mea violauerũt.q; aliõ de ppõ õ pceptũ moysi eierũt ad colligẽdu mãna in die sabbati. Exo.xvi. p Dixi g̃ vt effunderẽ furorẽ meũ sup eos ĩ deserto.vt consumerẽ eos.q ꝛ fabricationẽ vituli ꝛ ei' adorationẽ.tũc eñ dixit dñs ad moysen. Dimitte me ꝛc. Exo.xxxij.
q Et feci.s.misam nõ inferẽdo penã istã.ne violaretur. ꝓponẽdo mihi fi'm.s.q; ad interficiẽdũ eos eduxisse ĩ deserto. Vñ tũc allegauit moyses coram deo. Ne ꝺso dicãt egyptij ꝛc. r Ego igit̃ leuaui manũ meã.i.vindictã meam s Sup eos in deserto hoc fuit qñ terruerũt vbis exploratoꝝ voluerũt reuerti in egyptũ. Num.xiij. t Me inducerẽ eos in terrã.s.promissionis.null' eñ de illis intrauit nisi caleb ꝛ iosue ꝛ leuite.vt dictũ fuit ibi.q; non fuerant ex illis numerati. v Precipuã oĩm terrarũ.ex ponit hec munẽtia sicut supra. x Quia iudicia ꝛc. id est.legẽ meã trãsgrediẽdo y Post idola enĩ coꝝ eo rũ gradiebat.erant enĩ pni ad idolatriã.vt; in adoratione vituli. z Et pepercit me' sup eos.q; tũc nõ fuere

"Et feci ꝓpt' nomẽ meũ.vt nõ violaret' coram gentibꝫ in q̃rũ medio erãt ꝛ int' q̃s apparui eis ꝰ vt educerẽ eos õ terra egypti. ᶜ Eieci g̃ eos õ tra egypti ꝛ eduxi eos ĩ desertũ ꝛ dedi eis ꝑcepta mea ꝰ ꝛ iudicia mea oñdi eis. ᵍ q̃ faciẽs hõ viuet ĩ eis. ʰ Insup ꝛ sabbata mea dedi eis ⁱ vt eẽt signũ ᵐ iter me ꝛ eos.ꝛ sciret q; ego dñs scĩficãs eos. ᵏ Et irritauerũt me dom' isr̃l ĩ deserto ĩ pceptis meis ñ ambulauerũt.ꝛ iudicia mea.pecerũt q̃ faciẽs hõ viuet ĩ eis ˡ ꝛ sabbata mea violauerũt ꝛ dixi vt effũderẽ furorẽ meũ sup eos in deserto.ꝛ ꝓsumerẽ eos ᵍ Et feci ꝓpt nomẽ meũ.ne violaret' coram gẽtibꝫ.de q̃bꝫ eieci eos ĩ ꝓspectũ earuꝫ. ʳ Ego igit̃ leuaui manũ meã sup eos ĩ deserto ˢ ne inducerem eos ĩ tra quã dedi eis fluẽtẽ lacte ꝛ melle. ᵗ pcipuã tra rũ oĩm ᵘ q; iudicia mea pecerunt ꝛ in pceptis meis nõ ãbulauerũt.ꝛ sabbata mea violauerũt. ᵛ Dº idola.n.coꝝ gradiebat. ʸ Et pepcit oculus meus sup eos vt nõ ĩ terricerẽ eos. ᶻ nec ꝓsumpsi ᵇ eos ĩ deserto ᶜ Dixi ãt ad filios eoꝝ ĩ solitudie. ᵈ In pceptis patrũ vtoꝝ nolite ĩcedere.nec iudicia eoꝝ custodiatis nec ĩ idol' eoꝝ polluami ᵉ Ego dñs deus' vt ᶠ In pceptis meis ambulate. ᵍ et iudicia mea custodite ꝛ facite eã.ʰ ꝛ sabbata mea sctificate. ⁱ vt sit signũ int' me ꝛ vos.ꝛ sciatis q; ego dñs ds vr. ᵏ Et exacerbauerũt me filij.ĩ pceptis meis nõ ãbulauerunt ꝛ iudicia mea nõ custodierũt vt facerẽt ea q̃ cũ fecerit hõ viuet in eis.ꝛ sabbata mea violauerũt. ˡ Et ominatus sum vt effunderẽ furorẽ meum sup eos.ꝛ implerez iraz meã ĩ eis in deserto. ᵐ Auerti aũt manũ meaz. ⁿ ꝛ feci ꝓpt nomẽ meũ.vt ñ violaret' coram gẽtibꝫ.de q̃bꝫ eieci eos ĩ oculi' eaz ᵐ Iterũ leuaui manũ meã ĩ eos ĩ solitudie. ⁿ vt dispgerẽ illos ĩ natiões ꝛ vt ilarẽ in tras. ᵒ eo q; iudicia mea ñ fecissẽt.ꝛ pcepta mea

a Nec ꝓsumpsi eos in deserto.ad q̃ dicendũ q; ꝓsuptio ꝓpne iportat delectionem hoim in se. ꝛ ĩ posteris suis.remanserũt aũt coꝝ filij ꝛ sic nõ fuerũt cõ
b Dixi (sumptuaũt hic ꝓsit arguitur malicia filioꝝ eũ dr. Dixi aũt ad filios eorũ q; moysen ꝛ aarõ.
c In pce.pa.re.noli.imcedere.docebant eñ filios suos consimiliter eis viuere.
d In pceptis.meis ambulate.q; sũt scĩa.
e Et iudi.mea custo.q; sunt equa.
f Et sabba.mea sãctificate.domino cultui vos applicando
g Ut sit signum ꝰ dilectionis.q; hoc.n. apparebit q; me diligitis.
h Et exacerbauerũt me filij.in pcõ phegor vt habet Num. xxv.aliud enim contigit post mortem patrum.vt dicit Ra.sa. ꝛ hoc idem vult.q; immediate populus numerat. Num.xxvi. ꝛ in hac cõputatur, hic est numerus filioꝝ israel qui descripti sunt a moyse ꝛ eleazaro sacerdote ꝛc. Et subditur. Inter quos nullus eorum fuit q; ante numerati sunt a moyse ꝛ aaron in deserto synai.
i Et cõmi.sum vt effun.furorem meũ.
l Auerti aũt manũ meã.licet enĩ tũc aliq̃ fuerũt merentui.tamẽ aliq̃ non fuerunt ab ingressu terre impediti.
m Et feci ꝓpter nomen meum.ne egyptij reputarẽt me falsum nõ adimplendo promissum filijs israel factum de introductione in terram chananeoꝝ m Iterum leuaui manũ meã ĩ eos ĩ solitudie. n Vt dispergerem illos in nationes.non tũc.sed post ingressum promissionis.et post declinationem ad idola.vtz in libris iudicũ ꝛ regũ.ꝓpter q̃s secuta est captiuitas decem tribuum primo.ꝛ postea duarum.vt patet.iij.Reg.ꝛ hoc ꝑ dixit moysi. Deut.xxxi. Congregate oes maiores natu ꝛ subditur. Et inuocabo cõtra eos celũ ꝛ terrã. Meum enĩ ꝓ post mortẽ meaz unique agentis ꝛ declinabitis cito de via quã ꝑcepi vobis.ꝛ occurrerẽt vobis mala in extrẽo tpe ꝛc. o Eo q; iudi.mea nõ fecissent.istud refert ad tempus iudicum ꝛ regum quod pro tunc erat futurum

qz ꝓ peccato phegor meruerant aliq̃ mortẽ.ꝛ reliqui dispositõem.ata q; intrarent dispõnis terram.
l Auerti aũt manũ meã.licet enĩ tũc aliq̃ fuerũt merentui.tamẽ aliq̃ non fuerunt ab ingressu terre impediti.
m Et feci ꝓpter nomen meum.ne egyptij reputarẽt me falsum nõ adimplendo promissum filijs israel factum de introductione in terram chananeoꝝ m Iterum leuaui manũ meã ĩ eos ĩ solitudie. n Vt dispergerem illos in nationes.non tũc.sed post ingressum promissionis.et post declinationem ad idola.vtz in libris iudicũ ꝛ regũ.ꝓpter q̃s secuta est captiuitas decem tribuum primo.ꝛ postea duarum.vt patet.iij.Reg.ꝛ hoc ꝑ dixit moysi. Deut.xxxi. Congregate oes maiores natu ꝛ subditur. Et inuocabo cõtra eos celũ ꝛ terrã. Meum enĩ ꝓ post mortẽ meaz unique agentis ꝛ declinabitis cito de via quã ꝑcepi vobis.ꝛ occurrerẽt vobis mala in extrẽo tpe ꝛc. o Eo q; iudi.mea nõ fecissent.istud refert ad tempus iudicum ꝛ regum quod pro tunc erat futurum

tñ denũciaſ hic p modũ ꝓteriti.tuz q; ſcriptura mariſ p; phetaꝝ freq̃nter loq̃tur de futuro p modũz ꝓteriti vt freq̃nter dictũ ē ſ.tũ q; iſtud erat dictũ a moyſe de ꝓteri to,vt dictũ ē.ad quã ꝓnunciatõz iſta lẽa referſ in pte. et cõcludiſ in fine. a Ergo ⁊ ego de.eis ꝓce,nõ bona.qõ exp̃ot Ra.ſa.di. q; lz ẽent bona in ſe. eo q; erant cõtentiua iuſtitie.tñ nõ erant bona tranſgreſſorib⁹.q; puniẽdi erant grauiꝰ p⁹ magnã dñi volũtatẽ⁹ tñ Lu.ut. dicit. Deꝰ uus q; cognouit volũtatẽ dñi ſui ⁊c.

b Et iudicia in qui. nõ vi.i.morient. ꝓcepta eñ iudicialia in pluriꝰ caſib⁹ dicebãt morẽ inferẽda trãſgreſſoribus.

c Et pol.eos in mu ne.ſuis.i.pollui pmiſi mãntũ illa q; debebãt do offerre offerrebãt ydol. Alu exp̃ot Tho.de aqui. in pria ſcde.d.q; ſcriptura loquit dic de ꝓceptis ceremonialibus q; dicunt ꝓcepta ſi bona. q; nõ ꝓferebant gra; mũdantẽ a pcõ.⁊ tñ hoies p oblatões ſacrificioꝝ oſidebãt ſe peccatores.nõ dicit.

c Et pol.eos in mu neri.ſuis.i. pollutos

d Luz of.(oſidi. oẽ qõ apit vuluã.ad ẽ primogenita aſaluz.

e Propter delicta ſua.que tñ nõ auferebant p iſta ſacrificia ãntũ ẽ ex ſe. auferebãtur tñ p ꝓtritõz ⁊ fidẽ offerẽtiũ mãntuz hoc nũes vere ꝓtrin talia offerebãt hões fidẽ xp̃i vẽturi quẽ hmõi ſacrificia figurabãt. f Nobrẽ hic arguiſ malicia ppli p⁹ ingreſſuz terre pmiſſiõis cũ ſubdiſ. g In ꝺ plaſ.me pa.re.cum ſpreuiſſent me.pi⁹ in deſerto vt ꝓdictũ ẽ. h Et indu ri.eos in terrã.ſ.chanaan. i Sup quã le.ma.meã.u tãdo ipi abraã Beſi.xxi. Per memetipm iuraui dicit dom⁹. Et ſubdiſ. Et poſſidebit ſemẽ tuũ portas inimicoꝝ ſuoꝝ ⁊c. k Uiderũt hoẽm col.ex.i.loca ydoloꝝ cultui apta ſm modũ gẽtiliũ. l Et imola.ibi vict.ſuas. ea colẽdo. m Et dede.ibi im.ydolatria.eñ ẽ dei uirtatiua ⁊ puocatiua. n Et poſue.ibi odo.ſuaui.ſuo.oferẽdo tb ymiama ſuaue qõ ſolũ deo debebaſ offerri.

o Et dixi ad eos.p ſamuelẽ ⁊ alios ꝓphetas.

p Quid ẽ excelſum.q.d. nihil unquãtũ ibi coliſ ydoluz qõ ſm veritatẽ nihil ẽ. q Et vo.eſt no.ei⁹ excelliuz.vñ in libro regũ freq̃nter dr. Adhuc ppls imolabat in excelſis. r Propterea.p⁹ maliciã patrũ p̃cedentium. Hic ꝓfir arguiſ malicia filioꝝ ſequẽtiũ tpe ezechielis exſtitium

reprobaſſẽt.⁊ ſabbata mea violaſſent.⁊ p⁹ ydola patrũ ſuoꝝ fuiſſent octi eoꝝ. s Ergo et ego dedi eis p̃cepta ſi bona.b⁹ ⁊ iudicia i q̃bꝫ ñ viuẽt. c ⁊ pollui eos i müeribꝫ ſuis b⁹ cũ offerrẽt oẽ qõ apit vuluã c ppr dlicta ſua: ⁊ ſcient q; ego dñs. d Nobrẽ loq̃re ad domũ iſrl fili hois.et dices ad eos: Hec dicit dñs ds.Adhuc ⁊ i ſ blaſphẽauerũt me pfes vri cũ ſpreuiſſẽt me ꝓtẽnẽtes, e ⁊ iduxiſſẽ eos in terrã.f ſr quã leuaui manũ meã vt darẽ eis g Ui deẽt oẽz collẽ excelſuz, ⁊ oẽ lignũ nẽoroſũ ⁊ imolaueẽt ibi victimas ſuas: h ⁊ dederũt ibi irritatõz oblatõnis ſue, i ⁊ poſuerũt ibi odorem ſuauitatiſ ſue: ⁊ libauerũt libatões ſuas k ⁊ dixi ad eos. l Quid ẽ excelſũ.ad qd vos igredimi. Et vocatũ ẽ nomẽ ei⁹ excelſũ vſq; ad hãc diẽ. m Propterea dic ad domũ iſrl, Hec dicit dñs de⁹. n Certe i via pẽm vroꝝ vos polluimi: ⁊ p⁹ offẽdicla eorũ vos fornicamĩ. ⁊ i oblationẽ donoꝝ vroꝝ. o cũ transducitis filios vros p ignẽ vos polluimĩ i oĩbꝫ ydolis vris vſq; hodie ⁊ ego trãdebo vob domus iſrl. p Uiuo ego dicit dñs ds qz ñ trãdebo vob. q nec cogitatõ mẽtis vre fiet dicẽtiũ, Erimꝰ ſicut gẽtes ⁊ ſic ꝓgnatões tre, vt colam⁹ ligna ⁊ lapides. r Uiuo ego dicit dñs ds: s qñ i mãu forti ⁊ i brachio extẽto ⁊ i furoze effuſo regnabo ſr vos. t Et educã vos ꝺ popls ⁊ ꝓgregbbo vos ꝺ trris in q̃bꝫ diſpli eſtis. u In manu valida ⁊ i brachio extẽto et i furoze effuſo regnabo ſup vos b ⁊ adducã vos i deſertũ ꝓploꝝ. c ⁊ iudicabor vobi ſcũ ibi facie ad faciẽ. d Sic iudicio ꝓtẽdi aduerſuz patres vros i deſco terre egypti, ſic iudicabo vos dicit dñs e Et ſubjiciam vos ſceptro meo. f ⁊ inducã vos in vinculũ federũ. g Et eligã de vobis trãſgreſſores ⁊ ipios et de terra icolatꝰ eoꝝ k educã eos: h ⁊ terrã iſrl nõ igrediẽtur: i ⁊ ſcietz quia ego dñs

cũ dicit. s Certe in via patrũ ve.vos polluiſ.ſ. p ydolatriã et alia vicia. t Et trãſdu. filios ve. per ignẽ.q; trãſductiõꝫ ꝓt duplicitet intelligi.vno mõ q; offerebant eos ydolo moloch ⁊ cremabant p modũ freq̃nter dictuz ſupius, alio mõ q; p trãſitũ inter ignes eſtimabãt purgari.quo mõ adhuc tarthari dicunt vti. qui p ignẽ credũt oia purgari. v Et ego reſpõdebo ⁊c.ſ.ad votũ vrm ſicut ꝓmiſiſtis in pncipio ca.q.d. non.

x Uiuo ego. poſtq; ꝛpẽhenſa eſt malicia ppli.hic cõſeq̃nter declarat benignitas ds. q; aliqñ ſi pmutit peccatores p ſuo libito male agere.ſz p flagella eos caſtigat.et q; dã mõ cogit ad ſe rdire. et hoc ẽ qõ dicit hic. y Non trade. vobis ad votũ veſtrũ ſeu p ſpentatẽ ꝛpalem quã queritis.

z Pecz cogitamentis veſtre fiet.q; ſicut dictũ ẽ prius intẽdebãt ſeruire ydolis libere tanq; dimiſſi a ſeruitute dei.ſi nõ haberẽt riſum ad votũ.nõ ſeq̃tur. a Dicentiuz. Eritis ſicut gentes.liberi ab obſeruatõe legis dei. quod excludi tur cum ſubditur.

b Qñ i ma.fo.cui poteris reſiſtere.

c Regna. ſup vos. cogens vos p flagella ad ſeruitutẽ meam p talẽ modũz loq̃ndi ds. Oſee ij.in perſona ppli iſrl. Quertar ad virũ meũ ꝓiorem.q; melius mihi erat tũc

ẽ nũc. d Et addu.vos in deſer.populoꝝ.q; poſt afflictões multas in babylone reduxit ppl̃m in iudeã. i quo itinere trãſiert p deſerta. e Et iudi.vos.ibi fa.ad fa.i. p bona que vobis faciã manifeſte videbitis q; nõ afflixi vos ſ ex odio.ſz magz ex amore.vt reducerẽ vos ad bonũ. f Sicut iudi.cõtẽ.aduer.pres ve.i.ꝺſer.terre egypti. p beneficia eñ ibi diuinit⁹ collata mãifeſte apparuit q; afflictio ppli q; ꝓceſſerat in egypto.pmiſſa fuerat iuſto dei iudicio. g Et ſub.vos ſcep.meo.i.dñio meo.p⁹ redituz eñ captiuitatis babylonice nõ legiſ ppls iſrl fuiſſe i ydolatria.niſi aliq; pauci tpe annochi.vt hr.i.Mach'. ⁊ tñ ꝺ magis timore q; ydolatriãdi volũtate ãntũ ad miſtos. iõ ſubdiſ. h Et indu.vos in vinc.fe.i. ad obſeruantiaz legis q; dr fedus dñi in plurib⁹ locis ve.te. i Et eli. ⁊c. de terra in colat⁹ eoꝝ.i.iudea. k Edu.eos. in captiuitatẽ. l Et ter.iſrl.nõ ingre.ſz in captiuitate manentẽ. m Et ſcietis q; ego dñs.faciens miam cuz penitẽtib⁹, et iuſticiã cũ obſtinatis.de q̃bꝫ ſubditur.

a Singuli post ydola vīa ambulate, loq̄f ad modū ho mis tract ꝫ seruuꝫ impū eſpciēs eū a sua seruitute.
b Q si ꝛ in ꝫ nō au, me ꝛē, q̄ aliq̄ volebāt fuire ydol in tēplo dñi, exēplo manasse q̄n tēplo dñi posuit ydola un, Reg. xxi, et subintelligit grauī punitionī, q̄ grauī ē ydolatrāt ī tēplo do mūn, cē alibi, ꝛ ē hic mod⁹ loq̄ndi q̄ apud hebreos ꝺr ꝺcurrat, ad cī intellectuz oport aliq̄d supplere, sic, q. Reg. v. Proposuerat dō in die illa premiū ei qui pcuſſisset iebu zeum ꝛ nō ꝺr ſle premiū ꝫ intelligit q̄ ſie ret princeps multe, ſi cut exponit. i. Paral. xi. Ro aūt q̄ pic rit tur tali mō loq̄ndi ē, q̄ ſicut dictuz ē loq̄f ad modū hois iratꝰ q̄ p ira ſolet trūcare ver ba ſua, et subdit ꝺ pe c Ibi ſer(nitentib⁹, niet mu, ois, dom⁹ iſra el, q̄ impletū fuit, in redemptib⁹ de babilo ne q̄ rectificauerit tē pla i mōte moria ubi dño seruientes.

Et vos dom⁹ iſrl, hec dicit dñs ds. Singuli p⁹ ydola vīa ābulate, ꝛ fuite eis. Q si ex in ꝫ nō audieritis me, ꝛ nomē meū scīn polluerit, vltra ī mūeribꝫ vīs ꝛ ī ydo lis vīs, i. mōte sctō meo in mōte excelso iſrael, ait dñs ds. ibi fuiet m oīs dom⁹ iſ rael, oēs inq̄ ī tra ī q̄ place būt mihi, ꝛ ibi q̄rā primitiꝫ uas vīas, ꝛ inicuz decimꝫ vīaꝫ ī oīb⁹ scīficatōibꝫ ve ſtris. In odore suauitat⁹ ſu ſcipia vos, cū eduxero vos ꝺ pplis ꝛ ꝓgregauero vos ꝺ trīs ī q̄s dispſi est, ꝛ scī ficabor ī vob ī oculꝫ natōnū. Et scietis q̄ ego dñs cum eduxero vos ad trāz iſrl, in terra p q̄ leuaui manū meā vt ꝺarē eā pribꝫ vīs. Et re cordabimī ibi viarū vīaꝫ ꝛ oīm scelerū vīoꝝ q̄bꝫ pol luti estꝭ ī eis, ꝛ displicebitis vob ī ꝓſpctū vīo ī oīb⁹ ma liciꝭ vīs q̄s fecistis, ꝛ sci etis q̄ ego dñs cū bñfecero vob, ppt nomē meū ꝛ nō ſm vias vīas malas neq̄ ſm scelera vīa pessima dom⁹ iſrl, ait dñs ds. Et fctus est ſmo dñi ad me dicēs. Fili hois, pōe faciē tuā ꝓvīā au stri. et stilla ad aphricū. et ꝓpha ad saltū agri meridi ani, ꝛ dices saltui meridia no. Audi vbū dñi. Hec dic dñs deus. Ecce ego succē dā ī te ignē, ꝛ ꝑburā ī te oē lignū viride ꝛ oē lignū ari dū. nō extinguet fl̄āma succē sionis. Et ꝑburet ī ea oīs fa cies ab austro vsq̄ ad aq̄lo nē. et videbit vniūsa caro q̄ ego dñs succēdi eaz, nec extinguet, ꝛ dixi: A a a dñe ds. Ipi dicūt ꝺ me. Nūq̄d nō p pabolas loq̄f iſte.

ET fctus ē XXI.
Smo dñi ad me dicēs. Fili hois pōe faciez tuā ad itrm ꝛ stilla ad scīa ria, ꝛ ꝓpha ꝺ humū iſrl. Et dices terre iſrael. Hec dicit dominus deus: Ecce

Addicio. i.

Hec q̄ dr dic, Que faciēs hō videt i eis hōrudet i eis, nō solū videt intelligēdū q̄ sibi nō inferē mors que intelligēda ē trāsgressionib⁹ legis put posthilator vult, sed etiā inq̄nū tenēti legis pcepta coercē tur vita beata. Unde saluator Gath. xix. Si vis ad vitā ingre di serua mādata. vbi glo. Nota q̄ iustica legis huiusmodi obserua tio nō solū bona terre sed etiā vitā eternā dabat. Hec in glo. et ꝫ intelligendū ē cū ſi de mediatore. Heb. ix. dat q̄ p pmos primi ſiones ꝛ cōmiatos lex vetus inducebat ad ob ſeruātiam pceptoꝝ, q̄ ꝫ erat ꝓpter impfcti onez ppli que puero sub pedagogo esset ti conat. ad Gal. iii.

In eo. ca. vbi dicit in posthil. Et ego dedi eis pcepta nō bona.

Addicio. q.

Quod pcepta legis que iusta sunt dicūt non bona in hoc loco, eo q̄ nō sunt bona trāsgresso rib⁹ put Ra. sa. dicit nō vdet cōsonū lre, nā res non de nominat bone vel male simpliciter nisi ab eo q̄ hīt i se nō aūt ab eo qđ eas sequitur p accidēs. Scriptura aūt hic loquit absolute et simplr dicens. Dedi eis pcepta nō bona. Ūñ expositio sancti Tho. videt vera et lre cōsona. vt patet intuēti. et pticularim. q̄ vbi nos hēmus. Precepta si bona. Hebraica veritas habet. Ceremonia non bona.

Cap. xxi.

ET factus est. Hec est pars sexta in qua arguit ppli malicia sub pabola gladij acu ti, per quē intelligit nabucho. indeo⁹ maliciam punituri. et dividitur in duas ptes. s. principalem et in cidentalē. secūda ibi. Et tu. Prima adhuc in duas. q̄ pri mo describit occasio plebis. secundo delectio principis, ibi. Tu autē. Prima adhuc in duas, qua primo delcri bitur crudelitas chaldeorum sub metaphora gladij. se cundo eoꝝ occasio veniendi. ibi. Et factus est. prima ad huc in duas. quia primo nunciat plebis occasio. secundo excitatur ꝓbete compassio. ibi. Et tu. Circa primū dicit Ezechiel. b Pone faciem tuā ad hierlm. ita q̄ et mo do ponendi faciem tuā designet futura punitio sup eā. c Et stilla ad sanctuaria. i. destructiones eoꝝ denuncia.

Ti dicit ḃ. Ysa. q̄ ꝺr hic sctūaria ī pᵗali ad designādū destructionē primi tēpli ad chaldeos, z scōi p romanos
d Efficā gladiū meū, i. chaldeoꝝ exercitū, qui ꝺr ḃ gladius ꝺsi. eo q̄ erat executor sue iusticie ī pctoꝝ punitiōe
e De vagi. sua. educēdo eū de chaldea. f Et occidā in te iustū z ipiū. ī captione enī irl'm plēs iusti occisiōē ipiorum fuerūt occisi. pfuit tñ eis ad meritū ingētū acceptabāt iusticiaz
g Pro eo āt (dei. q̄ occi. i te iu. z ipiū. etiā iustis tpaliter ſ pcēdo. ml'tomin' pcā alijs gentib' ido latrie deditis. q̄z val de ml'te fuerūt occise p exercitū regis babylonis. ideo subditur
b Idcirco egrediet tur rc. vt sciat ois caro. p effectū mirabilē
i Quia ego ꝺns e ꝺuxi gladiū rc. oīs enī poterant videre manifeste q̄ nabuc. non poterat tantam stragē hoīz facere nisi diuina virtute.

l Et tu fili. hic ꝺfir excitat' ꝓphe compassio cū ꝺr. Et tu. s. Eze l Ingemi. (chiel. sce. p̄ dolore cordis.
m In cōtritiōe lū borz. hoīes enī ml'tū amaritati deficiūt in robore. q̄ defect' p cōtritiōem lūborum designat. cetera patēt vsq̄ n Pro au (q̄z ibi. ditu scz gladij nabuc. veniēs sup populū
o Et tabes (iudei. scet oē coꝛ. i. deficiet p timore.

p Et dissoluēt vniuerse man', q̄z cor de deficiente a quo pcedit ad mēbra exteriora sensus z motus, reddūtur trementia z a sua virtute dissoluta.
q Et p cūcta ge. fluēt aque. i. vrine. q̄z timor facit dissolutionē vesice, cetera patēt vsq̄ ibi. r Gladi' exacut' est z limat', qō statim exponit cū ꝺr. s Ut cedat victimas. i. hoies ad mortē. t Exacut' est. in q̄ designatur rāta vtus in exercitu chaldeoꝝ. q̄ nō poterat ei resistere. v Ut splēdeat limat' ē. p q̄ intelligit terror buius exercit', stupefaciēs hoies. Tūc dirigit sermo dñi ad nabuch. cū ꝺr. x Qui mones. i. amones.
y Sceptrū filij mei. i. regnū iude. z Succidisti oīne lignū. i. oēm hoiem iuuenem z senem.
a Et dedi eū ad leuigandū. i. fortiendā, fortē enī gladius ī prepatiōe belli, z ista fortitudo intell'r nabuc. ppatat' ad bellū. b Ut tenear manu. s. ꝺna q̄ principaliter fecit stragē ex iusticia sua. c Clama z vlula. ppatiendo pplo tuo. d Qui fugerāt gladiū regis assyrioꝝ e Gladio tradi. sūt. s. chaldeoꝝ, z loquit' de aliquib' regni, x. tribuū q̄ effugerāt man' regis assyrioꝝ, z postea hī tenuēt ī regno iude tpe ezechie, z sic cū illis de regno iu de punit' fuerūt p nabuch. f Idcirco plaude sup femur, i. pcute q̄ ꝺr ḃ signū doloris.

Gladius tradit' sr cū populo meo. r Idcirco plaude sr femur' q̄z pbat' ē. b z ḃ cū sceptrū subuterit' z nō erit dicit ꝺns de'. Tu g̃ fili hoīs pphā. z pcute manu ad manū, k z duplicet' gladi' ac triplicet' gladi' interfectoꝝ Hic ē gladi' occisiōis magne, q̄ obstupescere eos facit z coꝛ de tabescēt z ml'tiplicat ruinas' In oīb' portis eoꝝ dedi ꝛturbationē gladij acuti z limati ad fulgēdū, amicti ad cedez. m Exacuere vade ad dexterā siue ad sinistraz, q̄cūq̄ faciei tue ē appetit'. n Quin z ego plaudā manu ad manū, z īplebo indignationē meā. Ego ꝺns locut' sum
Et fact' ē p̄mo ꝺni ad me dicēs. Et tu fili hoīs pone tibi duas vias, t vt veniat gladi' reg' babylonis. u De tra vna egrediēt ambo, v et manu capiet ꝛiecturā, x in capite vie ciuitatis coniiciet. Uiā ponet vt veīat gladi' ad rabbath filioꝝ ām̄on. et ad iudā ī irl'm munitissimā hic factus ē in pplo meo ḃ ī cūct' ducib' isrl' q̄ fugerāt

y Quia pbat' ē. i. approbat' a me gladius regis babylonis
b Et ḃ cum sce. subuerterit. s. iudeoꝝ.
i Et non erit. q̄z p' sedechiā nō habuerit regē ppte ꝛloquendo vsq̄ ad xpm, licet ei iohānes hircanus a machabeis descēdes impo fuerit sibi ꝺyadema. tñ ipe z aliq̄ alij post eū nō fuerūt reges ppte. q̄z nō fuerunt instituti p ꝺnam electionem z sacram vnctōem. Et recitatur iterū ꝓphete cōpassio cū ꝺr. Tu g̃
l Et duplic. (rc. gla. ac tri. i. a te denū cietur duplicand' et triplicandus ad designand' multitudinem interficiendorū.
l In oīb' portis eorum dedi ꝛturbationem gladij acuti. ut eni chaldei obseruauerūt portas irl'm q̄ null' abiq̄ morte poterat egredi.

m Vade ad dexteram siue ad sinistraz tu nabuc. q̄z p voluntate tua vbiq̄ hēbis veram victoriam.
n Quin z ego plaudā ma. ad ma. lugendo ppli mei destructionē. dicit aūt de' plāgere qui facit alios z maxime iustos q̄ sūt ei' mēbra plāgētes.

sicut faciebat de ezechiele, z p talē modū loquendi dicit Deus. xpūs. ad abraam. Nūc cognoui q̄ timeas deum. id ē alios cognoscere feci p tuam obedientiam.
o Et fact' ē. Hic ꝺfir ponit occasio q̄ nabuc. venit dirēcte ꝺ irl'm. Ad cui' intellēm sciēdū q̄ rex babylonis, z sui' exercit' venerūt ad quoddā biuiū. cui' vna via ducebat ad terrā āmonitarū. alia vo ad hierl'm, z q̄z chaldei vtebant' diuinatiōib' z sortilegijs. ideo p diuinationē voluit videre q̄ via eēt magis sibi eligēda, p victoria futura. q̄z intēdebat vtrāq̄z terrā ipugnare. nō tñ sil'z successiue. et diuinatio illa cecidit ad viā q̄ ducit ad irl'm z illā tenuit. z ḃ est qō ꝺr. p Po. ti. i. ponēs sideralo. q Duas vi. occurrētes tñ ī vno biuio. r Ut ve. gla. re. baby. p istā viā vel illā. s De ter. vna. i. de chaldea.
t Egre. ambo. s. nabu. z ei' exercit' q̄ erit vnicus vt ad vnū locū veniāt. v Et ma. ca. pie. q̄ via sit eligēda sibi
x In capi. vie cui. i. ciuitatū. biuiū. n. erat caput vie. p

cedẽdi ad ciuitatẽ metropolim ammonitaꝝ.s.rabath. et ad ciuitatez metropolim vide.s. hierlm. y Stetit eñ rex baby.in biuio.quousqꝫ ꝑpleta eẽt sua diuinatio.

a Cõmiscẽs sagit.dicũt eñ aliqui q in vna sagitta scꝛi ꝑsit nomẽ rabath.et in alia nomẽ hierlm.et ꝓcedit sil' i alterũ accipiẽs ꝑ comixtura q ꝺberet ire ad ciuitatẽ cui' ꝓio caderet sagitta. qꝺ contigit de illa in q erat scꝛiptũ nomẽ hierlm.

b Interrogauit ydola.que secũ portabat i c Extra cõsecretu. fuluit. inspiciẽdo viscera aialis ydoꝝ immolati. in talibus ei diuini gentiũ cõsecrabant

d Ad dextꝛe(rabãt. rũ eius facta ẽ diuinatio.vlti ei tres modi ꝓcedendi cõuenerũt i hoc q dedinaret ad hierlm que erat ad dextꝛa venientiũ ꝺ chaldea z rabath ad sinistꝛã.

e Ut ponat arietes.ad cõcussionẽ

f Ut aperiꝝ(murorꝝ. in cede.ꝓcipiẽdo suis bellatoꝛibus cedẽ iudeoꝝ.

g Ut eleuet vocẽ.in vlula.s.pugne ad bellatores suos exhortandũ.

h Ut ponat arietes con portã.ad frangẽdas eas.

i Ut cõ.aggad implẽdũ fossata.

k Ut edifi. muni.i.ligneis turꝛes vnde interiora ciuitatis videri possint z impugnari.

l Erãꝝ quasi fruꝛ.su.ora.in oculꝝ.i. sedechie et suoꝝ bellatoꝝ.q tãtũ cõfidebãt i sua fortitudine z etiã muroꝝ ciuitatis q videbãt eis ꝑ nabuc.inexpugnabilis.z sic fruꝛtra z suluisset ydola z diuinatões q̃ simulãt mõ ꝓdicto

m Et sabba.ocũ mutãs.dabat eñ rex nabu.insultũ ciuitati hierlm.z sic mutauit ocũ sabbati dicẽs q iudei sumebant arma ad defendẽdũ ciuitatẽ. z sedechias et sui reputabãt ꝺ frustra fieri a nabuc. estimãtes q nec sic ciuitas posset ab eo capi. Alij dicũt q hec ẽ lra. Sabbatoꝝ ocũ inimitãs. sicut nihil opis fiebat i sabbato.sic sedechias et sui estimabãt nabuc.nihil ꝓficere in suo conatu.et de tali conante frustra dꝰ cõuer q nihil facit.z in ꝺ imitaꝝ ocũ sabbati. q̃tũ ad ꝺ.in hebreo hꝰ. Septies septez. cum ꝓmittit. Frustra ꝰ sulẽs oraculũ.qꝺ exponit ra.sa.di. q nabuc.qui.vicibus q̃simit diuinatões pro captiuitate hierlm.qui faciũt septẽ septenas.

n Spa autẽ recoꝛdatꝰ ad ca.nabuc.eñ memoꝛ iniqtatꝫ sedechie.eo q fregerat iuramẽtũ.sperabat capere ciuitatez et pplm. et sic fuit factũ et qz in ꝺ peccatũ cũ alijs supadditis fuit causa destructõis ciuitatis.iõ sequit.

o Pro eo q recoꝛdati estis.tu sedechia et ppls tu'.

p Iniqtates vre.peccita vra recitãdo.

q Et fuela.puarica.vras. publice et inuerecunde peccãdo.

r Ut appa.peccata vra i omeo.vris.i. que ꝓio latebant in cordib' vris.

s Manu capiemi.i. potẽtia regis babylõis.

t Tu ãt. dicꝫsit arguit spãliter malicia sedechie regis.cui dr. Tu ãt pphane erga deũ.

v Impie.erga hoies.

x Tu mus ve.di.punitõis tue a deo.

y Aufer eydarim.tolle coronã.i.ꝓpter malitiã tuã auferet sacerdotiũ z regnũ ei ꝺari. eñ ẽ mitra sumi sacerdotis.et sic accidit.qz iosedech sũm' pontifex cũ sedechia fuit captiuat'.

z Hõ.ẽ.s. ma. nabuc.de q̃ ꝓdicũ ẽ.

Vanu capiemanu. a Que hu.sub le.s.godoliã que ꝓcit terre.ꝗuis eñ eẽt de regio semine.

b Et iubli hũli.qz sedechiã de regno deiecit.sic hebrei exponũt hanc lram. Videt ꝑ mihi aliter dicẽdum fm lram imediate ꝓcedẽtẽ sequntẽ.qz immediate ꝓmittit Tolle coronaz.s. regni iuda.vt dictũ ẽ.de qua subdit. Hõne hec est que hũlẽ sublevauit scꝛ ipm dauid. Et sublimẽ hũliauit.s.sedechiã.ꝓpter malitiã suã

c Iniqtatez(am.iõ subdit. qui.uniq. iniqtatẽ.ter ponit.qz sedechias iniq egit erga deũ z erga ꝑplm suum z erga regẽ

d Po.(babylõioꝝ. eã.i.coronã regni iuda deponã ꝓ hac nõplici iniqtate.

e Et hoc z. cui' ẽt in.i.nabuc.q locutus fuit iudicia ad sedechiã filios eius interficiendo.et ipm eroculãdo.iii.Reg vlti.

f Et tradã ei.sedechiã z ei' pplm.

g Et tu. hec.ẽ ps incidẽtalis in q agit de destructiõe ãmonitaꝝ ꝓ exercitũ chaldeoꝝ.qz supra dixerat regẽ babylõis stetisse in biuio ad querẽdũ diuinatoꝝ venienti ꝰ iudeos vel ãmonitas. primo g agit de destructõe ãmonitaꝝ cũ dr.

g Ad filios am.et ad obꝓ.fuerant eñ in exercitu cꝛ rege assyrioꝝ in destructione samarie.z ex illa victoria de iudeis dicebant obprobria eis.

h Mucro mu.i.tu nabuc.et ponit bis ad maioꝛẽ affirmatõẽ.vel qz bis debellauit ãmonitas.vt dicũt alij.

i Euagina te.i.egredere de terra tua.s.de chaldea.

k Ad occidẽdũ.s. ãmonitas.

l Lima te vt ful.ad terrendũ eos.fulgoꝛ eñ armoꝝ terret aduersarios.

m Cũ tibi vide.vana.z.nabuch.eñ ꝓcedẽdo ꝰ ãmonitas q̃simit cõsiliũ ab ydolis z diuinis.sicut fecerat veniẽdo cõtra hierlm.et mꝰsum sibi fuit q̃ secure ꝓcederet qz habere victoriã.et ꝺ nõ fuit mẽdaciũ nec falsum.quia sic cõtigit de facto. verũtñ sacerdotes ydoloꝝ.z diuini dicebãt sibi q̃ fieret virtute ydoloꝝ z sortilegioꝝ.et sic credidit nabuc.z hec fm ꝺ erãt mendacia z falsa.qz victoria illa.ꝓcessit ex dei sñia ad punitionẽ maloꝝ.

n Ut daretis.sup col.vul.impioꝝ.s. ãmonitaꝝ.

o Quoꝝ ve.dies.s.punitõis iuste.

p Iniqtatis ꝓ ꝓpoze iniq.ꝓfinita.in diuina sñia.z nõ in ydoloꝝ z sortilegioꝝ potẽtia.

q Reuertere. dicꝫsit agit ꝺ destructiõe chaldeoꝝ cũ dicit. Reuertere ad vaginã tuã.i. in chaldeam post multaꝝ gentiũ strages.

r In terra nati. tue id ẽ in babylone.

s Iudicabo te.et ꝺ fuit ꝑfecta ꝓ

Stetit eñ rex babylõis in biuio i capite duaꝝ viaꝝ diuinatoꝛ querẽs, a ꝓmiscens sagittas. Interrogauit ydola. exta exta cõsuluit. Ad dexteꝛã eius facta ẽ diuinatio sẽ hierlm. vt ponat arietes. vt aperiat os i cede. vt eleuet vocẽ in vlulatu. b vt põat arietes ꝰ portas. vt oporteat aggeres. k vt edificet munitiões: l erit q̃si ꝑsulẽs fruꝛtra oraculũ i oculis eoꝝ. m z sabbatoꝝ ocium mutãs. n Ipe aũt recoꝛdabit iniqtatis ad capiẽdum. Iccirco ꝺ dicit dñs ds. o Pro eo q recordati estis iniqtatis vre. p z reuelastis ꝑuaricationes vras. q z appueꝛt peccãta vra i oĩbus cogitatiõibus vris Pro eo igit q recordati estis, r manu capiemini. Tu aũt pphane ipie dux isꝛl. s cuꝰ

vẽit dies i tpe iniqtatis ꝓfinita. ꝺ dicit dñs ds. Aufer cydarim: tolle coronã, t Nõne ꝺ hec q hũilez sublevauit. u z sublimẽ hũliauit. x Iniqtatez iniqtatẽ iniqtatez ꝰ ponã eã. y Et ꝺ si fecerit ẽ donec veniret cui' ẽ iudicium. z tradã ei. Et tu fili hoĩs, ꝑphaza dic Hec dicit dñs ds ad filios ãmõ. z ad obꝓbriũ eoꝝ, Et dices ꝰ Gladius mucro euagina te ad occidẽdum, l lima te vt interficias z fulgeas. m cũ tibi videretur vana z diuinarẽt mẽdacia. n vt daꝛeris sup colla vulneratoꝝ ipioꝝ q̃ꝝ vẽiet dies ꝰ in tpe iniqtatis ꝑfinita. q Reuertere ad vaginã tuã in locum in q creatꝰ es. r In terra natiuitatis tue iudicabo te z effundã sup te indignatiõem

---

nabu.qui ꝑ ysus iamētū in feras fuit eiect⁹ ⁊ cū tū ad posteritatē ei⁹.⁊ regnū tpe balthasar nepotis sui.q̄ interfectus fuit a medis ⁊ ꝑsis in babylone ⁊ ciuitas successa.ō subdit.In igne furoris mei ⁊c. s Daboq; te in manu hoīm insipiētū.ꝑpter ꝺ eīn medi et ꝑse in illa victoria fuerūt insipiētes repudiati.q; ꝓtenebāt aurū et argentū.vt intēderent interfectiom hominū.vt dr Esa.xiij.ō subdit.Et fabricaz intentū vel dicebant insipientes ⁊spectu chaldeoꝝ.eo q; in chaldea vigebat astrologia et ars magica.

t Oblitioni tra.q; ciuitas illa facta est inhabitabilis Esa.xiij.

C Caplm.XXII.

Et factū ē.hec ē pars septia in q̄ exprimit ppli iude malicia sub metaphora multiplicis metalli ꝛflati punienda.et diuidit in duas.q; ꝓmo malicia exprimit.secōo pabola subdit.ibi.⁊ factū est.Circa primū exprimitur ꝓmo crimē credulitatis.cum dicit.

b Ciui.effun.sang.sez innocentē.

c Ut vēiat tps ei⁹.id ē destructiōis ei⁹.secūdo crimen ydola d Et que(tpe cū dr.fe.ydola cōtra semetid est ad malū suum.

e In sang.tuo ⁊c.p istis eīn vicijs duob⁹ cū alijs seq̄ntib⁹.secuta ē dstructio ciuitatis

f Propterea de.te obprobriū gēti.ista eīn destructio fuit tanta q; ad drisionē iudeoꝝ fuit ꝑcul nunciata.

g Sordida.ex mul

b Nobil.(to crimie.er origine.q; ꝓmo fuit fundata a melchisedech.⁊ postea ꝛnouata ⁊ ampliata a dauid ⁊ salomone.

i Grādis interitu.i.patus ē tibi grādis interit⁹.Postea subdit crimē cōtēpt⁹ parētuz.qō ē ꝓtra legē naturalē ⁊ diuinā cū dr.Patrē et matrē ⁊c.et crimē oppssiois pauperū.cū dr.Aduenā calumniati ⁊c.⁊ subdit ꝛēptus ipius dei cuz dr.

k Sanctuaria mea spreuistis.ponēdo ibi ydola.

l Et sabbata ē.opando ne phāda die⁹ sacris.

m Viri detra.⁊c.innocētes mendaciter accusando.vt morerent sicut ō hieremia dicebāt.Judiciū mortis ē viro huic.Hiere.xxvi.ꝑ exprimit crimē nephāde luxurie cum dr.

n Scel⁹ opa.sūt.i.sceleza q̄ magz exprimūt cū subdit.

o Verecūdiora ꝑis dico.⁊c.nouercas suas carnaliter cognoscēdo.⁊ ad mulieres mēstruatas accedēdo.adulteriū indifferēter committēdo.ō subdit.Unusquisq; ⁊c.

p Munera acceperūt ⁊c.interficere eīn lucri cupiditate enormius est q̄ ex surreptione ire.

q Usuram ⁊ superabundancia accepisti.eriam fratribus tuis iudeis.

r Et auare ꝓximos tuos calumniabaris.ad extorquendum pes Deiz (cuiusdam.oblita es ꝓcepta mea

t Ecce co(ꝓtenēdo.plosi man⁹ meas ⁊c.quasi homo dolores afflictus ꝑpter vicia tua.

v Nunquid sustinebit cor tuum.penam quam intēdo inferre.q.d.non.immo deficiet ꝑ timore.et per consequēs manus ⁊ alia membra q̄ habent sensum ⁊ motum a corde.

x Ego do.lo.sum et faciam.q.d.non ē ꝓphetia comminationis tm̄ que aliqñ retractatur.sed cuz hoc ꝓdestinatiōis que semꝑ impletur.

y Et deficere faciaz immundiciam tuaz a te.multos peccatores occidendo.alios inter gētes taliter affligendo q; vexatione intellectum dante cognoscentur ꝑ penitentiaz redire ad me.ō subdit.Et possidebo.⁊c.

z Et factum est.hic consequēter sub metaphora multiplicis metalli conflati describitur pūitio populi.Et primo hec punitio exprimit.secōo scriptura ad describendū vicia reperit.ibi.Et factū est.Circa primuz

a Versa est mihi dom⁹ israel in scoriam.i.de mundicia in immundiciaz.isto modo dicit Esaie primo.Argentum tuum versum est in scoriam.

b Omnes isti es.habentes similitudinem auri.

c Et stannum.habentes similitudinem argenti.et tamen non sunt.et per hoc designantur hypocrite.quoruz aliqui habebant apparentiam maiorem sanctitatis.et aliqui minorem.primi per es.secundi per stannum intelliguntur.

d Et ferrum.i.in vicijs indurati.

e Et plumbum.carnales et lasciui.quia plumbum statim ad calorem ignis liquescit.

f In me.fornacis.i.diuine argutiōis ꝑ ꝓphetas.

g Scoria argen.facti sunt.non recipientes correctiōem

sed peperationē. ꝛ sequit pena cōfidēs cū ōr. Eo q̄ vsi
a Cōgrega. vos ī me bielim. vt defē (estis ꝛc. subdit.
datis eā ab iabu. fm intentionē vīam. ſz ōnū euenier. ideo
sequit. b Cōgregatiōe at. ꝛ eris ꝛc. ī me. for. q̄ capi
ta irim ꝛ succēſa aliq̄ iuſti tpaliꝫ pſert cū iuſtis, vt dictū ē
ca. p̄cedēti. q̄ p argē
tum hic intelligunt
de ſignificatiōe eris
ꝛ ferri ſtanni ꝛ plum
bi dictum dr.
c Et reqeſcā loquit
de⁹ deſcēſo ad modū
hoīs irati cui⁹ ira p⁹
pimitionem quieſcit
d Et ſci. q̄ ego dñs
p expietū mee ptāſ
e Et factū ē. idic re
petunt pplī vicia q̄ſ
tū ad diuerſos ſtatus
eā ōr prio generaliꝫ.
f Tu es terra īmū
da. ex peccaſ p̄ter
g Et nō ꝓpluta. id
eſt carēs opib⁹ boīs
ſic terra no ꝓpluta ca
ret fructib⁹. Et conſe
quēter ſubdit crimē
ꝓphārū cum dicit.
g Cōiuratio ꝓphārū
h Sic (ſcz falſoꝝ
leo rugiēs ꝛc. q̄ pſeq̄
bant ad mortē ꝓphas
dñi. ꝛ rapiebāt eoꝝ
bona. i Viduas
ei⁹ multiplicauerūt.
occidēdo veros p⁹o
phetas eaꝝ maritos
ꝛ ſubdit crimē ſacer
l Ha (dotū. cū ōr.
cer. ei⁹ p̄tē. le. meā. de
ei⁹ obſeruātia nō cu
l Et vol⁹ (rando.

Propterea hec dic dñs dō
eo q̄ vſi eſt; oēs ī ſcoua, pro
pterea ecce ego [a]cōgregabo
vos ī medio vr̄m [b]ꝛgregati
one argēti ꝛ eꝛ ſtinni ꝛ ferꝛi
ꝛ plūbi ī medio fornacis
vt succēdā in ea ignē ad con
flandū. Sic ꝛgregabo ī fu
rore meo ꝛ ira mea. [c]ꝛ requie
ſcā. et ꝓflabo vos ꝛ ꝛgrega
bo vos ꝛ succēdā vos ī igne
furoꝝ mei. ꝛ ꝓflabimī ī me
dio ei⁹. vt ꝓflet argētū ī me
dio fornaci. ſic eritꝭ ī medio
ei⁹. [d]Et ſcietꝭ q̄ ego dñs. cū
effudero idignōꝝ meā ſr vos
[e]Et ſcm ē vbū dñi ad me di
cēs. Fili hoīs dicei. Tu es
ira īmūda[f] ꝛ ñ ꝓpluta ī die
furoꝝ. [g] ꝛ ꝓiuratio ꝓphaꝝ
ī medio ei⁹ [h]Sic ego leo ru
giēs rapiēſq̄ p̄dā aīas duo
rauerūt. opes ꝛ p̄ciū accepe
rūt viduas ei⁹ mltiplicaue
rūt ī medio illi⁹. [i]Sacerdo
tes ei⁹ ꝓfānſerūt legē meaꝫ.

ꝛ polluerūt ſcūaria mea.
Inter ſcm ꝛ ꝓphanū nō ha
buerūt diſtinctā. inter pollutū
ꝛ mōm nō itellexerūt. ꝛ a ſab
batꝭ meis auerūt oculos ſu
os. ꝛ coinq̄nabar ī medio eo
rū. Principes ei⁹ ī medio il
li⁹ q̄ſi lupi rapiētes p̄dā. ad
effudēdū ſanguinē ꝛ ad pdē
das aīas ꝛauare ſectāda lu
cra. [q]Prophe ātes ei⁹ liniebāt
eos abſq̄ tpamēto vidētes
vana ꝛ diuinātes ei menda
cia. dicētes. hec dic dñs de⁹.
cū dñs nō ſit locut⁹. [r]Popli
tre calūniabāt calūniā ꝛ ra
piebāt violēt egenū ꝛ pau
pem affligabāt ꝛ aduenam
oppꝛimebāt calūnia abſq̄
iudicio. Et q̄ſiui d eis viꝝ
q̄ intꝛponēt sepē. ꝛ ſtaret. op
poſit⁹ ꝫ me. p tra ne diſſipa
rē eā. ꝛ ñ inueni. et effudi ſup
eos idignōem meā. ꝛ ī igne
ire mee ꝓſūpſi eos. Viā eo
rū in caput eoꝝ reddidi. ait

Additio.

Quod dr hic
Queſiui de
eis virū q̄ in
terponeret sepē ꝛc. ꝛ
nō inueni. hñ pōt ex
poni de vno tm̄. pu
ta ſonat plane. Ad
q̄ ſciendū q̄ nō oēs
iuſti ſunt equales in
gradu iuſticie ſeu me
riti. ꝛſi licet eſſent a
liqui iuſti ꝛpe deſtru
ctionis ꝛſm. vt hie
re. ꝛ baruch. nō tamē
erāt tanti meriti ꝓ
orationes de⁹ placa
retur ſic ꝓ oꝛōez moy
ſi placat⁹ iuit de⁹ ex
ga filios iſr̄ in deſer
to. Vñ ps. Et vinter
diſpderet eos. ſi non
moyſes electus eius ſtetiſſet in cōfractiōe ī cōſpectu ei⁹
Vñ hic in ira nō dr. Et q̄ſiui de eis virū iuſtū ꝛ nō inue
ni. ſed dicit. Et queſiui de eis virum qui interponeret ſe
pem ꝛ ſtaret ꝫ me oppoſitus. q. d. licet eēnt ibi iuſti aliq̄
nō tm̄ aliq̄s eoꝝ erat tante iuſticie ꝛ meriti q̄ poſſet qua
ſi in oppoſitū ſtare ꝫ diuinā irā ꝛ hoc more hūano loq̄n
do. Vñ glo. ſup iſtud vbū. Qui interponeret sepē ꝛc. qui
re mee poſſ reſiſtere ſicut moyſes ꝛ aaron ꝛ ſamuel. vñ
moyſi q̄ſi reſiſtenti ꝛ renitēti dicit. Dimitte me ꝛ deleb
ppl̄m iſtū. Hec in glo. ꝛ nō ex b q̄ talis reſiſtēs nō inueni
ebatur ſicut moyſes nō ſequit q̄ ibi nō erāt aliq̄ iuſti mi
nus tm̄ ſufficientes. Qd aūt dr de abraam q̄ non fuit au⁹
de minori nūero q̄rere q̄ decem. nō fac ad ꝓpoſitū. put
pōt hēri ſup Beſi. xviij. ca. in additōne viti. Replica.

Ii ca. xxij. q. 2 primo ca. eſq̄ ibi burgeſi. nihil pō
dere ſi mouet dignū p̄ractione vbi poſtil. ad vltimum
paſſum. Et q̄ſiui de eis virum qui ſtaret ꝫ me ep
positus. ſ. ad impediendū orationib⁹. ꝛ nō inueni. q̄po
nit virū. i. viros ſingulare p plurali. vires inq̄ in nūe
ro ſufficienti. vt ꝓpter illos deberet pcere tori ciuitati ꝛ
pplo. quēadmodū abraam nō fuit auſus petere. p gra
tionibus q̄ decē tanq̄ ſufficiētib⁹. vtz Beſi. xviij. burgē.
cōtradicit dicēs debere intelligi ſingulariter de vno ſuf
ficiente ſicut moyſes de q̄ dr nīſi ſtetiſſet moyſes in con

fractione ꝛc. Job burgens. videl facere iniuriam hiere. q̄ fuit sanctus anteq̄ natus ꝛ nō legit deū grauiter offēdis se sicut moyses. Magni igit meriti fuit apud deū ꝛ satis sufficiēs ad impetrandā quodcūq; impetrabile. Sed q̄ desolatio de q̄ hic dr. pcessit ex ira dei diffinitiua. ꝛ p cō sequēs irretractabili tpe aūt moysi fuerūt sne omiatorie q̄ erāt signa dine volūtatis non volūtas bñ placens. et tō irretractabilitas sne in ꝟ loco non fuit ex defectu i tercessoris sufficientis. sed ex irrefragibilitate dine volūtatis. Ista igitur ista que dicit. Quesiui ꝛ nō inueni virū. intelligenda ē quasi more hūano dicto. ex hyporbeli ipossibili. vt sit sensus. q̄ impossibile ē dei diffinitionē ꝛpedire. ꝛ si quē se opponentē quererē nō inuenirē. Et sic fortassis accipi oporet illud hiere. v. Circūite vias hierm. Exemplū aūt q̄ hic posuit. ponit ꝺ abraā nō placēs burgē. Vide illi cōrectionē supra. Beñ. ꝓuſſ. In distinctiōem supradictā sniarū dei ex diffinitione vel cōminatione. Pōt dici virū vel viros. q̄ ita ipossibile est plurib sicut vni. nisi apposita esset ꝑditio in determinatione diuine sne ꝛ vnus sufficeret. sicut ꝛps sufficiat tollere cyrographū. vel certus nūerus. vt. i casu sodomox put dr. Beñ. ca. 3. allegato. Cap. XXIII.

ET factus est. hec ē ps octaua in q̄ describit malicia ppli sub metaphora duarū sororū turpit fornicantiū. minor. post maiorē. p quas intelliguntur samaria ꝛ ierl'm. vt exprimit in littera. ꝛ p ꝑs. regnū isrl regnū iuda. quox fuerūt metropoles q̄ fornicate sūt enormiter p idolatriā. vtz ex decursu. iij. ꝛ iiij. Reg. ꝛ. iij. palr. igitur pīs ca. in tres ptes diuiditur. q̄ primo sub dicta metaphora de vtroq; regno agit p iunctim. scdo diuisim ibi. Fornicata est. tertio iterū p iunctum. ibi. Et ait dñs. Circa primū dr. b Due mlieres. i. duo regna ꝑdicta que dicunt mlieres. q̄ erāt ad omne bonū effeminata. c Filie mris vnī fuerūt. q̄ tempe dauid ꝛ salomonis regnū fuit vnū. sed diuisa vbox roboam in duo diuisum iij. Reg. xij. d Et forni. sunt in egypto. nō pōt intelligi hoc de duob regnis diuisis in scipis. q̄ ista diuisio regni p quingētos annos facta fuit post egressum de egypto. et tō exponit vno mō inceptum fuerit originaliter i pribus in egypto exēntibus ꝛ ad idolatriā egyptior declinantibus. Alio mō dicit Ra. sa. q̄ hoc intelligit p imitationem q̄ ista duo regna ad modū patrū in egypto exēntiū declinauerūt ad idolatriā. e In adolescentia sua forni. sūt q̄ statim in principio diuisionis hieroboā rex isrl fec vitulos aureos a ꝑplo suo coli. iij. Reg. xij. ꝛ postea regnus iuda ad idolatriā declinauit. f Ibi infracta sunt vbera earū. plequitur metaphorā de signādo idolatriā actū p carnalē ꝛcubitū. g Et fra. sunt māme pubertatis earū

dñs deus. XXIII.

ET fact' ē sermo dñi ad me dicēs. fili hominis due mlieres filie mris vnī fuerūt. ꝛ fornicate sūt in egipto. In adolescētia sua fornicata sūt. Ibi infracta sūt vbera earū ꝛ fracte sūt māme pubertatis earū. b Noīa aūt earū oolla maior. ꝛ ooliba soror eius mior. Et habui eas ꝛ pepert filios ꝛ filias. porro noīa earū noīa. samaria oolla. ꝛ ierl'm ooliba. c Fornicata ē igit sūt me oolla ꝛ iniquauit ꝛ amatores suos i assirios ꝓ piquātes. vestitos hyatinto ꝓcipes ꝛ magistros iuuenes cupidis. vniuſos eqtes ꝛ ascēsores eqꝝ. ꝛ dedit fornicationes suas sup eos electos filios assirioꝝ vniuersos. ꝛ i oib i qs iniquauit i mundicijs eoꝝ polluta ē. Insup ꝛ fornicatōes suas qs habuerat i egypto nō reliqt. Nam ꝛ illi dormierūt cū ea i adolescētia sua. ꝛ illi ꝓfregerūt vbera pubertatis ei. ꝛ effuderūt fornicationē suā sup eā. d Propterea tradidi eam i manꝰ amatoꝝ suoꝝ. i manꝰ filiorū assur sup q̄rū iniquauit libidie. e Ipi discoperuerūt ignominiā ei. filios ꝛ filias ei tulerūt. ꝛ ipam occiderūt gladio. f Et fcē sūt famose mulieres. g ꝛ iudicia ꝓpetrauerunt in ea. h Qđ cū vidisset soror eius ooliba. tiones suas sup eos electos filios assirioꝝ vniuersos. ꝛ i oib i qs iniquauit i mundicijs eoꝝ polluta ē. Insup ꝛ fornicatōes suas qs habuerat i egypto nō reliqt. Nam ꝛ illi dormierūt cū ea i adolescētia sua. ꝛ illi ꝓfregerūt vbera pubertatis ei. ꝛ effuderūt fornicationē suā sup eā. d Propterea tradidi eam i manꝰ amatoꝝ suoꝝ. i manꝰ filiorū assur sup q̄rū iniquauit libidie. e Ipi discoperuerūt ignominiā ei. filios ꝛ filias ei tulerūt. ꝛ ipam occiderūt gladio. f Et fcē sūt famose mulieres. g ꝛ iudicia ꝓpetrauerunt in ea. h Qđ cū vidisset soror eius ooliba.

b Noīa aūt earū ooll maior. i. samaria siue regnū isrl vt exprimit infra q̄ ꝺr maior. q̄ regnū illud ꝓtinebat. ꝛ tribus. regnū aūt iuda duas. ꝛ noīa ooll. q̄ō i hebreo sonat tabernaculū. q̄ postea fuit templū hral. ibi. iij. Reg. x. cap. regnū ꝟo iuda ooliba. q̄ō interpr tabernaculū mei. ꝛ ibi fuit templū dñi in hierusalem.

i Et pepert filios ꝛ filias. multiplicando ꝑplm in utroq; regno. Fornicas (gnota ē. hic ꝑ⁹ agit de vtroq; regno ꝓ⁹ de regno isrl. secūdo de regno iuda. ibi. Qđ cum vidisset. Circa primū dicitur. Fornicata est igit sup me. i. in iniurias meā q̄ sum vir eius.

l Oolla. i. regnum isrl sub noīe samarie statim a tpe hieroboam. vt dictū est colēdo vitulos aureos. ꝛ m Et i (dolatrauit. sani. in ama. suos in assyr. ꝓpinquātes. i. sibi ꝓpinquos in situ. quesiuit enī regnum isrl cū assiriis fedus ꝛ amicitiam. et ex consequēti recepit ipox idolatriam. et vt dicit Ra. sa. hoc fuit impletum tempe manahen regis israel. qui p regem assiriox quesiuit fulcri in regno suo. ꝓpter quod dabat ei singulis annis magnum tributum. iij. Reg. xv. n Principes ꝛ magistratus ꝛc. ꝗ ustis enī qui erant maiores post regem quesiuit manahē ex causa ꝑdicta amiciciam. ꝛ secut ē postea idolatriam. o Insup ꝛ fornicatiōes ꝛc. non reliquit. quia cum hoc colebat vitulos aureos ad modum pātrum qm fuerant in egypto. vtz Exo. xxxij. de adoratiōe vituli conflatilis. Ra. sa. aliter exponit dr. q̄ illud fuit impletum tēpe osee regis israel. qui nitens rebellare regi assiriorū quesiuit amiciciam regis egypti. iij. Reg. xvij. ꝛ sic cōicauit idolatrijs eius vt maiorem fauorem inueniret apud eum.

p Propterea tra. eā in ma. ama. suos. ꝛ q̄ sunt illi subditi

q In manus filiorum assur. isti fuerant amatores tempore manahen. vt dictum est tempe osee salmanasar rex assiriorum cepit osee regem israel. samariam. ꝛ populus captiuauit. vt habetur ibidem.

q Ipi discooperuerunt ignominiam illius. regē ꝛ populum capiendo et partim occidēdo ꝛ ptim incarcerando

r Et fa. sunt mulie. famose. i. diffamate per orbem. ꝛ secundum hoc loquitur de samaria ꝛ hierusalem pmixtis. sed non concordat quod subditur.

s Et iudicia perpetrauerunt in ea propter quod videtur translatio nostra in aliquo deficere. quia i hebreo sic habetur. Et facta è famola. id est. diffamata m̄ lierib. id est aliis ciuitatibus ꝛ gentibus ad quas deuenit cōfusio captionis dicte.

s Et iudi. perpetrauerunt in ea scl'z assiriis. eo q̄ osee ꝛ eius populus fregerant pacta cum eis inita.

t Quod cum vidisset soror ei. hic agitur diuisim de

pterim seu regno iude. z primo exprimit eius malicia. se cūdo subdit pena ibi. Propterea. Tria adhuc i tres. qz prio exprimit ei⁹ idolatria cū assiriis. scdo cū chaldeis. ibi. Cūqz vidisset. tertio cū egyptijs. ibi. multiplicauit. Circa primū dz. t Dō cū vidisset soror ei⁹ ooliba. i. ur̄m siue regnū iuda punitionē regni isr̄ł. pter fœderationē sui cū gentilibz et diffidentia diuini adiutorij et q̄ cōfœderatione secuta est cōicatio idolatrie. debuisset regnū iuda a talibz cauisse. qđ nō fecit. sed pei⁹ opatuz ē. qz idola fuerūt posita i tēplo dñi tēpe manasse. iij. Re. xxi. qđ fuit grauissimū sicut adulterijū carnale q̄ mīt recipit adultera cū marito intra lectū. iō subditur.

v Plus q̄z illa insaniuit. ibi. zc. z ꝺ tpe achā vt dicit Ra. sał. q̄ assiriorū familiaritate teglaphalassar regis assiriorū mittens ei nūcios z mūera vt ꝺberet ei auxiliū. iij. Re. xvi. z i fauorē ei⁹ abstulit cultū dei de domo dñi. ponēs ibi altare pegrinū vt hē t Ducdz z ibidē mgra. isti erāt principales i exercitu regis assiriorū de q̄bz magis pridebat achā. q̄z de auxilio diuino

y Et auxit fornicationes suas. pei⁹ faciens q̄z regnū isr̄ael.

z Cūqz vidisset. hic ostit tpr̄imit ei⁹ malicia cū chaldeis q̄rū audiēs victorias q̄sivit cū eis amicicias et pua ꝺfidētia i deū z nimia in hoiem. z ꝺ ē qđ dz. Cūqz vidisset viros depictos i pariete. qz facta pbitaz cito solēt depīgi in diuersis locis. a Et accīctos baltheis. i. militaribz cingul i signū pbitaz. b Et tyaras i signū nobilitaz. c Insaniuit sup eos ꝺcupi. ocu. suo. q̄rēdo eoz amicicias

d Et mi. nū. ad eos i chaldeā. de ist nūtijs hē si referat ad nūcios tpe sedechie. qz nabu. rex istitut⁹ mittebat singulis annis nūcios deferētes ei tributū z mūera vsq ad rebellionis tpis. e Cūqz venissent ad eā filij babylonis Ra. saꝺ exponit de nūtijs regis babylonis. q̄ venerunt ad ezechiā i q̄z aduētū ezechias nimis gl'at⁹ ostdit eis oīa secreta regni. Ei⁹ dñs fuit irat⁹ ꝺ cū. vtz. iij. Reg. xx. Hz oīa seq̄ntur. f Polluerūt eā stu. suis. qđ ꝓprie dz ꝺ idolatrijs q̄s ezechias si recipit. imo eas q̄ asi erāt in regno suo exturpauit ō vt̄ melⁱ exponēdū de babylonijs. tē pore ioachi filij iosie. z tpe sedechie venientibz i ur̄m. qz vterq; rex p̄libz annis fuinit babylonijs. z sic babylonij venieb̄t i iudeā ad q̄rēdū tributa. z visile ē q̄z indei colebāt eis i idoletria ad captādū eoz benuolentiā maxie cū ꝓpni essent ad oēm idolatriā. g Et recessit aīa mea. i. dilectio mea ab ea sic ipa discesserat a cultu meo.

h Multiplicauit. ꝺ ostit describit ei⁹ malicia cū egyptijs cūdz Multiplicauit ei fornicationes suas. i. idolatrias. i Recordās dies adolescētie sue. zc. q̄ ꝺintelligitur originalr i pribz. vt p eoz imitationē. vt dictū ē. s. l Et insaniuit libi. sup ꝺcupi. eorū z ꝺ fuit tēpe sedechie q̄ vt liberarent a tributo regis babylonis ꝺ iuramentum suū. amicicaz cū rege egypti ꝓnt mūera ei mittēs. z eius idolatrie coicans.

l Quoz. carnes sūt vt carnes assi. zc. p ꝺ designat magnitudo idolatrie z multitudo tūc vigētis i egypto. sicut hec animalia sunt excessiue luxuriosa. m Et visitasti scel⁹ adolescētie tue. exponatur sic n Propte (supra. rea. Dicit⁹ subditur cōsidens pena cum dicit in pſona dei.

o Ecce ego suscitabo omnes amatores tuos. i. illos cū q̄bus cōicasti in amicicias idolatria. p Cōtra te. vt p eos puniam te. q De quibus satiata ē anima tua. sedechias enī ꝓ bellās regi babylonis in hoc ostdit se satiatum amicicia eius z attediatum.

r Nobiles tyrannos. i. ꝓpotentes z volutarios ad te destruendū. s Et nominatos ascensores equoz. id ē famosos eqtes. t Et venēt sup te istructi curru. id est currib⁹ ad portandū exercitū necessaria. z etiā ad pugnandum. q̄z antiq⁹ pugnabāt alij in curribus.

v Et dabo coram eis iudicium zc. i. faciam eos executores mee iusticie i te.

x Et ponam zelum meum i te. i. zelum iusticie mee q̄ tum ad effectum. ideo subditur Quem exercent tecum.

y Nasum tuum z aures tuas precidēt. id est. deformabunt te. et hoc fiet potissime in exoculatione regis sedechie z nobilium occisione. iij. Regum vltimo.

a Et nouissimū tuū deuorabit igni. qz finalr ciuitatē z tēplū ꝓbusserunt chaldei. sublatis prius inde omnibus pciosis. ideo subditur. Et denudabunt te vestimen

tis tuis. a Et reue.ta.scel' tuū de te.q; nō vacabitur tibi idolatrie. b Et formicationē tuā de terra egypti id ē cōcupiscentiē i idolatria ⁊ amicicia c Nec leuabis oculū tuū ad eos.sperādo ab eis auxiliū.⁊ cet tali spe vana rebellauit sedechias ⁊ destructa fuit ciuitas

d Ecce ego tra. te i ma.eoꝝ q̄s odisti. i. chaldeoꝝ q̄bꝫ rebellasti.cetera patent ex dictis vsq; ibi.

e In via sororis tue

f Vm(id ē samarie bulasti multiplicē idola

g Et da.ca. (trādo. ei' i ma.tua.i.potestā te.sicli pena q̄ i scriptura noīe calicis de

h Bibes .(signat. profundū ⁊ latū.i. magnā penā intēsiue et extensiue sustinebis

i Que ex capacī. i. afflictionis ⁊ ignominie

k Et (dignissima epotā.vsq; ad feces. loquit metaphorice q̄si ō hoīe q̄ potat vinū mixtū aliude ⁊ sic nō solū bibit feces q̄ sunt i fundo.ꝫ et vt.q. vel ut q̄dāmō cyphū glutire.⁊ p ꝫ designatur magnitudo pene.

l Et vbe.tua.la.pre dolore. sic homines i magna tristicia cristē tes trahūt capillos suos.⁊ lacerant se vn

m Protecti (guber. sti mep' corp' tuuꝫ loquit de vltiōe p̄ modū adultere inerecūde q̄ a corpe suo elōgat virū ⁊ currit ad adulteros.sic pplus hierusalē elongauit se a deo ⁊ idola coluit.

n Et ait. Dic nerō agit de regno iude et samarie p̄iecti et primo ponit culpa.secō pena ibi. Tanq; g. Cui ei primū exprimitur culpa p̄iecti cū dr.

o Nūqd iudi. oolā ⁊ oolibā.q.d.ad te p tinet iudiciū edēnationis earū nūciare.

p Quia adulk.sunt.idolatria.

q Et san.in ma.ea.p domicidia. r Insup ⁊ fi.suos quos g'nu.mi.i. q̄s debuerūt applicare meo cultui.

s Obtulerūt eis.i.idolis. t Ad deuo.i.deburendū p modū supi' frequēter dictū de pueris oblatis idolo moloch. v Pollue. sanctua.meū i die illa.i.spe manasse quo in templo postea fuerūt idola.iii. Reg.xxi.

t Cūq; imo.fi.suos rē.q; post talia nephāda eadē die volebāt intrare.templū.⁊ deo seruire.⁊ tum' malū essꝫ.

Et denudabūt te vestimentis tuis.⁊ tollent vasa glorie tue. Et reuelabo turpitudinē tuā coram scelus tuū de te.⁊ fornicatiōes tuā de terra egypti. Nec leuabis oculos tuos ad eos ⁊ egypti nō recordaberis amplius q; ꝫ dicit dñs ds. Ecce ego tradā te i manus eoꝝ q̄s odisti, in manus de q̄bus satiata ē alia tua.⁊ agēt tecū in odio. Et tollēt oēs labores tuos, ⁊ dimittēt te nudā et ignominia plenā.⁊ reuelabit ignominia fornicationū tuaruꝫ Scelus tuū ⁊ fornicatiōes tue fecerūt hec tibi q; fornicata es p' gētes iter q̄s polluta es i idol' earū. In via sororis tue ambulasti. ⁊ dabo calicē eius in manu tua, ꝫ dicit dñs ds. Calicē sororis tue. ⁊ bibes, profundū ⁊ latū Eris i derisum ⁊ i subsānationē que es capacissima. ebrietate ⁊ dolore repleberis calice meroris ⁊ tristicie, calice sororis tue samarie. Et bibes illū, ⁊ epotabis vsq; ad feces, ⁊ fragmēta eius deuorab. ⁊ vbera tua laceravis, q; ego locutus sum ait dñs ds. Propterea hec dicit dñs deus. Quia oblita es mei ⁊ piecisti me p' corpus tuū, tu q̄z porta scelus tuū ⁊ fornicatiōes tuas. et ait dñs ad me dicens. Fili hois. nūqd iudicas, oolā ⁊ oolibā, ⁊ ānūcias eis scelera eaꝝ. q; adulterate sūt ⁊ sāguis i mānibus eaꝝ ⁊ cuꝝ idol' suis fornicate sūt. Insup et filios suos q̄s genuerūt mihi. obtulerūt eis ad deuorādum. Hꝫ ⁊ ꝫ fecerūt mihi Polluerūt sctuariū meū i die illa, ⁊ sabbata mea profanauerūt Cūq; immolarēt filios suos idol' suis. ⁊ ingrederēt sctuariū meū i die illa vt polluerēt illud Et hec fecerūt in medio dom' mee. Misit ad viros vēientes de lōge ad q̄s nuncios miserāt. Itaq; ecce venerūt q̄bus lauasti ⁊ circumliuisti stibio oculos tuos, ⁊ ornata es mōdo mulebri. Sedisti i lōco pulcerrimo, mēsa ornata ē añ te. thimiama meū ⁊ vnguentū meū posuisti sup eā ⁊ vox multitudis exultātis erat i ea. Et i viris q̄ de multitudie hoīs adducebāt ⁊ vēiebāt de deserto posuerūt armillas in mānibus eoꝝ, ⁊ coronas speciosas i capitibus eoꝝ. Et dixi ei q̄ attrita est i adulteriis. Nūc fornicabit i fornicatiōe sua Et hec et ingressi sūt ad eā q̄si ad mulierē meretricē, sic ingrediebant ad oollam ⁊ ad oolibā mulieres nepharias Viri q; iusti sunt. Hi iudicabūt eas, iudicio adultere

sacro loco se retrahere. y Diserūt ad viros ve. de lōge rē. loquit de pplo ad modū mulieris libidine ardētis q̄ aliquē mutuū lōge cū laboribus ⁊ sūptibus magnis p adulteris aduocādis. ⁊ in auxiliū eoꝝ lauat se ⁊ ornat vt eius placeat. sic iudei mutebant lōge, ⁊ cū sūptibus magnis ad adducēdum sacerdotes idolatrie de no no ab eis audite, ⁊ illis idolis offerebant bona q̄ deo, debebāt offerri. ⁊ ptꝫ hīa vsq; z Et mēla or (ibi. nata ē añ te. i. altare idoli ornatū, est ornamētis tēpli mei. ideo a Thuni (subdit. ama meū. de q̄ ptur Ero. xxx. q̄ mihi soli offeratur.

b Et vnguētū meū id ē q̄ vasa mei cult' debent iungi.

c Posuisti sup eā. i. applicasti ad idola

d Et vox mul(titudinis exultātis, ad laudem idolorum.

e Et i viris q̄ de multitudie hoīm adducebātur. i. sacerdotibus

f Posuerūt (idoloꝝ armillas i manibus eoꝝ rē. ornādo eas ornamētis sacerdotum

g Et ingressi (dñi. sunt ad eā polluēdo.

h Vi (p idolatriā. ri ḡ iusti sunt. Hic cōsequēter ponit pena cum dicit. Viri ḡ iusti sunt. i. aliqui viri les ⁊ potentes. qui i compatione indeoꝝ sunt iusti. p istos itelligūtur assirij qui destruxerunt samariam et chaldei ⁊ alij q̄ fuerunt cum eis in exercitu contra hierusalem. ipi enim nō receperant legem domini sicut iudei, ⁊ nō q̄uis essent idolatre tamen minus in hoc peccabant q̄ iudei.

i Hi iudicabūt eas i destruent executores iusticie mee.

k Iudicio adulteratū rē. que sm legem condemnātur ad mortem. Et hoc modo chaldei iudicauerunt regnū iuda, ⁊ assirij regnum israel. vt frequenter dictum est supra. ideo subditur.

l Adhuc ad eas multitudinem scilicet exercituum ad eas totaliter disperdendum. ⁊ patet littera vsq; ibi.

m Et auferā scelus de terra. p captionem vtriusq; regni

n Et discēt oēs mulieres .i. alie gētes o Ne faciāt sm scel⁹ eax .s. rūpēdo iuramētū qđ fecit sedechias regi babylonis q̄ adiurauerat eū p dñm .ij. paliꝫ. vlti. ꝛ Osee Et factū ē (rex ifir regi assyrioꝝ. Cap. XXIIII.

Hec ē ps nona ī q̄ ꝓpter malicīā ppli describit ei⁹ tribulatio sub methaphara duplici, sub vna descri/bit ppli afflictio, sub sc̄da afflictōis aggra/uatio, ibi. ꝛ factū est. Pīa ī duas. q̄ pīo ponit pabola. ꝛ sc̄da exponit ibi. ꝓterea. Circa primū ꝑmunit tempus cum dicitur b Jn an. no. s. trās migratiōis ioachin. ꝛ idē fuit ān⁹ nonus egni sedechie q̄ ei successit. ꝛ eodē ānō/nabuch. hierl'm obsedit c Dēse. x. decīa die mēsis. vt hr. iij. Re. vlti. iō subditur.

d Jn q̄ ꝑfirmat⁹ ē rex babylonis. i. obfir/mat⁹. e Aduersū hierl'm. ad destruen/dū eā. f Et dices p puerbiū. i. pabolaz q̄ sequit. cū dicitur.

g Pone ollā. i. dis/pone ad ignē. ꝛ p ollā intell'r url'm vt expō/tur. i. q̄ ppli fuit cō/gregat⁹ in ea p refu/gio. ꝛ p defēsiōe ciui/tatis ꝛ tēpli ꝺ chalde/os. in aliqbꝰ libꝫ sub/dit tñ nō ē in hebreo

h Eneā. ꝫ subintelli/git vtz p ea q̄ ifra se/quūtur. ꝛ ꝓpter ꝫ ad/ditū fuit ab aliq̄ ex/positore. l. forte a trās/latore. q̄ nō sp trāstu/lit vbū ex vbo. ꝫ ali/q̄n sensū ex sensu. pin/guissimū pec⁹ assue. istud ī hebreo nō est in ꝫ loco ꝫ p ea. i Congere frusta ei⁹. i. pinguissimi pecoris de q̄ postea subdit. p hec frusta itelligūtur par/tes ppli in url'm congregati ad ei⁹ defensionē ꝺ nabucho.

l Omne ptē bo. i. oēs fortes bellatores. l Electa ꝛ ossibꝰ plena. i. oēs viros fortes q̄ occurrerūt ibi vndiq;.

m Pinguissimū pec⁹ assume. i. id qđ ē melꝰ ī boibus de toto regno. n Cōpone ꝫ strues ossiū sub ea. i. faci es ignē de subtus de ossibꝰ q̄ ē fortioꝝ ꝫ de lignis. ita ex ponāt alīq̄. sed ꝫ nō vē bñ dictū. qz ifra vbi de isto igne loq̄tur vbi trāslatio nīa sic hꝫ. Cōgere ossa q̄ igne succen dam. Jn hebreo hr. Multiplica ligna accēde ignē. ꝓpter qđ Ra. sa. sic exponit. n Cōpone strues ossiū sub ea. id est sic dispone frusta in olla. q̄ ptes magis ossee sint desuper⁹ q̄si als sustētantes. p qđ designabat dispositō bellatoꝝ intra hierl'm p talē modū q̄ fortiores pīstarent debiliorib⁹ fulcimentū. o Efferbuit coctio eius. i. in sultus hostiū iualuit in tñ q̄ etiā fortiores bellatores ī ter ir l'm erūtes q̄ p ossa intelligūtur fuerūt q̄si dissoluti ꝛ tute. iō fugerūt tracta ciuitate in. uij. Re. vlti.

p Propterea. hic ꝓñr dicta pabola exponit. ꝛ ad sen/sum tā dictū. ꝫz aliq̄ supadditur cū dr.

q Ue ciui. sāguinū .i. d ē ir l'm q̄ effudit p phārā ꝛ iustoꝝ mul/tum sanguinem.

r Olle. sic. s. nota ē ir l'm vt dictū est

s Cuius rubigo. i. malicia indurata.

t Jn ea ē. pseuerās

v Per ptes ꝛ ptes etjce eā qz ī lōga obsi dione aliq̄ de idu ra/tis ī malis pīeūt fāe et aliq̄ pestilentia seu aeris corrupnōe. et ī eius captione aliq̄ ī sunt gladian. ꝛ reliq̄ captiuan. x Nō cecidit sup eam sors. q̄si ei ponit sors ad ostendēdū q̄ dēant mo/ri. vel dimitti sors p cet plibꝰ. sicut ionas sorte deprēhēsus cete/ris dimissis fuit ī ma/re. p iectus. sed hoēs capti sunt modis ꝑ/dictis. Et si aliq̄ eua serūt. vt ismael ꝛ aliq̄ alij fuerūt ita pau/ci ꝓportione q̄ ꝫ. q̄si y nihi lo ꝓputandi erāt. qui tñ postea fugientes ī egyptū cū iohānā fi/lio charee pierūt. sal/tem p maiori parte. Dicere. vlti.

y Sanguis enī ei⁹. id est peccatum.

ꝫ Super lympidis/simam petram effu/dit illum. i. ita publi cū ē ꝛ manifestū oīm bus q̄ nō ꝑt aliq̄ ter/giuersatione celari. sed iusticia diuina ipm exigit statim puniri. ideo subditur. a Ue ciui. sanguinū. i. hierl'm b Cuius ego grandem fa. piram. i. ignitiōem. a pir qđ est ignis. c Congere ossa. in hebreo habet ligna.

d Consu. car. i. fame ꝛ peste morient debiliores.

e Et coquetur vniuersa ꝓsitio. i. tota ꝛgregatio po/puli in hierl'm supra modum affligetur.

f Et ossa tabe. qz etiā illi q̄ sunt fortiores deficient.

g Pone ꝫz eam sup p̄u. vacuam. qz post euacuacionē ciuitatis a populo et diuitijs finaliter incēsa fuit a chal deis. h Ut incale. ꝛ liquefiat. es eius. i. materia edi ficiorum. i Et cōsu. ru. eius. vt sic locus incendaf in detestationē malicie in eo diu ꝓpetrate l: Multo la/su. ē. ad admonitionē dicte rubiginꝫ p Hier. ꝛ alios ꝓphe tas pl'm arguētes ꝛ ob hoc multas iurias sustinentes.

l Et nō ert de ea ni mubigo ⁊ē. ſ. tribulatōis q̄ frequēter
ptigit illo pplo añ ei⁹ deſtructionē. a Immundicia
tua execrabil, q̄ mūdari te volui, modis facilioribꝫ, vt p
pl'as correctões ⁊ pticulares afflictões. b Et ſi es mū
data ⁊ aliby mōis. c Dz nec mū⁹ pri⁹ do, fa, q̄eſ, undi⁊
gna, meā ī te, te tota
liter inſtrūēdo. ſic in
dignatio, hois grati
q̄eſcit ī deſtructione
b Et (ſui aduerſarij,
fa, ē. Hic ponit ſcda
pabola ad oñēdēdum
doloris augmētū, et
pīo pabola ponit, ſe
cūdo exponit ibi. Et
dixit Circa primū ſci
endū q̄ dolor cordis
alleuiat⁹ fletū ⁊ plā
ctū ſm q̄ dicit pbus
ij. rethо. q̄ q̄dū te
nēt claus⁹ i corde ma
gis pūgit ſed p fletuz
⁊ plāctū euaporat ⁊e
uanescit. ſic ⁊ dolor a
poſtematꝫ q̄dū ē in
tegrū ⁊ clauſū magiſ
affligit mitigat autez
qñ rūpit ⁊ ſanies flu
ere incipit ezechiel
do data fuit maxia
doloris ō morte vxo
tis, ⁊ phibit⁹ fuit eā
flere ⁊ lugere. Et h ē
q̄ dr hic. e Ecce
ego tollo a te deſide
ra, oculū tuo, i. vxorē tu
am q̄ ē magꝫ diligibi
lis q̄ aurū ⁊ argētū.
f Ingemu. tacēs. ita
q̄ nō appareat ſignū
doloris exteri⁹. Nz pti
g Cor[neaʳ interi⁹
rona tua, i. mitra ſcu
cuculla. h Circūligata ſit tibi. ad ppoſitioēz capilloz tuoz
q̄ ē modū lugētiū
i Hec amictu oro
velabis trahēdo ca
puciū añ oc'os ſic ſo
lent facere lugentes.
k Hec ci. lugē. cōēs
des, i. nō vines auſte
re, ſicut ſolēt lugētes facere. l Locut⁹ ſum ḡ ad popu
lū mane, nūciādo iſta a dño mihi p̄dicta. m Et mor
tua ē vxor mea veſpe, cluſdē diei ad vificationē dicti.
n Feciq̄ ma, dicit ſequentis. o Sicut p̄cepat mihi
ptinendo a luctu. p Et dixit. Hic oſtit pabola exponi
tur, q̄ hoc erāt deſignabaſ q̄ iudei q̄ trāſmigrati fuerāt cū
i Chonia in babylonē haberēt materiā doloris de deſtruc
tione hierl'm ⁊ templi, ⁊ de interſectione in q̄ erāt ami
ci ⁊ ſanguinei, ⁊ tñ nō auderēt lugere exītes in chaldea
ne viderētur dolere de regis babylonis victoria ⁊ ſic du
rius tractarent, ⁊ ſm h ptz lra p magna ptē. q Hec
dicit dñs deus, qui mentiri nō p̄t. r Ecce ego pol
luam, i. pollui ꝓmittam. s Sanctuariū meū, i. tēplū
filie vre eōs reliq̄ſtis, gladio
cadēt, ⁊ faciet⁹ ſic feci. Ora
amictu nō velabit⁹, ⁊ cibos
l ugētiū nō comedet⁹. Coro
nas hēbit⁹ ī capitibꝫ veſtr⁹,
⁊ calciamēta in pedibꝫ. Nō
plāgetis neq̄ flebit⁹, ſz tabe
ſcetis in iniq̄tatibꝫ vr̄is, et
vnuſq̄ſq̄ gemet ad frez ſuū
t Eritq̄ ezechiel vob ī portē
tū. Juxta oia q̄ fecit faciet⁹
cū venerit iſtud ⁊ſcietis, q̄
ego dñs ds. Et tu fili hois
u ecce ī die q̄ tollā ab eis fortī
tudinē eoz ⁊ gaudiū digni
tatis, ⁊ deſideriū oc'oz eo
rū ſup q̄ reqeſcūt aīe eoz, et
filios ⁊ filias eoz, ī die illa
cū venerit fugiens ad te vt
annūciet tibi, in die in quā
illa aperiet os tuū cū eo q̄
fugit, ⁊ loq̄ris ⁊ nō ſileb⁹ vl
tra eriſq̄ eis in portentum
v et ſcietis q̄ ego dominus,

Capitl'm. XXV.

Et fact⁹ ē ſermo dñi
ad me dicēs. Fili ho
mis b pone faciē tuā ō filios
āmon ⁊ pphāb de eis, ⁊ dic
es filijs āmō. Audite ver
bum dñi dei. Hec dic dñs
ds. c Pro eo q̄ dixiſti euge
euge, d ſup ſanctuariū meū,
e quia pollutū eſt, et ſup ter
ram iſrael q̄ſi deſolata ē, et
f Et fatietis ſic fe
ci, vos ptūēdo a ge
mitu ⁊ luctu rōne p
y Eritq̄ eze(dicta,
chiel vobis in portē
tū, i. in ſignū facti ve
ſtri futuri, q̄ ſic non
lurit morte vxoꝛ, ſic
nec vos audebit⁹ lu
gere deſtructionē tē
pli ⁊ ciuitatis.
z Ecce in die q̄ tol
lam ab eis fortitudi
nem eoz, i. viros bel
latores de hierl'm.
a Et gaudiū digna
tis, i. regnum ⁊ ſacer
b Et deſi (dotum
derū, oculoz eoz, i. tē
plū ⁊ alia q̄ deſiderāt
iterum videre.
c Aperiet os tuū.
id eſt tūc poteris ſe
cure loqui de iſta de
ſtructōne q̄ tūc pate
bit p effectū de q̄ po
pulus tuus nō vult
modo tibi credere.
d Et ſcietis q̄ ego
dñs, p experiētā ru
dicte mee.

Capitulum. XXV.

Et factus eſt
In p̄cedenti
bus a. tñ. c. vſ
q̄ huc pphauit ezechi
el ō iudeos pauca de
alijs gentibꝫ interſe
rēdo, hic incipit pro
phetare ō extraneos
⁊ diuidit in tres par
tes, q̄ prio pphizat ō
gentibꝫ extraneis, ſcdo interſerit aliq̄ de iudeis, xxiij⁹. c.
tertio reſumit de extraneis. ca. xxvij⁹. Prima ī duas, q̄
primo pphizat ō q̄ttuor pplos ſuccincte, ſcdo ō alios du
os diffuſe, c. ſe. Prima ad huc in tres, quia primo pphetī
zat ō amonitas, ſcdo ō tra idumeos ⁊ moabitas, ibi. hec
dicit, tertio contra phyliſteos, ibi. hec dicit. Circa primū
dicitur.
b Pone faciem tuam cōtra filios āmon, i. cōtra terram
eoz, et non ſolū ex modo loquendi, ſed etiam ſtandi oſi
das te contra eos loqui.
c Pro eo q̄ dixiſti euge euge, interiectio eſt gaudentis
d Super ſanctuarium meum, i. templum.
e Quia pollutū eſt, i. deſtructum p chaldeos.

f Idcirco ego tradã te filijs orientalibꝰ.i.chaldeis ꝙrã terra ⁊ egit ad orientẽ respcũ terre ãmonitaꝝ. Jste.n.ãmonite descẽderũt de loth nepote abrae.ꝑ qꝰ qꝫ tristari debãt de iudeoꝝ afflictiõe.⁊ ipi gaudebãt odio ⁊ iuidia moti.ꝓpter qꝰ meruerũt deleri.⁊ captiuari. g Et collocabũt caulas suas in te.i.ita destruẽt edificia ciuitatuꝫ ꝙ ponũt ibi caule pecoꝝ h Rabboꝫ rabath. metropoli tre ãmoni i Jmpitaculũ camelorũ.i.hic destruef ꝙ cameli pascent ibi et resumit cã cũ dicit.

l Pro eo ꝙ plausisti manu.i.ondisti signa magna leticie ꝓ hierlim ⁊ tẽpli destructiõe. l Et tẽdam manũ meã sup te.i. vindictam meam.

m Hec dicit ꝺ̃s ꝓphetizat ꝺ̃ moabitas ⁊ idumeos cũ dicit.

n Pro eo ꝙ dixerũt moab ⁊ seyr.i.moabite ⁊ idumei. idumea enĩ ⁊ seyr sũt noia ſynonima. o Ecce sic oẽs gẽ.do.iuda.i. regnũ iuda ẽ destructũ ⁊ captiuatũ sicut alia regna.ꝺ dicebãt insultãdo ⁊ gauden ꝺo.cũ tñ deberẽt cõpati ⁊ dolere. eo ꝙ moabite descẽderũt de loth nepote abrae ⁊ idumei de esau fratre iacob. p Idcirco ec.egn ape.humoab.i. fortalicia et munitiões fortes q̃ sustinẽt pondus aduersantiuꝫ q̃ nolãtur cum subditur.

q Bethiesimoth ⁊c. filijs orientis.i. chaldeis vt dictũ ẽ supra r Ut nõ sit memoria vltra filioꝝ amon id est nõ sint i reputatione vsq; ad tempꝰ magnum.

sup domũ iuda qñ ducti sunt i captiuitatez.' idcirco ecce ego tradã te filijs orientalibꝰ i hereditatẽ ⁊ collocabũt caulas suas i te. ⁊ ponẽt in te tẽtoria sua. Jpi comedẽt fruges tuas. ⁊ ipi bibẽt lac tuũ. Daboꝫ rabath' i hiaculũ camelorũ ⁊ filios amoꝝ i cubile pecoꝝ. ⁊ scietꝭ qꝛa ego ꝺ̃s. Qꝛ hec dicit ꝺ̃s deus Pro eo ꝙ plausisti manu ⁊ percussisti pede ⁊ gauisa es ex toto affectu sup terrã israel' Idcirco ecce ego.' extẽdam manũ meã sup te. ⁊ tradã te i direptionẽ gẽtiũ. ⁊ iterficiã te de ꝑplis ⁊ pdã de tribꝰ ⁊ terã. ⁊ scies qꝛ ego ꝺ̃s. Hec dicit ꝺ̃s de. ꝓ eo ꝙ dixerũt moab ⁊ seyr. ecce ut cur oẽs gentes domus iuda. idcirco ecce ego aperiam humerũ moab de ciuitatibus. ꝺ ciuitatibꝰ inquã ei. ⁊ de finibꝰ ei inclitas terre bethiesimoth ⁊ beelmeon ⁊ cariathaim filijs orientis cũ filijs amon. Et dabo eã i hereditatẽ vt nõ sit vltra memoria filioꝝ amon i gẽtibꝰ. Et i moab faciã iudicia ⁊ scietꝭ qꝛ ego ꝺ̃s. Hec dicit ꝺ̃s ꝺs. Pro eo ꝙ fecit idumea vltionẽ vt se vindicaret ꝺ filijs iuda peccauit ꝙ deliquẽs ⁊ vindictã expediuit ꝺ eis. idcirco hꝫ dicit dominꝰ ꝺs. Extẽdã manũ meam sup idumeã. ⁊ auferã ꝺ ea hoiez ⁊ iumẽtũ. ⁊ faciaꝫ eã desertã ab austro. ⁊ q̃ sũt i dedã gladio cadẽt Et dabo vltionẽ meã i idumeã per manũ ppli mei israel. ⁊ faciãt i edo iuxta iram meã ⁊ furorẽ meũ. ⁊ scietꝭ vindictã meã dicit ꝺ̃s ꝺs. Hec dicit ꝺ̃s deus Pro eo ꝙ fecerũt palestini vindictã ⁊ vlti se sũt toto aio. infericiẽtes ⁊ iplẽtes inimicias veteres. ꝓpea hꝫ dicit ꝺ̃s ꝺs. Ecce ego extendaꝫ manũ meã sup palestinos ⁊ interficiã interfectores. et pdã reliquas maritie regiõis. faciãqꝫ in eis vltiões magnas arguẽs i furore. ⁊ scietꝭ qꝛ ego ꝺ̃s cũ dedero vindictã meã super eos.

.XXVI.

In vndecimo ãno primã mẽsis. fca est sermo ꝺ̃ni ad me dicẽs. Fili hois. ꝓ eo ꝙ dixit tyrus de ierlim euge confracte sunt porte populoꝝ. conuersa est ad me. implebor. deserta ẽ. Propterea hec dicit dominus deus. Ecce ego super te tyre. Et ascendere faciam a te gentes multas Sicut ascendit mare fluctus eius. Et destruent muros tyri. et destruam turres eius. Et radam puluerem eius de ea. et dabo eam in sublimitatem petre. Expansionem retiũ in medio mari ero. quia ego locutus sum. ait dominus deus. Et erit in direptionem gentibus. Et filie eius que sunt in agro gladio interficientur. Et scient quia ego dominus. Quia hec dicit dominus deus. Ecce ego adducam ad tyrum nabuchodonosor regem babylonis regem regum ab aquilone in equis et curribus et in equitibus et populus multus. Filias tuas in agro gladio interficiet. Et dabit contra te munitiones. et circumdabit te vallo. et vallabit te clipeo. Et vineas ponet contra te. Et lapides tuos et ligna tua et puluerem tuum in medio aquarum ponet. Et non erit sonitus cithare tue vltra. Et organa tua non audientur vltra. Et dabo te in sublimitatem petre. Expansionem retiũ in medio mari eris. quia ego locutus sum. ait dominus deus. Et erunt in direptionem gentibus. Et filie tue

i Et radam puluerē eius de ea.i.sic destruā oīa edi
ficia.q; vent⁹ tollet puluerē ⁊ remanebūt soli lapides.
k Siccatio sagenarū erit in medio maris. Ō ōr eo q; ty
rus erat vndiq; clausa mari.ideo ipa destructa piscatores
siccabāt ibi retia sua. l Filie ēj eius.i.ciuitates ⁊ vil
le ei sub dite.

m Que sunt i agro id ē in arida site ⁊ nō in mari sicut tyrus.
n Gladio cadēt.in terfectis earū hītato ribꝫ. o Quia hec
dicit dīs ponit b⁹ de structiōia cā effectia q̄ ē duplex.vna prin
cipalis.s.de⁹.alia in strumētalis.s. rex ba
bylonis que in ꝟ fu
it flagellū dei.⁊ vtra
q; tangit cū ōr i ps̄oa
dei. p Ecce ego
addu.ad tyrū nabuc.
rē.p illā ei ptē addu
cit exercitū ad tyrum
q Regē regū.q; mul
tos reges hēbāt tri
butarios.ceteta pa
tent vsq; ibi.
r Et ꝓportabit ag
gerē.voluit enī a lit
tore maris vsq; ad ti
tū ponere tantā con
geriē lignoꝝ terre et
lapidū q̄ haberēt vi
am vsq; ad ciuitatē.
sed ꝓplere nō potuit
ꝓpter qđ p nauiguin
eam cepit.
s Et ele.ꝫ te clipe
um.i.clipeos bellato
rū suoꝝ ad te inadēdū
t Et vineas ⁊ arie
tes tēpabit.i.in debi
ta ꝓportione colloca
bit ad destruendū mu
ros tuos. Est autē vi
nea instrumentū bel
licū ad destruendus
murū.et in libro qui
catholicō ōr vocatur
catus alio nōie.ōr
vinea q; tungit mu
ro.⁊ defodit latēt ho
mines murū psonan
tes.sicut vinea adhe
ret m...o ⁊ sub ea ob
umbrantur hoīes.
v Inundatōe eq̄
eius.i.ex maxima multitudine eoꝝ. x Opiet te pul
tus eoꝝ.i.tantus puluis eleuabitur q̄ ciuitas ab extrī
bus extra aliquātulū a longe non videbitur.
y Asonitu ⁊ mouebūtur muri tui.i.videbūtur moue
ri cetera patent vsq; ibi. z Et statue tue nobiles.id ē
ydola tua.vel dicūtur ꝟ statue nobiles imagines nota
belū psonarum.que antiquitus i ciuitatibꝫ erigebātur
ad honorem ipārum.

a Et puluerē tuū in medio aquarū ponent.q; vent⁹ ele
uans puluerem de ruinis ꝓficiebat eos i mare.ibi etiaꝫ
fuit piecta magna pars lapidū ⁊ lignoꝝ.q̄ fuerūt in edi
ficijs. b Et ḋescere facā multitudine canticoꝝ tuo
rū.q; nō habebis materiā cantādi.scu magis ingredi.ce
tera patē ex ꝓcedentibꝫ vsq; ibi. c Nec edi
ficaberis vltra.i. vsq; ad magnū temp⁹
post qđ tu fuit recdi
ficata.⁊ iterū dīstruc
ta et iterum destru
cta p alexandrū ma
gnū.⁊ iterū recdifica
ta.⁊ postea a chaldeis
capta. Anno dñi
M.ccc.xv. vt hī i chro
nica helmandi.
d Hec dicit. Hic cō
sequēter describit fu
ror admirationis tā
te ciuitatis cū dicit.
e Numq̄d a sonitu
ruine tue ꝛc.i. audi
tis rumoribus ruine
tue.
f Cōmouebūtur in
sule.i.habitatores i
sularū q̄ solebāt fre
quentare portū tuū.
q.d.hīc p admiratiōe
et stupore.
g Et descendēt de
lectis suis. in signuꝫ
trīstitie ⁊ pēnitentēs
h Omnes princi
pes maris.i.naugio
rum.q̄ frequētabant
portum tuum.
i Dicent tibi. com
patiendo.
k Quomodo peri
sti.q.d.non videbaꝫ
possibile fieri virtu
te humana.⁊ sine du
bio ita fuit. quia vi
ctoria ulla facta ē prī
cipaliter virtute diui
na.vt dictum est.
l Hunc stupebunt
naues.id est. portan
tes mercimōia i ma
nibus.
m Eo q; null⁹ egre
diāt ex te.q; eos recī
piat ⁊ merces eoꝝ e
mat.
n Et adduxero sup
te abyssum.i.omnimodā destructiōem.
o Et detraxero te ꝛc.in mortem vel in infernū.
p Ad populum sempiternū.quia a morte et inferno
non est reccessus ad ꝓsentis vite statum.
q Porro cum dedero gloriam.electis in iudicio dicen
do. Venite benedicti ꝛc.
r In nihilū redigī te.⁊ nō eris.⁊ requi.rē.⁊ q; cessabit
status mortalis vite.

Et factū ē. hoc ponit scōa causa. ca. xxvii. dicte destructiōis tyri. q̄ fuit numia opulēta. vā tyrij fuerūt deo ingrati. z i supbiā eleuati. Et diuidit i duas ptes. q̄r prio describit hec opulēta. scōo opposita miseria. ibi. In aqs multis. vt opposita iuxta se positā magis eluceſcāt

redigā te. z nō eris. z req̄sita nō iuenier; vltra i sempiternū dic dns ds. xxvii.

Et factū ē vbū dūi ad me dicens. Tu ḡ fili hoīs assume sup tyrū lamētū. z dices tyro. q̄ hītat i introitu mar; negotiatiōi pplor ad insulas multas. Hec dicit dns ds

O tyre tu dixisti. Perfecti decoris ego sum. z in corde maris sita. Finitimi tui q̄ te edificauerūt ipleuerūt de corē tuū abietibꝫ de sanir extruxerūt te. cū oīb tabulatis maris. cedrū de libano tulerunt vt facerent tibi malu. quercus de basan dolauerūt in remos tuos. z transtra tua fecerunt tibi ex eboze indico. z ptoriola de insulis italie. byſſ varia de egypto texta ē tibi in velū. vt poneret malo hiacynthus z purpura de insulis elisa facta sunt opimentū tuū. Habitatores sidōis z aradij fuerunt remiges tui. sapientes tui tyre. facti sunt gubernatores tui. senes biblij z prudētes ei habuerūt nautas ad ministeriū varie suppellectilis tue. Omnes naues maris et naute earū fuerunt i populo negociatiōis tue. pse z lydi z lybies erāt in exercitu tuo viri bellatores tui. clypeum z galeam suspēderunt in te. p ornatu tuo. Filij aradij cū exercitu suo super muros tuos in circūitu sed z pygmei q̄ erāt in turribus tuis pharetras suas suspenderūt i muris tuis p gyrū. Ipi cōpleuerūt pulcritudinem tuam Carthaginenses negociatores tui. A multitudine cunctarum diuitiarum. argento. ferro. stanno. plumboq̄ repleuerunt nundinas tuas. Grecia et tubal et mosoch ipsi institores tui. Mancipia et vasa erea adduxerūt populo tuo. de domo thogorma. equos et equites arado insula tyro ḡpinq̄. Fuerūt remiges tui. duces remos. vsi vsus. Fit remex ducēs. ē rem ductus in amne. Isti enī erāt assueti a puericia remigare. z iō melius sciebāt facere. Sapiētes tui tyri. valde erpti in mari. Facti sunt gubernatores tui. q̄r ex istis dependet salus nauiū z q̄ st isti subtus Senes (dicunt biblij. a biblos insula dicti. q̄ p expiētia lōgā hēbat nauigādi sciā habuerūt (entiā nautas ad ministeriū. q̄ gubernabāt naues p uas. i q̄bꝫ mercimōia portabāt ad lit de magnis nauibꝫ q̄ no pōt tm̄ appropinq̄re terre. c sōēs naues mar rē. hyppole ē ad designādu mlti tudiez nauiū. z nautoz portū tyri freq̄ tātū. d Perse. h pōt ofici opulentia tyri i exercitu bellico citates ei z regnadiu durare si possent nutrīent validos bellatores q̄ inducētibꝫ resisterēt. iō dr ps e lybij isti erāt optimi sagittatores. e Alipeū z ga. suspē. in te. vt pmpte posset se armare f Pro ornato. h ei erat ad glaz ciuitatis z frōrē aduersarioz. g Filij aradij. i. hoies de aradio insula. h Sed z pygmei. hoīes sūt cubitabilī magnitudis. Dicūt tñ h exposito res alij q̄ erāt optimi sagittatores. iz essent pui z iō ad defensionē ciuitatis i turribꝫ ponebāt. iz h nō ē vsit̄e q̄ i tā puo corpe eēt vt ad efficaciter sagittādū. maxie q̄r de eis dr q̄ pugnāt ꝫ grues z vix se pōt ab eis defēdere. iō melius dr q̄ ibi ponebāt ad declarandā fortitudīs tyri. q. d. si nō eēnt ibi alij pugnatores. posset tñ resistere aduersarijs. sic. ij. Reg. v. in vnā opinionem ceci z claudi supra portas ui in fuerūt positi ad insultādū dauid. ac si diceret. isti soli posset defendere ciuitatē ꝫ te. iō subdit. i Ipiple. pul. tuā. i. opleta ofidet tua fortitudinē. l Cartha. h ofiditur opulēta tyri i excessu mercatuo. Ibi nota q̄ p mercatores illa q̄ abūdāt i vna terra z viliter emūtur ad alia deportāt vbi care vēdunt z sic itelligēdū ē de terra iferi nolasi q̄ bona ibi abūdātia portabāt ad nūdinas tyri. vbi mercatores de diuersis nationibꝫ currebāt. iō dr. l Cartha. nego. tui portātes diuersa metalla ad nūdinas tyri. Erat aūt carthago ciuitas magna aphricē capitanea. l Grecia z tubal. i. hispania. m Et moso. h. i. capadocia. n Ipi. id ē hoies de istis terris nati. o Institores tui. i. mercatores sic dicti. q̄r instāt mercibꝫ vēdēdis z emēdis. p Mancipia. i. puos z ancillas venales. q De domo thogor-

mā.i. de phrigia. r Equos et eḡtes. vt eēnt ibi stipē diarij. s Filij dedan. ciuitas ēidumee vt dictū est ē. rr. t Dentes ebur. i. dētes elephrantoꝝ de qb⁹ fiūt opa eburnea. v Et hebeninos. e aūt hebenus arbor q̄ cesa durescit in modū lapidis. r hz lignū nigrū tō frequēter cōiungit ī operib⁹ curiosis cuz ebore. vt album iuxta nigrū magis appareat et ecouerso. Dicūt āt dētes hebenini portiones ligni dicto mō

g Syr⁹ (indurati. nego.iu⁹. i. ad vtilitatē tuā. y Propter mul. operū tuoꝝ in te z But (fiendoꝝ. tā. i. tinctura p̄ciosaz. a Et purpurā r scūtulata. i. pannos varie ꝓtextos ad modum b Et sericū (sericoꝝ. et chodchod nomē ē hebraicū r dicunt hebrei q⁹ ē nomen lapidis p̄ciosi. q̄s autez sit nō dicunt in ſpāli. c In frumēto p̄rio. id ē optimo qō cr. sit in iudea. Cetera patent vsq; ibi.

d In vino pin. in lanis coloris optimi. in hebreo habet. In vino albo et lana alba. vnū eñ albū assimulatur pinguedini in colore. color alb⁹ etiā tenet supmū gradum in coloribus.

e Dan r gre. r mo. noia sūt regionū orientaliū vt dicūt alicꝫ. f Proposuerūt ferfabre. i. formatū ī diuersa instrumenta.

g Stacten. i. gutta h Et cala (myrhe. mus. spēs aromatica q̄ crescit in ꝓtalibanū. cetera patēt vsq; ibi.

i Cū vniuersis pi. aro. i. ꝑcipuis.

k Aram et chenne r. noia sūt regionuz. vnde veniebāt mercatores ad tyrum.

l In volucris. i. fardellis. m Hyacinthi r polymi. q; in eis p̄ciosi panni hyacinthi in coloris r panni multi coloris q̄ dicunt hic polymiti a polis qđ ē pluralitas r mitos gutta.

n Cedros q̄z r. q; ad nūdinas tyri non tm̄ apportabāt p mare pānī r cetera supra dicta sz etiā ligna cedrina. o Et repleta es multis diuitijs. p Et glorifi. nimis in corde maris. i. elevata in superbiā ꝓpter situ difficilē r q̄si inexpugnabilē. q In aq̄s mul. hic ꝓfert pro

r mulos adduxerūt ad forū tuū. s Filij dedan negociatores tui. Insule multe negociatō manus tue. t Dentes eburneos r hebeninos cōmutauerūt ī p̄cio tuo u Syr⁹ negociator tu⁹ ꝓpter multitudinē operū tuoꝝ. x gutta r purpuraz r scutulata et byssuz r sericū r chodchod ꝓposuerūt in mercato tuo Juda r terra israel ipi instructores tui y ī frumēto prio. balsamū et mel r oleū r resinā ꝓposuerūt in nūdinis tuis. z Damascen⁹ negociator tuus ī multitudinē operū tuoꝝ. a ī multitudie diuersaruz opū. b in vino pingui. in lanis coloris optimi. c Dan r grecia r mozel in nūdinis tuis d ꝓposuerūt fetrū fabre factū e stacte r calam⁹ in negotiatōe tua. f Dedan institores tui in tapetib⁹ ad sedendū. g Arabia et vniuersi p̄cipes cedar ipi negociatores manū tue: cū agnis r arietib⁹ r hedis venerūt ad te negociatores tui. h Vendītores saba r rema ipi negociatores tui. i cum vniuersis primis aromatib⁹ r lapide p̄cioso et auro qđ ꝓposuerūt ī mercatu tuo k Aram r chenne et eden negociatores tui saba r assur r chelmach vēditores tui. l ipi negociatores tui. multiphari

am ī volucris m hyacynthi r polimitoꝝ gazarūq; p̄ciosarum q̄ obuolute et astricte erāt funib⁹. n cedros q̄z habebāt in negociationibus tuis: o Naues maris principes tui in negociatōe tua et repleta es. r glorificata nimis in corde maris. p In aquis multis adduxerunt te remiges tui. q Uent⁹ auster contriuit te. r In corde maris diuitie tue. r thesauri tui et multiplex ī strumētum tuum s Naute tui r gubernatores tui. t qui tenebant suppellectilem tuam et populo tuo ꝓerant. u viri quoq; bellatores tui qui erant in te cū vniuersa multitudine tua que est in medio tui. x cadēt in corde maris ī die ruine tue. y A sonitu clamoꝝ gubnatoꝝ tuoꝝ z turbabūt classes: a r descēdēt de nauib⁹ suis oēs q̄ tenebāt remū⁹ Naute r vniuersi gubnatores maris in terra stabūt r b eiulabūt sup te voce magna. et clamabunt amare. c Et supiacient pulue rē capitib⁹ suis r cinere cōspgēt. d r radēt sup te calui ciū: r accingent cilicijs. e Et plorabūt te in amaritudie aīe ploratu amarissimo. et assumēt sup te carmē lugubre et plāgent te. f Que est vt tyrus que obmutuit in

mk ipi⁹ tyri sequēs miseria. r diuidit in duas ptes. quia primo ponit ipi⁹ tyri destructio. scdo alioꝝ cōpassio. ibi. A sonitu. Circa primū describit destructio tyri sub metaphora nauis in medio mari exīstis. r tēpestate surgente ꝓterit r diuitie ibi exīstes pdunt. et homines submergūtur. et h ē qđ dicit.

q In aquis multis. id ē in tribulatōibus r Adduxe(magnis. runt te re. tui. i. rectores tui p ingratitudinē eoꝝ r superbiā vt dictū fuit in pn̄cā.

s Uent⁹ au. i. exercitus chaldeoꝝ q̄ cōpat austro. eo q; ventⁿ⁹ est t Con(tepestuosus. triuit te. i. ꝓterea te loquēdo de futuro per modū ꝑteriti. ꝓpter p̄phetie certitudinē.

v In cor. maris diuitiue r. quia chaldei q̄cqd p̄ciosū erat ibi absorbuerūt rapiētes sibi. r Naute tui et gu. ppli.

y Qui tene. su. i. ciuitatis regimen.

z Uiri quoq; belli. tui q̄ erāt in te ad tui defensionē.

a Cadeut in corde mar. absorpti a chaldeis. b A sonitu. Hic ꝓfert describit alioꝝ cōpassio. milii cīs ꝓpli audietes destructione tyri dolebant tū q; lucrabant ibi p mercatōes vt dictū e. tū q; timebāt sibi vt maiora pati a chaldeis. ideo dicitur.

b A so. cla. gu. tuoꝝ tū. i. a tumoꝝ⁹ auditis ō delectiōe maloꝝ tuoꝝ. c Lon. classes. i. alie ciuitates.

d Et de. de na. suis id ē hūiliabunt r timebūt oēs q̄ tenebāt remū. i. ciuitatuz gubernaculuz.

e Naute r vni. r. i. alij miores p̄sidētes sub matonib⁹.

f Eiula. su. te. i. pro

tua destructiōe rōnib⁹ p̄dictis. g Et supu. pul. capi. suis. in signū tristicie et hūiliatōis. h Et ra. su. te. ꝓpter te. i Calui. i. capillos ꝓrios tondēdo. sicut dr de iob in amaritudie posito. k Et tonso capite corruit in terrā cetera patent vsq; ibi. l Que e vt ty. i. silis et in diuitijs et fortitudine. l Que. ob. in me. ma. nō potens resistere chaldeis. m Que in exitu negociatōm tuaꝝ r. i. de bonis apportatis in te p mare r ibi venditi

diuersis gētibꝰ ꝛ sic ꝛ te exeuntibꝰ. n Im ple. mul. eoꝝ indigētias supplēdo. o Nūc cōtrita es a mari. id ē a nabuch. q̄ cōgat mari ꝓpter eꝝ tēpestuositatē. vel p Uniuersi hāt (hoc dī. qꝛ p nauigiū ceptū cuitatē. in. obitu. sup te. i. p tua destructiōe. q Et reges eaꝝ oēs tempe. pcussi. in mētes ne sūt sibi con ꝛ Duta. (tingeret. vel. pre tristicia et ti more. s Negoci. po. sibila. sup te. sicut supra rē pditū solent hoīes sibilare i signū totalis destructōis.

Ca. XXVIII.

Et fact' ē. Dic pōt tema cā destructōis tyri. q fuit nimia superbia. et diuidit i duas ptes. qꝝ primo describit tyri delectio. scōo israelis erectio. ibi. Et non erit vltra. Sicut ergo dictū est. s. vna cā destructōis tyri fuit q gaudebat de destructōe hierlm. ō eōuerso pꝝ destructōes tyri pōt sublemarō popli israelitici. pria in duas. qꝝ prio describit destructio tyri metropolis scōo sibi subdite sidi onis. ibi. Et fact' ē. Prima in tres. quia prio circa tyrū ponit excessus elationis. scōo ei⁹ destructōis. ibi. Propterea. tertio modus lamētatiōis. ibi. Et fact' est. Circa primū sciendū q aliqui ista dicta exponūt de ca sui dyaboli. sed hec expositio videt magis mystica q̄ litalis. ideo alii exponūt ad litaz de rege tyri cui dicit.

b Eo q elevatum ē cor tuū. p nimiūe superbie excessum. c Et dixisti de' ego sum. i. potēs in terra sicut deus in celo. et ē hyperbole. sicut cōiter dē de aliq̄ multū potēte in aliq̄ patria vel ciuitate. talis est de' talis ciuitatis vel patrie. vel forte hoc dicit. quia rex tyri ex nimia elatione faciebat sibi exhiberi diuinos honores sic ioas rex iuda. ij. Paral. xxiiij. et nabuc. Dan. iij. et gaius imperator. d Cū sis hō fragilis ꝛ mortalis. vt hoc deberes e Ecce sa (humiliari ꝛ te nō facere tāq̄ deū adorari. pientior es tu daniele rē. fm estimatōez tuā p̄sumptuosam. vel h dicit ōrisonie. f In sapia ꝛ prudētia tua. terrena animali ꝛ dyabolica. g Fecisti tibi fortitudinem aggregando tibi bellatorum multitudinē. cetera patent in litera. h Propterea. hic dicit pōt pontifex⁹ destructionis. qui iuste infert excessui elationis. ō subdit.

i Ego adducā sup te alienos. i. chaldeos. quoꝝ lingue medio matis. m Que i exitu negociatōnū tuaꝝ ō matri ipletis pplos mltos i mltitudinez diuitiaꝝ tuaꝝ et pplōꝝ tuoꝝ ditasti reges tre. n Nūc contrita es a mari. i pfūdis aq̄ꝝ opes tue. ꝛ ois mltitudo tua q̄ erat in medio tui cecidēt. o Uniuersi hītatores insulaꝝ obstupuēt sup te. ꝛ reges eaꝝ oēs tēpestate pcussi mutauerūt vultū. p Negociatores pplorū sibilauerūt sup te. Ad nihilū deducta es. ꝛ nō eris vsqꝫ in ppetū. .XXVIII.

Et fact' ē sermo dñi ad me dicēs. Fili hominis. dic pncipi tyri. Hec dicit dñs dūs. Eo q elevatū ē cor tuū ꝛ dixisti. Deus ego sū. ꝛ i cathedra dī sedi i corde maris. cū sis hō ꝛ nō deus. ꝛ dedisti cor tuū q̄si cor dī. Ecce sapiētior es tu daniele. oē secretū nō ē absconditū a te. In sapia ꝛ prudētia tua fecisti tibi fortitudinez. ꝛ acq̄sisti auꝝ ꝛ argētū i thesauris tuis i mltitudie sapiētie tue ꝛ in negociatōne tua mltiplicasti tibi fortitudinē ꝛ elevatū ē cor tuū i rore tuo. Propterea hec dicit dñs dūs. Eo q elevatū ē cor tuū q̄si cor dei idcirco ecce ego adducā sup te alienos robustissimos gētiū. Et nudabūt gladios suos sup pulcritudinē sapie tue ꝛ pollu ent decorē tuū. Interficiēt ꝛ detrahēt te. ꝛ morieris i interitu occisoꝝ i corde maris. Nūq̄d dicēs loqris. deus ego sum corā interficientib⁹ te. cū sis hō ꝛ nō deus. In manu occidentiū te. morte incircūcisoꝝ morieris i manu alienoꝝ. qꝛ ego locutus sum ait dñs dē. Et fact' ē sermo dñi ad me dicēs. Fili hois. leua plāctū sup regē tyri ꝛ dices ei: Hec dicit dominus dē. Tu signaculū similitudinis. plenus sapiētia ꝛ pfectus decore. in delitijs paradisi dei fuisti. Omnis lapis pciosus operimētū tuum. sardius thopasius et iaspis chrysolitus et onix ꝛ berillus saphirus et carbūculus et smaragdus. Aurū quoq̄ opus decoris tui et foramina tua in die q̄ cōditus es preparata sunt. Tu cherub extentus ꝛ ptegens

n Robustiss. gen. ꝛ iō nō poteris ēsistere. et tūc cognosces fragilitatē tuā. iō sequitur. l Pungquid dicēs loqris. deus ego sum rē. q. d. nō. qꝛ deficiēt supbia tua. m Morte incircūcisoꝝ morieris. i. non solū morte corpali ꝫ et eterna ꝛ loquit hic scriptura de incircūcisis ꝓ dolarie deductis. q̄ tunc erat cōe p orbem incircūcisi nī q̄ nō tenebant ad lege moysi. ꝛ erāt cultores vni' veri dī. sic Job et plures alij moriebant i statu sal. n Et fact. (nando. est. Dic pōt pontifex modus lamētatōis cū dicit Leua planctū rē. et qꝛ sicut dicit Boetius. i. de consol. Infelicissimū infortunij genꝰ est fuisse felicez. ideo i hoc plāctu primo recolit felicitas regis tyri ꝓ tenta cū dī. p Tu signaculū similitudinis. s. dei. bona eīs a deo data etiam naturalia. vt claritas ingenij. potētia et huiusmodi. sunt q̄dā impressiones bonitatis diuine. que multū abundanter fuerunt regi tyri et suis principibꝰ concesse. iō subdit.

q Plenus sapia. tū ē claritate ingenij per quā acquirit sapia de facili si applicet ad diuina. sed ista fuit magis applicata ad curiosa et terrena. iō subditur. r Perfect' decore. in domib' et vestib' curiosis. ꝛ thesauris ꝛ localib' pciosis. s In deli. paradisi dei fuisti. hyperbole est ad designandū multitudinē ꝛ magnitudinē deliciaruꝫ in quibus vinebāt tyrij. ꝓ tale modū dicit Esa. xxiij. ō regione circa iordanem. q̄ irrigabat sicut paradisus dñi. t Omnis lapis pciosus operimētū tuū. in vestibus essent suis habebant lapides pciosos ad ornatū insertos. quoꝝ nominant aliqui cum dicitur. v Sardius thopasi' rē. per quos intelliguntur etiam alij non nominati. x Aurum quoq̄ opus decoris tui ꝛ foramina rē. quia gemme iste erant auro inclusē ex vna parte. et ideo i auro fiebant quedam fosse q̄ dicunt hic foramina. vt ibi gēme includerent ex parte vna. y Tu cherub extentus rē. cherubin existentes in templo extendebat alas suas. ita rex tyri extendebat potentiam et gloriam ad regiones alias per fame diffusionem. z Et posui te in monte sancto. id est in honore regio firmo. sanctum eīs in vna significatione idem est quod firmum.

z Dei.qz oīs ptās a deo est. a In medio lapidum ignitoz.i.ad modū ignis radiantiū b Ambulasti.ta libo ornat' vt dictū est. c Perfect' in vijs tuis.i.p spere incedens in tpalibo bonis. d Donec inuēta ē i iquitas in te.p quā demeruisti deijci a dignitate.

e In mlti.nego.cē. fraudulent' acq̄rēdo.

f Et eieci te de mō. dei.i.de sublimitate regni a me tibi dati. cetera patēt ex dictis

g Perdidi(vsq; ibi sti sapiam tuā i dco re tuo.ex decore ei di uitiarū ꝛ poētiaruz eleuat' fuit i superbiaz q̄ obnubilat intellcm ꝛ sic destituit sapiam

h Tu faciē regū de di te.i.i exēplū vt ca ueant a malis tuis.

i Polluisti scīficationē tuā.i.regni tui

k Pro (firmitatē. ducā g ignē d medio tui.qz dissensio fuit i tyro.ꝓter quaz aliq̄ exierūt latēter cūtes ad regē babylonis. ꝛ incitauerūt eū vt veniret ꝺ tyrū ad eā inc̄edendā. l Oēs q̄ viderint te in gentib obstupescēt.ex tuo casu repentino.

m Nihil fact' es. ciuitas enī ita fuit d structa q̄ q̄si nihilus erat reputanda.

n Et nō eris i ppetuū.s.reedificata vsq; ad tps magnū.vnde in hebreo habet. Et nō eris in seculū.q̄ nō iportat ppetuitatem simpliciter.

o Et fact' ē. Hic ꝓfir describit destructio sidonis q̄ erat de regno tyri cū ōr. p Ecce ego ad te sidon.i.ad te puniendā. q Et glificabor in me.tu.i.gloriosus appare bo ꝓ effectū mee ptās. r Cū fecero in ea iudicia puniēdo eā fm sua demerita. s Et sanctificabor in ea.q.d ar sctūs p ei' punitiōe iusta. t Et immit.ei pesti.id ē mortalitatē ex lōga obsidione. v Et sanguinē.i. cruentionē multi.sanguis in eius captiōe. x Et nō erit.h post deiectionē tyri ꝛ sidonis.q multa mala intulerāt iudeis.ponit iudeoꝝ ꝓsolatio cum ōr. Et nō erit vltra domui isr̄l offēdiculū amaritudis.q tyros ꝛ sidonios spoliantes isr̄l bonis suis. y Et spuma.do.mse.qz no solū bonis suis filios isr̄l spoliabāt.iz etiaz i corpib lcdebāt vulnerādo ꝛ occidēdo. z Et sciēt q̄ ego dns p exp̄iē tiam bonoꝝ q̄ ꝓferā eis.ꝛ h̄ fuit ipletū i reditu babylonice captiuitatis.iō subdit.Cū congregauero cē.

a Sanctificabor in eis.i.sctūs apparebo i eoꝝ liberatione mirabili. b Et habi.in ea se. reedificata hierlm p neemiā. Tūc enī samaritani ꝛ alij eoꝝ aduersarij cessauerūt eos molestare. c Et cognoscent q̄ ego dns eoꝝ qui deprimunt eos. d Cū fecero iudicia.i.puniciōes debitas. e In oīb q̄ aduersant eis p circuitū.scz ei tps reuersiōis ꝺ babylonie tyri egypti ꝛ assirij.ꝛ ceteri q̄ molestauerāt iudeos. fuerūt captiuati p regē babylonis.ꝛ p ca babylonij p cyrū ꝛ darium Dani.v. Et p' h̄ p duos annos q̄bus regnauit dari'.cyr' ei succedēs dedit ppl'o iudeo rū licētiaz redeūdi i iudeā.vt h̄ꝫ.i.Esdre.i.

In.c.xxviij.vbi ōr i postil. Cures primā sciēdū q̄ alīq̄.c.istud exponūt de casu diaboli. Additio.

Studi.c. licēter exponit de casu diaboli fm septimam regulaz Isidori de summo bono.quā ēt postil.recitat.i.ij.plogo sup gene.ꝛ sumit illa regula de diabolo ꝛ de eius corpe.qz cū diabol' oīm sanctoꝝ sit caput iuxta illd Job.xli.c. Ipse ē caput sup oēs filios superbie.cui' capitis mēbra sūt oēs antiqui hostis ꝓpter onerionē capitis ad mēbra scriptura loquēs de vno in eodē ꝓcessu trāsit ad loquēdū de alio. sic Esa.xiiij.c. loquēs de rege babylōis q̄ erat diaboli mēbrū trāsit ad loquēdū de principe demonū cū subdatur ibidez. Quō cecidisti de celo lucifer q̄ mane oriebaris Et ezechie.xxviij. loquēs de principe tyri trāsit ad loquēdū de diabolo cū dic. Tu signaculū similitudis plen' sapia ꝛ pfect' decore i deliciis paradisi dei fuisti. Hoc. ille. vii h̄ ca.legalit' de vtroq; pdictoꝝ.s.capite ꝛ mēbro exponēdū ē trāscūdo de vno ad aliud mō pdicto. Ca.xxix.

In anno. Hic ezec. ꝓhibat ꝺ egyptū.ꝛ diuidit i duas ptes.qz prio destructionē egypti denūciat.secūdo sup h̄ carnē lugubre decātat cap. xxxij. Pria in duas.qz prio hāc destructionē pdicat.secdo ad silitudinē adducit ca.xxxi. Pria adhuc i duas. qz prio ꝓhibat ꝺ regē egypti ꝛ ei' bellatores.secdo ꝺ eoꝝ auxiliatores.cap.se. Pria i duas.qz prio denūciat egypti destructio.secdo populi iudaici reductio.ibi. In die illa. Pria adhuc i duas qz prio ponit cā destructiōis demeritoria.secdo effectua. ibi. Et factū ē. Prima adhuc i duas qz prio ponit egypti destructio.secdo eiusdē reparatio.ibi.qz hec dicit. Prima i duas fm duplicē cām destructiōis egypti.secda ibi. Prio eo q̄ fuisti. pria ār fuit numia superbia.cui tñ ꝑmittit tps reuelatiōis h' destructionis cū ōr. a In an.r.s. transmigratiōis ioachi regis iuda b Una die mēsis.i.pria die mēsis sic Beli.i.ōr. Factū ē vespe ꝛ mane dies vn'. i.

primus. c Pone faciē tuā ꝺ pha. ad p̄nūciandū miſeriā ei⁊ populo ſuo futuram. c Ecce ego ad te. ſ. de d Draco. (ſtruēdū. ꝓpter voloſitatē.

e Magne. ꝓpter potestatē. f Quiſcubas. i. ſecure habitas fm tuā eſtimatōem. g In medio fluminū tuoꝝ. i. in egypto q̄ nilo irrigat. et mlꝫ ꝓp eius magnitudinem et terre fecūdatōez in pluribus alueis diuidit. h Et dicis p̄ dif. nimia ſuperbia.

i Deus eſt fluminꝫ. i. dominor in egypto. nec ſuꝑiorē aliquem aliq̄liter ꝛecognoſco. k Et ponā frenum in maxillis tuis. i. inſtinctū exeundi in prelium cōtra regē babylonis. l Et aggluti nabo piſces fluminū tuoꝝ. i. oēs bellatores egypti i hoc aſſentient tibi.

m Et extraham te tē. q̄a tuit obuiam regi babylonis vſq; ad fines regni egypti.

n Et p̄cipitā te in deſertū. quia ibi fuit interfectus. ⁊ maior ps ſui exercitꝰ et eoꝝ cadavera remāſerūt in ſepulta.

o Pro eo. id est p̄dixi ꝓpter ſuperba & ꝛmeritoria que fuit falſa ꝛfidentia quā habit ſedechie regi iude. p̄mittēs ei auxiliū ꝓtra regē babylonis et quo ſedechias fuit motus ad rebellandū regi babylonis. a quo cum populo ſuo fuit captꝰ et captiuatꝰ. rege egypti nō p̄ſtante ei auxiliū. vt hꝫ Hiere. xxxvij. et hoc ē q̄ dicit. o Pro eo q̄ fui. bac. arū. vo. iſrael falſam ꝛfidentiā ei p̄bendo. p Qui apprehenderunt te manu. cōfidentes de tuo auxilio. q Et cōfractus es eis deficiendo. r Et laceraſti oēm humerum eoꝝ. i. fuiſti occaſio occiſionis ⁊ deſtructōis eoꝝ. et ſubdit pena eſt dicit ꝓpterea tē et ptz ſic et p̄dictis vſq; ibi.

s A turre ſyenes. q̄ eſt in vno termino egypti.

t Vſq; ad terminos ethiopie. q̄ ſunt in oppoſita pte.

v Nō pertrāſibit eam pes hois ꝛc. i. ita pauci erunt ibi. q̄ quaſi p nichilo erunt cōputandi. ſicut dicit cōiter. nullus eſt in foro qui ſunt ibi pauci comparatiue reſpectu multi.

In anno decimo⁊ duodecimo mēſe. b vna die mēſis factū ē verbū dñi ad me dicēs. Fili hois c pone faciē tuā ꝺ pharaonē regez egypti. ⁊ ꝓphetā de eo ⁊ ꝺ egypto vniuſa loquereꝛ dices. d Hec dic dñs deus. e Ecce ego ad te pharao rex egypti. f draco magne qui cubas. g in medio fluminū tuoꝝ. ⁊ dicis h meus ē fluuius ⁊ ego feci memetipſum. i Et p̄oam frenū i maxillis tuis. k et aggluciabo piſces fluminū tuoꝝ ſquamis tuis. l Et extrahā te ꝺ medio fluminū tuoꝝ. ⁊ vniuſi piſces tui ſquamis tuis adherebūt. m Et p̄cipiā te in deſertū: et oēs piſces fluminis tui. Sup faciē ꝛre cades. ⁊ nō colligeris. neq; cōgregaberis. Beſtijs ꝛre ⁊ volatilibus celi dedi te ad deuorādū. ⁊ ſciēt oēs habitatores egypti q̄ ego dñs. n Pro eo q̄ fuiſti bacul arūdine ꝺo mui iſrl. o q̄ apprehēderūt te manu ⁊ confract es. ⁊ laceraſti oēm humerū eoꝝ: ⁊ innitentibus eis ſup te cōminuꝰ es ⁊ diſſoluiſti oēs renes eorū. ꝓpterea hec dicit dñs deus. Ecce ego adducā ſuper te gladiū meū. ⁊ interficiā de te hoiez ⁊ iumētū. Et erit terra egypti in deſertū ⁊ in ſolitudinē. et ſcient q̄ ego dominus. Pro eo q̄ dixeris fluuius meus eſt ⁊ ego feci eū. idcirco ecce ego ad te et ad flumia tua: Dabo⁊ terraz egypti i ſolitudiez gladio diſſipatam: a turre ſyenes vſq; ad fines ethiopie. r Nō pertrāſibit eaz pes hominis. neq; pes iumēti gradiet in ea. et non habitabit quadraginta annis. Daboq; terrā egypti deſertam in medio terrarum deſertaz. et ciuitates eiꝰ i medio vrbium ſubuerſarum ⁊ erunt deſolate quadraginta annis. s Et diſpergaz egyptios in nationes. et ventilabo eas in terras. t Quia hec dicit dominꝰ deꝰ. poſt finē quadragīta annoꝝ congregabo egyptū ꝺ populis in quibꝫ diſpſi fuerāt. ⁊ reducā captiuitatē egypti. et collocabo eos in terra phatures in terraz natiuitatis ſue. a et erunt ibi in regnuz humile. Inter cetera regna erit hūilima ⁊ nō eleuabit vltra ſup natōes: Et imminuā eos ne impent gentib b neq; erunt vltra domui iſrael cōfidentia docētes iniquitatē: c vt fugiāt. d et ſeqntur eos. e et ſciēt q̄ ego dñs deus. f Et factū ē in viceſimo et ſeptimo anno g in primo in vna menſis. factū eſt vbū dñi ad me dicēs. Fili hois h nabuchodonoſor rex babylōis ſeruire fecit exercitū ſuū ſeruitute magna adūſus tyrū. i Oē caput decaluatuz et omꝫ humerꝰ depilatus eſt. nec merces fuit ei. nec exercitui eius de tyro pro ſeruitute qua ſeruiuit mihi. ꝓpter eam quam fecit mihi. dicit dñs deus. Ecce ego dabo terrā egypti nabuchodonoſor regi babylonis. et tollet multitudinem eius. et diripiet ꝓdam eius. et auferet ſpolia eius. et erit merces exercitui eius. pro tyro. pro opere quo ſeruiuit mihi. ꝓpter eam. dicit dñs deus. In die illa germinare faciam cornu domui iſrael. et tibi dabo aperturam in medio eorum. et ſcient quia ego dominus.

parabola ad p̄nūciandū miſeriā egypti ⁊ populo ſuo futuram.

a Et ſciēt oēs habitatores egypti q̄ ego dñs. b Pro eo q̄ fuiſti bacul arūdineꝰ domui iſrl. c q̄ apprehēderūt te manu ⁊ confractꝰ es. ⁊ laceraſti oēm humerū eoꝝ: ⁊ innitentibus eis ſup te cōminuꝰ es ⁊ diſſoluiſti oēs renes eorū. ꝓpterea hec dicit dñs deus. Ecce ego adducā ſuper te gladiū meū. ⁊ interficiā de te hoiez ⁊ iumētū. Et erit terra egypti in deſertū ⁊ in ſolitudinē. et ſcient q̄ ego dominus. Pro eo q̄ dixeris fluuius meus eſt ⁊ ego feci eū. idcirco ecce ego ad te et ad flumia tua: Daboq; terraz egypti i ſolitudiez gladio diſſipatam: d a turre ſyenes vſq; ad fines ethiopie. e Nō pertrāſibit eaz pes hominis. neq; pes iumēti gradiet in ea. et non habitabit quadraginta annis. Daboq; terrā egypti deſertam in medio terrarum deſertaz. et ciuitates eiꝰ i medio vrbium ſubuerſarum ⁊ erunt deſolate quadraginta annis. f Et diſpergaz egyptios in nationes. et ventilabo eas in terras. g Quia hec dicit dominꝰ deꝰ. poſt finē quadragīta annoꝝ congregabo egyptū ꝺ populis in quibꝫ diſpſi fuerāt. ⁊ reducā captiuitatē egypti. et collocabo eos in terra phatures in terraz natiuitatis ſue. h et erunt ibi in regnuz humile. Inter cetera regna erit hūilima ⁊ nō eleuabit vltra ſup natōes: Et imminuā eos ne impent gentib i neq; erunt vltra domui iſrael cōfidentia k docētes iniquitatē: l vt fugiāt. m et ſeqntur eos. n et ſciēt q̄ ego dñs deus. o Et factū ē in viceſimo et ſeptimo anno p in primo in vna menſis. factū eſt vbū dñi ad me dicēs. Fili hois q nabuchodonoſor rex babylōis ſeruire fecit exercitū ſuū ſeruitute magna adūſus tyrū. r Oē caput decaluatuz et omꝫ humerꝰ depilatus eſt. nec merces fuit ei. nec exercitui eius de tyro pro ſeruitute qua ſeruiuit mihi. ꝓpter eam quam fecit mihi. dicit dñs deus. Ecce ego dabo terrā egypti nabuchodonoſor regi babylonis. et tollet multitudinem eius. et diripiet ꝓdam eius. et auferet ſpolia eius. et erit merces exercitui eius. pro tyro. pro opere quo ſeruiuit mihi. ꝓpter eam. dicit dñs deus. In die illa germinare faciam cornu domui iſrael. et tibi dabo aperturam in medio eorum. et ſcient quia ego dominus.

a Et ſciēt oēs habitatores egypti q̄ ego dñs. b Pro eo q̄ fuiſti bacul arūdineꝰ domui iſrl. c q̄ apprehēderūt te manu ⁊ confractꝰ es. ⁊ laceraſti oēm humerū eoꝝ: ⁊ innitentibus eis ſup te cōminuꝰ es ⁊ diſſoluiſti oēs renes eorū. ꝓpterea hec dicit dñs deus. Ecce ego adducā ſuper te gladiū meū. ⁊ interficiā de te hoiez ⁊ iumētū. Et erit terra egypti in deſertū ⁊ in ſolitudinē. et ſcient q̄ ego dominus. Pro eo q̄ dixeris fluuius meus eſt ⁊ ego feci eū. idcirco ecce ego ad te et ad flumia tua: Daboq; terraz egypti i ſolitudiez gladio diſſipatam: d a turre ſyenes vſq; ad fines ethiopie. e Nō pertrāſibit eaz pes hominis. neq; pes iumēti gradiet in ea. et non habitabit quadraginta annis. Daboq; terrā egypti deſertam in medio terrarum deſertaz. et ciuitates eiꝰ i medio vrbium ſubuerſarum ⁊ erunt deſolate quadraginta annis. f Et diſpergaz egyptios in nationes. et ventilabo eas in terras. g Quia hec dicit dominꝰ deꝰ. poſt finē quadragīta annoꝝ congregabo egyptū ꝺ populis in quibꝫ diſpſi fuerāt. ⁊ reducā captiuitatē egypti. et collocabo eos in terra phatures in terraz natiuitatis ſue. h et erunt ibi in regnuz humile. Inter cetera regna erit hūilima ⁊ nō eleuabit vltra ſup natōes: Et imminuā eos ne impent gentib i neq; erunt vltra domui iſrael cōfidentia k docētes iniquitatē: l vt fugiāt. m et ſeqntur eos. n et ſciēt q̄ ego dñs deus. o Et factū ē in viceſimo et ſeptimo anno p in primo in vna menſis. factū eſt vbū dñi ad me dicēs. Fili hois q nabuchodonoſor rex babylōis ſeruire fecit exercitū ſuū ſeruitute magna adūſus tyrū. r Oē caput decaluatuz et omꝫ humerꝰ depilatus eſt. nec merces fuit ei. nec exercitui eius de tyro pro ſeruitute qua ſeruiuit mihi. ꝓpter eam quam fecit mihi. dicit dñs deus. Ecce ego dabo terrā egypti nabuchodonoſor regi babylonis. et tollet multitudinem eius. et diripiet ꝓdam eius. et auferet ſpolia eius. et erit merces exercitui eius. pro tyro. pro opere quo ſeruiuit mihi. ꝓpter eam. dicit dñs deus. In die illa germinare faciam cornu domui iſrael. et tibi dabo aperturam in medio eorum. et ſcient quia ego dominus.

tyro q; habitatores tyri videtes appropinq̃re ei' captionem ola p̃ciosa q̃ntũ potuerũt miserũt ad insulas lõge p̃ nauigiũ.et residuũ abscõderũt in terra.vel precerũt in mare ne aliq̃d inde haberet chaldei. f Propterea ↄ dabo nabu.regẽ babylonis in terra egypti.i.faciã eũ ibi habere victoriam.

g Et deprædabit̃ manubias.i.q̃cq̃ p̃ciosa.ↄ dicunt̃ manubie q̃si manu capte.cetera patẽt ex dictis. Iz q̃nt̃ hi: quõ bõa egypti data fuerũt a deo nabuch.et eius exercitui.p destructione tyri. Ad qõ dicendũ q̃ si nabu.fecit hoc intuitu iustitie vtpote.p̃ malicia habitatrũz in tyro bene merut et h̃ retributoz tpalez q̃ eius eẽt ydolatra ↄ infidelis. Si aũt nõ fecit hoc intuitu iusticie.ꝫ dñatõis et cupiditatis libidine.sicut videmur terr' sonare ex p̃cedentib'.sicnõ meruit inde mercedẽ aliquam etiã tpalem.ↄ em hoc scriptura loq̃tur hic de deo sicut ↄ in multis alijs locis more humano. Apõ boies eñ ille cui' aduersarius debellat̃ in aliquo grat' est debellanti.cuius nõ fecerit h̃ intuitu eius sicut dicit.iij. Reg. viij. q thou rex emath misit iocalia p̃ciosa dauid eo q̃ percusserat adadezer regem syrie eius inimicũ Iz h̃ nõ fecisset aliq̃liter.p̃ter

h In die.hic (ipm. p̃sit describit̃ pplũ iudaicũ reductõ in iudeam cum dr. In die.i. in tpe a deo p̃fixo.

i Pullula.cor.do.israel.qõ fuit impletũ tpe q̃ri q̃ sub zoroba

k Et tibi da.(bel duce dedit iudeis licentiã redeundi. aptũ os q; oĩbus apparebit q̃ rua p̃hetia fuerit impleta.et sic poteris ẽstanter dicere q̃ hec babuisti ex diuina reuelatõe. Sicut eñ mardocheus ↄ daniel post reditũ captiuitatis vixerũt p aliq̃ tps vt ptz ex libris hester et danielis.q̃ affuerus cũ quo fuit mardocheus ↄ regnauit post reditũ captiuitatis babylonice. mardocheus aũt ezechiel ducti fuerit in babylonẽ simul cũ iechonia rege. et sic potuit tantũ viuere.sicut mardoche'. La.xxx.

e Et factũ ẽ. Hic ostit ezechiel p̃hetat non solũ contra egyptios.sed etiã ↄtra eoz auxiliarios. et diuidit in duo q; primo p̃hetat ↄtra vtroscz ꝯiunctim.secundo ꝺ egyptios separatim.ibi. Hec dicit. Circa primum dr. b Ululate.p̃ dolore. c Ve ve diei.s. destructionis egypti q̃ propinqua est.iõ subdit. d Et veniet gladius. scz chaldeoz. e In egyptũ.ↄtra supauxiliatores eorum.ideo subdit.

f Et erit pa.i ethiopia q̃ erat egypto cõfederata. g Et destructa fundamẽta. ciuitatũ ↄ fortaliciõz egypti. h Et chub.i. arabia egypto cõfederata. i Et filij terre federis.i. iudei qui post mortem godolie fugerũt in egyptũ et ibi cũ egyptijs fuerũt ptim occisi ↄ ptim exportati a chaldeis.vt habet̃ ier. xliij. Et ciuitat̃ hic iudea terra federis.quia pmissa fuit abrae ↄ semini eius in federe.qõ intrũt cum eo dñs. Genesis.xv.

h Turre sye.q̃ ẽ in vno termino terre egypti. i Gladio cadent.et in hoc innuitur destructio totius terre.cetera patent vsq; In die q̃ ibi. illa ẽgredient̃ nũ.a facie mea.i.chaldei p̃cedentes et ordinatõe mea l In trierib'.i. in nauibus habentib' tres ordines remoz.

m Ad conterẽdam ethiopie cõfidẽtiã.p' destructionẽ eñ egypti inerunt illuc chaldei p̃ mare.

n Et erit pauor in eis.i. in ethiopibus. n In die egypti.i. tpe quo destruet egyptus. o Quia absorbebit.ve.s.vtrusq; terp Et (re) ostructõ. ces. faciã mul. egy. rẽ

quia nõ potent resistere nabuchodonosor regi.

q Et fa. al. flu. ari. sic dictũ est supra. nullus transiens p egyptum in plures alueos diuiditur.qui tñ p chaldeos ad hoc fuerunt subdiuisi. vt equites et pedites transire possint faciliter per totam terram egypti.

r Hec dicit. Hic p̃hetat cõtra egyptios sepatim ↄ primo contra multitudinem plebis generaliter.secũdo cõtra personam regis principaliter.ibi. Et factum est. Circa primum dicitur. s Et disperdam simulacra.quia chaldei inde accipiebant aurum et argentum et destruebant residuum.

et omnis humer' depilat' ẽ. Et merces non ẽ reddita ei nec; exercitui ei' de tyro p seruitute q̃ seruiuit mihi ad vsus eã. f Propterea hec dicit dñs de'. Ecce ego dabo nabuchodonosor regem babylõis in terra egypti: et accipiet multitudinẽ ei' et deprædabit̃ manubias ei' ↄ diripiet spolia eius. et erit merces exercitui illi' ↄ operi q̃ seruiuit aduersus eaz. Dedi ei terrã egypti.p eo q̃ laborauerit mihi ait dom' ds. b In die illa pullulabit cornu dom' israel. et tibi dabo aptũ os ĩ medio eoz et scient quia ego dñs.

Et factũ .xxx. ẽ vbũ dñi ad me dicẽs. Fili hois p̃phaↄ dic. Hec dicit dñs deus. b Ululate ve ve diei.quia iuxta est dies.ↄ appropinquabit dies dñi dies nubis tẽpus gentiũ erit. c Et veniet gladius ĩ egyptũ. d ↄ erit pauor in ethiopia cuz ceciderit vulnerati in egypto: ↄ ablata fuerit multitudo illius. e ↄ destructa fundamẽta ei'. Ethiopia et lybia ↄ lydi ↄ oĩe reliquũ vulgus f ↄ chub ↄ filij terre federis cũ eis gladio cadent. Hec dicit dñs deus. Et corruẽt fulcientes egyptum ↄ destruetur superbia imperij eius. g A turre syenes gladio cadẽt in ea ait dominus exercituum. Et dissipabũtur in medio terrarũ desolataruz. ↄ vrbes ei' in medio ciuitatum deserturuz erunt ↄ scient quia ego dom' deus. cum dedero ignem in egypto ↄ attriti fuerit omnes auxiliatores eius. h In die illa egredientur nuncij a facie mea. i in trierib' m ad conterendã ethiopie confidentiam: n ↄ erit pauor in eis in die egypti. o quia absq; dubio venet. Hec dicit dñs de'. p Et cessare faciã multitudinẽ egypti in manu nabuchodonosor regis babylonis. Ipse et populus ei' cum eo fortissimi gentiũ adducentur ad disperdendaz terrã. Et euaginabunt gladios suos super egyptuz. ↄ implebunt terrã interfectz q̃ et faciam alueos fluminũ aridos ↄ tradam terraz in manus pessimoz. ↄ dissipabo terram ↄ plenitudinem eius in manus alienoꝝ. Ego dominus locut' sum. r Hec dicit dom' de'. s et dispdã simulacra. ↄ cessare

b Ululate.p̃ dolore. c Ve ve diei.s. destructionis egypti q̃ propinqua est.iõ subdit. d Et veniet gladius. scz chaldeoz. e In egyptũ.ↄtra supauxiliatores eorum.ideo subdit.

f Et erit pa.i ethiopia q̃ erat egypto cõfederata. g Et destructa fundamẽta. ciuitatũ ↄ fortaliciõz egypti. h Et chub.i. arabia egypto cõfederata. i Et filij terre federis.i. iudei qui post mortem godolie fugerũt in egyptũ et ibi cũ egyptijs fuerũt ptim occisi ↄ ptim exportati a chaldeis.vt habet̃ ier. xliij. Et ciuitat̃ hic iudea terra federis.quia pmissa fuit abrae ↄ semini eius in federe.qõ intrũt cum eo dñs. Genesis.xv.

h Turre sye.q̃ ẽ in vno termino terre egypti. i Gladio cadent.et in hoc innuitur destructio totius terre.cetera patent vsq; In die q̃ ibi. illa ẽgredient̃ nũ.a facie mea.i.chaldei p̃cedentes et ordinatõe mea l In trierib'.i. in nauibus habentib' tres ordines remoz.

m Ad conterẽdam ethiopie cõfidẽtiã.p' destructionẽ eñ egypti inerunt illuc chaldei p̃ mare.

n Et erit pauor in eis.i. in ethiopibus. n In die egypti.i. tpe quo destruet egyptus. o Quia absorbebit.ve.s.vtrusq; terp Et (re) ostructõ. ces. faciã mul. egy. rẽ

quia nõ potent resistere nabuchodonosor regi.

q Et fa. al. flu. ari. sic dictũ est supra. nullus transiens p egyptum in plures alueos diuiditur.qui tñ p chaldeos ad hoc fuerunt subdiuisi. vt equites et pedites transire possint faciliter per totam terram egypti.

r Hec dicit. Hic p̃hetat cõtra egyptios sepatim ↄ primo contra multitudinem plebis generaliter.secũdo cõtra personam regis principaliter.ibi. Et factum est. Circa primum dicitur. s Et disperdam simulacra.quia chaldei inde accipiebant aurum et argentum et destruebant residuum.

t De mē.citas ē egypti q̄ nūc ꝺr dānata
b De terra egypti ñ erit āpli⁹.a.vsq̄ ad magnū tps q̄
p⁹ finē.rl.an.ī egypto fuit regnū hūie trī vt hr̄ cap.pce.
Cetera vbi noiant diuerse ciutates egypti patēt vsq̄ ibi.
c Juuenes eliopoleos t bubaſti.i.poles apti ad pliuz
de ſtis ciuitatib⁹.
d Gladio cadēt ī pḷio. e Et ipe.ſ.ci
uitates. f Captiuꝰ ducēt.i. reliquus
ppl⁹s ī eis habitans.
g Et in taphnis nigreſcet dies. metha
phorica ē locutio. ad
deſignādū tribulatio
nis iuꝝ venture ma
gnitudinē. cetera pa
b Et factū (tēt ī ira.
ē hoc.pharaonis principis
ꝫ pſona regis t prio
ponit tps p⁹ reuela
tiōis ei ꝺr. Et ha.ē in
pt.an.trāſmigratiōis
ioachi. ſic et putat
ezechiel.q̄ fuit ꝺ trāſ
migratiꝫ cū eo. vt di
i Filī hois (cui ē
brachiū pharaonis.i.
l Cōfice.pharaonē et
gi.i.de.prio ꝺfringā
i Et ecce nō ē obno
lutū.ſ.pānis t ligatu
ra.eo q̄ fractura erit
inſanabilis.cetera pa
m Et(tent vsq̄ ibi.
diſpgā egy.in gen.ca
ptiuado ppīm eius ī
diuerſ terꝫ et natiōi
u Et ꝺfortā (bus.
bo bra.reg baby.ad ē
ſtutē ei⁹ t bellatorū
o Daboq̄ (ſuoꝝ
gla.me.ī mānu ei⁹ ꝺr
ad inſinuandū q̄ vi
ctoria quā hūit ī egy
pto fuit magꝝ ſtute
dīna q̄ hūana. cetera
patent.

Capitulū .xxxi.

Et factū ē.p⁹
e q̄ ezechiel p
phetauit con
tra egyptū ꝺ ad ꝺ ad
ducit exēplū. qꝺ prio
declarat. ſcdo ad ꝓpo
ſitū adaptat ibi. Ecce aſſur. Circa pri
mū ſciendū q̄ exēplū
ponit ꝺ de rege aſſi
rioꝝ q̄ fuerat potēti
oꝝ rege egypti. t trī de
bellat⁹ fuerat ex ordi
ne diuine iuſticie a na
buch.xpi qꝺ rex egy
pti ꝺ debebat ꝓfide
te ſe poſſe ei reſiſtere
faciaꝝ idola de mēphis. a et
dux de terra egypti non erit
ampli⁹. Et dabo timorē ī ter
rā egypti. t diſpdā terā pha
turei. t dabo ignē ī taphnis
t faciā iudicia mea ī alexā
dria. et effundā indignatiōez
meā ſup peluſiū robur egy
pti. t interficiā multitudinem
alexādrie. t dabo ignē ī egy
pto. Quasi parturiēs dolebit
peluſiū. t alexandria erit diſ
ſipata. t ī mēphis anguſtie
quotidiane. Juuenes elio
poleos t bubaſti gladio ca
dent. t ipe captiue ducent.
Et ī taphnis nigreſcet di
es. cū ꝓtēdo ibi ſceptra egy
pti t deſecerit in ea ſuperbia
potētie eius. Jpam nubes
opiet. filie aute eius in ca
ptiuitatem ducētur. Et in
dicia faciam in egypto t ſci
ent quia ego dominus
b Et
factū est in vndecimo āno.
in primo menſe in ſeptima
menſis factū est verbū dñi
ad me dicens. Fili hominis
brachium pharaonis regis
egypti ꝺfregi. t ecce nō est
obuolutus vt reſtitueret ei
ſanitas vt ligaret pannis. t
faſciaret linteolis t recep
to robore poſſet tenere gla
dium. Propterea hec dicit do
minus deus. Ecce ego ad
pharaonem regem egypti t
cōminabor eius brachiū fo
te. ſed ꝺfractū. t deiciā gla
diū de manu eius. Et diſ
pergā egyptū in gentib⁹ et
ventilabo eos in terris. et
ꝺfortabo brachia regis ba
bylonis. daboq̄ gladium
meū in manu ei⁹. Et ꝺfrin
gam brachiū pharaonis. et
gemet gemitib⁹ interfecti co
ram facie eius. Et confor
tabo brachia regis babylo
nis. t brachia pharaōis cō
cident. Et sciant q̄ ego do
minus. cū dedero gladium
meū in manū regis babylo
nis. t extenderit eū sup ter
ram egypti. Et diſpgā egy
ptum in natiōes t ventila
bo eos in terras t sciēt quia
ego dominus.

Capitulum.xxxi.

Et factū est in an
no vndecimo. b ter
tio. c vna mensis fa
ctū est verbū dñi ad me di
cens. Fili hominis dic pha
raoni regi egypti t populo
eius. Cui similis factus es
in magnitudine tua. Ecce
assur quasi cedrus in lyba
no. pulcer ramis. b t fron
dibus nemorosus. excelsus
q̄ altitudine. et inter cōdē
sas frondes eleuatum est
cacumen eius. m Aque nu
trierunt illum. Abyssus ex
altauit illum. Flumina ei⁹
manabant in circuitu radi
cum eius. Et riuos suos e
misit ad vniuersa ligna re
gionis. Propterea eleuata ē
altitudo eius sup oīa ligna
regiōis t multiplicata sunt
arbusta eius et eleuati sūt
rami eius pre aquis mult⁹.
n Cunq̄ extendisset vmbrā
suam. o in ramis eius fece
runt nidos omnia volatilia
celi. p et sub frondibus eius
genuerūt omnes bestie sal
tuum. t sub vmbraculo illi
us habitabat cetus gentiū
plurimarū. Erat q̄ pulcer
rimus ī magnitudie sua. t ī
dilatatione arbusto⁹ suo
Iuxta ps ista in duas dividit. qꝺ primo ponit rex assirio
rū sublimatio. ſcdo eiusdē delectio. ibi. Propterea. Cir
ca primū ponit tps hui⁹ reuelatiōis cū ꝺr. a Et fcm
est i an.xi.ſ.trāſmigratiōis ioachi. b Tertio.ſ.mēſe
c Una mēſis.i.prima die mēſis. t sic ptz q̄ hec reuela
tio facta ē post p̄cedē
tem p duos menſes
sex diebus minus
d Dic pharaōi regi
egypti t pplo ei⁹. cos
stigit in ꝓphetia. qꝺ
ſtigēdi erat in pena
e Cui filiꝰ fact⁹ es
ſi dicat ēgrūcūq̄ sis
potēs adhuc tu ñ as
cēdisti ad potētiā re
gis aſſur. nō ſubditur
f Ecce aſſur quasi ce
drus ī libano. i. altior
ceteris regib⁹. hīc ce
drus alīs arboribꝰ.
g Pulcer ramis in
pulcritudie prolis.
h Et frondib⁹ nēo
rosis. i. principib⁹ et
militib⁹ copiosus.
i Excelsusq̄ altitu
dine potestatis regie
l Et inter conden
sas frondes. i. p mul
tiudinem principuꝫ
t bellatoꝝ suoꝝ.

l Eleuatū est cacu
men eius. i. domini
um eius sup mīta re
gna. m Aque nu
trierūt illū. ꝛc. paſs
t abyssum intelligīt
copia diuitiaꝝ p quā
habuit fortes bella
tores ex diuersis na
cionib⁹ collectos. nō
subdit. Et riuos suos
emisit. ꝛc. q̄ p⁹ b ele
uata est t dilatata po
testas sua. nō subdit.
Propterea eleuata ē
t cetera.
n Cunq̄ extendiſſet
vmbram suā. ꝺpoten
tie siue dilatationē.

o In ramis ei⁹ fe
cerunt nidos. oīa vola.celi. i.
reges magni acq̄eue
runt subiecti sibi.

p Et sub frondib⁹
eius genuerunt oēs
bestie saltuum. i. ho
mines qui videban
tur indomabiles fue
runt subiecti per eū.
Cetera patent vsq̄
ibi.

a Cedri nō fuerāt altiores illo in paradiso di.i. alij reges in terra q̄cunq; bonar amena nō erāt ei eq̄les in potē tia neq; in multitudie bellatoꝝ.nō subdit. b Et platanꝰ nō fuc.eq̄ fron.illi⁹. Omne lignū ꝛc.i.oē regnū q̄ncunq; pulcrū ꝛ amenū i diuitijs ꝛ potētia nō fuit ei adequatū. c Et emu.sunt eū oīa ligna.i.oēs reges inuidebāt ei ꝓpter eius excellētiā.

d Que erāt in paradiso dei.reges eāꝝ solet deliciose viuere ꝛ nō dicūt ee in regnis suis q̄si in paradiso. dr̄ tñ paradisus di.q; dignitas regia deo concedatur. Prouer. viij. Per me reges regnāt ꝛc. e Propterea. hic ꝓfr describit regē assur deiecto cuj dr̄. Propterea ꝛc.i.q; ꝓpr ptatem a deo sibi cōcessam eleuat⁹ ē i superbiā. f Tradidi eū

i ma.xv.gen.i.nabuc. g Juxta im. eie.eū. ipietas ē ꝓpie petīs ꝛ deū sicut pietas est cultꝰ diuinꝰ. Rex autē assyrioꝝ er nimia superbia ꝓpar in diuinā blasphemiā ꝛ potēptū dicēs.iij. Reguꝝ.xix. Scribēs ezechie. Nō te seducat dñs de⁹ tuus in q̄ habes fiduciam ꝛc. ꝛ ideo meruit deici a regno.

h Et suc.eū alieni.i. chaldei. i Et ꝓiecerunt eū su.mō.ꝛc.i. in mōtib⁹ ꝛ vallib⁹ ꝑbel labūt eū chaldei ītersticēdo ppl̄m eius.

l Et re.ō vm.eius. de dño ipius.

l Oēs ppli ter.q̄s sibi subiecerat armoꝝ ꝛtute. m In ruinā ei⁹ q; cōpauerat regē assur cedro.nō deiectiōē ei⁹ ꝑsignat sub similitudie cas⁹ cedri.

n Ba.oīa vo.ꝛc.i. in cedro illo assīḡ ruere. Habitauerūt volatilia ꝛc.exponāt vt s. id ē illi q̄ remanebūt de assyrijs nō ascēdēt decetero ad pristinā ptātē.ꝛ iubdit cā cū dr̄. p Cuncta oēs tra. sunt in.mo.corpalē. q Ad ter.vl.i.ad infernū q̄tū ad aiam q̄ a doctorib⁹ dr̄ ee in pfundis terre.ꝛ eodē mō itelligit q̄ subdit. r Ad eos q̄ de.in lacū.i. q̄si mortes s In die(xpi descēderāt in gehēnā.put expōit Ra.sa. q̄ descēdit ad iferos indigi luctū amicis ei⁹. t Expe ui eū abyssō.i.absorbui eū exercitu chaldeorum.

t Et phibui flumi.ei⁹ ꝛc.i. diuitie ei⁹ ꝛ potētia nō poterūt eū liberare. r Contristat⁹ ē sup eū liban⁹.i.regnū assyrioꝝ. y Et oīa ligna agri ꝑcussa sunt.i.vinitores ꝛ agricole. z A sonitu ruine ei⁹ ꝛ cōmoui gētes. ꝓ stupore ꝛ admiratōe de ruina tanti regis.

rum. Erat enī tradit illius iuxta aḡs multas. a Cedri ñ fuerāt altiores illo ī paradiso dei. Abietes nō adequauerūt summitatē ei⁹ b ꝛ platani nō fuerūt eque frondibus illi⁹. Omne liguū paradisi dei nō ē assimilatū illi et pulcritudini ei⁹ qm̄ speciosū feci eū ꝛ multis cōdēsisq; frondibus: c Et emulata sunt eū oīa lingua voluptatis. d q̄ erāt in paradiso dei e Propterea hec dic dñs ds Pro eo q; sublimat⁹ ē in altitudine et dedit summitatē suā virentē atq; condensam, ꝛ elauatū ē cor ei⁹ in altitudine sua, f tradidi eū in manus fortissimi gētiū, Faciēs faciet ei. g Juxta impietatē eius eieci eū, h et succidēt eū alieni ꝛ crudelissimi nationū. i Et ꝓiciēt eū sup mōtes ꝛ in cunctis cōvallibus corruent rami ei⁹. Et confringētur arbusta ei⁹ in vniuersis rupibus terre, k ꝛ recedent de vmbraculo ei⁹ l omnes populi terre ꝛ relinquent eū. m In ruina eius n habitauerunt omnia volatilia celi ꝛ in ramis ei⁹ fuerunt vniuerse bestie regionis. o Quobrē nō eleuabūtur in altitudie sua omnia ligna aquar nec ponēt sublimitatem suaz inter nemorosa atq; frondosa, nec stabunt in sublimitate sua oīa que irrigant aquis, p q; omnes traditi sunt in mortez, q ad terrā vltimā in medio filiorum hominū r ad eos q̄ descendunt in lacum. Hec dicit dñs deus s In die qñ descēdit ad inferos. indixi luctū t operui eū abyssō et ꝓhibui flumia ei⁹, et cohercui aḡs multas u Contristatus est sup eū liban⁹ ꝛ x ꝛ oīa ligna agri concussa sunt, y A sonitu ruine eius cōmoui gentes, z cū deducerem eum ad infernum cum his qui descendebant in lacuz, a Et consolata sunt in terra infima, b omnia ligna ꝓvoluptatis egregia atq; preclara ī libano, vniuersa q̄ irrigabant aquis. c Nam et ipi cū eo dscendēt ad infernū ad ītersectos gladio. d ꝛ brachium vniuscuiusq; e sedebit sub vmbraculo eius in medio natiōnū ei⁹, f Cui assimilat⁹ es o inclyte atq; sublimis inter ligna voluptatis. g Ecce deductus es cuz lignis voluptatis, h ad terram vltimā. i Jn medio incircumcisoruz dormies, cū eis qui interfecti sunt gladio. k Ipse est pharao et omnis multitudo eius dic dominus deus.

a Cū deducerē euz ad infer.q̄tū ad aīaz b Et cōsolati sunt ī terra infi.i. in inferno q̄ dicit ee in terre pfundo q; illi q̄ prius ibi descēderant recepēt cōsolatōz aliquā de ei⁹ descēsu. solatū eīm ē miseri habere socium in pena.ꝛ maxime illoz q̄ occīsi fuerant p reges assyrioꝝ. g talē modū dr̄ Ysae.xiiij.ō rege babylonis. Aduersū fodiebant et dicēt tibi, ꝛ tu vulneratus es.sicēt nos.nostri sūis effect⁹ es sicūt ibidez fuit expositū. c Oīa ligna vo.i.reges ꝛ potētes in hoc mūdo q̄ in hoc mūdo viterūt deliciose. d Mā ꝛcīpi cū eo descēdēt.ad eūdē locuz.

e Et brachiū vniuscuiusq; id est fortitudo ei⁹ ad infernū deducta. f Sedebit sub vmbraculo ei⁹.i. aliquaz cōsolatiōnē in ei⁹ descēsu habebit mō predicto sicut vmbraculum facit ꝓsolatōz calefacto. g Cui assimilat⁹ es. hic ꝓfr exemplū de rege assur positum applicat ad ꝓpositū scz ad regē egypti de quo supra dictuz ē in principio cap. l Cui similis factus es ꝛc.et subdit. Ecce assur ꝛc. Et eodē modo hic intelligitur.

g Cui assimilat⁹ es. q.dice. regi assur in deiectione. licet non fueris equalis ei in potestate. vt supra dictū est. tū fuisti valde magn⁹ inter alios reges. h Ecce deductus es cuz lignis voluptatis.i. cum regibus tam defunctis. i Ad ter.vltimā.i.in gehennam. k Jn medio circumcisoruz ꝛc. que cum hoc erant ydolatre dediti. l Ipse est pharao ꝛc. istud ponitur vltimo ad denotādum q; ea que dicta sunt in hoc capitulo. dicta sunt ꝓpter eius deiectionē et populi sui.

Explīm.xxxii.

Et factū ē. Postq̄ pphēta denūciauit regi egypti detectionē, hic pōit assumit sup hoc lamētatiōz. Et diuidit in duas ptes, q̄ prio planct⁹ incipit, scdo ibi resumit, sicut solet fieri i carmine lugubri. scdo ibi. Et factū ē. Prima in duas, qa prio recolit ea⁹ pcedēs subdumitas. scdo ponit ip⁹ sequens calamitas quia infelicissimū infortunij genus ē fuisse felicē. pria de ysola. scda ibi. Propter ea. Circa primū pmittit ips reuelatōis cū dicit. a Et factū ē un. xij. anno. s. translmigrationis ioachin Cetera patēt vsq; ibi b Leoni gentiū assimilat⁹ es. in fortitudie ꝛ etc c Et dra(delitate. id est ceto. vel Bāl. i. vbi nra translatio hz. Cete grādia. i bebreo habet. Dracones magnos. d Et vēti. cor. i. piāte tua eleuatus. e In fluminib⁹ tuis h dē q; terra egypti ē fluuial⁹ ex diuisione nili. vt s. di f Et ꝓturba(ctū est. bas aqs pedib⁹ tuis tyrānice regendo. g Propterea. hic pōit pōit eius calamitas et primo describitur hec miseria. scdo ei⁹ causa effectiua. ibi. Quia hec dicit. Circa primū dicit in pso na dei.

h Propter ea. i. q; abusus es piāte a me tui i Expādā (bi pcessa. super te rhete meū. i. exercitū chaldeoz. k Et eprabā te. de loco pūtis vite. l Sup faciē agri ꝛc. q; cadauera sua. ꝛ suoꝝ bellatoꝝ remanserunt insepulta. bestijs et auib⁹ lacerāda. l Et imple. col. ꝛc. i. in q̄libz loco fugeri. occisus eris.

m Et operiā cū extinctus fueris celos ꝛc. hoc dicit ad designādū magnitudinē tribulatōis egyptioz q̄ designari solet p tēbras obscurū et tenebrosum. vñ Ouidius in primo de tristibus dicit. Tempa si fuerint nubila solus eris. n Solem nube tegā. i. regez calamitate deiciā. o Et luna. i. regina. p Nō dabit lumē suū. i. nō incedet ornata sz magis captiuata.

q Omnia lu. celi. i. sapientes egypti. tūc enī vigebat ibi sapia vt hr. i. metha. r Deterete fa. sup te. ac. ꝛ ignī deiectionē. s Et irritabo. i. otra te puocabo.

t Cū indu. ptri. tuā. gl gen. i. cuz pplis tuū ptritū captiuabo inter gētes extraneas ꝛ longinq̄s. v Et stupefa. su. te. i. pter tui tantā detectionē ꝛ pplī tui.

Et factū .xxxii. ē. xij. āno ī mēse. xij. ī vna mensis. fctm̄ est vbū dñi ad me dicēs. Fili homis assume lamentū super pharaonē regē egypti. et dices ad eū. a Leoni gentiū assimilat⁹ es: ꝛ draconi q̄ est in mari b Et venti labas cornu. ꝛ in fluminib⁹ tuis: ꝛ conturbabas aqs pedibus tuis. ꝛ conculcabas flumina earum. c Propterea hec dicit dñs deus. d Expādā sup te rhete meū in multitudine pplōz multoz. ꝛ extraham te in sagena mea: ꝛ pjcīā te in terrā. e Sup faciē agri abjcīā te et habitare faciā sup te omnia volatilia celi. ꝛ saturabo de te bestias vniūse terre. f Et dabo carnes tuas sup montes. ꝛ implebo colles tuos sanie tua Et irrigabo terram fetore sanguis tui. in lup montes ꝛ valles implebunt ex te. m Et operiaz cū extinctus fueris celos. et nigrescere faciā stellas ei⁹. n Solē nube tegā. o ꝛ luna p nō dabit lumē suū. q Omia luminaria celi: r merere faciā sup te: ꝛ dabo tenebras sup terrā tuā dicit dñs de⁹ s Et irritabo coz pplōrum multoz. t cū induxero cōtritionē tuaz ingentibus sup terras quas nescis. ꝛ stupescere faciam sup te populos multos. v Et reges coz horrore nimio formidabūt sup te. x cū volare cepit gladius me⁹: y sup facies coz. ꝛ obstupescēt repente singuli p anima sua ī die ruine sue. z Quia hec dicit dominꝰ deus. a Gladius regis babylonis veniet tibi: ī gladijs fortium deijciā multitudinē tuā. b Jn expugnabiles omnes gētes hę. Et vastabunt superbiam egypti. et dissipabit multitudo eius. c Et pdā omnia iumēta ei⁹: d que erant sup aquas plurimas. e et nō cōturbabit eas pes hoīs vltra. neq; vngula iumentoz turbabit eas. f Tunc purissimas reddam aqs et flumina eoz ōlī oleum adducā ait dominꝰ de⁹ cū dedero terraz egypti desolataz. g Deseret⁹ aut terra a plenitudine sua quando percussero omnes habitatores eius. et scient quia ego dominus. h Planctus est⁹ ꝛ plangent eum filie gentiū super egyptuz et super multitudinem eius plangent eum ait dominꝰ deus. i Et factū est in duodecimo anno: ī qntadecima mēsis factum est verbuz dñi ad me dicens. Fili hominis cane carmen lugubre sup multitudinē egypti. k Et detrahe

p Et reges coz ꝛc. i. nō soliū vulgares. sed etiā reges ꝛ potētes timebūt ne sibi eis accidat. q Cū volare ceperit gladius me⁹. id ē vindicta mee iusti r Sup faci. (ficiet coz videntes appropiquare chaldeoz exercitū q̄ dē hic gladius dñi eo q; erat executor diuine iusticie. et hoc mō rex hunoz dicit scdm lupo ego tres censi se esse flagellū dei. a Quia hec dicit. hic pōit ponit cā effectiua dicte diētōnis. multi ut metal⁹ mi q; rex babylonis in b erat ultim⁹ dei vt dictū est. ō dicatur.

b Gladius re. babylonis veniet tibi. i. ad destructionē tuam. c Jn expugna. oēs gen. hę. exites cū babylonis rege.

d Et pdā oia iumēta. q; chaldei nō soluz interficiēt hoies sed etiā pdabunt animalia. e Que erāt su. aqs plu. tra ei⁹ egypti paschualis ē pter irrigas f Et nō cō. (tōz nullus eas pes ho. ꝛc. i. ita pauci erit hoies ꝛ alia i terra egypti q; ex trāsitu coz nō turbabunt aq̄ sz erūt pure g Et plan. eū (lume. fi. gē. i. mulieres in diuersis terris cātabāt sup eū carnē lugubre magis ad derisionē q̄ cō

h Et fa. est. (passiōs. hic resumit carmē lugubre ex noua reuelatōe. ꝛ diuidit in duas ptes q; prio pōit miseria egyptioz absolute sc̄o ꝓpatue. ibi. Eoq̄ dicit. Circa primū primittit ips reuelatōis facte cū dr. b Et fa. ē i. xij. an. s. trāsmigratōis ioachin. ꝛ sic fctā ē eo dē āno q̄ ꝛ pcedēs ꝛ eodē mēse. tñ alia die q; pcedēs fctā fuit prīa die mens. h ās. xx. et prī in lra. i Cane car. lu. mag⁹ ad derisiōz egypti q̄z ad cōpassionē. k Et detra. eā. i. dic eā detrahendā in gehennā. a Et filias gentiū. i. gentes venientes in ei⁹

auxiliū. b Quo pulchriores in ptūte r diuitijs.
c Descēde in p'unciorē locū inferni. q; ḡsto grad' alti or tāto casus grauior. d Gladi' da. ē regi babylōis. ad re iterūciēdū r pplm tuū. e Loquēt ei. Hic describit miseria egypti opatiue. r prio ponit duplex dānatoz gradus. scōo ondit in q̄ pharao sit ponēd' ibi. Et tu ḡ. Tria diuidit in duas fm duos gradus. scōa ibi. Et si dormiēt. Prim' autē grad' ē illoz q̄ descēdūt ad infernū mortе violenta cū dicit. e Loqnf ei potētissimi robustoz de medio īferni. isultādo ei q̄ sic dejecti' ē īfernū morte violēta sicf Ibi assur (r ipi. ē. q̄ debellat' fuerat ab rege egypti. vt dictū est in ca. p̄cedēti. g Jn circūitu illi' sepulcra eoz. i. interfectoz cū eo ita q̄ sicut fuerāt socij i morte et ita ēt i pēa gehēne. r pene istoz dicunt. h sepulcra eo mō loqndi q̄ dz. Lu. xvi. Dortu' ē dines. r sepult' est in inferno.
h Qui dederūt q̄ndā formidinē i terra viuentiū. i. i nd ca. vt dic' Ra. sa. illā eni assiruerūt reges assiriorū vt z. iij. Reg. Pōt etiā cū b intelligi de alijs terrē m'tis q̄bus formidabiles fuerāt reges assiriorū vt z. iij. Reg. xix.
i Ibi elā. i. elamite q̄ fil' p gladiū descēderūt ad infernū. Et vt dict' ptz hic vsq; ibi. k Ibi mosoch. i. ca l Et tu (padoces. bal. i. tyberij q̄ simil' r morte violēta descenderūt ad infernū. ō p̄ducit. Oēs hi incircūcisi interfectiq; r. m Et nō dormient hic ponit' si dus gradus dānatoz morte naturali moriētium seu corruptiōe aeris. r nō violentia gladij a quibꝫ sepanf p̄dicti cū ḡ. Et non dormiēt. vtq; supradicti. n Cū fortibꝫ cadētibusq; i. moriētibꝫ p se sine gladio. o Qui descēderūt ad īfernū cū armis suis. i. arma nō sunt eis ablata p violentiaz p Et posuerūt gladios suos sub capitibꝫ suis. aut ij' eni in sepulcris taliū eoz ponebāt' gladij ad caput re-

eā ipam r filias gētiū robustarū ad terrā vltimā cū his q̄ descēdūt i lacū. b Quo pulcriores descēde r dormi cū incircūcisis. Jn medio ēterfectoz gladio cadēt. c gladi' dat' ē. Et attraxerūt eam r oēs ppls eius. d Loquent ei potentissimi robustoz de medio inferni. q̄ cū auxiliatoribus ei' descenderūt et dormierūt incircūcisi interfecti q; gladio. e Jbi assur r omis multitudo ei'. f in circūitu illius sepulcra eoz omēs interfecti r qui ceciderūt gladio quoz data sūt sepulchra i nouissimis laci. Et facta ē multitudo ei' p gyrū sepulcri eius vniūsi interfecti cadētes q; gladio. g q̄ dederāt q̄ndā formidinē suā in terra viuentiū. h Jbi elā. r oīs multitudo ei' p gyrū sepulcri sui Oēs hi interfecti ruentes q; gladio. q̄ descēderunt incircūcisi ad ērā vltimaz. i Qui posuerūt ꝛore suū i terra viuentiū. r portauerūt ignominiā suā cū his q̄ descēderūt in lacū. Jn medio interfectoz posuerūt cubile ei' i vniuersis pplis eius. in circūitu eius sepulcrū illi' Omēs hi incircūcisi interfecti q; gladio. Dederūt eni terrorem suū i terra viuentiū. r portauerūt ignominiā suā cū his qui descenduntin lacū. Jn medio interfectoz positi sūt

Jbi mosoch r tubal r omnis multitudo ei'. in circūitu ei' sepulcra illi'. Oēs hi incircūcisi interfecti q; r cadētes gladio. q; dederunt formidinē suā in terra viuentiū r nō dormiēt. cū fortibus cadētibusq; r incircūcisis. q̄ descēderūt ad infernū cū armis suis. r posuerūt gladios suos sub capitibꝫ suis r fuerūt iniq̄tates eoz in ossibꝫ eoz q; terror fortiū facti sunt i terra viuentiū. et tu ergo in medio incircūcisoꝝ cōterēris. r dormies cū interfectis gladio. Jbi idumea r reges ei' r oēs duces ei' q̄ dati sunt cū exercitu suo cū interfectis gladio. r q̄ cum i circūcisis dormiēt r cū his q̄ descēderunt i lacum. Jbi p̄ncipes aq̄lonis oēs r vniuersi venatores q̄ deducti sunt cū interfectis pauētes r in sua fortitudie cōfusi. q; dormierunt incircūcisi cū interfectis gladio r portauerunt confusionem suā cū his q̄ descendunt in lacū. Elidit eos pharao et consolatus est sup vniuersa multitudine sua q̄ interfecta est gladio. pharao r omnis exercitus eius ait dñs de'. q; dedit terrorē suum i ēra viuentiū. et dormiuit i medio incircūcisoz cū interfectz gladio. pharao r oīs multitudo eius ait dñs deus.

puleri. in signū q; non fuerant in bello devicti. ita exponit Ra. sa. q Et fuerūt iniquitates eoz in ossibꝫ eoz id est q̄ quia nō fuerūt puniti morte corpali. ideo p iniq̄tatibus suis puniti sunt pena gehēne q̄ est latēs vruētibus sicut ossa sub carne. r Et tu ḡ. Hic ponit ondit' in quo gradu sunt egyptij reponēdi. s. in p̄mo eoz illus q̄ p gladiū descēderūt i infernū. io dz. Et tu scz pharao cum exercitu tuo.
s Dormies cū interfectis gladio. r p̄ceptū ter subdit de pluribꝫ aliꝫs sic punit' cū dz. Ibi idumea. r. r ptz ēra vsq; ibi.
t Et vnuer venatores. i. homicide et tyranni. co mō loquēndi q̄ dict'. Beſi. r. quasi nemrothyt venator robustus coꝝ deo.
v Et portauerunt cōfusionem suā. in gehenna q̄ est valde cō fusibilis pena.
x Elidit eos pharao in pena gehenne.
y Et cōsolatus est super vniuersa multitudine sua. videns q; alij reges cū exercitibꝫ suis erant in sili pena. quoddaz eni solatiū miseri cū habere socū i pena. vt p̄dictuz est. cetera patēt ex p̄dictis. Sz ptra dicta de hac cōsolatōe videt esse q̄d in euāgelio Lu. xvi. de dimite epulone qui i inferno posit'. petebat lazarum mitti ad fratres suos viuētes ne venirent in locum tormentoz. Ad q̄d dicēdū q; sicut i demonibus remānerūt naturalia integra. fm dyonisiū. ita in dānatis boib. ideo dines iste ex pietate nafali poterat eis cōpati. ḡtē q; suo malo exemplo r forte verbo inducerat eos ad peccandū r sciebat penam suaz aggrauandam ex dānatione eoꝝ r timore huius mali petebat Lazarum mitti. Iste vero cause nō sunt in ꝓposito. quia hec consolatio p̄cedebat ex cōsolatio in pena respectu errantiū qui nō attinebāt sic pharaonī nec fuerat eis occasio delinquendi.

¶ Jn ca. xxxij. vbi dicit' in postil. Et tubal. i. hyberij.

Additio.

Thubal hyspaniam significat fm cōem intelligentiam hystoriographoꝝ nr̄oꝝ. ꝛ sic posuit. eam exposuit sup hieremiā. tū qsq; aliter trāstulit. Unde Esa. vlti. vbi dicit. Mittā ex eis. saluatos. q̄ saluati fuerūt ad gentes in mari in affricam. in lydiam. tenentes sagittam in italiam ꝛ greciaz. Et vbi dr̄ italia. in hebreo hr̄. tubal q̄ significat hyspaniaz. ꝛ sic fuit in re. q̄ iacobus maior fuit missus in hyspaniā ad p̄dicandū ꝛ postea ibidem in morte gloriose ꝛ miraculose sepultus.

Cap̄. xxxiii.

Et factū ē. p̄ ez ezechiel. p phetauit de extraneis. hic uer̄ p phetat dr̄ iudeis qui bus primo p̄phat aduersa. scdo p̄ipa. ppvi. Prima adhuc in duas. q̄ prio p̄phetat p̄tra iudeos generaliter. scdo p̄tra eoꝝ pastores spealiter capi. ibi. Prima adhuc tres. q̄ prio p̄phetat de iudeis exūtibus in chaldea. scdo de exūtibus in iudea ibi. ꝛ ratum. tertio uerū de exūtibus in chaldea. ibi. Et tu fili hominis Prima adhuc in duas. q̄ prio ponit populi monitio. secundo eius dē obstinatio ibi. Tu g. Circa p̄mū premittit pabola d̄ speculatore cū dicit.

Et factū xxxiii. est vbū dñi ad me dicēs. Fili hoīs loqre ad filios ppli tui ꝛ dices ad eos. [b] Terra cū induxero sup eā gladiū. [c] ꝛ tulerit populus tre virū vnū d̄ nouissimis suis. [d] ꝛ p̄stituerit eum sup se speculatorē. ꝛ ille uiderit gladiū venientē sup terrā. [e] ꝛ cecinerit buccina ꝛ ānūciauerit ppło audiēs aūt q̄sq; ille ē. sonitū buccine. ꝛ nō obseruauerit. ueneritq; gladius ꝛ tulerit eū. sanguis ipi⁹ super caput ei⁹ erit. Sonum buccine audiuit ꝛ nō se obseruauit. sāguis ei⁹ i ipo erit. Si aūt tē custodierit. aīam suā saluauit. Q̄d si speculator viderit gladiū venientē [f] ꝛ nō insonuerit buccina. ꝛ ppłus se nō custodierit. ueneritq; gladius ꝛ tulerit de eis aīam. ille quidē in iniq̄tate sua captus ē. sanguinē aūt ei⁹ de manu speculatoris requiram. [g] Et tu fili hoīs speculatorē dedi te domui isrl. Audiens g̃ ex ore meo p̄monē. annūciabis eis ex me Si me dicēte ad ipiū. ipie morte morieꝛ. non fuerīs locutus. vt se custodiat ipius a via sua. ipe ipi⁹ i iniquitate sua morieꝛ. sāguinē aūt ei⁹ de manu tua requiram. Si aūt ānūciāte te ad ipiū. vt a via sua conuertat. nō fuit cōuersus a via sua ipe i iniq̄tate sua morietꝛ. porro tu aīaz tuā liberasti. [h] Tu g̃ fili hoīs dic ad domū isrl. sic locuti estis dicētes. [i] Iniq̄tates nr̄e [k] et pcā nr̄a sup nos sūt. ꝛ i ipis nos tabescimus. [l] Quō g̃ viuere poterimus. dic ad eos. [m] viuo ego dic dñs deus. [n] nolo mortē ipi. sz vt cōuertat ipius a via sua ꝛ viuat. Cōuertimini a viis vr̄is pessimis. ꝛ q̄re moriemini dom⁹ isrl. Tu itaq; fili hoīs dic ad filios ppli tui Justicia iusti nō liberabit eū i q̄cunq; die peccauerit. ꝛ ipietas ipi nō nocebit ei i q̄cūq; die cōuersus fuerit ab ipietate sua. ꝛ iustus non poterit viuere i iusticia sua. i q̄cūq; die peccauerit. Etiaz si dixero iusto q̄ vita viuat ꝛ cōfisus i iusticia sua fecerit iniq̄tatē. oēs iusticie ei⁹ obliuioni tradēt. ꝛ i iniq̄tate sua quā operat' est i ipa morietur. Si aūt dixero ipio. morte morieris. ꝛ egerit pniam a pcō suo. fecerit q; iudiciū ꝛ iusticiaz. ꝛ pign⁹ restituerit ille ipius rapinā q; reddiderit. i mandatis vite ambulauit. nec fecerit quicq; iniustuz vita viuet ꝛ non morietur. Omnia peccata eius que peccauit. non imputabuntur ei. Judicium ꝛ iusticiaz fecit.

a Et dixerūt. p̄pic ponit scdm ad ostendendū obstinati onem populi. ꝛ est inuicta murmuratio p̄tra deū. ꝛ ē effectus obstinatiōis. ex q̄ enī q; hoies sūt in malis obstinati p̄ruge solent in blasphemiā dei. ꝛ sic erat de istis. iō dr̄.

b Terra cū induxero sup eam gladiū. i. exercitū cum gladio. ad puniēdū iniquitates in ea habitantium.

c Et tulerit cē. de nouissimis suis. id ē de inferiori ppło. vt dicūt expositores alii. sed nō videt hī dictū. q̄ hec pabola speculatoris applicatur ad ezechielē. qui erat de excellētioribꝰ nō solū rōne p phetice cognitiōis sed etiā sanguis. q̄ fuit de tribu sacerdotali vt̄ in plogo. que p̄mixta erat regie. ꝛ iō cū dr̄. De nouissimis suis. intelligendū est. i. de excellētioribus tra enī pōt accipi nouissimū vel vltimū in ascēdendo. sic in descēdēdo. ꝛ hō mō dr̄ Hesi. xlvii. q̄ ioseph extremos suorum fratrū quinq; viros ostituit cōrā regē. ꝛ ad hoc cōcordat q̄d subditur hic.

d Et ostituerit eū sup se speculatorem li. sup importat eminentiam.

e Et cecinerit buccina. nihil omittēdo de ptinentibus ad officiū sibi impositū. Cetera patent vsq; ibi.

f Et nō insonuerit buccina. omittēdo de hō q̄d spectat ad eius officiū. iō sibi imputat homicidiū. Cōsequēter pabola ad ppositū applicat cū dr̄.

g Et tu fili hominis ꝛc. ꝛ ptz ista ex supradictis. iij. ca. vbi ponūt quasi eadem verba.

h Tu ergo. hic cōsequēter ostendit populi obstinatio. et hō est duobꝰ. scdm ponitur ibi. ꝛ dixerūt. primum autem est desperatio que est causa obstinatiōis i peccato. q̄d enī hoies desperant p̄sequi veniam. non agunt penitentiam ꝛ sic erat de iudeis q̄tuz ad multos qui erant cū Ezechiele in chaldea. iō dicitur ei.

h Tu ergo fili hominis dic ad domuz isrl. i. ad iudeos tecū existentes.

i Sic locuti estis dicentes. omnes ad alte

k Iniquita (rum. tes nostre. erga proxi

l Et pecca (mum. ta nostra erga deum.

m Sup nos sunt. i. tam grauia q̄ nō possumus ea expiare.

n Et i ipis nos tabescimus. desperati posse ui indeam re

o Quō ergo (uertiuere poterim'. vita gratie. Dic ad eos errorem istum improbando noie meo.

p Viuo ego. i. sicut uerū est q̄ sum vita p essentiam ita uerū est q̄d sequit. q Nolo mortem impij. ꝛc. exponitur sicut. s. p̄cij. capo. ex. cepto q̄d subditur.

r Etiam si dixero iusto q̄ vita sua viuat ꝛc. quia talis p̄missio dei intelligitur sub conditione. scilicet si in iustitia perseueret.

a Et dire.fi.po.tu.q.d. nō sunt iā de pplo meo fm me ritū. b Nō est eq̄ pōdes.ria dñi.i.iusticia q̄ ō ē ī possi bile.cū sit regula iusticie. Cetera patēt et dicā.s.q̄rti.c. c Et factū ē. Hic gpheta de iudeis exūtibo in iudea.et primo pomīt destructio urbīm eū ōr. Et factū est in.vj.an no.s.transmigratiōis d In dece (toachīmo mēse.q̄ sic patz q̄ ō fuit post reuelationes positas ī p̄cedēti ca.fere p̄ decē menses q̄ ille facte s.t.vj āno primo mense. e Ua.aūt dñi.i.eī f Fa fu.(potentia. ad me.reuelando q̄ ō factū fuerat in urbīm. g Ut q̄.ō nūciaret qui fugerat. h Aperiēs os meū dādo i ostātiā loquēdi de ipletiōe gphetie mee.de destructione urbīm quā ipi reputabāt aīs frmolā. Cōsequēter pomīt gphia de remanētibo i terra p̄ destructiōz hierusalē cum dicatur. i Qui ha.ī ruinosis id ē ī iudea plena gruīt Unus erat (unus abrahā scē.i.si ille qui erat vnus tm̄ hūit p̄ omissionē terre.p suo semīe nos q̄ multi sumus multo fortius debem̄ eam possidere Ra.sa.aīt exponit et melius vt vē dicens. k Unus erat abraaz tūc ī vno ipcepto ōi federat̄.i.i p̄cepto circūcisiōis.genē.xvij l Nos āt multi su.i. deo federati ī multis p̄ceptis.vtz in datione legis q̄ pertinet multa p̄cepta moralia cerimonialia et iudicialia q̄ nō melius debēt nobis terra. sicuti ī ter se loqbant.sz ō error tollitur cum dicitur. m Qui in sanguine.i.vitiis de alieno p rapinā et homicidium rapto n Et oculos.ve.leuatis ad ydmīm.ve.i.ad ydolatriam.vel ad sodomiam et exponit Ra.sa. o Et sanguinem.inocētē.vtz de ismaele et socijs eius q̄ iteru fecerūt godoliā et plēs alios inocētes vt hēbraice.dī. p Nūqd̄ terā hereditate possidebitis.q.d.si.q̄ nō est filius abrae p imitatiōem vite. q Stetistis ī gladijs vestris pati ad homicidia. q Fecistis abominatiōes.i.turpia vitia. r Et vnusq̄sq̄ uxorem proximi sui polluit.p adulteria.ō subdit̄ pena cū ōr. s Numquid ī rui.ha.gl.q̄ godolias et plēs alij p̄ ruinas vita viuet. t Et dixerūt filij pplī tui. u Nō ē eq̄ pōdet via dñi.et ipoz via iusta ē. Cū enī recesserit iust̄ a iusticia sua.fecerit q̄ iniq̄tates morietur in eis Et cū recesserit impius ab impietate sua fecerit q̄ iudiciū et iusticiā.viuet ī eis. Et dicit. Nō ē recta via dñi. Unūquēq̄ iuxta vias suas iudicabo ō vos dom̄ isrl̄ Et factū ē ī duodecimo anno ī decio mēse. in q̄nta mēsis trāsmigratiōis nr̄e. vēit ad me q̄ fugerat de hierusalē dicēs. Elastata ē ciuitas. w Man̄ aūt dñi facta fuerat ad me vespe aūtē vēiret q̄ fugerat aperuitq̄ os meū.dōec vēiret ad me mane et apto ore meo nō silui amplius. Et factū ē vbū dñi ad me dicēs. Fili hois. q̄ habitant ī ruinosis his sr̄ oumuz isrl̄.loquētes aiūt. x Unus erat abrahā.et hēditate possidebat terrā. l Nos āt multi sumus nob data ē terra ī possessiōz. Idcirco dices ad eos. hec dīt dñs ōs. m Qui ī sanguine comeditis. et oculos vestros leuatis ad īmundicias vrās. o et sanguinē funditis. p nūqd̄ terā hēditate possidebitis q Stetistis ī gladijs vestris. r feecistis abominatiōes et vnusq̄sq̄ uxorem proximi sui polluit.et terram hereditabitis. s Numquid vita viuet. t Et dixerūt filij pplī tui. u Nō ē eq̄ pōdet via dñi.et ipoz via iusta ē. Cū enī recesserit iust̄ a iusticia sua.fecerit q̄ iniq̄tates morietur in eis Et cū recesserit impius ab impietate sua fecerit q̄ iudiciū et iusticiā.viuet ī eis. Et dicit. Nō ē recta via dñi. Unūquēq̄ iuxta vias suas iudicabo ō vos dom̄ isrl̄ Et factū ē ī duodecimo anno ī decio mēse. in q̄nta mēsis trāsmigratiōis nr̄e. vēit ad me q̄ fugerat de hierusalē dicēs. Elastata ē ciuitas. w Man̄ aūt dñi facta fuerat ad me vespe aūtē vēiret q̄ fugerat aperuitq̄ os meū.dōec vēiret ad me mane et apto ore meo nō silui amplius. Et factū ē vbū dñi ad me dicēs. Fili hois. q̄ habitant ī ruinosis his sr̄ oumuz isrl̄.loquētes aiūt. x Unus erat abrahā.et hēditate possidebat terrā. l Nos āt multi sumus nob data ē terra ī possessiōz. Idcirco dices ad eos. hec dīt dñs ōs. m Qui ī sanguine comeditis. et oculos vestros leuatis ad īmundicias vrās. o et sanguinē funditis. p nūqd̄ terā hēditate possidebitis q Stetistis ī gladijs vestris. r feecistis abominatiōes et vnusq̄sq̄ uxorem proximi sui polluit.et terram hereditabitis. s Numquid ī ruinosis habitant.gladio cadēt q̄ in agro ē bestijs tradet ad devorādū. t q̄ aūt ī p̄sidijs et ī spelūcis sunt pestilentia morient̄. et dabo terrā ī solitudinē et ī desertū. et deficiet superba fortitudo eius. et desolabunt montes isrl̄.eo q̄ null̄ sit qui p eos trāseat. u Et sciēt q̄ ego dñs cū dedero terrā eoz desolatā et desertā p̄pter vniuersas abominatiōes suas q̄s operati sūt. w Et tu fili hois filij populi tui q̄ loquunt̄ de te iuxta muros et in ostijs domorum. et dicunt vnus ad alterū vir ad p̄ximum suum loquentes. venite et audiamus quis sit sermo egredientis a domino. Et veniunt ad te quasi si ingrediat̄ populus. et sedent coram te populus meus. Et audiūt sermones tuos et non faciunt eos. quia in canticum oris sui vertunt illos. b Et auariciam suaz sequitur cor eorum et est eis quasi carmē musicum. quod suaui dulci q̄ sono canitur. Et audiunt verba tua et non faciunt ea. Et cum venerit quod p̄dictum est. ecce ei venit. m Tunc scient. quia prophetes fuerit inter eos

ciuitatis fuerūt ī iudea occisi. vt dictū ē. p̄ morte eoz alij fugerūt ī egyptū timore chaldeoz. vbi cū egyptijs occisi fuerūt a chaldeis. r Et q̄ in agro est. insidias transeuntibo. v Bestijs tradet ad devorādū. x Qui autem in p̄sidijs et ī spelūcis. sunt p̄ sua tutione. y Peste morient̄.i.corrupto aere et fame.

z Et dabo terrā scz iudee. a In solutudinē p defectū habitātium et cultoz.

b Et scient. q̄ ego dñs. p experientiā pietatis et vindicte mee.

c Et tu. Recitet̄ resumit̄ gpheta de iudeis exūtibo in chaldea cū ezechiele cūctis

d Filij pplī tui qui loquunt̄ de te. dērisorie.

e Iuxta muros in ostijs domorum.i. talibus enim locis solent cōuenire homines ad confabulādū

f Dicunt. derisorie

g Venite.ad Ezechielem.

h Et audiamus q̄s sit sermo egrediens a domino.ac si venirent ad te et verbi dī desiderio et devotione.quod tamen nō fit sum.ideo subdit̄ur.

Et audiunt sermones tuos et non faciunt eius causa subdunt

i Tua in canticum oris sui ver.al.sicut cātilenas fabulosas ogeri.

k Et auaritiam suam sequitur cor eorum. ponendo ibi totam cordis sui attentionem.

l Et ē eis quasi carmen musicum scilicet verbum tuum modo predicto.

l Quod suauiter dulci.so.canitur.i.ad alia quā delectationē.sicut cantilene etiā fabulose audiūtur ad delectatiōem et non ad edificatiōem.

m Et cū ve.quod p̄dictum est.ecce venit.s.de ipō.

n Tūc sci.q̄ pro.fu.ī ter eos q̄ videbūt gphiaz tuā impletā.

Additio prima.

In capi.xxxij. vbi dicit̄ in postil. Et direxit filij populi tui.

ERror indeor circa regulam iusticie. iudicando homines iustos vel iniustos durat in eis vsq̄ hodie.put sunt ostensum in additōe.s.cap.xvij.

In eodē ca. vbi dr in postil. Un⁹ erat abraā. Additō, q

ABraam nō solū vnū p̄ceptū dei seruauit, sz mlta

& varia p q̄bus de⁹ ei pmisit terrā pmissiōis & bñ

dictionē gēnū in semie eius. vñ Gen. xxvi. Ipse

ysaac a deo dr. Daboq; posteris tuis vniuersas regiones

has. & bñdicent̄ in se

mine tuo oēs gentes

terre, eo q̄ obedierit

abraā voci mee & cu

stodierit p̄cepta mā

data mea, ceremoni

as legesq; fuauerit.

Et q̄ ptz q̄ nō solū p

pter p̄ceptū circūcisi

onis fuit deo⁹ federa

tus, sed ēt ꝓpter alia

plura & forte maiora

sic ē īmolatio ysaac.

Gen. xxii. vt pria ex

positio vē verior.

Ca. xxxiii.

ET factū ē, hic

ꝓphat spāli

ter pastores

ysrl & primo declarat

malicia ipoz, scdo d

nūciat ydolatriōz subi

ditis coz ibi. Propte

rea pastores. Circa p

mum dicitur.

b Ue pasto. ibus ysrl

tā ē principib⁹ & falsis

c Qui pa (ꝓphis.

scebāt semetipos, in

tenti carnalib⁹ deli

tijs & nō curātes de

suis subditis.

d Lac com. & ē. bōa

coz rapiendo ad vi

ctū vēm & vestitū.

e Qđ crassum erat

occidebatis diuitib⁹

crimia capitalia ipo

nendo, vt sic habere

tis bona eoz vtz d na

both. ij. Re. xxi. Et si

mile credit̄ de plurib⁹

alijs esse factum

f Gregē aūt meum

nō pascebatis, exem

plo bone vite & vbo

lane doctrine.

g Qđ infirmū fuit

nō solidastis, pronos

ad vicia ipediendo

h Et qđ egrotū nō sanastis, assue

tos in malis renocādo.

i Qđ ꝓfractū ē, ꝑ impatientiā.

l Nō alligastis, benigne ꝓsolādo.

l Et qđ abiectū

erat, de cultu diuino p idolatriā.

m Nō reduxistis, ad

latriam.

n Qđ pierat, p desp̄atiōem.

o Nō quesi

stis, pmittendo eis ex dei mīsericordia venīā.

p Sed

cū austeritate impabatis eis imponētes eis onera grauia

& importabilia.

q Et dispse sunt oues mee p diuersa

vicia ꝓpter defectū bonī regumis & doctrine.

r Et fa

cte sunt in deuorationem oīm bestiarū, i. demonū vel ad

uersarioz crudeliū, assiriorz & chaldeoz. vtz p̄dicta in

plurib⁹ locis.

s Errauerūt greges mei in cūctis mō

tib⁹ rē, i. loc⁹ oīb⁹ vbi colebāt diuersa idola.

t Pro

pterea. Hic ꝓfert pmittit subdit ꝓsolatio. & diuidit i tres

ptes, qz prio ponit necessitas hui⁹ ꝓsolatiōis, scdo ꝓso

latiōis actus ibi. hec dicit. tertio modus ibi. Saluabo.

Circa primū dicit.

t Propterea pastores, i. ppter de

fectū vestri regimīs.

v Audite v. do. cōs

patiēs miserie po

puli sui.

x Pro co

q̄ facti sunt greges

mei in rapinam mo

dis p̄dict⁹.

y Eo

q̄ nō esset pa. s. bon⁹

sed magis in lupum

mutat⁹. nō subditur.

z Hec q̄ enī q̄sierūt.

rē. & ptz lra ex dictis.

a Hec dicit. h cōse

quēter pmittit cōso

lationis actus cū di

citur in ꝑsona dei.

b Requiram gregē

meū de manu coz. id

est malor pastoz au

ferendo. & hoc fiet i

pletū tempore xpi vt

magis patebit infra.

tunc enīs sacerdotes

et scribe alijs onera

grauia imponebant

& importabilia. vt hz

Math. xxiij. & quib⁹

liberati sunt fideles

p libertatem euange

lij. sm q̄ declarat a

postolus in epla ad

Gal. diffuse.

c Ecce ego ipe rē. &

visitabo eas. p assum

ptionem carnis hu

mane.

d Sicut visitat pa

stor gregem suū. mise

ricorditer & benigne.

e Et liberabo eas.

de omnibus locis eō

gregando eas in vni

tate fidei & caritatis.

f Et inducam eas i

terram suam. i. in ec

clesiā militantem. et

postea in triumphā

tem que est terra viuentium.

g Et pascam eas in montib⁹ ysrl. i. in ecclesia militante

p dona gratie. et in triumphante p dona gl̄orie. que desi

gnantur hic p pascua vberrima & cetera corporalia. quia

spiritualia sub similitudinib⁹ corporaliū in scriptura ve

teris & noui testamenti frequenter designātur. vt sm q̄

dicit Greg. omelia. xxxvij. Insurgat animus ex bis q̄ no

uit ad ea que non nouit. ac p hoc quod nouit diligere di

scat & incognita amare.

b Quod pierat. p defectum regiminis.

i Requram. reducēdo ad me p grām.

l Et qđ abie

ctum erat. p pastoz tyrannidē.

l Reducam. per beni

ET fēm. xxxiiii

ē vbū dñi ad medi

cēs Fili hoīs, ꝓphā

de pastorib⁹ ysrl, ꝓphā & di

ces pastorib⁹, h dic dñs ds

a Ue pastorib⁹ ysrl, q̄ pasce

bāt semetipos. Nonne greges a pastorib⁹ pascunt̄, b lac

comedebat̄ & lanis operiebā

mi, & qđ crassū erat occide

batis, gregē aūt meū nō pa

scebat̄. c Qđ infirmū fuit nō

solidast̄, d & qđ egrotū nō sa

nastis, qđ ꝓfractū est nō al

ligastis. e & qđ abiectū ē non

reduxistis, f & qđ pierat nō

q̄sistis, sz cū austeritate im

pabatis eis, & cū potentia.

g Et dispse sūt oues mee, eo q̄

nō esset pastor, & facte sunt

in deuorationē oīm bestiaꝝ

agri, & dispse sūt. h Errauerūt

greges mei i cūctis mōtib⁹

& vniuso colle excelso, & su

per oēm faciē tre dispsi sūt

greges mei & nō erat q̄ req

reret, nō erat inquā q̄ req

reret. i Propterea pastores

audite vbū dñi. Viuo ego

dic dñs ds, q̄ p eo q̄ facti

sunt greges mei i rapina, et

oues mee i deuorationē oīz

bestiaꝝ agri, eo q̄ nō eēt pa

stor, neq; enī q̄sierūt pasto

res gregē meū, sed pascebāt

pastores semetipsos & gre

ges meos nō pascebāt. Pro

pterea pastores audite vbū

dñi. hec dic dñs ds. Ecce

ego ipe sup pastores k req̄ram

gregē meū de manu eoz, & l

cessare faciā, vt vltra nō pa

scāt gregē meū, nec pascant

ampli⁹ pastores semetipos

Et deliberabo gregē meum

de ore eoz, & non erit vltra

eis in escā, q̄ h dic dñs de⁹. m

Ecce ego ipe req̄rā ouei me

as & vsitabo eas. n Sic visi

tat pastor gregez suū in die

q̄ fuerit i medio ouiū suaꝝ

dissipataruz, sic visitabo o

ues meas, & liberabo eas d

oīb⁹ loc⁹, i q̄b⁹ dispse fuerāt

i die nubis & caligis. Et e

ducā eas de pplis & congrega

bo eas de terris, & inducam

eas i terrā suā, o & pascā eas

in mōtib⁹ ysrl i riuis & i cun

ctis sedib⁹ tre. In pascuis

vberrimis pascam eas & in

mōtib⁹ excelsis erūt ysrl pa

scue earū. Ibi req̄escent in

herbis virētib⁹ & i pascuis

pinguib⁹ pascent̄ sup mon

tes ysrl. Ego pascā oues

meas, et ego eas accubare

faciā dicit dñs deus. p Qđ

perierat requiram & quod

abiectum erat reducam, et

gnam ꝯsolationem. a Et qd̄ infirmū fuerat. p pnitatē ad malū ex exēplo maloꝝ pastoꝝ b Cōsolidabo firmādo ī bono. c Et qd̄ pingue ⁊ for. custo. ī suo bono statu. in hebreo aūt hr̄ Et qd̄ pingue ⁊ forte ꝯsumā. id est diuites ⁊ potētes qui iniq̄ oppr̄sserūt pauꝑes puniā. ideo subditur.

d Et pascā illos in iudicio. iuste fm̄ demerita puniendo eo mō q̄ dr̄. iij. Reg. vlt. Tollite micheā ⁊c. ⁊ subdit. Mittite virū istū ī carcerē ⁊ sustentate eū pane tribulatiōis ⁊ aq̄ angustie. ⁊ huic expositiōi magis ꝯcor. lr̄a sequens e Ecce (vt videbit. ego iudico. id ē distīguo q̄ntū ad penā et f Inter pe (p̄miū. cus. man suetum. g Et pec⁹ ferox. i. inter simplices hoīes ⁊ feroces. iō subdit. h Arietū ⁊ hircoꝝ. id ē bonoꝝ ⁊ maloꝝ. h̄ mō dr̄. Math. xxv. Statuet oues a dextris. hedos āt a sini i Nōne sa. (stris. vo. erat. i. sufficere debebat vobis potenti k Pascua (bus. bo. depasci. i. melioribus bonis in p̄senti l Insup ⁊ (vita vti. reliq. pas. ve. cōculcastis. i. illa vñ deberēt pauꝑes viuere dedistis satellitibꝫ vr̄is. Et eodē mō exponendū est qd̄ dr̄. Et cū purissimā aquam ⁊c. m Propterea. i. ꝓpter talē iniuriā simplicibꝫ illatam. n Ecce ego ip̄e iudico ⁊c. exponat vt. s. o Pro eo q̄ late. et hu. ī pinge. fortitudīe vr̄a ⁊ potētia sīplices ī pugnādo. p Saluabo. Hic īcipit v̄s⁹ in hebreo vbi ondit p quē fieri debeat ista sal⁹ ouiū s. pastorē xp̄m cuꝫ subditur. q Et susci. su. ea. pa. vnū scꝫ xp̄m fm̄ q̄ ip̄e met dicit Joh. x. c. Et fiet vnū ouile ⁊ vnus pastor. r Ser. me. dd. i. regē d̄ semīe dd̄ vt dic̄ ra sa. q̄ quē ītelligit messiā vētur fm̄ errorē suū. nos āt xp̄ꝫ q̄ vēit iā ī mūdū fact⁹ ex semīe dauid fm̄ carnē. vtꝫ Matt. i. s Ip se pa. eas v̄bo euāgl'ico ⁊ v̄tutis exēplo. t Ego āt dominus ero eis in deū. nō xp̄iane religiōis cultū. v Et seru⁹ me⁹ dauid. i. xp̄s q̄ dr̄ seru⁹ dei rōne hūanitatꝫ assūpte. in q̄ mīor ē pr̄e. fm̄ q̄ dr̄ Joh. xiiij. Pr̄ maior me est. x Et fa. cū eis pa. pacis. i. legē euāgelicā q̄ ē lex amoris ⁊ p ꝯsīs pacis. y Et ces. fa. be. pessi. diminuēdo demonū potentiā. que p mortem xp̄i sunt diminute.

qd̄ ꝯfractū fuerat alligabo. a ⁊ qd̄ īfirmū fuerat b ꝯsolidabo. c ⁊ qd̄ pīgue ⁊ forte custodiā d ⁊ pascā illas ī iudicio. vos aūt greges mei. h̄ dic̄ dn̄s de⁹. e Ecce ego iudico f inter pecus g ⁊ pec⁹ h arietū ⁊ hircoꝝ. i Nōne satꝫ vob̄ erat. k pascua bona depasci. l Insup ⁊ reliq̄as pascuaꝝ vr̄aꝝ ꝯculcastis pedibꝫ vr̄is. ⁊ cū purissimā aquā biberetꝫ. reliquā pedibꝫ vr̄is turbastꝫ. ⁊ oues mee his q̄ ꝯculcata pedibꝫ vr̄is fuerāt. pascebantꝫ. ⁊ q̄ pedes vr̄i turbauerāt. h̄ bibebāt m Propterea h̄ dic̄ dn̄s de⁹ ad vos. n Ecce ego ipse iudico īter pec⁹ pīgue ⁊ macilentū. o Pro eo q̄ lateribꝫ ⁊ hūmerꝫ īpīguebatꝫ ⁊ cornibus vr̄is vētilabatꝫ oīa infirma pecora. donec dispgerētur foras. p saluabo gregē meū. ⁊ nō erit vltra in rapina. ⁊ iudicabo īter pec⁹ ⁊ pecus. q ⁊ suscitabo sr̄ ea pastorē vnū q̄ pascat ea r ꝑuū meum dauid s ip̄e pascet ea. et ip̄e erit eis ī pastorē. t Ego aūt dn̄s ero eis ī deū. v ⁊ seruus me⁹ dauid prīceps in medio eoꝝ. Ego dn̄s locut⁹ sum. x Et faciā cū eis pactū pacis. y ⁊ cessare faciā bestias pessimas d̄ terra. z ⁊ q̄ hītāt ī deserto. a securi dormiēt b in saltibꝫ. c ⁊ ponā eos ī circūitu coll' mei. d bn̄dictiōeꝫ e ⁊ deducaꝫ imbrē f ī tpe suo. ⁊ pluuie bn̄dictiōis erūt g Et dabit lignū agri fructū suū ⁊ terra dabit germē suū h et erūt ī t̄ra sua absq̄ tīore Et sciēt qꝛ ego dn̄s. cū ꝯtriuero cathenas iugi eoꝝ ⁊ eruero eos de manu īpantiū sibi. Et nō erūt vltra ī rapinā ī gētibꝫ neq̄ bestie terre deuorabūt eos. sꝫ hītabūt ꝯfidenter absq̄ vllo t̄rore. i Et suscitabo eis germē noīatū k ⁊ n̄ erūt vltra īminuti fame in terrā. l neq̄ portabunt vltra obprobriū gētiū. m et scient qꝛ ego dn̄s d̄s eoꝝ cum eis. ⁊ ip̄i ppl's me⁹ dom⁹ isrl' ait dn̄s d̄s. Vos āt greges mei greges pascue mee homīes estis. ⁊ ego dn̄s d̄s vr̄ dicit dn̄s deus. XXXV.

Et fcūs ē s̄mo dn̄i ad me dicēs. fili homīs pōe faciē tuam ad v̄sū mōtē seyr. Et ꝓpha bis de eo. ⁊ dices illi. h̄ dic̄ dn̄s deus. b Ecce ego ad te mōs seyr. c ⁊ extendaꝫ manū

z Et qui da. i de. religiōis. a Se. dor. a pturbatōne demonū. b In saltibꝫ. i. locꝫ religios̄ separatꝫ a secl'aribꝫ c Et ponā eos ī circūitu coll' mei. i. eccl'ie militantis. d Benedictiōem. i. benedictos p̄ ceteris. e Et deducā imbrē scꝫ gr̄e. f In tpe suo. h̄ potissime fuit in primitiua ecclesia qn̄ sp̄ūssāct⁹ descēdit sup apostolos in signo visibili. Act. ij. ⁊ postea dabatur alijs p īpositionē manuū apl'oꝝ. Act. g Et da. lignū (vitij. agri fructū ⁊c. q̄ ad h̄ seq̄bat multiplicatio bonoꝝ opeꝝ in ec h Et erūt (clesia. in terra sua absq̄ timore ⁊c. quia in contumelijs hominum gaudebant ⁊ demonibus impabant. vt pꝫ in actibꝫ apl'oꝝ ī pluribus locis. i Et suscitabo eis germen noīatū. id ē xp̄ꝫ d̄ semīe dd̄ nasciturū in lege ⁊ ꝓphetꝫ p̄figuratum. ⁊ aperte nunciatum. k Et non erunt vltra imminuti fame. s. sp̄uali ex defectu verbi diuini. l Neq̄ portabunt amplius obprobria gentium. qꝛ gentiles ad fidem cōuersi nō īferūt obprobria xp̄i discipulis. sed magꝫ honorem. m Et scient. qꝛ ego dominus deus eorū cum eis per experientiam bonitatis mee. in beneficijs s. bi collatis.

Capitulum. XXXV.

Et factus est. Hec est ps incidētalis. in q̄ post cōsolationē fideliū recolit destructiōem idumeoꝝ qui sp̄ fuerūt infesti iudeis colētibꝫ deū. ⁊ diuidtur in duas ptes fm̄ duas cās h⁹ destructiōis. scd̄a ibi Eo q̄ dixeris. Prima cā est fraternū odiū. quia sicut Esau odio habuit iacob frēm suū vterinum. vt hr̄ Genes. xxvij. sic idumei descēdentes ab esau. iudeos a iacob descendētes. ⁊ hoc est qd̄ dicit in psona domini. b Ecce ego ad te mons seyr. i. idumea q̄ est montuosa. c Et extendam manum meam. i. potentiam. d Sup te. i. ad te destruēdam. eo q̄ fueris inimic⁹ sempiternus populi israel. et concluseris filios israel. fuerūt enim idumei in obsidione hierusalem cum chaldeis.

g In tpe afflictiõis,eoꝝ.i.destructiõis ciuitatis ⁊ templi de q̃ fuerũt sume afflicti. h In tpe iniq̃tat̃ extreme.i.extreme punitiõis iudeoꝝ p̃ suis iniq̃tatibꝫ ⁊ accipitur hꝫ extremũ p̃ maxio,ppt̃ destructionẽ ciuitatis ⁊ tẽpli,vt dictũ ẽ. i Sanguĩ tradã te.i.filijs isrl̃ tibi consanguineis,⁊ hꝫ fuit ĩpletũ tpe machabeorũ.q̃ĩ iudas expugnauit filios esau.i.machab.v. k Et cuz sanguie oderis.i.qa odio hũsti iudeos tibi psanguineos.

l Sanguis plequet̃ te.i.iudaic̃ pplꝰ tibi psanguine,cetera patẽt vsq; ibi. m In solitudies sempiternas.i.longas.

n Tradã te,q̃ p̃ea terra illa fuit hirsuta, sed nõ ita cito.Aliter exponit̃ista lra vt p sanguiuẽ hꝫ itelligat̃ homicidiũ vt iur ienus q̃ sic̃ idumei crudel̃ occiderũt iudeos vt dictũ ẽ,s.ita p̃pter hꝫ petiõ effusus ẽ crudeliter sanguis eoꝝ a chaldeis,⁊ terra eoꝝ destructa vsq; ad lõgũ tps ⁊ hec expositio magꝭ psonat.

o Eo (pcedẽtibꝫ. q̃ dixeris.hꝫ ponit̃ secũda ca destructiõis idumeoꝝ q̃ ẽ cupiditas ambitiosa. cupiebãt enĩ hereditat̃ terrã iudee q̃ erat eis p̃mitt̃.q̃ ⁊ iniuenerũt chaldeos in obsidiõe ul'm,p hꝫ sperãtes obtinere terrã,⁊ hꝫ ẽ qꝺ o Eo q̃ dixeris (dicit̃ teris due gẽtes ⁊ c̃.i. duo regna,scz iude et isrl̃ erunt mea.

p Cũ dñs esset ibi, q̃ in ist̃m colebat̃ in tẽplo in q̃ erat p̃piciatoriũ qꝺ dicebat̃ sedes dei,vt dictũ fuit diffuse,Ezo,xxv.

q Quia faciam iuꝓta iraz tuã.i.debite te punitẽdo de ira et inimicicia cõtra iudeos. r Et notus efficiar p eos.ĩ eoꝝ liberatiõe de babylonica captiuitate te ĩ captiuitate remanẽte. s Audiui vniuersa obprobria tua,de destructiõe iude. t Deserti.s.sunt montes isrl̃.

v Nobis ad deuorãdũ dati sunt,q̃ comedemus bona ibi crescẽtia. x Et insurrexistis sup me ore vr̃o. dicẽtes q̃ no,poterã defendere ĩdeos a rege babylonis.

y Verba vr̃a ego audiui.i.blaphemias vr̃as punite d̃ sposui. z Letante vniuersa terra.s.isrl̃.

a In solitudine te redigã.q̃ post reditũ iudeoꝝ de babylone idumei remãserũt in captiuitate,⁊ sic idumea remãsit desolata ꝓpter defectũ culture. XXXVI.

t Tu aũt.Supius ezechiel ꝓphauit iudeis aspera, adiũxit tñ ĩ fine, ꝓ iust̃.c.ꝑsolatiõẽ de liberatione eoꝝ p̃ ipsꝰ fienda.hꝫ ꝓphat eis p̃ spera.⁊ p̃ro hac hoc simplici sermone,secũdo ꝓphetica vsuẽ ea.se.⁊ ꝑ ea primum agitur de liberatione pplꝰ iudaici,⁊ diuidit̃ ĩ duas ptes secũdũ duas cãs hui' liberatiõis,secda ponit̃ ibi. Et factũ est.Prima aũt cã ẽ revelatio populi a miseria. Et diuidit̃ in duas q̃ primo ponit̃ aduersantiũ detectio,secõ populi iudaici erectio, ibi.Vos aũt̃.Circa primũ dicit̃.

b Propha sup̃ mõtes isrl̃,pspa nũciãdo

c Eo q̃ dixerit inimicus de vobis gaudendo de vr̃a destructione,detectio ẽ gaudẽtis.

e Altitudines sempiterne.i.terra iudea montuosa.

f In hereditatem.da.sũt nobis sic enĩ dicebãt idumei vt dictũ ẽ capi.p̃cedenti.

g Et ascendistis.super labiũ lingue,q̃ extranei loquunt̃ de vobis detrahẽdo,et imperãdo,cetera patẽt vsq; ibi.

h Propterea.i.propter tria improperia et vituperia.

i Quoniam in igne zeli mei.i.in effectu vindicte mee.

Ideo hec dicit dñs deus. Ecce ego in zelo meo et in furore meo locutus sum,eo q̃ confusionẽ meã sup̃ te,⁊ dabo te desolatũ atq; deertũ. Urbes tuas demolitur,⁊ tu deser̃ eris ⁊ scies.q̃ ego dñs.k eo q̃ fuer̃ inimicꝰ lepidꝰ,l ⁊ pculeris filios isrl̃ i manꝰ gladij in tpe afflictiõis eoꝝ in tpe iniq̃tat̃ extreme. Propterea viuo ego dicit dñs deus qm̃ sanguini tradã te,⁊ sanguis te plequet̃. Et cũ sanguinem oderis sanguis plequet̃ te,⁊ dabo montẽ seyr desolatum ⁊ desertũ.⁊ auferã de eo eũtem ⁊ redeũtem,⁊ implebo mõtes eiꝰ occisoꝝ suoꝝ. In collibꝫ tuis ⁊ ĩ vallibꝫ tuis atq; ĩ torrẽtibꝫ interfecti gladio cadẽt.m In solitudines sempiternas tradã te,et ciuitates tue nõ habitabunt̃,et scieris q̃ ego dñs deꝰ.n eoꝝ dixer̃,due gẽtes ⁊ due tremee erũt.⁊ hereditate possidebo eas,o cũ dñs esset ibi. Propterea viuo ego dicit dñs deus p̃ q̃ faciã iuxta ira tuã et ꝑm zelũ tuum quẽ fecisti odio hꝫ eos,p ⁊ notꝰ efficiar ꝑ eos cũ te iudicaũo. Et scies q̃ ego dñs.q Audiui vniũsa obprobria tua,q̃ locutꝰ es de mõtibꝫ isrl̃ dicẽs Deserti nobꝭ ad deuorãdũ dati sũt. Et insurrexistis sup me ore vr̃o,⁊ derogastis adũsum me,r Verba vr̃a ego audiui. Hec dicit dñs ds.s Letante vniũsa terra t in solitudine te redigã.sicut gauisus es sup hꝫditatẽ dom' isrl̃,eo q̃ fuerit dissipata,sic faciã tibi. Dissipat̃ eris mõs seyr ⁊ idumea oĩs,⁊ sciẽt q̃ ego dominꝰ.

XXXVI.

t Tu aũt fili hoĩs v prophetiza isrl̃ mõtes isrl̃ ⁊ dices. Mõtes isrl̃ audite vbũ dñi. hec dicit dñs deus. Eo q̃ dixerit inimicꝰ d vobꝭ euge altitudines sempiterne ĩ hꝫditatẽ date sũt nobꝭ,ppterea vaticinare ⁊ dic.hec dicit dñs deus. Pro eo q̃ desolati estis ⁊ pculcati p circuitũ ⁊ facti ĩ hꝫditatẽ reliqs gentibꝫ.x ⁊ ascẽdistis sup labiũ lingue ⁊ obprobriũ pplꝰ,propterea mõtes isrl̃ audite vbũ dñi dei. Hec dicit dñs ds mõtibꝫ ⁊ collibꝫ torrẽtibus vallibusq; ⁊ desertis pterimis ⁊ urbibꝫ derelictis,q̃ deppꝫte sunt,⁊ subsannate a reliqs gẽtibꝫ p circuitũ.y Propterea hec dicit dñs ds. Nisi in igne zeli mei locutus sum de reliqs gentibꝫ ⁊ de idumea vniuersa.z q̃ dederũt terrã meã sibi ĩ hereditatẽ cum gaudio ⁊ toto corde ⁊ ex animo ⁊ eiecerũt eam,vt vastarent idcirco vaticinare sup hu mũ isrl̃.⁊ dices mõtibꝫ ⁊ collibꝫ iugis ⁊ vallibꝫ. Hec dicit dñs deus. Ecce ego ĩ zelo meo et in furore meo locutus sum,eo q̃ confusionẽ

k Eo q̃ dixerit inimicus de vobis gaudendo de vra destructione,detectio ẽ gaudẽtis.

l Locutus sum de reliqs gentibꝫ,sententialiter earum puniõem determinando. m Que dederũt terrã meam sibi.i.iudeam q̃ dicebatur specialiter terra dei,eo q̃ ĩ hierusalem vigebat cultus dei.

n Cũ gaudio,alĩ libri habẽt. Cũ gladio,sed ĩ hebreo ⁊ in libris correctis est Cũ gaudio,q̃ cũ magna libidine occiderũt pplm iudaicũ.⁊ captiuauerũt ⁊ terrã vastauerunt,cetera patent ex dictis vsq; ibi.

n Idcirco.i.propter p̃fusiõem qñ vos iudei sustinuistis
o Ego leuaui manũ meã.i.potẽtiã meã ad faciẽdũ vi-
dictam. p Ut gẽtes q̃ i circũitu vr̃o sũt.q̃ ex odio et
ga vos regẽ babylonis sup vos adduxerit.t cũ eo in vr̃a
destructione fuerũt. q Ipe p̃fusionẽ suã portẽt.qz pti
occidẽt.t pti captiui
t vos ãt (uabũtur.
Dicit̃ sit pontifex popu-
li iudaici erectio. Cir-
ca qđ sciẽdũ q̃ ista e-
rectio icepit i reditu
captiuitatis babylõi-
ce q̃ fuit figura libe-
rationis p xp̃m ficte de
pter hoc gẽtũ mihi vi-
sa sequẽs de vno tẽ-
pore trãsit ad aliud.
sicut Esaias.xviii.loquẽ
do de rege babylõis.
q̃ fuit figura demõis
trãsit ad loquẽdũ de
lucifero. Dicit̃. Vos
ãt mõtes isrl' rãos
vr̃os germinetis. rede
unte ei pplo de baby
lone i iudeã terra ce-
pit meli' fructificare
pter aduentũ colen
s Prope est ẽ (tũ.
vt veniat.s.pplus de
babylõe q̃ iteḋit cul-
t Et ru. (ture vr̃e.
nstaur.zorobabel ei
t alij cũ eo exstites in
staurauerũt tẽplum.
t Hieremias q̃ cũ eo
erãt muros citat̃ et
sit' ppls hitatões su
as in diuersis locis.
v Et hitare vos fa
ciã sicut a principio. qñ
pplus itrauit terram
sub iosue duce.

r Bonũq̃ donabo
ma.q̃ abuntio hũi-
stis.i hebreo hẽ Ãñ.
t istũ vt mihi debere
referri ad tpus xp̃i.
in q̃ maxime bona data fuerũt credẽtibus.q̃z primi fuerũt iudei.in toto enim tpe a reditu captiuitat̃ de babylone vsq̃ ad tps xp̃i nõ legit pplus iudaic' fuisse i tãta ipsperitate de multo sic fuerat ãñ captiuitatẽ babylonicaz. y Et
adducã sup vos.o mõtes isrl'. z Boies.vos colẽtes
a Et eris eis.tu terra isrl' mõtuosa. b Jn here.nõ
addes vltra vt absq̃ eis sis.id est.non captiuabuntur
vltra de te. t quia postea fuerunt captiuati a romanis
dicũt expositores aliq̃ p̃ hẽ referendũ ad terrã viuẽtiũ figuratã p terrã isrl'.de q̃ null' efficit̃ q̃ intrauerit ad eam.
potiũ exponi de terra isrl' ad lẽaz dicẽdo q̃ p ly vltra nõ
portat̃ sp duratio ppetua a pte post.iz ẽt aliqñ nõ multũ lõga.sic declaratũ fuit diffusi' Esa.q.sup illud vbum.
Et nõ eteretebũtur vltra ad plũ p' aduẽtũ eni xp̃i facta
sunt mlta plia i terra. c Pro eo q̃ dicũt de vobis.s.
mõtibus isrl' vastãdo. d Deuorat te hoim es.qz in
iudea fuerũt multe occisiões p reges assirioz t babylonis
t a plũbus aliis.iõ dicebãt gẽtiles ip̃roperãdo q̃ illa terra
deuorabit hitatores suos. e Propterea ho.nõ comedes amplius ꝛc.i.talis occisio non erit in te vltra.
f Nec auditũ faciã in te ampli' p̃fusionẽ gẽtiũ.i.p̃operiũ p̃dictã ꝑ te a gẽtilibꝫ. g Et factũ est. Hic ponitur secũda cã liberatõis iudeoz.s.vt q̃ tollat̃ blasphemia
ꝑ nom̃ dñi. t diuidit in duas ptes. qz
primo huius blas-
phemie modus ponitur secõ tollit̃ ibi. Et
pepci. Circa primum
sciendũ q̃ ad captio-
nẽ iudeoz inter gẽti-
les secuta ẽ blasphe-
mia nois dñi. qz
aliq̃ eoz erant valde
mali quã malicia gẽ-
tiles retorquebãt in
deũ improperãdo ei
q̃ br̃t ita malũ po-
pulũ Alij ãt erãt val
de boni. de q̃bꝫ dice-
bãt etiã gẽtiles q̃ de
us eoz nõ potuerat
eos saluare licz viue
rent iuste. Permittit̃
tñ hic malicia popu-
li ꝓpter quã fuit eiectus de iudea cũ dr.
b Domus isrl. ha-
bitauerũt in humo
sua.id est.in iudea.
l Et polluerũt eam
in vijs suis.i.peccatis
idolatrie.t luxurie t
effusione sanguis in
nocẽtis vtz et supra
l Et i stu (dictis.
dñs suis.eoꝝ pz q̃ ta
lia fecerit ex magna li
bidine peccãdi.qz ad
ꝑ studiose itẽdebant
l Et effudi.scilicet.me.
sr̃ eos pũitẽdo p pec
m Et disp. eos i eas
gẽtes.captiuã do i di-
uersis terr. n Et
pollu.no.san.meum
blasphemie cõtraeus
in Extum occasione eoz dicte su nt
modis p̃dictis.ideo subditur.
o Cum diceretur de eis a gentibus.
p Pplus dñi iste ẽ.t nõ ex malicia aliquoz dicebat dominus malus.t ex bonitate alioz impotens.vt p̃dictus est.ideo ẽtium ad malos dicitur derisorie.p̃ populus domini iste est.et de bonis q̃ subditur.
q De terra eius egressi sunt.quasi diceret.non potuit eos ꝑ seruare.
r Et pepci.sic cõsequenter pon̄t ablatio huius blasphemie per reductionem populi de babylone.et sic ablata fuit gentilibus occasio dicte blasphemie.t hoc est q̃ dicitur in glosa dei. Et pepci nomini sancto meo. occasionem dicte blasphemie subtrahendo.
s Non propter vos ego faciam.id est.propter iusticiã vestram.sed ꝓpter nominis mei reuerentiam.
t Et sanctificabo nomen meum.id est.sanctum ostendam in liberatione vestra mirabili.ideo subditur.

v Tollã q̃ppe vos de gẽtib⁹ ⁊c̃, p cyrũ. t Et effundã sup vos aquã mũdã, i. pcã vẽã pterita remittã. Doctores aũt nr̃i ſ̃az ultã exponũt de reductione ppli ad fidẽ x̃pi, ⁊ de ablutiõe baptiſmali q̃ tollit culpa ⁊ pena. Et huic ẽtiã expoſitiõi ꝓcordat qõd dr̃ in q̃dã libro iudaico apud hebreos autẽtico q̃ dr̃ roma hieroſolymanã. Quemadmodũ pelag⁹ mũdũ cat pollutos, ita de⁹ ſanct⁹ ⁊ bũdict⁹ erit mũdus in futuro iſt⁹ ⁊ ſic ẽ dicẽs. Ezechie. xxvi. Aſpgã ſup vos aq̃s mũdas ⁊c̃, qõd aũtẽ dr̃ i futuro in ouginalib⁹ ⁊ gloſis hebraeor̃ ſupra referr̃ ad tẽp. t Et (pus meſſie. dabo vobiſ cor nouũ ⁊ ſpm̃ nouũ .i. volũtatẽ bñfaciẽdi, ⁊ b̃ referẽdo ad tp̃s redit⁹ de babylone, q̃ p⁹ ea meli⁹ viverũt q̃ ante Deli⁹ tñ exponit̃ referẽdo ad tp̃s x̃pi de datõne ſpũſancti aplis ⁊ alijs credentiz Et auferã (bus. cor lapideũ. i. i pctis obſtinatũ dãdo verã cõtritionẽ de pctis.

a Et hitabitis i terra quã dedi pribus vestris. i. in iudea referẽdo ad pplm̃ de babylone redeũtẽ. vel i eccleſia trũphãte et militante referendo ad pplm̃ x̃pm̃ credẽ

b Et vocabo (tem. frumẽtũ ⁊c̃, qõd itelligitur ad l̃ram de multiplicatõe terrenaſcẽtiũ poſt redditũ de babylone vel p iſta metaphorice itelligunt̃ bona ſpũalia tpe x̃pi data. vt euchariſtia q̃ cõficit̃ de frumẽto, ⁊ alia x̃pi dona q̃ frequẽter in ſcriptura ſignificantur p corpalia.

c Põ ꝓpter vos ego faciã qr̃ reditꝰ de babylone ⁊ aduẽtus x̃pi, pceſſerũt et mera bonitate vĩna. d Cõfundemini ⁊ erubeſcite ſup vĩs vr̃is. i. malis ꝓteritis. cetera patent vſq̃ ibi. e Terra illa inculta ⁊c̃, referẽdo ad redditũ captiuitatis babylonice intelligit̃ de terra iudee que tpe captiuitatis fuit deſerta, ꝓpter cultoꝝ abſentiaz. ſed i reditu captiuitatis facta fuit fructifera ⁊ amena p cultoꝝ pſitiã ⁊ diligẽtiã, referendo aũt ad tp̃s x̃pi intelligitur de gẽtilitate, q̃ ante aduentũ x̃pi fuit q̃ſi terra inculta, qr̃ nõ habuit doctores legis dñe, nec ꝓphas q̃ eaz excolerẽt. ad fecundationẽ bonoꝝ operũ. ſed poſt aduentũ x̃pi p p̃dicatiõem aplorꝝ ⁊ alioꝝ diſcipulorꝝ facta ẽ fructifera ⁊ amena p ſuſceptionẽ fidei ⁊ moꝝ. Et huic expoſitioni ꝯſonat qõd ſubditur poſtea. f Multiplicabo eos ſicut gregem hoim̃, ẽtũ ad bonos mores q̃ prius erãt beſtialiter viuentes. g Et gregem ſanctũ, p ſuſceptiõem fidei iuſtificantis. h Et gregem hierlim̃ in ſolennitatib⁹ eius, in quo deſignatur multitudo credentium de gentilibus, ſicut in ſolennitatib⁹ maxime paſche pentheco, ⁊ tabernaculoꝝ, conueniebat in hieruſalez populus multus.

In capit. xxvi. vbi dicitur in poſtilla Et ſanctificabo nomen meum.

Additio.

Aque i hoc ca. principaliter tenẽtur non poſſunt ratiõnabiliter intelligi ad litteram de liberatione a babylonica captiuitate. in illa enĩz liberatione non legũtur aliqua miracula facta manifeſte, p q̃bus poſſet dici. Sanctificabo nomẽ meũ. id eſt ſanctũ oſtẽdaz in liberatione mirabili, put dicat poſtillator. Licentia enĩ data p cyrũz licet fuerit a deo volũtatem ipſius mouente non tamen fuit miraculoſe facta imo fm curiaz coem reges huius ſeculi cõtradicunt ea q̃ fuerũt facta p unumquos debellauerunt. Unde cyrus q̃ deuicit thaldeos rõnabiliter detestatur deſtructiõem hierlim̃ p eos factam. nec b̃ debet inter miracula reputari. licet hoc ſit a deo miſericorditer factũ. Item b̃ qõd dicit. Effundam ſup vos aquam mũdam ⁊c̃. Omẽs hebrei antiqui referũt ad tp̃s meſſie in quo debebant purgari peccata. Similiter qõd dicit. Dabo vobis cor nouũ ⁊ ſpiritũ nouũ ⁊ auferam cor lapideũ, ꝓnt̃ refertur ad temp⁹ x̃pi non ad tempus reditus de babylone. qr̃ licet poſtea melius viverunt q̃ ante vt dicit poſtillator. nõ tamen ꝓnt̃ dicereꝰ q̃ dedit deus illis redeũtib⁹ cor nouũ ⁊ ſpiritum nouũ. Nam multi exiſtẽtes in captiuitate babylonica habebant ſpiritũ rectũ ⁊ cor mundũ. vt hieremias. daniel, ⁊ ezechiel, ⁊ hmõi quorũ ſiles non multi legũtur poſt reedificatiõem templi. Cap. xxxvii.

Facta eſt. hic ponit deſcribitur liberatio ppli imaginaria ⁊ ꝓphetica viſione. ⁊ diuiditur in duas partes. qr̃ primo deſcribitur liberatio ppli captiuati. ſcdo ꝓmiſſio diſpſi. ibi. Et facies eſt. Prima in duas. qr̃ primo ponitur imaginaria viſio. ſcdo eius expoſitio. ibi. Et dixi. Circa primũ dicitur.

a Facta eſt ſup me manus dñi ⁊c̃, videbatur enĩ pp̃ha

imaginaria visione q̄ p manus cuiusdā effigiei deū rep̄sentatis.portaret in cāpū plenū ossibꝫ mortuoꝝ.

b Et circūduxit me p ea in gyro.ita q̄ nō intrabat iter ossa sꝫ circūibat extra.erat enī ezechiel sacerdos.q̄ nō debebat p̄taminari ex tactu ossiū alicuius mortui.

c Siccaq; vehemēter.q̄si hoīm iam diu

d Dñe (mortuoꝝ. de⁹ tu nosti.q̄ habes sciam nō solū p̄dictorū ꝛ p̄fitū sꝫ et future Ossa arida (roꝝ. audite vbū dñi.q̄ potest ī perare vobis si cut viuētibꝫ creatur sꝫ

f Ecce ego itromittā in vos spīm. luez ℔ ponat p̄io.ñi fuit vltimū.q; p̄cessit cōiūctio ossiū ad iūcturas debitas.ꝛ tēlio neruoꝝ ꝛ carniū ꝛ cutis desup.vt postea subditur. Et dabo super vos neruos ꝛc.ꝛ vltimo ponit.ꝛ dabo vobis spīm ꝛ viuetis.

b Factꝰ ē aūt sonitus ꝛc.q; ex motione ossiū ad suas iuncturas appꝛopinquātiū videbāt imaginarie sonꝰ p̄cedere.cetera patēt ex dictis vsq; t Aq̄ttuor vē (ibi. nis.i.q̄ttuor mōdi plagis.vñ stant q̄ttuor vē ti p̄incipales.nō q̄a bēant vtutē viuificādi.sed q; flātibꝫ illis videbāt imaginarie a deo dari eis spīritꝰ

h Et dixit.℔ (vite. p̄fit ponit hui⁹ visionis itellectio.ꝛ dicit aliq̄ q̄ visio ista intelligēda ē de resurrectione generali tpe iudicij.sꝫ saluo meliori iudicio nō vē ℔ mihi. q; statim exponēdo

l Ossa hec (dicit. vniuersa dom⁹ isrl ē resurrectio aūt generalis nō solū erit filiorum isrl.sed oīm generaliter. Itē q; subditur.ipi ꝓdicūt Aruerūt ossa nēa ꝛ p̄ijt spes nēa.℞i aūt intelligerēt de resurrectione generali.istud dictū ita se extēderet ad p̄ios defunctos sicut ad viuētes ꝛ futuros.iusti aūt.d. fūcti a p̄incipio mūdi vsq; ad tp̄s ezechielis ꝛ vsq; ad resurrectiōem xp̄i habebāt certam spem resurgēdi in pte electorū.impij etiam exites in inferno scīūt se esse resurrecturos ad augmentū sue pene.q; tūc punient in aīa ꝛ corpe et ideo videt q; hec visio intelligēda sit ad lām de liberatōne ppli isrl a babylonica seruitute q̄ est mors cuiusdā ꝛ iō talis liberatio q̄nēē.ex dicit vnificatio.ꝛ loca ī q̄ bus detinebant serui eoꝝ sepulcra ꝛ tumuli. Sic igit exponenda est hec lēa. m Ipi dicūt.s.iudei in captiuitate detenti. n Aruerūt ossa nostra.i.virtus nēa defecit.q̄ p ossa designat in q̄bꝰ p̄sistit robur corpis.

o Et p̄ijt spes nostra.s.redeūdi in iudeam.

p Et abscisi sumus a fra natiuitatis nē.

q Propterea vaticinare.ad auferendū ab eis hāc desp̄atōez

r Ecce ego apiaz tumulos vēros.i.loca in q̄bus estis serui.ꝛ carceres in q̄bꝰ erātis

s Et educā (ligatos vos.p lniam regis cyri q̄ dedit licentiā populo redeundi infra .i.Esdre.i.ca.

t Et dedero spīritū meū ī vobis.i.p̄stantiam redeūdi in iudeam ꝛ p̄positū meliorandi vitā vestram.

v Et factus ē.℔ic p̄fit describit vnio populi dispsi.ꝛ diuidit in duas ptes q; p̄io signū sensibile ponit scōo exponit ibi. Cuz aūt dixerit. Circa p̄imū sciendū q̄ p̄phete ad magis mouendus corda audiētiū aliq̄s p̄babāt nō solū vbis sed etiā sensibilibꝫ signis sicut fuit esaias nudus ꝛ discalciatus Esa.xx.c.et Ieremias portauit cathēas ligneas in collo suo, Ieremie.xxvij.ꝛ eodem mō p̄cipit ℔ ezechieli cum dicitur.

x Sume tibi lignū vnū ꝛ scribe sup illō iude.in hebreo ly iude est datiui casus.

y Et filioz isrl soci is eius.i.tribui beniamin q̄ in diuisione regni adhesit roboaz sicut ꝛ tribꝰ iuda. p̄pter qō illud regnuz dicebāt duaꝝ tribuū tribꝰ etiam leuitica fuit illa adiūcta eo q̄ hieroboā p̄imus rex israel cultoꝝ vitulorꝝ aureoꝝ sacerdotes ꝛ leuitas eiecit de regno suo.ꝛ hic venerūt in regnū iude.

z Et tolle lignum alterum et scribe sup illud ioseph lignum ephraim.qz p̄imus rex hieroboam fuit de tribu ephraim filij ioseph. a Et cum.do isrl sociorūq; eius id ē aliarū tribuū. b Et aduna illa vnū ad alterū.cōtiguatione ita q̄ videantur lignum vnum.

c Cū aūt dix.℔ic p̄fit ponit expositio dicti signi cū dr.

d Ecce ego assumam lignū ioseph ꝛc.p hoc ieni designabatur futurū q̄ regnū isrl erat p̄tendū regno iude sub

vtro rege xpo. nõ eñ pt exponi ad lram ō zorobabel seu quocūq; alio vsq; ad xpm. q; de semine dauid non fuit alīs rex vsq; ad ipm. nõ subdit postea. e Et seruꝰ meus dauid sup eos. p quē intelligit messias siue xps in lege & pphetis promissus s. qui fuit declaratus diffuse hiere. xxx. & ioue. iij. etiã ẽm doctores hebreoꝝ.

f Et pastor vnꝰ erit omniũ eoꝝ. sc̃z xpus ẽm q; dr̃ Joh. x. ca. et fiet vnũ ouile et vnꝰ pastor. Et sciendũ q; p regnũ isrl nõ solum hic intelligunt decem tribus sz etiã oēs vocati ad fidē de gētibus q; colebant ydola ante suscepti fidei. sicut et regnũ isrl coepit a principio regni sub hieroboam vt hr iij. Regũ. xij. Vñ & conuersi de gētibꝰ nomẽ israel assequũt ẽm q; dicit Esaie. xlviij.

g Jn iudicijs meis ābũbabũt. seruãdo legẽ euangelicã.

h Et habitabũt super terrã. s. viuentium.

i Quã dedi famulo meo iacob. i. dabit. p̃missi. iudea eñ nõ fuit terra principaliter. p̃missa abrahã ysaac & iacob. q; p̃cipaliter datũ nõ ẽ mirꝰ bonũ ex̃ meritũ sed maꝰ. opa aũt virtutũ. p̃pter q̃ facta fuit p̃missio patribꝰ sunt maiora bona q̃ oīa q; materialis terra. et iõ in p̃missione materialis terre intelligebat̃ principaliter. p̃missio terre viuentiũ vt dictũ fuit Beñ. xv. magis diffuse. & sic intellexerũt patriarche ẽm q; declarat apls ad he. xi. dicẽs de ipsis illuc aũt melioꝝ appetũt. s. patriã. & subdit. i. celestẽ.

l Jn qua habitabũt vt. mẽte p fidẽ. eo mõ loq̃ndi quo dicit phil. iij. Nostra aũt conuersatio in celis ẽ. & habitatiõ corpalis ipoꝝ in materiali terra erat hꝰ habitatiõis figura. Uel pót dici. l Jn q̃ habitabũt ve. i. habitabũt loquẽdo de futuro p modũ p̃teriti. p̃pter certitudinẽ p̃phetie. et tali mõ loquendi vtunt frequẽter pphete. vt supra visus ẽ in multis locis. iõ subdit. l Et dauid seruꝰ meus p̃ceps eoꝝ in ꝑpetuũ. q; nõ pōt intelligi de psona dauid nec de aliquo de semine eiꝰ nisi de xpo. cui regnũ est eternũ. m Et pcutiã illis fedꝰ pacis. q; hic inchoat in obseruãtia legis cuãgelice q̃ est lex amoris & pficit in patria vbi par & amoꝝ psumat. n Et dabo fructificationẽ meã. i. faciã eos sanctos. o Et erit tabernaculũ meũ in eis. i. habitabo cũ eis in psti in terra p grãm & in celo per gloriã. p Et sciẽt gẽtes q; ego dñs sanctificator israel. i. cuiuslibet fidelis q̃ noie israel notat vt supra dictum est.

Jn capi. xxxvij. vbi dicit in postil. Et dixit. Hic ponit huius visionis intellectio. Ad dictio.

Quod hec visio ezechielis exponat̃ de liberatione populi israel a babylonica captiuitate. videt inconuenũ lre. tũ q; licet seruꝰ sit mos ciuilis. nõ tñ loca vbi serui sũt dicũt sepulcra intãtũ q; cũ liberant̃ serui dicant̃ tumula apte & hmõi q̃ in lra de hr̃dicunt. tum q; licet fuerũt liberati a futute babylonica. remãserunt tñ sub futute psar & medoꝝ. vñ pꝰ redẽptõs a babylõica captiuitate. i. Esdre. ix. ca. legit esdras dixisse. Serui sumꝰ & in futute nra nõ derelict nos dñs nr̃ et etiã inclinauit sup nos mĩam et sic ad huc remanebãt mortui ciuiliter. cum q; qñ dicit hic. Et dabo sup vos neruos & succrescere faciam super vos carnes. & extendã in vobis cutez. nõ videt̃ ptinere ad eductos ō futute ad libertatẽ. vñ manifestũ videt̃ q; hec visio ptinet ad resurrectionẽ generalẽ. in q̃ oia p̃dicta reqrunt̃. put litera plana sonat. ẽm suã primariaz significationẽ. a q̃ nũq; est recedendũ ẽm sensuz lkalem. nisi necessitas cogat. Si aũt dicat q; necesse est vt nõ intelligat̃ de resurrectõne generali. p̃pter obiectiones allegatas per postillatorẽ q̃ p̃ia ẽ ex ij qñ dr̃. Essa hec vniuersa dom̃ israel. cũ tamẽ resurrectio p̃dicta si solũ sit filiorꝝ isral. ꝑs oim generalit. scda ẽ de ij qñ dicit Aruerũt ossa nra. et periit spes nra. put in postilla. Ad primũ dom̃ q; licet resurrectio generalis sit oim generaliter. tã iustorꝝ q̃z reprobor. q; tamẽ reprobi ad malos supplicij resurgũt. nõ dicit̃ p̃prie resurgere. vñ psal. Jdeo nõ resurgũt impij in iudicio. put postillator ibidẽ exposuit. Et iõ pphera ñ fecit mentionẽ hic nisi de filijs israel sub q̃ nomine oēs iusti intelligunt̃. put in multis alijs locis. Ad secundũ dom̃ q; ij qñ dr̃. Aruerũt ossa nra. et periit spes nra. intelligit̃ de iustis defunctis. q; licet habuerit certã spem resurrectiõis. q; tñ spes que differt̃ affligit animũ. vt p̃uer. xiij. ca. iõ pphera dicit eos sic loquentes. ꝑsi ẽm curiũ hoim cõmunẽ hoc dicere potuisset.

Replica.

In ca. xxxvij. vbi postil. mor. duab' rõnib' exponit visionẽ hui' ca. ad lram de liberatiõe a captiuitate babylõica. quã q̃dã exponũt de resurrectõe generali futura. fortalis bñ ẽm allegoriã. huic burg. licãb' prius pleḡt̃ sedam exposituz mor. debilib' rõnib'. Prima q; dicunt hic liberati a sepulcris qñ nõ videt̃ habere locum in illa captiuitate. Sed ñdet̃ q; sicut seruꝰ ẽ mos ciuilis. ita loca talium seruoꝝ ꝑsertim carceres. merito dicunt̃ sepulcra ad instar q̃ a pbis occiũ dr̃ viui hominis sepultura. Secdo burg. monet̃ q; licet fuerũt liberati a seruitute babylonica. remãserũt tñ sub ꝑsis medoꝝ grecoꝝ & romanoꝝ seruitute. Ad qñ dico q; ꝙnis remãserũt tributarij. nõ tñ captiui. aliud eñ ẽ seruire sub tributo & captiuitate. Seruies eñ sub tributo ẽ totaliter. sui iuris. non aũt captiꝰ. Et ꝑpter defectũ hũc captiui dicunt̃ ciuiliter mortui & sepulti. Nec burg. bene ñdet ad mor. ita postilla. Cũ eñ postil. prio moneat̃ et eo. q; ex lra non

nisi de domo ysrael. nō inconuēiēter dicit. ō domo isrl qō
ē oībus hoīb⁹ generale .s. resurrectio mortuoy. Ad hoc re-
spōdet burg. q⁹ p domū isrl intelligūt electi q solū ppie
resurgēt iurta illud psal. nō resurgūt impij in iudicio. Et
dicit postillatorē sic circa auctoritatē allegatā sentire.
Sz vtrūq; falluz est.
Primū q⁹ absolutū ar-
ticulū fidei omni cari
ni cōmunē app⁹priat
ar vni plus q̄ alteri.
nā oēs fm aplm pro
prie resurgem⁹. Nec
huic obstat illō psal.
allegatū q⁹ hoc allega
tū nō dicit resurrecti
onē ipioy teneri fm
qd. z nō ppie quēad-
modum glosat burg.
qō ptz ex eo q⁹ dicit
in iudicio. .s. sessuri in
dicātes quēadmodu
in hac vita in cathe-
dra pestilentie sedere
p̄sueuerūt. Et ptz etiā
ex eo qō seq̄tur. Nec
pctōres i p̄silio iustoy
qō pz totū dicere fm
qd nō ppie. q⁹ argu-
mentū tale. Peccato
res nō resurgent i cō-
silio iustoy. igit nō re-
surgēt. tenet a fm qd
ad simpliciter. Etiam
falsum ē qō postilla-
tor i ponit. q⁹ postil.
glosat locū psal. alle-
gatū q⁹ nō resurgūt i-
iusti ad suā exaltatōez ex q̄ etiā nō seq̄t ppie sz solū fm
qd. igit iniusti ñ resurgēt. Secdo postil. mouet. q⁹ dicitur
spes nra perijt. qō de iustis marie locū nō habz. nā ipi
oēs habuerūt ab initio spem certā future btitudis. Ad
qō dic burg. q⁹ eiusdē habuerūt spem. spes tñ q̄ differt af-
fligit aiam iustoy. puer. xiij. sz ō nō soluit. q⁹ ñ seq̄t spes
differt. igit perijt. prava eīn ē expositio. Nec vez ē dilati-
onē resurrectōis iustoy eē afflictiuā q⁹ afflictio non stat
cū p̄fecta btitudie. vt ptz. xij. sup Beñ. ad ḡam. q̄uis ei
aliq̄ mō sperata retardet. vt ibi dicit nō tamē affligit.

Et fact⁹ ē. Postq̄ pphetauit Ca. xxxviii.
prospera et aduersa de iudeis. hic reuertit ad p
pphetādū de extraneis. .s. ō gog. z magog. Circa
qō sciēdū q⁹ hebrei dicūt q⁹ sūt gētes q̄ vēture sūt ad pu
gnādū ytra hyrlm. et debellabunt p regē messiā. quē expe
ctāt adhuc vēturū. Sz hoc dictū ē erroneū. q⁹ aduenit⁹ xp̄s
trāsijt i p̄teritū. Jdo aliq̄ doctores nri dicūt q⁹ gog ma
gog nō ē aliq̄ gens determiata. sz generaliter significat p̄se-
cutores ecclie. sz hec expositō videt nimis mystica. ppter
qō saluo meliori iudicio videt mihi p gog itelligi anti-
christ⁹. Dicit eīn goga gag qō significat tectū in hebreo.
q⁹ licz antixps sit futur⁹ hō. inhabitabit tñ totaliter a dya-
bolo. et sic erit q̄si ei⁹ tegumētū sub specie hūana. Ma-
gog aūt significat de tecto p qō itelligunt adherētes an-
tixpo tanq̄z de eius familia seu pplo. huic aūt expositōi
accordat qō dicit apoc. xx. Soluet sathanas ō carcere suo
et exibit seducere gētes sup q̄tuor āgulos terre gog z ma
gog. ⁊c. qō exponit de p̄secutōe antixpi quē dyabol⁹ p̄i
mo seducz z postea alios adherēdū sibi. Huic etiā dicto
cōsonat dictū apli si referat ad secūdū aduentū xp̄i. scda
ad Thes. ij. Quē dñs ihs interficiet spū oris sui z destru
et illustratōe aduēt⁹ sui. Silr z dictū aliox exp̄sitox in
q̄ntū tpe antixpi erit maria p̄secutō fidelīū. et fm hanc
ñiam p̄mo agit de p̄secutōe ecclie ab antixpo. z scdo de
antixpi destructōe cū
exercitu suo. ibi. Con
uocabo. Prima i duas.
q⁹ p̄mo ponit hui⁹ p̄se
cutois ppāratio. secūn
do eius executio. ibi.
Post dies. Circa p̄mū
dicit.

b Pone faciē tuā cō
tra gogog. i. dispone
te ad ppheticū ō ad
uctu antixpi z ei⁹ de-
c Prīce (structione
pē cā. mo. et hu. quia
illi reges subijcientur
ei. scīz capadocie et
d Et circū (hyberie.
agā te. i. discutere p̄
mittā ad fidelīū ipu
e Et ponaz (gnatōz.
frenū in ma. tuis. q⁹
ātixpus nihil⁹ poterit
facere nisi q̄ntū deus
f Vest. lo (p̄mittet.
ricis. i. armis ad sustī
nēdū. z etiaz ad adiu
uādū. lō seq̄t. Hastaz
et clypeū arripientium
⁊c. g Gomer z thogor. noīa sunt pplox
antixpo adherentium.
h Prepara z ītrue
te. i. pparabis te ad vastationē ecclesie. i Et esto eis
in p̄ceptū. i. mlt̄itudo tibi coacerbāda tibi obediet ad nu
tū. k Post dies. Hic p̄mitt⁹ executio p̄cedēnis. z
dividit in duas. q⁹ p̄mo ponit hec executio. scdo cius dē
p̄nunciatio. ibi. Hec dicit. Circa primū p̄mittit tps cum
dicatur. k Post dies multos vi. i. puniens. q⁹ finaliter
antixps a deo fulmināb⁹. vt infra dicet. l In no
uissimo an. ve. i. circa finē mūdi. m Ad terrā q̄ reuer-
sa ē a gladio. i. ad ecclīam dissipātū que primo fuit sub
gladio iudeox z tyrānox. sz a tpe p̄stātini habuit pacē. et
sic reuersa ē a gladio. n Et congregata ē de pplis mul
tis q⁹ de omnib⁹ gentib⁹ aliq̄ crediderūt xp̄o.
o Ad mon. israel. i. ad iudeā mōtuosā. sz eīn veniat ad
vastandū vbiq̄ ecclīam. tāmē special⁹ veniet i hyrlm vt
in tēplo dei sedeat tanq̄z sit de⁹. vt dicit scda ad Thes.
ij. p Qui fuerunt deserti iugiter. i. frequēter. q⁹ p̄mo
p chaldeos. et postea per anthiochum nobilē. z iterum.
per romanos. postea per saracenos.
q Hec de populis educta est ⁊c. q⁹ ante aduētū anti-
christi xp̄iani de plurib⁹ terris venient in iudeā et capi-
ent eā z ibi pacifice habitabūt ad tps. et postea q̄si subi
to veniet antixpus. ideo subdit⁹. r Ascendens aūt
q̄si tēpestas veniēs. i. subito in magna multitudine ita
q⁹ fideles nō poterūt sibi resistere. s In die illa ascē
dent sermōes sup cor tuū ⁊c. q⁹ extolletur supra oīne illō
quod deus dicit. aut q⁹ colitur. scda ad Thes. ij.
t Et dices p̄ numia elatōe. v Ascendam ad terram
absq̄ muro ⁊c. id est ita faciliter capiam ac si non esset
ibi murus vel munitio vel aliq̄ belli suspitio. x Et

diripias spolia.tpō credētiū. p Ut inferas ma.tu. sup eos q̄ deser.fue.t po.restituti.q; sic dictū est tpe tyrā nor fideles videbant deserti a dō.t tpe pacis secute resti tuti.vel q; fideles electi de terra pmissionis p saracenos ibi restituēt̄ sic aduentū antixpi.vt dictū est. 3 Qui

pos.cepit t esse hab vmb.terre.i. vltim et terre pmissiōis q̄ ē i medio terre habita bilis.q; ē in q̄rto dy a Saba et (mate. dedā t̄c.Hoia sunt gē tū antixpo adheren b Et ois deo (tū. nes; ei⁹.i.feroces cō e Di (tra xp̄ianos. cēt tibi.adulādo t ꝫ fideles incitando. d Hunqd ad sume da spa.tu venis.q .d sic.t tō ad h̄ est intēn dendū.cetera patēt i littera vsq; ibi. e Hunqd t̄c. pp̄s ue⁹ ist̄.i.vnuersitas f Cōfiden(fidelitū. ter.recuperata terra.p; missiōis ab eis vt p̄ g Scies t(dictū ē. venies.tūc ad ip̄m i; tendendū cū satellitū h Et ascen(bo tus. dens sup pp̄lm meū ist̄ q̄si nubes.i. subi to.q; nubes aliquan do surgāt ex uspato. i Ut ope.ter.in tri tudine;tibi adheren

k Et adduc te (tū. sup ter.meā.i.sup te rā pmissiō.s.q̄ d; dei mō spāli.q; ibi opat⁹ ē salutē in medio terre i assumpta p nobis humanitate. l Ut scīāt gētes mee.cū sctfi; catus fuero.i.sanctus apparuero. m In te.ibi te in terficiedo cū exercitu tuo.vt postea dicēt. n Hec di cit.sicut ōnīs pontī dicte psecutiōis p̄nūciatio.cū dī in p; sona dei. o Tu q̄ ille es de q̄ locu⁹ sum t̄c.q; esaias t hieremias t alīj ꝓphe.locuti sunt de hac psecutiōe.vtz hic.t in pluribz alīs locis sicut exposui i libro psalmoꝝ t aliox librox ꝓphalū. p Ut adducerē te sup eos. ad purgādū electos.t pumēdū reprobos.ideo subdit̄.

q Ascēdet indignatio mea t̄c.i.vindicta. r Quia i die illa erit ꝯmotio t̄c.q; multi fideles erūt vacillantes ita vt in errorē ducātur.si fieri pōt etiā electi. Quat.ruīj s .Et ꝯmouebunt a facie mea.i.vacillabūtur in fide. t Pisces maris t̄c.i.cristi in ecclia i q̄libet statu. q̄ū aliq̄ sunt voluptuosi.tō ꝯparāt piscibo existib⁹ i mari t ali qui supbi alta petētes.vt volucres celi.t aliq̄ simplices vt bestie agri.t aliq̄ cupidi.sup terrā reptātes.t aliq̄ bo mines rōnabiliter viuētes. v Et subuertent̄ montes id ē multi de platis t principib⁹. x Et cadent sepes id̄ est multi de religiosis t doctoribz vl̄ p montes sepes t muros intelligūtur fortalicia in mōtib⁹ sita.t muris t clausuris munita.q; nō poterūt resistere potētie antixpi

In ca.xxxviij.vbi dī in postil. Propter q̄ salua tionem iudicio Additio.

Expositio postillatoris de gog t magog q̄ intelli; gat de psecutōe antichristi videl vera ꝓter cōes ōs ipe dicat.sed eius exposito de istis nobis gog t ma; gog pertinet ad etymologiā valde remotā. Vñ melio⁹ vi detur dicendū q̄ gog sit nomē ipius antixpi.multi ei fue

uissimis diebz eris. t adduc cā te ī terrā meā. vt sciant gētes mee cū sctificat⁹ fue; ro ī te ī oculos eoz o gog. b Hec dicit dñs dōs. Tu q̄ ille es de q̄ locut⁹ sū ī diebz antiquis in manu puoz meoz ꝓphā rū ist̄.q̄ ꝓphauerūt i diebz illoz repoz. vt adducerē te sup eos. Et erit i die illa in die aduēt⁹ gog ī terrā ist̄. ait dñs dōs. ascēdet indig; natio mea ī furore meo t in ze lo meo. In igne ire mee lo; cut⁹ sū. q; i die illa erit cō; motio mag̃ sup trā ist̄. et ꝯmouebunt a facie mea pi sces maris t volucres celi et bestie agri.et oē reptile q̄ mouet̄ sup humū.cunctiq; hoīes q̄ sūt sup faciē tre. Et subuertent̄ mōtes. t cadent sepes.t oīs mur⁹ corruet in

terrā. XXXIX.

Tu quocabo ad sū eū icūctis mōtib⁹

tūt notati ꝓphas p magna tempa ante cōmu nationem. sicut ptz de cyro. Jo; sia t alīs. Magog ait est nomē secūdi filij iaphet vtz Beñ.t. et sic pōt accipi p suap pria significatiōe vt intelligat̄ q̄ illa gens descēdens a magog sit de principalibus adherentibz gog siue antixpo. Et hunc con cordat auctoritas a; poc.p postillatorē al legata. Nam gens de scendens a magog di citur in angulo aquilonari terre. vl̄ quā gtem.vt dicit adhe; rentes antixpo ado; rabunt eo q̄ christia ni adorant ad orien; tem.debet ad occidē tem. saracni vo ad meridiem. Restat ḡ plaga aquilonar; ad quā adorabunt anti; xpiani a qua pandet̄ omne malū sup om nes habitatores ter; re.i.terre.i.ca.

Replica.

In ca.xxxviij. de gog t magog dicit burg.sat' con corditer posui ꝓterea q̄ restringit magog ad gē tem descēdentē a iaphet cui⁹ ꝓmogenit⁹ dicit fuit magog.d.q̄ illa gēs erit de principalibz adherenti bus antixpo. Sz illa expositio burg.vt xp̄ianitati expro; brantia.nam iaphet cū sua prole occupauit europaz fm oēs cōuter historiographos .in sola aūt europa vt plurī mū viget xp̄ianissimus.vt dicit ist̄ burg.circa fertū ca. zacharie.i.t sic xp̄iani fm illam burg.expōem essent fu; turus exercitus t principalis antichristi q̄ ē christiāis dedecus audire.ideo burg.cū quibusdā alīs debuit opi nari q̄ ꝓfidei iudei spāliter.t tribuū trāslati p salmana sar t p alexandrū inclusi in montibz caspyos q̄ tpe anti christi solu̇etur t antichristū recipient p messia infideli ter expectato.t ei in ecclesia que ē in europa potissimū p secutione adherebūt.q̄ fortassis genti sue affect⁹ burg. noluit intelligere. Cap. XXXIX.

Et cōuocabo. Hic incipit capitulū ī hebreo.i quo agitur de destructione antichristi t sui exercitus et primo circa h̄ ponit̄ antichristi deiectio.secū do delecti despoliatio ibi. Hec est dies.tertio spoliati tu mulatiozbi. Et erit in die.quartū ꝯcludit̄ intenta conclu sio.ibi. Et ponam. Circa primum dicitur.

a Et ꝯuocabo aduer.eū.i.antixpm et eius exercitum.

b In cun.mon.meis.i.in iudea que est montuosa.

c Gladiũ.ad interficiẽdũ ipm. d Gladi⁹ vniuscu. in frem suũ.qz fulminato antixpo in monte oliueti ⁊ in magna pte exercit⁹ sui.erit dissensio inter residuos. imponẽtes adinuicẽ q̃ incitauerit eos ad seq̃ndũ antixpm et sic inter eos erit bellũ. e Et tũc iudicabo cũ peste ⁊c.qz aliq̃ de eius exercitu morient pestilentia.aliq̃ gladio.et aliqui tẽpestatib⁹ descẽdentib⁹ de celo.

f Et magnificabor ⁊ sanctificabor ⁊ notus ero in oculis multarum gẽtiũ et scient qz ego dñs. Tu aũt fili hoĩs vaticinare aduersũ gog et dices. Hec dicit dñs deus. Ecce ego sup te gog principẽ capitis mosoch et thubal.⁊ circũagã te ⁊ educã te.⁊ ascẽdere te faciã de lateribus aq̃lonis.et adducã te sup mõtes israel. Et percutiam arcũ tuũ in manu sinistra tua.⁊ sagittas tuas de manu dextera tua deiciã. Sup montes israel cades tu ⁊ oĩa agmĩa tua et pplus q̃ tecũ. Feris auibus omnigz volatili celi et bestijs terre dedite ad deuorandũ. Sup faciẽ agri cades.qz ego locut⁹ sũ ait dñs deus. Et immittam ignẽ in magog: ⁊ in his q̃ habitãt in insulis confidenter. et scient qz ego dñs. Et nomen sctm meũ notũ faciã in medio pplũ mei israel. ⁊ nõ polluã nomẽ sctm meũ amplius. ⁊ scient gẽtes qz ego dñs sanctus israel. Ecce venit ⁊ factum ẽ ait dñs deus. Hec ẽ dies de qua locutus sum. Et egredient habitatores ciuitatibus israel. et succendẽt et cõburẽt arma clypeũ et hastas arcũ ⁊ sagittas ⁊ bacu los manuũ ⁊ cõtos ⁊ succendẽt ea igni septẽ annis. Et nõ portabũt ligna de regionibus. neq̃ succidẽt de saltibus. qm̃ arma succendẽt igni et deprecabunt eos. q̃ bus prede fuerant ⁊ diripient vastatores suos ait dominus deus. Et erit in die

meis gladiũ ait dñs deus. Gladi⁹ vniuscuiusq̃ in frẽz suũ diriget. Et iudicabo eũ peste ⁊ sangue ⁊ ibre ve hemẽti ⁊ lapidibus imbres: Ignẽ ⁊ sulphur pluã sup eũ ⁊ sup exercitus ei⁹.⁊ sup plos multos. q̃ sunt cũ eo. Et magnificabor ⁊ sctificabor. ⁊ notus ero in oculis multarum gẽtiũ et scient qz ego dñs. Tu aũt fili hoĩs vaticinare aduersũ gog et dices. Hec dicit dñs deus. Ecce ego sup te gog principẽ capitis mosoch et thubal.⁊ circũagã te ⁊ educã te.⁊ ascẽdere te faciaz de lateribus aq̃lonis.et adducã te sup mõtes israel. Et percutiam arcũ tuũ in manu sinistra tua.⁊ sagittas tuas de manu dextera tua deiciã. Sup montes israel cades tu ⁊ oĩa agmĩa tua et pplus q̃ tecũ. Feris auibus omnigz volatili celi et bestijs terre dedite ad deuorandũ. Sup faciẽ agri cades.qz ego locut⁹ sũ ait dñs deus. Et immittam ignẽ in magog: ⁊ in his q̃ habitãt in insulis confidenter. et scient qz ego dñs. Et nomen sctm meũ notũ faciã in medio pplũ mei israel. ⁊ nõ polluã nomẽ sctm meũ amplius. ⁊ scient gẽtes qz ego dñs sanctus israel. Ecce venit ⁊ factum ẽ ait dñs deus. Hec ẽ dies de qua locutus sum. Et egredient habitatores ciuitatibus israel. et succendẽt et cõburẽt arma clypeũ et hastas arcũ ⁊ sagittas ⁊ bacu los manuũ ⁊ cõtos ⁊ succendẽt ea igni septẽ annis. Et nõ portabũt ligna de regionibus. neq̃ succidẽt de saltibus. qm̃ arma succendẽt igni et deprecabunt eos. q̃ bus prede fuerant ⁊ diripient vastatores suos ait dominus deus. Et erit in die

g Ecce ego su.te gog. q.d.nihil poteris facere nisi quãtũ tibi p mittã. h Principẽ capi. mo.exponat.vt s. Cõsequenter resumitur delectio sua.cum dicit. i Et percutiã arcũ tuũ in manu sinistra tua ⁊c.i.deiciã sagittatores tui exercitus.ita q̃ nõ poterũt tenere arcũ in sinistra manu nec sagittas in ea. Feris et (dextera. aui.⁊c.p aliqd tps remanebunt cadauera saltẽ multorum insepulta l Et imittã ignẽ i ma. qz magna ps exercit⁹ antixpi fulminabit. m Et in his q̃ habitãt in insu.confidẽ. sub ãtixpi.confidẽtia confidẽtes de ei⁹ potẽtia.

n Et sciẽt qz ego do.p experientiã vindicte mee. o Et no.san.meũ no.fa.i me. po.mei isr.i. pplo xpiano q̃ noie israel noiant.vt s.dictũ ẽ. p Et nõ pol.no.sanctum meũ am.i.pollui permittã p blasphẽias antixpi.⁊ sibi adherentiũ. q Ecce venit ⁊fa.ẽ.q.d.ita certũ est de futuro ac si iã trãsisset in ptentũ. r Hec ẽ dies. Hic pñt describit exercit⁹ antixpi spoliatio.cum dr. Hec ẽ dies.i. destructois antixpi et exercit⁹ sui. s De q̃ locut⁹ suz. p pphetas vt dictũ ẽ ca.pcedẽti. t Et egrediẽtur habitatores ciuitatũ israel.ad colligẽdum spolia.Expositores ãt nostri dicunt cõiter q̃ p habitatores de ciuitatib⁹ israel intelligũtur ciues celestes in diuersis mãsionib⁹ habitãtibus sm illud Io.xiiij. In domo pris mei mãsiones multe sunt.i.diuersi gradus bitudis.q̃ cũ xpo egredient ad iudiciũ.et cũ eo iudicabũt impios approbãdo ei⁹ iudiciũ. et maxime de antixpo.⁊ damnãdis cũ eo.de q̃b⁹ subdit. v Et succen.et cõbu.arma clypeũ ⁊c.i.antixpm et eius exercitũ cõdemnabũt ad ignẽ eternũ mo dicto.q̃ vocant hic arma.eo q̃ armis ipugnauerit fideles eos crudeliter occidẽdo.qd erit cã damnatois ipoz. x Et succẽ. ea igni septẽ annis.i.eternaliter qd p septẽ ãnos intelligit eo q̃ vniuersitas tpis septenario numero designat.

y Et nõ portabũt ligna de regionib⁹.i.nõ cõdemnabũt iustos fructũ pietatis facientes sicut ligna regionũ.

z Nec succidẽt de saltib⁹.i.nõ cõdẽnabũt eos q̃ habitabãt in saltu pnie. a Quia arma suc.igni.i.condemnabunt ad ignẽ eternũ impios tñmõ ⁊ nõ iustos. Sed hec expositio videt magis mistica q̃ litalis.cõ absq̃ prudicio pot aliter dici q̃ interfecto antixpo et ei⁹ exercitu egredient xpiani q̃ remanebũt vium de locis vbi erãt absconditi ad colligẽdũ spolia et ea q̃ erunt apta ad incẽdiũ.vt clypei haste.et hmõi applicabũt igni.ideo dr. Et succendẽt ⁊c.⁊ aliqui eoz tantũ congregabũt quod sufficiet eis ad magnũ tps qd exprimit hic p septẽ ãnos et cõ nõ erit eis necesse alibi de ligna colligere. Et depecabunt eos q̃bus prede fuerant.arma et spolia eoz colligẽdo. Ex hoc dictus videt esse cõtra illud qd dicit cõiter a doctorib⁹.q̃ post mortẽ antixpi dabunt.xlv. dies ante iudiciũ.vt decepti ab eo habeãt locũ penitẽdi.⁊ accipiẽdo daniele.xij. vbi dicit sic. Beat⁹ q̃ expectat ⁊ puenit vsq̃ ad dies mille trecentos. xxxv. Iste eñ nũerus excedit numerũ ibidem suprapositũ de regno antixpi in.xlv.dieb⁹. et sic inter mortẽ antixpi et iudiciũ spaciũ septem ãnoz non erit. Ad qd dicendum q̃ licet hoc dictũ sit satis cõe tamẽ nõ ẽ oino certũ.quia nõ determinat p scripturã vtrũ illi dies sunt vsuales.s. cõtinẽtes tñ vnã diẽ et vnam noctem.vel annales. sicut dicit supra.xij.ca. Diem.p anno dedi tibi. ⁊ideo de illis xlv.diebus post mortẽ antixpi nõ habet certũ vtrũ sint xlv.dies naturales.vel.xlv.anni.et dato q̃ esset determinatũ de diebus vsualib⁹.nõ tñ ẽ determiatũ vtrũ starim post illos.xlv.dies imediate seq̃tur iudiciũ imo videt q̃ sit maius spaciũ tpis intermediũ.p illud qd dr Matth. xxiij.de aduẽtu xpi ad iudiciũ. Sicut eñ erant in dieb⁹ asi diluuiũ cõedentes.⁊ bibẽtes ⁊ nubẽtes nuptui tradẽtes vsq̃ ad eũ diẽ quo ītrauit noe in archã.⁊ nõ cognouerunt donec venit diluuiũ ⁊ tulit oẽs.ita erit ⁊ aduẽt filij hominis.et istud referunt aliqui doctores nri ad tẽpus qd erit inter mortẽ antixpi et diem iudicij. talis ãt pax et securitas in qua omnia sp̃nubia absq̃ timore exercent nõ videt esse tamen tpis sicut.xlv.dierũ sz maioris. b Et erit. Hic pñt agit de sepultura antixpi et suoz.et primo ponit ppositus.scdo remouet dubiũ. ibi. Tu autem. Circa primũ sciẽdũ q̃ sicut ps imediate pcedens exponit a doctorib⁹ cõmuniter de sanctis qui cum xpo adiudicabũt impios igni gehẽne. ita etiã hoc pars intelligit de sepultura eoz in inferno eo mõ loquendi q̃ dicit Luc.xvi. Mortuus ẽ diues ⁊ sepultus ẽ in inferno

qui vocat hic vallis viatorꝝ qꝛ lata est via q̄ ducit ad p̄
ditionē ⁊ mḷti ingrediūtur p ea. Amath. vij. Et dꝛ hec scḷ
tura fieri septē mēsibꝫ. qꝛ eternaliter erūt ibi sic. s. dictū
est de septē annis. Qđ aūt ibi dꝛ de ossibꝫ remanētibus
sup terrā q̄ statuēt iuxta illa titulū donec sepelīāt. p b̄ i
telligīt q̄ si p̄ morte
antixp̄i inueniant a
liq̄ de secta sua obsti
nati ab alijs p ercōi
cationē sepabunt̄ do
nec p morte sepelian
tur cū alijs i inferno
Sed qꝛ hec expositō
sicut ⁊ p̄cedēs videt
multū mistica. iō po
test exponi de sepul
tura corpali. nō pter
antixp̄i ⁊ suoꝝ hono
rē sed ad terre purga
tionē vt dꝛ in littera
Sic ergo exponit.

b Et erit in die illa
sc̄z notabili pter de
iectiōem antichristi.

c Dabo gog. i. anti
xp̄o ⁊ eiꝰ exercitui.

d Locū. s. sepulture.

e Nobilē. i. famosū
et tanta mltitudine
ibi sepulta.

f Vallē viatorꝝ. qa
ibi erit strata publi
ca

g Ad orientē (ca
maris. i. visus mare
mortuū qđ ē in par
te orientali inde.

h Que obstupesce
re faciet p̄tereūtes. i.
admirari. et tali. ⁊ tan
ta deiectiōe antixp̄i ⁊
suoꝝ ibidē sepultoꝝ.

i Ut mūdent terrā
a cadaueribꝫ.

k Septē mē. tm̄ ei
tp̄s apponēt illi qui
adhuc statuentur.

l Et erit eis nobilis
dies. i. celebris.

m In q̄ glificatus
sum. interficiēdo. an
tixp̄m ⁊ eius exercitū
dies enī victorie. so
lent haberi celebres.

n Et viros iugiter
cōstituēt. q̄ sint diligētes ad hoc opꝰ pficiēdū.

o Cumq̄ viderit os hois statuēt iuxta illud titulū. i. notabile sig
nū vt de facili possit inueniri. vt sic mīta ossa sic inuēta
sint̄ p signa defacili colligātur ⁊ sepelianꝫ. p Pollu
ctores. i. cadauerū curatores. q Nomē aūt ciuitatis.
id ē loci vbi fiet sepultura. r Amona. i. ppl̄osa. sm
ꝓpietatē hebraici ꝫmonis ꝓpter multitudinē ppl̄i ibi se
pulti. s Tu g̃. Hic remouet dubiū. qꝛ hoc actū ē de se
pultura cadauerū. iō possit aliq̄s credere q̄ nō fuisset ab
auibꝫ ⁊ bestijs corrosa. qđ ē cōtra illud qđ dictū est. s. breui
ter. Omni volanti ⁊ bestijs terre dedi te ad deuorandū
iō de ista deuoratōe h dꝛ plenē cū dꝛ. Dic oi volucri ⁊c

illa. Dabo gog. locū. nobilē. ꝛ
sepulcrū i isrl. vallē viatorꝝ.
ad orientē maris. q̄ obstu
pescere faciet p̄tereūtes. Et
sepelient ibi gog ⁊ oēm mḷ
titudinē eiꝰ. ⁊ vocabit̄ vall̄
multitudis gog. ⁊ sepelient
eos dom̄ isrl. vt mūdēt ter
rā. septē mensibꝫ. Sepelient
aūt eū oīs ppl̄s ⁊re. ⁊ erit eis
nobilis dies in q̄ glificatus
sum ait dñs ds. Et viros
iugit̄ ꝓstituēt lustrātes ⁊rā
q̄ sepeliāt ⁊ req̄rāt eos. q̄ re
māserāt sup faciē ⁊re vt emū
dēt eā. Qđ mēses aūt. vij. q̄
rere incipiēt. ⁊ circūibūt pa
gratēs ⁊rā. Cūq̄ viderint
os hois. statuēt iuxta illud
titulū. donec sepeliāt illud
pollinctores i valle mltitu
dinis gog. Nomē aūt ciuita
tis amona ⁊ mūdabūt ⁊ra.
Tu g̃ fili hois. hec dic dñs
deus. Dic oi volucri ⁊ vni
uersis auibꝫ cūctisq̄ bestijs
agri. Cōuenite. pperate cō
currite vndiq̄ ad victimaz
meā quā ego īmolo vob. vi
ctimā grādē sup mōtes isrl
vt comedat̄ carnes ⁊ biba
tis sanguinez. Carnes for
tiū cōedetis. ⁊ sāguinē princi
pū ⁊re bibetis. arietū ⁊ agno
rū ⁊ hircoꝝ thaurorūq̄ ⁊ al
tiliū ⁊ pīguiū oīm. Et come

t Cōuenite ⁊c. ad victimaz meā quā īmola vobis. i. ad
corrodendū cadauera īmolatoꝝ a me in exercitu antixp̄i
anteq̄ eni sepelirent̄ cadauera aues ⁊ bestie fuerūt ꝺ eis
satiate. v Arietū agnoꝝ ⁊c. i. ita comedetis primi
pū carnes ⁊ bibetis sanguinē ac si eēnt arietes ⁊ agni pri
gues occisi.

p Et satiabimini sup me
meū. i. sup loci a me
vobis paratum.

q Et ponā. hoc po
nitur intēta ꝺcō ad
ꝺ eni fiet antixp̄i et
sui exercit⁹ ꝺiectio. vt
deꝰ glificet. ⁊ de eiꝰ op
pressione ppl̄s xpian⁹
liberet. ⁊ ꝺ est qđ di
citur ī psona dei. Et
ponā glām meā ī gē
tib. qꝛ oēs gentū re
manētes viderūt iu
dicium meum qđ fecerim. ⁊ manū meaz
quā posuerim sup eos ⁊ sci
ent domus isrl. qꝛ ego dñs
deus eoꝝ a die illa ⁊ dein
ceps. Et scient gentes q̄m
in iniq̄tate sua capta sit do
mus isrl. ⁊ q̄ dereliq̄rit me
⁊ abscōderim faciē meā ab eis
⁊ tradiderim eos in manus
hostiū ⁊ ceciderint ī gladio
vniuersi. Juxta īmūditiaz
eoꝝ ⁊ scelꝰ feci eis. ⁊ absconꝺi faciē meā ab illis. Propte
rea ꝺ dic dñs ds. Nūc re
ducam captiuitatē iacob et
miserebor oīs domus isrl.
Et assumā zelū p nomine scō
meo. ⁊ portabunt confusiōez
suam ⁊ oēm p̄uaricationem
q̄m p̄uaricati sunt ī me. cuz
habitarent̄ in tra sua confiden
ter neminē formidātes. ⁊ re
ducero eos ꝺ ppl̄is ⁊ congregaūo de tris īmicoꝝ suoꝝ
⁊ scificar⁹ fuero ī eis ī oculis
gentiū plurimarū. Et sciēt
qꝛ ego dominus deus eoꝝ

gues occisi.

p Et satiabimini sup me
meū. i. sup loci a me
vobis paratum.

q Et ponā. hoc po
nitur intēta ꝺcō ad
ꝺ eni fiet antixp̄i et
sui exercit⁹ ꝺiectio. vt
deꝰ glificet. ⁊ de eiꝰ op
pressione ppl̄s xpian⁹
liberet. ⁊ ꝺ est qđ di
citur ī psona dei. Et
ponā glām meā ī gē
tib. qꝛ oēs gentū re
manētes viderūt iu
dicium meum qđ fecerim. ⁊ manū meaz
quā posuerim sup eos ⁊ sci
ent domus isrl. qꝛ ego dñs
deus eoꝝ a die illa ⁊ dein
ceps. Et scient gentes q̄m
in iniq̄tate sua capta sit do
mus isrl. ⁊ q̄ dereliq̄rit me
⁊ abscōderim faciē meā ab eis
⁊ tradiderim eos in manus
hostiū ⁊ ceciderint ī gladio
vniuersi. Juxta īmūditiaz
eoꝝ ⁊ scelꝰ feci eis. ⁊ absconꝺi faciē meā ab illis. Propte
rea ꝺ dic dñs ds. Nūc re
ducam captiuitatē iacob et
miserebor oīs domus isrl.
Et assumā zelū p nomine scō
meo. ⁊ portabunt confusiōez
suam ⁊ oēm p̄uaricationem
q̄m p̄uaricati sunt ī me. cuz
habitarent̄ in tra sua confiden
ter neminē formidātes. ⁊ re
ducero eos ꝺ ppl̄is ⁊ congregaūo de tris īmicoꝝ suoꝝ
⁊ scificar⁹ fuero ī eis ī oculis
gentiū plurimarū. Et sciēt
qꝛ ego dominus deus eoꝝ

vt dicit Matꝫ. xxiij. iō subditur.

e Reducā captiuitatē iacob. i. ppl̄m xpiani enim liberando ab
oppressione antichristi. f Et assumam zelum. s. vin
dicte mee cōtra antichristū. g Pro nomine sancto meo
qđ ipse blasphemabit. h Et portabūt confusionē suā
id est christiani post mortem antichristi in scripturis erunt
confusi de peccatis ꝓteritis ꝓpter que traditi fuerunt
psecutionibꝫ antixp̄i. i Et redu. eos de ppl̄is. i. de er
roribꝫ ppl̄oꝝ q̄bꝫ assentiēdo decepti ab antixp̄o ⁊ sibi ad
hērentibꝫ. qꝛ sic dictū ē dabit eis penitēdi tp̄s. k Et
congre. de terr. inimicoꝝ suoꝝ. ad. vnionez vere fidei et cari
tatis. l Et sci. qꝛ ego dñs deꝰ eoꝝ. p expīētiaz vidicte

mee in antixpi psecutione.ō subditur. m Eo q trās tu.eos ī natiões.subiicēdo eos oppssioni.r fuit uti ānt xpi.r fuit q erāt diuersay nationū.vt dictū ē.s.r p expiē tiā gre mee.ō subdit. n Ēgregauerūt eos sup terrā suā.i.terra promissiōis q est terra fideliū a q timore anni xpi aliq erūt fugitiui r aliq ī captiuitatem ducti.qui eo mortuo ibi reuertent.vel sup terrā.i.in eccīa multē p gram r triumphāte p gla q ē tero stū (ra viuētū. dereliq̄rum quēq̄ ex eis.i.er p̄destinatis. p st nō absconi. vltra faciē meā ab eis. q in pria vī facie ad q Eo q effu (faciē. deri spīm meū.i.plenitudinē gre ī eccīa militāte.r gle in triū phāte.

"eo q trāstulerī eos ī nationes" r congregaūim eos sup terrā suā.° r nō dereliq̄ri quē q̄ ex eis ibi" Et nō absc̄dā vltra faciē meā ab eis.° r q effuderī spīm meū sup oēm domū isrl'ait dñs ds XL.

Cap. XL.

IN vicesimo.ll dec ē ps vltima principalis huj" libri in q agit de remūeratōe bonoy vsq ad finez libri.hec tñ remūeratō fm aliqs itelligit ō bōis corpalibz vel de bonis fortune.fm alios de bonis gre.se cūdū alios ptī de bonis gre.r ptī de bonis gle.put ī fine libri magr videbit dño ꝓcedēte. Sciēdū igit q ī hac pte vltima ē aliqd in q̄ euenit iudei r xpiani.vicz q illa q̄ dicūtur b vsq ad finē libri.fuerūt ossa ezechielis ī imaginaria visiōe.cui" tñ significationē ītellexit.al' tñ esset visio ꝓphica. Et ē ibi aliqd ī q dissentūt vicz ī significatōe hui" visiōis. Primo igit exponet lra vsq ad finē libri.q̄ tū ad primū. Et q hec visio imaginaria ponit h satis obscure.ō circa descriptionē imaginarie visiōis r ei" expositionē.nō solū variant hebrei r latini.sz et hebrei abinuicē.q: Ra.moy.r tra.sa.ipam varie describūt r exponūt Itlr latini.q: magr Ricar.de san.vict.r dño Hug.car.de ordine p̄dicā.r frater Hirar.de primo ordi.fratrū mīo. circa dictā descriptionē r expoem multipliciter variant. Hec ē mirū de dictis variatiōib.q: descriptio hui" edificij valde obscure tradit in textu r etiā trāslatio nostra ī multis discrepare videt ab hebraica vitate. Qa vo eoz dicta repetere.r vbi deficere videtur.ī probare essz nego cūm valde plixū r p ꝓfis legētib tediosū.maxime q: ī descriptione imaginaria r ei" expōne nō ꝓsistit principalis vtilitas ꝓphetice visionis.sz in intellectu ei" q̄ō p visionē imaginariā designat.sic ptz ex dictis ī principio hui" libri.q: in descriptiōe imaginaria q̄tuor aialiū r rotarū nō ꝓsistit principalis vtilitas visionis illi".sz in intellectu ei" q p rotas r aialia designat.q ō fuit revolutio q̄tuor regnoy.q̄ ppīm isrl' successiue affixerūt.sic ibidez plenius fuit dictū. Omissis igit descriptiōib p̄dictis.intēdo ponere modū vnū.qui vī mihi magis ꝓsonus lē r descriptioni Ra.sa.ī pluribz ꝓuenire dicta etiā aliox q̄ a veritate magis discrepare vident exponēdo lēam ī probare. Secundū ḃ igitur residuū hui" libri ī duas ptes diuidit. q: primo p̄mittit q̄dā breuis p̄fatio.scdo subdit visiōis imaginarie descriptio ibi. Et mēsus ē. Prima i tres. q: primo ponit hui" visiōis tps.scdo locus ibi. Et adduxit me illuc.tertio fructus.ibi. Et ecce vir. Circa primū ꝑ sciendū q trāsmigratio babylonis incepit ꝓpie a ioachim rege iuda.q dictus est iechonias.r tūc trāsmigrauit ezechiel r mardocheus.r post istā transmigratiōez regnauit sedechias.xi.annis et in.xi.cuius anno destructa fuit ci uitas r templū.vt habetur.iiij.Rega.xxv. Et.viij. anno post destructiōem vidit ezechiel hāc visionē vt hī ī lra r sic ptz q a tpe trāsmigratōis vsq ad tps h" visiōis fluxerūt.xxiij.an.ꝓpleni.r ī principio.xxv.facta ē h visio.r a In.xxv.an.ac.r ptz ex dictis lra pauc ex

cussa ē ciuitas.ī ipa hac die facta ē sup me man" dñi.° r adduxit me illuc ī visiōib dei. Adduxit me ī tra isrl.s r dimisit me" sup montē excelsū nimis.t sup quē erat q̄ si edificiū ciuitatis ex aduerso ad austrū.r introduxit me illuc. k Et ecce vir cui" erat spēs.q̄si spēs eris" r funiculus lineꝰ ī manu ei".n r cala

ceptis q̄ sequūtur.

b Decima.i.die.

c Idensis.primi.

d Facta est sup me man" dñi.i.vt ei" cle uās me ad visionē se

e Et adduxit me illuc ī visionibus dei.nō ens ezechiel fuit eductus de babylone corpaliter.sz tñ ī visiōe ꝓphica q̄ ē invidente subiective.r ō locus

f Adduxit me ī terrā isrl.quā imaginarie videbat ꝓpheta.

g Et dimi. me sup mō. excel. nimis.sic imaginarie videbatur ꝓphe.

h Sup quē erat edi.q̄si ciuitas.r dicitur q̄si q: nō erat edificiū reale sz similitudo repsentans.

i Vergētis ad austrū. Dicūt aūt expositores nr̄i cōiter q̄ nōie ciuitatis r edificij idē importatur.nā templū cui" edificiū ifra describitur hz mīlias māsiones sic ciuitas et muri ei" erāt cū ꝓpugnaculis ad modū ciuitatū mōs tñ ī q̄ erat edificiū tēpli aliq̄tulū erat demissius ī tpe australi magr q̄z aq̄lonari.i.ō dr.

i Vergētis ad au. Sed q isti dicūt de ꝓpugnacul nō hr.nā in tota descriptōne templi sequēte nulla fit mētio de ꝓpugnaculis.tñ est sat̄ ꝓbabile.q: ꝓpugnacula fuerūt ad decorē r fortitudinē edificioz. Vz q dicūt nōie ciuitatis et edificij templi idem signari nō vī vm.nam ī fine libri describitur ciuitas separatim a tēplo.r ō hebrei dicūt r melī".vt vī q ꝓphā duoxit.s.ciuitatē r tēplū.r q tēplū erat in pte aq̄lonari.ciuitas aūt ī pte australi.r p edificiū significauit tēplū.r nomine ciuitatis ciuitatē vergētem ad austrū.r ad hz reducūtur doctores nr̄i p̄dicti in fine libri in descriptione terre tribuū isrl' diuidēde.saltē aliq̄ situātes tēplū in pte aq̄lonari ultius terre.r ciuitatez in pte australi.vt ibi videbitur plenius dño ꝓcedēte.

l Et ecce vir. Hic ponit ꝓsistit in h.q̄ angel" ostendit ezechieli descriptiōem r mēsurā eoy q̄ sequūtur.vt ānūciaret filijs isrl ꝑ q̄s vniuersitas fideliū intelligitur.vt studiosi ꝓ oroem r exercitū studij q̄rerēt intellectū visiōis sibi a periti.sic dictū fuit Dan.xij.c. Tu aūt daniel claude sermones r signa libri vsq ad tps statū ptransibūt plurimi r multiplex erit scientia. Et sic intelligendum est de p̄dictis visionibus ꝓpheticis quarū intellectus p ꝓphetam nō aperitur ponitur tñ aliqd vī hr aliqs via studiosis ad intelligendū sicut dixi in apoc.q̄tum spectat ad libri illū.et in fine huius visionis fit dicā q̄tum ad ista dño cōcedente.dicit igitur. l Et ecce vir.i angelus ī specie Cuius erat species quasi species eris.i.filij (cie viri. tudo eris.es enī est durabile r sonabile.r p durabilitatem significat immortalitatē spūs angelici.r p sonabilitatem pmptitudinē eius ad resonandū laudes diuinas fm illō iob.xxxviij. Cubi eras cū me laudarēt astra matutina.r inhilarent oēs filij dei.r ad prevelandū hominū

secreta dei. m Et funiculus in manu eius. in edifi-
cijs enī recte erigēdis funicul⁹ in cui⁹ extremitate pēdet
plūbū deseruit. n Et calam⁹ mēsure. i. apt⁹ ad mēsu-
randū. p ista duo designabat edificioꝝ sequetiū q̄titas ꝛ
rectitudo. o Stabat aūt in portis atrij exteriorīs.
p Et locut⁹ ē ad me
tē. ꝛ pz ex dictis sīa
q Et ī ma(sq; ibi.
nus viri. i. angeli.
r Calam⁹ mensure
ser cubitoꝝ hebrei di
cūt. Sex vlnaꝝ. sed ē
eadē sīa. nā vna ul-
la erat qua. hīs qua-
si lōgitudinē cubita-
lem. vt p⁹ ea videbit̄
s Et palmo. dicūt
aūt expositores no-
stri cōuer q̄ palmus
erat ps calami q̄ te-
nebat ei⁹ angel⁹ ex re
siduo calami qđ ꝓti-
nebat sex cubitos ha-
bue vlnas mēsurabat
terāt isti cubiti sex si
gnati distincte sic in
vlnis q̄bꝫ mēsurant̄
panni. signant̄ distin

mus mēsure ī manu eius.
Stabat aūt in porta. ꝛ lo-
cut⁹ ē ad me ide vir. Fili ho
mis. vide oculis tuis ꝛ au-
ribꝫ tuis audi. ꝓpone cor tū
um ī oia q̄ ego oñdā tibi. q̄
vt oñdant̄ tibi adductus es
huc. Annūcia omia q̄ tu vi
des domui isrl̄. Et ecce mu
rus forinsec⁹ ī circūitu do-
mus vndiq;. ꝛ ī manu viri
calam⁹ mēsure sex cubitoꝝ
ꝛ palmo. ꝛ mēs⁹ ē latitudi-
nē edificij calamo vno. alti-
tudinez quoq; calamo vno

cte mediet̄is ꝛ q̄rte. iō angelus aliq̄s mensuarabat fm
ptē calami. s. fm vnū cubitū tm̄ vel duo vel tres. hoc aūt
vltimū dictū de signatiōe cubitoꝝ vel vlnaꝝ ī calamo sa
tis apparet ym. Primū aūt. s. q̄ nō mēsurabat fm q̄tita
tē palmi. nō videt ym. q̄ mēsurātes puos cū vlna bre-
ui. vel lōga. ita mēsurāt fm q̄titatē vlne quā tenēt ī ma-
nu. sic fm alias ei⁹ ptes. Jō ad intellectū hui⁹ ptis sciē-
dū q̄ apd hebreos pōdera ꝛ mēsure sanctuarij maiores
erāt q̄ ī alijs reb⁹ cōib⁹. sic hē manifeste ī libris. Exo. Le
uit. Nūe. ꝛ Deu. ꝛ sil'r erat de vlna q̄ maior erat in sctūa-
rio q̄ mēsurabant̄ tele ex q̄bꝫ fiebāt vestes sacerdotū ꝛ le
nitaꝝ ꝛ cetera sīlū mō mēsurabilia. vlna ei cōis ꝓtinebat
q̄nq; palmos. vlna vo sctūarij sex palmos. Et accipit̄ hic
palm⁹ nō fm q̄titatē man⁹ ext⁹ se sed clause. ita q̄ ꝓtinet
q̄titatē q̄tuor digitoꝝ ex transuerso. ꝛ vocat̄ hec q̄titas
gallice dour. hebraice cophac. ꝛ sic vlna vel cubit⁹ sctūa-
rij ꝓtinebat vnū palmū vltra cōem. Quinq; vo palmi di
cto mō accepti faciūt q̄si magnitudinē cubitalē. ideo dixi
vlna cōis hebraica ꝛ cubit⁹ sunt q̄si eadē mensura. ꝛ sic
ps q̄ vlna vel cubit⁹ sctūarij ꝓtinebat cubitū siue vlnaꝫ
cōem ꝛ palmū. ꝛ hīc pbat̄ p illud qđ dr infra. cluſ. ca. Jste
aūt mēsure altaris ī cubito verissimo. q̄ habebat cubitū ꝛ
palmū. Verissimū cubitū siue vlnā verissimam vocat vl
nā vel cubitū sanctuarij. ꝛ hꝫ vltra vlnā cōem vel cubitū
vnū palmū pdicto mō acceptū. Est igit̄ sensus hui⁹ lutere
Et in manu viri calam⁹ mēsure ser cubitoꝝ ꝛ palmoꝝ. i.
ser cubitoꝝ ꝓmunū ꝛ palmo. s. addito cuiuslibet sex cu-
bitoꝝ. tales enī sunt cubiti sctūarij vt dictū ē fm q̄ āge-
lus mēsurabat. ꝛ hīc clar⁹ apparet in lra hebraica q̄ talis ē
Et in manu viri calam⁹ mēsure ser vlnaꝝ ī vlna ꝛ palmo
id ē loquēdo de vlnis q̄ ꝓtinēt vlnā cōem ꝛ palmū. ita q̄
hꝫ ꝛ palmo. nō refert̄ ad ptē calami q̄ angel⁹ calamū tene
bat. sed ē determinatio q̄ ser cubiti debēt intelligi de cu
bitis vel de vlnis sanctuarij.
t Et mensus est. ꝓposita ꝓfatione. hic ꝓsit describit̄ ipa
vsio. ꝛ diuidit̄ in tres ptes. q̄ primo describit̄ templū ꝛ
edificia ad ipm ptinēta. scōo terra ppīo diuidēda. c. xlv.
tertio ciuitas edificanda. vltimo capi. ibi. Et hi egressus
Prima adhuc in duas. q̄ primo describitur templum et
ptinētia ad ipm. scōo leges mīstrantiū. ca. xlviij. ibi. Et ad
duxit me. Prima adhuc ī duas. q̄ primo ponit̄ descrip-
tio tēpli. scōo altaris hol ocausti ca. xlvij. ibi. Jste aūt mē
sure altaris. Ad intellectū prime ptis notandū q̄ tm̄ tē-
pli edificiū erat situm in spacio quadrato. cuius vnū la
tus erat directe ad orientē. et oppositū latus ad occidē-
tem. alia duo vnū ad aq̄lonē. alterū ad meridiē. ꝛ ī b spa-
cio erat triplex murus vnus exterior. scōus medius ꝛ ter
tius interior. ꝛ spaciū ꝓtentū inter murū mediū ꝛ interi
orem dicit̄ atriū exterius. ꝛ spaciū contentū inter murū
mediū ꝛ exteriorē. dicitur ab aliq̄bꝫ vulgi locus. hac for-
tan rōne q̄ gentiles admittebāt̄ ad locum illū ratione
orationis. nam aliq̄ gētiles ex deuotōne ad templū ve-
niebant ad adorandū illuc. vt habet̄ iij. Reg. viij. ꝛ Job.
xij. Dicendū tamen q̄ istud spaciū quadratū ptim erat ī
summitate montis in plano. ptim in montis pēdulo. vt
magis videbitur infra. ꝛ hec gibbositas spacij seu inēq̄-
litas q̄tum ad latitudinem situs nō potest in plano fi-
gurari. pter qđ debet p imaginatiōem suppleri. Ad ma-
iorem autem dictoꝝ ꝛ dicendoꝝ intelligētiam posui hic
talem figuram.

Figura totius edificij templi ostensi Ezech. in visione super montem.

Sciendum tamen q̄ hec figura et alie sequentes nō sem
per sunt ꝓtracte pcise in illa ꝓportione que dicitur hic.
quia hoc est difficile fieri. sed supponat̄ sic esse. sicut ad ē
intelligendum conclusiones geometricas ptrahunt̄ alī
que figure que nō semp sunt facte in illa ꝓportione que a
doctore dicit̄. sed ab ipo ꝛ ab audiētibꝫ sic facte supponū
tur. Jtē qui vult intelligere ea q̄ dicunt̄ hic de edificio
ezechielis. nō negligat hīc dictas figuras ꝛ inspicere. nā
aliter parū aliquid in tali possit intelligere nisi cum te-
dio ꝛ capitis sui fractione. Prima pars diuidit̄ in duas
q̄ primo describit̄ ps interior totī⁹ edificij. secūdo poste
rior ꝛ dr ps anterior q̄ incipit a latere orietali muri exte
rioꝝ ꝛ ptēdit̄ vsq; ad murū occidētalē atrij interioꝝ ita q̄

linea ymaginarie ptracta a finibꝫ illius muri vsus aquilonem ⁊ vsus austrũ diuidit ptem anteriorem a posteriore. quia posterior est vsus occidẽtem. scda ps incipit in fine pfatis cap. ibi. Et introduxit me. Prima adhuc diuiditur in tres ptes. qꝝ primo describũf porte muri exteriores. scdo porte medij. ibi. Et venit ad portã. tertio porte muri interioris. ibi. Et eduxit me in atriũ interi⁹. Circa primũ sciendũ q⁹ in orientali pte muri exteriores i medio eius erat quedã aptura decẽ cubitoꝝ latitudinis i qua erat porta. ⁊ silr in scdo ⁊ tertio muro directe se respicientes. Quantũ igit ad primũ murũ dr. Et mensus est latitudinẽ edificij calamo vno altitudinẽq; calamo vno. ⁊ fm hebreos edificũ hic vocat murus exterior cuꝰ spissitudo dr hic latitudo. ⁊ sic ẽ eqlis altitudini. Sz ꝑ nõ videf ꝓuenienter dictũ. nã intentio ꝓphete est describere edificiũ decẽter dispositũ. nõ est aũt decens dispositio muri cuius spissitudo est equalis altitudini. ⁊ ideo melius videtur dicere expositores alij dicẽtes q⁹ nolle edificij hic intelligit quedã domũcula sup portã edificata cuius latitudo est vnius calami fm spissitudinẽ muri. ista tñ mensura vnius calami accipienda est intra parietes domuncule. sicut infra dicef de thalamis ⁊ porticibꝰ. ⁊ silr altitudo. Longitudo aũt eius fm latitudinem porte. s. x. cubitoꝝ. sed nõ fit hic mentio de ista longitudine. qꝝ tres porte ꝑdicte se respicientes ab oĩbꝰ ponũtur eiusdem latitudinis. porte aũt muri medij ⁊ interiores describunf infra decem cubitoꝝ latitudinis. ⁊ ꝓbis ista. Item fm hebreos in muro exteriori describf vna porta tñ. s. in latere orientali. ⁊ tñ in muro medio ⁊ interiori ponũt duas portas. s. in latere aqlonari ⁊ silr in australi. que videnf ꝓ nihilo poni. nisi in muro exteriori sint porte coniuncte ad introeũdũ. ꝓpter qꝰ alij videnf melius dicere dicentes q⁹ in latere muri exteriorꝭ aqlonari ⁊ australi sunt due porte ꝓsiles porte orientali. Ad capiẽdũ vo facilius q̃ dicta sunt ⁊ dicẽda ponif hic talis figura.

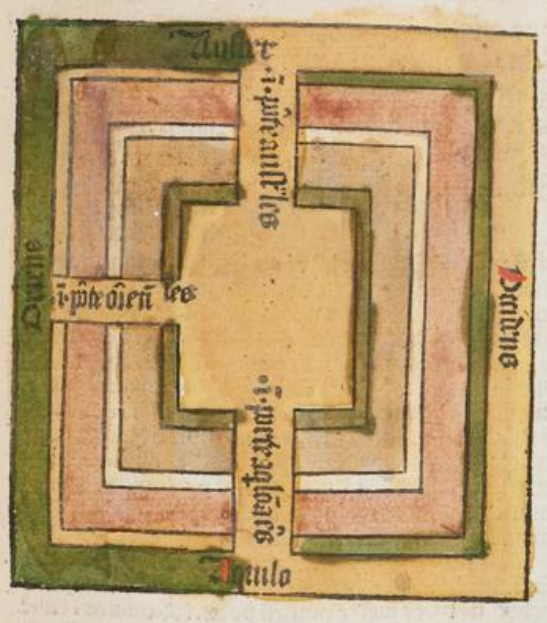

a Et venit ad portã. Hic ostit describũf porte muri medij. ⁊ diuidit i tres ptes. qꝝ ꝓmo describit porta orientalis scdo aqlonaris ibi. Portã qz. tertio australis. ibi. Et duxit me. Prima adhuc i duas. qꝝ primo describit orientalis porta. scdo qdã extra illã portã existia. ibi. Et eduxit me ad atriũ. Ad intellectũ prime ptis ꝓsiderãdũ q⁹ hec porta describit hñe vestibulũ. porticũ. frontes. thalamos. ⁊ gradus. Gradus aũt sunt ꝓpter declinitatẽ montis. ⁊ ideo a pl̃ loco vulgi erat ascensus ad portã istã p septẽ gradus. Vestibulũ aũt est quoddã spaciũ assi aptura muri medij quinq; cubitoꝝ in latũ. s. ab oriẽte in occidẽtẽ. ⁊ xxv. i lõgũ ab aqlone in austrũ. Porticus aũt ẽ edificiũ situm sup aptura muri medij. ⁊ ex pte interiori ipius muri trãsiẽs vltra murũ mediũ p octo cubitos intrat atriũ exterius. ⁊ a terra vsq; ad summitatẽ huius porticus sunt cubiti. l. ⁊ tria postes ostij sunt due turres quaꝝ altitudo describit. lx. cubitoꝝ. sic in portis castroꝝ ⁊ notabiliũ edificioꝝ fiunt due turres vna ex vna pte ostij. altera ex altera. et vocant frontes qꝝ sunt ad decorẽ porte ⁊ ad eꝰ defensionẽ. sicut fortalicia in extremitatibꝰ terraꝝ dicũtur frontarie et in summitatibꝰ istarũ turriũ erant pomelli. ⁊ sup pomellos ramꝰ palmarũ celati. sicut cõiter videm⁹ in pomellis turriũ q⁹ habent desup folia celata vl ramos arborꝝ. ⁊ iste tres erãt edificate in spissitudine muri. tñ ex cedebãt illã spissitudinẽ aliq̃ tantũ ex vtraq; pte. Iuncta turres istas describũtur sex thalami. ꝑ portarijs. tres in ꝑta vnã. ⁊ tres turta aliã. qui in hebreo vocãtur appenditia qꝝ describũtur adherẽtes muro medio ab exteriori tamen pte eius. ⁊ ostia thalamoꝝ describũtur ad vestibulũ porte. ita q⁹ ostia thalamoꝝ ex vna pte sunt directe contra ostia thalamoꝝ existiũ in alia pte ꝑ modũ ỹ figuratũ put põt in plano figurari. s. fm situ fundamentoꝝ. ⁊ ante thalamos ex vtraq; pte ostij describit quoddam sedile latitudinis vnius cubiti qõ in textu vocat margo. Item sciendũ q⁹ porta hic accipit dupliciter. Uno mõ large ꝑ aptura ostij edificioꝝ in lateribꝰ porte ⁊ desup existiũ. sicut dicimus cõiter q⁹ porta ciuitatis est tñ turrita ⁊ desup bene edificata. Alio mõ stricte ꝑ ipo ostio. sicut dicimus q⁹ porta ciuitatis est clausa. qñ ostium est clausum. et aperta qñ est aptũ. Item sciendũ q⁹ hec vestibulũ ꝓprie sit ante portam muri ⁊ porticus post. tñ vtrũq; spaciũ. s. anteri⁹ ⁊ posterius aliqñ vestibulũ aliqñ porticus nomiat. Item iste tres porte sunt oĩno siles. ⁊ ideo qõ in descriptione vnius omittit ⁊ in descriptione alterius exprimit i telligendũ est esse in oĩbꝰ. Et idem dicendũ de tribꝰ portis tertij muri. exceptis illis in quibꝰ differũt a portis muri medij q̃ inferius exprimenf. Hoc aũt dico ꝓpter vestibulum quinq; cubitoꝝ latitudinis. qõ solũ exprimit in describtione porte australis tertij muri. qõ silr intelligendum est esse in alijs ad magis intelligẽdũ que dicta sũt ⁊ dicenda posui hic duas figuras quarum prima repsentat situm porte. porticus. ⁊ vestibuli. frontiũ ⁊ thalamoꝝ fm lineas fundamẽtales. tñ intelligendũ q⁹ fundamenta frontiũ nõ incipiũt a terra ne impediant spaciũ inter thalamos. sed quasi ꝑ centũ cubitos in latitudine muri. put exprimit in figura scda. Secũda vero figura repsentat altitudinẽ porte. porticus ⁊ frontiũ fm spaciũ a porta orientali. thalami vero nõ ꝓfit sic ꝓuenienter figurari fm latitudinem suam ꝓpter murũ fm cui ungũtur. sed defacili possunt ymaginari tantq; elevati sup sua fundamenta quanta turta frontes. quanta tamen sit elevatio non habetur ex textu.

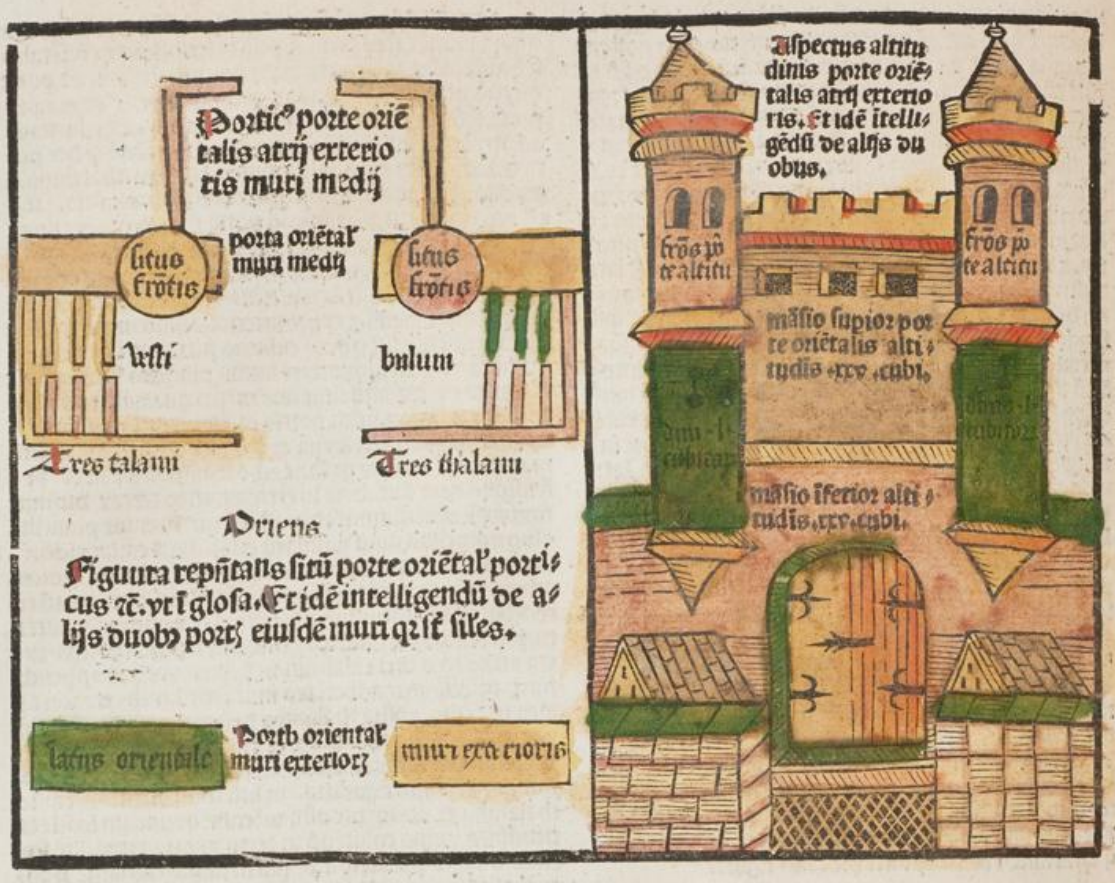

Pis p̄missis reuertamur ad expositoꝫ lr̄e

a Et venit ad portā. q̄ respiciebat viam orientalē. ꝛ ascendit p̄ gr̄dus eius. Et mēsus ē lumē porte calamo vno latitudinē. i. lumē vnū calamo vno i latitudie. ꝛ thalamū vno calamo i lōgū. ꝛ vno calamo i latū. ꝛ iñt thalamos q̄nq; cubitos. ꝛ lumē porte iuxta vestibl'm porte itrinsec⁹ calamo vno. ꝛ mēs⁹ ē vestibl'm porte octo cubitoꝫ ꝛ

*Et venit ad portā. q̄ respiciebat viam orientalē. ꝛ ascendit p̄ gr̄dus eius. Et mēsus ē lumē porte calamo vno latitudinē. i. lumē vnū calamo vno i latitudie. ꝛ thalamū vno calamo i lōgū. ꝛ vno calamo i latū. ꝛ iñt thalamos q̄nq; cubitos. ꝛ lumē porte iuxta vestibl'm porte itrinsec⁹ calamo vno. ꝛ mēs⁹ ē vestibl'm porte octo cubitoꝫ ꝛ

i spissitudie. cui⁹ mēsura h̄ ponit. nā spissitudo muri diuidit iter thalamū ꝛ thalamū. ſz nō est vtile q̄ spissitudo muri diuidēs eēt tāta. cū spaciū cui⁹libꝫ thalami sit tm̄ sex cubitoꝫ i q̄

b Et ascē. p gra. ei⁹. ꝛc. Et h̄ pz q̄ gradus isti erāt extra portā i loco vulgi. q̄ p̄ ascēdit grad⁹ dictos. ꝛ p̄ ea occurrit sibi lumē porte mēsurā dū. si enī eēnt isti grad⁹ itra portā. vt dic mgr Ricar. de sctō victore vel i spissitudie muri porte. vt dicunt alij. q̄ba dixisset. mēsus ē lumē porte ꝛ ascēdit p gradus ei⁹. q̄ lumē p̄ occurrisset mēsurāri q̄ gradus alcēsus.

c Et mē. ē lumē por. ꝛc. fm muri medij spissitudinē. tū i hebreo sic h̄. Et mēs⁹ ē postē porte. ꝛ dr̄ post⁹ ostij pars muri ascendens sursum. fm latitudinem ostij ex vna pte. cuius latitudo ē fm spissitudinē muri sic ꝛ liminis

d Ad ē lumē vnū. h̄ vt lr̄a corrupta p scriptores ponentes. i. p et. nā i hebreo sic h̄. Et postē vnū. nā ostiū q̄ dr̄ h̄ porta hz duos postes. s. dexterū ꝛ sinistrū. eq̄lis mēsure. ꝛ silr̄ duplex lumē. s. infer⁹ ꝛ sup⁹. ꝛ eiusdē mēsure. p pter q̄ nō variat mēsura si dicat lumē fm trāslationem latinam vel postē fm hebreos.

e Et tha. i. quēlibet. vi. thalamoꝫ. q̄ frequēter accipit h̄ singl'are. p plurali.

f Vno cala. i lon. ꝛ vno cala. i latū. istō spaciū q̄dratū i telligēdū ē itra pietes thalamoꝫ. ita q̄ muri claudentes ꝛ diuidentes thalamos sūt extra mēsurā istā. ꝛō subdit.

g Et iter thala. v. cubitos. dicūt h̄ cōtrer expositores q̄ q̄libet murоꝫ diuidētiū iter thalamos h̄ebat. v. cubitos

h Et lumē. sic h̄ i hebr̄. Et q̄ pz q̄ supra nō mēsurantur duo lumia. nā sic i eadē porta eēnt tria lumia. qđ ē fm. ſz mēsurāt ibi duo postes. vt dictū ē. h̄ āt lumia. ꝛ accipit h̄ singl'are p pl'ali. nā mēsura vno lumie h̄ mēsura alteri⁹. q̄ sūt eiusdē mēsura. vt p̄dictū ē.

i Iuxta vesti. porte itrinsec⁹. i hebr̄. dr̄. Iuxta porticū porte intrinsecus q̄ porticus est extra portā in atrio exterioꝛ. vestibulū aūt extra in loco vulgi. vt supra dictū ē.

k Calamo vno. hec ē mēsura lumis cui⁹ latitudo est fm spissitudinē muri medij.

l Et mē. est vestibu. porte hebr⁹ sic hz. Et mēs⁹ ē porticū porte. vtiq; cubitoꝫ. tamē enī occupabat de atrio exterioꝛ vltra portā p̄cedēte ab orīēte i occidēte.

l Et frō. ei⁹ duobꝫ cubitis de frōtibꝫ porte dicta. sa. q̄ sunt pilarij rotūdi adherētes muro medio a pte exteriori. vn⁹ ad dexterā porte ꝛ alt⁹ ad sinistrā eleuati sursū vltra totū porte edificiū ꝛ spissitudo cuiuslibet sui diametri ē duoꝫ cubitoꝫ sic expōit q̄ dr̄ h̄.

l Et frō. ei⁹. i. ēq̄libꝫ duaꝫ frontū.

m Duobꝫ cubi. s. i spissi-

tudine.sed ꝫ nō vr vm.nā ītra ꝺ̄z q̄ ī frōtib⁹ erāt fenestre
obliq̄ ad vād̄ lumē īteri⁹ qđ nō eēt nisi esset ītra frōtes
cautas aliq̄ ī q̄ saltē fieret asceſ⁹ suisū p cochleā q̄ gallī
ꝺ̄ vizꝫ āt nō pōt fieri ītra circulū cui⁹ diameter e du
ōrū cubitoꝝ tūc.tō melī⁹ ꝺ̄ q̄ frōtes iste sūt due turrcu
le ex vtraq̄ parte por
te.vt p̄dictū ē tāte la
titudinis q̄ ītra oca
uitatē sit ascēsus per
modū cochlee.t mu
rus circūdās ſpissus
duob⁹ cubitis.In ta
lib⁹ aūt turrellis fiūt
fenestre obliq̄.i. ſtric
te exteri⁹.t late inte
rius ad diffusionem
lumis.t gallice vocā
tur archieres.t sic ꝺ̄
Et frontē ei⁹.i.q̄z
libet duarū frontiū.
m Duob⁹ cubitis.
in ſpissitudine muri
mō dicto.Ne iſti vo
frōtib⁹ dicūt exposi
tores catholici irrō
nabil⁹.t magis p̄fu
se q̄z hebrei qđ ꝑter
plurtatē repetere.t ī
pbare hic omitto.
n Tectū.an.por.he
bre⁹ lic hz.portic⁹ āt
porte. o Erat intrin.i.ītra portā ī atrio exterioꝝ.vt.s
dictū ē. p Porro tha.porte hebre⁹ hz.Appēditia ad
vā orīētalē ī illa enī pte mēsurabat vt p̄dictū ē.
q Tres hic.t tres ide.ſ.tres ex vna pte porte.t tres ex
altera. r Vnū.vna trū.q̄ libet ē ex cubitorum.
s Et mē.vna frōtū.q̄ mur⁹ cuiuslibet ē ſpissitudinis
duoꝝ cubitoꝝ. t Ex vtraq̄ pte.ſ.oſtij porte. v Et
mē.ē lati.limis porte.Supra mēsurata ē ſpissitudo limi
nus q̄ ēpcedēdo ab orīēte ī occidētē.h aūt mēsura latitu
do ei⁹ q̄ est ab aq̄lone ī austrū cui ꝺ̄. x Decē cubi.t tā
ta ē aptura oſtij iter duos postes. y Et logi.porte.i.
altitudinē oſtij porte q̄ vocat⁹ h lōgitudo.eo q̄ ē maioꝝ
dumēsio ei⁹. z Tred.cubi.t tāta ē altitudo positū oſtij
a Et margi.aū tha.cubi.vni⁹.i.sedile.p portarios.
b Et cubi.vni⁹ finis⁹ vtrusq̄.nā illō sedile ē aū ostū
thalamoꝝ.q̄ ipediret īgressū.iz ex vtraq̄ pte oſtij pcedēs
vsq̄ ad finē muri. c Thalami āt.t.h paret ex dict⁹.
d Et mē.ē portā t̄c.ex.cubi.Tūc ē ei spaciū a tecto tha
lami primi exūtis ex vna pte porte.vsq̄ ad tectū thalami
primi exūtis ex altera pte porte.ita q̄ aptura porte tenz
x.cubitos.t spaciū ex vna pte porte iter apturā.t thalamū
vn⁹.cubitos cū damidio.t tūc ex alka pte porte.q̄ sil tūcti sē
ex.cubiti.t notabil⁹ dic A tecto thalami t̄c.naz a pede
thalami vsq̄ ad pedē oppositi thalami sūt tūc.xxiij.cub.
nā margo siue sedile aū thalamos occupabat vnū cubitū
ex pte vna.t altez cubitū ex pte altera.ab ostio tū vnius
thalami vsq̄ ad ostū alt⁹ eri⁹ ſk.xx.cubi.q̄ nōē ibi sedi
le.vt p̄dictū ē. d Ostū ꝫ ostū.sic ei ē dispositū ostū
thalami ex vna pte q̄ fm rectā lineā opponit ostio tha
lami ex altera. e Et fecit frōtes.i.mēsuratur. f Pcē
lx.cubi.tūc ei sūt elevate a terra. g Et ad frōtē.i.aū
frōtē a pte tū īteriꝝ muri medij. h Atrū porte.et
h ē atrū exteri⁹.t ē q̄ꝺ̄ platea q̄drata ī Et aū faciem
porte.i hebreo hē Et sup faciē porte t̄c.t ē eadē sīlia duz
tū ly aū significet locū eminētioꝝ.l Que ptinge.vſ

Et fecit frontes p. lx. cubitos g t ad frontē atrii porte
vndiq̄ p circūitū. t aū faciem porte, q̄ ptingebat vsq̄
ad faciem vestibuli porte ī
teriꝝis q̄nq̄ginta cubitos t
fenestras obliq̄s in thala
mis m t ī frōtib⁹ eoꝝ n q̄ o erāt
ītra portā vndiq̄ p circūitū
t Sil⁹ āt erāt t ī vestibulis
fenestre p gyrū intrinsecus q
et ante frontes pictura pal
marum celata. r Et eduxit
me ad atriū exteriꝰ. s et ecce
gazophilacia t pauimentū
stratum lapide in atrio per
circūitū. v Triginta gazophi

e
g ad faciē vesti. porte īteriꝝ. ī hebreo hē. Usq̄ ad fa.
portic⁹.t sic pz q̄ ī trāslatiōe nr̄a vestibulū ponit p por
ticu. Ad hui⁹ itellectū ire sciēdū q̄ portic⁹ est edificiū su
pra portā edificatū.tū trāsiēs vltra portā ī atrio exterio
rē.vt.s.dictū ē.t hz duas mānōes.ſ.supiorē t īferiorē. et
īferior icipit a pede
porte.t īdevsq̄ ad sū
mitatē supioꝝ sūt.l.
cubiti. hoc āt hic por
ta īteriꝝ respectū por
te claudēt⁹ vestibl'm
q̄ ē ī loco vulgi.vt di
l Et fene (etū ē.ſ.
stras obliq̄s t̄c.naz ī
thalamis sūt fenestre
magis stricte exteri⁹ t
magis late īteri⁹ tōe.ō
m Et ī frōt.(dicta
eoꝝ sūt sil⁹ fenestre ob
liq̄ t dicūt⁹ frōtes
porte.t frōtes thala
moꝝ.nā hēbāt portā
ex vno latere.t thala
mos ex alio.vtz in fi
n Que.ſ.fe (gura.
o Erāt ītra (nestre.
portā vndiq̄ p circūi
tū.nā sūt in edificijs
adherētibus porte vn
p Sil⁹ āt erāt (diq̄z
t vestibul'.hebreus

hz. Et ī porticibꝰ ꝺ̄ in porticibꝰ gyrū.q̄ sic sūt fenestre
ī porticu orīētal' porte.sic sūt fenestre ī porticibꝰ portarū
aq̄lonar⁹.t austral'. q Et aū frōtes pictura palmaꝝ.ē
hebreo hē. Et ī frōtib⁹ palme.nā ī supiori pte frōtū q̄ tē
dit ī acutū ē sil⁹itudo palme celata.vt dictū ē.s. Et cādez
sniaz ptinet trāslatio nr̄a.cū ꝺ̄ Et aū frōtes t̄c.li ly aū de
nocte eminētia.sic ꝺ̄ Joh.i. Qui p⁹ me venit aū me fcūs
est.i.supior⁹ mihi vel plat⁹. r Et eduxit me. hic ꝺ̄ scri
bunt⁹ alia q̄ sūt vltra portā sc̄i muri cū ꝺ̄. Et eduxit me
ad atriū exteri⁹.qđ ē iter murū mediū.t tertiū. s Et
ecce gazophilacia.hebre⁹ hz.Cameras. t Et pauimē
tū stratū lapide.ē enī q̄dā platea sub duo pauimētata.
v Triginta gazophilacia ī circūitu pauimēti. excepto
tū spacio a porticu porte atrij exteriꝝis occupato.t sil⁹
spacio occupato a porticu vestibulo.t thalamis porte a
trij interiꝝis.q̄ oia sunt situata ī atrio exteriori. vt vide
bitur ī ītra. De lōgitudine vo.t latitudine ist⁹ gazophi
lacioꝝ nihil ꝺ̄ in textu.nec de eoꝝ eqlitate vel ineqlitate
sed de eoꝝ situ ꝺ̄ q̄ sunt ī circūitu pauimēti.nō tñ accī
pitur circūit⁹ p toto ei⁹ ambitu.vt p̄dictū ē.t sic frequē
ter accipit circūit⁹ ī descriptiōe hui⁹ edificij.vt infra vi
debit. Debēt igit gazophilacia situari circa pauimētū ori
entale decēnori mō q̄ pōt fieri.saltus tñ debiti situatiōi
bus aliox q̄ in textu exprimunt.q̄ videl imbi ral' esse.sic
q̄ ad latus aq̄lonare pauimēti ponātur decē q̄ occupā.
c.cubitos vnū iuxta aliud.t ad lat⁹ australe sil⁹ ponant
decē q̄ occupāt.c.cubitos vnū iuxta aliud. Ad lat⁹ āt ori
entale octo.q̄ttuor ex vna pte porte atrij exteriꝝis.t alij
ex alia pte eiusdē porte q̄ cū ipa occupāt.c.cubitos, duo
vo residua gazophilacia ponunt iuxta thalamos porte
orīētalis atrij interiꝝis.vnū ex vna pte t altez ex altera
q̄ cū ipa t ei⁹ thalamus occupāt.c.cubitos p modū infe
rius figurātū. Et ad maiorem distinctiōem a thalamis
gazophilacia sunt rubei coloris. Sciendum etiam q̄ ī an
gulis circa pauimētū non ponūtur aliqua gazophilacia

qz nō possent hꝛe ostia sup pauimētū.qō tñ debet esse.
a Et pauimē.in fron.portaꝝ.in hebꝛ.hꝛ.Ad latꝰ portarū.ꝛ ponit singlare.p plali.s.latus.p latera. b Ꝺ.ōm longi.porta.i.in recta distātia eaꝝ ab oriēte in occidentē q.d.nō est solū pauimētū ad latera portarū.declinando ad austrū ꝛ aqlonem sed etiā iter duas portas recte.p cedēdo ab oriēte i occidētem.
c Erat inferꝰ.h̄ addit ad ofidēdū qꝺ nō loquit̄ de pauimento alicꝰ superioris māsionis vel solarij.ꝛ q̄ta sit dimēsio pauimēti inter duas portas p̄ dictas ofidit.cū sub
d Et.mēsus (duur. est latitudinē a facie porte i ferioris.i. porte atrij exteriorꝭ.
e Usq; ad frontem ꝛc.i hebꝛ.hꝛ.Usq; ad
f Atrij inte (faciē. rioris.i.porte atrij i. teriorꝭ.dicūtur ātꝫ h̄ facies portaꝝ pietes ip̄arū ex oppolito se mutuo respicientes.
g Extrinsecꝰ centuꝫ cubitosꝫ p qō ofidit qꝺ q̄tuas portaꝝ nō in cludit in ist̄is.c.cubi tis sed excluditur.
h Ad orientē.i.p cedēdo ab oriēte in oc cidentē sunt.c.cubiti inter duas portas.
i Et aquilōe.i.p cedēdo ab aqlone in au strū sunt sil̄r.c.cubiti ꝛ dr A facie porte in ferioris vsq; ad faciē ꝛc. Ad designādū qꝺ in lateribꝫ portaꝝ maior ē dimēsio pauimēti ab oriēte in occidentē q̄ inter duas portas.i. q̄tū porta atrij iteriorꝭ pꝰ itrat atriū exteriꝰ q̄ ei tha lami qō ē p.vñ.cubitos vel circicer. k Porta q̄z hic ꝓsiter describit porta aqlonarꝭ q̄ sil̄is ē oīno porte orien tali ꝓpter qō ex dictꝭ in descriptiōe illiꝰ ptz hec lra vsq; ibi. l Quingenta cubitoꝝ lōgitudinē eiꝰ.i.altitudiez q̄ dr h̄ longitudo.eo qꝺ ē maior dimēsio.a pede enī porte vsq; ad summitatē edificij supra ip̄m sunt.l.cubiti sic̄ di ctū est de porta orientali. m Et latitudinē.xxv.cubito rū q̄ hic accipit a tecto thalami ex vna pte vsq; ad tectū thalami ex altera.qō spaciū ē.xxv.cubitoꝝ.tñ ei spaciu occupabat porta cū frontib suis ab oriēte in occidentem n Septē graduū ascēsus eiꝰ.ꝛ idē numerꝰ graduū itel ligēdus est i porta orientali pꝰ descripta de qbꝫ loquitur ibi scriptura.sz nō exprimitur ibi nūerꝰ. o Et porta a trij interioris ꝛc.hec lra apud hebreos vocat decurtata id ē indigēs suppletōne,sicē in multis locis sacre scrip ture.ꝛ est sensus. o Et porta scz aquilonaris.
p Atrij interioris.i.p quā intrat atriū interiꝰ.
q Cōtra portā aqlonis.i.ꝺ portā aqlonarē atrij exteriꝰ
r Et orientalē.i.sil̄r in pte orientali porta atrij interiorꝭ est ꝓtra portā orientalē atrij interioris.iste enī porte fm lineam rectam sunt opposite in pte orientali ꝛ aqlonari ꝛ australi sic dictū fuit a principio huiꝰ edificij. s Et men.ē a por.vsq; ad por.c.cubitos.hec ē mensura pauimenti ab aqlone i austrū inter duas portas.in lateribꝫ aūt istarū portaꝝ ē maior dimēsio pauimēti ab aqlone i austrū q̄z in lateribus portarū orientaliū.eo qꝺ circa istud pauimē tū nō ponit aliq̄ gazophilacia.vtꝺ ifra. mēsura aūt huiꝰ pauimēti ab oriēte i occidētem h̄ tacet.quia supponit esse.c.cubitoꝝ sic ē dimēsio pauimēti orientalis ab aqlone in austrum.
t Et eduxit me ad viā australē.hoc ꝓsiter ꝺscribit porta austra lis atrij exteriorꝭ q̄ si milis ē aliis duabus p̄dictis ꝓpter qō ex dictis ptz ex lra pau cis exceptis.
v Et vestibulū eiꝰ. id ē porticū.siceni ē i
x Et vesti (hebreo bula.i. portic̄ i plali qō dr eo qꝺ tota porti cus h̄z duas mansio nes.s.superiorē ꝛ infe riorē.vt dictū ē.s.de porticu porte orienta
y Et vestibulū (lis. ante fores eiꝰ.h̄ acci pit qꝺ porte vestibulū p spaciū vacuū qō ē ant portā i ter thalamos ex vna parte ꝛ thala mos ex altera.vt dic tum est supra.
z In frōte eius.i.ē vtraq; frōtiū eius.qz sup vtrāq; ē celata silitudo palme vt p̄dictū est. a Et por.atrij interioris i via australi.i. porta atrij interioris australis est directe opposita porte au strali atrij exterioris. b Et mēsus ē a porta ꝛc.hec ē mēsura pauimēti australis ab austro i aqlonē. c Et introduxit me.Postq; descripte sūt porte muri medij cin gētis atriū iteriꝰ.h̄ ꝓsiter ꝺscribūtur porte tertij muri ci gētis atriū iteriꝰ.ꝛ diuidit in tres ptes fm tres portas. ptes ptebūt.psequēdo. Circa primū dr. c Et introduxit me.s.ad gressus mēsuras edificiū. d Jn atriū iteriꝰ ad portā australē.mēsurādo ei portas atrij exterioꝭ.vl timo mēsurauerat portā australē.vtꝫ i pte imediate pce dēti.q̄ mēsurādo portas atrij interioꝭ icipit a porta au strali q̄ directe respicit portā australē atrij exterioris.vt supra dictū ē e Et men.por.iuxta mēsu.superiores.nā porte atrij interioꝭ sūt oīno sil̄es atrij exterioꝭ portis.ex ceptis aliqbꝫ q̄.j.exprimūt. f Tha.eiꝰ.i.thalamos.
g Et frō.eiꝰ.i.frōtes. h Et ve.eiꝰ.i.porticū.
i Quin.cu.lōgi i.altitudis q̄ dr h̄ lōgitudo.eo qꝺ ē maior dimēsio ꝛ tot enī cubiti sī a pede porte vsq; ad sūmi tatē porticꝰ sue.vt supradictū ē de aliis portis. k Et lati.xxv.cubi.ꝛ accipit h̄ latitudo a termio frōtis porte a pte orientali vsq; ad fmunū frontis porte a pte occidētali.

l Et vestibulū. hic accipit ꝓprie vestibulū ꝑ spacio vacuo. qđ ē asi portā cui⁹ lōgitudo est. xxv. cubitoꝝ. accipiendo longitudinem ab ostio thalami ex vna parte vsq; ad ostium thalami ex parte opposita quod est. xxv. cubitorum. eo q; ostia thalamoꝝ nō ꝓnt margines siue sedilia ante se occupantia duos cubitos hic et inde. ꝛ ideo q̄lis est distātia inter ostia sic inter tecta q̄ supra dicta ē. xxv. cubicoꝝ. et accipit hec lōgitudo ab oriēte in occidētez a Et vestibulū ei⁹. i. b Ad atri(portic⁹. um exterius. i. ī atrio exteriori. et hoc ē vnū in quo differūt porte atrij interioris. q; non sunt in atrio interiori sicut porte atrij exteriorꝭ sunt in atrio exteriori. vt ꝓdictuꝫ est. c Et pal. ei⁹ in frōte. id ē in frōtib⁹ mō sud Et octo (ꝓdicto. gradus erat q̄b⁹ ascēdebat ꝑ eā B ē scōm ī quo differunt porte atrij interioris a portis atrij exterioris. nā iste ꝓnt octo gradus. ille vero septez tm̄ vt ꝓdictū ē sr ei edificia ista ī pēdulo mōst. et lō ō loco ꝛfertur ad supiorē describit ascēsus ꝑ grad⁹. e Et itro. me. hec ē scōa ps in q̄ describit porta oriētalis atrij iteriorꝭ et ptz lra ex dictis in descriptōe portaꝝ ꝓcedētiuꝫ vsq; ibi. f Et vesti. ei⁹. i. atrij exteriorꝭ. ī hebreo hī Et portic⁹ ei⁹ ad atriū exteri⁹. s. vergens. q; ponit in atrio exteriori. sicut dictū ē de porta australi q̄ ptē īmediate ꝓcedenti. et lō lra videt ee corrupta ꝑ scriptores. nā ī porta australi tā descripta ꝛ aq̄lonari īmediate post describēda nō ponit. g Et vestibulū ei⁹. i. atrij exteriorꝭ sz sic. Et vestibulū ei⁹ ad atriū exteri⁹. vtz ex textu. ꝛ accipit hic vestibulū ꝑ porticu. pōt tm̄ lra nra sic exponi. licz aliā tm̄ exponē. f Et ve. ei⁹. i. portic⁹ porte oriētal. g Ad ē atrij ex. q. d. cui⁹ sit ē ī pte atrij exterioris. cetera patēt ex dictis in descriptōe aliaꝝ portaꝝ. h Et int. me. hec ē tertia ps in q̄ describit aq̄lonaris porta interioris atrij. ꝛ ptz lra ex dictis in pte ꝓcedēti. i Et p sin. ga. tē. occasione h⁹ lre ꝛsingit Ricardus ō sctō Victore ꝛ dns Hugo cardialis dicūt q; sicut in pte oriētali sūt gazophilacia. sic in pte aq̄lonari ūgētes hāc lram lre īmediate ꝓcedēti. et sūt in pte australi. ad B etiaz videt facere qđ supra dict. s. q; illud qđ exprimit in descriptōe vn⁹ porte ītelligendū ē ee in aliis portis. exceptis his que ꝑ textū excludunt. sicut ē nūer⁹ graduū q̄ ē alt⁹ ī portis atrij interioris ꝛ exterioris. ꝛ situs porticū. vt ō. dictū ē. Ra. sa. hebreus nō ponit gazophilacia nisi in pte oriētali. q; si eēnt ī pte aq̄lonari ꝛ australi sic in oriētali describēdo portas aq̄lonares et australes fieret aliq̄ mētio ō gazophilactis saltē breuiter tangēdo. sicut fit de porticib⁹. vestibul. frōtib⁹. thalamis. ꝛ fenestris. que oīa sūt tūcta ꝛ multo magis q̄libet eoꝝ ꝑ se sumptū. sūt qđ satis mun⁹ q̄; gazophilacia. q̄z. xv. sūt tūcta ꝛ mensuras suas occupāt centū cubitos ī lōgitudīe. ꝛ alia. xv. tm̄ ex pte oppōsita ī atrio exterioꝛi in pte oriētali ꝛm dictos doctores. Q; aūt in ō̄scriptione portaꝝ australiū et aq̄lonariū fiat replicatio de minimis respective nō ꝓdicto ꝛ nō fiet de multo maioribus. s. gazophilactis si eēnt ibi nō ē verisile nec rōnabile videt. Ad ad oppositū inducit de silitudīe portaꝝ nō valet. q; hoc intelligit ō pertinētibus ad portas. sic sūt porticus frōtes et hmōi. gazophilacia nō sunt huiusmōi. cuiꝰ porte sint ꝓpt gazophilacia magis q̄; ecōuerso. et ideo sepata in situ ꝛm descriptiōes dictoruꝫ doctoꝝ. ꝛtē ipi nō obseruāt in B silitudiez quā ꝑ rōe inducunt. nā in pte oriētali ponūt. xxv. gazophilacia xv. et vna pauimēti pte. et xv. et altera. in parte vo aq̄lonari ponūt. xv. tm̄. et ex vna pte pauimēti et silr ī australi. Ad aūt obiicit de tertio cū dicit. Et p singula gazophilacia ostiū in frontib⁹ portaꝝ. nō valet. nam in hebreo. sic habet. Et gazophilaciū ꝛ ostium ei⁹ in frōtib⁹ portaꝝ qđ exponit ra. sa. sic. Et gazophilaciū erat ibi. s. ī atrio iteriori. vt patebit ex seq̄ntib⁹. k Ostiū ei⁹ ī frō. porid ē vsus frōtes illi⁹ porte. q̄ frōtes aliq̄ntulū transeunt in atriū interi⁹. vt s. dictū ē. Portic⁹ aūt illi⁹ porte ē ex altera pte muri interioris in atrio exteriori. vt supra dictū ē. et lō ostiū dicti gazophilactī nō respicit porticū. sz frontes porte aq̄lonaris q̄ ponit hic in plurali. cum dicit. In frōtib⁹ portaꝝ. nā in illa porta large sūpta sunt tria ostia sz muri interioris. ꝛ porticus ꝛ vestibuli. que ostia porte dicunt stricte accipiēdo portā. vt s. dictū ē. Potest etiaz iste passus exponi ꝛm trāslatōz nostrā cū dicit. Et p singula gazophilacia. ostiū in frōtibus portaruꝫ. nā in atrio interiori sunt plura gazophilacia. vt patebit ex littera sequēti. et ostia eoꝝ nō ꝓnt respicere porticus portaꝝ. que porticus sunt in atrio exteriori. sed respicere ꝓnt frontes nō solum porte aq̄lonaris. sed etiā aliaꝝ quaꝝ frōtes partim sunt in atrio interiori mō supradicto. Et lō melius dicit q; in hac pte describunt aliq̄ q̄ sunt ī atrio interiori. sicut dictū ē s. in diuisiōe dicit igit. i Et p sin. ga. intra atriū exterius existia. l Ostiū in fron. portaꝝ. diuersaꝝ vt magis videbit. l Ibi lauabāt holocaustū. id ē carnes cremādas in altari holocaustoꝝ. qđ ab oībus expositoribus ponit in atrio interiori. m Et in vestibulo. hic interserit de mēsis q̄ aliqua sunt in atrio exteriori. s. mense q̄ deseruiūt immolatōi victime holocausti. eo q; immediate locut⁹ est de holocausto dicit igit. Et in vestibulo porte. s. aq̄lonaris. et accipit hic vestibulum ꝑ porticu q̄ ē in atrio exteriori vt frequēter dictū ē.

n Due men. hinc. i. in vno latere. o Et due mē. inde. s. in altero. p Et immo. sup eas holo. i. victima totaliter cremāda. q Et. p pec. et p delic. i. victima ꝑ peccō ꝓmissionis. et ꝑ peccō omissionis. q̄ dicit delictū. q̄; si derelictū. r Et ad la. exte. i. extra porticuꝫ iuxta tm̄

eius parietem. a Quod ascēdit ad ostiū porte ꝛc̄ i. vnde ascēdit ad ostiū porte aq̄lonaris cristētis in muro interiori. nam ad illam ē ascensus p octo gradus. vt ptz ex p̄cedentib⁹. et illi gradus sunt iuxta porticū.

b Due mēse. ꝛ ad latus alterius ante vestibulū id ē porticum. cetera patēt ex p̄dictis vsq; ibi.

c Sup quas immolabant. i. immolatōz disponebāt. nam. iiij. sunt. p ipsa immolationē. ꝛ. iiij. p vasis immolatōis de q̄b⁹ sub

d Quatuor (dimr. aūt mense ꝛc̄. quatuz materia et forma describit cum dr. De lapidibus q̄dris. ꝛ trina dimēsio cū subdit Logitudie cubiti vni⁹ ꝛc̄.

e Sup q̄s ponant vasa i q̄bus immolatur id est instrumēta immolatiōi deseruientia. fm eūm modū loq̄ndi hebraicuz instrumenta cuiuslbz artis vocant cōmuniter vasa. vnd Benef. xxvij. vbi dicit Sume arma tua pharetram ꝛc̄. i hebreo habetur Sume vasa tua.

f Et lab. ear palmi vni⁹. hic accipit palmus nō fm logitudinē manus sed fm latitudinē et vocat gallice dout. et est dimensio. iiij. digitorum extransuerso.

g Reflexa in trinsecus q circūitū. versus ptem superiorē. sicut est in scarijs. et sunt ad hoc hec labia vt vasa sup mensas posita. sicut et lii et bacini ad recipiendum sanguinē ꝛ hmōi. ibi melius reponant.

h Sup mensas autem carnes oblatōis. i offerēde in altari holocaustoz.

i Et ex. portam. Hic recurrit ad plenius describendum gazophilacia p̄dicta in atrio interiori existētia. v. Et extra portam interiorem. i. atrij interioris.

k Gazophilacia cantoz in atrio interiori. ex h̄ et seq̄ntibus videt māifeste q̄ etiam Ricardus de sancto victore. et hugo cardinalis ꝛ alij eos sequentes nō dicant bene. dicentes q̄ nullū edificiū nisi solū altare holocaustoz ē in atrio interiori. nā gazophilacia cātoz dicūt hic eē ibi. nec ō h̄ ē q̄d dr. Et extra portā ꝛc̄. nā illō q̄d ē vltra portā vl citra pt dici extra eā. licet cōmunius dicat de eo q̄d est citra. p̄ter quod ad excludendū hunc intellectū subdit. in atrio interiori. ꝛ ad

l Quod (ostendēdū in qua parte atrij sunt subditur. erat in late. por. respi. ad aquilonē. i. porte aq̄lonaris.

m Et facies eoz. i. ostia.

n Contra viā australē. i. cōtra austrū vt melius apparebit in figura sequenti.

o Una ex latere porte ꝛc̄. hec littera videt falsificata p̄ scriptores vel impitos correctores. nam sic debet eē. Vnū ex latere porte orientalis. ibi eūm vnū est gazophilacium

Quod respiciebat ꝛc̄. et sic habemus quatuor gazophilacia in atrio interiori existentia. duo pro cantorib⁹. ꝛ vnū supra positum fm literam hebraicam. ꝛ hic alterum. et p quibus sunt ista duo subditur.

o Hoc gazophilecium quod respicit viam meridianā. extrā fuerso.

p Sacerdotū. supple ē.

q Qui excubant in custodijs templi. ne aliquid indecens fiat ibi.

r Porro gazo. qđ respi. ad viam aquilonis. i. frontes porte aquilonaris vt dictū est supra. que porta ē via intrandi atrium interius ab aquilone sicut meridiana ab austro.

rium. s quod ascēdit ad ostiū porte. que pgit ad aq̄lonem. t due mense. et ad latus alterum ante vestibulū porte due mēse. Quatuor mēse hinc et quatuor mēse inde. p latera porte octo mense erant. u super quas immolabant. v Quatuor autē mēse ad holocaustum de lapidibus quadris extructe. x Logitudine cubiti vnius ꝛ dimidij. et latitudine cubiti vnius et dimidij. y et altitudie cubiti vnius. z super q̄s ponant vasa: in quibus immolatur holocaustū ꝛ victima. & Et labia earuz palmi vnius. ' reflexa intrinsecus per circūitum. (Super mēsas autem carnes oblatōis.) Et extra portā interiorem gazophilacia cantoruz in atrio interiori. + quod erat in latere porte respicientis ad aq̄lonē. , ꝛ facies eoz. - cōtra viā australē. . vna ex latere porte orientalis. que respiciebat ad viā aq̄lonis. / Et dixit ad me. : hoc gazophilaciū quod respicit viā meridianā. ; sacerdotū q̄ excubant in custodijs tēpli. < porro gazophilaciū qđ respicit ad viā aquilonis. = sacerdotū erit qui excubant ad ministeriū altaris. > Isti sunt filij sadoch. qui accedūt de filijs leui ad dominum. vt ministrent ei. ? Et mensus est atrium longitudine centum cubitorum. ꝛ latitudine centum cubitoz p quadrū. ꝛ altare aīi faciez tēpli

s Sacerdotuz erit qui excubant ad ministerium altaris. i. ad hoc vigilant. sicut cū habet. i. Paral. xxiij. Dauid amplians cultum diuinum instituit. xxiij. sacdotes maiores alijs tamē sub summo pōtifice. qui ministrarēt p hebdomadas successiue. et ideo p̄portionabiliter fuit ordinatum ō minoribus sacerdotib⁹ ꝛ cantoribus. p̄pter qđ in atrio interiori p̄ nunc q̄tuor gazophilacia. duo p cantoribus. et duo p sacerdotibus. vt manerent ibi tpe hebdomadesue ministratōis. Vel aliter pōt dici q̄ non manebant ibi de nocte nec comedebant. sed sacerdotes manebant et comedebant in edificio aquilonari. et australi exīribus in lateribus tēpli vt infra dicet. cantores autem cū leuitis in gazophilacijs exīribus in atrio exteriori in parte orientali. dicebant cū dicta. iiij. gazophilacia cantoz et sacerdotū. q̄ seruabant ibi instrumenta eorum ministerio necessaria. vt cithare cymbala ꝛ huiusmodi pro cantoribus. acetabula ꝛo et phiale thuribula et huiusmodi p sacerdotibus. ne bis in die p sacrificio vespertino et matutino oporteret talia exportare ꝛ reportare. sicut in ecclesijs nostris remanent frequenter calices libri et vestimenta. et ministri in alijs locis comedunt et iacent.

t Isti sunt filij sadoch ꝛc̄. hoc dicitur quia salomō. iij. Regum. ij. abiecto abiathar ō summo sacerdote unctus sadoch loco eius et sic summum sacerdotium fuit reductum ad progenem eleazari filij aaron. sicut dictum fuit plenius ibidem. Consequenter ponit mensura atrij interioris. cum dicitur.

v Et mensus est atrium ꝛc̄. et patet littera. et in hoc terminatur descriptio partis anterioris edificioruz templi que incipit ab exteriori muro orientali et terminatur in latere occidentali atrij interioris. et linea exinde imaginarie. p̄tracta vsq; ad muros exteriores aquilonarem et australem. Ad predicta vero facilius capiendum ponit hic figuram sequentem predicta representantem q̄ruz ad lineas fundamentales.

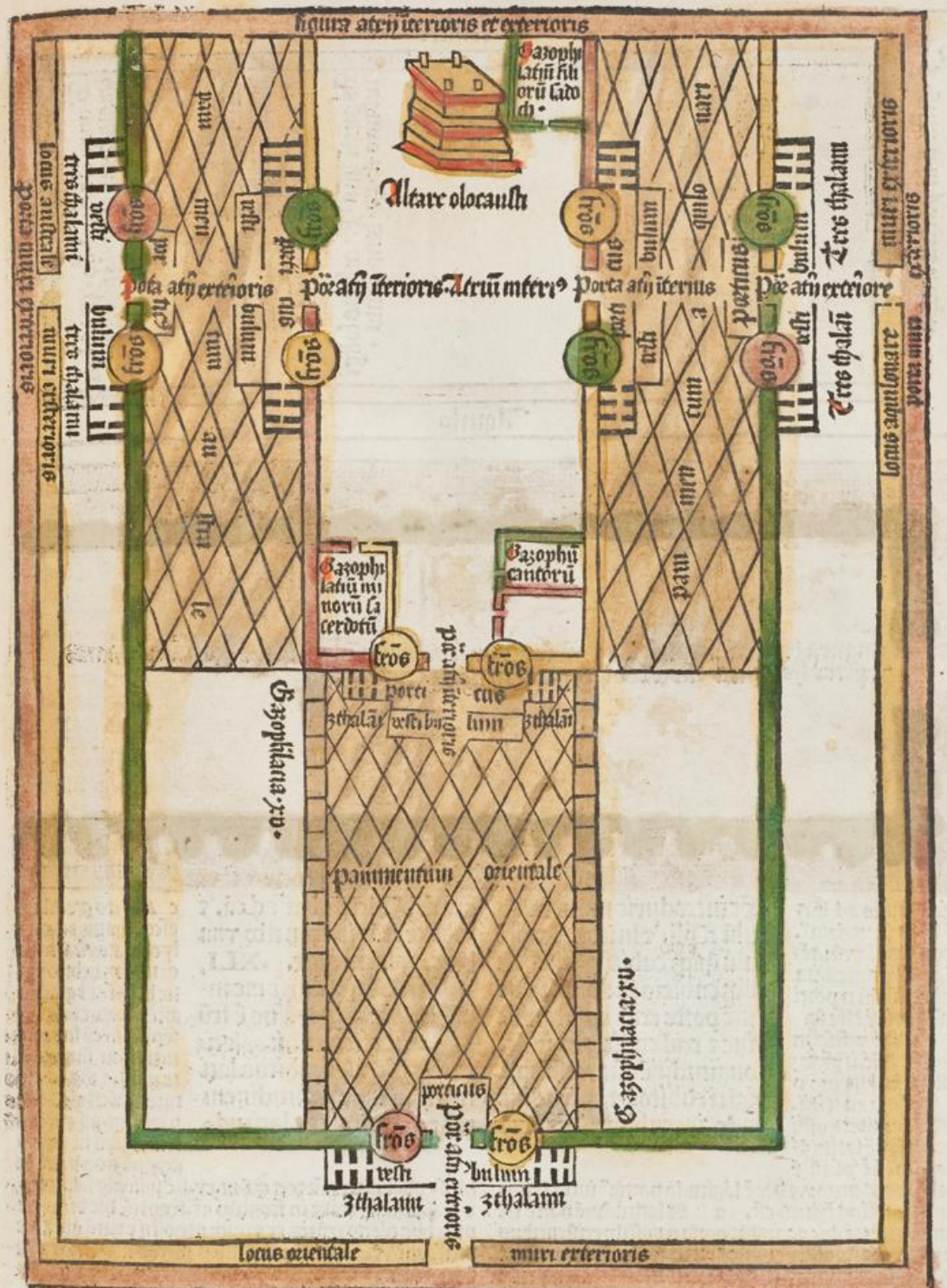

Et introduxit me ⁊c. Descripta ꝑte anteriori edificiorū tēpli: h̄ ꝯsr̄ describit posterior. i q̄ s̄m latinos s̄ut q̄nq; edificia p̄rincipalia. s. porticꝰ tēpli ip̄m tēplū. edificiuz aq̄lonare ex vno latere tēpli. ⁊ edificiū australe ex altero ⁊ edificiū sepatū ab occidētale ꝑte tēpli. Hebrei vo non ponūt istꝰ vltimū dicētes q̄ edificiū i textu dc̄m sepatū ē ip̄m tēplū cū sua porticu. q̄s rōnabil'r pōt dici. nā accipiēdo sic tēplū cū sua porticu ĩter ip̄m ⁊ alia edificia est spaciū. ⁊ sic ē ab eis sepatū. i situ. sil'r i altitudīe. nā a terra in sursum excedit alia edificia. in. lx. cubitis vl circiter sil'r dignitate q̄ dignꝰ ē ceteris edificiis. sic igit̄ ꝑs ista in tres ꝑtes diuidit̄. q̄ p̄rio describit̄ porticꝰ tēpli. scdo tēplū ip̄m in p̄rincipio sequētis ca. tertio edificiū aquilonare et australe ca. xlij. Ad maiorē intelligētiā dicendoꝝ sciendū q̄ accipiēdo tēplū cū porticu. tēplū h̄z tres ꝑtes. Prima ē porticꝰ habēs. xi. cubitos in latitudine que accipit̄ ab oriēte in occidentē. ⁊ .xx. cubitos in lōgitudīe s̄m latitudinē tēpli ab austro in aq̄lonē. scda ē sctm̄ vel sctā h̄ns. xx. cubitos in latitudīe. s. ab austro i aq̄lonē. ⁊ .xl. in longitudine. s. ab oriēte in occidētē. tertia ꝑs tēpli ē sanctū sctōꝝ h̄ns. xx. cubitos in lōgitudīe. ⁊ .xx. i altitudīe. et accipiūt̄ iste mēsure ĩtra ꝑietes ꝑ modū hic figuratū.

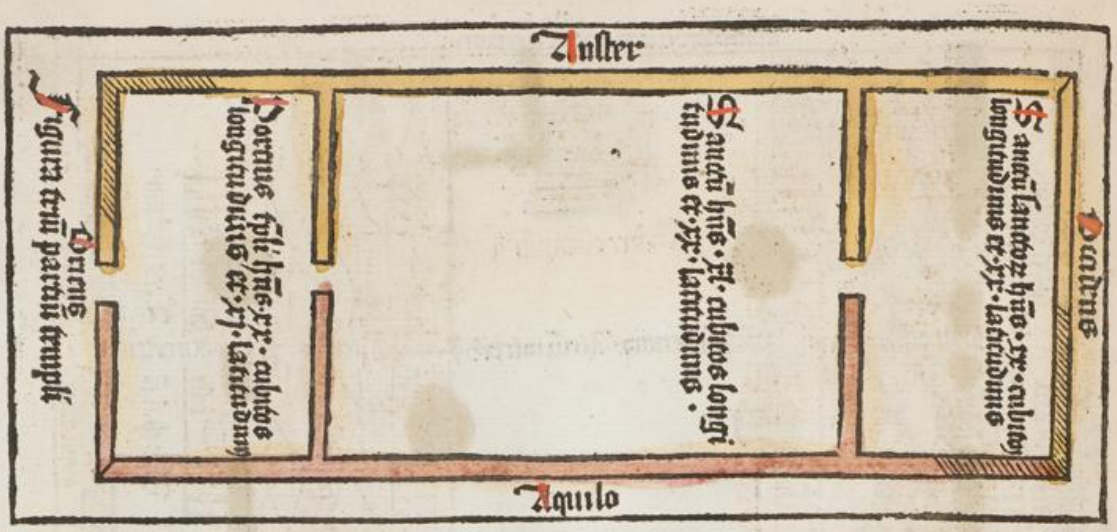

bis ꝓmissis ad ea
q Et in (accedam?
troduxit me i vesti
bulū templi. i et porticū. ita
q̄ ꝙ vestibulū p porti
cu sūt. r sūt i ea se.
r Et mē. ē vestibūm
v. cubit. hic. i. pcte
vestibuli ex vna pte o
r Et q̄nq; cu (stij.
bit; inde. ex altera ostij
pte. r ostiū ē latitudi
nis. r. cu. sic dictū ē
ō alios portā atrioꝝ. r hec ē lōgitudo porticꝰ iuxta latitu
dinē templi. et ꝓdictū est. a Et latitudinē porte tri
um cubitoꝝ. r. hic accipitur porta p postibꝰ existentibus
ex vtraq; parte ostij in quibꝰ sunt quedā celature r simi
liter in limine supiori. r quelibet celatura est trium cubi
toꝝ latitudinis p modū in margine figuratum.
b Longitudinem aūt vestibuli. r. hoc ptz ex ꝓdictis.

c Et introduxit me in vestibulū templi. r mēsus ē vestibulū q̄nq; cubitis hinc. c et q̄nq; cubitis inde. d r latitudinē porte triū cubitoꝝ hinc r triū cubitoꝝ inde. e longitudinē aūt vestibuli vigīti cubitoꝝ. r latitudinē vndecim cubitoꝝ. f Et octo gradib⁹ ascēdebat ad eā. g r colūne erāt in frontib⁹ vna hinc. r altera inde. .XLI.

A Et introduxit me in templū. b r mēsus ē frōtes sex cubitos latitudinis hic b r sex cubitos latitudinis inde c latitudinem tabernaculi. d Et latitudo

e Et octo gradibus ascendebatur ad eam ly octo nō est ō textus q: nō ē in hebreo vbi sic habet. Et gradib⁹ ascēdebatur ad eam templū eni cū sua porticu est iu summitate mōtis. r iō de atrio interiori est ascensus p gradus ad porticū templi. sed numerus graduū non ponitur

hic. s pbabiliter pōt dici q; sint .xx. sic in templo salomōis
b Et colūne erant in frontib⁹ r. frontes hic dicuntur ptes due pietis existes ex vtraq; pte ostij quarū quelibet dicit supi⁹. v. cubitoꝝ. r ante illos pietes in porticu erāt due colūne. vna hinc r altera inde sic fuit in templo sa
monis. et hz. xij. Reg vij. Capitulū .XLI.
c Et introduxit me. hic q sequēter describit ipsum

templum. ⁊ primo q̃tum ad ꝑtem que dicitur sanctum vel sancta. scdo q̃tũ ad illã que dicit̃ sanctũsctõꝝ. ibi. Et introgressus. tertio q̃tũ ad aliq̃ tẽplo adiũcta. ibi. Et mẽsus est. Circa primũ dicitur.

a Et introduxit me in tẽplũ. ex hoc qd dr. Introduxit. ptz q̃ iste mẽsure accipiũtur intra ꝑietes vt ꝑdictũ ẽ. ita q̃ spissitudo parietũ nõ in

b Et men. (cludit̃. est frõtes. i. exteriores supficies ꝑietũ existẽtiũ ex vtraq; ꝑte aperture ostij. q̃ frõtes nominãtur. eo q̃ veniẽtib; ad ostiũ stati patent interiores ãt supficies latent.

c Sex cubitos latitudinis hinc. q̃tum ad vnam frontem.

porte decẽ cubitoꝝ erat [g] et latera porte q̃nq; cubitꝫ hĩc et quinq; inde. [h] Et mẽsus est longitudinẽ eius [i] q̃draginta cubitorum. ⁊ latitudinem viginti cubitorum. [k] et introgressus intrinsecus [l] mensus est in fronte porte [m] duos cubitos. [n] et portã [o] sex cubitorum. [p] et latitudinez porte [q] septem cubitorum. [r] Et mensus est longitudinẽ eius viginti cubitorum. et latitudinez eius viginti cubitorum [s] ante faciez templi [t] ⁊ dixit ad me. [v] hoc est sanctum sanctorum. [x] Et mensus est parietem dom⁹ [y] sex

d Et sex cubitos latitudinis inde. q̃tũ ad alterã. aliq̃ libri hic hñt altitudinis ⁊ male. nã hebrei ⁊ libri bñ correcti habẽt latitudinis. e Latitudinẽ tabernabuli. i. tẽpli qd frequenter in scriptura vocat̃ tabernaculũ. q. d. due frõtes dicte cũ aꝑtura muri ꝑ ingressu a parte exteriori ꝯtinent ꝑcise latitudinẽ tẽpli sed hꝫ vt̃ falsum. quia statim subdit̃. f Et latitudo porte. x. cubitoꝝ erat. decem aũt ⁊ bis sex faciũt. xxij. cubitos. latititudo v̄o tẽpli intra muros ẽ. xx. cubitoꝝ tm̃. vt dictũ ẽ supra. Ad hꝫ dicendũ est q̃ porta accipit̃ ꝑ ostio. ostij v̄o latitudo excedit latitudinẽ aꝑture ingressus tm̃ q̃ta ẽ spissitudo ostij vtz ad sensum in ostijs domoꝝ. Et ꝑ hꝫ insinuat̃ q̃ spissitudo istius ostij est vnius cubiti. ⁊ sic latitudo eius excedit latitudinẽ hui⁹ aꝑture vno cubito hinc. ⁊ altero inde ⁊ sic apertura exterior in muro est tm̃. viij. cubitoꝝ. q̃ cũ xij. cubitis frontiũ faciũt. xx. cubitos ꝑcise. Et q̃ iste sit intellectus. ptz ex lr̃a sequẽti cũ dr. g Et latera porte q̃nq; ⁊c. nã ab extremitatib; latitudinis ostij vsq; ad parietes templi sunt tm̃ quinq; cubiti ex vna parte. ⁊. v. ab altera. vtz ex dictis. Nec mirandũ q̃ spissitudo ostij dicta ẽ vni⁹ cubiti. q̃ de porta tẽpli ꝑ romanos ꝯbusti dicit Josephus. vij. li. de iudaico bello. q̃ erat tãti põderis q̃ vix a. xx. viris claudebat̃. h Et mẽsus est lõgitudinẽ eius scz tẽpli q̃tũ ad illã partẽ q̃ dicitur sanctũ vel sancta.

i Quadraginta cubitoꝝ ⁊c. hoc ptz ex dictis. k Et introgressus. Hic ꝯfir describit̃ pars tẽpli q̃ dr sanctũsanctoꝝ cũ dr. Et introgressus intrinsec⁹. i. sanctũsctõꝝ qd dr interius templũ sic in tabernaculo moysi dicebatur interi⁹ tabernaculũ. l Mẽsus ẽ in fronte porte. i. in pariete ex vtraq; parte ostij exũte. m Duos cubitos. hec est spissitudo parietis siue frõtis. paries enĩ iste non est multũ altus. nec sustinet sup se aliud põdus. q̃ solũ diuidit inter sanctũ ⁊ sanctũsctõꝝ in inferiori mãsione templi. ⁊ iõ nõ describit̃ tãte spissitudinis sic alij parietes tẽpli. ꝓpter qd doctores nr̃i vident̃ male dicere. q̃ dicunt eius spissitudinẽ. vi. cubitoꝝ sicut alij parietes claudentes templũ. n Et portã. i. aꝑturã ĩgressus exteriorez. o Sex cubitoꝝ. in latitudine. p Et latitudinẽ porte. i. ostij. q Septẽ cubitoꝝ. nam eius latitudo excedit latitudinẽ aperture dicte dimidio cubito hinc. ⁊ dimidio cubito inde. sicut dictũ est de cubito integro ĩ descriptiõe porte ĩmediate ꝑcedentis. r Et mensus est longitudinẽ ⁊c. hoc ptz ex dictis supra vbi describit̃ sanctũsanctoꝝ quadrũ equilaterũ. s Ante faciẽ templi id est partis anterioris templi.

t Et dixit ad me scz angelus hec ostendens.

v Hoc est sanctũsctõꝝ. s. qd est vltimo descriptum.

x Et men. ẽ. Hic ꝯfir describunt̃ quedã adiũcta templo ⁊ diuidit̃ in ꝑtes. xiiij. ꝑm numerũ adiũctoꝝ q̃ patebũt ꝑ sequẽdo. Circa primũ sciendũ q̃ templũ stricte ⁊ ꝓprie accipit̃ ꝑ spacio ĩter parietes incluso. ⁊ secũdũ hꝫ parietes sunt q̃dã adiũcta de q̃bus agit̃ primo cũ dicitur

x Et mẽ. est parietẽ domus. i. parietes tẽpli accipiẽdo singulare ꝑ plurale. sicut frequẽter fit in descriptione huius edificij.

y Sex cubitoꝝ scz ĩ spissitudine. nõ enim põt aliter ĩtelligi. nã longitudo parietum tẽpli est. c. cubitoruz. et altitudo. cxx. cubitoꝝ. vt plenius infra dicet̃. ⁊ dicit parietẽ domus. i. tẽpli q̃ paries anterior porticus ꝑm hebreos. nõ est tante spissitudidis. vt inferius dicetur.

a Et latitudinem lateris. Hec est secũda pars in q̃ describũtur quedã adiũcta templo q̃ vocãtur hic latera. De quib; dicit Ricar. de san. vict. q̃ sunt deambulatoria. ⁊ ĩ dicuntur bis. xxxiij. i. lxvi. ꝑm ipm ⁊ alios doctores latinos. quoꝝ sex ponit intra murũ in inferiori mansione tẽpli. tria in vno latere eius. ⁊ tria in altero. ⁊ primũ distat a pauimẽto per sex cubitos. secũdũ per. xij. tertiũ ꝑ. xviij ⁊ hꝫ est in vna parte templi. ⁊ sil̃r in altera. Sed hꝫ dictuz est irrõnabile q̃ sic impedirẽt illuminatiõem tẽpli per fenestras ⁊ aspectũ pulcritudinis parietũ tẽpli q̃ describuntur interius deaurati cũ pulcerrimis celaturis. Itẽ ꝯdicit sibijpi vt videt̃ q̃tũ ad latera q̃ ponit extra tẽplũ. scz. xxx. in vno latere. ⁊. xxx. in altero. nam inferi⁹ lat⁹ siue deambulatoriũ distat a terra per. vi. cubitos. ⁊ scdz a primo per alios sex. ⁊ sic ꝯfiter de alijs ĩ altitudine muri tẽpli ex q̃ sequitur q̃ hec altitudo hz tricesies sex cubitos. vl̃ series. xxx. qd idẽ est. ⁊ sic altitudo muroꝝ tẽpli ẽ. clxxx. cubitoꝝ. Ipe v̄o dicit q̃ ẽ tm̃. cxx. cubitoꝝ sicut de tẽplo. Salomonis dr. ij. paralip̃. iij. cui assimilat istud templũ. ꝓpter qd dñs Hug. car. dicit q̃ ista latera sunt sedilia iuxta latera tẽpli. interius tñ posita ꝑ sacerdotib; diuinas laudes cantantib;. Et q̃ quodlibet lat⁹ dr esse. iiij. cubitoꝝ istã latitudinẽ ponit ꝓcedẽdo a parietib; tẽpli v̄sus mediũ. Scdm aũt dimẽsionẽ aliã. s. ꝓcedẽdo ꝑm longitudinẽ parietũ tẽpli. quodlibet latus siue sedile habet duos cubitos tm̃. ex q̃ sequit̃ q̃. xx. latera implent longitudinẽ anterioris partis tẽpli ex vna parte q̃ est. xl. cubitoꝝ. ⁊ sil̃r. xx. latera ex parte opposita. decẽ aũt latera implẽt sil̃r sanctũsctõꝝ ex vna parte. ⁊ decẽ ex altera. nã eius longitudo est. xx. cubitoꝝ. Sex v̄o latera q̃ remanẽt collocat ex vtraq; parte ostij tẽpli per modũ ĩfra figuratũ. Licz ãt hoc dic̃ habeat apparẽtiã prima facie. tñ nõ videt̃ posse stare. primo q̃ sanctũsctõꝝ ingreditur solus pontifex sũmus ⁊ semel in anno. vtz ex veteri ⁊ nouo testamento. ⁊ sic nõ sunt ibi ponẽda sedilia ꝑ sacerdotib;. nam hoc esset frustra. qd nõ est dicendum. Item dimensio sediliuz ꝑm quam homines sedent lateraliter iuxta longitudinẽ parietis non est minor sed maior cõiter q̃ illa dimensio que ꝓcedit a parte parietis versus medium thori vel tẽpli. ipe vero ponit eam minorem de medietate. vt ptz ex dictis. ⁊ sic dicta sedilia reddit inutilia ⁊ inepta ad sedẽdum. vt de facili potest imaginari. Itẽ cõtradicit sibijpi.

quia ponit in anteriori parte templi.xl.sedilia.totam ei⁹ longitudinem ex vtroq; latere complacētia.⁊ tamē cuz hoc ponit vnū ostiū ad orationē in quolibet latere.⁊ per consequēs ptra apturā illoz ostioz nō pōt aliqō sedile poni nam impediret transitum maxime cū quodlibet sedile iuxta pietem templi ascendat per sex cubitos fm ipz ꝓpter quod non solum impediret transitum.sed etiā totaliter obturaret. Oportet etiaz dicere q; quodlibet ostium sit ad minus duorum cubitoz latitudinis. Et sic tollitur vnū sedile ex vno latere.et vnum ex altero propter qō nō remanent nisi.xxxvij.ad plus.et sic fm eius dicta sunt.xl.⁊ nō.xl. Plura etiā alia inconuenientia ad ei⁹ dictū sequunt̄.que ꝓpter plurtatem omitto. Propter quod dico cum hebreis q; ista latera sunt appendītia laterib⁹ tēpli exteri⁹ adherentia.propter quod latera nominātur. sicut.iij.Reg.vi.circa templū salomonis fuerunt appendītia fm hebreos prout plenius ibi dixi. Latera vero de quibus hic loq̄mur.ponenda sunt in tribus laterib⁹ huius templi.s.occidentali aq̄lonari.⁊ australi. In orientali vero non sunt ponēda.eo q; ex illa pte est ingressus tēpli. In latere vero occidentali quod est brevius.ponūt̄ ser appendētia siue latera. In latere vero aquilonari qō est multo longius.ponūtur.xxx.et sic̄ ut in australi quod est equalis longitudinis.et sic habet numer⁹ later̄ siue appenditioz.s.lxvi. Modus aūt ponendi talis est. In tēpli nanq; isto describunt̄ inferius pilarij.mittentes extra parietes ad ipsos fortificādus. sicut fit cōmuniter in notabilibus et arduis edificijs. Igit̄ in pariete occidentali ipsius templi ponunt̄ tres pilarij.duo in eius extremitatibus.et vnus in medio eius.nam ex parte occidētis non est aliquis ingressus vel egressus et dicti pilarij ꝓminent extra parietem templi quinq; cubitis.et hoc ꝓminentia pilariorum ꝓforatur in tribus locis. vno mō super alium.et in illis foraminibus figunt̄ trabes de ꝓpilario in pilariū super quas situant̄ ligna que gallice dicuntur soluem ex vna parte.et altera parte figuntur soliue in pariete claudente appenditia in parte exteriori. ad portandum tria tabulata vnū sup aliud.ita q; primū tabulatum tectū est appendītijs inferioribus.⁊ paumētum mediis.et secūdū est tectum mediis.⁊ paumentuz supioribus.tertium vero tectum est tm̄ supioribus.nam hec tecta ponunt̄ plana.⁊ sunt hec tabernacula sic disposita.q; primum distat a terra per sex cubitos.⁊ scōm a primo per alios sex.et sic̄ tertiuz a scōo. Et sic patet q; iuxta murum templi ascendunt p.xviij.cubitos.non⁊ computata spissitudine tabulatoz que ponit̄ duorum cubitorū Et sic appendentia ascendunt vsq; ad vicesimū cubituz inclusiue pictum templi.⁊ tanta est altitudo pietis claudentis appenditia exterius. Et quia inferior mansio tēpli vsq; ad primum tabulatū seu cenaculum ponenda ē xxx.cubitorum sicut in templo salomonis.iij.Reguz.vi. ideo sup appenditia remanet paries tēpli liber sine obstaculo per.x.cubitos ad recipiendum lumē p fenestras ad suffic̄ntem illuminatōez inferioris mansionis templi. Si vero mansionis hui⁹ ponat̄ altitudo.xl. cubitoz sicut dicūt aliqui.sic adhuc esset conuenientior illuminatio. Et quia mihi videt̄ hec dispositio decentior.q; p hoc seruatur vniformitas trium mansionū.ideo sic inferius figuratur. Et dictis seq̄tur q; in latere occidentali templi sunt ser latera seu appēditia.duo.ꝓpe terrā distincta per pilarū medū.⁊ ptensa vsq; ad phylarios in extremitatibus existentes. Et cū spaciū totā inter duos extremos pilarios sit.xx.cubitoz fm latitudinē tēpli.seq̄tur q; q̄libet appēditiū sit.x.cubitoz ab aq̄lone in austrū.cōprehēsa tm̄ spissitudine pilarij medij. Et sup duo appēditia inferiora sunt duo alia media.et sup illa duo supiora in omnib⁹ sil̄ia. Et sil̄r dicendū est de appenditijs in latere aq̄lonis existentibus.nam ibi ponuntur.xl.pilarij in longitudine parietis aq̄lonaris.q; cū muro claudēte appenditia in pte occidētali faciūt decē intercapedines in q̄b⁹ ponūt̄ decē appēditia inferiora.⁊ sup illa decē media.⁊ iterū sup illa decē alia supiora.sicut dictū ē de appenditijs occidentalib⁹. Licet aūt appēditiū vnū triplicatū fm in fimū et mediū et supremuz mō dicto claudat ex vna pte pariete occidentali claudente appēditia occidentalia.et ex altera parte claudat̄ pariete aquilonari claudente appenditia aq̄lonaria.⁊ sic computari posset cū ultis appenditijs.⁊ cū illis tamē ne idē bis computet̄. hic tm̄ cōputatur cū aquilonaribus. Et eodem mō dicendum de angulari appendītio in parte australi. Item a dicto appenditio angulari inclusiue vsq; ad nonū cubitū a fine opposito pietis aquilonaris templi exclusiue. vt magis videbit̄ sunt centum cubiti.et sic decem appēditia in hac lōgitudine collocata occupant centum cubitos.et p consequens quodlibet eoz est decem cubitoz ab occidente in orientem.inclusa tm̄ spissitudine pilariū interipa diuidentium.et spissitudine parietis claudentis exterius a parte occidentali. In nouē aūt cubitis remanentib⁹ de aquilonari longitudine tēpli.ponit̄ cochlea ad ascendendū sursuz in cenaculū templi primū ⁊ secundū et sil̄r ad appenditia media et superiora.nam ibi ponunt̄ ostia ex vna pte ad ingressum appenditiorū ⁊ ex altera ad ingressum cenaculoz.ꝓpter quod hec cochlea ascendit vsq; ad summitatē tēpli.vt p eam sit ingressus ad tēpli tectū quod ab omnibus expositoribus ponit̄ planum. Quātū dictum est de appenditijs ⁊ cochlea in aquilonari latere tēpli.idem p omnia intelligendū est in ei⁹ latere australi. Et si dicat̄ q; vna cochlea sufficit ad p̄dicta ⁊ p̄seq̄nti alia superfluit.dicendū est q; nō.nam hec duplicatio valz ad securitatē.vt si unus meat periculū ignis vel aliqd̄ aliud per plura loca sit ascēsus sursum ꝓpter quod in ecclesijs magnis fiunt tales cochlee cōiter in earū frōtib⁹ ex vtraq; pte. Circa vero duo latera tēpli.s.aquilonare⁊ australe. ab omnib⁹ expositoribus ponūtur duo edificia a muris tēpli p.xx.cubitos distantia.⁊ quodlibet duoz edificioz est longitudinis centū cubitoz ⁊ latitudinis.l.cubitorum. de altitudine vero nō fit mentio in textu.pbabile tamen est q; est lxxv.cubitoz.ita q; quelibet triū mansionum que ponunt̄ ibi vna sup aliā.sit.xxv.cubitoruz sicut dictum est supra de mansionibus porticū. verum tamē quia latitudo istoz edificioz ponit̄ in pendulo montis. ideo due superiores mansiones tātū eleuate sunt sup terram.ad tertiū vero descendit̄ p gradus.sicut in cellarijs. ꝓpter quod ⁊ earū ostia descendunt fm laterib⁹ eoz versus vulgi locū. Reliqua vero circa templū et edificia ista dicenda dicam ībi exponendo. Ad capiendum vo faciliuus que dicta sunt ⁊ dicenda ponunt̄ hic tres sequentes figure. Prima representat fm lineas fundamentales posteriorem partē totius edificij.que incipit a latere occidentali atrij interioris.⁊ prendit̄ versus occidentem vsq; ad murū claudentē exterius vulgi locum. in qua pte est ipm templū cum suis appenditijs p̄dictis.et duo edificia vnum quod vocatur aquilonare eo q; est situatum in parte aquilonari respectu templi.et aliud australe eadem ratione.s.quia situatum est in parte australi respectu templi. Secunda representat altitudinem templi et appenditoz.⁊ cochleaz ⁊ edificioz circa ipm.eo modo q; pōt in plano figurari. nā oportet ꝓ imaginatoz inspicientis multa suppleri. tertia repsentat altitudinē edificij aq̄lonaris eo mō sil̄r q; pōt in plano figurari.et p eāis repsentat altitudinem edificij australis. nam hec duo edificia in omnibus similia scribunt̄.

Ezechielis

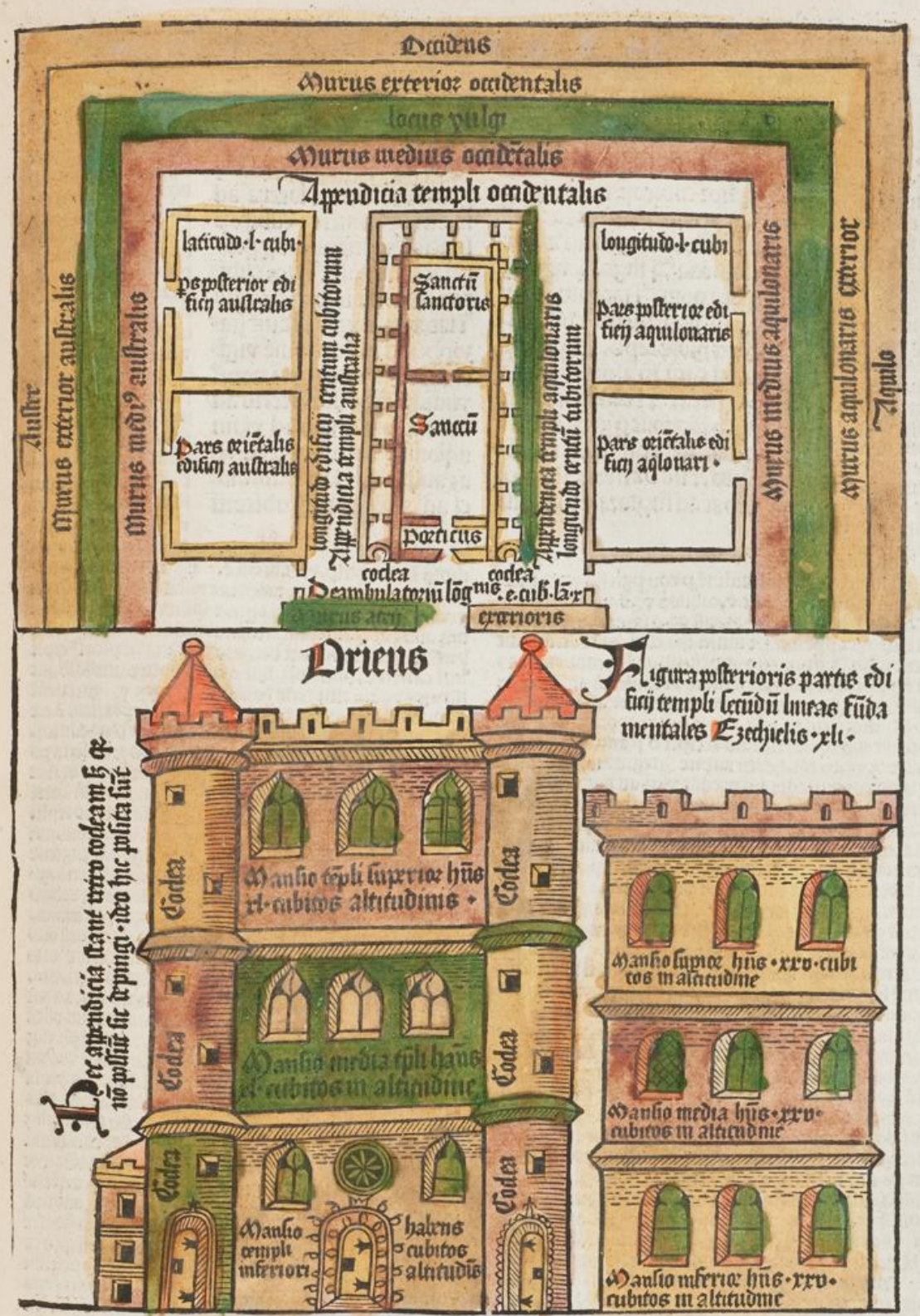

Aspectus altitudinis tēpli porte orientalis et appēditorum circa ipsum Ezechielis·xli·

Aspectus edificij aqlonaris ſm altitudinē et longitudinem suam Ezech·xli·Et simile edificiū debet imaginari situatum esse in parte australi templi.

bis ꝓmissis ad expositionē ꝛre reuertamur.

a Et latitudinē later⁹ .i. appēditū. b Quattuor cubitor cū manifestū sit ꝓ supradicta q̄ b accipit cubitus hūan⁹, ⁊ nō geometric⁹, ꝑz q̄ si latitudo cuuslibz appēditij eēt ūttuor cubitos tm̄, nulla posset ibi eē ꝓuenies bitatio, qđ nō ē dōm cū describaf b valde decēs edificiū. Et lō dōm q̄ loq̄f b scriptura de spacio erāte iter fmios pilarioꝝ, ⁊ pietē exteri⁹ claudē tē appēdicia i q̄ ponif q̄dā mur⁹ a fmio cuuslibz pilarij vsq̄ ad pietē exteri⁹ claudēte appēdicia c lōgitudo ē ūttuor cubitoꝝ, ⁊ latitudo eadez cū spissitudie pilarij q̄ pōt poni duoꝝ cubitoꝝ vel trīū ad pl⁹nam, tales pilarij in alīs edificijs sic ē i ꝓpositō sūt mīn⁹ spissi de mediet̄ate vl cubitoꝝ, d ⁊ latitudinē lateꝝ, e q̄nor cubitoꝝ vndiq̄ ꝓ mensuā dom⁹. f Latera aūt lat⁹ ad lat⁹ bis trigitariū g erāt eminētia h, q̄ ingrederent⁹ ꝓ pietē dom⁹ i lateribz ꝓ circūitū vt ꝓtinerēt, ⁊ nō attigerēt pietē tēpli. k Et platea erat i totū sū alcēdēs sursū ꝓ choleā. l ⁊ i cenaculū templi m deferebat ꝓ gyrū. n Id circo lat⁹ erat tēplū i supioꝝ, ⁊ sic de īferioribz alcēdebat ad supiora ⁊ i medīa etes magis distant ⁊ sūt tertia māsio ē latior q̄z secunda. p Et vidi. Hec ē q̄rta ps in q̄ reuertit ad scribēdū alīq̄ de dictis appēditijs que dimiserat dicēs. p Et vidi in domo .i. latere tēpli. q Altitudinē ꝓ circūi. fun. la tera .i. appēditia. r Ad mēsū. calamū. vi. cubi. tm̄ enī distat tabulatū q̄ est tectū inferior appenditioꝝ a terra, ⁊ limiter tabl'atū scōz q̄ est tectū mediorꝝ appēditioꝝ, ⁊ pauimentū supioꝝ tm̄ distat a pīo tabulato. et sūt tectū supioꝝ a tabus s Et lati (lato scōo, tu ꝓ pietē late forin. v. cubitoꝝ tante enīz spissitudis describit partes claudēs appēditia in pte exteriori ex oppolita vo parte claudit muro tēpli. t Et erat iteriꝝ dom⁹, id est templum.

v In lateribz dom⁹ id ē circūdatū appē

'Et vidi i domo altitudiez ꝓ circūitū fūdata latera ad mēsurā calami sex cubitoꝝ spacio, ⁊ latitudinē ꝓ pietē lateꝝ, forinsec⁹ q̄nq̄z cubitoꝝ 'Et erat iteriꝝ domus 'i lateribz dom⁹. "Et int gazophilacia latitudinē vigīti cubitoꝝ 'i circūitu dom⁹ vndiq̄z. 'Et ostiū lateris ad oꝛōem, ostiū vnū ad viam aq̄lonis. ⁊ ostiū vnū ad viaz australe. ⁊ latitudinē loci ad oꝛōem q̄nq̄z cubitoꝝ

ditijs i tribz ptibz. vt. s. dictū ē. r Et iter gazophilacia. Hec ē q̄nta ps in q̄ describit distātia iter murū tēpli ⁊ edificiū aq̄lonare ex vna pte, ⁊ int murū tēpli ⁊ edificium australe ex altera, q̄ est. xx. cubi. hūc, ⁊ xx. cubit. inde. hec aūt edificia vocant hic gazophilacia sic plen⁹ exprimit ca. se. vbi principit agit de vtīb⁹ dōoꝝ edificijs. b aūt nō agit de eis nisi rone distātie a tēplo. s In circūitu dō. vndiq̄z. i. ex duobz lateribz. sic enī supradictū ē. circūit nō sp dic totalē ambitū i descriptiōe hui⁹ edificij. nec etiā i cōi mō loquēdi. t Et ostiū. Hec est sexta ps in q̄ agitur de loco oꝛōis. in q̄ fm oēs expositores orabāt illi q̄ tēplū ingredi nō debebāt. ⁊ lō cū dr. Et ostiū lateꝝ ad oꝛōem nō pōt intelligi q̄ ostiū sit i muro tēpli. vt aliq̄ exponūt. q̄z sic no possent ingredi locū oꝛōis. nisi prius ingrederent tēplū. ⁊ sic seq̄ret ꝓdictio. s. q̄ ingrederētur tēplū. ⁊ nō ingrederētur. vtz ex dictis. Lateris igitur b accipitur ꝓ appēdituꝝ. sic in ꝓcedēbz. ⁊ accipit singulare ꝓ pl'ali. i. laterū sive appēditioꝝ. Et est sensus. Et ostiū lateris ad oꝛōez .i. ostiū ꝑ qđ intratur i locū orationis ē vsus appēditia q̄bz imediate ꝓsūgitur loc⁹ ora

a Ostiū vnū ad viā aq̄lonis ⁊c. Ab angulo (tionis. enī oriētali ipius tēpli, prēditur vn⁹ murus vsq̄ ad angulū oriētalē edificij aq̄lonaris. in q̄ ponitur ustud ostiū ꝑ modū supius figuratū. ⁊ eodē mō ex alia pte tēpli vsq̄ ad australe edificiū. ido subditur. b Et ostiū vnū ad viā australē. i. ad ptē austri. c Et lati. loci ⁊c. ⁊ hec latitudo itelligitur sub diuo. d In circūitu. i. circa tres ptes tēpli ⁊ ei⁹ edificia. Iste enī loc⁹ circūit totū tēpliz ⁊ eius edificia. pte oriētali excepta. e Et edificium. Hec ē septima ps. Partē istā expositor ex latini cōiter ponūt de q̄dā edificio qđ dicūt situatū inter occidētalē ptem tēpli ⁊ locū vulgi. Hebrei vo nō ponūt b edificiū vt dictū est. s. ⁊ merito vt vī. nā in textu nō dr. ꝑ q̄ deseruiat cū tñ de alijs edificijs b dicatur ꝓpter qđ cū ipis ex ponā textū de templo ⁊ aliqbz sibi adūctis. Et describitur hic latitudo tēpli cū suis appēdituꝝ. ⁊ locus oꝛōis in latere occidētali cū dr. Et edificiū qđ erat separati. fm q̄ dicit ra. sa. ꝑ edificiū hic intelligūtur illa q̄ sunt templo adiūcta ⁊ ꝑ separatū ipm templū rōne. s. dicta. pl. ca. et b ptz ꝓ ꝓpriam hebraicā q̄ sic bz. Et edificiū qđ erat coram

hauguisera vsus mare. ⁊ dicitur q̄ huaguisera signat edificiū valde notabile. ꝓpter q̄ dicit q̄ intelligitur de tẽplo. Et pōt etiā dici sepatū ꝓpter ei⁹ eminentiā respectu alioꝝ edificioꝝ. Et ſ̄ō ſic dz hꝛe nr̄a trāſlatio. e Et ſedificiū q̄ erat sepatū. i. adiūctū ipi templo, noīa enim hebrea sunt indeclinabilia, ſic cornu ⁊ gelu ꝓpter q̄ in trāſferendo positus fuit noīatiū⁹ casus p dtiō. vel forte factū fuit ꝟ ſcriptoris vicio.

f Aetsumq; ad viam respicientem ad mare. i. ad occidētez. q̄ mare mediterraneum claudit iudeā ab occidēte in q̄ describitur ſit⁹ hⁱ templi. vtz. ſ. i principio. xl. c.

f Latitudis. lxx. cubi. q̄bꝰ ſcluditur q̄ ſubditur. g Paries aūt edificij. v. cubi. rē. ⁊ ſilr q̄nq; cubiti de loco ꝛōnis. ſ. dicti. Muꝛus aūt iſte ſic intelligitur. Latitudo tẽpli iter pietes. xx. cubitoꝝ. duo pietes. xij cubi. vtz ex ſupradictis i textu. Prominentia pilarioꝝ vltra pietes hic ⁊ inde. x. cubi. Latitudo appenditioꝝ hic ⁊ inde. x. cubi. ⁊ latitudo loci ꝛōis ſilr. x. cubito. vtz ex dictis in textu. Iſti vo nūeri ſil iūcti faciūt. lxx. h Et lō. ei⁹ x. cubitoꝝ. q̄ ſicut. ſ. dictū eſt a termino occidētali appēditioꝝ ꝓcedendo vſus orientem vſq; ad locū cholee vbi terminātur appenditia ſūr. c. cubiti. de q̄bꝰ reſcinduntur hic. i. appenditioꝝ angulariū clauſoꝝ ex vna pte. ſ. pariete occidentali. ⁊ ex altera pte. ſ. pariete aq̄lonari. ꝓpter q̄ illud ſpaciū pōt ꝓputari ex vtraq; pte. vt. ſ. dictū eſt. hic aūt ꝓputatur i occidentali pte. ⁊ ſ̄ō reſcindendū eſt a pte aq̄lonari. aliter idem bis ꝓputaretur. Et idem dicendū eſt de angularibꝰ appēditis in pte auſtrali. i Et mēſus eſt domus. i. tẽpli. k Longi. c. cubi. ⁊ q̄liter ſtitud ſit. intelligendū exponitur cū ſubditur. l Et q̄ ſepatū erat. ⁊ p. i. q̄ ſepatū erat edificiū rē. i. tẽplū q̄ dr ſepatū cū edificio appenditioꝝ. m Et parietes eius. ſ. edificij appenditioꝝ. n Longitudinis. c. cubitoꝝ tot eñ ſunt cubiti ab illo loco templi vbi incipiūt appēditia vſus orientem vſq; ad eoꝝ terminū in occidente. ⁊ ſic nō mensuratur hic tota lōgitudo tẽpli. ſed remanēt tr. cubiti vſus orientem a q̄bꝰ excluſiue incipiūt appēditia. o Latitudo aūt. hec eſt ꝑs. viij. in q̄ describitur quedaz platea exſis inter tẽplū ⁊ atriū interi⁹. Ad c⁹ intellectū ſciendū q̄ platea dr a platos q̄ ē latū vel latitudo. ꝓpter q̄ latitudo ponit ꝓ platea aliq̄ſ ⁊ ecōuerſo. et ſic ē imꝓbē. ⁊ adhuc magis. nā dictio hebraica q̄ ponit⁹ eſt eq̄uoca ad latitudinē ⁊ plateā. ⁊ ꝟ ponitur ꝓ platea. ⁊ ſilr latitudo cū dr. Latitudo aūt añ facie dom⁹. ⁊ q̄ ſit iſta dom⁹ ſubditur. p Et. ei⁹ rē. ⁊ p id ē. i. ei⁹ q̄ erat ſepatū ꝓ q̄ ſignificaf tẽplū vt ſupradictū eſt. q Cōtra orientē. i. otra atriū interius q̄ eſt in orietali pte reſpectu templi. r Centū cubi. ſ. lōgitudinis ſm longitudinē atrij interioꝛis intra pietes q. ſ. xl. ca. dr. c. cubitoꝝ. Et hec lōgitudo platee accipit ab aq̄lone in auſtrū. ſpaciū aūt eius ab oriēte in occidentē. ſ. inter atriū interius ⁊ templū. x. cubitoꝝ. vt magis videbiſ ca. ſe. ⁊ iſti. x. cubiti a termino pilarioꝝ orientaliū templi vſq; ad murū occidentalē atrij inferioꝛis accipiūtur. s Et menſus ē. hec ē ꝑs nona in q̄ describit menſura tẽpli tota ſm lōgitudinem ⁊ ꝑeſſez ſine appenditijs ſicut ſupra poſita ē principaliter tñ cū appenditijs dicat igiſ. Et menſus ē longitudinē. rē. Sequitur. t Aethecas. rē. Ad intellectū huius ptis ſciēdū q̄ expoſitores latini dicūt. q̄ hecthece ſūt anteſolaria. ſz hec ſignificatio nō hꝫ ex alia derivatione. greca vel latina ꝓpter q̄ vē ſimpliciter ficta et maxime q̄ dictio hebraica ꝟ poſita ſignificat pilarios q̄ inſeruntur pietib⁹ magnorum edificioꝝ ad ipa fortificādū. ſic dicit rabi ſa. in glo. ſup locū iſtū. cui q̄tū ad ꝟ vē eſſe credendū cū ſuerit peritiſſim⁹ i hebr. Dicit igitur ꝓpha.

g Et mēſus ē longitudinē edificij ꝟ facie ei⁹ q̄ erat ſepatū ad dorſū. h Aethecas ex vtraq; pte cētuz cubitoꝝ ⁊ tẽplū iteri⁹ ⁊ veſtibula atrij. limina ⁊ feneſtras obliq̄s. hecthecas i circuitu. e Et edificiū q̄ erat ſepatū ꝟ vſq; ad viā reſpicientē ad mare. f latitudis ſeptuagīta cubitoꝝ. g pies aūt edificij q̄nq; cubitoꝝ. Et edificiū q̄ erat ſepatū ꝟ vſq; ad viā reſpicientē ad mare. f latitudis ſeptuagīta cubitoꝝ. g pies aūt edificij q̄nq; cubitoꝝ latitudinis p circuitū. ⁊ lōgitudo ei⁹ nonagīta cubitoꝝ. l ⁊ mēſus ē dom⁹. k lōgitudinē centū cubitoꝝ. l ⁊ q̄ ſepatum erat edificiū. m ⁊ pietes ei⁹. n lōgitudis cētū cubitoꝝ. o Latitudo aūt añ facie dom⁹. p et ei⁹ q̄ erat ſepatū ꝟ orientē. r cētū cubitoꝝ. s Et mēſus ē lōgitudinē edificij ꝟ facie ei⁹ q̄ erat ſepatū ad dorſū hechecas ex vtraq; pte cētuz cubitoꝝ. ⁊ tẽplū iteri⁹ ⁊ veſtibula atrij. limina ⁊ feneſtras obliq̄s. hecthecas ſi circuitu

t Aethecas ex vtraq; pte. i. pilarios pminētes ex pte orētis et ex pte occidētis ſil includēdo. v Centū cubitoꝝ. hic aūt numer⁹ ſic colligit. pminēcia pilarioꝝ a pte orietis. v. cubitoꝝ. paries claudens longitudinē portic⁹ tẽpli. v. cubitoꝝ. portic⁹ eñi nō tñi aſcedit in altū q̄tū ipm templum ꝓpter q̄ paries iſte ab hebreis ponitur minoris ſpiſſitudinis vno cubito q̄ paries ſit templi. Latitudo vero porticus. xl. cubitoꝝ. vt habetur. ſ. in fine. xl. capituli. paries orientalis templi ſex cubitoꝝ. vtz ſupra circa principium huius capituli. Longitudo templi q̄tum ad ptem que dicitur ſanctum vel ſancta. xl. cubitoꝝ. vtz ibidē. paries diuidens inter ſanctum ⁊ ſanctum ſanctoꝝ duoꝝ cubitorum. Paries enim iſte aſcendit in altum per. xx. cubitos tantum nec portat aliquod pondus. ꝓpter q̄ minoris ſpiſſitudinis eſt ponendus. Longitudo ſanctiſanctorum. xx. cubitoꝝ. vt patet ſupra circa principium huius capituli. Paries occidentalis templi ſex cubitorum. Prominentia pilarioꝝ vltra parietem. v. cubitoꝝ. qui ſi mul iuncti faciunt centum cubitos.

r Et templū. Hec eſt ꝑs decima in q̄ ſupplet aliq̄ ſuperius dimiſſa. nam ſupius nō fecerat mentiōez de hecthecis ſiue pilarijs. qui tamen ſunt in aliq̄bꝰ aliis edificijs a templo. ſ̄ō dicit. Et templum ibi eſt punctus. ꝓpter q̄ p templū hic ſignificatur pars anteriꝛ templi. que etiaz alibi nominatur templū exterius.

ꝟ Interi⁹. i. ſcīm ſctoꝝ q̄ dr templū interius.

z Et veſtibula atrij. id eſt porticus atriorum. nam hic accipitur ſingulare ꝓ plurali.

a Limina ⁊ feneſtras obliquas hecthecas. q. d. ſicut dictum eſt ſupra q̄ hec tria habent limina ⁊ feneſtras obliquas. ſic ſimiliter habent hecthecas ſiue pilarios iſta edificia fortificantes.

b Per tres ptes. in hebreo habetur. Tres tribus. ſ. templo interiori ⁊ exteriori ⁊ porticibus atrioꝝ iſunt pilarij. ſicut limina ⁊ feneſtre oblique. Et ad eundē ſenſum trahenda eſt littera iſta. b Per tres partes. i. ꝓtria edificia dicta diſpoſiti ſunt pilarij ꝛcut limina et fe-

nestre. e Cōtra vniuscuiusq; Hec est ps. ri. in q̄ descri
bit ornat' pietū tēpli a pte interiori. Circa qđ sciendū q̄
pietes tēpli salomonis fuerūt interi' opti lignis. vt hē
iij. Reg. vi. ad b̄ et celature ꝛ picture auree fieri' fierēt
ꝛ seruarent' i ligno q̄s in lapide. ꝛ idē dr hic de isto tem
plo lz inuolute. nam
trāslatio nra vē i plu
ribꝫ defectiua. dic igit
c Cōtra vniuscui'
q̄z līmē. ly vniuscuius
q̄z nō ē de textu. q̄ nō
ē i hebreo. silr qđ sub
d Stratū (dicitur
q̄z ligno. ly q̄z nō ē de
textu. hec ē eni littera hebraica. e Cōtra li
mē scz tēpli. Asser ligni. i. asseres ligneos co
opiētes vndiq; inte
rius pietes tēpli rōe
pmissa qđ exprimū
vlteri' magis p pietes
e Terra aūr(cū dr.
vsq; ad fene. i. a terra
vsq; ad fenestras erat
tal' cooptura lignea. ꝛ
tali modo loquendi fre
quēter vtūtur hebrei
ꝛ latini. i. subintelli
gēdo hāc ꝓpositiōez a
f Et fenestre clause
In hebreo sic ē. Et fe
nestre opte. s. asseribꝫ
ligneis. q. d. nō solūz
pietes vsq; ad fenestras erāt opti asseribꝫ ligneis sz etiā
apture pietū p fenestris erāt sic opte i circuitu fenestraꝝ
g Sup ostia. silr erāt celature ꝛ picture ifrascripte. vt
sit vniformitas ostiorꝫ ꝛ pietū. h Usq; ad vo. inte. i.
in sctōscrōz erat tal' ornat' i Et formisec'. i. alia pte
q̄ dr tēplū exteri'. k Per oēm pte. i. circuitu. s. ante ꝛ
retro ꝛ a dextris ꝛ a sinistris. l Intrinsec' ꝛ forinse
cus. Ex b̄ dicūt aliq̄ expositores latini q̄ iste ornat' che
rubi ꝛ palmaꝝ nō ioluū erat i tēplo a pte interiori. sz ēt ex
teriori. sz nō ē vsuīe q̄ tal' ornat' sit exteri' ad vētū ꝛ plu
uiā. nec ad b̄ silr de tabernaculo moysi. nā exteri' fuit o
pertū de pellibꝫ arietū. ꝛ sagꝫ ciliciis. anteri' āt fuit or
natū cortinis diuersoz colorū ꝛ tabul' deauratis. silr tēplū
salomōis hūit talē ornatū interi' tm. ꝛ iō sic dicūt hebr'.
ꝛ meli' vt vē. Intrinsec' ꝛ forinsec'. itelligūt de sctōscrōz.
ꝛ de alia pte q̄ dr sctā sic dictū ē ad immediate. l Ad
mēsurā. i. eq̄ ꝓportionabiliter fact' ē tal' ornat' i anteriori p
te tēpli q̄ dr tēplū exteri' sic i sctōscrōz. m Et fabre
facta. i. artificialr facta. n Duasq; fa. hab. cherub. In
visiōe vo q̄ describit i pncipio b' libri cherubi dicūtur
hre q̄tuor facies Cefa patet vsq; ibi. o De ter. vsq; ad
supe. ptē. Ex b̄ dicūt aliq̄ exposi. nīs q̄ tal' ornat' nō solū
erat i māsiōe iferiori ipi' tēpli sz ēt i media ꝛ suprema. Sz
b̄ nō vē esse vm. q̄ tal' ornat' ē p reuerētia cult' diuini.
ad quē deputat' tm iferior mānsio. Media vo ꝛ supior ad
reponēdū cortinas ꝛ alia vtēsilia ꝛ localia ad tēplū pti
nētia. Et iō cū dr. De terra vsq; ad supiorē ptē. subintel
ligēdū ē inferiorē mānsionis. ꝛ sic exponūt hebrei. p Li
mē q̄dru. i. heb. hē. posti. i. postes. accipiēdo singlare pro
pl'ali. sic freq̄enter ut i descriptiōe b' edificij. ꝛ sic fuit i
tēplo salomōis. sic hē. iij. Reg. vi. Fecit i introitu tēpli po
stes de ligno olivaꝝ q̄drāgulares. q Et facies. Hec est

°p tres ptes °3 vniuscuiusq;
lume° strati q; ligno p gyru i
circuitu. Terra āt vsq; ad
fenestras ' ꝛ fenestre clause
sup°ostia. ꝛ vsq; ad domū
iteriorē ꝛ forinsec' °p oēz pa
rietē i circuitu' interiorē ꝛ fo
rinsec' ad mēsurā''' ꝛ fabre
facta cherubi ꝛ palme. ꝛ pal
ma i cherub ꝛ cherub" du
asq; faciei hēbat cherub. fa
ciez hominis iuxta palmā ex
hac pte. ꝛ facie leonis iuxta
palmaz ex alia pte expium
°Per oēm domū i circuitu°
de terra vsq; ad supiorē ptē
cherubin ꝛ palme celate e
rant i piete tēpli. Lume q̄
drangulū. ꝛ facies sctūarij

aspectus cōtra aspectū. al
taris' lignei triū cubitoz al
titudo. ꝛ longitudo eius duo
rum cubitoz. ꝛ anguli eius
ꝛ longitudo eius ꝛ parietes
eius lignei. Et locutus est
ad me. Hec est mensa cora
dño. °Et duo ostia erāt i tēplo °ꝛ in sctūario. ꝛ in duo
bus ostijs °ex vtraq; pte bi
na erant ostiola. q̄ ut leinui
cem plicabant'. Bina enim
ostia erāt ex vtraq; pte osti
orū. Et celata erant in ip
sis ostijs templi cherubim
ꝛ sculptura palmarū. sicut i
parietibꝫ q̄z expressa erant.
Mobrem ꝛ grossiora erant
ligna in vestibuli° fronte fo

pncipio b' li. ꝛ b' ter
minat' xl' i heb. ꝛ se
quēs imediate sicn
cipit. Altare ligneum
triū cubitoruz altitu
do eius. vbi describit
mēsa ꝓpitios. vnō
postea subdit. Et lo
cut' est ad me. s. ange
lus. hec ē mēsa coraz
dño. Sōt āt trāslatio
nostra sic expo.
q Et facies la. aspe.
ꝫ aspe. altar. s. incēsi
ꝫ expositores latinos
qđ altare describit si
tuatū añ pietē sctūō
rū. vtz xxx. cub. li.
Reg. ꝛ sic ex oppsito
mutuo se respiciunt.
r Lignei. ꝫ rū vide
tur. na. ero. xxx. i plu
ribꝫ alijs locis vocat' al
tare aureū. Dicendū
q̄ mēsa ꝓpitionis de q̄
loquit' b' scriptura ꝫ
hebr'. altare incēsi dr
q̄ loq̄t' b' ꝫm latinos.

etrūq; dr in exodo ligneū interi' ꝛ aureū exteri'. ꝫ de au
ro b' tacet. nā alibi sat' exprimit. s Et duo ostia. hec
ē ps. ri. i q̄ describit forma ostiorꝫ templi cū dr. Et duo
ostia erāt i tēplo. s. exteriori. t Et i sctūario. i. in tem
plo iteriori. nō sic intelligēdo q̄ i q̄libet cent due apture
ꝫ vna tm. ꝛ p ꝓpnūm ostiū tm. tm quodlibꝫ hēbat duas
portiones. ad subdit. v Et i duobꝫ ostijs. i. principalibꝫ
x Et vtraq; pte. s. tēpli. q̄rū vna dr sctā. ꝛ alia scīmeco
rū. y Bina erāt ostiola. sic adinuicē copulata q̄ vnū
pōt claudi ꝛ apiri sine alio. sic appeat i ostijs q̄ dicūtur
fracta. ꝛ silr in fenestris. Bina eni ostia erāt ex vtraq; pa
te ostiorꝫ. qđ exponit' dupl'r. Uno mo q̄ i q̄libet ostio pri
cipali sunt due value q̄ claudant' i medio apture. ꝛ q̄libet
valua sit fracta mō dicto. alio mō q̄ vna valua claudat to
tā apturā. sz vna claudat a pte interiori pietis. altera vo ex
pte exteriori. ita q̄ nō clause sint value sic. vt appeat pa
ries iste vniformis iteri' ꝛ exteri'. ꝛ q̄lr primū q̄ istius pi
ctura dr fuisse i ostijs. sic in pietibꝫ vñ subdit. z Et ce
lata erāt. i. ostijs tēpli cherubim. c. ꝛ tū iste value itelligē
de sūt fracte. sic dictū ē. a Mobrē erāt gr. ligna vesti
buli. i. portic'. b Frōte forinsec'. qđ exponit aliq̄s ꝛ
tūi dicēts. q̄ in fronte portic' erāt celature maiores ꝛ
magis ꝓminētes q̄z in templo. ad qđ rēgrebat maior
grossicies lignoꝝ. Sz hoc nō videt vm. q̄ sicut dictū est
supra. talis ornatus nō erat in templo exterius ꝛ multo
minus in fronte porticus exterius. hic āt dicit. Erant
grossiora ligna i vestibuli fronte forinsec'. ꝛ dato q̄ essz ibi
nō tm est aliq̄ mō verisile q̄ essent magis ꝓminētes cela
ture. ꝛ per ꝓns magis notabiles q̄z in templo. ꝓter qđ
translatio nostra videtur hic esse corrupta. nam i hebreo
non habetur. Quamobrem. ꝛ ideo littera sequens nō co
tinuatur lutere ꝓcedenti de celaturis. sed incipit alia len

tentia cuius talis ē lra in hebreo. Et spissum lignū sup facie portic' extrinsec' .r. fenestre oblīq .r. palme hinc r inde parietis porticus templi lateribus dom' r trabibus. Dicēdus igit' q hec ē ps atrii in q post descriptionē ornatus templi ētū ad sctū r sanctūsanctor describit ornat' ētū ad templi porticū pmittit vnū tū de fortitudie huius edificij cū dr. Et spissū ligniū .i. grossū. sup facies portic' exteri' ad retinendū edificium forti' extrāsuerso pietū. sic ei solet fieri i frōtib edificior et subdit de ornatu. Et fenestre oblīq sup ple sunt i porticu ad ei' illūinationē sicut i templo. Et palme. sc̄e late hinc r inde i ipso porticu. ex pte tū interiori. In humeruli portic' r lateribus dom', dicunt aūt hic humeruli claudētes porticū ex vtraq pte ostij. r noīant hūeruli q sūt breviores q alij. s. v. cubitor vt dictū ē. s. in fine. xl. c. Latera vo dicūtur muri claudētes porticū ab oriēte in occidētē qui sunt. xi. cubitor fm latitudinē portic' sic dictū est in fine. xl. c. dicūtur r latera dom' q ptinuant muris claudētib lōgitudinē templi. r in trabib. s. anteriorib sūt silr palme celate ad ornatū. licet aūt lra nra discrepet ab hebraica. pōt tū exponi fm eandē sniam sic. Q. obrē que subintelligit. licet nō exprimat. r illa est fortificatio edificij. r est silis modus loquēdi. ij. Reg. v. Qui peusserit iebuzeū subintelligit. fiet inḡ milicie. licet ibi non exprimatur. sicut plenius fuerat declaratū ibidē. Erāt grossiora lignaīē. ex cā dcā Sup q obliq fene. q. sunt in altiori situ q hec ligna. Et silitudo palmarū hinc atq inde in hūerulis r estibuli. i. portic' hec lra exponit sicut prius. r similiter sequēs. Scōm latera domus ꝛc. q. d. silr parietes portic' priguati pietib templi lateralib sūt silr ornati.

In. c. xl. i. vbi dr in postil. Decia. s. die mēsis. Additō

Principiū hui' ca. in lra hr sic. In. xxv. an. transmigrationis vre i exordio anni. x. mēsis. r sic est in hebr. vñ qd in postil. dr mesis primi. est error q potuit ꝛingere ex vicio scriptorum. Dicit hebr. q mēsis iste erat. vij. cui'. x. dies erat celeberrima sc̄z dies expiationis. vt hr Leuit. xvi. Dicit etiam q ān' iste erat annus iubile'. qd pbāt ex hoc q lx anni cōiter iciebāt a prima die mēsis. annus tū iubile' incipiebat a. x. die mēsis. vñ Leui. xxv. Iangēs buccina mēse. vij. decima die mensis pdicatiōis tpe in vniuersa terra vra. sctificabitisq ānū quartū. r q hic in lra hr in exordio anni. x. die mēsis. Ideo dicit q iste dies erat dies expiationis. r prima anni iubilei qd satis bñ pcordat cū dictis in hac visione. nam vt infra tractat p postil. hec visio principalr significat edificationē ecclie spūalē in q ē vera expiatio pctor. silr apparitio angeli ad zachariā in q exordiū redemptōis fuit denūciatū. facta fuit die expiationis. vt ibidem in additione dictum fuit.

Capi. XLII.

Et eduxit me. Post descriptionē templi q̄tuz ad tres ptes eius. s. porticū. sanctū. r sanctūsanctor. r ētū ad appēdicia sibi adiūcta. hic ꝓsit describitur duo edificia a muris templi p. xx. cubitos distantia vnū in pte aqlonari. alterū in pte australi. Et dividit in duas ptes q. prio describit ꝺ duplex edificiū. scōo scriptura reuertit ad murū exteriorē totius edificij describendum ibi. Cumq̄ ꝓpleuisset. Prima in tres. q. primo describit edificiū aqlonare. scōo australe. ibi. Et erāt. tertio visus vtriusq̄ ibi. Et vidit ad me. Circa primū. prio ꝺscribitur situs cū dr. a Et eduxit me in atriū exteri' sic dictū ē. s. r pz ex textu. q templū r edificiū aqlonare et australe sunt i atrio exteriori. igit quo pōt dici q ipsa sit eductus de templo ad atriū exteri'. dom q frequēter circa ecclias nras est cimiterū. r silr totū spaciū ecclie siue templi ē cimiterū r tū aliqs dr exire ō ecclesia i cimiterū r conuerso. ita silr ē i ppo. b Et induxit (sitome in gazophilaciū. edificiū eni aqlonare fm totalitatē suā habet. c. cubitos i longitudine ab oriēte i occidēte. r fm ꝺ dr gazophilaciū in singulari. est tū diuisum p pietes iteriores ex trāsuerso totius edificij trāseūtes. r fm ꝺ iteri' dr gazophilacia i plurali. pter ples diuisiōes. r qlibet gazophilaciū ē longitudis. l. cubi. fm latitudinē toti' edificij. c Qd erat ꝺ edificiū sepatū. i. ꝺ templū. d Et ꝺ edē. i. appēdicior edificationē. e Ex. gētē ad aqlonē. lat' eni aqlonare templi r appēdicior sibi adherētiū est ꝺ lat' australe aqlonaris edificij. f In fa. lōgitudis. c. cubitor. tūn eni pretendit lōgitudo totalis edificij. g Q̄ stij aqlonarij. q. d. q̄nis latus australe huī' edificij sit ꝺ templū tū ei' ostia sunt in ei' latere aqlonari. vñ in hebreo ponit ostiū i nominatiuo. r ponit etiā singlare p plali. nā ibi sunt plura ostia vt exprimit infra. h Et lati. l. cubitor inc. vdēdo nō solū spaciū inter pietes. sz etiā pietes r pilarios. nā ca. pcedēti dicūtur esse in porticib atrior q̄ sunt edificia mlto minora. i Cōtra. xx. cubitos atrij interioris ꝛc. i. vna ps ostor. l. cubitor ē sita ex opposito. xx. cubitor atrij interiorꝭ. r relīq̄ ps ꝺ pauimētū aqlonare atrij exterioris. Et sic pz q illa ps q ꝺ atriū interi' ē. est. xx. cubitor. nam. xx. cubit' vni' corridēt. xx. cubitis alterius et relīq̄ ps est. xxx. cubitor. Sciendū etiā q in istis. xx. cubitis atrij interioris includit spissitudo muri claudētis atriū interius a pte aqlonis q spissitudo ē. vi. cubitorū. l Ubi erat porticꝰ iūcta porticui triplici. Scōm hebr. hec ē lra. Exedra ꝺ exedram in triplicib. Est aūt exedra idē qd camera vel gazophilaciū. Igitur sicut diuisiones edificij aqlonaris dicūtur gazophilacia. ita et exedre. est igitur sensus. Exedra cōtra exedram. i. diuisiones edificij aquilonaris. r diuisiones edificij australis que p omnia sunt similes mutuo correspondēt. r ex opposito situant templo tamen intermedio. In triplicib. Dicunt autem edificium aquilonare r australe triplicia. r similiter eorum diuisiones. eo q sunt ibi tres mansiones. vna sup aliam.

l Et ante gazophilacia. hic scōo describit quedam via existens inter ista gazophilacia p. xx. cubitos. r inter atrium interius protensa ad oppositam ptem vsq̄ ad frigum cubitū edificij australis cum dicatur.

l Et ante gazophilacia. a pte orientali.

m Deambulatio. i. via.

n Decē cubitor latitudinis. r hec via capitulo ꝓcedēti dicta est platea. c. cubitor longitudinis.

o Ad interiora respiciens. i. visus templum.

p Vie cubiti vnius. fm enī Richardū de san. vic. thu
gonē card. ibi ponit q̄dā via latitūdinis vni⁹ cubiti. p
quā sacerdotes vadūt ad tēplū. sed ℔ nō vī vm. nam fm
ipos oportet dicere q̄ ista via sit lōgitudinis .xxx. cubito
rū ad min⁹. alis aūt via deserviēs transitui sacerdotuz
dz esse sic lata. q̄ duo
hoīes ad minus sibi
met obuiātes possint
trāsire vn⁹ iuxta alū
℔ aūt ē impossibile in
via vni⁹ cubiti latitu
dinis. nā accipit cubi
tus hūan⁹. vtz ex pce
dentibz i cui⁹ latitu
dine nō posset transi
re vn⁹ pō gross⁹. nec
vn⁹ satis tenuis p tā
tā vie lōgitudinem.
Ꝫ dom q̄ via vnius
cubiti dr ℔ q̄dā itroi
tus strict⁹ de atrio i
terior ad viā .x. cubi
toz ductā ex trāsuer
so. et inde intrāt por
tic⁹ tēpli asiq̄ trāsit ista .x. cubitoz via. Et p talē modum
oblato sacrificio i altari holocaustoz qđ ē in atrio interi
or. pcedit sacerdos ad ꝓsumādū sacrificiū i tēplo p obla
tionē incēsi. Dicit aūt dict⁹ introit⁹ ita strict⁹. vt ea q̄ sūt
i tēplo min⁹ pateret exitibz in atrio exteriori. ꝓpter qđ ēt
p⁹ trāsitū sacerdotū illeꝫ introit⁹ ē claudēdus. Sciendum
etiā q̄ iste introit⁹ ex pte tēpli ē vn⁹ cubiti. ꝛz ex pte atrij
interioꝛ ē maioris latitudinis. vt expeditior sit transi
tus sacerdotis sic̄ videm⁹ i fenestris turrū q̄vocanť gal
lice arthieres. q̄ a pte exteriori hūt latitudinē q̄ū vnius
palmi. et ex pte interiori duoz vel trū pedū. Et dicť ptz
q̄ via cubitoz .x. pcedēdo de gazophilacijs aq̄lonaribus
ꝙ⁹ tēplū recte vēit ad introitū vn⁹ cubiti. et eodē mō p
cedēdo ex pte opposita. i. de gazophilacijs austral̄ibz ad
tēplū. q Et ostia. Hec ē ps tertia vbi agit de situ osti
orū et altitudie gazophilacioꝛ cū dr. Et ostia eoꝛ. i. gazo
philacioꝛ aq̄lonariū. r Ad aq̄lonē. supple respicien
tia. Dicit aūt doct. latini q̄ ex pte altera ist⁹ gazophila
cioꝛ. sint ēt ostia vsus tēplū. qđ ē in australi pte respectū
aq̄lonariū gazophilacioꝛ. ꝛz ℔ nō vī vm. tū qz scriptu
ra de ℔ nullā fec mētionē. tū qz terra vsus tēplū ē altioꝛ
.xvi. cubitoz q̄s ex pte altera. et nō vsus tēplū nō pōt sic eē
q̄uenīter ostia. Itē p illa ostia esset ingressus ad locum
orōis. et sic ingetaret a trāseūtibz p ostia illa cū tū dēat eē
q̄et⁹. ꝓpt qđ sic dicť scripta. i pte aq̄lonari tantū sunt hec
ostia ponēda. Q ātū ibi sit ostia pcise nō hī ex scripta ꝛz
hī q̄st pla. ex ℔ qđ dr. Ostia. et fm hebreos sūt duo. qz cō
ter plurale positū sine additiōe signat nūerū binariū. et
fm ℔ totū edificiū aq̄lonare dīuidit i duas portiones ex
trāsuerso. et q̄libet portio ē. l. cubitoz lōgitudinis. et. l. la
titudinis. ꝓhībēsa tū spissitudīe pietū. s Ubi erāt ga
zophilacia. in supioribz māsiōibz. t Humiliora. i he
breo hī. Strictiora. i. min⁹ spissa. et ē eadē sntia cū trāsla
tione nra. qz sicut supbus dr grossus. ita hūilis pōt dici
strict⁹. et subdit cā cū dr. v Quia supportabāt porti
cus. i. inferiores māsiōes gazophilacioꝛ q̄ dicunť ℔ por
tic⁹. qz p illas ē ingressus ad supiores sic̄ p porticū ē in
gressus ad domū. x Que ex illis eminebāt. i. medias
et supiores māsiōes. ꝛō subdit. y De inferioribz et de
medijs edificij aq̄lonaris. z Tristega enī erāt. i. habē
tes tres māsiōes vnā supra aliā. a Et nō habebant
columnas. sustētantes. b Sicut erāt colūne atrioꝛ id e
nis ad interiora respiciēs
vie cubiti vni⁹ Et ostia ea
rū ad aq̄lonē vbi erāt gazo
philacia i supioribz hūlio
ra qz supportabāt porticus
q̄ ex illis eminebāt de ife
rioribz et de medijs edificij
Tristega enī erāt et nō ha
bebāt colūnas. sic̄ erāt co
lūne atrioꝛ. Propterea e
minebant de inferioribz et
de medijs a tra cubitoz q̄nq̄
ginta. c Et peribol⁹ exterior
fm gazophilacia. d q̄ erāt i
via atrij exterioris añ gazo
philacia. e Longitudo eius
q̄nq̄ginta cubitoz qz longi
tudo erat gazophilaciorum
atrij exterioris q̄nquagin
ta cubitoz. et longitudo añ
facie templi cētū cubitoruz
f Et erat subter gazophila
cia ℔. introit⁹ ab oriēte in
grediēciū i ea de atrio exte
gazophilacioꝛ in atrijs existentiū. Sicut enī dictū est. s.
xl. ca. in atrio exteriori ꝙ pte orientali sunt .xxx. gazophila
cia. et in atrio interiori ꝙ sunt gazophilacia sacerdotū et cā
toz hebdomadaꝛ. et in illis sunt colūne sustētantes. i. aliq̄
aūt gazophilacijs. q̄ sunt maioris altitudinis et ponder
nō ponūtur tales co
lūne sustentātes sed
murus spissus et fo
tis cū bonis pilarijs
iste tū murus ē spis
sior in inferioribus
mansionibz q̄ in me
dijs. et in medijs q̄ i
supioribz. fm magni
tudinē maioris pon
deris supportati. et p
ter ℔ dr. s. gazophi
lacia sūt in supioribz
hūliora. i. strictiora.
qz mur⁹ mediaꝛ man
sionū est min⁹ spiss⁹.
qz retractať ē a par
te exteriori. et p ꝓns ē
strictioꝛ q̄ inferioꝛ mā
sio. Et eodē mō dicendū est de supioꝛi respectu medie.
c Propterea eminebāt. supiores māsiones. d De i
ferioribz et de medijs a terra cubiti. i. qz murus inferio
rū mansionū est ita fortis. nō māsiones supiores pōt sin
eleuari. e Et pibolus. Hec ē ps q̄rta in q̄ describit
murus claudēs edificiū aq̄lonare ab orientali pte. fm q̄
dicit hic ra. sa. et ℔ qz ex illa pte ē via veniēdi ad gazophi
lacia in edificio aq̄lonari ꝓtēta. dicit igitur. e Et peri
bolus. i. murus claudens a pte oriētis. et dicit a peri qđ
est circū. et ambulo as. qz iuxta murū illū est deambula
tio siue via p quā sacerdotes de tēplo et atrio veniūt ad
gazophilacia aq̄lonaria et ecōuerso. f Exterior. ℔ dici
tur ad drīam muri dimidētis totū edificiū australe p me
dium ex transuerso. ꝓpter qđ est interior murus. et ex pte
occidētis habet tria gazophilacia vnū sup aliud. et tria
silr ex pte orientis. g Scōm gazophilacia. i. ptēsus
est. et iste peribolus fm longitudinē hmōi gazophilacio
rū. q̄ accipit ex transuerso totius edificij aquilonaris.
h Que erāt in via. i. iuxta viam sacerdotum ꝓdictam.
i Atrij exterioris. sicut dictū est supra templū. et ista ga
zophilacia sunt in atrio exteriori et p ꝓns ista via.
k Ante gazophilacia. i. ex pte orientali q̄ est interior re
spectu istoꝛ gazophilacioꝛ sicut et totius edificij ps ori
entalis dicit anteriori. et pars occidētalis posterior. vt di
ctum est. s. ca. xl. l Longitudo ei⁹. i. dicti peribol. q̄n
quaginta cubitoz. et subdit rō. m Quia gazophila.
longitudo erat. in edificio aq̄lonari ꝓtentoꝛ. n Qui
quaginta cubitoz. qz tāta est latitudo toti⁹ edificij aqui
lonaris fm quā accipit lōgitudo istoꝛ gazophilacioꝛ eo
q̄ eoꝛ ostia sunt in latere aq̄lonari totius edificij. vt di
ctū est. s. Dicūtur etiā ista gazophilacia atrij exterioris.
eo q̄ sunt in ipo sita vt dictum est supra.
o Et longitudo ante faciem centū cubitoz. Ista est pla
tea q̄ supra. xli. capitulo dicitur latitudo. c. cubitoz. de q̄
fit ℔ itez mētio. qz per illam est via sacerdotū de tem
plo ad ista gazophilacia p magnā ptē. p Et erat subt
gazophilacia hec introit⁹. nā eoꝛ ostia sunt in inferiori
bus māsionibz. et in pte aq̄lonari vbi est terra demissior.
ꝓpter pendulū montis. q Ab oriente ingredientiuz
in ea de atrio. licet enī venientes de templo ad hec gazo
philacia. irent recte ꝛō aq̄lonē vsq̄ ad angulū edificij aq̄
lonaris clausum muro oriētali et aq̄lonari. tū ex illo an

gulo ad ostia gazophilacior ē pcessus ab oriente in occi/
tēdē. vt in figura ptz. r defacili sine figura pōt imagiari.
Et ppter hō nō dixit ꝓpheta ab oriēte veniētū ad ea. sz ab
oriēte ingredientiū i ea de atrio exteriori. Sic/is mod'
loq̄ndi ē. sicē cū dē apud nos alīqs in ecclesiā ingredi d.
cimiterio ēiusd ipa sit
in cimiterio. r dictuz
est supra.

r Jn latitudīe. Post
descriptionē aq̄lona/
ris edificij. hic ꝓfr de
scribit edificiū austra
lēq̄ ē ꝓ oia aq̄lonari
sile. Et q̄ descriptōz
p̄dictaz terminauit i
via veniendi r intro
eundi gazophilacia
in edificio aq̄lonari
ptēta. iō describendo
gazophilacia austra/
lia. quasi ordinans se
p̄cedētibꝫ incipit a via
veniēdi de atrio inte
riori ad ipa. q̄ ē eadez
cū via veniēdi de tem
plo ad ipa. eo q̄ hec via
ptinet ex vna pte in/
ter templū r atriū in/
terius ex altera dicit
gif. r Jn la. pibo
li. i. in spissitudīe mu
ri. s Atrij. s. interioris q̄s dicit atriū anthonomatice
ꝓpter altare holocaustoz vbi offerebant sacrificia.

t Qđ erat ꝫ viā orien. respectu tēpli. iō subdit. v Jn
facie edificij sepati. i. tēpli. cui' ingressus q̄ dicit hic fa/
cies ē versus orientē. r supplēduz ē q̄ in peribolo atrij ē
ostiū p q̄s ē erit' ad viā ducentē ad gazophilacia austra
lia et istud ostiū s. dicit via vni' cubiti. x Et erat an.
edi. in hebreo habet. Jn tēplū. iō p edificiū hic intelligit
tēplū. y Gazophilacia. s. australia. sicut dictū ē de aq̄
lonarib' ex pte altera. z Et via. veniēdi ad gazophi
lacia. a Jn fa. eoz. i. ad murū orientalē ipoz.

b Juxta si. ga. rē. nā in oīb' sunt silia. ꝓpter q̄d ex dict'
s. ptz in ītā vsq; ibi. c Et ostia eoz rē. ad nothū rē. sic
ē ad austrū. Videt' q̄ ōberet dicere ad aq̄lonē. q̄ loq̄t' de
silitudīe gazophilacioz australiū ad aq̄lonaria. Dicēdū q̄
hec silitudo ē mutua. r ad hoc exprimēdum loq̄t' hic de
ostijs gazophilacioz aq̄lonarū assimilādo ea ostijs gazo
philacioz australiū. ac si dicat. sicē australia sunt silia aq̄
lonarib'. sic ecōuerso. pōt etiā aliter exponi de ostijs ga
zophilacioz australiū sic. c Et ostia. eoz. s. gazophila
cioz australiū. d Secōm ostia ga. r supplendū ē aq̄lo/
narū. eo q̄ de ipis s. locut' ē. et qđ subdit. e Que. s.
ostia. refert' ad ostia gazophilacioz australiū. f Erāt
in via rē. ad nothū. i. sicut ostia gazophilacioz aq̄lonariuz
respiciūt ad aq̄lonē. sic ostia gazophilacioz australiuz re
spiciūt ad austrū. g Ostiū an ca. vie supple ē. q̄ s. di
ctū ē q̄ in spūlitudie muri occidētalis ē introit' strict'.
ꝓpter qđ dicit via vni' cubiti. r nō ē supra i terra erēssiz.
q̄ ibi sit ostiū. ideo hic exprimit' cū dicit. Ostiū in capite
vie. Dicit aūt caput vie locus vñ ē pcessus ad diuersa lo
ca. sicut dicit Ezechielis. xxi. Stetit rex babylōis in capi
te duaꝝ viaꝝ. A loco vo q̄ ē inter ostiū istud r porticū tē
pli incipit ꝓgressus versus gazophilacia australia ex pte
vna. et versus aq̄lonaria ex altera. iō vocat caput vie.

trioꝝ in latitudīe periboli atrij. qđ erat ꝫ viā orienta/
lē i faciē edificij sepati. Et
erāt aūt edificiū gazophila
cia. r via aūt faciē eoz iuxta
silitudīez gazophilacioz q̄
erāt i via aq̄lōis. Secōm lō
gitudīez eoz sic r latitudo
eoz. r ois itroit' eoz. r silitu
dines. r ostia eoz. ꝫm ostia
gazophilacioz. q̄ erant in
via respiciēte ad nothum.
Ostium in capite vie. que
via erat aūt vestibulū sepa/
tū p viā orientalē ingredi
tibus. r dixit ad me. Ga/
zophilacia aq̄lonis r gazo/
philacia austri que sūt aūt

b Que via erat ante ve. se. i. ante porticū tēpli. qđ dicit
edificiū sepatū. Jn hebreo habet. Aūt clausurā organiza
tionis. r redit in eādē sūiam. aūt p aliū modū. Ad cui' in
tellectū sciendū q̄ sicut s. dictū ē ab atrio interiori ē ascē
sus ꝫ. xv. gradus. sicut in tēplo salomōis in q̄bꝫ stabant
cātores ꝫpe salomōis
ꝓpter q̄d r. xv. psalmi
vocant' cātica gradu
um. ad hui' silitudīez
ponūt grad' in b edi
ficio. Jn summitate
vo horz graduū ē osti
um latitudinis cubiti
vni' p̄dicti. et vocat'
clausura organizatio
nis. q̄ claudit iter gra
dus vbi est organiza/
tio eatoꝝ r via q̄ est
inter ipm r tēpli por
ticū. ꝓpter q̄d ista ea
dem via ē ante tēpli
porticū. ex vna pte et
aūt clausurā organiza/
tōis ex altera. veruūtā
q̄ hec clausura orga/
nizatōis ē a pte orien
tali huius vie. iō inbi
dit. Per viā orientalez
ingredientibꝫ. t Et
dixit. post descriptioz
gazophilacioz aq̄lona/
riū et australiū hicē

edificiū sepatū. ista sūt gazo/
philacia scā. in q̄bꝫ vescū/
tur sacerdotes q̄ appropin
quāt ad dīm in scā scōz.
Jbi ponent sancta scōz. r
oblationē p pcō r p ōlicto. Locꝰ em sanct' ē. Cuz
aūt ingressi fuerit sacerdo/
tes. nō egredient de scīs
in atriū exteri'. et ibi repo/
nēt vestimēta sua i q̄bꝫ mi/
nistrāt. q̄ sancta sūt. vestiē/
ent q̄z vestimētis alijs. r sic
pcedēt ad pplm. Cuq; cōplesset mēsuras dom' inte
rioris. eduxit me p viā por
te q̄ respiciebat ad viā orie/
talē. r mēsus est eā vndiq;

sequīter describit ysus eoz cū dē. Et dixit ad me āgelus
hec ofic̄es. l Bazo. aq̄lo. r gazo. au. ꝓdescripta.

l Que sūt aūt edi. separatū. i. ex vtraq; pte tēpli sita.

m Hec sūt ga. san. i. sanctis vsibus deputata. n Jn
quib' ve. al's vestiunt sacer. q̄ appropinquāt ad dīm in
scā sanctoꝝ. ad mīnistrādū. o Jbi. i. i gazophilacijs
dictis. p Ponēt. s. sacerdotes. q Scā scōz. i. ea
que sunt necessaria ad ministeriū i scōscioꝝ. r Et ob
la. p pcō r p delicto. i. ptes de istis oblatōib' que cedūt
in vsum sacerdotū nā sm legē comedi debēt in loco scō
s Cū aūt in. fue. sacer. gazophilacia dicta. t Non
egre. de san. in atriū exteri'. atriū exteri' hic nō pōt acci
pi generaliter. nā sic accipiēdo gazophilacia ista sunt in
atrio exteriori. sicut frēq̄nter dictū ē supra sz accipit' par
tialiter p illis locis ad que admittebat' ppls. vt ptz ma
gis ex sequentib'. v Et ibi. i. in dictis gazophilacijs.
x Repo. ve. sua in q̄bꝰ mīstrant dño. y Vestī. rē. sic
pcedēt ad pplm. s. ad loca atrij exterioris ad q̄ admittit'
ppls. z Cunq; cōplesset. Supi' descripte sunt iteriorū
mēsure. hic ꝓfr describunt exteriorꝝ mēsure. Sciendū tñ
q̄ expositores latini dicūt q̄ hic describit' mēsura muri
medij q̄ dividit inter atriū exteri'. r locū vulgi. r mēsura
cuiuslibet lateris ē q̄ngentoꝝ cubitoꝝ. q̄d ꝓbant p hꝫ q̄d
ponit' in fine huius ca. Per q̄tuor vētos mēsus ē muriꝝ et'
vndiq; p circuitū lōgitudinez q̄ngentoꝝ cubitoꝝ. r latitudi
nē q̄ngentoꝝ cubitoꝝ dividētē inter scām atriū. r vulgi. locū
Ex ꝫ hoc ē q̄d ꝓmittit' mēsura eiusdē muri exꝑssius. r ma
gis diffuse. q̄d ibi ꝫ fine ca. dr. Per q̄tuor vētos mensus
est rē. est recapitulatio breuis sententie precedentis de
qua dicitur. Mensus est autem contra ven. ori. cala. mē.
q̄ngen. cala. rē. Calamus vero continet. vi. cubitos. et di
ctū est. s. i. ca. q̄nquies vo sex faciūt. xxx. r sic latus orien
tale muri q̄ mensurat hic ꝫ tricesies. c. cubitos qui faci
unt tria milia cubitorum. Ad hoc autem respondent q̄

sicut quelibet ps panis ē panis, ita q̄libet ps calami est calam⁹, & sic q̄titas vn⁹ cubiti i calamo signata dr̄ hb calamus. Ad h etiā phā dū inducit qđ dr̄ i textu, in calamo mēsure, q. d. nō in totali calamo sz i vna eⁱ⁹ pte q̄ cōtinet cubiti q̄titatē. Dicūt enī & vm ē q̄tū ad h q sex cubiti sunt distincte signati i calamo totali nā mēsure supra descripte aliq dicuntur vn⁹ cubiti, alie duoꝝ alie trium, alie q̄tuor &c. Ex dictū cor. s. q cubit⁹ dicat calamus nō pōt stare cū vita hebraica, vt magis patebit in fi. h⁹ cap⁹, vbi trāslatio nostra ē corrupta, nec etiā pōt stare cū rōne, nā hoc nomē calam⁹ equocū ē ad significādū rem nature, & ad significādū q̄titatē mēsure q̄ ē. vi. cub. & h scdo mō accipit calam⁹ in tota ista descriptōe vtz ex. š. dict⁹. xl. ca. Hūc āt ita ē q ex q̄libz ps calami fit calam⁹ in q̄tū calam⁹ ē res nature, nō tñ sic ē vt sit q̄titatē mēsure. Ad h aūt ē extēplū sensibile i normānia vina vocat hga, & sic hga equoce dr̄ de re naturali & de vina, & ex q̄libet ps hge fit hga, p ut dr̄ de re naturali, nō tñ q̄libet ps hge ē hga vt ē nom. vine, sz sola vina integra dr̄ hga, & medietas eius dimidia hga, & q̄rta ps vnū q̄rtarū. Dr̄ aūt inducūt illd qđ sequit. In calamo mēsure nō ē p eis, sz mag⁹ p eos, nā p h⁹ ostenditur manifeste q calam⁹ nō accipit h⁹ put res ē nature, sed put ē determinata q̄titas mēsure, s. vi. cubi. & sic pz, ꝓpositū scz q calam⁹ nō possz dici vn⁹ cubit⁹ nec ecōuerso. Item si sic accipef eo q q̄libet ps calami potuit dici calam⁹, vt dict. cadē rōe possz dici ō dimidio cubi. & ō duob⁹ cubitis & ō trib⁹ &c. & sic tota descriptōe h⁹ edificij vbicūq exp̄mit mēsura nōie calami, nihil eēt certū eo q iā nō posset accipi p toto calamo & p singul⁹ ei⁹ ptib⁹, & p ꝓsequ dcm illoꝝ destruit cor. dcā supiora p magna pte. Ad textū āt quē p se iducūt de fi. h⁹ ca. dicēt ibi. Dico igr̄ cū ra. sa. q h⁹ describit mēsura muri exteriorꝝ totū edificiū clausi, et h⁹ pz ex mō loq̄ndi cū dr̄. z Cūq; ꝓplesz. sāg⁹ i spē viri a Mēsuras dom⁹ interiorꝝ, ex q vt q̄ icludit omia pr⁹ mēsurata, iter q̄ ptinēt pla extra murꝝ mediū existia, s. talami portaꝝ atriꝝ exteriorꝝ & vestibla eaꝝ & domūcule edificate sup portas muri exteriorꝝ p excubijs, sic ex pcedentib⁹ ptz. b Edux. me, extra totū edificiū. c Per viā por. &c. i. p portā orētalē primā. d Et mēsus est eā vndiq, s. i pacū latitudis porte & muri orētal⁹ ex vtra q̄ ei⁹ pte. e Per circuitū. i. a pte exteriou q̄ lōgior ē interiori & ḡ. cubi. ꝓpt spissitudinē murorꝝ q̄ ē. vi. cu. & sic ps interior restringit. vi. cubitis in qualibet ei⁹ extremitate. f Mēsus ē āt ꝑ vētū orētalē. i. ptē muri orētalē. q̄tuor eni vēti p̄cipales freq̄nt accipiūt i scriptra. & ēt i cōi mō loquēdi, p q̄tuor ptib⁹ mūdi. s. orēte. occidēte. aq̄lone et austro. g Quingētos ca. q̄ faciūt trna milia cubitos vt dictū ē. š. Et h mō exponat lra de trib⁹ alijs ptib⁹ vsq; ibi. h Per q̄tuor vētos. vbi ponit recapitulatō bre vis dictorꝝ. i Lōgi. q̄ngē. cubi. & latitu. cubi. q̄ngētorꝝ latera eni muri exterioris sūt eq̄lia. Et hoc aūt q ponit hic cubitos i aliq̄b⁹ libris arguūt expositores latini coter q calamos p̄dictos itelligūt cubiti, vt p̄dictū est et male, nā in hebreo nō ponit cubitoꝝ sz absolute ponitur Lōgitudinē q̄ngētoꝝ & latitudinē q̄ngētoꝝ. Et q̄ pz q ille nūer⁹ refert ad calamos p̄dictos, qđ q̄ Hiero. sup Ezechielē retractat q̄tū ad hoc trāslationē dicēs, q ex celeritate trāsferēdi male posuit h⁹ cubitoꝝ, qđ ꝓpter qđ libri latini bn correcti nō hūt cubitoꝝ.

'circuitū. 'Mēsus est āt ꝑ ventū orientalē calamo mēsure ⁸q̄ngētos calamos i calamo mēsure p circuitū. Et mēsus est ꝑ vētū aquilonis q̄ngentos calamos in calamo mēsure p gyrū. Et ad vētū austrālē mēsus ē q̄ngentos calamos, i calamo mensure p circuitū. Et ad ventū occidētalē mēsus ē quingentos calamos, i calamo mensure. ᵇ Per q̄tuor ventos mēsus ē murū ei⁹ vndiq; p circuitū lōgitudinē q̄ngentoꝝ cubitoꝝ & latitudinem q̄ngentoꝝ cubitoꝝ 'diuidentē inter sanctuarium & vulgi locum. XLIII.

'Duxit me ad portam q̄ respiciebat ad viā orientalē, ᵇ Et ecce gl'ia dei isr̄l ingrediebat ꝑ viā orētalē ᵇ & vox erat ei q̄si vox aquarū multarum 'et terra splendebat a maiestate eius. 'Et vidi visionē m speciem⁹ quam videraꝝ quando venit vt disperderet ciuitatem, ᵇ & species ſm aspectum, quem viderā iuxta fluuium chobar. 'Et cecidi

12 Diuidētē iter sanctuariū & vulgi locū. Jn heb. vo sic hē. Diuidetē iter sctm & vle, q̄cq̄d āt ē itra murū interiorē dr̄ sctm, etiā spaciū itra murꝝ exteriorē & mediū cōtētū, qz dīno cultus putatū, nā ibi ē oro⁹ mis loc⁹, vt. š. dictū ē xl. c. ꝓpter qđ dns de illo loco eiecat vēdentes & emētes. Job. ij. tanq̄ de loco sancto.

Qđ aūt ē extra murū exteriorē dr̄ vile, qz nō ē dignis vsibus applicatū. Notādū q̄ mgr̄ Ricar. de san. vic. q̄cq̄d ni⁹ ꝑbare de mēsurꝝ atriorꝝ & murorꝝ ipoꝝ, fundat sup hḡ medi⁹ mur⁹ sit. cccc. cubi. i q̄dro put dr̄ h⁹ ſm suā opinioꝝ q̄ vē falsa vt dictū ē, ꝓpter qđ nō vē valere qđ dic de dictis mēsurꝝ, excepta mēsura atriꝝ interioris q̄ dr̄ i textu. cē tum cubitoꝝ p quadrum.

Capitulum. XLIII.

Et duxit me. Postq̄ descripta ē edificioꝝ mēsuratio, h⁹ ponit ꝓphe q̄dā spālis visio, & scdo ꝓphe informatio ibi. Et audiui. Luca primū dicitur.

a Et duxit me ad por. &c. hec ē porta orētalis atriꝝ interioris. b Et ecce gl'a dei &c. i. cherubin & rote &c. in ꝓpio ca. descripta maiestatē dei reputanna. c Ingrediebat ꝑ viā orētalē, atriū interi⁹. d Et vox erat ei q̄si vox aquarū mul. signās dīne virtut⁹ magnitudinem. e Et ter. splēde. a maie. ei⁹, videbat eni ꝓphe imaginaria visiōe q̄ claritas hui⁹ visiōis illūinabat totā terraz. f Et vidi visionē ſm spēm. i. sil'em illi visioni. g Quā vide. qñ ve. &c. hec visio descripta ē. š. & ca. & xl. h Et spēs ſm aspe. quē viderā &c. q̄ visio describitur š. i. ca. i Et cecidi sup faciē meam, ex humana fragilitate iurta apparitōem maiestatis dīne.

12 Et maiestas dñi ingressa ē templū de atrio interiori l Et leuauit me spūs. i. angelus, q. ꝓpheta ceciderat, vt dictū est. m Et introduxit me in atriū interius, de porta eius. n Et ecce reple. erat gloria dñi dom⁹. i. tē plū, de atrio eni interiori videbatur in templo ostium existens in spissitudine muri cōtra ostiū templi. Notandum aūt q̄ sicut supra. x. & xi. ca. vbi describit destructio ciuitatis & templi, ꝓpheta vidit gl'am dñi exeūtem de templo & atrio ꝑ portā orētalē, & postea de ciuitate tota in q̄ designabatur recessus ꝓtectionis dīne a templo & ciuitate, ita hic ꝑ portam orētalē vidit ꝓpheta gl'am dñi intrātē atriū interi⁹ & tēplū, ad designādū assistētiā dīne virtut⁹ ad ptegēdū tēplū & ciuitatē q̄ ibi describunt. Et in fine libri dr̄. Et nomē ciuitatis ex die illo dns ibidē &c.

o Et audiui. Hoc dñr pontifex pphete instructio de domo descripta cū dr. Et audiui loquētē ad me de domo. Hic cūt alii expositores q̄ de domo signat terminū a q̄ pcedebat ista locutio. & sic loquēs intelligit esse i domo quē audiebat pphā erisis i atrio & p ꝓis iste loquēs ē alius ab angelo stante iuxta pphetā i atrio. Hebrei vo dicūt & melius vt vt q̄ ly ò teneat ḃ materialiter. & ē sensus. Et audiui loquētem ad me de domo. i. instituēre me de additionibus dom̄. & sm hoc iste loquēs ē angelus stās cū pphā. Et ḃ ps p ḃ qđ subditur.

p Et vir. i. angelus in specie viri.

q Qui stabat iuxta me dixit ad me. instruendo me de additionibus dom̄ p̄dicte. iō

r Filii hois (subdit. locus solij mei & c. dicatur aūt tēplū ōscriptū loc⁹ sessiōis & habitatiōis diuine propter spāles effect⁹ ibi dē dine vtut & gre.

s Et nō polluet vltra dom⁹ isrl nomen sanctū meū p ydolatriam.

t Sicut ipi & reges eor. fecerūt multiplicatis. xlij. Reg. xxij. v

In fornicatiōibz suis. dr aūt idolatria fornicatio spūal. eo q̄ ala ibi fornicat cū diabolo. dicit etiā fornicatio corpal. eo q̄ in aliq̄bz idolatrijs exercebat fornicatio corpal. sm idolatrijs veneris & priapi.

u Qui fa. sunt lumē suū iuxta lumē meū. qđ exponūt alij de regibz habitātibz iuxta tēplū sic dr de salomōe. xlij. Reg. xj. & de athalia. xij. Reg. xi. Sed q̄m sancti reges legūtur ibidē inhabitasse. sic dauid ezechias & iosias. & vlud qđ dr ḃ. Fabricati sunt limē suū & c. dicat̄ tanḡ qđ illicitū & ptinēs ad idolatriā. iō meli⁹ dr. limē suū & c. q̄ ly suū refert ad idolū. nā alij reges. xlij. Reg. legūtur posuisse idola iuxta tēplū. & alij eciaz in atrijs tēpli. vt dr de manasse. xxij. Reg. xxi.

y Et mu. erat inter me & eos. i. deos alienos q̄ p pietē modicū erāt diuisi a scōscōy. vbi erat ꝓpiatorij tanḡ sedes dei.

z Propter qđ ꝓsumpsi eos. q̄ regē babylonis. Cetera patent vsq̄ ibi.

a Tu aūt fili hois ostende domui isrl tēplū. i. formam tēpli supra descripti p me edificādi.

b Et cōfundant̄ ab iniq̄tatibz suis. propter q̄s tēplū salomonis ē destructū Cetera patēt vsq̄ ibi.

c Et vniuersa p̄cepta ei⁹. s. q̄liter custodiri debeat & officiari.

d Iuctusq̄ ordinē ei⁹ id ē ordinē sacerdotū. leuitarū & cantor⁹.

e Et oēs leges eius. i. cerimonias diuini cultus. Cetera patēt vsq̄ ibi

f Omnes fines eius in circuitu. i. oia edificia & loca circa tēplū existia vsq̄ ad murū exteriorē inclusiue. q̄ dicuntur sancta. rōne scti scōy qđ ē in tēplo. & iō supra dictū est q̄ murus exterior diuidit inter sanctū & vile.

g Iste aūt mēsure. Post descriptionē tēpli. ḃ ꝓsit ponitur descriptio altaris holocausti. Et diuidit in tres ptes nā p̄mo describit ei⁹ dimēsio. scdo eiusdē dedicatio. ibi.

Et dixit ad me. tertio offerētur in illo varia cōditio i principio. xliij. ca. Ad intellectū prime ptis sciendū q̄ altare holocaustor describit ḃ ādrū cōplectens & ex pribz nouū ꝓpositū. Prima ps iuxta terrā vocat sin⁹ siue fundamentū & eleuat sup terrā p cubitū vnū. Scda crepido maior. nam ibi incipit discrepare edificiū altaris a fundamēto. restringēdo a latitudine fūdamēti p vnū cubitū. & ascēdit p duos cubitos. Tertia crepido maior ibi uter restringit edificiū altaris p vnum cubitū mō p̄dicto. et eleuat sursuz p. xij. cubitos. ꝓpter q̄d dicit maior respectū p̄cedentis q̄ ascēdit p. xij. cubitos tm. q̄rta vocat ariel. & ascēdit sursuz p. xij. cubitos & eius superficies supior ē locus vbi cremat̄ holocaustū. & sic altitudo altaris sup terrā ē. xij. cubitor & sup altare i q̄tuor ei⁹ angulis q̄tuor cornua. de quor altitudie nō fit mentio in textu nec i glo. Sciendū q̄ ista q̄tuor cornua distant ab extremitatibz altaris faciētibz ei⁹ angulos & loc⁹ crematiōis ꝓ

locausti & sic circa locū crematiōis vn⁹ cubit⁹ additur i circuitu. Et q̄ sequit q̄ tota superficies supior altaris habeat in quadro. xiiij. cubitos. q̄ loc⁹ crematiōis est. xij. cubit⁹ in quadro. Item in extremitatibz altar̄ est q̄dā ereuta sursum eleuata p vnū palmū. sic fit in scacarijs & illa vocat labiū altar̄. sic describit infernus in figura.

Sciēdū tñ q cū altare sit q̄dratū ec̄ altex ī pt totū figurari in plano, sed vnū lat⁹ tñ. alia vo tria sunt p imaginationē inspiciētis supplēda. Quis ita visis pria ps ī duas diuidit, q: prio describit altaris dimēsio generaliter, secdo particulit ibi. Hec q̄z. Circa primū dr. g Iste aūt mensure altaris, supple sūt q̄ inferi⁹ describunt.

h In cubito verissimo. i. ī cubito scūarij i Qui habe. cubitu z palmū. nā vltra cōmunē cubitū cōtinet vnū palmū sic dictū l: In sinu (ē. s. l. eius. hebraei dicūt. in fūdamēto ei⁹. pōt tñ fūdamētū dici sin⁹ silitudiarie. q: capit ea q̄ supponunt sic sin⁹ ea q̄ ī ipo reponunt. l Erat cubit⁹. quia p vnū cubitū ascēdit m Et cu(sup terrā. bitus ī latitu. tñ enī excedit fundamentū siue sin⁹ edificiū altaris qđ supponitur.

n Et definitio. i. altaris terminatio. vñ ī hebreo pomt. z terminus vsq; ad labiū id ē altitudo altaris terminat ī supiori superficie q̄ hz labiū ī circūitu vt p̄dictū ē. Et subdit q̄ritas huius labij. cum dicitur.

o Et in circūitu palm⁹ ei⁹. surlū ascēdendo. z sic hē dimensio altaris ī generali. q̄a descripta ē ps inferi;

p Hec (or z supior. q̄z. Hic ꝓūt describit altaris dimēsio pticulariter cū dr. hec q̄ q̄z erat fossa altaris. Sciendū q̄ dictō hebraica. h̄ posita aliqñ accipit p fossa vl pro pfunditate, aliqñ p eleuatiōe surlū. sicī latino h̄ nomen altitudo. licet cōiter accipiat p eleuatiōe surlū. tñ aliquādo accipit p pfunditate p oppositū. sicut ps. Irruit. Veni in altitudinē maris. i. ī pfundū. lō subdit. Et tēpestas ō mersit me. Et Job. xxj. Pute⁹ altus ē. i. pfundus. z lōrbi trāslatio nēa hz fossa. debet dici altitudo. z h̄ ptz p lēz sequētē cū dr. q Et de sinu terre. i. de fundamēto altaris. qđ īmediate adheret terre. r Usq; ad crepidinē nouissimā in bebē hē. Paruā. z h̄ ptz p lēam sequētē. vbi vocat crepido mior. s Duo cubiti. s. altitudis huius crepidinis. z sic omittit hic vn⁹ cubit⁹ altitudinis fūdamēti. z in fine resumit. t Et latitudo cubiti vni⁹. z accipit h latitudo spaciū ītm qđ extendit hec crepido ī latitudine vltra edificiū īmediate supapositū. eo q ibi dscrepat edificiū īmediate supapositū. ab eo qđ supponitur. Et eodē mō exponendū est qđ subditur. v Acre

mēsure altaris b ī cubito verissimo. q̄ habebat cubitū z palmū. c In sinu ei⁹ erat cubitus m z cubit⁹ ī latitudine n z definitio ei⁹ vsq; ad labiū ei⁹. o z ī circūitu palm⁹ vnus p Hec q̄z erat fossa altaris. q et de sinu terre r vsq; ad crepidinē nouissimā s duo cubiti r et latitudo cubiti vni⁹ t z a crepidine miore u vsq; ad crepidinē maiorē x q̄ttuor cubiti z latitudo cubiti vniꝰ. y Ipe aūt ariel a q̄ttuor cubitoꝝ b z ab ariel vsq; ad surlū c cornua q̄ttuor. d Et ariel duodecim cubitoꝝ in longitudine p. ij. cubitos latitudinis. q̄ drangulatū eqs lateribus e Et crepido q̄ttuordecī cubitoꝝ lōgitudinis p q̄ttuordecim cubitos latitudinis in q̄ttuor angulis ei⁹. f z cornona in circūitu eius dimidij cubiti. g z sinus ei⁹ h vni⁹ cubiti p circūitū. i Gradus aūt ei⁹ k vsī ad oriētē. l z dixit ad me. Fili hoīs. h̄ dic dñs deus. Hi sunt ritus altaris in q̄cūq; die fuerit fabricatū. vt offerat sup illud holocaustū. z effundat sanguis. m Et dabis sacerdotibꝰ z leuitis. n qui sunt de semie sadoch. q̄ accedunt ad me ait dñs deus. vt offerant mihi vitulū de armento p peccato. Et assumens de sanguine ei⁹. pones sup q̄ttuor cornua eius. z sup q̄ttuor angulos crepidinis. z sup cornonā in circūitu. o z mūdabis illū z expiabis. Et tolles vitulum qui oblat⁹ fuit p peccato. p z ꝑbures eū in sepato loco domus extra sanctuariū Et ī die secūda offeres hircum capraꝝ immaculatum. p peccato. z expiabūt altare. sicut expiauerūt ī vitulo Cūq; ꝑpleuerit expiās illū offeres vitulū de armento īmaculatū. z arietē de grege īmaculatū. z offeres eos in ꝑspectu dñi. Et mittent sacerdotes sup eos sal z offerēt eos ī holocaustū dño. q Septem dieb⁹ facies hircū p pctō q̄tidie z vitulū de armēto z arietem de pecoribus īmaculatos offerrent. Septē dieb⁹ expiabūt altare z mūdabūt illū. r z implebūt manū ei⁹. Expletis aūt septē diebꝰ in die octana z vltra faciēt sacerdotes sup altare holocausta vestra. z sic resumit altitudo fundamēti q̄ supra fuit omissa. vt p̄dictū ē. i Brad⁹ aūt ei⁹. s. altaris. h Et si ad oriētē. i. positi in porta oriētali altaris. vt sic sacerdos offerens sup altare habeat faciē vsam ad templū qđ est in pte occidētali. l Et dixit ad me. Hic ꝓūt describitur dedicatio altaris p sacrificia septē diebꝰ. z octauo die z deinceps fient ibi sacrificia z oblatiōes rute. z patz lēa pacis exceptis q̄ viscurrent. m Et dabis sacerdotibꝰ. i. dandū in futuro denūciabis. n Qui sunt ō semie sadoch. exponat sic supra ī fine. xl. ca. o Et mūdabis illud. i. aptabis ad faciēdū ibi oblatōes. p Et cōbures eū in sepato loco domus. i. intra clausuram totius edificij. tamen extra atriū interius z templum.

q Septem diebus facies hircum. id est offeres eum. z cetera alia. r Et implebunt manū eius. i. locū crematiōis dicti sacrificij. s. dr man⁹ eo q̄ caput suppositū

pidine minore. i. ab ab ei⁹ pte supiori. t Usq; ad crepidinē maiorē. i. vsq; ad terminū eius supiorem.

v Quattuor cubiti. pter qđ dr maior crepido. q: ascēdit p q̄ttuor cubitos. alia p duos tñ. x Ipe aūt ariel. id est supior ps altaris. q̄ vocat ariel eo q̄ in supiori superficie est locus cremationis holocaustoꝝ. vt. s. dictū est. z sic deuorat illas carnes sine adipes sic leo fortis deuorat carnes. a riel aūt leo fortis interpretatur.

a Quattuor cubit. ascendēdo sursum.

b Et ab ariel. i. ab e⁹ angulis.

c Cornua quattuor Et ariel. xij. cubi. ī lōgitu. cē. quia loc⁹ cremationis est.

d xij. cubi. p q̄drū.

e Quatu (ariel. ordecim cubi. s. p quadrum. q: vnus cubitus in quattuor lateribus altaris ꝓtendit vltra cornua vt p̄dictum est. z sic tota superficies supior altaris est. xiij. cubitoꝝ in q̄drum. Et vocatur ille cubitus crepido altaris. q: ibi discrepat altare ab eo qđ est inferius p vnū cubitum. vltra se extendēs. et spissitudo illius crepidinis ē dimidij cubiti. ideo subditur.

f Et cornona in circūitu cē. in hebr. habetur. Et crepido. potest tñ dici cornona. q: supiorem ptem altaris circumdat.

g Et sinus ei⁹. i. fūdamētū altaris.

h Unius cubi. supra terrā. z sic resumit altitudo fundamēti q̄ supra fuit omissa. vt p̄dictū ē. i Brad⁹ aūt ei⁹. s. altaris. h Et si ad oriētē. i. positi in porta oriētali altaris. vt sic sacerdos offerens sup altare habeat faciē vsam ad templū qđ est in pte occidētali. l Et dixit ad me. Hic ꝓūt describitur dedicatio altaris p sacrificia septē diebꝰ. z octauo die z deinceps fient ibi sacrificia z oblatiōes rute. z patz lēa pacis exceptis q̄ viscurrent. m Et dabis sacerdotibꝰ. i. dandū in futuro denūciabis. n Qui sunt ō semie sadoch. exponat sic supra ī fine. xl. ca. o Et mūdabis illud. i. aptabis ad faciēdū ibi oblatōes. p Et cōbures eū in sepato loco domus. i. intra clausuram totius edificij. tamen extra atriū interius z templum.

q Septem diebus facies hircum. id est offeres eum. z cetera alia. r Et implebunt manū eius. i. locū crematiōis dicti sacrificij. s. dr man⁹ eo q̄ caput suppositū

sacrificia. Cetera patēt ex supradictis.

In .c. xlij. vbi dr i postil. Diuidētē inf sanctū ⁊ vile.

Di nos habem⁹. Diuidentē inter Additio. sanctū ⁊ vile. in hebreo habef. Diuidentē inf sanctū ⁊ pphanū. qđ videf magis ppue dictū. qz vile pcioso opponit. pphanū aūt sancto.

In .c. xliij. vbi dr in postil. Implebūt manus ei⁹. Additio. Hoc qđ dr. Implere manum alicui⁹. in scripturis sacrīs intelligīf supplere ea q̄ sunt necessaria seu requisita ad tale officiū seu ad talē dignitatē. vñ Exo. xxix. dr. In cōsecratōe sacerdotū iplebis manū aaron ⁊ filioz eius. i. admīstrabis eis necessaria seu opportūa ad hmōi officia seu dignitates. Sūr h cū dicit. De altari. iplebit manū ei⁹. intelligīf q̄ admīstrēt seu supplēat ea q̄ requrunf ad eius mundationē seu expiationē.

Capitulū. XLIIII.

Conuertit me. Post descriptionē dedicatōnis altaris. hic ponīr agitur de oblatōibus ibi fiēdis. Et diuidif in duas ptes. qz primo de hoc agīf q̄tū ad principes. scōo q̄tū ad mīstros et sacerdotes. ibi. Et adduxit me. Circa primū sciēdū q̄ princeps est vicarius dei in tpalibus. ⁊ ideo describīf h hāc progatiuā in mōte venīēdi ad offerēdū. tū p̄ man⁹ sacerdotū. ⁊ etiā q̄tū ad comedendū. nā d oblatōe pacifica vna ps cedit in vsū offerentiū. quā debēt comedere coram dño. vt diffuse dictū fuit in leuitico. Quātū igīf ad primū. s. viā veniēdi ad offerendū dr.

a Et duxit me. s. angelus me deducens.

b Ad viā porte sanctuarij exterioris. i. atrij interioris. qđ dr h sanctuariū exteri⁹. illā ibi offerebaf sacrificium sub diuo in altari holocaustoz. ⁊ cōsummabaf p oblatōes incēsi intra templū. Cetera patēt vsq; ibi.

c Et vir si trāsiet per eā. i. hō d cōi pplo. ⁊ subdit rō.

d Quia dñs deus israhel ingressus est per eā. qđ debet esse maioris reuerētie. ⁊ mīr cōis q̄ alie. De h aūt ingressu dñi per eā hē. s. in

e Eritq; clausa. Hoc est finis (principio p̄cedētis. c. xlvius in hebr. ⁊ est sensus q̄ erit clausa cōi pplo. ⁊ sequif principiū seq̄ntis vsus. Principē. id subintelligīf. ex cipio. iij. Reg. v. dr. Qui percusserat iebuseū ⁊ subintelligīf. erat princeps militie. sic ibidē fuit declaratū. ⁊ sic est in ppolito.

f Princeps ipe sedebit in ea. i. nō solū (to. ideo subdif. potest ibi intrare. sz etiā sedere. ⁊ ad quid subdif.

g Ut comedat panē. i. hostie sue partē. nā noīe panis itelligīf in scriptura oīs cib⁹. vt frequēter. s. dictū est.

h Per viā porte vestibuli. i. porticꝰ exterioris interioris atrij. i. Ingrediēf. ad offerēdū.

i Et per viā eius egrediēf. ⁊ in h̄ q̄dā progatiua principis tangīf. nā intra xlvi. c. dr. q̄ pl⁹ ingredies p viā aq̄lonarē egrediaf p australē. ⁊ econuerso. Ad dictā sententiā inducif etiā p expositores latinos trāslatio nra. vbi dr. Et erit clausa principi. i. p reuerētia principis p eā ingredientis. sic si diceref h̄ cellarū est sigillatū ori regis. i. appropriatū vsui eius.

l Et adduxit me. hic ponīr agitur de oblatōibus q̄tū ad mīstros ⁊ sacerdotes. Et diuidit in duas ptes. qz primo agit de malis mīstris. Scōo de bonis. ibi. Sacerdotes aūt ⁊ leuite. Prima in duas. Nam primo arguit extraneoz. institutio. scōo institutio extraneoz destituto. ibi. Et ⁊ leuite. prima pars patet paucis exceptis que discurrentur.

m In cōspectu dom⁹. id est templi.

n Et ecce impleuit glia dñi domuz. sicut supra expositum est in principio p̄cedētis. c.

n De vniuersis cerimo. i. oblatōnibus ⁊ sacrificijs.

o Et de cunctis legibus ei⁹. i. de modis vtendi mīstroz ⁊ sacerdotū.

p Et pones (dotū. cor tuū in vsus tēpli ⁊c. ad retinendum in corde. sicut supra sūt descripte.

q Sufficiant vobis oīa scelera vestra. i. āmodo debetis cessare ab eis ⁊ erubescere.

r Eo q̄ inducitis. i. induristis. dū adhuc staret templū salomonis. dicit tamen inducitis in presenti. Nam aliqui habebant voluntatem hoc faciendi si possent.

s Filios alienos incircūcisos ⁊c. aliq; eōrū reges. ⁊ etiam sacerdotes eis cōsentientes. nō solū posuerunt ydola in hierusalem sed etiam in atrijs templi. ⁊ ad cultum illorum admittebant sacerdotes gentiles cultum ydolorum scientes. ⁊ cum eis sacrificabant iudeorum sacerdotes. et postea offerebant sacrificia domini. ideo subditur.

t Et posuistis custodes obseruationē meaz in sanctuario meo. i. atrijs meis ⁊ tēplo.

v Vobismetipsis. ad quem dum vestrum. ⁊ nō honorez meum. ⁊ subditur sententia domini.

x Dis alienigenis incircūcisus corde. q̄tū ad iudeos mayEt incircūcisus carne. q̄tum ad gentiles. (les.

z Sed ⁊ leuite. idic cōsequēter describīf intraneorum destitutio. s. sacerdotum malorum leuitici generis q̄uz describīf hic destitutio a sacerdotij officio. ⁊ reductio ad officia vilia ⁊ munera. dicit ergo.

z Sed ⁊ leuite. id est sacerdotes leuitici generis.

a Qui longe recesserunt a me. per ydolatriam.

b In errore filioz israhel. seqntes in h̄ reges ⁊ pplm.

c Et portauerũt iniq̃tatẽ suã.q; ꝓpter ꝟ erãt dispsi in
d Erũt in san.meo editui.i.custodes.ꝛ (captiuitatẽ.
fuitores ī edib;.s.alijs a tẽplo.ꝛ interioꝛib; gazophila
cijs.a q̃b; excludunt.vt patebit.j.ꝛ tõ sanctuariũ accipit
b large.put se extẽdit ad loca intra muꝝ exteriorẽ ĩclusa

e Et ministri dom;.ꝛ
officijs muneꝛib;.i.leo
subdit.

f Ꝟpi macta.holo.
cẽ.Interficere eũ aĩa
lia.ꝛ excoriare.ꝛ laua
re intestina a feabus.
scopare dom;.ꝛ ꝟpi
uata sunt vilia q̃b; isti
deputantur.

g Ꝟpi sta.ī ꝓspe.eo.
.s.sacerdotũ.ꝛ leuitaꝝ
officia maiora facẽti

h Et mi.eis.(tum.
ī officijs vilib; ꝓdecꝛ
sic fui dñs iuui.ꝛ sub
dit rõ pui; cum dicit.

i Ꝓo eo q̃ miſtra.
illis.i.ydolatrijs.ꝟ q̃b;
supra dictũ est.

k Et facti sũt domui
isrl in offendiculũ iniq̃tatis.ꝟ eũ sacerdo
tes assentiunt primo
regib;.ꝛ maioꝛib; de
ꝓpio ī ydolatria vt ꝓ
dictũ ẽ.tũ mitti q̃ hoꝛ
rebãt ydolatriã viden
tes sacerdotes ydola
trare tracti fuerũt exẽ
plo eoꝝ ad ydolatran

l Ideirco leua.(dũ.
manum meam.id est
virtutũ iustitie mee.

m Sup eos.puniẽ
do ipos p regẽ babilo

n Et portaue (nie.
rũt iniq̃tatẽ suã.i.ini
q̃tatis iuę penã.

o Et nõ appropinq̃
bũt ad me.ꝛc.tãq̃ de
gradati.a dignitate pri

p Neq; acce (stina.
dent ad oĩe sctũ.ꝛ ad
iuxta sctũ sctoꝝ.Et ꝟ
patet q̃ p sanctuariũ
ꝟ intelligunt̃ gazophi
lacia sacerdotũ que sunt a dextris.ꝛa sinistris templi.ꝛ
atriũ interi;.qđ est ī facie ei;.Cetera patẽt ex dictis.

q Sacerdotes aũt.hic ꝓprie agit̃ ꝺ sacerdotibꝫ bonis.
Et primo describit̃ eoꝝ approbatio cum dr.Sacerdotes
aũt.ꝛ leuite.i.genetis leuitici. r Filij sadoch.hoc dr
q; tempore salomonis sadoch fuit positus in summo sa
cerdotio.ab iathar inde delecto.vt habet̃.iij.Reg.iij.

s Qui custo.cere.san.mei.i.debitũ cultũ templi.

t Ꝟpi acce.ad me.vt mi.mihi in interiori atrio.ꝛ tẽ

v Et sta.in ꝓspe.meo.vt offerãt mihi (plo.tõ subdit.
adipẽ.ꝛc.isti eũ offerebãt ī atrio interiori ī altari holocau

x Ꝟpi ingredient̃ sctũariũ meũ.i.templũ. (stoꝝ.

y Et ipi acce.ad mẽ.meũ.ad ponendũ ibi panes ꝓpo
sitionis.vel p mẽsam ꝟ intelligit̃ altare incẽsi.vt dictũ ẽ

s.xli.c.in q̃ sacerdotes ꝓsummabãt sacrificia offerendo

z Cunct;.hic secũdo describit̃ eoꝝ indutũ (thymiama.
cũ dicit.Eũct; ingredient̃ portas.atrij interioris.ad mini

a Vestib; lineis indu.qđ intelligit ꝺ vestib; strandũ.
exteriorib; nõ ꝺ interioꝛib; vt dicunt alij.ſz ꝟ videt ex
cludi.ꝟ qđ subdit.

ceremonias meas.[5]Cunct; ingredient̃ portas atrij interioris [a]vestib; lineis ĩdu
enꝫ:[b]nec ascender sup eos q̃cq; laneũ:q̃ ministrant in portis atrij interioris.ꝛ in
trinsec[c]Clitte lineę erũt in capitib; eoꝝ:ꝛ feminalia li
nea erũt ī lũbis eoꝝ.ꝛ nõ ac
cingẽt ī sudore.Cũct; egre
dient atriũ exteri[d]ad pplm
exuent se vestimẽtis suis ī
q̃b; ministrauerãt.ꝛ reponẽt
ea ī gazophilatio sanctua
rij.ꝛ vestiẽt se vestimẽtis a
lijs[e]ꝛ nõ sanctificabũt pplm
in vestib; suis[f]Cap ut aũt
suũ nõ radẽt[b]neq; comã nu
triẽt.ſz tõdentes attõdẽt ca
pita sua[g]Et vinũ nõ bibet
ois sacerdos q̃n igtes[h] est
atriũ interi[i]Et viduã.ꝛ re
pudiatã nõ accipient vxores
ſz vgines ꝺ seie dom; isrl.
Sz.ꝛ viduã q̃ fuit vidua a
sacerdote accipiẽt[m].ꝛ pplm
meũ docebũt qđ sit int sã
ctũ.ꝛ pollutũ:ꝛ inter mun
dũ.ꝛ imũdũ:oñdent eis:[n].ꝛ
cum fuerit ꝓtrouersia[o] sta
bunt ī iudicijs meis.ꝛ iudi
cabũt.Leges meas.ꝛ ꝑcepta mea in oib; solẽnitati
bus meis custodient.ꝛ sab

b Nec ascen.super eos quicq; laneũ.nec valet argumentũ eoꝝ .s.q; sacerdotes alr affligerent nimis frigoꝛte.nã de lino ꝑfit fieri vestes contra frigus sufficiẽtes.

c Et te linee erũt in capi.eoꝝ.debẽt eũ sacerdotes vti etiaꝫ mi
noꝛes.vt habet̃ Exo.
prijj.mutis ꝺ hẽsso q̃ ẽ genꝰ lini cãdidissimi

d Et nõ accin.in su.
i.sub ascellis ī quib; hoies sudãt ꝺ facili.ſz in loco demissiõi.vt exponũt hebrei.

e Et nõ sancti.po.al loquendo eũ in atrio exteriori.

f In ve.suis.in q̃b; ministrauerant dño.

g Caput aũt.hec est tertia pars in qua describit̃ eoꝝ cõuersatio cũ dicitur.Caput au tem suũ nõ radẽt.nã ꝟ faciebant aliqui sacerdotes ydolorum.

h Neq; comã nutri ent.sicut ꝑ oppositũ faciebant aliqui sacerdotes aliorum ydolo riũ dimittẽtes crescere capillos suos sicut mulieres. diuersoꝝ eũ ydolorum erat va rius cultus.ꝛ aliq̃n̄ do contrarius.sicut ī sacris veneris colentes erant nudi.ꝛ in sa cris martis erant ar mati.

i Sz ton.atton.capi.
sua.ꝛ sic capite non radant nec comam nutriant.

k Et vi.nõ bi.vt discreti; se habeãt ī misterio dñi.

l Et viduam.ꝛc.excipitur tamẽ vidua a sacerdote reli cta.s.q̃si moriebat̃ sine herede.tũc eũ frater sui; tenebat eam accipere ad suscitandũ heredem defuncto.

m Et populum meũ.hec est quarta pars in qua agit ꝺ sacerdotum doctrina cum dicit.Et populũ meum do cebunt.ꝛc.nã ad tenendũ.aliud ad virandum.

n Et cũ fu.ꝓtrouersia.inter iudices vrbiũ loquit̃.

o Stabũt in iudicijs meis.ꝛ iudicabũt.i.determina bunt ꝓtrouersiam illam.dicit eũ Deut.xvij.q̃ de alijs ciuitatib;.ꝛ villis debent venire ad sacerdotes in ciuita te electa ad cultum dei.vt per eos determinent̃ dubia.ꝛ firmiter teneatur eoꝝ sententia.Cetera patent.

a Et ad mortuū.hec est pars quinta in qua describit eor mūdatio rōne mortui cū dr. Et ad mor.ho.nō ingredient passum.sicut ceteri hoīes b Ne polluant.r per ꝙs sunt inabiles ad ministrandū corā dño. Excipiuntur tñ alīq psone rōne.ꝙ q̄tatis cū dr. c Nisi ad pēz r mrēm rc.in q̄bꝫ examinabunt.i.poterūt ingredi ad plāgendū r sepeliendū tm et h̄ habent īmūdiciā ab ingressu sctūarij retardantē.ió subdit.

d Et postq̄ fuerit emūdat⁹.ꝙ aquā expiationis.de q̄ h̄ Nu.xix.

e Septē dies nūerabunt ei.aīq̄ possit sctūariū ingredi. Ceteꝛa patent vsq̄ ibi.

f Offeret p peto suo.oblationē determinatā in leuitico.

g Non erit.Hec est serta ps in q̄ describitur eoꝝ sustētatio cū dr.Nō erit aūt eis hereditas sicut alijs tribubꝫ.tñ assignāda sc̄is locis p habitatiōibus suis r pecoꝝb alendis.vt h̄ Josue xiij.r etiā.j.vltī.ca.in quibꝫ debent succedere heredes eoꝝ.r ꝓpter h̄ dictū est.ē.ꝙ sacerdos tenebat accipe vxorē fratris defuncti sine herede. h Ego hereditas eoꝝ.i.de oblatis mihi erit sustentatio eoꝝ.ió subdit. i Victimā.i.pacificam.cuius vna ps erat sacerdotū r alia offerentium.

k Et p.peccato.s.omissionis. l Et p delicto.id ē peccato omissionis. l Ipi comedēt.in q̄bꝫ offerētes nihil h̄nt. m Et omne votum.i.pmissum voluntarie deo factū. n Et oia ūbamēta.iste sunt oblationes ꝺ liq̄dis.vt vino r oleo. o Et primitiua ciboꝝ vē.id est frugū vērū r terrenascentiū.de quibꝫ fuit dubi hoīm.

p Ut reponat bñdictionē.i.domū abundans.

q Domui sue.ita ꝙ sufficiat ad sustētationē sui r famir Omne morticinū.i.aīal q̄ ꝺ lāguore morū. (lie sue.

s Et captū a bestia.sicut sunt carnes ouis a lupo strāgulate.r oēs carnes nō debent sacerdotes comedere. In ca.luxta.vbi dr in postil.Et viduam. Additio.i.

Dones sacerdotes poterāt ēm legez accipe viduas ūsq̄q in vxores.lz antea nō fuissent vxores sacerdotū seu fratrū suoꝝ.excepto sūmo sacerdote q̄ nō poterat cū vidua ꝺhere vt h̄ Leui.xxi.

In eo.ca.vbi dr in postil.Ut reponat bñdictiōem.

Hebr.h̄ Reponat bñdictionē Additio.ij. domui tue r ē sensus ꝙ ex debita solutiōe decimarū r primitiaꝝ sequit ꝙ de⁹ remūerādo reponit bñdictionē offerēti.vt i plūbꝫ locꝭ sacre scripture h̄. Itē et h̄ qꝺ dr Oīne morticinū r captū a bestia nō cōedēt sacerdotes.nō ītelligit ꝙ alīq̄ ista.rūtica talia posset comedere.phibetur eīm eius talīū oībꝫ israelitis.vt habetur Leui.xxij.c.r in alijs locis.vñ r in actibꝫ aplorum h̄ ꝙ etiā in primitiua eccl̄ia q̄ dām alīq̄ legalia pmittebant custodiri ab aplis.phibebat comedi suffocatū.Fit tamē hic mentio de sacerdotibꝫ tantū.eo ꝙ ipi magis cauere debent īmūdicias.vt in glo. Capi.xlv.

Cunqꝫ ceperitis.Supius posita est templi r alterius descriptio.hic ꝙr describit terre possidēde diuisio.Ad cuius euidentiā ꝓsiderandū ꝙ hec diuisio differt a diuisiōe q̄ facta fuit tpe iosue.nā de illa fuit p̄ceptū ꝙ plurib⁹ daret portio maior.r pauciorib⁹ minor hec aūt diuisio fit p portiones eq̄les inter xij.tribꝫ. Itē q̄tū ad situm.naz tribꝫ iuda q̄ fuit bellicosior accepit sortē in termino terre vsus austrū.r tribus ephraim q̄ p⁹ illam fuit bellicosior vsus aq̄lonē.vt sic resisterent melius aduersarijs volentib⁹ ingredi terrā p̄missionis hec autē fit al'r. vt ex sequētib⁹ apparebit. Item scienaū ꝙ lōgitudo terre p̄missionis accipit ab aquilone i austrū.latitudo vero ab oriente in occidētem.sed in portionibus assignādis diuersis tribubꝫ r ꝓpls fit econuerso.qz longitudo accipit ab oriente in occidentē.r latitudo ab aquilone in austrum. Describit ergo hec diuisio primo p tres ptes. q̄z vna est vsus aq̄lonē r diuidit in septē portiones incipientes ab oriente.r terminant in occidentem p septē tribubꝫ. Alia ps est vsus austrū.r diuidit silr in q̄nqꝫ portiones p quinqꝫ tribubꝫ residuis.tertio ꝺo ps q̄ē media inter istas duas diuidit in tres portiones. Prima vsus aquilonē est portio sacerdotū in q̄ situat templū. Scōa ꝺo est leuitar.r quelibet istarū est xxv.miliū calamoꝝ lōgitudinis.r latitudinis.r.miliū calamoꝝ. Tertia vero ē portio ciuitatis hūs.xxv.milia calamoꝝ in longitudine r quinqꝫ milia calamoꝝ i latitudine.et sic ptz ꝙ iste tres ptes simul iuncte faciunt q̄dratū eq̄laterū.xxv.miliū calamoꝝ. Licet aūt longitudines istaꝝ triū ptiū dictaꝝ accipiant ēm dimensionē ab oriente in occidentē sicut ꝓdicte.nō tñ tñ extendūt vsus orientem r vsus occidentem q̄tum ille. Nam supradicte incipiūt a termino orientali totius terre.r terminant ad mare mediterraneū qꝺ est eius terminus occidentalis. Tertia vero p̄missionis a termino orientali vsq̄ ad terminū occidētalem mlto plus extendit q̄ sint.xxv.milia calamoꝝ.r ió iuncta tres portiones vltimo dictas ab orientali pte vsq̄ ad terminum orientalem terre remanet magna portio terre.r si mīuer vsus occidentem.cuius latitudo ab aquilone in austrum est.xxv.miliū calamoꝝ.sicut et latitudines sūt sumpte sunt.xxv.miliū calamoꝝ. Et hec portio terre ad orientem r ad occidentem dicit portio principis Ad qꝺ facilius capiendū ponit hic figura.

Sequitur figura.

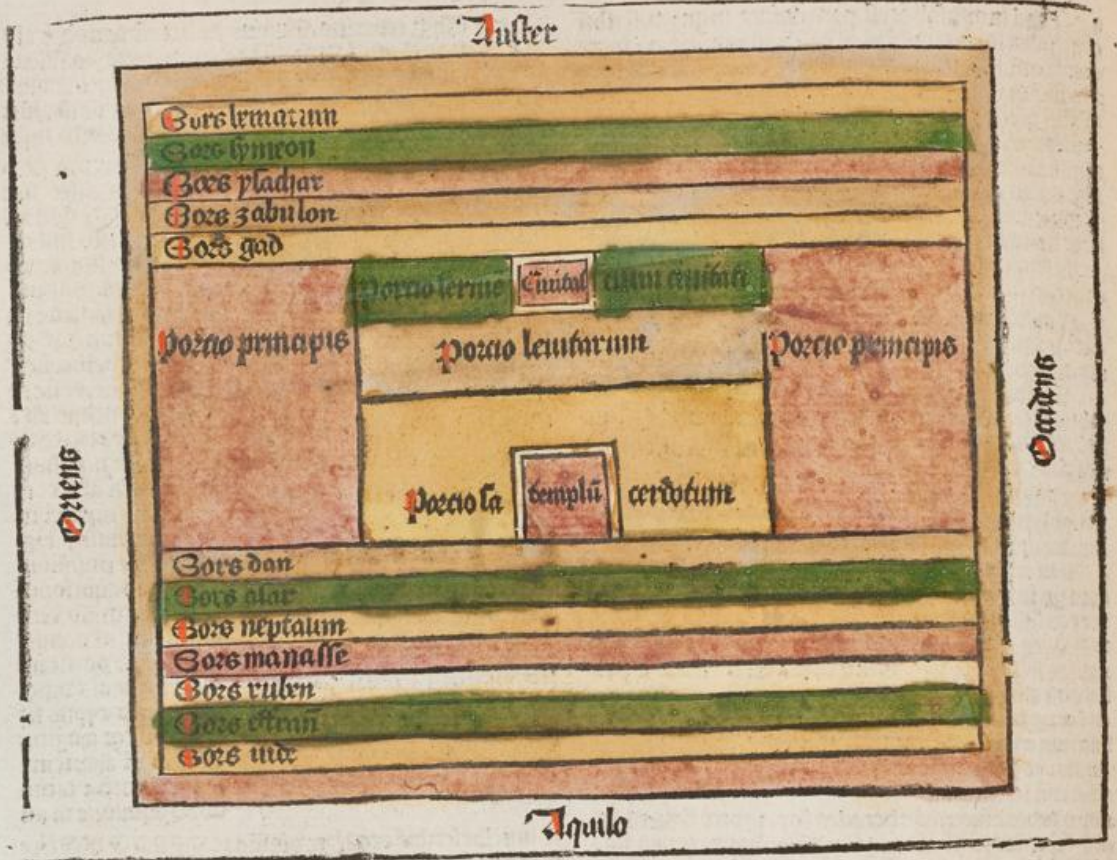

Dis ꝓmissis ad litteram reuertamur.

a Cūq; cepertꝫ ꝛc. Circa terre diuisioze sic ꝓcedit qz prio describit ꝓmo huꝰ diuisiois inchoat, scdo qdā icidētia interponunt, ibi. Statera iusta, tertio descriptio dicte diuisionis resumit ꝛ ꝓsumat, vltū. c. ibi, hec dic dns. Pria ī duas, qz prio describit portões sacerdotū ꝛ leuitaꝝ, scdo ciuitatꝫ ꝛ principis ibi. Et possessionē ciuitatꝫ. Pria adhuc ī duas, qz prio describit portio sacerdotū ꝛ leuitaꝝ, scdo ostendit qd ī eis debeat fieri, ibi. ꝛ ī ipo. Circa primū agit ꝺ portoe sacerdo

a Cūq; ce. ter. di. sor. i. mēsurabilr, ñ ei ꝓt ꝺ (tū. cū ꝺz. accipi sortito ꝓ fortuito euētu, qz certꝰ modꝰ diuidēdi ꝓ

b Sepate primitias dño, portio eī sa (figit ī seqntib, cerdotū ꝺz spēalr qd scificatuz ꝛ primitie dño, eo qꝺ ipi principalr fuiāt dño. c Lōgi. xxv. milia. s. calamoꝝ, vt dcm ē, ꝛ ꝓz ī figura. ꝺ Sācti. erit ī oī ter. ꝛc. i. tota poz

e Et erit ex ꝺ san. i. ex portōe sa (tio sacerdotū ꝺz sctā. cerdotū accipiet vna portio q̄ sāctioz ꝺz. eo qꝺ ē ꝓ edifica

tōe tēpli, iō subdit, f Quingē. p q̄ngētos. s. calamos murꝰ ei exterioz ē q̄ngētoꝝ calamoꝝ ī q̄libz latere, sic dictū ē dissuse. s. ī fi. xlij. c. ꝛ iō male dicūt illi q̄ dicūt qꝺ hic describit mēsura exterioꝝ atrij, cuꝰ q̄libz latꝰ ē q̄ngētoꝝ cubitoꝝ vt dicūt, sz fūdāt se sup falsū fūdamētū, put

g Et. l. cubiti suburbana eiꝰ, ex prio (xlij. c. fuit dictū, errore dicūt ꝺ ꝛ ꝺ qꝺ isti. l. cubiti sūt spaciū inf murꝰ exteriozē ꝛ mediū ꝓtētū qꝺ ē falsū, qz ꝑm eos ꝺz locꝰ vulgi, et gentos ꝓ q̄ngētos q̄drifariā ꝓ circuitū: ꝛ q̄nq̄ginta cubitis in suburbana eiꝰ ꝓ gyrꝰ. h Et a mēsura ista' mensurabis lōgitudinē viginti q̄nq; miliū: ꝛ latitudinem decē miliū: et in ipo' erit tē

plū: sctūq; sctoꝝ: sanctificatū ꝺ ꝛra erit ꝺ sacerdotib; mīstris sctūarij: q̄ accedūt ad mīsteriū dñi. Et erit eis locus ī domos ꝛ in sanctuariū scītatis. Eliginti q̄nq; aūt milia longitudis plū: sctūq; sctoꝝ: sanctificatū ꝺ ꝛra erit ꝺ sacerdotib; mīstris sctūarij: q̄ accedūt ad mīsteriū dñi. Et erit eis locus ī domos ꝛ in sanctuariū scītatis. Eliginti q̄nq; aūt milia longitudis sic plesplone ꝺuenit ad locū istū q̄ ad atriū exteri, ꝛ sic incōueniēs videtur qꝺ sit ita pue latitudis ꝛ ꝓ ecu atrij exterioꝝ, cuꝰ spaciū inf scōm muꝝ tertiū ē ꝑm eos q̄dringētoꝝ cubitoꝝ. Itē locꝰ iste ꝺz suburbiū vl suburbana, qꝺ nomē nō

ꝺz ī ve. te. ꝺ aliq̄ loco clauso, nec etā ꝑm cōem modū loq̄ndi, vsi ꝛ ra. sal. dic ꝺ qꝺ dictō hebraica ꝺ posita signat locū discooptū. i. ſi clausū nec edificatū, ꝛ iō isti. l. cubiti accipiēdi sūt extra muꝝ exteriozē, circa quē ī oī latē ē spaciū. l. cubitoꝝ latitudis, sic dimissū ꝓpt reuerētiā tēpli ꝛ

h Et a mē. ꝛc. ꝺ ꝓ fit descriptio poz edificioꝝ apparētiā. tio leuitaꝝ cū ꝺz. Et a mēsura. i. iurta portōes sacerdotū

i Mēsu. lōgi. xxv. miliū. s. calamoꝝ. hec ē (mēsuratā. portio leuitaꝝ, vt ꝓz ex ꝓmissis. l Et ī ipo ꝺ ostendit qꝺ ī dictā portiōe sit agēdū ꝛ prio ī portōe sacerdotū cū ꝺz

Et ī ipo. s. spacio sacerdotib; deputādo. l Erit tēplū. q̄tū ad primā ptē tēpli m Sctūq; sctoꝝ. q̄tū ad scdaz ptē. ꝛ p ista duo q̄ sunt pricipalia intelligūt oīa alia edificia etiā murꝰ exterioz. S ctificatū erit ꝺ ꝛra sacerdotib; ꝛc. q. d. iōe tēpli ꝛra sacerdotū ꝺz sctā. eo qꝺ ad tēpli mi

n Et erit eis locꝰ ī domos. Ex q̄ ꝓz (sterīū sūt deputati, qꝺ excludit spaciū. l. cubitoꝝ ꝓdictū. vbi ñ est edi icādū.

o Et in sanctua. scītatis. q. d. iō tersa sacerdotū ꝺz sctā eo qꝺ mīstrant ī sanctuario. Et est repetitio finie ꝓdicte ad maiozē exꝑssionē. ꝑsir agit ꝺ portoe leuitaꝝ di.

p Eliguntiq̄nq; aūt milia lōgitudis, ꝛ. milia latitudi

nis, iuxta mēsurata iuxta portionē sacerdotū.
q Erūt.i. leuitar. vñi subdit. a Leuite q̄ ministrāt do
b Ipi possidebūt, xx. gazophilacia. i. iua (mui. i. tēplo.
portione attribuēda, vt exponat aliq̄. Videf ātmihi q̄ me
li⁹ exponif ō. xxx. gazophilacijs exāiniū i atrio exterior.
q̄x. xx. deputant. b le
uiti⁹ p tpe sue ministrati
onis. vñ i pmittit le
uite q̄ ministrāt domui

c Et possessio (tē.
nē tē. ō pūt describit
portio ciuitat⁹ cū ōr.
Et possessionē ciuita
tis. i. p loco ad ciuita
tē edificandā i. p fuiē
tibꝰ ciuitan. vt habeā
j. c. ciuiū.
d Quinq̄ milia la
titudinis tē. hoc patz
ex p̄missis i figura.
e Scōm separatōes sā
ctuary. i. sicut portio
sacerdotū in q̄ est san
ctuarū hz. xxv. milia
calamor in longitudi
ne. sic ista.
f Oīa dō. usq̄. q. d.
portio ista cedit i bo
nū tor⁹ pli isrl.
g Principi q̄z. h. ostē
dit describit portio prin
cipis cū ōr. Principi
q̄z hinc i inde. i. ad ori
entalē i occidētalem
partē trū portionū p
dictar. sup. dabit⁹ por
tionē. ideo subdit.
h In sepa. sanā. iu
xta portionē sacerdo
tum i leuitar sanctuario deseruientiū.
i Et in possessionē ciuitatis. i. iuxta possessionē ciuitat⁹.
k Et p̄ facē. facies. h. nolāt lat⁹ occidētale trū portio
nū p̄dictar. s. portōis sacerdotū. i portōis leuitar q̄ noie
sctuarij intelligunt cū ōr separatōis sctuarij. nā ille due por
tiones distincte sūt ab alijs p̄ ministris sctuarij. i portōis
vr. is. ō subdit. Et p̄ facē tē. l A latere mar⁹. i. a latē
occidētali trū portionū p̄dictar. m Usq̄ ad mare.
q̄ē termin⁹ occidētal⁹ tot⁹ terre. supple erit ō possessio
n Et a latere orietis. i. a latere orietali tri (ne principis,
um dictar portionū. o Usq̄ ad orientē. i. usq̄ ad ter
minū orietalē tot⁹ terre. erit silr de principis portione.
p Longitudis aūt. s. portōis principis. q Iuxta vnā
quāq̄ ptū. i. iclusis triby portōibꝰ dict⁹. r A termio
occidētali tot⁹ terre. s Usq̄ ad terminū orientalē.
silr tot⁹ tre. i hec patēt i figura. i subdit eā portōis pri
t Et nō depopulabūt plim bonis suis i hereditate sua. hz erunt
p̄ncipi portōe. p̄pria. ō subdit. v Sufficiat vo. p̄cipes
silr. scz portio vra. x Iniq̄tatē i rapinas i termit
tite. si nō essent p̄cipes hz iniq̄tatē. y Et iudiciū i iu
stit. ā facite i plo. ad q̄ eīm tenēf ex officio suo.
z Separate pfinia vra a plo meo. i. nō trāscendat⁹ limi
tes possessionis vre alioꝝ hereditatē defalcādo.
a Statera iusta. Inchoata diui cōe terre. h interponūt
q̄dā inciēta anteq̄z dictā diuisio ter minet. p̄mū ē de
legalib⁹ mēsuris q̄bus vti dz plis cū ōr. a Statera iusta

7 .x. milia latitudinis⁹ erūt
a Leuite q̄ ministrāt domui
b Ipi possidebūt, xx gazophi
lacia c Et possessionē ciuita
tis dabitis d q̄nq̄ milia lati
tudinis: 7 longuudis, xxv.
milia e m separatōez sctuarij
f oi domui isrl. g Principi
q̄z hinc 7 inde h in separatōez
sanctuarij 7 in possessionē
ciuitat⁹: 7 p̄ faciē separatōis
sctuarij 7 p̄ facie possessio
nis vobis i a latere mar⁹ m vsq̄
q̄ ad mare: n 7 a latere orie
tis o vsq̄ ad orientē p Longi
tudis ār: q iuxta vnāquāq̄
partē a termino occidētali
r vsq̄ ad terminū orietalez
ō erit ei possessio i isrl.
s Et si depopulabūt vltra
p̄cipes plim meū, hz erāz
dabūt domui isrl m tribꝰ
eoꝝ. t Hec dic dns de⁹ u Suf

ficiat vobis principes isrl
iniq̄tatē 7 rapinas intermit
tite 7 iudiciū 7 iustitiā facite,
separate pfinia vra a plo
meo ait dns de⁹ a Statera
iusta⁹ 7 ephi iustū 7 bat⁹ iu
stus erit vob⁹ c Ephi 7 bat⁹
eqlia 7 vni⁹ mēsure erunt
vt capiat. x. partē chor ba
tus: 7 decimā partē chori
ephi. Iuxta mēsurā chori
erit eq̄ libratio eoꝝ. f Sicl⁹
aūt viginti obolos hz g Poꝛ
ro. xx. sicli erūt. xxv sicli 7. xv.
h minam faciūt Et he sunt
primitie: q̄s tolletis sextaz
ptē ephi de choro frumēti
7. vi. ptē ephi ō choro hor
dei i Mēsurā q̄z olei batus
olei: decima ps chori ē: q̄z
decē bati iplent chor. l Et
arietē vnū ō grege ducēto
rum: m ō pīs q̄ nutriuit isrl

determiniate subdit.
e Ut capiat. x. q̄ partē
chor bat⁹. Est aūt chor
nomē mēsure i liq̄
dis 7 aridis. hīc apud
nos ō nomē sextar⁹,
diam⁹ eīm sextariū vi
ni 7 sextariū bladi. Et
capit chor. xxx. modi
os. 7 p̄ pīs bat⁹ q̄ est
decima ps chori p̄ti
net tres modios i liq̄
dis 7 silr ephi i aridis
Isti tñ modi sunt par
ui. pbabile eni est q̄d
scriptura loquat ō liē
i alijs libris ve. testa.
Ruth vo. iij. c. ōr q̄ ip
sa portauit sex modios
hordei sunt 7 semel ō
area boos vsq̄ ad do
mū socr⁹ sue. 7 q̄m mo
neta ē mensū 7 mēsu
ra rep venalīū. iō ō er⁹
q̄titate subdit.
f Sicl⁹ aūt. gen⁹ est
monete.
f Viginti obo. habz
sic determinat i Exo.
g Porro (7 Leuit
xx. sicli 7 xxv. sicli. 7. xv
sicli. q̄ faciūt. lx. siclos
simul iuncti.
h Unam faciūt. q̄d
est gen⁹ portionis monete. dicūt aūt alīq̄ q̄ diligēt⁹ vide
rūt dicta Isidori 7 papie ō monet⁹. q̄ obol⁹ tñ valet de
argēto. q̄tū vn⁹ paru⁹ turonēsis. 7 fm ō sicl⁹ valet. xx. u
ronēses puos. Una vo. c. solidos turonēsiū pa. uoꝝ. Hz
melī⁹ videf dicēdū. q̄ valor istoꝝ ē nobis ice. 7. q̄z valor
monetar⁹ mutat. nō solū fm differentiā materie, vt auri
argenti 7 similiū. hz etiā fm varietates terrar.
i Et he sūt primitie. h pontif scōm mandās. s. ō primi
tijs sūmo sacerdoti reddēdis. Et diuidit i duas. q̄z prio
describit primitiaz redditio. scō o redditōis rō. ibi. in sa
crificiū. Circa p̄mū sciēdū q̄ hz lege p̄ceptant sibi dari
primitie. tñ ibi nō determinat q̄ta ps debeat dari. h aūt
determinat ne sacerdotes ex cupiditate pl⁹ exigāt 7 pīs
ex auaricia 7 indeuotōe det min⁹. 7 h est q̄d dicit.
i Hec sūt primitie q̄s tollet⁹. i. separabit⁹ ab eo q̄d rema
i Tertā ptē ephi ō choro frumēti. 7 hec (nebit vobis.
ē. lx. ps chori. 7 eode mō dicēdū ē ō alijs aridis. 7 silr de
rebꝰ liq̄dis. iō subdit. l Mēsura q̄z olei. 7 ptz ex
dict⁹ lra vsq̄ ibi. l Et arietē vnū. vbi tangit q̄ta primi
tiaz ō animalibꝰ cū ōr. Et arietē vnū de grege ducētoꝝ. i. de
ducētis arietibꝰ vādis ē vn⁹ sūmo sacerdoti p primitijs
m Ex bis q̄ nutriunt isrl. i. filijs portio daf ō alijs animā
bus nutrit⁹ a filijs isrl. Si aūt q̄rat⁹ ḡre mino⁹ portio daf
ō animalibꝰ. s. ducētesima. q̄z ō terrenas cētibꝰ. ō q̄o daf se
xagesima. rñderi pōt q̄ nutrito animaliū fit cū maiorib⁹
laboribꝰ curis 7 sumptib⁹. 7 ideo maior ps debet mane
re nutritorib⁹ animaliū q̄z cultoribꝰ terre terrenaſcentiū.

a In sacrificiū .hic ponit rō reedificationis primitiaꝝ .scz vt princeps sacerdotuꝫ. de ipis offerat do pro se ꝛ p ꝓlo. Et diuidi tur in tres ptes .nam prio agit de oblatiōe principis in spūalibꝫ scdo hui⁹ occasiōe de oblatiōe principis in tpalibꝫ sequēti capitetio de ritibꝫ sacrificij obseruatiōib⁹ seca.ibi. Et agnū. Prima adhuc in duas .q primo describit hec oblatio i generali .scdo magis i spāli ibi .hec dic. Circa primū dr.

s In sacrificiū ꝛc .q.d. ad hoc dant primitie p̄dicte vt unde fiat sacrificiū q̄ offerri ꝙburiꝫ ad honorē di ꝛ p̄m comedi⁹ a sacerdotibus.

b Et in (cerdotibꝫ. pacifica .holite vero pacifice vna ps ꝙburitur ꝛ alta a sacerdotibus comedit .tertia ab offerentibus.

c Ad expiandū pro eis .i. p filijs isr̄l.

d Eis po.ter.tenebit primitijs his .sol.

e Prima (uendis. pi in isr̄l .i. summo sacerdoti q̄ ē princeps

f Et sic in spūalibꝫ per prin. erūt holoc. ꝛc. debet eīm ea facere de his q̄ accipit a populo.

g Et liba .q̄ sunt oblatiōes de liq̄dis .vt vino

b In solemnitatibꝫ sel fiūt in anno .vt pasce. p the (oleo. coctes ꝛ tabernaculoꝝ.

i Et in kalēdis .i. neomenijs q̄ fiūt in principio cuiuslibet lunatiōis.

k Et in sab. q̄ fiūt in q̄libet hebdomada .cete a patet.

l Hec dic .hic ꝓfr describit oblatio principis sacerdotū magi in spāli. Et prio describit ei⁹ oblatio fienda mēse prio .scdo fienda mēse septio .ibi. Septimo mēse. Circa primū dicitur.

m In prio mēse .q̄ incipit apud hebreos a prima lunatione ꝓpinquiori eq̄noctio vnali .siue sit ante siue p⁹ .stue sit in ipo eq̄noctio .sicut diffusius fuit dictū. Ero .xij

n Una mēsis .i. prima die mēsis .sicut Beda .i. dr. Factū est vespe ꝛ mane dies vnus .i. primus.

o Sumes vitulū .i. sumendū a summo sacerdote describes .ō subdit.

p Et tollet sacerdos de sanguie ꝛc .i. de sanguie alialis oblati p̄ peccō.

q Et ponet in postibꝫ dom⁹ .i. tēpli.

r Et in q̄tuor angulis ꝛc. ista loca sūt supra descripta.

s Et sic facies .i. faciēdū describes.

t In septia mēsis ꝛc. sic dēm̄ de prima. Et ista duo sacrificia nō sunt in lege posita .sz istud q̄ sequit ibi ponit.

v In primo mēse .xuij. die mēsis a vespa eīm hui⁹ diei incipit apud hebreos solēnitas pascal .vt hic Ero .xij .xuij.

x Et fa .prin .i. offeret.

y Vitulū p pec. suo ꝛ pli.

z In sacrificiū ꝛ i holocaustū

b ꝛ in pacifica .ad expiādū p eis aīt dīs de⁹ .Dis ꝓlus terre tenebit primitijs his

c principi i isr̄l ꝛ sī pncipem erūt holocausta ꝛ sacrificium

d ꝛ libamia⁹ i solēnitatibus ꝛ i kalēdis ꝛ i sabbatis in vniūsis solēnitatibꝫ domus isr̄l. J pe faciet p peccato sacrificiuꝫ ꝛ holocaustū ꝛ pacifica ad expiādū p domo isr̄l. hec dic dīs ds

e J n prio mēse vna mēsis

f sumes vitulū de armēto i maculatū ꝛ expiab scrūarium

g Et tollet sacerdos de sanguine q̄ erit p peccō ꝛ ponet i postibꝫ dom⁹ ꝛ i q̄tuor angul crepidinis altaris .ꝛ i postibꝫ porte atrij interioris.

h Et sic facies i septia mēsis .p vnoq̄q qui ignauit ꝛ errore decepit

i est ꝛ expiab .p domo.

k J n prio mēse q̄tadecia die mēsis erit vob pasce solēnitas .septē dieb azima cōedent ꝛ faciet pncipes in die illa p se ꝛ p vniūso ꝓlo tre vitulū .p peccō

l ꝛ in septē dieū solēnitate facier holocaustū aūt .Circa primū dr.

b Porta atrij interioris ꝛc. ꝛ ptz ex dictis vsq̄ ibi.

c Et intrabit .prin. p viam vestibuli .i. porticū porte deforis .tota eīm porta ila est extra atriū interius .vt supra descriptum est.

d Et stabit in limie porte .ita q̄ nō intrabit atriū infe

e Et facient sacerdotes .i. offerent.

f Et adorabit ipe princeps

g Et egredief. p eandem viam p quam venit facta prius oone.

h Porta aūt nō claud. vsq̄ ad vesperam .ꝛ subdit rō cū dr.

i Et adora .ꝓlus terre ꝛc. Ex quo patet illud q̄ dictū est .s. .xluij. ca. q̄ hec porta aperief principi ad offerendū ꝛ comedendū. sed ad eam admittit ꝓlus ad orandū in sabbatis ꝛ kalendis.

k Holocaustū .hic ꝓfr describit actus offerēdi .ꝛ prio q̄tū ad oblationē obligatoriā .scdo q̄tū ad voluntariā ibi

l Cū aūt fecerit princeps spontaneū. Circa primū dr.

m Holocau .aūt .q̄ totū incendit ad honorē diuinum

n Per agnos imaculatos .i. sine fectu alicuius membri .nam macula nō accipit hic .p petitis varietate .sz p alicui⁹ mēbri defectibilitate.

o Et sacrif eiū ephi p ariete .i. cū ariete offeret ephi sile.

p J n agnis aūt ꝛc. i. cum ser agnis dictis offeret de simila q̄tum sibi videbitur scz vnū ephi aut plura .ita tū vt quot ephi sile offeret tot hyn olei offeret ad cōmiscendum cū sila .cōsequēter

z Et in septem dieꝫ solennitate .i. in solēnitate paschali q̄ durat p septem dies.

a Faci. holocau .i.

b Et olei (offeret. hyn .gen⁹ ē mēsure ꝛ est terna ps bati .cui⁹ q̄ntitas est supius descripta eodem ca.

c Per singula ephi sile q̄ē farina de tritico delicatissima. Sic b eīm offerebat oleū. vt cū ista faria misced Septio mē (ref. se .hic ponit oblatō finenda mēse septio de sumptibꝫ summi sacerdotis cum dicit.

e Quindecima die mēsis ꝛc. tūc eīm a vespera p̄cedētis diei incipiebat solēnitas tabernaculoꝝ .ꝛ durabat p septē dies in q̄bus fiebāt sīles oblationes sicut in solēnitate paschali p̄dictū est ꝛ sic fm b patet lra.

Capitulum .XLVI.

Hec dicit dīs.

b Postq̄ descripta est oblatio principis in spūalibꝫ .h̄ ꝓfr describitur oblatio principis in tpalibꝫ. Et diuidit in duas ptes. Nam circa oblationē principis prio describit modus veniēdi .scdo actus offerendi ibi .hoc

c Porta atrij interioris ꝛc. ꝛ ptz lra ex p̄dictis vsq̄ ibi.

d Et stabit in limie porte .ita q̄ nō intrabit atriū infe

e Et facient sacerdotes .i. offerent.

f Et adorabit ipe princeps

g Et egredief. p eandem viam p quam venit facta prius oone.

h Porta aūt nō claud. vsq̄ ad vesperam .ꝛ subdit rō cū dr.

i Et adora .ꝓlus terre ꝛc. Ex quo patet illud q̄ dictū est .s. .xluij. ca. q̄ hec porta aperief principi ad offerendū ꝛ comedendū. sed ad eam admittit ꝓlus ad orandū in sabbatis ꝛ kalendis.

k Holocaustū .hic ꝓfr describit actus offerēdi .ꝛ prio q̄tū ad oblationē obligatoriā .scdo q̄tū ad voluntariā ibi

l Holocau .aūt .q̄ totū incendit ad honorē diuinum

m Per agnos imaculatos .i. sine fectu alicuius membri .nam macula nō accipit hic .p petitis varietate .sz p alicui⁹ mēbri defectibilitate.

n Et sacrif eiū ephi p ariete .i. cū ariete offeret ephi sile.

o J n agnis aūt ꝛc. i. cum ser agnis dictis offeret de simila q̄tum sibi videbitur scz vnū ephi aut plura .ita tū vt quot ephi sile offeret tot hyn olei offeret ad cōmiscendum cū sila .cōsequēter

agit de oblatõe principis in kalendis cum dicit.
n In die aũt kalendar. rc. r er dictis patz lra vsq; ibi.
o Et arietes. s. duos. In hebreo nãq; nomẽ pale sine additõe positũ signat binariũ. Cetera patẽt er dict' vsq;
p Cũq; ingred. ẽ princeps. vbi describit differẽtia (ibi. inf principẽ r ppm. i mõ veniẽdi ad ofoez r redeundi. r patz lra vsq; ibi.
q Princeps aũt in me. eo. nam via porte orientalis p quã ingredit r egredit princeps media ẽ inf viã porte aq̃lonaris. r viã porte australis.
r Cũ ingre. ingredi ef rc. i. simi' tpe. nã ingressus ei' r egressus nõ impedibũt ingressũ r egressũ ppli. eo q; sũt p vniersas vias.
s Et in nũdinis. i. festiuitatib' i q̃bz congregat ppls ad sacrificãdũ. sic in nũdinis ad mercãdũ. vsi i hebreo h̃ pr̃. In festiuitatib'
t Sacrificiũ ephi p vitulũ. i. cũ q̃libet vitulo offert ephi simile r silr cũ q̃libet ariete.
v In agnis aũt erit sacrificiũ. s. simile cuz ipis oblate.
x Sic inue. ma. ei'. i. p sua voluntate. sicut dictũ est supra.
y Cũ aũt rc. hic ostit describit oblatio principis vo'ũtaria. r patz lra vsq; ibi.
z Et fa. holo. suũ. i. offeret nõ tñ p se. sz p man' sacerdotũ. ad q̃ rũ spectat officiũ sic fieri solet i die sabbati modo supradicto.
a Et egredief. s. princeps ei' oblatõe facta
b Claudef por. posteq; exierit. I h̃ differt oblatio principis spõtanea ab ei' oblatõe i sabbatz r kalendis. q. r si dimittit porta apta. vt ppls veniat ad orãdũ. sic dictũ ẽ i oblatione principis i sabbatz r kalendis. c Et agnũ. Istã kraz ptinuat biero. r eũ seqntes. ad kraz imediate pcedẽte. i q̃ loq̃t scriptura d sacrificio principis spõtaneo. r ñ dr ibi d q̃ debeat fieri. ppf qd h̃ ostit exprimit q̃ fiat d agno ãniculo imaculato. cũ certa mẽsura vini r olei r fm h̃ patz lra. sz h̃ si videf mihi dñi dictũ ppf duo. primũ ẽ. q. oblatio si ẽ simplr spõtanea. i q̃ determinat offerẽti materia vñ sic offerre ẽ i ei' volũtate. ita videf d aiali. s. qd offerat qd placz sibi. dũ tñ sit aial immolaticiũ. plra vo aialia sũt immolatica pter agnũ sic hyre'. bos. capra. r plra alia aialia. Secm ẽ. q. sacrificiũ spõtaneũ pt iterrũpi r oino ptermitti. d isto vo dr q̃ fiat q̃tidie. r q̃ ẽ sacrificiũ dño legitimũ iuge atq; ppetuũ. Et iõ dico sic diuidẽdo. s. di-

culatum: r sacrificiũ ephi per arietẽ. m In agnis autẽ sacrificiũ qd dederit man' ei': r olei hin p singla ephi
n In die aũt kalendar. vitulũ d armẽto imaculatuz r sex agni r arietes imaculati erũt: r ephi p vitulu: ephi q̃z p arietẽ faciet sacrificiũ. o De agnis aũt siẽ iuenerit man' ei': olei hyn per singula ephi p Cũq; ingressus ẽ princeps p viã vestibuli porte ingrediaf. r per eandẽ viã exeat. Et cũ intrabit ppls tre i ospectu dñi i solẽnitatib' q̃ ingredif per portam aq̃lonis vt adoret: egrediaf p viã porte meridiane. q Porro q̃ ingredif p viã porte meridiane: egrediaf p viaz porte aq̃lonis. Nõ reuertef p viã porte p quã ingressus ẽ sz e regione illi' egredief. r Princeps aũt i medio eor' cũ ingrediẽtibus ingredief: r cũ egredientib' egredief. s r in nundinis r in solẽnitatib' t erit sacrificiũ ephi p vitulũ: et ephi p arietẽ v In agnis aũt erit sacrificiũ: siẽ iuenerit man' eius: r olei p singula

ephi. x Cũ aũt fecerit princeps spontaneũ holocaustũ: aut pacifica volũtaria dño aperief ei porta: q̃ respicit ad orientẽ: y et faciet holocaustũ suũ. et pacifica sua: sicut fieri solent in die sabbati. z r egredief. claudef q̃ porta postq; exierit. a Et agnũ eiusdẽ anni imaculatum faciet holocaustũ q̃ti die dño. b Semp mane faciet illud. c Et faciet sacrificium sup eo catamane mane. d sextã ptẽ ephi r de oleo tertiã ptẽ hyn: vt misceat simile. Sacrificiũ dño legitimũ: iuge atq; ppetuũ. e Faciet agnũ r sacrificiũ r oleum catamane mane holocaustũ sempiternũ. f Hec dicit dñs de'. Si dederit princeps domũ alicui d filijs suis: hereditas ei' filioz suoz erit: possidebunt eã hereditarie. g Si aũt dederit legatũ d hereditate sua vni filioz suoz. erit illi' vsq; ad annũ remissiõis. r reuertef ad principẽ. h Hereditas aũt ei' filijs ei' erit Et nõ accipiet princeps d hereditate ppli p violẽtiã: et de

ri. q p' oblatõez sacerdotũ sũmi r principis ppli. h ostit agit d oblatõe iugi sacrificij q̃ i lege pcipit oi die fieri. r i
c Et agnũ eiusdẽ ãni. i. natũ codẽ anno q̃ lu (ẽ qd dr. mif ad i molãdũ. d Faciet. s. sacerdos hebdomadari'
e Holocaustũ dño. i. totũ incẽsuz ad honorẽ diuinũ. r dr ab holũ grece qd est totũ latine cauma qd est incendiũ.
f Quot die. q: nlla dies. poterat transiri absq; oblatõe iugi sa
g Semper (crificij. ma. fa. illud. q: nullũ sacrificiũ poterat fieri afi illud.
h Et fa. sa. sup eo. i. cũ eo. rl' ostit ad ipm.
i Catamane. elt aũt cata põsito greca. et aliqñ accipit p transvt catagpho. i. trãscribo aliqñ p p. vt catãtiphrasiz. i. p antiphrasim. r i mo accipit h catamane. i. p mane.
k Tertã ptẽ ephi. s. simile. cetera patẽt er
l Faciet agnũ (dief. rc. repetitio ẽ eiusdez snie ad maiorẽ assertionẽ. Notãdũ aũt h q̃ iuge sacrificiũ ve. le. pcipit fieri bis i die. s. vespe r mane. vt patz i exodo. r i leuitico nõ fit mẽtio nisi d mane. r h in nuit q̃ hec prophetia loq̃ns de futuro. loq̃t principalr de iugi sacrificio noue legis. s. eucharistia. in q̃ offert q̃tidie agn' imaculatus ihesus xps. nec offert i vespe. q: tũc si celebratur missa. nisi ex aliq̃ necessitate. vt in ordinibz. r ponitur me sabbato sctõ xpi' ptractatoz officij r alioz agẽdoz trãsit hora nona ante vespertinas hostie. r sicr i natali dñi celebrat missa de nocte. eo q̃ tũc dñs fuit nat' d vgine. sz ꝫ istud dictũ videf esse qd dr. s. Agnũ eiusdẽ ãni rc. xps aũt si fuit imaculat' p ño ãno q̃ fuit nat'. Ad qd dicẽdũ q̃ vitas hebraica nõ dr. eiusdez ãni. sz sic hz. Agnũ ãni sui. Quis ãt ann' ẽ ipi' xpi sic r oẽ tps hebreoz. rnũj. Jesus xps beñ r hodie ipe r i secula. marie tps grẽ. ei' anni dicũf ãni xpi. a Hec dicit. Hic ponit tertiũ icidẽs qd ẽ d donatoib' pricipis. q: si dederit portiones sue hereditatis vni d filijs suis remanebit illi filio r heredib' suis. si ãt det alteri durabit donatõ vsq; ad annũ iubileũ r si vltra. De possessionib' vo ppli sibi subtrahi si poterit accipe r filijs suis dare. r his dictis patz lra cũ dr. Si dederit princeps rc. b Et intro. me rc h ponit q̃rtũ icidẽs qd ẽ d coq̃nis. r pulo d coq̃nis p sacerdotib' cũ dr. Et introduxit me. s. ãgel' apparẽs i specie viri
c Per ingressũ q̃ erat i latere porte rc. siẽ. s. descriptũ

est cū ageret ō gazophilacijs australibꝰ ꝛ aqlonarijs habitatōr iacerdotū deputatꝰ. d Et erat ibi locꝰ vergēs ad occidētē. i q erāt coqne p sacerdotibꝰ. tō subdit.

e Vbi coquēt sacerdotes p pēto ꝛ p delicto. Jstoꝝ em sacrificioꝝ vna ps erat dñi. s. adeps. q i altari holocausto rū eburebat. ꝛ iāgui q ad crepidinē effundebatur. carnes vo ce dūt i vsum sacerdotū ideo sancte dicunt.

f Vt nō esse. i atriū exteriꝰ. i. ad loca vbi admittunt laici.

g Et sanificet pplm. i. tāgat rē sanctā. vl cō municet cū scīs. i. sacerdotibꝰ qō nō dz facere. ꝛ sic sanificet magis ḃ accipit p oppositū. i. sequeretur agit de coqnis p populanibꝰ

h Et eduxit (cū dño me i atriū exteriꝰ. cuius figura descripta est su

i Et ecce atria (pen olū. sc. i. qōdā spaciū q̄dratū erat i q̄libꝫ angulo exterioris atrij. ita q̄ murꝰ medi cingēs atriū exteriꝰ claudebat qlibet atriolū in duobꝰ lateribus. ꝛ murꝰ bassus alia duo latera opposita.

k Quadra. cubi. perlōgus. ꝛ. xxx. p latū. Et tō ista atriola q̄drata sūt si eq̄latera. s. cū atriū interiꝰ describit eq̄latere. ꝛ murꝰ exterior totꝰ eq̄liter vt patuit ex p̄dictis. ḃz ō muro medio cingēte atriū exteriꝰ. nō ḃt aliq̄ certitudo ex textu. nec ponūt hebrei ipm eq̄latere.

l Et culine. i. coqne sm latinos. sm hebreos vo culine sūt fornelli sup q̄s ponunt caldaria. ꝛ ō subꝰ ignis. ꝛ sic

m Subter porticꝰ. i. atrij interioris. nā (ut idē redit. porticꝰ iste sūt fabricate i supiori pte atrij exterioris. iste vo culine i inferiori ei pte. n Per gyrū. in q̄tuor anguꝰ. ex q̄ vidēt q̄ expositores latini ponēres istas culinas i lateribꝰ porticuū male dicūt. sic em ponunt in eq̄liter motis cū porticibꝰ. ḃ aūt dicūt expīsse esse subt porticus Jtē thalami porticuū orientaliū sm descriptōez coꝝ lumē hꝫ si pñt. sic ꝛ ipumet procedūt. nisi ex illa pte i q̄ sm eos ponunt coqne. ꝛ sic si sup coqnas sut edificiū dicti thalami nullo mō lumē hꝫ pñt. Si āt dicāt q̄ sunt sub diuo. cū sum ꝛ feror ascēdētes ō coqnis. reddūt habitatōez thalamoꝝ ineptā. ppt q̄ scīdū q̄ coqne siue culine ponende sūt i atriolis. ppt q̄ i mediate pꝰ atriola loq̄t ō coqnis. q̄ etiā exprimit cū subdit. o Hec ē dō. i. locus.

p Culinaꝝ i q̄ co. mini. do. dñi. i. ꝙuite ad ḃ dispositi ꝛ q Victi. po. i. illā ptē victimaꝝ pacificaꝝ q̄ cedit (ut dicti. i vsum offerētiū. ps aūt q̄ cedebat in vsum sacerdotū coquebat i gazophilacijs sacerdotū. vt supra dictū est.

In. c. xlvi. vbi dicit in postil. Et agnū. istā lram ꝓtinuat Hieronymꝰ.

Hec sacrificiū ō q̄ ḃ fit mētio nō ꝓt exponi ō iugi sacrificio ō q̄ agit Exo. xxix. vbi ꝓcipit cū eo offerri decima ps ephi similē. ḃ aūt sexta pars ephi. ibi etiā q̄rta hyn olei. hic vo tertia. ubi ꝓcipit fieri cū eo libamen q̄rta pars hyn. hic vo nulla fit mētio de libamine vini. Cōstat aūt q̄ ezechiel non poterat mutare eā q̄ ꝓcepta erāt in lege mosaica. pīsertim i sacrificijs. vñ. q. Paral. viij. Cū obtulit salomō holocaustā dño super altare dñi q̄ cōstruxerat ante porticū vt p singulos dies offerret in ea iuxta ꝓceptū moysi. vñ expositō hiero.

Additio.

possessione eoꝝ. ꝛ ō possessione sua hereditarē dabit filijs suis: vt nō dispergat pplm meū vnuſq̄sq; a possessiōe sua. b Et introduxit me c p ingressū q̄ erat ex latere portę in gazophilacia sctuarij ad sacerdotes: q̄ respiciebāt ad aq̄lonē. ꝛ erat ibi locus vbi cōgēs ad occidēdē. ꝛ dixit ad me. Jste est locꝰ vbi coquēt sacerdotes p pēto ꝛ p delicto vbi coquēt sacrificiū: d vt nō efferāt i atriuz exteriꝰ: e ꝛ sanificet pplm. f ꝛ eduxit me i atriū exteriꝰ et circūduxit me p q̄tuor angulos atrij. g Et ecce atriolū erat i angulo atrij atriola singla p angulos atrij. Jn q̄tuor angul atrij atriola dispositaꝝ. xl. cubitorū p longū ꝛ triginta p latuz. Mensure vnius q̄tuor erāt Et paries p circuitū ambiens q̄tuor atriola ꝛ culine fabricate erāt h subter porticus p gyrū. Et dixit ad me. i Hec ē domus culinaꝝ in q̄ coquēt ministri domꝰ dñi victimas pplī.

XLVII.

Et duxit me ad portam domus: a ꝛ ecce aque egrediebāt b subter limē domꝰ ad orientē. c Facies em domus respiciebat ad orientē. d Aq̄ aūt descendebant in latus templi dextr ad meridiez altaris. e Et eduxit me p viā portę aquilonis: ꝛ conuertit me ad viā foras portaz

Replica.

In. c. xlvi. vbi dz. Et agnū eiusdē anni. ꝛc. qō beatus hiero. exponit ō materia oblatōis principū. postillator aūt ō oblatōe sacerdotis. q̄ dz iuge sacrificiū. Burg. aūt p brō hiero. dicit postillatoris expositionē stare ñ posse. qz Mu. xxviij. auctoritate dei ponit formā q̄tuas ꝛ q̄litas offerēdoꝝ i iugi sacrificio. ꝛ stat autē ezechi. lē legē mosayca ñ posse mutare. Ad qō rñdeo. q̄ ꝓcepta ḃ data ñ sūt ezechielꝫ dei cui ē odere legē ꝛ inf ptari. sm q̄titatē ꝛ q̄litatē. imo sm substātiā sacrificioꝝ. vt pz ꝛō totalr ceremonialia auferēte ꝛ legē i multꝰ mutente. nec valet expositio quā burg. ā aduersorū sue opinionis assumit. qz cū ō ḃ sacrificio dz i lra q̄ debeat fieri q̄tidie ꝛ sp mane. Bur. exponit. i. ꝓcipe acceptāte q̄ssi a principis voluntate debeat ꝛ oporteat dñi ꝓceptū ꝛ ei⁹ executio deprehendere. qđ falsum videtur. quia si ꝓceptor non acceptauerit interrumpitur ꝛ ñ fit quotidie semper mane. ꝛ ita nō meret dici iuge legitimū ꝛ sempiternum que omnia in hoc sacrificio dicunt. ūn littera. nec bene respondet Burg. rōnibꝰ postil. nō primę. qz videt q̄ nō fuit illa oblatio ꝓpria spōtanea. Nā iuge legitimū ꝛ sempiternum nō ꝓt dici spontaneū. Et sic fingit Burg. illud qđ dicit ad scām rōez. q̄ videlicet possit interrupi. qz tāc si esset sp mane iuge ꝛ cetera q̄ in lra dicunt ō hoc sacrificio. Burg. aūt vsq; ad finē huius libri aliq̄ dicit valde vtilia. ḃz nō ꝑbat. ꝛ qz nō sunt directe ꝫ postil. nō est ꝓpositi negocij circa ea amplius immorari. sequit.

Capitulū. XLVII.

Et conuertit me. Hic ponit quintū ītcidēs qđ ē de aq̄s egredientibꝫ de tẽplo, ⁊ diuidit in tres ptes. nā prīo describit eaꝝ ort⁹, secđo pgressus ibi. Et cōuertit me, tertio ornat⁹ ⁊ effect⁹ ibi. Et dixit ad me, cir

a Et conuertit me, ad por. do. i. templi. (ca primū dr.

b Et ecce aq̄ egre. p modū fōticuli scatu-

c bubter. (rientis. li. do. ad orientē. i. fluē tes inde ad orientem

d Facies eiꝰ do. i. ostiū tẽpli. Dicūt aūt expositores latini q̄ lumē vñ dicunt̄ h̄ aq̄ oriri ē lumē porticꝰ tẽ pli, sz text⁹ seq̄ns vtz

e Aq̄ (dicere cū dr. an. descē. in la. tẽpli dextrū. h̄ aūt cē nō pt si oriri dicant̄ subt̄ li men porticꝰ tẽpli. q̄ fluūt ad orientē vt dictū est. tẽplū aūt ē ad occidētē resp cū porti cus. ⁊ ideo dico cū he breis q̄ lumē vñ dicū tur egredi. ē lumē scīi sctoꝝ. Aū. j. dr de ist⁹ aq̄s q̄ egrediunt̄ de scūario. qđ ꝓprie dr̄ sctosctoꝝ. ⁊ unde trās ibāt p tẽplū declinā do aliq̄tulū ad latus dextrū. ⁊ unde ad por ticū tẽpli. ⁊ postea ad atrū iteri⁹ fluēdo sp vsus orientē iter altā

exteriorē viā q̄respiciebat ad orientē[b] Et ecce aq̄ redū dantes[c] a latere dextro cuz egrederet̄ vir ad orientē q̄ hēbat funiculū ī mānu sua[k] ⁊ mēsus ē mille cubitos, et trāsduxit me p aquā vsq̄ ad talos. Rursūq̄ mēs⁹ ē mil le ⁊ trāsduxit me p aquā vsq̄ q̄ ad gēua[s]. Et mēs⁹ ē mille ⁊ trāsduxit me p aquā vsq̄ ad renes. Et mēsus ē mille torrentē quē nō potui ptrāsire qm̄ increm̄uerāt aq̄ pfūdi torrētz q̄ nō pt trāsuadari. ⁊ dixit ad me. Certe vidisti fili hoīs. Et eduxit me, et cōuertit ad ripā torrētz. Cūq̄ me cōuertisset ecce ī ripa torrentis ligna mlta numis ex vtraq̄ pte. Et ait ad me. Aq̄ iste q̄ egrediunt̄ ad tu

mulos sabuli orientalis, et descendūt ad plana deserti, et intrabūt mare[r] ⁊ exibūt[o] ⁊ sanabūtur aque. Et oīs aīa viuēs[r] q̄ serpit[o] q̄cunq̄ venerit torrens, viuet, ⁊ erūt pisces mlti satz, postq̄ venerūt illuc aq̄ iste. Et sanabunt̄ ⁊ viuēt oīa, ad q̄ venerit torrēs, ⁊ stabūt sup il la piscatores[t] Ab engaddi vsq̄ ad engalli siccario sagenaꝝ erit. Plurime speci es erūt piscīū ei⁹, sic̄ pisces maris magni mltitudinis nimie. Jn littoribꝫ aūt ei⁹ [u] ⁊ ī paludibꝫ[v] nō sanabun tur[x] qz ī salinas dabūt̄. Et sup torrentē orient̄ ī ripis ei⁹ ex vtraq̄ pte ome lignū po mifer[y]. Nō defluet foliū ex eo ⁊ nō deficiet fruct⁹ eius

que dicta diuisio videtur ficticia maxime, qz textus hoc nō dicit sz magis ꝓtiū. ⁊ nō dico cū hebreis q̄ aq̄ iste pmū riuū pcedūt de loco originis vsq̄ ad exitū de muro exte rioris. ⁊ adhuc iste riuus ām hebreos ē valde puus. Nam vbi trāslatio nra hz Et ecce aq̄ redū dantes a latere dextro

Jn hebr. hz. Et ecce aq̄ ꝓpialātes ⁊c. i. ita tenuis sicut aq̄ exiēs de ore phiale, vt expo nūt hebrei.

l Et mēsus ē mille ⁊c. describit ꝓgres⁹ aq̄ ām ei⁹ augmē tationē. ⁊ pz ex dictis littera vsq̄ ibi.

l Et dixit ad me, scz m Certe vidisti, angls. disti. i. sicut vidisti sic certitudinaliter fiet, ām tū sanū ꝓphete intel lectū, de q̄ dicit ī fine n Et eduxit me, hic pōt describi ornatus fluminis ⁊ effect⁹ ⁊ pri mo tāgit ornat⁹ cuz o Ecce in ri. dr. (dr. rētis ligna mul. ni. i. arbores fructifere et pulcre. pōt tāgi effe p Aq̄ (ctus cū dr. iste egre. ad tumu. sa. orien. i. ad iordanem q̄ ē in pte orientali ter re sctē. ⁊ cursū suo tra hit hareñ. ⁊ sic facē tu mulos sabuli ī alueo suo p loca. in heb. hz.

f Ad meridiē. dr. ät h ps meridionalē dextera. qz fluctus istar aq̄r ē ab occidēte ī orientē vtz ex ꝓdictis. Nō vo pce dēs ab occidēte i orientē hz ptē meridionalē ad ptē dexte

g Et quer. me. h pōt describi istar (nū. vtz ad sensum. aq̄r pgress⁹. Circa qđ sciēdū q̄ expositores latini dicūt q̄ iste aq̄ ab suū egressuz de atrio iteriori diuidunt̄ ī q̄tuor riuulos. q̄r vn⁹ vadit ad coq̄nas porticū australiū alt⁹ ad coq̄nas porticū aq̄lonarū. alt⁹ duo ad duo late ra porticū orientaliū. vbi sūt ām eos ponūt̄ coq̄ne. ⁊ isti q̄tuor riuuli p⁹ eoꝝ egressuz de porta orientali exteriorꝭ muri reflectūt̄ ⁊ quenūt ī vnū. Sz hec diuisio vēra te rtui cū dr. Et conuertit me ad viā foras portā exteriorē ⁊c. q̄ seq̄t. h Et ecce aq̄ redū. i. egredientes. i Ad lat. dext. sz porte oriental exteriorꝭ muri. Si ät eēt dicta diuisio a q̄r sicut ipi dicūt, ita egrederent̄ a latere sinistro sic a de xtro. nā ām eos egrediunt̄ p q̄tuor loca q̄r duo sunt ad dexterā porte. ⁊ duo ad sinistrā. Jt ponāt dicta diuisiōes ꝓpter duplicē cāz. vna ē vt aq̄ fluāt coq̄nis porticū. et hec ē nulla. nā coq̄ne nō sūt ibi ponēde. vt ostū ē. sz. Alia cā ē vt lenite lauēt ibi hostias. ⁊ h sūt vē nulla. q̄ sic ptz ex textu seq̄nti aq̄ iste q̄tupl⁹ ptēdunt̄ vsus orientē. sc. ma iores. ⁊ sic dr ī textu p⁹ egressū eaꝝ de muro exteriori mē suranē mille cubiti. ⁊ tū ibi adhuc aq̄ ē pua. ita q̄ attīgit solū vsq̄ ad talos seu canillas pedū ām hebr eos. Et oz vlteri⁹ dicere q̄ sunt mlto miores ꝓpe locū originis. i. ān atrio iteriori. si ibi diuidāt̄ i. iij. ptes. ⁊ sic nō apper q̄ ille ī illis possint hostie lauari. sz k illa cā magis ē ad oppositū qz nō diuisa melius decuret dicere iuxta q̄ diuisa. ꝓpte

Ad terminū orientalē. ⁊ redit in eandē sniam. nam iordanis fluuius est termin⁹ orientalis terre promissionis. q̄ eiꝰ filij usq̄ habuerūt possessionē vltra. h fuit p accidens eo q̄ habitatores illius terre noluerūt eis ꝓcedere tran situ pacifice. sz mouerūt ō eos bellū. quibꝰ devictis filij usq̄ iure belli possederūt terrā eoꝝ. q Intrabūt mare. i. mortuū siue salis. r Et exi. nam iordanis flum⁹ trāsit p illud mare sicut iordan⁹ p lacū Iosane. s Et sanabunt̄ aq̄. a salsedine ⁊ amaritudine. q Et omis aīa viuēs. i. omne aīal. r Que serpit, serpere dicunt̄ aīalia q̄ mouent̄ sine pedibꝰ. inter q̄ sunt pisces.

s Quocūq̄ ve. torrēs viuet. illud eiꝰ mare dr mortuū eo q̄ aīal nullū ibi viuit, vt dr. ij. metheororꝝ. sz p aquas istas ibi descēdētes dulcorabit̄ illud mare. ⁊ viuūt ibi pi sces in magna multitudine. ⁊ sic ptz lra vsq̄ ibi.

t Ab engaddi vsq̄ ad engallū. duo sunt loca sup q̄ pi scatores siccabūt rhetia sua. v Jn littoribꝫ aūt ei⁹. vbi crescūt canne. x Et in paludibꝫ. vbi aque egredi entes de ripis stant p modū stagni.

y Non sanabunt̄. a salsedine. ⁊ subditur causa.

z Quia in salinas dabunt̄. p ꝓdumento cibor⁹ ⁊ pulmē toꝝ ꝓfiter resumit ornatus fluminis cū dicit. Est sup torrentem ⁊c. ꝓpter lra vsq̄ ibi.

5 Per singulos mēses afferet primitiua. i. fructus sufficienter maturos ad esum. cetera patēt. Et qm̄ completa sunt omnia ad dispositiones templi ⁊ edificiorꝭ ptinentia, hic ponenda est figura repsitans simul totū edificium. qđ ꝓptes ēt supius figuratū. asta tamen repsentatio rit sm̄ lineas fundamentales tantum.

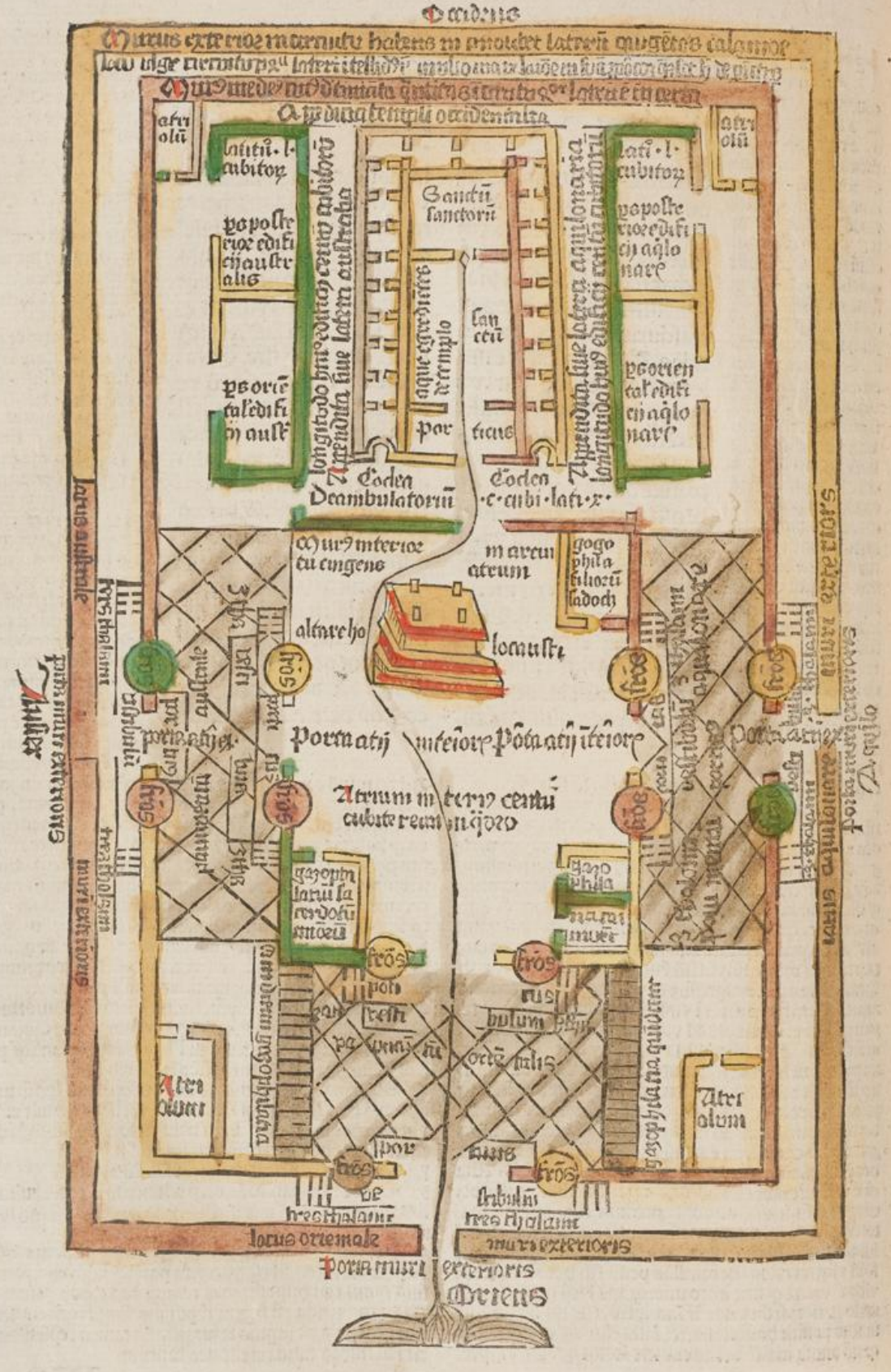
Occidens
Sanctū sanctorū
Codea Deambulatoriū
Codea
Porta atij interiore
Atrium interius centū cubitorum
locus orientale
Oriens
Auster

a Hec dicit dñs. superi⁹ a principio. xlv. ca. inthoata fuit ösc i prio terre diuidende ⁊ descriptis q̄busdā i cidētibꝫ interpositis hic scriptura reuertit ad ōscribēdū vsq; dimissionē, prius inchoatā. Et prio ponūt bu⁹ius terre termi. scdo modus diuidēdi. ibi Et diuidetis. pria i q̄ tuor fm q̄tuor termi nos h⁹ terre. Et prio describit termin⁹ aq̄lonaris, scdo terminus orientalis ibi. Porro plaga orientalis. tertō australis. ibi. Plaga aūt australis. quarto occidētal' ibi. Et plaga maris. Circa ptes istas q̄tuor ꝓsideranda q̄ ciuitates h nominate ⁊ loca nō stringūt fines termi norū sunt ꝓpinq̄. sicut si diceret q̄ villa vernonēsis est terminus normānie ⁊ sus qui' eo q̄ inter ipam ⁊ riuum diuidentē a frācia normāniaz nō est alius locus notabilis nec spāciū magnum terre. hz q̄si dimidia leuca. Et ptz hēa paucis exceptis. q̄ discur/

b Quia ioseph⁹ duplicē funiculū hz. ⁊ h⁹ fuit ex ordinatiōe iacob q̄ adoptauit in filios manassen ⁊ ephraī filios ioseph Benef. xlviij. vt essent capita duar⁹ tribuū. ⁊ hēnt possessiones in terra pmissois sicut alie tribꝰ. c Sup quā le uauī ma. me. p modū iurādi. d Ut dare pribꝰ vris. qō ptz de abraā. Gen. xxij. Per memetipm iurauī dicē do e Hic ē aūt termin⁹ ter. ad plagā septētrio(minus rē. nalē. i. determinantē lat⁹ aq̄lonare. f Et erit termi/nus a mari. i. incipiēs a mari mediterraneo vs⁹ occidētē g Usq; ad atrīū enon. i. pcedēs vsus orientē vsq; ad locū ist̄ū. h Termin⁹ damasci. i. de termis h⁹ ciuitat⁹ Emath eīn ⁊ istud atrīū sunt i ꝓfinio damasci ⁊ sub eius dnio. nō quasi p eadē terminatiōe accipiūtur. i Et ab aq̄lone vsq; ad aq̄. nō intelligit p hz distēsio vsus aq̄lōez vltra terminū ꝓdictū. hz termiatio lateris aq̄lonaris q̄ hz duos termios. vt dictū ē ⁊ vterq; notat hic aquilo.

l Porro pla. orientē. de me. au. ⁊ de me. damasci. ⁊ sic incipit plaga orientalis a loco in q̄ terminat septētrionalis cū dr. De medio aurā ⁊ de medio damasci. i. de confinio l Et de medio galaad. q⁹ lat⁹ orientā (ytriusq; q̄ ē idē. le transit p ꝓfinia terre galaad. q̄stū ad terrā acq̄sitā mō supradicto. m Et de me. ter. israēl. i. pmisse israēl.

n Jordanis disterminās. lat⁹ orientale. o Ad mare orientale. i. pcedēs ad mare mortuū siue salis. q̄ ē in termino plage orientalis terre pmissionis. p Et torrēs. q̄ dicit torrēs egypti. q̄. Paral. vij. q Usq; ad mare ma

7 Per singl'os mēses afferet primitiua q⁹ aq̄ ei⁹ d sanctuario egredient̄. Et erūt fructꝰ ei⁹ i cibū ⁊ folia eius ad medicinā. 8 Hec dicit dñs de⁹. Hic ē fin⁹ i q̄ possi/debit⁹ trā. in. xij. tribub⁹ israel. q⁹ ioseph duplicē funiculū hz. 9 Possidebit⁹ aūt eā singl'i eq̄ vt fr̄ su⁹ sē quā leuaui manū meā vt darē pribꝰ vris. Et cadet tra h vobꝭ ī possessionē. e Hic ē ät termin⁹ terre ad plagā septētrionalē a mari magno via ethalō veniētibꝰ sedada emath berotha sabarī. q̄ ē iter terminū damasci ⁊ ꝓfiniū emath dom⁹ thicō. q̄ ē iuxta terminū auran. et erit termin⁹ a mari⁵ vsq; ad atrīū enō⁶ termin⁹ damasci ⁊ ab aq̄lone ad aq̄lonē termin⁹ emath. plaga septentrionalis. 17 Porro plaga oriental' de medio auran ⁊ de medio damasci ⁊ ō medio galaad⁷ ⁊ de medio terre israēl⁸ iordanis disterminās⁹ ad mare orientale, metiemū

plagā orientelē. Plaga aūt australis meridiana a thamar vsq; ad aq̄s ¹⁰dictiōis cades⁷ ⁊ torrēs⁹ vsq; ad mare magnū, ⁊ hec ē plaga ad meridiē austral'. 11 Et plaga mar⁹, mare magnū a confinio p directū donec venias emath. h ē plaga mar⁹. c 12 Et diuidet⁹ terrā istā vob⁹ p tribꝰ israēl ⁊ mittetis eam ī hereditatē vob⁹ ⁊ aduenis q̄ accesserint ad vos q̄ gēuerint filios ī medio vr̄m, ⁊ erūt vob⁹ sicī indigene inter filios israēl. Vobiscū diuidēt possessionē in medio tribuū israēl. 13 In tribu aūt q̄ cū q⁹ fuit aduena, ibi dabitis possessionez illi, ait dominus deus.

.XLVIII.

1 Et hec noīa tribu/um⁹ a finib⁹ aq̄lōis iuxta viā ethalō pgētibꝰ emath atrīū enō⁶ fin⁹ damasci ab aquilone iuxta viam emath, et erit ei plaga orientalis mare dan vna. c 2 Et a termino dan⁵ a plaga

gnū. latus eīn australe terre pmissiōis incipit a ciuitate thamar. ⁊ pcedit vsq; ad torrentē egypti. ⁊ ad mare mediterraneū. r Et pla (termīat⁹ ga maris. s. occidētalis, nam mare mediterraneū claudit totū lat⁹ occidētale tre pmissionis. et dr mare magnū respcū maris mortui, q⁹ ē q̄daz lacus. ⁊ q⁹ piūgit occasiono in termio occidentali terre hitabilis.

s Donec venias e/math. ista emath est alia a supradicta que longe ē a mari mediterraneo, ista vo iuxta mare alr nō ei terminaret lat⁹ occidētale illi⁹ terre.

t Et diuidet⁹ h ꝓsit describit modus diuidēdi terrā dco mō terminatā. ⁊ prio q̄/tū ad extraneos, scdo q̄tū ad intraneos in prin. se. ca. Circa primū dr. Et diuidetis terrā istā vobis seq̄/r v Et aduenis q̄ accesserint ad vos ō gētilitate ꝓuersus ad ur r Qui ge(dalsmū. nu. fi. ī me. ve. p⁹ suaz ꝓuersionē, sic ad eos

ptinet hereditas pfm. y Et erūt vo. sicut indigene. ter fi. israēl. h fido hereditatē sicut ipi. z In tribu aūt q̄cūq; fuerit aduena. i. q̄cūq; trib⁹ ꝓuerterit gentilē ad iudaismū dabit illi possessionē in sorte sua. vt sic nutriat eū ī cultu vni⁹ dei, sicut adduxit eū ad cultū diuinum.

1 Et hec noīa. h describit terre diui/sio q̄tū ad intraneos. ⁊ diuidit i tres ptes. quia prio describit sortes. vij. tribuū, scdo sortes sacerdotū leuitar ciuitatis q̄ principis ibi. Et sup terminū iuda. tertio describunt sortes. v. tribuū ibi. Et reliqs tribubus. Circa primū sciēdū q⁹ sic. s. dictū est. sortes tribuū incipiūt a termio orientali tot⁹ terre. ⁊ termiant ad mare mediterraneū q̄ ē termin⁹ occidentalis. Inter istos aūt duos termios accipit lōgitudo cuiuslibet sortis ⁊ latitudo ab aq̄lone vsus austrū, pcedēdo. Et pria sors incipiendo a pte aq̄lonari ē ipi⁹ dan. scda aser. tertia nepthalim. q̄rta manasse. q̄nta ephraim. sexta ruben. septia iude. fm modū supius figuratū. xlv. ca. ⁊ hoc est q̄ dicit,

b Z fini. aq̄lo. incipiendo latitudines sortium.

c Iuxta viam ethalon pgen. emath. q̄ iste ciuitates sē in termino aq̄lonari totius terre. vtz ex ꝓdictis.

d Et erit ei plaga oriental' mare dan vna. i. sors dan fm suā lōgitudinē ptinebit itet orientalē terminū tot⁹ terre. mare mediterraneū q̄ ē termin⁹ occidentalis terre.

e Et a termino dan. i. iuxta terminum dan.

f A plaga orientali ꝛc. id ē. ab orientali termino terre

g Usq; ad plagam maris.i. usq; ad occidentalē eius terminū pmeodit longitudo sortis aser. & sic exponat lra ō aliis locis. h Et sup terminū iuda. h pnt describūtur qttuor portiones, & dividit in qttuor ptes fm qttuor portiones q patebūt plequēdo. Notanda aūt q; ꝓsideratis his q. s. dicta sūt v.c. & inspecta ei. guta patet p magna ꝑte ea q dicuntur ō de utis qttuor portionibus. Primo igit determinat eor spaciū cū ōr. i Et sup terminus iuda. i. iuxta locē eius. j A plaga orientali usq; ad plagā maris ita e a termino orientali usq; ad occidentalem. nō m totius terre, sed rr. ꝰ portionū. scz sacerdotū leuitar & ciuitatis.

k Erūt primitie, qr in ipis est templum. l Quas sepabitis. a portiōibus aliis. m Viginticubitos milibus calamis latitudinis & lōgitudinis. Tres eīi portiones dicte sūt iuncte faciunt spaciū q̄dratū eq̄latū cui⁹ quodlibet lat⁹ est. xxv. miliū calamo n Sicut sin gule ptes &c. sic portiones tribuū incipiunt ab oriente & fmiant in occidentem. fm longitudinē suaz uta; & iste tres ab inuicem diuise scz in hoc cōueniūt q; sortes tribuū incipiūt a termio orientali totius terre. & in eius occidentalē terminū finiunt. o Istere tres portiones non sic nisi cuz eis ponat portio principis versus orientē & occidentem. etz in figura supius posita. xlv. c. ostit describit portionem sacerdotum dicēs. o Et erit sanctuarius in medio eius. i. templū in portione sacerdotū. vtz ex seqn tibus. p Primū ieqs sepabitis dño. i. sacerdotibus ministris domini. q Longitudo. xxv. milibus. s. calamis ab oriente in occidentem r Et latitudo. x. miliū ab aquilone in austrū. ostit describit qttuor latera huius portionis sacerdotū dicens. s Ad aquilonem. i. latus aq̄lonare. t Longitudinis viginticubitos milia. qr mēsurat longitudinē huius portionis. & idem est de latere meridionali. qō er opposito silr mēsurat fm longitudinē. Latus aūt occidētale qō est ꝓxus mare. est tm. x. miliū calamor & silr orientale. qr mēsurat er opposito latitudinem huius portionis. & sic ptz lra usq; ibi.

v De filijs sadoch. q. d. sacerdotes ministrantes in ꝺ sanctuario erunt iusti & mundi ab idolatria.

x Sed & leuitis &c. hec est scda pars in q̄ describit portio leuitar. q̄ silis est oīno in longitudine & latitudine portioni sacerdotum. & sic paret littera.

y Quinq; milia. hic ꝓfit agitur de portione ciuitat⁹ cuius longitudo ē. xxv. miliū calamor & latitudo. v. miliū. & hoc ē quod dicitur.

z Quicq; milia āt q̄ supsunt in latitudine scz totius spaciī trū portionū dictar q̄ latitudo est. xxv. miliū calamor. vt dictū ē. s. huius aūt latitudis portio sacerdotū capit. x. milia & portiole uitarū. x. & sic non restāt nisi. v. milia q̄ faciunt latitudinē portionis ciuitatis.

3 Per. xxv. milia. ꝓphana erūt vobis &c. id est. v. milia latitudinis dicta ptensa p xxv. milia longitudis facīūt portionē ciuitatis q̄ dividit tres ptes. s. in ciuitatez et eius suburbana & agros ꝓ sermētibus vtz in figura. s. xlv. cap. Quaūt iste ptes dicūtur ꝺ ꝓphana ꝺ ē large accipiēdo. s. ꝓphanam ꝓ cōi vel laico q̄ deputant⁹ vsibus laicorum. ostit describit mēsura illar trīū ptiū. & ꝓio ciuitat⁹ a Et he mēsure &c. vbi describit hec ciuitas i (cum ōr. q̄dro eq̄latero. cui⁹ q̄libet lat⁹ cōtinet q̄ttuor milia calamor. & quingentos. & sunt q̄ttuor latera ō q̄ttuor ptes orbis. & ptz lra. ostit describunt suburbana cum dicit.

b Sunt aūt suburbana ciuitatis. et sicut dicit ra. sa. suburbana dicūtur loca in circuitu ciuitatis. in quibus non possunt domus edificari. nec cultura fieri vinearū vel segetū & hmōi. sed sunt ad recreatiōem ciuiū. quoꝝ latitudo iuxta murum ciuitatis describit cum dicit.

c Ad aq̄lonē ducenta quinquaginta. s. calami & similiter ad alias tres partes & patet Consequēter describitur

d Qō aūt reliquū (portio seruentiū ciuitati cū dicit. fuerit in longitudine ciuitatis portionis fm suam totalitatē. & dicit in longitudine. qr ciuitas cū suis suburbā

nis occupat .v. milia calamos in quadrũ. vtz ex p̃dictis
sed sic de latitudine tot⁹ portiõis nihil remanet vsus a
q̃lonẽ ⁊ vsus austrũ. sz de lõgitudie eius vsus orientem
remanẽt .x. milia calamo⁹ ⁊ tñ vsus occidẽtem de q̃b
e Et erunt fruges eius. quia colebantur. (subdit.
f in panes. i. p pa
nibꝰ factẽdis.
g Dis q̃ fuiũt ciui
tati. dicit ḣ glo. hebra
ica q̃ isti fũt gabao
nite q̃s iosue deputa
uit ad fuitiũ cõtatꝰ.
Josue. ix. Sz ḣ nõ est
ita. q̃ iosue nõ õpu
tauit eos nisi ad fui
endũ de aq̃s ⁊ lignis
in domo dei. vtz ibi
dẽ. Cuius aũt ḣ de
scribit separata a tẽplo
p totã portionẽ leui
tarũ. cui⁹ latitudo est
x. miliũ calamo⁹ ⁊ ute
rũ p magnã ptem la
titudinis portiõis sa
cerdotũ vtz ex p̃dictꝰ
Jtẽ de istis fuiẽtibꝰ
statim subditur.
h Seruiẽtes aũt ci
uitati opabunt. in di
uersis officijs ciuita
tẽ custodiẽdo. malefa
ctores puniẽdo. ⁊ pa
cẽ inter ciues ꝓseruã
do ⁊ hmõi.
i Ex oĩb⁹ tribubus
israẽl. i. hoĩes ad ḣ apti
assumẽnt ex oĩb⁹ tri
bubꝰ israẽl indifferẽter ⁊ si
ne acceptiõe. de quibꝰ tribubꝰ nõ sunt gabaonite.
k Hõs primitie tẽ. recapitulatio est mẽsure spaciꝰ ꝓti
nentis portionẽ sacerdotũ. leuitaꝝ ⁊ ciuitatis q̃ est. xxv.
miliũ calamo⁹ in quadrũ. l Hõ aũt. hic ꝓfir descri
bitur portio principis. cui⁹ latitudo ẽ. xxv. miliũm cala
mo⁹. sicut ⁊ spaciũ triũ portionũ p̃dictaꝝ. lõgitudo vo
eius a latere orietali triũ portionũ p̃dictaꝝ vsq̃ ad ter
minũ orientalẽ totius terre. s. determinate. ⁊ sit a late
re orientali earũdẽ vsq̃ ad terminũ occidentalẽ eiusdem
terre. ⁊ ḣ est q̃ dr. l Hõ aũt reliquũ fuerit prin. erit
ex omni pte. in heb. hẽ. Hinc ⁊ inde. q̃ in pte orietali et
occidẽtali tñ respcũ triũ portionũ p̃dictaꝝ ẽ portio pri
m Primitiaꝝ scrũarij. in istis princi (cipis. iõ subdit.
tis intelligi ꝑ portio sacerdotũ ⁊ etiã leuitaꝝ ⁊ sit⁹ ciuita
n Et possessionis ciuitatis e regiõe. xxv (tis. iõ subdit.
miliũ primitiaꝝ. tres eĩ portiões p̃dicte lateraliter iun
cte facũt. xxv. milia calamos p quadrũ. vt. s. dictum est.
o Vsq̃ ad terminũ orietalẽ. i. a latere orietali dictaꝝ
primitiaꝝ vsq̃ ad terminũ orientalẽ totius terre est sup
ple. portio principis. p Sed ⁊ a mari e regiõe. xxv.
miliũ. i. a latere occidẽtali dictaꝝ primitiaꝝ qõ vocaꝝ hic
mare eo q̃ est vsus mare mediterraneũ. q Vsq̃ ad
terminũ maris. i. vsq̃ ad litꝰ maris totã terrã termiantꝫ
r Erit in ptib⁹ principis erit. i. de possessione eius.
s Et erũt primitie scrũarij ⁊ sanctuariũ tẽpli in medio
eius. i. possessionis principis. nam ab oriẽte ⁊ occiden
te includit dictas primitias. vt dictũ est. Cõsequẽter ofi
ditur quid sit a latere australi ⁊ aq̃lonari. cum dicitur.

fuerit in longitudine ꝑm
primitias scrũarij. x. milia
in orietẽ. ⁊ x. milia in occidẽ
tẽ erũt. sic primitie scrũarij
c ⁊ erũt fruges ei⁹ in panes
his q̃ fuiũt ciuitati. d Ser
uiẽtes aũt ciuitati opabunt
e⁺ ex oĩb⁹ tribubꝰ israẽl. f Omẽs
primitie. xxv. miliũ. p. xxv.
milia i q̃drũ sepabũt in pri
mitias scrũarij ⁊ in possessi
onẽ ciuitatis. g Hõ aũt reli
quũ fuit. principis erit ex oĩ
pte h primitiaꝝ scrũarij h et
possessiõis ciuitatis e regiõe
xxv. miliũ primitiaꝝ i vsq̃
ad ꝛminũ orietalẽ. sz a ma
ri e regiõe. xxv. miliũ k vsq̃
ad terminũ maris. l sil⁹ i ptI
bus principis erit. m Et erũt
primitie scrũarij ⁊ sanctua
riũ tẽpli in medio eius. n De
possessiõe aũt leuitaꝝ o ⁊ hõ

t De possessione aũt leuitarũ ⁊c. hec ꝓpositio de. vno
mõ tenet materaliter. Et sic exponit hugo cardinalis
vt sit sensus. Illud q̃ ptinet ad possessione leuitaꝝ sub
quo nõe intelligũtur sacerdotes ḣ. eo q̃ sũt ex tribu leui
v Et de possessione ciuitatis. i. illud q̃ ptinet ad pos
sessionem ciuitatis.

possessiõe ciuitatis p in me
dio ptiũ pricipis q erit i ter
minũ iuda r ⁊ i ꝛminũ beni
amin s ⁊ ad pricipẽ ptiebit
t Et reliq̃s tribub⁹ erit r̃les
portiões. A plaga orietali
vsq̃ ad plagã occidẽtalem
bẽiamĩ vna. u Et ꝯ ꝛminu
beniamĩ a plaga orietali vs
q̃ ad plagã occidentalẽ sy
meõ vna x Et sup ꝛminũ sy
meõis a plaga orietali vsq̃
ad plagã occidẽtalem ysa
char vna. Et sĩ ꝛminũ ysa
char a plaga orientali vsq̃
ad plagã occidẽtalẽ zabu
lõ vna. Et sĩ ꝛminũ zabulõ
a plaga orietali vsq̃ ad pla
gã mar⁹ gad vna Et sĩ ꝛmi
nũ gad ad plagã austri in
meridiẽ ⁊ erit finis z ꝺ thamer
a vsq̃ ad aq̃s ꝯdictõis ca
des b hꝝditas ꝯ mar magnũ

w Et de possessione ciuitatis. i. illud q̃ ptinet ad pos
sessionem ciuitatis.
x In medio ptium
principis sup. exis.
nam vna ps princi
pis includit pdicta
ab oriente. altera ab
y Erit in (occidẽte.
ter terminũ iuda. ab
z Et inter (aq̃lone.
terminũ beniamĩ ab
austro. ⁊ sic lra ista lo
quit de limitatione
portiõis sacerdotum
leuitaꝝ ⁊ ciuitatis a p
te aq̃lonari ⁊ austra
li. Sed hec expositio
videt esse ꝓria lre im
mediate pcedẽti. q̃ lo
quit de limitatione
portiõis principis si
militer lre immediate se
quenti. cum dicitur.

a Et ad principẽ ptinebit. q̃ ipe exponit extorte sic. i.
ad portionẽ attinget pricipis. nã ad ipam terminat ab
oriente ⁊ occidẽte. Jtẽ hec expositio nõ ẽ solũ extorta. sz
etiã falsa. nã vbi trãslatio nra hz Et ad principẽ ptinebit
Jn heb. hẽ. Et principis erit. Er q̃ ptz manifeste q̃ loqui
tur de principis portione. Dom igit q̃ hec ꝓpositio de
aliq̃ tenet localiter termiatiue. vt cũ dr. talis recessit de
parisius. ly de signat terminũ a q̃ recessit. ⁊ sic tenet ḣ cũ
dicit. De possessiõe leuitaꝝ ⁊c. i. de termio istaꝝ possessi
onũ ab oriente ⁊ occidẽte. pcedit possessio principis vs
q̃ ad terminũ orientalẽ ⁊ occidentalẽ totius terre. ⁊ ter
minat ad sortẽ iuda ex pte aq̃lonis. ⁊ ad sortẽ beniamin
ex pte austri ⁊ eodẽ mõ termin anf tres portiões p̃dicte
vtz in figura. sz scriptura loquit hic de possessione princ
b Et reliquis tribub⁹. Hic ꝓfir describunt sortes (pis.
v. tribuũ existentis a pte australi terre. ita q̃ sors beni a
min fm suã longitudinem situat iuxta portionẽ princi
pis ⁊ ciuitatis. ⁊ ꝓfir alia q̃tuor pcedendo vsus austrũ.
⁊ sors gad est in fine australi totius terre. sicut describi
tur in figura supra posita. xlv. capitulo. q̃ diligenter in
specta patet littera paucis exceptis.
c Ex ꝺtra terminũ beniamin. i. iuxta sortem eius.
d Et sup terminũ symeonis. i. iuxta sortem eius.
e Et erit finis. i. terminus sortis gad. ⁊ p ꝓs termin⁹
australis totius terre.
f De thamar. nomen est ciuitatis existentis in termi
no australi terre inter terminos terre orientalẽ ⁊ occidẽ
talẽ. ideo subditur. g Vsq̃ ad aquas ꝓtradictiõis

chades, de quibꝫ agꝫ hĩ Rūe. xx. ⁊ sūt vsꝫ b He. cōtra (oriētē, ma. ma. i. sors gad p tendit vsꝫ occidētē vsꝫ ad mare mediterraneū, qđ dr ḃ mare magnū respcū maris mortui. ꝓhr ponit recapitulatio brevis dicte diuisiōis cū dr, ḃ ē terra rc. ⁊ vtz.

l Et hi egressus. hec ē vltia ps i q̄ describitur ciuitas edificāda ĩ q̄dro eq̄latero, cui⁹ latera sūt dispolita vsꝫ q̄tuor ptes orbis principales ⁊ quodliber lat⁹ ḃz ĩ lōgitudi-

Hec est terra quā mittet⁹ ĩ sorte tribubꝫ isrl. ⁊ he ptiones eaꝝ ait dñs dr ⁊ hi egressus ciuitat⁹. A plaga septēntrionali q̄ngētos ⁊ q̄tuor milia mensurabis, et porte ciuitatis omnibꝫ tribubꝫ isrl. Porte tres a septētrione. Porta ruben vna, porta iuda vna, porta leui vna, ⁊ ad plagā orientalem q̄ngētos ⁊ q̄ttuor milia, ⁊ porte tres Porta Joseph vna, porta beniamin vna, porta Dan vna. Et ad plagā meridianā q̄ngētos ⁊ q̄ttuor milia metiet⁹ ⁊ porte tres. Porta symeonis vna, porta yssachar vna porta zabulon vna. Et ad plagā occidētalē q̄ngētos ⁊ q̄ttuor milia, ⁊ porte tres Porta gad vna, porta aser vna, porta neptalim vna, p circūitū decē ⁊ octo milia Et nomē ciuitatis ex illa die dñs ibidem Amen.

Explicit Ezechiel, ppha.

ne. calamos q̄ttuor milia q̄ngētos ⁊ tres portas a tribꝫ tribubus denōiatas. dicit l Et hi egress. (igit. cui⁹. i. latera ⁊ porte p q̄s fit egressus. cetera patēt inspecta figura ḃ infer⁹ posita vsq̄ l2 Et no. ci. sup (ibi. ple erit.

l Et illa die. q̄ erat edificata.

m Do. ibi non solū p essentiā potentiam ⁊ p̄sentiam sicut ē i alijs locis sed etiam p spāle suor ḃificior influentiam.

n Amen. i. sic fiat.

Completa expositione visionis imaginarie, p̄cedendū est ad inquirēdū q̄d p̄ dictā visionē imaginariam designet. Nam hic est intellectus principalis p̄phetie sicut ostensum fuit supra in principio capituli q̄dragesimi. Sciendū igit̄ q̄ circa hāc varie dixerūt doctores hebrei sīc̄ et latini. Antiqui vō hebrei dixerūt q̄ imaginaria visio edificationis tēpli et ciuitas q̄ p̄dicta est, signat reedificationē tēpli p̄ reditū captiuitatis babylonice p̄ zorobabel et socios eius et reedificationē ciuitatis hierosolymitane p̄ Neemiā et eius sīc̄ ad hāc adimplētē. Dixerūt tm̄ q̄ hec edificatio non fuit cōpleta tpe zorobabel et neemie, sz plures reges p̄sarum deuoti addiderūt ad edificia ista potissime circa tēplum et satis bñ pōt exp̄imi Esdre vi. Hach. Dicit etiā Josephus antiquitatis iudaice li. xv. q̄ herodes ascalonita rex iudee cū tpe nat̄ fuit hōs fec̄ edificia magna et sūptuosa ad fortificationē ciuitatis et decorē tēpli dic̄ et q̄ ad altitudinem tēpli addidit. lx. cubitos. Nā zorobabel et alii aduntores eleuauer̄t ipm̄ p̄ lx. cubitos tm̄. et ipe addidit. lx. vt sic eēt eiusdē altitudinis sicut fuerat tēplū salomonis p̄ chaldeos destructū et tanta descripta ē supra altitudo huius tēpli imaginarie visi. Ad hāc aūt inducūt argumētū ex principio visionis capituli q̄dragesimi. vbi fit mētio d̄ destructione ciuitatis p̄ chaldeos cū d. xvij. anno post̄q̄ p̄cussa ē ciuitas facta ē sup me manus dñi et. Et p̄fert descriptionē edificationē ciuitatis et tepli vsq̄ ad finē libri. Ex q̄ vī q̄ ad p̄solationē p̄pli adhuc in captiuitate vēēti p̄pheta loq̄tur de materiali reedificatione ciuitat̄ et tēpli quā dicūt cōpletā mō p̄dicto. sz hāc dictū stare nō pōt. q̄ō sic do primo de ciuitate et tēplo simul. secōo de q̄libet p̄ se. De templo nanq̄ zorobabel inchoato p̄z p̄fio Esdre iij. q̄ fuit edificatū in eodē loco in q̄ fuerat templū Salomonis Et sīc̄ de reedificatione ciuitatis p̄ neemiam p̄z Nee. ij. q̄ fuit īeodē loco in q̄ p̄ius fuerat. nā reedificata fuit repando interruptiones et ruinas murorū p̄ loca dissipata. Certū est aūt ex tertio et q̄rto Regū q̄ tēpli salomonis edificatū fuit in ciuitate irl̄m. et p̄ ōes tēplum reedificatū p̄ zorobabel. et in hāc conueniūt oēs historiographi iudei et latini. Templū aūt et ciuitas q̄ imaginarie supra describūtur distant ab inuicē p. xxvij. miliaria et pl̄. ergo impossibile ē vt vī q̄ visio imaginaria de edificatione ciuitatis et templi post reditū de babylone intelligatur. Q. aūt tm̄ dixerit declarāt sic. Nam inter ciuitatē supra descriptā cū suburbanis suis et inter templū cū omnibus sibi adiūctis edificijs. est tota latitudo portiōis leuitarū et p̄tinēs decē milia calamorū et de latitudine portionis sacerdotū q̄ttuor milia calamorū et plus. sz istō pl̄ dimitto. Ista vō rutḡ. milia calamorū faciūt xxvij. miliaria q̄ō sic declarāt. Nam quinq̄ pedes passum faciūt passus. quinq̄ passus. cxxv. vnū stadiū. octo vero stadia faciūt vnū miliare sic notatū. q̄ p̄tinet mille passus q̄ō patet ex dictis. nam octies. cxxv. faciūt mille. vñ vsus. Quinq̄ pedes passum faciūt passus quoq̄ centus. Viginti quinq̄ stadiū. ſi des miliare. Octo facis stadia. duplicatū sit tibi lenca. Hoc igit̄ supposito videndū est de q̄ntitate calamorū. Et dictis aūt supra. xl. capitulo patz q̄ vnus calamus p̄tinet vnū cubitū vsuale et palmū. vt ibidē fuit ostēsum. cubitus aūt vsualis p̄tinet pedē et dimidiū. et sic calamus p̄tinet nouē pedes et cū hāc sex palmos qui faciunt vnū pedē et plus. sz illud plus dimitto. et sic p̄z q̄ calamus vn̄ p̄tinet duos passus. Igit̄ cū mille passus faciūt miliare vnū vt p̄dictū est. sequit̄ q̄ mille calami faciūt duo miliaria. et p̄ consequēs. rutḡ. milia calamorū faciūt. xxvij. miliaria. sic patet q̄ positum. secōo sepatim ostenditur de tēplo et ciuitate inchoatis p̄ zorobabel et neemiam. et p̄fio de templo. quia supra describitur murus exterior longitudinis quingentorū calamorū in quolibet q̄ttuor laterū suorū. quingentorū calami faciūt vnū miliare. et sic circuitus muri est q̄ttuor miliaria. Circuitus aūt templi per zorobabel inchoati nunq̄ fuit tante p̄tinentie. imo nec etiam cū tota ciuitate irl̄m in q̄ fuit. ergo cē. Item propheta vidit aquas egredientes de tēplo et p̄cedentes vsq̄ mare mortuū ad sanandum illud de sua amaritudine vt possent pisces ibi viuere. vt hī. s. xlvij. ca. Certū est autē q̄ in tēplo p̄ zorobabel inchoato et postea p̄ romanos destructo. nunq̄ fuerūt tales aq̄ nec mare mortuū factum est dulce. Item idē pōt argui de lignis fructiferis supra dictas aquas exūtibus et p̄uenitiua facientibus. quodlibz inēse. q̄ nunq̄ ita factū est. q̄ cē. p̄ter hec et multa in visione ezechielis p̄scripta q̄ verificari nō p̄sit de templo p̄ captiuitatem reedificato. patet falsitas opinionis p̄dicte. Item idem ostenditur de ciuitate per se. quia supra vltimo capitulo describitur in quadro equilatero. cuius quodlibet latus continet calamos q̄ttuor milia et quingentos. que faciunt. ix. miliaria. vt patet ex dictis supra. Et circuitus ciuitatis ibi describitur decem et octo miliū calamorū qui faciunt. xxxvi. miliaria. ciuitas autē inchoata p̄ Neemiam nunq̄ habuit tantā capacitatem. nec etiam decimam p̄tem. p̄ter q̄ō dicta opinio reprobatur nō nō solū a latinis. sed etiam ab hebreis.

Dicunt igitur hebrei moderni q̄ hec vltima visio Ezechielis est intelligenda de edificijs ciuitatis et templi in aduentu messie construendis quē exp̄ectant venturum tanq̄ hoīem purū p̄phetam. tamen sanctissimū. etiam moyse sanctiorem. Dicūt etiam q̄ regnabit tpaliter sup̄ omnes gētes quas sibi subiciet et iudeis. et edificabit ciuitatē et templū materialiter. sicut hic describitur ab ezechiele p̄pheta. Hunc aūt errorem q̄ttuor ad hoc q̄ negant xp̄m in lege et p̄phetis p̄missum esse deum. et q̄ntum ad hoc q̄ dicūt eius aduentū adhuc futurū ego satis improbaui p̄ scripturas veteris testamenti in quadam questione de quolibet. annis pluribus iam elapsis. tamen adhuc repetam pauca de illis. Et primo ad ostendendum q̄ xp̄us in lege et p̄phetis p̄mittitur sit verus deus et verus homo. dicitur enim Esa. ix. de ipo. Parvulus natus est nobis. et filius datus est nobis. In q̄ exp̄imitur manifeste eius humanitas. p̄ hoc autem q̄ subditur. Et vocabitur nomen eius admirabilis. consiliarius. deus fortis. pater futuri seculi. princeps pacis. exp̄imitur eius diuinitas. Item Hieremie. xxiij. Ecce dies veniunt dicit dominus et suscitabo dauid germen iustum tibi translatio chaldaica apud hebreos autentica habz. Statuam dauid messiam iustum et regnabit rex et sapiens erit. et faciet iudicium et iusticiam in terra. Sequit̄. Et hoc est nomen quod vocabunt eum dominus iustus noster. Per hoc autem q̄ dicitur Suscitabo dauid germen iustum. apparet eius humanitas. Per hoc autem q̄ sequitur. Et hoc est nomen quod vocabunt eum dominus iustus noster. exp̄imitur eius diuinitas. nam pro hoc nomine dominus hebraica veritas habet nomen domini thetragrāmaton. quod sm̄ hebreos est nomen summi dei creatoris omnium. Unde dicit rabi moyses i libro directionis dubitorum parte prima capitulo sexagesimo q̄ hoc nomen domini thetragrāmaton significat diuinam essentiam significatione p̄fecta et immixta. Cetera vero nomina videntur derivata ab opibus diuinis. vt creator dominus saluator. et huiusmodi. Item Michee. v. dicitur. Et tu bethleem ephrata. Parvulus es in milibz iuda. Ex te mihi egredietur. Qui sit dominator in israhel. Et egressus eius ab initio a diebus eternitatis.

Q; autem hec auctoritas etiam fm hebreos intelligat de christo patet Patet secundo, quia sapientes iudeorum eam allegauerunt coram herode quereti nativitatis xpi locū. t p egressum eius de bethleem exprimit eius nativitas talis in humana natura: p egressum aūt ipius ab initio a diebꝫ eternitatis exprimit eius nativitas eterna lis in natura diuina. Q; aūt ieho dicit xpm adhuc vēturū est fm. q; Dan. ix. describit xps aduetus ipius sub certo nūero annoꝝ scz sub septē hebdomadibꝫ annoꝝ q̄ facūt dcxxiiij. nonaginta annos. Itē vo nūerus annoꝝ ꝓpletus fuit tpe xpi, sicut diffuse declaram scribēdo sup danielē, ꝓpter qđ hic cā breuitatis omitto. Item Dan. ij. de tpe aduētus xpi dr. In diebꝫ regnoꝝ illoꝝ suscitabit deus regnū qđ in eternū nō dissipabit. qđ fm hebreos intelligit de regno messie. Et sicut patet ibi loqtur ꝓpha de iiij. regnis sibi succedentibꝫ scz babyloniorū plax grecoꝝ t romanoꝝ. t nō regnū xpi incepit tpe q̄ vltimū scz regnū romanoꝝ fuit in sua ptāte qđ maxime fuit tpe augusti cesaris. Quo tpe christꝰ de vgine fuit natus vt̄ Luc. ij. ca. Exijt edictū a cesare augusto ꝛc. Itē Aggei. ij. Adhuc vnū modicū ꝛc. Sequit. Et veniet desideratꝰ cūctis gentibꝫ t implebo domū istā gla. dicit dns exercituū. sequit. Adhuc magna erit gla domꝰ istius nouissime plus q̄ prime. Per hoc aūt q̄ dicit Veniet desideratus cūctis gentibꝫ, intelligit aduētus xpi. etiā fm hebreos, p ꝫ āt qđ ꝓmittit. Adhuc vnū modicū ē, appet q̄ ē p tertius. Nam a tpe q̄ aggeus hoc dixit, vsq; nūc scz vsq; ad annū dñi. Mcccxxij. in q̄ hec scripsi plus q̄ mille t trecēti fluxerūt anni, q̄ nō vident posse dici rōnabiliter vnū modicū. Itē certū est q̄ aggeus loquebat de replo ꝙzorobabel inchoato dicit Veniet desideratꝰ cūctis gentibꝫ t implebo domū istā gla. Ex q̄ ptz q̄ stante illo replo xps venit, t ipm impleuit gloria, qn ibi oblatus fuit ꝓpter qđ sanctus symeon tūc exclamauit. Lumē ad revelationem gentiū t gl̄am plebis tue isr̄. hoc etiā ꝓz ꝓ ꝫ qđ subdit. Magna erit gla huiꝰ domus nouissime plus q̄ prime. Prima nanq; dr templū salomonis qđ fuit destructum Nō pōt aūt dici q̄ templū p ꝙzorobabel t suos sequaces reedificatū qđ respectu tēpli salomonis fuit q̄si nullius reputationis in edificijs t ornatibꝫ t ꝓsilibꝫ. fuerit magis glorificatū in aliq̄ nisi p ꝑsentiam xpi. q̄ oblatꝰ ibi idem fuit t in eo plures ꝑdicauit t plura miracula fecit vt hē in euāgelijs. Illud ēm templū stetit vsq; ad. xlij. annum post passionē xpi i q̄ destructū fuit p romanos. Q; aūt tertio dicit iudei xpm in primo aduētu suo ventur ad regnandū tpaliter in ptāte magna, patet manifeste falsum p illud qđ dr Zach. ix. ca. Exulta satis filia syon, iubila filia ierm. Ecce rex tuus veniet tibi iustus t saluator, t ipe paup t sedens sup asinam t pullū filium asine qđ exponit etiā a doctorib hebreis de aduētu messie vt declaratū fuit ibidem. Et sic patet q̄ eius aduentus primus ꝑdicta fa ꝓpha futurus in pauptate t humilitate, et nō in terrena gloria seu ptāte. Item Esa. lij. dr de christo Ecce intelliget puus meus ꝛc. quod intelligitur de xpo etiam fm hebreos antiquos t etiam totum capitulum sequens sicut ibidem fuit dictum. t ibi subdit de ipo Inglorius erit inter viros aspectus eius. t ibidē subdit. Et desideravimus eū despectū t nouissimū virorꝫ. virū dolorꝫ t scientem infirmitatē t quasi absconditus vultꝰ eius t despectus. t postea. Sicut ouis ad occisionē ducetur ꝛc. Ex quib patet q̄ primus aduētus messie non fuit ꝑ ficiatus futurus in potestate t gloria, sed humilitate t pauptate magna, nec ad tempaliter regnandū, sed ad patiendū t p suam passionem nos misericorditer redimendum. Unde ibidem dicitur. Ipe autem vulneratꝰ ꝓpter iniquitates nostras, attritus est ꝓpter sceleta nra, disciplina pacis nostre sup eum. t liuore eius sanati sumus. Q; autem dicunt iudei q̄ messias in aduentu suo edificabit eis templum materiale licut ꝑdicitur ab ezechiele. t ex hoc sumunt argumentum contra nos ad probandum. q̄ iesus nazarenus non fuit messias verus. qz non edificauit templum sicut q̄ ꝓphetas fuerat promissum. non valet. quia ꝓphete magis dicunt contrariū. Nam Aggei. ij. in auctoritate superius allegata dicitur de templo per ꝙzorobabel inchoato. Magna erit gla domus istius nouissime. Ex quo patet q̄ non est alia materialiter edificanda p messiam. Nam illa de qua loquitur ꝓpheta non esset nouissima. Item Dicit. iij. dicitur ō aduentu christi primo. Assumam vos vnum de ciuitate t duos de cognatione t introducam vos in syon. In q̄ ꝑdicit ꝓpheta paucos valde de iudeis respective ad fidē catholicam conuertendos. t subditur ibidem. In diebꝫ illis dicit dominus. Non dicent vltra archa testamenti domini. nec ascendet sup cor. nec recordabit filius. nec visitabitur. nec fiet vltra. Hunc autem ita est q̄ tabernaculum moysi fuit factum ad reponendum archam testamenti domini vt̄ Exo. xxv. Et similiter templum salomonis ad hoc fuit factum, vt patet in pluribꝫ locis secundo et tertio Regum t secundo Paralyp. Et ideo si archa vltra non fiet, p consequens nec templum. propter quod iudei vt consequenter dicant. sicut dicunt q̄ messias i aduentu suo edificabit eis materiale templum. sic restituet eis archam testamenti, ꝓpiciatorium. t cetera pertinentia ad veteris legis cultum. Cum igitur hieremias propheta dicat q̄ archa materialis testamenti nō fiet vltra nec erit in recordatione vel memoria scz ad construendum. per consequens predixit templum materiale vltrius non reedificandum. Item ad hoc potest induci q̄ dicitur Dicere. vij. Nolite confidere in verbis mendacij dicentes. Templum domini templum domini templum domini est. In hebreo habetur. Templum domini templum domini templum domini tria in plurali. quasi diceret mendacium est dicere. q̄ tria templa sint successiue edificanda. Et ideo post templum salomonis qđ fuit primum. et templum per ꝙzorobabel inchoatum et p romanos destructum quod fuit secundum. non reedificabitur iudeis tertium. Argumentum autem de iesu nazareno non valet. quia templum per ipm edificatum ē ecclesia siue congregatio fidelium in fide caritate formata que est spirituale templum de cuius edificatione dicit Matheus decimosexto. Super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Cauillationes autem iudeorum per qs nituntur scripturas veteris testamenti preallegatas p uertere propter prolixitatem vitandam hic omitto. qa illas posui diffuse in quadam questione de quolibet de qua supra mentionem feci. et quia cauillationes illas exponendo libros veteris testamenti replicaui saltem pro magna parte in locis in quibus exponuntur auctoritates predicte. Expositionem vltime visionis Ezechielis et causa exponendam reseruari post expositionem librorum omnium veteris ac noui testamenti.

Opinio catholicorum.

Reprobatis dictis hebreorum fm gratiā a dño mihi datam, consequenter videndum est qđ de visione predicta dixerunt doctores catholici. t sunt tres modi dicendi. Nam aliqui vt btūs Hieron. et beatus Gregorius dixerunt, per visionem Ezechielis ymaginariam edificationem ecclesie in sacramentis et moribus esse signatam. et hunc sensum exponendo secuti sunt. Expositionem ymaginarie visionis, prout superius est descripta, quasi totaliter dimittētes, cum tñ

ab illa sit īchoādū, sicut dictū fuit ꝫ in pⁿcipio q̄dragesimi capitu⁹ i. Dicat etiaz vlteri⁹ btūs Greg. omelia pⁿia sup hāc visionē, q̄ ille sensus visiō.s imaginarie ē totalr reiiciendus, eo q̄ visio illa ꝓtinet incōpossibilia, qđ arguit ex eo q̄ dr supra, xl. ca. Et mensus ē latitudinez edificij calamo vno, p̄ hoc aūt q̄ dicit edificij absolute, loq̄tur de toto edificio ſm Greg. ꝛ postea subdit. Et mēsus ē portā a tecto thalami vsq; ad tectū ei⁹, latitudinē, xxv. cubitorū et fecit frōtes p. lx. cubitos. Ex q̄bus sic arguit, Frontes sunt in porta, et porta in edificio, ꝛ sic maius ꝓtinet in minus, s. lx. cubiti in xxv. et xxv. in vno. h aūt ē impossibile, ꝯ ꝛc. Dicit etiā q̄ hoc factū est ex ordinatione diuina, vt legentes dictā visionē reiecto sensu imaginario tāq̄ nullo, in ysticū quererēt intellectū. Iz mgr Richardus de scō victore reputās in h dictū Greg. minus vere processit q̄si via opposita, declarās in expositōe sua possibilitatē edificij imaginarie visi, et cū h de edificio ecclesie per alīq̄ loca ummiscuit, h tamē fecit incōplete et etiā intercise eandē etiā sententiā sub diuersis siłitudinib⁹ pluries repetēdo, et ꝓter eādē cām expositio btī Greg. videt mihi apta, nā p mōtē supra q̄ꝫ ꝓpheta dicit dimissus supra, xl. ca. dicit signari xp̄m. Ite p virū mensurantē edificiū. Item p portā et etiā alia plura, licet autē dictū btī Greg. nō intēdā in aliq̄ reprobare, tamē aliq̄bus videt ꝙuenientius exponi visio p̄dicta si p diuersas ptes et similitudies significarent diuersa. Ite btūs Greg. de dicta visiōne exposuit tm̄ primū ca. s. xl. et adhuc incōplete nā illo tpe obsessa fuit romana ciuitas, et multū afflicta, ꝓterq̄ se excusat de vlteriori psecutōe ibi terminans dicte visionis expositoz, decē tamē omelias ꝓtinere.

Post ca. xlviij. in mysticatōe vbi dicit in postilla. Nam aliqui vt beatus hyeronymus. Additio.

Circa plurima q̄ continent⁹ in ꝓpheta Ezechielis duo sunt ꝙsiderāda. Unū est q̄ inter ceteros ꝓphetas iste plurib⁹ vtit parabolis, vt ptz in ꝓcessu sue ꝓphetie in q̄ ꝑplurimas metaphoras iducit, vñ ipe deo dicebat supra ca. xx. A a a dsie dicus ipi dicunt de me. Nonq̄d non p̄ pabolas loq̄tur iste, q̄si dicerēt. Omnes sermōes illi⁹ sunt pabolici. ex q̄ ꝙsideratiōe habet q̄ iste visiones edificationū q̄s Ezechiel tradit cōiter sunt metaphorice intelligende, et nō ꝓcessus Greg. exponendi hmōi visiones censeri debet ꝓprius et lr̄alis, ſm modum loq̄ndi ipi⁹ ꝓphete, sicut in his que parabolice dicunt sensus lr̄alis est, nō ille q̄ p lr̄az significat, sed qui p res ipas quas lr̄a significat intelligit, put dictū est in ꝓlogo sup Genesim. Secundū est q̄ hic ꝓpheta aliq̄ ꝓponebat p modū p̄cepti que tamē nō dnt intelligi vt p̄cepta, sc̄z vt imponāt necessitatē obseruandi, sed q̄si cōsilia que nō habēt vim obligādi ad penā si nō seruent⁹ vt supra capi. xlv. dicit. Hec dicit dns de⁹ in primo mēse in prima mēsis sumes vitulū de armento immaculatum ꝛ expiabis sanctuariū ꝛc. Et sic ponit aliq̄ circa sacerdotes, ꝛ circa pⁿcipes in sacrificijs ꝛ ornamentis ꝛ ingressu templi et alijs, que si intelligerent⁹ vt p̄cepta, eēt manifeste contra illud qđ legit Deu. viij. Nō addetis ad verbuz qđ loquor vobis ne auferetis ex eo, vñ in veteri te. sicut nullus potuit auferre aliq̄d p̄ceptū de his que deus p̄cipiebat p moysen ita nullus poterat addere aliq̄d p̄ceptuz vltra illa ꝛ similiter posset dici de edificatōe templi ꝛ ciuitatis hic ꝓposita qđ significabat reedificatōem templi, aliquando necessario fiendā. ſm edificatōem que de ꝙsilio prophetico fieri debebat ꝓpter sanctificatōz spiritualem illius edificij quā ꝓpheta principaliter intēdebat. Et nō tandū q̄ dicte cōsiderationes que in hac litera, vt ptz, fundant⁹ sunt valide ad euacuanda argumēta iudeoꝝ, que ex his visionibus Ezechielis, cōiter sumunt, que qui dē argumēta credunt eē efficacissima ꝓtra nos q̄ꝫ ipm iaz venisse confitemur, cū tamē dicta nō fuerunt hactenꝰ completa nec ꝓfitemur ipa complēda, sed dictis considerat⁹ patet manifeste, q̄ ista possent ꝛ debent intelligi parabolice dicta seu p modū consilij, nō aūt p̄cepti vt dictum est.

Expositio visionis imaginarie ſm postillatorem.

Hs igit p̄missis intendo dicere quid mihi videt h ō significato visionis imaginarie, non tamē ad satisfactionē mihi vel alijs, cū respectu p̄cedentium doctoꝝ sum nullius momēti, iz ad excitandū animos studiosoꝝ et deuotoꝝ, vt p exercitiū studij et oratonis querūt dicte visionis intellectū, ab eo q̄ sua mysteria reuelat humilibus ꝛ deuotis, ꝛ absc̄odit a prudentib⁹ et sapientib⁹ in oculis suis. Credo nanq̄ q̄ nullus possit dictam visionē sufficiēter exponere nisi hoc habuerit ex diuina reuelatōe. Dico igit q̄ significatū suprascripte visionis pōt dupliciter accipi. vno mō vt per illam significetur reedificatio templi materialis post reditum babylonice captiuitatis, nō tamē illo mō quo dixerūt antiq̄ iudei quem supra reprobaui, alio mō q̄ p illam significet edificiū ecclesie p xp̄m saluatorē nostruz, sicut cōiter dicunt doctores catholici. Ad euidentiā primi modi cōsiderādū q̄ freq̄nter in scriptura sacra, et maxime veteris testamēti, promissiones diuine de bonis futuris, ꝛ cōminationes de penis infligendis, intelligunt⁹ sub ꝙditione nisi seruent⁹ absolute. De promissionib⁹ aūt patet primo Regum scōo ca. vbi dicit. Venit aūt vir di ad heli, et ait ad eum, hec dicit dns. Nunq̄d non aperte reuelat⁹ sum domui patris tui, cū eēt in egypto in domo pharaōis, ꝛ elegi eum ex omnib⁹ tribubus israel mihi in sacerdotez sciliꝫ cet summū, vt patet p̄ litera sequēte, ꝛ postea subditur. Propterea ait dominꝰ deus israel, loq̄ns locut⁹ sum vt domus tua ꝛ domus patris tui ministraret in ꝙspectu meo vsq; in sempiternū, nunc aūt dicit dns absit hoc a me, sed q̄cunq; honorificauerit me glorificabo eū, q̄ aūt ꝓtēnūt me erūt ignobiles. Ex his ptz, q̄ p̄missio absolute facta de sūmo sacerdotio āte exitū filioꝝ isti ō egypto pꝰ ea p quadringētos annos vel circiter, s. tpe heli, ostēdit dominus q̄ illa p̄missio intelligēda erat sub conditione scz si sacerdotes summe debite ministrarēt, aliter nō. Similiter idē patet de cōminationib⁹ penaꝝ Jone tertio, vbi de p̄cepto dñi dicit Jonas absolute, adhuc xl. dies ꝛ ninive subuertet⁹. Et tamē eius subuersio tunc non fuit secuta, et hoc qz niniuite egerunt penitentiam de malis suis ad verbū Jone vt exp̄mit⁹ ibidē. Ex quo patet q̄ cōminatio subuersionis ninive q̄ plata fuerat absolute, intelligēda erat sub conditōe, s. si niniuite in malis suis ꝑsisterent obdurati, aliter nō. Item de p̄missionib⁹ et cōminatōibus simul patet Hiere. xviij. vbi dicit ex ꝑsona dñi. Repente loquar aduersum gētē et aduersuz regnuz vt eradicem et destruā et dispdam illud, si penitētiaz egerit gens illa a malo suo qđ locut⁹ sum aduersus eā, agam et ego penitētiā sup malo qđ cogitaui vt facerem ei. ex q̄

patet manifeste q̄ in cōminatoe facta absolute intelligi tur conditio. si illi q̄bus fit pseuerent in malo. Et istarum ibidē subdit de promissionibus. Et subito loquar ō gente & de regno vt edificem et plantem illud si fecerit malum in oculis meis. vt nō audiat vocē meam penitentiaz agaz sup bono quod locut⁹ sum vt facerem ei. ex quo patet q̄ in promissiōe de bono cōferēdo intelligitur hec conditio. si illi q̄bus fit steterint in bono. Ad hoc est etiā ratio naturalis. quia si alīq̄s rex vel princeps promitteret alicui militi equū et arma & ante cōpletione promissiōes miles auerteret se a rege vel principe ad eius inimicos se cōuertendo. nunq̄d teneret adimplere promissum certe no. quia nō fuit intētio eius. nec debet eē q̄ ei daret equum & arma ad impugnādū se. sed magis ad seruiendum sibi. In omni vero peccato mortali homo a deo auertit. & ad demonē conuertit. ḡ &c. Itē ad hoc pōt induci exemplū de filijs israel quibus multe terre et alia multa bona promissa fuerūt que nunq̄z obtinuerūt. eo q̄ erga deū suum debitum nō fecerunt. sicut pz in libro Josue q̄ filij israel in suis seruitijs cupiditate ducti dimiserunt gentes idolatras habitare cum eis sub tributo. p̄ta p̄cepta domini. p̄ter qō filij eaz succedētes nō solum partem terre tenuerunt. sz etiā populū israel multiplicatum affluxerūt. Similiter in ppōsito pōt dici rationabiliter q̄ p visionē imaginariā. Ezechieli signata fuit edificatio ciuitatis & templi materialiter posit reditū captiuitatis babylonice futura sm formā supius descriptam. & sic in re facta fuisset si populus israel suū debitū fecisset. nā hec conditio intelligebat in promisso. sed nō fecit. ppter qō templū & ciuitas non fuerūt tunc edificate sm modū Ezechieli ostensum. tamē ppter aliquos bonos de filijs israel fuit ciuitas reedificata et templū munitis tamē capacitatis et nobilitatis quasi incomparabiliter ḡ fuerat promissum. ppter qō Ezechiel in fine dicte visionis videt dicitur sup̄a. clvij. Amen. quasi diceret. vtinam sic fiat & non ipediat p peccata nostra. q̄ aūt filij israel non fecerunt debitū sum ad obtinendū integre dictum promissum. pz quia data generali licentia per Cyrum q̄ omnes iudei de regno suo possent in iudeam libere reuerti. et ibi deo seruire. multi tamē capti amore ydolorum quas ibi acceperant et filiorū quos ibi genuerant. & possessionū quas ibi acquisierant noluerūt inde reuerti. sed magis elegerūt iter idolatras cōmorari. Silr illi qui de captiuitate redierunt in iudeam vxores suas hebreas legitimas cōtempserūt. et alienigenas cōtra dei p̄ceptū duxerūt & nō solum vulgares de populo hoc fecerūt. sed etiā maiores sez principes et sacerdotes. vt habet primo Esdre nono. Itē postea tempore Machabeoz multi de pplo israel & de sacerdotib⁹ ad vitiū cōtra naturam & ydolatriam se auerterūt. edificātes in hierusalē ephebiam. i. pitibulū iuuenū. & palestram. i. scolam ad docendū ritus et leges gentilū vt dictū fuit secundo Machab. Similiter postea vex xp̄m eis p̄missum ex inuidia et malignitate contēpserūt. & ipm cora pylato negantes p manus militū eius occiderunt. p̄pter qō eorum ciuitas et templū q̄ reedificata fuerant. p romanos destructa fuerunt. sicut p̄dixerat xp̄us Lu. xix. Videns iesus ciuitatem sanctā hierusalē fleuit sup eaz &c. Sic igitur patet vna expositio q̄ctum ad significatuz visionis imaginarie supius descripte. sed contra dictaz expositionē posset argui. primo de aquis egredientibus de templo sanantibus mare mortuum a sua salsedine & a maritudine. secōo de lignis sup ripam fluminis facientibus nouos fructus singulis mensibus. hec em̄ videntur aliquibus impossibilia et p ōsis sr. iudei redeuntes ō babylone fecissent erga deum debitū suū. non tñ ista fuissent eis facta. cum fuissent impossibilia vt aliq̄bus videtur. et sm hoc expositio dicta nō videt vera. Ad ista dicendum q̄ aliqua sunt possibilia nature. sicut que naturaliter eueniūt et aliqua sunt impossibilia nature. possibilia tamē deo. Et ista sunt in duplici gradu. nam aliq̄ sunt supra naturam q̄ctū ad suū principū non tamē q̄ctū ad sequens exercitium. sicut q̄ cecus videat. nam eius illuminatio est supra naturā. sed exercitiū oculi dati p miraculum est naturale. sicut oculi dati p generationē naturalem. Aliqua vero sunt supra naturā vtroq̄ modo. sicut q̄ctio panis in corpus xp̄i. et pmanentia eiusdem corporis sub specie panis. Posset igit dici vt videt q̄ dulcoratio maris mortui fit possibilis sm naturā. nā aque maris colate p venas terre fiunt potabiles. & hoc mō de aquis p̄cedentibus a mari oriunt alibi fontes dulces et ideo nō videt inconueniens. q̄ aque egredientes de templo haberent virtutē naturalem dulcorandi aquas maris p̄dicti. nam in diuersis p̄tibus mūdi oriūtur fontes. diuersas virtutes & mirabiles habētes. hoc etiā confirmat p scripturā. dicit em̄ Exo. xv. q̄ aque marath in dulcedinez verse sunt p immissionem ligni quod videt habuisse ad hoc virtutem naturalem vt dictū fuit ibidē. Similiter dicendū de lignis quolibet mense fructificantibus. videmus em̄ q̄ aliqua ligna et terrena scemina fructificāt bis in anno. et forte pluribus vicibus in aliquib⁹ terris. et sic foratan hic posset dici de fructificatione quolibet mēse et dato q̄ nō sit aliqua talis arbor. non tamē est negandum quin deus posset facere. ita q̄ paucis arboris esset supernaturalis. tamē fructificatio sequens naturalis esset. et si hoc ab aliquo negetur. non tñ negari potest quin deus posset etiam de qualibet arbore fructū p̄ducere quolibet mense miraculose. et ideo si p̄dicte vie non sufficiāt pōt dici q̄ hoc beneficiū diuinū fuisset iudeis cōtinuatum. si ergo deum debitū suū fecissent sicut p. xl. annos pauit eos manna in deserto. et xp̄ianis per orbez qualibet die dat corpus suum et suum sanguine in sacro eucharistie.

Potest capitulū virtutū in mysticatione vbi dicit ī postilla. Propter quod Ezechiel in fine visionis dicte.

Additio.

In hebreo neq̄ in translatione chaldaica. non habet in hoc loco Amen. vnde non debet ex hoc sumi aliquod argumentum.

Alia expositio postillatoris.

Alia vero expositio potest accipi vt p visionē imaginariā supradictā nō intelligat aliqua edificatō materialis. sed solum edificatio spiritualis ecclesie in moribus fide et sacramentis. In ecclesia vero que est congregatio fideliū duplex est regnū. Unum q̄ctuz ad spiritualia. & hoc designat p edificiū templi. aliud autē q̄ctum ad temporalia. et hoc designat p diuisionem terre et edificium ciuitatis circa finē libri. vtrumq̄ tamen regnū est a deo. Jgit dico cum be. Greg. q̄ctum ad hoc q̄ p montez in quo pphēta dicit dimissus vel posit' supra. ci. intelligit xp̄s de quo scribitur Danielis secūdo. Lapis qui percussit statuaz factus est motus magn⁹. & implenit vniuersam terram. q̄ō exponit de xp̄o a vocabulo hebraicis & latinis. Sup istum aūt montē fundat ecclesia sicut ipe dicit Matth. xvi. Sup hanc petram edificabo ecclesiam meam. id est super me. & hoc quantum ad duplex regimen ecclesie predictum. Et sicut patet ex p̄cedētibus primo agendum ē de edificio in spiritualib⁹. quia a primo describit in p̄cedentibus ipm templum. circa cuius edificium describitur triplex murus. s. exterior medius. & interior. Per exteriorem vero qui circūdat omnia edificia intelligitur p̄tectio seu custodia diuina qua

complectens, de quo muro dicit Esa. xxvj. Urbs fortitudinis nre syon, saluator ponet in ea murū & c. p murū vo mediū intelligit custodia seu ptectio angelica, q̄ includit sub diuina vñ dr ps. cxxxiij. Do ōtes i circuitu ei⁹, i. angeli vñ dicit glo. aug⁹, qui sunt in circuitu ecclesie p modum muri, p murū aūt interiorē q̄ ē minoris ambit⁹ intelligitur ptectio seu custodia hūana p platos ecclesie & eorum ministros, q̄ minores efficatie ē q̄ angelica. De hac aūt muro cōtra malos platos dr ezechielis. xiij. Vos opposuistis vos murū p domo dñi. Intra muros istos ē ingressus ex tribus ptibus p quas intelligūtur tres ptes terre habitabilis, s. asia aphrica & europa, ex qbus ingressi sunt ecclesiā multip suscepionē fidei & sacramēt⁹, & ingredūt de pūs, & egredient de futuro. De istis vo tribus terre ptibus dr piere. xxvij. Terra terra terra, audi sermonē dñi, de qbus tribus terre ptibus plures audierūt sermonē ap̄los alioq̄ ꝓphetarū discipulos cū effectu credēdi. Et qualibet aūt pte trāū ptarū dictarū sunt tres porte in tribus muris ex opposito se respicientes, p q̄s signātur tres gradus vel status venientiū ad fidem, s. incipientiū, q̄ designant p portā exteriorem, siue primā, proficientiū, q̄ significant p mediaz, vel secūdam, perfectoꝝ, q̄ designant p tertiā vel interiorem. De portis istis dr ps. lxxxvj. Diligit dñs portas syon super omnia tabernacula iacob. Per cabernacula iacob intelligitur status vel gradus fideliū tpe legis moysaice, per portas syon status vel gradus fideliū tpe legis euangelice, que dicitur lex amoris, lex aūt vetus, lex timoris, propter q̄d porte syon bene dicūtur p̄dilecte. In portis autem exterioribus non sunt edificia magna, sed quedaz domūcule sup eas edificate, vt. s. dictū est, p q̄d designatur q̄ status incipientiū est adhuc notabiliter imperfect⁹. In portis aūt mediis & interioribus sunt edificia pulcra ad designandū q̄ proficientes & perfecti habent maiorē perfectionez perfectionem actu, proficientes in potentia actui, ꝓpinq̄. ad q̄d designandū ad portas medias est ascēsus p septē grad⁹ tantū, ad interiores vo seu tertias ē ascensus p. viij. gradus. Habet aūt quelibet ex portarū vestibulū, porticum duas frontes, & ex thalamos. Per vestibulū p̄cedēs porticum, intelligit gratia p̄ueniens de q̄ dr ps. lviij. Misericordia eius p̄uenit me. Misericordia nanq̄ dei & ei⁹ gratia sunt idē, p porticū vo grata subsequēs de qua dicitur ps. xxij. Misericordia eius subsequet me, vel aīr p̄dicta q̄ p vestibulū & porticū designatur volūtas bona, & opatio sancta, de qbus dicit Aug⁹. sup Joh. Precedet vel ipse q̄ret p̄ficere. Per duas frontes q̄ sunt ad decorem & fortitudinē portarū, ꝓpter q̄d facte sunt ad modū duarū turrellarū, ex vtraq̄ pte cuiuslibet porte, designat patientia in aduersis, que stabilit hoīem, ne p impatientiā frūgatur, & modestia in ꝓsperis q̄ tenet hominē ne p superbiā eleueter. De istis duabus turrellis dicit ps. cxxj. Fiat pax in virtute tua & abūdantia in turribus tuis, nam p patientiam in aduersis, & p modestiā in ꝓsperis, acquirit & conseruatur abūdantia oīm diuinoꝝ bñficioꝝ i nobis. Per thalamos aūt in qbus hoīes dormiunt & quiescūt, intelligitur pax, vñ in ps. iij. In pace in idipm dormiā & requiescā. Est aūt duplex pax, s. interna & fraterna, ideo dicūtur thalami esse hinc & inde ex vtraq̄ pte porte, & tres ex vna parte, q̄ pacem internā tria facit. Primū est scia mūda Ecclesia, xlvij. Hoies diuites in virtute pulcritudinis studium habentes pacificātes in domibus suis, & ut cōsciētias ꝓprias. Sciendum est amicicia diuina, Aug⁹. li. cōfessio. Inquietū est cor meū donec requiescat in te, & ps. lxxxiij. Pax multa diligētibus legem tuam, q̄ est lex diuini amoris. Tertiū est sufficiētia modesta p quā aliqs est contentus his q̄ habet & sic in se pacificatus, de quo potest exponi q̄d dr Matth. v. Beati pacifici q̄m filij dei vocabuntur, tales enim filij dei q̄odammō deo assimilantur, qui non indiget aliq̄ extra se, sed ē sibi sufficiens sūmus. Sic ex altera pte porte sunt tres thalami, q̄ tria facit pacem fraternam. Primū est humilitas vera que intantū pacifica ē q̄ facit pacifice habitare cū suo contrario & hoc ē speciale in hac virtute, nam castus non habitat pacifice cū luxurioso, nec iustus cū iniquo, sed humilis habitat pacifice cum superbo, q̄ sicut superbus vult dominari, ita vere humilis subiici, & sic vterq̄ habet q̄d querit, & p ꝑs quiescit, ideo dicitur ps. cxix. Cum his q̄ oderūt pacē eram pacificus, i. cum superbis de qbus dicitur Prouerbio. xvij. Inter superbos semp iurgia sunt. Secundum est equitas iusta sine qua nulla societas potest esse pacifica, sicut patet de societate latronū qui sunt adversarij iusticie, nisi enim inter se iuste dividerent spolia statim inter eos oriretur discordia, nō dicit Esa. xxxij. Erit opus iusticie pax. Tertiū est taciturnitas debita q̄ tenet os clausum ne prumpat in verba discordie semīatiua, vñ p oppositū dicitur Eccl. xxviij. Susurro & bilinguis maledictus, multos enim turbauit pacem habētes. De quolibet aūt dictoꝝ thalamoꝝ potest dici q̄d scribitur Deut. xxiij. Amantissimus domini habitabit cōfidēter in eo, quasi in thalamo morabitur tota die, qui enī deū vere diligit i dictis thalamis iugiter commoratur post expositionem portarum procedendum est ad expositionem gazophilaciorum, que supra descripte sunt esse circa partem orientale. Et dicūtur esse triginta p q̄ designatur impletio decem p̄ceptoꝝ tempib⁹ tribus necessaria, s. tempore legis nature & tempe legis moysaice, & tempe legis euangelice. Denarius autem numerus multiplicatus p ternarium consurgit in tricesimū. Et bene dicūtur gazophilacia a gaza & phylaxe q̄d est seruare, nam p impletoꝝ decem p̄ceptorum conseruantur diuitie virtutū. Post expositiōem gazophilaciorum sequitur expositio mensarum, que supradicte sunt octo, p quas designant quattuor partes veteris testamenti, & q̄tuor noui, de quib⁹ tanq̄ de mensis spūalib⁹ reficiunt totus pplus xp̄ianus sm quod dicitur Deute. viij. ca. Non in solo pane viuit hō, sed i omni verbo q̄d egredietur de ore dei. Q. autem ver⁹ testamentū in q̄tuor partes dividatur, dixi plenius i p̄cipio. Uel. Dividitur enīz in libros legales, hystoriales ꝓphetales, & sapientiales. Et cōsimiliter divisit nouū testamentum, nam libris legalib⁹ correspondent euangelia, hystorialib⁹ actus ap̄lorum, sapientialib⁹ epl̄e pauli et epistole canonice, ꝓphetalib⁹ aūt apocal. De qualibet autem dictarum mensarum potest dici q̄d scribit Prouerbior. ca. Sapientia edificauit sibi domum, excidit colūnas septem, immolauit victimas suas, miscuit vinum & posuit mensam suam. Scriptura nanq̄ sacra est mensa sapientie. Post expositiōem mēsarū sequitur expositio atrij interioris, in quo sm hebreos quattuor ponūtur scz altare holocaustoꝝ, gazophilacia sacerdotū hebdomadariorum & transitus aquarum a latere altaris. Et quoniam ecclesiastica ecclesie spūalis nō solum cōsistit in moribus vel iam refectione de mensa sacre scripture, sed etiam in sacramentis, ideo p altare holocaustorum intelligit eucharistie sacramentum in quo quottidie immolatur agnus qui tollit peccata mundi. Unde dicit augustinus i libro sententiarū prosperi. Semel immolatus est christus in semetipso, & tamen quottidie immolatur in sacramento inq̄tum p hoc sacramentum efficimur quottidie participes fructus dominice passionis. Unde & in quadā dominicali oratione secreta dicitur. Quotiēs huius hostie cōmemoratio celebrat⁹ opus nostre redemptionis exercetur, de hoc autem altari dicitur Hebre. xiij. Habemus

altare de quo non habent edere potestatez hi qui tabernaculo deseruiũt ceremonias legis veteris obseruantes Et qm̃ eucharistie sacrm̃ ci diuinis ladib⁹ est conficiendũ ideo ꝓ altare sez in atrio interiori ponit̃ gazophilacia sacerdotũ hebdomadariorꝫ & similiter cętorꝫ p que designãtur merita celebrantiũ & eis ministrãtium. Per aquas vero egredientes de tẽplo & trãseũtes ad latus altaris significat sacrm̃ baptismi. de quo dicit Joelis. iij. Fons egrediet de domo dñi & irrigabit torrentẽ spinarũ Dicunt aũt aque iste egredientes de templo per qđ templũ significant duo principales nostre fidei articuli. s. articulus sancte trinitatis & articulus incarnatois. vt postea plenius dicet. qz baptism⁹ fm cõem ecclesie formam. conferf in nomine sancte trinitatis fm qđ dicit Math. vlti. Euntes docete oẽs gẽtes baptizãtes eos in nomie patris & filij et spũssancti. & quia in primitiua eccla fuit collat⁹ in noie xpi. vt habef in actib⁹ apłoꝝ in pluribus locis qđ est nomẽ suppositi in quo vniunt natura diuina et humana. De duobꝫ aũt istis sacramentis loquitur ipe dicit̃ Ezechiel ꝓpheta. quia sũt speciali mõ sacramẽta noue legis inq̃ntum xp̃s p se ea instituit & eis vsus fuit in seipso & hoc patet de sacramẽto baptismi in quatuor euãgelijs q̃ntum ad vtrumq; & institutionẽ & vsum. & similit de sacramẽto eucharistie q̃ntũ ad eius institutiõem. q̃ntũ aũt ad eius vsum nõ habef in euãgelijs expłse. sed hoc tenet cõmunitas ecclesie. qz dicit Actu. i. Cepit iesus facere et docere. & iõ sicut prius baptizari voluit. et postea baptismũ aliis imposuit. sic in cena primo corpus suum et sanguinẽ sumpsit. & postea discipulis sumendũ tradidit. vnde dicit hiero. ad Lessibi. Dns iesus ipe cõuiua & conuiuiũ. ipe comedẽs & q̃ comedit̃ vsi versus. Rex sedet in cena turba cinctus duodena. De tenet in manib⁹ sedebat ipe cib⁹ Per hec aũt sacramẽta q̃ principalia sunt alia sub intelligunf. Post expositõz artij interioris procedendus est ad expositõem templi qm̃ edificatio ecclesie spũalis nõ solum ꝓsistit in moribus & refectione p sacram scripturam. & sacrm̃. sed etiã in fidei articulis. iõ p templum significant sequẽtia. qđ diuidit̃ in tres ptes. s. porticum sanctũ. et sanctũ sanctoꝝ. Per porticum aũt est ingressus ad alias ptes. & ideo per ipam intelligit̃ articulus vnitatis diuine eẽntie. & articulus sue. prudentie. q̃ntum ad p̃miationẽ boni. et punitõem mali. fides em̃ istoꝝ articuloꝝ semp fuit necessaria ad salutem. & est prima ad aliorꝝ credulitatẽ. vnde dicit Hebre. xi. Credere em̃ oportet accedentem ad deum qz est & inquirentibus se remũeratoꝝ sit Per sanctũ sanctoꝝ intelligit̃ articulus sancte trinitatis. fm tres mansiones vna sup altã ibidem exstites. Licet aũt non sit ibi superioritas nec inferioritas ꝓprie. tñ filius est a patre. & spũssanctus ab vtroq; & fm hoc dicit hilari⁹ q̃ auctoritas est in patre. & subauctorita⁹ in filio. Per partem templi q̃ dicit sanctũ. intelligit̃ articul⁹ incarnatois b̃dicte. p quã tres nature in supposito filij sunt vnite. sez natura diuina. aĩa rõnalis. & caro xpi purissima. q̃ significant̃ p tres mãsiones vnam sup aliam exstites. diuina nãq; natura superior est ad animam. aĩa ad carnez. De istis vero duobus tẽpli ptib⁹ pot̃ accipi qđ dicit Apocal. xxi. Et templũ nõ vidi in ea. s. materiale. qz fm istũ vltimus exponẽdi modũ p visionẽ Ezechielis non intelligit̃ aliq̃ edificatõ materialis. sed tm̃ spũalis. iõ sequit̃ ibidẽ. Dominus em̃ de⁹ oĩpotẽs trinus & in psonis templũ eius est q̃ntum ad sctũ sanctoꝝ. et agnus. i. filius incarnatus q̃ntum ad illam templi ptem que dicit̃ sanctum. Per pilaros aũt templi significantur miracula confirmãtia fidem xpi. vnde vł Edarei vlti. Illi aũt ꝓfecti ꝓdicauerũt vbiq; dño cooperante & sermonẽ confirmante seq̃ntib⁹ signis. Per cochleas vero q̃bus ascendit̃ sursuz possunt intelligi notitie creaturarum quib⁹ ascendimus in notitiam diuinoꝝ fm qđ dicitur Rom. i. Invisibilia ipi⁹. i. dei a creatura mũdi. i. ab hoie p ea que facta sunt intellecta cõspiciũtur sempiterna quoq; virtus eius & diuinitas Per appẽditia vo circa templũ exstita. intelligũtur oĩa alia ad fidẽ ptinẽtia. co q̃ ad ꝓdictos articulos annectũtur. & q̃m fides informis mortua ẽ. nisi fuerit caritate formata. iõ extrema ptes tẽpli pomf edificiũ australe. ex q̃ ptes venit eius calor. iõ edificiũ australe significat feruorẽ dilectionis. Et altera vo ptes edificiũ aq̃lonare. ex q̃ parte venit horror frigoris. ꝓpter qđ edificiũ aq̃lonare significat donũ timoris filialis. Timor enĩ cautelatiu⁹ ẽ intelligibilatiõis & tremoris vsq; ad sensũ. Dictũ ẽ aũt. s. q̃ i his duobꝫ edificijs ẽ habitatio sacerdotũ. qz sacerdotes esse debet in ꝑtinuo timore ne deũ offendãt & in feruore dilectionis vt ei deuote deseruiãt. De istis edificijs aq̃lonari & australi pñt accipi qđ scribit Cant. viij. Surge aq̃lo & veni auster pfla hortũ meũ. & fluãt aromata illi⁹. Per spiritũ enĩ timoris & dilectiõis fluũt aromata charismatũ in horto ecclesie militãtis. p q̃tuor aũt aromata pñt intelligi q̃tuor virtutes cardinales. de qbꝫ arbis dr ps. xxxix. Deliqui ẽ dies vna in arbis tuis sup multa. Nam ꝓmoran⁹ in exercitio virtutũ cardinalũ ẽ optimũ. Per culinas vo seu coquinas pñt intelligi doctores sacre scripture deuoti. qui suis meditatiõibꝫ decoquunt cibũ sacre scripture vt alij possint inde reficiri. fm illũ ps. xxxvij. Cõcalmit cor meum intra me & in meditatioe mea exardescet ignis. ille vo. cogne sunt in atriolis situate. qz doctores sacri eloquij debẽt prius in q̃tuor virtutibꝫ cardinalibꝫ eẽ exercitati. dicitur enĩ. i. ethi. q̃ moralis phie nõ ẽ q̃uenies auditor alle q̃ ẽ ꝑfectus passionũ. & mito mun⁹ est q̃uenies auditor theologie. & adhuc mito mun⁹ q̃uenies ei⁹ doctor. ꝓpter qđ in sacre scripture doctoribꝫ ꝑrigit̃ exercitiũ i virtutib⁹ moralibꝫ vñ dicit pbus. vij. phic. q̃ ledẽdo & flescẽdo fit aia scies & prudes. qz ledãdo turbatiões passionũ. & flescẽdo ab ipulsionibꝫ earꝫ qđ fit p virtutũ moraliũ exercitiũ. acquirunt sctarũ noticia scripturarꝫ. Per expõem tẽpli & edificioꝝ circa ipm dicendũ est qđ significet ꝑ sacerdotes & ipõ mistrates. Circa qđ q̃q; sunt supl⁹ describenda. s. eorũ genus. habit⁹. modus. vitius & actus. Circa primũ dr q̃ sunt filij sadoch. q̃ interꝑtat iustus. & p hũ designat̃ q̃ ecclesie mistri debẽt esse p imitationẽ spãlẽ filij xpi qui dr antonomatice iustus. Esa. xlv. Rorate celi desup et nubes pluãt iustũ. aperiat terra & germinet saluatorẽ. Unde Job. apłs de se. & libi sili⁹ dixit. i. canonica. iij. ca. Videte qualẽ caritatẽ dedit nobis pr̃. vt filij dei nominemur & simus. Quãtũ ad scõm dr q̃ habeãt vestes lineas. per q̃s in mistris ecclesie designant̃ mẽtis & corpis puritas & subditi. Et femoralia linea optant turpitudinem carnis sue. p q̃ hũ significat̃ q̃ in mistris ecclesie nihil turpitudis aut dissolutiõis in vbo gestu vel facto debeat apparere. vñ dr Exo. xix. Sacerdotes q̃ accedũt ad me sanctificẽtur ne percutiã eos. Dicit etiã sup⁹ a de sacerdotib⁹ q̃ in aliis vestib⁹ mistrent in tẽplo. & in aliis habitet eũ pplo. qđ impletũ vł in noue legis sacerdocio. Quantũ ad tertiuz dr q̃ sacerdotes comã nõ nutriãt. sed attõdentes tondeant. p quod significat̃ tonsura clericalis in mistris noue legis. Quantum ad quartũ vo dr q̃ sacerdotes nõ comedãt captũ a bestia nec p se mortuũ p qđ designat̃ q̃ mistrice ecclesie nõ debent de rapina vel alio illicito viuere. Item de sacerdotib⁹ dr q̃ vinũ nõ bibant q̃n ingressuri sunt tẽplum p qđ intelligit̃ q̃ in mistris ecclesie esse debet sobrietas & potissime q̃n debẽt celebrare. tũc enĩ in eis rẽprimõ solũ ieunũ ecclesie. sz etiam nature. q̃ntũ ad q̃ntũ dr q̃ celebrent diuinũ officiũ. & q̃ doceãt pplm. qđ ut multum celebrent diuinũ officiũ. & q̃ doceãt pplm. qđ ut multum & immãdũ. & quidẽ in dubijs determinent quid li-

tenendū.p quod designaf q̄ in ministris ecclesie debet esse deuotio ad debite celebrandum diuina.t facere scripture cognitio.ad docendū populum q̄ sunt licita.t que illicita.t ad determinandū q̄ in dubijs sint tenēda. ista tñ cognitio maior requritur.fm q̄ aliquis in ecclesie gradu maiori constituit.ꝓpter qđ ō ignorantibus. Esee. viij. Quia repulisti sciaz ꝓcilā te.ne sacerdotio funguaf mihi.

In mysticatione.vbi dicit in postilla. Per aquas vero egredientes de templo. Additio.

Ostis aquis egredientibus de templo plura po-
nūt in litera que postillator ptermisit in expo-
nēdo.vt cum dicit. Mensus est mille cubitos.et traduxit me p aquam vsq ad talos Rursumq mille mē sus est et traduxit me p aquā vsq ad genua ꝛc.q̄ oia non est intelligenda supflue fuisse dicta.vñ i glosa iub quo libet pricula rū hic contentor mysterū tradit.t ō si q̄s de his q̄ hic continenf plenius vult informari ad illā recurrat.

Postq̄ dictū est de spūali edificatione ecclesie.q̄n tum ad spūale regimē seu statum clericalez. Hic cōsequenter agit ō edificio eodē.put spectat ad regimen tpale.seu statum laicalem. Circa qđ tria supius sut descripta.s.diuisio terre.coditio pricipis.t ciuitatis edificium. ad intellectum istor sciendū q̄ nulla cōtas populi pōt quenter stare sine ꝛseruatione iusticie. Est autez duplex iustica.vt dicit.v.ethy.scz commutatiua.t distributiua. Prima proprie est inter populares in emptionibus.t rendationibus.t alijs iustis cōmutationibus.t hec iusticia locū habet in bonis mobilibus.t etiaz in bonis immobilibus.q̄ntū aūt ad immobilia dictū est.s.q̄ debz tribubus.rij.diuidi terra per equalia.p quod intelligit.q̄ populi ꝛpiani debent adinuice vti iusticia cōmutatiua.cui? medū attendit fm equalitatē quātitatis.vt habet.v.ethy.t hoc fit in bonis immobilib?.q̄ libet habere dicitur ꝓpria est contētus.t nō accipit p violentia seu fraudem de possessione alteri?.vñ dicit Deu.xxvij. Da edicit q̄ transfert terminos primi sui.t dicet oīs pplus amen. Sicut in bonis mobilibus debet vti iusticia cōmutatiua pplus ꝛpianus.t q̄ntum ad hoc dicit supra.xlv. Statera iusta et ephy iustū.et barbus iustus erit vobis ꝛc. De pricipibus aūt dicit q̄ sint contenti terminis sue possessionis.p qđ intelligit q̄ princeps ꝛpiani debent esse contēti suis redditib?.et nullo mō grauare pplm exactionib? indebitis vnde dicit Deu.xvij.de rege. Cumq fuerit cōstitutus nō multiplicabit sibi equos nec habebit vxores plurimas q̄ alliciant animū eius neq auri et argēti immensa pondera p grauamē.s.pplī congregata.ꝓpter qđ ō facientib? contrarū dr Esaie.i. Principes tui infideles. socij furum.oēs diligunt munera.sequūtur retributiones pupillo nō iudicāt.causa vidue nō ingredit ad eos. Principes igit vtunt iusticia cōmutatiua q̄ sunt contenti p̄ijs redditibus et simil regni sui luminibus.ita q̄ non vsurpent indebite sibi alior regna in toto vel in pte. Iusticia vero distributiua ꝓprie pertinet ad superiores q̄ sunt bonor et onez debitor subditis imposition.t hec iusticia non attendit fm equalitatē quantitatis.sz ꝓportionis. vt quilibet honoref plus vel min? sicut valet et punit plus vel minus sicut debet. Et de ista iusticia q̄ritur ad sacerdotes qui sunt superiores in spūalibus tam dictum est.q̄ debent determinare dubia.et q̄ teneaf eor sñia p quam vna pars iustificaf.t alia condemnaf. Quantum ad principes aute dicit in textu q̄ faciant iudicū t iusticiam in pplo.p quod designaf q̄ ad hoc tenentur principes ꝛpiani plus q̄z principes tpe vetc.testa.quia totus ille status fuit figuralis respectu nr.testa.sicut dicit p̄ia Cor.x.ca. Omnia in figura contingebant illis. Figura aūt deficit a pfectione illius rei cui? est figura. ꝓpter qđ principes ꝛpiani debent esse multo perfectiores q̄z principes iudeorum tpe vet.testa. Circa tertium.s. edificium ciuitatis pt? ex fine libri Ezechielis qđ in q̄rto describit p ciuitatem vero que dicit ciuitū vnitas.intelligitur vnitas pplī ꝛpiani in fide et sacris ecclesie.vñ dicit ꝑ.pb.iij Un? deus vna fides.vnū baptisma. Per hoc aūt q̄ i quadro describit significaf q̄ pplus ꝛpianus exercere debz in quatuor virtutibus cardinalibus. Dicit enī.x.et bi.q̄ intentio legislatoris est ciues facere bonos seu virtuosos. In quolibet aute latere ciuitatis describunf tres porte. et a.rij.tribubus nominate.t ad q̄tuor orbis partes eq̄liter respicientes.p quod intell gitur q̄ ad principē ꝛpianum ad cuius officium spectat posse cōmunitati ciuium omnes ꝛpiani sibi subditi tam minores q̄z maiores et q̄libet parte regni sui liberū ad eū habeāt accessuz.t tanq̄ ad conseruatorē et defensorē omnium. Et q̄n in hoc sunt dei ministri et eius vicarij.fm q̄ dicitur ad Roma.xiij. Principes non sunt timori boni operis sed mali.t subdi tur. Ministri enī dei sunt in bonū ciuium seruientes. ideo subditur in fine libri. Et nomen ciuitatis ex illa die dominus ibidem.q? ciuitas non noiatur a vicario.sed a pricipali domino.t sic cōtas populi ꝛpiani denominaf a xpo. Circa vero predicta.scz edificium templi.diuisiōez terre.t edificium ciuitatis descripti sunt mīti numeri determinati cubitor et calamorum. de quibus ꝑbabiliter potest dici in generali q̄ p ipos intelligit certa quantitas meritor fm conditiones et opa pmonarum. sed quoniam ista certa quantitas solt deo nota est q̄ntuz ad omnia.alijs vero quantū ad aliqua.quibus et quantum sibi placuit reuelare.ideo circa expositionem dictorum numerorum in speciali.t particulari descendere nolui.sed hoc alijs relinquere quibus reuelare voluerit ille.ō quo dicitur Danielis.ij. Ipse reuelat pfunda.t abscondita.et nouit in tenebris constituta. Et lux cum eo est. Cui laus.t honor et gloria p infinita secula seculor Amen.

Postilla venerabilis fratris Nicolai de lyra sup Ezechielem prophetam finit.

Prologus

Incipit expositio Britonis in plogum Danielis.

Danielē pphetam ꝛc. ꝟstum plogū dingit Hiero. paule et eustochio, ad quaꝝ petitionē transtulit librū istū ꝛ ptinet tres partes. In prima exarat ad attentionē significās libri difficultatē vsqꝫ ibi. Hec idcirco refero ad difficultatē vobis danielis ostenderem. In secunda disp̄it ad docilitatē significans libri ptinētiā. ꝛ in q̄ ordine sit ve. tetra. que incipit ibi. Que apud hebreos ꝛc. In tertia parte captat benuolentiā ordēs opis vtilitatē. ibi. Q̄ obsecro vos ꝛc. q̄ntum ad primā ptem nota. q̄ oīdit libri difficultates et tribus. Primū ē in comparatione ad alioꝝ translationem. lxx. q̄ q̄ a vitate discordat ꝑuitatis ē. ꝛ ītēdit primo cū dicit, danielem pphetā ꝛc. Secūdū ē ex libri scriptura q̄ hēs chaldeicis nō hebraicis scriptus ē, et hoc ē q̄d dicit. Sciendū quippe ꝛc. Tertiū est ex suo studio et labore, q̄d tertio ex primit dices. Denicꝫ et ego adolescentul. In scda pte que incipit ibi. Qui apud hebreos ꝛc. diponit ad docilitatē p tria. Primū est q̄ntū ad ptinentiā huj⁹ libri. Ptinet ei liber iste apocriphā ptē ꝛ hystoriā susanne. hymnū pueroꝝ. ꝛ belis draconis q̄sq; fabulas. que nō repiunt in hebraica veritate ꝛ que ptra hoc opponāt ab hebreis ponit hieron⁹. Cū dicit audiui ego quendā ꝛc. Secōm ē q̄ntum ad sitū huj⁹ libri in serie librorꝝ vete. te. ꝛ hoc ē q̄d dicit. Super qua re ꝛc. Tertiū est q̄ntū ad ea que opponūt a porphirio ptra hūc librū. ibi. Que aūt ex hoc pphēta ꝛc In tertia pte, que incipit ibi. Unde obsecro vos ꝛc. captat benuolentiā significās opis vtilitatē. p qua rogat paulā et eustochiū vt fundant p eo p̄ces ad dominum. ꝛ subdit ibi q̄ parū curat de emulorꝝ iudicio q̄ in vtranꝫ ptem declinant aut amore aut odio. Et sic iste plog⁹ terminat. Quis vitis lr̄e insistam⁹. b Sermo chaldaic⁹ ē. q̄ iste liber fuit chaldaico sermōe ꝛ chaldaicis lr̄is scriptus. c Quibusdā ꝓprietatib⁹. lr̄e eīn chaldeorū numero ꝛ sono cōcordant cū hebraicis. discrepāt tn caracteribꝰ. i. figuris sicut dictū est s. circa principiū expositionis plogi in libros Regū. d Noster. i. hebraico q̄d dicit. q̄ interpres erat ꝛ de ipīs notitiā iam habebat.

e Voluerūt. lxx. interp̄tes. q̄ chaldaicus erat sermo qui in quibusdam discrepat ab hebraico. f Easdem lineas. i. caracteres vel figuras. g Lingue. chaldaice.

b In translatione sua seruare. ꝛ tō nec legibilis erat eorum translatio ignorātibus lr̄as chaldeorꝝ, q̄ scripta erat

Incipit plog⁹ scī hieronymi in danielē pphām.

Danielē pphām iuxta septuaginta interp̄tes dñi saluatoris ecclesie non legūt, vtentes theodotionis editiōe, ꝛ hoc cur acciderit nescio. Siue enim quia⁹ sermo chaldaicus ē, et quibusdam ꝓprietatib⁹ a nō eloq̄o discrepat c volu erūt septuaginta interp̄tes eandem⁸ lingue lineas in trāslatōe suare siue subnoīe eoꝝ ab alio nescio q̄ñ satis chaldeā linguā sciente edit⁹ est liber, siue aliud q̄d cause exciterit ignorās, h vnū affirmare possum q̄ multū a veritate discordet a recto iudicio repudiatus sit. Sciendū q̄ppe danielē maxime ꝛ esdrā, hebraicis q̄dē lr̄is, sz chaldeo ꝛmone cōscriptos, ꝛ vnā hieremie pericopē iob q̄z cū arabica lingua plurimā hr̄e societatē. Denicꝫ ꝛ ego adolescentul⁹ p⁹ q̄ntiliani ꝛ tullij lectiōes ac flores rethoricos m cū me in lingue huj⁹ pistrinū recluſſiſſez, ꝛ ml̄to sudore multoꝫ tpe vix cepiſſez n anhelātia stridētia q̄z verba resonare, ꝛ q̄ p̄ cripta ambulans o tarū desup lumen aspicere, p ipegi q nouissime in danielē ꝛ tanto tedio affectus sum r vt desperatōe subita s oēm laborez vererez voluerim ꝓmittere. Verū adhortāte me q̄dā hebreo, ꝛ illud m crebrō sua lingua ingerēte, t labor improbus oīa vincit, q̄ mihi videbar sciolus inter eos, cepi rursus discipul⁹ esse chaldaicus. Et vt vez fatear vsqꝫ ad p̄sētē diē magis possum

a Incipit. lr̄a. interp̄tes. q̄ chaldaicus erat sermo qui in quibusdam discrepat ab hebraico. f Easdem lineas. i. caracteres vel figuras. g Lingue. chaldaice.

b In translatione sua seruare. ꝛ tō nec legibilis erat eorum translatio ignorātibus lr̄as chaldeorꝝ, q̄ scripta erat chaldaicis lr̄is ꝛ greco sermone ꝛ cū hoc multū a veritate discordabat. vñ recte repudiata ē. i. repulsa ꝛ abiecta ab ecclesijs. i Una hieremie pericopen. i. decisionē vel ptē. a peri q̄ ē de. ꝛ cope q̄ ē cesio. istam pericopen appellat lamētatōes. k Post q̄ntiliani ꝛ tullij lectionē. id ē studium. i. postq̄ studuerā in libris q̄ntiliani ꝛ tullij.

l Ac flores et⁹ rethoricos. hoc dicit ꝓpter tullium qui fuit maximus rethor in cuius rethorica studuerat hieronymus.

m Cuz me in lingue huj⁹ pistrinū recluſſissem. i. cū me in laborem addiscēdi linguā chaldaicā immisissez. Pistrinū appellat locus in quo pistrices ꝛ si cut ait ysidorus in. xx. ethy. Pistrinū dicit q̄ pil' tritū, q̄ prius antea tundebant granū vnde ꝛ apud veteres nō molitores sz pistores dicti, q̄si fissores a fundēdis granis frumenti. mole enī vius nō erat sed granū pilo fundebant Et quia ibi erat magn⁹ labor anteq̄z ꝓficeret, ideo dicit se pistrino recluſſisse. i. multis laboribꝰ se cōmisisse. Et ad lutēta serui recludebantur antiq̄tus vt grana tererent in pistrino. Et

n Anhelantia. i. habitū vel spīm emittentia, ab anhelo anhelas q̄d est anniari vel halitum emittere. q̄ cuz multis aspiratiōibus formant in gutture verba chaldaica.

o Stridentiaq̄z fortiter resonantia. q̄ cū vehemēti p̄cussione lingue ferunt inter dentes, et ō strident in emissione.

p Et q̄si p cripta ambulās. cripta idez ē q̄d cauerna. dicit g̃ se q̄si p criptam ambulare q̄ obscura est. q̄ sol ibi nō lucet. vt p hoc lingue illi⁹ obscuritatē significet

q Parū. i. paruuz. r Lumē de. aspi. supplecepiſſes. i. cū cepiſſes parū intelligere. sic ille q̄ ambulat p cripta q̄si desup venit lumē. incipit viam videre.

s Impegi. i. ceſpitaui. t Nouissime. post multos labores.

v In danielē. i. sup librū danielis quē transferre volebam. et fm vsum significatōz impingere neutrū est. vel impegi. i. fortiter me impuli. In danielem. i. ad transferē dum librū danielis. ꝛ sic impingere actiuum est.

r Et tanto tedio affectus sum in transferendo.

y Vt desperatione subita. q̄ in translatōis exordio me inuasit.

z Omnē veterē laborē. quē sustinuerā in addiscendo linguam chaldaicam.

a Ingerente. i. inferente vel suggerente.

b Labor im. omnia vincit. illō scribitur in pāphilo improbus dicit⁹ non ꝓbus imporrus et pseuerans. et hoc vtrumo modo accipit hic. licet

in pamphilo posset poni p importunus.
a Osonare.i.debito sono pferre. b Susanne hy storiam. Dañ.xiij.a. c Nec belis draconisq; fabulas Dañ.vlti. d Veru.i.obelo antepositop qđ ea q̄ scri bebañ tanq̄ supflua oūdebantur iugulanda.vide.s.in epla ad desiderium vbi agitur de asteri/ co et obelo.

e Subiecim⁹.i.i fi/ ne opis posuimus.
f De pceptoribꝫ.i. de mgris q̄ dicebañ pceptores.qz doctri/ ne eoꝝ tanq̄ pcepta custodiebāt̄ talꝫ dꝫ esse lēa. Audiui quē/ dā de pceptoribꝫ iu/ deoꝝ cū susanne deri deret hystoriā.ꝛ a gre co nescio q̄ eā diceret esse ꝓfictā illđ oppo nere qđ origeni quo/ q̄ aphrican⁹ oppo/ suit. ethymologias haſ apothoy chynoy chyſe ꝛ apothoy pꝛynoy pꝛyſe ỏ greco ser mone descēdere. De grecis lēis q̄ solent ḃ scribi me ad pñs nō intromitto sz ita de/ bent sillabicari sic p̄/ scriptū ē sensus talis est. Audiui quēdam mgrm iudeoꝝ deridē tem susanne hystoriā ꝛ a q̄dā greco dicētez esse ꝓfictā.ꝛ ad pban dū illud opponebat

sermonē chaldaicū legere ꝛ itelligere⁹q̄ sonare. Nec idcirco refero.vt difficulta tē vob̄ danielo⁹ oñderē q̄ apđ hebꝛeos⁹ nec susanne hz hy storiā.nec hymnū triū pue/ roꝝ⁵ nec belis draconis q̄ fa bulas.q̄s nos qđ toto orbe dispse sū.⁶ verū añposito eas q̄ iugulāre⁷ sibiecim⁹.ne vi/ deremur apud iperitos ma gnā ptē volumīs detrūcas/ se. Audiui ⁸ quēdā⁹ de pce/ ptoribꝫ iudeoꝝ.cū susanne deriderer hystoriaz.ꝛ a gre/ co nescio q̄ eā diceret esse cō fictā illud opponere qđ ori/ geni q̄z aphrican⁹ opposuit ethimologias haſ apothoy chynoy chyſe ꝛ apothoy pꝛy/ noy pꝛyſe de greco ꝓmone descēdere. ¹⁰ Cui⁹ rei nos in telligēriā⁵ nr̄is hāc¹ possu/ mus dare vt vbi gr̄a dica/

mus ꝓtinuo ab arbore ilice dixisse eū¹ ilico ¹ pereas ꝛ a lētisco⁽ᵐ⁾ ¹lentē te ꝓminuat angl's⁽ⁿ⁾ vel nō lēte peas.aut lentus.i.flexibil' ducaſ ad mortē⁽ᵒ⁾ siue aliud q̄đ⁽ᵖ⁾ ad ar/ boris nomē.⁽ᵍ⁾ queniēs.dein de tāntū fuisse ociꝫ ⁽ʳ⁾ tribus pueris.⁽ˢ⁾ cauillabaſ vt in ca mino estuātis incendiꝫ me/ tro luderēt.ꝛ p ordinem ad laudē dei oīa elemēta ꝓ/ carēt aut qđ miraculū diui neq̄ aspiratiōis iudiciū vl' draconē interfectū.⁽ᵗ⁾ offa pi cis vl' sacerdotū belis⁽ᵘ⁾ ma/ chinas dephēsas.q̄ magis prudēcia solertis viri q̄ ꝓ/ pheralī eēnt spiritu ꝓpetra ta⁽ˣ⁾ Cū vo abacuc veniret.ꝛ de iudea in chaldeam ra/ ptum discophorum lectita ret.⁽ʸ⁾ querebat exemplū vbi legissemus i toto veteri te/

medium.licet aūt exposicio ista ꝓ pte extrahaſ ex gl.cre/ do q̄ hmōi vboꝝ allusio ſm greca linguaz nō ſm hebrai cam habeaſ.vſi ꝛ in eadē gloſa scribiſ q̄ si nō pothoym ethymologia apud eos inueniri.cogimur hebꝛeis cōsen tire q̄ hāc pericopen.i.pticulā greca eē contendunt.

g Cuius rei nos i/ telligēriā ꝛc. ḃ oñdit hiero.sil'ez vboꝝ ethy mologizatiōem ꝛ al/ lusionē vt manifestz iudei oppositionem. vſi dicit.

s Cui⁹ rei intelligē riam.i.sil'itudinē per quā ꝓfit intelligere oppositionē istam.

ḃ Nostris. latinis

i Possum⁹ ꝛc. di/ xisse cum iudeum vel quēlibet aliū ꝓ quan dam allusionem.

k Ilico.i.statim.

l Pereas ꝛ a lenti/ sco.ꝓ q̄ndā allusionē

m In lentē te ꝓmi nuat anglus.lēs len tis legumē quoddā minutū est.ꝛ ḋr a len tus lenta lentū.qz lē ta ꝛ humida est vius Lens lendis capiti. lens lentis commune

n Vel nō len (ore pereas aut lentus id e sterilis ꝓ vicia Ducatis ad mortez. Lentus multa signi ficat q̄ habenſ ꝓ hoc vius. Flexibilis lent'

Sit mollis non bene siccus. Sit piger tardus no fortis, de sidiosus.

o Siue aliud q̄d.a predictis.

q Ad arboris nomen.ilicis vel lentisci.

r Cōueniens.ꝓ quādā allusionē vel ꝓsonantiam.

s Tribꝫ pueris. Dañ.iij. ꝛ Cauillabatur.i.calūni abatur vel deridebat hebꝛeus ille de q̄ supra diximus.i

t Nota q̄ cauillo cauillas qđ ꝛ cauillor ars inueniſ ꝓ ca lūniari.deridere.cōtendere.cū vicio locari.aliq̄tulū decli pere.sicut faciunt sophiste qui sciēter vm negant vel fal sum affirmant vt alios decipiant.

v Offa picis. Dañ.xiij. Offa.ꝓrie dicit frustū panis humectatū.ꝛ ꝓponit ab ob ꝛ fans.q̄si ỏ fantē.i.loquen/ tem.qz implet os ꝛ impedit loquelā. Idic aūt accipitur p massa piloꝝ in pice ꝛ adipe decoctoꝝ.

x Machinas.i.artificiosas structuras q̄s sub mēsa be lis parauerat vt latenter possent ītrare ꝛ exire.machina dicit fabrica vel quelibet artificiosa structura.

y Cū vo abacuc. Dañ.vlti. z Discophoꝝ.i.dapifez siz abacuc.q̄ ferebat cibū messoribꝫ. Discus dicitur vas escarū sicut est scutella.ꝛ ḋr discus quasi dans escas.ꝛ cō ponitur cū foros qđ est ferre.ꝛ dicitur discophorus q̄si ferens discum ꝛ ipe portabat panes in alueolo. Discus multa significat que poteris inuenire in opusculo ,voca bulorum biblie.

z Querebat exemplum ꝛc. potuit adduci illud Gen.v. vbi ḋr de enoch. Ambulauit cū deo.ꝛ non apparuit. qa tulit eum deus. Itē illud.iij.Reg.xviij.ca.b.qđ dicebat.

abdias ad helyã. Cuz recessero a te, spūs dñi asportabit te in locū quē ego ignoro. ẏtē illud. iuxta Reg. q. qđ dixerūt filij ẏpheta ad heliseū. Ecce iecum tui sunt quinquaginta viri fortes q̄ pūr ire et q̄rere dñm tuū ne forte tulerit eū spūs dñi. et proiecerit eū in vnū mōtiū aut in vnā vallium qđ nō dixissent. Iuxta ẏphaz q̄ pr⁹ ò et⁹ recessū ẏpheauerant nisi possibile eēt gre spūs que erat i helya. a Promptul⁹. i. alij ãntulū. pmpt⁹ parat⁹ et expedit⁹.

b Ezechielē. xl. a.

c Nō fuisse au. affirt. ij. Esdr. xij.

d Apocry. fabu. id ē hystorias q̄r auctor vl veritas ignorat ſ. in plogo sup iosue in principio iuenies qđ sit apocryphum. et vñ dicat. et quod modis accipit. Fabula dicit a fando. qñq dicit locutio qñq res q̄ nec vera est nec verisimis. Vñ dicit ẓsido. ethy. prio. Fabulas a fando poete nosauerūt. q̄ non sunt res facte sz loqndo fiere. Item fabla dicit hystoria sicut hic. e Nō ad. nō ha. da. apud he. inter ẏphetas. occasione hui⁹ vbi qđā male intelligētes sic fuit rufinus. credidit hiero. sensisse danielē nō cē ẏphetā. ōbus rndet i ſcōo libro otra rufinū dicēs De daniele breuiter ẓfidebo me nō negasse cū ẏphetū. quē statim i frōte plogi ẏphetū eē confessus sum. sz qđ hebrei dicerēt. et qđ⁹ argumētis ẓtenerē suā ẏpharē sniam voluisse mōstrare. nō dixisse lectorē ecclesias xp̄i hunc ẏphetā iuxta theodotionē legere. et nō iuxta lxx. translatores. quor. sm isto libro theodotionē dixi multū a vitate distare. et recto ecclesiay xp̄i iudicio reprobatā nō ē mee culpe q̄ dix. sz cor q̄ legūt. i pmptu ſt q̄tuor editōes. aq̄le. symmachi. lxx. theodotionis. ec. lesie iuxta theodotionē legūt danielē. Ego qđ peccaui si ecclesiay iudicū secut⁹ suz. Ego aūt refero qđ aduersum susanne hystoriā et hymnū triū pueror. et belis draconisq̄ fabulas. que in volumie hebraico nō habent. hebrei solēt dicere q̄ id in me crimināt si multū se sycophantā ẏbat. Nō em qđ ipe sentirē. sed qđ otra nos dicere soleant explicani. Quor opinōi. si nō rndi in plogo breuitati studēs ne p̄ factiones. sz libr⁹ scribere viderer. puto q̄ statim subiecerim de q̄ nō ē dub⁹ ẏpis dissentire. aliq̄n et ex eo q̄ asserui porphyriū otra hūc ẏphetā multa dixisse vocauitq̄ hui⁹ testes methodiū. eusebiū. et apolinarē q̄ et multis versū mulier⁹ illius vesanie respōderūt. me accusare potent. quare nō in p̄fatiūcula 5 libros porphyrij scripserī. Cui ſsū modi venias cōsectat. et scripture hebraice non vult recipere veritatē. audiat libere. pclamātē. nemo em cogit⁹ legere qđ nō vult. Ego petētib⁹ scripsi. nō fastidiosis. gratis. nō inuidis studiosis. nō scisitantib⁹. et tñ minor q̄ theodotionē hereticū et iudaizantē legat. et q̄ntūcunq̄ peccatoris ẏpiam translationē faciat. f In tres siquidez ptes oīs ab eis scriptura diuidit. i legē. i ẏphas. et i agiographa. i. in q̄nq et octo et in nouē libros. de q̄ nō ē h⁹ tpis differere. Que aūt ex h ẏpheta. imo 5 hūc librū porphyr⁹ obiciat. testes sunt⁹ methodi⁹. eusebius⁹ et apolinaris. q̄ multis versū mulib⁹ e⁹ vesanie respōdentes. nescio an curioso lectori satisfecerint. Vñ obsecro vos o paula et eustochium fundat⁹ p me ad dñm pces: vt q̄diu i hoc corpusculo sum scribam aliquid gratū vobis. vtile ecclesie. dignū posteris. Presentiū q̄pe iudicijs oblatrantiuz nō satis⁹ moueor. q̄ vtrāq̄ partem aut amore labūtur aut odio.

Explicit prologus.

runt. In tres siquidez ptes oīs ab eis scriptura diuidit. i legē. i ẏphas. et i agiographa. i. in q̄nq et octo et in nouē libros. de q̄ nō ē h⁹ tpis differere. Que aūt ex h ẏpheta. imo 5 hūc librū porphyr⁹ obiciat. testes sunt⁹ methodi⁹. eusebius⁹ et apolinaris. q̄ multis versū mulib⁹ e⁹ vesanie respōdentes. nescio an curioso lectori satisfecerint: Vñ obsecro vos o paula et eustochium fundat⁹ p me ad dñm pces: vt q̄diu i hoc corpusculo sum scribam aliquid gratū vobis. vtile ecclesie. dignū posteris. Presentiū q̄pe iudicijs oblatrantiuz nō satis⁹ moueor. q̄ vtrāq̄ partem aut amore labūtur aut odio.

Explicit prologus.

g Porphyr⁹. heresiarcus creditus q̄ fuit ille platonic⁹ porphyr⁹. de quo fit mētio i decimo libro Aug. de ciu. dei. ii. ca. x.

a Methodius martyr. ó q̄ dicit hieronym⁹ in ii. illustrium virorū. methodi⁹ olympij lycie et postea tyri epūs multa cōpositiq̄ iermōis aduersum porphyriū cōscripsit libros xv. i Eusebi⁹ cesariē. de q̄ dicit hiero. in eodē libro. Eusebius cesariē palestine epūs i scripturaz diuinis itudionibus⁹. et bibliothece diuine cū panphylo martyre diligētissim⁹ puestigator edidit infinita volumia. Alter fuit eusebi⁹ emisenus epūs elegātis et rethorici ingenij.

Et apolina. laodicēsis syrie epūs. q̄ grāmaticis⁹ in adolescentia opera ōdit. et postea i sacras scripturas innumerabilia scribēs. sub theodosio impatore obiit. extant eius aduersus porphyriū. xxv. libri. q̄ inter cetera opa ei⁹ maxime ẏbant. Alter fuit apolinaris asie hierapolitan⁹ epūs sicut hiero. in eode li. i Nō satis. i. nō multū.

m Douer. q. d. parū curo de eis. Cetera plana sunt.

Finit q̄libet exposito ubi⁹ plogi.

Incipit postilla fratris Nicolai de lyra sup Danielē ẏphetā cū additionib⁹ Pauli Burgē. et replicis defensiuis Adriane dominicī ordinis minor.

Danieli aūt dedit deus intelligētiā oīm visionū Dañ. i. In vbo ẏpposito tanguntur q̄tuor cause libri Danielis. quē pre manib⁹ habemus. s. causa subiectiua. effectiua. finalis et formalis. Ad cui⁹ intellectum sciendū q⁹ tres vlar causarū in idē concurrunt in tota sacra scriptura et in ptialib⁹ ei⁹ libris. sub alia tñ rōe. Dicit em in phia naturali corp⁹ mobile ē subtectū sub rōe absoluta. et in ptialib⁹ libris sub rōnibus cōtractis. vt in libro de generatiōne. corpus mobile ad formā. et in libro celi et mūdi. corpus mobile ad situm. et sic de aliis libris partialib⁹ ẏsiter. sic in tota sacra scriptura

deus sub rõne absoluta est subiectũ. vñ theologia dr ãsi sermo de deo. & sub tractu rõmlo est subiectũ in quibus sacre scripture. vt in veteri testõ subiectũ est vt rex creator & gubernator. & in nouo vt hũana generis redemptor & glificator. & sic procedẽdo magis & magis tractetur in ptialibꝫ libꝫ vtriusq; testamẽti. Sic & ide de est cã effectiua sacre scripture generalr. qr tota sacra scriptura procedit p eã reuelationẽ & in libris ptialibꝫ ẽ cã effectiua. vt reuelator noticie in q̃libet librõ spãliter & tente. Sic & cã finalis totius sacre scripture. loquẽdo de vltimo fine. qr tota sacra scriptura ordinat finalr ad supnaturalẽ bitudine consequendã q̃ plsistit i deo obiective. & i ptialibꝫ libris sub cõtracta rõne. Sic & in libro danielis de ẽ cã subiectiua. effectiua & finalis. sub rõmlo ẽctis. qõ notat in vbo pallsupto cũ dr. Dedit de". qõ ex principio clausule resumit. Deus eni vt rex supeminẽs ẽ hic subiectũ. qr vt ptẽbit ex cessu libri i eo declarat supeminentia regni dei ad regna terrena. de q̃ dr ps. xcvij. De" magnus dñs & rex magnus sup oẽs deos. & ps. xlvi. Sup oẽm terrã. Et etiã ista effectiua in h libro. put reuelauit danieli noticiã huj" regni de q̃ põt accipi qõ scribit Sap". x. ca. Qñ sicut illi regnũ dedisset dedit sciam sctõr. Est etiã deus cã finalis huj" libri inqz tũ facit nos ptices huj" regni. vñ dr Apo. v. ca. Fecisti nos deo nr̃o regnũ & sacerdotes & regnabim" sup terram Causa vo instrumẽtalis effectiua tangit in vbo ppositi cũ dr Daniel. Vñ dr infra. x. ca. Daniel vir desideriorũ intellige vba q̃ ego loquor ad te. Intellexit eni Daniel ea q̃ scribit in h libro. vñ infra. xij. ca. dr. Tu aũt daniel clau de sermones & signa librũ vsq;. Causa vo formalis huj" libri tangit cũ dr. Intelligentiã oĩm visionũ. Circa qõ sciendũ q̃ duplex est forma libri. s. forma tractat" & forma tractandi. Forma tractat" est quitio huj" libri q̃ diuiditur fm decẽ visiões vt ptẽbit p sequẽdo. & due vo hystorie q̃ ponũtur in fine libri nõ sunt de eius integritate. qr nec apud hebreos habent. Forma tractãdi est modus agendi q̃ in libro isto est visionũ intellectio. qr visio nõ est. p phetica nisi sit intellecta. & hoc siue sit in somno siue in vigilia. sic pharao vidit spicas. Gen. xli. Et balthasar vidit manũ scribentẽ in pariete. Daniel". v. Ille dormiens aliꝫ vigilãs neuter tũ fuit pphã. qr nõ intellexit visionẽ. Ita ioseph fuit pphã. qr intellexit visionẽ pharaonis. & daniel fuit. q̃ visionẽ balthasar intellexit. vñ dr Dan. x. ca. Intelligentia opus est in visione. scz ad ea q̃ phetice dicuntur. Sciendũ tũ q̃ hec visio dr tripler. scz sensibilis. imaginaria & intellectualis. Sensibilis visio est. qñ aliq̃d vr exterius & intelligitur significatiũ ipius. sicut Daniel vidit scriptũ in pariete regis mane tethel phares. & intellexit Daniel. v. Magnaria vo visio est qñ in virtute imaginatiua formant imagines virtute diuina ad aliq̃d occurrũ significandũ. sicut daniel vidit quattuor bestias ascẽdentes de mari significãtes quattuor regna. Ea intellexit Daniel. vij. Visio vo intellectualis est qñ sine aliquibus imaginibꝫ seu figuris mentí pphete veras reuelat. sic daniel cogitatio nabuch. fuit reuelata Dan. ij. Tu rex cogitare cepisti in stratu tuo q̃d esset futurũ post hec &c. Huic eni somniũ nabu. fuerit danieli reuelatũ visione imaginaria. qr somniũ regis vidit somnio suo. vt infra dicetur. nñ cogitatio regis nõ potuit sic reuelari. sz sola visione intellectuali. Ita in talibꝫ visionibꝫ pdictis aliqñ apparet aliq̃ plona docẽs. & sic frequẽter legit gabriel angel" apparuisse ad docendũ danielẽ. vt infra videb ẽ. pic quẽdo Item visiões pphetice aliqñ fiũt in somnio. aliqñ in vigilia. sicut dictũ fuit in principio libri psalmor̃ diffusius. de pphetícis visionibꝫ. propter qõ plura circa visiões hmoi alias a me dicta. in principio huius libri ad pñs omitto qr posita sunt in principio libri psalmor̃. vbi ecia" plura

locum cum sit prim" liber pphetalis fm latinos doctores Et vtroq; mõ scz in vigilia & somnio facte sunt visiones danieli. vt tã in pre pte ex pdictis & magis in sequentibꝫ apparet. & tõ merito dr in vbo pãssumpto. danieli aũt dedit deus intelligentiã oĩm visionũ. propter qõ in eo fuit impletũ qõ dñs dic. Osee. xij. Ego visionẽ multiplicaui. scz in daniele. Cui dedi intelligentiã oĩs visiõis pphetice mõ pdicto. & tandẽ a deo data est sibi visio clara diuine essentie in patria. ad quã nos pducat q̃ cum pre & sancto spũ viuit & regnat in secula seculor̃ Amen.

Explt collatio sup danielem pphetam.

Incipit daniel pphet. Capitulum .i.

Anno tertio Joacim &c. Liber danielis diuidit in tres ptes. in ptẽ phemialẽ. & p tẽ executiuaz sue principaliz. in principio sedi capituli in anno scõo & ptẽ incidentalẽ in principio. xx. c. Et erat vir. Circa primũ describit sapia collata diuinitus actori huj" libri. s. danieli. vbi sic procedit. qr prio ponitur q̃dã ad sapiam disponẽtia. scõo describitur collata ei sapia. ibi. Pueris aũt his. tertio ponitur q̃dã ad hoc sequẽtia ibi. Fuit aũt daniel. Prima adhuc in tres fm qr in daniele describũtur tria ad sapiam disponentia. Primum est humilitas status. scõm nobilitas ortus. ibi. Et aut rex aphanẽ. tertiũ sobrietas victꝰ ibi. Proposuit aut daniel. Circa primũ notandũ q̃ dr Prouer. xi. Ubi hũilitas ibi & sapia. tõ dñs q̃ ponderat daniele dina sapientia decorari pmisit eũ prius hũiliari. qr cũ esset de semine regio vt dicetur infra. permisit tñ eũ captiuari p regẽ babylonis q̃ venit ꝺ illm & spoliauit eã. & h est qõ dicitur.

a Anno tertio &c. & ptz vsq; ibi Et ptẽ vasor̃ dom" dei Et q̃ ptz q̃ ille nabu. fecit reuerẽtiã deo cui q̃ colebatur puerlin. qr nõ abstulit inde oĩa vasa misterij. sz aliq̃ reliqt ad cultu dei. Ita & qr illa q̃ asportauit nõ applicauit hũanis vsibꝫ. sic recit balthasar nepos su". propter qõ fuit punitus a dño. vt dicetur infra. v. c. sz posuit ea i loco sacro fm suã estimatione. i. i tẽplo dei sui. & h est qõ dr h. Et asportauit ea in terrã sennaar. i. in babyloniã q̃ prio vocata ẽ sennaar. & postea dicta ẽ babylonia. a turre ibi edificata a filijs noe. vt hr Gen. xi. In domũ dei sui &c. & ps. Circa istã ptẽ tria sunt h dubia. Primo qs fuerit ille nabuch. qr plures legũtur fuisse sic nominati. scõo qs iste ioacz eadẽ rone. tertio qre nabuch. venit ꝺ eũ in plũ. Ad primũ dom q̃ iste nabuch. fuit magn" & dr a magnitudine operũ q̃ regnũ chaldeor̃ qõ ad ipm erat puã valde amplianit & monarchiam fecit sicut izarolus magn" dr sic a magnitudine operũ. qr primus de regibꝫ francor̃ adeptus est romanũ imperiũ. Dicitur aũt in aliquibꝫ hystorijs q̃ nabuch. iste primo vocatus est hoc nomine. & hoc ab euentu. qr qñ de nouo fuit natus. fuit in siluã. pectus & dumosus. sed ex diuina ordinatione venit capra siluestris puerũ lanctans. qr scriptũ est in ps. Custodiens parvulos dñs. bubo etiam acuelauit sup arborem iuxta puerũ quem leprosus p nemus transiens vidit & cepit admirari. qr illa auis parũ apparet de die. propter qõ diligentius attendens vidit capram lactantem puerum sub arbore quem assumens nutriri fecit. & eum nabuchõ. ab euentu vocauit. nabuchõ enim bubo dicitur in illa lingua chodocapra. nomine leprosus. & patet q̃ non fuit ille nabuchodonosor sub quo hystoria Judith dicitur fuisse. quia ille fuit post istum per magnum tempus. & communiter dicitur q̃ fuit filius cyri. qui a hystoria Judith fuit potentatum captiuantis babylonice vt patet ibidem. Ad secundum dicendum q̃ iste Joacim fuit filius Josie regis Juda. qui captiuato fratre eius Joachaz per regem egypti. Ab eodem scilicet rege egypti constitutus est rex

inde mutato noīe ipius q̄ pus eliachim vocabaf vtz.xiij Reg.xxiij.t regnauit iste.xi.annis. Cui successit filꝰ ei⁹ Joachin p n scriptꝰ in fine.t vterq; captꝰ e a nabu.rege babylonis.t eodē anno vt habebit. ꝓpter qđ dubiū ē de q̄ scriptura h loq̄tur. sed ptz soluto in hebreo. q̄ primus scribit p coph.t mem q̄d in latino rident e.t m. scds scribit per caph.t nun. q̄d in latino rident ch.t n iste aūt Joacim de q̄ loquit h daniel scribit in hebreo p coph.t mem.t apd nos dz scribi p e.t m. Et q̄ ptz q̄ iste Joacim fuit filius iosie. scdo h ptz q̄ scdus Joachi q̄ fuit nepos iosie regnauit solū p tres meses. vt hr.iij. Reg.xxiij. de isto aute Joacim dicitur hic.

a Anno tertio Joacim ꝛc. sed istud dcm vt repugnare ꝓphetie q̄ ꝓdictū ē q̄ Joacim filꝰ iosie regnauit.xi. annis. h aūt captus dicitur. tertio anno regni sui. Ad qđ dđm q̄ non accipit hic terti⁹ ann⁹ regni Joacim absolute. sz ab illo tpe q̄ ceperat esse tributari⁹ reg̃ babylonis.t iste fuit.xi. annus regni sui. Ad tertiū dđm q̄ cā hui⁹ belli habuit initiū a tpe ezechie regis iuda qñ ostidit oīa secreta dom⁹ sue nūcijs regis babylonis.t tūc ꝓdixit ei. ysaias. vt hr ⁊ Isa.xxxix. Ecce dies venient in q̄bus thesauri dom⁹ tue portabunt in babyloné.t de filijs tuis erūt eunuchi in aula regis babilonis qđ tpe Joacim filij iosie ipletū est. Rex eni egypti ꝓstituerat eū rege amoto fre ei⁹ Joachā vt visum ē.t tō fauebat regi egypti ꝓ nabu. regē babylonis q̄ habebat bellū ꝓ rege egypti. ꝓpter qđ rex babylonis venit ꝓ Joacim.t fecit eu tributariū.t sibi iurauit ꝓ regē egypti. Iste tñ Joacim tertio anno post rebellās a rege babylonis captus est vt dictū ē.t vasa dei deportata.t pueri de semine regio sunt ducti in babylonem.t interfectus est iste Joacim. Et ꝓiectum est cadauer eius extra muros urbis.t impletū est qđ de eo dixerat Hieremias. xxij. Sepultura asini sepelietur.t ꝓstitutus est filꝰ eius Joachin p n scriptus rex iude p regē babylonis. q̄ post tres mēses missō exercitu ꝓ eū tradidit se cū mre.t multis alijs ꝓsilio hieremie.t h ꝓpte dr translmigratio babylonis.t iste ductꝰ ē i babylonē incarceratꝰ. xxxvij. annis vsq; ad regnū cuiusmodi radach q̄ eū amouit de carcere.t fecit sibi ꝓmesalē. vt dr iij. Reg.xxv. sic igit ptz tertiū. s. causa belli regis nabuc. cōtra Joacim regē iude sed hec cā accipit ex pte regis de bellātis eū. Causa aūt ex pte dei fuit. q̄ reges iuda.t populus erāt pessimi.t idolatrie dediti vt hr.iij. Reg.xvij. Parat.xxvi. ibi. Propter qđ dñs pmittebat eos talia facere. Cū rex egypti.t rex babylonis mouerūt bellū ꝓ eos successiue. b Et ait rex. Hic ponit scdm dispones danielē ad diuinā sapiam sz nobilitas ortus. q̄ fm q̄ dicit Boetius. ij. de ꝓso. Nobilitas generis est q̄dā laus ꝓueniens homini de ꝓbitate pentu.t tō vt ipe dicit ibidē. In nobilitate generis h bonū ē q̄ p ipam q̄dam necessitas ipis nobilibꝰ ponit nca maiorꝝ suorꝝ ꝓbitate degere. Ille eni. homines aūt bñ mongerati sunt dispositi ad sapiaz

Incipit daniel ꝓpheta
Capitulum .i.

Anno tertō regni Joacim regis iuda vēit nabuchodonosor rex babilonis ir̄m et obsedit eā.t tradidit dñs i manu ei⁹ Joacim regē iude.t ptē vasoꝝ domus dei.t asportauit ea i terrā sennaar i domū dei sui.t vasa itulit i domū thesauri dei sui. c et ait rex ꝯ aphenē ꝓposito eunuchoꝝ vt introduceret de filijs israel.t de semine regio.d et tyrannoꝝ. pueros. in quibus nulla esset macula. e de cozos forma.f eruditos oi sapientia. g cautos scientia. h.t doctos disciplina. i.t qui possent stare. k in palatio regis. l vt doceret eos lras.t linguam chaldeoꝝ. m Et constituit eis rex annonā p singulos dies de cibis suis.t vino vnde bibebat ipe. vt enutriti tribus annis postea starēt i ꝯspectu regis. n Fuerūt g inter eos. o de filijs iude daniel ananias misael.t azarias

sedatis passionibꝰ fit anima sciens.t prudens. vt dr. vij. phis. ꝓpter qđ hic introducit nobilitas danielis q̄ nobilis exitens genere nobilior fuit moribꝰ.t tō dicitur hic inter nobiles positus edoctus.t nutritus.t nomie regio decoratus. q̄ impositū est ei nomen balthasar qđ est regium vt patebit in ꝓ.rra.v.ca. hoc est igit qđ dicitur hic.

b Et ait rex. s. nabuchodonosor.

c Ypha. ꝓposito eunuchoꝝ .i. magno seruentiū in domo regis. antiquus eni illi qui i domo regia seruiebant ad interiora domus. castrabāt ꝓpter securitatē a mulieribꝰ vt dicūt aliq̄. Aliq̄ vo dicunt q̄ dicebantur eunuchi ꝓpter castitatē.t moꝝ honestatē. qđ verius videtur. homines eni inhonesti no ꝓmittebāt seruire in ꝓ.domibus regū.t inde ē q̄ seruitores generaliꝰ dicti sunt postea eunuchi. vñ.t in actibꝰ apl̄oꝝ. viij. ca. vocat eunuchus ille vir q̄ erat sup gazas regine ethiopū. sequitur.

d Et intro. de. n. alibi.t de semine regio. Et ꝓ id est quia volebat hēre in aula sua aliqs de semie dauid. e Et tyrānoꝝ. i. nobiliū q̄ virute armoꝝ erāt magnificati. h faciebat nabu. ad magnificentiam suā.t memoriā sui nomīs q̄ tales nobiles captiuauerat. f Pueros. in q̄. nulla esset macula. i. defectus membroꝝ. vñ.t i lege dicitur. q̄ talis nō ꝓpter pulchritudinē pellis.t ex h ptz q̄ daniel.t eius socij nō dicūtur hic eunuchi. q̄ fuissent castrati p abscisionē membroꝝ genitaliū. vt arbitrant aliqui iudei. q̄ nō fuissent sine defectu membroꝝ nec pulcri aspectus. q̄ taliter castrati sunt cōtra male gros etiā in facie. g Decoros forma. ꝓpter pulchritudinem corporis.t aspectus. vñ in hebreo dr. Bone visionis.

h Et eruditos sapia. q̄tū ad phiam naturalem.

i Cautos scia. q̄tū ad sciam rōnale cuiuscumodi ē grammatica. logica. rhetorica. k Doctos disciplina. q̄tuz ad phiam moralē seu q̄tū ad disciplinā moꝝ.

l Et qui possita. i. militare. m In palatio regis. h dicit q̄tū ad robur corporis.t agilitatem membrorum.

n Vt doceret eos lras.t linguā chaldeoꝝ. volebat eni nabuch. hēre in palatio suo aliqs de qualibet lingua. qui cū lingua materna scirent linguam chaldaicā. vt posset sibi interpretari.t legere lras omniū gentiū. Ptz etiā ex h q̄ philo iudeus dicit. q̄ fuit credēs eandē linguā ē chaldaicā.t hebraicā. qđ credebat ex h q̄ abraam fuit oriundus de chaldea. qđ non valet. q̄ nō est inconueniēs imo multū ꝓbabile abraā plēs linguas scisse. seq̄t. o Et cōstituit eis rex annonā ꝛc. vt ex bona nutritioe eēnt magis grossi et apti in corpe.t in mente. q̄ bona dispositio corpis bene facit ad bonam dispositionē mētis. q̄tum ē de se.t maxime qñ cū h ē bona disciplina. sic fuit i illis iuuenibꝰ. vtz in litteris. p Fuerunt ergo inter eos. id est inter iuuenes electos de diuersis nationibꝰ.

q De filijs iude. daniel ꝛc.

a Et imposuit eis ꝓpositus eunuchoꝝ noīa ꝛc̄ qz noīa hebraica erāt babylonijs abominabilia ꝛ male nota qō ē inc̄ueniēs in illis q̄ stabāt i palatio regis. b Proposuit aūt t. Decreuit ternū disponēs danielē ad sapiētiam, sobrietas vict', sin ꝙ ōr Ecc'. xl. Proposui a vino abstrahere carnē meam vt animi meū trāsferrē ad sapiam. Sic fecit iste daniel cū socijs q̄ ē qō ōr hic.

b Proposuit autez da. l cor. suo ne pol. ō mēsa regis, ō ē ō cibis ei'. Erat enī ꝙsuetudo antiq̄ ꝙ de īmolatis idol' ponebāt alīq̄ portio i mēsa magnoꝝ sic fiēbat ibi erāt alīq̄ lege moysi, phibita sic carnes porcine vl' hmōi, fiēbat erāt ibi aliq̄ phibita iudeis ex traditionibus pēnsie mō phibitū ē eis bibere vinū ꝓfanum a pētianis, ꝛ in lege nō fit eis phibitū, ꝛ qz a talibz voluit abstinere daniel ne polluere tur, aliq̄ pēā ō pdca faciēdo, nō voluit abstinere a cibis ꝛ potibus regijs. qz ō modo fec̄ Judith q̄diu fuit cū holoferne nolens comedere de cibis ei' ꝛ tm̄ de his q̄ secū attulerat. vt hī Judith. xij. sequit'.

c Dedit āt deus da. gr̄am ꝛ mi. in conp. rin. eunuchoꝝ ꝛc̄. q. d. ꝛ prin ceps eunuchoꝝ mlt̄ū diligeret daniel ē. tm̄ noluit acq̄escere timēs ne in corpe detrimētū pateret. ꝛ p ꝓfo ꝓpositꝰ puniret a rege tanq̄ agēs ō mādatū ei'. ꝛ ptz lra. sequit'.

d Et dixit daniel ad malassar ꝛc̄. qō eni nō potuit ipe trare a maiori q̄rit ipetrare a mīori q̄ erat ꝓstitut' ad mi nistrandū eis necessaria spāliť.

e Tenta nos ob. ser. tuos dieb. r. quenies spaciū, pbationi petit. quia nec nimis longum vt facili possit impetrare nec nimis bre ue. vt a q̄ possit vitas apparere.

f Et denť nobis le gumina ꝛc̄. Ista nūq̄ fuerūt, phibita iudeis, nec aū legē nec sub lege, nec pēnis traditionibz, nec idolis fiebat ob latio de talibz. ꝛ ō poterāt vti talibz sine alīq̄ suspitione pcti. ꝓpter ꝙ dicit ap'ls ad Rom. xiiij. Qui infirm' ē ol' māducet ꝛ nō loquit ibi de īfirmitate ꝓprie illoꝝ q̄ timebāt peccare comedendo idolatrica. vt ibidē ptz seq̄tur.

g Post di. aūt. p. ap. vul. eorū meliores. i. magis viuidi in colore.

h Et corpulentiores. i. magis carnosi. ꝛ Pre oīb pue. q̄ vesc. cibo regio. Hoc aūt factū ē dīna virtute, ꝓpter iuuenū deuotiōez.

i Porro malassar tollebat cibaria ꝛc̄. i. occulte portabat p se ꝛ familia sua, ne ab aliq̄ papet ꝛ puniret.

l Pueris. Hec ē scīa ps principal' h' ca. in q̄ posita mlt̄iplici dispositōne ad sapiam. vt visum est. sīr ꝙ pomť emunēta sapie collata danieli ꝛ socijs e'. ꝛ prio q̄tū ad ītelligētiā seu sapie hītū. scdo q̄tū ad eloquētiā seu erpimentū ibi. Cōpletis. Primū adhuc i duas. qz prio ostendit sapia collata oīb ge. ner. li. scdo danieli spāliter ibi da

nieli aūt. Dicit igiť prio sic.

l Pueris his. i. danieli et socijs suis.

m Dedit deus sciam ꝛc̄. Et hoc patet ꝙ nō solū habuit sciam q̄ hūanā inuestigationē ꝛ doctri nā sz ē ꝙ dīnā infusionē ꝛ dicit.

n Sciam. q̄ ad speculabilia.

o Et disciplinā. q̄ ad moralia. p In oī libro. discēdo sz. q̄ Et sapia. discēda vl' exponenda.

r Danieli. hic ꝓsequenter ostendit q̄d collatū sit danieli i speciali. et hoc est qō dicit Danieli aūt dedit supple deus.

triam. Tenta nos obsecro seruos tuos dieb' decē ꝛ dentur nob legumina ad vescēdum ꝛ aqua ad bibendū. et ꝓtemplare vult' nr̄os ꝛ vultus puerorū q̄ vescunť cibo regio ꝛ sicut videris, facies cū seruis tuis.

Qui audito sermone huiuscemodi tentauit eos dieb' decē.

s Et die aūt decē apparuerūt vultus eoꝝ meliores ᵇ ꝛ corpulētiores ᵗ p omnib' pueris qui vescebantur cibo regio

x Porro malassar tollebat cibaria ꝛ vinum potus eoꝝ. ꝛ dabatq̄ eis legumina

y Pueris autem his ᵐ dedit deus ⁿ scientiam ᵒ et disciplinā in omni ᵖ libro. ᵠ ꝛ sapia. ᵉ daniel aūt ᶠ intelligētiam oīm visionū ᵍ et somniorum

s Intelligētiā oīm visionū. i. occultoꝝ. q̄tū ad ea q̄ ťtt in vigilia videnť. sic balthasar vidit manū scribentē. qō daniel intellexit vt hī infra. v. c. ꝙ ꝙ ē et intelligit ꝓgnitio illoꝝ q̄ videnť auersis sensib' vt i raptu ꝛ extasi ꝛ ꝓfilib' quoꝝ noticiā habuit daniel.

t Et somniorū. q̄tū ad ea q̄ videnť i sōno sic ꝓz infra ꝙ intellexit somniū nabuchō. de statua magna ꝛ lapide ipm̄ ꝛ terēte. ťtj. ca.

Et somniuz ei' de arbore magna ꝛ vigili ferō ꝓcipiēte eā incidi. ťtj. c. vtrū aūt talī intelligētia occultoꝝ fuerit collata ipi danielī ꝙ aliquē hītū sibi infusum ē dubiū. ꝛ dicit aliq̄ ꝙ sic. qz nō ē dubiū ꝙ scia data sibi ꝛ aliis fuit habit'. ꝛ eadez rōne vt de ista intelligētia occultoꝝ q̄ fuit data ipi danielī. qz vtrūq̄ eodem mō ōr hic datū a deo nisi ꝙ vnū fuit datū generaliter tribz, aliud spāliter vni tm̄. Ite. ťtj. ethi. dicit phs ꝙ in aīa nō sunt nisi tria. potēcie, passiones ꝛ habitus. Talī aūt intelligētia occultoꝝ nō pōt dici potētia. qz iesz oīb. nec passio. qz passiones ꝓprie dicte sunt i pte sensitiua in q̄ nō pōt esse talis intelligētia. passiones aūt large dicte sicut intelligere ꝛ velle sunt act' q̄ trāseūt. ꝛ sic nō dicerēť aliqs ꝓpha qñ dormit. ꝙ vť ꝙ talī intelligentia sit habit'. Et ꝓfirmať rō. qz daniel ꝓpositis sibi somnijs vel aliqs occultis. statim intelligebat qō nō vť ee nisi habentis habitū. Aliq̄ dicūt cōtrarū dicentes qō nō est ꝓ aliquod lumen habituale impressum menti ꝓphete. sed per quandam illustrationē ad modū passionis transeūtis qō ꝓbant dicto Gregorij in ploco sup Ezechielē vbi dicitur. Q. spiritus ꝓphetie aliquando ꝓphetis deest nec semper eorum mentibus presto est. habitus autem inest semper. quia est qualitas de difficili mobilis.

Ad hoc etiaz inducitur illud. iiij. Reg. iij. de helyseo, qui nō potuit dare ptsium regi nisi prius vocato psalte. Et cuz caneret psaltes, factus est spūs dñi sup eū ꝛc, qz per melodiam diuine laudis quā psaltes canebat excitata ē mens helisei ad deuotionē ꝛ sic mēs eius fuit disposita ad recipiendū dīnā illustrationē. Cōsiderādū tñ qz licet lumē ꝓphetic̄ nō sit hīt' ꝑfm ulta opiniones, est tñ gratis data, sic ē gratia miraculoz de qua certū ē qz non dic ꝑ ad manēs i ipo hoiem ꝛ diuinā assistētiam ad agēda miracla ad pces hois ꝛ a tali gra aliqs dr ꝓpha. q ꝑ pz solutio ad argumēta q̄ sunt p alia opinioe

a Cōpletis itaqz diebus post qs dixerat rex, vt introducerent introduxit eos ꝑpositus eunuchoz i ꝓspectu nabuchodonosoz. b Cuqz eis locutus fuisz rex, nō sūt inuēti tales de vniūsis vt daniel ananias misael ꝛ azarias Et steterūt in ꝓspectu regis,

c ꝛ oē vbū sapie, ꝛ intellectus quō sciscitat' ē ab eis rex inuenit i eis decuplū sup cūctos ariolos ꝛ magos qui erāt in vniuerso regno eius d Fuit autem daniel vsqz ad annum primum cyri regis. Capi. II.

e In anno scdo regni no cyri, vt habetur infra. x. ca. Ex quo patet q terminus vite danielis non potest accipi primo anno Cyri. ideo

Capitulum. II. (expone vt prius.

In anno secundo. Hic ponitur scda pars principalis huius libri in qua intēdit actor ostendere potentiam regni christi p compationē ad regnū mundi vel diaboli ꝛ hoc p decē visiones hic ꝓsequēter positas ꝛ diuiditur in duas ptes, qz primo ponūtur quiqz visiones ad primū aduētū xpi ptinētes principalit. scdo qnqz ptinētes ad scōm aduentū xpi. iz tam i istis qz in illis fiat a ligni mētio vertroqz

Stqs aūt vult tenere aliā opinionē pōt defacili soluere istas auctes inductas, qz duo ibi requiruntur in ꝓgnitiōe actuali. s. lumē intellect' agētis ꝛ spēs rei ꝓgnoscibilis. sicut pz i ꝓgnitiōe naturali itellect' i q̄ requrit lumē intellect' agētis ꝛ spēs abstracta a fantasmatibus. Pōt igr dici q lumē ꝓphetic̄ ē aliqd pmanēs p modū hīt'. datus tñ a deo. Ad b tñ q ꝓpha p b lumē actuale aliqd supnaturale ꝓgnoscat. requrit cū ipo spēi acceptio p aliquam visionē imaginartā in se vel in alio vel etiā aliq alio mō sic ē in ꝓgnitiōe ꝓphica sine tali visione imaginaria quia tūc tal' spēs itelligibil' fit imediate a deo in itellectu ꝓphete, ꝛ q̄tū ad b dic Greg. q spūs ꝓphecie aliqñ deest ꝓphetis, qz nō sp bñt talē spēm. iz oportet q de nouo fiat i ꝓphetāte actu ꝛ p b pz illud de helyseo.

a Cōpletis. Hic ondit sapia collata danieli ꝛ sociis ē q̄tū ad exprimentū, ꝛ eloquētia cū dr. Cōpletz itaqz diebus. s. triū annoz. b Post qs dixerat rex vt introducerētur i ꝓspectu suo. s. vt ibi ꝓbarent, vñ sequitur. c Cūqz eis locut' fuisset rex tēptādo in diuersis qōnibz sapiētiam coz. d Nō sunt inuēti tales de vniuersis pueris. s. q. qui edocti fuerāt cū eis, sequitur. e Et oē vbū sapie. i. respectu dīnoz. f Et intellect', respcū humanoz, vel al'r. ꝓintellect' dr q̄tū ad applēsionē bonā habitie, q̄tū ad iudiciū certū. g Nō scisitat' ē rex ab eis inuenit i eis decuplū, hic accipit nūer' determinat' pindeterminato. i. multo pl'. h Sup cūctos ariolos Isti sunt q̄ vaticinant' de occult' p sacrificia in aris idoloz īmolata. i Et magos. Isti sunt astrologi q̄ p ꝓstellatiōes iudicāt de futuris ꝛ occultis, vñ ꝛ illi q visa stella venerūt adorare xpm, dicti sunt magi, vt hē Matth. ij. k Qui erāt in vniuerso regno eī', quia tales artes diuinādi tūc vigebāt in chaldea. l Fuit aūt. Hec ē vltima ps in q̄ ponūt q̄dā ꝓsequētia ad sapiam collatā danieli, q̄ sunt honor ꝛ gla ipius danel in regno chaldeoz ꝛ psarū. Vñ dr Sap. xiij. Propter hāc. i. sapiam habebo claritatē ad turbas, ꝛ honorē apd seniores. Iuuenis ꝛ actus iueniar in iudicio ꝛ in ꝓspectu potētū admirabil' ero, ꝛ facies pncipū mirabūtur me. Hec aūt oīa fuerūt in daniele ꝛpter sapiam a deo sibi collatā, ꝛ b ē qd dr. hic.

l Fuit aūt daniel. In honore. s. ꝛ gla i chaldea medio, et ꝓside vt patebit ex libri ꝓsecutiōe a tpe nabuc. magni vsqz ad tpa cyri q̄ destruxit regnū chaldeoz, ꝛpter b seq̄t.

m Vsqz ad annū primū cyri regis. Ex b pz defect' ulloz q̄ exponūt hanc hīam de tpe vite daniel sic exponētes

l Fuit aūt daniel vsqz ad annū primū cyri. i. mō vixit ꝛ non plus, qz decima visio danielis facta ē sibi tertio anno cyri, vt habetur infra. x. ca. Ex quo patet q terminus vite danielis non potest accipi primo anno Cyri. ideo

Capitulum. II. (expone vt prius.

In anno secundo. Hic ponitur scda pars principalis huius libri in qua intēdit actor ostendere potentiam regni christi p compationē ad regnū mundi vel diaboli ꝛ hoc p decē visiones hic ꝓsequēter positas ꝛ diuiditur in duas ptes, qz primo ponūtur quiqz visiones ad primū aduētū xpi ptinētes principalit. scdo qnqz ptinētes ad scōm aduentū xpi. iz tam i istis qz in illis fiat a ligni mētio vertroqz

scda incipit ca. vij, anno primo balthasar. Prima diuidit in quinqz ptes ꝑm qnqz visiones, prima visio est de lapide absqz sine manibz statuam grandē conterente, in qua figurata est xpi cōceptio diabolū cōterentis, secunda de angelo filio dei assumulato in formacē descendēte, in qua figurata est natiuitas xpi in nram penalitatē descendētis, tertia de vigili sancto clamante ꝑcisionē arboris, in qua figurata est ꝑdicatio xpi vicia rescindentis, qrta de manu scribētis in pariete terminatiōem regni Balthasar, in qua figurata est passio xpi regnū diaboli exterminantis, ꝛ cyrographū decreti cruci affigētis, qnta de inclusione danielis in lacum ꝛ liberatione eius p angelm in qua figurata est resurrectio christi infernū spoliantis. Partes patent in quinqz capitulis p ordinem sequentibus. Circa primū aduertendum q causa effectiua principalis huius visionis ē spūssanctus, causa impetatiua est oratio danielis ꝛ socioz eius, causa finalis ē vt dei potētia panderet, ꝛ daniel exaltaret, ꝛ rex supbus humiliaret, causa aūt materialis est ptinētia huius visionis, que ondit discursum mundi p quattuor regna principalia sibi succedentia vsqz ad tpa christi omnia regna terrena sibi subiugātis, causa aūt formal ē diuisio hui' ca. Notaduz q in q̄libet visiōe ponūtur he q̄tuor cause vt posite sūt in ista, qz q̄libet visio ē q̄si quidā spālis tractat', q̄ circa cām formalē huī' ca, ondit primo actuelatio somny, scdo in q̄situ visi, ibi. Precepit q̄ rex, tertio relatio misteriosi: ibi. Tunc daniel, q̄rto magnificatio dei, ibi. Cūc rex nabuch. Circa primū ꝓsiderandū quis fuit iste nabuch, qz eni dr hic. In anno scdo regni nabuch, iō dicunt aliqui q̄ fuit nabu. iunior ꝛ filius magni nabu, ꝛ q̄ regnauit ante fratrem suum enumeradach imediate post ꝑz et hoc ex ordinatione ꝑis ꝛpter malicā euilmeradach quē erat primogenitus. Magnus eni nabu. iaz regnauerat p. xlij. annos integre qñ daniel de iudea in babylone fuit ductus, ꝛ iterum p tres annos fuit daniel nutritus ꝛ edoctus anteq̄ ei ꝓsentaretur, vt visum est capitulo p̄cedenti. Cum ergo in hoc capitulo dicatur q̄ daniel vt alijs sapientior exposuit somnium nabuchodonosoz. et cum dicatur q̄ hoc somnium vidit secundo anno regni sui, ideo concludunt q̄ non potest intelligi de magno, nabuchodonosoz ꝛpter quod dicunt alium fuisse nabuch. filiū ꝑdicti, qui nabu. scdus regnauit post patrē. ꝛ scdo āno regni eius facta sunt ista que hic narrantur. Sed hebrei ꝛ berosus hystoriographus chaldeoz dō magis credendū est, dicūt euilmeradach imediate regnasse post patrem ꝛ hoc est qd dicit quedā glosa que sic incipit. Non

filius que habet infra sup principiū .v. e. Hoc etiā videtur p dictū Hieremie .xxvij. vbi ponit vbū vñi loquntr sic. Dedi regi babylonis terras istas .seqt. Et fuiet ei et filio ei⁹ et filio filij ei⁹ et nō ponunt plēs. Cum est aūt fm oēs q̄ euilmaradach fuit filius nabuchodonosor magni et balthasar erat filius filij sui .i. euilmaradach. et nō dr q̄ fuerit ibi alius Hieremie qui vocat fuerit nabuchodonosor. Historiographi tn aliq̄ ponūt duos filios inter euilmaradach et balthasar .i. regulsar et labozardach ꝫ q̄ auctoritas hieremie videt discordare ad ānales hystoriarū posset dici .q. ultimus duo rū idē i nūero cū euilmaradach et balthasar. q̄ vterq̄ eoꝝ fuit binomius. ita q̄ euilmaradach alio nōie dict⁹ regulsar et balthasar laborzardach. Iste expositio illoꝝ q̄ dicūt q̄ iste nabuchodonosor de q̄ hic agit fuit filius magni nabuchodonosor et regnauit p mortē ei⁹ iclusa dictionē. q. fm eos illa visio q̄ ponit se. ca. q. ponit de mag nabuchodonosor q̄ visus est i amētia et abiect⁹ ab hoibus. vij annis et ibi dr q̄ daniel fuit familiaris ei et colleg. et ramo⁹ sissimus i reuelādo occulta et secreta dīna. In hac aūt ca. dr q̄ p expositionē hr sonij daniel fuit primo ꝓgnit⁹ esse tāte sapiētie. et a rege primo pmot⁹. et socij ei⁹ ad sui petitionē ergo istō factū no potuit eē p mortē magni nabuchodonosor. et hoc dicendū est q̄ iste nabuchodonosor de q̄ hic somniū vidit fuit magni⁹ nabuchodonosor. q̄ dr h. In anno regni nabuchodonosor. scdo no accepit annos scdos regni sui impleti qui fuit rex chaldeoꝝ. Hz accipit secundus regni sui positus fuit⁹ est monarcha. q. multa regna acquisiuit. et potissime p⁹ vnū annū subiectōis egyptioꝝ vt ait Josephus dicit de magno nabuchodonosor. li. antiquitatū iudaic. post vnū annū egyptiace captiuitatis vidit nabuchodonosor somniū hoc etiā apparet p visionē istā. vbi significatus est per caput aureū. in q̄ designat regnū ei⁹ primū inter q̄tuor regna maria. Hic est igit q̄ dr h. In anno scdo regni. i. monarchie nabuchodonosor vidit somniū. spūs enī dei quidē (obiectia est circa principes magnos. in quib⁹ ab eis dependet respublica et ppter hoc aliq̄ oīa fūtur eis magis q̄ aliis: q̄buscūq̄ sic pharaom fames futura et abundantia. sunt ti ei⁹ vtilia expolita p ioseph. sic vtilia nabuchodonosor p danielē. c Et cōterruit est ipse ei⁹ ex insolita visione. d Et somniū fugit ab eo. obliuio enī causat ex motione humoꝝ. propter hoc enī pueri et mulieres senes sunt immemores fm phm in li. de memoria et remi. terror aūt facit magnā humoꝝ pmotionē. et ideo causant somnij oblitionē. Hoc etiā factū est ex diuina ordinatione. vt occasione hoc oblitionis vocaret daniel ad dei gloriam et ppli istius tici reuelationē p ipsi⁹ daniel sublimationē. sic ptebuit fra eodē ca. e Precepit aūt. hec est scda pars in q̄ describit inquisitio visi. et diuidit i duas. q̄ primo vocatur rectores vocātur. scdo interrogātur ibi. Qui cum venissent. Circa primū aduertēdū. q̄ homines antiq̄t⁹ multū inuitebant augurijs somnioꝝ sic patet de pharaone genesi. xl. et de ministris ei⁹ incarceratis cū ioseph. genesi. xl. ca. et infra de isto rege. ca. viij. propter quod fuit solicit⁹ de inquisitione somnij fm q̄d dr h. e Precepit aūt rex vt vocarent aruspices q̄ inspectis de aialibus immolatis diuināt. f Et magos et chaldeos in cētationibus vtūtur vt hic Exo. vij.

g Et maleficos q̄ auertūt sensus hūanos p aliq̄d factum vel dictū circa eos. sic auertis sensibus aliq̄ occulta eis reuelant a demonibus. sicut de illis q̄ dormiebāt in fanis dos insula. vt dicit expositor thomas sup. viij. phi. ca. de tēpe.

Chaldei aūt p cōsiderationē astroꝝ diuināt. Iste est ille rex babylonis q̄ est in chaldea misit tras et inquisitores ezechie ad inquirēdū de illa solis retrocessione q̄ facta est tpe suo. vt hr. iij. Reg. xx. c. h Et indicauerit regi somnia sua. q̄ artes suas ꝓdicare. Hz q̄nq̄ hic q̄re nō fuit vocatus daniel et hoc est. q̄. s. dicū est q̄ erat in pretiores aruspices et magos. Sed dm q̄ fuit ex industria q̄ cū cēt⁹ iudei dolebāt babylonij q̄ magi apprecarētur a rege. Dixit ex cupiditate. q̄ p expositionē credebāt dona et honores sibi fieri. Hic patet ex regis pmissione ad cōfacta. si somniū et ei⁹ interpretationē posset dicere. et licet fuissent inuenti sapientiores aruspices et magis in vbis sapiē. et intellect⁹. qui pbant sunt a rege. vt dictū est. ca. i. tñ nō erat adhuc daniel ꝓgnit⁹ q̄tū ad donū ꝓphetie. et intelligentiā visionū. de q̄ erat h q̄. et nō alij q̄ tā erat famosi in arte diuinādi erāt magi vocati. i Qui cū venissent. Hic rectores de somnio interrogātur. et ponitur hic triplex interrogatio. Prima est cū simplici denūciatione. secda cū forti ꝓmination⁹ et pmij pmissione. ibi. Et rūdēs rex dixit chaldeis. tertia cū ficta ꝓpositiōe et suspitione ibi. Rndit rex et ait. Et cuilibet interrogationi additur sua rēpōsio. ꝓgit primo dr sic. i Qui cū venissent steterūt cora rege. qsi parati ad respōdēdū. ii Et dixit ad eos rex. Vidi somniū et mente cōtinus ignoro q̄d viderim. ex terrore enī insolite visionis fantasmata sunt facta ꝓfusa. et sic nō remānt memoria visiōis. distincta q̄ sit p ipā q̄ imagines distincte remanēt in memoria. recordabat in in ꝓfuso. sicut aliq̄s ꝓtingit etiam i actibus humanis. q̄ aliquis recolit in cōi se comedisse optima cibaria in aliq̄ festo vel vidisse pulcra spectacula. et tñ ne scit determinate dicere. i Responderūt chaldei. isti erant principales inter rectores. q̄ diuinatio eoꝝ erat aliquo mō p viam rōnis. s. p consideratiōem astroꝝ. aliorū aūt diuinatio erat p viam superstitionis vt visum est. et hō isti principaliter inter oēs rnderūt. m Regi syriace. Hoc additur q̄ ab isto loco chaldaice vel syriace q̄ est idem idioma q̄tum ad literatos. licet vulgare aliq̄ modo discordet. liber iste scriptus est vsq̄ ad. vij. ca. chaldaice. hebraicis tamen literis que nō distinguūtur a chaldeis in sono. sed tm̄ in charactere. vt dicit Hiero. in prologo suo sup libros Regum.

n Rex in sempternū viue. hoc dicūt ad captandū eius benuolentiā. et q̄ credebāt hoies vtuosos post vitā istā transferri ad vitā deoꝝ eternā. vt hr. ij. Dach. xi. vbi dr. Patre nostro inter deos trāslato. et sunt verba antiochi adolescentis loquentis de antiocho patre suo mortuo.

o Dic somnium seruis tuis. etc. Rationabiliter respondent. quia per hanc non potest aliter somnium interpretari. Dicit enim philosophus libro de somno et vigi. Ille est artificiosus iudex somniorum. qui similitudines visas ppendere scit. et partes adinuicem comparare. et eas per comparationem et dispositionem celi. et passiones et solicitudines somniantis. et mores eius et complexionem. omnia enim ibi attendenda sunt vt ibidem dicit Albertus magnus. Talis autem interpretatio somnij suppo nit somnium presciatum.

a Et respondens rex. Hic ponitur secunda interrogatō cū adiunctione pene et pmij. et hoc est quod dicitur hic

b Nisi indicaueritis mihi somniū prius. s. r postea cō iectrā eius. c Peribitis vos. i. moriemi. d Et domus vre. i. possessiões r dona. e Publicabuntur. id ē fisco vel burse regie applicabūtur. Qd sequit ptz in lra. f Rndit rex. Hic ponit tertia interrogatio q fit nō solū cum pene cominatiōe r pmiy promissione sz etiā cum falsi suspitione seu ipositiōe r b ē qd dz b g Certe scio qr tps redimitis. i. detinetis in vbis vel sic.

h Tpus redimit. id est ipaciū vite vre vultis retinere pambages vbor. r subdit i Scietes q (cām. a me re. fmo. qpt qō no possum vobis lōmū indicare.

k Si g nō indicaueritis r. est de vo. lentia. s. tuma r ire uocabil de morte vra l Q. inter. qz fallacem r. q. d. eodē mō pibitis si talē fallaciam fecerit is r est hic trūcatio sntie. sic solēt trari facere i loquendo. r lo qd dictū ē. ē supplendū. Ad banc vo fallaciā remouendo dicit.

m Sōnū ita dici. mihi. integre r pfecte.

n Ut icīā. p b sup.

o Qd iter. ei (plerā loqmini. r non p Rnden (cōfictā. res g chaldi co. re. di. Tō ē hō sup terrā r. hoc dicūt qr ponebāt aīam a corpe sepatā esse maioris intelligētie r marie diss cōuictā. sic dr. q. Dach. q. Patre nō inter deos trāslato lō dixerūt. q Tō ē hō sup terrā. i. in pfti vita.

r Qui sermonē tuū possit implere. qr nō pōt fieri p artem hūanā. vt tā visū est. Declarāt b etiā p facta regū pcedētū dicētes. s Sed neq regū qsq magnus r potēs. i. qcūcuq fuerit magn⁹ r potēs. t Verbū huscisitat. de pterito. s. v Ab omni ariolo r. i. a qcūq diuinatore. q. d. p ris nec tu debes qrere. cui⁹ cā subdit. x Ver. quē tu qris rex grauis est. i. excedens vturē itellectus humani. y Nec repiet quisq r. posuerūt enī aliq platonici q demones habent corpa aerea. vtz p dictū Apulei discipuli platonis dicētis. q demones sunt aīalia corpe aerea mēte rōnalia. tpe eterna. animo passiua. r sic p ris qdāmō pserūtur cū hoibus. vñ r sm doctos catholicos habitāt hic nobiscū in b aere caliginoso vsq ad iudiciū r ab istis p artes magicas pōt aliq qrere. Ex dīs quor cū hoibus nō ē conuersatio vocant hic ab istis chaldeis substātie totaliter sepate. quarū sciētā dixerūt platonici r etiā alīq pbi maiorē q̄ sit scia demonū. z ars magica vel diuinitiua qcūq nō se extēdit ad aliqd reqrendum ab eis. z Quo audito rex in furore qō dz qr irrōnabiliter monebatur cū se excusarent sufficienter.

a Precepit vt pe. oēs sa. b a babylonis. i. studētes pbiam r cognitiōem occultor. Ille enī dr sapiēs qui vltra communē cognitionē hoīm trāscēdit. b Et egressa sententia. a rege irrevocabiliter. c Sapientes interficiebātur. i. de eor interfectiōe disponebat. qr nō fuerunt interfecti vt habetur infra.

ait chaldeis. Sermo recessit a me. b Nisi indicaueritis mihi somniū r ictrā ei⁹ c pibitis vos. b r dom⁹ vre pub licabunt. d Si aūt somniū r ictrā ei⁹ narraueritis. p mia r dona r honorē mltuz accipietis a me. Sōniū igit r iterptationē ei⁹ indicate mihi. Rndērūt scdo atz dixerūt Rex somniū dicat seruis suis r interptationē ei⁹ indicabim⁹. e Rndit rex et ait. f Certe noui. g qr tps redimitis sciēres. i. recesserit a me. fmo. h Si g sōniū non indicaueritis m. vna ē de vobis sntia. i qr iterptationē qz fallacē r decptione plenaz ꝓposuerit. vt loqmi in donec tps trāseat. k Sōniuz itaqz dicite in vt sciā qr intptationē qz eius verā loqmini. l Rndentes g chaldei coram rege dixerūt. m Non ē homo sup terrā qui sermonem tuū rex possit implere. n sed neq regū qsq magn⁹ r potens verbū huiuscemodi scisciat. o ab omni ariolo r mago r chaldeo. p Sermo enī quē tu quer rex grauis est. q nec repiet qsq q̄ indicz illū in ꝓspectu regz. exceptis dīs quor nō ē cū hoibus cōuersatio. r Quo audito rex in furore r in ira mag. s precepit vt perirēt oēs sapiētes babylonis. t Et egressa sentētia. u sapiētes iterficiebantur. x qrebaturqz daniel r socij ei⁹ vt pirēt. y Tūc daniel reqsiuit d lege atqz snīa ab arioch pncipe milicie regis q egressus fūat ad iterficiē dos sapiētes babylōis. z Et interrogauit eū. q a rege potestatem acceperat. quam ob causam tā crudelis sententia a facie regis esset egressa. a Cum ergo rē indicasset Arioch Danieli. Daniel ingressus rogauit regē vt tēpus daret sibi ad solutionē indicādam regi. b Et ingressus est domum suam

d Querebatqz daniel. qz eidē snie subiacebat cū socijs suis Sed qrit b qre tāduā snīam dedit rex ꝰ sapiētes babylonis. Dicēdū q vacantes pbie r ictuz futuroz r siliū habebant a rege victū r vestitū r supl⁹ magnos. vt s. hitū ē. r de daniele r socijs ei⁹ silr r gesi. tuy. dr q sacerdotes egypti no fuerūt cōpulsi vēdere terrā eorū sic alij tpe famis. qr ipi recipiebant victum ex horreis regis. r ipi pro vocauerūt pbie. vt hē. i. metaph. igit qr rex babylōis mlta exp̄derat p scisciratione sapiētū. fuit nimis irat⁹ qui nō riderūt fm ei⁹ volūtatē. r ex tali ira dedit sniaz tāduā r irrevocabilem.

e Tunc Daniel. Hic ponit tertia ps hui⁹ ca. vbi ponit reseruatio misterij. r dumdit in duas. qr prio ponit reuelatio facta danieli. scdo interptatio facta regi. ibi. Post hec daniel ingressus. Circa primū daniel prio qrit regis diffinitionē. scdo petit dilationē ibi. Cū g rē indicassī. tertio recurrit ad metis deuotionē ibi. Et ingressus ē domū suam. qrto recipit diuinā inspirationē ibi. Tūc danieli. quinto assurgit ad gratiaru mactiōem. ibi. Et benedixit. Circa primū dicūr sic. Tunc daniel reqsiuit de lege atz sententia. Questio eni regis fuerat sibi oclata ab aliis ꝑ inuidia r cupiditate. vt dictū est supra. r ideo ignorabat causam sententie regis. sequitur.

f Et interrogauit eū qui a rege potestate acceperat. re quendi sententiam regis de interfectione sapientū. Cetera patent. g Cum ergo. Hec est secūda pars vbi Daniel petit dilationē ad soluendū questionē. r per hoc ꝛ cutio sententia regis de sapiētū interfectione dilata ē. et patet litera. a Et ingressus est. Hic daniel recurrit

ad mētis deuotatiōem vt possit scire somniū regis ⁊ ei⁹ interptationē, vñ ps q̄ b nō q̄sunt ꝑs ad soluēdū confi
dēs de ꝓprio ingenio, nec p viā supstitiōis, sic augurato
res ⁊ diuinatores, q̄d ē illicitū ⁊ lege diuina, phibitū. Iz cō
fidēs de adiutorio dīno, ⁊ b ē q̄d ōr. a Et ingressus est domū suā vt sic se q̄strat⁹ ab exterioꝝ tu
multu meli⁹ vacaret oīōni ⁊ ꝓtemplatiōi.

b Ananieq̄ ⁊ misaeli ⁊c. adiūgit eni sibi socios i orādo, qa oro multoꝝ ⁊ maxie bonoꝝ ē mīr̄ū exaudi
b Sup sacko (bilis, isto, i. secreto sacro q̄ ibi fit mētio de lapide ꝑcisso ꝑ lapidē abscisū de mōte sine manib⁹
c Et ū (vt videbit, pitet da. ⁊ socij ei⁹ cū ceteris sapiētib⁹, i. ipsi ⁊ ceteri sapientes, ui q̄ apparo oro coꝝ cari
tatiua, q̄ ū solū erat ꝑ vita sua ꝓseruanda iz ꝑ vita aliorꝝ sapi
entū q̄ eos inuidebāt vt vnum esset.

d Tūc daniel. Hic describit daniel ispiratio. ⁊ b est q̄d dicit Tūc daniel misteri
um, i. somniū regis occultū ⁊ ei⁹ interptatio. e Per visionē nocte reuelatū ē a deo. s. non ōr. b q̄is fuerit ista re
uelatio vtrū in somnio vel ispiratione sz ꝓbabile vr. q̄ dicit in somnis ꝓsitem visionē visioni regis. ⁊ vltra b intelle
ctū ipius. ⁊ b etiā dicit glo. q̄ somniū regis didicit som
nio suo, hoc ēt vr ꝑ b q̄d ōr. Nocte, q̄ tales reuelatiōes magīnate sunt fieri q̄ etat⁹ sensib⁹ ab exterioꝝ tumul
tib⁹. Vñ ōr Iob. xxxiij. Per somniū i visiōe nocturna q̄n irruit sopor sup homines ⁊ dormiūt i lectulo, tūc opit aures
virorꝝ ⁊ erudiēs instruit eos disciplina. f Et benedixit huic ꝑ ꝓphetis ponit̄ gratiā actio. Sīte eni erat mos anti
quoꝝ in beneficijs ꝓceptis laudare deū sicut grati. B aūt fe
cit daniel hic, ꝓpter q̄d ōr. f Et benedixit daniel deū ce
li. i. laudauit. g Et locut⁹ ⁊c. vsq̄ in seculū. i. ineffabilē q̄ vltiq̄ duplicat hoc nomē in veteri testamēto ꝓpꝛ
ie eternitatē, cōiter. h Quia sapia. ad disponendū ⁊ ordinādū i creaturis, q̄ opus sapientis est ordinare, ꝗ t
ōr. i. methodo. i Et fortitudo. ad exequēdū q̄d disponit, q̄ nulli⁹ pōt impedire. k Eius unit⁹ q̄ dispositio ⁊ e e
ctus effectus in oīb⁹ aliis dependēt ab ipo ⁊ pt ꝑ ipz ipe
dit. l Ipe mutat tpa, q̄ ipe ē primus motor celestiū corpoꝝ, q̄ motū seq̄t ips, vt hr. iij. phi. m Et etates. i. gradus tpis mutabiliū ⁊ corruptibiliū. ⁊ marie hoiz, ma
ior ei fuit ꝓpor⁹ vite humane aū diluuiū q̄ p⁹ vtz i gen.
n Transfert regna. ⁊ hoc ꝓtingit frequēter ꝓpter pecca
ta hoim. sicut ptz Bell. xv. vbi ōr. q̄ filij isr̄ acceperunt regnū chananeoꝝ ꝓpter peccata coꝝ. Vñ romani acce
perūt regnū iude ꝓpter peccata coꝝ. Vñ romani acce
perūt regnū iude coꝝ post mortem xpi. o Atq̄ cōstitu
it, q̄ aliq̄s ēt malos homines i regnū eleuat ad puniēdos alio
rum peccatoꝝ, sicut patz de cyro qui ex ordinatione dei eleuat⁹ est in regno ad destructionē chaldeoꝝ ⁊ libera
tionem iudeoꝝ sm q̄ ōr. Isaie. xlv. Hec dicit deus christo meo cyro cuius apphendi dexteram ⁊c. Aliq̄s ꝓcerā fit

ad exercitium ⁊ flagellatiōem sanctoꝝ. Exemplum habe
mus de attila rege hunoꝝ, qui dixit sancto lupo trecensi
cum obsideret eius ciuitatem, interrogans a lupo sc̄o,
quis esset rndit. Ego sum flagellū dei, cui ille respondit
Ego sum lupus q̄ debeo flagellari ⁊ ꝓcepit ciuitaē aperi

eo est. t Tibi deus patrū nostroꝝ cōfiteoꝝ. u teq̄ laudo,
q̄ sapiam. ⁊ fortitudinē dedisti m̄i ⁊ nūc ostendisti m̄i q̄ ro
gauimus te. x q̄ sermonē regis aperuisti nob. y ꝑ hec daniel ingressus ad arioch
quē ꝓstituerat rex vt ꝑderet sapientes babylonis, sic ei lo
cutus est. z Sapientes ba
bylonis ne ꝑdas, introduc
me in ꝓspectu regis ⁊ solu
tionē regi narrabo. a Tunc arioch festinus introduxit
danielē ad regē, b ⁊ dixit ei,
c Inuenī hominē de filijs trāsmigrationis iude, d qui
solutionem regi annuncier
Rndit rex et dixit Danieli

p Dat sapiam sapi
entibus, i. notitiā ōdi
uinis illis quoꝝ mē
tes elevantur ad cele
stia, q̄ tales sunt ꝓ
prie sapientes dicti. a
q Et sciam (sapore, intelligentibus dī. ipli
nam, i. noticiā de hu
manis hoib⁹ monge
rat⁹ vñ, i. ethi. dī q̄ ꝑ
passionū sectores ē in
anīi auditor politice
r Ipe revelat ꝓfun
da ⁊ abscondita, ad q̄
intellectus creat⁹ nō
potuit attingere ꝓpria
virtute.
s Et no. in te, cōsti
tuta sz ignorantie re
spectu aliorꝝ ab ipso,
vel aliter. Jn tenebrīs ꝓstituta. i. peccata q̄
tūcūq̄ occulta ipe no
t Et lux cū eo ē (uit,
q̄ ipe est ꝓprie lux ꝑ
hē. i. Joh. i. Deus lux
est, ⁊ tenebre nō sunt

in eo vlle et hoc est intelligendū sm q̄ nomen lucis ex
tensum est ad significandum manifestationem, q̄ deus ē
lux vera que illuminat omnem hoiem, vt ōr. Tob. i.
v Tibi deus patrū nostroꝝ confiteoꝝ. Facit mentionē
in oratione de abraam ⁊ de alijs patrib⁹, q̄ ex merito eo
rum multa bona facta sunt filijs israel ⁊ reuelatiōes ꝓpho
phetis. x Teq̄ laudo, a causam subdit, Quia sapien
tiam ad intelligendum.

a Et fortitudinem, ad pnūciandū. Dedisti mihi ⁊c. vñ
b Quia sermonē regis, i. illud q̄d requirit. (sequitur,
c Aperuisti mihi misericorditer reuelando.
d Post hec daniel. Hic ꝓsequit̄ ponit̄ interptatio facta ipi regi. Et diuiditur in tres, quia daniel primo re
primit regis indignationem, scdo ꝓcurat eum ad mentē attentionem, ibi. Et respondens daniel, tertio aperit regi visionē, ibi. Somniū tuum. Primum facit ꝑ hoc q̄ im
pedit magistrū militie ab executione sententie regis ⁊c. dicens. e Sapientes babylonis ne perdas ꝑ hoc q̄ pa
ratus est regi satisfacere dicens. Jntroduc me in con
spectu regis ⁊c.
f Tunc arioch festinus introduxit danielem ad regem scīebat enim eum esse in desiderio sciendi, propter quod festinauit introducere danielem ad eum, sciens hoc regi e ꝑ placitum.
g Et dixit ei. s. arioch regi.
h Jnuenī hominem de filijs trāsmigrationis iude, in q̄ sz terra solent esse ꝓphete, ꝓpter hoc sequitur.
i Qui solutionem regi annuntiet, i. potens sit annun
ciare, cum sit de illis apud quos solent esse prophete.
Et nota cum dicit, Jnuenī hominem de filijs transmi
grationis iude, ꝓ ipe mentitur, quia non quesierat Da
nielem nec inuenerat, sed se obtulerat. Sed hic est

modus illoꝝ qui assistunt regi vt fingere se fecisse illa que sciũt eis placere, qđ aũt sequitur ꝓ tu lra. l Et rñdẽs ide ꝓfir excitat daniel regẽ attentiõem ostẽdẽs rei ꝗstite difficultatẽ dicẽs. m Misterium .i. occultũ qđ rex iterrogat. n Sapi. magi ꝛ ha. exponant hec noia sic ꝓ o Et haruspices .i. horaꝝ inspectores, et ꝓ talia diuinãt de futu ꝓ Nequeũt in(ris. dicare regi .i. nõ ꝑt dissolui q̃ eum q̃ arte hũana vel magica, ꝙ a deo solo, ꝛ b e qđ ꝛ q Sz ẽ de ī celo reuelãs misteria, qui ipe sol' hz certã sciã futuroꝝ ꝓtingẽtiũ cuiꝰ modi erãt ꝓtenta ī illa reuelatiõe.

r Qui indicauit tibi. Summa enĩ pudẽtia est principaliꝛ et ga rectorẽ mĩtitudis qz ab ipo dependet directio mĩtitudis, sic, bona dispositio corporis dependet a capis s Que ventu(ra sunt ī nouissimis tpib, qz illa reuelatiõe fit mẽtio ꝺ regno xpi, qđ ẽ vltimuz regnoꝝ vñ ꝛ .i. Job. ij. ꝺ de tpe xpi. Filioli nouissima hora est t Sõniũ tuũ, b cõsequẽter daniel aperit regi visionẽ, et diuidit ī duas, qz ꝓmo eã repetit, scõdo expositionẽ subiũgit, b ei perierat rex a ꝓiectoribꝰ vt patuit, s, scõda ibi. Interptationem q̃z ei. Circa ꝓmuz sic ꝓcedit, qz ꝓmo repetit cãm visiõis, ꝙ fuit cogitatio regis de futuris, ꝛ et b appet reuelatio mirabilioꝝ, qz nõ solũ reuelata ẽ danieli visio regis, ꝙz ẽt cogitatio regis ꝓcedẽs, q̃ soli deo nota erat ꝛ b ẽ qđ dicẽ.

v Tu rex cogitare cepisti ī stratu tuo ꝛc, et b etiã ptz qꝛ solitudo ꝓcedẽs ī vigilia bñ est eã somnioꝝ sequẽtiũ ī sõno, ꝙz b est duplex, vno mõ naturaliꝛ qñ fantasmata q̃ fuerũt in vigilia reuertũtur ī somno vel silia ei. ꝙz nõ fuit b sic, qz talia somnia nõ sũt signa futuroꝝ, ꝙz magis ꝓcedẽtiuz Alio mõ supnaturaliꝛ qñ ex solitudie circa aliqđ futurũ dispoñ hõ vt de talibꝰ fiat sibi aliq̃ ostẽsio a deo in, sequẽti sõno, qz talia ꝓuenientibus fiũt ī sõno q̃z in vigilia. vt s, dictũ est. ꝛ b fuit b, ceteꝛa patent vsq; ibi. x Tu rex videbas, vbi scõdo repetit ipam visionem dicens.

y Et ecce q̃si statua vna grãdis. in lõgitudie sz ꝛ latitudine. z Stabat cõtra te, sic enĩ erat dispositi ī situ respectu regis quasi aspiceret regem ꝛ ipe eam.

a Et intuit' ei' erat terribil', qz illa statua significabat mutationes regnoꝝ vt videbit', q̃ mutatio ꝓ bella ꝛ occasiones fit, ꝛ ad b denotandũ terribile erat videre illã statuam, vñ ꝛ s. dictũ est, qꝛ rex territ' oblitus est sommiũ.

b Huius sta. ca. ex auro ꝛc. ista nõ oportet hic exponere, qz exponuntur in ꝑte sequenti. c Interptationem, b ponit exꝓssẽ ꝓdicte visiõis, ꝛ b est qđ dicit daniel.

d Tu sz nabuchodonosoꝛ. e Rex regiũ es, qz multos reges deuicerat, ꝛ subtributarios habebat, ꝛ qz maioꝛ rex erat de toto mõdo ꝑte suo, ꝙz vñ venerit sibi tãta magnitudo subf Et deus ce(ditur, li regnũ sz chaldeoꝝ tum primo.

g Et fortitudẽ ad debellandũ inimicos ꝛ reh Et im(ges alios, perũ .i. monarchias, i De, tibi, qz de infimo statu ꝓ diuinã dispositionẽ eleuat' es ad oĩa ista, vt visum l Et ola ī (est .i. ca, qui, hitant filij hoim b dicẽ q̃tũ ad citates l Et bestie agri, q̃tũ ad loca campestria. m Uo, q̃z celi, q̃tũ ad siluas, vbi hitant n De, (aues cõiterima, tua, ꝛc. b est subptãte tua. Et accipit hic ps ꝓ toto ꝓ synodoche, qz nõ ois terra habitabilis fuit ei subiecta, sed magna pars ipius. Est eniꝫ ibi alia figura que dicitur hyppole .i. fmo multum expressiuus ad erpssionem excessiue magnitudis sue, ex quo concludit,

o Tu es ergo caput aureum. hoc ẽ regnũ tuum signatur in statua illa q̃ tibi apparuit ꝓ caput aureum ꝛ hoc significat cõueniẽter ꝓ aurũ ꝓpter maximas diuitias illi' regis q̃s ꝙz regnauerat in babylone de vniuersis regnis ab eo subiugatis. p Et post te cõsurget regnũ aliud minus, hoc fuit regnum medoꝝ ꝛ ꝑsarum, quod successit regno chaldeoꝝ, vt habet infra, v. ca. Signatum autem est illud regnum ꝓ argentum, quia in illo regno multum ꝯcabant sapientie ꝛ eloquentie que significantur ꝓ claritatem argenti et eius sonoritatem. Et quia regnum medorum et persarum primo fuerunt duo regna, ꝛ in vno regnabat Darius ꝛ alio Cyrus, ideo signata sunt ꝓ duo brachia, verumtamẽ quia fuerunt coniuncta simul tempore Cyri mortuo dario eius auunculo, vt dicetur infra, v. ca. et tempe darij cui in honore successit Cyrus vt dicet .i. vi. c ideo illa brachia erãt iũcta in pectore vno, ideo de illa statua dictũ est qꝛ habebat brachia ꝛ pectus de argento.

q Et regnũ tertiũ aliud ereũ, hoc fuit regnũ alexandri magni ꝛ grecoꝝ, qđ successit regno ꝑsaꝝ, ꝛ dr ereũ, ꝓpter sonoritatẽ grece eloẽntie, qꝛ es inf alia metalla ẽ magꝭ sonoꝝ,

t Quod imperabit vniuerse terre, hoc est q' alexander fere ab omnibus regnis recepit tributa ⁊ munera, mittri eiñ reges audiētes crebras ⁊ maximas victorias ei⁹ ex tumore ne vēiret sup eos miserūt sibi munera. s Et requ, erit ve, fer, istō fuit regnū romāoy, ⁊ cū subdit,

aliud ereum' quod imperabit vniūse terre. ⁶ ⁊ rgnū qr tū erit velut ferreū. ⁷ Quō ferrū cōminuit ⁊ domat oīa sic cōminuet ⁊ cōteret oīa b ⁸ Porro qz vidisti pedu⁹ et digitoy pte testeam figuli: ⁹ et pte ferreā, regnū diuisū erit. ¹⁰ qō tū ō plātario ferri orieť. Scōm q uidisti ferrum mixtū teste ex luto, ⁊ digitos pedū ex pte ferreos ⁊ ex pte fictiles, ex pte regnū erit solidū et ex pte ꝑtituz Qz aūt vidisti ferrum mixtū teste ex luto: ¹¹ cōmiscebunť ądem humano semini ¹² sed nō adherebūt sibi. sicuti ferrū misceri nō pōt teste. ¹³ In dieby aūt regnoy illoy, suscitabit deus celi regnū, qō ineternū nō dissipabiť, ¹⁴ ⁊ regnū ei⁹ alteri ꝓplo nō tradetur Cōminuet aūt ⁊ consumet vniūsa regna ⁊ ipm stabit ineternū. ¹⁵ Scōm qō vidisti q de mōte abscisus est lapis ¹⁶ sine manib⁹ et cōminuit testā et ferrū ⁊ es ⁊ argentū et aur, de⁹ magn⁹ tūdit regi que vētura sunt postea, et vez est somniū, et fidelis īterptatio ei⁹. ¹⁷ Tūc rex nabuchodonosoz ceciditin faciē suā, ¹⁸ et danielez adorauit: ¹⁹ et hostias ⁊ incēsum p̄cepit vt sacrificarent ei. ²⁰ Loquens ergo rex ait Danieli, Vere deus vester ²¹ deus deorum est, et dominus subiciēnť tpe iudicij vt dictū ē. i Tūc rex, Dic ponť p̄ p̄dictis magnificatio dei, ⁊ diuidit in tres ptes, qz prio supbia regū reprimit. scdo dei potētia pandit, ibi, Quēs g̃ rex. Tertio danielis sapia erigit, ibi. Tūc rex daniele. ²²rimū ptz p hoc qō dicť. i Tūc ter nabuch, ceci, in fa, suā, se humiliādo. lz Et danielē ado, et reuerētiam exhibendo. l Et hostias ⁊ incen, p̄ce, vt sacrificarent ei, ex hoc loco Porphyrius arguit hūc libz cē confictū, qz non ēverisile vt rex tā magnus ⁊ supb⁹ adoraret Danielē in captiuitate detentū, ⁊ multo min⁹ ē credibile q cultū diuinū vellet sibi unpēdere, vt dicť hic. Et dato q vellet facere, nō ē credibile q daniel pmisisset h. Unō Actuū, xiij, dicť, q Paulus ⁊ Barnabas nō pmiserunt se adorari a Licaonitis iustis, lz sciderūt vestes suas i signū doloris. Dicendū ē ad ista, q adoratio ibi accipiť p reuerētia, sicut de Nathan ppheta dicť, iij, Regū prio, q adorauit regē dauid, prius in terra. Nec ē mirandū regē prius supbū h facere ex admiratiōe diuine sapie quaz in eo p̄cepit. Qz aūt arguit de hostijs ⁊ incenso danieli offerendis dicendū, q bene dicť hic q rex h p̄cepit, lz nō dicť q fuerit factū. Et ideo credēdū ē q daniel impediuit fieri, vel q induxit regē ad hoc q ista offerenť ad honorē dei q̄ mysterū reuelauerat ei, et hoc patet ex parte sequēti, in qua pandiť potentia dei cum dicitur,

t Quō ferrū ꝓminuit ⁊ domat oīa, ita regnū romanoy subiugauit sibi oīa regna p̄dicta, et hoc ex tribus p q̄ romani deuicerūt totū orbē, s. sapia exercitū armoy, ⁊ bono regimine. Dēm eiñ homines ē vndecunq; venirent ad eos honorauerunt sm valorē iuuenum siue in militia siue in scia siue in arte mechanica seu q̄cunq; excellētia alia. Et ꝓpter h excellētes viri de oīb⁹ ptibus mūdi ꝓpter magnā pacē iungebant se eoy policie, qō tū regnuz postea fuit diuisuz in impiū constantinopolitanū ⁊ romanū, nō hoc fuit signatū i statua p duas tibias ferreas, vel alia rōne, s. qz ille qui erat principalis imperator accipiebat vnū sociū ad admistrādū impiū, sicut ptz de augusto ⁊ anthonio ⁊ diocleciano ⁊ maximianoy plurib⁹ alijs. v Porro qz. vi, pe, ⁊ di, ptē te, i, de terra facta. p Et ptē ferr, re, di, erit, p h signať fortitudo illius regni in p̄cipio ⁊ postea debilitas ipi⁹ p diuisiones intraneas, ꝓpter ambitiones ex ądbus regnū romanuz q̄sti ad nihilū deductū ē, vt ptz ad sensum. y Qz tū de plantario ferri orieť, sic em erāt pedes illi⁹ statue dispositi, q plāta pedis erat tota de ferro, digiti aūt ex pūtes ō plāta erāt partī testei ⁊ ptz ferrei, ⁊ p h signať q diuisiones ille que orte sūt in romānis ꝓcesserūt ex robore diuitiaruz ⁊ potētie secularis, qō aūt seq̄tur, z Cōmi, q̄dez hu, semi signat q ad tollendū istas diuisiones regnū romanū debilitātes, facta sunt mlta ꝓnubia. a Sz nō ad, sibi, q̄ p talia nō potuerūt amoueri diuisiones animorum Aliter exponūt q̄dā doctores hebreoy ab illo loco, Porro qz vidisti cē, de societate iudeoy ⁊ romanoy, que incepit tpe iude machabei, vt hē, i, Macha, xiij, ⁊ renocata ē tpe ionathe ⁊ symōis fratrū suoy, prio Macha, xij, et iudeoy debilitas signata ē p testā, fortitudo aūt romāoy p ferrū, qō aūt seq̄tur, Cōmiscebunť q̄dē hūano semine, exponūt de herode ascalonita, cui regnū iudeoy datuz ē a romānis ⁊ cū nō eēt iude⁹ natione volunt sibi puellam de genere Macha, copulare, vt filij⁹ ei⁹ teneret regnū, sz illa p dolore se interfecit. Herodes aūt ꝓpter suā luxuriaz ⁊ puelle pulcritudinē ea mortua abusus ē, vt dicūt, ⁊ h ē qō dicť hic, Cōmiscebūť hūano semīe, nō dē femineo. a Sz nō ad, sibi, q̄ herodes nunq̄ dilexit iudeos, nec ipi eū.

b In die, aūt regno, illoy, i, q̄si romanū impiū i sua fortitudine erit, q dicť regna in plurali, q̄ multa regna continebat sub se. c Suscita, de⁹ celi regnū qō ineternuz nō dissipabiť, istud ē regnū xpi qō ē eternuz, sm qō dicť

Puce, i, Regni eius nō erit finis, qō regnū inchoatū ē regno romanoy existēte in maxima fortitudie sua, q̄ subiectis oīb⁹ natoīb⁹ descripti⁹ ē orbis de mādato augusti unde Et re(paratoris, q̄ tpe nat⁹ ē xp̄s, vt ptz Luce, ij, seq̄tur, gnū ei⁹ al, ⁊c, q̄ regnū xpi potissime est in celo, vbi ciues sunt immortales

e Dom, āt et cō, oīa regna hec, q̄ in iudicio finali omis ptās terrena auferet, ⁊ oīs creatura perfecte xpo subiugabiť, ⁊ iā multa regna supposuerūt iugo fidei xpi colla, seqūtur. f Scōm qō vidisti q de mōte abscisus ē lapis in h oīdiť modus nascendi ipius xpi q̄ nat⁹ est de virgie q̄ signať p mōtē ꝓpter excellentiam vite, de hoc mōte abscisus ē lapis, i, xp̄us formať, q̄ p lapidem signať, vtz i pa, Lapide quē reprobauerūt ⁊c, g Sine manib, id ē sine hūano ope, lz spūssancti vtute.

h Et ꝓminuit te, ⁊c q̄ oīa regna mūdi, p maiori pte subiecta it xpo p fidē ⁊ pfectissime subiciēnť tpe iudicij vt dictū ē. i Tūc rex, Dic ponť p̄ p̄dictis magnificatio dei, ⁊ diuidit in tres ptes, qz prio supbia regū reprimit. scdo dei potētia pandit, ibi, Quēs g̃ rex. Tertio danielis sapia erigit, ibi. Tūc rex daniele. ²²rimū ptz p hoc qō dicť. i Tūc ter nabuch, ceci, in fa, suā, se humiliādo. lz Et danielē ado, et reuerētiam exhibendo. l Et hostias ⁊ incen, p̄ce, vt sacrificarent ei, ex hoc loco Porphyrius arguit hūc libz cē confictū, qz non ēverisile vt rex tā magnus ⁊ supb⁹ adoraret Danielē in captiuitate detentū, ⁊ multo min⁹ ē credibile q cultū diuinū vellet sibi unpēdere, vt dicť hic. Et dato q vellet facere, nō ē credibile q daniel pmisisset h. Unō Actuū, xiij, dicť, q Paulus ⁊ Barnabas nō pmiserunt se adorari a Licaonitis iustis, lz sciderūt vestes suas i signū doloris. Dicendū ē ad ista, q adoratio ibi accipiť p reuerētia, sicut de Nathan ppheta dicť, iij, Regū prio, q adorauit regē dauid, prius in terra. Nec ē mirandū regē prius supbū h facere ex admiratiōe diuine sapie quaz in eo p̄cepit. Qz aūt arguit de hostijs ⁊ incenso danieli offerendis dicendū, q bene dicť hic q rex h p̄cepit, lz nō dicť q fuerit factū. Et ideo credēdū ē q daniel impediuit fieri, vel q induxit regē ad hoc q ista offerenť ad honorē dei q̄ mysterū reuelauerat ei, et hoc patet ex parte sequēti, in qua pandiť potentia dei cum dicitur,

m Loquens ergo rex ait Danieli. Vere de⁹ vester, quez colitis et non dn̄ noster, n Deus deorum est ⁊c, et causa subditur.

o Quoniam potuisti aperire sacramentuz hoc, id est sacrum secretum per ipsius reuelationem ⁊ sic patet q nabuch, honorem p̄dictus impendebat deo p̄cipaliter,

p Tunc rex danielem. Hec est tertia pars, in qua danielis sapientia erigit ad dei gloriam ⁊ populi israel, qui ca

ptiuus erat in regno babylonis ꝓpter reuelationē, hoc est qđ dicitur hic. p Tūc rex danielē in sublime extulit ⁊ i magna dignitate posuit, vt patet in.

q Et munera multa ⁊ magna dedit ei, q̄ accepit daniel nō ex cupiditate, ꝫ vt de illis filios ysr̄ pauperes posset benefacere. Patet etiaz ex hoc qđ licet nō sit licitū aliqđ accipere ex pacto ꝓ spūalibus, tū licitū est ab eis qbus spiritualia ministrata sūt dona tpalia accipere sicut daniel hoc accepit a rege cui secreta diuina reuelauerat per spiritū ꝓphetie.

r Et ꝓstituit eū sup oēs puincias babilonis principē, ad iusticiam exercendam.

s Et ꝓfectū, ad causas magnas determinandas. t Magnum (nanq̄) ad facta ardua ordinanda fuit. v Sup electos sapientes babylonis, vt talia sine eius ꝓsilio nō ageret, ⁊ nōnulli ei reclamarent. x Daniel aūt postulauit a rege ⁊c. in hoc q̄ ostendit fidelitatē suā, qz primus ad honorē nō decuit obliuisci socios suos, sed de eoz promotione fideliter cogitauit ⁊ hoc fecit nō solū ꝓpter eos, ꝫ ꝓpter ꝓsolationē filioz ysr̄ q̄ erāt p puincias dispersi, ⁊ qz sciebat socios suos aptos ad tale officiū, qz erāt sapientes ⁊ fideles. y Ipse aūt daniel erat in foribus regis vt eni teneret regē in amiciciā ideo nō recedebat de latere eius, ne aliq̄ inimici in eū ꝙ absentia seniaret odiū. Ex hoc etiā loco arguit porphi. ꝙ iustus libēter dicēs, ꝙ daniel sanct⁹ nō accepisset talē honorem a rege infideli. Ad qđ dom̄ ꝙ potuit ignoranter loqui, qz ioseph sanctus silia a pharaone accepit, vt habetur Gen. xl. ⁊ mardoche⁹ ab assuero, vt hr̄ Hester. viij. c. Cōsiderandū etiā ꝙ talē honore accepit daniel, ⁊ isti hic dicti a regibus infidelibus nō ex ambitione honoris, sed ad ꝓsolationē ꝓpli sui, ⁊ ad honorē dei, videtes ꝙ ꝓ hoc regna melius regerent fm deū ⁊ iusticiā. Circa istud capitulū moraliter exponēdo pōt dici ꝙ p statuā itelligit vita silata in q̄. Caput est aureū, i. opatio de genere bona. Pectus de argento, qz locutio secta ulenter ⁊ femora ex ere, i. silatio ficta, qz ꝓdicta fuit ad appetitū. es enī ꝓmittur ex auricalco, qđ est auro sile, ⁊ stanno qđ est sile argēto. Tibie ferree sunt obduratio fixa, qz qđ talis accipit corde, vult vīno tenere. Pedes ferrei ⁊ fictiles sunt petulantia delectatiōis, ⁊ pruritia excusatiōis, hāc aūt silationē nequunt iudicare. Arioli, i. sacerdotes symoniaci. Magi, i. pbi vani. Maleffici, i. iurispiti, qz scia sua isti cōiter vertunt ad malefaciendū. Ex daniel, i. ꝓfidētia virtutis. Sydrac, i. cōtinētia puritatis. Misac, i. ꝓsistentia pbitatis. Abdenago, ꝓscia puritatis seu hūilitatis meretur ficriōez ꝓgnoscere ac etiam euitare.

Capitulum. III.

In Nabuchodonosor fecit statuā. Hic ponit scda visio ꝓsit sequens ad primā, qz sic ꝓ primā babylonij fuerunt educti ad ꝓgnoscendū dei potentiā oia regna ꝓterentem, ita ꝓ ista inducunt agnoscere, q̄ metu mortis nō ē alius nisi deus adorādus p latriā. Cōsiderandū etiā ꝙ licet hec visio sit hystoriaca, cū hoc etiā sit ꝓphetica, ꝓpter eius finē, s. ꝓpter apparitionē angeli filio dei assilati pueros de fornace liberātis, in q̄ hec visio tangit psonā xp̄i tanq̄ regis eminētis, ciues suos de manu cuiuscūq; tpaliter potētis liberātis. Circa hoc ꝓsiderandū q̄ materia huius visionis est de statua aurea facta, ⁊ de pueroz ꝓstantia, de fornace ardēte, ⁊ de angelo pueros liberāte. Causa finalis ē vt xp̄i incarnatio pāderet, cultus dei ampliaret ⁊ pl⁹us deo ꝓsolaret vsq; in finē. Causa efficiēs ē spūssanctus hitus ex pueroz hūilitate, patia ⁊ tribulatione. Causa formalis ē modus scribēdi hāc visionez q̄ describit ad modū cuiusdā sñie iudicialis inq̄. ⁊ nō hz tres partes, qz prio ponit puerorū denario ꝺignatio, secdo eoz liberatio benigna ibi. Et ambulabāt, tertio exaltatio benigna ibi. Tūc nabuchodonosor obstupuit. Circa primū tāgūntur tria. Primū ē cāllingi inter regē ⁊ pueros, secdm ē formatio dicti, ibi. Statimq; in ipo ꝛpe. tertiū pena

nus regū reuelās misteria qm̄ tu potuisti aperire hoc sacramentū. Tūc rex danielē in sublime extulit⁹ ⁊ munera multa ⁊ magna dedit ei⁹. Et cōstituit eū principē sup oēs puincias babylonis⁹ ⁊ ꝓfectū ⁊ magnū sup cūctos sapientes babylonis⁹. Daniel aūt postulauit a rege ⁊ constituit sup opa puincie babylonis sydrac misac ⁊ abdenago⁹. Ipse autem daniel erat in foribus regis. .III.

In Nabuchodonosor rex fecit statuā auream altitudie cubitoz sexagīta, latitudie cubitoz sex, et statuit eā in cāpo dura ꝓuincie babylonis. Itaq; nabuchodonosor rex misit ad cōgregādos satrapas⁹ magnates⁹ ꝙ

supplicij ibi. Tūc nabu. replet⁹. Circa primū sex cām luti gq̄ fuit ex hoc qđ tres pueri nō adorabāt statuā regis duo tangūtur. Primū ē statue ꝓstitutio, scdm ei⁹ dedicatio, ibi. Itaq; nabu. Circa primū ꝓsiderandū qđ nabu. ꝓ iuuabiā ꝓpter monarchie adeptionē voluit sibi vsurpare honore diuinū, ⁊ iō fecit statuā magnā auream in q̄ adorasset. Sile legit⁹ de Gaio imperatore romano, q̄ vt dicit Ioseph⁹ li. antiq. xviij. misit statuā suā p totū imp̄iū suū vt in ea adoraret⁹. Ad faciendū aūt talia credibile est ꝙ hoies inducebātur p aliq̄ respōsa demonū ⁊ ꝓmissa q̄ nunq̄ hoies inducere ad idolatriā, dicit igit.

a Nabuchodonosor rex fecit statuā auream, externus timerat aurea, qz nō ē credibile qđ ibi esset tanta moles auri vel forte erat interius cōcaua. b Altitudine cubitorū, i. in hac altitudine ꝓputat⁹ altitudo basis sup quam erat posita, alt nō videret sibi latitudo q̄ dr esse sex cubitoz tm̄. cetera patēt. Si aūt q̄rat⁹ q̄re daniel q̄ erat familiaris regi vt visum ē, nō ꝓhibuit eū a tali insania, dicendū qđ forte erat absens in extremis finib⁹ regni, ꝓpter magna negocia, supra q̄ erat posit⁹, vt visū ē, vel infirmitate fuit ipedit⁹, vel aliq̄ alia cā ꝓsili qđ vēr est ꝙ nō accusatur cum sociis suis, ⁊ tamen certum ē qđ non adorasset si ibi fuisset. Vel dom̄ qđ vidit regē obstinatū i malicia sua, ⁊ iō tacuit videns se nihil ꝓficere in rephēsiōe, ꝫ magis regē ad peiora excitare ⁊ hoc vē glo. interlineari dicere j. eo, c. sup illū loci. Precepit vt adducerēt sidrac ⁊c. vbi dr sic. De daniele nō fit mētio qz regi assistebat q̄ ppriaz statuā nō adorabat. c Itaq; Hic ꝓsit descripti statue dedicatio. volut. n. nabu. qđ prio adoratio sue statue que vocat⁹ hr dedicatio fieret cū magna solēnitate ꝓpter magnitudinē supbie sue, ⁊ hoc est qđ dr hic. d Itaq; Nabuch⁹. misit nūcios solennes. s. v Ad ꝓgregandos satrapas. i. nobiles barones, ⁊ dicunt satrape. q̄si satis rapientes, qz solent bona inferioz rape. e Magistratus. i. cōsiliarios. f Judices qui sunt ꝓstituti ad audiēdū causas. g Duces. s. exercitus. h Tyrannos. i. electores tributoz legaliū. i Optimates. i. optimos existētes. isti sunt honorabiliores post regē. k ꝓfectos. i. ꝓpositos. l Principes regionū, sicut sunt balini q̄ hāt plures ꝓpositos sub se. Isti igitur ꝓdicti prio sunt vocati ad adorandū statuam, vt regi ꝓsentientes ceteri timore mortis ⁊ exemplo maiores facilius inducant ad regis voluntatem. Cetera patent vsq; ibi.

m Vobis dicitur populis. non q̄ omnes ppli posset in campo duran collocari. sz q̄si principibꝫ q̄ sunt capita aliox intelligūtur oēs adorare. n Tribubꝫ et linguis. q̄ ibi erant hoies diuersax nationū ꝛ linguarum.
o In hora q̄ audieritis sonū tube. forma huius instrumēti nota est ꝛ cōis ꝛ eam vtūtur hoies in bellis ꝛ infestis. ꝛ in ppli cōgregationē. vt hic li. p Fistule (Fiume. instrm̄ē de ligno habens multa foramina p q̄ emittitur sonus ꝛ eo vtunt pastores. q Cythare. instrm̄ est figure triangularis ad modū dimidij scuti. ꝛ tangitur digitis. r Sambuce. q̄ fit de arundine perforata. ꝛ dr sambuca a sam q̄d ē sol. ꝛ bucca q̄d ē pua buccia. q̄ solū post fieri in estate. vt dicit Hiero. i epla ad Dardanū de instrumentis musicis que in sacra scriptura reperiunt s Psalterij. instrm̄ notū est ꝛ tangit cum t Sympho (pēnie. aliqñ accipitur pro melodia in cōi. sz hic accipit sympho nia p instrō determinato oblongo q̄d solent portare cecy. ꝛ digitis v Et vniuersi (tangit. uersi generis. hoc addit. q̄ multa erāt ibi alia instrumēta q̄ nō exprimūtur hic. Talibus autē vtebant in adoratione statue ad incitādū hoies q̄ ex diuersis melodijs excitant in hoibꝫ diuerse passiones. vt ptz ad sensū. ꝛ hic vitū. p oll x Cadentes adorate statuā. humiliter ꝛ reuerēter.
y Quā ꝓstituit nabuch. vt in ipa adoz Si quis (raretur. ăt nē. vbi pena nūciat si obediētibꝫ. cetera patēt ex pdcis a Statim. Hec est scda ps principalis huius ca. vbi ponitur forma iudicij. circa quā primo ponit chaldeox accusatio. scdo pueroꝝ citatio ibi. Tūc nabu. in fu. tertio citatoꝝ inquisitio ibi. Pronūciās. ꝛ quarto inq̄sitoꝝ rñsio. ibi. Nō oportet nos. In prima pte dr sic. a Statim q̄ in ipo tempe dedicatiōis statue. d Accedētes viri chaldei. ad regem. c Accusauerūt iudeos. moti invidia ex hoc q̄ iudei erant eis ꝓpositi in negocijs regni. vt ptz in fine pē. ca. d Dixerūtq̄ nabu. regi. Rex in eternū viue. hoc dicunt ad captandū eius benuolentiā

et iudices s duces t tyrannos u optimates. x pfectos. omnesq̄ y principes regionū. vt conuenirēt ad dedicationē statue. quam erexerat nabuchodonosor rex. Tūc ꝛgregati sūt satrape mgīat ꝛ iudices. duces ꝛ tyrāni. ꝛ optiates q̄ erāt in ptātibus ꝓstituti. ꝛ vniūsi principes regionū vt conuenirēt ad dedicatiōez statue quā erexerat nabuchodonosor rex. Stabāt aūt in ꝓspcū statue quaz posuerat nabuchodonosor rex. ꝛ ꝑco clamabat valēter m Clob dicit ꝓpls n tribubꝫ ꝛ linguis o in hora q̄ audieritis sonitū tube ꝛ p fistule ꝛ q cithare sābuce ꝛ psalterij. ꝛ symphonie r ꝛ vniūsi generis musicoꝝ s cadētes adorate statuam auream t quā ꝓstituit nabuchodonosor rex. u Si q̄s aūt nō ꝓstratus adorauerit eadē hora mittet in fornacē ignis ardētis. v Post hec igitur statim. vt audierūt oēs ppli sonitū tube fistule ꝛ cythare sambuce. et psalterij. ꝛ symphonie. ꝛ oīs generis musicoꝝ. cadētes oēs ppli tribus ꝛ lingue adorauerunt statuā auream quā ꝓstituerat nabuchodonosor rex. w Statim q̄ in ipo tpe x accedētes

viri chaldei. y accusauerunt iudeos. z dixerūtq̄ nabuchodonosor regi. Rex in eternū viue. a Tu rex posuisti decretū. vt omnis hō qui audierit sonitū tube fistule et cythare sambuce ꝛ psalterij ꝛ symphonie ꝛ vniuersi generis musicoꝝ. ꝑsternet se ꝛ adoret statuam auream. si q̄s aūt non p̄cidens adorauerit mittat in fornacē ignis ardētis. b Sunt ergo viri iudei. quos constituisti sup opa regionis babylonice sydrac misac ꝛ abdenago. c viri isti ꝓtempserūt rex decretum tuū. d Deos tuos non colunt. ꝛ statuā auream. quā erexisti nō adorāt. e Tūc nabuchodonosor in furore et ira ꝓcepit f vt adducerent g sydrac misac et abdenago. h Qui ꝓtinus adducti sunt in ꝓspcū regis. i pnūcianſq̄ nabuchodonosor rex ait eis k Vere ne sydrac misac ꝛ abdenago l deos meos nō colitis. m ꝛ statuam auream. quam cōstitui nō adoratis. n Nunc ergo si estis parati quacunq̄ hora audieritis sonitum tube fistule cythare sambuce ꝛ psalterij ꝛ symphonie. omnisq̄ generis musicoꝝ ꝑsternite vos ꝛ adorate statuā

et vt melius impetrent voluntatem suam.
e Tu rex posuisti decretum. q̄d est lex firma ꝛ irrenocabilis. ꝛ nō est licitū illud ptērire. f Vt omnis homo q̄ audierit sonitū tube ꝛc. q. d. nullū hoiem excepisti ab hac lege. hoc aūt dicebant. vt nō pateret modus liberationis pueroꝝ. Hoc autem mō in ꝓposito formant accusationē suam dicentes.
g Sūt ergo viri iudei. q. d. captiui sunt ꝛ serui ex ꝺditione. propter q̄d ꝛ humiliores deberent esse.
h Quos ꝓstituisti sup opa regionis babylonie. ꝛ ideo deberent esse grati. p bñficijs acceptis. ꝛ p ofis cōtemptus eoꝝ ē grauis.
i Viri isti (uiri. cōtempserūt tuū decretum. tuū. q. d. ex p̄dictis p̄z q̄ nullo mō est eis parcendum.
k Deos tuos nō colunt. scribit aūt dn̄s Daniel more iudeorum qui vnum idolū vocant deos in plurali vt habetur Exo. xxxij de vitulo aureo. Hi sūt dij tui israel qui eduxerunt te de terra egypti. Dicuntur autem hi dij nabuchodonosor. non quia ipsam statuam adoraret. vt dictum est. sed q̄ illam fecerat vt in ipa adoraretur.

l Tunc nabuch. in furore. Hic ponitur pueroꝝ citatio cū dicit. Tūc nabu. in furore ꝛ ira. ex contemptu sibi facto fm suam estimatiōem. non tamen fm veritatem. et sic irrōnabiliter. iō dicit. In furore et ira.
m Precepit. illis pessimis accusatoribꝫ.
n Vt adducerent. coram eo.
o Sydrac ꝛc. de Daniele fit mētio. ꝛ cā. s. dicta est.
p Pronūciāsq̄. Hic ponit citatoꝝ inquisitio. ꝛ patz ex dictis hoc excepto. q Deos meos nō colitis. et p id est. r Statu. aurē. quā ꝓstituit. quam vocat nabuchodonosor. deū suū. nō q̄ ipam adoraret. vt dictum est

sed q: ipm repsitabat eni diuinos honores exhiberi volebat. r Et qs ē de' q vos eripiat, hec fuit mira exceca tio, q: ipm dei hebreoz oipotēt vocauerat i pcedēti. c. q: superbia mirabilr excecat hoiem. s Rndentes. Hic ponit reqsitoz rnsio, vsi dicūt. t Nō oportet nos ō hac re rndere tibi, q. d, qō tua ē ita irrationabilis q non ē digna rsione, quia euidēs est q ē dare vnū primuz infinite potentie, r sic pōt nos liberare, quia ipm colimus, r hoc ē qō subdit. Ecce enim deus nr quē colimus rc, leqtur.

v Quod si noluerit, q: aliqsi deus nō liberat seruos suos tpali terat meli' saluet eos insibiliter eos ad requiez transferēdo vt dicit Aug. in quodaz sermone sctoz martyrū. vq. fratruz.

x Notuz sit tibi, q: dos tuos nō colim' et quo prz q: illud factuz ē tribus pueris materia fortitudinis qō ab impijs credeba tur eē causa terroris.

z Tunc nabuc. Hic describit pena supplicij, vbi primo ponit regis indignatio cū dr. Repletus ē furore, secdo indignatois manifesta ostensio cū subdit ur

z Et aspe. faciei illi' immutatus ē rc. q: passiones cordis citi' apparēt in oculis qs i alijs ptibz corpis. tertō sentēte pnunciatio. ibi. Et pcepit vt succēderet fornax rc. quarto sentēte executio. ibi.

tuā quā feci qō si nō adorauerit, eadē hora mittemi i fornacē ignis ardentis. Et qs est dos q eripiet vos ō manu mea. Rndentes sidrac misac r abdenago dixerūt regi nabuchodonosor. Nō oportet nos ō hac re rndere tibi. Ecce ei dus nr quē colimus pt eripere nos ō camio ignis ardētis, r ō mānibz tuis o rex liberare. Qō si noluerit nr no tū sit tibi rex q: deos tuos nō colimus: r statuā auream quā erexisti nō adoramus.

Tūc nabuchodonosor repletus ē furore, r aspectus faciei illi' immutat' ē sup sidrac misac et abdenago, et pcepit vt succēderet fornax septuplū qs succēdi psueuerat, r viri fortissimis ō exercitu suo iussit, vt ligatis pedib' sidrac misac r abdenago mitterēt eos in fornacē ignis ardētis. Et cōfestim viri illi' victi cū brachis suis r tiaris r calciamētis et vestib' missi sunt in mediū fornacis ignis ardētis. Nā iussio regis vrgebat. Fornax autem succēsa erat nimis,

Porro viros illos q miserāt sidrac misac r abdenago interfecit flāma ignis. Viri autez hi tres, i, sidrac misac et abdenago cecidērūt in medio camino ignis ardētis colligati. Que sequūt hebreis volumibus nō reppi.

Et ambulabāt i medio flāme laudātes deuz r bñdicētes dño. Stās aūt azarias orauit sic. Aperiēsqz os suū i medio ignis ait. Bñdict' es dne de' patrū nrōz, r laudabile' r glorioſū nomē tuū in secla, q: iustus es in omnib' q feci sti nobis, r vniūsa opa tua vera, r vie tue recte r oia iudicia tua vera. Judicia ei vera fecisti iuxta omia q induxisti sup nos r sup ciuitatē scām patrū nrōz hierm q in vitate r in iudicio induxisti oia hec, pter pctā nra. Peccauimus eim r iniq egim recedētes a te et deliquim in omnibus. r pcepta tua nō audiuimus, nec obseruauim, nec fecim sic

a Et ose. viri illi i. tres pueri. b Victi. vt nullo mō posset euadere. c Cū brachis suis r tiaris, sm alios tyare ē pallū quo pse vrunt. sm alios ē mitra q in capite ponit. vñ dicit Exo. xxix. de aaron. Pones tyarā in capite ei, r inde trabat ad significādū gen' pullei qō portabant nobiles. sm q dr Ezech. xxiij. Cū vidisset viros depictos r tyaras ilcapitibus eoz, ānto ponit dei vindicatio, ibi. c Porro viros illos q mi. rc. Sciendū tñ q: ꝫ vnit hic p anticipatōez, q: dicit infra eo. ca. q: viri illi q miserāt pueros in fornacē succēdebāt eā, r iō interfectio ipsoz p flāmā ignis intelligēda ē facta qñ angelus descendit cū pueris post orationē azarie, r excussit flāmā ō fornace r occidit eos q erāt extra, vt sic rex nō solū de miraculo visō miraret. sed et p obstinationē fortissimoz virorum ō suo exercitu puniret vt hic videt. d Et ambulabāt. hec ē tertia ps principalis hui' ca. sciendū tñ q: nō est in hebreo. tñ cū exponit. q: ē in medio ca. Ygit hic ponit liberatio pueroz benigna vbi tria notāntur q: soleut accidere i tribulatōe iusto: scz p mēdatio suppne eqtatis. cōdecessio diuine bonitatis ibi. Et nō cessabāt. collaudatio diuine maiestatis. ibi. Tunc hi tres. Circa primū aduertēduz q primo ponit p mēdatio dei ab istis trib' in generali. et ptz scdo ipi' azarie in speciali. ibi. Stans aūt azarias vbi

p mo azarias p mēdat diuinā iusticiaz. scdo implorat eius clementiā. ibi. Ne q̄sum' qs. tertio allegat consuetā dei miam. ibi. Et nunc seqmur te. qrto innouat ei' liberatricē potentiā. ibi. Et ne mos. Circa primuz in cōmēdatōe diuine eqtatis azarias attribuit deo iusticiā r subiplis culpā dicēs.

e Bñdictus es dne deus patrū nrōz r laudabile et gloriosū nomē tuū ō amnōs pribz. vt meritis ipoꝝ rō oratio sit magis exaudibilis. Et hoc mō fecit Moyses in oratione ad placādū ira dñi ptra pplm de vitulo fabricatōe.

f Et gloriosuz nomen tuū. Gloria enī ē clara notitia cuz laude. rñ importat q̄dam diffusionē laudis. pter hoc dicit nomen dei gloriosū. q: debz laudari vbiqz terraꝝ r i omni tpōia tēpoꝝ tū. iō subdit.

g In secula q: inseculoꝝ. reddēs penāp pec catis. et hoc ē qō subdit. b In omnibus q fecisti nobis. p mittendo nos sic in Et vnī. (bulari. opa tua vera. q: iōfor mia sunt diuine sapientie que falli nō pōt. k Et vie tue recte. i. pcessus tuus i mundi gubernatōe. l Et oia iudicia tua vera. dicit iudicia in plurali. q: vnū ē iudiciū et occultū in pīm. de quo dicit Joh. i. In hunc iudiciū ē missi. aliud erit aptū in futuro. cetera patēt vsqz ibi. m Induxi. oia hec pter peccata nra. vbi osiderādū q pctm ppli israel vocauit suū q: erat ps illi' ppli Daniel em̄ et socij eius erant innocētes et sancti. r maxime qñ fuerūt de hierm trāslati. r iō nō fecerūt illa peccata. pter q̄ destructa ē ciuitas hierm de q̄ fit hic mētio. n Peccauim'. ptra primū. o Et iniq egim'. ptra deū. et hoc duplicat. pcō cōmissionis. qō notat cū dr. Recedētes a te rc. r pcō omissiōis. cum subditur. p Et pcepta tua non audiuim' rc. vt hī nobis eēt. er te. ex cursu eīm veteris testamēti patz. q filij isrl fuerūt in pspertate q̄diu fuerūt obedientes dō. q Et tradidisti nos in manib. rc. q: q̄qz punit de' bonos p malos. vt dictū ē. c. pcedēti. vñ et demōes sunt execut̄es diuine iusticie in inferno. r Et regi iniq

sto.s.nabuc.q: occidebat innocentes.vt hic ptz. s Et pessimo.q: cogebat hoēs idolatrare vsurpādo sibi vnios honores. t Ultra oēz terrā.s.supra oēs terrenos q: pter magnitudinē sue prātis malicia ei' habebat ma iorē effectū et euidentiā. v Cōfusio et obp:o. facti su mus serui tuis tē.q: eis iferf p obp:obrio miseria nīa cū eodez ritu colim' te sīc ī tpi r He q̄sum'. hic aza rias implorat dei cle mētiā allegās pmissi onē factā sanctis pa trib' dicēs. He q̄sum' tradas nos hostibus. y In ppetuuz. hz ad tps puniamur p pec catis nīis.

z Propter nomē tu um.q.d. hz ſ nō me reaſ ī nostra iusticia. fiat tū hoc ad glorīaz nomis tui vt nomen tuū glorificef in libe ratione nostra.

a Et ne dissi.test.tu um.i.legem q̄ dissipa tur q̄ tenētes eā oc b Necq au.(cidun f. mi.tu. a nobis ꝓpter abraam dilectū tuuz. q: fuit prim' a do ele ct' et idolatris. ī prio facte sunt ei pmissio nes apte d xp̄o ꝓpter qđ dicit hic spāliter

c Et ysaac(dilect' seruū tuū. dicit seru' q: vere obdiēs. ī pa tet hoc cū pater volu it eū immolare. q: iā erat. rrx annoz. ī per ꝓis fortis. pater aūt ei' erat senex ī debilis. noluit tñ re sistere. sed ad immolationē volūtarie accessit. vt dicit Jo seph' li.i. antiq̄ta. d Et isr̄l sanctū tuū. i. iacob. q̄ dici tur hic sanctus spāliter. q: speciali cultu voluit colere de um. vt dicit Beñ. rrvij. Erit mihi dñs in deū tē. Illud aūt ꝓpte dicit sanctū qđ applicat diuino cultui.

e Quib' locut' es pollicēs. i. pmittēs. ī tō nō pōt fru strari pmissio tua. f Q: mltiplicares semen eoz sicut stellas tē. pmissum ē hoc abrae Beñ. rrij. g Q: dñe imminuti sum'. q: multi de filijs israel fuerant occisi p bella. ī multi captiuati. h Sumusq; hūiles. i. viles in ꝓspectu alioz. i In vniuersa terra tē. q: iam dispsi erāt in multis terris p captiuitatē assyrioz ī chaldeoz ī egyptioz. k Et nō ē in tpe hoc p:inceps. sup nullos isr̄l q̄ possit eos defendere. q: sedechias iam erat capt' l Et dux. s. ex pplo nīo. q.d. virtute hūana nō possum' saluari de manib' inimicoz. Sūt eis non erat via ad pla c ndū deū p viā sacrificioz. et hoc est qđ postea dicit.

m Et ꝓpheta. q̄ denunciet futuram ꝓsolationem.

n Necq ho. q̄ erat oblatio tota icēsa ad honorē diuinū o Necq sacrificiū. qđ prim incēdebat ī prim ad ī sum sacerdotū reseruabaf. p Necq oblatio q̄ offerf ex dō tione. q Necq incen. hoc ē thymiama odoris suauis simi. qđ offerebaf sup altare thymiamaf. ad ꝓsummatoz sacrificiū. vt habef ad Heb. ix. Ratio omniū istoz ē. q: nō erat ipis licitū talia offerre nisi in hirm q̄ iā erat destru cta. et hoc ē qđ dr. r Necq loc' primitiaz coram te. q: iā erat destruct'. vt visum est. s Vt possumus inue. miseri. tuā. supple p talia sacrificia ī oblatōes.

ꝓpheta" necq holocaustū" ne q̄ sacrificium" necq oblatō" necq incensuz" necq loc' pri mitiaz" coā te. vt possim' inuenire mīam tuā sed in aīo ꝓtrito et spiritu humi litatis suscipiamur. Sic ī holocausto arietuz et thau roz" ī sicut in milib' agno rū pinguiū. sic fiat sacrifici um nostrū ī ꝓspectū tuo hodie vt placeat tibi. quoniā nō ē ꝓfusio ꝓfidētib' in te. Et nunc sequimur te in to to corde ī timem' te. et q̄rim' faciē tuā. Ne cōfundas nos sz fac nobiscum iuxta māsuetudiez tuā ī ꝑm mul titudinē mīe tue ī erue nos in mirabilib' tuis ī da glo riā nomī tuo dñe. et cōfun dant' oīs qui ostendūt ser uis tuis mala Confundan tur in omni potentia. et ro bur eoz conterat' et sciant q: tu es dominus de' sol'

aīo cō. tē. q. d. loco sa crificioz suscipiaf illō q̄ possum' tibi offer re. s. coz pritū ī hūili atū. ps. l. scribit. Sa crificiū deo spūs con tribl'. vñ sup illud Beñ. xxv. Isaac ama bat esau dicit ra. mo. Dilecte sunt magne tribulationes q̄ sacrifi cia. quippe sacrificia sunt de diuitijs ho minis. tribulationes vero de corpe ipi' tri bulati qđ est magis charū sibi. sm q̄ dicit Job. ij. Pellem p pelle tc. unde q̄ habz hō dabut p anima sua.

t Et sic ī multi. agno. tē. q: tribulatio in q̄ isti erāt. ꝓpter deū. est magis accepta deo q̄ sacrificia. vt dictuz ē. v Cūm non est con fusio confidentib' in te. quod est verum de confusione vera q̄ est coram deo per pecca tum in cōscientia ma la licet sancti bene su stineant confusionez coram hominibus. isz ista non est vera con fusio. vnō dicit Chry so. sup Matth. Levis est cōsolatio si hō in seipso ꝓfusus sit. si tñ coā homib'. Per contrariū levis ē confusio. i. modica vel nulla. si tñ co ram homib' est et non coā deo. x Et nūc sequimur. Hic ostr azarias allegat in sua oratione cōsuetam dei mi sericordiam. quam inuenunt reuertētes ad ipm. ī hoc ē quod allegat. Et nunc sequimur te in toto corde tē. qua litercunq; autem peccauerim". y Ne confundas nos. id est confusibiles in conspectu hominum dimittas.

z Sed fac nobiscum iuxta mān. tuam tē. quia p:opte tas tua est misereri et parcere. a Et erue nos. Hic cō sequenter azarias invocat liberatricem dei potentiaz q̄ solet assistere in casibus desperatis ꝑm viam humanaz. et hoc est quod dicit. Et erue nos in mirabilibus tuis. Ꝫ est per opera supra virtutem nature fienda. quod factuz est in liberatione eorum de forna e.

b Et da gloriaz nomini tuo. vt infideles videntes po tentiam tuam mirabilem glorificent nomen tuum.

c Confundantur omnes qui ostendunt seruis tuis ma la. et loquitur hic de confusione per penitentiaz qua ho mo confunditur coram deo de peccato perpetrato. et Ꝫ est quod subditur. d Et sciant quia tu es dominus deus solus tē. hoc factum est per hoc q̄ nabuc. viso mira culo glorificauit deum per totum regnum suum.

e Et non cessabant. Descripta commendatione divine

equitatis, hic consequenter ponitur cōdescensio sue bonitatis inēdēs nocios ⁊ liberans innocētes. Circa qō quatuor tangūtur. Primū est fornacis incendiū cū ōra-
e Et nō cessabāt miſtri regis q̄ miserant eos in fornacē, s. et isti erāt fortissimi de exercitu regis, vt dictū est, s.

f Succēdere fornacem napta, qō est genus bituminis inuentū circa babyloniam ⁊ marie nutrit ignez, vt dic Ysaluſtius fm alios sunt offa olim cū arefacta cū amur

g Et stupa, ⁊ pice (ca, ⁊ malleolis, i. sarmentis, scdo subdit chaldeor excidiū cū dicit Et effundebat ⁊ paz lra, tertio angelicū pūdium subdit cum ōra Angelus aūt dñi descēdit cū azaria ⁊c. ⁊ q̄rto pueroz remedū cui dicit. Et nō terigit eos oīno ignis ⁊c. ⁊ p3 lra

Hic q̄ritur hic quō isti pueri nō sunt leſi in fornace, ⁊ dicūt aliq̄ q̄ ℔ factū est p ℔ q̄ angls excussit flāmā de fornace vt hic ōr, ⁊ apposuit aliq̄ refrigeratiua interi⁹, vñ dicitur hic q̄ fecit mediū fornac, q̄si vētū roris flantē, ⁊ tūc fm hāc vīā opter dicere q̄ nō erat ardor in fornace, nec fz effectū, nec fm rē vel actū primū. Fz ℔ nō rē vīm, q. s. dictū est q̄ fuerūt positi in fornace ligati tñ ignis ꝓsumpsit vincla eoz, q. ambulabāt in camio, ⁊ nō ꝓsūpsit eoz corpora, ⁊ sic p3 q̄ pueris existēbus in fornace erat ibi ardor ignis, nō solūmō fm rē vel actū primū, fz etiā q̄tū ad effectū vel actū scdm, q̄ est ꝓburrere, ex q̄ ꝓbuſſit vincula eoz. Ite. i. eo, ea, ōr q̄ ambulabāt in medio ignis ardeb⁹. Ōdm igitur q̄ sal⁹ pueroz facta ē diuina vtute suſpendente actū fm ignis, i. effectū, manēte tñ actu primo, q. cū creatura obediat creatori in oīb⁹ possibilib⁹ fieri pōt p virtutē diuinā ꝓseruari ardor ignis in actu primo sine scdo, q. prius pōt absolui a posteriori. Et sicut pōt virtus diuina suſpēdere actus ignis simpl'r, ita pōt suſpēdere circa vnū obiectū absq̄ ℔ q̄ suſpēdat circa aliud, ⁊ sic suſpendit actū ignis circa corpa pueroz ⁊ nō circa vincla eoz. nec circa eos q̄ fornacē incendebāt. Sed ꝓ p̄dicta pōt sic argui, q. administratio rez ⁊ obseruatio sunt idē realr fm aliq̄s. Administratio aūt iportat applicationē rei ad ꝑfectū, q̄ ꝓseruari nō pōt in actu primo ignis q̄n exeat i secundū actū appositō ꝓbustibili. Ite calefacere p se ℔ est ignis, illud aūt q̄ p se inest alicui nō pōt ab eo separari, ergo impossibile est q̄ ignis maneat in actu primo ⁊ nō cōburat appositō ꝓbustibili. Ad primū ōdm q̄ administratio rerū ⁊ obseruatio pōt dupl'r accipi. Uno mō ex p⁹te cause inq̄tū sunt actiones dei in ipo manētes, ⁊ sic sūt idē realiter, q. in deo nō est nisi vnica actio⁹ intrinseca q̄ est idē q̄ sua substātia. Alio mō ex p⁹te effect⁹ q̄ ē in creatura, ⁊ sic differt administratio a ꝓseruatōne, sic enī in artificiatis videm⁹ aliud ē instm ꝓstituere inesse, ⁊ aliud ipo ꝓstituto uti, vtz de securi, ita intelligēdū est in ꝓposito, q. creature sunt dei artificiata, ⁊ nō aliō ē creatura q̄ inesse, producere seu tenere q̄ ē ꝓseruare, ⁊ aliud ipam ad opationem applicare, q̄ est administrare, ⁊ ℔ est posteri⁹ ad ipm ꝓseruare vtz Licet aūt posterius nō possit esse sine priori, tñ prius pōt esse sine posteriori, ⁊ iō pōt ignis conservari absq̄ ℔ q̄ agat, nō tñ econuerso, ⁊ eadē rōe potest scio conseruari q̄ agit in vnū ⁊ non in aliud vt dictū ē. Ad scdm ōdm q̄ calefacere inest p se igni, sed ℔ ē terno mō pscitatis, ⁊ tale pōt separi. Illud aūt q̄ p se inest primo mō, nō pōt ab aliq̄ separi, etiā virtute diuina, q. ponitur i eius diffinitione, ideo nō valet argumentū. Scdō aūt ōra q̄ angelus fecit medium fornacis q̄si vētū ⁊c. Ōdm ē q̄ licz miracula fiant sola virtute diuina principalr tñ angeli circa ℔ habent aliq̄d misteriuz sic hic q̄ flāma effusa est extra fornacem factū est virtute angeli sed q̄ pueri existentes intra fornacē no sunt leſi, hoc factū est diuina virtute, igitur p⁹pter tale miſterū ꝓdictū dicit scriptura hoc fecisse angelum.

h Tunc hi tres, Posita ꝓdescēsione bonitatis diuine circa pueros ꝓsequ'ponitur collaudatio diuine maiestatis ab ipsis, ⁊ dividitur in duas ptes, quia primo isti pueri deū laudant, scdo ad laudem dei creaturas inuitat ibi Benedicite omnia opera. Prima adhuc in sex, q. prīo laudant deum in se, scdo in appropriato sibi nomine. Et benedictum nomen glorie tue, tertio in assumpta humanitate. Benedictus es in templo, quarto in beata virgine. Benedictus es in throno, quinto in angelor distinctione. Benedictus es qui intueris, sexto in celo empireo cōmente. Benedictus es in firmamēto. Et nota q̄ in omnib⁹ istis modis quatuor nominib⁹ communiter vtitur, quia deus benedictus dicitur ratione creationis. Laudabilis ratione conseruationis. Gloriosus, ratione ꝓsummate fruitionis. Superaltatus, rōne incomprehense pfectionis, quia excedit omne qō de ipo dicimus et cogitamus, vel aliter sic, quia deus dicitur. Benedictus ratione bonitatis. Gloriosus, rōne sapiētie. Vñ dic Ambro. Gloria est clara noticia. Superaltatus, ratione potētie. Laudabilis, quantū ex istis derivatur pfectio in creaturis. Dicit ergo primo.

i Benedictus es dñe deus patrū nostror, de patrib⁹ fuit mētio q̄ ex meritis patrū procedebat eoz liberatio sequit.

k Et benedictū nomē, hoc est nomē dñi tetragrāmaton, q̄ est deo appropriatum ⁊ nulli alij attributū, q. fm q̄ dicit ra, moy. illud nomen significat diuinam ꝓprietatez intrinsecam omnib⁹ aliis separatis. Alia autem nomia diuina imponūtur ab operib⁹ diuinis, sicut patet de ℔ nomine heloim in hebreo, vl' deus in latino, q̄ imponitur a generali prouidentia, ⁊ ꝓpter hoc cōcatur aliis per quandā ptipatiōem, vñ iudices dicūtur heloim vel dij vt habet Exo, xxij. Si latro fur, dñis domus applicabitur ad deos, i. ad iudices ⁊c. ⁊ multo magis alia nōia duina hoc mō cōcantur. Nomen aūt dñi tetragrāmaton nulli alij cōcatur, sed de solo deo dicitur.

l Benedict⁹ es in tēplo, istud templū est humanitas xpi q. in xpo habitat plenitudo diuinitatis corpaliter, vt dicat apls ad Col. ij, ꝓpter hoc dr apocal. xx. de celesti hierlm. Templū non vidi in ea, dñs deus ipe est templū eius ⁊ agnus.

m Benedictus es in throno ⁊c. hoc est in beata virgine, q̄ spāli mō conuincta est deo ratione maternitatis. et dicitur ꝓprie ipius thron⁹, q. in gremio eius sedit quādo

recepit munera a regib⁹. vt habet Dath. ij. n Benedict⁹ es q̄ intu. abyss. i. angelos dānatos ō celo delectos
o Et sedes sup cherū. psidens angelis sanctis.
p Benedictus es in firmamēto cē. t accipit hic firmamentū p empyreo celo. qō describit immobile a sctis. qz est loc⁹ ppt⁹ bton. + lō dicit firmamētū. Cōsiderāduz etiā q̄ i istis creaturis p̄dictis dicitur de⁹ spāliter benedict⁹ et glorificari. quia sunt comūcate ō speciali cōiunctione. vtz ex p̄dictis.

q Benedicite oīa opa dñi. Hic p̄sit tres pueri inuitāt creaturas ad laudandū deum celi. t primo creaturas in generali dicētes. Benedicite. oīa opa cē. Et psiderāduz q̄ in omnib⁹ istis sequētib⁹ vnit istis verbis. bñdicite. laudate. et sup exaltate. eadez ratione q̄ vsus ē in p̄cedentibus nomibus bis. benedict⁹. laudabilis t superexaltat⁹.

r Benedicite angeli. Hic inuitant creaturas i speciali. t primo creaturas pure spirituales. scōo corpales. ibi. Bñdicite celi. terno creaturaz compositā ex spiritu t corpore. ibi. Benedicite filij hominum. Dicit igit primo.

r Benedicite angeli cē. primo. eas inuitāt creaturā angelicam tangz deo ppin quiorem. Ait enim Aug. li. xi. confes. Que fecisti dñe. vnū ppe te. s. naturā angelicā. aliō ppe nihil. s. materiaz p̄iaz.

s Benedicite celi. Hic inuitāt creaturas corpales. et primo corpa celestia. scōo ea q̄ ptinēt ad elemēta. ibi. Benedicite imber. Circa primū dicat sic. s Bñdicite celi cē. vbi inuitant celū sydereū cū speris. vij. planetaruz. et celū cristallinū. ō dicitur. t Benedicate aque cē. Illud enī celū dicit aqueū ppter quandā silitudinē. qz cōuenit cū aqua in diaphanceitate. tertio inuitant angelos inq̄ntū mouēt orbes. qz ex tali motione ministrāt. et hoc est qō dicit. Benedicite virtutes cē. quarto inuitant ea q̄ faciunt ad ornatū celi. s. solem et lunā t alia luminaria cū dr. Bñdicite sol cē. t patent in litera p̄dicta. v Bñdicite imber. Hic inuitāt ea q̄ ptinent ad elementa. et p̄mo inuitant ipa elemēta secundo ea q̄ faciūt ad ornatū elemētoz. ibi. Benedicite cete. prima in duas. quia primo inuitāt elemēta superiora. secundo inferiora. ibi. Bñdicat terra. Considerādū aūt in oibus istis. qz ista inanimata et carentia rōe dicunt benedicere deū et laudare p q̄ndam silitudinē inq̄ntū p̄ficiunt ea ad que ordinātur a deo. t iter inq̄ntū ex cōsideratiōe taliū creature rōnales assurgūt ad bñdicēdū t laudādū deū. p̄mo inuitāt elementū aeris tangēdo tres impressiones q̄ fiunt in aere multū vtiles ad vitā hominū. t fumctificatiōez terrenaseentiū. q̄ sunt imber t ros t spūs. id ē vent⁹. t b ē qō dicit. Bñdicite imber t ros do. Secōo tangit elementū ignis t eius effectū q̄ ē est⁹ cū dicit. Bñdicite ignis cē. tertio tangit alternatoz tpis causatā ex motu solis i obliquo circulo. s. hyemē et estatē. qz sole existe i signis australibus causatur hyems. eo aūt existente in signis septētrionalib⁹ causat estas. et hō

t Bñdi. (ē qō dicit. i. hyems cē. Quarto inuitāt impressiones que fiūt in oppositis tēporibus. s. in vere t autumno cum dicit.

y Bñdicite rores cē quia ros plurimuz fit in vere. pruina in autumno. vt dicit phūs. Aristoteles. Quinto inuitant impssiōes que fiūt in hyeme. ibi. Benedicite gelu cē. Sexto inuitant ea que fiunt in motu solis diurno i duob⁹ emisperiis. que sunt nox et dies. lux et tenebre. qz sole existēte i emispherio nostro causat dies et lux. quādo aūtē ē in emispherio oppositō causat nox et tenebra. et hoc ē qō dicit. Bñdicite noctes cē. Septimo inuitant due impssiōes notabiles q̄ sunt fulgura t densitas nubiū. ibi. Benedicite fulgura cē. 3 Benedicite terra. Hic inuitāt elemēta inferiora. s. terra et aqua. t primo inuitāt terraz fm se. ibi. Benedicat terra cē. Secūdo q̄ntū ad ptes ei⁹. ibi. Benedicite mōtes t colles. tertiō q̄ntū ad ea q̄ germinant ex terra. t adherent ei. ppter qō nō ptinent. ppie ad ornatū terre. ibi. Benedicite vniuersa germinātia cē. Cōsequēter inuitāt elemētū aque. t primo quantū ad originem fluminū cū dicit Bñdicite fontes. secōo q̄ntuz ad id qō est termin⁹ fluminū. que flumina in mari pgregātur. ibi. Benedicite maria cē. a Bñdicite cete. Hic inuitant ea que ptinent ad ornatū elementoz. cuiusmodi sūt animalia in elementis viuentia t mouētia seipa. et primo q̄ ptinent ad elementū aque cuiusmodi sunt pisces. et hoc ē qō dicit. Bñdicite cete cē. exp̄imunt hic cete. qz sunt pisces maximi t mirabiles multum inter creaturas dei. secūdo inuitant ea q̄ ptinent ad ornatū aeris cum dicit.

b Bñdicite oēs volucres celi. t accipit celuz impropriē p celo aereo. tertio inuitant ea que ptinent ad ornatum terre cum dr. c Bñdicite oēs bestie. q̄ntum ad animalia siluestria vnde dicunt bestie q̄si vastie.

d Et pecora. q̄ntū ad aīalia domestica. e Benedicite filij. Hic inuitant creaturā cōpositā ex spūali t corpali. s. naturā humanā. et primo generaliter cū dicit. Benedicat israhel dño. cē. secōo pp̄m israel spāliter cū dr. f Bñdicite

nedict⁹ es i tēplo sctō glē tue. t suplaudabil⁹ t supgloriosus in scla. m Bñdict⁹ es in throno regni tui. t suplaudabilis t superaltat⁹ in scla. n Bñdict⁹ es q̄ intueris abyssos⁹ t sedes sup cherubin. t laudabilis t superaltatus in secula. o Bñdictus es in firmamēto celi et laudabilis et gloriosus i secla. p Bñdicite oīa opa dñi dño laudate t superaltate eū in secla. q Bñdicite angeli dñi dño: lau. cē. r Benedicite celi domiō. lau. s Benedicite aque omnes que sup celos sunt domino: laudate. Benedicite oēs virtutes domini domino. lau. u Benedicite sol et luna dño. lau. x Benedicite stelle celi domino: lau. y Benedicite imber t ros domino. laudate. z Benedicite omnes spirit⁹ dei dño. lauda. a Benedicite ignis t estus domio. laudate. b Benedicite frigus et estas domino. lau. c Benedicite rores et pruina domino. lau. d Benedicite gelu t frigus domio. lau. e Benedicite glacies t nives domio. lauda. f Benedicite noctes t dies domino: laudate. g Benedicite lux et tenebre domino. lau. h Benedicite fulgura et nubes dño. lauda. i Benedicat terra dominū lauder t superaltet eū in secla. k Benedicite mōtes t colles domino. laudate. l Benedicite vniuersa germinantia i terra domino. lauda. m Benedicite fontes domio. lau. n Benedicite maria et flumina dño. lau. o Benedicite cete t oīa q̄ mouētur in aquis domio. lau. p Benedicite oēs volucres celi dño. lau. q Benedicite oēs bestie⁹ t pecora dño. lau. r Bñdicite filij

rael ⁊c. et hoc ē q̄ ille ppl's spāli cultu dicebāt peculiat deo. tertio adhuc spālius sacerdotes cum dicit.

g Benedicite sa. ⁊c. et hoc q̄ debēt pollere spāli sctitate ī pplo. Quarto ministros sacerdotib⁹ adiunctos. ibi. Benedicite serui dñi ⁊c. Et q̄ laus nō est accepta a deo nisi fiat er spū ⁊ sanctitate et humilitate. to subdit. Benedicite spūs ⁊c. Ultimo terminant laudē istā ī seipis hē a seipis inchoauerūt cum dicitur.

h Benedi. anania ⁊c. et hoc ē. q̄ spālem nōez laudādi habebant q̄ tangit cū subdit.

i Qua eruit nos ō inferno ⁊c. q̄ illic descendisset ale eoz nisi pseruati fuisset ō ignis vrute dīna.

k Benedici. oēs re. ⁊c. istud vltimū addit quia nō solū in pplo israel. sed etiaz ī alijs pplis erant aliq̄ q̄ spetiali cultu colebāt dominū sicut fuit iob ⁊ melchisedech ⁊ silles q̄ dicunt ō religiosi.

l Tūc nabuc. hec ē tertia ps principal' huius capli. ī qua ponit pueroz exaltatio condigna vbi scripta notat q̄tuoz. Primuz est apparitio āgeli. q̄ apparuit quart⁹ cū tribus pueris. et hoc est q̄ dicit.

l Tunc nabuc. obstupuit. et obstupōe subita robustissimoz viroz sui exercit⁹. vtp̄ dictū ē. et de pueroz saluatione in fornace m. Et surrexit ppere. ad videndū miraculū. n Et ait optimatibus suis. id ē primis principib⁹ p⁹ regē. o Nōne tres viros tīs. ⁊ nō plures.

p Missos ī medio ignis ꝓiectos. q. d. sic. vidē affirmāt principes. ⁊ ꝓz. q Respondit rex et ait. Ecce video quatuor. et nō admirabat de q̄rto. r Solutos. q̄ admirabat q̄ ignis obtussisset eoruz vincula et non corpa. et hoc ē q̄ dr. Et ambulātes ī medio ignis ⁊c. s Et spēs ōrti filis ē filio dei. q̄ ꝓpter irradiationē vult⁹ in corpe assumpto bene apparebat q̄ angelus nō erat filius hominis. ſz magis filiū dei supra hoēz et quid diuinū. t Cōm q̄ ponit ibi ē approbatio miraculi eum dicit. t Tunc accessit nabuc. ad ostiū fornacis et quo ptz eius deuotio. quia nō mittit nuncium.

v Et ait sidrac ⁊c. serui dei excelsi. nō idoloz mutoz

holim dño: lau. Benedicat israel dñm. laudet ⁊ superaltet eū in secula. s Benedicite sacerdotes dñi dño. laud. Benedicite serui dñi dño. laud. Benedicite spūs ⁊ aie iustoz dño. lau. Benedicite scti et humiles corde dño. lau. Benedicite anania azaria misael domino. laudate et superexaltate eū in secula. q̄ eruit nos de inferno. et saluos fecit de mānu mortis ⁊ liberauit nos ō medio ardētis flāme. ⁊ de medio ignis eruit nos. Confitemī dño q̄m bon⁹. q̄m ī sc̄m mia ei⁹ x Benedicite oēs religiosi dño deo deoz. laudate et cōfitemini ei. q̄ in oia secula misericordia ei⁹ Ducusq̄ ī hebreo sī habet. et que posuimus ō theodotiōis editōe trāslata sunt Tunc Nabuchodonosoz rex obstupuit ⁊ surrexit ppere ⁊ ait optimatib⁹ suis. Nōne tres viros missos in medio ignis cōpeditos. Qui respōdentes regi dixerūt. Vere rex. Respōdit rex et ait. Ecce ego vidō viros quatuor solutos ⁊ ambulātes in medio ignis. et nihil corruptōnis in eis est ⁊ species q̄rti similis filio dei. Tūc accessit nabuchodonosoz ad ostiū fornacis ignis ardentis. et ait. Sidrac misac et abdenago serui dei excelsi egredimini ⁊ vēite. Statimq̄ egressi sunt sidrac misac ⁊ abdenago de medio ignis Et cōgregati satrape magistratus et iudices et potētes regis. ꝓtemplabāt viros illos q̄m nihil ptātis habuisset ignis in corpibus eoz: et capill⁹ capitis eoz non erat adust⁹ ⁊ sarabalia eoz non fuisset immutata et odor ignis nō transisset per eos. Et erūpēs Nabuchodonosoz ait. Benedictus deus eoruin. sidrac videlicet misac et abdenago. q̄ misit angelum suum. et eruit seruos suos q̄ crediderūt in eū. et verbū regis immutauerūt. ⁊ tradiderūt corpa sua ne seruirēt ⁊ ne adorarēt oēm deum excepto deo suo. Ame ergo positū ē hoc ō decretum vt omnis populus tribus ⁊ lingua que cūq̄ locuta fuerit blasphemiā contra deum sidrac misac ⁊ abdenago dispereat ⁊ domus eius vastetur. Neq̄ est ē ali⁹ de⁹ q̄ possit ita saluare Tunc rex promouit sidrac misac ⁊ abdenago ī prouincia babylonis.

colliuit in terra. f Egredimini de fornace. s. y Et venite. ad me securi. sequtur. z Et congregati satrape. q̄ dicunt satrape ⁊ hmoi. s. expositū ē. a Cōtēplabant viros illos. admirātes de miraculo. q̄ ō ꝓbat per id q̄ subdit. Q̄m nihil po. ba. ignis in coz eoz. et q̄ plus est. b Capill⁹ ca. eoz nō est. adust⁹. q̄ tū defacili incendit.

c Sarabalia. i. bracche estiuales ⁊ breues d Non fuit. imu. q̄ nō solū nō erāt adusta. ſz nec fumo denigrata. e Et odor ignis si trāsiit. p eos. q̄ nō erant immoderate calefacti. tertiuz q̄ ō ponit hic est acclamatio dei cuz dicit.

f Et erum. nabuc. in laudem dei. s.

g Ait. Benedict⁹ ō ⁊c. q̄ misit ange. suuz. p hoc cū q̄ erat alijs dissimil. ⁊ q̄ subito disparuit alijs egredientibus ō fornace ꝓuit q̄ fuerat angel⁹. Benequit. h Et verbū regis immutā. obediendo deo ⁊ nō regi. Et q̄ nō solum nabuc. in se. sed etiaz in toto regno voluit laudare deum. ideo sequtur.

i Ame ergo positū ē hoc decretū. ⁊c. i. lex firma. et ptz. Quartū q̄ ponit hic exaltatio populi israelitici per pueroz promotionem. et hoc est q̄ dicitur.

k Tūc rex promouit sidrac misac et abdenago. amplius q̄ ante. quia prius erant p fecti operum. sed nūc fecit eos iudices prouinciaz. et ptz ira. Et in isto ca. pōt assignari quadruplex moralitas. quia in statua ē nota simulatōis. i. adorantib⁹ emulatōis. in ministris vel ī instrumētis adulationis. in fornace tentatōis. Statua igit notat simulationem dolositie. scientie. seu cuiuscūq̄ excellētie. hec ista tua est ficta q̄ vita simulata hz in. erā falsitatē. Aurea q̄ hz falsam honestatē Alta. q̄ hz falsum dignitatem. Lata ꝓpter falsam pietatē. Erecta. ꝓpter falsum prātem. Dedicata. ꝓpter falsā celebritatē fame. Adornata. ꝓpter falsā maiestatē. ibi. cc oia sil' occurrētia facūt simulatorē statuā nō hominem. In adorātibus ē nota emulatōis. Adorant

pmo satrape.i.nobiles aspirātes ad nobilitatē generis
Dehat'.i.psiliarij aspirātes ad familiaritatē principis.
Judices aspirātes ad auctoritatē. Duces scz exercit' aspirātes ad nois celebritatē. Tyrānj aspirātes ad ptātē.
Optimates aspirātes ad regnū dignitatē. Hi oēs adorāt
seculi dignitatem ne
potētiā honores vel
diuitias pdāt q̄z exē
plo subditi faciliter i
ducūtur. ipulsi a ma
lionibz p potētiam. A
doctoribz p stam do
ctrinā. A religios per
falsam vitā. Jn min
istris vel instrumētis
notat adulatio. q̄dam
eni adulātur supiori
bz rōne timoris. et ꝟ
significat p tubas. q̄
terret. q̄dā rōne cōse
quēdi honoꝝ. vt am
bitiosi. ꝟ significat p fi
stulā. q̄dā rōne fauo
ris habēdi in causis

In [a]Abuchodo IIII. nosoꝝ rex [b]oīb̄ po
pul'gētibz z līguis
q̄bitāt i vniūsa tra. [c]par vo
bis multiplicet' [d]Signa z mi
rabilia' z fec̄ apd me [e]deus
excelsus. [f]Placuit g̃ m̃ pdi
care' ei' sig̃ q̄z magt̄ st' z mi
rabilia eius. q̄z fortia. [m] z re
gnū eius. q̄z regnū sempi
nū [n] z ptās eius in genera
tione z generationez. [o]Ego

omnipotētis humiliatio regis superbiētis. exaltatio dani
elis interptāns. ꝺsolatio pplī seruiētis. Ista efficiens est
spūssancti instinctus. quē habuit daniel tanq̄z vir sobri'
z deuotus. humilis z subiect'. interptatiōibz assuetus.
Causa aūt formalis ꝓsistit in mō scribēdi hāc visionez q̄
scribitur p modā epi
stole. q̄z ē epla regis
nabu. missa p totū re
gnū suū ad laudē dei
n memoriā hui' fa
cti. q̄ a daniele posi
ta ē in serie huius li
bri. z ꝺ diuidit p mo
dū eple q̄z primo ponit
salutatō scōo sub
ūngit narratio ibi. Si
gna tertio infert con
clusio ibi. nūc. Jn sa
lutatione aūt ꝓponit
psona salutās quia ē
maior cti ōr. Nabuc.
rex. postea subditur
psone salutate cui ōr.

b [g]Oīb̄ pplīs rē. q̄z
erat monarcha orientis. vt dictū est. tertio describunt bo
na optata psonis salutati cui ōr. c [h]Pax vobis multi
plicet. q̄z bonū pacis ꝺz rex optare subditis. q̄z ad hoc eis
ꝓponit. d [i]Signa z mirabilia. hoc ponit ꝓsiliter epistole
narratio. z primo ponit in generali. scōo in speciali ibi.
Ego nabuch. Circa primū ꝓsiderandū q̄ hic in generali
narrat factū nabu. quō ꝓpter superbiā suā in amentiā ver
sus est z humiliat'. z p ꝑis a deo in regnū restitut'. pro
pter qō sunt mot' ad deū laudandū. z per eam ad laudē
dei suos subditos inuitandū. z hoc est qō ōr hic.
d [k]Signa. i. opa diuina' facta ad inducendū hoīes ad
dā reuerentiā. e [l]Et mirabilia. q̄z excedūt intellectus
humani facultatē. f [m]Fecit apd me. i. in psona mea. z
sunt vba nabu. g [n]Deus excelsus. ꝟ ōr ad differentiā
illoz q̄ in tēplis colebant. h [o]Placuit g̃ mihi pdicare
id est solenniter p epl'am diulgare. i [p]Eius signa id ē
opa supra naturā facta. k [q]Quia magna sunt. i. talia
q̄ nullus pōt silia facere. l [r]Et mirabilia eius. q̄z for
tia. cui nullus pōt resistere vl impedire m [s]Et regnū
eius. q̄z regnū sempiter. i. sine fine. n [t]Et ptās ei' in
generatiōe z generationē. i. in oēm nationē. o [u]Ego
nabu. Hic valenbiē narratio epl'e in speciali vbi p̃mitti
tur quoddam exordiū respectu sequentiū in quo i gene
rali tanguñ psona videns z psona interptans. z status
vtriusq̄z. Scōo aūt ponit ꝓsecutio istoz determinate.
ibi. Vidi capitis mei. Primo g̃ describit psona videns cui
dicitur. o [u]Ego nabuch. monarcha orientis.
q [x]Quietus. i. a prelijs subiugato mihi oriente.
r [y]In domo mea. i. in babylone quas fecerat caput sue
monarchie. vt dicet. j. eo. c. s [z]Et florens in palatio
meo. q̄z omnia successerant sibi ad libitū. fortuna eni pro
spera dicit florentio metaphonice. t [aa]Somniū vidi. di
uinitus immissum. v [bb]Quod pterruit me rē. dīna vo
luntate ꝟ factēre. scīr. x [cc]Et p me ppositum est decretū
hic incipit psonam interptantem tangere. Ut intro. i cō
spe. me. cuncti sa. rē.
y [dd]Tunc ingrediebāt harioli rē. supra expositū est q̄
dicebañ harioli z ceteri hic nominati.
z [ee]Et solutionem eius non indicauerunt mihi. quia ꝟ ē
solus dei. ex quo patet eos falsum respondisse in prima
visione quādo dixerūt. Ut dicat somniū seruis suis. z so
lutiōem indicabimus. q̄z hic dicit expōsīe q̄ rex narrauit

somnū in cōspectu eoꝝ.ꝛ tñ nescierūt intepꝛtari.
a Donec collega.i.familiaris. b Ingressus ē in cō spectu meo. Quem ꝯ ḡre nō fuit primo vocatus cū alijs ꝛ marie qꝛ als ei somnū exposuerat.vt dictū est.q.capi.
Dom q erat absens p aliq̄ arduo regni negocio,ppter qđ rex nō pcepit iter fici sapiētes sic prius pcepat in sui casu qa expectabat danielem ꝛ bñ vē sonare lēa cum dr. Solutoz ei nō indicauerūt mihi dōec ingressus e daniel ꝛē c Cui nomē baltha sar fm nomē dei mei qꝛ tali noīe vocabatur deus nabuch.

arioli magi chaldei ꝛ aruspices ꝛ somniū narraui in ꝓspcū eoꝝ ꝛ solutionē ei nō ꝯdicauerūt m donec collega ingressus ē in ꝓspcū meo da niel, cui nomen baltha sar fm nomē dei mei qui spūs deoꝝ scōꝝ in semetipo ꝛ sō nū cor̄ ipo locut su. c Bal thasar pceps acioloz,qm ego scio q spūs deoꝝ scoꝝ habeas in te, ꝛ oē sacm non ē impossibile tibi visiones sōnioꝝ meoꝝ q̄s vidi ꝛ soluti onē eoꝝ narra. e Visio capitis mei in cubili meo Videbā, ꝛ ecce arbor in medio terre, ꝛ altitudo ei nimia Magna arbor ꝛ fort ꝛ pceritas ei ꝓtingēs celū, Aspect illi erat vsq ad fmios vniuse tre Folia ei pulcerrima ꝛ fruct ei nimi ꝛ esca vniusoz in ea Subter eaz habitabāt alialia ꝛ bestie ꝛ in ramis ei ꝓsabāt volucres celi, ꝛ er ea vescebat oīs caro Videbā i visiōe capitis mei fr stratū meū ꝛ ecce vigil ꝛ scūs dō celo descēdit clamauit fortit ꝛ sic ait, Succidite arborē ꝛ pcidite rāos ei excutite folia ei ꝛ dispgite fructus eius. fugiant bestie q̄ subter eā sunt. ꝛ volucres de ramis eius Verumtñ germen radicū eius in terra sinite, ꝛ alligēt vinculo ferreo ꝛ ereo, in herbis q̄ foris sunt. et rore celi magnam multitudinem ꝛ pritiam armoꝝ. r Et pceritas ei ꝓtingēs celū, ppter nabu. excellentiā q̄ de inimo statu ad tantā potentiā deuenerat.vt.s.dictū ē. s Aspectus illi erat vsq ad ter.ꝛ.ter.qꝛ ab habitātibus in remotis prius timebat ne eos inuaderet. t Folia eius pulcer.hoc dicit q̄tū ad ei ornatū ꝛ localia q̄ de diuersis regnis sua pat ꝓgregauerat.
v Et fruct eius nimius,ppter multitudinē diuitiaꝝ artificiaꝝ r Et esca vni (luū. uer.in ea,ppter multitudinē diuitiaꝝ natu y Subter eā (ralū, habitabāt alialia,ad ē z Et be,(simplices, stie.i.feroces.qꝛ nullus audebat resistere a Et in ra.ei ꝓuersa,volu.celi,pervolucres intelligūtur garruli ꝛ mēdaces ad alta tendētes.qꝛ tales solēt pricipibꝰ esse la b Videbā(terales. hic ostr narrat visio inq̄tū ꝓtinebat sniaz dei,vsq dr sic, Videbā,s,ꝓspitatez status c In visione(mei, ca.mei nē.qꝛ pspitas pfitꝰ vite.nō ē nisi q̄ si somniū.s. vsq dr in

ym fatear bꝰ solū me scire arbitrat sum qđ ignoro eo q̄ sciam deoꝝ vel scoꝝ nō sū adept,sequit. e Balthasar princeps arioloz.i.diuinatoz.ꝛ bone dine sapiētie quā hēbat,ꝛ nō alq̄,ꝛ hoc est quod subdit. f Quoniā ego scio q spūs deoꝝ scoꝝ habeas in te,dic deoꝝ sanctoꝝ ad dīnam demonū a q̄bꝰ magi ꝛ arioli ꝛ hmōi q̄rebāt rūsa,loquit etiā in pl̄i de dco fm morē gentilium, sequitur. g Et oē sacm.i.secretū. h Nō est tibi impossibile.q.d.omne secretū potes aperire.
i Visiones somnioꝝ meoꝝ q̄s vidi,ꝛ solu,eaꝝ narra,nō potuit hic nabu.narrationē sui somnij q̄si ignorati,sicut ī prima visione.qꝛ bi somniū narrauit prio rex alijs comentoribꝰ,ꝛ scdo danieli,vt bi dictū est,iz petit narrationez p modū exposītois,in q̄ opter repeti somniū ab exposītore applicando ptes visionis ad ptes solutionis.
k Visio capitis. Posito exordio narratiōis ꝛ interpratiōis,h pcedit ad vtrūq; in spāli,ꝛ prio ad narrationē.secūdo ad ei intꝛptationē ibi. Tu ḡ balthasar. Prima ut tres.qꝛ prio narrat visio put signat regis eminentiā,secūdo put fcat ō eū diuinā sniam ibi. Videbā. tertio put exprimit snie cām ibi. In snia. In prima ḡ pte dr sic.
l Visio capitis mei.qꝛ tales visiones fuit in pte imaginatiua q̄ viget in capite. l In cubili meo,qꝛ in somno est facta ista visio q̄tat sensibꝰ exterioribꝰ.hec ē.s.q̄ seq̄t m Videbā ꝛ ecce arbor.q arborē nabuch.significat.qꝛ fm phām hō ē q̄si arbor euersa hīs radices suruū.i.capillos vel os.qꝛ radices sunt oꝝ sūles,ꝛ.be.aīa. n In medio terre.qꝛ babylō vbi regnabat nabu.ē in medio cuiuslibet terre habitabilis.i.in q̄rto fm alfraganū. o Et altitudo,eius nimia.ppter potētiā nabu.ꝛ ei ꝰ supbiam.
p Magna.ppter regni extentionē. q Et fort.ppter

ps. Dormierūt somnū suū ꝛ nihil inuenerūt oēs viri dituarū in manibꝰ suis.sequit. d Et ecce vigil.i.angelus.qꝛ angeli vigilāt ad custodiā nr̄am.ꝛ ad ꝓsequēda dei mādata.ꝛ qꝛ nūq̄ cessant ab actu intelligēdi.sic nos celsam oppsū somno. e Et scūs.bi dr ad dīnam demonū.qꝛ phi gētiles dicebāt dēmones corpa hīe aerea, vt dictū ē.s.anglos aūt esse intelligētias oīno sepatas.
f De celo descēdit.qꝛ a deo mittunt angeli ad hec inferiora admistrāda. g Clamauit fortiter. ad insinuandū auctoritatē dīne snie. h Succidite arborē.qꝛ nabuch. de regno abiect ē ad tps.vt dicet.j.co.c. i Precidite ra.eius.i.filios eius vel posteros q̄ deiecti sūt et interfecti p medos ꝛ ysas.vtz in.c.se. k Excutite folia ei.i.decorē regni.qꝛ mlti deperiit ī infirmitate longa regis nabu. l Et dispgite fru.ei.qꝛ illo tpe q̄libz rapiebat ibi diuitias illi regni. m Fugi.be.q̄ subter eā sunt ꝛc.qꝛ mlti recesserūt de dño nabu.tēpe amētie sue tam de simplicibꝰ q̄ signant p bestias.q̄ de principibus q̄ designant p volucres ad alia trāsmigrātes. n Verumtñ germē radicū ei ī terra sinite.i.spem certā reuertēdi ad regnū post amētiam. o Et alligetur vinculo ferreo. id est in infirmitate inducta ex diuina snia que infrangibilis est. p In herbis que foris sunt.qꝛ tempe amētie habitabat in campis cum bestijs. a Cor eius ab hūano ꝓmutet ꝛc.qꝛ pdidit vsum rōis p amētiā,ꝛ sic factus ē q̄si bestia qꝛ vita hois nō differt a vita bestiali ni si p vsū rōis,nō qꝛ fuit mutatus in bouē vt dic Joseph q̄ licet vaciter narret hystoriam veteris testi q̄ vult exponere turpiter deficit.sicut de inuidiate ade ī statu innocentie dicit Josephus q̄ nō erubescebat.set exponendo rōem assignat,qꝛ adā vixit tunc in simplicitate bestiali

sicut pueri ante vsum rōnis nō erubescūt de sua nuditate, ꝫ ꝫ est manifestū fm. q; sic ꝑ penā melioratꝰ fuisse ſtatus primi hoīs. q; ꝑ ꝫ adeptꝰ fuisse vsū rōis. ⁊ eodē mō dicit ꝫ Iosephus. dicēdo q; nabu. fuit mutatꝰ in bouem ꝫ et. vij. tpa mutenē sup eū. i. septē anni. q; tps eni itel

ligit annꝰ ī scriptura vt dr. j. vij. cū dr. Per tps ⁊ tpa ⁊ dimidiū tpis. Et q; ptz fm q; aliq; dicūt. vij. annos fuisse mutatos. in. vij mēses orōne danielis. vt dicūt. sup locū istū c ꝫn sma. Hic narratur visio qrtū ad diuine sme cām cū dicitur. Jn sma vigilum decretū ē. rē. i. ad petitionē sctōr q; sunt ī terra quā angeli pſtāt coram deo decretū ē hoc a deo in cōſp. cū angelor q; dicunt vt gilles rōnibꝫ p̄dictis.

d Do (⁊ cū subdit. nec agnoscāt viuētes sup frām. i. hoies. e Qm̄ dñaf excelsꝰ ī regno hoīz trāſferēdo regna fm̄ volūtatē suā. f Et hūillimū hoīez. i. ꝑz g Cōstituet sup eū. s. q; ipemet dicē Dard. vbi. Data ē mihi oīs ptās in celo ⁊ ī terra. Vel fm̄ ſām ꝑ ꝫ intelligunt nabu. q; de hūili statu ꝑio fuit ad regnū elenatꝰ. fm̄ ꝑter superbiā ad tps deiectꝰ. ⁊ p hūilitatē iterꝰ restitutꝰ.

h Hoc somniū vidi ego nabu. rex p ꝫ ptz falsitas illoꝝ q; dicūt q; ea q; dicunt in ꝫ. c. nō sunt intelligēda ad ſām de nabu. fm̄ de diabolo q; in ꝑsūmatione seculi ꝑsēſſ magorē gl'am q̄s illi angli q; nō peccauerūt. Q; aūt no itelligāt ad ſām de nabu. arguūt ꝑio. q; non est visile q; rex fuisset dimissus currere ꝑ cāpos cū bestijs. fm̄ magi fuisse ligat⁹ ⁊ inclusus. sicut nec q; ꝑ tūc tps vixisset nudus sub dio. Tertio ī possibile videt q; ita diu viuēſſet tale cibo. q. ſ. dr. Fenū q̄s bos comedes. Quarto q; in tanto tpe bestie deuorasset eū vt vſ. Quinto q; non ē visile q; vij annos tūc regnū fuisset sine rege. ⁊ nō legit aliꝰ inſtitutus. ⁊ si supfuisset instituꝰ non est visile q; ei cessisset furiā. ⁊ dicūt q; daniel ad ſām loquit ꝫ de diabolo sub metaphora de nabuch. fm̄ dictū illoꝝ ē erroneū. q; peccatū demonis ē irremediabile. sic diffusꝰ tractat. q. sen. ⁊ ꝫnū dicere error est Origenis. cuꝰ improbationē omitto ꝫ ꝑter plūitatē vitandam. ⁊ q; hēt in scriptis cōibus Jtē falsitas illoꝝ patz ex lēa vbi dr. Daniel erat collega buꝰ nabu. de q̄ est ꝫ fmo. Q; aūt essꝫ familiaris ipi diabolo ē fm̄ cū ꝫ dicat q; hēbat spīm̄ deoꝝ sctōr. Jtē somnū nō ꝑōt inesse diabolo sic nec somnus. Jtē quō exponeret daniel somniū diabolo cū in demonibꝫ vigeat acumen intellectus magꝫ q̄s in hoīb⁹. ⁊ nō dm̄ ē q; hec ē vera hyſtoria ⁊ nō locutio pabolica. q; ꝺ ptz q; ꝫ q; ꝑsone sic determinate noiant. s. daniel. nabu. ⁊ alij ⁊ eoꝝ officia.

Jtē ꝑ ꝫ q; facūm notaf sic celebre q; scribit toti regno ī regia cpla. Ad primū i gr̄ q; ō in ōrū obiciat dom. q; sic dicit hiero. ꝙrpientia docet. multa sunt impossibilia hoīi sano. ⁊ tñ sunt possibilia hoī furioso. furia enī facit hoīem multa agere ⁊ pati q̄ alīs non posſet. videm⁹ enīz amētes diu sub dio morari. crudis suſtētari q; ꝫ etiā vē q; sint bestie bestijs. etiā ferociū ⁊ cū talibꝫ amicicīā cōtrahūt. hec hiero. Rō aūt istoꝝ q̄ dicit hic hiero. ꝑ breuitatē assignari. q; furia naturaz hoīs deordinat ⁊ q̄si be,

stialē facit. Et ex hoc sequit̄ q; aliqua sunt eis delectabilia. ⁊ possibilia que ante nō erāt. ꝑter transmutationem nature. sicut mīlenbꝰ pgnantibꝫ carbones vel terra fit cibus delectabilis ꝑter nature deordinatiōem q; tñ alias sunt eis abominabilia. Ex hoc etiā sequit̄ aliud. s. q; cū bestie ꝫ hunt familiaritatē ꝑter quā indā assimilationē ad eas et ꝑter ꝫ bestie nō deuorabāt nabu. sicut ⁊ exp̄mēto videt q; canes ferocissimi non nocēt furiosis naturaliter vlāmentibꝫ posteſt tñ dici q; a bestijs fuit diuinit⁹ ꝑseruatus. et sic ptz ad q̄tū or. ꝑ. Prima causa autē quare non fuit ligatus vel inclusus ipe fuit. q; ꝑ poc infirmitas fuisse aggrauata. patet enī ad ſensū q; furiosi ea ligāt magis infirmant. ⁊ sciebāt hoies sui p ꝛuelationē daniel q; ī cāpis si moreret. ſz finaliter ī regnū restituendus erat. Ad q̄ntū dom q; regnū tpe illo fuit gubernatum ꝑ principes ⁊ maxime ꝑ danielē q; diligebat regem. ⁊ quia ꝑ danielis revelatiōem sciebāt regē restituendū. ideo nullū aliū audebant interim statuere. ne nabuch. postea restituendus puniret eos tanq̄ reos de crimine lese maiestatis. Jtē q; nabu. in tū regnū ampliauerat ⁊ glorificauerat. ideo cū maiori patia principes eū expectabāt. Vl aliter potest dici q; filius eiꝰ euilmeradach illo tēpe regnauit. Quō aūt postea cessit patri dom. q; ꝫ fecerūt principes q; eius malicīā odiebāt. vſi vt dicūt aliq; ꝑter mala qui fecit tpe infirmitatis paterne fuit postea incarceratus a ꝑe cū Joachim rege iuda. et quo cū eo amiciciam contraxit. ⁊ eū de carcere extraxit. vt hr̄. iij. Reg. viij.

i Tu q̄ balthasar. Hic ꝑfit ponit visionis interp̄tatio ⁊ diuidit̄ in duas. q; primo ponitur ipa interp̄tatio. ſcdo interp̄tationis impletio. ibi. Omia hec. Jn prima parte dicitur sic.

i Tu ergo balthasar. i. daniel.

k Narra interp̄tatiōem festinus. rē. q. d. non indiges temporis dilatione ad cogitandū ꝑter diuinam sapientiam que in te est.

l Tunc daniel rē. cepit intra ſeipm cogitare tacit⁹. q; nolebat citō ꝑcedere ad denūciandū regi mala.

m Et cogitatiōes eius cōturbabāt eū. q; rex honorauerat eū mīlte et socios eiꝰ. ⁊ nō q̄si gratis ꝑturbabat ō mala eius futuro. vſi sequitur post.

n Ofie mi. somniū ꝓis q; te oderūt rē. q; licet vitas cōtra ſuptores sit dicēda. tñ cū reuerentia debet dici.

a Arborem quam vidiſti. Hic incipit exponere visionem eo modo quo ſuperius est exposita. ⁊ ideo patet ex dictis sententia vſq; ibi.

b Arborem. vbi posita expositiōe ponit monitio Danielis monētis regez ad pniam ⁊ opa misericordie vt ꝑ hec auertat̄ pena futura ab eo. q; nesciebat ꝑpheta vtrū hec ꝑpheta eſſet dicta per ꝓminationem tantum. quia tales ꝓminationes sequenter intelligūtur sub conditione ſez si illi contra quos dicunt pseuerent in malo. vſi dicit hiero. vbi. Repente loquar aduersus gentez ⁊ aduersus regnū vt eradicē ⁊ destruā illud. Si pniaz egerit

gens illa a malo suo agam & ego penitẽtiam sup malo qd̃ cogitaui vt facerẽ ei. c Hꝛa hec. Hic ponit̃ interpretationis impletio. & diuidit̃ in duas. qꝛ primo ponit̃ visionis ipletio q̃ꝛtũ ad ipius nabu. detectionẽ. & secõ q̃ꝛtũ ad eiꝰ restitutionem ibi. Igit̃ post finẽ. Circa primũ considerandũ qꝛ ly adverbũ danielis nabu. aliqua pniam egerat. et aliq opa mie fecerat. in ad priorũ superbiã redijt. propter qd̃ pena p̃dicta ruit ei inflicta & hoc est qd̃ dꝛ. Omnia c Post finẽ (hec ꝛc. melius. qꝛ. i. post ãnũ qꝛ p annũ facta ẽ dilatio pene propter operamie. ly qꝛ vt dictũ est reuersus ẽ ad superbiã tũc ei inflicta est. d In aula babylonis deambulabat. ꝛc. tus militaualis militũ e Respondꝛ rex non dꝛ b qꝛ aliqs loqueretur cu eo. & to dñm qꝛ rũdit sue cogitationi qꝛ tũc cogitauerat d abiectione sua. qua pterat sibi daniel. & repsentabat ei. & impossibile. qꝛ iam ãnꝰ trãsierat. & propter magnitudine potentie & superbie sue.

f Et ait. Nõne hec ẽ babylon ciuitas magna ꝛc. q. d. qs posset me detinere. dicit̃ autem babylon magna qꝛ fm qꝛ dicit Hieroñ. sup Esa. ipa erat edificata i quadro. & quodlibet latus ãbat habebat. xv. miliaria i. octo leucas. nec ẽ mirũ qꝛ tũc sic edificabãtur ciuitates. qꝛ qlꝛbet fm statũ suũ hẽbat vncta domũ suas ortũ & vineã. vbi frequentia crescebãt efficiebãtur posset vinci et obsidione cum familia sua. g Capitoliũ autez vel fortalicium illiꝰ ciuitatis erat turris edificata a filijs noe. vt hꝛ Beneꝛ. ꝛc.

g Quã ego edificaui i domũ regni. si ei edificauerat i ipsꝛ illa ciuitatẽ. ly fecerat ea metropoli siue mõarchie & eã ãpliauerat & fortificauerat ad robur regni sui & decorem. propter qd̃ reputabat dictũ danielis truffaticum. h Cunctꝛ ꝛc. adhuc essetin ore regis. vt ei ostenderet deus qꝛ propter superbiam suã punitus est. tõ ipo loquẽte subdit̃ inflictio pene cũ dꝛ. i Vox de celo ruit. ãsi quoddã pondꝰ deficiens eius superbiaz. et vox facta ẽ in apto vt dei vindicta intelligatur a pplo. qꝛ nõ ambulabat solꝰ p aulam suam. sed multi erant cũ eo qui vocez de celo audierunt. Ibi dꝛ nabuch. rẽ. sensus ptz et pdictis. Sequitur.

l Fenum quasi bos comedes. ex hoc patz qꝛ non fuit mutatus in bouem. vt dicꝰ Iosephus. qꝛ non dꝛ hic bos. sed quasi bos simili modo vmendo. vt habetur in decretis. qui. q. iiij. remittuntur.

m Et rore celi corpus eius infectum ẽ. quia celo tantum regebatur.

n Donec ca. eiꝰ ipsi. adl. crescerẽt. i. fm lõgitudinẽ alaꝝ adle qꝛ o Et (nõ rõdebat. vngues eiꝰ quasi vngues auiũ. eadẽ rõne p Igit̃. Hic ponit̃ visiõis impletio q̃ꝛtũ ad nabu. restitutionem. & diuidit̃ in duas ptes qꝛ primo describit̃ eius restitutio. secõ infert̃ ei tota cõclusio. ibi. Hãc g. Circa primũ dꝛ sic.

p Igit̃ post finẽ dierũ. i. septẽ annoꝝ pdictoꝝ a domino. q Ego nabu. oculos meos. corporis scz et r Ad celũ (mentis. leuaui. i. potẽtiaz dei s Et sen (cognouit. sus me redditꝰ ẽ mihi. quia furia transiet Et altissimũ bñdixi (rat. v Et vi (li. corde. uentem in sempiternum laudaui ee p Et glo. contendo virtutem eius & bonitatem publice.

y Quia po. eiꝰ sempi. q̃ꝛtũ ad durationez

a Et regnū eius in generatiōe ⁊ generatiōem.qz se extē dit ad oēm gentē. b Et oēs hitat.t.apō eū in nihilū repu.sunt.qz de nihilo sunt ⁊ in nihilū redigerent nisi de manutenētia dei ꝓseruarētur. c Juxta.n.vo.suaz facit tā in ꝟtutib⁹ celi ⁊c.i.in anglis. d Et nōē q̄ re si.ma.i.potentie.

e Et dicat ei.ōre fe cisti.i.dicere possit qz iudicia ei⁹ icomphen sibilia sunt a nobis. nec errare pōt in fa ctis suis.sequitur.

f Figura mea reuer sa est ad me.nō ē p ꝟ intelligēdū q⁹ de fi gura bouis reuersus sit ad figurā hois.vt dic̄ Josephus ⁊ ma gle.vt visū ē. ꝟ figura b accipit ꝓ ertion cōpositiōe.qz fuit tō sus ⁊ vestit⁹ ⁊ sic q̄dā mō in figura mutat⁹ Vel alr intelligendū ē ꝟ fm estimationez quā hēbat in furia.qz tūc sibi videbat q⁹ esset bestia.

g Et optimates mei ⁊ mgrat⁹ mei req̄sierūt me.fm tē pus pdictū a danele.⁊ ꝓpter negōciā eulmeradach.cui⁹ dsilū erat eis odiosum.cetera patēt. h Nūc igē.hoc ponit⁹ nebo ei⁹ dr. Nūc igit ego nabu.laudo ore. i Magnifico.corde. k Et glīfico.ope. l Regē celi.cui⁹ regnū solū ē stabile. m Quia oīa opa ei⁹ vera.qz ꝓ cedūt fm reg⁹am sue sapie q̄ nō pōt errare. n Et oēs vie eius.i.modi faciēdi. o Judicia.i.recti.

p Et gradientes in ſuphia pōt hūiliare.ꝟ ognoscebat p experientiā. Dubitat a q̄busdā vtrū iste nabuc.fuerit sal uat⁹ ꝓpt ꝟ qō dr de eo. Esa.xiiij. Detracta ē ad iferos su phia tua.cadit cadauer tuū.⁊c. Verūtū ad infernū de trahet⁹ in pfundū lacꝰ.⁊ multa q̄ ibi dicūtur.ex q̄bus aliq bus vr q⁹ sit dānat⁹. Dom q⁹ ē saluat⁹.qz scriptura fini nat hystoriā eius in sui hūiliatiōe ⁊ dīne ꝟtutis.et fi dei ꝓfessione.vt hic ptz.qō nō fit in scriptura nisi ō his q̄ sunt in statu salutis. Hoc etiā dicit decretū.xxiij.q.iiij Nabuchodonosor. Ad illud qō dr in ꝟsū in Esa.dōm q⁹ dictū est p ꝟminatiōem intellecta additione.nisi nō peni teret.qz tū penituit.ió ad infernū dānator nō descēdit. sicut Esa.xxviij.p Esa.dictū est ezechie.Dispone domui tue q⁹ morier⁹ tu ⁊ nō vives.qz tū penituit ió snīa muta ta fuit.⁊ addīt sunt vite eius.xv.anni vt hō ibidem.

Moralier exponēdo p arborē intelligere possum⁹ quē cūq⁹ statū ꝓsperū ꝓpalē vel spūalē. Si accipit q̄tū ad tē poralē tūc sic arbor ista ē hō q̄tū ad psonā.hō enī est ar bor euersa.vt.ꝟ.dictū est. Ista arbor est i medio terre. qz sita est inter orientē natiuitatis.et mortis occidentē Alta.p excellentiā inter alias creaturas. Magna.q̄tum ad sciam. Fortis.q̄tū ad potentiā. Procera.q̄tū ad ap parētiam. Ramosa.q̄ ad generis lineā. Fructifera.p opu lentiā.ſ nō q̄tū ad caritatē sed carnē nutriēdā. Lata.vt diffusa.q̄tū ad famā. Subter eā aialia.i.simplices. Be stie.i.feroces. In ramis eius volucres.i.in domo ei⁹ vt curta sunt lēues.ſupbi.mēdaces.garruloſi Et ea vescātur o⁹ cato.i.carnales eius bona ꝓsumūt.qz totū dat mun do.nihil deo. Sup hāc arborē ē snīa quā dāmat vigil.i. rpūs vel angelus vel pdicator vt plat⁹.q̄ sequit. Suc cidite arborē.p morte. Eiicite.q̄tū ad vilitatē extremam inter aialia.qz in alijs aialib⁹ post morē remanet aliq̄d vtile.nihil aūt in huiusmodi homīe. Precidite ramos eius.i.parētelā Frustite folia.i.exteriorē apparētiam Dispgite fructus.i.opulētiā.qz in morte q̄libet rapit qō pōt de bonis talū. Fugiāt aialia ⁊c.ꝓpter famulie di sperſionē. Eiiciat exteri⁹.i.ad societatē infernalem.

s Et optimates mei et magi stratus mei requisierūt me ⁊ in regno meo restitut⁹ sum ⁊ magnificētia āplior addi ta est m̄ⁱ b Nūc igit ego nabu chodonosor laudo⁹ ⁊ magni fico⁹ ⁊ glīfico regē celi quia oīa opera eius vera⁹ et om nes vie eius⁹ iudscia⁹ ⁊ gra dientes in superbia potest

B humiliare. .v. Balthasar rex fecit grande conuiuium

Cor eius ab hūano cōmutet⁹ q̄tū ad ob stinatiōem. Septē tpa mutāt⁹ super eū q̄tū ad dānatiōez ꝑpetuā q̄ ꝓ septenari um designat. Ecce ar bor hūane ꝓspitatis. ⁊ cō cā snīa diuine vi tionis Sed pōt ex poni de ꝓspitate seu excellentia spūali. et sic p arborē intellige hoiez ꝟtuosū. Hec ar bor ē alta.p iusticiā. Fortis.p stantiā Frondosa.p eloq̄n tiam. Magna.per prudentiaz.q̄ dirigit oēs ꝟtutes. Diffu sa.p misam. Fructifera.p devotiones eruberantiā. Omnes pascuntur ex ea.p fraternam edificationem.

Subter eam bestie.p sensum exteriorum refrenatiōez In ramis eius volucres celi.p motuum exteriorum moderantiam. hic homo si in peccatum cadat cōtra eam inclamat. Vigil.i.christus in euangelio pdicator.vel prelatus predicando. Succidite arborē.q̄tum ad de sertionem caritatis que est vita anime. Precidite ra mos.q̄tum ad ablatiōem voluntatis bone. Frustite folia.q̄tum ad defectum bone locutionis. Dispergite fructus.q̄tum ad subtractiōem bone opatiōis. Fugi ant animalia que subter eā sunt.q̄tum ad defectum de bite subiectionis. Alligetur vincula.q̄tum ad gene ratiōem male ꝓsuetudinis. Ferreo.ꝓpter duriciem ob stinationis. Efficiatur foris.q̄tum ad inuerecundiam in omnib⁹ malis.quia tunc facta est ei frons meretricis

Cor eius ab humano commutetur.q̄tum ad omnē modum crudelitat⁹. Septem tempora commutēt⁹ sup eum.q̄tum ad puersam opinionem totius legis. Huius arboris sententias percipiunt in somnijs reges. principes.nobiles.diuites.quia frequenter in pdicatio nibus audiunt diuinam sententiam.sed non curant ac si esset tantummodo somnium.

Capitulum .v.

B Balthasar rex.hic ponitur quarta visio vbi ostēditur eminentia regni rpi ⁊ ruinor⁹ ad regnū antē christi.⁊ malor⁹. Causa materialis est destructio regni chaldeor⁹ p medos ⁊ psas.q̄ q̄dē destructio p digitos scribentis in pariete est dictata.p danielē interpra tata.in q̄ designatur destructio regni diaboli p mortē chri sti ⁊ eius passionem. Causa finalis est ad ostendendum iusticiam dei ⁊ danielis prudentiā extollēdā. Causa effi ciens est instinctus spūsancti de re imminente vñ fuit re uelatio nō somnij. Causa formalis consistit in diuisione et diuiditur in quattuor partes.quia primo tangit visio nis occasio.secundo videntis perturbatio.ibi. Tunc fa cies.tertio turbati responsio ibi. O rex altissimus ⁊ cete ra.quarto visionis expositio ibi. Idcirco ab eo. Circa pri mum quattuor ponuntur. Primum est convictus lasci uie cum dicitur.

a Balthasar

rex fecit grande cōuiuiū. Hiere. xxix. ꝑdictū erat ꝙ in septuaginta annis terminaret dñium chaldeoꝝ vt rediret captiuitas iudeoꝝ. Balthasar aūt credebat illō tps trāsisse. q ꝙ ꝓis hiere. dixisse fm. ꝓpter qō vt dicūt hebrei fecit tale festū. e Optimatibꝫ suis mille. oēs ei magni principes sui imperij cōuenerāt in babylonē vt defenderet ciuitatē ꝺ cerū. q darum q obsederāt eā. vt ꝓz ex fine huius ca.

c Et vnusqsq; fm suā bibebat etatē. qō exponit duplr. Uno mō qz fm etates suas erāt i ꝓuuio ordinati seniores i primis locis. q alij ꝓfir in aliis. Alio mō exponit. qa nullius cogebāt bibere vltra vires suas fm cut fit apud alios. qz tū ad ꝫ moribꝫ meo ꝓpositos. q ꝓpter ꝫ nō erat decēs ꝫ fieri in aula regali. Secdm qō hic ponit est contemptus blasphemie exponendo vasa deo ꝓsecrata vsibꝫ humanis. et ꝫ est qō dicit.

d Precepit g iā temulēto vt afferentur vasa aurea et argētea q asportauāt nabuchodonosoꝛ pē ei⁹ de tēplo qō fuit i irl'm vt biberet in eis rex et optiates ei⁹. vxores qꝫ ei⁹ et pcubine. Tūc allata sūt vasa aurea q asportauerat de tēplo qō fuit i irl'm. et biberūt i eis rex et optiates ei⁹ vxores et pcubine illius. Bibebāt vinū et laudabāt deos suos aureos et argēteos et ereos ferreos ligneos qz et lapideos. e In eadē hora apparuerūt digiti q si manꝰ hominis scribēt ꝓ cādelabrū in superficie pietꝫ aule regie. f Et rex aspiciebat articulos manꝰ scribētis. g Tūc facies regis ꝓmutata ē. et cogitationes ei⁹ ꝓturbabāt eū. et cōpages renū ei⁹ soluebant ē et genua eius ad inuicē collidebant. h Exclamauit itaq; rex fortiter vt introduceret

b optiatibꝫ suis mille et vnus q qz fm suā bibebat etatē.

Precepit g iā temulēto vt afferentur vasa aurea et argētea q asportauāt nabuchodonosoꝛ pē ei⁹ de tēplo qō fuit i irl'm vt biberet in eis rex et optiates ei⁹. vxores qꝫ ei⁹ et pcubine. Tūc allata sūt vasa aurea q asportauerat de tēplo qō fuit i irl'm. et biberūt i eis rex et optiates ei⁹ vxores et pcubine illius. Bibebāt vinū et laudabāt deos suos aureos et argēteos et ereos ferreos ligneos qz et lapideos. e In eadē hora apparuerūt digiti q si manꝰ hominis scribēt ꝓ cādelabrū in superficie pietꝫ aule regie. f Et rex aspiciebat articulos manꝰ scribētis. g Tūc facies regis ꝓmutata ē. et cogitationes ei⁹ ꝓturbabāt eū. et cōpages renū ei⁹ soluebant ē et genua eius ad inuicē colliebant. h Exclamauit itaq; rex fortiter vt introduceret magos chaldeos et aruspices. Et ploquēs rex ait sapientibꝫ babylonis. i Quicūq; legerit scripturā hāc et interptationē ei⁹ manifestam mihi fecerit. purpura vestiet et torquē aureū hēbit i collo et tertiꝰ i regno meo erit. k Tūc ingressi oēs sapientes regis nō potuerūt nec scripturaz legere. nec interptationē ei⁹ indicare regi. l Cūq; rex balthasar satꝫ ꝓturbat ē et vultus illi⁹ imutat ē. Et optimates ei⁹ turbabāt. m Regina aūt ꝓ re q acciderat regi et optiatibꝫ ei⁹ domū cōuiuij ingressa ē et ploqns ait. Rex in eternū viue. Nō te cōturbent cogitatiōes tue. neq; facies tua immutetur. n Est vir i regno tuo q spm deoꝝ sctoꝝ habz in se. et i diebꝫ ꝑris tui scia et sapia inuente sunt in eo. Nam et rex nabuchodonosoꝛ pater tuus principem magoꝝ incantatoꝝ chaldeoꝝ

magos chaldeos et aruspices. Et ploquēs rex ait sapientibꝫ babylonis. Quicūq; legerit scripturā hāc et interptationē ei⁹ manifestam mihi fecerit. purpura vestiet et torquē aureū hēbit i collo et tertiꝰ i regno meo erit. Tūc ingressi oēs sapientes regis nō potuerūt nec scripturaz legere. nec interptationē ei⁹ indicare regi. Cūq; rex balthasar satꝫ ꝓturbat ē et vultus illi⁹ imutat ē. Et optimates ei⁹ turbabāt. Regina aūt ꝓ re q acciderat regi et optiatibꝫ ei⁹ domū cōuiuij ingressa ē et ploqns ait. Rex in eternū viue. Nō te cōturbent cogitatiōes tue. neq; facies tua immutetur. Est vir i regno tuo q spm deoꝝ sctoꝝ habz in se. et i diebꝫ ꝑris tui scia et sapia inuente sunt in eo. Nam et rex nabuchodonosoꝛ pater tuus principem magoꝝ incantatoꝝ chaldeoꝝ

legere ꝛc. qz erat scripta hebraice et ipi illas lras ignorabant. et dato q sarent legere. tñ nō poterāt scire intellectū eius. qz in tribꝰ vbis sez̄mane. thetel. phares. contrebatur tāta sñia q nō poterāt nisi dño reuelāte. Et ꝫ ē ꝓpie legere qñ nō solū ꝙgnoscūtur lre. sz etiā intellect⁹.

r Cūq; rex balthasar. Hic describitur regis ꝓturbatio ꝓpter defectū interptatiōis cū ꝺz. Cūq; rex balthasar satis cōturbat⁹ est. hoc est multum. s Et vultus illius immutatus est. qua propter vehementiam timoris. ire et turbationis frequenter mutabatur color eius in facie. t Sed et optimates eius turbabant ex regis ꝓturbatione. qz a deo erant pcussi cum essent principes criminis.

v Regina autem. i. mater balthasar fm Origenē. sed fm Josephū erat eius auia. qō videtur. qbabilius. et nō poterat scire preterita que rex ignorabat que scz facta fuerant tempe nabuchodonosoꝛ aui regis.

x Domum cōuiuij ingressa est. ad ꝓlandum regē et ei consulendum. et patent eius verba vsq; ibi.

y Est vir in regno tuo qui spiritū sanctoꝝ deoꝝ habet. loquitur de deo celi in plurali ad modū gentiliū. Cetera patent ex dictis in aliis capitulis vsq; ibi.

tentū in pariete scribebatur diuinitus mīsterio angeli. co. qz eoꝝ mīsterio talia fiūt. l Tunc facies. Hec est scda ps principalis in q ponitur vīdētis ꝓturbatio. et diuiditur in duas. qz primo describitur eius ꝓturbatio. rōne visionis. scdo ꝓpter defectū interptationis ibi. Unde rex balthasar. Circa primū dicitur sic.

l Tūc facies regis cōmutata ē. qz ex timore recursus factus ē sanguis ad cor. et per ꝓis fact⁹ est pallor i facie et tremor in mēbris exterioribꝰ. Unde seqtur. Et compages renū eius ꝛc.

m Exclamauit itaq; qz nō solū fuit turbatus in corde. sed turbatione oūdit voce.

n Ut introduceret magos. exponē sic in pra sequitur.

o Quicūq; legerit. hāc scri. et interptatōnem eius mihi fece. pur. vestietur ꝛc. Apud gētiles qtuor erāt insignia regalia purpura. fibula vel torques aurea anul⁹ diadema. hec qtuor sūt ꝓcurrētia designābāt honorē regū. per singula aūt q le assūpta. vt purpura designāt ꝓcipatione honoris regij. et ꝫ dīgnat hic. vnde sequitur.

p Et tertiꝰ i regno meo erit. i. fm⁹ a me erit in honore.

q Tūc ingressi oēs sapi. regi nō poscripsi legere ꝛc. qz erat scripta hebraice et ipi illas lras ignorabant. et dato q sarent legere. tñ nō poterāt scire intellectū eius. qz in tribꝰ vbis sez̄mane. thetel. phares. contrebatur tāta sñia q nō poterāt nisi dño reuelāte. Et ꝫ ē ꝓpie legere qñ nō solū ꝙgnoscūtur lre. sz etiā intellect⁹.

r Cūq; rex balthasar. Hic describitur regis ꝓturbatio ꝓpter defectū interptatiōis cū ꝺz. Cūq; rex balthasar satis cōturbat⁹ est. hoc est multum. s Et vultus illius immutatus est. qua propter vehementiam timoris. ire et turbationis frequenter mutabatur color eius in facie. t Sed et optimates eius turbabant ex regis ꝓturbatione. qz a deo erant pcussi cum essent principes criminis.

v Regina autem. i. mater balthasar fm Origenē. sed fm Josephū erat eius auia. qō videtur. qbabilius. et nō poterat scire preterita que rex ignorabat que scz facta fuerant tempe nabuchodonosoꝛ aui regis.

x Domum cōuiuij ingressa est. ad ꝓlandum regē et ei consulendum. et patent eius verba vsq; ibi.

y Est vir in regno tuo qui spiritū sanctoꝝ deoꝝ habet. loquitur de deo celi in plurali ad modū gentiliū. Cetera patent ex dictis in aliis capitulis vsq; ibi.

rex fecit grande cōuiuiū. Hiere. xxix. ꝑdictū erat ꝙ in septuaginta annis terminaret ꝺnium chaldeoꝝ vt rediret captiuitas iudeoꝝ. Balthasar aūt credebat illō tps trāsisse. q ꝙ ꝓis hiere. dixisse fm. ꝓpter qō vt dicūt hebrei fecit tale festū. e Optimatibꝫ suis mille. oēs ei magni principes sui imperij cōuenerāt in babylonē vt defenderet ciuitatē ꝺ cerū. q darum q obsederāt eā. vt ꝓz ex fine huius ca.

c Et vnusqsq; fm suā bibebat etatē. qō exponit duplr. Uno mō qz fm etates suas erāt i ꝓuuio ordinati seniores i primis locis. q alij ꝓfir in aliis. Alio mō exponit. qa nullius cogebāt bibere vltra vires suas fm cut fit apud alios. qz tū ad ꝫ moribꝫ meo ꝓpositos. q ꝓpter ꝫ nō erat decēs ꝫ fieri in aula regali. Secdm qō hic ponit est contemptus blasphemie exponendo vasa deo ꝓsecrata vsibꝫ humanis. et ꝫ est qō dicit.

d Precepit g iā temulēto vt afferentur vasa aurea et argētea q asportauāt nabuchodonosoꝛ pē ei⁹ de tēplo qō fuit i irl'm vt biberet in eis rex et optiates ei⁹. vxores qꝫ ei⁹ et pcubine. Tūc allata sūt vasa aurea q asportauerat de tēplo qō fuit i irl'm. et biberūt i eis rex et optiates ei⁹ vxores et pcubine illius. Bibebāt vinū et laudabāt deos suos aureos et argēteos et ereos ferreos ligneos qz et lapideos. e In eadē hora apparuerūt digiti q si manꝰ hominis scribēt ꝓ cādelabrū in superficie pietꝫ aule regie. f Et rex aspiciebat articulos manꝰ scribētis. g Tūc facies regis ꝓmutata ē. et cogitationes ei⁹ ꝓturbabāt eū. et cōpages renū ei⁹ soluebant ē et genua eius ad inuicē colliebant. h Exclamauit itaq; rex fortiter vt introduceret

magos chaldeos et aruspices. Et ploquēs rex ait sapientibꝫ babylonis. i Quicūq; legerit scripturā hāc et interptationē ei⁹ manifestam mihi fecerit. purpura vestiet et torquē aureū hēbit i collo et tertiꝰ i regno meo erit. k Tūc ingressi oēs sapientes regis nō potuerūt nec scripturaz legere. nec interptationē ei⁹ indicare regi. l Cūq; rex balthasar satꝫ ꝓturbat ē et vultus illi⁹ imutat ē. Et optimates ei⁹ turbabāt. m Regina aūt ꝓ re q acciderat regi et optiatibꝫ ei⁹ domū cōuiuij ingressa ē et ploqns ait. Rex in eternū viue. Nō te cōturbent cogitatiōes tue. neq; facies tua immutetur. n Est vir i regno tuo q spm deoꝝ sctoꝝ habz in se. et i diebꝫ ꝑris tui scia et sapia inuente sunt in eo. Nam et rex nabuchodonosoꝛ pater tuus principem magoꝝ incantatoꝝ chaldeoꝝ

a Spūs amplior. ē tū ad multitudinem cognitorum.
b Prudētia. ē tū ad ꝓgnitiōis claritatē. c Intelligētia. ē tū ad ꝓgnitionē occulti. Interpretatio ē tū ad ei ꝓssionē vbi. d Et ofitio secretoꝝ. q̄ multa sunt alia secreta q̄ i somnijs, sicē in ꝓposito de scriptura ī pterē q̄ fuit no ta da
e Ac soluto (nieli. ligatoꝝ. ē tū ad intellectū scripturaꝝ alijs occultaꝝ q̄ dicūt eis ligate, q̄ nō pūt videre ītem intellectū. h̄ mō loq̄t pbus. vt. metaphi. vbi dic ꝙ sicut nodū nō pōt soluere q̄ nō nouit nutricati onē nodi ita nec q̄ez dubitabilē soluere q̄ ignorat intricatiōes tonū ex vtraq̄ pte.
f Inuente sunt ꝛc. rex ipositi nomē balthasar. i. ca. dictū ē ꝙ ꝓpositꝰ eunuchoꝝ imposuit h̄ nomē danieli. ḡ rex nō imposuit. Dōm ꝙ ꝓpositus ipositi de mandato regis. ꝛ tō rex principaliter fecit h̄ vt hic dicitur. sequitur.
g Igitur introducti eius ē daniel ꝛc. ex q̄ hē ꝙ ꝓsiliū mulieris sapiētis nō est ꝓtēnē dū maxime q̄ nō hē aliud sicut in ꝓpositio erat. Sequitur.
h Tu es d. a. de fil. capti. iude. q. d. tu es de illis apd̄ q̄s ꝓsueuerūt esse ꝓpbe. q̄ a libi q̄ apd̄ videos ra ro legūtur fuisse ꝓphe
i Quē ad (phete. dum. ꝓ̄ meus. i. anus meus cui vera rīdisti de occultis. cetera patēt et dict̄ vsq̄ ibi
k Rīdēs da. ait c. rege. Dūera tua sint tibi. ꝛ ē q̄ ex pacto nō est aliq̄d accipiendū p̄ reuelatione dīni sed ceti. sz post factū potest aliq̄d accipi et liberalitate dantis. sicut fecit daniel. infra. e. c.
l O rex. Hec ē ītia ps h̄ ca. vbi dat regi responsio a daniele. Ex q̄ ꝓz ꝙ vicia principū tpe debito nō sunt tacēda. ꝛ vt daniel meli⁹ ipm arguat ponit ereptū ani sui. q̄ ꝓpter superbiam suā fuit detectus a regno ad tpus vt patuit. ea. ꝓc. ꝛ tō iste grauius peccauit q̄ nō fuit correctus exēplo eius. Nec valet si dicat ꝙ ille nō habebat adhuc discretionē q̄n annus eius mortuus est. ꝛ sic posset excusari p ignorātiā facti non valet. sicē dictū ē. q. facta regū. i. notabilia scribebant in annalibus hystorijs ꝛ

ꝛ aruspicū ꝓstituit eū. Pater inquā tu⁹ o rex. q. spūs amplior ꝛ prudētia. intelligētiaq̄ ꝛ interꝓtatio sōniorū ꝛ oī⁹ io secretoꝝ ac solutio ligatoꝝ inuēte sūt ī eo. h̄ ē in daniele. cui rex ipositi nomē balthasar. Nūcupaq̄ daniel vocē. ꝛ interꝓtationem narrabit. Igē introductꝰ ē daniel coā rege. Ad quē ꝓ fat⁹ rex ait. b Tu es daniel de filijs captiuitatis iudē quē adduxerat pr̄ me⁹ rex de iudea. Audiui d̄ te qm̄ spiritū deoꝝ hēas ꝛ scia itelligētiaq̄ ac sapia ap̄liores inuēte sūt ī te. Et nūc introgressi sūt ī ꝓspcū meo sapiētes magi vt scripturā hāc legerent ꝛ interꝓtationē eius indicarēt m̄. ꝛ nequerūt sensū huius ꝓmōis edicere. Porro ego audiui de te ꝙ possis obscura interꝓtari ꝛ ligata dissoluere. Si ḡ vales scripturā legere ꝛ interꝓtationē ei⁹ indicare m̄ purpura vestieris ꝛ torquē aureā circa collū tuū hēbis. ꝛ tri⁹ in regno meo ꝓceps eris. Ad q̄⁹ rīdēs daniel ait coā rege. Dūera tua sint tibi. et dona domus tue alteri da. scripturā ām legā tibi rex. ꝛ interꝓtationē ei⁹ ondā tibi. o rex m̄ dns altissimus regnū et magnificētiā gl̄am⁹ ꝛ honorem dedit nabuchodonosoꝛ pr̄i tuo. ꝛ ꝓpt magnificētiā quā dederat ei vniūsi ppli tribꝰ ꝛ lingue tremebant ꝛ metuebant eū. Quos volebat interficiebat. q̄s volebat pcutiebat. q̄s volebat exaltabat. ꝛ q̄s volebat humiliabat. Qui aūt eleuatꝰ ē coꝛ ei⁹ ꝛ spūs illi⁹ obfirmatus est ad superbiā depositꝰ ē ꝺ solio regni sui ꝛ gl̄a ei⁹ ablata est. ꝛ a filijs hoīm eiectꝰ est. Bz ꝛ coꝛ ei⁹ cū bestijs positus ē ꝛ cū onagris erat hītatio ei⁹. Fenū q̄z vt bos cōedebat ꝛ roꝛe celi corp⁹ ei⁹ infectū est donec ꝙgnosceret ꝙ ptātem hēret altissimus ī regno hoīm. ꝛ quemcūq̄ voluerit suscitabit sup illud. r Tu q̄z filius eius Balthasar nō hūiliasti coꝛ tuū. cuz scires h̄ oia sed adūsuz dnī tatoꝛē celi eleuat⁹ es. s Et vasa domus ei⁹ allata sūt coā te. ꝛ tu ꝛ optimates tui ꝛ vxoꝛes tue ꝛ concubine tue vinū bibistis in eis. t Deos quoq̄ argenteos et aureos ꝛ ereos ferreos ligneosq̄ et lapideos qui nō vident. nec q̄ audiūt neq̄ sentiūt laudasti. Porro deū q̄ hz flatū tuū ī manu sua ꝛ oēs vias tuas nō glificasti. v Idcirco

n Et magnificētiā ꝓpter expenses magnas q̄s faciebat. q̄ ꝺ est ꝓpriū magnifici.
o Et (vt ꝺr. iuꝝ. et hi. gl̄am. ē tū ad diffusionē fame siue magni
p Et ho (iudinis. noxē. q̄ cū ab vniuers ipendebat. q̄ aliquē cū honorabant ex amore. s. illi q̄ erāt ab eo exaltati. aliq̄ ex timore. s. illi q̄ erāt ab eo depssi. ꝛ q̄ sequunt in hac pater ex dictis vsq̄ ibi.
q Qui aūt eleuatus est. coꝛ eius. p superbiā
r Et spūs illi⁹ nimiam tus illius obfirmat⁹. est. i. obstinat⁹. q̄ nō statim ad primū pec catū pcussit eū dns. sz expectauit correcti onē. q̄ sequitur ptz vs
s Coꝛ eius (q̄z ibi. cū bestijs positū ē q̄ subtracto vsu rōnis hō nō differt a bestijs. vt hic. i. metaphi. q̄ ꝺ fuit in natu. per amentiā vt vitium ē q̄ sequitur ptz ex dictis vsq̄ ibi.
t Tu q̄z filius ei⁹. id est nepos. q. d. grauꝰ peccasti. q̄ exemplū in auo tuo habuisti.
v Bz aduer. dūatoꝛē celi eleuat⁹ es. per superbiam.
x Et vasa dom⁹ ei⁹ allata sunt coā te ꝛc ecce tōtumelia quaz non fecerat nabuch.

y Deos q̄z aureos ꝛc. ecce blasphemia. q̄ laudādo deos suos deū celi q̄ non ita colebat blasphemabat.
z Porro deū celi qui habet flatum tuū. i. spiritū tuum vel vtutē respirandi in quo cōseruatur vita.
a In manu sua. i. potestate.
b Et omnes vias tuas. i. cogitationes et opera.
c Nō glificasti. reddēdo sibi grās ꝓ bnificijs acceptis.
d Idcirco. Hec est q̄rta pars principalis huius capituli. in qua ponitur visionis exꝓsitio.
d Idcirco. i. ꝓpter p̄dicta tua mala. e Missus

est ab eo articulus manus i. digiti man⁹ more hebraici sermonis. q̄ frequēter ponit singlare p plāli. vt Exo. viij Venit musca grauissima. i. multitudo muscar. qr plēs apparebāt digiti. seq̄t e Dane. thetel. phares. primū p tinet ad finē regni. f g Nūe (qō subdīt. rauit de⁹ regnū tuū. r ꝓpleuit illud. i. finiuit. Secōm ptinet ad fi nē vite balthasar. h Thetel. idē ē qō appēdio statere. ꝓpter i Ap (qō subdit. pēsus es i statera. diuini iudicij. si q̄ pōderata sunt facta tua l Et inuētus es minus hīs. i. minꝰ i vita q̄ putares diuino iudicio h ex gente. p. p ter mala tua. tertiū ptinet ad trāslationē l Phares (regni. enī idē ē qō diuidio. r h est quod subdit. m Diuisum e regnū tuū a te. l. a ꝓpter tuis. n Et datū est medis r pſis. qr ei īmediate successit dar⁹ med⁹. r postea cyrus rex pſar nepos dary. o Tūc iubēte rege indutus ē daniel purpura rc. Hz q̄ ritur q̄re talē honore sibi exhibuit cū diceret ei ꝓria. Dicendū q̄ h fuit necessū honōre medacy arguere. qr talem honorē pmerat legēti scripturā r interpranti. vtz ex p̄dictis. scdo qr credebat p h trā dei placare exhibēdo honorē. eius ꝓhīe. sequit. p Eadē nocte interfect⁹ ē balthasar. in h apparet interpretationis ipletio. r fm aliquos balthasar a suis cubicularijs fuit interfect⁹. r ciuitas p diuisiōe eor ceyro tradita. Scōm glo. interfect⁹ ē ab exercitu medor r pſar. q̄ audita visione de diuisa fuia ꝑ balthasar p exploratores suos recerūt insultū audacter ꝓtra ciuitatē. r viri bellatores ciuitatis nō potuerūt eis resistere. tū qr erāt attoniti r in stupores ꝑ quēsi ex p̄dicta visione p daniel interpretationē. tū qr erāt fatigati a conuio et vino. Q. aūt existe ꝓuinio deberet babylon inuadi. r capi. p̄dixerat Isa. xxi. Babylon dilecta mea posita ē mihi in miraculū pone mensam ꝓtēplare i speculā. hostes. i. insurgētes. Sequtur. Comedētes et bibētes surgite pncipes arripite clypeū. q. d. magis esset tps p̄uidi q̄ festinādi Sequitur. q Et darius medus succesit in regno. licet enī cyr⁹ obsideret ciuitatē cū dario. nūcessit ipi dario. q̄ erat antiq̄or r ei⁹ auūcul⁹. ita tū q̄ post eū regnaret. r ita factū fuit q̄ cyrus dario in regnū successit. Moraliter exponēdo dōm q̄ in h ca ꝑ vicū carnalitatis r cupiditatis dat iudiciū eq̄tatis. In balthasar nota supfluitatem. qr interpret⁹ capill⁹ capitis q̄ nasc⁹ ex supfluitate. In conuiuio gulā. in vino ineptā letitiā. in vxoribus indebitū accedēdi licētiā. i cōcubinis manifestā luxuriā. in optimatibus adulatorē applaudētiā. in vasis aureis supbiā. Hinc tales hoīes finaliter in supbia vitā ꝓsumūt. qr q̄rit super fluitas ꝓpter supbiā. ió pbat Augustes q̄ oīs diues ē supbus. h de vicio carnalitatis. Quantū ad vicū cupiditatis nota q̄ cupidus ē idolor⁹ seruit⁹ fm aplm. qr vnusq̄sq; rē quā ꝑ ceteris diligit. ꝓponit deū suū fm Hiero. Igitur in dīs aureis notat⁹ opulēta. In argēteis apparēta. qr argentū ē sonor. In ereis fraudulēta. qr ēr esse aurū et no est. In ferreis violentia. qr ferrū domat omnia. sic isti in omnibus sunt sine misericordia. Contra duo vitia p̄dicta notat⁹ iudiciū eq̄tatis. q̄ ē pcessus et dictamē dīne mie. Scribēs ē pr. manus est filij. digitus est spūssanct⁹. sicut enī digiti r manus sunt a brachio ita spūssanct⁹ a pre et filio. vñ de ipo dr Exo. viij. Digit⁹ dei est hic. In piete notatur plenitudo assumpti hoīs. in aula vterus ꝟginalis. in causa delabri ꝑ q̄ scripsit certitudo naturā dictamis. qr defect⁹ in oīb⁹ his pscrutādis. in scriptura artitudo extremi examis quod erit tale. Dane. nūerario. thetel. statere. appēdio. Phares diuisio. qr in finali examine de⁹ oēs actoes nūerabit. oēs circumstātias ponderabit. oēs factiones separabit. Et tunc sequit error affectiōis. quod notat in facie mutatione. Error ignotis

ab eo⁹ missus ē articul⁹ manus q̄ scripsit h q̄ exaratū ē. Hec ē at scriptura q̄ digesta ē. Dane thetel. phares Et h ē interpratio p̄monis. Dane nūerauit dōs regnū tuū. r ꝓpleuit illd⁹. Thetel⁹ appēsus es i statera. r inuētus es minus hīs. phares diuisū ē regnū tuū. r datū ē medis r pſis. Tūc iubēte rege. indut⁹ est daniel purpura. r circūdata e torques aurea collo ei⁹. r p̄dicatū ē de eo q̄ hēret ptātē tertiꝰ in regno. Eadē nocte interfectus ē balthasar rex chaldeꝰ. r dar⁹ medus succesit in regnū. annos natus sexaginta duos. .VI.

Placuit dario. r cō stituit sup regnū satrapas centū vigiti vt essent i toto regno suo. et sup eos pncipes tres. ex q̄b⁹ daniel vn⁹ erat vt satrape illi redderēt rōem. r rex nō sustineret molestiā. Igitur

quod significat in cognitionū ptur batiōe. Deor⁹ afflictiōis in renū dissolutiōe. Tremor⁹ desperatiōis in genuum collisione. ecce iudiciū terribile cōtra vicia carnalitatis et auaricie.

Capitulum. VI.

Placuit dario. Hec est ānta visio. q̄ licet sit hystoria tū dē visio. qr h fuit nētio de angelo in lacū descendēte. r ora leonū mirabiliter ꝓcludēte. r daniele liberātē. in q̄bus notat⁹ misterū xpi resurgētis. vt. s. dictū ē. Cū igitur materialis h⁹ visiōis ē emulatio pncipū ꝑ daniele. r reclusio ei⁹ in lacū r liberatio ei⁹ p angelū. Aula finalis vt inocētia cerneretur. dei iusticia pandēretur. et mestitia plebis ifirmitate leniretur. Cā efficiēs est angelica apparitio h⁹ merēte inocētia daniel cū detentione r patia. Cā formalis i mō pcedēdi ꝓsiliū ꝓcedidi tur aūt h⁹ p modū fraterne inuidie r explorationis ꝑ cētā innocētis. r h⁹ q̄tuor ptes. qr prio ponitur honor exaltatōis ex pte daniel. scdo liuor emulatois ex pte pncipū ibi. Visū r princeps. tertio rigor ꝓdēnationis ex pte regis ibi. Quod vbū cū audisset. qrto tenor liberatiōis ex pte dei. ibi. Et tūc prio diluculo. Circa primū notātur tres gradus honoris danieli exhibiti. prim⁹ est positiu⁹ quē tenuit daniel in dignitate. qr a dario q̄ balthasar succesit fuit ꝓstitutus vn⁹ de tribꝰ principalibꝰ regni pncipibꝰ. audito enī q̄ p̄cedēte visionē exposuerat. duxit eum secū in media honorifice ꝓpter ei⁹ sapiam. r tenuit eum in sūl honore in q̄ posuerat eū balthasar q̄ fecerat eum tertiū i regno suo. vt dictū ē ca. p̄cedēti. i. vnū de tribus principalibꝰ regni sui. r h⁹ est quod dicit. h.

a Placuit dario. medo. i. filio astragi ad vltiōz alterius dary q̄ fuit filij assueri quē debellauit alexander magnus

b Et ꝓstituit sup re su. sz. cētū vigiti. sic. s. dictū est. satrape dicūtur q̄si rapientes sat. isti igitur erāt constituti p totū regnū in diuersis ptibꝰ ad pecunias colligendas.

c Et sup eos principes tres. maiores. i. ꝓ regē. sequitur

d Et rex nō sustineret molestiā. duplici de ca. Tūa q̄ iam erat antiquus. Alia q̄ erat monarcha nouus. et in principio taliū solent aliq̄ magi rebellare. ió curā regni alijs tradiderat vt ipe posset magi vacare circa hostes reprimendos si insurgerent.

e Igitur Daniel. hic

secundo ponitur gradus comparatiuus honoris ipsius danielis. quia non solum satrapas superabat. ꝫ etiam alios duos principes qui erant constituti cum eo super totum regnum. vt visum est. ⁊ causa subditur.

f Quia spiritus dei id est virtus a deo data ad ꝯgnoscendū q̄ agēda sunt

g Im(⁊ exequēda. plior erat in eo. i. maior. ītēsiue ⁊ extēsiue.

Daniel superabat omnes principes ⁊ satrapas q̄ spūs dei[g] āplior erat i illo. [h] Porro rex cogitabat cōstituere eū sup oē regnū. [i] Tū principes ⁊ satrape q̄rebāt occasionē vt inuenirēt danieli ex latere regis[m] nullāq̄ cām[n] et suspitionē repire potuerūt eo q̄ fidel' erat. ⁊ oīs culpa ⁊ suspitio nō inueniret in eo. [o] Dixerūt q̄ viri illi. nō inueniemus danieli huic aliq̄ occasionē nisi forte[l] lege dei sui. [r] Tūc principes ⁊ satrape surripuerūt regi. et sic locuti sūt ei. [s] Dari rex in eternū viue. [t] Cōsiliū inierūt oēs principes regni tui mgīatus ⁊ satrape senatores ⁊ iudices

h Porro rex. ꝫ ponit gradus suplatiuo honoris quē rex volu it sibi exhibere p eminētiā sue sapie. quia rex voluit cū aliis duobꝫ maioribꝫ ꝓponere vt sic esset sup totū regnū imediate post i Tū ⁊ pria (ipm. pes. Postq̄ descripsit ē honor ex pte da niel. ꝫ nūr ponit li uor emulationis ex pte principū q̄ solet vigere i curijs magnatoꝝ ⁊ q̄ inuid' sp q̄rit occasionē ꝫ inocentem. ꝫ prio querunt occasionē ꝫ danielez circa ꝓuictū carnalē.

scdo circa rtū legalē. ibi. Dixerūt q̄. tertio circa ꝫtemptū regalē ibi. Tūc q̄ illi. Jn pria pte dr sic. i Tūc. i. ꝑter excellētiā daniel quē rex volebat ꝓponere oīb.

l Principes ⁊ satrape. moti a principib. l Querebāt vt inue occa. da. ex latere regis. i. amouēdi eū a familiaritate regis. Vel al'. A latere i ponēdo danieli q̄ essl ita tē regis ābirēt fm hebreos. vel a latere. i. ex vrore regis q̄ dormiunt ad lat' ei' ponēdo danieli q̄ hēret familiaritatē suspectā cū ea. m Nullāq̄ cām. ⁊c. Et q̄ ptz eminētia virtus danielis. q̄ inter extraneos ⁊ emulos extis non potuit notari etiā a diligēter ꝓsiderātibꝫ de aliq̄ crimine certo nec i facto. qđ notat cū dr. m Nullā cām. nec i signo qđ notat ibi. n Et suspitiōe. Suspitio enī ē q̄n aliq̄s incipit dubitare de fama vel bonitate alicui' et ali q̄ leui signo. o Dixerūt q̄. Hic querūt scdo occasiōez ꝫ danielē circa rtū legalē. ⁊ ꝫ est qđ dr. p Nō inuenium' da. huic ali. occa. accusandi eū. s. erga regem.

q Nisi forte in lege dei sui. q̄ sciebāt q̄ ipe magis vellet facere ꝫ edictū regis q̄ ꝫ mādatū dīne legis. ⁊ io cogitauerūt q̄liter rex faceret aliqđ edictū qđ nō posset fuari sine trāsgressione legis iudeoꝝ. vt sic capent danielē mandato legis nō obedientem. ⁊ hoc est qđ subditur.

r Tūc prīn. ⁊ satra. surrr. regi. surripe ē aliquē vbis fallere q̄si ꝓmodi sint gra. cū tñ lr ꝫ eū. ⁊ sic factū ē in ꝓsito. q̄ induxerūt eū ad faciēdū edictū p cui' occasionē occideret daniel q̄ erat marie sibi vtilis ⁊ fidelis. videbat tñ i pria facie illud edictū esse ꝑ regis vtilitate. ⁊ ꝫ est qđ dicit hic. s Rex in eternū viue. q. d. nos optam' ia lutē tuā. t Cōsiliū inierūt om. prīn. reg. tui. p bono statu regni ꝫseruādo. v Ut decretū ꝑpetuū. exeat ⁊ edictū. id ē lex firma ⁊ irrevocabilis. x Et oīs q̄ petie. ali. pe. a q̄ aliq̄ deo ⁊ ab hoie. ꝫ dicūt vt postea nō possit danielem

vt decretū imperatorium exeat ⁊ edictū vt oīs q̄ peteret aliquā petitionē a q̄cūq̄ deo ⁊ hoie vsq̄ ad. xxx. dies nisi a te rex mittat in lacū leonū. [u] Nunc itaq̄ rex cōfirme sñiaz ⁊ scribe decretū. vt nō imutet' qđ statutū est a medis ⁊ ꝑsis. nec ꝓuaricari cuiq̄ liceat. [v] Porro rex darius ꝓposuit edictū et statuit. [x] Cū cū daniel ꝓpisset. i. cōstitutā legē. ingress' est domū suā. ⁊ fenestris apertis in cenaculo suo contra hierlm tribꝫ tpibꝫ i die [y] flectebat genua sua ⁊ adorabat. [z] ꝑfitebaturq̄ coram deo suo sīc ⁊ ante facere consueuerat. [a] Viri q̄ illi curiosi

debāt facere ad firmitatē regni ⁊ monarchie. in q̄tū ꝑ ꝫ hoies inducerētur ad tūaz reuerētiā ⁊ timorē regis q̄ nō auderēt petere ab alio etiā a do ⁊ nō rex q̄ erat nouus monarcha. ꝫsenlit ne fictis eoꝝ fraudē. Ei mi leedictus. fecit assuetus ad suggestiōz aman. vt hī Hester. iij. ⁊. iiij. q̄ q̄si zelans ꝑ pace regni ipetrauit fieri edictū de destructiōe iudeoꝝ. ⁊cū ꝫ ipetrauit aliud edictū fieri ne aliq̄s accederet ad regē infra xxx. dies. i ꝫ simulās se zelare ꝑ regis magnitudine. ex cui' re uerētia. null' auderet ad eū accedere in tāto tēpe. ꝫ ꝫ faciebat ne aliq̄s infra ꝫ tps ad regē accederet q̄ liberationē. iudeoꝝ impetraret. Hoc mō familiares principis aliq̄si inducūt eos ad faciendū aliq̄ statuta pessima sub specie q̄ zelēt ꝑ rege. cum tñ aliud intendant. Sequitur.

a Tūc itaq̄ rex ꝓfirma sñiam. q. d. lubēter debes facere. q̄ est ꝑ regni vtilitate. b Et scribe decretū vt non unmutet' ⁊c. q. d. qđ tot ⁊ tantoꝝ sapientū ꝓsilio ordinatū est nō debet imutari per vocem vnius hominis.

c Cū statutū est a medis ⁊ ꝑsis. ex hoc videt q̄ vnū erat regnū medoꝝ ⁊ ꝑsarū. q̄ cyrus nepos darij ei i honore successit vt ꝓdictū est. d Cū cum daniel cōperisset. ⁊c. ingressus est domū suā. vt occulte oraret deū cauens de periculo insidiarū. ne tentaret deū exponens se mortis ꝑiculo sine cā si ꝫ faceret in apto. t Et fenestris apns in cenaculo suo ꝫ ut'm. hoc hī ex. iij. Reg. viij vbi dr. q̄ filij isrl ducti in captiuitatē debēt orare versa facie ꝫ ut'm. vt ex memoria templi vbi deus colebat oroꝝ esset magis devota ⁊ exaudibilis. f Tribꝫ tpibꝫ in die. i. hora matutinali. q̄ loris manibꝫ iudei tūc bene dicūt deū. ⁊ hora sexta ante ꝓmissionē. Exemplū hī Actuū. x. vbi dr. Ascendit petrus in supiora domus vt oraret circa horam sextā. ⁊ hora vespertina fm q̄ dr Actu. iij. Petrus ⁊ Johes ascenderūt in templū ad horā orationis nonam. q̄ accipit circa tps vesperarū. vtz in ecclesijs maioribꝫ. vbi tunc dicitur nona.

g Flectebat genua. q̄tū ad actū latrie exteriorem.

h Et adorabat. q̄tū ad actū interiorem.

i Cōfitebat ⁊c. i. peccata ppli isrl ⁊ sua. q̄ oēs humiliātis se nubes penetrat. vt habet in Eccl. xxv.

l Viri ergo illi. Hic tertio q̄runt occasionē ꝫ danielē circa ꝫtemptū regalem. ⁊ ꝫ est qđ dr hic. Viri q̄ illi curiosius inquirentes. i. cum magna sollicitudine occultas vias ⁊ per occultos modos.

l Inuenerunt danielē contra regis edictum.
m Orantē ⁊ obsecrantē. Obsecratio est oro cū fit p inuocationē alicuius rei sacre p quā oro fiat eraudibilis, vñ dr obsecratio q̄si ob aliq̄d sacrū deprecatio. sic cū dr. Per crucem ⁊ passionē tuā libera nos dñe, ⁊ sīlia, ⁊ hō in oibus orationib ecclie ad hoc q̄ fiant magis eraudibiles dr. Per dñm nr̄m ihm xp̄m ⁊c, vbi ē inuocatio sce trinitatis sequitur.
n Et accedē, inuidi exploratores.
o Locuti sunt regi sup edicto, hoc est de regis sīa, firma ⁊ irreuocabili prius facta, hoc facūt ne rex haberet liberādi viaz danielē, ⁊ hoc est qđ subditur.
p Rex, nunqđ non cōstituisti vt omis hō ⁊c, ⁊ sic loquūtur tacito nōie danielis, vt cū rex riderit generaliter, q̄ omis trāsgredies statutū sit morte puniendus, nō possit poltea excipe daniel. quo mō habito a rege, vtz in litteras p̄posuerūt accusationē suā dicentes.
q Daniel, ipm nominant noie iudaico tacito noie balthasar qđ erat nomē regiū. Addūt enā cōditione seruilē vt magis puocēt regē, cum iubdūtur.

sius inquirētes[l] inuenerūt danielē[m] orantē ⁊ obsecrātē deū suū. [n]accedentes[o] locuti sūt regi sup edicto. [p]Rex nūqđ non cōstituisti. vt omis hō q̄ rogaret quēq̄ dīos hoibus vsq̄ ad dies xxx. nisi te rex mitteret in lacū leonum. Ad qđ rñdēs rex ait. Ver[p] mo iuxta decretū medoꝝ atq̄ psaꝝ qđ p̄uaricari nō l̄z. Tūc rñdētes dixer[t] coram rege[q] daniel[r] ō filijs captiuitatis iude[s] nō curauit de lege tua[t] ⁊ de edicto qđ cōstituisti. sz tribꝰ tpibꝰ p die orat obsecratiōe sua. [u]Qđ vbū cū audisset rex satꝝ contristat[v] ē[x] et p daniele posuit cor[y] vt liberaret eū. ⁊ vsq̄ ad occasum sol[z] laborabat vt eueret illū. [a]Viri aūt illi[b] intelligētes rege[c] dixer[t] ei. [d]Scito rex qđa lex medoꝝ atq̄ psaꝝ ē vt omne decretū qđ cōstituerit rex nō liceat īmutari. [e]Tūc rex

p̄cepit ⁊ adduxerūt danielē ⁊ miserūt eū in lacū leonum, dixitq̄ rex Danieli[f] Deus tuus quē colis sp, ipe liberabit te[g] Allatusq̄ ē lapis vn[h] ⁊ posit[i] ē sup os laci[k] quem obsignauit rex ānulo suo, ⁊ anulo optiatū suoꝝ, ne qđ fieret ō danielem. [l]Et abiit rex in domū suā[m] ⁊ dormiuit icenat[n] cibiq̄ nō sūt allati coram eo, insup[o] ⁊ somn[p] recessit ab eo. [q]Tūc rex p̄mo diluculo[r] surgēs festin[s] ad lacū leonū p̄rexit[t] appropinq̄nsq̄ lacui danielē voce lacrimabili inclamauit, ⁊ affat[u] est eū. [v]Daniel seruie dei viuētis[x] de[y] tu[z] cui tu fuis sp putasne valuit te liberare a leonibus, ⁊ daniel regi rñdēs ait. Rex in eternū viue[a]. De[b] me[c] misit ang[d]lm suū ⁊ oclusit ora leonū ⁊ nō nocuerūt m̄i, qz coram eo iusticia inuenta ē in me. Sz ⁊ coram

regis ad memoriam, qz ita erat expressum q̄ nullo modo poterat danielē excusare q̄n fecisset ōrīū. nō enī poterat excusare ex pte legis, qz erat firmata irreuocabiliter vt vsum ē. nec ex pte oratis, qz in ea sic dr. Quis hō qui petierit ⁊c, ⁊ sic in ea includit daniel sic ⁊ alij. nec ex pte orati, qz dr ibi. A quo q̄ deo ⁊ homine.
d Tūc rex p̄cepit, hic describit miseria hois innocētis, s. danielis, et hoc est qđ dicitur.
e Adduxerūt daniel. Videes q rex q̄ no poterat liberare danielē nisi frangendo decretū q̄ tacito erat sibi piculosa tacito cōtari rōne p̄dcā, ideo rangē mun[o] maluꝝ fm estimationē suaꝝ elegit eis tradere danielē, ⁊ maxime quia firmiter credebat q̄ deus eū liberaret sic audierat de tribꝰ sociis suis liberatis ō carmino, ⁊ ibi est qđ sequitur post.
f Deus tu[p] quē co, sp ipe li. te, qz fm qđ dicit gl. nō loquit dubitatiue sz affirmatiue.
g Allatusq̄ ē lapis vn[q], magn[r]. l. ponde.
h Et posit[s] (rosus, est su. os la. ne aliꝰ posset ingredi, qz magis timebat rex ō deliciate hoim ō daniele q̄ de ferocitate leonū, ⁊ ibi est qđ subditur.

r De fi. cap. iste tanq̄ deberet esse humilis.
s Nō vī. de le. tua. q̄ oīb ē venerāda.
t Et de edicto tuo. qđ p̄ceps est, qz illa lex erat posita sub p̄cepto, qđ ptem̄ptit transgrediēdo qđ p̄bant p hoc qđ subdit. Sed tribꝰ tpibꝰ p die orat ⁊c.
u Qđ vbū. Hec est tertia ps p̄cipalis huius ca. vbi describit rigor p̄dēnatiōis ex pte regis, vbi tria notant. primū est malicia hostis īpellentis scōm ē miseria hois innocētis ibi. Tūc rex p̄cepit. tertium est mestitia regis īpetrāt. ibi. Et abiit rex. Circa primū dicit sic. Qđ vbū cū audisset rex satꝝ contri. qz p̄cepit fraudē cor. ⁊ nō audebat de plenitudie p̄tātis frangere ledi ctū in principio siue monarchie, qz reges de nouo creati solēt iurare q̄ seruabūt cōsuetudines regni. ⁊ iō si ō cōsuetudinē frāgeret tale edictū īmineret pic'm de seditione q̄ de talibꝰ solet accidere. ⁊ iō alio mō conat[v] est rex daniele liberare, p̄ter qđ subdit.
x Et p daniele posuit cor. i. intelligētiā ⁊ conatū.
y Ut liberaret eū. interp̄tando sc̄z edictū. ⁊ se multipl'r eruslando. ⁊ lz modꝰ hō exprimat. tñ intelligit p hō q̄ in talibꝰ deficit accusatores vsq̄ ad occasum solis. vt dr in ista. ⁊ patet. sequitur.
z Viri aūt illi. s. accusatores pessimi.
a Intelligētes regē. q̄. s. vellet modis variis liberare danielē.
b Direxūt. ad p̄tra nū arguendo.
c Scito rex qz lex medoꝝ ⁊ psaꝝ ⁊c, iō reducūt edictū

i Onē obsignauit rex ⁊c. ne aliꝰ intraret sine (ditur. suo se. tu. cui[w] cā subdit. Ne qđ fieret ō danielē.
k Et abiit rex. Hic ponit mestitia regis ex p̄dēnatiōe danielis ⁊ hō ē qđ dr.
l Et dormiuit incenatus. i. abiit ad dormiendū. ita q̄ nō dormiuit. vñ sequit.
m Et som. re. ab eo tū ex tristitia. tū ex defectu cibi.
n Tūc p̄mo. Hec est q̄rta ps principalis vbi describit tenor liberationis ex pte dei, vbi tria notant. innocētia liberata. innucita lacerata. ibi. Jubēte rege dei magnificēta p̄dicta ibi. Tūc vari[x]. Circa primū dicit sic.
o Tūc rex p̄mo diluculo. ad est sūmo mane trāsacta illa nocte.
p Festin. rex festi. ad la. leo. p̄rexit. Ex magno enī desiderio liberādi daniele rex q̄ p noctē vigilauerat vt dictū est. etiāz in mane nō dormiunt. qđ vī solet esse remediū maximū ō vigiliā nocetis.
q Appropinquansq̄ lacui da. ro. lacrymabili. inclamauit affectu enī cordis lacrimat[y] ē. qđ vī re ges solēt cauere q̄tū p̄st maxime coram pplo ne mīseres esse videant.
r Daniel ser. dei vi. Hic dicit q̄tū ad vīam idolorum que nō viuūt.
s Deus tuus ⁊c. putasne valuerit te a le. ⁊ dicit hō dubitādo de dei potētia. sed vt cū daniel ō opinionē hūanā illesus apparuerit iustior appeat indignatio regis ō accusatores danielis. sequitur.
t De[z] me[a] misit ang[b]lm suū. qz opa mirabilia facit misterio angelorū.
u Et cōclusit ora leonū. q. d. natura feritatis leonū nō

est mutata. ℌ ab ãgelo phibita. qõ patnit' ex affectu sequẽ
ti in accusatores suos. t Jubẽte aũt. Hic describit
inuidia lacerata. cũ dr. v Adducti sunt viri illi qui
accu. rc. hoc erat iustũ fm penã talionis q̃ marie hz lo
cũ inter eũles. sicut erat in ꝓposito. x Et nõ pue. vsz
ad pauim. laci rc. Jose
phus dicit q̃ accusa
tores dixerũt leones
fuisse satiatos cami
bus. rnõ danielẽ nõ
tetigisse. tũc rex iussit
vt ipi darent carnes
leonib. qõ cũ vellẽt
facere leones eos de
cerpserũt afiẽ veni
rẽt ad pauimetũ. rex
hoc patuit manifeste
q̃ daniel ex sua iusti
cia fuerat liberatus.
v Tũc dar'. Hic õ
scribit' dei magnificẽ
tia pãicata p regẽ da
rium ꝓpter visus mi
raculũ. rps nia ex p̃
dictis in principio
q̃rti cap. rin fi. capi.
pmi. Moraliter expo
nendo. pcessus emula
tionis describit i b. c.
q: in emulis prio no
tat ãbitio ex hac secu
ta est elatio. ex hac e
mulatoꝛ insidiatio
ad vltimũ istoꝛ dete
ctio. rhec oĩa patẽt in lẽa. Ad ea dendũ aũt emulationẽ
exemplo danielis recurrẽdũ est ad oĩonẽ. Et in mõtan
di ꝓsidera q̃ daniel ingressus ẽ domũ in q̃ notat ꝓlide
ratio mortis. Orabat aptis fenestris. in q̃ notat attentõ
legis. In cenaculo. in q̃ notat excessus ꝓtẽplationis. Tri
bus tpib. in q̃ notat ordinatio tpis. Flectebat genua. in
quo notat ꝓfessio oris. Ad ista sequũtur liberatio ei' in q̃
appet eũtas dei remulorꝛ pditio. in q̃ appet dr severitas

te rex delictũ nõ feci. Tunc
vehemẽter rex gauisus ẽ su
per eo. rdanielẽ ꝓcepit edu
ci de lacu. Eductusq̃ ẽ da
niel de lacu r nulla lesio in
uenta est in eo. q: credidit
deo suo. Jubẽte autẽ rege
adduct' sũt viri illi q̃ accu
sauerũt danielẽ. rĩ lacũ le
onũ missi sũt ipi r filij. r vxo
res eoꝛ. r nõ puenerũt vsq̃
ad pauimẽtũ laci donec ar
ripent eos leones r oĩa os
sa eoꝛ ꝯminuerunt. Tũc da
rius rex scripsit vniũsis po
pulis tribub r liguis hitã
tibus ĩ vniũsa tra. Pax vob
multiplicet'. A me ꝓstitutũ ẽ
decretũ vt ĩ vniũso impio r
regno meo tremiscant r pa

ueãt deũ danielis. Jpe ẽ enĩ
deus viuẽs r eternus ĩ scla r re
gnũ eius nõ dissipabit'. r po
testas eius vsq̃ ĩeternũ. Jpe
liberator atq̃ saluator faciẽs
signa r mirabilia ĩ celo r in
terra. q̃ libauit danielẽ de
lacu leonũ. Porro daniel
pseuerauit vsq̃ ad regnũ
darij regnumq̃ cyri perse.

Anno ꝓmo .VII.
balthasar regis baby
lonis daniel sõnium
vidit. Visio ãt capitis eius in
cubili suo. r sõnium scribens
breui sermõe ꝓphẽdit summa
timq̃ pstringẽs ait. Vidi
bã in visione mea nocte et
ecce q̃tuor vẽti celi pugnãt
in mari magno r quatuor

Circa primũ tria po
nũtur. Primũ ẽ tps
in q̃ ista visio facta ẽ
cum dicitur.

a Anno primo bal
thasar. Ex q̃ ptz q̃ da
niel nõ posuit visio
nes secundum ordi
nem historie vl tpis
in q̃ facte sunt danie
li. q: illa q̃ scripta sũt
in ea. pcesserũt fuerũt
facta post istã visiõez
q: facta fuerunt sub
dario. Darius autẽ
successit balthasar vt
visũ ẽ in fine. v. c. Rõ
aũt hui' ordinis est
q: ista visio ẽ pure p
phetica r tõ ponit cũ
visiõib sequẽtib q̃
sunt eiusdẽ ꝓdinõis.
Precedẽtes aũt visi
ones vel scripte hy
storiceꝛ sunt pti pro
phetice vl pti histo
rice. Alia ẽ rõ. pcedẽ
tes enĩ ptinẽt ad rpi
primũ aduẽtũ. vt di

ctũ ẽ. s. i. ca. hec aũt cũ seq̃ntib ptinet ad aduẽtũ rpi se
cũdũ scz ad iudiciũ vt magis videbit' pseq̃ndo. scdo tãgit
moꝛa. videdi cũ subdit'. b. Daniel somniũ vidit rc.
Et quo pz q̃ vidit ĩ somno r nõ in vigilia. tertio subdit
modũ scribendi cũ subdit' Et sõnium scribẽs breui sermone
ꝓphẽdit rc. c Videbã rc. Hic ꝓsequit' scribit' ipa visio. se
cũdo ipius visiõis interpratio ibi. Horruit spus meus. Pri
ma ĩ duas q: prio ponit' visio ĩ generali. scdo explicatur
magis ĩ spãli ibi. Pria q̃si leena. In pria pte dicit' sic daniel
c Videbã. i. intelligebã. d In visiõe mea. q: sensum
visiõis imaginarie ĩtellexit. intelligẽtia enĩ opatur ẽ in visi
one. vt dr. j. e. c. e Nocte. q: tũc ętatis sensibus exteri
oribus facilius cognitio supnaturaliũ accipit'. vt. s. hitũ est.
f Et ecce q̃tuor vẽti celi pugnabãt. i. q̃tuor angeli. q̃ p
pter sublimitudinẽ vẽti dicunt spus. ventus enĩ imusibilis ẽ
ꝓpter suã subtilitatẽ. ꝓpter q̃d vocat' spus sicut r angel'.
Pot aũt hoc exponi dupliciter. vno mõ de angelis malis.
r sic dicũtur pugnare. q: excitant boies ad pugnas. Alio
mõ de angelis bonis q̃ psunt diuersis regnis. r sic dicũtur
pugnare. p subductũ meritũ. pponũt coram dño eoꝛ merita q̃
aliqui sunt ꝓria. tũ angeli isti merita ꝓria ꝓponendo co
ram dño nõ hñt volũtates ꝓrias. sed q̃runt sup hoc bene
placitũ diuinũ. de futuris. vt q̃ tale regnũ vltet tali. vel
ecõuerso. scita tñ sup hoc diuina volũtate accepta ẽ vtriq̃ an
gelo sive sit. p exaltatiõe gentis cui preest. sive p depssi
one. Ista aũt diffusius tractant' hi. sententiarum.
g In mari magno. i. in hoc mũdo qui dicitur mare. p
pter instabilitatẽ et variabilitatẽ regnoꝛ. qui sicut ma
re agitatur. r pelle. bi oriuntur.
h Et quatuor bestie. i. q̃tuor regna magna. r dicũtur
bestie ꝓpter ferocitatem.
b Grandes. ꝓpter supbiam r potentiam.

Liber

i Ascendebant, i. oriebantur successiue.
l Diuerse inter se, i. moribꝫ & legibꝫ differentes
1 Prima, explicat hic visio in particulari, & diuidit in q̃tuor ptes fm q̃tuor regna, scđa incipit ibi. Et ecce. tertia ibi, post hec aspiciebã, q̃rta ibi, post hec. Prima igitur bestia fecat regnũ chaldeoꝝ & maxime q̃tuz ad regẽ eius nabuchõ m Quasi le (ĩo ôz. ena, ꝓter ferocitatez & luxuriã q̃ in chaldeis vigebat, Leena eñ inter bestias ẽ ferociõr. & maxime si catulos nutriat, & semper gestit coitum.

bestie[b] grãdes[c] ascẽdebãt de mari[d] diuise ĩter se. [e] Pria[f] q̃si leena[g] & alas hẽbat aq̃le [h] Aspiciebã donec euulse sũt ale ei[i] & sublata ẽ de tra[k] & super pedes q̃si hõ stetit[l] & cor ei[m] datũ ẽ ei [n] Et ecce bestia alia silis[o] vrso ĩ pte stetit[p] et tres ordies erãt in ore eius & ĩ dentibꝫ ei[q] & sic dicebãt ei[r]. Surge comede carnes plũmas. [s] Post hec aspiciebã & ecce alia[t] q̃si pardus[u] et

n Et alas hẽbat aq̃le, ala vna ẽ abũdantia & diuitie q̃bꝫ abũdabat illꝫ regnũ, vñ supra signabat ꝑ caput aureũ, vt. s. dcm est. Alia ẽ peritia armoꝝ ꝓter exercitiuz belloꝝ, q̃bꝫ nabu. de bellauit & subiugauit sibi regna mlta. Istis duabꝫ alis, s. peritia armoꝝ & diuitijs ferebat in altũ ꝑ superbiã intantũ q̃ faciebat se adorare sicut deũ, vt visũ est. s. c. 4. ꝙ ꝓ hoc de ipo scribit. Esa. xiiij. Supra astra celi ascendã, & similis ero altissimo. Dicunt aũt iste ale aq̃le, q̃ aquila ẽ rex auiũ i q̃ signat monarchia nabuch. o Aspiciebaz donec euulse sunt ale ei, q̃ qsi in furiã vsus ẽ nabu. q̃libet rapiebat diuitias suas, silr potẽtia eius oĩno defecit ad tps. p Et sublata ẽ de terra, q̃ ab hoĩbꝫ derectus est, vt dictũ est. s. q Et sup pedes quasi hõ stetit, q̃a q̃si restituit ei sensus recognouit se hoĩem fragilem. r Et cor ei datũ est ei, i. cor humanũ, q̃ primũ reputabat se quẽdã deũ. Pot etiam ꝫ exponi de toto regno. Et ale huius regni, diuitie & potẽtia chaldeoꝝ. Ablate sũt ꝑ cyrũ & darũ, q̃ subuerterũt babyloñ. Et q̃ hõ stetit, q̃si chaldei medijs & psis subiecti facti sunt, q̃ tũc ꝙgnouerũt se cẽ hoĩes fragiles. s Et ecce alia bestia, ꝫ significatur regnũ medoꝝ & psarũ, ĩo ôz. t Silis vrso, q̃ vrsꝰ est leone mitior, vel magis ꝙpue loquẽdo minus crudel, sic illud regnũ erga iudeos fuit mltꝫ respectu ꝓcedentiuz qꝫ ꝓz, q̃ cyrus captiuitatẽ iudeoꝝ remisit, & tẽplũ redificare ꝓcepit, vt hr Esdre. i. Itẽ alia rõne ꝙpatur vrsoꝰ, q̃ vrsus ẽ potẽtissimus ad laborez & vbera, & quo ꝓ tentus cibo, ita q̃ ꝑ magna ꝑte anni nihil sumit, sic ꝑ se infrangibiles erant laboribꝫ & insuꝑabiles bellis, & adeo parci victus, vt pene sicco pane vterent nisi gra hospitũ vel festi, vt dic Trogus ꝓpei hystoriographus. v In pte stetit, q̃ illud regnũ nõ venit ꝺ vltm ad bellandũ. vt dicũt iudei. Ez hystoria iudith die ꝺtũ q̃ cãbises filius Cyri q̃ alio noie ẽ dict nabu. misit holofernẽ ad debellandũ filios isrl, sed illã hystoriã nõ accipiũt iudei nec vt dicũt ꝫ appentiã vtutis, q̃ illo tpe erãt ita subiecti iudei ꝑsis q̃ nõ audebãt edificare tẽplũ sine licẽtia regis. et ĩo nõ est visile q̃ auderent exercitu tãto resistere quem hẽbat holofernes vnr ullius exercitus. ꝛ Et tres ordines erant in ore eius, i. tria regna simlr iuncta vtute psarũ, scz regnũ chaldeoꝝ, medoꝝ & psarũ. y Et sic dicebãt ei, i. cuidã regi illius regni, assuero. z Surge & comede carnes plũmas, q̃ amant & socij eius suaserũt regi assuero interfectiõem iudeoꝝ, vt ptz Hester. xiij. Notandũ q̃ de iudeis magis loquit̃ ꝓpha q̃z de alijs gẽtibꝫ, q̃ ꝓ

ꝓter eos hec visio & alie ꝓius ostendebant ꝺanieli, quia tũ ꝑsuasio iniqua aman nõ habuit effectũ, vtz Esth. vij, ĩo nõ ꝺx hic q̃ bestia cõederit, ꝫ q̃ suadebãt ei cõedere.

a Post hec aspiciebam & ecce alia, s. bestia ꝙ quam designatur regnũ alexandri & grecoꝝ, adeo subdũtur.

alas hẽbat quasi auis q̃tuoꝝ sup se. [c] Et q̃tuor capita erant in bestia, [d] & ptãs data est ei. [e] Post hec aspiciebaz in visione noctis, & ecce [g] bestia quarta [h] terribilis atq̃ [i] mirabilis [k] et fortis nimis. Dentes ferreos hẽbat magnos [m] comedẽs atq̃ cõminuens [n] & reliq̃ pedibꝫ suis ꝑculcans. [o] Dissimil aũt erat ceteris bestijs q̃s viderã añ eã [p] & hẽbat cornua decez

b Quasi ꝑdus, pardus enĩ est animal velocissimũ, & ipe alexander, mira celeritate totũ orientẽ sibi subiecit, q̃ in. vij. annis ꝑ tem europe & totam asiam obtinuit. vt dicit ꝺns gl. Quidam tamen aũt pardi significant diuersa regna et ptates que sibi subiecit. Vñ ôz. i. Dan. i. q̃ obtinuit reg. s tecte & tyranno, & silr terra in ꝑspectu eius.

c Et alas habet q̃si auis q̃tuoꝝ super se, Iste q̃tuor ale sũt robur corporis, animositas, largitas & industria tã ex naturali ingenio q̃z ex studio armoꝝ q̃z exercitio, q̃ oĩa fuerũt excellenter in alexandro, Istis aũt quatuor alis q̃ volabat ad victorias ꝓter velocitatẽ debellandi aduersarios. d Et q̃tuor capita erant in bestia, q̃ alexander habuit q̃tuor successores q̃bꝫ diuisum fuit regnũ ei, Ptolome enĩ successit sibi i egypto. Seleucus in syria. Antigon in asia. Philippus in grecia. e Et ptãs data est ei, q. d. victorie ꝑdicte fuerunt facte virtute alexandri, ꝫ virtute a deo sibi data. Unde legit in scola hystoꝝ, q̃ cũ alexãder cogitaret sibi subiugare orbẽ, ex his adhuc in macedonia deus sibi apparuit in similitudine summi sacerdotis iudeoꝝ induti pontificalibus ornamẽtis & sibi victoriam promisit. Propter q̃ alexander veniẽs obuiam cum ꝓcessione eis obuiaret & summus sacerdos pontificalibꝫ indutus, alexander de equo descendit & deum q̃ sibi apparuerat adorauit in hoĩe, q̃ eius similitudinẽ gerebat. et ideo ciuitati pepercit.

f Post hec. Hic describit regnũ q̃rtũ scz romanũ, & diuidit in duas ptes, q̃ primo describit fortitudinem huius regni, scđo ostendit ex ipso ortũ antixpi ibi. Cõsiderabã cornua. Circa primũ ꝑsiderandũ q̃ hec bestia quarta nõ noiat̃ ꝓpio noie sicut alie ꝓcedẽtes, q̃ nõ habuit aliq̃d ꝓpriũ nomẽ alicuius bestie ꝙ q̃ posset ferocitatẽ huius regni designare, ꝓpter q̃d in glosis hebraicis ôz regnũ romanũ, neq̃. De secuta huius regni cõtra fideles ptz manifeste in ꝑsecutione martirũ & in occisiõe ꝓcipuoꝝ apostoloꝝ petri & pauli, & hoc est q̃d dicitur.

g Bestia quarta, i. impiũ romanũ. h Terribilis, ꝓpter crudelitatẽ ꝓdictam. i Mirabilis, ꝓpter hãc, nam sapiam q̃ vigebat in romanis intiũ q̃ ꝙ eam deuincerunt orbem magis q̃z ꝑ fortitudinẽ. k Et fortis nimis, ꝓpter potentiam. l Dentes ferreos magnos, q̃ sicut ferrũ domat oĩa, ita regnũ romanũ domauit oĩa alia regna, sicut. s. dictũ est. c. 4. m Comedens atq̃ comminuens aliquos occidẽdo. n Et reliqua pedibꝫ suis ꝑculcans, ceteros tributo subijciendo.

o Dissimilis autem erat ceteris bestijs, q̃ potestatem & ferocitatem ꝓcedentiũ regnoꝝ multum excessit.

p Et habebat cornua, r. i. decẽ reges, sicut enĩ in comitiis est defensio aialiũ, ita reges debẽt defendere ꝑplm sibi subiectum. Cõsiderandũ aũt q̃ isti ꝛ. reges nõ intelligũt

hic p successionē vni⁹ post alterū. ſz intelligunt reges simul existētes. vt ptz. j. eo. ca. p expositionē ageli loquētis cū daniele. q̄ futurū ē q̄ romanū iperiū dividat in x. regna. sil' erit in iminēte tpe ātixpi. vt hꝫ apocal'. xvij. q Cōsiderabā cornua. h describit aduēt⁹ antixpi ex p dictis regib⁹ oriundi. et dividit i duas partes q̄ prio facit q̄ dictū ē. scdo describit aduētū xpi adiudiciū omnē ptātem terrenā auferētis. ibi. Aspiciebam donec throni. Circa primū q Cōsidera (dz sic. bā cornua. i. diligenter ituebar. r. reges pdicti. r Et ecce cor(ctos. nu aliud parvulū oriē est de medio eorū id ē ātixps q̄ erit rex ti. respectu illor pdictor q̄ erit hō purus et paru⁹ q̄tū ad ptātē i principio ſz postea crescet dyaboli adiutorio.

s Et tria d cor. pri. cuul. sunt a fa. ei⁹. q̄ rex aphrice egypti et ethiopie subiacent i primis antixpo. p ista ptz falsitas porphirij exponētis h de antiocho epiphane. q̄ nō fuit decim⁹ ab alexādro magno. nec inuenit q̄ tres reges occiderit. et vij. alios sibi subiecerit. vt hic dz. Ite bestia q̄rta ab ageło dz h regnū quartū. et h ptz. j. eo. ca. regnū aūt quartū ab hoīb⁹ dz ee romanū regnū d q̄ nō fuit antiochus. sed d regno grecor. t Et ecce oculi ei⁹ q̄si hois i cornu isto. q. d. ſz antixps faciat tāta mirabilia vt ab aliq̄b⁹ credat de⁹. tū erit hō pur⁹. t Et os loquēs ingētia. q̄ puniēdo dñinādo multos decipi et. r de multis tractabit se q̄ facere nō pōt. v Aspiciebā. h ponit aduēt⁹ xpi ad iudiciū aduenientis. r regnū antixpi pterēt. r dividit i duas ptes. q̄ prio ponit eius dē iudicial' pfidētia rōne deitatis. scdo ei⁹ trūphal' victoria ex pte hūanitat'. ibi. Aspiciebā q̄ in visione noctis In pria igit pte dz sic. v Aspiciebā. i. siderabā illud cornu paruū q̄d significat antixpm. x Donec throni positi sunt. dicit throni in plurali. q̄ nō sol⁹ xps iudicabit. ſz apli. r viri pfecti ei assistēt i iudicio sup thronos sedēdo. y Et antiquus dierū sedit h dicit q̄tū ad iudicē principalē q̄ dz antiqu⁹ ꝓpter eternitatē. z Vestimētū ei⁹ cādidū q̄si nix. In h notat excellētia deitatis q̄ est lux inaccessibil'. q̄ cādor inter alios colores pl⁹ hz a Capilli capitis ei⁹ q̄si lana mūda. h dz ꝓpter (de luce. maturitatē iudicātis. q̄ snīa dei nō ē festina ſz mature plata. b Thron⁹ ei⁹ flāma ignis rc. h dz ꝓpter zelū veritat'. iste ꝓditiones pdicte debēt ee in vero iudice.

c Fluvius igneus rapidusq̄. p h designat pena infernalis trahēs pctores in ifernū. d Egrediebat a facie ei⁹. q̄ tollet impius ne videat faciē dei. e Milia miliū rc. Ecce duplex angelor officiū. s. angelor mīstrantiū nobis ex dei ordinatiōe. cū dz. Ministrabāt ei. Et officiū angelor assistētiū q̄ vacāt ꝓtēplatiōi divine cū subg Et decies milies cētena milia assistebāt ei Et (dic. notādū q̄ h ponit nūer⁹ determinat⁹ p indeterminato q̄ angeli sunt in maxio nūero nobis indeterminato. vi

[a] Cōsiderabā cornua. [r] ecce cornu aliud pusillū oriē ē d medio eor⁹ et tria d cor nibus primis evulsa sūt a facie ei⁹. [r] Et ecce oculi q̄si oculi hois erāt i cornu isto. [r] os loquēs ingētia. [v] Aspiciebā [x] donec throni positi sūt. [y] et ātiquus dierū sedit. [z] Vestimētū ei⁹ cādidū q̄si nix. [a] et capilli capitis ei⁹ q̄si lana mūda. [b] Thron⁹ ei⁹ flāme ignis rote ei⁹ ignis accēsus. [c] fluvius igneus rapidusq̄ egrediebat a facie ei⁹. [d] Milia miliū mīstrabāt ei. [e] et decies milies cētena milia assistebāt ei. [f] Judiciū sedit et libri aperti sūt. [g] aspiciebā ꝓpter vocē ꝑmonū grandiū q̄s cornu illud loq̄bat. [h] Et vidi q̄m interfecta eēt bestia et perisset corpus ei⁹ et tradit⁹ eēt ad ꝓburēdū igni⁹ aliarū q̄q̄ bestiarū ablata eēt ptās: [i] et tpa vite ꝓstituta essent eis vsq̄ ad tps et tps. [k] Aspiciebā ḡ in visione noctis. [l] et ecce cū nubib⁹ celi q̄si filius hois veniebat. [m] et vsq̄ ad antiquū dierū pueniebat. [n] et in cōspectu ei⁹ obtulerunt eū. [o] Et dedit ei ptātē et honorem. [p] et regnū et

dem⁹ eīm sensibiliter q̄ corpa celestia q̄si incōpabiliter excedūt elemēta. q̄ vna stella visu notabilis i firmamēto maior ē tota terra. Cū igit angeli videant sic se habere respectu hoīm sicut corpa celestia respectu elemētor et nec angeli possint excedere hoies in cōmuna quātate ideo ex h arguunt sancti et doctores. q̄ excedūt eos quasi incōpabiliter in numerositate.

b Judiciū sedit et libri aperti sūt. i. libri cōscientiarū. q̄ ꝓscia cuiuslibet patebit oībus. vt snīa iudicis appareat omnib⁹ recta. Similiter liber vite aperiet⁹ q̄ tenebitur in manu dei. et liber mortis q̄ tenebit in manu accusatoris i Aspiciebā. i. ꝓsiderabā q̄ snīa daret⁹ de bestia. s. d regno antixpi. qui vt visum est quodāmō ptinet ad quartū regnū.

h Propter vocē sermonū grādiū rc. i. ꝓpter blasphemias ab

i Et vidi q̄m interfecta esset bestia. q̄ interficiet antixps virtute dei sm q̄ dicit apls. ij. ad Thessa. ij. Quē dñs iesus interficiet spiritu oris sui rc. m Corpus ei⁹. i. hoies mali q̄ sunt corpus antixpi. sicut xps est caput oīm bonor. n Traditus esset ad cōburēdū igni. s. infernali. o Aliar⁹ q̄q̄ bestiarū ablata esset ptās. i. vidi. s. q̄ ois ptās tūc cessabit

p Et tpa vite ꝓstituta essent eis. a deo ꝓordināte.

q Usq̄ ad tps et tēpus. i. q̄diu durabit ꝓsecutio bonorū a malis. et p primū xps intelligit ꝓsecutio q̄ fuit ante primū xpi aduentū. p scōm xps ꝓsecutio fidelium vsq̄ ad aduētū xpi secūdū. s. ad iudiciū. Vel fm aliquos h est referēdū ad xps ꝓsecutiōis ātixpi. Ez prima expositio melior videt⁹. q̄ ꝓsecutio antixpi durabit p xps et tpa et dimidiū xpis. vt hꝫ. j. xij. ca. r Aspiciebā. Hic describitur trūphalis victoria q̄tū ad ei⁹ humanitatē. et h ē q̄d dicit Aspiciebā. i. ꝓsiderabā cui ptās ablata ab antixpo

s Et ecce cū nubibus celi. sicut eīm xps ascē (daretur. dit in celū fm humanitatē obsequio nubiū. ita etiā veniet ad iudiciū. vt habeat actuū primo. vbi dicit. Hic xps qui assumptus est a vobis sic veniet rc.

t Quasi filius hominis. dz quasi. q̄ nō solū est filius sed plus. q̄ est filius dei. et h est quod subdit.

v Et vsq̄ ad antiquū dierū pueniet. i. ad eqlitatē dei patris in vna divīa essentia et

x Et i ꝓspectu ei⁹ obtulerūt eū. angeli. s. qui in iudicio erūt ei obsequētes.

y Et dedit ei ptātē. q̄ tūc erūt subiecta plene ipsi xpo vt habeat ad Hebreos. ij. Et nota q̄ hic dicit potestatem ſz coercendi in q̄tū se extendit ad punitionē malor.

a Et regnū. in q̄tū ꝓprie respiciat salutē elector. Rex enīm ꝓprie dicit qui ꝓsidet ad bonū subditor.

z Et honorem. s. latrie que sibi impendetur nō solum abelectis sed etiam a damnatis. fm quod dicit apostolus ad Phil. ij. In nomine iesu omne genu flectat celestium terrestrium et infernor sequit.

b Ptās eius ptās eterna que non auferet rc. q̄ regni

eius nō est finis vt dr Lu.i. Et ptz ex istis falsitas porphirij exponentis h̄ de iuda, machabeo ⁊ ei⁹ fratribꝰ. qꝛ oēs ꝓpl'i ⁊ lingue nō fuierūt eis vt hic dr. sz solūmō pauci de iudaico ꝓpl'o ⁊ lingua hebraica. nec regnū eoꝝ fuit eternū sz fuit ablatū ꝑ herodē ascholonitā. Itē iudas nō venit ī nubibꝰ vt hic dr. ⁊ iō ista si pñt exponi nisi de xp̄o.

c Horruit. h̄ ponitur visionis interp̄tatio. ⁊ primo in generali. scdo in spāli q̄tū ad regnum xp̄i ibi. Postq̄ hoc volui Dicit g̃ primo sic daniel.

c Horruit spūs meus ⁊c. ꝓpter mala q̄ videbāt fieri in futurum. ⁊ ꝓpter blasphemias ꝯ deū. ⁊ ꝓpter ī solitā visionē sequit̄

d Accessi ad vnuz de assistentibꝰ sibi angelis q̄ assistebāt iudici. Iste tñ accessus fuit ī imaginaria vi-

e He q̄tuor (sione, bestie ⁊c. ꝯsurgēt successiue. sic ptz ex p̄di-

f Suscipiēt (ctis, autē regnū. post illa quatuor regna.

g Sancti dei altissimi. ⁊ h̄ erit in iudicio finali. qꝛ tūc cuz xp̄o regnabūt illi qui mō ꝓpter ip̄m o ꝓpri-

h Et obtine (munt̄ būt re. vsq̄ in se. scl'o rū. i. eternaliter. vbi eñ istud nomē seculū sic duplicat̄, intelligit̄ eternitas. vt .s. dictū est.

i Post h̄ Hic ponitur interp̄tatio visionis in spāli d̄ quarta bestia. ⁊ paruulo cornu ei⁹. ⁊ ptz sñia ex his q̄ dicta sunt de q̄rto regno vsq̄ ibi. k Et de cornu illo. i. antixp̄o. l Qd habebat oculos. qd signat ei⁹ nimiā astutiā. m Et os loquēs grādia. i. blasphemias ꝯ deū. n Et mai⁹ erat ceteris qꝛ regnū antixp̄i erit maximū ꝑm extēsionē. lz sit paruū ꝑm durationē. o Aspiciebā. i. ꝯsiderabā. p Et ecce cornu. i. antixp̄s. q Faciebat bellū aduersus sanctos ⁊c. qꝛ tūc erit maxima ꝑsecutio sanctoꝝ.

r Donec venit antiqu⁹ dierū. qꝛ ante aduētū iudicis interficiet̄ antixp̄s. s Et iudiciū dedit sanctis excelsi. i. victoriā iudicis dedit eis ꝯ oppressores eoꝝ ꝑm q̄ dr Sap. v. Stabāt iusti in magna ꝯstātia aduersus eos q̄ se augustiauerūt. vel qꝛ ꝑfecti cū xp̄o iudicabūt.

t Et tp̄s adue. s. iudicij finalis. v Et regnū obti. sancti. i. ptātē ꝯ eos q̄ ip̄os afflixerūt. x Et sic ait. s. angelus q̄ loquebat̄ danieli. y Bestia quarta regnū quartū erit. s. regnū romanū vt p̄dictū ē. qd aūt sequit̄ supra expositū ē vsq̄ ibi. z Porro cor. x. ip̄ius re. x. re. erūt. s. simul regnātes īminēte tp̄e antixp̄i q̄ sibi diuidēt regnū romanū. a Et alius cōsurget post eos scz antixp̄s qd sequit̄ ptz ex p̄dictis vsq̄ ibi.

b Et putabit q̄ possit mutare tp̄a. i. cursum ⁊ modū viuēdi. ⁊ h̄ ex nimia ei⁹ supbia ꝓcedit.

c Et leges a deo datas. qꝛ cultū dei auferet ꝓ posse suo. ⁊ sibi illū cultū vsurpabit oñdēs se tāq̄ sit de⁹ vt dicit apl's. ij. ad Thes. ij. sequit̄.

d Vsq̄ ad tp̄s ⁊ tēpora ⁊ dimidiū tp̄is id est vsq̄ ad tres annos ⁊ dimidiū. qꝛ tātū durabit ꝑsecutio

e Et iu (antixp̄i. diciū sedebit. vt dei sñia auferat̄ malorū potētia. vt dr in lr̄a.

f Regnū aūt ⁊c. subtet oē celū det̄ ꝓpl'o sanctoꝝ qꝛ oē qd includit̄ infra ambitū celi vltimi scz empyrei dabit̄ sanctis. qꝛ cedet totū ad gloriā eoꝝ Et ex verbis illis ptz q̄ loquit̄ daniel nō tm̄ de regno terreno sed etiā de celesti.

g Hucusq̄ finis v̄bi āgeli loquētis cuz daniele. ⁊ docentis eū de p̄dicta visione. se

h Ego dani (quit̄. el. mul. co. meis ꝯturbabar. ꝓpter dei blasphemias futuras et oppressiones sanctoꝝ.

i Et facies mea mutata est in me. qꝛ ex vehemēti cogitatione ⁊ abstractiōe a corporis sensibꝰ multuz īmutat̄ hoīs vultus.

k Verbū aūt in corde meo cōseruaui. vsq̄ ad debitū tp̄s descriptionis ⁊ denūciatiōis. vel aliter. Cōseruaui id ē memoriter tenui sic rem dignā mēoria. Moral'r exponēdo possum⁹ dicere. q̄ prima bestia significat seuiciā tyrānoꝝ. scda ꝑfidiā hereticoꝝ. tertia fraudulentiā simulatoꝝ. q̄rta maliciā emulatoꝝ. Prima hz corpus leonis in quo denotat̄ crudelitas p̄ncipis q̄ ē efficacissima ad male agendū Habet aūt duas alas. s. nobilitatē generis ⁊ ptātē regiminis. hec eñ duo maxima supportāt crudelitatē sed si ale iste auferāt̄. Stat sup pedes suos sicut hō. i. fit human⁹ q̄ ante erat crudelis ⁊ durus. Et cor eius dat̄ ei. ꝑ recognitionē sui ⁊ dilectionē dei. scda bestia est vrsus qui habet debile caput qꝛ heretici hñt debile fundamentum. Et in parte stetit. qꝛ p̄cisi sunt ab eccl'ia. Tres ordines dentiū in ore eius. qꝛ tribꝰ modis se muniūt heretici. s. ꝑ auctoritates canonicas male intellectas ꝑ rōnes sophisticas ⁊ ꝑ rōnes vere scientie ma

oēs ꝓpl'i tribꝰ ⁊ lingue ip̄i ꝑuiēt. Ptās ei⁹ ptās eterna. q̄ nō auferet̄. ⁊ regnuz ei⁹ qd nō corrūpet̄. Horruit spūs me⁹. Ego daniel territ⁹ suz in his. ⁊ visiōes capitis mei cōturbauerunt me. Accessi ad vnū d̄ assistētibꝰ. ⁊ veritatē q̄rebā ab eo de oībꝰ his. Qui dixit mihi īterp̄tationē ꝑmonē ⁊ docuit me. He q̄ttuor bestie magne. q̄ttuor sunt regna q̄ ꝯsurgūt d̄ t̄ra. Suscipiēt aūt regnū. scti dei altissimi. ⁊ obtinebūt regnū vsq̄ ī scl'm ⁊ scl'm scl'orū. Post h̄ volui diligēter discere d̄ bestia q̄rta q̄ erat dissimilis, valde ab oībꝰ ⁊ terribilis nimis. Dētes ⁊ vngues ei⁹ ferrei comedebat ⁊ cōminuebat. ⁊ reliq̄ pedibꝰ suis ꝯculcabat. Et de cornibꝰ. x. q̄ hēbat ī capite ⁊ d̄ alio qd ortum fuerat. ante qd ceciderāt tria cornua ⁊ d̄ cornu illo. qd hēbat oc'los. ⁊ os loquēs grādia ⁊ mai⁹ erat ceteris. Aspiciebā ⁊ ecce cornu illud. faciebat bellū adūs⁹ sanctos ⁊ p̄ualebat eis donec venit anti qu⁹ dieꝝ. ⁊ iudiciū dedit sctis excelsi ⁊ tp̄s aduenit ⁊ regnū obtinuerūt scti ⁊ sic ait. Bestia q̄rta. regnū q̄rtū erit ī t̄ra qd maius erit oībꝰ regnis. ⁊ deuorabit vniūsaz t̄rā ⁊ ꝯculcabit ⁊ ꝯminuet eā. Porro cornua. x. ip̄ius regni. x. reges erūt. ⁊ ali⁹ cōsurget post eos ⁊ ip̄e potentior erit prioribꝰ ⁊ tres reges hūiliabit. Et ꝑmones ꝯ excelsū loq̄t̄ ⁊ sctōs altissimi cōteret. Et putabit q̄ possit mutare tp̄a ⁊ leges ⁊ tradent̄ ī manu ei⁹ vsq̄ ad tp̄s ⁊ tp̄a ⁊ dimidiū tp̄is ⁊ iudiciū sedebit vt auferat̄ potētia. ⁊ cōterat̄ ⁊ dispereat vsq̄ ī finē. Regnū āt ⁊ ptās ⁊ magnitudo regni q̄ ē subt̄ oē celū det̄ ꝓpl'o sctōꝝ altissimi cui⁹ regnū, regnū sempit̄nū ē. ⁊ oēs reges ꝑuiēt ei ⁊ obediēt. Hucusq̄ finis v̄bi. Ego daniel mltū cogitatiōib⁹ meis ꝯturbabar ⁊ facies mea mutata ē ī me. v̄bū āt ī cord̄ meo ꝯseruaui

le tamen applicatas. Propter hoc dicit Apoca. xvi. De ore pseudo ꝓphe ꝓcedebāt tres spūs mūdi in modū ranārū. Tertia bestia est pardus. qui ē tot⁹ varⁱ. ita simulatores sunt varij corde ybo ⁊ facto. vt decipiāt ꝙcunq; mō. Quattuor capita bestie sunt ꝙttuor ītentiones malesc; vanitas superbie voluptas luxurie. cupiditas auaricie libertas insolētie. Intentiōne enī assequēdi ista vl aliq̄d istor ꝓcedit cōiter fraudulētia simulator. Quattuor autez ale ybi nituntᵒ seqū dicta sunt amicicia ficta vl pruriēs. bñficētia largies. apparētia mētis. sciētie. sapiētie blādies. insupiores. Quarta bestia inominabilis ⁊ terribilis ꝓtinēs in se oēm ferocitatē aliaꝝ bestiarū est. qz malicia emulator ꝓtinet in se maliciā ꝑdictor vicior. habet enī emulator senticiā tyrānor. tō dr terribilis. pfidiam hereticor. tō mirabilis. fallaciā simulator. tō fortis. Describit etiā p ybi q̄ scit dentibꝫ vorare. pedibꝫ conculcare. cornibꝫ pugnare. Per dētes intelliges seductores. p pedes sectatores. p cornua tractores ad alios attrahendū ⁊ seducendū. habet cornua. r. qz decē sunt modi detractiōis. ⁊ septē eor diaboli subjacūtur. tres vero destruūt seu ꝓmunūtur. primⁱ modus detractiōis e in absentia detrahere. scōus malū ffⁱⁱ inq̄rere. tertⁱ inq̄sitū dilⁱgare. q̄rtus nutibꝫ despicere. q̄ntus bonū denigrare. sextus in necētē decipe. septimⁱ decptū accusare. Duo tres modi detractiōis residui oino destruūtur. Primus est ꝓscia sine. scōus amicicia. primi. tertⁱ reuerētia plati. Si ei emulator detrahit dicē sibⁱ q̄ ꝓscia cū incitat ad talia dom. vel qz diligit cū quē accusat. vel qz faceret ꝑ reuerentiā plati si talia faceret. cū tñ dicit sola voluntate detrahendi ⁊ nō ꝓpter aliq̄d istor trium.

In cap. vij. Danielis. vbi dr in postil. Ecce quattuor venit celi pugnabant. Additio.

Circa declaratiōem visiōis q̄ttuor bestiaꝝ in ℔ locoꝝtēte. Sicⁱ ⁊ visiōes statue de q̄. ē. c. ij. agit obstinatio hebraice infidelitatis mⁱra q̄ru subterfugia. vt veritas occultet. ⁊ ideo licet postil. sufficienter ex posuit iuxta catholicā vitatē. tñ vt impugnatiōes aliorū aduersantiū ꝑter Ra. sa. de q̄ solo facit mentionē postil. euacuent. ⁊ catholica vitas magⁱ elucescat. sequēte modo in hac materia qōem scz vtrū in ordine regnoꝝ danielis in ꝑdictꝫ. ca. sⁱ ij. ⁊ vij. reuelatoꝝ regnū xpi seu ecclie sit vnū. Et primo arguit q̄ no. Nā vnū regnū a daniele tractū debebat ꝓterere seu diminuere regnū chaldeoꝝ ⁊ alia tria regna sibi succedētia. vtꝫ Dañ. ij. vbi exⁱsse dr. q̄ lapis absciſus sine manibꝫ q̄ ē q̄ntū regnū debat ꝓminuere testā. ferrū. es. argentū ⁊ aur. q̄ fcit regna ꝑcurrentia q̄ntū regnū. ꝫ stat q̄ regnū ecclie ñ ꝓminuit regnū chaldeoꝝ qd ꝑ aur fcit. cū tā ꝑ magnū tꝑus añ ortū regni ecclie fuerat destructū ꝑ medos. q̄ regnū ecclie nō est pregnū vnū in ordine ꝑdictoꝝ. Preterea in hac numeratōe regnoꝝ principalū mūdi ꝓtineri dꝫ vt vē regnū saracenoꝝ tanq̄ vnū de magnis. Est enī magnū in extensione q̄ occupat fere totā aphricā. ⁊ magnā ptē asie. ⁊ aliqs ꝑ uincias europe. Sicⁱ ē magnū in duratiōe cū iā fluxerūt circiter. dcc. anni a suo initio q̄ excedit tꝑs duratois regni medoꝝ ⁊ grecoꝝ ꝑdictoꝝ ⁊ vltra. Sicⁱ ē magnū i pseuctiōe fideliū vt satⁱ est notū. vñ ꝑm q̄sdā figurat in visione statue ꝑ tybias ferreas. ⁊ in visione bestiaꝝ ꝑ q̄rtam bestiā q̄ ꝓ regnū xpi ē occidēda. ꝫ regnū xpi seu eccie ō q̄ agit nūq̄ ꝓminuit seu ꝓtriuit ℔ regnū ferreū. seu hāc q̄rtā bestiā vt notūⁱ. q̄ regnū xpi nō ē quintū de q̄ daniel loquit. Preterea ꝑm oēs expositores tā catholicos q̄ hebraos regnū grecoꝝ ē tertiū. ꝫ regnū grecoꝝ ⁊ romanoꝝ videnⁱ esse vnū regnū. nā romani iuxt f. lⁱ imediate grecie. vtꝫ Ben. r. vbi inter filios tauan q̄ sonat grecā i hebreo. cecinⁱ noiantᵒ qui sunt romani i eadē hebraica lingua. Et sic patet q̄ regnum grecoꝝ et romanoꝝ sunt vnus et eiusdem natiōis ꝑm origine. vñ nō dñt dici regna diuersa ꝫ vnū. qđ ꝓ successione q̄si p hereditaria a grecis in romanos venit. Vel sicut ꝑse ⁊ medi nō duo regna ꝫ vnū hic ꝓputāt. ⁊ ꝓsis regnū romanoꝝ ē tertiū. cū sit idez cū regno grecoꝝ. Sed ꝓstat q̄ regnū ecclie immediate successit regno romanoꝝ ⁊ cōiter tenet. q̄ regnū xpi seu ecclesie est quartū. ⁊ ꝓ ꝑs nō ꝙntum. Preterea. posito q̄ regnū romanoꝝ sit q̄rtū. adhuc videt q̄ regnū xpi seu ecclesie non sit quintum. Est enim regnum ecclesie eit quartū idē cū regno romanoꝝ. Nam regnū ecclesie principaliter vt sumpsisse ptātem seu imitū a romano i ꝓpio scz a Cōstantino q̄ imperiālē ptātem ⁊ auctoritatē tribuit beo. Silvestro ⁊ eius successoribꝫ. Et etiā vt quidā dicūt. compulit seu coegit. p̄lima regna vt accipent fidē ecclie. sic regnū ecclie ē quartū sicut ⁊ romanu cū q̄ est idē ⁊ ꝓ cōsequēs nō ꝙntū. Preterea Dañ. ij. legit. In diebꝫ regum seu regnoꝝ istoꝝ suscitabit deus celi regnū qđ ineternū nō corrūpet ⁊c. In q̄ manifeſto denotat q̄ alia q̄ttuor regna debebāt extitere seu durare cū regnū quintū a deo suscitaret. sed regnū ecclesie fuit suscitatū ipe vnⁱ regnitiⁱ. s. romani cū alia ꝑcedēta tam essent suppⁱⁱa. ergo regnū ecclesie nō est ꝙntū. Preterea. comu pulⁱ qđ apparuit in q̄rta bestia ꝓprie videt figurare regnū ecclesie. tuz q̄ habuit initiū valde infirmū seu humile scz a xpō qui vitā paupem gessit ⁊ humilē. qđ notat cū dicit pusillum. tum q̄ fuit. erat in q̄rta bestia qđ denotat ipius conligatiōem cū impio romanoꝝ ⁊ deviatiōem ab eo. vt factū est in Cōstantino. tum q̄ de eo dr in hoc. vij. ca. Et ꝑmones cōtra excelsum loquet. ⁊ putabit q̄ possit mutare tēpora ⁊ legē. qđ exponit ab hebreis de xpō. in q̄ctum docuit multa denotātia pluralitatē in. duuinis. Sicⁱ ꝙdocuit idemptitate psonalē dei ⁊ hois. ⁊ etiā voluit mutare legem ꝑm eos in q̄ctū mⁱra docuit ꝑ phariseicā doctrinaz. pharisei enī erāt doctores ꝑncipales moysaice legⁱ. vtꝫ Dath. xxiij. c. Sup cathedrā moysi sederūt scribe ⁊ pharisei. ꝫ ptās illiⁱ comu pulⁱ ē destruēda p regnū quitū. vtꝫ in eo. c. q̄ regnū xpi nō ē q̄ntū. ℣ ꝫ rui hr Dañ. ij. vbi narratis q̄ttuor primis regnis subdit. In diebꝫ autē regū seu regnoꝝ istoꝝ suscitabit deus celi regnū. qđ ineternū nō dissipabit. Ubi glo. patet suscitabit regnū fuit sui ⁊ ecclesie. ⁊ sic ꝑz q̄ regnū xpi ⁊ ecclesie ē quintū i ordine ꝑdictoꝝ. Huc dom q̄ ꝑm catholicā veritatē necesse est dicere q̄ regnū ꝙntū de q̄ daniel facit mentionem in vtraq; visione predicta sit regnum christi. Nā in vtraq; visione de quattuor regnis precurrentibus dicit q̄ sint tempaliter terminanda. de ꝙnto vero regno dicit q̄ stabit ineternū vtꝫ in vtroq; ca. ꝑdictoꝝ. Sed constat quod regnū xpi ꝓprie ꝓtinet durare ineternū ⁊ sine fine. iuxta illud Luc. i. c. Regnabit in domo iacob ineternū ⁊ regni eius non erit finis. Sed ad maiorē euidēnam ꝓtentoꝝ in ꝑdictis duobꝫ ca. ⁊ eorū aduersantiū exclusionē attendū est. q̄ licet in vtraq; visione ꝑdicta de regno xpi agatur. differēter tñ in vtroq; ca. de hoc tractat. qđ sic ꝑz Nam regnū xpi licet sit vnū ⁊ idem ꝑm se. duplicⁱter tñ pōt ꝓsiderari ꝑm duos eius aduentus. et quibꝫ diuersi effectus erant. pducendi specialiter circa rempublicā mūdanam. In primo enī aduentu diuulgata xpi fide. idolatria erat extirpanda. vt hr Esa. ij. ⁊ in aliis locis. qđ fuit singularissimū in regno christi ⁊ ecclesie. cum hactenᵒ tempe moysi ⁊ aliorꝝ ꝓphetaruꝫ licet magnalia virtute diuina opabantur non tamen hoc viciū potuit extirpari. nedum a gentilibꝫ. sed etiā ab ipō populo israelitico i cuius ꝑsentia illa rammagna fiebant. vtꝫ Exod. xxxij. ⁊ iij. Reg. in multis locis. Sed constat q̄ post primū aduentū xpi ⁊ sue fidei diuulgationem exclusa est idolatria tm;

plicif a tota republica mūdi.licet forte ī aliquib regionibus aliqua eius vestigia remaneant de quibus non est mētio faciēda.q; vt air pbus.qō modicū ē p nihilo reputat. De isto igit aduētu xpi.s.primo .t ō ei' effectu circa ydolatriā agit in prima visione p̄dicta.vbi q̄tuor regna p̄cedētia q̄ntū regnū qō ē xpi figurant p statuā. nā statua cōiter significat ydolatriā.put etiā hebrei sentiunt.simulacra etiā demonū cōiter p statuis ydolatrias colebant.vt ptz.ō. Dañ.iij. de statua quā fecit nabuc. Et q; oia regna mūdi ante aduētū xpi primū licet ī ter se multū differebāt.tñ in hoc conueniebāt vt cultū deo debitū creaturis ip̄debāt.idcirco p ipe designabāt oia regna principalia in vnica statua q̄ ydolatriā designat.p pter ipor p̄uenētiā ī cultu ydolor.hz principalia membra statue eēnt ō diuersis materijs .t formis.sicut .t ipa regna inter se erāt diuersa ī varietate ydolor .t ī alijs. In scda vo visione agit ō regno xpi.put in scdo suo aduētu totā mūdanā ptātē hz amouere subiectos oia impio patris .t suo.de q̄.t.ad Cor.xv. Deinde finis cū tradiderit regnū deo .t patri cū euacuauerit oēm principatū .t ptātē .t vrtutē.cū q̄ etiā sancti regnabūt.put i vij.ca. dict. Magnitudo regni dat plo sanctor. De isto igit aduētu xpi.s.scdo .t hmōi suo effectu circa mūdanā potestatē pentr' auferēdā agit in scda visione ī q̄ quattuor regna p̄cedētia seu p̄currētia p̄uenienter figurant p varias bestias feroces.designātes variā ferocitatē .t tyrānicā ipor regnor.put expositores cōiter tradūt. Predictis etiā osonat q̄ q̄ntū regnū in prima visione p lapidē absciſum.sine manib designat.qō denotat natiuitatē xpi fm carnē nō ex virili semine p ductā.put cōiter tradit. In scda vo visione q̄ntū regnū p filiū hois in nubib' celi venētē designat.qō p̄tinet ad aduētū scdm intra illud Act.i. Quēadmodū vidistis eū euntē in celū .tc. Et notādū q̄ sicut prima bestia fm mgrm historiarū incipit in scda etate.s.a saruch abauo abrae .t forte melius vt q̄dā dicūt a nemroth q̄ fuit primus oppressor hominū.t primo regnauit i babylonia seu chaldea. vt hī Beſi.r.q̄ q̄dē ptās tyrānica ptinuata ē p assyrios .t alios vsq; ad nabuch hz p interualla habuit multas interpolationes.sic quarta bestia ptinet totā tyrānicā ptātem .t mūdanā incipiēdo a regno romanor vsq; ad finē mundi.seu vsq; ad scdm aduentū xpi.put ptz in lra. Ad primū q̄ dicēdū q̄ hz regnū xpi seu ecclie nō cōminuit regnū grecor .t ptātū .t hmōi ēztū ad eor mūdanā ptātē minuit tñ oia regna mūdana ēztū ad cultū ydolor .t vniuersaliter fidei orthodoxe p discipulos eor .t eor successores.euacuata ē cultura demonū a toto fere mūdo.vt dictū ē.vñ p̄ceptū lapide absciso sine manib.i. absq; hūana potētia statuā.i.ydolatriā ipam cōminuit tam antiquā.s.chaldeor q̄ alias succedētes.vt dictū ē. Regnū cūi romanor.vt dictū ē qō est quartū oia simulachra colebat.vt ptz in eo qō legit de phano pantheon .t sic tota statua.i.ydolatria erat in sua integritate cum p̄cussa fuit p lapidē absciſum sine manib. Ad scdm.di cēdū q̄ regnū saracenor licet sit magnū .t potēs.nō tñ de eo fieri debuit aliqua mētio in prima visione.cum ante primū aduentū .t diuulgationē sue fidei nō fuerat ortū.vt est manifestū. Nec etiā in scēda visione debet de ipo regno mētio fieri p se tāq̄ de vno q̄tuor regnor p̄dictor principalū.nā q̄libet corr̄se extendit ad totum orbē.sic q̄ quolibet p̄dictor q̄tuor in sua valitudine existente.nō erat aliud regnū qō sibi resistere valeret. Regnū vo saracenor nūq̄ ad tātā potētiā deuenit q̄ sibi resistere.nō valeret aliud maioris potētie vel saltē eq̄lis.vñ nō dz iter monarchias p̄putari. Posset tñ i scda visiōe itel'igi seu significari p aliq̄ cornua q̄rte bestie.q̄ q̄dē bestia totā tyrānicā ptātē a romanis vsq; ad vltimā etatē ptinere vt put tactū ē in visione. Ad tertiū dicēdū q̄ q̄dem expositor hebreor de magis famosis q̄ dr Ra. abenhazra hyspan' onderevel exponere itēdēs q̄ regnū xpi .t ecclie nō sit q̄ntū in ordine regnor hor Danieli reuelator .t eride iferre q̄ nō sit regnū celeste .t eternū. hz adhuc spectat aliud q̄ntū a deo ieternū suscitādū.finxit idētitatē specificā iter regnū grecor .t romanor cui' motiua tāgunt in argumēto p̄dicto.q tñ idētitas a nullo expositor hebreor tenet. Hz falsitas hui' fictionis ē manifesta.nā greci .t romani sunt diuersar nationū.silr .t linguar maxime distinctar. Lingua enī greca manifeste differt a latina sicut .t hebraica.vñ .t titul' sancte crucis in his tribus linguis tāq̄ iter se valde differentibus fuit scriptus hebraice.grece .t latine. Joh.xix. Diuersitas ät ligua rū principalū.nationū diuersitatē manifestat vñ Gen.x. ca. Ex istis diuisi sunt insule gētū vnusq̄sq; ī linguam suā .tc. nec solū hz ēt oino diuersis characteribus vtunt ī scribēdo.qō nō ppetit vni nationi.put ē manifestū. Jtē regnū romanor successit regno grecor.eos debellādo.eo mō quo ipse successerūt chaldeis vt hist̄iographi tradūt.vñ talis successio nō facit idētitatē regnor.alias patri rōne dicerent ipse .t chaldei vnū .t idem regnū.t sic de alijs.qō est falsum.put ptz in lra. Nec valet illud allegatū Gen.x.ca. de iauan .tc. q̄ in scriptura sacra nomē alicui' patris multor q̄nq̄ appropriat vni tñ.sicut dutigua tur ab alijs fratribus seu p̄descendentibus. Hebrei enī dicūt ab Abraā vel a heber.a tū ysmael q̄ ab abraā descendit .t p ipsis ab heber.vt habet Gen.xxi. nō dicit hebreus. vnde .t similiter ceehim qui dicunt romani in hebreo licet descenderunt a iauan quia hebreo dicit grec'.non tñ ex hoc sequit q̄ natio romana .t greca sunt eiusdem speciei. Ad quartū dicendū q̄ hebrei cōmuniter tā simplices q̄ periti ficte vel saltem falsse asserunt regnū romanor de quo agit ī daniele .t regnū xpi seu ecclie esse vnū .t idē.in quā quidē estimationē erroneam seu fallaciam inciderunt principaliter ex hoc q̄ credunt regnū ecclesie esse mūdanū seu terrenū sicut vnū de ceteris regnis hui' mundi.quod est euidenter falsum testante veritate Joh.xviij.ca. Regnū meū nō est de hoc mundo. que auctoritas sola sufficit ad cogēdū fideles vt ponāt differentiā inter regnū ecclie .t cetera regna in q̄ regnum xpi .t ecclie nō est mundanum sed celeste seu diuinū.put a precursore xpi primo fuit p̄dictū Matth.iij. ca. quod sepe confirmauit xps in sua doctrina.vocādo regnum suū regnum dei .t regnum celor. Sed infideles q̄ has sacras auctoritates nō recipiūt ratione possunt de hoc conuinci. Ex multis enī patet differentia euidēter notabilissima inter regna mūdana .t regnū xpi seu ecclesie. hz vnum inter cetera sufficit qō sumit er potestate tradita summo pontifici ecclesie.nam vt dicit pbus.iij. Polit. Ordinatio populi p̄cipue dependet ex maximo principatu .t stat aūt q̄ maximus principatus ecclie sit in potestate pontificali.s.ligandi animas atq; soluēdi.fm quā summus pontifex .t ecclia credit habere claues regni celor. vt Matthei.xvi.ca. sed stat q̄ talis potestas nō est mundana nec similis potestati aliorum regnorum sed omnino ab eadem separata. Et autē dicat ab infidelibus q̄ licet hoc asseraī in euāgelio. non tamen ab ipsis credit. Ad hoc dicendū q̄ siue credatur ab infidelibus siue non.adhuc patet ratio maxime differētie inter regnū romanor qō in virtute armor .t legum secularium dominabat orbi .t inter regnū ecclie qō p hāc potestatē pontificalē regit subditos suos .t hoc sufficit ad ponēdū distinctionē latā inter potētiā romanā cesaris .t summi pontificis.intātū q̄ nō p̄t dici vnū .t idem

regnū. vt recte intelligenti. Differentia etiā inter regnū romanoꝝ ⁊ ecclesie satis ē eudēs p psecutiões tyrānicas romanoꝝ ꝗs exercuerūt in eccl'ia seu in martiribꝫ xpi ferocissime a tempe neronis vsqꝫ ad ꝙuersionē pstantini. Ad illud aūt qđ dr de pstātino q̄ p ꝓpulsionē fecit venire gētes ad fidē xpi. ē est fm ⁊ ficticiū. ꝓtū enī ptz i hystoria sua. vbi sic legit. Cōstantin' inuitās pplos ad fidē xpi in pītio tot' ppli romani. ⁊ senatus ista publice dirit q̄ sequūtur. Inter diuina ⁊ hūana fuicia ꝫ iteresse vt hūana fuicia coacta sunt. diuina aūt volūtaria. de' enī q̄ quieta mēte colit. ⁊ sincero affectu ab hoibꝫ honorat. spōtanea dꝫ ei' esse cultura. sit ḡ oībꝫ notū. nō necessitate coactos ꝫ suo iudicio liberos posse fieri xpianos. Que oīa multa fuīa ex gestis b. Siluestri. ⁊ i aliis autēticis hystoriis ꝓcōditer tradūtur ex qbꝫ potī' elucidat vitas catholica. cū xpo q̄ in sua ꝓceptione ⁊ natiuitate fuit lapis abscisus sine manibꝫ. sīc sine manibꝫ pcussit statuam. s. idolatriā. nam absqꝫ ptāte hūana s. u tpali cesarē pcussit lepra. ex q̄ pcussione ⁊ sanatione miraculosa tota statua idolatrie fuit vere ⁊ualiter dirupta p̄cipiente cesare. vt oīa phana idoloꝝ destruerētur vt in veris hystoriis patz. Que q̄dē destructio vsqꝫ in hodiernū diē durat. nō cessantis ⁊ute cū etiā in locis nō obedientibꝫ cesari ō remanet īmobile. sed potius dīna ⁊ute ō pordinātē in aduentu primo filij sui ⁊ eius fide diuulgata. Si aūt negēt ab inf delibꝫ ꝛtigisse miracula in ꝙuersiōe pstantini. rīdeāt fm Aug. q̄ adhuc maius miraculū esset si tām ⁊ruina mutatio ⁊ tā generalis ⁊ duratura seu diutura circa cultū idoloꝝ ꝛtigisset nullo supuenīēte miraculo euidēti. Ad q̄rtū dōm q̄ licet q̄ suscitatū fuit regnū xpi ⁊ ecclesie. supplāsa essent tria regna prima q̄rtū ad ptāte mūdanā. nō tū q̄rtū ad cultū idoloꝝ. idolatria enī remānebat i vigore suo in q̄libet gente. etiam destructis principatibꝫ regnoꝝ. p ut dictū est. Et q̄ daniel in illa visione de statua habuit spālem respectū ad destructiōem idolatrie p aduentū xpi primū ⁊ diuulgatiōem ei' fidei. ō dixit. In diebꝫ regnorū illoꝝ. q̄ exprimitur q̄tuor pdict̄. q̄ ad idolatriā. vtz de romanis q̄ oīa idola ceteraꝝ nationū colebāt. suscitabit dōs regnū celeste qđ totā fere idolatriā in republica destruit. Ad sextū dōm q̄ bene fm est q̄ unicum regni ecclesie fuit humile īmo ⁊ totus ecclesie fundamentū in humilitate cōsistit. dicēte xpō. Matth. xi. ca. Discite a me q̄ mitis sum ⁊c. Et nisi efficiamini sicut pueli iste ⁊c. Matt. xviij. ca. Sz hoc ē vnū de principalibꝫ signis veri christi pmissi. vñ Esa. liij. loquēs de xpō ad lr̄am ait. Et ascēdet sicut virgultū coram eo. Et ibidē. Vidim' eū despectū ⁊ nouissimū virorū in q̄ loco ⁊ in aliis ēplurimis satis pmōstratur humilitas xpi pmissi. Sed in hoc qđ dicit de regno ecclesie qđ detuat a regno romano. vel in eo fūdatur. psupponitur fm. vt ex dictis ptz. unmo inter ista duo regna sz ecclesie ⁊ romani ipij est tanta distātia ptātis sicut celū a terra distat in. latitudine. vt tā dictū est. Vera enī ptās ecclesie est mere spūalis tanqꝫ i clausis regni celestis fundata. Ptās vo romani imperij ē mere tpalis. vt manifestū est. vñ ⁊ posito q̄ regnū ecclie aliq̄ dōmiū tpale a romano impio suscepisset ex ō non suscipit ecclesia aliq̄ augmentū essentiale in sua ptāte sed potius quoddā adiacēs ⁊ accidētale. qđ pōt adesse ⁊ abesse ꝓter subiecti corruptiōem. Ita enī erat ver' monarcha in regno ecclesie dictus vel clemēs q̄ nullā habebat pītē saltē i exercitiōe. sicut Siluester vt eius successores q̄ patrimoniū ecclesie tpale integre possederunt. In hoc aūt qđ docuit ab hebreis de xpō q̄ locutus ē cōtra deū inq̄stū dicit pluralitatē in diuinis. sīc ⁊ diuinitatem in xpō. et etiā qđ locutus ē ꝫ legē inq̄stū docuit multa cōtra pharisaicam doctrinā psupponūt falsum et erroneum sequendo obstinatiōem siue cecitatis circa cognitiōem veri xpi. sed de hoc nō est hic discutiendum ꝫ dño ꝙcēdēte forte in alio tractatu videbit. Replica. In danielis circa visiōē statue ca. ij. ⁊ q̄tuor bestiarū ca. vij. burg. ꝓmēdat postil. expositionē. et addit vnius qōnis determinatiōem p quā vult ostendere regnū xpi ⁊ ecclesie esse q̄ntū post q̄tuor. hic signata. Et vnū de fundamentis illius determinatiōis ē q̄ p primū xpi aduentū statua est ꝓmissa ta. i. idolatria penitus destructa. q̄ etsi in quibusdā mūdi ptibꝫ remāserit modicū hoc p nihilo reputat fm phm. Sed timeo q̄ vbi burg. p fidei fauore disputat. fidē ledat. naz inde' supposito dicto burg. principio pōt formare tale argumētū cōtra fidē ⁊ p suo errore. In aduētu messie dr cessare idolatria simplr vel p maxima sui pte. sed hoc hodie nō videt factū. igitur messias nōdū venit sed est expectā dus q̄ est formalis error iudeoꝝ. maior huius argumenti est burg. minor ptz. Nam hodie asia aphrica ⁊ pe europe seruiunt idolis. īmo ⁊ hi qui xpiani dicūtur sine cultura idoloꝝ non sunt in europa. nam seruūt vētris ebrietati. fornicationi ⁊ marcie p̄ cunctis nationibꝫ. que omnia fm apl'm ad Ephes. v. ⁊ Philip. iij. idoloꝝ sunt fūtutes. cui sñie ꝓcordat burg. circa ca. xiij. Zacharie. Quapter securius est cū postū. ꝓsentire q̄ in primo aduentu xpi statua idolatrie sit pcussa. in secūdo aūt aduentu sit totaliter ꝓminuenda. nec allegatū de pbo locū habet de compatione modici ⁊ nihili. Quilibet enī intelligēs videre poterit si modica sit terra infidelitū ad compationē xpianitatis. nec multū ꝓducit uideis q̄ burg. in hui' q̄stionis disputatiōe interserit hystorias siluestri ⁊ pstantini. q̄ sicut canonē biblie. p sui erroris defensione ī multis corrumpit ⁊ falsificant. ita hystorias citra ⁊ext. a biblia facilr ꝓtemnūt.

Capi. VIII.

Anno iij. regni balthasar. hic ponit vij. visio. et ē scōa de primentibꝫ ad aduentū xpi secundū. sicut in p̄cedenti visione habuimus est pcessus generalis vltime tribulationis. sic in ista explicatur pfectus p̄cedentis vltimate tribulatiōem. Causa materialis huius visionis est pugna regni grecoꝝ ⁊ medorum sub similitudine arietis ⁊ hirci. et pugna antiochi epiphanis inde orti sub similitudine cornu modici. Finis huius visiōis est exponere principiū p̄cedentis visionis. q̄ sequētes visiones sunt quasi expositiōes ipius. Unde in p̄cedente visione dictum est circa finē illius q̄ daniel fuit edoctus de illa visione ab vno angeloꝝ assistentium. verūtamen illud de q̄ fuit edoctus non expressit totum in cap̄cedenti. ⁊ ideo expressit magis in sequētibꝫ ca. Finis ei est ostendere magnitudinem tribulationis tempore antichristi ⁊ suorum membrorum ipsum p̄cedentium et robur sanctorum contra eos ⁊ terminum laborum. Causa autem efficiens est instinctus spūssancti factus danieli propter affectum deuotionis ⁊ conatum attentionis. Causa formalis in diuisione consistit. Notandū ad euidentiam sequentis littere q̄ in sacra scriptura aliquando est dupler sententia litteralis. quia ea que sunt facta in veteri testamento sunt figure eoꝝ que fiunt in nouo. dicente apostolo. i. ad Corinth. x. Omnia in figura contingebant illis. Et ideo quando in veteri testamento p̄dictur aliquid esse impletum in aliqua persona veteris testamenti. verus tamen et pfectus in aliqua noui testamenti. tunc est ibi dupler sensus litteralis. vn' principalis. et alius principalior. de illo sz in quo pfectus impletur verbū predictum. vbi gratia. i. Paral. xvij. dicitur

Ego ero ei in patrem. ⁊ ipe erit mihi in filiū. qđ est vbū dñi loquētis de salomone. q̄ fuit filius dei p adoptionē in principio regi nsui. ꝓpter qđ amabilis dño dict⁹ ē. vtz ij. Reg. xij. Et sic vbū illud impletū ē ad lītam in salomone. pfect⁹ aūt ipletus figura fuit Salomō. ⁊ iō illa auctoritas ad lītam intelligit̄ de salomone ⁊ de xpō. de salomone minus pncipl̄r. de xpō pncipal⁹. + Propter qđ apls ad Hebre. i. allegat̄ pdictā auctoritatē tanq̄ de xpō dictā ad lītaz. Sic ē i. ꝓpositio. q̄ sub sil̄itudie arietis ⁊ hirci tractat̄ erat daniel de pugna r̄gni grecoz ⁊ medorū. principal⁹ tū ei⁹ intentio ē tractare de pugna antixpi vl̄ mēbroz ei⁹ ⁊ xpianoz. ⁊ iō ē ibi duplex sensus lītalis. vtz ex pdictis Propter qđ sciendū q̄ sicut in pria visioe egit de q̄tuor r̄gnis subuertēdis p q̄ttū.

Anno ter .VIII. tio regni balthasar regi⁹ visio apparuit mihi. Ego daniel⁹ p̄ id qđ vidi ⁊ i pncipio vidi i visioe mea. cū eēm in susis castro⁹ qđ ē i hela regioe⁶ vidi ⁊ in visioe⁶ eē me l̄r ꝓtaz ulai. ⁊ leuaui oculos meos ⁊ vidi. ⁵ Et ecce aries vn⁹ stabat añ paludē hns ⁱ cornua excelsa⁶ ⁊ vnū excelsi⁹ alt⁹ q̄ alt⁹ succrescēs. ⁷ Postea vidi arietē cornib⁹ ventilantē cōtra occidentē ⁊ ꝓtra aq̄lonē ⁊ ꝓtra meridiē⁸ ⁊ oēs bestie nō poterant resistere ei neq̄ liberari de manu ei⁹. fecē q̄ ꝓm volūtatem suā ⁹ ⁊ magnificat⁹ ē ꝓ ⁊ ego ¹⁰ intelligebā. ¹ Ecce aūt hircus caprarum ² veniebat ab occidente sup faciē tot⁹ terre ⁴ ⁊ non tangebat terrā. ³ Porro hirc⁹ hē bat cornu i⁵ signe inf oculos suos ⁶ ⁊ venit vsq̄ ad arietē illū cornutū ⁷ quē viderā stātē ante portam. ⁸ ⁊ cucurrit ad eū in impetu fortitudis sue. ⁹ Cūq̄ appꝛopinquasset ꝓpe arietem. ¹⁰ efferat⁹ est in eum ¹¹ ⁊ pcussit arietem ¹² ⁊ cōminuit duo cornua eius et nō poterat aries resistere ei

m Postea vidi arietem cornib⁹ ventilantem cōtra occidentē ⁊c. q̄ reges psarū ⁊ medoz ad oēs istas ptes dilatauerūt regnū illud. vñ in hystoria Judith. i. c. scribit⁹ cambises fil⁹ cyri misit holofernē ad subiugādū sibi oīa regna occidētis. n Et oēs bestie nō pote. resi. ei ⁊c. q̄ nulli reges q̄tūcūq̄ fortes poterant ei resistere. Sequitur. o Et magnificat⁹ ē q̄ illō regnū obtinuit monarchiaz. ⁊ gre cia ei fuebat sub tributo vtz tpe philippi patris alexandri magni qui reddebat tributū dario regi psarū ⁊ medorum.

p Et ego. s. daniel. q Intelligebā qđ sigificaret visio ⁊ mutationē regnoz futurā. q̄. regnū grecoz hunc regno succesur. r Ecce aūt hirc⁹. ꝓ ponit̄ ꝓcursus regni grecoz. qđ regnum signific̄at ꝓ hircū quia greci fuerūt luxuriosi sicut hirc⁹ est animal luxuriosum ⁊ feruidū et maxime alexander q̄ fuit primus rex vt dr. ꝓter qđ missa fuit sibi puella veneno nutrita vt sicp incontinētiā suā accedens ad eam intoxicaret. Sed aristoteles p gestus ⁊ aspectus oculoz illi⁹ puelle ꝓpendit eā sic esse nutritā ⁊ ꝓhibuit alexandrū ab ea. scribit⁹ vt scribit li. de secret⁹ secretoz. s Veniebat ab occidēte ⁊c. q̄ macedonia vbi primus regnauit alexander. ⁊ vñ mouit exercitū ꝯ darium regē psarū est in occidētali pte respectu regni psar ⁊ medorū. t Et nō tangebat terrā. q̄ alexander tāta festinatiōe venit ꝓtra darū qđ vē magis volasse q̄ isse fm cōem modū loquēdi. ad exprimēdū velocitatē. Advertendū q̄ isti darius nō fuit fili⁹ astyag⁹. de q̄ dictum est. nec fuit ille dari⁹ filius hystaspis sub quo ꝓsumatū est templū. Et ꝑ fm opinionē cōem latinoz ⁊ etiaz iosephi. fuit darius fili⁹ arsami. sub quo fm cōe dictū latinoz defecit regnū psar̄ p alexandrū q̄ debellauit eū. fm ꝙ Ra. fuit filius assueri ⁊ helter regine. ⁊ hoc dictum videt̄ m hi rōnabili⁹ ⁊ scripturis magi ꝓsonū vt diffusi⁹ dixi in prin. li. Hester. ⁊. i. Esdre. xiij. ⁊ adhuc dicam inferius. xj. ca. v Porro hirc⁹. i. regnū grecie hēbat cornu insigne inter oculos. istud cornu fuit alexādrū. primū regē. ⁊ ꝓ insigne. q̄ fuit nobilissim⁹ princeps. vt patuit ca. ꝓce. sed ꝓ istud cornu situ inter oculos. q̄ virigebat ꝓ phos. ⁊ potissime p aristotelē phoz principem.

y Et ve. vsq̄ ad ari. illū cornu. q̄ alexāder iuasit darū.

z Quem vidi stantē ⁊c. q̄ darius aduētum alexandri p nihilo reputabat. ⁊ iō ei non occurrit. sed stans in loco suo misit aliquos de principib⁹ suis. ꝓpiens eis. vt adducerent sibi alexandrū ligatum ⁊ flagellatum

a Et cucurrit ad eū i ipe. fort. sue. quia alexander primo occurrit principibus darij predictis. ⁊ deuicit eos ultra fluuium grācum.

b Cunq̄ appꝛo. ꝓpe arietem. quia deuictis principibus darij venit contra ipm darium.

c Efferat⁹ ē in eū. i. ferino more eum inuasit. d Et pcussit arietez. s. darium regē psarum. e Et ꝯminui-

vno cornua eius .i. robur regni medoꝝ ⁊ psaꝝ. sequitur.
a Cūq; eū mi. ī terrā ꝙcu. i. gl'iam illi⁹ regni deiecit.
b Et nemo q̄bat liberare arietē ⁊c. q; null⁹ amicoꝝ suoꝝ vl' ꝓiectoꝝ poterat sibi facere auxiliū ꝑ alexandrū. hūc cui aūt capraꝝ fact⁹ ē magn⁹ numis. q; magnitudo alexandri ⁊ ei⁹ fama creuit supra modū subiugata sibi tota asia ⁊ aphrica ꝙ magna pte
c Cūq; cre. frac. est cornu magnū q; īmediate p illas victorias mortu⁹ ē alexāder ānō. xij. regni sui erat is aūt sue. xxiij. ānoꝝ babylone. nec potuit redire ī terrā natiuitaꝝ sue. vt ꝓfusi⁹ dr i scolastica hystoꝝ.
d Et orta sunt cornua q̄ttuor subter ipsū. i. q̄ttuor regna ī q̄bus diuisū ē regnū a
e Per q̄ttuor (lexādri et vētos celi. i. p q̄ttuor principales ptes mūdi vñ oriūtur venti. q; ptolome⁹ lagi fili⁹ regnauit ī egypto. ꝑ philipp⁹ ffr alexādri in macedonia. seleuc⁹ in syria ⁊ babylone. antigon⁹ in asia ſm q; dict̄ glo. f De vno aūt hic describit incursus antiochi epiphanis orti ex p̄dict̄ ꝑ iudeos cū dr. De vno āt ex eis. i. de seleucho rege syrie
g Egressū est cornu vnū modicū. i. antioch⁹ epiphanes q̄ descēdit de seleucho. cū ples fuerūt ī ternecti. Et dicit illō cornu modicū. q; pri⁹ fuit rome obses. vt dr. i. mac. i.
h Et factū ē grāde. s. q; antioch⁹ ī grāte senatu erat de roma vt occuparet regnū syrie. vt dr. i. Dach. i. Et pr̄uanit filiū ffis sui ꝓgenuit. s. seleuci philometoris regno sibi debito.
i Cōtra meridiē. q; ptolomeū reges egypti fugauit de cāpo ⁊ egyptū obtinuit. vt hr. i. mach. i
Egyptus aūt est ī situ meridionali respectu syrie.
l Et ꝑ orientē. q; ī psidē q̄ ē ī oriēte respcū syrie mltos vicit ⁊ sub tributo tenuit. vt ibidē dr. xij. ca.
l Et ꝑ fortitudinē. i. ꝑ irlm vbi de⁹ q̄ ē fortitudo colebatur.
m Et magnificatū ē vsq; ad fortitudinē. i. ꝑ filios isti⁹ q̄ angelor⁹ antiq⁹ custodia vallabant.
n Et deiecit de fortitudie. q; ples eoꝝ idolatrie subiecit.
o Et ꝑ stellas. q; mltos stabiles ī cultu dei occidit. vt. xij. mach. vi ⁊ xij.
p Et vsq; ad prin. fortis. magni ē. i. vsq; ad deū q̄ colebat in irlm. q; ad tps abstulit cultū ei⁹. ⁊ dr sic ei ꝑ malū ex quādā sui rudinē. Vel alr. p principē fortitudinis intelligit summ⁹ sacerdos. q; tūc regebat ciuitatē et tēplū ꝑ quē ꝓcurauit antiochus.
q Et ab eo tulit iuge sacrificiū. q; dicebat agn⁹. q̄ īmolabat vespe ⁊ mane. qa figurabat īmolationē corpis xp̄i qd quottidie īmolat in altari.
r Et deiecit locū sanctificationis. q; antiochus ꝓphanauit templū ponēdo ibi abominandā idolū. vt dr. i. Dach. i. Verūtū. q; hāc nō fecit antioch⁹ ꝓpria virtute sz deo ꝓmittēte ꝓpter pctā ppli puniēda. ideo subditur.
s Robur aūt datū ē ei. i. antiocho.
t Cōtra iuge sacrificiū ꝓpter peccata ppli ifert. ⁊ maxime sacerdotum. q̄ vt dr. i. Dach. xij. Iam nō erant oblati circa altare. sz ꝓtempto tēplo ⁊ sacrificijs neglectis festinabāt principes

•Cūq; eū misisset ī terrā ꝙcu-
cauit[b] ⁊ nemo q̄bat libare arie-
tē de mānu ei⁹. Idcirco[c] aūt ca-
pra magn⁹ facta[d] ē nimis.[e]
Cūq; creuisset fractū est cor-
nu magnū[f] ⁊ orta sūt q̄tuor
cornua subter illud ꝑ q̄tuor ventos celi. De vno āt ex eis[g] egressū ē cornu vnū modicū
[h] ⁊ factū ē grāde[i] ꝑ meridiē[k]
⁊ ꝑ orientē[l] ⁊ ꝑ fortitudinē.[m]
Et magnificatū ē vsq; ad fortitudinem[n] celi et deiecit de fortitudie[o] ⁊ de stellis ⁊ ꝙcu-
cauit eas[p] ⁊ vsq; ad principē fortitudinis magnificatū est[q] ⁊ ab eo tulit iuge sacrificiū ⁊ deiecit locū sanctificationis[r]
eius.[s] Robur aūt datū ē ei[t]
cōtra iuge sacrificiū ꝓpter
pctā[u] ⁊ proiecit veritatē ī terra[x]
⁊ ꝓsperabit[y] ⁊ faciet.[z] Et audi
ui vnū de sanctis loquētez
⁊ dixit[a] vni⁹ scūs alteri nescio cui loq̄nti. Usq; q̄[b] visio[c] et iugi sacrificiū[d] ⁊ peccm̄ desolationis q̄ facta est[e] ⁊ scūarium[f] ⁊ fortitudo ꝙculcabit.[g] Et dixit ei.[h] Usq; ad vesperam ⁊ mane duo milia trecenti[i] ⁊ mūdabit[k] sanctuariū.[l] Factū est aūt cū viderē ego daniel visionem.[m] ⁊ quererem intelligentiam.[n] Ecce stetit in conspectu meo quasi species viri.[o] Et audiui

fieri palestre. ⁊ sic dicitur ibidem q; fecerūt ꝓstibula iuuenū iuxta templū.
u Et ꝓsterne. vitas in terra. i. verus dei cultus.
x Et ꝓspe. ⁊ faciet. sz ſm voluntatem suam.
y Et audiui vnū de sanctis. i. angelis.
z Loquentē alteri nescio cui. ⁊ sic hic dr. q; daniel non hēbat intellectū hui⁹ visionis ad plenū. vt ī. patebit.
a Usq; q̄ visio. i. lex q̄ illūinat intellectū ⁊ q̄ ꝑ dinā reuelatiōz
b Et iuge (hīta est. sacrificiū. i. q̄tidianū
c Et peccm̄ desolationis. i. desolationem templi facta ꝓpter peccata ppli ꝑ positionem idoli in templo.
d Et. scūarium. i. templū. cui⁹ vna ꝑs dicebat scūm. altera scūm
e Et fortitu (sctōrum. do sanctorum. s.
f Cōculcabit. et refert̄ vbū ad oīa p̄dicta excepto peccō desolationis. de quo nō queritur q̄diu calcabitur. sed q̄diu durabit ⁊ dr est vbum trūcatū. quia loquit ad modū doletis hoīs.
g Et dixit ei. s. angelus supior inferiori.
h Usq; ad vesperam ⁊ mane. i. ꝑ successionem diei et noctis erit tantum tempis q̄ sequitur.
i Duo milia trecenti i. sex anni. q. d. ꝑ tm̄ tempus ꝙcalcabuntur p̄dicta.
k Et mundabitur sanctuariū sz ꝓpleto tēpe p̄dicto a pollutione facta ibi ꝑ antiochum q̄ factum legit a iuda machabeo ⁊ fratribus eius. i. Dach. xij.
Considerandum tamen q; tm̄ tpus fuit ab ingressu antiochi in irlm vsq; ad emūdationē tēpli. idolū tm̄ fuit positū in tēplo ꝑ tres annos post ingressum antiochi in irlm. q; idolū nō stetit in tēplo nisi ꝑ tres annos. vt videbit. j. xij. ca.
l Factum est autem. Hic ponitur p̄dicte visionis exposito. et diuiditur in duas partes. quia primo ponit visionis expositio. scdo infertur quedam conclusio ibi. Et ego daniel. Prima adhuc diuiditur in tres partes. q̄ primo exponitur mysterium arietis. scdo hirci. ibi. Porro hirc⁹ tertio cornu modici. ibi. Et post regnum eoꝝ. Prima adhuc diuiditur in duas partes. quia primo notatur desiderium sciendi in daniele. ⁊ modus reuelandi in gabriele. hoc fecit ꝑ mandatum angeli superioris sz ꝑ michaelez scdo ponitur expositio gabrielis. ibi. Aries quem vidisti Dicit igitur.
l Factū ē aūt cū viderē ego daniel visionē. s. imaginariā.
m Et quererem intelligentiam. cū magno desiderio. q; licet eam intelligeret in pte. vt p̄dictū est. nō tm̄ in toto.
n Ecce stetit in conspectu meo quasi species viri. quia non erat vir. sed angelus in specie viri sz michaelis qui erat princeps synagoge. vt patebit infra. x. capitu. ⁊ ideo erat sollicitus vt mysteriū daniel reuelaretur.
o Et audiui vocem viri. id est michaelis in specie viri apparentis.

p Inter vlai.i.apparentis in tali loco.
q Et clamauit ⁊ ait.s.loquendo angelo inferiori.
a Gabriel fac intelligere istū.i.danielē.Et q̄ ptz q̄ mi nisterijs anglor ordo est. b Et venit scz gabriel.
c Et steterit iuxta vbi ego stabā.ad loquendum mecum.
d Cūq; venissz pauēs corrui in faciem meā.H factū ē vt daniel exsis iter anglos ꝓgnosceret fragilitatem humanam.
e Et ait ad me.Intelige fili hois.s.corruptibilis eadē rōne q̄ pr̄ scz vt ꝓgscat suū f Cūm (fragilitatē. in tpe finis cōplebit visio.ex q̄ ptz q̄ hz visio aliq̄ mō sit ipleta in antiocho.tū pfecte ꝓplebit in antixpo in fine mūdi.⁊ nō de ipo ē principal' sens' hr̄ak. vt ꝓdictum est.
g Cunq; lo.ad me col.sū.pn' in terram his ad terraz cecidit loq̄nte anglo.vt magis ꝓgnosceret fragilitatē suā.
h Et tetigit me.ꝓfortādo. i Et statu me in gradu meo.erigēdo me q; pr' iacebā sic q̄drupes ad terrā. k Dixitq; mihi Ego ostēdā tibi q̄ ventur sūt in nouiss.maledictiōis.i.tpe illi' maledicti hois.q̄ ꝓpter abūdātiā malicie ēt maledictio in abstracto.⁊ h ē antixps ꝓprie.⁊ antioch' epiphānes aliq̄ mō.inq̄tū figura antixpi plectēdo cultū dei.vt visum ē.
l Cūm hz tps finē suū.in q̄.s.ista ꝓplebunt m Aries positi q̄busdā pambulis ad expositiōz visiōis. hic gabriel incipit visionē exponere inq̄tū tangit regē medoz ⁊ psarū.⁊ t ptz lēa ex ꝓdict. Ulterius exponit cū inq̄tū tangit regnū grecoz di. n Porro hirc' capraz.⁊ ptz vsq; ibi n Ker primū.s.alexāder vt ꝓdictū ē.q; aūt tps alexādri regis grecie erāt q̄si nulli' mometi.⁊ nō dr primū iter notabiles. o Q. aūt fracto illo.i.mortuo aūt finē naturalē vite sue.q; ꝓ venenū mortu' ē adhuc iuuenis exīs .s. xxiij.an.vtz et ꝓdict⁊ h fcat ꝓ fractionē. p Surrexerūt ꝓ eo q̄tuor.s.cornua.hoc fcat q; q̄tuor reges ō gētes ei' ꝓsurgēt sūl regnātes.⁊ impiū tenētes alexādri ex diuersas ptes. q Ex nō in fortitudine ei'.q; nullū istoꝝ regnoz potuit eq̄pari regno alexādri in fortitudine hz pl' durauerint.q; regnū alexādri valde pax durauit. vt ō.dictū est. r Et post regnū.hic ꝓfir ponit expositiōnē cornu modici.i.antiochi ⁊ antixpi cui' figura fuit antioch' ⁊ h est q̄ ō dr. Et post regnū eoz.s.ꝓcedentium.
s Cū creuerit q̄si ꝓsur.rex impu.facie.i.antioch' q̄ pmissus ē regnare ad puniendū iniq̄tates filioz isrl.q̄ creuerāt numis illis ꝓtib.vt visū ē. Dicit aūt antioch' impudēs facie.q; nulla turpitudinē verebat facere etiā in loco sctō vbi statuit idolū.q̄ locus erat etiā repletꝰ immūdicijs scortantiū cū meretricib.vt dr.ij.Mach.vi.⁊ h factū est p antiochū. t Et intelligēs ꝓpositiōes.q; antiochus callidus erat.⁊ ꝓuenies alios calliditate sua.vt aliter. Intelligēs ꝓpositiones.i.intelligere facies.q.d. daniel q; p ea q̄ faciet intelligēt ista visio q̄ mō ē occulta.
v Et robo.forti.ei' sz nō in viribus suis.q.d.licz sic crescat fortitudo antiochi ad faciendū ista.non tñ h erit ex viribus suis.sed ꝓpter peccata ppli sic dimittet a deo agere.q; sicut frequēter dictū est.deus aliqñ vtitur malis
x Et supra q̄z credi pōt vniuer (ad puniendū bonos. sa vastabit ⁊c.q; nō erat credibile hoib' q̄ ille q̄ erat rome obses deberet sic ꝓsperari ⁊ tam ardua facere.
y Interficiet robustos scz septē frēs q̄ cū mīe fuerūt robustissimi ad tenendū legē dei.vtz.ij.Machab.vij.Et q; nō solū illi occisi sunt interfecti ab antiocho.sz multi alij q̄ noluerūt derelinquere legem dei ideo subditur.
z Et ꝓpm̄ san. fm vo.s.interficiet. s.
a Et dirī do.i.macabeus.i.ad finem intētum ab eo ꝓducet ꝓ opa eius.
b Et cor suū magnificabit.q; antiochus intantū erat elatus ꝓ supbiam quasi crederet habere tarram ad nauigandū ⁊ mare ad ambulandum. vt dr.ij.Mach.v.
c Et in copia rerum oīm occidit plurimos.q; talē occasionē sanctoz fecit per tempalem potentiam sibi a deo ꝓmissam.
a Et contra principem principum consurget.quia cōtra deum surrexit auferendo cultum eius q̄tum ad tps.
b Et sine manu conteretur.quia antiochus redijs de pside pcussus a deo morbo in testino mortuus est.prout habet.ij.Mach.ix. Quoniam aūt sicut dictum est antiochus fuit figura antichristi.ideo littera ista que exposita est de antiocho.iterum melius exponitur et pfectius de antichristo ab illo loco vbi incipit scriptura loqui de antiocho cum' dicitur. Et post regnum eorum scz grecoz quia regnum antichristi ptinet quodāmō ad regnum romanum de quo ortur.vt ꝓdictum est.quod quidem regnum romanum est post regnum grecorum.de quo fit mentio in parte immediate ꝓcedenti vtz. Cum creuerit iniquitates.quia fm testimonium saluatoris Matthei xxiij.immunete tempe antixpi abundabit iniquitas et refrigescet caritas multorum. Consurget rex impudēs facie.q; antixpus ad omne malū erit inuerecūdus. Et intelligens ꝓpositiones.q; antixpus erit callidissimus ingenio naturali.⁊ auxilio diaboli familiaris sibi.q; habebit demonem principem. Roborabitur fortitudo ei' q; excedet omnem terrenam potestatem tpe suo. sed nō in viribus suis.q; nō erit hoc ⁊tute humana sed diaboli ca.in cuius ⁊tute faciet illa mirabilia.deo tñ pmittente Et supra q̄z credi pōt vastabit vniuersa ⁊c.q; ptās antixpi sic subito apparebit q; omnibus admirabilis erit. Et interficiet robustos ⁊c.i.illos q̄ inuenient firmi in lege dei nolentes ei obedire. Et dirigetur dolus ⁊c.i.ad finē intentum ab eo perduceret. licet ad tēpus breue. Et cor suuz magnificabit.quia extolletur sup omne illud quod dicit deus vel colit.vt dicit Apostolus.ij.ad Thessalo. ij. Et in copia omniū rerum occidet plurimos.q; ꝓ fortitudinem milicie ⁊ thesauros diuitiarum naturaliū ⁊ artificialium multos interfecit. Et cōtra principem prin

cipum consurget.i.cōtra deū cultū eius auferens et sibi vsurpās,qui in templo dei sedebit ostendens se tanq̄ sit deus vt dr.q.ad Thes.ij. Et sine manu conteret.q. dns ihs xps cum interficiet spū oris sui,vt ibidem dicitur,sequitur

b Et visio mane et vespe q dicta ē va est.i.p̄ successiōes tpis apparebit veritas visionis ipi' unq̄ tū ptinz ad antiochū cuiq̄tū ptinet ad antixpm vel aliter exponit.vt p mane intelligat tps antiochi qđ fuit primū respectū tēporis antixpi.vt sit sensus. Visio p̄dicta fm q refert ad mane id ē ad tps antiochi. Et vespe.i.ad tps antixpi vera ē,q; i vtroq; sensu hz veritatē,vt visum est,sequitur.

c Tu ergo daniel

d Signa visionem id ē memoriē omen

da eam scribēdo vt postea possit sciri a posteris.

e Quia post mltos dies erit.i.p̄plebit. f Et ego.h̄ ponit quedā rō respectu p̄cedentiū. Et ego daniel langui.cursus timore visiōis et admiratione,sequitur.

g Cūq; surrexissem faciebā opa regis.i.negocia regni. q; sup ipa erat posit' daniel.vt visū est.s. h Et stupebā ad visionē.ppter horrorem malor futuror.

i Ethnō erat q̄ intelligeret.q; hz visio esset ei inter prata in generali.nō tñ oīno i spāli q̄tū ad noīa regū et determinatas psonas. Et q̄ hz spūsctus nō sp revelat ppheten sensū plenarū visiōis,hz solū q̄tū expedit ē p loco et tēpore et psonis p q̄bus fit revelatio.et ppter h̄ ppheta nō itadare scripserūt misteria xpi de futuro sic euāgeliste scribētes historiā de p̄terito. Videret forte aliqs q̄ hec visio nō posset hāl'r exponi de antixpo. P̄rio q; tribulatio q̄ hic describit dr durare p.vi.annos.vt dictū ē qđ non pōt dici ad lēam de psecutiōe antixpi.q̄ durabit tñ ad tres āños et dimidiū.vt dr.j.r.c.et.xij. Secō q; h dr q; in hac tribulatiōe q̄ h describit dz auferri iuge sacrificium iuge aūt sacrificiū nūc est sacrifiū altaris.qđ nō cessabit vsq; ad iudiciū finale fm q dr Matth.vlt. Ecce ego oīb diebz vobiscū sū vsq; ad cōsumationē seculi. Ad primuz dōmq; psecutio antixpi aliqsi accipit stricte p tpe in q̄ antixps psequitur fideles i psona ppria.et sic nō durabit. nisi p tres āños et dimidiū.aliqsi large accipit sicz q; cū h accipit aliqđ de tpe p̄cedēti in q̄ p mīstros antixpi fiet q̄dam dispositio ad ipm p deceptiōes et malas psuasiones. et sic accipit hic duratio illi' psecutiōis. Ad scām dōm q; sacrificat altar tpe antixpi cessabit q̄tū ad solēnitatē,quia tūc misse si celebrabunt publice,hz tñ occulte,ppt rabiē illius psecutōis et sic intelligit hic cessatio iuge sacrificij

I N anno primo. Hic ponit octava visio. Ca.LX. q̄ fuit facta in anno p̄rio darij q̄ occidit balthasar. Postq̄ daniel descripsit vltime tribulatiōis totalē decursū et principalē eius afflictū.vt visū ē in duobz capīb.h̄ ostendit describit eiusdē tribulatiōis solatiū qđ maxime erit ipīs fidelibz ex cōsideratiōe passiōis xpi. Igitur causa materialis ē de.lxx.hebdomadis determinatis et p̄cisis vsq; ad passionez xpi q̄ maxime erit imutāda tempore antixpi. Causa finalis vt ostendat ihs expiatiōis peccati p mortē xpi.et p hoc detur cōsolatio xpifidelibz in tribulatione antixpi et ītis. Causa efficiens est inscrutabilis spūsctus tī faciēs daniēli ostēdi petītū suū et desiderātū et postulatū remedū. Causa formalis i diuisione ostendit q̄ talis ē q; p̄rio ponit meritū oīonis,secō modus revelationis. ibi. Cūq; loqrer. Primū est ex pte danielis.scām et parte angeli revelātis. Circa primū tria notant.primū ē de

copia rex oīm occidit plurimos. Et ō p̄cipē p̄cipuz ostendit et fine mālo ostendet. h Et visio vespe et mane. q̄ dicta ē va ē Tu ḡ visionē sigā q; p mltos dies erit. et ego daniel lāgui et egraui p dies. i Cūq; surrexissē faciebā opa regis. et stupebā ad visionē et nō erat q̄ interpraretet.

I N anno primo .IX. darij filij assueri de

semine medor. q̄ ipauit super regnū chaldeor. r anno vno regni ei. s Ego daniel intellexi i libris nūer annorū de q̄ fact ē p̄mo dñi ad hieremiā pphaz vt ostenderetur desolatiōis in ipm septuaginta anni et posui faciem meam ad dominū deū meum rogare et deprecari in ieiunijs. sacco et cinere et oraui dñm deū et cōfessus

bita p̄ditio orātis.secūdū p̄fessio penitentis ibi. Et oraui deū tertiū intētio petēti. ibi. Et nūc dic. Circa primū p̄sideranduz q; debita p̄ditio orātis ē q; attēdat debitū tps orādi h̄ fac daniel h̄.q; intellexit q; appropinquabat tps a deo p̄missum de liberatiōe pplī. et hoc est qđ dicitur.

I N anno p̄rio darij hr̄ aduertendum q; iste assuerus nō ē iste sub q̄ historia hester fertur est.q; ille fuit post p magnū tps.hz iste assuerus ē ille q̄ supradictus est astiages.et hoc est qđ subditur.

b De semie medor.q; dar' victo balthasar transtulit regnū ad medos. c Cui impauit sup regnū chaldeor. p̄rim' nō simplr et absolute.hz prim' de p̄dicto semie hz medor. d Annorno.i.p̄rio fm modū loquēdi hebraicū.vt dr Hesi.i. Factū ē vesper mane dies vn'.ad ē prim'. e Ego daniel intel.in libris hieremie.

f Numer annor rē. Et nota q; iste cui revelabant dīna secreta nihilomin' tñ scripturā hieremie.et alior pphar legebat ō illos q̄ addētes de p̄rio ingenio dedignātur videre dictā alior.scriptura aūt illa de q̄ fit h̄ mētio, hr̄ hiere.xxv. Cū ceperint impleri in babylone.lxx.anni visitabo vos.et suscitabo sup vos vbū meū bonū et reducā vos ad locū istū rē. Cōpletionē aūt annor appropiquāt intellexit p tpa regū q̄ regnauerāt a principio desolatiōis in ipm vsq; ad tpus illud p q̄ fuit oīsum Esdre.i.c. q; hec desolatio fuit copleta anno.iij.cyri.ante cyr vo darius medus regnauit duobz annis.et sic cōplementū desolatiōis distabat tūc.v.annis.et principio serui.q; cyr' de q̄rto āno suo regnauit tñ i principio ali dictū cōplemētū.vt ibidē dictū fuit. g Et po.fa.me.ad do.i.attentionē mēt et facie corpis.qm̄ vsa facie vsus in ipm orabat vt dictū ē.s.vi. h Rogare.ferueter i Deprecari.p̄severāter. k In ieunijs.vt simul fieret deo sacrificiū p spūs oīoem.et p carnis ei' macerationem.q; scribit Thobie.xij. Bona ē oīo cū ieunio. l Sacco.i.cilicio m Et cinere.i.recordatiōe fragilitatis humane.h erat modus iudeor qñ erant in afflictiōib positi ponere cinerē sup caput in signū humiliationis.q; dr Eccl. xxv. Oratio humiliātis se nubes penetrabit. hz vī h q; Daniel peccaverit orādo p liberatiōe pplī.q; talis oīo vī p cedere ex quadā dubitatiōe.ne impleret vbū dei dictuz p Hiere.de liberatiōe pplī tempe determinato.et h vī importare defectum fidei. Dicendū q; daniel orabat p diuine p̄missionis implētione.non q; dubitaret de dei fidelitate.sed vt ostenderet se gratū deo de p̄missione p̄ facta. Item daniel sciebat p̄missiones diuinas impleri p orationes bonor.q; sic de' ordinat aliqđ futurū.ita et et modū eueniendi.q; vtrūq; cadit sub diuina ordinatione scilicz res et suus modus,et ideo orabat impleri pro

missionem a deo factam. Item ꝓmissiones diuine ī sacra scriptura sp intelligẽde sunt sub ꝯditiõe scz nisi põatur ipedimẽtũ ex pte illi⁹ cui ꝓmissio fit deũ offendẽdo, vñ dr Hiere. xviij. Subito loqr de gẽte ⁊ de regno vt edificẽ ⁊ plantẽ illud. si fecerit malũ in oculis meis, vt non audiat vocẽ meã penitẽtiã agã sup bono qđ locut⁹ sum, vt faceret ei. Timebat aũt daniel ne filij isr̃l ꝓpter peccã sua posuissent ī pedimentũ dine promissionis, ⁊ ideo orabat dñm ad tollẽdũ istud ipedimẽtũ si esset. Per ꝑdicta pat⁹ argumẽtũ, qr nõ dan̄elis non ꝓcedebat ex aliq infidelitate sz magis ex bonis cãis

n Et orani dãm. h ꝓfir descriptiõ ꝓfessionis penitẽtis, vbi notandũ qꝺ daniel assumit in se ꝑsonã ꝓpli isr̃l. qr nõ erat tal⁹ etatis, nec ꝯditiõis qꝺ talia mala egisset qñ fuit trãslat⁹. qr puer erat sanctus. Iz peccãm ꝓpli isr̃l dicit peccãm suum incẽtũ erat ꝓpli ill⁹ mẽbrũ. Procedit ãt sic qr ꝓfidẽdo primo narrat malicias detrahentes, secdo removet circũstãtias ereuntes ibi. Nõ obediumꝰ, tertio exaggerat ꝯditiones aggrauãtes ibi. Et stillauit

Et nota qꝺ in oibꝫ istis attribuit deo iustitiã, ⁊ sibi ⁊ ꝓpl̃o isr̃l iniustitiã. Circa ꝓmũ notandũ qꝺ malicie detrahentes sunt ꝯ bonos mores omittẽdo ꝓcepta ⁊ faciẽdo ꝓhibita, dicit igit̃ preponẽs dei magnitudinẽ ⁊ clemẽtiã, vt ꝑ⁹ peccãm ꝓpli grauius appareat. o Obsecro dñe deus magꝝ supponet oibus q̃ possum⁹ de eo cogitare vel dicere. p Et terribilis, trãsgressores punies. q Custodies pactũ, promissa implẽdo. r Et miam, vltra promissa addẽdo, sed q̃bus hic fit subdit⁹. s Diligẽtibꝫ te ⁊ corde et ope. Alter⁹ incipit peccã ꝓfiteri dicẽs. t Peccauim⁹ in oĩ genere peccãi, i. qđ explicat ꝓfir. v Iniqtatẽ fecim⁹, ꝯ boies. x Impie egim⁹, ꝯ deũ, pietas enĩ est cult⁹ diuinus, ⁊ iõ ipietas ẽ recessus a debito cultu diuino.

y Et recessimus a mãdatis tuis, ea totaliter deserẽdo.

z Et declinauim⁹, ꝓpõ paulatĩ ꝓtrariũ agẽdo. qr nõ statim decidit hõ in ꝓfundũ peccãi. Dicit aũt a mãdatꝫ tuis, ꝓpter ꝓcepta moralia. Ac iudiciis, ꝓpter iudicialia.

a Nõ obediumus. Hic ꝓfir removet circũstãtias ereuntes q̃ sunt ignorantia ⁊ infirmitas. Primuz removet ꝑ hoc qꝺ ꝓpl̃us isr̃l fuit inobediens vbis ꝓphar ex ore dei loquẽtiũ. Secõm removet ꝑ ꝺ qꝺ nõ solũ vulgares boies peccauerũt, imo etiã illi qui credebant esse viri ꝓfecti in ꝓpl̃o, ⁊ hoc est qđ dicit. a Nõ obe. ser. tu. ꝓphe. q̃ lo-

b Regib⁹ nr̃is. pr̃i. (sunt in no. tuo. nõ ex capite ꝓprio. no. ⁊ pa. nostris. i. sacerdotib⁹. qui q̃si ꝑces habebant.

c Omniq ꝓpl̃o terre. hoc addit vt nemo appeat ereuntibus.

d Tibi dñe iustitia. qr ista mala incurrimus ꝓpter peccã nr̃a. sequit.

e Tibi aũt dño deo nr̃o miserationes. qr citra ꝯdignũ punisti nos. Et nota qꝺ frequẽter ꝺ repetit eãdẽ sñiaz sub aliqs vbis oĩdẽdo ꝺ iniusticiam ⁊ miam. et ꝓpli isr̃l iniqtatẽ, tal eni est ꝯditio loquentis et affectu ⁊ plurãdẽtis iudicẽ vt ipm moueat ad clemẽtiã.

f Et stilla. ꝺ scribit ꝯditiões aggrauãtes q̃ sunt obstinatio in peccõ. ⁊ ingratitudo ꝺ bñficijs acceptis que patet ex ꝺ qꝺ licz dñs permitteret eos panlatim ad eoꝝ correctionẽ. ⁊ mitteret ꝓphas ad reuocãdũ eos. nõ sunt tñ reuersi ad rogandũ dñm. ⁊ regrandũ de pẽna correctionẽ. Iz obstinati sunt ī malꝫ suis. ꝓpꝝ qđ finaliter venerũt maledictiones sup eos scripte in lege moysi Deut. xxviij. vbi maledicunt trãsgredientes legẽ dñi. ⁊ hoc est qđ hic dicitur.

f Et stilla. sup nos maledi. nẽ. ⁊ bñ dicit stillauit. qr non simul⁹ vno impetu descendit sẽ eos ꝺ punitio. sed primo paſſi sunt aliquas ꝑsecutiones

quã posuit nobis ꝑ seruos suos ꝓphas ⁊ ois isr̃l puaricati ſ legẽ tuã, ⁊ declinauerũt ne audirẽt vocẽ tuaz ⁊ stillauit sup nos maledictio ⁊ detestatio q̃ scripta ẽ in libro moysi serui dei quia peccauim⁹ ei⁹. Et statuit terminos suos q̃s locut⁹ ẽ sup nos ⁊ sup ꝓncipes nr̃os q iudicauerũt nos⁹ vt ꝺ ꝑducerent ī nos magnũ malũ, q̃le nũq̃ fuit sb oi celo, Iz qđ factũ ẽ in ier̃m, sic̃ scriptũ ẽ ī lege moysi. Oẽ malũ ꝺ venit sup nos ⁊ ñ rogauimus faciẽ tuã dñe deus nr̃. vt reuteremur ab iniqtatibꝫ nr̃is, ⁊ cogitaremꝰ veritatẽ tuã. Et vigilauit dñs sẽ malicias ⁊ adduxit eã sẽ nos Iust⁹ dñs de⁹ nr̃ in oibꝫ opibꝫ suis q̃ fecẽ. Nõ enĩ audiuim⁹ vocẽ eius. Et nũc dñe deus nr̃, qui eduxisti ꝓpl̃m tuum de terra egypti in manu forti,

ꝓticulares ad eorum reuocatiõem ⁊ correctiõem antequã totaliter caperentur ꝑ nabu. vtz ex decursu. iij. lib. Reg. ⁊ ij. Paral. Sequitur.

g Et sta. sermo. suos ⁊c. i. stabiles ostendit in punitione nostra iusta. sequitur.

h Et sup nudu. in nos malum ⁊c. Figura hyperbole est ad designandum magnitudinem siue tribulatiõis vel fm veritatem histore pot hoc exponi de templi ꝓbustione in q̃ deus colebatur, ⁊ tale malũ nõ fuit factum alicubi. qr in nullo alio loco erat tẽplum deo celi dedicatum.

i Et non ro. fa. tuã. do. de us noster vt reuer. ⁊c. in quo ostenditur eoꝝ obstinatio.

k Et cogita. veri. tuam. in puniendo nos.

l Et vigi. do. sup mali. nr̃az. s. sup maliciam culpe

m Et addu. eam sup nos. puniendo nos iuste. Cetera patent.

n Et nunc dñe. Hic consequenter declarant intentio postulantis. et primo q̃ntum ad petitionis materiam. secundo q̃ntum ad impetrandi fiduciã. ibi. Prio ꝓpter temetipm. tertio q̃ntum ad petentis instantiam et devotiõem ibi. Fraudi domine. Circa primũ considerãdum qꝺ materia siue petitionis est duplex. Iz amotio mali ⁊ collatio boni. Ad impetrandũ primũ reducit ad memoriam malũ seruitutis egyptiace ab eis amotũ ꝑ dñm qr modꝰ magnifici ẽ dare citꝰ bñficiũ postulatũ qñ ꝑcedẽs bñficiũ ad memoriã reducẽ vt ꝺ. iij. exo. ⁊ hoc ꝺ

Daniel in ꝓposito.d. n Et nūc dō deus noster qui edu.pplm tu.de ter.egr̄p.in ma.fo.pharaonē pcutiendo ⁊ mirabilia ꝑ pplō tuo faciēdo q̄ nō poterāt fieri nisi vtute infinita. a Et feciſti tibi nomē.q; p illud factum nomē dñi publicatū fuit q̄ſi p vniuerſam terram.

b Sedm diē hanc id ē vtz in hac die q; filij iſrl' tūc diſp'ſi per orbē narrabāt ea que dñs ꝑ eos fecerat in egypto.ſequitur.

c Auertat obſecro ira tua ⁊c. metaphorica eſt locutio.de' enī dr̄ aſcr qñ punit q; ad modū iratꝰ ſe habet ⁊ ſic daniel petit punitōis amotionē

d Ciuitate tua ieruſalē.in q̄ vigebat cultus diuinus ex diuina electione.

e Et a monte ſcō tuo in q̄ erat templū q; illa ꝯs ciuitat' ieruſalē in q̄ erat templū erat mōtuoſa.ſe

f Quia vērūm et (quīā pplus tuꝰ in obpro briū ſunt oīb' ꝑ circūciuitū nr̄m q; nō ſolū mō babylonij captiuauerūt filios iſrl. ſz etiā aſſirij ⁊ alij ppli q̄ erāt in circūitu eorū.m'tos detinebāt captiuos.de filijs iſrl.

"⁊ feciſti tibi nomē^b ſm diē h.ic peccauim^o.iniq̄tatē fecim^o dñe i oēm iuſticiā tuā^c Auertat' obſecro ira tua et furor tuꝰ a ciuitate tua hieruſalem^c ⁊ a monte ſcō tuo ꝓpter pcta eni nr̄a ⁊ iniq̄tates p̄rm nr̄or^m iſrl ⁊ populꝰ tuꝰ i obprobriū ſt' oīb' p circūitū nr̄z. Nūc g̃ exaudi dñe nr̄ oꝝ ſerui tui ⁊ p̄ces eiꝰ^g ⁊ oſide faciē tuā^h ſuper ſctūariū tuū qđ deſtruz ē. ⁱ ꝓpt' temetip̄m inclina de^o me^o aurē tuā ⁊ audi.api oc'los tuos ⁊ vide deſolatōnē nr̄am ⁊ ciuitatē ſup quā inuocatū ē nomen tuū. Neq; eni i iuſtificatiōib' nr̄is p ſternim^o p̄ces añ faciē tuaz ſz i miſeratiōib' tuis m'tis

"Exaudi dñe' placare dñe. "attēde ⁊ fac" ne moreꝝ^o p ꝓpter temetip̄m dꝰ me^o.qa nomē tuū inuocatū ē ſup ciuitatē ⁊ ſup ppl'm tuū' Cūq; adhuc loq̄rer^q ⁊ orarē^r et ꝓfiterer pcta mea ⁊ pcta populi mei iſrl.vt p̄ſterneret p̄ces meas i ꝓſpcū dei mei ꝑ monte ſcō dei mei^s adhuc me loq̄nte i oꝝe mea^t ecce vir gabriel^u quē viderā i viſione a p̄cipio^v cito volās^w tetigit me^x in tēpe ſacrificij veſpertini. ⁊ docuit me ⁊ locutus eſt m̄, dixitq; ^y daniel nūc egreſſus ſū vt docerez te ⁊ intelligeres^z Ab exordio p̄cū tuaꝝ^a egreſſus ē ſmo. ^b Ego āt veni vt īdicarē tibi^c q; vir deſideriox es^d Tu āt

acceptabilis.nō autem illa in qua ſunt multa vba multiplicata ſine attentiōe animi ⁊ deuotiōe.q̄lis ē oīo ethn

a Et docuit me.de futuris ad (nicoꝝ.vt dr̄ Matth.vi. cōſolationē ppli iſrl'. b Dixitq; daniel.nūc egreſſus ſum vt docerē te ⁊c. Dicunt' aūt angeli egredi qñ mittūtur ad nos a fr.cie dī nō q; ab eius ꝓſpatione recedāt. ſz q; ad nos q̄ ſumus remoti accedunt.

c Ab exordio p̄cū tuaꝝ.hoc dicit vt oſtendat oꝝem danielꝰ acceptā coram deo.

d Egreſſus eſt fmo id eſt dei ſenteūa de futuris.

e Ego aūt veni vt īdicarē.ſ.dei ſniam.

f Quia vir deſideriorum es ꝑ deo amabilis.vel aliter. Deſideriox.i. deſiderans ſcire ſecreta dīna ad dei laudem ⁊ populi liberationem.

g Tu aūt animaduerte fmonē ⁊ intelligē. Frequenter excitat eum angl's ad oſtendū magnitudinē ⁊ altitudinē dīni ſecreti ſibi reuelādi. q; aduētus xp̄i apd hebreos habebat' p maximo ſecreto. Id qđ

g Et oſide fa.tu. hic ponitur ſcōm qđ eſt materia ſiue petitōis.ſ.collatio boni.

h Sup ſanctuariū tuū ⁊c.q.d. reſtitue ciuitatē ⁊ templū in ſtatū priſtinū. i Propter temetip̄m.h' ſcdo tāgit ſpetādi fiducia.q; vnuſquiſq; dīne bonitati ⁊ clemētie et ſi ꝓprie iuſticie.⁊ hoc eſt qđ dicit Propter temetip̄m .i. ꝓpter bonitatē tuā.inclina deꝰ meus. l2. Exaudi dñe hic deſcribit oratꝝ inſtātia cū dr̄. Exaudi dñe p̄ces beni gne audiēdo. l Placare.offenſam remittendo.

m Attende ⁊ fac.nobis conſolationē ꝓfectā tribuendo.

n Ne moreꝝ.q; tps iſtat i q̄ promiſiſti conſolatōz dare nobis. o Propter temetip̄m.vt.ſ.vitas tua cūctis appareat ⁊ bonitas.⁊ vt cultus tibi debit' conſoluat.ꝓpter qđ ſubdit. Quia nomē tuū eſt inuocatū ſup ciuitatē ⁊c.

p Cunq; adhuc loq̄rer.deſcripto merito oīonis ex pte danielis.h' ꝓfit ponit' modus reuelatiōis ex pte gabriel. ⁊ diuidit' in duas ptes.q; prīo ponit' danielis exercitatio ſcdo ei facta reuelatio ibi. Ebdomadas. Circa primū dicit ſic. p Cūq; adhuc loq̄rer.ꝓfitendo dei iuſticiam ⁊ potentiā. q Et orarē.inuocādo eī' clemētiā. r Et ꝓfiterer pcta ⁊c.ad impetrandū indulgētiam.

s Adhuc me loquēte.in q̄ oſtendit velocitas exauditōis diuine. t Ecce vir gabriel.q; in ſpē viri angl's apparebat. v Quē viderā in viſione a principio.i.in viſione deſcripta.ca. p̄ce. x Cito volās.in q̄ exprimit' p̄m, ſtitudo angelox ad exequendū dei mandatum.

y Tetigit me.excitādo ⁊ ꝓfortādo. z In tpe ſacrificij veſpertini. Ex q̄ ptz q; a mane vſq; ad veſpam orauerat daniel. Patet etiā q; p̄dicta vba oīonis plata fuerūt cū magno tractu tpis ⁊ meditatiōis.⁊ talis oratio eſt deo

denotandū. lxx.interp̄tes illud Eſa.ix. Vocabit' nomen eius admirabilis.cōſiliarius.deus fortis ⁊c.ſic tranſtulerunt. Nomen eius magni conſilij angelus.⁊ in h̄ officium eccleſiaſticū ſequit' tranſlatiōem eox. q; ſic accipit' in introitu miſſe maioris i natiuitate dñi. b Septuaginta hebdomadas. Hic cōſequenter ponitur reuelatio facta danieli.et diuidit' in duas ptes.q; primo ponit' reuelatio ipa.ſcdo ipius reuelationis expoſitio ibi. Scito ergo et animaduerte. Circa primum conſiderandum q; daniel motus ex conſideratione ꝓphetie Hieremie.orabat ꝑ cōſolatione populi iſrael ⁊ liberatione eius de captiuitate babylonica.vt viſum eſt in principio capi. Et dominꝰ qui plus dat q̄ ab eo petatur ex abundanti non ſolum ſibi hoc futurum reuelauit.ſed etiam liberatiōem faciendā per chriſtum cuius erat figura illa liberatio de captiuitate babylonica.et ſic dominus reuelauit danieli plenū intellectum ꝓphetie.quia in illis ſeptuagin.annis in fine quorum liberatio captiuitatis babylonice facta eſt figuratus fuit numerus ſeptuagenarius hebdomadarū. In cuius fine erat fienda liberatio perfecta per chriſti paſſionem. Ad intellectum autem dicendorum duo ſūt hic premittenda.primum eſt qualiter accipienda eſt hic hebdomada.ſecundum eſt quantum continent ſeptuahebdomade. Circa primum ſciendum eſt q; hebdomada idem eſt qđ ſeptena.⁊ ideo aliqui dixerunt q; hic accipit' ſeptena vel hebdomada vbilcorum.quarum quelibet cōtinet.l.annos. Alij aūt dixerūt q; hic accipit' hebdomada centenariorum quaꝝ q̄libet cōtinet centum annos. Sed vtrūq; iſtox parz falſum.primo qz adhuc non eſſet ablatum ſacrificium. ⁊ poſtea de hieruſalem. nec

ciuitas hierlm destructa p ducem populi romani, qr ille hebdamade nō essent ꝑplete. Cōtrarū aūt manifeste apparet vm, qr ante ista miſſ tpibꝫ ciuitas irlm destructa est p romanos, r p ꝫis sacrificiū ablatū est inde r hostia r oblatio, qr nō est licitū iudeis, talia offerre alibi. Item nūqꝫ inuenīt in scriptura hebdomada iubileor vel centenarior, ſz bñ inuenīt hebdomada dierū. Leui. xxiij. vbi agit de festo pentheco, r hebdomada annor. Leuit. xxv. vbi agit de iubileo, r nō exponere hūc passum de hebdomadis iubileor vel cētenarior est ficticiū, cū talis hebdomada vel septena nō inueniat alibi in scriptura. Itē iudei nūqꝫ accipiūt hebdomadā centenarior vel iubileor nec aliq eor vnqꝫ exposuerūt sic istū locū. et nō xpiani q sic volūt exponere magr iudaizāt in hoc qꝫ ipi p bꝫ cōcludētes q p locū istū nō potest ꝓbari. Christi aduentū esse ꝑpletū. Alio mō pōt accipi hebdomada vel septena dierū, sicut accipit cōiter, r hoc mō nō pōt accipi hic, qr totum tps, lxx. hebdomadar nō ꝓtineret vltra annū et dimidiū, r sic qd hic ꝑdicit implēdū in illis, lxx. hebdomadis fuisset implerū infra annū r dimidiū. Tertio mō accipit hebdomada vel septena annor quarū q̄libet cōtinet, vij. annos, r hoc mō, oportet q accipiat hic p locū a divisione, qi nullo ꝑdictor modor pōt accipi, nec alr mo dus pōt rōnabiliter dici ab eis, cū nō inueniat hebdomada aliter dicta in scriptura, nec etiā in vsu cōiter loq̄ntū. Sed adhuc restat dubiū q̄liter accipit hic annr, qr vt dictū est hic iste hebdomade sunt annor r sic acceperūt etiam oēs expositores tā hebrei qꝫ catholici. Sed dubiū est vtrū isti anni intelligant lunares vel solares, q distinguunt abinuicē, qr annus lunaris est breuior anno solari. xi. diebus. Dicit igit Beda r aphrican r expositores catholici cōiter ipos sequētes q iste. lxx. hebdomade sunt annor lunarū. Douent aūt ad hoc dicendū q iudei sic cōputant vt dicūt. Itē p hoc q in lra iste hebdomade dicunt abbreuiate, r sic videtur intelligi de hebdomadis annor lunarū q̄ sunt breuiores qꝫ hebdomade solarū. Sicut enī annus solaris excedit annū lunarē in. xi. diebus, sic hebdomada vna annor solarū excedit hebdomadā annorū lunarū. in. lxxvij. diebus. Ꝓz bꝫ dictū nō vt vm. prio qa iudei nō ꝓputāt p annos lunares ſz solares, alr sequeret q pascha eor iā circūisset totū annū, ita q celebratū fuisset in quolibet tpe anni, qr tenent facere pascha demanda to. xiiij. luna primi mēsis. Si igit ꝓputaret p ānos lunares seqret q reuoluto āno pascha eor celebraret p. xi. dies ad solennitatē paschalē ꝓcedēs ānī, r sic ꝓsit ō aliis solēnitatibꝫ paschalibꝫ. Ex q̄ ptz q infra, satis breue tps celebraret in oibꝫ tpibꝫ ānī, qd manifeste ptz fm ex vsu eor. Et nō dōm q ꝫ iudei incipiāt annū a prima luna xpī quion eqnoctio vnali, nō p emboliſmos fit eōtio tpis apudeos, qr tertius annr apd eos hz. xiij. lūationes. Tres qd dr q hebdomade dicunt h abbreuiate, nō vz, qr i hebraico dr. pcise, r sonat, ac si diceret q illud tps, ē determinatū r taxatū a deo, ita q illa abbreuiatio nō sonat hic diminutionē ſz magr determinationē tpis r ꝑfinitionē. Itē expositores iudeor sup locū istū nūqꝫ fecerūt mentiōez de annis lunaribꝫ ſz tm de solaribꝫ. Ex q̄ ptz q sunt accipiēdi ānni solares, alr nō haberem argumētū ꝯ iudeos cū nullus eor mō ꝑdicto accipiat. Itē in toto ve. te. fit cōputatio p annos solares, r oēs sic ꝓputāt, sic manifeste ptz in Beñ, r in aliis libris. Ex q̄ ptz q dictū bede r africani r aliorū seqntū supponit fm. Sic igit ptz primū. s. q̄liter hebdomades sunt accipiēde. s. hebdomades annor solarū. Annus aūt solaris ꝓtinet. cccl xv. dies, annus aūt lunaris minor ē. xi. diebus vt dictū ē. Secōm q̄ est ꝑmittēdū est qtū tps ꝓtinet iste. lxx. hebdomades, r ptz defacili q cccxc. annos solares, qr q̄libet hebdomada cōtinet, vij annos. si vero multiplicent. lxx. p septē. resultant. cccxc.

His visis accedendū ē ad exponēdā lram, r circa hoc ponēda ē r reprobāda q̄dā expositio q apd iudeos ē cōmunior r celebrior, r est talis expositio ra. sa. Iste igit ra. sa. incipit ꝓputationem. lxx. hebdomadarū a destructōne templi facta p nabu, r dicit eas ꝓpletas in destructiōe secundi tēpli p Titū r Vespasianū, ita q tps medium inter istas duas destructiones fm ipm non ꝓtinet nisi. cccxc. annos in quibꝫ licet ppls istr sustinuerit aliqs aduersitates, tñ cū hoc habuit aliqs ꝓspitates, qr tenēt de captiuitate babylonica r templū fuit reedificatū r ciuitas r sacerdotes r principes in pplo ꝓprijs legibꝫ vti permissi sunt. Sed post destructiōem scdaz p Titū r Vespasianū cōpletis hebdomadis ꝑdictis sunt in ꝑfecta captiuitate in qua dimittit eos deus vt dicit ra. sa. vt p hoc deleant a peccatis r puniant ꝓteritis r mereant q visiones ꝓphaz de xpo ipleant, r ista captiuitas durabit vsq ad aduentū xpi. Sic igit adaptat lram. Variat tñ lraz aliq mō accipiendo in aliquibꝫ locis aliter qꝫ habeat trāslatio nra, vt videbit exponendo lram. Dicit igit sic. Septuaginta hebdomades. i. septuaginta septene annor ꝓtinent tps ꝑdictū. Precise sunt, hec ē lra hebraica, fm eū. i. cū ꝑcisione diffinite a deo, ita q non sunt plures nec pauciores. Sup pplm tuū. s. istū. Et sup vrbē sanctū tuaz scz hierlm a prima destructiōe q facta ē p nabuc, vsqꝫ ad scdam q futura est, ad hoc vt ꝑfecte puniant de malefactis suis, ꝓpter qō sequit. Et ꝓsumet ꝑuaricatio. i. vt desistāt a ꝑuaricatiōibꝫ suis, r p hoc mereant apud deū q deleat iniqtas eor. Et adducatur iusticia sempternū. i. vt in sempiternū iusti fiant, r tūc finaliter. Impleat visio r ꝓphetia. i. ꝓmissiones facte p ꝓphetas de xpo. Et vngat sctūm sanctor, vbi enī nos dicim sanctus. Ra. sa. dicit sctū. Et in hebraico nō est distinctio, qr eodem mō scribitur r ꝓnūciat in neutro r in masculino. Sic igit exponit. Ungatur sanctū sanctor. i. templū qd reedificabit p messiaz r archa testamēti r alia vasa sanctuarij. Scito g. hic ponitur explicatio ꝑdicte visionis magis in ꝑticulari, qd sic exponit Ra. sa. Scito ergo r animaduerte, verba sunt angeli danielē excitantis ad attentiōem. De exitu sermonis, ita q vbi dicimus ab exitu. ipe dicit de exitu. vt per ꝓpositionē ꝓiunctam nō designet terminus a q̄ sit inchoienda ꝓputatio, sed denotet materia de q̄ angelus fuit loqui. qr supra dixerat danieli. Ab initio precū tuarum egressus est sermo. vt sit sensus. Tu daniel scito r animaduerte de exitu sermonis vt iterū edificet irlm. i. intellige diligēter qualiter fmo egressus a deo de edificatione hierlm sit intelligēdus. qr vsqꝫ ad xpm ducem hebdomades septem. i. vsqꝫ ad Cyrum q̄ dictus est xpus. Isa. xlv. Hec dicit dns xpo meo cyro ꝛc. Ipe enī fuit dux iudeorum ineꝫtum ꝑcepto eius reducti fuerunt de captiuitate babylonica, r a destructione templi r ciuitatis facta p nabuch, vsqꝫ ad primū annū cyri fuerunt q̄nquaginta duo anni q̄ faciūt septē hebdomades annor. i. lxx. annos, r adhuc vltra tres annos, sed angelus nō numerabat nisi hebdomades pfectas. Tres aūt annos qui ptinent ad hebdomadā sequētem dimisit, qr numerant cū hebdomadis sequentibꝫ. Et hebdomadis. lxij. reuertet, ita q vbi dicimus hebdomades. lxij. in ntio, ipe ponit in ablatiuo, r hoc fit sine mutatione littere hebraice, qr oia nōia hebraica sunt indeclinabilia, ita q nō est variatio ibi p casus, sed tm p plurale r singulare. Et vbi dicimus Et iterū, ipe dicit. Reuertet, qr in hebraico satis ꝓsimiliter scribunt. Sic ergo exponit. Et hebdomadis. lxij. i. in tempe qō fuit a licentia data p cyrū reuertendi vsqꝫ ad destructiōem facta p tytū. Reuertet scz pplus de captiuitate. Et edificabitur platea, id est, ciuitas. Et murus in

angustia tpm q; in tpe illo toto habuerũt aliqua pspe-
ra, vt ptz in reddit captiuitatis & reedificatione tẽpli
& cõsimilib;. & ẽt aliqua aduersa. Et post hebdomades
lxij occidet xps. i. agrippa rex de q̃ legit Act. xxvi. q̃ fuit
ter in iudea. & sic ỏr xps ꝓpter hoc q̃ reges iungebant. sic
de Saule dr. ij. Reg. i. Quare nõ timuisti mittere ma-
nũ in xpm dñi. Iste aũt agrippa vt dicit Rab. sa. occi-
sus est circa illa tpa in qbꝫ destructa est ciuitas p Tytũ
& vespasianũ. Et nõ illi. sic eñ est in hebraico. vbi dici-
m;. Et nõ erit illi ꝓphus q̃ eũ neget; est. sic ḡ exponit.
Et nõ illi. i. ipe agrippa nõ erit. q; p morte tollet de me-
dio. Alij aũt iudei moderni hoc addũt sic. Et nõ ei. i. non
agrippa nec aliq̃ alter decetero de gẽte iudeoꝝ. quousq;
veniat xps promissus in lege & ꝓphetis. Et ciuitate & san-
ctuarũ dissipabit ꝓphs cũ duce venturo hoc exponit sic
& nos de destructiõe hierlm & tẽpli facta p ducẽ ꝓphi ro-
mani. Et finis eius vastitas. i. finis ꝓphi romani. q; ille
ꝓphs & oẽs aduersarij iudeoꝝ finaliter vastabunt p regẽ
messiam. Et vsq; ad finez belli statuta desolatio. ita q;
vbi dicim;. Post finẽ &c. ipe dicit vsq; ad finẽ &c. q̃ ex
ponit sic. ꝛtinuãdo pdictũ. q; licet oẽs aduersarij iudeoꝝ
rũ vastent finaliter p messiam. vt dictũ est. tñ statuta. i.
a deo diffinita desolatio ciuitatis hierlm & regni iudeo
rũ erit vsq; ad finẽ belli. s. gog & magog. de qbꝫ loquitur
Ezech. xxxviij. Et deuincent p regẽ messiam. & tũc resti-
tuet ciuitas hierosolymitana & regnũ iudeorũ. vt dicit
iste Ra. sa. Cõfirmabit aũt pactũ multis hebdomadas
vna &c. q; in vltima septena annoꝝ fuerũt treuge inter
ꝓphm romanũ & iudeos. qs treugas vocat hic pactũ. s.
pacis. qz iudei cito fregerũt treugas & rebellauerũt. & sic
i medio illi⁹ hebdomadis. s. in q̃rto anno. venit exerci-
tus roman⁹ & dissipauit ciuitatẽ & templũ & captiuauit
ꝓphm. & sic deficit hostia & sacrificiũ iudeoꝝ. q; ñ ẽ eis li
citũ talia facere extra hierlm. & hoc ẽ q̃ ỏr. Et in dimidio
hebdomadis. s. in vltima eius medietate. Deficiet ho-
stia & sacrificiũ in tẽplo. i. in loco vbi fuerat tẽplũ. Et
abominatio desolationis. q; ibi fuit statua hadriani i
patoris posita in loco vbi steterat archa. Et vsq; ad cõ-
sumationẽ & finẽ belli gog. s. & magog. Perseuerabit de
solatio iudeoꝝ. q; deuict⁹ gog & magog p messiam re-
stituet regnũ iudeoꝝ vt dicit. Contra istã expositionẽ ar-
guit primo de nũero annoꝝ. q; a destructione hierlm p
Nabuch. vsq; ad destructionẽ eius p Tytũ & Vespasianũ
nõ ponunt iste Rab. sa. nisi. cccxc. ãnos poẽse. q; sm oẽs
historiographos sunt multoplures. qz hãc obiectionez
omitto. q; in ꝓputatione annoꝝ secut⁹ sum Ra. sa. tãq̃
rõnabil⁹ dicẽtẽ sup librũ Hester. & in aliquib; aliis lo-
cis. Ite id q̃ exponit. vt cõsumet̃ ꝓuaricatio. i. vt desi-
stant a ꝓuaricationib; & peccatis. ptz eẽ falsum. eo q; a
tpe destructiõis facte p romanos nõ destiterũt iudei a
peccatis. imo sunt augures & piuratores & multis aliis
peccatis irretiti q̃ maxime phibent in lege moysi. Item
& id q̃ exponit. Et deleat iniq̃tas. i. mereant apud deũ
p captiuitatẽ modernã. vt iniq̃tas eoꝝ deleat apud deũ
Quero ab eis. q̃ sit ista iniq̃tas delenda. q; ante captiui
tatẽ babylonis fuerũt iudei ydolatre maxime & occiso-
res ꝓphetaꝝ. vt ptz ex. xxij. li. Reg. & multis aliis peccatis
irretiti & tñ p omnib; istis delendis nõ sustinuerũt ca-
ptiuitatẽ nisi. lxxij. annis sm Rab. sa. A tpe aũt Tyti su-
stinuerũt captiuitatẽ p. DC. cc. ãnos & ampli⁹. & adhuc
nescũt terminũ captiuitatis. q̃ oportet q; illa iniq̃tas
q̃ p hãc captiuitatẽ deleat̃ sit maior q̃si incõparabiliter.
q̃ illa q̃ pcessit captiuitatẽ babylonicã. sed nõ pot̃ salt̃
assignari. nisi illa qua interfecerũt xpm que fuit maxia
iniq̃tas. A reditu eñ captiuitatis babylonice nõ legun
tur iudei fuisse ydolatre vel occisores ꝓphetaꝝ. & acto-
res ꝑsimiliũ criminũ. sicut asi. ꝓpterq̃ nulla alia cã hꝫ
captiuitatis pot̃ assignari rõnabiliter nisi occasio xpi. s. q;
pdixit saluator. Lu. xxi. Videẽs iesus ciuitatẽ sanctã hie
rusalẽ &c. & sic nõ ẽ expectandus Xps de futuro. vt dicit
iste expositor. Ite cõ illud q̃ dicit. Et ipleat visio & ꝓphe
tia. i. p meritũ iudeoꝝ in hac captiuitate ipleb̃unt visio
nes & ꝓphetie de xpo. q; Aggei. ij. ỏr. Adhuc vnũ modi-
cũ & mouebo celũ & terrã &c. Sequit. Et veniet desidera
tus cũctis gentib;. & replebo domũ istã gloria. Scõm om
nes expositores catholicos & hebreos iste desideratus
cunctis gentib; intelligit xps. cũ ḡ dicat ꝓpheta q; post
vnũ modicũ debeat venire. nõ pot̃ adhuc intelligi ven-
turꝰ de futuro. q; a tpe aggei vsq; ad destructionẽ factã
p romanos fluxerũt. cccc. anni & plus sm cõmunẽ ꝓpu-
tationẽ. sm vo computationẽ hebreoꝝ fluxerunt anni.
cccxx. Et ita a destructione facta p Tytũ vsq; nũc flux
erũt anni. Cd. cclxij. s. vsq; ad annũ dñi. Cd. cccxxxij. in
clusiue in quo hec postilla fuit vltimate correcta. tantũ
aũt xps nõ pot̃ dici modicũ. Ite in eadẽ auctoritate di
cit ꝓpheta in ꝑsona dñi. Replebo domũ istã gloria & lo-
quit⁹ ꝓpheta de tẽplo reedificato post captiuitatẽ baby-
lonicã. q̃ stãte isto tẽplo venit desideratꝰ cũctis gentib;
id est xps. Ite cõ id q̃ dicit. Et vngat̃ sanctũ sanctoꝝ.
p hoc intelligẽs archã testamẽti & alia vasa sanctuarij q̃
p messiã debent recuperari. q; dicit̃ Hiere. xij. Cũ mul-
tiplicati fueritis & creuentis in terra. In dieb⁹ illis ait
dñs. Hõ dicẽt vltra archa testamẽti dñi. neq; ascendit
sup cor. neq; fiet vltra &c. q̃ nõ sunt p messiam recuperã
da. Ite q; h xpm vocat cyrũ & postea agrippã cũ subdi
tur. Occidet xps ptz falsum ex mutatione psone. q; p se
riem text⁹ ptz q; loquit̃ de eodẽ xpo. Item q; dicit agrip
pã occisum circa tpa destructionis ciuitatis p Tytum
& Vespasionũ. videt esse manifeste falsum. q; nõ habet
hoc in aliqua historia autẽtica. imo Josephus libro de
iudaico bello dicit eũ confederatũ fuisse romanis tpe
istius belli. Ite q; postea subdit. vsq; ad finẽ belli gog &
magog statuta est. i. diffinita ẽ a deo desolatio ciuitatis
hierlm. Hoc ptz falsum. q; ciuitas Hieroso ymitana
reedificata fuit postea p Hadrianũ imperatorẽ. Item
q̃ subdit. Cõfirmabit aũt pactũ multis &c. q̃ exponit
de treugis factis inter iudeos & romanos circa tps de-
structionis ciuitatis. videt manifeste falsum. q; nec Jo
sephus de hoc loquit. nec in libro antiq̃tatũ. nec i libro
de iudaico bello. vbi diligenter describit oĩa q̃ fuerũt fa
cta inter ꝓphm iudaicũ & romanũ tpe illo. Hoc etiã ptz p hꝫ
q̃ dicit in lra. Multis q; si esset verũ fuisset factũ cum
omnib; iudeis. & nõ cũ aliq̃bus tñ. Et omnib; pdict⁹
patet expositio pdicta falsa. & irrationabilis. Dis visis
ponẽda est expositio catholicoꝝ vicentiũ istas hebdo-
mades impletas in xpi passione. Circa q̃ sciendum
q; est vna cõis expositio. quã sequunt cõmuniter expo-
sitores catholici. & est expositio Bede sed illam ad pñs
omitto duplici de causa. Una ẽ q; hec expositio ponitur
multũ expresse in glo sup Danielẽ in loco isto. & in sco
lastica historia. & tõ ibi potest recurrere qui vult eam ibi
videre. Alia cã est. q; illa expositio videt mihi falsa. q;
ꝓputat p annos lunares supponẽdo q; hoc modo cõpu-
tẽt iudei. quod est supra improbatũ. vt visum est. Et tõ
aliter expono cõputando p annos solares. Ad cui⁹ cui
dentiã sciendũ q; cõputatio annoꝝ solariuꝫ dupliciter
potest accipi. Uno mõ scõm Josephũ. scõm quẽ a redi-
tu captiuitatis Babylonice vsq; ad principatũ Hatb.
fluxerũt anni. cccxxij. vt habet in li. ant. ciuitatis iudai
ce. Principat⁹ vo machabeoꝝ duravit. cxxij. annis. an-
tiq̃tatis iudaice li. xiij. ca. vl. Extũc herodes ascolon-
ta. cui⁹ tpe nat⁹ fuit xps vt habet matth. ij. regnauit i iu-

dea.xxvij.annis.vsq; ad natiuitatē xp̄i.nec obstat q̄ alij q̄ hystorie dicūt xp̄m natū.xxxi.anno regni herodis.q; cō putāt ab anno q̄ fuit ei datū regnū p imperatorē romanū qđ fuit p tres annos añq; b̄ret illud. Antigono occiso q̄ vltim⁹ regnauit de machab⁹ & inde fluxerūt.xxix.anni. et principiū.xxxi.vsq ad baptismū xp̄i Unū q̄.

animaduerte sermonē & intellige visionē [b] Septuaginta hebdomades [c] abbreuiate sunt [d] sup pp̄lm tuū & sup orbē sctām tuā [l] vt ꝯsumet̄ p̄uaricatio. [m] & finē accipiat pctm̄.& deleat iniq̄tas [n] & adducat iusticia sempiterna [o] et impleat visio & pphetia [p] et vngatur sanctus sanctorum

Jhūs erat incipiens xxx.annoꝝ ꝛc.& inde fluxerūt.vij.anni vsq; ad.unj.an.p̄ passionē eī. Isti vo anni sil'ūcti faciunt.dcc. annos.a q̄bꝰ si rescindant.ccc.an.ni q̄ fluxerūt a reditu captiuitatis babylonice accipiēdo a p̄mo anno cyri q̄ extūc dedit pplo liberā redeūdi de babylone vsq; ad.xx.annū exclusiue artaxerxis q̄ tūc misit neemiā ad reedificādū ciuitatē ih'lm. Nec mire.q̄.remanēt.cccc.xc.anni q̄ faciūt.lxx.hebdomades annoꝝ solariū.& sic numer⁹ lxx.hebdomadaꝝ incipit a.xx. anno inclusiue regni artaxerxis & termiat in.unj.āno p⁹ passionē xp̄i. Dō restat ostendere.q; a p̄mo āno cyri vsq ad xx.an.artaxerxis fluxerūt.ccc.v.anni.qđ ostēdit p chronicas latinoꝝ fm q̄s cyr⁹ regnauit.xxx.annis.cābises filius eius vij.duo magi.vij.mēsibꝰ q̄.p vno anno ꝯputant.q; si mator ps anni darij hystaspis.xxxvj.xerses filius eius.xx. Artabanus mēsibꝰ.vij.q̄ ꝯputant p anno.artaxer.xlj. vsq ad missionē neemie. Anni vo isti simul'ūcti sunt.ccv lxvs visis accedēdū ē ad lxx cū dr. [h] lxx.hebdomades ꝛc.vbi ponit hebdomadaꝝ reuelatio cum dicitur.

[h] lxx.hebdomades.q̄ ꝯtinent.cccc.xc.an.vt.s.dictū ē

[i] Abbre.sunt.& sunt registrate in dei p̄scientia.

[k] Sup pp̄lm.s.iudaicū.& sup vrbē tuā scz hierl'm.

[l] Vt ꝯsumet̄ p̄uaricatio.i.terminet.& ō subditur.

[m] Et finem accipiat peccatū.p xp̄i passionem.

[n] Et adducat iusticia sempiterna.p eius p̄dicationem

[o] Et impleat visio & pphecia.de xp̄o predicta.

[p] Et vngat sanctus sanctoꝝ.i.xp̄us q̄ in hūanitate vnctus est oleo gr̄e p̄ coꝛibꝰ. q

Scito g̃.hęc ꝯsiderāda sunt ponitur dicte reuelatōis expositio. Ad cuius intellectū p̄sideꝛandū q̄ angl's diuidit.lxx.hebdomades.in tres ptes.scil vij.& lxij.& vnā.q; in istis ptibꝰ spātia opa facta fūt i populo iuda. Nā in primis.vij.pp̄ls cū labore magꝝ reedificauerunt ih'lm & eā tenuerūt p̄ aduersarios.nā vna manu faciebant opus.& altera tenebāt gladiū. Hec.vij.ꝓpter aduersarios insurgētes in edificatiōe.& post in alijs.lxij. pp̄ls aliqū hērit pspa.aliqū aduersa.in vltima vo xp̄s p̄dicauit & passus fuit.& fides xp̄i mūdū fuit dilatata p̄ p̄dicationē ap̄loꝝ p⁹ xp̄i morte.vt i actibꝰ ap̄loꝝ. Dixit igit ang'lus. Scito g̃.& animaduerte.tu daniel q̄liter hebdomades sunt intelligēde. Ab exitu sermonis vt iterꝝ edificet ih'lm.s. a.xx.anno artaxerxis tūc mittētis neemiā ad eiꝰ reedificationē. Usq ad xp̄m ducē.i.vsq ad xp̄i baptismū. in q̄ fuit declarat⁹ duꝰ fidelium p̄ p̄bis & spūssci testimonium. Deinde.vij. hebdomades septē in q̄bꝰ pp̄ls tu⁹ cū labore magꝝ ciuitatē reedificabit. Et hebdo.lxij.in q̄bꝰ nunc aduersa nūc pspa sustinebit. Et rursū edificabit̄ platea et muri &c. hoc dicit ad ostēdēdū qđ futurꝝ erat in.vij. hebdomadis p̄bis.& p⁹ hebdomades.lxij.cū.vij.p̄bis q̄ faciunt hebdomades.lxix. Occidet̄ xp̄s.s.in vltima hebdomada q̄ incipit a baptismo xp̄i.q; post baptismū p̄dicauit triby annis cū dimidio.& tūc passus fuit in medio illius hebdomade. Et non erit pp̄lus eius qui eū negaturꝰ est q̄si iudei negantes eū cora pilato extunc nō fuerūt pp̄lus eiꝰ. Et ciuitatē & sanctuariū.i.ih'lm & templū. Dissipabit pp̄lus cū duce venturo.i.exercitus romanus cū pace pe tyto. Sciendū itaq; q̄ hec dissipatio nō fuit impleta infra dictas hebdomades.lxx.s; postea per.xxxix.annos fm ista expositionē q; ih'lm fuit ex.ta in penā mortis xp̄i. vt hē Lu.xix.nō immediate ponit post mortē xp̄i. de q̄ amē immediate fit mētio. Et finis eius.i.ciuitatis ih'lm & alitas p exercitū romanoꝝ. Et post finē belli.s.romanoꝝ cōtra iudeos. Statuta desolatio.i.desolatio ciuitatis vl iudeoꝝ a deo p̄nūta. Cōfirmabit aūt.q; occasione mortis xp̄i exierat terminos.lxx.hebdomadaꝝ in penā dce mortis.vt dictū est.ō reuertit ad ostendēdū qđ amplius debeat fieri in vltima hebdomada de q̄ incepat dicere. et nō p̄fecerat dicēs. Cōfirmabit aūt pactū multis.i. legis euāg.dicā q̄ de pactū nouū. Hoc re.xxxi. hebdomas vna scz vltima in q̄ xp̄us tribꝰ annis & dimidio paciaut legem euangelicā. & eam ꝯfirmauit p miracula & morte suam. & in triby annis residuis cū dimidio p̄dicationem ap̄loꝝ vt p̄dictū est. Et in dimidio hebdomadis deficiet hostia & sacrificiū. q; in medio illius hebdomadis pass⁹ est xp̄s. vt visum ē. & tūc sacrificiū legis cassat & mortua fuerūt. Et in templo erit abominatio desolatōis. Istud nisi diu post.lxx.hebdomades qñ Adrian⁹ imperator suam statuā fecit poni i loco vbi stetterat arcba dñi. Et q; post q̄ti q̄ti durabit captiuitas siue desolatio iudaici pp̄li nūdet dicēs. Et vsq ad ꝯsumatiōem scz mūdi. & tūc em doctores catholicos q̄uertent iudei ad fidē xp̄i. Hāc aūt exponēdi modū secutus sum als q̄s primo scripsi super danielē. Sed q; postea ꝓficiens de dei adiutorio aggressus sum scribere sup totā sacram scripturā. & cum venissem ad libros Esdre & Hester visū mihi fuit. q; adhuc videt̄ saluo meliori iudicio q; enūeratio annoꝝ q̄ posita est in expositione ista nō bñ ꝯsonat sacre scripture. qa in magna pte sui p̄cedit fm chronicas latinoꝝ. s.a destructione ciuitatis ih'lm p nabu. vsq ad.xx. annū artaxerxis exclusiue. qđ tempus fm chronicas latinoꝝ fuit.cl.xxx. annoꝝ. Scdm hanc ꝯputationē Mardocheus fuisset.cclx annoꝝ. q̄ p assuerū fuit exaltatus. nō est aūt verisimile. q; tñ vixerit. & dato q; vixisset. tñ facere nō potuisset illa que de eo scribūtur in libro Hester. s. regere domū regine & regis palaciū & equitare p ciuitatē & silia. Q; autez sequat ad dictā enumeratiōem mardocheū tūc fuisse tē tatis ostēdit. q; ductus fuit in babyloniā cū Jechonia rege iuda vt hē Hester. q̄. & tūc fuit ad minus. x. annoꝝ. Post Jeconiam sedechias regnauit. xi. annis. iij. Regum xxiiij. Deinde secuta est captiuitas. lxx. annoꝝ fm chronicas latinoꝝ scz a destructione ciuitatis p nabuc vsq ad primū annū cyri a q̄ vsq ad.xx.annū artaxerxis inclusiue fuerunt anni.ccv. vt p̄dictū est. et remanent adhuc de eius regno.xxi.anni. q; regnauit.xl.annis. Xerses secundus mensibꝰ duobꝰ Sogdianus mēsibꝰ.vij. & ꝯputātur isti duo p vno anno. Darius nothus.xix. Artaxer⁹.xlj. ante exaltationē mardochei Hester.iij. Si vo p̄dicti anni simul cōiungātur faciūt annos.cclx. sicut als dixi i p̄cipio libri Hester. Ideo pono aliū modū ꝯputādi septuaginta hebdomades p̄dictas ꝓsonum magis scripture fm quē mardocheus.xij anno regni assueri fuit exaltatus. p.ix. annoꝝ. vt ostendi in prin.li. Hester. & adhuc in sequentibꝰ ostendā. Modus etiā iste quē intendo ponere p̄cedet p tim fm sacrā scripturā. p tūm fm heb. dicta. ꝓpter q̄ nō potest ab eis rōnabiliter impugnari. tū in vno non intendo eos sequi. in q̄ ostēdā eos deficere manifeste. Primo igit videndū est. a q̄ incipit ꝯputatio. lxx. hebdomadaꝝ. scōs

vbi terminat. qz ī his duob⁹ iacet vis negotij, tertio ad expositionē lre accedet. Quantū ad primū dirigit nos vbū angeli dicēs danieli. Ab exitu fmōis vt iterū edificet hierlm ⁊c. Et in hebreo hr. Ab exitu fmonis ad reuertendū ⁊ edificādū hierlm ⁊c. ex quo videt q̄ a primo vbo ex reuelatiōe d

mini pcedente ō reditu ple in hierlm. ⁊ p̄fis reedificādi ibi templū ⁊ habitacula ministroz ⁊ ple ibidē habitātiū, ꝛz adhuc nō esset data licētia reedificādi muros ciuitat⁹ ⁊ fortalitia debeat hebdomadaz pputatio incho ari. Illud aūt vbū hr dicere, xxix. vbi ōz Cū ceperint impleri in babylone. lxx. anni. visitabo vos. ⁊ suscitabo sup vos vbū meū bonū ⁊ reducā vos ad locū istū. ꝛz quo tpe fuit ℔ dictū ptz ex ea, xxviij. dicere. vbi ōz q̄ ī anno iij. sedechie regis mense. v. hieremias reprehēdit ananiā falsum pphetā. Iste em asserebat iechoniā. ⁊ q̄ cū eo trāslati fuerāt in babylonē redire in hierlm post. ij. annos ⁊ iugū regis babylonis ꝛfringi ⁊ ꝛfir ca. xxix. ponit epla dicere. ad trāsmigratos in babylonē. vt nō ꝛfideret vbis falsoz pphetaz in qua scribit ℔ vbū ex reuelatione dñi Cū ceperit ipleri in babylone. lxx. anni ⁊c. Et sic ptz q̄ hoc vbū dixit dñs p̄ dicere. anno. iij. sedechie circa finē. pter qō pputatio. lxx. hebdomadaz ōz incipi ab anno. v. sedechie iclusiue. Vtrū ad scōm dico q̄ terminat in anno passionis dñi inclusiue. Nā incipiēdo ab anno v. inclusiue regis sedechie hūt. vi. anni integri de regno ei⁹. quia. vi. anno regni sui mēse. iij. fuit capt⁹. iij. Reg. xxv. pter qō ille. vi. annus rōne maioris ptis pputandus est in tpe destructionis ciuitatis. ne vn⁹ ann⁹ bis pputet. Ā dicta vo destructione vsq̄ ad primū annū cyri fluxerūt. lxx. āni. fm heb. Cyrus vo trib⁹ annis regnauit fm eos post monarchiā acceptā. a q̄ tpoz hic fieri pputatio. Illi vo q̄ dicūt eū regnasse. xxx. annis incipiūt pputare a pncipio regni sui inpside tñ. Pncipiū vo anni. iij. q̄ regnauit cyrus pputandū est in tpe cābisis filij sui ne vn⁹ ann⁹ bis pputet. Cābises vo. vi. ānis regnauit. vt dicit Josephus li. antiq̄tatis iudaice. xi. post quē fm heb. regnauit assuerus marit⁹ hester. ⁊ in hoc. ē. secutus sum eos in prin. li. hester. ꝛz ℔ q̄ dicūt eū regnasse xxij. annis. tñ videt mihi deficere manifeste. Nā assuerus accepit hester vxorē anno. vij. regni sui. mense. x. vt hr hester. ij. ca. Cū igit fm ipos darius filius assueri ⁊ hester regine post assuerū regnauerit imediate. oportet cō sequēter eos dicere q̄ in principio regni sui fuit tm. v. vel. vi. annoz. Nā a despōsatione hester vsq̄ ad ei⁹ natiuitatē trāsiit. vij. annus assueri. vel maior ps ipsius ad min⁹. Nō ē aūt verisimile vt talis puer scriberet sic aūctice ⁊ seriose edificationē templi. sicut exprimit ō ipo i. Esdre. vi. ꝛz ad ℔ posset rñderi q̄ hester mater sua q̄ iudea erat ⁊ mortuo assuero supuixerat. in fauorē iude oz fecit scribi illā eplam ⁊ sigillari nō ei filij sui existentꝛ adhuc pueri. pter ℔ hec rñsio remouet ibi per lrām sequētē vbi ōz q̄ de sumptib⁹ regis si nec esse fuerit minister sacrificia ⁊ offerāt oblationes deo celi. orēt⁹q̄ p vita regis ⁊ filioz ei⁹. Ex quo ptz q̄ erat tāte etatis q̄ filios habebat. ⁊ tō dico cū alijs historiographis q̄ assuerus regnauit. xl. annis. ⁊ sic darius filius eius q̄si cepit regnare post patrē imediate fuit. xxij. annoz vel circiter fm p̄dicta. Anno vo scdo darij resumptū fuit opus templi scōi. ⁊ ꝛsumatū vi. anno. regni eius mēse. xij. i. Esdre vi. Sciēdū tñ q̄ idē ān⁹ fuit. xl. assueri ⁊ prim⁹ darij. nā ei successit imediate. ⁊ sic oportet de nūero ānoz ipoz vnū subtrahere. aliter vn⁹ bis pputaret ⁊ sic assueri⁹ ⁊ darius regnauerunt. xlv. annis vsq̄ ad scōi templi ꝛsumationē ⁊ inde vsq̄ ad ei⁹ destructionē p romanos fluxerūt anni. cccc xx. fm Rab. sa. ⁊ alios hebreos. q̄bus si unū

[a] Scio g̃ ⁊ animaduerte, [b] ab exitu ſmonis, vt iterū edificet hierlm [c] vsq̄ [d] ad xp̃m ducē hebdomades. vij. ⁊ hebdōades. lxij. erūt [e] ⁊ rursus platea [f] ⁊ murus, [g] ī āgustia tpm. [h] ⁊ p⁹ hebdōades sexaginta duas, [i] occidet [k] xp̃s, [l] ⁊ nō erit [m] populus eius qui eū negaturus est, [n] ⁊ ciuitatē ⁊ sanctuariū dissipabit populus cū duce venturo, [o] ⁊ finis eius vastitas, [p] ⁊ post finem belli statuta desolatio, [q] confirmabit autē pactum multis ebdomada vna, [r] ⁊ in dimidio ebdomadis deficiet hostia ⁊ sacrificium, [s] ⁊ erit in templo abominatio desolationis, [t] ⁊ usq̄ ad consummationem ⁊ finem perseuerabit desolatio, [u] ⁊ transferet regnum ad alias gentes, [v] ⁊ dominabitur terre multis diebus, [w] ⁊ in nouissimo temporis eius, [x] ⁊ consummabitur in ira furor eius in populum suum, [y] ⁊ in finem belli, [z] ⁊ in consummatione temporum, [aa] ⁊ in nouissimo diei, [bb] ⁊ in tempore nouissimo, [cc] ⁊ in fine regni eius, [dd] ⁊ in fine temporum, [ee] ⁊ in tempore finis, [ff] ⁊ in fine dierum, [gg] ⁊ in tempore nouissimo, [hh] ⁊ in fine regni eius, [ii] ⁊ in fine temporum, [jj] ⁊ in tempore finis, [kk] ⁊ in fine dierum, [ll] ⁊ in tempore nouissimo, [mm] ⁊ in fine regni eius, [nn] ⁊ in fine temporum, [oo] ⁊ in tempore finis, [pp] ⁊ in fine dierum, [qq] ⁊ in tempore nouissimo, [rr] ⁊ in fine regni eius, [ss] ⁊ in fine temporum, [tt] ⁊ in tempore finis, [uu] ⁊ in fine dierum, [vv] ⁊ in tempore nouissimo, [ww] ⁊ in fine regni eius, [xx] ⁊ in fine temporum, [yy] ⁊ in tempore finis, [zz] ⁊ in fine dierum, [aaa] ⁊ in tempore nouissimo, [bbb] ⁊ in fine regni eius, [ccc] ⁊ in fine temporum, [ddd] ⁊ in tempore finis, [eee] ⁊ in fine dierum, [fff] ⁊ in tempore nouissimo, [ggg] ⁊ in fine regni eius, [hhh] ⁊ in fine temporum, [iii] ⁊ in tempore finis, [jjj] ⁊ in fine dierum, [kkk] ⁊ in tempore nouissimo, [lll] ⁊ in fine regni eius, [mmm] ⁊ in fine temporum, [nnn] ⁊ in tempore finis, [ooo] ⁊ in fine dierum, [ppp] ⁊ in tempore nouissimo, [qqq] ⁊ in fine regni eius, [rrr] ⁊ in fine temporum, [sss] ⁊ in tempore finis, [ttt] ⁊ in fine dierum, [uuu] ⁊ in tempore nouissimo, [vvv] ⁊ in fine regni eius, [www] ⁊ in fine temporum, [xxx] ⁊ in tempore finis, [yyy] ⁊ in fine dierum, [zzz] ⁊ in tempore nouissimo, [aaaa] ⁊ in fine regni eius, [bbbb] ⁊ in fine temporum, [cccc] ⁊ in tempore finis, [dddd] ⁊ in fine dierum, [eeee] ⁊ in tempore nouissimo, [ffff] ⁊ in fine regni eius, [gggg] ⁊ in fine temporum, [hhhh] ⁊ in tempore finis, [iiii] ⁊ in fine dierum, [jjjj] ⁊ in tempore nouissimo, [kkkk] ⁊ in fine regni eius, [llll] ⁊ in fine temporum, [mmmm] ⁊ in tempore finis, [nnnn] ⁊ in fine dierum, [oooo] ⁊ in tempore nouissimo, [pppp] ⁊ in fine regni eius, [qqqq] ⁊ in fine temporum, [rrrr] ⁊ in tempore finis, [ssss] ⁊ in fine dierum, [tttt] ⁊ in tempore nouissimo, [uuuu] ⁊ in fine regni eius, [vvvv] ⁊ in fine temporum, [wwww] ⁊ in tempore finis, [xxxx] ⁊ in fine dierum, [yyyy] ⁊ in tempore nouissimo, [zzzz] ⁊ in fine regni eius, [aaaaa] ⁊ in fine temporum, [bbbbb] ⁊ in tempore finis, [ccccc] ⁊ in fine dierum, [ddddd] ⁊ in tempore nouissimo, [eeeee] ⁊ in fine regni eius, [fffff] ⁊ in fine temporum, [ggggg] ⁊ in tempore finis, [hhhhh] ⁊ in fine dierum, [iiiii] ⁊ in tempore nouissimo, [jjjjj] ⁊ in fine regni eius, [kkkkk] ⁊ in fine temporum, [lllll] ⁊ in tempore finis, [mmmmm] ⁊ in fine dierum, [nnnnn] ⁊ in tempore nouissimo, [ooooo] ⁊ in fine regni eius, [ppppp] ⁊ in fine temporum, [qqqqq] ⁊ in tempore finis, [rrrrr] ⁊ in fine dierum, [sssss] ⁊ in tempore nouissimo, [ttttt] ⁊ in fine regni eius, [uuuuu] ⁊ in fine temporum, [vvvvv] ⁊ in tempore finis, [wwwww] ⁊ in fine dierum, [xxxxx] ⁊ in tempore nouissimo, [yyyyy] ⁊ in fine regni eius, [zzzzz] ⁊ in fine temporum, [aaaaaa] ⁊ in tempore finis, [bbbbbb] ⁊ in fine dierum, [cccccc] ⁊ in tempore nouissimo, [dddddd] ⁊ in fine regni eius, [eeeeee] ⁊ in fine temporum, [ffffff] ⁊ in tempore finis, [gggggg] ⁊ in fine dierum, [hhhhhh] ⁊ in tempore nouissimo, [iiiiii] ⁊ in fine regni eius, [jjjjjj] ⁊ in fine temporum, [kkkkkk] ⁊ in tempore finis, [llllll] ⁊ in fine dierum, [mmmmmm] ⁊ in tempore nouissimo, [nnnnnn] ⁊ in fine regni eius, [oooooo] ⁊ in fine temporum, [pppppp] ⁊ in tempore finis, [qqqqqq] ⁊ in fine dierum, [rrrrrr] ⁊ in tempore nouissimo, [ssssss] ⁊ in fine regni eius, [tttttt] ⁊ in fine temporum, [uuuuuu] ⁊ in tempore finis, [vvvvvv] ⁊ in fine dierum, [wwwwww] ⁊ in tempore nouissimo, [xxxxxx] ⁊ in fine regni eius, [yyyyyy] ⁊ in fine temporum, [zzzzzz] ⁊ in tempore finis, [aaaaaaa] ⁊ in fine dierum, [bbbbbbb] ⁊ in tempore nouissimo, [ccccccc] ⁊ in fine regni eius, [ddddddd] ⁊ in fine temporum, [eeeeeee] ⁊ in tempore finis, [fffffff] ⁊ in fine dierum, [ggggggg] ⁊ in tempore nouissimo, [hhhhhhh] ⁊ in fine regni eius, [iiiiiii] ⁊ in fine temporum, [jjjjjjj] ⁊ in tempore finis, [kkkkkkk] ⁊ in fine dierum, [lllllll] ⁊ in tempore nouissimo, [mmmmmmm] ⁊ in fine regni eius, [nnnnnnn] ⁊ in fine temporum, [ooooooo] ⁊ in tempore finis, [ppppppp] ⁊ in fine dierum, [qqqqqqq] ⁊ in tempore nouissimo, [rrrrrrr] ⁊ in fine regni eius, [sssssss] ⁊ in fine temporum, [ttttttt] ⁊ in tempore finis, [uuuuuuu] ⁊ in fine dierum, [vvvvvvv] ⁊ in tempore nouissimo, [wwwwwww] ⁊ in fine regni eius, [xxxxxxx] ⁊ in fine temporum, [yyyyyyy] ⁊ in tempore finis, [zzzzzzz] ⁊ in fine dierum, [aaaaaaaa] ⁊ in tempore nouissimo, [bbbbbbbb] ⁊ in fine regni eius, [cccccccc] ⁊ in fine temporum, [dddddddd] ⁊ in tempore finis, [eeeeeeee] ⁊ in fine dierum, [ffffffff] ⁊ in tempore nouissimo, [gggggggg] ⁊ in fine regni eius, [hhhhhhhh] ⁊ in fine temporum, [iiiiiiii] ⁊ in tempore finis, [jjjjjjjj] ⁊ in fine dierum, [kkkkkkkk] ⁊ in tempore nouissimo, [llllllll] ⁊ in fine regni eius, [mmmmmmmm] ⁊ in fine temporum, [nnnnnnnn] ⁊ in tempore finis, [oooooooo] ⁊ in fine dierum, [pppppppp] ⁊ in tempore nouissimo, [qqqqqqqq] ⁊ in fine regni eius, [rrrrrrrr] ⁊ in fine temporum, [ssssssss] ⁊ in tempore finis, [tttttttt] ⁊ in fine dierum, [uuuuuuuu] ⁊ in tempore nouissimo, [vvvvvvvv] ⁊ in fine regni eius, [wwwwwwww] ⁊ in fine temporum, [xxxxxxxx] ⁊ in tempore finis, [yyyyyyyy] ⁊ in fine dierum, [zzzzzzzz] ⁊ in tempore nouissimo, [aaaaaaaaa] ⁊ in fine regni eius, [bbbbbbbbb] ⁊ in fine temporum, [ccccccccc] ⁊ in tempore finis, [ddddddddd] ⁊ in fine dierum, [eeeeeeeee] ⁊ in tempore nouissimo, [fffffffff] ⁊ in fine regni eius, [ggggggggg] ⁊ in fine temporum, [hhhhhhhhh] ⁊ in tempore finis, [iiiiiiiii] ⁊ in fine dierum, [jjjjjjjjj] ⁊ in tempore nouissimo, [kkkkkkkkk] ⁊ in fine regni eius, [lllllllll] ⁊ in fine temporum, [mmmmmmmmm] ⁊ in tempore finis, [nnnnnnnnn] ⁊ in fine dierum, [ooooooooo] ⁊ in tempore nouissimo, [ppppppppp] ⁊ in fine regni eius, [qqqqqqqqq] ⁊ in fine temporum, [rrrrrrrrr] ⁊ in tempore finis, [sssssssss] ⁊ in fine dierum, [ttttttttt] ⁊ in tempore nouissimo, [uuuuuuuuu] ⁊ in fine regni eius, [vvvvvvvvv] ⁊ in fine temporum, [wwwwwwwww] ⁊ in tempore finis, [xxxxxxxxx] ⁊ in fine dierum, [yyyyyyyyy] ⁊ in tempore nouissimo, [zzzzzzzzz] ⁊ in fine regni eius, [aaaaaaaaaa] ⁊ in fine temporum, [bbbbbbbbbb] ⁊ in tempore finis, [cccccccccc] ⁊ in fine dierum, [dddddddddd] ⁊ in tempore nouissimo, [eeeeeeeeee] ⁊ in fine regni eius, [ffffffffff] ⁊ in fine temporum, [gggggggggg] ⁊ in tempore finis, [hhhhhhhhhh] ⁊ in fine dierum, [iiiiiiiiii] ⁊ in tempore nouissimo, [jjjjjjjjjj] ⁊ in fine regni eius, [kkkkkkkkkk] ⁊ in fine temporum, [llllllllll] ⁊ in tempore finis, [mmmmmmmmmm] ⁊ in fine dierum, [nnnnnnnnnn] ⁊ in tempore nouissimo, [oooooooooo] ⁊ in fine regni eius, [pppppppppp] ⁊ in fine temporum, [qqqqqqqqqq] ⁊ in tempore finis, [rrrrrrrrrr] ⁊ in fine dierum, [ssssssssss] ⁊ in tempore nouissimo, [tttttttttt] ⁊ in fine regni eius, [uuuuuuuuuu] ⁊ in fine temporum, [vvvvvvvvvv] ⁊ in tempore finis, [wwwwwwwwww] ⁊ in fine dierum, [xxxxxxxxxx] ⁊ in tempore nouissimo, [yyyyyyyyyy] ⁊ in fine regni eius, [zzzzzzzzzz] ⁊ in fine temporum, [aaaaaaaaaaa] ⁊ in tempore finis, [bbbbbbbbbbb] ⁊ in fine dierum, [ccccccccccc] ⁊ in tempore nouissimo, [ddddddddddd] ⁊ in fine regni eius, [eeeeeeeeeee] ⁊ in fine temporum, [fffffffffff] ⁊ in tempore finis, [ggggggggggg] ⁊ in fine dierum, [hhhhhhhhhhh] ⁊ in tempore nouissimo, [iiiiiiiiiii] ⁊ in fine regni eius, [jjjjjjjjjjj] ⁊ in fine temporum, [kkkkkkkkkkk] ⁊ in tempore finis, [lllllllllll] ⁊ in fine dierum, [mmmmmmmmmmm] ⁊ in tempore nouissimo, [nnnnnnnnnnn] ⁊ in fine regni eius, [ooooooooooo] ⁊ in fine temporum, [ppppppppppp] ⁊ in tempore finis, [qqqqqqqqqqq] ⁊ in fine dierum, [rrrrrrrrrrr] ⁊ in tempore nouissimo, [sssssssssss] ⁊ in fine regni eius, [ttttttttttt] ⁊ in fine temporum, [uuuuuuuuuuu] ⁊ in tempore finis, [vvvvvvvvvvv] ⁊ in fine dierum, [wwwwwwwwwww] ⁊ in tempore nouissimo, [xxxxxxxxxxx] ⁊ in fine regni eius, [yyyyyyyyyyy] ⁊ in fine temporum, [zzzzzzzzzzz] ⁊ in tempore finis, [aaaaaaaaaaaa] ⁊ in fine dierum, [bbbbbbbbbbbb] ⁊ in tempore nouissimo, [cccccccccccc] ⁊ in fine regni eius, [dddddddddddd] ⁊ in fine temporum, [eeeeeeeeeeee] ⁊ in tempore finis, [ffffffffffff] ⁊ in fine dierum, [gggggggggggg] ⁊ in tempore nouissimo, [hhhhhhhhhhhh] ⁊ in fine regni eius, [iiiiiiiiiiii] ⁊ in fine temporum, [jjjjjjjjjjjj] ⁊ in tempore finis, [kkkkkkkkkkkk] ⁊ in fine dierum, [llllllllllll] ⁊ in tempore nouissimo, [mmmmmmmmmmmm] ⁊ in fine regni eius, [nnnnnnnnnnnn] ⁊ in fine temporum, [oooooooooooo] ⁊ in tempore finis, [pppppppppppp] ⁊ in fine dierum, [qqqqqqqqqqqq] ⁊ in tempore nouissimo, [rrrrrrrrrrrr] ⁊ in fine regni eius, [ssssssssssss] ⁊ in fine temporum, [tttttttttttt] ⁊ in tempore finis, [uuuuuuuuuuuu] ⁊ in fine dierum, [vvvvvvvvvvvv] ⁊ in tempore nouissimo, [wwwwwwwwwwww] ⁊ in fine regni eius, [xxxxxxxxxxxx] ⁊ in fine temporum, [yyyyyyyyyyyy] ⁊ in tempore finis, [zzzzzzzzzzzz] ⁊ in fine dierum, [aaaaaaaaaaaaa] ⁊ in tempore nouissimo, [bbbbbbbbbbbbb] ⁊ in fine regni eius, [ccccccccccccc] ⁊ in fine temporum, [ddddddddddddd] ⁊ in tempore finis, [eeeeeeeeeeeee] ⁊ in fine dierum, [fffffffffffff] ⁊ in tempore nouissimo, [ggggggggggggg] ⁊ in fine regni eius, [hhhhhhhhhhhhh] ⁊ in fine temporum, [iiiiiiiiiiiii] ⁊ in tempore finis, [jjjjjjjjjjjjj] ⁊ in fine dierum, [kkkkkkkkkkkkk] ⁊ in tempore nouissimo, [lllllllllllll] ⁊ in fine regni eius, [mmmmmmmmmmmmm] ⁊ in fine temporum, [nnnnnnnnnnnnn] ⁊ in tempore finis, [ooooooooooooo] ⁊ in fine dierum, [ppppppppppppp] ⁊ in tempore nouissimo, [qqqqqqqqqqqqq] ⁊ in fine regni eius, [rrrrrrrrrrrrr] ⁊ in fine temporum, [sssssssssssss] ⁊ in tempore finis, [ttttttttttttt] ⁊ in fine dierum, [uuuuuuuuuuuuu] ⁊ in tempore nouissimo, [vvvvvvvvvvvvv] ⁊ in fine regni eius, [wwwwwwwwwwwww] ⁊ in fine temporum, [xxxxxxxxxxxxx] ⁊ in tempore finis, [yyyyyyyyyyyyy] ⁊ in fine dierum, [zzzzzzzzzzzzz] ⁊ in tempore nouissimo, [aaaaaaaaaaaaaa] ⁊ in fine regni eius, [bbbbbbbbbbbbbb] ⁊ in fine temporum, [cccccccccccccc] ⁊ in tempore finis, [dddddddddddddd] ⁊ in fine dierum, [eeeeeeeeeeeeee] ⁊ in tempore nouissimo, [ffffffffffffff] ⁊ in fine regni eius, [gggggggggggggg] ⁊ in fine temporum, [hhhhhhhhhhhhhh] ⁊ in tempore finis, [iiiiiiiiiiiiii] ⁊ in fine dierum, [jjjjjjjjjjjjjj] ⁊ in tempore nouissimo, [kkkkkkkkkkkkkk] ⁊ in fine regni eius, [llllllllllllll] ⁊ in fine temporum, [mmmmmmmmmmmmmm] ⁊ in tempore finis, [nnnnnnnnnnnnnn] ⁊ in fine dierum, [oooooooooooooo] ⁊ in tempore nouissimo, [pppppppppppppp] ⁊ in fine regni eius, [qqqqqqqqqqqqqq] ⁊ in fine temporum, [rrrrrrrrrrrrrr] ⁊ in tempore finis, [ssssssssssssss] ⁊ in fine dierum, [tttttttttttttt] ⁊ in tempore nouissimo, [uuuuuuuuuuuuuu] ⁊ in fine regni eius, [vvvvvvvvvvvvvv] ⁊ in fine temporum, [wwwwwwwwwwwwww] ⁊ in tempore finis, [xxxxxxxxxxxxxx] ⁊ in fine dierum, [yyyyyyyyyyyyyy] ⁊ in tempore nouissimo, [zzzzzzzzzzzzzz] ⁊ in fine regni eius, [aaaaaaaaaaaaaaa] ⁊ in fine temporum, [bbbbbbbbbbbbbbb] ⁊ in tempore finis, [ccccccccccccccc] ⁊ in fine dierum, [ddddddddddddddd] ⁊ in tempore nouissimo, [eeeeeeeeeeeeeee] ⁊ in fine regni eius, [fffffffffffffff] ⁊ in fine temporum, [ggggggggggggggg] ⁊ in tempore finis, [hhhhhhhhhhhhhhh] ⁊ in fine dierum, [iiiiiiiiiiiiiii] ⁊ in tempore nouissimo, [jjjjjjjjjjjjjjj] ⁊ in fine regni eius, [kkkkkkkkkkkkkkk] ⁊ in fine temporum, [lllllllllllllll] ⁊ in tempore finis, [mmmmmmmmmmmmmmm] ⁊ in fine dierum, [nnnnnnnnnnnnnnn] ⁊ in tempore nouissimo, [ooooooooooooooo] ⁊ in fine regni eius, [ppppppppppppppp] ⁊ in fine temporum, [qqqqqqqqqqqqqqq] ⁊ in tempore finis, [rrrrrrrrrrrrrrr] ⁊ in fine dierum, [sssssssssssssss] ⁊ in tempore nouissimo, [ttttttttttttttt] ⁊ in fine regni eius, [uuuuuuuuuuuuuuu] ⁊ in fine temporum, [vvvvvvvvvvvvvvv] ⁊ in tempore finis, [wwwwwwwwwwwwwww] ⁊ in fine dierum, [xxxxxxxxxxxxxxx] ⁊ in tempore nouissimo, [yyyyyyyyyyyyyyy] ⁊ in fine regni eius, [zzzzzzzzzzzzzzz] ⁊ in fine temporum, [aaaaaaaaaaaaaaaa] ⁊ in tempore finis, [bbbbbbbbbbbbbbbb] ⁊ in fine dierum, [cccccccccccccccc] ⁊ in tempore nouissimo, [dddddddddddddddd] ⁊ in fine regni eius, [eeeeeeeeeeeeeeee] ⁊ in fine temporum, [ffffffffffffffff] ⁊ in tempore finis, [gggggggggggggggg] ⁊ in fine dierum, [hhhhhhhhhhhhhhhh] ⁊ in tempore nouissimo, [iiiiiiiiiiiiiiii] ⁊ in fine regni eius, [jjjjjjjjjjjjjjjj] ⁊ in fine temporum, [kkkkkkkkkkkkkkkk] ⁊ in tempore finis, [llllllllllllllll] ⁊ in fine dierum, [mmmmmmmmmmmmmmmm] ⁊ in tempore nouissimo, [nnnnnnnnnnnnnnnn] ⁊ in fine regni eius, [oooooooooooooooo] ⁊ in fine temporum, [pppppppppppppppp] ⁊ in tempore finis, [qqqqqqqqqqqqqqqq] ⁊ in fine dierum, [rrrrrrrrrrrrrrrr] ⁊ in tempore nouissimo, [ssssssssssssssss] ⁊ in fine regni eius, [tttttttttttttttt] ⁊ in fine temporum, [uuuuuuuuuuuuuuuu] ⁊ in tempore finis, [vvvvvvvvvvvvvvvv] ⁊ in fine dierum, [wwwwwwwwwwwwwwww] ⁊ in tempore nouissimo, [xxxxxxxxxxxxxxxx] ⁊ in fine regni eius, [yyyyyyyyyyyyyyyy] ⁊ in fine temporum, [zzzzzzzzzzzzzzzz] ⁊ in tempore finis, [aaaaaaaaaaaaaaaaa] ⁊ in fine dierum, [bbbbbbbbbbbbbbbbb] ⁊ in tempore nouissimo, [ccccccccccccccccc] ⁊ in fine regni eius, [ddddddddddddddddd] ⁊ in fine temporum, [eeeeeeeeeeeeeeeee] ⁊ in tempore finis, [fffffffffffffffff] ⁊ in fine dierum, [ggggggggggggggggg] ⁊ in tempore nouissimo, [hhhhhhhhhhhhhhhhh] ⁊ in fine regni eius, [iiiiiiiiiiiiiiiii] ⁊ in fine temporum, [jjjjjjjjjjjjjjjjj] ⁊ in tempore finis, [kkkkkkkkkkkkkkkkk] ⁊ in fine dierum, [lllllllllllllllll] ⁊ in tempore nouissimo, [mmmmmmmmmmmmmmmmm] ⁊ in fine regni eius, [nnnnnnnnnnnnnnnnn] ⁊ in fine temporum, [ooooooooooooooooo] ⁊ in tempore finis, [ppppppppppppppppp] ⁊ in fine dierum, [qqqqqqqqqqqqqqqqq] ⁊ in tempore nouissimo, [rrrrrrrrrrrrrrrrr] ⁊ in fine regni eius, [sssssssssssssssss] ⁊ in fine temporum, [ttttttttttttttttt] ⁊ in tempore finis, [uuuuuuuuuuuuuuuuu] ⁊ in fine dierum, [vvvvvvvvvvvvvvvvv] ⁊ in tempore nouissimo, [wwwwwwwwwwwwwwwww] ⁊ in fine regni eius, [xxxxxxxxxxxxxxxxx] ⁊ in fine temporum, [yyyyyyyyyyyyyyyyy] ⁊ in tempore finis, [zzzzzzzzzzzzzzzzz] ⁊ in fine dierum, [aaaaaaaaaaaaaaaaaa] ⁊ in tempore nouissimo, [bbbbbbbbbbbbbbbbbb] ⁊ in fine regni eius, [cccccccccccccccccc] ⁊ in fine temporum, [dddddddddddddddddd] ⁊ in tempore finis, [eeeeeeeeeeeeeeeeee] ⁊ in fine dierum, [ffffffffffffffffff] ⁊ in tempore nouissimo, [gggggggggggggggggg] ⁊ in fine regni eius, [hhhhhhhhhhhhhhhhhh] ⁊ in fine temporum, [iiiiiiiiiiiiiiiiii] ⁊ in tempore finis, [jjjjjjjjjjjjjjjjjj] ⁊ in fine dierum, [kkkkkkkkkkkkkkkkkk] ⁊ in tempore nouissimo, [llllllllllllllllll] ⁊ in fine regni eius, [mmmmmmmmmmmmmmmmmm] ⁊ in fine temporum, [nnnnnnnnnnnnnnnnnn] ⁊ in tempore finis, [oooooooooooooooooo] ⁊ in fine dierum, [pppppppppppppppppp] ⁊ in tempore nouissimo, [qqqqqqqqqqqqqqqqqq] ⁊ in fine regni eius, [rrrrrrrrrrrrrrrrrr] ⁊ in fine temporum, [ssssssssssssssssss] ⁊ in tempore finis, [tttttttttttttttttt] ⁊ in fine dierum, [uuuuuuuuuuuuuuuuuu] ⁊ in tempore nouissimo, [vvvvvvvvvvvvvvvvvv] ⁊ in fine regni eius, [wwwwwwwwwwwwwwwwww] ⁊ in fine temporum, [xxxxxxxxxxxxxxxxxx] ⁊ in tempore finis, [yyyyyyyyyyyyyyyyyy] ⁊ in fine dierum, [zzzzzzzzzzzzzzzzzz] ⁊ in tempore nouissimo, [aaaaaaaaaaaaaaaaaaa] ⁊ in fine regni eius, [bbbbbbbbbbbbbbbbbbb] ⁊ in fine temporum, [ccccccccccccccccccc] ⁊ in tempore finis, [ddddddddddddddddddd] ⁊ in fine dierum, [eeeeeeeeeeeeeeeeeee] ⁊ in tempore nouissimo, [fffffffffffffffffff] ⁊ in fine regni eius, [ggggggggggggggggggg] ⁊ in fine temporum, [hhhhhhhhhhhhhhhhhhh] ⁊ in tempore finis, [iiiiiiiiiiiiiiiiiii] ⁊ in fine dierum, [jjjjjjjjjjjjjjjjjjj] ⁊ in tempore nouissimo, [kkkkkkkkkkkkkkkkkkk] ⁊ in fine regni eius, [lllllllllllllllllll] ⁊ in fine temporum, [mmmmmmmmmmmmmmmmmmm] ⁊ in tempore finis, [nnnnnnnnnnnnnnnnnnn] ⁊ in fine dierum, [ooooooooooooooooooo] ⁊ in tempore nouissimo, [ppppppppppppppppppp] ⁊ in fine regni eius, [qqqqqqqqqqqqqqqqqqq] ⁊ in fine temporum, [rrrrrrrrrrrrrrrrrrr] ⁊ in tempore finis, [sssssssssssssssssss] ⁊ in fine dierum, [ttttttttttttttttttt] ⁊ in tempore nouissimo, [uuuuuuuuuuuuuuuuuuu] ⁊ in fine regni eius, [vvvvvvvvvvvvvvvvvvv] ⁊ in fine temporum, [wwwwwwwwwwwwwwwwwww] ⁊ in tempore finis, [xxxxxxxxxxxxxxxxxxx] ⁊ in fine dierum, [yyyyyyyyyyyyyyyyyyy] ⁊ in tempore nouissimo, [zzzzzzzzzzzzzzzzzzz] ⁊ in fine regni eius, [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] ⁊ in fine temporum, [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] ⁊ in tempore finis, [cccccccccccccccccccc] ⁊ in fine dierum, [dddddddddddddddddddd] ⁊ in tempore nouissimo, [eeeeeeeeeeeeeeeeeeee] ⁊ in fine regni eius, [ffffffffffffffffffff] ⁊ in fine temporum, [gggggggggggggggggggg] ⁊ in tempore finis, [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhh] ⁊ in fine dierum, [iiiiiiiiiiiiiiiiiiii] ⁊ in tempore nouissimo, [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjj] ⁊ in fine regni eius, [kkkkkkkkkkkkkkkkkkkk] ⁊ in fine temporum, [llllllllllllllllllll] ⁊ in tempore finis, [mmmmmmmmmmmmmmmmmmmm] ⁊ in fine dierum, [nnnnnnnnnnnnnnnnnnnn] ⁊ in tempore nouissimo, [oooooooooooooooooooo] ⁊ in fine regni eius, [pppppppppppppppppppp] ⁊ in fine temporum, [qqqqqqqqqqqqqqqqqqqq] ⁊ in tempore finis, [rrrrrrrrrrrrrrrrrrrr] ⁊ in fine dierum, [ssssssssssssssssssss] ⁊ in tempore nouissimo, [tttttttttttttttttttt] ⁊ in fine regni eius, [uuuuuuuuuuuuuuuuuuuu] ⁊ in fine temporum, [vvvvvvvvvvvvvvvvvvvv] ⁊ in tempore finis, [wwwwwwwwwwwwwwwwwwww] ⁊ in fine dierum, [xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] ⁊ in tempore nouissimo, [yyyyyyyyyyyyyyyyyyyy] ⁊ in fine regni eius, [zzzzzzzzzzzzzzzzzzzz] ⁊ in fine temporum, [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] ⁊ in tempore finis, [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] ⁊ in fine dierum, [ccccccccccccccccccccc] ⁊ in tempore nouissimo, [ddddddddddddddddddddd] ⁊ in fine regni eius, [eeeeeeeeeeeeeeeeeeeee] ⁊ in fine temporum, [fffffffffffffffffffff] ⁊ in tempore finis, [ggggggggggggggggggggg] ⁊ in fine dierum, [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhhh] ⁊ in tempore nouissimo, [iiiiiiiiiiiiiiiiiiiii] ⁊ in fine regni eius, [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjjj] ⁊ in fine temporum, [kkkkkkkkkkkkkkkkkkkkk] ⁊ in tempore finis, [lllllllllllllllllllll] ⁊ in fine dierum, [mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm] ⁊ in tempore nouissimo, [nnnnnnnnnnnnnnnnnnnnn] ⁊ in fine regni eius, [ooooooooooooooooooooo] ⁊ in fine temporum, [ppppppppppppppppppppp] ⁊ in tempore finis, [qqqqqqqqqqqqqqqqqqqqq] ⁊ in fine dierum, [rrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr] ⁊ in tempore nouissimo, [sssssssssssssssssssss] ⁊ in fine regni eius, [ttttttttttttttttttttt] ⁊ in fine temporum, [uuuuuuuuuuuuuuuuuuuuu] ⁊ in tempore finis, [vvvvvvvvvvvvvvvvvvvvv] ⁊ in fine dierum, [wwwwwwwwwwwwwwwwwwwww] ⁊ in tempore nouissimo, [xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] ⁊ in fine regni eius, [yyyyyyyyyyyyyyyyyyyyy] ⁊ in fine temporum, [zzzzzzzzzzzzzzzzzzzzz] ⁊ in tempore finis, [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] ⁊ in fine dierum, [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] ⁊ in tempore nouissimo, [cccccccccccccccccccccc] ⁊ in fine regni eius, [dddddddddddddddddddddd] ⁊ in fine temporum, [eeeeeeeeeeeeeeeeeeeeee] ⁊ in tempore finis, [ffffffffffffffffffffff] ⁊ in fine dierum, [gggggggggggggggggggggg] ⁊ in tempore nouissimo, [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhh] ⁊ in fine regni eius, [iiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii] ⁊ in fine temporum, [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjj] ⁊ in tempore finis, [kkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkk] ⁊ in fine dierum, [llllllllllllllllllllll] ⁊ in tempore nouissimo, [mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm] ⁊ in fine regni eius, [nnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnn] ⁊ in fine temporum, [oooooooooooooooooooooo] ⁊ in

xpi occisione. g Et finis eius. s. ciuitatis hierlm.
h Vastitas. quia fuit vastata p romanos. i Et post finē belli romanoꝝ ꝯ iudeos. l2 Statuta desolatio id ē desolatio ciuitatis ⁊ tēpli q̄ obtinuerūt romani. ⁊ in daici ꝓli quē partim occiderūt ⁊ partim captiuauerūt sicut statutuz erat ⁊ ordinatū a deo i pēnā mortis xpi. Sciēdū aūt q̄ lra hebraica sic hz. Et vsq̄ ad finē belli statuta desolatio ⁊ multū mutat sma. Et ꝫ eiꝰ dicunt hebrei q̄ desolatio ⁊ captiuitas in q̄ sunt durabunt ē vsq̄ ad finē belli gog ⁊ magog q̄s messias venturus debellabit. ⁊ tūc regnabūt in iudea tpaliter. Et fm hoc possent iudei dicere q̄ lra nra sit falsa ⁊ expositio ipsius falsa. Ad qd excludēdū sciendū q̄ in hebreo sunt due dictiones q̄rū vna significat idē qd adhuc. alia idē qd vsq̄. q̄ eisdē lris scribunt. s. ayn ⁊ deleth. ⁊ distinguunt ille due dictiones solū p punctationē. q̄ defaciū mutari' potest manētibꝫ lris. Hec aūt dictio. adhuc aliqñ accipit in scriptura p post. sicut Jone. iij. Adhuc. xl. dies ⁊ niniue subuertet. i. post. xl. dies subuertet. Et fm hūc sensum primo fuit facta pūctatio dictionis hebraice in h loco ⁊ sonat ad. ⁊ sic trāstulit trāslator noster. Vz postea mutata est punctatio p iudeos ad signandū vsq̄. ⁊ sic sonat ad. ⁊ similiter fecerūt i pluribꝰ aliꝭ locꝭ. vt. teste ꝑ in ꝓcedentibꝫ li. declarau. Acceperūt aūt occasionē hoc faciēdi ex. lxx. interpretibꝫ. q̄ vbi inuenerūt aliqd de mysterio trinitatis ⁊ incarnatiōis tacuerūt vel aliter trāstulerūt fm q̄ dicit Hiero. i ꝓlogo sup pētateuchū. Et idē ego ofidi in pluribꝰ locꝭ. vt. testa. spāliter Esa. ca. ix. p eo cū q̄ ibi habet de xpo. Et vocabit nomē eius admirabilis ꝯsiliari'. deus fortis. pater futuri seculi. princeps pacis trāstulerūt. Et vocabit nomē eius magni cōsilij angelus. l2 Cōfirmabit. hic reuertit angelus ad loquēdū ō vltima hebdomada ō q̄ icepat dicere q̄ctū ad mortē xpi. ⁊ nō pfecerat iterponēs penā huius mortis vt dictū est. dicit igit. l2 Cōfirmabit aūt pactū multis. i. legē euangelicā q̄ ōr pactū ⁊ fedus nouū hic re. xxxi. l Hebdomas vna. Hā in vltima hebdomada xps p̄dicando. mirabilia faciēdo. moriēdo resurgendo. ascēdēdo i celū. ⁊ mittēdo spūm sanctū. legē euāgelicā ꝯfirmauit. ⁊ ānō sue passionis p p̄dicationē apl̄oꝝ nota biliter dilatauit. vt ptz Act. ij. ⁊ iij. m Et in dimidio hebdo. i. in vltima ei' medietate in qua passus est n Deficiet hostia ⁊ sacrificiū. q̄ sacrificia ve. le (xps. figis cessauerūt p passionē xpi nō hūtia vltra vim obligandi. o Et erit in tēplo abominatio desolatiōis. h refert ad xps sequēs. lxx. hebdomadas in q̄ adrianus impator fecit pomi statuā suā i loco tēpli vbi steterat arcba. q̄ statua apud hebreos vocat abominatio sicut et q̄libet aliud ydolū. ⁊ erat desolationis iudaice signum manifestū. p Et vsq̄ ad ꝯsumationē ⁊ finē. s. seculi. q Perseuerabit desolatio. Nrope eiꝰ finē mūdi detecta falsitate antixpi p helyā ⁊ enoch iudei ad xpm ꝑuertent. ⁊ multi eoꝝ ꝑsāter sustinebūt martyriū. put dicunt coller docto. nri. In ca. ix. vbi ōr in postil. His visis accedendū est ad litterā exponendā. Additio.

In hac reuelatione danieli p angelū facta. que inter cetera ꝓphetica de primo aduētu xpi tractū. tria efficaciꝰ vī ad ꝓfutandā hebreoꝝ pfidiā asserentiū nōdū impletū eē tps huius aduent'. vltra illa q̄ postil. ponūt. tria vident addenda. Primū cui' auctoritatis sit hec expositio Ra. sa. inter hebreos. vt videat si sufficiat illā tm̄ ipugnare. ⁊ ex ea cōtra eos arguere. vel oporteat inūrere ō alijs expositionibꝰ eoꝝ in hoc loco

cidet xps. ⁊ nō erit eius ꝓls q̄ eū negatur' ē Et ciuitatē ⁊ sanctuariū. dissipabit ꝓls cū duce vēturo. ⁊ finis eius vastitas ⁊ post finē belli statuta desolatio Cōfirmabit aūt pactū multis. hebdomas vna ⁊ in dimidio hebdomadis deficiet hostia ⁊ sacrificium. ⁊ erit i templo abominatio desolationis. ⁊ vsq̄ ad cōsumationē ⁊ finē. pseuerabit desolatio.

Secōm qualiter ꝑtes rōnes ꝓstil. q̄bꝰ reꝓbari videt ꝓdicta expositio sunt aliena lide. q̄bus rōnabiliter posset euacuari. Tertiū q̄o ex ipa ex expositione Rab. sa. iz falsa. tū ei q̄busdā verꝭ ⁊ ab eis receꝓ veritas nra. s. q̄ aduēt⁹ xpi tā longe transiit in ꝑteritū posset cōcludi cōtra eos. Circa primū sciendū q̄ hec reuelatio pluribꝰ ⁊ variis modis exponit ad hebreos. nō tū expedit singulorꝝ opiniones seu erroneas enarrare expositiones. Hā fm ꝑm. i. ethico. oēs q̄dē pscrutari opiniōes inane fortasse ē. sufficiēs aūt maxime q̄ superficietenus appareāt vel estimēt habere aliquā rōnē. Cōstat aūt q̄ hec expositio Rab. sa. ē seu debet esse tāte auctoritatis apud hebreos q̄ nō possunt ab ea deuiare iuxta fundamētū pharisaice doctrine fm quā illa q̄ in thalmud determinata habent seu diffinita circa sacre doctrine expositionē. nō iz eis q̄libet q̄ab eisdē recedere. sed tenēda sunt tanq̄ in textu sacre scripture ꝓtēta. put Ramoy. Large tradit in principio sui Deuter. ⁊ in pluribꝰ aliꝭ locis hr̄. Unus rō est. q̄ auctoritas thalmudica in hmōi determinationibꝰ apud eos ē in eodē gradu sicut auctoritas vnius salis ecclie apud nos. iz ꝓbat q̄ Ra. sa. nō fuit ꝑm' inuentor huius expositionis. de q̄ ō agitur. iz expresse hec expositio ponit in thalmudica doctrina spāliter in duobꝰ locis primo in libro q̄ intitulat ō ordine mūdi. q̄ō hebraice ōr cederholaz. Similiter in libro q̄ ōr abodazara i. ca. In q̄bus locis cōcorditer hr̄ q̄ lxx. hebdomade. Danielis incipiūt a destructione primi tēpli. ⁊ terminant in destructione scdi. Quas auctoritates sequit. Rab. sa. in hoc passu tāq̄ inuiolabiliter tenendas apud hebreos rōne p̄dicta. Ex quibꝰ sequit q̄ licet multi hebreoꝝ attendētes q̄ p̄dicta expositio per suos magistros determinata nō solū poterat rōnabiliter teneri seu sustineri. sed ex eadē cū aliꝭ q̄busdā verꝭ ꝯcludebat xpm iā venisse. vt. j. patebit. inuenerūt quasdā varias ⁊ ꝯfusas expositiones. vt saltē p vias obliq̄s ⁊ tortuosas veritatē luce clariorē subtergerēt. put ō eis vaticinat Ezechiel. xiij. ca. Sicut vulpes in deserto sunt ꝓphete tui isr̄l exclusa tñ hac expositiōe thalmudica quā sequit Rab. sa. nō est facienda alia mētio ō aliꝭ expositionibꝰ eoꝝ multipliciter fictis. Oportet ei' ūllos adherere p̄dicte expositioni ac si esset in lra ꝓtenta. Circa scōm ꝑtem illa q̄ postil. ponit ꝯ p̄dictā expositionem thalmudicā seu Rab. sa. que sunt satis valida. adhuc potest vlterius ꝯ illā fortiter obiici. Et primo pōt sumi ꝯ eos validissimū argumētū de numero ānoꝝ inter vtrāq̄ destructionē cōtentoꝝ. Hā licet computatio hebreoꝝ in hmōi hystoriis sit in multis que nobis sunt incerta tenenda seu sequēda. ꝑsertim ꝯ eos ꝯ q̄s p̄ fuit ꝓbatio testimonia rōnabiliter posset ꝓcedi. vbi tū cuidenter deficiunt vel sibipsis ꝓdicunt in ꝓputatione nullo mō sunt eoꝝ dicta admittenda. iz ꝯ illos de talibꝰ fortiter dimicandū. Cōstat aūt q̄ in ꝓposito manifeste deficūt. Plures etiā anni fm eos fluxerūt inter vtrāq̄ destructionē

q̄ lxx. hebdomade que faciunt. cccxc. annos qō sic patz Nam ip̄i diuidūt has. lxx. hebdomadas in duas partes principales scz in. x. hebdomadas q̄ faciūt. lxx. an. q̄ fluxerūt fm eos a destructiōe templi p nabuchodo. vsq; ad ꝯsumatiōez edificatiōis templi secūdi q̄bꝰ adaptāt illō Hiere. xxv. c. Cū impleti fuerint in baby lone. lxx. anni visitabo vos ⁊c. Et i. lx. hebdomadas q̄ faciūt. cccxx. annos. q̄bꝰ dicūt durasse templū secūdū. vtz in li. Jabodaza ra pallegato ca. i. vbi hē q̄ regnū psaꝝ tpe templi secundi durauit. xviij. annis. ꝯtr regnū grecoꝝ tpe p̄dicti templi. clxx. ꝯtr regnū machabeoꝝ. cij. ꝯtr regnum herodis seu herodianoꝝ. ciij. annis. Hec ola sunt in textu li. pallegati. vbi ra. sa. glo. hz. cccxx. annos durationis tēpli scōi qui si cū. lxx. annis q̄ fluxerūt a destructione templi primi vsq; ad ꝯsumationē secūdi iunganī. habes. s. lxx. hebdomadas Danielis. hec Ra. sa. Sed prima ps isti⁹ cō putationis ꝑtinet fm etiā fm eos. Pōt enī ex auctoritatibꝰ suis deduci q̄ a destructiōe primi tēpli vsq; ad eiꝰ ꝯsumatā edificationē. lxx. viij. anni fluxerūt. q̄bꝰ sic ps. Nabu. regnauit. xlv. annis. vt in li. magnila. c. i. ex verbis sacre scripture pbaī. In anno aūt. xix. nabu. destructum est tēplū in melc. v. vt hē Hiere. lij. ⁊ in. liij. Reg. Ex q̄ sequitur q̄ nabu. regnauit a destructiōe templi. xxvij. annis quoꝝ primꝰ licet imperfectꝰ ꝯputaī p anno. vt sepe hē in scripturis. ⁊ etiā i thalmud frequēter legiī. q̄ vna dies cōputaī p anno. Cōsequēter euilmeradach regnauit. xxij. annis. put ip̄i pātenī habent ex traditiōibꝰ antiqs li. pallegato. Balthasar vo regnauit. iij. annis. vt hē ex textu. Darius vo primꝰ regnauit. ij. an. q̄bꝰ silr hē ex textu. Cōsequēter cyrus fm hebre. licet minꝰ vere. vt patebit cuz de vera expositione ageī. regnauit. vij. annis. Assuerus q̄ dicī arphaxat regnauit. xvij. an. quoꝝ. xij. habenī ex textu Hester. iij. ca. ⁊ duo habenī ex traditiōe fm eos lz fm alios. xl. regnauit. darⁱ⁹ vo vsq; ad ꝯsumationē templi. vt hē ex textu. vi. an. Ex q̄bꝰ sequitur q̄ a destructiōe tēpli primi vsq; ad ꝯsumationē scōi etiā fm ꝯputū ipoꝝ fluxerūt anni. lxx. viij. licet fm alios mlto plēs. Et sic patet q̄ prima ps huiꝰ ꝯputatois ē falsa etiā fm eos. deficit ei p vnā hebdomadā ⁊ vnū annū. Silr in scōa pte ꝯputationis pamphⁱ⁹ deficiūt subtrahēdo plēs annos vt patebit in lra in ꝟ ca. cū de vera expositiōe harū hebdomadarū ageī. vñ manifestū est q̄ hec expositio p̄supponit fm etiā fm eoꝝ ꝯputatiōez. Preterea vt lra sonat euidēter in his. lxx. hebdomadis danieli reuelaī. ip̄lēda erant illa q̄ i lra ꝯtineī. s. cōsumatio ꝑuaricatiōis ⁊ deletio iniq̄tatis. ⁊ adductio iustitie sempiterne ⁊ hmōi. q̄bꝰ expsse lra testaī dicēs. lxx. hebdomade abbreuiate sūt seu diffinite vt cōsumaī ꝑuaricatio. ⁊ finē accipiat peccm. ⁊ deleatur iniq̄tas ⁊c. Hō enī dixit angⁱs q̄ post. lxx. hebdomadas ꝟ erat implēdū. sz in sequētibꝰ dixit post hebdomadas. lxij. occidēt xps ⁊c. lxx. hebdomade sciīe sunt vt tlia fiant. hoc ē durāte tēpe. lxx. hebdomadaꝝ. vtz manifeste sane p̄dicta vba intelligēti. Sz fm p̄dictā expositionem manifestū est q̄ nihil illoꝝ q̄ in prima ꝓpositiōe angelica cōtineī. fuit impletū fm eos durāte tpe. lxx. hebdomadarū. sed totū illud remanet apud eos futurū. ita q̄ nō i plebiī vsq; ad aduentū messie inanter expectati ab eis. q̄bꝰ est manifeste cōtra sensum lre. vt dictū ē. Si aūt dicatur q̄ illa q̄ cōtineī in prima ꝓpōne angelica. licet nō fuerint impleta durāte tpe hebdomadaꝝ q̄ ad pfectā assecutionē fuerūt tū impleta p modū meriti. hoc est durāte tpe hebdomadarū. pplus illemeruit vt cōsumaretur ꝑuaricatio ⁊c. in aduētu sui messie futuri. Hoc nō valet tum q⁹ nō est cōsonū lre q̄ simpliciter dicit vt cōsumaī ꝑuaricatio ⁊ adducaī iustitia sēpiterna. ⁊ cetera hmōi. Nō enī dicit vt mereanī talia hē. sz vt habeāt. Magna enim dona ē inter mereri aliq̄d ⁊ hē illud. Nam mlti merētur vitam eternam qui tamen non habent eam. tum q⁹ etiam Ra. sa. pfiteī q̄ pplus ille nō meruit p̄dicta infra tē pus hebdomadaꝝ. sed fuit hebdomadis tpe huiꝰ diuturne ⁊ interminabilis captiuitatis illa habebat mereri. vtz ex dictis suis q̄ in positilla ꝯtineī. Et q̄ sequit q⁹ infra tēpus hebdomadaꝝ nihil fuit impletū fm eos de cōtentis in prima ꝓpositione angelica. nec p modū meriti nec assecutōis. vñ lra fm p̄dictā expositionē remāet simpliciter falsa. Preterea captiuitas babylonica tolerabilioꝝ ⁊ melioꝝ fuit hebreis incompabiliter magis q̄ captiuitas hodierna. q̄bꝰ ptz ex tribꝰ. Primo tōne durationis. Illa eī duraut p. lxx. annos. ista vo duraut vltra. D. ⁊ cccc. annos. ⁊ adhuc in suo vigore ꝯsistit. secdo respcu diuine puidētie. In illa enī fuerūt a deo pmissi de dono ꝓphetie ⁊ miraculoꝝ. Erāt enī inter eos ꝑplurimi ꝓphete Hieremias. Ezechiel. Zacharias ⁊ Daniel. In ista vero nullus legiī fuisse ꝓpheta. Silr ⁊ in illa deficit ꝓ eis multa miracula vtz de liberatiōe danielis ⁊ triū pueroꝝ. ⁊ de mardocheo ⁊ hmōi. In ista vo sic nec fuerūt ꝓphete. ita nec miracula diuina p eis legunī facta. vñ ⁊ ipi de seipīs ⁊ statu hodierne captiuitatis in q̄ neutrā p̄dictoꝝ habuerūt. intelligāt illud ꝓphe ps. lxxiij. Signa nra nō vidimus. ⁊ iā nō est ꝓpha ⁊c. tertio respectu dignitatum seu honoꝝ seculariū. In illa enī q̄dā eoꝝ habuerūt honores regios ⁊ mlras dignitates. vt legiī de Joachim Hiere. vl. cuiꝰ thronus fuit sublimatꝰ ab euilmeradach sup thronos alioꝝ regū p totā viā suā. Silr daniel fuit sublimatus hīs p̄tātem sup pūnciam babylonicā. Silr et socij eius. vt hē Dan. ij. Mardocheus etiā fuit ꝓstitutus q̄si scōus regi assueto. Hester vir. Zorobabel habuit dignitatē comitatus. vtz Aggei. ij. ⁊ sic de q̄busdam aliis. In ista vo capiuitate oēs sunt in vilissimo statu sine honoribꝰ seu dignitatibꝰ hmōi vbicūq; sunt vt est notū. Ex quibꝰ seq̄tur q⁹ daniel q̄ vehemēter anxiebaī ⁊ dolebat de p̄dicta lesioni ⁊ breuioni captiuitate dicit in ꝟ ca. in sua oratione. pplus tuus est in obꝓbriū oībꝰ q̄ in circuitu nō sunt. Silr Aperi oculos tuos ⁊ vide tribulationem nrām ⁊c. Incompabiliter amplius doluisset de captiuitate hodierna si eā ꝯgnouisset pplo dei futurā. Cōstat aūt q⁹ fm p̄dictā expositionē anglus nūciauit danieli in hac reuelatione captiuitatē hodiernā. q̄ acerbissima ⁊ lōgissima est incompabiliter sup primā. ⁊ p ꝟis anglus no p nosticabat ei grata seu ꝯsolatoria. sz potius molesta ⁊ sibi me afflictiua. cuius oppositū ptz in lra. Nam angelⁱ⁹ gabriel apparuit ei q̄si bonus nūciⁱ⁹ ⁊ in hora accepta. s. tpe sacrificij vespertini. ⁊ in vbis suis annuēs q⁹ pces sue erāt exaudite. Dicebat enī ab exordio pcum tuaꝝ agressus est sermo. Silr vocat eū virū desideriorꝝ. q. d. q⁹ indicatz ei suoꝝ desideriorꝝ impletionē. cuiꝰ oppositū totaliter est fm p̄dictā expositionem. Nam danieli nō expedito ō prima captiuitate. ꝓnosticabat crudelissimā scōam. Simiter dolēti ⁊ se affligēti de lōgitudine prime captiuitatis lxx. annoꝝ. ⁊ sup hoc petenti liberatiōis acceleratiōez dicendo. Placare dñe. accelera ⁊ fac. angelus ꝓnūciabat captiuitatē futurā. cuius terminū ei minime ꝓpalabat. de q̄ sp amplius ⁊ fortⁱ⁹ debuisset anxiari. vñ si hec bene aspiciaī manifestū est q⁹ tota ꝯsolatio danielis cōtinebatur durāte tpe hebdomarum q̄bꝰ totaliter euacuat p̄dictam expositionē. vtz intelligenti. Preterea in hac expositiōe exponiī illud Vsq; ad xpm ducē. de cyro q̄bꝰ ptz eē fm ex tribꝰ. Primo q⁹ nō est vm q⁹ a destructiōe prima vsq; ad cyrū fluxerūt. vij. hebdomade tūi. cū etiā fm cōputū suū ab eadē prima destructiōe vsq; ad Balthasar exclusiue fluxerūt. xlix. anni. q̄ faciūt hebdomadas. vij. integras. nam vt dictū est. s. in prima obiectione nabuch

regnauit post destructiõem tẽpli.xxxij.annis.ꝛ ꝺsequenter euilmeradach filꝰ ei⁹ regnauit.xxiij.annis q̃ faciunt.l. annos. Et sic ptz.q̃.vij.hebdomade ꝛ plusq̃ ãi⁹ trãsierũt anteq̃ ꝯpisset balthasar regnare. q̃ꝺo ſi addãt.v.anni q̃ꝺo successiue regnauerũt balthasar ꝛ darꝰ primus sicut.s.dictũ est sequit q̃.vij.hebdomade supradicte.ꝛ plus.vi.ãni.trãsierũt ãi regnũ cyri.vñ ptz eẽ falsuꝫ cyr fuisse xp̃m ducẽ ꝺ q̃ angelus loq̃bat.nec valet dicere.q̃ q⁹ hebdomada octaua ẽ ipfecta.ió nõ ꝯputat cũ.vij.ꝑ dictis.sꝫ refuat ꝯputanda cũ.lxij.sequẽtiꝺ.tũ q⁹ ser sũt maioꝛ ps ꝛ notabilis hebdomade q̃ꝫ vnũ potꝰ ꝺebuiſ sent ꝯputari cũ vij.primis.q̃ꝫ cũ.lxij.sequentiꝺ cũ q̃ꝺo vn⁹ ann⁹ tm̃ illi⁹ hebdomade ĩcludebat.tũ q⁹ in hac reuelatione angelica ꝺescẽꝺit vsq; ad dimidiũ hebdomade ꝯputandũ.vt ptz in ℔ ca.circa vltimã hebdomaꝺã ꝛ sic.vi.anni nõ erãt dimittẽꝺi q̃ faciũt pl⁹ q̃ꝫ dimiꝺiũ hebdomade.tũ q⁹ in.v.annis hui⁹ octaue hebdomade regnauerũt duo magni monarche.s.balthasar ꝛ darius.q̃ꝛ q̃libet accedit magis ad terminũ.vij.hebdomaꝺar q̃ꝫ cyrus.vñ ꝺe q̃libet eoꝝ ꝺebuisset potius intelligi q̃ꝫ ꝺe cyro q̃ lõgi⁹ ꝺurãt. Scõꝺo q⁹ nusq̃ in sacra scriptura legit q⁹ aliq̃s ꝺicat messias seu vncꝰ simpliciter nisi vncꝰ fuerit coꝛporaliter sacro oleo q̃ sacerdotes ꝛ reges vngebant vel spũali.s.oleo gr̃e ꝓphetalis ꝺ q̃ in ps. Unxit te deus deꝰ tuꝰ oleo ꝛc. Similiter aũt ꝛ ibi. Holi trãgere xp̃os meos.q̃ꝺ fm expositoꝛes intelligit ꝺe abraã ꝛ alijs patriarchis q̃ fuerũt ꝓphete. Neutro istoꝝ modoꝝ pot attribui vnctio cyro vt messias ꝺici posset nã nõ fuit ꝓpha.vt ẽ manifestũ.nec etiã sacro oleo vnctus vt ptz ex ℔ nã oleũ vnctiõis sacrũ nũq̃ fuit i tẽplo scõꝺo vt hꝫ in li.q̃ ꝺr canhedrin ꝛ in alijs locis. Et auteꝫ obiciat ꝺe ℔ q̃ ꝺ ꝺr Esa.xlv. Hec ꝺicit ꝺns messie seu xp̃o suo cyro.nõ valet.nã fm mgr̃m hystoriaꝝ.vt Rab.sa.testat messias nõ accipit i ꝓdicta auctoritate. Esa.nisi ꝓ ꝺo messia q̃ ab eis expectat.ꝛ nõ ꝓ Cyro.idẽ Ra. Uben hazra .tertio q⁹ posito ꝛ nõ ꝓcesso q⁹ messias posset ꝺici cyrus in sacra scriptura.cũ tñ sibi adiungit hec dictio magnid.pur ẽ in hebraica lr̃a.nullo mõ pot intelligi ꝺ cyro nec ꝺe aliq̃ alio.messia seu vncto.nisi ꝺe rege messia tñ ꝺe q̃ oẽs principaliter ꝓphete loquunt. Cui⁹ rõ est. Hã ꝓius ꝛ ver⁹ seusus hui⁹ dictiõis magnid est princeps seu principal⁹ vt ptz Prouer.viij.ca. Audite q⁹ principalia loquoꝛ.vbi eñ nos habem⁹ principalia.i hebreo hꝫ magdim q̃ ẽ plurale istius singularis magnid ꝛ sic ꝺ multis alijs. Nullus eñ sane mentis posset ꝺicere nec ipũmet hebrei intãta prũpũt insania q⁹ assererẽt vt in sacris scripturis messias principal⁹ ꝺicat.nisi illi q̃ iter ceteros xp̃os principatũ tenet vel tenebit fm eos.i cuius etiã signũ Esa.lv.c.vbi ꝺ vero xp̃o ad lr̃am agit. Et fm heb.ibidẽ legit. Ecce testem ꝓlis ꝺedi eũ magnid ꝛ ꝑceptoꝛẽ gẽtib⁹. Ecce q̃liter ꝯcoꝛdat Esaias cũ ãgelo revelãte. Daniel noiando ver xp̃m seu messiã magnid.i. principẽ seu principalẽ. Et sic ptz q⁹ expositio Rab.sa. asserẽs q⁹ xp̃s i ℔ loco accipit q⁹ cyro.est oĩno falsa. Et notãdũ q⁹ Ra.abenhazra q̃ magne auctoritatis reputatur inter eos i expositiõe lr̃aꝛ.ꝛ ẽt alij moderni attendẽtes q⁹ cyrus in scripturis nõ possit ꝺici xp̃s seu messias cupiẽtes tñ q⁹ hec auctoritas nullo mõ applicaretur xp̃o nõ.ideirco ꝓꝺict⁹ Ra.abenhazra.attribuit ꝓdictũ ꝓbũ.s.vsq; ad xp̃m necnie alij vero Zorobabel. Sed ꝺiligenter intuẽti nihil eis ꝓdest hec varietas ꝛ astutia. nã eisdẽ rõnibꝰ excludunt ab isto loco neemias. Zoroꝺbabel.ꝛ agrippa.sicut ꝛ cyr⁹.ꝛ hec de scõꝺo principali Circa tertiũ principale supponẽdũ ẽ q⁹ iusticia sempiterna q̃ ꝓtinet in ꝓbis angeli fm traditionẽ thalmudistaꝝ ẽ ipe xp̃s seu messias.vt hꝫ in li.de ordine mũdi.ꝫ. allegato. ꝓbi q̃ꝺã doctoꝛ coꝝ ꝺ antiq̃s q̃ ꝺr Ra.barachia exponẽs illud Esa.lvi.ꝓbi ꝺr prima ẽ salutaꝛio mea ad venieꝺũ.ꝛ iusticia ad reueleandũ.ꝺicit expsse q⁹ p illud q̃ ꝺr iusticia mea intelligit messias ꝺ q̃ scriptũ est in Dañ.ix.ca. Et adducat iusticia sempiterna. Similiter ꝓsupponenꝺũ ẽ q⁹ sanctussanctoꝝ.q̃ꝺ ꝓtinet i ꝓdictis ꝓbis angelicꝫ intelligit ipe xp̃s seu messias ꝓmissus vñ ra.moy.barnabaman recolligẽs multa q̃ ꝺ hac materia i libris thalmudicis legunt ꝛ exponẽs ꝓdictũ ꝓbũ i sua glo. super Dañ.sic ꝺicit. Sanctuariũ sanctuarioꝝ vel sanctussanctoꝝ nõ nisi ipe messias ẽ sactificat⁹ ꝺ filijs ꝺ. Presupponit etiã q⁹ infra xp̃s.lxx.hebdomadaꝝ iplẽda erãt illa q̃ in ꝓbis angelicis principaliter ꝓtinent.s.ꝓsummatio ꝓuaricationis.ꝛ adductio iusticie sempiterne.ꝛ vnctio sanctisanctoꝝ.pur i scõa rõne.s.ꝺ expositionẽ Rab.sa. fuit ꝺeductũ. Ex quibꝰ sequit q⁹ ita ꝺestructiõe tẽpli secũꝺi adducta ẽ iusticia sempiterna.ꝛ vnct⁹ ẽ sanctussanctoꝝ.s.verus messias ꝓmissus. Hãc tenet ꝓ expositionẽ Ra.sa.s.dictã. fm quã.lxx.hebdomade terminant i tpe destructiõis tẽpli scõi.vt dictũ est. Et sic infra illud xp̃s q̃ꝺ ita ꝓ magna tpa trãsijt in ꝓteritũ. xp̃s venit.q̃ꝺ est intẽtũ. Hec mirãdũ si ex falsa opinione ꝺcludat veritas.tũ q⁹ ex falsis sepe sequit ver.tũ q⁹ ad ꝓpositũ aduersarios.ipoꝝ ꝓpria cõfessio ẽ efficax argumẽtũ. Et nota q⁹ nõ solũ fm Ra.sa.thalmudicã doctrinã vt dictũ ẽ.sed etiã fm oẽs fere expositoꝛes eoꝝ.lxx.hebdomade terminãt i destructiõe tẽpli scõi. Et ℔ ꝺ tertio principali.

In co.ca.vbi ꝺr in posti. Quãt sequit ad dictã enumerationẽ mardocheũ tũc fuisse tãte etatis oñdit.q⁹ ducꝰ fuit in babyloñe cũ iechonia rege iuda vt hꝫ he

En ẽ necessariũ ex (ster.ij.ca. Additto. n tertiu allegato hester.ij.ca. concedere q⁹ mardocheus fuisset ducꝰ in babyloniã cũ iechonia rege iuda.ibi eñ legit sic. Erat eñ vir in susan ciuitate vocabulo mardocheus filꝰ iair.filij semei.filij cis de stirpe gemini q̃ trãslatꝰ fuerat de hierm eo tpe q̃ iechoniã regẽ iuda trãstulerat ꝛc. fm quã lr̃am si illud relatiuũ q̃ trãslatꝰ fuerat.referat ad pauũ mardochei.ꝛ nõ ad mardocheũ.sequit ex lr̃a q⁹ Cis ducꝰ fuit i trãsmigratiõe cũ iechonia nõ aũt mardocheus ꝓnepos suus.ꝛ sic non oporteret ꝺcedere q⁹ mardocheꝰ fuisset.cẽt.annoꝝ qñ plassue ex fuit exaltatꝰ.vt ꝺicit posti.q⁹ forte p magnũ tẽpus post trãsmigratiõe mardocheus fuisset natꝰ i susis vel alibi. Sed q⁹ q̃ trãslatus fuerat.posset referri ad Cis ptz p crẽpti.nã sic ꝺicit q⁹ ꝺ fuit filꝰ Iesse.filij obed.filij booz q̃ ꝺrerat cũ ruth moabitide.ver ꝺicisset nã illud vltimũ relatiuũ q̃ posset referri tm̃ ad suũ imediatũ antecedẽs.vñ similiter posset itelligi ꝓposito Et hoc mõ accipiunt grãmaticalia in genealogia salvatoris Li.u.iij.ca.s.q⁹ q̃libet istoꝝ relatiuoꝝ ꝺz referri ad suum imediatũ antecedẽs.nõ aũt ad remotũ vt ptz intuẽti. Ex q̃bus sequit q⁹ expositio prima posti.nõ esset reprobãda ꝓpter illã incouemẽtiã quã allegat ꝺ etate mardochei.cũ alia rõ potioꝛ ad impugnãdũ illã expositionẽ q̃ quidẽ rõsumit ex initio hebdomadaꝝ.put ptz infra cũ de vera expositione tractabit.

In eo.ca.vbi ꝺicit in posti. Primo igit videndus est termin⁹ a q̃ incipit ꝯputatio.lxx.hebdomadaꝝ.

In expositione hui⁹ visionis ẽ mari Additio. ma varietas nõ solũ inter catholicos ꝛ indeos q̃ ex diuersitate fidei circa aduẽtũ xp̃i diuersimode eã exponũt.sꝫ etiã inter catholicos ex varietate opinionũ atq; historiaꝝ multiplex interuenit.varietas ideirco.vt plamoꝛ sensus magis eluceꝛet de tribꝰ poꝛdinẽ vt aliq̃ꝺ declarãdũ. Primo.s. determinis hay hebdomadaꝝ.s.de initio ꝛ fine qualiter sint inquirẽꝺi seu

inuestigandi.scõo q̃liter sit ꝓcedendũ in ꝑputatione ab
vno extremo ad aliud.tertio q̃liter de hac reuelatione
fm ec̃ catholicã exꝓsitionẽ cũ aduersarijs ẽ agẽdum.
Circa primũ ꝓsupponẽdũ ẽ ꝙ initiũ hax hebdomadax
nõ pot rõnabiliter assignari in aliq̃ tpe sequẽte tps quo
hec reuelatio fuit facta Danieli.s.post annũ.i.darij Cy
rus rõ ei.Nã ex ꝟ sequeret ꝙ Daniel ꝑ hãc reuelationẽ
sibi factã nõ cẽt certificat' ꝺ tpe q̃ ea que petebat' debe
bãt ipleri.ꝟ post' ignorabat quãtũ tpis distabat a tpe
reuelatiõis vsq̃ ad tps in q̃ ꝓplerent ea q̃ sibi fuerãt re
uelata.qꝺ ẽ inconuenies.cũ in hui' noticia deꝰ principali
ter desideriũ suũ ipleuit.ꝛ nõ nõ legit permisse ab ange
lo sup ꝟ vlteriorẽ cognitionẽ vt ptz lram intuenti. Pre
supositũ ãt ptz ꝑ palpabile exemplũ.nã posito casu ꝙ
vn' dñs haberet vnũ ierũ.cui ex misericordia vel libe
ralitate pmiserat libertatẽ a seruitute.nullum tps ei assi
gnãs.ꝛ sit ex aliqua occasione illũ seũ incarcerauit seu
posuit in custodia q̃ qꝺẽ seruus maxime angustatus a lõga
seruitute ꝛ carcere istanter dño suo supplicat vt miserea
tur ei de tãta diuturna ꝛ acerba afflictiõe ꝛ ꝓcedat ei liber
tatẽ a seruitute pmissam.sibi ꝛ a carcere.a dño suo acci
pit talẽ rõsionẽ.s.ꝙ a die in qua haberet licẽtiã exeũdi
de carcere vsq̃ ad annũ primũ ꝓtectã libertatẽ vt pmi
serat ei daret. In q̃ casu manifestũ ẽ ꝙ seruus ille nullam
certitudinẽ ꝟ de i ꝓe seue liberatiõis. Cũ ei tps primus
a q̃ pẽdebat tps scõm ẽ sibi penit' ignotũ.sibi ꝛ scõm si
militer ẽ ei ignotũ. Quod qꝺẽ exẽplũ totaliter applica
tur casui nõo.nã si initiũ hebdomadax tpe reuelatiõis
erat futur'.nec fuerat. Danieli reuelatũ quãtũ distabat
a pfixi tpe reuelationis.adhuc facta reuelatiõe remane
bat dubi'. Daniel de ꝓpinq̃tate seu plexitate tpis.in q̃
reuelata debebãt ipleri qꝺ principaliter ab eo intẽdebaꝫ
Et q̃ꝺ sequit' ꝙ exponere ab exitu sermõis ꝺ ãno.i. Cy
ri vel de.xx.artaxerxis.ẽ oino inconuenies. Daniel ei tpe
reuelatiõis nesciebat si Cyrus habebat illã licẽtiã dare
similiter si artaxerses ꝛ multorum' qñ hec erãt factur
qꝛ qꝺlibet illoꝝ erat futur' ꝛ mere ꝓtingẽs nec fuerat sibi
reuelatũ ꝑ angelũ vt ẽ manifestũ in lra. vñ sanctoꝝ
seu doctoꝝ reuerẽtia semꝑ salua ly exitu sermõis ꝑ ãge
lũ.platũ nõ ꝺz applicari alicui tpi sequẽti tps reuelatio
nis pfixis.ꝟ primo anno Danielis vt q̃ꝺã volũt.vel ali
cui ꝓterito tẽpori Danieli noto.vt ide haberet noticiã
certã qñ reuelata erãt adiplẽda.scõo ꝓsupponẽdũ est ꝙ
cuilibet catholico ẏba angeli sane intelligẽti ꝺz eẽ cer
tus vltim' termin' hebdomadax.cui' rõ ẽ.Nã hmõi cõ
currit cũ tpe passionis xpi.qꝺ ptz ex ꝟ.nã deletio iniq̃
tatis ꝓsummatio ꝓuaricatiõis ꝛ hmõi.q̃ in prima ꝓpo
sitione angelica ꝓtinent' sunt tpi effectus passionis xpi
cui' liuore sanati sum'. Esa.liij.de qua passione angel'
fecit exꝓssam mẽtionẽ.ꝺi.post.lxij. hebdomadas occi
deꝫ xps. Cũ igit tps passionis xpi ẽ notũ nobis.qꝺ fuit
xvij.anno tyberij cesaris.sequit' ꝺ ciuitate ꝙ vltim' ter
min' hebdomadax ẽ nobis not' ex fide q̃ ẽ idẽ cũ pdi
cto tẽ e passionis. Et q̃ ꝓsit ẽ nobis notũ ꝙ initiũ harum
hebdomadax ꝑcessit annũ.xvij.tyberij.p.cccclxc.annos
ex auctoritate angelica. Sz cũ q̃ anno alicui' regis inde
orũ.vel chaldeoꝝ.vel pfarũ hmõi initiũ ocurrit. ꝟ dili
gentẽ reqrit indaginẽ.cui' rõ ẽ.Nã hystorie ocurrẽtes
cũ tpe.lxx.hebdomadax.nõ ocurẽũt pfecte seu integre
in sacris scripturis nec in alijs autẽticis annalibꝫ imo
hystorie illoꝝ tpm.ꝑcipue regũ pfax ꝛ medox sunt ple
ne diuersitatibꝫ ꝛ ꝺictiõibꝫ intãtũ.ꝙ nõ solũ variant' i
tpe durationis q̃rũdã regũ.ꝟ etiã q̃ꝺã hystorie noiant q̃s
ꝺã reges pfax.ꝺ q̃ꝺ alij hystoriographi minime faciũt
mẽtionẽ. Et ã post xerxem q̃ poterẽt sibi subiugauit re
gnũ grecie vsq̃ ad alexãdrũ magnũ fuerũt i pside fm la
tinos.xi.reges. Scõm vo hebreos a cyro q̃ ꝑcessit ꝓdi
cũ xerxem vsq̃ ad ꝓdictũ alexãdrũ fuerũt tm̃ q̃tuor re
ges in pside.vt postil.ponit.ſ.xi.ca.vñ ꝑ historias hmõi
nõ ẽ locꝰ inuenięndi initiũ hax hebdomadax certitudi
naliter mõ ꝓdicto.s.cũ q̃ anno alicui' regis de ꝓdictis
ꝓcurrit tale initiũ ꝺato ꝙ noticiã habeamus vltimi fi
nis eax cũ q̃ ꝓcurrat vt dictũ ẽ. Sz ad inuẽtionẽ hui' ini
tij duo sunt faciẽda. Primũ.s.ꝑꝺerare ẏba angeli.ad
qꝺ tps ꝺñt magis aptari.scõm ꝙ ꝺ' nõ habeꝫ hysto
rias sacre scripture recurrat ad historias autẽticas.ſpã
liter hebreoꝝ.ꝛ fm eas ꝓcedat in hac ꝓputatione a tpe
passionis xpi ascẽꝺẽdo ꝑ.cccclxc.annos ꝛ ibi assignare
initiũ. Qꝺ qꝺẽ ꝑ talẽ ꝓputationẽ inuẽtũ.si no ꝓcurrat
cũ tpe adaptato ẏbis angeli credẽꝺũ ẽ ꝟ ꝓtingere er de
fectu seu corruptiõe hystoriaꝝ vel portus ex malitia ad
uersantiꝝ volẽtiũ occultare.vt ꝓuenerũt mysteria xpi.
Et tũc recurrendũ ẽ cũ cautela ad alias historias gẽti
liũ.vt talis error vel defect' ꝑ verisimiliores historias
taliũ corrigaꝫ vel supleaꝫ. Nõ aũt q̃re historie hebreoꝝ
sunt pri' reqrẽde seu ꝓsequẽde q̃ alie ẽ duples. Prima
qꝛ ipi magis sunt autẽtici in his q̃ ad intellectũ sacre scri
pture lrale facũt q̃ aliq̃ alij.scõa qꝛ cũ eis portius debe
m' agere de hac materia.iuxta illud.i.Petri.iij.ca.para
ti redere rõnẽ cuicũq̃ petẽti ꝛc. Et q̃ꝺ bene ꝓsideratis
initiũ hax hebdomadax ponẽdũ ẽ.put magister raymũ
dus martini tradit i prima pte sui pugionis.ca.ix.i.vij.
anno sedechie.vel in.xij. Nabuch.qꝺ vnũ ꝛ idẽ ẽ.quam
sinam in ꝟ sequit' postil.vt ptz in postil. Nõ aũt ꝑ pdi
ctos mgros assignata ẽ.ꝙ in ꝓdicto tpe exiuit sm̃o dñi
primo ꝛ principaliter de visitatiõe xpi ꝛ impletiõe ẏbi
diuini boni sup eos q̃ qꝺẽ sermo ꝓꝺẽdit nõ solũ bonũ
reedificatiõis tẽpli ꝛ reductionis ꝓpli.sed etiã bona spi
ritualia tpe xpi implẽda.vt ptz Hiere.xxix.ca. Cõfirma
tur aũt hec rõ.qꝛ illa tpa in qꝺ exiuit sermo de reedifi
catione.vt est primus ann' Cyri ꝛ.xx.artaxerxis.sunt
rõnabiliter excluſa.eo ꝙ erãt futura tpe dñi' reuelatio
nis.vt dictũ ẽ.nec etiã in tpe prime destructionis tẽpli
vt hebrei volũt posset assignari.vt ptz ꝑ ea q̃ dicta fũt
s.in hoc ca.nec etiã in tpe hui' reuelationis rõnabili
ter ꝺz assignari hmõi initiũ.cũ qꝛ eo tpe nõ exiuit sm̃o
de reedificatiõe.tum qꝛ iã exiuerat ad Hieremiã.cũ qꝛ
Daniel cũ ꝛasset tpe hui' reuelationis.diligenter cõsi
derabat circa illũ exitum sermõis diuini ad Hieremiã
vt ptz in principio hui' ca.ꝛ inde inuẽtius videt ibi a ſ
signari initiũ vbi versabaꝫ intẽtio ꝙ ibi.Sed
qꝺ maxime hanc assignationẽ ꝛfirmat.est ꝙ ꝓputatio
annoꝝ ab vno extremo hebdomadarũ ad aliud ꝓuenien
ti ꝓcordat cũ ꝺicto initio q̃ cũ ceteꝛ ꝑ alios exposito
res assignatis.vt satis patebit diligenter intuenti. Et ꝟ
de primo. Circa scõm attẽdendũ ꝙ licet isti duo magi
stri ꝓcordãt in initio ꝛ fine istax hebdomadax in ꝓcessu
cõputationis tm̃ discordãt in aliquibꝫ nã postillator te
net illũ modũ quẽ habes in postilla. Magister vo Ray
mundus ꝓputat sic.ſ.a.xij.ãno Nabuc.inclusiue q̃ ides
est cũ.xij. regni Sedechie in q̃ egressum ẽ ẏbũ dñi ꝓdi
ctũ ad Hieremiam vsq̃ ad finẽ.xlv. anni regni ipsius
Nabuchodo.fuerunt anni.xxxiij. Qꝛ aũt .xij.annus
Nabuc.sit idẽ cũ quarto sedechie pot haberi.xij. Re
gũ vltimo Qꝛ aũt a.xij.anno Nabuc.vsq̃ ad finem re
gni eius fluxerunt anni.xxxiij.ꝛ ptz ex hoc Nã nabuc.
regnauit.xlv.annis.put hebrei tradũt in li.magnila.i.
ca.a qꝺ si subtrahant.xi.anni primi ꝛstat ꝙ a.xij.ãno
nabuc.inclusiue.vsq̃ ad finẽ regni ei' fluxerũt.xxxiij.
Cõsequẽter si ꝓdictis addant.xxij.ãni eumeradach
ꝛ tres anni balthasar q̃ tot annis regnauerunt fm oẽs
hebreos.sic habent' de regibꝫ chaldeoꝝ ab egressu ẏbi ꝑ

dicti.lx.anni.quibꝫ si addant duo anni darij.r.xx.anni cyri nepotis eius filij r.xiij.assueri filij cyri r mariti hester.filij r.vi.anni darij secūdi vsqꝫ ad ꝓsumationē templi scōi.put hē in textu.sic faciūt.lij.annos de regibus pſaꝝ.post chaldeos vsqꝫ ad ꝓsumationē tēpli secūdi.quibus additis.lx.primis chaldeoꝝ cōstat qꝫ ab egressu vbi dñs ad hieremiā vsqꝫ ad ꝓsumationē tēpli secūdi fluxerūt.cxij.anni.qbꝰ si addant.cccxx.anni durationis tēpli scōi fm oēs hebreos.sic ab egressu p̄dicti vbi ad hieremiā.vsqꝫ ad destructiōem ciuitatꝭ r templi vltimam.fluxerunt dxxxij.anni.a qbꝰ si rescindant.xlij.anni qbꝰ ꝓcessit passio xp̄i vltimā destructionē templi fm oēs de hac materia loquētes.restat qꝫ ab egressu vbi ab ore dei ad hieremiā vsqꝫ ad annū passiōis xp̄i p̄dictū fluxerūt.cccxc.anni.q̄ sunt.lxx.hebdo.p gabrielē annūciate. In q̄ quidē ꝓputatione in oīb⁹ ꝑcordat cū hebraica r talmudica historia.exceptatꝭ tñ duratione regni cyri q̄ fm hebreos regnauit tribꝰ annis tñ. Scōm vō latinos q̄s in h sequit̄ magister p̄dictus regnauit.xxx.an.vt p̄dictū est. Cōputato vō postil.ꝑcordat etiā cū hebraic̄ historijs in tēpe regni cyri.r in oīb⁹ aliꝭ.excepto tñ tpe durationis regni Assueri mariti hester.durauit enī fm hebreos.xiij.an.tñ. fm vō latinos q̄s in h sequit̄ postil.durauit.xl.vij differētia inter istos duos magistros in hac ꝓputatiōe totaliter ꝓsistit in duratiōe tpis regni cyri r assueri. Nam magr Raymūdus sequit̄ hebreos in assuero.r latinos in cyro postil.vō p oppositū. Cōcordat enī cū hebreis in cyro.r cū latinis in assuero. In aliꝭ vō q̄ ad hāc ptinēt ꝓputationē oīno sibi ipſe ꝓsistit. Attendendū est g̃ q̄ istaꝝ ꝓputationū rōnabilius p̄cedat.ne cū de hac materia cū aduersarijs disputare ꝓtigerit appareat ꝓplexitas seu claudicatio in nro mō exponēdi.vū sub correctiōe meli⁹ sentiēti ꝓcessus magri raymūdi validior videt ex duobꝰ. Prio qꝫ cyrū regnasse.xxx.an.put magr raymūdus ꝓsupponit.nō solū greci r latini.put Eusebius.Paulus.Orosius.Beda sup Esdram.iij.ca. hiero.sup zachariā.glo.i. fere.v. ca.magr historiarū in fine danielis.h testant. Qꝫ etiā Ioceson hebre⁹ abbreuiator iosephi.q̄ large de h tractat.de gestis cyri h ꝓcludit in fine. In q̄ igit̄ greci r latini cum aliq̄ de famosis hebreoꝝ historiographis ꝑcordāt.potiꝰ tenendū ē q̄ illud in q̄ aliq̄ hebrei tñ r nō oēs ꝓsumūt scōo qꝫ assuerū regnasse.xl.an.nemo hebreoꝝ testat.ꝫ solū latini.vū hebrei cauillando pōt dicere qꝫ hoc fuit inuentū ficte ex pte nr̄a q̄ nō pōt circa annos cyri silr cauillare.cū etiā aliq̄s de suis h fateat.vt dictū est. Ad obiectionē vō postil.de h q̄ legit Esdre.vi.c. Orentqꝫ p vita regis r filioꝝ eꝰ. Ex q̄ arguit qꝫ darij erat ꝑtā ꝑsecutionis circa tpis ꝓsumatiōis templi qꝫ filios habebat dñm qnō sequit. Possunt enī illa vba intelligi de filijs regis si eos habuisset. Silr enī mō legit Deu.xxij.vbi de rege tractās ait. Ut longo tpe regnet ipe r filij eius sup isrl.q̄ q̄dē verba nō ē necesse vt intelligātur de filijs regis in rerū natura exīstēb⁹.sed de filijs q̄s habere posset in futuro vt ptz ex ꝓcessu intuēti.r h de scōo. Circa tertiū attendendū ē qꝫ se cūdū san. Tho.i.p.q.xxxij.ar.i. in corpe.q.cū aliq̄s ad pbandū aliq̄ q̄ fidei sunt.ꝰducat rōnes q̄ nō sunt cogētes cedet ꝫ in derisionē infidelū.credūt enī qꝫ hmōi rōnibus inuitamur.r ꝓpter eas credam⁹.r idē dñm ē de auctoritatibꝰ.vſi ꝫ hec expositio inter ceteras catholicas.saluo meliori iudicio potior videat.nō tñ ex ea ꝓtra aduersarios sumi posset efficax argumentū.pōt enī deciuari aliq̄ ex his q̄ ꝓsupponūtur in ꝓcessu ꝓputatiōis p̄dicte ex historijs q̄ ab eis nō traduntur nec ꝓtinent in sacra scriptura.vt est de duratiōe cyri vel assueri.put dictū ē. Nihilominus tñ hec expositio vtilis ē in duobꝰ.primo in eruditione catholicoꝝ.qui ꝓsuppositā fide omissa varietate r confusione ceterarū expositionū informabunt̄ de sano r plano intellectu hui⁹ reuelatiōis.scōo qꝫ etiā ꝰ aduersarios etsi nō arguēdo saltē defendēdo pōt eā ꝓponere.et absq̄ rōnabili calūnia sustinere. Ad arguēdū tñ ꝰ eos ꝺ hac reuelatiōe satis sufficit principiū sumere ex expositione Ra.sa.supradicta q̄ est cōis hebreoꝝ expositio.put deductū est.s.in.i.additiōe hui⁹ ca.circa tertiū principale. Et hoc de tertio.

Cin eo.ix ca.vbi dicitur in postil. Distinguit autem vij.hebdomadas r vltimam ab aliꝭ ꝓpter spātia opera facta in ipis rē.

Additio.

Hactenꝰ quā assignat postil.p distinctiōe.vij.hebdomadaꝝ ab aliꝭ nō vī sufficere. Nā fm veram expositionē quā sequit̄ p̄dicte.lxx.hebdomade inciꝑūt a.xij.anno sedechie vt dictū ē.q̄ quidē annus ꝑcedit tēpli destructiōēs p ser annos. Nā destructio illa fuit.xi.an.sedechie.vt hr̄ Hiere.vl.r.iiij.Reg.vl. Cōstat ār qꝫ idē est in totū.vij.hebdo.r.lxx.hebdo.cū hmōi.vij.hebdomade sint prima ps hui⁹ tripartite distinctiōis. Ex q̄ sequit̄ qꝫ a pn̄.vij.hebdo.vsqꝫ ad primū annū cyri dātis inīam reedificādi fluxerūt.lix.anni q̄ faciūt.viij.hebdomadas itegras. r ſsup tres annos.vij dato qꝫ tres.annos ꝑtermisisse.eo qꝫ nō faciūt p se hebdomadā integrā nulla vī rō hꝫ ꝑtermisisset.viij. hebdomadā q̄ integra est r ꝑfecta.vū meli⁹ videt dñm fm magrm raymundū vbi.s.q̄ assignat aliter distinctionē hanꝝ hebdomadarū dicēs.qꝫ in ql. bet pte hui⁹ triplite distinctiōis q̄dā fuerūt facta seu onīa ad reuelationē misteriorꝝ xp̄i ptinētia. Nam infra tpe.vij.hebdo.reuelatū fuit nabu.q̄ monarchiam tūc eſeum tenebat misteriū incarnatiōis xp̄i q̄ ad vtrāq̄ naturā ipius diuinā.s.r humanā vt.s. Dani.ij.c. i lapide abscisō sine manibꝰ rē.qđ cōiter exponit de xpo fm humanā naturā.fm quā natus est de mre sine patre put ibidē fuit expositū. Diuinā vō.s.ait.c.in ārto viro.q̄ silis erat filio dei vt ibidē etiā fuit declaratū. Similiter infra tpe.lxij.hebdomadaꝝ sequētiū circa principiū earū fuit reuelatū danieli p angelū sub certo numero tempꝰ aduent⁹ xp̄i cū suis prinētijs r q̄litatibꝰ sub ꝓpendio expressioni mō q̄s antea.vt⁹ in reuelatiōe de q̄ agit̄. Consequēter etiā circa finem hanꝝ hebdomadaꝝ p eundē angelum vginī gloriose fuit ꝑfecte annūciatus aduētus xp̄i r effectualiter implet⁹. Cōsequēter in tpe hanꝝ.lxij. hebdo. templū fuit reedificatū in q̄ tēplo xp̄s oblat⁹ fuit ꝺo patri.r sic honoꝝ p̄dicti templi secūdi iuxta ꝓphetiā Aggei mīstomaioꝝ q̄s priorꝭ tēpli effectus ē ꝑfite ibidē xp̄o.qui nūq̄ ibidē corpaliter visus fuerat. Silr i vltima hebdomada ab aliꝭ distincta fuit impletū misterū redemptionis hūane.in q̄ oēs expositores catholici ꝓsumūt. Sed cōtra h possent aduersarij ex duobꝰ ꝺicere. Primo qꝫ sio ulla de lapide absciso fuit.q̄.anno regni nabuch.vt in prin.vij.c. p̄dicti exp̄sse dicit̄. Ex q̄ sequit qꝫ h nō fuit ifra tpe.vij.hebdomadaꝝ q̄ postea incipiūt.s.a.xij.anno nabuch.vt dictū est.scōo qꝫ p̄dicte due reuelatiōes ēliter cūq̄ sumant̄ fuerūt tpe nabu.ante eꝰ alienationē vt⁹ i littera.sed iste.vij.hebdo.se extendūt vsqꝫ ad magnā ptē duratiōis euilmeradach.vſi remanet magna ps hanꝝ.vij hebdo.in q̄ nulla legit̄ fuisse facta reuelatiō.ꝫ nō debuit sent assignari.vij.hebdomade ꝓpter rōem p̄dictā.sed tres seu q̄ttuoꝝ put fuerūt. Silr pōt arguere ꝰ scōam distinctionē.s.lxij.hebdomadaꝝ.qꝫ nō in principio earꝝ hec reuelatio fuit facta Danieli.ꝫ postq̄ transiuerat de eis vna hebdoma.integra r q̄si dimidia de scōa.vt⁹ ꝓputanti a principio hebdomadaꝝ vsqꝫ ad annū primum darij primi.in q̄ hec reuelatio fuit facta. Sed ad primā istoꝝ dicendū ē qꝫ vbi ꝺr.s. Dani.ij. In scōo anno regni nabuch. nō intelligit̄ scōo anno q̄ nabu.sup ciuitates primo re-

gnaunt.sed intelligitur de secūdo anno regni eius ab eo tpe q̄ se iudeos regnauit.ꝛ silr se alias natiões impaut put.s.in postil.in.ij.ca.hr̄ in q̄ etiā ꝯcordat Ra.abraaz abenhazara in eodē loco. Alij vo expositores heb.dicūt q̄ ly scōus ann⁹ regni nabuc.intelligit secūdus ann⁹ añ mortē suā. Cōstat aūt q̄ fm vtrāq; expositionē ly scōs annus regni nabu.ponit infra tps.vij.hebdomadarū. qđ ē ꝓpositū. Ad scām vo dām q̄ hec distinctio hebdo madar nō ast intelligēda sic punctualiter q̄ a ꝓncipio tēpe cuuslibet distinctiōis vsq; ad finē fiant seu ꝓtinuer illa q̄ illi pri applicant. sz sufficit q̄ in aliq̄ pte notabili cuiuslibet distinctois impleant. nam Esi.xv.legit Scoto p noscēs q̄ pegrinū futur sit semē tuū i terra nō sua.ꝛ sub jcient eos seruituti.ꝛ affligēt cccc.an. Cōstat aūt q̄ semē abrae nō fuit afflictū seu seruiliter subiugatū p oēs.cccc. annos. sz tñ p.ecc.put ibidē exponit.ꝛ tñ scriptura ps attribuit illis.cccc.an. vñ ꝛ in ꝓposito. licet nō p totū tps vij.hebdomadar fuerūt facte reuelatiões. p̄dicte sufficit q̄ in aliq̄ pte fuit circa principiū fuissent facte. Vult ē dicendū de scōa distinctiõe q̄ nō sic distincte punctualiter ē accipiēda. sz sufficit q̄ circa principiū ꝛ medū ꝛ finez eār impleant p intervalla ea q̄ illi applicant. vt dictū ē. Si q̄s aūt voluerit oīno hui⁹ distinctionis rōem numeraliter hr̄e optet recurrere ad misticū sensum. dā fm Greg. in.ij.li.mora. cū rō hr̄e defecisse ꝓgnoscit. restat vt ad mysticū sensum sine dubitatiõe recurrat. vñ in ꝓposito posset assignari rō mistica nūeralis huic distinctiõi satis ꝓpria. Ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ antiq̄ lex septennaria dr ꝓpter p̄ceptū sabbati ꝛ alioꝝ q̄ ei ꝯcordāt. Silr ꝛ nona lex octonaria dr ꝓpter misteriū dñice resurrectiõis. Vñ sup illud Eccl's.xi. Da ptes septē necnō ꝛ octo.glo. Da p tes septē.i.vetus testamētū.cui⁹ septima dies.i.sabbatū p̄cepue honorat necnō ꝛ octo.q̄ est nouū. vbi glo. interli. Nouū ꝓpter dñicā diem. vñ ad ꝓpositū vt gabriel ostenderet Danieli q̄ iusticia sempiterna q̄ adducenda erat pfecte debebat adimplere vetera legē. iderco primā ptem hui⁹ distinctiõis in.vij.hebdo. determinate ꝯcidit. vt etiā ei innueret q̄ octonaria lex.i.nona p̄dicte legi hebat succedere p xp̄m. ꝛ cū eo inco: pari. nō. subiunxit numer.lxij.nam.vij.in.vij.deducti faciūt nūer.xlvi.q̄ denotat legē nouā p octo.ꝛ legē veterē p.vij.ꝛ ex ded uctione vni⁹ in alter innuit eam vtualē p̄fectiõem. Vñ ꝛ dicit in gl. allegata. sine altero toto non valet alterū. De vi. eni hebdomadis q̄ restant ex nūero.lxij. fm hūc sensū qui nō ex toto ad ēam seq̄ dz nō est faciendā mētio cum nō faciāt integrā hebdomadā. nam Leui.xxiij.c.dr. Numerabuz ḡ ab altero die sabbati. vij. hebdo. plenas. i. integras. Et q̄ ptz q̄ vbi de hebdomadis agit nō ē faciendā mentio nisi de integra hebdomada. nisi forte vbi exp̄ssa fit mētio de aliq̄ pte hebdomade. sicut i hō ca. spāliē mēoraē dimidiū vltime. Et hec rō hmōi distinctiōis sufficere debet fidelibus qui p̄suppolita fide desiderant hab re rationem scripturarum.

Replica.

In ca.ix.lxx.hebdomadar materiā satis ꝯcorditer tractāt postil.ꝛ burg. sz tñ burg. in q̄busdā cōtra postil. se cauillatorē ostendit sumēs occasionē ex q̄dam ꝓputatiõe quā reprobat ex eo. q̄ mardochē⁹ vr esse nimis excessiue etatis iuxta illā ꝓputatiõem. ꝛ hō dr sequi ex eo q̄ dr Hester.ij.q̄ mardochē⁹ fuit trāslat⁹ cū iechonia in babyloně. sz burg. mouēs difficultatē grāmaticalem de relatiuo ꝛ afficedēte primo ꝛ remoto dicit id ex litera allegata Hester.ij. nō hr̄i q̄ mardochē⁹ fuisset trāslatus cū iechonia. sed Eis q̄ dr in lēa allegata. Erat vir in ciuitate susis vocabulo mardochē⁹ filius iair. filij semey. filij eis de stirpe gemini. q̄ trāslatus fuit de ir'm cū iechonia. Referēdo unqt burg. ly q̄ ad primū afficedens significat ipm eis translatum non mardocheum. sed nō insistendo grāmatice q̄ sepe ꝛ ppie refert remotū afficedens sicut primū vr burg. deficere. q̄ si ad primū afficedens dz fieri vt ipe vult relatio. tūc gemini trāslat⁹ ē q̄ fm reg.ir. nec vr ym ē ō eis q̄ fuit pr̄ saul.ꝛ p tpa oiz regū durare nō poterat vt trāsferret cū iechonia. nisi burg. ingat aliū q̄ vocet noīe eis.ꝛ q̄ ps nō hz firmare auctoritatem ad facilitate ꝓtemnit q̄ ꝓbat.ꝛ ad rem sit a transmigratione ue ꝙ homie ꝓputarent anni eis. paul. semey aui.ꝛ Iair pris mardochei fortassis mardochē⁹ nō repiret nat⁹ qui dicat Hester.ij. ipam hester in filiā adoptasse.ꝛ curiā ei⁹ officia fuisset ineptus ꝛc. Itē burg. ec. notat postil. i eorum latinoꝝ q̄ ad ēgnū cyri ꝛ regnū assueri marin hester ꝓputat fm ꝓputationē hebreoꝝ. ꝛ postil. facit p oppositū. vñ burg. ꝓfert factū rayūdi in ps postil. debilibz rōibus. Prima q̄ factū ray. q̄ ad cyrū ꝯcordat vt dicit grecꝫ latinus ꝛ vna hebreoꝝ q̄ fuit abbreuiator Iosephi. Secūda rō. q̄ soli latini dicūt assuerū regnasse. xl.an. ꝓfit igit gatio burg. modicū valere. nam allegare p auctoritatibz in ꝓputo ꝓfiti eos q̄ in ꝓputatiõe. lxx. hebdo. multipliciter deficiūt ꝛ inter se nō ꝯcordant puerile est. q̄ etiā scriptura sacra ꝑderet auctoritatē si in ea repiret discordātia vel defectus. vt scribit b. Aug. ad b. Hiero. epla. i. ꝛ vij. trāsumpt. ix. dist. ego. ꝛ. si ad scripturas. Hunc aūt Beda et alij p burg. allegati sunt diuersi. q̄ quidā eoꝝ ꝓputāt fm annos lunares. quidā solares. qđā a primo anno cyri ꝛc que oīa nec a raymūdo nec postil. nec bur. sunt recepta. Non igit sequtur. ꝯcordāt cū raymūdo in vno pūcto. igit standū est eoꝝ dictis. Hec ioeson abbreuiator Iosephi pōt allegari p aucte. q̄ a cōi ꝓputatione hebreoꝝ ꝛ suoꝝ magroꝝ sine rōne recedit ex scriptura nihil pbās. nec secunda rō sua valet. q̄ calūnie iudeoꝝ nō sunt curā dev bi sine aucte scripture ea q̄ nostre fidei sunt impugnāt. nec remanet iudeis excusatio ex diuersitate ꝓputationū. cum tps. lxx. hebdo. de q̄ hic agitur q̄litercūq; ꝓputet. p mille annos transierit in ꝓteritum ꝛ amplius. Tota igit obstinatio malicioſa tenet eos in pfida expectatione messie. Nec valet respōsio burg. ad id q̄ dr postil. p sue intentionis ꝓfirmatione adduxit de Esdre. vi. q̄ dicit burg. fieri orōem. p filijs nōdū exītibz. sed ītiū vr q̄ Esdre. vi. dicitur. Orent. p vita regis ꝛ filioꝝ eius. p̄supponit igit i litera vita filioꝝ. p qua orādum dr. Illusoria etiā ꝛōvide tur p nōdum exītibz in rer natura. fit quidē bñ. p defūctis sz nō p futuris nisi ꝓphetice. q̄liter non est in Esdra dictum. Nec est sile qđ burg. adducit Deu. vij. ubi ei nō dicit q̄s orare p rege ꝛ filijs eius. sed p̄nostice dr de rege nōdum exīte ꝛ filijs futuris. Si rex iustus fuerit diu regnabit. ꝛ filij eius post eum. ꝛ regnum eius transibit ad posteros. Potest enī de non existentibz ꝓprie q̄s p̄nosticare. sed non p eis orare spāliter. p vita eoꝝ qui non viuunt. Reliqua q̄ in daniele notat burg. non sunt magni ponderis sed stant in verbis et computis fm burg. non punctualiter accipiendis.

Anno iij. cyri. Hic ponit. ix. visio danielis .x. ⁊ fm opinionē cōez ista visio q̄ h̄ ponit differt ab illa q̄ ponit i duob. c. se. sz mihi vr q̄ ē vna tm̄ ⁊ vt magis p̄debit legēdo ibz. Dividit g̃ sic q̄ p̄mo describitur excellētia h̄ visiois. scdo exprimit ꝓtinētia ibidē relatē vitat. ⁊ h̄ duob. ca. sc. Prīa i duas q̄ p̄mo tāgit magnitudo h̄ visiois i ge nerali. scdo magis in spāli ibi. In dieb illis In prīa pte primo tangit tps q̄ fcā ē reuelatio danieli cū dicit.

a Anno iij cyri regis psaz. scdo reuelatiois magnitudo cuz

b Verbū ruela (dr. tū. i. vitas q̄ vbo ex

c Danieli (primit. co. bal. h̄ dicit. q̄ bal thasar erat nomē ei⁹ scdm. vtz. t. i. h⁹ li.

d Et vbū vm. ad i

e Et for (telligēdū. titudo ma. ad iplen dū. q̄ nō poterat ipleri nisi dīna vture ⁊ ordinatiōe. q̄ hec visio ꝓtiet pfecutionē antiochi ⁊ antixpi ⁊ destructiōnē eoz ⁊ resurrectiōz mortuoz. vt videbit.

Anno tertio cy .x. ri regis psaz⁹ vbū reuelatū ē danieli co gnomīto balthasar⁹ vbū ve rū ⁊ fortitudo magn̄ intelle ctuz ⁊ monē⁹. Intelligētia ei ē op⁹ i visiōe⁹ In diebus illis ego daniel lugebā⁹ trium hebdomadaz⁹ dieb⁹ panē deli derabilē nō cōedi. ⁊ caro ⁊ vi nū nō introiert in os meū. sz⁹ⁿⁱ neq̄ vnguēto vncti⁹ sū. dōec ꝓplerēt triū hebdomadaz⁹ dies⁹ Die āt. xxi. ⁊ q̄rta mēs primi⁹ erā iuxta fluuiū magnū q̄ ē tigr⁹. ⁊ leua mea oculos meos ⁊ vidi. Et⁹ ecce vir vn⁹ vestit⁹ lineis⁹ ⁊ renes ei⁹ ac cincti auro obrizo⁹ ⁊ corpus ei⁹ q̄si chrisolit⁹ ⁊ facies ei⁹ velut spēs fulgur. ⁊ oculi ei⁹ vt lāpas. ⁊ ardēs⁹ ⁊ brachia e⁹ ⁊ q̄ deorsū vsq̄ ad pedes q̄ si spēs eris candētis⁹ ⁊ vox sermonū eius. ⁊ vox multitu dinis. Vidi autem ego da niel solus visionem⁹ porro viri qui erant mecū non vi

e Et fortitudo. ꝓpter velocissima. p Et le. oculi. me. corpis. sez ⁊ mentis.

q Et vidi. visiōe intellectuali ⁊ corpali. q Et ecce vir vn⁹. i. angel⁹ apparēs i spē viri. r Vestit⁹ li. vbi p̄mo describit eū q̄ntū ad extrinseca q̄ ad vestimētū albū vel i neū q̄ designat puritas angelica. ⁊ q̄ ad cingulū cū dicit.

s Et renes⁹ acci. au. obrizo. i. mūdissimo. vel dr obrizū ab ob. et radio radias. q. ꝓpt radiatiōz sic notat. p zonā aureā ⁊ radiātē intelligit fervor caritatis q̄ angeli indissolubiliter liganē cū deo scdo describit ageluz q̄ntū ad ītrinseca. cū dr

t Et corpus ei⁹ q̄. chry. Est aūt chrisolit⁹ lapis coloris marini ⁊ hz scintillas aureas. Per tale igit corp⁹ intelligit celū qđ ē ꝓpte mobile āgeloz. q. corpus angeli nō informant ab eo sz tm̄ movet. Color āt magis q̄ ē in chrisolito ē silis colori celesti. Per scintillas aureas i telligē stellas q̄ sunt i celo. tertio describit angelū appntē q̄ntū ad extremitates dr.

v Et facies⁹ ve. spēs fulgu ris. in q̄ notat excellētia glie āgelice.

r Et oculi⁹ vt lam. ar. in q̄ notat p̄spicacitas i āgeli ꝓgnitōe.

y Et bra. ⁊c. q̄si spēs ert cādētis. in q̄ signat fortitudo angeli. ad opandū p brachia. ⁊ ad movēdū se de loco ad locū p pedes.

z Et vox ser. ei⁹. vt vox multitu. in q̄ designatur efficacia vtutz ei⁹ ad docēdū homes de occultis ⁊ revelandū vitatē q. vn⁹ āgel⁹ pōt pl⁹ docere q̄ multitudo hominū seu doctoz. Ad evidētiā aūt maiorē p̄dictoz. sciendū q̄ āgeli apparēt homibz i corpibz assūptis ad ostendū eos familiari⁹ de occultis. ⁊ hō p̄ quietates corpoz assūpti significant. p̄quietates āgeli spūales. vt dictū est.

a Vidi aūt. h̄ ꝓfir ponit videntiū terror. ⁊ p̄mo ponit eoz trepidatio. scdo āgeli ꝓfortatio ibi. Et ecce manus. dicit igit p̄mo sic. a Vidi āt ego da. so. visi. pfecta. q. nō solū vidit angelū apparentē. sz audivit eū loquentē ⁊ intellexit. Alii enī viri q̄ erāt cū daniele viderūt solū āgelū apparētē. ex cui⁹ visiōe terrori fugerūt. ⁊ hō dicūt h̄ nō vidisse visionē. q. angelū loquentē nō audierūt. nec intellexerūt ea q̄ fuerūt revelata danieli. ⁊ h̄ est qđ dr h. Porro viri qui erāt mecū ⁊c. ⁊ ptz ex dictis vsq̄ ibi.

b Et ruit⁹ rem. for. in me. q. terror reddidit membra exteriora frigida ⁊ tremētia. ꝓpter recursum spiritū ⁊ sanguis ad cor. q. talis recursus fit in passione timoris.

c Vz etiā spes mea ⁊ mutata ē in me. q. ex timore pallor causat⁹ in facie. ꝓpter recursum sanguis ad cor ab exterioribz membris.

d Et emarcui ⁊c. q. p timorē numiū hō fit aliq̄s stupidus ⁊ q̄si impotēs se movere.

e Et audi. vocē sermō⁹ ⁊c. q. ex timore nō poterat stare.

f Et ecce man⁹. h̄ ponit angeli ꝓfortatio. ⁊ h̄ duplr. q. p̄mo ꝓfortat eū impfecte. postea pfecte. q. processus ē debit⁹ de ipfecto ad pfectus. scda ps incipit ibi. Cū loquer mihi. Primū aūt facit tangendo ipm ⁊ levando aliq̄ntulū. ⁊ h̄ est qđ dr h.

f Et ecce ma. s. angeli.

g Tetigit me. ꝓfortando.

h Et erexit me sup genua mea. aliq̄ntulū elevando.

i Et dixit ad me vbo ꝓfortādo.

k Daniel vir desideriozum. q̄. re āt daniel dict⁹ ē vir desideriozum dictū ē. ut. ca.

l In tellige vba mea ⁊c. i q̄ ꝓfortat eū q̄ntū ad mentē. sic q̄ntū

ad corpus cum dicit
m Et ista ī gra. tuo.
id ē rect⁹ ⁊ recta fa
cie vl⁹ celū, ℞ ē ei gra
dus hois, alta aūt aīa
lia stāt sup pedes fa
cie ei lata ad terram
n Cūq; dixiss. m. f.
istū steti tremēs. q; ī
mutato fā ī corpe et
p̄cedenti ūore nōdum
adhuc transierat.
o Et ait ad me. no
li metuere daniel. q;
nō appuī ad maledi
cendū tibi, ſz magis
ad docēdū te illā q̄ ō
sideras scire, ⁊ ℞ ē q̄ō
p Quia et (subdit.
die p̄io q̄ tu po. + cor
tuū ad intelligendū illa q̄ p̄r⁹ videras. c. viij. ⁊ nō intel
lexeras ad plenū vt dictū fuit sr̄ illō vbū ī fi. viij. c. Stu
pebā ad visiōz ⁊ ſ erat q̄ iterp̄trarer. vl⁹ al⁹r. Ad itelligēdū
s. volūtatē dei circa ea q̄ ſt v̄tura pp̄lo tuo ⁊ q̄ſi ī idē re
dit. q Ut te affli. ī cō. di tui. vt p ℞ oō tua citi⁹ exau
direcor. ā do. ⁊ p ꝑis diua vitas tibi fuelarek. r Ex
audi. ſ vba tua ⁊c. s. ō recitu pp̄li ō captūtate babylōica
ſz ōrūm vr. q; inia rdeūdi. tā erat data. i. āno cyri. ℣ista aūt
oō daniel ⁊ afflictō ō q̄ ℞ loq̄t āg̃l⁹. fctā fuit an. iij. cyri.
vtz ex dicti⁹ isto. c. g̃ tē ſ fuit exaudita oō daniel ō rēitu
pp̄li. ſz aū p. ſ. an. Dōm q; iudei fuerāt ī babylōe p. d. cy
an. q̄tū ad illos q̄ cū iechōia trāſlati fuerūt. ℣li vo q̄ in
subiectōe ioachī p̄re ei⁹ fuerāt trāſlati obsides vt ō danie
le ⁊ alijs ō semīe ēgio ōr. fuerūt tā. lxx. an. ℣li vo q̄ cū se
dechia fuerāt trāſlati fuerūt ibi. lvi. an. fm tlā ꝓpatōez
quā secut⁹ sū tāq̄ iudicio meo vioīē. s. c. ⁊ ic p ꝑis il
li q̄ tūc viuebāt fuerāt nati ī babylōe p maiōr p̄te p̄ter
qō afficiebāt ad rmanendū ī tra babylōis. ⁊ p̄ posſiones
ēs ibi acq̄sierāt ipi vl⁹ p̄res eor. ⁊ p̄ vrores ēs ibi
accepant ⁊ filios ēs ibi gēuerāt. Et tō pl⁹ lxz data a cy
ro rmāserī ī tra babylōis bñ p. ij. an. ⁊ pl⁹. vt ōr ī. scolast.
histo. p̄ qō tlebat daniel ne totū negociū ō rditu eor ī
ulīm ipediret. Et tō orabat daniel. iij. an. cyri vt ℞ ipedi
mētū tolleret. ⁊ fuit exaudit⁹. ⁊ ℞ ē qō dic ag̃l⁹. s Et
ego ve. pp. f. tu. ānūciar. s. tibi q; tua petitio sit exaudita
t Pun. ät re psa. ⁊c. ad euidētiā h⁹ ꝓsiderādū q̄ āgeli q̄
pstruerk. puncts dicūt p̄ncipes ullar. ⁊ ℞ roabit⁹. q; ſ
solicitī ō bono ear. ā nō ſar ordo ipor sic. s. ordo princi
pat⁹. Cōsiderādū ēt q; sic vni toti. puncie pest vn⁹ āgel⁹
bon⁹ q̄ſi p̄nceps ad pcurādū bonū illi⁹ puncie. ita pest
vn⁹ āg̃l⁹ mal⁹ q̄ſi p̄nceps adīducēdū hoies illi⁹ puncie
ad malū. Dicūt ig̃ alīq; q; iste p̄nceps psar fuit angel⁹
mal⁹ q̄ filios isr̄l sequestrabat ad rmanēdū ī babylōe ex car
nalitate q̄dā rōis p̄dicti. ⁊ tō ōr ℞ q; restitit. xxi. diebus
oōni daniel q̄ orabat p reditu pp̄li ul⁹m. ⁊ p ꝑis resti
it āgelo bono. q̄ p̄stabat oōes daniel coā ōo. ⁊ ℞ est qō
āgel⁹ loq̄ns daniel dixit. t Pun. re. p. restit. mi. xxi.
dieb. tñi ei tpis durauit oō daniel ⁊ afflictio vtz ex pdi
ctis. Btūs āt gre. rcti. li. moral. dic̄ q; fuit bon⁹ āg̃l⁹ q̄ p
erat reg̃ psar q̄ videbat ex mālōe filioz isr̄l ī pside mlt⁹
ō plis ⁊ medis ouerti ad cultū ⁊ fidē vni⁹ ōi. ⁊ tō iterpel
labat deū vt rmanerēt ī pside. ostēdēs i ꝓspcū ōi bōa q̄ ex
℞ deuenirēt. sic āg̃l⁹ sctūs ōr rsistere āg̃lo sctō q̄ reputa
bat daniel oōz ō ōrio coā deo. nō tñ unī āg̃los sctos ē ꝑ
rietas volūtarū simpl⁹. q; volūtates eor ſt ꝓformes di
uine volūtati. q; tñ ō futur⁹ ig̃rāt q̄d de⁹ decret. tō aliq̄s cō
sulēdo deū ō aliq̄ futuro circa pp̄los q̄bꝫ p̄sūt allegant
deūt ſz kroz nimi⁹ irruit sup
eos. ⁊ fugerūt in absc̄ditū
Ego āt relict⁹ sol⁹ vidi visi
onē grādē hāc⁹ ⁊ nō rmānsit
ī me fortitudo ſz et taz spēs
mea īmutata ē ī me⁹ ⁊ emar
cui. nec habui q̄cq̄ virium
Et audiui vocē ꝑmonū ei⁹
⁊ audiēs iacebā ꝓsternat⁹ sr̄
facie meā. ⁊ vult⁹ me⁹ here
bat tre. Et ecce man⁹ tetig
it me⁹ ⁊ erexit me sr̄ genua
mea ⁊ sup articulos manuū
mear⁹ ⁊ dixit ad me. Dani
el. vir ōsideriox intellige ver
ba q̄ ego loq̄r ad te. ⁊ sta in
gradu tuo. Nūc enī sū missus
ad te. Cūq; dixiss. m ꝑmo
nē istū steti tremēs ⁊ ait ad
me. noli metuere daniel q̄
ex die p̄io q̄ posuisti cor tu
um ad intelligēdū vt te af
fligeres ī ospcū dei tui. ex
audita ſt vba tua ⁊ ego vēi
ꝓp ꝑmōes tuos. Princeps
aūt regni psar restitit m vi
ginti ⁊ vno diebus ⁊ ecce mi
chael vn⁹ de principibus pri
mis vēit in adiutoriū meū
⁊ ego remāsi ibi iuxta ēgē
merita ōria. ⁊ sic dicū
tur resistere adinicez
ſz q̄ſi reuelar eis fr̄ ℞
diuina volūtas simplr
concordant in ea.
v Et ecce ich. vnus
de p̄ncipibus q̄ erat su
pio⁹ āg̃lis āg̃lo q̄ loq̄
bar. q; erat p̄ceps to
ti⁹ synagoge. sic ē mō
p̄ceps toti⁹ eccie. et
nō ſ solū ꝑerat filijs
isr̄l q̄ erāt ī pside. sic
ille q̄ loq̄bat daniel.
ſz ēt ꝑerat oibꝫ filijs
isr̄l vbicūq; eēnt. ⁊ nō
ꝓcurabat bōa filioꝝ
isr̄l vbicūq; ꝑter q̄ō
audiunt illū āgelū q̄
ꝑerat vni pti eoz. scz
eoz q̄ erāt ī pside. ⁊ ℞ ē q̄ō subdit ō michaele. vēit ī adiu
torū meū. seq̄t. r Et ego rem. ibi. i. coā ōo offerēs ꝑ
ces tuas. y Iuxta re. p. i. iuxta āgelū q̄ ꝑerat psis mi
hi resistēte mō pacō. ℞ ät dixit āg̃l⁹ daniel⁹ ad ostendū
ꝑe tū tardauerat ad denūciādū exauditiōz oōis.
a Ue. vt do. te q̄ vē. sr̄. ⁊c. Et q̄ ps q; ū solū veneret ad ō
nūciādū daniel⁹ rditū captūtat⁹. nec solū ea q̄ fctā sr̄ tēpe
āntiochi epiphānis. sz ēt q̄ vētura sr̄ ī fine mūdi tpe antipi
vt ptebit. c. s. ꝓp q̄ō seq̄t. b Quū adhuc. vi. i dies. s.
mlt⁹ differt ipleta totalr. c Cūq; loq̄. ℞ ponit ꝓso
latio p̄ca ipi⁹ daniel. ⁊ diuidit ī duas ptes. q; p̄io facit
q̄ dcm ē. ideo subiūgit cāz sui rcess⁹ a daniele ibi. ⁊ nūc
reuertar. Circa primū ōr sic c Cūq; lo. mi. an. s. hui⁹
cemodi vba. d Deiecit vul. me. i ter. q̄ſi nō potes su
stinere aspectū fulgoz āgeli⁹ appent⁹. ⁊ ℞ factū ē vt dani
el ꝓsceret fragilitatē hois resp̄cū vtut⁹ āgl⁹oz. e Et
ec. q̄ſi sili. s. ho. q; ſi erat hō ſz āgel⁹ appens in spē hois.
f Teti. la. me. vt posse loq̄ ꝓp q̄ō seq̄t. Et aptēs os meū
locut⁹ sū. ⁊c. seq̄t. g Dñe mi vis. t. diss. sr̄ ꝓpag. mee
rē. i. ūcture mēbroz meoz ꝓp defectū sāguis ⁊ spiritus
recurrētū ad cor. ⁊ ex passiōe tioꝝ ꝓp visiōz isolitā āgli
appent⁹. seq̄t. h Rursū ḡ teti. me q̄ſi visio hois. q̄a
tūc āg̃l⁹ apparuit ī forma hūane spēi al⁹r q̄ afi. In prāte
ei āgl⁹oz ē spēs corpoz assūpto⁹ trāſimutare de facili. sic
āt appuit ei āg̃l⁹ ad ipōz magnā fortādo. ꝓp q̄ō subditur.
i Et ꝓfor. me ⁊ pz ltā. seq̄t. l Cūq; lo. me. ora. s. p
fecte ꝓfortat⁹. seq̄t. l Et ait āgel⁹. s. daniel. m Vñ
q̄d scis q̄. ve. ad te. q. d. ego vēi vt ostendē tibi oōz tuā ex
auditā. ⁊ ea q̄ sūt futa tpibꝫ nouissimis. vt tā dcm ē. ⁊ ma
gis ptēbit. ſ. n Et nūc reuer. ℞ exprimit cāz q̄re oz eū
cito rcedere a daniele vt rediret ad iterpellādū coā deo
p pp̄lo isr̄l. ne redit⁹ ei⁹ ō babylōe ipedirē p ag̃lm q̄ ꝑ
erat p̄ncis. ⁊ ℞ ē qō dic. n Et nūc reuer. s. in ospcū dei.
o Ut p. ad. prin. psa. qō q̄dē plūs ē p ℞ q; āg̃li q̄ p̄sūt di
uers⁹ gētibꝫ offert coā ōo ōria merita tpoz. vt dictū est.
p Cū ei egre. ap. p̄i. grecoz. i. āg̃lis grecoz. ℞ āt inspo
nit āgel⁹ loq̄ns dan. q; ī p̄i. se. c. facier mētiōz ō bell⁹ psa
rū ⁊ grecoz adinicē. q Verūtū. i. añq̄ reuertar rcedē
do a te. r Ynnū. ti. ⁊c. i. in p̄scie dei mihi reuelata q;
reuelatio ē q̄dā ipōsitio dine scie. Ānūciabo iq̄ tibi⁹ il
la q̄ desideras scire. s Et ne. ad. me⁹ ē sobꝫ his q̄. s.
spectāt ad pmotōz pp̄li isr̄l. r Misi mi. p̄i. ve. q; sic
dcm ē michael erat p̄ceps toti⁹ synagoge generaliter.

Ecce ät ⁊c. in. c. p̄ce. ostēsa ē eminētia visio
nis vt dictū ē. ℞ ostē circa illā visiōz declarat⁹ ⁊ tinē
tia veritatis. ⁊ diuidit in duas ptes. q; p̄io ostdit futura
violētia puerloz ꝑ electos. scdā finalis victoria electoꝝ

cōtra reprobos. ca. se. In tpe aūt illo. Prīa diuidit i duas qz primo explicat poēsī de regni psay i breui. scdo ort regni grecoz ibi vt sic puēiat ad ātiochū epiphanē q fuit de regē grecoz. fuit etiam figura antixpi de q ē principal itētio. vt videbit. scda ibi. surget vo. dicē g primo sic.

a Ego aūt rē. q iniit fecit balthasar. vt. s. dictū ē in fi. v. cap.

b Strabā vt oforta

c Et (reī regnū ei. roborarēt. aliq exponūt di. q ista īr vba danielī q orabat p dario qēū mīstū honorauit. rē eū de lacu leonū liberauit vt dēm ē. s. vi. e. rīb ēt dicē gl. iterli. sz b nō vī verū. qz vba īmediate pcedēta sūt vba angeli loqntis danieli. vt visū ē. Silr vba īmediate seqntia q copulā tur ad ista p dictiōez copulatiuā. vt videbit. rīō dām ē. q ista sūt vba āgeli loqntis cū daniele qui offerebat pces danielī coraz deo. vt visū ē. rīō sic daniel stabat p ofirmatiōe darij orādo p ipo. ita silr angls pcedēs danielī offerēdo rē etiā alijs modis. qz efficacior ē vr angeli qz hois.

d Et nūc rē. danieli. s. de regnī medoz rē psay. seqr.

e Ecce adhuc rē. Prīm' fuit cyr' q successit pdicto dario auūculo suo. scds fuit cābises filī' cyri. tertī' fuit darī' hystaspis. in c' āno. vi. osūmatū ē tempiū vt hē. ij. esdre. vij. Fz oputatiōz latioz. s. positā. c. ic. rē ibi iprobatā. Vocāt āt b reges pdictos. qz iz eēt vnū regnū medoz rē psay. tū cyr' q tūc regnabat transtulerat caput mōarchie ad psas. a qbo prīo fuerat pmot' Ista āt visio facta ē danieli āno. iij. cyri vt vīsū ē i pri. c.

f Et qrtus ditabit opib numijs sup oēs. iste fuit xerxes filius darij m latinos q fuit potētissim' respcū pcedētiū. rē vi ar nouī subiugauit grecīā regē psay. rē b vsz ad tpa alexandri magni q xpī b postea ō regē psay bellauit. rē b ē qō dicitur hic.

g Et cū ualuerit rē. pdict' xerxes rex psay

h Cōcitabit oēs. bellatores. s. qs poterit inuenire.

i Aduer. reg. gre. qō sibi subiugauit. iz āt p' istū xerxez fuerit plēs alij reges i pside fm latios. s. ir. vsz ad alexādrū magnū q iterfecto dario mōarchiā psay trāstulit ad grecos. tū āgls loqns danieli illos omittit. qz iste xerxes dedit occasionē grece bellādi ō psas. fm vo opinionē hebreoz quā. s. secut' sū. ic. c. kāz iudicio meo vioré prim' qrtuor regū pside ō qbo fit b mētio fuit cyr'. scds vo cābises filī' ei'. tertī' assuer' marit' hester. qrt' vo darius filī' assueri. quē debellauit alexāder magn' eo q repetebat ab eo tributū ofidēs i potētia sua rē diuitijs. rē sic nō opz dicere q āgls omiserit aliquē de regibz psay a tēpe cyri vsz ad alexādrū magnū. fm ei' oputatiōz latioz magdocoz' fuisse. cclvij. an. qui fuit exaltat' ab assuero vt ostū ē. s. ir. c. qō vī ipossibile vt ibi dictū ē. Iz Burgz vo hz silr ponit ort' regni grecoz qrtū admō archiā. qz asi erat

p Cūqz enī egrederet apparuit princeps grecoz veniēs

q Verūtū ānūciabo tibi qō expssū ē i scriptura veritatis.

r nēo ē adiutor meus i oībus his nisi michael princeps vr

Ego āt a prīo .xi. āno darij medi' stabā vt cōfortarē rē roborarē rē nūc veritatē ānūciabo tibi

s Ecce adhuc tres reges stabūt in pside rē qrtus ditabit opib numijs super oēs rē cū ditatus fuerit diuitijs suis

t Concitabit oēs adūsum regnū grecie.

u Surget vero rex fortis rē dñabit ptāte multa rē faciet qō placuerit ei.

v Et cum stetерit cōfortabit regnū eius rē diuidet in qtuor vētos celi

w Iz nō in posteros eius neqz fm potētiam illi' qua dñatus ē.

x Lacerabit enī regnū ei' etiam in externos.

y exceptis his.

regnū. de q mōarchia occessit antioch' illustr' radix peti q fuit figura ātixpi. rē diuidit i duas ptes. qz primo tractat ō reg alexādri q fuit pri' rex. vt. s. dictū ē. c. viij. secūdo ō regnis posteriox duox ei'. s. syrie rē egypti ibi.

z Et ortet rer austri. dicē g sic.

a Surget vo. i gre l Rex fortis. (cia. s. id ē alexāder magn'.

m Et dñia. po. mul. qz mīra regna sibi ac

n Et fa. qō (qsiurpla. q. ō regnū plārū.

o Et cū ste. s. i robore potētie sue rē etatis

p Lōge. te. ei' (sue. qz mort' ē veneno. cū eēt adhuc in flore iuuētutis sue rē potentie. vt. s. viij ē. vij. c.

q Et diui. s. regnuz

r In qt. vē. ce (ei'. li. i. i qttuor regna q sita sī ad. iij. principales ptes mōi. respcū irīm qz sic. s. dictum est prolomeus lagi filī' successit sibi i egypto q ē ad m eridiē respcū irīz. xpī b i seqntibz rex egypti vocāt rex austrie. seleuc' successit sibi i syria q ē magis ad aqlonē respcū irīm. xpī qō i seqntibz rex sirie vocāt rex aqlonis. Philipp' āt rē alexandri successit sibi i macedōia rē grecia q magis ē i occidēte. Antigon' āt successit sibi i asia q ē magis i oriēte. ex ist' āt qttuor ptibz mōi oriūt qttuor principales vēti. ió regnū alexādri dr b diuisū i qttuor vētos celi.

s Iz nō rē. si filioī ei'. qz alexāder ñ hūit filios. rē si hūit ñ regnauerūt p' eū.

t Neqz fm rē. qz null' ō successorib alexādri fuit eqlis sibi i ptāte. vñ seqr.

v Lacerabit rē. qz mīte nationes recesserēt ab ei' mōarchia ipo mortuo. rē mīn ēt alij qz isti iuj. pdicti ip posuerūt sibi dyadēata. rē b eqō dicē.

x Et tā i ter. b ē mīores qz sī. iij. pdicti diuidet regnū ei'. iz qz nulla regna istox steterūt exceptis. iij. pdicis. ió subdit

y Exceptis. s. pdcis. iij.

a Et ꝓfor. b silr agit ō pcessu duox regū. s. egypti rē sirie p' mortē alexādri. ō alijs āt duobus regnis alie rē macedōie ñ fecē āgls mētōs. ró h' ē qz regnū egypti rē regnū sirie erāt qsi fre iudee. qz iudea erat posita i medio hīs egyptū ad austr' rē syriā ad aqlonē vt dēm ē p' mortē āt alexādri. regnū egypti rē regnū sirie hūerūt bellū adiuicē sub mīstris regibz sibi succedētibz vt videbit. Filij āt trīs i medio positi erāt pue vtriz respcū istox. qliqs ꝓpulo ist' fauebāt aliqui regi egypti. aliqui regi sirie. ió occasione h' rex egypti aliqui ōbellabat filios trīs. qz fauebant suo adūsario rē eaō rōe aliqui rex sirie ōbellabat eos. imo subiiciebāt vni mō alteri. ió ō ist' duo regibz pplz ist' line cessiue affligēbāt. loqbat āgls danieli q ōsi derabat scire statū p' p' ti sui.

b De alijs āt duobz regibz. i. asie rē macedōie tacet. qz pax aut' nihil hūerūt cū iudeis agere. Ad matorē aūt euidētiā ille seqntis describūt b in figura subscripta reges sirie et vna pte. rē reges egypti et altera vsz ad tēpus antiochi epiphanis. pter ei' regnū. ista p' mittūt b. qz fuit figura antixpi de quo principaliter hic intenditur.

Danielis

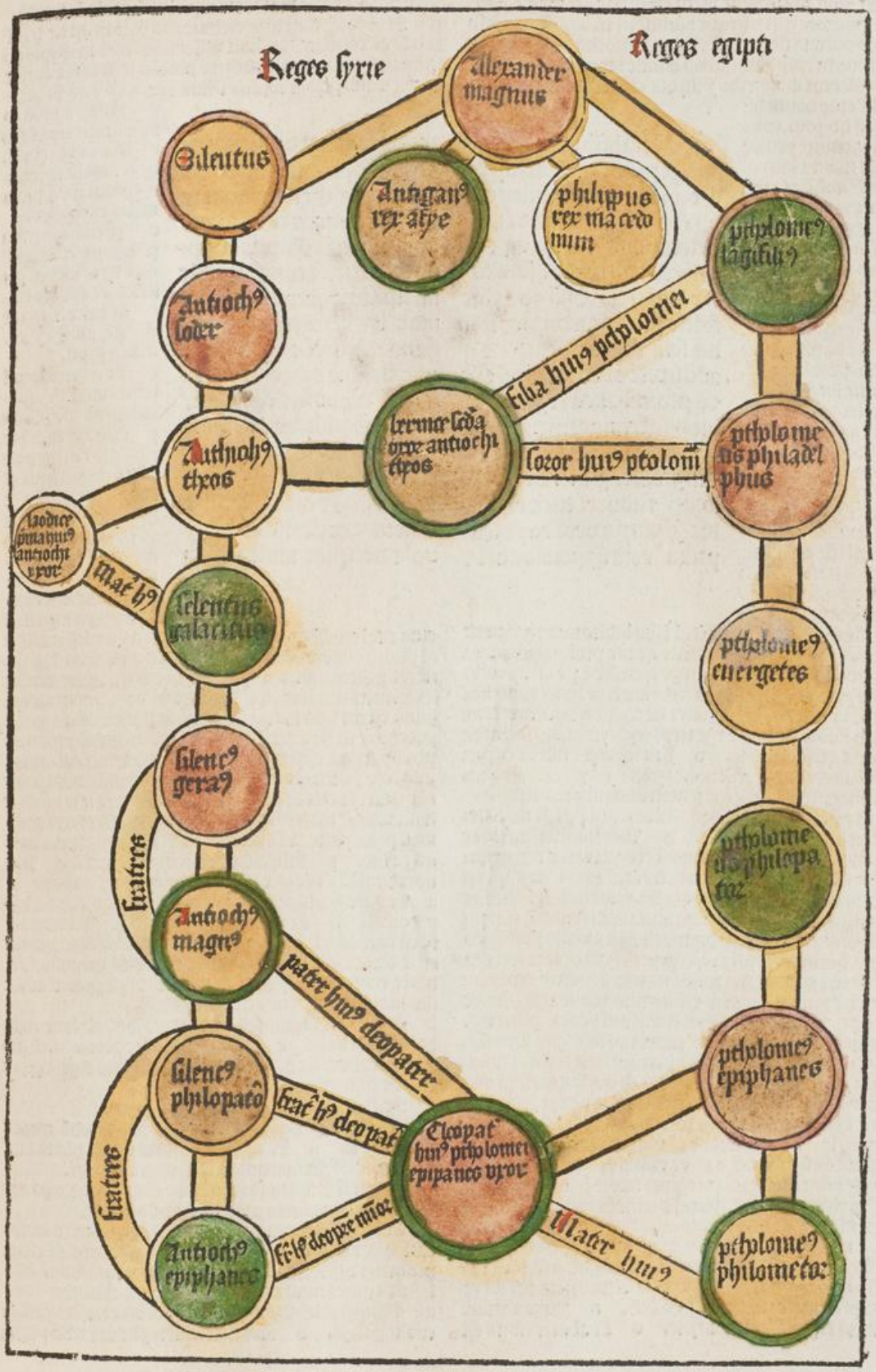

Reges syrie
Reges egipti
Alexander magnus
Silentus
Antiganus rex asye
philippus rex macedonum
ptholomeus lagifilius
Antiochus soder
filia huius ptholomei
Antiochus thros
Bernice secunda uxor antiochi thros
soror huius ptolomei
ptholomeus philadelphus
laodice prima huius antiochi uxor
Mater huius
Selentus galacitus
ptholomeus euergetes
silencus gerasus
fratres
ptholomeus philopator
Antiochus magnus
pater huius deopater
silencus philopator
frater huius deopater
Cleopater huius ptholomei epipanes uxor
ptholomeus epiphanes
fratres
Antiochus epiphanes
frater huius deopater minor
Mater huius
ptholomeus philometor

a Et ꝓfortabitur sicut dictū est in hac pte tangit̄ ꝓcessus regnoꝝ egypti ⁊ syrie. ⁊ diuidit̄ in tres ptes. qz ꝓmo tangit hystoriā istoꝝ regū vsqz ad antiochū magnū q̄ fuit pē antiochi epiphanis. scdo exinde tangit hystoriā de regno antiochi magni ibi. Filij aūt eiꝰ. ⁊ tertio describit antiochi epiphanis regnū ad qđ principaliter intendit venire ibi. Et stabit i loco eꝰ dspectꝰ. dicit g̃ ꝓmo sic

a Et ꝓfortabitur rex austri id ē egypti. qz primꝰ rex q̄ ibi successit alexandro scz ptolomeus lagi filiꝰ fuit vir prudēs ⁊ fortis ⁊ multū dilatauit regnū suum.

b Et de principibꝫ eiꝰ ꝓualebit sup eū. qđ ē sic intelligendū de principibꝫ eiꝰ. i. de principibꝫ ab eo descēdentibꝫ alioꝝ erit potentior eo. qz ptolomeꝰ philadelphꝰ filius eiꝰ fuit eo potentior ⁊ ditior ⁊ sapientior. vñ ꝑ eiꝰ. ixx. interpres trāstulerūt sacrā scripturā i alexandria. ⁊ tantꝰ amator sapie fuit qz libros oim gētiū i sua bibliotheca ꝓgregauit sequit̄.

c Et post finan. fede. qz iste ptolomeus philadelphus multū depsierat regē syrie. sic ⁊ pē eiꝰ. scz volunt finē ponere i bello ⁊ sibi federare regē syrie dādo sibi suā filiā vxorē. noīe bernicē. vt sic regnū syrie acqreret nepotibꝫ suis. ⁊ b̄ factū ē tpe terti regis syrie. s. antiochi huius. ⁊ b̄ ē qđ subdit hic.

d Filiaqz regis austri. i. egypti

e Veniet ad regē aqlonis. i. syrie.

f Facere amicicias. inter prēm ⁊ maritū p matrimoniū predictum.

g Et nō obtinebit fortitudinē brachij. i. filia regis pdicti nō retinebit fortitudinē regni syrie.

h Nec stabit semen eius. i. filij ex ea nati nō obtinebūt regnum sic̄ cogitauerat rex egypti ptolomeꝰ philadelphꝰ. vt dictū ē. Nō aūt eiꝰ fuit. qz antiochus theos rex syrie hēbat aliā vxorē noīe laodicē. et ex ea filiū noīe seleucū galericū. ista aūt laodice q̄ fuit prima vxor antiochi theos reputata ē q̄si ancilla postqz copulata ē ei bernice filia regis egypti. ⁊ z tū postea recepta fuit ab eo i grām. ⁊ ipa timēs ne iterꝫ a marito expellerētur cū filio suo ꝑ bernice ⁊ filijs suis. ꝺo maritū suū veneno interfecit. ⁊ bernicē cū filijs suis occidi pcurauit. ⁊ sic filiꝰ eiꝰ seleucꝰ galericꝰ patri suo in regnū successit. ⁊ b̄ est qđ ꝺr. Et tradet ipa scz bernice filia regis. q̄ tradita fuit ad mortē. vt visū est.

i Et q̄ adduxerūt eā adolescētes eiꝰ. i. domicelli q̄ venerāt cū ea de egypto in syriā ⁊ erāt in comitatu eiꝰ. qz tota familia eiꝰ interfecta est cū ea.

k Et q̄ ꝓfortabat eā in tpibꝫ. i. maritꝰ eiꝰ q̄ interfect̄ ē cū ea veneno tū vt visum ē.

l Et stabit de germine ei⁹. qz ptolomeꝰ euergetes frater pdicte bernicē et filiꝰ ptolomei philadelphi. q̄ pcessit ex eadē radice cū ea regnauit post prēm i egypto. ⁊ sic stetit in reg loco pris sui.

m Et ve. cū exercitu. qz ad vindicādū mortē sororis sue bernicis. ꝓgregauit exercitū magnū ⁊ fortē. ⁊ ingressus est regnū syrie. ⁊ interfecit seleucū galericū ibi regnantē cū matre sua. ⁊ b̄ est qđ ꝺr. h.

n Ingredietur. puncia regis aqlonis. i. syrie.

o Et abutet eis. id est argēti captiua ducet in egyptū. Ipe ꝓualebit adūs regē aqlonis. Et intrabit i regnū rex austri. ⁊ reuertetur ad terrā suā.

p Filij aūt eiꝰ. ꝓuocabūtur. ⁊ congregabūt multitudinē exercituū pluri moꝝ. Et veniet ꝑperās. ⁊ inundans. ⁊ reuertet ⁊ ꝓcitabit̄ ⁊ ꝓgrediet cū roboꝛe eiꝰ ⁊ ꝓuocabꝰ rex austri egrediet. ⁊ pugnabit adūs regē aqlonis. ⁊ ꝓualebit multitudinē nimiam. et dabit̄ multitudo in manꝰ eiꝰ. Et capiet multitudinem. ⁊ exaltabitur cor eius. ⁊ decipiet multa milia

q Insup ⁊ deos conflatilia. obtinebit

r Vasa quoꝝ (but. s. qz ⁊c. captiua ducet in egyptum. ipe. s. ptolomeus euergetes.

s Preuaricabit. aduersꝰ regē aqlonis. i. aduersꝰ regē syrie seleucū galericū vt visum est.

t Et intrabit. in regnū

v Rex au (scz iuꝰ. stri. i. egypti.

p Et reuertet. in terrā suā. deuicta tū ⁊ spoliata syria mō pdicto

y Filij aūt eius. hic pīt agit de regno antiochi magni q̄ fuit filius seleuci galerici regis syrie. ⁊ diuidit in duas ptes. qz ꝓmo ondit qualiter pugnauit ꝓtra ptolomeum philopatorē. scdo q̄liter pugnauit ꝺ filiū eius ptolomeū epiphanē. ibi. Conuertet rex aqlonis. Circa primū ꝓsiderandū q̄ mortuo seleuco galerico rege syrie. vt pdictū ē. duo filij eius q̄ tūc erāt puberes creuerunt scz seleucus cerānos q̄ erat primogenitus ⁊ antiochus magnus q̄ erat scdꝰ natus. Mortuo aūt ptolomeo euergete q̄ patrē eoꝝ interfecerat ⁊ mrēz. vt visū ē. regnāte ptolomeo philopatore i egypto loco pris sui ptolomei euergetis. duo frēs pdicti mouerūt ꝺ eū filiū ad vindicandū mortē pentū scz infra breue tps seleucꝰ cerānos mortuꝰ est et sic antiochꝰ magnꝰ solꝰ fuit ad pugnandū contra ptolomeū philopatorē. tū antiochꝰ victꝰ fugit de cāpo. ⁊ hoc ē qđ ꝺr hic.

z Filij aūt eiꝰ. s. seleuci galerici.

a Pro uocabunt. s. ad vindicādū mortē pris ⁊ mris ipoꝝ.

a Et ꝓgre. mul. exer. plu. ad pugnādū ꝺ ptolomeū philopatorem.

b Et veniet ꝑperans. qz aūqz ꝓmitteret bellū cū rege egypti. seleucus cerannos frater senior mortuꝰ est. ⁊ audita morte. frater eius antiochus magnus festināter venit de babylone. vt cū exercitu pugnaret aduersus ptolomeum. ⁊ hoc est qđ dicitur.

b Et. ve. ppe. ⁊ inundās ⁊ reuertet. s. de babylone audita fratris morte.

c Et ꝓgredietur cū roboꝛe eiꝰ. i. cū forti exercitu veniet ad pugnādū ꝺ ptolomeū regē egypti.

d Et ꝓuocans rex austri. i. rex egypti.

e Egredietur. obuiam antiocho magno.

f Et pugnabit aduersꝰ regē aqlonis. i. ꝺ antiochū magnū regem syrie.

g Et prepabit multitudinē nimiā. i. multitudinem exercitus antiochi.

h Et dabit̄ multitudo in manus eius. qz exercitus antiochi devictus fuit a ptolomeo philopatore.

i Et capiet multitudinē. qz multos de exercitu antiochi cepit vinos.

k Et exaltabitur cor eius. id est ex ptolomei philopatoris ꝓpter victoriam habitam.

l Et deiciet multa milia. s. de exercitu antiochi.

a Eꝫ nō ꝓualebit. oīno. s. qz nō potuit cape ⁊ antiochū. scz euasit p fugā.

b Conuertet. hic ꝓsr describit pugn.

p Et obtinebit. qz iure victorie eos occidit. qz tū habita hac victoria etiā audiuit dissensionē ortā in egypto. ⁊ festinanter reuersus ē de syria portās secū idola auri et argēti ⁊ alia pciosa localia illius regni. ⁊ b̄ ē qđ ꝺr hic.

antiochi magni cõtra ptolomeũ epiphanem. ⁊ diuidit in tres ptes. q̃ prio facit qđ dictũ ẽ. scdo ponit q̃dã incidens ibi. Filij q̃z. tertio reuertit ad ꝓpositũ ibi. Et veniet. Circa primũ ꝯsiderandũ q̃ antioch⁹ magn⁹ deuictus a ptolomeo philopatore. vt visũ est. vt posset vindicare obprobriũ sibi illatũ

[a] ꝯ nõ ꝓualebit. [b] Cõuertet se rex aq̃lonis. ⁊ prepabit mlt̃itudiez mlt̃o maiorẽ q̃ prius. [c] Et i fine tpm annorũq̃ venient ꝓperãs cũ exercitu mag̃o ⁊ opib⁹ nimijs. [d] In tpib⁹ illis mlti ꝯsurgẽt aduersus regẽ austri. filij q̃z ꝑuaricatorũ ppli tui extollẽtur vt impleat visionẽ ⁊ corruẽt. [e] Et veniet rex aq̃lonis ⁊ ꝓportabit aggerẽ. ⁊ capiet vrbes munitissimas. et brachia austri non sustinebũt. [f] Et ꝯsurgẽt electi eius ad resistendũ ⁊ non erit fortitudo. [g] Et faciet veniẽs super eũ iuxta placitũ suũ. et nõ erit q̃ stet ꝯ faciẽ ei⁹. [h] Et stabit in terra inclita ⁊ consumet in manu ei⁹. [i] et põet faciẽ suam. vt veniat ad tenẽdum vniũsum regnũ ei⁹ ⁊ recta faciet cũ eo. [k] Et filiã mulieris dabit ei. vt euertat illã ⁊ nõ stabit nec illi⁹ erit. ⁊ conuertet faciẽ suã ad ĩsulas. ⁊ capiet multas. [l] et ꝓcessãt facier pricipẽ obprobrij sui. [m] Et obprobriũ ei⁹ conuertet in eũ. [n] Et conuertet faciez suã ad impiũ terre sue. ⁊ impinget ⁊ corruet. ⁊ nõ inuenietur. [o] Et stabit i loco ei⁹ vilissim⁹. ⁊ indign⁹ decore regio. ⁊ in paucis diebus ꝓterit

[a] Et ꝓualebit. (cõuertet se. scz ptolomeus philopator) ad regẽ austri. i. ꝓtolomeũ epiphanẽ regẽ egypti. q̃ philippus rex macedonũ fœderat⁹ antiocho magno inuadebat egyptũ cũ eo tali pacto q̃ qlibet eorũ hꝫet ciuitates ꝓpinquiores regno suo q̃s possent acq̃rere in egypto.

[b] Filij q̃z. i. ponit q̃dã incidẽs illi⁹ tpis. q̃ type ptolomei epiphanis. onias q̃ erat sacerdos i iudea fugit i egyptũ. dicit se velle implere ꝓphetã Esa. xix. In die illa erit altare dñi in medio terre egypti. ⁊ iõ honorifice susceptus est a ptolomeo epiphane. ⁊ fecit ei templũ sile templo hierosolymitano. ⁊ hoc est qđ dicit daniel. [c] Filij q̃z ꝑuaricatorũ ppli tui. i. ppls isrl̃. de q̃ erat natus daniel.

[d] Extollent se vt impleant visionẽ. i. esaie ꝓdictã. Dicũtur aũt isti filij ꝑuaricatorũ. i. de nũero ꝑuaricatorũ. q̃ ñ erat eis licitũ templũ edificare ⁊ hostias offerre extra hierusalẽ ꝓpter hoc in penã ꝓcerũ eorũ subdit. [e] Et conuertet. quia a romanis postea destructũ est illud templũ ⁊ ciuitas i qua erat. q̃ vocabat⁹ tũc ciuitas onie. in Et veniat. hic reuertit ad ꝓpositũ scz ad describendũ pugnã ãtiochi magni cõ ptolomeũ epiphanẽ. hoc est qđ dicit. Veniet rex aq̃lonis. i. antioch⁹ magn⁹ rex syrie cũ alio rege ꝓdicto.

[n] Et ꝓportabit aggerẽ. i. faciet ꝓportari p multitudinẽ exercitus sui. [o] Et capiet vrbes munitissimas. i. ciuitates q̃s reges egypti cepant prius in regno syrie ⁊ eas munierũt vt melius possent eas tenere cõ regẽ syrie.

[p] Et brachia austri nõ sustinebũt. i. fortes milites egypti positi in ꝓdictis ciuitatibus ad eas custodiendũ non poterũt eas tenere. [q] Et ꝯsurgent electi eius ad resistẽdũ q̃ magni principes de egypto voluerũt succurrere illis q̃ erãt obsessi ab antiocho in ciuitatibus predictis.

[r] Et nõ erit fortitudo. q̃ nõ poterũt eis succurrere.

[s] Et faciet veniẽs super eũ. i. cõ ptolomeũ. [t] Iuxta placitũ suũ. q̃ ciuitates ꝓdictas recuperaut. [v] Et nõ erit qui stet cõ faciem ei⁹. i. reg̃ syrie. [x] Et stabit in terra inclita. i. in urbe ⁊ iudea q̃ dicit inclita ꝓpter cultũ diuinũ. et item. q̃ antiochus ibi honorifice susceptus est. [y] Et filij. i. ma. ei⁹. q̃ a

inde abstulit ꝓsidiũ ptolomei reg̃ egypti. ⁊ eos qui fauebant sibi. [z] Et ꝓ. fa. suam. i. totam attentionem.

[a] Ut re. ad tenẽ. vni. reg. ei⁹. i. reg̃ egypti. q̃ nõ sufficeret antiocho magno recuperare ciuitates ⁊ loca ꝓdicta. scz voluit obtinere totũ regnũ egypti. verũtamen q̃ ꝓdixit q̃ cõ ꝓterat vtute armorũ. cõ silauit facere pacẽ cũ ptolomeo epiphane ⁊ q̃rere bonũ eius ꝓpter qđ dedit ei filiã suã cleopatrã i vxorẽ vt sic melius posset ingredi egyptũ. ⁊ hoc est

[a] Recta (qđ dicit B. faciet. cũ eo. q̃ antiochus magn⁹ fecit recta cũ ptolomeo sm apparentiam tantũ.

[b] Et filiã fe. i. cõ numero feminarum.

[c] Da. ei. scz cleopatrã

[d] Vt euertat illã. id est decipiat occasione filie hꝫs ingressum familiarẽ intra egyptũ vt sic posset capere

[e] Et nõ stabit. (eũ. scz fraudulẽtia antiochi

[f] Nec illi⁹ erit (ꝯsilium. scz regnus egypti vt cogitauerat. q̃ ducesse egypti ꝓcauerũt fraudẽ antiochi ⁊ cauerũt se habuerũt circa eũ. silet filia ei⁹ cleopatra magis fauit marito suo regi egypti q̃ patri suo antiocho.

[g] Et conuertet fa. su. ad ĩsulas q̃ ãtioch⁹ magn⁹ vidẽs se defraudatũ a spe obtinẽdi regnũ egypti. conuertit se ad debellandũ insulas asie.

[b] Et capi. mul. de illis insulis.

[i] Et cessa. fa. princ. obpro. sui. i. seipm. q̃ cõ faciẽdo. peraurit obprobriũ suũ

Insule enim asie erãt fœderate romanis. iõ ab eis missus est scipio africanus cõ antiochũ q̃ deuicit eũ. ⁊ de cãpo fugauit. ꝓpter qđ subdit.

[k] Et obpro. ei⁹ conuer. in eũ. id est in antiochũ. hec ãt exꝑsitio vt esse ꝓria textui. q̃ p cõ antiochus nõ fecit obprobriũ suũ cessare. ꝯ magis augeri. ꝓpter cõ recurrendũ ad lram hebraicã q̃ talis est. Et reducet dñs obprobriũ suũ sup eũ. q̃ ꝓpter blasphemias contra deũ incurrit dictum obprobrium. et absq̃ obprobrio suo reddet ei. quia nihil deperiit ipi deo ꝓpter blasphemias antiochi.

[l] Et conuer. faci. su. ad impe. ter. sue. quia fugiens de asia voluit ad terram suam redire.

[m] Et impinget. quia in ipo reditu occisus fuit in templo nanee. vi. Dach. i. ca.

[n] Et nõ inuenietur. q̃ ipe ⁊ qui eum eo erant diuisi fuerunt membratim. ita q̃ eius cadauer non fuit cognitum nec sepultũ. dicunt tamen alii q̃ in dicto reditu occisus fuit pugnans ꝓtra elymeos. ⁊ q̃. i. ca. ij. Dach. loquitur de antiocho epiphane eius filio.

[o] Et stabit in loco eius vilissimus. i. seleucus filius ei⁹ senior. qui ꝓpter inertiam dicit hic vilissimus.

[p] Et indignus decore regio. i. honore regali.

[q] Et in paucis diebus ꝓterit. q̃ parũ regnauit.

[r] Non in furore nec in prelio. quia non fuit hõ belliꝯsus nec militaris.

[s] Et stabit in loco eius despectus. Hic consequenter agit de regno antiochi epiphanis qui fuit figura antichristi. vt dictum est. de quo prin capaliter agitur hic. Ad cuius euidentiam aũt eorũ q̃ sequũtur

Sciendū qđ illud qđ est figura vel signū optet q̄ sit res a lq̄. illđ enī qđ nihil ē nō pōt esse signū alic⁹ vł figura. et ilđ qđ est figura vł signū alic⁹ pōt dupl̄r cōsiderari q̄ ad pñs. vno modo ē figura tm̄ vel signū. alio mō vt ē res q̄dā in se ⁊ tm̄ figura alic⁹ sicut circul⁹ pēdēs aū tabernā pōt cōsiderari vt est signū vni⁹ exp̄ss̄ in cella vino tm̄. vel put est signū vni⁹ ⁊ cū b vt est res aliq̄ in se. Illa aūt q̄ dicunt de figura vł sig̃ pdo mō intelligūt vera tm̄ eē de his q̄ est signū vel figura. i. q̄tū figura ducit tm̄ in cognitionē alicuius. Illa aūt q̄ ducunt de signo vel figura scdo mō. verificant de vtroq; scz de re q̄ figura ē et de eo q̄ est figura.

Vel. i. nō est in sacra scriptura. q̄ si aliq̄d dicat de aliq̄ vt est figura alteri⁹ tm̄. tūc sensus lr̄alis ē vn⁹ tm̄. s. de illo cui⁹ ē illa figura sic de salomone vt ē figura xp̄i tm̄. dicitur illd ps. lxxi. Et dñabit a mari vsq; ad mare ⁊ a flumine vsq; ad termios orbis terrar. ⁊ nō solū verificat de xp̄o ad lr̄am nō de salomōe cui⁹ regnū solū fuit in iudea. Sz illd qđ dr de aliq̄ fm se ⁊ vt ē figura alteri⁹. illud verificat ad lr̄am de vtroq;. sm̄ principl̄r de illo ē est figura. sic dr salomōe dr. i. Parab. viii. Jpe erui mihi in filiū. ⁊ ego ero illi in pr̄em. qđ verificat de salomone ⁊ xp̄o. cui⁹ salomon erat figura. Sz principl̄r de xp̄o q̄ est filius⁹ naturalis dei. salomon aūt fuit filius⁹ ei⁹ p adoptionē g̃e. saltez in principio regni. Vlr dōm ē in ꝓposito qđ antiochus illustris q̄ erat figura antixp̄i. pōt dupl̄r cōsiderari. vno mō vt ē figura antixp̄i tm̄. ⁊ sic ista q̄ dicunt de antiocho verificant tm̄ ad lr̄am de antixp̄o. alio mō pōt accipi vt ē figura antixp̄i ⁊ cū b vt fm se est. aliq̄d ⁊ sic illa q̄ dicūtur de xp̄o verificant nō ad lr̄am de vtroq;. de antiocho tm̄ imperfect⁹ ⁊ p̄fect⁹ de antixp̄o cui⁹ ē figura. sic dictū ē. b. vii. c. q̄ ea q̄ ibi dicta sunt verificant de vtroq;. In b. c. aūt aliq̄ dicūtur de antiocho p̄dicto isto duplici mō. ⁊ nō diuidit in duas ptes. q̄ p̄mo ponūtur ea q̄ dicūtur de antiocho fm se ⁊ vt ē figura antixp̄i. ⁊ sic verificant de vtroq;. scdo ea q̄ dicūtur de antiocho vt ē figura antixp̄i tm̄. ⁊ sic verificant de solo antixp̄o ibi. Et faciet rex fm voluntatē suā. Prima in tres. q̄ p̄mo ostendit q̄liter obtinuit regnū syrie fraudulēter. scdo agit de pugna antiochi contra ptolomeū nepotē suū ibi. Et brachia. tertio q̄liter pugnauit cū filios israel. ibi. Et reuertetur in terrā suā. Circa p̄mū sciendū q̄ antioch⁹ magn⁹ de q̄ dictū ē duos filios habuit. vnū q̄ vocat⁹ est seleuc⁹ philopator ⁊ fuit primogenit⁹. alt⁹ aūt vocat⁹ est antiochus epiphanes vel illustris. qđ idē est ⁊ ille traditus ē romanis obses p̄ fide suo ne a fidelitate romanor⁹ recederet. Mortuo igit antiocho magno vt dictū est. successit ei in regnū seleucus filius⁹ eius primogenit⁹. de q̄ dictū est hic q̄ fuit vilissim⁹ ⁊ indign⁹ honore regio. ꝓpter inuidiam suā. igit antiochus epiphanes q̄ erat rome obses audita morte p̄fis sui ⁊ scies inermā fratris sui regnantis. occulte recessit de roma sine scitu senator⁹ vt cōiter dicūt historiographi. Aliq̄ aūt dicūt. Iz pauci q̄ recessit de licētia senator⁹. no tm̄ est vis q̄liter recessit siue sic. siue sic veniēs igit in syriā vbi regnabat frater suus. cepit simulare benignitatē erga ciues ⁊ andaciā ꝰ hostes ⁊ p̄ hoc attraxit multos ad se. ꝓpter qđ fre eius mortuo q̄ parum regnauit. vt dictū est obtinuit regnū eius. ⁊ nepotē suū. s. filiū fratris sui. primauit regno sibi debito. ⁊ hoc ē qđ dr hic. s Et stabit in loco ei⁹. i. seleuci. t Despect⁹. id. ē antioch⁹ epiphanes q̄ dr hic despect⁹. q̄ fuit rome obses. v Et nō tribuet ei honor regi⁹. i. principio q̄ pē suus antioch⁹ magn⁹ declarauit i testamēto suo ibi

⁊ ascendet ⁊ supabit i modico pplo⁹ ⁊ abundantes et vbere vbes ingrediet⁹ et faciet q̄ nō fecerūt pres ei⁹ ⁊ pres patrū ei⁹. Rapinas et predā ⁊ diuitias eor⁹ dissipabit⁹ ⁊ cōtra firmissimas cogitatiōes inibit. ⁊ hoc vsq; ad tps⁹. x Et concitabit

succedere in regno seleuco. q̄ tūc erat i ciuitate romana. quo pē p̄ferebat i regno suo de filiis suis quem volebat.

y Et veniet clam. i. occulte q̄ de roma. occulte recessit. vt dictū est. z Et obtinebit regnū in fraudulētia. q̄ obtinebit regnū p̄ fremitū p̄ simulationes p̄dictas.

3 Et brachia. b ostendit q̄liter pugnauit p̄ ptolomeū philometorē nepotē suū. filiū cleopatre sororis siue p̄dicte ⁊ ptolomei epiphanis reg̃ egypti. ⁊ diuidit i duas ptes fm duas inuasiones q̄s fecit in egyptū. scda ibi. Et scitabit. Circa primū sciendū q̄ antioch⁹ epiphanes rex syrie simulauit se zelare p nepote suo rege egypti adhuc tm̄ puero. ⁊ nō q̄si sub titulo tutoris accepit citates q̄s reges egypti ante regnū egypti acq̄sierāt q̄s cū p̄cipes egypti noie pueri repeterēt. antioch⁹ regnauit reddere. ⁊ toliter ipm ⁊ regē egypti adhuc puer⁹ guerra mota ē. q̄z duces ptolomei regis egypti venientes in antiochū deuicti sūt. ⁊ p̄ pueritia pueri. p q̄ pugnabāt. tū postea antioch⁹ sil̄auit totū. fecisse amore pueri tāq̄ sibi magis ꝓpinqui⁹. vtpote ipi⁹ auūculi⁹. et b fecit fraudulēter vt posset melius ingredi egyptū. ⁊ obtinere diuitias illius regni. ⁊ b ē qđ dr b. 3 Et brachia pugnātis. i. duces ptolomei philometoris q̄ pugnabāt p eo.

a Expugnabunt a facie ei⁹. ⁊c. q̄ deuicti sūt ab antiocho.

b Insup ⁊ dux federis. i. ptolome⁹ philometor. cui q̄ antioch⁹ ei⁹ auūculi⁹ sil̄abat facere fed⁹ principl̄r. vt⁹ est ab eo. s. q̄ vt dictū ē de vicī principib⁹ pueri. puer q̄dā mō deuict⁹ ē.

c Et p⁹ amicic. cū eo fa. dolū. q̄ vt dictū ē sil̄auit p̄dicta fecisse amore nepotis sui. q̄si possz melius custodire res suas q̄ hoies extranei. b tm̄ dolose sil̄abat. vt possz ingredi egyptū ad ipm spoliandū. ⁊ b est qđ dicit.

d Et ascēdet. i. egyptū.

e Et supabit i modico populo. q̄ egyptij nō timebāt ab eo credētes q̄ intrassz ꝓpono nepotz sui reg̃ egypti.

f Abūdātes ⁊ vberes vbes ingredietur. spoliādo eas.

g Et faciet q̄ nō fecerūt patres ei⁹. q̄z p̄decessores sui. s. reg̃ syrie. nō asportauerunt spolia fre egypti. Iz aliq̄ extrinseca illi⁹ regni. dep̄dassent sicut fecit antioch⁹ magn⁹. vt visū ē.

h Et ꝰ firmissimas cogitationes inibit. s. cōsiliū. q̄z astutia sua ⁊ fraude decepit sapientes egypti. vbi tūc vigebat sapia.

i Et b vsq; ad tps. q. d. non diu durabit. q̄ inde fuit postea turpiter et pulsus. vel aliter. Vsq; ad tps. s. antixp̄i. in q̄ ꝰ plebūtur ista pfectius q̄ antioch⁹ fuit figura antichristi.

k Et scitabit. hic describit scda inuasio quā fecit antiochus ꝰ egyptū. q̄z ptolome⁹ puer creuit. ⁊ sic prepauit se ad pugnā contra auunculū suū. Iste tm̄ antioch⁹ semp dolose agebat. ⁊ nō videns nepotē suū hre forte exercitū. ꝓ q̄ rumes deuinci trahit ad se munerib⁹ alīs de gēte ptolomei p q̄s impedita fuit victoria ptolomei ꝰ antiochū ⁊ fecerūt pacem. simulatā tm̄. q̄z vnus cogitabat malū cōtra alterū. ⁊ hoc est qđ dr hic. Iz Et concitabit fortitudo eius ⁊ cor eius. i. antiochi regis syrie.

l Aduersus regem austri. i. egypti nepotē suū. seqtur.

m Et ret austri.i.ptolome⁹ rex egypti tã fact⁹ adulte⁹.
n ꝓuocabit ad bel.multis auri.7 fortissimis ꝺ anti
ochũ auunculũ suũ. o Et nõ stabũt.qz inibunt ad
uersus eũ ꝓsilia.qz aliq̃ de gẽte ptolomei nõ steterũt fi
deliter cũ eo.ꝟ induxerũt eũ ad faciẽdũ pacẽ.ꝺducti ad
hoc ab ãtiocho vt ꝺi
xi cũ ẽ 7 hẽ qꝺ ꝺr.

p Et comedentes panẽ cũ eo ꝺterẽt eũ qz occasione burꝺ pa
cis simulate.multi de exercitu regis egypti
postea fuerũt interfe
q Duoꝝ q̃ꝟ re(cti
gũ coꝝ erit et malefa
ciãt qz vt dictũ ẽ pac
fuit tñ simulata.7 iõ
vtꝰ ꝺ alter malũ co
gitabat i corde suo.
r Ad mẽsam vnam
mẽdaciũ loquẽt.qz
ad simulationẽ ma
ioris pacis comede
bãt admittẽt.7 vbis
mẽdaciis nitebãt se
mutuo decipere.
s Et nõ ꝓficient.qz
vnꝰ nõ potuit alium
totaliter subuertere
sicut cogitabant.
t Quia adhuc finis
id ẽ negotij iter ipos
v In aliud tẽpus
erit.vel aliter.qz ad
huc finis.i.fraudulẽ
tia vel malitia antiochi magis ꝓplebit in antiꝓo cuꝰ
antiochus ẽ figura. x Et reuertẽt.hic ꝓfit ostẽdit q̃
liter antiochus epiphanes ꝓpugnauit filios isrl.7 diui
dit i duas ptes fm q⁹ dupler fuit ꝓpugnatio ꝺ eos.scꝺa
ibi Statuto tpe. Circa p.imũ sciẽdũ q⁹ antiochꝰ reuer
tẽs de egypto post primã inuasionẽ egypti intrauit hie
rusalẽ.menelao ductore 7 alij q̃ ei fauebant.7 fecit ibi
mala ꝟ nõ tãta quãta fecit postea.7 hẽ qꝺ ꝺr hic.
y Et coꝝ eꝰ.s.antiochi. a Aduersus testñ suũ.s.
iudeã 7 hierlm.vbi dei testamẽtũ fuabat. b Et faci
et ibi multa mala. c Et reuertẽt in terrã suã. hꝫ est i
syriã. d Statuto tpe. Hic describit scꝺa eꝰ ꝓpugna
tio ꝺ filios isrl. Ad cuꝰ euidẽtiã sciẽdũ q⁹ ãtiochus epi
phanes alio tpe volẽs intrare egyptũ.inde repulsus ẽ
ꝑ marcũ publiũ missum ad hꝫ a senatu romanoꝝ.q̃bus
egypti rex erat ꝺfederatꝰ q̃ quidẽ marcꝰ publius cũ ine
misset antiochũ in litore maris.ꝓcepit sibi vt discederet
ab amicis romanoꝝ 7 eũ ꝺterẽt regno suo. Tũc antio
chus pertꝫ sup hꝫ ꝺsiliũ 7 deliberationẽ.7 tũc marcus
publꝰ fecit circulũ in harena cũ baculo quẽ tenebat in
circuitu antiochi ꝺi. Senatꝰ ꝓcepit vt rñdeas afiq̃ er
eas ꝺ hoc circulo. Tũc ãtiochus nõ audẽs ꝓterire mã
datũ senatoꝝ ditit ei cẽ obediẽdũ.7 sic tristis reuertẽs
in hierlm.fecit illa mala q̃ dicunt.i.7.ff. Mach.7 hoc ẽ
qꝺ ꝺr hic. ꝺ Statuto tpe reuertẽt.7 veniet antio
chus.s. e Ad austrũ.i.ad egyptũ capiendũ.
f Et nõ erit ꝓsperi sicut nouissimũ.qz tũc nõ spoliauit
egyptũ sicut in prima vice.vt.s.dictũ ẽ.sed magis ide
repulsus ẽ turpiter ꝑ legatũ romanoꝝ.7 hꝫ est qꝺ ꝺr hꝫ.
g Et veniẽt sup eũ trieres 7 romani.i.exercit⁹ roma
nꝰ in nauibꝰ. h Et pcutiet nõ morte sed qz ꝺiect⁹
fuit a sua intẽtione vt visum ẽ. i Et reuertet.ab egy
pto.s. lz Et indignabit ꝺ testñ sanctuarij.i.ꝺ hierlm
l Et faciet.ibi multa mala. m Reuertet qꝫ.hoc ꝺi
cit qz iã fuerat ibi alꝫs. n Et cogitabit aduersus eos
q̃ dereliq̃t.testa.sanctuarij.qz etiã illos iudeos q̃rũ ꝓsilio
venit in hierlm qui
erãt legis trãsgresso
res interfecit antio
chꝰ.mortꝰ cupiditate
thesaurorꝫ q̃ erant in
templo.
o Et brachia ex eo
stabũt.qz posuit ma
cedones in arce que
erat in hierlm.vt hẽ
i.Mach.1.ca. Ne ci
uitas posset rebella
re cõtra ipm.
p Et polluent san
ctuariũ fortitudinis
idẽ tẽplũ in q̃ vbis q̃
est fortitudo colebã
tur.qz ibi ꝓcepto ãti
ochi fetẽ sũt are ꝺo
lox 7 facta sunt ꝓfa
q Et auferet (bula
iuge sacrificiũ.qz per
ser ãnos sacerdotes
iudeoꝝ nõ poterant
ibi offerre sacrificiũ
ꝓsuetum.
r Et ꝺabũt abomi
nationẽ in ꝺesolatio
ne.qz ibi posuerunt
ꝺolũ iouis.ꝺolum
aũt apud hebreos noiat abominatio.7 hꝫ fuit occasio
maxime ꝺesolationis ipsis iudeis qñ positũ fuit i tẽplũ
s Et ipꝫ in testamẽtũ simulabũt.qz aliq̃ pessimi ꝺ iu
deis simulãtes se zelare ꝑ cultu dei ꝑplm iudeoꝝ decep
erũt.sicut de alchimo 7 suis sociis ꝺr.i. Macha. vij.
Homo sacerdos de semine aaron venit.nõ decipiet
nos.7 tñ statum ruput iuramẽtũ.vt ibidẽ ꝺr 7 fecit pe
iudeis q̃ gẽtiles fecerũt. t Populꝰ aũt.hꝫ ꝓfit ostẽdit
machabeoꝝ ꝓsiãria in sustinẽdo tormẽta ne facerẽt ꝺ le
gẽ.vt ptz de septẽ fratribꝰ 7 mre eoꝝ.7 multis alijs.vt
hic.ij. Mach.vij.7 in debellãdo aduersarios.vt ptz ꝺ iu
da machabeo 7 fratribꝰ 7 sociis eoꝝ.7 hꝫ ẽ qꝺ ꝺr.
t Ꝓfus aũt scies deũ suũ.s.fide formata charitate.
v Obtinebit.i.ꝑfecte tenebit legẽ. x Et faciet.mul
ta ꝺ aduersarios.vt ptz de iuda machabeo 7 sociis eius
y Et docti in ꝑplo docebũt plurimos.resistere aduer
sarijs.7 tenere legẽ vsq̃ ad mortẽ.sicẽ fecit Mathathias
vt hic.i. Mach.ij.qñ docuit filios suos certare vsq̃ ad
mortẽ ꝑ defensione legis. z Et ruent in gladio 7 i
flãma 7 in captiuitate 7 in rapina dier.q⁹ illo tpe mul
ti de filijs isrl interfecti sunt gladio 7 aliq̃ igne.7 aliqui
ducti sunt captiui.7 aliq̃ bonis suis spoliati vt manife
ste ptz.i.7.ij. Mach. a Cũq̃ corruerint ꝓpter auxilio
subleuabunt.qz matathias 7 filij eius in ꝓtectione an
tiochi aliquã ꝺsolationẽ ꝑplo fecerũt. b Et applica
bunt eis plurimi fraudulenter.sicut de alchimo iã ꝺi
ctũ est.7 sicut de nichanore.vt ꝺicit.i. Mach.vij. q̃ fecẽ
amicitias cũ iuda machabeo.postea volebat eũ capere.
c Et eruditis ruent.sicut patet de iuda machabeo
7 fratribus eius.q̃ in defensione legis 7 patrie mortui
sunt. ꝺ Ut ꝺsflent 7 eligant 7 dealbent ꝑ tribulatio,

nes q̄ sunt magis accepte deo q̄z sacrificia vt.s dictuz est ca.xj.ꝛ hoc. e vsq̄z ad tp̄s p̄fnitū.s. a deo ꝛ b̄ ē vsq̄z ad finē mūdi.qz vsq̄z tūc sanctī sustinebūt tribulationes maloꝝ. f Quia adhuc aliud tp̄s erit i quo seq̄z oia ista pfectī ꝓplebunt.s.tp̄s psecutiōis antixp̄i.q̄ erit caput oīm malorū ꝛ cuius figura fuit antiochus. Et qz dictū ē q̄ ea q̄ sunt de antiocho ꝓdicta vsq̄z huc.nō solū sunt dicta de eo fm se.sz cū hoc sit ē figura antixp̄i.nō est ibi duplex sensus lr̄alis.vn⁹ de antiocho q̄ dict⁹ est. Alius de antixp̄o ad quē p̄dicta de facili p̄nt applicari. De antiocho eīn tria dicta sunt i generali Primū ē qualiter obtinuit regnū fraudulēter.ibi. Et stabit in loco suo despectus ꝛc.ꝛ b̄ pfect⁹ verificat de antixp̄o.q̄ magis obtinebit dominiū nō ꝓpter nobilitatē generis.sz magis p fraudulētiā.ꝛ sic p̄t applicari illa ꝛa fm q̄ dictū ē de antiocho q̄lr pugnauit ꝛ rege egypti.ꝛ b̄ notat ibi. Et brachia pugnātis ꝛc.ꝛ quē pugnauit duplici via.s.fraudulētia ꝛ armoꝝ potētia.vt vlum ē. Et illud pfectus ꝓplebit in antixp̄o.qz rex egypti erit vn⁹ de tribꝰ q̄ primo supabunt ab eo.vt dictū ē.s.vij.ca. Nō ē dubiū q̄ ꝛ eū vincet maiori fraude ꝛ maiori potētia q̄z antiochus fecerit.ꝛ ꝓpter b̄ tota illa ꝛa p̄t defacili applicari antixp̄o ꝛ maxime illud q̄ ibi d̄r. Et faciet q̄ nō fecerūt patres ei⁹ ꝛ p̄res patrū ei⁹.qz nullus d̄ regibꝰ tot⁹ mūdi fecit.vel facit talia qualia fact⁹ ē antixp̄s. sz multi reges q̄ p̄cesserūt antiochū.fecerūt et maiora q̄z antiochus fecerit.vt p̄z d̄ alexandro magno a q̄ discessit regnū antiochi.vt.s.dictū ē Tertiū aūt q̄ dictū ē d̄ antiocho ē q̄liter pugnauit ꝫ filios isr̄l.ibi. Et reuertet in terrā suā ꝛc.vbi dictū ē q̄ filios isr̄l multipliciter afflixit.ꝛ a cultu veri dei iquātū potuit auertit ꝛ q̄ mīti de ꝓlo isr̄l ꝑstanter morte ꝛ tribulationes sustinuerūt. Et b̄ multoforiꝰ ꝓplebit de antixp̄o.qz erit sine cōparatione maior psecutor ecclie q̄z ille fuerit synagoge.ꝛ multoplures p eū a fide auertēt.ꝛ multoplures in fide stātes cruciabunt q̄z p antiochū.ꝛ nō tota illa ꝛa potest defacili ad ip̄m applicari.sed ꝓpter plicitatē vitandā omitto p singula vba discurrere. g Et facit rex ꝛc. H̄ ꝛ p̄ponunt ea q̄ dicit d̄ antiocho.put sunt figura antixp̄i tūc.qz nō verificant de eo ad lr̄am sz tm̄ de antixp̄o ꝛ diuidit in duas ptes.qz primo ponit ꝓcessus antixp̄i ꝫ deū.sc̄o ꝫ colētes ip̄m ibi. Multiplicabit gloriā Primū ostendit duplr.s.in ꝛeptu blasphemie ꝛ in cultu ydolatrie.ibi. Deū āt moazi.primo igit̄ d̄ sic ꝓtinuādo litterā lr̄e imediate p̄cedēti.vbi dictū ē. Adhuc aliud tp̄s erit.s.tp̄s antixp̄i.vt dictū ē. g Et faciet rex.i. antixp̄s. h Iuxta voluntatē suā.qz malitia sua pducet ad effectū. i Et elevabit ꝛ mag.aduer.oēm deū fm q̄ d̄.tj.ad Thessal.ij.nisi venerit discessio primū.ꝛ revelat⁹ fuerit hō peccati fil⁹ pditiōis.q̄ extollit sup oē q̄ d̄r deꝰ.aut q̄ colit.ostendēs se tanq̄z sit deꝰ.ꝛ nō ista litera nō p̄t exponi nisi de eo. Antiochus ei epiphanes nō elevauit se ꝫ omnē deū.imo ydolū iouis coluit.ꝛ in tēplo hierosolymitano posuit.ꝛ iudeos ad cultū illi⁹ q̄ntum potuit induxit vt legit̄.i. Mach.i.ij.

dulenter. Et d̄ eruditis turbent. vt p̄flent ꝛ eligant et dealbent vsq̄z ad tp̄s p̄finitū. qz adhuc aliud tp̄s erit. Et faciet iuxta voluntatē suā rex Et elevabit ꝛ magnificabitur aduersus oēm deū. Et adūsus deū deoꝝ loquet magnificat et diriget donec ꝓpleat ira cūdia. Perpetrata q̄ppe ē diffinitio Et deū patrū suoꝝ nō reputabit. ꝛ erit i ꝓcupiscentijs fetoꝝ. nec quē q̄z deoꝝ curabit qz aduersū vniūsa ꝓsurget De uz āt moazim i loco suo venerabit ꝛ deū quē ignorauerūt p̄res ei⁹. colet auro ꝛ argento ꝛ lapide p̄cioso.

h Et aduersus deū deoꝝ loquet magnificat.qz ātixp̄s ꝓtumeliā loquet ꝫ deū celi.qz ostendet se tāq̄z sit deꝰ vt dicit apl̄s.vt iā allegatū ē. l Et diriget.qz ad effectū intentū ei⁹ ꝓduceret malitia qz sedebit in tēplo tanq̄z sit deus nō tm̄ diu.ꝓpter q̄ subditur.

m Donec ꝓpleatur iracundia.s. dei super eū.qñ ꝑtrute ei⁹ moriet̄ subito vt dicunt sancti.ꝛ apl̄us.ij.ad Thessal.ij. Quē dñs ihesus interficiet spū oris sui ꝛc.

n Perpetrata ē ḡppe diffinitio.q.d. ita determinatū ē in dei p̄scientia.ꝛ nō ita certū est de futuro ac si iam esset factum de ꝑterito.

o Et deum patrū suoꝝ non reputabit. q̄z antixp̄s nascet̄ de iudeis vel x̄pianis.q̄ deū celi adorāt.ꝛ antixp̄s ei⁹ cultū auferet ꝛ vsurpabit sibi vt dictū ē.p̄z ēt q̄ ista ꝛa nō potest exponi de antiocho qui ido la grece coluit sicut patres sui.ꝛ ad ip̄sa adorāda ydeos induxit in hierl̄m vt dictū ē ꝛ similiter samaritanos qz rēplū q̄ erat in monte garazim iouī dedicauit vt h̄r.tj. Dacha.vi. p Et erit in concupiscentijs femuliaꝝ quia licet antixp̄s fingat castitatē exterius vt facilius decipiat. tamē nō erit castus vt dicunt aliqui.qz erit plenus omni malitia.ꝛ p ꝑsis erit luxuriosus.propter q̄ significat̄ per bestiam ascendentem de abyssis. Apo.xvij.in bestia aūt significat̄ carnalis lasciuia propter q̄ ꝑbus.tj.ethi.vitam carnalem seu voluptuosaz vocat bestialem vitam.

q Nec quenq̄ deoꝝ curabit hoc ꝓz verum de antixp̄o et falsum de antiocho.causa subdit.

r Quia aduersum vniuersa consurget id est cōtra deū ꝛ homines.quia antiochus consurget contra omnes homines eos sibi subiiciēdo.ꝛ contra deum eius cultum sibi vsurpando.sed neutrū verificat̄ de antiocho quia iouem coluit ꝛ romanis subiectus fuit vt ꝓz ex ꝑcedentibus.ꝛ ideo nō surrexit cōtra vniuersa.

s Deū aūt moazim. Hic ponit ꝓcessus antixp̄i ꝫ deum p cultū ydolatrie.qz licet se faciat adorari sicut deum in palam.vt oēm talem cultum auferat ab aliis vt dictū est.tñ demonē primatū quē habebit occulte adorabit.cuius virtute ꝛ auxilio faciet illa mirabilia q̄ facturus est.deo tñ p̄mittente.ꝛ hoc est q̄ dicit hic.

s Deum aūt moazim ꝛc. Moazim interp̄tat p̄sidium sic eīn vocabit demon eius primatus quia ab eo habebit p̄sidium ꝛ auxiliū. Vel aliter p̄sidiū d̄r locus p̄munitus ab antixp̄o vbi colit illū demonē occulte.

t Et deū quē ignorauerūt patres ei⁹.ibi accipit ꝛ ꝓsequit.id est deum quē ignorauerunt.iudei vel x̄piani ex quibus descendet.antixp̄s.

v Colet auro ꝛ argento ꝛ lapide p̄cioso ꝛc.qz in loco illo reponet antixp̄s diuitias p̄ciosas tanq̄z in loco secretissimo ꝛ fortissimo.vsi sequit. x Et faciet.s.hoc q̄ dictū est. y Et munitat moazim.i.locum illū vbi adorabit demonē occulte.nō dicit. z Cum deo alieno quē cognouit.p familiaritatē ꝛ pacta cū eo inita.qz habebit pactū cū illo demone.s. primato. q̄ tū alienus debet eē ab omni homine. a Et multiplicabit. hic ꝓsequit ponit ꝓcessus antixp̄i ꝫ colentes deū qui erit in ec

altatione malor' qui ei obedient. ⁊ in psecutione bonorū
q̄ ei resistent. ⁊ h̄ est qđ dr hic. a Et mltiplicabit glo-
riam. s. sibi obedientib⁹ eos exaltando. b Et dabit eis
prām in multis. ⁊ nō dicit in oīb⁹. q̄ nullū faciet sibi
equalem. c Et terrā diuidet gratuito. i. p voluntate
sua familiaribus suis.
h aūt nō pōt dici de
antiocho q̄ parū aut
nihil vltra ēgnū syrie
tenuit q̄ si aliq̄ alia ad
tps tenuit unde dete-
ctus fuit. q̄ fuit repl's
sus ō egypto vt. s. vi
sum ē. ⁊ ille de pfide
vt h̄. i. mach. vi. Si-
militer holes sui fue-
rūt detecti de iudea
p iudā machabeum ⁊
d Et in (frēs eius.
tpe pfinito. hic dscri-
bit psecutio bonor̄ p
antix̄pm. q̄ in prin-
cipio subjciet sibi re
gē egypti vbi tunc vi
gebit fides. h̄ est qđ
dr. Et in tpe pfinito.
scz a deo q̄ futura pre
videt ⁊ ordinat illa.
e Preliabit aduer-
sus eū rex austri. id ē.
f Et qñ tē (egypti-
pestas veniet ō eū rex aq̄lonis. i. antix̄ps h̄ designatus p
antiochū q̄ fuit figura ei⁹. vt dictū est ⁊ sequit.
g Et ingredief terras ⁊ pteret. q̄ rex egypti erit vnus de
primis strag ab antix̄po. vt visū ē. s. vij. c. h Et in-
trobit i terrā gl'iosam. i. iudeā q̄ dicit gl'iosa p̄ter mira-
bilia ibi facta a deo. ⁊ p̄ter opa nre salutis ibi cōa x̄po.
i Et mlti corruēt. i. multe terre ⁊ vrbes ⁊ gētes subjci
entur antix̄po. k Hi aūt sole saluabunt de mānu ei⁹
edom ⁊ moab ⁊ principes alī principū filioꝝ āmon. h̄
aūt fit p̄ter dīnā mīam. q̄ sancti hēbūt illuc aliq̄ō refu-
gium tpe antix̄pi. qđ fiet p̄ter mīr pfectos q̄ nō audē
rent se opponere antix̄po. Et ista lra etiā ptz. q̄ nō pōt ex-
ponī de antiocho. q̄ oēs gētes ⁊ terre nō fuerūt ei sub-
iecte exceptis his tribꝰ. l Et mit. ma. su. in ter. q̄ ad
illas terras vbi antix̄ps psonaliter nō accedet nuncios
mittet. m Et terra egypti nō effugiet ⁊c. q̄ illa erit ō
primo subiectis antix̄po. vt visum est. n Per lybiaꝫ
q̄z ⁊ ethiopiam transibit. q̄ ista duo regna silr subjcien
tur antix̄po. h̄ aūt non pōt dici de antiocho. q̄ istas ter-
ras nō legit intrasse. o Et fama turbabit eū ⁊c. q̄ fa
ma sanctoꝝ nolentiū antix̄po obedire turbabit eū. vl' for
te fama aliquor̄ regū fideliū ei resistere volentiū. sequit.
p Et ven. in multi. mag. q̄ hēbit exercitū maximum.
q Ut terat ⁊ interficiat plurimos. oēs scz nolentes ei
obedire. r Et figet tabernaculū suū apeduo inf ma
ria fm̄ Hiero. apeduo idem est qđ emaus. qui locus ē in
ter mare mortuū ⁊ mare mediterraneum s Super
montē inclitū ⁊ sanctū. i. mōtem oliueti. vel montē syon
qñ enī antix̄ps ponet tabernaculū suū in emaus. ponet
tm quodāmō sup montē oliueti vel montē syon. q̄ sūt
mōtes quinq̄ distantes mīl̄ p miliare. q̄ ab emaus inci
piūt montana vrīm. t Et veniet vsq̄ ad summitatē ei⁹
q̄ antix̄ps veniet in montē syon in loco vbi fuit templū
vt ibi sedeat ⁊ adoret tanq̄ sit deus vt dicit apl's. Silr
veniet vsq̄ ad summitatē mōtis oliueti. vñ ascēdet x̄ps
in celum. tanq̄ inde ascensurus in altum virtute. demo
nis ipm portantis. v Et nemo auxiliabit ei. q̄. vir-
tute diuina ibi subito interficiet. fm q̄ dicē apl's ad Ebre.
ij. Quē dns Jesus interficiet spū oris sui ⁊ destruet illu-
stratione aduētus sui. Ex h̄ aūt loco ptz silr q̄ h̄ non pōt
fugiet Et dñabit thesauro-
rū auri ⁊ argenti ⁊ in oīb⁹
pciosis egypti Per lybiaꝫ
q̄z ⁊ ethiopiam trāsibit. et
fama turbabit eū ab ori-
te ⁊ ab aquilone ⁊ veniet in
multitudine magna vt cō-
terat ⁊ interficiat plurimos.
Et figet tabernaculū suuꝫ
apeduo inf duo maria sup
montem inclytū et sanctuꝫ
⁊ veniet vsq̄ ad summita-
tē ei⁹ ⁊ nemo auxiliabit ei.

expōi de antiocho. q̄. nō fuit mortu⁹ in-
ter mariane c lup mō
tem scrīm. q̄z redeūdo
de pside vt h̄. i. Da-
cha. vi. ⁊. q. Bacha-
ir. Porphirius tm erro-
te ⁊ ficticie exponit ō
ipo antiocho dicens
q̄ mortu⁹ est in q̄dā
monte qui nolaf ape
duo ⁊ est situs inter
duo magna flumīa. s.
eufraten ⁊ tigrim. q̄
dicunt hic maria. si-
militer mons ille ō
inclitus ⁊ sanctus. q̄
gētiles ibi colebāt de
os suos. hoc aūt totū
ptz ficticiū. q̄ nō in-
uenitur in scriptura
aliquis mons sic vo-
catus vt pside. Simi
lr q̄ flumina dicunt
maria est ptra psuetu
dinem scripture. licz
aliqñ scriptura nolet stagna magna hūtia magnam cō-
gregatiōem aquarū maria. silr q̄ mons vbi colebantur
idola dicaf inclitus ⁊ sanctus ab angelo q̄ loquebaf da-
nieli. est manifeste falsum. imo magis diceref pphanus
sic igit ptz q̄ licet in lra p̄accepta vsq̄ ad locū illū. Et fa
ciet rex fm voluntatem suam ⁊c. sint aliq̄ que possent ap-
plicari antiocho. tamen multa interseruntur q̄ non pos-
sent verificari de eo vt visum est. ⁊ iō p hoc cogimur ex-
ponere de antix̄po totam lram sequentem a loco supra-
dicto.

Capitulum. XII.

In tempe aūt illo. Postq̄ descripta est violentia
antix̄pi ō electos. hic ostit pomf finalis victoria
ptra reprobos ⁊ diuidit in duas ptes. q̄ prio po
nitur principalis intētio. scdo subiungit vtilis instructiō
ibi. Tu aūt daniel. Circa primū duo facit. q̄ primo ostē
dit conatū angelor̄ ad tuitōem fidelū. scdo describit cō
ditionē ⁊ gradus resurgentiū ibi. Et multi de his q̄ dor-
miunt. Circa primū p̄siderandū q̄ conatus angelor̄ cir-
ca fideles tpe antix̄pi erit necessarius ad duo. i. ad fideli
um defensionē ⁊ aduersarij destructiōem. q̄ licz antix̄ps
verbo x̄pi ex dei sententia interficiaf. vt dictū est. hic tñ
erit auctoritative. sed p michaelem qui ē princeps eccle-
sie. sicut fuit antiquitus princeps synagoge. hoc fiet exe-
cutive. ⁊ hoc est quod dicit hic.

a In tempe illo. i. antix̄pi scz qñ angeli mali conabunt
oēs corrumpe ⁊ a fide subuertere etiā electos si fieri po
test vt dicit in euangelio.

b Cōsurget michael ⁊c. ad fortificandū electos p se et
p angelos sibi subditos. sequitur.

c Et veniet tempus ale nō fuit ⁊c. ppter magnitudiē
tribulatiōis q̄ ventura est sub antix̄po. alis nunq̄ fuit a
principio mōi vsq̄ tunc. ⁊ dr Matt. xxiiij. Per h̄ pater q̄
male exponit porphi. hunc locū de psecutione iudeoꝝ
sub antiocho. q̄ maior fuit illa q̄ sub nabu. fuit. ⁊ inten-
siue ⁊ extensiue. intensiue q̄ destruxit ciuitatez ⁊ templū.

ꝛ magnã ptẽ ꝓpli occidit. aliquã ẏo cũ rege sedechia captiuã duxit. exceptis q̃busdã psonis pauperib ꝛ uilib ꝫ dimisit ad colẽdã terrã vt ptz. iij. Reg. vl. similiter extẽsiue q̃ duravit p. lxx. annos. Illa aũt q̃ facta sunt ab antiocho tm̃ mõ p sex annos. De afflictiõe aũt q̃ facta ẽ ꝓpl'o isrl' p tytũ ꝛ vespasianũ nõ ẽ dubiuz q̃n fuerit maior q̃ illa q̃ fuit sub ãtiocho d Et i tpe illo saluabit' ꝓpl's tu'. illi dicũtur eẽ de pl'o ei' qui sunt vere isr'lite habẽtes verã fidẽ ihũ Jesu xp̃i. ꝛ isti oes p̃destinati q̃ null' saluabit' nisi p fidẽ xp̃i ꝛ bẽ q̃ subdit'.

e Ois q̃ inuentus fuerit script' in libro vite. q̃ quidẽ liber nõ ẽ aliud q̃ scriptio electoꝝ in mẽte diuina ꝛ isti vere saluabunt' de tribulatione antixp̃i. q̃ ꝑ electos breviabunt' dies psecutionis antixp̃i. vt hr̃ Dat. xxiij. f Et multi. hic p̃fr describit' odium ꝛ gradus resurgentiũ. ꝛ diuidit' in duas ptes. q̃ primo tãgit diuersitatẽ resurgẽtiũ q̃tum ad electos ꝛ reprobos. secõ tãgit diuersos grad' electoꝝ. ibi. Qui aũt docti. Circa primũ sciẽdũ q̃ ix oẽs resurgẽt tã boni q̃ mali tñ diuersimode. q̃ aliq̃ resurgent ad gloriã. s. electi. alij ad penã. s. reprobi. ꝛ hoc est q̃d dicit. f Et mul. de his q̃ dorm̃iũt pulueris euigilabũt. resurgẽtes a morte. nõ eñ loquit̃ de dormitione somni ꝫ mortis q̃d ptz ꝑ hoc q̃d dicit. g Qui dorm̃. in puluere terre. ꝑ hoc aut ẽ q̃d dicit. Multi intelliguñt oẽs vt dicit Augu. ꝛ hic modus loquẽdi bene inuenit̃ alibi in sacra scriptura. vel aliter dicit. Multi. ꝓpter pueros dãnatos q̃ licet resurgãt nõ tñ dicunt̃ ꝓprie euigilare. q̃ nõ sunt habituri sensum pene vel glorie. vigilia aũt est solutio sensus. h Alij in vitã eternã. s. electi.

i Alij i obꝓbriũ. s. reprobi q̃d obꝓbriũ erit ẽt sempiternũ. ꝓpter q̃d subdit'. l2 Ut videant semꝑ. s. obꝓbriũ iue dãnatiõis. hũc eñ locũ exponit porphy. et male de illis iudeis q̃ se absc̃derũt in speluncis ꝓpter psecutionẽ antiochi. ꝛ audita inde victoria venerũt ad ipm̃ q̃si euigilantes de pulvere terre. Alij in vitã. q̃tũ ad observatores legis. Alij in obꝓbriũ q̃tũ ad ꝑuaricatores. Ista expositio ptz manifeste falsa. q̃ oẽs q̃ se absconderũt ꝛ venerũt ad iudã machabeũ mõ ꝑdicto erãt zelatores legis aliter nõ venissent ad ipm̃ sed obediuissent antiocho. ꝛ tñ de istis dr̃ q̃ aliq̃ euigilabũt ad obꝓbriũ. g̃ei' expositio ẽ falsa. q̃ dicit q̃ illi q̃ euigilauerũt ad obꝓbriũ erãt ꝑuaricatores legis. Similiter illi q̃ erãt observatores legis q̃ fm eũ dicũt euigilasse ad vitã postea mortui sunt. ꝛ sic nõ ꝑũt dici euigilasse ad vitã eternã fm q̃ dr̃ hic. Et q̃bus ptz q̃ ista lra non pot̃ exponi nisi de resurrectione futura post̃ psecutionẽ anl Qui aũt docti. Hic ꝓfr tanguñt diuersi gra (tixp̃i. dus electoꝝ q̃ erũt quasi diuerse claritates stellar fm q̃ dr̃. i. ad Cor. xv. Stella differt a stella in claritate. sic ꝛ resurrectio mortuoꝝ ꝛc. ꝛ illi tñ q̃ supemnẽt altius hic i vita ꝛ doctrina habebũt spãle ꝑmiũ. s. aureolã doctoꝝ ꝛ nõ dicunt̃ hic fulgere quasi splẽdor firmamenti Alij aũt q̃ ꝑ exẽpla bone vite inducũt alios ad iusticiã q̃uis nõ sunt doctores tñ dicunt̃ fulgere q̃si stelle in ꝑpetuas m Tu aũt daniel. Hic ꝓfr ponit̃ vtilis (eternitates. instructio ipsius danielis. ꝛ instruit eũ angelus d duobꝰ primo de clausione visionis. secõ de duratione psecutiõis. ibi. Et vidi ego daniel. Circa primũ aduertendũ q̃ diuina secreta nõ sunt oibꝰ reuelãda. ꝓpter q̃d dicebat Saluator Matth. vij. Nolite sanctũ dare canibꝰ ꝛc. i. obstinatis. Similiter nec vulgaribꝰ hominibꝰ q̃ non p̃fr talia capere. ꝓpter q̃d ipse loquebat turbis ipa rabolis. ꝫ discipulis exponebat oĩa. vt dr̃ Mat. xiij. ca. q̃ talia sunt maioribꝰ reuelãda. Daniel aũtẽ erat vir desideriox. vt. s. dictũ ẽ ca. ix. ꝛ nõ dignũ erat vt sibi multa diuina secreta reuelarent̃ q̃ tñ alias occultabant̃. ꝛ hoc est q̃d dicit̃ hic.

nes ꝛ signa libẽt. vsq̃ ad tps statutũ. Plurimi pertransibũt. ꝛ multiplex erit sciẽtia. Et vidi ego daniel et ecce q̃si duo alij stabãt hinc sup ripã fluminis. ꝛ alij inde ex altera ripa fluminis. Et dixi viro q̃ erat indutus lineis q̃ stabat sup aq̃s fluminis. Usq̃ q̃ finis horũ mirabiliũ. Et audiui virũ q̃ indutus erat lineis q̃ stabat sup aq̃s fluminis. cũ eleuasset dexterã ꝛ sinistrã suã i

m Tu aũt daniel claude sermones ꝛc. q. d. diuina secreta tibi reuelata enigmatibꝰ inuolue ꝛ i exposita dimitte. ꝛ hoc vt maligni nõ habeãt materiã deridendi ꝛ studiosi habeãt materiã se exercẽdi. sequit̃. n Usq̃ ad tps statutũ. q. d. tũc erũt pfecte manifesta q̃si ipleb̃ũt. o Plurimi ptrãsibũt legentes. s. libꝝ istũ aliq̃ malignantes. aliq̃ devote tractãtes. p Et multiplex erit scia. i. expositio circa ista. q Et vidi ego. hic scõ angelus instruit danielẽ de duratione psecutiõis antixp̃i ꝛ diuidit̃ in duas ptes q̃ primo instruit eũ de summa duratiõis. scõ de ei' terminis. ibi. Et cũ ꝑpleta fuerit tertio infert quãdã cõclusionẽ ex ꝑdictis ibi. Tu autez daniel. Ad evidentiã primę ptis aduertendũ. q̃ daniel vidit hãc visionẽ iuxta fluviũ tigris. vt dictum est ca. i. Apparuerũt aũt sibi tres angeli. duo stantes ex vtraq̃ ꝑte fluminis. ꝛ isti duo erãt angelus psar ꝛ grecoꝝ quia grecia est ab occidentali parte illius fluminis. regnũ ꝑsidis magis in oriente. Tertius aũt angelus apparebat quasi stans sup fluviũ ꝛ ille erat gabriel q̃ loquebat̃ danieli instruens eũ de duratione psecutiõis antixp̃i. ꝛ hoc est q̃d dicit̃ hic. q Et vidi ego daniel. ꝛ ecce q̃si duo alij. dicit quasi. q. nõ erãt homines sed angeli apparentes in spẽ virox. sequit̃. r Et dixi viro. i. gabrieli apparente in spẽ viri. s Qui erat indutus lineis. ad denotãdũ angelicã puritatẽ. t Qui stabat sup aquã fluminis. ad designãdũ q̃ ptãs terrena est finaliter cõculcanda. Aque eñ ꝓpl'os significantes fm q̃ dr̃ Apoc. xvij. Aque multe ꝓpli multi. v Usq̃ quo finis horũ mirabiliũ. i. quanta erit duratio psecutionis antixp̃i ꝑ r Et audiui virũ qui indutus erat ꝛc. i. gabrielẽ (dicte. in spẽ viri apparentẽ. y Cũ eleuasset dexterã ꝛc. ad maiorẽ affirmationẽ dicti sui. z Quia in tps ꝛ tpa ꝛ dimidiũ tpis. i. tantũ durabit illa psecutio. s. ꝑ tres annos ꝛ dimidiũ. tps eñ sumptũ i singulari significat vnũ annũ. vt. s. habitũ ẽ ca. iij. Tempus aũt acceptus in plurali sine numero determinato stat ꝑ bunario annox. fm cõem modũ loquẽdi hebraicũ ꝛ liber iste scriptus est hebraice ab viij. ca. vsq̃ ad finẽ. Dimidiũ autẽ

tpis significat dimidiū annū. ⁊ sic ptz q̄ psecutio antixpi durabit p tres annos ⁊ dimidiū quātū durauit pdicatio xpi. porphyrius aūt exponit tps illud de psecutione antixpi. sed ꝟ ptz manifeste falsum q̄ aut accipit psecutionē antiochi a principio q̄ intrauit hierlm vsq; ad tps in quo mādatū ē sanctuariū p iudam machabeū. ⁊ tūc ptz falsitas eius q̄ illud tps ponit fore annos vt. s. habitū ē. viij. c. vbi dicit sic. Vsq; q̄ sanctuariū ⁊ fortitudo oculcabit Et dixit angelus. s. angel' rūdens ad hāc questionē. Vsq; ad vesperaz ⁊ mane dies duo milia trecenti ⁊ mundabit sanctuariū. ℞ etiā potest probari ex. i. Mach. i. vbi dicit q̄ antioch⁹ epiphanes ingressus est hierlm anno. cxliij. regni grecoz ppe finē illi⁹ anni. ⁊ ibidē. viij. ca. dr q̄ sanctuariū mundatū est anno. cxlviij. ppe finē illius anni. xv. mense. xxv. die illius mēsis. vt ibidē dr. ⁊ sic tēpus intermedium fuit q̄si sex annoz. Si aūt porphyr. accipiat psecutionē antiochi nō a primo ingressu eius i hierusalē. sed a die q̄ posuit ydolū illud nō fuit in tēplo p tres annos ⁊ dimidiū. iz fuit ibi p tres annos pcise. vt dicit Iosephus. xij. li. antiquitatū. primo aūt li. Mach. vī q̄ ibi fuerit p. x. dies vltra tres annos. qō pbāt sic. q̄ in anno. cxlv. mense. xv. die. xv. mensis positū ē ydolū pdictū in tēplo. vt dr. i. Mach. i. ⁊ anno. cxlviij. mense. xv. die. xv. mēsis purificatū ē tēplū. vt hr. i. Mach. iij. ⁊ sic xps intermedium fuit triū annoz. x. dier. Dicē dū q̄. xv. die mēsis. ix. obtulerūt sacrificiū i tēplo purificato. vt dr. i. Mach. iij. iz p. x. dies ante amouerant ydolū. q̄ bene posuerūt tantū tpis ad purificandū templū. nouis aūt ydolis fuit a principio q̄ ceperūt tēplū purificare. ⁊ sic ptz q̄ reuolutis tribus annis pcise eodē die amotū ē ydolū quo fuerat positū. a Et cum ꝑpleta. postea angelus instruxit danielē de summa durationis psecutionis antixpi. b instruit eū determinis ipius durationis. ⁊ diuidit in duas ptes. q̄ primo instruit eū de termino ad quē. secōo de termino a q̄. ibi. Et a tpe. Terminus aūt ad quē finiet duratio psecutionis antixpi. erit ei⁹ fulminatio seu interfectio dicit igit angelus loquēs a cū ꝑpleta fuerit dispsio man⁹ pli sancti (danieli. id est xpiani. q̄ erit qñ. ppter atrocitatē psecutionis antixpi nullus xpian⁹ audebit apparere in publico.

b Cōplebunt vniuersa hec. i. fulminabit antixps set veniet resurrectio mortuoz ⁊ iudicii. c Et ego daniel audiui ⁊ nō intelleri. q̄z iz intelligere veritatē in generali. ⁊ in spāli q̄tū ad multa. nō tñ q̄tū ad oēs circūstantias ⁊ determinatas psonas. q̄ sicut. s. dictū ē veritas de futuris nō reuelat̄ ꝓphetis nisi fm q̄ expediens est fm diuinā ordinationē. d Et dixi dñe mi quid erit post hec. volebat enī daniel pl⁹ scire. q̄z volebat scire finē mundi determinate. e Et ait. s. angelus tñ f Vade daniel. i. vades viam vniuersē carnis dicens sibi. tis p mortem. g Quia clausi sunt signatiq; sermones. q. d. nō mō scies nec ad te ptinet. Hoc etiā mō tñ

celū iuraſſet p viuētē in eternū. q̄ in tps ⁊ tpa ⁊ dimidium tpis "Et cū ꝑpleta fuerit dispsio man⁹ pli sci⁹ ꝑplebunt vniūsa hec. et ego audiui. ⁊ nō intelleri. Et dixi "Dñe mi q̄d erit post hec Et ait "Vade daniel quia clausi sūt signati q; sermones vsq; ad pfinitū tps. b Eligēt ⁊ dealbabunt ⁊ q̄si ignis pbabunt multi. i Et impie agēt impij nec; intelligēt oēs impij Porro docti intelligēt. m ⁊ a tpe cū ablatū fuerit iuge sacrificiū "⁊ posita fuerit abominatio i desolationē dies. CCC. Beat⁹ q̄ expectat. ⁊ puenit vsq; ad dies mille trecentos triginta q̄nq;. Tu aūt daniel vade ad pfinitū. et requiesces ⁊ stabis i sorte tua i fine dier. hucusq; daniel i hebraico volumine legim⁹ eccēta q̄ sequūt vsq; ad finē libri. de theodotiōis editiōe trāl lata sunt.

telligēt. ⁊ posita fuerit abominatio i desolationē dies. CCC. Beat⁹ q̄ expectat. ⁊ puenit vsq; ad dies mille trecentos triginta q̄nq;. Tu aūt daniel vade ad pfinitū. et requiesces ⁊ stabis i sorte tua i fine dier. hucusq; daniel i hebraico volumine legim⁹ eccēta q̄ sequūt vsq; ad finē libri. de theodotiōis editiōe trāl lata sunt. nate. ⁊ oēs q̄ hoc attē tauerūt mēdaces inueni sunt. sequit.

h Eligenter ⁊ dealbabunt ⁊c. s. electi in psecutione antixpi ⁊ mēbroz suoz vsq; ad finem mundi.

i Et impie agēt ipij fm q̄ dr Apoc. xxij. Qui in sordibus est sordescat adhuc.

l Nec; intelligent oēs impij. q̄z preclusū sibi viā intelligēdi. fm q̄ dr Sap. i. In malivolaz aiam nō introibit sapia.

l Porro docti intelligent. s. revelationē pdictā quātū expedit. Isti docti intelligūt apli ⁊ euāgeliste ⁊ alij deuote exercentes se in scriptura q̄ sunt docibiles dei per hoc ptz q̄ intellect⁹ huj⁹ pphetie nō est interclusus bonis ⁊ deuotis. q̄ntū tū expedit. sed tm malivolis ⁊ impijs. m Et a tpe. Hic ꝑfit instruit danielē de termino a q̄ sc̄ipi ēdi sunt pdicti tres anni cū dimidio dr. A tpe cū ablatū fuerit iuge sacrificium ⁊c. i. a tpe illo q̄ sacrificiū altaris cessabit celebrari n Et posita fuerit abominatio ⁊c. i. anti (solenniter. xps exhibitus hoibus ad adorandū. Ab illo inquā tpe dies mille. CCC. q̄ faciūt tres annos cuz dimidio. ⁊. xlij. dies vt ptz cōsiderāti q̄ vn⁹ ānus hz. CCCLV. dies. ⁊ sic illud idē spaciū tpis qō prius exp̄sit p tres annos cū dimidio. hic exprimit p dies dictos. Sic igitur ptz q̄ tres anni cū dimidio psecutionis antixpi nō sunt incipiendi ab illo tpe quo se incipiet ostendere ⁊ aliquos attrahere sed ab illo tpe q̄ tam erit tante ptātis q̄ se exhibebit adorandū hominib⁹. ⁊ q̄ fideles nō audebūt in palā sacrificiū altaris ꝑficere. ppter timorē eius. sequit.

o Beatus q̄ expectat ⁊ puenit ad dies. M. CCCXXV. q̄z hic ad numerū ꝓcedētē addunt. xlv. dies q̄ post mortē antixpi dabunt a deo ante iudiciū vt decepti in psecutione possint penitere. ⁊ nō dicit. p Beatus q̄ puenit vsq; ad dies. M. CCCXXXV. ad est beat⁹ est q̄ in tribulatione antixpi stabit que durabit p tres annos cū dimidio siue p dies. M. CCC. ⁊ adhuc vltra vinet p. xlv. dies q̄z si nō fuerit deceptus p antixpm vt pfect⁹ coronabit Si aūt fuerit decept⁹ poterit penitere in illis. xlv. diebus sequētibus mortē antixpi q̄z tūc eius falsitas erit omnibus manifesta ⁊ sua ptās ablata. Licet aūt hoc dictum sit satis cōmune. tñ p hoc nō dr q̄ aduent⁹ xpi ad iudicū sit futurus immediate post. xlv. dies naturales cōputandos a morte antixpi. etiā nō est certitudinaliter determinatū q̄ illi. xlv. dies sint vsuales vel ānales. fm illud Ezec. iiij. Diem p anno dedi tibi. ⁊ dato q̄ esset determinatū de vsualib⁹. tñ nō hr̄ q̄ post illos immediate sit aduentus ad iudicū. imo vt q̄ futur⁹ sit tūc magn⁹ spaciū tpis intermedium p illud qō dr Dan. xij. Dic erāt in diebus ante diluuiū comedētes ⁊ bibētes nubentes ⁊ nuptui tradētes vsq; ad eū diem intrauit noe in

archam ⁊ non cognouerunt donec venit diluuiū ⁊ tulit oēs. ita erit aduentus filij hoīs. Et istud referūt aliq̄ doctores nīi ad tps qđ erit inter mortē antixpi ⁊ diē iudicij. Alijs aūt pax ⁊ securitas in q̄ nulla ⁊ nubia exercent nō videt esse p tamparui spaciū tpis sicut. xlv. dierum. ⁊ maxime si determinatū hō esset. et hō plenū diu sup Ezechie. xxxix. Et dicit pz falsitas iudeoꝝ dicē tiū q̄ ponit hic tpus p q̄ debēt expectare messiam futurū. ⁊ accipit hic dies p āno. vt dicūt. ita q̄ debēt expectare per mille. cccxxx. an. incipiendo ꝑ purationē istoꝝ annoꝝ a tēpe q̄ positus ē idolū in templo. Contra hō autē arguit sic. quia posito idolo aut accipit ab eis de idolo posito tpe antiochi epiphanis qō oportet dici sm illos iudeos q̄ predicta exponūt in hō ca. de antiocho. ⁊ tunc appet falsitas istoꝝ manifeste. qr ab illo tpe vsq̄ nūc fuerūt plus q̄ ⁊ cccc. anni ⁊ tñ adhuc nō habent messiam. vt dicūt. aut accipit de idolo posito p imperatorē romanū post destructionem facta tpe tyti. ⁊ tūc oportet q̄ p̄dicta in hō ca. exponerent de imperatore romano ⁊ hō nō pōt esse. qr illud qđ p̄dictū est. Nec quēq̄ deoꝝ curabit ꝛc. nō pōt exponi de eo. qr romani deos oim gentium colebāt. Et hō etiam pz q̄ expugnatio dormientiū in puluere de q̄ dictū est circa p̄incipium hui⁹ ca. intelligēda ē de resurrectōne vera in fine mūdi. ⁊ nō accipit p exitu ō caluarie tpe mach. vbi ꝛc. Postp. qr daniel tūc nō surrexit hō mō. Ultimo duo ca. nō sunt de canone. ꝓpter qđ ad pūs illa diuisio. sed expositis li. canonicis. ad alios intendo manū mittere. ⁊ tūc exponā ista duo ca. illo auxiliante sine quo nihil bonū possumus facere. cui est honor ⁊ glia in secula seculoꝝ. Amen.

Explicit postill. nicolai de lyra sup danielem.

Incipit historia susanne ⁊ belis ⁊ draconis.

Historia Susanne contigit ante captiuitatē babylonicā vel cito p⁹. qr daniel erat adhuc valde iuuenis. sm q̄ dr. j. ca. Cumq̄ duceret ad mortē suscitauit deus spīm pueri iuuenis cui nomen daniel. ⁊ tñ translatus fuerat in babyloniā antedictā captiuitatē xj. annis qbus regnauit sedechias. ꝓpter qđ hec hist. iterū. in biblie nō canonicas situari debz p⁹ librū baruch de q̄ certū est q̄ vna ps eius fuit scripta ante dictā captiuitatē. vt ibidem plenius fuit dictum.

a Erat vir habitans ꝛc. Hec historia diuidit in q̄tuor ptes. qr primo describit susanne nepharia tentatio. secō tpus maligna accusatio ibi. Et clamauerunt aūt. tertio eius iniq̄ condemnatio ibi. Credidit eis multitudo. q̄rto tpus digna liberatio ibi. Fraudiuit dūs. Prima adhuc diuidit in q̄tuor ptes. qr primo describit psone tentate virtus. secō tentantiū status ibi. Et constituti sunt. tertio tentationis ortus. ibi. Cum aūt [illegible] reuertisset. q̄rto tentationis modus ibi. Et factū. Circa primū describitur psona tentata. s. susanna a nobilitate generis. quia erat de tribu iuda. vt dicetur. j. ⁊ qr erat ioachim copulata in matrimonio qui erat nobilior oim iudeoꝝ. vt hic dicit. Describitur etiam a pulchritudine corpis. vñ dicitur pulcra nimis. erat ⁊ a pulchritudine mentis. qr dr. Timens deum. cuius causa exprimit. qr erat erudita a parentibꝰ sm legē moysi. ⁊ iō bene nominata erat sm ꝓpietatē rei susanna. i. lilium. ꝓpter qđ senes erant magis inflati de ea q̄ de vili psona. his dictis patet lra.

b Et constituti sunt. hic ꝓsit describit tēporis tantum status. quia erant senes maturitate etatis. iudices sublimitate auctoritatis. ꝓfessi boni. vt dr. j. a apparentia sanctitatis. ⁊ iō defacili poterant mulieres seducere. Dicit hic glo. q̄ hebrei dicūt ipos decepisse mulieres p hō. q̄ dicebāt xpm de semine eoꝝ nasciturū.

Egressa ē iniq̄tas de babilone a senioribꝰ iudicibꝰ q̄ videbant regere pplm. ⁊ sti frequētabāt domū ioachi ⁊ veniebāt ad eos oēs q̄ hēbant iudicia. c Cū aūt pplis reūtisset p meridiē ingrediebat susanna et deābulabat i pomario viri sui. ⁊ videbāt eā senes q̄tidie ingredientē ⁊ deābulātē. ⁊ exarserūt in ꝛcupia ei⁹. Et euerterūt sensū suū et declinauerūt oculos suos vt nō viderēt celū neq̄ recordarēt iudicioꝝ iustoꝝ. Erāt cum essent de tribu iuda. eo q̄ tribꝰ sacerdotalis ⁊ tribꝰ regia ꝓiuncta erant cui⁹ natiuitas marie desiderabat. se c De quibꝰ locutus est dūs. Hiere. xxix. vbi dicit. quia sic. Ponet te dominus sicut sedechiam ⁊ achab. q̄s frixit rex babylonis in igne. p eo q̄ fecerunt stulticiam i isr. ⁊ mechati sunt in vxores amicoꝝ suoꝝ ⁊ locuti sunt verbum in nomine meo mendaciter qđ non mandaui eis. Dicunt enim hebrei q̄ isti senes erant a dño p̄dicti hiere remie. xxix. Sed contrarium videt quia dicunt frixit in igne p regem babylonis. duo autem senes qui tentauerūt susannam fuerunt lapidati. vt dicit hic glo. Item fuerūt lapidati a populo non a rege. Dicendum q̄ pena mortis quecunq̄ aliqñ signatur per ignem in scriptura. ⁊ iō eoꝝ lapidatio potest vocari frixio in igne. Item sciendum q̄ de licentia regis babylonis pena debita iudicabāt p iudeos sm legem moysi. quia iudices regis legem iudeoꝝ ignorabant sed executionem mortis nō poterant inferre nisi ex speciali mandato regis ⁊ auctoritate. ⁊ ideo q̄ ꝓplus eos lapidauit fuit de ꝑcepto regis. ꝓpter quod rex fecit principaliter ⁊ auctoritatiue. populus autem executiue. Cetera patent.

a Cum aūt populus. hic ponitur tentationis ortus. q̄ orta est in istis senibꝰ. sicut cōiter oritur tentatio carnis in alijs hominibꝰ. Primo ex impudico aspectu. quia dicitur q̄ videbant eū quotidie. Secō ex inordinato affectu cum subditur Et exarserunt. Et ꝓsequēter excecato intellectu cum dicit. Et auerterunt sensum suū ꝛc. q̄ inordinata affectio excecat oculum rōnis Et ꝓsequenter ex nephario conatu ad implendū ꝓpositum. cum dicitur. Fuit alter ad alterū ꝛc. Dicat igitur primo sic.

a Cum autem ꝓlus reuertisset post meridiem ꝛc. Susanna eni erat verecūda ⁊ ꝓpter frequētia populi stabat clausa cum puellis suis intra domum. sed cum populꝰ exisset. et senes aliquātulum remanerent ad ꝓferendum insimul de auditis in iudicio. tunc susanna exibat camerā ⁊ intrabat ortum causa recreationis ⁊ lauationis nec cauebat tantum a senioꝝ ꝓpter etatem ⁊ sanctitatis apparentiam in eis q̄ tum cauebat ab alijs. Cetera pa-

tēt ex dictis vsq; ibi. b Dixitq; alter ad alter ꝛc. h̄ fe
cerūt q; q̄libet volebat se expedire de alio vt posset sol⁹
reuerti ad loquēdū cū susanna ꝛ ad decipiēdū eā. seq̄t.
c Cunq; reuertissent. ꝓpe domū ioachi ꝑ diuersas tñ
vias. Venerūt in vnū ꝛc. sequit. d Et tūc in cōe sta-
tuerūt ꝛc. q; firmati
fuerūt in suo malo ꝓ
posito.
e Factū est aūt. hic
ꝯfir ponit tētationis
modus. vbi ponunt
ista ꝑ ordinē. Prima
est fraudulētia ꝛ insi-
diatio in hoc q̄ obs-
uauerūt tp̄s aptū. s.
post ꝓpl̄i discessum. ꝛ
locū cōgruū. s. poma
riū vel ortū ꝛ hoc est
quod d̄r hic.
e Factū est aūt cuz
obs. ꝛc. modus loq̄n
di est ad significādū
frequētiā faciēdi ali-
q̄d. q; susanna frequē
ter illū ortū intrabat
sequit.
f Et nō erat ibi q̄s-
q̄ꝫ p̄t duos senes ab
scon. ꝯtē. eā ex ardo-
re desiderij.
g Dixit g̃ puellis af
ferte mihi oleū. hic
oleū accipit ꝓ lachry
ma arbor aromati-
car q̄ vtunt in terra
illa ꝯ estum.
h Et smigmata. s̄m
Hiero. smigma ē aq̄
de hordeo ꝛ palea fa-
cta ad lauandū faciē
ꝛ refrigerandū.
i Et ostia pomarij
claudite. ꝓpter securi
tatez ne posset aliq̄s
venire ad eam.
k Ut la. ex illis. s.
q̄ debebāt apportare
puelle p̄dicte. ꝛ forte
erat ibi irriguū fontꝫ
vel aliq̄d aliud. seq̄t.
l Cū aūt egresse es-
sent ꝛc. h̄ ponit scd̄z
q̄d fuit in ista tētati-
one. s. maligna sug-
gestio primo susannā assecurādo ad ꝓpetrādū rem illici
tam. cū d̄r. Ecce hostia pomarij clausa sunt ꝛc. Scd̄o ei
mortē minādo nisi cōsentiat cū subdit Q̄d si nolu. di.
ꝯ te testimoniū ꝛc. Tertiū q̄d in hac tētatione ponit est
susanne vtuosa electio. q; magis elegit mori q̄ꝫ dei mā
datū p̄tergredi. ꝛ hoc ē q̄d d̄r hic. m Ingemuit su-
sanna. ex dolore cordis ꝓpter periculū imminēs.
n Angustie sunt mihi vndiq;. Angustiosum est mori
ꝛ angustiosum est dignū morte fieri. ꝓpter q̄d sequit.
o Si eīm hoc egero q̄d ꝑsuadetꝫ legē dei trāsgrediēdo.
p Mors mihi est. s. debita. q; in lege moysi p̄cipitur
adulteria lapidari. q Si aūt nō egero. nō effugiam

g̃ ambo vuluerati amore
ei⁹. nec īdicauerūt sibi vi-
cissim dolorē suū. Erube-
scebāt eīm īdicare sibi ꝯcu-
piscētiā suā volētes ꝯcu-
bere cū ea. Et obs̄uabāt q̄
tidie solicitꝰ videre eam
Dixitq; alter ad alterꝫ ea
m⁹ domū. q; hora prādij ē
Et egressi recesserūt a se.
Cūq; reuertissent. venerūt ī
vnū. ꝛ sciscitātes ab īuicē
cām ꝯfessi sūt ꝯcupiaz suā
Et tūc ī cōe statuerūt tp̄s
q̄n eā possent īuenire solā
Factū ē aūt cū obs̄uarent
diē aptū. īgressa ē aliq̄n sic
heri ꝛ nudiusterci⁹ cū dua
b⁹ sol' puellis. voluitq; la-
uari ī pomario. Est⁹ q̄ꝓpe
erat ꝛ nō erat ibi q̄sq̄ꝫ p̄ter
duos senes abscōditos et
ꝯtēplātes eā Dixit g̃ puel
lis. afferte mihi oleū ꝛ smi
gmata. ꝛ ostia pōarij clau-
dite vt lauer Et fecerūt sic
p̄cepat. clauserūtq; ostia po
marij. ꝛ egresse sūt ꝑ posti-
cū vt afferrēt q̄ iusserat Ne
sciebātq; senes int⁹ eē ab-
scōditos Cū āt eēnt egres
se puelle. surrexerūt duo se-
nes. ꝛ accurrerūt ad eā et
dixerūt Ecce ostia poma-
rij clausa sunt. ꝛ nemo nos
videt ꝛ ī ꝯcupīa tui sum⁹.

Q̄ obrē assentire nob. ꝛ cō
miscere nobiscū Q̄d si no
luerꝫ. dicem⁹ ꝯ te testīoniū
q̄ fuerit tecū iuuenis ꝛ ob
hāc cām emiserꝫ puellas a
te Ingemuit susāna ꝛ ait
Angustie sūt m̄ vndiq;.
Si eī h̄ egero mors m̄ ē.
si āt nō egero. nō effugiam
man⁹ vr̄as Sz meli⁹ ē m̄
absq; ope īcidere ī manus
hoīm q̄ꝫ peccare ī ꝯspectu
dñi. Et exclamauit voce
magna susāna exclamaue
rūt āt ꝛ senes adūsus eā.
Et cucurrit vnus ad ostia
pomarij. ꝛ apuit Cū g̃ au-
dissent clamorē famuli do
m⁹ ī pomario irruerūt per
posticū vt viderēt q̄d naz
eēt Postq̄ꝫ āt senes locuti
sūt erubuerūt s̄ui vehemē
ter q; nūq̄ꝫ dict⁹ fuerat s̄-
mo huiuscemōi d̄ susāna
Et fcā ē dies crastina Cū
q; venisset ꝓpl's ad ioachī
vir ei⁹ venerūt ꝛ duo p̄sbri
pleni iniq̄ cogitatiōe adū-
sus susannā vt īterficerēt
eā Et dixerunt corā ꝓpl'o.
Mittite ad susannā filiaz
helchie vxorē ioachim Et
statim miserūt ꝛ venit cū
parētib⁹ ꝛ filijs ꝛ vniūsis
cognatis suis Porro susā
na erat delicata nimis et

man⁹ vestras. mortē īcurrēdo lz indebitā. r Sz me
lius est mihi ꝛc. q; puniri nō est malū simpliciter quia
est malū pene. sz fieri pena dignū est simplr malū. q; h̄
est malū culpe. s Et exclamauit voce magna susan
na. ne forte senes ex vehementia ꝯcupie qua erat infla-
mati in ip̄am irrue-
rēt ꝛ ip̄am lz inuitaz
impudice tāgerent.
t Exclamauerūt. h̄
ꝯfir ponitur susanne
maligna accusatio. ꝛ
diuidit ī duas ꝑtes
q; primo accusat ex-
tra iudiciū. scd̄o ī iu-
dicio. ibi. Et facta est
dies. in prima d̄r sic
t Exclamauerū āt
ꝛ senes aduersus eā
vt notarēt eā reā co-
rā familia accurrēte
ad clamorez susanne
q; si tacerent redde-
rēt se suspectos.
v Et cucurrit vn⁹ ꝛ
aperuit ostiū poma-
rij. ad simulandū q̄
vir ei⁹ de q̄ fallo eaz
accusabāt exisset an-
teq̄ꝫ famuli venissent
q; si ostiū inuentū fu
isset clausum ꝛ iū iu-
uenis nō fuisset inuē
tus. testimoniū eoꝝ
fuisset suspectū. seq̄t
x Postq̄ꝫ aūt locu-
ti sunt senes. accusā-
tes susannā d̄ crimi
ne adulterij.
y Erubuerūt s̄ui. q;
diligebāt susannam
tanq̄ꝫ in domo eius
nutrit. cui⁹ cā subdi
z Quia nūq̄ꝫ (tur-
di. sue. s. huiuscemōi
de susanna. in q̄ ap-
paret bonitas ei⁹ nō
solū in vita sz etiā in
fama.
a Et facta est dies
crastina. Hic ꝯfir po-
nit accusatio in iudi-
cio. ꝛ diuidit in tres
ꝑtes. q; primo ponit
susāne citatio. scd̄o
accusantiū iuratio ibi. Consurgētes aūt. tertio iurato
rū testificatio. ibi. Et dixerūt p̄sbyteri In prima ꝑte d̄r
sic. b Cunq; venisset ꝓpl's ꝛc. s. ad locum iudicij.
c Venerūt ꝛ duo p̄sbyteri ꝛc. ꝯparando in loco iudicij
ad implendū nequiciā suam.
d Et dixerūt coram omni ꝓpl'o. mittite ad susannam
ꝛc. ꝛ sic apparet susanne solennis citatio.
e Et venit cū parētib⁹. q; nō poterat sola sufficere ire
ad iudiciū. amici aūt ei⁹ venerūt cū ea ip̄i ꝯpatiētes ꝓ
pter sanctitatē ei⁹ quā nouerāt. sequit.
f At iniq̄ illi iusserūt vt discooperiret. q; forte volebāt
inducere ꝓpl'm ad suspicādū male de ea ex rubore vult⁹

eius sciebat eñ ipam esse verecūdā. g Erat eñ coopta ꝛc. hoc pōt intelligi dupl'r. Uno mō referendo ad p̄ceptū senū qui iusserūt eā discoopiri. vt sic reficerent eius aspectu ex quo nō poterāt sibi copulari nephario a ctu. Alio mō pōt intelligi referendo ad ipam susannā ꝛ ad amicos ei⁹ qui coopuerant eā vt sit sensus.

g Erat eī coopta. s. amicoꝝ suoꝝ ꝯsilio.

h Ut vel sic satiarētur decore ei⁹. i. vt nō videntes ei⁹ pulchritudinē min⁹ inflamarent de ea ꝛ sic nō accusarēt eā crudeliter qꝛ amici ei⁹. s. susanne sciebāt cām accusationis ꝑ reuelationē susanne.

i Flebāt igit sui ꝛc. scꝫ ex pietate cognoscētes innocētiā sua.

k Cōsurgē (sanne. tes. Hic ponit accusantium iuratio ex q̄ hr̄ argumētū ꝙ d̄ crimine vñ aliq̄s debeat mori nō est credēdū alicui simplici ꝟbo suo cuiuscūq̄ auctoritatis ꝛ sanctitatis sit. ꝛ h̄ ē q̄d d̄r hic.

l Cōsurgētes aūt duo p̄sbyteri. q̄ erant iudices ꝛ sacerdotes populi.

l Posuerūt man⁹ suas sup caput eius. Iste eñ erat modus iurandi cōtra ꝑsonā ꝯdēnandā ad mortez vt testes in iurādo ꝛ testimoniū ꝓferendo ponerēt man⁹ sup caput ei⁹. vt hr̄ Leui. xxiiij.

m Que flēs qꝛ videbat ꝙ criminaliter agebāt ꝯ eā. n Suspexit in celū. qꝛ aliunde nō poterat habere auxiliū ꝛ ꝓpriū ē diuinitatis succurrere in casibus desperatis. o Et dixerūt p̄sbyteri. hic ponit iuratoꝝ testificatio. p Cū deambularem⁹ in pomario soli. h̄ dicūt ne requirat alius testis cū eis sequit.

p Clausit ostiū pomarij. ꝛ dimisit puellas. h̄ dicūt ī argumētū sui dicti q̄d sequit.

q Venitq̄ ad eā ado. q̄ erat abscō. ꝛ ꝯcu. cū ea. qꝛ aliter nō poterāt oñdere susannā morte dignā nisi allegarēt factū turpe. ꝑ pctō eñ voluptatis vel ꝯcupie nō statuit aliqua pena in lege. r Porro cū essem⁹ in angulo pomarij. hoc dicunt ad colorationē dicti sui. qꝛ si fuissent in palā dictū de eoꝝ nō habuisset aliquā ꝓbabilitatē. s. ꝙ susanna vellet tale q̄d ꝯmittere ipsis vidētibꝫ.

s Cucurrim⁹ ꝛ vidim⁹ ipos pariter ꝯmisceri. qꝛ defacto nō credit testimonio alicui⁹ nisi dicat se vidisse.

t Et illū quidē nequim⁹ ꝯp̄hendere qꝛ fortior nobis erat tanq̄ iuuenis ex n̄s nos aūt senes. v Hanc āt cū cōp̄hen. inter. q̄snā eēt ado. ꝛ no. indi. nobis. h̄ autē dixerūt ne quereret ab eis q̄s esset adolescēs ꝛ ꝑ h̄ possent dep̄hendi. x Credidit. hic describit ipsius susanne iniusta cōdēnatio. q̄ oñdit ex duobꝫ. s. ex ꝓpli ignorātia qui credidit senibus ꝓpter etatē et auctoritatē eoꝝ absq̄ diligenti examinatione. ꝓpter q̄d de hoc ī fra rep̄hendunt a daniele vbi d̄r sic fatui filij isrl̄ ꝛc. ex hoc hr̄ argumētū ꝙ ꝑ nulla etate vel auctoritate vel sanctitate dñt applicari testes in cā criminali maxime sine diligenti examinatione. Scdo oñdit ꝯdēnatio iniusta ex susāne innocētia cū d̄r.

pulchra specie[f] At iniq̄ illi iusserunt. vt discoopiret[g] erat eī coopta[h] vt vel sic satiarēt decore ei⁹.[i] Flebant igit sui ꝛ oēs q̄ nouerāt eā.[k] Cōsurgētes āt duo p̄sbri ī medio ꝓpli.[l] posuerūt manus suas sup caput eius.[m] Que flēs.[n] suspexit ad celū. Erat eñ cor ei⁹ fiduciā hñs in dño.[o] Et dixerūt p̄sbyteri.[p] Cū deābularem⁹ ī pomareo soli. īgressa ē hec cū duabꝫ puellis[p] ꝛ clausit ostia pomarij ꝛ dimisit a se puellas[q] venitq̄ ad eaꝫ adolescēs q̄ erat abscōdit⁹ ꝛ ꝯcubuit cū ea.[r] Porro nos cū essem⁹ ī angulo pomarij vidētes iniq̄tatē[s] cucurrim⁹ ad eos ꝛ vidim⁹ eos parit ꝯmisceri.[t] Et illū q̄dē nō q̄uim⁹ ꝯp̄hendere. qꝛ fortior nob̄ erat. ꝛ apto ostio exiliuit.[v] Hāc aūt cū app̄hēdissem⁹ īterrogauim⁹ q̄snā eēt adolescēs. ꝛ noluit īdicare nob̄. Hui⁹ rei testes sum⁹.[x] Credidit eis mltitudo q̄si senibꝫ ꝛ iudicibꝫ ꝓpli ꝛ ꝯdēnauerūt eā ad mortē.[y] Exclamauit āt voce magna susanna. et dixit[z] De⁹ eterne q̄ abscōditoꝝ es cognitor q̄ nosti oīa añq̄ fiant tu scis q̄m falsum testimoniū tulerūt ꝯ me. ꝛ ecce morior. cū nihil hoꝝ feceri. q̄ isti maliciose ꝯposuerūt adūsuꝫ me.[a] Exaudiuit aūt dñs vocē ei⁹.[b] Cūq̄ duceret ad mortē. suscitauit dñs spm̄ pueri iuniores. cui⁹ nomē daniel[c] ꝛ exclamauit voce magna.[d] Mūdus ego suꝫ a sāguine hui⁹. Et ꝯūsus oīs ꝓpl's ad eū dixit. q̄s ē iste ꝑmo. quem tu locutus es. Qui cū staret ī medio eorū ait. Sic fatui filij isrl̄ nō indicātes. neq̄ q̄d veꝝ ē cognoscētes. ꝯdēnastis filiā isrl̄ Reuertimini ad iudiciū. qꝛ falsuꝫ testīoniū locuti sūt adūsus eā.[e] Reuersus ē g̃ ꝓpl's cū festinatione[f] Et dixerūt ei senes[g] Veni ꝛ sede ī medio nostrū[h] ꝛ indica nob̄.[i] qꝛ tibi de⁹ dedit honorē senectutis.[k] Et dixit ad eos daniel. separate illos abinuicem procul. et diiudicabo

y Exclamauit autē vo. ma. susāna. ex cordis affectu ꝛ ꝯscia pura.

z Deus eter. q̄ abscō. es cognitor quia ipe solus nouit secreta cordiū. Diuina eñ scientia eternitate mensurat. ideo ita cognoscit futura sicut presentia.

a Exaudiuit. hic ponit susanne digna liberatio ꝛ diuidit in quattuor ꝑtes. qꝛ primo ponitur Danielis appellatio a sentētia iniqua. scdo testium diligēs examinatio. ibi Reuersus est popul⁹. tertio ipsorum condemnatio ibi. Exclamauit itaq̄. quarto ꝓ predictꝫ gratiarum actio. ibi. Helchias autez. In prima parte d̄r sic.

a Exaudiuit dñs aūt vocē eius. i. cū affectu audiuit.

b Cunq̄ duceret ad mortem suscitauit dñs ꝛc. ex quo ꝑtꝫ ꝙ daniel hoc non fecit ex humana industria. sed ex diuino instinctu.

c Et exclamauit voce magna. vt posset ab oībꝫ audiri.

d Mundus sum a sanguine hui⁹. hoc est dictuꝫ non assentio huic sententie. sed magis ab ea appello tanq̄ ab iniqua. vt patet ꝑ verba sequentia.

e Reuersus est populus. ad locū. s. iudicij.

f Et dixerunt ei senes non illi duo q̄ accusabant susannam sed alij senes populi isrl̄.

g Veni ꝛ sede in medio nostrū. in loco iudicij.

h Et indica nobis. qualiter posset veritas aperiri.

i Quia tibi dedit de⁹ honorē senectutis. i. sapiam q̄ soler esse in antiq̄s. vt d̄r Job. xij. In antiq̄s ē sapia et in multo tempore inuenit prudentia. k Et dixit ad eos daniel. Separate illos ꝛc. ne cōfingant aliud in cir

dictum sic̄ p̄cedenti.sequit. a Inueterate dierū malorū.q̄ ex hīs p̄z q̄ testes falsi sunt icrepādi q̄ terrēdi vt ex hīs magis appareat eorū fraudulēcia. b Nūc ve.pec.tua. q̄.i.ostendit p penā tibi a deo inferēdā.seq̄t. c Dicē te dño. Innocētē q̄.hīs dr Deut.xxij. d Nūc g̃ si vi. eā.dic sub q̄ arbore. er hīs q̄ testes sunt interrogādi de circūstantijs.q̄z p hīs appre hēdit eorū falsitas et e Videns (ō dictio. eos colloq̄ntes sibi. curiōr loq̄t sic hō ca lius q̄ vecūdus nō si cut senes ipudici q̄ dixerāt. Videns eos pter p̄missa.

f Qui ait.sub cyno nomē ē arbor q̄ ē idē q̄ lentisc⁹ arbor hūi lis cui⁹ fuc⁹ foliorū p̄solidat labia.vt dic̄ g Dixit aūt (h glo. daniel.recte.mentit⁹ es in caput tuū.i.ad dānationē capitis tui q̄ ex hoc sequitur.

h Et ang.dñi q̄ē.i. iudex.q̄ iudices po puli q̄ sacerdotes alij q̄ nosant angli. sic ps Balac.ij. Labia sacerdotis custodiūt sciaz q̄ legē req̄rūt ex ore ei⁹.angl's ei dñi execratiū ē.vel ange lus vere accipit ibi p angelo susanne q̄ dā nationē senū erga de um.peccauit.

eos Cū aūt diuisi eēnt alt ab alto.vocauit vnū d eis q̄ dixit ad eū Inueterate dierū malorū.nūc veneret pcā tua q̄ opabaris pri⁹. iudicās iudi cia iusta.innocentes oppri mēs.q̄ dimittēs noxios dicēte dño. Innocētē q̄ iustū nō interficies. Nūc g̃ si vidisti eā dic sb q̄ arbore videris eos colloq̄ntes sibi. q̄ ait. sb quo Dixit aūt daniel.recte mētit⁹ es in caput tuū. Ecce ei angl's dei accepta sniam ab eo scidet te mediū. Et amoto eo iussit vēire alium q̄ dixit ei. Semē chanaā q̄ nō iuda spes decepit te q̄ cupīa subuertit cor tuū Sic faciebatis filiabus isrl. q̄ ille timētes loq̄bant vob̄ fz nō filia iuda sustinuit iniq̄tatē vrām. Nūc g̃ dic m sb q̄ arbore ophēderis eos loq̄ntes sibi. q̄ ait.sb pruno Dixit aūt ei daniel.recte mētit⁹

i Et amoto eo q̄. prius ez amouit q̄z alter veniret ne posset alteri signare quid diceret.

k Et dixit ei. Semē chanaā q̄.hz ei esset de tribu iuda fm rē tū invitabat mores chanan eor. increpat aūt ip̄z da niel sicut primū q̄ eadē cā vt territus citius deph̄dat.

l Spes aūt decepit te.i. pulcritudo susanne. m Et cupīa subuertit cor tuū.i. mētez tuā auertit a rectitudi ne rōis q̄ legis diuine. n Sic fa.filiabus isrl. eas p terro res decipiēdo. o Et ille timētes loq̄bant vobis i opus nephariū. p Sed filia iuda nobilis ez gene re q̄ moribus. q Nō sustinuit iniq̄tatē vrām. vobis as sentiendo. r Nūc g̃ dic sub q̄ ar. app̄. eos lo. sibi curi alter loquēdo de actu carnali. vt iam dictum est.

s Qui ait.sub primo nomē est arboris nec ē arbor eadē cū lentisco vt dicūt alīq̄ q̄ male.q̄z tūc nō erāt discordia i testimonio eor. cui⁹ ōnū exprimit in lra. alr nō erāt qui cti sicut testes falsi. q̄ nō dōm q̄ primus idē ē q̄ pīn⁹ vtor in li. de ꝓpte.rer. t Dixit aūt daniel. Rec.men.es et tu q̄.eodē mō exponit sicut prius. v Et se.te me.se pando ez asiam a corpe p mortē.q̄z non fuerūt interfecti gladio vt ē dictū ē. x Excla.itaq̄ eis ec.q̄ videbat ō dūctiōem eor. y Et osur.aduer.du presbi.faciēpo eis fm legē talionis scriptā in lege moysi. z Et interfec. eos.sicut dignos morte regi tradiderūt.q̄ hēbat altam iusticiā q̄ ipe fecit eos ꝓburi fm modū illius terre.vt ō

hiere.xxix.vt.ā.allegatū est eo.c. Vel aliter. z Inter fecerūt.q̄z de voluntate regis spālis ꝓmissum est iudeis. vt eos interficerēt fm legē moysi. q̄ sic fuerūt lapidati. q̄ la pidatio p̄t dici fructo in igne. vt supra dictum est.

a Helchias. Dicit sir ponit gratiarū actio p liberatōne innocētis. q̄ hē q̄ ō helchias q̄ vxor eius lau.de.p filia sua q̄.

b Quia nō sequit. ē innē.au ea res tur pis. Iz enī laudarent deū de liberatiōe su sanne a morte. tñ ma gis laudabāt eā de li beratiōe sue innocen tie. q̄z innocētia ē ma gis bonum q̄ sit co poralis vita.

c Daniel āt fac.est magn⁹ q̄.q̄z ex hīs fō intonuit ꝓphō q̄ spīr⁹ erat in illo q̄ zel⁹ legis diuine. ꝓtz etiaz ex hīs solicitudo ei⁹ cir ca pplm. q̄z iz esset in domo regis tñ solici tus erat de his q̄ fie bāt apd filios isrl.

Capitulū.xiiij.

Et recepit astya ges. Dicit sir histo ria bels q̄ historia draconis po nitur. q̄ dividit in duas ptes. q̄ primo tē pus q̄ historia acci dit exprimit. q̄ secun do historia describit ibi. Erat q̄z idolum. Circa primū aduer tendū q̄ alīq̄ dicunt istam ptem prius fuisse ad ea.q̄ ita q̄ notatur p hoc tempus q̄ accidit factum susanne sez quando mortuus est astyages rex q̄ cyrus et successit. non tamen intelligendū q̄ astyages regnaue rit in babylone. quia nunq̄z. imo fuit rex medor q̄ psarus vt habetur in scolastica historia. sed quia cyrus multa bo na fecit populo israel. ideo fm istos hic notatur tempus quo cyrus accepit astyagis regnum. Ad euidentiam au tem huius notandum q̄ sicut scribitur in scolastica hi storia. Astyages vidit in somnis de genitalibus sue filie vitem procedere que occupabat totam asiā. Et responsū est ei a coniectoribus q̄ ulla filium pareret qui asiam si bi subiugaret q̄ astyagem debellaret. quo audito dedit fi liam suam cuidam plebeio multi ne filius ec ea nascens nobilis et potens fieret. Fecit etiam obseruari tempus partus filie sue. et puerum natum fecit occidi. Illi vero quibus hoc preceptum est horrentes facinus istud. pue rum vnum in ne⁹ore proiecerunt. quem pastor inueni ens secum portauit nutriuit q̄ in filium adoptauit. Qui adultus factus electus est a pastoribus in regem suum q̄ delinquentes graviter puniebat intantū q̄ clamor ve niebat ad regem astyagem. qui accersito inuene q̄sunt q̄ re talia faceret. et ille constanter respondit q̄ poterat cū esset ab eis electus in regē. astyages aūt vultu inuenis q̄ eius ꝓstātia ꝓsiderās. cogitauit ipm esse de semie regio

ꝛ nō filiū pastoris ꝛ mḡres diligēter inuenit vitatez ꝙ ipe erat nepos ei⁹ quē occidi mādauerat ꝛ dīna virtute mutat⁹ ē aim⁹ et⁹ ꝛ iuuenē recepit ī grām credens ꝙ somniū suū fuisset īpletū in regno p̄dicto pueroꝝ ꝛ nepotē suū tradidit ad custodiendū ꝛ nutriendū cuidaz de principibꝫ postea vo rebellātibꝫ ꝑsis ō astyagez missus ē ille princeps ō eos. Et recordat⁹ cuiusdaz iuurie quā fecerat sibi astyages supasit occulte ꝑsis vt cyr ī regem sibi eligeret ꝛ ipe ꝓtē eoꝝ adiuuaret ō astyagē. ꝛ sic factum est. Qō audiēs astyages congregauit exercitum vt debellaret cyr ne potē suū. ipe tn fina liter a cyro deuict⁹ est. Cyrus tn eū hūane tractauit ꝛ ei regnū hircanoꝝ dimisit. dario aūt filio astyagis regnū medoꝝ. ipe aūt regnū ꝑsarū sibi retinuit. ita tn ꝙ regnū astyagis ꝛ Darij ipis mortuis ad cyrum deueniret et nō cyrus astyage mortuo ei successisset. vt ꝫ ōr. Ꝫz ꝙ dicunt aliq ꝙ tūc accidit historia sūsanne. vt dictū ē nō vr̄ cē verū. qz cyrus post darū regnauit annis. xxx. vt dicit historiographi. ꝛ tū qñ mortu⁹ est adhuc erat fortis ꝛ p̄cedēs ad bellū qz pugnās ō maiestas alīs massuetas mortu⁹ ē. Ītē qñ successit astyagi iā ad mīn⁹ erat. xxx. annoꝝ vl circiter. qz iā ad ipm in bello deuicerat. vt dictū est. ꝛ sic no vr̄ ꝙ cyrus ad mortē darij succederet astyagi p. xx. annos vel circa. Si aūt dari⁹ mortu⁹ ē daniel iā erat. lxx. an. fm latinos. fm hebreos. lxvij. qz a tpe q̄ fuerat translmigratio in babyloně iā trāsierāt. lxx. anni captiuitatis babylonice fm latinos. fm hebreos aūt. lij. anni. Ītē. xl. de regno sedechie ad captiuitatē dictā. ꝛ post trāslmigratiōz danielis ī babyloně ꝛ daniel qñ duct⁹ est in babylonem. ꝓbabile ē ꝙ cēt. xx. an. vel circiter ad mīn⁹ q̄ simul fuit an ni. lxvij. Et sic nō pōt dici ꝙ daniel esset iuuenis illo tpe q̄ astyages mortu⁹ est. q̄ no fuit tūc historia sūsanne. qz tē iuuenis erat. vt ōr in lra. Suscitauit deus spīm iuuenis cui nomē daniel ꝛc. Ītē in lra ōr ꝙ daniel a die illa ꝛ deinceps fact⁹ est magn⁹ coram ipso. ꝛ sic ꝑz ꝙ erat iuuenis erate. qz a iuuē tate sua fuit not⁹ in sapia. vtz. j. c. Et nō vz soluto aliq dicētis ꝙ daniel ḃ ōr iuuēis nō simplr qz iā erat magne etatis. ꝫz ōr iuuenis respectu senuz q̄ accusauerāt sūsannā. qz iā erat dañ. lxx. an. vtz ex ꝑdictis. Senes aūt illi nō videnť tūc fuisse maioris etatis cū adhuc in eis vigeret tāta cupia carnalis. qz tam ante p̄ mltos annos dixerat daniel de vita hoīs. Si aūt in potēratibꝫ. lxx. anni ꝛ ampli⁹ coꝝ labor ꝛ dolor. Sic igē ꝑz ꝙ historia sūsanne nō accidit tpe q̄ cyr⁹ successit astyagi. ꝛ nō dom ē ꝙ p̄ mortē astyagis q̄ ḃ notať cū ōr. Et rex astyages. designať ips historie seqnť q̄ facta est sub balthasar vel euilmeradach pre suo. fm q̄ ōr in scol. hist. ꝛ nō ē principiū. xviij. ca. li. dani. Tūc aūt daniel erat p̄ necte etatis ꝛ amic⁹ reg. babylonis ꝓpter sapiam. sua frequēter ofīsam. vtz ex dictis in li. dañ. nec adhuc erat destructū illud regnū babylōis p cyrū ꝛ darū. ꝓpter ꝙ hec historia ponť īter scripturas nō canonicas p⁹ historiaz sūsane. ꝛ sic historiā iudith q̄ ostigit p⁹ destructiōz babylonis.

a Erat q̄z idolū. Hic describit historia bel ꝛ dra (lonis. comis in q̄ ofīdit daniel exterpator idolatrie. sicut in facto sūsanne ofīsus ē psecutor luxurie. ꝛ diuidit in duas p̄tes. qz p̄ma ofīdit danielis audacia ad aggrediendū arduā ex fidei zelo. secūda eius ꝓstantia ad sustinendum aduersa in mortis periculo ibi. Qō cum audissent babylonij. Prima adhuc in duas. qz p̄ma ofīdit audacia danielis obligando se ad tationē mortis in belis destructiōe. secūda ī gerēdo se periculo ītoxicatiōis ꝛ draconis interfectiōe ibi

Erat aūt daniel cōuiua regis ꝛ honorat⁹ sup oēs amicos ei⁹. b **Erat q̄z idolū apud babylōios noīe bel. ꝛ ī pēde bant ī eo p dies singulos simile artabe. xij. ꝛ oues. xl. c viniq amphore. vi. d rex q̄z colebat eū. ꝛ ibat p singlos dies adorare eū e Porro daniel adorabat deū suū. Dixit q̄ ei rex. q̄re nō adoras bel. Qui rndēs ait ei. q̄ ñ colo idola manufacta. sz viuentē deū q̄ creauit celū ꝛ trazb ꝛ hz p̄tē oīs carnis. f Et dixit rex ad eū. Nonne vī tibi esse bel viuens de⁹ An nō vides quāta comedat et**

Et erat draco. Circa primū q̄ttuor tangūť. scz erroris accusatio. secūdo erroris accusati⁹ q̄stio. ibi. Et trat⁹ rex. tertio disq̄sitio inuentio ibi. Occidit ergo illos. Circa primū ꝑsiderandū ꝙ idola habuerūt ortū a tpe num reg assirioꝝ. qui mortuo p̄re suo belo noie fecit imaginem p̄is ad sui ꝓlationez ꝛ ei deferebat tūi honorē ꝛ reuerentiā ꝙ ꝓfugiētibꝫ ad ipam ꝑebat. ꝛ ex hoc hoīes ceperūt diuinū honorē ipendere illi imagini. Ad hui⁹ aūt similitudinē in diuersis locis fecerūt imagines amicoꝝ suoꝝ mortuoꝝ ꝛ eis ipendebāt honores. Et sic ido la fabricata sunt ad exemplū idoli beli p̄dicti. ita etiā ex eo noīati sunt. qz primū idolū vocatū est belus sicut vocabitur ille ꝙ q̄ factū est idolū. Alij aūt ꝓsiluerūt. qz aliq vocauerūt idolū suū bel. aliq beel zebub. ꝛ aliq baal. apud babylonios aūt vocabat bel. ꝛ ḃ ēqđ ḋ hic. b Erat q̄z idolū apud babylonē. ꝛc. dies sile artabe. xij. Simila est farina delicatissima. Artaba est gen⁹ mēsure ꝓtinens tres modios. sed cui⁹ q̄ntitatis sit modius hic acceptus nō ht̄ p certitudinē. qz q̄ntitas modij variatur fm diuersas ciuitates ꝛ terras. sz possum⁹ hic aliq̄d cōiecturare p lrām sequētem. Sile enī. xij. artabe cōtinebant. xxxvi. modios farine. ꝛ tn faciebāt de pane q̄tum sufficiebat sacerdotibꝫ belis ꝛ familie coꝝ. q̄ dicunť fuisse lxx. j. ca. c Vinq amphore ser. Amphora ē vas q̄dratū habens duas ansas ad modū aurū vt dicit ysi. xvi. etbi. Amphora aūt ꝓtinet apud grecos pedē q̄dratū de vino. ꝛ tunc non accipit solū p vase in generali sed etiaz p certa mēsura. q̄tum aūt amphora teneat apud babylonios de quibꝫ est hic sermo nō habetur p certitudinem in litera. sed solum p iecturam fm sufficientiam ꝓportionatū q̄bꝫ mūstrabat illud vinū sicut dictū ē de farina.

d Rex quoq colebat eum ꝛc. credens aliquid diuinū esse in eo ex tanta comestione. Oēs eīi gentes semp estimauerūt deū esse aliquid magnū supra hoīem. ꝛ tō omnia mirabilia excedētia vtutem humanā vel fm rem vel fm opinionem colebant vt deos.

e Porro daniel adorabat deum suum. i. deum cui licet sit deus omniū p creatiōem. dicit tamen deus danielis spāliter p cultum spālem sequitur.

f Tūc co. ido. manufacta. qz ī talibꝫ nihil pōt esse diuinitatis. cū sint infra hoīem sicut q̄dā opa humana.

g Sed vt deū ꝛc. qz ipe ē formaliter vita. cū de⁹ sit suū intelligere q̄d est nobilissimū viuere. vt ht̄. xij. meta. Est etiam deus vita effectiue causans in alijs vitā ꝛ motuz. vt ōr. Act. xvij. In ipo viuimus mouemur ꝛ sumus.

h Et habet p̄tātem omnis carnis. qz pōt oia ad nihilum redigere sicut de nihilo creauit oia.

i Et dixit rex ad eum. Nonne videtur tibi bel esse deus viuens ꝛc. Argumentum autem sumit ꝙ vivat ex comestione. qz nihil carens vita comedit. cum sit actus vegetatiue anime. a Erat aūt daniel ꝛc. intrinsece luteus est ꝛc. et p consequēs nō habens vitam nec viscera ne-

hmõi membra cibum accipiẽtia. ⁊ sic ptz primũ. s. erroris eruslatio p danielẽ. b Et iratus rex. Hic ꝑsir ponit errorẽ accusati disẽsione. ⁊ ꝟ est qđ dr. Et irat⁹ rex ⁊c. rõ fuit qr ille expẽse fiebãt de bursa regis. ⁊ alia necessaria sacerdotũ dabant a cõtrate ꝓpli. ⁊ sic erãt in gratiã regni. ꝟ enĩ fuit observatũ apud oẽs gẽtes. qđ de iure gentiũ q̃ sacerdotes vacãtes diuino cultui recipiebãt necessaria a cõtrate ꝓpli. vl ab illo q̃ erat cõtratꝰ. vñ d. Deuer. xix. q̃ sacerdotes egypti nõ sꝛ pulsi vẽdere possessiones suas tempore famis qr eis victualia ꝓbebant er horreis publicis qđ sequit. ptz in lra vsq; ibi.

c Lu rex pone escas sup mẽsam añ bel et vinũ misce. i. tpa aq̃ fm modũ illi⁹ ⁊c. re ĩ q̃ ꝓpter vini fortitudinẽ nõ bibit sine aq̃ d At clau(mittitꝰ. de ostiũ ⁊ signa anulo tuo ꝟ ei erat mos sigillãdi antiq̃⁹. vt hr Hester. viij. ⁊ in anulo isto erat imago regis sculpta. sequit. e Continebãt aũt. ꝟ ꝑ nimbulo hẽbãt facere talẽ obligationẽ ⁊ causa subdit. f Quia fecerãt subtus mẽsa absconditũ introitũ ad quẽ veniebant p viã subterraneam de domibꝰ ĩ q̃bus manebant extra templum qđ de leui poterat fieri in ciuitate babylonica q̃ nõ erat hĩtata nisi valde diffuse. qr vt dictum est ꝟ. Dañ. viij. ca. Fuit a babylonica tenebat. viij. leucas in q̃drũ. ita q̃ intra ciuitatẽ erãt agri ⁊ vinee ⁊ silua. in q̃bꝰ crescebãt terrenastrẽtia ꝺ̃ quibꝰ poterãt hoẽs diu viuere obsidionis tpe g Factũ est igit. Hic ponit in q̃sti errois euẽtio. h Quia postq̃ egressi sunt. s. sacerdotes de tẽplo. i Precepit daniel pueris suis. i. seruis. l Et attulerũt cinerẽ ⁊ p totũ templũ cribrauit coram rege. ad ꝟ vt videret rex manifeste q̃ nulla vestigia erãt ibi qñ exiuit de templo. ⁊ signatũ est ostiũ vt deꝓhenderẽtur sacerdotes p viã alĩã intrasse qđ ptz in lra vsq; ibi. l Statimq; cũ aperuissent ostiũ intuit⁹ rex mẽsam. ad videndũ si cibaria erãt comesta. m Exclamauit voce magna. ad laudandũ deũ suũ. n Magnus est bel. in virtute q̃ tanta comedisti. vidit enĩ mensam vacuã q̃ totũ comedisset. o Et nõ est apud te dolus quisq̃. i. illa fraudulentia quã daniel affirmabat. p Et risit daniel. ex regis simplicitate.

bibat quotidie⁸. Et ait daniel arridẽs. He erres rex. Iste ẽ enĩ intrinsec⁹ lute⁹ forinsec⁹ ere⁹. neq; comedit a liq̃⁹ Et irat⁹ rex vocauit sacerdotes eius ⁊ ait eis. nisi dixeritis mihi. q̃s ẽ q̃ comedat impẽsas has moriemi. Si aũt oſiderit⁹ q̃m bel comedat ꝟ morietꝰ daniel. qr blasphẽauit ĩ bel. Et dixit daniel regi. Fiat iuxta vbũ tuũ. erãt aũt sacerdotes bel. lxx. exceptis vxoribꝰ ⁊ puerꝭ et filijs. Et venit rex cũ daniele in tẽplũ belis. et dixerũt sacerdotes belis. Ecce nos egrediemur foras ⁊c tu rex pone escas ⁊ vinũ misce et claude ostiũ ⁊ signa anulo tuo. et cũ ingressus fueris mane. nisi inueneris oĩa comesta. a bel morte moriemur. vel daniel q̃ mẽtit⁹ ẽ adũsũ nos. Cõtinebãt aũt. qr fecerãt sꝰ mẽsa absconditũ introitũ ⁊ ꝑ illũ ingrediebant ⁊ deuorabãt ea. Factũ ẽ igit ꝓstq̃ egressi sũt illi. et rex posuit cibos añ bel. Precepit daniel pueris suis ⁊ attulerũt cinerẽ ⁊ cribrauit p totũ templũ coram rege. ⁊ egressi clauserũt ostiũ ⁊ signatũ anulo regis abierũt. Sacerdotes aũt ingressi sũt nocte iuxta ꝙsuetudinẽ suã ⁊ vxores ⁊ filij eoꝝ ⁊ cõedert oĩa ⁊ biberũt. Surrexit aũt rex pũo diluculo ⁊ daniel cum eo. Et ait rex. Salua ne sꝰ signacula Daniel. q̃ rndit. salua rex. Statiq̃ cũ aperuisset ostiũ. intuit⁹ rex mẽsam exclamauit voce magna. Magn⁹ es bel⁹ ⁊ nõ ẽ apud te dol⁹ q̃sq̃. Et risit daniel⁹ ⁊ tenuit regẽ ne ingrederetur ĩtro. ⁊ dixit. Ecce pauimentũ. animaduerte. cuiꝰ vestigia sũt hec. Et dixit rex Video vestigia virorꝝ ⁊ mulierũ ⁊ infantũ. Et iratus est rex. Tũc apphendit rex sacerdotes ⁊ vxores ⁊ filios eoꝝ ⁊ oſiderũt ei abscondita ostiola p q̃ ingrediebãtur. ⁊ ꝙsumebant que erãt sup mẽsam. Occidit q̃ illos rex. ⁊ tradidit bel in ptãtẽ danielis. qui subuertit eũ et templũ eius. Et erat draco magnus in loco illo. et colebant eum babylonij.

q Et tenuit regem ne ingrederet intro. donec vidisset vestigia illoꝝ q̃ de nocte intrabãt ad comedendũ ea que erant posita sup mensam. ꝓpter qđ sequitur. r Et dixit. s. daniel regi. s Ecce pauimentũ. animaduerte cuiꝰ vestigia ⁊c. vestigia aũt infantium a vestigijs virorꝝ distinxit p q̃ntitatẽ pedis. q̃ minor est in pueris q̃ ĩ viris. Vestigia aũt virorꝝ distinxit a vestigijs virorꝝ ꝓfiguraꝝ. qr mulieres hñt calciamẽta alterius figure q̃ viri in terra illa t Et iratus est rex. qr ꝑ cuidẽs signũ cognouit sez fallitatem sacerdotum. v Tũc apphẽdit rex sacerdotes ⁊c. tãq̃ conuictos. x Et oſiderũt ei abscondita ostia. qr fuerãt posita in q̃ibꝰ ⁊ tormentis ad talia reuelanda. y Occidit (landũ. ergo. Hic ꝑsir ponit errois inuenti extirpatio p mortẽ sacerdotũ ⁊ destructionem idoli ⁊ templi. ⁊ ꝟ est qđ dr hic. Occidit q̃ illos rex. i. occidi fecit. z Et tradidit bel in ptãtem danielis. ad faciẽdũ q̃cq̃d vellet.

a Qui subuertit eum. i. idolum cõminuendo.
b Et templum eius. aꝑte destruendo.
c Et erat draco. Hic oſiditur danielis audacia in innuasione draconis venenosi. ⁊ diuiditur in duas ptes. quia primo ponit innuasionis rõ. secõo ipa innuasio ibi. Tũ aũt rex. Rõ aũt innuasionis fuit. qr rex volebat vt daniel draconem coleret. ⁊ hoc est qđ dicitur hic.
c Et erat dra. ma. in illo loco. i. in babylone in quodam templo in quo locus subterraneꝰ erat vbi ille draco erat.
d Et colebant eum babylonij. quia sicut dictum est qñ homines videbant insolitum quid ⁊ mirabile excedens hominis virtutem reputabant illud tanq̃ deum. Modus autem colendi vt dicunt aliqui erat per quedam instrumẽta fcã decorto vitulino plena aq̃. ⁊ iõ dicebant hydrulia. ab hydros qđ ẽ aq̃ Sacerdotes igit. li. tẽpli decipiebãt illa hydrulia vgt. ⁊ sic reddebãt sonitũ terribilem

ad quē excitat draco emittebat aliqñ fumū, aliqñ ignez qđ hoies vulgares vidētes istud reputabāt q̄si sacrū, et sic inclinati ad terrā adorabāt q̄ ī ꝺ decepti erāt a sacerdotibꝫ colētibꝫ illū draconē ꝓpter q̄stū tpalē quē inde reportabāt. Et sīt aliqñ fit in ecclesia maxima decepto pulti ī miracul' factis a sacerdotibꝫ vl' eis adhērētibꝫ ꝓpt lucrū tpaler talia, sīt ertur pāda a bonis plātis sic ista extirpata sīt a

a Et dixit, daniele, rex &c. q̄ iste nō sit deus viuēs. Adora g̃ eū excusauit se daniel, vt visū ē de adoratione belis p ꝺ q̄ si erat deꝰ viuēs, non poterat aūt dicere de draconе q̄n hēret vitam.

b Dixitq; da. re. de. me, ador. q̄ ipe ē deꝰ viuēs. Nō ei negauit daniel draconē habere vitā simplr, sed negauit vitā dīnā q̄ solus deꝰ ē vita p eēntiam a q̄ oia alia viuificant, vt. s. dictū est.

c Tu aūt. b (eo. ca. ponit ipi' draconis in uasio & prio Daniel petit hui' inuasionis iniaz di. Tu āt da mihi ptātē, i. iniaz talē q̄ null' me impediat

"Et dixit rex daniel. Ecce nūc nō potes dicere, q̄ iste nō sit deus viuēs. Adora g̃ eū
ᵇDixitq; daniel regi. dñm deū meū adoro, q̄ ipe ē deꝰ viuēs. Iste āt nō ē deus viuēs
ᶜTu āt rex da mi ptātez & interficiā draconē absq; gladio & fuste. Et ait rex. do tibi. Tulit g̃ daniel picē & adipē & pilos & coxit piter fecitq; massas & dedit in os draconis & dirupt ē draco
ᵈEt dixit daniel. Ecce quez colebatz qđ cū audisset babyloniꝫ indigti sūt vehemēter & ꝯgregati adūsū regez dixerūt. Iudeꝰ factꝰ ē rex.
ᵉBel destruxit, draconē interfecit. & sacerdotes occidit, & dixerūt cū venisset ad regem

ᵐTrade nob̄ danielē alioq̄n interficiem te & domū tuā
"Tulit g̃ rex q̄ irruerēt ī eū vehemēter ꝯcitate ꝓpulsꝰ, tradidit eis danielē q̄ miserūt eū ī lacū leonū & erat ibi diebꝫ sex
ᵖporro ī lacu erāt leōes septē & dabāt eis duo corpa q̄rtidie & due oues, et tūc nō data sūt eis, vt deuorarēt danielē.
ᵍerat āt abacuc ppha in iudea.
ʳ Ipe coxerat pulmentū, & intriuerat panes in alueolo. & ibat ī cāpum, vt ferret messoribus.
ˢDixitq; angl's dñi ad abacuc. Fer prandiū qđ hēs ī babyloně danieli q̄ ē in lacu leonū
"Et dixit abacuc. Domine babyloně nō vidi & lacū nescio
"Et apphendit eū

Tulit g̃ rex q̄ irruerēt in eū vehemēter, q̄ furor multitudinis ꝯcitate ē valde irrōnabilis & periculosus.

o Necessitate ꝓpul. tradi. eis danielē. Non enī poterat rex ita cito ꝯgregare exercitū ad cohibendū multitudis cōcitate imp etū, & nō optebat q̄ traderet eis danielē, vel q̄ moreretur cum tota familia sua. Itē videbat q̄ ipo mortuo daniel non euaderet mortem, q̄ ꝓpter ipz insurgebat multitudo cōtra regem. Quinus autem malū videbat prima facie q̄ solus daniel traderetur morti q̄ ipe et rex & familia sua moreretur ideo tāq; minus malū fm estimationē tradidit eis danielem & maxime q̄a cōfidebat ipm p diuinam potentiam liberari, sicut audiuerat liberatiōem sociorū Danielis de camino ignis.

p Qui misc. eum ī lacu leonū. & erat ibi sex diebꝫ. Et hoc ptz q̄ missio danielis in lacum est alia ab illa que facta est tempore darij, vt dictum est supra ca. vi. quia tūc non fuit in lacu nisi

ne impediat & interficiā draconē absq; gladio & fuste qđ vt ī possibile nisi diuina virtute, ꝓpter ꝺ sequit. ꝺ Et ait rex do tibi. Tulit g̃ da. pi. & adi. & pilos &c. ꝓpter odorē eni pinguedinis calefacte libēter accepit, draco ille massam illā sibi ꝓtectū. e Et dirup. ē dra. q̄ cū momordisset massaz ullam dētes eiꝰ inuolui sunt ꝓpter picē & pilos sic q̄ si potuit os aprire & massam illā mastica re. & p ꝺis nō potuit respirare & ē aīal valde calidū qđ patz p effectū, q̄ aliqñ p os emittit fumū aliqñ ignē, iō rupt ē vēter ei ꝓpt defectū respiratiōis. f Et di. da. ecce quē colebatz. q. ꝺ. p effectū ptz q̄ nō erat deꝰ nec aliqđ diuinū erat in eo.

g Qđ cū audisset describit daniel ꝓstātia insultando aduersa. & diuidit ī duas ptes. q̄ prio describit magnitudo pene sibi inflicte, scdo modus liberatiōis dīne ibi Erat aūt abacuc. Circa primū aduertēdū q̄ duplex pena fuit inflicta danieli, vna fuit pena mortis, q̄ missus ē ī lacū leonū vt ab ipis deuorarēt, scda fuit pena famis. q̄a subtractꝰ ē ei ois cib, vt si leones nō tangerēt eū saltez fame piclitarēt. & ꝺ ē qđ ꝺi. h. h Indig. sunt vehe. q̄ fuerūt decepti & incitati p̄ sacerdotes q̄ p illo cultu zelabāt, q̄ inde viuebāt, nec fuit mirū si cito fuerūt indignati ꝺ danielē q̄ erat alterigena et alterꝰ legꝫ cū esset natiōe iudeus. i Et ꝯgre. aduer. regem, q̄ facta ē seditio & ꝯmotio ppli ꝺ eū p ꝺictis.

l Dixerūt, iude' factꝰ est rex. q. ꝺ. apostata ē a lege & ritu nō & regum precedentiū, qđ ꝓbant p factū. i Bel destru. dra. interfe. q̄ dedit prātē h faciendi danieli, qui erat iudeus, sequit. m Trade. no. danielē sez vt moriatur. m Alioq̄n interfi. te & do. tu. i. familiā tuam.

n Vidit g̃ rex q̄ irruerēt in eū vehemēter, q̄ furor multitudinis ꝯcitate ē valde irrōnabilis & periculosus.

o Necessitate ꝓpul. tradi. eis danielē. Non enī poterat rex ita cito ꝯgregare exercitū ad cohibendū multitudis cōcitate imp etū, & nō optebat q̄ traderet eis danielē, vel q̄ moreretur cum tota familia sua. Itē videbat q̄ ipo mortuo daniel non euaderet mortem, q̄ ꝓpter ipz insurgebat multitudo cōtra regem. Quinus autem malū videbat prima facie q̄ solus daniel traderetur morti q̄ ipe et rex & familia sua moreretur ideo tāq; minus malū fm estimationē tradidit eis danielem & maxime q̄a cōfidebat ipm p diuinam potentiam liberari, sicut audiuerat liberatiōem sociorū Danielis de camino ignis.

p Qui misc. eum ī lacu leonū. & erat ibi sex diebꝫ. Et hoc ptz q̄ missio danielis in lacum est alia ab illa que facta est tempore darij, vt dictum est supra ca. vi. quia tūc non fuit in lacu nisi p vnam noctem, vtz ibidem, hic autem dicit fuisse in lacu p ser dies, similiter ptz hic alia de causa, q̄ fuit positus in lacum tempe darij, eo q̄ fuit imposita sibi transgressio regij edicti q̄ vt ibidem dicit posuerat edictū, vt nullus peteret aliqđ a deo vel homine, nisi a rege vsq; ad. xxx. dies. Daniel autem infra istud tempus inuētus, est adorare deum, ꝓpter q̄ missus fuit in lacum leonuz Causa autem q̄re hic dicit positus in lacum leonum est alia, scz destructio belis & interfectio draconis.

q Porro in lacu &c. Hic tangitur pena famis. Demissus est in lacu per ser dies naturales sine cibo. & interim denegatus est leonibus cibus consuetus vt citius deuorarent danielem.

r Erat aūt abacuc. Dic ꝺ sīt ponit ipi' danielis liberatio. & prio ponit liberatio eius a pena famis, scdo a pena missionis in lacū ibi. Venit ergo rex. In prima ꝓpositū sic. Erat aūt abacuc ppheta in iudea. Dicit vnus de. ꝓphetis vt videtur Hiero. sentire in plogo.

s Et ipe coxerat pulmentum. & intriuerat panes in alueolo &c. nomen est vasis facti ad reponendum cibos & dicitur ex similitudīe alui, id est ventris vbi cibi reponūtur et inde alimentum ad singula membra virtute caloris naturalis defertur.

t Dixitq; angelus domini ad abacuc. Fer prandiū qđ habes in babylonem danieli. q. ꝺ. ipse indiget, cibos est ei denegatus.

v Et dixit abacuc. Dñe babylonem nō vidi & iō nescitē illuc ire. x Et lacum nescio, & iō dato q̄ iam essem in babylone, nescirem danielem inuenire. Ista dixit se excusando. y Eta ꝓprehendit eum angelus domini

in vertice eius. Angelus aūt apparebat in corpe assum-
pto. ⁊ iō dicit apprehēdisse caputq; posuit manū sr caput
a Et portauit eū capil. capi. sui. Nō est sic intel (eius.
ligendū q̄ vtus angeli solūmō tangeret capillos ei⁹. sz
totū corpus fm q̄ h dr. q; posuit manū sup caput ei⁹. vt
dictum est.

b Posuitq; eū ī ba
bylonē sup lacū ī im-
petu spūs sui. i. vtutz
sue. nec est mir si an-
gelus portauerit ho-
minē p tm̄ spaciū ter
re in modico tpe. q̄a
vnus angelus reuol
uit orbē circulariter
in vno die ad quē to
ta terra ꝯpata non ē.
nisi q̄si punctus. seq̄t.
c Et ait daniel. Re
cordatus es mei de⁹.
prius enī bñdixit de
um q̄ sumeret cibū.
hec est enī ꝯsuetudo
laudabilis.
d Venit g̃. hic poui
tur liberatio daniel
de lacu cū dr. Venit
g̃ rex die septimo. q̄a
daniel erat ꝯdemna-
tus ad h q̄ staret ibi

angelus dñi in vtice eius.[a]
⁊ portauit eū capillo capitis
sui[b] posuitq; eū ī babylonez
sup lacū in īpetu spūs sui.
Et clamauit abacuc dicēs
Daniel serue dei tolle prā-
diū qd misit tibi deus[c] Et
ait daniel. Recordatus es
mei deus. ⁊ nō dereliquisti
diligētes te. Surgens da-
niel comedit. Porro ange-
lus dñi restituit abacuc cō-
festim in loco suo.[d] Venit g̃
rex die septimo.[e] vt lugeret
danielem. ⁊ venit ad lacuz
et introspex t.[f] ⁊ ecce daniel

sedens in medio leonū[g] Et
exclamauit voce magna rex
dicens. Magnus es domi-
ne deus danielis[h] Et extra
xit eū de lacu leonū.[i] Por-
ro illos q̄ pditiōis ei⁹ cā fue
rāt[k] intromisit in lacū.[l] ⁊ de
uorati sr in momēto coram
eo Tūc rex ait. Paueāt hī-
tantes vniūsam terrā deuz
danielis q; ipe est saluator
⁊ liberator faciēs sig̃ ⁊ mi-
rabilia in celo ⁊ in terra qui
liberauit danielem de lacu
leonum.

Explicit daniel ꝓpheta.

p ser dies naturales. e Vt lugeret danielē. q; ꝓbabi
liter credebat ipm mortuū f Et ecce daniel sedēs. vi
uus ⁊ sanus. g Et exclamauit rex voce magna dicēs
magnus es dñe deus danielis. viso eī miraculo magni-
ficauit diuinā potētiam. h Et extraxit eū. Iam enī
transierat seditio ppli. ⁊ maxime q; videbāt p effectū vir
tutē dei ipius. i Porro illos q̄ pditiōis eius cā fue-
rāt. incitādo multitudinē ppli ad clamorē pdictū ⁊ sedi

tionem. k Intromisit in lacū. Istud enī fuit iustuz
fm legem talionis. ex q̄ declarata fuit iusticia dani elis.
l Et deuorati sunt in momēto. ī q̄ appuit saluatio da-
nielis magis miraculosa. Tūc rex ait. Paueāt habitātes
⁊c. Viso enī miraculo pdicto rex voluit magnificare di-
uinam potētiā nō so
lū in babylone sed in
toto regno sibi subdi
to ⁊ h est qd dicit hic
Paueant. i. timeant
blasphemare. habi-
tātes in vniuersa ter
ra. hyp bole est. ad ex
primē dū magnitudi
nē sui regni q; nō eīs
terra erat sibi subie-
cta. Deū daniel. lz eī
sit de⁹ oīm. dicit tm̄ h
deus danielis p cul-
tū spālem ⁊ q; ipsum
danielē spāliter salua
uerat p euidēs mira
culū. ⁊ h est qd subdi
tur. q; ipe liberator ⁊
saluator faciēs signa
id ē opa sup naturaz
que hoīes inducunt
ad cognoscendū diui
nam excellentiam. q;
diuina potentia ⁊ mi
sericordia cognita est in liberatione danielis. ⁊ sua iusti-
cia in suoꝝ accusatoꝝ deuoratione. ⁊ p hoc rex gentilis ⁊
populus ei subiectus fuit inductus ad laudandū deum
qui est bñdictus in secula seculorum Amen.

Explicit postilla Nicolai de lyra sup historiaz Susan
ne ⁊ belis et draconis.

Incipit expositio brutonis in plogū. xij. pphārum.

In idē ordo rē. Iste plog' cois ē. xij. puis p; phetis ⁊ hȝ q̄ttuor pticulas. In pria tangit a; pud hebreos ⁊. lxx. diuersitas ordis pphay cuȝ dicit. Nō idē ē ordo rē. In scōa osidit q̄ varū hſit modū scribendi. ibi. Osee comatic' ē. rē. In tertia subdit eoȝ collectio in vnū ibi. Et q̄ longū ē rē. In q̄rta distinguunt tpa pphationū ibi. Et osee synchronō esaie rē. Ho is visis ike insi

b Apō he- (stam'; bre. q̄s hiere. imitat. k.

c Qui ē apō nos latinos sm. lxx. interpretes. vsi dic glo. Ordo xij. pphay sm. lxx. tal ē osee. amos. michee. as. iohel. abdias. ionas. naum. abacuc. sophonias. agge'. zacharias. malachias. Scōm hebre. vo q̄s hiek. seq̄t tal ē ordo osee. iohel. amos. abdias. ionas. michea. naum. abacuc. sophonias. agge'. zacharias. malachias.

d Vsi. q. s. apō hebreos q̄s sequmur sūt taliter ordinati.

e Scōm id q̄d legitur apud hebreos.

f Dic. i. in ista trāslatione q̄ mō cōiter vtit ecclesia.

g Dispositi sunt. asi trāslationē istā cōiter currebat ⁊ editio. lxx.

h Osee. Dicut ait Isi. ethy. vij. Saluator aut saluans interpretatur. dū enī irā dei in ppm israelē ob crimē idolatrie pphasset. domui iude salutē pnūciauit. pter q̄d ezechias rex iuda sublatis idolis q̄ pcedētes cō secrauerant templū dñi purgasse ac purificasse mōstrat.

i Comatic' est. interlinearis. i. abbreuiator. p q̄d tāgit pprietas comatis. est enī coma pūctata. platio oīonis p minores decisiones. vt ore. genis. oculis. p idē mētiȝ ad esse eloq̄o. forma. nobilitate cares. ecce q̄libet decisio siue pticula oīonis parū valet p se. sed oēs insimul aggregate reddūt pfectū sensum. Colō aūt ē punctata platio sm maiores decisiones q̄ pfectū reddūt sensum. sed nō pfectam sniam. sicut dictū ē. s. in plogo sup esaiam. Dicit ergo abbreuiator. q̄ breues hȝ clausulas q̄tū q̄libet p se nec perfectum sensum reddit nec pfectam sniam. Unde cū Hiero. diuisset. Osee comatic' est. exponit seipm dicens. Et. pro id est. Quasi p sniās loquēs. licet enī q̄libet clausula videat ꝑplere reputare sniam. tñ suspēdit snia vsq̄ post ꝑpletā totalē oīonem. sicut ptz in ꝑstructione suspensiua. ybigra. Osee. i. dr. Vade. ecce. q. vna snia. Sume tibi vxorē fornicationū. ecce q̄si alia snia. Et facti lios fornicationū. ecce q̄si tertia snia. ⁊ tū nōdū ꝑpletur vsq̄ ad finē xpus cū dr. Quia fornicās fornicabit terra a dño. Vsi sic intelligēda est glo. q̄ dicit. Comatic'. i. diuul' supple p clausulas. eo q̄ in singlis clausulis diuersas vel plenas sniās dicat. i. dicere videat. Aliter exponitur. Et q̄ si p sniās loquēs. i. pfundas xpi intelligentias. sm

Aug. de sanct. vic. diffinit sniam dicēs. Sententia est p; fundior intelligēcia q̄ nisi exp̄sitione vel interpratione nō inuenit. vide in plogo Esa. de col'. ⁊ comatib.

m Iohel planus i principijs. i. in principio. plale ponitur p singulari. Nota q̄ principiū ⁊ initiū differunt. Initiū pte dr affiqd nō est aliud. principium aūt post qd ē aliud. ⁊ sic medīū q̄dāmō dr principium respectu finis. ⁊ isto dr plan' in principijs. i. in initio ⁊ medio. ⁊ i fine est difficilis.

n Et vsq̄ iclusiue.

o Proprietates. i. ꝑpīos modos scribē p Esdrā scribaȝ. (di. i. Esdre. vij. Ipe Esdras ascēdit de babylone ⁊ ipe scriba velox. eo q̄ legē moysi p bustā velociter repauit. vel q̄sdā figuras inuenit i hebreo q̄d velociter scribitur.

q Autumant. i. putant vel affirmāt. autumo as. dr putari. af firmare. pfidere. ⁊ cōponit ab ab. ⁊ tumos q̄d ē mēs q̄si a mēte sic hke. ⁊ inde dr h autuma huius me. esīa.

r Paula (tio. vsi. ⁊ custachiū. de his ē uentes supra in plogo sup Iosue xpus finē. ad petitionē istoȝ transtulit hieronimus istū librū.

s Admonitas vos volo eē supple h. s.

t Vnū librū esse. xij. ꝑphay. q̄ hebraice dr tarasarz. sz q̄re est vnus liber. in plogo sup libros regū ponit rō. vt. s. apud hebreos tot cēt libri q̄t sunt lre alphabeti. vl' aliter sm Isi. q̄ ait in. vi. ethy. Libri. xij. ꝑphay auctoȝ suorū noib⁹ ꝓnotant. q̄. ꝓterea dicūtur miores eo q̄ sermones eoȝ breues sunt. vñ ⁊ pnexi sibimetipsis nūcē in vno volumie ꝓtinent. s. ꝓter breuitatē suā. Hz q̄rit q̄re libri vetus testa. rident i nūero lr̄s alphabeti. ⁊ nō libri nou test. Rideo q̄ ve. testa. fuit initiale ⁊ q̄si elemētale ad nouū ad q̄d designandū cuilibet libro rident vnū elementū hebraici alphabeti. sīc meli' scribit in plogo sup regum.

v Synchronō. i. temporaneū. a syn q̄d ē con ⁊ chronō q̄d est tps. q̄ in eisdē tpib⁹ ⁊ sub eisdē regib⁹ ꝑphauerūt sicut ptz in titulis corūdem.

x Malachiā vo rē. iterlinearis. Esdrā fuisse autumāt q̄ velox scriba fuit. Istos aūt tres. s. malachiā. aggeū. ⁊ zachariā ꝓiūgit. q̄ ipi ꝑphauerūt de reedificatiōe hierlm.

y Fuisse tpib⁹ interlinearis. ꝓst reditū de captiuitate. In fine ponit regula q̄ qua sciri pōt q̄b⁹ tpib⁹ ꝑphe singuli ꝑphauerūt cū dr.

z In q̄b⁹ aūt ꝑphetis tpus nō ꝓfert in titulo. vos volo admonitas esse a Sub illis eos regib⁹ ꝑphasse. sub quib⁹ ⁊ hi qui ante eos habent titulos. i. reges in titulis notatos. Prophetauerunt.

Incipit plogus in librū duodecim ꝑphetarum.

In duodecī ꝑphas[a] [b]apō hebreos [c]q̄ [d]ē apō nos. [e]Ūñ sm id q̄d ibi legit' hic q̄ȝ [f]dispositi sūt. Osee comatic' est ⁊ q̄si p sniās loq̄ns [m]Iohel planus i principijs i fine obscurior ⁊ vsq̄ ad malachiā habēt singuli [g]ꝑpietates suas [h]quē esdrā scribā legisse dicunt hebrei [i]autumāt. Et q̄ lōgū ē nūc de oīb⁹ dicere b tñ vos [k]o paula ⁊ eustochiū [l]admonitas scire volo [n]vnū libȝ eē duodecim ꝓphetaȝ ⁊ osee [o]synchronon esaie [p]malachiā [q]vo aggei ⁊ zacharie [r]fuisse tpib⁹ [s]In q̄bus aūt tps nō ꝓfert i titulo [t]sub illis eos regib⁹ ꝑphasse. sb q̄b⁹ ⁊ hi q̄ ante eos hñt titulos ꝓphetauerunt.

Item alius prologus.

Regule sunt he. sb q̄ rbus significatiōib⁹ noīm. ad q̄s trib⁹ ꝑ ꝑphas sermo dñi dirigat. Quotiēscūq̄ ad decē trib⁹ tendit ꝑpheria. sub his nominib⁹ designant. i. ephraī samaria. israel. ioseph. iezrael bethel. berhauen. ⁊ interdū iacob. Ad q̄s aūt ad duos loq̄tur trib⁹. sb his nominib⁹ sermo profert. i. iuda. hierusalem. beniamin. domus dauid. ⁊ interdū iacob. Aliq̄tiens ista el ad totas duodecim tribus refert. Duplex est apō hebreos sententia de his q̄tuor versibus qui

Explicit q̄liscunq̄ expositio istius prologi.

Incipit expositio plogi fm britonē i Osee ppham.

Temporibz ozie ꝛc. Iste plogus q̄ principl̄r pre ponit osee duas hȝ pticulas principales. In prio ondit quō tpe osee ppha uit cū dr. Cpibus oze ꝛc. In scda ponit cā motiua q̄ eū ad prophetandū idurit ibi. De mēorato itaqz nu meto ꝛc. vbi duplex tangit inductiuū. primū ē malor culpa et pena illis infligēda. scōm ē bonor bōitas ꝛ promissio illis fcā ibi domu āt iude. Iterū in pria pte scde pr̄ principal. prio tangit culpa ꝛ signū. iubet enim ppha accipe mlierem fornicariā ad ōsignādū spūalē fornicationē ppli isr̄l. Scdo ponit signū pene ibi. ⁊ cū dr̄ pcepto ꝛc. Iubet eni vocare filium quē genuit iezrael ad designādū q̄ eadē vindicta accipiet de peccato iehu q̄ accepta ē in iezrael de sanguine naboth. tertio tangit rōnē sine cā pene infligēde ibi. Cui⁹ promissionis hec ē cā ꝛc. Quis visis lr̄e insistamus.

a Cpiby ozie. q̄ idē ē qđ azarias. iiij. Reg. xv. ȝ. ij. Paral. xxvi. appellat ozias ꝛ inp phens similiter.

b Et ioathe. iiij. Reg. xv. ꝛ. ij. Paral. xxvij.

c Achaz. De q̄. iiij. Reg. xvi ꝛ. ij. Paral. xxviij.

d Et ezechie. de q̄. iiij. Reg. xviij. ꝛ. ij. Paral. xxix.

e Et ieroboā filij ioe. de q̄ habet. iiij. Reg. xiij. xiiij. ꝛ. xv. Et nota q̄ iste ieroboā nō ē ille ieroboā sub q̄ diuisus est isr̄l a iuda. de q̄ hr̄. iij. Reg. xij. q̄ ille fuit filius nabath iste fuit filius ioas. nec descēdit ab eo. ȝ a iehu tertia gnatione

f Osee filius beeri. iste fuit de tribu isachar ort⁹ ī bethlehem. vt dicit glo.

g Ad ppham dicendā de q̄ dicit ꝛ ioathan. ꝛ ipam ingressē sub achaz luisse ꝛ pterita p mutationē inde retetuisse sub ezechia rege. ppha enī ait captiuitatē q̄. x. tribz captiuate sunt a salmanasar rege chaldeox. de q̄. iiij. Reg. xviij.

h Achaz rex iuda. de q̄ hr̄ q̄ deū dereliq̄rit. iiij. Reg. xvi ꝛ. ij. Paral. xxviij.

i Ut hi. Re. iiij. Reg. xiij. ꝛ. xvi.

k Et Paral. ij. Paral. xxviij. de ieroboā nulla fit mentio in paral. in nra trāslatiōe forte editio. xx. de eo mētionē facit. l sic.

l Ut histo. reg. indicit. de achaz ꝛ ieroboam.

m Et paral. de achaz.

n Admittere. i. peccare.

o Propter qđ deus. ecce cā. pter quā ppham. scz malicia regū ꝛ ppli cor.

p Et fac filios fornicationū. id est genera filios de fornicaria pr̄ nō fornicādo cum illa. Quidā male hūt fornicatiōis. xx. etiā nō hūt fac. sed tolle.

q Nō elocati. i. extra locati. p Corpis meretricem. que locat corpus suum ad turpes vsus. fm q̄ hr̄ storice accipit plan⁹ ē sensus ꝛ dr̄ suppleri tm̄. q̄ alr̄ cōtrariū dr̄ in glo. vbi dic hiero. mirū vr̄ fm superficiē histo rie cur hoc dns iusserit. vel cur ppha iussus accipe fornicariā paruerit. ȝ neq; dns r̄ turpē pcepit. neq; ppha obediēdo peccauit ȝ potiꝰ fornicariaz ad pudicitiā reuocauit. ꝛ manēs ī sua bonitate de mala bonā fecit. qđ aūt ī eo fit carnaliter in dño accipitur spūalr̄ q̄ accepit synagogā viri sui ī mlierē. ꝛ cū mltis dñs gētū fornicātē Ezec. xvi. ꝛ. xxiij. p totū. qz nō dr̄ ī gl. q̄ fornicariā ad pudiciciā reuocauit. pter hȝ supplēdū ē tm̄. q̄ sīl̄ fuit ꝛ gētū ꝛ fornicaria. i. nō fuit tm̄ fornicaria. que locauit corp⁹ suū sed et q̄ Deo pol(gētilis licēte. i. pmittēte supplente comminando.

r Sanguinē iezrahel in domo iehu vindicare. i. sīlem vindictam acceptuꝝ de iehu q̄lē accepit de iezrael. i. sicut vltus fuit de interfectoribz naboth q̄ fuit ciuis iezrael sic vlciscet̄ de iehu. Sanguinē iezrahel. i. sanguinē fusuꝝ in agro iezrael vel ciuis iezrael. iiij. re. xxi.

s Iehu p heliseū in regem iūcto. iiij. Reg. ix. Ꝺ vr̄ falsum. q̄ ibi legit̄ q̄ helisē⁹ misit vnū de filijs ppharū q̄ vnxit eū. Rsideo. iō dicit inuntisse q̄ auctē e⁹ vnctus ē

t Ad defēdēdū sanguinē. i. vindicādū sīle. Judith. i. iurauit nabu. q̄ defenderet se de oīb⁹ his.

v Metropol. in reḡ samarie. i. ciuitas ad cuius mensuram alie ciuitates dispōnebant. a metros qđ est mensura ꝛ polis qđ est ciuitas.

x Interemerat. i. interimi pcepat. iiij. Reg. xxi.

y Memorati scz achab. ȝ Deseuisset. i. interficiendo. iiij. Reg. ix.

a Dominum dereliquisse. iiij. Reguꝝ. x. Non recessit a peccatis ieroboam ꝛc.

b Cui⁹ p nepote ieroboā. iste nō fuit filius nabath ȝ filius ioas pnepos iehu. iehu enī genuit ioachaz. ioachaz āt genuit ioas. ioas aūt genuit ieroboā. ij. Reg. xiij.

c Qui lectione cōpr̄hensus est. i. in scriptura comprehensus est sequi facta patrum suox. ȝ. iiij. Reg. xiij. Regnauit hieroboam filius ioas regis israel in samaria. xl. ꝛ vno anno. et fecit qđ malum est coram dño. non recessit ab oīb⁹ peccatis ieroboā filij nabath vel melius.

c Cui lectione comprehensus. osee scz in titulo cū re-

gibus iuda. ꝺ Cū ppl̃o ifrl̃. nota ꝙ in libro iſto nomine ifrl̃ decē tribꝰ ſignant. q; cū eēnt plēs q̄ alie nomine p̄tis vocate ſt. due alie tribꝰ noīe iuda. ꝛ in bibliis ſcribit hec nomina q̄ ſeq̄t. Regle ſt be ſub q̄lꝫ ſignificatiōibꝰ noīa ad q̄s tribꝰ p̄tinent. ꝙ ciēſcūq; ad decē tribꝰ tēdit ꝓphia. ſub his noibꝰ deſignant. i. ephraiz ſamaria. iſrl̃ ioſeph. iezrahel. bethel. bethauē ⁊ interdū iacob. quādo āt ad duas loquitur tribꝰ ſub his noibus ponit. iuda. iſrl̃. in. beniamin. domus dauid. ⁊ interdū iacob. Aliq̄tiēs aut̄ iſrl̃ ad totas. xij. tribꝰ Jn loco (refert. certe. vel certo vl̃ mel Fue (lius terre. rat pfulus. iij. re. xxi. g Pris. i. paui. ſile Dafi. r. nabu. Pater tuꝰ. i. auus tuus. more ſcripture q̄ ſepe auos ⁊ patꝛos p̄es vocat. ſ. p̄cipio ponit genealogia. ꝼ Redūdatur. feat. in ꝗ vt dñs iuſte egiſſe cū iehu. nō enī peccauit effuſiōe ſanguinis naboth. imo meruit vindicādo. eā. vſq; iij. Reg. x. Quia ſtudioſe egiſti q̄ rectū erat ⁊ placebat i oculis meis ⁊ oia q̄ erāt i corde meo feciſti ꝺ achab. filij tui vſq; ad quartaz generationē ſedebūt ſup thronū iſrl̃. Rideo ꝗ p ſile dictū ē. q; ſicut ille puniti ſunt. q; naboth interfecerūt. ſic iſti q; dñm dereliq̄rūt. vſq; iij. Reg. x. Porro iehu non cuſtodiuit vt ambularet in lege dei iſrl̃. i Domui aut̄ iude. Hic tangit. p̄miſſio facta bonis. l Miſericordia lectione p̄hensa. i. tota mia. ſm qp legit. iij. Reg. xx De manu regꝭ aſſirioꝝ liberabo te. ⁊. iij. Reg. xix. i multis locis. l Ebꝗ. i. ꝓpter ꝗ. m Promiſſa ē. i. ferā p̄miſſio liberatōis. Ezechias nō. alr exponit. l Di miſericordia lect. ꝓpe. ſ. de q̄ legit Oſee. i. Domui iuda miſerebor. ⁊ ſaluabo eos i dño deo ſuo. hec ſalutatio legit. iij. Reg. xix. Eſi vna nocte percuſſa ſt i caſtris aſſiriorum. clxxv. milia. l Ebꝗ. ſ. m Promiſſa eſt. mia. n Quia ezechias nō. ſublatꝭ idol. iij. Reg. xviij. o Pater eiꝰ. achaz. p Ceplū dei purgaſſe. p electōnem ſordiū. ⁊ ex ꝗ purificatū. vſq; ſubdit. q Et purificaſſe. q. Paral. xxix. Edūdate domū dñi dei p̄m noſtroꝝ ⁊ auferte oēm īmūditiam de omni ſanctuario.

Explicit expoſitio iſtiꝰ plogi. Jncipit poſtil. Hico. de ira ſup oſeam ꝓphetam.

Duodecim ꝓphetarū oſſa pullulāt de loco ſuo. Eccl. xlix. ⁊ icut in li. ps. pſalmo a diuerſ auctoribꝰ ꝓpoſiti in vno libro ꝓplectunt. q̄ dicit liber pſalmoꝝ vt ibidē fuit pleniꝰ declaratum ſic ꝓphetie. xij. ꝓphaz in ꝗ libro reponūtur q̄ ꝺr liber. xij. ꝓphaz. de q̄ pōt accipi vbū ꝓpoſitū. duodecim ꝓpheratū oſſa ⁊c. Jn q̄ duo notant in generali. ſ. auctoꝝ q̄ſtas cuz dicit. Duodecim ꝓphaz oſſa pullulant. ⁊ libri huiꝰ vnitas cū ꝺr. de loco ſuo. q; hic coartant q̄ſi in vno loco. Circa primū in. xij. ꝓphetis q̄ttuor fuiſſe notātur. ſ. numeꝰ ꝓuenies. ibi duodecim viſus inſpiciēs. Prophetaꝝ vnuſ ſtabilies. oſſa ⁊ fmeꝰ pſulies. Pullulāt. Circa primū ſatis ptz ex noīe ꝙ numerus duodenariꝰ ex denario ⁊ biario ꝓponit. Per denarū vo. ⁊. p̄cepta decalogi. ꝙ biarium autem dilectio dei ⁊ pximi deſignant. Iſti ꝓphe. ⁊. p̄cepta decalogi ex dilectiōe dei ⁊ pximi ſeruauerūt. ⁊ alios ad hāc obſeruātiā efficaciter induxerūt vtz ex proceſſu huius libri. ꝓpter q̄ ſub nūero duodenario ꝓuenienter colligunt. ⁊ ſic in. xij. patriarche figurant. q; tanq̄ pēs fideles ppli ipz ad obſeruantiā decalogi ex cantate dei et pximi verbis ⁊ opibus iuſtauerūt ſic de ipis poteſt dici illud Bene. xxv. Erunt filij iacob duodecim. Per iacob q̄ ſupplātatoꝝ interp̄tatur. ipe deus oibus p̄ſidens ⁊ ſub pedibꝰ ſuis tenēs intelligit cuiꝰ filii p adoptiōꝛ grām tuerūt iſti. xij. p phete. ⁊ ſic pz primū Circa ſecm conſideradū q̄ ſicut viſus corporalis ſtat ad ſupficiem vtri corpis. ⁊ vltra nō pgredit. ſic intellectus naturali cognitione ſtat ad illud q̄ ex ſenſibꝰ. ibꝫ pōt cognoſci necvltra pōt pgredi. Sed intellectꝰ ꝓphetic⁹ lumine diuino cōfortatus pgredit vltra ſcz ad cognoſcendū futura ꝓtingentia. cordū occulta ⁊ ſiſtia. ſicut plenꝰ fuit declaratum in principio libri pſalmoꝝ. ⁊ iō ꝓphe antiq̄t' appellabant videtes. q; vtebāt illa q̄ alijs erāt occulta. ſm q̄ dicit i. Reg. ix. Qui enī ꝓpheta ꝺr hodie. vocabat olim videns verūtñ q; ꝗ fiebat ꝑ virtute diuina. iō ꝺr. ij. Petri. i. c. Non volūtate humana allata ē aliq̄n ꝓphetia. ſed ſpūſancto inſpirati locuti ſunt ſancti dei hoies. ⁊ ſic pz ſecm. Circa tertiū ſciendū q̄ accipiēdo generaliter eccleſiā. vna ē vera. teſta. ac noui. ſm q̄ dicit Bre. omel. xij. Quis patriſ familias rectius ſiſtitudinē tenet q̄s ꝺditoꝛ noſter q̄ eos q̄s ꝺdidit ſic poſſidet ſicut dñs ſubditos in domo. q̄ hz vnicā vniuerſalē ſcz eccleſiam. q̄ a primo abel uſq; ad vltimū electū q̄ in fine mūdi naſciturus ē q̄t ſanctos ꝑtulit q̄ſi tot palmites miſit. ⁊ ſicut ē vna eccleſia ſic ē vnū eccleſie corpus. huius aūt corpis robur ꝑpe ve. teſt. cōſtitit in ſanctis ꝓphetis. ꝓpter q̄ merito dicunt. huius corpis oſſa. Et iō in pſona huiꝰ corpis dicit miſtice ſanctus Iob. Oſſibꝰ ⁊ nervis ꝓpegiſti me. Quia corp⁹ eccleſie vere. teſta. ꝓpactū fuit ⁊ fortificatū p ſanctos ꝓpheras q̄ p veritate fidei ⁊ mor. ꝓſtanter ſteterūt contra idolatras. ⁊ pl̃es eoꝝ p martiriū tranſierūt. vt Amos et Iſaias. ⁊ pl̃es alij. ⁊ iō merito dicunt oſſe. ꝓpter actum fortitudinis. et etiam nervi. ꝓpter ꝓnectionē caritatiſ. ſic patet tertiū. Circa ꝗrtū conſiderandū q̄. iij. ꝓphe non ſolū in vita vbis ⁊ exemplis fecerūt fructū optimū. ſz etiā poſt mortē. ⁊ facient vſq; ad finē mūdi p doctrinā eorū in ꝗ libro ꝓtentā. ꝓpter q̄ merito dicunt ꝓtinne pullulare. ꝓpter q̄ de quolibet eoꝝ poteſt illud dici. Eccl. l. c. Quaſi oliua pullulans. ⁊ quaſi cypreſſus in altitudinē ſe extollens. Per pullulatiōnē olive intelligitur fructificatio pingue dulnis gre in vita pſti. ⁊ p altitudinē cypreſſi conſcitio bitudinis in futuro. ⁊ vtrūq; ꝓſequuntur fideles viram coꝝ imitando ⁊ doctrinā implendo. ⁊ pz q̄rtū ⁊ p̄ꝺis tota pars prima principalis. Circa ſecūd ū in q̄ notat libri vnitas conſiderandū q̄ iſti. xij. ꝓphe vno ſpū fuerūt inſpirati. ⁊ ad vnū finem ſūt ordinati. ⁊ ad vnicē caritati vniti. ꝓpter q̄ decenter ſunt in eodem libro collocati.

ētum ad eor doctrinam. qđ notatur in vnitate loci cū dr. de suo loco. de q̄ pōt exponi qđ dr. Job. xxviij. Aurū locus ē in q̄ p̄flatur. in sacra scriptura p aurū itelligit sapientia diuina q̄ fuit in istis p̄phis. ⁊ sicut munera auri pluriū portionū colligit ⁊ in vna fornace ad p̄flandū pomit sic in vnū mag̃ fam redigit. sic sapiētia diuina in istis pluribus p̄phetis refulgēs in h̄ libro colligit ad instructionē fideliū ⁊ vt in p̄sti cognoscant deū p fidē. ⁊ in futuro p aptā visionē ad quā nos ꝓducat qui cū p̄re ⁊ spū sc̄o vivit ⁊ regnat in secula seculor. Amen.

Incipit liber Osee p̄phe. Capitulum. I.

Verbū dñi qđ factū est ad[b] osee filiū beeri in diebus ozie ioathā achaz ezechie regū iuda. ⁊ in diebus hieroboā filij ioas regis isr̄l.[c] Principiū loquēdi dño in osee. Et dixit dñs ad osee.[f] Vade sūme tibi[h] vxorē fornicationū[b] et fac tibi filios fornicationū[i] q̄r fornicās fornicabit terra a dño.[l] Et abijt[m] ⁊ accepit gomer[n] filiam debelaim[o] et ꝓcepit ⁊ pepit ei filiū. Et dixit dñs ad eum,[p] Voca nomen eius iezrahel. q̄r adhuc modicū et visitabo sanguinē iezrahel sup domū hieu. ⁊ quiescere faciam regnū domus israel. Et erit in die illa. vt conterā arcum israel in valle iezrahel. Et cōcepit adhuc ⁊ pepit filiā. Et dixit dñs ad eū. Voca nomen eius absq̄ misericordia. q̄r nō adijciam vltra vt miserear domui israel. ⁊ auferēs auferam eos. Et domui iuda miserebor. ⁊ saluabo eos in dño deo suo. nō saluabo eos in arcu. et in gladio. et in bello. in equis. et in equitibus. Et ablactauit absq̄ misericordia. q̄ cōcepit ⁊ pepit filiū. Et dixit dñs. Vocā nomen eius absq̄ populo meo. vos nō mei. et ego nō ero vester. Et erit numerus filiorū israel q̄si arena maris. q̄ nō mensurabit[q] et nō numerabit. et erit in loco vbi dictū est eis. Vos nō populus meus. dicētur ibi filij dei viuētis. Et congregabūtur filij iuda. et filij israel pariter. et ponent sibi caput vnū. et ascendent de terra. q̄r magnus dies erit iezrahel. Dicite fratribus vestris. populus meus. et sororibus vestris misericordiā cōsecutā. Iudicate matrē vestrā iudicio. q̄r nō vxor mea ipsa. et ego nō vir eius. auferat fornicationes suas de facie sua. et adulteria sua de medio vberū suorū. ne forte spoliem eā nudā. et exponam eā sicut die natiuitatis sue. et ponam eā quasi desertū. et statuam eā quasi terrā inuiā. et interficiam eā in sitī. Et filios eius nō miserebor. q̄r filij fornicationū sunt. q̄r fornicata est mater eorū. cōfusa est q̄ cōcepit eos. q̄r dixit. Vadā post amatores meos. qui dant panes meos. et aquas meas. lanā meā. et linū meū. oleū meū. et potū meū. Propterea ecce ego sepiā viā tuā spinis. et cōcludā maceriā eius. et semitas eius nō inueniet. Et persequetur amatores suos. et nō apprehendet eos. et quesiet eos. et nō inueniet. Et dicet. Vadā et reuertar ad virū meū priorē. q̄r bene mihi erat nimis tunc magis q̄ nunc. Et ipsa nō cognouit. q̄ ego dedi ei frumentū. et vinū. et oleū. et argentū multiplicauī ei. et aurū fecerūt vtēsilia baal. Idcirco reuertar. et sumam frumentū meū in tempore suo. et vinū meū in tempore suo. et auferam lanā meā. et linū meū. ne operiat ignominiā suā. Et nunc reuelabo turpitudinē eius coram oculis amatorū eius. et nullus eruet eā de manu mea. Et cessare faciam omnē lētitiā eius. festiuitatē eius. neomenias eius. et sabbata eius. et vniuersa solēnitates eius. Et disperdā vineas eius. et ficulneta eius. de quibus dixit. Hec mihi merces dedit quas dederūt mihi amatores mei. et ponam eas in saltū. et comedet eas bestia agri. Et visitabo super eā dies baalim. in quibus incēdebat eis. et ornabatur inaurib⁹ suis. et monilibus suis. et ibat post amatores suos. et mei obliuiscebatur. dicit dñs. Propterea ecce ego lactabo eā. et ducā eā in solitudinē. et loquar ad cor eius. Et dabo ei vineas eius ab inde. et vallē achor in ostiū spei. et cantabit ibi iuxta dies adolescentie sue. et iuxta dies ascensionis sue de terra egypti. Et erit in die illa. dicit dñs. vocabis me. vir meus. et nō vocabis me vltra baalim. Et auferam nomina baalim de ore eius. et nō memorabitur vltra nominis eorū. Et disponam eis testamētū in die illa cū bestia agri. et cū volucre celi. et cū reptili terre. Arcum quoq̄ et gladium. et bellum conteram de terra. et faciam eos dormire fiducialiter. Et desponsabo te mihi in sempiternū. et desponsabo te mihi in iustitia. et in iudicio. et in misericordijs. et in miserationibus. Et desponsabo te mihi in fide. et scies dñm. Et erit in die illa. exaudiam dicit dñs. exaudiam celos. et ipsi exaudient terrā. Et terra exaudiet frumentū. et vinū. et oleū. et ipsa exaudiet iezrahel. Et seminabo eā mihi in terra. et misericordiā cōsequar eā que nō cōsequebat misericordiā. et dicā non populo meo. populus meus es tu. et ipse dicet. deus meus es tu.

Dñs ait ad me. Adhuc vade. et dilige mulierē dilectā amico. et adulterā. sicut dilexit dñs filios israel. et ipsi respiciunt ad deos alienos. et diligunt vinacia vuarū. Et mercatus sum eā mihi quindecim argenteis. et corore hordei. et lagone vini. Et dixi ad eā. Multis diebus sedebis mihi. nō fornicaberis. et nō eris viri. et ego ad te similiter. Quia multis diebus sedebunt filij israel sine rege. et sine principe. et sine hostia. et sine altari. et sine ephod. et sine thrafim. Et post hec reuertentur filij israel. et quērent dñm deum suum. et dauid regem suum. et pauebunt ad dñm. et ad bonum eius in nouissimo dierū.

Audite verbū dñi filij israel. q̄r iudicium dño cū habitatoribus terre. q̄r nō est veritas. et nō est misericordia. et nō est scientia dei in terra. Maledictū. et mendacium. et homicidium. et furtum. et adulterium inundauerunt. et sanguis sanguinē tetigit. Propter hoc lugebit terra. et infirmabitur omnis habitator eius in cū bestia agri. et volucre celi. sed et pisces maris congregabūtur. Verumtamen vir nō iudicet. et nō arguat vir. populus enim tuus sicut hij qui repugnant sacerdoti. Et corruet sacerdos die. corruet et propheta nocte. et tacere faciam matrem tuam. Conticuit populus meus. eo q̄ nō habuerit scientiam. q̄ tu scientiam repulisti. ego repellam te ne sacerdotio fungaris mihi. et oblitus es legis dei tui. obliuiscar et ego filiorū tuorū. Secundum multitudinem eorū sic peccauerunt mihi. gloriā eorū in ignominiā mutabo. Peccata populi mei comedent. et ad iniquitates eius leuabunt animas eorū. Et erit sicut populus. sic sacerdos. et visitabo super eum vias eius. et cogitationes eius reddam ei. Et comedent. et nō saturabuntur. fornicati sunt. et nō cessauerunt. q̄r dñm dereliquerunt in nō custodire. Fornicatio. et vinum. et ebrietas auferunt cor populi. In ligno meo interrogauit. et baculus eius annunciauit ei. Spūs enim fornicationum decepit eos. et fornicati sunt a deo suo. Super capita montium sacrificauerunt. et super colles subter quercum. et populum. et terebinthum. q̄r bona est umbra eius. Propterea fornicabūtur filie vestre. et sponse vestre adulterabūtur. Non visitabo super filias vestras. cū fornicate fuerint. et super sponsas vestras. cū adulterate fuerint. q̄r ipsi cū meretricibus secedebant. et cū effeminatis sacrificabant. et populus non intelligens vapulabit. Si corruis tu israel. saltem non delinquat iuda. Et nolite ingredi in galgala. et nolite ascendere in bethauen. neq̄ iuraueritis. vt viuit dñs. Quia sicut vacca lasciuiens declinauit israel. nunc pascet eos dñs quasi agnum in latitudine. Particeps idolorum effraim. dimitte eum. Separatum est conuiuium eorum. fornicatione fornicati sunt. dilexerunt dare ignominiam protectores eius. Spūs eum eius in alis suis. et confundentur a victimis suis.

Audite hec sacerdotes. et attendite domus israel. et domus regis auscultate. q̄r vobis iudicium est. q̄r laqueus factus estis speculationi. et rete expansum super thabor. Victimam declinantes fecerunt profundum. cū omnium vestrum ego sim disciplina. Ego cognoui effraim. et israel non est absconditus a me. q̄r nunc fornicatus es effraim. contaminatus est israel. Non dabunt cogitationes suas. vt reuertantur ad deum suum. q̄r spūs fornicationum in medio eorum. et dñm non cognouerunt. Et arrogantia israel humiliabitur in facie sua. Et ruent israel et effraim in iniquitate sua. Ruet et iuda cū eis. In armentis suis. et in gregibus suis ibunt ad querendum dñm. et non inuenient. Ablatus est ab eis. Filios alienos genuerunt. nunc deuorabit eos mensis cū partibus suis. Canite tuba in gabaa. tubā in rama. Vululate in bethauen. post te beniamin. Effraim in desertum erit in die increpationis. In tribubus israel ostendi fidem veram. Factus est principes iuda quasi qui transferunt terminum. effundam super eos quasi aquam indignationem meam. Calumpniam patitur effraim. confractus iudicio. q̄r cepit abire post sordes. Ego quasi tinea effraim. et quasi putredo domui iuda. Vidit effraim infirmitatem suam. et iuda vinculum suum. et abijt effraim ad assyrios. et misit ad regem vltorem. ipse autem nō potest curare vos. nec dissoluere a vobis vinculum. Quia ego quasi leena effraim. et quasi catulus leonis domui iuda. Ego capiam. et vadam. tollam. et nō est qui eripiat. Vadens reuertar ad locum meum. donec agnoscant delictum suum. et exquirant faciem meam. Mane vigilabunt ad me. Venite. et reuertamur ad dñm. q̄r ipse cepit. et sanabit nos. percutiet. et curabit nos. Viuificabit nos post duos dies. in die tertia suscitabit nos. et viuemus in conspectu eius. Sciamus. sectemur vt cognoscamus dñm. Quasi aurora preparata est egressus eius. et veniet quasi imber nobis. serotinus et matutinus terre. Quid faciam tibi effraim. quid faciam tibi iuda. misericordia vestra quasi nubes matutina. et quasi ros matutinus pertransiens. Propterea dolauī in prophetis. occidi eos in verbis oris mei. et iudicia mea quasi lux egredientur. Quia misericordiam volui. et non sacrificium. et scientiam dei plus q̄ holocausta. Ipsi autem sicut homo preuaricati sunt pactum. ibi preuaricati sunt in me. Galaad ciuitas operantium idolum. supplantata sanguine. Et quasi latrones insidiantes viro. sic globus sacerdotum in via interficient de consensu. q̄r scelus operati sunt. In domo israel horribilia vidi. ibi fornicatio effraim. contaminatus est israel. Et tu iuda. messis ponetur tibi. cū conuertero captiuitatem populi mei. Curabam israel. et reuelata est iniquitas effraim. et malitie samarie. q̄r operati sunt mendacium. et fur ingressus est latrocinium. foris vastat exercitus. Et non dicunt in cordibus suis. cuncta malitie eorum recordatus sum. nunc circumdederunt eos adinuentiones sue. et coram facie mea facte sunt. In malitia sua letificauerunt regem. et in mendacijs suis principes. Omnes adulteri quasi clibanus succensus a pistore. quiescet succendens eum a conspersione panis usq̄ dum fermentetur totus. Dies regis nostri cepere infirmari in furore principum. Adduxerunt regem in die scenophegie principes. infirmi facti sunt. Quia appropinquauerunt quasi clibano insidie eorum. tota nocte dormiet vir malus in eis. mane ipse ardebit quasi flamma ignis. Omnes calefacti sunt quasi clibanus. et deuorauerunt iudices suos. Omnes reges eorum ceciderunt. non est qui clamet ad me in eis. Effraim in populis ipse commiscebatur. effraim factus est subcinericius panis. qui non reuertitur. Comedent alieni robur eius. et ipse nescit. Et canities effudit super eum. et ipse nescit. Et humiliabit superbiam israel in facie sua. Et non reuertentur ad dñm deum suum. et non requirent eum in omnibus his. Et factus est effraim quasi columba seducta non habens cor. Egypto vocabunt. ad assyrios abierunt. Cū perierint. super eos expandam rete meum. quasi volucres celi deducam eos. Castigabo eos iuxta auditum cetus eorum. Vę eis q̄ recesserunt a me. vastabuntur. q̄r preuaricati sunt in me. Et ego redimere volui eos. et ipsi locuti sunt contra me mendacium. Et non clamauerunt ad me in corde suo. cū ululatu stridebant super cubilia sua. Frumentum et vinum recedebant. super me prevaricati sunt. Et ego erudiui. et confortaui brachia eorum. et contra me cogitauerunt malum. Reuersi sunt. et non ad excelsum. facti sunt quasi arcus dolosus. Cadent gladio principes eorum. a furore linguę sue. Ista subsannatio eorum in terra egypti. Ad gutturem tuum tuba. quasi aquila dominus super domum dei. Quia circumdederunt eum. quasi custodes agri. quia me irritauit populus meus. Deum meum cognouimus israel. Nunquid proiecit israel bonum. inimicus persequetur eum. Ipsi regnauerunt. et non ex me. principes extiterunt. et non cognoui. Argentum suum et aurum fecerunt sibi idola. vt interirent. Proiecit vitulum tuum samaria. Iratus est furor meus contra eos. Usquequo non mundabuntur. Et ex israel adhuc ipse. Faber fecit illum. et non est deus. Quia in fragmina conteretur vitulus samarie. Quia ventum seminabunt. et turbinem metent. Stans non habebit. germen non faciet farinam. Quod si fecerit. alieni deuorabunt eam. Deuoratus est israel. nunc factus est in nationibus quasi vas in quo non est voluntas. Ipsi enim ascenderunt ad assyrios. onager solitarius sibi. Ephraim mercede conduxit amatores. Sed et cū mercede conduxerint inter gentes. nunc congregabo eos. et quiescere faciam modicum ab onere regis principum. Quia multiplicauit effraim altaria ad peccandum. facta sunt ei altaria ad delinquendum. Scribam ei multiplices legis mee. quasi alienigene reputate sunt. Victimas carnium immolabunt. et comedent. dñs non suscipiet eos. Nunc memor erit iniquitatis eorum. et visitabit peccata eorum. Ipsi in egypto reuertentur. Et oblitus est israel factoris sui. et edificauit templa. et iuda multiplicauit ciuitates munitas. Et mittam ignem in ciuitates eius. et deuorabit edificia eius.

Ne letare israel. exultatione quasi populus. q̄r fornicatus es a deo tuo. Dilexisti mercedes super omnes areas frumenti. Area et torcular non pascet eos. et mendacium vinee. Non habitabunt in terra dñi. Et reuertetur effraim in egypto. et in assyrijs immundum comedent. Non libabunt dño vinum. nec placebunt ei victime eorum. Quasi panis luctus eorum. omnes qui comedent ex eo contaminabuntur. Quia panis eorum animabus eorum erit. non introibit in domum dñi. Quid facietis in die solemni. et in die festo dñi. Ecce enim profecti sunt a vastitate. Egypto congregabit eos. et sepeliet eos memphis. Possessor argenti. ortica hereditabit eos. spina in tabernaculis eorum. Venerunt dies visitationis. venerunt dies retributionis. Cognoscat israel. stolidus propheta. insanus vir spiritalis. Propter multitudinem iniquitatis tue. multa est vexatio. Speculator effraim cum deo meo. propheta laqueus ruine super omnes vias eius. Odium in domo dei mei. Profunde peccauerunt sicut in diebus gabaa. recordabitur iniquitatis eorum. et visitabit peccata eorum. Quasi uuas in deserto inueni israel. Quasi grossum in germine eius patres eorum vidi. Ipsi autem ingressi sunt beelphegor. et abalienati sunt in confusione. et facti sunt abominabiles sicut ea que dilexerunt. Effraim quasi auis auolabit gloria eorum. ex partu. et ex vtero. et ex conceptu. Quia si enutrierint filios suos. in vacuum facient eos ab homine. Vę quoq̄ eis cum recesserit ab eis. Effraim sicut vidi tyrum in possessione seminatam. Effraim ad interficiendum filios suos. Da eis dñe. quid dabis ipsis. da eis vulvam sine liberis. et ubera arentia. Omnis malitia eorum in galgalis. quia ibi odium meum. propter malitias adinuentionum suarum. de domo mea eiciam eos. Non addam vltra vt diligam eos. Omnes principes eorum refugi sunt. Percussus est effraim. radix eorum exaruit. fructum non facient. Quod si genuerint. interficiam amabilia ventris eorum. Proiciet eos deus meus. q̄r non audierunt eum. et erunt vagi in nationibus.

Vitis effundens fructum suum. Secundum multitudinem fructus sui multiplicauit altaria. Iuxta bonitatem terre sue. ipsi fecerunt bene simulacra eorum. Diuisum est cor eorum. nunc interibunt. Ipse confringet aras eorum. vastabit altaria eorum. Quia nunc dicent. Non est rex nobis. quia non timuimus dñm. et rex quid faciet nobis. Verba vana locuti sunt. iurantes falsa. et fecerunt pactum. Et germinauit quasi amaritudo. et quasi absinthium super sulcos agri. Vitulos samarie. quia accolę eius facte sunt. populus eius luxit super eum. Et super sacerdotes eius qui gaudebant in gloria eius. Quia migrauit ab eo. Etenim et ipsum ad assyrios portabunt. munera regi vltori. Confusio possidebit effraim. et confundetur israel in adinuentione sua. Interiit samaria. rex eius quasi spuma super faciem aquarum. Et disperdentur excelsa idolorum. peccata israel. spine et tribuli ascendent super altaria eorum. Et dicent montibus. operite nos. et collibus. cadite super nos. Ab diebus gabaa peccauit israel. ibi steterunt. Nunquid non in gabaa super filios iniquitatis. comprehendet eos bellum. Desiderans ego corripiam eos. congregabuntur super eos populi. cum corripientur propter duas iniquitates suas. Effraim vitula docta diligere triturare. Ego autem transiui super pulchritudinem colli eius. ascendam super effraim. arabit iuda. confringet sibi glebas agri. Seminate vobis in iustitia. et metite in ore misericordie. innouate vobis nouale. tempus autem requirendi dñm. donec veniat qui docet vos iustitiam. Arastis impietatem. iniquitatem messuistis. comedistis fructum mendacij. q̄r confisus es in viis tuis. in multitudine fortium tuorum. Consurget tumultus in populis tuis. et omnes munitiones tue vastabuntur. sicut vastauit salmana domum baalarbel in die belli. Mater super filios allisa est. Sic faciet vobis bethel. facie malitie vestre. Mane vespere disperibit rex israel.

Puer israel. et dilexi eum. et de egypto vocaui filium meum. Vocauerunt eos. et abierunt a facie eorum. Baalim immolabant. et sculptilibus incensum offerebant. Ego quasi nutritius effraim. portans eos in brachijs meis. Et nescierunt quod curarem eos. Funibus hominis trahebam eos. in vinculis caritatis. Eram eis quasi exaltans iugum super maxillas eorum. Et declinauit ad eum. et non cognouerunt. Non reuertetur in terram egypti. Et assur ipse rex eius. q̄r nolunt reuerti ad me. Et cecidit gladius in ciuitatibus eius. et consumet electos eius. et comedet eos. Et populus meus pendebit ad reuersionem meam. Et si ad excelsum vocauerint simul. non consurget minimus eorum. Quomodo dabo te effraim. protegam te israel. quomodo dabo te sicut adama. ponam te sicut seboim. Conuersum est super me cor meum. pariter conturbata est penitudo mea. Non faciam furorem ire mee. non reuertar vt disperdam effraim. Quia deus ego et non homo. in medio tui sanctus. et non ingrediar ciuitatem. Post dominum ambulabunt. quasi leo rugiet. Quia ipse rugiet. et formidabunt filij maris quasi auis. Sicut auis de terra egypti. et quasi columba de terra assyriorum. et habitare faciam eos super domos suas. dicit dñs. Circumdedit me in negatione effraim. et in dolo domus israel. Et iuda adhuc protestatus est cum deo. et cum sanctis fidelis.

Effraim pascit ventum. et sequitur estum tota die. Mendacium et vastitatem multiplicauit. et fedus cum assyrijs pepigit. et oleum in egypto portabatur. Iudicium dñi cum iuda. et visitatio super iacob. Secundum vias eius. et secundum adinuentiones eius reddet ei. In vtero supplantauit fratrem suum. et in fortitudine sua directus est cum angelo. Et preualuit ad angelum. et confortatus est. flenit. et rogauit eum. In bethel inuenit eum. et ibi locutus est nobiscum dñs deus exercituum. dñs memoriale eius. Tu autem ad deum tuum conuertere. misericordiam et iudicium custodi. et spera in deo tuo semper. Chananeus in manibus eius stateram dolositatis. calumpniam dilexit. Et dixit effraim. Verumtamen diues factus sum. inueni opes mihi. omnes labores non inuenient mihi iniquitatem quę peccatum sit. Ego autem dñs deus tuus ab egypto. adhuc habitare te faciam in tabernaculis. sicut in diebus solemnitatis. Et locutus sum in manu prophetarum. ego visionem multiplicabo. et in manu prophetarum assimilabor. Si Galaad iniquitas. vanitate facti sunt. Et in galgalis victimantes. et aras eorum sicut acerui in sulcis agri. Fugit iacob in regionem syrie. et seruiuit israel in uxore. et in uxore custodiuit. Et per prophetam adduxit dñs israel de egypto. et per prophetam custoditus est. Amaritudines eius in iracundia. et effusiones eius. et opprobrium eius reddet ei dñs.

Cum locutus esset effraim tremor. exaltatus est in israel. et peccauit in baal. et mortuus est. Et nunc addiderunt ad peccandum. et fecerunt sibi conflatile de argento suo. Idola fabrefacta opera artificum. ipsis dicunt. Homines immolantes vitulos adorent. Propterea erunt quasi nubes matutina. et quasi ros matutinus pertransiens. quasi turbo de area. et quasi fumus de camino. Ego autem dñs deus tuus ab egypto. et deum absq̄ me non cognoscas. et saluator non est preter me. Ego cognoui te in deserto. in terra solitudinis. Secundum pascua sua saturati sunt. et impleti sunt. et eleuatum est cor eorum. propterea obliti sunt mei. Et ero eis quasi leo. sicut pardus in via assyriorum. Occurram eis quasi ursa raptis catulis. et dirumpam clausuram cordis eorum. Et comedam eos ibi quasi leena. bestia agri lacerabit eos. Perditio tua israel. tantummodo in me auxilium tuum. Ubi est rex tuus. et salvet te in cunctis ciuitatibus tuis. et iudices tui. quibus dixisti. Da mihi regem et principes. Dabo tibi regem in furore meo. et auferam in indignatione mea. Colligata est iniquitas effraim. absconditum peccatum eius. Dolores parturientis venient ei. Ipse filius insipiens. q̄r nunc non stabit in confractione filiorum. De manu mortis liberabo eos. de morte redimam eos. Ero mors tua o mors. morsus tuus ero inferne. Consolatio abscondita est ab oculis meis. Quia ipse inter fratres diuidet. adducet ventum vrentem dñs ascendens de deserto. Et siccabitur vena eius. et exaruit fons eius. Ipse diripiet thesaurum omnis vasis desiderabilis. Delebitur samaria. quia exacerbauit deum suum. In gladio cadent. parvuli eorum allidentur. et mulieres eorum in vtero scindentur.

Conuertere israel ad dñm deum tuum. q̄r corruisti in iniquitate tua. Tollite vobiscum verba. et conuertimini ad dñm. et dicite ei. Omnem aufer iniquitatem. et accipe bonum. et reddemus vitulos labiorum nostrorum. Assur non saluabit nos. non ascendemus super equum. nec vltra dicemus opera manuum nostrarum dii nostri. q̄r in te pupillus miserebitur. Curabo contritionem eorum. diligam eos spontanee. q̄r auersus est furor meus ab eis. Ero quasi ros israel. germinabit sicut lilium. et erumpet radix eius sicut libani. Vadent rami eius. et erit quasi oliua decor eius. et odor eius sicut libani. Reuertentur sedentes sub umbra eius. viuent frumento. et germinabunt quasi vinea. memoriale eius sicut vinum libani. Effraim quid ultra mihi et idolis. ego exaudiam. et ego dirigam eum. Ego quasi abies virens. ex me fructus tuus inuentus est. Quis sapiens et intelliget hec. prudens et sciet ea. Quia recti sunt vie dñi. et iusti ambulabunt in eis. Prevaricatores autem corruent in eis.

Osee

q Et visitabo.i.puniã seu vindicabo. r Sanguinẽ iezrahel.i.sanguinẽ innocentũ effusum in iezrahel qđ exponũt al. q̃ de sanguine naboth ibi effuso. vt hic. iij. Reg.xxi. sed huic dicto obuiat qđ subdit. s Super domũ iehu.q: dom⁹ eius nõ fuit punita ꝓpter sanguinẽ naboth ꝫ magis exaltata.eo q̃ Jehu in vltionẽ sanguinis naboth deleuit domũ achab ꝓpterqđ et ꝓpter occasionẽ sacerdotũ baal dñs dixit ad eũ.iij. Reg.x. q: studiose egisti qđ rectum erat et placebat in oculis meis.et oĩa q̃ erãt in corde meo fecisti ꝝ domũ achab filij tui vsq; ad quartã generationẽ sedebũt sup thronũ isrl.ꝫ q: ieh u post ea fecit malũ coram dño vt ibidẽ hr.et filij ei⁹ post eũ. ꝛ Isud malũ dr hic sanguis iezrahel.q: isti vel eor aliq̃ innocẽtes occiderũt et illud dr hic vindicari sup domũ iehu qđ fuit ipletũ in zacharia ei⁹ ab nepote.vt hr.iij. Reg.xv. et extũc multũ fuit afflictũ regnũ isrl quousq; fuit captiuatũ ꝑ reges assyriorũ ꝫ teglatphalassar et salmanasar.ꝛõ sequit. t Et ꝙesiuit domũ isrl'osee ei⁹ rege captiuato. v Et in illo.die.id est in illo tpe. x Cõterã arcũ isrl.q: tũc debellati fuerũt ab assyrijs. y Et cõcepit. Hic ostr denũciat captiuitatis diuturnitas p nomẽ filie nate cũ dicit. z Voca nomẽ ei⁹ absq; misericordia.ꝛõ subdit.

a Quia nõ addã vltra misereri domui isrl.et vltra differendo ei⁹ captiuitatẽ. b Bz oblitione obliuiscat dimittẽdo in captiuitate sicut dimittit res ꝺata oblitioni.vñ fm hebreos illa captiuitas nõ ẽ adhuc reuocata. c Et domui iuda miserebor.et⁹ captiuitatem differendo.q: ꝓpter merita ezechie q̃ regnauit tpe osee pl's iuda fuit saluat⁹ de manibꝫ sennacherib miraculose.ꝛõ subdit. d Et saluabo eos in dño deo suo.i. in virtute dñi q̃ misit angelũ et iterfecit in castris assyriorũ clxxv. milia bellatorũ.iij. Reg.xix.ꝛõ subdit. e Et nõ saluabo eos in arcu ꝛc.et nõ solũ miser⁹ fuit dñs regni iude captiuitatẽ differẽdo vsq; ad tpꝰ sedechie ꝫ etiã inducta relatãdo inspirãdo cyro regi dare licentiã ꝑplo redeũdi.vt hr Esdre.i. f Et ablactauit.i.a lacte amouit.et ꝑ hoc designat⁹ q̃ osee ꝑsolatio eẽt regno isrl subtrahẽ g Et ꝙcepit. Posq; egit ꝺ captiuitate regni isrl' (da. q̃ ꝓcessit xpi aduẽtũ.h in aduẽtu xpi describit cecitas ꝺ eor.et ꝺ ꝑ nomẽ filij nati cũ ꝺr. h Voca nomen ei⁹ nõ pl's me⁹.q: negauerũt ipm eis ꝑlatũ dicentes. Nõ habem⁹ regẽ nisi cesarẽ.et tũc ꝓprie facti sunt non pl's ei⁹.fm q̃ ꝓdixerat. Dani.ix.ꝛc. Post hebdomadas.lxij. occidet xps.et nõ erit ei⁹ pl's q̃ eũ negaturus est.et ꝺ illis dicit hic. Quia vos nõ pl's meus.

Jn ca.i. osee vbi ꝺr in postilla. Et fuit iste beeri propheta sicut et filius ꝛc. Additio.

Et dictũ fuit in additione sup hieremiã.i.ca.lx i dictis cuiusdã doctoris thalmudici reprat. q̃ qsi nomẽ ꝑris alicui⁹ ꝓphe exprimit i principio phie filij.pater ẽt intelligit fuisse ꝓpha.nõ tñ ꝗ dictus reputat⁹ vt regula apud eos.ꝫ tangit dictũ qđ eadẽ facilitate ꝛõnit q̃ approbat cũ nullũ fundamẽtũ habeat in sacra scriptura.nec ẽt in rõne.nã manifestũ est q̃ de⁹ immobliuiscat eor. Et domui iuda miserebor. et saluabo eos i dño deo suo. et nõ saluabo eos i arcu et gladio et i bello et i eqs et i equitibꝰ Et ablactauit eã q̃ erat absq; misericordia. Et ꝙcepit et pepit filiũ Et dixit ei⁹ Voca nomẽ ei⁹ nõ pl's meus Quia vos nõ pl's me⁹. et ego nõ ero vester de⁹.

differẽter dat donũ ꝓphetie cui vult ẽt si nõ sit filius ꝓphete. Jtẽ ad nãm eruditionẽ nõ videt ꝑtinere nosse, an beeri pater osee fuerit ꝓpheta vel nõ cũ ꝓphia beeri nõ inueniat. Si eũ ꝓphetia beeri inuenire⁹ oporteret nos cognoscere q̃ cẽt ꝓpha vt ei⁹ ꝓphetiã recipemus ꝫ cũ talis ꝓphetia si inuenit curiosum vẽ magis q̃ vtile fuit ipm fuisse ꝓphamve nõ. Jdẽ dicendũ de alijs patrib⁹ ꝓphetarũ quoꝝ nõia i ꝓphetijs filioꝝ exprimunt q̃ quidez nõiatio patrũ vt dicũt q̃dẽ hebreoꝝ expositores fuit eo q̃ tales ꝑres erãt suis tẽporib⁹ famosi q̃ rõne ẽt nõiank i aliquibꝰ ꝓphetijs nõ solũ ꝑres ꝫ ẽt aut⁹ ꝓ aut⁹ vt de zacharia et alijs.

Jn eo.ca.vbi ꝺr in postil. Jndiebꝰ hieroboã filij ioas Jquerak q̃re in ꝓphetia esaie q̃ Additio. ꝓphetizauit tpibꝰ q̃tuor regũ iude hic nõiatoꝝ nõ nõiak hieroboã q̃ regnauit cũ ozia rege iuda xl̃ annis vt ꝺr in postilla.et tñ nõiak hic i ꝓhemio osee Quid ad hoc dicẽdũ sit habeẽ in additione prima sup p'mũ capitulum esaie.

Jn eo.ca.vbi ꝺr in postil. Vroꝛẽ fornicatiõnũ.ꝛ Additio. Secũdũ trãslationẽ ionathe.scha ldaicũ illud qđ hic ꝺr. Sume tibi vroꝛẽ fornicariã. Et abijt et accepit gomer filiã debelai et ꝙcepit ꝛc.similiter et illud qđ.j.iij.ca.ꝺr Adhuc vade et dilige mulierẽ tuã dilectã amico ꝛc.totũ intelligit i visione ꝓphetica factũ nõ aũt in re.qđ licet deuiet a cõi expositiõe doctoꝝ nostroꝝ et hebreoꝝ.videt tñ aliquã ꝑtẽ veritatis habere Primo ex ꝗ accipe mulierẽ fornicariã mẽtis aut corporis ꝺato q̃ postq̃ eam accepit ꝓpha neutro mõ cesset fornicaria.tñ adhuc haberet ſpẽm mali.qđ de⁹ nõ ꝑmitteret facere ꝑsertim ꝓphete.cui⁹ vita cederet alijs in exẽplũ. Jtẽ illud factũ nullo mõ corrũdet rei figurate.ꝫ la eũ gomer erat fornicaria tantũmodo anteq̃ eã acciperet ꝓpheta.ꝫ post acceptionẽ erat vroꝛ legitima et casta ꝙngali castitate fm cõmunẽ ei positionẽ.ꝫ stat q̃ regnũ isrl et ẽt regnũ iude.posq; deo fuerũt cõiuncta p legis acceptionem fornicata sunt a deo fm aũt expositionẽ chaldaicã ꝓpheta accepit illã fornicariã et fecit filios fornicationũ.qđ ꝓprie corrũderet rei figurate.sed q: fm istã expositionẽ hoc solũ fuit fm visionẽ ꝓphetic ã et nõ realiter.nõ nullã rõnẽ hz peccati vel mali exẽpli sibi exponũt aliq̃ illud qđ hr Beũ.xv. Sume tibi vaccã triennẽ et arietẽ triũ annoꝝ ꝛc.qđ totũ fuit factũ in visione ꝓphetica.qđ satis sufficiebat ad certificationẽ abrae de his q̃ ibidẽ ꝓmitt.tã eũ modicũ aũ ꝺ ipo diterat Credidit abraã deo et reputatũ ẽ ei ad iustitiã.et sic videt q̃ tã nõ oportebat oculos ꝺere sibi signa visibilia ad credendũ cui⁹ simile põt dici in ꝓposito. Replica

Circa primũ osee.Burgẽs. mouet ꝺ postillatorẽ dicentẽ q̃ patres ꝓphetaꝝ in exordijs nõiati fuerint et ẽtã ꝓphete.fm regulã hebreoꝝ ꝺ hoc vide correctoriũ circa primũ caplm Dicere. Etiã circa idẽ capitulũ burgẽs.vt ysmael manũ mouet ꝺ oẽs.numirus q̃ oĩs ꝺ eũ moueank. Dicit eñ illũ passum. Accipe fornicariã ꝛc.nõ debere intelligi fm rem.sed fm ꝓphetic ã

ersionē nō realiter qz hz speciē mali quā de⁹ nō ꝓcipe/ret, vt ppha cederet alijs in malū exēplū, huⁱ⁹ correctio/nē vide Besi. xij. in correct. penultimo. Sz q̄ bur. ō ar/guit q̄ factū nullo mō corrūdet rei signate. nō valet. qz ſm materiā subiectā vtiq; corrūdet. Cuius nō oportet fi/gurā z figuratū p oīa corrūdere vt ptz p to/tā legē veterē. imo z burgh. j. ri. c. cū glo. dict. Ipius partem indicat q̄ si totū ꝓce/dat in typo. tā nō est typus hz veritas. cor/rūdet ātm ſm materiā fornicarie vt terra for/nicās sit figurata. hz nō oportet si forni/caria sumpta i matri/monū fuit emēdata q̄ igit̄ isrl figuratus debuit eē emēdatus Et dicunt filij legiti/mi. filij fornicationū a denoiatione mris qui posita fuit i exem/plo figurali. Quia tūc de⁹ etiā synagogā recipet in vxo/rē legrumā si auferret fornicationes suas a facie ei⁹ ꝛc. p/ut etiā burgen. exponit. Capl'm. II.

Erit Dic incipit scōm ca. ſm hebreos in quo post excecutionē iudeox ponit illumiatio gen/tū. Circa qō sciendū q̄ iō hic incipit nouū ca. ad denotandū q̄ incipit alia snīa a ꝓcedēti. z diuidit i duas ptes. qz primo describit gētilitatis vocatio scōoro/cate ꝛ solatio. ibi. Propter hoc. Prima in duas. qz prio ponit dicta vocatio. scdo iterponit regni iude captiua/tio. ibi. Judicate. Sciendū ēt q̄ gentiles ꝓuersi ad fidē xpi noie isrl nominant. sicut fuit declaratū Esaie. xlviij. sup illud. Iste dicet dñe ego sum. z ille īuocabit i noie iacob. z ꝟ scribet manu sua dño z i noie isrl assimilabit iō dicit hic. a Et erit nūer⁹ filioꝝ isrl quasi harena maris. i. in multitudine maxima. sicut videm⁹ imple/tū in ꝓuersione gentū. b Et erit in loco. hanc au/toritatē allegat apls ad Roma. ix. dictā ad lram ō ꝓuer/sione gētū. ꝓpter qō exponētes hanc ptē aliter vident ab eo discordare. ꝓpter qō sicut dixi a principio intelli/git de illumiatione gentū. dicit igit̄. b Et erit i lo/co. i. in orbe vniuerso vbi habitāt gētiles. c Ubi di/cēt eis. nō pplus me⁹ vos. qz vsq; ad aduētū xpi fuerunt ydolatre dediti. d Dicēt eis filij dei viuentis. p/susceptionē fidei. ſm q̄ ōr Joh. i. Quotq̄t āt receperūt eū dedit eis ptātē filios dei fieri his q̄ credūt in noie ei⁹. Et qz ꝓuersi sunt p ꝓdicationē apl'oꝝ z alioꝝ discipu/loꝝ q̄ fuerūt iudei. ita q̄ ex iudeis z gētilib⁹ facta ē vna eccla. iō subdit. f Et congregabūt filij iuda. i. apli alij q̄ discipuli natione iudei. g Et filij isrl. i. gētiles cō/uersi q̄ sic noiant⁹ vt ꝓdcm ē. h Pariter. i. i vna eccla/ Et ponēt sibimet. i. vnanimiter ꝓfitebunt.

Caput vnū. s. xꝓm. l Et ascēdēt de terra. i. multi/plicabunt fideles p orbē sicut illa q̄ pullulāt ō terra. vñ z ō magna multitudine pplē ꝓuenīte adunicē ōr vul/gariter. Videbat pplus de terra pullulare. m Quia magn⁹ dies iezrahel. i. magna congregatio seu multiplica/tio fidelū. eo q̄ iezrahel interptat semē dei. z ꝟ mō ex/ponit rab. sa. licet vertat ad alū intellectū. nō ei pōt cō/uenīēter exponi ps ista ō pplo redeunte ō babylone v volūt aliq̄ dicere. qz ille pplus rediit in hierlm. esdre. i. z nō in iezrahel. qz samariā z alias ciuitates ꝓpinquas. r. tribuū ō q̄uerat iezrahel tenebāt gētiles ibi adducti ō assyrijs. vt hr. xvij. Reg. xvij. z primo esdre. iij. z qz sicut dictū ē pfideles ō natiōe iudeoꝝ facta ē prima ꝓuersio gētiliū. iō alloquit eos dñs dicens. n Dicite vos

diā ꝓsecuta. Judicate ma/trē vestrā iudicate q̄m ipa nō vxor mea. z ego nō vir ei⁹. Auferat fornicationes suas a facie sua. z adulte/ria sua ō medio vberū suoꝝ ne forte expoliē eā nudā. z statuā eā ſm diē natiuitat⁹ sue. z ponā eā q̄si soli/tudinē z statuā eā velut t̄rā iuiā z iterficiā eā siti. z filioꝝ illi⁹ nō miſebor⁹ q̄m filij fornicationū sūt qz for/

apli z alij fideles de o Fratri/ (iudeis/bus vestris. i. ꝓuer/sis ō gentilib⁹ facti sunt fratres vestri p susceptionē fidei. p Populus meus id ē q̄ō sunt pplus me⁹ sicut z vos sicut dicē apls ad Roma. xij. c. Nō ē distinctio iudei z greci. nā idem dñs oīm ꝛc. q Et soroꝛi vestre. s. gentilitate ꝓuerse. r Misericordiā cō/secuta. cū eīs esset ab ātiquo ydolatrie de/dita p misericordiaz dei merā z nō p me/rita patrū. vocata ē ad fidē sicut iuda p merita abrae z alioꝝ sanctoꝝ antiquoꝝ. s Judicate. Hic denūciat captiuitas duaꝝ tribuū ō. s. fuerat omissa eo q̄ captiu/nationi. r. tribuū q̄ sunt isrl ſm carnē tūgebat vocatio seu illuminatio gētū q̄ sunt in isrl ſm spīm z diuidit in duas ptes. qz primo denūciat captiuitas rōne culpe. se/cūdo rōne ignorantie ibi. Et hec nescuit. Circa primū alloquit iustos q̄ erāt in regno iuda. vt hieremiam ba/ruch z alios dices. s Judicate matrē vestrā. i. hieru/salē q̄ erat metropolis in regno. z sic mater aliaꝝ ciui/tatū z totⁱ⁹ pplⁱ. sicut. xj. regū ōr de abela. Cur q̄ris sub/uertere matrē ciuitatū in isrl. t Judicate. i. ex mali/tia ei⁹ ꝓpendite. v Qm̄ ipa nō vxor mea. z ꝟ ꝓpter ydolatriā p quā a me recessit z maxime tpe manasse qui ydola posuit in tēplo dñi. x Et ego nō vir ei⁹. qz vir z vxor correlatiue dicunt. z iō remoto vno remouet re/y Auferat fornicationes suas. i. ydolatrias (luxuum. z a facie sua. ita q̄ ad eas amplius nō attēdat sz ma/gis retro dorsum ꝓiciat. z Et adulteria sua ꝛc. loq/tur de hierusalē p modū meretricis q̄ inter vbera sua ponit fragrātia aliqua vt magⁱ placeat adultero sic ha/bitatores hierlm offerebāt ydolis fragrās thymiama. a Ne forte expoliē eā nudā p chaldeos. q̄ cuitatē po/stea spoliauerūt oīb⁹ bonis. hic ōr forte. nō ꝓpter aliq̄d dubiū existēs in deo respectu futuroꝝ q̄ sunt sibi certis/sima. sz ad denotādū libertatē arbitrij. ꝓ quā si pfecte pemiteret de⁹ parceret de pena. p Et statuā eā ſm diē natiuitat⁹ sue. i. in magna ꝓfusiōe z vilitate. ſm q̄ ōr Ezech. xvi. In die ortus tui nō ē ꝓcisus vmbilic⁹ tu⁹ z in aqua si es lota. z sequit. Proiecta es sup faciē terre in abiectione. c Et ponā eā quasi solitudinē. destru/ctis muris z cōbustis edificijs. d Et statuaz eā ve/lut terrā inutā. ꝓpter multiplicationē serpentū z alia⁹ ferax ex longa vastatione terre. e Et. interficiā eā si/ti. deficiente potu in obsidione. f Et filioꝝ eius nō miserebor. sz partim occident z partim captiuabunt. et oīa ista passa ē hierusalē postea p chaldeos.

g Qm̄ filij fornica. sunt. i. multe ydolatrie. sicut viri sanguinū dicūt multi sanguinis effusores. gtūs ei plura lis. hz virtutē huⁱ⁹ duplicis singularis. h Vadā post amatores meos ꝛc. post ydola quib⁹ victū z vestitum

ꝛ alia necessaria attribuebant. i Propter ꝟ ecce ego se.vi.tu.spinis ꝛc.i.chaldeis obsidẽtibꝫ urĩm in circũ/tu cũ gladijs interficiendũ. k Et semitas suas.nõ i/ueniet.i.vias p qs posset effugere. l Et sequet̃ ama/tores suos.i.desiderabit aduentũ egyptior q̃ miserant ei auxilium.

m Et nõ app̃.eos. qm̃ nõ fuerũt eis i au/xilũ sz magꝭ i nocu/m Et dicet(n.entũ vadã ꝛ reuer.qz ciui/tas urĩm vidẽs se in arto positã ꝛ in pun/cto captiois ꝛ destru/ctiois.pcepit q̃ ma/le fecerat colẽdo ido/la.ꝛ q̃rendo hũanum auxiliũ et dei diffidẽ/tia.sz ꝟ fuit nimis tar/p Et hec nesci(de/uit.qz dic pfir denũcia/tur dicta captiuitas culpabilis rone ign̄ã/tie.q̃ causat in aia ex peccator multiplica/tione fm qõd dr Sap̃. vj.ca. Excecauit illos malicia eor.ꝛ fm ꝟ p Et hec nesci(dr ꝟ/uit.qz ego dedi ei fru/mentũ ꝛc.i.cibũ ꝛ po/tum ꝛ indumentum q̃ diuitie sũt naturales q̃ Et argẽtũ multi/plicaui ꝛc.i.diuitias artificiales.magna ei/cecitas fuit attribue/re talia idolis surdis ꝛ mutis.

nicata ẽ mat eor. Cõfusa ẽ q̃ cepit eos qz dixit. b Vlada p amatores meos q̃ dãt panes mi.ꝛ aq̃s meas.ꝛ la/nã meã ꝛ linũ meũ oleũ me/um ꝛ potũ meũ. j Propt ꝟ ecce ego sepiã viã tuã spinis ꝛ sepiã eã maceria k Et semi/tas suas nõ iueniet l ꝛ seq̃t amatores suos. m ꝛ nõ app̃/hẽdet eos.ꝛ q̃ret eos ꝛ nõ i/ueniet. n Et dicet. Vlada ꝛ/reũtar ad virũ meũ priorez qz bñ mi erat tũc magis q̃ nũc. o Et hec nesciuit.qz ego/dedi ei frumẽtum ꝛ vinũ ꝛ/oleũ. p ꝛ argẽtũ multiplicaui/ei ꝛ aur. q̃ fecerũt baal r Jdcirco ꝓtar ꝛ sumã frumẽ/tũ meũ in tpe suo.ꝛ vinũ me/um in tpe suo. s ꝛ libabo lanã/meã ꝛ linũ meũ q̃ opiebant/ignominiã ei. t Et nũc reuela/bo stulticiã ei in ocul amatoꝝ ei. u ꝛ vir nõ eruet eã de/manu mea. v Et cessare faci/az oẽ gaudiũ ei solẽnitatẽ/ei neomeniã ei sabbatum/ei ꝛ oĩa festa tpa ei et cor/rũpã vineã ei ꝛ ficũ ei de/quib dixit. Mercedes hę/mee sũt q̃s dederũt mi amato/res mei. w Et ponã eã in saltũ ꝛ cõedet eã bestia agri x Et/visitabo sup eã dies baaliz/q̃bꝫ accẽdebat icẽsũ. ꝛ ornaba/ꝫ i aure sua ꝛ monili suo/ꝛ ibat p amatores suos.et/mei obliuiscebat dicit dñs/y Propt ꝟ ecce ego lactabo/eã ꝛ ducã eã in solitudinẽ/Et loqr ad cor ei ꝛ dabo ei/vinitores ei ex eodẽ loco ꝛ/vallẽ achor ad apiẽdã spez. a Et canet ibi iuxta dies iu/uẽtutis sue ꝛ iuxta dies ascẽ/siois sue de tra egypti. b Et/erit i die illa ait dns. vocabit me ꝛc.baalim. Dicunt hic aliqui q̃ baalim idem significat q̃ vir me. et tamẽ redeũtes de captiui/tate vitabãt hoc nomẽ.eo q̃ erat simile noi idoli.i.baal Ra.sa.hoc exponũt magis catholice q̃tũ ad hoc dicẽs q̃ vsq̃ ad fine capituli et aliqui exposit catholici eũ se/quũtur in pte exponẽtes de reductiõe captiuitatis babi/lonice.sz pria ꝟ obuiat ira in pluribꝫ locis ꝛ potissime i/fine capituli.qz ab apło ad Romã.ix.allegat dicta littera/de qꝫstione gentiliũ ad fidẽ vt videbit.ꝛ fm ꝟ ut parte/ponit gentilitas vocate diuina ꝓsolatione vt ꝟ dictũ ẽ in diuisiõe/ꝓpter ꝟ istud non co/pulat immediate ad li/teram pcedentẽ.sed ad/aliud qõd.s.positum ẽ/Dicite fratribꝫ vrꝭ/spls me.ꝛ sorori vre/id ẽ gentilitati ꝓuerse. Jam ꝓcessit ꝛc.

l Propter ꝟ ecce/ego lactabo eã. ꝓsola/tionibꝫ spũssancti vñ/Act.x.ca. legit q̃ pdi/cãte petro cecidit ipi/ritussancꝰ sup corne/liũ ꝛ alios gẽtiles q̃/erãt cũ eo ꝛ ioquebã/tur linguis.

m Et du.eã in/solitu.qz a tpe apłoꝝ mi/ti ꝓuersi ad fidẽ trã/ferebãt se ad loca soli/taria vt melꝰ vacaret/ꝓtemplationi ꝛ refi/cerent ꝓsolatione di/uina.ideo subditur.

n Et loquar ad cor/eius.qõ fuit in secreto/ꝟ reuelatiõe.ꝛ spũs/sancti ꝓsolatione.

o Et da.ei vini ei. et eodẽ loco. Jsti sũt/apostoli qui vinũ doctrine christidelibꝫ ꝓpinauerunt.pro/pter qõd saluator dicit de seipo Joh.xv.ca. Ego sum vitꝭ/vera ꝛc. Et istud vinum germinat virgines. Zach.ix. Et/isti vinitores fuerunt ex eodem loco.quia nati in iudea.sicut ꝛ christus.

p Et vallem achor.non est nomen loci fm q̃ dicit Ra/bi sa.qz achor non est nomen ꝓprium sed appellatiuum/ꝛ turbatiõem significat.vt ꝓbatum fuit Josue.vij.ꝛ tõ/per vallem achor intelligitur humilis cõtritio de pecca/tis.sicut dicit idem Ra.sa.ꝓpter quod andreas ꝛ alij se/quentes eum dicentes.q̃ vallis achor est hic nomen lo/ci iuxta hiericho quem primo intrauerunt redeuntes ꝺ babylone magis iudaizant q̃tum ad ꝟ q̃ tpe.

q Et aperiendam spem. Dum illis enim contritio de/peccatis aperit spem salutis.

r Et canet ibi.deum laudando.

s Juxta dies iuuenturis sue.ꝛ qui sint illi dies sub/ditur. Et iuxta.et p id est. Et iuxta dies ascensionis/eius de terra egypti.tunc enĩ ascendens de mari rubro cecinit/Cantemus domino gloriose ꝛc. Exo.xv. Sic primitia ec/clesia valde fuit diuinis laudibꝫ intenta.vtz in actibus/apostorum in pluribꝫ locis.

t In die illa.i.in tempe noui testamenti.

vir me⁹ hic accipit. i. sponsus me⁹ q̄ est nōatio amoris Baalim vo fm ppietatē hebraici fmonis idem est q̄ dñs me⁹ q̄ nōatio ē timoris. fm illud malach. i. ca. Si ego dñs vbi ē timor me⁹. ⁊ sic ē sensus q̄ ex familiaritate cū deo ꝓpls ei⁹ vocabit eū sub nōie amoris ⁊ nō timoris. ⁊ h ꝓpie quia nouit statui noue legis q̄ ēlet amoris fm q̄ dicit aug. Breuis differēta legis ⁊ euāgelij timor ⁊ amor. sic igit timor successit amori.

p Et auferā nōia baalim ō ore ei⁹ ⁊c. sicut ptz ipleti p p̄dicatiōnē apl̄oꝝ ⁊ aliox credētiū q̄ cessauit ydolatria q̄si p totū mūdū. Et pruinā (dū. eis fedus in die ulla id est tpe gratie.

z Cū bestia agri. i. cū crudelibꝫ tyrānis. a Et cū volucre celi. i. cū regibꝫ superbis. b Et cū reptili terre id ē cū eox ministris q̄ ⁊ isti q̄ in p̄cipio p̄sequebant̄ fidē xp̄i. ad fidez sunt uersi in magna ptē totⁱ mūdi. ⁊ manēt a tpe p̄dicti. c Et arcū gladiū ⁊ bellū oterā ō tra⁹ ⁊ dormire⁹ eos faciā fiducialit. ⁊ Et spōsabo te mihi i sempiternū. ⁸ et spōsabo te mihi i iusticia ⁊ iudicio. ⁊ i misericordia ⁊ miserationibꝫ. Et spōsabo te mihi i fide ⁊ scies q̄ ego dñs. b Et erit in illa die exaudiā dicit dñs ⁊ ⁸ exaudiā celos. ⁊ illi exaudient tra. ⁊ tra exaudiet triticū ⁊ vinū ⁊ oleū. ⁊ hec exaudiēt iezrahel. Et seminabo eā mihi i tra. ⁊ miserebor ei⁹ q̄ fuit absq̄ misericordia. Et dicā ei ꝓpl'o meo. ꝓpls me⁹ es tu. ⁊ ipe dicet deus meus es tu.

bit me vir me⁹ ⁊ nō vocabit me vltra baali. Et auferā nōia baalī ō ore ei⁹ ⁊ nō recordabit vltra nois eox. Et pcutiā eis fedus i die illa cū bestia agri ⁊ cū volucre celi ⁊ cū reptili tre. Et arcū ⁊ gladiū ⁊ bellū oterā ō tra ⁊ dormire eos faciā fiducialit. Et spōsabo te mihi i sempiternū. et spōsabo te mihi i iusticia ⁊ iudicio. ⁊ i misericordia ⁊ miserationibꝫ. Et spōsabo te mihi i fide ⁊ scies q̄

In co. ca. vbi ō. i postil. Et spōsabo te mihi i sempi/ Et repetit hic despōsatio (ternū. Additio. primo cū ō. Despōsabo te in sempiternū. scōo cū dicit. Et despōsabo te mihi in iusticia ⁊ iudicio ⁊ in misericordia ⁊ miserationibꝫ. tertio cū dicit. Et despōsabo te mihi in fide. ⁊ scies q̄ ego dñs. Nū fm glo. primo sponsauit de⁹ ecclesiā antiquoꝝ in abraā. vel cū eduxit eā de egypto. vt ꝓ rē haberet sempiternā. Secōo in mōte syna dās eis ꝓ sponsa libo legis iusticiā ⁊ iudiciū ⁊ iūctā legi misericordiā vt si peccauerit capiuet. si pe/nituerit remouetur. Tertio spōsauit eam in aduētu filij. q̄ō est i fide trinitatis in q̄ fide credēres statum sciūt. q̄ ille ē de⁹ quē p⁹ negauerūt hec i glo. nū subdit. Et scies q̄ ego dñs.

Replica

In capitu. ij. vbi dicitur. Et vallem achor. postil/ latoꝝ dicit. Achor nō ē nomē ꝓpriū sz appellati/ uū significās turbationē. ⁊ h clarius exposuit iosue. vbi Burg. et nō ꝑdixit h ātꝙ ꝓpter quādā glosaz burgen. se opponit. sz videt glo. minus autentica q̄ litere ꝑdicit. Hā iosue. vbi. ille trāsgressoꝝ de q̄ hūc locū exponit nō ē dictus achor sz achā. ⁊. i. palypo. ij. dicit Achar ⁊ in glo. interlineari iosue. vbi ō. hoc idē sentire beat⁹ hiero. Cū igit in nulla correcta biblia noīet ille trāsgressor achor. videam⁹ q̄ aīo Burgen. voluerit hāc glo. litere nō ꝓsonantē adducere. nisi in odiū positiuoꝝ. Nō est igit ver q̄ vallis illa sit ab illo trāsgressore dicta vallis achor sed ē dicta a trāsgressione. ⁊ sic est appellatiuū nomē nō ꝓpriū q̄ significat turbationē. put ēt immut

Et dixit. Post voca/ (glo. i hoc loco. Ca. III. cationē gentiū. hic ꝓfr denunciat finalis ruersio iudeoꝝ. Circa quā primo ponit iudeoꝝ ingrati/tudo ⁊ tandē eoꝝ excecatio. scōo eoꝝ finalis ruersio. ibi Post hec. Prima in duas. q̄ primo ponit signū ꝓphetici. scōo signatū. ibi. Quia dies multos. Circa primus dicit ꝓphete a dño. b Adhuc va. ⁊ dili. mu. dilect. amico in hebreo habet socio. Ex quo ptz q̄ amicus hic ō. eius sponsus vel marit⁹. subquo tñ vt ingrata adul/teraī. ⁊ sic iuste a marito dimittit. ꝙ subdit.

c Sicut diligit dñs filios isrl. eos de egypto educēdo ⁊ legē diuinā aliaq̄ beneficia specialiter tribuēdo. fm q̄ ō. psal. cxlvij. Nō fecit taliter omni nationi ⁊ iudicia sua nō manifestauit eis.

d Et ipsi respectāt ad deos alienos eos colēdo statī enim post legē datā adorauerunt vitulum conflatilem exo. xxxij. ⁊ postea temporibus iudicū ⁊ regū ydola coluerunt. vt ptz ex de cursu illi⁹ tpis.

e Et diligūt vinacia vuar. In hebreo habetur Dolia vel ciphos. ex quo patet q̄ p vinacia hic intelliguntur vasa vinorum cōtentiua que tamen diliguntur propter vinum contentum. ⁊ sic notantur. hic de ebrietate que ducit ad alia vicia.

Ecclesiā glo. achor ē nomē ꝓpriū. et Additio. significat illū trāsgressorē de q̄ fit mentio ione. vbi. a q̄ vallis illa in q̄ fuit interfect⁹ vallis achor nōiat. ⁊ ē sensus q̄ sicut puncto illo achor israhelite habebāt spē vincēdi. sic destructa hierlm ⁊ templo p romanos. ⁊ punitis his q̄ peccauerūt in ꝓpo. q̄si destructis figuris. tā habēt apli gaudiū ⁊ spē q̄ totū mūdū xpo subiciēt. vt in glosa.

f Et fodi eā mihi. in hebreo habeť. Et cōduxi eā mihi scz adulterā a marito dimissaz. fm āt trāslationē nr̄am loq̄ť ō plebe iudaica p modū vinee eo q̄ ō: vinea dñi sabaoth. esa. v. ca. vinea āt colit cū fossione. g Qui deci argēteis. q: fm doct. hebreos latinos eos sequētes p̄b̄ designať edu

ctio p̄pli de egypto. quā fecit de". xv. die mēsis primi exo. xij. h Et chozo ordei et dimidio. chorus aūt xxx. modios p̄tinet. ꝛ sic chorus ꝛ dimidi" p̄tinet. xlv. modios ad designādū. xlv. dies q̄ fluxerit a. xv. die mēsis primi exclusiue vsq̄ ad primā diē mēsis tertij inclusiue in q̄ ꝑplis exiēs de egypto venit ad mōtē synay vbi recepit legē a deo. fm q̄ dicit exo. xix. i Hēse āt tertio egressiōis ysrl̄ de terra egypti i die hac id est prima die mensis fm q̄ exponūt oēs catholici ꝛ hebrei venerūt i solitudinē synai. k Qui aūt fuerūt ibi. xlv. dies p̄cise sic ptz. q: iudei faciūt mēses p lunationes. vna vo lunario hz xxx. dies cū dimidia. ꝓpter q̄s iudei faciūt primū mensem. xxx. dicz. ꝛ sc̄m. xxix. ꝛ sic cōbinādo. ex q̄ ptz q̄ a xv. die mēsis primi exclusiue vsq̄ ad primā tertij inclusiue fuerūt dies. xlv. videť aūt mihi q̄ p istos nūeros pōt ꝓuenīri designari ꝓbete sci ꝛ p̄sone p q̄s plebs iudaica vsq̄ ad xp̄m fuit deducta. ita q̄ p. xv. argēteos intelligunť. xv. ꝓbete q̄z habeť ꝓbie. s. esaias hieremias ezechiel. ꝛ xij. ꝓbe. daniel ei apud hebreos nō reponit inter ꝓphas hz iter agiographa. vt ptz hiero. i ploго galeato. p. xlv. modios p̄sone i genealogia xp̄i ꝓtēte q̄ matth. i. ponit. xlij. fm tres quaterdenas ibidē positas. q̄bus si addanť tres reges q̄ omittunť iter ioā ꝛ ozią fm q̄ declarat hiero. sup matth. habem". xlv. l Et dixi ad eā Dies multos expectabis me. in signū q̄ plebs iudaica expectaret messiam multis temporibus. adhuc enim expectat.

l: Nō fornicaberis. q: nō seruiunt ydolis.

l Et nō eris cū viro. i. xp̄o a q̄ es mō separata ꝓpter suam incredulitatē. m Sed ꝛ ego expectabo te loquitur in p̄sona dei q̄ expectabat iudeoꝝ finalē ꝓuersionē. n Quia dies. Hic ꝓfr ponit signatū p ꝓdigiale factū eſt ō: Quia dies multos. q. d. factū ꝓdictū designat q̄ dies multos. o Sedebūt. i. manebūt. p Filij israel sine rege ꝛ sine principe. sicut videm" nō ipletum q: de suis nō habēt regē vel principē. hz alios regibꝰ ꝛ principibꝰ seruiūt. q Et sine sacrificio. ꝛ sine altari. q: si p̄sūt sacrificare extra hierlm. a qua sunt repulsi. ꝛ tēplū est dest̄ructū. r Et sine ephot. i. sine veste sacerdotali. q: sublatis sacrificijs cessat vsus vestis sacerdotalis. s Et sine theraphin. i. imaginibꝰ in q̄bꝰ demones solebāt dare respōsa. ꝛ apud iudeos nō sunt talia.

t Et post hec. Hic vltimo ponit iudeoꝝ finalis cōuersio cū ō:. Et post hec. i. post iudeoꝝ abiectionē ꝛ excecationē. v Reuertent. ab errore suo. x Et querent dñm deū suū. deuote. y Et dauid. id ē dei filiū iesum xp̄m ꝛ q̄ sic debeat intelligi ptz p trāslationē chaldeam apud hebreos autētica. q̄ sic hz. Post hec reuertent filij israel. ꝛ q̄rent cultū dei sui. ꝛ obedient messie filio dauid regi suo. z Et pauebūt ad dñm. ip̄m reuertēdo z Et ad bonū ei" timēdo declinare ab eo q̄ bonū ē in oculis ei". ꝛ subdiť ꝑs. z In nouissimo diez. i. ca finē mūdi impleb̄ illud. vt dictū est supra. i. ca.

¶ In ca. iij. vbi ō: in postil. Et post hec. h vltimo ponit iudeorū finalis ꝓuersio.

Addimo

h Deq̄ dicit. Et post hec reuertent filij israel ꝛ querēt dñm deū suū. fm hebreos referť ad tēpus i q̄ spectāt false messiam venturū i q̄ tpe dicūt q̄ reuertent ad deū ꝛ penitētiā. ꝛ erūt sub obedientia sui messie. ꝛ sic tenēt q̄ ex isto loco nō est argumentū efficax cōtra eos. Tz bñ inspiciēti manifeste ptz q̄ ex b̄ q̄ dicit. Reuertent filij israel ꝛ q̄rent dñm deū suū ꝛ dauid regē suū plane intelligit q̄ ille dauid. s. de q̄ ibi loquit. nā venerat nisi q̄ ip̄i nō querebāt eū. nō enī ō:. Reuertent filij israel ꝛ q̄rent dñm suū et veniet dauid rex suus. hz et querēt dauid regez suū. q. d. querēt illū q̄ nā venerat. vñ ꝛ hec ꝓphia impleť ō his q̄ quotidie ꝓuertunť ex eis. respectu q̄z ō:. In nouissimo diez etiā si nō sit in tpe circa finē mūdi. Nouissimi enī dies dicunť tp̄s noue legis. cui nō succedit alia lex vt hz infra Oseche. iij. in postilla. vnde bene aspicienti hec auctoritas plane facit cōtra eos. Cap̄lm. IIII.

Audite. Supra osee ꝓphetizauit nō solū vbis hz sensibilibꝰ factis. hic ꝓfr ꝓphetizat simplicibus verbis explicādo magis ꝓmissa. q̄ sunt duo i generali. s. dei iusticia in peccatoꝝ punitione ꝛ eiꝰ misericordia in penitēte susceptiōe. Et diuidit in duas ptes q: primo ponit explicatio. scōo explicationis ꝓmulgatio ca. xiij. Prima in duas. q: primo explicat dei iusticia in punitione peccatoꝝ. scōo eiꝰ misericordia i reuersione eoꝝ ca. vi. Prima in duas. q: primo explicat iusticia erga ꝓpl̄m indistincte. scōo magis distincte ca. sequēti. Prima adhuc in duas. q: primo explicat dei iusticia in punitione peccatoꝝ ō: primū. scōo in punitiōe ō: deū ibi. Scōm multitudinē. Circa primū ō:. a Audite ver. q̄s debetis intelligere. b Quia iudici. dño cum habitatoribꝰ terre. ꝛ vult ostendere q̄ iuste peccāt in eoꝝ punitiōe ꝓpter q̄s subdiť. c Non est enī veritas. ad primū in vbis. d Et nō misericordia. erga pauperes in effectu cordis. e Et nō est scia dei. directiua i agēdis. f In terra. i. in iudea. g Maledictuz. i. detractio primi ꝛ vituperiū. h Et mēdaciū. nocēdo ei in vbis. i Homicidiū. inferēdo nocumētū corpis. l: Et furtū. in reb̄ possessis. l Et adulteriū. in p̄sona ꝓiuncta. ꝛ p ofis in heredibꝰ falsis. q̄ p adulteriū sum mittunť. m Inundauerūt. i. vltra modū abūdauerūt. sicut aq̄ inundātes ꝓprias ripas exeūt. n Et sanguis sanguinē tetiget. ex ꝓdictis enī vicijs secuta ē tanta effusio sanguinis q̄ boues mutuo sanguine fedebanť o Propter hoc luget. terra. i. desolabiť. sicut ecōtrario

dicitur ridere methaphorice qñ floribꝫ ⁊ fructibꝫ repleꝫ. p Et infirmabiꝫ ois q̄ hitat ī ea. nō solū hoies. sz etiā bestie ⁊ aues q̄ defuūt hoibꝫ ad solaciū ⁊ cibū p venan one ⁊ aucupiū. ⁊ iō punuñ hoies ī morte eoꝝ qñ pesti lentia moriūtur. q Et pisces maris ꝯgregabunt. he

bit terra ⁊ infirmabiꝫ ois q̄ hitat ī ea. In bestia agri ⁊ ī volucre celi. sz ⁊ pisces ma ris cōgregabunt. r Verūtī vnusq̄sq; nō iudicet. ⁊ nullꝰ arguat pcores huꝰ pli. q; iacerz fruſtra ideo subditur.

s Pplus enī tuus sicut hi q̄ ꝺdicūt sacꝰ doti. ⁊ in ꝺ oūdit eꝝ incorrigibilitas.

t Et corrues hodie id ē cito ⁊ mutaꝫ hic modus loquendi de tertia plona ad scōaz

v Et corruet etiam pha. s. falsus.

x Lecū q̄ te nutri uit ī vicijs adulatiōi bus ⁊ mēdacijs suis.

y Nocte feci tacere mrem tuā. i. urbm q̄ de nocte capta fuit. vi. Paral. xxi. ⁊ sic ꝓfusa z Cōticuit (ꝺticuit. pplus meꝰ eo q; nō ha buit sciam. s. diuine legis. attēdēs magis falsꝫ phis. iō subdit.

a Quia tu sciaz re pulisti. s. diuinā. phe tis revelatam.

b Repel. te ne. sacer do. funga. mihi. Sa cerdotes enī sctōs p phetas psequbant. vtz debitere. ttos. ⁊ iō merito fuerunt ptim occisi ⁊ ptim captiuati ī captiōe urbm. c Et ob lita es legi dei tui. legis studiū dimittendo ⁊ mēdacijs pseudo phaꝝ intendēdo. d Obliuiscar fili. tui. ī ne cessitate eis nō succurrēdo. e Scōm multitudinem. hoc ꝺnt declaraꝫ diuina iustitia in punitiōe pli de pec catis ꝰ deū. s. idolatria multiplicꝫ ⁊ diuidit in duas par tes. q; p̄ma circa ꝺ arguit. pls. s. tribuū. scōa mouet po pulus duaꝝ ibi. Si fornicaris. Circa primū dicitur.

e Scōs mul. eoꝝ sic peccauerūt mihi. pctā mltiplican do. f Glam eoꝝ. i. regiā dignitatē. g In ĩgnīiā ꝓmutabo. regē cū pplo captiuādo. h Peccata popu li mei comedēt. s. idoloꝝ sacerdotes. q; recipiebāt oblati ones factas p pctis. ⁊ porꝰ q; ex pli idolatria erā ꝓsēq bank questū fustētabank. i Et ad iniq̄. eoꝝ fuble. aias eoꝝ inducēdo eos ad idolatrādū. ad maiorē questū ꝓse quendū. k Et erit sic̄ pplus sic sacerdos. i. siles in pu nitōe. iō subdit. l Et vi. su. eū vias eiꝰ. s. penā debitā inferendo. m Fornicati sunt. idolatrādo. n Et ꝰ cessa. idolatriam ꝓmuādo. o Qñ dñm dereli. in nō custodiēdo. s. legē eiꝰ. cui⁹ cā subdit. p Fornicatio. s. corpal ⁊ spūalis. q Et vinū ⁊ ebrietas auferunt cor.

ista enī auertūt intellectū ⁊ volūtatē a studio legꝭ diuīe. r Pplus meꝰ in ligno suo. i. in idolo ligneo. s Ĩ terrogauit. cuētū de futuris. t Et bacu. eius annūcia uit ei. erat enī q̄dā diuinandi modus p plectionē bacu li ⁊ ꝺa ista ⁊ silia ad idolatriā ⁊ superstitionē pinēt. ideo

v Spiritꝰ (sequit. enī for. decē. cos. id ē maligꝰ spūs tētans de idolatria ⁊ de pti nentibus ad eam.

x Sup capita mō tiū ꝛc. in talibꝰ locis arduis ⁊ umbrosꝭ ido latriā exercebant.

y Et pplm. nomē ē arboris ꝺmbraz ma gnam facientis.

z Ideo for. fi. vre. i. pmittent sic decipi ⁊ iuste. ad vras punitō

z Nō vi. sup fi. (nē ve. ꝛc. ī pediedo eas a malis suis p puni tionē cui⁹ cā subdit.

a Qm̄ ipi ⁊ pres eo

b Cū (rū ⁊ marū. meretricibꝰ uersabā tur. formicādo ⁊ adul terando corpaliter.

c Et cū effeminati. id ē cultoribꝰ idoloꝝ eunuchizatis. sic vir gines deputabantur ad cultū dee vestre.

d Sacrificabāt. for nicādo spūaliter.

e Et pplus non in telligēs. i. intelligere nolēs q; ista sūt pessi

f Vapulabit (ma. id ē verberabiꝫ pla gis a deo ūmissis.

g Si fornicaris. hic mouet duaꝝ tribuuꝫ

ppls talia cauere. cū ꝺr. g Si fornicaris tu isrl. po nitur ꝺ si. p q̄. vtz p ꝺdicta. h Nō delinq̄t saltē iuda q; habebat templū dei in urbm. i Et nolite ingredi ī galgala. loc⁹ est vbi iosue circūcidit filios isrl. vt hī Jo sue. v. propter qꝺ loc⁹ venerabilioꝝ reputabaꝫ. propter qꝺ ido latre postea ibi posuerūt idola. k Et ne ascenderitz in berhauen ibi enī positus vnus erat de vitulis aureis hieroboam. l Neq̄ iuraueritis vivit dñs. applican do idolis modū iurandi p deū. m Qm̄ sicut vacca lasciuiens q̄ rūpit iugū. n Declinauit isrl a iugo di uine legi. o Nūc pascet eos dñs q̄si agnū ī latitudi ne. qsi enī agn⁹ debet occidi lauti⁹ pasciꝫ. ⁊ p hoc designa tur q; tribꝰ cito essent gladio tradende. p Partu ceps idoloꝝ ephraim. i. deditus idolatrie.

q Dimitte eū. tu iuda ne ꝓsortio eius corrumpatis.

r Separū est ꝺmnū eoꝝ. i. excōicatū. s Dilexerūt afferre ignominiam. i. idolatriaz. t Protectores eiꝰ. id est reges ⁊ sacerdotes. v Ligauit eū spūs. s. malꝰ gnus. x Ĩ alis suis. i. ĩ intellectu p obstinationez in effectu p eruptionē. y Et ꝰfundent a sacrificijs suis. i. propter sacrificia sua idolis ⁊ demonibꝰ oblata.

Capitulum .V.

Audite. hic ostit declarat diuina iusticia in punitione peccatoꝝ magis dilicte. ⁊ diuidit in duas ptes. qꝝ primo declarat culpa. secõ determinat pena. ibi. Et rndebit. Circa primũ exprimunt distincti status pli cũ dr. a Audite ℔ sacerdotes. q debebãt esse in spualibus.

b Et attendite dom⁹ isrl que tenebat deo vo seruire et legis susceptione.

c Et dom⁹ regis q̃ p potẽtiam debebat mala cohibere.

d Quia vobis iudicũ est. i. condẽnatio iusta ⁊ subdit cã.

e Qm̃ laqueꝰ facti estis speculatiõi. i. animabus q̃ deberẽt p cõtẽplationẽ in deũ eleuari.

f Et sicut rhete expãsuꝫ sup montem thabor. ibi eñ reges isrl ponebãt custodiam militũ ad capiendũ illos q̃ ibant i bierusalẽ et deuotione ad offerendum.

g Et victimas declinastis in pfunduꝫ cogentes offerre ydolis que sunt dño offe

h Et ego (renda. eruditor. i. cognitor ⁊ ostsor. oim eoꝝ.

i Ego scio ephraĩ id ẽ malicia eoꝝ ⁊ nominat hic ⁊ ĩ pluribꝫ locis ⁊ maxime in ℔ pheta regnũ decez tribuũ ephraim. eo q̃ hieroboã primus rex fuit de illa tribu. l2 Et isrl nõ est abscondit⁹ a me. repetitio est eiusdẽ sub alio noie ad maiorẽ assertionem.

l Nõ dabũt cogitationes suas vt conuertant. qꝝ sunt obstinati p deceptionẽ dyaboli. ideo sequit. m Quia spũs fornicationũ. i. dyabolus ve ydolatria tentans.

n In medio eoꝝ ẽ. tanq̃ possidens. o Et rndebit hic ostit denũciat pena. ⁊ primo multipliciter. secõ solẽniter ibi. Clangite circa primũ dr. o Et rndebit arro. isrl in fa. eoꝝ p penã debitã a deo ullatã.

p Et isrl ⁊ ephraim ruent. i. rer ⁊ pls. q Ruet ẽt iudas cũ eis. i. simili pena punietur. nõ tñ eodẽ tpe qꝝ regnũ isrl fuit captiuatũ primo tpe osee. ⁊ regnũ iuda post ea tpe sedechie. r In gregibꝫ suis. q̃ sunt de ouibꝫ ⁊ capris. s Et armẽtis suis. i. bobus ⁊ vaccis.

t Vadẽt ad querẽdũ dñm. offerẽdo sacrificia ꝺ istis animalibꝫ iminẽte hora sue captionis. v Et nõ inueniet. s. eoꝝ misericordia indigni. cui⁹ cã subdit.

x In dño pua. sunt qꝝ fi. alie. genuerũt. docentes eos ydolatrare. y Nũc deuorabit eos mẽsis. s. ultꝫ die rab. sa. in quo samaria fuit capta. z Cũ patribꝫ suis. qꝝ tũc terra. r. tribuũ que erat diuisa in. r. ptes fm numerũ tribuũ. fuit destructa. a Clangite. hic ostit sequit pene pmulgatio solẽnis. Circa qꝺ sciẽdũ q̃ terra benia

Audite ℔ sacerdotes. q̃ debebãt re eũ. Sepatũ ẽ quiuium eoꝝ. fornicatiõe fornicati sũt. dilexerũt afferre ignominiã. precꝛores eiꝰ. Ligauit eũ spũs ĩ alis suis. ⁊ confundet a sacrificijs suis.

Audite ℔ sacerdotes. ⁊ attẽdite dom⁹ isrl. ⁊ dom⁹ regis auscultate. qꝝ vob iudiciũ ẽ. Qm̃ laqueꝰ facti estis speculatioi. ⁊ sic̃ rhete expãsuꝫ sup thabor. ⁊ victimas declinastis ĩ pfundũ. Et ego eruditor oim eoꝝ. Ego scio ephraĩ. ⁊ isrl nõ ẽ abscõdit⁹ a me. Quia nũc fornicatus est ephraim. polluta⁹ ẽ isrl. Nõ dabũt cogitatiões suas vt reuertant ad deũ suũ. qꝝ spũs fornicationũ. in medio eoꝝ. ⁊ dñm nõ cognouerũt. Et rndebit arrogãtia isrl ĩ facie eiꝰ. ⁊ isrl ⁊ ephraim ruẽt ĩ iniq̃tate sua. Ruet etiã iudas cum

mi et vna pte erat cõiũcta terre decẽ tribuũ. Gabaa ⁊ rama erãt duo fortalicia in sorte beniamin. Bethauen vo erat aliud fortaliciũ i sorte ephraim. ⁊ tõ ipo destructo ab assyrijs illi q̃ erant in fortalicijs beniamĩ ceperũt clãgere buccinis. vt populus duar tribuũ se ppararet ad resistẽdũ ne terra eoꝝ destrueret sicut terra decez tribuũ eis vicina. ⁊ hoc est qꝺ dr. Clãgite buccina in gabaa ⁊c. Et subdit causa.

b Ululate ĩ bethauen. tãq̃ tã captu.

c Post tergũ tuuꝫ beniamin. i. iurta te. pter qꝺ timendum tibi est ne patiaris simile.

d Ephraĩ. i. regnuꝫ decẽ tribuũ.

e In desolatione erit. p salmanassar.

f In tribubus isrl ostẽdi fidẽ. i. fidelitatẽ pphetaꝝ meoꝝ q̃ pnunciauerũt eaꝝ destructionem.

g Facti sunt prin. iuda quasi assumentes. terminũ. captiuitatis eñ decẽ tribubꝫ p salmanassar illi ꝺ regno iuda cogitauerũt dilatare terminũ suũ ĩtra metas decẽ tribuũ. cuꝫ tñ sortes essent distincte fm ordinationẽ dei. ppter qꝺ in penã hui⁹ cupiditatis subdit.

h Sup eos effundam. quasi aquã id ẽ abundanter. i Irã meã. s. p nabuchonosor.

l2 Calumniã patiens est ephraim. licet eñ pateretur iusti ex parte sui. tamen Salmanassar iniuste ⁊ iniqua voluntate.

l Fractus iudicio. s. diuino iusto. iõ subdit.

m Quoniã cepit abire post sordẽ id est post ydolum ponit hic singula. p plurali.

n Et ego quasi tinea ephraim. i. cito destruã eum.

o Et quasi putredo domui iuda. i. tardius puniã eũ. tardius eñ corrumpit pannus p se ipm quod fit putrefiendo q̃ corrumpat a tinea que corrupit ipm aliquando etiã in nouitate sua. sic ita regnũ iuda tardius fuit captiuatũ q̃ regnũ isrl. vt superius dictũ est.

p Et vidit ephraim languorẽ suũ. i. captiuitatẽ irrepabilẽ. sicut languor est infirmitas incurabilis.

q Et iudas vinculũ suũ. i. captiuitatẽ reuersibilẽ sicut vinculum solubile.

r Et abiit ephraim ad assur. qꝝ primo cõsensit reddere tributũ regi assyrioꝝ. s Et misit vltores. i. ad regem egypti. vt p eum liberaret a dicto tributo. ad quem misit osee. iiij. Regum. xvij. t Et ipe nõ poterit sanare vos. immo ista missio fuit occasio. destructionis regni israel. vt ibidem habetur. v Nec soluere poterit

a vobis de regno iuda. r Vinculū captiuitatis vre. eruerūt eni egyptij de terra sua ad auxiliū iudeoꝝ. sz terri ti ex decursu chaldeoꝝ reduerūt in terrā suā. vt hr. hiere. pretij. s Ōm ego ōsi leena ephraim. cito deuorās eū 5 Et ōsi catul' leonis. q̄ min⁹ crudeliter agit. Domui iuda. ō subditur de vtraq; domo.

a Ego ego cap. ā. q: vtraq; captiuitas fu cta ē vtute diuīa pī b Vadēs (capaliter. reuertar ad locū me um. subtrahendo ab vtroq; ēgno subsidiū c Donec defi (meū, ciatq; capti ab aduer; d Et qra. fa. sartis. ci. me. veratiōe dāte vobis intellectum.

In ca. v. vbi ds̄ī postil. Quia filios a lienos genuerūt ꝛc̄.

Additio.

h Hoc qd̄ ds̄. q: filios alienos genuerūt. ꝑt accipi sicut sonat. s. ō generatione carnali. eo q: vxores alienige nas ducebant ex qbꝫ filios generabāt con tra dei ꝓceptum.

I Tribulatiōe. Post declarationē Cap. VI. diuīe iusticie ꝫ ꝓfir declaratio ponit fue mie. et ostendit ꝓpō. qbꝫ mia ꝓcedat. scdō qbꝫ deneget ibi Quid faciā tibi. Circa primū sciendū q: dei mia in ad uētu xpi fuit declarata. ꝓpter qd̄ merito ps istade aduē tu eā exponit a catholicis ꝛ hebreis diuersimode. Dicit eni ra. sa. q: cū ds̄ h. In tribulatiōe sua ꝛc̄. intelligit mi seria in q̄ sunt mō iudei p orbē dispsi. a q̄ petunt in suis oꝛōib⁹ publicis ꝛ priuatis p messiā liberari cui⁹ aduentuꝫ expectāt iudei. ꝛ iō qd̄ subdit p ea Viuificauit nos post duos dies. i. tertia die suscitabit nos. p primā diē intelli git dies primi templi p salomonē edificati cui successit nox destructiōis p chaldeos. p scdam diē tps scdi p zoro babel reedificati. cui successit nox destructiōis p romānos p tertiā diē tps edificatiōis tertij tēpli p messiā. de q̄ ex ponūt edificatiōne tēpli q̄ hr̄ in fine ezechielis fm erro rē suū. Hoc aūt dictū fundat sup falso. s. q: tps sit vētu rus. qd̄ iā trāsijt in ꝑteritū. sic dixi diffuse in q̄dā q̄stiōe de q̄libet. ꝛ aliq̄ repetitis sup libꝝ psalmoꝝ ꝛ sup esaiaz. p; pter qd̄ ꝫ omitto exponēdo lr̄az ꝫz catholicā intentionez

a In tribulatiōe sua. i. pctōr suoꝝ pnīa. q: veris pen tentib⁹ ꝓcedit mīa. b Mane ꝛsurget ad me. ꝛ istud fuit tps Ioh̄. bap. q̄ ꝓdicauit baptismū penitētie. ꝛ mul ti ad eius doctrinā egerūt verā pnīam vtz in q̄ttuoꝛ euā gelijs. ꝛ ds̄ tps ei⁹ mane. q: ptinet ad principiū tpis grē qd̄ ds̄ dies. ad Rom. xiij. Nox ꝑcessit dies aūt appropiquit c Venite ꝛ reuertamur. baptizati eni a tobe imitabāt alios ad pnīam in baptismi. d Quia ipe cepit. in heb. dr̄. Diripuit. i. tpib⁹ ꝑteritis puniuit nos q̄si in peccatis captos. e Sanabit nos. spualiter ꝛ tpaliter.

d Percutiet nos. Repetitio ē eiusdē finis ad maiorem assertionē. e Viuificabit nos ꝛc̄. q: post duos dies moꝛtis siue ꝛ sepulture resurrexit xps. cui⁹ resurrectio ē pn̄ cipiū resurrectiōis nr̄e ad vitam imortalē. i. ad Coꝛ. xv. Christus resurrexit a mortuis primitie dormientiū. q̄m ꝓ hoīem mors ꝛ ꝓ hoīem resurrectio mortuoꝝ. ꝛ sicut in adā oēs moriunt. ita ꝛ in xpo oēs viuificabunt. Et hec ex posito magis ꝛsonat lre q̄ ꝓcedēs. q: accipit dies pro pne. illa aūt valde improprie. f Et viuem⁹ in cōspe ctu eius vita gr̄e. ꝓ postea gle. g Scie; mus. noticia fidei.

h Sequmurq; amu; tando opa christi.

i Et ꝛgressa⁹ ds̄m facie ad faciē. ꝓfir po nit modus viuendi ꝛ conuersandi cū ds̄.

k Quasi diluculus ꝓparat⁹ ē egressus e⁹ q: ipe ē lux vera. Jo l Et veniet (han. i. ōsi ymber tpane⁹. ꝛ ī h⁹ figuratur doctrina xpi sub metaphora ym; bꝫ terrā fecūdantis licet aūt ort⁹ xpi ꝛ e⁹ ꝓdicatio ꝛ conuersatio ꝑcesserint eū mortez ꝛ resurrectionē. tamē h⁹ postscribunt. q: fre quenter in sacra scri ptura priꝰ fca scri bunt postea. vtz in no uo ꝛ ve. testamēto.

m Quid faciā tibi. hic ꝓfir ostendit qbꝫ mia dei denegat. s. hypocritis ꝛ apte malis. ꝛ ostendit h⁹ primo in duab⁹ domib⁹. s. isrl ꝛ iuda sil scdo in regno isrl p se se. ca. Circa primū ds̄. n Dise ricordia vra ōsi nubes matutina ꝛc̄. q. d. sicut nubes ma tutina aliqñ dissoluit oriēte sole sine pluuia. ꝛ ros matu tinus sine humectatiōe terre. vt ḡs est multū ꝓpriū⁹. sic mia vra est sine effectu. ꝛ ꝓfis ficta. ꝛ ista hypocrisis no tabilit vigurt in iudeis tpe xpi. vtz in decursu euāgelij.

o Propter h⁹ dolaui in ꝓphis. i. ꝓ ꝓpharū correctionem volui eos reducer ad rectitudinē. sic ligna ꝑ dolatiōnē.

p Et occidi eos in vbis oris mei. i. occidēdos ꝑdixi. ꝓ ꝓphas q̄ sunt os meū vba mea. pferendo.

q Et iudicia tua. i. punitiones tibi inferende.

r Quasi lux ingredient. i. manifeste apparebūt iusti.

s Quia misericordiam volui. i. acceptaui.

t Et nō sacrificiū ꝛ sciam dei ꝛc̄. sacrificia eni veteꝝ le gis nō erāt accepta de se. sz tm̄ ex offerētū deuotiōe. sed ista cū h⁹ de se sunt acceptabilia. in q̄tū sunt bona ō gene re. tm̄ nō sunt meritoria vite eterne nisi fiāt ex caritate.

v Ipi aūt sicut adam transgressi sunt pactū ꝛc̄. sic eni adam transgressus fuit mandatū dñi de ligno vetito co medendo. sic iudei de vtroq; regno transgressi fuerūt le gem dñi datam in monte synai. ꝛ exprimitur consequen ter quedam terram decem tribuum in hoc malo valde notabilis cum dicitur.

x Galaad ciuitas opantiū idolū. et sic transgrediebaꝫ mandatum legis ordinans ad deum.

y Supplantata sanguine. Hebrei dicunt. Insidiatrix sanguinū. Dictio enim hebraica hic posita ad supplanta tionem ꝛ insidiationem est equiuoca. videtur tamē hic magis accipi ꝑ insidiatione. q: subditur postea.

z Et quasi fauces virorum latronuꝫ. quia querunt glu tire bona aliorum.

a Participes sacerdotum

in hebreo bř. Societas sacerdotū. i. maior eo mō loquēdi q̄ ōz. ij. Reg. viij. Filij aūt dauid sacerdotes erant.

b In via interficientiū. p̄ b̄ designat q̄ maiores ō gaudent erāt ꝓsentanei ⁊ ptcipes i latrocinijs illis ⁊ homicidijs. ⁊ in b̄ erat trā sgressio legis ꝑ primū.

c Pergentes de sichē ad aliud locū vbi erāt nūdine ad q̄s portabant pecunie p̄ emendis mercimonijs. ⁊ latrones p̄dicti ponebāt se in insidijs ibi.

d In domo isrl̄ vidi horrēdū scz idolatriā ⁊ homicidium.

e Sed ⁊ iuda pone messem tibi. i. kemp⁹ tue collectiōis ⁊ trāslationis de terra tua.

f Cū cō chaldeos. uer. ca. po. mei. Hebraici aūt dicūt. Cū cōuertero ineptā letitiam ꝓpli mei. Dictio enī hebraica posita b̄ eq̄uoca ē ad captiuitatē ⁊ letitiā ineptā. ⁊ b̄ secdo mō magis cōsonat lr̄e p̄cedenti. q̄ i captiuitate babylonica puersa fuit letitia inde in tristitiā. trāslatio vo nr̄a sic exponit. Sed ⁊ iuda pone messem tibi ⁊c. q. d. licet cito debeas duci i captiuitatē. tñ ad huc erit messis tibi i

g Cum (terra tua. uer. capti. ꝓpli mei sub zorobabel de lnīa cr̄i. ⁊ in b̄ notat distinctio captiuitatis inde ⁊ isrl̄. q. ista reuersa fuit ad terrā suā. captiuitas aūt isrl̄ nō est reuersa.

Capitulum. VII.

Cum sanare vellē. Hic incipit capitl̄m in hebreo in libris correctis. in q̄ ostdit negatio⁹ divine mie regni isrl̄. ꝓpter multitudinē ⁊ cuidētiā sue iniq̄tatis. ⁊ p̄sto ponit cuidētia cum ōz in ꝑsona dñi.

a Cū sanare vellē isrl̄. eius captiuitatē reducendo.

b Revelata ē iniq̄. ephraī ⁊c. i. tāmultiplex ⁊ mānifesta. q̄ hmōi bificio ē indigna.

c Opati sūt mendacio. erga homines ⁊ deū p̄ idolatriā ⁊ fallaciā.

d Et fur ingred⁹ est ⁊c. i. pati sunt aliena rapere int⁹ ⁊ extra. ⁊ sic ptz euidentia multiplicis pcti eoz ꝑ primū. Cōsequēter ponit eadem euidētia in pctis ꝑ deū cū ōz.

e Et ne forte dicāt ⁊c. q. d. nō pōt dicere q̄ eoz pcta antiq̄ latebāt me. ⁊ nō fuz recordat⁹ q̄.

f Nūc circūeos eos adin. sue. i. ita euidentes sūt circa eos. sicē furtū q̄d circūdat collū latronis deprehensi. Dicūtur āt b̄ adinuētiones vituli aurei q̄s adinuenit hieroboam rex p̄mus⁹ in isrl̄ de ꝓsilio falsoꝝ ꝓphaꝝ ne ꝓpls regni isrl̄ reuerteret ad regnū dauid. vt hř. iij. Reg. xij. vsi subdit.

g In mali. sua letitia. ⁊c. s. ꝓphē falsi et sacerdotes excelsoꝝ. cū enī venisset ꝓpha dñi ad increpandū hieroboā vitulos īmolantē. ⁊ ad eū⁹ dictū altare fuisset scissum. ⁊ man⁹ regis arefacta. ꝓpha falsus uit p⁹ virū dei ⁊ reduxit eū p mēdacia sua. ꝓpter q̄d fuit percussus a leone in itinere. iij. Reg. xiij. Et sic ꝓpha falsus ꝓfirmauit regem in errore dicens q̄ ille nō fuerat ꝓpheta dominec a deo missus. cū in itinere fuisset a leone percuss⁹ ⁊ sic rex ⁊ principes ei⁹ ꝓsentientes fuerūt letificati.

h Dēs adulterātes. i. idolatrātes. i Quasi clybanꝰ. succensus a coquēte. i. ad b̄ incitata a rege. ⁊ sm enī eōdem modū loquēdi ille q̄ incitat alios ad malū dr succēdere furnum.

k Quievit ciuitas paululū ⁊c. q. a principio rot⁹ ꝑis nō fuit infectus ulla idolatria. ꝙ paulatim ad b̄ tract⁹ rot⁹ ꝓpls. ⁊ tūc fuerit posite custodie ne aliq̄ trent i trim i diebꝰ solennibꝰ.

l Dies regis nr̄i. sic dixit hieroboā q̄ solennitas dñi erat in bethel vbi erat vnus vitul⁹. iij. Reg. xij.

m Ceperūt principes furere. i. cum eo n Vi (idolatrare. no. fecerat eni principibꝰ magna cōmunia. vt sic eos attraheret ad intētionē suā. ido

o Extē. ma. (siue dixit su. cū illuso. in b̄ enī illudebant deo.

p Quia applt. quasi clyba. eoz iuxta. i. et feruēti volūtate secuti sunt eū idolatria.

q Cū insidiaret eis vt auerteret eos a dō

r Tota nocte (siue dor. i. in pace q̄uit q̄si vidit assentiētes sibi. q. vltra nō tumult occidi ab eis p reuersionē eoz ad regnū dauid. ꝓf q̄d audaci⁹ ad idolatriā eos inuitauit. ido subdit. Dane ipe succensus.

s Omnes calefacti sunt. i. ardentes in idolatria.

t Et devorauerūt iudices suos. in terficiēdo senes vitulos illos reprobātes.

v Dēs re. eo. ceci. i illā idolatriā. vñ de q̄libet eorūdē dr. iij. Reg. xiij. A pcīs hieroboam q̄ peccare fecit isrl̄ non recessit ⁊c.

x Ephraim. Hic pōnit idolatrie multiplicitas. cū dicit. Ephraim in ꝓphis ipe ꝓmiscebat. q. regnū isrl̄ nō solum fuit infectū idolatria hieroboā. sed etiā idolatrijs gentiliū exitiū circa regnū ⁊ nō solū ad horā ꝙ etiā ꝓtinue. ido

y Ephraim fa. ē subcine. i. idolatrijs gētū (subditur. infectus. sic̄ panis subcinericius ꝑhit sordes a cinere.

z Qui non reuertatur. p penitentiam.

a Come. alie. ro. eius. q. ꝓpter pctā ista frequenter fuit ab hostibꝰ depdatus.

b Et ipe nesciunt q. b̄ esset p ꝓpter hāc idolatriam. ⁊ sic ptz eius excecatio. nō solū inuenū sed etiam senū. ido subdit.

c Sed ⁊ cani effu. sunt in eo. i. dediti ist⁹ pcō. ido subdit pena.

d Et hu. sup. isrl̄. q̄d impletu fuit tpe osee q̄ cū ꝓpl⁹ isrl̄ ductꝰ ē captiuus in assirios. iij. Reg. xvij.

e Nec reuersi sunt. per pniam debitam.

f Et factus est ephraim quasi colūba seducta. i. rhetibꝰ aucupis capta.

g Non habens cor. i. fiduciam in dño.

h Egyptum invocabant. confugientes ad humanum

auruliū ⁊ dimittētes diuinū. ⁊ ß tpe Osee. iiij. Reg. xvij.
h Ad assirios abierūt tpe manahen. iiij. Reg. xv.
i Et cū pfecti fuerint. ondētes de aurulio hūano ⁊ diffidētes de dīno. l Expā. sup eos rhete meū. dādo eos ī mānb⁹ aduersarioꝝ. ⁊ cā subdit. l Qm̄ recessa me. p multiplicē idolatriā.
m Ego re(ꝛrvsū ē demi eos. de seruitu
n Et ipi (te egypti. locuti sunt ꝺ me mēdacia. dicētes ꝺ vitulis aureis. Ecce dij tui isrl q̄ eduxerūt te ꝺ terra egypti. iij. Re
n Et nō cla (gū. xij. mauerūt ad me ī coꝛ de suo. me deuote de
o Oz vlu (pcando. labāt. ī cultu idoloꝝ.
p Jn cubi. iij. ī. q Sup (delubris. triticū ⁊ vinū rumiabant. q: post idola ꝛ tras gulā exercebāt.
r Et ego eruditi ⁊ ꝛfortaui brachia eoꝝ mittendo eis ꝛphas ad eruditionē eoꝝ et ꝛfortationē in bono.

cabāt b ad assirios abierūt. c Et cū pfecti fuerint d expandā sup eos rhete meū. ⁊ q̄si volucrē celi detrahā eos cedā eos ꝓz auditiōz ceꝛ eoꝝ. e Ue eis i qm̄ recesserīt a me. Vastabūt. q: puaricati sūt ī me. f Ego redemi eos ⁊ ipi locuti sunt ꝺ me mendacia g Et nō clamauerūt ad me in coꝛde suo. h ꝓz vlulabāt i ī cubilibꝫ suis. k Sup triticū ⁊ vinū ruminabāt. ⁊ recesserūt a me. l Et ego eruditi eos ⁊ ꝛfortaui brachia eoꝝ. m ⁊ in me cogitauerūt malicias.

s Et in me cogi. mali. ꝛphas meas occidēdo. t Reuersi sunt vt eēnt absq; iugo. primo enī subtraxerūt se a iugo roboā filij salomonis. iij. Reg. xij. ⁊ postea a iugo diuino legē seruiēdo idol. v Facti sunt q̄si arc' dolosus q̄ reflectit sagittā ꝺ tenentē eū. sic ꝓphs isrl blasphemias retoꝛq̄bat in deū sustētatoꝛē suū. x Cadēt i gla. sassitioꝝ. y A furoꝛe lingue sue. i. ꝓpt blasphemias ꝺ deū z Jsta subsannatio eoꝝ. i. derisio dei. ꝺ In terra egypti. i. didicerūt eā cū essent inter egyptios.

Jnca. vij. vbi ꝺr in postil. Cū sanare vellē. Additio
Quod ꝺr hic. Cū sanare vellē isrl ⁊c. vsq; ibi. Coram facie mea facta sunt. Aliter exponēdū videtur. Ad q̄ sciendū q̄ in ullo ꝓphā. ⁊ tribuū erāt aliq̄ pcā occulta ⁊ aliq̄ manifesta de q̄bꝫ loq̄t ꝓphā in pꝛsona dei ad modū medici q̄ intēdēs curare aliquē uloꝝbū patentē inuenit in infirmo alīū moꝛbū occultū ex q̄ curatio reddit difficiliꝰ. ⁊ ß est q̄ dicit. Cū sanare vellē isrl. s. a moꝛbo seu pcō publico. Reuelata ē iniq̄tas efraim ⁊ malicia samarie. s. ille q̄ erāt occulte. q̄ declarat cū sequit. Quia opati sunt mēdaciū. in mēdacio enī pncipio duo cōiter occurrūt vicia. Primū ē patēs. s. falsa voꝛ significatio. Aliud est latēs. s. intētio fallēdi q̄ in coꝛde cōsulit soli deo nota. q̄ fm ꝓphaꝝ scrutat coꝛda ⁊ reues. Declarat enī ꝓpositū in eo q̄ sequit. Et fur ingressus ē spolias latrūcul' foꝛis. Cōtingit enī q̄nq; ꝙ aliq̄s aliena cupiēs ⁊ nō audēs ß publice facere furat. ⁊ sic ē viciū latēs ⁊ cū ꝺ oportunitatē ī publico hec rapit. ⁊ sic ē patēs vitiū. ⁊ de ß dicit. Et fur ingressus ē. s. latēs. Et ē spolians latrūculus foris. sic patēs. Cōsequēter q: inter eos erāt aliq̄ murmurātes de diuina iustitia dicēbāt ꝙ mala que deꝰ eis inferebat nō puniebāt ex culpa ꝓpria sꝫ ex demeritis antiq̄oꝝ pentū. put etiā hodie hebrei erronei asserūt dicētes. q: sunt in hac captiuitate ꝓpter pctā vltuli in deserto fabricati. q̄ fm est. put alibi ē ostensum. iō subdit Ne forte dicāt ī coꝛdibꝫ suis oēm maliciā eoꝝ me recoꝛdatū. ꝫ ostendit q: punitio eis illata seu ꝓminata coꝛrīdebat peccatꝫ eoꝝ p:incipaliter ꝓmissis. vñ subdit. Nūccid

cūdederunt eos adnuentiones sue. coram facie mea facte. sunt. q. d. nō ꝓ pceritis antiquoꝝ vicijs puniunt sed ꝓ eis q̄ ipsos sunt principaliter ꝓpetrata. Replica.
Jl ca. viij. vbi ꝺr. Cū sanare vellē. id q̄ burg. vult addere sup postil. vī simpliciter fm q: deo medico sit aliq̄s moꝛbonotus ⁊ aliq̄s occultus q: oīa nuda ⁊ apta sē occults dei. ⁊ si dicere velit burg. q: aliquis sit occult' hoc ibi non dee tūc expositio si ē ad ꝓpositū lre q̄ ē verbū dñi dicēt. Cū sanare vellem ⁊c.

Cap. VIII.

Jl gutture. Post declarationē diuine iustitie ⁊ misericordie. hic ꝛsit ponit ꝓmulgatio vtriusq; ⁊ prio iustitie. scdo misie. ca. xij. Prīa ī duas. q: prio ponit deꝰ iustitie ꝓmulgatio. scdo ꝓphe increpatio. ca. se. Prima in tres. q: primo ꝓclamat deꝰ iustitia. ꝺ iudā. scdo ꝺ isrl. ibi. De inuocabūt. tertio iterꝰ ꝺ iudaz. ibi. Et iudas. Circa primū ꝺr ꝓbe a domino.

a Jn gutt. tuo sit tuba. i. clama alte ad modū sonitus tube. ⁊ q̄d debeat clamare subdit. b Quasi aq̄la. id ē nabuch. rapax ad modū aq̄le. ꝓpter q̄d aq̄la vocat Exec. xvij. Aq̄la vna grādis ⁊c. c Sup domū dñi. i. cito veniet ad destruendū domū dñi in itm. q̄ fuit impletum tpe sedechie. iiij. Reg. xlvi. et subdit cā. d Pro eo q̄ transgressi sunt fedus meū. iuramento nominis mei firmatum. Sedechias enī de ꝓsilio seniꝰ ⁊ sacerdotū rupit iuramentū q̄d fecerat nabu. deseruiēdo sibi fideliter sub tributo. ij. Parał. vl. e Et legē meā puaricati sunt faciēdo multipliciter ꝺ legē dñi datā. in monte synai. potest etiam ista pars exponi de destructione templi p exercitum romanoꝝ eo q̄ aq̄la est signū romani impij. d Pro eo q̄ trāsgressi sunt fedus meū. occidēdo xpm qui missus erat ad federandū inter deum ⁊ populum. e Et legem meam puaricati sunt. irritantes ꝓmandata domini ꝓpter suas traditiones fm q: imꝓperat eis christus. Matth. xv. f De inuocabunt Hic consequenter ꝓmulgatur diuina iustitia contra isrl. cum dicit. De inuocabunt. artati ab assirijs. g Cognouimus te isrl id est nos qui sumus populus tuus isrl. ⁊ sub intelligendum est q: hec vocatio erit frustra. et subditur causa. h Proiecit isrl bonū. i. cultū dei ꝓ cultu vitulorum. i Jnimicus persequetur eum vsq; ad captionem et captiuationem.
k Jpsi regnauerunt scz reges isrl.
l Et nō ex me. quia ex diuina ordinatione regnum decem tribuum erat datum dauid et filijs eius in sempiternum. sed contra hoc videtur quod dicitur. iij. Regum. xj. Jpi hieroboam ⁊c. Dicit dominus deus isrl. Ecce ego scindam regnum de manu salomonis et dabo tibi decem tribus. Dicendum q: hoc fuit indirecte et quasi per accidens scilicet ad puniendū malum salomonis ad q̄d declinauit in senectute. ⁊ sic ꝓmisit roboā respondere dura populo. ex qua risione decem tribus fuerunt

ab eo diuise. ꝛ sic istud ꝓtingit ex ꝓmissione diuina ꝛ nō
ꝓprie ex ordinatōe dīna q̄ respicit aliq̄d fm se ꝛ absolute
tō subdit. m Principes exciterūt ꝛ nō ꝯgnouī. i. non
approbaui. s. malicīā ꝓpli se a regno dauid ꝛ segregantes.
ꝛ ꝙ ꝫ regē sibi statuēntes ꝓpria volūtate ꝛ nō de mādato
n Aurū suū ꝛ (dñi.
argētū suū fecerūt sibi idola. s. vitulos au
o Ut interi (rece.
rent. hec ei idolatria
fuit interit⁹ sui cā.
p Proiect⁹ ē vitul⁹
tuus. s. vituli. q; duo
fuerūt accipiēdo sin
gulare ꝓ plurali.
q Usq̄q̄ nō pote
rūt emūdari. sz filij
isr̄l ab ꝫ delicto. q. d.
nunq̄ vsq; ad eorū
captiuationē.
r Quia ex isr̄l ꝛ ipe
est. i. ipe vitulus ē de
auro ꝛ argento regni
s Artifex fec̄ (isr̄l.
illū. ex q̄ ptz q̄ nō est
de⁹ q̄ nō ē fact⁹ sz fa
ctor omnium.

me[m] principes exciterūt ꝛ nō
ꝯgnouī[n] Aurū suū ꝛ argen
tū suū fecerūt sibi idola[o] vt i
terirēt[p] Proiect⁹ ē vitul⁹ tu
us samaria. Irat⁹ est furor
me[q] in eis [r]Usq̄q̄ nō pote
rūt emūdari. [s]Quia ex isr̄l
ꝛ ipe ē. [t]Artifex fecit illū et
nō ē de⁹. [u]Quōm i araneaꝝ te
las erit vitul⁹ samarie. [x]qa
vētū semīabūt[y] ꝛ turbinem
metēt[z] Culm⁹ stās. nō est in
eo germē. nō faciet farinaz.
Sō etsi fecerit alieni come
dēt eā deuorat⁹ ē isr̄l. [a]Nūc
fact⁹ ē i natiōibꝫ[b] ꝗsi vas i
mūdū. [c]qz ipi ascēderūt ad
assur. [d]Onager solitari⁹ sibi
ephraiz. [e]Munera dederūt
amatoribꝫ sz ꝛ cū mercede
ꝯduxerūt natiōes. [f]Nūc cō
gregabo eos ꝛ ꝙescēt paulis
per ab onere reg⁹ ꝛ pncipū[g]
Quia mltiplicauit ephraī

t Quōm in araneaꝝ telas erit ꝓiect⁹ i lo
co vili. in heb. hr̄. q̄si
hastile erit. i. dissipa
tus in frusta sicut li
gna q̄ ponunt in ig
nem. Ex quo vē q̄ isti
vituli erant tm̄ aurei
exteri⁹ ꝛ ligner inte
ri⁹. ꝛ sic subtracto au
ro ꝓ assirios ignis fa
ctus fuit de ligno. v Quia ventū semīabūt. i. ope
ra inania. x Et turbinē metēt. i. i captiuitatē ibunt.
y Culmus stans nō ē in eo cē. i. si ꝓtingat eis aliq̄ ap
parētia ꝓsperitat⁹ nō tñ veniet ad effectū. ꝛ si veniat a bad
uersarijs rapiet. z Nūc fact⁹ ē in natiōibꝫ. i. cito du
cēt assirios captiu⁹. loquit enī de futuro ꝓ modū ꝓteri
ti ꝓpter certitudinē ꝓphetie. a Quasi vas i mūdū. i.
ibi viliter tractabit. b Quia ipi ascēderūt ad assur. i.
ibi in captiuitatē cito ducent. ꝛ subdit cā. c Onager
solitari⁹ sibi ephraim. onagri discurrētes ꝓ desa
bunt
ventū ad sui refrigerū fm q̄ dr̄. Iere. xlij. Onagri ste
terūt in rupibꝫ. traxerūt ventū q̄si dracones. Sic isti dis
currebāt ad diuersa loca gentiliū ad attrahēdū sibi ido
latrias eoꝝ. ꝛ in ꝫ delectabant. ō subdit. d Munera
dederūt amatoribꝫ. i. id⁹ eoꝝ sacerdotibꝫ. ꝛ ad idē ptinet
qđ subdit. Sed ꝛ cū mercede ꝛc. ꝛ subdit pena.
e Nūc ꝯgregabo eos. i. modico tpe tenebo eos in terra
sua ꝯgregatos. f Et quiescēt paulisp ab onere regis
sz assiriorꝝ. in cuⁱ⁹ regno opprimēbant dura seruitute. q. d.
cito sunt de terra sua dispgēdi ꝛ in seruitutē deducēdi. et
subdit causa. g Quia mltiplicauit ephraim altaria.
sz idoloꝝ. h Scribā eis mltipli. le. me. ꝓ ꝙbas eis
remēmorādo. i Que velut aliene ꝯputate sūt ab eis
eas trāsgredīēdo. fm aliquos isti legūt interrogatiue.
Scribā eis mltiplices leges addēdo ꝓcepta ꝓcept⁹. q. d
non. eo q̄ ꝫ essēt frustra. si subdit. Que velut aliene ꝛc.
k Hostias offerēt ꝛc. Circa ꝫ sciendū q̄. r. tribꝫ sz cole
rēt idola tñ cū ꝫ colebāt dñm ꝓpter qđ dixit eis helias

altaria ad peccādū facte sūt
ei are i delictū. [b]Scribaz ei
multiplices leges meas q̄
velut alienę ꝯputate sūt. [k]Ho
stias offerēt i molabūt car
nes ꝛ cōedēt. ꝛ dñs ñ suscī
piet eas. [l]Nūc recordabit ii
q̄tat⁹ eoꝝ ꝛ vltabit pctā eo
rū[m] Ipi i egyptū ꝓuertēt. ꝛ
oblit⁹ ē isr̄l factoꝝ sui. ꝛ edi
ficauit delubra[o] ꝛ iudas mlti
plicauit vrbes munitas. [p]
Et mittā ignē i ciuitates eⁱ⁹
ꝛ deuorabit edes illi⁹.

IX.

[a]Oli letare isr̄l. [b]noli
exultare sicꝫ ppli[c] q̄
fornicatus es a deo
tuo. [d]Dilexisti mercedē sup
oēs areas trici. [e]Area ꝛ tor
cular nō pascet eos. ꝛ vinū
metiet eis. [f]Nō habitabūt
in terra dñi. [g]Reuersus est
ephraim in egyptum. [h]et in
assyrijs [i]pollutum comedit

iūs. Reg. xvij. Usq̄quo claudicatis in duas ptes. nisi co
lendo baal. nūc colendo dñm. sz talis cultus non est deo
acceptus. ō subdit. Et dñs nō suscipiet eas. ō subditur
punitiōis acceleratio. l Nūc recordabit iniqtat⁹ eoꝝ
penā debitā inferendo. m Ipi in egyptū ꝓuertētur.
id est in seruitutē du
ram ꝛ vilē sicut fue
runt in egypto.
n Et oblitus est. re
petitio est cāe puniti
onis dicte.
o Et iudas. Idcirco
territur. ꝙba ad de
clarandū diuinā iu
stitiā ꝑ imāa dicens.
Et iudas multiplica
uit vrbes munitas.
decem enī tribꝫ i ca
ptiuitatē ductis due
tribꝫ q̄ remanerant
fortificauerūt terram
suā fortaliciis. vt hr̄
uij. Reg. ꝛ q̄ rpe se
decim numis ꝓfide
bant de illis. ꝛ paruꝫ
de deo. ō puniti sūt
iusto dei iudicio. ꝓ
pter qđ subditur.
p Et mittā ignem
ꝛc. qđ fuit adimple
tum p exercitū chal
deorum.

Cap. IX.

[a]Oli letari.
[b]Postēꝫ po
sita est diui
ne iusticiē
ꝓpīm declaratio. hic

ꝫ sit ponit⁹ eiusdem increpatio ratiōꝫ quicti multiplici ō
licto. ꝛ diuiditur in duas ptes. q̄ primo increpat popu
lus vt viliter pctoratus. secō vt multipliciter ingratus
ca. se. Prima diuidit in quinq; ptes fm quinq; mutatio
nes de bono in malū. Prima est de abundantia in pen
riam. secā de mūdicia in īmūdiciam ibi. Reuersus ē. ter
tia de scientia in stulticiam ibi. Scitote. quarta de bonī
tate in maliciam ibi. Quasi vuas. quinta de fecundita
te in plis careuriam. ibi. Ephraim. Circa primū dicit.
a Noli letari in animo.
b Noli exultare. exteri⁹ in signo. dicit enī exultatio ꝙsi
extra saltatio. c Sicut ꝓpli. q. d. magis habes mate
riam tristicie q̄ gētiles q̄ nō sunt trāsgressores legis mee
facte sicut ꝛ tu. q̄ nō fuit eis data. d Quia fornicat⁹
es a deo tuo. idolatrādo ꝛ legē eius transgrediendo.
e Dilexisti mercedē. sup oēs areas ꝛc. ꝓ cultu enī idoloꝝ
ꝓsequi sperabant abūdantiā tpalū bonoꝝ. sed accidit eis
ꝓtrariū q̄ hec abundantia quā ꝓsecuti fuerant deum co
lendo mutata est in penuriam. ideo subditur.
f Area ꝛ tor. nō pas. eos. ꝛ vi. me. eis. q̄ nō crescet q̄
tū sperabant. ꝛ cum ꝫ efficientur de terra sua captiui. ō sub
ditur. Non habitabunt in terra domini.
g Reuersus. Hic increpatur de mutatione secūda. s. de
mundicia in immūdiciam cum dicit. Reuersus ē ephra
im in egyptum. i. de mūdicia vite quā ler tradidit. in im
mūdiciam ꝓuersationis egyptiace h Et in assirijs. s. i
duetus. i Pollutum comedit. id est comedet cito ci
baria in lege ꝓhibita.

l Non libabūt dño vinū.q.d.,pter sui īmūdiciā ineptū est ad dei sacrificiū. m Sacrificia eoꝝ q̄si panis luḡtiū.i.polluta.in domo enī in q̄ erat mortuꝰ oīa ciba ita reddebant pollutā.t illi q̄ comedebāt ea.ió seq̄t. Oēs q̄ cōedēt ꝛc. n Quia pa.eoꝝ aīe ꝛc.q.d.ille panis potest reficere hoīem sz ineptꝰ ē ad,facien dū inde deo oblationez. o Quid(ió subdit, facietis in die solēi.i q̄ debet apparere coꝛā dño cū oblatiōib⁹ t fi vacui.t nō habeāt ali q̄d aptū ad offerendū t sm hūc sensū ꝓtinuatur ītē p̄cedēti. Rasa.alr exponit di.q.d alloq̄t duas tribus a nabu.occidēdas di. o Quid fa.i die solēnē.q̄ dño de cadaueribꝫ vrīs facietis solē ne ꝓuiū bestijs t auibꝫ.q.d.nō habebitis refugiū.t sic ꝓuingit p ꝛc(cū ībā sequenti, ce ei.p̄ecā sr ꝛc.pauci q̄ effugerūt i destructiōe istm uenerunt in egyptū ꝓ ꝓsilū hiere, sz Johannan filius charee.t alij cum eo, hiere.ꝓph.ió subdit.

1 Nō libabūt dño vinū t nō placebūt ei. m Sacrificia eorū q̄si panis luḡtiū. Oēs q̄ comedēt eū ꝓtamīabūt. n qr panes eoꝝ aīe ipoꝝ nō intrabit i domū dñi. o Quid facietis i die solēni i die festiuitatis dñi. p Ecce ei.pfecti sūt a vastitate. Egypt⁹ cōgregabit eos. q mēphis sepelīet eos. r Desiderabile argētū, eorū vrtica hereditabit, lappa. s i tabnacul eoꝝ. t Ueneṙt dies visitatiōis. u veneṙt dies retributiōis. v Scitote istl stultū. x ꝓphām īsanū. y virus spiritalē. z Propt mltitudinē iniq̄tat tuaꝝ t mltitudo amētie. a Speculatoꝝ ephraim

im⁹ cū deo meo. c ꝓphā. laq̄us ruine fact⁹ ē sup oēs vias ei⁹. e Insānia i domo dei ei⁹. f Profūde peccauerūt sic i diebꝫ gabaa. g recordabit ii q̄tat eoꝝ t visitabit pcta eorū. h Quasi vuas i deserto. i in uenit istl. k q̄si p̄ma poma ficꝰ nee. l i cacumīe ei⁹ vidi p̄res eoꝝ. m Ipi aūt intrauerūt ad beelphegoꝝ. n abalienati sūt a deo. o In ꝓfusiōe. p Et facti sunt abominabiles sicut ea q̄ dilexerūt. q Ephraīm. r Uolauit. s Gloria eoꝝ a ptu t ab vtero t a ꝓceptu. t Quod etsi enutrierint filios suos absq̄ liberis eos faciā in hoīb⁹ sz t ve eis. cū recessero ab eis

l Jn cacumīe eius vidi p̄res eoꝝ sunt ei in cacumine arboris fructus citius maturant t melius eo q̄ a sole attrīgitur liberi⁹ sic dicti p̄res fuerūt meliores posteriorib⁹, de q̄b⁹ subditur m Ipi aūt intrauerūt ad beelphegoꝝ. i. ad idolatriā filioꝝ amon t moab. n Abalienati(exx. sunt a deo.

do punit peccata dissimulata. h Quasi vuas. Sic in crepat q̄rta mutatio de virute in malicīā. cū dr in ꝑsona dñi. Quasi vuas in deserto. q̄ sunt ibi valde p̄cose. qr rare

l Jnuem istl, in primis p̄tib⁹ abraam ysaac t iacob.

k Quasi prima poma ficulnee. q̄ sunt alīs meliora.

o Jn ꝓfusiōe. s. sua vt ibidem habetur.

p Egyptus ꝓgre.eos. ista tā fuga nō valuit eis. qr cito post nabu. intrauit egyptum t eos occidit. ió subditur.

q Mēphis sepe.eos. ciuitas ē egypti q̄ nūc dr damiata. r Deside. argē. eoꝝ vrti. hereditabit m sm enī destructiōnē ꝓpe fuit sine habitatoribꝫ vbi fugiētes absc̄oderant sua p̄ciosa. t sic ibi ceneṙt vrtice t spine. s Ueneṙt dies vlti. i. punitiōis. t Uene. dies retribu. s. p peccatis. t in h̄ notat iustitia hui⁹ punitiōis. v Scitote. Hic incr. pat tertia peioratio. s. de sapia i stulticiā. de erat enī dñs illi ꝓlo legē de q̄ dr Deut. xiij. Hec sapiētia vra t intellect⁹ coꝛā ꝓphis. sz ꝓpter trāsgressionē ei⁹ fuerūt excecati. qr frequētatio pctoꝝ excecat mētis oculū. ió subdit. Scito te istl. t dicit aliq̄ correctores q̄ sr due dictiōes, scito te. t sic istl ē vocatiuꝰ casus. sz in hebreo ē vna dictio. t tūc istl est actī casus. t sic ē sensus.

v Scitote ꝛc.q.d. ptz oīb⁹ q̄ ꝓphs istl factus ē stultus. x Prophetā insanū. qr ꝓphe istl erāt arrepticij a demonib⁹. ió cū subdit. y Utrū spiritalē. intelligit malīg spū arreptū t subdit cā hui⁹. z Propter mul. iniq̄tatue t mul. amē. supple facta est a demone deo iuste sibi p mittēte. Cōsequēter subdit de bonis ꝓphis. a Speculator ephraim. i. annūcias vitatē ephraim. b Cū deo meo. i. loquēs de spū dīno. c Prophā. s. t sm ꝑsonatē, sz qr tales ꝓphas q̄rebāt interficere sicut. j. ptebit de amos. ió sequit. d Laq̄us ruine fact⁹ ē sup omnes vias ei⁹. qr in dict t fact talis ꝓphe q̄rebāt occasionem mortis sue. t qr regnū istl nō solū ꝑ faciēbat. sed etiā regnū iuda in q̄ erat templū. ió subdit. e Insania i domo dei ei⁹. qr zacharīā interfecerūt in domo dñi. ij. Paral. xxiij. t qr ista erāt ꝓpr̄dicta. ió subdit. f Profūde pec. sicut in die gabaa. i q̄ vtor leuite mortua fuit i creduli libidie. Judi. xix. g Recorda. unq̄. eoꝝ nō q̄ oblīuio cadat i deo. sz qr ad modū recordātis sc̄ḣ quan

q Ephraim quasi auis. auolans de nido suo.

r Auolauit. ductus extra terram suam in captiuitatem t loquitur ꝓpheta de futuro p modum preteriti. sicut frequenter dicit. t ideo sic intelligendum est in alīs ꝛbi non exprimitur.

s Gloria eorum a partu. in hoc enim gloriabantur q̄ vxores eorum faciliter concipiebant et sine periculo pariebant. ex quibus sequebatur habundantia prolis. De mutatione huius glorie subditur.

t Quod etsi enutrierint filios suos absq̄ liberis eos faciam. interficiendo eos p assirios.

v Sed et ve eis. Hec est pars incidentalis in qua ꝓpheta in ꝑsona dei loquens denunciat futuram destructionem populi iudaici per romanos. habita occasione ex eius destructione per assirios de qua ante immediate fuerat locutus. Circa quod sciendum q̄ iste ē vn⁹ de passibus scripture veteris testamenti corruptis a iudeis sm q̄ dicit f ater Raymundus in hebraica lingua valde peritus. Ad cuius intellectū sciendum. q̄ sic in hebreo habetur. Quia etiā ve eis beturi decli. Hebrei vero habent duplices literas sz Samech t sin inſono t charactere differētes. Si vero beturi p līaz samech scribitur significat in recessu meo. Quādo vero scribitur p sin significat incarnatiōem meam. hic autem scribitur p sin. et ideo hec est vera littera. Quia etiam ve eis in carnatio mea de eis. Assumpsit enim deus carnem de iudeis. t ex hoc secutum est ve eis. quia p maiorꝫ parte fuerūt incredul t ꝓsecutores xp̄i. t in vindictā mortis

eius p romanos trucidati. ⁊ captiuati fuerūt qđ etiā de signat p hō qđ in principio dr. Qua etiā ve eis. etiā ī la tino additamētū fcat. ⁊ ī hebreo loco eī ponitur hec dictio gam. p quā fcaf additamētū ꝓsilis ⁊ diminutio populi iudaici p romanos fuit tāta īmo maior q̄ illa. q̄ fuit facta p assīros et chaldeos. a principio enī obsidionis p romanos vsq; ad finē mortui fuerūt fame pestilētia ⁊ gladio decies cētū milia. Hāc aūt vtatē fidei nr̄e ꝓsonā mtī Ra. sal. repellere dicēs. q̄ lr̄a sin qsi pūctaf desup in sinistra pte hz sonū ⁊ vtutem. lr̄e samech. ⁊ sic besuri significat h̄ recessum. ⁊ nō incarnationez. q̄ sic punctaf lr̄a sin ī h̄ loco. Hz istud vr̄ fugavitatē. prio q̄ hec lr̄a in toto vet. te. nō inuenīf alibi sic punctata vt dicit p̄dict⁹ frater Ray. ⁊ ego silr nō recolo me vidisse alibi sic pūctatā. ꝓpter qđ vr̄ hec additio facta ad deprauandū sniam. scōn q̄ pūcta nō sunt de substātia lr̄e. nec a principio scripture fuerūt. vñ ⁊ rotuli q̄ in synagogis eor legūtur sunt sine pūctis. sz p magnū tps postea inēta sunt hmōi pūcta ad facili⁹ legēdū Cū igit subtracto pūcto p̄dicto ipi ꝓcedūt q̄ besuri p sin scriptū incarnationē meā fcat. ꝓuincunf ꝓcedere q̄ h̄ besuri incarnationē fcat. Et qm̄ trāslatio nr̄a dictū Ra. sa. sequit q̄ sic hz. Sed ve eis cū recessero ab eis ps q̄ fuit facta post corruptionē dictā. pōt tfi trahi nr̄a trāslatio ad p̄dcm ītellectū. Hz ve eis ꝛc. q̄. ꝓpt negociationē i carnationis dei. de⁹ recessit ab eis dimittēs eos in cecitate eorū vsq; dū intrauerit plenitudo gentiū. fm q̄ ꝺducit ap⁹ plus satis diffuse in ep̄la ad romanos. a Ephraim. hic scriptura reuertit ad p̄dictā carētiā. plis in regno. r. tribuū tpe ve. te. cū dr. a Ephraim vt vidi tyr⁹ erat. id ē silis tyro ī filios mltitudīe. ió subdit. b Fūdata in pulcritudīe. pulcritudo enī ciuitatis principalr ī mltitudine plebis ꝛ sistit. ⁊ ꝓfir ostendit mutationē ī oppositū c Et ephra. edu. ad interfe. filios suos. i. ad regē assirioꝝ q̄ eos debellauit ⁊ captiuauit. d Da eis dñe. i. da bis. e Vulnā sine liberis. i. erores steriles. f Et vbera arētia. ita q̄ iā nati nō potuerūt nutriri. ⁊ subdit cā huī⁹ pene. g Oēs neqcie eor in galgal. ibi enī circūcidit iosue filios isrl. ⁊ tūc ibi prio q̄euit archa aliq̄ tē por e. ꝓpter qđ ꝓbe falsi dicebāt q̄ erat loc⁹ sanctior tem plo qđ erat in ihrlm. ⁊ docebāt pplm ibi colere idola et q̄ reddebant deo exosi ⁊ a deo reprobati. ió seq̄f. Mō addā vt diligā eos. h Oēs prīn. eor recedab eo. p idolatriam ⁊ a terra sua p captiuitatē. i Radix eor exiccata est i. vtus plificandi. l2 Oē etsi genuerint. nō tfi vi uent. l Abiiciet eos de. me. de terra sua vbū ē ꝓphete captiuitatē denūciāt. m Quia nō audierūt eum. reuocantē eos p ꝓphas ad bonū. n Et erūt vagi ī nationibus. i. captiuati in lōgin quis regiōib⁹. In ca. ix. vbi dicīf in postil. q̄ panis eor aīe ipor ꝛc. Additio h Oc qđ dr. q̄ panis eor aīe eor nō intrabit in domū dñi. Exponīf ab hebreis sic. q̄ panis eor quē offerent se offerre intendunt p animabꝰ ipor nō intrabit in domū dñi. s. acceptabilē. In eo. c. vbi dr ī postil. Circa qđ sciēdū q̄ iste ē vn⁹ ō passibꝰ scripture. ⁊ oppositio rasymūdi ē ra. Ad cui⁹ ma Additio. iorē declarationē sciendū q̄ lra penultima alphabeti hebraici dr sin q̄ sipīr scripta sōat sicut lra nra. xriſ. s. s. Si aūt punctef desup in sinistra pte hz sonum lre tertie nr̄i alphabeti scz c. ⁊ in h dictum Ra. sa. hic in postilla allegatū ꝓtinet aliq̄d veritatis. Sed attendēdū q̄ hec dictio bacar in hebreo fcat carnem. ꝓprie ⁊ cōuer. q̄ qđē dicto bacar vbi cunq; scribitur in hebreo scribīf cū littera s. p̄dicta pūctura in sinistra pte desup posita. ⁊ ex hac dictiōe derivaf hec dictio becuri scripta cū eadez sin sic pūctata. ꝛste significat idē qđ incarnatio mea in lingua nostra. vnde cauillatio ra. sa. nō valet vt patet ex dictis p̄sertim habentꝰ noticiam in grammatica hebraici sermonis.

Capitulum. x.

Vitis frondosa. Post increpationē populi de sua peioratōne. hic ꝓfir increpaf de ingratitudine. et diuidīf in q̄tuor ptes. fm q̄tuor ingratitudines quarū prima ponīf in capitulo p̄senti. alie tres in tribꝰ sequentibꝰ. Prima in duas. quia primo increpaf ingratitudinis culpa. scōo subditur pena ibi. Diuisum ē. Circa primū considerandū q̄ deus fecit ibi populo magnū beneficiū introducendo eum in terraz lacte ⁊ melle manantem. Exo. iij. sed hoc beneficio ingrati cōuersi fuerūt ad idolatriam. ideo dicitur hic. a Vitis frōdosa ista bel. vocaf autem pplūs vitis sicut dicīf Esa. v. Vinea domini exercituum domus israel est. et dr hic frondosa. q̄ in multitudine populi ⁊ abundantia diuitiarū fuit ibi fortificata. ⁊ hoc ex terre fertilitate. ideo subditur.

b Fructus adequatus est ei. quia q̄tūcunq; populus creuisset fructus terre sufficiebant ad eius sustētationē sz q̄ hec abūdātia fuit eī occasio recedēdi a deo fm q̄ p̄ dixerat moyses Deute. xxij. Incrassatus est dilectus ⁊ recalcitrauit ꝛc. ideo subditur. c Scōm multitu. fruct. sui. i. diuitiarum naturalium ⁊ artificialium.

d Multiplicauit altaria. ad idolatriam exercendam ⁊ non solum vnius idoli sed multorum. ideo subdunt.

e Iuxta vbertatem terre sue exuberauit simulachris

f Diuisum est. hic ꝓfir subditur pena. ⁊ primo ponīf punitio decem tribuum. scōo correctio ⁊ um. ibi. Arabit iudas. Prima in tres. q̄ primo ponitur punitio populi. scōo asportatio idoli ibi. Vaccas. tertio captiuatio sceptri regij ibi. Confusio. Circa primum dicitur.

f Diuisum est cor eorum. partim idola colendo. partim deum.

g Hunc interficiunt. id est eito interficientur et captiuabuntur per regem assirioꝝ.

h Ipse confringet simulachra eorum. accipiendo īde aurum ⁊ argentum.

i Depopulabit aras eor. accipiendo sibi preciosa ornamenta eorum.

l2 Quia nūc dicent israhelite.

l Non est rex nobis. id est non

pōt nos defendere. sicut cōiter de rege dicit. q̄ nescit vel nō pōt ꝑm defendere. Nō hēm⁹ regē. ⁊ subdit cām.

m Nō enī timem⁹ dñm. sic enī dicebāt aliq̄ boni inter eos er q̄ nō reuerentur ad dñm rer nō pōt nos defēder.

n Loq̄mi vba visiōis iurāt. vbū est ꝓphe increpantis ꝑm eo ꝙ credebāt vbis florꝙbaz ī he bre. hz. Loq̄mī vba iu ramēti falsi i. qsi iura tis falso iuratis.

o Et feriet⁹ fedus fallaciter cū ꝓri mis vrīs. ⁊ nō aliq̄ li p Cū mē (bri hūt. dacio. sz nō est ī heb. subintelligitur tamē q Et germi. q̄. ama ri. iudi. sup sulcos a gri. i. puertis iudi cū pauper q̄ vocan tur sulci agri eo ꝙ p potentā diuitū op primunt⁹ molestant⁹ r Vaccas. Hic ꝓfr

m Nō. n. timem⁹ dñz. Et rex q̄d faciet nobis. n Loq̄mini vba visiois inutil⁹ ⁊ feriet fedus o cū mēdacio ⁊ germi nabit. q̄si amaritudo iudi ciū sup sulcos agri r Vaccas bethauen coluerūt hītato res samarie s Quia luxit su per eū ppl's ei⁹ ⁊ editui ei⁹ t sup eū exultauerūt u ī gl'ia ei⁹ q̄z migrauit ab eo. x Siq̄ dem ⁊ ipe in assur delatus ē

b munus regi vltori. c Cōfu sio ephraim capiet. ⁊ ꝓfun det ist'a el⁹ in volūtate sua. e Trāsire fecit samaria regē suū q̄si spumā sup faciē aq̄. f Et dispdent excelsa idoli g petrī ist'l. h Lappa ⁊ tribu lus ascedet sup aras eorū. i Et dicent montib⁹ operite nos ⁊ collib⁹. cadite super nos k Ex diebus gabaa pec cauit ist'l. l Ibi steterunt

describit exportatio idoli. ⁊ q̄z ista lra est īmutata ⁊ fm hebreos in pte corrupta. nō ad ei⁹ intellectū sunt aliq̄ p mittenda. Primū ē q̄ manabē rex ist'l dabat singul'āris munera ꝑciosa regi assirioꝝ vt ꝙfirmaret regnū suū qō ī trauerat violēter. unde. Reg. xv. inter illa mūera erāt vitu li aurei q̄s fecerat hieroboā vel saltē vn⁹ illoꝝ de q̄ fit mentio. Ille q̄ erat in bethel q̄ alio nomīe dr bethauen Josue. viij. ⁊ in hoc inuenīt hebrei ⁊ latini. Dicūt vlterius aliq̄ expositores latinoꝝ q̄ sacerdotes illi⁹ idoli seu idolo rū fecerūt occulte vitulos de cupro deauratos. ⁊ illi fue rūt portati in terrā assirioꝝ ⁊ ipi furtiue retinuerunt sibi aureos. ⁊ cū postea rex assirioꝝ vidit fraudē indignatus affixit graue terrā ⁊ fm hoc exponūt lrāz ista dicentes.

r Vaccas bethauen. i. vitulū q̄ erat in bethel quem vo cat ꝓpha noīe vaccæ. derisorie ⁊ in ꝑsalu vaccas. eo nō lo quēdi q̄ dr. Exo. xxxij. Isti sūt dij tui q̄ edurerūt te de ter ra egypti. ⁊ tū nō erat ibi nisi vn⁹ vitulus ꝙflatilis.

s Colu. habi. sama. q̄ erat metropolis ⁊ sic habitato res ei⁹ colebāt idolū a rege suo factū. t Quia luxit sup eū. i. sup vitulū ꝓpter ei⁹ q̄ colebat eū. nō luxit qsi fuit ex portat⁹ nō ꝑdicto. v Et editui eius. i. sacerdotes vi tuli. ⁊ dicūtur editui ab ede ⁊ tueor eris. q̄si tuētes seu custodientes edē idoli. x Sup eū exult. ꝓpter suū lucrū q̄z illi furtiue retinuerūt. sz ꝑpls lugebat q̄z ipm sublatū credebat. y In gl'ia ei⁹. i. in vitulo q̄ reputabat ho nor ꝑtie. z Quia migr. ab eo. i. a ꝑplō sz ei⁹ opulentē a Siq̄. ⁊ ipe ī assur dela. ē. cū aliis mūeribꝫ vt credebat ꝑpls. b Munus regi vltori. q̄z vlciscebat. mandabendo ꝑdictis sibi. c Cōfusio ephraim capiet. i. ex hoc ꝙfusi one reportabit fraude detecta. vt ꝑdictū ē. d Et con fundet ist'l in volūtate sua. i. in volūtate sacerdotū q̄ fe cerūt tale furtū. ex q̄ secuta ē ꝙfusio regni mō supradicto Hec expositio nō vī valere. ꝓ tō q̄z satis vī distorta. scdo q̄z cū dr. Coluerūt hītatores samarie. q̄z luxit sup eū po pulus. ly q̄z de suo ꝓcato ē reddituū cāe dicti īmediate ꝑcedēs. luctus vo ꝑplī de asportatiōe vituli ſi ē aliquo mō vel cā vel rō q̄ hītatores samarie colerēt ipm. sz ma gis ē ad oppositū. Īte furtū sacerdotū vī esse nericiū q̄z in receptiōe ⁊ traditiōe rex ꝑciosaꝝ adhibeb magna dili gētia. vas āt aureū a cupro deaurato statim distinguitur ꝙ colorē ⁊ ꝑdus. Īte expositores isti dicūt hoc habēri ab hebreis. qō nō vī vm. q̄z ra. sa. maximus doctor inter he

breos nihil penitus dicit de hoc furto vel fraude. sz ad ꝑ mū sensum exponit lrām. Quantū ad hoc sciendū q̄ ꝙ hec ē lra hebraica ad vaccas bethauē timuerūt hītatores sa marie. i. ꝓpter vitulū q̄ erat in bethel. vt supradictū est. Timuerūt hītatores samarie. sine infortunio ⁊ malo ve niret sup regnū. ꝓpter missionez vituli regi assirioꝝ. erat enim sa maria metropolis re gni. ⁊ iō ꝑ ceteros expri mit timoꝝ ei⁹ respectū infortunij futuri. trās latoꝝ vo nō vī credi disse hūc timoꝝ ē fuis se reuerētie. ⁊ iō trās tulit. Coluerūt. ꝓ ti muerūt. q̄z luxit sup eū. i. sup vitulū trans portatū. ꝑplus ei⁹. i. ꝑpls regni. Et editui id ē sacerdotes simi liter luxerūt. q̄z habu erūt maiorē cās lugē di. ⁊ isle luct⁹ monit hītatores samarie ad magis timendū de infortunio fu turo. Sup eā exultauerūt in gl'ia ei⁹. i. sup vitulū exulta uerūt sacerdotes ⁊ ꝑpls qui gl'iose venerabāt. ⁊ iō luxerūt in ei⁹ deportatione de q̄ subdit. Q̄z migrauit. cōtra ꝙ ly q̄z migrauit referē ad illud qō ꝑdicit de luctu sacerdotū ⁊ ꝑplī. cetera patēt ex supradictis. c Cōfusio. Hic cō sequēter ꝺscribit captiuatio sceptri eū dr. Cōfusio ephra im capiet. i. regē ist'l q̄ sic noīat⁹ q̄z ꝑnus⁹ rex fuit de tri bu ephraī. d Et ꝙfun. ist'l. i. ꝑpls ei⁹. d In volū tate su. q̄z ꝙsensit regi ī cultu vitulor. iō subdit.

e Trāsire fecit samaria regē suū q̄si spumā sup faciem aq̄. i. fecit eū duci ī captiuitatē viliter. sic spuma ē res vi lis eo enī ꝙ ꝑpls ꝙsensit regi in cultu idoloꝝ. idolatria fu it multiplicata ī regno q̄ fuit rō captiuatiōis regis ⁊ ꝑplī.

f Et disp. excelsa. idoli. i. vbi fuit ꝓ vituli q̄ colebāt i loc alto.

g Peccatū ist'l. hoc dr q̄z iij. ⁊ iiij. Reg. frequēter repetit ō hieroboā. eo ꝙ fecit vitulos ꝙ peccauit. ⁊ peccare fecit ist'l. h Lappa ⁊ tri. ascēdet sup aras eoꝝ. q̄z terra ver tetur in desertū. i Et dicēt sez israelite q̄ immunente captione sua desiderabāt occultari ī cauernis montium

k Ex diebꝫ gabaa peccauit ist'l. Ad intellectū hui⁹ sciē dū ꝙ casus de idolo miche ⁊ vxore leuite in gabaa mor tue fuerūt eodē tpe. ⁊ licet scribant⁹ in fine libri iudicuꝝ tñ ꝓtigerūt cito ꝑ mortē Iosue ⁊ de casu idoli declarau i Judi. xviij. et idem patet de alio casu. q̄z tunc tpis phine es filius eleazari sacerdotis erat superstes sacerdos. vt hē Jud. xx. ca. sic ꝙ dicit.

l Ex diebꝫ gabaa peccauit israel. quia a tempore quo gabaa enormiter peccauit in vxore leuite. totus popul⁹ israel peccauit in idolo miche. quia permisit illud stare in tribu Dan vsq̄ ad decem tribus captiuitatem. Ideo subditur.

l Ibi steterunt. quia idolum miche in tribu dan sta re permiserunt. ⁊ iuxta hoc fit hic memoria ō peccato ga baa. arguendo populum israel qui fuit ita solicitus de vindicanda iniuria humana. et tamen neglexit vindica re iniuriam diuinam. licet enim benefecerit in primo sci licet pugnando ꝓtra gabaonitas. tamen magis teneba tur ad secundum scilicet ad amouendum idolum de tri bu Dan. et ꝓ ista negligentia fuit punitus in plagis contra gabaonitas a quibus fuit bis turpiter debellat⁹ licet vicerit in tertio conflictu. et hoc ē qō subdit.

a Nō ꝓphēdet eos in ga. pli. sup filiū niq̄. i. gabaonitis q̄ bus nō pualuerūt prima vice ꝛ scōa. b Juxta desiderīū meū corripiā eos. ꝓ regē assiriox. c Cōgregabuntur sup eos ꝓpli. s. multi cū rege venientes. d Cū cor. ꝓpter duo. ii. tū. suas. i. ꝓpter duos vitios q̄s iniq̄ coluerūt. e Ephraim. i. regnū f Vitula doc. (isīt. diligere triturā. i. silij est vitule q̄ cōsueunt triturare. id ē exercere granū in area ex calcatione sua. sic ei terūtur messes in terra illa. Vitula aūt talis diligit locū triturare. q: ꝛ ꝓsueunt ibi cōdere ad libitū suū. ꝛ illud Deu. xxv. Non ligabis os bouis triturāti. ꝛ io nō vult exire de loco illo ꝛ ꝓ cuntā. ꝛ si exit cito reuertīt. sic ꝓpius isīt fuit frequenter flagellatus a deo. ꝓpter ido latriā. aū nō dimisit eā. ꝛ si aliq̄ dimiserūt hoc fuit tū ad horā. Ebꝛa aūt hebraica planior est q̄ talis est. Ephraiz vitula stimulata diligit triturā. i. locū triturē. nō dimittēs illū ꝓ stimuli punctiōe. g Et ego trā. sup pulc. colli ei⁹. totaliter subiugādo assiriox regi.

b Ascen. sup ephra. i. facīā ascēdere regē assiriox super ipm. ita q̄ ponet pedes sup ei⁹ collū. Ille enī q̄ ē sumꝑt debellat⁹ ꝛ subpedītat⁹. i Arabit iudas. Hic ponīt correctio duar tribuū. ꝛ diuidit in duas ptes. q: primo ponīt hec correctio. secō tribuū obstinatio ibi. arastis.

Circa primū sciēdū q̄ due tribꝰ videtes. r. tribꝰ captiuitas ꝓpter pcā sua disposuerūt se ad bonū adhortāte eas ezechia rege earū. ꝛ dr. i Arabit iudas. i. disponet se ad laborē pnie ꝛ ad opa vitaꝝ ꝛ misericordie. ꝛ subditur Seminate vobis ī iusticia ꝛc. k Tps aūt req̄. do. ꝓ bona opa. l Cū ve. q̄ do. vos iusti. s. rex ezechias. ꝛ q̄n ezechie successit mnasses filꝰ ei⁹ q̄ fuit pessim⁹. ꝛ idola posuit in domo dñi. ꝛ subdit. m Arastis impietatē. i. disposuistis vos ad male agendū. sic exponūt aliqui cōtinuādo ad lrām p̄cedētē. ꝛ q: in fine ꝓcedit. Sic fecē vobis berbel in q̄ adorabaī vitul⁹ q̄ erat in regno israel ꝛ nō iuda. ꝓ ꝛ q̄ hec lra nō ꝓtinīt p̄cedenti. ꝛ dirigīt ad ꝓpīm. r. tribuū ꝓpter q̄ dōm q̄ h̄ arastis ꝛc. Incipit alia ps in q̄ post correctionē duar tribuū p̄dictar reuertīt ꝓpha ad ostendendū obstinationē in malo. r. tribuū di.

n Arastis impi. cogitādo male agere. n Iniq̄tatē messuistis. īplēdo opa o Comedistis frugē mēdacij acq̄escēdo falsē ꝓphē. p Quia ꝓfisus es in vijs. i mittendo nūcios ad reges egypti vt rebelles assirijs. q̄s fecē Osee. xiij. Reg. xvij. q Et in multi. for. tu. magis cōfidens de eis q̄s de deo ꝓpter h̄ supple. r Cōsur. tumu. in po. tuo. i. sonus ꝓfusus fugientū de ꝓlio. s Et oēs mun. tue. in q̄b⁹ ꝓfidebas t Vasta. si vasta. ē salma. ꝛc. Iudic. viij. scribīt q̄ gedeon debellauit zebee ꝛ salmana principes madian. ꝛ captos occidit. eo q̄ interfecerāt frēs suos ī thabor. ꝛ fm h̄ exponīt hec lra. sicut vastatus est salmana princeps madian. v A domo ei⁹. i. a gedeone ꝛ socijs ei⁹ de q̄ dicīt. x Qui vindicauit baal id est vindictā accepit de eo. q: suffodit a tare eius. ꝛ lucrum succidit. Judi. vj. y In die prelij. referī ad illō

Sicut vastatus ē salmana. s. in die ꝓlij gedeonis cū ipo. a Datre sup filios alli. a. i. eo q̄ occiderat frēs gedeonis. ꝛ matrē eoꝝ cū ipis. Fm hebreos alia ē hic ista ꝛ lra licet ad eandē ꝛclōem. Ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ i hebreo nō h̄ē hic salmana. ꝛ salman. nec est nomē ꝓpriū fm eos. ꝛ a ꝓpellacionem. ꝛ significat pacatā seu quietā h̄ etiā vē. q: salmana q̄ est nomē ꝓpriū incipit p lr̄am sin. Ite ꝓ eo q̄ habem⁹ A domo ei⁹ q̄ vindicauit baal. in hebreo h̄. A domo i sidiatoris. est igī hec lra. Sicut vastata est pacifica a domo insidiatoris. ꝛ est sensus Sicut gens pacifica ꝛ q̄eta nō timēs sibi de ꝓculo vastāt ab insidiatore ꝛ ei⁹ familia irruēte subito sup gentē improuidā que credebat i pace ꝛ q̄ete. sicut legī de vastatione lachis. Judi. xvij. In die ꝓlij sic insidiose ꝓmissi. Dñe sup filios alliā. tales enī latrones nō solū solent interficere mares. ꝛ etiā feminas ne accusent. ꝛ sic occidūt mres cū filijs. ꝛ est intētio ꝓphete. q̄ sic fiet. ꝛ tribubꝰ ꝓ pcīs suis. ideo subditur.

b Sic fecit vobis berbel. i. sic meruistis.

c A facie neq̄ciar vr̄ar. i. ꝓpter nequicias vr̄as ibidem factas adorando vitulum.

In capi. r. vbi dr in postil. Circa primū dicitur. Diuisum est cor eorum. Additio.

Quod dicīt. Diuisum est cor eoꝝ. nūc intelligunt. vī plane ꝓcordare dicto saluatoris. ꝛ. ca. lu. vbi dicīt. Omne regnū in se diuisum desolabīt. Erāt enī hēbant multa ꝛ varia idola vt paulo supra dr. Juxta vbertatem terre sue exuberauit simulachris ꝓ̄s erat vt diuiderent ī eoꝝ culturis. ꝛ sic ꝑdictū peccatū ꝓtrahebat secum diuisionem.

In eodem capitulo vbi dicitur in postilla. Ad vaccas berhauen. Additio.

Vbi nos hēm⁹ ad vaccas berhauen. in hebr. habetur. Ad vitulos berhauen. q̄d magis ꝓcordat cuī casu ꝓpīi. q: ephraim vitulos colebat.

In eodem capitulo vbi dicitur in postilla. Seminate vobis in iusticia. Additio.

Vbi nos habemus in h̄ loco. Cū venerit q̄ docebit vos iusticiā. in hebr. h̄. Donec veniat q̄ doceat vos iusticiā. q̄d intelligendū est ꝓprie de ꝓpo q̄ impios iustificat ipius grā. Vñ ad Rom. iij. c. Justificati gratia ipius. ꝛ ꝓtinuat ad p̄cedēta sic. Nam hic ꝓpha hortat ꝓpīm israliticū in generali vt disponat se ad receptionē xp̄i. ꝛ h̄ ꝑ observationē legis. sub q̄ erat. de q̄ dicē. Seminate vobis in iusticia. q: vera observatio legis disponebat ad legē xp̄i. sicut seminatio ad messem. ꝛ subditur Metite in ore misericordie. Per enī xp̄i p̄cepta in misericordia ꝓmendat. Vñ Matt. ix. ca. Nonne legistis. misericordiam volo ꝛ nō sacrificiū. ꝛ q: tps aduentus xp̄i non erat ita ꝓpinquū. sicut tps seminatiōis a ꝓpinquāt tempori messis statim sequentis. ꝛ subdit. Innouate vobis nouale. q. d. hec seminatio frequētāda est ꝛ cōtinuand

donec veniat plenitudo tpis ō quo dicit. Tps aūt requirendi dñm donec veniat ꝛc. i. tps sol iusticie sed qz ipi exhortati oppositū fecerūt. cū p maiori pte legē xpi non receperūt. ro subdit. Arasti impietatē iniqtatē messuistis. q. d. nō araūtis iusticiā put exhortabar in observatione legis sz potiꝰ impietatē. qz vba legis nō ad declarationez veritatis xpi sz extorte exponebāt. vt ptz i ꝗplurimis locis. vñ z merito iniquitatē messuistis. Ca. XI.

Sicut mane hicrepat xpls p scōa ingratitudine q̄ accipit respectu beneficij eductiōis pli de egypto z deductiōis p desertū z licet iste bñficū p̄cesserit tpe bñficū positū ca. p̄ce. nō tñ intētione qz ad hoc facta est eductio pli de egypto vt induceret i terrā lacte z mel le manantē. Preterea sicut frequēter dictū est i sacra scriptura frequēter prius facta posteri scribunt. Ppter igit ca. i duas ptes diuidit. qz primo ponit pli vastatio p sua ingratitudine. scōo ponit eiusdē ꝑsolatio ex diuina dulcedine ibi. Nūo. Circa primū dr. a Sicut mane trāsit. velociter. b Pertrāsit rex isrl. i. regnū isrl cito deficiet. et hoc p ingratitudine bñficij accepti. qd notat cū dicit. c Quia puer isrl. puericia huiꝰ pli attendit sm tps exitus de egypto vt frequēter. s. dictū est. nō sequit. d Et ex egypto vocaui filiū meū. Si ero. utq. dicit dñs Filiꝰ meus primogenitus isrl. e Vocauerūt eos. s. moyses z aaron z alij ꝓphete seqntes exhortātes pli m ad bonū. f Sic abierūt a facie eoꝝ. i. retrocedētes a montis eoꝝ. nō sequit. Baalim īmolabāt ꝛc. g Et ego q̄si nutricꝰ ephra. portabā eos. sicut nutrix portat infantulū. h Et nescierūt. i. se nescire simulauerunt l Qz curarē eos. i. q̄ gerere curā de eis bñficia exhibēdo. in hoc appet ingratitudo eoꝝ. Ir Jn funiculis adā trahā eos. i. in beneficijs exhibitis q̄ attrahūt cor hois z sunt q̄dā vincula dilectiōis. l Et ero eis q̄si exaltās iugū ꝛc. i. sublevans laborē eoꝝ sicut auriga q̄si videt bouē onere deꝑssum. subleuat iugū. vt alleuiatus vires resumat ad laborādū. sic dñs filios isrl affluctos ī deserto recreauit bñficijs educēdo eis aquā de petra z silia vt meliꝰ laborē itineris tolerarēt. m Et declinaui ad eū vt vesceret. dādo ō celo mānā. Exo. xvi. n Nō reuertet in terrā egypti. sic. n. fuit īmūctū pli vt nō reuerteret amplius in egyptū querendo amicicias egyptioꝝ. sz qz trāsgressi fuerūt hoc vt dictū ē ca. p̄ce. ideo o Et assur ipe rex eiꝰ. ipm subiiciēdo sibi z ca. sequit. ptinando. p Qm̄ noluerūt puerti ad bonū sm mouita ꝓphetarū. q Cepit gladius. s. deuorare habitatores ciuitatum eiꝰ. r Et cōsumet electos. i. bellatores robustos. s Et pls meꝰ pēdebit. i. suspēsa z cōfusa mēte remediū expectabit. t Ad reditū meū. s. tiby eiꝰ. v z ꝑsumet electos eiꝰ z comedet capita eoꝝ. x Et pls meꝰ pēdebit. y ad reditū meū. z Jugū aūt īponet eis sil qd̄ n auferet. a Quo dabo te ephraī. b ptegā te isrl. c Quo dabo te. d Sicut adama ponā te. vt seboī. e Cōuersus ē ī me cor meū pit. f ꝓturbata ē penitudo mea. g Nō faciā furorē ire mee. h sī ꝓtar vt dispdā ephraī qm̄ deꝰ ego z nō hō. i Jn medio tui scūs. k z nō ingrediar ciuitatē. l Post dñm ābulabūt. m Quasi leo rugiet. qz ipe rugiet ꝛc z formidabūt filij maris. n Et auolabūt q̄si auis ex egypto z q̄ p exhibitū bñficiū qd̄ ab eis subtraxit. z qz ibi fuit lōgus tps tract. ro subdit. o Jugū aūt imponet eis simul id ē grauis seruitꝰ ab assyrijs. p Quod nō auferet. qz captiuitas. r. tribuū nō fuit revocata ō assyrijs. sz captiuitas duax tuit reducta ō babylone. q Quo. h ponit pli cōsolatio ex diuina pietate ad qd̄ ondēdū primo excludit pli meritū cui dr in ꝑsona dei. r Quomodo dabote ephraī in manibꝰ aduersarioꝝ sicut me z Protegā (ruisti. te ab aduersarijs. qd̄ nō meruisti. a Quo dabo te. z respondet. b Sicut adama ponam te vt seboim. i. sm demerita tua deberes iperuū deleri z subuerti absq; repatiōe alīq sicut iste due ciuitates Adama z seboim fuerūt fundit subuerse cū sodoma z gomorra. c Cōuersus ē ī me cor meū. i. nō punitiue sm totū rigorē iusticie mee. d Cōturbata ē penitudo mea. i. ꝑmota ē sup te misericordia mea. e Nō faciā furorē ire mee. i. rigorē iusticie mee. f Nō ꝓuertar. ab itētiōe misericordie. g Ut dispgā ephraī. i. totaliter deleā absq; repatione. h Qm̄ deꝰ ego. q̄ punitionē ad correctionē facio. i Et nō hō. q̄ punit ad interitū z ad vindictā. l Jn medio tui sanctus. i. te sanctificās. lr Et nō ingrediar ciuitatē. i. cultū meū nō ponā in vna ciuitate tm̄ sz p totū mūdū z ē ꝛmpletū tpe gratie in q̄ sacrificiū ecclie offert vbiq; z nō i vna ciuitate tm̄. sicut fiebat tpe veteris testa. extra eiꝰ hierlm nō erat locꝰ sacrificij. z ꝓpter hoc dicit dñs Malach. i. ca. A solis ortu vsq; ad occasuꝫ magnū ē nomē meū in gētibꝰ. z in omni loco offert z sacrificat nomeo oblatio mūda. ꝓpter qd̄ dicit saluator Jo. iiij. Venit hora in qua nō in monte hoc neq; hierosolimis. s. tm̄ adorabitis patrē sz vbiq; ro subdit. Sed veri adoratores erūt q̄ adorabūt ꝑem in spū z veritate. Spūs eiꝰ ē deꝰ q̄ loco nō circūscribit nec ad locū determinat. l Post dñm ambulabūt. ei obediēdo. m Quasi leo rugiet ꝛc. hoc aūt exponit rab. sa. ō messia futuro. z qz tū ad hoc qd̄ de xpo exponit bene dicit. sz qd̄ dicit futurū tā ē ꝛmpletū qz xps q̄ dr leo de tribu iuda Apocal. v. ca. Rugijt clamore sue ꝓdicatiōis in se z apls. n Et formidabūt filij maris. i. hoies seculi huiꝰ qd̄ q̄si mare ꝑcelsum. o Et auolabūt quasi auis ex egypto ꝛc. i. velociter venient ad fidē. qd̄ ipletū est a tpe apostoloꝝ a quo fides xpi publicata ē p vniersum orbem. sicut plenꝰ declaratū fuit sup illud Psal. xviij. In omnē terrā exiuit sonus eoꝝ ꝛc. z multi nō solu de gentilibꝰ sed etiaz de iudeis regni iude z regni isrl p orbem dispsis. puersi sunt ad fidē. p Et collocabo eos ī domibus. i. in ecclesijs vbiq; p orbē terraꝝ edificatis z postea in celi mansionibꝰ. Jo. xiij. In domo patris mei

mansiones multe sunt ⁊c. In ca. ij. vbi dicitur in postil. iō subdit. Ex egypto vocaui filiū meū. Additio

Glosa sup hūc vbū Ex egypto vocaui filiū meū. Hoc testimonio vtit matheus qñ ex p̄cepto angeli ex egypto redit ibus cū mr̄e ad terrā isra/el. q̄ hic typice referunt ad p̄m. tñ q̄ typū hūerūt saluatorē nō p̄ oia opa sua eius figurauerūt. typ⁹ enī p̄ē idicat. qđ in totū p̄cedit i typo iā fiēt⁹ pus ꝛ hūtorie vitas appellāda. Nec̄ glo. In eo. ca. vbi dr in postil. Et p̄ls meus pedebit.

si colūba d̄ ⁊ra assirioꝝ ⁊ colocabo eos in domib⁹ suis dicit dominus. .XII.

Circūdedit me⁹ e/phraī i negatōe⁹ ⁊i dolo dom⁹ isr̄l. Judas aūt test⁹ descēdit cū deo ⁊ cū scīs fidelib⁹ ephraim

pascit vētū ⁊ seq̄t festū to/ta die mēdaciū ⁊ vastitatez m̄ltiplicat. Et fed⁹ cū assiri/is inīt⁹ oleū i egyptū fere/bat. Judiciū ḡ dñi cū iuda ⁊ visitatio⁹ sup iacob. Juxta vias ei⁹ ⁊ iuxta adiuētōes ei⁹ reddet ei. In vtero sup

Littera hebreoꝝ in hoc loco est aliāliter obscura. tñ recte ꝛsiderāti vī sic cū refe/rēda. Et p̄ls meus suspēsus ē ad rebellionem meā. ⁊ ad altū vocāt eū. sil nō eraltabit. cui⁹ sniam talē esse vī q̄ p̄ls ille q̄ vocabat a p̄phis ad altū. s. ad emenda/tionē vite. sp erat in hoc suspensus nō recte intendēs sed tendēs ad rebellionē. vñ nūq̄ simul tendebat in altum ad q̄ vocabat.

Capitulum .XII.

Circūdedit me. Hic incipit. xij. ca. cm hebraicam veritatē in q̄ p̄ls. x. tribuū increpat de tertia i/gratitudine que respicit bñficiū impēsum iacob p̄triarche nō solū p se sed etiā p posteris. q̄ bñficio. abu/se sunt decē trib⁹ erga deū ip̄m p idolis dimittēdo. ⁊ erga frēs suos duas tribuū eos multipliciter p̄sequendo. vtz. iij. Reg. ⁊. iiij. in pluribus locis. p̄ter q̄ in hoc ca. iuxta bñficiū iacob ipensum describit ingratitudo seu malicia. x. tribuū. ⁊ primo generaliter. scdo spāliter ibi. Pigalaad. prima in duas. q̄ primo ponit malicia p̄li. secunda mia dñi. ibi. Et ego dñs. Prima adhuc in tres q̄ primo malicia p̄li p̄mittit. scdo bñficiū dei interponit ibi In vtero. tertio scīptura ad primū reuertit ibi. Chanaā Prima adhuc i duas. q̄ p̄mo ponit decē tribuū culpa. scdo pena. ibi. Ephraim pascit. Circa primū dr in p̄sona dei. a Circūdedit me. i. me delusit. b Ephraim. id ē hieroboā p̄m⁹ rex de tribu ephraim. c In negatione. dō seruī mei dicēdo. Non ē nobis p̄s in david ⁊c. iij. Reg. xij. Et in negatiōe nois mei. dicēdo de idolis fabricatis. Isti sunt dñi tui isr̄l q̄ eduxerūt te de terra egypti. ⁊ q̄ hieroboā indurit ad hāc negationē duplicē p̄is tribū ephraim. ⁊ p̄fit alias nouē. iō subdit. d Et i dolo domus isr̄l. sed q̄ trib⁹ iuda stetit in veritate cultus diuini p longa tpa. iō subdit. e Judas aūt testis descendit cū deo. in hebreo hr̄. Judas aūt adhuc potēs cū deo q̄ licet diminutū fuerit regnū suū. tñ adhuc habuit ptā/tem sup tres trib⁹. s. iude beniamin ⁊ leui. q̄ sacerdotes ⁊ leuite p regnū isr̄l dispsi in ciuitatib⁹ sibi assignatis a io/sue dimiserūt eos nolētes vitulos colere ⁊ habitauerunt in regno iuda vbi remānserat dei cultus. iō dr. Potes cū deo. i. q̄ est sanctus ⁊ fidelis implēdo p̄missa. iō subdit. Et cū sanctis fideli. qđ exponit ra. sa. dicēs. i. cū deo sancto ⁊ bñdicto. ⁊ hec expositio est multū p̄sona fidei nr̄e. licet p̄ter ei⁹ intentionem. hic enī exprimit articulus sancte trinitatis. p̄ hūc enī q̄ de deo dr. Cū sanctis fideli. p nomen p̄rale qđ p̄iungit singulari innuit recte pluralitas p̄sonaꝝ in vnitate essentie. Ad hāc expositiōem pōt trahi translatio nr̄a cū dr. e Judas aūt testis. s. veritatis p hoc qđ retinuit cultū diuinū. f Descēdit. p hūc quod ei⁹ regnū fuit diminutū q̄ tñ cultū dei retinuit. subdit

Cū deo. Hanc aūt lr̄am alii expositores nostri exponūt de fidelitate trib⁹ iude que prima post moysen intrauit mare rubrū. et sic dr. Judas testis. i. veritatis a moyse/cte. Descēdit. s. post eū in mare rubrū. Cū deo. i. cm mā/datū diuinū. Et cū sanctis fidelib⁹. i. cū moyse ⁊ aaron i hac expositio vide/tur falsa eo q̄ in he/breo nō hr̄ fidelibus in plurali. sed fideli i singulari. Hec autez expositio nō hz p̄fiaz ad p̄cedentē lr̄az. sed prima expositio est cm veritate hebraicā ⁊ cōsona fidei ca/tholice ⁊ p̄fit se habēs ad lr̄am imediate p̄/

g Ephraī (cedentē. hic p̄fit ponit populi decē tribuū pena. et primo in bo/nis postessis. cū dr. Ephraim pascit ventū in penā ei p̄/dicte duplicis negatiōis fuit multū afflictus a circūstā/tib⁹ p̄lis. ⁊ maxime ab assirijs a q̄bus fuit primo sub tri/buto subiectus. ⁊ postea captiuatus. iij. Reg. xvij. ⁊ cm hoc dicit. g Ephraim. i. p̄ls. decē tribuū sic noiatus. eo q̄ hieroboā p̄m⁹ rex fuit de illa tribu vt p̄dictū est. h Pascit ventū. supbis assirijs reddendo tributum. i Et sequit estū. i. egyptū que est i plaga australi respe/ctu iudee. ⁊ sic in caliditori regione. Osee enī rex isr̄l que/rens liberari a tributo assirioꝝ misit nūcios ad regē egy/pti cū muneribꝫ magnis. vt eius auxilio liberaret. vt hr̄ iij. Reg. xvij. Iz Tota die mendaciū ⁊ vastitatē mul/tiplicat mūeribꝫ enī fuit regi assirioꝝ cui iurauerat sub tri/buto fuere. ⁊ p hoc incurrit vastitatē ⁊ destructionez re/gni sui. q̄ rex assirioꝝ p̄pendēs q̄ volebat ad eius seruī/tute recedere terrā ei⁹ vastauit. ⁊ ip̄m finalr cap. inauit. l Et fedus cū assirijs inīt. hoc subdit ad exponendum qđ dictū ē obscur⁹ de pacto qđ firmauit cū rege assirio/rum de reddendo sibi tributū. m Et oleū in egyptū ferebat. i. p nūcios mittebat cū alijs mūeribꝫ. vt libera/retur a p̄dicto tributo. ⁊ q̄ ex hoc secuta ē captiuitas. regis ⁊ regni vt dictū est. ⁊ q̄ hoc fuit in pte p̄secutōis re/gnigaude quā regnū isr̄l sibi intulit. ideo concluditur.

n Judicium ergo dñi. in punitione ephraim.

o Cū iuda. i. p iuda. p Et visitatio. i. punitio dei.

q Sup iacob. i. sup regnū isr̄l. eo q̄ iacob ⁊ isr̄l sūt noīa synonima Gen. xxxij. r Juxta vias eius. i. opera.

s Et iuxta adinuētiōes ei⁹ in p̄secutione iude ⁊ vitulo/rū fabricatiōe. t Reddet ei. s. penā debitā inferēdo.

v In vtero. Hic p̄fit ponit bñficiū p̄triarche iacob ip̄ē/sum cui⁹ decē trib⁹ erāt ingrate. ⁊ ponit hic duplex bñfi/ciū. vnū q̄ ante natiuitatē cū dr. v In vtero supplāta/uit frēm suū. collidebant. n. in vtero mr̄is. Gen. xxv. ⁊ cū mater dñm p̄suleret de isto p̄flictu. ridet dñs. Duo p̄pli ex vētre tuo dividen. p̄pl⁹q̄ p̄pl⁹ supabit ⁊ maior ser/uiet minori ⁊c. Secūm bñficiū fuit post natiuitatē i eta/te iam adulta. iō subdit.

a Et in fortitudine sua directus est cū angelo. de hac lucta dicit plen⁹. Gen. xxxij. aliqđ tñ est repetendū. eo q̄ aliqđ hic addit qđ ibi dimittit. Sciendū igit q̄ cm Ja/cob. ⁊ alios hebreos ille angel⁹ erat custos Esau. p̄ter qđ zelans p eo voluit impedire iacob ne trāsiret in terram p̄missionis ad obtinendas bñdictiones ⁊ p̄mogenita Isaac in p̄iudiciū esau. q̄z dñs tanta fortitudine tūc cōtu/lit iacob q̄ nō potuit eū impedire sed magis iacob p̄ua/luit. iō dr hic. Directus est cū angelo eructauit cum eo Et invalvit ad angelū ⁊ p̄fortatus est qđ videns angelus

Fleuit.eo q̄ non poterat eum impedire. Et rogauit vt dimitteret eū fm q̄ dr Beñ.xxxj. Dimitte me iā aurora ē rē. querēs dilationē de linia dei sup iura bñdictiōis ꝑmogenture. iō subdit in ꝓiona angeli. In bethel inuenit eum. s. deū. Et ibi loquet nobiscū. determinās hāc cām. r talis est littera hebraica. Hec aūt exposito ꝓtinet aliq̄ incōtinentia. Primo q̄ fm dictū hebreoꝝ ille angelus erat bonus. eo q̄ erat custos esau. deus aūt iā ante dixerat ipi iacob. Reuertere in terram natiuitatis tue. Beñ xxxj. nullo aūt mō videt̄ esset q̄ angel' bonus vellet executōes diuini mādati impedire. cū eius volūtas sit oīno cōformis volūtati diuine. nec pōt dici q̄ angelus sanctus ignoraret reuelatiōem factam ipi iacob. tum q̄ reuelatiōes fiūt bominibus mediantibus angelis. r iō illa q̄ hoibus reuelantur prius a sanctis angelis ꝓgnoscūtur. tum q̄ iacob reuelatiōem seu mandatū dei ꝑdictū narrauerat vxoribus suis rachel r lye. Beñ xxxj. talia vo nō latēt angelos q̄z ꝓgnitio nō impedit ꝑ distantiā localē. Item angl's experēs tantē fortitudinē in iacob vt dicūt hebrei. ignorare non potuit q̄ esset a deo. r ꝑ ꝑs nullo mō de hoc fleuisset. nec dilatiōne de iure bñdictionis r primogenture determinando q̄siuisset cū volūtas eius sit totaliter cōformis voluntati diuine. ꝓpter q̄d sicut dixi Beñ xxxij. ille angelus fuit custos iacob. r ex valūtate dei i corpe assumpto apparuit sibi. vt non solū verbo sed etiaz sensibili signo assecuraret eū de esau fratre suo quem nimis timebat. et iō post luctam in q̄ fuerat se nō posse ꝑualere iacob dixit. Si fortis fuisti cū deū. i. cū angelū a deo missum. propter q̄d dr deus ꝑcipatiue. q̄sto magis cū hoies ꝑualebis. i. cū esau cū filijs suis. nec tū illa fictio angeli fuit mēdacū. sicut nec illa q̄ dīs fingit se longius ire. Luc. xxiiij. q̄ ꝑ fictionē angeli significabat veritas futura. q̄ ꝓlixus descendens de iacob ꝑualeret ꝓlixo descēdenti de Esau sicut r ꝑ hoc q̄ dīs fingit se longius ire fecit q̄ adhuc erat longe seu peregrinus a discipulorꝝ mente vt exponit beat' Greg. omel'. xxij. igit fm hoc exponēda hec ē lra.

a Et in fortitudie sua. i. quā habebat a natura sua r nō datam a deo ad horā vt dicūt hebrei.

b Directus est cū angelo. luctando cum eo.

c Et invaluit ad angelū nō fm exēsitiam sed fm apparentiā ꝑ angeli fictiōem qui sic se habebat q̄si eum supare non posset absq̄ tamē falsitate r mēdacio vt dictū ē.

d Confortatus est ꝑ bñdictiōem angeli sibi datā. fm q̄ dr Beñ. xxxij. Et benedixit eū in eodem loco.

e Fleuit. s. iacob. f Et rogauit eū. i. deuote r cum lactimis ro eum vt diligeret eū r i via custoditet, et sic faceꝫ ideo subditur.

g In bet. et inuenit eum. s. deum cum angelo.

h Et ibi locutus est nobiscū. q̄ ibi deus in ꝑsōa angeli dixit ei. Ego deꝰ omnipotēs. crescite r multiplicare. r subditur. Terrāmq̄ quam dedi abraam r ysaac dabo tibi et semini tuo. Et ad hunc intellectum pōt applicari lra hebraica cū dicit. In bethel inuenimus eū vt sit vbū angeli denūciantis iacob deū sibi apparituꝝ in bethel. Beñ xxxv. Et ibi loquet nobiscum, replicans benedictiones

plātauit frēm suū r i fortitudie sua direct' ē cū āglo
Et ināluit ad āglm r ꝓfortat' ē. Fleuit r rogauit eū
In bethel inuēit eū r ibi locut' ē nobiscū r dīs ds exercituū dīs memoriale eiꝰ
Et tu ad dīm deū tuū cōuerteris Misericordiā r iudiciū custodi r spa i deo tuo

patrum tuoꝝ super te r semen tuum ꝑ quibꝰ ego oꝝ rogaui eum. Angeli enim ꝓcurāt bonū sue custodie ꝓmissoꝝ.

i Et dīs deus exercituū. i. angelorum.

l Memoriale eius. i. ipius iacob. tum q̄ habuit deus semp in memoria. tum q̄ nomen dei sup iacob memorabatur inēgtum deus iacob dicebat. r ē verbū ꝓphe memoriātis iusticiam iacob patriarche vt eā posteri imitent. iō subdit.

l Et tu. s. ꝓcedite. pulus israel.

m Ad dīm tuum deum conuerteris. si iacob imitari studueris. r subditur modꝰ conuersionis.

n Misericordiam r iudiciū custodi. q̄a misericordia sine iudicio pusillanimitas est. et iudiciū sine misericordia crudelitas est.

o Chanaan. Hic scriptura reuertit ad scribendū malitiam ꝑ tribuū. q̄ ad cupiditatis viciū dicēs. Chanaā in manu eius statera dolosa. r nō ē h chanaā nomē ꝓpriū q̄ chananei de terra illa erāt expulsi. sz est nomē appellatiuū significās mercatorē. sicut r ꝓuerbioꝝ. xxxi. Syndonem fecit r ꝓtendidit. r cingulū tradidit chananeo.

p Et dixit ephraim. i. ꝓpius ꝑ. r. tribuū vt supra dictū ē

q Verūtū diues effectus sum. absq̄ seruitute dei.

r Inueni idolū mihi. i. aurū r argentū q̄d est idolū cupidi. fm q̄ dicit glosa. vñ in hebreo hē hic. Inueni censum mihi. i. faciliter acq̄siui. s Omnes labores mei nō inuenient mihi iniq̄tatē. i. ex tūcunq̄ laborasseꝫ corporaliter nō acq̄siuissem tantā pecuniam quā ꝓphe vocant iniquitatem. maior enī pecunia acquiritur ꝑ fraudē vsure. q̄z ꝑ laborem corporalem. Ra. sa. exponit dicens. q̄ hic est modus loquendi decurtatus vbi oportet aliq̄d suppleri sicut. ij. Reg. v. dicitur. Proposuerat enī dauid in die illa. qui percussisset iebuseum rē. et nō fit ibi aliqua mentio de remuneratione fm hebraicam veritatem. sed supplendum est fiet magister militie. sicut exprimitur. i. Paral'. r. r eodem modo hic continuando littere ꝓcedenti. Inueni idolum mihi. sic dicis. r tu deberes dicere.

s Omnes labores mei. i. diuitie mee.

t Non inueniēt mihi iniquitatem. i. nō poterūt expiare iniquitatē meam r sic est verbum dei vel ꝓphete argentis in populo israel vicium cupiditatis.

v Et ego. Postq̄z descripta ē malicia populi. hic iurta eam ponitur gratia dei. vt maior appareat iurta suum oppositum. r continuat sic littere ꝓcedenti. Licet iniquitates tue sint magne r inexpiabiles per te.

v Et ego dīs deus tuus de terra egypti. i. ab vllo tempore quo inde redemi te. r legē tibi dedi. r petā possim remittere tibi. r Adhuc sedere te faciā in tabernaculis. q̄d exponit Ra. sa. sic. Cēpus erit in q̄ auferā te a statuis dolosis r facā te sedere in synagogis r scholis cum auditoribus diuine legis. r hoc fuit adipletū q̄n dīs vocauit de thelonio matheū. Matth. ix. ca. r de actibus publicis zacheū. Lu. xix. r ꝓsilēs ad suū discipulatum.

y Sicut in diebꝰ festiuitatis. in sabbatis enim conueniebant in synagogis iudei ad audiendum doctrinā diuine legis. r sic faciebant christiani in primitiua eccl'ia r modo faciunt in dominicis diebꝰ.

a Et locutus sum sup ꝓphas.i.p ꝓphas de tpe huius vocatiõis qõ est tps grē. b Et ego visi.multi.q: sic dic̃ra.sa.sup zacharia.Uniuerse ꝓphe nõ sr locuti.nisi ad dies messie.s.principal'e ꝓpter tps xpi denũciandũ. c Et in manu ꝓphar.i.in opibus eorum.

d Assi'latus sum.i. pfiguratus vt in formatõe eue de costa ade prefigurata ē formato ecclie de latere xpi dormiẽtis i ere ce.t p deglutionẽ ione in ventre ceti tribꝰ diebꝰ.t tribꝰ noctibꝰ sepultura xpi.Fm qõ dicit Matt.xij.t sic de multis alijs posset exemplificari.

e Si galaad.Post increpationẽ malicie xpi decẽ tribuũ generaliter.hic increpatur ipaliter ꝓpter ad ciuitatem galaad cui' habitatores pessimi erãt.vt dictus ē s.ca.vi.t iõ hic spaliter increpat de idolatria.t primo arguit̃ vicii.scõo iuxta hoc ponit̃ erga ꝑtriarchã iacob dei bñficiũ ibi.Fugit iacob.Circa primũ dicit.

f Ergo frustra erãt ꝛc.erat ei galaad vltra iordanẽ.et galgal citra.t q̃uis in galaad eẽnt idola.tñ cũ h transibat iordanẽ ad exercendũ ibi idolatriã q̃ ibi vigebat.vt dictũ ē.s.xij.ca. g Bobꝰ imolãtes.sacerdotes eius idoloꝝ ad augmentãdũ questũ suũ fecerũt ibi idola ad ii multitudinẽ vitulor in bethel.t in dan'ẽritium.

h Nã.t altaria eor erãt q̃si acerui ꝛc.i.totaliter ꝺ̃structuenẽ.

i Fug.t iacob.Hic iuxta xpi vicii deseribit̃ erga iacob dei bñficiũ exhibitũ ei in ꝓpria ꝓpria.cũ dr.Fugit iacob in regionẽ syrie.t hoc de filio matris neap elau interficere.Geñ.xxvij.t de volũtate patris Geñ.xxvij.t ds sibi apparuit in via dicẽs.Ero custos tuus q̃cunq; preteris.Geñ.xxviij. l Seruiuit isrl'.i.iacob alio nõie vocat' isrl'. l In vxo.i.ꝓpter vxorẽ habendã.Genes.xxix.Et in vxorẽ seruauit hebrei dicũt.Expectauit funeratio septẽ annis anteq̃ sibi daret.t ad ide refert ira nra.cũ dicit m Seruauit.s.pactũ initũ cũ laban deseruiendo sibi.p filiabꝰ suis.Cõsequẽter ponit̃ dei bñficiũ exhibitũ iacob in suis posteris cũ dr. n In ꝓpha autẽ.id ē in moyse. o Eduxit ds isrl' de egypto.vtz i ero. p Et in ꝓpha seruat' ē.s.p oratiõem moysi deo volẽte ipsum interficere.p fabricatiõe vituli.Exo.xxxij.t de illis bñficijs ingrat' fuit ꝓpius.t tribuũ.iõ subdit̃. q Ad tractũdiã me.puo.ephraim i amaritudinibꝰ suis.i.idolatrijs.

r Et sanguis ei'.i.quẽ effudit de innocentibꝰ.

s Sup eũ veniet.p debitam.t duram punitionem.

t Et obprobrium ꝛc.q: erit in vtilitate magna.

In cap.xij.vbi dicitur in postilla.Ueruntamen dites effectus sum. Additio.

h Hec qõ dr Uerũtñ dites effectus sum inuenire cẽsum mihi.ꝛc.videt ꝓtinuari cũ h qõ dixerat statim supra.Chanaan in manu ei' statera dolosa.ꝛc. Isto mõ mercator q̃ p fraudẽ statere calumniat̃ dolose

"Et locut' sũ sup ꝓphas[b].t ego visionẽ mltiplicaui.[c] tĩ manu ꝓphar[a] assi'latus sũ[e] Si galaad[f] idolũ g frustra erãt̃ galgal[g] bobꝰ imolantes[b] Nã.t altaria eor q̃si acerui sup sulcos agri.[i] Fugit iacob in regionẽ syrie,[k] t seruiuit isrl' ĩ vxorẽ[l] t ĩ vxore[m] seruauit.[n] In ꝓpha autẽ [o]eduxit ds isrl' de egypto [p]t in ꝓpha seruat' ē,[q] Ad iracũdiã me puocauit ephraĩ in amaritudinibꝰ suis[r].t sãguis ei[s] sup eũ veniet[t] et obprobriũ eius restituet ei[t]

Ds de' su'. .XIII.

[u]Quãte ephraim[v] hor

b Horror.s.tionis.

c Inuasit isrl.q: maioribꝰ sibi ꝓsentientibꝰ ꝓpius timuit ei resistere. d Et deliq̃t in baal.q.d.nõ sufficit ei colere vitulos.sz etiã idolũ baal coluit postea.sic ptz iij.t.xij.Reg. e Et mortu' est.morte culpe que separat a deo q̃ est vita p essentiam. f Et nũc addiderunt ad peccandũ.multiplicãdo sibi idola diuersar gentium g Factura artificũ totũ est.nihil habẽs numinis aut virtutis. h Dis ipi di.s.sacerdotes idoloꝝ ꝓpt q̃stũ.

i Immolate hoies.i.o vos hoies imolate t offerte.

k Vitulos adorãtes.sicut ꝓcepit rex.

l Idcirco.i.ꝓpter istas malicias.

m Erũt q̃si nubes matu.ꝛc.i.cito veniet eor occasio t captiuitas.cui' celeritas designat̃ p oĩa ista. n Ego aũt.Hic ecõtrario ponunt̃ dei bñficia qui pluit sup gratos t ingratos.Matth.v.Qui pluit sup iustos t iniustos t diuidit̃ in duas ptes.q: primo recolit̃ bñficiũ ꝓteritũ scõo ꝓmittit̃ futurũ ibi.De manu mortis.Prima in duas.q: primo ponit̃ ingratitudo de bñficio.scõo iusta di punitio ibi.Et ego ero.Circa primũ dr in ꝑsona dei.

n Ego aũt ds deus tuus de terra egypti.q.d.obsignatus es mihi seruire ex tempe q̃ inde te redemi.

o Et deũ absq; me nescies.sic enĩ ꝓcepi tibi in monte syna.i.Exo.xx.Nõ habebis deos alienos coram me.

p Et saluator nõ ē ꝓter me.q̃ de manu amelech te saluaui.Exo.xviij. q Ego cognoui te.in deserto.dans tibi manna de celo. r Juxta pascua sua.i.ita laute promi dis eis.ac si essent in terra fertili sibi ꝓmissa.t mutatur h modus loquẽdi de scõa ꝑsona ad tertiam. s Adimpleti sunt naturalibꝰ t artificialibꝰ diuitijs in terra promissionis. t Et eleuauerũt cor suũ.p superbiam.

v Et oblitus sunt mei.p idolatriam multiplicẽ.licet aũt ingratitudo huius bñficij increpata fuerit supius.et.c. tñ hic repetit̃.q: aliq̃d h exprimit̃ qõ nõ ē ibi expssum.

r Et ego ero.Hic ꝓpr ponit̃ ingratitudinis punitio.cũ dicit.Et ego ero eis q̃si leena q̃ est magne crudelitatis

Capitulm .xiij.

Loquẽte.hic increpat ꝓphes ingratitudine circa dei bñficiũ.t diuidit̃ i duas ptes.q: primo ponũtur xpi maleficia.secũdo p ordinẽ dei bñficia.ibi.Ego aũt.Circa primum dicit.

a Loquere ephraĩ.id ē hieroboã dicente de vitulis.inq.Ke.xij.t.Isti sunt dij tui isrl' q̃ eduxerũt te de terra egypti.vt ꝓphes eos coarcet.

y Sicut pardus.q̃ est magne velocitatis.ꝛ sic nō po/terūt effugere. z In via assyrioꝝ.i.qñ ducent captiui in assyrios. a Occurrā eis q̃si vrsa.i. crudeliter. b Et dirūpā interiora tecoris eoꝝ qz in via illa multi eoꝝ fuerūt in cœtu afflictione famis ꝛ tumoris.ꝛ pricie/bant bestijs lacerādi ideo subdit.

c Bestia agri scin/det eos.ꝛ qz b non p cessit ex defectu diui ne misericordie ꝛ ex demerito siue malicie ideo subditur.

d Perditio tua isrl id est ex demerito fa cti tui.

e Tātūmodo ī me auxilū tuum.i. pena tua nō pōt nisi p me sublenari. ō subdit.

f Ubi est rex tu⁹.q. d. tecū est captiuus ō subdit ironice.

g Da mihi nūc sal/uet te. Da mihi regē ꝛ principes hoc peri uit tor⁹ pl⁹ antecꝫ diuideret in duo re/gna.i. Reg. vij.

h Dabo tibi regē ī furore meo.licet eīm illā petitionem erau dierit.tñ sibi displi/cuit.vñ ibidē dixit sa muel. Audi vocē pli.nō eīm te abiecerūt sed me ne re/gnē sup eos. i Et auferā in indignatione mea.i. in/iustitie mee vindicta.sic ablatus fuit osee rex isrl.ꝛ sede chias rex iuda ppter peccata sua. k Colligata ē ini quitas ephraī.i. integre reseruata apud me. l Abscō ditū peccatū ei⁹.ꝫ manifestabit in punitiōe apta.

m Dolores parturientis.q̃ sunt vehemētes.

n Veniet eīm.p regē assyrioꝝ.ꝛ subdit cā. o Ipe fi/lius nō sapiēs.i.a deo patre p idolatriā recedēs.

p Nūc eīm nō stabit.ō regē assyrioꝝ a quo pl⁹ ei⁹ cōte retur. q De manu.Postq̃ cū ingratitudine pli de scripsit beneficiū p̄teritū.hic p̄sr ponit futur. Circa qđ sciendū q⁹ hebrei ꝛ alīq̃ xp̄iani eos sequentes exponūt hoc de liberatione captiuitatis babylonice.ꝫ sm q⁹ di/cit hiero.paul⁹ apo.in lege ꝛ pphetis humanū ꝛ diuinū tus instructus exponit hāc ptē de resurrectione gene/rali futura p xp̄m q̃ erit ad vitā mortalē. dicēs prima ad Coun.xv. Cū aūt mortale hoc induerit īmortalitatem tūc fiet sermo q̃ scriptū ē. Absorta est mors in victoria ꝛc.ꝛ allegat scripturā sm trāslationē.lxx.q̃ p eo qđ habe mus hic. Ero mors tua o mors ꝛc. hz. Absorbta ē mors in victoria ꝛc. put dicit hic glo.ꝛ iō nō debem⁹ nec pos/sum⁹ aliter exponere sm q⁹ dicit hiero. Hec aūt resurre/ctio ad vitā mortalē incepit ī xp̄o. sm q⁹ dicit. i. ad Cor. xv. xp̄s resurrexit a mortuis primitie dormientiū. qm̄ q̃ dē p hominē mors ꝛ p hominē resurrectio mortuoꝝ. et sicut in adā oēs moriunt ita ꝛ in xp̄o oēs vivificabunt. In resurrectione vo sua liberauit patres sanctos ō ma nu mort⁹ in lymbo detentos. iō ōr. q De manu mor tis liberabo eos ꝛc. qz in sua resurrectiōe de ptāte mor/tis liberauit aliquos partialiter.ꝛ in resurrectione ge/nerali liberabit oēs generaliter.ꝛ huic expositioni p̄o/nat q̃dā glosa hebraica. Besi. xxiij. dicit ra. Iosue filꝰ le/ui. Jux cū angelo mortis vsq̃ ad portas gēhenne ꝛ inde mecū messias filꝰ dauid.ꝛ cū viderūt captiui lucē mes sie letantes dixerūt. Iste educet nos de hac obscuritā te. sicut scriptū est ī osee. De manu inferni redimet eos

r Ero mors tua o mors. hoc ōr in pso/na xp̄i q̃ mortem de/struxit inchoatiue in sua resurrectione et ī fine mundi destruet p̄summatiue vt dictū s Ero morsus (est. tu⁹ inferne. qz alīq̃s ide eripuit. s. sanctos ꝛ alīq̃s ibi reliquit. s. dānatos.ꝛ sic erit in finali resurrectiōe. vt habetur Matth. xxv. Ibūt hi in supplicū eternū. iusti aūt in vi tā eternā. Et qz ī pūti null⁹ scit ō qua par/te sit futur⁹ sm illud Eccl. ix. Nescit homo vtrū odio vel amore dign⁹ sit. iō subdit p pheta in pson hūa/ni generis.

t Consolatio.q̃ fiet sanctis in iudicio.

v Abscōdita est ab oculis mets.ꝛ subdi tur causa.

x Quia ipe.i. xp̄s solus. y Inter fratres.i. hoīes q̃ omnes sunt fratres ab ꝗdā primo patre descēdētes.

z Diuidet separando oues ad hedis.i. iustos a repro/bis. Matth. xxv. ꝛ qz illud iudiciū p̄cedet ignis p̄flagra/tionis. iō subdit. a Adducet vrētē ventū vsus id est ignē p̄flagrationis ad modū venti discurrētē.

b De deserto ascēdētē. qz tātū ascēdet sup terrā quātū ascēderāt aque diluuij. c Et siccabit venas ꝛc. quia cōburet oīa vmētia ꝛ siccabit humida. d Et ipe di/ripiet thesaurum ꝛc. i. omnia generaliter que modo cō capiscuntur in presenti vita. Caplm. XIII.

Samaria. Superi⁹ posita est p̄mulgatio di/uine iustitie. in hoc vltimo ca. ponit p̄mulgatio sue misericordie. p̄mittit tū decē tribuū punitio tēporalis. eo q⁹ ille pheta scribebat principaliter ꝫ de cē tribus dicēs. a Pereat samaria. metropolis ī re gno decē tribuū. b Qm̄ ad amaritudinē cōcitauit deū suū. p ydolor⁹ cultū. c In gladio pereāt. s. assy/d Parvuli ei⁹ elidant. ppter eīm rebellionē (rioꝝ. osee ita crudeliter se habebāt q⁹ etiā nec parvulis nec prengnantibꝫ parcebāt. e Cōuertere. hic subdit p mulgatio diuine misericordie generaliter quātū ē ex se Sciendū tū q⁹ alīq̃ expositores catholici residuuꝫ hui⁹ capituli reducūt ad tp̄s ezechie. in quo captiuatis tam decē tribubꝫ. pl⁹ regni iude timēs egit penitentiā. Eze chia rege ad hoc eū exhor/tāte. ppter qđ de⁹ eū miseror/diter liberauit de manu sennacherib miraculose. xxxvij. Re gū. xix. Alij vo reducūt ad tp̄s liberationis de babylo/nica captiuitate. qz vexatione dante iudeis intellectum cōuersi fuerūt ad dñm. ppter qđ de⁹ miseric/diter eos liberauit p cyrū. Et posset satis applicari hīa ad hūc sen sum vel illū. ꝫ usti videnī numis iudaizare. Trāslatio eīm

chaldaica vbi nostra sic hz in ꝟ ca. Conuertenī sedētes ī vmbra eī⁹ viuēt tritico. ⁊ germinabūt q̄si vinea talis est cōgregabūt de filijs captiuitatū suaꝝ habitabūt in vmbra messie sui viuificabunt mortui ⁊ multiplicabif bonū ī terra. Et quo ptz q̄ residuū hui⁹ ca. loquit ō tpe xpi trāslatio eiī chaldaica declaratiua est hebraice litere in passibus obscuris. tpe vo xpi marie apparuit ief rectus diuine miseri cordie. ⁊ nō sicut sup eī⁹ dicebat ō dei misericordia pmulgat. ⁊ fm̄ hūc lenius residuum hui⁹ ca. i tres p tes diuidit. q̄ primo ꝓpha incitat ad pnie ventate. ſcdo manifestat diuine misericordie largitate. ibi. Sanabo. tertio mirat credentiū paucitatē. ibi Quis sapiens. Circa primū dicit. Conuerte re ifrl ad dñm. p pententiū verā ira ꝓclamauit iohes penitēcia xpi. Penitētia agite appropinquabit eiī regnū celoꝝ. vñ baptisma iohannis baptiste fuit quedā ꝓtestatio pnie agēde in aduētu xpi.

[c] Qm̄ corruisti i iniq̄tate tua

[d] Tollite, vobiscū vba ⁊ cō uertimini ad dñm. [s] ⁊ dicite ei [t] Oēm auferiniq̄tatē. ⁊ accipe bonū [u] ⁊ reddem⁹ vitulos [l] labioꝝ nr̄oꝝ. [m] Assur nō saluabit nos. Semper equū nō ascēdem⁹ [n] nec dicem⁹ vltra dij nr̄i opa manuum nr̄aꝝ. qz ei⁹ q̄ ꝛe ē miſereberis pupilli. [p] Sanabo ꝛtritiones eoꝝ. [q] diligā eos spōtanee. qz aūsus ē furoꝛ me⁹ ab eis. [r] Ero q̄si ros ifrl. [ſ] Et florebit germinabit sicut liliū. [t] ⁊ erūpet radix ei⁹ vt libani

[u] Ibunt rami ei⁹. [ſ] ⁊ erit q̄si oliua [a] glia ei⁹ [b] ⁊ odoꝛ ei⁹ vt libani [c] Cōuertent sedētes ī vmbra ei⁹. [d] viuēt tritico. [e] Et germinabūt q̄si vinea. [f] memoriale ei⁹ sicut vinū libani [g] Ephraī. [h] q̄d mihi vltra ydola. [i] Ego exaudiā. [k] ⁊ dirigā eū. [l] ego vt abietē virētē [m] ex me fructꝰ tu⁹ inuētus ē [n] Quis sapiēs. [o] ⁊ intelliget ista. intelligēs [p] ⁊ sciet hec. [q] Quia recte vie dñi [r] ⁊ iusti ambulabūt ī eis. [ſ] p uaricatores vo corruēt in eis. Explicit osee. ꝓpha.

Tollite vobiscū vba. nō dicit brutoꝝ aialiū sacrificia q̄ cessauerūt in lege noua. ſz vba duplicē ꝓfessiōis. ſ. peccatoꝝ ⁊ diuine laudis. quib⁹ pō querit ad deū.

Et dicite ei. i. xpo. [h] Omnem auferiniquitatē. xps eiī abstulit peccatuz originale p sacramētū baptismi. ⁊ actuale p sacramētū pnie. ꝓpter qō ōz de eo ioh. i. Ecce agn⁹ dei. ecce q̄ tollit peccata mūdi. [i] Et accipe bonū. i. bonū de genere ad qō se extendit facultas hūana. fac acceptū deo patri sua gratia. [k] Et reddem⁹ vitulos. i. sacrificia eo q̄ in veteri lege ō specie bonis fiebāt maiora sacrificia. [l] Labioꝝ nostroꝝ. i. laudes de uotas que sunt sacrificia acceptissima. ps. xlix. Sacrificiū laudis honorificabit me. [m] In Assur nō sal. nos ꝛc. id est in ꝑsonis nō recurrim⁹ ad auxiliū humanū ſz diuinū. ⁊ ita fuit in primitiua eccla. q̄ xpiani ō ꝑsecutiones indeoꝝ ⁊ ēt tyrannoꝝ nō pugnabāt armis ſz orationibus deuotis. vñ p orationes bti basilij ⁊ sui xpi⁹ sanct⁹ mercurius miles iam defunctus interfecit iulianū apostatā eccl̄ie ꝑsecutorē. ⁊ ei⁹ lancea q̄ in ecclesia beati basilij suabat inuēta est sanguine iuliani apostate ꝑfusa.

[n] Hec dicem⁹ vltra dij nostri ꝛc. q̄ p aduētū xpi deiecta est ydolatria. [o] Quia ei⁹ q̄ in te est misereberis pupilli. erāt eiī xpi⁹ asi aduētū xpi pupillus. qz carens parentibus. ſz nūc hz xpm. ⁊ ecclīam verū patrē ⁊ verā ma p Sanabo. hic ꝓfir. ꝓphetat diuine misericordie (trem largitatē dicēs in ꝑsona xpi. Sanabo ꝛtritiones eoꝝ. i. vere penitētes sanabo p gratiā. [q] Diligā eos spōtanee. qz amoꝛ inter hominē ⁊ deū primo ꝓcedit ex parte dei. ꝓpter qō dicit iohānes prima canonica. iiij. Diligam⁹ deū qm̄ ipe prior dilexit nos. ⁊ sic ei⁹ dilectio est spōtanea. [r] Quia auersus est furoꝛ me⁹ ab eis. p morte eiī xpi bonis placat⁹ est deus. pater ⁊ p ꝑsis filius q̄ est vnus deꝰ cū ipo. ut subdit. [s] Ero quasi ros sicut eiī ros inuisibiliter descēdit ⁊ fecundat terrā. sic dei filius inuisibiliter descēdens fecundauit ẏginē. Esa. xlv. Rorate celi desup ⁊ nubes pluāt iustū aperiat terra ⁊ germinet saluatorē. [t] Et florebit. i. ꝑsis xpian⁹ seu ecclia. [v] Germinabit sicut liliū. p puritatē vite. [x] Et erūpet radix ei⁹ Radix eiī ecclie est ipe xps fm̄ q̄ declarat diffuse Aug. sup ps. Ista radix erupit. qñ apl̄os alios q̄ fideles ꝓtulit. ut subdit.

[y] Ibūt rami ei⁹. i. de virtute in virtutē. [z] Et erit quasi oliua que semp est in vi a Gloria ei⁹ (roze. q̄ glia xpi nō marce. [b] Et odoꝛ ei⁹ (scz. id est fame bonitatꝫ xpi in se ⁊ ei⁹ discipulis diffundetur. sicut paret impletum per vniuersum orbē. propter qō dicit apl̄s. ij. Corith. q. xps bene odoꝛ ſum⁹ in omni loco.

[c] Cōuertent sedentes in vmbra ei⁹ sc̄z xpi vt ptz p trāslatio nez chaldaicā supra allegatā. [d] Viuent tritico. i. eucharistie sacramēto qō ꝛficit in pane triticeo. ⁊ hic panis dat vitā mundo. Joh. vi. Si quis manducauerit ex hoc pane viuet ī eternū. ⁊ ꝓpter hoc iona thā filiū oze qui fecit trāslationem chaldaicā loco hui⁹. Viuēt tritico. trāstulit. Viuificabuntur mortui. Christus eiī ⁊ eius discipuli in noie ei⁹ legūtur multos mortuos suscitasse. [e] Et germinabūt q̄si vinea. ꝓpter hoc dicit saluator Joh. xv. Ego sum vitis vera ⁊ vos palmites. [f] Memoriale ei⁹ sicut vinū libani xpe eiī mōtē istū crescebat vinū optimū memoria diuinum. [g] Ephraim. supple dicet. [h] Quid mihi vltra idola. multi eiī de decē tribub⁹ reuersi a regno assyroꝝ credidērūt ad ꝓdicationē apl̄oꝝ altorūq̄ xpi dilectꝰ pulꝝ. omni idolatria ⁊ superstitione detecta. licet eiī multi qui redierunt de babylone nō leganī postea idolatrasse nisi aliq̄ pauci machabeoꝝ tpe. illi tñ de decē tribub⁹ q̄ nō reuerūt de captiuitate p assyrios facta idola colucrūt. saltē vt pote inter idolatras ꝓmorantes.

[i] Ego exaudiā. orationes ei⁹. [k] Et dirigā eū i ꝛta salutis. [l] Ego vt abietē virentē. ſ. faciam eum.

[m] Ex me fructus tu⁹. sicut dictū est capitulo ꝓceden ti. tātūmodo in me auxiliū tuū. hic mutat modus loqn di ō tertia ꝑsona ad scām. [n] Quis sapiēs. hic admirat paucitatē credētiū. licet eiī primi credentes xpo fuerint iudei. tamen fuerunt pauci cōperatiue respectu remanentium ī infidelitate. quod ꝓpheta admiratur cū videret in spiritu xpm tot ⁊ tanta miracula facturū q̄ merito sibi ab omnib⁹ erat credendū ut subdit.

[o] Quis sapiēs. sapia desursum descendere que est sua dilis ⁊ bonis ꝑsentiēs. iacobi. iij. [p] Et intelliget ista. quasi diceret pauci ꝓpatiue intelligēt dicta ꝓphaꝝ.

[q] Et sciet hec que dicta sunt. [r] Quia recte vie dñi scz ꝓcepta de calogi ⁊ euangelij ⁊ cōsimilia.

[ſ] Et iusti ambulabūt in eis. i. iustificati p fidē xpi. ꝓcedēt in eis de virtute in virtutē. [t] Preuaricatores vo corruent in eis. qui casus ⁊ si creat ordinem diuine misericordie. tñ intrat ordinē sue iusticie. fm̄ quē puni-

Prologus

tio peccatoꝝ ad gl̃am dei cedet ⁊ electoꝝ qui cũ eo regnabunt in secula seculoꝝ Amen. In ca.xuij.vbi dicit in postilla. Et reddemus vitulos. Additio.

Quedam glosa hebraica sup istud verbũ. Reddemus vitulos sic dicit. Soluem⁹ seu reddem⁹ cõfessionẽ labioꝝ nr̃oꝝ in loco vitulorꝝ, magis enĩ placet pn̄ia deo in q̃ req̃rit̃ confessio labioꝝ q̃s sacrificia. vnde de capro emissario p quẽ expiabant peccãta tot⁹ populus vt pr̃ dicit. xvi. c. nihil accedebat ad altare nisi sola confessio dicit enĩ ibi sic. Cõfiteatur sup eũ oĩa peccata filioꝝ israel.

In eo.c. vbi dicit in postilla. Preuaricatores vero corruerent in eis.

Additio.

Preuaricatores dicũtur, put i glosa ponit conuerse in vtis dñi eo modo q̃ dicit. Luc.ca.q. Ecce h posit⁹ ẽ in ruinã.

Incipit expositio primi plogi fm hieronem in iohelem prophetam.

Sanctus Johel ⁊c. Iste plogus ẽt̃uoꝝ hz ptes. In q̃rũ pria ordo isti⁹ pphe ad alios ostdit cũ dr. Sanctus iohel ⁊c. In scda demonstrat ad q̃s pphetia ei⁹ dirigit̃ ibi. Et sicut ibi sub noie ephraim ⁊c. Tertio tps pphationis eius subintrigit̃ ibi. Tempa q̃dr. Quarto expositiões quorũdã vboꝝ in pphetia otentoꝝ exprimũtur ibi. Porro factũ esse sermonẽ dñi. vbi duo facit. primo enĩ exponit otenta in titulo ibi⁹. Porro factũ esse ⁊c. scdo exponit otenta in exordio ibi. Auditus aũt ⁊c. His visis lre insistam⁹. Ordo isti⁹ pphe apd hebreos ⁊ apd. lxx. dr̃. s. in principio primi plogi sup osee.

b Et sicut ibi. i. osee primo. vide notulã vsus finem expositiõis scdi plogi sup osee de regulis. s. sub q̃bus significationibꝫ noiũm ad q̃s tribꝫ p pphas fmo dñi dirigatur.

c Sic ⁊ in hũc pphã ⁊c. ⁊ nullã oĩno israelis. i. decez tribuũ in q̃s fiet mentionẽ. vsq; ⁊ in sequẽti plogo dicitur iohel fatuel filius describit terrã duaꝝ tribuũ. vbi aliq̃ dicũt. xij. nõ duaꝝ. ⁊ exponũt q̃ supra positũ ẽ. s. Nullaꝝ oĩno ⁊c. supple ad corrigendũ. q; q̃libz de eis fit mentio reducẽdo mala cop in exemplũ vt caueãt due trib⁹. de q̃b⁹ nolo contẽdere. sed credo hiero. q̃ ait nullã oĩno. p. tribuum hic fieri mentionẽ. sm̃ple principal⁹. vt q̃dã volunt.

d In dieby ozie qui alio noie dicit azarias. De q̃ legit̃ iij. Reg. xv. ioathan. xvij. Reg. xv.

e Et ezechie. xvij. Reg. xviij. xix. ⁊. xx. f Regum iuda id ẽ duarũ tribuũ. g Et in dieby hieroboã. xvij. Reg. xiiij. asse nõ est hieroboã filius nabath. de q̃. xv. Reg. xij. sz fuit filius ioas reg⁹ israel. de quo. xiij. Reg. xiij.

h Et q̃ ioas. iste ioas nõ fuit ille qui fuit rex iuda quẽ iotada sacerdos interfecta athalia instituit in regnum. de q̃. xij. Reg. xi. xij. xiij. sed fuit rex israel filius ioachaz regis israel. de q̃. xiij. Reg. xiij. De his ẽtuoꝝ regibꝫ iuda legitur in. q̃. Paral. xxvi. ⁊. xxvij. ⁊. xxviij. ⁊. xxix. ⁊. xxx. ⁊. xxxi.

i Porro. Hic exponit vba que ponunt in titulo. Hic enim intitulat iohel.

Incipit plog⁹ in iohel pphetam.

Sanctus Johel apud hebreos p⁹ Osee ponit. Et sic ibi sb noie ephraĩ ad decẽ tribus pfert vaticiniũ q̃ vl̃ samaria vl̃ israel sepe mẽorant sic ⁊ in hũc pphaz oĩe qd̃ dr ad tribũ iuda ⁊ ad israz ptinere credẽdũ ẽ. ⁊ nullã oĩno israelis. i. decẽ t buũ in hoc fieri mẽtiõz. Tpa q̃z q̃bꝫ prophauit eadẽ dẽm⁹ accipe q̃ in osee legim⁹ i dieby ozie. ioathaz ⁊ achaz ⁊ ezechie regũ iuda ⁊ in dieby hieroboã filij ioas reg⁹ israel. porro factũ esse sermonẽ dñi ad meritũ ei⁹ referẽ⁹ cui fit⁹ ñ ad ꝺditiõz ei⁹ q̃ fieri dr. vt alibi legim⁹. Dñs fact⁹ est m̃ ĩ salutẽ. Audit⁹ eĩ i scripturꝫ scis nõ ẽ iste, q̃ ad aures sonat, sz q̃ ĩ corde ꝓcipitur iuxta illd̃ qd̃ dñs ioq̃t Qui hz aures audiẽdi audiat. Qd̃ aũt dr hebraice hyezimi. grece enechziasti latine sonat, auribꝫ ꝓcipite. ꝓprie ñ aure, sz corde p cipit⁹ q̃ senes st ⁊ celestes audiũt spũaliter, q̃ ãt hĩtãt in ẽra appellanꝫ ẽt reni⁹ auribꝫ ꝓcipiũt. Ubicũq; ãt h̃ duo vba iũcta ponũt⁹ nõ ad simplicẽ tm̃ vboꝝ sonũ sz ad recõditã q̃z dictoꝝ ĩtelligẽtiã ptiere ĩtelligẽdũ ẽ. In genesi Lamech loq̃t ad vxores suas ada ⁊ sella Audite vba mea vxores lamech auribꝫ ꝓcipite ꝓmones meos. q; vir occidi in vuln⁹ meũ ⁊ iuuenẽ in liuorem meuz ⁊ esaias. Audite celi ⁊ auribꝫ ꝓcipe terra

ꝓpheta⁹ notetur inesse ipi verbo, sed dicitur factus per inspirationem in propheta. s Dominus factus est mihi in salutem. i. dominus fecit me in salutem.

t Auditus autem ⁊c. Hic exponit cõtenta in exordio vbi dicitur. Audite hec senes auribꝫ ꝓcipite ⁊c.

v Dominus loquitur. Ezechielis. xvij. Qui habz aures ⁊c.

x Quod autem dicitur enechziasti grece. latine sonat auribus ꝓcipite ꝓprie id est pfecte.

y Non aure sed corde ꝓcipitur. In antiquis bibliis scribitur sic. Et dicit hebraice hiezimi. grece enechziasti latine sonat auribꝫ ꝓcipite Hieronim⁹ in originali. q̃d autem nos interpretati sumus auribꝫ percipite ⁊ apud grecos ⁊ apud hebreos vnum verbum est, q̃d ꝓprie cor de non aure percipitur.

z Qui senes sunt. moribus. Sapien. iiij. Cani sunt sensus hominis. ⁊ etas senectutis, vita immaculata. ⁊ hoc ptinet ad actiuam.

a Et celes. conuersatione. hoc ptinet ad contemplatiuam. Philip. iij. Nr̃a conuersatio nostra in celis est.

b Auribus tantum corporalibus percipiunt.

c Duo verba, scilicet audite ⁊ auribus percipite.

d Non ad simplicem. id est exteriorem.

e Sed ad reconditam, id est interiorem.

f In Genesi quarto.

g Et Esaias. i.

Explicit qualiscunq; expositio istius proloci.

Prologus

Incipit expositio sci plogi sm britonē i iobel, pba. Iobel filius fatuel ꝛc. in isto plogo quatuor tangūtur; Primo enī psona, pphete describit cū dicit. Iobel filius fatuel ꝛc. Secūdo pphetia tāgitur cū dicit. Describit terrā ꝛc. Tertio modus agendi subaungit. ibi Ex tribus generibus rhetor ꝛc. Quarto tertio, pphete imponit ibi. Hic ergo, pphetā ꝛc. Littera plana est.

b Eruca ꝛc. Hec tāguntur in primo capitulo. Eruca ab ero dēdo dicit vermis qui erodit frōdes, ꝛ maxime olerū. vñ dicit eruca quasi eroda. Brucus appellat fer' locuste antequ habeat alas. vnde dicit brucus q̄si bracus a bracos qđ ē breue qr brevis ꝛ parvus est vel a brevum qđ est consumere, qr cōsumit totū in circuitu suo. iacet ei in vno loco et radicit' cōmedit fructus. cū aūt volat appellat locusta q̄si longa hasta. greci vo hasticon appellant rubigo est frugum corruptio. qñ scz tenere fruges nocio roze percutiunt ꝛ tā ipice q̄ culmi vertunt in rubore minuq colōris vel syncopidis, ꝛ đr a rubeo, bes, vel đr a rodo dis, quasi rodigo. c Effusum iri spiritūsanctū, hoc tangit in scđo ca. g. vel in. a. fm quosdā libros. d Super seruos dei ꝛ ancillas ꝛc. hic tangit illud qđ scribit Actu. ij. Super seruos meos ꝛ super ancillas meas i diebꝰ illis effundā de spiritu meo ꝛc. ꝛ sumit de iobel. ij. g. vel de tertio. a. fm quosdā libros. e Id est sup centū viginti ꝛc. hoc est qđ đr Actu. i. Erat aūt turba hoīm simul fere centum viginti ꝛc. f Cum fuere in cenaculo syon Act. i. cū introissent in cenaculū ascenderūt vbi manebāt petrus ꝛ iohannes ꝛc. g Qui cētū viginti gunt surgēdo p incremēta, i. p aggregationē. h Ab vno vsq ad quindecim. qr omnes pticule ab vno vsq ad quindecim simul agregate faciūt centū viginti. i Quindecim gradū numerū. sin illis quindecim particulis que graduales dicunt. k Qui in psalterio mystice ponunt. qr significant pfectū virtutū. de quibus agit in illis, xv. psalmis quas qui habent spiritūsanctū habere merentur. s. in epistola ad paulinū inuenies plenius expositionē oīm istoꝝ. l Ex trib⁹ generib⁹ rhetoꝝ. Rhetor. i. orator. đr a rhesis qđ est locutio qr đz esse copiosus i verbis. Sunt āt tria genera causaꝝ circa que versat rhetor sicut dicit ysidorus. ij. ety. s. deliberatiuū. demōstratiuū ꝛ iudiciale. Deliberatiuū genus est in quo de quibusliber vtilitatibꝰ vite quid debeat fieri aut nō debeat tractat. Demōstratiuū est in quo laudabilis psona aut vituperabilis ostēdit. Judiciale in quo de pīus psone facto aut pene aut pīq sententia dat. In primo ergo datur recte vsēdi forma. in scđo discutiunt merita. i tertio retribuunt singulis pene vel pmia. ꝛ in his trib⁹ cōstat tota istius libri cōtinentia. l Ex tribus igit generibꝰ rhetoꝝ. i. ex trib⁹ generib⁹ causaꝝ circa que versantur rhetores.

Incipit argumētū i iohel pphetam.

Iobel filiꝰ fatuel describit terrā duodecim tribuū. eruca brucꝰ locusta rubigine vastāte assumptā, ꝛ post reuersionē prioris pplī. effusum iri spiritūsanctū sup suos dei ꝛ ancillas. i. super centū viginti credētes hoīes qui fuere in cenaculo syon, q centū viginti ab vno vsq ad q̄ndecim paulatim ꝛ p incremēta surgētes, quindecim graduū numerum efficiūt, qui i psalterio mystice continentur.

In hoc pphēta idcirco nec reges nec tpa sunt prenotata. qr eis dē rēporibꝰ ac regibꝰ, quibꝰ osee pphetauerat, ꝛ ipe pphetauit. Ex tribus igit generibꝰ rhetorū. hec sumunt principia ꝛ tres sunt argumentoꝝ partes, ex quibus incipere solet omnis orator. Aut ei docibiles, aut benivolos aut attētos auditores debet efficere. Hic ergo propheta a magnitudine cladis sumēs principiū, eos q audituri erant volens ad penitentiā, puocare reddit attentos admirans futurum malum, vt considerantes vētura cladis asperitatem, ocius arriperent penitentiaz. Iohel interpretatur incipiēs aut dñi descensus. Fatuel vo aut latitudo aut ostiuz dei. Tropologice, hoc ē q q ostiū dei ꝛ sciam habuerit aptā recte incipit prophetare.

Explicit argumentū.

m Hec sumuntur principia. i. hec ō quibus pcipaliter agitur in hoc libro. qr ꝺ agit sicut ꝛ i illis tribus causaꝝ generibꝰ de moꝝ in formatione. de meritoꝝ discussione de iusta oīm retributione. quoꝝ primum auditores reddit dociles. qr decet vtilia. scđm reddit benivolus qr agit de singuloꝝ ppalāda ut iticia. tertium reddit attentos ne incurrāt penas ꝛ amittāt pmia. ꝛ ista tria pertinēt ad officiū rhetorum. vñ subdit hic.

n Et tres sunt argumentoꝝ partes ꝛc. argumentū dicit. q. argute. i. callide inuētū. vel quasi arguens mentē. arguit em̄ eā tangz ignarā. vt ītra se de ignorantia confundat.

o Docibi. istm̄edo p Benivo. pcando. q Attentos. excitādo. multipliciter exponunt verba ista. r Hic ergo, pphēta ꝛc. Hic tangit intentio pphete. que est puocare malos ad penitentiā. s A magnitudine cladis. ꝺ refert ad narrationē cū dicit. Residuum eruce comedit locusta ꝛ residuū ꝛc. quia qsdē rēporibus ꝛc. iuxta illam regulā que dat in fine illius plogi. s. Nō idē est ordo ꝛc. vbi dicit. In quibꝰ autē pphetis tps non pfert in titulo. sub illis eos regibus pphetasse sub quibꝰ ꝛ pi q̄ante eos habent titulos pphetauerūt. Cetera plana sunt. Quod aūt addit in quibusdā bibliis. s. Iobel interpretatur incipiēs aut dñi descensus nō est de plogo isto sed postilla quedam est.

Explicit qualiscunq expositio istius plogi.

Incipit postilla fratris Nicolai de lyra sup Johelem cum additionibꝫ et replicis. Capitulum.I.

Verbū dñi. Hic in principio iohelis ꝓpḥe duo sunt pmittēda. Primū ē q̄dꝫ ꝓpḥauerit & dicit hic hiero. in primo plogo sup hūc ꝓpḥaz q̄ ꝓpheтauit ad tribū iuda & trm & nullā omnino fecit de.x. tribubus mentionē. Sed ipe in epla paulinū de studio sacre scripture seu de oībꝫ diuie scripture libris dicit cōtrariū sic dicēs. Johel filius fatuel describit terrā.xij. tribuum eruca.bruco locusta. rubigine vastāte consumptam.vnde q̄ de eis dictio salua sit reuerētia patrū videt tenendū in ꝓposito rabi sa. qui dicit q̄ ꝓpḥauit nō solū contra duas tribꝫ sz etiā ꝑ alias. & dicens. q̄ hec sterilitas terre ex dicta corrosione fuit in diebꝫ ioram filij achab de q̄ hr. iiij. Reg. & q̄ ex hoc fames fuit in iudea generalis p vij. annos. sic denūciauit helisē mlieri cui⁹ filiū suscitauerat. iiij. Reg. viij. Propter q̄d ulla mlr cū filio suo iuit ad pegrinandū ex terrā.xij. tribuū. s. in terrā philistinoꝝ vt ibidē hr. Erat etiā ipa de.x. tribubꝫ. ꝓpter q̄d i suo reditu accessit ad regē isl. petēs agros suos sibi restitui q̄ in eis abſinta tāto tpe fuerāt ab alijs occupati. vt ibidē dicit. Et sic ptz q̄ illa fames nō solū fuit in terra duarū tribuū sz etiā. x. ꝓpter q̄ aliq̄ expositores catholici sequūtur hāc sniaz quā etiā intēdo ꝓsequi. Secūm ē q̄ tpe ꝓpheтauit. de q̄ dicit hiero. in plogo q̄ ꝓpheтauit ysdē tpibus q̄dꝫ & osee. s. tpibꝫ ozie. ioathā. achaz & ezechie regis iuda & fm hoc dictū ꝓpḥauit post sterilitatē dictā. q̄ ozias incepit regnare p plēs annos p⁹ mortē ioram regis isl. vtz ad iiij. Reg. & fm hoc dictū iohel nō ꝓpḥauit de vastatiōe terre causata ab eruca bruco &c. sz solū de vastatiōe ꝑ illā figurata q̄ facta fuit postea ꝑ q̄tuor regna. vt plenius. j. e. c. appebit. Ra. sa. vo dicit q̄ ꝓpḥauit tpe ioram regis isl. ita q̄ sicut helisē pnūciauit famē futurā. ita iste expssit modū veniēdi. s. q̄ corrosionē eruce bruci &c. Et q̄ hoc modus dicēdi mihi vr̄ ꝓbabilior. Intēdo eū seq̄. tm sine ꝓiudicio alteri⁹. Pōs igit̄ ꝓmissis ad ltam accedam⁹ q̄ in duas ptes diuidit. s. in ꝓhemiū & tractatū q̄ incipit ibi. Residuū. In plogo vo ꝓpḥa primo notificat ex noīe cui dr. Verbuz dñi q̄d factū est ad iohel. et ex genere cum dicitur.

b Filiū fatuel. & fuit iste ꝓpḥa sic & filius fm regulaz hebreoꝝ quā posui in principio osee. Secōdo audientiū attētio erigit cui dr. c Audite hoc se. primo eos alloquit eo q̄ sūt maioris reuerētie & intelligētie & alios ꝓcūr.

d Et auribꝫ pcipite oēs &c. si factū est istud. s. q̄ postea ponit in tractu. In diebꝫ vr̄is aut in diebꝫ patrū vr̄oꝝ. q. d. nō. q̄ ibi accipit si ꝓ nō. sed ꝑ hoc vr̄ q̄d dr. Et hoc. x. de locustis inducit sup terrā egypti & sederūt in vniuersis finibꝫ eoꝝ innūerabiles q̄les ante illud tpus nō fuerāt. nec postea future sunt. Ad hoc vidēt Ra. la. di. q̄ licet ille locuste fuerit ples & maiores q̄ iste tm q̄tuor plage hic posite sc. de eruca & bruco locusta & rubigine sūt sumpte fuerūt maiores. & sic intelligendū est dictū ꝓpḥe q̄ q̄tuor tales pestes sibi mō sibi succedētes nō fuerant tpibus ꝓcentis. e Sup hoc filijs vr̄is narrate &c. q̄ hec ꝓphetia ē memoriter tenenda. & p successiones generatiōnū recolenda. & hoc videm⁹ ipletū nō solū in iudeis. sed etiam xpianis. f Residuū. Hic incipit tractat⁹ in q̄ ꝓpḥa primo ꝓdicit desolatoria. secōdo ꝓmittit consolatoria ibi. Nunc ergo circa medium scōi ca. Circa primam ptem ꝓsiderandū q̄ de istis q̄tuor plagis eruca bruco locusta & rubigine. dicūt expositores nostri cōiter q̄ nō fuit res gesta. q̄ q̄rtus liber regū & scōus paralip. nullaz de hoc facit mentiōem sz ē tm̄ pabola. sicut cū dr. iudicū. ix.

Incipit iohel ꝓpḥa .I.

Verbū dñi q̄d factū ē ad iohel filiū fatuel. audite hec seniores & auribꝫ pcipite oēs hitatores terre. si factuz est istud in diebus vestris aut i diebus patrum vestroꝝ. Super hoc filijs vr̄is narrate & filij vr̄i filijs suis. & filij eorum generationi altere. Residuum eruce comedit locusta. & residuū locuste comedit bruc⁹. Residuum bruci comedit rubigo. Expergiscimini ebriosi & flete. & ululate omnes bibentes vinum in dulcedine. quoniam ablatum est a ore vr̄o. Quia gens ascendit super terrā meā fortis & infinita. dentes eius dentes leonis. & molares eius sicut catulorum leonis. Posuit vineā meā in desertum. & ficum meā decorticauit. nudans spoliauit eā. albescent palmites eius. Plange quasi virgo accincta cilicio super virum pubertatis sue. Interiit sacrificium & libamen de domo dñi. Luxerunt sacerdotes ministri dñi. Vastata est regio. luctuosa facta est terra. quia vastatum est triticum. confusus est vinitor. ululauit agricola super vineis. in frumento & hordeo. quia perijt messis agri. Vinea exaruit. & ficus infirmata est. malogranatum. palma quoque & malus. omnia ligna agri aruerunt. quia confusum est gaudium a filijs hominum. Accingite vos & plangite sacerdotes. ululate ministri altaris. Ingredimini & pernoctate in cilicijs ministri dei mei. quia interiit de domo dei vr̄i sacrificium & libamen. Sanctificate ieiunium vocate cetum. congregate omnes habitatores terre in domum dei vr̄i. & clamate ad dñm. Heu heu heu diem. quia iuxta est dies dñi. & quasi vastitas a potente veniet. Numquid non coram oculis vr̄is escam & letitiam in domo dei vr̄i. Computruerunt iumenta in stercore suo. demolita sunt horrea. dissipata cellaria. quia confusum est triticum. Quomodo ingemuit pecus. mugiunt armenta. eo quod non sit pabulum eis. sed & greges ouium pereunt. Ad te dñe clamabo. quia ignis deuorauit speciosa deserti. & flamma exussit omnia ligna agri. Sed & bestie agri suspexerunt ad te. quia exaruerunt fontes aquarum. & ignis deuorauit speciosa deserti.

Tuerūt ligna ad rhā nuz &c. q̄ hūmōi fuit in rerū natura sz p ligna pabolice itelligūtur habitatores ysychē p rāmum. vo abimelech. Sic in ꝓposito p ista q̄tuor noīa hic posita sc. eruca &c. intelliguūr pabolice q̄tuor regna sibi succedētia q̄ iudeā corroserunt & vastauerunt. s. assirioꝝ. chaldeoꝝ. grecoꝝ & rōanoꝝ. regnū. o ysay & medoꝝ sic legit iudeā vastasse. imo plures reges fuerunt iudeis benuoli vt cyrus. darius. artaxerses & assuerus. rabi sa. vo ecōtrario dicit q̄ ē tm̄ res gesta. ita q̄ terrena sc̄etia iudee sic fuerūt q̄ter successiue vastata. & ex hoc secuta est fames quā ꝑdiderat helisē durās septez annis. & ex hoc vr̄ q̄ ille q̄tuor pestes nō fuerūt eodē anno sz i diuersis. aliter nō vr̄ q̄ fames ē tāditu durauz ꝑ sterilitate vnius anni. Hoc aūt postea sul dit. Bene enī ascēdit sup terram &c. q̄si expōes pabolā ꝓpositā de eruca bruco &c. dicē q̄ circa bruc⁹ & locusta hic metaphorice dicunt gens fortis. eo q̄ destruxerāt terrā ad modū exercitus trāseuntis. & sic exponit illa q̄ sequunt̄ ysay de gentibꝫ & populis terrā vastantibus. sed vtrūq; dictū vr̄ deficere. Primū q̄ fit hic ita expssa mentio de istis corrosionibꝫ terrenascētiū ꝑ eruca bruc⁹ &c. & de fame inde sequēte. q̄d nullo mō vr̄ esse tm̄ pabola. nec valet argumentū inductū. q̄ q̄rto Reg. heliseus pnūciauit hāc sterilitatē. licet nō expresserit cās quā expūnt iohel ꝓpḥa. sicē ozia rege rhuricā tetigerat⁹ fuit terrem ot⁹ magn⁹ in trm. cui⁹ mentiōnē nō facit iiij. Re. sed solū de plaga lepre inflicta ozie. sed terremotus exprimit̄ amos. i. & zacharie. xiiij. Sil'r scōm dictum q̄ ita fit expressa mētio de gentibꝫ terrā inuasurꝫ q̄ nullo mō videt ꝑ hoc ꝓpḥa significare pabolice corrosionē terre p eruca & brucū &c. q̄ licet hoīes pabolice noībus alioꝝ designent̄. sicut vir ostans dicit leo. rapax lup⁹. & hmōi. tamen nō sic inuenit̄ econuerso in scriptura. sz bruta noīb⁹ hoīm vel gentū designari. ꝓpter q̄d saluo meliori iudicio vr̄ mihi q̄ cū vr̄ hic. Residuū eruce &c. ibi est simul pabola & res gesta. sicut ꝓpḥe. xxvij. dicitur q̄ portauit cathenas ligneas in collo suo. & sic fecit secūdum rei veritatē & rem gestam ꝑ hoc tm̄ designat̄ incathenatio populi in captiuitatē ducendi. sicut fuit postea ꝑpletum tempe sedechie. Sic in ꝓposito fm rem gestum fuerunt quattuor destructiones terrenascentiū ꝑ erucaz brucum. &c. & ꝑ hoc significabantur. vastationes maiores future per quattuor regna predicta. Igitur fm hanc sententiam residuum huius ca. diuiditur in duas partes. quia primo ꝓpḥa predixit vastationem. secundo inducit ad lamentatiōem ibi. Plange. Prima in duas. q̄ primo ponitur figura. secundo res figurata ibi. Hoc enī Figura enim fuit quadruplex corrosio terrenascentium vt dictum est. que fuit res in se & figura futuri. & quāz ad hoc dicitur. g Residuum eruce. Est autem eruca ꝓprie vermis nascens in oleribꝫ.

b Comedit locusta &c. Differūt aūt locusta & brucus. sicut perfectum et imperfectum in eadem specie. Fetus enī locuste anteq̄ hēat alas vocat̄ brucus. sz cū e[illegible]

tunc dicitur ocussa. h Et residuū bruci comedit rubigo. Est aūt rubigo vicū segetū qū vēto vrēte pcusse nō facūt granū ⁊ si facūt est rarū i Expgiscimi ebrij. i. aduertite ⁊ pōderate iminēs vobis malū. k Flete. qz deficiet vobis vinū in q̄ delectabimi. ex vineārū corrosione.

l Sens eī. h ꝓfert ponit res figurata. s. vastatio mare p q̄ttuor regna supradicta. cū l Sens em (dicit. ascendit. i. ascēdet ⁊ loquit de futuro p modū pteri. ꝓpter certitudinē ꝓphetie.

m Sup terrā meā. id ē sup iudeā q̄ spāliter dr terra dñi. eo q̄ ibi vigebat cult⁹ eius. n Fortis ⁊ innūerabilis. talis erant gēs assiriorū chaldeorum grecorū ⁊ romanorū. vīz ex gentis eor.

o Dentes eius. in hs designat crudelitas p Posuit vi (eorū) vineā in cā in desertū. isti em exercit⁹ in iudea vineas excidēruut arbores fructiferas. et eas p̄o pte dolauerūt ad faciendū machinamēta et alia exercitui necessaria. vel aliter pōt dici. q̄ h accipit vinea dñi p ꝓpło isrl. sm illud Esa. v. Vinea enī dñi exercituū domus isrl est. quā domū isti exercit⁹ spoliauerūt bonis ⁊ affluerūt i ꝑsonis. q Plāge. Hic (inquit) ꝓphā inducit populū ad lamentatiōes ⁊ p̄io p vastatiōe prima. scdo p scda in p̄incipio. sequētis. Prima in duas. qz p̄io inducit ad fletū generaliter. scdo sacerdotes spāliter ibi. Accingite vos. Circa primū dicit. q Plāge q̄si vgo. Virgo enī despōsata. si moriatur ei⁹ sponsus anteqū virū ei⁹ ampleribus hz materiā magni luctus. iō ponit hic p exēplo ad declarandū magnitudinē luct⁹ iminētis. iō subdit. r Periit sacrificiū. de a salibus ⁊ terrenascētibus. licet enī de terrenascentibus aridis ꝓprie diceret fieri oblatio tū hic vocat sacrificiū large loquēdo. s Et libatio. de liquidis vt vino ⁊ oleo. t De domo dñi. qz ꝓpter corrosionē terrenascētiū nō habebat vīi talia possent fieri. v Luxerūt sacerdotes. ꝓpter defectū diuini cultus. ⁊ etiā sui victus q̄ erat de decimis ⁊ oblationibus. r Depopulata ē regio. carēs habitatoribus. y Iurit humus. priuata fructibus. sic ecōtrario dr videre metaphorice q̄n plena est fructibus. z Quoniam devastatū est triticū p q̄ttuor plagas supradictas. a Cōfusi sunt agricole. frustrati ꝛ spe sui laboris. b Vlulauerūt vinitores. sic ecōtrario solēt cātare in abūdātia videmie. ⁊ ex hoc pz lra seqns.

ste comedit brucus, b ⁊ residuus bruci cōedit rubigo. c Expgiscimi ebrij, d flete ⁊ vlulate oēs q̄ bibitis vinū in dulcedie. q̄n periit ab ore vro e Gēs ei ascēdit f sup terrā meā fortis ⁊ innūerabilis. g Dentes eius dentes leonis. ⁊ molares eius vt catuli leonis. h Posuit vineā meā in desertū. ⁊ ficū meā decorticauit. Nudās spoliauit eā ⁊ pierūt albi facti sūt rami eius. i Plāge q̄si virgo accincta sacco. super virū pubertatis sue. k Periit sacrificiū ⁊ libatio de domo dñi. l luxerūt sacerdotes ministri dñi. m Depopulata ē regio. luxit humus. q̄n devastatū ē triticū. cōfusū ē vinū. ⁊ elāguit oleum. n Cōfusi sūt agricole. vlulauerūt vinitores sup frumēto vino ⁊ hordeo. qz periit messis agri. o Vinea cōfusa ē. ⁊ ficus elanguit. Malogranatū ⁊ palma ⁊ malū ⁊ oīa ligna agri aruerūt qz confusum est gaudiū a filijs hoīm. p Accingite vos et

plāgite sacerdotes. vlulate ministri altaris. Ingredimini cubate i sacco ministri dei mei q̄n iterijt de domo dei vri sacrificiū ⁊ libatio. r Scificate ieiunū. s vocate cetū congregate senes oēs habitatores t rei domū dei vri. u ⁊ clamate ad dñm. A a a diei. x qz ppe ē dies dñi. y ⁊ q̄si vastitas a potēte veniet. z Nūq̄d n cōa oculis vris alimēta pierūt. a de domo dei vri leticia ⁊ exultatio. b Cōputruerūt iumēta i stercore suo. c Demolita sūt horrea. d dissipate sūt apothece. qm̄ confusū ē triticū. e q̄d igemuit aīal. mugierūt greges armēti. qz nō ē pascua eis. f sz ⁊ greges pecorū dispierūt. g Ad te dñe clamabo qz ignis comedit speciosa deserti ⁊ flāma succēdit oīa ligna regiōis. h sed et bestie agri quasi area sitiens ymbrem. i suspexerūt ad te. k quoniam exiccati sunt fontes aquarū ⁊ ignis devorauit speciosa deserti.

Vocate cetū ⁊c. vt ex ꝓximo mitior impetret. quia clementia taco subintrat.

q Et clamate ad dñm a a a In heb. ē vna dictio ⁊ sonat sic. aha ⁊ ē interiectio dolentis.

h Quia ꝓpe ē dies dñi. i. dies huc vindicte inferēde. ⁊ iō māebat ꝓpha ad dñm clamare. vt saltez tpare tur rigor sue iusticie.

i Et quasi vastitas a potente veniet. scz a deo cui⁹ vindictam i peditri non pōtuit p suam clementiam.

k Numq̄d ⁊c. perierūt alimēta. i. cito pe

l De domo (nempe dei vri leticia ⁊ exultatio. qz lente no cātabant cantica letitie sed magis lamentationis ꝓ miseria terre.

m Computruerūt iumenta in stercore suo. qa ꝓpter sterilitatem terre non habebantur stramenta ad sufficiendum eis.

n Demolita sunt horrea. i. contenta in horreis.

o Dissipate sūt apothece. i. ꝓsumpta sunt q̄ erant reposita p vi

p Cuius inge (cremuit animal ⁊c. tūc

Quia non est pascua eis. omnia enī virentia fuerūt corrosa. ideo ei clamat ꝓpheta dicens.

q Ad te dñe clamabo. in oratione ꝓ sublevatione nostre miserie.

r Quia ignis comedit speciosa deserti. Ignem autez ⁊ ignis flāmam vocat ventum vrentem segetes rubiginantem. ⁊ etiam erucam. brucum ⁊ locustam. que ex sua corrosione ita reddebant vegetabilia arida acsi cucurrissent ibi ignis ⁊ flāma.

s Sed ⁊ bestie agri scz silvestres.

t Quasi area sitiens ymbrem. i. desiderans.

v Suspexerunt ad te. ꝓ sitis lassitudine. ideo sequit.

r Quoniam exiccati sunt fontes. ex vehementia venti vrentis siccitatem causantis.

In ca. primo Johelis vbi dr in postil. Primū ē ꝙbus ꝓphetauerit ⁊c. Additio.

Verba hieronimi in hoc plogo posita sane intellecta nō otrariant vbis suis in epla ad paulinū ꝓ ut postillator estimare videt. Dico q̄ sciendum q̄ scōm q̄ dō ponit hiero. in h plogo tpa in quibus ꝓpheta uit Johel eadem sunt tpibus in quibus oseas ꝓphetauit

sez in diebꝫ ozie ioathan achaz ꝛc. Sed ozeas sepe nōiat ephraim ꝛ samariā. ad designādū q ibi loquit de. x. tribꝰ. q̄rū ciuitas metropolis erat samaria ꝛ prim⁹ rex. s. hieroboā fuit de tribu ephraim. ꝛ q̄nq; nōiat iudā ꝛ irl̄z vt designet q ibi loquit de duabꝰ tribꝰ. ſz pphēta iſte Johel ſz iſta q̄ pphā uit pſertim de eruca ꝛ bruco ꝛc. in tota terra iſrl̄. s. tribꝰ. tribuū cōtigisse intelligant nūq̄z tū in sua pphia fecit mentionē de. x. tribubus. s. noiando ephraim vl̄ samariaz sicut ozeas ſz solū iudā ſyon ꝛ irl̄m. vtz currenti p totā suā pphiam. ꝛ iō cū dicit ioēron. in plogo sup hūc pro pheraz q ad tribum iuda ꝛ irl̄m pphauit. nullā oīno facies de. x. tribubꝰ mentionē intelligendū ē q in tota sua pphia nō noiauit ephraim nec samariā nec alia hmōi ad. x. tribus tūc ptinēs. Q. aūt dicit in epistola ad paulinū q tohel describit terrā. iij. tribuum erucabruco ꝛc. vastatā ꝛ plumptā. intelligendū ē q hec vastatio ad totā terrā. iij. tribuū se extēdit. licet nō noiasset samariā ꝛ ephraim ꝛ hmōi. Q. aūt ista ptransissent etiaz in terra. x. tribuū sati ptz ex eo q allegat in postilla ex hiſtoria. iij. Reg. Ulī q postillatorē colligit q de dictis hieronimi vt tenendū i ppositō manifestū ē. imo rōnabiliter esse dictum. In eo. ca. vbi dicit in postil. Similiter secm dictum. Additio.

Secundū dictū seu secōa expositio nō vr rōnabiliter improbari in postillatore. Hā bruta animalia inueniuntur in sacra scriptura designari noiibꝰ hoim pſertim sub noiibꝰ collectiuis. ppter certas eoꝝ actiones seu ppietates q̄bꝰ hoibꝰ assimilant. vt cū dr Prouerb. xxx. Formice ppls infirmus. Lepusculi plebs imualida. iō cuz dicit hic. Gens enī ascēdit sup terrā meā. Similr ppls fortis ꝛ hmōi bñ pōt intelligi de locusta q̄ ascēdit ordinate sicut aces in bello. Uñ puer. vbi. s. Locusta regē nō hz sz egredit̄ p turmas. facit etiā p ista expositiōe secōa. q̄ i multis locis loquēdo. pphēta de ista gēte ppls vel exercitu. adūgit hꝫ aduerbiū similitudinis. s. q̄si. vt cū dr. Quasi aspectus eq̄ aspectus eoꝝ. ꝛ q̄si eq̄tes sic currūt. Manifestū ē aūt q in exercitibꝰ chaldeoꝝ assiriorꝝ ꝛ hmōi. veri eques erāt ꝛ veri eq̄tes. ꝛ sic nō debebāt noiari p similitudinem ſz p essentiā ꝛ realitatē. Similr q dicit. Velut ppls fortis preparatus ad pliū. ꝛ q̄si fortes currēt. ꝛ q̄si bellatores ascendēt murū. ꝛ milia silia q̄ hic ponūtur. magis pprie dicerent̄ sine similitudine. posset enī dicere de ppls chaldeorum grecoꝝ ꝛ hmōi tpe sui dominij q erat ppls fortis preparatus ad pliū. ꝛ q erāt viri bellatores ꝛ hmōi. Unde hec ſcōa expositio videt planior ēē tū ad sensum līalem. Si aūt q̄rat sensus figuratiuus q̄ tū nō est pūtus speculatiōis. p eruca notat libido. p locusta inanis gla. p bruchum ignauies vētris. ꝛ p ubiginē ira. put hē i glosa. vbi multa alia figuratiua circa hꝰ traduntur. Replica.

Si primo capitulo tohelis postil. inq̄rēs q̄bꝰ Johel pphetauerit ostēdit btūs Hiero. varie loqui i plogo quinus pphete. ꝛ ad paulinū de oībꝰ sacre scripture libris. p ꝓis cuius dicta declinat. ſz burg. salmanus btūs hiero. a ꝓdictione ꝛ bū. dicit quedā q̄ no vrē tur vera. dicit nanq; de regno. iij. tribuū nulla fiat spāli mentio in tota pphetia tohelis cuius tamen videtur potest. Nam sicut regnum decem tribuū designatur p ephraim ꝛ samariā. ita etiam in libris Regū. iij. ꝛ iiij. et Paral. iij. decē tribꝰ significant̄ p regnū iſrael. q̄ post recessum decē tribuū a regno roboaz semp regnum iſrael in scriptura est distinctum contra regnū iuda. Hūc aūt in tertio capitulo Johel distincte loquitur de vtroq; dicēs. Cuz cōuerterō captiuitatē iuda ꝛ iſrl̄. Et infra. Uocat deus hereditatem suā iſrl̄. Et ca. v. ti. tohel distinguit inter illa duo regna. dicens. Dñs de syō rugiet ꝛ de irl̄m dabit vocem suā ꝛ domini spes ppli ꝛ fortitudo iſrl̄ ꝛc. ptz igit̄ q per flum nitil defendere btūs Hiero. q̄ non indiget sua defensione. q̄ postil. beati hiero. nō improbat sed declinat. ꝛ non īmorat̄ nec curat ppter rōnes ēē ponit de vidua in iſrael ꝛc. que vide in postil. Nec ponderanda est replicatio burg. ptra postil. q̄ dicit de metaphoris quibꝰ hoies significant̄ p bestias ꝛ econuerso. tales enī trāsumptiones ad disputatiōem nō ptinēt. Ca. II.

Cante. Hic ois inducit pphēta ad lamentū pro vastatione terre fiēda p q̄ttuor regna supradicta dicens. a Cante filij. non cantū letitie. ſz tristicie. ideo subditur. Ululate. b Comburent̄ oēs habitatores terre. i. totus iudee. c Quia venit dies domini. i. tempus siue vltionis. d Quia prope est dies tenebrarum ꝛc. i. tempus multarū miseriarum ꝛ calamitatum. q̄s potissime habet locum in prima destructione templi p chaldeos. ꝛ secūda p romanos. ꝛ in eius pphanatione p grecos. quando antiochus abominandū idolum posuit in templum dei. i. Dach. i. ca.

e Quasi manē expansum. mane est principium diei. q̄ cum incipit lucescere sup terram statim expanditur sup totam terram ab oriente in occidentem. ꝛ in hoc notat exercituum multitudinem. qui de quatuor regnis supradictis venerunt contra iudeam.

f Similis ei non fuit. quilibet enī in aliqua conditione excessit alios vtpote plus assiriorum in cupiditate. chaldeoꝝ in ferocitate. grecorum in dolositate. plus enī nocuit hoc regnum iudeis dolositate q̄s potestate. vt patet. i. ꝛ. ij. Dachabeo. Romanoꝝ vero i potestate ppter quod istud regnum vocatur ferreum. Dani. ij. ca. q̄ sicut ferrum domat omnia. ita regnum romanoꝝ domauit alia regna. g Ante faciem eius ignis vorans. q̄ primo ingressu iudee cōburebāt villas nō clausas. fugientibus inde habitatoribꝰ. h Et post eum exurens flamma. q̄ habita victoria comburebant ciuitates munitas ꝛ maxime populus chaldeoꝝ ꝛ romanoꝝ qui combusserunt ꝛ templum. i Quasi hortus voluptatis terra coram eo. i. erat pulcra ꝛ plena fructibꝰ bonis ante aduētum cuiuslibet exercitus.

k Et post eum solitudo deserti. quia in recessu suo diuittebant terram vastatam.

l Neq; est qui effugiat eum. i. pauci poterant effugere ppter psequentium velocitatem. iō sequitur.

m Quasi aspectus equoꝝ velociter currentium.

n Et quasi equites sic current ſc̄s pedites.

o Sicut sonitus quadrigarum super ꝛc. In hoc etiam notatur multitudo aduersariorum ex magno sonitu

qui causabantur ex fragore armor⁹ ⁊ incessu turbarum.
p Velut ꝑpl⁹ fortis ⁊ ꝑparat⁹ ad ꝓlīū .i. munit⁹ omni genere armor⁹.
q A facie ei⁹ cruciabunt ꝑpli .s. ex solo aspectu.
r Vōes vul. redigē. in o. .i. in olle nigredinē ex anxietate ⁊ ex fumo ꝓcedēte ex igne accenso ab eis

Q oīa loca iudee.

s Sicut fortes cur rēt nō ipediri armo⁹
t Qua (rū pōdere si viri bellatores .i. exercitati i arte bellādi.
v Ascen. mu. .i. ad ciuitates occupādum.
x Viri in vijs suis grad. ⁊c. i. ita ordiate incidēt ꝙ non nimis sepabunt abinuicem nec nimis ꝓiungētur Dicit enī vegetius li bro de re militari ꝙ ista ē optima dispositio bellātiū. itaq; ꝓ nimiā sepationē aduersarij nō ingrediantur aciē. ⁊ ꝓ nimiā ꝓiunctionē vn⁹ non ipediat aliū ad inuadēdū ad
y Et (uersarios. ꝓ fenestras cadēt ⁊ ñ demolient. .i. si ꝓtigat eos per fenestras domo⁹ intra cadere nō ledent unde. In heb. tñ hꝫ. In armis stabūt ⁊ vtile nō q̄rēt. i. nō q̄rēt diuinas principaliter. s; interficere hoies. ⁊ hec vī vtilior lēa. q̄ de fenestris
z Per fene. (sequit. intra. q̄si fur. .i. ita latenter ꝙ exilientes intra sibi de defensione nō poterāt ꝓuidere.
a A facie eius ꝓtre. ter. .i. hoies in terra habitātes.
b Dñs sunt celi. .i. angeli q̄ sunt ciues celestes. Angeli enī ad custodiā diuersar⁹ gentiū deputati pugnant inuicē. ꝓ gentibus sue custodie ꝙmissis vt hꝫ Dan. .x. quā pugnā exponit dionisi⁹ etiā de bonis angelis. tamen hec pugna est inter eos sine discordia. vt ibi plenius fuit dictū. ⁊ hec pugna vocat hic motio celor⁹.
c Sol ⁊ luna obtenebrabunt. sunt locutio metaphorica ꝓ qua intelligit hoīm tribulatio magna. eo mō loquēdi q̄ dicit etiā vulgariter tps nubilū tenebrosum. vñ dicit Poeta. Cū fueris felix mlt⁹ nūerabis amicos. Tpa si fuerint nubila sol⁹ eris.
d Et dñs ve. vo. su. imitēdo indeis terroꝛē.
e Ante faciē exercit⁹ sui eo ꝙ erāt executores diuine iusticie. licet ꝫ facerēt inīq; volūtate. vt frequēter dictū est. s. in esaia ⁊ hieremia.
f Quia mlta sunt nimis castra ei⁹. q̄libet enī dictor⁹ exercituū fuit valde magn⁹ i mlitudie ⁊ fortitudie.
g Mag. enī dies domini. s. in oīsiōe siue vīdicte. nō subdit.
h Et q̄s sustinebit eū. q. d. ꝓpha. nō poterim⁹ sustinere. ⁊ ꝫ maxime apparuit i ciuitatis ⁊ tēpli destructiōe. ꝓio ꝓ chaldeos. ⁊ scdo ꝓ romanos
i Nūc g̃. Postq; ꝓpha ꝓdixit desolatoria hic incipit denūciare ꝓsolatoria. ⁊ q̄ act⁹ actuo tū sunt i pariēte ⁊ dispositio. nō ꝓio inducit ꝓpm ad debitā dispositionē. scdo denūciat diuinā ꝓsolationē. ibi.

tes sic currēt. Sicut sonit⁹ q̄drigaꝝ sup capita mōtiū ex iliēt. sic sonit⁹ flāme ignis deuorātis stipulā. velut po⁹ pul⁹ fort⁹ ꝓparat⁹ ad ꝓlīū.
q A facie ei⁹ cruciabunt populi oēs vult⁹ redigent in ollā. Sic fortes current q̄si viri bellatores ascēdēt mur⁹. Viri i vijs suis gradient ⁊ ñ declinabūt a sēitis suis. Unusq̄sq; frēm suum nō coarctabit. singuli i calle suo ābulabāt. Et per fenestras cadēt ⁊ nō demollient. Urbē ingredient. in muro currēt. domos cōscendēt. p fenestras intrabūt q̄si fur.
r A facie ei⁹ contremuit tra. mori st celi.
s Sol ⁊ luna obtenebrati st ⁊ stelle retraxerūt splēdorem suū.
t Et dñs dedit vocē suam. añ faciē exercit⁹ sui q⁹ multa st nimis castra ei⁹ q⁹ fortia ⁊ faciētia vbū eius.

Relatus est. Debita vero dispositio ad ꝓceptōem diuine ꝓsolatiōis est veritas ꝓfe ⁊ ꝓtestatiōis. Dat. v. Beati q̄ lugēt q̄m ipi ꝓsolabūtur. ideo dr in ꝓsona dñi.
l Conuertimini ad me in to. cor. ve. .i. facie ⁊ integraliter.
l In ieiunio ⁊c. carnē affligēdo vt ipūs ad deū eleuet.
m Et scindite cor. vra. malas cogitationes resecando.
n Et nō vestim. vra. mos erat iudeis i tristicia posit⁹ sua scindere vestimēta. vt i plurib⁹ locis veter⁹ testamenti. s; ꝫ parum valet aut nihil nisi assit scissio cordis mo
o Et cō (do dicto. uertimini ad dñm. e miam implorando.
p Quia benignus. in effectu.
q Et misericors est in affectu. dicit enim misericors. q̄ miseretur alteri⁹ cordi accipit ad reuelandū.
r Patiēs. q̄ueliōez peccator⁹ expectādo.
s Et multe misericordie. circa: dignus
t Et ꝑsta (punīēdo. bilis. peāā ꝙdonādo.
v Quis scit si ꝙuertatur ⁊ ignoscat. ⁊c. Spiritus sanctus enī tangit corda ꝓphar⁹ fm suū arbitriū pl⁹ ⁊ minus. ⁊ nō aliq̄si ꝓ eos denūciat sic penas futuras. ꝙ licet tūc sint certi ꝙ talis reuelatō

Magn⁹ ei⁹ dies dñi ⁊ terribilis valdē. ⁊ q̄s sustiebit eū nūc g̃ dicit dns. Quimini ad me i toto corde vro. i ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu ⁊ scindite corda vra ⁊ nō vestimēta vra. et quimini ad dñm deū vr̄m. q⁹ benign⁹ ⁊ misericors ē. patiēs ⁊ multe miricordie ⁊ ꝓstabilis st malicia. q̄s scit si conūtat⁹ et ignoscat. ⁊ relinq̄t ꝓ se bñdictionē. Sacrificiū et libamē dño deo nr̄o. Cānite tuba in syon. sanctificate ieiunīū. vocate cetū. cōgregate ppl'm. scrificate ecclesiā. coadunate senes. cōgregate puulos. ⁊ sugētes vbera. Egrediat spōs⁹ de cubili suo ⁊ spōsa de thalamo suo. Int vestibulū et altare ploradūt sacerdotes ministri dñi ⁊ dicēt. pce dñe pce pplo tuo. ⁊ ne des hereditatē tuā in obprobriū. vt

est a deo. ⁊ si adhuc ingrant aliq̄si vtrū sit ꝓphia ꝓdestinationis q̄ sp ipleā. vel solū ꝓminatiōis q̄ ꝓter pniaz ipedit. sic ionas dixit. Adhuc. xl. dies ⁊ niniue subuertet. ⁊ tūc ignorauit ꝙ hoc esset impediendū ꝓter pniam niniuitar. ⁊ sic iste ꝓpheta de plagis supra positis ignorabat. ⁊ io vbū istud.
q Quis scit ⁊c. nō dicit in ꝓsona dñi q̄ certitudinaliter ꝓgnoscat oīa futura. s; i ꝓsona ꝓphete.
p Et relinq̄t. post se bñdictionē. .i. suā grām in bñficijs tpalib⁹ ⁊ spūalib⁹.
v Sacrificiū ⁊ libamē domio do nostro. subintelligit. fiat ad placandū eius iram.
z Canite tuba in syon. ad populi cōuocatiōem.
a Sanctificate ieiunīū. ꝙ carnis mortificatiōem.
b Vocate cetū ⁊c. .i. oēs vtriusq; sexus ⁊ etatis. vt ex cō muni afflictiōe ⁊ deꝓcatiōe cuius placet deus. ⁊ ꝫ modo fecerūt niniuite ꝓne. itē.
c Egrediat spōsus ⁊c. q. d. non est tempus vacandi amplexib⁹ sed luctib⁹.
d Inter vestibulū. s. tēpli.
e Et altare. s. holocausti.
f Ploradūt sacerdotes. cū lachrimis ⁊ deuote deꝓcantes.
g Parce dñe parce ꝓpl'o tuo. a pena quam meruit ꝓ suo peccato.
h Et ne des hereditatē tuā. .i. iudeam. q̄ dr dei hereditas rōne. s. dicta ca. i.
i In obprobriū. s; seruitutis gentib⁹ alienis. ideo subditur.
l Ut dominētur eis nationes. Et hoc patet quod supradictum est. scilicet ꝙ ioēl nō solum ꝓphetauerat de

vastatione terre p eruecam bruchum ⁊c. vt dicit Ra. sal. q̄ nō fuit dominū sup hoseę. sz etiā de vastatiōibus futuris p quatuor regna supradictā q̄ successiue acceperūt dñium in iudea. l Quare dicūt in po. vbi ē de⁹ eor. sic enī dixerūt gētiles post vastationē iudeor. derisorie insultātes q⁹ deus eor. nō poterat eos saluare.

m Zelat⁹ est rex. h ꝓfuit ꝓba p̄dictū diuinā ꝓsolationē ⁊ pīo ēq̄tū ad multiplicatiōnē in bonis. scdo q̄tū ad vltionē de inimicis ibi. Verum q̄d mihi. Prima i duas. prīo ꝓmittit bona tē poralia. scdo spūalia. vt ex sensibilibus ad intelligibilia deducant scōa ibi. Et erit. Circa primū p vastatione terrena scētū p eruecam bruchū ⁊c. denūciat fertilitatē fructuum loquēs in ꝑsona dñi dicens.

n Ecce ego mittam vobis frumentū ⁊c. dicit enī Rabi. sa. q⁹ post illā famē q̄ fuit tpe ioram secuta est adeo fertilitas magna ꝓpter q̄ dō mīr q̄ cuz filio pegriata fuerat i terre pbilistinorū de cōsilio helisei reuersa fuit i illā fame trāsacta. iiij. reg. o Et nō dabo vos vltra obprobriū in gētibus. (viij. Tpe enī illi⁹ fame multi cogebant exire de illa terra et sustinere obprobria in terra aliena. Scien dū tñ q⁹ ꝓphe vltra nō intelligit ꝓpetuitas sz aliq̄ tpis lōgitudo. sic̄ dixi⁹ fuit dictū sup illō Esa. ij. Nō leuabit gēs ꝑ gētē gladiū nec exercebunt vltra ad pl̄ū. p Et eū q̄ ab aq̄lone ē pcul faciā a vob⁹ ⁊ expellā eū i trā iuiā ⁊ deſtā. Faciē ei⁹ ꝑ mare orientale. ⁊ extremuz ei⁹ vsq̄ ad mare nouissimū. r et ascēdet fetor eius ⁊ ascēdet putredo ei⁹ q⁹ supbe egit. Noli timere tra exulta ⁊ letare. qm̄ magnificauit dñs vt faceret Nolite timere aialia regionis. q⁹ germinauerunt speciosa deserti. q⁹ lignū attulit fructū suū. ficꝰ ⁊ vinea dederūt vtutē suā Et filie syon exultate ⁊ letamini i dño deo vr̄o. q⁹ dedit vob doctorē iusticie. ⁊ dscēdere faciet ad vos ymbrē matutinū ⁊ serotinū. b sicī pncipio. Et īplebunt ⁊ aree frumēto ⁊ redūdabūt torcularia vino ⁊ oleo. Et reddā vob ānos q̄s comedit locusta bruc⁹ ⁊ rubigo ⁊ eruca. fortitudo mea magna quā misi i vos. ⁊ cōedetis vescēres ⁊ saturabimini ⁊ laudabitis nomē dñi dei vr̄i. q̄ fec mirabilia vobiscū Et nō ꝓfudet ꝓpl̄s meus i sempiternū ⁊ scietis q⁹ i medio isr̄l ego sū. ⁊ ego dñs dr̄ vr̄. ⁊ nō est amplius. et nō dsient eis nationes. Iquare dicunt i pl̄is vbi ē dꝰ eor. Zelat⁹ ē dñs trā suā. et pepcit pl̄o suo. Et rīdit dñs ⁊ dixit pl̄o suo. Ecce ego mittā vob frumētū ⁊ vinū ⁊ oleū ⁊ replebimini i eis. ⁊ nō dabo vos vltra obprobriū i gētib⁹. Et eū q̄ ab aq̄lone ē pcul faciā a vob⁹ ⁊ expellā eū i trā iuiā ⁊ deſtā. Faciē ei⁹ ꝑ mare orientale. ⁊ extremuz ei⁹ vsq̄ ad mare nouissimū. r et ascēdet fetor eius ⁊ ascēdet putredo ei⁹ q⁹ supbe egit. Noli timere tra exulta ⁊ letare. qm̄ magnificauit dñs vt faceret Nolite timere aialia regionis. q⁹ germinauerunt speciosa deserti. q⁹ lignū attulit fructū suū. ficꝰ ⁊ vinea dederūt vtutē suā Et filie syon exultate ⁊ letamini i dño deo vr̄o. q⁹ dedit vob doctorē iusticie. ⁊ dscēdere faciet ad vos ymbrē matutinū ⁊ serotinū. b sicī pncipio. Et īplebunt ⁊ aree frumēto ⁊ redūdabūt torcularia vino ⁊ oleo. Et reddā vob ānos q̄s comedit locusta bruc⁹ ⁊ rubigo ⁊ eruca. fortitudo mea magna quā misi i vos. ⁊ cōedetis vescēres ⁊ saturabimini ⁊ laudabitis nomē dñi dei vr̄i. q̄ fec mirabilia vobiscū Et nō ꝓfudet ꝓpl̄s meus i sempiternū ⁊ scietis q⁹ i medio isr̄l ego sū. ⁊ ego dñs dr̄ vr̄. ⁊ nō est amplius. et nō

: Quia de vo. do. iusticie. i. doctores accipiendo singulare pro plurali. sic̄ ꝓ. viij. Venit musca grauissima. Et vt dicit Rasa. per ꝙ intelligunt ꝙdē illi⁹ tpis populū reuocāte ad bonū ses iohel ⁊ alii ꝓphete sibi otpanet. i. helisseus ionas ⁊ alii p̄nres fm ra. sa. fm vero hiero. iohel ꝓphetauit tardius ⁊ sic cōtpanei fuer sibi osee esaias. ⁊ ceteri illius tpis. In p̄cedentibus sequit sum dictus Ra. sa. q̄ vt mihi ꝙntū ad ꝙ dicere ꝓbabilius sicut tetigi i p̄cipio huius ꝙdic. a Et defecēdere faciet ad vos ymbrez. ad fecūditatē terre cōue b Sicut in (nientē. principio. i. asiq̄ fieret terra sterilis per corosionē eruce bruchi ⁊ alior. c Et redd. vo. an. q⁹s comedit. ⁊c. i. tāta erit fertilitas q⁹ recōpensabit q̄d fuit sic corosum d Fortitudo mea. q. d. illa corosio fuit facta ex ordine iusticie mee. ⁊ nō locustarū vtute. e Et laudabitis nomē dñi dei vr̄i. eo q⁹ reddidit vobis fertilitatē mirabilem vltra spem hūanā. f Et nō ꝓfun. po. me. er silī sterilitate. g In sempi. in heb. hr̄. in seculū q̄d nō ī portat ꝓpetuitatē seu tps nisi vsq̄ ad iubileū. etiā si iubileus non duret p multos annos. h Et scietis q⁹ expiētā boni a me collati. i Et nō ꝓfun. po. me. in eter. In hebr̄. habet In seculum.

Capitulum. III.

Et erit post hec. hic incipit capitulū ī hebreo. signatio vo capitulor ī bibliis nr̄is ē frequenter defectiua. q⁹ frequēter nō sequit signationem hebraicā. nec etiā hiero. vt ī antiq̄s bibliis fm hieron. signat. Postq̄ denūciauerat ꝓpha pl̄o multiplicationē in bonis tpalib⁹. hic ꝓsit idē denūciat in spūalib⁹. ⁊ q⁹ vet⁹ testamētū ꝓmittebat tpalia. Esa. i. Si audieritis me bona terre comedetis. Ioann aūt testamentū ꝓmittit spiritualia. Ezech. xij. Penitentiaz agite. appropinquabit ei regnum celor. ideo precedens ꝓmissio de temporalibus fuit impleta tempore veteris testamenti. vt p̄dictū est. illa vero tempe noui testamenti. vt videbitur. vnde ⁊ rasalo. dicit. q⁹ istud est referendum ad tempus futurum p quod intelligitur tempus messie quē dicit adhuc venturum. ⁊ q⁹ in tempe eius dabit abūdanter spūssanct⁹ ꝙntum ad donū ꝓphie ⁊ ad alia multa mirabilia. ⁊ q⁹ congregabit oēs iudeos p orbē dispsos ⁊ subiugabit eis oēs gentes terre. Et hāc sniaz applicat ad ꝓsentē lram vsq̄ ad finē huius prophetie. ꝓpter quod aliqui ꝙpositores nostr⁹ exponentes hunc passum de reditu captiuitatis baby

cōsilio helisei reuersa fuit ī illā fame trāsacta. iiij. reg. o Et nō dabo vos vltra obprobriū in gētibus. (viij. Tpe enī illi⁹ fame multi cogebant exire de illa terra et sustinere obprobria in terra aliena. Scien dū tñ q⁹ ꝓphe vltra nō intelligit ꝓpetuitas sz aliq̄ tpis lōgitudo. sic̄ dixi⁹ fuit dictū sup illō Esa. ij. Nō leuabit gēs ꝑ gētē gladiū nec exercebunt vltra ad pl̄ū. p Et eū q̄ ab aq̄lone ē pcul faciā. i. regnū assirior⁹ vt dicūt alii. q⁹ tpe Ezechie fugit ꝓfusibiliter de iudea. iiij. Reg. xix. Ra. sa. h ex ponit de ceru aialiū p̄dictor⁹. s. eruce bruci ⁊ alior⁹. et hoc magis ꝓsonat ꝛke sequēti cū dr. q Et expel. eū in terrā inuiā ⁊ deſtā. vbi nō ē hītatio hoīm. Benacherib ei fugiēs redijt in terrā suā ab hoibꝰ hītatā. t Faciē ei⁹ ꝑ mare orientale. istud ē mare mortuū q̄d terminat ad orientalē angulū terre ꝓmissionis vsus deſtū egypti. ⁊ p h insinuat q⁹ ille cetus eruce bruchor⁹ ⁊ aliorum non intraret iudeā. ex q̄ pruna ps hret aspectū ad extremū angulū iudee. s Et extrema ei⁹ ad mare nouissimū. i. magis elongabit a terra vra q̄ ps p̄ia. t Et ascendet fetor ei⁹ ⁊c. q⁹ q̄n talia aialia moriunt in magna multitudine. de putrefactione surgit magn⁹ fetor ⁊ aeris corruptio. sic̄ dicit hiero. se vidisse in illa terra. Et h ꝓtz q⁹ si loquit h scriptura de exercitu sennacherib ab angelo ꝓcusso vt hr̄. iiij. Reg. xix. q⁹ illa ꝓcussio talis fuit q⁹ corpa fuerūt incinerata sub vestib⁹ ⁊ armis. de talib⁹ aūt non ascēdit fetor. v Quia supbe egit. Per h arguit alios ad ꝙd sez q⁹ inteligat de exercitu sennacherib. q⁹ superbia in bruco ⁊ eruca ⁊ talib⁹ nō hz locū. Ad q̄d dom q⁹ h vtutes ⁊ vicia nō sunt in brucis ⁊ talib⁹ ꝓprie. sunt tamē loquēdo large. sic̄ agn⁹ dr mansuetus. vulpis dolosus. ⁊ equus recalcitrās ⁊ supbus. ⁊ h nō dr de ceru locuste bru

confundetur ppl's meus ineternum. .III.

Et erit p^o hec^o effũdã spũs meũ sup oẽm carnẽ & pphabũt filij vr̃i & filie vr̃e. Senes vestri^c sõnia sõniabũt & iuuenes vr̃i visiões videbũt. ^s & sup seruos meos & ancillas^t in dieb illis effũdã spũs meũ^b & dabo pdigia in celo & in tra^l sanguinẽ & ignẽ & vaporẽ^s fumi^l Sol conuertet^l in tenebras^l & luna in sanguinẽ^n antequ veniat dies dñi magn^o & horribilis. ^o Et erit^l omnis q̃ inuocauerit nomẽ dñi saluus erit. ^q quia in monte syon & in hierl'm erit saluatõ, sicut dixit dñs & in residuis quos dñs vocauerit.

Quia ecce in diebus illis & in tempore illo cũ conuertero captiuitatem iuda & hierl'm congregabo omnes gentes & deducã eas in vallẽ iosaphat, ^b & disceptabo cũ eis ibi^c sup populo meo & hereditate mea israel, ^d quos dispersert in nationibus ^e & terram meam diuiserunt. ^f Et super populum meum

Et erit p^o hec effũdã spũs meũ sup oẽm carnẽ & pphabũt filij vr̃i & filie vr̃e. Senes vestri sõnia sõniabũt & iuuenes vr̃i visiões videbũt. ^s & sup seruos meos & ancillas ī dieb illis effũdã spũs meũ & dabo pdigia ī celo & ī tra ^l sanguinẽ & ignẽ & vaporẽ fumi ^l Sol cõuertet ī tenebras ^l & luna ī sanguinẽ ^n anteq̃ veniat dies dñi magn^o ^p & horribilis ^o Et erit oĩs q̃ inuocauerit nomẽ dñi saluus erit ^q qr ī mõte syon & ī hierl'm erit saluatõ, sicut dixit dñs & ī residuis q̃s dñs vocauerit. Quia ecce ī diebus illis & ī tpe illo cũ cõuertero captiuitatẽ iuda & hierl'm congregabo omnes gẽtes & deducã eas ī vallẽ iosaphat, ^b & disceptabo cũ eis ibi ^c sup pplo meo & hereditate mea israel, ^d quos dispersert ī nationibus ^e & terrã meã diuiserunt. ^f Et sup populum meum

ionice tpe qui dat^r fuit spũs pphie esdre aggeo & zacharie magr̃ iudaizãt q̃tũ ad hoc q̃ ipe. Simutta^m igit dicũ Ra. sa. q̃tũ ad illud qđ ẽ falsitatis. i. q rpus sit ventur^s & quedã alia ad hoc pertinã. & accipiam^o illo qđ ẽ vtat̃. s. q passus iste sit ad tps rpi referẽdus & sm hoc ps ista in duas diuidit. qr primo mr̃ id qđ ẽ iã impletũ ī aduẽtu rpi prio. secdo qđ restat ipledũ in aduẽtu scdo ibi. et dabo pdigia. Circa p̃mũ sciendũ q hãc lit terã allegat. Petr^o apostolus act. ij. tãq̃ ipletã ad lr̃am ī multitudine spũssancti die penthẽ. sup aplos alios q credẽtes in sig̃ visibili. propter qđ nõ est exponẽda aliter ad lr̃am a catholicis vt vr̃ & sm hoc dicitur.

a Et erit p^o hec. sc̃z post tps vete. testa.

b Effundã spũm meum sup oẽm carnem qđ exponit Ra. la. sic id ẽ sup oẽs hoiẽs cuius erat cor teneru ad modũ carnis. i. nõ obstinatũ in pctis & sm B dr ezech̃ xxxvj. Auferam cor lapideũ de carne vr̃a & dabo vobis cor carneũ. i. p deuotionẽ dispositũ ad grãm spũssancti. & talia erãt aplor̃ alior̃q discipulor̃ corda, vel aliter pot dici.

c Sup om. car. i. sup iudeos & gẽtiles indifferẽter sm qđ hr̃ Act. x. propter qđ dr ad Rom. x. Nõ est distinctio iudei & greci. nã idẽ dñs oĩm diues i oẽs q̃ inuocãt eũ abũdanter dando eis spũm sanctũ. d Et pphabũt filij vestri & filie vr̃e. i. indifferẽter dabit spũssancti vtriq̃ sexui. vñ et in die penthẽ. inter aplos erãt mlieres sm q dr Actu. i. Hic erãt pseuerãtes vnanimiter ī oratõe cũ mlieribus & matre mẽ iesu. & statim subdit de spũssancti descensu. Et dũ ple rent dies penthẽ. &c. Act. ij. dr. Erãt aũt phili tres filias virgines pphetãtes. f Iuuenes vr̃i. i. hoiẽs cuiuscũq̃ libet etatis dabit spũs pphetie. g Sõnia somniabũt id est reuelatiões diuinas in somnijs habebũt. ad quas alia est magis tũc dispositia. propter abstractionẽ ab exteriorib sensibus. vt plene dixi in principio libri ps almor.

g Sed & sup seruos meos. In primitiua enim eccl'ia oĩb baptizatis dabat spũssanct^o ī sig̃ sensibili p impositionem manũ aplor̃. vt hr̃ Act. viij. & in pluribus alijs locis. Et ad hoc oĩb baptizatis nisi obicẽ ponant dat gr̃a spũssancti. licẽ nõ in sig̃ visibili. h Et dabo. Hic ostendit qđ restat ad implẽdũ circa scõm rpi aduẽtũ. Aliq̃ ibi exponũt tanq̃ ipletũ in prio aduẽtu. sz nõ vr̃ mihi q lr̃a accorder. qđ qđ reducendũ ẽ magis ad tps scdi aduẽtus. Circa qđ sciendũ q rpo ascẽdente in celũ angeli appentes denũciauerũt eis^o aduentũ ad iudiciũ dicẽtes. Act. i. Hic iesus q assumpt^s ẽ a vobis in celũ sic veniet. s. ad iudiciũ. vt exponũt oẽs doc. scti. Datio vero spũssancti in sig̃ visibili fuit manifestatio rpi ad dexterã patris glorificati. sm qđ dr Job. xvj. Nõdum enim erat spũs dat^r q iesus nõdum erat glorificat^o Et ideo sicut angeli rpo ascẽdente denũciauerũt aduentũ eius ad iudiciũ. sic Johel pphã denũciãs futuram missionẽ spũssancti in signo visibili statim denũciauit. tps futuri iudicij. & diuidit in duas ptes. q primo ponũt signa pcedẽtia iudiciũ. scdo iudicij exercitiũ. ibi. q

ecce. Circa primũ dicit. Et dabo pdigia &c. ista sunt terribilia signa. aduentũ iudicis pcedẽtia. puta eclipsim dicit de ipis Matt. xxiiij. & Marci. xiij. Et Luc. xxj. Erũt signa in sole & luna & stellis &c. i Sanguine. q. ante aduentũ rpi ad iudiciũ erit psecutio antirpi q effundet sanguis innocentum.

l Et ignem. s. oppressiones pcedentes aduentũ iudicis.

l Sol conuertet in tenebras. nõ sm tẽsed sm apparentiã. qr absconderetur eius lumẽ

m Et luna in sanguinem. litr sm apparentiam sicut cũ patitur eclypsim rubea vr̃.

n Antequ veniat dies dñi. i. sui iudicij

o Magnus. qr oes ibi cõparebunt.

p Et horribilis. sc̃z peccatoribus & impijs Act. ij. petrus sic allegat. Et manifestus. qr tũc manifesta erunt abscõdita cordis nr̃i.

q Et erit. nõ tempe iudicij sed ante. pphete enim frequẽter de vno tpe transeũt ad aliud. r Omnis qui inuocauerit nomẽ dñi. sm qđ dr ad Rom. x. Corde enim creditur ad iusticiã. ore aũt cõfessio fit ad salutem. s Quia in monte syon & in hierl'm erit saluatus. ibi enim saluator noster opatus est salutem p suã pdicatiõem. & bfidicram passionem. Potest etiã hoc referri ad futurum tempus antirpi quem dominus iesus interficiet iuxta hierl'm in monte oliueti cũ magna pte sibi adherentiũ. & sic fidelibus nomen eius inuocantibus dicto modo erit saluatio a psecutione eius t Et in residuis id est in illis qui decepti ab antirpo tunc conuertentur ad christum. v Quia ecce. Hic consequenter ponit iudicij exercitium cum dr. x Jn diebus illis. i. cito p^o antichristi psecutionem. y Cum conuertero captiuitatem iuda & hierusalem. i. iudeos ab antirpo deceptos. qui detecta falsitate eius p helyam & enoch ad christum feruide cõuertentur. z Congregabo omnes gentes. in generali iudicio.

a Et deducam eos in vallem iosaphat que ẽ inter mõtem oliueti & hierusalem. non q ibi omnes capiantur. sz quia christus descendens ad iudicium apparebit in aere sup montem oliueti vnde ascendit in celum. & iudicãdi apparebunt circa illum locum. ita q aliqui erunt in valle iosaphat et alij circa.

b Et disceptabo ibi cum eis. i. ostendam iudiciũ meum istum. q tunc manifestabũtur omnibus merita & demerita oĩm. & sic q̃tũ ad electos & reprobos apparebit omnibus christi iudicium esse iustum.

c Sup rpo meo & hereditate mea israel. Jsta hereditas est vlis ecclesia seu congregatio fidelium a prime abel iusto vsq̃ ad vltimũ electũ q̃ in fine mũdi nascetur^r est. vt dicit Greg. omel. viij.

d Quos dispersert captiuando et in exilium in tradendo. sic potissime ptz de rpianis p tyrannos ī exilium & captiuitatẽ mirabiliter & multiplr missis.

e Et terrã meã diuiserũt. s. trã primissiõis quã saraceni diuiserũt sibi. rpianis inde ptim electis ptim occisis.

f Et sup pplm meũ miserũt. sor. vt acciperent sibi ptes de mancipijs.

a Et posuerūt puer in pstibulū.abutētes puleris iuue nibꝫ in vicio ꝫ naturā. In heb.aūt hr. Et posuerūt pueꝝ ꝓ expensis. Et accipit hic pueꝝ ꝓ pueros in pl'ali. Freqn ter enī legimꝰ ꝙ iuuenes xpiani ab infidelibꝫ sunt vēdi ti vt inde recipent pecuniā. b Et puellā.i.puellas.

c Vēdiderūt ꝓ vi no i.vt de ꝑcio habe rent vinū ⁊ alia vite necessaria. Sciendu tū ꝙ nō solū ꝓ ist pec catis ꝛdēnabūtur im pij in vltimo iudicio ſꝫ ꝓ oīnibꝫ alijs. Ista tū ſpāliter exprimun tur.qz sunt ꝫ naturā lem amorē ⁊ ꝓpassio nē ꝙ inter oēs hoies ꝺz esse.alia enī que ſt cuiſdē ſpēi naturali ter adinuicē ꝓpatun tur.⁊ ꝫ mō. Vatibꝫ. ptr. Saluatoꝛ ioānis de ꝛdemnatiōe impi orū⁊ remuneratione iuſtoꝝ solū facit men tionē de opibꝫ pieta tis ⁊ eoꝝ ꝛtrīs. Cuius rei ponsum sunt vni uersaliter ꝓ oibꝫ opi bus bonis ⁊ malis.

d Uer. Supra pro pheta denūciauit mł tiplicationē i bonis hic ꝓfit denūciat vl tionē de inimicꝫ.⁊ di uidit in duas ptes.qz ꝓmo denūciat vltio.ſcdo mōi, con ſumatio.ibi. Cōſurgāt. Prima adhuc in duas.qz ꝓmo de nūciat vltio quedā implēda tpe ve.te.ſcdo alio tpe no uiſicut dictū est.ſ.de duplici collatiōe boni.ſcda ibi.cla mate. Circa ꝓmū sciendū ꝙ tyri ⁊ ſydonij ⁊ philistei erant iudeoꝝ vicini.ꝓpter ꝙ debebāt eoꝝ miſerie ꝓpati. ⁊ ipi fuerūt magis crudeles.qui reges assiriorꝝ ⁊ chaldeo rū iuerūt ⁊ exercuerūt ꝫ eos.ꝓpter qđ eoꝝ punitione fit hic mētio ſpālis.cū ōr.in ꝓsona dñi. d Uerū qđ mi bi ⁊ vobis ⁊c. Dicit aūt ic deus ꝑsecutionē pati in ꝓpio ist'rōne aliq̄ ꝙ cū malis affligebant ⁊ qz licet iudei nie ruissent afflīgi ⁊ captiuari.tū ipi inīq̄ volūtate exeqbant. e Unusqđ vltionē vos reddentis mihi.q.d.nō qz vobis nō nocui sed dñi feci. f Et si vlciscimi.fm intentionē vrām malā. g Cito velociter reddā vicissitudinē.id est penā debitā. Isti enī ꝓpi post captiuitate iudeoꝝ fa tis cito fuerūt debellati ⁊ captiuati. h Argentū eniz meū ⁊ aurū tulistis.in destructiōe enī irlm ⁊ iudee isti habuerūt ꝑtem in preda. i Et desiderabilia mea et pulcerrima.i.ornamēta meo cultui deputata. k In tulistis in delubra vra.ad ornādū loca idoloꝝ.

l Et filios iuda ⁊c.qz ꝑtē suā de mācipijs vēdidert gre cis.ꝙ ꝓ mare portauerūt eos longe. m Ecce ego su ſcitabo eos ⁊c.qđ fuit impletū tpe exti ꝙ vedit licentiaz iudeis redeūdi.⁊ ad ꝫ erequēdū misit nūcios ⁊ lras per totū imperiū suū in ꝙ erāt loca saltē aliqđ que mercā tores greci ducerāt ad vendēdū mācipia. Et ꝙrtā retri butionē vrām.inferedo vobis simile penā. n Et vē dā filios vros.in seruos. o Et filias vras.i ācillas. p In manibꝫ filioꝝ iuda.i.ꝓ manus eoꝝ qđ dicit ali qui impletū fuisse in liberatōe iudeoꝝ de babylonica ca ptiuitate.qz secum adduxerunt de babylone plures gen tiles ⁊ illos postea vencidertit.sed ꝫ nō vt ꝙenīter di ctū qz gētiles ꝙ venerūt cū eis de babylone venerūt vo lūtarie saltē ꝓ maiori ꝑte ⁊ erāt ad iudeismū ꝙerſi sicut dictū fuit.i. Esdre. Preterea illi erāt babyloniꝫ ⁊ non tyrij ſydoniꝫ ⁊ philistei. de quibꝫ hic agit. Et nō vt mei.ꝰ dōm ꝫ fuiſ se impletū postea tē pore machabeoꝝ qui pugnā es ꝫ ducesꝫ an tiochi frequēter eos debellauerūt.⁊ mlta mācipia inde vēdide rūt inter ꝙ plara fue rūt de istis locꝫ.ꝛsi ⁊ inter duces debella tos audeis ponit cē debeꝰ dur martimꝰ tyrus aūt ſydō ⁊ phi listea sunt loca mari q Clamate.(tuma. Hic ponit alia vltio implēda tpe noui te stamēti.⁊ dicit aliq̄ ꝙ erit vltio finalꝫ in dictꝫ ſz lra vē dissona re qz ōr hic. Sanctifi catebellū suſcitate ro bustos.qz i finali iu dicio nō ꝛgregabūtur gētes ad bellandum. ſz ad penaſ ⁊ ꝑnia re cipiendū.⁊ io vē mi bi ꝙ ꝙenīter ius pōt exponi de ꝑsecutiōe antixpi.ꝙ violētia armoꝝ conabit totaliter trāsferre dei cultū ad se.ꝙ.ad Thes.ij. Obsidens se tanq̄ sit deus.⁊ fm ꝫ ōr. Clamate hec i gētibꝫ.i.clama buis vos mīstri antixpi.⁊ sic erit exponēdū i sequētibꝫ. r Sctificate bellū.i.firmate ꝫ colētes deū. In hebreo hr. Prepate bellū.verbū enī hebraicū hic positū eq̄uocū est ad prepare ⁊ sanctificare. s Suscitate robustos. vt adhereāt antixpo. t Cōcidite aratra vra in gladi os.i.alias occupatiōes dimittite ⁊ ei adhereat.

v Infirmus dicat ⁊c.i.nullus se excuset quin ei obedi at in xpianoꝝ ꝑsecutiōe. x Et rumpite.i.venite cum magno impetu. y Et ꝛgregami ad antixpm.⁊ ponit me i irlm.vbi oīdet se tanq̄ sit deus.ꝙ.ad Thes.ij.

z Ibi occumbere faciet dominus robustos tuos.inter ficiens antichristum ⁊ maiorem partem sibi adherētiū.

a Consurgant. Hic consequenter describitur mūdi cō ſumatio que sequitur dictam ꝑsecutionem.⁊ diuiditur i duas partes.quia primo describitur finale iudicium.vt ad dantur aliqua que supra sunt omissa.⁊ ſcdo pene ⁊ ꝓ mia ibi. Et scietis. Circa primum dicitur. Consurgant ⁊ ascendant gentes ſcz de ſepulchris ſuis per generalē re ſurrectionem.

b In vallem ioſaphat.circa eī ipsū locū erit iudiciumē vt ꝓdictū est. c Mittite falces.i.mittet.⁊ hoc dicit angelis qui erunt executores diuine iustitie fm ꝙ dicit Matt.xiij. Messis vero consumatio seculi est. Messo ſ res autem sunt angeli. d Quoniam maturescet me ſis.id est.venit tempus reddendi penas et premia ꝓ me ritis. e Uenite et descendite.mecum ad iudicium. tunc enim christus venturus est cum angelis suis.

f Quia plenum est torcular.exuberant torcularia

repetitio est eiusdem ad maiorem expssionem, q̄ quod significauit p messem hoc signat p vindemiā. f Quia multi. ē malicia eoꝝ. q. d. pena nō ē amplius differenda. g Ppli ppli in valle ꝯcisiois. tūc eni fideles ppli ab infidelibꝫ sepabunt. h Sol ⁊ luna obtenebrati sūt, ap/parēte enim claritate iudicis obfuscabitur claritas luminū ad p̄sentiam luminis. i Et dns de syō rugiet. ō ipios suiaz. p/ſz Et de (ferendo. ir̄m dabit vo. su. iu/stis dicendo. Venite benedicti patris mei ⁊c. ⁊ dz hoc de syon ⁊ de ir̄z eo q̄ loc⁹ iudicij erit ibi vt p̄dictū est. l Et mouebunt̄ ce/li. ad receptiōz iusto/rum. Et terra. (rum. ad receptionē repro/boꝝ. q. loc⁹ gehenne sub terra dicit esse. n Et dns spes ppli sui. q. tūc videbit di ppls q̄ nō ē sua spe/o Et (defraudat⁹. scietz. hoc p̄sit defcri/bunt pene ⁊ p̄mia iudiciū generale sequētia. ⁊ p̄cio pre/mia cū dz. Et scietis. vos iusti. p Quia ego de⁹ vt vi/dētes me facie ad faciē. q Habitās in syon. s. celesti de q̄ dic ap̄ls ad Heb. xij. Accessistis ad mōtē syon ⁊ ciui/tatē dei viuētz ir̄m celestē. de q̄ subdit. Et erit ir̄m sctā. r Et alieni nō trāsi. p eā amp. i. iprobi amplius nō erunt p̄mixti cū iustz. sic fuit in ir̄m terrena ⁊ militāte eccl̄ia. q̄ est etiā ir̄m. vt dz in scriptura. s Et erit in die illa stilla. mon. dulce. ⁊c. p ista intelligit suauitas q̄ erit in ce/lestia p̄tia sic frequēter in plurib⁹ locis ve. test. ac noui fruitio beata p sensibilia delectabilia metaphorice desi/gnatur. t Et fons de domo dn̄i egredie. i. plenitudo bn̄dictionis sc̄ata noie fontz. v Et urtiga. torr̄ē. spina rū. i. illos q̄ in p̄sti vita ad modū spinaz fuerunt arefa/cti p carētiū delectabiliū. ⁊ h̄, ꝓpter x̄pm. In heb. aūt hē. Et urtigabit torrēte sechin. ⁊ p h̄ p̄sit intelligi corpa sctō/rū q̄ tūc erūt incorruptibilia sicut ⁊ ligna sethin iputri/bilia. ⁊ h̄ erit qz bn̄dictio aīe redūdabit ad corpa. Conse/quēter agit de pena reproboꝝ cū dz. r Egypt⁹ deso/ erit. ⁊ idumea in des. pditi. s. infernalis. ⁊ p istas duas gē/tes intelligūtur generaliter oēs pctōres. isti tñ spāliter exp̄/mūtur. qz egypt⁹ filios isr̄l iniq̄ oppssit. ⁊ esau a q̄ dicta ē idumea frēm suū iacob iunocētē psecut⁹ fuit. In cā vero dānatiōis reproboꝝ exprimūt spāliter petā crudelitatis vt p̄dictū ē. ⁊ nō subdit. Pro eo q̄ iniq̄ egerunt. ⁊c. subin/telligūtur tñ oīa alia petā. Cōsequēter reuertit ad p̄miū bonoꝝ di. y Et iudea ꝺeternū habitabit. sic. s. p ir̄m ⁊ syon metaphorice itelligit ciuitas celestiū. sic hic p iu/dea terra viuētiū. sicut Hiere. xxxiij. In dieb⁹ illis salua bit iuda. ibi p iudea intelligit oīs ꝓfitēs deū corde ⁊ ore ⁊ opib⁹ etiaz fm dicta antiquoꝝ hebreoꝝ. vt ofisum fuit ibidē. sic in ꝓposito p iudea q̄ interp̄tat ꝓfessio intelligit patria celestis vbi ē iugis ꝓfessio diuine laudis. ps. lxxxiij. Beati q̄ hitant in domo tua dne ⁊c. a In generatō/ne ⁊ generatiōem. i. sine fine. b Et mūdabo sangui/ne m ⁊c. de cursu cōi mīsti affligunt̄ i p̄sti, ꝓter q̄s ab ho/minib⁹ sensibilia bona attendētib⁹, quoꝝ est maioꝝ nūe/rus. fm illud Eccl̄i. i. Stultoꝝ infinitus est numerus re/putant̄ deo odiosi ⁊ sic iniusti. Sed in bn̄itudine celesti de clarabit̄ eoꝝ iusticia. ⁊ fm h̄ dicit dns. b Et munda bo sanguinē eoꝝ. i. illos tūc fuisse mūdos ostendam. c Quos nō mūdaueram. i. quoꝝ iniquitatem non decla/raueram in p̄sti vita hoib⁹ attendētibus tm̄ sensibilia bona. d Et dns ꝓmorabi/tur in syon. scz celesti vbi clare ⁊ ꝑfectiue debit⁹ ⁊ a sanctis pro/ sua volūtate habebit⁹ ad fruendū ad quaz fruitiōem nos perdu/cat q̄ cū patre ⁊ spiri/tu sancto viuit et re/gnat in secula seculo/rum Amen.

Explicit Johel ꝑpheta.

In ca. ij. vbi dici/tur in postil. hoc ꝓsit inducit ꝓpheta.

Additio. i.

Hoc qd̄ dz Ca/nite tubā. pla/ne pōt intel/ligi q̄ ꝓpha inducit po/pulū ad lamētū p va/statione terre fienda ꝑ q̄ttuoꝝ regna p̄dicta. ⁊ adh̄uc magis ꝓprie de vastatio/ne fienda p chaldeos. eo q̄ parum infra de hac vastatio/ne loquēs dicit. Prope est dies tenebraꝝ. Cōstat aūt q̄ vastationes facte p grecos ⁊ romanos nō ita ꝓpe erāt ij/sans longe. In eo. ca. vbi dicitur in postilla. Et h̄ p̄z quod supra dictum est.

Additio.

Ex hoc qd̄ dz hic. Ne dominent eis nationes nō habef q̄ Iohel ꝓphauit de vastationib⁹ futuris p q̄ttuoꝝ regna supradicta. nam ex vastatiōe terre p eruca⁹ ⁊ bruchum sequebatur fames intantū q̄ viri ista helitici cogebantur exire ad alias regiones ad victum querendum. sicut legitur de elimech ⁊ noemi cum filijs ipoꝝ. s. maalon ⁊ chelion. Ruth. i. ⁊ sic dñiabant eis nationes ⁊ etiā dicebāt in populis, vbi ē deꝰ eoꝝ. Replica.

In secundo ca. Iohelis vbi dicitur. Canite tubam ⁊c. quod exponit postillator de lamento p va/stationē terre fienda per quattuoꝝ regna monat chica. Sed burg. eodez modo exponens de chaldeis. de grecis autem ⁊ romanis non vult admittere, ꝓter id q̄ dicitur ꝓpe esse tempus. quia vt dicit tempus ullarum va/stationum non potest dici ꝓpe quia multum distans. Dz si burg. attendisset alios passus sacre scripture. ita vilem ⁊ tentatiuā non faceret obiectionē. Dicit eni Esa. ꝓpe est vt veniat tempus. ⁊ dies eius nō elogabūtur. de ꝙ quidem plus distabat a tempe Esa. q̄ vastatio romanoꝝ ⁊ grecoꝝ a tempe Iohelis. Sicut igitur plus distās di/citur ꝓpe sic ⁊ illud quod ꝓpinquus est.

In capi. iij. vbi dicitur in postilla. Et posuerunt pu/erum in prostibulo. Additio.

Vbi nos habemus. Puer in pstibulo. in hebreo habetur. Posuerunt puerum in meretricem.

In eodem vbi dicitur in postilla. Et idumea in desertum perditionis. Additio.

Et istas duas gentes pñt intelligi generaliter omēs pctōres ecclesiam pturbātes. q̄ in duo genera di/uidunt. Quidā. n. eoꝝ psequunt ecclesiā eam vio/lenter opprimědo. qui p egyptū intelligunt q̄ filios isr̄l

oppresserūt violētet. Alīs vo pturbant ecclīam p falsas scripturaꝝ interp̄tationes. ⁊ tales p idumeā intelligunt idumea eīm accipit sepe in scriptura p synagoga. q̄ falsas interp̄tationes fingit in sacra scriptura ad puertenda mysteria xp̄i, put. s. Esa. xxxiij. ca. in additionib⁹.

In eo. ca. vbi dicit in postil. Et mūdabo sanguinē eoꝝ.

Addito. Sup illud verbū. Et mūdabo sanguinez eoꝝ quē nō mūdauerā. Glo. Mundat dominꝰ sanguinē pctōrū in euāgelio quem prius in lege nō mūdauerat.

Incipit exposītio primi plogi fm b. ito nē in amos xp̄am.

Ozias rex ⁊c. Isti p phete tres plogi premittunt. q̄tū iste primꝰ ē in q̄ hiero. pcedit hoc mō. Primo eīm ponit quoddā incidēs p q̄s accedit ad principale, cuz dicit. Ozias rex ⁊c. Principaliter āt tria intēdit tāgere. Primo tps diuulgationis huiꝰ pphetie cū cā efficiente. ibi. Vīi hunc ītaq; terremotū. Scdo materiā. ibi. In eas gētes q̄ lectione ⁊c. tertio quorūdā ptentoꝝ in p̄cipali ope ponit exp̄sitionē ibi. Et q̄ idē pphēta. Dicit itaq;. a Ozias rex ꝺ quo hr. ij. palip. xxvi. b Cū deū reli. soli. emularet. i. amaret vel imitaret. vīus. Emulor inflat amat inuidet ac imitat. In opusculo de vocabulis biblie inueniēs exēpla de istis significationib⁹. De isto ꝺr in. ij. pal. xxvi. Fecit q̄ ꝺ rectū erat in ꝺspectu dñi iuxta oīa q̄ fecerat amasias pater ei⁹. c Animo religionis amore p uocat. Ītū legit. ij. paralip. xxvi. vbi ꝺr. Cū roboratus esset elatū est cor ei⁹ in interitū suū. ⁊ neglexit dñm deū suū. ingressusq; tēplū dñi adolere voluit incensum sup altare thymiamatis. solutio. in hoc q̄ intēdebat pmouere diuinū cultū nō neglexit dñm sz dilexit. pter hꝰ aūt ꝺr dñm negleriſſe q̄ p̄ceptū nō fnauit. vīi ꝺr hic. d Cōtra p̄ceptū legis moysi ⁊c. Nūe. xviij. b. Tu ⁊ filij tui custodite sacerdotiū vestrū. ⁊ oīa q̄ ad cultū altaris pnēt ⁊ intra velū sunt p sacerdotes administrabunt. siqs extern⁹ accesserit occidet. Itē Hu. i. a Inuenies simile.

e Paralypomenō. xxvi. f Sacerdotale officiū p̄sumere conatus est. vīi azarias sacerdos ⁊ alij sacerdotes dñi dicebāt ei. ij. pal. xxvi. Nō est tui officij ozia vt adoleas incēsum dño, sz sacerdotū dñi. hꝰ est filioꝝ aarō. q̄ cōsecrati sunt ad huiusc̄emodi ministeriū. g Ob eam rem terremotū ⁊c. vīi hiero. sup primuz amos Ozias q̄ azarias q̄ indebitū sacerdotiū sibi vendicās pcussus ē lepra in fronte ⁊ terremot⁹ fact⁹ est magn⁹ p totā urbē. h Cui⁹ terremot⁹. i Etiā zacharias pphā meminit. xiij. ca. vbi ꝺr. Fugietis sicut fugistis a facie terremot⁹ in diebꝰ ozie regis iuda. Glo. Qui vsurpās sacerdotiū le pra pcussus ē. ad cui⁹ impietatē tota terra mota est.

Incipit plogus in amos prophetam.

Ozias rex cū dei religionē solicite emularet, animo religionis amore puocat ꝰ ꝓceptum legis moysi arrepto thuribulo, vt in hystoria libri secūdi paralypomenō ondit sacerdotale officiū p̄sumere conat⁹ est. Ob eā rē terre motū in tēplo dei ex ortū cōstat. cui⁹ etiā zacharias p pheta meminit. Ante hūc itaq; terremotū amos p pheta tpibꝰ ꝓdicti regis. et tpibꝰ hieroboā filij ioas regis isrl. in eas gētes q̄ electiōe ꝓphēse sūt in dei ob eascās q̄s memorauit affuturā denunciat. Et q̄ idē pphā in sequētibꝰ ait. Sup tribꝰ impietatibꝰ ⁊ sup q̄tuor nō puertā eum tertio peccatoꝝ indulgētiā deū dare posse significat. q̄ quē q̄rto eadē pctā admittētibꝰ. nec penitētiā nec indulgētiā datuꝝ annūciat. Nā p ignis similitudinez quē in ꝓdictas gētes īmittēdū ꝓdixit. grauē atq; irreuocabilē dei irā ad euersionē earūdē ciuitatū pcessurā voluit demōstrare.

Itē alius plogus. Vos pphēta pastor ⁊ rustic⁹ ⁊ rubetarum. Quas memorauit. s. ibidem cū dicit Sup tribus sceleribus ⁊c.

n Et q̄ idē pphā. i. q̄ dñs p pphām dic ibi q̄ nō pcet sup sceleribꝰ signat q̄ pcere potuit.

o In sequēti. s. post tps tactū in q̄ pphā uit. qꝺ tāgit i titulo. ⁊ post ꝓmissionē dñi tactā in p̄ncipio ex ordiꝰ. ibi. Dñs de syō p Aut ⁊c. (rugiet ⁊c. tertio q̄ prio tāgitur tps. scdo ꝓmissio. tertio subūgit. Sup tribꝰ sceleribꝰ ⁊c. vel Tertio. i. ter peccatū ꝓmittentibꝰ siue iterātibꝰ signat se posse indulgere. sz nō quarto qꝺ itelligi ꝺr q̄tuz ad sensum mysticum. s. fm quē q̄rto ꝺr iterare q̄ ꝓsuetudinarie finaliter iterat. Peccatoꝝ indulgētiā deū dare posse signat. q Quē scz deū. r Quarto eadē pctā admittētibꝰ. i. cōmutētibꝰ ⁊c. hꝰ posteaq; diterat q̄ illos nō puerteret. subdit destructionē illoꝝ futurā p ignē. sic ꝓ singul⁹ ptibꝰ vīi subūgit. s Nā p ignis similitudinē. ⁊ dic. Ignis similitudinē (hic. nō ignē. q̄ q̄si i nihilū erāt postea redacti p̄secutiōe illꝰ īmissa a dño pter pctā eoꝝ. t Predixit ibidē. s. primo ⁊ scdo. v Carūdē. s. q̄s p̄ri noiaut. s. gazam tyri.

Explicit qualisc̄unq; exposītio istius prologi. (tum ⁊c.

Incipit secundi plogi exposītio.

Hos pphā ⁊c. Iste scds plogus tres hz ptes p̄cipales. In prima tanguntur cause opis. In scda ponit auctoris cōmēdatio spālis. ibi. Amos ho interp̄tat. In tertia subdit pphetie cōmēdatio general. ibi. In vitate eīm voc oīm pphetaꝝ ⁊c. In prima cā efficiēs multiplicater describit. primo q̄tū ad nomē cū ꝺr. Amos. scdo q̄tū ad officiū cū ꝺr. Propha. tertio q̄tū ad ꝺditionē cū ꝺr. Rustic⁹. quarto q̄tū ad opis ꝓsuetudinē cū ꝺr. Rubor mora distringēs. q̄nto q̄tū ad modū agēdi cū ꝺr. Paucis verbis explicari nō pōt. in q̄ tangit cā formalis. sexto q̄tū ad actū pphetādi ibi. Dic loquitur ad vaccas pingues ⁊c. in qua tangit cā materialis. In scda pte auctor spāliter a q̄tuor cōmendat. primo ex abūdātia grē ibi. Interp̄tat onust⁹. scdo ex officij dignitate. ibi. ppetauit inter ceteros ⁊c. tertio ex debita ad pphetiā dispositione. ibi. Esse q̄ pe. pphēta ñ poterat ⁊c. q̄rto ex vtilitate ⁊ vniuersalitate doctrine. ibi. Qui etiā tuba sua ⁊c. Quis visis lre ī isr̄l⁹. a Amos. ecce nomē pphe. b Prophēta. officio. c Rustic⁹ cōditione. d Rubor mora distringēs opis cōsuetudine. Illud sumitur de amos. xvij. vbi scribit. Armentarius ego sum vellicans siccomoros id est discerpens frondes si-

Prologus

comori ⁊ altarū arbor ad pastū pecor. ita dicit glo. inf. linea. vñ destringēs vellicās ⁊ discerpēs p eodē accipiūt Itē glo. marginal' dicit ibi. Sicomor' ide q' rubi afferēs mora q̄ pastorū famē depellūt ⁊ folia eiurē pecor. In opusculo d evocabulis biblie plenius inuenies de rubo ⁊ sicomoro.

d Paucis vbis explicari nō pōt pter vbor pfunditatē ⁊p litteratē ⁊ ne materis q' dixi pliritatē q; p litrū optuit ipm esse.

e Quis enī digne id ē sufficienter ⁊ cō

f Expri (peter. mat. Exprimer possit

g Quattuor scelera damasci ⁊c. ſ. primo

h Et septimo ⁊ octauo gradu iude. ⁊ israel. ſ. ij. gradus appl'at hic loc'. q; in. vij. gradu. i. septimo loco unus ebit ꝯ iudā. i. cōtra duas tribor electo deo idolis dedicas. ⁊ in octauo gradu. i. in octauo loco ꝯ israel. i. q̄ decē tribo. quaruz ira pcā enumerat.

i Hic loq̄tur. ſ. vij.

k Ad vaccas pingues. h tāgit malicia.

l Ruinā. ſ. vi. ci.

m Domū maiorez decē tribuū ꝓpter maiorē multitudinem.

n Minorēq; duaꝝ tribuū scissionib'. id est captiuitate. lxx. annor. hiere. xxv. ⁊ xxix.

o Ipe cernit ficto rem locuste. infra. vij. fictorē appellat dñm creatorē ⁊ spiratorem locuste. i. exercit' assirior. vñ hiero. in origina li. Qñdit dñs sennacherib regē assiriop cum infinita mlitudine exercit' instar locuste vniuersa comedētis cēre turū de cui' aduētu hr. vij. Reg. xviij. ⁊ Esa. xxvi.

p Et stante dñm. infra. vij.

q Sup murū litū. hec est lra hiero.

r Vel adamantū. hec ē lra. lxx. vide supra expositionē positā in epla ad paulinū.

s Et vncinū pomor. infra. vij. a. Attrahentē supplicia pcōrib'.

t Et famē. vij. f. ſ. in epla ad paulinū hec plen' expo nunt.

t Nō dixit ver. ſ. infra. vij. vbi dr. sed audiēdi vbū dei p qđ intuit illā famē fore audiēdi vbū increatū qđ vnicū vbū est. nō vbū creata q̄ plura sūt.

v Onustus. onere gre. i. gra spūali q̄ subleuat ad celū. q̄ on' dicitur q; graue reddit maturitate mor. ⁊ de isto onere dicit Matth. xi. Jugū enī meū suaue est. ⁊ on' meū leue.

x Prophetauit inter cetera. ſ. iohelē naum ionā osee esaiam. ⁊ mēdar in h q' dr in aliis pphasse. qđ enī inter plures bonos opponit nō pōt hre latentiā mali.

y Esse quippe nō poterat. ira bñ ⁊ ita sufficienter.

z Nisi pastor ante fuisset. q; in illo officio instructe fuit silitudinib' ⁊ exēplis q̄ ponit pphando. sicut tangit in multis glo. infra. vij. ⁊ hic q̄ nō erat pastor spūal' magnū pōt cōmodū de materiali officio pastorali. q; p hoc fuit

borū mora distringēs b paucis verb explicari nō potest

c Quis enī digne exprimat tria ⁊ q̄tuor scelera damasci gaze tyri idumee filiorū āmon ⁊ moab ⁊ seprio octauoq; gduz iude ⁊ isrl' h loq̄tur d ad vaccas pingues q̄ sūt i e mōte samarie ⁊ tuituram f domū maiorē g minorēq; te stat'. h ipe cernit fictorē locuste ⁊ stātē dñz i sup' muz lituz k vel adamātinū l vncinum pomoz attrahētē supplicia peccatorib' ⁊ famēi tra. ſ. fame panis. nec sitī aq̄. sed audiēdi vbū dñi m non dixit vba sz vbū. Amos vo interpr n onustus. hic amos spiritualī gra plen' o pphauit inf ceteras pphas. non enī sol' ipe erat pphetes. sz etiam alij'. p Esse q̄ppe nō potuerat pphetes' nisi pastor ante fuisset. q Qui etiaz tuba sua clāgit p singlos dies erudiens ⁊ docēs i ecclesia.

In veritate enī vox oīm p phetar' r tanq̄ tuba spūal' ē pdicās i eccl'a. Sm q' scripturā est. Ascēde in montē excelsum. tu q̄ euāgelizas syō exalta vocē tuam q̄ pdicas iri'm.

Itē alius plogus

h Jc amos pphā et pastor nō fuit s pat esaie pphē t qđ ⁊ ille pphā extiterit. u Hā alijs lris ille. alijs iste apud hebreos scribit q̄ differētia litterar apud latinos nō hēt ⁊ ille fortis vel robust' x hic vir animosus interpr'at. qz loq̄tur ꝯ decē trib'. q̄ p idolatriam y a cultu dei ⁊ a regno dauid erāt auulse. Fuit aut ē ognatio ei' ex oppido thecue. qđ sex miliarib' z distat a bethleē. curā gerēs pecorū in latitudine cāpor q̄ sē primi oppido thecue a ibi q̄b humi aride atq; harenoz semihil' oīno frugū gignit. sed vberrimis pascuis abū

abilior ad officiū pphandi. multomagis pastores spi

a Tuba sua. i. pdicatiōe so (rituales ad h sunt vtiles. nora ⁊ apta Johel. ij. Cantte tuba in syon glo. Publice pdicate pniam. ⁊ bñ dicit. Publice. ad modū tube q̄ cōter audit' a bonis ⁊ a malis. ⁊ publica pdicatio publice delectat bonos. offēdit autem obstinatos.

a Cantē tuba spūalis. ad differētiā materialiū. de q̄b dr numeri. x. Fac tibi duas tubas argenteas.

c Scriptū est. Esa. xl. Sup montē excelsum ascende ⁊c.

Explicat quicūq; expositio illi' plogi.

Incipit tertij plogi expositio sm britonē

h Jc Amos pphā ⁊c. i h tertio p logo pcedit tur p hūc modū. prio ei ambiguitate remota notificat pphē p sona cui dr. Hic amos scdo determinat pphationis tps. ibi. pphauit autē ⁊c. tertio ponit pphetie materia. ibi. Dixit aūt ⁊c. qrto exprimit diuīe electiōis gra q̄ ad pphiam vocat' est ibi. hūc ablatū. quinto subiūgit finalē ipius pseuerātia ibi. quē amasias ⁊c. sexto fit mētio de ipius morte ⁊ sepultura ibi. p'

hec seniuiu' ⁊c. Itē in prima pte notificat pphā multiplicit'. primo p psonalē discretionē ibi. Hō fuit pr esaie. scdo p scripture distinctionē ibi. Hā alijs lris ille. tertio p nois interptationē ibi. Et ille fortis vel robustus ⁊c. qrto p suā ognitionē ibi. Fuit aūt ognatio ei' ⁊c. quinto p officij psuetudinē scz solicitudinē pastoralē ibi. Curam gerens pecor ⁊c. sexto p quietuz seu quersationē ibi. Ex h numero pastor ⁊c. septimo q̄tum ad interptatiuā. ibi. Imperit' sermone. octauo q̄tū ad cognitiuā ibi. Sz plen' sciētia. His visis litteram insistamus

b Pater esaie. de q̄ Esa. i. Visio esaie filij amos.

c Q̄ē ille. ſ. pr̄ esaie. c Prophā extiterit. Esaie xxxvij. a.

d Nam alijs lris ille. ſ. amos pater esaie. vñ dicit hiero. in originali. Ille scribit per primā ⁊ vltimam sui nois lram aleph ⁊ sade. ⁊ interptat fortis atq; robustus. hic vo p ayn ⁊ samech. ⁊ interpretat pōs auulsus medie littere. men ⁊ vau. vtrinq; q̄euientes sunt.

e A cultu dei. xiij. Reg. xvij.

f Et a regno dauid. xij. Reg. xvij.

g Distat a bethleem. ad meridianam plagam. sicut dicit hiero.

h In quib' campis. Nihil oīno frugum gignitur hūo existente arida atq; barenosa. ista littera sat' plana ē. sed qr cōior littera est. humi aride atq; harenose ipius expositioni insistendū est. pōt aūt exponi dupliciter. pōt enī

dici q̄ isti genitiui ꝓstruunt cū h qđ dico cāpis ex vi demōstrationis essentie sic. h Jn qui.cam. i humi aride ⁊ harenose.i.humū aridā ⁊ harenosam habentibꝰ.i.qđ hūt humū aridā ⁊ harenosam. l Nihil omnino frugū.gignit.sicut ꝺr magne vtutis vir.i.his magnā vtutē egregie pulcritudinis mulier.i. habēs egregiā pulcritudinē.⁊ extreme turpitudinis aial.i. habēs extremā turpitudinē.multa talia erē pla ponit pristianus in minori volumine circa principiū scōi libri. Aliter exponit littera ista.vt h qđ dico humi ponatur ad verbial'. Die pristiani' i.xv.maioris voluminis Sciēdū q̄ppria ciuitatū noia si prie vel scōe sint declinationis gtio casu pro aduerbio in loco accipiunt.vt rome suz tarenti sum accusatiuo vo ad locū ciuitatū declinatiōis.vt romā eo vel tarentū vel carthaginem vel athenas.ablatiuo de loco vel p locū vt roma exeo .tarento trāseo si sint tertie.ablatiuo tā in loco q̄ de loco vel p locū.vt carthagine suz.carthagine venio.carthagine trāseo. Idē etiā semp in pluralibꝰ inuenit.vt athenis suz athenis venio athenis transeo. Et paucis interpositis subdit. Jnueniunt ⁊ quedā appellatiua supra dictā regulā fuātia .vt militie militia militi.domi domū mohnmi mū mo. Jtē nota q̄ qđ nomē ponit p aduerbio. aduerbiū est fm q̄d qz absolute tenet.nomē āt simpliciter.vđ possunt ei iungi adiectiua vel alia substātiua nomina in cōformitate accidētiū.sicut ptz hic ⁊ ī ouidio epla'z in scda epla scribit. Itaq̄ aliqs tam nunc doctas eat inquit athenas Cōstruam' itaq̄ lram. Jn quibꝰ cāpis. Nihil omnino frugū gignit humi aride atq̄ harenose.i.in humo arida atq̄ harenosa. Jtē p exēpla prisciani supra posita ptz q̄ noia aduerbialiter posita qñq̄ ponunt cū verbis significantibꝰ motū.qñq̄ cū significantibꝰ quietē. Jtē ouidius p exēpla ouidij dicentis. Jn tertio metamorphoseos. Spargit humi iussos mortalia semina dentes. Jtē in eodē. Spectat humi positus geminū ceu lumina sydus. Jtē in doctrinali scribit. Rothomagi studeas vel rome deinde moreris. Utilitie tñ atq̄ domi residebis humiq̄. Jtē grecism' dicit sic. Rome rothomagi vernone morat athenis. Romā rothomagū vernonē tendit athenas. Roma rothomago vernone redibat athenis. Rure morat humi militiaq̄ domi. Rus tendebat humū militiāq̄ domum. Rure redibat humo militiaq̄ domo. Dicūt aūt grāmatici q̄ ista ōttuor appellatiua sequunt regulas ꝓpriorū noim quia sunt appropriata ad necessaria saluatiōis vite humane duo ad defensionē extrīsecā.dom'.n.defendit a pluuia ⁊ grādine militia ab hostibꝰ.⁊ alia duo q̄ ad defensionē intrinsecā scz rus qđ necessariū ē ad culturā.vt inde hō

dant ⁊ iō cūcta sunt plena pastoribꝰ ⁊ sterilitas terre opēsat pecoꝝ multitudine. Ex hoc nūero pastorꝰ fuit amos īperit' p̄mone sz plen' scia. Prophetauit autē eisdē tpibꝰ q̄bꝰ iobel naū ionas osee esaias. Sz aliquātulū exorsus ē ꝓphetare añq̄ esaias. Varie āt ō decē trib' locut' est.pauca de duabꝰ īterserēs. hūc ablatū de numero pastoꝝ misit dñs.vt ī samaria ꝓphetaret. quē amasias sacerdos frequēter plagis affixit.tādē filij ei' ozias vcte per tympora transfixit. Post hec semiuiu' ī terrā suā euect'.post aliqt dies

dolore vulner' expirauit se pultusq̄ ē cū patribꝰ suis. Explicit plogus. Jncipit Amos ꝓphēta. .I.

Verba amos q̄ fuit ī pastoribus thecue. c q̄ vidit sup isr̄l' ī diebus ozie regis iuda.⁊ ī diebꝰ hieroboā filij ioas regis isr̄l. c ante duos annos terremot'. Et dixit. d Dñs ꝺ syon rugiet ⁊ ꝺ hierl'm dabit vocē suā. e Et luxerunt speciosa pastoꝝ. f et exiccatus ē vertex carmeli. Hec dicit dñs. m Sup tribꝰ sceleribus damasci. n ⁊ sup q̄tuor nō conuertam eum.

Verba amos hec ꝓphetia que tertio loco ꝓpter diuiditur ī ꝓhemū ⁊ tractatū qui incipit ibi. Et dixit in prima parte primo notificatur auctor ex noie cū ꝺr a Verba Amos. Et iste est altus ab illo q̄ fuit pater esaie. licet vterq̄ fuerit ꝓpheta Jlle em fuit nobilis ⁊ de genere regio. hic aūt rustican'. Jlle ēt scribit in hebreo p littera aleph in principio ⁊ sade ī fine. iste vo p lram ayn in principio ⁊ samech in fine. Propter q̄ ille robustus. hic asus interptat. Notificatur etiā ex officio cū ꝺr.

b Qui fuit in pastori.thecue. Est aūt thecua territoriū segetibꝰ ineptū. sunt ibi tñ pascua aialū fecūda. secūdo ostendit q̄bꝰ ꝓphetauerit cū ꝺr. c Que vidit sup isr̄l.i.supregnū decē tribuū ꝺ illud principal' ꝓphetauit secūdario tñ ꝺ plura alia regna.vt videbit. tertio ostendit tps in quo ꝓphetauit.⁊ primo in generali cū ꝺr. d Jn diebꝰ ozie regis iuda ⁊ in diebꝰ hieroboam. Jsti eīm simul regnauerūt partialiter tamen.q̄ vltima pars regni hieroboā ⁊ prima regni ozie simul cōcurrūt.vt patet.iiij.Reg.xv.ozias tñ ibi noiat azarias.q̄ fuit binomi'.scdo in speciali cū dicit. e Ante duos annos terremot'. Ozias eīm rex iuda in supbiā elat' voluit offerre thymiama in tēplo dñi sup altare incensi.⁊ tūc a dño fuit lepra ꝑcussus.⁊ fuit etiā tūc terremot' ad ostendendū iram dei ꝺ ipm de quo terremotu dicef plenius Zacha.xiiij. Amos cepit ꝓphetare p duos annos ante f Et dixit. Hic incipit tractat' in quo primo ꝓphetat ꝺ plura regna in generali.scdo magis ī speciali ibi. Hec dicit. Circa primū dicit. Et dixit.s.amos a deo inspirat g dñs de syon rugiet.irā eīm dñi contra regna (tus. in sequētibꝰ exprssa designat metaphorice p rugitū leonis qui est terribilis.⁊ dicit. h De syon.eo q̄ ibi in tēplo erat ꝓpiatoriū.qđ erat quasi sedes dei vt dictū fuit. Ezo.xxv.⁊ videbat ꝓphete imaginarie q̄ vox dei loquentis ad se ex illo loco ꝓcederet vsq̄ ad eū. i Et luxerūt speciosa pastoꝝ.i.habitationes ⁊ maneria pl'orū ⁊ regnoꝝ infra scriptoꝝ. l Et exiccatus est vertex carmeli.i.cito deficiet ꝓuīs cuius ibet regni.sic eīm sonat trāslatio chaldaica ⁊ iō nō ē hec ꝓphetia de sterilitate futura p nimiā siccitatē rē credūt aliq̄ sz ē locutio metaphorica ad designādū desolationē regnoꝝ infra scriptoꝝ. l Hec dicit. Hic ꝓfert ꝓphetizat magis in spe

rialiū. r primo ꝺ extrāneos. scdo ꝺ iudeos se. ca. ibi. Hec dicit dñs sup trib' sceleribꝫ iuda. Prima diuidit in sex ptes fm sex regna ꝺ que ꝓphetizat. r patebūt ptes pse quendo. In prima pte ꝓphetizat ꝺ regnū syrie dicēs.

m Sup tribꝫ sceleribꝫ damasci. i. syrie eo ꝙ damascus erat metropol' illius regni. fm ꝙ ꝺr esaie. xvij. Caput syrie damas

n Et sup ātr (scus. tuor nō ꝓuertā. hic dicit hebrei ꝙ si homo peccauerit bis vel ter eodē genere peccati. remissibile est. sz nō si quater r si itelligāt de irremissibilitate simplr. hoc est erroneū r ꝺ scripturā. sicut ptz. iiij. Reg. de manasse rege. q nō solū quater sz pluries peccatū ydolatrie r homicidij incurrit. r tñ finaliter veniā obtinuit. r alia plura exēpla possent adduci ꝺ scriptura. Si intelligāt irremissibile. i. de difficili remissibili. sic vez est. Ista tamē difficultas nō ē ex pte diuine potētie. sed ex parte peccatoris q̄ ex eo ꝙ totiēs reiterat peccatū reddit se misericordia indignū. sine qua nō pōt a peccō resurgere. fm ꝙ ꝺr osee. xiij. Perditio tua ex te isr̄. tātūmodo ex me auxiliū tuū. Per talē yo modū loquēdi dicit saluator Matth. xij. Qui aūt dixerit vbū contra spiritūsanctū nō remittet ei. i. de difficili remittetur. Et mō dicit phs. v. metha. ꝙ impossibile ꝺr vno mō q̄ vix pōt fieri. regnū syrie multociēs afflixerat regnū decē tribuū r iniuste. ꝓpter q̄ dignū erat diuina punitione. r maxime q: victoria sibi ꝓcessa abusum fuerat in magna crudelitate. ꝺ subdit. o Eo ꝙ triturauerūt i plaustris ferreis galaad. i. habitatores galaad per plaustra nō intelliguntr hic currus. sz q̄dā instr̄a dentes ferreos habētia q̄ volebant sup segetes positas i aria nō solū excutiendū granū. sz r ad ꝓtendū sic stipulā vt redigeret quasi in paleā ad dandū asalibꝫ in defectu melioris pabuli. r talibꝫ instrūtis ꝓtriuerunt syrij boies crudeliter de galaad. p Et mit. ignē. i domo asael r deuorabit domū benadab. Hic scribit cōiter in bibliis nr̄is. in hebreo. tñ scribitur p ira. res i fine sic benedar. benadab aūt scriptus p b in fine regnauit aū asael immediate. r post asael benadar filius eius. Et isti fuerūt ante tpa amos ꝓphete q̄ cepit ꝓphetare tpe ozie vt dictū ē r ꝓpter h cū ꝺr hic. Et mittā ignē i domū asael. p domū intelliguntr posteri eoꝝ a deo puniti. que punitio nōe ignis designatr. pbabile ē etiā ꝙ edificia ab eis facta fuerūt tūc ꝺbusta. expugnantr aūt hic inter reges syrie asael r benedar. qr crudeliter nimis se habuerūt erga filios israhel. vt ptz ex. iij. Reg. q Et cōterā vectē damasci id est fortitudinē ei⁹. r Et disp. habitatorē de campo ydoli. i. de syria ydolatrie subdita. s Et tenentē sceptrū. i. regē. t De do. vo. i. ī domo regia in q̄ vocauit de luto. v Et trāsferet ꝛc. h fuit impletū tpe achaz. vt h̄. iij. Reg. xvi. vbi dicit. Teglatphalassar rex

°eo ꝙ triturauerūt ī plaustrꝫ ferreis galaad ᵖEt mittā ignē ī domū azahel. r deuorabit domos benadab. ᵠ Et pterā vectē damasci. ʳ Et dispdā habitatorē ꝺ cāpo idoli. ˢ r tenentē sceptrū ᵗ ꝺ domo voluptatꝫ ᵛ r trāsferet ppl's syrie cyrenē dicit dñs. ʷ Hec dicit dñs ˣ Sup tribꝫ sceleribꝫ gazeʸ r sup q̄tuor nō ꝓuertā eū. ᶻ eo ꝙ trāstulerit ᵃ captiuitatē pfectā. vt ꝛcluderet eā ī idumea. ᵇ Et mittā ignē ī murꝫ gaze r deuorabit edes eiꝰ r dispdā habitatorē ꝺ azoto. r tenētē sceptrū ꝺ ascalone. r cōuertā manū meā sup achaꝝ. r pibūt reliqui

philistinoꝝ dicit dñs ᶜ Hec dicit dñs ᵈ Super tribus sceleribꝫ tyri et sup q̄tuor nō ꝓuertā eū ᵉ eo ꝙ cōcluserint captiuitatē pfectā in idumea. ᶠ r nō sint recordati federis fratrū ᵍ Et mittā ignē in murꝫ tyri. r deuorabit edes eiꝰ ᵇ Hec dicit dominus Sup tribꝫ sceleribus edom r sup quatuor nō cōuertā eū ⁱ eo ꝙ persecutus sit in gladio fratrē suum ᵏ r violauerit misericordiā eiꝰ ˡ r tenuerit vltra furorē suū et indignationez suā seruauerit vsq̄ in finē ᵐ Mittā ignē in themā. et deuorabit edes bosre ᵃ hec dicit dñs. ᵇ Sup tribꝫ sceleribꝫ filiorum ammon. r ꝺ ampliauerūt terminos suos. ꝓpter ꝙ succidit mulieres pregnantes galaad. vt dilatet fines suos. c Hec dicit. Hec ē tertia ps in q̄ ꝓphetizat ꝺ tyrū q̄ est in pte aq̄lonari iuxta iudeā. r multis vicibꝫ tyrij intulerūt iudeis molestiam ꝓpter q̄ erāt digni a deo puniri. ꝺ subdit. d Sup tribꝫ sceleribꝫ ꝛc. r maxime q: eadē crudelitate vsi sunt erga iudeos fugitiuos qua r philisteī. ꝺ sequit.

e Eo ꝙ ꝛcluserunt ꝛc. r exponit vt supra. f Et non sunt recordati federis fratrū. i. salomonis regis isr̄. r ḥyrā regis tyri q̄ fuerūt adinuicē ꝛfederati. iij. Reg. v. r in tantū ꝙ vocabāt se mutuo fratres. ꝓpter q̄ ḥyrā dixit salomoni. iij. Reg. ix. Hecciuitates quas dedisti mihi frater. g Et mittā ignē in murū tyri. p chal h Hec dicit. hec est quarta ps in qua ꝓphetizat deos. ꝺ idumeā q̄ multociēs. valde pfecuta est iudeaz. ꝓpter q̄ meruerat sustinere vindictā. maxime cū idumei r iudei de duobꝫ fratribꝫ essent nati. s. iacob r esau. ꝓpter q̄ naturaliter eos diligere debebant r ipi ēcrio eos odio habebāt ꝺ subdit. i Eo ꝙ in gladio pfecut' sit fratrē suū. esau eū q̄rebat occidere iacob fratrū suū. Besi. xxvij. r sil'r idumei ab esau descēdentes filijs isr̄ peten tibꝫ trāsitū p terrā negauerūt. Hume. xx. dicentes pl's isr̄. Nō trāsibis p me. alioqn armat' occurrā tibi. et sil'r postea frequēter impugnauerūt eos ī terra sua ꝺ subdit l Et viola. misc. eius. i. quā debuit habere erga pl'm isr̄ rōne dicte fraternitatis. l Et tenuē. vltra furorē suū ꝛc. i. irā r odiū ipius esau ꝺ iacob semp retinuit pl's idumeoꝝ ꝺ populū iudeoꝝ. m Mittā ignē in themā. nomē est loci in idumea r sil'r bosra. vñ fuit iobab rex edom Besi. xxxvi. ca. Sed alia est bosra ī moab. a Hec dicit. Hec est pars q̄nta in qua ꝓphetizat cōtra filios ammon qui debuerūt diligere filios isr̄ eo ꝙ descenderūt a loth nepote abrae primi patris iudeoꝝ r ipi ecōtrario habuerūt eos odio. r eos multis vicibꝫ psecuti sunt crudeliter. vt ptz. i. Reg. xi. ꝺ naas rege eoꝝ

qui nolebat fedus facere cū eis nisi erueret oīm oculos dextros.ī subdit.

b Sup tribꝫ sceleribꝫ filiorꝫ āmon.id est multotiēs replicatis.

c Nō ꝓuertā eū.dando sibi pniam.vt ꝓsequatur venīā

d Eo q̄ disseruerit pgnātes galaad ne pueros parerēt q̄ terram pīm possiderēt sed tpī āmonite eā hītarēt.ī subditur.

e Ad dilatandum terminū suū.i.terraꝝ sue habitationis.

f Et succendā ignē in muro rabba. Hec est ciuitas q̄.ih. Deutero.vocat rabath.et erat metropolis ī regno ammon.

g In vlu.i.in sono ꝓfuso vulneratorum ⁊ moriētū in prelio.

h Et ibit melchon id ē rex eoꝝ.in captiuitatem.

In ca.primo amos vbi dr in postilla.Eo q̄ disserunt pgnantes galaad.

Additio.

Vbi nos habemus pgnantes.in hebr.br.baroth q̄ dictio vno mō sonat pgnates.⁊ alio mō significat montanas.⁊ isto mō intelligendo sensus hui⁹ est q̄ āmonite dissipabant montanas q̄ diuidebāt inter terrā āmon ⁊ galaad.vt sic ampliarēt terminos suos amotis inde limitib⁹.⁊ h̄ videtur magis ꝓsonum rationi.

Capitulum.II.

Hec dicit. Hec est sexta ps in q̄ ꝓbat ꝑ ipīz moabā sīl descendit a loth.ꝓter q̄s debuit diligere iudeos ⁊ tñ ecōtrario multotiēs impugnauit eos.vtz in libris iudicū ⁊ regū.ī dr. b Sup tribus sceleribꝫ ⁊c.i.multotiēs replicatꝫ.ꝓter q̄d dign⁹ erat sustinere supplicū ⁊ cū h̄ q̄ dignitati regie intulit crudele supplicū.ī subdit. c Eo q̄ incēderit ossa regis idumee.quis aūt iste rex fuerit nō dr hic.nec etiā alibi ī scriptura. Aliq̄ tñ glosatores dicūt q̄ fuit ille rex edom qui .iij. Reg.iij.dicīt fuisse in exercitu cū regibꝫ isrl ⁊ iuda ꝑ moabitas.⁊ cū rex moab esset obsessus voluit irrūpere ad regē edom ⁊ nō potuit.sed fuit ꝓpulsus in ciuitatem redire.ꝓter q̄d moabite ꝑ ipm irati post mortē eius effuderūt ossa de sepulcro eius ⁊ incenderūt ea Ra.sa.dicē q̄ quidā rex edom pugnās ctra moabitas.cecidit in manibꝫ eoꝝ ⁊ exercuerūt in eo hāc crudelē ignominiā.tamē nō dicit q̄s fuerit ille rex edom. d Et deuorabit edes carioth.nomē ē ciuitatis in moab. e Et morietur ī sonitu moab.in sonitu scz belli vbi est sonit⁹ magn⁹.et fragore armoꝝ ⁊ clamore morientiū. f Et dispdā iudicē ⁊c.iudices ⁊ oēs nobiles ꝓsonas. g Hec dicit dñs. Postq̄ ꝓbauit ꝑ iudumeos.hic ꝓbetat ꝑ iudeos.⁊ primo ꝑ regnū iuda.ꝛcō ꝑ regnū isrl.ibi. Hec dicit dñs. Circa primū sciēdū q̄ decē tribubꝫ segratis a regno dauid. .iij. Reg.xij. cultus ⁊ doctrina legis ꝓ sacerdotes remansit in regno iude.ꝓter q̄d illud regnū habuit maiorem opportunitatē seruādi legem ⁊ cultū diuinū.⁊ ꝓpīs magis reꝑhensibile fuit de transgressione.⁊ tñ multociens ⁊ multipliciter peccauit in vtroq̄.cōtemnendo legem ⁊ exercēdo idolatriā.vtz ex .iij. Reg.⁊ .ij. Paral.ꝓter hoc meruit diuinā punitiōem.ī subdit. h Sup tribus sceleribꝫ ⁊c.⁊ ptz ex dictis lrā. i Et mittā ignē in muda ⁊c.ꝑ fuit impietū q̄ nabusardā succēdit domū domini et domum regis.et domos urbīm ꝓ circuitū.iij. Reg.viij.

clangore tube.⁊ dispdā iudicē de medio eiꝰ.⁊ oēs principes eiꝰ interficiā cū eo dic dñs. k Hec dicit dñs. Super tribꝫ sceleribꝫ iuda ⁊ sup̄ q̄ttuor nō ꝓuertā eū. eo q̄ abiecerit legē dñi ⁊ mandata eiꝰ nō custodierit. Decepetūt eī eos idola sua.post q̄ abierāt pres eoꝝ. l ⁊ mittaꝝ ignē in iuda ⁊ deuorabit edes irlm. m hec dic dñs. Super tribꝫ sceleribꝫ isrl.⁊ sup̄ q̄ttuor nō ꝓuertā eū. ꝓ eo q̄ vēdiderit ꝓ argento iustum ⁊ paupem ꝓ calciamētis. n qui conterunt super puluerem terre capita pauperum. o et viam humiliū declinār. p Et

l Hec dicit. Hō ꝓfir ꝓphetat ꝑ regnū israel.⁊ ponit hec ꝓphetia vltimo loco q̄ ꝓpheta circa eā diutiꝰ morat.s.vsq̄ ad finē tñ aliq̄ interierit aliq̄ de regno iuda. Et diuidit in duas ptes Amos enī primo denūciat suā ꝓphetiam scōo ex h̄ parit inturiam.cap.vij. Prima ī tres q̄ primo arguit populū de auaricia.secūdo de idolatria ⁊c. .iij. ibi. Venite ad bethel.tertio de carnalitate ⁊ lasciuia.ca.vi. Sciendū tñ q̄ ista diuisio nō est ꝑcisa.sed tñ a plurimo.in q̄libet enī ꝑte intersert de alijs vicijs. Prima in duas.q̄ primo arguit cupiditas viroꝝ.secōo suarū vroꝝ in prin.ca.iij. Prima in tres.q̄ primo ponūtur ꝓphetia flagicia.secōo recolūtur dei bñficia ibi. Ego sum.tertio pdicūtur futura supplicia ibi. Ecce ego. Circa primū dicit.

l Sup tribꝫ sceleribꝫ ⁊c.q̄d exponūt aliq̄ dicētes q̄ primū scelus fuit vēditio ioseph. Desi.xxxvij.scōm in adoratione vituli. Secundo.xxxij.tertiū in negatiōe dauid.iij. Regum.xij. Que nobis ps in dauid ⁊c.quartū aūt in vēditione ipīus ipi.ꝓter quā sunt ꝓ orbes captiuati.ꝓter q̄d dicit. m Hō ꝓuertā eū.reducēdo ab hac captiuitate. n Pro eoꝝ vēdiderit ꝓ argēto iustū.i.ꝑm antonomatice iustū.sed illud q̄d subdit nō vī bñ ꝓsonare.

o Et paupem ꝓ calciamētis.ꝓpter q̄d hec exposition videtur magis mistica q̄ litteralis.ī dōm est aliter.

m Sup tribꝫ sceleribꝫ ⁊c.i.ꝓ vicijs inscriptis multotiens ⁊ multipliciter iteratis sicut supradictum est de alijs. o Eo q̄ vēdiderit ꝓ argento iust ū.i.iusticiam subuertendo iudicū ꝓ precio. p Et paupem ꝓ calciamentis.i.ꝓ re parui valoris in q̄ apparet magnus contēptus pauperū. hebrei dicūt. Et paupem ꝓ clausuris. Dicō enī hebraica hic posita ꝛquoca est ad calciamenta et clausuras. Et exponit sic Ra.sa.dicēs q̄ q̄ꝰ paup habebat vineā vel agrū iuxta diuitis possessiōem. molestabat eū calūnijs vt sic cogeret sibi vēdere possessionē suā ⁊ diues sic auferebat clausurā mediā inter suā ⁊ pauris possessionē.ponēs totū sub vna clausura.⁊ hoc magis cō sonat littere precedenti.

p Qui conterunt sup puluerem terre capita pauperū cum deficiendo totaliter a suo statu.sic enī delectus vulgariter dicitur in puluere ꝓstratus.

q Et viam humilium declinant. id est declinare faciant.quia humiles talibꝫ superbis cedunt in via quando obuiauerint eis declinantes a latere.

r Et filius et pater eius ierunt ad puellam.i.ꝑ viola

uit puellã filio suo affidatã seu despõsatã, & in ꝟ tangit crimẽ incestus. b Et sup vestẽ pigno. accubuerũt iuxta oẽ altare. Faciebãt eñ isti aliqñ magna dampna in locis vbi colebant idola, & de vestimentis pauperũ apud eos ipi gn oratis faciebãt sedes ad recũbendũ in mensa, & q̃ cõ dampna illa fiebant de substãtia iniusta oppssoꝝ & dãnatoꝝ ab eis, iõ subdit. Et vi nũ dãnatoꝝ &c.

c Ego aũt. Dicit ꝓfr recolunt diuina bñficia illi ꝓpho exhibita, vt ex ꝟ flagicia p̃dicta appareãt maiora, & supplicia sequentia iniuriosa & dr in pson dei. Ego aũt exterminaui ammorreum a facie eoꝝ, i. ante faciẽ ppli isrl, sicut patet in libris Nu. & Io d Cui altitudo (sicdo cedroꝝ, i. valde excellsa vitra cõez statũ, iõ de eis dr Nũc, inq. Quibꝰ cõparati q̃si loquẽte videbant.

e Et fortis ipe quasi querc⁹, i. sicut ex ce debãt ppl'm isrl in altitudine, ita & in fortitudine.

f Et cõtriui fructũ eius desup &c. i. pricipes & subiectos alius ppli, sic recolit alid beneficiuz pcedẽs, s. eductio de seruitute egyptiacã dr. Ego suz &c. & ptz lra.

g Et inscitaui d filiis vestris ꝓphetas ad docendũ ppl'm. et ꝟ ptz ꝑ totũ vet⁹ testamentũ. h Et de iuuenib⁹ vestris nazarcos, aliqs ad sempor sanssonẽ & samuelẽ, & aliqs ad rps.

i Nunqd nõ ita est. q. d. nõ potestis negare ista beneficia & vos ecõtrario me puocatis iõ sequit. k Et ꝓphetis mãdabatis, sicut ptz ifra. vij. ca. q̃ amasias sacerdos bethel mitebaꝫ ipedire amos a ꝓpheta. m Ecce ego. b dr p̃tcunt debita supplicia, & primo ondit ꝟ punitio ieuitabilis, & scdo rõnabilis. ca. se. Lucas primũ dr. Ecce ego stridebo sup vos &c. talis aũt stridor causaꝫ ex onere supꝛapposito, & ꝟ insinuaꝫ q̃ pctã ppli erãt ita grauia q̃si de nõ posset vltra tolerare absq; punitione debita. Hebrei sic dicunt. Ecce ego stridebo in locis vestris q. dictio hebraica est equiuoca ad vtrãq; significationẽ, & ꝟ notaꝫ modus punitionis. Plaustrũ multũ oneratũ dr esse stridere facit ulla sup q̃ trãsit, q. d. nõ poterit effugere, sicut nec illa sup q̃ trãsit plaustrũ oneratũ iõ subdit. n Et pibit fuga a veloce, q. capiet aliqs possit effugere. o Et tenẽs arcũ nõ stabit ꝰ hostes. p Et robustus corde, i. audax & cõstãs alias. q Nudꝰ effugiet, pieti armis ꝓ timore, filiꝰ ac pr̃ eiꝰ ierũt ad puellã vt violarent nomẽ sctm̃ meũ. & sup vestimẽt⁹ pigno rat⁹ accubuerũt iuxta oẽ altare, & vinũ dãnatoꝝ bibebãt i domo dei sui. Ego aũt exterminaui amorreũ a facie eoꝝ cui⁹ altitudo cedroꝝ altitudo eiꝰ, & fortis ipe q̃si querc⁹. Et cõtriui fructuũ eiꝰ desup & radices eiꝰ subter. Ego fui q̃ ascẽdere vos feci ð terra egypti, & eduxi vos i desertũ q̃ dragita annis, vt possideret⁹ terrã amorrei, & suscitaui ð filiis vr̃is i ꝓphas & ð iuuenib⁹ vr̃is nazareos, Nũqd nõ ita ẽ filij isrl dicit dñs. Et ꝓpinabatis nazareis vinũ, & ꝓphetis mãdabat⁹ dicẽtes ne ꝓphetis Ecce ego stridebo subter vos, sicut stridet plaustrũ onustũ feno Et pibit fuga a veloce, & fortis non obtinebit virtutẽ suã, & robustus non saluabit aiam suã Et tenẽs arcũ nõ stabit, & velox pedibꝰ suis nõ saluabit, & ascẽsor eq̃ nõ saluabit aiam suã, & robust⁹ corde iter fortes nud⁹ fugiet i illa die dicit dñs.

Audite vbũ. III. Qđ locut⁹ ẽ dñs sup vos filij isrl sup oẽm ggnationẽ quã eduxi ð tra egypti dicẽs Tantũ mõ vos ggnoui ex oib⁹ cognationib⁹ tre Idcirco visitabo sup vos oẽs iniqtates vr̃as. Nũqd ãbulabũt duo pariter nisi cõuenerit eis Nũqd rugiet leo i saltu nisi habuerit pdã Nũqd dabit catul⁹ leonis vocẽ de cubili suo, nisi aliqd apphẽderit. Nũqd cadet auis i laqueũ terre, absq; aucupe Nũqd auferet laqueꝰ ð terra, antecꝫ qđ ceperit Si clãget tuba i ciuitate & ppls nõ expauescet Si erit malũ i ciuitate, q̃ dñs nõ fecerit Quia nõ faciet dñs deꝰ vbũ nisi reuelauerit secretũ suũ ad

Audite vbũ. Postq̃ punitio regni isrl ondit ẽ ineuitabilis, & ꝑ ofidit rõnabilis, & diuidit in duas ptes, q̃ primo hec rõnabilitas declaraꝫ, scdo punitio iterꝫ pclamatur. ibi. Propterea Prima in duas, q̃ primo ondit rõnabilitas ex testimonio diuino, scdo ex humano ibi. Audite. Circa primũ ꝓpheta ꝓpho excitat attentionẽ dicẽs Audite vbũ dicẽs &c.

b Super omnẽ ggnationẽ. & sic alloquit oes iudeos generalit c Cum moveos ggnoui &c. phibendo vobis lege diuina & alia beneficia plura. ps. exiui. Nõ fecit taliter omni nationi & iudicia sua nõ manifestauit eis.

d Ideo visitabo sup vos. acrius vos puniẽdo quãto maioꝝ fuit vra ingratitudo. dicta ꝓphetaꝫ spiritu dei loquẽtiũ repellendo iõ subdit.

e Nũquid ambulabunt duo pariter ad aliquẽ locũ determinatum.

f Nisi eis ꝓuenerit tale iter et rõnabilicã. q. d. nõ ꝓ ꝟ metaphorice designaꝫ cõuenientia dei & ꝓphe loquẽtis ex eiꝰ ore.

g Nũquid rugiet leo i saltu &c. q. d. nõ leo rugiẽs ẽ deꝰ p os ꝓphe peccatoribꝰ cõminãs. & ad qđ sequit pena sicut ad rugitũ leonis p̃da. & ꝟ nisi penituerint. & idẽ intelligit ꝓ ꝟ qđ h Nunqd dabit &c. est enim repetitio eiusdẽ (subdit, finis ad maiorẽ assertionẽ. i Nũqd cadet auis in laqueũ terre. i. absq; dubitatiõ in terra. k Absq; aucupe. i. sine ope aucupis laqueũ tendentis. q. d. nõ ꝓ aucupẽ intelligit deꝰ peccatorẽ capiẽs in laqueũ pene. ps. x. Pluet sup peccatores laqueos &c. l Nũqd auferet laqueus &c. q. d. nõ. sic in tentio dei non frustraꝫ a punitione peccatoꝝ in malo pseuerantiũ. m Si clãget tuba in ciuitate, ꝓ aduẽtu aduersariorꝝ sup eã. n Et ppls nõ expauescet. q. d. imo, ꝓ tubã intelligit denũciatio ꝓphetica diuine cõminatiõis, ꝓter hoc subdit. o Si erit malũ. s. pene, in ciuitate qđ nõ fecerit dñs. i. ordinauerit fieri vt decet⁹ culpe pumaꝫ decore iusticie, quasi diceret aliter nõ fiet. p Quia nõ faciet dñs deꝰ vbũ de his que sunt necessaria hoibꝰ nũciari.

q Nisi reuelauerit &c. q. d. sicut natura nõ deficit in necessarijs, ita auctor nature nõ deficit nũciãdo ꝓ ꝓphetas ea que sunt necessaria cognosci & nõ possunt ꝑ humana sciri. Quia exẽpla ad hoc posita sunt in vltio diuina ꝓ ꝓphetas pclamata rõnabilis ostẽdaꝫ, iõ subdit

a Leo rugiet. i. dñs p ꝓphas cōminab. b Quis nō timebit. q. d. Nullus ē q nō debeat timere & de malis c Dñs de⁹ locutus est, ꝓphetas inspirādo (penitere. d Quis nō ꝓphetabit. inspiratione a deo acceptā populo nūciādo. q. d. null⁹ d3 tacere p quacūq; ꝓsecutione e Audituꝫ. h ꝑsit oēs dic rōnabilitas puniēdis testimonio humano cū d3. Auditū facite i edib⁹ azoti & in edib⁹ tre egypti, & dicite. f Cōgregamini sup montes samarie & vide re insanias mlt̄as i medio ei⁹ & calūnias patientes i penetralib⁹ ei⁹. Et nescierūt facere rectū dicit dñs thesaurizātes iniq̄tatē & rapinas i edib⁹ suis. g Propterea hec dicit dñs de⁹ Tribulabit & circūiet terra & detrahet ex te fortitudo tua & diripiet edes tue, hec dicit dñs. h Quō si eruat pastor de ore leonis duo crura aut extremuꝫ auricle, sic eruēt filij isrl, q hitāt i samaria in plaga lecti & in damasci grabato. i Audite & testamini in domo iacob dicit dñs de⁹ exercituū, q die cū visitare cepo puēticatiōis isrl sup eū visitabo & sup altaria bethel, & amputabūt cornua altaris & cadēt i trā. k Et percutiā domū hyemalē cū domo estiua & pibūt dom⁹ eburnee & dissipabunt edes multe dicit dñs. l Audite vbū hec vacce pingues, q estis i mōte samarie q calūniā facitis egenis, & pfrigitis pauperes, q dicitis dñis vris, afferte & bibemus. m Jurauit dñs de⁹ i scto suo, q ecce dies veniēt sup vos, & leuabo. i. corrigā iniq̄tates vras. vt cessetis. vel nō cessantes graui⁹ puniamini, hec i glo. n Ex q erāt aliqui q de hmōi diuina visitatione, male sentiebāt, erronee estimātes, q talia mala penalia cōminata cum ꝓgeret euenire nō a deo inflicta seu intēta erāt, ex ꝓgebāt casualiter. eo modo q philistei. i. Reg. vl. dicebāt. Nō manus sua tetigit nos, ex casu cōtigit. o Nos in pbat ꝓphā dicēs. Hū q̄d ambulabūt duo piter nisi venerit sic ē in hebreo. & q̄ addit eis nō ē de textu & sic est sensus q sic duo hoes ex diuersis ptib⁹ veniētes cōcurrūt p oīa vt piter ad vnū locū determinatū accedāt. signū ē q oc hfit ex certa cōtinētia vtriusq; nō a casu. & sic ꝓuenientia ꝓphetice ꝓnunciatiōis cū rei euētu ē signū q talis euētus nō est casual ex intēt⁹ ad q̄d adducat aliud exēplū d naturaliter significatiū. sicut ē rugit⁹ seu vociferatio leonis. q̄ significat ꝑdā factā vel capiēdā. q̄ q̄dē significatio est nō a casu ex ꝑpinctu naturali. Silr exēplificat d aue cadēte in laqueū terre. q̄d nō casualiter ex p idustriā aucupis fit. sic etiā ablatio laquei. Silr ēt adducit exēplū d cōtersuetis. q̄d dāgore tube q̄ significat aduētū aduersarioꝝ. q̄ q̄dē significatio nō ē casualis ex more hoīm intēta. vel d oīb⁹ istis ꝛcludit p silitudinē. p erit malū in ciuitate q̄d de⁹ nō fecit. Hoc ē dicere. Dicut ꝑdicti affect⁹ nō casualr ex suis causis sz ordinate seu intente ꝓueniunt sic cū mala pene ꝓuenerūt in ciuitatib⁹ nō sunt censenda casualia sed a deo intenta. & ē q̄d principaliter intēdu deducere er ōmsis.

Capitulū. IIII.

a Audite verbū. Postq̄ cupiditas viroꝝ declarata est. hic ostit idem ostendit de vxoribus eoꝝ cū dicit. b Audite verbū hoc vacce pingues. i. potentū vxores. q̄ dicunt vacce, ꝓpter vitulos aureos q̄s adorabāt. & pingues rōne diuitiaꝝ. ad quarū acquisitionē inquā viros suos incitabāt d subdit. c Que calūniaz facitis. i. p viros vros fieri pcuratis ideo sequit. d Que dicitis dominis vestris id est maritis. e Afferte & bibemus id est substantiā alioꝝ rapite. vt nos & familie nostre possimus laute bibere. & subditur pena.

f Juravit dominus in sancto suo. id est in semetipso. qui est sanctussanctoꝝ.

g Ecce dies veniēt sup vos. i. ad punitionē vestram.

h Et leuabūt vos portādo in captiuitatem.

h Jn cõtis sicut portantur res põderose in tinellis.
i Et reliquias vras in ollis feruẽtibꝫ.i.ceteros ad fortalicia fugientes ibidem cremabũtur cũ edificijs.
l Et p̃ apturas exhibitis.i.multe fient apture in murꝫ p̃ qs extrahemi. l Et pjciemi in armon.nomẽ ẽ regionis lõginq; vltra terrã assirioꝝ.

m Uenite. Postq̃ pha arguit pl̃m de guaricia. Hic pfir arguit ipz de idolatria ⁊ diuidit in tres partes.q; prio ponit idolatrie frequẽtatio.secũdo frequẽtãtũ obstinatio ibi. vñ ⁊ ego tertio pphe monitio ibi. Postq̃ aũt. Circa primum dicitur.
m Uenite ad bethel.i.veniens freq̃ntando locũ idolatrie ita.q; pha nõ inuitat ad idolatriã ꝫ magis arguit eam.
n Ad galgalã. Jbi enĩ fiẽt idolatria exercebaꝫ.vt dictũ est .s. Osee.ix.ca.
o Et offerte.i.offeretis.trib̃ dieb̃.s.in anno.sic in tẽplo dñi qd erat in vlim cultores dei debebãt pparere ter in anno. Exo.xxiij. Hieroboaz enĩ in cultu vitulox q̃s fecit statuit aliq̃ festa cultui diuino q̃ fiebat in vlim vt pl̃s facilius assentiret.
p Et sacrificate de fermẽtato.sicut ⁊ gẽtiles ydolatre. Oblationes enĩ deo facte in vlim erãt absq; fermẽ
q Sic enĩ vo (to.lustis filij isrl̃ sez sacrificare vitulis aureis.⁊ nõ de mãdato meo.ꝫ vestra volũtate iniqua.
r Vñ. Hic pfir ponit obstinatio pl̃i q̃ plures a deo fuit flagellat⁹ pter pctã. nõ tñ emẽdat⁹.⁊ prio ponit flagellũ famis cũ dr. Vñ ⁊ ego dedi vo.stu.den.i.famẽ. Debrei enĩ dicũt. Acutnẽ dentũ.vñ ⁊ famelici dicunt vulganter bñe dẽtes acutos ⁊ ventrẽ vacuũ.nõ sequit. Et indigentiã panũ.secõ flagellũ sitis cũ subdit. s Ego q̃ ꝫ pha.a vo.ymbrẽ.ꝫ trib̃ mẽsib̃ asi messem.q̃ incipit in terra illa mẽse aprili.⁊ sic fuit phibit⁹ ymber tpe quo magis solet pluere. v Et plui sup vnã ciuitatẽ ⁊c. i. qsi dedi pluuiã fuit ita modica q̃ nõ sufficieb at vobis ad potũ.nõ sequit. Et venerũt due ⁊ tres ciuitates ⁊c. Et tertio flagellũ vẽti vrẽtis terrenafertia corrũpẽtis ⁊ erucas generãtis cũ dr. Peracussi vos in vẽto vrẽte ⁊c. quarto flagellũ occisiõis ab aduersarijs cũ dr. r Misi in vos mortẽ in via egypti. Miserũt enĩ iuuenes electos in egyptũ ad adducendũ inde auxiliũ ꝫ assirios.q; occupauabũt vos[b] in cõtis[i] ⁊ reliquas vras in ollis feruẽtibus
x Et p apturas exhibitis[l] altera ꝫ alterã.[l] ⁊ pjciemi in armõ dic̃ dñs[m] Uenite ad bethel ⁊ ipie agite[n] ad galgalã ⁊ multiplicate p̃uaricatiões
o Et offerte mane victimas vras.trib̃ dieb̃ decias vestras.[p] ⁊ sacrificate de fermẽtato laudẽ.⁊ vocate voluntarias oblatiões ⁊ ãnũciate.[q] Sic enĩ voluistis filij israel dic̃ dñs de[r]. Elĩ ⁊ ego dedi vob stuporẽ dẽtiũ in cũctis vrbib vris.⁊ idigẽtiã panũ in oib loc vris.et nõ estis reuersi ad me dicit dñs
s Ego q̃ ꝫ phibui a vob ymbrẽ cũ adhuc tres mẽses superessent vsq; ad mẽsẽ ⁊ plui sup vnã ciuitatẽ.⁊ sup alterã ciuitatẽ nõ plui. Pars vna pluta ẽ. ⁊ ps sup quã nõ plui aruit Et venerunt due ⁊ tres ciuitates ad vnam ciuitatez vt biberẽt aquã.⁊ nõ sẽ satiate.⁊ non redistis ad me dic̃ dñs. Percussi vos in vẽto vrẽte ⁊ in aurugine. multitudinẽ hortorũ vrox ⁊ vineax vrax. oliueta vra ⁊ ficeta vra comedit eruca ⁊ nõ redistis ad me dic̃ dñs. Misi in vos mortẽ in via egypti. peussi in gladio iuuenes vros vsq; ad captiuitatẽ eq̃x vrox. ⁊ ascẽdere feci putredinem castrox vrox in nares vras ⁊ nõ redistis ad me dicit dñs
t Subuertivos sic subuertit deus sodomã ⁊ gomorrã ⁊ facti estis q̃si torris raptꝰ ab incẽdio. u ⁊ nõ redistis ad me dic̃ dñs. Quapropter hec faciã tibi isrl̃. x Postq̃ aũt hec fecero tibi[s] preparare in occursum dei tui isrl̃. Quia ecce formãs mõtes ⁊ creãs vẽtũ ⁊ ãnũciãs homi eloq̃um suũ faciẽs matutinã nebulã. ⁊ gradiẽs sup excelsa terre. dñs deus exercituũ nomẽ eius.

V.

Audite vbũ istud q̃ ego leuo sup vos plãctũ. Dom⁹ isrl̃ cecidit ⁊ nõ adiũciet vt resurgat. Virgo isrl̃ piecta ẽ in terrã suã.non ẽ q̃ suscitet eã.q; hec dicit dñs deus. Urbs de q̃ egrediebantur mille.relinquẽtur in ea cẽtũ

t ab assirijs fuerũt cesi ab eis.⁊ equi eox ab aduersarijs capti.nõ subdit. Usq; ad captiuitatẽ equox. Et q; cadauera eox remãserũt insepulta.subdit. Et ascẽdere feci putredinẽ ⁊c. quinto flagellũ subuersiõis terre p̃ aduersarios cũ dicit. y Subuerti vos.q̃ subuersio facta est ferro ⁊ igne.nõ sequit
z Et facti estis sicut torris.i.lignũ liminstũ.⁊ dr a torreo torax Et nõ redistis (tres.stis ad me.tonẽi flab Quapro gellati.pter h̃ facia tibi isrl̃. id est iterabo tibi penas ꝺsiles ⁊ maiores c Postq̃ aũt. Hic pfir ponit pphe monitio.s.vt pl̃s ad dominũ quertat.⁊ ad h̃ inducit duplex motiuũ.scõm ponit ca.se. Primũ aũt motiuũ ẽ ꝺsideratio diuine potẽtie.cui oĩs creatura debet se subijcere.
d Post (tõ dicit. q̃ aũt hec fecero tibi id ẽ afflictiones p̃di d Preparare(cras. in occursum dei tui isrl̃.p debitã pniam. veratiõe tibi intellectũ dante. Et dicunt expositores nr̃i communiter ⁊ satis rõnabiliter q̃ hec ẽ pha de quertione iudeox circa finẽ mũdi futura.vñ ⁊.p.trib adhuc nõ sunt liberate a captiuitate.⁊ fm h̃ ecd Preparе (ponit. in occursum.i.p̃paraberis. Ad hãc autem quertionẽ seu pniam dictã dr monit excellẽtia diuisionis.tõ sequit. Quia ecce formãs montes ⁊c.

e Et annũcians hoi eloquũ suũ dãdo ei spm̃ pphie.
f Deus exercituũ.i.angelox.

Capitulum. V.

Audite. Hic ponit scõm motiuũ.q̃ ẽst ꝺsiderationis.scõ argumentatur pl̃s de oppositio tibi. Qui quertus. Pria in duas q̃ prio inducit pl̃m ad ꝺsiderationẽ pene pterite. scõ ad euasionẽ future ibi. Quia hec dicit. Circa pmũ dic pha
a Audite verbũ istud. nõ solũ aure sed etiam corde.
b Q. ego leuo.sup vos plãctũ.o pariẽs miserie vobis inflicte. c Dom⁹ isrl̃ cecidit.a statu pspitatis ⁊ h̃ fuit a tpe asael regis syrie q̃ s modũ affluxit regnũ isrl̃ fru q̃ de ius. Reg.xiij. Fratusq; ẽ furor dñi ꝺ isrl̃.⁊ tradidit eos in mãu asael regis syrie ⁊c.⁊ subdit. Attriuerat eos rex syrie d Nõ adiũciet vt resurgat.i pterita ptãte. Et ad idẽ facit qd̃ sequit. e Virgo isrl̃ piecta ẽ ⁊c. q; expssio est eusdẽ ad maiorẽ assertionẽ qd̃ declarat p illud qd̃ sub-

ditur. f Urbs de qua egrediebant mille ꝛc.
f Quia hec dicit dñs Hic inducit ad euasionē pene future dicēs i psona dei. g Querite me. p opa dona.
h Et viuet. corpali ꝛ spūali vita. i Et nolite ꝙrere bethel. i. nolite colere idola q̄ colunt i bethel. i. i galgala
l Et (ꝛ bersabee.
galgala captiua ducet ꝛ
cet ꝛc. i. pplus idolatrā exercens ibidem.

i Querite dñm et viuite. exponatur vt
m Ne forte (prius
oburat vt ignis q̄ totaliter deficē possumationē materie cōbu
n Domus (stabulis.
ioseph. i. regnū isrl qđ
dnoiat a ioseph eo ꝙ
hieroboā primus rex
fuit de tribu ephraim
o Qui (filij ioseph
conuertitis. h pūr argunt pplm de opposito. sic. q̄ peccabāt sine
freno more dei p̄ posito. ꝛ pio arguit eos
transgressiones. scdo
derisiones ibi. Ve desiderātibus. Prīa i duas. q̄ prio arguit primo pplī multiplex
trāsgressio. scdo subdit punitio ibi. Idcirco. Circa primum
o Qui mouet (dicit.
tus i abssinthiū iudicii. i. i amaritudinez
pauper eos imuste
p Et iu (dēnant res.
sticiā. i. deū q̄ ē iusticia p ēntiā sic ꝛ vita

ꝛ de q̄ egrediebant centum
reliqui i ea decē i domo israel. f q̄ hec dicit dñs ds domui isrl. g Querite me b ꝛ viuetis i ꝛ nolite q̄rere bethel
In galgalā nolite ītrare ꝛ ī
bersabee nō trāsibit. q̄ galgala captiua ducet ꝛ bethel
erit inutil. l Querite dñm
ꝛ viuite m ne forte oburat vt
ignis n dom⁹ ioseph ꝛ deuorabit. ꝛ nō erit q̄ extinguat
bethel. o Qui cōuitis i absynthiū iudiciū. ꝛ p iusticiā p in
terra relinqt faciētē arcturū ꝛ orionē ꝛ conuertētē i mane tenebras. ꝛ die i noctez
mutantē r Qui vocat aq̄s
maris. ꝛ effudit eas sup faciem terre. dñs nomē ei. s q̄ subcidet vastitatē sup robustū
ꝛ depopulationē sup potē
tē affert. a Odio habuerūt
corripiētē i porta ꝛ loqntē
pfecte abominati sunt. Idcirco p eo ꝙ diripiebatis
paupem. ꝛ p̄dā electā t col-

g Domos q̄dro lapide edificabit. i. sumptuose ꝛ laboriose. h Et nō habitabitis i eis. q̄ in captiuitatem
duceminī. i Quia cognoui multa scelera vra. ad punendū. k Et forta. i. grauia. l Hostes iusti. i. iusticie. ita q̄ iustū est neutri generis. m Accipientes
munus. p subuersione iusticie.

lebatis ab eo. f domos quadro lapide edificabit. g ꝛ nō
habitabitis i eis. Vineas plātabitis amātissimas ꝛ nō bibetis vinū earū. h q̄ Ego noui
multa scelera vra k ꝛ fortia
pcta vra l Hostes iusti m accipiētes mun⁹ ꝛ paupes de
primētes i porta. n Iō prudens i tpe illo tacebit. o q̄ tē
pus malū ē. p Querite bonū ꝛ nō malū. q vt viuat. r et
erit dñs de⁹ exercituū vobiscū sic dixist. s Odite malū ꝛ diligite bonū ꝛ t statuite
i porta iudiciū. v si forte miserea dñs ds exercituū v reliquijs ioseph. x Propterea h
dic dñs ds exercituū dñator. y In oib⁹ plateis b plancta ꝛ in cūctis q̄ fortis sit. z dicet
ve ve. c Et vocabūt agricolā
ad luctū ꝛ ad planctū g eos
qui sciunt plangere. b Et in
oib⁹ vijs erit planct⁹. q̄ p
trāsibo i medio tui dic dñs
a Ve desiderantib⁹ die dñi

n Iō prudēs i tpe illo tacebit. cessans a correctione vel a videl ꝙ nō eēt ad vtilitatem emēdationē. sz magis ad pctū vlor aggrauationē. ꝛ sequitur.
Quia tps malū ē nō
ppter se sz ppter malicias gentis. ꝛ ppter h ante tps illud prophēta monet eos de correctione dicens.
p Querite bonū. p emēdationē vite.
q Et viuatis. corpaliter ꝛ spualiter.
r Et erit dñs exercituū vobiscū. p gratiam suam vos ptegēdo.
s Dicit dirisitis. i. desideraslis. sz quales desiderū nō implebit nisi mala vita corrigatur. ꝛ subditur.
t Odite malū ꝛc. due enī sunt partes iusticie. s. declinare a malo. ꝛ facere bonū.
v Et statuite i porta iudiciū. i. iudices i portis ciuitatū ꝛ villarū. sicut precipitur Deut. xvi. ad h vt q̄libet tā pegrin⁹ q̄z ciuis possit statim iu-

q In terra relinquit. p idolis vris. r Facientē arcturū orionē. Est aūt arcturus q̄dā stellatio q̄ reuoluit circa polū septēntionalē ꝛ vocat vrsa maior ab astrologis ꝛ curcus Karoli a laycis. Orion aūt ē q̄dā stellatio clara ꝛ nota. ptim ersis in thauro ꝛ ptim in signo gemino
rū. ꝛ ortus eius facit tempestates. ꝙter q̄ dicit Physic. mutabe. ꝙ orion ē indiserē ꝛ difficilis s Conuertē
tem in mane tenebras ꝛc. i. successionē facit diei ꝛ noctis
t Qui vocat aq̄s mare. eleuando eas in vaporib⁹ humidis. v Et effundit eas sup faciē terre. euertēs eas
in pluuiā. x Qui subridet vastitatē. in heb. hē. Qui
violētat fortē. cū repumēdo. ꝛ sic subridet. i. otēnit vastitatē a forti factā. y Et depo. sup po. affert. pplm de
regno potēti trāferendo ꝛ captiuādo. Ista dicta sunt de
deo ād ofendū q̄ nō est p idolis relinquēdus. ꝛ reuertitur ad ofendū ppl̄i trāsgressionē dicens.
a Odio habuerūt corti. in por. In portis enī antiq⁹
sedebāt iudices ꝛ seniores. vt q̄libet etiā extran⁹ inueniret eos in pmptu. b Et loquentē pfecte. i. sanos doctores ꝛ pphetas. c Abominati sunt. eoz doctrinam refutando. d Idcirco. h pūr subdit punitio cū dicitur
Proco q̄ diripiebatis paupem. ꝛ subdit modū diuptōis
e Et p̄dā electā. illō qđ erat melī⁹ ꝛ vobis placētius.
t Collebatis. nō in penā hui⁹ ꝛ aliox pctōx p̄dictox.

dices inuenire. z Si forte misere. dñs. nō dr h forte
ppter aliquā mutabilitatē q̄ fit i deo. sz i libero arbitrio
hominis. y Reliquijs ioseph. i. regno ioseph. qđ dr h
reliquie ꝙter eius diminutionē. vt p̄dictū ē. Dicit etiaz
hic regnū ꝛ tribuū regnū ioseph. eo ꝙ hieroboā primus
rex fuit de tribu ephraim filij ioseph. z Propterea
hec dicit dñs deus exercituum dñator. In oib⁹ plateis
planctus. hec sūla nō refert ad lām i mediate p̄cedentē
sed ad illud qđ dr supra. Hostes iusti accipiētes munus
ꝛ paupes in porta deprimētes. ex q̄ ꝛ cludit hic. Propte
a In omnib⁹ plateis. s. ciuitatum. (rea ꝛ subditur.
b Planctus. mouentium.
c Et in cunctis que fortis sunt. id est in villis ꝛ oppidis in campestri terra situatis.
d Dicetur ve ve. propter multitudinem miserie.
e Et vocabūt agri. ad luctū in villis ꝛ oppidis in ḡb⁹
nō sunt hītes artē plangēdi. f Et ad plāctū. in ciuitatibus. g Eos qui sciūt plangere. i. canere carmen
lugubre. tales enī solēt in ciuitatib⁹ manere. h Et i
oib⁹ vijs. i. ꝑ strib⁹ locis. i Erit planct⁹. cui⁹ causa
subdit. Quia trāsibo in medio tui. facies executiones
iusticie mee p̄ssurios. a Ve desiderantib⁹ hāc autē
litteram exponunt aliqui de regno duarū tribuū de quo
ppḥauerat hieremias ꝛ alij ppḥe ꝙ ppl̄us iturus erat in

captiuitatē babylonicam.ꝛ inde post.lxx.annos reditu
rus ꝛ habitaturus maiora bona ꝙ̄ ante.qđ tñ nō erat ī
telligendū statum pⁿ reditū.sz lōge post.l.in aduētu xpi
pui declarauī supra in pl̄ibo loc̄.Ela.Hiere.ꝛ alioꝝ pro
pheraꝝ.Multi tñ de pl̄o intelligebant q̄ habituri eēnt
talia statim ī reditu
xpter qđ desiderabāt
hāc acceleratiōnē ip̄i
us captiuitatis xpter
acceleratiōnē ꝓpitia
tis in reditu.et ꝫ ap
plicāt l̄ras sequentes
in q̄ pba eos incre
pat de tali desiderio
vt dicūt isti.sz illud
non vē ꝙuenienter di
ctū.qz non solū reges
ioachim ꝛ iechonias
sz etiā pncipes ꝛ sac
dotes ꝛ pseudo pphe
ꝛ cēteris pl̄s pseqbant
Hiere.ad mortē.eo
q̄ ip̄e denūciabat il
lius captiuitatis acce
lerationē. Et q̄ pz q̄
nō desiderabāt eā.sz
magis abhorrebant.
xpter qđ sicut dictuz
est.s.hic pba argu
it illusores.mult.enī
in pl̄o reputabāt di
cta pbaꝝ friuola de
diuia punitiōe futu
ra.ꝛ sic deridendo dicebāt.Hiere.xvij.vbi ē vbū dñi.Ve
niat.sicut fuit ubidē expositū.ita ꝺz hic.Ve desiderātibꝫ
tē.ꝛ diuidit ī duas ptes.qz pīo p̄dicit supliciū.secōo au
fert remediū ibi.Odi.Circa primū dicit.

a Ve desiderātibꝫ die dñi.i.die diuine vltiōis denūcia
tā a pphis.de q̄ tronice dicebāt.Veniet dies illa loquen
do p modū optatiuū. b Ut q̄d eam vobis.i.q̄lis est
vobis futura dies illa.ꝛ tñdet. c Dies dñi ista tene
bre.i.erit vobis tribulatiōis plena.qđ p tenebrā metha
phorice designat.nō subdit. d Quō si effugiat vir a
facie leonis ꝛc̄.i.tūc vobis occurrēt tot pricula q̄ si aliq̄s
euadat vnū incidet in aliud.nō ꝺcludit. e Nunquid
nō tenebre ꝛc̄.q.d.sic.ꝛ exponit vt.s. f Odi.hic cō
sequēter aufert remediū qđ posset esse p diuinā mīaz qđ
tollit in psona dei.Odi ꝛ pieci festiuitates vras ꝛc̄.ꝛ ptz
lra vsq̄ ibi. g Aufer a me tumultū carminū tuoꝝ.i.
si offeras mihi laudes vocib⁹ būanis seu musicis instrīs
nō acceptabo.qz nō ē speciosa laus in ore pctōr Eccl.xv
b Et renelabit q̄si aqua.i.valde manifeste. i Judi
ciū.i.executio iusticie mee. k Quasi torrēs fortis.q̄
suo impetu rapit ea q̄ inuenit.q.d.ita rapiemī in capti
l Nunqđ hostias ꝛc̄.illud refert ad tps in q̄ (mitatē.
filij isrl fuerūt in deserto.et dicit aliū expositores nīi q̄ a
pfatiōe vituli.Exo.xxxij.Nō obtulerūt sacrificia ꝛ obla
tiones dño sz idolis q̄ portabāt instituere.sz ꝺ nō vē ꝺm
q̄ p adoratiōe vituli pl̄s fuit grauiter punit⁹.vt dē ibi
dē.ꝛ silr p pctō idolatrie ꝛ phegor.Nūe.xxv.ꝛ tō nō ē ve
risile q̄ si tādiu exhibuissent idolatriā idolis q̄ secū por
tassent ān pl̄s fuisset multotiēs ꝺ punit⁹.ꝛ ān ꝺ boc
esset expssa mētio in libris moysi.ꝛ iō illud inducit ado
stendendū q̄ sacrificia nō sunt deo accepta nisi assit bōa
vita.ꝛ ꝺ p oppositū scz q̄ sacrificia ista fuerūt omissa lo
go tpe cū pl̄us isrl esset in deserto.ꝛ tñ dñs q̄si benign⁹
ꝛ placatus l̄ibꝫ p̄o ꝙtulit multa bñficia.ꝓbendo mā
cōtinue.ꝛ ducat ī ignis ꝛ nubis de nocte ꝛ die.ꝛ multa
alia bñficia. De dicta vo omissione sacrificioꝝ dicit Ra
sa.sup illud.iiij.nume.ix. Fecerūt filij isrl phase tpe suo.q̄
totoꝝ tpe q̄ fuit in deserto nō fecit nisi illud phase tantū.

b Ut q̄d eā vob̄ Dies dñi
ista tenebre ꝛ nō lux.c Quō
si fugiat vir a facie leonis ꝛ
occurrat ei vrsus.ꝛ ingredi
atur domū ꝛ innitat manu
sua sup parietē ꝛ mordeat eū
coluber. d Nunqđ non tene
bre dies dñi ꝛ nō lux.ꝛ cali
go ꝛ nō splēdor ī ea. e Odi ꝛ p
ieci festiuitates vestras.et
nō capiā odorē cetuū vrōꝝ
f Si obtuleritis mihi holo
caustomata ꝛ munera vra
nō suscipiā.ꝛ vota pinguiū
vestroꝝ nō respiciā. g Aufer
a me tumultū carminū tuo
rū.ꝛ canticā lyre tue nō au
diam. h Et renelabit quasi
aquā iudiciū.ꝛ iusticiā q̄si
torrens fortis. i Nunqđ ho
stias ꝛ sacrificiū obtulistis
mihi in deserto q̄draginta
annis dom⁹ isrl. m Et porta
stis tabernaculū moloch
deo vrō.ꝛ imaginē idoloꝝ
vrōꝝ.sydus dei vri rēpha.
figuras q̄s fecistis vob ado
rare eas. n Et migrare vos
faciā trās damascum dixit
dñs ds exercituū nom ei⁹

V Ē vob q̄ .VI.
opulēti estis. o in syon
ꝛ confidit ī mōte sa
marie optimates capita pp̄lo
rū. p ingredientes pōpatice do
mū isrl. q Trāsite ī calāne et
videte. r ite inde in emath
magnā. s descendite in geth
ꝛ placatus l̄ibꝫ p̄o ꝙtulit multa bñficia.ꝓbendo mā
cōtinue.ꝛ ducat ī ignis ꝛ nubis de nocte ꝛ die.ꝛ multa
alia bñficia. De dicta vo omissione sacrificioꝝ dicit Ra
sa.sup illud.iiij.nume.ix. Fecerūt filij isrl phase tpe suo.q̄
totoꝝ tpe q̄ fuit in deserto nō fecit nisi illud phase tantū.
ꝛ tñ erat principalis solēnitas anni.ꝛ ī q̄
debebāt offerri sacri
ficia solennia.ꝛ si il
lud fuit omissum mꝫ
to fortius alia munꝰ
principalia. Fuit enīz
sup ꝺ cū pl̄o dispen
satū xpter incertū nu
bis motū.sicut et de
omissione circūcisio
nis. Ista tñ omissio
sacrificioꝝ nō est sic ī
telligēda generaliter q̄
illo tpe fuerint nulla
sacrificia oblata.qz ī
dedicatione taberna
culi obtulerūt princi
pes plura alia alta in sa
crificiū dñi. Nūe.vij.
Et idē ꝙtingit et ali
quibꝫ alijs causis spe
cialibꝫ.ꝛ sm ꝺ ꝺz ꝺ.
l Nunqđ hostias ꝛ
sacrificia ꝛc̄.q.d.pau
ca obtulistis.ꝛ ideo
nō computaf.sm il
lud qđ dicit.ij.Phy.
qđ modicum est.q̄si nihil reputaf. m Et portastis taber
moloch.sm qđ dicti ra.sa.ꝛ sm ea q̄ ꝓdicta sunt de statu
pl̄i in deserto.illud nō refert ad tēm immediate pcedē
tem.sed ad illud qđ supra dictū est.Dies dñi tenebre et
nō lux.i.dies punitiōis vre erit plene tribulatōe cui cō
iungitur. m Et portastis.i.portabitis loquendo de
futuro p modū ꝓteriti.pter certitudinē pphetie.
n Tabernaculū moloch ꝛc̄. Dicit enī ra.sa.q̄ assirij du
centos decem trib⁹ in captiuitatē posuerūt idola q̄ colu
erant sup hūeros eoꝝ in urnere.vt sic apparerent q̄ dij ēs
colebant nō potuerant eos saluare ꝺ assirios.et hunc ex
positioni consonat littera sequens. o Et migrare
vos faciā trās damascū.i.vltra regnū syrie mittēdo eos
in captiuitatē in terrā valde longinquā. Cap.VI.

V Ē vobis qui opulenti estis. In hoc cāt ca. arguit
pl̄in de superbia ꝛ carnealitate.ꝛ diuiditur ī duas
partes.quia primo exprimitur culpa.secōo sub
ditur pena ibi. Quapropter. Et in hoc capitulo loq̄tur
pphēta contra regnū isrl ꝛ ꝺ regnū iuda.dicit igitur.
a Ue vobis q̄ opulenti estis. diuitijs ꝛ male acquisitis
b In syon.id est in regno iuda sic nominato.eo q̄ hie
rusalem ibi erat metropolis in qua erat templum ꝛ do
mus regia in monte syon.
c Et confidit in monte samarie. id est in potentia re
gni israel.cuius metropolis erat samaria in monte sita.
vt habetur.iij.Reg.xvi.
d Optimates.id est principales in populo.
e Ingredientes pompatice domum israel.i.cum sup
bia magna ostentantes vos in populo.
f Transite in calanne.id est in babylonia.vt dicit ra.
salomon. g Et ite inde in emath.que nunc dicit an
tiochia. h Et descendite in geth palestinorū.
que erat principalis inter quinq̄ ciuitates philistinoꝝ

i Si latior terminus eor ter. vestro est. q. d. nõ. i. move di vobis latiorẽ & meliorẽ terrã. & ꝫ est vñ si ꝓsiderent principia istor regnor q fuerũt miora i extẽsione & bo nitate a principio ꝙ regnũ iudee. datũ ꝓpter regnũ babylonie & antiochie postea fuerũt mag dilatata in spacio & in fortitu

k Qui sepa (dine. ri estis i dei plentia.

l In die magnũ. i. ad punitionem ma gnã eo q vobis reg dato abusi estis. ido subdit. Et appropinq tis solio iniqtat. ꝙr argunt eos de carnali tate dicẽs.

m Qui dormitis i lectis eburneis &c. notãs eos de nimia curiositate & luxuria sit & de gula ibi. qui comeditis agnũ &c. & de inepta letitia ibi. Qui cantus &c.

n Sicut dñ puta tuerũt se hre vasa can tici. instrumẽt mu sicis &c. q. d. nõ ẽ ita eo q dauid in diuis laudibꝫ vtebat istis. ipi aũt in lasciuis & dissolutionibus.

o In phialis vinũ bibẽtes. cũ excessu et

p Et (nimicta te. optimo vnguẽto de libuti. ad odorez sue carnis ꝓcurandũ Et dicit hic aliq ꝙ vn guentũ optimũ dicit illud q vngebant vasa diuino cultui applicãda. de q ꝓ pitur. Exo. xxx. ꝙ nullus sub pena mortis vtat ipo ad odo rem sue carnis. q Et nihil patiebant. i. ꝓpatiebant.

r Sup tritiõe ioseph. i. destructiõe ꝓpli isti p ꝓphetas nũciata. reputabãt eni vba eor fnuola. s Quapro pter. hic ostit subdit debita pena. & diuidit in duas par tes. q primo ꝓdicit pena. secõ resumit culpa ibi. Nunquid currere. Circa primũ dicit. s Quapropter. i. p pter ꝓdictas culpas. t Nũc migrabũt. i. cito migra bunt. v In capite. i. optimates q sunt capitanei po puli erũt in captiuitate primi. x Et auferet factio la scientiũ. i. aculatio eor qui nutriebant eos in factionꝫ bus suis. y Jurauit dñs. i. firmiter statuit ꝙ hec pe na erit. ido subditur. z Detestor ego superbiam iacob. i.

a Et domos eius odi. i. domũ decẽ tribu (populi isti. um & domũ duar. b Et tradam ciuitatẽ. i. ciuitates in manibꝫ aduersariorꝫ. c Qđ si reliq fuerint. euadẽ tes aduersarios ꝑ absconsionẽ sui in locis occultis.

d Et ipe morientur ibi fame vel fumo incendij.

e Et tollet eum. i. quem liber sic mortuum.

f Propinquus suus. qui cuasit manus assirior.

g Et exburet eũ. nõ potes cũ deferre ad locũ sepulture.

h Ut efferat ossa. que facilius ꝑnt portari ad locũ se pulture ꝙ totũ corpus. i Et dicet. s. dictus propin quus. k Et qui in penetralibꝫ do. est. quer̃s mor tuus in locis occultis. l Nunqd adhuc penes te est

palestinor. & ad optima q̃s reg hor si latior finis cor termio vro ẽ. & q separati estis in diẽ malũ. & appropinqt solio iniqtat.

m Qui dormitis in lectis eburneis. & lasci uitis in stratis vris. qui co meditis agnũ de grege & vi tulos de medio armẽti qui canitis ad vocẽ psalterij

n Sicut dauid putauerũt se hre vasa cãtici. bibẽtes vinũ

o in phialis

p optimo vnguẽto delibuti

q & nihil patiebant

r sup cõtritiõe ioseph

s Quapropter nũc migrabũt

t in capite transmigrantiũ

v et auferet factio lasciuiẽtiũ.

x Jurauit dñs de

y in ala sua. dicit dñs de

z exercituũ. Detestor ego superbiã iacob.

a et domos eius odi.

b & tradam ciuitatẽ cũ habitatoribꝫ suis

c Si reliq fuerint decẽ vi ri in domo vna

d & ipi morient

e Et tollet eũ ꝓpinquus suus.

f & exburet eũ. ꝓpinquus suus. qui cuasit manus assirior.

g Et exburet eũ. nõ potes cũ deferre ad locũ sepulture.

h Ut efferat ossa. que facilius ꝑnt portari ad locũ se pulture ꝙ totũ corpus. i Et dicet. s. dictus propin quus. k Et qui in penetralibꝫ do. est. quer̃s mor tuus in locis occultis. l Nunqd adhuc penes te est

suppte aliquis mortuus.

m Et respondebit nimis est. i. non inuenio plures.

n Et dicet ei. i. primo ab eo quer̃ti. o Tace & non recorderis nois dñi. q nobis fecit mala ista. ita q ẽ ver bũ hois impacẽtis ꝓ dñm fm exꝑositores nr̃os. fm ve

hebreos hec est lẽa. & tollet eũ ꝓpinquꝰ suꝰ deobustione sua. i. de loco vbi fuerat ꝓbu stus. vt efferat ossa ꝺ cõbustione remanen tia. & sepeliat ea. Et dicet ei &c. exponat vr. s. vsq ibi. Et dicẽ ei. i. ꝓpinq sibi loquẽ ti. Tace. i. nõ loquar̃ vltra de ista inq̃sitõe & sepultione. & subdi

p Et nõ re (tur rõ. cordandũ nomẽ dñi id est ista mors cõmu nis eis. eo q nõ recor dabant nois dñi. nõ nõ est curandũ ꝺ eor sepultura. sic exponit

q Quia ce (hebr. ce dñs mandauit. id est aduersarijs iude orũ inspirauit volun tatẽ veniendi ꝓ eos.

q Et peruet. ꝓ eos

r Domũ maiorẽ ru inis. i. regnũ. r. tribu um irrepabiliter.

s Et domũ minorẽ id ẽ regnũ duar tri

r Fissioni (busi. bus. q tũ sunt repabi les. Vñ & captiuitas duar tribuũ ꝟlarata

fuit ꝙ eor. Captiuitas vo. r. tribuũ adhuc nõ est relata fm hebreos. v Nunquid. Hic ꝓpha resumit populi malicia dicẽs. Nunquid currere queũt in petris eq &c. q. d. nõ. q hec esset ꝛra solũ nature cursum. & tu sic facis in moralibꝫ. ido sequit. x Qui in amaritudine ver. iu di. &c. dicẽtes viram pauper ad amaritudinẽ quersiõe iustitie. ido subdit. y Qui letamini in nihilo. i. in vana gla mũdi. z Qui dicitis vos iactando.

a Nunquid nõ in fortitudine assumpsimus cor. i. ptãte ꝓpriam acq̃situm nobis ꝓpria vtute & industria. q. dicant sic. ido subdit pena

b Ecce eni suscitabo &c. gentẽ. s. assirioꝝ ꝓ regnũ isti & chaldeoꝝ ꝓ iuda.

c Et ꝑeret vos ab introitu emath. qui est iuxta terminũ iudee in ꝑte aquilo nari.

d Usq ad torrentem deserti. qui est i extremi tate australi. & sic ꝓmittit destructionẽ totius iudee.

Capitulum. VII.

Hec ostendit. Cupiens amos denũciare suã ꝓphiam hic ex hoc patit calũnias. fm q dicit Jobes os aureum. Incurrit odium qui arguit criminosos et diuiditur in duas partes. quia primo patitur calum niam. secõ resumit suam ꝓphiam cap. sequenti. Prima i duas. quia primo ponitur calũnie specialis occasio. se cundo calũnie impositio ibi. Et misit. Prima adhuc in duas. q primo ponitur occasio indirecta. secũdo directa ibi. Hec ostendit. Licet aũt tota ꝓphetia amos fuerit occa sio calũniandi ipm generaliter. tñ ꝓphia in b. c. posita su

it occasio spectalis & ponunt hic primo due visiones que fuerūt huiꝰ calūnie occasiones, indirecte tū, scda ponitur ibi. Hec ostendit. Circa primū sciēdū qꝫ ppha visiōe imaginaria videbat deū, producentē locustas ad corrosionez terre, nascētiū, tū ad pces eiꝰ nō pduxit effectū, sic ad pniam inuitaꝝ ipedita fuit subuersio p ionam pclamata, & ꝫ est qđ

a Hec ostendit (dicit) in visione imaginaria, cuiꝰ tū significationē intellexit ppha, & sic intelligēde sunt alie visiōes sequētes

b Et ecce victor, i. formator

c Locuste, i. locusta rū, sicut Exo. viij. Venit musca grauissima, id ē multitudo mu/

d In principio (scarū, p̄io germinātiū serotini ymbris, i. illo tēpore qꝫ solēt blada tu/

e Et ecce se(cellare, rotuꝫ post tōsionem gregis, in heb. habeꝫ Post tōsionē gregis & vꝫ hec ꝛa fallifica/ta p imperitiam scriptoꝝ, pter sili/tudiez dictionū, vel p imagi/nationē aliq̄ꝫ correc/toꝝ, eo qꝫ tonsio magis dꝛ de gregibus q̄ de regibꝰ. Ad intellectū igit huiꝰ ꝛe sciendum qꝫ sicut in terra ista qn blada adhuc sunt in herba, & nōdū inceperūt tu/ellare ponūtur ibi agnicli ad ꝓmedendū sūmitates, sic in iudea tūc tondebanꝫ blada, & illa tonsio erat p afflu/dꝰ regi nutriēdis, tō dicebaꝫ tōsio regis, & fm hoc dicit.

e Et ecce serotinꝰ, i. tōs q̄ incipiunt blada tue clare.

f Pꝰ tōsionē regis, qꝛ si pꝰea tōderentꝫ si sic fructificare.

g Et factū ē cū ꝛsumassꝫ comedere herbā tre. s. mi/tudo locustaꝝ ꝫ tū nō erat i re, sꝫ i visiōe imaginaria.

h Dixi deprecando ne inferret hec plaga populo.

i Quis suscitabit iacob, i. releuabit pplꝫ isrl ab ista plaga, si i plagā ferat. c. d. nullꝰ nisi tu.

k Miser. ē do. super ꝫ. nō inferēdā plagā ostēsam.

l Hec ostendit. Hic ponit scda visio de futuro incēdio, q̄ silr fuit impedita p orōem ppha, & q̄tū ad ꝫ ꝛ.

m Et ecce vocabat iudiciū, i. angelos executores sue iustitie.

n Ad ignez id est ad succendendū totā regionē.

o Et devorabit abyssum multā, sic enī imaginari videbanꝫ qꝫ ignis esset ita fortis vt ꝛsumeret etiā aqs pfundas noīe abyssi si/gnificatas, & p ꝫ intellexit ppha ꝛminationē incendij futuri in terra.

p Et dixi, deprecando vt nō fieret, & exponaꝫ vt supra. Et dicit ptz qꝫ illa expositio q̄ dicit exercitū assiriorꝫ ignatū locustas in visione prīa, ad destructōz regni isrl & exercitū chaldeorꝫ p ignez in scda, q̄ incendit irlm nō ē ꝓueniēs, qꝛ plage hic ostense revocate fuerūt. ille vero nō. Iste etiā due visiones fuerūt indirecte cāe calūnie ꝛ amos, inq̄ntū, p plagꝫ illis revocādis orauit, q̄ tāgebāt pplm cōem, & p revocatiōe sequēs nō orauit q̄ tāgebat domū regis.

q Hec ostendit. Hic ponit terra visio q̄ fuit directa occasio calūnie cōtra amos, cū dicitur,

r Ecce dñs stans sup murū litum, i. linitū, & p murū intelligit robur regni, & tribuū, p limitionē diuina ptectio, eo qꝫ muri limitio ptegit a nimi & pluuia.

s Et in manu eius trulla cemētarij, q̄ ē instrūm ad limēdū, & seqr p

t Ecce ego ponā, i.

v Trullā (deponā, subtrahēdo a regno, & tribuū, ptectiōz meā,

x Nō adiciā vltra supinducere, i. limire, p qđ intelligit ptegere ꝛm patria, hebrei aūt aliā lram habēt, tū ad eāde siniaz q̄ ē,

Ecce dñs stās supmurū linitū, & in manu eius linea, & accipit hic linea, p chorda latho/mi i cuiꝰ extremitate ē plūbū, & cū q̄ ꝛsiderat si murꝰ erigit̄ recte sup fundamentū & si inuenit distorsiōz reducit eā ad rectitudinē, & p ꝫ designat diuina iusticia tortuo/sitatē culpe emēdās p penā, nō sequit. Ecce ego ponā lineā, in medio pplꝰ mei isrl, id ē rectitudinē iusticie mee eiꝰ petā pu/nietis. Nō adiciam vltra ptrāsire eū, ad ē dissimulare eiꝰ petā ablq̄ punitione.

y Et demolient̄ excelsa idoli, i. bethel & dan, vbi colebāt vituli. z Et sanctificatiōes isrl, i. oia loca vbi offerunt oblatiōes & sacra

a Desolabunt, qđ fuit ipletū p regē assiriorꝫ, ut. (ficia, Reg. xvij.

b Et ꝛsurgā sup domū hieroboā in gladio qđ fuit ipletū p sellū q̄ interfecit zachariā filiū huiꝰ hieroboā, & regnauit, p eo. ut. Reg. xv. & hec visio fuit directa occasio calūnie ꝛ amos.

c Et misit. Hic ꝛsr ponit calūnia ꝛ amos, & prio ponit hec calūnia, scdo calūniatoris pena ibi. Et tridit. Prima in duas, qꝛ prio amos accusatur, scdo molestat ibi. Et dixit. Circa primū dicitur.

c Et misit, s. nūcios.

d Amasias sacerdos bethel q̄ erat locus principalis cultui vituli dedicatus.

e Ad hieroboā regē. iste fuit hieroboā filiꝰ ꝫoas. ut. Reg. xv.

f Rebellauit ꝛ te amos, exercitās pplm ad te odiendū.

g Nō poterit terra sustinere &c. i. nō est dignū ipm amplius viuere sup terram, qꝛ dicit.

h Ꝫ gladio morietꝰ hieroboā, hec accusatio fuit falsa amos enī nō dixerat hoc de hieroboaz, sed de domo eiꝰ seu posteritate, vtz p predicta.

i Et dixit. Hic ꝛsr amos molestatur, vidit eī iste amasias q̄ rex parū curauit de sua accusatione, quia cognouit eam esse falsam, vel qꝛ reputauit verba amos frivola, tō tentauit amos fugare de terra illa dicens.

k Qui vides, i. amos q̄ dicis te hre dei visiones.

l Fuge in terram iuda, vbi audiuntur talia.

m Et comede ibi panem, qui habitur tibi ꝓ tua prophetia.

n Et in bethel nō adiicies vltra vt ꝓphetes, quia sanctificatio regis est, id est locus dedicatus a rege

p cultu vituli.et habet.iij.Reg.xij. o Respondit.q. loc.sit pdict calūniatoris pena. tñ amos prius rident tronice sibi illate.s.q; pphetaret in terra iuda.p pane di. p Nō sum ppha rē.i.nō suꝫ de pphis falsis.q; pphetāt p talibꝫ acq̄reus.sm qđ dr Ezech.xiij. Violabāt me ad

pplm meū ꝓpter pugillum hordei.r fragmen panis rē.

q Sed armētari⁹.i. dñs assumpsit me de alia q̄ erāt diuine illi⁹ tpis.q.d.si indiges victu necessario.vt p illo pphetizē mēdacater ſz sum vetus ppha.iō subdit.

r Et tulit me dñs rē.ita q; loq̄r ex inspiratione diuina.sic exponit Ra.sa. Aliqui vero exponūt sic.Nō sum ppha rē.i.nō suꝫ carius actualiter spiritu pphetie.ſz hec exposuit nō vt ꝓueniens.ꝓio q; in toto veteri testamēto.r nouo nō solū dr ppheta q̄ actu tangit spū ꝓphetie.ſ. etiā q̄ solet tangi q̄uis actu nō tangat.scdo quia statim i eadē serie pdixit pphetice punitionē amasie dicens.

s Tu dicis nō pphetabis.volēs impedire vbum domini.

t Propter hoc.hec erit pena tua.

v Vxor tua in ciuitate fornicabit ab assirijs ciuitatē capiētibꝫ q̄ polluēt in oculis tuis vxorē tuā.r occident prolē. r Et humus tua in funiculo metiet.i.extraneis gentibꝫ diuidet. Rex enī assirioꝝ captiuato regno.r.tribuū misit illuc gentes alienas ad possidendū terrā.iij.Reg.xvij. y Et tu in terra polluta morieris.i.in assirioꝝ terra multis idolatris polluta. Dicit aūt hiero.in plogo huⁱ⁹ pphetie.tertō q̄ amasias sacerdos frequēter plagis afflixit amos.r tādem filius eius ostas eū vecte p tempora transfixit.r sic dolore vulneris expirauit.qđ hic non exprimitur.

¶ In capitulo.viij.vbi dicitur in postilla. In bethel nō adiciens vltra. Additio.

Super illud vbū.In bethel nō adiecies vltra vt pphetes.q; sctificatio regis est.r dom⁹ regni ē gl. nō ait. Sanctificatio dei ē.ſz regis adulando regali fastigio. Dos enī colēnb falsos deos est.vt qđ faciūt regibꝫ suis attribuāt.hec in glo. Pōt etiā dici q; iō mittebāt eū ad terrā iuda.r expellebāt a bethel.q; ipe ſ pphetabat in nōe vitulorꝝ.q̄ in bethel adorabant.nec in nōe regis hieroboā.q̄ dñabat ibi.ſz in nōe dei q̄ colebatur in trūn q̄ est in terra iuda.q.d.ex q̄ non pphetizas ex nōe regis nr̄i.nec dei nr̄i nō debes hic pphetizare.ſz i loco vbi colit⁹ deus in cui⁹ nōe tu pphetizas. Cap.VIII.

Hec ostēdit.Postq̄ amos patius fuit in multa. Hic ꝓsūr resumit suā pphetiā.r diuidit in duas ptes. q; primo denūciat pplī destructionem.scdo ei⁹ re-

comede ibi panē.r pphetabis ibi.r in bethel nō adiicies vltra vt pphetes.q; sctificatio regis est.r dom⁹ regni est. Respōdit q; amos.r dixit ad amasiā. Non sum pphetes q̄ armētari⁹ ego suꝫ vellicans siccomoros. Et tulit me dñs deus.cū seq̄ret gregē.r dixit dñs ad me. Vade pphetа ad pplm meū isrl. Et nūc audi vbū dñi. Tu dicis nō pphetabis sup isrl.r non stillabis sup domuꝫ idoli. Propter hec dicit dñs vxor tua in ciuitate fornicabit.r filij tui.r filie tue i gladio cadēt.r humus tua funiculo metietur. Et tu in terra polluta morieris r isrl captiu⁹ migrauit de terra sua. .VIII.

Hec ostēdit mihi dñs deus. Et ecce vnci-

edificatiōem post mediū sequētis ca.ibi. In die illo.prima in duas.q; prio pphetizat ꝓra regnū.i.tribuū.scdo cōtra regnū duaꝝ ca.se. Prima in tres.q; prio ꝓ.r.tribus pdicit penā succincte.scdo arguit crimē auaricie ibi. Audite.tertio resumit penā magis diffuse ibi. Juravit. Et

nus pomoꝝ.r dixit. Quid tu vides amos.r dixi.vncinū pomoꝝ. Et dixit dñs ad me. Venit finis sup pplm meū isrl. Nō adiciā vltra vt ptrāseā eum. Et stridebūt cardines tēpli i die illa dicit dñs de⁹. Multi morient.in oī loco.ꝓiciet silentiū. Audite hoc q̄ conteritis pauperem.r deficere facitis egenos terre dicētes. Quā trāsibit messis r venūdabimus merces.r sabbatū et apiem⁹ frumētū vt iminuam⁹ mēsurā.r augeam⁹ siclū.r supponam⁹ stateras dolosas vt possideam⁹ in argento egenos.q̄ r paupes p calciamentis.r q̄squilias frumēti vēdam⁹. Juravit dñs in superbiā iacob. Si oblitus fuero vsq; ad finē oīa opa eoꝝ. Nūquid sup isto nō ꝓmouebit tra r lugebit

ca primum dicit.

b Ecce vncinus pomoꝝ.poma q̄ ꝓfitma nu colligi ꝓio colligunt.r postea illa q̄ nō ꝓfit capi nisi cum vncino q̄ rami attrahunt.r iō p hāc visionē designabat diuina vltio vltimata absq; retractiōe.iō subdit.

c Venit finis rē.vt ptrāseam eū.dimittendo absq; punitōe debitā dicit q; hec est ſka. Ecce calatus ficorū sꝫ pessimaꝝ q̄ nihil valēt.sed ꝓficiunt.r p hoc captiuatio pplī designatur.

d Et stridebūt cardines templi in quo adorat vitulus.p stridorē carminū intelligitur destructio edificioꝝ. In heb. autem hr. Et stridebūt cardines palatij.i palatiorū regis r principū.

e Multi morient. nō tñ oēs q; assirij aliqs reseruauerūt vt in captiuitatē ducerent. f In oīi (reddit. loco ꝓficiet silentiū. id est ab omni loco repellet p clamorē morientium.

g Audite. Hic ostēdit arguit in potentibꝫ crimen auaricie dicens. Audite hoc qui conteritis pauperem.i.pauperes ad nihilum redigitis.

h Dicentes.cum desiderio.

i Quando transibit messis.i.abundantie tempus.vt sic tempore charistie blada vendamus carius.

k Et sabbatum.in quo⁹ fit quies a venditione.

l Et aperiemus frumentum.id est horrea frumenti.

m Et imminuamus mensuram.dolose.

n Et augeamus siclum.i.precium. o Et supponam⁹ stateras dolosas.in pondere monete. p Vt possideamus in argento egenos.quia ꝓpellentur se nobis vēdere in suos. q Et pauperes ꝓ calciamentis. In hebreo habetur.Pro clausuris.r exponatur.vt supra.ff. ca.circa medium. r Et quisquilias.id est purgamenta.que non debent vendi cum frumento sed ejici.

s Juravit. Hic resumit ppha penā pplī magis diffuse explicando.r primo q̄tū ad penā corpalem.scdo q̄tum ad spūalem ibi. Ecce dies.circa primum dicitur.

s Juravit dñs.i.firmiter disposuit r irrevocabiliter.

t In superbiam iacob.i.contra superbiam populi decem tribuum. v Et oblitus fuero rē.id est nō obliuiscar sed puniam eorum opera mala.

r Nunquid super isto non commouebit̄ur terra rē. Quasi diceret.immo commouebitur afflictione magna

y Et ascendet quasi fluuius ꝛc. p hoc designat captiui-
tas ꝓpl futura, sicut aq̃ fluuiis transeũt de loco sue ori-
ginis ad loca lõginqua. z Occidet sol in meridie, i.
tempe q̃ spabant, pspitatez supuenret aduersitas, ꝛ idez
a Et tenebrescere faciaz ꝛc. (intelligit p hoc qõ subdit.
est eni expssio eiusdẽ
sñie p alia verba ad
maiorẽ exaggeratiõz.
a Et inducã sup oẽ
dorsuz vrm saccum
ꝛc. sic eni duœbãtuc
captiui iduti sacco, ꝛ
capite rasi, sm q̃ dici
tur Deut. xxi. De ca
ptiuitate nudati in-
micoꝝ capitis.
b Et ponã eã q̃si lu-
ctũ vnigeniti, i. in tã
ta amaritudine sicut
ẽ mẽ lugẽs vnigeni-
c Ecce dies (tum
hic ꝓfr explicaf pẽa
spũalis cum dicit.
d Et emittã ꝛc. nõ
famã panis, i. solum.
e Sed audiẽdi ver
bũ dei, iusto eni dei
iudicio factũ ẽ vt po
pulus, ꝛ tribuũ q̃ pro
phetas prim occide-
rat ꝛ partim fugaue
rat iminẽte tribula-
tione eoꝝ p assirios,
q̃reret ꝓsiliũ a ꝓphis
ꝛ nõ iueniret. io sub-
f Et ꝓmoue(ditur.
bunt a mari vsq̃ ad
mare, i. a mari medi
terraneo vsq̃ ad ma
g Et ab(re galilee.
aq̃lone, i. a termio aq̃
lõari regni, ꝛ tribuũ.
h Vsq̃ ad ꝛiẽtẽ, i. vsq̃ ad terminũ orientalẽ.
i Querẽtes vbũ dñi, p oẽs pres sui regni. l Et nõ
inuenẽt, q̃ nõ sunt digni rõne p̃dicta. l In die illa
deficiẽt vgines pulcre, a sua pulcritudĩe. m Et ado
lescẽtes, a sua fortitudine. n In siti, s. corpali, ex quo
ptz q̃ dictũ ẽ cũ defectu cibi ꝛ pot̃ corpalis, fuit etiam
defectus cũ i spũalis. o Qui iurãt in delicto sama-
rie, i. in vitulo quẽ fecit hieroboã rex samarie, ꝛ in ẽ faci
ebant ei reuerẽtiã, q̃ boues p maiorẽ sui iurãt, ad heb. vi
p Et dicũt, Viuit deꝰ tuꝰ dan, ibi eni fuit posit⁹ vnus
de vnob⁹ vitulis a hieroboã factis, iij. Reg. xij. ꝛ ei attri
buebãt deitatẽ ẽ mõ iurãdo q Et viuit via bersabee
id est ille, p cuꝰ adoratiõe itur in bersabee, ibi eni vige-
bat idolatria vt dictũ ẽ, s. v. ca. Sciendũ tñ q̃ ista ber-
sabee est alia ab illa q̃ est in termio australi terre ꝓmissi
onis q̃ est in tribu iuda, de q̃ dr. iij. Reg. xix. q̃ helias ve
nit in bersabee iuda ad vkam istius q̃ nõ est in iudea.
r Et cadẽt ꝛ nõ relurgẽt vltra, i. illa captiuitas, ꝛ tribu
um nõ fuit relaxata, vt frequẽter. s. dictũ ẽ. Jn. c. viij.
vbi dr in postil. Qñ transibit messis. Additio.

h Hoc q̃ dr hic. Qñ trãsibit messis ꝛ venũdabim⁹
merces ꝛ sabbatũ, ꝛ apiem⁹ frumentũ exponẽ
a q̃bsdã hebreoꝝ de mẽse embolismali q̃ fiebat
cõiter semel in triennio. qñ faciebãt tredecim mẽses in
anno, ex q̃ sumebãt diuites cupidi occasionẽ vendendi
carus victualia ex mutatiõe festiuitatũ. Sic̃ q̃ dr hic.
Sabbatũ, intelligãt de sabbato terre, q̃ fiebat in septi-
mo anno, ꝛ tũc cessabant ab agricultura. vt hẽ Leuit. xxv.
ex qua cessatione ca-
rius vẽdebañ victu
alia, ꝛ tũc sumabant
cupidi occasionẽ ad
minuendũ mensurã
q̃ talia vẽdebant tan
gẽdum siclũ, s. mone
te quã in pctũ recipe
debebãt, ꝛ sic duplici
ter defraudabãt pau
peres emẽtes ex tali
chariste occurrẽte.

Capitl'm. IX.

v Vidi dñm. hic
amos ꝓbat
ꝛtra regnum
duarum tribuũ, ꝛ di
uiditur in tres par-
tes, q: primo ponit
pene acerbitas, secũ-
do eius ineuitabili-
tas ibi. Non erit. ter-
tio rõnabilitas. ibi.
Nunquid. Circa pri-
mum dicit.
a Vidi dñm stãtez
supaltare holocaust o
rum qõ erat in hieru
salem metropoli du
arum tribuum.
b Et dixit. execuꝰ-
ribꝰ sue iusticie.
c Percutite cardi-
nem. s. templi.
d Et ꝓmoueantur
supliminaria. p q̃ si
gnabaf destructio tẽ
pli futura sub rege sedechia, ꝛ subdit cã tñ ptialis cũ dr.
e Quarcia eni in capite oĩm. i. in rege ꝛ principib⁹ et
sacerdotib⁹. f Et nouissimũ eoꝝ. i. minimũ de ꝓlo.
g In gladio interficiam. p hoc designabatur q̃ a ma
ioribꝰ vsq̃ ad minimos omnes subtiicerenf regi babylo
nis armoꝝ violentia, ꝛ sic adimpletum fuit sub sede
chia. ult. Regum vltimo.
h Nõ erit. Hic ꝓfr ponit pene ineuitabilitas cũ dr. nõ
erit fuga. s. ad euadendũ simpliciter. q: si fugerint ad ho
ram postea capienf. io subdit Et q̃ fugerint ꝛc.
i Si descẽ. vsq̃ ad infer. i. in locis subterraneis se ab-
scondẽdo. l Inde manꝰ mea. i. ptãs mea. l Edu
cet eos p chaldeos q̃ rẽt eos ibi, ꝛ inueniẽt eos.
m Et si ascẽ. vsq̃ ad celũ. fugiẽdo ad mõtes altos. q̃ũ
cacumia videnf tãgere celos. n Inde detrahã eos
p chaldeos ibi. eos insequẽtes. o Et si cela. se ab ocu
meis in pfũ. maꝛ. i. si possent ẽ facere. p Ibi man.
ser. amoꝛ. eos. i. p ẽ nõ saluarenf. q Et si abie. i capt.
ꝛ. ibi eni tanq̃ viles psone ꝛ abiecte occidebanf p mo
dica cã. r Et ponã ocu. meos sup eos in malũ. indu
cẽdo sup eos malũ pene. s Et dñs deꝰ exercituũ.
angloꝝ ipe. s. est. t Qui tangit terrã duarũ tribuum
virga iusticie sue. v Et ascendet sicut fluuius oĩs p.
designabat duarũ tribuum generalis exterminatio sci-

per fluuiū aq̄, sicut dictū ē. c. Præcedēti de decē tribubꝫ.

r Qui edificat in celo ascēsionē suā. ℔ dr q̄ licꝫ de⁹ sit vbiq; tū ei⁹ maiestas relucet i celo. ſ Et fasciculum suū sup terrā fundauit, p fasciculū intelligit regio elemē taris que modica ē respectu ambit⁹ celeſtis. t Qui vocat aq̄s maris quia vapores humidi ele uant inde p matori s Et effundit (pte eas resoluēdo vapo res in pluuias.

a Ñquid. hic ꝓfir ofidit p̄dicte punitiō nis rōnabilitas cuꝫ dr. Nunqd nō isrl̄ ascendere feci de terra egypti. q. d. sic. educē do eos de dura seruitute ad terrā fluentē lacte & melle. & tō hu ius bñficij ingrati & magꝫ digni punitiōe.

b Et palestinos, id est philisteos.

c De cappadocia. q d. sic. & ℔ hr Beñ. &.

d Et syrios de cyre ne. q. d. trāsfero gentē de terra ad terrā, put placet volū tati mee. & aliqñ ꝓpter demeritū sue culpe. tō subdit.

e Ecce oculi dñi dei sup regnū peccās. eius pcā cōsi derādo & puniēdo. tō subdit. f Et deleram illud a fa cie terre. totaliter destruēdo. quat tū istū rigorem q̄tum ad iudeos dicens. g Verūm ꝓteres nō ꝓteram. i. nō destruā oīno. h Domū iacob. s. p orbem. dispgā. tō subdit. i Ecce enī &c. sicut ꝓcutit triticū in cribro. ad hoc ei ꝓcutit granū in cribro vt purget. sic enī pene a deo inflicte sunt pcōr purgatiue q̄ patiēter tolerant.

k Et nō ca. lapil. sup terrā. i. de vbis meis nihil transi bit inuacuū q̄n impleat. l In gladio morient omes pcōres pl⁹ mei. q̄ sunt in pcīs suis obstinati.

m Qui dicūt nō appropinq̄bit. qr ois minatiōes ꝓphar friuolas reputabāt. n In die illa. Postq̄ amos de nūciauit pl⁹ isrl̄ destructiōem. hic vltimo denūciat fina lem repationē p xp̄m. dicit tū aliq̄ ex positores tat̄ holici q; ꝓpha hic denūciat repationē pl⁹ q facta est in reditu captiuitat̄ babylonice sub zorobabel duce. sz ℔ nō vt ve rū. qr pl⁹ il e nūq̄ fuit intanta. pspitate q̄ hic describit eū subdit. Vt possideāt reliquas idumee et omēs nationes. imo sp fuit in subiectiōe & fuit ute. p̄mo psarū. scdo greco rū. tertio romanoꝝ. ꝓpter qđ bt⁹ iacob Act. xv. allegat hāc scripturā dictā de edificatiōe ecclesie p fidē. Ra. ial. etiā exponit qđ dr hic. Suscitabo tabernaculū dauid &c. id ē regnū dauid. qđ fm oēs hebreos intelligit suscitan dū paduentū messie. & sic fm ra. sa. scriptura hec loquit de tpe xp̄i. q̄ius error dicēdo ℔ tps futurū. qđ iā est ꝓte ritū. Itē in libro senhedrin q̄ apd hebreos ē autenticus dr. Erigā tabernaculū dauid qđ cecidit. dicit ra. iohannā In generatiōe in q̄ filꝰ dauid. i. messias vēturꝰ est. Ba ptiētes magistri mi⁹ abunt. & sic fuit tpe xp̄i. qr aliq̄ iu deoꝝ erāt iaducei q̄ negāt sp̄m & angelū & resurrectiōz qđ est maxime erroneū. Alij vo pharisei q̄ ꝓt traditiōes suas irritauerant mādata dei. qđ ē vale ratū. Ptz etiaz q̄ hec scriptura. Suscitabo tabernaculū dauid &c. refert ad tps xp̄i fm hebreos. igitur sz nēdo dicta beati iaco bi exponēda est hec littera de reedificatiōe ecclesie p xp̄z in vnione gentiū & iudeoꝝ, sicut allegat Act. xv. & dūmodo

oīs. & defluet sic fluui⁹ egy pti. f Qui edificat i celo al cēsionē suā. & fasciculū suū sup trā fūdauit. g q̄ vocat a quas maris & effūdit eas sī facie tre. dñs nomē ei⁹. h nū q̄d non vt filij ethiopū vos estis mihi filij isrl̄ ait dñs. i Nūq̄d isrl̄ ascendere feci de tra egypti & palestinos de cap padocia & syros de cyrene Ecce oculi dñi dei sup re gnū peccās. k deleram illud a facie terre. l Verūtā ꝓteres nō ꝓteram b domū iacob dic dñs. Ecce enī mādabo ego & ꝓcutiā in oīb gentib⁹ do mū isrl̄ sicut ꝓcutit triticū in cribro. k & nō cadet lapill⁹ sup terrā. l In gladio morī entꝰ oēs pcōres pl⁹i mei. m q̄ dicūt. nō appropinq̄bit & nō veniet super nos malum. n In die illa. o suscitabo tabernaculū dauid. p quod ceci dit. q & reedificabo apturas muroꝝ ei⁹. r & ea q̄ corruerāt instaurabo. s & reedificabo eū sicut in diebꝫ antiq̄s. t vt possideant reliq̄as idumee

tur in duas ptes. quia primo describitur hec reedifica tio. scdo reedificationis acceleratio ibi. Ecce dies. Ad i telligentiā primi sciendū q̄ ꝓphus dauid notatur in scri ptura veteris testameti. Osee. iij. Postea reuertent filij isrl̄ & querēt dñm deū suū. & dauid regē suū. vbi ℔ trā latioe haldaica. Re uertētur filij isrl̄ & q̄ rent cultū dei sui. & o bedient messie filio dauid regi suo. sicut ibidē fuit expositum & isr. xxx. Ser uient dño deo suo. et dauid regi suo. trans latio chaldaica habz Colent corā dño deo suo. & obedient messie filio dauid. Itē sciendū q̄ vna est ecclesia q̄ icepit p̄mo ab abel iusto vsq̄ ad vltimū electū q̄ in fine mun di nasciturus est. fm qđ dicit bea. Gregoꝝ. omel. xij. & ista collia vocat tabernaclꝫ dei sui ꝓpi. Esa. xij. Et e

rit tabernaculū i vmbraclꝫ diei &c. Apoc. xxi. Ecce taber naculū dei cū hoīb⁹ &c. Igit tabernaculū ist̄ud in q̄ ē ve rus dei cultus ceciderit post diluuiū oīb⁹ ad idolatriā de clinantib⁹ a tempe nemroth. q̄ coegit hoīes ignem ado rare. paucis tamen exceptis. vt abraam & aliquib⁹ alijs fidelib⁹. multi etiā de illis qui descenderūt ab abraā. de clinauerūt ad idolatriam. vt ysmahelite filij ethure. et idumei ab ysaac descēdentes. Et licet oēs filij iacob fue rint fideles. tū multi postea ab eis descendētes fuerunt idolatre. vtz Exo. xxxij. de adoratione vituli & in libris iu dicū & regū de cultu idoloꝝ. Sed casum hunus taberna culi repauit ꝓphus & eius discipuli p quoꝝ ꝓdicationem cessauit idolatria p orbem. & vocati sunt iudei & gentiles ad fidem. & hoc est qđ dicitur hic.

n In die illa. i. tempe gratie. qđ dicit dies ad Roma. xiij. Nox precessit dies autem appropinquabit.

o Suscitabo tabernaculū dauid. i. ecclesiam xp̄i q̄ fm veritatem est ab eterno. ad hebre. xiij. Jesus xp̄us heri & hodie ipe & in secula.

p Quod cecidit p idolatriam mō p̄dicto.

q Et reedificabo apturas muroꝝ eius. id est scissuras gentium p diuersas ritus. quia alique colebant Iouem. et alie dianam. et alie martem. & sic de alijs que p predi catiōem christi & apostolorum reducte sunt ad vnū ver deī cultum.

r Et ea que corruerant instaurabo. qr multi qui corrue rant a fide vnus dei. ad eam sunt relenati.

s Et reedificabo eū sicut in diebꝫ antiquis. i. sicut an te diluuium quando omnes cōmuniter colebant vnuꝫ deum fm ipius ade instructiōem. licet postea corrupti fuerint cōmuniter carnalitate & lasciuia. Gen. vi. Vis quipe caro corruperat viam suam.

t Vt possideant reliquias idumee et omnes nationes ista autem possessio nō intelligit p dominū tempale. sz spūale. nēdum apostoli & fideles alij colla gentiū subij cerunt fidei. ideo Actuum. xv. vbi allegatur hec scriptu ra fm translationem. lxx. que tunc multum erat autenti ca. pro eo quod dicitur Vt possideant reliquias idumee & omnes nationes. eo q̄ invocatum sit nomen meum

sup eos. dicitur ibi. Ut requirāt ceteri hoīm dñm ⁊ oēs gentes sup quas inuocatū est nomē meū. ⁊ iō qd dr hic. Eo q̄ inuocatū sit nomē meū sup eos. referr̄ ad illos qui vocati sunt ad fidē. exprimūtur aūt hic spāliter idumei. qr ipi ⁊ iudei de duob⁹ fratrib⁹ descēderunt. s. Jacob et Esau ⁊ xp̄s ex iudeis descēdit fm carnē. et similiter apli ⁊ primi credentes.

v Ecce dies. Hic cōsequēter describit̄ dicte reedificatiōis acceleratio. q̄ facta ē p celerē euāgelij publicationē. qr viuēte adhuc btō petro ⁊ pluribus alijs aplis fides catholica fuit p totū orbē p̄dicata. sic plenius declaraui sup illud ps. xviij. In oēm terrā exiuit sonus eor ⁊c. ⁊ breuiter potest hic resumi. p̄dicatio enī euāgelij incepit a irlm q̄ est i medio terre habitabilis. Act. i. ⁊ inde deriuata est circūqnaq; vsus autē occidentē publicata fuit viuēte petro. qr discipuli ab eo missi in franciam p̄dicatione euāgelij. edificauerūt senonis ecclesiam in honore beati petri. quē credebāt passum. sed postea audiētes ipm viuū nomiauerūt dictam ecclesiam sancti petri viui. in qua pluries ego fui. et eodem tpe fides catholica fuit p̄dicata p oīa loca notabilia regni francie. vsq; ad mare occeanū. qd est terminus terre habitabilis fm astrologos. Et eadē rōne euāgeliū tūc fuit p̄dicatū vsus alias ptes a irlm scz oriētis austri ⁊ aquilonis. imo pbabilius hoc videt̄. qr plres apli ⁊ alij xp̄i discipuli dispsi fuerūt ad p̄dicandū euangeliū versus alias ptes q̄ vsus occidentē. ⁊ sic ptz celeritas gentium ad fidem. Itē sciendū q̄ ꝯuersio gentiū ad fidem messis designat̄ noīe. Luc. x. Messis quidē multa ⁊c. ⁊ silr calcatio vue. ⁊ seminatio pabolice dicunt̄ pphetie. hoc modo frequēter loquit̄ ⁊ xp̄us in euāgelio. vñ Luc. viij. Semen est verbum dei. Est igitur sensus.

v Ecce dies venient. i. tempus noui testamenti.

x Et cōprehēdet arator messorem. i. p̄dicator statiz attinget ad fideliū ꝯuersionem. sicut ptz Act. ij. vbi ad predicatiōem petri statim ꝯuersi sunt tria milia. ⁊ iiij. cap. qnq; milia.

y Et calca. vue. i. ppinator sacre doctrine

z Mittentem semen. i. faciet discipulos aptos ad p̄dicandū. sicut ptz in actib⁹ apostolor in pluribus locis q̄ edocti ab eis p̄dicabant verbum dei.

a Et stillabūt mōtes. i. apostoli ceteris p̄eminentis

b Dulcedinem euangelice doctrine.

c Et oēs colles. id est minores doctores

d Culti erunt. cultura spūssancti ad p̄ferendum fructum ī ecclesia dei.

e Et conuertam captiuitatem ppli mei israhel liberando eos de seruitute diaboli.

f Et edificabunt ciuitates ⁊c. p hec itelliguntur vniuersi status ecclesie. p ciuitates status coniugatorum in quo requirit̄ cōsensus animor. vnde ⁊ ciuitas dicit̄ ciuiū vnitas. p vineas vero status p̄lator ⁊ doctor vnde et xp̄s dixit apostolis Johis. xv. Ego sum vitis ⁊ vos palmites. per hortos vero status religiosorum. qui sunt clausi sub disciplina regulari. Isti eni status sunt instituti a temp̄ib⁹ aplorum ⁊ discipulor xp̄i. Et pceptio vtilitatis seu fruct⁹ cōsequentis est consecutio meriti in presenti. ⁊ p̄mij in futuro. quod nobis concedat ⁊c.

ꝯ omnes natiōes. eo q̄ inuocatū sit nomē meū sup eos dicit dñs faciēs hec. v Ecce dies veniēt dicit dñs x ⁊ ꝯprehēdet arator messorē y ⁊ calcator vue z mittentem semē. a Et stillabūt mōtes b dulcedinē c ⁊ omēs colles d culti erūt. e Et ꝯuertā captiuitatē ppli mei isrl f ⁊ edificabunt ciuitates desertas ⁊ inhabitabūt ⁊ plātabunt vineas. ⁊ bibent vinū earū ⁊ faciēt hortos ⁊ comedēt fructus eor. Et plantabo eos sup humum suā ⁊ non euellam eos vltra de terra sua. quā dedi eis dic̄ dñs deus tuus.

Explicit amos ppha.

In capitulo. ix. vbi dicitur in postilla. Nūquid. Hic consequenter ostenditur.

Additio.

Postillator in hoc loco omisit illud exponere qd dicitur in littera. Nunquid non vt filij ethiopū vos estis mihi filij israel ait dominus. cui⁹ sensus cum continuatione ad sequentia habetur in glo. vbi sic dicitur Gloriabantur iudei. quia erant de stirpe patrum quib⁹ locutus est deus. ⁊ q̄ etiam de egypto eos eduxit. cōtra hoc quoq; dicit domin⁹. Sicut creaui vos ita ⁊ ethiopes. sicut eduxi vos de egypto ita ⁊ istos. alios de diuersis ptib⁹ adduxi. ergo non superbiatis. quia equali conditione facti. equali sententie subiacebūt. hec in glo. fm quam ista dicunt̄ ad conterendum supbiam eor de qua subditur. Ecce oculi domini super regū peccans et conteram illud.

Incipit expositio plogi fm britonē in abdiā pphām

Iacob patriarcha ꝛc. Iste plogus diuidit in tres ptes. In prima ponit materia opis sequetis. s. ipius pphete cū dr Iacob pīarcha ꝛc. ꝛ qr metaphorice in psona edom ꝫ idumeos pphia dirigit. In scda pte subdit ratio metaphore. ibi. Et qr ppls isrl. In tertia vo pre ponitur nonficatio ipius pphe. ibi. Hebrei hūc dicūt. Iz qdā incipiāt ibi. plogū. Iz melī mihi videtur. vt in eodē plogo pcedētibo ꝓmittetur lris vtis lēe insistam ꝰ ꝛ exponēdo subdiuidamus.

Incipit plogus in abdiam pphetam.

Iacob patriarcha habuit fratrē esau ꝙ obrubozē corpis sui edō hebrea lingua appellatus ē. qđ latine sanguine dr. Is memoratū fratrez suum ꝙ isrl nomē accepat graui odio cōmot ītertime reconat ē. Qua d cā oēs q pplm isrl. i. filios pīarche iacob ꝫdicti esau odiū imitati psecuti sunt. esau ꝛ edō appellati sunt. Et qr pplus isrl de captiuitate chaldeoz p cyrū regē psaxnutu dei reuocat ī hic rlz ab alio regno grauiter af-

a Iacob pīarcha id est patrū ꝓceps habuit eīm duodecī filios a qbo tribo. ꝛc. descēderūt.

b Qui ob rubozē cor. sui edō hebrea lingua appel. ē. Contra gen. xxv. Cū veniſſet esau laſſ de agro ait Da mihi de coctiōe hac rufa. quia oppido laſſus sum. Hebrez vocatū ē nomē eius edom. Rideo ipter vtrūqz sic appellat est. s. ppter rubozē pulmēti ꝛ corpis. Sic g primo assignat nois rō. secdo subdit fratris psecutio cū dr. Is memoratū ꝛc. tertio trāsfert ad alios psecutiōis silitudo. ibi. Sua de cā ꝛc. b Qui isrl nomē accepat. Cōtra Gen. xxvii. Nequaqz vocabit nomē tuū iacob sz isrl. Diu āt afi odio habit fuerat. sicut ptz Gen. xxvii. vbi dicit esau. Veniēt dies luct patris mei. ꝛ occidā iacob fratrē meū. Rfisio. posset dici ꝙ isrl est gemitui casus ꝛ interptat vir videns deū. ꝛ qr frater ipī esau nomē acceperat iacob. qđ interptat luctator vel supplāta tor ꝛ illud nomē recte ē videndū deū q diuino intuitu impugnāt vicia ꝛ supplātant. Vel pōt dici ꝙ accepat in dispositione diuina. Clam ꝛ ver vt credo pōt dici ꝙ ad lram ia isrl vocat fuerat sic dr Gen. xxvii. Cū esau venit et obulā vt eū interficeret. sz placatus munerib ꝛ humilitate iacob. sicut hr Gen. xxxiii. eū nō interfecit.

c Sua de cā ꝛc. et eo ꝙ dictū est ꝙ edom psecut ē iacob infert ꝙ oēs psecutores filioz iacob edom appellati sunt. et quo relinquit ꝙ ꝫ oēs tales est pphet. s. ꝫ idumeos vere vel interptatiue. d Et qr ppls isrl. Iz ponit rō metaphore quare. s. in psona edō cōminat psecutoribz israelis. sit āt ista cōminatio ppter duo. primū est psecutio isrl. secm est supbia de victoria q notat ibi. Quod dō dei indignatione ꝛc. dicit igit. d Et quia ppls isrl. i. due tribo. e De captiuitate chaldeoz. d q legit. iii. Reg. xxv. f Reuocat sicut hr. ii. Esdre. i. ꝛ. i. Esdre. i. g Ab alio regno. q cūqz. s. greco vel babyloniz vel idumeoz. h Ideo Iz regnū. s. idumee vel aliud qcūqz. i Persecutū est. amos. i. eo ꝙ psecut sit in gladio fratrē suū. k Populū isrl.

l Supatū gl'iabat. qsi supasset ppria vtute nō diuina indignatione. m De q regno ꝛc. Dic ostdit iusta cē cōmina tio ꝫ illos. ꝛ primo ostdit Iz p locū ab auctoritate ibi. Memorare ꝛc. Iz ꝛo p locū a minori ibi. Ma relīqua lectione ꝛc. n In psalmo. s. sup flumina babylono Memorare dne fi. eō. i. pum eos. p eo qđ regnis cerūt. p In die retributionis. q Plerūm qua impediūt dicit gl. vel p In die. quo euertere volūt.

q Hierusalē. adiuncti babylonys. rūq eīm edō. i. idumei impedimento fuerūt iudeis reedificantibus hierlm post reditū ō babylonia.

r Nam reliqua ꝛc. Hic arguit a minori sic. Si ī Iz eodē ꝓphēta fit cōminatio ꝫ gētes alias q no ita ꝑtinuerūt sicut idumei multo forti ꝫ illos dicit igit.

r Ma relīq lectione hui ubi.

s Cōphēsa. ibi. aurta est dies dñi super oēs gentes.

r Ob cās. s. qr ista Esau filios isrl impugnauerūt ꝛ demalis eoz gaudebāt.

v Regnūqz dei vīt in fine libri dr

Et erit dño regnū. q. d. dicta stēta in ꝓphetia signāt qd pena inferet alijs regnis ꝛ isrl erit regnū dño.

r Hebrei hūc esse ꝛc. Hic notificat ꝓpheta multiplicit er. Primo eīm ostdit qs sit cū dr. Hebrei hūc cē ꝛc. secūdo ostdit vbi sepult fuit. ibi. Sepulcrū qđqz et. tertio ostdit meritū dom ꝓphetie. qđ habuit ibi. Igit qr centū ꝓphetas ꝛc. quarto ostēdit quemēta notationis q et cū paulo ogruit. ibi. Et sicut Stephan dicit igit.

r Hebrei hūc dicūt. Iz dicit qr videt ꝙ traditio hebreoꝝ Iz cōtinerit. qr nō videt ꝙ posset paucise ꝓphetas sub achab ꝛ ꝓphetasse sub hieroboā. y Pauit cētū ꝓphetas. iii. Reg. xviii. Abdias timebat dñm deū isrl valde. nā cū interficeret iezabel ꝓphetas dñi tulit ille centū ꝓphetas ꝛ abscōdit eos qnquagenos ꝛ qnquagenos ī spelūcis ꝛ pauit eos pane ꝛ aqua. Di g fuit sub achab qūo ꝓphetauit sub heroboā filio ioas. sitat aūt ꝙ suo eo ꝓphetauerit qr sub eisdē regib ꝓphetauit sub qbus amos fm regulā hiero. quā ponit in fine tit plogi sz Nō idē est ordo ꝛc. vbi dr. In qbz aūt tps nō ꝓtest in titulo sub illis eos regib ꝓphetasse. sub qbz ꝛ hi q ante eos habēt titulos ꝓphetauerūt. Abdias aūt nō hz tps determinatū in titulo. Quo aūt tantū vixit. ab achab eīm vsqz ad hieroboā fuerūt. vij. generationes. Rideo. posset esse ꝙ hiero. nō dicit Iz fm suā sniam. Iz fm indeoꝝ traditionē. sicut supra expositū est. ibi. Hebrei hunc dicūt ꝛc. Vel pōt dici ꝙ sub achab fuit multū tumens sub hieroboā ꝛo senex. Ochozias eīm filius achab regnauit sup isrl duobz annis. vj Reg. xvi. g. ꝛ post eū ioram frater ei duodecim annis. iiij. Reg. iij. a. postea hieu. xxviij. annis. iiij. Reg. x. postea ioachaz filius hieu. xvij. annis. iiij. Reg. xiij. a. post hūc Ioas filius eius xl annis. iij. Reg. xiij. c. post hūc regnauit hieroboā sient

legit in eodē.c.ꝛ sic ab achab vsq; ad hieroboā fuerunt lxv.anni.fuit ḡ iuuenis sub achab ꝛ senex sub hieroboā ꝛ tūc datū est ei donū ꝓphete. z In specubꝫ vel spelūcis.in originali tm̄ ē.In specubꝫ.ꝛ ꝓstat q; alter⁹ supflue ut cū idē significēt spec⁹ ꝛ spelūca. a Ante baal i originali nō est Ante z Baal ibi est dauui ca

b Et de septē (sus. mulibꝫ.itē.Reg.xxi.f. Et de reliquā mihi i isrl.vij.milia virox q; trū genua nō sunt curuata ante baal.

c Herodes antipatris filⁱ⁹.Nota tres fuisse herodes.primⁿ fuit herodes alcolonita filⁱ⁹ antipatris q; pueros occidit.de quo Math.ij. Iste herodes antipas filius herodis ꝑdicti sub q; passus est xps. ō q; luc.xxiij. Tertⁱ⁹ fuit herodes agrippa filius aristoboli filⁱ herodis magni. q; iacobū fratrē iohānis interfecit .ꝛ petrū in carcere truſit.ō quo Act.xij. ō primo agitur hic.

d Augusti.ab augēdo sic dicti. Isi Jti. etymol.ix. Augustus nō apō romanos nomē ipeiꝝ ē eo q; olī augerēt rempub.amplificādo.quod nomē primū sensit octauiano cesari tradidit vt q; auxerat terras ꝛ imperio noīe ꝛ titulo cōsecrarēt.dū idē octauian⁹ iā cesar ꝛ impator appellaret vel augustus.Itē alibi legitur.q; romani adulāres augusto mensem q; prius sextilis dicebat a noīe augusti appellauerūt augustū. e Cesares.sic dicti a Julio cesare primo imperatore.vñ Isi.ethymol.ix. Cesar nomē a tullio incepit.q; bello ciuili cōmot⁹ primⁿ romanū singulare obtinuit principatū. Cesar aūt dict⁹ est q; ceso mortue matris vtero plat⁹.eductusq; fuerit.vel quia cū cesarie nat⁹ sit a q; imperatores sequētes dicti sunt cesares.eo q; comati essent q; ei ex secto mūs vtero extrahebant cesones vel cesares appellabant. f Breco nomine vocauit se bastenᵗ.augustā.ista ītam hꝫ libri correcti.alij hꝫ sic.Breco noīe vocauit augustam.sebaste grece augusta latine. g Et sic stephan⁹.ō q; Act.vi. ꝛ vij. Coronā.iuxta sui nois interptationē.nā stephan⁹ grece corona latine. i Sic hic de seruꝰ.dei cū paulo ꝛc.ℍ dicit.q; aplus paul⁹ semp in eplis suis se fuū appellauit.q.d.sicut paul⁹ gloriari poterat ō ℍ.q; fuus dei erat.ꝛ fuū dei se dicebat.sic ꝛ iste fm nois interptationē gloriari poterat.q; fact⁹ est fuus dei.Abdias essi seruꝰ dñi vel seruiens domino interpretatur.

Explicit qualicunq; expositio istius prologi.

Incipit postilla Nicolai de lyra super abdiam cū additionibus Pauli burgensis.

Incipit abdias ꝓpha.i.

Visio abdie. Hec dic dñs de⁹ ad edō.ª Audituⁿ audiuim⁹ a domino ⁊ legatū ad gētes misit. Surgite ꝛ ꝓsurgam⁹ adūsus eū i plīū. Ecce paruulū dedi te i gētibꝫ.Cōtemptibilis tu es valde.Superbia cordis tui extulit te. habitantē i scissurꝭ petrax exaltātē solū tuū. Qui dicis in corde tuo.Quis detrahet me i trā.Si exaltatus fuerꝭ vt aq̄la.ꝛ si inter sydera posuerꝭ.nidū tuū.inde detrahā te dic dñs. Si furesⁿ introissent ad te.si latrones p noctē quo conticuisses. Nōne furati eēnt sufficientia sibi. Si vindemiatores introissent ad te.nūq̄d saltē racemū reliquissent tibi. Quo scrutati sūt esau. Investigauerūt abscōdita ei⁹. Usq; ad fīnū emiserunt te.ᵇ oēs viri federꝭ tui illuserūt tibi. Invaluerūt aduersum te viri pacis tue

Visio abdie.sm doctores hebraicos ꝛ latinos iste abdias fuit dispensator domus achab regis isrl. q; cum iesabel interficeret.ꝓphetas dñi abscōdit et eis q̄nquagenos.ꝛ q̄nquagenos in spelūcis ꝛ pauit eos.iij. Reg.xviij.ꝛ iō meruit a dño spīm ꝓphetie fm dictū saluatoris Math.x. Qui recipit ꝓphetā in noīe ꝓphete mercedē recipiet ꝓphete. Hic aūt ꝓphat ō idumeos. q; debuisset diligere iudeos .eo q; a duobꝫ fratribꝫ defecēdissent ꝛ ipi ēpio habuerūt eos odio.ꝛ eor⁹ psecutoribꝫ auxiliū ꝓbuerūt. Dividit ḡ eius ꝓphia in duas ptes. q; primo nūciat idumeor⁹ vastatio. scōo iudeor⁹ ꝓsolatio. ibi. In monte. Prima in tres.q; primo denūciat eor⁹ vastatio propter culpā superbie. secūdo ꝓpter culpā supplātatiōis sciem. ibi. Nōne furati. tertio ꝓpter culpā fraterne inimicicie. ibi. ꝓpter interfectionez. Circa primum dicit.

a Visio abdie. sc̄z ē hec q; sequit. b Audituⁿ audiuim⁹ a dño. ego ꝛ aliⁱ ꝓphete inspirati ab eo. b Et legatū ad gētes misit. iste legatus est unstinctus diuin⁹ veritās aduersarios idumeor⁹ ad deuastandū eos ꝓpter peccata eor⁹.nō subdit cōfederatio eor⁹ ad ℍ agendū cū ōr. Surgite ꝛ ꝓsurgam⁹ ꝛc. c Ecce paruulū dedi te.vbū est dñi loquentis de futuro p modū ꝑteriti ꝓpter certitudinē ꝓphetie sup idumeam vēture. d Superbia cordis tui extulit te.vltra modū virtutis tue. e Habitantē in scissuris petre.i. loc⁹ i vbi accessus est difficilis.in q̄bus nimis confidis.iō subdit. f Qui dicis in corde tuo.q; detrahet me in terrā.i. deiciet me a magnitudine mea. ac si nō times hominē nec deū.iō subdit respōsio diuina. Si exaltatus fueris ꝛc.ꝛ subdit oīm bonor⁹ direptio totalis cū dicit. g Si fures introissent ad te.ꝛ ptz ista vsq; h Omnes viri federis tui.in quo ostēdit q; ta (q; ibi lia passura sit idumea nō solū ab inimicis suis.ꝛ etiam ab illis q; prius erāt amici sui ꝛ sibi ꝓfederati.q; est sa-

grauius. sm illud ꝑs. lüis. Si inimicus meus maledixiss mihi. sustinuissem vtiq; ꝛc. t Nō est prudētia. hoc ꝓ sequē. et denūciat vastatio eodem. ppter iciam. supstitiosam. intendebat enī diuinationes et augurys. nō subditur Nōe prudēta in eo. intēdētes enī talibꝰ frequēter decipiunt. io subditur.

l Nūquid nō i die illa. s. vastationis idumee l perdam ia (inquit) sapientes de idumea. et prudētiā de monte esau. qui huius supstitionibꝰ denūciabāt ei securitatem. q. d. hic. ꝓ certum contrarium.

m Et timebūt fortes tui a meridie. ab illa enī ꝑte ītrauit exercitus aduersarioꝝ.

n Propter interfectionē. hic ostēdit enī datur vastatio propter crudē inimicicie fraterne cū dicit. Propter iniq. et ppter iniq. in frem tuum iacob esau enī pſequebat fratrem suum iacob ad montē Seir. vt vti. pro benedictione pēna. et eodem mō idumei ab esau descēdentes pſecuti sunt ꝓpm israel a iacob descendentem. ppter quod nōiat̄ ē iacob

o Operiet te cōfusio. supueniēs tibi ex omni pte. p Et bibis ineternū absq; regni repatiōe. q In die cū stares aduersꝰ eū. id ē ꝓpe in auxiliū. r Cū capiebāt alieni. i. assirii. prio et postea chaldei. s Et extranei ingrediebāt portas eius. et ꝑ ipm ierm. et ultim et alijs ciuitatibꝰ. t Et sup ierm. i. sup ꝑdam ierm.

v Mittebāt sortē. vt quilibet portaret ꝑtem suam.

p Et nō despicies in die fratris tui. i. in die vastatiōis

v Tu q; eras rē. ciuitates destruēdo. et bona rapiendo eius nō despicies eū. q; tu eris magis ꝓtemptibilis.

y In die pegri. et. s. captiuatiōis ad ter. extraneam

z Et nō letabet. q; hēbis in occasionē maioris tristicie

a Et nō magnificabos tuū. iactando te q; fueris in templi et ciuitatis ꝓbustione. ex q; ꝓtigit maxima iudeoꝝ angustia. licet enī idumei pluries fuissent ꝺ regnū iuda cū assiriis et chaldeis vt dictū est. tñ ad ꝓbustionē ciuitatis et tēpli nabusardā fuerūt captiuati. vt dicūt expositores aliqui. a sic nō fuerūt in illa. ō subdit.

b Nec ingrederis portā. et ꝓtxīa.

c Et nō emitteris aduersū exercitū eius. i. ad pſequēdū fugiētes cū viris bellatoribꝰ.

d Nec stabis in exitibꝰ. s. ciuitatis ad interficiendū fugiētes.

e Et nō claudes reliq̄s. q; nō poterunt effugere de ciuitate

f Cū iusta est. i. ꝓpe. et ꝺ. ctā vastationē ierm.

g Dies dñi. i. tps siue vindicte.

h Sup oēs gētes scz regni idumee. scz q; Esa. xxi. et xxv. et xlvi. et xlix. et Ezech. xxv. vbi dicere tertus. q; idumei fuerūt cū chaldeis in destructiōe ierm ꝓ chaldeos. sicut ibidē fuit dictū. et idē sonat q; hic ꝓmittit. Et super ierm mittebāt sortē. i. sup predā de ierm vt q̄sq; ꝑtē suā tolleret. tu q; eras q̄si vnus ex eis. q; diuisio ꝓdemata fuit in captiōe ciuitatis ꝓ chaldeos. Aliter exponenda ē ita ab illo loco.

r Et nō despicies in die fratris tui. i. de vastatiōe eius facta ꝓ chaldeos sic ꝓuerbium dictum. Qui in ruina letatur alterius. i. de ruina alterius non erit impunitus. q. d. magis malū eius inter tibi ꝓ destructione ierm. et ita cessabis despicere ꝓpinquū tuum.

s Et nō letaberis. supueniēt enī tibi occasiones tristicie maioris. inoꝝ tñ maiores depellūt minores.

a Et nō magnificabis os tuū vltra ꝛc. ita cadeo q; fuisti in aduersitatis. cepit captiue eadem de causa.

b Nec ingredieris portā. post ciuitatis receptiōnē ꝓ hostes. m.

c Et nō emittes. aduersus exercitum eius sic inimicus. cōtra ciuitatē ierm ꝓ nabuchodonosor.

d Nec stabis i exitibus. i. ierm ad interficiēdū fugientes. d ea. sicut fecisti tpe obsidionis eius. ꝑ eadē

e Et nō claudes. reliquos remanētes in ciuitate. sicut tunc fecisti.

f Cū iusta est. i. ꝓpe. q; statim post destructionē ierm fuerit captiuata idumea.

Qui comedūt panē tecū, ponēt insidias subter te. Nō ē prudēta in eo. Nūq̄d nō in die illa dicit dñs. ꝑdā sapientes de idumea et prudētiā de monte esau. Et timebūt fortes tui a meridie vt intereat vir de mōte esau. Propter interfectionē et ꝓpter iniq̄tatē in frem tuū iacob operiet te cōfusio et pibis in eternū. In die cū stares adūsus eū. q̄n capiebāt alieni exercitū eius. et extranei ingrediebāt portas eius et sup ierm mittebāt sortē tu q; eras q̄si vnus ex eis et nō despicies in die fris tui in die pegrinatōis eius. Et nō letaberis sup filios iuda in die ꝑditiōis eorū. et nō magnificabos tuum in die angustie. Nec ingredieris portā ppli mei in die ruine eoꝝ. nec despicies et tu in malis eius in die vastatis illius. nec stabis in exitibus vt interficias eos q̄ fugerint. et non claudes reliq̄s eius in die tribulatiōis. q̄m iuxta ē dies dñi sup oēs gētes sicut fecisti fiet tibi. retributionem tuā ꝓuertā in caput tuum. Quō enī bibisti sup mōtem scīm meū bibēt oēs gētes iugiter et bibent et absorbebunt et erūt q̄si nō sint. Et in monte syon erit saluatio et erit sanctus. Et possidebit domus Jacob eos q̄ se

g Dies dñi. i. tempus siue vindicte.

h Sup omnes gentes scz regni idumee. de quibus loquitur ꝓpheta. i Sicut fecisti ꝓsequendo nequiter fratres tuos iude. ita alij ꝓsequentur te.

k Quō enī bibistis sup montē rē. i. laute virtistis de bonis acceptis de templo q̄ erat in monte moria.

l Bibent omnes gentes. hauriendo bona tua.

m Et absorbebunt te. venientes sup te tanta potestate q; non poteris resistere.

n Et erunt quasi non sint. alicuius vtutis gētes siue. ideo sequitur. i Sicut fecisti. ꝓsequendo nequiter filios iude. sic alij ꝓsequentur te.

k Quō enī bibistis. i. letanter fecistis.

k Sup montez sanctū tuū. i. de malo venienti supra ierm. vbi est templū nomini meo dedicatum.

l Bibent omnes gentes. hauriendo bona tua et letādo de tua miseria. m Et absorbebunt. te totaliter devorando. n Et erūt quasi non sint. s. gentes tue. vnde illud refertur ad illud quod supra dicitur. Dies dñi super omnes gentes.

o Et in monte. hic post destructionem idumeoꝝ nūciat ꝓpheta consolationem iudeoꝝ. et dicunt alij expositores nostri. q; reditū huius ꝓphetie intelligūt ad literam de reditu captiuitatis babylonice.

o Et in monte syon erit saluatio. q; liberati de captiuitate illuc venerunt. vt habet. i. scribit. q.

p Et erit sanctus. quia ibi reedificatum fuit templum in loco sancto suo q Et possidebit domus iacob eos qui se possiderant. quod maxime fuit implerum tempore machabeorum. qui pugnantes viriliter mos aduersarios sibi subiecerunt. r Et erit domus iacob

ignis ⁊c. dicit ꝟ dom⁹ iacob illi de regno iude. q̄ redie-
rūt de captiuitate. ⁊ dom⁹ ioseph illi de regno ysrl̄ qui
euadētes man⁹ assyrioꝝ postea venerūt ad habitādū in
regno iude. ⁊ cū illis de regno iuda captiuati fuerunt.
⁊ cū redeūtibꝫ redierūt. s Et domus esau stipula. i.
idumea ita faciliter
destruet ab eis sicut
stipula ab igne.
t Et hereditabunt
hi q̄ ad austrū sunt.
qz tpe machab. dilata-
uerūt termios habi-
tatiōis sue circūq̄q;.
v Et transmigratio
exercit⁹ hui⁹. i. illi q̄ ō
regno iude transmi-
grauerunt in babylo-
nē hereditabūt sup-
p Hia chana (ple.
neoꝝ loca q̄ fuerunt
achananeis possessa
anteq̄ filij ysrl̄ ingre
derent terrā illam.
y Usq; ad sareptaz
ciuitas est in qua mulier vidua pauit helyam. z Et
trāsmigratio hierusalē q̄ in bosphoro nomē est loci in
regno babylonie ꝛm illā exposition̄e. ad quē aliq̄ ō hie
rusalē merūt trāslati. a Et ascendēt saluatores. i. hes
dras ⁊ necemias vel machabei. vt dicunt aliq̄. b Et
erit in domo regni. i. tute diuina fient ista cui seruet
a captiuitate liberati. In aliqbꝫ aūt libris addit̄ i fine
Amen. sed nō est in hebreo nec in libris correctis. Ista
exposito videt habere aliqua dubia. Primo qz nō ha-
bet plane ō scriptura. q̄ termini iudeoꝝ fuerūt dilatati
ita reponbꝫ p̄dictis ⁊ maxime qz ꝺ hic. possidebūt re
gionē samarie. qz samaritani illic missi a rege assyrioꝝ
m⁹. Reg. xvij. habitauerūt regionē illā vsq; ad tp̄s xp̄i.
vt p̄z Iob. vij. ⁊ in pluribꝫ aliꝭ locis ex euāgelio. Itez
qō ꝺ. Et erit dño regnū. videt exponi. qz inter-
ruptio regni dauid. qō ꝺ regnū dei in scriptura a docto
ribꝫ hebreoꝝ ⁊ latinoꝝ ꝺ repanda p xp̄m. ⁊ ꝟ videntur
manifeste sonare dicta xp̄haꝝ. p̄ter qō Ra. sa. ⁊ alij he
brei exponūt totā pīē ista de cōsolatione iudeoꝝ p xp̄m.
qz in ꝟ deñciūt qō dicūt ee futuꝝ qō iam est impletū. ⁊
to pōt ista ps exponi de tpe xp̄i cū ꝺ. Et in monte syon
erit saluatio. qz xp̄s saluator noster ibi pluries p̄dicauit
in tēplo. ⁊ pluries infirmos curauit spūaliter ⁊ corpora
liter. Et erit sanct⁹. qz ibi missus fuit spiritussanct⁹ in si
gno visibili i die penth. ꝛm q̄ dicit hiero. i. epl̄a ad pau
linū. Et possidebit dom⁹ iacob. i. apli primiq; credē-
tes q̄ fuerūt de domo iacob. ⁊ ista possessio nō est p tē
porale dñium. qz potētes hui⁹ mūdi posuerunt colla
sua iub iugo fidei. Et erit dom⁹ iacob ignis ⁊c. qz super
eos apparuit spiritussanct⁹ in specie ignis. Act. ij. Et do
m⁹ esau. i. generalr gētiles. ex ꝟ eīs q̄ esau pseq̄ebaī ia
cob. ⁊ delēdentes ab eo. scz idumei pseq̄ebanī filios
ysrl̄ a iacob descēdētes. oēs q̄ ꝑ m ysrl̄ pfecuti sunt cu
iusmodi erāt gētiles. vocati sunt nōie edom. vt dicunt
hebrei. ⁊ vlteri⁹ deductū est ꝟ nomē ad oēs pfecutores
filioꝝ ysrl̄. ⁊ ꝟ idē dicit hiero. i primo ꝓlogo hui⁹ xp̄he-
tie. Et p hoc q̄ dicunt hic stipula. ⁊ apli ignis. intelligi
tur eoꝝ cōuersio facilis ad fidē. Et deuorabunt eos. i.
corpori xp̄i mystico iuncti. ꝓbabūt. ⁊ ꝟ mō ꝺ Act. x. Sur
ge petre. occide ⁊ māduca. i. de conuersione Cornelij ⁊ alio
rū gentiliū cū eo existētiū statim futura. Et nō erūt reli-
quie. i. nō remanebit in eis aliq̄d idolatrie p̄cedētis sic
dicit̄ ꝓuer. xij. Certe impios ⁊ nō erūt. s. amplⁿ im
pij manebūt nisi ad pietatē cōuersi. Et hereditabunt ⁊c.
Actuū. i. dixit ihesus discipulis suis. Eritis mihi testes i
hierlim ⁊ in omni iudea. ⁊ samaria vsq; ad vltimū ter
re. qz fidē xp̄i. primo p̄dicauerūt in hierusalē ⁊ postea i
alijs pribꝫ circūquaq;
q̄ submittentes col
la gentiū fidei. ⁊ ſm
hoc dicunt hic alij
hereditare terras di
uersas ad quas ive-
rūt. ⁊ exprimunt spe-
cialiter aliq̄ terre p
pinque hierlim ⁊ iu
de. vt mōs esau. terra
philistijm. samaria ⁊
galaad ⁊ sarepta sydo
niox ⁊ p ista loca itel
liguntꝰ oia alia ad q̄
dilatata est p apl̄os
fides catholica. Sci
endū tñ q̄ vbi trāsla-
tio nostra habet. Usq; ad sareptā. in he
breo habet. Usq; seraphath id est vsq; in francia. vt di-
cit Rab. sa. ⁊ ſm hoc exponit quod dicit hic. Et transmi-
gratio exercitus hui⁹ id est collectiōis fidelium in iudea
existentiū. qui erāt exercit⁹ frotis ꝺ dyabolū ⁊ pfecutio-
nē infidelū. quox aliqui trāsmigrauerūt p varia loca i
fidelū. q̄ hic chananei notant̄ p̄cedētes vsq; in francia
scz sanctus Trammian⁹. q̄ fuit de. lxx. discipulis vn⁹. et
cōuertit ad fidē ciuitatē senonensem. que tūc erat me-
tropolis in tota francia. ⁊ ciuitas aurea vocabat̄. ⁊ post
ciuitatis cōuersionē eā ꝺño dedicauit factēs cruces in
ciuitatis muro cū pollice. cui cedebat lapis sicut cera
mollis. ⁊ adhuc apparēt in pluribꝫ locis sicut ego vidi.
q̄ hec scripsi. ⁊ socij sancti Tamimiani alias ciuitates
francie plures ad fidē xp̄i conuerterūt vt ex actis eox hr̄.
Et trāsmigratio hierlim q̄ ē in bosphoro. i hebreo hr̄. In
cepharad. i. in hyspania. vt dicit Rab sa. q̄ fuit impletū
p iacobū apl̄m ⁊ ei⁹ discipulos ibi fidē xp̄i primū p̄di
cantes. ⁊ colla gentiū subiugātes. nō subdit. Possidebit
ciuitates austri. licet eīs hyspania respectu hierlim sit i
parti occidētali. nō respectu francie de qua facetat men
tionē immediate magis eū ad austrū. Et ascendēt salu
atores id est petrus ⁊ paulus q̄ dicunt saluatores par
ticipatiue. eo q̄ sunt p̄dicti apostoli. In montem syon
id est in ecclīam. que mōs syon ꝺ. Esa. xj. ⁊ Ieb. xij. vt
ibidē dictū est. Judicare montē esau. i. romani vt dicit
Rab. sa. qz a ꝓparentes Cōstātino ⁊ cū arguentes de pse
cutione xp̄ianox incurrerūt eū ad defensionē xp̄ianox ⁊
edificationē ecclīax p romanū imperiū. Et erit dño re
gnū. qz romā caput mūdi dimisit vicario xp̄i. trāsferēs
sedē imperij cōstātinopolim. Aliter etiā p̄t exponi de
tpe futuri iudicij. cū ꝺ. Et ascēdēt saluatores. i. apostoli
q̄ erūt iudicis assessores ad pfectā salutē electox tunc
habendā in montē syon. qz circa illū locū erit finale iu
dicium vt dictū est supra. Joelis. iij. Judicare montē esau
id est ꝺnare superbiā infidelium. q̄ vt nōie edom. vel esau
designant̄. vt dictū est supra. Et erit domino regnū. qz
omnia pfecte subdicient̄ dño nostro ihesu xp̄o cui est ho
nor ⁊ gloria in secula seculox Amen.

In ca. primo. Abdie vbi dicit in postilla Et ideo po
test ista pars exponi de tēpore xp̄i.

Additio.

Prologus

Per idumeā de qua principaliter in ppbia abdie agit fm hebreos intelligit romanū imperiū, put in glo. nra in hoc loco dr, vbi sic dr. Hec oīa inducit de tpe antixpi interptanr, quē p xpo recipiēt, r qcqd de idumeā dicit ipi de romano imperio sommāt dictū. hec in glo. Circa qd notādū q̄ p romanū impiū intelligūt cōmuniter romanā ecclīam quā dicūt destruēdā p messiā ab eis ianiter spectatū, quā qdē ecclīam romanā assērūt pfiguratā fuisse p quarta bestiā visam a daniele, vij. ca. quā ppheta destruēdam p quintū regnū icorruptibile a deo suscitandū, qd falsum est r erroneū, put in additione sup daniele ca. .x. dicto fuit sufficienter ostensum. Dicit q̄ asserūt p idumeaz intelligi ecclīam xpiānā seu romanā, improbatuz fuit plene .x. Esaie. xxxiij. in additione, vbi ostensuz fuit q̄ in illo loco, sicut in qbusdā aliis sacre scripture verificat de eis illud ps. Gladius eoz intret in corde ipoz. Attente enī si cōsiderēt scripture idumea in illo .c. r in aliis silibz significat ad litam synagogā iudeoz, q̄ Apoc. ij. synagoga sathane dr, q̄ p negationē r occisionē xpi, r plecutionē membroz ei facta est vere ecclīe dei inimica eo mō quo idumea ab esau descendēs fm carnē semp fuit aduersa tribui israelitim materialit. Ista aūt cōsideratio plene ostendit in additionibz pribatis, s. Esa. xxxiij. Dani. vij. vñ qd in .x. ca. p̄nēt de idumea pcipue ab illo loco, r in mōte syō &c. intelligēdū est de synagoga iudeoz, r qd dr de syō ioseph r iacob intelligendū est de ecclīa r p̄lo xpiano, r tō pcludit in fine. Et erit dño regnū, q̄ idumea p̄dicta separata a pcortio fideliū post passionem legit Matth. vltio. Data ē mihi ois pās in celo r in terra. Iterq̄ dr hic circa finē. Et trāsmigratio hierim q̄ ē in bosphoro, s. in hispania, possidebit ciuitates austri impletū fuit qñ hy spani ante ortū nephandē secte machometi possederūt multas ciuitates i aphrica, vt in chronicis habet. Aphrica aūt est in pte australi terre habitabilis.

Incipit expositio primi plogi fm hironē i ionā pphaz

Sancta ionā &c. Iste plogus diuidit in q̄tuor pticulas. In prima ppbete psona nonficatur ibi. Sanctū ionā &c. In scda subdit eā cur ad ppbetandū mittit ibi. In pdēnatione aūt istī. In tertia tps ppbetationis exprimit ibi. Teporibz q̄bz hieroboā. In quarta quedā eū a ppbetando retrahētia innuunt ibi. Hic cū ppbetia illuminate. In quinta cōparat heliseo, r cā fuge monstrat ibi. Hoc illi acciderat &c. Ité in prima pte nonficat plona ppbete p tria primo p declarationē originis. scdo p euentū suscitationis ibi. Que helyas. tertio p rōnē agnoiationis. ibi. Ob hāc cāz dicit itaq̄ a Sancta. Hic queritur q̄re dr sanctus pi̊ q̄z ceteri ppbete, q̄ oēs sancti fuerūt. Nisio. ne videat damnat̊, q̄m infra videt mādato dñi repugnasse r de misericordia dñi in ninuitas ꝛtristat̊ fuisse. b Mulieris vidue, iij. Regū. xvij. dr de helya. Apparuit ei mulier vidua colligēs ligna r. c Sareptane a sarepta ciuitate &c. q̄ sita erat inter tyrū r sydonē. De resuscitatione filij illius vidue dr. iij. Reg. xvij. g. Exaudiuit dñs vocem helye r reuersa ē aia pueri intra eū r reuixit.

d Hucin tuo miraculo Cognoui &c. e Ob hanc cām. Hic notificat p agnoiationē, r prio ipa agnoiatio ponit scdo ipius ꝑgruētia subiūgit ibi. Et ex eo q̄ ver &c. Dicit igitur e Ob hāc cām, s. q̄z mulier dixerat helye iij. Reg. xvij. g. Hunc in isto cognoui, quia vir dei es tu, r vbum dñi in ore tuo verum est. Dicunt.

f Ipm puez, i. ionā, g Vocatū amathi &c. Ista satis plana est.

h In pdēnatione aūt istī. Hic subdit cā cur ad ppbetādum mittit, s. impenitētia istī penitētibz nimiuitis. Ione. iij. Crediderunt viri niniuite dño r pdicauerūt ieiunū, r vestiti sunt saccis a maiore vsq̄ ad minorē, r ꝑ ē q̄d dr hic. i Ninuite agēte pniam &c. sicut dicit Hiero. i li. de locis Ninue ē vrbs assyrioz, quā edificauit Ninus egredies de terra sennaar r de illa loquit hic. Est aūt r alia vsq̄ hodie ciuitas iudeoz noie ninue in angulo arabie, quā nūc corrupte niniuen vocāt. k Teporibz q̄bz hieroboā, d q̄ dicit iij. Reg. xiij. f. Regnauit hieroboā filī ioas regis istī i samaria quadraginta, r vno anno r sequit. Ipe restituit terminos istī ab introitu emath vsq̄ ad mare solitudinis iuxta sermonē dñi dei israel, quē locutus est p seruū suū ionā filū amathi. Et ex ꝑ ptz q̄ multum senex erat qñ hec facta sunt. l Ys cū ppbetia &c. Hic ponit q̄dā q̄ eū retrahebāt ne pdicaret ninuitis, q̄ tñ retrahere nō debebāt. duo aūt retrahebāt eū. Primū est q̄ cum ꝓuideret ninuitas p penitētiā reuersuros nolebat eis pdicare, ne falsum pdicasse postea videret, r ꝑ est q̄d dr hic. Ys cū ppbetia illuminate &c. Scōm erat q̄ sniam ō ninuitas platā reuocari nolebat, ipam tñ reuocandā ꝓuidebat, r ꝑ est q̄d dr hic. Hā sicut de ad abraā &c. sed in vtroq̄z errabat q̄d notat cū dr. Diuine dispensatiōis ignarus &c. Dicat igit. Ys cū ppbetia illuminante &c. Cōtra sup illud. xxxviij. Esa. Disp one domui tue, dicit glo. Legerat ionas i eodē libro, q̄ ninuitas iniquitia fm ꝑ q̄d agebāt die quadrigesimo cōplēda erat, r ita ciuitas eorū destruēda, ex illud nō legerat q̄ p sui cōminationē acturi essent penitentiā, r ita misericordiā consecuturi. Preterea infra dicit. Diuine dispēsationis ignarus. Nisio, aliq̄ dicūt, q̄ legerat in speculo eternitatis eoz ꝓuersionē, sicut hic dr, r q̄d essent misericordiā ꝓsecuturi, ex modū ꝓuersionis nō legerat, s. q̄ p suā cōminationē deberent cōuerti, ex p ꝑ nō posset responderi ad scōm ꝓpter hoc dicēdū q̄ ablatů absolut̊, nō iportat hic cautelatē, sed ꝓcomitantiā, vt sit sensus. Dū illuminaret ppbetia ad videndū subuersionē corporalē, supple vidit spūalē ꝓuersionē nō spiritu ppbetico, sed credulitate q̄dam, fm hoc exponit lra sic. l Ys id est ionas.

m Cum ppbetie illuminate, ad denūciandum inte-

ritum ciuitatis .i. cum illuminante luce cognitionis ꝓphetice q̄ deberet denũciare interitũ ciuitatis. o Videret .i. crederet. n Peccatores ciuitatis mĩam ꝓsecuturos, q̄ sciuit deũ misericordẽ, vñ Jone. iij. Scio q̄ tu deus clemes ⁊ misericors es patiens ⁊ multe miserationis ⁊ ignoscẽs iuper

p Ire no (malicia) lebat, ergo inobediebat erat, q̄ peccabat. Rñsio, dicit aliq̄ q̄ sic ẽ vñ posimodũ grauiter punit' est ⁊ penituit ⁊ pfessus ẽ pcñiã Jone .i. Scio qñ ꝓpter me hec tempestas grãdis ẽ lup vos Et por dicit q̄ ñ erat reuelatio peremptoria execratio sic moyses execratur ie. Exod. xxij. di. Obsecro te ñ iu clo

q Nã sic dns (q̃ñs ⁊c. h tñgit scõm ꝓpter qõ nolebat eis pdicare. sz ẽm hoc vr inuidus fuisse. Rideo, no dic volebat nõ reuocari, sed nolebat reuocari ita q̄ nec ẽ nec eius oppositũ volebat, sed ẽm ẽ nulla esset rõ.

te' peccatores ciuitatis niniue dei mĩaz ꝓsecuturos videret, ne falsa pdicare videret, ad denũciandũ iteritũ eiusdẽ ciuitat' ire nolebat. Nã sicut de ad abraã de ipietate sodomoz et gomorreoz locut' est clamor sodomoz ⁊ gomorreoz puenit ad me. Ira ⁊ de niniue dicit, eo q̄ ascẽderit clamor malicie ei' ad deũ. Et quia sentẽtia dei de sodomis facta, minime reuocata ẽ, ita ⁊ ionas adũsum niniuẽ, pfectam mĩam reuocari nolebat. diuine dispẽsatiõis ignarus, q̄ salutẽ hoĩm ad se co

uertẽtiũ mag' vult q̃ interitũ. Hoc illi accidera t qđ ⁊ scõ heliseo q̄ filiũ sunamitidis mlier' mortuũ ignorauit. Jõ a ꝓspcũ dei fugere se ionas putabat hũanũ aliquid passus dicẽte dauid. Quo ibo a spũ tuo, ⁊ a facie tua quo fugiam.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Jonas colũba pulcerrima, naufragio suo passionẽ dñi pfigurans, mũdũ ad pniam reuocat, ⁊ sub noie niniue salutem gentiby denũciat.

Explicit argumentum.

littera sequẽs sz quasi humanum aliquid passus ⁊c.

v Ideo a cõspectu dñi. Ẽm primã exp̃sitionẽ hic notatur scõa ignorantia q̄ fuit spãliter causa fugę. Et nota q̄ bene dicit humanũ aliqđ passus. talis enī error inerat ei a natura corrupta, vt crederet q̄ qz erubat terram in q̄ deus colebat a pec pto absoluere t. dicit ẽm Aug'. Approbare falsa ꝓ veris vel ecõtrario non est nature hois institutum sed pena damnati. Et nota q̄ dicit q̄ Jonas potq̄ pdicauit nunquam coram ꝓ verecundia latenter ingressus est terrã illã ⁊ assumpta matre latẽter egress' ãnis, vñ, erubuit nolens redire ꝓ verecundia tandem mortua matre rediit.

Incipit exp̃sitio plogi ẽm Hieronẽ sequendi in Jonam.

Jonas colũba ⁊c. In hõ scõdo plogo ꝓcedit h mõ. primo ei notificat ꝓsona ꝓphete, scõo ostenditur series sive historia ꝓphetie ibi. ad gentiũ ꝓconsũ. tertio determinat loc' sepulture ꝓphete ibi. Cuius sepulcrũ. Item in prima pte notificat a tribu. a nois interpretatione cũ dicit Jonas columba ⁊c. a ꝓgnatione cũ dicit. Filius amathi a loco vñ erat cũ dicit. Qui fuit de geth, qđ aũt significet geth exprimit Hiero, dicens in originali. Geth in scõo sephoris metiario q̄ hodie a ꝓpinquis diocesarea euntibus ytheriadez haud grandis est vicinus, vbi ⁊ sepulcrũ eius ostenditur, q̃ aliq̄ iuxta diapolim .i. lyddã ⁊ eũ natũ ⁊ oriundũ velit nõ intelligẽtes ẽ qđ additur, opponit ad destructionẽ aliarũ vrbiũ geth ꝓtinere q̄ iuxta elencheropolim sive diapolim hodie demonstrant. Item in scõa pte in q̄ tangit series sive historia ꝓphetie primo tangit missio ꝓphete ad pdicandũ niniuitis ibi. Ad gentiũ ꝓconsũ mittit, secando fuga ꝓphete innuncũ officiũ exequi ꝓtemnentis ibi. Surrexit ꝓtemnit ⁊c. tertio sequit ad exequẽdũ compulsio ibi. Propter quẽ piclitat' nauis ⁊c. Qrto subiũgunt iniũcti executio ibi. Electus pdicauit. quinto ostendit exequẽtis effectus sive affectio ibi. Sed ꝓtristat' ⁊c. q̄ iniqu' fuit. Rñsio, aliis ponit ꝓ ptri. .i. ꝓ excecatione indeoz quã intellexit ꝓsequi ex gentiũ questione. Innuidet. q̄ invidus fuit. Rñsio, aliis ponit ꝓ ptri. .i. sustinet doloris passiõ q̄ ad invidiam solet ꝓsequi. Sephoris, oppidũ fuit vñ fuit oriunda Anna mater bte v̄ginis ytheriadẽ, civitas fuit in iudea in honorẽ ytherij cesaris condita.

Explicit qualiscunq̄ exp̃sitio ptius plogi.

Postilla sup̄ pphetiā Jone cū additionibꝫ incipit.

Factū ē. Hic incipit Jonas Caplm. I. ppha. ⁊ diuidit in duas ptes. q̄ primo ostendit ei⁹ inobedientia ⁊ scdo pnia. se. ca. Prima in tres. q̄ primo describit Jone rebellio. scdo ore bellātis dep̄hensio. ibi Dns aūt. tertio p̄phē si punitio ibi. Et dixe rūt Circa primū dr.

a Et factū est vbū dn̄i ad Jonā q̄ ppheauit tpe hieroboam regis isrl vt hr. iij. Regum. xiij.

b Filiū amathi. dicūt aliq̄ q̄ nomē pro priū ē pris ipius sed ꝫ nō videt vez q̄ fm oēs doctores hebraicos ⁊ latinos iste Jonas fuit fili⁹ mulieris vidue. que suscitauit helyas. iij. Reg. xvij. illa aūt nō fuit ō populo isrl. sz gētilis. vt ptz p vba saluatoris Luc. iij. Multe vidue erāt in diebꝫ helye in isrl. ⁊ ad nullā illaꝝ missus est helyas ꝛc. ⁊ p̄ris ei⁹ marit⁹ fuerat gentilis. Aliꝫ aūt nō dabat tūc ipūs pphete. ⁊ tū oporteret ꝫ dicere si fuit pater ione. fm regulā doctoꝝ hebreoꝝ ⁊ catholicoꝝ. s. q̄ q̄n̄ i principio alicui⁹ pphetie exprimit nomē patris intelligit fuisse pphetā sicut ⁊ filiꝰ ⁊ nō dicēdū q̄ amathi est hic nomen appellatiuū ⁊ sonat veritatē in latino Resuscitato eīn filio dicte vidue dixit ipe helye. Huc in ūdo cognoui q̄n̄ vir dei es tu. ⁊ vbū dn̄i in ore tuo vez est. Et ob ꝫ puer suscitat⁹ ertūc vocat⁹ est filiꝰ emathi. i. veritatis. ⁊ hoc idē dicit Hiero. in plogo. sicut aliꝫ dr filiꝰ mortis. q̄ fecit aliq̄d dignū morte. ij. Reg. xij.

c Surge ⁊ vade in niniue. q̄ erat ciuitas longe posita.

d Et p̄dica i ea ei⁹ subuersionē.

e Quia ascēdit ei⁹ malicia corā me. i. malicia habitantiū meruit q̄ subuertat̄.

f Et surrexit ionas. vt fugeret in tharsis. ciuitas ē cilicie. ō qua paul⁹ fuit oriundus. Act. xxi.

g Et descēdit in ioppen. portus ē i iudea sup̄ mare mediterraneū.

h Et dedit naulū ei⁹. i. pcū nauis p̄ sua deportatiōe Hic occurrūt duo dubia. Primū quare volebat fugere. ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ dupler est pphetia q̄ꝫ spectat ad p̄positū. vna q̄ dr pphetia p̄dictiōis. s. q̄n̄ aliq̄d revelat̄ futurū eo mō q̄ ē in diuina p̄ordinatione. ⁊ illud semp ipleb. hoc mō revelauit dn̄s samueli detectiōne saulis. i. Reg. xv. p̄ter q̄ dixit samuel. Porro triūphator in isrl nō parcet. ⁊ penitudine nō flectet. neq̄ ei homo ē vt agat penitentiā. Alia ē pphetia cōminatiōis scz q̄n̄ aliq̄ punitio revelat̄ futura. put ē in causis scōis fm eaꝝ dispositionē. ⁊ fm h. Esaias ō mādato dei dixit Ezechie. iij. Reg. xx. Precipe domui tue. morieris ei tu ⁊ nō vives. Talis eīn erat infirmitas. q̄ fm naturā nō poterat euadere mortē. ⁊ ꝫ nō semp ipleb. p̄ordinauerat eīn de⁹ eū sanare miraculose p̄ter eius pces ⁊ lachrymas. Itē sciendū q̄ ipūs diuin⁹ put vult tāgit corda pphetaꝝ. s. mun⁹ pfecte vel pfect⁹. sicut Esaie fuit revelata mors Ezechie futura fm cursuz nature iō dixit. Morieris tu ⁊ nō vives. p̄stea vo ei⁹ sanato miraculosa. sicut ibidē subdit. Reuertere dic ezechie ꝛc. Audiui oratiōnē tuā ⁊ vidi lachrymā. ⁊ ecce sanaui te. Prophetia aūt ista de subuersione ninive fuit cōminatiōis. q̄ tūc nō fuit impleta p̄ter pniam ninivitaꝝ. veritātis hoc non fuit ⁊ revelatū ione a principio. sz solū q̄ denunciaret ninive subuersione. Jonas vo p̄iderans diuine misericordie magnitudinē. ⁊ ex alterā p̄te p̄iecturas q̄ ninivite penitereꝫ ad ei⁹ denunciationē. timuit ne pphetia sua nō impleret. ⁊ sic fallus pphetā diceret. p̄ter q̄ voluit mādatum dn̄i declinare. Et ꝫ ē q̄ dicit. s. c. iiij. Propter hoc p̄occupaui vt fugerē in tharsis. scio eīn q̄ tu de⁹ clemēs ⁊ miserecors es ꝛc. Sed ō hoc posset dici q̄ ionas poterat nūciare destructionē ninive additionaliter sz si nō penitereꝫ. et sic non posset vocari fallus pphetā. p̄ter q̄ hec ō fuge videt nulla. Ad q̄ dicēdū q̄ ionas pphetā sciebat q̄ p̄latio vbi pphetici magis sequit formā diuine voluntatis q̄ꝫ humane. Sicut pater Hūeri. xviij. de balaā q̄ volebat maledicere p̄pio isrl. et ecōtrario benedicebat. Jonas aūt sciebat circa hoc diuinā voluntatē. s. q̄ subuersio ninive nūciarek absolute. ⁊ iō interponere additionē nō erat potestatis sue. Scdm dubiū ē quō voluit fugere a facie dn̄i. quē sciebat vbiq̄ p̄sentē. Ad q̄ dicēdū q̄ licet sciret deū esse p̄ūtē vbiq̄ p essentiā ⁊ potentiā. sciebat tū cū hoc ipm esse spāliter i aliquo loco ⁊ nō in alio fm aliquē effectū determinatū sicut q̄ꝫ tū ad missionē spiritussancti in signo visibili fuit in domo in qua erāt discipuli congregati. fm q̄ dr Actuū. ij. Et replenit totā domū vbi erāt sedētes. ⁊ nō alia loca. Tēpore vo Jone spiritus pphetie nō dabat i terra gētiliū. sz tm̄ iudeoꝝ. nec valet ō hoc. q̄ Ezechiel ⁊ Daniel pphetauerunt in chaldaica captiuitate. q̄ hoc fuit lōge post ione tpa. ⁊ iō estimauit si esset extra terrā isrl. nō fieret sibi mādatū diuinū. de pphetica nūciatione. sicut dr. i. Reg. x. de saule. q̄ existens cū pphetis prophetabat. ⁊ nō alibi. licet hoc de⁹ possit vbiq̄ facere. et iō ionas voluit extra terrā isrl fugere. ꝫ etiā a deo primū fuit fieri. vt fugiēs naufragiū patereꝫ ⁊ a pisce deglutiret. i. q̄ triduū sepulture xp̄i p̄figurareꝫ. q̄ dr Matth. xij. Sicut fuit ionas in ventre cet̄i tribus diebꝫ ⁊ tribꝫ noctibꝫ. s. c erit fili⁹ hois in corde terre.

i Dns aūt. Hic ꝓsir describit rebellantis dep̄hensio. s. p̄ tēpestatē a deo missam in mare. q̄ quā coact⁹ fuit sua inobediētia p̄fiteri. ⁊ ptz lra.

k Et clamauerunt viri ad deum suum id est quilibet eorum ad deum quē colebat. Dicit eīn Rab. Ga. q̄ ibi erant homines de varijs gentibꝫ ⁊ diuersoꝝ ritūū.

l Et Jonas descendit ad interiora nauis. horrens videre maris tempestatē. ⁊ maxime quia sciuit eam p̄opter se excitatam.

m Et dormiebat sopore graui. absorpt⁹ p̄ tristicia eūtus. sicut apostoli in passione xp̄i. Luce. xxij.

a Et dixit vir ad collegā suū. i. vnus existes i mari hoc inter se dixerunt.

b Venite mittam⁹ sortes, dicit nāt rab. sa. q videbāt alias naues ab eis diligēter pspere nauigare. ita q tēpestas erat solū circa nauem illā. ⁊ b videt ex eo qđ dr. j. Et remigabāt viri vt reuerterent ad aridā ⁊ nō valebāt. q⁹ mare ibat ⁊ intumescebat sup eos. ex q videt q fluctus maris ꝓueniebāt ad eos ad quācūq; ptē se verterēt ⁊ ex b pcepērūt q illa tēpestas erat ex orta ꝓpter maleficiū alicui⁹ exītis in naui. ⁊ iō miserūt sortes ad inuenēdū ipm. Qualiter aūt licitū sit vti sortib⁹ ⁊ q̄ liter nō dictū fuit diffuse Hūeri. extra. Potest tn b aliqđ breuiter repeti. Circa qđ sciendū q duplex est sors. qdaz diuisoria vt qñ ad aliqđ diuidēdū mittūt sortes vt p hoc determinet q̄s quā ptē accipiat cōmittēdo totū euētū fortune. qđ nulluz est peccatū. Alia consultoria qua p sortes ꝓsulit qđ sit agēdum vel dimittendū. ⁊ sic si perpetet ostensio p sortes e demone illicitū ē. sil' si a corpe celesti cui⁹ effect⁹ ad b nō se extendit. ⁊ iō nō esset occulto pacto demonū. Si aūt expectet a deo ⁊ sanctis angelis nullū ē peccatū nisi in casu vt cū hoc fit sine necessitate. q̄; tunc ad dei tētationē ptinet. vel si in necessitate debita dei reuerentia omittat. ꝓpter qđ ꝓmissa oratione apli miserunt sortes in electione mathie vel si electiōes eccliastice q̄ instinctu spiritussancti debent fieri fortune sortū committant. Rōnes ⁊ auctoritates omitto. q⁹ posite sunt loco supradicto. Istos tñ nō oportet hic excusare de peccato. q⁹ sic dictū ē erāt ibi diuersi homines diuersos deos colētes. ⁊ iō videt q̄ miserūt sortes sm modū gētiliū q̄ vtunt superstitiosis. De⁹ tñ q̄ elicit bona de malis. sic sortes tēperauit. q⁹ ionas deprehensus fuit. ⁊ ꝓfiteri peccatū suū. ⁊ pulsus fuit. sm q̄ dr. Prouer. xvi. Sortes mittūtur in sinū. sz a dño tēperant. iō sequit. c Et dixerūt ad eū indica nobis ⁊c. ⁊ fecerunt sibi quatuor q̄stiones. d Quod est opus tuū. q⁹ ex opere malo (dicentes. hō est puniendus. e Que terra tua. q⁹ ꝓpter malitiā terre aliq̄s aliq̄si punit. f Et quo vadis. q⁹ aliq̄s puniendus est q̄ vadit ad locū malū seu prohibitū. Et ad istā questionē rndit se fugere in tharsis. vt declinaret dei p ceptū. vt hr infra. Cognouerūt em̄ viri. q⁹ a facie dñi fugeret. vt indicauerat eis. licet hic taceat. g Vel ex q̄ populo q⁹ aliq̄si filius punit. p malo parentū.

h Et dixit ad eos Hebreus ego sum. b em̄ nomē ē cōmune omnib⁹ descēdentib⁹ a Jacob patriarcha.

i Et timuerūt viri ꝓpter offensam dei ione quē ꝓfitebat dñm maris ⁊ terre. k Et dixerūt. Hic ꝓfert ponit ione deprehensi punitio de qua primo querit. Quid faciem⁹ tibi ⁊c. ⁊ subdit respōsio. l Tollite me ⁊ mittite in mare. magis em̄ volunt solus mori q̄ p quē eo alij morerent occasione fuit volēs etiā p morte placare offensam. m Et remiga (debant viri tetantes si possent euadere sine ei⁹ morte.

n Et clamauerunt ad dñm. ne imputaretur eis mors ione. o Quia tu dñe sicut voluisti fecisti. ex pientia em̄ tēpestat⁹ iam cognoscebāt potestatē dei quem ionas colebat.

per vos. m Et remigabant viri vt reuerterentur ad aridam. ⁊ nō valebant. quia mare ibat ⁊ intumescebat sup eos. n Et clamauerunt ad dominum ⁊ dixerunt. Quesum⁹ domine ne pereamus in anima viri istius. ⁊ ne des super nos sanguinem innocentem. o quia tu domine sicut voluisti fecisti. Et tulerūt ionā ⁊ miserūt in mare. ⁊ stetit mare a feruore suo. p Et timuerūt viri timore magno dominum ⁊ immolauerūt hostias dño ⁊ vouerūt vota.

Et ꝓparauit .II. dñs piscem grādē vt deglutiret ionam. q Et erat ionas in ventre piscis trib⁹ diēb⁹ ⁊ tribus noctib⁹. r Et orauit ionas ad dñm deū suū ō vētre piscis. Et dixit Clamaui de tribulatione mea ad dominū. s ⁊ exaudiuit me.

p Et stetit mare a feruore suo. ex q̄ manifeste apparuit ipi⁹ ione trāsgressio. mandatū dñi declinando q Et timuerūt viri ⁊c. ex signis visis fuerūt ꝓuersi ad colēdū verū deū. q̄ habet sup omnē creaturā dñium ⁊ hoc bonum elicuit deus de malo ione. Dicat autem Aug⁹. in ench. q⁹ deus a deo ē omnipotēs ⁊ bonus q⁹ nō sineret mala fieri nisi ex eis maiora bona eliceret.

In ca. i. Jone vbi dicit in postil. Et tñ oporteret hoc dicere si fuit pater ione.

Additio.

Et dictū fuit. s. hiere. i. ca. ī additione. ⁊ in alijs additionib⁹ nō est regula apud hebreos. q⁹ q̄si exprimit in principio alicui⁹ ꝓphete nomen patris intelligit pater fuisse ꝓpheta sicut ⁊ filius. sz est dictū vnius rabi. q⁹ nō habet aliquā ꝓbabilitatē. nec auctoritatis fundamentū. tñ nō est necesse dicere q⁹ amabi est nomen appellatiuū.

Cap'm. II.

Et ꝓparauit. Hic ꝓfert ostendit ipius ione penitentia. ⁊ hoc ex duob⁹. primo ex ei⁹ oratione. secūdo ex mādati diuini pfectione. ca. sequenti. Prima in tres. q⁹ prio ponit orātis loc⁹. secō orationis modus ibi. Et orauit. tertio erit⁹. ibi. Et dixit. Circa pri a Et ꝓparauit dñs piscē grādē. q⁹ ei obedit (mūdis creatura ad nutū. b Et erat ionas ī vētre piscis tribus diebus ⁊ tribus noctib⁹. nec est mir si tāto tēpore ibi vixit q⁹ fuit hoc diuina virtute. q̄ pōt vbi vult ⁊ quo vult saluare c Et orauit. Hic ꝓfert describit orationis modus. cum sub dio. Clamaui ad dominū de tribulatione mea. erat quidem valde horridum sic deglutiri. ⁊ in ventre p. scis detineri. d Et exaudiuit me. Jonas enim adhuc exulans in ventre piscis cognouit. diuinitus se exituru

f De ventre infer. i. de ventre piscis qui dicitur infer, ut a metaphorice. q; valde horridū erat ibi esse.
g Proiecisti me in pfundū ⁊c. q; pisces tā magni habitant in pfundo maris. nō eīm pūt natare ꝑ littus.
h Omnes gurgites tui ⁊ fluctus tui sup me trāsierūt. trāsibāt sup piscē ⁊ p pīs sup ionā i eo usq; clusum. cetera patēt ex dictis vsq; ibi.

i Ad extrema montiū descēdi. sic eīdem ē. tales pisces hītant in pfundo maris gō multū distat a mōtibus i littore maris ex
k Terre (isti enim) vectes ꝛcluserūt me in eternū. i. ita sū cōclusus inter littora maris q; in eternum nō potero exire. nisi tua vtute. ad iō subdit.
Et subleuabis ⁊c.
l Cū angustiaret i me aīa mea. dsperās omni vtute hūana.
m Dñi recordat⁹ sū a q̄ solo expecto ſme.
n Qui custo (diū. diūt vanitates i eis
o Fru (pseuerātes. stra miseri. suā dere linquūt. i. reddūt se indignos vitia mia p vanitatib⁹ suis sequēdis q̄ nulli⁹ sunt
p Ego āt (mo mēti. in voce laudis īmolabo tibi. s. cor meū p verā ptritionē ⁊ pe
q Que (nitentiā. cūq; vouī reddā. homines eīm in magna necessitate exīstes solēt emittere vota dño. ⁊ sic fecit ionas in vētre pisces ersis.
r Et dixit. Hic ꝑsit ponit ip sius ione exitus. cū dr. Et dixit dñs pisci. dei dicere ē sum facere. fecit eīm piscē ionā euomere i aridā terrā. hoc eīm nō potuiss facere sine dei spāli operatiōe. q; ꝑpter sui magnitudinē nō potuiss tīm aride natādo appropīqre.

In ea q̄. vbi dr i postil. Qui custodiūt vanitates.

Littera hebraica sic se hz in hoc loco. Additio Qui custodiūt vanitates inuanū mīam suā derelinquūt. ⁊ est sensus. q; illi q̄ custodiebāt vanitates falsor deor vouētes eis in tribulatiōib⁹ suis aliq̄ opa mie facere. tales vouētes mīam suā derelinquunt. q; illi dīs nō pūt eos iuuare. hz q̄ vouet deo vero oportq; reddat vota sua. eo q; est adiutor in tribulationibus. et iō subdit. Ego aūt in voce laudis īmolabo tibi quecunq; vouī reddam ⁊c.

Cap. III.

Et factū est. Ostensa ione pīa ex eius ore. hic ꝑsit idem osdit ex mādati dei. ꝑpta executiōe. ⁊ diuidit in duas ptes. q; prio ponit hec executo scdo ione sequēs afflictio sequēt. c. Prima in tres. quia primo ponit ꝑdicatio ione. scdo conuersio niniue ibi. Et credidērūt. tertio descensio miserationis diuine ibi. Et vidit. Circa primū ꝑmittit mādati dñi reiteratio. cum dicitur. Et factum est vbum dñi ad ionam scdo ⁊c. scdo subdit huius mandati executio. cum dicitur.
b Et surrexit ionas ⁊ abiit ⁊c. sine dilatione.
c Et niniue erat ciui. ma. ati. triū dierū. dicūt aliqui q̄ tres diete ponebant circūeundo muz ciuitatis. sed hoc non videt vm. q; fm sacrā scripturā ⁊ historiographos babylonia excessit oēs alias ciuitates ī magnitudine intīn q; ꝑbs dicit de ea. q; nō erat ꝑpne ciuitas hz regio clausa muris. ⁊ tamē fm Iosephū. circūitus muroz hēbat. xxiiij. leucas tīm. q̄ nō faciunt tres dietas complete. ⁊ iō melius videtur dōm q; iste tres diete sunt accipiēde. ꝑcedēdo p vicos ciuitatis vbiq;. sic ei habebat ionas facere ō nunciando ꝑdo subuersionē ciuitatis.
d Et cepit Jonas introire ciuitatez. i. uere diei vnius. Dicunt hic aliq̄ q; ionas ita ꝑmpte exeq̄batur mandatū dei. q; ter triū dier vna die cōpleuit hz ꝑb non vr textui ꝑsonare. q; dicit Et cepit ionas introire ciuitatē itinere diei vnius. si. n. ꝑb dictū esset vm. magis dicere ⁊c. Percurrit ionas ciuitatez itinere diei vnius. Et iō dōm ē q; in prima die ꝑcessit p vnam ptem ciuitatis tantum.
e Et clamauit ⁊ dixit. s. vbum dñi. nihil addendo.
f Adhuc. xl. dies ⁊ niniue subuertetur. sic eīm meruerāt ciuīū delicta. vt dictū est supra. ⁊ q; erat ꝑphetia cōminationis. vt est dictū supra. cōditio erat subintelligēda. s. si non agerent penitentiam. sed non erat a prophetа exꝑsa mendacium. vt ꝑdictum est.
g Et crediderunt. Hic ꝑsit ponitur cōuersio populi ad ꝑdicationem ione cum dicit. Et crediderunt viri niniuite in deum. qui prius tīm colebant idola.
h Et ꝑdicauerunt. i. solenniter indixerunt populo.
i Jeiunīū ⁊c. vt p carnis afflictiōem ⁊ humiliationem in victu ⁊ vestitu placarent dei iram. ⁊ non solū fecerūt hoc populares. sed etiam maiores. ideo subditur de rege vt sui exemplo magis animarent alios.
k Et abiecit vestimentū suū. i. signa regalia deponēdo
l Et indutus est sacco. in signum penitentie.
m Et sedit in cinere. in signū humiliatiōis magne.
n Et clamauit p os preconis.
o Homines ⁊ iumēta ⁊c. hmōi ei aīalia sunt homini data in adiutoriū. ⁊ iō afflictio eoz in boues redundat. propter qđ ad ostendendum pfectam penitentiam non solum indixit rex afflictionem hominū. sed etiam aīaliū

p Clamient ad dñm in fortitudine, deficiente eñ pastu mugiebant, qui mugitus dicebatur eñ clamare in quo p hoñes ℔ ordinabat ad placationē sue offense.

q Et quertat vir a. q̃cūq; de pḡo de malo ad bonū. Et subditur rō. r Cuis scit si quertat, qli dicat, sic p̃ peccata nostra ē offensa forsitan p nrām pniaz erit placatus.

s Et vidit de⁹, hic pfir pontifex descensio miserationis dñice, eñ dicit, et vidit de⁹ opa eoz, a. accepta fuit et approbauit, sic Hesi. xiq. Et respexit de⁹ ad abel et ad munera eius.

t Et misert⁹ ē, penā pmiatā nō inferendo. Sciendū tñ q̃ postea nimirū reuersi fuerūt ad vomitū, et sic ciuitas fuit subuersa, de q̃ subuersione pphauit sctūs thobias, xiij. cap.

Caputulum. IIII.

a Et afflictus ē ionas, q̃ vidit adhuc ciuitatē stantē p̃ terminū. xl. diez, et sic nimirū diffamari et vilipendi sicut falsus pphēta, qđ erat sibi afflictio maxima, imñ q̃ magis volebat mori q̃ viuere in statu

b Nunqđ nō (tale hoc est verbū mirum ne. s. q̃ timebat dictū suū nō impleri ꝓpter magnitudinē misericordie dei, ꝓpter qđ voluit fugere a facie dei, vt supra dictū est, et ptz littera.

c Et dixit dñs. Hic impatiēna ione pfir arguit, eñ di. Et dixit dñs, reſpōdens eius impatientiam.

d Putasne bñ irasceris tu. i. rōnabiliter, q. d. non.

e Et egressus est ionas scz ante terminū. xl. diez, ita q̃ hic exitus ponitur p recapitulatione. f Et fecit sibi met vmbraculū, cōtra solis estū, qui est ibi multū intensus. Et ad melius arguendū impatientiam ione ponit exemplum sensibile cum dicitur.

g Et preparauit dñs deus hederam faciendo eam subito crescere supra cursum nature.

h Et letatus est Jonas duplici de cā. s. q̃ faciebat sibi vmbraculū grossum, et q̃ ex eius miraculosa ꝓductione estimauit q̃ deus suam ꝓphetam adimpleret.

i Et preparauit deus vermē, omnia eñ q̃cūq; munima, sua puidentia dispōnuntur.

et iumenta⁹ clamēt ad dñm in fortitudine⁹ et quertat vir a via sua mala et ab iniqtate q̃ est in manib⁹ eoz, ⁷ qs scit si quertat et ignoscat deus et reuertat a furore ire sue et nō pibim⁹, ⁸ Et vidit de⁹ opa eoz, q̃ conuersi sunt de via sua mala, ⁹ et misert⁹ ē super malicia quā locut⁹ fuerat vt faceret eis, et nō fecit.

Afflictus .IIII. est ionas afflictiōe magna et iratus est et orauit ad dñm, et dixit, ob secro dñe, ¹⁰ nunqđ nō hoc ē verbū meū cū adhuc essem in terra mea. Propter ℔ p̃occupaui vt fugerē in tharsis. Scio enī q̃ tu deus clemens et misericors es, paciens et multe miserationis et ignoscens super malicia. Et nūc dñe tolle q̃so aiaz meaz a me, q̃ melior est mihi mors q̃ vita. Et dixit¹ dñs ¹⁰ Putasne bñ irascerisz tu² et egressus est ionas de ciuitate, et sedit ꝓtra orientē ciuitatis ¹ Et fecit sibimet vmbraculz ibi, et sedebat subter illud i vmbra donec videret qđ accideret ciuitati, et ⁵ ꝓparauit dñs de⁹ hederā, ascendit i caput ione vt esset vmbra super caput eius, et protegeret eū laborauerat enī, ⁶ tedet⁹ ē ionas ⁷ super hedera letitia magna. ⁸ Et parauit de⁹ vermē ascensu diluculi in crastinū ⁹ et percussit hederā et exaruit Et cū ortus fuisset sol¹ precepit dñs vēto calido et vrenti et p̃cussit sol sup caput ione et estuabat, ¹¹ Et petiuit anie sue vt moreret, et dixit, Melius ē mihi mori q̃ viuere Et dixit dñs ad ionā, ¹² Putasne bñ irasceris tu sup hederam. Et dixit, Bñ irascor ego vsq; ad mortem, et dixit dñs ¹³ Tu doles sup hederā in qua nō laborasti, neq; fecisti vt cresceret, q̃ sub vna nocte nata est et sub vna nocte periit, ¹⁴ ego nō parcam ninive ciuitati magne, in q̃ sunt plus q̃ centum viginti milia hoim⁹ q̃ nesciūt qđ sit inter dexteram et sinistraz suam et iumenta multa.

Explicit Jonas ꝓpheta

k Et crescit hedera corrodendo eius radicem.

l Precepit dominus vento calido et vrenti ad incendendum solis estum.

m Et petiuit anie sue vt moreretur, tū quia estu supra modum affligebat, tum q̃ ex arefactione hedere, subita coniecturauit q̃ sua ꝓphetia non impleretur, et sic falsus ꝓpheta crederetur, q̃ erat grauius morte, ideo subdit. Melius est mihi mori etc ex quo eius impatiēna irrōnabilis ꝓducitur, eum dicit.

n Putasne bñ irasceris sup hederam, scz rōnabiliter de arefactione eius.

o Et dixit. Bñ irascor etc, i. rōnabiliter ex causa predicta, et ibi concludit deus oppositum dicens.

p Tu doles sup hederam et rōnabiliter fm tuam estimatiōz.

q Et ego non parcam ninive, q. d. multo fortiꝰ debeo compati et condolere tante ciuitati veraciter penitenti et parcere de subuersione.

r Cui nesciunt quid sit inter dexteram, ad est sunt adhuc infra annos discretionis, et p̃ consequens adhuc innocentes, et ideo ꝓpter tantorum innocentiam rationabile est temperari iusticie mee rigorem.

Postilla Nicolai de lyra cum additionib⁹ sup Jonam ꝓphetam feliciter finit.

Prologus

Incipit expositio plogi fm britonem in micheam. Imporro ioath ꝛc. In isto plogo peedit hiero. q̄ hūc modū ꝓpō dicit q̄b temp̄ib. ꝛ sub q̄ bus regib est edita ꝓpheta. scđo agit de regū differentia ibi. Sed de supradicto. tertio subditur ō malos ōminatio diuina ibi. Ob rem ꝛc. dicat i ut.

a Tempib ioathe filij ozie. de q̄. ut. Regum. xv. g. ꝛ. ij. Paralypo. xxvij. a.

b Achaz. de ō. ut. Reg. xvi. a. ꝛ. ij. Paralypo. xxviij. g.

c Ezechie. de quo ut. Reg. xviij. ꝛ. ij. paralypo. xxix. cap. a.

d Lectio ipa demōstrat. Michee. i. cum dicit. In diebꝫ Jonathan ꝛc.

e Sed de supradicto nūero. Hic ponit regū vt a quibꝫ ēt placuerūt deo. ꝓpter religiositatem sicut ioathaz ꝛ ezechias. quidā displicuerūt ꝓpter idolatriā sicut achaz. hāc plana ē dicigitur. Sed de supradicto numero regū ioathā ꝛc. contra illuꝫ vī Eccl. xlix. vbi dicit. Preter dauid ezechiā ꝛ iozias oēs reges peccatū omiserūt q̄ ioathan peccauit. q̄ deo ñ placuit. Rñdeo nō placuit simplr. sed q̄ ad ħ placuit. q̄ idola q̄ erant in urbe destruxit. displicuit autē q̄ excelsa ñ abstulit. ut. Re. xv. g. fecē q̄ ō placitū erat coꝝ dño. et sequitur. Verūtñ excelsa nō abstulit. ij. Paral. xxvij. Fecit q̄ ō rectū erat coꝝ dño iuxta oīa q̄ fecerat pater eius. excepto q̄ nō est ingressus templū dñi. ꝛ adhuc ꝑplis delinq̄bat. Itē illud Eccl. Omnes reges petñ omiserūt intelligendū est de petō idolatrie vel in se vel in alijs. vel hoc dicit in ꝓpatione ezechie ꝛ iosie q̄ minus peccauerūt et cito penituerūt. De ezechia ptz q̄ placuit deo. ut. Reg. xviij. xix. ꝛ. ij. Paral. xxix. ꝛ xxx. xxxi.

f Relicto deo. ij. Paral. xxviij. a. Nō fecit rectū in ꝓspeā dñi. sicđ dauid pater eius ꝛc. Item co. ca. g. Ipe angustie sue auxit ptemptū in dñm. ipe p se rex achaz imolauit dīs alienis ꝛc. g Quibꝫ etiā filios suos. ut. Reg. xvi. a. Filū suum ꝓpriū traduxit trāsferens p ignē fm idola gentiū. ij. Paralypo. xxviij. Lustrauit filios in igne iuxta ritū gentium.

b Samariam regionē palestine vel ciuitatē. vñ Isidorus li. ethymol. xiiij. ca. xij. Samaria regio palestine ab oppido quodā nomē accepit. q̄ vocabat samaria Idem in. xv. li. c. i. vbi agit de noibꝫ vrbiū ꝛ ciuitatū Samaria a q̄ omnis rego q̄ area eam fuit nomē accepit. Sennacherib rex assiriorꝫ ostruxit. vocauitq̄ samariam. i. custodem q̄ ipe isti transtulit in medos ibi custodes constituit. hāc obsidione captam antiochus solo coequauit. quā postea herodes a fundamētis instaurās. in honore augusti augusta. i. sebaste greco fmōe vocauit Ibi siti sunt helisē ꝛ abdias ꝓphete. ꝛ q̄ maior inter natos mulierꝫ nō fuit iohānes baptista. Cōtra istam denūciat diuina ōminatio per ꝓphetā Michee. i. a. vbi ōiq̄ō vidit suꝑ samariā ꝛ iherusalē. Quia primū samaria metropolis. x. tribuū captiua fuit. deinde vrbs. ꝓphetie imponit titulus. primo de samaria. scđo de iherusalē. ut. Reg. xvij. ꝛ. xxv. Inuenies ō viri usq̄ captiuitatē. Item. i. Michee fit ōminatio ō samarie. i Populo etiam israel. Michee. ut.

Explicat qualiscūq̄ expositio istius plogi.

Quidam libri habent hic scđm plogum qui sic incipit

Sermo dei qui sēp ad ꝓphetas ō scendit. Fr licet iste plogus i bl liis pluribꝫ nō scribatur. tñ ꝓpter cuno sos mihi vī expedire ꝙ breuiter tranſcurratur. duo itaq̄ notā tur in plogo isto. primo enī ꝓpheta commendat cū ōr. Sermo dei. scđo nō ipositionis nois sibi ꝛ alis assignat. ibi. Quō igitur apud nos ꝛc. Cōmendat aūt ꝓpheta a duob. ꝓ a spiritu ꝓphetie. secūdo a congruentia ꝓpriꝫ nois ꝛ nois loci ortꝫ sui. ibi. Qui interpretatur humilitas. ibi enī ponūtur interpꝛetationes nōim. s. ꝓphete ꝛ locus ortus sui vt insinuent sibi hmōi nutē ꝓuenire ꝛ ꝓphete dicit igit. Sermo dei qui semp ad ꝓphetas descendit Contra. spūssanctus nō semp tangit corda ꝓphetarū. Rñdeo. Semp. i. horis statutis. sicut. i. Deu. v. Sine intermissione orate. i. horis statutis. De moraſthi. vi culo quodam. Humiliamini sub potenti manu dei. i. Pe. v. Qui se humiliat exaltabit. Ly. xviij. Discedite a me Oath. xi. Quō igitur. Hic notat rō impositionis nominis non solū sibi sed ꝛ alijs. ꝛ hoc tam apud nos q̄ ꝙ hebreos ꝛ grecos. Nomina. i. ad votū impositā Auspiciū. i. id est augurū. Auspex ꝓprie dicit diuinātē ꝙ diuinat ex cōsideratiōe volatus auiū. vñ auspex dicit quasi auspex q̄ spectat. i. sideratꝫ aues volātes. vnde aruspiciū dicit diuinatio q̄si auspiciū. q̄ fit ex inspectu auiū. Michees q̄ interpretatur humilitas. Abdias seruus dñi. Zacharias memoria domini.

Finit expositio britonis in secundum plogum Michee ꝓphete.

Postilla Nicolai de lyra sup micheā incipit cū additionibꝫ Pauli epi burgensis. Capitulum .I.

Verbū dñi. Hic incipit pphetia michee q̄ in duas ptes diuidit.i.in phemiū ⁊ tractatū q̄ incipit ibi. Audite.i phemio primo notificat auctor ex no⁊ mine cū dicit. Ad micheam ⁊ ex naturalitate loco cum dicit.

Incipit Micheas pphā.

Verbum dñi qđ factū ē ad micheam morasthitē ī diebus ioathā, achaz ⁊ ezechie regū iuda, qđ vidit sup samariam et hierl'm. Audite pplī oēs et attendat terra ⁊ plenitudo eius ⁊ sit dñs de vob ī testem, dñs de templo sancto suo. Quia ecce dñs egredietur de loco suo, ⁊ descēdet ⁊ calcabit sup excelsa terre. Et cōsument montes subtus eū ⁊ valles scindent sicut cera a facie ignis, sicut aq̄ q̄ decurrūt ī pceps. In sceleratione iacob omne istud, ⁊ ī pctis domus isrl. Qđ scelus iacob. Nōne samaria et q̄ excelsa iude nōne ierl'm. ⁊ ponam samariam quasi acervum lapidū in agro cū plātat vinea, ⁊ detrahē ī valles lapides eius. Et fundamēta eius reuelabo. Omnia sculptilia eius concidentur, et omnes mercedes eius cōburent igni, ⁊ omnia idola eius ponam in pditionem q̄ de mercedib meretricis congregata sunt, ⁊ vsq ad mercedem meretricis reū tentur. Sup hoc plangam ⁊ vlulabo, vadam spoliat et nudus. Faciam planctum velut draconum, ⁊ luctum quasi struthionū, quia desperata est plaga eius q̄ venit vsq ad iudam, tetigit portam populi mei vsq ad hierl'm. In geth nolite annūciare, lachrimis ne ploreris. In domo pulueris puluere vos conspergite ⁊

a Incipit micheas pphā. Hic incipit pphetia michee filii morasthi ī diebus ioathā achaz ⁊ ezechie regū iuda, qui vidit sup samariam et hierl'm.

b Morasthitē.i.ō morasthi.scōdo ponit tps pphetie cū dicit In diebꝫ ioathan ⁊c. tertio ad qs facta est pphetia ibi.

c Sup sa.⁊ ierl'm .i. sup regnia.x.tribuum ⁊ duaꝝ. Samaria aūt erat metropol ī vno.

d Au (⁊ ierl'm ī alio dicte. Hic incipit tractatus q̄ in duas partes diuidit.qz primo pphā pplō ominatur scōdo ipm solat c. ult. Ista diuisio nō est pcisa.sz tm a plimo. In pria enī pte ponūtur alię solatoria.⁊ in scōda alię desolatoria. Prima diuidit in duas.qz primo ominatur penā pter culpā pplī generalē.scōdo pter culpā maiop specialiter ca.ult. Prima adhuc in duas. qz in primo ponit ominatio pene pter culpā idolatrie.scōdo pter culpā auaricie. ca.se. Prima in duas.qz prio ponit ominatio pene.scōdo cōpassio pphe ibi. Sup hō. Prima i duas.qz prio fit ominatio vtriq regno simulcrim.scōdo regno isrl sepatim.ibi Et porta. prima in duas.qz prio denūciat pena.scōdo declarat culpa ibi. In scelere. Primo excitat pphā ad attentū ex dictis. Audite pplī ⁊c.scōdo inducit dei testimonium p veritate dictoꝝ ibi. d Et sit dn̄s.i.in testem. q̄ fallere non pōt nec fallit. e De tēplo.i.de celo in pyreo.vbi cū eo sunt angeli sancti eius laudibꝫ intenti.

f Quia ecce dñs egre.de loco.pro quo enī ipius dei ē pcere ⁊ misereri.⁊ tō loc eius dr mia.a q̄ quodāmō vt egredi qñ punit sm rigorē iusticie.vt dicit ra.sa.⁊ tal egressus nō est p motū localē.sz qz cā efficiēs similitudinarie dr egredi in effectū qñ pduxit ipm. g Et descēdit puniendo pctā hoim pctōr. h Et calcabit sup excelsa terre.nō deferēs alicui psone pter ei magnitudinē.tō subditur. i Et cōsument montes.i.maiores. l Et valles.i.minores. l Sicut cera ⁊c.i.cito ⁊ absq resistentia.qz nō pōt resisti diuine virtuti. m In scelere. Hic ostēdit subdit culpa ex qꝛ In scelere iacob.i.pter scelꝰ regni isrl qđ notat etiā iacob.sic pmarcha iacob.fuit binomꝰ n Omne istud.i.pena supradicta ⁊ subsequēs intelligitur ⁊ de hoc scelere q̄ntū ad hoc dr. Qđ scelus iacob.et videt.

o Nonne samaria.q.d.sic.p samariaz intelligit idolatriam q̄ exercebat in toto regno isrl.cui metropolis erat samaria.p regū potentiā.hieroboam enī primꝰ rex adōs induxit pplm, vt habetur.iij. Reg.xij.

p Et que excelsa iude.i.vnde procedit idolatria que exercetur in montibꝫ regni iude q Nonne hierl'm.q.d.ex potentia regū iude.quoꝝ sedes regia erat in ierl'm,pcessit ista malicia.Salomon enī pio ppe ierl'm edificauit tēpla idoloꝝ vxorū suaꝝ.iij. Reg.xi.qđ fuit puocatiuū idolatrie alijs. Postea vo achaz altare sacrilegū posuit in templo iij.Reg.xvi. Et p ezechiā manasses idola posuit in tēplo.iij. Regū.xxi.⁊ sic potentia regū malop induxit ad idolatria pplm.

r Et ponā. Hic ostēdit ominatio pene regni isrl sepatim cū dicit. Et ponam.qđ si acervū lapidum p destructionem samarie metropolis in regno x.tribuū intelligitur destructio totꝰ regni qđ impletū fuit tēpe Osee.iij. Reg.xvij.

s Et omnia sculptilia eius concidentur vt inde aurū ⁊ argentum auferatur.

t Et cōes mer.eius id est illa q̄ nō possūt bene portari a predatoribus.

v Comburent igni.cum domibꝫ in q̄bus sunt.

x Quia de mercedibus meretricis.id ē idolatre gentis.qz idolatria vigebat in regno.x.tribuū.

y Et vsq ad mercedem meretricis.id est gentis idolatre assiriorum. z Reuertentur.reportauerunt enī spolia illius regni quasi p mercede executionis diuine iusticie.sicut Ezech.xxix.dicit.q̄ spolia egypti data fuerunt chaldeis pro bellatione tyri.

a Super hoc. Hic consequenter ponitur compassio p phete super populum suum cum dicitur.

a Super hoc plangam ⁊c. Est autem vlulatus vox cōfusa procedens ex magno dolore.

b Vadam spoliatus.i.laceratis vestibus.indei enim in dolore positi vestes suas lacerabant.vt patet in multis locis veteris ac noui testamenti.

c Faciam planctum velut draconū.i.va de horribilē.

d Quia desperata est plaga eius.id est non est remedi abilis malicia eius.nec p cōsequēs pena debita ad ipsequens ⁊ subditur etiam alia causa.cum dicitur.

e Qz vēit vsq ad iudā.malicia ēgni isrl.⁊ silr ē ꝑ.

f In geth nolite annunciare.ne philistei letentur de miseria huius populi.p talem modum dauid loquebatur in planctu sup saul ⁊ ionatham filium eius.vj. Reg.i Nolite annunciare in geth ⁊c.

g Lachrimis ne ploreris.id est signa tristicie in aperto non ostendatis ne nuncietur philisteis.

h In domo puluꝝ ⁊c.i.i secreto faciat tristicie vestigiū

i Et transite vobis habitatio pulcra.i.vos habitātes in regno decem tribuum.qđ est pulcre habitatiōis. Transite id est cito transibitis ducti in captiuitatem.

a Confusa ignominia i. habitatio vra q̃ prius erat pulcra cito ꝓfundet p̃ ignominia sibi illata. & q: aliq̃ p̃mia/tiones ꝓbarũ deridebant tanq̃ friuolas dicẽtes. Adhuc nõ sum' eiecti de terra nra. ideo dicit ꝓpha. b Non est egressa q̃ habitat i exitu. i. cui⁹ gens ista nõ sit expulsa, tñ ẽ i tantis exeũdi.

c Planctũ domus vicina accipiet ex vobis. dom' vicina dicitur b regnũ duar tribuũ. quod ĩmediate erat iunctũ regno. & tribuũ & accepit malicią idolatrie ab eo. vt dictũ ẽ. & p ꝑis occasionẽ pene sequntis ac planctus

d Que stetit sibimet. captiuato ei regno. & tribuũ. & regnũ iuda adhuc stetit p/pter bõitatẽ ezechie regis q̃ tũc regnabat uij. Reg. xvij. cui successit manasses. q̃ fuit pessimus. ideo dicit.

e Quia infirmata est in bonũ. posuit ei manasses idola i tẽplo dei. uij. Reg. xxi. & q: ex hꝫ secuta ẽ destructio ih'lm. uij. Regũ vlti. ideo subdit.

f Que habitat i amaritudinibꝫ. ꝑpter destructionẽ ciuitatis & templi imminentẽ.

g Tumultus q̃dri ge. i. q̃dringatũ. h Habitãti lachis. nomẽ ẽ ciuitat'. q̃ alio nole hꝫ dari. Judi. xviij. & ẽ in termino aḋlonari respectu terre ꝓmissionis. ex illa vo pte venit exercit' chaldeoꝝ ꝑ ih'lm hiere. i. Cum tumultu magno q̃dringan & armatoꝝ turmis habitãtibꝫ in ciuitatẽ tũ & iuste ab illa pte ĩcepit pena sicut inceperat culpa. q: in lachis fuit positum idolũ miche a principio tpis iudicũ. vt hꝫ Judicũ. xviij & inde idolatria ꝓcessit ad terrã. & tribuũ. & de illa ad terrã duar. & sic hꝫ Principiũ peccati &c. i Propterea. istud refert ad sequẽtia. Dicit ra. sal. q: gethei ꝓfederati fuerũt cũ phacee rege ysrl ad veniendũ ꝑ regnũ iuda cũ rege syrie de q̃ hꝫ Isa. vij. & tñ postea fuerũt in ꝑspiratione occisionis phacee cũ osee filio hela. iiij. Reg. xv. & fuerũt mẽdaces & deceptores ꝓpter qõd meruerunt q̃ terra eoꝝ vastaretur ab assiriis hoc est qõd hꝫ. i Propterea. i. ꝓpter mẽdacia cũ & deceptionẽ dictã. l Habit. s. rex assiriorꝝ.

l Emissarios. i. bellatores ab eo missos. m Sup hereditatẽ geth. domos mẽdacij. ita q̃ ꝑ domos idẽ intelligit qõd ꝑ hereditatẽ geth & q: nõ solũ geth fuit destructa ꝫ mareſa & odolla. ideo subdit. n Adhuc hereditatẽ. id ẽ inimicũ terrã tuã ac. ipietẽ & possidẽtẽ. o Adducã tibi q̃ hitas in mareſa. i. gẽti ibid ẽ hitanti. p Usq; ad odollã veniet gla ysrl. i. ꝓfusio q̃ sic nolat ironice. sicut michol dixit dauid. ij. Reg. vi. Quã gloriosus fuit rex israel hodie. i. q̃ulis. Posꝫ etiã aliter dici q̃dictio hebraica ꝺ ponita ꝓut varie pũctaꝫ signat gl̃am & grauitatẽ. & i hoc ſcõdo sensu ẽ ſba plana. p Usq; ad odollã. q̃ ẽ de terminis ysrl. q Veniet grauitas. i. delet ructio p aduersarios. ideo excludit ꝓpha. r Decaluare & tondere i signũ tristicie. s Sup filios delitiaꝝ tuaꝝ. i. mirrtos in deliciis. t Dilata caluiciũ tuũ sic aq̃la. cui' plume cadũt q̃ sunt nimis antiq. v Quia captiui ducti sũt ex te. i. cito ducentur in terram assiriorum.

¶ Cap. I.

Uę q̃ cogitatis iniquitatẽ & operamini malũ in cubilibꝫ vris. In lucem matutina faciũt illud. q̃m ꝓpta dñm ẽ manus eorum. Et cõcupierunt agros & violẽter tulerunt & rapuerunt domos & calũniabantur viro & domũ eius. virũ et hereditatẽ eius. Idcirco hec dicit dñs. Ecce ego cogito sup familiã istã malũ. vñ non auferetis colla vra. nec ambulabitis superbi. q̃m tps pessimũ ẽ. In die illa sumet sup vos parabolã & cantabitur canticum cum suauitate dicentium. Depopulatione vastati sumꝰ. Pars populi mei cõmutata est. & Quo recedet a me cum reuerteretur qui regiones nostras diuidat.

¶ Cap. II.

Uę q̃ cogitatis inutile & bona aliena rapere qõd ẽ magis nocuꝫ q̃ vtile. ſm illud Aug. Lucrũ in arca vãnũ in oscia. tulit vestẽ & pdidit fidẽ. b Et operamini in cubi. ve. i. operari disponitis. ideo subdit. c In luce matutina faciũt illud exequẽdo in ope qõd disposuerãt de nocte. & qđ sit illud subdit. d Et ꝺcupierũt agros. s. alienos. e Et violẽter tulerũt. fraudibꝫ & violẽtijs. f Et calũniabant virũ & domũ eius. ꝑsequẽdo pauperes in ꝑsonis & in bonis suis. g Idcirco. hic ꝑfir ꝑdicit penã. & scõdo removet ſflam estimationẽ ibi. Me loq̃mi. Circa primum dicitur.

g Idcirco. i. ꝓpter dictã malicią. h Ecce ego cogito sꝫ fami. istã. i. sup regnũ. & tribuũ. i Malũ. s. pene i Vñ non auferetꝫ colla vra. q: erit tam graue q̃ fi poteritis euadere. k Et nõ ambulabitꝫ superbi. ꝫ magis deꝑssi & hũiliati vt captiui. l Quia tps pessimũ est. s. cõtra vos. m In die il su. sup vos parabola. i. cõis derisio. n Et canta. cãti. cũ suauit. ab aduersarijs vris. o Dicentiũ. in ꝑsona vra. p Depopulatione vastati sumus. theglatphalgasar ei rex assiriorꝝ in pte deuastauit ꝓm. uij. Reg. vñ subdit. q Pars ꝓpli mei ꝯmutata est. q: captiuauit ptem ꝓpli. q̃ facto recessit ad terrã suã. eius vero filius salmanasar captiuam tñ residuũ. & addutit gentes extraneas ad possidendũ illius regni terram. uij. Reg. q̃ ꝓuidens dicit in ꝑsona populi sui.

r Quo recedet a me. q. d. quid valet mihi iste recessus s Cum reuertatur. i. filius eius qui regiones nostras diuidat gentibus alienis. ideo concludit propheta.

a Propter hoc non erit tibi o ysrael.

b Extrens funiculũ &c. i. hꝰ hereditatẽ in ꝓmissio

nis terra. qz gētes illuc adducte manserūt ibi. vsqz p̄ tpa
rpi. vt frequēter. s. dictū est. c Ne loquami. Dico. ut
excludit falsam estimationē pl̄i credētis se nō expelli ō
terra q̄ erat sibi data a dño dicēs. Ne loquami loquētes
inter vos. d Non stillabit sup vos. i. pena ymina
ta a pphis. non cadet
e Nūqd (sup nos.
abbreviat⁹ est spīrit⁹
dñi rc. i. eius volun
tas nō est diminuta
ad bñfaciendū nobis
nec cogitat nobis fa
cere qō dicūt pphete
r subdit rāsio in ps̄o
f Nonne (na dei.
ꝑba mea bona sunt
cū eo rc. i. verba pro
missiua sunt r factia
bonū illis q̄ incedūt
via recta r nō malis
hoīb⁹ de qb⁹ subdit
g Et ecōtra. po. me
us in aduer. surrexit
id ē ō me psequendo
me in mēbris meis.
ideo subdit.
b Uelsup tunicam
pallū sustulistis vio
lenter r male ab ip̄o
rennūb⁹ se defendere.
i Et eos q̄ trāsibāt
simpliciter sine culpa
dentes eos sue causa.
l Uulieres pl̄i mei eiecistis
de domo delitiaꝝ. interficiēdo vtros eaꝝ cū qb⁹ delecta
biliter viuebāt. m A pueris eaꝝ tulistis laudē meaz
q: orphanī facti p̄ vos cogunt̄ p̄ dolore clamare magis q̄
laudare. n Surgite r ite. i. de terra vra cito ibit⁹ i ca
ptiuitatem. o Propter imūdiciā eius. et peccatis.
supradictis. p Corrūpet putre. pes. s. gens ista.
q Utinā. Hic p̄fert ponit pphe ꝑassio ꝓpter malū pl̄o
suo supuenturū dicētis. Utinā nō eēm vir hīs spīn. s. pro
phete in malis q̄ p̄dixi. r Et mūda. po. loq̄. i. q̄ il
la q̄ dixi nō eueni ēt. nō tū sic est. s Stillabo tibi. i.
penā veritatē det. ūciabo. t In vinū r in ebrietatez
id ē pene abūdantiam q̄ p totū frequēter designat i scri
ptura. r potissime Ysaie. xxv. Accipe calicē rc.
v Et erit sup quē stillat po. ulte. i. sup pl̄m istū ist⁹ de
scendet pena a me p̄dicta. r Cōgregatiōe. Hic cōse
quēter ponit pl̄i ꝑsolatio et post vinū mortificatiuū in
fundat oleū lenitiuū et exponūt aliq̄ ptem ista de redi
tu captiuitatis babylonice. sed nō vt ꝓueniēter dicta. qa
dicit hic. Cōgregabo iacob totū De captiuitate vo babi
lonica redierūt tm̄ due tribꝰ r pauci de. r. tribꝰ q eua
serāt man⁹ regis assirioꝝ. r postea habuerūt in regno
iude. r cū duabꝰ tribꝰ captiuati fuerūt r redierūt. nō
tm̄ oēs. sz plēs de istis r de illis remanserūt in babylonia
detenti amore vtoꝝ q̄s ibi acceperant r plis. quaz creaue
rant. r bonoꝝ tpalīū q̄ acq̄sierāt. Preterea qz in fine dici
tur Et trānsibit rex eoꝝ coram eis. Redeūte de captiuita
te nō habuerūt regē ducē. ꝓpter qō istud est referendum
ad rpi tp̄s. Etiā exponūt aliq̄ de ꝓuersione generali iude
orum ad fidē circa finē mūdi. r pōt ad hūc lītā applicari vi
dek tm̄ mihi ꝓueniēt⁹ exponi de ꝑgregatiōe patrū i lym
bo r eoꝝ eductiōe p rpm sic. r Congregatiōe congre
gabo iacob totū. hoc ōr eo mō loquēdi q̄ maiores ciuita
tis dicunt̄ tota ciuitas. ꝓpter qō factū eoꝝ dicit factū to
tius ciuitatis. Et qz rm veritatem soli electi dicunt̄ de
domo iacob numero r merito. r oēs isti fuerūt ibi ꝑgregā
ti a principio mūdi vsqz ad resurrectionē rpi.
y Panter ponā illū q̄si gregem i ouili. qz erāt ibi a dō
custoditi vsqz ad tp̄s rpi q̄ inde translati sunt ad glām.

c Propēk hō nō erit tibi⁹ mit
tēs funiculū sortis i cetu dñi
o ist⁹ rc Ne loq̄mi loquentes
b Nō stillabit sup istos. nō ꝑ
hēdz ꝓfusio dic̄ dom⁹ iacob
c Nūqd abbreviat⁹ est spūs
dñi. aut tales sūt cogitatiōes
ei⁹? f Nōne vba mea bona sūt
cū eo q̄ recte gradit⁹. g Et econ
trario pl̄s me⁹ in aduersa
riū ꝓsurrexit⁹ Desup tuni
cam pallū sustulistis. r eos
q̄ trāsibāt simplr⁹ nūtistis i
bellum. l Mulieres pl̄i mei
eiecist⁹ d domo delitiaꝝ su
arū m a pueris eaꝝ tulisti s
laudē mea ī pp̄etuū n Sur
gite r ite qz nō hēris h̄ req
em⁹ Propter imūdiciā ei⁹
p corrūpet putredie pessima
q Utinā nō eēm vir hīs spi
ritū⁹ r mēdacū⁹ poti⁹ loque
rer⁹ Stillabo tibi⁹ ī vinū r
in ebrietatē⁹ r erit sūs quem
stillat pl̄s iste. s Cōgregati
one ꝑgregabo iacob totū te
in vnū ꝓducā reliq̄as ist⁹.
Pariter ponā illū q̄si gre
gē in ouili. q̄si pec⁹ ī medio
caulaꝝ⁵ Tumultuabuntur
a m⁹titudīe hoīm. Ascēdz
eni⁹ pādes iter añ eos. Di
uider⁹ r trāsibūt portā et e
gredient̄ p eā. c Et trāsibit
rex eoꝝ coꝝ eis. r dñs ī ca
pite eoꝝ. ✣ III.

z Tumultuabunt̄
a m⁹titudie. p hūc tu
multuationē nō itel
ligit aliq̄ ymono q̄
ti ꝑta. sed p eā. s. de
signat m⁹titudo ma
a Ascēdet eni gna.
sci ipe rps. vñ dic ta
bi sa. Ascēdet eni scz
saluator eorum.
b Pandens iter q̄
sua morte aput ēcl̄ū
c Diuidet scz eccl̄ēs
tes i inferno. q̄ eicis
inde eductis repro
bis remāserūt. nō subdit
d Et trāsibunt por
tam scīz inferni ide
egrediendo.
e Et trāsibit rex eo
rum coꝝ eis rc. i. do
minus Ihesus rps ve
rus deus. qui vivit r
regnat in secula secu
loꝝ Amen.

In ca. ij. vbi ōr in
postilla Ne loquami
Additio.

Ni. Dic ꝓsequēter rc.

Ubi nos habemus. Ne loquamini loquentes rc.
In hebreo habetur sic Ne loquamini loquūtur
non stillabit sup istos nec comꝑhendet confusio
r ibi est finis versus r sequitur alius versus sic. Nunqd
dicit domui iacob. Nunquid abbreviatus est spūs dñi
rc. r sensus est q̄ illi de populo phibebant ꝓphetas ve
ros ne ꝓphetarent. vtz supra. Amos. vij. ca. de quo dicit
ꝓpheta. Ne loquamini loquuntur. i. isti rebelles loquū
tur ꝓphetis. Ne loquamini. quam phibitionem funda
bant in duobꝰ. primo in comminatione dicendo q̄ ꝓ
phetaret sup istos apprehend. r ꝓfusionem. r de hoc di
cit. Non stillabit sup istos. i. nō ꝓphetabit. r sic si ꝑhē
det scz ꝓphetantem confusio. r a sensu contrario q̄ stilla
bit sup illos confundetur. Secōo fundabāt ꝑtibutionez
suam ꝑsumendo de bonitate diuina de quo dicit. Nun
quid dic̄ domui iacob. nūquid abbreviatus est ispiritus
domini rc. q. dicerēt vt in gloria q̄ alijs largus est in bo
nitate. nūquid nobis erit breuis. Ad qō rndet ꝓpheta ī
ꝑsona dei. Nonne vba mea bona sunt. r sic non sunt di
mittēda ꝓpter ymminationes. nec est dicēdus spūs dñi
abbreuiatus esse. qz largitas bonitatis diuine est cū bo
nis. r nō cum diuisset. Verba mea sunt bona. subdit Luz
eo qui recte graditur.

In eodem vbi dicitur in postilla. Utinam. Hic cō
sequenter ponitur ꝓphete compassio rc. Additio.

Ubi nos habemus. Utinam in hebreo habet que
dam dictio que vno mō signat idem quod vti
naz Et alio modo significat idem quod sīnde
in ps. vbi dr. Si ꝑpl̄s meus audisset me. loco illius si. po
nitur eadem dictio sicut hic. r rm hanc significationem
scz vtrumam sensus talis videt esse. Dicebat enim ꝓphe
ta illis qui eum nitebāt̄ prohibere ab actu prophetan
di. vt eis ostenderet q̄ erat ꝓphēta verus. r ū talius

q̄ si ip̄e ess̄ vir non habēs spiritū sc̄z dei. sed mendaciū potius loquerēt. tūc p̄phāret. p aliq̄ lucro seu delectatione. de q̄ dicit. Stillabo tibi. i. p̄phabo tibi. In vinum et ebrietatē. i. p̄pter aliq̄d lucrū delectabile. q̄ pseudo p̄phete p̄pter ista p̄sueuerāt p̄phare. iō subdit. Et erit sup q̄ stillabitur p̄p̄s iste. vbi in heb. sic habet. Et erit stillator p̄pheta iste. q. d. talis stillator. sm vinū et ebrietatē erit p̄nūcians stillator p̄pheta iste. i. q̄ mendacia potiꝰ volūt audire q̄z vera. Cōsequenter p̄phā ostēdit se nō solū esse p̄nūciatorē malorū sed etiā bonorū vbi oportebat. iō subdit. Cōgregatiōe etc. exponat vt in postilla.

Capitulū. III.

Et dixi. ꝺ ostendit p̄pheta p̄mia tur penam p̄pter pctā malorum. et spāliter. scdo magis generaliter ibi. Verūtū. prima in duas. q̄r prio ponit̄ p̄mination p̄pter culpā p̄ncipū. scdo p̄pter culpā pseudo p̄pharum. ibi Hec dicit. Circa primum dicitur.

b Audite p̄cipes iacob. i. totꝰ populi

c Nunq̄d non. istꝝ. vestrū est scire iudiciū. q. d. ad hoc teneminī q̄ habeꝫ officiū iudicandi.

d Qui odio habetis bonū. et sic potestate data vobis a deo abutimī

e Qui violēter rollitꝭ pelles eoꝝ. bona populi rapiēdo.

f Et carnē eoꝝ. in p̄sonis affligēdo.

g Qui comederūt etc. p̄ p̄mestionē et coriationē et ossū ꝼractionē et p̄cissionē in lebete. dant intelligi varij modi et exquisiti populū affligendi.

h Tūc clamabūt ad dñm. cū ab aduersarijs affligent.

i Et nō exaudiet eos iudiciū eni sine misericordia fiet ei qui nō miserē Jaco. ꝯ. Hec dicit. Hic ostenditur p̄mination p̄pter culpā pseudo p̄pharū cum dicit.

l Qui mordet dentib suis. detrahēdo veris p̄phetis.

m Et p̄dicāt pacē etc. i. denūciāt p̄spa illis q̄ dant eis mūera. alijs aūt aduersa.

n Propterea nox. i. obscuritas ignorātie.

o Vobis p visione erit. et tenebre. s. tribulatiōis et angustie.

p Et occūbet sol sup p̄phas. id ē ois ꝛgnitio et claritas p̄spitatis deficiet eis.

q Quia nō est rīsum dei. s. vbū eoꝝ. ꝯ magꝭ ab eis cōfictū.

r Verūtū. Hic ꝛminat̄ p̄pter pctā olim malorū generaliter dicēs.

s Repletus ego sum fort. spū. dñi. i. spūs det q̄ dedit mihi ꝛstantiam ad arguendū vicia malorum patenter. iō subditur

t Audite hoc p̄cipes qui habetis sup̄iorem potestatem in tempalib.

v Et iudices. iusticiam in omnib pvertentes.

x Qui edificatis syon in sanguinib. i. de substantia et sanguine innocentū condēnantes eos ad mortem vt habeatis bona eoꝝ.

y Principes eius in mūneribus iudicabant. i. p mūneribꝰ iniustā sniam ꝓferebant.

z Et sacerdotes eius in mercede docebāt. qui tñ ex officio tenebāt docere legē liberaliter.

a Et p̄phete eius in pecunia diuinabant. i. p pecunia mendacia ꝓfingebāt

b Et sup dñm reqescebant. i. a dño reqes ꝓmittebant.

c Dicētes. Nunq̄d nō dñs etc. q. dicant veraciter deus est in vobis. et ideo non habetis timere ab ad

d Prop (uersatijs. ꝓpter hoc cāvestri. qui falsa ꝓmittitis.

e Syon quasi ager arabit̄ etc. i. sic erit destructa q̄ potent arari ꝓpter defectū habitantiū. q̄r ꝓpter ꝓmissa falsoꝝ p̄pharum sedechias rebellauit regi babylonis. et ꝺ secuta est destructio templi et ciuitatꝭ. vñ. Reg. vltimo.

f Et mons templi in excelsa siluaꝝ. q̄r in locis destructis et derelictis longe tpe solent frutecta crescere tempus vo captiuitatis durauit. lxx. annis sm minorem ꝓputationem in tanto tempore potuerunt bene crescere.

Capitulū. IIII.

Et erit. Hec est pars secuda principalis in quo ꝓpheta principaliter denunciat consolatoria. maxime vero consolatoriorum erat xp̄i misteriuꝫ. et iō ꝓpheta describit beneficij magnitudinem. secundo iuxta hoc arguit malorꝫ ingratitudinez. cap. vi. Prima in duas. quia primo describit prophetā conditionem corporis scdo capitis. cap. se. Corpus autem misticum christi ē ecclesia. cuius primo describit conditionem. scdo tyrannorum pseruationem ibi. Hunc quare. Circa primū sciendum q̄ pars ista ab hebreis et latinis exponitur de ꝓpe christi. varie tñ quia iudei dicunt adhuc xp̄m venturū. nos autem dicimus tempus sui aduentus ꝑteritum ad confirmationem sui erroris accipiūt iudei aliqua argumenta ex hoc loco. Primo q̄r dicit hic. Erit in nouissimo dierum etc. tempus vero Jesu nazareni non fuit nouissimum. vt patet. quia post eius mortem fluxerunt multi anni. ergo iesus nazarenus non fuit christꝰ. sed adhuc expectatur venturus. Item quia subditur. Et erit mōs domus dñi preparatus in vtice montiū. quod non est adhuc factum. quia mons syon non est in aliquo eminentius et sunt multi montes illo altiores. Item quia sequitur. Et concident gladios suos in vomeres etc. et sequit. Et nō discent vltra bellicerare. Post vero tempus iesu nazareni fuerūt bella grauia et potissime in iudea. qū ꝑ romanos fuit destructa ꝙ etc. Ista vo argumenta et alia

solui. Esa. ij. vbi ꝓsilis littera ponit. pōt aliq̄d repeti. Ad primū dicēdo q̄ tps noue legis dr nouissimū. qz nō succedet et alia lex. sicut successit legi moysi ut. c. fin. ꝑ dicit i. Joh. ij. c. Nouissima hora est. ꝛc. Cōgregami vt annūciē vobis que ventura sunt in nouissimis diebꝫ Et in fin hebreos ꝛ impleta diu. s. ab ingressu terre ꝓmissionis sub iosue. p maiori pte vt ibidē fuit dictū. licēt solutē ea. p dictū Ra. sal. q̄ dicit q̄ illa eleuatio nō est intelligēda corpaliter. ij. qz debeant ibi fieri mirabilia q̄ fuit ipletū q̄n tps dominus ꝛ ho fuit ibi pītatus in tēplo. ibi etiā postea p̄dicauit ꝛ mlta fecit mirabilia sue diuinitatis ostēsiua ibi etiā sup apl̄os ip̄m sanctū multi in ligno vis. but q̄ fuit mirabile maximū. Ad tertiū ptēbit in ra. Isti exponāt hec ītra dꝫmotione ecclesie. sic fuit exposita ꝛ esa. ij. ꝛc.

a Et erit in nouissimo diez. i. tpe gratie qđ ē nouiss mū. ꝛ tot

b Mōs do (ctū eū. m dñi ꝓpa. i. verti. montiū. ꝙ mirabilia ibi facta maiora ꝙ alibi. ꝛ dictū ē.

c Et fluēt ad eū ꝓli ꝛc. qđ videm impletū p orbem in cōuersione gentiū.

d Et docebit nos de vijs suis. q̄z tū ad p̄cepta.

e Et ibimus in semitis ei. q̄tū ad ꝓfa euāgelica.

f Quia de syon egredietur lex ꝛc. de hierusalem ci. i. ꝓcesserūt apli a q̄bus discipuli ad p̄dicandū p orbē fidē xpi Act. i.

g Et iudicabit inter xpl̄os mlt̄os. iudicio discretiōis aliq̄s vocādo ad fidē ꝛ grām. a. ilis omissis suo iusto iudicio. licet nobis occulto.

h Et p̄cidēt gladios suos in vomeres ꝛc. Christ ei fuit natus tpe maxime pacis. ꝓpter qđ tūc fuit descript vniuersus orbis. Luc. ij. ꝛ durauit illa pax p longū tps propter qđ in multis ptibꝫ plura arma bellica q̄ ptūc non erāt necessaria ꝓuersa fuerūt in instrā agricultura apta.

i Et nō discēt vltra belligerare. istud vltra non importat sp ꝓpetuitatē a pte post. ꝫ aliq̄d tps determinatum. ꝛ aliq̄n nō longū. sicut. vij. Reg. vi. Et nō venerūt vltra latrones syrie in terrā isrl. s. tpe illius regis. ꝛ heliseī. ꝛ postea multotiēs venerūt. l Et sedebit vir subt vi neā suā ꝛc. i. hēbit pacē ꝛ securitatē. ꝛ b ipletū est i ecclesia a tpe constantini ꝛ be. Siluestri.

l Quia oēs ꝓli a fide xpi alieni.

m Ambulabūt vnusq̄sq in noīe dei sui. qz p longū tps post mortē xpi diuerse gētes diuersa idola coluerūt.

n Nos aūt ambu. in no. dei nr̄i. s. iesu xpi.

o Ineternū ꝛ vltra. i. vltra oēm mēsurā q̄tū cunq̄ longā.

p In die illa. i. tpe gre qđ dr dies. Ad Rom. xiij. Nox ꝓcessit. dies aūt appropinq̄bit.

q Cōgregabo claudicātē. i. gentilitatē q̄ distorte incesserat per idolatriam.

r Et eā quā ejecerā. qz legē non dederat gētilibꝫ nec ꝓphas. ꝛ sic quodāmō eos ejecerat.

s Colligā in vnū ecclesie p apl̄os p̄dicatiōem. Videt tamen q̄ melius exponatur hec littera de gente iudaica q̄tum ad illā qui adhesit xpo cū dr.

q Cōgregabo claudicantē. i. gētem iudaicā. que dicit claudicās ad antiquo. iij. Reg. xviij. Vsquequo claudicatis in duas partes. Et fuit in aduētu xpi claudicauit. qz aliq̄ adherebāt sibi sicut vo redēptori. aliq̄ aūt reputabāt eū deceptorē vt pz ex decursu euangelij.

r Et eā quā ejecerā dimittendo errare p diuersa vicia.

s Colligam intra xpi ecclesiam.

t Et quā afflixerā. s. p chaldeos ꝛ grecos ꝛ romanos. ꝛ subintelligitur. Cōsolabor

v Et po. clau. in reliquias. qz pauci de iudeis adherūt xpo respectu adherentiū p Et eam q̄. (alioꝛ. laborauerat. ꝫ dicit de primis credentibꝫ qui cū xpo in labore ꝛ afflictione p̄ morte eius. vtz in actibus apl̄oꝝ in pluribus locis.

y In gentes robustam. qz tolerabāt afflictiones ꝛ tormenta nō solū patienter sed etiam gaudēter.

Act. v. Ibant apli gaudētes a ꝓspectu cōcilij qm̄ digni habiti sunt p nōie iesu ꝓtumelia pati. z Et regnabit dñs sup eos in mōte syon. i. in ecclesia q̄ dr mōs syon eo q̄ ibi xps fidē catholicā p̄dicauit ꝛ spm̄sctm̄ sup apos

a Et hoc nūc ꝛ vsq̄z ineternū. qz statui (stolos milit. ecclesie militātis succedet status ecclesie triūphātis. cuius nō est finis.

b Et turris gregis. i. templū qđ erat factū ad modū turris. ꝛ dr gregis. qz in atrio intra tēplū ī molabant greges in altari holocaustoꝝ.

c Nebulosa. ex nebula fumi ꝓsurgēte de holocaustis q̄ totaliter incendebant ad honorē diuinū.

d Vsq̄z ad te veniet. scz redemptor. qđ impletū fuit q̄n ibi oblat fuit ꝛ predicauit. ꝛ lubdit ꝓdito veniēs cum dicitur.

e Et veniet potestas prima ꝛc. rōne sue veritatis.

f Nūc quare. Nec ꝓsit ponit ecclie ꝓsecutio. Sciendū tñ q̄ aliq̄ residuū hui capti vsq̄z ibi. Nūc vastaberis. et ponit de deductiōe inceoꝝ in babylonē ꝛ reductiōe. Et lra satis pōt applicari vsq̄z ibi. Surge ꝛ tritura. ꝫ vltra nō pōt bñ applicari. qz reuētes de captiuitate baby. o nica nūq̄ hūerūt talē ptātē qlis ꝫ describit. ꝫ sp fuit sub futurte. primo ꝓsyꝛ medoꝝ. secdo grecoꝝ. tertio romanoꝝ. Propter qđ ra. sa. exponit hāc lram de tpe xpi dicēs q̄ in aduētu messie iudei erūt in maria ptātē ꝛ subiecient eis oēs reges terre. Iram vo p̄cedētē exponit de captiuitate babylonica ꝛ eius reductiōe sicut ꝛ p̄cedentes qđ aūt sequit. Nūc vastaberis ꝛc. exponit de destructiōe babylonis p cyrū ꝛ darū. Alij exponūt de vastatione iudee p sennacherib tpe ezechie. Istas aūt expositiōes nō ꝓsequor. qz vident mihi distorte. ꝓpter qđ saluo meliori iudicio vt mihi q̄ hic primo ponit ꝓsecutio ecclesie. ꝛ secūdo synagoge ibi. Nunc vastaberis. Et ꝫ iste due ꝓsecu

tiones fuerint eodem tpe. saltem p pte. finis tñ contrarios habuerũt. qz ex plecutione q̃ facta est sub stephano prio martire dispsi fuerũt fideles de irlm p varias regiones pdicãdo fidẽ catholicã. Act. viij. Synagoga ex plecutione sua defecit. qz captuatis iudeis p romanos cessauerũt legis sacrificia z oblatiões. silia q̃ nõ pñt ab eis offerri extra terrã pmissionis. Primo igit agit de plecutõe ecclie cũ f. Hũc qre (dicit. meroe ꝓhenis. h ór. q̃tũ ad debiliores fideles q̃m plecutõe facta. sub Stephano fuerũt in afflictione z meroe. Act. viij.

g Huiqd rex nõ ẽ tibi. q. d. imo xp̃s assistes tibi in pturis sm q̃ dixit. Matth. xxi. Ecce ego vobiscũ sum oib diebꝫ vsq ad plumationẽ secli.

h Aut cõsili. tuus pertit. q. d. nõ. qz spiritussanctus docebit te de omnib.

tibi[b] aut ꝓsiliari[c] tu[c] pñt. qz ꝓphẽdit te dolor sic ptu rientẽ. Dole z satage filia syõ q̃i pturiẽs. qz nũc egredieris de ciuitate. z hitabis i regiõe[l] z vẽies vsq ad babylonẽ[m] Ibi liberaberis ibi redimet te dñs de mãu inimicor tuor[n] Et nũc congregate sup te gẽtes multe q̃ dicũt lapidẽ. z aspiciat i syon oc̃lis nr̃. [p] Ipi aũt nõ cognouerũt cogitatiões dñi. z nõ intellexerũt ꝓsiliũ ei[q] qz congregauit eos q̃si fenum aree. [r] surge z tritura filia

[s] Et fortitu. eor do. vni. terre. i. xpo cui subiecta est gentium fortitudo. [t] Nunc vastaberis. Hic ꝓfit describitur plecutio synagoge p romanos in vltione[z] mortis xp̃i. Luc. xix. In q̃ quidẽ plecutione defecit. qz destructo templo z iudea. iudei partim trucidati. z ptim captuati sunt. z hic cessauerunt legalia. z qz hoc fuit facts tito post plecutionẽ ecclesie i iudea de qua dictũ est in p te p̃cedenti. nõ dicit. [u] Nunc vastaberis filia latronis. i. gens iudaica. vñ z dominꝰ Matth. xxi. dixit ó tẽplo qd̃ erat in hirlm Domus mea domꝰ orõis vocabit. vos ãt fecistis illam spelunca latronum.

z Obsidionẽ posuerunt. i. ponent. qz loquit de futuro p modũ preteriti xpter certitudinem ꝓpetie.

syõ[x] qz cornu tuũ ponã ferreũ z ungulas tuas ponaz ereas. [y] Et cõminues pplos multos [z] z interficies dño rapinas eor[a] z fortitudines eor dño vniũse ẽt. [b] Nũc vastaberis filia latrõis. [c] ob sidionẽ posuerũt[a] sup nos[b] in vga percutient[c] maxilaz iudicis israel. V.

Et tu bethleem ephrata [d] puul[e] es [f] i milibꝫ iuda. [g] ex te mi egredietur q̃ sit dñator in isrl[h] z egressus eius[i] ab initio[k] a[l] dieb eternitatis[m] ꝓpt

a Sup nos scz in deos. in quor psona loquit xphea. qz erat de gente illa. b In virga percutiens. scz romani.

c Quia iudicis isrl. i. ara viliter tractabũt z affligent psonas in statu dignitatis existentes sicut sacerdotes. vñ z tyt[o] sacerdotes q̃ erant in xp̃o principales capta ciuitate iussit occidi. vt dicit Josephus li. vij. de iudaico bello.

Et tu bethleem. Hic incipit Capitu. V.

capitulũ in hebreo in q̃ posteq̃ xphete denũciauerat ecclesie pmotionẽ. hic ꝓfir deinceps ciat capitz cõditionẽ. z diuidit in duas pres. qz primo ponit condition xp̃i. scdo adherentiũ sibi. ibi. Propter hoc. Condition xp̃i est q̃ in vna psona est deus verus ab eterno. z hõ i tẽpore. Non enim essibi singulare. Primo igit exprimit eius humanitas ex loco natiuitatis cũ dr. a Et tu bethleem ephrata. i. alio nõie sic noiata. vt habet. Mich. xxv.

b Parvulus es scz locus In milibꝫ iuda. i. respectu pncipatui in dignitate z multitudine. qz ide fuit tribꝰ regia. in de enim fuit natus daniel. i. Reg. xvi. z qz nobilitas ciuitatis magis cõsistit in xp̃o q̃ in spacio. ideo Matthe[o]. ibi. ca. allegauit auctoritatẽ istam sic. Et tu bethleem terra iuda nequaq̃ minima es in principibꝫ iuda.

d Ex te mihi egre. qui sit dñor in isrl. glo. Ra. scz. i. messias filius dauid. z hoc idem dixerũt sacerdotes. z legispiti ab herode requisiti vbi xp̃us nasceret. Matth. ij. dicentes. In bethleem iude. sic enim scriptũ est p. xphãm. Et tu bethleem cẽ. Ex q̃ ptz q̃ aliqui catholici exponẽtes hanc scripturam de ezechia rege. magis iudaizant q̃s hebrei. z cũ hoc diuertũt ab intentione euangelij. Cõsequẽter exprimitur xp̃i diuinitas. cum dicit.

e Et egressus eius. id est amanatio f Ab initio. i. a pncipio. q̃ est principium filij. g A dieb eternitatis. qz hec emanatio eterna. sp enim nascitur filius a patre. z semp natus est.

h Propter hoc. Hic ꝓfir agitur de adherentibꝫ christo quor primo ponit pfectus. scdo pficiendi modus ibi. z erunt reliquie. Prima in duas. qz primo ostendit ꝓpositum. scdo remouet dubiũ ibi. Et erit iste. Circa primum ponitur cõtinuatio ad pdicta. Dictũ est enim q̃ xp̃us sm humanam naturã fuit de bethleem. z sic iudeus z legem

seruauit. Propter hoc voluit deferre ꝓpho. & legi. q; ꝯ
nis in morte ei⁹ lex cessauerit ꝯtū ad efficatiā tñ ad tē
pus potuit fuari vt synagoga cū honore duceret ad se
pulcrū. vt dicit Aug. Sicꝯ quis ꝓphs iudaicus ꝯtū ad
incredulos. esset morte dign⁹ ꝓpter mortem xpi. ex illa
punitio fuit dilata ꝑ
q; ad annū. xlix. in q
destructa fuit ciuitas
& templū. & ꝓphs capti
uatus ꝑ exercitū ro
manoꝝ. & hoc est qđ
dicitur.

b Propter hoc. i. ꝑ
pter assumptione hu
manę nature de iu
deis & honorabili ter
minatione legis.

i Dabit eos. i. ꝑmit
tet iudeos habitare
in hierlm & iuda.

k Usq; ad tps pu
blicationis euāgelii. i
quo p orbē iam tunc
eccle filij. & ꝑ fuit i
pletū etiā tpe apłoꝝ
sicut declaratuꝝ fuit
supra Amos. ix. & dif
fusius ibi tunc ꝑs.
xvij. In oēm terram
exiuit son⁹ eoꝝ. Sili
fuit tps. xlix. annoꝝ ꝑ
dictoꝝ. ut q; publica
tū fuit euāgelium. & sy
nagoga ducta ad sepulcrū. & q; pauci ꝑpatiue de iudeis
fidē receperūt. ió sequit.

l Et reliquie. i. pauci ꝑpati

m Fratrū ei⁹. i. iudeoꝝ q̄ dicunt fratres xpi. qz (ue
sunt ex eis ſm carne.

n Cōuertent ad filios isrl. i. ad
fidē. xij. patriarchaꝝ q̄ fuerunt filij iacob. alio nole dici
isrl. vel ad. xij. apłos q̄ dicunt filij isrl. i. xpi videtes deū
in humanitate ab initio conceptionis. q; vocati ab eo
fuerūt ꝑ ceteris tpe & dignitate. & q; ad illam fuerūt de

o Et stabit. i. xpi ecclam q̄ tūcq; plecturo (ꝓpho isrl.
nibo fuerat pcuna. p

r Et pascet filios suos fidei do
q Jn fortitudine dñi. i. miraculis cōfirmata (carina.
Darei viti. Predicauerūt vbiq; dño cooperante & fmo
nē cōfirmāte sequentibꝰ signis. q̄ nō pōt fieri nisi virtute
diuina.

s Jn sublimitate nominis dñi dei sui. i. iesu
xpi in eū⁹ noie in primitiua eccla cōtigebāt miracu
la. sue dettatis ofilia. Et q; de gentilibꝰ plures fuerūt
cōuersi ꝑ orbē vniuersum. ió subdit.

s Et cōuertent.
q; nūc magnificabit. s. nomē xpi. Usq; ad terminos ter

t Et erit hic ꝑtr remouet dubiū. possent eīn iu
(re
dei michee ꝓteritanei credere q̄ ei⁹ ꝓphetia de aduētu
xpi. & pfectu adherētiū sibi. deberet cito impleri. ió hoc
remouet dicens.

t Et erit iste sez xps.

v Pax. & ꝺr in abstracto p excellentiā. & ꝺ modo dicit
apłs Eph. ij. Ipse est pax nostra q̄ fecit vtraq; vnū.

x Assyrius cū venerit in terrā nostrā &c. q. d. nō erit ci
ro ista pax. sed oportet prius terrā nostrā cōculcari. & de
uastari ꝑ assyrios & chaldeos. de q̄bꝰ subdit infra. Assy
rij eīn primo vastauerūt iudeā captiuādo decē tribus.
iij. Reg. xvij. & postea chaldei alias reliquas duas. iij.
Reg. xxiv. y

y Et suscitabunt⁹. i. suscitādo denūciabi
m⁹. ego & alij ꝓphete.

z Septē pastores. i. septē du
ces plax & medoꝝ. de quoꝝ cōsilio reges cuncta face
bāt deliter. i. Et ista dederūt ꝓsiliū cyro & dario de inua

hoc dabit eos usq; ad tē
pus i q̄ pturiēs pariet. Et re
liquie fratrū ei⁹ conuertent ad
filios isrl. Et stabit. & pas
cet i fortitudine dñi. i sub
limitate nois dñi dei sui. & q
uertent. q; nūc magnifi
cabit usq; ad terminos ter
re. Et erit iste pax assyri⁹
cū venerit i trā nrām. & q̄n
calcauerit i domibus nris.
Et suscitabim⁹ sup eū. sep
tē pastores. & octo pūn
ces hoies. Et pascēt terrā
assur i gladio. & terrā nem
roth i lāceis ei⁹. Et libera
bit ab assur cū venerit i trā
nostrā. & cū calcauerit i fi
nibus nris. Et erūt reliquie
iacob⁸ i medio ꝓpłoꝝ mul
toꝝ q̄si ros⁹ a dño. & q̄si stil
le sup herbā q̄ nō expectat
virū. & nō ꝑstolat filios ho
minū. Et erūt reliq̄e iacob
i gētibꝰ i medio ꝓpłoꝝ mł
toꝝ q̄si leo i iumentis silvaꝝ
& q̄si catulus leōis i gregi
bus pecoꝝ. Qui cū trāsierit
& cōculcauerit & cepit. nō ē
q̄ eruat. Et exaltabit⁹ man⁹
tua sup hostes tuos. & oēs
inimici tui interibūt. Et
erit i die illa dicit dñs. au
ferā eqs tuos ō medio tui
& dispdā q̄drigas tuas. Et
pdā ciuitates terre tue. & de
struā oēs munitiones tuas
Et auferā maleficia ō ma

b Et pascent. i. de
uorabunt.

c Terrā assur i gla
dio. Jn hebreo habe
tur. Et cofringet. Et
ro hui⁹ diuersitatis ē
q; vbū hebraicū hic
positū est equoci ad
pascere & frangere.

d Et terrā nemroth
in lāceis suis hic eū
terra babylonie in q̄
primo regnauit nem
roth Ben. x.

e Et liberabit ab as
sur &c. ita q; nō pote
rit venire in terrā no
strā. sicut venerat an
f Et erūt. Res (tea
moto dubio. ꝓpheta
reuertit ad ostendēdū
circa adherentes xpo
pficiendi modū ostē
dēs primo q; ꝺ erit
virtute diuina. scōo
q; nō humana. ibi. Et
erit. & circa primū ꝺr.

f Et erūt reliq̄e ia
cob. i. apli & alij primi credētes. qui supra vocati reliq̄e

g Jn medio ꝓpłoꝝ multi. quasi ros. facientes xpos fru
ctificare. qđ videm⁹ impletū p orbē vniuersum.

h Ad dño. fructificatio eīn q̄ fit virtute roris nō sit hūa
na. puldēria. ij. vilia. ió subdit.

i Que nō expectat virū &c.
i Et erūt reliq̄e. i. ꝑdicti xpi & discipuli. i Quasi
leo &c. q; sicut nō impedit leo a ꝓsecutione ꝑde. sic nec
apli a gētū ꝓsecutione. ió subdit. Qui cū trāsierit &c.

k Exaltabit⁹ man⁹ tua. i. ptās apłoꝝ. & mutat hic mo
dus loquendi de terra ꝓsona ad iconam.

l Sup hos
tes tuos. i. demones q̄s fugabāt ab idolis & corporibꝰ

m Et oēs inimici tui interibūt. qđ pōt itel (obsessis.
ligi de sacerdotibꝰ idoloꝝ. vel de iudeis ꝓ xpm obstina
tis. q̄ destructi fuerūt & captiuati p romanos in vltio
nē mortis xpi & discipuloꝝ ei⁹. quoꝝ aliqs occiderūt. vt
stephanus. iacobus frater iohānis. vt habet in actibꝰ apo
stoloꝝ. & iacobus frater dñi. sm q̄ dicit Ioseph⁹. xx. li. an
tiquitatū.

n Et erit. hic ꝑtr ostendit q̄ ꝓfectus disci
pulorum xpi nō fuit virtute humana vt pote virtute armo
rū & munitionū. ꝑ quē modū creuit lex machometi. ió
subdit.

o Auferā equos tuos de medio tui. i. virtu
te armoꝝ & cōsimiliū nō ꝓficies in cōuersione gētū.

p Et ꝺa ciuitates terre tue &c. i. in fortaliciis nō erit
fiducia tua. sz in prāte diuina. ꝑ talē modū loq̄t zacha
rias ꝓpheta. ix. ca. Absq; muro habitabit hierlm ꝓ mul
titudine hoim. & loquit de hierlm post ei⁹ reedificatio
nē ꝑ neemiā. vt videbit ibi dño ꝺcedēte. & sic cū ꝺr Ab
sq; muro &c. nō intelligit ꝑ hoc destructio muroꝝ. sz q̄
nō essent necessarij ꝑ defensione ciuitatis.

q Et auferā maleficia. q; idolatria & diuinationes & cō
sulta ad idolatriā pertinētia ꝑ ꝺdicationē apłoꝝ & alioꝝ
credentiū sunt a gētilibꝰ credētibꝰ amota.

r Et facta
in furore & indignatiōe vltionē pene in pūi illate sunt

medicine.ꝛ ꝯ nō dicūt ꝓprie vltio furoris seu indignationis.sz pene gehēne.ꝛ ꝯ de ipsis hic loquit.

s In oibꝫ gentibꝫ q nō audierūt.i.ꝑdicationē apl'oꝝ ꝛ doctoꝝ fidelū q nō cōminant penas tales sz futuras

Haue Post hec ꝓpheta (ꝛ eterñas. Cap.VI.

denunciauit xpi aduētū.h sz incepit ꝓpm in creaulū ꝛ primo ponit hec increpatio.se cūdo ꝑsolatio.vbi. Ne leteris Prima in duas.quia prio increpat ꝓphs vt ingratus de bñficijs deo vt irretitus vicijs.ibi. Audite trib Prima ī tres.qꝝ prio multiplicat dei bñficia recolit.scdo falsitas grantudinis excludit.ibi. Quid dignū tertio vitas ꝑcludit ibi. Indicabo. Circa primū dicit.

a Audite q dñs loquit.q.d. sunt diligēter attēdenda.

b Surge tu michea

c Cōtende iudicio aduersum mōtes ꝛc. id est aduersum supbos ꝓphi mei.

d Fortia fundamēta terre.i.reges ꝛ prīcipes quoꝝ officiū ē terrā cōseruare.

e Quia iudiciū dñi cū ꝓpho suo ofidēdo suā benignitatē p bñficia ꝛ ꝓphā in gratitudinē. ꝯ subdit. Populeme ꝛc.ꝛ ptz lra vsq ibi. f Et misi ante ꝛc.quia moyses erat dux ꝓphi.aaron sacerdos. Maria ꝓphetissa Exo.xv. g Memēto queso q̄d cogitauerit balach. qꝝ cogit dō debellare ꝓphm isrl'ꝑ aduitoriū maledictōis balaā sup ipm Hūe.xxiij. h Et q̄d rñderit ei balaam dicēs. Nūo maledicā.cui nō maledixerit dñs Hūe.xxiij. Et iterꝫ ibidē. Qd bñdicendū adductus sum benedictionē.phibere nō valeo. i De sethym vsq ad galgalā.i.de exercitu isrl' q̄ tūc erat in sethym. Hūe.xxv.ꝛ ptē debak vsq ꝓpe iordanē iuxta quē ē galgala ex opposito ti in terra ꝓmissionis. Rab.sa. exponit sic. De sethym id est q̄uis ꝓphs isrl'in sethym peccauerit peccato phegor. Hueru.xxv.tñ dñs nō dimisit eū.sz introduxit eū in galgalā q̄ est in terra ꝓmissionis. k Vt cognoscerēs iusticias dñi.i.fidelitatē ei' ad abraā ysaac ꝛ iacob implēdo qō eis ꝓmiserat. l Quid dignū. Hic ꝛsir excludit falsitas grantudinis cū dr. Quid dignū offerā domino ad reddendū gras debitas de tātis bñficijs.

m Curuabo genu deo excelso.habēdo deuotionis signa cū mala vita.q.d.non est hec vera grantudo. Esa.i. Cū multiplicaueris orationē nō exaudiā. n Numq̄d offerā ei holocaustomata ꝛc.q.d.tales sacrificijs nō placat de⁹.qꝝ talia ꝛm se nō sunt accepta.sz ex fide ꝛ deuotione offerētis. o Numq̄d dabo primogenitū meū q.d.hoc nō valet.qꝝ mos innocētis deo nō placet. vñ ꝛ abraā nō ꝓcepit de⁹ immolare filiū suū. Beñ.xxij. vt sic impleret.sz vt obedientia abrae manifestaret.

nu tua.ꝛ diuinationes nō erūt ī te. Et pire faciā sculptilia tua ꝛ statuas tuas ō medio tui. Et non adorabis vltra opa manuū tuaꝝ. et euelkā lucos tuos de medio tui Et ꝯterā ciuitates tuas ꝛ faciā ī furore ꝛ īdignatiōe vltionē⁊ī oibꝫ gētibꝫ q̄ nō audierūt. .VI.

Audite q̄ dñs loq̄tur. Surge ꝯtende iudicio ad ꝛsū mōtes ꝛ audiāt colles vocem tuā. Audiāt mōtes iudicium dñi ꝛ fortia fundamēta terre qꝝ iudiciū dñi cū populo suo.ꝛ cū ꝛsrl' diiudicabit. Pple me⁹ q̄d feci tibi aut q̄d molest⁹ fui tibi Rñde mihi Quia eduxi te ō terra egypti ꝛ ō domo ꝙuiētiū liberaui te ꝛ misi añ faciem tuā moysen aaron ꝛ mariā Pple me⁹. memēto q̄so q̄d cogitauerit ꝯ te balach rex moab. ꝛ q̄d rñderit ei balaā filiꝰ beoꝛ ō sethi vsq ad galgalā. vt ꝙgnoscerēs iusticias dñi. quid dignū offerā dño Curuabo genu deo excelso. Numq̄d offerā ei holocaustomata ꝛ vitulos āniclos. Numq̄d placari pōt dñs milibꝫ arietū aut ī multꝫ milibꝫ hircoꝝ pinguiū Numq̄d dabo ꝓpogenitū meū ꝓ scelere meo fructū vētris mei ꝓ pctō aīe mee. Indicabo tibi o hō q̄d sit bonū. ꝛ q̄d dñs req̄rat a te Vtiq̄ facere iudiciū ꝛ diligere misericordiā ꝛ solicitū ābulare cū deo tuo. Vox dñi ad ciuitatē clamat ꝛ sapiēt erit timētibꝫ nomē ei⁹. Audite trib ꝛ q̄s approbabit illud. Adhuc ignis ī domo impij thesauri iniq̄tatis ꝛ mēsura mīor. ireplena. Numq̄d iustificabo stateram ipiam ꝛ sacelli pōdera dolosa. In q̄bꝫ diuites ei⁹ repleti sūt iniq̄tate ꝛ hītātes ī ea loq̄bant mēdaciū ꝛ lingua eoꝝ fraudulenta ī ore eoꝝ. Et ego cepi percutere te plagā ꝛ desolare te ꝓpter peccata tua. Comedes ꝛ nō saturaberis.ꝛ abo tibi defectiōe. Et humiliatio tua in medio tui.i.ī medio terre tue cōfunderis ab aduersarijs tuis. l Et apphendes. In heb.hē. Et attinges.i.aduersarios tuos ducētes filios tuos secum captos. m Et nō saluabis de manibus eorum.qꝝ eis nō poteris ꝓualere.

p Indicabo tibi.h sz veritas grantudinis cōcludit. Indicabo tibi o homo q̄d sit bonū deo ꝙ se acq Et q̄d dñs ꝛceptū. req̄rat a te ꝙ grantudiē bñficijs tibi dat.sz r Vtiq̄ facere iudiciū.i.habere iusticiā nō tm in habitu sed ctiā in effectu.ꝛ hoc ad omnes.

s Diligere misericordiā ad pauperes.ꝛ dicit diligere.quia opa pietatis nō sūt mentoria. nisi fiant ex charitate.

t Et solicitū ambulare cū deo tuo.i.mā data ei⁹ diligenter ad implendo.

v Vox dñi ad ciuitatez clamat ꝙ me ꝛ alios ꝓphetas ista ꝑdicta.

x Et salus erit timētibꝫ.timore filiali. q̄ est annexus charitati in via.

y Audite. Hic ꝛsir arguit ꝓphs de vitijs ꝛ primo ō vicio fraudulēte. scdo ō vicio fraterne inimicitie.ī principio ca. sequentis. Prima in duas. qꝝ primo arguit culpa.scdo subdit pena.ibi. Et ego. Circa primū dicat ꝓphe

y Audite trib.s.isrl' generaliter vocē dñi ꝑdictā.ꝛta.

z Et quis approbabit illud. corde assentiēdo ꝛ ope ad implendo.q.d.pauci aut nulli.ꝛ subdit cā huius impedimenti. a Adhuc ignis.s.cupiscētie ardētis.

b In domo impij.i.in ipa ꝛrore.ꝛ familia tota.

c Thesauri iniq̄tatis.i.iniquitate acquisiti.

d Et mensura minor.ad decipiēdū emētes.

e Ireplena.i.vindicte dei ꝙuocatiua.

f Numq̄d iustificabo stateram impiā ꝛc.q.d.nō cū sim tue iusticie regula.loquit eñ ꝓpheta ī psona dñi cetera patēt.

g Et ego. Hic ꝛsir subdit pena cū dr. Et ego q̄.i. ꝓpter ꝑdictā fraudulētiā. h Cepi percutere te ꝑcussione.i. captuatione de terra tua. Regnū eñ decem tribuū ꝛ regnū duaꝝ primo fuerūt afflicta multipliciter ꝓpter pctā sua.ꝛ tādē captuata. eruū ꝓ assyrios.aliud ꝑ chaldeos.

i Tu comedis ꝛ nō saturaberis.cibo tibi deficiēte.

l Et humiliatio tua in medio tui.i.ī medio terre tue cōfunderis ab aduersarijs tuis. l Et apphendes. In heb.hē. Et attinges.i.aduersarios tuos ducētes filios tuos secum captos. m Et nō saluabis de manibus eorum.qꝝ eis nō poteris ꝓualere.

n Et quos saluecerit ⁊c.i.si contingat te aliquos ex eis saluare interficient alitude. o Tu seminabis ⁊ nō metes.q. aduersarij tui colligent messem vel destruent.
p Tu calcabis oliuā.oleum exprimendo. q Et nō vngeris.pulmēta tua inde condiendo.
r Et multū ⁊c.q.d. labores tuos alij comedent ⁊ bibēt.et tu tamen ⁊ sitibūdus
s Et (remanebis. custodisti pcepta amri ⁊c.q fuerunt idolatre pessimi.vt habet iij. Regum.
t Et ambulasti i voluptatibꝫ eoꝝ.quia non fuerūt idolatre tm̄ sed etiā carnalibꝫ vicijs subiacuit.
v Et dabō te in perditionē ⁊c.aduersarij tenebūt hic captiuitatē.ij. ꝓsecutiue. q. captiuitas regni ticl ad b cōsentia e ⁊ verbio er obprobriū tor' ꝓphi.

Capitulum.VII.

V Ę mihi. Hic ꝓphīa arguitur ꝓphas de peccato fraterne inimicicie. ⁊ primo plangit ꝓpheta ꝑ gentis iniquitatē dicens.
a Ve mihi qz factꝰ sū sicut q̄ colligit de arcemmo racemos.diminutiose ꝙ non potest maturari.nō subaudit.
b Non est botrus ad comedendū .i.apetitus. In heb.sic habetur. Factus sū sicut qui colligit ficus. et subintelligit malas. ita ꝙ comedi nō pōt. ideo subaudit.
c Precoquas ficus.que primo maturant.
d Desiderauit aīa mea.sed supple nō inuenit.ꝑ hoc prophetā metꝑphorice exprimit in ꝓpio abūdantiā mali et defectū boni.nō subdit.
e Perijt sanctus de terra.interfectus a malis.nō sequit.
f Omnes in sanguine insidiant. querētes interficere iustos machinationibus diuersis.
g Valū manuū suarꝫ dicūt bonū.q. qualis vnusquisqꝫ est talis ibi finis videt.
h Princeps postulat.leuari extorsionē a subditis.
i Et iudex in reddendo est.i.sub rege ꝓstituti studēt ꝙ iniusticias ad satisfaciendū regi.nō subdit.
k Et magnus lo.est deside. aīe sue.i.rex suis ministris exprimit suam voluntatem.
l Et ꝓturbauerūt eam.i.ministri dure tractauerūt gentem subditam ꝙ iniusticiam.
m Qui optimꝰ in eis est.i.min' malus.
n Quasi paliurus.i.herba pungitiua.
o Et qui rectus.in ꝓpatione ad neḡores.
p Quasi spina de sepe.pungēs anīas ꝓphīe iniuste.
q Dies speculationis tue.i.captiuitatis tue a ꝓphetis ꝓmisse ⁊ ꝓnūciate.
r Nolite credere amico.i.pseudo ꝓphete.promittēti vobis securitatem.q̄si sit vere amicus.
s Et nolite confidere in duce.i.rege credentes ꝙ possit vos ab aduersarijs liberare.
t Ab ea q̄ dormit.nō.id est ab vxore ꝓpria.q.d. tanta imminet vobis miseria ꝙ nullius poterit confidere de alia ꝑsona ⁊ etiā cum ꝙ sibi sit cōiuncta.
v Ego aūt ad dominū aspiciam ꝓnēdo in eo totam meam fiduciam.vbum est ꝓphete ꝑ se ⁊ suis filijs bus in futuris tribulationibꝫ
x Mele (lamentabꝫ teri. Post ꝓphetie ꝓpositionē hic vltimo ꝓphetia recurrit ad eius cōsolationē ꝓpio declarando captiuitatis terminationē. secūdo ꝓponit terminum de ꝓlationē ibi.pasce ꝓphetia circa primū
y Mele leteris (dicit. inimica mea.i.tu babylon ne leteris de captiuitate iuda.q. ceciderit in manibꝫ tuis.
y Cōsurgam.ꝙ erit liberando. hēm non pōt intelligi de captiuitate decem tribuū. que non rediit.
z Cū sedero in tenebris.i.postq̄ fuero in tribulatione captiuitatis.
a Dñs lux (tatis. mea est.afferēs mihi
b Iram dō(ter.eiā. mittit.i.penam ab eo inflictam mihi.
c Portabo patrēter
d Donec cam meā iudicet.ꝑtra babylonem.licet eīn regnum iuda fuerit punitū.nūqd ste ergate diuine iusticie. tamen hoc chaldei exequebant' mag̃

e Educet me in lucē ꝓsolationis.
f Videbo iusticiā ei'.de chaldeis fiendam ꝙ eorum et darum.
g Et aspiciet inimica mea.i.babylonia.
h Et operiet confusione.i.vndiq̄ erit confusa.
i Que dicit ad me.derisorie.
k Vbi ē dē' tu'.q.d.nō pōt de captiuitate te liberare.
l Oculi mei videbunt ui eam.i.eius miseriam.
m Nunc.i.cito.
n Et erit in conculcationē vt lutꝰ ꝙ eorum ⁊ darum.
o Dies supple veniunt.
p Vt edificent macerie tue.vbum est ꝓphete alloquentis captiuitatem iude de reditu captiuitatis babylonice. sed qz ꝓpheta loquebatur longe antē captiuitatem et eius reditum.ideo denunciat ꝙ terra iuda esset ꝓmis afligenda ꝙ regem assiriorum dicens.
q In die illa.i.tempe achaz idolatre.
r Longe fit lex.qz fecit deponi altare domini vbi offerebantur hostie sm̄ legem.⁊ iussit eas offerri sup altare sacrilegum.vij. Regum.xv.
s In die illa.i.tempe ezechie filij achaz.

t Vsq; ad te ueniet assur. i. sennacherib rex assyriorum q̃ uenit usq; ꝓpe hierlm ad capiendū eā. v Et usq; ad ciuitates munitas. q̃ ualuit in circuitu totam

x Usq; ad flumen. i. iordanem q̃ est terminus (terrā terre ꝓmissionis ꝙus orientē. y Et ad mare ō ma-

ri. i. ō mari mortuo usq; ad mare medi terraneum.

z Et ad montē de monte. i. de monte syon usq; ad montē li bani. q̃ est in termio aquilonari iudee.

a Et terra erit i desolationē ꝓpter habitatores suos. i. ꝓpter peccatus achaz ꝙ tali orū regū idolatrar. q̃ fecerūt idolatrare populum.

b Pasce ꝓm hic ꝓpheta denūciat populo desolationē post reditū captiuitat babylonice. dirigēs sermonē ad deū dicēs. b Pasce populum tuū. i. pasces.

c In uirga tua. i. i directione tua. eū reducendo de captiuitate babylonica.

d Habitātes solos in la tu. i. ex tua ꝓtectione poterūt habitare securi in saltu. ubi habitant fere. ut. i. esdre. uiij. ō q̃ esdras nō potuit equites a rege dicens q̃ in uia ꝓtegerent diuina ꝓtectione. e In medio carmeli pascent ꝛc. i. in loco fertili. f Uidebunt gentes ꝙ confundent. samaritani eū uidentes illos q̃ de captiuitate uenerūt ꝓsperari in reedificatione ciuitatis ꝙ tēpli ꝙ in alijs fuerūt multū ꝓturbati ꝙ cōfusi ut habet esdre ꝙ neemie.

g Aures eoꝝ surde erūt. i. declinabūt audire ꝓspera tē eoꝝ ꝓ inuidia qua torquebunt. sicut serpēs in pulue re uolutat. h Dñm deū nostrū nō desiderabūt timore seruili. timentes a deo puniri. ꝓpter mala que conabū tur facere ꝓ deo tuo reuertenti. ꝙ ꝓpter ista ad dei laudē assurgit ꝓpheta dicens. i Quis deus similis tui. q. d. nullus. q̃ tu es solus deus uerus. k Qui aufers iniquitatem a seruis tuis ꝓ pene medicinā.

l Nō immittet. mutat ꝓpheta modū loquēdi ō scōa ꝓsona ad tertiā. m Ultra furorē suū. si ꝓsenerent i bono. talia enī sunt sub cōditione intelligenda. sicut dicū fuit diffuse dictum ꝙ uij. Deponet iniquitates nr̃as

assur, ꝙ usq; ad ciuitates munitas et a ciuitatibus munitis usq; ad flumē, ꝙ ad mare de mari ꝙ ad mōtē de mōte. Et terra erit i desolationē ꝓpter habitatores suos. ꝙ ꝓpter fructū cogitationū eoꝝ. Pasce ꝓm tuū in uirga tua, gregē hereditatis tue. habitātis solos in saltu Jn medio carmeli pascentur basan ꝙ galaad iuxta dies antiq̃s. sm dies egressionis tue de terra egypti. Ostē dā ei mirabilia Uidebunt gētes ꝙ cōfundent sup omni fortitudine sua. Ponet manū sup os, aures eoꝝ

surde erūt. Lingēt puluerē sicut serpētes. uelut reptilia terre ꝓturbabunt ō ediby suis Dñm deū nostrū nō desiderabūt ꝙ timebūt te Quis deꝰ sicꝰ tui q̃ aufers iniq̃tatē ꝙ trāsfers peccatū reliq̃arū hereditatis tue. Nō immittet ultra furorē suū. qm̃ volens misericordiā est. Reuertet ꝙ miserebit nr̃i. Deponet iniquitates nr̃as ꝙ ꝓjcies in ꝓfundū maris oīa peccata nr̃a Dabis veritatē iacob misericordiā abrā. q̃ iurasti patribus nostris a diebus antiquis:

Explicit Micheas ꝓpha.

qō erat onus nos grauans. n Et ꝓficiet in ꝓfundū maris. i. faciet eas nō apparere ad punitionē ꝙ reuertit ad loquendū in scōa ꝓsona dicens. o Dabis veritatem iacob ꝛc. i. ad implebis ꝓmissiones factas patrib nostris que tūc implēde erāt, ꝙ modo implete sunt i domino iesu xpo. cui est honor ꝙ gloria in secula seculoꝝ Amen.

Jn ca. viij. vbi dicitur in postil. Saluz mannum suarum dicunt ꝛc.

Additio.

Ubi nos habemus malū manuū suarū ꝛc. in hebreo sic habet. Sup manuū suarū malū ut bene faciant. princeps querit ꝙ iudex in reddendo est. ꝙ est sensus. q̃ tāta erat malitia populi q̃ ꝓpf mala opera intendebāt reddere bonū remunerationis intantū q̃ princeps querebat an debebant remunerari aliqua mala. ꝙ iudex diffiniebat q̃ sic. Similiter quilibet magis tendebat in desideriū suū etiā cōtra iusticiam ꝙ sic ꝓturbant eam de quo concludit. Et ꝓturbauerunt eam scz iusticiā

Jn eodem capitulo. vbi dicit in postil. Dabis veritatem iacob.

Additio.

Attendendū est quare petiuit veritatem dari iacob ꝙ misericordiā abrae, cuius ratio videt esse. Nam abrae primo fuit facta ꝓmissio de ꝓpo venturo cum iuramento. ut habet Geñ. xxij. ꝙ hoc fuit per misericordiā quoniā nulla merita humana sufficerent ad hoc de condigno. unde talis ꝓmissio ad misericordiā pertinet. ideo dicit. Dabis misericordiā abrae. sed facta hmōi ꝓmissione. tam deus debebat implere ꝓdicta ex veritate. ꝙ iō dicit. Dabis veritatem iacob. q̃ tam facta erat ꝓmissio misericorditer ipi abrae. ut dictū est. que quidē ꝓmissio vallata fuit iuramento. ꝙ iō subdit. Sicut iurasti ꝛc.

Postilla fratris nicolai de lyra cū additionibꝰ Pauli epi burgēsis ac replicis magistri Mathie doctoris finit.

Prologus

Incipit expositio prologi sm hieronē i Naum pphām

Naum pphēta ꝛc. Iste prologus diuidit in tres ptes. In prima tps editionis pphetie tangit in scōa notat eox demeritū vel peccatū ꝑ qs pphēta edit. ibi. Sed cū habitatores ꝛc. in tertia exprimit cō siue finis pter quē pphetat. ibi. Iam ei decē tribus ꝛc. Ite in prima tangunt duo scz tps expōis. ꝛ expōis ordinatio. ibi. Si quidē in fine. Dicit igitur.

a Naum pphetam assi aduēt regis assyrioꝝ. i. salmanasar.

b Qui pplm israel ꝛc. iij. Reg. xvij.

c Fuisse, nō pphetasse ne cōtradicatur eis qd dr infra, eodē prologo. Iam em̄. x. tribus ab assyrijs ducte fuerāt in captiuitatē Sed ꝑtū videt. i. q ipse pphetauit tpib⁹ ioathe Achaz. ꝛ ezechie regū iuda. s. eo tpe q micheas sm regulā hiero. supra posita in fine illi⁹ prologi scz Nō idem ē ordo ꝛc. Rō. regula illa intelligēda ē q̄tuz ad aliquod tps nō q̄tū ad omne. vū ille propheta pphetauit tpe ezechie q micheas similiter pphetauit.

d Si quidē in fine hui⁹ lectionis. i. hui⁹ libri. hic intendit cōfirmare qd dixit per tertū. Sed ꝺ in principio hui⁹ pphetie agit de morte regis assyrioꝝ. non g̃ in fine agit de aduētu eius ad plm. Ad q̄ rndet q̄dā q de duobus fit sermo. primo em̄ agitur de morte sennacherib q̄ obsedit hierusalē. i fine aūt agit de aduētu alteri⁹ ad pugnaz a q̄ nineue destructa fuit. vnde qd dicit.

e Predicti regis. nō intelligit de illo ꝺ cuius morte hꝫ in primo ca. vñ pphēta nō loq̄t de eodem nūero in illis duobus locis scz rex assyrioꝝ fuit salmanasar qui indeos. x. tribuū captiuauit. iij. Reg. xvij. ꝛ de isto agit Naum. iij. a. ibi. Vox flagelli ꝛc. ibi em̄ describit aduētus regis ad pugnā. Ite rex assyrioꝝ fuit sennacherib q̄ obsedit hierlm. iij. Reg. xviij. ꝛ Esa. xxxvi. de q̄ loquit hic in principio. de cui⁹ morte habet. iij. Reg. xix. ꝛ Esa. xxxvij. g. Qui sic exponūt. dicūt q̄ illa ira. Sicdem ꝛc. supfuit ꝛ ꝺdicit hiero. q̄ dicit. i. eodē. Iam em̄ x. tribꝰ ab assyrijs ducte fuerāt in captiuitatē In hystoria aūt vbi tāgit hystoria quindecimi capi. iij. Regū scribit sic. Sub ioathā exorsus est pphetare nauū ꝺ helchesei de tribu symeon ꝺ niniuē ꝺdicens Hec dicit dns ad niniuē. Exterminabor te ꝛ nequaq̄ pgredientes de te impabūt mundo. Et hiero. sup nauz dicit herodotū dixisse subuertam niniuen a rege medorū tpe ione de euersione q̄s tuali niniue pdixit narrū q̄ facta est in hunc modū. padus que circūdabat eā sup inundauit eā facto parter terremotu ꝛ igne de sublimi emisso. de q̄ inundatione videtur scripsisse in libro suo ibi. Inundās nō faciet innocentē dns i tēpestate ꝛ turbine vie ei⁹. tñ sm aliā literā legit. ibi. Inundās no faciet innocentē. tū liber scribit p⁹ captiuitate. ꝛ tabuit sub ezechia vt vastaret ab assyrijs terra iuda. in quo pphetatur plenē de destructione assyrioꝝ in ꝓsolationē gētis sue. Nec cū ꝺ distinguam⁹ tps q̄ pphetare incepit. ꝛ tps q̄ libꝝ scripsit. ꝛ sic regula. Ieseron nō habebit instantiam nec lra supfluit nec sequētū ire ꝺdicit

f Sed cū habitatores ꝛc. hec est scōa ps in qua primo exponit pcm̄ eox simpliciter cōtra quos editur pphetia. scōo ostendit cā editionis ꝑ illoc. ibi.

g Qua de cā pphetauit em̄ cōtra niniuites pter recidiuū illoꝝ post ꝓdicationem ione.

h Iam em̄ decē trib⁹. Ecce tertia pos plogi. s. ad quid cōtra illos edit pphetia. s. ad cōsolationē decē tribuum. primo igit notat ꝓsolatio ex editione pphetie cōtra niniuem. scōo magnitudo ꝓsolationis. ibi. Nec erat pars ꝓsolatio. Dicit itaq̄. h Iam ei decē tribus ꝛc. iij. Reg. xvij. cetera plana sunt.

Explicit qualiscunq̄ expositio istius plogi.

Incipit plogus in Naum pphetam.

Naum pphētā assi aduētū regi assyrioꝝ. q̄ populū israēl captiuū in suā regionē trāstulerat. fuisse hebreox traditō affirmat. Si q̄dē sine huius lectiōis ꝓdicti regis aduētū idē pphēta annūciare mōstrat. Ex cū habitatores niniue. iona iteritū ciuitatis ꝓdicāte. ne diuina ira denūciatū iteritū sustineret. pcōx ꝛ ipietatis penitētiā egisset. accepta dei misericordia grauioꝝ se criminibꝰ iplicuerūt. q̄ de cā mēoratꝰ pphēta spūscrō plen⁹ iudiciū dei annūciās ita locut⁹ ē. Deꝰ zelās ꝛ vlciscēs dns ē ꝛc. Iā ei decē trib⁹ ab assyrijs ducte fuerūt in captiuitatē sub ezechia rege iuda. sub q̄ etiaz nūcī ꝓsolatiōe pplī trāsmigrati. ad vsuz niniuē visio cernit. Hec erat pua ꝓsolatio tā his q̄ ia assyrijs fuiebāt q̄z reliqs q̄ sub ezechia ꝺ tribu iuda ꝛ beniamī ab eisdē hostibꝰ obsidebāt. vt audirēt assyrios q̄z a chaldeis eē capiēdos. licī i seqntibꝰ libri hui⁹ demōstrabitur. Sciēdū q̄ niniue i nra lingua ꝺ hebreo speciosam sonat. Speciosus ār hic mūdus ꝺr. Eſi ꝛ apud grecos cosmos ab ornatu nomen accipit. Et q̄quid nūc aduersum niniue ꝺr ꝺ mūdo figurat. pdicari sentiam⁹. Quā ob cām ꝛ assūptio quā septuaginta interpretes dicunt.

apud hebreos massa ponit. i. graue on⁹. eo q̄ eū aduersus quā pphetat pmat nec sinat eleuare cernicē. Silr q̄z ꝺ attēdendū. q̄ hec ūpa vel assumptio vel on⁹ vel pōdus pphe visio sit. Nō em̄ loq̄t pphā i ecstasi. vt montan⁹ ꝛ pscilla maximillaq̄ delirāt. sz q̄ꝺ pphat liber ē visiōis intelligētis vniūsa q̄ loq̄t ꝛ pondus hostiū faciēt suo populo visionē. De ꝓsumatiōe itaq̄ mūdi sm anagogicā ꝓsolationē scrōx. pphetia texit. vt q̄cunq̄ i mūdo videt. q̄si pterēūtia ꝛ caduca ꝑēnant ꝛ ꝑparēt se ad iudiciū diē. Vbi vltor ad vsum vires assyrioꝝ effuturus est dominus.

Explicit plogus. Incipit argumentum.

Naum ꝓsolator ordb iterpretat. Increpat ciuitatē sanguinū ꝛ post euersionē illi⁹ loq̄t. Ecce sr̄ mōtes pedes euāgelizātis ꝛ annūciāt pacē.

Explicit argumentū.

Postilla fratris Nicolai de lyra sup̄ prophetam naum incipit.

Capitulum.i.

Onus niniue. Prophetia naum in duas ptes diuidit sz̄ phe. nū & tractatū. qui incipit ibi. Dñs emulator. In plogo primo tangit materia hui⁹ p̄phetie in generali cū dicitur.

a Onus niniue. i. p̄phetia de malo pene futuro sup̄ niniue. sic dictū fuit Jone. iij. ni niuitis ad p̄dicatiōz Jone agētibz pītiam deus nō intulit penā p̄minatā. sz̄ q̄ postea redierūt ad vomitū de⁹ destruxit niniue regnū p̄ nabu. regem chaldeoz & hanc destructionē p̄dixit p̄phetice sc̄tūs Thobias. xiij. c. & de ista loquit naum p̄pha. secūdo notificat auctor cum dicitur.

b Liber visiōis naum helchesei. Ista q̄ notificat ex nōie. cuz dicitur.

Incipit Naū ꝓpha. I.

Onus niniue[b] liber visiōis[c] Naum helchesei[b] domin⁹ emulator[c] & vlciscēs dñs. vlciscēs dominus & hīs furoz̄. vlciscens dñs i hostes suos et irascēs ipe inimicis suis[f] Dominus patiēs[g] & magn⁹ fortitudie[h] & mūdās[i] nō faciet innocentē[k] Dñs i tēpestate & turbīe vie eius. [l] & nebule puluis pedū e⁹[m] Increpās mare & exiccās illud. [n] & oia flumīa ad dēsertū deducēs

c Naum. qui interp̄tat cōsolator. & venit sue p̄phetie q̄ destructionē assirioz denūciauit ad cōsolationē. & tribuū q̄ p assirios fuerāt captitate & duarū tribuū q̄ eos fuerāt milit̄ afflicte tpe ezechie. Jtē ex loco natiuitat̄ sue cū dicit. helchesei. tertio ex officio p̄phetādi no solū verbo sed etiā scripto cū dr. Liber visiōis. Iz ei. xij. ꝓphetie sunt collecti in vno volumine. tū ꝓphetia cuiuslibet posset dici vnus liber p̄tialis. d Dñs emulator. Hic incipit tractatus in q̄ p̄mo zel⁹ diuīe iustitie declarat̄. scōo ad ꝓpositū applicat ibi. Bonus dñs. Prima in duas q̄ p̄mo ponit rigor diuīe iustitie ad punīēdū. scōo vigor sue potentie ad exequēdū ibi. Dñs in tēpestate. Circa primū dr.

d Dñs emulator. i. iracūdus seu vindicte appetitor cōtra pectatores obstinatos. Emulatio eīm aliq̄n̄ p̄ ira ponit. sic Ezech. viij. Erat statutū idolū zeli ad p̄vocandū emulationē. i. dei irā vt ibidē dictū fuit. Jn heb. hē. Dñs accēsus. Jra eīm dupl̄r differt a phis. vno mō material̄r sic. Jra ē accensio sanguis circa cor. & sic dr in heb. Dñs accensus. Ira. alio mō formal̄r sic. Jra ē appetit⁹ vindicte & sic hz trāslatio nūa. Dñs emulator. i. vindicte appetitor vt dictū ē. Sciendū q̄ passio ire nō ē i deo p̄prie. sz̄ metaphorice. q̄ ad modū irati se hz q̄si punit. cōsubditur.

e Et vlciscēs dñs. i. punies & repetit̄ p̄dicta mala pluries. cū dr. Vlciscēs dñs &c. ad maiorē affirmationē diuīe vindicte cōtra p̄cōres obstinatos. f Dñs patiēs. q̄ non statim punit p̄cōres. sz̄ expectat eoz pītiam. vt sequens punitio iustior ostendat. g Et magn⁹ fortit. q. d. talis expectatio punitionis nō est ex defectu virtutis. h Et mūdans nō faciet innocētes. p̄cōres obstinatos si dimittet trāsire sine debita punitione. ac si eēnt innocētes. etiamsi nō ad p̄cedētia. vel alt. h Et mūdās. p̄cōrem penitētez a culpa. i Nō facit innocētē. si liberat a pena. q̄ pene sunt quedā medicine p̄cōr purgatiue. k Dñs in tempestate. Hic p̄mo ostendit vigor diuīe potētie cū dr. Dñs in tēpestate & turbine vie ei⁹. i. sic ostendit venire ad punīēdū p̄cōres obstinatos. de q̄ hē exemplū. Exo. xxij. vbi dicit

q̄ punitionē egyptioz p̄cessit ventus vehemēs & vrens tota nocte. & in debellatione exercitus sisare venit in tē pestate Judicū. v. Et sil̄r in debellatione philistinoz ozante samuele. i. Reg. vij. & in pluribz aliis locis hz simile.

l Et nebule puluis pedū eius. ex vēto turbinis elevat puluis obscurās aerē ad modū nebule. & dr pcedere ex dei pedibus. q̄ pcedit ex terra p̄ vim ventī modū loq̄ndi de q̄ dr Esa. xix. vi. Celū mihi sedes ē & terra scabellū pedū

m Increpans mare & exiccās illud tua virtute. sic p̄z Exo. xiij. de mari rubro Et oia flumīa (dr. mina ad deser. deducit. sicut eīm siccant alueum torrentis. ita posset oia flumina desiccare Infirmat̄ (carne. est basan & carmelus. q̄ sunt loca vberrima p Et flos libani elāguit. vbi solet cē vtroz cōtinuus. & dr pe lye fuit ex siccitate inducta diuina virtute

n Onus niniue. i. p̄phetia de malo pene futuro sup̄ niniue. sic dictū fuit Jone. iij. ni niuitis ad p̄dicatiōz Jone agētibz pītiam deus nō intulit penā p̄minatā. sz̄ q̄ postea redierūt ad vomitū de⁹ destruxit niniue regnū p̄ nabu. regem chaldeoz & hanc destructionē p̄dixit p̄phetice sc̄tūs Thobias. xiij. c. & de ista loquit naum p̄pha. secūdo notificat auctor cum dicitur.

o Infirmat⁹ ē basā & carmelus p & flos libani elāguit. Dñs tremuit & ira a facie ei⁹. & orb. & oēs hītātes i eo. q Ad faciē indignatiōis ei⁹ q̄s stabit. & q̄s resistet i ira furoris ei⁹. r Indignatio ei⁹ effusa ē vt ignis & petre dissolute sūt ab eo. s Bon⁹ dñs & p̄fortās i die tribulatiōis. t & sciēs sperātes i se. u Et i diluuio p̄tereunte cōsumatiōez faciet loci ei⁹. & inimicos ei⁹ p̄sequet tenebre. x Quid cogitatis ꝑ

tribz annis & mensibz fer. Jaco. &. q Dñs cōmoti sunt &c. hoc frequēter apparet in terremotibz. Esa ista sunt. nducta ad ostendū magnitudinē virtutis diuine. iō p̄cludit. r Ante faciē eius indignatiōis q̄s stabit. q. d. nullus s Jndignatio ei⁹ effusa est vt ignis. hoc patuit in subuersione sodome & gomorre igne sulphureo. t Et petre dissolute sunt ab eo. et vehemēti igne resoluūtur lapides. vt in calce. v Bonus dñs. Hic p̄mo ostendit illud q̄ dictum est de rigore diuine iustitie. & vigore sue potentie ad propositū applicatur in punitione regni assirioz in quo metropolis erat niniue. et diuiditur in duas p̄tes. primo ponit vnus regis sz̄ sennacherib ipsius punitio. scōo totius regni destructio ca. le. Prima in duas q̄ primo circa sennacherib ponitur vitio diuina. scōo. exultatio in terra iuda ibi. Ecce sup̄ montes. Ad intellectum primi sciendum q̄ sicut habet. iij. Reg. xviij. Sennacherib venit in iudeam & de lachis misit rabsacē in hīm ad terrendū ezechiam & suū p̄plm. sed rege etiopum in iudeam terram sennacherib compulsus fuit dimittere iudeam ad defendendū terraz suam. sed habita victoria redijt in iudeam ad destruendū hīm et tunc angelus domini p̄cussit in exercitu eius. lxxv. milia bellatoz et ipse cum paucis fugit ad terram suam. vbi interfectus fuit a filijs suis. iij. Reg. xix. & sic confortatus fuit Ezechias cum populo suo. & hm hoc dicitur. v Bonus dominus & confortans sz̄ ezechiam & p̄plm suum.

p Et sciens. scia approbationis. q Sperantes in se id est ezechiā & ciuitatem & alios iustos cōtra sennacherib de diuino confidentes auxilio. s Et in diluuio p̄tereūte. i. in fortitudine exercitus sennacherib. hm q̄ dicitur. Esa. xviij. Adducet dñs sup̄ eos aquas fluminis fortes et multas. regem assirioꝝ &c. & sequitur ibidem. Et ibi p̄ iudam inundans &c. t Consumationem faciet loci eius. id est destructionem per angelum. vt dictum est.

x Quid cogitatis ꝑ dñm tu sennacherib & exercit⁹ tuus q. d. vos cogitatis ꝑ dñm destruct[illegible] in ciuitate domini

n tẽpli.sed nõ poteritis.n subdit cã. b Cõsummatio nẽ ipe faciet exercitus vestri. c Nõ cõsurget duplex tribulatio id ẽ sennacherib si tribulabit regnu iudaꝑ pm captiuãdo.sicut salmanasar pater tuus regnũ isrl tribu d Quia sicut spine se inuicẽ ꝓplectunt.n sic (lanu. inuicẽ cõburunt.

e Sic pminũ eorũ te.In vespe ei nocꝛ in qua angelus ꝓcussit exercitu rotigẽdo in cineres corpa bellatoꝛ.rex fecerat pri cipib⁹ exercitus couiuiũ.

f Ex te exibit cogitans cõtra dñm malicia iste.fuit trabsacꝛ missus ad terrendu ezechiam n ꝓpm suũ vt sic se redderet n ducerent in terrã ydolatrie subiectã.

g Si pfecti fuerint ꝛc.i.si bellatores fuerint pfecti in fortitu dine n multitudine.

h Sic ꝙ attondẽ tur.i.ab angelo pcu cient.q ꝓcussio voca tur ratio siue attõio Esa.xxxvij. In die illa radet dñs in nouacula acuta in rege as syrioꝛ caput n pilos pedũ n barbã vnuer i Affligam te. (sam. ꝓbũ ẽ dñi ad ezechiã n ꝓpm suã q fuerũt afflicti p regẽ assyrioꝛ.

l Et nõ affligã te vltra sez p assyrios.isi postea tpe sedechie ꝓpls fuit afflict⁹ p chal deos.

m Et vincula tua dirumpã.q cũ exercitu poteris ire libere p iudeã.

n Et ꝓcipiet sup te dñs.verbũ est p phete ad sennacherib.de quo ꝓcepit dñs angelo vt p cuteret exercitũ ei⁹.

o Non seminabit ex noie tuo amplius.i.nõ nascent amplius tibi filij.q fugiens ad terrã suã.cito fuit interfectus a filijs suis.i.post.xlv. dies a fuga sua Thobie.i. p De domo dei tui interfectã.q in templo idoli sui fuit interfectus .iiij. Reg.xix. q Sculptile n cõflatile.ponã sepulcrũ tuũ.(õ subdit. qꝛ inter ido la fuit occisus .nec in sepultura factus ẽ ei honoꝛ regius.eo q factus erat tot ꝓlo exosus impu tanꝫ destructione exercitus ꝓdictã iuꝑbie sennacherib deũ isrl blasphemãtis.iij.Reg.xix. r Ecce sup mon tes.Hic ysir ponit exultatio ꝓphe inde.cũ dr.Ecce super mõtes pedes euãgelizãtis ꝛc.q ꝓcussio exercitu n senna cherib fugiẽte.ita ezechias misit cursoꝛes ad denũciã dũ ꝙ annũciãbi fcm.n vt oẽs venirẽt i hierl ad reddẽ dũ gratias deo de tãto bñficio. s Quia nõ adiciet vltra vt ꝓtrãseat in te belial.i.absq; iugo.qd intelligi tur sennacherib q nec deũ nec hoĩs reuerebat.

t Uniuersus interijt.q post mortẽ sui exercitus occi

In ca.i.vbi dr in postil.Nõ ysur (sus suit.vt dictũ ẽ.

get duplex tribulatio. Additio.

h Nec qd dr.Nõ ysurget duplex tribulatio vt ꝓpo nuari cũ hoc qd immediate diserat.Cõsumma tionẽ ipe faciet.n est sensus q⁹ de⁹ decreuerat ꝓsumma re exercitũ sennacherib sic totaliter q ut ex nõ posset tri bulare regnũ iuda n sic dicit Non cõsurget.i.in regno iuda. Duplex tribulatio ex parte assyriorum.

Capitulum.II.

Accedit post hec ꝓphera de nunciauit per cussionẽ sennacherib assyrioꝛ regis.b ꝓfis denunciat destructio nẽ regni in quo me tropolis erat nimue q destructio facta est p nabu cd.rege babylonis post mortẽ sen nacherib.n pro ponit hec destructio.se cundo destructionis cã.le.Prima in tres qꝛ primo ponit nimue obsidio.secdo ob sessꝰ capti ibi.portas fluuioꝝ aperti capte depdatio.ibi.Dimpte.tertio primũ alloq tur regem assyrioꝝ di cens.

Accedet qui dispgat coram te.q custodiat obsidionẽ.Cõtẽplare viã cõfortalibos.roborã vtrumq valde

a Ascẽdet.i.ascen det curꝛ equos.i. exercitꝰ chaldeoꝝ.

b Cui dispgat co rã te.vastatio terram tuã in oculis tuis.n nõ poteris resistere.

c Qui custodiat ob sidionẽ.circa nimue vlq; q capiet eã.

Quia fortẽ reddidit dñs superbiã iacob sicut superbiã isrl

Quia vastatores dissipauerũt eos,n ꝓpagines eoꝝ coꝛruperũt.

Clypeꝰ fortiũ ei⁹ ignit⁹.

vir exercit⁹ in coccineis.

Ignee habene curꝛ i die ꝓparatiõis ei⁹

n agitatores ꝓfopiti sunt

In itineribꝰ cõturbati sũt

q dirige collise sũt i plateis

Aspect⁹ eoꝝ.

qsi lãpades

qsi fulgura discurrentia.

Recordabit fortium suoꝝ.ruẽt i itinerib⁹ suis

d Cõtẽplare viã ꝛc.i.dispone te ad occurrẽdũ ei.tuos bellatoꝛes ꝓfortando.q.d.hoc erit ꝓnihilo.vt habeꝛ in fra n subdit cã. e Quia fecit reddidit dñs superbiã ia cob detegendo sennacherib.eo q superbe egerit cõtra dñm as tribus. f Sic superbiam isrl.supple cito reddet de structio totũ regnũ assyrioꝝ.eo q superbe egerit ꝙ regnũ decẽ tribuũ.ipm viliter captiuãdo. g Quia vasta toꝛes.i.chaldei venientes. h Dissipauerũt eos.i.dis sipabũt assyrios. i Et ꝓpagines eoꝝ.i.filios n filias. k Clypeus fortiũ ei⁹.i.nabuc. l Ignit⁹.erat ei ibi lamine ere ad solis radios refulgentes sicut ignis ad terrorem assyrioꝝ.n ad obfuscãdũ oculos eoꝝ. m Vir exercit⁹ i coccineis.habẽt supparma ornamẽta rubea ne si aliqs eoꝝ vulneraret ex apparẽtia sanguis alij ter rerent. Ignee habene curꝛ.i.currũ.erãt em ibi habe ne limate.n sic i radio solis fulgebãt sic ignis. o In die ꝓpa.ei⁹.i.ad pniũ.Et ecouerso erat ꝺ assyrijs de qꝺ dict. p Et agitatores ei⁹.i.aurige ꝓphete ei ꝺno ex ercitu loquẽdi trãsit ad aliũ n ecouerso sic solet fieri in descriptiõe bellorꝝ. q Cõsopiti sũt.i.attoniti ꝑ stupo r In itine.ptur.sũt nescientes curꝛ duces.(re iõ subdit re iõ subdit cã h stupor is cũ dr. t Aspect⁹ eoꝝ.i.chalde v Quasi lãpades.ꝓter refulgẽtiã armoꝝ vt ꝓdictũ ẽ. (ornũ. x Quasi ful.discur.i.velociter n audacter currentes ꝑ assyrios. y Recordabit.i.rex assyrioꝝ. z Fortium suoꝝ.qui solebant esse cõstantes.n animosi.n facti sunt pauidi.ideo subditur. a Ruent in itineribus suis.

nō potētes resistere in cāpo chaldeis. iō subdit. 3 Ve
locit̄ ascēdēt muros ei⁹. In heb. hr̄. Festiabāt ad mu
ros suos. vt q̄ nō poterāt resistere in cāpo defenderēt se
in muro. a Et prepabit̄ vmbraculū. i. tētoria chalde
orum in circuitu ciuitatis ponent̄ ad eam obsidendū. et
sic pz ciuitatis obsidio
b. Porte fluuiorū.
h̄ ꝯfit describit̄ ipius
captio. cuz dr̄. Porte
fluuiorū. i. porte nini
ue q̄ ꝯfidebat in mu
nitiōe fluuiorum.
c Aperte sunt. i. fra
cte p impetū chaldeo
d Et templū (rum.
ad solū dirutū. i. tem
plū idoli vesrach qd̄
colebāt reges assirio
rū. iiij. Reg. xix. in he
breo hr̄ Et palatiū. s.
regis Ad solū dirutū
in regni ꝯtemptum.
e Et miles captiu⁹
ꝛc. i. milites regni as
sirioꝝ. In scriptura ei
frequenter ponit̄ sin
gulare p plāli. In he
breo hr̄. Et astans ca
priua adducta est. Et
dicit̄ astās hic regia.
vt dicit ra. sa. fm illd
ps. xlvij. Astitit regia
a dextris tuis. ꝛ lr̄a se
quēs ꝯcordat cū dr̄.
f Et ancille ei⁹ mīa
bant̄. captiue a chal
g Gemētes (deis.
ꝛc. nō audentes alte
clamare p̄ timore.

Velocit̄ ascēdēt muros e⁹
a ꝛ p̄pabit̄ vmbracl'm. b por
te fluuiorū c apte st̄ ꝛ tēplū
ad solū dirutū. c Et miles
captiu⁹ adduct⁹ ē. d ꝛ ācille
ei⁹ mīabant̄ e gemētes vt co
lūbe murmurātes ī cordi
bus suis b Et niniue q̄si pi
scina aq̄ꝝ aq̄ ei⁹. i ipi vo fu
gerūt. State state. ꝛ nō ē q̄
reuertat̄ a Diripite l argētū di
ripite auꝝ ꝛ ñ ē finis diuiti
arū ex oīb⁹ vasis desidera
bilib⁹ m Dissipata ē n ꝛ scissa
ꝛ dilacerata o ꝛ cor tabescēs
p ꝛ dissolutio geniculoꝝ q ꝛ d
fectio ī cūctis renib⁹ r ꝛ facies
oīm sic nigredo olle. s Ubi
ē hīt aculū leonū t ꝛ pascua
catuloꝝ leonū v ad quā iuit
leo vt īgrederet̄ illuc catu
l⁹ leōis. ꝛ ñ ē q̄ extreat x leo
cepit sufficient̄ catul' suis.
y ꝛ necauit leenis suis z Et ī
pleuit p̄da spelūcas suas. ꝛ
cubile suū rapīa a Ecce ego
ad te dic̄ dn̄s exercituū. b et
succēdā vsq̄ ad sūmū c qua
drigas tuas d ꝛ leūcl'os tuos
comedet gladi⁹ e Et extrmīa
bo de tra p̄dā tuā f ꝛ nō au
diet̄ vltra vox nūcioꝝ tuoꝝ

Ve ciuitas .III.
sanguinuz b vniūsa
mēdacij c dilacerati
one plēa d Nō r̄cedet a te ra
pina. e Vox flagelli ꝛ vox ī
pet⁹ rote. ꝛ eq̄ fremētis ꝛ q̄
drige feruētis ꝛ eq̄tis ascen
dētis f ꝛ micātis gladij g ꝛ ful
gurātis haste h ꝛ mltitudi
nis interfecte. ꝛ grauis ru
ine. nec est finis cadauerū i.
Et corruēt in corpib⁹ suis
k ꝓpter multitudinez forni
cationū l meretricis specio
se ꝛ grate m et hn̄tis malefi
cia. n q̄ vēdidit gētes ī forni
catōib⁹ suis. ꝛ familias in
maleficijs suis. o Ecce ego

d Et leunculos tuos comedet gladius. i. filij tui occi
dentur. e Et exterminabo de terra. s. tua. f Pre
dam tuā. dādo eā chaldeis. g Et nō audi. vl. vox nū
cioꝝ tuoꝝ. ad blasphemādū deū sicut rapsaces a te mis
sus blasphemauit. iiij. Reg. xxiij. Steti itaq̄ rabsaces. ꝛ
exclamauit voce ma
gna iudaice ꝛc. Et se
quit̄ ibidē. Nolite au
dire ezechiā q̄ vos de
cipit di. Dn̄s libera
bit nos. nunq̄d libe
rauerūt dij gētiū ꝛc.
q. d. nec d̄s vester po
terit vos liberare.

Capitulū. III.

Ve ciuitas. P⁹
ciuitatis d̄stru
ctione. hic p
pheta declarat d̄stru
ctiōis rōem q̄ fuit ci
uitatis malicia. cū h̄
tn̄ interponit̄ de spēa.
Et diuidit̄ in duas p
tes. q̄ prīo ꝓpter ma
liciā nūciat̄ ei⁹ depo
pulatio. ꝛ scd̄o ei⁹ mlt
iplex ꝯfusio ibi. Ecce
ego. Circa primū dr̄.
a Ve ciuitas sāgui
nū. i. ciu⁹ ꝓpl's fuit ei⁹
fusor mlti sanguinis.
b Vniuersa mēda
cij. i. toto dedita men
dacio q̄s cū nō pote
rat supare v̄tute. nis⁹
est decipe fraude.
c Dilaceratiōe ple
na. i. diuisionib⁹ itrī
secis. qd̄ est signuz p
pinque subuersiōis.
Matth. xij. Omne re
gnum in seip̄m diuisum desolabitur. d Nō receder
a te rapina. i. chaldei te obsidentes nō recedent a te do
nec rapuerint omnia bona tua. e Vox flagelli. i. son⁹
flagelli incitātis eq̄s currū ꝛ equitū sup te venientium
f Et micantis gladij ad te occidendum.
g Et fulgu. haste. i. velocit̄ vibrate ad modū fulguris.
h Et multitudinis interfecte. de ciuib⁹ tuis.
i Et corruent in corpib⁹ suis. q. d. tanta erit multitudo
interfectoꝝ q̄ vnus interfectus cadet supet alium. ꝛ sub
ditur causa. k Propter multitudinem fornicationū
spūaliū que sunt idolatrie ꝛ corpalium.
l Meretrices speciose ꝛc. i. niniue attrahētis alias gē
tes ad suas idolatrias p multas vias.
m Et hn̄tis maleficia. i. habētis in se maleficos ꝛ incā
tatores magicis artib⁹ vtentes.
n Que vendidit gentes in fornicationib⁹ suis. q̄ pul
chras puellas aliarū gentium captas exponebant nini
uite pstibulis pro precio. ꝛ idem faciebant de pulchris
iuuenibus in vicio sodomitico.
o Ecce ego. Hic ꝯfit ostendit̄ ipius niniue derisio ꝛ sub
nomine niniue totius regni assirioꝝ. ꝛ diuiditur in du
as partes. q̄ primo ostenditur ꝓpositum sub parabola
fornicarie. secundo sub parabola locuste ibi. Congrega
re. Prima in duas. quia primo ponitur parabola. secun
do exemplum de ciuitate alia. ibi. Nunquid. Circa pri
mum dicitur in persona dei. o Ecce ego ad te.

b Et niniue q̄si pi
scina aquaꝝ aque eius. i. munitio fluuioꝝ de q̄ ꝯfidebāt
nō resistit aduersarijs. sic aq̄ piscie resistere n̄ pfit p̄ sui
paucitate. i Ipi vo fugert̄. s. d̄ ciuitate q̄cūq̄ potuerūt
fugere. k Diripite. h̄ ꝯfit describit̄ ciuitatis capte dep̄
datio. cū dr̄. Diripite vos chaldei. l Argētū ꝛc. i. q̄cūq̄
p̄ciosa. m. Dissipata ē. s. niniue. n Et scissa p fractiōz
muroꝝ in plurib⁹ locis. o Et cor tabescēs. i. deficiēs
factū est bellatorib⁹ viris. p Et dissolutio geniculoꝝ
id est genuū q̄ tremūt ex timore. ꝛ iō dicunt̄ genicula di
minutiue. q Et defectio in cūctis renib⁹. ita q̄ non
poterāt stare. r Et facies oīm sicut nigre. olle. ex fa
me. ꝛ ex fumo incēdij niniue. iō subdit̄ derisorie.
s Ubi est habi. leonū. i. niniue. vbi solebāt reges ꝛ prī
cipes habitare. q̄ erāt feroces vt leones t Et pascua
catuloꝝ. i. filioꝝ. v Ad quā iuit leo. i. rex. i. quā ciui
tatē ingressus est vt ibi habitet secure cū catulis suis. id
est filijs ꝛ famulis. q. d. nulla ē. q̄ nō hz refugiū a facie
chaldeoꝝ. x Leo cepit sufficiēter. i. abūdanter bona
multoꝝ regnoꝝ sibi diripiēdo fm q̄ dr̄. iiij. Reg. xix. Ve
re dn̄e dissipauerūt reges assirioꝝ gētes ꝛ terras oīm.
y Et necauit leenis suis. i. interfecit reges terre. vt eoꝝ
p̄ciosa afferet vxorib⁹ ꝛ ꝯcubinis suis. z Et impleuit
p̄dā spelūcas suas. i. domos suas. iō subdit̄ vltio diuīa.
a Ecce ego ad te dicit dn̄s. cuius v̄tuti nō pōt resisti.
b Et succendam vsq̄ ad summū. al's fumū. i. totaliter.
c Quadrigas tuas. in quib⁹ alia regna deuastasti.

ponendā in vituperiū ⁊ derisionē. a Et revelabo pudēda tua, loquit de ea sicut de mliere fornicaria dephēsa, cui⁹ turpitudo oīb⁹ manifestat. b Et pjciaz sup te abominatiões, q⁹ faciā te despici factis ⁊ vbis sic vilez ⁊ abominabilē. c Et ponā te in exemplū, s. correctōis aliox tuā punitiones videntiū, ió subditur

d Dis q̄ viderit te, si iet a te, i. a maleficiis tuis ne sit punire. e Quis com(atur, mouebit sup te caput tibi pparādo, q. d. nullus, hz vicēt oēs iudicū dei sup te iudicium.

f Nunqd. Hic ostendit exēplū de alia ciuitate, destructa p nabu, in egypto q̄ prius vastauit egyptum q̄z regnū assiriox, cuiz

f Nūqd melior (dr. es alexādria, q. d. non ⁊ ió stare z nabu, non potes, sic nec illa. In hebr. hē, Nunqd melior es no, nutrice, hēm ciuitas vocabatur ne, qm destruxit eā nabu, ⁊ dicebat nutrix, q⁹ ibi nutriebant⁹ pueri regis, pter pulcritudinē ⁊ bonitatē situs sicut dicit ra, sa, postea p magnū tps alexāder magn⁹ intrauit egyptū, ⁊ tecedificauit hāc ciuitatē vocans eā noīe suo alexandriā. Trāslator ātē dimisit nomē antiquū qđ erat q̄si oblitioni datuz, ⁊ loco huj⁹ posuit nomē nouū qđ erat famosum g Ppl'oz. i. q̄ multos ppl'os habuit sub se.

ad te dic⁹ dñs exercituū⁸ et revelabo pudēda tua ī facie tua, ⁊ oñdā ī gētib⁹ nuditatē tuā ⁊ regnis ig̃miniā tuā. b Et pjciaz sup te abōinationes, ⁊ contumelijs te afficiaz, ⁊ ponā te ī exēplū, et erit⁹ oīs q̄ viderit te ēlilier a te ⁊ dicet, Vastata ē nini ue⁹ q̄s ꝓmouebit sup te caput? Vnde q̄rā ꝓsolatorē tibi

f Nūqd melior es alexādria ꝑ ppl'oz⁹ q̄ hītat in flumib⁹. Aque ī circūitu ei⁹, cui⁹ diuitie mare⁸ aq̄ muri ei⁹, Ethiopia fortitudo ei⁹ⁿ regyptus ⁊ nō ē finis ° Aphrica ⁊ lybies fuerūt ī auxilio tuo ꝑ ⁊ ipa⁹ ī trāsmigrōe ducta ē in captiuitatē. r Parvuli ei⁹ elisi sūt ī capite oīm viaz⁹ ⁊ sup inclitos ei⁹ miserūt sortē⁷ ⁊ oēs optiates ei⁹ ꝓsiti sūt ī ꝓpedib⁹ v Et tu g ⁸inebriaberz ⁊ erz despecta⁹ ⁊ q̄res tu auxiliū ab ī imico. ⁵ Oēs mūitiões tue sic⁹ fic⁹ cū grossis suis, si cōcusse fuerint cadēt ī os cōedētis. ⁶ Ecce ppl's tu⁹, mlie

tes in medio tui. Inimici tuis ad aptionē padēt portē fre tue⁹ devorabit ignis vectes tuos. c Aquā ꝓpter obsidiōz hauri tibi, extrue mūitiones tuas. Intra ī lucū ⁊ calca, subigēs tene laterē. Ibi cōedet te ignis ꝑ pibis gladio⁶ devorabit te vt bruc⁹. f Cōgregare g̃ ivt brucus multiplicare vt locusta. Oēs fecisti negociatōnes tuas, g̃ stelle sint celi⁸ Bruc⁹ expās⁹ ē ⁊ avolauit ʰ Custodes tui q̄si locuste ⁊ paruuli tui quasi locuste locustaz⁴ q̄ ꝓsidēt ī sepib⁹ ī die frigoriz, Sol ortⁿ ē ⁊ avolauerūt ⁊ nō ē ꝓgnit⁹ loc⁹ eaz vbi fuerint, ⁱ Dormitauerūt pastores tui rex assur ᵐsepelient principes tui. ⁿ Iactauit ppl's tu⁹ ī mōtib⁹ et nō est q̄ congreget⁹. Nō est obscura ꝓtritio tua⁹ pessima est plaga tua. r Oēs qui audierunt auditionē tuā cōpserūt manus sūper te. ⁵ Quia sup quē trānsit malicia tua sp. q. d. nulli sunt ppl'i qui non fuerūt a te afflicti ⁊ oppressi, ꝓpter qđ gaudent de tua oppressione, in hoc etiam applaudentes iustitie dei, qui est benedictus in secula seculorum Amen.

Explicit Naum ꝓpheta.

potens ad resistendū, ⁊ sic intrabunt hostes. d Devorabit ignis vectes tuos, i. tanta erit vehemētia incēdij q̄ faciet ferrū portarū liquefieri. c Aquā ꝓpter obsidiōz hauri tibi ironice loquit. q. d. nulla munitio valebit tibi vt crudelū vel fortaliciox, nō subdit.

d Peribis gladio, scz chaldeorum.

e Devorabit te vt bruc⁹ id ē ita faciliter ducet te ad mortē sic bruc⁹ monit⁹ aduenīte fri

f Cōgregare, (gore, hoc ꝓnt ondit ei⁹ destructio ⁊ destructio sub metaphora locuste cū

f Cōgregare (dicit, rē, i. sic brucus ⁊ locusta congregant⁹ ī maxia multitudie, ita q̄tūcūq̄z magnā multitudinē bellator⁹ aggregaueris tibi tū no poteris te defendere, ió

g Brucus (subdit, expā. ē auola. i. exercitus tuus tu⁹ fugiet a facie

h Custo(chaldeox, des tui q̄si locuste, i. bellatores tuiz potentes te custodiūt,

i Quez sident, i. simile Ju sepi (sedent, bus. Modus ē ei locutionis aduenīte frigore se in sepib⁹ congregare, ⁊ tibi se occultare q̄tū pūtz frigus hz si iupueniat ortus solis anteq̄z sint mortue statum cuolāt⁹ inde, q̄p h designat metaphorice q̄ assiriy timore nabu. in tortalicijs congregarent ⁊ postea extra terrā suā in captiuitatē pucrent

l Dormi, pasto. tui id est cōsiliarij tui ne scientes consulere tibi. m Sepelient⁹ princi. tui, sepultura asini ilaiere, xrij. n Iactauit popu. tuus in montib⁹, fugiens ad loca inaccessibilia equitib⁹.

o Non est obscura, id est occulta.

p Contri. tua. s. oīb⁹ manifesta. q Pessi. est pla. q⁹ nullus apponet remediū, nō subdit. r Oēs qui audierunt audi. tuā. i. malū veniens sup te, q̄ audiēt vbiq̄z s Cōpresse. manus sup te. i. magn̄ studuerūt, aggravare q̄ alleviare. cui⁹ causa subdit. t Quia sup quē transit malicia tua sp. q. d. nulli sunt ppl'i qui non fuerūt a te afflicti ⁊ oppressi, ꝓpter qđ gaudent de tua oppressione, in hoc etiam applaudentes iustitie dei, qui est benedictus in secula seculorum Amen.

Jn capi. vlj, vbi dicitur in postilla, Sepelientur principes tui.

Addito.

Vbi dicit, Sepelient principes tui. Jn hebreo hē Sepulti sunt seu habitauerūt in sepulcris principes tui. Et est sensus q̄ principes erant no solū dormientes, sed q̄si mortui sepulti qui nō pūt se mouere

Prolo. in Abachuc

Incipit expositio plogi fm britonē i abachuc pphaz

Quatuor pphete. In isto plogo q̄dā tanguntur q̄ referūtur ad pphetiā. t q̄dā q̄ pnēt ad pphetā. t primo tanguntur duo q̄ referunt ad pphetiā. primū est ꝓuenientia quarūdā aliarum

Incipit plogus in Abachuc pphetam.

Quatuor pphe i duodeci pphaꝝ volumie ꝓtinent e q̄b tres i principio lemna. i. pōdus titulū hñt naū abachuc et malachias. Ioz[b] zacharias i medio t circa finem duos huiuscemodi potuit titul[o]. e q̄b vn[o] ē onus vbi dñi i ⁊a adrach t damasci reqei ei[o]. alt i fine. s. on[o] vbi dñi sr̄ isr̄l. De naū[c] oꝛōibus iā lib vn[o] edit[o] ē. de zacharia t malachia. si vita comes fuit. dissereꝝ. Nunc abachuc hēm[o] i manib q̄ vl ex eo q̄ amabil deo ē vocat ap̄leratio. vl q̄ i certamē t luctā t vt ita dicā amplexū cū deo ꝓgredit ap̄lant. i. luctātis sortit[o] ē nomē. Null[o] ei tā audaci voce ausꝰ ē deū[d] ad disceptatiōnē iusticie ꝓuocare. t dicere ei Cur i rebꝫ humanis mū

di isti[o] pōpa tāta rex vsq; i q̄tas Nocifer abor ad te vi patiēs t ñ saluab[e]? [f]Quare oſidisti m[g] iniq̄tatez t labore videre. Laceratā ē lex[h] t ñ ꝓuenit vsq; ad finē iudiciū q̄ ipi[o] ꝓualet adu[i] iustū iō egredit iudiciū pūsum. [k]Videꝫ q̄ temeraria vox sit[l] t q̄da mmō[m] blasphemantis creatorē suū ad iudiciū ꝓuocare. t vas fragile[n] adu[o] sus figulū. cur tale vel tale factū sit disputare

[p]Hecnō t b anima duertē dū. q̄ assumptio vl pōdus q̄ grauia iam esse dixim[q]. pphete visio ē. t aduersum mōtani dogma pūsum intelligit qđ videt[r] nec vt amens loquit. nec more insaniēti femine[s]. dat sine mēte sonū. [t]Ut t apls iubet vt si ꝓphetātib alīs alī fuerit reuelatū. taceāt q̄ prius loq̄bant. Et statiz nō ē inq̄t dissensiōis deus sz pacis. Ex quo intelligit

ꝓphetaꝝ cuz ista qđ notat in principio. secundū est ꝓuenientia quarūdā aliarum ꝓphetaꝝ. primū est ꝓuenientia quarūdā aliarum ꝓphetaꝝ cuz ista qđ notat in principio. secundū est ꝓuenientia expeditiōis via qđ notat ibi. De naū t̄c. Postmodū tanguntur ea q̄ pnēt ad ꝓphetā. t prio tangit nois cōuenientia. ibi. Qui vel ex eo. scđo ex primo ꝓuenientie cā. ibi. Nullus em tā audaci roco t̄c. vbi quasi male pat ō blasphemia cū dr. Uide q̄ temeraria vox sit. Sed infra vsus finē plogi excusat. tertio notat q̄ spūs ꝓphetico loq̄t cū ꝓpprie intelligētia ibi. Hecnon aliad uertendū vbi elidit falsam mōtani doctrinā duplr. prio p se cū dicit. Intelligit qđ videt. scđo apl̄i auctoritate. ibi. Ut t aplius t̄c. quarto ostendit contra ꝙs intendit. ꝓphetare ibi. Illud q̄z dixe t̄c. quinto q̄ tempore fuit ibi. Et vt scias q̄z eo t̄c. sexto qđ intelligentia dictoꝝ ex cautis est sumēda dicendi. excusat eū hiero. dū dicendi cās exponit ibi. Interiz sed tandū lr̄am t̄c. Ultimo multiplr ostendit q̄ nullus debet turbari ꝓ dīm si nō statim de tribulatione erut. ibi. Et quō si egrotus t̄c. Nūc vtilis expositiōi litere insistam[a] t ꝓtrāseūtes plana exponam[b] obscura.

b Zacharias in medio. ix. a. t circa finē. xij.

c Orationibꝫ ruis. loquit ad chromatiū ēpm ad cuius instantiā ꝓmentat[c] est libū istū. t sicut credo ꝓmētatio ꝓposuit plogū istū. Ut glosa in principio libi. Cōmentatur hiero. osee. ioel t amos. abdiā t ionam pammachio. sup naum. micheā. sophoniā. aggeū paule t eustochio. sup abachuc chromatio t̄c. Ut in originali incipit sic. plogus. Primū chromatiū epōy doctissime t̄c. t. j. i eodem. plogo dr. Illud q̄z dixe. q̄ semel a me violēter exigis vt q̄si quosdā gradus t scalas ad altiora nitēti historiam tibi interpter. d Ad discep. iusticie. i. ad prosequendi ōnē vel disputatiōnē de iusticia neglecta. e Quare ostē. mihi t̄c. videre. i. q̄re me tādiu viuere ꝓmisisti vt viderem. e Iniquitatem impiorum.

f Et laborem oppressoꝝ. g Nō ꝓuenit ad finē studiū dicti. q̄ finis iudicij est iuste iudicare. b Videꝫ q̄ temeraria vox sit. de ista temeritate excusat eū hiero. j. sicut tactū est. s. in diuisione. t vere temeraria ē q̄rum ad

supficiem litere. vsq; subditur. i Et quod ānō. i. supficialiter. k Blasphemātis. i. vituperātis vl reprehēdentis. Blasphemare tria signat q̄ habent ꝓ hoc vsū. Blasphemo culpo vel detrabo vel reprehendo. l Anneri[o] figulū Rom. ix. Unq̄ dicit figmētū ei q̄ se finxit qđ me fecisti sic dicere. vnde Dicit luta vt manu figuli. sic vos in mānu mea domus isr̄l.

m Hecnō t b aliad uertendū. b ostendit. q̄ spūs ꝓphetico loquit ꝓ quē sibi dictoꝝ suoꝝ intelligētia reuelatur. t b ꝓ querulus dogma mōtani heretici q̄ dogmatizauit ꝓphetas nō hre intelligentiā cozq̄ pāterētur sed more insanientiū loqui Act. xxvi. Insaniis paule multe litte te ad insaniā ꝓuertūt. Primo q̄ ostendit ꝓphetā loq spūs. ꝓphetalit qđ notat in visione ꝓphetica. cum dr.

m Hecnō t̄c. ꝓphetice visio est q̄ tez videbat ꝓphetie materia p intellectū ad b a spūs ācto reuelante illumiatum. Sed q̄ vo mōtanus hereticus duplicīter errabat. prio dicendo q̄ ꝓphete nō intelligebant q̄ dicebant. scđo q̄ nō q̄si amentes verba sua ꝓferebāt primū errorem elidit hiero. dicens. Et aduersum montani dogma. quersum intelligit qđ videt. scđm elidit ibi.

n Nec vt amens loq nec more insa. femine. i. ꝓhitonissa. o Dat sine mente. i. sine intellectu. p Sonū. verborum q̄si non valens in loquendo cohibere spiritum suum. Prouerb. xxv. g. Sicut vrbs patens t absq; muroꝝ ambitu ita vir qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum. Et istum duplicem errorem elidit p auctoritatem apostoli. sumptam de. i. Cor. xiij. Continua litteraz sic. Non loquit vt amens aut vt femina insaniens.

q Unde scz vt appareat ꝓphetas et doctores nō vtra loq

r Et id est etiam.

s Apostolus iubet. i. Cor. xiij.

t Ut si ꝓphetantibꝫ alīs alī fuerit reuelatum tacet. qui prius loquebantur. per hoc q̄ dicit reuelatum fuerit elidit primum errorem scilicet q̄ prophete non intelligerēt que dicebant. Prophetia enim est rerum latentium preteritarum vel presentium vel futurarum diuina inspiratione manifestatio. Secundum autem scili et q̄ ꝓphete loquerentur vt amentes cohibere spiritum non valētes cōlequenter elidit arguens ex his verbis apostoli et du

v Ex quo intelligitur. per hoc scilicet q̄ fm (cetera

verbū apli qui loquebat tacent ⁊ alios loqui pmittunt.
a Cū ḡs ex volūtate reticet. nō inuit⁹ aut coactus.
b Et alijs locū dat ad loquēdū. intelligit inḡ hmōi.
c Posse ⁊ loq ⁊ tacere cū velit. vñ. i. Eoz. xiij. Spūs p
phetaꝝ pphetis subiecti sunt. glosa. Spūssanctus q̄ vn⁹
est ſz plāliter dr pro-
pter mltos pphas ḡs
replet vel ꝓpter plu-
ra dona et subdit ē
pphetis. vt qñ volūt
loq possint ⁊ nō cogit
eos hē phitonū⁹ da
mare aliq̄ vel subtrā
re. de hīte aūt spiritū
phitonicū dicit hic.
v Cui aūt in extasi
id ē innit⁹ loquit sup
ple coact⁹ clamare a
phitonico spū ipsuꝫ
e Nec tace(agitāte.
re nec loq in sua ptā-
te hz. Hz ꝛ. i. Regum
xxviij. dr. Est mlr hīs
phitonē in endor et
tñ ⁊ loq ⁊ tacere pote
rat cū volebat Respō
deo q̄ phitonic⁹ spi-
ritus venit aduratur
vt aliq̄d reuelet tunc
nō q̄fert ptātē loqn-
di vel tacēdi. sicut pz
de mliere pdicta. Be
cus ē de obsessis ad i
saniam deductis ō q̄
bus loquit h. Rō aūt
diuersitatis ē. qz ad-
mīrātib⁹ peit vt sepi⁹
inuocet quos aūt ob
sidet. q̄si ptātē super
eos hīs oprimit q̄tū pmittit. f Extasis sicut ait papias
dicit excessus mētis q̄ fit ex pauore mētis. ⁊ accipit hic
in malo. sicut ⁊ in. v. libro ecclesiastice hīstorie vbi dici-
tur. Aiunt montanū quēdā noīe q̄ nup ad fidē xp̄i vene
rat. subrogato asie p cōsule auiditate nimia primat⁹ ac
censum ōrtis spiritib⁹ in semetipo locū dedisse. ac repē
te in q̄dā mentis excessū effectū. velut spū actū. p̄ogni
cepisse noua quedā ⁊ diuersa ab his q̄ ex successiōe ma-
lor ecclesie tradita fuerant. In bono aūt dr extasis. cum
mens nō a pauore aluenat. ſz inspiratiōe reuelatōis assu-
mitur. g Illud q̄z dicit. hic ostendit ō ḡs pbetare in
tendit. Et ad euidentiā hui⁹ ptis notandū q̄ sicut pbā
niam vaticinīs habuit ō nīnuē ⁊ assirios q̄ decē trib⁹
q̄ vocant ysrl vastauerūt ⁊ captiuauerūt ⁊ h in ꝓsolatiōe
ppli captiuati. ita abacuc hz vaticiniū ō nabu. ⁊ baby-
lonē a quib⁹ terra iuda vastata est ⁊ ir̄lm ⁊ templū ē sub
uersum. ⁊ hoc in ꝓsolationē ppli vastati ⁊ captiuati. ſz du
arū tribuū pbetat itaq̄ ō nabu. ⁊ chaldeos siue babylo
nios q̄ duas trib⁹ captiuauerit dicit igit Illō q̄z dicit. ꝛc.
g Ad altiora nitenti. i. tendēti ⁊ ascendēti ad sensum
tropologicū. h Hīstoriā tibi interpter. i. exponā q̄-
tum ad sensum ītalem. i Qui vastauerūt. p. trib⁹. vij.
Reg. xvij. l2 A q̄b⁹ iudas ⁊ ir̄lm. ꝛc. vij. Reg. xxiij. et
xxv. l Et vt scias. ꝛc. Hic ostendit q̄ tpe pbā fuit. ſz tpe
captiuitatis duar⁹ tribuū q̄ ex hīstoria Dani. vij. pbat.
vbi narrat abacuc pha missus fuisse cū cibo ad dani-
lem in lacū leonū q̄ erat in babylone. angelo eū depor-

ª cū ḡs ex volūtate reticet ᵇ
⁊ alijs locū dat ad loquen-
dū ᶜ posse ⁊ loq ⁊ tacere cuꝫ
velit. ᵈ Qui ait ī extasi. i. īui
tus loq̄t. nec tacere nec lo-
q̄ in sua ptāte hz. ᵉ Illō q̄z
dicit. qz sel'a me violent⁹ er
igis vt q̄si q̄sdā ḡdus ⁊ sca
las ᵍ ad altiora nitēti ʰ hīsto
riā tibi īterpter. pphetiā eē
circa babylonē ⁊ nabuc. re-
gē chaldeoꝝ. vt quō prior
pha naū quē abacuc seq̄t
vaticiniū hūit ō nīnuē et
assirios ⁱ q̄ vastauerūt decē
trib⁹ q̄ vocant ysrl. ita aba
cuc pphetiā hēat adūsus
babylonē ⁊ nabu. ᵏ a q̄b⁹ iu
das ⁊ ir̄lm tēplūq̄ subūsa
sunt. ˡ Et vt scias eo tpe fu
isse abacuc. q̄ iā due trib⁹
q̄ vocabāt iuda ducte erāt
in captiuitate. daniel doce
re te poterit ad quē in lacū

leonū abacuc cū prandio
mittit ᵐ quā q̄z apd hebreos
hecipa nō legāt hīstoria. ⁿ
Igit ᵒ siue ḡs recipit scri-
ptura illā ᵖ siue nō recipit.
vtrūq̄z pnobē ᵍ aut ei ꝛcepit
ʳ ⁊ iā p⁹ facta rē liber ˢ aba-
cuc text. ᵗ aut si ñ recipit
q̄si ppha scribit q̄ ventura
ogīcit. ᵘ Interi ꝛ hz ˣ cau
sat adūl⁹ deū ꝓpha cur na
buc. tēplū dr vastet ⁊ iudā
cur ir̄lm quōdā vrbs dñi d
struat. q̄re clamet ppls ⁊ ñ
audiat. vociferet ad dñz op
pss⁹ a chaldeis ⁊ nō saluet
q̄re ēt ipe pphā vl ꝓplus ex
cuius pſona loquit. ad hoc
vixerit. ⁊ huc usq̄z pductus
sit. vt iniquitatē hostium ⁊
suū laborez viderit cum iu
stitia p̄eualeat adūsum
se. Et hec dicit pre mentis
angustia. ʸ nesciens aurum

n Igit. i. ꝓpter hoc
volo ondere q̄.
o Siue ḡs recipit
scr. illā de missione a
bacuc. Dani. xiij.
p Siue nō recipit. vtrū
q̄z p⁹ no. est q̄ dicit⁹
supra abacuc pphe-
tasse aduersus baby-
lonē ⁊ nabu. q̄ capti-
uauerāt duas trib⁹.
q Aut eīm recipit ⁊
tūc planū est. qz.
r Et tam potit facta
rem. i. potit captiuita-
tem duoꝝ tribuum.
s Liber abacuc te
xtur. contra captiuan
tes. s. contra babylo
nios ⁊ nabuchodonosor.
t Aut si nō recipit.
⁊ tūc scribit. pphetico
spū q̄ ventura cogno
uit. s. captiuitatē dua
rum tribuū p babylo

nios ⁊ ipos babylonios postea destruēdo Esa. xxiij. Je
qui pdaris nonne ⁊ ipe pdaberis. Q. aūt omnia ista p
uident plane scribit in hīstoria vbi dr Porro abacuc
fuit de tribu symeon. Hic fuidit captiuitatem ir̄lm ven
turam. ⁊ animaduertens tribu chaldeis fugit in sostrate. nā
⁊ erat incola in terra ysrl descendentib⁹ vero inde relict⁹
in egyptum quasi pegrinabatur in terram suam. ⁊ scri-
psit in principio opis sui causas aduersus deum cur im
pius vastaret populum dei ⁊ sanctuariū eius. cur ipse
clamaret ⁊ non exaudiretur. sed in consolationem ape-
ruit ei dominus calamitates circūstantium nationū fu
turas p nabu. longe maiores. ⁊ tandem tpm nabu. per
turum ⁊ ideo a murmure conuersus est ad preces.
v Interim sm litteram. ꝛc. qz supra eodem ꝓlogo vide
batur propheta quasi de blasphemia inculpari vbi dici
tur. Quides q̄ temeraria vox sit. ꝛc. hic subdit tpius excu
satio ⁊ tangūtur hic tria. Primo eīm ponūtur vba pphe
te quib⁹ dicitur turbari aduersus dñm vt de culpabilis
videbatur. ſcdo tangit locutionis causa vel rō. vñ excusa
bilis iudicatur ibi. Et hoc dicit p mentis vel pre mente
angustia. ꝛc. tertio dicit q̄ generaliter ex ꝓsona humane
impatientie loquebatur ibi. Sed ⁊ hoc generaliter accī
pe. ꝛc. Dicit ergo. v Interim. id est interalia q̄ dicū
tur in prologo isto. x Causatur aduersus deum pro-
pheta cur nabuc. vij. Reguꝫ. xxv. y Nesciens aurum
ergo nō fuit ppheta. Respōdeo ipe bene sciebat sed hoc
dicit in ꝓsona populi. ʒ In igne pbari. Ecclesiast. ij.

In igne pbat aur⁹ t argentū. hoīes vo receptibiles i camino humiliatiōis Job. xxxiij. Aurora loc⁹ ē in q̄ ostatur.
a Et tres pueros. Dan. iij. b Inuestigabilia Ro. xj. O altitudo ⁊c. c Quia nō ita videt deus. i. Reg. xvj. Hō intra intuitū hois ego iudico. hō enī videt ea q̄ parēt
dūs aūt intuet cor.
d Et quō si egrotās hō audit q̄ pba non debebat turbari ad uersus vsum si nō audiebat clamores opp̄ssoy q̄ nō erāt eraudiendi q̄ prio audit p sititudinē sumptaz a prudēti medico. secundo hō affirmat per auctoritatē ibi. Nō intelligēs ista sanz. patz.
e Hoīes clementie siue pōdera sm q̄ ordinat in finem.
f Atq̄ mēsuras. Fz q̄ mō debito ordinat.
g Secōm id q̄ miaz psecut⁹ ē. a. Thi. i. f. iō miam psecutus sum. vt in me primū ostenderet ps̄s uelus oēm patientiā ad informatiōnē eoy q̄ credituri sūt illi in vitam eternam
h Sed nō deficiu⁹ ij. Cor. iij. f.
i Et bndicit deū oī tpe. ij. Cor. i. a. Bndicius deus ⁊c. ps̄. bndicat dūm i oī tempe Thob. iij. Omni tpe benedic deum.
k Sui pseuerauerūt Dan. x. d.
l Et gl'iar in laboze t dolore. ij. Cor. xij. Libenter gl'iabor i infirmitatibz meis.
m Et cū hiere. dicit hiere. xx. vbi nos habem⁹. Jā eliz loq̄r vocaferans. iniq̄tatem t vastitatez clamito di-
cit glosa hiero. q̄ sic incipit. lxx. q̄ amaro vbo mō ride bo p̄uaricatiōnē t miseriam inuocabo.
n Et quō alius. s. pusillanimis t carnalis.
o Inuocat deum. vt a p̄ntib⁹ tribulatiōibz ei⁹ eruat et imminentes repellat. p Sic sanctus vir t bellator inuictus. sicut hieremias t paulus q̄ dicebat ad Ro. viij. Quis nos separabit a caritate xp̄i. tribulatio an angustia ⁊c. q Ad exercendū se. q̄tū ad sustinentiam.
r Et pbandum. q̄tum ad constantiam.
s Tribulatiōnē t miseriā inuenire desiderat. Job. vi. Hec sit mihi consolatio vt affligens me dolore non pcat ps̄. Ego in flagella paratus sum ⁊c.

Explicit qualis. cunq̄ expositio istius prologi.

Postilla Nicolai de lyra sup̄ pphetam Abachuc incipit.

Capitulum. I.

Onus q̄d vidit abachuc. Hic incipit liber iste abachuc pphetia. t diuidit in duas ptes sez in p̄hemiū t tractatū. qui incipit ibi. Usq̄quo. In p̄hemio primo tangitur breuiter materia huius pphetie cū dicit
a Onus. i. pphetia de malo pene futuro sup̄ regnū babylonie. Dicit enī nauz pbauit ō assirios q̄ captiuauerūt regnū. t. tribuū. iij. Reg. xvij. sic iste pphetizauit ō babylonios q̄ captiuauerūt regnū duaz. iij. Reg. xxiv. t erat ad cōsolatiōnē eaz q̄ ō structo p̄ regē babylōie regno due tribus fuerūt ō captiuitate liberate. i. Esdre. i. secōo notificatur auctor ex nomine cū ō. Abachuc. et ex officio. cum dicitur.

Habacuc lucrator⁹ fortis t rigid⁹ stat sup̄ custodiā suā. t figit gradū sup̄ munitionē vt xp̄s in cruce p̄tēplet t dicat. operuit celos gl'ia ei⁹. t laudis ei⁹ plēa ē terra. Splēdor ei⁹ vt lux erit cornua in manib⁹ ei⁹ ibi absc̄dita ē fortitudo ei⁹
Explicit argumētū. Incipit abachuc pph'a. I.

b Onus q̄d vidit abachuc pphe-
ta c Usq̄quō dne clamabo. t non exaudies. d Vociferabor ad te vim patiēs e t non saluabis. f Quare

b Q̄d vidit sez pro phetice. De tpe vero hui⁹ pphetie dic̄ hiero. in plogo t exposi-
tores nostri cōiter q̄ abachuc pphetauit ō structionē babylonie post destructiones tēpli t altaris irim per chaldeos.

c Usq̄quo. Hic incipit tractat⁹. Et diuidit in duas ptes. q̄ primo ponit pphete denūciatio. secōo eiusdē ofo. ca. iij. Circa primū pphēta admirans psperitatem mabucho. tempalem. cum ipe esset idolatra pessimus ⁊c⁹ populus. circa hoc primo monet dūm q̄dē. secōo audit ei⁹ responsionem. c. se. Prima in duas. q̄ primo ponit ipi⁹ nabuch. psperatio. secōo huius psperitatis abusio ibi. hec est fortitudo. Prima in duas. quia primo querit pphēta de psperitate nabuch. contra iudeos. secōo contra populos alios ibi. Aspicite. Circa primum dicit pphēta non solum in psona sua. sed aliorum iustorum sui populi dicens. c Usq̄quo domine clamabo in oratione contra nabuc. tēpli t ciuitatis destructorem t p̄ris in captiuitate detentorem. d Vociferabor ad te vim patiens id est angustiam de oppressione populi mei. e Et nō saluabis. q. d. multum tarde saluare nes. f Quare

ostendisti mihi iniquitatē nabu. r exercitus sui.
s Et laborē .i. angustiā ppli mei. b Videre pdā. qa chaldei secū portauerūt de iudea q̄cūq; pciosa. i Et iniusticiā ꝰ me .i. ꝙ eīi iudei iuste puauerūt ex pte dei. tī nabu. r eī exercitꝰ b exeq̄bat iniusta volūtate r iniqua.
l Quare respicꝭ cō tēptores .i. chaldeos q̄ sunt tm noīs ꝓtem ptores. r tī respicis eos ꝓferēdo eis pote statē r glaz tpalem.
l Et taces ꝓculcan te ipio .i. nabu. r eius
m Justio (exercan tē se .i. pl'm iudaicuz
n Et fa (colentē re cies hoies q̄si pisces maris ꝙmutendo q̄ maiores deuorāt mi nores. sic ē in plebꝫ
o Et q̄si re (maris. ptulia nō hītia ducē id ē pꝫ vī q̄ nō hēs curaz pl' de hoibꝫ q̄z de bestijs irrōnabili bus. de q̄bꝫ dic apls .i. ad Cor. ix. Nūq̄d ē cura deo de bobꝫ.
p Et factū est iudi tiū. s. puersum.
q Et ꝙdictio. veri
q Potētior. (tatis. q̄ vitas succūbit.
r Propter ꝫ lacera ta ē lex. q̄ fit ꝙ dicta mē legis nature. Po test etiaz ꝫ referri ad legē moysaicā quā cō bussierūt chaldei.
s Et non pue. vsq; ad finē. s. debitum.
t Judicū. i. execu tio iusticie ꝛ magi eī
v Et impul (ꝙtū.
r Prevalet (nabu. aduer. iustū. inde po pulū in q̄ erāt iusti. I

oñdisti m̄ iniq̄tatē ꝰ laborē
b videre pdā ꝛ iniusticiā ꝙ
me Quare respicꝭ ꝓtēptores ꝛ taces ꝓculcante ipio
m iustiorē se ꝛ facies hoiesq̄ si piscef maris. ꝛ q̄si reptilia nō hītia ducē ꝛ factū. ē iudiciū ꝛ ꝙdictio potētiorꝭ
Propt ꝫ lacerata ē lex ꝛ ñ puenit vsq; ad finē iud iciū qꝫ impius pualet ad uersus iustū ꝙpterea egre diet iudiciū pūsum Aspici te in gētib; ꝛ videre ꝛ admi rami ꝛ obstupescite. quia opꝰ factū ē i diebꝫ vīs qđ nemo creder cū narrabit.
qz ecce ego suscitabo chal deos gentē amarā ꝛ veloce ambulantē sup latitudi nē terre vt possideat tabernacula nō sua Horribilis ꝛ terribilis ē ex semetipa iudiciū ꝛ on ei egredietur
Leniores pardis eq̄ eius ꝛ velociores lupis vespertinis ꝛ diffundent eq̄tes eī. eq̄tes nāq; eī de lōge venient volabūt q̄si aq̄la festinans ad ꝓmedēdū. Oēs ad pdā

veniet facies eoꝝ vēt vrēs
m Et ꝙgregabit q̄si harenā captiuitatē ipe de regib; irriꝭphabit ꝛ tyrānī ridicu li eius erunt Ipe sup oēm munitionē rīdebit ꝛ cōpo rabit aggerē. ꝛ capiet eam.
Tūc mutabit spūs ꝛ per trāsibit ꝛ corruet hec ē fortitudo eiꝰ dei sui. Nūq̄d nō tu a principio dñe deus me us sctē meꝰ ꝛ ñ moriemur
Dñe in iudiciū posuisti cū ꝛ fortē vt corripes funda sti eū Sūdi sunt oculi tui ne videas malū ꝛ respice re ad iniq̄tatē nō poteris.
Quare nō respicꝭ sup iniq̄ agētes ꝛ taces deuorāte ipio iustiorem se. Et facies hoies q̄si pisces marꝭ ꝛ q̄si reptile ñ hīs principē totū
hamo sbleuauit. traxit il lud in sagēa sua ꝙgregauit in rethe suū lr̄ꝫ letabit ꝛ exultabit ꝙpterea īmolabit sa gene suer sacrificabit rbeti suo qꝫ in ipis icrassata ē pa ei ꝛ cibꝫ ei elcus ꝙpter ꝫ
expādit sagenam suā. et

ad pdā veniēt .i. ad capiēdū oīa pciosa aliox. I Faci eis eox vēt vrēs .i. sic vēt vrēs velociter ꝙsumit segetes sic chaldei suo ipetu subiciēt sibi gētes. ō subditur.
m Et ꝙgreg. q̄si hare. captiuitatē .i. mīt. tudinē captiuo rū. inūerabile.
n Et ipe de regi. triūphabit. ꝛ p̄ pe de subiectis eorum.
o Et tyrāni. q̄ alijs formidabiles ꝛ duri
p Ridiculi e (sunt erūt .i. materia derisi onis. qz faciebat eos duci i catenis ad o stētatione sue victo
q Ipe sup oēm (rū. munitiōz rīdebit re putās se posse cā facil ius capere. ō subdit. ꝛ ꝙportabit aggerē. rē.
r Sic mutabit spiri tꝰ. qz nabu. pꝰ mul tas victorias scum se amētā. ꝛ inter feras hītauit et humās se be stiā esse. ō subditur.
s Et pt. āli. s. a dignī tate regni. Dan. iij.
Libi dr nabu. regnuz tuū transibit a te.
t Hec ē. ꝫ p̄fir describit sibi date ptāt ab ulsus. qz victorias sibi ꝙcessas diuina vīute ad punitiōē peccata mīstrū gētiū nō attri buebat deo. sz idolo suo. ō subdit.
t Hec ē fortitudo eius. fm suam reputatiōz.
v Dei sui. i. qꝫ sibi p uenerit a dō suo flo.
r Nūq̄d nō tu a pn cipio .i. ab eterno solꝰ es
y Le (deus tu q̄ er⁹ us meꝰ vbū ē ꝓphete ꝓfitētis vīitatē diuie nature iurta falsitatē idoli. vt opposita mī

se posita magꝭ elucescāt z Et nō moriemur. s. ꝓtātes regis babylonis ñ saluare nos voluerī. a Dñe i iud. id ē exercituū tue iusticie. b Posuisti eū. i. disposui sti. c Et fortitudinem. i. dās ei fortitudinem. d Ut corripes multos pctōres y eū. e Tendi sūt oculi tui. qꝫ nulla iniquitas ꝓbat in te eē. f Ne videa. ma. approbādo. nō subdit
g Et respi. ad iniq̄. nō po. eā approbādo. ex q̄ ꝙcluditur.
b Quare ñ respi. sup iniq̄ agēte. i. sic chaldeos iniq̄ volēs iūtate nos opprimētes eox malicā reprimēdo. i Et taces rē. exponit sic. ꝫ Totū i ha. suble. rē. loquit ꝫ de rege babylōis sub metaphora piscatoris q̄ cū hamo paucos pisces capit. ꝛ pīes i sagena ꝛ rethe. sic rex babylonis i principio paucos sibi subiecit p̄ea multos valde.
l Supbe lera. i. sic victorias multas ꝛ magnas. m Propterea inquo. sagene. sue. rē. i. idolo suo qđ vocat ꝫ sagēa sua ꝛ rethe suū qz victorias sibi ꝙcessas a dō attribuebat idolo suo vt pdictū ē. a Qz in ipis icrassata. rē. i. sua ptāt magnifi
b Et calx rē. i. dītie i q̄bꝰ delectabat. sic gluto i cibis cata. ꝛ potibꝰ. c Propter. rē. i. ptātē suā q̄ estimabat ab idolo su

Habacuc

sibi ꝓcessam. d Et semp interficere gētes non cessat. ꝙ gentē sibi subiciendo postaliam. Capitulū. II.

Super custodiā. Dic ꝓfir ponit dñi trisio ad cōez sibi ꝓpositā p ꝓphām. ⁊ diuidit ī duas ptes. qr pri mo ꝓpha se disponit ad audiendū. scōo describit diuinū trisū ibi. Et trisi.

dit. Circa' primū dicit a Super custodiā me am stabo ⁊c. loquit ō sēpō sub metaphora custodis fortalicij ob lesū. talibz eīs custo dibz assignant loca di uersa ad defendendū ⁊ vocant custodie eo rū. Et qlibz ē valde at tētus sup locū suū. qr si esset negligēs. pcu lū prio ventret super ipm. ⁊ b mō dicit pro pheta se diligēter at tendere ad pcipiēdū diuinū trisum.

b Et qd trideam ad arguentē me. si male moui gōez ⁊ idiscrete

c Et trīdit. b ꝓfir de scribit diuia trisio. cir ca quā dñs prio ōter minat sui trisi descri ptionē. scōo explicat ipam trisionē ibi. Et quō Circa primū dicit

d Describe visū. i. vi sionē tibi oīs curaz ad futurā memoriam.

e Et explana. i. uci de ⁊ intelligibiliter de

f Ut pcur. (scribe. q lege. eū. i. facilē pos sit intelligere.

g Quia adhuc visus pcul. istud refertur ad b qđ ꝓdicit. Scribe visū. q. d. nō scribēda ēt visio ne dēs oblionē. qr nō implebit ita cito.

b Et apparebit in finē. i. finaliter implebit. ⁊ sic apparebit p effectum.

i Et nō mentiet. i. veritas eius ostendet.

l Si morā fecerit. tardando vltra tuū desiderū.

l Expecta illū. id implerionē visiois patiēter.

m Et veniens veniet sm meā ordinationē.

n Et nō tardabit. vltra tōem licet videat tibi vel potī infirmis q̄z psonā assumis ꝑ rū. ꝓpter ipletiōis desiderū.

o Ecce q incredulus ē vbis diuinis.

p Nō erit recta aīa ei⁹. qr distorta ē a rectitudine virtutis prime.

q Justus autē in fi. sua vi uet. vita gē. ⁊ tō intelligit de fide formata caritate.

r Et quō. b ꝓfir describit destructio regni babylonie. ⁊ iuste sex ꝓpter sex. vicia in illo regnātia. ⁊ sm b diuidit ī sex ptes q ptēbūt ꝓsequēdo. Ad maiorē intelligentiā dictoz ⁊ dicēdoz. Sciendū q regnū babylonie cēpit mlt̄ potēs tpe nabu. ⁊ durauit hec potentia tpe suo ⁊ filij sui. ⁊ cepit debilitari tpe nepotis sui balthasar. sub q̄ destructū fuit regnū Dasi. v. Propha igit loquens de rege babylonis de tpe vnī⁹ istoz trāsit ad loquēdū de tpe alt̄. qr q̄si vna ꝑsona in b reputant. ⁊ ꝓ maiori pte loquitur de tpe nabu. Unū igit vicū ꝓpter qđ regnū babylonis fuit destructū. est irreuerētia diuina quā fecit balthasar. q̄ vasa ꝓsecrata diuino cultui hūanis vsibz aplicauit. ⁊ bibit ī eis. ⁊ optimates eī⁹. ⁊ vxores ⁊ ꝑcubine. ⁊ interfect⁹

Up custodiā .II. meā stabo ⁊ figā gradū sē munitioz. Et ꝑcplabor vt videā qđ dicat m̄ ⁊ qđ rīdeā ad arguētē me. Et rīdit m̄ dñs ⁊ dixit. Scribe visum ⁊ explana eū sup tabulas' vt pcurrat q̄ legerit eū. qr adhuc visus ꝑcul⁹ ⁊ appebit ī finē' ⁊ nō mētiet. Si morā fecerit' expecta illū' qr veniēs veniet' ⁊ nō tardabit. Ecce q̄ incredul⁹ ē' nō erit recta aīa ei⁹ ī semetipō' Justus ātē ī fide sua viuet. Et quō vinū potātē decipit. sic erit vir superbus ⁊ nō decorabit. Qui dilatauit q̄si īfern⁹ aīaz suā' rīpē q̄i mors ⁊ nō adiplet⁹ ⁊ congregauit ad se oēs gētes. ⁊ coacervauit ad se oēs ꝑ̄los' Nūqd non oēs isti sup eū pabolā

sument ⁊ loquelaz enigmatū eius. et dicet' Ue ei. q̄ mlt̄iplicat nō sua' vsqquo ⁊ aggrauat ꝓtra se densuz lutū' Nunqd nō repēte cōsurgent qui mordeant te. ⁊ suscitabūtur lacerātes te ⁊ eris in rapinaz eis' Quia tu spoliasti gentes multas spoliabūt te oēs qui reliq fuerūt de ꝑ̄lis' ꝓpter sanguinē hoīs' ⁊ iniq̄tatez tre. ciuitatis ⁊ oīm habitantiū ī ea' Ue q̄ congregat auariciaz malam domui sue. vt sit ī excelso nidus eius. ⁊ liberari se putat de manu mali. Cogitasti confusionez domui tue. pdidisti ꝑ̄los mlt̄os ⁊ peccauit aīa tua. qr lapis de pariete clamabit. et lignū qđ inter iūcturas edificioz est rīdebit' ve qui edificat ciuitatē in sanguinibz ⁊ ꝑparat vrbē in iniq̄tate

fuit balthasar eadem nocte. Dasi. v. Jō dr.

t Et quō vinū. i. vasis sacris potatū.

s Potantē decipit. qr ꝑ̄ b irā dei merūt.

t Sic erit vir superbus ⁊ balthasar q̄ in ptēptū dei fecit picta vasa ī cuiuio apportari. ⁊ in b fuit decept⁹.

v Et nō decorabit. minuicit ⁊ plus fecit. i. in honorabit ꝑuat⁹ re

x Qui (qno ⁊ vita. dilatauit q̄si infern⁹. q̄ est insatiabilis.

y Quam suā. i. am

z Et ip(bitionē suā. se q̄si mors. i. nulli pcens ꝓ crudelitate.

a Et nō adimplet. id ē nō satiat opibus

b Et congrega. (mal. Dic ponit scōm vicium qđ est violentia. q̄ rex babylonie subiecit sibi alia regna. ⁊ b fuit maxie tpe nabu. de q̄ dr. Et congregauit ad se oēs gētes. eas sibi violēter subiciē

c Nunqd si oēs (dosh sup eū pabolā sumēt. i. vbū derisoriuz q. d. sic qđ ptim fuit ī plerū in nabu. qñ in curru amētiā ⁊ electū fuit ab hoibz ptim in balthasar sub q̄ ⁊ de q̄ deficit regnum.

d Et dicet. de rege babylonis derisorie.

e Ue ei q̄ mulpicat nō sua p violentiam

f Usqueq̄ ⁊ aggraū se dēsum lutū. Lutū

q̄to est dēsius tāto pōderosi⁹ ⁊ sic ē ī rapina. qr nō est tibi ablatio tm̄ sic ē in simplici furto. sz cū b fit iniuria ꝑsone cui⁹ bona violēter rapiunt. ⁊ ꝓpter talē aggrauatiōz densio luto ꝓpat.

g Nunqd nō repe. surgūt. q̄ mordē. te. q. d. sic qr medi ⁊ ꝑse regē iterfecerūt ꝑ̄lz captiuauerūt. ⁊ bona rapuerūt

b Ue tu spo. gen. mul. bona eoz violenter auferēdo.

b Spoli. te oēs q̄ reliq fue. de po. a te spoliatis. qr ꝑ̄ixerunt se medis ⁊ ꝑsis ꝑ balthasar.

i Propter san. ho. i. hoīm a te occisoz.

l Et iniq̄. terre ciui. i. ꝓpter iniq̄tatē qua ꝑmisisti in terra iude ⁊ in ciuitate ih̄m. q̄z hīratores ptim occidisti. ⁊ ptim captiuasti.

l Ue q̄ congregat. b ponit tertiū vicū qđ ē auaricia cū dr. Ue q̄ congregat auariciā. dr auar⁹ q̄si amidus eris q̄ nō pōt satiari.

m Et sit ī excel. nid⁹ ei⁹. i. ciuitas regia sit potentissima ⁊ fortissima. sic fecit nabu. de q̄ se iactauit. Dasi. ult. Nōne hec ē babylon ciuitas magna q̄ edificaui ī domū regni ī robore fortitudis mee ⁊ in gl̄ia decoris mei.

n Cogitasti cōfu. domui tue. qr q̄ tanto fiunt maiores regni exaltatio. tāto fuit confusibilior ei⁹ de ꝑsio tpe nepotis sui balthasar.

o Occi. po. mul. ⁊c. et de bonis eoz edificares tuā ciuitatē ꝑ aīaz tuā p

ꝑ Lapis de pariete cla. ⁊c. i. capta erit vindicta ac si te accusatēs lapides ⁊ ligna.

q Ue q̄ edi. b ponit 3ertiū vicū qđ ē homicidiū cū dr. Ue q̄ edificat ciuitatē ī sanguinibz. et fūdēs sāguinē mītū ꝑ tali edificatiōe. nō subdit punitio.

r Nūqd si hec sūt a dño exercituū. q. d. sic. ⁊ q̄ (cū de

unt illa subdit. s Laborabūt ei ppli. i. multitudo babyloniox. t In nichilū igne. s. ad extinguendū vel ipediendū ciuitatis incendiū p medos z psas futurum.

v Et gētes. s. babylonie. x Inuacuū. s. laborabūt. qz īcendiū īpedire nō poterūt. y Quia re. terre. medis z psis in tāta mlitudine q babylonij nō poterūt resistere.

z Ut ꝓgnoscāt gloriā. i. ptātē ei⁹ gloriā p experientiā vindicte sue. q. q̄dē ptās erit.

a Quasi aq̄ operiētes mare. i. fundum maris. q. d. sic vindicta dei veniet sup regnū babylonis q nō appebit vltra sicē nec fundus maris.

b Ue q̄ potū dat. h. ponit quitū vicii qđ fuit ignominia illata dignitati regie. dicūt em hebrei q nabadositatione sue victorie fecit adduci in quino solennū sedechiā cathenatū z fecit sibi dari potū valde laratiuū z fedat⁹ fuit in ꝓspectu oīm. q sētiens sedechias se haberi in tāto ludibrio mortu⁹ fuit. p dolore z hoc ē qđ dicitur.

b Ue q̄ po. dat amico suo. fuerat ei sedechias amic⁹ nabucho. q fecerat cū regē. ut. Reg. xxiij. c Mittēs fel suum. i. miscēs qđ laratiuū vltra modū. qđ dr fel ex effectu. qz duxit sedechiā ad mortis amaritudinē. z qz ex corde felleo pcessit tale factū. d Ut aspiciat nuditatē eius i. ē verecūdiā. e Reple. ē ignomi. scz sedechias.

f Pro glo. q debe. sibi fieri p dignitate regia. ꝓpter qđ nebu. ꝓsiderās se male egisse fecit eū sepeliri honorifice vbi ere. xxiij. g Bibe tu q̄z. i. tu bibes ꝓfusionē a domino tibi prepatū. h Et ꝓsopiere. i. ꝓsopieris vsus in amētiā. i Circūdabit te calix. i. pena. a deo īflictā. l Et vomi. igno. su. glo. tuā. i. p⁹ glām regni ignominia supueniet tibi. z subdit cā. l Quia miq̄. liba. i. tēplū pte destruet qđ hic z ī pluribus locis dr liban⁹. eo q fuit factū de lignis libani. iij. Reg. v. m Et vastū. a. i. ū. id ē ablatio sacrificioꝝ. n Deterrebit eos. s. destructores tēpli z cult⁹ diuini. ꝓpter q̄ eīm chaldei meruerūt destrui z nō solū q̄ meruerūt ꝓpter petīm ī deū. sz etiā in ꝓximū. iō subdit. o De sanguinibo⁹. i. hoīm p chaldeos effusis. p Et iniq̄. terre. i. exercitu in regno iude. q Et ciuitas. scil'm a chaldeis destructe. r Et oīs habi. i. ea. q̄ p chaldeos fuerūt atrociter vulnerati z capti. s Quid pdest. ꝓ ponit sertū vicii ꝓpter qđ regnū babylonie fuit destructū. s. idolatrie vicū. cum dr. s Quid pdest sculptile. q. d. nihil. t Quia sculpsit illud fictor. z iō nihil hz numis aut vtutis. v Ut face. simul. mlta. in q̄ notat ipius babylonie mlt̄plex idolatria. ex q̄ ptz q ꝓpha nō loquit⁹ de statua aurea ī q̄ nabuch. faciebat se adorari. Dani. iij. vt dicūt alīq. sz ō idol⁹ qua ipse colebat. x Nunquid ipse do. poterit. i. lapis sculptor⁹. q. d. nō. y Et oīs spūs nō ē in visce. ei⁹. id est null⁹ spūs ē ibi. qz oīs nō eq̄pollet nullo. z Dñs aūt in tēplo sc̄o. i. in celo vbi magꝭ refulget eius gloria.

z Sileat a facie sc̄o. diuinitatē ei⁹ nulli alij attribuēdo

Capitulum .III.

Domine audiui auditionem tuā. z timui. Dñe op⁹ tuū in medio ānox viuifica illud. In medio ānox notū facies cū iratꝰ fueris mie recordaberis. Deus ab austro veniet. z sctus de monte pharā. Opuit celos gla ei⁹ z laudis ei⁹ plena ē tra. Splēdor eius vt lux erit. cornua ī manibus ei⁹. ibi abscondita ē fortitudo ei⁹. Ante faciē ei⁹ ibit mors. Egredi

ligno exprgiscere. surge lapidi tacenti. Nūqd ipi docere poterit. ecce iste coopt⁹ ē auro z argēto. z oīs spūs nō est ī viscerib⁹ ei⁹. Dñs aūt ī tēplo sc̄o suo. silear a facie ei⁹ oīs terra.

Oratio abachuc pphete pro ignorantijs. .III.

Domine audiui auditionem tuā. z timui. Dñe op⁹ tuū in medio ānox viuifica illud. In medio ānox notū facies cū iratꝰ fueris mie recordaberis. Deus ab austro veniet. z sctus de monte pharā. Opuit celos gla ei⁹ z laudis ei⁹ plena ē tra. Splēdor eius vt lux erit. cornua ī manibus ei⁹. ibi abscondita ē fortitudo ei⁹. Ante faciē ei⁹ ibit mors. Egredi

uinis iudicijs murmurātiū. sicut ibidē fuit dictū. z ꝑ apparet ex eo qđ hic dr. Pro ignātijs in pl'alis. si ei loqrer in psona ꝓpria q̄ueniēt⁹ diceret ī singl'ari p ignātia. Igit si cut supr⁹ accepit psonā infirmox murmurādo. ita h oratio a Dñe audi (ac. vt pcūi ignātie eis remitteret a dño. ut. h. ꝓfr ponit oro in q̄ ꝓpha sic ꝓcedit. qz p⁹ denūcias destructionē babylonis. scdo modū captiois ibi. Nūqd in fluminib⁹. terno. prūpit in laudē de captiois ibi. Ego aūt sicut. s. dictū ē ꝓpha desiderabat potētiam chaldeox destrui ꝓpter eox malicā. z de ei⁹ futura destructōne audierat diuinā rōnē. c. ij. iō exclamat. a Dñe audi. audi. tuā. i. penā chaldeox futurā quā audire me fecisti

b Et timui. p admiratiōe rigoris tue iusticie. Vel al'r. Timui. de pena infirmox ꝓpli mei de tuis iudicijs murmurantiū. c Dñe op⁹ tuū. in punitionē chaldeorū. q fiet vtute tuā magꝭ q̄z hūana. d In medio. anni. vt il lud. i. vivificabis ponēdo ī effectu. z istud medium annox referūt aliq̄ ad balthasar q̄ interfect⁹ fuit ī viril etate. et sic in medio annox suox. tū vt mihi q̄ meli⁹ pōt referri ad annos destructiōis tēpli. a qua destructōe vsq ad primū annū cyri fluxerūt. lxx. anni ꝓm hebreos. z inde vsq ad ei⁹ reparationē sexto anno darij. lvi. an. Job. ij. Quadraginta z sex ānis edificatū ē tēplū h. Et certū ē q hoc dicebat de tēplo ꝓzorobabel reedificato. Balthasar vo ī q̄ chaldeox regnū defecit p duos annos fuit occis⁹. ante primū annū cyri ī q̄bus regnauit dari⁹ med⁹. Dani. v. z sic occisio balthasar fuit q̄si ī medio dictox ānox. q. i. sunt ex ꝓte vna. z. lvij. ex altera. Sciēdū tū q. xlvi. an. a ꝓio

anno cyri vsq; ad tertiū darij accipiunt fm computationē grecoꝝ ⁊ latinoꝝ. fm hebreos aūt iūt pauciores vt plenius dicti hester. i. Dañ. xi. Per hoc tm nō infringit expositio dicta. q; qđ e iter duos termios dr ee in medio. licet pl' tañ distet ab vno termino q; ab alio. ⁊ hoc mō primꝰ annus cyri post dicti in medio annoꝝ. licet puncta satis fuerat repatriom reparādi q; eius destructionē. De vertificatiōe istiꝰ vbi Joha. vi. Audiuit a et sex annis edificatū e templū istud. q; hoc e verbū xpi nec cū gentilitate nūc ifm recte cedo. sed et vbum iudeoꝝ ob reuerentiā xpo ⁊ quez multa falsa dixerunt vt ptz ex euangelijs.

e Cū irat' fueris. pfim inde captiuan⁊ d Misericordie. do. recordaberis. ipm q cyrū liberando.

g Deꝰ ab austro. h alluit. ppta hystorie eductionis ḋ egypto q est ad austrū respectu iudee. ⁊ ē sensꝰ

ḋ Deꝰ ab austro veniet. i. sicut deꝰ a parte australi venit cū populo spim ad terrā promissionis deducēdo. fm illud Deut. xxxiij. Dñs iter tuū habitās tecū. xl. ānis. sic veniet cū medis ⁊ pfis ad liberādum ipm ḋ captiuitate babylonica. b Et sanctꝰ. i. deꝰ q ē sanctus sanctoꝝ. i De monte pharā. i. hic reduxit spim p locū illū. Nu. x. ita deducet spim suū reducēdo i iudeā. k Operuit celū gla eius. i. p. ās eius gliosa in destructione babylonica. l Laudis eius plena est terra. q; ḋ illa destructiōe milte regiōes gaudebūt q fuerāt a chaldeis afflicte. vt dictū ē ca. pcede. m Splēdor eius. i. fulgur armoꝝ exercitꝰ cyri ⁊ darij q ḋ splendor dei. eo q ille exercitꝰ erat executor diuie iusticie.

n Cornua i manu eius. i. arcꝰ extēti ⁊ balliste. q; pse ⁊ medi erāt optimi sagittarij. o Ibi abscondita ē fortitudo eius. q; victoria illi exercitui pcessa. magnifice fuit virtute diuina latēte q; humana. p Ante faciē eius ibit mors in heb. dr. Pestilentia. Aduertūt enim cyri ⁊ darij ꝫ babylonā posse mortalitas debilitās virtutē chaldeoꝝ. q Egredietur dyabolꝰ añ pedes eius. q; tales pcussiones frequenter fiūt p dēmones. sic ḋr ō egyptijs ps. lxxvij. Immissiones p angelos malos. r Steterit. h icipit visus alius i heb. ⁊ refert ad exercitū cyri ⁊ darij. q; steterūt in obsidione babylonie vsq; ad eius captionē. nō subdit. s Et mē. est terra. q; terra babylonie fuit diuisa principibus exercituꝫ fm suā portionē. t Asperit. s. aduersarios ꝓfligēdo. v Et dissoluit gētes. s. babylonios ⁊ eā adiuuātes.

x Cōtriti sunt mōtes. scil. i. maiores principes babylonie q ante erāt altiores i hac scla. y Incurui. sunt colles. i. hūiliati ⁊ delecti principes minores. z Ab itineri. eterni. ei⁹. i. a pcessibus eternitatis cyri ⁊ darij ab eterno pfixis a a Pro iniquitate. s. destructionis templi a chald. is. (deo. vt pdictū ē ca. pce. b Vidi tētoria ethopie. s. turbata ⁊ siluit madian. vel q; ḋr h. Pelles i heb. pr. Co. tue Ilitēm pri fuerūt cū nabuc. i destructiōe templi. ⁊ cū nepote ei⁹ balthasar tuerūt debellati. c Nūq. i. hic ponitur modꝰ captionis ⁊ diuidit i tres. q; ppha prio denūciat captionis modū. scdo approbat diuinū iudicū. ibi. Audiui. tertio reuertit ad propositū. ibi. Fic⁹ eīm Pria ad

eē ḋyabolꝰ añ pedes eius. Stetit ⁊ mēsus ē tra. Asperit ⁊ dissoluit gētes. ⁊ cōtriti sūt mōtes sclī. Incuruati sūt colles mūdi ab itineri by eternitatis ei⁹. Pro iniquitate vidi tētoria ethiopie. turbabunt pelles tre madiā. Nūqd i fluminibꝰ ira es dñe. aut i fluminibꝰ furor tuꝰ vel i mari indignatio tua. Qui ascēdes sup eqs tuos ⁊ qdrige rue saluatio. Suscitās suscitabit arcū tuū. iuramēta tribuū q locutꝰ es. Fluuios scides tre. viderūt te ⁊ doluerūt mōtes. gurges aq; trā sijt. Dedit abyssus vocem suā. altitudo manꝰ sua. sol

huc i duas q; primo ille modꝰ exprimit. secundo hystorie iosue alludit ibi. Sol ⁊ luna. tertio reuertit ad narrādum captionis modū. ibi. Tua fecisti. Circa primū sciēdū q; ple ⁊ medi videtes ciuitate babylonis i expugnabile. ppt muroꝝ altitudine ⁊ fortitudine loge a ciuitate diuiserūt fluuiū eu phrate i plures alueos ⁊ sic p alueū principalē diminutū intrauerūt ciuitate vbi nō erat murus. ⁊ hoc q; dr c Nūqd i fluminibus. i. in euphrate q; ḋr fluuia i plurali. tū ppter ei⁹ magnitudinē. tū ppter diuisionē ḋ Irate es (dicta. dñe inferēdo babylonijs effectū iue vindicte. q. d. ic.

uauit Sol ⁊ luna steterūt i habitaculo suo. i luce sagittaꝝ tuaꝝ ibūt. i splēdore fulgurātis hastē rue i fremitu concutiēs trā. ⁊ i furore. obstupefactes gētes egressus es i salutē pli tui. in salutē cū xpo tuo. Percussisti caput ḋ domo impij. denudasti fundamētū eius vsq; ad collū. Maledixisti sceptris eius capiti bellatoris eius venientibus vt turbo. ad dispgēdū me. Exultatio eoꝝ sicut eiusq; devorare pauperē in abscōdito. Etiā reculti in mari. equis tuis. in luto aquarū multaꝝ. Audiui. ⁊ conturbat' est vēter meus a voce cōtremuerūt labia

e Vel i mari. i. i euphrate q; nolāt mare more hebraico. q; ois congregatio aquarū magna mare ḋr fm illō Ben. i. Congregationes aquarū appellauit maria. f Indignatio tua. s babylonios. q. d. sicnō ei talis diuisio euphratis videbat posse fieri. nisi spāli aduersario dei. g Qui ascēdes. sicē in libris correctis ⁊ i heb. h Sup eqs tuos. i. sup eqs medoꝝ ⁊ psaruꝫ dādo eis ⁊ eqtibus virtutē capiēdi babyloniā. i Et q; drige tue. i. qbꝰ pugnabāt atiq;. k Saluatio captiui eīm babylonie fuit saluatio xpi inde p cyrū liberātē eū a captiuitate. l Suscitās suscitabit arcū tuū. i. arcē medoꝝ ⁊ psaꝝ. q; dicūt tui. q; ad executionē tue iusticie extenti.

m Iuramēta tribuū q locutꝰ es. i. ad seruādū iuramēta q; fecisti abrahe ysaac ⁊ iacob ḋ tra a tribubus possidēda q; ꝫ redierūt due tribus. ⁊ aliq; ḋ decē i iudeā. n Fluuios scidēs. i. euphratē mō. s. dicto. ita q; ē repentio eiusdē ad maiorē expssionē. o Viderūt te aq; i effectu ptāq; tue. p Et dolor mō. i. superbi babylonij. q Burges aq; trā. i. ipet euphratis a suo alueo diuertit mō pdicto r Dedit abyssus vocē suā. i. fund euphratis denudati (cto. aqs ita ofidit dei virtutē sup babylonios. ac sic clamaret sic ḋr ca. pce. Lapis de pariete clamabit. s Altitudo. s. ipe deꝰ q; no solū ḋr alt i decreto. sz et altitudo in abstracto. sic ḋr vitas ⁊ iusticia. ⁊ nō pter excellētiā sue t Manꝰ suas le. ad punitēdū chaldeos. (altitudinis.

v Sol ⁊ luna. h ppha alludit hystorie iosue. cū dicit. v Sol ⁊ luna stete. ⁊c. i. heut steterūt pugnāte iosue ꝫ chananeos i signū divine virtutis sibi assistentis. sic assistet virtus dei medis ⁊ pfis pugnātibus ꝫ chaldeos. io subdit.

x Fu luce sagittaꝝ tuaꝝ ibūt. i. eoꝝ sagitte a te dirigēt ad interficiēdū chaldeos. ⁊ silicet eoꝝ haste pter qđ dicūt tue q; a te directe i executionē tue iusticie. y In fremitu. exercitꝰ cyri ⁊ darij. z Cōculcabis terram. s. h

a Et in furore.i.in vindicta tua. Babylonis.
b Obstupefacies gentes,ad auditū babylonioꝝ venientes
c Egressus es.i.egredieris cū medijs t populis eos dirigendo
d In salutem populi tui,qz p illā victoriā erit dandi ꝓlo locū etiam reuertendi in iudeam,ꝛō subdit. e In salutē cū xpo tuo.i.cyro De q̄ dr. Esa.xlv. Hec dicit dñs xpo meo cyro tē. Sciēdū tn q̄ cyr⁹ nō dr ibi xps nisi ingētū fuit figura ihu xpi,t ꝛo hec tra ad ihm xpm principaliter ē referēda. vt sit sensus. Sic fuit cū cyro ad liberationē ꝓpli tui de babylone.sic erit cū ihesu ꝓpo ad liberationē nrm ꝓpli tui de inferno.q̄ erit figurata p salutez

mea. f Ingrediat putredo in ossibꝫ meis t subtꝰ me scatebra. g Ut requiescā in die tribulationis, vt ascendā ad populū accinctū nrm. h Sic⁹ ei nō florebit,t nō erit germē in vineis, Oliuet⁹ operis oliue t arua nō afferēt cibū Abscidet de ouili pec⁹, t nō erit armē

tū in presepibꝫ. i Ego autem in domino gaudebo, et exultabo in deo ieſu meo, k Deus dominꝰ fortitudo mea & ponet pedes meos quasi cervorum, l Et super excelsa mea deducet me victor in psalmis canentem. Explicit Abacuc ꝓpha.

puli inde. e Et exultabo in iesu deo meo.i. saltabo meo liberāte ꝓpter meū de captiuitate babylonica t fm
b iesus ē nomē appellatiuū. Ex qz dictū est q̄ liberato de captiuitate babylonica figura ē liberatiōis patrū de lymbo inferni sic fieda p ibm xpm. t vtrāq; liberationez videbat ꝓpha futurā iō iesus e hic etiā no-
f De⁹ do (inq̄t) fortitudo mea, min⁹ fortitudo mea, educēdo me sua vir-te,ꝓtio de babylone, scdo de inferno,vtrq; dictū ē,t sic ē vbū ꝓphe loquētis in ꝓsona populi in babylone captiuati,t in lymbo
g Et ponet (tenti) pedes meos q̄si cervi,uoz qz redemptis de babylone videt virtute

ꝓpha cyro datā. f Percu.caput.i.balthasar regem. g Denudasti fundamentum vsq; ad collū.i.manifeste ostendisti multiplicem⁹ victū p vindicte tue effectū. h Male, dixisti inceptis ea⁹.i.donationibꝰ ea⁹. i Capiti bellatorū ea⁹.i.principi siue militie,t subdit cā. k Venientibus vt turbo.i.cū impetu t furore. l Ad dispergendum me, ita ē ꝓlm meū in irrisū t nudā. m Exultatio eoꝝ.i. destructioe ciuitatū t ꝓpli t captiuatiōe ꝓpli. Sic eius tē. n Vlā fecisti in mari.h ꝓpha reuertit⁹ ad narrādū captiuitatis babylonice modū,sicut in cantemus ide frequenter repetit⁹,q modus fuit p diminutionē euphratis q dr h mare,hic,t.s.cū dr. o Vlā fecisti in mari.i.in euphrate. p Equis tuis.i.eqs medoꝝ t ꝓsaꝝ q̄ dicuntur tui,eo q̄ a te sunt directi in executiōe tue iustitie. q In luto aq̄ cū multaꝝ,qz alphe⁹ euphratis nō erat totaliter desiccatus,t hic erat ibi intus derelictū ab aqs multis q̄ ibi antea fuerunt. r Audiui.h ysa ꝓpha a ꝓbat iudicū diuinū de captiuatioe ꝓpli sui ad purgationē ꝓpꝝ dicēs
q Audiui.ꝓpter infamiā murmuratē ꝑ tuū iudicū de eius captiuatiōe. t Et ꝓtur,é ven.mc⁹.tumultus essent ne-
lino imutare ad illā,ꝓuocaret te. s Trocee,scz.murmurationis eoꝝ. t Contremuerūt labia mea,qsi loq̄ ipotētia ꝛō tñ cū tremore mouerī. v Ingrediat putredo,q.d captiuitas sup nos inducta q̄ aliqn putrefūt corpa est patienter tolerada. x Ut requiescā a labore captiuitatis
y In die tribulationis.i.tpe babylonice destructionis.
z Ut ascendā,de chaldea i iudeā p ejus licentiam.
a Ad ꝓpm accinctū nrm.i.armis patū.sic ei alcēdebunt filij isrl de babylone,ꝓpter periculū hostiū in via. Vel dicit ꝓpha accinctū.i.dispositū ad gradiendū,t loquit h ꝓpha in ꝓona ꝓpli de babylone redituri,qz tpe illi⁹ captiuitatis ipe erat in iudea fm ꝓphetā Dan.xxiij. Cuius ei no sit auctentica,tū ꝓbabilius reputat. b Ficus.Supra posuit modū captiōis babylonis ex debellatiōe ciuium. hic idē ostendit ex defectu victualiū. dñs ei afflictū eyri t varij ꝛō babylonia induxit terre sterilitatē,ita q̄ forta licia nō potuerūt sufficienter munirī.ꝛō dr. b Sic⁹ ei nō florebit,i.modo ei florebit,ita q̄ faciet modicū fructū ysi ꝑ nihilo reputādū fm q̄ dr.q. phi.ꝛō modicū ē ysi nihil reputat. t etiā fm cōem modū loquēdi q̄ dr nihil ē in arboribꝰ qsi ibi est modic⁹ fructus. t ita intelligit illud qō subdit de vineis olivis t armis. c Abscidet de ouili pec⁹ tē. q: ꝓpter defectū past⁹ animalia poterūt partū fructificare. d Ego aūt. Iudita babylonis destructione t ꝓpli inde liberatiōe,ꝓpha exclamat dicēs. Ego aūt in dño gaudebo,applaudēs diuine iusticie t liberatiōe po-

Incipiunt orationes ꝓphetarum.

Additio.

Greca materia huius orōis ꝓphice ipi⁹ abacuc valde varie se hūerūt expositores. Quā cū hebreoꝝ dicūt q̄ hec oro fuit facta p q̄dā sterilitate tūc futura,ad qō faciūt aliq̄ in h cātico ꝓtenta. vt cū dr. Mundq̄ in flumibꝰ ira⁹ es dñe,qz in sterilitate cessante plu-uia diminuunt flumina. Qui⁹ cū dic. Suscitabis arcū tuū intelligāt dicitur de,de q̄ Deu. xx. Arcū meū ponā in nubibus,q̄ q̄dē arc⁹ in tpe pluuie solet appere. Vñ Ezech.i. Velut aspectū arc⁹ cū fuerit in nube in die pluuie,vi ꝓpheta orabat fm eos vt appareret ille arc⁹,t sic pluuie fluerent more solito. Qui⁹ cū dr. Sic⁹ ei nō florebit t ū erit germē in vineis tē. Abscidet de ouili pec⁹ tē.totū attribuit sterilitati ꝓdicte,p q̄ dicūt ꝓphā ꝓtestasse ne ꝓlus pireꝫ ꝓdictā plagā. vñ dicit. In medio annoꝝ vivifica illud.i.in medio annoꝝ sterilitatis ꝓdicte.t sup h petit Cū ira⁹ fueris misericordiā recordaberis. Aliq̄ vo h cā-ticū exponūt de destructiōe babylonie,t de mō captiōis ei⁹ sic in postilla cū aliqbꝰ variatiōibꝰ,de q̄bꝰ nō ē curā-dū. Ex saluo ſp meliori iudicio hec oro magis vt pertinet ad mysteriū xpi,t ad h vt tendere videatur glosa ordinaria ꝓ maiori pte.q̄ satis appet ex ei⁹ deuota ꝓpositi. e. Sit ei ꝓpositū ad modū psalmoꝝ dauid.q̄ inter ꝓphetas exprssi⁹ de mysteriis xpi deuote cecinit.t iō in tota sacra scriptura nō inuenit prec⁹ diuino cōla in hebreo. nisi in psalterio t in h cātico vsi cū ꝛō. Deus de mōte pharā,t i alijs certis locis,ponit in hebreo cōm.qō ē ꝓ psalma fm.alr. fm quā expositionē h qō dr in titulo.s.oro abacuc pro-phete,p ignorātis stimulat ad ꝓcedēdū sic. Literat ei ꝓpheta supi⁹ increpādo idolatras. Ve q̄ dicit ligno expergiscere tē,t sequit. Ecce ille q̄ coopt⁹ ē auro t argēto t omnis spūs nō est in visceribꝰ ei⁹,qz idola lyssint subtiliter t sū ptuose fabricata. nullū tñ spūale grām seu virtutē vel vitā in se ꝓtinēt,ꝛ de deo ꝛo subdit ecōtrario. Dñs in tēplo sancto suo.s. de⁹ incarnat⁹,q̄ cū sit in corpe sibi vnito,dicitur

esse in tẽplo suo.iuxta illud Job.xj.ca. Voluite tẽplum illud q tante virtutis ẽ q cũ sit in pdicto tẽplo suo eius dño tota terra.i.tot' mũdus subiacẽ dr q subdit. Vile at a facie ei' oĩs terra. Et q' ꝓpheta i spũ videbat q circa xpi incarnationẽ dr q statim dixerat. Oĩs in templo sero suo multi errores habebãt ꝓsurgere.iõ orat p ignorãtijs dr q dr i titulo. Oratio abachuc p ignorãtijs .ne iusti in hmõi caderẽt ignorãtia. q' mysteriũ ꝑ habuerat nõ p cognitionẽ naturalẽ.sz ex fide q est ex auditu.iõ in exordio sui cãtici seu orationis dicit. Dñe audiui auditũ tuũ q timui.i.timore filiali causato ex deuota reuerẽtia rãt mysteriũ.ꝑtinent auditũ pdictũ ipleri.d. Domine op' tuũ in medio annor' vivifica illud. Vbi notã dũ q ꝑ qđ dr hic. In medio annor'.nõ dz itelligi ỏ medio rei.geometrice loquẽdo seu arithmetice. seu ỏ medio rõnis put ꝑbs accipit medium.vt ethycor'.d. q' virtus moralis i medio ꝓsistit.sic ꝓ ꝓformitatẽ ad rõnẽ recta et sic in ꝓposito.medium annor' intelligendũ ẽ fm ꝓformitatẽ ad rõnẽ diuinã.qui summe recta ẽ.ordinatẽ adnentũ xpi in tpe ꝓformi dictamini sue rõnis. In q qđẽ tpe est tpis plenitudo.ỏ q apls.ca.iij.ad galath. Cũ venerit plenitudo tpis.et sic intelligẽda ẽ glo.iterũ.q inp illud vbũ. In medio annor' dicit.s.in plenitudine tpis. Et q' nõ sufficisset q' op' dei.i.incarnatio fuit fieret nisi hoibus notificaret.iõ subdit. In medio ãnor' notũ facies. Et q' timebat ꝓpha ne ex humana malicia ꝑ diminuũ impediret.iõ subdit. Cũ iratꝰ fueris misericordie recordaberis. Cõsequẽter ostendit quo illud op' dei.i. incarnatio venit in noticiã seu cognitionẽ nostrã.d. Deus ab austro veniet.s.in meridie. Sicẽ ei i meridie sol maxime lucet.sic ad fidẽ incarnationis maxima lux salutẽ supnaturalis requirit. Et q' deuenit ad hmõi fidẽ p scripturaꝝ testimonia.iõ subdit. Et sanctꝰ ỏ monte pharan.i. de monte umbroso et denso.q ỏ sacra scriptura q ꝑ mysteriuꝫ variis locutionibꝫ et umbrosis figuris traditur intelligit. Cosequẽter de ei' natiuitate dicit. Operuit celos gloria ei'.nato ei dño ãgeli. Gloria i excelsis cecinerũt. Et q' ỏ ei' ꝓdicatione et vita et miracul' tor' orbis fuit repleta.iõ subdit Et laudis ei' plena ẽ terra. Cosequẽter q' ipse q sol iusticie ỏ rãꝫ lux vera irradiat in mũdo.iõ dicit. Splẽdor ei' vt lux erit. Et q' hmõi splẽdor fuit quodãmo occultat' in cruce.iõ subdit. Cornua in manibꝰ ei'.vbi abscondita ẽ fortitudo ei'.et ibi est finis visus apud hebreos. et est sensus. Cornua in manibꝰ ei'.i.trophea crucis fm glo.q' p extensionẽ manuũ xpi in cruce.cornua are crucis sunt expssa.in q qđẽ cruce abscondita est fortitudo eius. q' erinantur semetipsis etiã vsqꝫ ad mortẽ. Cosequẽter de effectu passionis ei' dicit. Ante facies ei' ibit mors. q' moriendo mortẽ nram destruxit. Egredietꝰ diabolꝰ ad pedes ei'.qđ pot intelligi ỏ expoliatione inferni q diabolꝰ pot dici.vel fm glo.q' ꝓ ingrediẽte in corde fugit diabolꝰ. Cosequẽter dicit. Stetit et mensus ẽ terrã.et hic incipit visus in hebreo. Ad cuius intellectũ i ꝓmutatione ad ꝓcedẽtia et sequẽtia sciendũ.q' q' ꝓpha dixerat q fortitudo xpi erat abscondita in cruce.iõ hic declarat quo sua potẽtia put ẽ deꝰ fuerat antea valde patens et ossa et spãliter in opibꝰ q fecerat in tpe veteris testi. qrũ aliq ꝓcipua hic narrat.ex qbꝰ vnũ ẽ q' divisit terrã ammorreor' et chananeor' in hereditatẽ filijs isrl.q qđẽ divisio facta fuit p mẽsurã in funiculo distributionis. vt hꝫ Josue xix. de q dicit. Stetit et mẽsus est terrã.s.p missionis mõ pdicto. Et sequit. Aspexit et dissoluit gentes.s.habitãtes in illa.q' fuerũt ab ea separati p mortẽ et captiuitatẽ et hmõi. Et q' reges eor' erãt magni et fortes ab antiq vt dr in ps. Qui occidit reges fortes etc. ideo subdit. Cõtriti sunt montes scil. Incuruati sunt colles mũdi. etc. Si ãt q' rat q're in hmõi narratiõe incipit ꝓpha ab acquisitione seu diuisione terre et ꝓtermisit illa q fuerũt in defto et hmõi. Dicẽdũ q' de datiõe legis qđ fuit potissimum et principale tã aliqđ tetigerat ꝓpha cũ dixerat. De' ab austro veniet etc. et ꝑ ignificãdo principaliter aduentũ xpi.vt.s.expositũ est. et alludendo illi hystorie ỏ datiõe legis i mõte horeb q erat vicin' mõti pharan. ỏ q fit ꝑ mẽtio.ꝓsit narrat fortitudine dei oĩum antiq' p acquisitionẽ et diuisionẽ terre ỏ q dic. Deꝰ ab austro veniet etc. et ꝑ ignificãdo vidi tẽtoria ethyopie. Vbi notãdũ q' vbi nos habem' ethyopie.i heb.hẽ chusan.qđ ẽ nomẽ ꝓpriũ ciuitatis q affligit filios isrl.eo q' offenderãt deũ colendo ydola.sz q' postea penituerũt et exclamauerũt ad dñm.deꝰ saluauit eos p othoniel ffrem caleph.vt hꝫ Judi.iij. et sic deꝰ audit ꝓtẽtia sui pumẽdo ydolatras et miserẽdo penitentibꝰ. Nõ aũt q're trãslatio nra hz ethiopie ẽ.q' chus signat ethyopes et iõ ꝓ chusã trãstulit ethyopia sz ad virtutẽ. ethyopia nõ ẽ chusan sz chus.chusan ei ẽ nomẽ ꝓpriũ hois. vt dicũ ẽ.et sic hꝫ i chaldaica trãslatione. Pro dic. Turbabunt pelles terre madian.i q tãgit hystoriã gedeon cũ madianitis q ab eo fuerũt turbati et victi.vt hꝫ Judi. vij. Pro dicit Aduc q' i fluminibꝰ irat' es dñe etc. in q ostendit potẽtiã dei alludendo hystorie ỏ diuisiõe maris rubri et iordanis.nõ quasi tñ ordine tpis nec exprimẽdo facẽ sed more poetico tãgẽdo. Et q' deꝰ se habuit in viis vt vir pugnator ꝓ salute xpi.iõ subdit. Qui ascendes sup eq tuos q drige tue saluatio. Vbi qđ subdit. Suscitans suscitabis arcũ tuũ.itelligit eodẽ mo.s. siderãdo deũ ac si ẽet fortis eques et exper sagittator. Et q' ita et sic fecit deꝰ vt suaret iuramẽta q fecit patribꝰ ỏ ꝑ qđ semẽ eor' possideret terrã.promissionis.iõ dicit. Iuramenta tribubꝰ q locut' ẽ et sequit. Finiui' scindes terre etc. i q ẽ replicatio pdictor' ad maiorẽ ꝓformationẽ. Q' aũt seqt. Burges aq trãsit.intelligit ỏ aqs iordanis q discedentes trãsierũt.et sic remãsit abyssus discoopta. vti ỏ ꝑ Josue.iij.ca. Aq q inferiores sunt decurrẽt atq' deficiẽt. sz aq altre steterũt qsi immobiles de q dr. ibi. Que ãt desup venũt i vna mole ꝓstitit et ꝑ qđ dr. Altitudo man' sue leuauit p altitudine intelligũt aq altiores. s. supiores Que leuauerũt man' suas.i.amouerũt ptates suas ne curreret naturali cursu.ꝓ illudit hystorie Iosue ỏ stationis solis et lune. Iosue.x.ỏ q dicit. Sol et luna licterũt. et q' ibi deꝰ misit lapides grãdinis magnos ỏ celo qbꝰ p cussi fuerũt aduersarij.iõ subdit. In luce sagittarũ tuarũ ibũt lapides ei illi q nõ sine fulgure mittunt existimanẽ vt sagitte seu haste lucẽtes.et q' et hmõi percussionibꝰ miraculosis.habitatores terre chanaã fremuerũt et stupuerũt.iõ dicit. In fremitu cõculcabis terrã et in furore ob stupefactes gẽtes.ꝓ reuerti ꝓpha ad loquẽdũ ỏ xpo Ad qđ sciendũ q supi' ꝓpha dixerat q potẽtia xpi fuerat in cruce abscondita ỏ q dicit. Abscondita ẽ fortitudo ei'.et postea ostendit q' ei' potẽtia in antiqs fuerat multipliciter publicata.et ꝑ cũ dicit. Stetit et mensus ẽ terrã etc. vsqꝫ ad istũ locũ. Hucusq aũt ostendit. q' sz potẽtia xpi in cruce abscondita fuerit.tñ fuit magna et salutifera opans vsi dicẽ. Egressus es i salutẽ xpi tui.in salutẽ cũ xpo tuo et sequit. Percussisti caput ỏ domo impij.q' princeps demonior' q in ligno vincebat in ligno vicit' fuit a xpo.et sequit Denudasti fundamẽtũ ei' vsqꝫ ad collũ. q' vt dr i glo. Abscondita ei' apta sunt nõ ad breue tps sz imppetuũ. et sequit. Maledixisti sceptris ei' etc. Totũ exponit ỏ ptatibꝰ diabolicis q frequẽter venũt ad dispgendũ multos.et seqt. Exultatio eor' sic ei' q devorat etc. isti ei aduersarij hũani generis se habẽt vt exultãtes cũ desorãt pauperẽ in abscondito.eo mo q dr i psalmo. Insidiat in abscondito vt rapiat pauperẽ etc. et seqt. Vita recti

sti in mari eḡs tuis in luto aq̄rū multaꝝ qō a multis exponit ō trāsitu maris rubri, sz nr̄ intuādo ad p̄dicta videt exponēdū sicut in glo. ō mari hui⁹ sccli. vbi ē lutū curarū ⁊ sollicitudinū multaꝝ i q̄ mari xp̄s fecit viā eḡs suis id est iustis, eḡs regit sicut eques equū suū. ⁊ ℔ dādo eis exempla vite ⁊ p̄cepta salubertima p q̄ possent vitare huiusmodi curarū ⁊ sollicitudinū pbibuit eīs xps sollicitudinem futuroꝝ ⁊ tpaliū. Matth. vi. c. Et sic facit viam in hmoi mari turbulēto, p̄r dicit. Audiui ⁊ p̄turbat⁹ est venter meus &c. Ad cui⁹ declarationē sciendū q̄ p̄pheta p̄cipue ex p̄dictis duo principaliter, vnū ē tribulatio quā xp̄s passus ē in cruce, vbi absc̄dita ē fortitudo ei⁹, vt dicerat. Redde mihi fructū salutaris tui siue passionis, ō q̄ dicit. Egressus es i salutē pp̄li &c. turbat⁹ ē in mēte ⁊ extremuerūt labia sua, quasi nesciēs loq̄ ex turbatione tāte p̄sentis, nō dicit. Audiui, s. p̄dicta ex rūde q̄ ē ex auditu. Et p̄turbat⁹ ē venter meus, s. mens mea q̄ ē in tunica nr̄e veteris corporea intrinsec⁹ ē. Contremuerūt labia mea, q̄ loq̄la turbabat ex vehemētia turbationis in intrinsece. Ingredit⁹ putredo &c. ingredit⁹, q̄. turbatio mētis redundabat ēt in mēbra solida q̄ sunt ossa. Et rone tāte turbationis ⁊ tremoris dicit Ut requiescā in die tribulationis, ⁊ ē sensus q̄ p̄pha habebat requiescere ⁊ p̄olari in salute ab eo desiderata, q̄ trāsfacta ē in die tribulationis, s. in tpe passionis xp̄i. Et nimirū si p̄pha ō ℔ tremebat ⁊ p̄turbabat ō tribulatione passionis ēt si ex ea sequer⁹ fructus salutis ēt xp̄s imminēte passione p̄tristabat, ⁊ cepit tedere ⁊ metuere &c. Matth. xxvi. c. p̄r p̄pha turbabat ex ℔ q̄ habebat p̄miscere cū p̄fido iudaico q̄ p̄curatur⁹ erat mortē xp̄i, ⁊ de ℔ dicit. Ascēdaz ad pp̄lm accinctū nrm̄. ascēdā in iudeā ad pp̄lm illum q̄ paratus ē cū armis ad occidendū xp̄m. Et notādū q̄ vbi nos habem⁹ i ℔ loco accinctū nr̄m. i heb. ōr Jegudeno ⁊ est idem sile vbū. Deinde p̄cipit circa b̄dictionē gad. in q̄ loco trāslatio nr̄a hz Dilatabit ante eū, vñ ⁊ i ℔ loco sic debuisset dicere. Et ascēdā ad pp̄lm q̄ p̄liabit⁹ asi eū. i. cōtra eū. ⁊ sic sūla erit p̄mor ad p̄positū. ⁊ seq̄t. Ficus enī nō florebit &c. vbi vult q̄ p̄pha p̄bolice ō p̄fido iudaico assimulādo eū ficui nō floreti, vel vinee nō germinati et hmōi, sicut Isa. c. v. assimulat illū pp̄lm p̄pheta ad lēm vinee nō fructuose, ⁊ ē sensus. Sic enī. i. ille pp̄lus nō florebit in illo tpe. Nec erit germen in vineis, q̄. p̄didit vinee gratie. Mentit⁹ est oliue, q̄. ō iusto ōr. Ego sicut oliua fructifera in domo dei. Exiit ⁊ intelligēdū ē ℔ q̄ dicit Et arua nō afferet cibū. i. ō cibo spāli. Abscidet de oliui pec⁹ &c. q̄. tā tpe illo defuit eē grex dei sicut ⁊ populus. vñ Dan. ca. ix. Occidet xp̄s ⁊ no erit ei⁹ pp̄lus q̄ eum negatur⁹ ē. p̄r p̄pha ex illis duobus p̄sideratis, s. q̄z vnū erat tristabile, s. afflictio passionis, ⁊ aliud magni gaudij et exultationis, s. fructus salutifer⁹ ei⁹ inclinat se ad gaudiū. q̄. ppetuū ⁊ indeficiēs. ⁊ ō ℔ dicit. Ego aūt in dño gaudebo ⁊ exultabo in deo ihesu meo. q. d. iz illā tristiciā p̄sidero q̄ magna ē, tñ q̄ trāsitoria ea dimitto, ⁊ gaudebo in dño q̄ ē eternus, ⁊ exultabo in deo ihesu meo, s. in sua salutatione q̄ eterna ē, ⁊ seq̄t. Deus dñs fortitudo mea i. ad tolerādū pfectā spē. Et ponet pedes meos qua

Incipit plogus in Sophoniā pphetā.

Radūt hebrei cuiuscūq̄ pphe pater aut auus ponat in titulo ipos q̄s pphas fuisse. Illi ⁊ amos vnū de duodecim pphetis q̄ dixit, nō sum p̄pheta nec fili⁹ pphete, sed pastor capraꝝ, ℔ vellicās sycomoros, p̄ris nomē i titulo nō habere. ℔ hoc si verū ē ℔ sophonias pphetā, q̄ nomine (vt ita dica) pphetico ⁊ gl̄iosa maior suoꝝ stirpe generat⁹ ē. Habuit enī p̄em chusi⁹ auū godoliā, paū⁹ amariā, attauū ezechiā⁹ ⁊ talē quadrigā ipe si cerui⁹ ad attingēdū terminū desideratū velociter. Et sup excelsa deducet me, s. sup alta ⁊ sup pha, q̄ huic salut p̄mant. Et sic ero victor in psalmis cantēs. Et nota q̄ ō dr hic. Victor in psalmis cantēte, ponunt⁹ filia vba b cur in titulo quarti psalmi, ⁊ vñ illud cānticū, p̄cipue ē sicut vn⁹ de psalmis dō.

Postilla fratris Nycolai de lyra cum additionibus pauli ep̄i burgēsis, ac replicis magistri matthie doricis sup abachuc pphetā finit feliciter

Incipit expositio plogi. i. m britonē in sophoniā pphetam.

Radūt hebrei &c. In isto plogo p̄cepit hiero. p. hūc modū. p. ponēs quandā regulā hebreoꝝ pphete, q̄ sonā describit sc̄do ponit interp̄tationē nois q̄. pphe ogrunt ibi. Nomen sophonie &c. tertio repetit carnalē pphete genealogiaz et qua spāliē elicit. ibi. Iste ē pphet⁹ &c. quarto dicit cui⁹ regis tpe pphetauit. ibi. Josiā rege iude &c. q̄nto pphetie materiā tāgit. ibi. Q deo dr. p. pphetā. Diez in prima p̄te cōmēdat pphā siue describit a tribu. p. io ab officij dignitate. ibi. Hoc si verū est Sophonias pphā sc̄do a nois p̄figuratiōe vel cōgruitate. ibi. Qui noie. vt ita dicā, pphetico, tertio a generis nobilitate. ibi. Bl̄iosa maior &c. alias diuisiones ponem⁹ in locis suis. Dicit igit⁹.

a Tradūt hebrei. i. regulariter dicūt.

b Vellicās sycomoroe. i. discerpēs folia sycomor et aliaꝝ arboꝝ ad pascuaz pecoꝝ. vide. s. in sc̄do plogo sup

c Hoc si verū ē &c. hic describit p̄sona pphete (amos. q̄tū ad duo. s. q̄tū ad p̄figuratiōe nois cū dr. Qui vt ita dicā &c. ⁊ q̄tū ad nobilitatem originis. ibi. Et gl̄iosa maioꝝ. dicit igit⁹.

c Hoc si verū ē q̄ hebrei tradūt.

d Sophonias pphet⁹, vt ita dicā, p. quādā ēmie de mōstratiōe. sicut dr mulier egregia forma.

e Qui noie pphetico. i. pphetalis efficij p̄figuratiuo.

f Et. i. etiā.

g Bl̄o. ma. su. stirpe gene. ē ℔ vbū est sumit⁹ bis in obstruēdo. ⁊ sepe vba q̄ pluries resumūt⁹ ponunt⁹ in fine sñie vt hic. ⁊ in ouidio ep̄la. Tu dis. tu vir. tu mihi frater eras die briseis achilli. dr. g.

Qui nomine pphetico. i. pphetalis officij p̄figuratiuo vel propphete agruo. q̄n ipa ēm ipositiōe nois hui⁹ p̄figuratū vē q̄ esset, pphā futur⁹. ⁊ ita, vt dict⁹ exponere ītā sequēs q̄ dicit q̄ vtraq̄ nois interp̄tatio pphete q̄uenit. ⁊ sicut dict⁹ ītā sequēs exponere p̄cedentē. Alij dicūt q̄ q̄nione est ibi vna dictio, dicūt em q̄ quinio quinionis dr collectio q̄nq̄ in vno ordine. sz nō ē multū in vsu. ⁊ p̄ter ℔ dicit Hiero. vt ita dicā. q. g. iūs. p̄cēdētes pphete cōnumerant hic sophonie dicit. q̄ er bis fit quinio. ē ergo sensus.

Hoc si verū ē. vt. s. Sophonias pphā in q̄dā Quinōe pphetica ⁊ gl̄iosa stirpe maior suoꝝ. i. p̄cēdēnū pphaꝝ Generat⁹ ē. Quicūq̄d sit de virtate ītē, ista lectura rep̄hendit de manifeste in cōgruitate. Est ei ibi solecismus. cū q̄nio sit tñ masculini generis teste p̄isciano q̄ dicit i q̄nto maioris volumis. q̄n oī antecedente qui nō sunt vbalia vel p̄ticipialia masculina sunt vt stellio gurgulio. q̄ sūt vbalia siue p̄ticipialia feminina sūt. vt oratio actio p̄iugatio p̄iectio ejectio. Quid q̄ dicem⁹ ō vnio vnionis nōne p p̄iectione vel ogregatiōe fuerit in ti mi o rico q̄ sic. sz tūc p syncopā dr ab vnitio vnit.

onis qđ est nomẽ vbale descẽdẽs ab vno vnis. naz ab vnus vna vnũ dr b vno lapis pciosus sic dict⁹. qz tãtũ vnus z nũq̃ duo vel tres sũt inuenũt. ¶ Itẽ vnoꝺr pcũ vnũ in tessera z sũt credo q ꝙnto ñ aliud fcat. fcat ꝙnq̃ pcta i tessera. sic ieuto fcat ter. z tũc dertuat a ꝙn⁹ ꝙnq̃ qũ. Dis dict⁹ lecto

ri iudicũ dr elinquo

b Zuũ ab aueo auel qđ e cupio cupis. q z mltũ auct nepotes.

t Proauũ. pnez auũ ãsi ꝓpe auum.

b Zmariãnõ amasi am. vt qđa falsi libri hñt. Alia eñ interpnationẽ hz amarias z alia amasias. vide in interpnatiõibꝫ.

l Ztrauũ. pauu pa trẽ q̃si alter p⁹ auum z idẽ dr abau⁹ ãsi lon nu Et tangẽ ab auo. lẽ q̃drigã z. ꝓpbe q̃ drigꝫ z aurigis ꝓpant vñ de helya dr. uq. regũ. q̃si. Pr̃ mi curr⁹ isti z auriga ei⁹. sic dr de heliseo. uq. Reg. xuq. d. Bre. Auriga agitat curr⁹ portat. Doctor ğ q̃ moses ꝓphã p paci entiã sustinet z sacri eloquq̃ vbũ docet z curr⁹ dr z auriga. curr⁹ qz to erando portat. auriga qz exhortãdo agitat. n ¶ Nomẽ sopho nie z. Hic fm interpnationẽ noĩs ꝓmẽdat ꝓpha a duo bus. prio ab officij sublimitate ibi. Alij speculaz. icõo a misterioꝝ gnitiõe ibi. Alij archanũ dñi. z tertio ꝓmẽda tur a uenietia virtutisqz ibi. Siue igit specula. dicitq̃. ſ. n ¶ Nomẽ sophonie. i. ẽ nomẽ sophonias z. o Utrã q̃. i. vtraq̃ interpnatio. p ¶ Prophete ꝙuenit. s. q̃ hũt speculãdi officiũ z noritiã misterioꝝ. z ẽ. ꝓbat hiero. per vbũ dñi factũ ad ezechielẽ ꝓpham. s. alij hoĩs z. Ezechi. iij. z. xxiij. q ¶ Iste ğ ꝓpha. hic repenit ꝓphe generatio carnalis cũ dr. Filij⁹ erat chusi z. ex q electi generatõ ipi rritualis cũ dr. De fortitudine z. ¶ Dicit ğ ẽ q sicut pſona a pſona nascit. sic z domũ oritr a domo. lia plana ẽ r De fortitudie itaq̃ dñi nat⁹ ẽ sermo. ¶ ſ. ẽ notat q̃ fortitudo vite dr pcedere sermonẽ doctrine. vt pri⁹ qs faciat q̃ do ceat. Act. i. Cepit iesus facere z docere. Eccl. xxxuj. Con seruabit disciplinã z tũc rñdebit. Eccli. xl viij. a. Surrexit helyas ꝓpha q̃si ignis z vbũ ipi⁹ q̃si facula ardebat. Job v. k. dr de iobe. Ille erat lucerna ardẽs z lucẽs. Bern. tã tũ lucere ẽ vanũ. nñ ardere parũ. ardere z lucere pfectus.

s Et de ser. dñi nata est magnitudo dñi. hic notat q̃ do ctor nõ dr ex doctrina sua q̃rere magnificentiã. ꝓphã. sed laudẽ dei z gl̃am. i. Chef. ij. Exhortatio nr̃a nõ de errore neq̃ de imũdicia neq̃ in dolo. sz sicut ꝓbati sum⁹ a deo vt crederẽ nobis euãgeliũ. ita z loqmur nõ q̃si hoĩbus placẽtes. sz deo q̃ ꝓbat corda nr̃a. z sequit ibi. Nec q̃ren tes ab hoĩbꝫ gl̃am z. Coll. iij. Oñe q̃cũq̃ facitis. i vbo aut in ope oia facite in noie dñi nr̃i ieſu xpi. gr̃as ageẽs deo pr̃i p ipm. z. Col. x. g. Oia in gl̃am dei facite Eccli. li. Dedit mihi dñs lingua mercedẽ meã. z i ipa laudabo eum. t Et de magni. do. nata ẽ hũ. q̃ q̃ qs ver⁹ de um magnificat tãto seipm magis hũiliat. Ero. uj. Ex q̃ locutus es ad seruũ tuũ imp. dutoris z tardioris lingue

velut extremꝰ auriga ꝓple uit⁹. Nom sophonie. alij spe culã. alij archanũ dñi trãs tulerũt. Siue igit specula siue absconditũ dñi interpret⁹ vtrũq̃ ꝓphe ꝙuenit. Dr ei ad ezechielẽ. Filij hois. spe culatorẽ te posui domui ił rael. Iste ğ ꝓpha q̃ erat in specula z i sublimibꝫ stitu tus. z nouerat misteria dñi filij⁹ erat chusi q̃ interpnat⁹ hũilitas. Habebat q̃z auũ godoliaz q̃ dicit magnitu do dñi. z pauũ amariã. q̃ z ipe vertit in sermonez dñi attauũ ezechiã q̃ sonat fortitudo dñi. ſ De fortitudine

itaq̃ dñi natus ẽ sermo dñi ſ de sermone dñi nata est magnitudo dñi ſ z de ma gnitudine dñi nata ẽ hũilitas. vt cũ puenerit ẽ liquis ad pfectũ dicat. qz nõ sũ di gnus vocari apls. Ecclĩ in psalmis. Dñe nõ est ex altata cor meũ. neq̃ elati sũt oculi mei. Josiã regẽ iu de cui⁹ tpibꝫ sophonias ꝓ phetasse inuenit. deo ꝑ oi bus regibꝫ iude placuisse historia quarti libri regũ z secũdi paralipomenon de monstrat. Josias simula chra q̃ pater suus ammon vel auus manasses in tẽ

speculator. i. sublima tus ad arcẽ speculari onis qđ fcat. Lu. xix. a. vbi dr de zacheo q̃ statura pusill⁹ erat q̃ ascẽdit in arborẽ sycomor vt videret ihm. Sycomor⁹ interpnat⁹ fi cus fatua. Bre. Lon tẽplari dei lapidez nõ possunt q̃ sibi sapien tes videñ. qz tãto ab ei⁹ luce lõge sũt q̃nto apõ semetipos hũiles nõ sũt. qz i eoz mẽti bus dũ tumor elatio nis crescit arcẽ ꝓem plationis claudit.

v Josiã regẽ z. hic describit rex in c. ipe sophonias ꝓphana. cõmendat aũt ei⁹ rec to sias a tribu. primũ est q̃ deũ ꝑcipue eo tpe. secũdũ q̃ idoloꝝ sũa chra z idolatriã ẽstru xit ibi. Josias simula chra z. tertiũ est q̃ festũ pasce ut ermissũ mittis tpibus celebrauit ibi. Ide cultodisse pascha z. ¶ Quarti li bri Reg. xxij. Silis illi nõ fuit ante eũ rex q̃ reuerteret ad dñm in omni corde suo z in tota ania sua z in vniuersa virtute sua iuxta oẽs legẽ moysi neq̃ post eũ surrexit simi lis illi. ʒ Et scõi palypo. xxxuj. a. Octauo anno regni sui cũ adhuc ẽt puer cepit q̃rere deũ patris sui dauid.

a Josias z. sil. achra omnino fuisse. uj. Reg. xxij. fere p to tũ. q. palyp. xxxuj. Sculptilia succidit atq̃ ꝛmunit. Etz in eodẽ. ¶ Dãdauit iudã z ir'm ab excelsis z lucis simu lachris z sculptilibꝫ. b Que pr̃ suus ammõ. uj. paly. xxxij. g. Cũctis idolis q̃ manasses fuerat fabricat imo lauit atq̃ seruiuit. uj. Reg. xxi. g. Seruiuit ĩmũdicijs q̃bꝫ seruiebat pr̃ ei⁹ z adorauit eas. c Uel auus manas sesuj. Reg. xxi. a. ¶ dificauit excelsa q̃ dissipauerat ezechi as pater eius z erexit aras baal. z fecit lucos. sicut fecit a chab rex isrl. z adorauit oẽm militiã celi z colui eã. Et fe re cadẽ vba dicũtur de eo. uj. paly. xxxiij. a. d Preoĩ bus regi iude. Cõtra Eccli. xlix. Preter dauid z ezechia z iosiam oẽs peccauerũt. sic g̃ vident ezechias q̃ dauid pi ficari iosie. ¶ Rñdeo ezechias ꝓgratiã habuit i miraculis p eo factis. iij. Reg. xx. z Isa. xxxviij. Dauid ihũilitate z spũ ꝓphetico. Josias in cultu religionis. Uel pot dici q̃ simpliciter fuit melior z feruẽtior ezechia sed non da uid z posset dici q̃ dauid nõ fuit ꝓprie rex iude. Reges. ii. iuda dicũtur ꝓprie q̃ regnauerunt tñ sup duas tribꝫ. Re ges aũt isrl sup decem tribꝫ in samaria. Dauid vero sup duodecim tribꝫ regnauit. Uñ ꝓpatio ipm nõ recipit. sed illos q̃ tũ duabꝫ tribubꝫ ꝑfuerũt quibꝫ oĩbꝫ melior fuit iosias. Item sup illud. uj. Reg. xxiij. a. ¶ non fuit similis ei de cunctis regibꝫ iuda. dicit in hũiloris. si q̃rit de iosia dicimus q̃ iosias iste melior fuit eo. sed iste ꝓponitur ei in hoc q̃ magnificatus est ꝑ claris bellorũ titulis. q̃ tria miranda fecit dñs ꝑ eo. solus regressum. adattione ãnoꝝ

Prologus

strage hostiū p angelū. d In q̄bꝰ ꝛc. Cōtra. iiij. Reg. xviij. & de ezechia. Cōfregit serpētē eneū quem fecerat moyses. Ité mgr dicit i hystoriis q̄ ezechias ꝓfregit serpentē eneū quē fecit moyses. ꝛ puluere eī⁹ dispsit i torrē tē cedrō Rndeo q̄dā dicūt q̄ hec vba tracta sunt a tolosepho q̄ errauit ꝑ dicēdo q̄ nec ꝑ inueniꝫ tur alio mō nec in libro Regū. nec paly. Pōt ꝛ aliter dici. ꝛ. eīm in hystoriis ꝑ iosia oīa vestigia ydolatrie redegit in puluere ꝛ vestigia serpētis eneī quez ꝓtruit Ezechias ob ꝑ in prologo sophonie legit iosias serpētē ꝓtruisse. vñ ꝛ q̄ aliq̄ reliquiꝫ reliquum fuit ab Ezechia q̄ plus ab ydolatrantibus deis habebaꝫ in reuerētia q̄ cōminuit iosias. Vel pōt dici ꝑ q̄ dicō. Diminuit. nō ē de textu plogi. iz inueniaꝫ in multis libris. ꝛ tūc ꝓstruit lra sic.

d In q̄bꝰ. i. inter q̄ simulacra.

b Cui erro. id ē ad quē errorez. i. ydola

c Induct⁹ po(trepulius. ꝑ is dico. d Detent⁹ supstitione. ꝛc. i. cum approbatione receperat.

a Eneū ser. fa. a moyse. Nisi. xxi. nō dixit q̄ destruxerit. q̄ hoc legit ꝑ ezechia. iiij. reg. xviij. a. Si aūt inuenia tur. Diminut. sicut in aliq̄bꝰ libris scribit. tūc dicēdū est. cut ꝑdictum⁹. q̄ ezechias ꝓfregit serpētē quē iosias cōminuit q̄tū ad aliquā ptē q̄ adhuc in reuerentia habebaꝫ. ꝛ tūc ꝓstruit lra sic. In quibꝰ. i. inter q̄ simulacra. Diminuit ꝛ cominuit serpētē ꝛc. Cui errori induct⁹ ꝑ is admiserat. i. peccauerat. admittere ei dicꝫ peccare vel recipe. ꝑ is inq̄ Detent⁹ supstitiōe. i. vitiosa religione vel supstitiosa obfuatiōe. ydoloꝝ. i. in cultu ydolatrie.

e Idē custo pascha. iiij. reg. xxiij. nec ei factū ē tale phasca diebꝰ iudicū q̄ iudicauerūt isrl ꝛ oīm diez regū isrl ꝛ regū iuda. sicut in. xviij. anno regis iosie. ꝛc. eadē sntia legit. ij. Par. xxxv. f. f Jō de⁹ p ꝓphetā ꝛc. ꝑ tāgit materia ꝑ is q̄ sistit in tribꝰ. in gētū destructiōe. in israelitici ꝑpli liberatiōe. in ciuitatis hierlm reparatiōe. ista tria satis patēt in lra. dicē igit. f Jō. s. ꝓpter bonitatē regis Bētibꝰ. s. philisteis moabitis ꝛ assyriis. (gis iosie.

h Lectiōe ꝓphēlis. sophonie. ij. Baza destructa erit ꝛc. ubi nominaꝫ ciuitates philistinoꝝ q̄ destructe erant. Ité in eodē ca. Moab vt sodoma erit ꝛ filij ammō q̄si gomorra. ꝛ seq̄f i eodē ca. Et pdet assur. ꝛ ponet speciosam in solitudinē. Hoc ē ꝝ diminuē. i Affuturꝫ iudiciū scz ꝓdēnatiois ꝛ destructiois. q̄ sonāt ē ba ꝓminatiois vsi ō: Baza destructa erit. moab vt sodoma erit ꝛc.

k Ꝓpto vo isrl sa. i. liberatiōez a captiuitate. i. eisdre. i.

l Et ciuit. ꝛc. i. eisdre. vi. m Tūc ꝑis tribuēdā. s. qsi gētes q̄bꝰ cōmiaꝫ destruef Hiere. xxx. Ecce ego conuertaꝫ conuersiōnē tabernaculoꝝ iacob ꝛ rectis ei⁹ miserebor. et edificabiꝫ ciuitas in excelso suo ꝛ tēplū iuxta ordinē suū

fūdabiꝫ. n Certu lectiōis deficiant. Sophonie. iij.

Explicit qualiscūq; expositio istius plogi.

Postilla Nicolai de lyra sup sophoniā ꝓpham incipit cū additionibꝰ pauli epi Burgēsi. ꝛ replicis matthie doctoris ordinis minoꝝ.

Capl'm. I.

Verbū dñi ꝓphē sophonie ī duas ptes diuidit. i. ꝓhemiū et tractatū q̄ incipit. ibi Cōgregans. In ꝓhemio notificat sophonie stat⁹. geni⁹ ꝛ tps Status cū ō:.

a Verbū do. q̄ factū ē ad sophoniam ꝑ ē ei⁹ ofdit ꝑm fuisse ꝓphētā. q̄. Petri. i. ꝛ volūtate hūana aliata est aliq̄n ꝓphetia. ſz ſpūsancto inſpirati locuti sunt sancti dei homines. ꝛ iste. stat⁹ ē ꝙſi medi⁹ inter deū ꝛ cōem ꝑlm. ꝓpter q̄ ꝓphete dicūt dñi ptipatiue. ſm q̄ expont saluator illd ꝑs. Ego dixi. dñi estis. .d. Jo. x. ca. Illos dixit deos ad q̄s factꝫ ē ſmo dei scdo notificat ei⁹ genus cū ō:. b Filiū chusi. ꝛc. ſm regulā hebreoꝝ iste fuit ꝓpha. eo q̄ exprimit nomē ei⁹ in pncipio ꝓphetie filij sui sicē dcm ē Esai. i. ꝛ idē ē intelligēdū ō aliis tribꝰ h notatis. ſz nō habeant eoꝝ ꝓphetie. ꝛ sic ptz q̄ iste sophonias nō solū fuit ꝓpheta. ſz ō genere ꝓpheticali. q̄ pē ei⁹ au⁹ ꝛ pau⁹ ꝛ atrau⁹ fuerūt ꝓphete. tertio notificat tps cū ō:. e In die. iosie. ex q̄ ptz q̄ iste ꝓpheticauit añ tps babylonice captiuitat⁹. d Cōgregās. h ꝓpter ponit tractat⁹ q̄ diuidit ī duas ptes. s. ī ptē cominatoriā ꝛ ꝑsolatoriā q̄ incipit in. iij. ca. Pria ī duas. q̄ ꝑio cōminaf peccatoribꝰ generaliꝫ. scdo magꝭ ꝑticulariter. Et extendā. Circa primū dicit ꝓpha in ꝑsona dñi. d Cōgregās ogre. oia a facie terre. ꝛ istaꝫ gregatio nō ē ad salutē. ſz ad penā. q̄ ptz ex fine h⁹ ptis. vbi ō:. Et dispdā homes a facie terre. ꝛ hīmō accipit ogregatio ab abacbuc ꝓio. Totū ī hamo sublenauit ꝛ ogrēgauit ī rhete suū. ꝛ sic cōminat penā peccatoribꝰ generaliter cū dicit.

c Cōgregās homem. i. homes pctores ad penā. ꝛ q̄z bruta ꝓpter homem facta sunt. ideo cōminat q̄ hec pena extēdi debeat ad ipa cū ō:. Et pec⁹ ꝛc. f Et extendā. Dic ꝙſir cōminat peccatoribꝰ spāliꝫ ꝛ primo iudeis. scdo populis extraneis ca. se. Prima diuidit in q̄tq; ptes. quia ꝓio fit cōmunatio sacerdotibꝰ. scdo principibus. tertio vulgaribꝰ. quarto se occultātibꝰ. q̄nto excludit tribulatiōnis pondus ptes patebūt ꝓsequēdo. Ista tri diuisio nō ē ita ꝑcisa q̄n de ista vni⁹ ptis ponaf aliq̄d ī alia. sicut fit cōter in diuisionibꝰ aliꝝ ꝓpheraꝝ. Circa primū ō: in ꝑsona dei. f Et extēdā manū meā sup iudam. ad puniēdū ei⁹ ꝑlm peccatorē. g Et sup oēs habitatores hierlm q̄ erat metropolis iude. ꝛ ibi vigebat vt cū ydolatrie. in q̄ magi erāt culpabiles sacerdotes q̄ tenebant illud extirpare ꝛ diuino cultui itēdere. cō sunt dif.

h Et dispdam de loco reliq̃as baal.i.idolatrie cultum
i Et nomen edituū cū sacerdotibꝫ.edituū dicūt custodes lo
ci idolatrie q̃si edē tuētes. l Et illos q̃ adorāt supte
cta militiā celi.i.solē & lunā alios q̄ planetas.tecta enim
domoꝝ illi⁹ terre erāt plana.in quibꝫ ibi ascēdebāt idolatre ad
videndū & colēdū ple
nius sydera.
l Et iurant in mel
chom qui sūt cū dño co
lebāt idola.& in eorum
reuerentiā iurabant.
m Et q̃ auertūt de
post tergū dñi.ei⁹ le
gē & cultū dimittētes
n Silete a facie dñi
id ē silebitis sicut de
cet & confusi.
o Quia iurta ē di
es dñi.i.xps siue vin
p Qui ppauit (dicte
dñs hostiā.i. ppīm in
de ad occisionem.
q Sctificauit voca
tos suos. in hebr̄ hr̄.
Prepauit. verbū enim
hebraicū b positū eq
uocū est ad ppare et
sctificare. Hebrei se
quunt vnā significa
tionē.& trāslatio nr̄a
aliā.plus etiā dicit isti
vocant a deo sctifica
tui.i. applicant ad exe
cutionē diuine iustitie
& isti fuerūt chaldei.
r Et erit. hec est se
cūda ps in q̃ comīnat
principibꝫ cum dr.
s Et erunt in die ho
stie dñi.i. occisionis
pctoꝝ sm ordinē di
uine iustitie.
s Visitabo sup pri
cipes &c. principes eōrū sedechie & filios ei⁹ fecit nabuc.
occidi.& oculos ei⁹ eruit.iij.Reg.vltī. t Et sup omēs
&c.i. vestibꝫ cultui alienoꝝ deoꝝ deputat̄.talibꝫ eōrū puta
bant̄ sacerdotes iudeoꝝ aliq̄n.qr cū dño etiā idola cole
bāt vt pdictū est. v Et visi. sup oēm &c. ingrediēs do
mū dñi magis ad suā pompā q̃ ad dei reuerentiā. in he
breo tñ hr̄. Sup oēm trāsiliēte limē.qr aliq̄ volentes sa
cerdotes dagon & eius cultores imitari.q̃ nō calcāt sup li
men tēpli dagon.i. Reg.v. sic ingrediētes tēplū dñi.limē
trāsiliebāt absq; ei⁹ calcatiōe.sm q̄ dicit hiera.sa.
v Qui⁹ oplēt domū dñi dei &c. ibi tractātes negociatio
nes & sīlia vt̄z Joh.ij.q̃ bñt vnāquāq; & dolū annexa.
r Et erit. hec ē tertia ps in q̃ comīnat vulgaribus.&c.
y Vox clamoris a porta piscū sic notata.qr respicie
bat mare.& p illā pisces inferebant in vrbē & erat in mu
ro exteriori. 3 Et vlulatus a scōa.i.a porta sibi corre
a Et tertio magna a collibus (spondēte in muro scō.
id ē a monte syon in q̃ erat tēplū & dom⁹ regia q̃ claude
bāt tertio muro. Triplicē ei clausurā fec̄ Sal.i. vrbem. Et
p ista ostēdit q̄ tot⁹ pp̄lus ciuitatis eēt afflīgēdus i oī tpe.
b Vlulate habitatores pile.i. vrbem vt dicūt exposito. es
nrī cōiter.q̃ dr pila eo q̄ ē in medio iudee.sicut pes pon
tus q̃ pila dr in medio eius. Alii vertūt. Est pila pes pōtis
pila.iud⁹.pila taberna.i. hebreo hr̄. Habitatores hama
quetes.& sonat pfundū in latino.& dic̄ ra.sa.q̄ illa ē ciui
tas q̃ vocat̄ tyberias nōiata.pfunda.eo q̄ est in demissi
ori loco iudee. c Conterit oēs pp̄los chananaei.i. iudeo
rus siue iudee.qr ibi habitauerūt chananei ad̄ filios isr̄l.
& qr filij isr̄l secuti sūt
mores chananeoꝝ.
celi & pisces maris. Et rui
ne impioꝝ erunt & dispdā
hoīes a facie ire dic̄ dñs.
f Et extēdā manū meā sup
iudā. & sup oēs hītātes ier⁹
b & dispdā de loco b reliq̃as
baal. & nōia edituoꝝ cū sa
cerdotibꝫ & eos q̃ adorant
sup tecta militiaꝝ celi. & a
dorant & iurant in dño & iu
rāt in melchō. m & q̃ auertū
tur de postergū dñi. & q̃ nō
q̃sierūt dñm. nec inuestiga
uerunt eū. n Silete a facie
dñi dei qr iurta ē dies dñi
p Qr ppauit dñs hostiā. q sā
ctificauit vocatos suos. r et
erit. in die hostie domini. s vi
sitabo sup pīcipes & sup filios
regis & sup oēs q̃ induti sūt ve
ste pegrina. t Et visitabo sup
oēm q̃ arrogant̄ ingredit̄ sup
limē in die illa. q̃ oplent do
mū dñi dei sui iniq̃tate & do
lo. u Et erit in die illa dic̄ dñs
vox clamoris a porta piscū
& vlulatus a scōa & contritio
magna a collibꝫ. b Vlulate
hītatores pile. c Conticuit
oēs pp̄lus chanaā. d dispierūt
oēs inuoluti argēto. e Et erit
in tpe illo scrutabor ierl̄m in
lucernis. g & visitabo sup vi
ros defixos in feculis suis. h qui
dicūt in cordibꝫ suis. i Non
faciat bñ dñs. k & nō faciet
male. l Et erit fortitudo eo
rū in direptionē & dom⁹ eo
rū in desertū. Et edificabunt
domos & nō hītabūt & plā
tabūt vineas. & nō bibēt vi
nū earū. m Iurta ē dies dñi
magnus. iurta ē & velox ni
mis. n Vox diei dñi amara
q tribulabit̄ ibi fort⁹. o Dies
ire dies illa. p dies tribula
tiōis & angustie. q dies cala
mitat̄ & miserie. r dies te
nebraꝝ & caligis. s dies ne
bule & turbinis. t dies tu
be & clāgoris sup ciuitates
munitas. & sup anglos ex
celsos. Et tribulabo hoīes
& ambulabunt vt ceci. c qr
d Dispierūt oēs. in
uoluti argēto. i. plani
dimittis male acq̃situs
q̃ inuoluūt hoies pec
catis. sm illud ad hi
mo.vi. Qui volūt di
untes fieri incidūt in
laqueū & tentationē
diaboli et desideria
e Et erit (multa &c.
Hec est q̃rta ps in q̃
ominat̄ ppha latenti
f Scruta (bus.d.
bor ierl̄m in lucernis.
qr capta ciuitate chal
dei cū luminaribꝫ q̃
rebāt absōditos i lo
cis subterraneis & ob
g Et vīs (structis.
tabo. inferendo penā
h Sup viros defi
xos in feculis suis. i. ob
stinatos in pctis suis. i Qui dicūt in cordibꝫ suis.
male de deo sentiendo. k Nō faciet bñ dñs suis cul
toribus. l Et non faciet male. suis contemptoribꝫ.
Ceciderāt em̄ in errorem illoꝝ qui dicunt prudentiā diui
nam nō extendi ad hec inferiora. ex quoꝝ psona dr Job
xxij. Circa cardines celi pambulāt. nec nr̄a considerat.
m Et erit fortitudo eoꝝ. i. diuitie eoꝝ. vsi in heb. habe
tur. Substantia eoꝝ in direptiōem chaldeis.
n Et domus eoꝝ in desertū. habitatoribꝫ earū occisis
vel captuatis. nō subdit̄. Et edificabunt domos &c.
o Iurta est. hec est ps quinta in q̃ includitur pondus
tribulationis imminentis cum dic̄. Iurta est dies dñi
magnus. magnitudine sue vindicte.
p Vox diei dñi amara. qr oēs clamabunt p amaritu
dine angustie. q Tribulabitur ibi fortis. & militoma
gis alij. r Dies ire dies illa. i. dei vindicte.
s Dies tribulatiōis. exteri⁹. t Et angustie. interi⁹.
v Dies calamitatis. i. luctus. r Et miserie. i. cum li
bet bonis defectus. y Dies tene. & caliginis. q. d. tan
ta erit tribulatio q̃ nullus potent videre locū fugiendi
seu absondendi se. 3 Et turbinis. i. impetus chalde
orum omnia rapientis.
3 Dies tube & clangoris. chaldeos ad bellū incitantis

a Et sup angu. excelsos .i. turres excelsas q̄ solēt fieri ī muroꝝ angulis b Et ambu. vt cecci. .i. incidētes in piculis vndiq;. sicut cecus ambulās cadit i foueā ꝛ impingit ad lapidē. ꝛ subdit cā. c Quia dño peccauerūt. multipliciter. vt ptz p̄ supradicta. d Et effunde

dño peccauerūt. Et effundet sanguis eoꝝ sicꝫ humꝰ ꝛ corpa eoꝝ sicut stercora Ꝫz argentū eoꝝ ꝛ aurū eorū nō poterit liberare eos ī die ire dñi. Ī igne zeli eiꝰ deuorabit ois terra. quia p̄summationē cū festinatione faciet cunctis habitatibus terram.

Capt̄m .II.

Conuenite. Postq̄ propheta p̄minat̄ ē iudeis. ꝫ p̄fert p̄minat̄ extraneis. et diuidit ī duas. q̄ primo p̄nuat ad se directa. scdo exequit dicēda. ibi. Quia gaza. circa primū post cōminationē ca. p̄ce. posita inducit pp̄m sum ad penitētiā vt euadat penā p̄minatā. d.

a Cōuenite. p mutuā dilectionē.

b Cōgregami. in loco diuini cult̄ ad impetrādū peccatoꝝ vestroꝝ remissionem.

c Hēs nō amabil̄. id est deo odibilis p̄pter pctoꝝ multiplicationem.

d Priusq̄ pariat visio. i. afflictiua pena mihi ostensa reuelatione diuina sup vos veniat in effectū. e Quasi puluerē trāseuntez die. Ista ḟa apud hebreos ꝺ decurtata. q̄ ad eoꝝ intellectū oportet supplere aliq̄. ꝛ p̄nuat sic p̄cedēti ire. Priusq̄ pariat visio. i. pena p̄nsa tollat vos ꝺ terra vra. ita velociter sicut vēt̄ tollit puluerē. ꝛ sic sol suo trāsitu velociter facit die. f Usq̄ re. sup vos ira furoris dñi. i. pena sue vin

g Usq̄ re. sup vos ira indignatiōis eiꝰ. repentino est (dicte. eiusdē sētie ad maiorē assertionē. ꝛ sic ē in heb. p̄pter quꝺ aliq̄ male corrigāt. ꝛ trahētes istud quasi nō sit ꝺ textu.

h Querite dñm oēs māsueti terre. vt p̄ vrām iusticiā ꝛ orationē alijs pcā a pena p̄minata. sic Deu. xviij. dicit dñs seruelle pceptori ciuitatis sodomoꝝ p̄. i. iustis si ibi inuenirent. i Querite iustū ꝛc. (ipin deū p̄side rādo eiꝰ iusticiā ꝛ māsuetudinē. q. ꝺ. sic̄ p̄minat̄ ē penā pctoꝝ ex sua iusticia. sic pat̄ ē pcere penitētibꝰ ex sua

a Quia gaza. ꝫ p̄fert p̄pha ꝛ cedit dicēda extraneis (mia. p̄minādo ꝛ p̄tio philisteis. scdo moabitis ꝛ āmonitis. ibi Audiui. Tertio ethiopibꝰ ꝛ assyrijs. ibi. Ꝫz vos. Circa

a Quia ga. destru. erit. q. ꝺ. pp̄ ꝫ monui (primū dicit. vos ad pnias. q̄ tra philistinoꝝ q̄ ē vēa fortior destruet pp̄ sue obstinatione i pcto. ꝛ exprimit ꝫ nota q̄tuor ciuitatū p̄cipaliū. p̄ter totā p̄pl̄o p̄minat̄. ꝺ. b Ue q̄ ha.

ꝛ dispdā te ita vt nō sit inhitator. Et erit funiculus maris. reges pastoꝝ ꝛ caule pecoꝝ. Et erit funiculꝰ eiꝰ q̄ remāserit de domo iuda Ibi pascent̄ ī domibus ascalonis. ad vesp̄as requiescent. qꝝ visitabit eos dñs deꝰ eoꝝ ꝛ auꝛet captiuitatē eoꝝ. Audiui obprobriū moab ꝛ blasphemias filiorum āmon q̄ exprobrauerūt populo meo. ꝛ magnificauerunt sup terminos eoꝝ.

Propterea viuo ego dicit dñs exercituū. Deus isr̄l. Quia moab vt sodoma erit ꝛ filij āmō q̄si gomorra sicut cītas spinaꝝ. ꝛ acerui salis ꝛ desertū. vsq̄ in eternum

Reliq̄e pp̄li mei diripiēt eos. reliquiæ gētis mee possidebūt illos. Hoc eis eueniet p̄ superbia sua. q̄ blasphemauerūt ꝛ magnificati sūt sup pp̄lm dñi exercituū. Horribil̄ dñs sup eos. et attenuabit oēs deos trē. Et adorabunt eum viri de lo

n ni. mar. .i. ptē terre sitā. s. mare trā eā philistioꝝ sita ē. s. mare mediterraneū. c Verbū do. su. ꝛ os cha. terra ei philistiim ꝺ chanaā q̄ erat vna portio regnoꝝ chanaā. vt ptz ī li. iosue. d Et erit. fu. ma. .i. terra philisti

e Reges past. q̄ desiderij ciuitatibꝰ ꝛ electis (noꝝ habitatoribꝰ terra mā ebit inculta. ꝛ sic sol̄ pascuis aialiū apta.

f Et erit funi. ei q̄ remā. ꝺ. do. su. ꝛc. .i. reuertētes de babylone ibi p̄scēt aialia sua.

g Ad vesp. req. cū aialibꝰ suis in caulis

h Et visi. eos dñs liberādo eos de captiuitate babylonica p̄

i Audi (coꝝ p̄nias. ui. ꝫ p̄minat̄ moabitis ꝛ āmonitis. ꝺ. ī

i Audi (p̄sona dei. vt obpro. moabē. dicit ꝫ ra. sa. q̄ indet cū ducerent ī babylonez captiui gentes ꝛ finitimas. moabites ꝛ āmonites p quoꝝ terrā ducebant. derisorie eis dicebāt. Quare lugens ꝛ tristami. q̄ ad terrā vrām ducimi. unde et natus fuit abraaz pēregrinus. Besi. ri.

l Et magnifi. sunt sup terminos eoꝝ. q̄ iudeis in captiuitatē ductis moabite ꝛ ammonite occupauerūt ptē terre eoꝝ. ꝛ subdit

l Propte(tur pena. rea vi. ego di. ꝺ. o. .i. sic verū ē q̄ ego sum vita p̄ eēntiā. ꝛ sic punientur moabite ꝛ ammonite Quia (monite. moab ꝛ so. erit ꝛc. li.

vt nō dic̄ ꝺ eqlitatē. q̄ iste terre nō fuerūt sic subuerse. ꝛ ad tps fuerūt deserte. hitatoribꝰ eiꝰ ꝛ cultoribꝰ ptim occisis ꝛ ptim captiuitat̄.

n Siccitas spinaꝝ. i. nō crescēt ibi nisi spine. o Et acer. sal. sal. n. reddit terrā sterilē. ꝛ iō p̄ ꝫ designat̄ sterilitas trē. p̄ defectū culture vt dictū ē. p Usq̄ met. rnū. in heb. hr. Usq̄ ī seculū. ꝛ iō eternū ñ ꝑportat ꝫ ppetuitatē a pte finis sed lōgitudinē tpis. q Reliq̄e po. mei. .i. reuertētes de babylonia. r Diripiēt eos. q̄ ꝺ fuit ꝺ ipletū tpe machabeoꝝ. ꝛ eā ꝫ replicat eū ꝺ. s Hoc eis eueniet ꝛc. ꝛ exponit vt. s. t Horribil̄ do. sup eos. grauiter punitē v Attenuabit oēs deos terre. idola moabitaꝝ ꝛ m(do. monitaꝝ ꝑterēdo. x Et ado. eū. .i. dñm. y Viri i. iudei. z De lo. suo. .i. ꝺ templo ī iri. ꝑ. ꝺ. abel recedi

a Oēs ī. su. gē. .i. aliq̄ ꝺ oib̄ insulis. q̄ ꝑ̄ scti (ficādo. tatē templi mīti gētiles ꝺ diuersis ptibꝰ veiebant adorare dñz ī iri. vt ht. isa. Reg. viij. ꝛ Joa. xij. vi. ꝑ̄ ist̄ ꝺ. Et attenuabit ꝛc. exponit vt sit ꝺ tpe xp̄i. ꝑ̄hia ī q̄ deiecta ē idolatria ꝛ oēs gētes adorāt vnū deū. Ꝫz diuersimode excepti aliq̄bꝰ barbaris ī q̄bꝺ ab aliq̄bꝰ hactenus mānere idolatria.

b Ꝫz ꝺ vltiꝺ miaꝝ ethiopibꝰ ꝛ assi. ꝺ. Ꝫz ꝛ ꝛc. q̄ frequenter

c Inuise. ꝛc. gla. suū (pp̄lo meo molesti fuisti. q. pa. ruꝫ.

Sophonie

dicit gladiū regis babylonis, qui in hoc erat executor diuine iusticie, & victorias agebat diuina virtute. d Et extēdet manū suā, i. vindicte sue ptātē. e Sup aq̄lonē, in illa eīm pte ē regnū assirioꝝ respectū urbium. f Et ponet speciosam, i. ninuue q̄ erat metropolis illo rgno, vñ supius ⁊ naum. iij. assimulat meretrici speciosę. g Et accuba (ciose. būt i medio ei⁹ gre. q. d. ita diu manebit ei⁹ destructio q̄ i plateis ei⁹ crescere herbe a. alū pascue apte. h Et onocrotalus ⁊ herica⁹ nō, tales enim aues ⁊ bestie soiēt in edificijs dastruct̄ habitare. i Hec ē ci⁹ (bitare. ui. glosa. i. supba. k habitās in cōfidētia, q̄ ꝑpter magnitudinē siue potentie nullum timebat. l Que dicebat. ꝓ nim Ego (mia supbia. sū. i. sola potens. alie aūt ciuitates nullius reputatiōis sunt respectu mei. ⁊ p ciuitatē metropolim intelligit regnū. facta ē i desertū. q. d. nō est factū sola virute hūana, sz magis diuo Qis q̄ trā (uma. sit p eā sibilabit, deligūas q̄ ei⁹ ptās sicut sibilus transiit. p Et mouebit manum suam. notādo mala q̄ rgnis aliis fecit.

co suo. ᵃoēs insule gentiū. ᵇ Sz ⁊ vos ethiopes ᶜ interfecti gladio meo erit. ᵈ Et extēdet manū suā ⁊ ꝑdet assur. ᵉ Et ponet speciosā i solitudiez ⁊ i inuiuz ⁊ q̄si deserū. ᶠ Et accubabūt i medio ei⁹ greges, oēs bestie gētiū. ᵍ ⁊ onocrotalus ⁊ herici⁹ i limbis ei⁹ morabūtur. Vox cāātis i fenestris ceꝛu⁹ i suplimiari, q̄m atteuabo robur ei⁹. ʲ Hec ē ciuitas gl̄iosa ᵏ habitās i cōfidētia. ˡ q̄ dicebat i corde suo. ᵐ Ego sū. ⁊ extra me nō est alia ampl⁹. ⁿ Quō facta ē i desertū cubile bestie⁹ oīs q̄ trāsit ꝑ eam sibilabit. ᵒ ⁊ mouebit manum suam. .III.

Vae puocatrix ⁊ redēpta ciuitas colūba. ᵇ Nō audiuit vocez. ᶜ ⁊ nō suscepit disciplinā. ᵈ In dño nō ē cōfisa. ad deū suū. ᵉ nō appropinquauit. ᶠ Principes eius in medio eius quasi leones rugientes. Judices ei⁹ lupi vespe. nō relinq̄bāt i mane. ᵍ Prophe ei⁹ vesani viri infideles. ʰ Sacerdotes eius polluerūt sctm̄ iuste egerūt ꝺ legē. ⁱ Dñs iust⁹ i medio ei⁹. ᵏ nō faciet iniq̄tatē. ˡ mane mane iudiciū suū dabit ꝺ in luce, ⁊ nō absondetur. ᵐ Nesciuit aūt iniquꝰ ⁿ confusionē dispdidi gētes ᵒ dissipati sūt anguli eoꝝ. ᵖ Desertas feci vias eoꝝ, dū nō ē q̄ trā seat. ᵍ Desolate sūt ciuitates eoꝝ, nō remanēte viro neq̄ vllo habitatore. ʳ Dixi, ˢ attamē timebis me, ᵗ suscipies disciplinā. ᵘ Et nō pibit habitaculū eius ᵇ ꝑpter oīa in q̄bꝫ visitaui eā. ᶜ Ue rūtamē diluculo ᵈ surgētes ᵉ corruperūt oēs cogitatōes suas. ᶠ Quapropt̄ expecta me dicit dñs ᵍ in die resurrectiōis mee in futuꝝ. ʰ q̄ iudicium meum congregare gentes, ut colligam regna, ⁊ effundam super eos indignationem meam, omnem iram furoris mei: quia in igne zeli mei deuorabitur omnis terra. ⁱ Quia tunc reddam populis labium eligibile, ut inuocent omnes in nomine domini, ut seruiant ei humero uno. ᵏ Trans flumina Ethiopie inde supplices mei filie dispersi mei deferent munera mihi. ˡ In die illa non confundēris in uniuersis adinuentionibus tuis, quibus peccasti in me. tunc enim auferam de medio tui magniloquium superbiae tuae, et non adiicies ultra exaltari in monte sancto meo. ᵐ Et derelinquam in medio tui populum pauperem et egenum, et sperabunt in nomine domini. ⁿ Reliquiae Israel non facient iniquitatem, et non loquentur mendacium, nec inuenietur in ore eorum lingua dolosa: quoniam ipsi pascentur et requiescent, et non erit qui exterreat eos. ᵒ Lauda filia Sion, iubila Israel, laetare et exultа in omni corde, filia Hierusalem. ᵖ Abstulit dominus iudicia tua, auertit inimicos tuos: rex Israel dominus in medio tui, non timebis malum ultra. ᵍ In die illa dicetur Hierusalem: Noli timere Sion, non dissoluantur manus tuae. ʳ Dominus deus tuus in medio tui, fortis, saluabit: gaudebit super te in laetitia, et tacebit in dilectione sua, exultabit super te in laudibus, ˢ quasi in die festi. congregabo eos qui de tribulatione abierunt, qui de te erant, portantes obprobrium. ᵗ Ecce ego interficiam omnes qui adflixerunt te in tempore illo, et saluabo claudicantem, et eam quae eiecta fuerat congregabo, et ponam eos in laudem et in nomine in omni terra confusionis eorum. ᵘ In tempore illo adducam vos, et in tempore congregationis vestrae: dabo enim vos in nomen et in laudem omnibus populis terrae, cum conuertero captiuitatem uestram coram oculis uestris, dicit dominus.

Capitulū. III.

Vae puocatrix. Hec ē scda ps principalis q̄ ē ꝑ vltī solatoria. ⁊ exponūt aliq̄ ꝺ solatione ꝑ reditu de captiuitate babylonica. sz aliq̄ ponūt hic q̄ nō videnť hunc intellectum ꝺ sona. vt videbit ꝑsequēdo. ꝑpter qō mihi vē sine ꝓiudicio q̄ istud sit referēdū ad cōsolationē facta ⁊ fiendā ꝑ xpm. Sciendū tñ q̄ sz aduēt⁹ xpi fuerit oīb⁹ ꝺ solabil⁹ q̄tū ē de se. fact⁹ ē, tñ tristabilis plurib⁹ iudeoꝝ ꝑ sua incredulitate. ⁊ iō ꝓis capl̄m i duas ptes diuidit. q. ꝓio ponit̄ incredulor⁹ increpatio. secūdo credētiū ꝺsolatio ibi. In die illa. Primo i duas q̄ ꝓio increpať incredulitas iudeoꝝ. secō ponit̄ quersio finalis eoꝝ ibi. Dixi. prīa adhuc i duas. q. primo increpať culpa. secōo subdit̄ pena ibi. Dñs iustus. Circa primū ō. a Ue puocatrix ⁊ redēpta ciuitas colūba. ista ciuitas intelligit̄ ir̄m fm oēs expositores hebraeos ⁊ latinos q̄ ō. puocatrix ire dnie, ꝑpter malicā sacerdotū ⁊ scribarū ꝑtra xpm insurgentiū. Et redēptacōtum ad bonos q̄ xpi aduētū. Et colūba ꝑpter simplices q̄ i petēdo morte xpi fuerūt decepti ꝑ sacerdotes. Matt. xxvij. b Nō audiuit vocē. i. xpi ꝓdicātis. c Et nō suscepit disciplinā recedendo a peccatis. d In dño nō ē cōfisa. sz magis in hominib⁹. vñ Job. xi. ꝓsenserūt a filio cyphe de morte xpi ne venirēt romani ⁊ tollerēt locū ⁊ gentē. e Ad deū suū. s. xpm. f Nō appropinquauit. ꝑ imitationē sz semper elongauit. g Principes eius in medio eius quasi leones rugientes. ꝓphas eīm iudaicus tūc ꝑ sacerdotes regebatur. ⁊ fm h erāt principes ⁊ iudices xpi. q̄ dicūtur hic leones rugientes ꝑpter crudelitatē ō xpm. et i. ꝑ ergi populū eu⁹ bona ꝑtim violētia ꝑtim fraudulentia rapiebat. q. valde auari et cupidi erāt vz. et cū gelio ⁊ Ioseph⁹ h declarat multipliciter libro. de iudaico bello. h Prophe ei⁹ vesani viri infideles. Sacerdotes eius polluerūt sctm̄ iuste egerūt ꝺ legē. Dñs iust⁹ i medio ei⁹. nō faciet iniq̄tatē mane mane iudiciū suū dabit in luce, ⁊ nō absondetur. Nescíuit aūt iniqꝰ confusionē dispdidi gētes ⁊ dissipati sūt anguli eoꝝ. Desertas feci vias eoꝝ, dū nō ē q̄ trā seat. Desolate sūt ciuitates eoꝝ, nō remanēte viro neq̄ vllo habitatore. Dixi, attamē timebis me, suscipies disciplinā. Et nō pibit habitaculū eius ꝑpter oīa in q̄bꝫ visitaui eā. Ue rūtamē diluculo surgētes corruperūt oēs cogitatōes suas. Quapropt̄ expecta me dicit dñs in die resurrectiōis mee in futuꝝ. q̄ iudicium meum congregare gentes, ut colligam regna, ⁊ effundam super eos indignationem meam, omnem iram furoris mei: quia in igne zeli mei deuorabitur omnis terra. Quia tunc reddam populis labium eligibile, ut inuocent omnes in nomine domini, ut seruiant ei humero uno. Trans flumina Ethiopie inde supplices mei filie dispersi mei deferent munera mihi. In die illa non confundēris in uniuersis adinuentionibus tuis, quibus peccasti in me. tunc enim auferam de medio tui magniloquium superbiae tuae, et non adiicies ultra exaltari in monte sancto meo. Et derelinquam in medio tui populum pauperem et egenum, et sperabunt in nomine domini. Reliquiae Israel non facient iniquitatem, et non loquentur mendacium, nec inuenietur in ore eorum lingua dolosa: quoniam ipsi pascentur et requiescent, et non erit qui exterreat eos. Lauda filia Sion, iubila Israel, laetare et exultа in omni corde, filia Hierusalem. Abstulit dominus iudicia tua, auertit inimicos tuos: rex Israel dominus in medio tui, non timebis malum ultra. In die illa dicetur Hierusalem: Noli timere Sion, non dissoluantur manus tuae. Dominus deus tuus in medio tui, fortis, saluabit: gaudebit super te in laetitia, et tacebit in dilectione sua, exultabit super te in laudibus, quasi in die festi. congregabo eos qui de tribulatione abierunt, qui de te erant, portantes obprobrium. Ecce ego interficiam omnes qui adflixerunt te in tempore illo, et saluabo claudicantem, et eam quae eiecta fuerat congregabo, et ponam eos in laudem et in nomine in omni terra confusionis eorum. In tempore illo adducam vos, et in tempore congregationis vestrae: dabo enim vos in nomen et in laudem omnibus populis terrae, cum conuertero captiuitatem uestram coram oculis uestris, dicit dominus.

m Mane mane. i. celeriter. n Judiciū suū. da. i. punitionē suā ō ciuitatē ⁊ ꝑ m̄ incredulū. xlij. eīm āno a passione xpi ꝑ romanos fuit ir̄m destructa. ⁊ ꝑ ō incredulus ꝑtim occisus. ⁊ ꝑtim captiuatus o In luce. quia punitio ista tori orbi fuit manifesta. p Nescíuit aūt iniqꝰ. i. ꝑ s incredu⁹. q Cōfusionē. ibi vēnerā ꝓ morte xpi. q. si ꝑcussisset nō eā detinuisset. r Dispdidigen. de iudea. s Et dissipati sūt anguli eoꝝ. i. principes q̄bꝫ adherebāt sicut pietes angulo. vel q. tota terra iudee fuit dissipata ꝑ romanos vsq̄ ad extremos eius angulos. t Desertas feci vias eoꝝ. ꝑ ō iudei captiuati. ō subdit̄. v Desolata sunt ⁊c. ⁊ ꝑ s ista. x Dixi. Hic ponit̄ ponit̄ iudeoꝝ finalis quersio. secō circa ō remouet̄ dubitatio ibi. Ueruntamen. circa primū ō. y Attñ timebis me. timore filiali ꝑ tpe isto. z Suscipies disciplinā. s. xpi detecta ꝑ enoch ⁊ helyā falsitate antixpi.

a Et nō pibit habitaculū eius. i. habitaculū bonoꝝ nō tollet a quersis. b Propter oīa in quibꝫ visitaui eā id est ꝑpter longā captiuitatē quā induxi sup gentē iudaicam eo q̄ videbaťa deo totaliter reprobata.

c Ueruntamen. Hic remouetur dubium. posset enī aliquis credere q̄ iudei essent generaliter ad deum cōuertendi tempore sue predicationis. ideo hoc remouet ostēdens q̄ erit hoc circa finem mundi. Ad cuius intelli-

lectū sciendū. q̄ fm glo. sup illud Par. xij. Hic ē heres p̄ncipes sacerdotū ꝯgnouerūt ihm nazarenū eē xp̄m. Iz q̄ postea manifeste p̄dicauit ꝯ eoꝝ vicia. inuidiā q̄ odium ꝯceperūt ꝯ ihm. ꝓpter qđ p̄cedens ꝯgnitio fuit subuersa ⁊ excecatio secuta. ⁊ excecatio sacerdotū cā fuit excecatiōis aliox ⁊ ē

uersio generalī iudeoꝝ ē dilatata. ⁊ gētilitas ad fidē vocata. sc̄m illud ad Ro. xi. ca. Cecitas ex pte ꝓtigit in isrl̄ dōec plenitudo gentiū intraret ⁊c. b ē qđ dr̄

c Verūtū diluculo id ē tpe p̄dicationis xp̄i qđ dr diluculū. s. h sec. vi. Quasi diluculū ꝓparat ē egressus d Surgētes (ei ⁊c. Iz iudei cōtra xp̄m.

e Corrupeꝛt omēs cogitatiōes suas. i. cognitiones q̄s habebāt f Quapro (de xp̄o. pter expecta me. i. expectabis manēs i tua

g In die (cecitate. resurrectiōis mee in futurū. i. vsq̄ ꝓpe finē mūdi. i. in q̄ resurget mortui. q̄ dr hic resurrectio dñi. i. qz fiet vir

h Quia (tute diuia. iudicii meū. s. finale. i Ut ꝯgregē gētes. l Et (generaliter. effundā sup eos indignationē meā. qđ intelligit q̄tū ad malos. q̄ erūt in maiori nūero. totū autē a maiori pte determinat. l In igne eīm zeli mei. i. zelo meo accenso. m Devorabit eos terra. iste ē ignis ꝓflagratiōis p̄cedēs iudiciū. n Quia tūc. tpe p̄cedēti iudiciū anti xp̄o interfecto. o Reddā po. labium electū. qz oēs ꝓfitebunt xp̄m. p Ut invocent oēs no. dñi Iesu xp̄i. q Et seruiāt ei humero vno. i. no cultu xp̄iano. qđ ꝫ intelligat de xp̄o fm doctores antiq̄s hebreoꝝ ptz p glo. sup. Desi. xlii. vbi allegat hec scriptura. sicut scriptū ē. Tūc puerā ad xp̄los labiū electū ad invocandū nomen dñi. ⁊ ad colendū eū hūero vno. q̄ exponendo nō est aūt dictū hic nemen domini. nisi rex messias. ⁊ ad colendū eū hūero vno. q̄ erit principatus

a Ultra flumi. et ethiopie. ⁊c. i. oēs gētes (sup hūerū eī. q̄tūcunq̄ longinq̄ venīte credēt xp̄o ⁊ seruient.

b In die illa. Post increpationē incredulox iudeoꝝ. hic ꝓfr ponit ꝓsolatio credentiū. q̄ in aduētu xp̄i fuerūt pauci ꝓportione vt p̄dictū est eis dr. b In die illa. hoc nō refert ad lr̄am immediate p̄cedētē. Iz ad illud qđ supra dictū est de tpe p̄dicatiōis xp̄i in q̄ principes iudeoꝝ fuerūt p̄dicto mō excecati. ⁊ fr multitudo xp̄ī. ap̄li vero credētes illūinati de qbus dr hic. c Nō ꝓfundabuntur sup aduenientibus i peccatis ꝑteritis p passionē xp̄i totalr delectis d Quia tūc auferā de medio tui magnilocos. i. principes sacerdotū. ⁊ scribas superbos. q̄ in vltionē montis xp̄i iml̄ cū xp̄o eis adherētes fuerūt destructi p romanos.

d Et nō adicies exaltari. i. supbe eleuari. e In mō te scō meo. i. in mōte syon vbi erat tēplū qđ fuit p romanos destructū. ⁊ ante eius destructionē multū gliabant iudei de tpo. f Et derelinquā in medio tui pplm pauperē. s. ap̄los ⁊ alios fideles ꝑtēptores terrenorum.

g Et spabūt in noīe dñi. nō in potētia mūdi. vtz in actibus ap̄lox in pluribus locis. h Nō faciēt iniq̄tatē. nec loquent mēdaciū. et nō inuenet i ore eox lingua dolosa. i Quia ipi pascētur et accubabunt. et non erit qui exterreat. k Lauda filia syon iubila isrl̄. l Letare et exulta isrl̄ in oī corde filia hierlm. m Abstulit dñs iudicium tuū. auertit inimicos tuos. n Rex isrl̄ dñs in medio tui. nō timeb mala vltra

o In die illa dicet hierlm. Noli timere syon. nō dissoluant manus tue. p Dñs deus tuus in medio tui fortis. ipe saluabit. q Gaudebit sup te in leticia. r silebit i dilectiōe tua ⁊ exultabit sup te in laude

s Rugas. q̄ a lege recesserāt. cōgregabo. qz ex te erāt. t vt nō vltra habeas sup eis obprobriū. u Ecce ego interficiā oēs qui afflixerūt te in tpe illo. ⁊ saluabo claudicātē. ⁊ eam que ejecta fuerat congregabo. x Et ponam eos in laudē et in nomē in

t Nolī timere. a psecutiōibus iudeoꝝ ⁊ tyran (miores. norum. v Nō dissoluant manus tue. te retrahendo a bono ope. x Dñs deus tuus. s. ibs xp̄us. y In medio tui. sicut iā expositū est. z Ipe saluabit. te ipsum. a Gaude. sup te. ꝓpter p̄seuerātiā i fide. b Quiebit. Iz p̄tā tua ꝑterita. c Rugas. i. holes vanos.

d Qz a lege recessi. i. a fide xp̄i ⁊ deuotiōe. decepti p sacerdotes ⁊ scribas. vt p̄dictū ē. e Congregabo. ad fidē xp̄i reducēde. vñ p̄dicāt e petro sic reduci sūt ex illustria milia die vna Act. ij. ⁊ alia die q̄nq̄ milia. Act. iiij.

f Qz ex te erāt. i. de nūero p̄dictox ad fidē. g Ut nō vltra habeas sup eis op. s. sue infidelitatis. h Ecce ego interfi. oēs q̄ affligūt e. te. primitiua eīm ecclia valde afflicta fuit a iudeis i psecutiōe q̄ facta ē sub stephano. Act. vij. ⁊ isti fuerūt oēs interfecti p romanos. vel in seruitutē redacti p captiuitatē. que seruitus est mors c vltis.

i Et saluabo claudicātē. in psecutiōe eīm sub stephano credētes. p maiori pte dispsi fuerūt p regiones ap̄lis i isrl̄m remanētibus. qui erant fortiores. ⁊ sic ecclesia videbatur quodāmō claudicare in debiliori pte.

l Et eam que ejecta fuerat. p dispsionem p̄dictam.

l Congregabo. in vnitate caritatis vel qz posē destructe i one isrl̄m p tytū. Helius adrianus eā reedificauit ⁊ illis xp̄ianis habitare ꝓcessit. ⁊ sic multi de xp̄ianis q̄ erāt ibi sperſi p regiones. ibi fuerūt iterū congregati.

m Et ponā eos in laudē. qđ maxime fuit impletū tpe cōstantini ⁊ citra. u In omni terra cōfusionis eo-

rum.i. vbi prius fuerāt oſuſi. q; ante reputabant maleſi/ci. ⁊ ſacrilegi vt̄z et gētis ꝓphor ⁊ martiū. o In tpe illo q̄ adducā vos. de locis occultis ad publicū. ſicut p̄z deſcripſimus ⁊ multis alijs latēnib; ꝓpter rabiē pſecu/tionis. q; p̄ſtantinū ⁊ alios principes fideles fuerūt aſſe/curati ⁊ valde exalta/

p Cū puerpero (ri. captiuitatē vr̄am. pri/us eñ illi q̄ deꝑhen debāt. tāq; ꝓpriam occidēbant vel dāna/bant. ſicut captiui ad ſodiendū parentā ⁊ alia op̄a fuſta ⁊ dura. vt p̄z ex geſtis multor/q Dic vō (mater/munus. q; ē ipa vitas ⁊ regnat in ſecula ſe/culoꝝ Amen.

I ca. iij. ſophonie vbi dr in poſtil. Et p/uocantur ⁊ redēpta ci/uitas columba.

Additio.

V Bi in trāſlati/one nr̄a dicit. Redēpta. In heb. ponit̄ q̄dā dictō ēquoca. q; vno mō ſi/gnat redēptas ⁊ alio mō ſignat polluta/m. Hilis eñ dicto po/nitur h ⁊ Malach. i. vbi dr. Offertis ſup altare meū pollutū panē. vñ i ſcōa ſignificatiōe accipiūt h hebrei illā dictionē q̄ ꝛ magis

In eo. ⁊. vbi dr i poſtil. Diſpdidi gētes ⁊c. (ſonū lr̄e.

h Hoc q̄ dr hic. Diſpdidi gentes ⁊c. Additio. aliter poſſet exponi ⁊ forte melius. Ad q̄ ſciendū q; ꝓut puerbialiter dr. Felix quē faciūt aliena pi/cula cautū. ſic de⁹ intendēs correctionē ꝓli iſrl̄itis. i. puni/ebat alias gētes manifeſte p pcās eoꝝ vt inde ſumeret ꝓlis ille eruditionē ad timendū deū ne ſili/ꝛ ei ꝛingeret. et h eſt q̄d dicit ꝓpha i ꝑſona dei. Diſpdidi gētes. i. alias gē/tiū nationes. Diſſipati ſunt anguli earū. ad oñendū q; a/criter fuerūt puniti ⁊ totaliꝛ deſolati ſic q; null⁹ remane/ret ibi. vñ dic. Nō remanēte viro nec vllo habitatore. et q; ex h ꝛeplo debuiſſent eruditi ad timendū deū ſaltē ti/more ſeruili ne eis ſilia ꝛingerēt. nō ſubdit in ꝑſona dei. Dixi. attū timebis me. ſuſcipies diſciplinā. i. ex flagellis alior. Et nō pbit h̄ taculū eis ⁊c. ſed q; talē diſciplinaz nō ſuſceperūt. ſz magis obdurati ſunt. nō ſubdit. Diluculo ſurgetes. i. ſolicite. Corruperūt oēs cogitatiōes ſuas Et q; taliū obſtinatoꝝ pena cōmūdēs ꝓpnie ad finale iudiciū refuaſ. nō ſubdit. Quapropter expecta me i die reſurre/ctōis mee in futuꝝ. ſm die reſurrectōis genera/lis q̄ dr reſurrectio dei intūtū a deo mirifice efficāſ. et ex/ponantur cetera prout in poſtilla.

Jn eo. ⁊. vbi dr i poſtil. Ultra flumīa ethiopie. Additio

h Hoc q̄ dr hic. Ultra flumīa ethiopie. ꝓprie dr de terra illa vbi decē tribꝰ fuerūt trāſmigrate ꝑ Sal/manaſar regē aſſiroꝝ q̄ poſuit eos iuxta fluuiꝰ Gozan. vt h̄. iij. Reg. xvij. q; tpe alexandri magni recluſi fuerūt miraculoſe. credit̄ tñ ipos egreſſuros circa finem mūdi. put h̄ in hiſtoria ſcolaſtica. ⁊ tūc reducēdi ſunt ad verū cultū vnitū ſicut ⁊ alie gētes remanētes ſicut dr ſupra. Tūc reddā oīo labiū electū vt inuocēt oēs in no/

"omnī ſra ꝓfeſſiōis eoꝝ" in tpe illo q̄ adducā vos. ⁊ in tpe q̄ congregabo vos. Da/bo ei vos i nomē ⁊ i laudē oīb; pl̄is tre cū cōuerto ca/ptiuitatē vr̄am coraz ocu/lis veſtris. "dicit dñs.

Explicit ſaphonias ꝓpha.

¶ Jncipit prologus in ag/geum prophetam.

b Jeremias. pro/pheta ob cām p/turū ſedechie re/gis. vt hiſtoria libri ſcōi paralipomenō idi/cat. q; fidē ꝓmiſſā nabucho/donoſoꝝ regi chaldeoꝝ nō ſeruauerat⁹ pl̄m iſrl̄ ꝛtert cū memorato rege iſrl̄m. ex/

pugnata hier̄m. captiuū in/ babyloné fuiſſe ꝓductū. ſz cū mēoratꝰ pl̄s" inl̄ⁱ. ſpib; idol̄ ſeruiēdo. ⁊ effuſiõe ſāguis innocentis ſe/ꝑ guiter i/plasſet. Nolens dñs generationē vnitūſaz eiuſdez ꝓl̄ⁱ⁵ ob cās mēoratas penit⁹ de/pire⁹ ſeptuaginta ānoꝝ ca/ptiuitatē eiūdē ꝓpl̄m in regē chaldeoꝝ ſtatuit ſuſtinere. "hac cōne vt ꝓpiero nūero annoꝝ" nou⁹ pl̄s a memo/ratis pcīs immunis ad/ mouatōez irl̄m ꝓueniret. Se/ptuageſimo itaq; ſcōo anno ᵐ regno chaldeoꝝ ſubuerſo "q; adhuc octo anni" reſta/bant ad regnandum" quod

mine dñi. qui quidē ſic tranſmigrati dicūtur h̄ c ſuppli/ces mei. ſ. dei intūtū ꝓ pniam de pcēritis humiliabūtur. Dicūtur etiā filij diſpſoꝝ meoꝝ. eo q; deſeciderūt ab illis q̄ diſpſi fuerūt ꝓ diuinā ſniam. De iſtis ꝑcludit h̄ pro/pheta q; deſerēt deo. mūera. ſicut. ſ. Eſa. xvij. dr de eiūdē

In tpe illo dñe/ret mu/nus dño exercituū a pl̄o dimullo ⁊c. q̄ō i/telligit ō pdict. vt ibi dē. fuit largꝰ i adduc/one declaratū. Repl.

In tertio ca. Sophonie. vbi dr. Diſp/didi gētes ⁊c. poſtil. exponit de iudea ſic/ tota capitulū de ea loquit̄ Burg. aūt ꝓ vi/am diſgreſſionis ex/ponit. ꝓ cautela inde/ortū de punitiõe gen/tiliū. iuxta illud. Fe/lix quē faciūt aliēa pi/cula cautū. ſz modici/ coloꝝ h̄z illa digreſ/ſio q; ꝓ oppoſitū inō/ꝛ ex punit. nō gentium/ raro vel nunq; facti/ ſunt cautiores ſz ſecu/lares. ꝓ q̄bus ad vicia/ procaces. iuxta illud. Deute. xxxij. Jncraſſatus ꝓl̄s recalcitrauit

Et ſequit. Dereliquit deū factorē ſuū ⁊c. Que eñ ꝓſpera/tis q̄ ortū hūt ex gētū deſtructiõe ad vicia deſluētes i/ tribulationibꝰ ad deum recurrerunt. put videri potest ex ſerie veteris teſtamenti.

¶ Jncipit expoſitio plogi in aggeū ꝓphaz ſm britonem

h Jeremias ꝓpha ⁊c. Jſte plogus diuidit̄ in duas ꝑtes. in quarū prima inſinuat miſſio ꝓphe ad denūciandū tp̄s domus dñi edificāde ꝓ/ reuerſo de babylonica captiuitate. Jn ſecundo oſtenditur materia ꝓphetie ibi. Omīa aūt q̄ in tepe. Jn prima ꝓcedit ſic. primo tangit̄ de cā ꝓpiuitate. ſcōo de re/uerſione ibi. Septuageſimo itaq; ſcōo anno. tertio tangit̄ miſſio ꝓphete ibi. Cunq; a ꝓpl̄o iſrl̄ ⁊c. Jtem in prīa pte primo tangitur diuerſa cā captiuitatis. ſcōo tangit̄ cauſa durationis ibi. Sz cū memoratus ꝓpl̄s dicit igitur.

a Jeremias ꝓpha ⁊c. libri ſcōi paralip. xxvi. vbi dr. a re/ge aſſz nabu. receſſit qui adurauerat eum p deum.

b Populum iſrael refert. Jere. xxxij. nec intelligen/dum eſt q; referat cām. ſ. pīgrū ſedechie. ſed translatio/nem in captiuitatem. Vñ ſic dr ibi. Nec dicit dñs. Ego tradam ciuitatem hanc in manu regis babylonis ⁊ ſuc/cendet eam igni ⁊ tu non effugies de manu eius. ſz ꝓ/hēnſione comphenderis. ⁊ in manu eius traderis.

c Si cum memoratus. hic tangitur cauſa durationis captiuitatis. primo ergo exprimitur cā mentoria. ſecun/do cā efficiens ibi. Nolens deus. tertio cā finalis ibi. hac/ re/one. dicit igitur.

c Sz cū memo. po. ſ. ꝓpl̄s iſrl̄ h̄ referr̄ ad duas tribꝰ vel ad alios relictos de decē. d Multis tpib;. Jere. ij. a ſeculo ſfregiſti iugum. rupiſti vincula. dixiſti. nō ſeruī am in omni colle ſublimi ⁊ ſub oī ligno frondoſo tu ꝓ/ſternebaris meretrix. e Et effuſi ſanguī. in nocētum ⁊ magie in tpe manaſſe. iij. Reg. xxi. Jnſup ſanguie iuo/

rium fudit manasses multū nimis donec ꝑpleret hr̄m vsq; ad os. Ipere. xix. Euanuerūt dies alienis in emmon ꝯs nesciēt ipi ⁊ pres eor⁊ reges iuda, ⁊ repleuerit locū istū sanguine innocētū. f De grauiter impiasset, i. ꝑ ipū fecisset, ⁊ sumū hic impietas ꝑ quā dr̄ oppositū pie rati q̄ est cultus dei.

g Hb cās memo rata s. cultura idolo rū ⁊ effusione sāguis h De (innocentiū. ꝓtinuata annos, de quibus dr̄ hie e. xxx. q̄ū ceperint ipleri in babylone. lxx. anni, ꝛ visitabo vos ⁊c.

i Hac rōne vt ꝑpleto nūero annoꝝ. lxx.

k Nonus ꝑs āni quo mortuo, q̄ vita hois raro excedebat lxx. annos ꝑs. Dies annoꝝ nioꝝ in ꝑs

l Serage (lxx. anni. simo tuaq; ieōdo āno. hic tangit reuertio a captiuitate babyloni ca ⁊ ꝓmo tangit occasio reuersiois, scz subuersio regni chaldeo rū ⁊ successio regū me doꝝ in regnū babylo nicū, scōdo tangit cau sa meritoria reuersio nis ibi. Cui⁹ ꝓmo an no, tertio cuētus re uersiois ibi. Caz mo riente, Itē in ꝓma ꝑ te ꝓmo tangit destru ctio regni chaldeoꝝ scōdo successio regū me doꝝ ibi. Darī⁹ q̄ medis ⁊c. dicit igit̄. l Serage simo tuaq; ieōdo anno, duratiois captiuitat⁹ iudeoꝝ, ecce tps subuersiois. m Regno chaldeoꝝ subuersio. i. destru cto. n ℔ iterfecto balthasar rege. Darī. v. cui regno. s. chal deoꝝ. n Adhuc octo āni ad regnādū. i. ad ꝓsidendū in honore regio. o Restabāt. scm pūctione hieremie vii Dicēt. xxv. Cūq; ꝑpleti fuerit. lxx. āni, visitabo sr̄ regē babylōis, iz blasphēia ⁊ alia pcā abbreuiauerit tps illo. p Ad. s. regnū. a Sep. vii. o danie. ostendit Darī. v. de pria eīs visiōe hr̄ Darī. ix. c. de scda. vij. c. q̄ sicut dr̄ mgr in hist̄ois ob ℔ visio dr̄ q̄ vidit iu ea rex in fornace ar tū filie filio dei, ⁊ dr̄ visio danielis, q̄ scribit in libro danielis. de tertia hr̄. viij. ca. quā no scripsit daniel iz ē epla regis quā scripsit in vniuerso regno suo post̄q̄ de bestia re stitutus est i hoiem ⁊ in regnū. de q̄rta hr̄. vij. ca. q̄ dr̄ q̄rta visio danielis, nō scm ordinē libri, iz scm hist̄oriā. s. anno ꝓmo balthasar, de q̄nta hr̄. viij. ca. s. āno tertio balthasar ⁊ hec scripta fuit hebraice, p̄cedētes vo chaldaice, de se xta vo hr̄. v. ca. de q̄ dicit mgr in hist̄oris, Sequit sexta visio danielis, q̄ q̄rta ē i daniele, iz hiero. sextā vocat eaz in ꝓlogo aggei, ⁊ hec chaldaice scripta ē, ⁊ dr̄ sexta visio scm ordinē hist̄one, nō scm ordinē libri. b Propter cās sa crilegij. ecce cā subuersionis, sacrilegiū em̄ ꝓmisit balthasar bibēs vinū in vasis tēpli dnīo cultui mācipat⁹ cum vxore ⁊ cubinis sine. Darī. v. c Que. s. cā. d Eadē visiōe ꝓtuit. v. ca. vel in loco in q̄ tangit sexta visio q̄ etiā sexta visio danielis ostēdit. cū ꝓphetā sacrilegij q̄ eadē visiōe ꝓtuit fuisse ex tinctū, dariusq; medis ipa bat vt septima visio danielis ostēdit, mēoratō i regno successit. Cui⁹ ꝓmo āno regni vt decīa visio danielis manifestat. daniel supputat⁹ ānis vidēs appropinq; re tps reuīsionis q̄ ꝑ hieremiā fuerat ꝓmissa. orās tā ꝑ se q̄ ꝑ ꝓplo, eādē ꝓmissiōnē a deo postulabat ipleri cui⁹ ꝑ gabrielē archangelū i eadē visiōe iuxta p̄cei eius dē vniūsa ꝑpleta esse, deus dixit. Hā moriente supra dicto dario rege medoꝝ et succedēte i regno cyro rege pſaꝝ, pmissiōe dī ꝑpleta ꝑ eūdē regē ꝓplmq; ihr̄l i irl̄z reductū. hist̄oria secundi li bri paralypomenon. Et i ritum esdre prophete ꝓfirmant. Cū ꝑ a ꝓplo ihr̄l et senioꝝ templū dei edificari cepisset. mortuo cyro rege ac regnante dario rege pſarū q̄ memorato cyro successerat, vicine gentes ci uitatis ihr̄lm vt idē esdras refert rest, iuratōnem tēpli ⁊ ciuitatis resistēdo impedire cepetūt. Qua rōne dō territ⁹ ꝓplo, repatōz sr̄i pradicti tēpli dñi necdū iu xta ꝓmissionē ꝓcessā eē credebat. Propter quod i se cundo anno regni memorati darij regis pſarū. aggeus prophēta a deo mis sus zorobabel qui de tribu erat iuda qui potestatem regni susceptur⁹ erat ⁊ ie sum filium Josedech sum mum sacor dotez admonet vt credant cōpleto nūero scdo oīois occasio ibi. Supputatis ānis ter tio tūgit oīois actio ibi. Orans tā ꝑ se, q̄rto oīois exaudito ibi. Cui⁹ ꝑ gabrielē. Dicit e. Cui⁹. s. Da (igit̄. rij. Nota q̄ multi fu erūt darij. Primus fuit filius astyagis, q̄ darius fuit auūculus cyri, q̄ regnū chaldeoꝝ expu gnatū Dario, vtpote maiori etate reddi dit. q̄ mortuo regno chaldeoꝝ ad cyrū ne potē eius deuolutū est. Alij fuit darius filius histaspis q̄ regnauit xxxvij. annis. tui⁹ an no sexto renouatū est templum ⁊ ꝓclamatū i. Esdre. vi. Gemoꝝ iudeoꝝ edificabant ⁊ ꝓsperabant iuxta ꝓphetiā aggei ⁊ zacharie filij addo, ⁊ edificauerūt ⁊ ꝓstruxerūt iubente deo ihr̄l ⁊ iubēte cyro ⁊ dario ⁊ artaxerxe regibus pſaꝝ ⁊ cōpleuerūt domū dei ⁊c. h Darius hystaspis filius xerxes, in cui⁹ oculis esdras iuenies grāz ob tinuit vt in irl̄m reuerteret cū multis denarijs. i. esd. vij. hui⁹ etiā regis pincerna fuit neemias q̄ cū milia turba re uersus ē i ihr̄lm data sibi inia a rege ad instaurādū ihr̄lm. ⁊ muros eius diruptos. Hec. ij. Xerxes darij dicti ē ꝓgmen to noth⁹ quē ꝑcussit scōs reges. Quarti fuit darius filius a rasami quē interfecit alexāder macedo. q̄ darij vltim⁹ fu it de regibus medoꝝ ⁊ pſaꝝ Dō g h dr̄ iterū de ꝓmo dario s. cui successit cyr⁹ i regnū f Ut dicit vi. dani. manifestat. Dani. ix. g Supputatis ānis captiuitatis iudeoꝝ.

h Cus ꝑ hiere. fu. pmissi Hiere. xxv. ⁊ xxix. i Orans ⁊c. Dani. ix. k Per gabrielē archā. Dani. ix. adhuc loquē te me i oīoe mea. ecce vir gabriel quē videra i visiōe in ꝓncipio cito volās tetigit me ⁊c. l In ea. visi. dani. ix. m Hā moriēte ⁊c. h tūgit act⁹ reuersiois siue euēt⁹. pri mo igit̄ notat ordo reuersiōis cū dr̄. nā moriēte supradicto rege medoꝝ. s. dario, ⁊ succedēte i reg̃ cyro. scdo notat efficiēs cā cū dr̄. n Per eūde regē. i. cyr. i. Esd. i. tertio notat ipa reūsio ibi. ꝑ ihr̄l i irl̄z reductū. q̄rto subdit ipi⁹ reuersiōis ēxplicatio ibi. o Hist̄oria scdi libri paralipo. p Et infra. Esd. i. c. q Cūq; a po. s. h iubauit ō missiōe ꝓphe ⁊ ꝓmo tāgit ꝙ ē missi⁹. scdo tāgit missionis act⁹ l' euēt⁹ ibi, ꝓpter quō i scdo āno, tertio ad q̄d ē missi⁹ ibi Ut credāt ꝓpleto nūero. Itē i ꝓma pte duo tāgit ipedimētū restauratōis cītatis ⁊ tēpli. ⁊ iccredulitas ꝓphē isti tia tpis redificatōis ibi. q̄ rōe ⁊c. dicē igit̄. q Cūq; ⁊c. Est r Dor. cy. q̄z. s. dolo arcu. uētū ifecerāt ꝓia scripta (dr. ij.

Legitur enī in chronicis q̄ cyrus multis regnīs impugnatis ⁊ principib⁹ supatis, sceptras bello ip̄etebat, romyr regina scythar⁹ dissimulato dolore filij sui quē iā cyr⁹ in bello trucidauerat, dolose p̄uinū p̄parauit, vbi remulētū cū ducēt militib⁹ p̄sar⁹ execauit, caput vo cyri amputari atq; in vtrē hūano sanguine plenū p̄fici iussit, nō mulcebriter increpitās. Sariate inquit sanguine quē q̄s sitisti, dario, filio hystaspis ō q̄. i. Esdre. v. ⁊. vi.

t Cui memorato, s. cyro successit. Iz plures fuerint intermedij, s. cābises, siue artarxerses, ⁊ ermeides ⁊ frater ermeidis, quē ermeides subintrauit, sicut scribitur in hystorijs.

v Vt idē esdras refert. i. Esdr. iij. g. ⁊ vij.

x Qua rōne. i. q̄ cā.

y Deterruit⁹ pplus ist⁹, vel detētus fm alia lectiōnē vij impeditus fuit vñ credebat nondū aduenisse tp̄s reedificatiōis. vñ aggei. i. pplus iste dic. Nōdū venit tp̄s domus dñi edificande.

z Propter q̄d in secūdo anno ⁊c, h̄ notat eueniss⁹ fuisse actus missionis. Tangit ergo tp̄s missiōis cū dr. In secōo anno regni memorati darij filij hystaspis, qui missus fez aggeus ppha ⁊a q̄. q. a do ad quē. q. ad zorobabel ⁊c. illud h̄ē in principio aggei vbi dr. an anno secōo darij regis p̄sar⁹ in mēse. vi. in die vna mēsis factū est v̄bū dñi in manu aggei ppe ad zorobabel filiū salathiel ducē iuda ⁊c. a Et credāt, hic tangitur ad q̄d sit missus ⁊ sunt duo. primū ē admonitō de credulitate ⁊pletiōis nūeri annor⁹ reparatiōis ir̄lm. secūm ē dissuasio imitatiōis pl̄i nō credētis ibi. b Hoc etiam addito, ista plana ē. c Dia ār q̄ i tertu. hic tāgit materia ppheti. c Reuersionē pl̄i, hoc nō dicit, quia aliquid tāgatur de reuersione pop̄li actuali, sz q̄ pl̄o reuerso fiebat ppheta ad edificatiōz tēpli aggei. c. i. ascēdite in mōtē, portate ligna ⁊ edificate domum ⁊ in fine eiusdē capi. hē de B ⁊ ingressi sunt ⁊ faciebāt op⁹ i domo dñi. e Renouatione ciuitat⁹. aggei. i. nūq̄d tp̄s ē vt habiteris i domib⁹ laq̄tis ⁊c. f Obseruātiā sacēdotalē. Agg. ij. Interroga sacerdotes legē ⁊c. g Et interitū regnor⁹. Agg. ij. Subuertā soliū regnor⁹ ⁊ terā fortitudinē regni gentiū. Explicit ḡlis cuiusq; erpō isti⁹ p̄logi.

Postilla Nicolai de lyra sup aggeū ppheta incipit cum additionib⁹ pauli ep̄i burgen. ⁊ replicis mathie doringi. ordinis minorum. Capitulum. I.

In anno secōo. Incipit ppheta aggei q̄ diuiditur in duas ptes, sm̄ pheniū ⁊ tractatū q̄ incipit ibi. Hec dicit. In pheinio vo ponit⁹ prophetie tp̄s cū dr. In anno secōo darij regis. Secūm Josephū. ri. libro antiq̄tatis iudaice iste darius fuit filius hystaspis, ⁊ fuit amicus zorobabel ⁊ fastus cunctis gentibus.

Explicit argumentū.

Incipit aggeus ppha. I.

In āno secōo darij regis in mense sexto in die vna mēsis factū est v̄bū dñi in mān aggei ppbe ad zorobabel filiū salathiel ducē iuda ⁊ ad iesū filiū iosedech sacerdotē magnū dicēs. Hec ait dñs exercituū dicēs. Populus iste dicit, Nondum venit tempus domus domini edificande Et factum est verbum domini in manu aggei ppbe dicens. Numquid tp̄s vobis est vt habitetis in domibus laquearis, ⁊ domus ista deserta. Et nunc hec dicit dominus exercituū. Ponite corda vestra sup

annor⁹ tp̄s restaurationis ir̄lm aduenisse. Et etiā addito ne increduelitatē pplī velēt imitari, de q̄ dē p eum dixit. Pplus h̄ dic. Nōduz venit tp̄s vt edificet dom⁹ dei. Dia ār q̄ textu h⁹ ppbetie ostinent⁹ reuelationē pplī, edificationē tēpli renouationē ciuitat⁹, obstuātiam sacerdotalē⁹ ⁊ interitū regnorū gētiū exteraz significat

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Aggeus festinus ⁊ letus q̄ semīauit in lacrimis vt in gaudio meteret, destructū tēplū reedificaret, deūq; p̄fez iducē loquētē. Adhuc vnū modicū ē ⁊ ego ꝓmouebo celū ⁊ terrā mare ⁊ aridā ⁊ mouebo oēs gētes ⁊ veniet desidera

deis rōne mīs sine q̄ fuit iudea ⁊ illō scōo dictū vt mihi ꝓbabilius sic declarauit dñs fusius sup primū capitulū libri hester. tñ fm vtrūq; dicēdi. Zz ge⁹ ꝓpetauit p⁹ reedificatū captiuitatis babylonice, q̄m vterq; fuerāt in tamē duo fuerāt regnauit post cyrum.

a In die vna mēsis. i. p̄ma die illi⁹ mēsis, eo mō loquēdi q̄ dr Deu. i. Et factū ē vesp̄ere ⁊ mane dies vnus. i. p̄m⁹, secundo ponit nomē ꝓphete cum dicitur.

b Facta ē v̄bū dñi in manu aggei. i. p ipsum aggeū tanq̄ per dei ministrū. Iste enī est modus loquendi hebraice⁹, pōt etiā dici q̄ in h⁹ erp̄imit⁹ donū ꝓphetie datū aggeo p similitudinē domi corpalis q̄ ponit⁹ in manu recipientis. tertio ponit⁹ ḡb⁹ ꝓpheta uit cum dicitur.

c Ad zorobabel filiū salathiel, ⁊ sic iste zorobabel fuit nepos ioachim. Dat. i. quē euilmeradach leuauit⁹ de carcere, ⁊ posuit thronū eius sup thronū regū q̄ erāt cuz eo in babylone. vñ. Reg. xlti.

d Ducem iuda, eo q̄ erat de tribu iuda.

e Et ad iesum filiū iosse, sacer. mag. isti enī duo erāt p̄cipaliores i ꝓle⁹ ⁊ tō ꝓphetia aggei dr eis facta principaliter, ⁊ reliq̄ ꝓplo ssir. f Hec dicit. hic ssit incipit tractat⁹ Circa q̄s sciēdū q̄ ꝓpl⁹ rediēs ō babylone statiz fundauit tēplū in ir̄lm. i. Esdre. ati. sz statim fuit impeditus a vicinis gētib⁹ ꝓpter q̄d dicebat nōdū aduenisse tp̄s reedificādi tēplū, si enī p̄placeret dño ꝓ tūc illa edificatio tolleret impedimēta, vt dicebat, ꝓpter q̄d fuit negligēs de illa edificatiōe vsq; ad tp̄s darij regis in q̄ aggeus ꝓpl⁹ cito illustrat⁹ rephēdit eos negligētia exhortās ad tēplū edificationem q̄d ꝓpletū fuit. vi. darij anno. i. Esdre. vi. Secūm iosephū vo anno eius. xiij. q̄ fuerūt diligentes in opando. Dic igit iste tractat⁹ in duas ptes diuiditur q̄ primo arguit⁹ precedens negligentia. secōo confortatur sequens diligentia capi. sequenti. Prima in duas. q̄ primo ponitur arguitiōis actus. secundo eius effectus ibi. Et audiuit. Circa primū dr. g Populus iste dicit. Nondū venit tp̄s, hoc dicebant ꝓpter impedimenta supuenientia a deo permissa. vt dictū est. sz h⁹ non valebat. Deus enī aliq̄s permittit in ope sibi placito impedimenta occurrere, vt magis meritū habeat in maiori labore, ideo subdit. h Numq̄d tempus vobis est, vt habitetis in domibus laquearis, i. vt faciatis edificia curiosa

i Et domus ista deserta, q. d. nō, qō z bat p effectum.
l Ponite corda vra sup vias vras. i. cogitate de opib⁹ q vris necessitatib⁹, z inuenietis defectū notabilē ꝓpter ōpis tēpli negligentiā vt hḡ. j. nō sequt. l Semiastis mlt̄ z respectu fructus inde sequens ita q nō habuistis ei, bū ad sufficientiā nec potū, nec operi mēsū

a Et q̄ merce, q gregauit vt ide lucraret, b Misit eas i sacculū ptusum. i. puū, aut mlū habuit inde lucrū ꝓpter negligentiā edificādi dñi templum iō fit inducit ad hoc edificū dicens. c Ascēdite i mōtez, sz libani vbi erant ligna huic edificio apta, cetera patēt in lra ex dictis vsq ibi. d Et vos festinatis vnusq̄sq in domum suā. i. ch magna diligentia intēditis vtilitatib⁹ vris, z q nō valet talis diligentia sine dei, pudētia. iō e Propter (subdit) hoc. i. ꝓpter nimiā diligentiā in operibus vris, z negligentiā in f Super (diuinus) vos p. sūt celi ne. da. ro. sufficientē ad terre fecūdationē z p cōsequēs impedita sūt terre nascētia, z p ōnīs bominel z iumēta suffi, cies nutrimētū nō hūna, q̄ requirūt ad multiplicationē hoīz z iumentoz, q. semēcoz ē de superfluo alimēti, vtus eīm nutritiua materiā ministrat generatiue, q. de ala.

g Et sup oēm laborem manuū, q. hoiesnon pūt bñ laborare, nisi habeāt sufficiēs nutrimentum. h Et audiuit. h ꝓfit ponit̄ argumētōis effectus, q. ad vocē ꝓphē duc. pli z sacerdos magnus, z ꝓfit tot⁹ ꝓplis ceperūt volūtatē z ꝓstantiā edificādi domum dñi, z ptz lra paucis exceptis q̄ discurrent. i Et dixit aggeus nūn. do. de nūn. do. i. de nūero ꝓphaz adeo missoz l Ego vobiscū suz dicit dñs. par⁹ vos auxiliari i edificatiōe tēpli. l Et susti. do. spūm. i. volūtatē z ꝓstantiā ad edificandum.

vias vras. Semiastis mltū z intulistis pauꝛ. Comedistis z nō estis satiati. bibistis z nō estis ebriati. Operuistis vos z nō est q̄ calefacti. Et q̄ mercedes cōgregauit⁹ misit eas i sacculuz ptusum. Hec dicit dñs exercituū Ponite corda vra sup vias vras. Ascēdite i montē, portate ligna, z edificate domū z acceptabilis mihi erit, z glificabor dixit dñs. Respexistis ad plū⁹ z ecce factū min⁹ Et intulistis in domū, z exuffl aui illā. Quā ob cām dicit dñs exercituū. Quia dom⁹ mea deserta ē, z vos festinatis vnusq̄sq in domū suā. Propter hoc sup vos phibiti sūt celi, ne daret rorē. z terra phibita est ne daret germē suū. Et vocaui siccitatē sup terrā z sup montes z sup triticū z sup vinū z sup oleū z q̄cūq̄ pfert humus, z sup hoīes z sup iumēta z sup oēm laborē manuū Et audiuit zorobabel filius salathiel z iesus filius iosedech sacerdos magn⁹ z oēs reliq̄ pplī vocē dñi sui z vba aggei ꝓphē sic misit eū dñs de⁹ eoz ad eos, z timuit oīs pplūs a facie dñi,

Et dixit aggeus nūci⁹ dñi, de nunctijs dñi pplo dicens, Ego vobiscū ī dicit dñs, et suscitauit dns spūm zorobabel filij salathiel ducis iuda z spūm iesu filij iosedech sacerdotis magni z spūm reliquū de oī pplo z ingressi sūt et faciebāt opa i domo dñi exercituū dei sui. .II.

In die vicesima z q̄rta mēsis⁹ i sexto mēse i āno scdo darij regis i septio mēse vicesima z pria mēsis, factū ē verbum dñi i manu aggei pphete dicēs, Loqre ad zorobabel filiū salathiel ducē iuda, z ad iesū filiū iosedech sacerdotē magnuz et ad reliq̄s pplī dicēs, q̄s in vob ē derelict⁹ q̄ vidit domū istā i gla sua pria. z q̄d vos videtis hāc nūc⁹ Nūq̄d nō ita ē q̄si nō sit i oculis vestris. Et nūc ꝓfortare zorobabel dicit dñs z ꝓfortare iesu fili iosedech sacerdos magne, z ꝓfortare oīs populus tre dicit dñs exercituū z facite qm ego vobiscū sū dicit dñs exercituū, Verbū q̄d pepigi vobiscū cū egrederemi ō tra egypti z spūs me⁹ erit i medio vrm, Nō

Capitulum. II.

In die vicesima. Postq̄ repbēsa ē pplī negligētia hic ꝓfit ꝓfortat⁹ sequēs diligētia, z diuidit i duas ptes, q. prio cōfortat de opis pfectu. scdo de ipi aduētu ibi. Nolite timere. Circa primū ponit primo cōtinuatio respectu pdicti, scdo executio ꝓpositi ibi. In

a In die. xxiiij. z quarta mē (septimo. Circa primū dicit, lis rō, i mediate eīm pmiserat ꝓphā. Et faciebāt op⁹ in domo dñi exercituū dei sui, z nō dixerat q̄ tpe inceperūt illō op⁹, nō b manifestat q̄tū ad annū cū dr. In anno. ij. darij, z q̄tū ad mēsem cū dr. b In. vi. mēse. et dicunt alij q̄ ista fuit mens septembris, q. fm eos primus mensis apud hebreos ē aprilis, ꝙ falsum fuit Beli. vq. et Epo. ij. q̄ primus mensis apud hebr. ē martius aliqñ ꝓcedit cum apli nro. q. facit mēses p lunationes z fm b ista mēsis est augustus, q̄ ē sext⁹ a martio, ꝙ q. xxviij. diei augusti, nō ē tps in q̄ solent edificia magna i choan ꝙ magis circa principiū veris z ad huc min⁹ ē apta, xxiij dies mensis septembris io alt dom q̄ ij⁹ martius sit primus mēsis a pud hebreos, fm ordinem festoz q̄m circulū. xij. septeber ē primus fm ordinē negocioz. q. primus simplr fm eos, eo q̄ in ipso fuit creatus mūdus sic declaratū fuit dist. fuit⁹, Beli. vij. z fm b mēsis. vi. b accipit sebruarius cui. xxiij. dies ē in principio vers q. est terna dies ea⁹.

c In. xxij. mēse. hic ꝓfit exequit ꝓpositū Circa q̄d prio ponit tps cū dr. In. xxj. mēse. scdo subdit ꝓfortatio apostolū cū dicit. j d Loqre ad zorobabel rē. dirigēdo prio sermonē ad principales. z scdo ad totū po

e Quis i vo (pulū. bis est derelictus. sm vra. z qui vidit domū istā. a salomone edificatā nūc tamen destructam. f In gla sua prima. s. tempe sedechie erat enim adhuc aliq̄ remansi de captiuitate babylonica q̄ tpe sedechie viderāt templū a salomone edificatū, asi q̄ destruere ꝓ nabuzardan. vt hḡ. i. Esdre. iij.

g Nunq̄d nō ita est q̄si nō sit. q. d. sic. q. redeūtes ō babylone stati inceperūt reedificare templū sz impediti ab aduersarijs modicum fecerūt vsq ad scām darij annum, ita q̄ illud q̄si nihil erat ꝓputandum.

h Et nūc ꝓfortare zorobabel rē. q. d. ꝓficietis in opere mea assistentia. i Verbū q̄d pe. vobiscū. i. cū ꝓbis vestris k Cū egre. de terra egypti. in ipis. quia nūq̄

ꝑsistit in pentibꝫ ꝟtualiter seu originaliter, ꝑmisit eis ꝓphe assistere, dū tū seruiret ei fideliter vtz ī ẽpo. r Deus in pluribꝫ locꝭ. l Nolli timere, hic ꝓfert ponit ꝓphe hoc solatio de aduētu xpi, r diuidit in duas ptes, q; ꝓmo ponit ꝓsolatio ꝓphe de xpi aduētu, scdo ostendit plicā terre fructu ibi, In vicesima. Circa primū dr.

m Adhuc vnū modicū rc. i. tpus breue respectu ꝓcedētis du n Et (ratiōis mōi, ego ꝛmouebo celum istud fuit ꝑpletū quā do stella noua ī natiuitate xpi apparuit o Et terrā (Aart, q. r mare q; fuit ꝑpletū p victoriā romanorū in oi terra r in insulis p Et mo. (maris. cēs gētes. r b fuit impleta ī imminente xpi natiuitate. ꝓpter qd tūc exiit edictū a cesare Augusto vt describeret vniuersus orbis redact' sub dicto romani imperatoris ꝓpterq; ibāt singuli ad ciuitatē suā. r tunc xps fuit nat' Luc. q. ideo

lite timere. q; hec dicit dñs exercituū. m Adhuc vnū, modicū ē. r ego ꝛmouebo celū. o r trā, r mare r aridaz. p Et mouebo oēs gētes. q r veniet desiderat' cūctis gētibꝫ. r Et ꝑplebo domū istā gla, dicit dñs exercituū. s Meū ē argētū r meū ē aurū. dicit dñs exercituū. t Magna erit gla domꝰ istius nouissime. u pl' q; ꝓne, dicit dñs exercituū. x Et ī loco isto dabo pacem, dicit dñs exercituū. y In vicesima r quarta noni mēsis ī āno scdo darij regis factū ē verbū dñi ad aggeū ꝓphām dicēs. a Hec dicit dñs exercituū. b Interroga sacerdotes legē dicēs. c Si tulerit hō

carnē sctificatā ī ora vestimēti sui, r tetigerit d sūmitate ei panē aut pulmētū, aut vinū aut oleū aut oēm cibū, nūqd sctificabit. Rñdētes aūt sacerdotes dixerūt. Nō. Et dixit agge. Si tetigerit pollut' ī aīa ex oibꝫ his, nūqd ꝓtamiabit'. r rñdērunt sacerdotes r dixerūt. e Cōtamiabit' Et rñdit agge r dixit. Sic ꝓplus iste r sic gēs ista ā facie mea dicit dñs. r sic oē op' manuū eoꝝ r oia q; obtulerit ibi cōtamiata erit. f Et nūc pōite corda vestra a die hac r sursū ꝓna ante q; pōeret lapis sup lapidē ī templo dñi. g cū accederet aliquis ad acerū vigīti modioꝝ

ter medios regū iuda. h Preterea dato q; scda domus dñi fuisset plus q; prima p decē annos vt ipsi dicūt. ista tanta gloria q; nulla esset reputāda, maxime q; p plures āos ista domus fuit vilificata tpe antiochi q; posuit ibi abominandū idolū, vt hic. i. Dach. Et iō alij exponūt de tēplo p regē messiā edificādo quē iudei expectant venturū sz patet falsū ꝓ b q; hic dicit. Et implebo domum istā gla. k Et q; ptz q; ꝓpheta loquebat de domo que edificabat et quā digito ostendebat. Itē ꝓ b q; subditur. l Istius domꝰ nouissime. m Et q; ptz q; nō ē alia tertia domꝰ materialis expectāda. n Et hoc manifeste ostendit ꝓmus aduēt' xpi ꝓpletus. q; ꝓphetat ꝓ vēturus domo illa stante. r eū sua ꝓsona glificaturus. o Ita aūt ostructa fuit ꝓmissos iā diu ē sex anno, xpi. p' passionem christi.

p In vicesima. hic ꝓfert ponit ꝓphe consolatio de multiplicatione fructuū terre. q Et dividit in duas ptes, q; primo ostendit multiplicationem fructuū, scdo redit ad denūciandū xpi aduētū ibi. r Et factū ē. Prima in duas q; primo quedā pabola ponit. scdo ad ꝓpositū applicat ibi. s Et rñdit. Circa primum ponit primo tempus determinatū cum dr. t In vicesima r quarta rē. scdo subditur pabola p modum interrogationis cum dicitur. z Interroga sacerdotes l. gē quia ex officio tenentur scire eam.

a Si tu. hō car. sanctificatam. ꝛptz lra. r subdit' rñsio. Dixerūt nō. r subdit scda questio de opposito cū dicit.

b Si tetigerit pollutus aīa. i. qui incurrit pollutionem ex tactu mortui vel alterius hmōi. r subdit' rñsio.

c Cōtaminabitur. Rō vero quare pannus ex tactu carnis sanctificate sanctificatus ꝓ tactum suum non sanctificat aliud ad cibum vel potum ptinens. r tamen homo pollutus ex tactu rei immūde polluit illud pōt causa duplex assignari. Una est q; facilius est destruere q; cōstruere. ita facilius est polluere q; sanctificare. Alia. q; homo est magis susceptiuus sanctificationis r pollutionis q; res inanimata. que non est susceptiua vicis r vtrius sicut homo. ꝓpter qd homo pollutus modo ꝓdicto, magis polluit aliud tactu suo q; pannus sanctificatus alios sanctificet.

d Et rñdit. Sic applicatur' ad ꝓpositū cū dicitur.

e Sic populus iste. qui est vtrius r vicis susceptiuus.

f Ante faciem meam. pollutus reputatur vsq; quo templum edificetur.

g Et oīa que obtulerit mihi. extra locum templi.

h Cōtaminata erūt q; statim declarat ꝓ effectū cum dicit. Et nunc ponite corda vestra rē. i. diligenter considerate tempus precedens inchoationem edificationis templi. k Cum accederetis ad acerum. scilicet frumentum. l Viginti modiorum. id est que fru-

humanam estimationem deberent facere, ꝛc. modios, et faciebāt tm̄. ꝛ. ꝛ ita de vinis in torcular. m Percussi vos vēto vrēte ꝛc. i. immisi pestilentias, p magna pte vastantes vel impedientes terrenā fœcūditatē, ꝛ ute fuit divine ire ꝓ ꝓpm̄ signa. n

Adie q̄ fundamenta iacta sunt tēpli dñi Circa q̄ sciēdū q̄ redeūtes de babylone statim fundauerūt tēplū vt. s. dictū ē. Iz. p, pter impedientes op' fuit intermissus vsq; ad scdm darij annū. Et ideō cū dr h. A die q̄ fundamēta iacta sūt tēpli dñi nō ē intelligendū de fundamētis interioribus ꝛ primis q̄ iā ante facta fuerāt, sed dicunt hic fundamēta illa q̄. s. post' edificata prius posita fuerūt qz respectu superiorū prius habēt nomen fundamēti. te subcorrim̄. i. attēdite diligēter mutatōnē terrenā scentium. p Quid quid iā semē in germine est, ita q̄ nō pōt videri sequēs fœcunditas vel sterilitas, ꝛ idē de fructu arborū. q Et die ista. i. a die resumptōis edificij tēpli opando in templi muro, q̄. fuit mēse. ix. tūc antea, cuius die mēsis. vi. operari cepant materiā ꝓpando, vt dictū ē in prin. huius capitli. r Benedicā. i. multiplicabo fructū terre. q. d. Bēnit vobis signū manifestū acceptatiōis mee. s Et factū ē. hic vltimo redit ꝓphe ad denūciandū xpi aduētū q̄ dō erat principale ꝓpositū, qz hic dicta. sā. vniuersi ꝓphe nō sūt locuti nisi ad dies messie, q̄ est intelligendū de principali intentione, sicut plenius fuit dictū in principio Ezā, ꝛ die temie. Primo igit ponit ꝓphe huius reuelatiōis cū dicit.

s In vicesima ꝛ q̄rta mensis. Secdo explicat reuelatōnē, ato cum dr. t Loqre ad zorobabel. qz de ipo erat ꝓphe nasciturus scm carnē. v Ego mouebo celū ꝓ. ꝛ terrā exponāt sicut supra. x Et subuertā solū regnorū, subticiēdo regno romanorū, ꝛ qz tūc venit xps vt. s. dictū est iō subdit. y In die illo. i. ꝓpe q̄ dr dies. Ait Ro. rūs. ca. Nor ꝑcessit dies, sed appropinquat. Assumā te zorobabel. Ra. sa. exponit hoc ad lrām de ipo zorobabel Et cū subdit. Et ponā te q̄si signaculū. B dr scm ipm ꝛ illō q̄ de iechonia ante ipius dr. Dicit dñs exercituū. Tuo ego dicit dñs qz si fuerit iechonias filius ioachim regis iuda q̄si annulus in manu dextera mea, inde euellā. Dic aūt accipit signaculū ꝓ anulo, qz antiq̄ signabant lēra principū annulis suis, vt hr Hester. viij. Est igit sensus scm rā. sal. q̄ sic Ieconias fuit a deo repulsus ꝓpter eius maliciam. Sic zorobabel nepos eius a deo acceptus ꝓpter suā iusticiā Quia te elegi sc̄z ad opus redificatiōis tēpli. Iz hec expositio nō videt quemēs, qz illud q̄ ꝓmittit. Ecce ego mouebo celū ꝓ. ꝛ terrā ꝛc. ab oīb doctoribus latinis ꝛ hebraicis exponit de mutatōe regnorū longe post temp' zorobabel, vñ ꝛ ꝑpe Ra. sa. exponit hoc de terminatōe regni grecorū, q̄ ꝓ longū tps fuit post tps zorobabel, ꝛ ideō q̄ immediate subdit. In die illo dicit dñs exercituū assumā te zorobabel non videtur conuenienter exponi de ipo in psona ꝓphe, sed de xpo. vt dictū est, qui designat ꝑ hoc nomē zorobabel. eo q̄ descēdit ab eo scm carnem, ꝛ in eo fuit figuratus sicut dicit ieremias, xxij. no iatur dauid vbi dr. Seruient dño deo suo ꝛ dauid regi suo, ꝛ Osee. iij. Reuertētur filij isrl ꝛ querent dominū deum suū ꝛ dauid regē suū. sicut ibidem plenius fuit declaratū. Dicit ergo.

a Assumā te zorobabel, q̄ humana natura xpi assumpta fuit a verbo diuino in vnitate persone.

b Fili salathiel, xps enī scm carnem dicit filius salathiel, sicut ꝛ dauid ꝛ alioꝝ in genealogia christi ponit.

c Serue me' (zor. scm humanam naturam in qua minor est d Et ponaz (patre. te qua signaculū. i. signū federis inter deum ꝛ genus humanū ꝓpter q̄d sanctus Symeon dixit de eo Luc. ij. Ecce positus est hic in ruinam ꝛ resurrectionem multorū in isrl. ꝛ in signū cui cōtradicet scz a sacerdotibus ꝛ scribis.

e Quia te elegi ad opus redemptionis humane. Dicit dominus exercituum qui est ipa veritas ꝛ viuit et regnat in secula seculorum Amen.

In cap. ij. Aggei vbi dr in postilla, Ideo aliter dōm q̄ licet martius sit primus mensis.

Additio.

Apud hebreos non solū est vnū principiū anni sz plura. Primus enī mensis scm ordinem festoꝝ é mensis nouarū fruguz q̄d semp est circa equinoctium vernale in quo tempe exierūt de egypto. Alius mensis primus est scm computatiōem inbilei ꝛ est mensis septimus a dicto primo mense, ꝛ iste cōmūiter ē circa equinoctiū autūnale. Hō autem diuersitatis hoꝝ principiorū declarat. s. in additione sup Exo. ca. xij.

In eodem cap. vbi dicitur in postilla. Et ego mouebo celum.

Additio.

Quod dr hic. Mouebo celum ꝛ terram ꝛc. potest etiam intelligi de terremotu magno qui scm Josephum tempe herodis sub quo natus est dominus contigit. et quia cum terra mouetur totum mundū estimant homines moueri. iō dicit. Mouebo celum ꝛc.

In eodem cap. vbi dicitur in postilla. Meum est argentum ꝛ meum est aurum.

Additio.

Per hō q̄ dr. Meū ē argētū ꝛc. intelligit q̄ maiores glie scōi tēpli nō ē accipienda scm diuinas tpales, sz q̄ ꝑtinerat immediate. Implebo domū istā gl̄a. ne forte aliqs intelligeret esse dictū de gl̄a diuina, iō subdit. Meū est argentū ꝛ meum est aurū ꝛc. eo modo q̄ ps. dicit. Non in sacrificijs tuis arguā te ꝛc. Dec enī sunt omnes bestie silue ꝛc. q. d. nō est intelligēda hec gloria de multitudine diuitiarū, qz talem gl̄am nō rpto nec requiro, qz meum est argentum.

In eodem ca. vbi dr in postil. Vita, qz hō est magis susceptiuus sanctificationis ꝛ pollutionis.

Additio.

Prologus in zachariã

Sicut pannus sanctificat⁹ nõ sanctificat ex tactu suo id qõ tãgit, ita nec hõ sanctificat⁹ solo tactu sanctificat illud qõ tãgit. Vñ hec rõ scõa postillatoris nõ videt valere, nec etiã ad intẽtũ pphete pinere videt. Intẽdit enĩ pphã ex vñsionib⁹ sacerdotũ ostendere pplo, q licet facerẽt alĩq bona ex generetĩ exq ipi nõ erãt boni q sua opa nõ debebãt cẽseri bona, sic p primã vñsionem sacerdotes dixerũt q caro sctificata tangens aliquẽ cbũ non sctificabat eũ, ꝛ nõ solũ si debebãt cẽseri bona sed potiꝰ mala ingẽtũ ipi erãt mali, qõ ptz p secundã vñsionẽ sacerdotũ vbi dixerũt. Si tetigerit pollutus ꝛc, ꝛ ideo pphã applicãs responsiones, sacerdotũ ad suũ ppositũ dicit. Sic ppls iste ꝛc, vsq ibi. Et oĩa q obtulerit mihi ptaminata erũt, q. d. Sicut hõ pollutꝰ tangẽs rẽ imũdã cõtaminat eã, sic q⁹ ppls iste pollutꝰ est ĩo oĩne op⁹ manuũ eor ꝛ oĩa q obtulerunt ptaminata erũt. cuꝰ ptrariũ ipsi putabant. s. q⁹ ex tactu bonaꝝ seu sanctaꝝ rer sanctificabant. qõ excludit p primã vñsionẽ sacerdotũ.

Incipit prologus in zachariam prophetam.

Secũdo ãno⁹ darij regi medoꝝ aggeus ꝛ zacharias pphetaꝝ sẽ lectiones eorundẽ declarant. Sz hac de cã aggeus zacharie ĩ ordine, pphetaꝝ põlat⁹ esse videt: q eũ duob⁹ mensib⁹ vt pdictoꝝ lectiones ostendit, ĩ, pphetia p cessisse inuenit: ꝛ ad reparationẽ tẽpli õcepto dei pl'm animasse: vt esdras refert dicẽs. In scõo ãno darij regis pfaꝝ, ppbauerũt aggeꝰ ꝛ zacharias filiꝰ addo pphe sup iudeos q erãt ĩ iuda et hierlim: sup isrl in noie dei sup eos. Tũc surrexerũt zorobabel filiꝰ salathiel: ꝛ iesus filiꝰ iosedech et principes eiꝰ: inchoauerũtq edificare domũ dei q est ĩ hierusalem. Quib⁹ cũ adessent, p̃phete: exhortatõe sua adiuuerunt eos. Nã et pl'm isrl ab imitatõe paternoꝝ delictoꝝ p suã admonitionem idem pphetа cupiẽs reuocare: verbis lectione comphensis vsus est. Vidi nocte: ꝛ ecce vir ascendebat sup equum rubeum ꝛc. Vidit pphetа viruꝝ equo rubeo sedentẽ: ꝛ stantẽ: in medio myrteti vmbrosi cuius visionis hec solutio est. Vir ascendens equum rubeum: licet angelus intelligatur: tamẽ quia predicti colozis equum conscendere visus est: vindictaꝝ sanguinis⁹ ĩ eã gẽtẽ significat afferendã: q populũ israel in captiuitatem redegerat tangunt. Primũ ẽ cõsolatoria visio. cũ dr. Vidit pphetа ꝛc. secũdũ est visionis solutõ ibi. Cui⁹ visionis hec solutio est. Tertiũ est solutõs confirmatio. ibi. Haz ꝛ Esaias ꝛc. Hic patet diuisio ꝛ ptinentia ĩtus plogi. Dicit igitur.

a Anno secundo. q fuit quadragesimus a primo anno cyri.

b Darij. hystaspis. vñ glo. cyro q. xxx. annis regnauit in persis interfecto apud massagetas a tomyra regina massagetarũ. cambises filius cyri maior successit in regnũ, qui explẽs octo annis duos magos fratres habuit successores. quib⁹ occisis a populo darius filiꝰ hystaspis rex persaꝝ cõstitutus est cuiꝰ regni anno scõo factꝰ est sermo dñi ad zachariã filium barachie filij addo pphaz. Ergo a primo ãno cyri vsq ad secundũ annũ darij supputant anni. xl. ꝛc.

c Lectões eorundẽ Aggei. i. a. ꝛ zacharie. i. a. tũ aggeꝰ põcessit duob⁹ mẽsib⁹ ĩ pphetãdo. Vñ ĩ principio aggei dicit. Mense. vi. in principio zach. dr. Mense. viij.

d Esdras refert. i. Esdre. v. In anno secũdo. Illud accipit dr. i. Esdre. v. vbi dr. Prophetauerũt aggeꝰ pphetа ꝛ zacharias filiꝰ addo pphetãtes ad iudeos q erãt ĩ iudea ꝛ hirlm ĩ noie dei isrl. tũc surrexerũt zorobabel filiꝰ salathiel ꝛ iosue filiꝰ iosedech ꝛ ceperũt edificare tẽpluꝝ dei in hirlm ꝛ pphete cum eis adiuuãtes eos.

e Verbis lectione comphensis Aggei. i. que ꝓba sub iungũt hic cũ dicit.

f Vidi nocte ꝛ ecce vir ascendebat. ille vir angelꝰ fuit apparẽs in specie viri insidentis in equo rubeo. exq patet q⁹ visio fuit imaginaria, vide glo. marginalẽ que exponit totam auctoritatem.

g In medio myrteti. Hic myrtetũ dicit loc⁹ in q̃ crescunt myrti. est aũt myrtus species arboris in qua dicit Isiõ. in. xvij. ethi. Myrꝰ a mare dicta eo q⁹ magis littoria arboꝝ sit. Virgilius. Et amãtes littora myrti. Vnde est q⁹ a grecis myrtene dicit. Dedicoꝝ aũt libi hãc arborem aptã scribũt mulier⁹ necessitatib⁹ plurimis. Item. i. glosa Esa. xli. dr sic. Myrꝰ arbor aromatica imputribilis vesta mẽbra ꝓsolidat ꝛ reparat. Mystice. q⁹ myrtũ signãt pphete. ꝛ alĩ qui odore virtutuꝝ ꝛ spirituali gaudio sũt respersi inter quos quasi eos consolans dicitur stare angelus.

h In eam gentẽ. i. assirios ꝛ chaldeos ꝛ alias natões que afflixerant iudeos, vt patet Zach. ix.

Replica.

Ha. c. ij. aggei postil. reddit rões q̃re sctificatũ ex tactu sacre rei nõ sanctificat vlteriꝰ. sz pollutũ ex tactu rei pollute pollui vlteriꝰ. prima qz facilius est destruere q̃ instituere. scõa qz hõ plꝰ ẽ susceptiuꝰ sctifi catoris ꝛ pollutoris q̃ res inanimata. Cõtra quã rõez obstat burg. q̃si si voluisset itelligere postil. putãs q⁹ voluit dicere hoiez sctificatũ solo tactu sctificare sic pollut⁹ solo tactu polluit. sz ꝛ nõ dicit vt ptz. sz solũ compat pollutionẽ aliate rei ad sctificatõez rei inaliate. Jõ in l'a ĩ q̃stione õ rectificatõe fit mẽtio õ rebꝰ inaliatis. qz dr. Si quis pollutꝰ in alia, talis enĩ pollutio est formalr in alia. ĩo magis ptagiosa. In rebꝰ aũt inaliatis nõ est formalr illa pollutio vel sanctificatio. sz solũ ex legis dictamine. in rebꝰ aũt rõnalib⁹ animatis ex legis obseruantia.

Incipit expositio plogi fm britonẽ ĩ zachariã pphaz.

Secundo anno darij ꝛc. Iste plogus duas habet partes principales. in quaꝝ prima tangũt quedã aggeo ꝛ zacharie cõmunia. in scõa tanguntur quedã zacharie ꝛ eiꝰ pphetie spẽalia. ibi. Vñ populũ israel. Item in prima parte tanguntur tria. primo tangit temp⁹ pphetationis ipsoꝝ pphetaꝝ cui dicitur. Anno secũdo darij ꝛc. Secundo tangit ordo pphetationũ. ibi. Sed hec de causa ꝛc. vbi dicit q⁹ aggeꝰ põcesserit zachariã duob⁹ mensibus. Tertio tangit intentio pphetarum. ibi. Ad reparationẽ etiã templi. Item in secunda parte principali in qua tanguntur q̃ zacharie et eius pphetie sunt specialia tria notanda. primũ est pphe

i Hā ꝛ esaias Esa.xlij.a. b In leuitico.xxiij.g. Sumetis vobis die primo fructꝰ arboris pulcerrime.ispatula sꝫ palmaꝝ.ꝛ ramos ligni densaꝝ frondiū.ꝛ salices de torrēte.ꝛ lerabimini cē.arborē pulcerrimā appellat myrtū sicut patet hic in lra cū dr. Fructꝰ ligni speciosi.lignū aūt densaꝝ frondium appellat oleam.

l Sicut die prima i. cū celebrabit̄ festum scenophegie.

m Fru.ligni speciosi.i.frondes myrti ad designandū leticiam p bene olentis ligni fra grantiā scenophegia erat festū hebreoꝝ ꝛ interpꝛat̄ tabernaculoꝝ dedicatio q̄ celebrabāt a iudeis in memoriā expeditōis cuꝫ ad egypto/pmoti vel mor in tabernaculis agebant̄.vide in opusculo d vocabulis bi n Sꝫ hāc vsi (bliē onē. Hic exponit hieꝛo.q̄re dicat̄ hec visio nocte fieri.ꝛ ponit rō .s.quoniēnia liberationis ꝑpli ab vltima captiuitate cū ulla q̄ fuit d egypto.qꝛ sicut i illa liberatōe i pte erāt i tenebꝛis q̄tū ad tps ꝑparatōis ad eundū. ꝛ in parte erāt in luce q̄tū ad ipm exitū. qꝛ de nocte ꝑparauerūt sē ad exeundū.sic ptz Exo.xij.ꝛ mane egressi sunt sic i ista liberatione q̄tū ad aliquaꝫ ptē erāt i tenebꝛis captiuitat̄.q̄tū ad aliaꝫ ptē erāt i lumīe libertat̄.qꝛ primo egressu d captiuitate cū zoꝛobabel.i. Esdre.vij.multi morati sunt i terra chaldeoꝝ q̄ postea egressi sunt cū Esdra.vij.āno artaxerxis.vt hꝛ.i. Esdre.vij.a.ꝛ adhuc multi remāserūt qui cū neemia egressi sunt.xx.anno eiusdē artaxerxis.vt hē Neemie.vij.a. Sꝫ videt dubitatio de hoc q̄ dicit.

o Dō ꝟ nocte ꝓpha se vidisse memoꝛauit.qꝛ ꝑpli isrl̄ in prima liberatone de terra egypti noctu discessisse cōstabat. Contra Exo.xij.c. In eadē ipa die educā exercitū vestꝝ d terra egypti. Itē eodē d. Mulꝰ vestꝝ egredietꝝ ostium domꝰ sue vsqꝫ mane. Itē eodē f. Eadē die egressus est oīs exercitꝰ dñi d terra egypti. Cōtrariū videt ꝟ in prologo. Itē Exo.xij. Mor est ista obseruabilꝰ dñi qñ eduxit eos de terra egypti. Et ad idē valet vsus eccliē q̄ in benedictione cerei paschalis ꝑpli de nocte egressū fuisse decantat. Rīdeo. vtraꝫ est sicut.s. dictū est.qꝛ de die exierūt q̄ aūt dicunt exisse de nocte referendū est ad cām exitus ꝛ ꝑparationē. d nocte enī vrgebāt egyptij populū de terra egypti exire.sicut legit Exo.xij.e.ꝛ de nocte se ꝑparauerunt ad exitum.sicut ibidē dicitur.

Explicat qualiscūq; expositio ist̄ prologi.

Postilla Nicolai de lyra sup zachariā ꝓpheta incipit.

Capitulū.I.

i In mense octauo. Hic incipit ꝓphetia zacharie. ꝛ dividit̄ in duas partes. s.in ꝓphemiū ꝛ tractatum. qui incipit ibi. Iratus est. Circa primū primo ponit huius ꝓphetie tps. cū dicit.

a In mēse octauo ē. ꝛ sic patet q̄ ꝟ fuit postq̄ resumpserant opus tēpli dñi. qꝛ resumpserunt illd̄ anno ij. Darij. vi. mense. xxiij. die mēsis. vt habetur Aggei.i.c.

b In anno secundo darij. ꝟm Josephum iste fuit darij filius hystapis. ꝛ fuit fauorabilis iudeis. eo q̄ antēq̄ promoueretur ad regnū fuit familiaris zoꝛobabel. ꝛfecit votū d edificatōe templi i hierusalē si eū pmoueri cōtingeret ad regnum. ꝟm vo Ra. sal. iste darius fuit filius assueri ꝛ hester regine. ꝛ ideo fuit fauorabilis iudeis rōne matris sue. Que aūt ista rum opinionū sit verisimilioꝛ tractaui diffusius in principio libri hester tenendo q̄ scōa. Scōo hic in prologo notificat auctor unius trumētalis huiꝰ ꝓphetie. ꝛ primo ex ꝓphetie dono. cū dicit. Factum est verbū dñi Scōo ex noīe ꝓprio. cū dicit.

c Ad zachariam qui interpꝛat memoꝛ dei. Filij zacharie cē. ꝛ ꝟm regulā hebreoꝝ iste duo fuerūt ꝓphete sicut ꝛ zacharias licet nō habeant̄ eoꝝ ꝓphetie. Dicūt enī hic aliqui q̄ iste addo fuit ille ꝓpheta q̄ missus fuit ad hieroboaz.xij.Re. xiij. ꝛ ꝟm ꝟ nō fuit annus zacharie. Sꝫ magis remotus. qꝛ inter illū ꝛ zachariā fluxit valde longū tps. Dicit̄ m filius eius qꝛ fuit de genere ipsi⁹. sicut tps in euāgelio dicitur filius dauid. qꝛ de eius genere descendit ꝟm carnē. Sꝫ ꝟ dictū d scriptura nō habet auctoritatē. qꝛ xij. Re. nō exprimit. q̄ ille fuerit vocat⁹ addo. nec ij. Paralꝝ. xij. m. si ꝓiecturaliter sꝫ nō certitudinaliter. ꝛ dato q̄ sic exprimeret adhuc nō valeret. qꝛ plures ꝓphete noīati sunt eo dē noīe sicut zacharias filius ioiade ꝛ zacharias filius barachie. Et sic iste addo videt esse alius ab illo. etiā si vocat⁹ fuerit addo. nō enī ꝓsuetū est q̄ ꝓphete sic genealogizent̄. videlicet p patrē ꝛ per aliū sic remotū a patre intermedijs omissis.

e Iratus est. Hic ꝓponit tractat⁹. in q̄ primo agitur d tēpli ꝛ ciuitat̄ reedificatōe. scōo d reedificate habitatione. c.v. Prima i duas. qꝛ prio agit d dicta reedificatōe

Tertio ex patre ꝛ auo cū dr. d Filiū zacharie cē. ꝛ ꝟm regulā hebreoꝝ iste duo fuerūt ꝓphete sicut ꝛ zacharias licet nō habeant̄ eoꝝ ꝓphetie. Dicūt enī hic aliqui q̄ iste addo fuit ille ꝓpheta q̄ missus fuit ad hieroboaz.xij.Re. xiij. ꝛ ꝟm ꝟ nō fuit annus zacharie. Sꝫ magis remotus. qꝛ inter illū ꝛ zachariā fluxit valde longū tps. Dicit̄ m filius eius qꝛ fuit de genere ipsi⁹. sicut tps in euāgelio dicitur filius dauid. qꝛ de eius genere descendit ꝟm carnē. Sꝫ ꝟ dictū d scriptura nō habet auctoritatē. qꝛ xij. Re. nō exprimit. q̄ ille fuerit vocat⁹ addo. nec ij. Paralꝝ. xij. m. si ꝓiecturaliter sꝫ nō certitudinaliter. ꝛ dato q̄ sic exprimeret adhuc nō valeret. qꝛ plures ꝓphete noīati sunt eo dē noīe sicut zacharias filius ioiade ꝛ zacharias filius barachie. Et sic iste addo videt esse alius ab illo. etiā si vocat⁹ fuerit addo. nō enī ꝓsuetū est q̄ ꝓphete sic genealogizent̄. videlicet p patrē ꝛ per aliū sic remotū a patre intermedijs omissis.

e Iratus est. Hic ꝓponit tractat⁹. in q̄ primo agitur d tēpli ꝛ ciuitat̄ reedificatōe. scōo d reedificate habitatione. c.v. Prima i duas. qꝛ prio agit d dicta reedificatōe

Explicit prologus.

Incipit argumentū.

Zacharias memoꝛ dñi sui: multiplex in ꝓphia iesum cū vestibꝫ sordidis ꝛ lapidem oculoꝝ septē cādelabꝝq̄ aureuꝫ cū totidē lucernis q̄ oculi: duas q̄ꝫ oliuas a sinistris lāpadis cernit: ꝛ a dextris ꝛ post eos rufos: varios: albos: ꝛ dissipatas q̄drigas ex ephraī: ꝛ equū d hirlim: pauperē regē vaticinat̄: ꝛ p̄dicit regē sedētē su p pullū filiū asine ꝑbugal̄.

Explicit argumentum.

Incipit zacharias ꝓpha.

Capitulū.I.

a In mense octauo b in anno secūdo darij regis: factū est verbuꝫ domini c ad zachariam d filium barachie filij addo ꝓphetam. e Iratus est dñs

scdo de edificantiũ ꝓsolatõe.c.iij. Prima adhuc in duas q; primo agit de tẽpli reedificatõe, scdo ō ciuitatis repa tione.c.seqñ. Prima adhuc in duas.q; primo ponit populi monitio.scdo ciusdẽ ꝓsolatio.ibi. In die vicesima. Monitio aũt in ꝫ ostitit q; nō sint incredituli ꝟbo dñi ꝛ in peccatis obstinati sicut fuerũt pres eorũ ꝓpter qđ dñs ꝑmisit destrui ciuitatẽ ꝛ templũ ꝛ ꝫ est qđ ōr.

e Irat' est dñs sup pres vros, permittendo eos captiuari ꝛ ciuitatẽ ꝛ templũ vastari ꝓpter eor peccata. ideo subdit in ꝑsona dei.

f Conuertimini ad me, p veniã pñiam.

g Et quertar ad vos p clementiã.

h Ne sitis sic pres vri in pcis obstinati

i Ad qs clamabũt ꝓphe priores tpe sedechie ꝛ ante.

k Et nō audierũt, ꝫ magis ꝓtemptserũt, ꝓpter qđ iuste puniti fuerũt. ideo subdit.

l Pres vri vbi sunt q.d. ꝑm fuerũt occisi a chaldeis. ꝛ partim. i captiuitate mortui.

m Et ꝓphe. s. falsi, ꝑmittẽtes eis pacẽ ꝛ vitã. q.d. ineurrerũt eandẽ ſniam. Ra. sal. aliter exponit ō ꝓphis dñi. vt sit qđã obiectõ contra dicta. q; possent dicere illi q̃ bus loq̃bat ꝓphe. ta. sicut pres nostri sunt mortui ita et ꝓphete dñi. ꝛ sic nō habuerũt aliquã ꝓgatiuã añ pres suos ꝓpter suã iusticiã. ꝛ subdit respõsio dñi.

n Nunqđ in sempiternũ viuẽt. q.d. natura mortalis nō ꝑmutat q; semp viuãt.

o Verũtamẽ verba mea.

p Et legitima mea. (ẽtũ ad legem. (ẽtũ ad mores.

q Que mã. seruis meis ꝓphis. vt diceret ꝑtib vestris q; captiuarent ꝛ interficerent. nisi se corrigerẽt a moribs malis ꝛ trãsgressionibs legis.

r Nunqđ nō comꝑ. pa. vros. q.d. q; sic accidit eis vt ꝓdixerũt. ꝛ ꝫ dñs fuerunt veri ꝓphete. ꝛ iō viuũt in aĩa licet mortui sint in corpe.

s Et quersi sunt. scilicẽt ō ꝑtibs vris i captiuitatẽ ducti. afflictõe dante eis intellectũ.

t Et direrũt. ꝑfitẽres dei iusticiã in sua punitõne.

v Sicut co. dñs. ſm vr dnẽ sapiẽtie sue.

x Facere nobis. ſm ordinẽ sue iuy Et ſm vias nras rẽ. ꝛ dicunt ꝫ via (sticie. iō subdit. peccata ꝓsuera. adinuentões aũt enormia ꝛ ꝓsoluta q̃ ad

z In die. hic ꝑfir ponit ꝓpt (inuenit hũana malicia. ꝓsolatio. ꝛ diuidit in duas ptes ſm duplicẽ visionẽ ꝓsolatoriã. scda ibi Et leuaui. Prima in duas. q; primo ponitur visio. scdo ei' exꝑsitio. ibi. Et dixi. Circa primũ ponitur tps hui' visionis cũ ōr.

z In die vicesima. ꝛ iij. mensis. ri. ꝛ sic ista visio facta est post ꝓcedentẽ que facta fuit mense. viij. anni scdi Darij regis.

a Sabath. i hebreo hꝫ Sebeth. ꝛ ꝛfidet ianuario. exꝑsitores tñ dicũt cõiter q; februario. ꝛ ꝫ est. q; aliqñ ꝓcurrit cũ eo in parte vel in toto. iudei eñ faciũt mẽses p lunationes. Et ideo in tertio anno mẽsis ꝙor duodecim' q̃ ōr adar duplicat. martij' eñ ſm cursum festor est primus apud hebreos vt diffuse declarauit. Besi. vij. ꝛ Et odi. xij. Prim' eñ mensis ſm ordinẽ festorum. semp incipit apud hebreos a prima lunatione que est ꝓpinquior equinoctio vernali siue ĩ ante siue post siue ĩ ipo eq̃noctio qđ quidẽ equinoctiũ modo est. xij. die martij. Consequẽter ponitur ipsa visio. cũ dicit.

b Vidi per noctem que tõe quietis est magis apta revelationib' ꝓphetẽ q̃ dies

c Et ecce vir. i. angelus in specie viri.

d Ascendens super equũ rufum. In hebreo habet. Rubeum ꝛ ꝫ hoc designabatur vindicta diuina ō aduersarijs iudeorũ per colorẽ sanguineũ.

e Et ipe sta. ante myrteta. est aũt myrtetum locus in quo crescunt myrti. Est aũt myrtus arbor facies pulcerrima ꝛ odorifera poma vnde ꝛ Leuit. xxiij. c. vbi translatio nostra habet. Fructus arboris pulcerrime loco arboꝝ pulcerrime ĩ hebreo ponit eadẽ dictõ q̃ ꝛ hic habet. ꝛ idẽ signific at. Ideo. in plogo hui' ꝓphetie ꝛ ꝫ pulcritudinez signi ꝛ odorem fructus designat gaudiũ affuturũ de reedificatione templi ꝛ ciuitatis. ꝛ de repssione aduersarij

f Que erant in ꝑfundo. i. in valle. ĩ vallib (rioꝝ suoꝝ. eñ magꝭ crescũt myrti ꝛ pulciores ꝛ fecũdiores q̃ alibi.

g Et p' eũ equi rubei varij ꝛ albi. ꝑ hoc intelliguntur Perse Greci ꝛ Romani q̃ afflixerunt ꝓpl'm iudeorum ſm successionẽ regnoꝝ. ita q; per equos intelliguñt illi populi. per ascensores eoꝝ angeli eis ꝑlati vt dicunt exꝑsitores cõmuniter. Ra. sal. vero dicit q; ꝫ hoc intelliguntur angeli diuersoꝝ ordinũ parati ad exequendũ voluntatẽ dñi. ꝛ huic dicto videt ista seqns ꝓsonare vt videbit.

h Et dixi. ꝫ ponit dicte visiõis q̃stũ ad aliquã partẽ exꝑsitio. Et diuidit in duas partes. q; primo ponitur hec exꝑsitio. secundo ei' ꝫ subdit angeli deꝑcatio. ibi. Die exercituũ. Circa primum dicitur.

i Et dixi. ego zacharias.

k Qui sunt isti. i. qđ significant isti equi rufi varij ꝛ albi.

l Et dixit ad me angelus q̃ loq̃bat in me. i. mihi deputat' ad custodiã.

m Et respondit vir qui stabat inter myrteta. id est angelus toti populo prelatus.

n Isti sunt qs misit dñs. ad exequẽdũ suã voluntatẽ.

o Et responderũt angelo domini qui stabat inter myrteta. tanq̃ superiori.

p Perambulauim' terrã. ꝛsiderãdo statũ regnoꝝ.

q Et ecce oīs terra habitat & quiescit. Alloquiū tpe nō erāt bella notabilia ī regnis p̄dictis. r Et rūdit. Hic sequit̄ ter ponit angelū iudeis p̄lati de peccato. cā dicit.

s Iste exercituū vsq; q̄ tē. q.d. et q̄ alie terre sunt ī pace in q̄bus sunt gentiles & idolatrie, q̄re tardas restituere hierlm & tēplum & alia loca iudee ī statū suū.

t Et ad h̄ induxit rōnez et promissione dei q̄ h̄ biere. xxix. c. Cū ceperint impleri ī babilone. Ita enim visitabo vos & suscitabo super vos verbū bonum, q̄ tps iā erat trāsactū a tpe cyri regis persaz q̄ dedit ppl̄o licentiā redeundi. ideo dicit.

t Iste iā ann⁹. lxx. ē supple diu trāsact⁹ et ppl̄s hierlm & templū ad huc nō sunt reedificata.

v Et rūdit dñs angelo q̄ loq̄bat in me. vt mihi denūciaret bonum nuncium. ideo sequit.

x Hec dicit dñs exercituū. cui⁹ verbum nō p̄t esse falsum.

y Zelat⁹ sū hierlm & syon. i. montē in quo erat templum.

z Zelo magno. ē ātp̄ne zel⁹ amor singularis q̄ vir diligit vxorē. nolēs in ea habere ptic̄pē. & nō q̄s in hoc delinq̄t. aspere eā castigat. & p̄ h̄ insinuat q̄ dñs castigauerat ppl̄m iudaicū nō ex odio sz ex amore vt reduceret ad cultū latrie. & sic factū fuit. q̄ post reditū captiuitat̄ babylonice nō legit ppl̄s iudaic⁹ ad ydolatriā declinasse. nisi aliq̄ pauci tpe antiochi illustris.

a Et ira magna ego irascor sup gētes opulētas. i. regna vos affligētia. & dicit. Ira magna, q̄ fuerūt punit̄ a deo nō tm̄ p̄aliter. sz etiā eternal̄r. b Quia ego irat⁹ sum pax. i. vobis iudeis punitēdo vos pena temporali.

c Ipsi vo. i. assyrii & chaldei. d Adiuuerūt in malū. i. pene vltra q̄ fuerūt in h̄ executores diuine iustitie.

e Propterea. i. q̄ fuisti punit̄ p̄ter ordinē mee iustitie.

f Reuertar ad hierlm. p vtā misericordie. g Et dom⁹ mea edificabit̄ ī ea. q̄d fuit impletū sub zorobabel duce & da

h Et perpēdiculū. i. unū lignū in cui⁹ (rio regnāte. medio pendet corda habēs plumbū in extremitate sua. cū q̄ ppendit si mur⁹ directe edificat̄. i Adhuc clamabit. nō solū p edificatōe tēpli. sz etiā p̄speritate ppli.

k Adhuc affluēt ciuitates mee. i. iudee.

l Bonis. q̄d in p̄terito impletum tpe zorobabel & nec mie & macha. sz perfectiū tpe xp̄i ibi p̄dicantis & miracula facientis. & plenitudinē spūs sancti ꝛcedentis.

m Et leuaui. Hic ponit̄ scđa visio de detectōe aduersariorū ppli iudaici. cū dicit. Et leuaui oculos meos. & vidi. imaginaria visione. n Et ecce q̄ttuor cornua. sicut̄ videbāt̄ ex imaginaria visione. o Et dixi ad angelū. mee custodie deputatū. p Quid sunt hec. i. q̄d significāt hec q̄ttuor cornua. q Hec sunt cor. q̄ vētilauerūt iudam. i. q̄ttuor regna q̄ afflixerunt iudeos successiue. s. chaldeoꝝ persaz grecoꝝ & romanoꝝ. vt cōiter exponit̄ Ra. sa. p q̄ttuor cornua intelligit aduersarios iudeoꝝ sm q̄ttuor partes mūdi. q̄ ab oriēte fuerūt afflicti & ab occidēte a meridie & ab aq̄lone. & p diuersas gētes circa iudeā habitātes. vt patet ex. iiij. Regū. & ij. Paral.

r Et ostēdit mihi dñs q̄ttuor fabros. i. q̄ttuor angelos patos frā gere dicta cornua. q̄ sunt executores diuine iustitie.

s Et nemo eoꝝ. id ē iudeoꝝ.

t Leuauit caput suū. id est potuit resistere aduersarijs p̄dictis.

v Et venerunt isti. id est dicti fabri.

x Deterrere ea. i. p̄dicta regna. vel aduersarios sm q̄ttuor partes mūdi. vt dictū est.

y Vt deiciāt cornua gentiū. i. p̄ātes earū q̄ in rp̄o videm⁹ impletū. cui⁹ impio subiacuerūt colla principes gentium.

In c. i. zacharie vbi dicit in postil. Et sm regulam hebreoꝝ isti duo fuerūt pphete.

Additio

Sicut dictū fuit ī additione Hieremie. i. c. & Osee. i. c. & dictus q̄ dicit postillator ē regulā apud hebreos si est regula sz dictū vnū singulare sz q̄ nō hz autoritatē. & in q̄rere circa h̄ videt magis curiosū q̄z vtile cū ppheta de hmōi p̄bis ppharet si fuerunt. et dictū fuit ī p̄dicta addi

In eodē. c. vbi dr in postil. Est aūt myrt⁹ (rionibus. arbor faciēs pulcerrima poma.

Additio.

Licet myrt⁹ sit arbor pulcra & faciat folia & grana odorifera si tm̄ facit fructū pulcr. sz q̄dā gēs minuta nigra. vñ Leui. xxiij. vbi dr. Fruct⁹ arboris pulcerrime. nō ponit̄ hebraico dictio significās myrtū sz alia q̄ significat cyr̄ q̄d ē pomū pulcerrimū. Et i eodē loco vbi ponit̄ eadē dictio q̄ hic h̄t ī trāslatōe nr̄a dr. Signū dēlar frōdiū. q̄d ptinet ppr̄ie ad myrtū. vñ in dicto loco. i. plogo allegato a postillatore. non dr ō myrto q̄ habet fructū pulcr sz odorifer. q̄ vt dictū est grana myrti q̄ sunt ei⁹ fruct⁹ non sunt pulcra sz odorifera. ligno vō attribuit pulcritudinē. quia sic est in re.

Capitulū. II.

Et leuaui. Hic p̄sequēter denunciat̄ reedificatō ciuitat̄ hierlm. circa q̄d sciendū q̄lla edificatō que facta est p zorobabel. fuit figura edificatōis ecclesie p christū q̄ dicit spūalis hierusalē. vt frequenter supra dictum est. & ideo de vno edificio fit translatus ad aliud. igit̄ primo nunciat̄ materiale. scđo spūale. ibi. Et ecce. Circa primū dr. b Vidi. visione imaginaria. c Et ecce vir. i. angel⁹ in specie viri. (intellectuali. d Et in manu ei⁹ funicul⁹ mensoꝝ. i. aptꝰ ad mēsurandū locū in q̄bus debēt fieri edificia. ideo subdit.

e Et metiar hierlm. q̄tum ad ciuitatē metropolim.
f Et videā q̄tū ad alia loca in iudea. g Quāta sit latitudo ei⁹ .ꝛ. anteq̄ eā edificent ciuitates ꝛ loca, accipiunt mēsure edificioꝝ fm longitudinē ꝛ latitudinē.
h Et ecce. Hic ꝓfert intēdit vt metiat edificiū spūalis hierlm, illa eā q̄ sequūtur nūq̄ fuerūt i hierlm p neenniā reedificata, sed semp fuit i timore aduersantiū subiectione extraneoꝝ vsq̄ ad ei⁹ destructiōez p exercitū romanoꝝ, dicit ē
h Et ecce angel⁹ mihi p custodia deputat
i Egrediebat (tus. ad habēdā reuelatiōnē nouā ō futuris ab angelo superiori. q̄ fm ordinē hierarchicum superiores āgeli illuminant medios, ꝛ medij inferiores, ꝛ ē patz q̄ hec reuelatio est de alia re q̄ ꝓcedēs. q̄ ē ō hierlm spūali, nō scd̄m
l Absq̄ mu. habitabit salē. q̄ ecclia nō ꝓficit i muroꝝ fortitudie sz i diuia ꝓtectōne.
l Pre multitudie. qō impletū videt i fideliū mltiplicatōe p oēm nūerū. m Hoim ꝛ iu. q̄ credētiū aliq̄ sūt sapientes ꝛ līati q̄ hoies dicūt. aliq̄ vo simplices ꝛ illitterati q̄ iumēta noiant. ps. lxxij. Et iumēti facti sū apō te ꝛ ego
n Et ego ero ait do. mur. i. ꝓtector ꝛ defēsor. (sp̄tecū.
o Et i gl̄ia ero i medio ei⁹. q̄ de⁹ in ecclia honorat. ꝛ tō ad eā hoies inuitant cū subdit.
p Oo fugite ō terra aq̄lonis. i. ō ptāte dyaboli.
q Eiā i q̄ttuoꝝ vētus celi dispsi vos. i. spargi pmisi p varios errores afi aduētū
r Ō syon. i. ꝓpls pulsus ad fidē. noie eiā hierlm ꝛ xp̄i. noie syon intelligit ecclia vt declaratū fuit Esa. ij. c. q̄ ē idē qō fidelis ꝓpls, q̄ ecclia nō est ipi pietes. sz fideles.
s Fuge ō ptāte dyaboli.
t Que habitas apud filiā babylonis. i. cultū ydolatrie. nō eiā p̄t hic itelligi q̄ueniēter p filiā babylonis ciuitas vel terra babylonie. q̄ lōgeuā ꝓpse huiꝰ ꝓphetie ciuitas babylōis fuerat destructa p cyr ꝛ darīū, ꝛ inde remissi i iudeā, vt hr̄. i. Esdre, ꝛ licz aliq̄ remāserūt i terra babylonis detēti amore vtiq̄ ꝗs ibi acceperant, ꝛ pl̄is quā ibi fecerūt, vt victū fuit ibidē, tñ illi videnf ꝓbabilr fuisse pauci cōpatiue. q̄ oēs naturalr inclinanf ad reuertēdū i terrā originis sue, ꝛ magie ō terra in q̄ detinenf in captiuitate ꝛ fuitute. Hec rōnabiliter p̄t dici q̄ illi q̄ remanserūt moneanf ꝰ fugere ꝓpf vastatoꝝ iminētē illi terre. q̄ a tpe cyri legif regnū ei⁹ ꝛ successoꝝ suoꝝ fatz quietū fuisse vsq̄ ad tpa alexandri magni. q̄ regnū illud vi armoꝝ subiecit sibi.
Itē i terra q̄ ō dr̄ filia babylonis imediate supra ō dr̄ terra aq̄lonis, babylonia vo nō est ad aq̄lonē respectu iudee, sz magis ad orientē. ꝛ tō ꝓ babylon q̄ ꝓfusio interꝑtat. ꝛ ꝓ aq̄lonē ō q̄ dr̄ Hieremie. i. Ab aquilone pandet oīe malū. ꝓtās demonis met aphonice seu figural̄r designat. sicut ꝛ beat⁹ Petrus i fine prime canonice sue dicit. Salutat vos ecclesia in babylone collecta. i. in roma. q̄ tūc tpe Neronis ibi vigebat ꝓtās demonis.
v Quia dicit dñs exercituū. i. angeloꝝ. ꝛſi i hebreo ponit ꝰ nomē dñi tetragrammaton soli deo appropriatū vbi trāslatio nr̄a habz dñs
x Post gloriā misit me. fm serie⁹ text⁹ nō est verbū zacharie sz dei dicētis se misisse. q̄ verificat in xp̄o q̄ ē ver⁹ de⁹ a pr̄e missus ꝓ salute generis humani. Et huic consonat q̄dā glosa hebraica a Ra. laī inducta q̄ talis ē Post gloriā misit me. Quia post honorē redditū esau veniet messias. i. antiq̄s etiaz glosis hebraicas princeps romanoꝝ frequenter Esau ꝛ romanos seyr nominant. ꝛ sic impletū ē in dño ihesu xp̄o q̄ post gl̄iaz monarchie adeptā a romano principe cesare augusto. ꝓpt q̄ decreuit describi orbē vniuersum tāq̄ sibi subiectū nat⁹ fuit xp̄s. vt patet Luc. ij.
y Ad gētes q̄ spoliauerunt vos. i. ad illos q̄ fideles primitiue ecclie grauiter tractauerūt Ac. viij. q̄bus ꝓdicauit dñs i ꝑsona ꝓpria. ꝛ dicunt ō gētes q̄ tūc nō viuebāt fm legē vt iudei. sz trāsgrediebant ꝓpter mandata hoim. vt ptz in euāgelio. Vl ad gētes. i. romanos pr̄cipes q̄ i primitiua ecclia fideles ꝑsecbant i corpib⁹ suis ꝛ bonis. q̄bus ꝓdicauit xp̄s ꝑ apl̄os petr ꝛ paulū, ꝛ alios doctores seq̄ntes.
z Qui eiā tetigerit vos ꝛc. i. sollicite vos custodiā. sic custodit oculi pupilla. sz eiā tunc xp̄s ꝓmiserit fideles corpaliter ꝑturbari, tñ custodiuit eos solicite i spūalib⁹ bonis. in q̄bus tūc creuit ecclia merito ꝛ numero fideliū magnifice pacif. q̄ fuit figuratū in filijs isrl q̄ q̄to magis affligebant ab egyptijs, tanto magis mltiplicabant Exo. i. tō subdit.
a Ecce ego leuo manū meā. i. ꝛ tutē.
b Sup eos. i. principes romanos.
c Et erūt ꝓde his q̄ fuiebāt sibi. (nos ꝛ eoꝝ ministros. q̄ principes romani ꝛ alij subiecti q̄ in primitiua ecclia affligebāt fideles fuitute dura. ꝛ eis abstulerūt bona sua nō supposuerūt colla sua iugo xp̄i ꝛ ei⁹ ministris. dotātes ecclias tpalib⁹ bonis.
d Et cognoscet. ꝑ experientiaz bonoꝝ ꝛ miraculoꝝ.
e Qz dñs exercituū. i. de⁹ pr̄ dñs angeloꝝ.
f Misit me pro generis humani salute. ꝛ ideo pro tanto bñficio inuitat ecclia ad laudē diuinā. cū dr̄. Laudate.
g Qz ecce ego venio. ꝑ carnis assūptōez (ꝛ letare ꝛc.
h Et habitabo i medio tui. q̄uersando ꝛ ꝓdicādo Joh. i. Verbū caro factū est ꝛ habitabit i nobis.
i Et aplicabunt gen. mul. ad dñm. q̄ patet impletū ꝑ conuersionē gentium ad fidē xp̄i ꝑ orbē vniuersum.
k Et erunt mihi in populum. quia inter credentes nō est distinctio iudei ꝛ greci. nam idem dominus omniū ad Roma. x. c.
l Et possidebit dominus iudam. id est confitentes deum quia corde creditur ad iusticiam ꝛ ore ꝓfessio fit ad salutem ꝛ q̄ per dominum iudam tales intelligantur etiam fm doctores hebreorum fuit ostensum Hieremie, tricesimo tertio, ꝛ tricesimoquarto.

Et dixi. Quo tu vadis. Et dixit ad me. Et metiar hierlm ꝛ videā q̄ta sit longitudo ei⁹. et q̄ta latitudo ei⁹. Et ecce angel⁹ q̄ loquebat i me egrediebat. ꝛ alius angel⁹ egrediebat in occursum ei⁹. ꝛ dixit ad eū. Curre. loqre ad puerū istū dicēs. Absq̄ muro habitabitur hierlm ꝓ multitudie hoim ꝛ iumētoꝝ in medio eius. Et ego ero ei ait dñs murus ignis in circuitu. et in gl̄ia ero i medio ei⁹. Oo fugite ō terra aq̄lonis dicit dñs. q̄ ſm in q̄ttuoꝝ ventos celi dispersi vos dicit dñs. Ō syon fuge q̄ habitas apud filiam babylōis. qz hec dicit dñs exercituū. Post gl̄iam misit me. ad gentes. q̄ spoliauerūt vos. Qui eiā tetigerit vos. tāgit pupillā oculi mei. Qz ecce ego leuo manū meā sup eos. ꝛ erūt ꝓde his q̄ seruiebāt sibi. ꝛ cognoscet qz dñs exercituum misit me. Lauda ꝛ letare filia syon. qz ecce ego venio ꝛ habitabo i medio tui ait dñs. Et applicabunt gentes multe ad dñm i die illa. ꝛ erunt mihi i populū. Et habitabo in medio tui. ꝛ scies qz dñs exercituū misit me ad te. Et possidebit dñs iudā

m Partē suā.i.pmiū suū. n In tra sanctificata.i. in celo qđ vocant terra viuentiū. o Et eliget adhuc hierlm.i.celestē. p Vileat oīs caro a plasphemijs dñi q Quia surre.ō habi.san.suo.i.surget (nīi iesu xpi. in finali iudicio ad mala puniendū ⁊ bona pmiandū.

In.c.ij. vbi ōr ī postilla. Et ego ero ei ait dominus.

Additio.

Super ō q dicit Et ego ero ei ait dñs murus ignis glosa interlinearis. Sur'.i. defensio suis. Ignis hostibus.

Capitulū.III.

Et ostidit Postquā ciuitatis ⁊ templi reedificationem.hic pphēta cōsequēter denūciat edificantiū ysolatōnez.⁊ primo iesu summi sacerdotis.scdo zorobabel ducis.secūdi capitulo. Circa primū sciendū.q; sicut dicit ra. sa.pphē principaliter locutus fuit ō diebus messie. ideo pphēta prīo denunciat ysolationē summi sacerdotis de ei⁹ emundatōne.scdo de xpi incarnatōe.ibi. Audi iesu. Circa primū sciendū q; iudei redeūtes ō babylone peccauerūt graviter accipiēdo alienigenas vxores.vt hr.i. Esdre.ix.c. Sacerdotes sicē alij ī hoc peccauerūt.⁊ cū eis iesus filius Josedech sacerdos sūm⁹.iz ad exhortatōez Esdre eiecerūt eas.⁊ hoc est qđ ōr.

a Et ostidit mihi ⁊c.coā angelo dñi.s.michaele plato toti iudeoz pplo.vt pdictū est. b Et sathan stabat a der.ei⁹ vt aduersaret ei.accusando eū ō trāsgressione filioz suoz.sicut beli fuit reprehensus a dño ⁊ punit⁹ ō trāsgressione filioz suoz.i. Reg.xij.nō enī legit q; iste iesus in psona pprīa vxorem alienigenā accepit.

c Et dixit dñs ad sathan. Hic ī hebreo hr nomen dñi tetragrāmaton soli deo appropriatū.vbi translato nra hz Dñs. Et qr ponit hic ter.⁊ loquendo quasi de psona alia.satis aperte ostenditur in deo trinitas psonay.

d Nunqđ nō iste.s.iesus. e Torris est erut⁹ ō igne .i.qsi ticio semi cōbust⁹ ī translatōe captiuitatis babylonice.q.d.sic.⁊ adhuc vis eū totaliter totū cōburere.

f Et iesus erat indut⁹ vestib⁹ sordidis.qr culpā incurrerat et negligētia arguēdi filios suos.⁊ etiā ad qđ tenebat ex officio cū esset pontifex summ⁹.

g Et ait.s.michael. g Ad eos qui stabāt coram se.i. alijs angelis inferioribus. b Auferte vestī.sor.ab eo.p hoc designabat remissio culpe de q; penituit.⁊ filios suos ⁊ pplm ad abhorriendū vxores alienigenas induxit.

i Et indui te mutatorijs.i.gratie ⁊ virtutū indumētis.

k Pone cydarim.id est mitrā qua vtebat summus pontifex.⁊ per hoc designat q; digne exerceret officium culpa per gratiam delera.

l Et angelus dñi.s.michael.

m Contestabat iesum.in bono ipm confirmando.

n Hec dicit dñs.q; est ipa veritas. o Si in vijs meis ambulaueris.legē meā custodiēdo. p Et custo.meā custodieris reuerēter ⁊ debite officiū pontificis exercendo.

q Tu q; iudicabis ⁊c.i.officio pontificis pseuerabis.

r Et da.tibi ambu. de his q; nūc hic assistunt.i.de angelis hic assistentibus dabo tibi adiutores ⁊ directores in officio tuo.

s Audi Jesu.hic consequēter ponitur consolatio iesu sacerdotis de xpi incarnatione:qua summe desiderabant prēs vetēris testamenti.ō subditur Audi iesu.q.d. rem valde grandem ego sum tibi dictur⁹.

t Tu ⁊ amici tui.i. illi q; sūt pari ad abhorriendū alienigenas vxores ⁊ legem seruare.

v Quia viri portendentes sunt.i.an futurū expectantes.s.xpi mysteriū.dicit enim portēdēs a portēdendo.q.d. aliqđ in lōginquum designare. Rabi sa.dicit q; isti fuerūt ananias mysael et azarias.q; de babylone ḳdixerūt cū zorobabel ⁊ Jesu sacerdote.⁊ erāt ei familiares ⁊ amici.⁊ dicūtur hic viri portēdentes.q; ī eis fuit factū portētū.i. mirabile signū qsi de camino ignis erierāt illesi.vt hr Dan.iij. Ecce ēi ego adducā fuū meū orientē.Jn hebreo hr germinātē.et expōit ra. Da.dezorobabel q; dr hic germinās.eo q; genuit neemiam.vt ipe dicit.q; edificauit ciuitatē hierlm.sic pt in fine libri.⁊ construxerat.Iz ō nō vt vere.qr.q; Aggeus.dr.q; iste neemias erat sacerdos.⁊ sic de tribu lemitica.zorobabel āt ō tribu iudaice ⁊z Aggeus.i. Et ideo aliq; expositores catholici dicētes cū ra. Da.q; hec scripta intelligit ad trām de zorobabel.dicūt q; hic vocat orientēs.q; fuit ort⁹ ō tribu regia.⁊ qr pspat⁹ fuit in edificio templi.Iz isti cū ra. Sal.vt idem iudaizare.⁊ magīs antiq; hebrei.vñ ibi trāslatio nra hz. x Ecce ēi ego adducā fuū meū orientē ⁊c. Translatio chaldaica apō iudeos autētica sic hz. Ecce ego adducā fuū meū messiā ⁊ revelabit.et q; patz q; de christo ad trām intelligit. y Quia ecce lapis.i.xps q; dicit lapis abscisus de monte sine manibus.Dan.ij.ca.

z Que dedi coram iesu.qr vidit eū p fidē futurū.sic salvator dicit Job.viij. Abraam pr vester exultauit vt videret diem meū:vidit ⁊ gauisus est. a Sup lapi.vnū .i.christū qui est vn⁹ in psona.Iz in eo sit duplex natura.

b Septē oculi sūt.i.septē dona spūsci:q; in plenitudine ḳquerūt in xpo homie.fm qđ ōr Esa.xi. Requiescet sup eū spūs dñi ⁊c.qđ ad trām intelligit de xpo:et iam fm dicta hebreoy.vt ibidē fuit diffusi⁹ declaratū.

c Ecce ego celabo sculptu ei⁹.qr corp⁹ xpi fuit formatū et figuratū in vtero virginis virtute divina.

m Partē suā.i.pmiū suū. n In tra sanctificata.i. in celo qđ vocant terra viuentiū. o Et eliget adhuc hierlm.i.celestē. p Vileat oīs caro a plasphemijs dñi q Quia surre.ō habi.san.suo.i.surget (nīi iesu xpi. in finali iudicio ad mala puniendū ⁊ bona pmiandū.

In.c.ij. vbi ōr ī postilla. Et ego ero ei ait dominus.

Additio.

Super ō q dicit Et ego ero ei ait dñs murus ignis glosa interlinearis. Sur'.i. defensio suis. Ignis hostibus.

Capitulū.III.

Et ostidit Postquā ciuitatis ⁊ templi reedificationem.hic pphēta cōsequēter denūciat edificantiū ysolatōnez.⁊ primo iesu summi sacerdotis.scdo zorobabel ducis.secūdi capitulo. Circa primū sciendū q; sicut dicit ra. sa.pphē principaliter locutus fuit ō diebus messie. ideo pphēta prīo denunciat ysolationē summi sacerdotis de ei⁹ emundatōne.scdo de xpi incarnatōe.ibi. Audi iesu. Circa primū sciendū q; iudei redeūtes ō babylone peccauerūt graviter accipiēdo alienigenas vxores.vt hr.i. Esdre.ix.c. Sacerdotes sicē alij ī hoc peccauerūt.⁊ cū eis iesus filius Josedech sacerdos sūm⁹.iz ad exhortatōez Esdre eiecerūt eas.⁊ hoc est qđ ōr.

a Et ostidit mihi ⁊c.coā angelo dñi.s.michaele plato toti iudeoz pplo.vt pdictū est. b Et sathan stabat a der.ei⁹ vt aduersaret ei.accusando eū ō trāsgressione filioz suoz.sicut beli fuit reprehensus a dño ⁊ punit⁹ ō trāsgressione filioz suoz.i. Reg.xij.nō enī legit q; iste iesus in psona pprīa vxorem alienigenā accepit.

c Et dixit dñs ad sathan. Hic ī hebreo hr nomen dñi tetragrāmaton soli deo appropriatū.vbi translato nra hz Dñs. Et qr ponit hic ter.⁊ loquendo quasi de psona alia.satis aperte ostenditur in deo trinitas psonay.

d Nunqđ nō iste.s.iesus. e Torris est erut⁹ ō igne .i.qsi ticio semi cōbust⁹ ī translatōe captiuitatis babylonice.q.d.sic.⁊ adhuc vis eū totaliter totū cōburere.

f Et iesus erat indut⁹ vestib⁹ sordidis.qr culpā incurrerat et negligētia arguēdi filios suos.⁊ etiā ad qđ tenebat ex officio cū esset pontifex summ⁹.

g Et ait.s.michael. g Ad eos qui stabāt coram se.i. alijs angelis inferioribus. b Auferte vestī.sor.ab eo.p hoc designabat remissio culpe de q; penituit.⁊ filios suos ⁊ pplm ad abhorriendū vxores alienigenas induxit.

i Et indui te mutatorijs.i.gratie ⁊ virtutū indumētis.

k Pone cydarim.id est mitrā qua vtebat summus pontifex.⁊ per hoc designat q; digne exerceret officium culpa per gratiam delera.

l Et angelus dñi.s.michael.

m Contestabat iesum.in bono ipm confirmando.

n Hec dicit dñs.q; est ipa veritas. o Si in vijs meis ambulaueris.legē meā custodiēdo. p Et custo.meā custodieris reuerēter ⁊ debite officiū pontificis exercendo.

q Tu q; iudicabis ⁊c.i.officio pontificis pseuerabis.

r Et da.tibi ambu. de his q; nūc hic assistunt.i.de angelis hic assistentibus dabo tibi adiutores ⁊ directores in officio tuo.

s Audi Jesu.hic consequēter ponitur consolatio iesu sacerdotis de xpi incarnatione:qua summe desiderabant prēs vetēris testamenti.ō subditur Audi iesu.q.d. rem valde grandem ego sum tibi dictur⁹.

t Tu ⁊ amici tui.i. illi q; sūt pari ad abhorriendū alienigenas vxores ⁊ legem seruare.

v Quia viri portendentes sunt.i.an futurū expectantes.s.xpi mysteriū.dicit enim portēdēs a portēdendo.q.d. aliqđ in lōginquum designare. Rabi sa.dicit q; isti fuerūt ananias mysael et azarias.q; de babylone ḳdixerūt cū zorobabel ⁊ Jesu sacerdote.⁊ erāt ei familiares ⁊ amici.⁊ dicūtur hic viri portēdentes.q; ī eis fuit factū portētū.i. mirabile signū qsi de camino ignis erierāt illesi.vt hr Dan.iij. Ecce ēi ego adducā fuū meū orientē.Jn hebreo hr germinātē.et expōit ra. Da.dezorobabel q; dr hic germinās.eo q; genuit neemiam.vt ipe dicit.q; edificauit ciuitatē hierlm.sic pt in fine libri.⁊ construxerat.Iz ō nō vt vere.qr.q; Aggeus.dr.q; iste neemias erat sacerdos.⁊ sic de tribu lemitica.zorobabel āt ō tribu iudaice ⁊z Aggeus.i. Et ideo aliq; expositores catholici dicētes cū ra. Da.q; hec scripta intelligit ad trām de zorobabel.dicūt q; hic vocat orientēs.q; fuit ort⁹ ō tribu regia.⁊ qr pspat⁹ fuit in edificio templi.Iz isti cū ra. Sal.vt idem iudaizare.⁊ magīs antiq; hebrei.vñ ibi trāslatio nra hz. x Ecce ēi ego adducā fuū meū orientē ⁊c. Translatio chaldaica apō iudeos autētica sic hz. Ecce ego adducā fuū meū messiā ⁊ revelabit.et q; patz q; de christo ad trām intelligit. y Quia ecce lapis.i.xps q; dicit lapis abscisus de monte sine manibus.Dan.ij.ca.

z Que dedi coram iesu.qr vidit eū p fidē futurū.sic salvator dicit Job.viij. Abraam pr vester exultauit vt videret diem meū:vidit ⁊ gauisus est. a Sup lapi.vnū .i.christū qui est vn⁹ in psona.Iz in eo sit duplex natura.

b Septē oculi sūt.i.septē dona spūsci:q; in plenitudine ḳquerūt in xpo homie.fm qđ ōr Esa.xi. Requiescet sup eū spūs dñi ⁊c.qđ ad trām intelligit de xpo:et iam fm dicta hebreoy.vt ibidē fuit diffusi⁹ declaratū.

c Ecce ego celabo sculptu ei⁹.qr corp⁹ xpi fuit formatū et figuratū in vtero virginis virtute divina.

celabo sculpturā eius: ait dñs exercituū[d] ⁊ auferā iniq̄tatē terre illi[us] in die vna In die illa dic̄ dñs exercituū[e] vocabit vir amicū suū subter vineā ⁊ subter ficū.

Et reuersus est angel[us] q̄ loq̄bat̄ in me[b] ⁊ suscitauit me q̄si vir q̄ suscitat̄ d̄ somno suo. Et dixit ad me Quid tu vides. Et dixi. Vidi:[c] ⁊ ecce cādelabr̄ aureū totū:[d] ⁊ lāpas ei[us] super caput ipsi[us]: ⁊ septē lucerne ei[us] sup illud:[f] ⁊ septē infusoria lucernis q̄ erant sup caput ei[us][g] ⁊ due oliue sup illd̄ vna a dextr̄ lāpadis: ⁊ vna a sinistris ei[us][h] Et rñdi ⁊ aio ad angeluz q̄ loq̄bat̄ in me dicēs. Quid sunt hec dñe mi. Et rñdit angelus q̄ loq̄batur in me. ⁊ dixit ad me Nunq̄d nescis q̄d sunt hec Et dixi. Nō dñe mi. Et respōdit ⁊ ait ad me dicens. [i] Hoc ē verbū dñi ad zorobabel dicēs.[k] Nō ī exercitu nec in robore:[l] sz ī spū meo dic̄ dñs exercituū[m] Quis tu mons magne[n] corā zorobabel in planū[o] Et educet lapidē primariū[p] ⁊ exequabat grāz grē ei[us]. Et factuz est verbū dñi ad me dicēs [q] Man[us] zorobabel fūdauerūt domū istā[r] ⁊ man[us] eius pficiēt eā:[s] et scietis:[t] quia dñs exercituū misit me ad vos[v] Quis enī despexit dies puos[x] Et letabunt̄:[y] ⁊ videbūt lapidē stanneum[z] in manu zorobabel.[a] Septez sunt isti oculi domini:[b] q̄ discurrunt in vniūsam terram.[c] Et rñdi ⁊ dixi ad eū Quid sūt due oliue iste ad derteram candelabri et ad sinistram eius. Et respōdi

d Et auferā iniq̄tatē terre illi[us]. i. mūdi toti[us]. Vel p septē oculos vniuersitas angelor̄ designat̄. vñ Dan. iiij. Angeli dicunt̄ vigiles. ⁊ Mat. xviij. Angeli eor̄ semp vident faciē p̄ris. Et isti septē oculi sunt p xp̄m. q̄z semper sunt attēti ad exeq̄ndū ei[us] mādatū. q̄z ipe est rex angelorū. ⁊ hec expositio magis ꝯcordat lr̄e seq̄nti

e In die vna. i. ī die passionis sue s̄m q̄ d̄r Job. i. Ecce agn[us] dei ecce q̄ tollit pēta mūdi. Considerādū autē q̄ h̄ dicit Ra. sal. q̄ ipse nescit q̄ sit ista dies q̄z nō p̄t assignare aliq̄ in diē sup pfidiā iudaicā q̄ negat xp̄m venisse in q̄ terra iudee fuerit absq̄z iniq̄tate. ⁊ iō ex h̄ q̄ ꝯfitet̄ hanc ignorantiā p̄ter ei[us] intentionē ꝯfirmat catholicā veritatē.

f In die illa. i. tempore xp̄i.

g Vocabit vir amicū suū subter vineam ⁊c. p talē modū loq̄ndi significat̄ tp̄s magne pacis ī pluribꝫ locis sacre scripte. ⁊ sic fuit ī natiuitate xp̄i. p̄ter q̄d tūc descriptus fuit orbis. vt dictū est supra. om̄ibꝫ terr̄ sub impio romanor̄ paca(tis.

Cap. IIII.

Et reuersus ē. Hic ꝯfir ponit̄ ꝯsolatio zorobabel ducis d̄ ꝯsūmatione tēpli futura q̄d ipe fundauerat. sz postea op[us] impeditū fuerat vsq̄z ad scd̄m annū darij reg̃ persar. in q̄ zorobabel ⁊ ei adherētes resumpserūt opus. vt dictū est. s. Aggei. i. c. Igit̄ p̄ñs capiculū ī duas ptes diuidit̄. q̄z primo hui[us] ꝯsummatōis ponit̄ pphetica visio. scd̄o hui[us] visionis expositio. ibi. Et rñdi. Circa primū dicit̄.

a Et reuersus ē angel[us]. mihi p custodia d̄putat[us]. q̄ ad

b Et suscitauit me. ad visionē eñ (horā disparuerat. pphetica optet excitari ⁊ eleuari mētē. ⁊ seq̄t̄ visio cū d̄r.

c Vidi ⁊ ecce candelabr̄. videbat eñ visione imaginaria candelabr̄ aureum sile illi q̄d fuerat in tabernaculo moysi. d̄ cui[us] materia ⁊ forma dc̄m fuit plēarie Exo. xxv.

d Et lāpas ei[us]. i. sedes lucerne q̄ erat d̄ auro mundissi

e Sup caput ipsi[us]. i. in sūmitate cādelabri. ⁊ acci(mo. pit̄ lāpas ī singulari p pl̄ali. sic̄ Exod. viij. Venit musca grauissima. i. mltitudo muscar̄. q̄z septē erāt sedes lucernar̄. sic̄ ⁊ septē lucerne. Vl̄ p̄t dici q̄ h̄ fit spēalis mētio d̄ vna illar̄. q̄ erat ī medio stipit̄ cādelabri. ⁊ tres hinc ⁊ tres inde sup sex calamos ei[us]. f Et septē infusoria. i. vasa aurea cū quibꝫ infundebat̄ oleū in lucernis.

g Et due oliue. i. rami oliuar̄ ī supiori pte. q̄si formam

h Et rñdi. Hic ponit̄ p̄dicte visionis (spicar̄ habētes. expositio. ⁊ primo de significatōe candelabri. scd̄o d̄ spicis oliuar̄. ibi. Et rñdi. Circa primū sciēdū q̄ candelabr̄ erat vnū de principalibꝫ ornamentis tēpli. ⁊ iō ponebat̄ ibi nisi post cōpletionē ip̄i[us] tēpli. ⁊ iō p visionē candelabri designabat̄ futura ꝯsummatio tēpli sub zorobabel. a quo fuerat inchoatū. ⁊ hoc est q̄d dicit̄.

i Hoc est verbū dñi ad zorobabel. i. visio p̄dicta est significatiua ꝯsummatōnis tēpli. sicut ⁊ verbū sensibile. ē signū rei significate

k Nō in exercitu neq̄z ī robore. i. nō v̄tute hūana ꝯsummabit̄ tēplū sz diuīa. iō subdit̄

l Sz in spū meo. q̄z deus inspirauit dario ꝯsummare templū in hirl̄m ichoatū. ⁊ ad h̄ p̄bere necessaria et remouere impedimēta vt hr̄. i. Esdre. vi.

m Quis tu mons magne. i. dyabole p supbiā eleuate q̄ opus tēpli impedisti. incitando ad h̄ gētiles ⁊ cambisem filiū cyri.

n Corā zo. in pla. i. deficieris ab intento. ita q̄ amplius impedire nō poteris.

o Et edu. la. primariū. i. zorobabel sup lapidē fundamēti iam ante positū educet edificiū in altū.

q Et exeq̄bit gratiā grē ei[us]. i. sicut cyr[us] dedit licentiā edificādi. ita p impetrationē zorobabel darius dabit gratiā ꝯsummādi. iō sequit̄.

q Man[us] zoro. fundo. istā sub cyro.

r Et man[us] ei[us] pficiēt eā sub dario. s Et scietz. per impletionē v̄bi mei. t Quia dñs exercituū misit me ad vos d̄ edificatōe tēpli exhortādo. p impletōez eñ sue pphetie apparuit māifeste q̄ fuerat a deo missus sic̄ pphā

v Quis eñ de. dies puos. i. statū redeuntiū d̄ (ver[us]. babylone. q̄ despiciebant̄ ⁊ affligebant̄ a gētibꝫ circūstātibꝫ. vt ptz. i. Esdre. iiij. q̄z tñ his nō obstātibꝫ templum fuit p zorobabel consummatū. ideo subdit̄.

x Et letabunt̄. s. iudei prius despecti ⁊ impediti.

y Et videbūt lapidē stanneū. In hebreo hr̄. Plumbatū. p q̄d designat̄ edificiū templi recte sublimatū.

z In manu zorobabel. i. p solitudinē ⁊ diligentiā eius Cōseq̄nter exponit q̄d dictū ē. s. d̄ ocul̄ sup lapidē vnuz

a Septē sunt isti oculi. i. vniuersitas angelo (cū dicit̄. tū designata p septenariū. eo modo loq̄ndi q̄ dixit raphael angel[us] Thobie. xij. Ego vn[us] ex septē q̄ stam[us] ante dñm. oēs eñ āgeli astāt corā deo inq̄ntū faciē ei[us] clare vidēt. ⁊ oēs nitunt̄ ī ministeriū s̄m q̄d d̄r Hebre. i. Oēs administratorij spūs sūt ⁊c. inq̄ntū volūtatē ei[us] exequunt̄. lz eñ supiores si mittant̄ ad exteriora exequēda ppt̄ q̄d dicūt̄ assistentes. alij mīstrantes. tñ etiā supiores mittunt̄ ad inferiora. q̄z supiores illumināt medios. ⁊ medij inferiores d̄ agēdis s̄m ordinē diuine volūtat̄. ideo subdit̄.

b Qui discur. vni. terrā. q̄z oēs agūt ad ea q̄ fiunt circa humanā naturā. c Et rñdi. Hic ꝯsequenter ponitur

eroositio de duabꝫ oliuis ⁊ spūis earū ⁊ rostris candelabri. ⁊ qꝫ eadē est eoꝝ significatio. nō dat vna respōsio: cum subdikin fi. capli ⁊ ōr. d Isti sūt duo fi. olei. i. zorobabel erat de tribu regia. Jesus aūt ō sacerdotali. dignitas ātvtriusqꝫ officij p iunctionē debebat ꝓferri. tū ista vnctio non fuit tpe secundi templi fm hebreos.

e Qui assistunt do. uni. terre. fidelit insistētes operi eī in tēpli edificatione. Rostra aurea fm visionē imaginariā erant due recuruationes in candelabroꝝ in quibꝫ pendebāt infusoria. De oliuis āt ⁊ spicis earꝫ dictū est. ō.

scō: et dixi ad eū. Quid sunt due spice oliuarꝫ q̄ sūt iuxta duo rostra aurea: in quibꝫ sūt suffusoria ex auro. ⁊ ait ad me dicēs. Nunquid nescis quid sunt hec Et dixi. Non dñe mi. Et dixi. Isti sūt duo filij olei qui assistunt dominatori vniuerse terre. .V.

Et cōuersus sum: et leuaui oculos meos ⁊ vidi: ⁊ ecce volumē volās. Et dixit ad me: Quid tu vides? Et dixi. Ecce ego video volumē volās longitudo eius viginti cubitoꝝ ⁊ latitudo eiꝰ decē cubitoꝝ et dixit ad me. Hec ē maledictio q̄ egredit sup faciē oīs terre. qꝫ oīs fur sicut ibi scriptū est iudicabit: ⁊ omnis iurans ex hoc silr iudicabit. Educā illud dicit dñs exercituū: ⁊ veniet ad domuz furis ⁊ ad domū iurātis in nomine meo mendaciter: ⁊ cōmorabit in medio domus eiꝰ.

Capm .V.

Et cōuersus sum hec ē scda ps principalis huiꝰ pphetie. i. q̄ ponit pphetie spectantes ad tps hitatōis ciuitatis tā reedificate. ⁊ prio sub regno ptas. scdo grecoꝝ. c. ix. tertio romanoꝝ. c. xi. Sciēdū tñ q̄ hec diuisio non est p̄cisa: frequēter de alio tpe inuenit in vna ⁊ econuerso. qꝫ sic frequēt dicm est. s. tal diuisio sic p̄cisa nō inuenit in pphis q̄ fm tactū variū. s. de vno trāseūt ad aliud: aliq occasione habita. Et diuidit in tres ptes. q̄ prio ponit expulsio multiplicis vicij. scdo successio q̄druplicis imperij. ca. seq̄n. tertio solutio dubij. c. vij. Prīa in duas. fm duplicē visionē. scda ibi. Et egressus est. Circa primū ōr. a Et conuersus sum. Ad capiendā diuinā reuelationem.

b Et vidi. visiōe imaginaria. c Et ecce volu. volās. i. veniens de tēplo ⁊ ciuitate. cui⁹ q̄ntitas subditur.

d Longitudo eiꝰ. viginti cubitoꝝ fm latitudinē tēpli.

e Et latitudo eiꝰ. x. ait facie tēpli. ita q̄ volumē illud videbat de tēplo egredi. e Et dixit ad me. exponendo significatōez volumis. f Hec ē maledictio. i. pena p̄ peccis inflicta. sic Ezech. ix. vidit libꝝ in q̄ erāt scripte lamētatōes. g Que egredit sup faciē oīs tre. cū iudeis pctōribꝫ de hierlm ⁊ iudea captiuatis ad diuersas ptes orbis. ppt pcta furti ⁊ piurij q̄ ibi destructiōez ciuitatis rigebāt ibi. Ita ⁊ sedechias rex traditꝰ fuit in manus nabuchō. ppt pctm piurij: qō incurrerat erga ipm. vt hr. ix. Paral. vlt. b Quia oīs fur sicut ibi scriptū est. i. in volumie volāte. i Judicabitur. i. puniet. l Educā illō. extra hierlm ⁊ iudeā. ⁊ p hoc designat q̄ reedificata hierlm tali a pcīs nō abūdauerit in iudea.

l Et ve. ad do. furis ⁊c. i. vltio diuīa veniet sup iudeos captiuatos ppt pcta

m et ꝓsumet eā ⁊ ligna eius et lapides eiꝰ. n Et egressꝰ est angelꝰ q̄ loq̄batꝰ in me ⁊ dixit ad me. Leua oculos tuos ⁊ vide. Quid est hoc q̄ egredit. et dixi. Quid nam est: Et ait. Hec ē amphora egrediēs Et dixit. Hec est oculus eoꝝ in vniuersa terra. Et ecce talentū plūbi portabat: et ecce mulier vna sedēs in medio amphore. Et dixit. Hec ē impietas. Et p̄iecit eaz in medio amphore: et misit massam plūbeā in os eius Et leuaui oculos meos et vidi. et ecce due mulieres egrediētes et spūs in alis earū. Et hēbāt alas quasi alas milui. ⁊ leuauerūt amphorā inter terrā et celum. Et dixi ad angelū qui loq̄batꝰ in me. Quo iste deferūt amphoram. Et dixit ad me. Ut edificetur ei: domus in terra sennaar et stabiliatur et ponat ibi sup basem suam.

et cōsu (ista. met eā ⁊ lig. eiꝰ. i. totā ꝓgeniē trāsgressoꝝ

n Et egressꝰ ē. Hic ponit scda visio. videbat enī ꝓpha visione imaginaria q̄ndā amphorā de tēplo ⁊ ciuitate egredientē in qua sedebat q̄dā mulier: ita q̄ p os amphore appebat desup. Videbat enī talētuz plūbi portari ab āgelo q̄ impossibile mlieri ītra amphorā. opilās os amphore talēto vl maxima plūbi. ne mlr possz egredi inde. Et ō sup appere videbat vltra duas mlieres alatas portātes illā amphorā ad babylonis terrā. Per amphoraz aūt q̄ est gen⁹ mensure designat q̄ pl⁹ regni inde dolose egerat in mēsurādo ea q̄ vendebat. ⁊ ppt ꝺ duct fuit captiua in babylone. vt dicē ra. sal. sz q̄ principalit fuit ibi ducta ppt idolatriam vtz. iiij. Reg. ⁊. iij. Par. in pluribꝫ locis. ō alit dicūt ⁊ melius vt vidz q̄ p amphorā q̄ gen⁹ est mēsure. intelligit multiplicato pctoꝝ in regno iuda ⁊ ī tāta mēsura q̄ diuina iusticia exigebat vt vltio inferret fm mēsurā pctoꝝ. fm illd Deut. xxv. ca. Scōm mēsurā pcti erit plagaz modus. Per mulierez in amphora sedentē ⁊ desup apparentē. intelligit idolatria q̄ est directa ꝛ deū. ⁊ ō excedit pctā q̄ sunt ꝛ primū ō vocat impietas. q̄ sic cult deī vocat pietas fm Tullū. ita ⁊ idolatria impietas. Talentū vo plūbi signat gravitatē peccati. Due mulieres amphorā portātes in trā sennaar. q̄ est eadē cū terra babylonis. vtz Besi. xi. significat duas tribus a q̄bus regnū iuda nomiat regnū duarū tribuū. q̄. ppt pctm idolatrie principalit ⁊ alia ofir fuerūt captiuate et ducte i babylonē. ⁊ hīs dictis ptz lra vs ibi

o Ut edificetur ei. i. idolatrie et cetere malicie.

p Domus. i. mansio.

q In terra sennaar. i. babylonis cū pctoribꝫ ibi capti

r Et ponat ibi sup basē suā. i. sic fuerit q̄ nō reuertatur in iudeā: ⁊ sic factū fuit. q̄ post reditum captiuitatis babilonice nō legitur iste plus ad idolatriam declinasse nisi aliqui pauci tempe antiochi ⁊ magis timore tormenti q̄ libidine peccandi.

In capl'o. v. vbi dr in postil. Ecce volumen volās ꝛc.

Additio.

Expositio postillatoris de duabus visionibus in hoc capitulo ꝓtentis non videtur consonare rationi nec ꝛe. Cum qr ꝑpli peccata q̄ iaz trāsiuerant in ꝓteritū. similr ꝛ pene q̄ p eisdē petis fuerr ꝑplo iam publice inflicte. irronabile vr q̄ ꝓpheta ea denūciaret sub visiōe imaginaria seu enigmatica. cū iā eēnt oibꝫ quibꝫ loq̄bar patēter nota. Cū qr captiuitas babylōica nō legr fuisse fcā in penā furti ꝛ porr idolatrie et homicidij. vtz. iij. Reg. v. ꝛ. paliꝑ. Cū quia illa q̄ sequūr de amphora ꝛ de muliere ꝛ de alijs i scōa visiōe ꝓtēta immproprie applicanr ꝓposito ꝛ inutiliter traderenr obscure cū iā omibꝫ erāt manifesta. Vñ ad hmōi visiones ꝓne exponēdas tq̄dā videbr eē p̄mittēda. Primū ē q̄ iudei durante tēplo scōo. ꝛ post tps machabeoꝝ cū incepit secta pharisaica oriri fuisset q̄ dr dederat moysi i mōte synai duas leges. Vnā scz scriptā q̄ ꝓtinr in duabus tabul' et in toto pentateuco. Et aliaz quā dederat moysi nō in scriptis sed oreten'. ꝛ hec lex oreten' vr dicūt data vocar apō eos scōa lex. ꝛ in ea ꝓtinenr traditiones pharisaicer. qs dicūt deuteroseas tanq̄ in scōa lege pdicta ꝓtentas. Que q̄dē puersa lex fuit redacta in scriptis post destructōem tēpli secundi p centū ānos fere p quādam q̄ dr rabbi monoꝝ. quē fuit collecta seu compilata in q̄dā volumie in mris libris diuiso. qō quidē volumen vocar apō eos mystica. i. scōa lex. post xo p. ccc. annos fere pdictū volumē. scz illa mystica fuit expositū valde plire ꝛ dispendiose p multos libros q̄ cōiter dicunr thalmud. qō est dupler. Primū dr hierosolymitanū. qr fuit ꝓpositū hierosolymis. ꝛ scōm dr babylonicū. qr fuit compositū in terra babylōis. ꝛ illud secundū est maioris auctis q̄ primū. ꝛ tenet cōiter apud hebreos tanq̄ expositio vera ꝛ irrefragabil' diuine legis q̄ ꝓtinr in pentateucho ꝛ in pdicta mystica. Scōm p̄mittēdū est q̄ in quolibꝫ pdictoꝝ opeꝝ p̄sertim in scōo ꝓtinenr mlta falsa et erronea ꝛ inq̄ ꝛ etiā absurda. q̄ repugnāt nō solū diuine legi iz ēt naturali. ꝛ q̄ntū p̄ nitūtur doctrine xp̄i quē celestis ꝛ imaculata est repugnare ꝛ eam deturpare. De ortu pdicte falsе doctrine ꝛ q̄nta sit auctas eoꝝ apō hebreos diffuse hr in libris eoꝝ. sed breuir ꝛ determinate hr in plogo. quij. libroꝝ Ra. moy. egyptij. Tertiū p̄mittendū est q̄ in dicto thalmud ꝓtinr multa inq̄ ꝛ enormia ꝛ inimica iuri ꝛ rōni circa agibilia de q̄bꝫ infra aliq̄d dicer. Consequnr circa expositionē harꝫ visionū dicendū q̄ post q̄ ꝓpheta ostēderat ꝓphetice regimē secūdi templi in suo primordio eē bonū sub zorobabel duce ꝛ iesu pontifice. de q̄bꝫ dixerat Isti sūt duo filij olive qui assistūt dñatori vniuerse tre. scz iuste ꝛ fideir opando in edificatōe tēpli ꝛ in regimie populi. nūc aūt ꝓphetat quō circa finē duratōis h' tēpli deterioradus erat status ꝑpli p doctrinaz legis nephādā que in illis tpibꝫ debebat oriri. ꝛ post destructōem tempi in scriptis redigi. ꝛ de hac dicit. Et conuersus sum. s. ad videndū nouissima hui' tēpli. Et leuaui oculos meos. tanq̄ respiciēs a longe. Et vidi imaginaria visione. Et ecce volumen. p q̄ intelligr illud volumē de q̄. s. dēm est. q̄ vocat falsе apō hebreos lex scōa. Et qr nullaz habet auctem in scriptura sacra. iō subdit. Volans. quasi diceret. nullū habet fundamētū. vel quia in scripta demones volucres dicūtur. vt in cap. viij. Luce. ideo illud volumē dr volare. q̄ si hūs motum demoniacū. Fuit enī hoc opus nephandū p demones semel recuperatum. vt dictum fuit in pdicta additōe esaie. xxviij. ca. Et quia hoc volumen ꝑter ꝓcepta decalogi in vera lege mosaica cōtenta addit alia ficta asserens fuisse a deo data moysi oretenus. ꝛ a moyse alijs successoribꝫ iō dic. Longitudo eius viginti cubitoꝝ. ꝛ latitudo eiꝰ decē cubitoꝝ. p q̄ intelligr ꝙ liez in tota latitudie legis diuie. ꝛ ꝓcepta ornenr principalia. tñ hoc volumen se extendit vsq̄ ad decē alia q̄ in q̄libꝫ ꝓcepto dic eē aliq̄d de lege scripta per moysen. ꝛ aliq̄d additū de lege oreten' data. ꝛ ꝑ hoc ꝓcepta dicūtur eē duplicata. sequr. Hec est maledictio q̄ egredietur sup faciē oīs terre. Vocatur enī hec doctrina nephāda maledictio. q̄ vt dr iere. xlviij. Maledict' qui facit opus dei fraudulenter. Constat aūt q̄ huius voluminis seu doctrine fabricatores opus dei. scz legem eius fraudulēter faciūt fingētes ꝓcepta seu expositōes preceptoꝝ legis nō sicut de' ꝓcepit. ideo ipm opus dicr maledictio. Que egredier sup faciē oīs terre. q̄ hec doctrina vbiq̄ terraꝝ diffunditur vbi iudei sunt dispersi. Quar aūt maledictio hec defraudat diuinā legē ostēdit in duobꝫ dicēs. Quia oīs fur sicut ibi scriptū est iudicabitur ꝛc. Ad q̄d sciendū q̄ liez furtū fuit generalr prohibitum inter ꝓcepta decalogi. Ero. xxj. ꝛ tū in hac falsa doctrina ꝓtinetur q̄ licitū est furari a pagānis seu gētilibꝫ et sic exponūt vbū illud Abachuc. iij. ca. Vidit ꝛ dissoluit gentes. Similiter licet periurū sit a deo ꝓhibitum inter ꝓcepta in decalogo. vbi. s. et iuꝛ Nō. xxx. ꝛ de hoc amplius dr Aut cum iurauerit iuramentū ad obligādū obligatiōem sup animā suam nō irritabit verbum suum. totum. sed quod egressum fuerit ex oze suo faciet. Tamē isti falsi interptatores dicūt. q̄ quicūq̄ vnus sapiens vel tres idiote pñt absoluere hoīem a voto vel iuramē to quod est manifeste cōtra diuinā legem. vnde qui faceret ꝑm suā falsam interpretationem cōmittendo furtum. esset dānatus. ꝛ hoc est quod dicitur. Quia omnis fur sicut ibi scriptū est. s. in volumie nephando ꝑdicto Judicabit. i. dānabitur. Similr dicendū est de periurio. et de hoc dicit. Et omis iurans ꝛc. Et sequr de dānatione furis ꝛ periti ꝑdictoꝝ. Educā illud dicit dñs. s. illud volumen. Et veniet ad domū furis ꝛ ad domū iurātis ꝛc. i. illud volumen erit causa destructionis illoꝝ qui talia fingunt ꝛ sequūtur. Unde put ipsi tradunt super illud verbum Trenoꝝ. i. Sedebunt ad terrā seniores filie syon. tota ordinatio magna iudicū illius ꝓphe q̄ dicitur canhedica et fuit instituta a Nabuchodonosoꝝ tēpe sedechie. eo q̄ absolut sedechiā a iuramēto qō iurauit ipsi nabuch. de quo iuramēto hr. iij. Reg. xxiij. Similr ꝓpter fraudes ꝛ usuras q̄ cōmittūt xp̄ianos ꝛ etiā pagānos. inf q̄s cōmorant frequr occidūtur. ꝛ denastātur in diuersis regionibꝫ. et de hoc dicit. Et cōsumet eum et ligna eius ꝛ lapides. Consequr agit. ꝓpha in scōa visione de scōo ope nephādo. s. thalmud. de quo dicit. Et egressus ē angel' ꝛ dixit Leua oculos tuos. q̄ vt dictus est p longū temp' post cōpilatōes ꝑdictoꝝ volumis fuit thalmud cōpositū. de q̄ subdit. Hec est amphora egrediens. ꝛ vbi trāslatio nra habet amphora. in hebreo hr ephy. eadez enī dictio ponr Exo. xvi. vbi dr. Homor de cima ps ē ephy. et sic hec ꝓphora seu ephy est q̄dā mensura. et est sensus. quia thalmud istō est expositio voluminis supradicti. vt dictū est. ꝛ sic est mensura q̄ ꝓtenta in illo volumie mēsuraū. ꝛ sequitur. Hec est ocul' eoꝝ in vniuersa terra. Et notandū q̄ vbi nos habemus in hoc loco Oculus. in hebreo habr quedā dictio q̄ vno modo significat idem qō oculus. et alio mō significat idez qō color. ꝛ alio mō signat idē quod iniq̄tas. Et isto tertio modo intelligr ꝑ m. lex. interptes. et sic ē sensus q̄ sicut angelus direrat q̄ dictum volumen erat maledictio. sic de ista amphora seu ephy āgel' declarat q̄ est

quedam iniquitas sicut prima. ideo post pauca dicit. Hec est impietas. et est rō. qr hec doctrina thalmudica continet mlt̄as iniq̄tates iniq̄ntū potuit mlta iura iniq̄ inter p̄rios ⁊ mlto magꝭ int̄ extraneos. Est etiā impia erga deū ⁊ pentes. qō ꝓpie dr impietas. vt dic̄ be. Tho. de iniq̄tate iurū thalmudicoꝝ q̄ q̄si innūerabilia sunt ponā q̄dam q̄ occurrūt. et q̄bꝰ p̄ legens de alijs aliq̄d estimare. Dicūt enī in libro q̄ dr canhedrin. vbi agit̄ de testibus. q cū aliq̄ testes teltanr falsuꝫ primū sic q si nō contestaret de falsitate eoꝝ cor̄ā iudice. prim⁹ occide ret̄ per iusticiā. q tūc si prim⁹ fuerit occisus p falsa testi monia p̄dictoꝝ. nō sunt occidendi testes ſ si tepta fuerit falsitas eoꝝ p iudices anteq̄ occideret̄. Tūc occidendi sunt testes falsi. ⁊ hītur ꝓbare p lr̄am deut. xix. vbi dr Si steterit testꝫ mēdax ꝛ hoiem ꝛc. ⁊ infra. Cū q diligētissime pscrutātes inuenerint falsuꝫ testē dixisse contra frēm suū mendaciū reddent ei sic̄ fratri suo facē cogitauit. Hec in lr̄a. Ex q̄ arguit q reddendū est falso testi sic̄ facere cogitauit. nō aūt reddendū ē ei sicut fecit et ió si cogitauit tm̄ ⁊ nō fec̄. dicūt q occidēdus ē testꝫ falsus. ſ si nō solū cogitauit ſ ēt fecit sic q occisus fuit ille ꝺ quē mēdaciū testat⁹ ē. tūc nō est occidend⁹ testꝫ falsus. Et q̄ ꝑt lector ꝑsiderare q̄nta sit insania fabricantiū hanc doctrinā qui asserūt maiorē penā deberi cogitanti aliq̄d malū tm̄ seu loq̄nti q̄ cogitāti ⁊ loq̄nti ⁊ explenti. cū tm̄ a fortiori p̄t ꝺnū deducere. qr si cogitanti tm̄ ⁊ loq̄nti pena taliōnis debet multo magꝭ cogitanti loquēti ⁊ explēti p̄ctim cū in eodē loco scripta de hmōi teste falso dic̄. Nō misebereī' ſ aīaꝫ p aīa. oculū p oculo ꝛc. Et q̄ ꝑ manifeste q si p falsuꝫ testionuꝫ prim⁹ p̄dictus oculū q falsus testꝫ debz pati simulr. Itē in libro canhedrin vbi de homicidijs agit̄. determinat̄ q crimē homicidij debet diffiniri p certū nūer iudicuꝫ q̄ dr Canhedrin. q si nō fuerint ꝛcordes in ꝺdēnando vl liberando reū sic̄ ptingit in mlt̄s causis int̄ iudices q tunc stabit̄ iudicio maioris ptꝫ. sic q si maior pars ꝺdēnauerit reū tūc re' est occidend' ⁊ cōtra. Dicūt tm̄ ibidē q si oīs canhedrin. iudices ordinarij ꝛcorditer ꝺdēnauerint reum ad mortē q in illo casu reus ē liberand'. Ad qō aūt dicūt de q̄dā tertia friuolesic̄ in p̄cedēti Ex q̄ hē mariasi. samia p̄dictoꝝ ⁊ thalmud fabricātū q̄ maiorē auct̄ dāt parti q̄ toti ꝺ i ió principiū indemōstrabile. ſ. q totuꝫ sua pte est maī'. Itē determinat̄ in libro q̄ dr babaunecia. q si aliq̄s inuenit rē a primo suo pdita in loco vbi rōnabiliꝫ p̄sumendū est q dñs illi' rei desp̄at de recuperatōe eius. vt puta cū pdit eam in loco in quo cōcurrit magna multitudo hoīm et hmōi. q tunc inuētor nō tenet restituere rem inuentā dño suo. cū tamē lēa generaliter mādat restitui res pditas diligēter. Deutero. xxij. Etiā ex dictamīe naturalī rōnis q̄ dicat. Nō tibi nō vis fieri: alteri facere noli. talis restitutio est facienda. Contra alienigenas hīt etiā iura iniq̄ssima. determīant enīꝫ q si cor̄ā aliq̄ iudice hebreo gētilis seu pagan⁹ contendat in iudicio cū aliq̄ iudeo q tūc si iuder p aliquā legē iudaicam posset iudeū liberare seu ei fauere q faciat dicendo. Ista est lex nr̄a. Si aūt ꝺ nō possꝫ nisi p leges paganoꝝ tunc iudicet eū ꝑm leges paganoꝝ dicendo. Hec est lex vr̄a. Si aūt nec sic nec sic posset iudeo fauē dicūt q tunc iudex debz q̄rere cauillatiōes taliter q nūq̄ sententiā ferat ꝺ iudeū in causis gentiliū. Item qō determ⁹ est determinant q sicut bonū est vt hō conterat caput serpentis q̄ntūcunq̄ serpens sit pulcer. sic bonū est occidere gentilē seu paganū q̄ntūcunq̄ bonus videat̄ hoc ius tm̄ nō exequūtur. ꝓpter timorē piculi quāta sit iniq̄tas hui⁹ iuris satis notū est de se. ⁊ ꝛpugnat ēt mānifeste iuri diuino. In decalogo enī homicidiū ꝓhibet simplr seu indifferēter non excipiendo gentiles nec paganos. Item Ezech. xx. Quicūq̄ effuderit hūanū sanguinē. fundet sanguis ei⁹ ad imaginē q̄ ꝑ dei fact⁹ ē hō. Constat aūt q q̄libet hō fact⁹ est ad imaginē dei siue hebr⁹ siue gētilis. De impietate vo h⁹ doctrine erga diuinū honorē ⁊ reuerētiā patz ex his q̄ dicta fuerūt in additōe supradicta. ſ. Esa. xxviij. vbi int̄ alia dictū fuit q ipi asserūt in libro q̄ dr Baraboth alīs bambot. q de⁹ i certis tpib⁹ dolens de destructōe hierlm ⁊ dispersiōe ꝑpli israelitici dicit. Ve mihi q destruxi ciuitatē meā ⁊ ꝺbusti templū meū. ⁊ trāsmigrare feci filios meos int̄ natiōes qō maxime insanū est. Ut enī miseriā significat q nullo mō attribuēda est deo. nec plane nec metaphorice. miseria enī nedū deo ſ nec etiā beat⁹ attribuit. Erga pārentes vo pz impietas eoꝝ p lr̄ā qō dr matħ. xv. Deus' qdcūq̄ est ex me ꝺderit tibi ꝛc. vbi rp̄s ꝓfutat phariseos de inhonoratōe pentū. ꝓpter suas traditōes. vt ibidē i additōe sufficiēter fuit exp̄situ. Et q̄ ⁊ aliqs q̄ plurimis que valde difficile esset enarrare in hmōi doctrina contentis de pharisēis ⁊ scribis. qui mēdaciter eā finxerunt et proprie verificat illud Here. xviij. Quō dicitis sapientes sum⁹ ⁊ lex dñi nobiscū est. Here mēdaciū est opatus stilus mēdax scribax. Et ad inſinuādū causam sue tāte insanie subdit. Verbum dñi piecerūt ⁊ sapientia nulla est in eis. Nam post̄q verbum dñi. scz filium dei piecerunt intantū carnerūt vera sapiētia q ad hmōi nephādam doctrinā inscriptis ponēdaꝫ modo p̄dicto ꝓcesserunt. Si aūt obijciat̄ contra p̄dicta ꝺ hoc q̄ dñs dixit Matthei. xxiij. Sup cathedrā moysi sedent scribe ⁊ pharisei quicq̄d dixerint vobis facite. et quo vlr q. doctrina eoꝝ sana erat ex q̄ erat ope adimplēda. Dicendum q illud verbū domini intelligit̄ de doctrina mosaice legis int̄ntū eam nō excedebant nec putabāt p eoꝝ traditiones. non aūt de lege secūda p eos ficta. vt ꝺ. dictum est. Unde notāter dixit. Sup cathedrā moysi. vt ꝺsignaret q loquit̄ de doctrina in lege mosaica ꝓtēta. sed̄ in lr̄a Et ecce talentū plumbi portabat̄ ꝛc. vsq̄ ibi. In os ei⁹. Ad qō sciendum q hec doctrina thalmudica a phariseis inuenta seu scripta nō solum in sententia hz magnos defectus vt dictū est. sed etiā in mō tradendi. ⁊ hoc duplicit̄. Uno mō quia valde obscure ⁊ obfuscate tradit ea q̄ ibi ꝓtinentur. Ita quidā de ipsa dicebat intelligēdum esse illud qō dr in psal. Collocauit me in obscuris sicut mortuos sec̄li. Secōo qr rōnes ⁊ motiua sua vt plurimū sunt inualida ⁊ infirma. put hē ex supradictis eorum argumētis. et ideo ad ostendendū primū dicit p̄pheta. Ecce talentum plumbi portabatur. ⁊ infra. Edifica massam plūbeam in os eius. q̄i diceret. sic obscure ⁊ obfuscate loquit̄ ac si haberet magnū pond⁹ plumbi in ore. Secundū aūt ondit dicens q mulier sedebat i medio amphore. ⁊ infra. Et piecit eam in medio eius. per quod designat̄ q eius rōnes ⁊ motiua que sunt media ex quibꝰ deducūt cōclusiones sunt infirma ⁊ inualida sicut mulier detenta ⁊ piecta. Sequitur. Et leuaui oculos meos ⁊ vidi. et ecce due mulieres ꝛc. Pro quo sciendum q p istas duas mulieres intelligūtur predicte due exp̄sitiones: quarū quelibet dicatur thalmud. qō intelligit̄ per amphoram mō predicto. Que quidē mulieres dicunt̄ Egredientes scz de templo. quia ibi habuit primordiū hec doctrina. vt dictū est. dicit̄ autem q habebant alas quasi milui. Miluus aūt est auis fraudulenta et rapax impotentium. quod ptinet ad hanc doctrinam que hoīes imbecilles in potentia intellectiua fraudulenter decipit. Dicit̄ aūt q leuauerūt amphoram inter terrā ⁊ celum. Nam vt dicit̄ in glosa. Quod inter celū ⁊ terrā ima deserit et ad supna mīme ptingit

et sic doctrina pharisaica p̄ inanē glīaz ĩmētē eleuat. vt prios q̄si despiciēs deserat. nec tñ summa ptingē valet ꝛ seq̄t in lra. Et diri ad āgelū. Quo iste deferūt amphoram ꝛc. vsq; ad finē capl̄i. p q̄ ostendit q; hec thalmudica et pharisaica doctrina fuit stabilita in tra babylonis q̄ est terra sennaar. vbi tanq̄ sup baselem suaz ędificat. Thalmud eñ liez duplex sit. vt dēm est. babylonicū tñ est principalis ꝛ maioris auctis tāq̄ ab omīb hebreis vniuersaliz approbatū. vt dēm ē. Et notādū q; iudei q̄ sepe i suis scripturis p phetāt nescientes exponūt istō vbū Ecce due mlieres de duobus vicis q̄b pharisei erāt marie implicatū. q̄z vnū dicūt eē ypocrisim. aliud vo elatiōem seu superbiaz mētis. De q̄b q̄libez duob' vicijs futabat eos ꝛps in euāgelio. de ypocrisi ci Vat thei. xxiij. Ve vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite ꝛc. Et sic est in multis aliis locis. De elatione seu superbia mentis Luce. xviij. ca. vbi dicit. Duo homines ascenderūt templū. vnus pharisē ꝛc. vbi pharisei os increpat tanq̄ confidētes ō sua iusticia ꝛ alios spernētes. ꝛ sic notāt de elatōe superbia mētis. Cui ibidē oclusdit. Qui se exaltat humiliabit. Replica.

In cap̄. v. zacharie. vbi postil. exponit ad lrām visiones ibi ptētas. Sm intētionē glose ordinarie Burg. derelicta glo. quā ꝑ postil. grādipēdere ꝙsueuit mira imaginat̄ de talmudicis libris. de q̄b hic facē lōgū tractatū. q; q; fidei fauēt ꝛ traditōes ꝑ legē repbāt. si rescio ꝑ solū ad eaz obiectōes ꝑ postil. veri ꝑ glo. dico. Cū enī ꝑlo arguit q; si vident ꝙgrue tradi sub figuris ꝛ enigmatibz obscuris q̄ trāsierēt in ptēritū. Dico q; in multis sacre scripe passibz ptērita tradūt obscure sic moyses i Gesi. Nathan p̄pha ptēritū pcūi dauid sub metaphora diuitis ꝛ paupis ꝛ ouicule tractauit. vt. ij. Reg. xij. ca. i multis aliis locis. Et cū scdo arguit q; captiuitas babylonica nō fuit fca in penā furti. de q̄ b dr in lra. Rndeo q; esaias a principio superbie dixit Principes tui socij furū et generāt idolatria furtū dici pt. q; p tpam subtrahit deo sibi debitus cultus ꝛc. Capitulum. VI.

Et conuersus sum. Hic ponit successio q̄druplicis regni cui successiue fuerūt iudei. s. regni chaldeorū ꝑsaz grecoz ꝛ romānoz. Et dīuidit i duas ptes. q; p̄ma ponit dicta successio. scda iudeoz ꝑspatio. tamen sub futura. scda ibi. Et factū est. Dīa in duas. q; p̄ma ponit regnoz ꝙditio. scdo eoz dilatatio. ibi. In qua. Circa primū dr. b Vidi. visione imaginaria.

c Ecce quatuor q̄drige. i. quatuor regna p̄dicta.

d Egredientes ō me. vn. mōtiū ꝛc. i. succedētes sibi in orbe sm dicta p phaz scoz. q̄ de ipsis p phauerūt. vt hic et Dan. vij. ꝛ in ꝑlīb alijs locis. ꝛ dicunt isti p montes ꝓpter altitudinē ꝛ ꝓplatōis. ꝛ ereis ꝓpt stabilitatē ꝛ tutis et duo q; de duobz regnis. aliqui enī fuerūt de regno unde et aliq̄ de regno israel. vt ptz in libris Reg. ꝛ palip̄,

e In quadriga prima. i. in regno chaldeorum.

f Equi rufi. in hebreo hē Rubei. quia chaldei multum sanguinē effuderūt. ꝛ potissime de iudeis in obsidiōe hierusalem ꝛ eius captione.

g In quadriga secunda. i. regno persarū ꝛ medorū.

h Equi nigri. ꝓpter horroꝛē quē incutiebāt perse et medi iudeis tpe assuerꝰ. q̄ suadēte aman ꝓcepit oēs in deos p totū regnum suū inffici. i In q̄driga ftia. i. in regno grecoz. l Eq̄ albi q; p̄ma ꝑ ter alexādꝛ magn'. licz ventret ꝛ bierlm ad destruēdū eā. tñ vsus fuit i mansuetudiez. eo q; sūm' sacerdos ꝛ alij sacerdotes et fuelatōe divina erierāt obuiā sibi in pontificalibz ꝛ sacerdotalibz indumētis. ꝛ descēdēs de eq̄ deū celi in sūmo pontifice adorauit dicēs. q; eū adhuc eēt i terra sua. de' apparuit sibi in tali effigie. promittens ei victorias de regibus terre. vt habet in scholastica historia. l Et in quadriga quarta. i. in regno romanoz. m Equi varij. quia alīq̄ impatores fuerūt iudeis māsueti. vt Augustus ꝛ tyberius ꝛ alīq̄ feroces vt gaius ꝛ nero ꝛ vespasian'. n Et fortes. q; regnus romanoz in fortitudie excessit p̄cedentia regna.

o Quid sūt hec dñe mi. i. q̄d significāt he q̄drige ꝛ equi. p Et ait ad me. visionē exponēdo. q Isti sūt q̄tuor venti celi. i. q̄tuor regna ad modū vētoz p totas discurrēta. vsq; orta fuerūt i q̄tuor ptes mūdi vsi omīb vēti. r Et stent. in ptate ꝛ dominio tpis sibi p̄fixis a deo. q̄ est ois ptās frena. s In q̄ hic ostendit ostendit vbi cepert bellare ad se dilatādū. tñ de q̄driga p̄ia in q̄ erāt eq̄ rufi. nō fit hic mētio. q; regnū chaldeoz iā erat destructū p cyrū ꝛ darīū. s In q̄ erāt eq̄ nigri. i. pse ꝛ medi vt dēm ē. Egrediebant ad ptās aq̄lonis. Iz enī chaldea nō eēt i aq̄lonali pte respēu medie ꝛ ꝑsidis. vt i superioribz dēm ē. tñ regnū chaldeoz extēdebat vsq; ad ptes aq̄lonaz. vsq; ꝛ et illa pte collegit nabuch. exercitū ad renīēdū ꝛ bierlm. vt dēm fuit dīctum. i. in illa pte q̄ sunt ꝛpinq̄ medie ꝛ ꝑsidi incepert perse ꝛ medi ꝛpugnare regnū chaldeoz. v Et albi. i. greci. x Egressi sūt p' eos. q; alexander magn' ibi debellauit darīū regē ꝑsarū ꝛ porū regē medoz. y Et varij. i. romāi. z Egressi sūt ad ptās austri. i. se dilatātes respēu rome. 5 Qui aūt erāt robusti. ꝑsti sunt et romāi q̄ supra dicti sunt varij ꝛ fortes. a Ite. ꝛ q̄rebāt ꝛc. q; se sī dilatare cēpert tñ ad vnās ptē. ꝛ ad oēs ptes orbis. nō scd̄z. b Et dixit scz dñs ad q̄ eos ptās. c Ite ꝛ pam. frā. et omni parte subiugādo eaz. d Ecce q̄ ingredūt in trām aq̄lonis. i. pugnādo regē chaldeoz. e Requieuē fecerūt spīm meū id est ira mea. Loqtur enī ds de scipso ad modū hominis irati cui ira quiescit q̄n punit. De' ergo ait punisti chaldeos ꝓ persas et medos qui baltasar regem interfecerunt. et regnū eius occupauerūt Dan. v. ca.

f Et factū est. Hic ꝑsiter ponit iudeoz consolatio de

edificatõe tẽpli ꝛ honore edificati. Circa qõ sciẽdum ꝙ aliq̃ iudei ỏ babilone venerãt apportãtes munera auri ꝛ argẽti ꝓ tẽplĩ edificatõe, ꝛ ei⁹ veneratõe, ꝛ ĩ revelatõe diuĩa ꝑceptũ ẽ zacharie ꝙ ex illo auro ꝛ argẽto facerz coronas, ꝛ poneret ĩ capite iesu põtificis ad denotandũ ꝓfectũ ĩ edificatõe ꝛ administratõez põtificat⁹ officij. Eo ꝙ postea ille corone suspẽderent⁹ ĩ tẽplo edificato ĩ loco patenti ad tẽpli decorẽ, ꝛ offerentiũ memoriã. Et his dictis ptz ĩa pauc⁹ exceptis q̃ discurrerẽt.

a Ecce vir oriẽs nomẽ ei⁹. i. iesus põtifex ĩ bono ꝓficiẽs.

b Et subter eũ oriet⁹. i. sub eo edificium tẽpli ꝓsperabitur.

c Et cõsiliũ pacis erit. inter duos illos. i. inter iesum pontificẽ ꝛ zorobabel ducẽ.

d Et q̃ procul sũt. non solũ iudei sz etiã gẽtiles. e Venient ĩ hirlm et deuotõe. f Et edificabũt ĩ tẽplo dñi. offerẽdo munera ꝑciosa ad tẽpli necessaria sm ꝙ hic. ij. Esdre. iij. c. Fiebat vo ꝙ ipi reges ꝛ prĩcipes locũ sũmo honore dignũ ducerẽt, ꝛ tẽplũ maximũ g Et scietis ꝙ impletõez ꝓphetie (munenbo illustrarẽt. nece, ꝛ sic est ỏ bũ zacharie. h Erit aũt ỏ si auditu audieritis vẽ. ꝙ ỏ patz ꝙ hec ꝓmissio ỏ bono futuro, ꝛ alie ꝓsimiles freq̃nter intelligunt⁹ in scriptura tali ꝺditione. i. si illi q̃bo fũt in bono ꝑseverẽt, ꝛ sint cõminatões de malo pene si ꝓmaneãt in peccaꝝ. Sciendum aũt ꝙ vbi trãslatio nra sic habet. Ecce vir oriẽs nomẽ ei⁹, trãslatio chaldaica apud hebreos autẽtica sic habz. Ecce vir messias nomẽ ei⁹, ꝛ sic intelligit⁹ ad lrãz ỏ iesu nazareno. q̃ ẽ vere messias ĩ lege ꝛ ꝓphetis ꝓmissus. q̃ ỏ: hic oriẽtis. qz sm veritatẽ eternal⁹ orit⁹ a ꝑe. Et subter eũ oriet⁹. qz tunc erat nascitur⁹ sm humanitatẽ tpaliter ỏ mẽe Et ipe edificabit tẽplũ dñi. i. ecclĩaz ỏ fidelibꝫ suis tanq̃ ỏ lapidibus vivis. Et ipe extruet templũ. repetitio est eiusde ad maiorẽ assertionẽ. Et ipe portabit gloriã in sua resurrectione. Et sedebit ꝛ dñabit sup solio suo. in sua ascẽsiõe ad dexterã dei ꝑis, vt ỏ: Marci vlti. Assumpt⁹ est ĩ celũ ꝛ sedet a dextris dei. Et erit sacerdos ꝛc. vñ ỏ: ỏ eo ad hebreos. vij. Hic aũt eo ꝙ maneat ĩ eternũ sempiternũ hz sacerdotiũ. Et cõsiliũ pacis ent int⁹ duos illos. i. inter iudeos ꝛ gẽtiles er q̃bo facta est vna ecclĩa, sub vno pastore iesu xpo. cetera exponant⁹ sic pr⁹, nec mirãdũ q̃ ĩ principio hui⁹ ꝓphetie scriptura ỏ iesu filio iosedech q̃ fuit figura re ꝛ nõe iesu xpi filij dei. qz ꝓpter sĩilitudinẽ figure ad figuratũ sacra scriptura freq̃nter trãsibit sub vno ꝓtexitu ỏ vno ad alterũ. sic dictũ fuit Esa. xiij. q̃ scriptura loq̃ndo ỏ rege babylonis, trãsit ad loq̃ndũ de demonio. ꝛ ꝙ eũ figurato, ꝛ similiter fit in pluribꝫ alijs locis.

In. c. vi. vbi dicit in posti illa. Hic ponit⁹ successio quadrupliciꝫ regni.

Additio.

Hoc. c. vi. sm ꝓmissionẽ ad ꝓdicta videt⁹ sic exponendũ. Nã postq̃ ꝓphera scripserat ỏ bono regimine secundi tẽpli in suo principio, ꝛ hoc ĩ. iij. c. vbi dixit. Zsth sunt duo filij olive ꝛc. vt supra expositũ est, ꝛ ꝑsir in. v. c. tractauit ỏ doctrina pharizaica seu thalmudica nephanda sub qua regimẽ secundi templi fuit post temp⁹ machabeoꝝ vsq̃ in finẽ. In. b. c. vi. agit ỏ regimine populi dei per verã euãgelicã legẽ q̃ divulgata fuit xpe destructionẽ templi ꝛ postea ỏ q̃ dicit. Et conversus sum ꝛ levavi oculos meos. i. trãsiui ad aliã visionẽ altiorem. Et ecce quatuor q̃drige. i. q̃tuor euangelia, quorũ equi alij rufi. i. martyrio, alij nigri. i. obscuri ꝓfunditate mysterij. Alij albi. gra vginali. Alij varij ꝛ sortes, gratiã q̃rationũ et diuersaꝝ virtutũ habentes. Dicunt⁹ aũt iste quadrige egredi ỏ medio duorum montiũ. i. ỏ medio duoꝝ testamẽtoꝝ. q̃ mõtes ex firmitate ꝛ soliditate sue doctrine erei dicũt⁹. ꝛ qz nulla vetustate ꝓsumꝫ pũt. Et hi dicuntur q̃tuor venti egredientes ve stẽt corã dñatore vniuerse terre, qz ad q̃tuor ptes mũdi ꝓdicatio euãgelica discurrit. q̃ in oẽm terrã exiuit sonꝰ eoꝝ ꝛc. Ez robustissimus eoꝝ dixit ꝙ pambulauerũt terrã ꝛ reḡuerũt seu reḡescere fecerunt spũm ĩ terra aq̃lonis. ꝓ qõ ỏ signat⁹ ꝙ sedes aplica in q̃ residet plenitudo ecclĩastice roboris. debebat quiescere. i. sedere rome q̃. est in terra aq̃lonis. i. respectu hierusalẽ. vel qz licet in oẽm terrã exiuit euãgelica ꝓdicatio. tñ in europa q̃ est aq̃lonaris respectu terre habitabilis. reḡuit spũs dñi. i. ecclĩastica ptãs q̃ ꝓ spũm dñi exercef. Et notandũ ꝙ licet hec expositio videat⁹ esse allegorica ꝑ suppositionẽ tñ sm ꝓtinuationẽ ad ꝓdẽtia ꝙ in. b. c. loquit⁹ xpha de regimine ecclesie post destructiõez tẽpli vt dictũ est litteralis debet censeri sm regulas supra in questione super ꝓlogum Esai. positas.

Replica.

In. c. vi. quatuor quadrigas Burgẽsis exponit de quatuor euãgelijs. q̃ etsi ymystica expositõe sustineri ꝑt. tñ sm litterã nõ possunt reddi singula singulis. Nã non est ratio q̃re vnũ euangeliũ habuerit equos rufos aliud albos. aliud nigros. aliud varios qz q̃libꝫ euangelia sunt in stilo diuersa. esti tñ vna oĩm materia. vt ꝓtz ꝑ beatũ augustinũ ỏ ꝓcordia euãgelistarũ ꝛ ꝑ beatũ Greg. sup ezechielẽ. Et spẽaliter q̃driga eũ rubeis. eq̃s nõ ỏ: ꝓcessisse alijs ꝓcedẽtibꝫ q̃si ꝑ martyres eq̃s rubeis significatos euãgeliũ nõ sit ꝑsperatũ. Elie eĩm q̃drige eũ suis eq̃s ad diuersas mũdi ptes dicunt⁹ littera processisse. eũ tamen euangelium ꝛ eius sonus ĩ omnem terram per has ꝛ illas indifferẽter exiuit. Unde si expositio Burgẽsi accipit⁹ vt mystica. non oportet figurã ꝛ figuratũ ꝑ omnia concordare. vt dictũ est supra circa capitulum primũ Ose.

Capitulũ. VII.

Et factum est. Hic interponitur⁹ solutio cuiusdaꝝ dubij. Et dividitur in duas. quia primo questio proponitur. ꝛ secũdo solvitur. ibi. Et factum est Circa primũ sciendũ. q̃ post destructionẽ civitatis ꝛ tẽpli tempore sedechie. iudei postea reḡnaverũt ãnuatiz illa die. Et quia populus redierat de captivitate. ꝛ templum erat ꝛpe consummationẽ. ideo iudei q̃ remãserũt

in babilone miserūt nūcios ī hierlm ad ppbas ⁊ sacerdotes ⁊ qrēdo si deberēt ab illo ieiunio cessare ⁊ ꝟ est qđ ō
a Et factū est ī anno qrto darij regis in cui⁹ āno sertio tēplū fuit ꝓsummatū. b In qrta ſ. die mēsis ix. q̄ est casleu. cui apud nos cōrnūder Nouēber ⁊ sic accipit ꝟ
non⁹ mensis f in ordine festoꝝ in q̄ ordine marti⁹ ē prim⁹ vt declaratum fuit diffuse Bes. xij. ⁊ Fro. xij.
c Et miserūt ō babylone.
d Ad domū dei sarasar. iste principalis erat inter nūcios.
e Ad ꝑcandū facie dñi. q̄ oēs bono negocio ꝑmittēda ē oro
f Ut di. sacerdotibꝫ rē. q̄ debēt videre de lege ⁊ ō aliis dubijs.
g Nūqđ flen. est mihi. i. ꝓpho iudaico.
h In qnto mēse. ix. essi ciuitas fuerit capta qrto mēse. tū non fuit combusta vsq; ad mēsem quintū. vt dictū est. s. Diere. xxxix. ⁊ hē. iiij. Reg. xxv.
i Et factū ē. Hic ꝓfir ās̄tio posita soluit ī q̄ solutōne sic ꝓcedit. q̄ ꝓpho increpant de modo ieunandi ꝑterito sēdo ꝓsolauit de bono futuro. ca. seq̄n. tertio cōplet q̄stionis solutō ꝑsus finē eiusdē. c. ibi Et factū est. Prima in duas. q̄ primo ꝓpha arguit modū indebitū ieunādi. sēdo iducit ad rectū modū viuēdi. ibi. Et factū est. Circa primū sciēdū q̄ licet iudei i diebꝫ ieuniox suox abstinerēt ab aliq̄bꝫ cibis. nō tñ abstinebāt a vicijs. ꝑter qđ erāt reꝓhensi biles. ꝛ q̄ dissuse ostē dit Esa. lviij. nō ibidē dicit. Nolute ieunare sicut ad hāc diē. ⁊ hoc modo arguit eos ppheta di.
k Cū ieu. ⁊ plange. ī qnto. ſ. mēse. ꝓ ciuitatē ⁊ templi
l Et septimo. ꝓ interfectōe godolie ad q̄m (destructōe. secuta ē dispsio reliq̄ox ppli iude. m Per hos septuaginta ānos. ſ. captiuitatē. n Mū. ieiu. ie. mihi. i. ad honorē meū. q. d. nō. q. nō abstinuistꝫ a ꝑcis. o Et cū co. ⁊ bibi. laute post ieiuniū. ꝓ Nun. nō vo. co. ⁊ bibistꝫ. i. ad vētꝫ voluptatē. q. d. sic. ⁊ nihil pauplbꝫ dedistꝫ. Nūqđ nō hec sūt verba q̄ locutus ē dñs ō modo ieu (stis. nādꝫ indebito. r In ma. ppbas prioꝝ. sic allegatū ē ō Esa. q̄ suo tpe arguit ieuniātes male. s Et factū ē Hic ꝑfir inducit ppli⁹ ad debitū modū viuēdi. ⁊ subdit
t Judiciū vez iudicate. nō deferētes alicui ꝛ iusticiaꝫ
v Et miscōiaꝫ. ꝗtū ad mēs affectū. (tione aut fauore.
x Et miseratōes. ꝗtū ad mltiplicē effectum.
y Facite. cū pfonis indigētibꝫ cuiuscūq; ꝛditōis aut se
z Vir fratri suo. i. ꝓximo suo. (xus.

Et factū est in āno qrto darij regis: factū est vbū dñi ad zachariā in qrta mēse noni q̄ ē casleu. Et miserūt ad domū dei sarasar ⁊ rogomelech ⁊ viri q̄ erāt cū eis ad ꝑcandū faciē dñi. vt dicerēt sacerdotibꝫ dom⁹ dñi exercituū ⁊ ꝓphis loq̄ntes. Nunq̄d flendū est mihi in q̄nto mēse vl sctificare me debeo sic feci iā multis ānis. Et factū ē vbū dñi exercituū ad me dicēs. Loq̄re ad oēm pplm terre: ⁊ ad sacerdotes dicēs. Cū ieiunaretis ⁊ plāgeretis ī q̄nto: ⁊ septimo ꝓ hos septuaginta ānos. nūqđ ieiunio ieiunastis mihi. Et cū comedistis ⁊ bibistis nunq̄d nō vos comedistis ⁊ vos mēipsis bibistis. Nūqđ ñ sūt hec vba q̄ locut⁹ est dñs ī manu ꝓpheꝝ ꝓioꝝ cū adhuc hierusalē habitaret ⁊ esset opulēta. ipa ⁊ vbes ī circuitu ei⁹. ⁊ ad austrū ⁊ ī cāpestribꝫ habitaret. Et factū ē verbū dñi ad zachariā dicēs. Hec dicit dñs exercituū dicēs. Judiciū vez iudicate ⁊ miscōiaz: ⁊ miserātōes: facite vnusq̄sq; cū fratre suo. Et viduā ⁊ pupillū et aduenā ⁊ paupez nolite calūniari: ⁊ malus vir fratri suo. nō cogitet ī corde suo. Et noluerūt attēdere ⁊ aūterūt scapulā recedētes: et aures suas aggrauauerūt ne audirēt: ⁊ cor suū posuerūt vt adamātē ne audirēt legē vba q̄ misit dñs exercituū. in spū suo scō ꝑ manū ppharū prioꝝ. Et facta ē indignatio magna a dño exercituū. Et factū ē sicut locut⁹ sum ⁊ nō audierūt: sic clamabūt ⁊ nō exaudiā dicit dñs exercituū. Et dispsi eos ꝑ oīa regna q̄ nescierūt. Et terra desolata ē ab eis eo q̄ nō esset trāsiens ⁊ reuertēs: ⁊ posuerūt terrā desiderabilē in desertū.

Et factū ē .viii. vbū dñi exercituū dicens. Hec dicit dñs exercituū zelat⁹ sum syon zelo magno ⁊ indignatione magna zelat⁹ sū eā. Hec dicit dñs exercitum Reuersus sum ad syō: et habitabo ī medio hierlm. Et vocabit hierusalē ciuitas veritatis: ⁊ mōs dñi exercituū mons sanctificat⁹. Hec dicit dñs exercituū. Adhuc habitabūt senes: ⁊ anꝰ in plateis hierlm: ⁊ vir mordicatiuum infundens oleum lenitiuū. ⁊ diuidit in duas partes. q̄ primo ponit dicta ꝓmissio. sēdo ꝓmissionis ꝓfirmatio. ibi. Hec dicit. Promissio vo ista est de ꝓspera habitatōne ciuitatis hierlm reedificate. Permittit tñ ꝑterita castigatio. cū dicit in ꝓsona dei.
a Mō co. in cor. suo malū. ex q̄ ꝓtz falsitas Josephi dicētis libro antiq̄tatū. xij. c. q̄ cogitatio ñ est pctm nisi ꝓcedat ad effectū.
b Et noluerūt attendere. ad verba ꝓphaꝝ ꝑes vēri q̄ erāt in hierusalem ⁊ regno iudee ante dstructōz hierlm ꝛz magi⁹ ꝓphas ꝓsecuti sunt ad mortē.
c Et fa. est indignatio magna a dño. q̄ ꝑ chaldeos ciuitatem ⁊ templū destruxit. populū partim occidendo ⁊ partim captiuādo. ideo sequit.
d Et dispsi eos ꝑ oīa regna. i. ꝑ mlta. vt per regna assyrioꝝ. chaldeoꝝ. ꝓsaꝝ. ⁊ medoꝝ.
e Et ter. deso. est ab eis. i. ppl⁹ coꝝ demeriti.
f Et po. terrā (ta. desiderabilē. i. audeā q̄ fuit desiderabil⁹ ꝑ ꝓbꝫ fetis. non tā ꝓpter ei⁹ fertilitatē. q̄ terra egypti est fertilior. q̄ ꝓpter mūdi redemptorē q̄ opat⁹ est salutē.

Capitulū. VIII.

Et factum est. Hic post ppli increpationez ponit ppheta boni ꝓmissionē. vt bonus samaritanus post vinū

e Adhuc habitabunt senes ⁊c. q; nō interficient in iu
uentute sicut antea. cetera patēt in littera.
f Hec dicit. Hic ꝓfir sequit dicte ꝓmissiois ꝓfirmatio.
⁊ diuidit i duas. q; primo ꝓfirmat rōne. secō exēplo. ibi
Hec dicit. Rō aūt accapit ex dei potētia cui nihil est dif
ficile. ⁊ h est qō dicit.
g Si videbit difficile ī ocul' reliq; pp̄li hui⁹. ꝓpter pauitatez
eiꝰ plebis tpe zacharie videbat hoib⁹ q; ō cetero hiēm nō possz
sufficiēter populari. isz hoc nō obstat potētie dei. ideo subdit. Num
q̄d in oculis meis ⁊c. ⁊ subdit mod⁹ popu
latōis cum dicitur.
i Ecce ego saluabo ⁊c. q; reedificata ciui
tate ⁊ statu ei⁹ pspera
te. mittit iudei ō diuer
sis ptib⁹ instinctu dei
venerūt illic ad habi
h Hec dicit (tandū.
Hic ꝓfir ꝓfirmat exē
plo p̄h̄ q; anteq̄z resu
meret edificatio tēpli
pp̄s erat i misero sta
tu. ⁊ ope resumpto ce
pit meliorari. ideo ō.
l Cōfortent manus
vre. ī tēpli ope.
m Qui auditis ⁊c.
p os ꝓphar. s. aggei ⁊
zacharie ad edificiuz
tēpli exhortantiū.
n Sicdē aīi dies il
mer. ho. nō erat ⁊c. i.
hoīes ⁊ iumēta labo
rant q̄si frustra. q; nō
cedebāt eis ad lucz.
o Neq̄z introeunti
neq̄z exeūti erat pax p
pter inimicias aduersa
p Nunc aūt (nioz.
id; est post operis resū
ptionem.
q Nō iuxta dies p
iores. in q̄bo pp̄s erat
ī miseria magna.
r Sz semē pacis erit
i. pp̄s poterit pacifi
et semiare ⁊ metere ⁊
erit etiā abundantia.
ideo subditur. Vinea
dabit fructū suū ⁊c.
s Et erit. sicut erat⁹ maledictō ī gētib⁹. q; qñ gētiles ma
ledicebāt alicui dicebāt. sic tibi ꝓtingat sic miser iudeus
t Sic saluabo vos. ō malis. v Et eritis bñdictio.
q; bñdicens alicui dicet. Fiat tibi sicut iudeis. Licet aūt
illud aliq̄liter fuerit impletū tpe tēpli ꝓsum mati. ⁊ ciui
tatis reedificate. tñ multo perfect⁹ impletū fuit tempo
re x̄pi ⁊ ap̄lor. cetera patent vsq; ibi.
x Hec sunt ḡ vba q̄ facietis. vbi ꝓdidit q; ꝓmissio dic
toz bonoz implebit ī eis. si ꝓmaneāt ī iustitia. ō subdit

ri baculꝰ in manu eiꝰ p mlʒ
titudine dieꝝ. Et plateę ci
uitatis cōplebunt infanti
bus: ⁊ puellis ludētib⁹ ī pla
teis eiꝰ. ¶ Hec dicit dñs ex
ercituū. ⁵ Si videbit difficile ī ocul' reliq; pp̄li hui⁹
ī diebꝫ illis nūq̄d ī ocul' me
is difficile erit: dicit dñs
exercituū. ¶ Hec dicit dñs
exercituū. Ecce ego salua
bo pp̄lm meū ō tra orietis
⁊ ō terra occasus solis: ⁊ ad
ducā eos ⁊ habitabūt ī me
dio hier'm ⁊ erūt mihi ī po
pulū: ⁊ ego ero eis ī deū in
vitate ⁊ ī iustitia. ¶ Hec dicit dñs exercituū. Cōfortent
manꝰ vre q̄ audit⁹ in his
diebꝫ ꝗmones istos p os p
phetaꝝ ī die q; fūdata ē do
mꝰ dñi exercituū vt tēplum
edificaret. Sicdē aīi dies
illos merces hoīm nō erat
nec merces iumentoꝝ erat
neq̄z introeūti neq̄z exeūti
erat pax p tribulatōem: ⁊ di
misi. oēs hoies vnūquēq̄z
ꝓxīm primū suū. ¶ Nūc aūt
nō iuxta dies priores ego
facia reliquijs pp̄li hui⁹: di
cit dñs exercituū. Isz semen
pacis erit. Vinea dabit fru
ctū suū: ⁊ terra dabit ger
men suū. Et celi dabūt ro
rē suū: ⁊ possidere faciā re
liq̄as pp̄li hui⁹ vniūsa hec.
¶ Et erit sicut erat⁹ maledictō
ī gētib⁹ dom⁹ iuda ⁊ domꝰ
isr'. Sic saluabo vos. ⁊ eri
tis bñdictio. Nolite time
re. Cōfortent manꝰ vre: q;
hec dicit dñs exercituum.
Sicut cogitaui vt affligerē
vos cū ad iracundiā. puocas
sent pres vri me dicit dñs.
⁊ nō sū misertꝰ. sic conuersus
cogitaui ī diebꝫ istis: vt be
nefaciā domui iuda ⁊ hie
rusalē. Nolite timere. ¶ Hec
sunt ḡ vba q̄ facietis. Loq̄
mini veritatē vnusq̄sq; cum
ꝓximo suo. Veritatē ⁊ iu
diciū pacis iudicate in portis
vris: ⁊ vnusquisq; malū ꝑ
amicū suū ne cogitet. ī cor
dib⁹ vris. ⁊ iuramentū mē
dax ne diligatis. Hec enim
sūt q̄ odi dicit dñs. Et factū
ē vbū dñi exercituū ad me
dicēs. ¶ Hec dicit dñs exer
cituū. Ieiunium q̄rti. ⁊ ieiu
nium q̄nti. ⁊ ieiunium septimi
⁊ ieiunium decimi erit do
mui iude. ī gaudiū ⁊ letitiā
⁊ ī solēnitates pclaras. Ve
ritatē tm̄ ⁊ pacē diligite.
¶ Hec dicit dñs exercituum.
Vsq; quo veniāt pp̄li ⁊ ha
bitēt ī ciuitatib⁹ multi. et
vadant habitatores vnus
ad alterū dicētes. Eamus
⁊ deprecemur faciē dñi: et q̄
ramus dominū exercituū.
Vadam etiam ego. Et ve
niēt populi multi ⁊ gentes

y Loquimini veritatē. sine dolo ⁊ deceptione.
z Veritatē ⁊ iudiciū pacis iudicate. sine ꝓsona ⁊ accepti
a In portis vris. in portis eni ciuitatis sedebāt (one.
antiquiⁿ iudices vt oēs tā indigene q̄z aduene in pm
pteu possent eos inuenire. cetera patent.
b Et factū est. Hic
ponit impletio soluti
onis de q̄stione supra
posita. ⁊ diuidit ī duas
ptes. q; primo po
nit solutōis cōpletio.
secō aduentus x̄pi de
nūciatio. ibi. Hec dicit
q; principalis intētio
pphetaꝝ est nunciare
dies messie vt dicit ra
sa. ſ. seqnti. c. ⁊ alij do
ctores hebraici. ideo fre
quēter loqndo ō alijs
interserūt ō ptinenti
nentib⁹ ad aduentuz
x̄pi. Circa primū sciē
dū q; q̄stio fuit mota
ō ieunijs q̄nto mēse
⁊ septimo ⁊ occasiōe
hui⁹ fit mētio ō alijs
ieunijs q̄ apud iude
os fiebāt p anni circu
lum cū dicit.
c Ieunium q̄rti. s.
mensis in q̄ capta fu
it ciuitas hierusalem
vt p̄z. iiij. Reg. vlti.
d Et ieunium q̄nti. i
q̄ templū ⁊ ciuitas fu
erūt cōbusta.
e Et ieunium septi
mi. in die expiatōis. ⁊
propter mortē godo
lie. vt p̄dictū est.
f Et ieunium decimi
q; tūc ezechiel ⁊ pp̄s
existēs ī babilonia au
dierūt rumores ō sub
uersione hierusalē et
templi.
g Erit domui iude
ī gaudiuz. i. vertet ad
eoz pspitatē ⁊ sola
ciū. si tñ ieunēt debi
te. s. a vicijs abstinen
do ⁊ opa iustitie faci
endo. ideo sequit.
h Veritatē tm̄ ⁊ pa
cē diligite iuste ⁊ pa
cifice cū ꝓximo conuersan
i Hec dicit. ō (do.
ꝓsiter deuiciat⁹ inꝫtiplicatio fideliū in aduētu x̄pi cū ō
k Usq; q̄ veniāt ⁊c. ⁊ ꝓmuat sic cū pace (in ꝑsona dei.
dēti ira. Veritatē tm̄ ⁊ pacē diligite. iuste ⁊ pacifice con
uersando. Usq; q̄ veniāt pp̄li. missi ad fidē x̄pi in lege et
l Et habitēt ī ciuitatib⁹ inꝫ. p orbē (. pphetis ꝓmissi.
diffusis. sicut videm⁹ impletū p orbē vniuersum.
m Et vadāt habitatores ⁊c. semuicē exhortātes ad bo
n Vadā etiā ego. q; ego deꝰ ī humana natu (na opa
ta assumpta veni ī hierusalem vbi oblat⁹ fui in templo

vbi freq̃nter orauit ⁊ p̃dicauit populũ exhortando.
o In dieb illis in quib⁹ app̃. decē ho. ⁊c. ⁊ qz sunt. lxx. lingue q̃ multiplicate p decē faciũt septingẽtos. ⁊ utq; in pallijs iudeoꝝ erãt q̃ttuor fimbrie p q̃ttuor angulos. Septingẽti vo ducti p q̃ternariũ faciũt duo milia octingẽtos. ⁊ dicit hic. Ra. sa. q tot gentiles ꝺ oĩb⁹ linguis sequẽtur quẽlibet iudeũ quersum ad iudaismũ. qz ℔ nõ fuit impletũ a reditu captiuitatis babylonice usq; ad tps ist⁹ ꝑm ipm. ito cogit ℔ reducere ad tps futur⁹ in q̃ dicit Messiã futur⁹. sz qꝺ dicit implendũ ita impletũ est a tpe apl⁹i q̃ fuerũt iudei natione. qz ad p̃dicationẽ eoꝝ in sortib⁹ suis. nõ solũ de gẽtilib⁹ adhe serunt vni apl⁹o duo milia octingenti. sed etiã multo plꝰes ad fidẽ xp̃i quersi. ꝺr tñ hic.
p Apphendẽt decẽ homines ⁊c. qz denarius est limes numerorũ. vt hr. iij. phisi. ⁊ sẽptes numeri sunt replicatiões denarij. vt x. bis decẽ. xx. ter decem. ⁊ sic ꝺinr. ⁊ ideo p denariũ notat⁹ multitudo adherentiũ apl⁹is ad seq̃ndũ xp̃m. r Et oĩb⁹ linguis. pter ℔ donũ linguaꝝ in die pentecostes fuit datũ apl⁹is vt fidẽ xp̃i p̃dicare possent in oĩb⁹ linguis. Capitulũ. IX.
o Onus vbi. Postq̃ posite sũt ꝓphie respiciẽtes tps hirlm reedificate sub ꝺnatu psar. ℔ ponũt ꝓphie ad idẽ sub tpe regũ grecoꝝ. ⁊ diuiꝺit in duas ptes. qr⁹ p̃mo nũciat⁹ ꝺsolatõ iudeis ex aduersarioꝝ uexatione. scõ ex xp̃i missiõe. abi. Exulta satis. tertio ex bonoꝝ multiplicatõe. se. ⁊c. Primã vo ptẽ expõit ra. sa. ꝺ subiectõe fraꝝ ⁊ ciuitatũ q̃ notant ℔ tpe messie. quẽ expectant iudei vẽturũ. sz qz ℔ iã trãsijt i ptentũ. ito alij exponũt ꝺ victorijs machabeoꝝ. sz qz victorie eoꝝ nõ uidentur fallẽs tñ se extẽdisse ut ista sonant. ito alij exponũt ⁊ melius ut credo ꝺ victorijs alexãdri magni q̃ fuit primus rex i monarchia grecoꝝ ⁊ destruxit monarchiã psaꝝ ⁊ medoꝝ. agit ꝑm hãc sniam a Onus vbi ꝺnr. i. ꝓphia ꝺ malo pene (exponit sic ista. supuenturo terre infra notat⁹. ⁊ ꝺiciẽte eaꝝ ptãtẽ sicut onus graue ꝺicit hoc portãtes ut tute. b In tra adrach c Et dama. requiei eius. qz damasci caput erat syrie (i. syrie. ut hr Isa. vij. ⁊ ito i ipa q̃escebat syria sic i metropoli et d Quia ꝺnus ẽ oculus hoĩ. ⁊c. i. qz ꝺnus pui (fortiori ciuitate. det ⁊ disponit oĩa sup hoĩes vẽtura. ⁊ potissime respicit pl⁹m israel unq̃ tũ assũptus erat humanã naturã de eo. ℔ ãt ℔ introducit ad significãdũ qꝺ tribulatões ℔ nũciate sup terras istas vẽture p alexandꝝ magnũ venerũt p pter mala q̃ fecerũt xp̃o iudeoꝝ saltẽ p ptes.
c Emath q̃z. nomẽ ciuitatis syrie. ꝓpe terminos iudee.
f Et tyr⁹ ⁊ sydõ sibi. vt ptz ex. iij. Reg. g Assumpserũt q̃ppe sibi sapiaz. i. terrenã. ito subdit. h Et edificauit tyr⁹ munitionẽ suã. vt nõ timeret hoĩes.
i Et coacerua. argẽ. q̃si humũ. i. in magna valde abundantia. ⁊ ℔ ex mercib⁹ q̃ afferebant ibi p mare ex terris diuersaꝝ gentiũ. vt hr Ezech. xxvij. sz qz sapiẽtia terrena silr Ecce ꝺnus possi. eã. p alexãdr. (ualet ꝺ ist⁹. ito subdit.
l Et percutiet i mari fortitudinẽ eius. Tyr⁹ enim erat undiq; mari circũclusa. sz alexãder magn⁹ lignis ⁊ lapidib⁹ terra impositis circuauit eaz ꝓpinq̃ litori. i. ⁊ sic cepit eã ⁊ cõbussit.
m Uidebit ascalon ⁊c. Iste enim ciuitates philistinoꝝ erant site sup mare mediterraneũ ⁊ ꝓpinq̃ tyro. ⁊ ei ꝺfederate. ⁊ ito uidentes destructoẽs eius timuerũt destructionẽ ꝓpriã. ideo subdit.
n Et auferã ꝺsula est spes eius. quã habebãt i fortitudine ⁊ auxilio tyri
o Et sedebit separator in azoto. q̃ est ciuitas philistinoꝝ. ⁊ ꝺ ℔ separator alexander qui bõa terre separauit ⁊ ꝺ uisit suis bellatorib⁹. in hebreo hr. Et sedebit spũs in azoto. et ℔ ꝓuenit alexandro qui fuit nat⁹ ꝺ adulterio. Nectaneb⁹ enim p illusiones magicas sub specie aminõis dei lybie cognouit matrem alexandri ⁊ eũ genuit vt hr i hystoria alexandri ⁊ eũ genuit
p Et auferã sanguinẽ eius ꝺ ore eius. s. alexãdri. q̃ in (dignat⁹ ꝺ iudeos dixit se ꝺstruere hirlm ⁊ iudeoꝝ effũdere sanguinẽ. sz uiso sũmo sacerdote ꝺsus fuit i mãsuetudinẽ. vt dictũ ẽ. s. c. vi. q Et abominatões eius. id ẽ blasphemias ꝺ deo israel q̃bus dicebat ipm impotẽtẽ ad defendẽdũ ppl'm israel ꝺ ipm. r De medio dentiũ eius. i. ꝺ lingua eius q̃ ẽ i medio dentiũ. s Et relinq̃t. i. ꝺuabit.
t Etiã ipe deo nr̃o. qz alexander deo sacrificauit i hierusalẽ ꝑm põtificis ofsionẽ. put dicit Josephus lib. antiq̃
v Et erit q̃si dux in iuda. qz libertates ppl'o (tatũ. rẽdeuit. vt ibidẽ habet.
r Et accaron quasi iebuseus. qz illã ciuitatẽ subiecit iudeis sicut iebuseus fuit subditus per expugnationẽ dauid. ij. Reg. v.
y Et circũda. do. meã. i. templũ. a Er his q̃ mihi. i. er iuda machabeo ⁊ fribus eius q̃ templũ ꝺ duces antiochi illustris recuperauerũt ⁊ mũdauerũt. i. Dach. xiij.
b Euntes ⁊ redeũtes. i. ad bella ꝺ aduersarios insurgẽtes. ⁊ ℔ fuit post tps alexãdri. vt ptz. i. Dach. i.
c Et non trãsibit ultra super eos exactor. s. tributi. Usi. Dach. xiij. ꝺr. Anno. clxx. ablatũ est iugũ gẽtiũ ab israel.
d Quia tunc uidi oculis. clementie afflictionẽ populi. ⁊ dicitur hoc in persona dei.
e Exulta. Hoc ꝺnr annunciat aduent⁹ xp̃i quẽ summe desiderabant patres antiqui. ⁊ diuiditur in duas. quia primo denunciatur aduentus christi. secũdo multiplicatio fidelis populi. ibi. Conuertimini. Circa primũ dicit.
e Exulta satis filia syon ⁊c. qꝺ patet impletum de domino iesu christo. Matth. xxi. vbi allegatur hec auctoritas tunc impleta quãdo christus ueniens in hierusalez ad passionem suam fuit receptus in ciuitate ⁊ in tẽplo cum letitia ⁊ exultatione populi.

a Ecce rex tu⁹ veniet tibi.i.ad salutē tuā.vñ dicit ħ ra. sal².q⁹ scriptura ista nō p̄ intelligi nisi ō rege messia.
b Justus ⁊ saluator.saluauit eñ nos p̄ viā iusticie se ipm̄ morti offerēdo. c Ipe paup.pauperē eñ vitā du rit a principio natiuitat⁹ vsq̄ ad hor̄ā mort⁹ vt p̄z ex de cursu euāgelij.
d Et ascēdēs sup.asi nam ⁊ sup pullū super vtrūq; eñ ascēdit suc cessiue tūc venies in hir'm.vt p̄z Matth.
e Et dispdā (xri. quadrigā ex ephraim ⁊c.q⁹ nō vi armor⁹ tri umphauit.sz euidēcia miraculor⁹.vñ dicit ħ Ka.sa.q⁹ messias non indigebit bellatorib⁹ ad subiugādū sibi mꝫ titudinē gentiū.sz er ronee dicit futur⁹.qđ tā.est p̄terītū p̄ p̄dica tionē aplor⁹.ī⁹ subdit
f Et loq̄tur pacē gē tib⁹.q̄ cōuerse sunt nō violētia sed persuasio ne pacifica.
g Et p̄tās ei⁹ a mari ⁊c.q⁹ in oīb⁹ partib⁹ orbis sūt aliq̄ fideles xp̄m confitētes.⁊ Mat. vlti.dicit. Data ē mi hi oīs p̄tās in celo et in terra.

hir'm⁸ Ecce rex tu⁹ veniet ⁹iust⁹ ⁊ saluator⁹ ¹⁰ipe paup⁹ ⁊ ascendēs sup asinā ⁊ sup pullū filiū asine⁶ Et dispdā q̄dri gā ex ephraim ⁊ equū ō hir'm: ⁊ dissipabit arcus belli ᶠEt loq̄t pacē gentib⁹ ˢ⁊ p̄tās eius a mari vsq̄ ad mare: ⁊ a flumīb⁹ vsq̄ ad fi nes ter⁹ Tu q̄ꝫ ⁱ sanguīe ᵏte stamēti tui ˡ emisisti vīctos tuos ō lacu ī q̄ n̄ est aq̄ ᵐ Cō uertimī ad munitōes ⁿ vin cti spei ᵒ Hodie q̄ꝫ ᵖ anūcias duplicia reddā tibi ᵍ q̄m ex tendi mihi iudā ʳ q̄si arcū: ˢ ipleui ephraiz. ᵗ Et suscita bo filios tuos syon: ᵛ sup fi lios tuos grecia ⁊ ponā te ʷ q̄si gladiū fortium ˣ Et dñs de⁹ sup eos videbit⁹ ⁊ exi bit vt fulgur iaculū ei⁹ ᶻ Et dñs de⁹ i tuba caner⁵ ⁊ va deri turbine austri. ᵃ Dñs exercituū ᵇ preget eos ᶜ ⁊ de uorabūt ᵈ ⁊ subijciēt ᵉ lapidi bus fūde ᶠ Et bibentes ine briabunt⁹ q̄si a vino ᵍ ⁊ reple bunt⁹ vt phiale ʰ ⁊ quasi cor nua altarⁱ ˡ Et saluabit eos dñs de⁹ eor⁹ in die illa ᵐ vt gregem p̄pli sui ⁿ q⁹ lapides sancti ᵒ eleuabunt⁹ super ter rā ei⁹ ᵖ Quid enī bonū eius est: ⁊ q̄d pulcrū ei⁹ ᵍ nisi fru mentū elector⁹: ʳ et vinum ˢ germinans virgines.

z Et exibit vt fulgur iaculū ei⁹.i.effect⁹ sue p̄tātis ita manifestabit⁹.sicut fulgur egrediens de nubib⁹.
a Et dñs de⁹ i tuba caner.i tuba.s.p̄dicatōis p aplos ō qua ō⁹ Esa.lviij. Quasi tuba exalta vocē tuā.
b Et vadet in turbine austri.i.idola auferet sic⁹ vent⁹ turbinis stipulā.
c Dominus exercituū.i.angelor⁹.
d Protegat eos.dā do eis p̄stantiā cōtra p̄secutōes tyrānor⁹.
e Et devorabunt.i. incorporabunt xp̄o gē tes p̄ susceptōez fidei.
f Et subiciēt.iugo
g Lapidib⁹ fū (xp̄i. de.i.p̄dicatōnib⁹ pce dentib⁹ ex charitate q̄ p̄ fundaz designat eo q⁹ de corda efficit.
h Et bibētes inebri abunt⁹ q̄si a vino.i.de lectabunt⁹ in p̄uersio ne gentiū sic delectāt illi q̄ bibūt vinū.
i Et replebūt⁹ vt phi ale.mentis i dicta cō uersione.
k Et quasi cornua altaris.s.holocaustor⁹ vbi inter cornua pone bant⁹ carnes p̄ceman de ad honorē diuinū.
l Et saluabit eos do min⁹ de⁹ eor⁹ i die illa.i.tpe noui testa.vt p̄dictū est.
m Ut gregē p̄pli sui.i.sic bon⁹ pastor diligenter custo
n Quia lapides sancti.i.electi dei. (dit gregē suū.
o Eleuabunt⁹ sup terrā.primo p̄ meritū gr̄e.⁊ postea p̄ miū gl̄ie.ex ħ aūt qđ ō⁹ ħ lapides sc̄ī apparet māife ste q⁹ p̄pha loquit metaphorice.q⁹ lapides materiales fi sūt sc̄itat⁹ vl vtcūq; capaces.ī⁹ subdit adhuc metapho
p Quid enī bonū ei⁹ ⁊c.i.qđ est placēs coram deo. (ce.
q Nisi frumētū elector⁹.i.corp⁹ xp̄i p̄secratū i pane fru menti q̄ nutriūt⁹ spūaliter electi. r Et vinū.i.sanguis xp̄i sub specie vini. s Germinās v̄gines.i.multi plicans v̄gines i ecclia dei.seq̄ntes vestigia xp̄i passi.

10 Petite a dño. Hic p̄fert p̄lin ō bo Cap.x. p nor⁹ multiplicatōe.⁊ diuidit in duas ptes.q⁹ prio p̄pha denūciat bonor⁹ multiplicatōz.scdo dispor p̄gregatōz.ibi. Sibilabo eis.p̄ria ps ab hebreis exposito rib⁹ ⁊ catholicē cōiter exponit⁹ ō abūdātia terrenascēnū ⁊ ō victorijs Mach.⁊ satis p̄t ad ħ applicari lra.sz saluo meliori iudicio videt mihi exponēda ō bonis spūalib⁹ hic p̄ corpalia metaphorice designatis.dicēdo p̄fir ad p̄ cedentia ⁊ subseq̄ntia vt videbit.in pte eñ ī mediate p̄ cedenti locut⁹ fuerat p̄pheta ō vocatōne ad fidē xp̄i ⁊ nu tritione in ea cibo ⁊ potu sacramentali.ad que dispont verbū diuinū.ideo p̄sequenter dicit p̄pheta.
a Petite a domino pluuiā.i.doctrinā euangelicam.si cut dicit⁹ Deut.xxxij. Concrescat vt pluuia doctrina mea fluat vt ros eloquiū meū ⁊c.
b In tempore serotino.i.tpe noui testamenti.qđ dicit serotinū.respectu veteris testamēti.vñ ō⁹ prima Joh.ij. Nouissima hora est.p hoc qđ dicit hic in tpe serotino.vi det⁹ nō loquit⁹ de pluuia materiali p̄ terrenascentib⁹ quib⁹ pluuia primitiui tp̄is est tūc vel p⁹ necessaria.

c Et dñs faciet nũes ⁊ pluuiã .i. doctrinã euãgelicam q̃ dr nr. qr refrigerat ꝑ pie estũ ⁊ pluuia. qz mltiplicat bonũ ꝓpis fructũ. d Dabit eis singul' herbã. sic enim frumentũ ꝓio facit herbã. postea spicã. ⁊ vltimo granũz sic fructificatio spũalis de munus ꝓfecto ꝓcedit ad debitum augmentum.

e In agro .i. dñico q̃ ẽ eccl'ia. Matt. xiij.

f Qr fillachra locuta sunt inutile gentilibus eẽ aũ ꝙstionẽ in idolis respõsa dabant q̃ nõ solũ erant inutilia ſz etiã nocia.

g Et diuinũ ⁊c. talibus eẽ erãt intẽti gẽtiles aſi ꝙstionẽ ad

b Idcirco ad(fidẽ. ducti sunt. a recta via ꝑ varios errores.

i Affligent. remanẽtes i errorib⁹.

k Qr nõ erit eis pastor .i. doctor verus. ſz falsus. nõ subditur

l Sup pastores. id est sacerdotes idolorũ ⁊ doctores gentiũ.

m Iratus ẽit furor meus. qz nõ solũ iuntmali. ſz etiã ꝓtrahũt ad malũ de q̃bus subditur

n Et sup hir (ditur. eos visitabo .i. sup reꝓbos q̃ dicunt hedi vel hirci. Matt. xx. ⁊ accipit hic visitatio ꝑ malo pene. q̃ autẽ subdunt. ⁊

c ⁊ dñs faciet nũes et pluuiã ibris ⁊ dabit eis singulis herbã i agro. qz simulacra locuta sũt inutile ⁊ diuini viderũt mẽdaciũ. ⁊ somniatores locuti sũt frustra ⁊ vane ꝓsolabant. Idcirco ad ducti sũt q̃si grex affligent. qz nõ ẽ eis pastor. Super pastores irat⁹ ẽ furor meus. ⁊ sup hircos visitabo. qa visitauit dñs exercituũ gregẽ suũ domũ iuda. ⁊ posuit eos q̃si equũ gl'e sue i bello. Ex ipo angul⁹. ⁊ ex ipo paxill⁹. ⁊ ex ipo arc⁹ pl'ij. et ex ipo egredi'et⁹ois exactor sil'. Et erũt q̃si fortes ꝓculcantes lutũ i medio viarũ in pl'io. ⁊ bellabũt. qr dñs cũ eis. ⁊ ꝓfundent' ascensores eq̃r. Et confortabo domũ iuda. ⁊ domum ioseph saluabo. ⁊ q̃uertã eos. qa miserebor eor. ⁊ erũt sicut fuerũt qñ nõ piecerã eos. Ego enim dñs deus eor. ⁊ exaudiã eos. ⁊ erũt q̃si fortes efrain. ⁊ letabit' cor eor q̃si a vino. ⁊ filij eor videbunt. ⁊ letabũt. ⁊ exultabit cor eorũ in dño. Sibilabo eis. et cõgregabo illos. qr redemi eos. et multiplicabo eos sicut aſi fuerãt mltiplicati. ⁊ seminabo eos i ꝑplis. ⁊ de lõge recordabunt mei. q̃. ⁊ viuẽt cũ filijs suis. ⁊ reũtentur. ⁊ reducaz eos de terra egypti. ⁊ de assirijs cõgregabo eos. Et ad terrã galaad. ⁊ libani adducã eos. ⁊ nõ inueniet' eis loc⁹. Et trãsibũt in maris freto. et ꝑcutiet in mari fluctus. et ꝓfundent' oia ꝓfunda fluminis. ⁊ hũiliabit' supbia assur. ⁊ sceptr egypti recedz. Confortabo eos i dño. ⁊ i nomie ei⁹ abulabũt dicit dñs

l Sibilabo eis ispirãdo spiritũ deuotionis. r Et ꝙgregabo illos fide. ⁊ caritate.

l Quia redemi eos mea passione. vñ dicitur Job. xi. q̃ ihs moriturus erat. nõ tñ ꝑ gẽte. ſz vt filios dei q̃ erant dispsi ꝑ varios errores gẽtilitũ cõgregaret in vnũ mõ ꝓdicto.

m Et multipli. eos sicut aſi fu. multiplicati ſz tpe dauid ⁊ salomonis in q̃ fuerũt mlti fideles eccl'ie. quia vna ẽ eccl'ia fideliũ a primo abel iusto vsq; ad vltimũ electũ q̃ in fine mũdi nasciturus est. vt dicit Bre. omel. vij. ⁊ nõ solum tot imo mltoplures multiplicati sunt tpe noui testamẽti q̃z veteris.

n Et seminabo eos in ꝑplis. ꝑ ꝑdicatores missos ad diuersas ꝑtes orbis.

o Et del onge. i. de longinquis ꝑtibus.

p Recordabũt mei id est bñficior meor. q Et viuent. vita gratie.

r Cũ filijs suis. i. imitatorib⁹ suis. s Et reuertent' ⁊ reducã eos de terra egypti ⁊c. qr de diuersis ptib⁹ orbis aſi tps antixpi venient fideles ⁊ occupabũt hierlm ⁊ terrã ꝓmissionis. t Et nõ inuenie'eis locus. ſz dicitur ad designandũ magnã multitudinẽ venientium.

v Et trãsibut ſz dñs. x In maris freto dando eis transitũ ꝓsperum. iõ sequit' y Et ꝑcutiet in mari fluctus eius. faciens eos q̃escere. z Et ꝓfundent' oia ꝓfunda fluminis. i. terra egypti vt dicit hic ra. sal. eo q̃ inundat' a Et hũiliabit' supbia assur ⁊c. in (inundatione nulibis terris habitãt saraceni q̃ a xpianis debellabunt'. qa ler machometi a gladio incepit. ⁊ ꝑ gladũ tenet'. ⁊ gladio terminabit'. b Cõfortabo eos in dño. s. xpianos

c Et in noie eius ambulabũt. nõ ꝓsumentes de sua ꝓtentia sed diuina.

Capitulum. xi.

APeri libane. Istud capitulũ varie exponit' ab hebreis ⁊ latinis. ⁊ eis expositores mihi videntur in aliq̃bus a lra dissonare. ꝑter q̃ sine ꝓuicio intendo de diuersis expositionib⁹ aliq̃ assumere. ⁊ aliqua addere ad litteram ꝛcordandã. Dñs igit capitulũ in tres ptes diuidit qr prio describit scõi templi destructionis. secdo destructionis rõ ibi. Pecdo. c. tertio antichristi ꝓsecutio ibi. Et dixit dñs. prima ps nõ solũ a latinis sed etiam ab hebreis annq̃s exponit' de destructione templi facta ꝑ romanos. vñ in libro q̃ dr Ioma a ꝓ hebreos

dicitur q̄ ante destructionē templi porte eius de nocte apiebant̄ sine hoīe. ⁊ dixit rabi Johānā Templū quare destruis teipm. scio eñ de te q̄ finis tuus erit destructō sup te nanq̄ ꝓphetauit zacharias. a Aperi lybane portas tuas. ⁊ comedat ignis cedros tuas. Romani eñ capta ciuitate incēde-

a Et assumpsi. Hic ꝯsit recolun-tur bñficia in iudea ꝑstita in q̄ ꝑduxit ꝓplm ad honorez regnū tpe dauid ⁊ salomonis. ⁊ q̄uis salomō demeruis-set annihilationē regni tñ deus hoc nō fecit. sed regnū in duo diuisit. iij. Reg. xi. ⁊ hoc est qđ dicitur.

egypto depaupati.

b Ulu(rūt templū. la abies. q2 cecidit ce-drus q̄ est te maior. ⁊ subditur expositio.

c Qm̄ magnifici va-stati sunt. i. illi q̄ erāt maiores in ꝓplo iude-orū in ierl'm existētes. et iō alij existētes in locis alijs debebāt diffide-re de seipis.

d Ululate q̄rcus basan. i. hītatores vl-tra iordanē. vbi erat terra basan. in q̄ tunc hītabāt aliq̄ iudei.

e Qm̄ succisus est saltus munit⁹. i. ierl'm q̄ tanq̄ metropolis erat magis munita ꝯ romanos alijs ciuita-(tibꝫ.

f Vox vlula-tus pastoꝝ. i. sacerdo-tū q̄ tūc regebāt ꝓplm

g Qm̄ vastata ē ma-gnificētia eoꝝ. i. tēplū de q̄ gl'abant̄ ⁊ ma-gnifice viuebant.

A Peri libane .XI portas tuas. ⁊ cōe-dat ignis cedros tu-as. b Ulula abies q2 cecidit cedr⁹. c qm̄ magnifici vasta-ti sūt. d Ululate q̄rc⁹ basā. e qm̄ succis⁹ ē salt⁹ munit⁹. f vox v-lulat⁹ pastoꝝ g q2 vastata est magnificētia eoꝝ. h vox ru-git⁹ leonū i qm̄ vastata ē su-pbia k iordāis l Hec dicit dñs de⁹ me⁹ m Pasce pecora oc-cisiōis n q̄ q̄ possederāt o occi-debāt ⁊ nō dolebāt ⁊ v vēde-bant ea p dicētes Bñdictus dñs q diuites facti sum⁹ r Et pastores eoꝝ s nō ꝑcebāt eis t ⁊ ego nō ꝑcā vltra sup ha-bitātes trā dicit dñs. v Ecce ego tradā hoīes. vnūquēq̄ ī māu ꝓximi sui ⁊ ī māu re-gis sui x ⁊ ꝯcidēt terrā. ⁊ nō eruā de manu eoꝝ y ⁊ pascā pec⁹ occisiōis z ꝓpt h o pau-peres gregis. a Et assumpsi m duas vgas b vnā vocaui decorē c ⁊ alterā vocaui funi-culū d ⁊ paui gregē. e Et suc-cidi tres pastores ī mense vno f ⁊ ꝯtracta ē aīa mea in eis. g Siqdē ⁊ aīa eoꝝ vari-auit ī me. h ⁊ dixi. Nō pascaz vos. qđ morit̄ moriat̄. ⁊ qđ succidit̄ succidat̄. i ⁊ reliq̄ de-uorēt vnusq̄sq̄ carnē ꝓxi-mi sui. k Et tuli vgā meaz q̄ vocabat̄ decus l et abscidi eam m vt irritū facerē fedus meū n qđ ꝑcussi cū oībꝫ po-pulis o ⁊ in irritū deductuz est in die illa. p Et ꝯgnoue-rūt sic paupes gregis q qui

a Et assumpsi mihi duas vgas. i. duos re-ges.

b Unā vocaui decorē. s. Hieroboā qui locutus fuit ꝓplo pulcre ꝓmittēs ei li-(bertatē.

c Et alterā vocaui funiculū scʒ roboā q̄ locut⁹ fu-it ꝓplo dure dicens. Pater meus cecidit vos flagellis. ego aūt cedā scorpionibꝫ. Est aūt scorpio gen⁹ fla-gelli. a cui⁹ mānbrio dependēt cordule no-dulos hñtes ferreos aut plūbeos in extre-mitate. ⁊ iō vocatur scorpio. tum q2 graui-ter ꝑcutit. tū q2 in ꝑ-cutiēdo finē cordula-rū sup corpus ꝑcussi reflectit. sicut scorpio reflectēdo caudā pū-git. ꝓpter qđ roboam h vocatur funiculus.

d Et paui gregem. id ē sustētaui ꝓplz iu-daicū ī vtroq̄ regno

h Vox rugit⁹ leonū id ē ꝑdonū q̄ an destructionē templi absidabāt in iudea vt dicit Joseph⁹ li. de iudaico bello. i Qm̄ vastata est supbia. i. diuitie q̄ sunt materia supbiēdi. k Jor-danis. i. iudee sup iordanē site. l Hec dicit. hic ꝯsir de-scribit̄ ꝑdicte destructiōis rō q̄ fuit iudeoꝝ ingratitudo. ⁊ diuidit̄ in duas ptes. q2 p̄io ponit̄ magnitudo bñficiorū diuinoꝝ. scđo ingratitudo iudeoꝝ ibi. Et dixi. Pria in duas. q2 p̄io ponunt̄ bñficia dei in exitu de egypto. scđo in iudee territorio ibi. Et assumpsi. Circa p̄mū dr̄

l Hec dicit dñs ds me. recolēdo bñficia iudeis ꝑstita.

m Pasce pecora occisiōis. i. dic q̄ pauit filios isrl' qui dicebant̄ pecora occisiōis in egypto. q2 masculi nascētes in flumē ꝓijciebātur. ⁊ adulti duris laboribꝫ affligeban-tur intm̄ q̄ vita eoꝝ ad amaritudinē deducebat̄. vt habe-tur Exo. i. n Que qui possiderāt. s. egyptij.

o Occidebāt. mō ꝑdicto. o Uēdebat ea. q2 princi-pes egypti hēbāt eos suos ⁊ vn⁹ aliq̄n vēdebat alij.

p Dicētes. bñdictus de⁹. q̄ tradidit istos māibꝫ nr̄is.

q Diuites facti sumus. q2 vēdēs gl'abat̄ de ꝑcio. ⁊ emēs de mācipio. r Et pastores eoꝝ. i. dñi eoꝝ. s Nō ꝑcebāt eis. a laboribꝫ duris. t Et ego nō ꝑcam vltra sup habita. ter. i. egyptios q̄s multis plagis afflixit. ⁊ po-stea in mare submersit. Exo. xiiij. v Ecce ego tradaz hoīes ⁊c. q2 multi eoꝝ sequētes regē submersi sunt cum eo. ⁊ remanētes postea ꝯtēdebāt adinuicē. q2 vn⁹ impo-nebat alteri q̄ fuerat in cā detētiōis filioꝝ isrl' in egypto ꝯ ꝑceptū dñi. ex q̄ secute fuerāt plage egypti. x Et cō-cidēt ter. i. lacerabūt seinuicē. y Et pascā pec⁹ occisi-onis. i. filios isrl' q̄s pauit in deserto māna celesti. xl. an. z Propter h. i. ꝓpter afflictionē quā sustinuerūt ab egy-ptijs. z O paupes gregis. i. o vos hebrei q̄ fuistis in

absq̄ meritis eoꝝ cū declinarēt ad idolatriā. ꝓpter quaz subditur. e Et succidi tres pastores in mēse vno qui fuerūt. s. iorā rex isrl'. ⁊ ochozias rex iuda. ⁊ iezabel q̄ cū iorā filio suo regnū admistrabat vt hr̄ Exo. iiij. ⁊. iiij. Re. Istos eñ tres interfecit dñs p iehu filiū nansi eo q̄ erāt idolatre pessimi. vtz. iiij. Reg. ix. iō subdit̄. f Et ꝯtra-cta est aīa mea ī eis. i. retracta est ab eis ꝓpter nimiā eoꝝ maliciā. iō subdit̄. g Siqdem ⁊ aīa eoꝝ variauit in me. in mltiplici actu idolatrie. h Et dixi. nō pascam vos. i. demerita vr̄a exigūt q̄ nō sustētē vos. vt̄ iiij. Re-gū. x. dr̄. In diebꝫ illis cepit dñs tedere sup isrl'. ꝑcussitq̄ eos asael ⁊c. iō subdit̄. Qđ morit̄ moriat̄ ⁊c. i Reliq̄ deuorēt vnusq̄sq̄ carnē ꝓximi sui. q2 nō solū occidebant̄ ab extraneis. imo etiā dissensiōibꝫ intestinis. et ꝓpter h mala subdit̄. k Tuli vgā meā q̄ vocabat̄ decor. i. re-gnū isrl' qđ dñs p Salmanasar tpe osee abstulit. iiij. Re-gum. xvij. l Et abscidi eā. q2 illud regnū nō fuit resti-tutū. nec captiuitas illa rediit. m Ut irritū facerem fedus meū. ly vt tenet̄ hic ꝯsecutiue. q2 hec irritatio secu-ta est. n Qđ ꝑcussi cū oībꝫ ꝓplis. q̄ scʒ nō dñarētur iudeis. q̄diu iudei seruirēt fideliter mihi. ⁊ p talem mo-dū loquēdi dr̄ Osee. ij. Et ꝑcutiā eis fedus meū in die il-la cum bestia agri. ⁊ cum volucre celi ⁊c. s. q̄ non noceāt ꝓplo meo. vtz ibidē o Et ī irritū deductū est in die il-la. q̄n eñ regnū israel fuit translatum in assirios. mani-feste patuit q̄ fedus ꝑdictum erat irritatum.

p Et cognouerunt sic paupes gregis. i. pauperes po-puli israel.

q Qui custodiunt scʒ legem.

r Mihi. i. vt obediant mihi. ⁊ isti erant iusti in ꝓplo il-lo q̄ a maioribꝫ erāt depaupati. q2 istos ꝑsequebantur.

s Quia verbū dñi est. stalis trāslatio tegē ⁊ ppli. pter pēta. Hoc em̄ pdixit dñs p moysen Deut. xxviij. Ducet q̄ te dñs ⁊ regē tuū quē constituēris sup te in gentē quā ignoras tu ⁊ patres tui ⁊c. Iustū em̄ de ꝓlo erat q̄ studebant legē moysi. videratq; tūc hoc dñi verbū esse impletū.

t Et dixi. Hic ꝑtet ponit iudeoꝝ ingratitudo. q̄ marie apparitum. pcuratōe mortis xp̄i. ⁊ q̄tū ad hoc dr. Et dixi ad eos. i. ad iudeos remanentes post captiuitate pdictā. ⁊ etiam post captiuitatem babylonicā.

v Si bo. est i oculis vr̄is afferte mercedē meā. id est seruite mihi ō cetero fideliter p beneficijs vobis a me collatis.

x Et si nō. q̄escite. s. a mea futura ꝭ nō dixit inducendo ad malā. q̄ ꝓ insinuans q̄ diuturnū hominē in libertate arbitrij bonū vel malū faciendi. p ꝭ tū qđ dr hic. Et si nō quiescite. fm modum loquēdi dat intelligi q̄ nō seruirēt deo sic grati. q̄ magis agerēt cū eū vt ingrati ipm in natura assūpta persequēdo. ⁊c subdit.

y Et appenderūt mercedē meā. i. pciū. p corpe meo sibi tradendo. sicut merces equi dr pciū q̄ vendit ⁊ emit.

z Triginta argēteos. ipi unde pditoꝝ fm q̄ hr Mat. xxvi. ⁊ xxvij. vbi matheꝰ spūsctō illumiat dicit hāc ꝓphetiā tūc fuisse ipletā.

a Et dixit dñs ad me. zachariā.

b Proꝑce illud. i. ꝭ pciū pdictū. ꝓficiendū.

c Ad statuariū. i. fusorē statuarū. vt dicūt expositores nr̄i. p quē intelligit ipe deꝰ qui est formator oīm. ⁊ est sensus.

b Proꝑce illud ad statuariū. i. pdictū istud corā deo ponendū vt videat ⁊ iudicet decoꝝ pciū. i. vile. ⁊ est hic modꝰ loqn̄ (cet ꝭ factā. di iuenice enā fm hebreos q̄ intelligit oppositū. sicut ō gnāno ironice dr. ecce magnꝰ gigas.

e Quo appciatꝰ sum ab eis. i. emptꝰ a iudeis iuda vēditore. q. d. tāpartio ⁊ vili pcio no debui appciari. Hebrei vo aliā accipiūt primā. aliā sc̄dam. ⁊ illoꝝ acceptio magis ꝓsonat euāgelio vbi dr q̄ iudas reuulit. xxx. argēteos sacerdotibꝫ q̄ custodiebant thezauros tēpli. ⁊ q̄ ex illa pecunia emerūt agrū figuli Mat. xxvij. Sic igit pt hec lra exponi. Proꝑce illud ad thezaurariū. i. pdictū ꝓciū xp̄i corā sacerdotibꝫ q̄ erāt thezaurarij ꝓficiendū. sicut dr Mat. xxvij. q̄ iudas pdictā argēteis corā sacerdotibꝫ reccssit. vl̄ ꝓce illud ad figulū. i. pdictū ꝓficiēdū ad emendū inde figuli agrū. ꝭ ly ad nō est intelligēdū causaliter ꝫ ꝓsecutiue. q̄ emptio agri ꝓsecuta est ad illā ꝓfectionē Decoꝝ pciū ⁊c. exponat vt. s.

f Et tuli. xxx. argēteos ⁊c. sic videbat̄ ꝓphe vīsiōe imaginaria. ac si acciperet. xxx. ꝺnarios. ⁊ ꝓiceret i domo dñi ꝑ qđ designabat̄ sic fiendū ō pcio xp̄i a iuda pditore q̄ ꝑ iecit illud i tēplo.

g Et pcidi virgā meā. scḋam. s. regnū iuda. vt visū est. s. qđ nō fuit pcisum i captōe sedechie. q̄ illa captiuitas redijt de babilone ⁊ habuit pplꝰ duces vt Zorobabel ⁊ pl̄es alios. ⁊ postea alios reges assiduetū xp̄i. vt hr in scolastica hystoria. ꝫ ꝓprie fuit pcisum i destructōe hierusalē p Tytū ⁊ vespasianū. qm̄ tūc iudei fuerūt p orbē captiuati nō habētes ducē nec principē. ⁊ illa captiuitas adhuc manet.

h Et dissoluere ger manitatē inter iudaꝝ ⁊ isr̄l. i. inter xp̄ianos xp̄o de tribu iuda fm carnē adherentes q̄ pl̄es fuerūt ad lrāz ō tribu iuda. ⁊ iudeos i infidelitate pmanentes. ⁊ ꝭ fuit figuratū iij. Regū. xij. vbi dr q̄ isr̄l sepant se a iuda dicēs. illō ē ps nobis i dauid ⁊c. vñ ⁊ iudei sunt odiosi xp̄ianis ⁊ ecōuerso.

i Et dixit. Hic ꝑsiter agit ō psecutōne anti xp̄i. ⁊ ꝓmittat̄ sic like ꝓcedēti. q̄ iudei ꝓ maiori pte negauerūt vez xp̄m ipm repellētes. ⁊ō iuste permittentꝫ deo recipe an[illegible] q̄ falso dicet se esse xp̄m. ⁊ sic ab eo decipi. ⁊ ꝭ pdixerūt ipi Joh. v. Ego veni in noīe pr̄is mei ⁊ nō accepistis me. si aūt alꝰ venerit i noīe suo illū accipietis. Sic ꝙ pcedit. q̄ primo pcutit pseutio antixp̄i breuiter ⁊ succincte. scḋo magꝰ dissuse. ꝙ. ⁊c. Et ꝫ Sume tibi vasa. i. instrā. vt virgā ⁊ pe(ca primū dr. rā pastoralē ⁊ ꝓmō. instrā esse cuiuslibet artis dicuntur vasa fm ꝓpriet̄ ideomatꝫ hebrei.

l Pastoris stulti. in signū q̄ iudei recepturi sunt antixp̄m q̄ licet tante amētie q̄ dicet se esse deū. ij. Thes. ij. Qui extollit supra oīne qđ dr aut qđ colit.

m Quia ecce ego suscitabo. i. suscitari ꝓmitto.

n Pastorē in terra. i. antixp̄m

o Qui derelicta nō visitabit ⁊c. i. nullā (vsitatā i eaop̄ pietatꝫ exhibebit. ꝫ erit maxime crudelitatꝫ erga iustos.

p Et carnes pinguiū comedet. eoꝝ bona (ctos. ⁊ō subdit. nam r. ꝓdo.

q Et vngules eoꝝ dissoluet. corpalit eos affligendo ⁊ occidēdo.

r O pastor ⁊ idolū. adolū dr qđ ꝓ deo colit ⁊ nō est. ⁊ sic erit de antixp̄o q̄ sedebit in tēplo dei tāq̄ sit deꝰ. ij. Thes. ij.

s Gladiꝰ. i. sniа dei

t Sup brachiū eiꝰ. i. sup virtutē eiꝰ corpalem.

v Et sup oculū dextre eiꝰ. i. sup alaz ꝭ q̄ est intellectꝰ qui

x Brachiū eiꝰ aridutate siccabit. q̄ corpꝰ eiꝰ (dr oculꝰ. ꝓ michalē ō ꝑcepto xp̄i fulminabit.

y Et oc. der. eiꝰ tenebrescēs obscurabit. q̄ eius alaꝫ ad tenebras exteriores in infernū deducet.

Capitulū. XII.

Onus. Istud. c. ab aliqbꝫ nr̄is doctoribꝫ ꝑtum ad sm̄ principiū exponit̄ de destrucōe hui⁹ḿ ꝓ romanos. ꝫ huic videt obuiare qđ hic dr. Et erit iuda erit in obsidione ꝓtra hui⁹ḿ. Itē qđ subdit. In die illa dicit dñs. ꝑ cetera. Ꝓcertū omnē equū i stupore ⁊ ascensores eiꝰ in amētia. q̄ nō legit̄ tribꝰ iuda fuisse cū romanis i obsidione hierusalē ꝓtra iudeos obsessos. nec q̄ exercitꝰ romanoꝝ a deo tūc sic fuerit ꝓtectus. imo valde ꝓpere triūphauit ō iudeis. fm q̄ declarauit diffuse Iosephus

li. ō iudaico bello. Propter qō expositores alij nr̄i expo nunt ꝺ ō psecutōe ecclie primitiue a iudeis ⁊ principib ro manis, ꝫ expositio videt magꝭ mystica q̄tū ad litterā. Ponunt enī hic in textu aliq̄ q̄ vident ad ꝺ esse dissona vt videbit. Ra. sal. vo exponit ꝺ. c. ⁊ q̄si oīa seq̄ntia vsq̄ ad finē hui⁹ pphete ō bello Gog ⁊ magog ꝓtra iudeos. q̄s dicat p regē messiā ventur̄ debellādos, ꝫ ō fundat sup falsum fundamentū. sicut dixi de gog ⁊ magog. Ezech. xxxviij. Et q̄ ibidē dixi. q̄ per gog ⁊ magog intelligit antix̄ps ⁊ ei⁹ exercit⁹, ideo hic ꝓsilit saluo tñ meliori iudicio, videt tex⁹ ō ꝓsecutōe antix̄pi exponē dus vsq̄ ad finē hui⁹ pphete, licet aliq̄ alia interserant, ⁊ iō sicut dixi, c. xxxviij. ō descriptio pricipue antix̄pi magis diffuse, ⁊ diuidit in tres ptes, q̄ primo persecutō antix̄pi describit, secō questio tacita soluit. c. xxxviij. ibi. Framea fuscitare. tertio, ꝓpositū resumit. c. xxxix. Prima adhuc ꝫ tres. q̄ primo ponit antix̄pi ꝓsecutō, secō eius delectio. ibi. In die illa. tertio iudeor conuersio. ibi. Et effundā. Circa primū dicit.

a Onus vbi dñi. i. pphia ō affrictōe futura ex ordinati

b Sup ist. i. ꝓgregatōes fideliū. ad quā no (one dei, mē israel in nouo te. est trāslatū, sicut declarauī diffuse Esa. xlviij. ⁊ hr̄ ad Rom. ij.

c Dixit dñs extēdēs celū ō dr. q̄ celū ad modū tentorij sup terrā extēdi videt.

d Et fundās terrā. q̄ nihil est sub ea cū sit infimū ele

e Et fingēs spūm hois in eo. q̄ aīa a deo creat (mentū. ⁊ infundit corpi organizato.

f Ecce ego ponā hie. i. eccl̄iaz q̄ vocat hirlm Esa. lxv. vt ibidē dictū fuit diffuse. ⁊ Apoc. xxi. Vidi ciuitatē sanctā hirlm descēdētē de ce

g Suplimiare crapule, ad q̄ ebrie (lo sic spōsam ⁊c. unpugnāt. q̄ antix̄ps ⁊ ei⁹ exercit⁹ post ꝓsecutōez eccl̄ie deficiet vt dictū est. In hebreo habet. Et lacuū amaritudinis. q̄ eccl̄ia amaricabit in ꝓsecutōe antix̄pi. ⁊ postea ipe ⁊ ei⁹ exercit⁹, iō subdit.

h Ois pplis. q̄ de oīb⁹ populis aliq̄ adherebūt antix̄po, ideo subdit.

i Vz ⁊ iuda erit in obsidione ꝓtra hierusalē. q̄ tūc aliq̄ xp̄iani timore ducti, erunt in exercitu antix̄pi.

k In die illa ponā hierusalē lapidē onerī. lapis em̄ ꝓ derosus q̄si mouet de loco suo affligit motores, sic antix̄ps ⁊ ei⁹ exercit⁹ querentes tollere stabilitatē ecclie affligēt ⁊ turbabūt fideles, ⁊ ꝫ ē q̄ subdit.

l Et colligent aduersus eā oīa regna terre. i. (eū ⁊c. aliq̄ ō oīb⁹ regnis adherentes antix̄po.

m In die illa. hic ꝓsit ponit antix̄pi ⁊ sui⁹ exercit⁹ de

n Percutiā oēm equū in stupore, ⁊ ascēsorē (iectio cū dr. ei⁹ ⁊c. q̄ ipe fulminabit, vt dictū est, ⁊ magna pars sui exercit⁹ peribit.

o Et super domū iuda. ad ē sup christianos in eius exercitu existētes ex timore.

p Aperiā oculos meos. misericordie. q̄ non peribunt cū ceteris antix̄po adherētib⁹ volūtarie. ideo subdit.

q Et dicēt duces iuda. i. principales in illis ch⁹tianis antix̄po timore adherētib⁹.

r Confortent mihi habitatores hirlm. quia xp̄iani timore antix̄pi in ei⁹ exercitu futuri, desiderabunt corde ꝓ spēritatē xp̄ianoz obsessoruz. licet hoc ostēdere non audeāt manifeste. Hec aūt ſba videt dissona illi expositioni q̄ exponit passuz illū ō ꝓsecutōe primitiue ecclie p principes iudeoz. vt patet i actibus apl̄oz. Ite illud q̄ postea dicit hic. Et saluabit dñs tabernacula iuda. q̄ iudei ꝓsequētes ecclesiā primitiuā. nō desiderauerūt ꝓsperitatem xp̄ianoz. nec fuerūt saluan ad uenientib⁹ romanis cōtra hierusalē. ꝫ magis occisi. ⁊ destructi.

s In die illa ponam duces iuda tc. q̄ xp̄iani existentes in exercitu antix̄pi antix̄po fulminato. ⁊ percūte exercitus ei⁹ parte, timore deposito cōtra reliq̄s remanētes ō pte antix̄pi pugnabūt.

t Et habitabit hierusalē rursuz. a xp̄ianis pacifice mortuo antix̄po. ⁊ ei⁹ exercitu dissipato. ⁊ accipitur hic hierusalē nō solū ꝓ eccl̄ia militante ꝫ etiā ꝓ ipa ciuitate ad l̄az inēptum antix̄ps veniet ante ipaz ⁊ ibidē interficiet. obtenta tñ pri⁹ ciuitate ⁊ templo.

t Et sal. do. ta. iuda. i. res ⁊ corpa xp̄ianoz cū antix̄po timore existentiū. vt ꝓdictū est.

v Sicut i principio. i. anteqū essent cū antix̄po.

x Vt nō magnifice gloriet dom⁹ dauid tc. ne fideles ipugnati ab antix̄po despiciāt xp̄ianos ex timore seq̄ntes antix̄pm. dicēdo q̄ merito pertissent sic infideles si fuissent mortui cū alia gēte antix̄pi. nō em̄ ꝫ suos veniet volūtarie ꝫ coacti timore. q̄ remoto ad suos reuertent.

y In die illa ꝓtegat dñs habitatores hie (ideo sequit. rusalē. ab impugnatōe antix̄pi. ꝫ Et erit q̄ offendent er eis. timore duct⁹ nō ꝓdicto. vel decept⁹ ab antix̄po. q̄ mlti xp̄iani tūc decipient fr credēres ipm esse ve xp̄m.

a Quasi dauid. i. cito misceāz ꝓsequet sicut dauid si vere peniteat sic ipe dauid. vt ptz. ij. Re. xij. vbi dr. q̄ ipo ꝓfitēte pctm̄ ꝓpetratū cū bersabee, natban ꝓpha dixit ei dñs trāstulit pctm̄ tuū.

b Et dom⁹ dauid q̄si dom⁹ dei. i. sicut illi q̄ stabūt i fide xp̄i.

c In die illa q̄rā terere oēs gentes. i. antix̄pm ⁊ ei adhorētes ita q̄ ē re petitio ei⁹ q̄ supra dictū est ad maiorē assertionē.

a Et effundā. hic ꝓsit ꝓscribit iudeoz ꝓuersio. ⁊ secō eoz regeneratio in principio capituli sequētis. Circa primū sciendū. q̄ sicut dicit sanct⁹ Methodi⁹ martyr dete cta falsitate antichristi per Enoch ⁊ helyam iudei q̄ pri⁹ adheserunt sibi conuertentur ad xp̄m finaliter. q̄ cum

p eꝝ fide mori, ita q̄ exhuiꝰ multa coronabant martirio
er oi tribu filioꝝ ir̄l, vt dr Apocal. vij. ⁊ h̄ est qd dr.
a Et effunda sup domū dauid. i. iudeos reuertētes ad
b Et sup habitato. es ir̄lm. i. sup oēs generaliṫ (xpm.
credētes i xpm. c Spm gre. mḡtū illos reducet ad
fidem veraū.

d Et pcū. q̄ alios fideles pteget ab impugnatiõe antixpi ex audiens pces eoꝝ.
e Et aspiciēt ad me sc̄z iudei q̄ tūc vere cō
f Quē cōfuerūt. fixerūt, tūc eīm ꝓfitebūnt q̄ ihesus nazarenus ab eis crucifix⁹, ⁊ id est pr̄bo eoꝝ fm̄, ⁊ est verus xp̄us in lege ⁊ in ꝓphetis pro
g Et plan (missus. gent eū. i. dolebūt de hoc, q̄ eū offenderūt in ope. ⁊ mutaṫ h̄ modus loquēdi de, pria psona ad tertiā, quod frequenter fit in prophetis, vt. s. visum ē
b Quasi sup vnigenitū. i. ita dolebūt ex vera ꝑtritiõe sicut solet hō dolere de pr̄o genuit sui morte, qui dolor apud hoīes solet esse maximus.
i Et dolebūt sup eū rc̄. repetitio est eiusdem ad maiorē erp̄sione, ⁊ q̄ tūc in ecclesia nō solū erit plāctus de xp̄o meidoꝑdicto, sz etiā de iudeis martirizatis ab antixpo, qui plangent a ꝑtribulibꝫ suis remanentibꝫ. iō dr. Iz In die illa rc̄. sicut planctus ad rēmon nomē ē ciuitatis p pinū cāpe magedo in q̄ fuit iosias occisus, de cui⁹ morte fuit magn⁹ plāct⁹ in tota ir̄a isr̄l, vt. ij. paralipo. xxxv. ⁊ incepit ij⁹ illa ciuitate adrēmō q̄ erat ꝑpinq̄ loco occisiōis
l Et plāgent terre familie ⁊ familie seorsum. i. q̄libet tribꝰ mortuos de sua tribu Ra. sa. vo dicit h̄ q̄ q̄libet tribus planget sp̄aliter mortuos suos i bello gog ⁊ magog ⁊ in h̄ q̄uenit mecū q̄tū ad aliq̄d. q̄z p gog ⁊ magog intelligo antixpm ⁊ eius exercitū, vt dictū est. s. m Familie domus dauid seorsū ⁊ mlieres eoꝝ seorsū. q̄z in loco oꝛōnis vbi solet fieri talis planct⁹ mlieres erāt segregate a viris apud hebreos. ⁊ sic̄ est apd xp̄ianos i eccl̄ia ꝓpter honestatē seruādā. ⁊ notanḋ hic erp̄sse familie principaliores. i. Reg. cū dr. Familie domus dauid. scḋo prophetaꝝ ibi. Familie dom⁹ nathā rc̄. tertio sacerdotuꝫ et leuitarū ibi. Familie domus leui ⁊ quarto cuiuslā notabilis viri ibi Familie semei. quinto reliquie in generali ibi. Omnes familie rc̄.

Capitulum. xiij.

In illa die. Hic ꝓfir describit iudeoꝝ regeneratio i p baptismū. ⁊ diuidit in duas ptes. q̄z prio ponitur hec regeneratio. scḋo idolatrie ⁊ falsitatis re
a In die illa. in qua. mono ibi. Et erit. Circa primū dr vetegit falsitas antixpi.
b Erit fons patēs domui dauid q̄z oēs iudei tūc ꝓfluēt ad baptismū.
c In ablutiõe pcōris ⁊ mēstruate. Per mēstruatā intelligitur peccū originale q̄d ꝓhr in mris ventre, q̄ pcōrē peccatū actuale, vtrūq̄ eīm lauat baptismus ir adultis ad baptismū venientibꝫ q̄les erāt tūc venientes p maiore pte, vtz ex p̄dictis.
d Et erit. Hic ꝓfir ponit abiectio idolatrie, ⁊ ideo false ꝓphetie ibi. Et erit. Circa primū sciendū q̄ licet p p̄dicatiõē ap̄lor aliorūq̄ succedentiū doctoꝝ idolatria cessauerit p mūdū, p maiorē pte vt frequēter. s. dictū est. tñ adhuc aliq̄d remāsit. q̄z in pribꝫ aq̄lonaribꝫ sunt aliqui xp̄ni ⁊ m magna multitudine q̄ dicunt vnitarij. illud vnū q̄d eis p̄io occurrit q̄libet die venerāt vt deum suū. p illa die. sic relatione fideligna intelligi Antixp̄s etiaz faciet se adorari sicut deū. vt h̄. ij. ad thes. ij. ⁊ iō vlq̄ post mortē eius nō cessabit totaliter idolatria. tunc eīm oēs viuēt in fide catholica. ⁊ h̄ ē qd dr
d Et erit i die scilicet mortis antixpi.
e Dispdā nōia idoloꝝ de terra. q̄z sic dictū est tūc oīno cassabit idolatria. ⁊ fz ista illud qd ego dixi i alio q̄d loco supra. s. q̄ ad p̄dicatiõē ap̄lor ⁊ aliorū doctoꝝ sequentiū cessauit idolatria per mūdū. intelligendū est simpliciter nō tñ totaliter. sicut ethiops dr niger simplr. q̄uis sit albus fm dentes q̄l bedo ē modica respectu nigredinis. ⁊ iō q̄si nihil ꝓputatur fm sniam p̄bi. ij. p̄bi. vbi dicit. Nō est modicū quasi nihil reputaṫ ⁊ etiā fm cōem modū loquēdi. illud q̄d est modicū nihil dr. ⁊ sic ē in ꝓposito. q̄z illa idolatria que remāsit in aliq̄bꝫ gētibꝫ barbaris vt asserit illa est modica ⁊ q̄si p nihilo reputanda respectu illius q̄ cessauit p alias ptes orbis.
f Et pseudo ꝓphetas. Hic ꝓfir ponit cessatio false ꝓphetie cum dr. Et pseudo. ꝓphas scz falsos. q̄ p suā malicia fingūt se eē ꝓphetas ꝓpter questū.
g Et spm̄ immūdū. i. ꝓphetantes p ꝓphetias a demone acceptas. ⁊ omnibꝫ aliis modis p respōsa demonū.
b Auferā de terra. q̄z nihil remanebit de tali ꝓpheta.
i Et erit cum ꝓphetauerit quispiam rc̄. i. si aliq̄s vellet p̄dicto mō ꝓphetare. amici sui etiam intimi nō ꝑmitterent. sed ip̄m graviter punirent. ideo sequitur.
l Iz In die illa confundentur ꝓphete. quia gallus. qui debitꝫ ꝓphetam se dicere nec ostendere. ideo subditur.
l Nec coopient pallio saccino. i. veste aspera. tali enim veste vtebant antiquitus ꝓphete saltem aliqui. vtz de Helya. iij. Reg. i. Et cōsimilem habitū accipiebant falsi ꝓphete vt magis crederentur eis.
m Adam exemplū meū. i. intentus agriculture exemplo ip̄ius ade. de q̄ dicit Gen. iij. Emisitq̄ eū dñs de paradiso voluptatis vt operaretur terram de qua sumptus est. In hebreo habet. Homo pecudiauit me. id est cōduxit me ad custodiendum pecora. q. d. non sum ꝓphetа Quid sunt plage iste rc̄.

n Et dicet his plagar⁹ sum ꝛc.i.ista nō sunt mihi facta ex odio.sz ex amore p mea correctōe. o Framea. Hic soluit tacita q̄stio.ꝛ primo q̄stio soluit.scōo ex hꝫ multiplicatio fidelū ꝛcludit.ibi.Et erūt. Questio vo ortū hz ex p̄missis.q; dictus est q̄ fideles grauiter affligent ab antixp̄o ꝛsatellitibus suis.ō hoc posset aliq̄s admirari et q̄rere quō de⁹ sic p̄mitteret iustos affligi ab iniq̄ssimo hoīe.ꝛ rñdet q̄ nō est mirādū.q; pro p̄prio filio suo nō pepcit de⁹.sz p nobis omnib⁹ tradidit illū.mortē acerbissimā ꝛdēnādū.ꝛ hꝫ est qō dicit.

o Framea.i.gladius acerbe afflictōis.

p Suscitare sup pastorē meū.i.sup xp̄m q̄ dicit de seipō Joh.x.c. Ego sum pastor bonus ꝛc.

q Et sup virū cohērē tē mihi.q; hūanitas xp̄i inseparabiliter iuncta est deitati.Ra.sa. hꝫ exponit de imperio romano p messiā destruendo ꝓpter mala q̄ fecit romanū imperiū xp̄o iudaico.ꝛ apparet q̄ valde extorte ꝛ male exponit.q; imperatorē romanū vocat neq̄ā ꝛ pessimū.ꝛ sic nō p̄t dici pastor dei nec inherēs sibi.q; talis inherentia amicicā significat.vñ in hebreo dr.Sup virū mihi associatū.qō ō xp̄o optime exponit.vt dictū est.

r Percute pastorē ꝛ dispgent oues.hꝫ sunt impletū qñ apli in passione reliq̄runt xp̄m.vt dic̄ saluator Matth. xxvi.ex q̄ patet q̄ hic passus intelligit de christo.

s Et querram manū meā.i.potestatē meā.

t Ad parulos.i.aplos.qui dicunt hic parvuli eo q̄ timore fugerūt i passione xp̄i.q̄ postea ꝛ tute diuīa sic fuerunt firmati ꝛ solidati q̄ gaudebāt in tormētis sm q̄ dr Act. v.c. Ibāt apli gaudētes a ꝓspectu ꝓsilij.qm̄ digni habiti sunt p nōie iesu cōtumelia pati. v Et erit. Hic incipit ysus in hebreo.vbi agit de fidelū multiplicatōne ad passionē xp̄i seq̄nte.sm q̄ dr Joh.xij. Nisi granū frumenti cadēs in terrā mortuū fuerit ipm̄ solum manet.si aūt mortuū fuerit multū fructū affert. Sciendū igit q̄ post passionē xp̄i ꝛ publicationē euāgelij.popul⁹ totus mūdi in tres partes diuisus est.quar⁹ vna est iudeorum obstinator⁹.alia est gentiliū i infidelitate remanētiū.ꝛ ō

x Partes due in ea.i.in terra. (istis dr.

y Dispergent ꝛ deficiēt. Hic defect⁹ p̄t dupliciter intelligi.vno mō ō defectu grē ꝛ virtutis.ꝛ sic a tpe publicatōis euāgelij in q̄ omnes tenent ad fidē catholicā.defecerūt due.alio mō de cessatōe vtriusq̄ secte.ꝛ sic deficient in morte antixp̄i q̄si omnes iudei ꝛ gentiles ꝓuertent ad fidē xp̄i. Tertia vo ps xp̄ianor⁹ de q̄ dicit.

5 Et tertia pars relinquet i ea.i.in terra aliis duab⁹ de

a Et ducā tertiā partē p ignē (ficētibus modis p̄dict⁹. .s.acerbe tribulatōis.q; xp̄iani primo fuerūt afflicti a iudeis.vt p̄z in actib⁹ ap̄lor⁹ in plurib⁹ locis.ꝛ postea a romanis principib⁹ ꝛ aliis tyrānis.ꝛ grauiss affligent in p̄secutōe antixp̄i. Verūtamē q; hec tribulatio est ad pbationē elector⁹ ꝛ augmentū glorie ip̄or⁹.ideo subdit.

b Et vrā eos sicut vrit argentū ꝛc.vt nulla i eis remaneat immundicia.ꝛ q; p̄ces talū sint exaudibiles.iō seq̄t.

c Ipse voca.nomē meū.i.invocabit me i oōe devota.

d Et ego exaudiā eum.ad nutum.

e Et ip̄e dicet mihi ꝛc.q; confitebit me p fidē ꝛ ego eū p approbationem.

meū ⁹ ꝛ ego exaudiā eū ꝛ dicam. Populus meus es⁶ ꝛ ipse dicet dominus deus meus.

¶.XIIII.

Ecce dies dñi veniunt dicit dominus⁹ ꝛ diuidentur spolia tua⁶ in medio tui.⁷ ꝛ cōgregabo omnes gentes ad hierusalē in prelium: et capietur ciuitas:⁸ ꝛ vastabunt dom⁹ ꝛ mulieres violabunt.⁵ et egredietur media pars ciuitatis in captiuitatē:⁹ ꝛ reliquus populi non auferetur ex vrbe.¹ Et egredietur dñs¹ et ꝓliabit contra gentes illas:¹ sicut

In.c.xiij.vbi dicit in postilla. Perdā nomina idolor⁹ ꝛc.

Additio.

Quod aūt idolatria post adventū xp̄i primū cessauit p mūdus nō solū simpliciter.sz etiā totaliter satis hē in multis locis spēalit Esa.q.ca.vbi dicit. Et idola penit⁹ ꝛterent. Nec obstat qō dictō aliqbus barbaris.quia hec cessatio intelligit sm̄ statutōes seu consuetudines reipublice.q; nulla est gens q̄ cogat colere idola sic fiebat ante aduentū xp̄i licet in multis partibus remaneāt aliq̄ non solū apud barbaros.sz etiā apud alias natōes peccātes in idolatria.sicut etiā inter fideles multi errāt superstitiosa facientes.cū hꝫ tū stat q̄ idolatria penit⁹ cessauit cū nullus sit rex neq; aliq̄ prās publica q̄ cultū idolor⁹ cōpellat sicut ante aduentū xp̄i. Replica.

In.c.xiij.vbi dr. Perdā nola idolor⁹.exponit postil.ō tpe antixp̄i ad cui⁹ mortē si cessabit i tota idolatria. Burg. aūt p modū redargutōis.dic̄ q̄ post aduentū xp̄i primū cessauerunt ois idolatria nō solū simpl'r sz etiā totaliter. Sz illud nō videt vez ante tpa sil uestri ꝛ ostātini quādo tota respublica romana fuit idolatrie dedita.ꝛ cogebat ad idolatrādū.cui cōpulsioni restiterūt sci martyres vsq̄ ad mortē inclusive.vide bur⁹ materie correctōez.s. Daniel.ij.ꝛ.xij.ō statua ꝓcussa.

Ecce dies. Hic ꝓsr resumit ꝓsecutio antixp̄i ad hꝫ q̄ aliq̄d explicet qō nō est supra explicatū.ꝛ diuidit in duas ptes.q; primo ponitur dicta ꝓsecutio.scōo ponunt aliq̄ ad ip̄az seq̄ntia.ibi Et veniet. Circa primū dr. a Ecce dies dñi venūt.i. a deo dispositi ꝛ p̄missi. b Et diuident spolia tua.ab c In medio tui.capta.s.ciuita (antixp̄o ꝛ ei⁹ exercitu. te ō q̄ subdit. d Et ꝛgregabo oēs gētes ꝛc.q; de oībus gentib⁹ aliq̄ erunt in exercitu antichristi.

e Et vastabunt domus.quia inde bona rapient.

f Et mulieres violabunt.antixp̄s enī adherētib⁹ sibi laxabit habenas ꝓcupiscētie. g Et egredietur pars ciuitatis in captiuitatē.vendita p satellites antixp̄i.

h Et reliquus p̄pli nō auferet ex vrbe.q; aliq̄ ibi morient ꝛ aliq̄ obedient antixp̄o.partim timore.partim decepti ab eo.vt dictū ē.s.ꝛ qm̄ vbi deficit humanū remediū solet adesse diuinū.iō subdit. i Et egredietur dñs.p effectū k Et ꝓliabit⁹ gētes illas.i.ō antixp̄m (sue iusticie. ꝛ ei⁹ exercitū. l Sicut ꝓliatus est in die certaminis qñ regē egypti pharaonē cū exercitu suo filios isrl inse

quentē submersit ī mari rubro. Exo. xiiij.

a Et stabūt pedes ei⁹ ⁊c. q; in mōte oliuet⁹ fulmi/nabit⁹ antixp̄s. vt dictū est. s. ⁊ q; in talibꝰ dei virtutis so/let cū fulgure esse terremot⁹. no. ꝓbabiliter p̄ dicq; ī ful/minatōe antixp̄i erit terremot⁹ etiā q; pers ont aliq; pars sui exercit⁹. nō subdit.

b Et scindet mons oliuaꝝ ⁊c. exponit alit q; hāc scissionē in q̄tu or ptes uert. i. ad orientē. occidentē. aq̄lonē. ⁊ meridiē. Ra. tal. dicit ipaz fieri i duas ptes. ita q; vna ps montis declinabit ad aq̄lonē. alia ad meridiē. ⁊ scissura erat intermedia. ita q; longitudo ei⁹ erit ab oriēte in occidentē ⁊ hoc ꝑsonat ei qđ po stea subditur.

c Cūq; iungetur val/lis montiū. i. vallis Io/saphat q; est inter mō te yon ⁊ montē olive tuita q; hz montē oli/uet ab oriēte. ⁊ mon/tē yon ab occidēte.

d Usq; ad primum. i. locū dicte scissure. q; scissio montis olive/ti iūget vallē Iosaphat

e Et fugietis. timore

f Sicut fugistis dicti a Ia. ter. ī die ozie regis iuda. q; fm q; habet. ij. Paral. xxvi. voluit sibi vsurpare pōtificis officiū. ⁊ tūc fu/it percussus lepra. ⁊ fact⁹ ē terremot⁹ vt ō tali ꝑsumptione

g Et veniet dñs de⁹ me⁹. s. ad iudicādū. Circa primū ōz. cū. si cū immediate post mortē antixp̄i. iz erit ibi ꝑs me/diū vt meli⁹ dixi Ezech. xxxix. h Dēsq; sancti cū eo. q; cū ipo iudicabūt reprobos. ⁊ maxime apli. quibꝰ dic⁹ Matth. xix. Sedebitis ⁊ vos sup sedes duodecim ⁊c.

i In die illa. s. iudicij. h Nō erit lux. s. reprobis q̄z erit maior numer⁹. fm q; ōz Mat. vij. Lata ē via q̄ ducit nos ad pditōez ⁊ mīti intrabūt p eā. l Oz fri. ⁊ ge. i. horror ⁊ timor q̄ p gelu ⁊ frig⁹ designāt eo q; ex frigore timor causāt refugiete sanguie ad cor. ⁊ sic mēbra exteri ora redundāt frigida ⁊ trementia. m Et erit dies vna

n Que nota est. dño. fm q; ōz Mat. xxiij. (Circa primū dicit. De die illa ⁊ hora nemo scit. neq; angeli ī celo. iz pt⁹ fol⁹ p̄ filiō excludunt filij⁹ ⁊ spūsctūs q; ē vna notitia cū

o Nō dies neq; nox. s. gr̄ie. dies em̄ gr̄ie ē latio gr̄e. solis sup terrā. ⁊ nox latio ei⁹ sub terra. In generali vero resurrectōe mortuoz corpa erūt incorruptibilia. ⁊ sic cessabit generatio ⁊ corruptio ī elemētis ⁊ mot⁹ celi q; ē cā generatois ⁊ corruptōis. ⁊ sic non erit dies ⁊ nox gr̄ie q; causant ex motu solis. p Et ī tpe vespi erit lux. i. cel/lante tpe qō causāt ex motu celi erit lux ꝑfecta beatis ī gl̄ia celesti. sic dictū ē ō reprobis q; si erit eis lux iz frig⁹ ⁊ ge

q Et erit. Hic ponit scdm. i. retributio pmij cū ōz. (iu.

r In die illa exibūt aq̄ viue ō hierlm. s. celesti. ō q; dicit Zeb. xij. Accessistis ad mōtē syon ⁊ ad ciuitatē dei viuētis

p̄liat⁹ est ī die certaminis. ⁊ stabūt pedes ei⁹ in die illa sup mōtē oliuaꝝ q; est contra hierlm ad orientē. Et scindetur mons oliuaꝝ ex media ptē sui ad orientē ⁊ ad occi/dentē ꝑ ruptō grādi valde ⁊ separabit⁹ medius mons ad aq̄lonē ⁊ medius ei⁹ ad me/ridiē. ⁊ fugietis ad vallē mō tiū eoꝝ. cūq; iunget⁹ vallis montiū ꝰ usq; ad primū ⁊ fu/gietis sicut fugistis a facie terremot⁹ ī diebꝰ ozie regis iuda. ⁊ veniet dñs de⁹ me/us: ⁊ oēs sancti cū eo. Et erit ī die illa no erit lux. iz frig⁹ ⁊ gelu. et erit dies vna q; nota est dño nō dies neq; nox. ⁊ in tpe vespi erit lux

viue ō hierusalē. Mediū eaz ad mare orientale: ⁊ me/dium eaz ad mare nouissi/mū. In estate ⁊ in hyeme erunt. et erit dominus rex sup omnē terrā. In die illa erit dns vn⁹: ⁊ erit nomen eius vnū. ⁊ reuertet⁹ omis terra ꝰ usq; ad desertū ō col/le remmo ad austz hierlm ꝰ ⁊ exaltabitur ⁊ habitabit⁹ in loco suo a porta benia/min usq; ad locū porte pri/oris: ⁊ usq; ad portā angu/loz: ⁊ a turre ananehel usq; ad torcularia regis. ⁊ ha/bitabūt ī ea ⁊ anathema non erit ampli⁹. Sed sedebit hierusalem secura: ⁊ hec erit plaga qua percutiet do/min⁹ oes gentes q; pugna/uerūt contra hierlm. Hec erit plaga putrefiet caro cuiusq; stantis sup pedes suos. ⁊ oculi eoꝝ putrefient in foraminibus suis. ⁊ lingua eoꝝ putrefiet in ore eoꝝ.

s Et erit impetus dñi inter eos. ⁊ apprehendet vir manū proximi sui. ⁊ ascendet manus eius sup manū proximi sui.

t Et Iuda quoq; pugnabit ad hierlm. ⁊ congregabūt diuitias omnium gentium in circuitu. aurum. ⁊ argentum. ⁊ vestimenta multa nimis.

u Et sic erit plaga equi. mule. cameli. asini. ⁊ omnium iumentorum que fuerint in castris illis iuxta plagam istam.

x Et ascendet omis qui remanserit de cūctis gentibus que venerūt contra hierlm. ⁊ adorabūt regē dñm exercituū. ⁊ celebrabūt festiuitatē tabernaculorum.

y Et erit q; cognatio terre non ascenderit hierlm ad adorandum regem dñm exercituū. non veniet super eos imber.

z Et reuertet⁹. Hic ꝓmittit tertiū. s. statū ecclie post mortē antixp̄i. q; licet ꝓcedat iudiciū ⁊ btoy ꝑmium. tū ponit ō post. q; sacra scriptura nō sp̄ sequit ordinē tpis. iz frequēter pr̄ facta vltimo narrāt. ⁊ diuidit ī tres ptes q; primo ꝓpha describit hūc statū. ideo reiunit penā an/tixp̄i ⁊ sui exercit⁹ vt addat aliq̄d qō. s. nō est explicatū. ibi. Et hec erit plaga. tertio redit ad ꝓpositū. ibi. Et oīs

a Usq; ad desertū ⁊c. i. quocūq; loco quā/tumcūq; pax ab hominibꝰ habitato

b Et exaltabit⁹. s. ecclia q; fuerat ab antixpo ⁊ suis depl/sa. vt. s. dictū est. p̄t etiā itelligi ō hierlm ad. ij. q; capiet ⁊ deprimet⁹ ab antixpo. vt ꝑdictū ē. ⁊ post mortē ei⁹ exal

c Et habitabit⁹ i loco suo ⁊c. q; mīti de hierlm (tabit⁹ captiuabunt⁹ p antixp̄m. ⁊ timore ei⁹ fugiet multi. q; ipo mortuo reuertent. ita q; ciuitas ī oibꝰ suis pribꝰ habita

d Et anathema. i. maledictio.

e Nō erit am (bit⁹ pli⁹. q; fuit tpe antixp̄i.

f Oz sedebit hierlm iecu/ra. q; ꝓcessu antixp̄i erit vltima.

g Et hec. Hic ꝓpha resumit exercit⁹ ātixp̄i exterminiū

eum dicitur. Et hec erit plaga ⁊c. Stantibus ⁊ suis exercit⁹ q̄ pugnabūt ꝟ ihr̄m vt dictū ē. s. in prīn h⁹ ca. h Tabescet caro vnius cuiusq; i. deficiet pestilētia ⁊ morte. i Et oculi eor⁹ putrescēt, deficiēte virtute visiua. k In foraminib⁹ suis. i. in locis suis q̄ sunt q̄dā foramina in capite.

l In die illa erit tumultus dñi. i. immissa a dño ⁊q̄s ille sit iudicium. Et apprehendet vir manū proximi sui, q; mutuis gladijs se interficiēt q̄ etiā ad aliquā p̄ez ihr̄l⁹ exercit⁹ sicut de philisteis turbatis dr. i. m Sed ⁊ (Reg. xiij.) iudas pugnabit aduersus ihr̄m exponat. vt o Et congregabūt (s. xiij. ca.) gabaonite omnium gentium in circuitu, sicut ibi ihr̄m, ubi eīs apparuerunt diuitie quas alibi rapiet antichr̄s ⁊ eius exercit⁹ ⁊ ibi erit finis vite termin⁹ vt dr. p Et sic erit (etiā est. ruina eq̄ mulorum ⁊c. q; alia plaga exercit⁹ antichr̄i ponitur pestilētia iumentor⁹ ⁊ tria hec, ⁊ ista duo nō fuerūt supra⁹ explicata.

q Et omnes. Hic ꝓpheta resumit ꝓpositū, s. statū ecclie p⁹ antichr̄m qui oēs generaliter querent ad xp̄m, vt. s. dictū ē. to dr. Et omnes q̄ reliq̄ fuerint de vniuersis gentibus q̄ venerūt ꝟ ihr̄m, q; aliq̄ venēt cū antichr̄o magis coacti q̄ voluntarie, ⁊ isti querent ad xp̄m vsq; alios mortem. ō subdit. r Ascendet ab anno in annū. i. singulis annis diebus solemnibus ad ꝟ statutis ab ecclesia. s Et adorēt regē dominū, exercituū. i. xp̄m q̄ ē rex nō solū hoīm ⁊ etiā angelorum. t Et celebret festiuitates tabernaculor⁹. nō accipit hic festū tabernaculor⁹ put iudei celebrāt q; cultus ille cessauit a tpe publicationis euāgelij, extūc enī ille cultus fuit mortifer⁹ ⁊ in cultū spūalē mutat⁹. illa aūt festiuitas tabernaculor⁹ fiebat in lege in memoriā q̄rūdā ihr̄l⁹ i deserto habitauerūt in tabernaculis, ⁊ p̄cedēdo intrauerūt terrā promissionis, ⁊ figurabat ꝟ ꝟ futur⁹ tpe nouo. q; fideles p. cedēdo de virtute in virtutē tpe peregrinationis hui⁹ vite intrarent terrā viuentiū apta tanq̄ p xp̄m, ꝟ mō celebrāt boni xp̄iani p hūc mūdū trāseuntes tanq̄ peregrini ⁊ deuenient ad p̄riz paradisi ⁊ magis celebrabit post mortē antichr̄i oēs gentes ad fidē xp̄i conuersis. pōt etiā dici q; sicut xp̄iani celebrāt festa pasce ⁊ pentecostes, alio tm mō q̄z iudei, sic etiā festū tabernaculor⁹ celebrādo officiū ⁊ ieiunia q̄tuor tpm in septēbri. in q̄ mēse a iudeis celebrabatur festū tabernaculor⁹. xv. die mensis. ⁊ ista obseruatio xp̄ianor⁹ magis vigebit p⁹ mortē antichr̄i sicut ⁊ alie obseruantie no. le. vt dictū est. v Et erit q̄ nō ascendet de pater. ad ihr̄m. ꝓz q; nō loquit ꝟ de ihr̄m hystorice sed methaphorice intēdit ꝟ ihr̄m significat militās ecclesia sicut dictum fuit diffuse. Isa. lxij. nō enī poterūt pluuie oēs familie terre in ciuitate ihr̄m hystorice, q; de oībus ptibus mūdi nō possent sic singulis annis pluere, nec etiā ibi capi, p pter q̄s quedā glo. hebraica supra istud capi. dicit q; cum tas in aduētu messie dilatabit⁹ vsq; ad fines terre. q̄s si pōt intelligi de aliq̄ ciuitate materiali, sed iā est adimpletum. q; ecclia nōie ihr̄m ē significata. ⁊ vsq; ad fines terre est dilatata. q; in oībus terris sunt aliq̄ xp̄iani. ⁊ magis implebit⁹ mortuo antichr̄o. q; tūc oēs venient ad fidē xp̄i.

u Non erit sup eos imber. sc. diuine gr̄e et euāgelice doctrine eo mō loquendi q̄ dicit Deute. xxxij. Concrescat vt pluuia doctrina mea fluat vt ros eloquiū meū. q̄si imber sup terram ⁊c.

y Que ⁊ si familia egypti. i. gentes. quia p egyptios intelligūt z Sed erit. etiā aliq̄ ruina sc. imbris pacē caret. ⁊ q; p egyptios intelligunt aliq̄ gentes. subditur.

a Hoc erit peccatū egypti. ⁊ p oīm gentiū. q. d. ꝟ q̄s dicit est de egypto extendit ad alios gentes. b In die illa erit q̄s sup frenū equi. e lanceas dño. q̄s exponit glosa. q; mortuo antichr̄o tanta erit pax q; nō erit necessar⁹ vsus armor⁹ ⁊ equor⁹. ⁊ ideo aurū ⁊ argentū q̄s ante ponebat in rebus offerret ad cultū diuinū q̄ valde augmētabit⁹ mortuo antichr̄o vt dēm ē c Et erūt lebetes in domo dñi. i. vasa ad diuinū cultum apta vt calices ⁊ hmōi. que ꝟ vocant lebetes. q; hic ꝓpheta metaphorice loquēs exprimit cultū nouū. te. q; ea q̄ erant in cultu ve. te. vt dictū est de felto tabernaculorum ihr̄m. ⁊ ad ꝟ designandū subdit. d Phiale coram altari. phiale sunt vasa ad vini poculū apta. Amos. vi. Bibentes in phialis vinū. e Et venient oēs immolantes sacrificiū i. o. ie. q̄s est eucharistia. f Et coquēt in eis. id ē ꝟ sacrificiū offerent in ardore caritat⁹ q̄ tūc vigebit in xp̄ianis. ⁊ est hic methaphorica locutio sicut ⁊ supra. g Et non erit mercator. q; vicium symonie totaliter cessabit in ecclia. Sciendū aūt q; expositores nr̄i cōiter tres vltimas ptes huius capitulū exponūt aliter. ab illo esū loco. Et reuertet⁹ oīs terra ⁊c. vsq; ibi. Sed sedebit ihr̄m secura. in ciuitate exponūt de primo aduentu p̄dicto post iudicium p̄cedendo ire p̄cedenti. ⁊ q̄s subdit. Et hec erit plaga vsq; ad locū illū inclusiue. Hic ruina. exponūt de suppliciis reproborum. q̄s subdit. Et omnes q̄ reliq̄ fuerint ⁊c. vsq; ad vltimum capit. exponūt de p̄fectu ecclesie p⁹ mortē xp̄i ⁊ta q̄ illo q̄s. In die illa erit q̄s sup frenū eq̄ est sctm̄ dño. exponūt de tpe p̄sentium in q̄ multū fuit dilatata eccia. in cui⁹ freno mīr eius helena dr. fecisse pomum vnū de clauis xp̄i. ⁊ alius in eius galea vt sic eēt secur⁹ inter p̄liorū pricula. ꝟstas expositiones nō p̄sequor in particulari. q; i glosis ⁊ aliorū positil. p̄sit a quolibet videri. videt tū mihi saluo meliori iudicio q; exdolitio quā posui sup istas tres ptes magis cōsonat istarū ptium ⁊ etiam p̄cedenti.

¶In capi.xiiij.vbi dicitur in postil. Et scindetur mõs oliuarum.

Additio.

Prout lra sonat plane scissura mõtis oliueti in ãt tuor ptes ẽ intelligẽda. dicit enĩ Scindẽ mons oliuarũ ex media pte sui ad orientẽ ꝛ ad occidentem. ꝛ sic in hac scissura media ps montis oliueti erit orientalis. ꝛ media ps occidentalis. nõ ei dicit. ab oriente in occidẽtẽ sed ad orientẽ ꝛ ad occidẽtem. ꝛ seqtur. Separabitis mõs mediũ ad aḡlonẽ ꝛ mediũ eius ad meridiẽ. ex q̃ habẽt alia scissura scõm quã media ps montis erit aḡlonaris ꝛ media meridionalis. et sic patz manifeste. q̃ hec diuisio fiet in ãtuor ptes ad modum crucis Ra.sa. vo fugit hãc planã expositionẽ ne intelligat mõs oliueti in forma crucis scindi. fugit enĩ signum crucis sicut ꝛ diabol⁹ pr̃ eũ. ¶In eo.ca. vbi dr i postilla. põt ẽt dici q̃ licẽt xpiani celebrãt festa pasce.

Additio

Quidã expositores hebreoꝝ dicũt q̃ bellũ de q̃ hic loquit erit tpe festi tabernaculoꝝ ꝛ ꝓpter hoc illud festũ celebrabit postea cũ multomaiori solẽnitate q̃ antea. ꝛ hoc põt applicari ad ꝓpositũ nr̃m. q̃ si ista miracula fiẽt tpe hui⁹ festi fideles remanẽtes inter tpos hui⁹ belli ꝛ diẽ iudicij rõnabiliter debẽt statuere q̃ fiat istud festũ de nouo celeberrimũ sic q̃ oẽs teneant̃ ad ecclesiam venire q̃ est vr̃m spiritualis ꝛc.

Replica.

¶In ca.xiiij.vbi dr Et scindet mõs oliuar vbi postil. allegat q̃sdã q̃ exponũt de scissura mõtis in ãtuor ptes p modũ crucis. allegat etiã ra.sa. q̃ dicit scissurã solũ fieri ab oriẽte in occidentẽ. cui vr̃ lra ꝓsona re vtz in postil. Ez burg. mot⁹ ẽ ra.sa. dicit eũ fugere planã expositionẽ q̃ fugit lignũ crucis sic ꝛ diabol⁹ pr̃ eius ẽz tũ itẽ nõi burg. vr̃ obuiare fuga de q̃ dr in lra. q̃ crucis mysteriũ q̃ ad lraz purat burg. describere nõ ẽ materia ¶Postil. fratris Nicolai de lyra cũ addi (fuge sz refugij. tionibꝰ pauli epi burg. ac replicis ingẽi mathie doctoꝝ sup Zachariam ꝓpheta finit.

Incipit expositio plogi sm bzitonẽ in malachiã ꝓphãm.

Deus p moysen ꝛc. ¶In isto plogo tanta ea q̃ in ꝓphetia dicuntur. ostdit pr̃i israelitici ingratitudo ꝛ eiusdẽ increpatio. Procedit aũt in isto plogo p hũc modũ. prio exprimit bẽficia dei pr̃stita pr̃o. sedo ostdit pr̃i ingratitudo ibi. Ez q̃ tanti muneris. tertio subdit dulia increpatio ibi. ¶Oꝛp malachiã ꝓphãm ꝛc. Bẽficia aũt dñi exprimũt in duobꝰ. prio in officio pr̃stito sacerdotibꝰ. sedo in dignitate officij ipi⁹ ꝛ ista dignitas notat̃ ibi. Vide ꝛ sacerdotes ꝛc. Officium aũt ẽ mediationis q̃ ẽ dupler. s. pr̃i ad deũ. q̃ notat̃ primo ꝛ dei ad pr̃m q̃ notat̃ secõ ibi. Quibꝰ legẽ ꝛc. In hõ enĩ q̃ instituit sacerdotes in officio offerẽdi sacrificia dat officiũ mediationis pr̃i ad deũ. in hoc q̃ dedit legez sm quã debebãt regere pr̃m. dat officiũ mediationis dei

a Deus p moysen. Nota q̃ post re (ad pr̃m. dicit igit dñs iuda de captiuitate babylonica q̃ fuerãt reuersi edificabãt sibi domos ꝛ habitabãt in illis nõdũ templo reedificato vt hẽ Aggei. i. b. Missus fuit q̃ a dño Aggeus et Zacharias ꝓphete ad increpandũ eos ꝓpter negligentiaz ꝛ moram reedificationis templi. ꝛ ad exhortandũ ad edificandũ q̃ talr exhortati statim tẽplũ ꝛ altare reedificauerũt. quibꝰ reedificatis emersit aliud peccatũ. s. q̃ sacerdotes maculam habentes sacrificabãt ꝓtra illã pr̃hibitionem Leuit. xxi. f. Dõ de semine tuo p familias q̃ habuerit maculã non offeret panẽ dño do suo nec accedet ad ministerũ eius. Item offerebant sacrificia maculam habẽtia. cõtra illam pr̃hibitionẽ Leuitici. xxij. e. Si maculam habuerit nõ offeretis ꝛc. ꝓpter quod dñs subtraxit illis tẽporalia bẽficia. vnde missus fuit malachias a dño ad increpãdum eos. ꝛ oñsit diuina bẽficia ꝛ coꝝ ingratitudinem ex hoc q̃ ꝓcepta dñi cotem

sanctificatus dño exercituũ ꝛ veniẽt oẽs ĩmolãtes ꝛ sumẽt ex eis ꝛ coquẽt in eis ꝛ non erit mercator vltra ĩ domo dñi exercituũ ĩ die illo. ¶Explicit zacharias ꝓpha. ¶Incipit ꝓlogus in malachiã ꝓphãm

Deus p moysen ꝓpl'o isr̃l ꝓcepat sacerdotes tabernaculi sui omni corꝓali vicio liberos hostias omni vicio vacuas sibi offerre. Quibꝰ legem suam ad regendum populum ob hoc dederat vt per sacrificiorum oblationem interuncij dei et hominum facti. populum preceptis celestibus facerent obedire. Vnde sacerdotes

nebant. ꝛ hec tangũtur hic. dicit igitur.

a Deus per moysen populo israeli preceperat sacerdotes tabernaculi sui omni corꝓali vicio liberos. Leuitici. xxij.

b Hostias omni vicio vacuas sibi offerre. Leuit. xxij. Aut obtulerit oblationẽ suã vel vota soluens vel spõte offerens. quicq̃d illud obtulerit in holocaustũ dñi vt offeratur. masculus immaculatus erit ex bobꝰ vel ouibus vel ex capris. si maculam habuerit non offeretis ꝛc. Duo ergo ꝓceperat dominus scz sacerdotes esse sine macula. sicut dicitur primo Zacha. viij. e. Elegit sacerdotes sine macula voluntatem habentes in lege dei offerre etiam hostias carentes macula. sicut scribit Leuitici. xxij. in multis locis.

c Quibus legem suam. Hic tangitur de officio mediationis qui erat dominii ad populum. quod quidez officium erat vt intimando populo legem ꝛ ꝓcepta dñi. populus viueret in obedientia dei. primo ergo exprimitur officium. secõ vtilitas siue finis officij ibi. Vt per sacrificiorum. dicit igitur.

c Quibus. sacerdotibus.

d Legem suam ad regendum ꝓpl'm. ad hoc dederat Ezechielis. xliij. f. Populum meum docebunt quid sit ĩter sanctum ꝛ pollutum. inter mundum ꝛ immundum ꝛ ostẽdent eis. ꝛ cum fuerit controuersia stabunt in iudicijs meis ꝛ iudicabunt leges meas. sed Danielis. xiij. dicit Egressa est iniquitas de babylone a senioribus iudicibꝰ qui videbantur regere populum.

e Vt p sacrificiorꝝ oblationem interuncij dei ꝛ hominum facti ꝛc. Deute. v. a. Ego sequester ꝛ medius fui inter deum ꝛ vos. ad Hebre. v. a. Omnis pontifex ex hominibus assumptus p hominibus constituitur in his q̃ sunt ad deum. vt offerat dona ꝛ sacrificia p peccatis.

f Populum ꝓceptis celestibus facerent obedire. Iudith. viij. f. Quoniam vos qui estis ꝓsbyteri in populo dei ꝛ er vobis pendet anima illoꝝ ad eloquium vr̃m corda illorum erigite.

g Vnde sacerdotes angelos dei esse hoc loco scriptura testatur. Malach. ij. capi. Labia sacerdotis custodiunt scientiam ꝛ legem requirent ex ore eius. quia angelus domini exercituum est. Sed ezechielis septimo dicit. Querent visionem de ꝓpheta ꝛ lex peribit a sacerdote et cõsilium a senioribus.

h Sed qz tanti muneris grām. Hic exprimitur ingratitudo ppli ex duob⁹, s. ex ceptu dui muneris ibi. Sz qz tanti mu. ꝛc, ꝛ ex inobla dini ꝓceptis ibi. Supradictus ppls ꝛc, vbi notat inobia ppli ꝛ erga sacerdotū in duob⁹, ui b q̄ alia macula hītia offerēbāt ibi. Sacrificia vicio

detu pata ꝛ in hoc q̄ ipi offereres maculo, ti erant ibi. Ipis cri minib⁹ ꝛc, dicit igit. l

b Sed qz tanti mu neris gra. pte, supradi ctus ppls ꝛ sa. sacrifi, vicio deturpata. Ma lachi. i. g. Intulistis ꝛ rapinis claudu ꝛ tan quidu, ꝛ intulistis mu nus. ꝛ ō dr eode, di. Mo mihi volūtas in vobis dicit dns exer citū, ꝛ munus nō su scipiā, ꝛc manu vra.

i Ipis criminibus atq̄ impie, ma. do, of fer. ceperūt Malach. 9. Vos recessistis de via ꝛ scādalizastis plu rimos in lege. Itē eo dē. Opiebatis lachry mis altare dñi fletu ꝛ gemitu, ita vt vltra n respicā ad sacrificiū, nec accipiā placabile q̄d de manu vestra.

angelos dei esse, hoc i loco scripturа testat. Sz qz tā ti mūer grāz ꝓcēteres su pradict⁹ ppls ac sacerdotes sa lacrificia vicio deturpata ipis crimib⁹ atz ipietatib⁹ maclati deo offerre cepert. k Jo p malachiā ꝓphaz ds ppli suū isrl increpās ait. m Dilexi vos dic dns. ꝛ dixi stis. In q̄ dilexisti nos. n nō ne fr erat esau iacob dicit dns. ꝛ dilexi iacob. esau āt odio habui. o Esau āt frem iacob ñ iniq⁹ aut ipōtanea volūtate odio hītū a deo. p vl sine meriti grā iacob di lectū mānifestū e cū sm ꝓsci entiam suā. r esau quide ex

fusionē fraterni sanguinis ꝓcupiscere iacob aūt i sui cognitionē obseruādā legē desiderare ꝓgnoscer. Cui⁹ rei grā supradicto vsus est exemplo dicens. Dilexi ia cob, esau autē odio habui. Quis ex opib⁹ memorato rū q̄q̄⁹ liber geneseos me minit in q̄ vnusq̄sq̄ eoz fu turus erat ꝓposito mānifeste ostaret vt scriptū ē. Creue rūt pueri, ꝛ erat esau hō a grestis sciens venari. Ja cob aūt hō simplex manēs in tabernaculo. Haz reliq̄ q̄ lectiōe comphensa sunt s preuaricatione ppli isrl in obseruādis sacrificijs dei

fuit electio iacob, scdo innuit rō electiōis. ibi. Quis ex opib⁹, dicit igit. y Cui⁹ rei grā. i. grā electionis iacob ꝛ reprobatiōis esau. z Supradicto vsus est exemplo, scz exēplo iacob ꝛ esau ad increpationē indeoz. b in quā a Dilexi iacob. q. d. qz sic dilexi ptem vestrū (exemplo, ꝛ frem eius reprobaui magnū vobis bñficiū pstiti, unde elit q̄ ꝓphēta vsus est exemplo dilectiōis iacob ꝛ re probationis esau ad increpatiōem indeoz b Quis ex opib⁹, ꝛnnua sic. ura mō vsus est supradicto exemplo ad ppli isrl increpationē q̄ ostendit gra q̄ fecit deus illi, q̄ ius ꝛc. i. licet ex illis q̄ de iacob ꝛ esau scripta sunt. Gen. xxv. g. pateat esau dignū fuisse reprobatione, ꝛ iacob ele ctione, dicit igit. b Quis ex opib⁹ memorato⁹, scz c Quoz memoratoz et operū eozdē (esau ꝛ iacob. d Liber geneseos meminit. Gen. xxv. c. ꝛ. j. in pluribus ca pitulis, vel sic. Cuius rei grā. q̄st ad ostendendū q̄ de factis eoz pīciam habuerit supradicto exemplo vsus est q̄ tales constat sic duos sm reprobationem ꝛ electi onem anteq̄ natos, q̄ ex opibus. q. d. constat q̄ de facta eoz pīcuerit que in geneli determinantur apertе Genesis. xxv. vbi dicitur. Gen. xxv. Postquā adultus factus est Esau vir gnarus venandi ꝛ homo agricola, iacob aūt vir sim plex habitabat in tabernaculis. e Nam reliq̄. h subdi tur de impropatione malicie eoz, q̄ ostendit in duob⁹ scz in ꝓuaricatione diuinoz mandatoz quo ad ritum sa crificioz ꝛ quo ad cultū idoloz. Cōtinuat ite. in principio ꝓphetie vsus est exemplo dilectionis iacob ꝛ odij esau ad insinuandū grām indeis ꝓfectam, ꝛ ingratitudinez increpandam, ꝛ sequēter in ꝓphetia manifestat a est eo rum transgressio. e Nam reliq̄. f ab eo q̄ dictum est in principio scz dilexi vos ꝛc. f Que lectione comphensa sunt. i. dicta consequenter in prophetia.

k Jdeo q malach. ꝛc. Hic subiūgit duplā increpatio p pter eoz ingratitudinē, sit aūt hic duplex increpatio. pri mo eīm fit ipropatio diuine bificētie. secdo fit impropē ratio ꝓuaricatiōis eoz ꝛ malicie ibi. Nam reliq̄ lectiōe comphēsa. Itē in prima ꝓte notant duo. s. act⁹ siue ver ba ipropationis. ꝛ iusticia ipropantis. secm tangitur ibi Et dixist. Et ibi tangit primo q̄ ppli. secdo tūsio ostit ibi. Nōne frater fuit esau ꝛc. q̄stiōe inducit bificet. rūsio ē ma nifestatio iustice dei bificētis ꝛ ullo⁹ ingratitudinem increpātis vel ipropantis. dicit igit. l Jdeo. i. ꝓter l Per malachiam ꝓpha deus (pnotatū ingratitudinē, ppli sm suū isrl increpās. s. in ꝓphia sequēti. i. inchoās in crepare. hic est eīm increpatio increpatiōis. infra autem vbi tangit eoz malicia. s. Hā reliq̄ ꝛc. ponit consumatio. Inchoat eīm in ostensione bificioz. assumat in impropatio m Dilexi vos. ecce manifestatio (ne malicie ingratoz. n Nonne (bificij) vide Malach. i. vbi ponunt vba ista. frater erat ꝛc. b insinuat iustitia increpātis ex duob⁹. s. ex cō descēcia dine iustitie reprobādo esau ꝛ eligēdo iacob. et ex ꝓgruētia vbi ꝓpositi ad eoz increpationē ibi. Cuius rei grā ꝛc. Just⁹ eīm fuit reprobādo esau ꝛ eligēdo iacob sīl⁹ iuste fecit increpādo eos neglecto tāto bificio eis ꝓsti to in electiōe eoz i pēe suo iacob. dicit igit. n Nōne frater erat esau iacob dicit dns. q. d. sic. Gen. xxv. f.

o Et dilexi iacob. esau aūt odio habui. Malac. i. q. d. i b dilexi vos q̄ cū esau ꝛ iacob eēnt frēs. dilexi iacob pa trē vēm ꝛ nō esau frēm ei⁹. nō tm inuit⁹ fm nec iniuste egi ꝛ b est q̄d sequit. p Esau āt fr ia. nō inq̄. i. inuista.

q Aut spō. volū. q̄n aliq̄ fuerit rō. s. mala opa esau in p scia. Iz eīm demerita simplr nō sint cā reprobatiōis. dico cā ꝓpīe loquēdo in ꝓscitis. nihilomin⁹ cā ē q̄te sp ꝓscīt tur q̄tū ad b q̄ nō apponit eis grā nec ofertur gloria.

r Vel sine meriti grā. ogrui supple. nō est eīm cā ꝓdesti nationis ex patre ꝓdestinati eius opatio bona vl q̄ se ꝓ parat. Iz ogruū est ꝛ q̄si q̄dāmō mortuū ꝓferetis vt grām infundat. sic inquā iacob electū nō sine grā meriti. i. nō sine ꝓpatiōe q̄d intelligēdū ē q̄tū ad ꝓpationē grē in p senti, vel nō sine grā meriti. i. opis meritorij q̄ ad glām in futuro Manifestū est ꝛ ꝓbat b dicens.

s Cū sm ꝓsciaz su am, vidisti mala esau ꝛ prepationez iacob ad bonū. tacd opa me t Esau q̄dē (ritoria effusione sāng. frater, ꝓcupi. Ben. xxvij. g. Caerat ipetu iacob p bñdictione q̄ ꝓsidere rat et pē. dixitq̄ i cor de suo, veniet dies luct⁹ ꝓis mei ꝛ occidā iacob frem meum v Jacob aūt ob tu r Logni (id est dei gnitionē. Ben. xxv. g. Vidi dñm facie ad faciē, ꝛ sal. fa. est anīa mea. ac si diceret. ꝛgi ui dñm q̄ ipe me co gnoscere dignat⁹ est, y Cui⁹ rei grā. hoc ostidit vbū ꝓpositum ꝓgrue ad increpatiōez illoz. ꝓrio igit insinu atur ipa ꝓsequentia q̄

Malachie

Malachie.i. Offeretis sup altare meū pollutū panem tē. Atē in eodē.g. Maledict' dolosus q̄ hz in grege suo masculū t votū faciēs īmolat debile dño tē. b Increpationēq̄z in eundē scz pp̄m isr̄l. i Q. de os alicolue. signi. Malach. ij. Trāsgressus est iuda t abominatio facta e in isr̄l et in ir̄lm. q. t amiauit ūdas scīficationē dñi quā dilexit. t habuit filiā dei alieni. Item Malach. iij. A diebꝫ patrū vr̄oꝝ recessistis a legitimis meis et non custodistis.

Explicit ḡlis cūcq̄z expositio isti' plogi.

Postilla Nicolai de lyra sup malachiā pp̄am incipit cū additionibꝫ Pauli epi burg. t replicis mḡri marbie doncl.

Capitulum. I.

Onus verbi dñi. Hic incipit pp̄eta Mala. Et diuidit in duas ptes. l. in phemiū t tractatū. tractatus incipit ibi. Dilexi vos tē. In pria pte describit impositio officij prophetandi ipi malachie cum dicitur.

a Onus vbi dñi. i. officiū den ūciādi verbū dñi. Nomen. officium eīm alicui impositū dr onus eius fm cōem modū loq̄ndi q̄ frequēter vtunt pp̄he. scdo ostendit cui vbū hmōi sit

b Ad isr̄l. Post reditū eīm captiui (denūciandū cū dr. tatis babylonice q̄ tpe pp̄hauit malachias pl's redienti nomē isr̄l obtinuit. q. captiuitas. p. tribuū nō rediit. tertio notificat pp̄ha ex nocie cum dr.

c In manu malachie. i. p ipm malachiā. Malachias aūt inteptat angl's dñi. Et b aūt dixerūt aliq̄ fuit angl's i corpe assumpto alij vo q̄ fuit esdras scriba. sz ista nō habēt auctoritatez et scriptura. īō eadē facilitate p̄tenunt q̄ pbantur.

d Dilexi vos. hic incipit tractat' Circa q̄nē sciendū q̄ principalis intētio pp̄he fuit denūciare xp̄i aduētū. vt diffusius dictū fuit in p̄inci. hiere. t īō malachias p̄mo arguit multiplex pctm̄ pp̄li. scdo denūciat aduētū xp̄i. c. ij. Et q. pria de pctis ē dispositio ad receptionē redemptoris. fm q̄ dr. Dat. iij. Primam agite. appro. eīm re. ce. īō pria diuidit in duas ptes. q. primo pp̄a arguit sacerdotes t pp̄m p iunctum. scdo magis diffusim ibi. Filius. igit̄ p̄mo arguit oēs simt̄ de ingratitudine in psona dī.

d Dilexi vos. t hec ingratitudo p̄z ex rñsione pp̄i cū dr.

e In q̄ dilexisti nos. q. dicāt si apparet erga nos tua dilectio spālis p ceteris. sz hec rñsio tanq̄z falsa excluditur

e Nōne frater erat esau iacob (cū subdit in psona dei. q. d. sic. q. fuerūt filij eiusdē patris t mr̄is. vtz Gen. xxv. t. xxvij. hec aūt dilectio iacob t odium esau fuerunt signa electionis t reprobationis eterne. t sic allegat apl's Ro. ix. t in h apparet dilectio dei spālis ad pp̄m isr̄l q̄ descēdit a iacob q̄ alio noie dictus est isr̄l. Gen. xxvij. scdo ostendit spālis dilectō ad isr̄l. t odiū ad pp̄m descēdentē ab esau p effectum.

b increpationēq̄z i eundē q̄ de os alienos coluerūt significat. Explicit plogus.

Incipit argumentum.

Malachias apte et i fine oīm pp̄ar. dicit de abiectiōe isr̄l t vocatiōe gētiū. Nō est mihi ait volūtas i vob dic dñs exercituū. t munꝰ nō suscipiā de manu vr̄a. Ab ortu eīm sol' vsq̄ ad occasū magnū ē nomē meū i gētib. t i oī loco sacrificat t offert nomi meo oblatio mūda.

Explicit argumentum.

Incipit malachias pp̄ha.

a Onus vbi .I. dñi p ad isr̄l c in manu malachie pphete. d Dilexi vos dicit dñs. et dixistis, e In q̄ dilexisti nos. e Nonne frater erat esau iacob dicit dñs. f Et dilexi iacob g esau autem odio habui. h Et posui seyr montes eius in solitudinē. i et hereditatē eiꝰ in dracones deserti. k Q. si dixerit ydumea l destructi sumus, sed reuertētes edificabimus que destructa sunt. Hec dicit dominus exercituum. m Isti edificabunt et ego destruam. Et vocabuntur termi impietatis, et populꝰ cui iratus est dominus vsq̄ in eternum. n t oculi vestri. o videbūt. p t vos dicetis. Magnificetur dominus q super terminum isr̄l. r Filiꝰ honorat patrem s t seruus dominum suum. t Si ergo pater ego sum. v vbi est honor meus a t si dominus ego sū

b Et posui seyr mōtes eiꝰ. i. terram esau mōtuosam in solitudine p nabuch. regez.

i Et hereditatē eiꝰ in dracones talia eīm animalia solent habitare in terra deserta. et etiā in ruinis edificiorū. k Q. si dixerit (idumea. rit idumea. i. populꝰ l destrm (idumee. en sumus sed reuertētes edificabimꝰ terram nr̄am melius q̄z iudei reuersi edificauerūt suā. hoc excluditur cū subdit in psona dei.

m Isti edificabūt t destruā t vocabuntur termini impietatis. i. terra in qua viguit impietas. pp̄ter quā tratus ē dñs cōtra terram t pp̄m in ea habitantem.

n Et oculi vestri. o iudei.

o Videbunt. vindictam meaz in idumeis qui semp fuerūt vobis molesti.

p Et vos dicetis. magnificet dñs. i. appareat magnitudo eius. q Sup terminū isr̄l. i. sup terrā isr̄l ipam t habitatores eius ab hostib. pregendo et in bonis multiplicando r Filius. Hic ostendit arguit sacerdotes t populum diuisim. t primo de peccatis in deum. secūdo in primum ca. sequēti. Prima in duas. quia primo arguit sacerdotes. scdo populares ibi. Et vos. Prima adhuc i duas. quia primo sacrificium sacerdotum excludit tanq̄z malum. secūndo sacrificium noue legis concludit tāq̄z deo acceptissimum ibi. Non est. Circa primum sciendū unq̄z licet totus populus isr̄l diceretur dei filius. Exo. iij. Filius meus primogenitus isr̄l. tamen sacerdotes ad eius ministerium deputati dicebantur dei filij t serui modo speciali. t sic loquitur hic.

r Filius honorat patrem id est tenetur honorare. quia habet ab eo esse nutrimentū t documentum.

s Et seruus dominum suum. supple tenebit. q. nō est in hebreo nec in libris correctis. sed subintelligitur.

t Si ergo pater ego sum. t accipitur si pro quia. deus ē pater omnium p creationem. t specialiter iudeorum per legis dationem que nō fuit data aliis populis ps. cxlvij. Non fecit taliter omni nationi. et iudicia sua non manifestauit eis. et adhuc specialius sacerdotum quos elegit ad suum mīsterium.

v Ubi est honor meus. quasi diceret. non defertis mihi honorem vt debetis.

a Et si dñs ego sum. s. p gubernationē vestri specialem.

b Ubi ē timor meꝰ, q. d. nō apparet in vobis. Et sciendū q vbi ds h. Et si dns ego sū. in hebē. pr. Si dns pīalitas plonarū in vnitate ēentie. q. nome pīale pūgit cū pnote singlari. Dic dns exercituum ad vos o sacerdotes ⁊c, ab illo eīm loco,

Filꝰ honorat ⁊c. vsq; vbi inclusiue. Jn q de speꝝ nomē tuum totū ē sub vno versu in hebreo. Et q ptz q ab illo loco icipit arguere sacerdotes. Et subdit rīsio domini.

c Offertis sup altare meū pollutū panē panes eīm ꝓpitiis debebāt p manus sacerdotum pīstari, formari ⁊ decoqui, ⁊ ipi ad euitandū laborem faciebāt p alios ꝟ fieri, vt dicūt aliq. aliq; vo dicūt q ds hic panis pollut' eo q erat de furtivo p rapinam acquisito formatus.

d Et dicitis. vos male ereulando. Jn quo polluim' te, ⁊ subdit dns rīsio. Jn eo q dicitis. i. facto ofiditis

f Mēsa dns despecta ē. p ꝟ eīm q ponitis ibi panes ꝓtemto mō formatū dehonoratis cā, ⁊ ad ꝟ inducit exemplū dicēs.

g Et si offerat' clauduꝫ ⁊ lan. s. aīal in debitū sup altare holocaustoꝝ.

h Nōne malū ē. q. d. sic. q ꝟ ē phibitū in lege.

i Offer illud duci tuo ⁊c. q. d. si offeres principi terrēo q ē cmis ⁊ pnluis nō placeret sibi nec pp ꝟ erauderet p ces tuas ⁊ mlt'omū, debēt talia ꝺo offerri nō du ē eos ad pnīam. d. Et nūc deꝑcami vultū dei ⁊c. l Quis in vobis claudat ostia ⁊c. q. d. nullus de vobis ipēdet mihi ista officia grat', q' ois iam tēpla tulit q nutriebāt ignem in altari, hebant unde magnū emolumentū. l Nō ē mihi, hic ꝓsit ꝓcudit' sacrificiū deo gratū excludēdo pdictū offerēdi modū cū ds. Nō ē mihi vo. in vobis. i. displa citū ꝓpter malū vīm. m Et munꝰ non suscipiam de manu vra, q' sacrificia veteris legis nō erāt accepta nisi ex bonitate offerentis. iō ds Beñ. utꝫ. Respexit dns ad Abel et ad mūera ei⁹. i. ad bonitatē abel principaliter, ⁊ ad munera ei⁹ ꝓsir. n Ab ortu eīm solis vsq; ad occasū. i. p orbē vniuersum. o Magnū est nome meū in gētibꝫ qđ exponit ra. sa. dupliciter. Uno mō. q' licet gētiles adorarent idola vt deos. ita dicebāt deū celi ⁊ terre excellētio rem illius diuse, ꝫ ab hac expositiōe discordat qđ subdit.

p Et in omni loco sa. ⁊ of. noī meo obla. mūda. q' si gētiles cū deo celi idola colētes deo facerēt oblationē, alla nō eēt imūda cōra deo. q' ab idolatris esset oblata. ⁊ iō cū ꝟ ponit alia expositionē dicēs q' iste passus intelligitur de iudeis inter gētiles p orbē dispsis deū adorātibus deuote. q' ofo ds hic mūda oblatio ⁊ p eos nomē domī ꝓdicat magnū in terris gētiliū. ꝫ illud nō vē vm. nō eīm est visile q' illi q aīas dispsi inter gētiles idolatras tempore malachie essent iustiores ⁊ mundiores q̄ illi sacerdotes q̄ redierāt de babylonica captiuitate q̄s hic arguit ut vt dictū est. ꝫ magis leq̄bant' mores gentiliū inter q̄s habitabāt. ꝓpter qđ dōm q' iste passus loquit' ad litterā de sacrificio nouē legi qđ est eucharistia. qđ est munus ⁊ deo acceptissimū. Jn eīdē etiā terre nationibꝫ sunt aliqui ꝓplani ꝟ sacrificiū offerētes ⁊ cū ds hic.

q Magnū ē nomē meū in gentibꝫ ⁊c. loquit' ꝓpha de futuro p modū pfitis ꝓpter certitudinē ꝓphetie.

r Et vos polluistis hic ꝓfert ꝓpha arguit ꝓplares. q' illi q̄ debebant offerre oblatones mundas ⁊ electas offerebāt de pecoribꝫ vt vid ebit. ꝫ ⁊ iō hic arguit ut cum ds. Et vos polluistis illud scz nomē meū quatū in vobis est.

s Jn eo q' dicitis. sicut ⁊ sacerdotes.

t Mensa dns ptaminata ē. i. pōt ibi fieri licite oblatio de miobus bonis.

v Cum igne q̄ devorat illud. i. cū igne qui seruat' semp in altari holocaustoꝝ ad cremandū adipes sacrificioꝝ qui poterat fieri ex quibuscūq; lignis. ⁊ eodem mō arguebāt de sacrificijs ibi offerendis.

x Et dixistis. vos mēdacit' ex

y Ecce de labore. i. cum magno labore potui (culando. mus talia sacrificia offerre ꝓpter pauptatem nostram.

z Et exfflastis illud. i. bonū qđ debebat offerri reduxistis quasi ad nihilum.

a Et intulistis de rapinis claudum ⁊ languidū ⁊c. ita q' erat ibi duplex pctm, vnū ꝺ primū. s. rapina, ⁊ aliud cōtra deū scz offerēdo lege phibitū. iō sequitur.

b Non suscipiam illud. acceptando. ⁊ q' ista intelligātur de ꝓplaribꝫ offerentibꝫ ondit' p ꝟ qđ subditur.

c Maledictus dolosus qui habet in grege suo masculum. i. aīal bonū ⁊ aptum ad sacrificandū deo.

d Et votum facies. de sacrificio deo offerendo.

e Immolat debile. i. animal languidum vel alias ineptum ad offerendum.

f Quia rex magnus ego. s. sup oēm creaturam.

g Et nomen meū horribile. ad est timendum.

Jn capitulo primo Malachie vbi dicitur in postilla Et dilexi Jacob ⁊c.

Additio.

Per dilectionem Jacob videtur intelligi potius in ꝟ loco ipa electio Jacob seu ꝓdestinatio quę fuit ab eterno. sit' p odium esau fuit ille igitur eius reprobatio eterna seu ab eterno. ⁊ ꝟ videt ex ꝟbis apli ad Rom. ri. dicentis. Cū eīm nondū nati fuissent aut aliquid boni aut mali egissent ⁊c. ⁊ sic dilectio Jacob ⁊ odium esau in hoc loco non videnf dicenda signa electionis et reprobationis prout in postilla. Sed potius per ea

intelligūtur ipa electio ⁊ reprobatio In eo.ca. vbi dr in postilla. Quis in vobis claudat ostia. Additio.

Latter. hebraica sic hz in h loco. Quis i vobis q̄ claudat ostia. ⁊ nō incēdatis altare meū gratis seu frustra. nō eim ē mihi volūtas in vobis ⁊c. q̄ q; ex demeritis eoz munera sua ⁊ sacrificia n̄ erāt deo grata. ideo. quia si appetebat q̄ aliqs clauderz ostia tēpli ut nullus intraret ad ignis cendendū altare. s. cū sacrificijs ⁊ hoc ē qđ dicit hic. Quis in vobis q̄ claudat ostia. i. vtinā esset in vobis qui clauderet ostia tēpli. Et nō incēdat altare meū. sic clauso templo nō incenditur altare meū aliqđ. Gratis. i. frustra. Nō aūt ire debebat q̄ clauderent ostia tēpli subditur cū dicit. Nō est mihi volūtas i vobis ⁊ munus nō accipiā de manu vra. q. d. nō sū accepti offerētes nec oblata.

Et nūc ad vos .II. mādatū h o sacerdotes. Si nolueritis audire ⁊ si nolueritis ponere ad cor vt detis gliaz nomini meo ait dns exercituū mittā in vos egestatē ⁊ maledicā benedictionibus vris. ⁊ maledicā illi qm̄ n̄ posuistis ad cor. Ecce ego pjiciam vob brachiū ⁊ dispgā sup vultū vrz sterc. solēnitatū vrāz ⁊ assumet vos secū. Et scietis q̄ misi ad vos mādatū istud vt esset pactū meū cū leui dicit dns exercituū. Pactū meū fuit cū eo vite ⁊ pacis ⁊ dedi ei timorē ⁊ timuit me ⁊ a facie nois mei pauebat

Replica.

In principio malachie vbi dr. Jacob dilexi ⁊c. postil. exponit vt assumptū a deo ad pbādū ingratitudinē filioz isrl. Assumptū aūt illud exponit p modum effectus manifesti sc. q̄ iacob obtinuit benedictionē pnam ⁊ hereditatis pmissionē q̄ erant annexa primogeniture. esau abiecto. q̄ sine dei dilectiōe ex pte vna ⁊ odio ex pte altera fieri nō potuit. q̄ sunt effectus dilectionis dei manifesti. Burg. aūt vult q̄ dilectio ⁊ odiū debeāt hic accipi p predestinatiōe ⁊ reprobatiōe. nō p eoz effectibus vt postil. Ad pbandū suū ppositū burg. adducit aplm ad Ro. ix. Ibi dicit q̄ aplus adducit h dictū nō q̄ ad effectū. sz ad miras de cā. ostendēs p. presciā q̄ illi nō sit cā q̄rēda. Sic i ppōsito si. pba in psona dei volēs aplo ostendere q̄ eū diligeret. ostenderet p talia occulta sapie dei q̄lia sunt predestinatio ⁊ reprobatio. pba esset aplo. dubiū ⁊ ignotū p ignotius sicut si hodie ingratis ⁊ de dilectiōe dei dubitātibus dilectio dei p via predestinationis psuaderi deberet plus dubitarent de antecedente q̄ psequente. Capi. II.

Et nūc ad vos. Hic ostr arguit pba sacerdotes ⁊ aplm de pctis ōpriuū. licet cū h aliqđ ponat de pctis ōdeū. ⁊ diuidit in duas ptes. q̄ primo arguit sacerdotes. secdo aplares ibi. Munḡd. Circa primum ponit monitio cū dr. a Et nūc ad vos mādatū hoc o sacerdotes. q. d. debetis diligēter attēdere. b Et si nolueritis. puta vos. nō sequit. c Dittā in vos ege statē. quā supra modū timebāt. q̄ auari ⁊ cupidi erant. d Et maledicā benedictionibus vris. i. allis. q̄ plenitudo bñdicere. s. vineis ⁊ bladis ⁊ hmōi. ita q̄ erit penuria. Ita exponit ra. sa. ⁊ subdit cā. e Qm̄ nō posuistis sup cor. sc. exercere debitū officiū vrm debito mō colēdo deū ⁊ aplm instituēdo. f Ecce ego pjiciā a vobis brachiū. auferēdo a vobis vtutē ⁊ sustētationē. g Et dispgā sup vos tum vrm sterc. ⁊c. Lex celebratiōibus hmōi nō reportabilis honorē ⁊ ostionē. h Et assumet vos secū. s. stercoris.

ita q̄ eritis ptemptibiles. sicut ⁊ ipm. i Et scietis p experientiā mee punitiōis. k Data misi ad vos. sacerdotes ⁊ leuitas. l Mādatū illud. de cultu dei ⁊ doctrina populi. m Et esset pactū meū cū leui. i. cū tribu eius. fuit ad h electa a deo. Nūc. ⁊c. n Pactū meū id est lex.

"Lex vitat fuit i ore ei ⁊ iniq̄tas n̄ ē inuēta i labijs ei. "In pace ⁊ i eq̄tate ābulauit mecū ⁊ multos auertit ab iniq̄tate. Labia ei sacerdotis custodiūt sciaz ⁊ legē req̄rēt ex ore ei. q̄ agelus dñi exercituū ē. Vos aūt recessistis de via ⁊ scādalizastis plurimos i lege. "Irritū fecistis pactū leui dicit dns exercituum. "Propt̄ qđ ⁊ ego dedi vos ptēptibiles ⁊ humiles oibus plis sicut n̄ custodistis vias meas ⁊ accepistis faciē i lege. "Nunquid nō pater vnus omnium nostrum. "Nunq̄d non deus vnus creauit nos. Quare ergo despicit

o Fuit cū eo vite et pacis. fuit eim̄ pmissū a deo q̄ plus in pace viueret si legē seruaret. ⁊ sic fuit adimpletū q̄diu h seruauit. vtz ex dicturis ve. resta.

p Et dedi ei timorez. sc. moysi. ⁊ aaron. et plurib⁹ ab eis descendentib⁹ q̄ deū timuerunt.

q Lex veritatis (runtis fuit in ore ei. ad docendū plm.

r Et iniq̄tas nō est inuenta in labijs ei. q̄ eim̄ aaron fecit vitulū. ⁊ flatilē fuit ex timore mortis. vt dicm fuit plenius. Ero. xxxii. Nec ipi. nec alii leuite crediderūt q̄ in vitulo esset aliqđ numinis qđ ptz ex h q̄ tota tribus leui adunxit se moysi ad interficiēdū illos q̄ peccauerāt in idolatria vituli. Exo. xxxii. s In pace ⁊ eq̄tate ambulauit mecū. iuste viuendo ⁊ me ipso quotidie colendo. t Et multos auertit ab iniq̄tate. plm docendo h enim pertinet ad officiū leuitici. ⁊ potissime sacerdotū. ideo subditur. Labia ei sacerdotis ⁊c. subdit cā. v Quia angelus dñi exercituū est. habet eim̄ officiū angelicū. sc. colere deū ⁊ dirigere plos sicut angeli in misterio missi. propter salutez electoz semp̄ vident faciē patris qui ē in celis. Datt. xviii. x Vos autem sacerdotes ⁊ leuite hui⁹ tpis.

y Recessistis de via quam tenuerunt moyses ⁊ aaron ⁊ alii iusti.

z Et scādalisastis plurimos in lege. i. fuistis eis occasio delinquendi. Et eim̄ scandalū impactō pedis ad aliquid qđ facit incedentē ruere. malicia aūt sacerdotum ⁊ doctoz facit errare plm. vñ dicit saluator. Luce. vi. Si cecus cecum ducatum prestet. ambo i foueam cadunt. Propter qđ dicit Aug. in pastorali. Cū pastor p abrupta graditur. consequens est vt grex ad precipitium sequatur.

a Irritum fecistis pactum leui. de officio sacerdotij.

b Propter qđ et ego dedi vos ptēptibiles. i. abiectos.

c Et accepistis faciez in lege. iusticiantes impiū pro munere. sacerdotes enim iudicabant populum maxime post reditum de babylone.

d Munḡd. Postq̄ reprehēdit sacerdotes ⁊ leuitas d' malo regimine populi. hic ostr arguit ceteros de, cōtemptu primi. ⁊ primo in generali cum dicitur.

d Nūquid nō pater vnus ⁊c. q. d. sic. sc. adaz vt dicit aliqui vel abraam sm alios. ⁊ est vbum apbete.

e Munḡd nō deus vnus creauit nos. q. d. q̄ oēs anime humane creantur a deo immediate.

f Quare ergo despicit vnusquisq; nrum frem sum. pter paupertatem suam. q. d. non habemus causam.

a Violās pactū pm nr̄m .i. legē data ꝓhib nūis. q̄ pcepit primus diuigere. ꝛc. oi ispā arguit ꝓ tēpū vtroq; q̄ dr̄ erūt duo in carne vna. b Transgr. ssus ē iudas ꝛc. ꝛ ita trāsgressio specificat cū subdit. c Quia cōtaminauit iudas sanctū dñi. s. latrīā. d Quā dilexit. s. vnusq̄sq; vīm frēz suū violās pactū pm nr̄m. e Trāsgressus ē iuda ꝛ abominatō facta ē in isr̄l ꝛ in ier̄m. q̄ polluit sanctificationē dñi. quā dilexit ꝛ habuit filiā dei alieni. f Et habuit (dñs. scz iudas .i. illi de re. g Et iuram (gno iude. dei alieni. tenentes eū de babylone ꝓtē. pserūt vxores suas in deos q̄ ex frequenti ptu ꝛ labore itineris erāt defatigate. ꝛ duxerūt vxores alienigenas. vīz .i. Esdre. x. c. ꝛ primas tenebāt i domibus suis q̄si ancillas mulieres vo vocent pueros suos ꝓ uios mores. ꝛ sic alienigene vxores docebāt filios a iudeis genitos idolatrare q̄d erat pessimū. ó sequit. h Auferet dñs vīū q̄ fecerit. i Ogām ꝛ di (hoc. icipuū. i. magnū si. ne pnum. k Et offeren. mu. i. de tribu sacerdotali q̄ in illa tribu inuēti sunt viri q̄ acceperāt vxores alienigenas. i. Esdre. x. ca. l Et hoc rursum fecistis. Operabatis lacrymis ꝛc. credētes expiare hoc pctō absq; emissiōe alienigenaꝝ. q̄d tū ē fm. nō subdit. Ita vt nō respiciam ꝛc. m Et dixistis. Quā ob cām. nō dimittis illud delictuz ꝓ testū sacrificiū. Ad q̄d rndet ei dr̄. n Quia dñs testificat ē inter te ꝛ vxorē. de mutua cohabitatōne ꝛ dilectione ꝛ icēs ꝓ adā ꝓphetice. Beñ. q. vt ibidē fuit declaratū. o Obrē relinquet ho ꝓtem suū ꝛ mātem. ꝛ adherebit vxori sue. ꝛ erūt duo in carne vna. p Quā tu despexisti. tenēdo eā vt ancillā. q Et hec paceps tua. id socia nō ancilla. r Et vxor federis tui. p ꝓsentiam aī or̄ q̄ facit mētionē. s Nōne vn⁹ fecit. q. d. sic. quia vn⁹ de⁹ fecit adā ꝛ euā. t Et reliquū spūs ei⁹ ē. ad ꝙ eīm fecit de⁹ mulierē de costa viri. vt sicut vna caro sūt ita sint vnus spūs ꝛ vna alia. ꝓ veram dilectionem. u Et q̄d vn⁹ q̄rit. nisi semē dei. q. d. ad ꝙ est vnitio seu pūctio matrimonij vt inde pereat semē ad cultū dei. ideo x Custo. g ispīi ve. i. bonā voluntatē ad vxorem (subdit. y Cū odio habueris dimitte. dando ei libellū repudij vt possit alteri nubere. ꝛ nō sic ancilla a te violēter tenet. ꝙ eīm est mal⁹ malū q̄s affligere vxorē sine cā. libellus eīm repudij nō fuit ꝓcessus vt ꝓ se esset licit⁹. z ad mal⁹ malū cauendū. vt diffuse declarat. Deute. xxiij. a Opiet aūt iniq̄tas vestri. ei⁹. i. vestimētū viri. sicei sonat ista hebraica q̄ nō pōt referri nisi ad masculū ꝛ si ad femīnā fm modū loquēdi hebraicū. ꝛ ē sensus. Operiet ꝛc. q. d. ꝓ dei vindictā sic apparebit iniq̄tas viri despicētis vxorē mō ꝓdicto. sicut apparet illud q̄d ponit̄ super

In ca. ij. vbi dr̄ in posilla. Et ma (vestimentū eius. ledicā benedictionib⁹ vestris. Additio.

b Decq̄d dr̄ hic. Et maledicā bñdictiōib⁹ vr̄is. fm ꝛgām in. vij. dist. xxv. quidā referūt ad hereticos q̄ sunt ab ecclesia pāli. ꝛ ad excōicatos quoꝝ bñdictiones fūt maledictiones his q̄ eoꝝ sequūtur errores Aliā etiā expositionē ponit quā credo esse Greg. ꝛ est talis scz q̄ q̄ a malis sacerdotib⁹ officiā a deo erit maledictus. q. bñdicūt inique agentib⁹ ꝛ adulant peccantibus

In eodē ca. vbi dr̄ in. (dummō diuites sunt. hec ille. postilla. Nonne vnus fecit. Additio.

Decq̄d dr̄ hic. Nonne vnus fecit ꝛc. aliter exponitur fm quosdā hebreoꝝ expositores ꝛ magīcōsonū lr̄e vt vr̄. Ad q̄d sciendū q̄ abrāā bñs uit vxorē liberā saram de genere suo. acceptis aliā vxorē alienigenam. s. agar ancillam egyptiacā. Beñ. xvi. c. ex q̄ volebant se excusare a pctō illi q̄ alienigenas vxores acceperāt habentes alias ꝓpias. ꝛ hoc ē q̄d dr̄. Nonne vnus fecit. s. abraam q̄ erat vn⁹ pēoim ritū tarū Et reliquū spūs eius ꝓ hoc q̄d dicit reliquū .i. teligitur supabūdans. eo q̄ residuū cuiuscūq; rei supabūdat ipam rem. q. d. nō sumus inculpādi. ꝓpter vxores alienigenas. eo q̄ abraam hoc fecit vt dictum est. ꝛ tamen spūs eius. s. ꝓphete ꝛ lanchanis supabundās fuit. ꝛ sic gesta ei⁹ sūt trahenda ad ꝓfectam. Ad q̄d respondet ꝓphetam. Et quid vnus querit nisi semen dei. q. d. illevnus hoc fecit non ex libidine carnali. sed q̄ sara erat sterilis ipamet ꝓcurante hoc fecit abraam causa plis ꝙ abende. vt in cap. Beñ. supradicto. Et quia non fecit hoc abraam solū ad instantiam sare. vt victū est. sed etiam nutu seu inspiratione diuina. ó dicit. Et quod vnus querit nisi semē dei hoc est dicere. illud q̄d querebat abraam nō est intelligēdū semē seu ꝓlem simpliciter. sed semen dei. q. a deo inspiratus hoc faciebat. ꝛ sic ofdit q̄ non erant excusati ꝓ exemplū abrae. ꝛ iō hortat eos. Custodite g ispīi vestrū. ꝛ vxorem adolescētie tue noli despicere q̄ abraam non fecit hoc despiciēdo vxorem. sed rōnīb⁹ ꝓdictis. ꝛ sequitur. Cū odio habueris dimitte. ꝓ libellū repudij qui erat simpliciter licitus tempe vete. testa. vt declaratū fuit in additione. Deute. xxiij. Replica.

In ca. ij. vbi dr̄. Nonne vnus fecit ꝛc. Burg. assumit contra postillatorez ꝛ glosam quā aliquando non scit nimis ponderare q̄ ille passus debeat exponi de abraam contra excusationem friuolaz populi in litteris positam. vt sit ꝛbum populi contra deū arguentis. Nonne scz abraam habuit alienigenam vxorem sine reprehensione. q. dicere. q̄are reprehenditur in nobis. Sed in ista ꝛ eius ꝓcessu est ꝛbum ꝓphete in persona dei arguentis populum. ꝛ ita dicit glo. Unde posset hic burg. multipliciter culpari. sed non est ꝓfectus ꝓpositi nisi ofendere eum male contra postillatorem moueri. Sed circa illum passum eiusdem capituli. Si odio habueris vxorem dimitte. Burg. de materia illa se remittit ad vicesimūq; quartuz capitulū Deute. ꝛ ibi vide correctorium satis latū dirigi ad ca. ꝓx. Matthei.

Capitulum. III.

Laborare fecistis. Dicit in capite capīm I hebreoꝝ. incipit aduentus christi denūciatio. ꝛ diuidit ꝛ duas ptes. q. primo ponitur occasio huius denūciationis.

secãdo ipa denũciatio subditur ibi. Ecce ego mittã. Circa primũ sciendũ q̃ ppls iudeoꝝ saltẽ p magna pte videt alias gẽes ī ꝟ mũdo pgari. vt chaldeos ⁊ pas ⁊ medos q̃ erãt idolatre ⁊ le frequenter deprimi ⁊ captiuari. dicebat q̃ deꝰ diligebat malos. ⁊ de seruitoribꝫ suis nõ curabat. vel q̃ de istis iferioribꝫ puidẽtiã non hẽbat. et q̃ seruiente sibi negligebant ⁊ alijs sic exaltabantur. ⁊ sic deo iponebant maliciã malos diligẽdo vel ignorantiã meritã ⁊ demerita hominũ nõ videdo. ⁊ vtrũq̃ est erroneũ ⁊ deo odiosum. iõ dr.

a Laborare fecistis dñm in sermonibus vris. blasphematoribꝫ. Et loquit scriptura d̃ do q̃si de hoie afflicto de malo qd audit.

b In eo q̃ dicit; erronee. Dis q̃ facit malũ ꝛc. Et dicit pz sniã

c Aut certe vbi est deꝰ iudicij. i. dñus iudicans iter bonos ⁊ malos.

d Ecce ego. ꝟ (los. pfit denũciat xpi aduentus in q̃ fit bonorũ ⁊ malorꝫ discretio q̃ in pmo aduẽtu xpi factũ est iudicium discretiõis. vocãdo alios ad grãm ceteris dimissis iusto dei iudicio licz nobis occulto. sz in scdo aduẽtu fiet iudiciũ discussiõis malos puniẽdo ⁊ bonos pmiãdo. sic q̃ pceditq̃ pmo vterq̃ aduẽtus denũciat. ⁊ scdo pdicꝰ error euacuat ibi. Inualuerũt. pria in duas. q̃ pmo ponit dicta denũciatio. scdo pli monitio ibi. Ego enim. pria adhuc in duas. q̃ pmo denũciat vterq̃ aduẽtus. scdo vtriusq̃ effectus ibi. Ipe ei. Circa primũ pmo denũciat primus aduẽtus xpi. cũ dr in psona xpi. d Ecce ego mitto angelũ meũ. i. iohem baptistã q̃ magis duxit in terris vitã angelicã q̃ humanam. q̃ eius hec scriptura dicat de ipo ad lrã. pz mat. vbi dicit saluator de iohe. Hic est de q̃ scriptũ est. Ecce ego mitto ꝛc. e Et preparabit viã. q̃ pdicatio ⁊ baptismus iohis fuerũt quedã pparatiões ad baptismũ ⁊ pdicationẽ xpi. f Et statim veniet ad templũ suum. q̃ ibi xps oblat fuit ⁊ ibi plures pdicauit ⁊ miracla fec

g Dñator quẽ vos q̃ritis. i. xps cui aduentũ desiderabant pres antiq. h Et angelus testi. q̃ xps fuit nuncius noui testi. vt pdixerat Malachie. xxxi. scdo denũciat aduentus xpi scdm cũ dr. i Ecce venit. i. veniet certitudinaliter ad iudiciũ. k Et q̃s poterit cogitare diẽ aduẽtus eius. q. d. nullus. vñ dr Matt. xxiiij. De die illa et hora nemo scit ꝛc. l Et q̃s stabit. i. potent stare.

m Ad videndũ eũ. q̃ sicut primꝰ aduẽtus fuit in humilitate ⁊ mãsuetudine. ita scdꝰ erit in pmãte ⁊ terrore.

n Ipe enim. Hic ostit ponit effectus vtriusq̃ aduẽt. ⁊ ī q̃dã generali. ⁊ pmo primi. scdo scdi ibi. Et accedam. effectus aũt primi fuit vocatio aliorꝫ ad fidẽ q̃s in primitiua ecclia pbauit q̃si aurũ in fornace p tribulationes in Iudea. vtz in act. aploꝝ in plurib locis. ⁊ postea p tyrannos in omnib ptib orbis. ⁊ hoc est q̃d dicitur.

n Ipe enim q̃si ignis conflãs. ad pbationẽ electoꝝ.

o Et q̃si herba fullonũ. q̃ vtuntur fullones ad purificandas vestes ⁊ eas nitidas faciendas.

p Et purgabit filios leui. i. aplos q̃z aliq̃ fuerũt de tribu leui. ⁊ oẽs fuerũt noue legis epi.

q Et colabit eos. ad pfectã mũdiciã deducendos.

r Et erunt (cendo. offerẽtes sacrificia. i. eucharistiã. pvaria legis sacrificia figuratiua fuit pfectiõ p plura impfecta.

s Et placebit dño ꝛc q̃ istud sacrificiũ est deo acceptissimũ.

t Sicut dies seculi ⁊ sicut anni antiq̃ vsi in canone misse dicit. Sicuti accepta habere dignat eꝰ es munera pueri tui iusti abel et sacrificiũ pr̃iarche nostri abrahe. ⁊ q̃d tibi obtulit summꝰ sacerdos tuus melchisedech. Sciendũ tñ q̃ istud sicut non detrigenat eq̃litatẽ sz correspõdentiã rei figurate ad figuram. sic eñ res figurata excellit figurã. sic sacrificiũ noue legis qd est eucharistia excellit oia vetteris legis sacrificia.

v Et accedam. Hic ponit effectus aduẽtus scdi cũ dr. Et accedã ad vos in iudicio. ꝗa xpus veniet in iudiciũ in forma humana tñ gloriosa.

x Et ero testis velox. q̃ illo iudiciũ breui tpe expediet.

y Maleficis ⁊ adulteris. i. quibuscũq̃ peccatoribꝫ. ꝗa vtute xpi nota fient omnib eoꝝ peccata ⁊ sententia iudicis iusta. ista tamẽ peccata specialiter exprimũtur q̃ crudelitatẽ importãt. sicut ⁊ Matt. xxv. vbi pcessus illoꝝ in dict ponitur a saluatore.

z Ego enim dominus. Hic consequenter post effectum extremi iudicij ponitur monitio populi. que tunc nõ habebit locum sed ante. dicit igitur. Ego enim dominꝰ ad quem spectat omnium generale iudicium.

a Et non mutor in meipo. licet sit mutatio in effectibꝫ meis sm varietatem meritoꝝ ⁊ demeritoꝝ hoim.

b Et vos filij iacob nõ estis consumpti. licet hoc meruissent mala vra tñ saluauit aliqs ex mea misericordia.

c A diebꝫ eñ patrũ vroꝝ recessistis. q̃ cito pr̃ dationẽ legis ī mõte synai peccauerũt ī adoratõe vituli. Exo. xxxij

d Reuertimini ad me. per veram penitentiam.

e Et reuertar ad vos. per clementiam.

f Et dixistis. vos male erusando.

g In quo reuertamur. q. d. non declinauimus a deo. cuius contrarium ostenditur cum subditur.

h Si affiget hõ deũ. q̃ vos ofigitis me. In hebreo hr. si violẽtabit hõ deũ. q̃ vos violẽtat me. loq̃tur eñ scriptura de deo sicut de hoie cui bona p violẽtiã capiũtur. de me vero ipi dei sunt. p sustentatiõe ministroꝝ suoꝝ q̃ue retinebantur iniuste a iudeis laicis. ideo subditus

a In decimis.q̄ debebant̄ leuitis. b Et in primitijs q debebant̄ sacerdotib⁹.z ad hāc sniam reducit trāslatio nr̄a.hō eñ dicto mō violetat⁹ sm cōem modū loquendi dr vsq; ad cor ꝓfitus. c Et in penu.vos maledicti estis.in penā eñ dicti pctī de⁹ inuitebat sterilitatem terrenā scētiū. ideo subditur.

d Inferte oēm decimā in horreū.s.leui
e Et ꝓbate (tarū. me.i.effectū bonitatis mee si de decimis feceritis qđ debet.idō
f Si nō ape(subdit. tuero vobis cataractas celi.dādo vobis pluuias.z rores ad fecūdationē terre cōue
g Et effude(uētes. ro vobis bñdictiones.z id est bonoꝝ tpaliū multiplicationem.
h Et increpabo ꝓ vobis deuorāte.i.faciā q̄ vētus vies.locustē.z hmōi.nō deuorabunt terrenā scētia.
i Et brōs vos dicēt oēs gētes.q̄ sunt i circuitu vro ex bonoꝝ vroꝝ multiplicatiōe. ista tñ promissio ē sub cōditiōe.s.si fecerunt bñ.qđ qz nō fecerunt promissio nō fuit ipleꝫ
k Inualuerūt (tam. Hic error supra positus remouet.z diuidit̄ in duas ptes.qa prio dic⁹ error repetit̄ vt aliqđ addat̄.z sc̄do euacuat̄ ibi. Tūc locuti sūt timentes.
l Circa primū dr in ꝑsona dei.
m Inualuerūt sup me vba vra.i.ꝑ me sūt multiplicata.z q̄ sunt illa subdit̄.
n Et qđ emo.qz custo.ꝓcepta eius.q.d.nullū
o Et qz ambulauim⁹ tristes.i.ieiunijs afflicti.vñ i hebreo hr.Et qz ābulauim⁹ denigrati.nō vlteri⁹ excludebāt
p Ergo nūc.i.in pñti vita.
q Beatos dicim⁹ arrogātes.i.elevatos in pōpa.z potētia.qz bñ est eis i hac vita.nec expectat̄ alia.
r Siquidē edificati sunt.in domibus.z possessionib⁹.
s Et tentauerūt deū.ipm puocando.z temnēdo.
t Et salui facti sunt.er q̄ excludit̄ q nō habeat de malis eoꝝ noticiā.vel si hz q̄ de talibus nō fecit iusticiam.
v Tūc locuti sunt. Hic ostr dict⁹ error tollit̄.z primo succincte.scōo magis diffuse.ca.vlt.
Circa primū dr.
v Tūc locuti sunt timētes deū qui ꝓfitent̄ diuinā.puidētiaz.z eius iusticiā ad oīa se extendere.
x Vnusquisq; cū primo suo.de ꝓmiatione bonoꝝ.z punitiōe malor in seculo futuro.z subditur.
y Et attēdit dñs.&c. Hic accipit̄.z p id est sicēm loqbātur adimplere. Attēdit dñs sez bona.z mala q̄ fiunt in ꝓsenti vita.
z Et scriptus ē liber.i.ista sunt in diuina scientia indelibilit̄.
z Et erūt mihi ait dñs. qui non
a In die qua ego faciā.i.in die iudicij. (pōt mentiri.
b In peculiū.i.in ꝑticulārē amicabilē.z familiarem.
c Et pcam eis.a penis eternis.
d Sicut pcat vir filio suo.q̄ castigat eū ne incurrat malum.

"In decimis[b] z ī primitijs
[c]er in penuria vos maledicti estis z me vos ꝓfigitis
gens tota. "Inferte oēz decimā ī horreū meū.z sit cibus ī domo mea[c] z ꝓbate
me sī[b] dicit dñs[f] si nō apuero vob cataractas celi[g] z effudero vob bñdictionē vsq; ad abūdātia[h]. [i]Et increpabo ꝓ vob deuorāte.z nō corrūpet fructū tre vr̄e.nec erit sterilis vinea ī agro dicit dñs exercituū. [j]Et beatos vos dicēt oēs gētes. [k]Eritis ei vos tra desiderabilis dicit dñs exercituū. [l]Inualuerūt sup me vba vra dicit dñs. Et dixist̄.qđ locuti sum⁹ ꝑ te. dixist̄. [m]van⁹ ē q̄ seruit deo[n] z qđ emolumētū q̄ custodiuim⁹ ꝓcepta ei⁹ z q̄ ābulauim⁹ tristes coram dño exercituū. [p]Ergo nūc[o] brōs dicimus arrogātes. [q]Siquidem edificati sūt faciētes ipietatē

tes[r] z tentauerūt deū[s] z salui facti sūt[t]. Tūc locuti sūt timētes deū[v] vnusq̄sq; cū pximo suo. [x]Et attēdit dñs z audiuit[y] z scripsit[z] ē liber mōumēti coram eo timentib⁹ dñm z cogitātib⁹ nomē ei⁹[z] z erūt mihi dicit dñs exercituū [a]in die ꝙ ego facio[b] ī peculiū[c] z pcā eis[d] sicut pcat vir filio suo sibi seruienti sibi[e]. Et ꝓuertimī[f] z videbitis q̄d sit inter iustū z impiū z inter seruientē deo z non seruientem ei.

.IIII.

[a]Ecce ei dies veniet[b] succēsa q̄si caminus[c] z erūt oēs superbi z oēs faciētes ipietatē stipula. Et incendet eos dies veniēs dicit dñs exercituum q̄ nō derelinquet eis radicē z germē. [g]Et orietur vob timentib⁹ nomē meū[h] sol iusticie[i] z sanitas ī pennis eius [k]Et egrediemini[l] z salietis sicut vitulus de armento.

e Et cōuertimī scilz ad me vos q̄ estis in supradicto errore.
f Et videbitis quid sit inter iustū z impiū q̄z hz iustus in pñti castiget. tñ ꝑ ꝓfectū in bonis gr̄e postea in bona glie deducet.

Ī ca.q̄rto vbi dr in postil. Ista tñ peccata specialiter exprimūtur. Additio.

Prio q̄re ex primūtur ista pcā.s.maleficiū z adulteriū z punitū.fm glo.q̄ cōmuniter ista pcā fiūt occulte.sz a deo ꝓferuntur in medio.ne dubitet.z ō ꝑmisit.et ero testis.q.d. z de simulib⁹ pctis nō inuenient̄ vt plurimū testes.tñ ego ero testis.Adūgit etiā pdictis peccatis ista q̄ sequūtur.s.q̄ nō reddūt mercedē mercēnarijs.z viduas z pupillos opprimūt z peregrinū.ne pua putent.q̄ piurio z adulterio cō parantur.vt in glo. Capitulum.IIII.

Ecce eñ. Hic pdict⁹ error remouet magis explicite ex ꝑmiatione bonoꝝ z punitione maloꝝ.et prio ponit̄ punitio.scōo bonoꝝ retributio ibi. Et orietur. Circa primū dr. a Ecce eñ dies venit.s.iudicij. b Succēsa q̄si caminus.q̄ illā die ꝓcedz ignis ꝓflagratiōis ad purgationē elemētoꝝ. z eā sequus ignis gehēne ad punitionē reproboꝝ. ideo subditur.
c Et erunt oēs superbi.peccātes ꝑ deū. d Et oēs faciētes ipietatē.ꝑ pcā ꝑ primū. e Stipula.incēdio gehenne deputata. f Que nō derelinquet.eis radicē q̄ post finalē sniam nō erit tps nec locus reuertendi ad grām. g Et orietur. Hic ostr ponit̄ bonoꝝ retributio. eñ dr. Et orietur vobis timētib⁹ nomē meū. tunc ꝓle filiali. q̄ hz caritatē anneam. h Sol iusticie.i.ꝓpius q̄ tūc apparebit electis retributor z saluator iustus.
i Et sanitas in pēnis eius.s.orietur.q̄ ꝓ ipm electi glōriāē z corpis ꝓsequent̄.
l Egredieminī.ad considerationem pene reproboꝝ quam euadetis.
l Et salietis sicut vitulus de armento.q̄ talis vīsio erit eis exultationis occasio. tum ꝓter eius euasionem.

tum ꝓpter diuīe iustīcie impletōem. fm ꝙ dicit ps. lvij. Letabit̄ iustus cum viderit vindictā ꝛc.

m Et calcabit̄ impios cū fuerint cinis. i. afflicti pena ignis gehēnal. q̄ corpa dānator nō incinerabunt. ſz sp viuēt ꝛ sp cruciēt. n

o Memētote. Hic ꝓsit ponit̄ ḡfialis monitio: ꝛ mōre iudeor quor ꝓles ꝙuertent ante iudiciū. iō dicit̄ Memētote legis moysi serui mei. in qua fit mentio de aduentu xpi. fm ꝙ dicit saluator Joh. v. Si crederetis moysi: crederetis forte et mihi.

p Quā mandaui ei in oreb. Exo. xx.

q Precepta. ſ. decalogi que seruanda sunt tpe noui testamenti.

r Et iudicia. i. illa q̄ pertinent ustū modū viuendi ad primū. q̄ simil̄ fuant in noua lege. licz nō eodē mō q̄tū ad omia. q̄ ꝓcepta iudicialia q̄ fuant in noua lege obligant vt de nouo instituta. de ceremonialib⁹ vo nō fit hic mētio. q̄ illa sunt total̄ exclusa in noua lege. ita ꝙ nō ꝓsit obſuari licite eo ꝙ erāt respectu noui testi figure et iō cessante. ut aduenīēte veritate.

s Ecce ego mittā vobis helyā xpham. qui ad h̄ reſuat in vita cū Enoch: vt ꝓdicent ꝟ pfidiā antichristi. ideo subdit.

t Antequ vēiat dies dñi. i. dies iudicij. quā die ꝓceder pſecutio anti

u Et ꝙuertet cor pr̄m ad filios. reducēdo (per christi. illos q̄ fuerūt increduli ad fidē xpi: in quē crediderūt ꝓres antiq̄. ꝛ sic illi ꝓres diligēt filios ꝛ ecōuerso in ea

x Ne forte veniā. In hebreo ſi est forte: q̄ (ritate xpi. aduētus dei ad iudiciū cert⁹ ē. Pōt etiā dici fm trāslationē nr̄am: ꝙ nō ponit hic forte ꝓpt incertitudinē aduent⁹: sed ꝓpter incertitudinē determinati tpis. Vñ xps dicit Actuū. i. c. Non est vestr̄ nosse tpa vel momēta ꝛc.

y Et pcuciā terrā. i. hītantes in terra generaliter.

z Anathemate. i. sempit̄na sepatōe ab ea. q̄ null⁹ hō hītabit terrā vltra. sed aliq̄. ſ. electi adherebūt deo sempiterna fruitōe: quā nobis ꝓcedat q̄ cū ꝓe ꝛ spūsctō vivit ꝛ regnat deus in secula seculorū amen.

In cap⁹ iiij⁹. vbi dr̄ in postilla. Precepta. ſ. decalogi

Additio.

Vbi nos habem⁹ in hoc loco ꝓcepta ꝛ iudicia: in hebreo habet ceremonia ꝛ iudicia. vñ ex h̄ loco estimāt hebrei habere ꝓtra nos validū argumentū ad ꝓbandū q̄ ceremonialia nō debēt cessare tpe messie: vt h̄ cōiter in expositionib⁹ eor: sed bñ aspiciēti verā ꝛ ꝓriā lr̄e significatōez ex hac aucte nō h̄bit intentū: sed forte ex ea pt oppositū ꝓbari. Ad q̄d sciēdū q̄ aliud est dicē Memētote legis moysi. ꝛ aliud ē dicē: Seruate legē moysi ꝛc. Nā ad ſuandū legē req̄rit facere ea q̄ in lege ꝓcipiunt: ꝛ vitare ea q̄ in lege ꝓhibent. ad memoriā vo legis habendā h̄ nō req̄rit. ſz sufficit h̄re memoriā de lege in mēte ad ei⁹ spūalez intelligentiā percipiēdā Unde in h̄ loco ꝓpha ad spūalē legis intelligentiā inuitat fm glo. inflineare. nō aūt exhortat ad obſuantiā legis. ꝛ sic ex ista aucte h̄t ꝙ ceremonialia ꝛ iudicialia legis mosaice de q̄b⁹ hic tm̄ fit mentio sunt h̄ida in memoria mō ꝓdicto. nō aūt seruāda q̄d est ꝟ eos. si enī ꝓpheta intēderet exhortari xpi̇m ad legē mosayc̄ perpetuo obſuandā vtiq̄ dixisset. Seruate seu custodite legē moysi. ꝛ h̄ si dixit. sed memētote legis. ad innuēdum q̄d supra dēm ē. Et notandū q̄ hanc distinctiā inter custodire ꝓceptū: ꝛ memoriā habere de ꝓcepto seu de lege: ponit ra. Doc. gerundesi. in expōne sup pentateuch sup illō verbū Exo. xx. Memēto vt die sabbati sanctifices. Et illō

Additio.

verbū Deut. v. Obserua die sabbati: dicendo ꝙ primū verbum importat ꝓceptum affirmatiuū soluz de memoria sabbati habenda. ꝛ sedm vbum importat ꝓceptuz de custodiēdis omib⁹ q̄ custodienda sunt in sabbato.

veniat dies dñi magnus et horribilis. Et ꝙuertet cor patr̄ ad filios: et cor filiorū ad ꝓres eor ne forte veniā ꝟ ꝓcutiā terrā ꝟ anathemate.

Explicit Malachias propheta.

In eo. cap⁹. vbi dr̄ in postil. Et cōuertet cor patr̄ ad filios.

Hoc q̄d dicit de helya. Et conuertet cor patr̄ ad filios: ꝛ cor filior ad ꝓres eorū. Videt ꝓprie exponendū de scō Johāne baptista: qui ꝓcessit xpm̄ in spū ꝛ virtute helye. Luce. i. c. Iste enī ꝙuertit cor patr̄ ad filios in q̄ntum digito demōstrauit filios christū. in quē cor patr̄ fide ꝛ desiderio tendebat sed h̄ in singlari vago: nō aūt in singlari demōstrato. Similiter cōuertit cor filior ad ꝓres eor. in q̄ntū xps quez filios digito demōstrauit est ille in quē patr̄ fides ꝛ desiderio tendebat saltem in singulari vago. et sequitur.

Ne forte veniam ꝛ ꝓcutiam terrā anathemate. q. d. Si sine ꝓcursore ꝓcedente venissem. deficiente demōstratore me deficeret fides mea. ꝛ sic terra esset ꝓcutēda anathemate ꝛc.

Replica.

In cap⁹. iiij⁹. vbi dicit. Et conuertet cor patr̄ ad filios. Postillator exponit de helya. quia hoc faciet precurrendo fm aduentū christi. Burgensis autē exponit de sancto Johāne baptista. ſz illa expositio est mystica: sicut Johānes fuit mysticus helyas: quia venit in spiritu ꝛ virtute helye. Expositio etiam Burgens si litteralis esse debeat occurrūt inconuenientia: Primum quia in lr̄a dicitur de die ꝓuenīēda magna ꝛ horribili. Johannes aūt non ꝓuenit diem horribilem sed desiderabilem. Item dicit de non cōuersis p helyam comminatorie. Ne forte veniā ꝛ ꝓcutiā terrā anathemate. Johannes autē non ꝓcucurrit tale ꝓcursor. quia christus non venit post Johannē iudicare sed iudicari. nec venit vt iudicet terram vel ꝓcutiat. sed vt saluet̄ mundus per ipm̄. Quius salutis participes nos faciat christus ipse Jesus in secula seculor benedictus Amen.

Postilla fratris Nicolai de lyra cum additionibus pauli epi Burgens: ac replicis mgri Mathie vorindi eiusdem ordinis sup Malachiam. ꝓpham finit.

Ppp

Prolo. in li. Macha.

Incipit expositio Britonis in plogū librorū Machabeorum.

Machabeorū libri duo ꝛc. Anteq̄ exponam⁹ prologū premittendum⁹ quedā antecedentia q̄ necessaria iudicam⁹. Et prīo notandū q⁹ libri machabeorū nō sunt de canone, legunt⁹ tū in ecclesijs p̄ institutionem romane ecclie. Item ꝛ nec ep̄le Rabani hāc vna scribitur Ludouico regi francor⁹ et altera Bieroldo archidiacono nunq̄ in biblia sunt scribēde, nec prologi sunt dicende, q̄ occasione nōnulli sic errant, vt libros istos credant a rabano fuisse trāslatos, cū ipse nō trāstulerit, sed tm̄ fuerit cōmētat⁹. De his duob⁹ libr⁹ dicit Hieronym⁹ in plogo galeato. Machabeor⁹ primū hebraicū reperi, sc̄ds grecus ē, q̄d ex ipsa phrasi phari pt̄. Itē nullā video in dictis epistol⁹ difficultatē nisi q⁹ aliq̄ dubitāt de significatōe hui⁹ nois vangionū, sunt aūt vangiones pli q̄dā de q̄b⁹ dicit Lucan⁹ in prīo. Et q̄ de latis imitant⁹ sarmata bracis, vangiones bataniq̄ truces ꝛc. His visis ad plogū accedam⁹. Diuisio ist⁹ plogi discurrit p̄ ptinentia ꝛ ptenta. Et prīo tangit⁹ de ptinentib⁹, s. de duob⁹ libris Machabeor⁹, scō de ptentis, s. de diuersitatibus cōtentor⁹, ibi. Premotēt plia ꝛc. Itē in prīa pte prīo ponit Biero. opis titulū cū dic⁹. Machabeor⁹ libri. Scō ponit distinctionem librorū vel numer⁹ cū dicit. Duo. In parte scā tangit⁹ ptenta sub triplici differētia, q̄dā enī dicunt⁹ de maiorib⁹ principalit⁹, quedā de omnib⁹ cōiter quedā de aliq̄b⁹ singularit⁹. Principalit⁹ de maiorib⁹ recitant⁹ ducū prelia, ibi. Premotant plia ꝛc. ꝛ inde trophea ibi. Et nobilis machabeꝰ dux triūphos, ꝛ eⁱ⁹ pēminentia ibi. Et cuⁱ⁹ nomīe ꝛc. Cōmuniter de oīb⁹ recitat⁹ sabbatorū pugna, ibi. Pugnā q̄z sabbatorū, vñ prīo Machabeor⁹ .ij. dicit⁹. Dixit vir prīo suo. Ecce cōmunitas oīm ꝛ seq̄t⁹ ibidē. His hō q̄cūq̄ venerit aduersus nos i bello die sabbatorū pugnem⁹ aduersus eū ꝛc. Singlariter de aliq̄b⁹ recitāt⁹ septē fratrū martyrū gesta ꝛ eorū mīs constātia, ibi. Hec q̄z hystoria. Dicit igit⁹ Hieronym⁹.

a Machabeor⁹ libri duo. Nota q⁹ in hist⁹ scribit⁹ q⁹ in scō li. Machabeor⁹ nō est historie psecutio sz̄ psecute recapitulatio, est enī epl̄a quā scribit Judas machabeꝰ ꝛ senatus iudeor⁹ hierosolyme dispōni iudeor⁹ que exulabat in diuersis regiōib⁹ orientis ꝛc. Rabanus magnificat veritatē sup̄ principiū scō libi. Dicit enī q⁹ scōs liber diuersam hz̄ a priore narratōem, sz̄ tū historie nō destruit veritatē q̄ licz mīta prioris ptineat testimonia tū per pl̄a interserit que nō in illo inueniūtur.

b Hebreor⁹ duces, sc̄z Mathatbiam, de q̄, vj. Mach. i, et Symonē, de q̄ hꝫ eodē. g, et iudam machabeū, de q̄ primo Mach. iij, et in plīb⁹ seq̄ntib⁹ capl̄is et ionathā de quo primo Macha. ix. c.

c Persarum. Isidorus in. ix. etymologiar⁹ dicit q⁹ perse a perso rege vocati sunt, qui e grecia asiā transiens, ibi barbaras gentes grauī diuturnoq̄ bello perdomuit, nouissime victor nomē subiecte gēti dedit

Incipit plogus beati Hieronymi presbyteri in libros Machabeorum.

Machabeorum libri duo p̄no tant plia, int hebreoruꝫ duces gētemq̄ persaꝝ pugnā quoq̄ sabbatoꝝ: ꝛ nobiles machabei ducis triūphos: ex cuius nomīe ꝛ libri ijdē sunt nuncupati. Hec q̄z hystoria, ptinet etiā inclyta illa gesta machabeorū fratrū qui sub antiocho rege p̄ sacris legib⁹ dira tormenta perpessa sunt. Quos mat̄ pia dū diuersis supplicijs vrgeret⁹: nō solū nō fleuit sed et gaudēs hortabatur ad gl̄iam passiōis.

Explicit plogus.

Idem in. xiij. Media ꝛ persida a regibo medo et perso cognomiate sūt. et q̄b⁹ media ab occasu trāsuersa parthia regna amplect⁹. a septentrione armenia circūdatur. ab ortu caspios videt a meridie persidā, pfida aūt tendēs ab ortu vsq̄ ad indos. ab occasu ruby mare habet. ab aq̄lone vo medijā tangit. ab austro armeniā q̄ pfide ānexit⁹. De plīs ducum hr̄ in mīis locis. de mathathia ꝛ suis dr̄. primo Mach. ij. Collegerūt exercitū et p̄cussert pcōres i ira sua. Item de iuda ꝛ suis dr̄. i. Mach. iij. Preliabant⁹ plia ist⁹ cum leticia. ꝛ ibidez seq̄nt⁹ Quomō iudas iuit obuiā Appollonio ꝛ percussit ꝛ occidit eum. ꝛ mīta alia exempla patent.

d Nobiles triumphos. quia cum paucis deuicit multos et fortes, primo Machabeor. iij. c. Quomodo poterimus pauci pugnare aduersus mītitudinē tantā tā fortē. Et seq̄t⁹ ibi. Insiluit in eos subito ꝛ strite⁹ seron ꝛ exercit⁹ ipi⁹ i p̄spectu ei⁹. Itē eodē ḡno. Vidit iudas viros q̄ secū erāt. Ne timuerūt mītitudinē eor⁹ ꝛ impetū eor⁹ ne formidet⁹, ꝛ sequit⁹. Congressi sūt et contrite sunt gētes ꝛ fugerūt i campū ꝛc. Itē in eodē cōmiserūt plīū, ꝛ ceciderūt de exercitu lysie q̄nq̄ milia vt e Machabei ducis, i. iude. de q̄ dr̄. Ha(rorū ꝛc. chabeor⁹, iij. a. Surrexit iudas q̄ vocabat⁹ machabeus. Interpret⁹ aūt machabeꝰ ptegens vel ptectio, ꝛ de tpo dr̄. i. machabeor⁹. iij. q⁹ ptegebat castra gladio suo Et ab isto machabeo denomiant⁹ libri machabeor⁹. in q̄ notat⁹ eius pēminētia, vñ sequit⁹. Et cuius nomine libri ijdē nuncupati sunt. f Vesta machabeor⁹ frat⁹. de q̄b⁹ legitur. ij. machabeor⁹. vij. q⁹ tingit septē frēs vnacuz mīe a pzrebēsos cōpelli a rege edere ꝭ phas carnes porcinas Item in quodā plogo qui in q̄busdam bibl̄is inuenit⁹ et incipit Machabeor⁹ libri duo ꝛc. dicitur sic. Machabei septem frēs ab vna mīe machabea nomie genit⁹. custodientes legem pat⁹ traditōem nō manducantes carnē porcinā. ob hoc ab antiocho rege seuissimo in antiochia martyrij gl̄ia coronati sunt cū matre sua. atq̄ sepulti cū magna veneratione ibi req̄escunt. De eorum supplicijs ꝛ de cōstantia mīis legit⁹. ij. Machabeor. vij.

Explicit qualiscunq̄ expositio istius prologi.

Postilla Nicolai de lyra sup libros Machabeorum incipit.

Capitulū.I.

Et factū est. Post hystoriā Judith q̄tum ad hystorias ī sacra scriptura nō ꝯtētas sequit̄ hystoria ī libro machabeoꝝ descripta rōne dicta ī principio libri Thobie. licet ꝑ magnū tp̄s ꝯtigerit postea. Nam hystoria libri Judith ꝯtigit tp̄e cambisis filij Cyri s̄m cōmunē expositionē doctoꝝ nostroꝝ quā secut⁹ sum exponēdo libꝝ illū. Hystoria vo machabeorū ꝯtigit tp̄e antiochi epiphanis regis syrie. vt patet ī principio primi libri. Verūtamē hystoria videt̄ intricata ꝓpter duos fratres. s. Seleuchum ⁊ antiochū epiphanē ⁊ eoꝝ posteros. q̄ se mutuo expulerūt ꝺ regno guerra inter eos q̄si impacabili cōmota. Ad euidentiā igit̄ hystorie aliq̄d est hic premittendū ꝺ dicti regni successione. Sciēdū igit̄ q̄ post mortē Alexandri magni. ei⁹ monarchia ī quattuor regna fuit diuisa. s. macedonie. asie. egypti. et syrie. sicut Dan. viij. fuerat ꝓphetatū. sz ꝺ duobꝫ primis regnis nō fit mentio in primo machabeoꝝ libro. sz ꝓcedit s̄m ꝓcessum regni syrie. q̄ꝺ multū iudeā afflixit. resistentibꝫ ꝓut poterāt machabeis ⁊ aliqua de regno egypti occasionaliter interponā. Sciendū igitur q̄ mortuo alexandro magno prim⁹ regnauit in syria seleuc⁹ ⁊ alij quattuor post ip̄m. ⁊ sext⁹ fuit antiochus magn⁹ q̄ duos habuit filios. s. seleucum philopatorem. q̄ sibi successit in regno tanq̄ primogenit⁹ ⁊ antiochum epiphanem q̄ traditus fuit romanis obses. ⁊ audita morte patris ⁊ inertia seleuci sui fratris. venit in syriā. ⁊ ab aliquibꝫ ciuitatibꝫ recept⁹ fuit. ⁊ tandē syrie regnū obtinuit. ꝓpter q̄ꝺ inter posteros ei⁹ ⁊ posteros fratris sui ꝺ syrie regno fuit longa ꝯcertatio. ⁊ aliq̄n ꝑualebat vna pars. aliq̄n vero altera. ⁊ syria ꝺ vna posteritate ad aliā trāsibat. vt patet in figura in pagina seq̄nti posita. in cui⁹ summitate ponit̄ Antioch⁹ magn⁹. ⁊ ei⁹ duo filij in duobꝫ lateribꝫ descēdendo. ⁊ sub eis eoꝝ posteri. Processus vero regni incipiendo ab antiocho magno de posteritate vni⁹ filij ad alteri⁹ posteritatē vel in eadē posteritate ꝺ patre ad filiū vel ad aliū successorē patet in linea transuersali de minio facta. Et ad maiorē euidentiā sup quēlibet successiue regnū obtinentē posui lr̄as alphabeti s̄m processus ordinē dicti regni. Et quoniā ꝺ summis sacerdotibꝫ iudeorum in libris machabeoꝝ est mentio. ideo sciendum q̄ iaddus alexandri tp̄e fuit sacerdos summus. post eū onyas sub quo Ptolomeus soter rex egypti multos iudeos captiuauit. post eū symon iustus. deinde eleazarus frater ei⁹. deinde onyas Symonis iusti fili⁹. q̄ vsq̄ tunc fuerat puer. post eum Symon filius eius. deinde onyas fili⁹ ei⁹ tp̄e antiochi magni ⁊ seleuci eius filij. cuius tempore heliodor⁹ ad spoliandū erariū in hierusalē fuit missus. ⁊ hic onyas s̄m Josephū libro duodecimo antiq̄tatis iudaice. c. vi. habuit duos fratres. s. iasonē ⁊ menelaum. qui successiue licet vsurpatiue tenuerūt summū sacerdotiū. quibꝫ successit alchimus ꝑ institutionē violentā antiochi epiphanis q̄ nō erat de linea sacerdotali licet descēdisset ab aaron. vt habet infra. c. vij. ⁊ tūc sacerdotiū deuenit ad machabeos. qui antiocho regi ⁊ ei⁹ factis q̄tum poterant resistebant. Habebāt etiā ibi aliquid iuris. Nā matathias pater eoꝝ descēderat de illis xxiiij. quos dauid instituerat ad deseruiendū templo domini per vices suas. primo Paral. Sz q̄ hui⁹ primi ⁊ secūdi machabeoꝝ maior est autoritas q̄ iosephi. cum ab ecclesia recepti sint ad legendū. ideo nō est dimittendus textus ꝓpter iosephum. sz magis ecōuerso. Secundo vero libro. iiij. c. dicit̄ exp̄sse q̄ iason fuit frater onye ⁊ q̄ menela⁹ ⁊ lysimach⁹ fuerūt fratres symonis ꝑpositi templi ⁊ de tribu beniamin sicut ⁊ iste symon. vt habet̄ secūdo libro. c. iij. De alchimo vero habet̄ secūdo libro xiiij. c. q̄ fuerat summ⁹ sacerdos tp̄e Antiochi epiphanis. sz eiect⁹ fuit inde. eo q̄ ritu gentiliū fuerat inquinatus quē tamen restituit demetrius seleuci. vt habt̄ ibi. ⁊ septimo capitulo primi libri. ⁊ ideo s̄m textum intendo exponere libros machabeoꝝ.

Sequitur figura regum cum suis attinentijs.

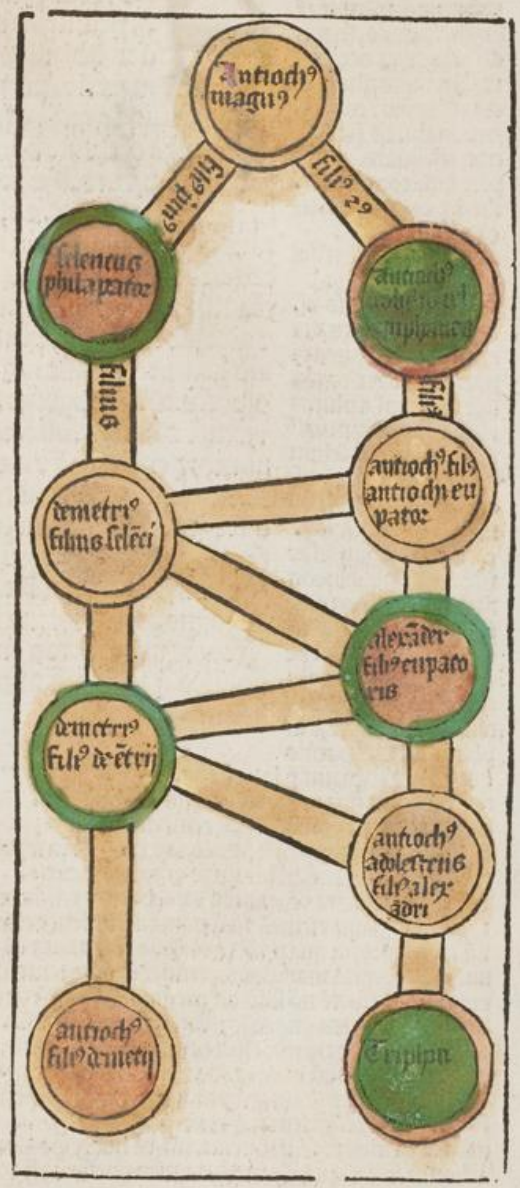

Per figuram igitur ꝑpositam patet processus regni syrie q̄tum ad principes qui iudeoꝝ populū afflixerūt. Diuisio tamē libri accipienda est s̄m duces qui populū israel liberauerunt. tamen liber totalis primo in duas partes diuiditur s̄m duos libros partiales primum. s. ⁊ secundū. Primus aūt liber diuiditur in q̄ttuor partes. q̄ primo ponit̄ liberatio populi sub matathia. scdo sub

iuda.iij.c.a.tertio sub ionatha.ir.c.quarto sub symone
xiij.c.Prima in duas.q primo ponit delectio xpi.r tē
pli facta p antiochū epiphanē.scō defensio facta p ma
tathiā.c.scō.n.Prima adhuc in tres fm triplicē pcussio
nē p antiochū factā.Prima facta fuit p ipm pson aliter.
secūda p eius ducē.q
ponit ibi.Et post duo
os annos.tertia p ei
nūciosr scripturā.ibi
Et scripsit.Circa pri
mū primo describit af
fligentis origo.secun
do afflictois occasio.
ibi.In diebꝫ illis.ter
cio afflictois tempus
r ordo.ibi.Et pparā
tum est.quarto multi
plex afflictor oppssio.
ibi.Et conuertit.Iux
ta primū dicit.

a Et factū est rc.scili
cet magn⁹.

b Philippi regis rc.
scilicet tota.nā in ma
cedonia q est quedaꝫ
pars grecie pr⁹ regna
uit pr̄ eius r plures
alii.sz iste fuit prim⁹
monarcha non solum
grecie sz etiā toti⁹ ori
entis.ppter qđ ab eo
incipit regnū grecoꝝ.

c Darū rege persaꝝ
iste dar⁹ fm hebreos
fuit filius assueri r he
ster regine.sicut dictū
est i principio libri he
ster.r Dasi.ix.r plu
ribꝫ aliis locis.Secōm
alios vo hystoriogra
phos fuit ali⁹ darius
qui postea regnauit p longū tps.

d Cōstituit plia multa.scīa regna resistētia sibi.

e Et obtinuit omnium.sibi resistentium.

f Munitōes.i.castra r fortalicia r bona i eis reposita.

g Et pterrāsijt rc.habitabilis ex parte orientis.

h Et siluit terra rc.qz null⁹ audebat sibi resistere vbo

i Et ꝓgregauit virtutē rc.hꝰ ponit ad rsiden(vel facto
dū tacere q̄stioni qua posset q̄ri.Quo fecit tanta cū par
uum esset regnū macedonie.r rndet q ꝓgregauit sibi er
ercitū valde fortē.nō solū de macedonia.sz etiā de aliis
locis.r bellatores vndecūqz sibi libēter adherebāt.Naz
in victoriis nō retinebat sibi nisi bonū honorabile.con
cedens aliis bonū vtile ex sua liberalitate.

k Et facti sunt illi in tributū.ad sui exercit⁹ sustētamē

l Post hec rc.egritudine valida. (tū.

m Et cognouit rc.habuerat enī de hoc responsum ab
arboribꝰ soli r lune ꝓsecratis.a quibꝰ quesierat si ūquo
orbe terraꝝ rediret ad matrē suaꝫ r sorores charissimas
r responsum est q non.quia cito esset moriturus.

n Et vocauit rc.i.socios familiares.nullus enī ꝺ filijs
suis si tamē aliquos habuit legitur post eū regnasse.

o Et multiplicata rc.qz regnū syrie r regnū egypti ab ale
xandro delēdentia affluerūt xpīn⁹ ifirm coleētē dīm.et
qz p̄missa dicta sunt vt ad antiochū illustrē deueniret.
ideo subdit. p Et exijt ex eis.s.a regibꝰ syne.vt patz
in figura supra posita. q Radix peccati.nā ex eo pul
lulauerūt plura mala q̄z ex aliis p̄cedentibus.

r Antiochus illustris.i.p̄claru⁹ seu nobilis.r signifi
cat idē qđ epiphanes qđ est nomen grecū.r dicit ab epi
qđ est supra.r phanes apparitio.q̄si sup alios eminens
vel apparens.

s Filius antiochi.
magni.

t Qui fuerat rome
obses.naz antiochus
magn⁹ pater ei⁹ p ro
manos fuit repressus
ab infestatōe vicinaꝝ
sibi gentiuꝫ romanis
federataꝝ.r ad maio
rem securitatē accepe
runt obsidē filiū suuꝫ
iuniorē.q audita mor
te sui patris r inertia
seleuci sui fratris de
roma clam recessit.et
in syriā veniens aliqs
ciuitates maritimas
habuit r tandē regnū
ideo subditur.

v Et regnauit rc.qđ
incepit ab alexandro
magno.vt dictum est
supra.Dicunt tñ aliq̄
p hec numeratio inci
pit a primo anno se
leuci.q imediate suc
cessit alexandro ma
gno in syria.sz ꝺ non
videt bene dictū.q ꝺ
r infra.vi.c. Daniel.
viij.alexander dicitur
prim⁹ in regno grecoꝝ
nec obstat q ipi p tpa
regū intermedioꝝ nu
merant.errorē.q. ānos
a primo anno seleuci vsqz ad primū annū antiochi epi
phanis.qz idē ann⁹ dicit vltim⁹ regis p̄cedētis.r prim⁹
immediate sequentis.r sic bis cōputat.Antiochus aūt
epiphanes fuit non⁹ ab alexandro magno.r sic p talem
cōputationē vn⁹ anni bis cōputati habent nouē anni
mūn⁹ fm veritatē.q fuerūt ꝺ tpe alexandri magni postqz
regnauit in tota grecia.Duodecim aūt anni quibꝰ dicit
regnasse.incipiūt a tpe quo post patrē imediate regna
uit i macedonia tñ.r sic regnū grecie ichoandū ē ab eo.

x In diebꝰ illis.Posita origie psecutoris.ꝺ ꝓsequit
occasio psecutōis q̄.pcessit ex malicia aliq̄ꝝ ꝺ pplōm israel

r In diebꝰ illꝰ rc.nō solū i seipsis formal.sz etiā (tō ꝺ.
l aliꝰ effectiue.tō subdit. y Et suaserūt rc.a.fed⁹ so

z Cum gentibꝰ incircūcisis r idolatris nos (cietatis.
eis ꝓformādo.r subdit ratio. 3 Quia ex⁹ rc.istud di
ctū videbat hēre colorē.qz ante captiuitatē babylonicam
pplūs israel multū declinauit ad idolatriā.vt patz tertio r
qrto Regū.r tñ habuit reges potētes.s.i samaria r birim
Post reditū vo captiuitatis babylonice vsqz ad ꝺ tps ad
idolatriā nō declinauerat.r tñ regē nō habuerat.r sub
tributo regū aliorꝫ seruiebat. Ex isti tacebāt illud ex q̄ p
suasio talꝫ erat inīq̄.s.qz ꝓpter ydolatriā regū israel r iuda r
subditorꝫ suorꝫ dicta regna fuerūt destructa.et reges israel
r iuda cū suis populis captiuati.

a Et bon⁹ rc.qz respiciebāt ex⁹ ad illud qđ ꝓponebat

et nō quantū ad illud qđ tacebaţ. b Et destinauerūt id est firmiter ordinauerunt. c Aliq̄ de pplo.i. pauci respectu aliop. d Et abierūt ad regē.s.antiochū ydolatrā. e Et dedit illis ꝛc.i.vt fm ritū ipōrum viuerent.ꝛ ad hoc alios libere possent inducere.

f Et edificauerūt ꝛc. i scholā in q̄ docerēt et addiscerent leges et statuta gētiliū.ꝛ dr gymnasiū. nam in schola disputat vn̄ cū alium.sic in gymnasio exercent̄ homines ad luctā corpalem.

g Et fecerūt ꝛc.dimittendo filios suos incircumcisos.

h Et iūcti sūt natiōibus.i.formādo se eis in vita ꝛ moribus.

i Et venūdati sunt .i.totaliter venditi.

k Et faceret malū sicut de achab hr̄.iij. Re.xxi. eo q̄ venūdatus sis vt faceres malū in ꝯspectu dñi.

l Et paratū ē. Hic ꝯfirt pontifficatōnis tp̄us ꝛ ordo.nam cū fecē antioch⁹ in egressu d egypto. Ad cui⁹ intellectū sciendum q̄ sicut dixi sūpra.ꝛ ca.antioch⁹ magnus ad ꝯfederatōem ipi⁹ cū rege egypti ꝛ conuersō dedit filiā suā cleopatrā ptolemeo epyphani.er q̄bo natus fuit ptolemeus philometor. igit̄ mortuo ptolemeo epyphane.antioch⁹ illustris rex syrie accepit aliquas ciuitates regni egypti regno suo ꝓpinq̄s q̄si tutor nepotis sui.q̄ puer ad huc erat q̄s cū duces egypti repeterēt p̄o puero.et ipse nollet reddē.motū fuit bellum inter ipsos et antiochum: in quo victi fuerunt duces egypti.et per consequens ptolemeus philometor cū eis qui erat adhuc multū iuuenis.ꝛ egypto spoliata;antioch⁹ venit ī hierl̄m ꝛ fecit mlta mala.vt hr̄ in parte seq̄nti. Jn hac pte describit̄ bellū dictum:cum dr

l Et datū ē ꝛc.s.regnū egypti mō tā dicto.vt p̄z in tra

m Jn mltitu.grauis.s.ad sustinēdū. (paucis exceptis.

n Jn currib⁹.in q̄bo pugnabāt reges antiq̄tus.

o Et elephantis.portātib⁹ castra lignea.in q̄bo erāt homines armati desup p̄sidētes iacula. p Et eq̄tib⁹ circa elephantes ordinatis ne occiderentur ab aduersarijs. q Et copiosa ꝛc.inuadens egyptū p terrā et per mare.

in oculis eop. r Et destinauerūt aliq̄ d pplo ꝛ abierūt ad regē ꝛ dedit illis p̄tātē vt facerēt iusticiā gētiliū et edificauerūt gymnasiū in hierl̄ymis fm leges nationū. s ꝛ fecerūt sibi p̄putia:ꝛ recesserūt a testamēto scō ꝛ iūcti sunt natiōib⁹ ꝛ venūdati sunt vt facerēt malū

t Et paratū est regnū in cōspectu antiochi ꝛ cepit regnare in terra egypti vt regnaret sup duo regna. Et intrauit ī egyptū m in multitudine graui: n in currib⁹ o ꝛ elephātis p ꝛ eq̄tib⁹ q ꝛ copiosa manuū mltitudine. Et cōstituit bellū adūsus ptolomeū r̄gē egypti: ꝛ veritus ē ptolome⁹ a facie ei⁹ ꝛ fugit.ꝛ cecidērt vulnerati mlti. Et p̄hendit ciuitates munitas in t̄ra egypti ꝛ accepit spolia t̄re egipti

u Et surrit antioch⁹ post̄q̄ pcussit egyptū x in centesimo ꝛ q̄dragesimo ꝛ tertio āno y ꝛ ascēdit ad isr̄l ꝛ ascēdit hierl̄ymā in mltitudie graui. z ꝛ intrauit in sanctificatōem a cū superbia: b et accepit altare aureū c et candelabr̄ lumīs d ꝛ vniuersa vasa eius ꝛ mēsam ꝓpositionis e ꝛ libatoria f et phialas g ꝛ mortariola aurea h ꝛ velū i et coronas k ꝛ ornamentū aureū qđ ī facie tēpli erat l et cōminuit omia. Et accepit argētū et aur̄ ꝛ vasa concupiscibilia: ꝛ accepit thesauros occultos q̄s inuenit ꝛ sublatis oīb⁹ abijt ī terrā suā. Et fecit cedē hoīm et locut⁹ ē ī superbia magna Et fact⁹ ē planct⁹ magnus in isr̄l ꝛ in omī loco eorum.

m Et ingemuerūt p̄cipes ꝛ seniores ꝛ iuuenes ꝛ virgines infirmati sunt: ꝛ speciositas mlieꝝ imutata ē. Vir marit⁹ sumpsit lamētū: et q̄ sedebāt in thoro maritali lugebāt.

n Et cōmota est terra sup hītātes in ea: et vniūsa dom⁹ iacob induit confusionē o Et p⁹ duos ānos diep̄ misit rex p̄cipē tributop̄ ī ciuitates iuda ꝛ venit hierl̄z cū turba magna p et locut⁹ ē ad eos ꝛba pacifica ī dolo ꝛ crediderūt ei q Et irruit sup ciuitatē repente: ꝛ pcussit eam plaga magna; ꝛ pdidit pplz multū ex isr̄l Et accepit spolia ciuitat̄ ꝛ succēdit eā igni. r et destruxit domos ei⁹: s ꝛ muros ei⁹ in circuitu: ꝛ ca

t Et ꝛuerit. Hic ꝯfirt pontifficatū iudeop̄ mltiplex oppressio cum dr. r Et ꝛuer.antioch⁹ ad ter suū. s Post̄q̄ p cussit egyptū, mō dicto. t Jn .cxl.ꝛ tertio āno.s.regni grecop̄.ꝛ p ꝯsis āno.vi.ꝛ.regni antiochi.vt z ex p̄dict̄.

v Et ascēdit ꝛc.q.parata erat ad faciendū mala.

p Et ītrauit ꝛc.i. in tēplū quod tā diu erat p̄fanatū a iudeis ꝛ sociis ei⁹ reedificatū.

y Cū superbia.tractās cōtemptibilit̄ vasa sacra.iō subdit̄. z Et accepit ꝛc. in q̄ creabakthymiama ad honorē d iuuenum.

a Et cādelabr̄ lumīnis.illā sup illo erāt septē lucerne aureē.

b Et ceteraq̄ vasa ei⁹ scz forcipes ꝛ emūctoria q̄ oia erāt aurea. Exo.xxv. c Mēsā ꝓpositōis.sup quā ponebaṅ.xij. panes calidi in die sabbati p xij.tribub⁹ isr̄l.ꝛ in h̄ significabaṫ q̄ sacerdotib⁹ debebaṫ a populo vict⁹.

d Et libatoria.i.vasa in q̄bus ꝓbabaṅ liq̄da: de q̄b⁹ fiebāt libamina q̄ sunt obl̄atōes d liq̄dis. e Et phialas.i.vasa in q̄b⁹ reponebāt vngūenta et thymiamata.

f Et mortariola aurea ī q̄b⁹ terebāt illa ex q̄b⁹ cōponebāt̄ur.

g Et velā.diuidēs inf sctm̄ ꝛ sctm̄ scōr.

h Et coronas.erāt es ibi ad ornatū tēpli.

i Et ornamēta aureū.i. cortinā aurifrigiatā.

k Et cōminuit oīa .i.in puluerē redegit vt dicunt alij exposit̄ores.sz si est versile q̄ tam p̄ciosa vellet sic p̄terire.ideo dr q̄ hec cōminuit.i.a ꝓria forma trāsmutauit:materiā retinēs ad alios vsus ad suā vtilitatē.

l Et ingemuerūt ꝛc.tanq̄ mal̄ occurrere si valētes.

m Et cōmota ꝛc.i.in suo decore trāsmutata ꝓ miseriā hītāniū in ea.

n Et post duos ānos. Hic ꝯfirt pontifficatus ꝓsecutio quā fecit antiochus p suū ducē fallacē.iō subdit̄.

o Et locutus ꝛc.significās q̄ venisset p bono statu ciuitat̄ reformādo.

p Et credidērt ei.eū intra recipiendo.

q Et irruit ꝛc.dulcib⁹ nō cogitātib⁹ de defensione.

r Et destruxit ꝛc.notabiles ꝛ fortes.ne post ei⁹ recessum iudei possent ibi tueri.

s Et muras ꝛc.faciendo ibi mlt̄as apturas p q̄s eq̄tes ꝛ pedites multi possent ingredi liberēsi iudei vellent in aliq̄ rebellare.

t Et edificauerunt ⁊c.i.arcē ſyon.

v Et facta ⁊c.i.ī fortalicīū ꝓtra ciuitatis populum,ideo ſubditur poſtea.

x Et facti ſūt ⁊c.ad capiendū eiues ⁊ ſpoliandum.

y Et factū eſt ⁊c.i.loco templi,ne cultus diuinus ibi poſſet exerceri,nā ō arce poterāt ſup deū colētes iacula ꝓicere eo q̄ erat ꝓpe templū.

z Et in dyabolū magnū,alias malum,homines eīn peſſimi dicunt dyaboli p quādā ſimilitudinē,⁊ accipitur hic ſingulare ꝓ plurali,dyabolum.i.dyabolos.

a Et facta eſt ⁊c.id eſt extraneoꝝ.

b Sāctificatio ⁊c.in loco eīn templi creuerūt arbuſta,vt dicitur.j.machab.c.i

c Scōm gloriā eius tpe ſalomonis.

d Multiplicata ⁊c.tpe antiochi illuſtris.

e Et ſcripſit.Hic cōſequenter deſcribit p ſecutio regis antiochi p nuncios ⁊ ſcripturā in qua primo ꝑcepit legē moſaicā aboleri,ideo dicit.

e Et ſcripſit rex,per decretum firmū.

f Vt eſſet oīs ꝓlis regni ſūi vn⁹,vni⁹ legis ⁊ ritus.

g Et reliquerūt vn⁹ quiſq;,gentiliū aliaꝝ rituū habentiū q̄ antiochus.

h Et multi ⁊c.aliq̄ timore aliq̄ fauore.

i Et miſit rex ⁊c.id eſt epiſtolas decretuꝝ ſuū ꝓtinentes.

k Vt ſequerent̄ ⁊c.ydolatrarum.

l Et phiberent holocauſta,q̄ totaliter incendebant̄ ad honorem diuinum.

l Et ſacrificia,p peccatis oblata.

l Et placatōes.i.ſacrificia pacifica,ō quibus habet̄ in leuitico

ptiuas duxerūt mulieres ⁊ natos,⁊ pecora poſſederūt

r Et edificauerūt ciuitates dauid muro magno et firmo ⁊ turribꝫ firmis:⁊ fca eſt illis ī arcē.Et poſuerūt illic gentē peccatricē viroſ iniq̄s ⁊ qualuerūt ī ea.Et poſuerunt arma ⁊ eſcas:⁊ congregauerūt ſpolia hyrlm ⁊ repoſuerunt illic:⁊ facti ſunt in laqueū magnū.Et factū eſt ꝫ ad inſidias ſanctificationi:⁊ et in dyabolū malū iſrl.Et effuderūt ſāguinē innocentē p ciriūitū ſanctificatōis.Et cōtaminauerūt ſanctificationem.Et fugerunt habitatores hieruſalē ꝓpter eos:⁊ facta eſt habitatio exterorū ⁊ facta ē extera ſemini ſuo:⁊ nati eius reliquerunt eā.

s Sāctificatio eius deſolata eſt ſicut ſolitudo,dies feſti eius conuerſi ſunt in luctū:ſabbata eius in obprobrium:honores eius in nihilū.Scōm gloriā ei⁹ multiplicata eſt ignominia ei⁹ et ſublimitas ei⁹ conuerſa eſt in luctū.Et ſcripſit rex antiochus oīm regno ſuo vt eſſet oīs popul⁹ vnus

t Et reliquerūt vnuſquiſq; legē ſuā et conſenſerūt omnes gentes ſm verbū regis antiochi.u Et multi et iſra el conſenſerunt ei:⁊ ſacrificauerūt ydolis:⁊ coinquauerunt ſabbatum.

x Et miſit rex antiochus libros p manus nuncioꝝ in hieruſalez et in oīes ciuitates iudee vt ſequerent̄ leges gentium terre:⁊ phiberēt holocauſta⁊ ſacrificia⁊ placationes fieri in tēplo dei:y⁊ phiberent celebrari ſabbatū⁊ dies ſolēnes.z Et iuſſit coinquinari ſancta:⁊ ſanctū populum iſrael.Et iuſſit edificari aras ⁊ templa et ydola et īmolare carnes ſuillas.a ⁊ pecora communia et relinquere filios ſuos incircūciſos:⁊ coinquinari animas eorum in omnib⁹ immundicijs:b et abominationibus:c ita vt obliuiſcerentur legem,d et immutarent omnes iuſtificationes dei.e Et quicunq; non feciſſent ſm verbuꝫ regis antiochi:morerētur.

Scōm oīa verba hec ſcripſit omni regno ſuo,et preposuit principes populo q̄ hec fieri cogerēt.Et iuſſerunt ciuitatibus iude ſacrificare.Et congregati ſunt multi ō populo ad eos qui dereliquerāt legē domini:⁊ fecerūt mala ſup terrā⁊ effugauerūt pp̄m iſrl ī abditis:et in abſcōditis fugitiuoꝝ locis.f Die quīta decima menſis caſleu,quinto et quadrageſimo et cētеſimo anno,g edificauit rex antioch⁹ abominādū ydolum,h deſolatōis ſup altare dei ⁊ per vniuerſas ciuitates iude ī circūitu edificauerūt aras et ante ianuas domoꝝ et in plateis incendebant thura,et ſacrificabant.Et libros legꝫ dei cōbuſſerūt igni ſcindētes eoſ et apud quemcūq; inueniebant̄ libri teſtamēti domini,i et quicūq; obſeruabat legem domini,k ſm edictuꝫ regis trucidabant̄ eū.Jn virtute ſua faciebāt hec populo iſrael.qui inueniebātur in oīm menſe in ciuitatibus.l Et quinta et viceſima die mēſis,m ſacrificabāt ſuper aram que erat contra altare,et mulieres que circumcidebant̄ filios ſuos trucidabant̄ ſm iuſſum regis antiochi.n Et ſuſpendebant pueros a ceruicib⁹ per vniuerſas domos eoꝝ

m Et phiberent ⁊c.ꝓ beneficio creationis eorum.

n Et dies ſolennes vt paſche pentheceſtes ⁊ hmōi.

o Et iuſſit ⁊c.id eſt templi loca.

p Et ſanctū populū iſrael,qui dicitur ſanctus,q̄ ꝑ ceteris populis ad diuinū cultum deputat⁹,vſi res inanimate que diuino cultui deputant̄ dicuntur ſancte vt veſtes et vaſa ⁊ ſimilia.

q Et pecora cōmunia,i.immūda ſm legem moyſi.

r Et coinq̄nari ⁊c.i.cibis lege phibitis.

s Et abominationibus.i.ydolatriis que abominationes dicūtur ī veteri teſtamēto

t Jta vt obliuiſcerētur legē,per ꝓſtitudinem legi ⁊trariam.

v Et immutarēt ⁊c.i.oblatōnes ⁊ ſacrificia q̄ offerebant̄ deo celi,cetera patēt vſq; ibi.

x Et effugauerūt ⁊c.q̄ nolētes ydolatrare refugiebāt occulte ad ſpeluncas montium.vt habet̄.j.ſequenti c.Scōo ꝑcepit ydolatriam ꝓfiteri,ideo dicitur.

y Die,xv.mēſis caſleu.i.decēbris vt dicunt aliqui,ſed melꝰ videt̄ q̄ correſpondet nouēbri,nā apud hebreos eſt tertius a ſeptimo mēſe computato vtroq;,q̄ ſeptimus correſpondet ſeptēbri noſtro,aliqñ tñ ꝓ parte occurrit cū octobri noſtro,⁊ per conſequens caſleu ſimiliter cū decembri,⁊ ratio hui⁹ eſt q̄ indei faciūt mēſes ꝓ lunatōnes,ſicut plenius declarauī Beñ. vij.⁊ Exo.xij.

z Quinto ⁊.xl.et.c.anno.ſ.regni grecoꝝ.

a Et edificauit.i.statui fecit. b Abominādū ydolū.s. iouis olimpij. c Desolatōis.q; erat signū desolationis templi.tertio pcepit legē mosaicā destrui.ō dr. Et libros legis dei cōbusserūt ꝛc. Quarto pcepit oēs legis obseruatores trucidari.ideo dr. Et libros legis dei cōbusserūt ꝛc. Quarto pcepit oēs legis obseruatores trucidari.ideo dicit.

d Et quicūq; seruabat ad legē dñi ꝛc.et patet littera vsq; ibi.

e Et quinta ꝛ viceſima die mēsis casleu.

f Sacrificabāt ꝛc.s. dei sup qō erat ydolū positū ꝛ sic ara in q̄ sacrificabant ydolo erat posita ꝛra altare dei.

g Et suspendebant ꝛc.i.p colla fumibꝰ ubera cernices trāseuntibus.cetera patent.

Capitulū.II.

In diebꝰ illis. i Posita delectione ppli p antiochū epiphanē.hic pōit ponit aliq̄lis eius releuatio p matathiā vbi primo ponit audacia zelātis.secō constantia tolerātis.ibi. Et exclamauit.tertio puidentia morientis.ibi. Et appropinquauerunt.Circa primū primo ponit planctꝰ humiliatōis.secō ausus cōfessionis.ibi. Et venerunt illuc.tertio zelus emulatōis.ibi. Et cessauit.Circa primū p̄mittit matathie genꝰ cū dicit.

a In diebꝰ illis surrexit matathias filius iohannis.ꝛ eius officium cū dicitur.

b Sacerdos ex filijs ioarim iste fuit vnus ō viginti q̄tuor sacerdotibꝰ q̄s instituit david ad augmentationem diuini cultus.i. Paral.xxiij.ꝛ dicunt alīq̄ p iste vocat ibi ioachim q̄ habuit sortē.xxi.vidē tñ mihi q̄ melius dicit ibi ioarib q̄ habuit sortē primā.nota eñ hebrea frequenter mutant in vltima lfa sicut ꝛ latina.ꝛ ℔ patet ex ℔ qō.j. xxiij.c.ō.q̄ matathias fuit ex filijs ioarib.qō idē nomē c Ab hiērm.istud refert ad illud qō.s. (est qō ioarib. ponit.surrexit.nā inde recessit xpc tēpli ꝓtaminationē.

d Et consedit in monte modin.vnde erat oriundus. Consequenter describit ples eius cū dr. e Et habebat filios q̄nq; ꝛc.interp̄tatōnes cognominū hic omitto.q; hieronim⁹ i libro suo ō interp̄tatōibꝰ nois hebreoꝝ nō nullas ponit ō libris machabeoꝝ.ꝛ iste q̄ sunt remigij ꝛ i fine biblie cōiter ponunt sunt in pluribꝰ improprie.et frequenter a hieronimo reprobate.

f Vidi viderūt mala.oculo compassionis ꝛ dolōris.

g Et dixit matathias.Ue mihi ꝛc.q.d. minus malū esset mihi simpliciter nō esse q̄ tanta mala xpi et ꝓtemptū cultꝰ diuini

h Sācta.s.(videre. loca ꝛ vasa.

i Et in manu extraneoꝝ.id est gentiliuꝫ ydolatraꝝ.

k Templū eius ꝛc. ignobiles eñ vilibus opibꝰ deputanf.ꝛ sic tēplū ydolatrie ꝛ luxurie erat plenū.et habetur.ij.libro.vi.c.

l Vasa glorie ei⁹ ꝛc. nā antioch⁹ ea asportauerat vt dictū est capitulo precedenti.

m Que gens nō ꝛc. hoc dr eo q̄ i exercitu antiochi erāt multi ō diuersis natiōibꝰ collecti.

n Ofnis cōpo (cti. sitio ei⁹.ram spūalis q̄ corpalis.

o Que erat libera. tpe dauid ꝛ salomōis ꝛ plurīū regū aliorꝫ.

p Facta est ancilla. sub antiocho puerso.

q Et ecce sancta nra q̄tū ad dei cultū.

r Et pulcritudo nra q̄tū ad tēpli ornatuꝫ.

s Et claritas nostra q̄tum ad legē que illuminat intellectū.

t Desolata est.hec ecclesia dissipauerat Antiochꝰ p suū decretū. vt ptz.c.precedenti.

v Quo q̄ adhuc nobis viuere.q.d. Deliꝰ est nobis mori q̄ talia videre.

x Et scidit matathias ꝛc i signū doloris.

y Et operuerūt se cilicijs.i signū humiliationis.

z Et planxerūt valde.p malis p̄dictis.

a Et venerūt illuc.hic pōit ponit ausus ꝓfessionis dei cultꝰ ꝛ diuīe legis.ꝛ ℔ p̄sentibꝰ aduersatijs.ō dr. Et venerūt illuc ꝛc.ꝛ ptz.

b Et multi ō pplo isrl.ꝓsentiētes

c Ex matathias ꝛ fi.ei⁹ ꝓstan.steterūt (timore mortis.

d Dixerūt matathie.volētes eū primo vbis adulatorijs subuertere.

e Princeps.dignitate.

f Et clarissim⁹.fame celebritate.

g Et magn⁹ es.ptāte.

h Et ornat⁹ filijs.quinq;.

ꝛ eos q̄ circūciderant illos trucidabāt. Et milti de populo israel diffinierūt apō se vt nō māducarēt īmunda: ꝛ elegerūt magis mori q̄ cibis coinq̄nari immūdis. ꝛ noluerūt infringere legē dei sanctā: ꝛ trucidati sūt. Et facta est ira magna sup ꝓplm valde.

.II.

In diebꝰ illis surrexit matathias filius iohannis filij symonis sacerdos ex filijs ioarim ab hiērm ꝛ cōsedit in monte modin. Et habebat filios q̄nq; iohannā q̄ cognominabat gaddis: et symonē qui cognominabatur thasi: ꝛ iudam q̄ vocabat machabē ꝛ eleazarum qui cognominabat abarō: ꝛ ionathan q̄ cognominabat apphus. Hi viderunt mala que fiebant in populo iuda et in hierusalē. Et dixit matathias. Ue mihi vt quid natus sum videre ꝓtritionem pplī mei ꝛ contritionem ciuitatis sancte ꝛ sedere illic cum datur in manibꝰ inimicoꝝ Sācta in manu extraneoꝝ facta sunt: templū eius sicut hō ignobilis Uasa glorie eius captiua abducta sunt trucidati sunt senes ei⁹ in plateis: ꝛ iuuenes ei⁹ ceciderūt in gladio inimicoꝝ Que gens ñ hereditauit regnū ei⁹ ꝛ nō obtinuit spolia ei⁹ Omnis cōpositio eius ablata est. Que erat libera: facta est ancilla. Et ecce sancta nostra ꝛ pulcritudo nostra ꝛ claritas nostra desolata est: et cōinq̄nauerunt eā gentes. Quo ergo nobis adhuc viuere: ꝛ scidit vestimēta sua matathias ꝛ filius eius ꝛ operuerunt se cilicijs: ꝛ planxerūt valde. Et venerūt illic q̄ missi erant a rege antiochꝰ vt cogerēt eos qui ꝓfugerant in ciuitatē modin. īmolare ꝛ accendere thura ꝛ a lege dei discedere. Et multi ō populo israel ꝓsentientes acceſſerūt ad eos: ſz matathias ꝛ filij eius cōstanter stetерūt. Et rīdentes qui missi erāt ab antiocho dixerūt matathie Princeps ꝛ clarissim⁹ ꝛ magn⁹ es in hac ciuitate: ꝛ ornat⁹ filijs ꝛ fribꝰ. Ergo accede prior ꝛ fac iussum regis sicut fecerūt oēs gētes ꝛ viri iuda ꝛ q̄ remanserūt in hierusalem: ꝛ eris tu ꝛ filij tui īter amicos regis: ꝛ amplificatus auro ꝛ argēto ꝛ muneribꝰ multis Et rīdit matathias: ꝛ dixit magna voce Et si oēs gentes regi antiochō discedant vt vnusquisq; recedat a lege patrū suorū ꝛ acquiescant mandatis eius. Ego ꝛ filij mei ꝛ fratres mei ambulabimus in pactō patrū nostrorū. Propitius esto nobis ne derelinquas legē ꝛ iustificationes. Uerba q̄ locutus est matathias non audiamus ꝛ non recedamus a cultu dei nostri ad dexteram ꝛ ad sinistram. Et cessauit postq̄ cessauit loqui verba hec. Et accessit quidam iudeus coram oculis omnium ad immolandum in altari quod erat in modin secundum mandatum regis. Et uidit matathias ꝛ zelatus est zelo suo ꝛ cōmota sunt renes eius ꝛ ascendit furor secundum iudicium legis ꝛ percussit eum super altare. Simul autem interfecit regis virum qui cogebat immolare ꝛ altare destruxit. Et zelatus est legi sicut fecit finees zelator phinees filius heleazari. Et clamauit matathias in ciuitate voce magna dicens. Omnis qui habet zelum legis ꝛ adstat testamento exeat post me. Et fugerunt ipse ꝛ filij eius in montana ꝛ reliquerunt omnia que habebant in ciuitate. Tunc descenderunt multi querentes iudicium ꝛ iustitiam ad habitandum in deserto ipsi ꝛ filij eorum ꝛ uxores eorum ꝛ pecora eorum. Quia aggrauate sunt mala super eos. Et nunciatum est regis ministris ꝛ exercitui qui erat in hierusalem ciuitate dauid. Quia qui recesserunt a mandatis regis descenderunt in locum absconditum in deserto. Et persequentes multi ceperunt eos ꝛ castrametati sunt contra eos ꝛ expugnabant eos die sabbati. Et dixerunt ad eos. Usque modo facite. Exite ad uos ꝛ facite uerbum regis ꝛ uiuetis. Et dixerunt non exibimus ꝛ uerbum regis non faciemus ut polluamus diem sabbati. Et dederunt ei bellum festinantes. Et non respondebant neq; lapidem dabant eis neq; obstruebant locum absconditionis eorum. Dicentes moriamur omnes in simplicitate nostra. Testificabitur nobis celum ꝛ terra quia iniuste perditis nos. Et exurrexerunt super eos in bello in die sabbati. Et pugnauerunt ipsi ꝛ filij eorum ꝛ uxores eorum ꝛ pecora eorum usque ad mille animas hominum. Et cognouit matathias ꝛ amici eius ꝛ planxerunt eum ualde. Et dixit unus ad alterum. Si omnes fecerimus sicut fecerunt fratres nostri pro lege ꝛ pro animabus ꝛ pro iustificationibus nostris. Modo cito delebit nos de terra. Et statuerunt in die illa dicentes. Omnis qui uenerit ad nos ad bellandum die sabbati pugnabimus contra eum. Et non morietur omnis sicut mortui sunt fratres nostri in absconditis. Et congregatus est ad eum conuentus assideorum. Uiri fortes israel omnes qui uoluntarie offerebant se in lege. Et omnis multitudo fugientium mala ꝛ facta est eis auxilium. Et percussit gentes in furore suo ꝛ reges in ira sua. Et eripuit de manu peccatorum legem. Et dedit gentibus sicut uoluit. Et persecutus est filios superbie. Et uirtus dei direxit matathiam. Et ambulauit in fortitudine sua ꝛ persecutus est filios iniquitatis. Et excitauit populum ꝛ reduxit eos in regnum ꝛ in gloriam. Et uenit matathias ꝛ filij eius ꝛ circumdederunt montem modin. Et ambulauerunt post eum. Et reliquerunt omnia que habebant in ciuitate

i Et fratribus .i. magna cognatiõe.
h Ergo accede prior. q̃ dicerẽt: decet te. Secũdo ver bis pmissoris. cũ dr
l Et eris ꝛc. q̃tũ ad bonũ honorabile.
m Et ãplificat' auro ꝛc. q̃tũ ad bonũ vtile.
n Et rẽcipit matathias ꝛc. vt magꝰ appareret eꝰ pstãtia Et sic oẽs gẽtes ꝛc. sequitur.
o Ego ⁊ filij mei ⁊c̃. id est cognati.
p Obediem⁹ legi ⁊c̃ colentes vnũ deũ verum. ⁊ cetera patent.
q Et vt cessauit ꝛc. hic ostẽdit vouẽs zelus emulatõis q̃ infecit iudeũ idolis imolantẽ. ptz lra vsq; ibi.
r Et ꝓtremuerẽt ꝛc. q̃ fortis mot⁹ cordis redũdat ad corpus.
s Et accen. ẽ furo. eꝰ. .i. ira p zelũ. q̃ tũ exercitabat ꝑm rõnis iudiciũ. iõ subditur.
t Secũdm iudiciũ legis. hic fortis ire passione vtiꝫ laudabiliꝫ ad ꝓmptũ exequẽdo actũ virtutis. inf. ethi.
v Et zelat' ẽ ꝛc. qui ex zelo legis interfecti zambri cũ sconto madianitide. Nũe. xxv.
x Et exclamauit. Postq̃ descripta est zelãtis audacia. hic ostẽdit describẽtis ipi' tolerãtis pstãtia q̃ p̃lo declarat in .B. q̃ matathias cũ filijs suis non fuit fract⁹ rigore aspitat⁹ magꝰ eligens herbis viuẽ in deserto q̃ legẽ trãsgredi. ideo subdit.
y Et fugit ipse ꝛc. bona sua ⁊ patria ꝓpter zelum dei cõtenens.
z Tũc descẽderũt mlti. qui iã añ fugerãt ad loca magis mõtuosa.
a Qui dissipauerũt mandatũ regis. ipsuz implere denegando et virũ inducentẽ ad regis obediẽtiam occidendo. cetera patẽt vsq; ibi.
b Et nõ rẽdiderũt eis ad votũ. .i. eoꝝ sed ad contrariũ. iõ ꝓmittit et dixerũt. Non eribimus ꝛc.
c Nec lapidẽ miserũt in eos. ad sui dr defensionem
d Neq; opilauerũt loca. ne quietẽ sabbati violarent.
e Dicentes: moriamur ꝛc. Et sũt ex q̃dã simplici deuotõe. q̃ licitũ erat eis in die sabbati se defendere. vñ ⁊ Josue. vi. dr. q̃ cũcti bellatores de voluntate dñi circuierũt vrbem hiericho semel in die. ⁊ ꝫ septẽ diebꝰ in q̃bꝰ dies sabbati erat inclusus. ꝓf q̃ matathias q̃ erat in lege peritus: declarauit q̃ licitũ erat iudeis in sabbato pugnare in necessitatis casibus.
f Et ꝙgũ. hic ostẽdit secdo pstãtia matathie ⁊ eoꝝ q̃ cuz eo erãt in .B. q̃ nõ fuerũt fracti terrore aduersitat⁹ seu audita morte mille hoim. iõ subditur f Et cognouit matathias ꝛc. mortẽ predictoꝝ.
g Et luctũ habuerũt ꝛc. q̃ mortui erant et indiscreta deuotiõe. iõ subdit. Et dixit vir primo suo ꝛc.
h Pro aĩab⁹ nr̃is .i. p vitis nr̃is vt ita li
i Et iu- (ceat loq. stificatõibꝰ. .i. legis ob seruatõibꝰ.
l Citius dispdent nos. ⁊ sic seq̃nt⁹ maiora mala.
l Et cogitauerũt. in die illa dicentes.
m Sis hõ ꝛc. Istud ordinauerũt de cõsilio matathie: vt dictum est.
n Tũc ꝙgregata ẽ. hic tertio declarat eoꝝ pstãtia. q̃ si fuerit fracti labore annuetis q̃ viriliꝫ hostibꝰ restiterũt. iõ dicitur.
r Tũc ꝙgregata est ad eos. .i. ad matathiam ⁊ eius amicos.
o Synagoga iudeorũ fortis viribꝰ q̃ntũ ad robur corpis ⁊ spiritus. ideo subdit
p Omis vo. .i. lege. .i. hõis voluntatẽ legem.
q Et facti sũt illi ꝛc. elegentes matathiã in principẽ suum.
r Et ꝓcusserũt peccatores ꝛc. p zelũ legis excitata.
s Et ceteri fugerũt

tiocho obediunt vt discedãt vnusquisq; a fuiture legis patꝛ suoꝝ: ⁊ ꝓsentiant mãdatis ei⁹: ᵖego et filij mei ⁊ frẽs mei: ᵖobediem⁹ legi patꝛ nr̃oꝝ. Propitiꝰ sit nob̃ ds: nõ est nob̃ vtile relinq̃re legẽ et iusticia dei. Nõ audiem⁹ ꝛba regis antiochi nec sacrificabim⁹ transgrediẽtes legẽ nr̃e mãdata vt eamus altera via. ᵠEt vt cessauit loq̃ ꝛba hec accessit quidã iudeꝰ in omniũ oculis sacrificare idolis sup arã in ciuitate modin ꝑm iussuz regis. Et vidit matathias ⁊ doluit: ⁊ ꝓtremuerũt renes eius ˢEt accẽsus ẽ furoꝝ eiꝰ ꝑm iudiciũ legis ⁊ insiliẽs trucidauit eũ sup arã Sed ⁊ virq̃ rex antiochꝰ miserat q̃ cogitabat ĩmolari: occidit in ipo tpe: ⁊ arã destruxit: ᵗ zelat⁹ ẽ legez sic̃ fecit phinees zambri filio salomi. ᵘ Et exclamauit matathias voce magna in ciuitate dicẽs. Oĩs q̃ zelũ hz legi statuẽs testamẽtum exeat post me. ᵛ ⁊ fugit ipse ⁊ filij eiꝰ in mõtes. ⁊ reliq̃rũt q̃cunq; habebãt in ciuitate ˣTũc descenderũt mlti qrẽtes iudicia ⁊ iusticiã in deserto. ⁊ sederũt ibi ipi ⁊ filij eiꝰ ⁊ mlieres eoꝝ ⁊ pecora eoꝝ qm̃ inũdauerũt sup eos mala Et renũciatũ est viris regis ⁊ exercitui q̃ erat in hierlm ciuitate david qm̃ discessissent viri q̃daz ᵘqui dissipauerũt mãdatuz regis in loca occulta in deserto: ⁊ abissent post illos

multi. Et statim ꝓcesserũt ad eos ⁊ ꝓstituerũt aduersus eos ĩ preliũ ĩ die sabbatoꝝ Et dixerũt ad eos Resistite; et nũc adhuc: exite ⁊ facite ꝑm verbuz regis antiochi et viuetis. Et dixerũt. Non exibim⁹ neq; faciem⁹ ꝛbũ regis vt polluam⁹ diẽ sabbatoꝝ. ⁊ ꝓcitauerũt aduersus eos ꝓliuz: ᵒ ⁊ nõ rẽdiderũt eis ᶜnec lapidẽ miserũt ĩ eos. ᵈnec opilauerunt loca occulta ᵉ dicẽtes Moriamur oẽs in simplicitate nostra et testes erũt sup nos celũ et terra q̃ iniuste pditis nos. Et intulerũt illi bellũ sabbatis: ⁊ mortui sũt ipsi et vxores eoꝝ ⁊ filij eoꝝ et pecora eoꝝ vsq; ad mille aĩas hoim. Et coḡuit matathias ⁊ amici eiꝰ ⁊ luctũ habuerunt sup eos valde. et dixit vir primo suo Si oĩs fecerim⁹ sicut frẽs nostri fecerũt ⁊ nõ pugnauerimus aduersus gentes ᵇ p animabꝰ nr̃is ᵍ ⁊ iustificationibus nostris ʰ citius dispergent nos a tra. ᵍ Et cogitauerũt ĩ die illa dicẽtes ⁱ Oĩs hõ q̃cunq; venerit ad nos ĩ bello die sabbatoꝝ: pugnemus aduersus eũ ⁊ nõ moriemur oẽs sic̃ mortui sũt frẽs nostri in occultis ⁿ Tũc cõgregata ẽ ad eos ᵒ synagoga iudeoꝝ fortis viribꝰ et ipsi ᵖ Oĩs volũtariꝰ in lege et oẽs q̃ fugiebãt a mal' ad diti sunt ad eos: ᵠ ⁊ facti sũt illis ad firmamentũ: ⁊ collegerũt exercitũ ˢ ⁊ ꝓcusserũt pctõres in ira sua. ⁊ viros iniq̃s in indignatõe sua ˢ ⁊

ad nationes gentilium extra iudeam existentes.
t Et circūiuit mat. ꝛc. p loca iudee idolatria pollutā.
v Et cir. pue. nē. qs pres eoꝝ ñ fuerāt ausi circūcidē
mortis timore. x Et ps. sunt ꝛc. i. hoīes valde sup
bos: sic boīes digni morte dicunt filij mortis. i. Re. xxvi.
y Et pspatuꝫ ē ꝛc. i.
matathie ꝛ filioꝝ suo
rum. z Et obn. le
gē. i. legis obseruantiaz.
a De māibꝰ gētiū
i. depssa eoꝝ potētia.
b Et nō dedecꝰ ꝛc.
sed magis repsserunt
et sic minꝰ dicendo
plus significat.
c Et appropinq̄uerūt
descripta matathie
ostantia. hic ꝙsit de
scribi eiꝰ puidētia.
nā videns appropinq̄
re tps sue mortis. ꝛ or
dinauit imposterꝝ de
defensiōe legis. ꝛ prio
ad eā filios suos ani
mat dicēs. d Nūc cōfortata ꝛc. s. antio
chi regis. vt patet ex
predictis.
e Et castigatio. nīa
pro peccatis nīris.
f Et tēpꝰ euersiōis
diuini cultꝰ ꝛ legis.
g Et ira. i. pena.
h Indignatiōis. s.
dīe suo iusto iudi
cio. iz nobis occulto.
i Nūc g̃ filij ꝛc. i. ze
latores ꝛ defensores
ipsiꝰ. qz nūc est neces
sitatis tempus.
l Et date aias vras
piculo mortis vos ex
ponendo. l Pro
testamēto patrꝝ. i. pri
bus dato ꝛro. xx. Se
cundo exēpla patrꝝ al
legat. ꝛ prio in glia di
cēs. Et memētote
operꝝ patrum ꝛc.
m Et accipiet glo.
magnā. i. virtutis fa
mā in psti: et nomē
eternū in futo. Ose
ꝙnter ponit exempla
in patriarchis dicens. n
molatōis ysaac. Besi. xxii. o Inuētꝰ ē fidelis. q. d. sic.
quia paratus fuit immolare ꝓpter bonū obedientie.
p Et reputatū ē ꝛc. ꝓpē bonā volūtatē. q Joseph
in tpe ꝛc. qz tūc erat venditꝰ in futū. r Cuꝰ. māda
tū. renuēs adulteriū. Besi. xxxix. s Et factꝰ ē dūs egy
pti. Besi. xli. t Phinees pē nr̄ zelan. ꝛc. sic dēm ē. s.
v Jesus. i. Josue. x Dū ipleret ꝛ dū dñi p moysen
sibi dictum. y Factus est dux in isrl. Josue. i.
z Caleb dum ꝛc. virtutē dei ꝫ exploratores. Nūe. xiii.
a Accepit hereditatem. Josue. xiiii.
b Dauid in sua misericordia. qua preceptꝰ sauli qui

ceteri fugerūt ad natiōes
vt euaderēt. c Et circūiuit
mathathias ꝛ amici eius et
destruxerūt aras: ꝛ circū
ciderūt pueros incircunci
sos quotꝫ inuenerūt in fi
nibꝰ isrl in fortitudie. d Et
psecuti sunt filios superbie
et pspatū est opꝰ i māibꝰ
eoꝝ. e Et obtinuerūt legē d
māibꝰ gentiū et de māibꝰ
regū. ꝛ nō dederunt cornu
pctōri. f Et appropinq̄uerūt
dies mathathie moriendi ꝛ
dixit filijs suis: g nūc cōfor
tata ē superbia et castigatio
ꝛ tps euersiōis. h ira indi
gnatiōis. i Nūc g̃ filij emu
latores estote legis. k et da
te aias vras pro testamento
patrū: ꝛ memētote operuꝫ
patrꝝ q̄ fecerūt in generatiōi
bus suis. m ꝛ accipietis gliaz
magnā et nomē eternum.
n Abraam nōne in tēptatōe
inuētꝰ ē fidelis ꝛ reputa
tū est ei ad iusticiam. o Jo
seph in tempe āgustie sue
custodiuit mādatū: ꝛ fa
ctus est dūs egypti. p Phi
nees pater nr̄ zelādo zelū
dei: ꝛ accepit testm̄ sacer
dotij eterni. q Jesus dum
impleuit verbū: r factus ē
dux in isrl. s Caleph dū te
stificat in eccīa accepit he

reditatem. t Dauid in sua
misericordia. u secutus est sedē
regni in secla. v Helias dū
zelat zelū legis: x receptꝰ est
in celū. y Ananias azarias
ꝛ misahel credētes liberati
sunt de flāma. z Daniel in
sua simplicitate libatus ē
de ore leonū. Et ita cogita
te p generatōez ꝛ generatiōez
qz oīes q̄ sperant in eū nō in
firmāt. a Et a verbꝰ viri pec
catoris ne timueritis qz
gl̃ia eiꝰ stercus ꝛ vermes ē
b Hodie extollit et cras nō
inuenit: c qz reꝝsus ē in trā
suā. ꝛ cogitatio eiꝰ perijt.
d Vos g̃ filij confortamini
et viriliter agite in lege. e qz
cū feceritis q̄ vob̄ p̄cepta
sunt in lege a dño deo vro
in ipa gliosi eritis. f Et ec
ce symō frr vester scio q vir
consilij ē. Ipm audite sp.
ꝛ ipse erit vob pat. g Et iu
das machabeꝰ fortis viribꝰ
a iuuētute sua sit vob̄ prin
ceps militie. h et ipse aget
bellū populi. i Et adducet
ad vos oēs factores legis
et vindicate vindictā ppli
vestri. k Retribuite retribu
tionem gentibus et inten
dite in preceptū legis. l Et
benedixit eos ꝛ appositus
est ad patres suos. m Et de

bis cecidit in manu sua. i. Regum. xviii. ꝛ xxi.
c Consecutus est ꝛc. ii. Reg. xii. d Helyas ꝛc. occi
dendo ꝓphas baal. iii. Regū. xviii.
e Receptus est in celum. iii. Regum. ii.
f Ananias ꝛc. corde vnū verum deū ꝓfitentes ore.
g Et liberati sūt de
flāma. Danielis. iii.
h Daniel i sua sim
plicitate. i. oīas deū
simplici corde.
i Liberatꝰ ē ꝛc. Da
niel. vi. Cetera patēt
ex scripti. l Et ca
bis. s. cōminatorijs.
l Viri p. tōis. sez
antiochie regis.
m Ne timueritis. ti
more vrōs aliōs dcti
n Quia (ciente.
glia ꝛc. i. in sterces ꝛ
vermē queret. et vi
det hic mathias p
phetice loq. nā in gā
grene postea posito
antiocho vermes vi
uētes de carne eiꝰ sca
turiebant ꝛ er fetore
eiꝰ exercit grauabat:
vt pl. i. libro. q. ca. ix.
o Hodie extol. po
tentia regni. p Et
cras ꝛc. i. cito morie
q Quia quer (tur.
sus ꝛc. i. reuersus. vt
dictum est. s. ca. i.
r Et cogitatio eius
peribit. qz non potuit
pficere qđ cogitabat
de iudeorum destru
ctione.
s Vos g̃ dic tertio
filios suos ad defen
sionē legis ordinat di.
s Vos g̃ ꝛc. in dño
et in potēta virtutis
t Et viriliter agi (ei
te in lege. pugnādo p
eius defensione.
v Quia in ipsa ser
uanda ꝛ implenda.
x Gloriosi eritis. pri
mo in spe. postea in
re. Ve autez in aliq̄

bus libris interponitur cum feceritis ꝛc. non est de tex
tu nec habetur in libris correctis.
y Et ecce symon frater vester: scio q vir consilij est.
id est prudens in dandis consilijs.
z Ipsum audite semp. eius sequendo consilium.
a Et ipse vobis erit pater. quia prudentia in bellis est
magis necessaria q̄ fortitudo.
b Et iudas ꝛc. ideo ad principatum militie aptus.
c Et ipse aget bellū ppli. de consilio tamē symonis.
d Et adducet ꝛc. qz viriꝰ vnita fortior est seipa dispsa
e Retribuite retri. gentibꝰ. ipsas puniēdo p malꝰ ulla
tis fidelibꝰ. Cetera patent.

Et surrexit iudas. Post libe ratione pli sub matathia. fit descriptio eius de liberatio sub iuda. Circa quā pmo describit ductus. scdo. pflictus eius cū aduersarijs. ibi Et psecutus est. Circa primū dr.

a Et surrexit iudas ad pliū defensionem post suum patrem.

b Et adiuuabāt eū ꝛc. obedientes et tāq̄ exercitus duci.

c Et pliabant ꝛc. signū est hitus generati est delectatio in ope. ij. et hi. ꝛ p hoc ptz q̄ hebāt habitū fortitudis.

d Et dilatauit ꝛc. ad fcā patrē sui. notabiliter addēdo.

e Et induit se ꝛc. i. fortiter ꝛ audacter.

f Et succinxit se ꝛc. Hā agilis erat ꝛ expeditus ad bellādā sic hō succinctus ad ābulādū

g Et pte. castra. s. in isrl. h Sic is factus ē leōi. de q̄ scribit puer. xxx. Leo fortissimus bestiarum ad nullius pauebit occursum.

i Et sic catulus (sus. ꝛc. cuius rugitu terrent bestie ꝛ fiunt stupide sic gētes idolatre audito nomine iude.

l Et psecutus ē. hic pfit describit cōflictus iude cū aduersarijs. et pmo in gfali. scdo spāli. ibi. Et cōgregauit apollonius. Circa primū dr.

l Et psecutus ē ꝛc. in loc abdus. vbi se abscondebāt fugiendo.

l Et directa ē sal⁹. s. isrl.

m In mānu eius. i. in potētia eius.

n Et eracerbauit reges mltos ꝛ eorū gentes debellādo

o Et letifi. iacob. i. pplm isrl. ipm liberauit.

p Et i secu⁹ (tādo. lū ꝛc. qđ pz ad impletū. nā ad eius cōmēdatōem narrant eius fcā p orbem vniuersum.

q Et congregauit peū tes. s. factores legis quos interficiebant gentiles.

r Et congregauit. hic pfit describit eius pflictus cū aduersarijs magis in spāli. et pmo tpe antiochi epiphanis. scdo tpe filij sui antiochi eupatoris. ca. vi. tertio tpe demetrij filij alexandri frīs. scz seleuci primogeniti antiochi magni. vij. ca. Pria in tres: sm triplex bellum qđ habuit iudas tpe antiochi. Primū fuit cū regno ducibus. scdm

functus est anno cētesimo q̄dragesimo sexto ꝛ sepultus ē a filijs suis in sepulcris patrum suorū in modin ꝛ planxerūt eū oēs isrl planctu magno.

.III.

Et surrexit iudas q̄ vocabat machabeus filius eius p eo ꝛ adiuuabant eū oēs frēs eius ꝛ vniuersi q̄ se iunxerāt patri eius: ꝛ pliabant plium isrl cū letitia: ꝛ dilatauit gl'am pplo suo ꝛ induit se lorica sicut gigas: ꝛ succinxit se armabellica sua in plijs: ꝛ pugnabat castra gladio suo. Sic is factus est leoni in operibus suis ꝛ sic catulus leōis rugiēs in venatōe: ꝛ psequens eos ꝛ qui conturbabāt pplm suū eos succēdit flāmis ꝛ pulsi sunt inimici eius p timore eius ꝛ oēs operātes iniq̄tatē cōturbati sunt: ꝛ directa ē salus in mānu eius. Et exacerbabat reges mltos ꝛ letificabat iacob in operibus suis: et in seculū mēoria eius in bñdictione. ꝛ pambulabat ciuitates iude: ꝛ perdidit impios ex eis. ꝛ auertit iram ab isrl. Et noiatus ē vsq̄ ad nouissimū trē ꝛ congregauit pereuntes. ꝛ congregauit apollonius gentes ꝛ a samaria virtutē multā ꝛ magnā ad bellandū contra israel.

Et cognouit iudas ꝛ exijt obuiā illi. et percussit ꝛ occidit illū: et cecidērunt vulnerati multi ꝛ reliq̄ fugerūt ꝛ accepit spolia eorū. Et gladiū apollonij abstulit iudas et erat pugnās in eo oībus diebus. Et audiuit seron princeps exercitus syrie q̄ cōgregauit iudas congregatōnē fideliū ꝛ eccliam secū: ꝛ ait. Faciā mihi nomē ꝛ gloriā in regno. ꝛ debellabo iudā ꝛ eos q̄ cū ipso sūt quia spernebant vbū regis. Et ppauit se et ascendērunt cū eo castra impiorū fortes auxiliarij vt facerēt vindictā in filios isrl. Et appropinquerūt vsq̄ bethoron: ꝛ exiuit Judas obuiā illis cū paucis. Et aūt viderēt exercitū venientem sibi obuiā dixerūt iude: Quomō poterimus pauci pugnare contra multitudinē hanc tantā ꝛ tam fortē? Et nos fatigati sumus ieiunio hodie Et ait iudas: Facile ē concludi multos in mānu paucorū: et nō est differētia in conspectu dei celi liberare in multis et in paucis: qm̄ nō in multitudine exercitus victoria belli: sed de celo fortitudo est. ipsi veniunt ad nos in multitudine ꝓtumaci. ꝛ superbia. vt dispdāt nos ꝛ vxores nras ꝛ filios nostros. et vt spoliēt nos Nos vero pugnabimus p animabus nris ꝛ legibus nris et ipe dns conteret eos añ

r Et congregauit ꝛc. vt faceret sibi nomē debellando iudam.

s Et cognouit iudas. per exploratores suos.

t Et exijt obuiā illi Non pmittens et fines suos ingredi.

v Et gladiū ꝛc. in signū victorie sic dauid gladiū golie. primo Reg. xvij.

x Et erat pugnans ꝛc. hoc dr ad detorquēdū gladij bonitatē.

a Et audiuit. hic consequenter describit bellum iude cum seron syrie duce. Circa qđ primo ponitur ipsius seron apparatus. et patet lra. scdo iudeorum metus ibi Et exiuit iudas obuiam illis cum paucis ideo timuerūt. s. multitudinem fortem cōtra se venientem. tertio pōitur per verba iude populi consolatio ibi. Et ait iudas: Facile ē concludi multos in manibus paucorum et hoc virtute dei cui nō potest resisti quā eis assistere affirmat dicens.

b Ipsi veniunt ꝛc. id est in malis obstinati.

c Et superbia. quaz deus a principio mūdi detecit in angelis supbientibus.

d Ut dispdant nos ꝛc. iniuste nocumentum nobis inferendo in personis. pnis et nobis conūctis et rebus possessis. p

pter qđ habent iniustū bellum: nos autez iustum. ideo subditur.

e Nos vero pugnabimus pro animabus nostris. i. vitis nostris defendendis.

f Et rebus nostris a deo datis. ideo cōcludit. Et ipse dominus ꝛc. Quarto ponitur aduersariorum debellatio: cum dicitur.

g Ut cessauit aũt loq; ꝛ ptz lĩa vsq; ibi. b Et pue nit ad regẽ .s. antiochũ epyphanẽ. i Ut audiuit aũt rex. Hic ꝓsit ꝺscribit bellũ iude cũ regẽ principibꝫ ad ꝺ specialr ꝺstinatꝫ ꝓcedẽtes vo nõ fuerẽt ad bellandum missiꝫ cũ eẽnt positi ad custodiã terrar inde ꝓuinciã intulerẽt iudeis bellũ vt sic ofiderẽt se zela te ꝓ rege ꝛ diuidit i duas ps .q; prio po nit belli apparat⁹ .se cũdo ꝓflict⁹ .c. seq̃nti ꝓria in duas .q; pri mo põit apparat⁹ ex parte regaliũ .secõo ex parte iudeoꝝ ibi. Et vidit iudas. Et notã dũ q apparat⁹ ex pte regaliũ sp est cũ ira ꝛ cupiditate .cũ mlitu dine supba et ptãte. ex pte vo iudeoꝝ cuz oõne ꝛ bũlitate: cuz dei fiducia ꝛ pietate circa primũ prio po nit reg ordinatio .se cũdo ordinatõis exe cutõ ibi Et rex assum psit. Circa primũ ꝺr.

i Ut audiuit ãt rex ꝺuces suos a iudeis deuictos. cefa patẽt vsq; ibi. k Et vi dit q defec pecunia ꝺ thesaur⁹ suos ꝛc. q; si sufficiebat ad tm exercitũ diu sustinẽdũ l Et tribu. regiõis modica ꝛc. nõ enĩ so li iudei rebellauerãt eo q cogebat eos ad colendũ iouis idolũ vt ꝺm ẽ .s. fz Et mul ti gẽtiles aliũ ritum hũites: q; aliq; cole bãt herculẽ. alĩ ꝺyanã. ꝛ sic de aliis: q̃bꝫ scripserat p decretuz vt dimitterẽt ritꝰ suos. ꝓ antiochi cul tũ vt eẽt ꝓpls vnus vt ꝺm ẽ .s. i. cap. qꝺ erat eis graue. iõ ne ganerãt antiocho tri buta consueta.

m Et timuit ne nõ ꝛc. i. vt si posset cõti nuare sumptꝰ militũ sicut prius.

n Et cogitare in psi dium. in q̃ erant diui tie mlte vt posset inde defectũ suũ supplere Diuisit tũ in antio chia q̃ erat metropo lis regni sui lysiã ad faciẽ nrãm. Vos aũt ne timueritꝭ eos ꝰ vt cessauit ãt loq; insiluit in eos ꝓbito: et ꝓtriuit ẽ seron ꝛ exercit⁹ ei⁹ in ꝓspectu ipsi⁹. ꝛ ꝓsecut⁹ est eũ in descẽsu bethoron vsq; in cãpũ. Et ceciderũt ex eis octingẽti viri. reliq; ãt fugerẽt in trã philistiim. et cecidit tim̃or iude ac fratrũ ei⁹ ꝛ formido sup oẽs gẽtes in circũitu eoꝝ ꝰ ꝛ ꝓuenit ad regẽ nomẽ ei⁹ et de ꝓlijs iude narrabãt oẽs gentes. ' Ut audiuit ãt rex antioch⁹ ꝓmões istos: ira tus ẽ ãio: ꝛ misit ꝛ ꝙgregauit exercitũ vniuersi regni sui castra fortia valde. Et aperuit errariũ suum ꝛ dedit stipẽdia exercitui i annũ: ꝛ mãdauit illi vt essent parati ad oĩa. ꝛ vidit q defecit pecunia de thesau ris suis ' ꝛ tributa regiõis modica ꝓpter dissensionẽ et plagã quã fec in terra vt tolleret legitima q̃ erãt a primis diebꝫ ᵐ et timuit ne nõ hr̃et ꝛ sel ꝛ bis: in sum ptus ꝛ donaria q̃ dederat ante larga mãu ꝛ abunda uerat sup reges q̃ ãt eum fuerãt Et ꝓsternatus erat animo valde: ⁿ ꝛ cogitauit ire in psidẽ ꝛ accipe tributa regionũ ꝛ ꝙgregare ar gentũ multũ. ꝛ reliqt lysiã ᵒ hoiem nobilẽ de genere re gali sup negocia rẽgia a flu mine euphraten vsq; ad flumẽ egypti: ꝛ vt nutriret antiochum filiũ suum do nec rediret. ᵖ et tradidit ei mediũ exercitũ ꝛ elephan tos ꝛ mãdauit ei de oĩbꝫ q̃ volebat: ꝛ ꝺ inhabitãtibꝫ iudeam ꝛ hierusalẽ: et vt mitteret ad eos exercitum ad ꝓterendã ꝛ extirpandã vtutẽ isrl ꝛ reliq̃as hierl'm et auferẽdã mẽoriã eoꝝ de loco: ꝛ vt ꝓsitueret hĩtato res filios alienigẽas in oĩ bus finibꝫ eoꝝ. ꝛ sorte di stribueret trã eoꝝ. ᵠ Et rex assumpsit ptẽ exercit⁹ resi dui. ' ꝛ exiuit ab antiochia ciuitate regni sui ᵒ ãno cen tesimo ꝛ q̃dragesimo sep timo et trãsfretauit eu phra ten flumen ꝛ pambulabat supiores regiões Et elegit lysias ptolomeũ filiũ do rim ꝛ nichanorẽ et gorgiã ʳ viros potẽtes ex amicis regis: ˢ ꝛ misit cũ eis q̃dragi ta milia virorũ ꝛ septẽ mi lia eq̃tũ vt venirẽt in trã iuda: ꝛ disperderẽt eũ ꝓm verbũ regis. Et ꝓcesserũt vt irent cũ vniũsa vtute sua: et venerũt ꝛ applicuerunt ammaum in terra campe stri. ᵗ Et audierũt mercato res regionũ nomen eorũ, et acceperunt argentum ꝛ aurum multũ valde ꝛ pue ros: et venerunt in castra vt accipent filios israel in seruos. ꝛ addiri sũt ad eos exercitus syrie ꝛ terre alie nigenaꝝ. ' Et vidit iudas et frẽs ei⁹ q; multiplicata sunt mala. ꝛ exercit⁹ appli cabat ad fines eoꝝ ꝛ ꝙgno uerũt verba regis q̃ mãda uit populo facere in interi tum ꝛ consummationem. Et dixerũt vnusquisq; ad ꝓximũ suũ. Erigam⁹ de iectionẽ ꝓpli nri ꝛ pugne mus ꝓ ꝓplo nro ꝛ sanctꝭ nostris. et cõgregatus est

o Dominẽ nobilẽ ꝛc. in q̃ nota ꝰ ei⁹ aptitudo ad custo diam regni.

p Et tra. ei mediũ ꝛc. quia tradidit sibi mediet. tez exercit⁹: tam in boĩbꝫ q̃ i aĩa libꝫ aliã vo mediet. tẽ secum duxit.

q Et rex assumpsit lodis ꝓsit ponit ordi natõis regẽ executio. Et prio ex parte regis cum dicitur.

r Et exiuit ab ãtio chia ꝛc. i. metropoli. s Anno .c. et. xl. vij. .s. regni grecoꝝ. regni vo sui ãno. xl. q; ce pit regnare ãno. cxxx. vij. regni grecoꝝ. vt ꝺcm est. s. ca. i. Secõo ponit executio ex pte lysie custodis igni cu ꝺ. Et elegit lysias ꝛẽ t Et viros ꝛc. vt sic eẽnt magi volũtatis ordinatõis regis exeq. v Et milit cum eis xl. milia virorũ .s. pe ditũ. cetera patẽt vsq; ibi. x Et audie rũt merca. ꝛc. i. mlti tudine ꝛ fortitudine ꝛ credẽtes q̃ iam ꝺ berent iudeos capi: prepauerũt se ad emẽ dũ illos in suos ꝛ an cillas: ꝓpter qꝺ vene runt ad castra eoꝝ.

y Et vidit Judas. Hic ꝓsit ponit apa rat⁹ belli ex pte iudeo rum. Et primo p hu milem ꝛ deuotã ora tionẽ. secõo p bellato rum dispositionem ibi. Et post hoc. Circa primũ patz littera ex pncio vsq; ibi.

z Et hierlm si habitabat. Hoc in sponit ad reddendū cām ꝙre nō incurrit hierlm ad orandū. cū ibi esset locus diuini cultꝰ. a Et sctm. i. tēpli locus. b Conculcabat. ꝛ subdit a q̄bus. c Et filij alienig. erāt i arce ꝓpinqua templo. d Et congregati, sunt iudei.

e Et venerūt ꝛc. i. venerūt adorare ibi. ℞ fa facie ab hierlm. sic dr de Danele q̄ orabat ℞ fus hierlm dani. vi. et subdit cā orādi in masphat. cū dr.

f Quia locꝰ orōis erat ꝛc. i. prioribꝫ tpi

g ℑn isrl. ibi (bus. eni congregabat ꝓplus isrl ad orādū dñm vt habetur. i. Regū. vij.

h Et ieiu. die illa. ad se corā dño affligē dū invictu. i Et induerūt se cilicijs. ad se affligēduz in vestitu.

k Et cinerē posu. ꝛc in signū būiliatiōis.

l Et scinderūt ꝛc. i. scinderūt i signū afflictio

m Expādert (nus. libros legis. ad ofendē dū q̄ pati erant. p lege se piculo mortis tra dere.

n De quibus scru tabātur gētes ꝛc. Ali qui eni gētiles magi subtiles ꝛ literati vo lebāt arguē cultū ido lor ex libris moysi. nā exo. xxv. ꝓcipit q̄ in tra sctm sctoꝝ poneret imagies cherubin. sz ℔ nō valz. q̄ si pone bant ibi ad ℔ q̄ colerent: sz vt ostenderet q̄ angeli p cherubin re ꝓsentati essent deo cui sedes figurabat p ꝓpitiatoriū qō remāe bat vacuū. ad signifi cādū q̄ deitas si pōt p imaginē repsentari. vt diffusi dictū fuit ibidem o Et attulerūt orna. ꝛc. et subdit eā ꝙre ista adduxerit ad illū locū. cū dr. p Et clamauerūt. ad im petrādū dei misericō. q Quid faciem isrl. ꝙ extra hierlm si erat locꝰ sacrificij. nazarei ꝛ o tenebant offerre sacrificia in expletōe voti sui ℑ. vi. Vel sacerdotes nō poterāt vti vestibꝫ sacerdotalibꝫ nisi in ministerio tē pli. ad qō nō poterāt accedē ꝓpter gētiles q̄ erāt in arce.

r Et q̄ ꝛc. q. d. nō ē aliꝰ locꝰ. (vt ꝓdictū est. iō subdit.

s Et sancta tua. i. templi loca.

t Conculcata sunt. a gentilibus.

v Et ꝓfanata et luxurijs ꝛ idolatrijs ibidē exercitis.

x Sacerdotes tui ꝛc. nō potētes tibi mīstrare. sz solū miseriā suā lugere. y Et in būiliatē. i. detectōem.

z Et ecce natōes ꝙuenerūt ꝛc. q. d. nō sufficiūt eis mala cōuētus vt eēnt parati in ꝑliū ꝛ vt orarēt ꝛ peterent misericō iā ꝛ miserationes. ' Et hierlm nō habitabat: sz erat sicut desertū. Nō erat q̄ in grederet ꝛ egrederet ō na tis ei: ꝛ sctm ꝰ conculcabat. ' Et filij alienigenarꝫ erāt in arce. ibi erat habitatio gentiū. et ablata est voluptas a iacob: ꝛ defecit ibi tibia ꝛ cithara ' Et congrega ti sunt ꝛ venerūt i masphat ℑ hierlm: ' qz erat locꝰ orōis in masphat añ ꝰ in isrl ꝰ Et ieiunauerūt illa die ꝛ induerūt se cilicijs ꝰ ꝛ cinerē imposue rūt capiti suo. ' et sciderūt vestimēta sua. ᵐ Et expan derūt libros legis ⁿ de quib scrutabant gentes sili tudi nē simulacroꝝ suoꝝ. ° et at tulerūt ornamēta sacerdota lia ꝛ primitias et decimas et suscitauerūt nazareos q̄ impleuerāt dies ᵖ Et clama uerūt voce mag in celū di centes ᵠ Quid faciem ʳ isrl: ' ꝛ q̄ eos ducem ʳ ᵖ Et sancta tua ˢ ꝓfanata sūt ᵗ et sacerdotes tui facti sunt in luctū ᵛ ꝛ in hūi litatē ᵡ Et ecce natōes ꝙue nerūt adūsum nos vt nos dispdant Tu scis q̄ cogi tant in nos. ' Quomō pote timus subsistere añ faciez eoꝝ nisi tu deus adiuues nos. ᵇ Et tuba exclamauerūt voce magna. ᵇ Et post hec ꝓstituit iudas duces ꝑli ᶜ tribunos ᵇ ꝛ centuriones: ᶜ et pentacontarchos ᵈ ꝛ de curiones. ᵉ Et dixit his q̄ edificabāt domos ꝛ ꝓsponsabāt vxores ꝛ plātabāt vi neas ꝛ formidolosis vt re dirent vnusq̄sq̄ in domuz suā ℞m legē. Et mouerūt castra ᵍ ꝛ collocauerūt ad au strū ammauz. Et ait iudas ʰ Accingimini ꝛ estote filij potētes ꝛ estote parati in mane vt pugnetis adūsus nationes has que conuene runt disperdere nos ꝛ san cta nostra: qm melius est nos mori in bello ⁱ q̄z vide re mala gētis nostre ꝛ san ctoꝝ. Sicut aūt fuerit vo luntas in celo sic fiat.

a Et tu bis exclamauerūt. vt miserēt imploraret: nō solū vocibus hūanis sed etiā musicis instrumētis. sic aliqñ pulsant ecclesie campane ℑ piculū fulguris et tempestatis.

b Et post hec. Dic consequēter ponit apparatus iu deoꝝ per exercitus di spositionē cum dr.

b Et post hec constituit iudas duces populi. Nam in piculis nō est ꝑmutendum sciēter q̄d ℞m hūanaz puidentiā pōt fieri. aliter videretur q̄dā tentatio dei.

c Tribunos. qui p essent mille bellato ribus.

d Et centuriones. qui centū.

e Pentacōtarchos qui q̄nq̄ginta. ꝛ dicit a penta q̄d est q̄nq̄ ꝛ cōstes decē: ꝛ archos princeps. q̄ q̄nq̄ de cēnarijs ꝓsidebant.

f Et decuriones. q̄ decē ꝓessent.

g Et dixit his. qui edificabāt domos ꝛc sequit ℞m legez q̄ hē deut. xx. et corū ideo fuit ibi dicta.

h Et collocauerūt ad austr ammauz. Ioseph⁹ dicit emaus que distat a hierlm lx. stadijs vt habetur Luce vltimo.

i Melius est nobis mori in bello iusto q̄ mors est virtuosa.

k Q̄z videre mala gen. ꝛc. que ē vita p brosa cui bona mors est ꝓeligēda.

Capitulum. IIII.

Assumpsit gorgias. Postq̄ descriptus est pugne apparatus. hic consequenter describitur cōflictus. Circa quem primo ponitur inde decertatio. secundo deuicti aduersarijs templi purificatio ibi. Dixit autē iudas. Prima in duas. quia primo ponitur conflictus inde cum exercitu misso a lysia. secundo cum ipso in ꝑsona propria ibi. Quicūq̄z autē alienigenarum. Prima adhuc in tres. quia primo ponit gorgie insidiatio. secundo insidiantis delusio ibi. Et audiuit iudas. tertio delusi fugientis ꝓclusio ibi. Et adhuc lo quente. ℑ insidiatio vero gorgie fuit. q̄ disposuit de nocte venire ad castra iudeoꝝ ꝛ eos occidere et impro uiso. et patet littera vsq̄z ibi.

Assumpsit gorgias. Postq̄z descriptus est pugne apparatus. hic consequenter describitur cōflictus. Circa quem primo ponitur inde decertatio. secundo deuicti aduersarijs templi purificatio ibi. Dixit autē iudas. Prima in duas. quia primo ponitur conflictus inde cum exercitu misso a lysia. secundo cum ipso in ꝑsona propria ibi. Quicūq̄z autē alienigenarum. Prima adhuc in tres. quia primo ponit gorgie insidiatio. secundo insidiantis delusio ibi. Et audiuit iudas. tertio delusi fugientis ꝓclusio ibi. Et adhuc loquente. ℑ insidiatio vero gorgie fuit. q̄ disposuit de nocte venire ad castra iudeoꝝ ꝛ eos occidere et improuiso. et patet littera vsq̄z ibi.

b Et filij.s.alienigenarum. c Qui erant ex arce.i.de numero illorum q̄ erant in arce syon ad nocendū iudeis q̄ntūcunq; poterāt. d Erāt ill' duces.q; sciebant loca circa hierl'm p q̄ freq̄nt discurrebāt ad capiēdū iudeos. e Et audiuit. Hic ꝯsit ponit insidiātis delusio. quia fraus Gorgie fuit reuelata iude. ⁊ tūc cuz oibꝫ bellatoribꝫ suis exiuit d̄ tentorijs ad pcutiendū ptē exercitus regis q̄ remāserat in castris anq̄ gorgias cum alia pte rediret q̄ credens fugisse iudeos in montibus querebat eos. ⁊ interim iudas aliā ptem exercitus debellauit et artē arte delusit. et his dictis ptz littera paucis q̄ discurrentur. f Adhuc enī dispersus ⁊c. q; illa ps exercitus quā gorgias secum duxerat adhuc nō rdierat ad castra regis.

g Qui tegumenta. .i.arma ad se ptegendum. h Et gladios. ad inuadendum. i Non hēbant. ꝓpt inopiā: vt dicūt aliq̄ sed hoc nō vr̄ veruz: quia de spolijs exercitus apolonij ⁊ exercitus seron acq̄sierant arma in bona q̄ntitate. vtz. c. pcedenti. ⁊ ideo libri correcti sic hñt. q; tegumenta ⁊ gladios si hēbāt. ⁊ in hoc reddit causa q̄re iudas appuit ī campo cum tribꝫ milibꝫ tm̄. q; lz acq̄siuissent arma in pcedentibus victorijs: nō tm̄ ī tanta copia ꝙ possent armare tria milia virorum bellatorum. ⁊ sic ē sensus. q; tegumēta et gladios non habebant. s. ad armanduz plēs q̄ tria milia.

k Dementote q̄liter ⁊c. Exo. xiiij.

l Et tuba ⁊c. ad animādū bellatores suos ad p̄lium. Cetera patent.

m Et adhuc loquēte iuda. Hic ꝯsit ponit gorgie delusi con

[b] Et filij [c] qui erant ex arce [d] erant illis duces. [e] Et audiuit iudas ⁊ surrexit ipse et potētes pcutere virtutē exercituū regis: q̄ erant in animā. [f] Adhuc enī dispersus erat exercit⁹ a castris. Et venit Gorgias ī castra iude noctu ⁊ neminē inuenit. ⁊ q̄rebat eos ī mōtibꝫ: qm̄ dixit. Fugiūt hi a nob̄ Et cū dies fact⁹ esset: apparuit iudas in campo cum tribꝫ milibꝫ virorum tm̄ [g] qui tegumēta [h] ⁊ gladios [i] non habebāt. Et vider̄t castra gentiū valida et loricatos et eq̄tatus ī circūitu eorum: et hi docti ad p̄liū. Et ait iudas vir q̄ secū erant. Ne timuerit ml'titudinē eorum: et impetū eorum ne formidetis [k] Memētote q̄liter salui facti sunt prēs nr̄i in mari rubro: cum sequeret̄ eos pharao cū exercitu multo Et nūc clamem⁹ in celum et miserebit̄ nr̄i dn̄s: ⁊ memor erit testam̄ti patrum nostrorum: ⁊ cōteret exercitum istū añ faciē nr̄am hodie. et scient oēs gētes q; ē d̄s q̄ redimat ⁊ liberet israel. Et leuauer̄t aliēigene oculos suos ⁊ vider̄t eos venientes ex adūso. Et exier̄t de castris in p̄liū [l] ⁊ tuba cecinerūt hi q̄ erāt cū iuda. et ꝯgressi sunt ⁊ ꝯtrite st̄ gētes ⁊ fugerūt in cāpū. Nouissimi aūt ceciderūt ī gladio ⁊ psecuti st̄ eos vsq; gezeron ⁊ vsq; in cāpos ydumee ⁊ azoti ⁊ iamnie: ⁊ ceciderūt ex illis vsq; ad tria milia virorum. Et reūsus est iudas ⁊ exercit⁹ eius seq̄ns

eum. Dixitq; ad populū. Non ꝯcupiscatis spolia: quia bellum ꝯtra nos est. et gorgias et exercitus ei⁹ prope nos in mōtibꝫ: sz state nūc ꝯ inimicos nr̄os: et expugnate eos: et sumetis postea spolia securi. [m] Et adhuc loquente iuda hec [n] Ecce appuit ps q̄daz [o] ꝓspiciens de mōte. [p] ⁊ vidit gorgias ꝙ in fugā cōuersi sunt sui [q] ⁊ succēsa sunt castra. Fum⁹ eniz q̄ videbat̄ declarabat qd̄ factum est. [r] Quibꝫ illi conspectis timuerūt valde: aspiciētes sil' ⁊ iudā ⁊ exercitū in campo paratū ad p̄liū. ⁊ fugerūt oēs in cāpo alienigenarum ⁊ iudas reūsus est ad spolia castrorum. ⁊ acceperūt auruz multū ⁊ argentū ⁊ hyacinthum ⁊ purpurā marinā: et opes magnas: ⁊ ꝯuersi hymnū canebant ⁊ bñdicebant deū in celū qm̄ bon⁹ est: qm̄ in secl'z miscdia ei⁹ Et facta ē salus magna ī isrl' in die illa. [s] Quicūq; aūt alienigenarum euaser̄t venerunt ⁊ nūciauerūt lysie vniuersa que acciderant. Quibꝫ ille auditis cōsternatus animo deficiebat: quia nō qualia voluit: talia contigerūt in isrl': et q̄lia mandauit rex. Et seq̄nti anno [t] cōgregauit lysias virorum electorum sexaginta milia ⁊ equitū quinq; milia vt debellaret eos. et venerunt in iudeaz: ⁊ castra posuerunt in bethoron: et occurrit illis iudas cū decem milibus viris. Et viderunt exercitum fortem

fusio. quia fugit timēs ꝯfligere cū exercitu iude. ideo d̄: n Ecce apparuit pars q̄dā. s. illa ps exercitus reg̃ quā secū duxerat gorgias. vt p̄dictū est. o Prospiciens de monte. in q̄ gorgias quesierat iudeos. p Et vidit gorgias ⁊c. s. illi q̄s reliq̄rat in castris.

q Et succensa sunt castra eorum a iudeis. r Quibꝫ illi ⁊c. ⁊ fugerunt non audētes cum iudeis affligere Cetera patent.

s Quicunq; autez. Descripto conflictu iude cū exercitu misso a lysia. hic ꝯseq̄nt ponit exercitus eius cū exercitu lysie in psona ꝓpria. Circa qd̄ primo pōit motiuū lysie. ⁊ ptz eius apparatus: cū subdit.

s Congregauit lysias ⁊c. scz peditum Secundo ponit iude occursus: ibi. Et occurrit eis iudas ⁊c. et oratio eius cū subditur. Benedict⁹ es saluator isrl' qui ꝯtriuisti impetū potētis id est golie. hoc habetur primo Reg. xvij. Et tradidisti castra alienigenarum in manu ionathe filij saul ⁊c. primo Re. xiiij. Tertio ponit vtrorūq; conflictus cum dicitur. Et commiserunt preliū ⁊c. et patz lr̄a.

t Dixit aūt iudas. Postq̄z descripta est iude decertatio. hic conseq̄nter repressis hostibus describitur templi purificatio. ⁊ secundo purificati renouatio: ibi. Et acceperunt lapides. Tertio altaris dedicatio ibi. Et fecerunt dedicationem. Circa primū primo ponit lamentum destructionis cum dicit.

v Et viderūt ꝛc. scz ipm templum.
x Et exaltare. scilicz holocaustorum.
y Prophanatū. Nam ibi positū fuerat idolū. vt dictū
z Et in atrijs virgulta nata. s. in atrio sa- (est. z. ca. i.
cerdotū: z in atrio virorꝫ mundorꝫ z in atrio immūdorꝫ.
a Et pastophoria dirupta. i. domuncu las circa atria sacdo tū edificatas in qbꝫ offerētes hostias pacificas comedebāt co tā dño parte sibi cō tingētē. nā de hostijs pacificis vna pars in cendebaſ ad honorē dīnū. alia cedebat in vsus sacerdotum terna in vsus offerē
b Et scidert (tūi. vesti. sua ꝛc. in signuz doloris z hūliatōis
c Et exclamaue. ꝛc. De quibꝫ hē Hūc. r. et dicunt tube signo rū. qz p illas significa bant plura. s. cōuocatio ad pſilū z cōgregatio ad festū. z motio castrorꝫ z exercitatio ad bellum.
d Cūc ordiauit ꝛc. Hic scdo tollit impedimētū purificatōnis cū dr. d Cūc ordinauit ꝛc. vt sic essent occupati in sua defensiōe vt si possēt ꝓcere sagittas vel spicula ad eos q̄ emūdabāt loca sancta. Et ꝓiter ponit ipa purificatio cū dr. elegit sacerdotes ꝛc. i. sancte vite z integre fame.
f Et tulerūt ꝛc. i. lapides altaꝛ qō fecerant gētiles ad īmolandū idolo sup altare holocaustorū positō. vt dictum est supra ca. i.
g In locū īmūdū. Lapides aūt altaris dīi. z tamiatos posuerunt in loco mundo sicut subdit. z cogitauit de altari holocaustorꝫ ꝛc. h Et reposuerūt ꝛc. i. in mōte syon vbi erat domus
i Quousqz ve (dīi. niret ꝓpha. dicēs qd essz agēdum de illis.
k Et acceperūt. Hic ꝓsir describit templi purificati renouatio

et orauit z dixit Bñdictus es saluator isrl' qui ꝓtriui sti impetū potentis in mānu Dui tui dauid z tradidisti castra alienigēaꝝ in manu ionathe filij saul z armigeri eius. Cōclude exercituz istū in mānu ꝓpli tui isrl: et ꝓfūdant' in exercitu suo z eqūtby. Da illi formidinē z tabefac audaciā vtut eoꝝ et cōmoueant' ꝓtritōe sua Deijce illos gladio diligētiū te. z collaudēt te oēs q̄ nouerūt nomē tuū in hymnis. Et cōmiserūt plīū z ceciderūt de exercitu lysie ān qꝫ milia viroꝝ. Videns aūt lysias suoꝝ fugā z iudeoꝝ audaciā: z q̄ parati sūt aut viuere aut mori fortiter: abijt antiochiā z elegit milites vt multiplicati rursꝰ venirēt i iudeā. Dixit āt iudas z frēs eiꝰ. ecce ꝓtriti sunt inimici nr̄i: ascēdamꝰ nūc mūdare sancta z renouare. Et congregat' ē oīs exercitus z ascenderūt i montē syon. et viderūt sctificationē deserta: z altare ꝓphanatū: z portas exustas et in atrijs virgulta nata sicut in saltu vel i mōtibꝫ et pastophoria dirupta.
Et scidert vestimēta sua: z plāxerūt planctu magno et imposuert cinerē sup caput suū: z ceciderūt in faciē sup terrā: z exclamauerūt tubis signoz z clamauert in celū. Tūc ordinauit iudas viros et pugnarēt aduersus eos qui erāt in arce donec emūdarēt sancta
Et elegit sacerdotes sine macula voluntatez hītes

in lege dei. z mūdauerunt sancta. Et tulerūt lapides contaminatiōis in locum immūdum. z cogitauit de altari holocaustorū quod ꝓphanatū erat quid de eo faceret. et incidit illi cōsilium bonū vt destrueret illō ne forte illis eēt in obprobriū. q ꝓtamiauerunt illud gētes z ōmoliti sunt illud. Et reposuerūt lapides in mōte domꝰ in loco apto: q̄ duscz veniret ꝓpheta z tīderet de eis. Et acceperūt lapides ītegros ꝑm legē: z edificauerūt altare nouū ꝑm illō qō fuit prius: z edificauerūt sancta q̄ intra domū erāt in trinsecꝰ: z edē z atria sanctificauerūt. Et fecerūt vasa sancta noua: z intulerunt candelabꝝ z altare incensorum z mēsam in templū Et incēsum posuerūt sup altare z accēderūt lucernas que sup candelabꝝ erant z lucebāt i tēplo. Et posuerūt sup mēsam panes z appenderūt velamina z cōsummauerūt oīa opa q̄ fecerāt. Et ante matutinū surrexert ān̄ta et vicesima die mensis noni. hic est mensis casleu. centesimi quadragesimi octani anni: et obtulerunt sacrificiuz ꝑm legem sup altare holocaustorum nouū quod fecerūt. Scom tempus et ꝑm diem in qua cōtaminauerūt illud gentes: in ipsa renouatū est in cānticis z cythara z cynaris z cymbalis. Et cecidit omnis populus in faciē: et adorauerūt

l Et edificauert ꝛc. i. ad similitudinē illi' qō fuerat dissi
m Et edificauert scā. repando ruinas q̄ erāt (patū. in pria pte tēpli q̄ vocabaſ sancta.
n Et q̄ intra ꝛc parādo defectus eri stētes in scda parte templi q̄ dicebaſ scā sanctorū.
o Et edem. i. edificia q̄ erāt extra p habitaculis sacerdotū.
p Et atria scificauerūt. eradicādo virgulta et aspergentes lustratōis aq̄. q Et intulert candelabruz ꝛc. Hec enz tria erāt in pria pte tēpli. mēsa ꝓpositōis in parte aqlonari candelabruz in australi. altare incēsi in medio sanctūsanctorum.
q Et incēsum posuerūt. i. cremauerūt super altare. r Et appendert velamēta vnū in introitu tēpli. aliud aſ sctūsoꝝ.
s Centesimi q̄dragesimi octaui āni. regni grecorum.

t Scom tpus z ꝑm diem ꝛc. Nam anno clv. die z xxv. mensis casleu sacrificauerunt ydolatre super aram. vt hr. s. i. cap. et āno. clxlvij. die vicesima quīta mensis casleu obtulerunt iudei sacrificiū in templo purificato. et sic renouatis tribus annis eadem die renouatum est templum qua fuerat ante cōtaminatū. sicut fuerat antea ꝓpheratū Danielis. vij.
v Et fecerunt dedicationē. Hic ꝓsir describit templi renouati dedicatio. et primo ān̄tum ad altare cum dicitur.
x Et fecert dedicationē altaꝛ. dieb ꝛc. et inde tractum fuit qꝫ festa solēnia octauaū habēt in nouo testamento.

r Et ornauerunt ꝛc. pro victoriis a deo sibi datis.
y Et statuit iudas ꝛc. Ista est dies dñi q̄ dr Joh. x. Encenia fiebant in hierusalē ꝛ hyems erat. Incipiebat enī hec solēnitas a. xxv. die mēsis casleu: cui respondet nouēber ꝛ aliqui decēber in pte. Dicta nāq; dedicatio tpe salomōis fiebat in septembri. iij. Reg. viij. Alia in reditu babylonice captiuitatis fuit in vere. cetera patēt vsq; ibi.
z Ut hēret ps ꝛc. Sicut enī esau q̄ fuit iacob Ben. xxv. sic ydumei ab Esau descēdētes sp molesti fuerūt iudeis descendētibus a iacob.

Capitulum. V.

Et factum est vt audierunt gētes ꝛc. Hic ponit terri. 9 fictus iude antiochi tempe quē habuit iudas cū finitimis gentibus: in iudeis ibus sperantibus iudeoꝝ q̄ fiebat p iudā et frēs ei⁹. ꝑ qō iudeos hitantes int eos occidebāt. ꝛ propinq̄s terminis eius inuadebant ꝛ obsidebant. ꝓpter qō iudas et frēs ei⁹ ꝓtra gētes istas pugnauit. circa qō sic procedit. q: prīo post afflictorū liberatio. secō aliq̄ istra helitarū presumptio ibi. Et in diebꝰ. Dicta in duas. q: prīo post 9fictus iude cōtra aliquos spāles aduersarios. secō ꝯ alios ex diuersis gētibꝰ cōmixtos. ibi Et cōgregate sunt gentes. Circa primū primitur causa 9flict⁹ inde in generali cum dicitur
a Et factū ē vt audierūt gen. in circuitu. i. gētiles in circuitu iude habitantes.
b Irate sunt valde. pro sperantibus iudeoꝝ inimicis. et sile hē. i. Esdre. vij. ꝛ neemie. iij.
c Et cogitabāt ꝛc. id est filios israel.
d Fuit erāt int eos. Plures enī de filiis israel fugiētes psecutionē antiochi epiphanis: latēter uerāt ad habitādū int gētiles

p̄pe iudeā hitantes. Tēpo post 9flictus iude in speciali. Et prīo ꝯ idumeos ꝛ arabathaneos ꝛ filios bean. Nam isti. put poterant iudeis nocebāt. ꝛ ptz ista vsq; ibi e Anathematizauit. sicut dr de Josue q̄ anathematizauit vrbē hiericho. Josue. vi. cui⁹ habitatores omnes interfecit. ꝛ metalla q̄ ꝑ ignē purgari poterāt ꝛ iuso eis tui deputauit ꝑ ne l cessaret tabernaculi vnde anathematizato est nomē grecum et dr ab ana q̄ ē sursum ꝛ thesis positio quia talia separātur ab vsibus humanis ꝛ deputant cultui diuino.
f Et transiit ad filios amon. Iste etiā fuerit molesti iudeis q̄nis eis debuissent ee benuoli. eo q̄ descenderant de Loth nepote abrae.
g Et cepit tazer ꝛc. id est villas sub dominio tazer existes.

ei in via. Et concluſi sunt ab eo ī turribꝰ et applicuit ad eos ꝛ anathematizauit eos ꝛ incendit turres eoꝝ igni: cum omibꝰ qui in eis erant. 5 Et transiunt ad filios ammon: ꝛ inuenit manum fortē ꝛ populū copiosum ꝛ Timocheū ducem ipsoꝝ. et cōmisit cum eis prelia multa: ꝛ ꝓtriti sunt in conspectu eoꝝ ꝛ ꝑcussit eos. 6 et cepit tazer ciuitatē et filias eius et reūsus est in iudeam. 7 Et congregate sunt gētes q̄ sunt in galaad adūsus israelitas qui erāt in finibꝰ eoꝝ vt tollerent eos 8 Et fugerūt in datheman munitiōez ꝛ miserūt lras ad iudā ꝛ fratres eius dicentes. Congregate sunt aduersum nos gentes per circuitum vt nos auferāt ꝛ parant venire et occupare munitionem in quā confugimus: 9 et timotheus est dux exercitꝰ eorum. 10 Nunc ergo veni et eripe nos de manibus eorum. quia cecidit multitudo de nobis. 11 Et omnes fratres nostros qui erant in locis tubin interfecti sunt Et captiuas duxerunt vxores eorum et natos et spolia. et peremerunt illic fere mille viros Et adhuc epistole legebantur. 12 Et ecce alij nūcij venerūt de galilea cōcissis tunicis nūciantes sm verba hec dicētes 13 ꝙuenisse adūsum se: a ptolomaide et tyro ꝛ sydone: et repleta est omis galilea alienigēis vt nos ꝓmāt

h Et congregate sunt gentes. Hic consequenter ponitur conflict⁹ iude contra aduersarios et diuersis gentibus cōmixtos. Circa quod primo ponitur causa conflictus: Secundo belli apparatus ibi. Et audierunt. Tertio bellantium virtus: ibi. Et abiit symon. Causa vero confligendi fuit oppressio iudeoꝝ a cōmixtis gentibus in galaad et in galilea. ꝓpter qō iudei in illis partibus positi petierūt a iuda ꝛ ei⁹ fratribus adiuuari ꝛ littera ꝓtz paucis exi Et fugerūt (ceptis. rūt ꝛc. sic notabatur illa munitio.
k Et tumotheꝰ est dux ꝛc. qui erat bō bellicosus et iudeis molestus.
l A ptolomaide. ciuitate que postea dicta est achon.

m Et audiuit aũt. Hic consequenter ponitur belli apparat⁹. habito enĩ consilio iudas cũ vna pte exercitus iuit ad liberandum iudeos: qui erant in galaad: ⁊ symon cum alia parte ad libersndũ eos qui erant in galilea. ⁊ Ioseph filiũ zacharie ⁊ azariã reliq̃t iudas cum residuo exercitu ĩ iudea p custodia populi manẽtis in sua absentia.

n Et dati sunt viri ⁊c. quia cũ pauciorĩbus aduersarijs habebat ꝑfligere q̃ iudas

o Et abijt. Hic consequenter ponit bellantiũ virtus. Et primo symonis ⁊ filii exercitus, et ꝓ littera vsq̃ ibi.

p Et assumpsit ⁊c. vt essent magis remoti ab aduersarijs ⁊ p consequens magis tuti.

q Et iudas. Hic cõsequẽter ponit virt⁹ iude et eoꝝ q̃ cũ ipso erant. Et diuidit in duas partes. qz prio ponit aduersariorũ debellatio. Secundo iudeorũ assecuratio. ibi. Et cõgregauit iudas. Prima in duas ꝑtes duplicem thimothei debellationẽ. Secunda ibi. Post hec autẽ. Circa primam partem patz lẽa vsq̃ ibi.

r Constituerunt ad mouẽ exercitũ, id est ipm applicare ad inuadendum.

q Et audiuit aũt iudas et popul⁹ ꝑmões istos: cõuenit eccĩa magis cogitare q̃d facerẽt frib⁹ suis q̃ ĩ tribulatiõe erãt ⁊ expugnabant ab eis. Dixitq̃ iudas symoni frĩ suo. Elige tibi viros ⁊ vade ⁊ libera frẽs tuos ĩ galilea: ego aũt ⁊ fr̃ me⁹ ionathas ibim⁹ ĩ galaadithim: ⁊ reliq̃t ioseph filium zacharie ⁊ azariam ducem ꝑplicũ residuo exercitu in iudea ad custodiã: ⁊ precepit illi dicẽs. Preesto te ꝑlo huic: ⁊ nolite bellum cõmittere adu̇ersũ gẽtes donec reuertamur. r Et dati sũt symõi viri tria milia vt iret in galyleã, iude aũt octo milia in galaadithi. s Et abijt symon in galileã: ⁊ cõmisit ꝓlia multa cũ gẽtib⁹ Et cõtrite sũt gẽtes a facie ei⁹ ⁊ ꝑsecut⁹ est eos vsq̃ ad portã ptolomaidis Et cecidit ũ gẽtib⁹ fere tria milia virorũ ⁊ accepit spolia eorũ. t Et assũpsit eos q̃ erãt i galilea ⁊ in arbatis cũ vxorib⁹ et natis: ⁊ oĩb⁹ q̃ erant illis et adduxit in iudeã cũ leticia magna. u Et iudas machabe⁹ ⁊ ionathas fr̃ eius trãsierũt iordanẽ et abierũt viã triũ dieꝝ in deserto: Et occurrerũt eis nabuthei: ⁊ suscep̃erũt eos pacifice et narrauerũt eis oĩa q̃ acciderãt frib⁹ eorũ ĩ galaadithide. et qz multi ex eis ꝓpẽsi sunt in barasa ⁊ bosor: et in alimis et in casphor et magetb ⁊ carnaĩ. Hec omnes ciuitates munite ⁊ magne. Sz ⁊ in ceteris ciuitatibus galaadithidis tenent cõprehẽsi. Et in crastinum r cõstituerũt admouere exercitũ ciuitatib⁹ his. ⁊ ꝓpẽdere ⁊ tollere eos ĩ vna die Et ꝑuertit iudas ⁊ exercitus ei⁹ viã in desertũ bosor

repente: et occupauit ciuitatẽ: ⁊ occidit oẽm masculum in ore gladij ⁊ accepit oĩa spolia eorũ: ⁊ succendit eã igni. s Et fuerexerũt inde nocte ⁊ ibant vsq̃ ad munitiõez. Et factũ est diluculo cũ eleuassent oculos suos. ⁊ ecce ꝑplis multꝰ cuius nõ erat nũer⁹: portantes scalas ⁊ machinas: vt cõprehẽderẽt munitiõem et expugnarẽt eos. t Et vidit iudas q̃ cepit bellum et clamor belli ascẽdit ad celũ sicẽ tuba ⁊ clamor magnus de ciuitate. Et dixit exercitui suo. Pugnate hodie ꝓ fratrib⁹ vr̃is. u Et vẽit trib⁹ ordinib⁹ post eos: et exclamauerũt tubis ⁊ clamauerũt in oratione. Et ꝓgnouerũt castra thimothei q̃ machabeus est: ⁊ refugerũt a facie ei⁹. Et ꝑcusserũt eos plaga magna: ⁊ ceciderũt ex eis in die illa fere octo milia virorũ. x Et diuertit iudas in maspha: ⁊ expugnauit ⁊ cepit eã, ⁊ occidit omnẽ masculũ ei⁹ et sũpsit spolia ei⁹ ⁊ succẽdit eã igni Inde pretrit ⁊ cepit casbõ et magedet bosor: ⁊ reliq̃s ciuitates galaadithidis.

Post hec autẽ verba congregauit Timotheus exercitus alium: et castra posuit contra raphon trans torrentem. Et misit Judas speculari exercitum: et renunciauerunt ei dicentes: quia conuenerũt ad eum offies gentes que in circuitu nostro sunt: et exercitus multus nimis. Et arabes cõduxerũt in auxilium sibi: et castra posuerunt trans torrentem, parati ad te venire in prelium. Et abijt Judas obuiam illis. y Et ait Timotheus principibus exercitus sui,

s Et surrexerũt inde nocte: vt ex improuiso irruerent sup eos: qui obsiderant indeos inclusos in munitione.

t Et vidit iudas ⁊c ad capiendũ dictam munitionem.

v Et venit ⁊c. Dimisit enĩ exercitum suũ tres partes irruens supex aduersarios a tergo.

x Et diuertit iudas in maspha. Aliqui libri habent maspbat et male. qz maspbat est locus in iudea in quo fuerunt congregati iudas et populꝰ ad dominũ deprecandum, supra. vj. capitulo.

y Post hec ait ⁊ba hic ꝓsiter ponit secunda Timothei debellatio. et ꝓ littera vsq̃ ibi.

z Et ait timotheus principibus ⁊c. Erat enim sortilegus. et p hoc factum sortilegi sauerat ꝺ victoria sui contra iudam vl̃ econuerso.

a Statuit scribas populi secus torrentem. Isti enim habebant in scriptis nomina bellatorum. et per hoc poterant scire si oĩes transirẽt.

b Et transfretauit ad illos prior. vt daret alijs audaciã transeundi.

e Et piecerunt ⁊c. vt fugeret magis expedite.

d Et congregauit. Postq̃ descripta ē aduersarioꝝ debellatio. hic ꝓfit describitur iudeorum assecuratio. nā liberatos ab obsidiōe nolūt inter aduersarios dimittere. ſz adducere eos in iudeā vt essent ibi nuti. Et patet littera vſq; ibi.

e Et venerunt vſq; ephron. vbi ponit impedimentū iupueniēs in via. Nam habitores ephron negauerūt eis trāsitū p ſuā ciuitatē. et nō poterāt trāsire p aliā viā. ideo ſubdit.

f Sed per medium. ſcz ciuitatem ephron.

g Iter erat. ſcilicet iude ⁊ populo eius.

h Et obſtruxerūt ⁊c. id ē murauerūt eas.

i Et ꝑcepit iudas ꝑdicare. i. ꝑ nūcē dicere

k Ut applicaret ⁊c. id ē vt insultū facerēt contra ciuitatem.

l Et eradicauit eam. id est fubuertit.

m Et erat iudas ⁊c. faciebat enī vltimam custodiā ne aliquis ex debilitate seu alia occasiōe remaneret post armatos. ⁊ ab aduersarijs insidiantibus caperetur.

n Et obtulerunt ⁊c. id est eo ꝙ bellatores sani redierāt ⁊ integro numero.

o Et in diebus. Hic ꝓfit describitur quorūdam iudeoꝝ ꝓsumptō ſcz illoꝝ qui in absentia iude ⁊ fratrū ſuorū remāserant ad populi custodiā. ⁊ ꝑſumētes de ſua virtute exierūt ad ꝓliandū cū gētilibꝫ cōtra iude ꝓhibitionē que habet ſupra. Et patet littera vſq; ibi.

p Et azarias ꝑcepſ vtutis. i. partis exercitus que remanserat ad custodiam iude tantū et non ad bella contra extraneos concitandū.

Cū appropinquerit iudas et exercit⁹ ei⁹ ad torrētē aq̃ si trāsierit ad nos prior: no poterūt⁹ ſuſtinere eū, quia potēs poterit aduersū nos Si vo remanerit trāſire et poſuerit caſtra extra flumē trāſfretem⁹ ad eos: ⁊ poterim⁹ adūſus illū. Erāt ap ꝓpinquit iudas ad torrētē aq̃ ſtatuit ſcribas ꝑ ſi ſec⁹ torrētē. ⁊ mandauit eis dicēs. Neminē hoīm reliq̃tis ſz veniāt oēs in ꝓlium.

b Et transfretauit ad illos prior: ⁊ oīs ꝑs poſt eū, et cōtrite ſunt oēs gētes a facie eoꝝ. ⁊ piecerūt arma ſua et fugerūt ad phanū quod erat i carnaim. Et occupauit ipam ciuitatē: ⁊ phanū ſuccēdit igni cū oīb⁹ q̃ erāt in ipo: ⁊ oppſſa ē carnaim: et nō potuit ſuſtinere ꝓ facie iude.

c Et cōgregauit iudas vniūſos iſraelitas qui erāt in galaaditide a minimo vſq; ad maximū. ⁊ vxores eoꝝ ⁊ natos ⁊ exercitū magnū valde vt venirēt in terrā iude: ⁊ venerūt vſq; ephron. ⁊ hec ciuitas magn in ingreſſu poſita munita valde. Et nō erat declīare ab ea dextra vel ſiniſtra ſz ꝑ mediū iter erat. Et iclauſerūt ſe q̃ erāt in ciuitate⁹ ⁊ obſtruxerūt portas lapidibus. Et miſit ad eos iudas ꝙbis pacificis dicēs. Trāſeamus p terrā vr̄am vt eamus i terrā nr̄am: ⁊ nemo vobis nocebit: tm̄ pedib⁹ trāſibim⁹. Et nolebant eis apire. Et ꝑcepit iudas predicari i caſtris: vt applicarēt vnuſq;ſq; in q̃ erat loco. Et applicuerūt ſe viri vtutis et oppugnauit ciuitatē illā tota die ⁊ tota nocte: ⁊ tradita ē ciuitas i manu eius Et ꝑemerūt oēm maſculū i ore gladij ⁊ eradicauit eā ⁊ accepit ſpolia eoꝝ: ⁊ trāſiuit p totā ciuitatē ſup interfectos. Et trāſgreſſi ſunt iordanē in cāpo magno ꝓ facie bethſan. Et erat iudas congregās extremos ⁊ exhortabat ꝓpl'm p totā viā donec venirent in terrā iuda. Et aſcēderūt in mōtē ſyon cū letitia ⁊ gaudio ⁊ obtulerūt holocauſta q̃ nemo ex eis ceciditſſet donec reuterēt in pace. Et in diebꝫ q̃bꝫ erat iudas ⁊ ionathas in terra galaad ⁊ ſymon frr̄ ei⁹ in galylea ꝓ facie ptolomaidis: audiuit ioſephus zacharie filius ⁊ azarias prīceps vtutis: res bñ geſtas et ꝓlia q̃ facta ſūt ⁊ dixit. Faciam⁹ ⁊ ipi nobis nom̄ ⁊ eam⁹ pugnare aduerſus gētes q̃ in circuitu nr̄o ſūt Et ꝑcepit his q̃ erāt in exercitu ſuo ⁊ abierūt iāniam et exiuit gorgias de ciuitate: ⁊ viri ei⁹ obuiā illis in pugnā. Et fugati ſūt Joſephus ⁊ azarias vſq; i fines iudee. et ceciderūt illa die de ꝓplo iſrl ad duo milia viri. Et facta ē plaga magn in ꝓplo: q̃ nō audierūt iudā ⁊ frres ei⁹: criſtimantes fortiter ſe facturos. Ipſi aūt nō erāt de ſemīe viroꝝ illoꝝ: p quos ſalus facta ē in iſrl. Et viri iuda magnificati ſūt valde: in ſpectu oīs iſrl ⁊ gētiū oīm vbi audiebāt nomē eoꝝ. Et occurrerunt ad eos fausta acclamantes. Et exiuit iudas ⁊ frres ei⁹ ⁊ expugnabant filios eſau in terra q̃ ad auſtrū eſt: ⁊ ꝑcuſſit chebron ⁊ filias ei⁹ ⁊ muros ei⁹: ⁊ turres ei⁹ ſuccēdit igne i circuitu Et mouit caſtra vt iret in terrā alienigenaꝝ. Et perambulabat ſamariā.

q Faciamus et ipſi nobis nomen ⁊c. Et q̃ patet ꝙ mouebant ex preſumptiōe ⁊ laudis cupiditate.

r Et abierūt iamniā. vbi habitabat gorgias cum exercitu ſuo.

s Ipſi aūt nō erant ⁊c. i. Bathathite et filiorum ſuorum ⁊ consanguineorum eorum.

t Et viri iuda ⁊c. ꝓpter crebras ⁊ magnas victorias.

v Et cōuenerunt ad eos ⁊c. de infortunia ſiue laudes de euentuum magnificātes. Et dicunt fauita a faueo faues quaſi fortune fautores. Plures enī de gentilibꝫ circa iudeā habitantibꝫ videntes et audientes iude frattū ſuoꝝ bonas ⁊ fortūas venerunt ad eos facere amicicias.

x Et perambulabat ſamariā. vbi habitabant gentiles illuc miſſi de perſide. qui ſemp fuerūt molefti iudeis. vt patz. i. Eſdre ⁊ Neemie Et reuertit ſcriptura ad loquendū de predictis q̃ proceſſerant ad bellū et preſumptione cum dicitur.

y In illa die. id ē illo tempore.

3 Cecideruṫ sacerdotes ꝛc. Ioseph⁹ ⁊ azarias supradicti. q̄ licet essent de sacerdotali genere nō tñ erāt de sorte ioarim, de qua fuit matathias, vt hꝭ. 8. in princi. ca. scō.

Et rex antiochus. Descriptis victo Ca. VI. rijs iude tpe antiochi epiphanes, hic ꝓfert descriptiōem⁹ iude tēpe filij sui antiochi eupatoris. Et quia corruptio vni⁹ē generato alteri⁹, iō prio ponitur mors ātiochi illustris, scō substitutio filij e⁹ ātiochi eupatoris, ibi. Et cognouit lysias. Circa primū prio pōitur sue mortis occasio, q̄ fuit duplex. Una q̄ fuit turpiter repulsus a quadā ciuitate ꝓ idis valde opulēta, quā ḡre bat subito depdari. Et hoc est quod dicitur,

b Et audiuit esse ꝛc. hoc audiuit ab explo ratoribꝫ quo miserat ad inquirēdū de ciuitatibꝫ in quibꝫ posset accipe diuitias, ⁊ pecunias multas, nā ad hoc miserat in pſidem, vt dictum est .8. hꝭ. capitu.

c Et illic fuerunt ꝛc. ad decorē rēpli diuitijs pleni.

d Et lorice ꝛc. ad memoriā suarū victoriarꝫ

e Et querebat quere re ciuitatem. dolose.

f Et nō potuit, q̄ ei⁹dē reuelatus fuit e⁹ dolus.

g Et abijt cū tristicia magna, q̄ fuit occasio sue mortis ꝓia, nam spūs tristis exiccat ossa. Proner. xv. Secunda sue mortis occasio fuit tristicia super ꝓdictā venies de audita debellatiōe principuz suoꝝ in iudea ⁊ ꝓsperitate iudeorum. Et hoc est, quod dicitur,

h Et venit q̄ nunciaret ei. Et patet littera vsq; ibi.

i Et q̄ ꝛc. i. ydolum iouis q̄ edificauerat antiochus sup altare dñi, vt .8. capitulo. i.

l Et sanctificationē id est templum.

l Et berhsurā ꝛc. vt esset eis in fortaliciuz cōtra impulsus gētiū.

m Et audiuit ꝛc. q̄ illa die⁹ cecideruṫ sacerdotes in bello dū volūt fortit facere: dū sine ꝓsilio exeūt in ꝓlium. Et declinauit iudas in azotū in terrā alienigenaꝝ: ⁊ diruit aras eoꝝ et spolia deoꝝ suorū succē dit igni: ⁊ cepit spolia ciuitatū. ⁊ reuersus ē in terraz

Iuda. VI. Et rex antiochꝰ pambulauit supiores regiōes. Et audiuit esse ciuitatē elimaidem in pside nobilissimā ⁊ copiosā in argēto ⁊ auro, rēpliq; ī ea locuples valde. Et illic velamina aurea: ⁊ lorice et scuta: q̄ reliquit alexander philippi rex macedo qui regnauit prim⁹ in grecia, et venit ⁊ q̄rebat capere ciuitatē ⁊ depdari eā: ⁊ nō potuit: qm innotuit sermo his qui erāt in ciuitate. Et insurrexerūt in prelio ⁊ fugit inde⁹ ⁊ abijt cū tristicia magna: ⁊ reuersus est in babyloniā, ⁊ venit qui nūciaret ei in pside. quia fugata sūt castra que erant in terra iuda, ⁊ q̄ abijt lysias cū virtute forti in primis, ⁊ fugat⁹ est a facie iudeorū, ⁊ invaluerūt armis ⁊ viribus: et spolijs multis que ceperāt de castris q̄ exciderūt. ⁊ q̄ diruerūt abominationem quā edificauerāt sup altare q̄ erat in hierlm. ⁊ sanctificationē sicut prius circūdederūt muris excelsis: sed ⁊ bethsurā ciuitatē suā. Et factū est vt audiuit rex sermones istos expauit et cōmotus est valde, ⁊ decidit in lectū ⁊ incidit in languorē p̄ tristicia, quia non est factū sicut cogitabat. Et erat illic p dies multos q̄ renouata est in eo tristicia magna⁹ ⁊ arbitrat⁹ ē se mori. Et vocauit oēs amicos suos: ⁊ dixit illis, Recessit somn⁹ ab oculis meis et cōcidi ⁊ corui corde p̄ solicitudine. Et dixi in corde meo. In quātā tribulatiōnē deueni: ⁊ in quos fluct⁹ tristicie in qua nūc sum, q̄ iocund⁹ eram ⁊ dilectus ī potestate mea. Nūc vero reminiscor malorꝫ que feci in hierlm, vnde ⁊ abstuli omnia spolia aurea⁹ argentea que erāt in ea, ⁊ misi auferre habitātes iudeā sine cā. Cognoui ergo q̄ ꝓpterea inuenerūt me mala ista: et ecce pereo tristicia magna: in terra aliena. Et vocauit philippū vnū de amicis suis ⁊ ꝓposuit eū sup vniuersum regnū suū. Et dedit ei diadema ⁊ stolā suam ⁊ ānulū, vt adduceret antiochū filiū suū ⁊ nutriret eum et regnaret. Et mortu⁹ est illic antioch⁹ rex anno centesimo quadragesimono no⁹ ⁊ cognouit lysias ꝙ moniam mortu⁹ est rex, ⁊ ꝓstituit regnare antiochū filiū eius quē nutriuit adolescētē, ⁊ vocauit nomē eius eupatorē. Et hi qui erāt in arce⁹ cōclusерāt israel in circūitu sanctoꝝ, ⁊ querebāt eis mala semꝑ ad firmamētū gentium. Et cogitauit iudas dispdere eos ⁊ cōuocauit vniuersum ꝓlium vt obsiderent eos. Et cōuenerūt simul et obsederūt eos ānno

n Et arbitratus est se mori, desperās de infirmitate sua. Et terra patēr vsq; ibi. o Et dilect⁹ in potestate mea, sed hoc erat a satellitibꝫ suis, sed erat odiosus gentibus alijs, ꝓpter superbiā ⁊ maliciā suā. p Hunc reminiscor ꝛc. pena debita docente culpam.

q Et ꝓposuit ꝛc. videns imminere de ꝓpinquo suū interitum. r Et dedit ei dyadema ꝛc. insignia regalia ad insigniendū nūium suum.

s Et mortuus est ꝛc. cepit aut regnare ānocentesimo tricesimo sexto primo, vt .8. ca. prim⁹ tñ ann⁹ ⁊ virtum⁹ fuerit impfecti, ⁊ anno septimo regni sui cepit filios israel graviter affligere, ⁊ anno. ix. posuit ydolū sup altare. vt patet ex ꝓdictis .8. ca. cap.

t Et cogūt. Descripta morte ātiochi, hic ꝓfert describit substitutio filij sui qui primo sublimat⁹ in regnū, secūdo ꝓuocat cōtra deū ppl'm. ibi. Et hi q̄ erāt. Circa primum dicitur,

r Et cognouit lysias. quē reliquerat Antiochus ad custodiam regni ⁊ nutritionez filij sui, vt supra. hꝭ. capit.

v Quoniā mortuus est rex, hoc cognouit p nunciū ꝓueniente ꝓpter puppum quē rex mortuus instituerat tutorē filij sui.

x Et constituit ꝛc. vt sic primaret philippum officio tutoris ⁊ regni negocijs in seipm reꝛtorquendo.

y Et hi. hic ꝓfert rex nouus ꝓtra iudeos ꝓnocatur, ⁊ primo ponitur huius ꝓnocationis occasio, scō ipa ꝓnocatio, ibi. Et iratus est rex. Occasio vo ꝓnocationis fuit accusatio iudeoꝝ erga ipsum de obsidione macedonū. et quibusdā alijs, et hoc est quod dicit,

y Et hi q̄ erāt ī arce, ad nocendum iudeis. vt habetur .8. i. capitu.

a Conclauserant ꝛc. hic ea arrangerunt

q̄ nō poterāt libere exequi cultū diuinū. b Et cogitauit ꝛc. vt diuin⁹ cultus posset libere exerceri. c Et fecerūt balistas. ad iactādū spicula ꝫ alia arcis ꝫpugnacula. d Et machinas. ad destruēdū muros ei⁹. e Et exierūt ꝛc. occulte ꝫ impio⁹ ex isti⁹ fauore. ꝛō subdūt. Et adiunxerunt se illis ꝛc.

f Nos decreuimus seruire patri tuo ꝛc. illi fuerūt de illis q̄ uerunt ad antiochū epiphanē impetrātes ab eo vt faceret iusticias gētū in hierlm. vt .ꝯ.i. cap. g Et filij ppⁱgnēt ꝛc. scs mathathias ꝫ filij e⁹ et amici ei⁹ q̄ ꝓuaricatores legis obsidebāt vel occidebant. h Et nō ad nos ꝛc. īferendo nobis mala. i Sed ꝫ in ꝛc. plequndo amicos ꝫ sectatores legis. k Et ecce applicuerūt hodie. i. isto tempore. l Ad arcē in hierlm. impugnādo gētē tuaꝫ. m Et munitionē ꝛc. ꝫra te ꝫ regnū tuum. n Et nisi preueneris ꝛc. contra te. n Et nō poteris ꝛc. qm̄ erāt nimis fortificati. o Et iratus ē rex. Hic ꝑfit pont⁹ ipius regis prouocatō. ex qua primo disponitur belli apparat⁹, secūdo cōflictus. ibi. Et venerūt. Circa primū dicit⁹ o Et iratus est rex vt hec audiuit. quia videbantur esse ꝓtra honorē suū, ꝫ bonum rei publice. p Et conuocauit ꝛc. vt exassiliterent. q Et principes exercit⁹ sui ꝛc. vt se ad bellum disponerent. r Et elephanti ꝛc. Dicit enī pbs libro ō animalibꝫ q̄ elephas est animal maxime disciplinabile. s Et venerunt. Hic ꝑfit pont⁹ belli cōgressus ꝫ primo in munitō ne. scō in campo. ibi. Et surrexit rex. Circa primum dicitur. s Et venerūt p ydumeam. que terra erat iudeis aduersaria. vt patet per predicta. v. cap. titulo. t Et applicuerūt ad bethsurā. vbi erāt iudei pro defensione loci. v Et pugnauerunt ꝛc. contra bethsuram. r Et fecerunt machinas. ad destruendum eam. y Et exierunt. iudei qui erant in munitione obsessi.

centesimo quīquagesimo: b et fecerunt balistas c ꝫ machinas. d Et exierūt quidā ex eis qui obsidebant e ꝫ adiunxerūt se illis aliquiā pij exist⁹, ꝫ abierunt ad regem ꝫ dixerunt. f Quousq̄ nō facis iudiciū: ꝫ vindicas sꝯes nostros. g Nos decreuimus seruire patri tuo ꝫ ambulare in p̄ceptis eius. et obsequi edictis eius h ꝫ filij populi nostri, ꝓpter hec alienabāt se a nobis. i Et quicūq̄ inueniebant ex nobis interficiebant: ꝫ hereditates nostre diripiebant. k Et nō ad nos tm̄ extendēt manum l sed ꝫ in oēs fines nostros. m Et ecce applicuerūt hodie l ad arcē in hierlm oc cupare eā m ꝫ munitionē in bethsurā munierūt. n Et nisi p̄ueneris eos velociꝰ: maiora q̄ hec facient: o ꝫ nō poteris obtinere eos. p Et iratus est rex ꝫ conuocauit oēs amicos suos: q ꝫ p̄cipes exercitus sui ꝫ eos qui sup eq̄tes erāt Sed ꝫ de regnis alijs ꝫ ꝯ insulis maritimis venerūt ad eū exercitus cōductici⁹ Et erat numerus exercit⁹ eius centū milia peditum et vigīti milie equitū ꝫ elephanti triginta duo ducti ad preliū. r Et venerūt per ydumeam. s ꝫ applicuerunt ad bethsurā t ꝫ pugnauerūt

3 Et succenderūt ꝛc. reuertentes ad munitionē ꝫ defendentes eam. a Et rec⁹sit iudas ab arce. vt succurreret iudeis in bethsura obsessis. b Et surrexit rex. Hic ꝑfit descriptō belli in cāpo. circa quā partē primo ponit⁹ belli ꝓparatio. scōo belli cōgressio. ibi. Et appropinquauit. tertio populi liberatō. ibi. Et audiuit lysias. Circa primum dicitur b Et surrexit rex ante lucem. vt iret ad pugnandum contra iudā c Et comparauerunt se ꝛc. idest disposuērt se ad pugnandum. d Et astiterunt ꝛc. scilicet pedites. e Jn loricis cōcathenatis. illā macule loricarū sese complectuntur ad modū cathene. f Hi ārte rps ꝛc. eaꝫ velociter precedendo. g Et quocunq̄ gbat ibant. subsequendo. h Et nō discedebant ab ea. ne ab aduersarijs vulneraret bestia. i Et sup eas machi. ad p̄iciendū iacula.

dies multos k et fecerūt machinas. l Et exierūt ꝫ succēderūt eas igni ꝫ pugnauerunt viriliter. m Et recessit iudas ab arce et. mouit castra ad bethzacharaz cōtra castra regis n et surrexit rex ante lucē, et concitauit exercitus in impetū cōtra viam bethzacharaz. o Et cō parauerunt se exercitus in preliū et tubis cecinerunt Et elephantis ostenderūt sanguinem vue et mori. ad accuendos eos in preliū Et diuiserunt bestias per legiones: p et astiterunt singulis elephantis mille viri q in loricis cōcatenatis. ꝫ galee ree in capitibꝫ eorū et quinqēti equites ordinatiuniciq̄ bestie electi erāt r Hi ante rps ybicūq̄ erat bestia ibi erāt. s et quocūq̄ ibat ibant t et non discedebant ab ea. u Sed et turres lignee sup eos firme protegentes: sup singulas bestias x et sup eas machine. Et sup singulas viri virtutis triginta duo qui pugnabāt desup y ꝫ intus magister bestie. z Et residuū equitatuꝫ hinc et inde aa statuit i duas partes. tubis exercitū cōmouere bb et purgere cc ꝯstipatos in legiōibꝫ ei⁹. Et vt refulsit sol in clypeos aureos et ereos ꝫresplēduerūt montes ab eis ꝫ resplēduerūt sic

l Et intus magister bestie. regēs gressus e⁹ l Et residuū ꝛc. scs a dextris ꝫ sinistris animalium. m Statuit in duas ꝛc. Jllā sonus tubaruꝫ excitat ad audaciam. n Et purgere. ad bellum. o Constipatos in le. id est cōmunctos ne acies ꝫ legiones rumpantur ab aduersarijs. p Et distincta est ꝛc. vt si iudas qui paucos habebat bellatores comparatiue fugeret ad montes non euaderet. q Et cōmou. admiratiōe vel ādā tremore. r Omnes inhabi. terrā. s. illam. vbi poterat talis sonitus ꝫ cōmotio percipi. s Et appropiauit. Hic ꝑfit pōnitur cōflictus. Et primo in campo. scōo in fortalicijs. ibi. Castra aūt regis. Circa primū primo ponit⁹ cōflictus

in generali. ꝛ pars, scdo i spāli cū dē 3 Et vidit eleazar, dr iosephus q̄ ille fuit frater iude, vñ .s. q̄. ca. quart⁹ filiꝰ Mat hathie eleazarus nōiatur. ꝛ est idē nomen qđ eleazar. Nomina enī hebrea ad latinū tracta frequēter accipiūt hāc syllabā us in fine, vt iacob iacobus, saul saulus Et sic de multis alijs.

Sed cōtra hoc videt: q̄ ille dicit filiꝰ saura. Sequēdo dictū iosephi pōt dici q̄ pie ponit nomē matris. vt. s. q̄. ca. nomē patris. vel q̄ Matathias fuit bi nomius. ꝛ alio nomie saura dictus.

v Una de bestijs cē. per signa regia ibidē posita.

x Ut visum est cē. in turre lignea sup. eā existente, per signa dcā no tamen erat ita.

y Et dedit se. i. vitā suam corporalem.

3 Ut liberaret populum suū. Bonū enim ꝓpriū corporale ꝓpter salutē bonū cōmunis ē exponēdū, nō subditur

a Et acqreret cē. vir tuose monēdo. Credebat enī ꝓbabiliter q̄ si rex esset mortuus statim fugeret eius exercitus.

b Et occidit. quinquies in vētre vbi non erat armatus.

c Et vidētes. s. iudas et eius exercitus.

d Virtutē regis, cui nō poterāt resistere.

e Diuerterunt se ab eis. cautē recedentes vt possent templū dñi qđ erat in hierusalem seruare. f Castra ār ꝓpie pōit ponit bellum in fortalicio. et primo ꝓponit de fortalicio qđ erat in hierlm. ꝛ patet. et interponit de fortalicio bethsure qđ ꝓcepit rex anteq̄ iret in hierlm. ideo dicitur.

g Et fecit pacē cē. p talē modū q̄ dimitteret fortalicū salutis sue ꝓsonis. ꝛ subdit cōtalis pactis et parte iudeorum cum dicitur.

b Quia nō erat cē. i. obsessis in bethsura. ꝛ subdit causa cū dicit. i Quia sab. erāt terre. i. ann⁹ septim⁹ in q̄ terra nō colebat nec seminabat. vt hē Leui. xxv. Sed contra hoc videt qđ dicit ibidē. Dabo vobis bñdictionem meā anno sexto ꝛ faciet fructus triū annoꝝ. ꝓpter qđ nō videt q̄ ann⁹ septim⁹ faceret aliquē defectū ubi sed magis abundāniā. Dicendū q̄ illud dei bñficiū fuit ante ca ptiuitatē babylonicā in qua cessauerūt aliqua dei bñficia, nō enī postea legunt habuisse iudei archā testamēti, nec ꝓpiatorij, nec trūsa in cōnatu summi sacerdotis. nec vn

lampades ignis. k Et distinxerunt est pars exercitus regis p mōtes excelsos ꝛ alia pars locauit in planitie ꝛ ibant caute et ordinate. l Et cōmouebāt terrā ad vocē multitudinis eorū ꝛ incessu turbet collisione armoꝝ. Erat enī exercitus magn⁹ valde ꝛ fortis. m Et appropinquauit iudas ꝛ exercitus eius in prelio, ꝛ ceciderūt de exercitu regis sexcenti viri. n Et vidit eleazar filius saura vnā de bestijs loricatā loricis regijs. ꝛ erat eminēs sup ceteras bestias. o Et visum est ei q̄ in ea esset rex. ꝛ dedit se vt liberaret populū suū. p et acquireret sibi nomē eternū, et cucurrit ad eā audacter ī medio legionis interficiēs a dextris ꝛ a sinistris. ꝛ cadebant ab eo hinc atq̄ illuc. q Et iuit sub pedes elephantis ꝛ suppositus se ei. r ꝛ occidit eū, ꝛ cecidit in terrā super ipm ꝛ mortuus est illic

c Et videtes s virtutem regis ꝛ impetū exercitus ei⁹ t diuerterūt se ab eis. u Castra aūt regis ascēderūt cōtra eos in hierusalē: ꝛ applicuerunt castra regis ad iudeā ꝛ montē syon. x et fecit pacē cū his q̄ erāt in bethsura, ꝛ exierūt de ciuitate, y q̄ non erant eis ibi alimenta conclusis, quia sabbata erant terre. z Et cōprehendit rex bethsaurā: ꝛ cōstituit ibi custodiā seruare eam. a Et conuertit castra ad locū sanctificatiōis dies multos. b et statuit illic balistas ꝛ machinas c ignis iacula. d ꝛ tormenta ad lapides iactandos: ꝛ spicula ꝛ scorpios ad mittendas sagittas ꝛ fundibula. e Fecerūt aūt et ipi machinas aduersus machinas eorū: et pugnauerunt dies multos. f Esce aūt non erant in ciuitate, eo q̄ septimus annus esset, ꝛ qui remanserant in iudea de gētib⁹ cōsumpserant reliquias eoꝝ q̄ reposite fuerāt. g Et remāserunt in sanctis viri pauci q̄s ob tinuerat eos fames: ꝛ dispersi sunt vnusquisq̄ in locū suū. h Et audiuit lysias q̄ philippus quē cōstituerat rex antiochus cū adhuc viueret vt nutriret antiochū filiū suū et regnaret, reuersus est a pside ꝛ media ꝛ exercitus qui abierat cū ipo. et q̄ querit suscipere regni negocia. i Et festinauit ire ꝛ dicere ad regē et duces exercitus. k Deficim⁹ q̄tidie et esca nob modica ē et locus quē obsidem⁹ ē munitus: l ꝛ incūbit nob ordiare de regno: m Nūc itaq̄ dem⁹ dextras hoīb⁹ istis. ꝛ faciamus cū illis pacē et cū omni gēte eoꝝ. et ꝓstituamus illi vt ambulēt ī legitimis

ctionē regū ꝛ pōtificū. et hoc etiā cōtinent iudei moderni. et hē in libro hebraico nomie senhedrin hierosolimitāo. ꝛ idē videt fuisse de duplicatiōe fructuum anno sexto. Et ꝓpter hoc reuertit ad obsidionē fortalicij hierosolimitani cum dicitur.

l Et cōuertit cē. i. tēpli. l Dies mult. q̄ loc⁹ erat fort. ꝛ milit⁹ ꝓpter qđ non potat cito expugnari. m Et tutit cē. ad defensores sanctuarij.

n Et machinas. ad muros concutiēdum.

o Ad ignis iacula. i. instrumenta ad ignem graue iaciendum.

p Et tormēta cē. i. pectrarias ꝛ mangonellos.

q Et scorpios. i. instrumēta ad mittēdū sagittas venenatas.

r Esce aūt nō erāt in ciuitate cē. hoc subdit ad ostendēdū q̄ nō poterāt diu tenere fortalis. s Et audiuit. (cū. dicē sit pōt liberanoppi et beneficio dei, q̄ facit cū tētatione ꝓuentū. ꝛ ō misit rumores lysie per quos fuit cōpulsus solutionē obsidionis ꝓcurare. et ō est quod dicitur.

s Et audi. lysi. q̄ philip. cē. ad qđ seqbatur elōgatō lysie a familiaritate regis ꝛ regni negocijs qđ formidabat. ō dissoluere obsidionē procurabat dicens.

t Deficiāt. nū aliq̄ interficiebant. aliquā infirmabant. sicut solet accidere i obsidē.

v Et esca cē. ita q̄ nō poterimus diu tenere obsidionē. x Et locus cē. s. hoīb⁹ armis ꝛ cibis, hoc dicebat ad habēdū intētū. cū erat falsum sicut ꝓmittit parte ꝓcedēti. vbi dr. Et remāserūt in sanctis viri pauci q̄s obtinuerat eos fames. y Et incūbit nobis cē. q. d. maiora negocia nos vrget ad diuinitēdū hāc obsidionē. nō cōcludit. 3 Hic itaq̄ de. dex. hoīb⁹ istis cē. quod

dus enī hoīm faciētium pacē adimicē erat dare munꝰ dextras manibꝰ. Cetera patēt vsq; ibi. a Et vidit munitionē loci.i. fortitudinē. b Et rupit cē. destruēdo loū ne sī iudei rebellarēt haberēt ibi recursuꝫ. Ca. VII.

Anno cētesimo. Postq; descriptꝰ est cōflictus iude

Atpe ātiochi eupatoris. hic cō sequēter describit eiusdē cōflictus tpe demetrij filij alterī fratris. s. seleuci. z diuidit in duas partes. q; primo describit ipīs iude pugnas. scdo cū romanis amicicia cōtracta. vij. ca. Prima in tres. nā primo circa demetrium ostēdit adeptio regni. scdo occasio belli. ibi. Et venerunt ad eū. tertio cōgressio prelij. ibi. Et elegit rex. Circa primum dicitur.

a Anno. cli. scilicet regni grecorum.

b Erāt demetrī⁹ cē. videlicēt enī se priuatum regno patris sui p patrū suū antiochū epyphanē. abijt roma ad cōquerendū de eo sed ipo viuente nihil pfecit. ꝓpter q̄ ipso mortuo redijt ad obtinendū regnū cōtra cognatū suū. maxime q; tūc regnū erat q̄dammō diuisum p lysiā z phylippū. eo q; quilibꝫ volebat esse tutor antiochi eupatoris. z agere negocia regni. vt patet ex predictis.

c Et ascendit cē. s. tyrum. vt dicit ioseph⁹.

d Et regnauit illic. q; multi venerunt ad eū recipiētes ipm tanq; regē z dñm. tum q; regnū sibi debebat ex successiōe paterna. tuz ꝓpter diuisionē p̄dictā.

e Et factū est cē. scz palatium antiochie q̄ erat metropolis.

f Comprehendit. in demetrij fauorem.

g Et venerūt. hic cō sequēter ponit occasio belli. q̄ fuit accusatō iude z amicoꝝ suorū per iniquos de israel. z patet littera.

h Et elegit rex. Hic ꝓsequitur describit cōgressio belli. z primo cōtra alchimū sacerdotē. scdo ītra nichanorem. ibi. Audito aūt alchimus. Prima in duas. q; primo describit bachides et alchimi dolus. scdo inde conflictus. ibi. Et vidit iudas. Prima adhuc in duas. q; primo describit ꝓceptio doli. scdo deceptio populi. ibi. Et cōuenerūt ad alchimū. Circa primum dicitur.

h Et ele. rex cē. Erat enī a rege cōstitutꝰ ad illi⁹ terre custodiam.

i Et alchimū impiū cē. i. constituit eū summū sacerdotē. cū tamē non esset de genere sacerdotali. vt dicunt alij. Alij vero dicūt q; erat sicut infra dicitur de eo. Homo de semine aaron venit cē. tū nō erat de linea summoꝝ pontificum ab eleasar descendentium.

l Et locuti sunt cē. dicentes q; venerāt ꝓpter bonū statū terre. vt possent iudā et fratres eiꝰ occidere dolose. sed eorum dolꝰ non habuit effectum.

l Et cōuenerūt. Hic ꝓsequitur subdit deceptō populi.

suis sicut priꝰ. Propter legittima enī ipoꝝ q̄ despeximus irati sunt: z fecerūt omnia hec. Et placuit ꝑmo in cōspectu regis z prīcipū et misit ad eos pacē facere et ceperūt illā. et iurauit illis rex z principes z exierūt de munitione. Et intrauit rex mōtē syon⁹ et vidit munitionē loci⁹ et rupit citius iuramētū q̄ iurauit. z mādauit destruere muꝝ in gyro. Et discessit festināter z reuersus est antiochiam. z inuenit philippū dominātē ciuitati. z pugnauit adū sus eū et occupauit ciuitā

Atem. VII.

Anno cētesimo q̄nquagesimo z prīo: erijt demetrī⁹ seleuci filiꝰ ab vrbe roma. c et ascendit cū paucis viris in ciuitatē maritimā⁹ et regnauit illic. c Et factū est vt ingressus ē domū regni patrū suoruꝫ. f cōprehēdit exercitus anticū et lysiam vt adducerēt eos ad eū: z res ei innotuit et ait. Nolite mihi ostēdere faciē eoꝝ: z occidit eos exercitus. Et sedit demetrius sup sedē regni suiꝰ et venerunt ad eū viri iniqui et impij ex israel: z alchimꝰ dux eoruꝫ q̄ volebat fieri sacerdos. Et accusauerūt populum apud regem dicētes. Perdidit iudas z fratres eius amicos tuos. z nos disperdidit de terra nostra. Nunc ergo mitte virū cui credis vt eat et videat exterminium omne quod fecit nobis in regionibus regis et puniat omnes amicos eiꝰ et adiutores eoruꝫ. b Et elegit rex ex amicis suis bachidem qui dominabatur trans flumen magnum in regno z fidelem regi: et misit eū vt videret exterminium quod fecit iudas. Ipꝰ et alchimum impiū constituit in sacerdotiū: et mandauit ei facere vltionez in filios israel. Et surrexerūt et venerunt cum exercitu magno in terram iuda: et miserunt nuncios: k et locuti sunt ad Judam et ad fratrem eius verbis pacificis in dolo: et non intenderūt sermonibꝫ eoruꝫ. Viderunt enim quia venerunt cum exercitu magno. l et conuenerunt ad alchimū z bachidem. m congregatio scribarū requirere que iusta sunt. n Et primi assidei qui erant in filijs israel. et exq̄rebant ab eis pacem. Dixerūt enī Homo sacerdos de semine aaron venit: non decipi et nos. Et locutus est cuz eis verba pacifica: et iurauit illis dicēs. Non inferemus vobis malum: necz amicis vestris. Et crediderunt ei: z comprehendit ex eis ꝓ seraginta viros: et occidit eos vna die: p ꝓm verbum quod scriptum est. r Carnes sanctoruꝫ tuoruꝫ et sanguinem ipsoruꝫ effuderunt in circuitu hierusalem. et non erat qui sepeliret. Et incubuit timor et tremor in omnem populū quia dixerunt. s Nō est veritas: t et iudiciū in eis: v Transgressi sunt enim cōstitutum: et iusiurandum

m Congregatio scribaꝝ. q̄tū ad legispitos

n Et primi assidei. i. quasi assidue assistentes diuino cultu. z hoc p deceptionē alchimi. cui⁹ rō subdit cum dr.

o Homo sacerdos de semine aaron venit cē. nō tū de familia sūmi sacerdotis. Secūm alios vero nec de semie aaron erat. licz isti credērēt in hoc decepti. sed primū videt verū quia magis est cōsonū tertui in hoc loco z ex am secūdo libro. xiij. c.

p Cetera patēt vsq; ibi.

p Seraginta viros notabiles. in populo ꝛ fama z virtute. io subditur.

q Secūm verbū. q̄ scriptū ē in psal. lxxviij

r Carnes sanctoruꝫ tuoruꝫ cē.

s Nō est. in eis veritas in verbo.

t Et iudiciū. in facto et subditur causa.

v Transgressi sūt ei cē. eos accidēdo quibꝰ iuraverant pacem.

p Et misit homines armatos. q Et cōprehēdit mlt̄os ⁊c, ꝓpter infidelitatē quā in eis viderāt. a Et constituit regionem iudee. b Alchimo, regendā. c Et reliquit cū eo auxiliū, i. viros bellatores.

a Et latis agebat alchimus, i. quantū poterat, vt videbatur.

b Pro pri. sa. sui. scz ꝓfirmādo ⁊ ampliādo

c Et cōuenerūt ⁊c. i. pellēdo eos ad gentilē ritum.

d Et fecerunt plagaz magnā ⁊c. i. in illis q erāt observatores legz

e Et vidit iudas. hic ꝓsit describit iude conflictus ad extirpandū bachidis ⁊ alchimi dolum cū dicit. Et vidit iudas ⁊c. oculo copassionis ⁊ doloris.

f Multo plus cū gētes. Nā apostate legis sunt gentilib⁹ neqores

g Et exijt ⁊c. vt oēs malos extirparet ⁊ fecit vindictā in viros disertores. i. apostatas

h Et cessauē (legisrūt vltra exire ⁊c. i. iude de fortalicio quod obtinebāt i hierusalē.

i Vidit aūt alchimus. hic ꝓsit describit bellū iude cōtra nichanorem. Et prio ponit Nichanoris ⁊ alchimi dolus. scdo conflictus ibi Et cognouit nichanor. Circa primū premittit dolus alchimi accusādo iudā ⁊ fres et⁹ cū ꝺ

k Et accusauit eos multis criminib⁹. falso tñ ⁊ inuite. Secundo ponit dolus nichanoris nitentis capere iudā dolose. ⁊ patet litera vsq; ibi. l Et

Et salutauerūt ⁊c. veraciter ex parte iude. scz ex parte nichanoris dolose. Ideo subditur.

m Et hostes ⁊c. dum tñ haberent tempus aptum et horam.

n Et conterritus est ab eo. caute recedēdo.

o Et cognouit. Hic ꝓsit ponit conflict⁹ nichanoris contra iudam Et diuidit i duas partes sm duplicē conflictum. scds ponit ibi. quod iurauerāt. Et mouit bachides castra ab hierusalem et applicuit in berhzecha, et misit et cōprehēdit multos ex eis qui a se refugerāt et quosdā de populo mactauit ⁊ in puteū magnū proiecit. Et cōmisit regionē alchimo ⁊ reliquit cū eo auxiliū in adiutoriū ipsi. Et abijt bachides ad regem. Et satis agebat alchimus ꝓ principatu sacerdotij sui et conuenerunt ad eū oēs qui perturbabant populū suū et obtinuerunt terrā iuda. et fecerūt plagam magnā in isrl. Et vidit iudas omnia mala que fecit alchim⁹ et qui cum eo erant filijs israel. multo plus cū gentes. Et exijt in omnes fines iudee in circuitu et fecit vindictam in viros desertores: ⁊ cessauerunt vltra exire in regionem. Et dixit autē alchimus q̄ p̄ualuit iudas ⁊ qui cū eo erāt: et cognouit quia nō potest sustinere eos. et regressus est ad regem: et accusauit eos multis criminib⁹. Et misit rex Nichanorē vnum ex principibus suis nobilioribus: qui erat inimicicias exercens cōtra israel. et mandauit ei euertere populum. Et venit nichanor in hierlm cū exercitu magno. et misit ad iudā et ad fratres eius verbis pacificis cū dolo dicens. Non sit pugna inter me et vos. Veniā cum viris paucis: vt videam facies vras cū pace. Et venit ad iudam: et salutauerūt se inuicē pacifice: et hostes pati erāt

Et exijt nichanor. In p̄lio vo cōflictu nichanor debellatus fugit. et patet ⁊ra vsq; ibi. o Et erant gentiles aduersarij iudeoz.

rapere iudā. Et innotuit sermo iude qm̄ cū dolo venerat ad eū et cōterrit⁹ est ab eo ⁊ amplius noluit videre faciē eius. Et cognouit nichanor: qm̄ denudatū est cōsiliū ei⁹. et exiuit obuiam iude in pugnā iuxta caphar salama. Et ceciderūt de nichanoris exercitu fere q̄nq; milia viri. et fugerūt in ciuitatem dauid. Et post hec verba ascendit nichanor in montē syō: et exierūt de sacerdotibus populi salutare eū in pace ⁊ demonstrare ei holocaustomata: que offerebantur pro rege: ⁊ irridēs spreuit eos et polluit ⁊ locutus est superbe iurauit cū ira dicēs Nisi traditus fuerit iudas et exercitus eius in manus meas: ꝓtinuo cū regressus fuero in pace succendā domū istam. Et exijt cum ira magna: et intrauerunt sacerdotes ⁊ steterūt ante faciem altaris tēpli: ⁊ flētes dixerunt. Tu dñe elegisti domū istam ad inuocādū nomen tuū in ea: vt esset domus oōnis: ⁊ obsecrationis populo tuo. Facvindictā in hoīe istoz exercitu ei⁹: ⁊ cadant in gladio. Memento blasphemias eorū: et ne dederis eis vt ꝑmaneant. Et exijt nichanor ab hierusalē et castra applicuit ad berhoron. et occurrit illi exercitus syrie. ⁊ iudas applicuit in adarsa cū trib⁹ millib⁹ viris. Et orauit iudas ⁊ dixit. Qui missi erāt a rege sennacherib dñe quia blasphemauerant te. exijt angelus et percussit ex eis centū octogīta q̄nq;

p Et fugerūt ⁊c. in qua effectō sicut. ij. Reg. i. dicitur q̄ verbū q̄ō ē factū.

q Ascendit nichanor ⁊c. i. ad locū tēpli q̄ erat in altiori parte mōtis q̄ turris dauid.

r Et exierūt ⁊c. q̄ representabant pcessionem regis.

s Et demonstrare ei holocaustum. ⁊c. erat dū est enī ꝓ regib⁹ nō solū pro bonis sed etiam pro malis. vt deus conuertat eos ad se. nā ex eis dependet bonū commune.

t Et irridens spreuit eos ⁊c. eoz salutationē non recipiens.

v Et polluit. i. eorū sacrificia polluta reputauit. cetera patent vsq; ibi.

x Ut esset dom⁹ oōnis. q̄ fit verbis simplicibus. y Et obsecrationis. que fit p inuocationē alicuius rei sacre. vt cū dicit. p passionem tuā libera nos dñe. vel aliquid sic.

z Et exijt. Hic ꝓsit ponit scds cōflictus in quo nichanor interfectus fuit. sic g. exijt nichanor ab hierlm ad pugnandū cōtra iudā.

3. Et occurrit illi exercitus syrie. ad formicandū nichanoris exercitum.

a Qui missi erant a rege sennache. dñe ⁊c. vt habet. iij. Reg. xviij

b Exijt angelus ⁊c. iij. Reg. xix.

e Et cōmiserūt ꝛc.i. martij vt dicūt aliqui. et hoc quia aliqñ p vna parte cōcurrit cū martio. sed cōius cōcurrit cū februario. Hā est vtrum' mēsis hebreor. prim' mensis aūt magis cōtinet martio. sicut plen' declarau. Betyth. ꝛ Etho. ꝛij. d Et tubis ꝛc. p sonū eni tubarū signifi cabāt exercitū nichanoris venisse. vt iudei in castellis existentes securi egrederent ꝛ pleqꝝ fugerēt

e Et ventilabant ꝛc. dividebātur eni in diuersas ptes fugiendo.

f Et cōuertebant ꝛc. quālibet partē fugientium inuadendo.

g Et verterā eius ꝛc. ptra templū cōmandō q̄ in suo regressu succenderet ipsum.

h Et siluit terra iuda. a prelijs.

i Dies paucos. non audita morte nichanoris. demetrius rex misit bachidē ad impugnandū iudeā. vt hr̄ i principio capitulū xj.

Capm. VIII.

Et audiuit Judas. Descripta iude multiplici victoria. hic ꝓsit describit ipius cū romanis amicacia cōtracta. Et diuidit in tres partes. Hā prio describit romanor̄ fama laudabilis. secdo iudeor̄ legatio fidelis. ibi. Et elegit iudas. tertio vtrōiūq; cōfederatio amicabilis. ibi. Et placuit Prima adhuc in tres. Hā prio describit eorū fama ex crebris victoriis. secdo ex fidelibus amicicijs. ibi. ⁊ ū amicis aūt. tertio ex prudē tib⁹ eor̄ modestijs. ibi Et in oib⁹ istis. Circa primū ponit romanorū laus in generali. cū dicit. a Et audiuit iudas ꝛc. p publicam famam.

b Quia sunt potentes viribus. ā enim sibi subiugauerant multa regna. c Et acquiescit ad oīa. dum tamē sint rationabilia.

d Et quecūq; accessit ad eos ꝛc. nullor̄ amiciciam respuentes.

e Et audierunt. Hic ꝓsit ponit fama romanor̄ magis in ꝓli. et milia: sic cōtere exercitum istū in conspectu nostro hodie: ꝛ sciant ceteri quia male locutus ē sup sanctā tuā et iudica illū ꝑm maliciam illius. f Et cōmiserunt exercitus prelij terciadecima die mensis adar. et contrita sunt castra nichanoris ꝛ cecidit ipe primus in ꝓlio. Et aut̄ vidit exercit⁹ ei⁹ quia cecidisset nichanor. p iecerunt arma sua ꝛ fugerūt et persecuti sunt eos viaz vnius diei ab adazer vsq; quo veniatur in gazara. g et tubis cecinerunt post eos cū significatōibus. h Et exierunt de omnibus castellis iudee in circuitu: i et venti labant eos cornibus: k et conuertebant iterum ad eos. l Et ceciderunt omnes gladio. ꝛ nō est relictus ex eis nec vnus. m Et acceperunt spolia eorum in predam: et caput nichanoris amputauerunt. n et dexteram eius quā extenderat superbe: ꝛ attulerūt ꝛ suspenderūt ꝓtra hierusalē. o Et letatus ē populus valde: ꝛ egerunt diē illam letitia magna. p Et cōstituit agi omnibus ānis diem istam terciadecimā die mensis adar. q et siluit terra iuda dies paucos.

Et audiuit. VIII. Judas nomen romanorum a qz sunt potentes viribus: et b acquiescunt ad oīa q̄ postulant ab eis: ꝛ quicūq; accesserit ad eos statuerunt cū eis amicicias: ꝛ qz sūt potētes viribus. c Et audierūt prelias primo in grecia et vicit. f Et virtutes ꝛc. q̄ est q̄dā pars grecie quā senones galli acquisierūt sub brennio duce. ꝛ cū galatia noluerūt quasi gallo grecā. Secdo in hispania cū dicit. g Et quāta ꝛc. ad subiectionē eius mōtes pyreneos immeabiles ante fecerūt fere pluos cum maximis sumptibus. i Et q̄ in ptāte. s. sua. l Rede gerūt metalla. i. minerae. l Argenti ꝛ auri q̄ sunt in hispania.

m Et possiderūt ꝛc. id est prudētia in bellica. Vnde dicit vegetius libro de re militari. q̄ in nullo legunt romani orbē terre subiecisse sibi. nisi prudētia bellica. ꝛ exercitio armorū. Nam greci erant eis astutiores. hispani ferociores. Theutonici corpore maiores ꝛ fortiores. gallici vero pluriores. vt ibidē dicit Vegetius.

n Patientia. tollerādo patienter laborem qui est in exercitio armorum. Cetera patet vsq; ibi.

o Et philippū ꝓsei cetheor̄ regē. Joseph⁹ dicit. Cetheorū reges. ita q̄ vterq; erat rex in diuersis tñ partib⁹ terre illius. sicut aliqñ in gallia fuerunt plures reges. ꝛ nō videt q̄ dicit ponit singulare ꝓ plurali. qz rex ꝓ rege. sicut frequenter fit in scriptura. vñ exodi. viij. Venit musca grauissima. id ē multitudo muscarum.

p Et antiochum magnū q̄ fuit pr̄ seleuci et antiochi epiphanis vt dictum est supra.

q Et daret obsides. q̄z vn⁹ fuit antiochus illustris filius ei⁹. vt supra. i. capitulo.

r Et cōstitutū. i. illud q̄d ordinauerūt vltra annuū tributū. s Et regi indi. supple obtinuerūt. t Et meda. ꝛc. supple expulerunt. v Et acceptas eas ab eis. vt ā nos. x Dederūt eumen regi. cōfederato sibi. y Et q̄z ꝛc. s. eumenē regē ꝛ populū suū de dictis regibus ꝑs dederāt eis romani. z Et inimici. hic. i. romanis.

z Et misē ad eos, defendendo.
a Ducē vnum. cū exercitu romanorum.
b Et pugna, ō illos, qui erant apud ellada.
c Et cecidē. ꝛ ptz ībi.
d Cū amicis, hoc ꝓfit ponit fama romanoꝝ et fidelitate amicicie ꝑ cū dicit. Cū amicis autē suis, qui fedus inierūt cum ipsis.
e Et qui in ipsis ꝛc, fedus initū cōseruātes. Cetera patent.
f Et in omnib⁹ istis, hoc ꝓfit describitur fama romanoꝝ et modestio vsu circa culmē bonoꝝ cum dicitur.
g Nemo poꝛtabat, vbade. ꝛc, nullus vtebat insignijs regalibꝫ, a principio eni vrbis conditefuerunt reges rome vsqꝫ ad tarquinū superbum, quo detecto propter eius superbiam ꝛ tyrannidē, ꝑpls cōsules prefecit regimi reipublice, deinde tribunos plebis ꝛ dictatores rursus cōsules rempublicam gubernauerūt vsqꝫ ad tubilū cessarem qui prim⁹ arripuit imperū singulare. Patet igit ꝙ tpe machabeoꝝ consules preerant reipublice.
h Et quia curi. ꝛc. i. locū solennem vbi cōueniebāt consules de bono regimine reipublice tractantes.
i Et rōmittunt ꝛc, q̄ vocabant consules ad consiliū, sicut in multis ciuitatibꝫ singulis annis vnus constituitur maior sup alios consules.
k Et nō ē inuidia ꝛc, sic in principio fuit in romana republica, ꝓpter quod intīū creuit augmentū, sed postea fuit oppositū, ꝓpter qđ ad tīm venit detrimentū sicut patet ad sensū. Unde dicit iohannes os aureū, sicut concordia res que crescūt ꝛ discordia maxime collabuntur.

illos vsqꝫ in hūc diē. Et residua regna ꝛ insulas que aliqñ reluctabāt illis exterminauerūt ꝛ in prātē rede gerūt. [a] Cū amicis aūt suis [b] et qui in ipis requiē habebāt cōseruauerūt amiciciā et obtinuerūt regna q̄ erāt prima ꝛ que erāt longe, qz quicūqꝫ audiebāt nomē eoꝝ timebāt eos. Quibꝫ vero vellēt auxilio esse vt regnarēt regnabant. Quos autē vellēt regno deturbabant et exaltati sunt valde [c] et in omnibꝫ istis [d] nemo poꝛtabat diadema, nec indubabāt purpura vt magnificarēt in ea. [e] Et qz curiā fecerūt sibi: et quottidie cōsulebāt trecētos viginti cōsiliū agentes ſp de multitudine vt que digna sunt gerant' et cōmittūt vni homini magistratū suū p singulos annos dominari vniū se terre sue: et oēs obediūt vni [f] et non est inuidia neqꝫ zelus inter eos. [g] Et elegit iudas eupolemiū filiuꝫ iohānis filij iacob et iasonē filiū eleazari, et misit eos romā cōstituere cum illis amiciciā et societatē [h] et vt auferrēt ab eis iugum grecoꝝ, qz viderūt ꝙ in seruitutē premerēt regnū israel Et abierūt romā viā multam valde ꝛ introierunt curiam et dixerunt, Judas machabeus ꝛ fratres eius et populus iudeoꝝ miserunt nos ad vos statuere vobiscū societatē ꝛ pacem et cōscribere nos socios et amicos vestros. [i] Et placuit sermo in cōspectu eoꝝ. Et hoc rescriptū qđ rescripserūt [k] in tabulis ereis, et miserūt in hierlim vt esset apd eos ibi memoriale pacis et societatis. Bene sit romanis et genti iudeoꝝ in mari et ī terra ineternū [l] gladiusqꝫ ꝛ hostis procul sit ab eis. Qz si istetertit bellum romanis prī⁹ aut omnibus socijs eorum in omni dominatione eorum [m] auxiliū feret gens iudeorum prout tēpus dictauerit [n] corde pleno. Et pretiantibus non dabunt neqꝫ subministrabūt triticū arma pecuniam naues, sicut placuit romanis, ꝛ custodiūt mandata eoꝝ nihil ab eis accipientes. Similiter autez et si genti iudeoꝛ prius accideit bellū adiuuabunt romani ex animo prout tēpus eis permiserit, ꝛ adiuuantibus nō dabitur triticū arma pecunia naues, sicut placuit romanis, ꝛ custodiant mandata eorum absqꝫ dolo. Secōm hec verba cōstituerūt romani populo iudeorum. [o] Qz si post hec verba hi aut illi [p] addere aut demere ad hec [q] aliquid voluerint: facient ex proposito suo, et quecunqꝫ addiderint vel dempserīt rata erunt. Sed de malis que fer demetrius fecit in eos scripsimus ei dicētes, Quare grauasti iugū tuū super amicos nostros ꝛ socios iudeos. Si ergo iterū adierint nos aduersum te: faciem⁹ illi iudiciū ꝛ pugbim⁹ tecū mari fracꝫ.

Capitulum IX.

Interea vt audiuit demetrius qz cecidit nichanoꝛ et exercitus eius in prelio apposuit bachidem et alcimum rursum mittere in iudeaz [a] et dextrum cornu cū illis. [b] Et abierunt viam q̄ ducit in galgala, et castra posuerunt in masaloth q̄ ē in arebellis et occupauerūt ea et peremerunt animas hominū multas. In mense [c] elegit. Hoc ꝓfit describit iudeoꝝ legatio fidelis, ꝛ patet littera vsqꝫ ibi.
m Et vt auferrē ꝛc, regnū eni ifrie derivatū est a grecis, vt dictū est in principio libri, ꝓpter qđ in illis regno et exercitu perant multi greci, sicut patet in ipa practica, cetera patent.
n Et placuit. Hoc cōsequeter ponit romanoꝝ ꝛ iudeoꝝ cōsideratio amicabilis, ꝛ patet littera vsqꝫ ibi.
o In tabu. ereis, vt scriptura posset diu⁹ permanere.
p Blaciusqꝫ ꝛ nocens eis.
q Auxiliū feret ꝛc. i. prout tps opportunus fuerit.
r Corde pleno. i. veraciter absqꝫ dolo. Cetera patent, vsqꝫ ibi.
s Qz si post hec ꝛc, id est, romani vt inōti.
t Addere ꝛc, que scripta sunt.
v Aliqd voluerē ꝛc. i. et cōmuni pleniu ꝛ tuncqꝫ. Cetera patent.

Interea. Descripto ducatu iude machabei, hoc ꝓfit describit ducatus ionathe frīs sui. Circa qđ primo describitur mors iude, secundo substituto ionathe ibi. Et factum est post obitum iude. Circa prīm primo ponit belli apparatus, secdo conflictus, ibi. Et mouit exercitus. Circa prīm duas, qz primo ponit apparatus ex parte gentilium, secdo ex parte iudeoꝝ, ibi. Et iudas. Circa primum dicitur.
a Interea. i. dum legati iudeoꝝ cū romanis tractarent de federe ꝛ amicicia.
b Et dextrū ꝛc. i. acie forte que solebat assistere regi a dextris.
c Et abierūt viā ꝛc, vbi iosue filios israel circūcidit. Iosue. v. Cetera patent.

o Et iudas. Hic ponit apparatus belli ex parte iudeoꝝ, et patet vsq; ibi.

e Et misit subtra. cē. scz iude recedentes occulte timore mortis.

f Et bellū gurg. cuius q̄ non poterat conuenienter recedere absq; aliq̄ exterminio suoꝝ per aduersarios insequentes eum.

g Et cōtra. est cor. videlicet periculū erroboꝝ.

h Quia nō p. tp̄us cē. qui accesserant de castris suis propter diram causam.

i Moriamur in virtute ꝙ iusticia certādo

k Et nō inferam' cē. si moriamur fugiendo

l Et mouit exercit'. Hic ponit conflict' cum dicat. Et mouit exercitus. scilicet iude.

m Et diuisi sunt cē. exercitus bachidis.

n In duas partes. et faceret duo cornua siue duas alas equitū

o Et pugnauerunt cē. ad aduersarios deterendū et penetrandū.

p Et primauit legio exercitus bachidis.

q Et cōmota ē terra cē. tātus enī erat strepitus clamoꝝ et ictuū et collisionis armoꝝ ꝙ terra videbatur commoueri.

r Et iacta. est preli. nam iudas et sui erant inter aduersarios inclusi. et sic repugnabant acriter sic de vita desperati.

s Et iona. cē. nō tūc sed post prelū corpus eius ab hostibus tradi mendo. vt dicit Ioseph. antiq̄tat' iudaice. vbi

t Et factū est. descripta morte iude. hic cōsequenter describit substitutio ionathe. circa quā prīo ponit institutionis necessitas. scdo institutionis solēnitas. ibi. et cōgregati sunt. tertio inde cōsurgēs aduersitas. ibi. et cognouit bachides. Circa primus dicitur.

u Et fa. est cē. percussio a mane vsq; ad vesperam, se primo anni centesimi et quinquagesimi et secundi applicuerunt exercituꝫ ad hierusalem: et surrexerunt et abierunt in berea vigīti milia virorum et duo milia equitum. v Et iudas posuerat castra in laisa: et tria milia viri electi cū eo. Et viderūt multitudinem exercitus quia multi sunt et timuerunt valde: et multi subtraxerunt se de castris et non remanserunt ex eis nisi octingenti viri. Et vidit iudas ꝙ defluxit exercitus suus et bellum perurgebat eum: w et confractus est corde: x quia non habebat tēpus congregādi eos et dissolutus ē, et dixit his qui residui erant. Surgamus et eamus ad aduersarios nostros: si poterimus pugnare aduersus eos. Et auertebant eum dicentes Non poterimus sed libere mus animas nostras modo et reuertamur ad frēs nostros. et tunc pugnabimus aduersus eos. y Nos autē pauci sumus. Et ait iudas. Absit istam rem facere: vt fugiamus ab eis. Et si appropiauit tempus nostrū moriamur in virtute propter fratres nostros z et non inferamus crimen glorie nostre. a Et mouit exercitus de castris et steterūt illis obuiā. b Et diuisi sūt equites in duas partes et fundibulatij et sagittatij pibāt exercitū et primi certaminis oēs potētes. Bachides autē erat in dextro cornu et primauit legio et duabꝰ partib. et clamabāt tubis. Exclamauerunt aūt et hi ꝙ erāt ex parte iude etiā ipsi. c et cōmota ē terra a voce exercituū: et cōmissum ē prīū a mane vsq; ad vesperam. Et vidit iudas quia firmior est pars exercitus bachidis in dextris, et conuenerunt cum ipō omnes cōfortes corde et contrita est dextera pars ab eis, et persecutus est eos vsq; ad montē azoti. Et qui in sinistro cornu erant viderunt ꝙ contritū est dextrum cornu, et secuti sunt post iudam et eos q̄ cum ipō erant a tergo. d Et ingrauatum est prelium et ceciderunt vulnerati multi ex his et ex illis. Et iudas cecidit, et ceteri fugerunt. e Et ionathas et symō tulerunt iudam fratrē suū et sepelierūt eū in sepulcro patrū suoꝝ in ciuitate modin. f Et fleuerūt eū omnis populus israel planctu magno et lugebant dies multos et dixerunt. Quomodo cecidit potēs qui saluum faciebat populū israel. Et cetera verba belloꝝ iude et virtutū quas fecit et magnitudinis eius nō sunt descripta multa enī erāt valde. g Et factū ē post obitū iude emerserūt iniq̄ i oīb finib' israel' et exorti sūt oēs q̄ operabāt iniq̄tatē. h In diebꝰ illis facta ē fames magna valde: et tradidit se bachidi oīs regio eorū cū ipis. i Et elegit bachides viros impios et cōstituit eos dīnos regiōis. k exq̄rebāt et persequebāt amicos iude, et adducebāt eos ad bachidē et vindicabat in illos et illudebat. l Et facta ē tribulatiō magna in israel q̄lis nō fuit ex die q̄ nō ē visus prophēta in israel. m et congregati sūt oēs amici iude, et dixerūt ionathe. n Ex q̄ fratꝰ iudas defunctꝰ ē vir similis ei nō ē q̄ exeat contra inimicos nros bachidē et eos q̄ inimici sūt gētis nre. Nunc itaq; te hodie eligimꝰ ee in eo nobis in principē et ducenī pastore in nra serunt gregē lupi rapaces.

v Et exorti sunt. viuente enī iuda erāt sparsi quasi mortui. sed ipō mortuo exeperunt sua cornua.

p In diebus illis cē. tūc ex defectu culture propter guerram.

y Et tradidit se Bachidi ad seruiendum sub tributo regi.

z Et elegit cē. de israel

a Et perscrutabant cē. quia cognoscebāt eos et sciebāt lanbula eoꝝ

b Et vendicabāt cē. contēptibiliter eos insultando.

c Et facta est cē. et hec fuit necessitas instituendi ducem loco iude.

d Et congregati sūt. Hic ponit descriptio institutionis solēnitas. nā ad hoc fuit pōlis cōgregatus vt electio ionathe fieret certꝰ et solēnis. et patz littera.

e Et cog. bachi. Hic ponit descriptio insurgēs aduersitas. et diuidit in tres ptes. q̄ prīo ponitur scdo mors iohāmis fris sui interponit. ibi Et misit fratrē suum. tertio scriptura ad' primū reuertit. ibi. Et audiunt bachides. Circa primum dicitur.

e Et cognouit bachides institutionẽ ionathe. f Et que eũ occidere, diuersis vijs ⁊ machinatiõibꝫ, quas cogitabãt ionathas declinauit caute, nõ subdit. g Et fugerũt ⁊c, quotquot possent exercitũ aggregare. h Et cõ descen, ad aquã. i. iuxta aquã. i Lacus asphaltites lacꝰ est mare mortuũ quod alibi dr lacꝰ asphalti.

k Et cognouit bachid. p suos exploratores.

l Et die sab. venit ⁊c. in contẽptũ festiuitatis iudaice. et vt iudi nõ defenderẽt se sicut de quibusdã dictũ est supra. xij. ca. vel saltẽ vt munus voluntarie sumerẽt arma illa die.

m Et ionath misit. Hic ꝓfert mors iohannis fratris interponit et prio ponit eꝰ occasio do. ofa p insidias sibi positas in via. nõ dr.

n Et rogauit nabutheos ⁊c. vt hr. s. v. c.

o Et cõmitt. ⁊c. per modum custodie vsq; ad die belli cũ bachide Aliqui libri sic habẽt. Vt cõmendaret illis ⁊c. i. vt nabuthei accõmodauerũt ionathe et fratribꝰ eiꝰ tẽtoria sua et arma.

p Et exierunt filij iãbri. insidiãtes iohãni.

q Et comphen. ioh. et etiã occiderũt eum. vt habẽt in pre sequnti

r Post hec. Hic ꝓfert ponit vindicatio iohãnis. Et ptz lra vsq; ibi

s Cũ ambi. mag. i. cũ apparatu magno et pompa.

t Et record. sunt sanguinis ⁊c. ex q̃ patz q̃ iohãnẽ occiderant. vt dictum est.

v Et ecce tumultus. ex multitudine venẽtium.

x Et spon. pcesse. ⁊c. obuiã illis qui adducebant sponsam. Cetera patent vsq; ibi.

y Et reuer. sunt ⁊c. sc̃z ad mare mortuũ in loco p̃dicto. q̃ dicit h ripa iordanis. nã iordanis trãsit p ipm mare mortuũ. vt hr̃ ios. vj cem ad bellandũ bellũ nostrũ. Et suscepit ionathas tpe illo principatũ ⁊ surrexit loco iude fratris sui.

e Et cognouit bachides ⁊ querebat eũ occidere. Et cognouit ionathas ⁊ symõ frater eiꝰ ⁊ oẽs q̃ cũ eo erãt ꝰ et fugerũt in desertũ thecue ꝰ ⁊ cõsederũt ad aquam ¹lacꝰ asphar. et cognouit bachides ¹ ⁊ die sabbatoꝝ venit ipe ⁊ ois exercit ꝰ eius trãs iordanẽ ᵐ Et iõathas misit fratrẽ suũ ducẽ ꝓpli: ⁿ ⁊ rogauit nabutheos amicos suos ꝰ vt cõmẽdaret ill apparatũ suũ q̃ erat copiosus. ᵖ Et exierunt filij iãbri et madaba ᵍ et cõprehẽderẽt iohannẽ ⁊ oĩa q̃ habebat: ⁊ abierũt habẽtes ea. ʳ Post hec verba renũciatũ est ionathe ⁊ symoni fratri eius q̃ filij iambri faciũt nuptias magnas ⁊ ducũt spõsã ex madaba filiã vnꝰ de magnis principibꝰ chanaan: ˢ cũ ambitione magna. ᵗ Et recordati sunt sanguinis iohãnis fratris sui ⁊ ascenderũt ⁊ absconderũt se sub tegumẽto mõtis ⁊ eleuauerũt oculos suos ⁊ viderũt ᵛ ⁊ ecce tumultꝰ ⁊ apparatꝰ multus ʷ ⁊ spõlus pcessit ⁊ amici eius: et ffes eiꝰ obuiã illis cũ tympanis ⁊ musicis ⁊ armis multis. ˣ Et surrexerũt ad eos ex insidijs ⁊ occiderũt eos: ⁊ ceciderũt vulnerati multi: ⁊ residui fugerũt in mõtes ⁊ acceperũt oĩa spolia eoꝝ ⁊ uerse sũt nuptie in luctũ. ⁊ voꝝ musicorum iporꝝ in lamẽtũ. Et vindicauerũt vindictã sanguis frãs

z Et audiuit. Hic ꝓfert scriptura reuertit ad illud q̃ ꝓ. s. ꝓpositũ est. i. psecutio ionathe ab ipo bachide. ⁊ prio ponitur eoꝝ cõflictus. scdo alchimi decessus. ibi. Et anno cẽtesimo. tertio bachidis recessus. ibi. Et vidit bachides. Circa primũ patz lra ex pdictis vsq; ibi.

suiꝰ et reuersi sũt ad ripam iordanis. ᵃ Et audiuit bachides ⁊ venit die sabbatorũ vsq; ad oram iordanis in virtute magna. Et dixit ad suos ionathas. Surgamꝰ et pugnemꝰ ꝓ ⁊ra inimicos nr̃os ᵇ Nõ est ei hodie sic heri ⁊ nudiustertiꝰ. Ecce ei bella ex aduerso, aqua vero iordanis hinc ⁊ inde ⁊ ripe ⁊ paludes ⁊ salt ꝰ, ⁊ nõ est locꝰ diuertẽdi. Nunc ergo clamate in celũ: vt liberemini de manu inimicoꝝ vrorũ. Et cõmissum est bellũ, ᵇ et extẽdit ionathas manũ suam pcutere bachidẽ, et diuertit ab eo retro: ᶜ et dissiliit ionathas: ⁊ qui cum eo erãt in iordanẽ: et transnauerũt ad eos iordanẽ, ⁊ ceciderũt de parte bachidis die illa mille viri: ᵈ ⁊ reuersi sunt in hierlim. Et edificauerũt ciuitates mũitas in iudea: munitionẽ q̃ erat in hiericho ⁊ in amnaum ⁊ in bethoron ⁊ bethel ⁊ thamatha ⁊ pharaꝝ ⁊ thopo munis excelsis ⁊ portis ⁊ seris Et posuit custodiã in eis: vt inimicicias exercerẽt in israel, et muniuit ciuitatez bethsurã ⁊ gazarã ⁊ arcẽ, ⁊ posuit in eis auxilia ⁊ apparatũ escaꝝ, ᵉ et accepit filios principũ regiõis ꝰ obsides: et posuit eos i arce in hierlim custodiã ᵍ Et ãno cẽtesimo q̃nq̃gesimo ʰ tio mẽse scdo ᵇ ꝓcepit alchimꝰ destrui muros domꝰ sctẽ interioris. ⁱ ⁊ destrui opa ꝓphaꝝ: ⁊ cepit destruere ᵏ In tpe illo pcussus ẽ alchimꝰ ¹ ⁊ impedita sũt opa illius ᵐ ⁊ obclusũ est os

a Nõ est enĩ hodie ⁊c. hoc dixit Jonathas ad animandũ suos, ostendẽs q̃ non patebat locus fuge.

b Extendit iona. ⁊c. tm enĩ inualuit q̃ eoꝝ interfecisset nisi retrocessisset.

c Et dissiliit ionath. ad pseqnẽdum bachidem et eius gentem.

d Et reuersi sunt in hierlim. i. bachides et sui. et cetera patent vsq; ibi.

e Et accep. filios principũ ⁊c. i. principalium iudeorum.

f Obsides. ne rebellarẽt se iõathe sociãdo

g Et anno. cliij. Hic describit alchimi decessus. ⁊ primo ponit causa. cum dicatur.

h Precepit alchimꝰ destrui muros ⁊c. i. sãctuarioꝝ. q̃ erat interior pars templi.

i Et destrui opa prophetaꝝ. nã sm tẽplum de quo loquit edificatum fuit per exhortationem ⁊ adiutorium aggei ⁊ zacharie prophetarũ. i. Esdre. vi.

k In tpe illo percussus est ⁊c. a deo.

l Et impedita sunt opa illius maligna.

m Et obclusum ẽ os eius. q̃ factus ẽ mut

n Et mãdare de domo sua. i. nõ potuit ordinare de rebus suis

e Et inmortuus ē rē. i tormēto magno di iudino iusto.

p Et vidit bachides. hic ꝓfit describitur recessus bachidis de terra iuda cū dicit. Et vidit bachides rē. ꝓter cui⁹ inhibitionē in sacerdotē venerat in iudeā. vt hē in prin. huius. ⁊ sic habuit causaz reuertendi.

q Et cogitauerūt. hic ꝓfit primo ponit eius reditus ad iudeā. ⁊ secūdo totalis ei⁹ recessus ab ea. ibi. Et irat⁹. Circa primū dicitur.

q Et cogitauer. oēs iniqui. de ipso israel.

r Ecce iona. rē. Habitāt cōfidenter nō ꝓcauētes sibi de bello. ꝓter qō de facili pot rūt capi. Cetera patēt vsq; ibi. s Et cum prehēderēt ionathan et eos qui rē. latenter et dolose.

t Et appō. s. iōathas.

v Heretis regionis. id est iudeis.

ꝛ Cum prin. erāt milicie. i. ductores illoꝝ qui volebāt ionathan et socios eius capere.

y Et secessit ionathy in bethbessen. q̄ est in deserto. vt haberet fortalicium pro refugio

ꝛ Et reliqt ionathas. rē. i. bethbessen ad ei⁹ custodiā. a Et ceꝛi regionē ⁊ venit rē. scz sufficienti bellatorum

b Et ꝓcussit odarem rē. q̄ erāt aduersarij ionathe populi sui.

c Symon vo rē. qs fecerat bachides ad impugnationē ciuitatis. ⁊ sic symon ꝓualuit in ciuitate. et Jonatas in regione.

d Et afflixerūt eum valde. Mā hōi superbo magna ē afflictio superare non posse.

e Et iratus. hic ꝓfit describit totalis recessus bachidis a iudea. cū dicit. e Et irat⁹ rē. iusto dei iudicio. cū essent ꝓditores patrie et desertores legis di-

eius et dissolutus ē paralysi nec vltra potuit loq verbū ⁊ mādare de domo sua

° et mortuus ē alchimus in tpe illo cū tormēto magno

⁹ Et vidit bachides quoniā mortu⁹ est alchim⁹ ⁊ reuersus ē ad regē: ⁊ siluit terra annis duob⁹ ⁊ cogitauerūt oēs iniqui dicētes.

' Ecce ionathas ⁊ q̄ cū eo sunt in silentio habitāt cōfidēter.

Nūc ergo adducam⁹ bachidem: ⁊ cōprehēdet eos omnes vna nocte. Et abierūt et cōsiliū eis dederūt. et surrexit vt veniret cū exercitu multo. Et misit occulte epistolas socijs suis: qui erāt in iudea: vt cōprehēderēt ionathan: ⁊ eos qui cuz eo erant sed nō potuerunt. qz innotuit eis cōsiliū eorum

' Et apprehendit de viris regionis: q̄ principes erāt militie q̄quaginta viros: et occidit eos.

' Et secessit ionathas ⁊ symon ⁊ q̄ cum eo erāt in bethbessem q̄ est in deserto. ⁊ exstruxit diruta eius⁹ ⁊ firmauerunt eā. Et cognouit bachides: ⁊ ꝓgregauit vniuersam multitudinē suā. ⁊ his qui de iuda erāt denūciauit. Et venit et castra posuit desup bethbesse. ⁊ oppugnauit eā diebus multos: ⁊ fecit machinas.

' Et reliqt ionathas symonē fratrē suū in ciuitate' et exiuit in regionē ⁊ venit cū numero: ⁊ ꝓcussit odarez ⁊ fratres eius ⁊ filios phaseron in tabernaculis ipoꝝ et cepit cedere ⁊ crescere in virtutib⁹.

' Symon vero ⁊ qui cū ipso erant exierūt ō ciuitate ⁊ succenderūt machinas ⁊ pugnauerūt contra bachidem: et contritus est ab eis: ⁊ afflixerunt eū valde: quoniā consiliū ei⁹ ⁊ congressus eius erat ina-

nis. ' Et iratus contra viros iniquos qui ei consiliū dederant: vt veniret in regionem ipoꝝ: multos ex eis occidit.

' Ipse autez cogitauit cum reliquis abire in regionē suam.

' Et cognouit ionathas ᵇ et misit ad eum legatos componere pacem cum ipo et reddere ei captiuitatem.

' Et libēter accepit: et fecit ꝑm verba eius et iurauit se nihil facturum ei mali omnibus diebus vite eius. Et reddidit ei captiuitatē quam prius erat predatus de terra iuda: et conuersus abiit in terram suā: et non apposuit amplius venire in fines eius.

' Et cessauit gladius ex israel.

' Et habitauit ionathas in machmas

' et cepit ionathas ibi iudicare populum ⁊ exterminauit impios ex israel.

Capl'm. x.

' Et anno cētesimo sexagesimo ascēdit alexāder antiochi filius ᵇ qui cognominat⁹ est nobilis. et occupauit ptolomaidam et receperunt eū. et regnauit illic.

' Et audiuit demetrius rex ⁊ cōgregauit exercitum copiosum valde ⁊ exiuit obuiam illi in prelium.

' Et misit demetrius ᶜ epistolā ad ionathan verbis pacificis. vt magnificaret eum.

' Dicit enim. Anticipemus facere pacē cum eo: priusq; faciat cum alexandro aduersus nos.

ᵇ Recordabitur enim omnium malorūque fecimus ī eū et ī frēm ei⁹. ⁊ ī gētē ei⁹

' Et dedit ei potestatem cōgregandi exercitum et fabricare arma: et esse ipsum socium eius: ⁊ obsides qui erant in arce iussit tradi ei

' Et venit ionathas in hierusalē.

f Ipe autē cogitauit cū reliqs abire. Mā. ꝓbrium erat sibi in iudea manere.

g Et cognouit ionathas. ei⁹ recessum ⁊ mā cotra illos q̄ eū adduxerunt in iudeam.

h Et misit ad eos legatos componere. i. ad componendum.

i Pacē cum ipo. ipe rūs ꝙ reciperet eam sicut ⁊ fecit. Cetera patent vsq; ibi.

k Et habita. ionat. in machmas. als magmas. locus ē iudee. vt patet. 1. Reg. xiij.

l Et cepit ionathas. bonos exaltādo ⁊ impios punīēdo. Et q̄ ꝑ ꝙ hitabat sāz pacifice

Capl'm. x.

A Anno cētesimo sexagesimo. hic ꝓfit describitur ducatus ionathe tpe alexandri filij antiochie cupatoris cū q̄ ionathas habuit pacē. ⁊ ō describitur primo confederatio ionathe cū alexandro. secō cōgressus alexādri cū demetrio. ibi. Et cōgregauit. tertiō cōgressus ionathe cōtra appollonū ꝙ alexandro rege. ibi. In anno centesimo. Circa primum demetrius ꝓuenit iudeos suis epīs ficte. q̄bꝫ tñ ionathas bene vtit. secō alexander scribit pacifice cui credit. ibi. Et audiuit alexander. tertio demetrius scribit mendose et nō audit. ibi. Et audiuit demetri⁹. Circa primum dicitur.

a Et anno cētesimo sexagesimo. s. regni grecorum

b Qui cognominat⁹ est nobilis. s. alexander sicut annus suus antiochus epiphanes.

c Epl'am verbis pacificis. ficte ⁊ hoc alexandri timore. ideo subditur.

d Recordabit⁹ ei rē.

Et sic iuuab it cõtra nos alexandrũ.ionathas tñ illis epistolis vsus est ad bonũ sue gentis.q: q eas incussit timorem alienigenis.r recupauit obsides de iudeis quos acceperat bachides,vt dictũ est ca.pce. Et patet lra vsq; ibi.

e Et habitauit ionathas in hierlm. Et subdit cã cũ dr.

f Et cepit edificare rẽ.ad dei cultũ electã

g Et fuge rẽ. contra hierusalem.

h Tantũ in bet. rẽ. id est de filijs israel q̃ erant apostate a lege dei. i Et au.alexã. hic ꝓnr rex alexander scribit ionathe veraciter.et patet lra vsq; ibi. k Alexan. fratri iõathe salutẽ.fraternitatis nomine apparet veritas amicicie. l Et misit pur.i. vestes purpuream.

m Et coronã aureã. q̃bꝫ licitũ erat uti illustrib alijs q̃ erãt speciales reg amici.r sic patet q̃ salutauit eũ nõ solũ verbis fictis sicut demetrius.sed etiam donis honorabilibus et preciosis.

n Et qui no rẽ.in p̃speris r aduersis.qõ ꝓnus ẽ veracib amicoꝝ

o Et indut se rẽ.i. vestem pontificalem.

p In die solẽni sce.i. dedicatiõis tẽpli primi qõ fecit salomon. Hã ulla dedicatio fuit septimo mense q̃ corrid det septẽbr. Dedicatio vero tẽpli scõi mẽse fuit adar.i. Esdre.vi q̃ est.xij.apud hebreos et corrudet februario. licet aliq̃s concurrat saltem ꝑ magna parte cum marcio.

q Et fecit arma cop. tpe quo erat in pace ꝓpter cõtentionẽ demetrij r alexandri adinuicem. r Et audiuit demetrius. hic ꝓnr ponit epla secunda demetrij ad iudeos adulatoria r ficta.ꝓterqõ nõ fuit ei adhibita fides. et patet vsq; ibi. s Qñ seruaa.ad nos pactũ. ficte loquit. q: nõ legit ionathas cuiq̃ eo fecisse aliq̃s pactũ. sed tñ epla sua vsus fuisse ad bonũ.vt prẽ-

rusalem et legit epistolas in auditu omnis populi: et eorũ qui in arce erant. Et timuerunt timore magno: quoniã audierunt q̃ dedit eis rex potestatẽ congregandi exercitũ. Et traditi sũt ionathe obsides, et reddidit eos parẽtibꝫ suis. c Et habitauit ionathas in hierusalem: d et cepit edificare et innouare ciuitatem. Et dixit facientibꝫ opera vt extruerent muros: et montẽ syon in circũitu lapidibus quadratis ad munitionẽ: et ita fecerunt. e Et fugerẽt alienigene qui erãt in munitionibꝫ quas bachides edificauerat: r reliq̃t vnusquisq; locum r abijt in terram suã. f tñ in bethsura remanserũt aliqui ex his qui reliquerãt legẽ r ꝓcepta dei. Erat enĩ hec eis ad refugiũ. g Et audiuit alexander rex ꝓmissa que ꝓmisit demetrius Jonathe.r narrauerunt ei ꝓlia r virtutes quas ipe fecit r fratres ei⁹ et labores: q̃s laborauerũt Et ait. Nunquid inueniemus aliquẽ virũ talẽ. Et nũc faciem⁹ eũ amicũ r socium nostrũ r scripsit epla et misit ei sm hec verba di cẽs. h Rex alexãder fratri ionathe salutẽ. Audiuimus de te q̃ vir potẽs sis viribus et aptus es vt sis amicus nr. Et nũc cõstituim⁹ te hodie sũmũ sacerdotem gẽtis tue r vt amic⁹ vocer; regis. i Et misit ei purpurã k et coronã aureã. l vt q̃ nra sũt sentias nobiscũ: r cõserues amicicias ad nos. m r in

duit se ionathas stolã sanctam septimo mẽse ãno cẽtesimo sexagesimo ꝓ die solẽni scenophegie. Et cõgregauit exercitũ r fecit arma copiosa. n Et audiuit demetrius ꝛba ista r cõtristat⁹ ẽ nimis et ait. o Quid hoc fecimus q̃ ꝓoccupauit nos alexander appõhẽdere amicicia iudeoꝝ ad munimen sui. Scribã r ego illis verba deꝓcatoria r dignitates et dona: vt sint mecũ in adiutoriũ. Et scripsit eis i hec verba. Rex demetrius gẽti iudeoꝝ salutẽ. p Qm seruastis ad nos pactum et mãsistis in amicicia nra et non accessistis ad inimicos nros: audiuim⁹ r gauisi sum⁹. Et nunc pseuerate adhuc cõseruate ad nos fidem r retribuemus vobis bona ꝓ his q̃ fecistis nobis cũ r remittem⁹ vobis ꝓstationes multas: et dabim⁹ vobis donationes, r nunc absoluo vos r oẽs iudeos a tributis. s r ꝓcia salis idulgeo. t r coronas remitto: u et tertias seminis. b r dimidiã ptẽ fruct⁹ ligni. c q̃d ẽ portõnis mee reliquo vob ex hodierno die r deiceps ne accipiat a tra iuda r a tribus cõtribꝫ q̃ addite sũt illi ex samaria r galylea ex hodierna die r in totũ tps. d Et hierlm sit sctã r liba cũ finibus suis. e r decie r tributa ipi⁹ sint. f Remitto etiã ptã tẽ arcis q̃ ẽ in hierlm r do eã summo sacerdoti. vt cõstituat in ea viros quoscunq; ipse elegerit qui custodiant eã. g r omnem aniam iu-

dictum est. t Et remittemus rẽ.i. multa que consuetuistis nobis reddere. v Et dabim⁹ vobis dona. ita q̃ nõ solũ remittem⁹ vobis debita sed etiã dabim⁹ vobis ampla dona. x Et ꝓci.sa.indulgeo.i. pecuniã quã debebatis regibꝫ ꝓ sale fiẽdo. Est enĩ terra iudee ꝓ magna parte sup mare. r in aliquibꝫ locis faciebant affluere aquas maris ꝑ alueos sup terrã que cõuertebant in sal ad calorẽ solis. r ulla dicebant saline de quibus fit mentio infra ca.xi. y Et coronas remit. quas nobis debebat⁹. z Et tertias seminis id est frugum.

b Et dimidiã rẽ.i. alterorum.

c Quod est portiõis mee. de cõsuetudie mihi debite.

d Et hierlm rẽ. ab oi tributo r exactione.

e Et decime r tributa. q̃ solent nobis reddi. f ꝓius sint. ad bonum ciuitatis.

g Remitto etiã potestatẽ arcis rẽ. sequitur Qui custodiãt eam. s. ꝓ rege vt dicit iosephꝰ Unde r ca.se. dicit q̃ ionathas cõgregauit gentẽ ad expugnandã arcem illã. Et quo patet q̃ nõ erat sibi tradita.

h Et omnes aniã. id est personam.

i Et oēs ꝛc. ita q̄ nō solū sint liberi a tributo debito p̄ bonis suis sed etiā pro animalibus brutis. k Et omnes dies solēnes qui celebrant semel in anno. vt pasca ꝛ pēthecostes ꝛ huiusmodi.

l Et sabbata. quelibꝫ hebdomada.

m Et neomenie. in quolibet mense.

n Et dies decreti. ad solēnizandū, sicut dies victorie de interfectione olofernis ꝛ sui exercitus. vt hēt in libro iudith vltimo. ꝛ de interfectione aman. hester. ar.

o Sint oēs immunes ab oi exactiōe ꝛ vexatione.

p Iudeis oīb ꝛc. q̄ multi valde remāserūt in ciuitatibꝫ babylonie plidis ꝛ medie. qui cū zorobabel in iudeā nō redierūt detenti amore rerum. quas acceperāt ibi ꝛ plus quam genuerant ꝛ tpalium que ibi acquisierant.

q Et nemo hab. prātem ꝛc. s. in diebꝫ predictis.

r Et vt ascribant ꝛc. que erant valde honorifica ꝛ ad tutelā aliorꝫ iudeorꝫ p̄ regnum syrie dispersorum.

s Et ambulant in legibus suis ꝛc. i. vta libere custodiāt legitima sua p̄ totū regnum meum sicut in iudea.

t Ptolomaida. id est acchon.

v Et confines ei⁹. i. ville sibi aduncte.

x Quas dedi donū. id est gratis.

y Sanctis qui ꝛc. i. sacerdotibus ꝛ leuitis diuino cultui deputatis.

y Et hoc dab. in opa domus. s. dōi. p ei⁹ reparatione ꝛ sacrificiorꝫ oblatione. Consequēter tangit de immunitate templi cū dicitur Et quicūq; fugerit ꝛc.

z Obnoxij regi. i. obligati p̄ ne p̄ propter aliquam noxam.

a Et ad edificanda ꝛc. Sumptus dabuntur de rōne regis ꝛc. i. de suis redditibꝫ p̄prijs.

b Et audiuit ꝛc. rex deorꝫ q̄ captiua ē a terra iuda in oīm regno meo relinquo liberā gratis vt oēs a tributis soluant. et etiā pecorū suorꝫ. et oēs dies solēnes et sabbata et neomenie et dies decreti: et tres dies ante diē solēnē ꝛ tres dies p⁹ diē solēnē sint oēs immunitatis et remissiōis p⁹ oīb⁹ iudeis q̄ sunt in regno meo.

q Et nemo habebit p̄tātem agere aliq̄d ꝛ mouere negocia adūsus aliquē illorum in oīm causa. Et vt ascribant ex iudeis in exercitu regis ad triginta milia virorꝫ. Et dabunt illis copie vt oportet oīb⁹ exercitibus regis. et ex eis ordinabunt q̄ sunt in munitiōib⁹ regis magni. Et ex his cōstituentur sup negocia regni que agunt ex fide: et principes sint ex eis ꝛ ambulēt in legibꝫ suis sicut p̄cepit rex in terra iuda ꝛ tres ciuitates q̄ addite sūt iudee ex regione samarie. cū iudea reputent: vt sint sub vno. et non obediāt aliene p̄tāti nisi sūmo sacerdoti ptolomaida et cōfines ei⁹ quas dedi donū sanctis q̄ sunt in hierusalē ad necessarios sumptus sanctorū. Et ego dabo singulis annis quindecim milia siclorꝫ argēti de rōnibꝫ regis q̄ me p̄ingūt et oē q̄d reliquū fuerit q̄d nō reddiderāt q̄ sup negocia erāt annis prioribꝫ ex⁹ dabūt in opa dom⁹. Et sup hec q̄nq; milia siclorꝫ argēti q̄ accipiebāt de sctorꝫ rōe p̄ singulos annos. ꝛ hec ad sacerdotes p̄tinent q̄ ministerio fūgunt. Et q̄cūq; cōfugerit in tēplū q̄d ē hierosolimis ꝛ in oīb⁹ finib⁹ eius. obnoxij regi in oī negocio dimittant: ꝛ vniūsa q̄ sunt eis i regno meo libera habeāt. Et ad edificāda vel restaurāda opa sctorꝫ sumpt⁹ dabunt de rōne regis. ꝛ ad extruēdos muros hierūm: et cōmuniēdos in circuitu sumpt⁹ dabunt de rōe regi et ad p̄struēdos muros in iudea. Et audiuit aūt ionathas ꝛ p̄ps p̄mōes istos nō crediderāt eis nec receperūt eos. q̄ recordati sūt malicie magne quā fecerat in isr̄l: et tribulauerat eos valde. Et p̄placuit eis in alexādrū. q̄ ipe fuerat eis p̄ceps p̄monū pacis ꝛ ipsi auriliū ferebāt oīb⁹ diebꝫ. Et cōgregauit rex alexander exercitū magnū et admouit castra ꝓ demetriuꝫ. Et cōmiserūt p̄liū duo reges ꝛ fugit rex demetri⁹: ꝛ insecut⁹ ē eū alexāder et incubuit sup eos ꝛ inualuit p̄liū nimis donec occidit sol. ꝛ cecidit demetri⁹ i die illa. et misit alexander ad ptolomeū regē egypti legatos p̄m hec vba dicens. Quia regressus sū i regnū meū ꝛ sedi i sede patrū meorū ꝛ obtinui p̄cipatū cōtriui demetriū ꝛ possedi regionē nr̄az: ꝛ cōmisi pugnā cū eo: ꝛ p̄trit⁹ ē ipe ꝛ castra ei⁹ a nob. ꝛ sedem⁹ i sede regni ei⁹. ꝛ nūc statuam⁹ adinuicē amicicias ꝛ da mi filiam tuā vxorē ꝛ ero gener tuus et dabo tibi dona ꝛ tibi dignitatē. Et risit rex ptolome⁹ dicēs. Felix dies in q̄ treuſ⁹ es ad trā p̄rū tuorꝫ ꝛ sediſti i sede regni eorꝫ. Et nunc faciam tibi q̄d scripsisti putātes eos falsos. ꝛ merito ꝓpter suā malicia p̄cedentē.

c Et cōpla. ꝛc. fermare cū eo fedus amicicie. d Et cōgreganit. dic p̄ir describit cōgressus alexandri cū demetrio. Et p̄z ista vsq; ibi

e Et misit alexāder. vbi et alexandri victoria contra hūc amicicia et sed o subdit ionathe gloria. ibi. Et scripsit rex alexāder. p̄z a ps patet paucis exceptis que diserrentur.

f Et sedi ꝛc. in antiochia q̄ erat metropolis illius regni.

g Et dabo tibi dona regie maiestati ꝑdigna

h Et ipi digni. q̄ vocabit ꝛ erit regina.

i Et scripsit. ita dic ꝑsit describit ionathe gl'ia cum dicitur.

l Et scripsit rex alexā der ionathe. sicut amicus amico.

k Et abiit cū gloria. id ē cū apparatu magn.

l Et occurrit ibi duobus regibꝫ. s. alexādro et ptolomeo.

m Et cōuene. ad. ꝛc. Hā a lege apostataue

tunt ꝛ alios apostasiā quātū poterāt inuitabāt. n Et collocauit ꝛc. in iudicio ꝛ in cōmuno. o Exiit eū eo in mediū ꝛc. ad eius honorē ꝛ aduersariorum cōfusionem. p Et ꝑdicate. i. per ꝓ conem publicate. q Ut nemo ꝛc. ꝛ paret littera. r In anno cētesimo. Hic ꝓfir describit conflictus ionathe ꝑ alexandro. vbi ꝓio ponitur apollonij cōminatio. secdo ionathe anīatio. ibi. Et audiuit aūt ionathas. tertio alexādri congratulatio. ibi. Et factū est. Circa primum dicitur. r In anno. clxv. regni grecorum. s Venit demetr. ꝛc. vbi occisio patre suo ab alexādro ad parentes matris sue inerat pro refugio. t Inter pa. su. ꝑ cretēsium auxilium inter quos creuerat. t Et reuer. ē antiochiam. metropoli cuitatē vt ibi cōgregaret exercitū ad pugnādum contra alexandrum. v Et cōstituit ꝛc. in vna parte regni q̄ vocabat celesyria. ꝛ erat regio maritima. x Et accel. ad iamniam que sita est ꝓ mare in iudeo. ꝛ ideo videtur illuc venisse ꝑ naugium. y Et misit ad ionat. inuitādo eū ad pugnā z Tu solus ꝛc. q. d. credis tu duo resistere quasi diceret non. a Ego aūt ꝛc. eo ꝙ si habeo te statum ad nutum meum. b Propterea q̄ tu ptātē ꝛc. q. d. hoc non puenit ex tua ꝑbitate. sz ex mōtiū asperitate ad q̄s tu refugis. quia sunt inaccessibiles eq̄tib⁹ nr̄is. ō sequitur. c Descēde ad nos in cāpū. i. ad terrā planā. d Interroga ꝛ dic. q̄s sum ego ꝛc. q. d. si hoc scires. te mihi subiicēs e Qz nō pōt ꝛc. in ꝑlio sz cōuertit ad fugā. f Sed nūc quō poteris ꝛc. vel nō ꝛc. impe sti: sed occurre mihi ꝑtolomaidā vt videam⁹ inuicem nos: ꝛ spōdeā tibi sicut diristi. Et eruit ptolome⁹ de egypto ipe ꝛ cleopatra filia ei⁹ ꝛ venit ptolomaidā anno cētesimo. sexagesimo secūdo. Et occurrit ei alexāder rex ꝛ dedit ei cleopatrā filiā suā. ꝛ fecit nuptias ei⁹ ptolom. ide: sicut reges in magna glia. g Et scripsit alexander rex ionathe vt veniret obuiā sibi. h Et abiit cū glia ptolomaidā. i ꝛ occurrit ibi duob⁹ regibus: ꝛ dedit illis argētū multū aur et dona. ꝛ inuenit gām in cōspectu eor⁹ k Et q̄uenerūt aduersus eū viri pestilētes ex isrl. viri iniq̄ interpellātes adūsus eū. ꝛ nō intēdit ad eos rex. Et iussit spoliari ionathan vestib⁹ suis. ꝛ indui eū purpura. Et ita fecerūt. l ꝛ collocauit eū rex sedere secū: dixitq̄ pncipibus suis. m Exite cū eo ī mediū ciuitatis ⁊ ꝑdicate n vt nemo adūsus eū interpellet ō vllo negocio. nec q̄sq̄ ei molestus sit de vlla rōne Et factū ē vt viderūt q̄ inpellabāt gliam ei⁹ q̄ ꝑdicabāt. ꝛ optū eū purpura fugerūt oēs. Et magnificauit eū rex: ꝛ scripsit eū ītер pr̄imos amicos ꝛ posuit eum ducē ꝛ parricipē pncipat⁹. Et reūsus ē ionathas ī hierusalē cū pace ꝛ letcia. o In anno cētesimo sexagesimo q̄nto venit demetri⁹ filius demetrij a creta in terram patr̄ suor⁹. Et audiuit alexander rex ꝛ ctristat⁹ ē valde ꝛ reūsus ē antiochiam. p Et cōstituit demetri⁹ rex apollonīū ducē q̄ erat ce lesyrie ꝛ congregauit exercitū magnū ꝛ accessit ad iāniā: q Et misit ad ionathā sūmū sacerdotē dicēs. r Tu sol⁹ resistis nob⁹ Ego aūt fact⁹ sū in derisū ꝛ in opbrobriū ꝓ ꝓterea q̄ tu ꝓtrāris adūsum nos exerces ī mōtib⁹. s Nūc g̃ si ꝓfidis in virtutib⁹ tuis descēde ad nos in cāpū et cōparem⁹ illic inuicē: quia mecū ē vir⁹ bellor⁹. t Interroga ꝛ disce q̄s sū ego: ꝛ ceteri q̄ auxilio sūt mihi. q̄ ꝛ dicunt q. nō pōt stare pes vr̄ añ faciē nr̄am. q̄ bis in fuga ꝓuersi sūt ꝑes tui ī terrā suā. v et nūc quō poteris sustinere eq̄tatū ꝛ exercituz tm̄ in cāpo vbi nō ē lapis neq̄ sarū⁸ neq̄ locꝰ fugiēdi x Et audiuit aūt ionathas ꝑmōes a apollonij motus ē animo. et elegit decē milia virorū. ꝛ exiit ab hierlm. ꝛ occurrit ei symō fr̄ ei⁹ in adiutoriū ꝛ aplicuerūt castra in ioppē ꝛ exclusit eū a ciuitate⁸ q̄ custodia apollonij ioppe erat⁷ ꝛ oppugnit eā. Et exiit q̄ erāt ī ciuitate aperuerūt ei ꝛ obtinuit ionathas ioppē. Et audiuit apollonius ꝛ admouit tria milia eq̄tū ꝛ exercitū multū⁹ ꝛ abiit azotū cāq̄ iter faciēs ⁹ et statim exiit ⁰ in cāpū ꝓ eo ꝙ haberet mīlitudinē eq̄tū ꝛ ꝓfideret in eis: ꝛ insecutus est eū ionathas in azotū: ꝛ cōmiserūt ꝓliū. ⁹ Et reliqt apollon⁹ ī castris mille eq̄tes post eos occulte. ꝛ cognouit ionathas q̄m insidie sē post se. ⁰ Et circūierunt castra ei⁹ ꝛ eiecerūt iacula in ꝑplūn a mane vsq̄ advesperā. ꝛ Popul⁹ āt stabat sicut ꝓcepat ionathas: ꝛ laborauit equi eor⁹. Et dixit iter equitū ꝛ peditū meor⁹. tuor⁹ ꝛ tuis. q̄ statim caperemini ab eq̄tib⁹ meis. b Et aūt audiuit. Dic ꝓfir ponit ipius ionathe ꝓuocatio. ꝛ patet vsq̄ ibi. t Et exclusit eū a ciuitate. i. ꝑ⁹ ioppe ionathan exclusit ab ingressu ciuitatis ioppensis. Et subdit cā cū dicitur l Quia custodia ꝛc. id est hoies armati ex parte ip⁹ ibidē positi. l Et oppugnauit eā. sc̄z ionathas ioppē ꝛc. Cetera patēt vsq̄ ibi. m Et abiit ꝛc. i. plene ꝓcedendo. n Et statim exiit de castris. o In campū. quasi paratus ad ꝓliū. Et subditur causa. p Eo ꝙ haberet multitudinē ꝛc. ꝛ ꝓlium ꝓmiserūt. nō tñ statim sed postea. ꝛ subdit cā. q Et reliquit apollonius ꝛc. i. post recessum suū de castris. r Occulte. vt Jonathas ꝛ ei⁹ exercit⁹ ignoranter includerentur inter aduersarios. s Et circūierūt ꝛc. ad euadendam insidias. t Popul⁹ aūt ꝛc. Dicit eni ioseph⁹ ꝙ exercitus erat ordinat⁹ in q̄dro facta testudine de scutis ad excipiēdū sagittas aduersanor⁹ do nec eor⁹ pharatre eēnt euacuate. vt sagittarij equites essent fatigati et eor⁹ eq̄ quo facti fuit quod sequitur. v Et eiecit ꝛc. faciēs cōtra aduersarios fatigatos impetum. x Intrauerūt bethagon. i. domum dagon siue templū. Erat aūt dagon ydolū habens caput quasi piscis. vt dicunt hebrei. ideo sic nominabat a dag. qđ in hebreo signat piscē in latino.

y Exierūt de ciuitate, resistere non audentes ionathe.
z Et factū est. Hic ꝯfir ponit alexādri regis ꝯgratulatio
nā cōgressus ionathe fuerat pro eo, vt patet ex p̄dictis.
z Et misit ei fibulā aureā. Erāt eni quattuor insignia re
galia, s. purpura corone, fibula aurea, ⁊ sceptrū duo mi
serat ante ipi ionathe, vt dictū ē circa p̄ncipiū hui⁹ capi.
⁊ nūc misit sibi tertiū,
quartū vero sibi soli
seruabat, qd est propri
um regie maiestatis.

Capl'm. XI.

Et rex egypti.
Hic ꝯfir descri
bitur ducatus
ionathe tp̄e secūdi re
gis demetrij. Circa qd
p̄rio describit alexādri
regis obit⁹, scdo deme
trij successus, ibi. Et re
gnauit, tertio antiochi
adolescētis aduentus
ibi. Triphon aūt, p̄ria
in tres qr p̄rio ponitur
ꝓductio ptolomei, se
cūdo confederatio de
metrij, ibi. Et misit le
gatos, tertio ꝓstratio
alexandri, ibi. Et audi
uit. Circa primū dicit
a Et rex egypti ⁊c. hy
ꝑbole est ad designan
dum sui exercitus ma
gnam multitudinem.
b Et naues multas,
qr regnū alexandri qd
q̄rebat acq̄rere dolose
partim erat sup mare.
c Exijt, de egypto.
d In syriā, pergens.
e Verbis pacificis,
cū habitatoribꝫ syrie
vtēs quasi querēs bo
nū regni ꝓ genere suo.
f Cū autē introiret
ciuitatem, aliquam.
g Ponebat custodi
as militū, ad obtinen
dū tertā ꝯ alexandrū.
Cetera patent vsq; ibi
h Et eoꝝ q̄ ⁊c. in q̄bꝫ
erāt sepulti notabiles
viri.
i Et narrauerūt ⁊c.
vt habet ca. precedēti.
k Vt inuidiam face
rēt ei, ꝓuocando eum
contra ionathan.
l Et tacuit rex, sub
dissimulatiōe trāseun
do, cetera patēt vsq; ibi.
m Rex āt ptolome⁹
⁊c. regni syrie ꝑ custo
dias militum, ibi posi
tas, vt dictum est.
n Et cogitabat in a
lexandrū, generū suū,

uerunt equi eoꝝ. Et eiecit
symon exercitū suū, et com
misit ꝯ legionē. Eq̄tes eni
fatigati erāt, ⁊ ꝯtriti sūt ab
eo et fugerūt. Et q̄ dispersi
sunt ꝑ campū fugerunt in
azotū ⁊ intrauerūt i betha
gon ydolū suū vt ibi se libe
rarēt. Et succēdit ionathas
azotū ⁊ ciuitates q̄ erāt in
circūitu ei⁹, et accepit spo
lia eoꝝ ⁊ tēplū dagon ⁊ om
nes qui fugerūt i illud suc
cendit igni. Et fuerūt qui
ceciderūt gladio cū his q̄
succensi sunt: fere octo mi
lia virorū. Et mouit inde
ionathas castra: ⁊ applicu
it ea ascholonā ⁊ exierunt
de ciuitate obuiā illi i ma
gna gloria, et reuersus ē io
nathas in hierusalē cū su
is habētibꝫ spolia multa.
Et factū est vt audiuit ale
xander rex sermones istos
addidit adhuc glorificare
ionathā ⁊ misit ei fibulam
aureā sicut ꝯsuetudo ē da
ri cognatis regū. Et dedit
ei acharon ⁊ oēs fines ei⁹
in possessionem.

.XI.

Et rex egypti con
gregauit exercitū
sicut harenā queē
circa orā maris: et naues
multas ⁊ q̄rebat obtinere
regnū alexādri dolo et ad
dere illd regno suo. Et exi
it in syriā vbis pacificis ⁊
apiebant ei ciuitates, ⁊ oc
currebāt ei, qr mādauerat
alexāder rex exire ei obuiā
eo q̄ socer su⁹ esset. Cū aūt
introiret ciuitatē ptolome
us ponebat custodias mi
litū in singulis ciuitatibꝫ.

o Cōsilia mala, q̄rēs eū priuare regno ⁊ vita. p Et
misit legatos. Hic ponit cōfederatio ptolomei cō deme
trio alexādri inimico, ⁊ ꝑz lr̄a vsq; ibi. q Quesiuit eī
me occi. Dicūt aliq̄ glose ⁊ aliq̄ historiographi q̄ h̄ verū
erat qr eū intoxicare q̄sierat, s; hoc vidr̄ fl'm ꝑ lr̄am p̄cedē
tē in qua dicit q̄ alexander mādauerat ptolomeū hono
rifice recipi, sil'r ꝑ litte
rā immediate sequen
tem cum dicitur.
r Et vituperauit eū
⁊c. ex quo patet q̄ cri
men sibi falso imposu
it cupiditate ductus.
Prouer. viij. Occasio
nes querit q̄ vult rece
dere ab amico. Scien
dū etiā q̄ iosephus cir
ca historias hui⁹ libri
multa dicit q̄ sunt dis
sona textui, ꝓpter qd il
la tanq̄ friuola dimit
to, qr q̄uis liber iste n̄
sit canonicus tn̄ maio
ris auctoritatis est q̄
sit iosephus.
s Alexāder autē ⁊c.
illis tp̄ibꝫ, q. d. ꝓpter h̄
tales ꝓditiōes facili⁹
facer̄ potat ptolome⁹.
t Quia rebellabāt q̄
erāt ⁊c. ꝓpter qd iuerat
rex ad reprimēdū illos
vel sedandum.
v Et audiuit. Hic cō
sequēter ponit ꝓstratō
alexandri ꝑ prōditōes
soceri sui. Cetera pa
tent vsq; ibi.

Et vt appropiauit azoto oñ
derūt ei templū dagon suc
ceusm: ⁊ azotū ⁊ cetera ei⁹
demolita ⁊ corpora ꝓiecta:
et eoꝝ q̄ cesi erant in bello
tumulos quos fecerat sec⁹
viam: Et narrauerūt regi
qr hec fecit ionathas vt in
uidiā facerēt ei. Et tacuit
rex. Et occurrit ionathas
regi in ioppē cū gl'ia, ⁊ inui
cē se salutauerūt: ⁊ dormie
rūt illic. Et abijt ionathas
cū rege vsq; ad fluuiū q̄ vo
cabat eleuther⁹ et reūsus
est in hierl'm. Rex autem
ptolome⁹ obtinuit dn̄ium
cītatū vsq; seleuciā mariti
mā ⁊ cogitabat in alexan
drū cōsilia mala. Et misit
legatos ad demetriū dicēs
Veni cōponam⁹ inter nos
pactū ⁊ dabo tibi filiā meā
quā habet alexāder ⁊ reg̃
bis in regno p̄tis tui. Pe
nitet eni me q̄ dederim il
li filiā meā. Quesiuit eniz
me occidere. Et vitupauit
eū ꝓpterea q̄ ꝯcupierat re
gnū ei⁹. Et abstulit filiam
suā ⁊ dedit eā demetrio, et
alienauit se ab alexādro, et
manifestate sūt inimicicie
ei⁹. Et intrauit ptolome⁹
antiochiā ⁊ imposuit duo
dyademata capiti suo, egy
pti ⁊ azie. Alexander autē
rex erat in cilicia illis tēpo
ribꝫ qr rebellabāt q̄ erant
in locis illis. Et audiuit a
lexander qr adduxit ptolo
meus filiā suā ⁊ dedit eam
demetrio ⁊ vēit ad eū i bel
lū. Et ꝓduxit ptolome⁹ rex
exercitū ⁊ occurrit ei i ma
nu valida ⁊ fugauit eū. Et

x Et rex ptolomeus
⁊c. Postq̄ receperat
caput alexandri, et sic
videt mortuus subito
iusto dei iudicio. Io
sephus tn̄ dicit q̄ equ⁹
ptolomei in bello con
tra alexandrū territus
elephantis voce ꝓiecit
eū, ⁊ tūc fuit letaliter
vulneratus, sed viso ca
pite alexandri fuit ali
quātulū cōsolatus, sed
postea cito mortuus.
Sed contra hoc vide
tur q̄ de predicto bel
lo p̄mittit. Rex autem
ptolome⁹ exaltat⁹ ē q̄d
subditur. Et abstulit

zabdiel arabs caput alexandri. qõ nõ fecisset in fauorem ptolomei si fuisset ex vulneratiõe ita, ꝓinquus morti.

y Et qui erãt in munitiõibꝫ, syrie a ptolomeo positi, vt ꝓdictũ ẽ, z Perierũt ab his rẽ, scz alexãdri, vt dicũt alii qui. ꝫ h nõ vidꝫ rex, qz debellat⁹ erat a ptolomeo. ꝛ ad eo qõ dꝫ hic. z Intra castra, intelligẽdũ ẽ demetrij, q̃ no lebat hoies extraneos possidere fortalicia re

a Et regna (gni fuit. Hic ꝓfir ponit⁹ sue cessio demetrij, et prio ꝗtũ ad obtentũ domi niũ cũ dicit⁹. Et regnauit demetri⁹ rẽ, secũdo ꝗtũ ad ꝓuocationem ꝓtra ionathã p accusationẽ iniquoꝝ iudeoꝝ, eo ꝙ obsideret arcẽ, et patz lra, tertio ꝗtuz ad demetrij placationem cũ dicit⁹. b Et autẽ audiuit ionathas, mãdatum regis.

c Iussit obsidere, i. obsidionẽ arcẽ ꝙ alios cõmunare. Aliq̃ tñ libꝛ habẽt iussit nõ obsidere, i. obsidionẽ dimittere, ꝛ ꝫ magis cõsonat ikẽ ꝓcedẽti ꝛ sub sequenti.

d Et elegit de senioribꝫ isrl, rẽ, vt veneranbili societate ꝛ mũerũ multitudine ꝛ ꝓciositate placaret regẽ, qõ et fecit, ꝛ pz lra vsq̃ ibi

e Ereplũ eple rẽ, scz lasthenes erat cretensis attinẽs demetrio ex parte matris, ꝛ q̃ demetrio puderat de exercitu ad obtinẽdũ syrie regnũ cõtra alexandrũ, ꝓpter qõ demetrius reputabat eũ sicut patrẽ, ꝛ de factis notabilibꝫ sibi scribebat, et iõ de gratijs ionathe factis scripsit eplas ionathe ꝛ lasthen eãdẽ formã cõtinẽtes, prius tñ scripsit lasthen. Et ꝫ est qõ dꝫ. Ereplum eple rẽ, ꝛ seq̃ eple cõtinentia. cum dicitur,

f Statuimus g̃ rẽ, possidendos pacifice,

g Et tres ciuitates, tertia nõ nominat hic,

h Samaria, in q̃ habitabãt gẽtiles ibi trãslati ꝙ pside. utq̃. Regtrij. Cetera patẽt vsq̃ ibi.

i Et areas salinaꝝ, i. fugit alexãder in arabiam vt ibi, pregereꝛ. Rex autez ptolome⁹ exaltatus ẽ ꝛ abstulit zabdiel arabs caput alexãdri, ꝛ misit ptolomeo ⁊ et rex ptolome⁹ mortu⁹ est in die tertia: ꝛ q̃ erãt ī munitiõibꝫ pierũt ab his qui erãt intra castra. k Et regnauit demetrius anno centesimo septuagesimo septio. In diebꝫ illis cõgregauit ionathas eos q̃ erãt in iudea vt expugnarẽt arcẽ q̃ ẽ in hierlm ꝛ fecerũt ꝓtra eã machinas multas. Et abierũt quidã q̃ oderãt gentẽ suã viri iniqui ad regez, demetriũ: ꝛ renũciauerũt ei ꝙ ionathas obsideret arcẽ Et vt audiuit irat⁹ ẽ ꝛ statim venit ptolomaidam, ꝛ scripsit ionathene obsideret arcẽ, sed occurreret sibi ad colloquiũ festinato⁹ Et audiuit aũt ionathas⁶ iussit obsideri. Et elegit ꝫ senioribꝫ isrl, et de sacerdotibus ꝛ dedit se pclo, Et accepit auz ꝛ argẽtũ ꝛ vestes et alia exenia mlta, ꝛ abijt ad regẽ ptolomaidã: ꝛ iuenit grãm in cõspectu eius Et interpellabãt aduersus eũ q̃dã iniq̃ ex gẽte sua, Et fecit ei rex sicut fecerant ei q̃ ante eũ fuerãt, Et exaltauit eũ in ꝓspectu oĩm amicoz suoz: ꝛ statuit ei principatũ sacerdotij, et q̃cunq̃ alia habuit pri⁹ pciosa, ꝛ fecit eũ pncipẽ amicorũ. Et postulauit ionathas a rege vt inmunẽ faceret iudeã: et tres toparchias: id est: samariã ꝛ cõfines ei⁹: et ꝓmisit ei talenta trecẽta. Et consensit rex ꝛ scripsit ionathe epl'as de his oĩbꝫ hunc modũ ꝓtinẽtes, Rex demetrius frĩ ionathe salutẽ et gẽti iudeoꝝ. Ereplũ epl'e quã scripsim⁹ lasthẽi parẽti nr̃o de vobis misim⁹ ad vos vt sciretis, Rex demetrius lasthẽi parẽti salutẽ. Gẽti iudeoꝝ amicis nr̃is ꝛ ꝓseruãtibꝫ q̃ iusta sũ apud nos decreuim⁹ bene facere, ꝓpter benignitatem ipoꝝ quã erga nos habent Statuim⁹ g̃ illis oĩes fines iudee: ⁹ ꝛ tres ciuitates lydã ꝛ ramathe q̃ addite sũ iudee⁹ ex samaria ꝛ oẽs ꝓfines eaꝝ seq̃strari oĩbꝫ sacrificãtibꝫ in hierosolimis: ꝓ his q̃ ab eis pr⁹ accipiebat rex ꝓ singl'os ãnos: ꝛ ꝓ fructibꝫ terre ꝛ pomoꝝ, ꝛ alia q̃ ad nos ptinebãt decimarũ et tributoꝝ, ex ꝫ tpe remittim⁹ eis ⁹ ꝛ areas salinaꝝ et coronas q̃ nobis deferebãtur oĩa ipis cõcedim⁹: ꝛ nihil hoꝝ irritũ erit ex ꝫ ꝛ in oĩe tps. Hunc hoc curate facere hozũ ereplũ ꝛ detur ionathe ⁹ ꝛ ponat in monte sancto ꝛ in loco celebri. Et vidẽs demetrius rex ꝙ siluit terra in cõspectu suo ꝛ nihil ei resistit dimisit totũ exercitũ suũ, vnuq̃q̃ ī loco suũ: excepto pegrino exercitu quẽ traxit ab insulis gentiũ: ⁿ et inimici erant ei omnes exercit⁹ patrũ eius

ⁿ Triphon autem erat qui dam partium alexãdri pri us: ꝛ vidit q̃m omnis exercit⁹ murmurauit ꝓtra demetrium, et conflauit ꝓ loca in q̃bꝫ fiebat sal. mõ supra dicto ca. ꝛ. l: Et ponat in mõte ictõ. ad memoriã in futurũ. Quarto describitur stat⁹ demetrij q̃tũ ad exercit⁹ dimissionẽ cũ dꝫ. l Et vidẽs demetrius rẽ, ꝛ patet lra vsq̃ ibi. m Et inimici erãt ei rẽ, q̃ erãt de regno syrie, nã a regnis ꝓcedẽtibꝫ consueuerãt annonam accipe, nõ solũ tpe belli, ꝫ etiã pacis, vt sic esset pari pugna re ꝓ rege tpe necessitatis.

n Triphon autem, Postq̃ descriptus est demetrij stat⁹, hic ꝓfir describit antiochi adolescentis aduer⁹. Et diuidit in tres ptes, q: ꝓmo ponit aduer⁹ antiochi ꝓcerano, scdo falsitatis demetrij denudatio, ibi, Et misit ionathas, tertio aduentus antiochi executio, ibi, Post ꝫ aũt. Circa primum dicitur.

n Triphon autẽ rẽ, q: pri⁹ fuerat cũ alexãdro, postea vo tpo decapurato fuit cũ demetrio.

o Et vidit qm̃ rẽ, dicẽs eũ honore regio indignũ ꝓpter cãm ꝓdictã, p Et iuit ad emalchuel, als emathuel, rẽ, post eius mortem.

q Et assidebat ei, i. assidue astabat apõ eũ r Ut traderet rẽ, tangẽtem ꝛ ductoꝝ.

s Ut regnaret rẽ, ꝓ hoc enĩ intendebat triphon habere administrationem regni sicut postea fuit de facto.

t Et renũciauit ei rẽ, vt illum induceret ad tradendũ sibi antiochũ

v Et mansit illic diebus multis, nõ potentis cito flectere emalchuelẽ ꝓpter antiochi puertiam.

x Et misit, Hic ꝓfir ponit falsitatis demetrij denudatio, Circa quã primo ponit ionathe petitio, cũ dicitur, Et misit ionathas ad demetrium regem, petens.

y Ut efficeret, id est, efficere posset.

z Eos qui in arce erant ĩ hierusalem:

quoꝝ aliqui erāt alienigene. aliqui vero iudei: tñ aposta te. Et hoc videt ꝙ illa lr̄a q̄ dicit supra ionathan ad man datū demetrij remouisse obsidionē arcis ē verior.

3 Et qui in presidijs erāt. in diuersis locis iudee ad im pugnationē gentis iudaice. a Et misit. Hic scdo pōit petitionis cōcessio. ⁊ patet. Et subdit ꝯcessiōis rō cū dr.

b Nūc ergo recte fe ceris ⁊c. Ad hoc ei cō cessit petitionē vt io nathas sibi mitteret bellatores ad sui defē sionē. timens ꝓbabili ter insurgere contra se rebellionē. sicut ⁊ fcm̄ est. vnde subdit. Et cō uenerūt ⁊c.

c Et vole. ⁊c. ꝓpter eꝰ inertiam ⁊ maliciam.

d Et fugit rex i aulā. tanq̄ in locū tutiorē.

e Et occupauerūt ⁊c. ne aliquis ab extra pos set ingredi ciuitatē in auxiliū regis.

f Et ceperūt pugna re. i. ad pugnā se dispo nere. g Et vo. rex iu. anteq̄ ciues essent cō gregati ad ipm̄ impu nandū. ideo subditur.

h Et dispsi sunt ⁊c. i terficiēdo. eos qui vo lebāt interficere regē.

i Et occiderūt ⁊c. ꝓ uenientes eos anteq̄ essent vniti ⁊ dispositi ad pugnādū. ⁊ sic pote rant multos occidere.

k Et succenderūt ci uitatē. non totā sed in vna pte ponētes ignē ad ciuiū terrorem. ideo subdit. l Et firma ti ⁊c. ⁊ p ꝯsis vtute cor poris. nā a corde ꝓce dit sensus ⁊ motus ad alia mebra ꝓpter quod deficiente corde defici unt exteriora membra. Cetera patent.

m Et sedit demetriꝰ Hic ꝯsit describit falsi tatis demetrij denuda tio. nā habita pace de negauit oīa ꝓmissa ionathe. ⁊ hoc ē qd dr.

n Et sedit deme. ⁊c. id est in antiochia me tropoli. repressa rebel lione ciuiū p auxilium iudeorum. n Et si luit terra ⁊c. qm̄ non erat q̄ auderet sibi re bellare depressa metro poli ciuitate. o Et mētitus est omnia ⁊c.

metriū [p] ⁊ iuit ad emalchu el arabē q̄ nutriebat antio chū filiū alexādri: [q] ⁊ asside bat ei [r] vt traderet eum ipi [s] vt regnaret in loco patris sui. [t] Et enūciauit ei quāta fecit demetriꝰ ⁊ inimicici as exercituū eiꝰ adusus il lū [v] ⁊ māsit ibi diebꝰ multis [x] ⁊ misit ionathas ad deme triū regē [y] vt eijceret [z] eos q̄ in arce erāt in hierl'm: [5] et q̄ in p̄sidijs erāt. quia impu gnabant isrl'. [a] Et misit de metriꝰ ad ionathan dicēs. Nō h̄ faciā tibi ⁊ gēti tue: sed gloria illustrabo te ⁊ gē tem tuā cū fuerit opportu nū. [b] Nūc ergo recte feceris si miseris in auxiliū mihi viros q̄ discessit oīs exer citus meꝰ. Et misit ei iona thas tria milia viroꝝ forti um anthiochiā. Et venerūt ad regem. ⁊ delectatꝰ ē rex in aduētu eoꝝ. Et cōuene rūt q̄ erāt de ciuitate cētuꝫ viginti milia viroꝝ [c] et vo lebant interficere regē. [d] Et fugit rex in aulā [e] et occupa uerūt qui erāt de ciuitate itinera ciuitatis [f] ⁊ ceperūt pugnare. [g] Et vocauit rex iudeos in auxiliū ⁊ cōuene rūt oēs simul ad eū [h] ⁊ disp si sūt oēs p ciuitatē: [i] ⁊ occi derūt ī illa die centū milia hoīm: [k] et succenderūt ciui tatē et ceperūt spolia mlta in illa die: ⁊ liberauerunt regē. et viderūt qui erāt de ciuitate q̄ obtinuissēt iudi ciuitatē sicut volebāt. [l] ⁊ in firmati sunt mēte sua. ⁊ cla mauerunt ad regem cum precibus dicentes. Da no bis dextras ⁊ cessent iudei

oppugnare nos ⁊ ciuitatē. Et ꝓiecerūt arma sua ⁊ fe cerūt pacem. Et glorificati sunt iudei in cōspectu regis et in cōspectu oīm qui erāt in regno eius. ⁊ noīati sunt in regno. ⁊ regressi sunt in hierl'm habētes spolia mlta: [m] Et sedit demetriꝰ rex in sede regni sui [n] ⁊ siluit ter ra in cōspectu eiꝰ [o] ⁊ mētitꝰ est oīa quecūq̄ dixit: ⁊ ab alienauit se a ionatha: ⁊ nō retribuit ei s̄m beneficia q̄ sibi retribuerat [p] et vexabat eū valde [q] Post hec autē re uersus est triphon et anti ochus cum eo puer adole scens: ⁊ regnauit ⁊ imposu it sibi diadema. Et congre gati sunt ad eū oīes exer citꝰ quos dispserat deme trius ⁊ pugnauerat cōtra eū. et fugit et terga vertit. [r] Et accepit triphon besti as: [s] et obtinuit antiochiā: [t] et scripsit antiochus ado lescēs ionathe dicēs. Con stituo tibi sacerdotiū. [v] ⁊ cō stituo te sup quattuor ciui tates vt sis de amicis reg. [x] et misit illi vasa aurea ī mi nisteriū ⁊ dedit ei ptātē bi bēdi in auro ⁊ esse ī purpu ra ⁊ habere fibulā aureā. [y] Et symonē fratrē eiꝰ cōsti tuit ducem a terminis tyri vsq̄ ad fines egypti. [z] Et exijt ionathas [a] et pambu labat trās flumē ciuitates [b] et cōgregatꝰ ē ad eū oīs ex ercitus syrie in auxiliū. Et venit ascholonē ⁊ occurre rūt ei honorifice de ciuita te. Et abijt inde gazan [c] ⁊ cō cluserunt se qui erant gaze et obsedit eā: ⁊ succendit q̄

de gratijs ionathe gētiq̄ iudeoꝝ fiēdis. p Et vexab. eū valde. p principes suos ꝓ inuadendo terminos iudee. q Post hec aūt. Hic ꝯsiter describit aduentus antiochi adolescētis in regnū alexādri patris sui. Circa qd primo pōit regni obtētus. scdo cū ionatha fedus. ibi. Et scripsit antiochus. tertio hꝰ federis effectus. ibi. Et exiuit iona thas. Circa primū dr.

q Post hoc aūt ⁊c. s. de arabia in syriā. Ce tera patēt vsq̄ ibi.

r Et accepit ⁊c. i. ele phantos exercitus de metrij.

s Et obtinuit antio chiam metropolim ci uitatem. ⁊ p ꝯsis alias multas.

t Et scripsit. Hic ꝯsit ponit cōfederatio an tiochi cū ionatha. erat enī rex nouus ⁊ adhuc vnā magnā partem re gni tenebat demetriꝰ. ꝓpter qd indigebat io nathe cōfederatione.

v Et cōstituo te ⁊c. extra iudeā existentes.

x Et misit illi va. au. ⁊c. s. mēse sue. iō subdi tur. Et dedit eis pote statem.

5 Et symonē fratrem ⁊c. intra quos includi tur terra philistijm.

z Et exiuit ionathas. Hic ꝯsit ponit dicti fe deris effectus. ⁊ primo antiochi dominiū di latando. cum dicitur.

a Et pambulabat ⁊c. eas inducendo vt obe dirent antiocho.

b Et cōgregatꝰ ē ⁊c. que odiebat demetriū vt predictum est.

c Et concluserūt ⁊c.

uolētes eū recipe nec a demetrio recedere. d Et ꝑdatus est eā, nā aialia ⁊ plura gaze bona erāt extra ciuitatē in suburbijs ⁊ villulis. e Et accepit ⁊c. ne postea rebellaret. a Et audiuit. Hic scdo ponit effect' ꝓtecti federis demetrio r. pugnāte, cū dr. a Et audiuit ⁊c, contra antiochū ab ipso recedēdo ⁊ adherendo demetrio. b In caules ⁊c. hoc dicatur ad differentiā alteri' que dicit cades barne, vbi sederūt filij isti' multo tpe. Deute. i.

c Volen. cū remouere ⁊c, sicut ei constituerat antiochus.

d Fratrē aūt suū ⁊c, ad iudee custodiam.

e Et ap, sy ⁊c, in qua erāt aduersarij iudeoꝝ a demetrio positi.

f Et cōclusit eos, ita ꝙ nō poterāt exire nec aliq̄d ab extra habere.

g Et postulauerunt ⁊c, vt saltus ꝓtonis recederet inde.

h Et posuit in ea ꝑsidiū. i. armatos de genere iudeorum.

i ⁊ Ionathas, ⁊ cū applicuerit ad aquā genezar. i. ad mare galylee qđ etiā dr mare gēezar s. ue genezar etiā quasi generās auram. nā illd mare ē vētosuz

k Et tēdebāt ⁊c, ignorante ionatha.

l Ipe aūt oc. et aduerso illoꝝ qui erāt in campo.

m Et fugerūt ⁊c, terruit ex insidijs repentina insurrectione.

n Et scidit ionathas ⁊c. i. paramēta que ponunt ad decorē sup arma. ⁊ hoc fecit ī signuz doloris.

o Et posuit ter ⁊c. se humiliando.

p Et reuers. est ⁊c. i. ad aduersarios suos.

q Et cōuer. il. nā eniz recedebāt tāq̄z victores fugiēdo iudeis, sed ionathas unitās eos ad ꝑliū fecit eos cōuerte-

erāt in circuitu ciuitatis [a] et ꝑdat' ē eā. Et rogauerūt gazenses ionathā ⁊ dedit illis dextrā ⁊ accepit filios eoꝝ obsides: ⁊ misit illos ī hierusalē ⁊ pambulauit regionē vsq̄ damascū. [a] Et audiuit ionathas q̄s ꝑuaricati sunt ꝓcipes demetrij ī cades q̄ ē in galylea cū exercitu multo [c] volētes eū remouere a negocio regni et occurrit illis, [d] fratrē aūt suū symonē reliq̄t in terra ꝓuincia' [e] Et applicuit symon ad bethsurā, ⁊ expugnabat eā dieb' multis: ⁊ pclusit eos. [g] Et postulauerūt ab eo dextras accipe: ⁊ dedit illis et eiecit eos inde: ⁊ cepit ciuitatē [b] ⁊ posuit ī ea ꝑsidiū. [i] Et ionathas ⁊ castra ei' applicauerūt ad aquā genesar et ante lucē vigilauerūt in cāpo asoꝝ, ⁊ ecce castra alienigenaꝝ occurrebāt ī cāpo [k] et tēdebāt ei insidias ī mōtib' [l] Ipe aūt occurrit ex aduō so, Insidie vo exurrexerūt de locis suis: ⁊ ꝓmiserūt ꝑliū [m] Et fugerūt q̄ erāt ex pte ionathe oēs: ⁊ nemo relict' est ex eis nisi mathathias fili' absoloni. ⁊ iudas fili' calphi ꝓceps militie exercit' [n] Et scidit ionathas vestimēta sua' ⁊ posuit terrā ī capite suo ⁊ orauit [o] Et reuīsus ē ionathas ad eos in ꝑliū: [p] ⁊ cōuertit eos in fugā et pugnauerūt. [q] Et viderūt q̄ fugiebāt ꝓ illi': et reuersi sunt ad eū ⁊ insequbāt cum eo oēs vsq̄ cades ad castra sua: ⁊ puenerūt vsq̄ illuc. Et ceciderūt de alienigenis in die illa tria milia virorū: et reūsus ē ionathas ī hierl̄z. XII

[a] Et vidit ionathas q̄ tps eū iuuat: [b] et elegit viros ⁊ misit eos romā statuere ⁊ renouare cū eis amiciciā, et ad spartiatas ⁊ ad alia loca [c] misit epistolas ꝑm eādē formā. Et abierūt romā: ⁊ intrauerūt curiā ⁊ dixerūt, Jonathas summ' sacerdos ⁊ gēs iudeoꝝ misit nos vt renouemus amiciciā ⁊ societatez ꝑm ꝑstinū. Et dederūt illi' epl̄as ad ipos p loca: vt deducerent eos in terrā iuda cū pace. [d] et hꝫ ē exēplū epl̄aꝝ q̄s scripsit ionathas spartiatis. Jonathas summ' sacerdos ⁊ seniores gētis ⁊ sacerdotes ⁊ reliqu' ꝓplus iudeoꝝ, spartiatis fr̄ibꝫ salutē. [e] Jampridē misse erāt epl̄e ad oniam sūmū sacerdotem a dario q̄ regnabat apud vos: qm̄ estis fratres nostri sicut scriptū cōtinet qđ subiectum est. [f] Et suscepit onias virū qui missus fuerat [g] cū honore, ⁊ accepit epl̄as in qb' significabat ꝺ societate ⁊ ꝺ amicicia [h] Nos

ad firmādū ꝓ'm suū in pace. ꝓio cū extraneis se cōfederauit. scdo cōtradictores alexādri regis expugnauit. ibi. Et audiuit ionathas. tertio triphon cū defraudauit. ibi. Et cū cogitasset triphon. ꝓria in duas, q̄ ꝓio ponit' cōfederatiōis epl̄ar descriptio, scdo sententie recitatio. ibi. Et hoc est exēplū. Circa primum dicit. a Et vi. iona. ⁊c. dicitur aūt ꝑs esse bonus et iuuare q̄s cōgunt in ea ꝓpera, malū aūt et nocere q̄s aduersa.

b Et elegit vir. ad tale legatione aptos, scdm̄ c Misit epl̄as ⁊c. i. eandē sniam de amicicia statuēda ⁊ renouanda, Cetera patent.

d Et hꝫ est exēplum, hic ꝓsit ponit' recitatio sententie epl̄aꝝ. et ꝓio epl̄e ie nathe missē spartiatis, scdo epl̄e responsiue ab eis. ibi. Et post descriptum. In epl̄a vero ionathe fit mētio de q̄nq̄, ꝓio de quadā epl̄a ꝓ' missa tpe onie summi sacerdotis a rege spartiatarū iudeis, ⁊ hꝫ eqđ dr.

e Jāpridē ⁊c. a dario Jolepb' li. xi. antiqtatū iudaice notat eū arsit et ē idē nomē, sicut in latino nicola' ⁊ colin' vocat tū spartiatas lacedemonios recitatis epl̄am in hac forma. Rex lacedemoniorū arius onie salutē. Legentes scripturā aliquā in uenim' ex vno genere iudeos ⁊ lacedemōes extitisse, ⁊ familiaritatē cū abrāā socialiter habuisse. iustū est ꝙ vt fres existatis ⁊ trālmittere ad nos ⁊ petere q̄ vobis necessaria iudicatis. Facim' vo ⁊ nos idē ⁊ vēa ꝓria simul nostra cōmunia reputam'. Portitor' ḥarū dumoti' epl̄as vobis defert quadrāgulo scriptas signaculu habentes aquilā draconem unguibꝫ deportātem.

f Et suscepit omas vir ⁊c. a rege spartiatay seu lacedemoniorū. g Cū honore. acceptās eius legationem.

h Nos eni cū nullo hoꝝ indige. Hic scdo in epl̄a ionathe ponit' cā scribēdi cū dr, Nos eni cū nullo ⁊c. i. cū nos nō essem' in aduersitate sed ꝑspicitate, q. d. nō scribim' vobis ex aliqua necessitate a qua nunc velim' ꝑ vos eripi sz ex sola amicicia ⁊ caritate iter nos ⁊ vos nutrēda.

habetes tē. legis ꝛ pphaꝫ. Et Qui sunt in manibꝰ nr̄is. i. nō sumꝰ. pnūc occupati in exercitio armoꝝ sicut tē poꝛe p̄cedēti. sed magis in lectiōe sanctoꝝ libroꝝ. Cetera patēt ex dictis. Scdm iosephū hec ꝛa. Nos cū nullo hoꝝ indigerem⁹ tē. refert ad scripturā quā lacedemones dicebāt se inuenisse cōtinētē qꝫ erāt de genere abraā. de qua dicit Jonathas qꝫ non indigebāt illa scriptura ad ꝓpositū. pbandū. qꝫ per libros sanctos q̄s habebāt iudei apud se bē sciebāt. q̄ sunt illi libri nō dicit iosephꝰ in particulari. tū in ꝛa eodē capīo dicā quid super hoc mihi videtur.

l Nos g̃. hic tertio in ep̄la dicta fit mētio de fidelitate iudeoꝝ erga spartiatas cū dicit.

l Nos g̃ in oī tpe. ex quo misistis ad nos ꝓ amicicia fraternitate

m Memores sumꝰ tē. q̄ fiebāt de aīalibꝫ

n Et in observationibus. i. alijs oblationibꝫ et vigilijs ꝛ orationibꝫ.

o Nos aūt. hic q̄rit ponit⁹ ro quare non scripserant spartiatis tpe tribulationis ꝛ bellorꝫ que acciderant iudeis cū ōr. Nos autez tē. vt patz ꝓ dicta.

o Noluimꝰ g̃ tē. petēdo a vobis auxiliuꝫ.

p Nec ceteris tē. et subditur causa cū ōr.

q Habuimus enī tē. q. d. nō dimisimus a vobis petere auxiliū ex diffidētia de vobis. sed qꝫ non fuit nobis necesse deo nos adiuuante.

r Elegimꝰ itaq; hic quito⁹ fit mētio de nūcijs ep̄le. ꝓ eo enī dē enim nuncios scripsit ionathas rom̄is ꝛ spartiatis. q̄ romāi maiores erāt. ꝛ ꝓ quo iuerūt ad romanos ꝛ postea ad spartiatas. ꝛ hē q̄ ōr.

Elegimꝰ itaq; neumenū antiochi filium. Cetera patēt ex dictis

s Et hoc rescriptuꝫ. hic ponit⁹ ep̄la rex spōsiua regis spartiatarū ad ionathan et ōr.

t Rex spartiatarꝫ onias. sic enī vocabat⁹ rex spartiatarū tpe ionathe. alle vo q̄ ꝓ regnauerat ante tp̄ ; dat⁹ vocabat⁹. vt dictū ē. s.

v Inuētū ē in scripto dicitur hic

enī cū nullo hoꝝ indigeremus habētes solatio ictōs libros q̄ sunt in manibꝰ nr̄is maluimꝰ mittere ad vos renouare fraternitatē et amiciciā: ne forte alieni efficiamur a vobis. Multa enī tpa trāsierūt ex quo misistis ad nos. Nos g̃ in oīm tpe sine intermissione in diebꝫ solēnibꝫ ꝛ ceteris. q̄bꝫ oportet memores sumus vr̄i in sacrificijs q̄ offerimꝰ ꝛ in obseruatiōibꝫ: sicut phas ē ꝛ decet meminisse fratrū. Letamur itaq; de gl̃ia vr̄a. Nos aūt circūdederūt multe tribulationes ꝛ multa p̄lia: ꝛ impugnauerūt nos reges q̄ sūt in circuitu nr̄o. Noluimꝰ g̃ vobis molesti esse neq; ceteris socijs ꝛ amicis nr̄is in his p̄lijs. Habuimꝰ enī de celo auxiliū: ꝛ liberati sumꝰ nos ꝛ humiliati sūt inimici nr̄i. Elegimꝰ itaq; neumenū antiochi filiū antipatrem iasonis filiū ꝛ misimus ad romanos renouare cū eis amiciciā ꝛ societatē p̄sistinā. Jādauimꝰ itaq; eis vt veniāt etiā ad vos vt salutēt vos ꝛ reddāt vobis ep̄las nr̄as de innouatione fraternitatis nr̄e. Et nūc bene facietis rñdētes nobis ad hec. Et ht̄ rescriptū ep̄laꝝ q̄s misit onias.

Rex sparciataꝝ onias ionathe sacerdoti magno salutē. Inuētū ē in scriptura de spartiatis ꝛ iudeis qm̄

nec etiā in iosepho q̄ sit illa. sz pōt dici pbabilit⁹ qꝫ sit scriptura geneseos. in qua fit mētio de abraā ꝛ eiꝰ genete. ꝛ dicūt alij q̄ spartiate descēderūt de abraā ꝓ ynū de filijs eiꝰ ex chetura natū q̄ ponunt Besi. xxv. Sed hmōi dicto dissonare vidꝫ q̄. s. ōr. eo. ca. ſ. lacedemones cū abraā familiaritatē socialiter habuisse. ꝓpter q̄s magis vidꝫ qꝫ descenderit a nachoꝝ fratre abrae q̄ cū abraā socialiter vixit ꝛ logo tpe. cuiꝰ etiaz generatio scribit Besi. xxj. ca. cetera patēt ex p̄dictis.

p Et audiuit. Postq̄ descripta est cōfederatio ionathe cū alijs gentibus. hic ꝛ ponit⁹ eiꝰ cōflict⁹ cū demetrij p̄cipibꝫ. ꝛ ponit⁹ eoꝝ debellatio. ꝛ ideo iudee munitio. ibi. Et reuersus ē ionathas. Pria ī duas. q̄ prio ponit⁹ ionathe conflict⁹. ideo ꝛ symonis fratris eiꝰ. ibi. Symon aūt. Circa p̄mū dicitur.

p Et audiuit ionat. qm̄ egressi ꝛ. ad videndū opp̄tobrū. eoꝝ fuerāt a ionatha debellati. vt hē ca. p̄cedenti Cetera patēt vsq; ibi.

q Qui cōstituerāt ꝛ. i. ad castra ionathe vt ea peterēt repētē. ꝓpter q̄ ionathas p̄cepit suis vigilare ꝛ ad pugnaz paratos esse.

r Et acce. simulātes q̄ ibi manerent tota nocte. sz eis accēsis fugerunt.

s Jonathas aūt tē. sez fugā eoꝝ. ꝛ subdit cā. t Vide enī ꝛ. ac si essent ibi hoies.

u Et diuertit ion. ꝛ. sm iosephū ibi sunt q̄ s. ix. c. dicūt filij zambri. ꝛ occiderūt iohānē ionathe fratrem.

x Et iuncti exercitus suum vniendo.

y Et venit damascū. ad confirmandum populum cū antiocho. z Symon aūt. hic ponit⁹ descriptio conflictus symonis cum aduersarij. cum dicit. Symō autem exijt de hierusalem vbi remanserat ad terre custodiā.

g Et venit vsq; cē. in quib; erāt hostes demetrij tenentes ea. h Et declinauit in ioppē. ꝛ subdidit eā. i Audiuit enī cē. ciuitatis fortaliciū. k Tradē. par. de. ꝓpterea festinauit capere ipm ꝓ pte antiochi. l Et reuertens est. Hic ꝓfert ponit iudee numinio. cū dr. Et reuersus est ionathas. aduersarios partim fugatis ꝛ ptim occisis.

m Et conuocauit cē. ꝓ cōsilio habendo.

n Et cogitauit cū eis cē. ad tre fortificatiōs

o Et edifi. muros in hierm cē. disposuit ei facere mur magnū et altū inter arcem ꝛ reliquā ciuitatis partem. vt illi q erāt in arce nō possent habere victualia de ciuitate. ideo subdit. Et neq; emant cē.

p Et ceci. mu. i. murus. ita q ponit ibi plurale ꝓ singulari. sicut frequēter clausura ciuitatis dr mur' ꝛ muri i plurali. q Sup torrentē cedron. q currit et latere orientali hierm.

r Et repa. eum cē. i. mur qui ceciderat.

s Et symō edificauit cē. nota sunt fortaliciorū vel port' duar portar vn' fortalicij. ideo subdit. Et munuit eā.

t Et eū cogitass. hic vltimo describit ionathe deceptio. Circa q̄ sciendū q̄ tryphon audiēs demetrū esse captū ꝛ incarceratus ab arsate rege pthis et a medie etiā mortuum. vt dicit ioseph' antiq̄tatis iudaice li. xiij. ca. xi. ꝛ. x. cogitauit interficere antiochū regē ꝛ assumere sibi regnū. q; timuit ne ionathas qui z elabat ꝓ āntiocho impediret eū. ō ꝓio disposuit interficere ionatham. ꝛ fm ō illa q̄ dicunt hic ꝛ ca. sequē. ponunt hic ꝓ anticipationē. q; ꝓtigerūt post incarcerationē demetrij q̄ scribit infra i pri. xiij. ca. sz hoc stare nō pōt cū textu hui' libri. q; ibi dr q; hec captio fuit anno. clxiij. ꝛ ca. xi. dicit q; āno. clxx. ablatū ē iugū gētis ab israel. ꝛ cepit ipīs scribere i tabul' ꝛ gestis publicis anno ꝓio sub symone summo sacerdote magno duce ꝛ ꝓncipe iudeorū. Symon aūt in ducatu ionathe successit. ꝛ io cū liber iste sit maioris auctoritatis q̄z dictū ioseph. Hicedū q; illa q̄ dicunt hic ꝛ cap. sequenti. nō ponūtur ꝓ anticipatione sz fm ꝓpis ordinē. Sic q; ꝓcedit. q; ꝓio ponit tryphonis fraudulenta malignitas. icōo ionathe nimia credulitas.

u Et venit vsq; aschalonem: et ad proxima presidia. et declinauit in ioppen: et occupauit eam. Audiuit enī q; vellent p̄sidium tradere patrib; demetrij: et posuit ibi custodes vt custodirēt eam. Et reuersus ē ionathas ꝛ cōuocauit seniores ꝑpli: et cogitauit cum eis edificare presidia in iudea et edificare muros in hierusalē: et exaltare altitudine magna inter mediū arcis ꝛ ciuitatis: vt seperaret eā a ciuitate vt esset ipa singulariter: ꝛ neq; emāt neq; vendāt. Et cōuenerunt vt edificarent ciuitatē ꝛ ceciderūt muri q̄ erāt sup torrētē ab ortu ſolis et reparauit eū q̄ vocat capherhetta ꝛ symō edificauit adiada i sephela ꝛ munuit eā. ꝛ imposuit portas ꝛ seras. Et cū cogitasset tryphō regre asie ꝛ assumere diadema ꝛ extēdere manū in antiochyum regē. timens ne forte nō ꝑmitteret eū ionathas sed pugnaret aduersus eū querebat cōprehendere eū et occidere. Et exurgens abiit in bethsan. et exiit ionathas obuiam cum quadraginta milibus virorum elector in ꝓlium: et venit bethsan. Et vidit tryphon quia venit ionathas cum exercitu multo: vt extenderet in eū manus ꝛ timuit. Et excepit eū cū honore ꝛ cōmendauit eū omnibus amicis suis: ꝛ dedit ei munera. Et precepit exercitibus suis ꝛ vt obedirēt ei sicut sibi. Et dixit ionathe. Ut quid vexasti vniuersū populū: cum bellū nobis non sit. Et nūc remitte eos in domos suas. Elige aūt tibi viros paucos qui tecū sint: ꝛ veni mecum ptolomaidam: et tradā eā tibi. et reliqua presidia et exercitum ꝛ vniuersos ꝓpositos negocij ꝛ cōuersus abibo. Propterea enī veni. Et credidit ei: ꝛ fecit sicut dixit et dimisit exercitum et abierunt in terram iuda. Retinuit aūt secū tria milia virorum ex quibus remisit in galyleam duo milia. mille aūt venerunt cū eo. Et autē intrauit ptolomaidam ionathas clauserunt portas ciuitatis ptolomenses et cōprehenderūt eū: ꝛ oēs qui cū eo intrauerunt: gladio interfecerunt. Et misit tryphon exercitū ꝛ equites in galyleā ꝛ in cāpū magnū: vt pderent oēs socios ionathe. Et illi cum cognouissent q̄ cōprehensus ē ionathas: ꝛ perijt et oēs qui cū eo erāt hortati sūt semetipos ꝛ exierūt parati in ꝓlium. Et videtes hi q̄ insecuti fuerāt q; pauia res ē illis. reuersi sūt. illi autē venerūt oēs cū pace i terram iuda. et plāxerunt ionathan ꝛ oēs qui cū ipo erāt valde. Et luxit israel luctu magno: Et quesierūt omnes gētes que erāt i circuitu eor cōterere eos. Dixerūt ei. Hō hñt ꝓncipē ad iuuatē. nūc ḡ expugnē illos ꝛ tollā de hoīb; meoria eor

---

ibi. Et credidit ei. Circa primū ꝓz ex dictis littera vsq; ibi.

v Et exurgens cē. vt caperet ꝛ interficeret ionathan. sz vides q; nō poterat ō facere ꝓ bellū. conuertit se ad fraudes et dolum. ideo subdit. ꝓ Et excepit cē. vt melius posset eū decipe. ꝛ pater littera vsq; ibi. ꝛ Et veni. cē. Iachon q erat ciuitas magna de regio.

z Et tradē cē. vel custodias nomine regis.

a Et puer. abibo cē. ꝛ credidit ꝓz ex dictis ipi' ionathe nimia credulitas. cū dr. Et credidit ei. q; principalior erat in domo regis antiochi. cui ionathas erat cōfederat' ꝛ amicus. vtz et ingeniosus. Et ignorabat machinationes tryphonis i ꝛmortem antiochi.

b Ex q̄bus remisit cē. eo q; principes demetrij aliq̄n facieb; insultū in parte illa. vt dictū ē s. xi. ca. versus finem.

c Et clauserūt cē. sicut mādauerat eis tryphō

d Et cōprehēderunt eū virum. Cetera patent vsq; ibi.

e Et videtes cē. socios ionathe.

f Omnia ꝓ anima. i. vita.

g Res ē ill. s. ionathe socios

h Reuersi sunt. non audētes cū eis cōfligere. ꝓpter ō dixit abiecit ipī roab. ij. Reg. ca. ij. An ignoras q; periculosa sit desperatio.

Cap'm. XIII.

Et vt audiuit symon. Hic incipit ꝗrta pars principalis hui' lib. ꝓmi. in q̄ agit de ducatu symonis. Et diuidit in duas partes q; primo describit ei' ducā

tus sub antiocho adolescēte ꝛ demetrio q̄ sūl regnauerūt certātes de regno. scdo sub ātiocho demetrq nito. ca. xv. Pria in duas. qz prio describit iudee pacificatō iub regimine symonis. scdo federis renouatio. cū extraneis ca. se. Pria in duas. nā prio in duce eligit. scdo triphon repellit. ibi. Et mouit triphon. tertio iudeis libertas redditur ibi. Et elegit symō. Circa symonis electionez prio ponit eligēdi cā. scdo electiōis forma. ibi. Et accessus ē. tertio electi industria. ibi. Et cōgregās ꝛc. Causa vo eligēdi ducem fuit. qz capto ionatha triphō cōgregauit exercitum magnū ad delendum iudee pplm q̄ carēs duce dissolut' erat timore qđ audiēs symō voluit tāto malo obuiare. ideo subditur.

b Et cōgregauit po. ad ipm cōfortandum

c Vos scitis ꝛc. pro legibus seruandis.

d Et p sanctis. i. templo ꝛ cultu diuino venerādis. e Prelia. id ē labores prelioꝝ.

f Et angustias. corporis ꝛ corporis.

g Quales vidim⁹. i. experti sum⁹ ꝛ sustinui⁹.

h Hoꝝ grā pierūt ꝛc. vt patz per predicta.

i Et nūc nō mihi cō. ꝛc. i. vite mee corpali

k In oīi tpe tribulatiōis. populi mei.

l Vindicabo. i. q̄z gēē meam. occisā. ꝛ captuatā.

m Et sancta. a gentibus contaminata.

n Quia cōgrega. ꝛc. et est hyperbole ad designādū q̄ triphonis exercitus erat cōgregat' ex multis gentibus.

o Conte. nos imm. gra. i. odio solo sine culpa nostra.

p Et accensus. Hic ponit' electiōis formā cū dr. Et accessus ē spūs pplī sil' ꝛc. nā patri cōsensu ꝛ voluntate elegerūt eū p duce. iō subdit'. q Et oīa q̄cūq ꝛc. obediēdo tibi vsq ad mortē. r Et cōgreg. Hic ponit' electi industria cū dr.

r Et cōgre. om. vi. bella. vt essent parati contra triphonem.

Audi .XIII. uit symon q̄ cōgregauit triphon exercitū copiosum: vt veniret in terrā iudā ꝛ attereret eā videns quia in tremore populus est ꝛ in timore, ascendit hierl'm: [b] ꝛ congregauit populū et adhortatus dixit. [c] Vos scitis quanta ego ꝛ fratres mei ꝛ dom⁹ patris mei fecimus pro legibꝫ: [d] et p sanctis [e] plia ꝛ angustias [f] quales vidim⁹. [g] Horum gratia pierunt fratres mei oēs, pter israel: ꝛ relict⁹ sū ego sol⁹. Et nūc nō mihi cōtingat parcere aīe mee [h] in oīi ope tribulatiōis, [i] nō enī melior sū fratribꝫ meis [k] Vindicabo iraq̄ gēē meā [l] et sanctuarium [m] qz nros ꝛ vxores, [n] qz cōgregate sunt vniūse gētes [o] cōtererent nos inimicicie gratia. [p] Et accēsus est spūs pplī simul vt audiuit sermones istos: et respōderūt voce magna dicentes. Tu es dux nr̄ loco iude ꝛ ionathe fratris tui. [q] Pugna prelia nostra: [r] et oīa q̄ecūq̄ dixeris nob faciem⁹. [r] Et cōgregās oēs viros bellatores [s] accelerauit cōsummare vniuersos muros hierusalem: ꝛ munit eam in gyro: [t] et misit ionathā filiū absolomi: [v] et cū eo exercitū nouū in ioppen, ꝛ electis his q̄ erāt in arce remānsit illic ipē. [x] Et mouit triphon a ptolomaida cū exercitu multo vt veniret in terrā iuda: ꝛ ionathas cū eo ī custodia. [y] Symon aūt applicuit in addā

s Accelle cōsū. ꝛc. q̄s cepat ionathas. vt hr̄ in cā. pce.

t Et misit ionathan ꝛc. q erat fidelis amic⁹ sibi.

v Et cū eo exercerca. ꝛc. ꝛ dic. tyronū. nā ait posuerat ibi symon custodes. vt hr̄ cap. pcedēti. qz timebat ne traderet ioppen triphoni. pter qđ misit alios de qbo magꝫ cōfidebat. x Et mouit tri. Hic ponit' ponti' repulsio conat' triphonis. et hec duplex. scda ibi. Et posti hecerunt. Circa primū patet ītā vsq ibi. Symon aūt applicuit cū exercitu suo. y In adans. erat ꝑ ioppen locus alt⁹. vnde poterat plantries terre a loge videri. a Et vt cognt triphon ꝛc. institutus dux populi. b Et q̄z comis. erat aduersus eū plūs. ipm reformidās puenit se ad ydolum.

c Dicēs p argēto ꝛc. id est cōputo de vectigalibꝫ ab eo recep̄ qđ debebat reddere regi.

d Et cognt sym. ꝛc. nā erat hō prudēs. propter p. s. q. c. dr. Ait cō.

e Iussit tūba (silij. vt ꝛc. ad equitādū mat⁹ malū. s. discessum pplī ab eo p odiū. ꝛ sic pplis de facili perisset exis sine duce ꝛ dupl⁹ et p pfis perisset cult⁹ diuinus. ideo subditur.

f Ne inimicicia ꝛc. et sic ptz q̄ bñfecit sic bñ. pyeunt merces in mari. pter salutē corpoꝝ. qđ est malus bonum. et patet ītā.

g Et post hec. Hic cōsequēter ponit' scda triphonis repulsio. scdo innocentū ab eo occisio. ibi. Et cū a. ppinq̄sset. Circa primum dr.

g Et post hec venit triphon intra regionē scz iudee. h Et sym. et castra ꝛc. s. triphon et castra ei⁹. vt obuiarēt eis in plū antecq̄ vastarēt terrā iudee.

i Qui aūt i arce erāt. s. in montibꝫ hierosolymitana ꝑ pplm israel.

k Diserte ꝛc occulte

l Ut festi. ve. p deserti. vbi nō obseruabat symō. m Erat aūt ꝛc. hoc ponit' ad ostēdēdū aduers' fuit impedymentū. nā sic dr ioseph⁹. tā ta nix cecidit in deser-

to q̄ nō potuit venire sicut dispoſuerat. n Et cū ap-
plicuiſſet oſtēdit malignitas triphonis in occiſione innocē
tiū, q̄ filio ionathe ducis, ſcōo antiochi regis, ibi, Triphō
aūt. Circa primū dicit. o Occidio. nē. in odiū iudeoꝝ
et vt poſtea liberi occideret dūm ſuū, vt dictū ē capit. p
cedenti. Cetera patēt vſq; ibi, p Et ſtatuit ſep. pyram.

Et ſtatuit pyramis edi-
ficii latū in inferiori p-
te rendēs ſupi acutū
et dicit a pyr. quod eſt
ignis, q̄ et tal. is figure
Fecit aūt ſep. pyrami-
des p patre ſuo et mre
et q̄tuor p fratrib. ſe
ptimā alti p ſe, vſq; ad
hunc vnēs fuit ſolicit
de ſua ſepultura.

q Et his circūpo. nē.
ad ſuſtentamētū edificii.

r Et ſup colūn. ar. ſcul
ptu. vt dicit aliq. Alii
qui vero arma vera
ſicut ſupra ſepulcra mi
litū ponunt ſculta et ve
rille ad memoriā eter-
nā q̄ mortui erāt i de-
fenſione gentis ſue.

s Trip. aūt. Hic ſit
ponit malignitas tri-
phonis in occiſiōe duū
ſunt regis, et patet litte-
ra vſq; ibi. s Et ſe-
plagā nē. Sicut dī pro
uerbio, ira. Ē ū impij fā
pſerunt principatū, ge
met populus.

t Et edi. ſymon p̄ſi
dia iudee contra tripho
nis malicie reſiſtendo.

v Et ele. ſy. Hic ſit
circa iudeos deſcribi
tur libertatis reſtitu-
tio, et p̄ponit eius
adeptio. ſcōo executō
ibi. In diebus illis. Cir
ca primū ſciēdū q̄ licz
rex demetri fugiſſet ō
p̄lio ſicut dict. vi. s. ri
cap. tñ poſtea collegit
ſe in vna pte regni. et
aliq̄ p̄cipes et milites
recedētes ab āntiocho
adheſerūt ſibi pugnan
tes p eo contra ionatā
vt dictū eſt. s. ri. ca. et
p̄ſ. Ex poſtea āntiocho
occiſo et triphōe regnā
te p eo. iudei mag. ele
gerūt adherere deme-
trio a q̄ pr. receſſerāt,
eo q̄ metuē fuerat Jo
nathe p̄miſſa. vt hꝫ. s.
ca. ri. q̄ triphom q̄ io-
nathan doloſe ceperat
et ipm cū filijs ſuis ne
quiter occiderat. et de-

et luxerunt eum dies mul
tos. Edificauit ſymon ſu
per ſepulcrū patris ſui et
fratrū ſuorum edificiū al
tum viſu lapide polito re
tro et ante: et ſtatuit ſeptē
pyramides: vnā cōtra vnā
patri et matri, et quattuor
fratribus. q et his circūpo
ſuit columnas magnas: et
ſuper columnas arma ad
memoriā eternam. et iuxta
arma naues ſculptas que
viderētur ab hominib⁹ na
uigantibus mare. Hoc eſt
ſepulcrum quod fecit i mo
dū vſq; in hunc diē. r Tri
phon aūt cum iter faceret
cum antiocho rege adole-
ſcente dolo occidit eum, et
regnauit in loco eius. et im
poſuit ſibi diadema aſie et
fecit plagā magnā in ter
ra. s Et edificauit ſymon p̄
ſidia iudee: muniens eam
turribus excellis, et muris
magnis et portis et ſeris,
et poſuit alimēta in muni
tionibus. t Et elegit ſymon
viros et miſit ad demetri
um regem vt faceret remiſ
ſionem regiōi, quia actus
omnes triphonis per dire
ptionem fuerant geſti. Et
demetri rex ad verba iſta
reſpondit ei, et ſcripſit epi
ſtolam talem. Rex deme
trius ſymoni ſummo ſacer
doti et amico regum et ſe-
nioribus et genti iudeoꝝ
ſalutem. u Coronam auream
et baſen quam miſiſtis ſu
ſcepimus. et parati ſumus
facere vobiſcū pacem ma-
gnam. v et ſcribere p̄ncipib⁹
regis remittere vobis que

metrius libenter recepit eoꝝ reconciliationē. vt contra tri
phonē iuuaret eū. q̄ doloſe occupauerat regnū. et ſiccōdes
ſecūt iuſſa ad eoꝝ voluntatē. et hoc ē q̄d hꝫ. v Et ele
git ſy. et. ad negocia apros. x Et miſit ad demetrium
rege. rogādo. y Ut face. remiſ. reg. ſ. iniuce de tributis
et exactionib⁹ impoſitis a ſyrie regib⁹. z Quia act⁹ om
nes triphonis p̄ dire-
ptionē fuerāt geſti. per de
ceptionē erāt geſti. hec
clauſula ponit ad oſ
tendū quare ſymō mi
ſit legatos ad demetri
um. q̄ eōs act⁹ tripho
nis erāt p deceptionē
et dolū, vtz et p̄dictos.
Vel p direptionē. id ē
diſſipationē iuſticie et
bonoꝝ. et in ſuē redu
cta. propter q̄d ſymon eū co
rrectus noluit cōtra hēre
ſed magis contra eū ſeꝝ
demetrū adiuuare. cē
tera patent vſq; ibi.

a Coronā nē. i. ornā
mentū colli ex aureis
annulis cōtextū. b mi
ſit ſymon demetrio, et
ipe ſuſcepit in ſignū fa
cte reconciliationis.

b Et ſcribere p̄poſi. i.
p̄poſitis noſtris.

c Remittere nē. a tē
pore ionathe.

d Quecūq; ei. cōſti-
tuimus vobis nunc.

e Conſtat. i. firmiter
ſtāt nūc et in ſummum.

f Remittim⁹ q̄q; nē.
id eſt ſi p ignorātiam
feciſtis aliq̄d cōtra nos
p̄o antiocho.

g Et ſiq̄. nē. i. amicos

h et conſcribant nē. ſcꝫ
firma et libera. Ideo
ſubdit. i Aplarū eſt
nē. i. plenarie. aſi vero
fuerat ablatū parcialr
et imp̄fecte. Et q̄ iſtō
fuit factū notabile, ſō
ſubdit. k Et cepit
ip̄s iſti facti. nē. tales
enī annotatiōes tūm
incipiūt ab aliquo cui
tu notabili. ſicut inci
p̄io ſcripſerunt ab exi
tu de egypto. poſtea ō
reditu a babylone. et cō
ſimiliter hic a pontifi
catu ſymonis et ei⁹ du
catu. ſub quo libertas
fuit eis reſtituta.

l Jn his dic. il. Hic ſit
ponit executio dicte li
bertatis. et p̄io impu
gnando gazā. ſcōo ar
ce. ibi. Cum aūt eram.

indulſimus. Quecūq; enī
conſtituimus vobis: conſ-
tāt. Munitiōes quas edi
ficaſtis vobis ſint. Remit
timus quoq; ignorantias
et peccata vſq; in hodier-
num diem: et coronā quaꝫ
debebatis. Et ſi quid aliud
erat tributarium in hieru
ſalem iam non ſit tributa-
rium. b Et ſi qui ex vobis
apti ſunt conſcribi inter
noſtros: b conſcribatur. et
ſit inter nos pax. Anno
centeſimo ſeptuageſimo ab
latum eſt iugum gentium
ab iſrael. c Et cepit popul⁹
iſrael ſcribere in tabulis et
geſtis publicis. anno p̄lo
ſub ſymone ſummo ſacer-
dote magno duce et prin-
cipe iudeoꝝ. d In diebus
illis applicuit ſymō ad ga-
zam. et circūdedit eam ca
ſtris. et fecit machinas et ap
plicuit ad ciuitatem et per-
cuſſit turrim vnam. et com-
prehendit eam. et qui erup
perant erant intra machi-
nam et ciuitatē. e et factus
eſt mot⁹ magnus in ciuita
te. f Et aſcenderūt q̄ erant i
ciuitate cū vxoribꝫ et filijs
ſuprā murum ſciſſis tuni-
cis ſuis. et clamauerunt voce
magna poſtulātes a ſymo-
ne dextras ſibi dari: et dixe
rūt. Nō nobis reddas ſm
malicias noſtras: neq; ſm mi
ſericordias tuas: et ſeruie-
mus tibi. Et flexus ſymon
non debellauit eos: eiecit
tñ eos de ciuitate. et emun
dauit edes in q̄bus fuerāt ſi
mulcra. et tūc intrauit in eā
cū hymnis et benedictiōe dūm.

Circa primū dicit. l In die il. symō applicuit ad gaz. que multū erat nociua iudeis. m Et circūdedit eā castris. i. bellatorū cū eis. n Et q̄ eruperāt. i. effugerāt de turre capta. o Erāt intra machinā ⁊c. i. refugerat ad q̄ndam munitionē ciuitatis sic nominatā. p Et factus ē motus magnus. scz timoris. ideo sequitur.

q Et ascē. ⁊c. ⁊ pz lr̄a vsq; ibi.

r Nō debellauit eos scz occidendo.

s Et emūdauit edes ⁊c. Nam habitatores erant ydolatre.

t Et tūc intrauit eaz ⁊c. attribuendo illam victoriam deo.

v Et eie. ⁊c. i. ydolatria. x Collocauit in ea viros. i. iudeos.

y Et muniuit eā. contra aduersarios.

a Qui aūt. Hic ꝯfir ponit impugnatio arcis cū dicit. Qui autez erāt in arce hierl'm prohibebant ⁊c. s. p̄ murū inter arcē ⁊ ciuitatem edificatū. vt dr. s. ca. p̄cedēti. ⁊ per custodias amnatoꝝ supadditas a symone. Cetera patent vsq; ibi.

b Et cyna. Cynara cynare. ē instrumētū musicū. dicit tn̄ a cieo cies qd̄ idē est qd̄ moueo moues. qz suo sono notabiliter mouet aerez.

c Et nablis. i. cytharis

d Quia cōtrit⁹ ē inimicus magn⁹. i. ꝓpl's existens in arce q̄ multū grauabat ꝓpl'm ⁊ impedebat cultū diuinū. Cetera patent vsq; ibi.

e Et vi. sy. ⁊c. i. fortis et iustus ⁊ industri⁹ ad bellandū. f Et posuit eū ducē virtutū. i. bellatorū. g Et ha. i gaza. i. in gaza ⁊ ei⁹ sub urbijs. s. iohānes vt resisteret aduersarijs.

Capl'm. XIIII.

Anno. clxxij. p⁹ adeptionē libertatis. hic cōsequenter agit de renouatione amicicie ⁊ familiaritatis. Et diuiditur in tres ptes. quia prīo ponunt duo pambula. scdo renouatio ipa. ibi. Et auditū est. tertio dignitas pōtificalis symoni cōstituta. ibi. Et h̄ exēplū. Primū p̄ambulū est captio demetrij regis. cui⁹ notat tps cū dr. a Anno. clxxij. regni grecoꝝ. ⁊ sic est in alijs intelligendū. Cetera patēt. b Et siluit. Hic ponit scdm p̄ambulū qd̄ est pacificatio iudee sub symonis regimine. cū dr. Et siluit. scz a prelijs nociuis.

Et eiecta ab ea om̄i īmundicia: [x] collocauit in ea viros q̄ legē facerēt [y] et muniuit eā et fecit sibi habitatōnē. [a] Qui autē erāt in arce hierl'm, phibebant egredi ⁊ ingredi regionē: ⁊ emere ac vēdere: ⁊ esurierūt valde, ⁊ multi ex eis fame p̄ierūt ⁊ clamauerūt ad symōz vt dexteras acciperēt ⁊ dēdit ill', ⁊ eiecit eos inde, ⁊ mūdauit arcē a cōtaminatiōib⁹. Et intrauerūt in eā tertia, ⁊ vicesima die secūdi mēsis anno cētesimo septuagesimo primo cum laude ⁊ ramis palmaꝝ [b] ⁊ cynaris ⁊ cymbalis [c] ⁊ nablis ⁊ hymnis ⁊ cāticis: [d] qz cōtrit⁹ ē inimicus magn⁹ ex isrl'. Et cōstituit vt om̄ibus annis agerētur dies hi cū leticia. Et muniuit mōtē tēpli qui erat sec⁹ arcē. et habitauit ibi ip̄e et qui cū eo erāt. [e] Et vidit symon iohānē filiū suū q̄ fortis p̄lij vir esset: [f] et posuit eū ducē virtutū vniuersaꝝ et habitauit in gazaris.

Anno cen. XIIII. tesimo septuagesimo secundo cōgregauit rex demetri⁹ exercitū suū ⁊ abijt in median ad cōtrahēda sibi auxilia: vt expugnaret triphonē. Et audiuit arsaces rex p̄sidis et medie: qz intrauit demetrius confines suos. et misit vnū de p̄ncipib⁹ suis vt cōprehēderet eū viuū. et adduceret eū ad se. et abijt et p̄cussit castra demetrij. et cōprehēdit eū ⁊ adduxit eū ad arsacē: ⁊ posuit eā in custodiā. [b] ⁊ siluit om̄is terra iuda om̄ib⁹ dieb⁹ symonis [c] et q̄siuit bona gēti sue: [d] et placuit illis ptās ei⁹ [e] ⁊ gloria ei⁹ oīb⁹ dieb⁹. [f] ⁊ cū om̄i gloria sua [g] accepit io ꝓpen ī portū: [h] ⁊ fecit introitū in insulis maris. Et dilatauit fines gētis sue et obtinuit regionē. [i] et cōgregauit captiuitatē multā. [k] et dn̄at⁹ est gazare ⁊ bethusure ⁊ arci ⁊ abstulit īmundicias ex ea: ⁊ nō erat q̄ resisteret ei. [l] Et vnusq̄sq; colebat terrā suā cū pace, [m] et terra iuda dabat fruct⁹ suos: ⁊ ligna cāpoꝝ fructū suū. [n] Seniores in plateis sedebāt oēs [o] et de bōis terre tractabāt [p] ⁊ iuuenes induebāt se gloriā [q] ⁊ stolas belli [r] ⁊ ciuitatibus [s] tribuebāt [t] alimonias et cōstituebāt eas vt essent vasa munitionis [v] q̄ad usq; noīatū est nomē gl'ie ei⁹ vsq; ad extremū terre. Fecit pacē sup terrā ⁊ letat⁹ ē isrl' leticia magna. ⁊ sedit vnusq̄sq; sb̄ vite sua ⁊ sb̄ ficulnea sua. ⁊ nō erat q̄ eos t̄reret. Defecit impugnās eos super terrā. Reges cōtriti sūt in dieb⁹ illis. Et cōfirmauit oēs hūiles ꝓpl'i sui et legē exq̄siuit: ⁊ abstulit oēm iniquū ⁊ malū. [x] Sctā glorificauit: [y] et multiplicauit vasa sanctoꝝ. [b] Et auditū ē rome qz defunct⁹ esset iōathas ⁊ vsq; in spartiatas: et cōtristati sunt valde. Ut audierunt aūt q̄ symon fr̄ ei⁹ fact⁹ eēt sūm⁹ sacerdos loco ei⁹: ⁊ ip̄e obtineret oēz regionē ⁊ cītates in ea [c] scripserūt ad eū tabulis ereis vt renouarēt amicicias et

c Et quesi. bo. genti sue. principali⁹ q̄ sibi. qz bonū q̄tū cōmuni⁹ tanto diuinius.

d Et placuit illis. scz iudeis ptās symonis. q̄tum ad ducatum.

e Et glo. q̄tū ad pōtificatū. f Et cū oī glo. sua. i. cū oīb⁹ alijs q̄ fecerat gloriose.

g Acce. iop. in por. s. maris. ideo subdit.

h Et fecit introi. ⁊c. ad q̄s iudei habebant libeꝝ accessum p̄ illuz portū. i Et cōg. ca. multā. Hoc intelligit dupl'r. vno mō de gentilib⁹ quoꝝ multos captiuauit. alio mō d̄ iudeis. q̄ꝝ multos de captiuitate redemit ⁊ ad iudeam reduxit.

k Et dn̄a. ē. sicut patet ca. p̄ce. l Et vn⁹ quisq; ⁊c. in quo notatur pacis securitas.

m Et ter. iu. da. fru. su. ⁊c. Ecce terre fertili

n Senio. ī pla. (tas. ⁊c. in q̄ apparet hoīm lōgeuitas. o Et de bo. ter. tra. ecce iusticie veritas. p Et iuue. induebāt se gl'iam. Ecce populi iocunditas.

q Et stol. bel. i. arma bellica. Ecce strēnuitas

Nā tpe pacis vtebant talib⁹. vt si bellū insurgeret scirēt se armare. et possent facili⁹ arma portare. r Ciuita. i. ciuitatū pauperibus.

s Tribue. symoni.

t Alim. ⁊c. i. apte ad sui defensionē si esset necesse. Et qz tot bona ꝓuenerūt sub symōis regimine. iō subdit de ip̄o. v Quoad. no. est ⁊c. i. valde longe. et est hip̄bole. cetera patēt vsq; ibi. x San. glo. i. templū ⁊ atria.

a Et ml'. va. san. q̄b⁹ vtebant sacerdotes ad diuinum cultum.

b Et auditū ē rome

c Scrip. vbi ponit scriptura romanor de renouatione amicicie cū iudeis quā fecerūt cū iuda et cū ionatha fratribus eius. Et lecte sunt in ꝓspectu ecclesie in hierlim. Et hoc exēplū eplaꝛ. qs sparciate miserūt. Sparciatay principes z ciuitates symōi sacerdoti magno z senioribus z sacerdotibus z reliquo populo iudeoꝝ fratribus salutē. Legati qui missi sunt ad populū nostrum nunciauerūt nobis de vestra gloria z honore et letitia et gaudiū sum in introitu eoꝝ. Et scripsimus que ab eis erāt dicta in cōcilio populi sic. Numenius antiochi et antipater iasonis filij legati iudeoꝝ venerūt ad nos renouātes nobiscū amiciciā pristinā. et placuit populo excipe viros gloriose. et ponere exemplū sermonū eoꝝ in segregatis populi libris. vt sit ad memoriā populo sparciatarū. Exemplū aūt hoꝝ scripsimus simoni magno sacerdoti. Post hoc aut̄ misit symon numenium romam habentē clypeū aureū magum pondo minarum mille. ad statuendā cum eis societatē. Cum aut̄ audissent populus romanus sermones istos: dixerunt. Quā gratiarum actionem reddemus symoni et filijs eius. Restituit enim ipe fratres suos et expugnauit inimicos israel ab eis et statuerunt ei libertatē. et descripserūt in tabulis ereis. et posuerunt in tytulis monte syon. Et hoc est exēplum scripture. Octauadecima die mēsis ebul. anno cētesimo septuagesimo secūdo anno tertio sub symone sacerdote magno i asaramel in cōuētu magno sacerdotū z ꝓncipū z gētis et senioꝝ regiōis nota fetā sunt hec. qm frequēter fetā sunt ꝑlia in regiōe nostra. Symon aut̄ mathathie filius ex filijs iarib z fratres ei⁹ dederūt se ꝑiculo. et restiterūt aduersarijs gentis sue vt starēt sancta ipoꝝ. z lex. et glia magna glorificauerūt gētē suā. Et congregauit ionathas gentē suā. et fact⁹ ē illis sacerdos magnus: z appositus ē ad populū suū. Et voluerūt inimici eoꝝ calcare sancta: et arcere regionē ipoꝝ et extēdere manū in sanctasscoꝝ. Tūc restituit symoni et pugnauit ꝑ gētē suā et erogauit pecunias multas: z armauit viros virtutis gentis sue z dedit illis stipendia z muniuit ciuitates iudee et bethsurā q̄ erāt in finibus iudee. vbi erant arma hostiū antea. z posuit illic ꝑsidiū viros iudeos. z ioppen muniuit q̄ erat ad mare z gazarā q̄ est in finibus azoti. in qua hostes antea habitabāt z collocauit illic iudeos z quecunq; apta erāt ad correptionē eoꝝ posuit in eis. Et vidit ꝓpls actū symonis z gloriā quaz cogitabat facere genti sue. et posuerūt eū ducē suū et ꝓncipē sacerdotū. eo q ipe fecerit hec oīa z iusticiā et fidē quā cōsecrauit genti sue. z exquisiuit oī mō exaltare ꝓplm suū. Et in diebꝫ e⁹ ꝓsperatū ē in manib⁹ eius vt tollerent gētes de regione ipoꝝ. et q̄ in ciuitate dauid erāt in hierlim in arce de qua ꝓcedebāt z cōtaminabant offia q̄ in circuitu sanctoꝝ sūt: et inferebant plagam magnā castitati. Et collocauit in ea viros iudeos ad tutamentū regionis z ciuitatis: et exaltauit mr̄ in q̄ descripsit notabilis cetus populi.

r Symō aūt. Hic secūdo ꝓ describit multiplex rō ꝓpter quā pontificalis dignitas concessa ē symoni z eius filijs cū dr. t Symō aūt matha. Fuit enim iste mathathias sacerdos de sorte ioiarib vice iudib sicut dictū ē supra cap. q. sicut zacharias pr iohānis dr de vice abia. Lui. v Sedebāt se pe. vtz ex pdictis x Et starēt sanctas. croꝝ. id est templum. y Et lex. quā volebat antioch⁹ abolere.

z Et glia ma. i. diuinus cult⁹ quē volebat destruere. cetera patēt ex pdictis vsq; ibi.

a Hic restituit symō. vtz ex pdictis ca. ꝓce.

b Et erogauit pecunias de substātia ꝓpria gente defendenda. c Et quecunq; ap. erāt ad correptionē eoꝝ. i. ad repressionē aduersariorū. vt balistas arcē z similia.

d Et vidit ꝓpls. Hic terno ꝓ ponit dicte cōstitutiōis fuse inquisitionis act⁹ cū dr. Et vidit ꝓpls actū symōis id ē ex⁹ facta valde notabilia. e Et posuerūt eū ducē suū. q. d. capi. ꝓcedēti. posuerūt eum ducē suum ꝓ ꝑsona sua et simplici verbo. Hic aūt posuerūt eū ducē pontificē no solū ꝓ se. sed ꝓ posteritate sua. z firmauerūt in muta. buli decreto. cetera patent vsq; ibi. f Et insc. pla. ma. cantarii. id ē mūdicie replet cantus d. m. n. q. mulieres hebreos rapiebāt aliq̄n illis abutentes.

g Et rex demetrius. Statuit illi. c. cap. ꝓcedenti.

h Audiuit enim. c. l. nō solū honorauit eū ex amore vt ab eo iuraretur. vt dictū est cap. ꝓcedēti. iz ne a romānis puniret si offenderet le aduersarū symonis in deoꝝ genti. i Et q̄ iudei z sacerdotes (oꝝ

repetitio eiusdē ē qđ ꝓmissum est ad maiorē affirmationem. i Ineternū.i.ꝓ sē ⁊ sua posteritate. k Donec surg. ꝓpha fidelis.i.messias a iudeis expectatus ⁊ propheta eis ꝓmissus. Deute. xviij. Prophetā suscitabo eis &c. ⁊ tūc est adimpletū. qđ filij symonis tenuerūt principatum ⁊ sacerdotiū vsq; ad herodē ascalonitā, cui⁹ tpe natus est xp̄s. Dat. q. q̄ erit rex et sacerdos ineternū.

l Eret sit in eos dux in regimine tpaliū. m Et vt cura esset illi p sanctis in regimine spiritū. n Et vt cō. ꝓpo. sibi se inuicē⁹ regimine. o Et super arma. vt nullus moueat belli sine ꝑmissu.

p Et vt amāt. ab oi. i. ei obediāt in oībus.

q Et scribant in no. ei⁹ oēs cōscript. i. acta publica, dicēdo. A. tū anno tali symonis.

c Et vt op. pur. ⁊ au. vestib⁹ auro textis vel aurea corona s Et ne li. hic q̄rto ponitur dicte cōcessionis confirmatio. ei dr. et ne liceat vlli de populo eius q̄q; edictis aut statut

t Irritū facere aliq̄d horū. ⁊ subdatur q̄s pena trāsgressor ei dicit Qui aut fecerit cōtra hec &c. v Re'erat. s. mortis vel alter⁹ pene fm modū. ⁊ quātitatē culpe. x Et cōplac. oīnipo. dicta ordinatō et q̄ ad ꝺ requirebat cōsensus symonis. subditur. Et suscepit symon &c. Et scripturas istā decreuit ponere in tabulis ereis, ad ꝑpetuam memoriam.

z Et ponere eas ī pibolo sanctor. i. in muro cingente tēplū apex triquod est circum.

a Exēplū aūt eor ponere in erario. i. i loco magis publico.

b Ut ha. sy. ⁊ fi. ei⁹. i. videāt cum voluerint

Capitul. .XV.

Et misit rex. Hoc describitur ducat⁹ symonis sub antiocho vltimi demetrij filio, et diuidit in duas ptes. q; prio describit

Et misit rex antiochus filius demetrij ᵉeplas ab insulis maris symoni sacerdoti et principi gētis iudeorū et vniuersi genti, ⁊ erāt cōtinētes hūc modū, Rex antiochus symoni sacerdoti magno et genti iudeorū salutē, ᶜQm quidē pestilentes obtinuerūt regnū patrū nostror, volo aūt vēdicare regnū ⁊ restituere illō sicut erat antea, ⁊ electam feci multitudinē exercitus et feci naues bellicas, Elo lo aūt ꝓcedere ꝑ regionē vt vlciscar in eas q̄ corrupēt regionē nr̄am, ⁊ q̄ desolauerūt ciuitates mr̄as in regno meo, ᵈHūc g̃ statuo tibi omnes oblatiōes ēs remisert tibi aīa me oēs reges: ⁊ q̄cūq; alia dona remisert tibi, ᵉet ꝑmitto tibi facē ꝓcussurā ꝓpriā nūmismatis in regiōe tua, Hierlm āt sctām esse ⁊ liberā ⁊ oīa arma q̄ fabricata sūt ī pīdia q̄ nr̄a struxisti q̄ tenes manēant tibi, Et oē debitū regi ⁊ q̄ futura sūt regi ex ꝺ⁹ ⁊ in totū tēpus remittant⁹ tibi ᶠCū aūt obtinuerim⁹ regnū nr̄z glīficabim⁹ te ⁊ gētē tuā, et tēplū gl'ia magna ita vt māifestet gl'ia vr̄a in vniuersa terra, ᵍAnno centesimo septuagesimo q̄rto exijt antiochꝰ in terrā patrum suorum. et conuenerūt ad eum oēs exercitus, ita vt pauci relicti essent cum Triphone, Et insecutus est eum Antiochus rex. Et venit doram fugiens ꝑ maritimam Sciebat enī q̄ cōgregata

hmōi ducat⁹, scdo ipi⁹ symōis obitus, circa medū sēntis ca. ibi. Ut ptolome⁹ &c. Pria in tres, q; prio ponitur antiochi cū symone cōfederatio. scdo federis ruptio. ibi. Antioch⁹ aūt. tertio ruptionis punctio in ꝓncipi. sexti. c. Pria adhuc in tres. nā prio ponit dicta confederatio, scdo triphōis insecutō. ibi. Anno cen. &c. tertio eius insequā supi⁹ dicti declaratio. ibi. Venit autē. Pria in duas, q; prio ponit scriptura cōfederationis modū. scdo federis modū. ibi. Nunc ergo. Circa primū dr.

a Et misit antioch⁹ filiꝰ demetrij. &c. Josephus dicat ipm fuisse fratrē ei⁹, sed dicto Josephi nō est credendum cōtra auctoritatē hui⁹ libri. vt. s. dictū est.

b Eplas ab insulis maris. adhuc enī non obtinebat regnū syrie. ideo querebat cōfederari cum symone.

c Qm q̄dā pestil. scz triphon ⁊ ei adherentes. Cetera patent.

d Hūc g̃ sta. hoc Ric ponit cōfederatōis modus cū dr. d Hūc g̃ statuo tibi oēs ob. &c. id est gr̄as ⁊ cōcessiones regū precedentium.

e Et ꝑmitto ti. fa. ꝓ. &c. h addit ad cōcessiones regū ꝓcedentium. Cetera patēt vsq; ibi.

f Cū aūt obti. vbi nō ꝑmissio de futuro, que tñ nō fuit impleta. vt hē infra. Nā obtēto regno alienauit se a symone. ⁊ iō tales ꝑmissiones videbant⁹ simulatorie q̄sq; esset ꝑ regni possessione.

g Anno cen. &c. Posita federatione cū symone. hic ostē ponit⁹ secutio triphonis a rege. ⁊ ptz ista vsq; ibi.

p Cū.cer.milibꝫ vir. belligerato,scz peditū.
i Et circūiuit ciuit. ponēs in circuitu ei" obsidionē a pte terre,z naues a mari accesserūt et sic fuit obsessa ciuitas p terrā z p mare.
l Et vexabāt ciuita. tēs z machinis.
l Venit aūt, hic ponit cuiusdā supradicti declaratio. Dictū ei fuit ca. pce. qꝫ statuerunt romani symoni libertatē z descripserūt in tabulis ereis, z nō fuit ibi dictū qđ esset tenor illius scripture z qđ fuit nūci" ad hic declarandū ista. z prio ergō ad nūciū cū dr.
l Venit aūt Mūc. cē. scdo ergō ad scripture tenorem cū dicatur.
l Luci" ꝓsul ro. tunc enī romana ciuitas p consules regebatur.
m Ptoloim. regi. scz egypti. cetera patet vsqꝫ ibi.
n Vsū ē aūt no. ac. ab eis clyp. in federis z amicicie signum.
o Si q̄ ḡ pest. iudei.
p Ut vindi. cē. infrēdo debitam penam.
q Hec eadē scri. cē. s. syrie. et q̄ patz qꝫ istud ponit hic p recapitulationē. nā ꝫ contigit de metrio patre antiochi adhuc regnante. z ꝫ ēt hī p illud. qđ hī ca. pce dēti. scz qꝫ rex demetri" fecit symonē amicum suū z glorificauit eū. et subdit ad ꝫ vna rō cū dr. Audiunt ei qꝫ appellati sunt iudei a romanis amici cē. ex q̄ pz qꝫ iā receperāt lras istas ō renouatiōe amicicie inter romanos z iudeos
t Et attalo cē. vbi ponuntur plures reges z terre q̄bꝫ romani scripserūt p iudeis in forma permissa.
s Erē. aūt eoꝝ cē. vt scirent q̄d regibꝫ eēt scriptū p ꝓsonā iudeorum.
t Antioch" aūt. hic ponit federis antiochi cū symone ruptio. z ꝫ tripl. prio p signū. qꝫ
sunt mala in eū: et reliquit eū exercit": et applicuit antiochus sup dorā cū centū viginti milibꝫ virorū belligeratorū z octo milibꝫ eq̄tum et circūiuit ciuitates et naues a mari accesserūt et vexabāt ciuitatē a terra et mari z neminē sinebant ingredi vel egredi. Venit aūt numeni" z qui cum eo fuerāt ab vrbe romana habentes epl̄as regibꝫ z regionibꝫ scriptas: in quibꝫ continebant hec. Lucius cōsul romanorū: prolomeo regi salutē. Legati iudeoꝝ venerūt ad nos amici nri renouantes pristinā amicicia z societatem missi a symone principe sacerdotū z pꝓlo iudeoꝝ. Attulerūt autē z clypeū aureū mnarum mille. Placuit itaqꝫ nobis scribere regibꝫ z regionibꝫ vt nō inferāt illis malamq̄ impugnent eos z ciuitates eoꝝ z regiones eorū. et vt nō ferāt auxiliū pugnantibꝫ aduersus eos" Vsum aūt est nobis accipe ab eis clypeū. Si qui ergo pestilentes fugerint de regione iporꝝ ad vos: tradite eos symoni principi sacerdotum vt vindicet in eos ꝑm legē suā. Hec eadē scripta sūt demetrio regi" z attalo z ariarathe z arsaci. z in oēs regiones z sampsone z spartanis et delo z mido z sitione et carie z samū z pamphiligā et licia et alicarnasū z rhodum z faselida z choo et syden z arado z gortynam et gnidū z cyprum z cyrenen.
Exēplū aūtē eoꝝ scripserūt symoni principi sacerdotū z pꝓlo iudeoꝝ. Antiochus aūt rex applicuit castra in doraz scdo" admouēs eis sp manu" z machinas faciēs et cōclusit tryphonē ne pcederet. Et misit ad eum symon duo milia virorū electoꝝ in auxiliū: et argentū et aurū et vasa copiosa. et noluit eū accipe sed rupit omnia que pact" est cū eo antea: et alienauit se ab eo. Et misit ad eū athenobiū vnū de amicis suis vt tractaret cū ipo dicens. Vos tenetis ioppem et gazarā z arcem que est in hierusalē ciuitates regni mei. fines earū desolastis: et fecistis plagā magnā in terra, z dominati estis per loca mlta in regno meo. Nunc ergo tradite ciuitates quas occupastis: et tributa locorū in quibus dominati estis extra fines iudee. Sin autem date pro illis quingenta talenta argenti: z exterminiū quod exterminastis: et tributorū ciuitatū: alia talenta quingēta. Sin autem veniemus z expugnabim" vos. Et venit athenobius amic" regis in hierlm et vidit gloriā symonis et claritatē in auro et argēto: et apparatū copiosum" z obstupuit, et retulit ei verba regis: z respōdit ei symon et dixit ei. Neq̄ alienam terrā sumpsimus: neq̄ aliena nam detinemus, sed hereditatē patrū nostrorū q̄ iniuste ab inimicis nr̄is aliq̄ tēpore possessa est. Nos vo tps habentes vendicam" hereditatē patrū nostrorū. Hā d ioppe z gazara q̄ expostulas: ipi faciebāt in pꝓlo plagā magnā: z in regione nr̄a: hor dam" talenta centū. Et non rndit ei athenobius verbū. Reuersus aūt cū ira ad regē renunciauit ei vba ista, z gliam symōis et vnitā q̄ vidit. z irat" ē rex ira magā. Tryphon autē fugit naui in orthosaida.
refutauit symonis donū z auxiliū. z hoc est qđ dicitur.
t Antiochus aūt cē. obsidionē soluerat per hiemē vel alterā cām.
v Admo. ei sp manu. id est facies ei insult".
p Et misit ad eū sy. cē. z noluit ea accipe. vt ofideret dissolutōez federis z amicicie.
y Et misit ad eū. hic ponit ruptio federis ver bo. qꝫ misit solēnē nuncium ad repetendum ciuitates plures z tributa. z pz lra vsqꝫ ibi.
c Fines earum desolastis. incendendo.
3 Et fecistis cē. homines interficiendo.
a Et exterminiū. id ē p exterminio locorū z hoīm. cetera patent vsqꝫ ibi.
b Et obstupuit. id ē ammirat" fuit de tāto statu symonis. cetera patent vsqꝫ ibi.
c Reuersus aūt ē cū ira cē. eo qꝫ symon nō tfiderat ꝑm suam voluntatem.
d Et irat" est rex. hic ꝓsir ponit ruptio federis facto. qꝫ rex ꝓcepit innadere iudeos. ideo subdit.
e Et cōsti. rex cē. i. in terra supra mare mediterraneū sita z iudee p pinqua.
f Et mādauit illi ca. mouere. i. facies arma torum ducere.
f Et manda. illi cē. i. fortaliciū sic noiatū

er eo q̃ sup torrẽtẽ cedron esset situ vt er ib̃ posset melꝰ impugnare iudeã.

h Et obstruere portas ciuitatis. sc̃z hieru salẽ hoibꝫ armatis.

h Rex aut̃ psequeb̃at triphonẽ q̃ ve dorã lateret fugerat p nauẽ

i Et puenit cendebeus iamniã. ad inuadẽ dũ iudeã. ĩ sabbat.

k Et cepit irritare plebem ꝛc. l Et egressꝰ de cedrone er in paſo ad depredandũ populũ ꝛ occidendum.

Cap'm. XVI.

a Ascẽdit. hic ꝓ̃ describit ꝓ dicere ruptꝰ̃ federis punitio. Circa quã prio ponit dispositio exercitꝰ. scdo conflictus. ibi. Et surrexerũt. Circa primũ dicit

a Et ascẽdit iohes de gazaris ꝛc. in hierim q̃ est i altiori situ q̃ gaza

b Et nũcia. symo. pri suo. q̃ sine eꝰ licentia nolebat pugnare cũ cẽ debo sicut ruerat ordinatũ supra ca. ruꝫ. per sacerdotes ꝛ populuꝫ.

c Et vocauit sym. ꝛc. q̃ poterãt ad bellũ ꝓcedere. Cetera patẽt vsq̃ ibi. d Et elegit ò regiõe. xx. milia virorꝫ peditũ. e Et dormie. in modũ. accipiẽtes requiẽ vt essent magis expediti ad belli laborẽ. f Et surrexerũt. hic ꝓsiter pon̄t belli cõflictus cum dicatur.

g Et abierũt in cãpũ parati ad bellum.

h Et fluuiꝰ torrens erat inter mediũ ipoꝝ sc̃z duorum exercituũ.

i Et admouit castra. sc̃z ipe iohannes.

k Et trãsfretauit primus. vt daret alꝫs audaciã trãsfretandi.

l Et dimisit pl'm. p acies. m Et eq̃tes ĩ medio peditũ. sc̃z posuit ne eq̃ ab aduersarijs vulnerarent̄. n Et exclamauit ꝛc. fin̄ ꝓceptũ legis ĩ lume. x.

o Residui aũt ꝛc. sc̃z

c Et cõstituit rex cendebeũ ducẽ maritimũ. ꝛ exercitũ peditũ ꝛ equitũ dedit illi.

f Et mĩdauit illi mouere castra cõtra faciẽ iudee.

s Et mĩdauit ei edificare cedronẽ. t et obstruere portas ciuitatis ꝛ debellare populũ

b Rex aut̃ ꝑsequebat̃ triphonẽ. Et puenit cẽdebeꝰ iamniam. u et cepit irritare plebẽ ꝛ cõculcare iudeam ꝛ cap tiuare populũ ꝛ interficere. et edificare cedronẽ Et collocauit illic equites et exercitũ vt egressi pambularent viam iudee sicut constituit ei rex. .XVI.

a Ascendit iohannes de gazaris b et nunciauit symoni patri suo q̃ fecit cẽdebeus in populo ipoꝝ. c Et vocauit symõ duos filios suos seniores iudã ꝛ iohannem et ait illis. Ego ꝛ frẽs meiꝛ domꝰ patris mei expugnauimꝰ hostes israel ab adolescentia vsq̃ in hunc diẽ: et prosperatũ est in manibus nostris liberare israel aliquotiẽs. Hũc aũt senui sed estote loco meo et frẽs mei: et egressi pugnate pro gente nostra. Auxiliũ vero de celo vobiscũ sit. d Et elegit de regione vigiti milia virorꝫ belligeratorꝝ ꝛ equites. ꝛ profecti sunt ad cendebeũ: e et dormierũt ĩ modin. et surrexerũt mane. f et abierunt in campũ. Et ecce exercitus copiosus ĩ obuiã illis. peditũ. g et fluuius torrens erat inter mediuꝫ ipsorũ. h Et admouit castra cõtra faciẽ eoꝝ: ipe ꝛ populus eius. et vidit populuꝫ trepidantẽ ad transfretandũ torrentẽ: i ꝛ trãsfretauit primꝰ. et viderũt eũ viri: et trãsierunt post eum. k Et dimisit populũm ꝛ equites in medio peditũ. Erat autẽ equitatus aduersatioꝝ copiosus nimis. l Et exclamauerunt sacris tubis: et in fugã cõuersus est cendebeus ꝛ castra eius ꝛ ceciderunt ex eis multi vulnerati: m residui aũt ĩ munitionem fugerunt. n Tũc vulneratus ẽ iudas frater iohãnis. Johãnes aũt insecutꝰ est eos o donec venit cedronem quã edificauit. et fugerunt vsq̃ ad turres que erãt in agris azoti. p et succẽdit eas igni. Et ceciderunt ex illis duo milia virorum et reuersus est in iudeam ĩ pace. q Et ptolomeꝰ filius abobi cõstitutus erat dux r in cãpo hiericho. ꝛ habebat aũt̃ ꝛ argentũ multũ Erat enĩ gener summi sacerdotis. s et exaltatũ ẽ cor eius: t et volebat obtinere regionẽ. u et cogitabat dolũ aduersus symonẽ et filios eiꝰ vt tolleret eos. Symõ aũt̃ pambulãs ciuitates q̃ erãt ĩ regiõe iudee. ꝛ sollicitudinẽ gẽres earũ x descẽdit in hiericho ipe. y matthias filius eiꝰ ꝛ iudas anno centesimo septuagesimoseptimo mense vndecimo. z hic est mensis sebath. a Et suscepit eos filiꝰ abobi in munitiunculã que vocatur doch. cũ dolo quã edificauit. b et fecit eis cõuiuiuꝫ magnũ ꝛ abscõdit illic viros. c et cũ inebriatus esset symon ꝛ filij eiꝰ surrexit ptolomeꝰ cũ suis. ꝛ sumpserũt arma sua: ꝛ intrauerũt ĩ cõuiuiũ ꝛ occidẽt eũ ꝛ duos filios eiꝰ ꝛ ꝙdã pueros eiꝰ et fecẽ decepriõe magnã in ist'l ꝛ reddidit mala p bõis et scripsit hec ptolomeꝰ: et misit regi vt mitteret ei exercitũ ĩ auxiliũ ꝛ traderꝫ ei regiõeꝫ: sc̃z ꝛ ciuitates eoꝝ ꝛ

in cedronem.

p Tũc vulneratꝰ est iudas. ꝙ̃ exprimit ad denotãdũ animositatẽ iohãnis q̃ nõ dimisit aduersarios ꝓsequi ꝓpter vulnerationem fratris. q Pẽuenit cedrone. s. cendebeus. qꝫ patet ex hoc quod sequitur.

r Quã edificauit. et fugerunt ꝛc. sc̃z alij qꝫ fugientes de bello vadũt p vias ꝑs dilpsi

s Et succedit eas ig. sc̃z iohãnis ꝛ ei' exercit'

t Et ptolomeus. Describpta fugi' vita symonis virtuosa. hic ꝓsequit describ' mores eiꝰ prodittiosa. cui' motuum fuit ambitio que ponitur cum dicitur.

t Et ptolomeꝰ filiꝰ ꝛc. a socero suo symoe

v In cãpo hiericho. id est. i vna ꝑte iudee.

x Et exaltatũ est ꝛc. per superbiam.

y Et volebat ꝛc. i. totã iudeã ꝑ ambitionẽ suam

a Et cogitabat. hoc scdo ponit obtinendi mediũ. qꝺ fuit sequissima proditio. tõ dicit Et cogitabat dolꝰ ꝛc. Symon aũt perambulans ciuitates. vt videret qualiter essent gubernate ꝛ contra aduersarios munite.

b Descẽdit hiericho vbi gener suꝰ erat dux ab eo constitutus.

c Hic ẽ mẽsis sebat. debet scribi sebeth et correspõdet ianuario.

d Et suscepit ꝛc. simulans amicicia cũ socero suo ꝛ filijs eiꝰ vt magis eos deciperet.

e Et fecit eis ꝛc. vt facilius eos occideret. ideo subdit.

f Et gũ inebriatus. ꝛc. i. cõuenienter saciatus cibo ꝛ potu. eo modo loquendi quo dicit Cantico. v. Comedite et bibite ꝛ inebriamini. Cetera patent.

g Et misit. Hic tertio ponit intentiõis ptolomei frustratio p iohãnẽ qui cuadẽs ei⁹ dolũ pugnauit fortiter post ea cõtra eũ ⁊ defendit ⁊ tenuit iudeã valde magnifice p⁹ patrẽ suũ. iõ dicit. Et misit alios satellites suos. h In gazarã tollere iohannẽ. i. eũ capere ⁊ occidere. i Et tributa⁹ et misit alios[b] ĩ gazarã tollere iohannẽ: ⁊ tribunis[m] misit eplas vt veniret ad se: ⁊ daret eis argẽtũ et aurum ⁊ dona. Et alios misit occupare hierl'z ⁊ mõtẽ tẽpli. Et pcurrẽs[l] quida[m] nũciauit iohãni in gazara: qz perijt pr ei⁹ ⁊ frẽs ei⁹: et qz misit te qz interfici. [n]Et audiuit aũt vehemẽter et pauit⁹ ⁊ pphẽdit viros qui venerãt pdere eũ ⁊ occidit eos. Cognouit aũt ei qz qrebãt perdere eũ et cetera ꝑmonum iohannis⁹ ⁊ belloꝝ ei⁹ ⁊ bonarũ virtutũ qbus fortiter gessit: [o]et edificij muroꝝ qs extruxit et rerũ gestarꝝ ei⁹: [p]Ecce hec scripta sunt in libro dierꝝ sacerdotij ei⁹. ex qd fact⁹ est princeps sacerdotum post patrem suum.

Explicit liber primus Machabeorũ: Incipit secundus.

Capl'm. I.

[a]Fratribꝫ qui sunt per egyptũ iudeis salutẽ dicũt fratres qui sunt in hierosolimis iudei: ⁊ qd ĩ regione iudea ⁊ pacẽ bonã [b]Benefaciat vobis deus[c] ⁊ meminerit testamenti sui, [d]qd locutus est ad abraam [e]et ysaac ⁊ iacob seruorum suorũ fidelium, [f]et det vobis coꝛ omnibus vt colatis eum, [g]et faciatis eius voluntatem, [h]coꝛde magno et animo volenti, [i]Adaperiat coꝛ vestrum in lege sua, [k]et in preceptis suis, [l]et faciat pacem[m] ⁊ audiat oratones vestras, [n]et reconciliet[o] vobis: [p]Nec vos deserat in tempore malo, [q]Et nũc hic sumus orantes pro vobis [r]Regnante Demetrio anno centesimo sexagesimo nono [s]nos iudei scripsim⁹ tribulationẽ que accidit nobis postquã iason et q cũ eo impius discessionẽ fecerũt a sancta regione et regno, [t]Et incenderũt portã et effudẽrũt sanguinem innocentem. Et rogauimus dñm ⁊ exauditi sumus: et obtulimus hostiam et similam: et accendimus lucernas: et posuimus panes. [u]Et nũc scribite vt agatis dies scenophegie mẽsis casleu. Anno centesimo sexagesimo nono. Habitatores hierl'm et iudea et senatus et iudas ⁊ aristobulo magistro ptolomei regis qui est de genere sacerdotum vnctis: et his qui sunt in egypto iudeis salutẽ et sanitatem. [x]Liberati a magnis periculis deo gratias agimus tanq in prelio stantes contra regem. Nam et ipse expulit eos qui venerãt contra ciuitatem sanctam. Nam ductor eius cum exercitu qui putabatur inuincibilis cecidit: et cõtriti sunt in templo nanee per fraudem captiuitatis. Nam cum ei⁹ filia a seleuco et antiocho missa esset: [y]ipse ad nichil ei⁹ fraudis et malitie duxit. Et cum ei⁹ amicis et cum ipsa ea que sibi videbãtur honorare. Et ciuitatis nr̃e et regni ei⁹ dominatum dedit. Et legem patrum nr̃orum et templum dei ⁊ nr̃os qui ei⁹ templi custodes sumus. Et audiuimus ea que ab eo missa sunt: et cum ingressus esset in iudea et appropinquasset cum exercitu ciuitati sancte: [z]et sedisset in loco qui dicitur ad equum: et ad duo milia virorum qui cum eo erant: et ad ipsorum multitudinem: et ad elephantos: et ad equites: et ad classem: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [a]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [b]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [c]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [d]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [e]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [f]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [g]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [h]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [i]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [j]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [k]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [l]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [m]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [n]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [o]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [p]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [q]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [r]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [s]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [t]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [u]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [x]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [y]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant: [z]et ad alios qui ei⁹ auxilio venerãt: et ad omnes: et ad eos qui erant in ciuitate: et ad ipsum: et ad eos qui cum eo erant:

Postilla nicolai de lyra sup. secũdũ libꝝ macha. Incipit.

Fratribꝫ ꝙ sunt p egyptũ iudeis Liber iste secundus machabeorũ quedã est abbreuiatõ cuiusdã magni voluminis a iasone cireneo cõscripti habẽtis. v. libros partiales. in qbꝫ facta inde machabei ⁊ sociorꝫ ei⁹ diffuse tractant. Iz in hõ libro ponũtur breuiter ⁊ succincte. etz in fine ca. scõi. vt ꝙ ꝓpter pauptatẽ pdictũ volumẽ magnum cõparare nõ possent. vel ꝓpter ei⁹ plicitatẽ attedere eẽnt legere. istud cõpẽdiũ possent habere de facili ⁊ sine tedio pcurrere legẽdo. Fuit aũt cõpilatio hec facta tẽpe deme trij secũdi. vt magis videbit infra. ⁊ missa iudeis habitãtibꝫ in egypto ab illis ꝙ erãt in iudea ꝙ cũ hõ in hui⁹ libri pfatiõe rogauerũt eas aliqs solẽnitates suscipe ꝙ ab eis fuerũt rõnabilr institute. Igit iste liber in duas ptes diuidit sez in plogũ ⁊ tractatũ. ꝙ incipit. iij. ca. In pria pte prio ponit inuitatio ad obseruãtiã duplicis festi. scõo breuiter tãgit materia h⁹ li. ca. se. ibi. De iuda vo macha. Circa primũ prio scribẽtes captãt illoꝝ qbꝫ scribũt benuolentiã. scõo inuitãt eos ad festi duplicis obseruãtiam. ibi. Regnãte demetrio. tertio suã inferũt intentionẽ. ibi. Acturi itaqz. Circa primũ captãt duplr coꝛ benuolentiã. sez eos amicabilr salutãdo ⁊ p eis humiliter exorãdo. ibi Benefaciat vobis. Circa primũ dicit. a Fratribꝫ. qd ẽ nomẽ amicabile: nã frater dr quasi ve alter ipe. ⁊ vocãt eos fratres. eo ꝙ erãt de eadẽ gente. ⁊ sub eadem lege. b Quis ꝓ egyptũ iudeis. sez dispersis. Ptolome⁹ enim lagi filij ꝙ post alexandrũ magnũ primus regnauit in egypto. sicut supra dictũ ẽ in primi libri principio. multos iudeos captiuauit. ꝙ aliqs ptolome⁹ philadelph⁹ ei succedẽs relaxauit in fauorẽ. ut. i. terptum ꝙ sibi libros morsi. ⁊ ꝑm aliqs totũ vet⁹ testamẽtũ trãstulerũt de hebreo in grecũ. multi tũ in egypto remãserũt ⁊ ꝓcedente tpe acqsierũt bona tẽporalia. ⁊ p plis procreationẽ multiplicati sũt qbꝫ iudei manẽtes in iudea scripserũt. Ideo subditur.

c Salutẽ dicũt frẽs ⁊ pacẽ bonã. nã bona gẽera elegibilio ẽ pace mala. d Benefaciat. Hic ꝓsit captãt coꝛ benuolentiã ꝑ eis exorãdo dicẽtes.

d Bñfac. vo. de⁹. in spũalibꝫ ⁊ tpalibus.

e Et mem. test. sui. i. firme promissionis.

f Qd locut⁹ ẽ ad abraam Gen. xvij. g Et ysaac. xxvi. h Et iacob. xxviij. et supplendũ ẽ ꝙ sunt de numero seruoꝝ suoꝝ fidelium. vl aliter sic ingẽdo. Et meminerit testamẽti sui. a promissionis firme. Seruoꝝ suoꝝ fidelium. i. ꝑ suis seruis fidelibus factꝫ. qd ad abraã ysaac ⁊ iacob locut⁹ ẽ. prio qtũ ad patres illos testamẽti. i Et det vo. coꝛ oibꝫ vt co. eũ. fide spe ⁊ caritate. qbꝫ colit de⁹ cultu interiori. vt dr aug. in enchiridion. Iz Et facia. ⁊c. ꝙ effectũ in cultu exteriori. l Coꝛde mag̃ ⁊c. qz deo nõ placẽt sacrificia coacta sꝛvolũtaria. m Adap. ⁊c. studẽda ⁊ intelligẽda. n Et ĩ pce. suis. ope adimplẽdis. o Et fa. pa. vt vacare talibꝫ valeatis. p Exau. ⁊c. vobis cõdescẽdo. q Et rec. vo. petã ꝑterita remittẽdo. r Nec vos dese. ⁊c. vos ĩ tribulatõibꝫ cõsolãdo. s Et nũc hic. in hierl'z ⁊ iudea. t Sum⁹ orã. ꝑ vo. q. dicãt. ita debetis orare ꝑ nobis et acquiescere petitionibꝫ nostris: maxime de solennitatibꝫ deuotis. v Regnante demetrio. Hic ꝓsit inuitãt eos ad obseruantiã duplicis festi. scõm ponitur ibi. Et diem igitus. Prima in tres. quia primo ponitur eorum inuitatio. secundo dicti confirmatio. ibi. Anno cente. tertio inferta conclusio. ibi. Facturum igitur. Circa primum notat tps cũ dicit. v Regnante demetrio ⁊c. Dicit hic glosa rabani ꝙ iste fuit demetrius filij⁹ seleuci ꝙ regnauit tpe

iude machabei. vt ptz. vij. ca. primi li. ꝫ huic dicto manifeste cõtradicit qõ sequit anno. clxix. hic aũt demetri⁹ añ tps hoc fuit mortu⁹. nã fili⁹ ei⁹ intrauit regnũ patrũ suo rũ anno. clxv. vt hĩ. ꝫ. prio li. x. ca. ꝛ ante ipm regnauerat alexander duob⁹ annis. q̃ interfecerat pattẽ suũ. vt ptz in prin. eiusdẽ ca. decimi

Iste vo demetri⁹ fili⁹ primi demetrij regnauit vsq; ad annũ. clxij in quo fuit capt⁹ et incarceratus. vt hĩ prio li. xiij. ca. Et q̃ patz q̃ iste demetri⁹ fili⁹ primi demetrij adhuc regnabat anno. clxv. Et ió q̃ dicitur hic.

¶ Regnãte demetrio anno. clxv. intelligitur de ipo. Ipe vo añ captionẽ suã cũ symone summo sacerdote ꝛ gẽte iudeoꝝ renouauit amiciciã. et cõcessit plures libertates ꝛ priuilegia q̃s ante cõcesserat tpe ionathe. nec alij reges pdecessores sui. vt hĩ. xij. ca. primi li. propter hoc subditur ibi.

Ablatũ ẽ iũgũ gentiũ ab isrl. ꝛ fuit ppls in magna leticia et in pace bona toto tpe symonis. ꝛ sic ẽ versimile. vt dicit sup locũ istũ dñs Hugo cardinalis. q̃ illo tpe scripserũt iudeis habitãtibꝫ in egypto de solẽnitatibꝫ istis recipiẽdis. licet enĩ tpe iude primũ festũ fuit institutũ. nõ tamẽ a iudeis in egypto manẽtibꝫ receptũ. vt ptz ex ei⁹ epla sequẽte in qua nulla fit mẽtio hui⁹ festo licet scribat iudeis manẽtibꝫ in egypto. ¶ Nos iudei. manentes in hierlm ꝛ iudea. ¶ Scripsim⁹ vobis. de solẽnitatibus hic cõtẽtis. ꝛ de aliꝫ in hoc libro scriptis. Sꝫ cõtra hoc obijcit. q̃ sicut dictũ est hec scripserũt adepta libertate tpe symonis ꝛ demetrio regnãte. hoc fuit anno. clxv. vt hĩ. ca. xiij. primi li. Ad ꝫ põt dici q̃ hoc negociũ fuit inchoatũ anno. clxv. ꝛ cõsummatũ anno seq̃nti. Hic autez ponit data p tpe inchoatiõis. ubi vo p tpe cõsummatiõis Dicit aũt nos iudei. cõ. q̃ idẽ ppls fuit tpe iude ꝛ symõis et cũ hoc etiã eedẽ psone nũero in multis. vt ptz de iuda ꝛ symone q̃ fuerũt frẽs ꝛ ptẽperanei. vtz. xij. c. primi li. et idẽ erat de multis aliꝫ. ¶ In tribulatõe. i. de tribulatione.

a Et impetu qui ꝛ. scribendo enim de sue libertatis adeptiõe ꝛ festoꝝ receptiõe. habuerũt tãgere de pcedenti tribulatiõe. b Ex quo recessit iason ꝛ. Hic enĩ ambiẽs sacerdotiũ iuit ad regẽ antiochũ incitãs eũ de trãslatiõe iudeoꝝ ad gẽtiliũ rituũ. vt hĩ infra. xij. ca. ꝛ istud fuit primũ malor̃ q̃ fecit antiochus epiphanes i hierlm. vt hĩ ꝫ. i. li. ꝛ etiã infra in ꝫ scdo. ió subdit. c Portã succendit. est portas ciuitatis ꝛ tẽpli. vt hĩ. xij. ca. i. li. d Et effuderũt ꝛ. vt hĩ prio li. ꝛ in hoc secũdo. e Et ora. ad dñm. magis pugnãtes ꝛ oronibꝫ q̃s cũ armis. f Et exasim⁹. antiochi ducibꝫ debellatis. g Et obtu. ꝛ. in tẽplo recupato ꝛ purificato. vt hĩ. i. li. xij. ca. ꝛ dicit hic sacrificiũ. oblatio de aliqbꝫ simulago farina est frumẽti delicatissima. de qua fiebãt panes ꝓpositionis. h Et nũc frequẽtate. i. singulis annis celebrate. i Dies scenop. id est purificatiõis tẽpli quã cõstituit iudas. xij. diebꝫ celebrari a. xv. die mẽsis casleu. k Anno. c. Hic ꝓsiter ponit declaratio seu cõfirmatio dicti. s. de tribulatõe q̃

supuenerat eis tpe antiochi. ꝛ ꝫ fit p quãdã epl̃am i egypto tpe iude missã. cui⁹ tenor hic recolit. cũ dr. k Anno. clxxviij. ꝛ. ꝫ videt falsus. q̃ data epl̃e pcedentis q̃ fuit scripta post mortẽ iude. q̃si. xx. annis talis ẽ anno. clxx. vt dictũ ẽ. ꝛ sic iudas lõgo tpe scripsisset post mortez suã. Dicẽdũ q̃ in epl̃a iude. initiatio annorũ nõ incipit a principio regni grecoꝝ sicut alia ꝫ ante. vt hic innuit glo. ꝫ vbi icipit si dicit põt añ dici q̃ incipit a. xij. anno regni alius. in q̃ mirabili mõ liberat⁹ fuit ppls isrl a psecutiõe aman. vt hĩ hester. iij. ca. ꝛ ꝫ. propter duo. prio q̃ liberatio illa fuit valde mirabilis ꝛ notabilis. Iudei vo incipiebãt nũeratõnes annoꝝ a factis notabilibꝫ. vt dictũ est. s. scdo q̃ liberatõ illa fuit sil̃is istis tpibꝫ antiochi. propter q̃ epl̃a iude loquens de hac liberatõne incipit ab illa numerare. Assuerus vero

Sm Sputatiõnẽ quã posui Dani. ix. regnauit annis. xl. vel circiter. ꝛ sic a. xij. anno regni ei⁹ inclusiue in quo fuit facta liberatio ppli ab aman psecutiõe. remanẽt de regno ei⁹. xxix. anni. cui Sm hebreos q̃s in ꝫ secut⁹ sum in pcedẽtibꝫ successit darius ipi⁹ Hester regine fili⁹. q̃ regnauit vi. annis vsq; ad ꝛsummationẽ tẽpli scdi. vtz. i. Esdre. vi et neemie. xv. vsq; ad debellationẽ ei⁹ p alexãdrũ magnũ Sm hebreos. sicut dixi plenius sup libũ esdre ꝛ danielis. a quo alexãdro incipit regnũ grecoꝝ. vt dictũ est in princi. primi li. cui⁹ regni fluxerãt. cxlvij. anni qñ purificatũ fuit tẽplũ p iudã machabeũ. vt hĩ. ꝫ. i. li. xiij. cap. ducibꝫ antiochi debellatis. Isti vo anni sil̃ unciales faciunt annos. clxxxvij. in epl̃a iude nũeratos. ¶ Aristo. mgr̃o ptolo. sez philometoris q̃ fuit nepos ãtiochi epiphanis. vt ost sum fuit Dani. xi. ca. adhuc oñdet infra. xiij. ca. ꝛ p ꝑis fuit tpe iude machabei. vtz ex supradictis prio li. huius aũt ptolomei dicit aristobol⁹ mgr̃. q̃ fecit sibi cõmentarios sup libros moysi. et erat natiõe iudeꝰ. ió subditur.

m Qui est de gene. christoꝝ sacer. i. unctoꝝ. i. hristꝰ ei⁹ a chrismate dr. descẽdit enĩ ab aaron. cũ linea recta sacerdotalis nõ ꝓuenit vsq; ad eũ. n Salutẽ. s. animę.

o Et sanitatẽ corꝑis. ꝛ subdit epl̃e narratio. in qua ponitur prio euasio sui periculi. scdo pstratio antiochi. ibi. nã cũ in pside. Circa primũ dr. p De magn. periculis tpe antiochi epiphanis. q̃ a deo liberati. sua gra nõ virtute nẽc vel meritis. r Magni. gras agim⁹ ipi. tanq̃ de beneficijs ei⁹ grati. s Utpote q̃ aduersus talẽ regẽ. s. syrie ꝛ pside. cui⁹ regnũ erat valde magne potẽtie et virtutis. t Dimicam⁹. debellatis ei⁹ ducibꝫ. a Ipe enĩ ebu. i. in magna mlt̃itudie venire. b Fec̃ de p. ꝛ. et ꝫ ex dictis. i. li. c Nã cũ i pside. Hic ꝓsir fit narratio ꝺ ãtiochi pstratiõe cũ subdit. d Ceci. i tẽ. na. dicit aliq̃ q̃ ꝫ dr ꝺ ãtiocho epiphãe q̃ fuit ꝓpane iude machabeo et sic vt hec expositio pcedentibꝫ ꝛcordare. ꝫ huic obuiat q̃ ꝺ dictũ ẽ. s. i. li. ca. vi. q̃ antiochꝰ epiphães mortuꝰ fuit lãguore i lecto suo nõ in tẽplo nec gladio. sic dr hic. sic. j. ix. ca. dr q̃ mortuꝰ fuit in mõtibꝫ miserime reuertẽdo ꝺ pside. Ad ꝫ aũt rsdẽt doctores dicti q̃ ꝑ tanto dicit hic

vobis⁹ in tribulatiõe ª ꝛ impetu q̃ supuenit nobis in istis annis. ᵇ ex quo recessit iason a sancta terra et a regno. ᶜ Portã succẽderũt ᵈ et effuderũt sanguinẽ innocẽtẽ. ᵉ Et oraui⁹ ad dñm ᶠ et exaudit⁹ sum⁹. ᵍ et obtulim⁹ sacrificiũ ꝛ similaginẽ. ꝛ accendimus lucernas ꝛ ꝓpo. suimus panes. ʰ Et nũc frequẽtate ⁱ dies scenophegie mensis casleu. ᵏ Anno cẽtesimo octogesimo octauo populꝰ q̃ est hierosolimis ꝛ in iudea senatusq; ꝛ iudas ˡ aristobolo mgr̃o ptolomei regis ᵐ q̃ ẽ de genere christorũ sacerdotũ. ꝛ his q̃ in egypto sũt iudeis ⁿ salutẽ ᵒ ꝛ sanitatẽ ᵖ De magnis periculis ᵠ a deo libati ʳ magnifice gratias agim⁹ ipi ˢ utpote q̃ aduersus talẽ regẽ ᵗ dimicauimus. ᵃ Ipse enĩ ebulire fecit de pside eos q̃ pugnauerũt cõtra nos ꝛ sanctã ciuitatẽ. ᵇ Nã cum in pside esset dux ipe ꝛ cũ ipo imẽs ᶜ exercit⁹ ᵈ cecidit in tẽplo nanee

Sm Sputatiõnẽ quã posui Dani. ix. regnauit annis. xl. vel circiter. ꝛ sic a. xij. anno regni ei⁹ inclusiue in quo fuit facta liberatio ppli ab aman psecutiõe. remanẽt de regno ei⁹. xxix. anni. cui Sm hebreos q̃s in ꝫ secut⁹ sum in pcedẽtibꝫ successit darius ipi⁹ Hester regine fili⁹. q̃ regnauit vi. annis vsq; ad ꝛsummationẽ tẽpli scdi. vtz. i. Esdre. vi et neemie. xv. vsq; ad debellationẽ ei⁹ p alexãdrũ magnũ Sm hebreos. sicut dixi plenius sup libũ esdre ꝛ danielis. a quo alexãdro incipit regnũ grecoꝝ. vt dictũ est in princi. primi li. cui⁹ regni fluxerãt. cxlvij. anni qñ purificatũ fuit tẽplũ p iudã machabeũ. vt hĩ. ꝫ. i. li. xiij. cap. ducibꝫ antiochi debellatis. Isti vo anni sil̃ unciales faciunt annos. clxxxvij. in epl̃a iude nũeratos. ¶ Aristo. mgr̃o ptolo. sez philometoris q̃ fuit nepos ãtiochi epiphanis. vt ost sum fuit Dani. xi. ca. adhuc oñdet infra. xiij. ca. ꝛ p ꝑis fuit tpe iude machabei. vtz ex supradictis prio li. huius aũt ptolomei dicit aristobol⁹ mgr̃. q̃ fecit sibi cõmentarios sup libros moysi. et erat natiõe iudeꝰ. ió subditur.

m Qui est de gene. christoꝝ sacer. i. unctoꝝ. i. hristꝰ ei⁹ a chrismate dr. descẽdit enĩ ab aaron. cũ linea recta sacerdotalis nõ ꝓuenit vsq; ad eũ. n Salutẽ. s. animę.

o Et sanitatẽ corꝑis. ꝛ subdit epl̃e narratio. in qua ponitur prio euasio sui periculi. scdo pstratio antiochi. ibi. nã cũ in pside. Circa primũ dr. p De magn. periculis tpe antiochi epiphanis. q̃ a deo liberati. sua gra nõ virtute nẽc vel meritis. r Magni. gras agim⁹ ipi. tanq̃ de beneficijs ei⁹ grati. s Utpote q̃ aduersus talẽ regẽ. s. syrie ꝛ pside. cui⁹ regnũ erat valde magne potẽtie et virtutis. t Dimicam⁹. debellatis ei⁹ ducibꝫ. a Ipe enĩ ebu. i. in magna mlt̃itudie venire. b Fec̃ de p. ꝛ. et ꝫ ex dictis. i. li. c Nã cũ i pside. Hic ꝓsir fit narratio ꝺ ãtiochi pstratiõe cũ subdit. d Ceci. i tẽ. na. dicit aliq̃ q̃ ꝫ dr ꝺ ãtiocho epiphãe q̃ fuit ꝓpane iude machabeo et sic vt hec expositio pcedentibꝫ ꝛcordare. ꝫ huic obuiat q̃ ꝺ dictũ ẽ. s. i. li. ca. vi. q̃ antiochꝰ epiphães mortuꝰ fuit lãguore i lecto suo nõ in tẽplo nec gladio. sic dr hic. sic. j. ix. ca. dr q̃ mortuꝰ fuit in mõtibꝫ miserime reuertẽdo ꝺ pside. Ad ꝫ aũt rsdẽt doctores dicti q̃ ꝑ tanto dicit hic

in tēplo nanee cecidisse eo q̄ ibi mortui fuerūt amici ei⁹ vt hic dicit. q̄ erāt robur sui exercit⁹. sicut de hoīe cui contingit magnū infortuniū. dr cōitet q̄ ē mortu⁹. licet in p̄sona sua sit viuus. & sic dicūt q̄ de illo tēplo euasit antiochus. Sed huic misiom videt obuiare q̄ subdit. clauserūt tēplū cū intrassz antiochus. & sic nō videt q̄ euaserit. quia sacerdotes morte ei⁹ magis q̄rebāt q̄ alioz. ō subdit. Perausserunt ducē. p̄ncipal⁹ Et eos q̄ cū eo erāt cōsequēter. Et diuiserūt mēbratim. Q̄ autē p̄ ducē intelligat rex antiochus patet ex p̄cipio patris hui⁹ vbi dr. Nam cū in p̄side esset dux. ipe. i. antioch⁹ epiphanes. vt dicunt isti. Igit̄ p̄ter ista dicunt aliq̄ q̄ scriptura loquitur hic de morte antiochi magni q̄ fuit p̄ antiochi epiphanis. & q̄ pater & fili⁹ sunt quasi vna p̄sona. Nā pater q̄dammodo manet in filio. sm illud Eccles. xxx. Mortu⁹ ē p̄ eius. et quasi nō ē mortuus Reliq̄t enī filiū simile sibi. Jō nō ē mirandū si scriptura ante loq̄ns immediate de filio trā sit ad patrē. Frequēter enī in sacra scriptura fit trāsit⁹ d vna p̄sona ad aliā p̄ter affinitatē. sicut odit in p̄rigeñ. loquēdo de modis exponēdi scripturā sacrā. sic igit̄ intelligendo dicit. nā cū i p̄side esset dux. i. antiochus magn⁹ cecidit in tēplo nanee. nā fugat⁹ de bello a scipione aphricano. rediēs ad terrā suā mortuus fuit in ꝟ tēplo. vt dixi plen⁹ Dañ. xi. e Cōsi. de. sa. nanee. nā vt interficerēt eū eo q̄ esset p̄dator tēploz. induxerūt ad illud q̄ subdit. f Eteni cum ea. i. nanea. g Habitatur⁹ venit. i. factus⁹ ei reuerētiā. h Et vt accepet. mul. Hoc enī sibi p̄miserāt sacerdotes q̄ facta diuine debita reuerētia traderēt ei pecunias q̄ erāt in tēplo. i Dotis noīe. i. q̄bꝰ dotatū erat tēplū. necesserāt necessarie ad sumpt⁹ tēpli vel sacrificioz. k Tunc̄ ꝓpo. eas. vt magis illiceret eū. l Clause. tēplū. quasi habētes ad eū negociū secretū. m Aperuꝛ occul. adi. tēpli. per quē introirēt hoies ad ei⁹ mortē parati. n Et dum mēbra. tē. p̄ter q̄ corp⁹ ei⁹ nō fuit cognitū. nec honore regio sepultū. sicut dixi Dañ. xi. o Per oīa bñ. de⁹. ꝟ dixerūt nō zelo vindicte sz iusticie diuine. & in ꝟ terminat epla inde. p Facturi. hic ponit cōclusio iudeoꝝ qui scripserūt iudeis habitātibꝰ in egypti q̄ demerit⁹. intēdētes eos inducere ad celebrationē purificationis tēpli.

[a] cōsilio decept⁹ sacerdotuꝝ nanee. [b] Ereni cū ea⁵ habitatur⁹ venit ad locū antiochus. & amici ei⁹ & vt acciperet pecunias multas d dor⁹ nomine. [c] Cūq̄ ꝓposuisset eas sacerdotes nanee: & ipe cuꝝ paucis ingressus esset intra ambitū phani clauserūt tēplū. Cū aūt intrasset antioch⁹ [d] aperꝛ occulto aditu templi mittētes lapides pulserūt ducē & eos q̄ cum eo erāt: & dimiserūt mēbratim et capitibꝰ amputatis foras piecerūt. [e] Per oīa bñ dict⁹ de⁹ q̄ tradidit impios [f] Facturi igit̄ q̄nta & viceſima die mensis casleu [g] purificationē tēpli necessariū [h] duxim⁹ significare vobis [i] vt & vos ꝟ agatis [k] diē sce nophegie & diē ignis q̄ datus ē q̄n neemias edificato tēplo & altari obtulit sacrificia. [l] Nā cū in p̄sidē duceret p̄es nri sacerdotes q̄ tūc cultores dei erāt [m] acceptū ignē d altari occulte [n] Abscōderūt i valle⁰ vbi erat pute⁰ alt⁰ & sicc⁰ & in eo cō-

tutati sūt eū: ita vt oīb⁹ ig tus eēt loc⁹. Cū aūt p̄teriss̄ent anni mlti: & placuit dō vt mitteret neemias a rege p̄sidis: nepotes sacerdotū illoꝝ qui abscōderāt misit ad req̄rēdū ignē. & sicut nar rauerūt nobis nō inuenerūt ignē sz aquā crassam. et iussit eos haurire & afferre sibi. & sacrificia q̄ imposita erāt: iussit sacerdos neemias aspgi ipa aq̄ & ligna. & q̄ erāt sup posita. Utq̄ ꝟ factū ē & tps affuit q̄ sol refulsit q̄ p̄⁹ erat in nubilo⁰ accēsus ē ignis. magnus ita vt oēs mirarent. [o] Dōnē aūt faciebāt oēs sacerdotes dū cōsummaret sacrificiū. [p] Jonatha inchoante: ceteri⁹ au tē rndentibus. Et neemie erat oratio hūc habēs modum. Dñe de⁹ omniū creator⁹ terribilis & fortis [q] iust⁹ et misericors [r] qui solus es bon⁹ rex [s] solus prestās: sol⁹ iustus & omnipotēs & eternus qui liberas israel de omni malo: [t] Qui fecisti patres electos [u] & sācrifica-

vt dictū est. s. ꝓpter q̄ sic cōdudūt. p Facturi igit. i. nos celebraturi. xxv. die mēsis casleu. i. nouembris.
q Purificationē tēpli. sicut statuit iudas & frēs ei⁹. iiij ca. primi li. r Necessariū. i. vtile. s Duxi. signi. vo. amicis & frib⁹ nris. t Ut & vos q̄z agatis. sicut & tuos.
v Diē sce ophegie. i. purificatōis seu dedicationis dicte.
x Et die ignis. hic ꝓsit ponit inuitatō ad festū sedm. circa quod p̄ius ponit festi tō. secūdo ei⁹ celebratio. ibi. Oratione aūt. tertio eiusdē approbatio. ibi. Ut vo manifestata. Circa p̄mū dr. x Et die ig. &c. a deo de celo sūt celebrētis. & subditur datōis tps. Cūi neemias &c. de ꝟ tamē nulla fit mētio in Esdra & neemia. & subdit datōis mod⁹ cū dicit
y Nā cū in p̄side &c. iudei vo de regno. & tribuū fuerit ducti captiui in regnū assiriorꝝ et p̄sidis. vt hēt. iij. Regū. xvij. sz de illis nō vidr hic scriptura loq. sz de illis de reg̃ iuda in q̄ erat tēplum. & sic trāslati fuerūt in babylonē. ꝓpter q̄ dicunt aliq̄ q̄ noie p̄sidis hic intelligit totū regnum nabucho. regis. sic totū aliq̄n intelligit per ptē. Pōt etiā aliter dici q̄ cū nabucho. p̄tra hiez̄ fuerūt multi de reg̃ p̄sidis q̄ habuerūt ptē p̄ suā de captiuis et sic duxerūt illos in p̄sidē. z Accep. ignē de altari. holocaustoꝝ
a Abscōderunt i valle. s. iosaphat vt dicūt aliq̄ eo q̄ est. p̄inqua loco templi.
b Ubi erat pute⁰ altus. i. p̄fundus.
c Et siccus. id ē aqua carēs. Cetera patēt in lra vsq̄ ibi.
d Accen. eit ignis magn⁹. nō humanitus sed diuinitus. ō subdit.
e Ita vt oēs mirarent. nō enī esset mirabile si accensus fuisset ab hoie.
e Orationē aūt. hic ꝓter ponit festi celebratio quātū ad ei⁹ initiū. cū dicit.
e Orati. āt &c. ꝓpter sacrificiū & dationē ignis ad ei⁹ cōsumptionē. sicut datus fuerat tpe helye post aspsionē aque. iij. Reg. xviij.
f Jonatha inchoante. q̄ principalis erat iter cātores.
g Terribilis. peccatorib⁹.
h Just⁹ & misericors. nā iusticia & misericordia relucēt in oīb⁹ dei op⁹.
i Qui solus es rex bon⁹. p essentiā. aliq̄ vero p participationē tñ.
k Solus prestās. s. bñficia. nā aliq̄ nō prestāt nisi vnte diuina.
l Qui fecisti patres electos. s. abrāā ysaac & iacob quos elegisti p tuā misericordiam.
m Et sanc. eos. p tuā gratiā.
n Et cust. par. tuā. i. p̄plm isr̄l. qui implac. d hūs locas vete. testa. dicitur pars & hereditas domini.

o Cōgrega dispsionē nr̄am. nō enī redierāt oēs de babylone ⁊ in alijs regnis multi erāt dispsi. p Affli. ep. nos. hoc dixit neemias nō zelo vindicte sed iusticie.

q Cōstitue pplm ⁊c. i. in hierlm ⁊ iudea. r Sic dix. moyses. Deut. xxx. Si ad cardines celi fueris dissipatus. inde retrahet te dñs de⁹ me⁹ ⁊c. s Cum aūt cōsum. esset sacrificiū p ignē celit⁹ datū. erat enī oblatū in holocaustū qđ incēdebāt totalr ad honorē dīnū. t Et residua aq̄. q̄ nō fuerat aspsa sup sacrificia ⁊ ligna. v Neemias iussit. ⁊c. i. lapides laterales altaris.

p Et eis flāma ⁊c. similiter diuinitus.

y Sz ex lu. ⁊c. q̄ maior flāma cōsumit minorē. z At vo. hic ꝓfert ponit dicte celebrationis approbatio. cū dr. z At vo mam. ⁊c. i. dicta cōsumptio sacrificij p ignē celit⁹ datū. a Cōsiderās aūt rer. q̄ ß nō erat factū hūanum sed diuinum.

b Et rē diligē. eram. ne forte fuisset ibi aliquid ficticiū. c Fecit dei tē. si accipiat hic factio. pprie. iste rex fuit dict⁹ cui⁹ anno. vi. pfūmatū ē tēplū scōm prio Esdre. vi. ⁊ ß consonat dictis hebreorū. q̄ inter cyrū ⁊ hūc dariū ponūt tñ duos reges. s. cābisen ⁊ assuer. vt dictū fuit. i. Esdre. et ca. xi. damelis. Nec obuiat qđ alibi dr iste rex artarerses. qr fm hebreos illo tpe ois reges psaz noie regni vocabant artarerses. et cū ß habebāt nomē pprīū pone vt cyr⁹ cābises ⁊ hmōi. sicut reges romani dicūt cesares nōie cōi. et cū ß habēt nomē psonale. vt Iuli⁹ augustꝰ tyberi⁹ ⁊c. fm alios hystoriographos neemias fuit missus post tēpli cōsummationē. ⁊ fm hoc factio accipit hic large cum dicit c Fecit ei tēplū. i. factū decorauit ⁊ honorauit. Nō enī pōt. dici q̄ in pride fecerit tēplū sacerdos neemie. Hā extra hierlm nō erat licitū iudeis tēplum erigere. seu sacrificare. pter qđ neemias q̄ sanct⁹ erat ß nō sustinuisset.

d Ut pba. qđ fac. fue. i. vt facto a pbaret tūc vey dictū miraculū in hierlm factū. e Et cū pbasset. i. a pbasset.

f Sacerdo. ⁊c. p ducē noie ipi⁹ iudeā regētē. g Et accipiēs ⁊c. i. nō solū p ꝓdictū ducē dedit eis munera sz etiam in psona pria. qđ tripl̄ pōt intelligi. vno mō remunerando in hierlm ex deuotiōe. alio mō p se ipm disponēdo in pride dona sacerdotibꝰ in hierlm trāsmittēda. tertio mō q̄ ciuitate reedificata neemias sacerdos redijt ad regē. et cū eo alijq̄ alij sacerdotes quibus manu pria dona dedit. h Appellauit aūt neemias hūc locū i. festū in hoc loco notatū. i Nephthar qđ ⁊c. ⁊ idē significat nephi. idē enī idioma variat fm diuersas partes terre. sic gallicū pīus ⁊ in picardia aliter pronunciatur.

Capm. II.

In ipis. Posita inuitatione ad obseruātias duplicis festi. ⁊ hoc p verba. hic ꝓfert ponit inuitatio ad idē p pbatū dicta. Et diuidit in duas partes. s. in partē pricipalē ⁊ incidētalē. q̄ incipit. ibi. Et vt cōstruens. Pria in duas q̄ inducit prio ad scōm festū vt cōtinuētur dicta dicēdi. scōo ad primū. ibi. silr ⁊ salomon. Circa primū prio ponunt hiere dicta. cum dicitur.

a Inuenitur aūt ⁊c. istas descriptiones nō habem⁹. nec etiam hebrei.

b Et vt mādauit trās migratus ⁊c. hoc bene hē in epla q̄ venerat a baruch. eo q̄ fuit ei⁹ scriptor ⁊ portitor. tñ tenēt cōuer. q̄ hiere. fuit eius auctor.

c Erat aūt in ipa scriptura. s. descriptionū p dictaz q̄s nō habem⁹

d Quō taber. ⁊ archam q̄ fecit bezelcel in deserto. Exo. xxxvi.

e Jus. pba. s. hiere.

f Diuino respōso ad se facto. i. ex diuino mādato.

g Comitari secū per aliq̄s q̄ portabāt ista.

h Usq̄quo exht in montē ⁊c. i. nebo i vertice phasga. vt habetur Deuteronomij vltimo.

i Inuenit locā spelūce. nō a casu sed ex diuina ordīōe fm ista scripturā. k Et ostiū obstruxit. s. introitū ultimus spelūce incognoscibilē sua. oratione reddidit. nō subditur. Et accesserūt quidā ⁊c. l Ignotus erit locus ⁊c. hanc aūt cōgregationē ⁊ appciationē expectant iudei futurā in aduētu messie. ⁊ nos intelligimus esse factam in aduentu christi fm q̄ dicit Joha. xi. ca. q̄ caypphas cum esset pontifex anni illius pphetauit. quia iesus erat moriturus pro gente. ⁊ nō tñ pro gente sed vt filios dei qui erant dispsi cogregaret in vnū. m Et tunc dom⁹ oriē det hec. Cū igit ista nō sint ostensa in aduētu christi. qr fm hebreos a tempore captiuitatis babylonice vsq̄ nūc habita nō fuit archa domini. pter qđ locus iste videtur aliquibus falsus vel saltē dubius. pōt tamē ad hoc dici

neemias hūc locū nephthar qđ interpr̄tat purificatio. vocat aūt apud plures nephi.

.II.

Inuenit aūt in descriptionibꝰ hieremie pphē q̄ iussit eos ignē accipe q̄ trāsmigrabāt vt significatū ē. et vt mādauit trāsmigrat⁹. Et dedit illis legē ne oblīuīscerēt pcepta dñi. ⁊ vt nō exterrarēt mētibus videntes simulacra aurea ⁊ argētea ⁊ ornamēta eorū ⁊ alia hmōi dicēs. hortabāt ne legē amoneret a cor de suo. Erat aūt in ipa scriptura quō tabnaculū ⁊ archā iussit pphā diuino trāso ad se fctō comitari secū vsq̄q̄ exijt in mōte in q̄ moyses ascēdit ⁊ vidit dei hereditatē. Et veniēs ibi hieremias inuenit locū spelūce: et tabnaculū ⁊ archā ⁊ altare incēsi intulit illuc ⁊ ostium obstruxit. Et accesserūt q̄dā sil̄ q̄ seq̄bāt vt notarēt sibi locū ⁊ nō potuerūt inuenire. Ut aūt cognouit hieremias culpans illos dixit q̄ ignot⁹ erit loc⁹ donec ꝓgreget de⁹ ꝓcregationē populi: et propicius fiat. Et tunc

q̃ p̃dicta appa rebũt in fine mũdi in cõuersione iudeorũ ad fidẽ christi. Hz hoc esse videt cõtra dictũ hiere. ca. iij. Et nõ dicẽt vltra archa dñi. neq; ascendet sup cor neq; fiet vltra. Itẽ qõ hic dicit de abicõsione arche ⁊ altaris incensi. q̃ hiere. nõ habet magnã apparẽtiã. q̃ hieremias in carcere fuit clausus vsq; ad diẽ captiõis hierusalẽ p̃ chaldeos. vtz hiere. xxxvij. ⁊ xxxviij. et sic ante captionẽ ciuitatis ista nõ fecit nec post captionẽ vt videt. q̃ capta ciuitate stabãt chaldei oia p̃tiosa. nõ solũ aurea ⁊ argentea: sed etiã erea cõfregerũt et totum rapuerunt et asportauerũt. usq;. Reg. xxv. ⁊ hiere. vlt. q̃d qõ non vidit verisimile q̃ hieremie dimiserũt arcã dñi ⁊ altare incensi. que erãt de auro purissimo. vt hz in Exod. Igit̃ p̃ter ista et alia supradicta de morte antiochi a tpe demetrij que cũ difficultate magna possunt cũ aliis scripture locis concordari. vtz ex supradictis liber iste secũdus et maxime quãtũ ad p̃fationẽ reputat a multis multũ apocryfus. istud tñ maior iudicõ dereliquo.

n Et sicut. Hic ostẽdit inducunt ad p̃positũ dicta salomonis ⁊ moysi cum dicitur.

dñs ostẽdet hec: et apparebit maiestas dñi: et nubes erit sicut q̃moysi manifestabat. ⁊ sicut cũ salomon petijt vt locꝰ sanctificaret magno deoꝰ manifestabat hec. Magnifice etenim sapiẽtia tractabat: et vt sapiẽtiam habẽs obtulit sacrificium dedicatiõis ⁊ psummationis tẽpli. Sicut ⁊ moyses orabat ad dñm: ⁊ descẽdit ignis de celo ⁊ p̃sumpsit holocaustũ: sicut ⁊ salomõ orauit. ⁊ descẽdit ignis de celo et cõsumpsit holocaustũ ⁊ dixit moyses eo q̃ nõ sit comestũ qõ erat p̃ peccõ: et cõsumptũ ẽ. Sic ⁊ salomõ octo diebꝰ celebrauit dedicationẽ. Inferebant aũt in descriptiõibꝰ ⁊ cõmẽtarijs neemie. hec eadẽ ⁊ qualit cõstruẽs bibliothecã p̃gregauit de regiõibꝰ libros et ep̃haz ⁊ dauid: ⁊ epl̃as regũ ⁊ de donarijs. Similit

aũt ⁊ iudas ea que acciderat p̃ bellũ qõ nobis accidit cõgregauit oia: ⁊ sunt apud nos. Si ergo desideratis hec: mittite qui perferant vobis. Acturi itaq; purificationẽ scripsimꝰ vobis. Bene ergo facietis, si egeritis hos dies. Deus aũt qui liberauit populũ suũ ⁊ reddidit hereditatẽ oĩbꝰ: ⁊ regnũ ⁊ sacerdotiũ ⁊ sanctificationẽ: sicut p̃misit in lege: speramꝰ q̃ cito nr̃i miserebit. ⁊ cõgregabit de sub celo in locũ sanctũ. Eripuit enim nos ꝺ magnis p̃iculis: ⁊ locum purgauit. De iuda vo machabeo ⁊ frib⁹ ei⁹ ⁊ de tẽpli magni purificatiõe et de altare dedicatione: sed ⁊ de p̃lijs que p̃tigerũt ad antiochũ nobilẽ ⁊ filiũ ei⁹ eupatorẽ ⁊ de illuminatõibꝰ que de celo facte sunt ad eos q̃ pro iudeis fortiter fecerũt re symonis filij matathie. vt dictum est supra. i. iij. ca. xiij. quo tpe isti vident scripsisse iudeis cõmorantibꝰ in egypto. vt dictum est ca. p̃cedẽti. b Et reddidit hereditatẽ oĩbus. s. habitantibꝰ in iudea. nã habita pace quilibet poterat habitare in hereditate sua. c Et regnum ⁊ sacerdotiũ. i. locum regni qui est hierusalem vel p̃ regnũ intelligit regimẽ populi qõ habuerunt successiue fratres machabei simul cũ sacerdotio. nõ enim põt dici q̃ tũc haberent regnũ p̃mie. nã a captione regis sedechie. nullus fuit rex de iudeis vsq; ad aristobolũ nepotem symonis predicti qui post captiuitatẽ babylonicã primꝰ umposuit sibi diadema regni. vt dicit Iosephus libro. xiij.

d Et sanctificationẽ scz templi ⁊ dei cultũ.

e Sicut promisit in lege. Deute. xx. Si ad cardines celi fuerit dissipatus iude retrahet te dñs deus ⁊c.

f Speramus. et hac promissione.

g Qz cito nostri miserebit. maiora bona tribuendo.

h Et cõgregabit ⁊c. vos ⁊ alios iudeos q̃ estis dispersi per mundum. et hoc impletum fuit per christum. quia sm q̃ dicitur Johannis. xi. Christus passus est vt filios dei qui dispersi erant congregaret in vnũ. i. in vnam ecclesiã caritate vnitam. Isti vero intelligebãt de congregatione corporali iudeorũ in hierusalem et iudea. sicut ⁊ iudei moderni expectant hoc fieri in aduentu messie. Intentio tamen legis ⁊ prophetarum de congregatione fidelium fienda per christũ est de spirituali congregatione que iam partim impleta est modo dicto. ⁊ p̃fectius implebitur circa finem mundi. quando omnes gentes conuertentur ad fidem christi.

i Eripuit enim nos de magnis periculis. vt patet ex p̃cessu primi libri.

k Et locum purgauit. vt habetur supra primo li. xiij. ca.

l De iuda vero. Premissa unitatione ad obseruãtiam duplicis festi. hic cõpendiose ponit p̃cessus huius libri secundi. Et diuidit in tres partes. quia primo tangit breuiter eius materia. secundo scribentium ratio mouens ibi. Confederantes enim. tertio scribendi modus et forma. ibi. Ceteratem quidem. Prima pars patet ex dictis in primo libro vsq; ibi.

l Et de illuminationibus. id est diuinis reuelationibus et angelicis apparitionibus que in hoc secundo libro magis explicantur. vt patebit locis suis prosequendo.

o Manifestabat hec. s. nubes implẽs domũ dñi. iij. Reg. viij. ⁊ ij. Paral. v. p Et vt sapiam ⁊c. post dedicationẽ. iij. Reg. viij. q Sicut ⁊ moyses orauit ⁊c. Leui. ix. sicut ⁊ salomõ orauit ⁊ descẽdit ignis de celo. ij. Paral. vij. r Et dixit moyses ⁊c. hoc hz Leui. x. vbi dr q̃ moyses increpauit eleazar ⁊ ithamar. eo q̃ hostiã pro peccato nõ comederãt. sed inuenit eã exustã. ⁊ iõ cũ dr. b. r Dixitq; moyses. subintelligendũ ẽ increpationes p̃tra aaron ⁊ filios ei⁹. s Sic. Hic inducit ad primũ festũ scz dedicatiõis p̃ iudã ⁊ fratres eius institutũ p̃ factũ salomonis ⁊ dicta neemie. cũ dicit. similiter ⁊ salomon ⁊c. t Inferebant aũt ⁊c. quos nõ habem⁹ nec etiã hebrei. v Et qualit cõstruẽs. Hic addit incidẽs de libris p̃scriptis ⁊ cõgregatis tpe neemie. nam illo tpe Esdras sacerdos reperiunt libros vet. te. q̃ fuerãt cõbusti p̃ chaldeos. x Sic aũt ⁊ iudas ⁊c. Et q̃ videt q̃ ei⁹ tpe etiã auctoritate fuerũt ei⁹ facta ⁊ fratrũ suoꝝ descripta. y Acturi itaq;. Hic vltimo ponit untẽta cõclusio. i. inductio iudeorũ habitantiũ in egypto ad celebrationẽ duoꝝ festoꝝ de quibꝰ dicit. z Bene igit facietis ⁊c. eos solennitates. et vt hoc libentius faciãt dant eis spem de diuinis beneficijs amplioribus obtinendis cum dicitur.

a Deus aũt ⁊c. dans ei plenam libertatem tempo

m Cū pau. essent vindicarēt. malos puniēdo.
n Et barbarā ꝛc. iudei em̄ barbaros reputabāt oēs q̄ nō erāt de lege sua. o Ut leges q̄ abolite erāt. p edictū regis antiochi. vt ptz. i. c. primi libri.
p Restituerent. p iudā machabeū ⁊ socios ei⁹.
q Dño cū oīm ꝛc. i. hec nō fuerunt facta virtute humana sz di
r Itēq a iaso (uina. sone ꝛc. q̄ scripsit diffuse inde ⁊ socior eius
s Centum (facta. mus nos. er q̄ videt q̄ fuerūt plures i hac cōpilatione.
t Uno volumīe breuiare. s. in ꝟ scōo libro q̄ est satis breuis.
v Cōsiderantes em̄ hic ꝓfr describit scribentiū motiua ratio q̄ ē vtilitas legentiuz q̄ gaudēt breuitate. ⁊ ro descripta breuiter. legūt libentius. ⁊ memorie cōmendāt melius. propter qđ isti si plures fuerint laborē ab breuiādi sumpserūt. ⁊ idem fuit motiuū si vn⁹ tm̄ abbreuiauit. ⁊ bis dictis patz lra.
p Ueritatē qđē. Hic ꝓfr ponitur scribēdi modus ⁊ forma cū dr
p Ueritatē qđē ꝛc. i. procedim⁹ va esse que scripserūt alij diffuse.
a Ipi aūt. i. nos. fm data ꝛc. quā breuitatis formā explicat p exemplum dicēs.
b Sicut enim noue dom⁹ architecto. i. pīcipali artifici.
c De vniuersa structura curandū est. s. dō dispositōe fundamēti parietū ⁊ tecti.
d Et ei vo q̄ pingere ꝛc. nā ad eū nō pti
ita vt vniūsaz regionē⁽ᵐ⁾ cuz pauci essent vindicarēt ⁽ᵉ⁾ et barbarā mꝫtitudinē fugarēt ⁊ famosissimū i toto or be tēplū recuperarent ⁊ ciuitatem liberarēt⁽ᵒ⁾ vt leges q̄ abolite erāt⁽ᵖ⁾ restituerēt⁽ᵍ⁾ domino cū oī tranq̄llitate. ꝓpitio facto. ¶ Itēq a iasone cyreneo q̄nq̄ libris cōprehensa⁽ˢ⁾ tentauim⁽ᵗ⁾ nos⁽ᵛ⁾ vno volumīe breuiare⁽ˣ⁾ Cōsiderantes ei mꝫtitudinē librorū ⁊ difficultatē volentib⁹ aggredi narratōes hystoriaz. ꝓpt mꝫtitudinē rex cutauim⁽ᵛ⁾ volētib⁹ qđē legere vt essent animi oblectatio: studiosis vo vt facili⁹ possint mēorie cōmēdare. oīb⁹ aūt legētib⁹ vtilitas ꝓferatur. Et nob qđē ipis q̄ hoc op⁹ breuiādi cū suscepim⁽ᵖ⁾ si facilē laborē: imo vo negociū plenū vigiliaz ⁊ sudoris assumpsim⁽ᵖ⁾. Sic hi q̄ parāt ꝑuuiū: ⁊ q̄rūt alior volūtati parere. ꝓpt mꝫtoꝝ grāz libēter laborē sustinem⁽ᵖ⁾ vitatē qđē ꝺ singul' autorib⁹ ꝓcedētes: ipi aūt fm data formaz breuitati studētes⁽ᵇ⁾ Sic em̄ noue dom⁽ᵖ⁾
ria libri breuiādi cā. ⁊ scribēdi forma. vt dictū ē. Qđ aūt ponit ꝺ imitatōe ad duor festoꝝ obseruātiā. nō ꝓprie pti ner ad hui⁹ libri ꝓpōnē. sed magis est aliquid adiunctum vt pambulum sicut dictū est supra.

Capitulum. III.

Sic cū sancta
i Ciuitas ꝛc. Sicut ptz ex pdictis i ꝟ libro scōoz angit breuit liberatio iudeoz ab afflictiōib⁹ p iudā machabeū ⁊ socios eius. in q̄ etiā aliq̄ ponūt q̄ supi⁹ i primo li. sūt omissa. Scīēdū etiā q̄ hystoriographi cōiter incipiūt ab aliq̄ ꝓcedēti hystoriā q̄m intēdūt principalr describere vt sic oueniēt⁽ᵐ⁾ descēdāt ad suū ꝓpositū. ⁊ io versūle est q̄ iason cyrene⁽ᵉ⁾ q̄ hystoriā iudeoꝝ socioruz ei⁹ scripsit diffuse. Icepit a tpe pōtifi⁹ onie ⁊ eodē mō liber iste q̄ ē abbreuiatio illi⁹ hystorie. vt dictū ē. incipit sili mō. ꝓpt qđ i duas ptes diuidit. q̄ prio ponit qđā liberatōis tē pli tpe onie. scōo subdit liberatio templi ⁊ ppli facta tpe iudē. ca. seqn. ibi. Sed post seleuci. Circa primū sciendum q̄ opposita iuxta se posita magis elucescūt. ⁊ io prio ponit tēpli veneratō ꝓcedēs scōo eius oculcatio se qns. ibi. Symon aūt Circa primū dicit.
a Igit cū sctā ciuitas. s. hierusalez. q̄ dr sctā eo q̄ ibi vigebat cultus diuinus.
b Habitarēt i oī pace. sub tributo cū regū
c Leges etiā (syrie. s. date moysi.
d Adhuc opti. custodirent⁽ᶠ⁾ nā a reditu captiuitat⁽ᵉ⁾ babylonice vsq̄ ad tps antiochi epiphanis. nō legūt iudei ad ydolatriā seu ritū gentiliū declinasse.
e Propt onie pōtifi⁽ᶜ⁾ pietatē. i. diligētiā i diuīo cultu nā fm tullū pietas ē cult⁽ᵘ⁾ soli deo debit⁽ᵉ⁾. Qđ aūt i aliq̄ b⁽ᵉ⁾ libris ꝑmittit dispositōez si ē ꝺ textu. nec i libris correctis.
f Et. aīos. s. alior onie adherētiū.
g Fiebat vt ipi re. ⁊ princi. locū. i. hir'm ad diuinū cultū electa.
h Summo honore dignū ꝛc. i ea edificatū.
i Darīs muneribꝫ illustrarēt. ita q̄ si solū honorabāt⁽ᵇ⁾ ho sz etiaz facto. ⁊ ponit erēplū cū dr.
k Ita vt seleuc⁽ᵉ⁾ iste fuit fili⁽ᵘ⁾ antiochi magni. ⁊ ei successit i regno. sic ofīsum ē in principio primi libri.
l Symō aūt. Hic ꝓfr ꝺscribit ipi⁽ᵘ⁾ tēpli oculcatio. cui⁽ᵘ⁾ prio ponit occasio. ⁊ scōo subdit execurio. ibi. Cūq retulissz. Circa primū dr.
l Symō aūt

ꝛc.q̄ tū ad res exteriores.q: nō fuit sacerdos cū esset ō
m Contēdebat obsistēte ꝛc.Sonia. (tribu beniamin.
n Iniquū aliq̄d ꝛc.i.cū difficultate aliq̄d attētare ꝛ ōr
a molo ts.vñ etiā.J.uij.c.ōr q̄ amici bur̄ symonis sub
alis ip̄i homicidia ꝓpetrabāt. o Dz cū vincere ꝛc.
p se ꝛ suos.cogitauit
ß facere p regū pote
statē.nō subdit.
p Venit ad apollo
niū.q̄ gentilis erat vt
sic p diuē regē indu
ceret ad tēpli spoliati
q Et nūciauit (onē.
ꝛc.loc⁹ erat ꝓpe tēplū
in q̄ custodiebant de
posita valētiū psona
rū.ꝛ etiā bona p sustē
tatiōe pauper colle
r Et cōes copi (cta.
as imensas esse.s.i il
lo erario.ꝛ dicunt hic
cōes copie.bona ſua
ta p cōtrate.q̄ nō pti
nent ad rōes sacrifici
orū ß addidit ille ꝑti
tor.q: sciebat q̄ rex q̄
p sacrificijs sumptus
dabat vt p̄missū ē.nō
libēter acciret bona
p sacrificijs custodira
ideo subdit.
s Esse aūt possibile
sine offensa.
t Sub ptāte regi ca
dere vniuersa.i. fisco
regio applicari p bo
no regni.
v Cūq; ꝟ ꝟsit ponit
vicri tēpli⁹ executio.
circa quā primo ponī
tur mādatū regi cū ōr
Cūq; retulisset ꝛc.ꝛ ꝑz
secūdo obediētia du
cis cū dicit.
a Statimq; heliodo
rus.vbi primo ponit
eius attētatio.se ō ꝓpli
trepidatio.ibi.nō mo
dica ⁊o.tertio atten
tantis pcussio.ibi.he
liodor⁹ aūt.q̄rto pcus
si sanatio.ibi.Tūc q̄
dā.Circa p̄mū ōr.
a Statimq; heliodo
rus ꝛc.ad exequēdū
regi mandatū.
b Ꝑpē q̄dē.a sūmula
c Quasi p ce.(tonne
lessyriā ꝛc.ad sciēdū eay dispositōez tūr ne iudei se muni
rent ad defendēdū erariū ō ip̄m.cetera patēt vsq; ibi.
d Ostendit depositā esse hec.ꝛ victualia ꝛc.Jn tribu eiꝰ
ānis fiebat q̄dā decima paupib⁹ distribuēda.q̄ aliqñ nō
debaſ.ꝛ p̄cūi tēplū ad custodiā mittebat.fiebāt etiā cū
ß alique collectōes a diuitib⁹ q̄ silr ibi seruabaſ.
e Quedā ⁊o esse hyrcani thobie.i.deposita ab eo.
a Viri valde eminētes.i.viute ꝛ fama.ꝛ ß ōr ad ostiden
dū q̄ ibi nō refuabāſ depōsita maloꝝ hoīm vl̄ infideliū.
vſi ꝛ necmias fecat ꝓuisi vasa rhobie gentili ō gazophila
tio dom⁹ dñi.Mecmie.xiij. b Decipi ⁊o eos q̄ credi
dissent.i.cōmēdassent depositā sua ibi custodiēda.ꝛ sup
plendū ē si portarēſ regi. c Impossibile oīno esse.
hec ē ostructio suspēsi
ua.ꝓpſ qō referſ ad in
terrogatōez heliodori
q̄ p̄mittit. Si ⁊e hec
ita essent.s.q̄ dixerat
symon.s.q̄ sine offen
sa dei possent ad regē
dicta deportari.ꝛ ꝓpſ
ß oīas i sua tnsione
dicit ip̄ossibile esse.q:
ß nō solū erat aliena
rape.sz etiā dei tēplo
ꝓtumeliā inferre.
d At ille.s.heliodor⁹
e Ꝓo his q̄ ha.i mā
datis a rege.cui vole
bat simplicit obedire
f Dicebat oīi gene
re.i.oīb⁹ modis.
g Regi ea esse defe
renda.ideo subdit.
h Cōstituta aūt die
intrabat ad exequēdū
regis mandatū.
i Non modica ⁊o.ß
ꝟsiter ponit ꝓpli trepi
datio.ne ꝓtempt⁹ iferet
dei templo.ad q̄ ō
eundū subdit cōsti
oro.ꝛ primo sacerdo
tū cū dicit.
k Sacerdotes aūt ante
altare.s. holocaustor.
l Cū stolis ꝛc.in sig
nū humiliatōis vt p̄ces
eor essent magis
audibiles sm illud
Eccl.xxxv.Oro humi
liantꝫ se nubes pene
m Extimo (trabit.
cabant ō celo.i.vt ex
audirent de celo.
n Qui ō depositū le
gē posuit Exo.xxij.
o Ut his q̄ deposi
erant.ab inuasiōe he
n Jā ⁊o q̄ (liodor⁹
videret sūmi sacerdo
tis vultū supple subi
cōpateret.ꝛ subdit ra
tio cū dicit.
o Dēte vulnerabat
q̄ ꝟsit declarat p im
mutatōez faciei.i q̄ magis q̄ī altis ptib⁹ corpis relucet
p Ꝓo eo q̄ ī ꝓtemptu ꝛc.nisi de⁹ (dispositio animi.
adiuuaret.ꝓpter q̄ eius auxiliū sup ß implorabat.
q Accincteq; mu.cili.pect⁹.se macerādo p subsidio dei
r Dz ꝛ vir.q̄ pelu.erāt.i.ō domiby parētū (impetrādo.
si erubāt rōe verecūdie.ꝛ pudicitie vginal.tñ i illa turba
tiōe erubāt ꝑter mo.ē solitū currētes ad oīa.Aliq̄ tñ er
ponūt ß dicētes q̄ aliq̄ vgines nobiles ꝓpe tēplū custo

ebant inclusę vsq; nuptui traderent. s Erat enī
mīlcra p̄mixte mīltitudīs indecor cunscūq; stat' ꝛ seruꝰ.
t Et magni sacer. i agōe ꝓstituti. i. in anxietate mētis.
v Expectatio. p ꝓptu tēpli fulgo. cetera patent.
f Heliodor', Hic ꝓfir ꝺscribit exequtꝰ ꝓcussio: cum ꝺr.
Heliodor' ātr ꝛc. i. q;
ficere intēdebat.
y Hz spūs oīpo. dei
id est eius virtus.
z Magnā fecit ꝛc.
ꝓuertēdo heliodorū
et suos satellites in
tantā mētis formidiē
et roboꝛ dissolutionē
q; si potestās pfectē il
lā executōz. ꝛ subdit
a Apparuit (cū cū ꝺr.
rut enī ill' q̄dā equꝰ
terribilis. ha. sessorē. i. an
gelū loci defensorē i
specie bois eq̄s apparuit
b Heliodoro (rentē.
ro p̄cal. elisit. i. pri
ores pares pedū: et
inde ꝺr calcitrare.
c Alij ēt ap. duo iu
uenes. i. angeli i spe
cie iuuenū apparen
ꝺ Virtute ꝺe (tes.
con ꝛc. apparebāt enī
fortes ꝛ pulcri ꝛ ꝺfi
ornati. ad designan
ꝺū angelorꝫ fortitudi
nē ꝛ pulcritudinē na
ture et ornatū glie.
e Subito ātr heliꝺo
roꝰ ꝓcidit i terrā. et
eoꝛ p̄cussiōe.

f Cūq; multa caligi
ne circūfusus. ad de
signādū tenebrositā
tem mentis sue.
g Rapuerūt. s. sacꝺo
tes. ꝺe loco sacro cū
amouentes. eo q; vi
ꝺebāt mortuꝰ vl mor
ti ꝓpinquꝰ. ne et ca
ꝺuere mortui cōta
minaret locꝰ, cesa pa
b Tūc ꝺo. (tent.
Hic ꝓfir ꝺescribit ipiꝰ
p̄cussi sanatio, ꝛ cꝺo
subdit sanātis infa
matio: in p̄m. seq̄n
tis ca. Circa primus
p̄mō ponit p̄cussi sa
natio. cuz ꝺr. Tūc ꝺo
et amicꝰ heliodori ꝛc
et p̄fra. scꝺo ponit
sanati gratiarum actio:
cū ꝺr. Testabāt autē
Et p̄mo gliat. cū sub
i Omnibꝰ ea (dit.
q̄ sub oculꝰ viderat. in
sua flagellatōe ꝛ mi
dentes manus in celū dep
cabant. k Erat enīz misera
cōmixte multitudīs ꝛ ma
gni sacerdotis in agone ꝓsti
tutꝰ expectātio. Et hi q̄dē
inuocabāt oīpotētē deū vt
credita sibi bis q̄ crediderā
tāt cū oī integritate ꝓsua
rent. l Heliodoꝛ aūt qꝺ de
creuerat pficiebat. eo dē lo
co ipse cū satellitibꝫ circa
erariū p̄sens. m Hz spūs oī
potentis dei magnā fecit sue
ostensiōis euidētiā. ita vt
oēs q̄ ausi fuerāt parere ei
ruētes dei virtute i dissolu
tionē ꝛ formidinē ꝓtereḗt
n Apparuit ei ill' q̄dā equꝰ
terribilē hīs sessorē optis
opimētis adornatꝰ. ilq; cū
impetu heliodoro p̄cipites
calces elisit. o Qui aūt ei se
debat videbāt arma hre
aurea. p Alij etiā apparuerūt
duo iuuenes virtute decoꝛi: optimi glia: speciosiq;
amictu: q̄ circūsteterūt eū
et ex vtraq; pte flagellabāt
sine intermissione multis
plagis verberātes. q Subi
to ātr heliodoꝛ ꝓcidit i ter
rā: eūq; mlta caligie circū
fusum rapuerūt. atz in sel
la gestatoꝛia positū eiecerūt
Et his q̄ cū mlta cursoꝛibꝫ
ꝛ satellitibꝫ p̄dictū ingressꝰ
est erariū portabāt nllo si
bi auxiliū ferēte māifesta
dei conita virtute. Et ille q̄
dē p diuinā virtutē iacebat
mutꝰ atz oī spe ꝛ salute pri
uatꝰ. r Hi ātr dīz bñdicebāt
qꝺ magnificabat locū suuz
et tēplū qꝺ paulo añ tiore
ac tumultu erat plenū: ap
parēte oīpotente dño gau
dio ꝛ letitia ipletū ē. s Tūc
vero et amicꝰ heliodori q̄
dā rogabāt ꝓfestī oniā vt i
uocaret altissimū vt vitaz
donaret ei. q̄ i supmo spū
erat ꝓstitutꝰ. Cōsiderās ātr
sūmꝰ sacꝺos ne forte rex su
spicaret malitiā aliquā ex
iudeis circa heliodoꝛ ꝓsū
marā: obtulit p salute viri
hostiā salutarē. Cūq; sūmꝰ
sacꝺos exoraret ijdē iuue
nes eisdem vestibꝫ amicti
astātes heliodoro direṙt
Onie sacerdoti gēas age
Ā ppt eū dns tibi vitam
dōauit. Tu ātr a deo flagel
latꝰ nuncia oībꝫ magnalia
dei ꝛ ptātē. Et his dictꝰ si
cōparuerūt. v Heliodoꝛ aūt
hostia deo oblata et votis
magnis p illis ei q̄ viue
re illi concessit: ꝛ onie grās
agēs. cepto exercitu repe
dabat ad regez. Testabāt
ātr oībꝫ ea q̄ sb oculꝰ suis vi
derat opa magꝰ dei. Cū aūt
rex inrogasset heliodoꝛ q̄s
eēt aptꝰ adhuc semel hiero
solymā mitti ait. Si quē
hēs hostē aut regni tui īsi
diatorem, mitte illuc ꝛ fla
gellatū euz recipies, si tū
euaserit: eo q̄ i loco sit ve
te dei q̄dā vtꝰ. Ha ipe q̄ hz
in cel' habitatoꝛ. visitatoꝛ
ꝛ aditoꝛ est loci illi: ꝛ ve
niēs ad malefaciēdū p
cutit ac pdit. Igē de helio
doro et erarij custodia ita
Symō (res se hz. IIII
Aūt pdictus pecūia
rū et patrie delatoꝛ
male loqbāt de onia: tāq;
ipe heliodoꝛ istigasset ad hs
ꝛ ipe fuisset incētoꝛ malorū:
puisoꝛēq; ciuitatis ac defē
soꝛē gentis sue ꝛ emulatoꝛē
regie spectaliter pcipiens.
l Si quē hēs host. aut reg. tui insidiatorē. de q̄ caute
veluste expedire. l Mitte eū. ꝛ flagellatū eū recipies.
hoc enī erat expt' in seipo. m
Si tū euaserit. s. mo
tē. hs aūt adiecit: q; firmiꝰ tenebat se mortē si euasisset ni
si q̄ pces onie. Cetera patent.

Cap'm. IIII.

Simon autem
Polēq; deseri
pta ē heliodo
ri sanatio. hs ꝓfir po
nit sanatis infamatio
cū ꝺr. Symō ātr pdic
tꝰ de tribu beniamī
de q̄ fit mētio. ꝓpe pri
cipiū ca. p̄cedentis.
b Pecuniaz ꝛ p̄ie
delatoꝛ. i. accusatoꝛ:
vt hī bidē. c Da
le loqbāt ꝺ onia. vo
lēs eū infamare. ꝛ hs
odiosū reddē ꝓpo
ꝺ Tāq; ipe. s. onias
e Heliodoꝛ instigasset ad ꝺ. s. ad spo
landū erariū: hz exte
rius fingeret ꝓsum
f Prouisoꝛēq; cui
tatis. hierlm.
g Ac defen. gentis
sue. s. iudaice. i
h Et emula. legis ꝺi
. i. eiꝰ amatoꝛē. vñ vl
Emuloꝛ inflat amat
tmulet ac imitatur.
i Audebat insidia
toꝛē regni. s. iudee q̄
licz tūc nō hēret regē.
tñ erat vnū regnū.
k Dicē mēdacia. p
pnū crimē retoꝛq̄ns
in onia. l Hz cū
inimicitie int̄ñ ꝓce
derent. nō soluz vbis
sed etiā factis.
m Ut ēt p q̄sdā ꝛē
. i. falsiares amicos.
Et dicuntur a necto
nectis. quia tales ad
inuicē ꝓnectūtur. n
Homicidia fie
rēt. occidebāt enī ali
q̄s de amicis onie.
o Considerās oni
as piclm ꝓtētiōis. in
trinsece. q̄ pclosior
est illa q̄ est ꝺ extra
neos. p Et apol
lonij insanire. i. ar
ꝺēter ꝛ male conari.
q Ut regē se ꝓtulit
hz seleucū: q̄ adhuc
viuebat aquid quem
sperabat grāz ꝛ reme
ꝺij inuenire p helio

dor quē suis ꝓcibꝰ sanauerat. ¶ Ꝟz post seleuci. de scripte liberatōe tēpli ꝓ onīā. H ꝟsir describit liberatio tēpli ⁊ ꝓli ꝓ iudā. ⁊ primo tpe antiochi epiphanis scdo antiochi eupatoris. c. ⁊ ibi. Hūc aūt de eupatore. tertio tpe demetrij filij seleuci. c. xuij. Prima ī duas. q: primo describit ꝓli tribulatio scdo tribulati liberatio. ca. xiij. Prima adhuc ī duas. q: ꝓio ponit inchoatio tribulationis ꝓ ambitiōez sacerdotij. scdo tribulationis ꝟsūmatio ꝓ invasionē regis antiochi. c. sequnti. ibi. Eius tragica gesta. Prima diuidit in duas. q: primo ponit triū ābitio. secūdo vnius. s. iasonis miserabil terminatio in principio sequntis. c. Prima diuidit adhuc ī tres fm ambitiones triū in principatu sacerdotij sibi succedentiū. scda ibi. Et ꝓ tertiū temp⁹. tertia ibi. Quā ob cām. Prima adhuc ī duas. ī partē. s. principalē. ⁊ incidētalē. q̄ incipit ibi. Diffuso aūt. prima adhuc ī duas. q: primo ꝓ ambitionē iasonis ponit gētilitatis introductio. scdo eiusdē ꝟsimmatio. ibi. Cū aūt q̄nquennalis. Circa primum dicit.

¶ Ꝟz post seleuci vite excessū. i. ꝓpter mortē.

s Cū suscepiss (tuo. set regātiocꝰ frater eius ꝓuians regno ne potē⁹ fuū. vt declaratū fuit ī principio primi li.

t Ambiebat ia (bus. son frater onie. ipo adhuc viuēte.

v Sūmū sacerdotiū ⁊ q: si poterat ꝟ licite tō q̄siuit ꝓ vias illicitas obtinere. s. ꝑ pecuniā. ideo subdit.

x Addito rege ꝓmittēs et ⁊c. ꝓ trāslatōne ꝓli ad ritū gentiliū. ideo sequit. y Vt ꝓtī eius ꝓcederet gymnasiū. i. schola gentilitatis sicut dictū fuit primo libro. i. c.

z Et ephebiā. i. pstibulū pulcerrimoꝝ iuuenum.

a Et eos qui ⁊c. i. q̄ ꝓfiteret se gentiliter viuere.

b Qđ cū rex annuisset. tū ꝓpter ꝓmissa. tū ꝓpter dilatatōnē gentilis ritꝰ. q̄ sibi placebat. eo q̄ gentilis erat.

c Et obtinuisset principatū. s. sacerdotij.

d Statim ad gētilit⁹ ⁊c. ubi enī libenti⁹ ei obediebant eo q̄ ꝺ sua tribu erant. ⁊ ꝓ ubos ītēdebat trahere alios. ītō

e Et amotis his ⁊c. Syrie.

f Fuerāt ꝟstituta per iohannē ista impetrātem.

g Patrē eupolemj. qui. s. eupolemus.

h Apud romanos ⁊c. vt bñ. ꝟs. i. li. xiij. c. ꝑdicta enī famosa bilia iudeis auferebat ab illis. q̄ nolebāt recipe vitam gentilitatis. vt sic cogeret eos ad recipiendā.

legis dei audebat ī sidiatorē regni dicere. ¶ Ꝟz cū inimicitie intīm ꝓcederēt vt etiā ꝓ q̄stā symōis necessarios homicidia fierēt. ꝟsiderans onias piculū ꝓtēstionis ⁊ apollonij ī sanire vtpote ducem celesyrie et phenices: ad augēdā malitiam symōis: ad regē se ꝓtulit: nō vt ciuiū accusator: sz cōem vtilitatē apud semetipm vniūse mltitudis ꝟsideras. Videbat ei sine ēgali ꝓuidētia: ipossibile eē pacem rebꝰ dari nec symonē posse cessare a stultitia sua

¶ Ꝟz post seleuci vite excessū: cū suscepiss regnū antiochꝰ q̄ nobil appellabat ambiebat iason frat onie sūmū sacerdotiū: adito rege ꝓmittēs ei argēti talenta trecēta seraginta: ⁊ ex redditibꝰ alijs talēta octogita Sup hꝰ ꝓmittebat et alia cētū q̄nq̄ginta si ptī ei⁹ ꝓcederet gymnasiū ⁊ ephebiā sibi ꝟstituere ⁊ eos q̄ī hierosolymis erāt antiochenos ꝟscribere. Qđ cū rex annuisset ⁊ obtinuisset ꝓtī patū⁹ stari ad gētilē ritū cōtribules suos trāsferre cepit: ⁊ amotis his q̄ hūanitatis cā iudeis a regibꝰ fuerāt ꝟstituta ꝓ iobem ꝓtēz eupolemū. q̄ apd romāos ꝺ amicicia ⁊ societate functi ē legatōe legitima ciuitā iura dextituēs ꝓtua instituta sanciebat. Etem aus⁹ est sb ipa arce gymnasiū cōstituere: et optimos q̄sq̄ ephebo⁹ ī lupanaribꝰ ponere. Erat aūt bñ ī initiū. sz incremētū qđā ⁊ ꝓfectus gētilis ⁊ alienigene ꝓuersationis: ꝓpter impietatē ⁊ nō sacerdotij iasonis nepharij ⁊ in audituū scelꝰ: ita vt sacerdotes iā si circa altaꝝ officia dediti eēnt: sz ꝓtēpto tēplo ⁊ sacrificijs neglectis festinarēt ptīcipes fieri palestre: ⁊ ꝓbitois ei⁹ iuste: ⁊ in exercitijs disci. ⁊ patrios q̄dē honores nihil ꝟsites gr̄cas gl̄as optimas arbitrabant. Quaꝝ gr̄a piculosa eos cōtentio hēbat. ⁊ eoꝝ ī stituta emulabāt. ac ꝓ oīa hio ꝟsiles eē cupiebāt. q̄s hostes ⁊ ꝓemptores habuerāt. In leges ei diuinas impie agere ipune nō cedit. sz hoc temp⁹ sequēs declarabit.

¶ Cum autem quinquennalis agon tyro celebrareꝰ. et rex ꝑsens essz misit iason facinerosos ab hyerosolymis viros peccatores portantes argēti didragmas trecentas in sacrificium Herculis. quas postulauerūt hi qui asportare nō dignū iudicabāt. sed dabāt illis qui ad sacrificia mittebant. Hic ergo missus a iasone. cū iam haberet fidē a tyrijs. ꝓpter ꝺnariū numerū. nō ꝺ. i. lucta vl hastiludiū seu aliqđ hmōi qđ semel fiebat in q̄nq̄ ānis. ⁊ ultra ꝺ q̄ ꝺ agi fiebat ī veneratōez berculi.

i Etenim au. est sub ipa arce. ꝓpe templū iz Gymnasiū (dēi. ꝟstituere. i. scolā gentilitatis.

l Et optimos quosq̄ ephebo⁹. i. pulcerrimos iuuenes.

m In lupa. ponere vt exerceret ī eis victum ꝟ naturā. ꝺz enim ephebus quasi valde lucid⁹.

n Erat aūt hoc non in initium tantū. s.

o Ꝟz incremētū qđā gētili apud iudeos cetera patēt vsq; ibi.

p Festinarēt ptīcipes fieri palestre. est aūt palestra locꝰ vbi exercetur lucta. sicut ⁊ gymnasium. ⁊ virtūq; trahit ad significādū scholā. eo q̄ ibi disputant studētes adinuicē ⁊ idē significat hoc nomē palestre qđ supra nole gymnasiū.

q Et ꝓbitois ei⁹ iuste. i. traditōnis sue pessime doctrine. ⁊ ꝺ ꝓbitio a ꝓbeo ꝓbas.

r Et ī exercitijs disci. i. informari in exercitio talis doctrine.

s Et patrios q̄dem honores. i. diuinū cultū in quo gloriabātur patres eoꝝ.

t Grecas gl̄as. i. ritus ⁊ modos viuēdi ī q̄ꝺ gloriabant greci.

v Quaꝝ gr̄a piculosa. eos ꝓtēn. habebat. aliq̄n. ꝺ iasoni assentiētibꝰ alijs dissentiētibꝰ ⁊ sic fersima erat ī ꝓplo qđ ē valde piculosum.

x In leges enī ⁊c. si cut enī pietas est cultus diuin⁹. ita ipietas ē ꝟria diuino cultui.

y Impune nō cedit. q: nō dimittit dedecꝰ culpe sine decore iustitie.

z Sed ⁊ ꝺ seqns ⁊c. in seqntibꝰ ei exponunt mīta grauiora q̄ verūt sup

a Cū aūt ꝓpositꝰ posita (ꝓplm. ꝓpter istas trāsgressiones. est gētilitatis introductio. ꝺ ꝟsir ponit ei⁹ ꝟsummatio sal tē ꝑtū ad iasonē sacerdotē q̄ misit magnā pecuniā in sacrificijs herculis expēdendā. ita le ꝺo sacrificiū est gētili

a Cū aūt q̄nquēnalis agō (tatis summū malū. nō ꝺ.

b Et rex pfis esset.s.antioch⁹ nobil⁹. c Misit iason facinorosos.i.facinorib⁹ plēos.vſq; vsus. Ossus plena notat.bund⁹ simulat.bilis aptat. d Suos pcōres.de sua secta.ppt qō ō ill⁹ pfidebat.tñ erāt min⁹ mali q̄z ille. q̄ pecuniā quā portabāt p sacrificijs hercul⁹ rogauerūt erpēdi i vsib⁹ alijs.ō sequit̄ postea.

e Propter pfites āt id est.pter pfitantes dictam pecuniā.

f Date sūt i fabricā nauiū triremiū.a tris qō ē tres ⁊ rem⁹ remi habebāt ei ille naues tres ordines remor⁹.

g Misso aūt.hec ē ps incidētalis i q̄ ponit̄ qōdā incidēs ill⁹ tpis.Ptolome⁹ei philometor cū adhuc esset puer successit pri i regno egypti.et q̄ erat nepos antiothi epiphanis.vtpote filius sue sororis sicut ostū plen⁹ Dasi.r.ō antioch⁹ accepit alijs ciuitates ō regno egypti ōsi curā gerēs de regno nepotis sui.sz cū postea nollet eas rēdere.primates egypti monerūt ō eū bellum zelantes p suo rege.⁊ sic fuit alienatus a negocijs nepotis sui.⁊ ō est qō dicit.

g Misso aūt in egyptū apollonio.iste fuit missus a rege antiocho.primates ptolomei nolētes q̄ antioch⁹ se intromitteret ō negocijs egypti.ō ℔ eū audierat antioch⁹ rumores.⁊ voluit scire veritatē p ist̄ apollonū.qō ⁊ fem̄ fuit.ō subdit̄.Cū cogn̄isset ꝓprijs vtū.osules.s.vt ciuitates q̄s pr⁹ (set ⁊c. accepat tenere posset i augmētū sui regni.cetera patēt.

h Propter (ocho.primates ptolomei.nolētes q̄ antioch⁹ se intromitteret ō negocijs egypti.ō ℔ eū audierat antioch⁹ rumores.⁊ voluit scire veritatē p ist̄ apollonū.qō ⁊ fem̄ fuit.ō subdit̄.Cū cogn̄isset ꝓprijs vtū.osules.s.vt ciuitates q̄s pr⁹ (set ⁊c. accepat tenere posset i augmētū sui regni.cetera patēt.

l Et post triēnij tps.post ambitōez iasonis.ℍ sūt ponit̄ ambitio menelai.cū ōz. l Misit iason menelaū. q̄ ō sua mala secta erat.⁊ sic i eo ꝓfidebat. m Supradicti symōis.ō tribu bēiamin.vt hr̄.c.ꝑce. n Frēm.i. in malicia sibi parē.vſi exponūt alij seq̄ntes dictū iosephi dicētis q̄ iste menelaꝰ ⁊ iason fuerūt frēs onie pōtificis.sz q̄ ppt dictū iosephi ō q̄ certū ē q̄ multa falsa ponit.ſi videt̄ autoritas hui⁹ libri dimittēda.nec ei⁹ lra ex torte exponēda maxie cū ad legēdū sit recept⁹ ab ecclia ppt q̄ō saluo meliori iudicio videt̄ mihi q̄ iste menelaꝰ ꝓprie dicat̄ frēs symonis ō tribu bēiamin.Si vo ꝓ ℔ obijciat̄ q̄ iste menelaꝰ fact⁹ fuit summ⁹ sacerdos.vt ōz i lra. q̄ retorsit i semetipm̄ sūmū sacerdotiū q̄ debebat̄ filijs aaro tm̄.dicēdū q̄ ℍ nō valet.nā ℍ sacerdotiū obtinuit p antiochū ydolatrā ⁊ gentilē.ppt q̄ nō curabat ō q̄ tribu iudeoꝝ pontifex esset.sz solū ō vtilitate tpali quā inde habere.iō subdit̄. o At ille cōmendat⁹ regi.q̄ ministros assistētes sibi.quib⁹ munera dederat menelaus.

p Ssi magnificasset fa.po.ei⁹.q̄ munera q̄ apportauerat ⁊ nō se suo magi q̄z iasonis obtulerat.⁊ alia mittere ō futuro.pmiserat.vt hr̄.j. q Ita semetipz retorsit ⁊c. a rege sibi ocessū.cetera patēt vsq; ibi.

r Et iason q̄dē q̄ ꝓprius frēm.s.oniam.

s Captiuauerat ipō exsite i antiochia officiū ei⁹ male ipetrauerat. t Ipse decept⁹ (rat. q̄ menelaū.

v Profug⁹.tū q̄ priuat⁹ erat sacerdotio. tū q̄ soluere nō poterat ipositā sibi sūmā.

r Menelaꝰ aūt ⁊c. scilicet sacerdotij.

y De pecu.vo.re.ꝓmis.vt dictū est.

z Nihil agebat ⁊ subdit causa cū dicit.

a Cū era.face.sostratus.ō nō ꝓmittebat q̄ ō leuatōne pecunie se itromitteret menelaꝰ.

b Quā ob cāz (la⁹. hic ostragit̄ ō ābitōe lysimachi cui⁹ primo ponit̄ institutio.scdo ei⁹ destitutio.ibi. Oēs aūt sacrilegijs.prima i duas.q̄ prio ponit̄ istituto lysimachi scdo mors onie iusti. ibi.⁊ cū agerent̄. Circa primū dicit.

b Quā ob cāz vtriq; .s.menelaꝰ ⁊ sostrat⁹.

c Ad re.fūt euo.menesa⁹ eo q̄ pecuniā ꝓ missaz nō mittebat.sostrat⁹ vo q̄ menelauz exactōez facere ſi sinebat.ppt q̄ō menelaus ipm accusabat. d Et menelaꝰ ⁊c. ℍ pcurāte sostrato ⁊ aliis modis q̄bꝰ poterat p ābitōez.sic dēm ē.s.ō iasone q̄ officiū sui frīs onie male pcurauerat. Sicut tñ ℍ expositores alij seq̄ntes victa iosephi.q̄ iste lysimachꝰ nō fuit frēs menelai.sz ōz ℍ ei⁹ frēs.eo q̄ fuit sibi filius i malicia. sic ōz q̄ tutbil ⁊ chymera sūt frēs.sz hec ecpō videt ecto⁹ta.maxie q̄ scribit̄ hystoria.vbi ſi ē vtēdū metaphora sicut ē i ꝓpōsito.ppt q̄ō meli⁹ videt dici seq̄ndo tex. libri q̄ ilst tres.s.lysimach⁹.menelaꝰ.⁊ symō tēplū ꝓpositꝰ frēs e Sostrat⁹ ät ꝓla.ē cipr̄is.sic freq̄nt mutāt ba(fuerūt. lium reg⁹.ilsula vo cipri subiecta tūc erat ātiocho regi.

f Et cū hec.ℍ interponit̄ mors onie.cui⁹ prio describit̄ occisio.scdo vindicatio.ibi. Ob quā cāz. Circa primū ꝓmittit̄ tpis oportūitas cū ōz. g Contigit thar.⁊ mallo.i.ci ues duaꝝ ciuitatū. h Seditiōez mouere.ō regē ātiochū i eo q̄ antio.re.ocu.i datuo casu. l Dono essent dati.dolebāt eis q̄ sub vtilio talis mīsteris cēnt positi.

l Festināter itaq; ⁊c. ne mal⁹ malū oriret ō ips.sz p quē modū ſi ōz ℍ.sz vīsile ē q̄ donū illō retractauit.⁊ ocubie

ue aliter ꝓuidit. m Relicto suffecto.i.sub se facto
locū ei⁹ tenēte. n Uno et co.su.an.i.antiochena ci
uitate. o Ratus.i.opinat⁹.et dz reor ris.
p Menela⁹ accepisse ꝛc.ad mortē onie pcurādū ī regē
absitia ꝓandronicū cupidū. Cetera patent vsq ibi.
q Arguebat eū de furto notabili rei sacre.
r In loco tuto se cō
tinēs.in q̄ null⁹ sub
pena mortis audebat
aliquē ledē.ꝓter qđ
dicebat asylum.ab a
qđ ē sine ꝛ sylen qđ ē
tract⁹.Iqz nō ē phas
alicui ibi rāgere⁹ of
fendē aliū.cēta patēt
s Ob quā cāz dic
ꝓsir ponit occisionis
diere vindicatio. et
ptz lra vsq ibi.
t Defū c.sobrietatē
in pocibus et cibis.
v Et modestiā. in
ebis ꝛ factis. x An
dronicū pur.erutuz.
tangz de statu digni
tatis depositū ꝛ degra
datū. y Per totā
ꝛc.vt vindicta sceleris oīb⁹ appareret.
z Et ī eodē loco ꝛc.
vt sic culpe ꝓsideret
a Multāt.(pena.
Postq̄.s.posita ē ly
simachi institutio hic
ponit et⁹ destitutio.
et scdo menelai resti
tutio;ibi. De his ḡ.
Circa primū dicit.
a Multā āt ꝛc.i.in
diuinicuit⁹ dissipatō
ne.ꝛ vasoꝝ aureoꝝ
furtiua subtractiōe.
b Menelai ꝓsilio.
vt de auro ptē bzēt.
ꝛ vt ꝓ lo ꝓ lisimachū
cōcitato ipe sacerdo
tū recuperaret.sic ꝛ fa
ctū fuit vt ex seqnti
bus patebit. c Et
diuul.fama. de dict⁹
sacrilegijs a lysima
cho cōmissis.
d Cōgregata ē mł
titudo ꝛc. iniq̄s ma
nibus vti cepit mł titu
dinē ꝓ se comotā in
terficiēdo p iniq̄s q̄s
armauerat.cetera pa
tēt vsq ibi. e Oēs
vo ī fu.uersi sūt.s.q̄
erāt cū lysimacho.
f Ipm ēt sacrilegū
scz lysimachū sec⁹ er
rarū interfecerunt.
g De his ḡ.Hic cō
sequēter describitur,
rat thiro ꝛ pvicinas ciuita
tes. Qđ cū certissime cog
uisset onias: arguebat eū
ipse in loco tuto se ꝓtinēs
antiochie secus daphnem
Ūñ menela⁹ accedens ad
andronicū rogabat vt oni
am inkficeret: q̄cū veniss⁹
ad oniā: ꝛ dat⁹ dextris cuz
iureiurādo q̄uis eēt ei su
spect⁹ sua⁹isset de asylo pce
dere.stati eū pemit nō veri
tus iusticiā ob quā cām ī
solū iudei sz ēt alie q̄z natō
nes idignabāt.et moleste
ferebāt de nece tāti viri in
usta. Sz regressuz regē ō
cilicie loc⁹ adierunt iudei
apd antiochiā sil⁹ ꝛ greci:
ꝓq̄rentes ō iniq̄ nece onie
Cōtristat⁹ ita q̄z ē aīo antio
chus ꝓpk oniā. ꝛ flexus ad
miscōiam lacrimas fudit:
recordat⁹ defūcti sobrieta
tē⁹ vt modestiā. Accēsusq̄z
aīs andronicum purpura
erutū ꝓ totā ciuitatē iubz
circūduci. ꝛ in eo loco in q̄
in oniā ipietatē cōmiserat
sacrilegū vita priuari: dño
illi ꝓdignam retribuēte pe
nā. Multis āt sacrilegijs
in tēplo a lisimacho cōmis
sis menelai ꝓsilio ꝛ diuul
gata fama: congregata est
mł titudo adūsum lysima
chū: mł to iā auro exporta
to. Turbis āt insurgētib⁹
et aīs ira ꝛpletis: lisimach⁹
armat⁹ fere trib⁹ milibuz:
iniq̄s māib⁹ vti cepit: duce
quodā tyrāno etate pariē
et demētia ꝓuecto. Sz vt
intellexerūt conatū lysima
chi: alij lapides.alij fustes
validos arripuere.q̄dā ve
ro cinerē in lysimachū ie
cere. Et mł ti q̄dē vlnerati
q̄dā aūt ꝛ pstrati: oēs vo ī
fugā ꝓuisi sūt. Ipm ēt sacri
legū sec⁹ erariū intfecerūt.
De his ḡ cepit iudicium
adūs⁹ menelaū agitari Et
cū vēisset rex tyrū ad ipm
negociū ꝺtulerūt missi tres
viri a senio:ib⁹. Et cuz su
peraret menelaus ꝑmisit
ptolomeo mł tas pecūias
dare ad suadēdū regi. Ita
q̄z ptolome⁹ in q̄daz atrio
positū q̄si refrigerādi gr̄a
regē adijt ꝛ ꝺdurit a sn̄ia
et menelaū q̄dē vniūse ma
licie reū crimib⁹ absoluit:
miseros āt⁹ q̄ etiā si apud
scithas cām dixissent ino
cētes iudicarēt: hos mor
te dānauit. Cito ḡ iniustā
penā dederūt q̄ ꝓ ciuitate
et ꝓ lo ꝛ sacrī vasis cām ꝓ
secuti sūt. Qđobrē tyrij q̄z in
dignati: erga sepl̄turā eoꝝ
libalissimi extiterūt. Mene
la⁹ aūt ꝓp eoꝝ q̄ ī potētia
erāt auaricia ꝓmebat in
ptāte: crescēs ī malicia ad

Insidias ciuium. V.

Eodem tpe ātioch⁹
secūdā ꝓfectiōez
pauit i egyptū. Cōtigit āt
ꝓ vniūsaz hierosolymorū
ciuitatē videri dieb⁹ q̄dra
ginta ꝓcera eq̄tes discur
rētes auratas stolas ħntes
et hastas q̄si cohortes ar
matas: ꝛ cursus eq̄z ꝓ oꝛ
dines digestos ꝛ ogressio
nes fieri cōmin⁹ et scutoꝝ
mot⁹: et galeatoꝝ mł titu
dinē gladijs district⁹ et te
loꝝ iactus ꝛ aureoꝝ armo
rū splēdoꝛē: oīs q̄z geneꝛis lo
menelai restitutio:qui cū predictis debuisset ad mor
tem ꝺdemnari:ꝓ pecunias rē sunt restitut⁹ ad pria patū
sacerdotij.dic ibi. g De his ḡ.s.de auro furtiue sub
lato de tēplo. h Cepū iudicū ꝛc.q̄ factū fuerat ei⁹
ꝓsilio.ꝛ q̄ ad ō secuta fuerat plurū occisio. i Et cū
supar⁹ menela⁹.i.cōmineret de dict⁹ criminibus.
l Promisit ptolo
meo.regi familiari.
l Ad suadēdū regi
pro menelao ꝛ ō ad
uersarios suos.
m Et ō durit a sen
tentia.quā cogitaue
rat dare ō menelaū ꝛ
dās sn̄iam ꝓ ꝛrium.
n Diseros āt.s.ac
cusantes menelaū.
o Qui ēt si apō sci
thas.q̄ sunt barbari
irrōnales ꝛ crudeles
p Cito ḡ.(populi.
i.ꝓcipitāter ꝛ male.
q Iniustā penā de
derūt.supple eis.
r Qui p citate.hie
rusalem.
s Et ꝓlo.fideli.
t Et sacr⁹ vasis.su
ratis.
v Causam ꝓsecuti
sunt ō menelaū.
x Menelaus autez
ꝛc.quia ꝓpter dona
eius cōmēdabāt euz
apud regem.
y Permanebat in
ptāte summi sacer
dotij.

Capm. V.

Eodem tēpe.
Postq̄z supi⁹
descripta ē ia
sonis fuga.hic ꝺscri
bit⁹ et⁹ mirabilis ter
minatio. cui⁹ ꝓlio si
gnū ꝓmittit⁹ scdo si
gnatū subdit.ibi. Ex
eū falsus rumor. Cir
ca primū ꝺz.
a Eodē tpe antio
chus .s. epiphanes.
a Scdam ꝓfectiōz
pauit i egyptū. Qui
eni itrauerat egyptū
q̄ curā gerēs nepot
sui.sz alienat⁹ a nego
ciis et⁹ p primates
egypti. vt dcm ē ca.
pce. scdo ōpauit er
eratū ad ītrādū ibi.
b Cōtigit aūt illo
tpe. c Per vniuer
saz ꝛc.nō ē p bītelli
gendū q̄ singul⁹ die
bus fieret apparitio
ista:sz ꝙ infra spaciū

quadraginta dier pluries fuit visa: sic̄ Act.i.ō q̄ p̄pus post resurrectōez suā p dies.xl. apparuit discipul' & tñ nō apparuit eis singul' dieb'. d Auratas stolas.i. tunicas q̄ induūt sup arma ad decorē. e Et cur. eq̄r. &c.i. dispositos fm artē militarē. f Et p̄gressi, fieri cōmun' id'est de prope.

g Et seu. mot'. q̄ in pugna aliq̄s leuātur surs̄ū. aliq̄s ad dexterā. aliq̄s ad sinistras monēt. h Et galeator.i. hoīs galeas h̄ntis. i Obstruat nē gla. distri.i. diuersimode mot' mūc fēriēdo p̄cipitent: nunc cessent. k Qua p̄pter oēs &c.i. q̄ talia eēnt signa futuri boni fuerūt tñ signa mali. sc̄z depopulatōis ciuitatis. Dño p̄ iasonē. postea p antiochū epiphanē: sic aū subuersionē hierl̄z p romanos appuerūt signa mlta sic narrat Joseph' li. ō iudaico bel. q̄ tñ ib̄ p̄fert plitates omittō: q̄r eor aliq̄ ponūt hic in glosa.

l Dz cū fal. rumor. Die. sūt p̄ōt signatū ad iasonis ip̄etū. cū d̄r. l Dz cū fal. &c. sc̄z ō morte āntiochi. m Assūpsit. ā mi. mil. viz̄ imo magis plurib'. n Aggressi. est ciuita. repēte. hierusalē vñ fuerat pfugus p factū menelai vt dēm ē. c. p̄ce. credebat enī iason regem mortuū. & sciebat ei' filiū adhuc eē puer. & sic credebat h̄ē tēpus aptū ad recuperandū sacerdotū: q̄ p̄uat' fuerat p Antiochū. ceta patēt vsq̄ ibi o Abijt i āmanitē. vñ venerat hierl̄m.

p Et vltim. eritiū sui. i. ad suū ertminiū. q Cōclusus ab aretha ara. tyrāno. q̄ psēq̄bat eū. & sic p̄z q̄ nō solū erat odiosus iudeis sz̄ et gētib' extraneis. r Ut refugū. legū. i. apostata a lege viua. s Peregre perijt. i. in aliena t̄ra. t Lacedemōas. pfect'. isti erāt spartiate q̄ erāt iudeis ꝯfederati. vt dēm ē. s. i. li. c. tij. ppf q̄ō credidit ibidē h̄ē refugiū sz̄ inuēit. Dnū. q̄r sparniate cogn̄erūt mala q̄ fecerat gēti iudeor. iō subdit. v Jpē & illamētat' &c. & sic vī q̄ ibi fuerit occisus & corp' ei' p̄ciosū bestijs & auibus deuorādū. x Dis itaq̄ gestis. Postq̄z descripta ē inchoatio tribulatōis iudeor. q̄ ambitiōez sacerdotij. h̄ nūc p̄ōit ei' ꝯsūmatio q̄ oppressōez regis. antiochi. Circa q̄ō p̄mo ponit vastatio plebis. scō subuersio legis. c. sequenti. Dēā in duas. q̄r primo pōit vastatio plebis in regis p̄sentia. scō in ei' absentia. ibi Judas aūt. Circa p̄mū p̄mo ponit vastatio p̄pli. scō violatio tēpli. ibi Dz nec ista. Circa primū p̄mo dr̄ q̄ Dis itaq̄ gestis &c. & mencl' ab co pōtifer destitut' i arcē refugisset. vt p̄dictū ē. y Suspicat' ē rex antiochus z Societatē defuit. iudeos. i. tributū sibi negaturos.

a Et ob h̄ p̄fect' ex egypto. vñ fuerebat de mādato romāor. b Efferat' animis. tum. ppf repulsionez sui de egypto. tñ q̄ credebat iudeos recessisse a suo dño.

c Ciuitatē q̄dē hierusalē. d Armis cepit. eor erat intra muīa. vrz̄ p̄dicta. e Jussit āt militibus inflicere. gliat' absq̄ sex' vl' etat' distinctōe. f Erāt aūt toto triduo quo durauit illa occisio. g Octogita milia inflecti. q̄r grebātur in los occ'. & vbi se abscōderāt. h Quadragita mil. vincti. vt ducerēt i captiuita. i Nō mun' āt (tē. venūdati. in suos et ēcillas mercatorib' q̄ ad h̄ venerant.

k Dz nec ista. Die. p̄sūt ponit tēpli violatio cū cū d̄r.

l Jusus ē &c. q̄r dedicatū erat cultui diuino. ceta nō cultoribus idoloꝝ.

m Menelao vncto rege. q̄ ecōtrario debuisset p emunitate tē pli zelare. ideo sc̄z tur. n Qui leguz

ricar. o Qua p̄pter oēs rogabāt i bonū mōstra p̄ti. p Dz cū fallsus rumor exisz tāq̄z vita excessisset. antioch' q assūptis iason nō minus mille viris aggressus ē ciuitatē repente & ciuib' admuz q̄uolātib' ad vltimū appḡsa ciuitate menelaꝰ fugit in arcē. Jason vo nō parcebat i cede ciuib' suis nec cogitabat p̄spitatē ad uersuz cognatos malā esse maximū arbitrās hostiū & ñ ciuiū se trophea capturꝰ Et p̄cipatū q̄dē nō obtinuit. finē vo insidiar suar. p̄fusionē accepit: & p̄fugus iteꝝ. abijt in āmanitē. Ad vltimū i exitiū sui. p̄clus' ab aretha arabū tyrāno fugiēs de ciuitate in ciuitatē oīb' odios' vt ēfuga legū & exectabil' vt p̄ie et ciuiū hostis: in egyptū extrusus ē & mlt̄os de p̄ria sua expulerat: pegre perijt. lacedemonas. pfect' q̄i. p cogīōe ibi refugiū habitur' : et q̄ insepultos mlt̄os abiecerat: ipse & illamētat' & insepult' abijcit sepultura: nec pegrina vsus: nec patrio sepulcro participās. Dis itaq̄ gestis suspicat' ē rex societatē deserturos iudeos & ob h̄ p̄fect' ex egypto efferat animis ciuitatē quidē armis cepit. Jussit āt militib' inflicere. & nec parcere occurs̄ātib'. & p domos ascendētes trucidare. Fiebant q̄ cedes iuuenū ac senioꝝ mulieꝝ & natoꝝ exterminia: virginūq̄z & puuloꝝ neces. Erāt aūt toto triduo octogīta milia interfecti. & q̄dragīta milia vincti. nōmin' āt venūdati. Dz nec ista sufficiūt Ausus ē etiā intrare tēpluz vniūsa terra sancti' menelao' duc'e' q̄ legū' & patrie' fuit proditor' & sceleste' mālib' sumēs sctā vasa q̄ ab alijs regibus & ciuitatib' erāt posita ad ornatū loci & gl'iam cōtrectabat indigne & cōtaminabat. ita alienatus mēte antioch' nō ꝑsiderabat q̄ ppter pctā hītantiū ciuitatē modicū deus fuerat iratus: ppter q̄ō tact. dit circa locum despectio. Alioq̄n nisi p̄grissz eos mltis pctis eēt uoluros: sic̄ heliodor' q̄ miss' ē a seleuco rege ad expoliādū erariuz etiā hic statim aduenies flagellat' & repulsus vtiq̄z

antiochi de iudea spoliato templo. ⁊ ptz lra vsq; ibi.
v Existimās se ⁊c. hyperbolica locutio ē ad exprimēdū
superbie sue magnitudinē. x Reliqt aūt pposit⁹ ⁊c.
iudeor⁹ post suū recessum. y Hierosolymis q̄dē ⁊c. i.
ortūdūpe phrigia in q̄ regiōe est troia. z Moribꝫ cru
delioꝛē eo. s. ātiocho
a In garizim. q̄ est
mōs i regiōe samarie
b Qui grauiꝰ q̄z ce
teri ⁊c. q⁊ samaritam
sp fuerīt molesti iude
is. vtz in Esdra ⁊ nee
mia. c Cuiꝰ a po
situs eēt ꝫ iudeos. i.
firmatꝰ i ꝓposito no
cēdi eis. d Odiū
odiosuꝫ prin. apolo.
de cuiꝰ neq̄tia ⁊ mor
te hꝫ. i. libro. iij. c.
e Pacē simulās vt
hīēt ingressum in ci
uitatē. f Oēsq; q̄
⁊c. et ℔ videnꝫ q̄ ar
matiōez illā simula
ret fieri ad aliquē lu
dū exercēdū vt hasti
ludū ⁊ hmōi. ad qō
videndū conuenīt plu
rimi. ⁊ illos prio iussit
inffica q̄z ad vi
ros etatꝫ pfecte fmi
issum regꝫ. g Ju
das aūt. Hec ē ps in
cidental⁹ in q̄ potꝫ fu
ga iude cum pluribꝫ
alijs ad loca deserta
eo. q⁊ nō poterāt; ma
la q̄ fiebāt in hierlm
impedire, sic g̃ ō.

g Judas aūt ⁊c. nō
in nūero fratꝛ suoꝝ
sz magn̄q̄nt⁹. vt hꝫ. g
t. li. c. ij. sz in numero
summoꝝ sacerdotuꝫ.
vt dic̄ glo. nō tamē
incipiēdo ab Aaron
q⁊ mlto plures fuerīt
ꝫ a principio regni
grecoꝝ. qō vt dicunt
glosatores aliq̄. inꝯ
fuissz ab audacia. Nec nō
ꝓpt locū gētē sz ꝓpt gētē lo
cū ds elegit. Ideoq; ⁊ ipe
locꝰ ꝓtriceps factꝰ ē pli ma
loꝝ. postea aūt fiet sociꝰ bo
noꝝ: ⁊ q̄ derelictꝰ in ira dei
oīpotentꝫ est iterꝝ i magni
dñi reconciliatōe cū sūma
gl̄ia exaltabit. Igit antio
chus mille ⁊ octingētꝫ ab
latis de tēplo talētis velo
citer antiochiā regressus ē
ꝰexistimās se p̄ superbia ⁊raz
ad nauigādū. pelagꝰ vero
ad iter agēdū deducturū
ꝓpter mētis elatōem. k Re
liqt aūt ꝓpositos ad affli
gendā gentē. l hierolymis
q̄ dē phili ꝓpū genere phry
gem. mꝛibꝫ crudeliorē eo
ipso a q̄ ꝓstituꝰ ē. m in gari
zim āt andronicū ⁊ mene
laū. q̄ grauiꝰ q̄z cereri imi
nebāt ciuibꝫ. n Cuiꝰ a posi
tus eēt ꝓtra iudeos: misit
ꝰodiosū p̄cipē apollonium
cū exercitu viginti duobꝫ
milibꝫ ꝑcipiēs ei oēs pfe
cte etatꝫ inffic̄ere. mlieres
ac iuuenes vēdere. o Qui cū
venisset hierlymā ꝓpacē si
mulās q̄uit vsq; ad diem
sctm̄ sabbati. ⁊ tūc feriatꝫ
iudeis arma capē suis ꝑce
pit. Oēsq; sil' q̄ ad specta
culū. pcesserāt: trucidauit
⁊ ciuitatē cū armatꝫ discur
rēs ingētē mlitudinē pe
remit. p Judas aūt macha
beꝰ q̄ decimꝰ fuat: secesserat
in desertū locū. ibiq; inter
feras vitā in mōtibꝫ cū su
is agebat: ꝰet feni cibo ve
scentes demorabāt ne par
ticipes eēnt coinq̄natōis.

q Ed nō post .vi.
multū tēpis ꝰ misit
rex senē q̄ndā antio
chenū ᶜ q̄ cōpelleret iudeos
ꝰ vt se trāsferrēt a patrijs ⁊
dei legibꝫ: ᶜ contaminare etiaz
qō in hierlymis erat tem
plū: ⁊ cognominare iouis
olympij. ⁊ in garizim ꝓut
erāt ꝰ hi q̄ locū inhitabāt ᵇ
iouis hospitalꝫ. Pessima āt
⁊ vniūsis ᵍ guis erat malor
incursio. r Nā tēplū ᵐ luxu
ria ⁊ comesatōibꝫ erat ple
nū ⁊ scortātiū cū meretri
cibus. sacratisq; edibꝫ mu
lieres se vltro ingerebant:
introferētes ea q̄ non lice
bant ⁿ Altare eriā ᵒ plenum
erat illicitis: q̄ legibꝰ phi
bebanꝫ. ᵖ Necq; āt sabbata
custodiebanꝫ: ᵍ necq; dies
solēnes patrij seruabātur:
incipe debeat a tpe alexādri magni. ⁊ tūc fm oēs histo
riographos iaddus erat summꝰ pontifex iudeor: cui si
cōnumeret onias filꝰ eius ⁊ alij sequnt notari vsq; ad
oniam. quē interfecit ondronicꝰ. inuenieꝫ q̄z istē vltimus
onias fuit nonꝰ ⁊ ꝓpis iudas decimꝰ q̄rtū ad intran
tes legitime. Jason
autē menelaus ⁊ lusti
machus sunt ab hoc
numero efficiendi. tū
quia male intrauerī
rum q⁊ cultū diuinū
dissipauerīt. vtz ex su
pradictis. et sic fi fue
runt summi sacerdo
tes fm rem sed rātū
fm nomen ⁊ vsurpa
tionem. b Et se
ni cibo vescentes. i.
tefrenascentibꝫ q̄ po
terāt in dctro repe
riri. q⁊ solo feno non
poterant sustētari.

Cap. VI.

Ed non post
multū tēpis
Postq̄z ōscri
pta est plebis vasta
tio. Hic conseq̄nter
describit legis abo
litio. Et prio in regꝫ
absentia. scdo in eꝰ
pntia. ca. seq̄nti. Pri
ma in duas. q⁊ prio
introducit gētilitatꝫ
formā. scdo rebellib
impōit pēas ibi. Erat
autem. Circa primū
introducitur forma
gentilitatꝫ. prio q̄tū
ad modū viuēdi cuiz
dicatur.

b Misit rex senem
⁊c. i. vnū sacerdotez
gentilē. Idem eni si
gnificat senex in gre
co. qō ꝓsbyter in la
tino. Ubi prio de aia
vbi translatio nostra
habet: Et senex ha
beret oculum inuenis: videret vtiq; vt iuuenis. In an
tiqua translatione habet: Si presbyter haberet oculuz
iuuenis ⁊c.

c Qui compelleret iudeos. primo vbis psuasiuis. po
stea tormētis. d Et se transferrēt ⁊c. a legibꝫ dat̄ in
monte synai patribus. e Contaminare etiam. Hic
secundo q̄ntū ad contaminatōem templi cum dicitur.
e Contaminare etiaz ⁊c. dedicando ipm cultui iouis
olympij. quod prius erat dedicatū cultui veri dei.
f Et in garizim ⁊c. Ad intellectū hui⁹ sciendū qō sicut
dicit Josephus antiq̄t. iudaice libro. xij. sanaballath sa
maritanus dedit filiam suā vxorē Manasse fratri sum
mi sacerdotis iudeor. Qui volens hāc honorem sacer
dotalem. rogauit socerum vt edificaret sibi inmōte ga
rizim tēplū: quod nomiauit tēplū sūmi dei. et hoc fu

ſt tpe aleādri magni. ſz postea vidētes samaritāi q̄ antiochꝰ rex hiēr iudeos exosos. scripſerat antiocho se nihil ꝓfecōe cū iudeis. petētes q̄ tēplū apd eos edificatū in monte gartzim ioui dedicaret. ⁊ hoc est qd dicit.

f Et in gartzim put erāt supple postulātes.

g Ubi q̄ lo. inhitabāt. ſ. samaritāi.

h Jouis (ritam. hospital. idē erat cū ioue olympo. ſz duplicit nolebāt ꝓ duobus locis in qbꝰ solēnit colebāt. sic apud nos dr sācs michael de mōte gargano ⁊ mōte tumba. ſz sint alia multa loca i qbꝰ sācs michael venerat. i Pessima āt ⁊ vniuersis. vere iudeis. l Grauis erat malop incursio. nā eis multa sic occurrebāt mala. l Nā tēplū deo dedicatū. m Lupu. ⁊ comessationib erat plenū. ꝛc. interoferētes. ꝛc. ſ. obblatiōes idolaticas. n Altare etiā. holocaustop. o Plenū erat illicitis. i. hostiis gētiliū immūdis.

p Hecz āt. hic tertio ponit gētilitatis introductio in violatōe tpis sacrificū dr ꝓ Hecz aūt sab. cu stodiebāt. cū tñ erat ꝑceptū Exo. xx. i memoriā beneficij creationis. q Hecz dies solēnes patrij. id est a patribꝰ obseruati sicut dies paſche in memoriā liberatiōis populi de egyptoꝛ. ⁊ pētecostes. in mēoriā datiōis legis in mōte synai. ⁊ sic d aliis vt plenius fuit dctm i Exo. ⁊ Leuiti. r Nec simplr. i. manifeste. s Se q̄ſq̄ iudeū. ꝛc. mortis tiore. erāt tñ aliq̄ qui ſ ꝓfitēt ⁊ manifeste ꝓfitebant vtpote sētiis apparebit. qz tñ erāt pauci ꝓ patrie. iō ꝓ nullꝰ reputāt sic dr cōit q̄ nullꝰ ē in eccia q̄ sūt ibi pauci respectu multitudis q̄ deberet. ibi eē. ⁊. ſ. phīs. dr q̄ illud qd modicū ē q̄si nihil reputat. t Ducebāt aūt. hic q̄rto ponit gētilitatis introductio i veneratōe idoloꝝ dr. t Ducebāt āt. ſ. iudei. v Cū i ama. necessitatib faciebāt mortis tiore. x In die natal reg. antiochi. a Ad sacrificia. q̄ tūc fiebāt solēnit ad honorē bachi. nā rex credebat eū fauisse sue natiuitati. b Et cū liberi. i. bachi. vtpote. Liber. i. bach⁹. vel vt sine ꝓpe de nat⁹. c Cogebant. iudei. d Hedera conari. i. hīstes serta i capitibꝰ d hedera. eo q̄ hz similitudiez cū vite. ⁊ iuenit viridis oī tpe. nō sicāt vitis ⁊ maxie tpe natal dicti reg. e Libero circūire. i. ad honorē eius chorizare. f Decretū. hic q̄nto ponit introductio gentilitatis in oblatōe sacrificij. nā miti iudei nō solū in hierlm et in dea. ſz ēt in ciuitatibꝰ gētiliū hitabāt dispsi. ⁊ ill ciuitatibꝰ mādatū fuit ꝓ reges decretū. vt iudeos hītantes ibi cōpellerent ad vimissionē sue legis. ⁊ susceptōem ritus gētilis. ⁊ hoc est qd dr f Decretū āt exijt ⁊c. ⁊ pz ex dicti

'nec simplr' se q̄ſq̄ iudeus cōfitebat. 'Ducebant aūt 'cū amara necessitate 'in die natal' reg' 'ad sacrificia: 'et cū liberi sacra celebrarent 'cogebāt 'hedera coronati 'libero circūire' 'Decretū āt exijt in prias ciuitates gētiliū 'suggerētibꝰ ptolomeis vt pari mō ⁊ ipi adūsus iudeos agerēt vt sacrificarēt. eos āt q̄ nollēt trāsire ad institūta gētiliū interficerēt 'Erat g̃ videre miseriā 'Due enī mulieres delate sūt 'natos suos circuncidisse 'quas 'ad vbera ifātib suspēsis cū publice p ciuitatē circūduxissent: p muros ꝓcipitauerūt. 'Alij vo 'ad p̄mas coeūtes 'speluncas et latēter sabbati die celebrātes 'cum indicati eēnt philippo 'flāmis succēsi sūt 'eo q̄ verebant ꝓpter religionē ⁊ obseruantiā: māu sibimet auxilium ferre. 'Obsecro aūt eos q̄ hunc libꝝ lecturi sūt 'ne abhorrescāt ꝓpter adūsos casus sed reputent ea q̄ acciderūt non ad interitū ſz ad correptōnem esse generis nri 'Erenī mlto tempe nō sinere peccatorib' ex sentētia ꝓcedere. 'sed stati vltiones adhibere 'magni bñficij ē iudicium. 'Nō enī sic in alijs nationib' dīs patiētes expectat vt eas cū iudicij die aduenerit in plenitudine pctoꝝ puniat: ita ⁊ in nob statuit vt pctis nris i finē deuoluī ita demū in nos vindicet. 'Propter quod nunq̄ quidē a nob misericordia sua amouet. corripiēs vero 'in adūsis pl'm suū nō derelinquit. 'Sed hec nobis ad cōmonitiōez ꝓlixa hoc excepto. g Suggerētibꝰ ptolo. i. ſpecibꝰ ptolomei. q̄ ꝑ falsam suggestionē deducit regē a snia ō menelai. ferēda. ſ. vīj. ca. b Erat g̃. Introducta gētilitatis forma. hic ꝓfert remittēdꝰ inflīgit pēa. ⁊ ꝓsequit ꝓ circūcisiōis tenore. secdo ꝓ sabbati honore. ibi. Alij vo. rettio ꝓ illicitis edi. hoc est. ibi. Jgr eleazarus. Circa primū dr

b Erat g̃ vide. miseriā. sic hīt libri correcti. ⁊ ē sēsus. Erat aūt. i. ꝓsequebat tūc oīb assistētibꝰ vidē miseriā q̄ subditur.

i Due enī mul. delate sūt. i. accusate.

l Natos su. circūcidisse qd apparebat ex ꝓputi pcisione.

l Quas. sic hīt libri correcti.

m Ad vbe. infā. suspēsis. qd erat valde mirabile. ſ. q̄ pueri suspēdio nō necarēt ad vbera: qbꝰ deberent nutriri. ꝓpter qd ꝓce pū fuit iudeis ꝛc. ꝛrtio. Nō coīs bestiā in lacte mris sue. videbat enī nimis durū ⁊ crudele q̄ hec coīrēt i lacte vbi solebat viuē. sic ibidem plenius fuit dictū.

n Alij vo. hic ꝓfert pēa ob fugā tū sabbatū ponit. ⁊ ꝓ hoc pena. scdo remouet opinio falsa: ibi. Obsecro āt. Circa primū dr o Ad pri. coeūtes. i. concurrētes p Speluncas. i. latēter ⁊c. ibidē meditatiōib diuis et orōibꝰ vocādo. q Cū idicati eēnt philippo. q̄ posit erat hierlm ad affligēdū iudeoꝝ gētē. vt hr. c. proceden. r Flāmis succēsi sūt. ſ. fumiferi vt dicē Joseph⁹. qbꝰ necati sunt i spelūcis. s Eo q̄ vere. ꝓ religionē ⁊c. ꝓ qd ꝓ matarbia talios sapientes fuit declaratū. s. ꝓ lio. ij. ca. q̄ licitū erat eis se defendē i diebꝰ sabbatoꝝ.

a Obsecro. hic ꝓfert remouet opio falsa. qz possz aliqs credē q̄ ds ꝓmitteret iudeis talia ꝓ tigisse ex eius odio ō eos. ad qd̄ ꝛmouendū dr hic q̄ talia si sūt signa odij dei ſz dilectōis. sic pi⁹ pēmittit ꝓ filiū quē diligit ꝓ defectibꝰ suis ꝓ flagella corripit: nō āt alienū quem negligit. ⁊ ex his ptz ſra pauca recepta q̄ discurrēt b Hic abhorrescen. nostra. ſ. iudaicū. c Erenī mul. tpe si sinē ⁊c. i. ꝓut sentiūt fm ptē irrōnabilē pctā ꝓtinuare. d Sz sta tim vl. adhibē. ꝓ flagella cohibētia. e Magni bñficij ē iudicium. ſ. q̄ si nāt ad pena futurā ſz purgāt ad vitā

f Nō ei sic i alijs natiōib. idola colentib. (tā btām.

g Dīs patiētes expectat. ea? punitōz differēdo. vt sic appareat dei misericordia maior expectādo eoꝝ pniam. ⁊ ꝓ ꝑ punitio iustior ꝓ talē expectatōez. ō ꝓcludit.

b Propt qd nūq̄ qdē ⁊c. nā ex amore corripit. vt dē mi In aduersis ⁊c. ei patientiam tribuendo. (est.

s Sed hec nobis. i. a nobis ad cōmonitōem legētis: ne credāt penas nobis inflictas ex odio dei ꝓcessisse.

l Dicta sint pauc, s. verbis: qr mlto pl̃a possent indu
ci ad ꝓpositū ofidēdū. m Jā aūt ve. ē ad narratōz. s.
penaz ꝙs electi ꝑ legē obfuāria ptulerūt. n Jgit. Dic
ꝑsit describit pēa ꝑ horrore illiciti abi inflicta. nā elea
zar magē elegit mo
ri ꝙ̄ abo lege ꝓhibi
to coinq̄nari: nō solū
ex eī comestiōe. sz̄ ēt
ex comestiōis fictōe
nā ex ꝟ ꝓbabilr vide
bat seq̄ trāsgressiōez
mltoz. r ꝟ ē qđ dr.
o Eleazar vn⁹ ꝛc.
i. de excellētioribꝫ in
scia virtute ꝛ fama.
p Apto ore hians
ꝑ violētiā carnificū.
q Lōpellebat carnē
ꝛc. qđ ē ꝓhibitū i le
ge Leuit. xi. r At
ille gliosaz ꝛc. i. glie
meritoriā xpi tamē
tempe ꝓsequēde.
s Odagē ꝙ̄ odi. vi
tam. i. vitiosam.
t Volūtarie ꝓbat
ꝛc. ꝓpt seq̄ns ꝓmiū.
v Jntuēs āt. oculi
cordis. x Quēad
modū optz accedere
ad beatitudinē.
y Destituit nō ad
mittē. i. perpetrare.
z Jllicita. ꝓpt vite
sz̄ pātz. a Amo
rē. nā bonū virtutis
mal⁹ ē ꝙ̄ bonuz vite
corpāl. mal⁹ āt bonū
nō ē exponēdū ꝑ sal
uatōe mlto⁹ bonū. sz̄
magis econuerso.
b Hi āt q̄ astabāt.
ad exeq̄ndū regē mā
datū. c Jniq̄ mi
se. cōmoti ꝛc. dr aūt
iniq̄ mīsatio. eo q̄ i
ducebat ad iniq̄tatē
lez enī comedē car
nes illas ꝺ q̄bꝫ sua
debāt cōedere eleaza
ro eēt ei licitū abso
lute. tū i illo cāu erat
illicitū. nā in tali fi
ctōe erat falsitas et
mēdaciū facto ꝛ alio
rū seductio. ex eo q̄
doctor legerat. et iō
ꝑ illos factū alij tracti
fuissent ad trāsgredi
endū legē. iō seq̄tur.
d At ille cogi. ce
pit etatis ac senectutis ꝛc. propter virtutis et scientie
concomitantiā. e Et inge. nobili. canicie. Nobili
tas enī generis puenit ex gñatōe. nobilitas ꝺo vtuꝫ ex
opatōe q̄tū ad vtutes atq̄sitas. ꝛ ex datōe diuīa-q̄tū
ad infusas. ꝛ iste vtutes reddūt canicie nobile in ige
legentiū dicta sint pauc,
m Jā aūt veniēdū ē ad nar
ratōez n Jgit eleazar⁹ vnus
de primoribꝫ scribaz: vir
etate, puer⁹: ꝛ vultu deco
rus, apto ore hians ꝙpel
lebat carnē porcinā mādu
care, r at ille gliosissimam
mortē magis ꝙ̄ odibilem
vitā cōplectēs: volūtarie
ꝓbat ad suppliciū. Jntu
ens āt quēad modū opor
teret accedere: patiēter su
stinēs destinauit nō admit
tere illicita ꝓpt̄ vite amo
rē. Hi aūt q̄ astabāt iniq̄
m eratōe cōmoti ꝓpt an
tiquā viri amicitiā rollen
tes eū secreto rogabāt af
ferri carnes q̄bꝫ vesci ei li
cebat vt simularet mādu
casse sic rex impauerat de
sacrificij carnibꝫ: vt ꝟ fcō
a morte liberaret, ꝛ ꝓpt vete
rē viri amicitiā hāc ei eo fa
ciebāt hūanitatē. At ille
cogitare cepit etat⁹ ac sene
ctutis sue eminētiā dignaz
ꝛ ingenuā nobilitat⁹ cani
ciē. atz a puerꝫ optīe ꝓpsa
tiōis act⁹: ꝛ ꝑm scīē ꝛ a dō
cōdite leg⁹ ꝓstitutā: rādit
cito ꝺicēs: ꝑmitti se velle
in ifernū ꝟ hō enī etati nr̄e
dignuz est inq̄t fingere vt
multi adolescētes arbitran
tes eleazar nonagīta ānoꝝ
transisse ad vitā alieni
genaz: ꝛ ipi ꝓpter meā si
mulatōez ꝛ ꝓpt ex modicū
corruptibile vite tp̄us deci
piant ꝛ ꝑ ꝟ maculā atz exe
cratōem mee senectuti cō
q̄rā. Hā etsi i p̄nti tpe sup
plicijs hoīm eripiar sz̄ ma
nū oīpotētis nec viuꝰ nec
defūct⁹ effugiā. Quobrē for
titer vitā excedendo: ꝟ sene
ctute q̄dē dign⁹ apparebo:
adolescētibꝫ aūt exēplū for
te reliquā. si ꝓmpto aīo ac
fortit⁹ ꝓ guissimis ac sctissi
mis legib⁹ honesta morte
pfungar. His dict⁹ ofestim
ad suppliciū trahebāt. Hi
aūt q̄ eū ducebāt: ꝛ paulo
ānis fuerāt mitiores in iraz
ꝑsi sūt, ꝓpter ꝓmones ab
eo dictos: q̄s illi ꝑ arrogā
tiā, platos arbitrabāt. Sz̄
cū plagis ꝓimeret ingemu
it ꝛ dixit: Dñe q̄ hēs sctāz
sciam: manifeste tu scis qꝛ
cū ꝙa morte posse⁹ liberari:
duroꝝ corpis sustineo do
lores. ꝑm aīaz vo, ꝓpt tuū
libēter hec patioꝛ. Et
iste q̄dē ꝟ mō vita decessit
nō solū iuuēib⁹ sz̄ ꝛ vniūse
gēri mēoriā mortis sue ad
exemplū virtutis ꝛ fortitu
dinis derelinq̄ns. ¶ VII.

Contigit aūt septem
frēs vnacū mr̄e ap
ꝓhensos cōpelli a re
ge edere ꝺ phas carnes
porcinas flagis et taureis
cruciatos. Unus aūt ex illis
q̄ erat primus sic ait. Quid
quer⁹ ꝛ q̄d vis discere a no
bis. Sz̄ parati sumus mori
magis ꝙ̄ patrias dei leges
ꝓuaricari. Jrat⁹ iratq̄ rex
iussit sartagines ꝛ ollas ene
nobilitate. f Rsidūt cito. nā in hsitiꝺ hītū nō rec
rit lōga deliberatio. g Dicēs ꝑmitti se ꝛc. i. pon⁹ su
stinere penā oēm ꝙ̄ facē talē fictōz. ꝛ sudit ad ꝟ tōz. d.
b Hō ei etati nr̄e dig. ꝛc. ꝛ ꝑ ꝟ maculā ifamie q̄tū ad
hoīes. i Atz exe
cratōz. apō deū ꝛ an
gelos sctos.
k Dee senectuti
aq̄rā. ꝛ diuinū iudi
cū incurrā. iōsubdit
l Hā ꝛ si i p̄nti tpe
ꝑ talē fictiōz. sz̄ ma
nū oīpotēs dei ꝛc. iō
a Quobrē ꝙcludit
fortit⁹ vi. exceden. i.
eā ꝑ lege dei exponē
b Senectute (do.
q̄dā dign⁹ apparebo
ad gliaz dei ꝛ edifica
tionē primi. c Pro
grauissimis. i. bones
tissimis. sicut hō dr
honest⁹ grauis mori
bus. ceca patēt vsq̄
d Per arrogā (ibi.
tiā ꝛc. qđ si erat ver
sz̄ ꝟ viderat ꝙ ostātiā
mēt⁹ ad dei gliaz. et
ꝓximoꝝ edificatiōz.
e Cū a morte ꝛc. ꝙ
dictā fictōem.
f Duros corpis ꝛc.
ꝑm ptē sensitiuā.
g Dcōm aīaz vo. in
tellectiuā. b Libē
ter hec patioꝛ. sic sa
piens ꝙ sanitate ose
q̄nda libēter accipit
potionē sensu gust⁹
amarā. ceca patēt.

Capitulū VII.

Contigit āt se
ptē frēs. Post
q̄ descripta ē
cōpulsio ad gēnilita
tē i regē absentia. vtz
ex dict⁹. hic ostēr fit
idē in eī⁹ pnitia. vt ex
seq̄ntib⁹ apparebit.
Et ꝓpio fit ꝟ in gñali
sermo i spālitibi. Un⁹
aūt. Circa primū dr.
a Contigit aūt ꝛc.
hoc si vr ꝓtigisse in
hierlm vel iudea. q̄
rex antioch⁹ nō legit
ibi rediisse postq̄ in
de recesserat scā strā
ge populi ꝛ spoliatio
ne templi. vt habet supra capitulo. v. propter quod vi
detur hoc contigisse in antiochia seu aliqua alia ciuita
te notabili ad quam venerat edictū regis de cōpulsiōe
iudeorum ibidem habitantium ad ritum gentilium. vt
habetur capitulo p̄cedēti. b Flagris ꝛ taureis cru

cruciatos .flagr flagri ē summitas virgula; ad iuicē li gatar: q̄ facit strepitū percutiendo; pturitū p calefactōis modū. taurea taurea: ē flagellū de corio thauri factum.

c Un⁹ aūt .hic ponit pulsio in spāli. ; prio pōit afflictio filiis p̄logeniti qui p se; alijs dixit.

d Data ti sum⁹ ⁊c. i. a deo datas p̄bo nostris in monte synai.

e Jussit ei q̄ prior fuerat locut⁹ ⁊c. ppt veritatis p̄fessionē.

f Jussit ignē admo ueri .i. erbiberi seu apponi.

g Quēad modū p̄testatiōes cantici ⁊c. Deut. xxxij

h Et i fuis suis ⁊ē Mortuo itaq; .hic ponit afflictio se cūdi. ; p; lra vsq; ibi. patria voce dixit .i. fm doctrinā scōr patrū.

i Tu q̄dē scelestissime .i. an supmo gradu sceler; ei⁹ .

k Post hūc terti⁹. hic ponit tormēta tio tertii.

l Et lin stulat⁹ ⁊c. nō abhor rēs ei⁹ p̄fessionem p ter diuīe leg; obser uantiā. cetera patēt.

m Et ℔ ita defuncto .hic ponit vera tio q̄rti. ; p; vsq; ibi.

n Tibi enī resurrectio ⁊c. licz enī oēs i fine mūdi resurgant immortales. q; tunc cessabit generatio et corruptio. tamen sō li boni resurgēt ad vi tam īmortalez q̄ erit p gloriā anime redū dantē ad corp⁹ p dotem impassibilitatis

Corpa vo malorum erūt īmortalia vt sp crucient ignē gehen ne. vt hī Dath. xxv. que est mors secūda Apocalipſ. xx.

o Et cū admo. hic ponit tormētatio q̄rti cū dr. Et cū admo uisset .i. applicassent quintū.

p Verabant eum .simili mō sicut p̄cedentes.

q Facis q̄ vis. vo luntate nequissima.

r Nolīt putare ge nus nr̄m ⁊c. eoq; per mittit nos a te cru ciari. q; ℔ facē ad au gmentū meriti nr̄i.

s Patienter sustine. .i. modicum expecta as succēdi: q̄b⁹ stati succē sis⁹ iussit ei q̄ prior fuat lo cut⁹ amputari linguā: ⁊ cu te capit; abstracta sūmas q; man⁹ ⁊ pedes ei p̄cidi. ceteris ei⁹ fribꝰ ⁊ mīe inspici entib⁹.

Et cū iā p oīa iutil fact⁹ esset iussit ignē admo ueri: ⁊ adhuc spirantē tor reri in sartagie in q̄ cū diu cruciaret: ceteri vnacū ma tre iuicē se hortabāt mori: fortit dicētes

Dīs dⁿs aspi ciet vitatē: ⁊ p̄solabit in no bis, quēadmodū ī p̄testa tiōe cāntici declarauit moy ses, ⁊ ī suis suis p̄solabit

Mortuo itaq; illo prio, ℔ mō seq̄ntes deducebāt ad illudēdū ⁊ cute capitis ei⁹ cū capill' abstracta: interro gabāt: si māducaret pr⁹ q̄ toto corpe p mēbra singla puniret.

At ille rīdēs pa tria voce dixit. Nō faciam

Propt q̄d ⁊ iste seq̄nti lo co primi tormēta suscepit: ⁊ in vltimo spū p̄stitut⁹ sic ait:

Tu q̄dez sceleſtissime ī p̄nti vita nos p̄dis: sed rex mūdi dīfūctos nos p suis legibꝰ et ne vite ēsurrectōe suscitabit.

Post hūc terti⁹ illudit: ⁊ linguā postulat⁹ cito p̄tulit. ⁊ man⁹ p̄stāter extēdit: ⁊ cū fiducia ait: e celo ista possideo. q; ppt dei leges nūc hec ipsa despicio q̄m ab ipo me ea receptur⁹ spero: ita vt rex ⁊ q̄ cū ipso erāt mirarent adolescētis animū q; tanq; nihil duce ret crucia⁹.

Et ℔ ita de functo. q̄tū verabāt simi ter torq̄ntes: ⁊ cū iam esset ad mortē sic ait:

Poti⁹ est ab hoīb⁹ mori datos spes expectare a deo: iterꝫ ab ipo resuscitandos.

Tibi enī resurrectio ad vitā nō erit

Et cuz admonuissent q̄n tū verabant eū, at ille re spiciēs in eū dixit.

Pote testatē inf homīes habēs cum sis corruptibilis, facis quod vis.

Noli autez putare genus nostr⁹ a deo esse derelictū.

Tu autem patienter sustine ⁊ videb magnā ptātem ipsi⁹ qua liter te ⁊ semē tuū torq̄bit

Post hunc ducebant se ptum: ⁊ is mori incipiens sic ait.

Noli frustra errare

Nos enī, ppter nosmetip sos hoc patimur peccātes in deū nostrū: ⁊ digna ad miratiōe facta sunt in no bis.

Tu aūt ne existimes tibi impune futur⁹: quod contra deum pugnare ten taueris.

Supra moduz autem mater mirabilis et bonorum memoria digna

que pereūtes septē filios sub vn⁹ diei tpe ꝓspiciēs.

bono animo ferebat ppt spem quā in deo habebat

singulos illorū hortabat voce patria fortiter reple ta sapientia: ⁊ femineo co gitationi masculinuz ani mū inserens dixit ad eos.

Nescio qualr ī vtero meo apparuist⁹.

Nec enī ego spiritū et animā donaui vobis et vitam: et singu lorum membra nō ego ipsa compegi.

Sed enī mūdi creator q̄ formauit homīs natiuitatē: quiq; oīm inue nit originem: ⁊ spm̄ vobis ita q̄ly patienter nō est nota virtutis sed brevitatis vi te temporalis. ideo subditur.

t Et videbis .ato. v Magnā ptātē ipi⁹ ⁊cui nō pōt resisti. x Qualr te ⁊ semē tuū. i. imitatores tuos.

y Torq̄bit. eternalr in gehēna. z Post hūc. hic ponit vera tio sexti. ; p; vsq; ibi.

z Nos enī ppt nos metipsos ⁊c. licz essi sancti eēnt ⁊ īnocen tes. tñ p̄sitent se pati ppt pctā: imputātes sibi alior delicta. eo q; essent ō eodē ꝓpio Et sic facit Dan. iij.

a Tu aūt ⁊c. ō deū ⁊c. eius cultū aufe rendo ⁊ ei pplm cru deliter occidendo.

b Supra mo. hec est ps septima: in q̄ infert mīs p̄stātia. cū dr Supra mo dū autē mī mirabil nā antea nō legit fu isse aliq̄ tāte p̄stātie.

c Que peūtes se. filios. q̄ntū ad vitaz p̄sētē. sz saluatos q̄n tū ad futurā. nō sub dit.

d Bono aīo ferebat ppt spem. sez alteri⁹ vite.

e Singulos āt illor ⁊c. i. setoz patz doctrine ꝓsona. nō subditur.

f Repleta sapīa. sā ctorum patz.

g Et femineę cogitationi que ē de mollicie et remissiōe.

h Masculinū aīm inferēs qui tēdit ad ardua ⁊ difficilia.

i Dixit ad eos. et magno feruore. l; Nescio qualr ⁊c. tūc enī ap paret puer eē in vte ro mīs q̄n incipit se mouere. mot⁹ aūt et sensus sūt ab anī ma q̄ est in puero p infusiōez. mod⁹ āt in fusiōis ē soli deo co gnit⁹. nō subdit

l Nec enī ⁊c. i. aīaz itellectiuā q̄ ē spūal nāe.

m Et aīaz .i. porētiā sensituā q̄ ē ipi⁹ ꝓducti.

n Et vitā .i. opatiōes vite.

o Et sing. mēbra ⁊c q; vi⁹ formatia fi ē a mīe sz a pēe. ⁊ illa mi bil agit nisi in virtute p̄ie cause. nō subdit

p Ex ei mōi cre. ⁊c et p; ex dict⁹ vsq; ibi.

q Sicut nūc vosmetipsos despiciēs, ītū ad vitū eoꝝ
r Antiochꝰ aūt. Hec ē octaua ps in q̄ ponīt (pozalē
martyriū sep:imi, ꝑmittīt tū ei⁹ psuasio. scdo pōīt ei⁹
veratio:ibi. Cū hec illa. Circa primū prio ponīt psua
sio a rege cū dr. r
ctos filios q̄ dicer
bāt eū sceleſtū r incē
dio gehēne refutatū
s Sil' r exprobrātis
rc. qz vocē dictoꝝ fra
trū reputabat despe
ctā, sic psonas eoꝝ
despicabiles reputa
bat. r sic duplici rōe
reputabat se ꝓtēptū
, rōe vboꝝ r psonaꝝ
despicabilium.
t Cū adhuc rc. vt
salte illū superet.
v Nō so. vbis hoꝝ
tabaꝝ rc. r pz lēa vsq
ibi. r Cū aūt mlt
hic pōīt psuasio iu
nenis a mre: q̄ pmi
sit suasuram se filio
suo. r vere dixit. qz p
missio absoluta sic ē
ista intelligēda: ē de
bono. nō subditur.
y Irridēs cru. tyrā
nū, qz psuasio sua
erat ad vtus bonū.
et patet lēa vsq ibi.
z Dign⁹ rc. i. eoꝝ
psortio p palmā mar
a Ut illa (tyrā
mi) ratōe. q̄ fiet scis
in resurrectōe.
b Cū frib⁹ rc. ad au
gmētū gle vre r mee
c Cū ꝟ illa ad. dice
ret. hic ꝓpōīt pōīt ei⁹
veratio: cū dr. Cū ꝟ
illa dicer. et magno
feruore fi erpectauit
finē vboꝝ mris pple
d Que sustiet (te
. i. differtū vexare sub
spe vana q̄ debeā re
gi obedire. e Nos
enī p pctis nris rc.
exponaꝝ sic. s. de se
xto lre. f Vos vs
nē mo. ē irat⁹, nā oīs
pēa i ꝑsn: modica ē
respcu fuīe. g Tho
li fru. extol. rc. sic ꝑsit
libri correcti. q. dicat
nō ptinges ad illud
gō speras dei iudicō
ipedit⁹. h Mā fra.
mei modico rc. re
spectu doloꝝ futuri
i Sub testamento
. i. promissione futu
ra.

l Eterne vite effecti sunt. quā sine dubio ꝓsequntur.
l Inuocās deū maturi⁹. i. cū pōdere effect⁹. m Le
ge cū tormētis rc. in ꝟ vē ꝓpbetice loq̄. qz sic fuit ꝑpletus
de fuko. vtz. J. ix. c. cetera patēt. Cāp. VIII.
i Judas vo. Descripta iudeoꝝ tribulatōe p regē an
tiochū, hic ꝓsit ōscri
bit liberatio p iudā
machabeum. Circa
quā primo ponīt li
beratio ꝑpli, secūdo
purgatio tēpli. ca. x.
Prīa in duas. qz pri
mo ponīt liberatio
ꝑpli a regi⁹ dueib⁹, se
cundo a psona ei⁹ se
q̄nti cāp. Prima ad
huc in duas. qz prio
ponīt iude ꝑspatio.
scdo principū antio
chi debellatio: ibi.
Videns aūt philippus
Circa primum dicīt
a Judas vero ma
chabe⁹ rc. ab aduer
sarijs occupata. non
enī hēbant tū ꝑpm
q̄ possent potenter
cōmittere bellum.
b Et ꝓuocantes co
gnatos. de qb⁹ magis
ꝓfidebāt r qui ad ꝟ
erāt magis pnti.
c Et eos q̄ pmanse
rāt rc. nā ad pugnā
dū ꝓ lege erāt volū
d Et ꝓuoca. (tarsi
bāt dīz rc. sine cui⁹
auxilio nō poterant
resistere aduersario
rū nūero allegantes
ad ꝟ rōes ex pte ꝑpli
e Intolerabil' gen
tib⁹ efficiebaꝝ, qz nō
poterat ipsius impe
tus sustinere. r sub
dit causa cum dr.
f Ira enī dīi ī mi
sericordiā cōuersa ē.
et sic hēbant auxiliū
dei.
g Et supue. castell'
rc. s. ab aduersarijs q̄
nō puderāt sibi ꝺ ad
uērū ipsi⁹. h Da
rime aūt noctibus.
quia tūc hostes mi
nus poterant sibi ꝓ
uidere.
i Videns āt. hic

Antiochꝰ āt cō. se arbitrat⁹. ꝓ vi
ter cum iniscōia redder
vitā. sic nūc vosmetipsos
despicit⁹ ꝓpk leges ei⁹ An
tiochꝰ āt ꝓtēni se arbitrat⁹
sil' r exprobrāt⁹ voce despe
ctā cū adhuc adolescētior
supesset. nō solū vbis hoꝝ
tabaꝝ. sz r cū iuramēto affir
mabat diuitē se r bīm fa
cturū r translatū a patrijs
legib⁹ amicū habiturū: et
res nccias ei ꝓbitur. Sed
ad hec cū adolescēs nec q̄
incliaret⁹ vocauit rex mēz
r suadebat ei vt adolescēti
fieret ī salutē. Cū aūt mlt⁹
eā verb⁹ eēt hortat⁹: ꝓmisit
suasurā se filio suo. Itaq̄
inclīata ad illum ' irridēs
crudelē tyrānū. ait patria
voce. Fili mi miſere mei q̄
te ī vtero nouē mēsib⁹ por
taui: r lactriennio dedi et
alui r ī etatē istā ꝓduri. Pe
to nate vt aspicias ad celū
r terrā r ad oīa q̄ ibi sūt: r itel
ligas q̄ ex nihilo fecit illa
de⁹ r hoīm gen⁹: ita fiet vt
nō timeas carnificē istū' sed
dign⁹ frib⁹ tuis effect⁹ pti
ceps suscipe mortē' vt ī il
la miseratōe⁹ cū frib⁹ tuis
te recipiā. Cū hec illa ad
huc diceret: ait adolescēs
Que sustineris. Nō obe
dio p̄cepto regis sz p̄cepto
legis q̄ data ē nob⁹ p moysē
Tu vo q̄ inuētor⁹ oīs mali
cie fact⁹ es ī hebreos: nō ef
fugies manū dei⁹. Nos enī
p pctis nris hec patimur.
Et si nob⁹ ꝓpt increpatōz
r correptōz dīs dr nē mo
dicū irat⁹ ē sz iter recōcilia
bit⁹ suis suis Tu āt o scele
ste r oīm hoīm flagitiosissi
me⁹ noli frustra extolli v.

nis spebꝰ ī suos ei⁹ iflāma
tus. Nōdū enī oīs potēs dei
r oīa ispiciēs iudiciū effu
gisti⁹. Nā frēs mei modico
nūc dolore sustētato: sub
testō⁹ eēne vite effecti sc: tu
vo iudicio dei iustas sup
bie tue pēas exolues. ego
aūt sic r frēs mei aīaz r cor
pus meū trado p ꝑrijs le
gib⁹ inuocās deū maturi⁹
gēri nre. ꝓpitiū fieri. m teqz
cū tormētis r vberib⁹ ꝓfite
ri: q̄ ipe est dr sol⁹ Jn me
vo r in frib⁹ meis desinet
oīs potēs ira: q̄ sē ome gen⁹
nrm iuste supadducta est.
Tūc rex accēsus ira. ī hūc
sup oēs crudeli⁹ deseuit:
indigne ferēs se derisū Et
hic itaq̄ mūd⁹ obijt p oīa ī
dīo ꝓfidēs. Nouissime āt
p⁹ filios r mr ꝓsūpta ē Jgē
dr sacrificijs r dr nimijs scru
delitatib⁹ fat⁹ dēm ē.

VIII.

Judas vo machabe⁹ r
q̄ cū illo erāt itroibāt
latēter ī castella: r cō
uocātes cognatos r amī
cos: r eos q̄ pmanserant
ī iudaismo assumētes: edu
xerūt ad se sex milia viros
Et inuocabāt dīm vt re
spiceret in ꝑpm q̄ ab oīb⁹
calcabaꝝ r misereret⁹ tēplo
quod cōtaminabaꝝ ab im
pijs. Miserereꝝ etiā exter
minio ciuitatis q̄ erāt ilico
cōplanāda. r vocē sanguī
nis ad se clamantis audi
ret: mēorareꝝ q̄qz iniquissi
mas mortes puuloꝝ inno
centū r blasphemias noī
suo illatas. r indignareꝝ sē
pijs. At machabe⁹ congrega
ta multitudie⁹ intolerabi
lis gentib⁹ efficiebaꝝ, Ira

cõsequẽter describit principũ regis debellatio, z prio ponitur belli apparatus. scõo afflictus ibi. Ad ℔ etiã. Pria in duas, qz prio describitur apparat⁹ ex pte gẽtiliũ. secundo ex pte iudeoz, ibi. Judas aũt. Circa primũ ôr. t Alidẽs aũt philipp⁹ quẽ scz rex antioch⁹ reliquerat hierosolimis ad affligendum pplm iudeoz. vt hr. s. v. ca. Et dicunt aliq̃ q̃ iste est philipp⁹ ille de quo dicit in fine ca. se quẽtis. q̃ transferebat corp⁹ antiochi defuncti. sz hoc nõ videt verũ. prio qz iste erat in hierlm. ali⁹ aũt in pñi de scõ antiocho rege. qñ fuit ultud bellum. scõo qz iste fuit phryges genere. vt hr. s. v. ca. ali⁹ vero collacrane⁹. vt hr in fine ca. se. cetera patent vsq; ibi.

l Misit nichanorez patroclũ. s. filium.

l De primoribz amicũ. sic habẽt libri correcti. Erat enĩ de primcipalibz amicis suis.

m Datis ei de pmittenti ẽ. erãt enĩ collecti de diuersis locis z ciuitatibz.

n Cõstituit autez. i. firmiter promisit.

o Nichanor regi. i. locũ regis in ℔ tenẽti. nã rex erat in pside vt dictũ est. p Attribuẽ. Erat enĩ rex antioch⁹ tũc tributarius romanoz. q De capitude. suppleret. i. de pcio iudeoz qs in suos et ancillas vẽderet. nõ subdit. r Statimq; ad maritimas ẽ. s. i. lib. iij. ca. nõ ôr q̃ miserit. tñ dat intelligi p ℔ qõ dicit. Et audierũt mercatores ẽ.

t Nonaginta mancipia talento. s. vno.

s Distractuz. dẽ aũt mãcipiũ quasi manu captũ. qz p bellũ capiebant et in seruos vendebant seu redigebant. t Jud. aũt. Hic pñr describit apparat⁹ belli ex pte iudeorũ. z primo ponit aliquoz pusillanimitas cũ ôr. v Et q̃b q̃. formi. magnitudinẽ z fortitudinẽ exercit⁹ venẽtis a nichanore. p Et nõ cre. dei ius. i. mirã⁹ debito cõfidẽtes de auxilio diuino. z sicnõ credebant diuine iustitie. quia nõ credebãt q̃ de⁹ faceret iustitiã. i. vindictã de aduersarijs eoz. y In fugã yte. subtrahẽtes se occulte de societate iude. z Alij vero. Hic pñr ponit aliaz afflictas. et prio in generali. scõo ipã⁹ iude in pñli. ibi. Cõuocatis aũt. Circa primũ ôr. a Alij vo ẽ. accipit hic si. p qz. qz enĩ dñi in miscõiam ꝑuersa ẽ. b Et supueniẽs castella et ciuitatibz improuisus: succẽdebat eas: z opportuna loca occupãs nõ paucas hostiũ strages dabat: c maxime aũt nocturnis ad huiusmodi excursus ferebat. et fama virtutis ei⁹ vbiq; diffundebat. d Judas autẽ philipp⁹ paulatim viz ad pfectũ. venire. ac frequẽti⁹ res ei cedere. pspere. ad prolomeũ ducẽ celessyrie z phenicis scripsit. vt auxiliũ ferret regis negocijs. At ille velociter e misit nichanorez patroclũ de primoribz amicũ f datis ei de pmittis gẽtibz armatis. nõ min⁹ vigẽti milibz vt vniuersũ iudeorũ genus deleret: adiũcta ei⁹ gorgia viro militari et i belicis rebz experientissimo. g Cõstituit aũt nichanor regi vt tributũ qõ romanis erat dandũ: duo milia talẽtoz h de captiuitate iudeoz suppleret. Statiq; ad maritimas ciuitates misit cõuocãs ad coemptionem iudaicoz mãcipioz. promittentes se nonagita mãcipia talẽto i distractuz: nõ respiciens ad vindictã q̃ eũ ab oĩ potẽre esset ꝓsecutura k Judas aũt vbi cõperit indicauit his q̃ secũ erãt iudeis nichanoris aduẽtũ l Ex q̃b quidã formidãtes z nõ credẽtes dei iustitie m in fugaz verterunt, alijq; quos q̃ o his superãt n veniebãt illicq; dñm deprecabant vt eriperet eos ab impio nichanore q̃ eos p̃iusq; in cominus veniret vẽdiderat. Et si nõ p pter eos, ꝓpt testamẽtũ cũ qõ erat ad pres eoz, q et p̃pter inuocationẽ sancti et magnifici nois eius super ipos. r Cõuocatis aũt machabeus septẽ milibz q̃ cũ ipo erãt s rogabat ne hostibus reconciliarent, t neq; me tuerẽt iniq; veniẽtiũ aduersum se hostiũ multitudinẽ u sed fortiter cõtenderent: x ante oculos o habẽtes contumeliã que loco sancto ab his iniuste esset illata. y itẽq; ludibrio habite ciuitatis iniuriã a adhuc etiã veterũ institutorum cõuulsa. b Nã illi q̃ de armis cõfidũt ait simt et audacia. c Nos aũt in nõi offi potẽre dño q̃ põt z venientes aduersum nos z vniũsum mundũ vno nutu delere cõfidim⁹. d Admonuit aũt eos et de auxilijs dei q̃ facta sunt erga parentes eripet eos a manu nichanoris saltem hoc faceret.

f Propter test. ẽ. i. ꝓpter ꝓmissionẽ factaz a deo patribz scriptis de cõseruatiõe semis eoz vel aliter. f Propt̃ test. ẽ. i. ꝓpter legẽ data ꝑ pbz q̃uaz volebat destruere totaliter antiochus. vtz ex supradictis etiã volebãt ℔ facere duces eius.

g Et ꝓpt inuo. ẽ. q̃ dicebant ꝑ gẽtibz ceteris dei ꝓpis. h Convocatis aũt. Dicenter ponit aliositas iude in ꝑticulari. z prio suos animando. scõo exercitũ ordinãdo. ibi. Cõstituit itaq;. Pria in duas. qz prio iudas suos animat rõnibz. scõo exemplis. ibi. Admonuit aũt. Circa primũ dicitur.

h Cõuo. aũt macha. vt exhortes ꝓpe magis i telligeret eius verba.

i Sep. mil. i. Dach. iij. dicit q̃ fuerũt in tria milia. Dicendũ q̃ ibi loquit̃ de sufficienter armatis. vñ ibidez subdit q̃ tegumẽta et gladios nõ habebãt. sed armãdũ ꝓpes sufficiẽter. sz multi ex magno desiderio mori ad pugnãdũ ꝓ patria z lege dei fuerũt ibi q̃si mermes. z maxie q̃ dixerat iudas meli⁹ ẽ mori q̃ videre mala gẽtis et sctoz. z sic vniuersaliter fuerũt. vtz. milia. vt h ôr. z prio allegat rõnes sumptã ex pte aduersariorum cum dicitur.

k Roga. ne hos. rec. reddẽdo se eis sub aliq̃bz cõditiõibz. l Neq; met. ẽ. q. d. in suis ministratibz capiemur. scõo adducit rõ ex pte dei cũ dicit. m Sz for. cõ. dimicãdo. n Nõ ocmẽtis. o Pauẽ. cõtra. ẽ. vñ. s. i. li. iij. ca. vbi tãgit ista materia dicit iudas. Deli⁹ ẽ nobis mori in bello q̃ videre mala gẽtis nre z sctoz. p Jtẽ. lu. ha. ciui. s. pterlin ad dei cultũ electe. q Adhuc etiã vet. ẽ. habebãt enĩ iudei aliquas ordinationes extra legẽ moysi factas a senioribus ꝓpter bonũ regimẽ ꝓpli. terti. o põit rõ ex pte antiqui cũ ôr. r Nã illi q̃. ẽ. i. tñ in virtute ꝓpria q̃ est defectiua.

s Nos aũt in oĩ. do. e⁹ vr⁹ ẽ firmitas infinita. t Ad-

monuit aūt. Hic iudas suos animat exēplis. cū dicitur
t Admonuit aūt ꝛc. in exitu isrl̄ de egypto Exo. xiij. c.
v Et qō sub sennacher. ꝛc. ab angelo dei pcussa. vt hē
iij. Reg. xix. ca. r Et dep̄. ꝛc. istud bellū non hr̄ in scri
ptura sacra, nec alibi potui reperire, ꝓpter qō nō possum di
cere nisi illud qō h̄ē in
terij. y Vbi ad rem
ven. i. ad pugnandum
actu. z Macedo. so
cijs. i. in eodē exercitu
existētibus cum iudeis.
a Deliratibus. i. formi
dātibus pugnare.
b Jpi sex milia soli,
scz iudei.
c Peremē. cxx. milia.
nō ꝓpria virtute sz dīna
d Et bñficia pro his
plurima ꝓsecuti sunt a
rege. Cōsequēter pone
tur admonitionis effe
ctus cū dr. His verbis
cōstantes effecti ꝛc.
e Constituitq; hic
ꝓfitur ponit exercit⁹ ordi
natio cū dr. Cōstituit
itaq; fratres suos du
ces. q: de eor fortitu
dine ⁊ fidelitate confi
debat magis.
f Utriq; ordi. s. equi
tū ⁊ pedītū. tū in q̄bus
etiā acie erāt aliq̄ equi
tes ⁊ pedites. et h̄ fm
doctrinā vegetij. li. de
re militari. ꝓtissime
qū bellū cōmittit i lo
co aspero vbi equites
non ꝓfunt bū conungi.
g Symonē ⁊ iosep.
et iona. s. i. li. ij. ca. vbi
ponunt fres iude non
nominat ibi aliqs ios
phus. ꝓpter qō dicunt
aliq̄ q̄ iste nō fuit frat
carnalis iude. sz tm̄ le
galis. vt de eadē lege.
vel hoc de eadē cogni
tione. sed nō ēvenisse
q̄ inter duos fratres
iude carnales scz symo
nē ⁊ ionathan ponat tāq̄ frater ei⁹ alt⁹ q̄ tū sit extraneꝰ.
ꝓpter qō videt meli⁹ dicēdū q̄ iste fuit frē carnalis iude. q̄
ꝓmo libro notat eleazar⁹. Asi. xij. libro antiq̄. iudaice vt
q̄ iste eleazar⁹ cognominat⁹ ē saph⁹. ⁊ videt idē nomen
qō iosephꝰ abbreuiatū tm̄. sicut nicola⁹ p arbreniationez
aliqñ dr cholaus. h Subiec. vnic. mil. ꝛc. remanens in
acie sua duo milia tāgentos. i Ad h̄ etiā. Postq̄ de
script⁹ ē belli apparat⁹. hic ꝓfitur describit cōflict⁹. ⁊ primo
ponit cōflict⁹ cū nichanore. secdo interponit cōflict⁹ cum
timotheo ⁊ bachide. ibi. Et ex his. tertio reuertit auctor
ad loquēdū de nichanoris cōfusiōe. ibi. Jacinctoristum⁹
aūt ꝛc. Pria adhuc in duas. q: ꝓmo ponit nichanoꝛ de
bellatio. secdo gratūactio. ibi. Arma aūt. Circa primū dr
t Ad h̄ etiā. i. ad bellandū virtuter. k Ab esdra lec.
illis sanctis. vt ꝓpriū dcm. x. Iste esdras nō fuit ille q̄ legē
reparauit. nā ille mortuꝰ fuerat diu ante. sz fuit vnus de
sacerdotib⁹ eiusdē tūs notis tpe iude. l Et da. sig. adiuc.
dei. nō dicit hic quale fuerit. sz ꝓbabiliter pōt dici q̄ fuit
clangor sacrarū tubar in aggressu belli. m Jn prima
acie ipe dux ꝛc. scz iudas machabe⁹. n Inter. su. x. mi
lia. sz in. i. lib. vij. ca. dr
q̄ ceciderūt vsq; ad tria
milia. Secundū q̄ illa
tria milia ceciderūt in
ꝓlio cōgressū belli. et ē
ꝓsecutiōe fugietū tot
alij ceciderūt ita q̄ in
vniuerso fuerūt. x. mi
lia ⁊ ampli⁹ vt hic dr
Cetera patēt vsq; ibi.
o Dz reue. ꝛc. i. repl
si. nā immunebat hora
decima a q̄ incipiebat
obseruatio sabbati. sed
h̄ fi videbat ipedire. q:
s. i. li. vij. ca. nā erat decla
ratū q̄ licitū erat eis ī
sabbato bellare. Dicen
dū q̄ vez ē se defendē
do. nā h̄ ē necessitatis
nō aūt inuadendo. sed q̄
sequendo. p Arma
aūt. Hic ob victoriam
subdit gratūactio. cum
subdit. q Sabbatū
agebāt ab opib⁹ seruil⁹
q̄escendo. ⁊ diuinis
laudib⁹ vacando. ideo
subdit dñicos dies.
r Post sabbatū vero
ꝛc. q: ptē ꝑde debitis
et pauplb⁹ dederūt ꝛc.
Cetera patent.
s Et ex his. Hic ꝓfitur
interponit de cōflictu
cū thimotheo ⁊ bachi
de q̄ plen⁹ hr̄. i. li. v. c.
videt tū q̄ iste bachi
des sit alt⁹ ab illo quē
misit demetrius cū alch
imo ꝛ iudeos. vt hr̄. s.
primi li. vij. ca. nā ples
erāt ꝓcipes ⁊ milites
eiusdē nois sicut ⁊ mō
cetera patent vsq; ibi
t Et cū epinichia. i.
solēnitates de victoriis cōtra timotheū ⁊ bachidē obten
tis. Et dr ab epi q̄ ē supra ⁊ nichos q̄ ē victoria. Und
alia trāslatio habet. Dies victorie. et dicitur in glosa.
v Eos q̄ sacras ian. scz tēpli. x Incēderūt. i. caliste
nē. interfectos ꝓcipales. y Cū in q̄dā domi. refug. p
sui tutione. z Incēderūt. ⁊ sic pena cōfidet culpe.
a Facinorosissim⁹ aūt. Hic refertur auctor ad loquendū
de supradicti nichanoris cōfusiōe cū dr. b Qui mille
negociātes ꝛc. i. multos. ita q̄ ponit hic numerus deter
minat⁹ p numero indeterminato. sicut aliqñ fit in scri
ptura. vnt fuit ossium in apocal⁹. c Humiliauit. dñs
ab his. scz iudeis. d Quos nihil. erikt. i. nullū ex eis vtuz
e Depositā veste glie. ne cognosceret. f Per meduet
ranea. fugiēs. i. p loca occulta. g Sol⁹ venit antioc. i.
cū valde pauc. h ei mō dr ꝓceps sol⁹ qñ hz paucos secū

b Predicebat nunc ꝛc. hoc dicebat magis ad exercitū sui dissua dilectione et exercit⁹ sui debellatione q̄ ad exaltationē diuini nominis, et cōmendationē diuine legis, et obseruatorum ipsius. Caplm. IX.

EOdem tēpore. descripta liberatione populi ab antiochi ducibꝫ, hic ponit describit liberatio ipsi⁹ a persona ipsi⁹ q̄ hoc p̄ diuinā pcussionem. Circa quā primo ponit huius pcussionis ratio, scdo ipa pcussio ibi. Sed qui vniuersa. tertio pcussi humiliatio. ibi. Hinc igit. q̄rto humiliati exterminatio. ibi. Igit̄ homicida. Ratio vo pcussionis antiochi fuit, quia nō sufficiebāt sibi mala que iudeis fecerat, vt patet ex supradictis, sed cū hoc anhelabat ad gentē iudeorū tota liter destruendā, et ciuitatē dei hierlm funditus subuertendā vt sic repulsionē sui deperiti de et debellationē ducum suorū in iudeos vindicaret. Et his dictis patet lra paucis exceptis q̄ discurrendo. b Quedicit pspolis. hec est illa ciuitas que primo iii. vi. ca. dicitur elymaida. et hoc appellatiue, hic pspolis. eo q⁹ erat metropolis p̄ fidis circa egbathanā hec est ciuitas que vocatur egbathanis. i. Esdre. vi. et Judith. i.

c Celesti eū iudicio purgente. i. impellere. Ad cui⁹ intelligentiaz sciendū q̄ in hac festinatione duo erāt. s. intentio antiochi puersa ad populi delectationē et ciuitatis subuersionē. et b nō erat a deo impellente q̄ nō ē auctor mali culpe. sz erat ab antiochi malicia. Aliud erat velocitas motiōis ad quā secut⁹ fuit casus antiochi et eius quassatio grauis. et b fuit a deo impellente q̄ est auctor mali pene. de q̄ dicitur Amos iij. Nō est malū in ciuitate q̄d si fecerit dñs. d incēderūt: digna eis mercede pro impietatibꝫ suis reddita. a Facinorosissim⁹ aūt nichanor⁹ qui mille negociantes ad iudeorū venditionē adduxerat: humiliatus auxilio dñi ab his b quos nullos existimauerat: c deposita veste glorie per mediterranea fugiēs, solus venit antiochiā summam infelicitatem de interitu sui exercitus consecutus. Et qui promiserat romanis sere tributū restituere de captiuitate hierosolymorum: b predicabat nunc pterorem deū habere iudeos: et ob ipm inuulnerabiles esse eo q̄ sequerētur leges ab ipso constitutas.

AOdem tē. IX. pore antiochus in honeste reuertebatur de pside. Intrauerat enī in eam⁹ qui dicitur perspolis, et tentauit expoliare templum: et ciuitatē opprimere: sed multitudine ad arma concurrente in fugam versi sunt, et ita contigit vt antiochus post fugā turpiter rediret. Et cū venisset circa egbathanā recognouit q̄ erga nichanorez et thimotheum gesta sunt. Elatus autem in ira arbitrabatur se iniuriā illoruz qui se fugauerant posse in iudeos retorquere, ideoq̄ iussit agitari currum suuz sine intermissiōe agēs iter, c celesti eū iudicio purgēte, eo q⁹ ita superbe locut⁹ est se venturū hierosolymam: et cōgeriem sepulcri iudeorum eā facturū. b Sed qui vniuersa conspicit dñs de d Sed qui. Dicit pōnit antiochi pcussio. cum dicit. e Percussit eū ꝛc. Nā erat intra viscera, et mortu⁹ fuit ex ea. Qui multis ꝛ nouis cruciatibꝫ ꝛc. vt. s. patuit i. vj fratribꝫ. f Licet ille ꝛc. pter dictā plagā. ī dns addidit scdam, cū subdat.

g Cōtigit illā ipemu ꝛc. p̄ vexatione curē⁹ et tali festinatione.

h Isqz qui sibi videbat ꝛc. hyperbole est. ad designādum supbie sue magnitudinem.

i Manifestā deitatē. ꝛc. s. facto ex duplici pcussione.

k Ita vt de corpore impij vermes ꝛc. exputrefactione intestinoꝝ l Ac viuētes in doloribꝫ carnes ei⁹ ꝛc. p̄ tinuem apostematum.

m Et q̄ paulo an sydera cōtingere ꝛc. hyperbole est. ad exprimendū eius superbiam.

l Hinc igit ꝛc. Hic ponit describit percussi humiliatio. q̄ prio coram deo. scdo coā hoīb⁹. ibi. Sed nō cessātibus. Circa primū dr. n Hic igit̄ cepit ex graui supbia. deducit⁹ ab alto ad infimum.

o Ad agnitionez sui venire. q̄ vexatio dat intellectū. Ysaie. xxviij. Cetera patēt vsq̄ ibi. p Orabat aūt hic sceleratus dñm. a q̄ non esset misēdiam cōsecuturus. qđ dupl̄r pōt intelligi. Uno mō q̄ntū ad relaxationem pene corporalis. que nō semper remittit orantibꝫ etiā vere penitentibus. Nā aliqñ non expetit eis. et sic licet forsitan vere penituerit. tamē q̄ntū ad euasionē mortis corporalis nō fuit misēdiam consecutus sed tm̄ q̄ntū ad veniaz peccatorum. Alio mō etiā q̄ntum ad remissionem peccatorū. qđ tenet cōiter dicendo q⁹ eius penitētia nō fuit va. q̄ si fuit, ppter timorem dei. sz tm̄ ppter euasionem corporalis flagelli. et sic nō fuit misēdiam cōsecut⁹ q̄ntū ad remissionē culpe. nec pene. Littera patēt vsq̄ ibi.

q Equales nisse athenienſibꝫ q̄ multas libertates habebant ꝓpter ſapientie ſtudium. qđ fiebat ibidem.

r Et predicaturū dei poteſtatē omīa hec ad cuaſionē pene promittebat ſm cōez opinionē ꝑ ea nō ceſſantibꝫ. Hic ꝓſit deſcribit eius humiliatio cōtra ꝓfanꝫ ſcz iudeis. quos añ ſupra modū cōtēpſerat. ſcribens eis etiam deprecatoriā. vtz vſq̄ ibi r Et ex ſententia vob. cuncta ſunt. i. ad voluntatē vram vobis eue. v Nō deſpe (niant. rans memetipm de infirmitate curari. i hoc videl manifeſte mēti. ri. qz ſupra dicit q̄ nō ceſſantibꝫ doloribꝫ deſperās ſcripſit ad iudeos ꝛc. Et ꝫ enī videtur vez qđ ſupra dictū eſt ſcz q̄ ei⁹ penitentia nō fuit vera.

r Reſpiciēs autez q̄ pater meus. ad hec veniens ordinauit ꝺ ſuo ſucceſſore. vt ſi caliby magnis. r dubijs ſciret homines regni ad quē deberent determinate recurrere.

y Ad hec cōſiderās. id ē iuxta hec cogitās.

a De proximo poten tes quoſq̄ ꝛc. i. q̄ principes potentes iuxta regnū noſtrū exiſtētes diligēter attendant opportunitatem ipis in quo poſſint nocere regno. quod potiſſime cōtigit qñ homīes regni ſunt in dubio ad quez debeant recurrere ꝓ regni defenſione.

b Deſignaui filium ꝛc. q̄ adhuc minēſ erat

c Quē ſepe recurrēs ꝛc. ſ. medie r plidis.

d Adultus veſtrū cō mendabā. tali modo loquit ne mēdacū ei⁹ ꝓcipiat. qz ſi diceret ſe ſcripſiſſe cōmunitati. vel aliqbꝫ ꝓfonis eas nominando. ſtati poſſet percipi falſitas dicti ſui. ſed quia dicit multi nullū nolando et ciuitatē ad quā feſtinās veniebat vt eam ad ſolum deduceret: ac ſepulcrū congeſtorū faceret nunc optat liberam reddere: r iudeos quos nec ſepultura quidez ſe dignos habituros: ſz auibus ac feris diripiendos traditurum r cū paruulis exterminaturum dixerat: "equales nunc athenienſibus facturum pollicetur. templum etiam ſanctum quod prius expoliauerat: optimis donis ornaturuz et ſancta vaſa multiplicaturum et pertinētes ad ſacrificia ſumptus: de redditibus ſuis preſtaturū. ſup hec et iudeum ſe futurum et omnem locum terre perambulaturū et predicaturum de ipoteſtatem. "Sz nō ceſſantibus doloribus. ſuperuenerat ei i eū iuſtū dei iudicium. deſperans ſcripſit ad iudeos in hunc modum deprecatōnis epiſtolam. hec continentem. Optimis ciuibus iudeis plurimam ſalutem et bene valere. et eſſe felices: rex ſe et princeps antiochus. Si bene valetis et filij veſtri: et ex ſententia vobis cūcta ſunt: maximas agim⁹ gratias. Et ego in infirmitate conſtitutus: veſtri autez memor benigne reuerſus de perſidis locis r infirmitate grauj apprehenſus ne ceſſarium duxi pro cōmuni vtilitate curam habere non deſperans memetipz ſed ſpem multam habens effugiendi infirmitatē. Reſpiciens autem q̄ et pater meus quibus temporibus in locis ſuperioribus ducebat exercitum oſtendit qui poſt ſe ſuſciperet principatum vt ſiquid contrarium accideret: aut difficile nunciaretur ſcientes hi qui in regionibus erāt cui eſſet rerum ſumma derelicta non turbarentur: "ad hec conſiderans. "de proximo potentes quoulcz et vicinos temporibus inſidiantes et euentum expectātes ꝓ deſignaui filium meū antiochum regem c quem ſepe recurrens in ſuperiora regna d multis veſtrum commendabam e et ſcripſi ad eum que ſubiecta ſunt. Oro itaq̄ vos et peto, b memores beneficiorum c publice et priuatum: vt vnuſquiſq̄ conſeruet fidem ad me et ad filium meum. Cōfido enim eum modeſte et humane actum: c et ſeqn tem propoſitum meum f et communē g vobis fore. Igitur h homicida et blaſphemus i peſſime percuſſus: r vt ipſe alios tractauerat: peregre in montibus k miſerabili obitu vita funct⁹ eſt. l Transferebat autem corpus m philippus collactaneus eius n qui metuens filiū antiochi ad ptolomeū philometorē in egyptū abijt.

"Achabeus .x. n Dauit et q̄ cū eo erāt domino ſe protegē te templum quidem r ciuitatem recepit. Aras autez quas alienigene per plateas extruxerant: iteruz deluſa demolitus ē. Et purgato templo aliud altare fecerunt: b r de ignitis lapidibus igne concepto ſacrificia obtulerunt: c poſt biennium: et incenſum et lucernas et panes propoſitiōis poſuerunt. Quibus geſtis rogabant dominū proſtrati in terram ne amplius talibus malis inciderēt. Sz et ſi quando peccaſſent vt ab ipſo mitius corriperēt

non poterat ſic percipi quia poterat quilibet opinari talē cōmendatione eum feciſſe in ſecreto. et hoc verbo vel ſcripto.

a Et ſcripſi ad eū ꝛc. ſcz de ſubſtitutione ipius in regnum et de ei⁹ recommendatione.

b Memores beneficiorum. tñ et ſuperioribꝫ nō apparet aliquod beneficium ab eo iudeis ꝓſtitutum niſi vnum ſcz de vindicta. mortis omis ſupra poſita ca. añ. Et quantū ad hoc ſubdit.

c Publice. hoc enim fuit publicum.

d Et priuatim. licet hoc videat falſum propter magna mala que fecit iudeis. vt patet ex ſupradictis. tamen nō poterat percipi in hoc ſuum mendacium. nam beneficia priuata non ſic veniunt ad noticiā aliorum.

e Sequētem propoſitum meū. i. voluntatem meā erga vos bonam.

f Cōmunem. i. concedentē.

g Vobis fore igitur. Hic vltimo ponit ei⁹ exterminatiō. cū dicit

h Igit homicida et blaſphemus. vt patet ex ſupradictis in multis caſibus.

i Peſſime percuſſus. Nam et hoc nō fuit p verā penitentiā emendatus. ideo ſubdit.

k Miſerabili obitu vita defunctus eſt. Si enī emēdat⁹ fuiſſet ei⁹ obitus miſerabilis nō diceretur.

l Trãsferebat aũt eos ei⁹ ad locũ sepulturę pr̃m suos.
m Philippus collactaneꝰ ei⁹. i. de eodẽ lacte nutritus. hic est philippus cui tradidit diadema z stolã suã z anulum vt institueret regẽ filiũ suũ. vt hr̃. i. li. vi. ca.
n Qui metuẽs filiũ antiochi. tum qr̃ lysias q̃ filiũ antiochi nutrierat eũ ꝓtra philippũ incatauerat. ne ꝓpter eũ a negocijs regni elõgaret. et quia philippus ciuitatẽ regi am occupauerat. vt hr̃ ibidẽ. z infra. xiij. cap. quã nõ potes defendere ꝓtra regem fugit ad ptolomeũ egypti regẽ.

Caplm̃. x.

Machabeꝰ aũtẽ. m Descripta libe/ratione popli. hic ꝓsit describit purgatio tẽpli q̃ diffusiꝰ describitur. ꝭ. i. li. viij. ca. et ibidẽ exposita ẽ. propter qõ i hac parte restat nisi breuiter aliq̃ vocabula discurrere.
b Et deignis lapi. i. aptis ad hõ ꝙ inde excutiatur ignis.
c Post biennũ. ꝭ. in tertio ãno a pollutiõe eius eadẽ die qua fuerat ante pollutũ. vt hr̃ prio li. viij. ca. et. j. parte ista. z sic hõ fuit in cõpletiõe trienniũ sed nõ post triennium. Pot etiam aliter dici post biẽnũ. nõ incipiendo a pollutiõe tẽpli. ꝛz a pr̃incipio belloꝝ inde machabei. qbus post regis recessuꝝ debellauit aduersarios iudeorum.
d Propter qõ thyrs. Est aũt thyrsus fruter medi⁹ q̃rũcũcũq; herbaꝝ. vsi preeunt rami hinc et inde. Et est nomẽ cõpositũ a terra et surſuz. eo ꝙ a tra surſuz cõscendit.
e Hũc deseri. liberatione ppli ꝑ iudã tpe antiochi nobilis. hic ꝓsit ponit eiꝰ liberatio tpe antiochi eupatoris. Et diuidit in duas partes. qr̃ prio ꝓmittit duplex ꝑambulũ. scõo accedit ad ꝓpositũ. ibi. Gorgias aũt. Primũ ꝑambulũ ẽ de mõ scribẽdi ea q̃ lequunt cũ dr̃.
f Harrabim⁹ breuitates ma. q̃ in bellis gesta sũt. ꝓ hoc vt dicit glosa Rabbani inuniũt ꝙ bellũ hui⁹ antiochi ꝓtra iudeos qõ. i. li. vi. ca. diffuse scribit hic ab ordine hystorie ꝓtermittit. ꝛz si raban⁹ intelligat ꝙ in hõ. ij. li. ꝓtermittat simplr̃ nõ videt verũ. nã infra xiij. ca. plenius ponit vt ibidẽ videbit diligẽter. Vel ꝛt intelligat ꝙ ꝓtermittat fm ordinẽ hystorie tm̃ sic habet apparetia dictũ suũ. Nã hõ bellũ videt fuisse in principio regni sui qõ tñ ponit hic in fine.
g Hic eni. hic ponitur scõm ꝑambulũ qõ est de regni ordinatiõe. Nã princi-

pes a rege ordinati mouerũt bella ꝓtra iudeos. vt ex seqntibus apparebit. sic ꝙ dicit g Hic ei. s. antiocho h eupatori.
h Cõstituit sup negotia regni. ei⁹ eni a patre ei⁹ fuerat cõstitutus sup negocia regni in parte. s. a flumine euphrate vsq; ad flumẽ egypti. vt hr̃. iij. ca. primi libri. Ille cõstituit eũ ꝓ curatore suum sup negocia regni generalr̃. Et subdit causa huiusmodi institutionis. cum dicitur.
i Nã ptolomeus z. Iste eni vidit fuisse in eodem officio. ꝛz fuit deposit⁹ duplice ratõne. Pria ẽ. qr̃ erga iudeos se habebat modeste cõtra intentionẽ antiochi epiphanis. Secũda ẽ. qr̃ notabat apud regẽ detrictione. q̃ cũ esset prio cũ rege egypti relinq̃ndo egyptũ sibi traditum ad custodiã. et postea trãsiens ad antiochũ regẽ nõ fideliter se habuisse et sic dato sibi veneno periit. et loco eius lysias instituendus fuit. z hõ est qõ dr̃ h. Nã ptolomeus z. q. d. nõ lysias iniustus fuit qr̃ ptolomeus fuit destitutus z veneno interfect⁹. Et qr̃ hec littera intricata ẽ. et i aliq̃ detruncata. nõ iungatur sic. Nã ptolomeus q̃ dicebat macer sic. s. eognominatus ad differentiã illius ptolomei q̃ ꝭ. viij. ca. induxit antiochũ epiphanẽ ad vandũ sanctã iniquam.
k Iusti tenens. iudeos. id est firmus seruator iustitie ad eos. Et subditur causa cum dicitur.
l Esse cõstitutus. s. cũ iudeis iuste et modeste.
m Et ꝑcipue. qr̃ inuenit ꝑ antiochũ epiphanẽ. vtz ꝑ supradicta.
n Et paciscens cũ eis. in aliquã recõpensationẽ dicte malicie ꝓtra eos facte.
o Ex ob hoc accusatus. z. s. ab amicis eupatoris.
p Cũ frequẽter z. i. cũ frequẽter diceret eupatori hic ptolomeus z pditor vni⁹.
q Eo ꝙ cyprũ creditã sibi. i. traditã sue custodie.
r Philometore egypti rege.
s Deseruisset. infideliter eã custodiendo.
t Et ad antiochi nobilis trãsitum. i. de ei⁹ humilitate facta.
v Et iã ab eo recessisse nõ exequendo circa iudeos ei⁹ intentionẽ.
x Uene. petijt. s. inuisse q̃ntũ ad causam de iudeis. q̃ cũ sit de alia.
y Gorgy. aũt. Hic ꝓsit accedit ad ꝓpositũ. s. ad deiectionẽ cõflictus inde ꝓ liberatione q̃ fit tpe eupatoris. Et diuidit in duas ptes. qr̃ prio describit hic cõflictus cũ regis ducibus. secõo cũ ꝑsona ipsius. xiij. ca. Pria diuidit in q̃q; ptes fm numerũ ducũ et gentiũ cũ q̃bus inuasit et ei⁹ socij pugnauerũt.
z Gigit prio ponit ei⁹ cõflictus cũ gorgia z adherentibus sibi cũ dr̃.
y Gorgi.

autẽ ꝛc. propꝫquorum iudex. ſ. iudumee. vt vi-
det ꝓ ſequẽtia. et habe-
tur expreſſe. ꝛxj. capit.
z Iudei vo ꝛc. inter
iudeam ⁊ idumeam.
a Fugatos. gẽtiles.
b Ab hieroſo: ymis.
ꝓ iudeos ibidẽ exiſtes
c Suſcipiebant eos.
viriliter repugnando.
d Impetũ fecerũt ꝛc.
moti ꝓpter inumeras eo
rũ. ecſa patẽt vſqꝫ ibi.
e Accuſauit ꝙ pecu
niã ꝛc. dimittẽdo effu-
gere aduerſarios iude
orũ ꝙ poſtea plures de
iudeis interfecerũt. et
plures captiuauerũt.
f Hos igiꝫ ꝑditores
factos. i. iudeos de di-
cta ꝑditõe ꝛuictos.
g Interfecit. ſicẽ me-
ruerant.
h Et timothe⁹. Hec
eſt ſeda pars in ꝙ agit
de cõflictu iude cũ thi
motheo cum dicitur.
h Et timothe⁹ ꝛc. vt
dictũ eſt. ꝛ. viij. capit.
i Cõuocato exercitu
pegrine multitudis. i.
gentiliũ extraneorum.
k Et cõgregato alia-
no equitatu. i. equitibꝫ
de aſia.
l Machabe⁹ vero et
qui cũ ꝛc. videntes ꝙ
virtute ꝓpria reſiſtere
non poterant.
m Ꝓpinquante
illo ꝛc. vt ferret eis au
xilium.
n Caput terra aſper
gẽtes. ſ. in ſignũ humi
liationis et afflictõis.
q: ſicut dicit Eccl. xxxv
Oratio humiliãtis ſe
nubes penetrabit.
o Ad altaris. ſcz ho
locauſti.
p Crepidinẽ ꝓuolu
ti. vt eoꝝ oratio eſſet
magis exaudibilis.
q Sicut dicẽ ler. De
utero. vij. vbi dr. Tra
detqꝫ reges eoꝝ in ma
nus tuas. nullus pote
rit reſiſtere tibi.
r Longius de ciuita
te. i. hieruſalem.
s Procedẽtes. nõ ꝑ
mittẽtes aduerſarios
terram intrare.
t Reſederũt. ad ali-
ad eas ꝙ amplius purge-
bant pugnas cõuertus eſt
Hi vero qui cum ſymone
erant cupiditate ducti. a ꝙ
buſdam qui in turribꝫ erãt
ſuaſi fũt pecunia: ⁊ ſeptua
ginta milibꝫ didragmis ac
ceptis dimiſerunt quoſdã
effugere. Cũ autẽ macha-
beo nunciatũ eſſet quod fa
ctum eſt pncipibꝫ popli
cõgregatis accuſauit ꝙ pe
cunia fratres vẽdidiſſent:
aduerſarijs eorũ dimiſſis.
Hos igiꝫ ꝑditores factos
interfecit: et confeſtim du
as turres occupauit. Ar
mis autẽ ac manibꝫ omnia
proſpere agendo in duabus
munitionibꝫ pluſqꝫ vigin
ti milia peremit. Et timo
theus qui prius a iudeis
fuerat ſuparat⁹: cõuocato
exercitu peregrine multitu
dinis et cõgregato equita
tu aſiano aduenit: quaſi ar
mis iudeã capturus. Ma
chabeus autẽ et qui cũ ipo
erant: appropinquante il-
lo depcabant dñm. caput
terra aſpergẽtes lumboſqꝫ
cilicijs precincti: ad altare
crepidinẽ prouoluti: vt ſi-
bi propicius. inimicis aũt
eorũ eſſet inimicus: et adũ
ſarijs aduerſarẽt ſicut di-
cit lex. Et ita poſt oratione
ſumptis armis logius de
ciuitate procedentes: et p
rimi hoſtibꝫ effecti reſede
runt. Primo autẽ ſolis or
tu vtrinqꝫ cõmiſerunt. Iſti
quidẽ victorie et proſperi-
tatis ſponſorem cũ virtu-
te dñm habentes: illi autẽ
ducem belli animum ha-
bebant. Sed cũ vehemẽs
pugna eſſet: apparuerunt
aduerſarijs de celo viri ꝙn
qꝫ in equis: frenis aureis
decori: ducatum iudeis ꝓ-
ſtãtes. et quibus duo ma-
chabeum medium haben
tes armis ſuis circũſeptũ
incolumem; conſeruabãt.
in aduerſarios autem tela
et fulmina iaciebãt. ex quo
et cecitate confuſi ⁊ repleti
perturbatione cadebant.
Interfecti ſunt autem vi-
ginti milia quingenti pedi
tum et equites ſexcẽti. Ti-
motheus vero confugit in
gazaram preſidium muni-
tum: cui preerat cereas.
machabeus autem et qui
cum eo erant letantes ob-
ſederunt preſidium die-
bus quattuor. Ãt hi qui in
tus erant loci firmitate cõ
fiſi ſupra modum maledi-
cebãt. et ſermones nephã
dos iactabãt. Et cum di-
es quinta illuceſceret: vigi
ti iuuenes ex his qui cum
machabeo erant accẽſi a ni
mis ꝓpter blaſphemiaz
viriliter acceſſerũt ad mu-
rum et feroci animo ince-
dentes aſcendebant. ſed et
alij ſimiliter aſcendentes:
turres portaſqꝫ ſuccende-
re aggreſſi ſunt: atqꝫ ipos
maledicos viuos cõcrema
re. Per continuum autez
biduum preſidio vaſtato
timotheum occultãtem ſe
in quodam repertum loco
peremerunt: et fratrem il-
lius ceream et apollopha-
nem occiderunt. Quib⁹
geſtis in hymnis et confeſ
ſionibus benedicebant do
minum qui magna fecit in
iſrael. et victoriam dedit il

Elis. .XI.

Ed paruo poſt tẽ-
pore lyſias procu-
rator regis et propinquus
ac negociorum prepoſitus
grauiter ferens de his ꝙ
acciderant congregatis oc
toginta milibus et equita
tum vniuerſo veniebat ad
uerſum iudeos et exiſtimãs
ſe ciuitatem quidẽ captam
quantulũ quieſcendũ.
et ad bellatores ordi-
nandum.
v Iſti quidẽ victor.
ꝛc. i. iudei confidebãt
de virtute diuina. gen
tiles vero de iuſtis ducis
a numoſitate. et ſic de
poteſtate humana.
x Apparuerũt aduer
ſarijs ꝛc. i. angeli i ſpe
cie virorum. ⁊ cetera pa
tent vſqꝫ ibi.
y Eni ꝑat cereas.
frater timothei. vt pa
tet ex littera ſequenti.
z Supra modũ male
dicebant. inde ⁊ ſocios
eius.
a Et ſermões neph.
id eſt blaſphemias cõ
tra deum iactabant. i.
ſuperbe pronũciabãt.
b Accenſi animis.
cũ blaſphemijs cotra
deum quas magꝫ ho-
rrebant ꝙ ꝓpriã mortẽ.
c Quibꝫ geſtis fortĩ
ter in hymnis ꝛc. attri
buendo ſibi totaliter vi
ctoriam.

Caplm. XI.

Ed paruo poſt
tpe. Hec ẽ terti
a pars i qua
ponit conflictus iude
contra lyſiam. Et diui
ditur in duas partes.
qꝝ prio deſcribit lyſie
debellatio. ſcdo ibiꝫ
cũ iudeis federato. ibi
Et qua nõ inſenſatus.
Circa primum dicitur
b Lyſias procurator
regis. generaliter in re
gni negocijs. vt habet
capit. precedenti.
c Et ꝓximus. Nam
erat de genere regali.
vt habetur. i. li. iij. cap.
d Grauiter ferẽs ꝛc.
ſcz de debellatione du
cum regis.
e Eſtimans ſe ciuita
tem ꝛc. ſ. hieruſalem.
f Gentibꝫ habitacu
facturũ. iudeis interfe
ctis vel inde ejectis.
g Ceꝑũ vo in pecu
nie queſtũ. Nã oblatõ
nes ⁊ oẽs ꝓuentus in
tẽdebat conuertere i lu
crum regis.
h Nullꝫ recogitans
ꝛc. ſed ſolũ humanã.
i Ex mẽte effr. i. ſine

freno rõnis in supbiã elatus. l Intervallo q̃nq; stadioꝝ.q̃ faciũt dimidiũ miliare ꝛ q̃rtã partẽ vltra. Hã stadia octo faciũt miliare. Cetera patẽt vsq; ibi. l Apparuit p̃cedẽs eos eques.i.angel⁹ in spẽ hois equitis p hanc vibrationẽ designãs eis victoriã affuturã. m Et muros ferreos ꝛc.hyperbole ẽ.ad exprimẽdũ magnitudinẽ pstãtie.quã cõceperunt ex dicta a partitione.

n Plures aũt ꝛc.pro q̃ctes arma suavt sic velocius currerent.

a Et q̃.Hic pfit describit ipi⁹ lysie reconciliatio cũ iudeis. Et dr̃uidit in duas partes. q̃ prio ponit hãc reconciliatio.scdo eiusdẽ cõfirmatio.ibi.lysias.circa primum dicitur.

a Et q̃ nõ insensat⁹ erat. min⁹ dicẽdo pl⁹ significat.s.q̃ iste lysias erat valde sensat⁹.

b Secũ reputãs ipe id est in aio suo cõsiderans.

c Factã erga se diminutionẽ sui exercit⁹ in bellatoribꝫ.armis.tentoriis ꝛ silibꝫ.que fugientes solent perdere.

d Et intelligens inuictos ꝛc.non virtute p̃pria sed diuina.

e Misit ad eos.pro pace reformãda nolẽs pugnare cõtra deum.

f Et regẽ cõpulsurũ. nõ vi ꝫ p̃cibꝫ cõsilio. nã erat ei⁹ nutrit⁹. vt patet.i.li.iij.ca.et eius p̃curator generalis.vt dictũ est ca.p̃ce.ꝛ iõ factũ fuit.ideo sequitur.

g Ea rer cõcessit.que tũ decẽs erat cõcedi p̃pe. vtz ex lra sequẽti.

h Lysias. Hic ponit recõciliatiõis cõfirmatio.ꝛ ꝫ p lras.et dr̃uidit i quattuor partes fm lras q̃druplices.s. q̃ patebũt psequendo. Prio igit ponit tenor lrar lysie ad iudeos.et patet littera vsq; ibi. i Quecũq; igit regi. ꝛc.bono mo.

k Expo.p lit. vel nũciũ. q̃ ptz ex rescripto regis ad lysiã. vt hr̃ in pte seqnti. ꝛ sic rsdit sibi sicut absenti.

l Et q̃ res pmut.i.q̃ deꝯ hr̃ libris correct.

m Brigit in negocijs.regni. n Fidẽ cõ.i.fidelitatẽ.

o Bonoꝝ vobiscũ.al⁹ bonoꝝ vobis cũ esse tẽtabo.apd regẽ p vobis interpellãdo.de ceteris vo q̃ rer nõ pcessit.

p Dadam ꝛ usq; q̃s ad me misistis. q Et his q̃ a me missi sunt.ad vos.

r Colloq; vobiscũ.pter cõe bonũ. ꝛ subdit data ep̃le cũ dr̃. s Anno.cxlviij. regni grecoꝝ t Dioscoridis.in (rũiumo.q̃ sic nolãt eo q̃ sol i illo mẽse intrat signũ gemiñoꝝ.q̃ grece dioscoꝝ nolãt.ꝛ ab eis mẽsis inuꝫ dioscoꝝ appellat. Ꝫz ꝫ dicta videt eẽ qđ dr̃.i.li.vi.ca. q̃ antiochus epiphanes mortuꝰ fuit anno cxlix. Hec aũt lra data fuit post eꝰ mortẽ.vñ in rsiõe sui filij subditur p̃ce nõ inter deos trãslato ꝛc.Sũt lra eꝰ ad iudeos data fuit anno.cxlviij. vt hr̃ infra eo.c. Dicẽdũ q̃ idẽ annus fuit q̃ prio li.dr̃.cxlix.ꝛ hic.cxlviij. Hã annus aliter incipit apd diuersos. sicut patz q̃ renouatio date ãni incipit i italia a natiuitate dñi.in frãcia vo ab eꝰ resurrectiõe.ppt q̃ illo q̃ fit tpe iteremedio ãno dñi D.ccc.xxix.fm nũeratiõez frãcie dicerẽt eẽ factũ ãno dñi D.ccc.xxx.fm nũerationẽ italie. Et si renouatio date retardaret vsq; ad festũ oĩm sctõrũ.totũ tps iteremediũ eẽt dr̃ additõis. Sic ãt fuit i ꝓposito. Hã mortuo antiocho epiphane filꝰ eꝰ antiochꝰ eupator stati⁹ regnare cepit et fm diuersas inceptiones ãni ille ãn⁹.cxlix. et cxlviij.dr̃. Et eodez mõ insequntibꝫ soluat.

v Regi ãt epi. hec ẽ scda ps i q̃ ponit rsio regis lysie de negocio p̃dicto cũ dr̃. x Lysie fri salutẽ. erat enĩ ó cognatiõe eꝰ.vt p̃dictũ ẽ ꝓpter q̃ vocat eũ fratrem.

y Patre nostro inter deos trãslato. Erat enĩ opinio gẽtiũ q̃ patres eoꝝ i monte trãsferebãt

gẽtibꝫ habitaculũ facturũ
ꝛ cẽplũ vo in pecunie q̃stum
sicut cetera delubra gentiũ
habiturã. ꝛ p singulos annos venale sacerdotiũ⁹ nus
q̃ recogit.is dei potestatẽ:
sed mẽte effrenatus i mul
titudine peditũ et in mili
bus equitũ et in octoginta
elephantis cõfidebat. In
gressus aũt iudeã ꝛ appro
piãs bethsure que erat i an
gusto loco ab hierosolyma
interuallo quinq; stadioꝝ
illud p̃sidiũ expugnabat.
Vt aũt machabeus ꝛ qui
cum eo erãt: cognouerunt
expugnari p̃sidia.cum fle
tu et lachrymis rogabant
dominũ vt omnis turba si
mul: vt bonum angelum
mitteret ad salutẽ israel.
Et ipse primus machabe
us sumptis armis ceteros
adhortatus est simul secũ
periculum subire et ferre
auxilium fratribus suis.
Cũq; pariter prompto ani
mo procederent hierosoly
mis: apparuit precedens
eos eques in veste cãdida
armis aureis: hastam vi
brans. Tunc oẽs simul be
nedixerunt misericordem
dñm.et conualuerunt ani
mis nõ solum homines sed
et bestias ferocissimas: et
muros ferreos patati pe
netrare: Ibant igit pmpti
de celo habẽtes adiutoreꝫ
et miserantẽ super eos do
minũ. Leonum aũtẽ more
impetu irruẽtes in hostes
prostrauerũt et eis vndeci
milia peditum ꝛ equitum
mille sexcẽtos. vniuersos
autem in fugam verterũt.
plures autẽ ex eis vulne
rati nudi euaserũt. Sed ꝛ
ipe lysias turpiter fugiẽs
euasit. Et quia non insen
satus erat secum ipe repu
tans factam erga se dimi
nutionem ꝛ intelligens in
victos esse hebreos omni
potẽtis dei auxilio nitẽtes
misit ad eos promisitq; se
consensurũ omnibus que iu
sta sunt: et regẽ cõpulsurũ
amicũ fieri. Annuit aũtez
machabeus p̃cibus lysie: i
omnibus vtilitati cõsulẽs.
Et quecunq; machabeus
scripsit lysie de iudeis: ea
rer cõcessit. Nam erãt scri
pte iudeis epistole a lysia
siquidẽ hunc modũ conti
nentes. Lysias populo iu
deorum salutẽ. Johannes
et absalon qui missi sunt
a vobis tradentes scripta
postulabant. vt ea que per
illos significabãtur imple
rem. Quecunq; igit regi
potuerunt perferri expo
sui.et que rer permittebat
concessit. Si igit in nego
cijs fidẽ conseruaueritis:
et deinceps bonorum vo
bis causa esse tentabo. de
ceteris aũtem per singula
verba mandaui et istis: et
his qui a me missi sunt col
loqui vobiscum. Bene va
lete. Anno centesimo qua
dragesimo octauo mensis
dioscori die vicesima et q̃r
ta. Regis aũtem epistola
ista continebat. Rex antio
chus lysie fratri salutem.
Patre nostro inter deos
translato: nos volentes
eos qui sunt in regno no
stro: sine tumultu agere:
missi sunt.ad vos.

ad ꝓsortium deoꝝ sicut de homīs christianis dicimus ꝙ transferunt ad consortiū angelorꝝ. ꝛ Sine tumultu agere. i. in pace viuere. ꝛ Et rebus suis adhibere diligentiā. qđ non possunt nisi habebant pacem.

a Audiuim⁹ iudeos nō ꝓseuisse ꝛc. ꝛ magis volebāt sustinere martyriū. viz per predicta cap. vi. et. vij.

b Judicauim⁹ tēplū restitui illis. i. cultū templi liberū. Mazam templū hēbant. cetera patent.

c Ad iudeos vero. Hec est tertia ps in qua ponit tenor lē regis ad iudeos. cū dr.

d Rex antioch⁹ senatui iudeoꝝ. i. collegio seniorꝝ pplm regentiū. et dr senatus a senes ꝛ nat⁹. qr senes etate ꝛ moribus ad hoc eligebant.

e Si valetis ꝛc. i. voluntas nostra est vt bene sit vobis.

f Adiit nos menelaus. a vobis missus et est hic alius a menelao qui vsurpauit sibi sacerdotiū. vt dictū est. s. c. vij.

g Dicens vos velle descendē ꝛc. sicut enī dictū est. s. i. ca. ꝙ reges egypti ꝛ syrie mlti iudei erant dispersi extra iudeaz inter ydolatras habitātes ꝓpter qđ aliqui periti in lege hītes in iudea volebāt eos visitare ad ꝓfirmāduz eos in legis obſuantia petētes ad hoc securitatē a rege quā ipe concessit vsqz ad tem

h De his q̄ (pus per ꝛc. hoc dr ꝓpter bella ꝑ duces suos gesta. ꝛ subdit h⁹ lē data. cū dr. i Anno. clxiij. ꝛ xandici mēsis. qui cōtinet aprili. xv. sez die.

l Miserūt aūt etiā hic ꝓfir ponit tenor lē romanoꝝ ad iudeos. et ꝓ lēa ꝛ ē eiusdē date cū lēa regis ꝓcedēte. Et ist⁹ ꝓ ꝙ lysias istas lras regis et romanoꝝ ad iudeos procurauit. apposita scripsit iudeis litterā

'et rebus suis adhibere diligentiā audiuim⁹ iudeos nō cōsensisse patri meo vt trāsferrenk ad ritū grecoꝝ sz tenere velle suū institutū: ac ꝓpterea postulare a nob ꝓcedi sibi legitīa sua. Volētes igit hāc ꝙz gentē ꝙtē esse staruētes⁹ iudicauim⁹ tēplū restitui illis vt agerēt ꝓm suoꝝ maioꝝ cōsuetudinē. Bñ igit feceris si miserīs ad eos ꝛ dextrā dederis vt cognita nēa volūtate bono aīo sint ꝛ vtilitatib ꝓpriis deseruiāt. Ad iudeos vo regis epla talis erat. Rex ātioch⁹ senatui iudeoꝝ ꝛ ceteris iudeis salutē. Si valetis sic est vt volum⁹ sed et ipsi bñ valem⁹. 'Adiit nos menela⁹ dicēs vos velle descēdere ad vestros q̄ sunt apud nos. Hīs igit qui cōmeāt vsq ad diem tricesimū mensis xandici dam⁹ dextras securitatis vt iudei vrank cibis et legibus suis sic et prius et nēo eoꝝ vllo mō molesti am patiāt. De his q̄ ꝓ ignorātiā gesta sūt. Visum⁹ aūt ꝛ menelaū q̄ vos alloq tur. Valete. Anno centesimo q̄dragesimooctauo xandici mensis q̄ndecima die. Miserūt aūt etiā romani epistolā ita se hītē. Quintus mennius et tyt⁹ manilius legati romāoꝝ pplo iudeoꝝ salutē. De his q̄ lysias cognat⁹ regis ꝓcessit vobis et nos ꝓcessim⁹. de q̄bus aūt ad regē iudicauit referendū: ꝓfestim aliquē mittite diligenti⁹ inde vos ꝓferentes. vt decernam⁹ sicut cō

suū supra posita que data fuit eodē anno. xxiij. die mēsis iunij. et sic post illas.

Caplm. XII.

His factis pactionib⁹. Hec est quarta pars in qua describit cōflictus iude cū timotheo ꝛ locis ei⁹. Et diuidit in tres partes. qr ꝓmo hui⁹ cōflictus causa ponit. ibi dilatio interponit. ibi. Jopite vero. tertio ꝓsitum relinquit. ibi. Jude discesserunt. Circa primū primo ponit cōtinuatio ad capitulum ꝓcedens. cū dicit. His factis pactionib⁹ scriptis ca. precedēti.

b Judei agriculture ꝛc. datis treugis et pactionibus pdictis. q. d. ante non poterāt vacare ꝓpter vrgentia bella cōsequēter subdit occasio cōflictus iude cū timotheo. cum dicit.

c Sed hi qui resederant. i. remanserant in locis circa iudeā post recessum lysie.

d Timotheus. iste ē alius ab illo q. s. ꝓ. ca. legit occisus. Quin cū duces ꝛ milites erant eiusdē nois sicut ꝛ mō

e Demophon superbus. cognomē ei⁹ est.

f Et nichanor cypriarches. i. ꝓnceps cypri

g Jlon sinebant eos in silentio agere. Hīa in silentio faciebant pplo in extremitatib⁹ iudee in absentia lysie. ꝓpter qđ iudas decreuit debellare ipsum.

h Jopite vero. Hic ꝓfir ponitur dilatio cōflictus iude cum timotheo ꝓpter quedā ciuitatem in quib⁹ iudas fuit occupat⁹. ꝛ primū fuit flagitiū gentium in iope habitantium cum quib⁹ habitabant multi iudei quoꝝ iopite plures submerserūt pditiose. facientes eos ascēdere nauiculas sub specie pacis ꝛ amicicie ad videndū ludū quez debebant in mari exercere qđ flagitiū voluit iudas ante oīa vindicare. Et patet littera paucis exceptis.

i Ascēdere scaphas. id est paruas nauicelas

k Quas par. iopite.

l Cū vxoribꝫ ⁊ filijs. iudeorum.

m Scōm cōe itaq; decretū. Decreuerant enī iopite latenti dolo iudeos sic submergere

n Sed cū cognouis. Hic ponit vindicta de iamnitis qui similē dolū volebant facere. ⁊ ptz ista vsq; ibi.

o Ab stadijs ducentis. xl. Faciūt aūt octo stadia vnū miliare. et vi. vnam leucam.

p Inde cū abuissent. Hic ponit aliō impedimentū seu dilatio conflictus iude cū thimotheo p arabes mouentes in via bellum contra iudaz et socios eius. Et ptz vsq; ibi.

q Promittentes pa. se datu. terra enī illoꝝ erat multū pascualis. et iudei ppe illā terram habitantes habebant plura animalia. ⁊ sic pat cū illis vtilis erat iudeis.

r Discessere ad taber na. sua. s. arabes q̄ non habitāt in ciuitatibus. sed in tentoꝝ.

s Aggressus est. Hic ponit alia dilationis causa ex obsidione ciuitatis dā ciuitatis nocine iudeis. cui nomē erat casphin. ⁊ ptz vsq; ibi.

t Remissius agebāt. quasi partū cūrātes de obsidione reputātes i. expugnabilē ciuitatē.

v Et loquen. q̄ pbas nō est. s. blasphemias cōtra deum iudeoꝝ.

x Epūs iesu. i. iosue qui alio noīe dictus ē iesus naue.

y Precipita. hierich. vt dī Josue. vi. Cetera patent.

z Inde discesserunt. Hic resumit q̄ dō supra ꝓpositū fuit de cōflictu iude cū timotheo. Et primo ponit cōflictus cōtra timotheū. scōo debellatio ciuitatis aduersarie iudeoꝝ. ibi. Post horaz fugā. Circa primū ponit timothei insecutō. ⁊ victā. Inde discesse

tus. Sed cum cognouisset et eos qui erant iamnie velle pari modo facere habitantibꝫ secum iudeis: iāmitis quoq; nocte superuenit: ⁊ portum cū manibus succēdit: ita vt lumē ignis appareret hierosolimis ab stadijs ducentis quadraginta. Inde cum iam abissent nouem stadijs ⁊ iter facerēt ad timotheum: cōmiserūt cum eo arabes q̄n q; milia viri: et equites q̄n genti. Cumq; pugna valida fieret ⁊ auxilio dī ꝑspe cessisset: residui arabes victi petebant a iuda dextras sibi dari promittentes se pa scua daturos: et in ceteris profuturos. Judas autez arbitratus vere in multis eos vtiles promisit pacem dextrisq; acceptis discedere ad tabernacula sua. Aggressus est autem et ciuitatem quandam firmam pōtibus munitisq; circūseptaz que a turbis habitabatur gentium promiscuarum: cui nomen casphin. Hi vero qui intus erant confidētes in stabilitate muroꝝ et apparatu alimoniarum remissius agebant, maledictis lacescentes iudam et blasphemantes ⁊ loquētes que fas nō est. Machabeus autem inuocato magno mundi principe qui sine alietibus et machinis: temporibus iesu precipitauit hierico: irruit ferociter murois et capta ciuitate per dñi voluntatē innumerabiles cedes fecit: ita vt adiacēs stagnum stadioꝝ duorum latitudinis sanguine interfectoꝝ fluere videretur. Inde discesserunt stadia septingenta q̄n quaginta. et venerunt in tharacha: ad eos qui dicuntur tibianei iudeos. et thimotheum quidem in illis locis non comprehēderunt: nullo negocio perfecto regressus est relicto in quodam loco firmissimo p̄sidio. Dositheo autē ⁊ sosipē q̄ erāt duces cū machabeo pemerēt a timotheo electos ip̄sidio. x. milia viros Et machabeus ordinatis circum se sex milibus et cōstitutis per cohortes. adūsus timotheum processit: habentem secum centum vigiuti milia peditum. eq̄tumq; duo milia quingentos. Cognito autē iude aduentum timotheus premisit mulieres et filios: et reliquum apparatum in p.e sidium quod carmon dicitur. Erat enim inexpugnabile et accessu difficile: propter locorum angustias. Cumq; cohors iude prima apparuisset: timor hostibꝫ incussus ē et presentia dei. qui vniuersa conspicit ⁊ in fugam versi sunt alius ab alio: ita vt magis a suis deiicerentur et gladiorum suorum ictibꝫ debilitarentur. Judas autem vehementer instabat puniens prophanos. ⁊ prostrauit ex eis triginta milia virorum. Ipse vero thimotheus incidit in partes dosithei et sosipatris: et multis precibus postulabat. vt viuus dimitteretur: eo q̄ multorum ex iudeis patres haberet ac fratres quos morte eius decipi eueniret. et cum fidem dedisset restituturum se eos p̄m constitutum illesum eum dimiserunt propter fratrum salutē. Judas aūt regressus est a carmon interfectis vigiti quinq; milibꝫ. Post horū fugā ⁊ necē mouit exercitum ꝑ

runt. s. iudas ⁊ exercit⁹ eius.

a Venerunt in tara. credentes inuenire timotheū in locis illis.

b Ad eos qui cē. Ingl. glosam erāt quidā populi cū iudeis federati ⁊ ide vocabāt iudeum bi anei q̄si tubicinei. i. alicā tuba vocati seu ꝺducti.

c Regressus est. s. timotheus.

d Relicto in quodā loco cē. i. multitudine armatoꝝ ad resistēdū iudeis. cetera patēt vsq; ibi.

e Timotheus p̄mi. cē. q: ō facili ab aduersarijs capiuntur.

f Timor hostibꝫ cē. et nō er magnitudine vel fortitudine exercitꝰ iude machabei.

g Ita vt magis a suis deiicerē. cē. sicut contigit in exercitu zabee et salmana. Judicum. vij. ⁊ viij. Et in statione phi listinoꝝ. i. Reg. xiij.

b Judas aūt vehemēter insistabat. fugientes persequendo.

i Ipse vero timotheus incidit cē. i. in illaz partē exercitus quā regebant. et ceperunt eū vivum. et multis precibus postulabat cē. allegans quod subditur.

l2 Eo q̄ multorum cē. in suis vinculis detentos.

l Quos morte eius decipi eueniret. i. occidi in vindictam mortis eius. Cetera patēt.

m Post horā fugam.

hoc ꝑsit descriptio captio eiusdã ciuitatis q̃ multa mala fecerat iudeis. n Et robusti iuuenes. de ciuitate. o Pro muris. defendẽdis. p Cõsistẽ. fortiꝫ. repugn. eererum iude. Et subdit repugnãdi facultas. cum dicitur q In hac aũt machi. mul. rc. q̃bꝫ poterãt inuadẽtes repellere. r Dz cũ oipo. inuo. rc. Et q̃ pars q̃ ciuitas illa capta nõ fuit humana sed diuina virtute.

s Inde ad ciuitatez scythar. cui habitatores erãt benuoli iudeis. licz essent gentiles. Propter qd iudas eis regrinãdo ꝓuãsit rogãdo vt essent benuoli de futuro. sicut fuerãt de preterito. Et sic patet vsq; sibi.

t Die solẽni. rc. i. die penthecostes. q̃ enũeratis septẽ hebdomadibꝫ plenis ab altero die sabbati. in q̃ obtulerũt manipulũ primitiarũ. cepit celebrari. Leui. xxiij. v Et post penthe. Hec ẽ pars q̃ in q̃ describit bellum gorgiã. et ꝓio ponit hoc pugna. scdo de iudeis mortuis cura. ibi et seqnti die. Circa primũ ptem vsq; ibi. Cõtigit paucos iudeoꝝ. rc. cã ponit infra eo. cap. x Basisth. vo. rc. Dicunt aliqui q̃ bizaceni erãt gentiles cõfederati iude vel ab eo conducti. sz melius vtiq; q̃ fuerũt iudee a ciuitate vbi erant sic nominati.

y Atq; ita gorgi. effugit in mare. nomen est fortalicij.

a Ac illis q̃ cũ esdrin erãt. ille esdrin fuit de sociis gorgie. et remansit in bello ipo fugiẽte

b Et fatigat. i. socios esdrin. vt dicunt aliq̃. sz melius vtiq; dici de sociis iude. qui ꝓter qd iuocauit auxiliũ diuine potentie.

c Incipiens voce pa. i. sm doctrinã patrũ sanctoꝝ. et sic illa victoria fuit magis oratione q̃ gladio. sicut Exo. xvij. okomb̃ moysi victi fuit amalech.

d Et cũ septia dies supuenisset. i. sabbatũ.

e Scdm cõsuetudi. purifica. aqua lustrationis post contactum

citũ ad ephrõ ciuitatẽ munitã in qua multitudo diuersarũ gentiũ habitabat: "et robusti iuuenes ° ꝓ muris ° consistentes fortiter repugnabant. ° In hac autez machine multe: et telorum erat apparatus. ' Sed cuz omnipotentẽ inuocassent qui poreſtate sua vires hostium confringit, ceperunt ciuitatẽ et ex eis qui intus erant viginti quinq̃ milia prostrauerunt. ° Inde ad ciuitatem scytharum abierunt: que ab hyerosolymis sercentis stadijs aberat. Contestãtibꝫ autẽ his qui apud scythopolitas erant iudeis q̃ benigne ab eis haberent̃ et temporibꝫ infelicitatis q̃ modeste secũ egerint: gratias agẽtes eis et exhortati etiaz decetero erga genus suũ benignos esse: venerũt hyerosolymã ' die solẽni septimanarum instante. ' Et post pentbecosten abierunt contra gorgiam prepositum idumee. Exiuit autem cum peditibus tribus milibus et eq̃tibus quadringẽtis. ' Qui bus congressis cõtigit paucos ruere iudeorum. ' Dositheus vero quidam de bachenoris eques vir fortis gorgiam tenebat: et cũ vellet illũ capere viuũ eques quidam de tracibus irruit in eum: humerumq̃ ei° amputauit: atq; ita gorgias effugit in mareſa. ° At illis qui cũ esdrin erãt diutius pugnãtibꝫ° et fatigatis inuocauit iudas dominuz

in prelio mortuoꝝ. vt precipit Num e. xv. f In eodem loco rc. diuinis laudibꝫ vacando. g Et equenti die. Hic ꝓsit põit cura de iudeis in bello mortuis. et primo ratiõe corpoꝝ. scdo rõne animaꝝ. ibi. Atq; ita. Prima vero cura fuit de sepeliẽdis corporibꝫ in paternis sepulcris sm morẽ iudeorũ. h Inuenerãt autẽ sub tu. rc. i. de rebꝫ ꝑciosis cultui eorum dedicatis.

i A quibꝫ lex prohibet Deut. xvij. cetera patẽt

k At q̃ ita. Hic ꝓsit ponit cura de aiabꝫ. et hoc. s. dupliciter orando.

l Vt id qd factũ rc. id ẽt ad puniriõnẽ nõ reseruaret vltra coraz dño. in q̃ tñ nulla cadit obliuio. et mutẽtio peccamiã in bñficiũ. vt ibi offeret sacrificiũ ꝓ remissiõe peccati mortuũ. et ptz ita'. Dz forte videret aliqui q̃ factũ fuisset illud frustra. eo q̃ videnẽ ibi mortui fuisse in pctõ mortali habentes secũ donaria idoloꝝ. Dicẽdũ q̃ iudas et socij ei° debebãt ꝓbabiliter iudicare q̃ penituisset in morte. et sic orationes et sacrificia valebãt eis eo q̃ mortui fuerũt in statu salutis.

Caplm. xiij.

Anno. xxxv. Dei scripto conflictu iude cũ regis ducibꝫ. hic ꝓsit ponit cõflict° eiusdẽ ad ꝓsonã ipi°. Et dinidit̃ in tres partes. q̃ prio ponit̃ belli apparatus. scdo cõflict° ibi. Et dato signo. trio regis egressus. ibi. Vt aũt cognouit. Prima in duas. quia prio ponit̃ apparatus belli ex parte regis antiochi. scdo ex pte iude machabei. ibi. Quibus iudas cogni. Prima in duas. q̃ prio ponit̃ regis apparat°. secũdo inimici. interi°

ibi. Cōmiscuit autē. Circa primū autē sciendū q̄ iste belli apparatus et etiā cōflictus magis diffuse ponit. i. li. vi. ca. tū hic aliqua ponunt q̄ vident dictis ibidē dissonare. p̄mo q̄ dicit peditū. cx. milia et equitū. v. milia et elephātes. xvij. Hā ibi habet. c. milia peditū. et. xx. milia equitū. et elephanti. xxxij. pōt dici q̄ p̄mo fuerūt centū milia peditū tūc. vt dicit. i. li. et postea fuerūt additi. x. milia que cū primis hic numerātur. De equitibus vo dicēdū q̄ i vniuerso fuerūt. xx. milia. ꝛ tūc erāt v. milia electi p̄ ceteros extītes in acie regis et illi soli hic numerant. et alij tacent. ꝛc. Et de elephātis pōt dici eodem mō q̄ xvij. erāt p̄ ceteris fortiores q̄ nūerant hic. ꝛ residui. x. tacent. In talibus enī frequēter nūeratio diuersimode accipitur.

b Currus cū fallaci. trecētos. Talibus enī antiq̄tus in p̄lijs vtebantur. vt habet in libris Iosue ꝛ iudicū. in pluribus locis tū. de illis curribus nō fit mētio i primo li. sicut etiā i euangelijs. ꝛ q̄ vnus euangelista tacet alius exprimit.

c Commiscuit autē. Hic ꝓsit describit menelai interitū q̄ retorsit se i sūmū sacerdotiū. s. tūc. c. de quo dicit hic.

c Cōmiscuit aūt se illis. i. iudeor aduersarijs

d Dep̄cabat antiochum pugnare fortiter cōtra iudā machabeū. ideo subdit.

e Nō p patrie salu. sz p p̄rio. nō subdit.

f Sperās se cōstitui inprinci. s. sūmi sacerdotij p victoriā antiochi a q̄ fuerat amotus p patrē ei⁹. s. tūc. ca.

g Sz rex regū. qui iuuer est sordium.

h Susci. am. antioc. in petōrem. menelauz.

i Et sugger. lysia. ꝛc. Hā ꝓpter ei⁹ ambitionem ꝛ sacrilegia in tēplo cōmissa p ei⁹ cōsiliū. vt hic. s. tūc. capit. secuta ē rebellio iudeor̄ ꝫ regē. Cetera patēt vsq̄ ibi. l Sz rex. Hā ex morte menelai possz aliās credere regē iudeis paccatū esse. nō ēmouet hoc cū dr. l Sz rex mēte effrena. i. sine freno rōnis in superbiā elatus. l Veniebat. scꝛa iudeā

pietate dormitionē accepe rāt optimā haberēt reposi tū gratiā. Sancta ergo et salubris est cogitatō p defunctis exorare: vt a peccatis soluantur. .XIII.

A Ano cētesimo q̄ dragesimonono cognouit iudas antiochum ep̄atorē venire cū multitudine aduersus iudeā: et cū eo lysiā procuratorē et p̄positū negociorū secū habentē peditū centū decē milia et equitū quīq̄ milia et elephātes viginti duos[b] currus cū falcib[b] trecentos. [c] Cōmiscuit aūt se illis ꝛ menelaus: ꝛ cū multa fallacia[b] dep̄cabat antiochum[e] nō p̄o patrie salute [f] sed sperans se constitui in principatū[h] Sed rex regū [b] suscitauit animos antiochi in peccatorē[i] et suggerēte lysia hūc esse causam omnium malor̄ iussit vt eis ē cōsuetudo apphēsum i eodem loco necari. Erat aūt in eodē loco turris ḡnquaginta cubitor̄. aggestū vndiq̄ habēs cineris hec p̄ospectū habebat i preceps. Inde in cinerē deijci iussit sacrilegū oīby eū ꝓpellentibus ad interitū. Et tali lege p̄uaricatorē legis contigit mori: nec terre dari menelaū. Et quidē satis iuste nā q̄ multa erga aram dei delicta cōmisit. cui⁹ ignis et cinis erat sanct⁹: ipse in cineris morte dānatus est [k] Sed rex mēte effrenatus [l] veniebat[m] nequiorē se p̄ē suo iudeis ostēsurus[n]. Quibus iudas cognit; p̄cepit pl̄o: vt die ac nocte dūm i uo carēt: q̄ sicut sp ꝛ nunc adiuuaret eos. q̄ppe q̄ lege et patria sanctoq̄ tēplo priuari vererent[k]. ac pl̄m q̄ nup paululū respirasset: ne sineret blasphemis rursus nationib subdi. [o] Omnib itaq̄ sil'id faciētib et petētib a dño miscōiaz cū fletu ꝛ ieiunijs p triduum cōtinuū p̄stratis [p] hortat⁹ ē eos iudas vt se p̄pararent [r] Ip̄e vo cū senioribus cogitauit p̄ius q̄ rex admoueret exercitū ad iudeā et obtineret ciuitatē exire ꝛ dīmicare: ne sine iudicio cōmittere exitū rei dās itaq̄ p̄tātem olim deo mūdi creatori et hortatus suos vt fortiter dimicarēt et vsq̄ ad mortē p legibus tēplo: ciuitate: patria et ciuib stārēt circa modin exercitū cōstituit. [s] Et dato signo suis dei victorie [t] iuuenib fortissimis electis: [v] nocte aggressus aulam regiam in castris interfecit viros quattuordecim milia. [x] et maximū elephantorum cum his qui superpositi fuerāt. Summoq̄ metu ac perturbatione hostium castra ēplētes rebusq̄

m Nequiorē se ꝛc. sz p rumores cōtrarios ab hoc fuit impeditus. vt hic infra co. ca. n Cuius iudas cognit. Hic ꝓsit describit apparat⁹ iude machabei. ꝛ p̄mo p orationes oratas de q̄b magis q̄ de armis cōfidebat. Et patet vsq̄ ibi. o Ac pl̄m ꝛc. i. cōsolat⁹ fuisset p ciuitatis ꝛ tēpli recuperationē et aduersarioꝝ multiplicē rationē. vt patet et dictis dep̄sionē.

p Per triduū cōtinuū. p̄stratis horis. s. ad hō aptis. q̄ in illo triduo oportuit eos refectiōs accipe ꝛ somnū tpe cōpetēti. scōo ponit apparatus p arma cōfitia. cum dicitur.

q Hortat⁹ ē eos ꝛc. et p arma ꝛ victualia.

r Ipse vero cū senioribus cogitauit. occurre re regi anteq̄ vastasz terra. tertio ponit apparat⁹ p exhortationes optimas ad cōfortandum alios bellator ad fortiter dimicandum. Et patet littera.

s Et dato signo. Hic ꝓsit ponit cōflict⁹. Ad cui⁹ intellectū sciēdū. q̄ iudas cū rege habuit in cāpo duplicē cōflictū. vnū circa finē noctis. de q̄ tacet in p̄mo li. alīū de clara die ꝛ sole refulgēte in clypeos aureos ꝛ aureos ꝛ ereos q̄ diffuse scribit. i. libro. vi. ca. Dicit autē de vtroq̄ cōflictu breuiter ꝛ cōmixtim sit mētio. Hā hic liber scōus estquedā abbreuiator. vt dictū est. s. ij. ca. Igitur de p̄mo cōflictu dr.

s Et dato signo suis dei victorie. i. victorie a deo ꝓsequēde. quod aūt fuerit hō signū non dicit hic. sz videt fuisse quedā reuelatio facta iude que nō explicatur ꝓpter breuitatē sectandam.

t Iuuenibus fortissimis electis. Et hoc videt q̄ in isto primo cōflictu nō fuerūt omnes iude soci. sed aliq̄ ad hō specialiter electi. in secundo vero conflictu fuerūt omnes iude bellatores. vt hē primo li. vi. ca.

v Nocte aggressus ꝛc. i. partē exercit⁹ in qua erant regis tentoria.

x Et maximū elephantorū. istud fuit factū in eo conflictu q̄ fuit clara die. vt scribit. i. li. vi. ca. satis diffuse.

y Hoc aũt ꝛc. q; hoc fuit cõpletũ in fine noctis. s. cẽtũ ad interfectionẽ duoꝝ miltũ de hostib. Aliq̃ tñ libri habẽt. xtj. milia. ꝛ cẽtũ ad pturbationẽ castroꝝ. nõ aũt cẽtũ ad elephãtoꝝ interfectionẽ. vt dictũ est. z Sed rex accepto ꝛc. Mã p dictã inuasionẽ habuit expiẽtiã de audacia eorum.

a Arte. i. prudenter ꝛ caute.

b Difficultatẽ locoꝝ. id est fortalicia.

c Tẽtabat. supple capere. ideo subditur.

d Et bethsure ꝛc. iudeis armatis.

e Castra admone. i. applicabat ad ipm capiendum.

f Sed fugabaꝫ. Mã intus existẽtes aliquãdo exeuntes subito repellebãt. ppe existẽtes. et aliqs occidebãt ꝛ redibãt ad fortaliciũ anteq̃ tot' exercit' posset armari.

g Enũciauit ãt ꝛc. i. secreta iude ꝛ eoꝝ qui erant bethsure.

h Rodochus q̃dam ꝛc. q̃ capt' ab aduersarijs p tormẽta ad ħ fuit compulsus.

i Iter rex sermo. ꝛc. de fortalicio reddẽdo saluis suis corpib qui cõsenserũt eo q victualia eis deficiebãt. vt hẽ primo libro. vi. ca.

k Abijt. s. rex ꝺ bethsura relicta ibi suoꝝ custodia. vt hẽ. i. li. vi. ca.

l Cõmisit eũ iuda. i hoc tãgit scõs cõflict' q̃ fuit de die clara et alia die. vt vidꝝ q̃ p'm

m Supat' ẽ. s. iudas et ei' exercit'. Mã videntes virtutẽ regis ꝛ impetũ exercit' ei' diuertũt se ab eis. vt habetur. i. li. vi. ca.

n Ut aũt cognouit. Hic ꝑfit describit regis recessus de iudea vt iret cõtra philippũ q̃ occupauerat antiochiam. Et q̃ ꝑ q̃ istud bellũ antiochi ꝺ iudeã est idẽ cũ illo qꝺ scribit. i. li. vi. ca. Mã ibidẽ ponit recess' regis ꝑter eandẽ cãm. Aliqua tñ hic ponunt q̃ ibi tacẽt et ecõuerso. Mã hic tacẽt fractio iuramẽti regis q̃ ibidem exprimit in destructiõe munitiõis. o Et recõciauit obtulit sacrificium. p sacerdotes tñi. Cetera vero vsq̃ ꝑpe finẽ huius capli tacentur primo li. p Machabeũ amplexat' ẽ. in signũ recõciliatiõis. Cetera patẽt vsq̃ ibi. q Ne forte fedus irrumperet. s. iudas ꝛ eos grauaret qꝺ tñ nõ fecit. sed magis rex fed' rupit. vt dictũ ẽ. r Tũc ascendit lysias tribunal. i. locũ eminentẽ ad psuadendũ gentẽ. et exposuit rationẽ. Dicẽdo q̃ ꝑter bonũ cõmune facta est conuentio regis ꝛ iude. s Regressusq̃ est antiochiã. Hic aũt omittit qualiter inde fugauit philippũ. qꝝ. s. ix. ca. p anticipationem positũ fuit.

Et ħ mõ regis ꝓfectio et redit' processit. .xiiii.

Capm. xiiii.

Sed post tñij tps. Descripto iuda cõflictu tpe antiochi nobilis ꝛ eupatoꝝ ei' filij. hic tertio pponit eius conflictus tpe demetrij. Et diuiditur in tres partes. qꝝ primo ponit demetrij sublimatio. secõ inde loctio rũq̃ ei' accusatio. ibi. Alchim' aũt. tertio eorũ exterminij inssio. ibi Qui statim. Circa pmum dicitur.

a Sed post triẽnij tẽpus ꝛc. istud trieniũ accipit a morte antiochi epiphanis ꝛ introrizatiõe filij sui eupatoris. qꝺ fm numerationẽ in hoc libro ꝓsitã contigit anno. cxl vij. vt dictũ ẽ. s. xi. capi. Demetrius autem regnũ obtinuit anno. cl. qui eidem annus cuꝫcli. quo dicit demetr' intrasse regnũ fm computationẽ positã. i. li. ca. vij. et sic trieniũ nõ fuit copletũ ꝛ intelligit p synodochen. sicꝫ corpus christi dicit fuisse p triduũ in sepulcro.

b Ascendisse ad loca opportuna. i. fortia et munita.

c Et tenuisse regiõ. ꝛ cõquos ad mandatuꝫ demetrij exercitus interfec'. vt hẽ. i. li. vij. ca.

d Alchimus autem. Hic ꝑfit describit iude socioꝝq̃ eius accusatio cum dicitur.

d Alchimus autẽ quidẽ ꝛc. non de iure sed de facto intrusus. primo p antiochum epiphanẽ. quia licz esset ꝺe genere aaron. tñ nõ descenderat ab eo p lineã sacerdotalem. vt dictum fuit supra. i. li. vij. ca.

e Sed volũ. coinqui. est q̃bus ꝛ sacrificijs gentilium.

f Temporibus commixtiõis. i. q̃n antiochus illustris

cogebat iudeos ad fu-
sceptēdū ritū gētiliū
ita q̄ inter iudeos ⁊ gē
tiles nulla esset distin
ctio.

g Cōsiderans nullo
mō sibi esse salutē cor-
poris.

h Hec accessum ad
altare. q̄diu iudeā sta
ret in potestate.

i Venit ad regē ⁊c.
et sicut regni sui princi
pio.

k Offerēs ei ⁊c. in si
gnū victorie ⁊ dignita
tis regie.

l Sup hec ⁊ talos. i.
vasa offertoria in mo-
dū turrū facta. quibus
vtebant sacerdotes in
solennitatibus magnis.

m Et ipa quidē die
situit. vt domū iudā regi
magis esset gratiosum
Cetera patēt vsq̄ ibi.

n Ipi q̄ vicunt assi
dei. i. assidue vacātes
diuino cultui. tpibus
tamē ad hoc aptis.

o Prio quidē ⁊c. mē
titur sicut hō fallax. q̄
venerat ad obtinendū
summum sacerdotium.

p Scōm humanita-
tem ⁊c. i. pm benigni-
tatē tuam. s. famosam.

q Et ceteri amici ei⁹
sc̄z alchimi.

r Qui stati. hic ꝓfit
ponit iussio regis ò ex
terminio iudaice gen-
tis. Et diuidit in tres
partes. Nā ad hoc agē
dum primo nichanor
mittit. secō cū iuda fe
dere iungit. ibi Nicha-
nor tū. tertio fedus hu
iusmodi rumpit. ibi.
Alchim⁹ autē. Primū
patet vsq̄ ibi.

s Tūc gētes q̄ de iu
dea fugerāt iudā. eo q̄
erāt ꝓuaricatores legis.
Cetera patent vsq̄ ibi.

t Cōsensit terra rog.
eū. Nā in ꝑclo deuo-
tis magis q̄z in armis
confidebant.

v Qui ꝓpm suū con
stituerat. s. duraturū.
Nā ler ver⁹ nō ē amo
tap ꝓpm sed magis p
fecta. Dat. v. Moveni
soluere legē q̄z adilere.
nec p ꝓfis ꝑsis ē ap. no

lens. Nam illoꝝ prauitate
vniuersum genus nūm nō
minime vexat. Ex oro his
singulis o rex cognitis et
regioni ⁊ generi⁹ pm huma
nitatē tuā promulgata om
nibus ꝓspice. Nā q̄diu su
perest iudas impossibile ē
pacē esse negocijs. Talibꝫ
autē ab hoc dictis ⁊ ceteri
amici hostiliter se habētes
aduersus iudam inflāma-
uerunt demetriū. Qui sta
tim nichanorē prepositum
elephantorū ducem misit
in iudeam. datis mandatis
vt ipm quidā iudā caperet
viuū. eos vero qui cū illo
erāt dispgeret ⁊ ꝓstitueret
alchimū maximi tēpli sum
mū sacerdotē. Tunc gen-
tes que de iuda fugerant
iudam segregatim se nich
anori miscebant miserias
et clades iudeorū prosperi
tates rerum suarum existi
mantes. Audito itaq̄ iu
dei nichanoris aduentu ⁊
conuentu nationū conspers
si terra rogabant eum qui
populū suū constituit vt nec
num custodiret. quicq̄ suā
portionē signis euidentibꝫ
protegit. Imperante autē
duce statim inde mouerūt
cōueneruntq̄ ad castellum
dessau. Symon vero frat
iude cōmiserat cū nichano
re sed conterritus est repē
tino aduētu aduersatiorū.
Nichanor tamē audiens
virtutē comitū iude: ⁊ ani
mi magnitudinē quā ꝓ pa
trie certaminibꝫ habebāt
sanguinis iudiciū facere
metuebat. Cohortem premi
sit possidonū et theodoci
um ⁊ mathiā vt darent de
xtras atq̄ acciperēt. Et cū
diu de his cōsiliū ageretur
et ipe dux ad multitudinē
retulisset olim vna fuit sntia
amicicijs annuere. Ita-

q̄ diem constituerūt qua
secreto inter se agerent et
singulis selle p. olate sunt
et posite. Precepit autem
iudas armatos esse locis
opportunis. ne forte ab ho
stibꝫ repente mali aliquid
oriretur. Et congruū colo
quium fecerunt. Horaba
tur aūt nichanor hierosoly
mis: nichilq̄ iniq̄ agebat.
Gregesq̄ turbarū que cō
gregate fuerant dimisit.
Habebat autē iudam sem
per earum ex animo ⁊ erat
viro inclinatus. Rogauit-
q̄ eum ducere vxorē: filios
q̄ procreare. Nuptias fec:
quiete egit: cōmunitertq̄
viuebant. Alchimus aūt
videns caritatē illorū ad
inuicem ⁊ cōuentiones: ve
nit ad demetriū ⁊ dicebat
nichanorem rebus alienis
assentire. Judamq̄ regni
insidiatorē successorē sibi
destinasse. Itaq̄ rex exa
speratus ⁊ pessimis huius
criminationibꝫ irritat⁹ scri
psit nichanori dicens. gra
uiter quidē se ferre de ami
cicie conuentione: iubere ta
men machabeum citius vi
ctum mittere antiochiam.
Quibꝫ cognitis nichanor
consternabat ⁊ grauiter fe
rebat. si ea que cōuenerāt
irrita faceret. nihil lesus
viro. sed quia regi resistere
nō poterat. opportunitatem
obseruabat qua ꝓceptum
ꝓficeret. At machabe⁹ vi
dens secum austerius age
re nichanorē et cōsuetum
occursum ferocius exhibē
tem. intelligens non er bo
no esse austeritatem istam
paucis suorum congregat
occultauit se a nichanore
Quod cum ille cognouit
fortiter se a viro ꝑuerrum
venit ad maximum et san
ctissimum tēplum et sacer

tus. Ex ꝓfectione fact⁹. si
cut frequenter ostēdi in
libris noui ac veteris
testamenti.

p Quicq̄ suā portio.
⁊c. sicut dictū est pluri
es i hoc li. Cetera patet.

v Nichanor tū. hic
ꝓfit ponit cōfederatio
nichanoris ⁊ iudee. Et
ꝓtz hā paucis exceptis
3 Sang. iudic. ⁊c. i. q̄
effusione sanguinis iu
deorū. ꝓpter q̄s elegit
pacē facere cū eo. ⁊ pa
tet vsq̄ ibi. a Grege-
sq̄ turba. i. bellatorū
b Que cōgrega. fue.
ad bellandū ꝓtra iudā
et socios eius.

c Dimisit. ire ad lo
ca sua eo q̄ par esset fa
d Alchim⁹ āt. (cta
hic ꝓfit ponit ruptio
dicti federis ⁊ ꝓio po
nitur hui⁹ rupt⁹is ꝓ
curatio. secō et⁹ mani
festatio. ibi. At macha
be⁹. Circa primū dicit
d Alchim⁹ aūt ⁊c. q̄
suit eā rumpe eoq̄ ha
beret iudā odiosum.
e Et dicebat ⁊c. s. ab
vtilitate regni.

f Asserere iudāq̄ ⁊c.
falso eū notās crimine
asserebat.

g Successorē si. defi.
q̄ similiter erat falsus
Cetera patent.

h At machabe⁹. hic
ꝓfit describit federis vi
olati manifestatio. Et
prio signis cū dicitur.

i Videsne austeri⁹ ⁊c.
q̄ ⁊ ispositō cordis vir
pōt celari quin appare
at in exteriorib⁹ signis
vt i gestu vultu ⁊ aspe
ctu.

k Paucis suor cōn
gregatis. q̄o. dicit con
ceptū sui animi.

l Occultauit se ab ni
chanore. ne subito ca
peret ab ipo. secō ma
nifestat verbis cum di
citur.

m Quod cum ille co
gnouit ⁊c. Et sequit.

n Jussit sibi tradi vir.s.iudã. o Et tẽplũ ℞c.i.bacho, sicut dictũ est.ꝫ.ca.vi. o Et his dictis abijt. cum indignatiõe de tẽplo. p Cõserua ineternũ ℞c. contra nichanoris cõtaminationẽ. q Que nup mũda.ẽ.a sordibꝫ luxurie ꝫ ydolatrie.vt hꝫ.ꝫ.ca. r Razias autẽ. hic ostit ponit federis violati manifestatõ, infactis.ꝫ prio i inuasione razie.scdo i ipugnatione iude.ca.vlti. Circa primum dicitur.

r Razias aũt. quidã de senioribꝫ etate sciẽtia ꝫ moribꝫ.

s Delatus ẽ nichanori. id ẽ accusatus.ꝙ esset amicꝰ ꝫ fautor iude.

t Ut amator ciuitatis.i. boni cõmunis.

v Et dñs audiẽs. pauperes sicut ꝫ diuites ad eos instruendum ꝫ dirigendum.

x Hic multis tpibus ℞c. ex quo patet ꝙ cõtinentia carnis tpe veteris testamẽti fuit laudabilis.

y Putabat enĩ si illũ decepisset alꝫ deperisset ptrahendo ad gentilem ritum.

z Sese cladẽ maximã iudeis illaturũ. nã ei⁹ exẽplo multi fuissent ad hoc ptracti.

a Cũ iã cõprehendere ẽt.i.esset ꝓpe ad comprehensionem.

b Gladio se petijt.se ipsum percutiendo.

c Eligens nobili. ℞c. cuꝰ duplex erat causa. vna ne forte vt tormentoꝝ inclinaret ad gentilẽ ritũ. qd erat maximum malũ tõ subditꝰ.

d Qꝫ subditus fieri peccatoribꝫ. ipsum ad ydolatriã trahere q̃tẽtibus. Alia ne in cõtẽptũ dei celi eiꝰ vita in ludibrio haberet. sicut sanson se iterfecit. Judicũ.xvi. ꝫ saul.i. Reg. vl. vt dictũ fuit ibidẽ. Et in his duobꝫ casibꝫ dicũt hebrei ꝙ nõ solũ licitũ ẽ. ꝫ etiã meritoriũ interficere seipm. qꝫ talis interfectio ordinat in deũ. Si aũt hoc faciat aliqs ꝓpter semetipm. vtpote ad euadendũ lõgum vel grauem cruciatũ vel indotibus solitas hostias offerẽtibꝫ. rnsit sibi tradi vitũ. Quibꝫ cũ iuramento dicentibꝫ nescire se vbi eẽt qui q̃rebat. et extẽdẽs manũ ad tẽplũ iurauit dicẽs. nisi iudã mihi vinctũ tradideritis: istud dei phanũ in planiciẽ deducã: ꝫ altare effodiã: ꝫ templũ hoc libero patri consecrabo. Et his dictis abijt. Sacerdotes aũt ptẽdentes manus in celũ inuocabãt eum qui semp ꝓpugnator esset gentis ipoꝝ hec dicentes. Tu dñe vniuersoꝝ qui nullius indiges: voluisti tẽplũ habitatiõis tue fieri in nobis Et nũc sancte sanctoꝝ omnium dñe: cõserua ineternum impollutã domũ istã que nup mundata ẽ. Razias autẽ quidã de senioribus ab hierosolymis delatus est nichanori: virum amatorem ciuitatis ꝫ bene audẽs qui pro affectu patrie iudeorum appellabat. Dicmltis tpoꝝ continentie ꝓpositũ tenuit in iudaismo. corpusq ꝫ aiam tradere cõtẽtus ꝓ pseuerãtia. Volẽs autẽ nichanor manifestare odiũ quod habebat ĩ iudeos: misit milites quingentos vt eũ comprehẽderẽt. Putabat enĩ si illũ decepisset: sese cladem iudeis maximã illaturũ. Turbis aũt irruere in domũ eiꝰ et ianuã distrumpe atq ignez admouere cupiẽtibus Cũ iam cõprehenderẽt gladio se petijt: eligens se nobilit mori potiꝰ qꝫ subditꝰ fieri peccatoribus ꝫ cõtra nata-

famiã sui ꝫ suoꝝ si moriat vlũ morte. hoc semp ẽ illicitũ. Et vt dicãt aliq hoc mõ intelligẽdũ est dictũ Aug. quod habeẽ hic inglo. que talis est. Hic exceptis quos ler iusta generaliter. ꝫ ipe fons iusticie deus spãliter occidi iubꝫ. Quisquis hominũ vel scipm vel quẽlibet aliũ occidens: homicidij crimine inuolueẽ. Usi ꝫ scriptura libri huius que recepta est ab ecclesia ad legẽdum ꝓ informatione morũ. nõ videẽ hystoriam arguere sed magꝭ cõmendare de suspĩ interfectione. Si aũt ꝑdicta nõ sufficiãt ad eius excusationẽ. pot dici ꝙ fecit hoc ꝓ spãlem instinctũ spũssancti. Omnes enĩ homines sunt deo mortis debitores. qd debitũ deo pot reperete qficunq vult. ꝫ quocunq. vtpote ꝓ manũ martiam siue per alienã. Cetera patent. vt in littera.

lesus suos indignis iniurijs agi. Sed cum per festinationem non certo ictu plagam dedisset. et turbe ĩtrepidia disrumperent. recurrens audacter ad murum precipitauit semetipm viriliter in turbas. quibꝫ velociter locum dantibꝫ casui eius: venit ꝓ mediã ceruicem. Et cũ adhuc spiraret accẽsus animo surrexit et cũ sanguis eius magno fluxu defluueret et grauissimis vulneribꝫ esset saucius: cursu turbam ptrãsijt. et stans supra quandã petram ꝓruptam et iã exanguis effectus. complexus intestina sua vtrisq manibus ꝓiecit sup turbas inuocãs dominatorem vite ac spũs vt hec illi iterũ redderet: atq ita vita defunctus est.

.xv.

Nichanor autẽ vt cõperit iudam esse in locis samarie cogitauit cũ omni impetu die sabbati cõmittere bellũ Judeis vero qui illũ ꝓ necessitatez sequebantur dicentibꝫ ne ita ferociter et barbare feceris: ꝫ honorẽ tribue diei sanctificationis: et honora eũ qui vniuersa conspicit. At ille ifelix ĩterro gauit si ẽ potẽs in celo qui imperauit agi diem sabbatorum. et rñdentibꝫ illis est dñs viuus ipe in celo potens ꝙ iussit agi septimam diem. At ille ait. Et ego potens sum sup terram qui impero sumi arma ꝫ negocia regis impleri. Tamẽ nõ obtinuit vt consiliũ ꝓficeret.

Capl'm xv.

Nichanor autẽ. Hic ostit ponitur manifestatio violati federis in ipugnatione iude. Circa qd ponit primo belli apparatus. scdo conflictus. ibi. Nichanor aũt. tertio laudabilis terminus. ibi. Cunctis cessassent. Prima ĩ duas. qꝫ primo ponit apparatus ex parte nichanoris. scdo ex pte iude machabei. ibi. Machabeus autem. Circa primũ dicitur.

b Cogitauit die ℞c. id est potestate sua.

c Cõmittere belliꝫ credẽs ꝙ iudas ꝫ socij sui minus se defenderẽt. ꝓpter quietem diei sabbati.

d Jude. ℞c. nã ad

hoc sub pena mortis cogebant. Dicētibus ꝛc. Sequit.

e Et dñs vinus ꝛc. scz celebrē ꝛ ꝙclarū vt hī. Ero. ꝛr.

f Tamē nō obtinuit ꝛc. scz de captiōe iude ꝛ sociorum suorū, dispersiōe ꝑm regis mādatū ca. ꝓce.

g Machabeus aūt. hic ꝓfūr ponit apparat⁹ et parte iude, ꝛ ꝓio ꝓ bonā exhortatione. scdo ꝓ deuotā oratiōnē. ibi Et cū iā oēs. Prīa i duas. q; prio ponit exhortationis actus. scdo effect⁹. ibi. Exhortati ita q; Prīa in duas. quia primo ponit exhortatō generalis. cum dicit.

h Cōfidebat sp cum oīm spe. scz victorie afuture nō virtute hūana sed diuina. ꝛō subdit

i Et hortabat su. ne formi. allegans q; ma ius auxiliū haberēt. s. diuinum.

k Qz in mente habe rent adiutoria sibi fctā de celo. ꝛ sic būficijs ꝑ stitis sperarēt de ipsā dis.

l Et allocutus est eos de leg: ꝛ ꝓphe. admonētibꝫ pugnare ꝓ patria ꝛ legibꝫ diuis in

m Admonēs etiam certamina q; fecerant prius. quoꝝ pderāt laudem ꝛ meritū si fugerent vt effeminati.

n Virtul oīdēs gentiū fallacīā. scz Nichanoris ꝛ suoꝝ q; fed⁹ fregerūt iuramēto firmatū

o Singulos aūt. hic ꝓfūr ponit exhortatio specialis ꝓ expositōez cuiusdā visionis facte iude. cui⁹ series ponit cū dr. p Erat autez hmōi visus. i. visio in somnijs iude ostensa.

q Omiaꝫ q; fuerat sūmus sac. vt hī. s. iij. c.

r Virū bonū. cztū ad mētis virtutem.

s Et benignum. erga pauperes.

t Verecundū visu. i. horrētē oēz turpitudinem.

v Modestaꝫ moribꝫ. i in oīm actu et gestu.

x Dan⁹ prēdentem orare. supplendum est. hoc videbat iudas. in visione.

y Postq̄ apparuisse. ipsi iude.

z Et alīū. vir etate et glia mirabilē. ipi iude.

Et ꝓpter hāc admirationē subdit.

a Respondentem vero oniaꝫ dixisse. ipi iude.

b Hic est frater amator. ꝛ iudeoꝝ. ꝛ subdit nomē suū cū dicit.

c Hieremias prophēta dei. fuit enī vnus de magnis ꝓphetis.

d Extendisse aūt hieremiā ꝛc. videbat ei iude q; hieremias traderet sibi gladiū ꝓmittens q; auxiliū sarios deuinceret ꝙ ipm.

Et ꝓ istā visionē ꝛ intellexit iudas affuturā sibi victoriam. ꝛ sic exposuit bellatoribꝫ suis vt ꝑmittitur. Exponto digna fide somnio. i. reuelatione diuine in lōnijs facta. ꝛō illud tacetur primo li. vij. ca. vbi dicendꝫ illud bellū

e Exhortati ita. hic ꝓfūr ponit exhortatōis effectus cum dicit. Exhortati itaq; iude ter monibꝫ bonis valde. sequitur.

f Statuerūt dimicā cōstāter ꝛ strenue.

g Vt virtus de nego cijs iudicaret. i. vt fortitudo bellantiū item inter eos ꝛ aduersarios dirimeret.

h Erat enī ꝓ vxoribꝫ et filijs ꝛc. multus enī timebant de morte ꝓ pria ꝛ suoꝝ. q; de violatione tepli in contemptum dei.

i Et iam cū. hic ꝓfūr ponit apparatus per orationē deuotā. ꝛ primo ponit orādi necessitas cum dicitur.

k Et tam cū oīnes sperarēt iudiciū futurū. i. plīū contentionē determinans iude ꝛ aduersariorum.

l Postesq; adesse. de propinquo.

m Esset ordinatus. ꝑm militarē disciplinā

n Cōsiderās machabeus aduēm. mul. ꝛc. videns se nō posse resistere virtute humana.

o Extēsa. i. celū. inuocāo diuinū auxiliū.

p Tu dñe q; misisti ageū tuū sub Ezechie rege iude ꝛ cetera. Hec

Et tpter hāc admirationē subdit. a Respondentem vero oniaꝫ dixisse. ipi iude. b Hic est frater amator. ꝛ iudeoꝝ. ꝛ subdit nomē suū cū dicit. c Hieremias prophēta dei. fuit enī vnus de magnis ꝓphetis. d Extendisse aūt hieremiā ꝛc. videbat ei iude q; hieremias traderet sibi gladiū ꝓmittens q; auxiliū sarios deuinceret ꝙ ipm. Et ꝓ istā visionē ꝛ intellexit iudas affuturā sibi victoriam. ꝛ sic exposuit bellatoribꝫ suis vt ꝑmittitur. Exponto digna fide somnio. i. reuelatione diuine in lōnijs facta. ꝛō illud tacetur primo li. vij. ca. vbi dicendꝫ illud bellū e Exhortati ita. hic ꝓfūr ponit exhortatōis effectus cum dicit. Exhortati itaq; iude ter monibꝫ bonis valde. sequitur. f Statuerūt dimicā cōstāter ꝛ strenue. g Vt virtus de nego cijs iudicaret. i. vt fortitudo bellantiū item inter eos ꝛ aduersarios dirimeret. h Erat enī ꝓ vxoribꝫ et filijs ꝛc. multus enī timebant de morte ꝓ pria ꝛ suoꝝ. q; de violatione tepli in contemptum dei.

Et nichanor q̄dē cū summa superbia erectus cogitauerat cōmune tropheum statuere de iuda. [a] Machabeus autē semp⁹ cōfidebat cum omni spe auxiliū sibi a dño affuturū: [b] et hortabatur suos ne formidarēt aduentū nationū [k] sed ī mēte haberēt adiutoria sibi facta de celo. et nūc sperarēt ab omnipotēte sibi affuturam victoriā [l]. Et allocut⁹ eos de lege ꝛ ꝓphetis: [m] admonēs etiā certamina que fecerāt prius promptiores constituit eos. Et ita animis eoꝝ erectis [n] sil'ostēdebat gentiū fallaciā: et iuramentoꝝ pūsticationem. [o] Singulos autē illoꝝ armauit nō clypeis ꝛ hastē munitionē sed sermonibꝫ optimis exhortationibꝫ exposito digna fide somnio: per quod vniuersos letificauit [p] Erat autem hmōi visus. [q] Omiā qui fuerat sūmus sacerdos [r] virum bonum [s] ꝛ benignum [t] verecundū visu: [v] modestū moribꝫ: ꝛ eloquio decorum: et qui a puero in virtutibꝫ exercitatus sit [x] manus protēdentē: orare pro omni ꝓplo iudeoꝝ. [y] Post hoc apparuisse [z] ꝛ alium virū etate et gloria mirabilem: et magni decoris habitudinē circa illū. [a] Rīdente vero oniam dixisse. [b] Hic est frater amator ꝛ populi israel: hic est q; multū orat pro populo ꝛ vniuersa sancta ciuitate [c] hieremias prophēta dei. [d] Extēdisse autem hieremiam dextera ꝛ dedisse iude gladiū aureum dicentem. Accipe sanctum gladium munus a deo: in quo deijcies aduersarios populi mei israel. [e] Exhortati itaq; iude sermonibꝫ bonis valde de quibus extolli posset impetus et animi iuuenum confortati: [f] statuerunt dimicare et confligere fortiter. vt [g] virtus de negocijs iudicaret: eo q; ciuitas sancte et templum periclitarentur. [h] Erat enim pro vxoribus et filijs. itemq; pro fratribus et cognatis minor sollicitudo. maximus vero ꝛ primꝰ pro sanctitate timor erat templi. sed et eos q; in ciuitate erāt non minima sollicitudo habebat. p his qui congressuri erant. [i] Et iam cū omnes sperarēt iudicium futurum: [k] postesq; adesset [l] atq; exercitus [m] esset ordinatus. bestie eq̄tes q; oportuno loco cōpositi [n] Cōsiderans machabeus aduentum multitudinis ꝛ apparatum varium armorum. ac ferocitatē bestiarum: [o] extendens manus in celū prodigia facientem dominum inuocauit. qui non ꝑm armorum potentiam. sed prout ipsi placuerat dignis victoriam. Dixit autem inuocans hoc modo [p] Tu domine qui misisti angelum tuū sub ezechia rege iude: et interfecisti de castris Sennacherib centum octoginta quinq; milia. et nunc dominator celorum mitte angelum tuum bonum ante nos in timore et tremore magnitudis

hyſtoria habeſ.iiij.Reg.xix. q Nichanor aūt: premiſſo apparatu hic pīter pontifex cōflictū q erat ex parte nichanoris preuius ⁊ ſuppⁱb ⁊ pompoſus.ꝛō ſubditur. r Cū tubis ⁊ cāticis admouebāt.i.applicabāt ad cōgreſſus ita letāter ac ſi iudā ⁊ ſocios ſuos iā teneret cōprehēſos. ex parte vero iude humilis ⁊ deuot⁹.ꝛō ſubdit

s Danu q̄dē pugſed ⁊ cordibꝫ dīm orātes pſtrauerūt ⁊c. pugnāte in eisdī dertera ꝛō ſubdit pīria dī ⁊c. t Cūq; ceſſaſſent. hic pīt pontifex laudabilis ternum⁹.prīo in grārū actione.ſecō in celebritatis inſtitutione.ibi Itaq; offies. Circa pr.mū prīo pontifex laus diuina vbo ⁊ pt̄z.ſecōo facto cum dicitur.

v Precepit aūt iud. q̄ per oīa corpore ⁊ aīo mori.p ciuibꝫ paratus erat.+ mor⁹ enī animi fortis redūdat ad mēbra corporis.

x Caput nichanoris et manū cū hūero abſciſam hieroſolymam pferri.ſicut dauid ad dei laudē ibi portauit caput Goliath philiſtei.vt hr.i.Reg.xvij.

y Ad altare. ad offerēdū deo ſacrificium.

z Accerſijt ⁊ eos q̄ in arce erāt ⁊c. ad eos deterrendum.

ꝛ Linguā etiā nichanoris in particulas pciſam iuſſit ⁊c. ꝓpter blaſphemiā ab eo prolatā. Cetera patent.

a Itaq; hic pīt pontifex celebritatis inſtitutio.p dicta victoria.et patet littera. Notādū tamē q̄ hic nō fit mentio de inuitatione iudeoꝝ in egypto habitantiū ad huius ſolēnitatis obſeruātiā.ſil⁹ nec.i.li.ca.vij. vbi de hac ſolēnitate fit mētio.ꝓpter qd nō videnſ hī dicere illū q̄ dicunt q̄ totū qd poſitū eſt a principio tertij ca. hu⁹ libri vſq; huc poſitū eſt principalr ad inuitādū iudeos i egypto

brachij tui vt metuāt⁹ q̄ cū blaſphemia veniūt aduerſus pp̄m tuū. Et hic q̄dez ira pozauit. b Nichanor aūt cū ſuis et qui cū ipo erāt: cū tubis et cāticis admouebāt. Judas vo ⁊ qui cū eo erāt inuocato deo p oīones ꝓgreſſi ſūt: c manu quidē pugnātes: ſed et dīm cordibꝫ orātes pſtrauerūt nō min⁹ triginta q̄nq; milia pūria dei magnifice delectati. Cūq; ceſſaſſent ⁊ cū gaudio redirēt: cognouerūt nichanorē ruiſſe cū armis ſuis. Fctō itaq; clamore ⁊ pturbatiōe ſuſcitata patria voce oīpotentē dīm bīdicebant.

d Precepit aūt iudas qui p oīa corpore et aīo mori.p ciuibꝫ parat⁹ erat⁹ caput nichanoris ⁊ manū cū hūmero abſciſam hieroſolymā pferri. Quo cū puenīſſet cōuocatis cōtribulibꝫ ⁊ ſacerdotibꝫ ad altare: e accerſijt et eos q̄ in arce erāt. Et oſtenſo capite nichanoris: ⁊ manu nepharia quā extenderat ꝛ domū ſanctā oīpotētis dei magnifice gloriat⁹ ē.

f Linguā etiā impij nichanoris pciſam iuſſit particulatim cuiibꝫ dari: manū aūt ē dimēbris ꝛ cēplū ſuſpendi. Oēs igit celi bīdixēt dīm dicētes. bīdictus q̄ locū ſuū incōtaminatū ſeruauit. Suſpēdit aūt nichanoris caput in ſumma arce vt euidēs eſſet ⁊ manifeſtū ſignū auxilij dei. g Itaq; oēs cōi cōſilio decreuerūt nullo mōdo iſtū abſq; celebritate p̄terire. habere aūt celebritatē tertiadecia die mēſis adar: q̄ dicit voce ſyriaca pridie mardochei die.

h Igit his erga nichanorē geſtis ⁊ ex illis tpibꝫ ab hebreis ciuitate poſſeſſa. ego q̄z in his faciā finē ſermōis. Et ſiquidē bñ: vt hyſtorie ꝓpetit hoc ⁊ ipe velim. Si aūt min⁹ digne cōcedendū eſt mihi. Sicut enī vinuz ſp bibere. aut ſp aquā ꝓſūm eſt: altern⁹ aūt vti delectabile, i ita legētibꝫ ſi ſp exact⁹ ſit ſermo⁹ nō erit grat⁹: k hic ergo erit conſummatus.

¶ Explicit liber ſecūdus Machabeorum.

habitantes ad obſeruationē hui⁹ ſolēnitatis. ꝓpter quod ꝓceſſus q̄dē tenu videt mihi magis cōſon⁹ lre h⁹ libri.

b Itaq; hic in fine pontif breuis epylogatio circa predicta. ⁊ patet littera vſq; ibi. c Ita legentibꝫ ſi ſp exact⁹ ⁊c. i. diſquiſitiuus vſq; ad partes ſingulas qualis ē ſermo hyſtoricus cui cōpetit partes ſingulas diligēter inquirere. vt dictum eſt.ſ.ca.ij.

d Nō erit gratus. ꝓpter plicitatē ſcripture ⁊ vnitatē materie q̄ ſolēt faſtidiū generare ſed ſermo abbreuiat⁹ q̄ lis eſt in hoc ſecūdo libro. qui eſt quedā hyſtoriarū abbreuiatio. vt ibidē dictū fuit. eſt magis delectabilis ꝓpter qd ibidē dict⁹ vt legentibꝫ ſit animi oblectatio ⁊c.

e Hic g̃ erit cō.fm illud Sſie.x. cōſummationē.i. abbreuiationē dīs de⁹ exercituū faciet in medio oīs terre. qd̄ fecit ꝓ implētiōez myſterij vbi incarnati. Cui cū pre ⁊ ſpūſancto ſit honor et gloria in ſecula ſeculoꝝ amen.

Explicit poſtilla nicolai de lyra ſup vetus teſtū cū expoſitōnibꝫ brutōis in plogos hieronimi. ⁊ cū additōibꝫ Pauli epi burg. ⁊ correctoꝛijs earūdē additōnū editis a Matthia doringk ordis minoꝝ. Idē q̄z nicola⁹ ꝺ lyra in ſcām ꝑſatiōe aſſi iuxta poſtille ſup vet⁹ teſtū poſita excuſat ſe de expoſitiōe plogoꝝ biblie. Vole enī expoſitiōes plogoꝝ i ōnia oꝛ euāgeliſtas ſunt ipi⁹ nicolai de lyra. Omniū aūt reliquorum prologoꝝ vtriuſq; teſtamēti expoſitiones in hoc tali ope per alios inſerte recepte ſunt ex tractatu Britonis de expoſitionibus prologoꝝ biblie.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DUSSELDORF

Incipit libellus editus p magīm Nicolaū de lyra ordinis minor theologie professorem in quo sunt pulcerrime qōnes iudaicā pdictā in catholica fide improbātes.

Primo queritur vtrum ex scripturis receptis a iudeis possit efficaciter pbari saluatorē nrm fuisse deum et hoiem. Et arguit primo q sic. q; tamen qō duo includit vnū qō pertinet ad psonā xpi. s. q sit deus. et hō. aliud ad rēs scz q sit xpi mysteriū ppletū. et ideo de vtroq arguit. Et pmo p id qō hr ieremie. xxiij. Ecce dies veniūt dicit dns et suscitabo dauid germen iustū. rc. Et q; ptz xpm. promissum ex semīe dauid. et p dīs vm hoiem. et sequit in eadē auctē q de xpo loquitur. In diebus illis saluabit iuda et isrl habitabit confidenter. et hoc est nomē qvocabūt eū dns iustus noster. et q; ptz eius diuinitas. De scdo vicz de tpe arguit p illud Aggei. ij. vbi de xpo dr. Veniet desideratus cūctis gentibus et replebo domū istā gla dicit dns exercituū. ppheta autē ibi loquebat de domo dei edificata a filijs isrl post reditum de captiuitate babylonica. q stante illa domo venit xpus. domus aūt illa destructa fuit. xij. anno a passione dni p Tytū et vespasianū. q ante erat ppletū xpi misteriū. Et sic ptz ppositū. In oppositū aūt arguit q; iteri iudei sunt et fuerūt multi hoies ingeniosi et in scripturis legis et pphar valde studiosi. q si pdicta possent pbari efficaciter p scripturas ab eis receptas non cēt vtile q; tamen steterūt in tali errore arguit rc. Rūdeo hic sunt principaliter duo intendenda. Primū est q; sunt scripture a iudeis recepte. Scōm vtrū pdicta possint p illas scripturas pbari pbatione efficaci. Circa primū sciendū q; libri canonici vet. testa. sunt ab eis recepti. tanq deo inspirante scripti. et sunt in vniuerso. xxij. sm antiquam computationē et xxiiij. sm modernā. q; lamentationes ieremie. et liber ruth ponūtur mō p duos libros a libris hieremie et iudicū separatis. De istis aūt libris aliq dicunt legales scz quinq libri moysi. et sunt in primo ordine apud iudeos. alij dicūtur pphales scz iosue iudicū. samuel. id est primus et scds. Regū. Malachim. i. terti⁹ et qrt⁹ regum Esa. ieremie. Ezech. et liber xij. pphar dr terealta. Et isti octo sunt in scdo ordine. Reliqui vo dicunt agiographi. i. scripture sacre vel sctōr scripture. Et sunt isti. liber Job. liber psalmor. parabole. ecclesiaste. s. cāntica cantico. palipomenon. daniel. esdra. et hester. ruth. lamentationes hieremie. et isti sunt in tertio ordine. Cōsiderandū etiā q; isti libri sunt apud eos multiplr cōscripti. vno mō pure hebraice. et sic primo traditi sunt. vicz sm one hebraico cū literis hebraicis. Alio mō hebraice sz nō pure. vicz sm one chaldaico. sz literis hebraicis. Sed q; hebraicū et chaldaicū. sūt idiomata ppinq eundē numerū literar hñtia. q tre cognitus discrepēt in figura tm quenūt in sono et vtute vt dicit hiero. in plogo galeato. et iō vnū idioma pōt faciliter scribi p literas alterius. Hoc igit mō plures scripserūt vetus testamentū et maxime ionathan filius oziel cui⁹ scriptura est ita autētica apud hebreos q; nullus adhuc ausus fuit sibi dicere. ppter qō in libris notabilibus iudeor ponit hebraicū pur in vna colūna et chaldaicū scriptus ab isto ionathan literis hebraicis in altera. et vtunt iudei isto chaldaico. q; si p expositione q; aliq q erāt multū obscura in hebraico puro. clarī⁹ ponunt. et q; si exponunt in isto chaldaico. vt. j. ptēbit magis. Et iō illa translatio necessaria est ad disputandū cū iudeis in passibus multis. Sicut trāslatio. lxx. interpretū apud eos hr salte apud aliqs studiosos. quia eni. lxx. fuerūt electi de toto pplo isrl tanq excellentissimi et studiosissimi ac periti in vtrāq hebraica et greca. secundū q; dicit Josephus. xij. li. antiquitatū. ipi aūt nō sp trāstulerūt de hebraico in grecū vbū ex vbo. sz frequenter sensum ex sensu mutātes aliq vel occultātes ex industria ea q; possent esse cā erroris ptolomeo regi. Hāc aūt trāslationē voluerūt hr studiosi. hebreor tanq factum sapientissimor virorum et dato q; nusq ab eis hr̄etur. no tm pōt ipam negare cū fuerit facta a sapientissimis et valentionibus de toto pplo et in tāto nūero. Et iō de illa possumus nos iuuare ad pbandū aliqd ipis iudeis. sic. j. patebit. Itē pter scripturas canonicas sunt alie scripture a iudeis recepte tanq autētice. s. thalmud q; sm eos scriptura ista nō differt a scripturis canonicis. nisi sicut lex data vbo a lege data scripto. q; ista fuit reuelata moysi a deo sicut illa q; sunt scripta in libris moysi. sz tūc moyses nō scripsit ea q; continent in thalmud. Et ḥ potuit esse duplici de cā. vtpote q; nō erat necessariū vt ppheta scret talia sic erat necessariū de pceptis i lege. vel q; ista magis erāt in secretis hñta. moyses tm tradidit ea ioue et aliis senioribus vbo sicut pcepta a dño et alij aliis posteritatibus eode mō. et sic pōt q; libet scripta sunt tanta p posteriores doctores ne cederet in oblitionē. Sūt dicta doctor hebraicor q; glosaue. ut vetus testm sunt autētica apud eos mīs romanis q; apud nos dicta hiero. et aug. et alios doctores catholicos. Et ḥ potissime p id qō scribit Deut. xxij. Ho declinabis a vbis que ego ao dexterā siue ad sinistram. vbi loquit scriptura de sacerdotibus et doctoribus ad qs pertinet scriptura in dubijs recurrere. et cogitam iudicasse se tenere. sz aūt hmoi scripture in magna pte sunt false. s. thalmud. glose doctor hebraicor. ut pbeas possum⁹ contra eos efficaciter arguere ex q; sunt ab eis pdicto mō recepte sicut ecotrio argumentū qō faceret p nos ex euangelio et scripturis apor hmōi cēt efficax. nō nos licet recipiē. hmoi scripturas sm otinere. Visto q; scripture sunt a iudeis recepte. ideo videndū é an ista qō in qōne posit possint p illas scripturas efficaciter pbari. Et distinguo primo de pbatione efficaci. q; pbatio is efficacia pōt dupliciter accipi. vno mō q; sit tota efficax pbatio q; nullo mō possit euacuari sine euidenti negatione vel ꝺdictione scripture pdicte. et sic mihi vr q; adhuc nō sit pbatū qō in qōne q; ista scriptura. Cui⁹ rō ē. q; mysteriū trinitatis et incarnatois xpi expssi⁹ ponit in no testō q; vetera sic patz manifeste et ab oibus pceptis et tm multi hereticis totū nouū testm recipiūt et p suis erroribus exponūt. aliq cū ipor negant trinitatē psonar in diuinis. sicut Sabellius. aliq negit diuinitatē in xpo. sicut arrius. aliq verā hūanitatē sicut manicheus q; dixit xpm hr carnē tantū tū. ad qō sequit ipm nō fuisse verū hoiem. q; caro vera est de veritate nature humane. Sicut arri⁹ dixit ipm nō hr aiaz intellectuā. sz vbū supplere aie locū qō tm vbū dei esse creatum. Sicut apollinaris dixit ipm nō hr aiam intellectuam. licet assumpserit aiam sensitiuā. et ad dictū vtriusq sequit xpm nō fuisse verū hoiem. cū ab aia intellectiua acciptat ipes hūana. Si igit dicti heretici exponebāt p se scripturā nouī testamēti. multo magis iudei possunt p se exponere scripturā veteris testi. Alio mō pōt accipi pbatiōis efficacia p scripturā. sic q; licet scriptura possit aliter poni aliq mō salte ad euadendū absq ꝺdictione manifesta. tm simpliciter loquendo nō pōt alio mō rōnabiliter exponi quin sp appeat exposito iudei catholice rōnabiliter dr. Et ḥ mō credo q; id qō positū est in qōne pbatū ē tantis p scripturā vete. testa. et vicz pōt ḥ idē pbari. ḥ mō p cedendo. In qōne aūt ponunt duo vt dictū est. Vnū scz qō pertinet ad rēs. s. vtrū rēs aduenerit xpi sit pteritū.

Scōm qō pertinet ad psonam xpi vtrum sit deus et hō in vna psona et istud implicat duo. q; fides catholica ponit vnionem nature diuine et humane in determinata

psona.s.filij ⁊ non pris nec spūssancti.⁊ ex hō,suppon̄t plalitas psonar̄ i diuīs qō fortissime negar̄ a iudeis.Et tō ad pbandū qō in qstione pont̄ p scripturā a iudeis rec; ptā.ista tria sunt p ordinē declarāda ex eadē scripta

Primū est q̄ i vnitate diuīe essentie est plalitas psonar̄ sue suppositor̄. Secōm est q̄ i psona filij natura hūana ⁊ diuīa sūt vnite ita q̄ ipe ē ver⁹ de⁹ ⁊ verus hō.

Tertiū est q̄ hō factū est ō preterito ⁊ si expectandū ō futuro.sicut expectāt iudei.⁊ in hō sunt valde decepti.

Ad declaratōnē primi primo induco argumentū magri sentē.dist.ij.primi libri.q̄ pbat plalitatē psonar̄ i diuinis per illud qō scribit̄ in principio Gen.In principio creauit de⁹ celū ⁊ terrā ⁊c.hebraica vitas sic habet.In principio creauit heloim celū ⁊ terrā ⁊c.Heloym est nomē plale huius nois hel vel helon qō significat deū in singulari.⁊ hō sañ pts scientib⁹ ꝓpietates idiomatis hebraici.p hō aūt q̄ nomē plale diuinū ꝓiungit cū vbo singularis numeri cū ō.Creauit heloym.ac si diceret.Creauerunt dij.ostendit igit̄ in scriptura q̄ i deo est aliq̄ plalitas i vnitate essentie.q̄ talis modꝰ loq̄ndi sepe i veteri testamento inuenit̄ ō deo ⁊ ō nullo alio.Et q̄ patet q̄ aliqua plalitas i vnitate diuīe essentie est q̄ in nulla alia inuenit̄ natura.⁊ hoc est pluralitas psonar̄ in vna simplici essentia q̄ in pdicto mō loq̄ndi designat̄ p verbū singularis numeri ꝓiuncti nomini plali. Sed ad hō rident dicentes.q̄ hō nomē heloym indifferēter accipit in plali ⁊ singulari.⁊ q̄si ō deo vero.semp accipit̄ p singulari.⁊ sic est i ꝓposito q̄si dr.In principio creauit heloym celū ⁊ terrā.i.de⁹. Sz contra hāc solutionē arguo ex textu sacre scripture q̄ hō nomē heloym ⁊ alia noia diuina dicunt̄ frequēter ō deo vero i plale qō patet manifeste.q̄ ꝓiungit̄ cū adiectiuis pluralibus ⁊ vbis pluralis numeri.Exemplū ō adiectiuis Josue vlti.Non poterit̄ seruire dño q̄ dñs sanct⁹ ipe.⁊ vitas hebraica sic habet.Nō poterius seruire dño q̄ heloym sancti ipe.Itē Dicere.exij. Peruenistis vba dei viuētis vñi exercituū dei vñi tetragrāmaton.⁊ nota q̄ ibi pont̄ nomē dei tetragrāmaton q̄ veritas hebraica sic habet.Peruenistis vba heloym viuentū vñi exercituum dei vñi.Et nota q̄ ibi pon̄t nomen vñi tetragrāmaton dei vñi.cū ō in autoritate premissa.Vñi exercituū.vbi habem⁹ nomē vñi.in hebraico pont̄ hic nomē vñi tetragrāmaton.q̄ significat diuinā naturā sm̄ suas ꝓpietates intrinsecas abstq̄ respectu ad extra vt magis patebit infra.⁊ sic patet q̄ i intrinsecis diuinitat̄ est aliq̄ plalitas p pluralitatē immediate pcedētē cū ō in autoritate.Peruertistis vba heloym t aym.i.deor̄ viuentū.⁊ ꝓiungit̄ ista pluralitas nomini dei tetragrāmatō tñ immediate subdit.Vñi exercituū ⁊c.i singulari.⁊ sic p hō patet q̄ in vnitate diuīe essentie est aliq̄ plalitas cū summa simplicitate q̄ nō est i aliis.q̄ semp vbi scriptura ponit aliqd significās pluralitatē psonar̄ ibi deinde ponit qō ostendit essentie vnitatē vt p autoritatē pdictā patet vt.ij.subsequēter patebit.Itē Esa.lvij. Dissabit tui q̄ te fecit dñs exercituū nomen ei⁹.hebraica vitas sic habet.Dissatores tui factoris tui dñs exercituū nomē ei⁹.In hac autoritate vbi pont̄.dñs exercituum nomē ei⁹.pont̄ nomē vñi tetragrāmaton.Et tō ex hac autoritate p̄t argui sic ex pcedēti.sicut hoc nomē heloym frequēter ꝓiungit cū vbo pluralis numeri.vbi grā.ij.Reverti.dr.Que est aūt gēs vt ꝓpls tu⁹ isrl in terra ppt quā iuit de⁹ vt redimeret eā sibi in ꝓpl'm ⁊c.hebraica vitas sic habet.Quis ē vt ꝓpls tu⁹ isrl gens vna in terra ppt quā iuerūt heloym ad redimendū sibi ꝓpl'm.Itē Eccli. ij.Pertransite hō inquā vt possit seq̄ regē factorē suū.hebraica vitas sic habet.Quis ē hō vt intret post regē q̄ ita fecerūt eū. Patet igit̄ ex pdictis q̄ pdicta cuatio est falsa q̄ nomē heloym dictū ō deo vero accipit̄ frequēter in sacra scriptura i plali.vt ptz ex autoritatib⁹ pdictis q̄ non pūt intelligi ad ydolas nisi ō deo vero.ppt qō alij soluerūt aliter alibi.Item in glo.sup illud Eccli.qō dictū ē.Quis ē hō vt intret post regē q̄ ita fecerūt eū.glo.hebraicā.Et q̄re q̄ fecerūt eū.s.hoīem p̄t dici de⁹ sctūs ⁊ dñs ꝓiuit̄ sunt.et ꝓiuit̄ videt in glo.sup ps.xlix.Qui fact⁹ est ab asaph de⁹ deor̄ dñs locut⁹ est ⁊c. In hebraico sunt tria noia diuina .s.hel.heloym.⁊ nomē dñi tetragrāmaton loco hui⁹ habem⁹ hō nomē dñs.Querit ibi glosator q̄re asaph ter nominauit deū i principio hui⁹ psalmi.Videt vt ostenderet q̄ de⁹ in trib⁹ ppriet̄ib⁹ creauit seculū.si ꝓsid erentur ille trīsiones duo sunt verissime.Prima enī que dicit q̄ de⁹ ⁊ dñs ꝓiuit̄ sui fecerūt hoīes.⁊ ppter hō dicit in psalmo.Eccli.ij.Quis ē hō vt intret post regē q̄ ita fecerūt eum q̄ dñs accipit hic p patre.dñs ꝓiuit̄ sui.ppue dicit filius q̄ est verbū mentis paterne.⁊ spūssctūs amor ex ipis procedens.Silr scda trīsio q̄ dicit q̄ asaph ter nominauit deū. q̄ de⁹ in trib⁹ ppriet̄ib⁹ creauit mundū est verissima. q̄ tres sunt ppriet̄tes in diuinis .s.paternitas.filiatio ⁊ spiratio.q̄ sunt ppriet̄tes ꝓstituētes.Et creat⁹ mūd⁹ est in trib⁹ ppriet̄ib⁹ istius q̄n̄ inducta sunt opa trinitatis.Pater enī ex istis q̄ nō est ꝓtra intentionē hebraicor̄ doctor̄ aliq̄ aliq̄ plalitas ponat̄ in deo seu in diuinis.dū tñ seruet̄ vnitas deitat̄ quā vnitatē catholici verissime ꝓfitent̄.Ad hāc igit̄ vltimā trīsionē q̄ vt visus est ꝓtinet veritatē.posteriores iudei deprauāt dicentes.q̄ diuīa sapiētia.bonitas ⁊ potēcia sunt iste tres ppriet̄tes in quib⁹ de⁹ creauit mundū ⁊ oīa fecit.⁊ ideo in principio Gen.dicit.In principio creauit heloym.in plurali ad denotandū istas tres ppriet̄tes siue attributa in deo i q̄b⁹ oīa opat̄.Et eo mō exponūt autoritates alias. Sz ista trīsio nō est rōnabilis. Primo q⁹ sic de⁹ opat̄ p potentiā.sapientiā.⁊ amorē.ita artifex creat⁹ opat̄ per artē suā.sicut p regulā directiuā ⁊ p potentiā trāsmutādi materiā.⁊ p luci amorē sicut ꝓpter finē.Si igit̄ ppt̄ dicta.s.ppter potentiā.sapientiā.⁊ bonitatē diuinam nomē dñi pont̄ in plurali quādo opat̄.eadē rōne ⁊ maiori debet scriptura sic loq̄ ō artifice creato operationē ipi⁹ ei primēdo qō nō inuenit̄.⁊ talis modꝰ loquēdi i sacra scriptura de deo frequēter habet̄.Et confirmat̄ ratio.q⁹ potentia sapiētia ⁊ amor plus differūt in artifice creato ꝑ in deo.q⁹ differūt.s.re absoluta.qō nō p̄t esse in deo. ergo modꝰ loquēdi in plali magis coperit in exp̄ssione operatoris creati artificis ꝑ ipius dei. Itē arguit̄ sic. In tentio moysi erat inducere populū ad cultū vni⁹ dei ⁊ ipm ab ydolatria revocare.ad quā ille popul⁹ erat ꝓn⁹ vt patet ex toto discursu veteris testamēti.Cū igitur per modū pdictū loquēdi in plurali possit habere aliq̄ occasio cogitandi absolutā pluralitatē in diuinis nō est verisimile q⁹ moyses cognoscēs ꝓnitatē populi ad idolatriā vsus fuisset tali vocabulo vel modo loq̄ndi ⁊ in scripturis reliq̄sset nisi p hoc subtiliter sapientib⁹ indicare voluisset q⁹ cū vnitate simplicis essentie in deo stat pluralitas psonar̄.aliter esset su⁹ modꝰ loq̄ndi essꝫ ꝛrius sue intentōi. Est aūt sciendū q⁹ in hebraico mystena absconditа ⁊ solū sapientib⁹ nota ex modo scribendi inconsueto frequēter designant̄.Ista sunt q̄ dixi de hac respōsione.⁊ hāc questionē determinaui.Sz postea venit ad man⁹ meas quidā libell⁹ hebraice script⁹ vbi pdicta ratio aliter soluit.Et ꝑtū ad illud argumentū dicit sic auctor illi⁹ libelli.q⁹ illi q̄ arguūt pluralitatē psonar̄ in diuinis per hō nomē heloym qō pluralitatē .s. gnificat et tñ dicitur de deo innituntur sup baculū arundineū ꝓfractus q⁹ talis modꝰ loq̄ndi alibi.inuenit̄ de vno solo.sicut ps. R.xxviij.vbi scriptura loquit̄ de suscitatōne samuelis.

cū dixit ulla mulier phitonissa. Vidi heloym ascēdētes ō terra. seqr vbū saulis. Qualis ē forma ei⁹ ⁊c. Jtē nō solū loqr scriptura sic ō ℍ noīe heloym. sz et iā ō aliqbz alijs. vbi gra. Ezech. xlvi. dr sic. Jn die aūt kalēdaꝝ vitulū ō armento imaculatū ⁊c i hebreo aūt ponit Thamin qō significat imaculatū. sz thaminū qō est plale huius noīs thaumin vl thamau. ⁊ pugnr cū vitulo i singulari. ⁊ p ℍ cū nō interpraf aliq plalitas. g ⁊c. Jtē aliqn verba plalis nūeri pugnūt cu noibz ⁊ pnoibz singularz nūeri. vbi gra. Gen. iii. Trahe me post te. curremꝰ ⁊c. ⁊ sic si valz argumētū q pcludebaf plalitas psonaꝝ ex ℍ q noīa diuina pugnūt cū vbis plalis nūeri. vt videf ⁊ sic p ista loca scripture arguit ꝺ ꝓdicta. Sz p ista nullo mō infringūt ea q dicta sūt. qr fm expositores hebraicos samuel nō surrexit sol⁹ sz moyses cū eo. dicūt ei q samuel surrexit tūc nō vrute magica. sz vrute diuina seu pmissione. qō dictus puenit cū illa opinōe. quā tāgit Aug. i epla ad simplicianū. ⁊ hr i glo. i. Reg. xxviij. sup locū illū dicūt iudei q samuel nunquā ad diuinū iudiciū euocari. ideo rogauit moysen vēre secū vt essz sibi tellꝰ q integre fuasset legē ab eo scriptā. mulier igit phitonissa q solū samuelē vocauerat vides aliū ipm associantē admirās dixit in plali. Deos video ascēdētes ō tra. i. boies diuinos ⁊ indicauit modū sue visionis sauli sz breuꝰ scribaf. i. Reg. xvij. Saul aūt nō q̄siuit nisi ō figura ipi⁹ q ꝓpter apparuerat ⁊ nō ō assocīate ipm. ⁊ ppt ℍ q̄siuit i singlari. dicēdus essz forma ei⁹. q. cū solo samuele volebat loq. ⁊ sic ptz ex dictis doctoꝝ hebraicoꝝ passū ustū exponetū. q nō infringit nr̄m argumētū p dictū. sz ꝓfirmaf magis. qr heloym ō duobz dr. vel aīt dicatur fm aliā opinionē quā etiā tāgit aug. q nō fuit vere samuel q̄ apparuit. tūc rūdeo q duo alij apparuerūt. videlicet demō puat⁹ illi mlieri magice. ⁊ qdā forma repūtans samuelē. ⁊ ppt ℍ dixit i plali. video deos ⁊c. sau aūt nō nisi ō vno q̄siuit. s. ō samuele. quē vocari fecerat. Ad scōm argu. dicēdū ē q thamin qō significat imaculatos i plalū pugnūt cū vitulo i singlari. vt ipe arguit ⁊ male. sz cū ꝓio plalis nūeri. nō ei ꝑtt variatōes casuū. sic nos. sz tm̄ variant noīa fm numer plalez ⁊ singlarē. ⁊ ē sensus Jn die aūt kalēdaꝝ vitulū ō armēto imaculatoꝝ. i. ō nūero illoꝝ imaculatoꝝ q̄ ad ℍ refuabāt. faciet sacrificiū ⁊c.

Ad cui⁹ euidētiā ē notādū q ex statuto legis i pncio. cuius libz mēsis ōbebat offerri vitul⁹ vn⁹ imaculat⁹. ⁊ iō oz dicunt sacerdotes i vno loco ꝑpe tēplū vt tales vituli fuar ēt saltē. xij. ad min⁹. ⁊ ō illi saltē ad ℍ refuatz sp accipiebaf. ille q̄ i pncipio mēsis seu kalendaꝝ qō ideo ē offerebaf. ō tali aūt oblatōe loqr Ezech. i loco ꝓdicto. ⁊ iō ad ℍ denotādū posuit thaminū i plali ad ī mēdū q vn⁹ ō illi⁹ plibz sic debeat offerri. ⁊ sic ptz q ꝓdicta nō infringūt ea q dicta sūt ō ℍ noīe heloym. ppt qō antiq doctores hebreoꝝ alr nitebāf soluere ꝓdictū argumētū. vt patuit ex ꝓdictis. Ad tertiū ē dicēdū q liber cāticoꝝ a doctoribz hebraicis exponit ō deo ⁊ synagoga sic ō xpo. ⁊ etiā a doctoribz catholicis. vt. j. dicef. Jgit fm illos illa vba. Tra⁊ be me pr⁹ te. sūt vba synagoge. q dr sponsa dei. iō tal sponsa nō ē vna psona singularz. sz collectio fidelium. ⁊ iō ad ℍ dei notādū subdit. i plali. Curremꝰ. ⁊ iō ℍ ponit ad denotādū pluralitatē psonaꝝ. ⁊ iō ex ℍ nō infringit argumētū ō ℍ noīe heloym ⁊ aliis noibz diuinis. etiā ō noīe dei tetragrāmaton q pugnūt cū vbis plalis nūeri. ad denotādū ibi aliquā plalitatē psonaꝝ. Jtē p modū ꝓdictū. sz magis p ℍ argumētū ꝓdictū ꝓfirmaf. Quedā etiā alia inducit auctor ꝓdicti libelli ad sūū ꝓpositū q̄ omitto ad ꝓsens. tū qr ꝓdicta solutiua patēt. tū qr intēdo libellū istū impbare p ola decurrēdo qr ibi milia ꝛ fidē xpianā tāgunt. Jtē nō solū arguit plalitas psonaꝝ i diuinis ex ℍ noīe heloym. vt ipe supposuit. di. q̄ innitimur baculo arundineo ꝓfracto. sz eandē plalitatē clari⁹ exprimūt ꝓphe i mltis locis. vbi gra. i ps. xliij. q nō pt exponi. nisi ad lras ō xpo. vt diffuse declarauī sup epistolā ad Hebr. c. i. ⁊ ibidē dr ō xpo. Sedes tua i scim scli ⁊ga eq̄tatis ⁊ga regni tui. Dilexisti iusticiā ⁊ odisti iniq̄tatē. ꝓpterea vnxit te deꝰ deus tuus. Jn hac auctoritate exprimit xps tāq̄ deꝰ vnctꝰ. qr i hūana natura assūpta vnctus est plenitudine gre. exprimit ℍ etiā deꝰ vngens ipm tāq̄ psona distincta ab ipo vncto. qr scriptura sacra ō ipso vngente loqr tāq̄ ō alia psona. Notandū etiā q ex pte dei vngētis duplicat ℍ nomē deꝰ. cū dixit. Unxit te deꝰ deus tuus. ad denotādū psonā pris ⁊ spūsancti. Et sic ptz ex hac auctate plalitas psonaꝝ ⁊ diuitas ipi⁹ xpi. ppt qō ad idē ꝓpositū pbādū iducit eā apls ad Hebr. i. c. Jtē ps. cix. dr. Dixit dns dño meo ⁊c. ⁊ q ista sint vba pris ad filiū. vt ptz p trāslatōez chaldaicā q dicit sic. Dixit dns vbo suo sede a dextris meis. Patz etiā p id qō seqr in eodē ps. Ex vtero ante lucifer genui te. qr si nō pt cōpetere nisi filio dei. p ℍ ei q dr ℍ. Deꝰ vbi ex vtero. i. genit⁹ de substātia dei. ostendit diuine essentie vnitas qr deitas pluraliter nō pt. p ℍ aūt qō dr genit⁹ ō substātia dei. ostendit distinctio psonaꝝ. qr nulla res seipaz gignit. sil⁹ p ℍ qō dr. Sede a dextris meis. vna ei psona nō dr sedere ad dexterā sue pri⁹. ⁊ sic ex hac auctoritate patz plalitas psonaꝝ. ⁊ maxie qr ℍ ps. nō pt expōi ad lras nisi ō xpo. sic pri⁹ declarauī iepla ad Hebr. i. c. ppf qō saluator allegat eā in ℍ sensu Hebr. xxij. ⁊ apls vbi s. Jtē plalitas psonaꝝ si solū ⁊ exprimit i scriptura ve. testa. sz etiā determinata plalitas. vt. b. trinitas. Esa. xlviij. Nō a pncipio i abscōdito locuꝰ sum ex pte aūtis fierē. ibi erā ⁊ nūc dns deꝰ misit me ⁊ spūs ei⁹. Ista sūt vba dei loqntis. vt ptz ex textu imediate pcedē ti. silr ex ℍ q imediate subdit. Hoc dic dns deꝰ redēptor tuꝰ sctus isrl. Jn hac aūt auctoritate imediate pmissa. Esa. exprsse loqr deꝰ ō datōe legis. qr fuit data i mānifesto. qr ō die ⁊ audiēte toto pplo vocē dei loqntis. vt ptz Exo. xix. ⁊ xx. ⁊ ℍ q̄ dicit. Nō a pncipio i abscōdito locutus sū. i. q̄n lex primo fuit data. ⁊ imediate subdit. Et nūc me misit deꝰ ⁊ spūs ei⁹. vbi deꝰ dicit se missū a deo ⁊ spū eius. Nūc aūt ē ira q inf mittentē ⁊ missū sp est distinctio psonalis. igit ei⁹ distinctio psonaꝝ in diuinis. s. trinitas. s. dei mittētis ⁊ dei mittētis ⁊ spūs ei⁹. deū aūt missū dicim⁹ deū incarnatū. s. filiū. deū aūt mittētē ⁊ spūm ei⁹ dicim⁹ pr̄es ⁊ spūm sctū. ⁊ sic ptz trinitas psonaꝝ. Ad euadendū aūt ustud dictū. Esa. sal. vnū mēdacū adinuenit sup locū istū. d. q oēs ppbe fuerūt cū moyse i mōte synai ⁊ ibi acceperūt ppbias suas. sic ⁊ moyses legē. sz postea illas p ppetias denūciauerūt pplo tpe a deo determinato. ⁊ iō dicit q vba ꝓdicta sunt vba Esa. ab isto loco. Et tpe anteq̄ fierēt ibi erā. i. a tpe datōe legis ō q̄ fit fmo ibi fuit in mōte synai. ⁊ qō sequit. Et nūc me misit deꝰ ⁊c. referf ad tps q̄ Esa. missus ē ad annūciandū pplo illa q̄ pri⁹ acceperat i mōte synai a dño. sz istud dictū ptz esse falsū multiplicit. nā imediate pmittit verbū dñi loqntis ō datōne legis. cū dr. Nō a principio i abscondito locutꝰ sū. ⁊ iō imediate subdit. Et tpe anteq̄ fieret ibi eraz. ⁊ sic ex mō loqndi ptz q ē vbū eiusdē. ⁊ sic ptz q illō sēm nō ē vbū Esa. sz ipi⁹ dei. sic ⁊ primū. Q. aūt primū sit vbū dei loqntis ō datōe legis. ps p lraz pcedētē. qr ibi pmittit. Ego primꝰ ⁊ ego nouissimꝰ manꝰ mea fūdauit terrā ⁊c. qō nō pt dici ō Esa. Jtē glo. hebraica q apō eos autētica reputaf sup illū locū. Exo. xx. c. Ego sū dns deꝰ tuꝰ ⁊c. dicit sic. Et dicī i secreto fuit fmo. s. legis nōne iā dictū est Esa. xlviij. Nō a principio i abscōdito locutꝰ sū. ⁊ sic patz p istā glosam apud eos autēticā q ustud vbū Esa. i pona dr loqntis dei. ⁊ ō datōe legis. Jtē sup illud Exo. xix. Uenerūt in solitudine synai. dicit sic glo. autētica hebraica. Data est lex in publico. vt ois q̄ voluerit recipe eā recipiat. seqnt

Et ecce ds scūs ⁊ bndictus. d. Esa. xl. viij. Ab principio in occulto locut⁹ sum antequ fieret ibi erā. ⁊ idē hr sup illō Exo. xx. Ego dns ds tu⁹. Et sic pz nō solū ex textu p cedēti ⁊ sequti iz et ex glosis hebraicap̄ ds iudeos auten ticis: q⁹ aucras allegata Esa. Nō a principio ⁊c. Nō ē intelligēda de tpo Esa. loq̄nte in pſona ꝓpria sz magis loquit in pſona dei. q⁹ prio dedit legē i mōte synai. ⁊ postea missus in mūdū a deo pr̄e ⁊ spū et⁹ ad redēptiōem hūani generis sm q⁹ exprimit mālr̄este in pdicta aucte. et tō in fine illi⁹ auctis posit. Hoc dic redēptor tu⁹ sanctus isrl. Ite q⁹ dic esa. fuisse in mōte synai est valde absurdū. q⁹ etatis adhuc nō erat natus. imo fuit nat⁹ poſt fere p. dcxxxvi. annos. q⁹ ab egressu de egypto vsq; ad q̄rtu annū regni salomōis. in q̄ fundata est templū. fuerunt anni. cccclxxx. vt hr. iij. Reg. vi. ⁊ extūc vsq; ad pmū annū ozie reg⁹ iuda. sub q̄ cepit esaias ꝓphetare fluxerūt ccvi. anni. vt pr̄ haberi de facili cōputādo tpa regū intermedioꝝ multiplicādo. iij. in. iiij. libz Reg. Et aūt dr q⁹ esaias post̄ accepit ꝓphetiā in mōte synai mort⁹ sit. ⁊ postea tpe ozee reuelat⁹ illō vr fictaūt. q⁹ sacra scriptā ḃ nullo mō innuit iz magis nūt. ⁊ marie q⁹ oportet fm eū dic idē dr oibz ꝓphis. vtz ex pdict̄. Si aūt dr q⁹ alia clare fuit creata an corp⁹. ⁊ sic fuit in mōte synai in aīa ⁊ nō in corpe. ⁊ postea illa aīa tpe ozie fuit pducta corpori p viā nature generato ↄ organizato. ḃ dcm est ↄ scriptura Gen. i. ⁊ ij. c. Formauit dns de limo fre. et inspirauit ⁊c. ex q̄ pz mālr̄este q⁹ organizatio corpis hūani pcedit origine creatoem ⁊ infusionem anime.

Item zach. xij. dr. Hoc dic dns extēdēs celos ⁊ fundās terrā ⁊ fingēs spūm hois in eo. ex q̄ pz q⁹ aīa hois creat̄ in ipso corpe iā organizato. Ubi ⁊ glosa hebraica sr locū illū sic dicit. Creator creat aīaz cū pfectōe figure hūani corpis. Ite arguit ↄ vtrūq; trifone sil. q⁹ si etatis fuit i mōte synai tpe legis date. et ḃ sine in aīa tm̄ sine in aīa et corpe sil. ⁊ ibi accepit ꝓphiam quā postea denūciauit. ⁊ sic alij ꝓphe. Sequit q⁹ scriptā ve. testi in magna pte sit falsa. q⁹ ieptissime dic̄ pphas accepisse spūm ꝓphetandi de nouo. sic pz de helizeo. iij. Re. ij. ⁊ ō ezechielē. ch. i. et de mirjalys. sil⁹ q⁹ reuelatōes sunt facte ipsis ꝓphis de ipsis q̄ ignorabāt. sic pz de helizeo. iij. Re. iij. vbi dic̄ de illa mūliere sunamite. Alia est⁹ in amaritudine ē ⁊ dns celauit a me. sil⁹ de daniele. de q̄ scribit Dan. i. q⁹ deus dedit illi intelligētiam visionum. ⁊ ij. cap. qualr reuelatū est ei somniū nabuchodonosor. ⁊ ei⁹ interpratio. ⁊ iij. ca. introducit angel⁹ gabriel reuelās danieli dictū my sterū hebdomadar. ⁊ in plūbo altis locꝝ eiusdez libri sue inducit. sil⁹ et in altis libris ve. te. vtz intueti q̄ omitto p pter plicitatē vitādā. hoc aūt oia et filia eēnt simplr falsa si ꝓphe pfecte accepissent ꝓphias suas in mōte synai. q⁹ extūc fuissent de oibz illūinati. sine fuisset ibi i aīa tm̄ sine i aīa ⁊ corpe. ⁊ sic pz q⁹ nō Ra. sa. nō solū est ↄ totaz scripturā ve. testi ⁊ ꝓphetā q̄ dicit q⁹ aīa pcedit corpus sed ⁊ ↄ totā scripturā phoz vt er pdictus pz. Et sic ex pdicta aucte Esa. trinitas pſonar pz in diuis. Ad id dē etiaz facit illd Exo. iij. Funiculꝰ triplex difficile rūpit. glosa hebraica. Ihēsus vr ē mysteriū trini dei ⁊ vni⁹ nō defaecāti discutit. sz hāc glosā ātiquā moderni iudei puertēt reto: q̄ntes hāc trinitatē ad tria attributa diuia q̄ sunt potentia. sapia ⁊ bonitas. sz ḃ est. s. improbatū. idez in psal. Verbo dn̄i celi firmati sr ⁊ spū oris ei⁹ ⁊c. et sic de aliis. Patet igē principale q̄liter pluralitas pſonarū possit ꝓbari p scripturā a iudeis receptam. similiter ⁊ trinitas determinata.

Probatio incarnationis diuine persone.

Secundū principale est ꝓbandū. s. incarnatōem diuine pſone ita q⁹ messias promissus in lege ꝓphetis sit verus ds ⁊ ver⁹ hō. Et ad ḃ ꝓbandū adduco auctem Idem. xxij. Ecce dies venīt dicit dns et suscitabo dō germē iustū. Et p ḃ pz ⁊ apparet xp̄i humanitas. q⁹ hec auctas in oēs exposītores hebreoꝝ intelligit de xp̄o ad lr̄am. sequit in eadē serie text⁹ ⁊ in eadē pſona. Hoc ē nomē q⁹ vocabūt eū dns iustus nr̄. Et p ḃ exprimit xp̄i diuitas vera. q⁹ vbi hēm⁹ Justus dns nr̄. In hebraico hr̄ nomē dn̄i tetragrāmaton. q⁹ nō mē est ꝓprissimū inf noia diuina. ⁊ ꝓpt ḃ de nullo. q⁹ ni si de deo vero. sz ad ḃ risūdet aliq̄ dicetes. ⁊ nomē dn̄i tetragrāmaton nō dr ↄ deo ⁊ ↄ tm̄ iz et ↄ aliis. vt hr̄ Ezech. vltimo. de illa ciuitate q̄ describit ibi Et nomē ciuitatis dns ibidē. vbi habem⁹ dns ibidem. in hebraico ponit nomen dn̄i Tetragrāmaton. et sic illō nomen dr de illa ciuitate q̄ tm̄ nō est idē q⁹ deus. ergo ⁊c. Itē gen. habem⁹ dns in hebraico ponit Tetragrāmaton. ⁊ sic loc⁹ ille notat illo nōie vt videt. Item Judic. vi. Edificauit igr ibi gedeon altare dno: ↄ vocauit⁹ id dn̄i pax. in hebraico hr̄ Nomin⁹ pax. Et ibi est nomē dn̄i tetragrāmaton. ⁊ sic ide q⁹ pr⁹ supradictū est habet. Item Exo. xvij. Et edificauit moyses altare dno et ↄ cauit nomē eius de⁹ exultatio mea. Ubi nos hēm⁹ Dns. in hebraeo est nomē dn̄i tetragrāmaton. ⁊ sic idem q⁹ prius. Sed illa responsio nulla ē qui nullū ꝓdictoꝝ notat ꝓprio nomine dei q⁹ est nomē dn̄i tetragrāmaton. sed notatur quodlibet ꝓdictoꝝ a quodā effectu dei. q⁹ sol⁹ ds notat hoc nomie. ⁊ ḃ nō est inconuenies sicut alias homo dr vocat Adeodatus. vel deus dedit. vel aliq̄d hmōi. nō tn̄ vocatur deus absolute. q⁹ ḃ essz impiū. ⁊ ḃ pz discurrēdo p oia pdicta. quia Ezech. vl. non dr. Nomē ciuitatis dns. ita q⁹ nomen nō est nomē dn̄i tetragrāmaton. sed dr ibi nomen ciuitatis dns ibidē. i. denominari dr a diuia inhabitatiōe. ⁊ ḃ pz p chaldaicā trāslationē que sic habet Nomen ciuitatis. exponēs adiecit. Adie q̄ fecit dns do scendere suā diuinitatē ibidē. simili⁹ Gen. xxij. dr. Vocauit abraam nomē loci illi⁹ dns absolute. sz dns videt q⁹ locus ille nō est notatus nomen dei tetragrāmaton. sz est notatus a visione diuia. q⁹ vidit ibi humilitatē ⁊ afflictōem ipsius ysaac. liberās eū a morte ⁊ arietem loco eius ponēs. vel aliter q⁹ abraam vidit ibi in spū templū dei edificandū p salomonē in q̄ de⁹ visur⁹ erat preces ꝓpli fut⁹ ⁊ oblatōes. ⁊ ḃ pz p trāslationē chaldaicā. vbi dr Adorauit ibi abraā ⁊ aut⁹ cora dno. hic erāt colētes cora deo gentes. sil⁹ Exo. xvij. Moyses nō vocauit id altare nōie dn̄i Tetragrāmaton absolute. sed vocauit id: dominꝰ exaltatio mea. a q̄dā effectu diuino. q⁹ dns liberauerat ibi ꝓpl'm a manibꝰ amale. h ad pces moysi. vt pz ibidem. simil⁹ Judic. vi. gedeon nō vocauit altare illō nomie dn̄i absolute. sed a quodā effectu diuio. Et ↄ vocauit illud dn̄i pax vel dei pax. q⁹ dns ꝓmiserat sibi pacem ab inimicis pſequtibꝰ eus. ⁊ de facto cōpleuit. Et hoc patet p translatōem chaldaicā q̄ sic habet. Edificauit sibi gedeon altare dno et fuit sup illud deo q̄ fec⁹ ei pacem. Patet igr ex pdictis q⁹ nomē dn̄i tetragrāmaton n̄ dr de aliq̄ nisi de deo vero tm̄. Hoc etiā expresse dixit rabi moy. i libro directōis ꝓplexoꝝ vicēs exposuit omnia noia diuia deriuata sūt ab opibꝰ diuis. ꝓter nomē tetragrāmaton q⁹ est appropriatū altissimo creatori. ⁊ fm ipm solū denotat diuina eēntia et ꝓprietatibus suis intrinsecis. Cetera aūt nomia diuia unposita sunt ab opibꝰ diuis. sic pz de ḃ nomie heloy et adonai que inf cetera noia sunt magis ꝓpria. et tm̄ ḃ nomē heloy vl adonai imponit ad significandū deū ex generali pmē

tiam: ꝓpter hoc cõmunicat aliis. vñ iudices & sapiẽtes & diuina sapia ꝑdti aliqñ nolãt heloym in sacra scripta. vt dic̃ ps. Ego dixi dij estis &c. In hebraico ponit heloym et ꝓsilia ponunt i plurib⁹ locis. & sic hꝫ de ꝫ nolle adonay qđ imponit ab vniuersali ꝓsidẽtia. & tõ bñ dr in scriptura de potestib⁹ & regib⁹. nõ aũt ita ẽ de nomie dñi tetragrãmaton: qđ significat diuinã essentiã nudã & purã absq; respcu ad extra. vt dic̃ doctor ꝑdict⁹. & tõ nõ est cõmunicabile alteri. et tõ cũ ipse xps nominet ꝫ nomie. vt ptz ꝑ auctem allegatã Hiere. xxiij. ptz q ipe xps est ver⁹ ds. Propter ꝫ aliq⁹ solueret aliter auctem ꝑdictã corrũpẽtes verã ifaz dicẽtes q sic ẽ in hebreo Hiere. xxiij. Et ꝫ ẽ nomen eius q̃ vocauit eũ dñs iust⁹ nr. ita qđ nomẽ dñi tetragrãmaton loco eiꝰ ponit in translatõe nra dñs: vt dictũ ẽ. nõ refert ad messiã tlũ dauid. sz ad deũ ver. q̃ vocabit ipm ad liberatõem ꝓpli isrl qñ placuerit sibi.

Contra istã solutõem nõ pot argui nisi ondendo q fibi corrũpit verã ifam & negat veritatẽ vt negẽt xpi diuinitatẽ. hoc aũt possz optie fieri ex antiqs bibliis q̃ nõ essent corrupte in passu isto. & in aliis in quo fit mentio de diuinitate xpi si haberi possent. et ꝫ mõ illi q̃ ꝑcesserũt nos ꝑ eos in ꝫ passu & ꝑ similib⁹ arguebãt. licet autẽ ego ñ viderim aliquã bibliã iudeoꝝ q̃ nõ sit i passu isto corrupta. tñ audiui a fidedignis rõe vite & ꝓscie scie affirmãtib⁹ iuramẽto qđ sic viderãt in antiqs bibliis. sic hꝫ translatio hieronymi supꝰ inducta. Et ãt nõ ꝓsit haberi antiq̃ biblie nõ corrupte. recurrendum est ad alias translatões qs iudei rõnabiliter negare nõ ꝓsunt. Et ꝑ ꝫ potent ꝑdicta falsitas deꝑhendi. Et prio deꝑhẽdit ꝑ translationẽ. lxx. interptũ q̃ sic hꝫ vt translatio hiero. vt ptz ꝑ officiũ ecclasticũ qđ de ista trãslatõe assumptũ est. in q̃ quidẽ officio sic ponit ista auctas. In diebꝰ illꝰ saluabit iuda: & isrl habitabit ꝓfidenter. & ꝫ ẽ nomẽ qđ vocabũt eum dñs iustꝰ nr. Et ꝫ patz q nomẽ dñi tetragrãmaton ad xpm referr. Sed q̃reret aliqs & bñ quo. lxx. interptes sic transtulerit. q̃ q̃ntũ poterãt in sua trãslatione operiebant diuinitatẽ ipius xpi ne ꝛex ptolomeꝰ crederet eos adorare duplicẽ diuinitatẽ. vt dic̃ hiero. in ꝓlogo pentateuchi & in pluribꝰ aliis locis. Ad ꝫ est dicendum q lxx. interptes in ꝫ loco sufficiẽter opuerãt diuitatẽ xpi quia transferẽdo de hebraico in grecũ nõ posuerũt nomẽ dei tetragrãmatõ. sed loco eius posuerũt nomẽ cõmune Kyrios: qđ in greco sonat idẽ qđ dñs apũd nos. Et ꝫ nomen pot dici de do vero seu de q̃libz mag̃ principe seu magnate. & eodẽ mõ hiero. trãsferens de hebraico in latinũ posuit nomẽ cõmune dñs. q̃ nõ hñt nomẽ ꝓpriũ correspondẽs nomi dñi tetragrãmaton. tõ loco eius posuit ꝫ nomẽ cõe dñs qđ indifferẽter dictũ est ꝺ deo & q̃libet homie magno. ꝓter qđ autoritas hieremie. xxiij. similr nõ est efficax ad ꝓbandũ xpi diuinitatẽ fm trãslationẽ hiero. sz solũ ex hebraica veritate fm quẽ modum ego ꝓcessi. Scdo ptz falsitas iudeoꝝ in loco ꝑdicto ꝑ translatõem chaldaicã q̃ est autẽtica apũd eos q̃ sic habz Ecce dies venũt dicit dñs et suscitabo dauid messiam iustũ. vbi hẽm⁹ germẽ iustũ. Et quo ptz q hec autoritas intelligit de xpo ad ifam. & sequit in trãslatõe chaldaica. Et hoc est nomẽ qđ ipsi appellabũt ei dominꝰ iustus noster. Et hiere. xxiij. translatio chaldaica hz. Et ꝫ ẽ nomen qđ ipse dicẽt dñs iustus nr. & ibi ponit nomen dñi tetragrãmaton: vbi posuit hoc nomẽ dñs. Et quo patz qđ in hebraica veritate nõ est vocabut sz vocabũt. et sic patz q nomẽ dñi tetragrãmaton refert ad messiã q̃ nomine dicit hiere. ipm appellandũ seu nolandũ a ꝓpls sibi subditis. Et tõ aliq⁹ aliter solueret. dicẽtes qđ ꝫ nomẽ nõ hꝫ q messias sit deꝰ. q̃ nõ dr q debeat eẽ deus sz vocabit deꝰ. Sz ista rñsio nõ valz. q̃ ista nominatio vel vocatio si vera esset sequit qđ sit deus re. sicut nolle. sic ait est in ꝓposito. q̃ ibidẽ ds ꝓmittit de ipso sit nominato. Ecce dies venũt dic̃ dñs & suscitabo dõ germẽ iustum et regnabit rex & sapiẽs erit & faciet iudiciũ & iustitiã in terra. Hoc aũt eẽt falsuz si nomẽ diuinitatis ꝓprium sibi vsurparet. & illo nolle vocari se ꝓmitteret nisi fm veritatẽ deus eẽt. Item licz iudei expectẽt messiã puꝝ hoiem futurũ tñ expectãt eũ sic. ꝓbam sanctissimũ & sanctiorez moyse. hoc autẽ esset im possibile si ꝓmitteret se vocari nolle dñi tetragrãmaton. nisi sic eẽt fm veritatẽ. imo incurreret pctm blasphemie. & sic ptz ꝙ illa obiectio nulla ẽ

Item ad ꝓbandũ xpm esse verꝰ deũ & hoiem adducit illa autoritas Esa. ix. vbi de xpo sic dr. Paruulꝰ natus ẽ nobis & filiꝰ datus ẽ nobis. & factꝰ ẽ principat⁹ sup hũꝝ eius. & vocabit nomẽ eiꝰ admirabilꝰ. ꝯsiliari⁹. deus fortis. pater futuri seculi: princeps pacis. Et ꝑ ꝫ qđ dr Paruulꝰ natꝰ &c. ostendit ipius xpi vera hũanitas. ꝑ hoc aũt qđ sequitur. Et vocabit nomẽ eiꝰ admirabilꝰ &c. apparet eiꝰ diuinitas. Sz ad ꝫ rñdent dicẽtes q̃ in hebreo nõ hꝫ vocabit sed vocabũt. & sic illꝫ qđ immediate sequit qđ exprimit diuinitatẽ. nõ refert ad puerũ natũ sz ad verꝰ deũ nolantem ipm & nomẽ pueri ponit in fine auctis cũ dr. Princeps pacis. ita qđ fm eos nõ est princeps in nolatiuo sed potius in vocatio: princeps. vel potissime in accusatio principẽ pacis. qđ defacili pñt dicere. q̃ nolã apũd eos sunt indeclinabilia. & tõ eodẽ mõ scribit nolatiuꝰ & accusatiuꝰ. Est igit sensus auctis fm eos. Paruulꝰ natꝰ ẽ nobis &c. & vocabit ille q̃ est admirabilꝰ ꝯsiliari⁹. dꝰ fortis pr futuri seculi nomẽ eiꝰ. i. paruuli nati. principẽ pacis Et tõ dicũt qđ ista auctas est intelligẽda de principe ezechia rege iuda sub q̃ dñs dedit xpiano pacẽ in effecto exercitu sennacherib regis assyrioꝝ ab angelo domiꝰ misso vt hr. xix. Reg. xix. vel si dicat q̃ de xpo debebat intelligi ꝑ hoc nõ ꝓbat eiꝰ diuinitas. sz q̃ sic rñdentes corrumpũt textũ. tõ recurrendũ est ad alias trãslatões sicut feci in auctoritate supradicta. Et prio patz hoc falsum ꝑ. lxx. interpretes q̃ hñt hic Vocabit. sicut dic̃ hiero. in sua trãslatione. sz tñ in ꝫ differũt a trãslatõe hiero. q̃ nomia exprimentia diuitatẽ xpi celauerãt in sua trãslatõe tõe ꝑdicta in ꝓcedenti auctẽ. & tõ sic trãstulerũt Puer natꝰ ẽ nobis & filiꝰ datus ẽ nobis cui⁹ imperiũ sup hũꝝ eiꝰ & vocabit nomẽ eiꝰ magni ꝯsilij angelus. Et istꝫ mõ in officio misse recitat in natitate dñi. q̃ officiũ ecclasticũ i his que accipiũt de ve. testõ sequit trãslatõem. lxx. interptũ saltẽ in plib⁹ ꝑ hãc aũt trãslatoꝝ ptz q in hebreo nõ est vocabit sz vocabit. vt isti dicũt corrũpentes textũ. et ꝑ ois q̃ ista nolia admirabil. ꝯsiliari⁹. & de⁹ fortis &c. que sunt exprimẽtia diuitatẽ referũt ad puerũ natũ sicut & illꝫ qđ istis nominꝫ corridet in trãslatõe. lxx. sez hoc. Et vocabit nomẽ eiꝰ magni ꝯsilij angel⁹. qđ idẽ significat in plicite & velate. q̃ ista nolia diuitatẽ xpi exprimentia significãt explicite. & mãifeste qđ maximũ ꝯsiliũ & secretũ diuinũ fuit incarnatõis diuine mysterii antequ in effectu ꝓplerẽt. ptz ẽt ꝑ hãc trãslatoꝝ q̃ hec auctas nõ ꝑt intelligi de Ezechia rege iuda. q̃ ista nolia diuitatẽ christi exprimentia. s. admirabilis. & dꝰ fortis &c. nõ pñt et cõuenire. & ꝑ ois in fine auctis nõ hꝫ in hebraico. principem pacis. in accusatiuo casu vt ipsi dicũt corrũpentes sententiã. sed potiꝰ princeps pacis in nolatiuo. q̃ sic dictum est in autoritate ꝓmittit. vocabit & nõ vocabit. & ꝑ ois si in fine auctis poneret principẽ pacis in accusatiuo. male esset dictũ vt de se ꝑz. Item q ista pacẽ dicunt debere intelligi de pace qnã habuit ꝓpls isrl sub ezechia rege interfecto exercitu sennacherib ptz falsum per seqnte textũ. q̃ immediate subdit in auctẽ ꝑdicta Ela. Multiplicabit ei⁹ imperiũ & pacꝰi erit finis. q̃ ista pax

quã habuit tunc sub ezechia populus fuit satis breuis
vt patz intuenti ꝛtũ libꝝ regũ. Item ꝓdicta responsio
Judeoꝝ ptz falsa p translationem chaldaicã que sic se hꝫ
infans nat⁹ est nobis ꝛ filius datus est nobis. et recipiet
sup se legẽ ad fuãdũ eã. ꝛ vocabit nomẽ eius de ante ad
mirabil⁹ consilio ds fortis pmanẽs in seculo seculoꝝ messias
in cui⁹ diebꝰ multiplicabit pax. p hꝰ enim q̃ dr hic messias.
patz q̃ hec auctoritas nõ est intelligẽda de ezechia hꝫ de
christo. p hoc enim qđ dr hic. Et vocabit nomẽ eius de ante
admirabil⁹ consilio ds fortis. ptz q̃ nomina diuinitatẽ exprimẽ
tia referũtur ad ꝛpm. ita q̃ ipse est verꝰ ds. Q. aũt infꝫ
ponit hic ista determinatio de asi qđ nos ẽ in hebreo. hoc
est ad denotandũ q̃ nomẽ xpi prius fuit vocatũ a deo ꝛ
ẽtiã ab angelo q̃z tpaliꝫ naceret sm qđ hꝫ. ij. ꝛ matth.
primo. Q. aũt in hac trãslatoe chaldaica dr. Et recipiet
sup se legẽ ad fuandũ eã. loco cui⁹ in hebreo ꝛ in trãsla
tione hiero. hꝫ. Et facta ẽ principat⁹ sup hũer eius. hoc est
ad denotandũ q̃ ipse erat impletur⁹ lege ꝛ fuauit sm q̃
ipsemet dicit Matt. v. Non veni solue legẽ hꝫ adimple.
Item notandũ q̃ in pdicta auctoꝛ Ysaie vbi de xpo dr. Et
multiplicabit ei⁹ ipũ. in hebraico ponit. Lamathe. qđ
in latino sonat multiplicabit. ꝛ scribit hec dictio hebrai
ca preuiata. lic q̃ hec tra men. causa ponit in medio dic
tionis. qđ est p̃ naturã hui⁹ lre. ꝛ modũ scribẽdi hebreoꝝ
que nũq̃z aliby ponit nisi in fine dictois sm q̃ tãgit hie
ronym⁹ in plogo galeato vbi dicit q̃ sunt quinq̃ lre duplices
apud hebreos. q̃ p has aliter scribũt fines dictionũ
alit principia ꝛ media. ꝛ de his quinq̃ lris duplicibꝰ. vna
est men clausa. alia est men apta. Men clausa sp ponit
in fine dictois. men aũt apta in principio ꝛ in medio. hic
aũt vt dicit est ponit men clausa in medio dictois ꝫ na
turã lre. ꝛ modũ scribẽdi ad denotandũ q̃ ipse de q̃ loq̃t
xpiãa erat nasciturꝰ de virgine clausa ꝫ modũ nature ꝛ q̃
mysteriũ incarnatois erat clausum ꝛ secretũ. sicut enim
poete p figuras grãmaticales significãt aliq̃d subtiliter
intelligẽdũ. sic ppha p talẽ modũ scribendi insolitum
mysteria occulta aliq̃ designabãt. ꝛ hꝫ mo moyses signi
ficabat pfalitate psonaꝝ in vnitate diuine ẽntie. suggẽ
do hoc nomẽ heloym cũ vbo singularis nũeri vt dicit ẽ.
Item pbat tertio inca. natio diuine psone p auctoꝫ Mi
chee. v. Et tu bethleẽ ephrata pusil⁹ es in milibꝰ iuda. ex
te enim egredietur q̃ sit dnator ꝛc. Et egressus ei⁹ ab initio a
diebꝰ eternitatis. Q. aũt hec auctas ad hꝰ intelligat de
christo patz p translationẽ chaldaicã q̃ hꝫ. Ex te enim
egredietur messias. vbi enim nos habem⁹ Ex te enim egredietur
qui sit dominator. per hũc enim errum de bethleem. Item ostẽ
ditur ipsius christi vera humanitas. ꝛ etiam sm carnem
natus est de semine dauid qui fuit de bethleem. vt ha
betur primo Regũ. xvi. ꝛpter qđ scribe iudeoꝝ et pontifi
in lege interrogati ab herode de loco natiuitatis xpi
responderũt q̃ nasceret in bethleem ꝛ confirmauerunt
dictum suũ p hanc auctoꝛitatẽ Michee. vt ꝫ matth. ij.
Sed p eritũ eius a diebꝰ eternitatis exprimit⁹ natiuitas
eius eterna qua semper nascitur a patre ꝛ semper natus
est. Sed ad hoc responderunt aliqui q̃ per hoc non in
telligitur christi eternitas sm diuinitatẽ. sed preuisio si
ue predestinatio siue natiuitatis que est in humana na
tura tantũ. sed hoc non valet quia eternitas talis preui
sionis est omnibꝰ cõmunis. quia omnia quãtũcũq̃z mi
nima sunt a deo preuisa eternaliter ꝛ ordinata. et ideo si
hoc modo intelligeret⁹ predicta auctoritas p ipsam non
exprimeret⁹ specialitas in christo respectu aliorũ quan
tumcunq̃z minimoꝝ. propheta aũt intelligit ꝛ intendit
per ipsaꝫ exprimere preeminentiã et excellentiã christi.
vt patet intuenti. Propter qđ dicũt aliq̃ iudei q̃ septez
ces fuerunt create p deo ante mũdũ. scꝫ lex. penitentia.
gehenna. domus sanctuarij. thronus glie. hortus vo
luptatis ꝛ nomen messie. et hoc sic exponũt illi. Beñ. ij. de
horto voluptatis Plantauerat aũt dñs hortũ voluptatis
a principio. Ante mũdũ p duo milia annoꝝ. et hꝫ mo et
ponũt illud qđ dr Dicbee. v. Egressus ei⁹ ab initio ꝛc.
quia nomen messie fuit creatũ ante mundũ mo predco
hꝫ hoc dictũ est ita irronabile q̃ nõ indiget reprobatõe
Nec enim nõ potuit p se creari sed in aliq̃ intellectu. hoc
aũt no pot esse in intellectu diuino in quo nõ pt aliq̃d
creari nec angelico vel hũano pot sic creari ante mũdũ
quia angel⁹ vel homo nõ ponũt inter creata asi mũdus
sm ipsos. Bimlr q̃ penitẽtia q̃ nõ est nisi de peccato p
terito fuit asi mũdũ. ꝛ p ꝫs asi peccatũ qđ est valde ab
surdũ. Hoc aũt mo possz argui de illis ꝛ aliis ꝓsequendo
sed dimitto qz dicta eoꝝ frunola apparent ꝛ sola absurda
Item incarnatio dei probatur per autoritatem Canti
corum. iij. Egredimini filie syon ꝛ videte regem salomo
nem in diademate quo coronauit eum mater sua. nam
sm omnes doctores hebreoꝝ vbicũq̃z in libro canticorum
ponit nomen salomonis sub illo noie intelligẽdus est de
us ipse qui est magn⁹ salomon. i. pacificus. q̃ facit pa
cem ꝛ concordiã in creaturis p cõuertionẽ partiũ vniuers
sm q̃ habet Job. xxv. Qui facit concordiam in sublimibꝰ
suis. vñ dicũt qđ in toto illo libro agit⁹ de deo ꝛ synago
ga sub noie salomonis ꝛ sponse seu amice sic doctores
catholici dicũt qđ in eodẽ libro sub ꝓdictis noibꝰ agit⁹
de vniunctõe christi ꝛ ecclie. hoc supposito arguo ad pro
positũ. quia in ꝓdicta autoritate dicit de matre salomo
nis. si igit⁹ noie salemonis intelligẽdus est deus. etiã sm
sensum trãlem sm ipsos. ergo oportet eos concedere qđ
deus habeat mrem. hoc aũt est impossibile sm naturã
diuinã ꝛ similr sm naturã angelicã ergo tal⁹ natura ẽ na
tura hũana in q̃ cõuenit sibi hꝫ matrẽ. etiaꝫ q̃ natura
humana est nobilior inter illas naturas q̃ sunt p gene
rationẽ. et sic patet incarnatio diuine psone. Sed ad hoc
respondent aliqui iudei dicẽtes qđ deus q̃ est magnus
salomon vocat hic ecclesiã isrl matrẽ ad exprimendum
magnũ amoꝛẽ quem habuit ad eam. aliqñ filiaꝫ aliqñ
sororẽ aliq̃ndo matrẽ appellando. Sed ꝓtra hoc arguit⁹
quia vn⁹ sacre scripture passus obscur⁹ nõ debet exponi
nisi per alterũ locũ clariorẽ eiusdem scripture. nunq̃z autez
in scriptura veteris testamenti inuenit⁹ simile qđ deus
vocat ecclesiã isrl matrez. sed hũ inuenit⁹ q̃ vocat eã
sponsam amicã filiam ꝛ huiusmodi. sm qđ dicitur Jere
mie. iij. Recordar⁹ sũ tui miserans adolescentiã tuã
et caritatẽ desponsatois tue qñ secuta es me in deserto.
Et hiere. xxxi. Revertere virgo isrl ad ciuitates tuas
vsq̃quo delicijs dissolueris filia vaga. ergo ꝓdicta ex
positio nõ est rõnabil⁹. Item mater respectu filij hꝫ rõnẽ
principij. hoc aũt nullo mõ potest dici de ecclia respẽ
dei vel alicuius dignioris ꝛc. et sic remanet ꝓdicta no
stra expositio rationabilis ꝛ vera. Item probatur diui
nitas et humanitas christi per autoritatẽ Zacharie. ix.
Exulta satis filia syon et iubila filia hierusalẽ. ecce rex tu⁹
venit tibi iustus et saluator ipse pauper ascendẽs sup
asinam. sm doctores hebreoꝝ ista autoritas nõ potest
exponi ad trãm nisi de messia. p hoc qđ dicit hic. Pau
per ꝛ ascẽdens sup asinã. ostẽdit⁹ eius hũanitas in q̃ sic
paup cũ hominibꝰ versat⁹ est. p hoc aũt qđ dr Rex iust⁹
et saluator. ostenditur in eo natura excellentior p quã potest
saluare ꝛ regnare. q̃ paup inquantũ hmõi est impotens
ad talia. et ideo fuit in vnũ simul diues ꝛ pauper. diues
in natura diuina. ꝛ paup in natura hũana. Et qđ sic de
beat intelligi auctas ꝓdicta Zacharie. patz p glosam
hebreoꝝ apud eos authenticã super illud Canticoꝝ pri
mo. Exultabimus ꝛ letabimur in te memores

et benedicto. filie est eam hic cuidam regine cuius marite filij. & generi trā sierūt mare. postea p magnū tps dictus est ei. veneīt generi tui. rūdit qđ ad me. leteē filij mee dicū ē ei. venerūt filij tui. rūdit. qđ ad me. leteē mut' mee qñ aūt dictū ē ei. venit vir tu'. dixit. nunc facta ē pfecta leticia mea. sic factū ē vt essent ppbe dicētes ad ill'm filij tui deloge venerūt. rūdit. qđ ad me. leteē filie iude cū dictū ē ei illud. Zach. ix. Ecce rex tu' venit. tūc fuit ei leticia pfecta. vñ ibidē satz ꝓmittit. Exulta satis filia syon. iubila filia ihm. &c. Ex ista glo. ptz q zacharias ppha loquit de aduētu dei ad filios ihsl si igit fm eos ista auctoritas loquit de messia. qz etiā in eadē aucte dr venire i pauptate ꝛcludit q ipe sit de' & hō. ira q sit paup rōne hūanitatis & potēs saluare rōne diuinitatis. Ptz g er ꝑ dictis scōm principale secz ꝟliter ex scripturz receptz posse pbari incarnatio diuine psone.

Restat pbare tertiū principale secz q tps h' incarnatiōis sit ꝓteritū ad B aūt induco ppbiam Jacob Gen. xlix. Nō auferet sceptrū ꝺ iuda nec dux de femore ei' donec veniat q mittēd' ē & ipe erit expectatio gētiū. sz mō ablatū ē regimen & ꝺsiatio a iudeis a tpe herodis ascalonite sub q̄ nat' est ibs. q̄ ab illo tēpe venit tps. Ad B rūdēt alīq̄ iudei q̄ hec auctas nō ē itelligēda de xpo ad lram. sz de nabuch. rege babylo. q̄ mult' eger ordinatiōe diuīa ꝺ ihm ppē petā ipli. vt hē. vij. Reg. xxiij. Ertūc cū defecit regimē iudeoz q̄ cepit sedechias rege & exceauit eū & filios ei' occidit. vt hē ibidē. c. xxv. nec p' ea aliqs ꝺ ei' stirpe ꝛgnauit. sz B dictū appet sz. q̄ p' captiuitatē babylonicā hūerūt duces & principes sic ptz de zorobabel. Esdra. Neemia & Machabeis. Habuerūt ēt reges q̄ iohes hyrcan' symeonis machabei filij' iposuit sibi diadema regni. & ertūc regnauerūt filij e' vsq; ad herodē q̄ fuit alienigēa a gēte iudeoz & tō vsq; ad illō tps nō fuit amotū oīno dūtū iudeoz. Si aūt dicat q̄ a tpe nabuch. fuit amotū a tribu iuda de q̄ amonitiōe loq̄tur ppha ꝓdictus q̄ illi q̄ regnauerūt postea fuerūt de alia tribu. q̄ machabei fuerūt de tribu sacerdotali. non valet B dictū. q̄ zorobabel q̄ p' captiuitatē babylonicā fuit eoz dux fuit ꝺ tribu iuda. vtz māifeste ex textibus sacre scripture. sīl machabei. q̄ tribu sacerdotalis et regia erāt mixte. Et tō alīs soluūt aliter dicētes. q̄ intelligit de roboā filio salomonis a q̄ recesserāt decē tribus & adheserūt hieroboā filio nabath. vt hē. iij. Reg. xij. sic ꝟ exponūt ꝓdictā auctoritatē. Nō auferet sceptrū ꝺ iuda &c. donec veniat silo. q̄ vbi hieronim' trāstulit. mittendus. Hebraica vitas habet. silo & est nomē loci. vt dicūt q̄ in illo loco venit roboā vt ostitueret post ꝑm ter. & in illo loco recessit ipse ihsl ab eo. & ostituerūt sup se regem hieroboā q̄ erat de alia tribu. s. ephraim. & sic ablatū fuit sceptrū tūc de iuda. verūtū quia ipi filio salomonis remanserūt due tribus. ideo sequit in hebraica veritate. Et ei aggregabunt gentes. vbi hieronimus transtulit. Et ipe erit expectatio gentiū. Sed ista rīsio ptz falsa p textum. iij. Reg. xij. q̄ ibi ꝺ q̄ ille locus vbi roboā fuit a populo derelict' vocat sychē & est locus bñ remotus ab illo qui vocat silo. Itē hmōi rīsio ꝓcedēs & ꝟsiles apparent false p trāslationē chaldaicā. quia vbi hieronimus trāstulit. Donec veniat q̄ mittēdus ē hebraica vitas hz Donec veniat messias. q̄ id qđ erat obscurū p hoc voluit declarare. & sic ptz q̄ ꝓdicta auctoritas nō poterat itelligi de nabuchodonosor nec de roboam nec de alio q̄ ꝺ xpo. qđ alīs sequit in hebraico. Et ei aggregabunt gētes. sic est ihsl igendū q̄ iudei in aduētu xpi p maiorē partē sunt obstinati in sua infidelitate. & gentiles q̄ noīe gentium designant aggregati sunt ipo xpo fidemq; eius de

note suscipiētes fm q̄ dicit aplus Ad Rom. xi. Cecitas ex pte contigit in ihsl donec plenitudo gentiū introiret. &c. Q aūt tpe herodis ablatū est a iudeis sceptrū patet q̄ ipe fuit primus alienigena q̄ regnauit in iudea. patet enim quia fuit idumeus. Iste herodes romanoz auxilio fretus debellauit antigonū regem iudeoz q̄ descendebat a machabeis & oem ꝓlem regiam occidit. et libros ꝺ genealogia regū ꝺbussit ne postea deꝑhenderet ipi et filij eius alienī a regio vanit. interfecit etiam doctores legis q̄ docebant in ꝑto illud. Deuteē. xvij. ca. De medio fratrū tuoz pones sup te regem. vt sic auferret a iudeis oēm viam recuperandi sceptrū. q̄ ꝺ etiam ptz p effectum q̄ ab illo tpe vsq; nūc fluxerūt. Decem. anni ad minus q̄ tali anno incarnatiōis ceptū est B opus. & adhuc iudei videnf magis a ꝓdicto sceptro longinqui q̄ a principio. Cū enī ablatio sceptri fuit signū eis ꝓdictū de aduentu xpi manifeste ptz q̄ illud impletū est tēpe herodis q̄ regnante natus est xpus iesus. & sic ptz ꝓpositū scilicz q̄ tps incarnatiōis sit ꝓteritū Item B ide ꝓbatur auctoritate aggei. ij. Hec dicit dns exercituū. adhuc modicum vnum est & ego mouebo celū & terrā. mare & aridā & mouebo oēs gentes & veniet desideratus cunctis gentibus & sequit Magna erit gla istius domus nouissime magz q̄ prime dicit dominus exercituū fm omnes expositores hebreoz habef q̄ iste desideratus ē messias nec erit ihsl. ptz igit ꝑ pla in auctoritate ꝓdicta posita q̄ tps aduēt' xpi sit ꝓteritū. ꝑmo p id qđ dicit ibidē. adhuc vnū modicū. & subdit de aduentu xpi. Veniet desiderat' cūctis gentibus &c. Aggeus ꝓpheta dixit B verbū secōo anno darij regis psarū. ab illo aūt tempe vsq; nūc fluxerūt ānni Decccclix. fm computationē iudeoz & plures adhuc secōm computatiōem nostram. Decē. Talis cū numerus non dicitur in scriptura modicū. cum em dicat ppheta i scriptura restare tpus modicū vsq; ad tpus desiderati cunctis gentibus ptz q̄ tps sui aduentus est ꝓteritū. Sed ad hoc respondēt aliq̄ q̄ tm xpus in scriptura bñ dicitur modicum. q̄ in ps. lxxij. dicitur. Mille anni ante oculos tuos tanq̄ hodierna dies ꝓterijt. Sed q̄ hec rīsio nō valeat. patet quia si tempus mille annoz comparetur eternitati modicū est. & sic loquitur auctoritas psalmi predicti qđ patet ꝑ hoc q̄ dicit. Mille anni &c. quia diuina cognitio que p oculos designatur eternitate mensuraf sed si referatur tempus mille annoz ad expectatiōem populi. sic non potest dici rōnabiliter loquendo tps modicū sed magnum. vñ & Baruth. vi. Tempus captiuitatis babylonice ꝓdicatur magnum. & longum quod tamē fuit valde modicum respectu sc. lxx. annorum. Item propositum p id quod in auctoritate subdit. Veniet desideratus cunctis gentibus & replebo domū istam gla. & loquitur. ꝓpheta de domo dei edificata a iudeis post captiuitatez babylonicam. Igitur stante illa domo venit iesus xpus quia ppheta dicit eā replendā gl'ia p aduentū ipius desiderati cūctis gentibus ad eam. domus autem illa destructa est p tytum & vespasianū. xlij. anno post dñi passionem. g̃ &c. Item tertio p hoc idem patet ꝓpositum per illud qđ sequit in auctoritate ꝓdicta sc. Magna erit gloria istius domus nouissime magis q̄ prime. & constat q̄ ppheta loquitur de domo edificata post captiuitatez babylonicam vt dictum est. ad cuius edificationem inducebat ꝓpulum & ꝓdixit gloriam eius maiorem futuram q̄ fuit gloria domus edificate ꝑ salomonem. hoc autem non intelligitur propter maiores diuitias seu honores seu cultum diuinum vel edificatores quia status populi tūc erat quasi nullus respectu illius domus & status q̄ fuit sub salomone. ꝓpter hoc dicit. ij. Esdre. iij. q̄ sacerdotes q̄ viderāt primā domū lachrymabāt alīs cū lan

tibus in dedicatione dom' scde.q; ꝙsi nullius momẽti erat relpcũ prime.ꝛ iõ no põt intelligi gla ei' maior nisi ꝓaduentũ ipius desiderati cunctis gentibꝫ qui eaz glorificauit plentia sua.q; in ea fuit a matre oblatus fm q; ꝓpheta malachias patzerae.iij.ca. Statim veniet ad tẽplũ suũ dñator quem vos queritis ꝛ angelus testz quem vos vultis. Jdem autẽ dom' frequenter honorauit qñ ibi docuit ꝛ ꝓdicauit. Dicunt autem aliqui iudei ad hoc q; maior fuit gloria secũde domus ꝙz prime in annis q; pl' duraut. hz ħ nõ valet. lz q; ẽm fuit q; pl' duraut. ħ in nõ fuit ad glaz hz igmunia q; plibꝫ tpibꝫ fuit conculcata ꝛ dehonorata. q; antiochꝰ epiphanes posuit ibi abominãdũ idolũ ꝛ fecit ibi ꝓstibula mlieꝝ fm q; habet ꝓlio Bach.ꝛ.ij. Sz q; libũ istũ nõ recipiũt iudei. iõ ꝑt dici q; ħ idẽ hr Dani.viij. ħ et dicit Joseph' li.xij. antiq; tatũ. Silr qñ ciuitas irlm fuit capta ꝙ popeyũ impatorẽ romanoz. Jtẽ utez alis ꝙ herodẽ ascolonitã. ꝛ vltio qñ destructa fuit ꝙ Tytũ ꝛ vespesianũ oĩbꝰ cñs istis tẽpibus fuit illa dom' delecta ꝛ conculcata. Jtẽ ista maioritas duratiõis nõ vt esse alicꝰ gle notabilis. alr cñ lapis diceret maioris honoꝛ ꝛ gle q; natura hũana. q; ẽ maioꝛ duratiõis. Jtẽ si ꝙputem' durationẽ dom' scde fm iudeos dicẽtes eã duasse. cccxx. an. hẽbim' q; ꝓia dom' pl' duraut. q; plces anni fluxerũt a qrto anno salomõis in q; fundatata ẽ dom' ꝓia usq; ad. xi. annũ sedechie in q; destructa fuit. q; fluxerũt ãn. cccxxxvij. ꝙputãdo tpa regẽ intermedioꝝ in. iij. ꝛ. vij. li. Reg. ꝓfecta aũt fuit. xi. ãno salomonis ꝛ fuit ꝓfecta. cccclxxij. ꝛ sic pl' q; scda duraut. si accipiꝫ duratio scde dom' fm ꝙputationẽ iudeoꝝ. lz aũt dom' scda pl' duraut. vt. s. dictũ ẽ. tñ ista obiectio ẽ efficax ꝫ iudeos. q; ꝓcedit ex suppositõne ꝙputatõis eoꝝ quã reputãt vcã. ꝓtz q; ex ꝓdicta auctoritate aggei q; tps aduentus xpi ẽ ꝑteritũ. Sz restat ostendere q; in ꝓdicta auctoritate sit vt dubiũ. s. q; in aduẽtu desiderati cũctis gẽtibꝫ sit impletũ q; ibi dr. s. Adhuc modicũ ꝛ mouebo nõ solũ terrã. sz eliã. Dom ẽ q; celũ ī aduẽtu xpi motũ ẽ large accipiẽdo motũ ꝙ oĩ inouatiõe q; magna inouatio i celo apparuit qñ in natiuitate xpi noua stella ẽ visa. ꝓf qđ reges venerũt ad ipm adorãdũ. Jtẽ circa illũ tps. s. tpe herodis sub q; nat' ẽ xps ī iudea ve q; magi loquũt ꝓphã qz delatis tertius fuit maxim' terremot' intrũ q; gẽtes ꝓpinq; credebãt q; in iudea null' hõ remãsisset vt dic' Joseph' ī ꝓlio li. de iudaico bello. ꝛ ex ħ arguit ꝓbabiliter aliqua ꝓiectiones fuisse planetaꝝ notabilẽ sine cõstellationẽ ex qbꝰ solent accidere talia. O. aũt mote tũc fuerũt oẽs gẽtes ꝑs. q; ī. minẽte xpi natiuitate ꝓcepit cesar augustꝰ describi vniuersum mũdũ. ꝛ oẽs gẽtes romanoꝝ tributarios se ꝓfiteri. ꝛ ꝓterea singli ibãt ad loca vñ erãt oriũdi ad ꝓdicta faciẽda ꝓf qđ etiã ioseph de galylea ascẽdit in bethleez cũ maria sibi despõsata ꝑgnãte vt ibi ꝓfiterer vtz Lu. ij. ca. Jn iudea etiã tũc fuit facta magna ꝙmotio. q; ꝙdam nosse iudas natõne galyle'. ꝓdlice asserebat iudeis eẽ illicitũ ꝙgnoscere aliũ dñm ꝑter deũ. ꝛ ml'ti iudei secuti sũ ipm ꝛ ꝓ ea iterfecti ab exercitu romanoꝝ vt dic' Joseph' ħ. li. anciq. ꝛ idẽ hr Act. v. Afi hos dies extitit iudas ꝛc. de ꝙmotiõe aũt maris nõ oz exẽplũ ponere. q; frequẽter solet accidere Jtẽ q; tẽpus aduẽt' xpi sit ꝙpletũ. ꝑs auctoritatẽ Dani. ix. vbi angls gabriel instruit eũ de tpe aduẽtus xpi dicẽs. lxx. hebdomade abbreuiate sunt sup ꝓplm tuũ ꝛ sup vrbẽ tuã sctã ut ꝙsumeret ꝓuaricatio ꝛ finẽ accipiat peccũ ꝛ deleat iniqtas ꝛ adducat iustitia sempiterna ꝛ ipleat visio ꝛ ꝓphetia ꝛ vngat sctũ sctoꝝ. Ad intellectũ huiꝰ ꝓphetie ꝓlio videndũ ẽ qlr hic accipiat hebdomada vl' hebdomadas. qđ idẽ ẽ. Jn sacra ei scriptura accipiꝫ hebdomada dupl'r. eno mõ ꝑ tpe septẽ dieꝝ. ꝛ ħ mõ cõiter accipiꝫ. nã ħ mõ loquiꝫ scriptura de hebdomada. Leuit. xxv. vbi dr ꝙ septẽ hebdomade accipiẽde sũt a festo pasce q; faciũt. xlix. dies. ꝛ. l. die celebrãdũ ẽ festũ pentecostes. Alio mõ accipiꝫ hebdomada ꝑ tpe septez annoꝝ. ꝛ ħ mõ loquiꝫ scriptura Leui. xxv. vbi dicit. Numerabis. vij. hebdomadas ãnoꝝ q; faciũt. xlix ãnos. ꝛ. l. annus seqns dr. jubile'. q; apd iudeos dr ãnus remissionis. nõ inuenit aũt hebdomada posse accipi plibꝫ modis. ꝛ iõ ħ nõ põt accipi ꝑ hebdomada dieꝝ. q; alr tota ꝓphetia Danielis fuisset ꝓplera infra annũ ꝛ dimidium. q; ꝑ locũ a diuisione optet q; accipiat ꝑ hebdomada annoꝝ. ꝛ in ħ oẽs catholici ꝛ hebrei ꝙuenũt sz differũt in ħ. q; alq catholici vt Beda. ꝛ alq dicũt q; isti anni intelligẽdi sunt anni lunares q; breuiores sunt annis solaribꝰ ri. dicẽ mor' aũt fuit ad ħ dom er duobꝰ. ꝓlio ex tertio. qz dr Hebdomade abbreuiate. ꝛ sicut dictũ ẽ anni lunares sunt breuiores solaribꝰ. ꝛ ꝓ hijs hebdomade annoꝝ lunariũ sũt breuiores. Secdo q; angls loqbat danieli qui erat hebreus ꝛ iudei ꝙputabãt ꝑ annos lunares. vt dicit Beda. ꝛ iõ angelus posuit nũeꝝ pdictoꝝ lunariũ. sed falsa reuerẽtia bede vtrũq; videt falsum esse. q; in hebreo nõ ponit abbreuiate in detrũcatiõne seu diminutiõne. put sonat. hz ponit ꝑcise put denotat tps determinatõs id est nõ plus neq; min'. Silr scdm vr fm. Si eñ iudei haberẽt annũ breuiorẽ. ri. diebꝰ qz ann' solarẽ q; vtimur cũ fm legẽ teneant' ꝓlio mẽse cuiuslibet anni facere pasca in die determinato. s. decimasexta die primi mensis. seqret q; pasca iudeoꝝ hui' anni añcederet seu anticiparet pascha anni ꝓcedẽtis in. xi. diebꝰ ꝛ eodẽ mõ pascha ãni sequẽtis ꝓcederet ꝙ. xxij. dies ad qđ seqret q; ipi celebrarent pascha suũ ex obligatiõe ꝓcepti infra breue tps in q; libet mẽse totius anni. Hoc aũt appet manifeste fm ex visu eoꝝ. sp eñ faciũt eodẽ tpe. ꝛ iõ ptz q; ꝓputãt ꝑ annos solares sicut ꝛ nos. licet eñ incipiãt ipi mẽses a lunationibꝰ. tñ terti' ann' apd eos hz. xiij. lunationes. ita q; per embolismos faciũt equationẽ tpis. ꝛ sic ꝓputãt ꝑ ãnos solares sicut nos. dato tñ q; ꝓputarẽt ꝑ annos lunares. nihilomin' haberet ꝓpositũ nrm vt videbit. Scdo videndũ est qt annos ꝓtinet hebdomade ꝓdicte. ꝛ ptz ꝑ ħ qa si multiplicent. lxx. ꝑ septẽ. resultãt. cccclxxx. ꝛ sic. lxx. ꝑ dicte hebdomade ꝓtinẽt annos. cccxc. Tertio videndũ est a q; anno incipiat ꝙputatio istaꝝ hebdomadaꝝ. ꝛ dicũt aliq; iudei q; incepit ab. xi. anno regis sedechie quãdo destructũ ẽ primũ templũ. Alij dicũt q; incepit a ꝓlio anno darij regis medi. q; illo tpe dixit ista angelus Daniel. Alij dicũt q; incepit a reditu captiuitatis sub zoro babelduce. anno. ij. cyri regis ꝑsar. Alij dicũt q; incepit a s. dõ anno regni artarxerxis qñ missus est neemias ad redificandũ ciuitatẽ sctãm. q; aũt istaꝝ opinionũ sit vera ꝛ aliaꝝ improbationẽ omitto. ꝓpter plixitatẽ vitandã. q; istud diffuse scripsi sup danielẽ. ꝛ fm oẽs istas tres ꝙputatiões habebit' sufficiẽter ꝓpositũ scz q; tps aduentus xpi sit ꝓteritũ. qđ ptz q; angelus determinate assignat cccxc. annos vsq; quo impleat visio ꝛ ꝓphetia ꝛ vngat sanctus sanctoꝝ. i. xpus. Sed q̃literq; incipiant ãni solares vel lunares ꝛ vbicũq; incipiat ꝙputatio fm ꝓdca. q; inferius nõ põt accipi qñ in scdo anno artarxerxis totũ tñ tps ꝓdictũ ñm diu est ꝓteritũ ꝛ ħ sufficit ad ꝓpositũ nrm. Si aũt aliqs velit plenius videre q̃liter iste nũerus annoꝝ ꝓdictus impletus ẽ ꝑ ptes singulas ꝛ q̃liter in medio hebdomade vltime passus ẽ xpus ꝛc. q; faciũt ad expositionez hui' terti' põt recurrere ad id qđ scripsi sup danielẽ vbi ista diffuse tractaui ꝛ ꝑa dicta vt potui ꝓbaui. vez ħ volo remouere ꝙndã solutionẽ flaz ꝛ errorẽ quã dat ra. sa. ad rõem ꝓdictã dicẽs q; ille septuaginta hebdomade non continent tempus ꝓcisum vsq; ad Christi aduentum et passionis eius mysterium. vt

p̄dictū est ꝙ tinēt tp̄s p̄cisum a destructōe primi tēpli
vsq; ad destructōē sc̄di p̄ tytū ⁊ vespasianū. dr. Et. xx. p̄
cisē hebdomade sūt. i. p̄finite sup ꝑplm tuū ⁊ sē vrbē tuā
ānēq; veniat pfecta captiuitas ipor q̄ fcā ē p romanos
cōburētes ciuitatē ⁊ tēplū et ejcientes inde ꝑplm iudai
cū. Ut ꝙsumet̄ p̄uaricatio. i. vt desistāt a p̄uaricatiōib⁹
castigati p p̄dictā captiuitatē ⁊ afflictōē vt deleat iniq̄tas
eor. s. p captiuitatē ⁊ afflictōē p̄dictā q̄ est eis p pena vt
dicit. Et adducat̄ iusticia sempitna. i. vt i eternū iustificēt̄
p̄ p̄dictā captiuitatē p petis penā tolerādo. Ut sic finalt̄
impleat̄ visio ⁊ ꝑphetia. i. visiōes & rp̄o. p̄misse p. ꝑphas
Et vngat̄ sanctusscor. i. archa dñi ⁊ vasa sanctuarij q̄ re
cupabūt̄ p messiā in fine h̄ captiuitatis iudeor. vēturū
vt dicit. Ez q̄ntū debeat durare ista captiuitas nō dr. et
p ꝓphs determinatū aduēt̄ xp̄i tp̄s hic nō diffunit. Qualit̄
aūt exponat lra. seq̄ntē hic omitto. tuz q̄ nō est necessa
riū ad ꝓpositū. tū q̄ diffuse tractaui h̄ sup̄ danielem.

Q. aūt ista exposito sit falsa et extorta facta p eos ptz
p lram p̄cedentē. vbi dr q̄ angel⁹ gabriel venit ꝑpf ora
tionē danielis orātis. p liberatōe xp̄i ad declarādū exau
ditionē sue petitōis. ⁊ iō nō solū nūciauit ei liberatōez
de captitate babylonica sz et pfectā liberatōem fiendā
p xp̄m. de q̄ principalt̄ daniel orabat. ⁊ iō dicere q̄ ange
lus veniebat ad denūciādū danieli pfectā liberatōz sui
populi. ⁊ nullū certū tp̄s liberatōis fiende p xp̄m. h̄ est
valde absurdū ⁊ p̄cedēti lre ōnū. q̄ angel⁹ iō venisset
ad ꝓsolatōem danielis magis ad eius desolatōez. Itez q̄
dicūt q̄d p captiuitatē in q̄ sūt desistāt a p̄uaricatiōib⁹
h̄ manifeste est falsū. q̄ sup̄ oēs gētes intēdūt sortilegijs
et augurijs vt scimus illi q̄ noverūt facta illor. ⁊ tū ista
marie. phibent̄ in lege diuina. sic̄ ꝙz in Deut. ⁊ ero. et in
plurib⁹ alijs locis ve. te. Itē q̄ dicit impleri visiōes ꝓ
ꝓhetar̄ p mentā eor est ō id q̄d dr Deut. ir. Scito q̄ nō
ꝓpt̄ iustificatōes tuas dns ds tu⁹ dederit tibi hāc i pos
sessionē ⁊c. ⁊ multo mīs ꝓpt iusticias eor ē implēda p
nūllio. ⁊ marie q̄ de ea scribit Esa. xiij. Et erit ad lapi
dē offensiōis ⁊ petrā scandali duabꝰ domib⁹ isr̄l. Itez
q̄ dicit p vnctōem sanctī scor intelligi vnctōem arche
et sanctuarij q̄ recupabunt̄ p messiā regē. h̄ est ō illō q̄d
dr Dicere. ij. Cūq; multiplicati fuerit̄ ⁊ creuerit̄ i ter
ra isr̄l in diebꝰ illis ait dns. nō dicēt vltra archa testamti
dñi. neq; ascēdet supra cor neq; recordabūt̄ illi⁹ neq; vsi
tabunt̄ nec fiet vltra. h̄ est dictū q̄ ceremonie ve. testi.
omno cessauerūt p passionē xp̄i. extūc enī fuerūt mortue.
plurib⁹ etiā alijs modis argumētaui sup̄ danielē ōp̄dic
cū errorē. sz ista ad ꝓs sufficiāt. Itē ꝓbat̄ tp̄s aduēt⁹
xp̄i esse p̄ritū p id Dani. ij. vbi dr q̄ nabuch. vidit sta
tuā magnā. huius aūt statue caput erat auro purissimo et
optimo fuit. pect⁹ aūt ⁊ brachia ex argēto puro. venter ⁊
pedes ei⁹ et femora ex ere. tibie aūt ferree ⁊c. seq̄t. Ab
scisus ē lapis ō mōte sine manib⁹ ⁊ percussit statuā in pe
dib⁹ ei⁹ ferreis ⁊ fictilibꝰ ⁊ cōminuit eos. ꝙ hāc aūt statuā
ō signauit q̄tuor regna magna sibi i ordine succedētia. sm
q̄ daniel diuin⁹ inspirat⁹ ibidē exposuit. primū ē regnū
chaldeor q̄d significat ꝙ caput aureū. vt ibidē dr. Scōm
ē regnū ꝓsar q̄d significat ꝙ argētū q̄d subiecit sibi regnū
chaldeor. tertiū est regnū grecor seu alexandri q̄d ꝙ es
significat q̄d subiecit sibi regnū ꝓsarū. q̄rtū est regnum
romanor q̄d ꝙ ferrū designat. q̄d subiecit sibi regnū gre
cor ⁊ alia regna mūdi. sicut ferrū domat oīa alia metal
la. ꝙ lapidē aūt absciss̄ de mōte sine manib⁹ designa
tur ipe xp̄s q̄ⁱ sine regnū ei⁹. cui subiciendū erat ro
manor imperiū. vt p̄dict. Ista āt plen⁹ declarauī sup̄
danielē. sz pono h̄ breuiter. q̄ in p̄dicta exposit̄one oēs
expositores tā catholici q̄ hebreor concordant. Tunc
hac suppositō arguo sic. q̄ in p̄dicta ꝓphetia. exprimit
q̄ ille cui subiciendū erat regnū romanor erat ipe xp̄s
cum hoc dicit̄ impleta sit tpe Constantini ⁊ silueistri pa
pe q̄ tpe romanū imperiū p fidē vera subiectū est Jesu
filio v̄ginis marie. patet q̄ ipe est ver⁹ xp̄s et messias.

Posq̄ aūt p̄batū est tp̄s aduēt⁹ xp̄i p̄teritū p scriptu
rā canonicā. hoc idē etiā ꝑbat̄ p glosas. ⁊ dicta doctor
hebreor apud eos autēnica. vū Esa. xlij. dr. Anteq̄ par
turiret peperit. glosa hebreor. Quia anteq̄ nat⁹ fuisset
ille q̄ in fut̄o virtutē redegit natus fuit redēt⁹. q̄ asi
natiuitatē Cyri qui ciuitatē destruxit. ꝓplm captiuauit
⁊ seruituti exposuit. intantū q̄ dabant triginta iudei p
nūmo argenteo. vt dicē Aug. flor. fuit natiuitas ip̄i xp̄i
Hoc idē ptz p trāslatōem chaldaicā ibidē. Adhuc nō
erit ei vexās angustia ⁊ redimet⁹. adhuc non venit ei
tremor cū doloribꝰ ꝑpf partū revelabit̄ rex messias. do
lor enī ⁊ angustia ptus exprimūt maximā calamitatem
quā sustinuer̄t iudei in obsione Cyti ⁊ vespasiani. ergo
ante obsidionē illā ⁊ miseriā illaz venit christus hoc cō
cedunt multi apd eos. dicūt q̄ ipse xp̄s natus sit in die
destructionis tēpli. Ez cū ab illo tpe fluxer̄t. lxx. cxxv.
anni. q̄rit ab ipsis vbi sit ipe xp̄s. ⁊ vbi p tñ tps fuerit.
Et dicūt aliq̄ q̄ ipse cū angel⁹ v̄ginēs in eo mō quo moy
ses virit. xl. diebꝰ in monte sinai et expectat p̄ceptū dñi
ad se ostendū. Alij dicūt q̄ est vltra mōtes caspios ex
pectans p̄ceptū dñi de liberatōe xp̄i. Alij dicunt q̄ ra
dix p nundū. sicut paup ⁊ leprosus ⁊ humiliatus ꝓpt pec
cata populi. sm q̄ dr Esa. liij. Et nos reputauim⁹ eū q̄si
leprosum ⁊c. quousq; appareat ex p̄cepto dñi in virtute
ad liberatōem filioꝝ isr̄l de fugitate ⁊ miseria in q̄ su nt
nalis autē varietas ostendit manifeste q̄ dictuz eor q̄ntū.
ad hoc est ficticius. sed ver est quo ad hoc q̄ tempus ad
uentus christi iam diu est p̄teritū. Item h̄ idem ptz
per quandā traditōem apud eos antēuticā. ⁊ cōtinetur
in quodā libro qui apd eos vocat liber iudicij ordina
rior traditus a domo helye. i. a discipul⁹ eius. q̄ ser mille
anni erit mundus. duo milia vanitatis. duo milia legis
duo milia messie. Ad intellectū huius sciēdū q̄ hebrei
dicūt hoc fuisse dictū a filio mulieris sareptane quem
suscitauit helyas qui etiam postea habuit spīm ꝓphetie
et ꝓphetauit de duratōe mūdi q̄ duraret. vt dictuz est
ser milia annor. duo milia autē dicūt tempus vanita
tis. quia a principio mūdi vsq; ad vocatiōem abrae. q̄.
dictū est et a domino. Egredere de terra tua ⁊c. Sesi. xij
mundus defluxerat in vanitate peccatorū. Primo per
luxuriā. vt patz tempe Noe. propter quod factū est di
luuiū. q̄ois caro corrupat viā suam. Secōo p idolatriā
post diluuiū. qm̄ circa natiuitatē abrae totus mūdus
erat idolatrie dedit⁹. ipse aūt primo ausus ē publice vnū
creatorē ⁊ deum p̄dicare. vt dicit Josephus primo libro
antiquitatū. et istud tempus duravit ꝙduo milia anno
rum. ⁊. xxij. quia abraā habuit. lxx. annos q̄ndo vocat⁹
est. extunc aūt incepit temp⁹ legis quia lex nō dat̄ nisi po
pulo adunato. ꝙ abraā aūt incepit ꝓphs adunari sub fi
de vni⁹ dei ⁊ ad legē suscipiendā dispona. ꝓpt q̄d abrae
data est lex circūcisionis ad distinctōem illius populi
qui erat legē acceptur⁹ ab alijs populis. ab illo aūt tpe
sc̄a vocatione abrae vsq; ad natiuitatē christi flurer̄t
duo milia annor. nisi q̄ deficiunt. xxiij. Si igitur acci
piātur. xxij. qui superabūdant vltra duo milia p̄dicta
que dicūt tpa vanitat⁹. habebimus quattuor milia
annoꝝ a principio mundi vsq; ad natiuitatem christi
nisi q̄ deficiunt quinq; anni. Si igit̄ quinq; anni q̄bus
christus latuit in egypto ꝓpter psecutionem Herodis
iungūtur p̄cedentib⁹. ita q̄ dies messie incipiant com
putari ab illo tp̄e de egypto ē reversus habebimus de
principio mūdi q̄tuor milia annoꝝ vsq; ad dies messie

sex.2000.vanitatis.2000.legis fm ꝓphiaz ꝓdictū. Utz aut dies xpi debeat tm̄ durare ꝓduo milia annoz vl plꝰ vel min⁹ no me intromitto qz tm̄ mūdi determinādū dcere nō intēdo.sed sufficit mihi fm ꝓdictā traditiōez iudeoz q tps aduēt⁹ xpi sit ptertū.ex q̄ ia dictū ēq trā hierūt a principio mūdi q̄ttuor milia annoz qz a principio mūdi ipi ꝓputāt.v.milia q.lxx.annos vsq ad annum dñi.1302.q phs opus fuit scriptū.Item ondeo.ꝓpositū p roez ex scriptura sūptā.ꝓsiderādo em̄.pcessus ve.te.apparet q q̄dm tm̄ nō fuerūt seruiētes deo fuerūt in tribu.pspero.q li aliq̄ fuerūt captiuati q afflicti.h fuit ꝓpt p.tm̄ ꝓpli illi⁹.nūc aūt ita ē q aīe captiuitatē babylonis cū fuerūt idolatre pessimi q occisores.ꝓphaz eos aspectus phibētū.untm̄ q repleuerūt ciuitatē vsq̄ sāguie.ꝓphaz vsq ad os vt dr.iij.Reg. Et misit alia fecerūt ꝓp q captiuari ifī babyloniā q illa captiuitas nō duraūit nisi per lxx.an. Cū aut captiuitas i q̄ sunt nūc duraverit p ānos mille ducentos trigita quinq nec adhuc appet eoz liberatio de.prio.oz eos ꝓcedere q petm̄ ꝓpter qđ tādiu captiuati sunt.fuit mai⁹ q̄ pcā ꝓcedētia captiuitatē babyloni cū cū pena debeat tridere pctō.h aūt nō pōt dici nisi pp illud grauissimū petm̄ q xpm eis i lege q ꝓphis ꝓmittuz negātes q plequētes crudeliter occiderūt.qz p reditum captiuitatis babylonice nō legit idolatrasse q ꝓphas occidisse q tāta crimia ppetrasse i alijs sic añ.q ro nōabilr fi pōt assignari cū tāte captiuitatis q miserie nisi illa q dca e.l.q nō ꝓgnerūt tps visitatiōis sue.vt Lu.xix.h aūt dic rabi moyses in li.Judi.ordiarioz.Jesus nazarenꝰ visus est eē messias q interfect⁹ ē p domū iudicij q ipe fuit cā q pmerūt vt destrueret ista i gladio.Itē doctrina aliq̄ declarat ꝓa q h dupl̄r.Uno mō p reductionē ad principia cuidētia q h mō declarat ꝓtas eoz q inducēt facultati naturalis intellectus.Alio mō p diuinū testimoniū sez qñ ad ꝓfirmationē tal⁹ doctrine fit tale miraculū de q certū ē q nō pt fieri nisi vtute diuina.sic ē suscitatio mortui.illūiatio ceci q ꝓsilia.Costat igr q nullo mō de⁹ pt ee testis falsitatis.q iō si tale miraculū vel factū diuina p petrat ad declarationē alic⁹ doctrine sufficiēter ꝓcludit ꝓpositū.s.tale doctrinā esse vanam.q h mō declarata est ꝓtas eoz q excedūt intellect⁹ facultatē.sic ptz q h mō declarata ē ꝓtas q dicta ē p moysen iosue q psiliū.Nūc autē ita ē q opa diuina sunt mira valde q manifeste facta st adō claratione xpi q doctrine ei⁹ q suoz.vtz p scriptores verissimos q famā publicā vsq̄ nūc ꝓtinuatā q i ratiōe faciūt sufficiēte fidē.sic firmit tenem⁹ Christ. fuisse phm q pla tonē.q iō nō hem⁹ ide aliā pbationē nisi p famā publicā igr etiā sic fuit ō doctrina xpi.h etiā pz p libros apud iudeos autēticos.Scribit ei i quodā libello q apō eos intitulat de iesu nazareni generatiōe.q lepr̄osos mūdauit q claudū et vtero mris sue stare fecit.q mortuū suscitauit. q mira alia q fieri nō poterāt nisi vtute diuina.oz tm̄ ibi dē q talia fecerat vtute nois tetragrāmatō.qz q sciret illud debito mō ꝓnūciare posset vtute illi⁹ miracula facere vt in eo.li.oz ihs aūt nazarenꝰ ꝓnūciatione illi⁹ nominis didicit vt ibidē oz q i tēplo dñi lapidē sup quem steterat archa dñi ātiq̄⁹ iuenit i q erat scriptū tale nomē expositū.vocat ān expositio illi⁹ nois descriptio q veteratio q̄r debeat ꝓnūciari.iz ān h dictū nō sit vm.tm̄ ex h ꝑ iudeos hē argumētū.q nomē dñi tetrāgrāmatō q ē inter alia noia sctissimū fm eos nō pōt hēe vtutē ad agēdū alq̄ ꝑtū honoz diuio iz magi adid q ē honoz diuino ꝓsonū.Cū igr dicūt q vture illi⁹ nois ihs nazareni fecerat miracula oz eos ꝓcedere q doctrina xpi ad ei⁹ firmationē faciebat talia miracla nō erat falsa nec honori diuio ꝓria.iz magi ꝓsona.cū q̄ docuerit se eē vm deū vez xpm a deo missū q vm hoiez.seq̄t ꝑ ꝓns q usq̄ sit vetū.alr seq̄ret q ipe fuisset fl⁹ ꝓphe q ascriberet sibi blasphematorie dignitatē.q q ad ꝓfirmatiōz istius veritatis fuisset facta va miracla vtute diui nois sctissimi q tūc de⁹ in ei⁹ vtute talia miracla fierēt q alia vtute fieri nō pōt.esset testis falsitatis q ō ē inconueniēs. Itē pnūciatio cuiuslibet nois nō pōt talia facere iz sol⁹ de⁹ talia facit.q facit ad inuocationē sui nois q vtutis si igr ihs vtute nois ꝓdicta fecit ꝓdicta.oz ꝓcedere q illa fec vtute dina q ꝓ ons q deo ꝓtrina ei⁹ ad ei⁹ ꝓfirmatiōz.talia fec fuit va cū ds si posset esse testis falsitatis.vt.s. dictū est.hec ēt talia vē dicente ioseph⁹ exposse q fuit maxim⁹ historiograph⁹ iudeoz et apō eos autētic⁹.dic ei sic li.xviij.antiquitatū describēs tē pora tyberij cesaris sub q̄ pass⁹ ē ihs inqt Fuit hisdē temporibus sapiēs vir.si tm̄ cū viz nolare fas ē.erat ei mirabiliū opm effector.q doctor eoz hoim q libēter audiūt ea q vera sunt.q multos q dē iudeoz q multos ex gentibus sibi adiūxit xps h erat.huic accusatiōz prioz nre gentis viroz cū plat⁹ i cruce agēdū decreuisset nō destiterūt eū hi q ab initio dilexerāt eū.apparuit ei eis iterū viu⁹ fm q diuin⁹ ispirati ꝓphe vel hec vel alia de eo i mirabilia miracula futura eē ꝓdixerat. Itē qñ scripta dic aliq̄d futurū q determinat tps modū q locū.q si ola ista occurrāt i vnū.manifeste pz qđ illis qđ fuerat ꝓdictū ē adimpletū.facta āt scriptura ꝓ pterat aduētū xpi vtz i multis locis.determinauit etiā tps veniēdi.vz qñ fieret trāslatio regni.vt hr Beñ.xlix. Non auferet sceptrū de iuda ꝛc.silr loc⁹ nascēdi ꝛc. Bethlee ꝛc.silr modū veniēdi.s.q xps i pauptate veniret Zach.ix. Ecce rex tu⁹ venit iust⁹ q saluator ipe pauper ꝛc.determinauit scriptura modū moriēdi.s.q in humilitate q patia ex pte ipi⁹ psone xpi.iz i crudelitate matrima ex pte ipoz occidētiū eū.vt hr Esa.liij.trāz ouis ad occisionē duct⁹ ē ꝛc.cū aūt hec oia manifeste sint adimpleta de iesu nazareno rōnabilr ꝓcludit q ipe sit verus xps. Iz ꝑ h arguūt iudei mlt̄ipl̄r.prio p id qđ hr Esa. ij.vbi loquit de aduēt⁹ xpi dicit. Erit i nouissimis diebus ꝓparatus mons domus dñi i vertice mōtū ꝛc.sequit. Conflabunt gladios suos i vomeres q lāceas suas i falces non leuabit gēs ꝑ gentē gladiū.nec exercitabunt ultra ad preliū. Ex dis ei⁹ formāt q̄drupler argumētū. Primo ex h. Erit in nouissimis diebus. Jesus autem non fuit i nouissimis diebus.quia post natiuitatē ei⁹ fluxerūt multa tpa.igr nō fuit xps q aduēt⁹ promittit i nouissimis diebus. Secdo ex eo qđ subdit q mons dom⁹ dñi erit in vertice mōtū. Dns ei⁹ ille dr mons syō vbi fuit tēplū edificatū ꝑ mons ille i aliq̄ nō ē eleuat⁹.q adhuc nō vēit xps. vñ occasiōe h⁹ vbi dicūt aliq̄ doctores hebreoz q dñs dz portare mōtē thabor i mōtē synai q mōtē carmeli ad locū vbi ē urbs.q sup vticē istoz mōtū ponere mōtē syon.h āt nōdū ē adimpletū.q ꝛc. Certio arguūt ex ea qđ subdit. Et fluēt ad eū oēs gētes.qz nō oēs gētes credidērūt in ihm nazarenū nec adhuc credūt.igr nō fuit xps.

Quarto p id qđ subdit. Nō leuabit gēs ꝑ gētē gladiū ꝛc.qz nō cessauerūt bella p orbē vtz mānifeste q marie q a p⁹ mortē iesu i iudea fuerūt bella atrocissima tpe tyti et vespesiani.igr ipe nō fuit ver⁹ xps. Ad primū dom ē. q dies nouissimi dicunt sc, dis messie in sacra scriptura quāq̄ fm doctores hebreoz debēt ad minus durare ꝓduo milia annoz.vtz ex ꝓdictis.q nō solū dies messie dicuntur dies nouissimi iz etiā alię tpa ipm xpm ꝓcedētia vtz Beñ.xlix.vbi patriarcha Jacob dixit filijs suis. Congregamini vt annuciem q ventura sunt nouissimis diebus q ibidem non solum denunciat de aduentu xpi. sed de multis alijs q̄ impleta sunt tpa regum isr q iudicum.vt patet ifam intuēti q etiā fm expositores debeorum.q iō non valet ꝓdictum argumentum. Ad scdm argumentū est dicendū q eleuatio montis syon nō intelligit fm localē eleuationē vt intelligāt iudei iz fm mobilitatē q signoz magnitudinem. Nu etiā q dicit Rabi

sa. magnus doctor apud eos hoc est dictū q̄ tanta signa ⁊ maiora debēt fieri in aduentu xp̄i in mōte syon q̄z in p̄ dictis aliis mōtib⁹. ⁊ ꝟ ptz ipletū p ihm nazarenū q̄ illu minauit cecū natū ⁊ sanauit languidū ī pbatica pisci na ⁊ multa alia miracula fecit ibi. Videē etiā spūsc̄m apo stolis dedit q̄ fuit maximū miraculū. q̄ homines idiote ⁊ simplices hūerūt noticiā pfectā scripturar⁹ ⁊ loq̄bāf idi omata oim linguar⁹. Si aūt diceret q̄ hec solutio sumat er euāgelio. ⁊ ió nō est efficax ꝫ eos nec valet. q̄ ad pbā dū aliq̄d iudeis optet vt i scripturis apō eos autēticis in tridēdo eorūdē dictis. dico q̄ ꝟ nō oz sp. Itē nō solū euā geliste fecisse xp̄m miracula fecisse vera. ꝫ etiā doctores hebreor⁹ vtz ex pdictis. ꝓpter q̄ ista solutio hz efficaciaz ex eor⁹ libris. Ad tertū ē dom q̄ ibi ē distributio p ge neribꝫ singulor⁹ ⁊ nō p singulis generib⁹. Sicut dr q̄ omne aīal fuit in archa noe. q̄ de singulis speb⁹ aialiū fuerūt ibi aliq̄ individua in archa noe. Sic de oib⁹ gentib⁹ ali q̄ credidērūt in xp̄o vtz p diffusionē fidei in toto orbe Aliter pōt dici q̄ ois in sacra scriptura ponit p multis aliq̄s ⁊ frequēter. sicut hē. q̄. Reg. xvij. Dixit absolon ex oēs viri isr̄l melius ad psaliū. Certū est em. q̄ ibi nō erāt oēs viri isr̄l pūtes ꝫ multi. ⁊ sic ē in ꝓposito. q̄ multi cō uersi sunt de gentib⁹ ad fidē catholicā etiā tpe ap̄lorum q̄ in oēm terrā exiuit sonus eor⁹. s. pdicatiōis ⁊ annūci ationis fidei xp̄iane. Ad q̄rtū est dom q̄ circa tpa xp̄i fuit pax diuturna in toto orbe. ⁊ maxime in iudea. q̄ꝫ ꝟ ex hoc q̄ imineute natiuitate xp̄i pacificatis oīb⁹ regnis ⁊ sub imperio romano redactis ꝑceptū fuit a cesare au gusto vt describerēf vniuersus ordis ⁊ ab illo tpe vsq̄ ad xl. annū post passionē xp̄i q̄n incepērūt iudei rebellare ro manis nō legunf aliq̄ bella notabilia fuisse in iudea nec iudeos vsos fuisse armis. q̄ terra illa custodiebāf a mi litib⁹ romanis. ⁊ ió ꝓbabile est q̄ tūc ꝓpter diurnitatem xp̄is pacis iudei instīcta q̄b⁹ prius vtebanf in bellis mu tauerūt in instīcta agriculture apta sicut sensibiliter vide mus fieri in terris vbi ē pax diuturna. ⁊ ió dr in auctori tate p̄dicta. Cōflabūt gladios ⁊c. q̄ꝫ aūt subdif. Nō leua bit gēs ꝫ gētē ⁊c. ī iportat pacē eternitatē ꝫ diurnitatē vbi ſt hēm⁹ vltra. ī heb. hē. Vad. q̄ dictio nō ſcat eterni tatē. vtz. utf. Reg. vi. vbi nos hēm⁹. Et vltra nō venerūt latrones syrie in terrā isr̄l. in heb. hē. Vad vel aaz ⁊ tamē certū ē q̄ ibi nō importat eternitatē. q̄ frequēter postea syri inuaserūt. ⁊ depdati sunt terrā isr̄l. ꝫ iportat diurni tatē xp̄is ad logū tp̄s. ꝟ ē ne ill' accidat sic accidit ill' q̄s ī samariā deduxit belize' de q̄b⁹ ē ibi sermo. Quinto ar guūt ibi iudei ꝫ aduentū xp̄i. ꝓ ꝟ q̄ hē Esaie. xi. Egredief virga de radice yesse ⁊c. vbi scriptura loquif de aduentu xp̄i etiā sm oēs doctores hebreor⁹ ⁊ catholicos. Sequif ibidē. Habitabit lupus cū agno ⁊ pdus cū hedo accuba bit. ⁊ sequif ibidē. Delectabif infans ab vbere sup fora men aspidis ⁊ in caverna reguli q̄ ablactatus fuerit ma nū suā mittet. Dicūt sic iudi q̄ ī aduentu xp̄i aīalia silue stria debēt se domesticare sic q̄ pacifice habitabūt cum aīalib⁹ naturaliter mānsuetus. ⁊ aīalia venenosa nō no cebūt hoīb⁹ vel pueris. imo secure infantes cū eis ludēt hoc aūt nō est ipletū. vtz ad sensum igif nō vēit xp̄us.

Ad ꝟ est dom q̄ ibi ē locutio metaphorica. q̄ ibi no minaf hoies noīb⁹ aialiū Sic hē Besi. xlix. vbi hē. Be niamin lup⁹ rapax ⁊c. ⁊ ibidē. Neptalim cervus emissa rius. ⁊ ibidē. Dan. Coluber in via. Et igif dom est in p posito q̄ iudei ⁊ gentiles q̄ prius erant adinuicē nociui ri odiosi pacifice sil' habitabūt conuersi ad fidē xp̄i vt dr Ac. vij. Videmus credentiū erat cor vnū ⁊ aīa vna. ⁊ ill illo tpe fuerūt ad fidē xp̄i conuersi aliq̄ gētiles vtz eodē li bro ⁊ eodē nō exponēdū ē de pueris. q̄ꝫ seqf. ⁊ de aialib⁹ venēosis. q̄. simplices ⁊ pueri nō ledunf ab eis q̄ ante cō uersionem ad fidem xp̄i erant veneno infidelitatis ⁊ p fidei repleti. Q. aūt talis mod⁹ loquēdi sit in pdicto ca. Esa. ꝟ q̄ id q̄ꝫ pmittif ibi q. stirpē yesse vocat virgā. simili ter ipm ibm vocat florē cū dicit. Et flos de radice ei⁹ as cendet ⁊c. ⁊ sic cū subditur. Erit iustitia cingulū lumboꝝ eius ⁊ fides cinctoꝝ renū eius. Manifeste hē q̄ ibi cin gulū ⁊ cinctoriū metaphorice accipiunf. Et hec oīa patēt p trāslationē chaldaicā q̄ sic hz. Exibit ter de filijs Esai. ⁊ messias de filijs filioꝝ eius. Sequif. Et erūt iusti circa illum circa ei. ⁊ fideles adherētes ei. ⁊ erit iustitia cingulū lū boꝝ eius ⁊ fides cinctoriū renū eius vbi nos habemus Habitabit lup⁹ cū agno ibi. Sequif. ⁊ pax in diebꝫ eius multiplicabif. Ex q̄ ptz q̄ ē locutio metaphorica. potest etiā dici q̄ꝫ adimpletū est ad litām in fidelib⁹ xp̄i. q̄ fere mānsuete facte sunt frequēter corā fidelib⁹ xp̄i eoꝝ deuo ratione exposite. silr bestie venenose nō poterāt eis noce re vt eis saluator ꝓmiserat in euāgelio. Dedi vobis vir tutē calcandi sup serpentes ⁊ scorpiones ⁊c. Et actuum xxviij. dr q̄ paulus excussit a vipera i nullo lesus ē ꝓpter q̄ barbari videtes ꝟ ⁊ admirātes dicebāt ipm esse deū. vtz ibidē. Sexto arguūt p id q̄ hē Deut. xxx. Si aduer sa nes celi fueris dissipatus inde retrahet te dns de' tu⁹ ⁊ assumet atq̄ introducet re in terrā quā possederūt pa tres tui ⁊c. Ex ꝟ ibi arguūt cū simus dispsi p totū mū dū ⁊ nō congregati sequif q̄ nō venerit xp̄s. Ad ꝟ ē dom q̄ ꝟ fuit impletū in reditu eor⁹ de captiuitate babylōni ca. Ex hoc arguūt p id q̄ hē Ezech. xxxix. Scier̄t ego dns eor⁹ eo q̄ trāstuleri eos i nationes ⁊ congregaueri eos sup terrā suā ⁊ nō dereliq̄ri quēq̄z ex eis ibi. Multi em derelicti sunt de captiuitate babylonica ⁊ assiriorū. q̄ nō oēs reuersi sunt. igit tūc nō fuit impletū xp̄s xp̄i.

Ad ꝟ dom q̄ nulli fuerūt ibi derelicti q̄ voluissent re uerti. q̄ cyrus q̄ erat monarcha ī oīb⁹ illis regnis dedit liām generalē oīb⁹ reuertēdi. imo etiā munera dedit re uertētib⁹. vtz Esdre. i. ⁊ ió in ꝟ impletū est vbū Ezech. ⁊ ipius mors. q̄ nullus derelict⁹ est ibi q̄ voluerit reuer ti. illi aūt q̄ noluerūt facti sunt indigni diuino beneficio Aliter pōt dici sic. q̄ ꝓdicta congregatio pōt intelligi p fi dem ⁊ caritatē q̄ congregatio ē p xp̄m ibm. sm q̄ exponit Joh. cap. xi. vbi dicit q̄ cayphas ꝓphetauit q̄ iesus erat moriturus p gēte ⁊ nō tm̄ p gēte ꝫ vt filios dei q̄ erant dispsi congregaret in vnū. nullus aūt extra hāc congregatōez derelinquif q̄ velut intrare. q̄ nulli claudit gremiū eccle sie. Septio arguūt iudei p id q̄ hē Zach. vi. Et orēs nomē eius. Trāslatio aūt chaldaica sic hz. Messias no men eius. Ex q̄ ptz q̄ de xp̄o intelligif ⁊ sequif in eadem auctoritate. Et edificabit templū dñs. ibus aūt nō edi ficauit aliq̄d templū dño igif nō fuit xp̄us. Ad ꝟ ē di cendū q̄ hec auctoritas intelligif de scō templo edifi cato p zorobabel vt dicit ra. sa. doctor eor⁹. ⁊ ió ex hoc cō tra nos non habent argumentum. sed dato q̄ intelliga tur de christo ad litteram est dicendum q̄ ipe edificauit templum de lapidib⁹ vivis ⁊ spūalibus. vtz de ipis fide libus ⁊ talis edificatio debebatur xp̄i xp̄o que est perfe ctissima vnde sup illud Besi. xxviij. Non est hic aliud ni si domus dei ⁊c. i. domus que edificata est in terris nil est respectu domus celestis. Illa proprie edificatur ex lapidibus vivis. videlicet ex fidelibus in psenti ꝓpagna tis adinuicem ⁊ conglutinatis p gratiam ⁊ in futuris per gloriam. vbi habetur glosa hebraica q̄ patriarcha Ja cob vidit dei domum edificandam in terris et domum dei incelis. ideo dicit Non est hic aliud ⁊c. Octauo arguunt p id quod habetur Hiere. xxiij. Ecce dies veni unt dicit dominus ⁊ suscitabo dauid germen iustū ⁊c. quod de christo intelligitur vt est supra allegatum. Et subditur ibidem. In diebus illis saluabitur iuda ⁊c.

Sed nunq̃ accidegrunt tot miserie filijs israel sicut post passionē xpi, vñ in destructione ciuitatis & repli. g̃ non fuit vere xpus. Ad ꝟ dicendū q̃ tam no erāt fili israel & iuda, ꝓpter loquēdo, q̃ erāt auersi a deo, q̃ xpm negauerunt & occiderūt, ꝓpter qđ in illā miseriā venerūt, et tñ ex illa miseria magis ꝓficiūt, ꝓposito sicut ꝓz ex ꝓdictis. Illi aut q̃ erant vere filij israel & q̃ sc̃z xpm receꝑ, saluatē sunt p xpm, nō solū spualiter q̃ etiā ad alias ꝓz. & q̃ ad corpus corpaliter q̃ xm q̃ ꝺr in ecclesiastica hystoria imminente destructione ciuitatis ihm̃ p ꝓphetā & ve. patientiū admoniti sunt fideles q̃ exirēt in montē q̃ angelu vt̄ transirent in regnū regis herodis agrippe q̃ erat ꝓfederat⁹ romanis, & saluati iuxta in bona pace, & ibi habitāt ꝓficient.

Aliter pōt dici ad auctorem ꝓdictā hieremie, q̃ illi fuit ꝓfecti de regno xpi, de q̃ ibi loquit̄ q̃ tam iuste in gra ecclesie, & illi ꝓficiant omnino ꝓficeret & iuste precē saluati. Nono arguūt p id qđ ꝺr Dan. vij. Aspiciebā in visione noctis & ecce in nubibus celi q̃si filius hois veniebat, & cēm oēs exercitores iudeoꝝ & catholicos loquit̄ ibi de aduentu xpi. Jesus aūt nazarenus nō venit in nubibus nec in tali prāte q̃lis describit, q̃ nō fuit xps. Ad ꝟ dicendū est q̃ scriptura loquit̄ de duplici aduētu xpi, i. in mundū & ad iudiciū. primus aduētus describit̄ in humilitate, & eos cū prāte. Daniel aūt loquit̄ de eo ad. tu. vñ ibidē sequit̄ Donec thoni positi sunt. Et ibi ꝺr. Judicū sedebit & libri aperti sunt libri. Judei aūt excecati nescierūt aduentū duplicē distinguere, & ideo errāt multipliciter, q̃ alij expectāt xpm̃ in secūdo aduētu appere i prāta virtute q̃ possit oia terrena sibi subijcere & eos liberare & regnū eoꝝ restituere ꝓpter quod etiā xpi discipuli post eius resurrectionē q̃rebāt. Actu. i. Dñe si in tpe hoc restituis regnū israel. Alij aūt ꝓpter scripturas q̃ manifeste loquunt̄ de xpo & de humanitate & de passione eius, & ꝓpter ullas q̃ loquunt̄ de eius eminētia & prāte expectant duos messias, vnū q̃ ꝺr filius ioseph, & iste ē passurus & occidendus, alīū q̃ ꝺr filius dauid q̃ suscitauit filiū ioseph messiā & restituet regnū israel, & ad ꝟ saluandū ponūt diuersas scripturas. Sz istud dictū nō hꝫ auctoritate in scripturis, iz eīm plures dicti sunt messie ille vnctus, qđ idē est principatiōe et dauid & saul & quidam alij, nullus tñ in scriptura ad salutē xpi ꝺr vētur⁹ nisi vnus ꝟtem istud dictū p tanto hꝫ aliqua apparetiā, p ēsto impletū ē de xpo q̃ fuit filius ioseph putatiuus & sic vocat⁹, vt̄z in euāgelio, & etiā filius dauid sm̃ carnē, vt̄z ex ꝓdictis.

Decimo arguūt p id qđ hꝫ Esa. xxx. Erit lux lune sicut lumē solis, & lumē solis erit ꝓplicit̄ sicut lux septē dieꝝ in die q̃ alligauerit ds̄ vulnus ꝓpli sui & plagā ꝑcussure eius plage ei⁹ sanauerit, cū igit̄ aduētus xpi expectet ad salutem xpi, igit̄ in aduētu eius mutatio corpoꝝ celestiū fiet cū hec nō fit adhuc facta, vñ q̃ ꝓmissio de aduētu xpi adhuc nō sit impleta. Ad ꝟ dom̃ sicut & ad ꝓcedēs argumentū qđ loquit̄ de aduētu xpi ad iudiciū, tūc eīm inouabunt & mutabunt q̃dāmo corpa celestia, & tūc sanabit vuln⁹ xpi & ꝑcussura plage eius, q̃ tūc destruet mortalitas p ꝓcessū primoꝝ pentū indicta, q̃ oēs hoīes resurgēt ad vitam immortalē. Undecimo arguūt p id qđ habetur Esaie. lij. Videbit semen longeuum &c. & ps. lxxi. ꝓnam in seculū seculi semen eius. Jesus aūt nazarenus nō legit filios habuisse, q̃ nō fuit xpus. Ad hoc est dicendū q̃ ꝟz & habuit filios spuales, & talis filiatio sibi debet̄ p fide & sacra no aūt p carnale ꝓpagationē q̃ sp ꝟz. editate diuinā, vñ sup illud Gen. xxi. In ysaac vocabit̄ tibi semen. glo. hebreoꝝ. Dis q̃ ꝓcessus fuerit duos facta vel deos vocabit̄ tibi semē, vocat aūt hic duos secula, ipse legis & ꝑs xpi. Illi ergo etiā q̃ p fide ꝓfitent xpm̃ sunt semen & filij xpi. Duodecimo arguūt p id qđ habetur Ezech. xlvi. vbi describit quodā templū mirabile & magnū in terra israel eccliā dū, & ꝟ dicūt in aduētu xpi ꝓpter dū ꝟ aūt no est factū, igit̄ &c. Ad hoc est dicēdū q̃ scriptura ibi loquit̄ sub metaꝓra de domo celesti, de qua. s. dictū ē. Et ꝟ ꝓz p id qđ in fine Ezech. concludit. Et nomē ciuitatis ex illo die dns ibidē. Hoc etiā ꝓz p multa alia q̃ ponunt in ista, q̃ ibi describit fluui⁹ habes ligna pomifera et vtraq̃ ꝑte facientia fructus quolibet mense, & habentia folia nunq̃ defluentia q̃ nullo mō videt̄ verificari ad literam. Hoc etiā videt̄ ꝓdictū Rab. sa. doctoꝝ hebreoꝝ dicentis q̃ de hiere. in supna locute sunt scripture in fine Ezech. Hoc igit̄ sunt q̃ arguūt iudei & quidam alia q̃ minuto tñ ꝓpter pluralitatē vitandā, tū q̃ etiā solutiōes eoꝝ patet ex ꝓdictis. Et sic patet tertiū principale qđ erat determinandū in ista qstione videlicet q̃ xps ad uētus xpi sit ꝓmissus. Ultimo soluendū est argumentū qđ fiebat in oppositū in principio qōnis, vbi dicebatur q̃ si ꝓdicta de fide catholica ꝑtinent ꝓbari ꝑ scripturā a iudeis recepta no est visile quin illi qui sunt inter eos infideles ꝺ ꝓcepissent, & hoc ꝓ ꝑs sua errore reliquissent.

Ad hoc est dom̃ q̃ multi inter eos iam ꝓceperūt et a tempore xpi sicut ꝓz de Nathanaele. Nicodemo. Barnabe qui fuerūt doctores & periti in lege, sūt de paulo apostolo & apollo, & multis alijs. vñ Joh. xij. ꝺr. Et de principibus multi crediderūt in eū, sed ꝓpter pharisēos no cōfitebant ne de synagoga expellerent̄, dicebant̄ tūc principes, sacerdotes, & legis doctores. Multi etiā postea, legispiti ꝺ ꝓceperūt sicut dictū est de iosepho, & idem̄ poss̄ dici de multis alijs. Multi aūt auertunt̄ a fide xpi tripliciter. cā vna est ꝓpter timorē penurie tpalis, q̃ semper fuerāt cupidi & in lege eoꝝ sp̄ promittit̄ abundantia tē poralū, iō supra modū abhorret cōtrariū. Alia cā est q̃ a cunabulis in odijs xpi nutriūtur & legi xpiane & xpicolis maledicūt in synagogis omni die. Illa aūt ad q̃ hoīes sunt assueti a puericia sunt q̃si in naturā uersa, & ꝑ ꝺs auertūt iudicū intellect⁹ a vitate ꝺna. Tertia cā est ꝓpter difficultatē & altitudinē eoꝝ q̃ in fide catholica ꝓponūtur credenda, sicut est trinitas ꝑsonaꝝ in diuina natura, & due nature in vna ꝑsona xpi, & sacrm̃ eucharistie que nullo mō ꝑfit capere, & iō reputant nos tres deos colere & credere, & in ipo etiā sacro eucharistie reputant nos pessimos idolatras, sicut ꝑ experientiā cognouerūt illi q̃ frequenter de istis cum eis contulerunt & ideo a fide catholica pro talibus auertuntur, & plures iam baptizati ad vomitum reuertuntur.

Et sic est finis huius libelli.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

TIFFEN Gray Scale

R G B W G K C Y M

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

© The Tiffen Company, 2007

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

I At 15

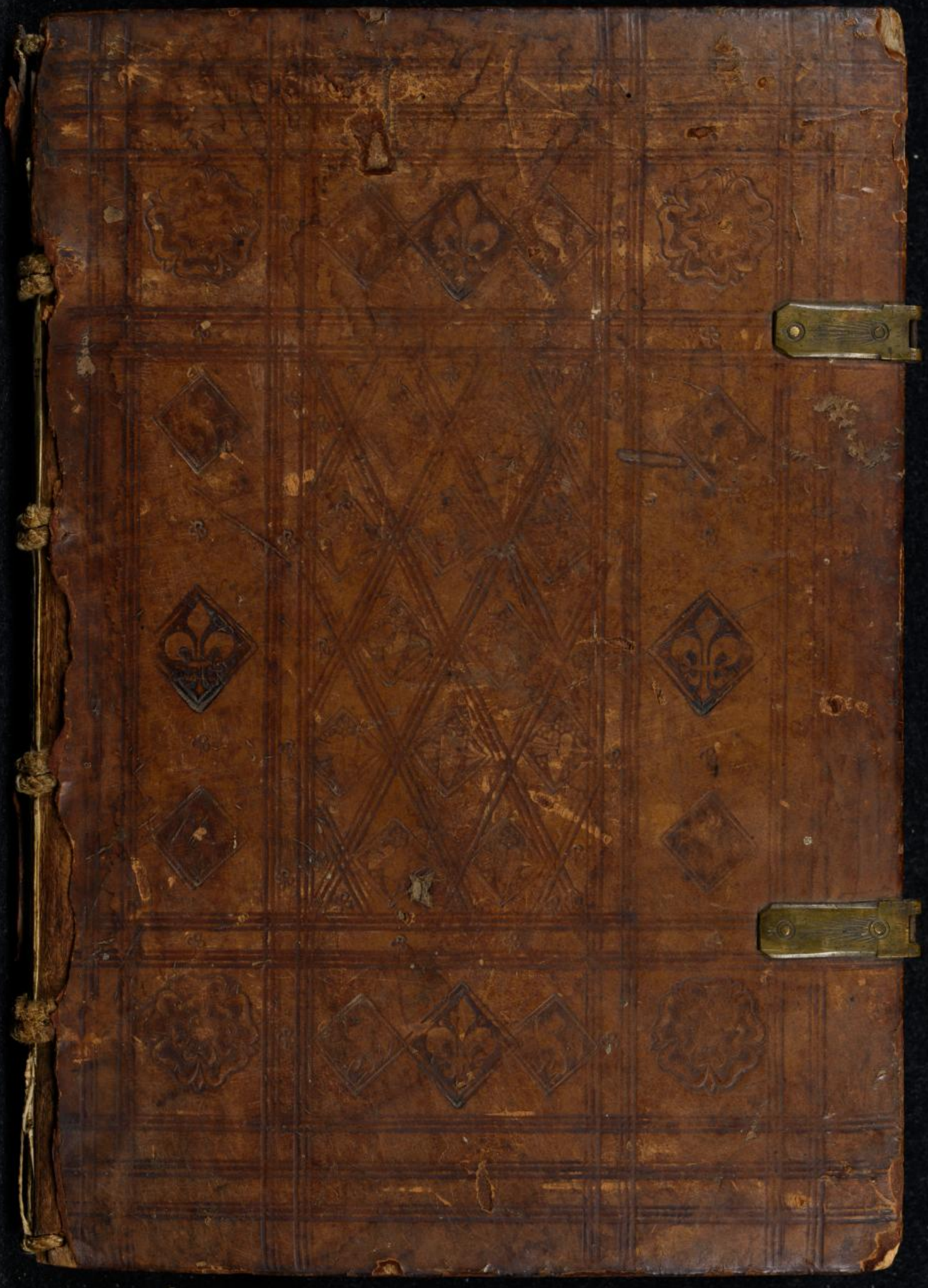

Biblia quē retinet sequitur sic metricus ordo
Genera exodus levi numer quoq; deutro
Josue iudicū ruth reges et paralipon ,
Esdre neemias esdras thobiaq; iudith
Hester Job psallit pūbia ecclesiastes
Cantica sunt sapientis ecclesiasticꝰ ⁊ esaias
Hieremias threni barut ezech danielis
Oseeq; Johel amos abdiaq; ionas
Micheas naum abacut sophoni aggeus
Zacharias malachia machabeor quoq; duo
Matt mar lutq; iohan roman chorinth galat ephes
Phill colo thessal thymoth tytusq; deinde philemon
Hebreos actus iacobus petrus et iohannes
Jude canonica finē tenet apocalipsis .

¶ Sūa libeorū est , lxiij ,

GW 4292 (Vol 3)

Liber Bartholomaei Teitelradt Cruchtani anno 1584

Secunda pars Nicolai de Lira tra/
ctãs super toto corpore biblie. cũ addi
tionibus. Replicis. ⁊ figuris sculptis

Jacobus Cruch:
Teneus,

Bibl. N. T A 21
[3] (Jak.)

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Incipit expositio prologi ſm britonē in Esaiam prophetam.

Nemo cū pphetas ⁊c. Iste plogus diuiditur in ⁊ ptes. In quar prima errorē ponentiuz, pphetas apud hebreos metrice esse conscriptos eliminat. ibi. Nemo cum pphas ⁊c. In secunda op⁹ ⁊ auctorez multipliciter cōmendat, p qđ auditor⁹ attentionez excitat. ibi. Primū de Esaia sciēdū ⁊c. In tertia opis difficultatē ⁊ laboris imensitatē insinuat, p qđ auditor benuolētiā captat. ibi. Nec ignoro quātū laboris sit ⁊c. In ⁊rta locuz ⁊ materiā pphetie determinat. ⁊ p ꝫ auditores docules reddat. ibi. Prophetauit aūt. Loc⁹ determiatur cū dr. In hierm ⁊ in iudea. Tps cū dr. Necdū. ⁊. tribus i captiuitatē ducēs. Materia tangit. s. ytra ꝙs dirigit pphia cū dr. Ac de vtroq; regno ⁊c. In quinta parte a paula eustochio, quibus scribit suffragia oratiōnum postulat. ibi. Quā quāto plus amatis ⁊c. Ꝙis visis expositioni hr insistamus.

a Nemo cū pphas. i. libros pphay b Versib⁹ videtur ⁊c. i. distinctos breuib⁹ clausulis, q; p cola distinguūtur ⁊ comata, sicut inferi⁹ exponet plenius. c Metro eos ⁊c. erūsitū modū loquēdi habet ꝫ hieronym⁹. Metrū enī certi pedū mēsuris atq; spatijs terminat. nec vltra diuisionē tempor⁹ cōstitutā pgredit. ⁊ ita q̄ metrice loquit metro ꝙsi qđaz vinculo alligat. ⁊ dr metrū a metros grece qđ est mēsura latine, q; habz certā mensurā, syllabarum ⁊ temporum. ⁊ nemo existimet pphetas.

d Aliqđ simile ⁊c. vt. s. metris ligent. aut metrice scribant, sicut enī dicit orator. Psalterium lyrici cōposuere pedes. In epla ad paulinū. vbi exponit hr illa. dauid symonides nr ⁊c. inuenies istū vsum cū expositioe sua. Itē finis puerbior ab illo loco. s. Mulierē fortē ꝙs inuenit metrice scribit. vide. s. in plogo sup libros regū ab illo loco. ꝫ etiā psalmi vsq; ad locū. Porro q̄libet litere. ⁊ inuenies sat⁊ de metris istis. Itē in scdo plogo super Job dicit ꝫ hieronym⁹. Oīa fere scripturarū cantica sub metro cōprehendi. i. metrice scribi. Sed pon⁹ estimet fiere Nō in demosthene ⁊c. i. in scriptu(ri in pphetis, ris demosthenis ⁊ tullij, q̄ pfaice scripserūt ⁊ ī metrice f Ut p cola ⁊c. pbe. s. sicut opa tullij ⁊ demosthenis. g Qui vtiq; psa. ⁊c. In scdo plogo sup Job circa mediū dictū ē qđ sit psa. ⁊ qđ vsus. Cola et comata appellat maiores ⁊ minores distinctiones. Colon ei grece mēbrū latine, Coma aūt interpt̄at articul⁹ siue pticula. Articulus aūt dr parū mēbrū. Sicut aūt in corpe articulus mior ē mēbro qđ mai⁹ est, sic coma min⁹ est colo qđ dr mēbrū ocionis. Coma vo se hz p modum articuli. ⁊ dicūt qđā q; coma est qñ nec ē pfecta ꝓstructio nec pfecta snīa. ⁊ fit ibi punct⁹ rotund⁹ vl fletus. Colon vel coluz vbi ē pfecta ꝓstructio, ꝫ non pfecta snīa. ⁊ ibi fit punct⁹ eleuat⁹. Periodus vo est qñ pfecta ē cōstructio ⁊ pfecta snīa. ⁊ ibi fit vsus. vbi gr̄a Esaie. i. Oz si noueris ⁊ me ad tracundiā puocaueritꝫ ecce coma. Bladt⁹ deuorabit vos. ecce colon vel colū, q̄ cōstat ex duob⁹ comatibus. Quia os dñi locutū est. ecce terminat snīa. et fit period⁹ in fine vsus. ⁊ dr a peri qđ est circum. ⁊ odos qđ ē cantus, ꝙsi circularis ⁊ pfect⁹ cant⁹. ⁊ pcordāt satis verba Isido. in. ij. ethymol. vbi dicit. Coma particula est snīe. colon membr⁹. periodus ambit⁹ vel circuitus. s. m ipsuz dr periodus a peri qđ est circū. ⁊ odos qđ est via. q; i tine versus pfecta est via, plationis. Et subdit Isido. Fit aūt ex ꝓiunctione vbor⁹ coma. ex comate colon. ex colon

Incipit prologus in Esaiam prophetam.

Nemo cum prophetas b versib⁹ viderit ee descriptos c metro eos estimet apud hebreos ligari ⁊ aliquid sile hr de psalmis vel opib⁹ Salomonis d Sed qđ in demosthene et Tullio solet fieri e vt p cola scribant⁹ et comata f q̄ vtiq; prosa et non versibus conscripserunt. Nos quoq; vtilitati legentium prouidentes: g interpretationem noua m nouo scribēdi genere

period⁹. coma ē iunctura finitio. s. articulus. vt puta. ⁊ si verecor iudices. ecce vnuz coma. Sequit ⁊ aliud coma. ne turpe sit p fortissimo viro dicere. ⁊ factū est colon. i. mēbr⁹ qđ intellectuz sensui pstat ꝫ adhuc pēdet oro. Sicq; deinde ex pl⁹ mēbris fit periodus. i. extrema snīe clausula. Ita veterē iudicior⁹ morē reḡrunt. period⁹ est lōgior esse nō dz. q̄ vt spū vno pferat. Plen⁹ loquit Isido. i. ethymolo. d ista materia. Dicit enī ibi. Positura est figura ad distinguēdos sensus p cola. comata ⁊ periodos. que dū ordine suo apponit sensum nobis lectōis ostendit. Dicte aūt positure vel q; punctis posit⁊ annotant. vel q; ibi vox p internallo distinctiōis deponit. has greci thesis vocāt. latini posituras. Prīa positura subdistinctio dr. cadē ē ⁊ coma. Media distinctio seḡns ē. ipa ē ⁊ colon. Ultima distictio est q̄ totā snīaz claudit. ipa est period⁹. cui⁹ vt diximus ptes sunt cola ⁊ comata. q̄r diuersitas punctis diuerso loco posit⁊ demōstrat. vbi ei in initio, pnūciatiōis. necdū plena sensui ps est. ⁊ tū respirare oportet fit coma. i. pticula sensus. pūctusq; ad imā hr̄az ponit. ⁊ vocat subdistinctio. ab eo q̄ punctū subt⁹. i. ad imā hr̄az accipit. Ubi aūt in seḡntib⁹ iā snīa sensum pstat. ꝫ adhuc supest aliqđ ō snīe plenitudie fit colon. i. medio distinctio mediāq; literā puncto notam⁹. i. ad mediā hr̄am punctū ponim⁹. Ubi vo iā p grad⁹ pnūciādo plenā snīe clausulā facim⁹ fit period⁹. punctūq; ad caput hr̄e ponimus. ⁊ vocat distinctio. i. distūctio. q; integrā sepat snīam. Hoc quidez apud oratores. ceter apud poetas. vbi ī vsu post duos pedes syllaba remanet. vt ibi. Arma virūq; cano. coma est. q; ibi p⁹ scāsionē pscisio vbi facta ē. Ubi vo post duos pedes de parteofonis nihil supereſt. vt ibi. Anglia. Flādria. colon ē. tot⁹ aūt vsus period⁹ est. aliq̄ exponūt Per cola. i. p maiores decisiōes. ⁊ p clausulas ꝙsdam et duabz vl plib⁹ dictiōib⁹ pstātes. vt Esa. i. Dereliquerūt dñm blasphemauerūt scm isr̄l. ab alienati sūt retrorsuz. Et comata. i. miores decisiōes. vt Esa. ir. Vocabit nomē b Interptatio (et⁹ admirabil⁹ psiliat⁹. deus fort⁊ ⁊c. nē nouā. istā. s. trāslatōem. q̄ iā noua dr. q; de primo vase trāslata. s. de hebreo in latinū. nō sicut alie q̄ primo de hebreo in grecū. post de greco trāsferebanr ī latinū. Vl ō dicit nouā. q; asi cū nemo ō hebreo trāstulit ī latinū. i Nouo scribēdi genere. i. psaice. q; antiq̄ philosophi ⁊ poete metrice solebāt scribere. ⁊ nō prosaice. vñ Isido. i. ethymol. dicit. tā apud grecos ꝙs apud latinos longe antiquiorē curā fuisse carminū ꝙs prose. oīa enī pr⁹ versib⁹ cōdebanr. prose aūt studiū sero viguit. ⁊ iō appellat Distinximus. i. distincte ⁊ (nouū genus scribendi. apte scripsim⁹. qđ multū pdest legētib⁹. l Ac primū de esaia sciendū ⁊c. disertus. id est discretus ⁊ eloquēs. m Quippe. i. qđ mirū. n Ut vir nobilis. genere et o Et vrbane eloquētie. i. curialis ⁊ (nobilior mente. elegantis eloquētie. Aliq̄ libri hñt vrbane elegantie. ꝙsi

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Prologus

diceret, sicut vrbani excellunt rurales in eloquētia ⁊ curialitate, sic esaias habet ꝑeminentiā eloquij ꝑ ceteros ꝓphetas.

p Nec hūs quicq̄ ⁊c. Nullā enī incōpositionē (phetis) vel inordinatiōem habet in suis vbis, sed semp ordinate loquit ⁊ ornate.

q Unde q. s. ita diserte ⁊ ornate loq̄tur ī hebreo.

r Accidit hō qđ seq̄tur.

s Ut ꝓ ceteris ꝓphetis.

t Florem ſmōis ei⁹ i. ornatū quē habet in hebreo.

v Trāslatio nō poterit ⁊c. Jn latino. Dicit rūdet ad antipophoram q̄ posset ei fieri ārē. s. sua translatio nō habet tantum ornatū librorū ēntuz habet ipm hebraicū, multa enī hūi sonant in vna lingua q̄ non ita hūi sonāt si ad aliam linguam fuerint translata.

x Deinde ⁊c. Prēcedenti ꝓphē cōmendationem.

y Q. nō tā. i. intrā.

z Prophēta (tū. dicēdus sit q̄. i. q̄ntū etiā. z Euāgelista q. d. q. ia facta, manifeste narrat, magis dicendus est euāgelista q̄ ꝓpheta, q̄ sub enigmate ⁊ obscure veritatē futurā ꝓnunciat.

a Jta enī vniuersa xp̄i ⁊c. i. clare ⁊ exꝑsse distinxit. Ac primuz de esaia dicēdū q̄ ī ꝓmone suo diserte sit q̄ꝑ vt vir nobilis ⁊ vbane elegātie: nec hūs q̄cq̄ in eloquio rusticitatis admisit. Unde accidit vt ꝑ ceteris florē sermonis ei⁹ trāslatio non potuerit ꝓfuare. Deinde etiā hō adiciendū q̄ nō tā ꝓpha dicēdus sit q̄ euangelista.

b Prosecutus est, scribēdo.

c Ut nō eū ⁊c. i. ꝓphetare.

d Sed de ꝑterit⁹ ⁊c. i. construere vel ordinare. Esa. ix. Parvulus enī nat⁹ est nobis, ⁊ filius datus est nobis. Ecce q̄ exꝑsse ꝓdicat de xp̄o. Itē de eccl̄ia ꝛ. Esa. r. ca. Vinea facta est dilecto ⁊c.

e Unde contigit, id ē opinor vel q̄busdā cōiecturis ꝓpendo.

f Voluisse tūc tpis ⁊c. i. trinitatis, incarnatiōis ⁊ passionis secreta mysteria.

g Perspicue ethnicis. i. gentilibus q̄ erāt in egypto qui trāstulerunt.

h Prodere als pandere. i. mani festare. vide ī opusculo de vocabulis biblie vbi exponit ethnicē.

i Ne sanctuz canibus ⁊c. Dat. vij.

k Que sacra o paula ⁊ custodiunt.

l Aniaduertitis absc̄ōdita. i. de industria omissa ab illis. lxx. interptibus.

m Cū hāc editiōem legeritis, s. ūn q̄ exprimunt. vñ Esa. ix. vbi. lxx. trāstulerant magni cōsilij angelus. Hieronym⁹ trāstulit sicut erat in hebreo. et vocabit nomē eius admirabilis cōsiliarius, deus fortis, pē futuri sec̄li, princeps pacis. Itē multa omiserūt vl obscure trāstulerūt. sic patet in epla ad Desiderū supapositā.

n Nec ignoro ⁊c. p hoc insinuat se multum laborasse. Jn ista translatiōe hebraicā dicit. q. primus oportuit eū addiscere hebraicū anteqū ꝓphetas plenū habuerit intellectū ⁊ sic multū laborauit in addiscendo hebraicū, ⁊ trāsferendo postea in latinū.

o Nec est facile vtrū sit vacua, falsa, cōpleta aut diminuta.

p Nisi intellexerit, ꝓphas fm linguagiū hebreum.

q Ante que legerit, translatos in latinū. Per hoc reprehendit quosdā emulos, q̄ reprehendebāt eius translationē, nō intelligentes hebraicas

r Nos quoq; patere. i. expositos esse. (veritatem.

s Doctribus. i. detractionibus.

t Plurimorum mihi inuidentium.

v Qđ. i. qui sententiam vel intellectū.

x Cōsequi non valent. i. nequeūt habere vel adipisci.

y Despiciūt q̄i maledictum.

z Sciens ḡ. i. scienter ⁊ prudenter.

a Jn flamaz mitto manum. i. expono me periculo. s. detractionibus emulorū, ⁊ videt alludere facto Scipionis, q̄ cū vellet sylla romani imperij inimicum occidere, occidit cinnā ꝓsortē ⁊ amicū suum, ⁊ q̄ sic erraut manuz tādiu in igne tenuit donec combusta fuit, vel est vulgaris modus loquēdi.

b Et nihilominus ⁊c. i. tediosis vel fastidio plenis.

c Lectoribus precor. qui fastidiunt. i. horrent vl spernūt trāslationē meā, vl quos tedet eā audire. Versus. Fastidit tedet. fastidit spernit et horret.

d Utquō. i. sicut.

e Greci post. lxx. ⁊c. i. eoꝝ translationes.

f Legunt De istis tribꝰ inuenies supra in scō plogo sup Job circa principiū. Legūt inquā.

g Vel ob studiū doctrine. i. exercitatiōnis ingenij sui, vel vt multa legētes multa sciant ⁊ doceant alios.

h Vel vt. lxx. interpretū translationē. Magis ex collatione ⁊c. Referendo translationē. translationi. q̄ collatio plurū magis valet ad melius intelligendū.

k Sic ⁊ isti, emuli mei vel lectores fastidiosi.

l Saltem vnū, nō plures sicut greci.

m Priores ⁊c. me. s. q̄ p⁹ eos q̄ de hebreo trāstulerūt in grecū. ō hebreo trāstulit ī latinū

n Legūt pri⁹. editionē meā

o Et postea despiciāt, si reprehensibile viderit

p Ex iudicio discretionis, sed nō ex odiosa ꝓsumptione, vt fiat endiadis.

q Prophetauit autē ⁊c. an hierusalem, metropoli iudee.

r Et in iudea. videt hoc supfluū, p hoc ei qđ supra dixerat eū ꝓphetasse in hier̄m. satis videt dixisse eum in iudea ꝓphetasse. Ad hoc dicendū q̄ iudea q̄ndq; dicitur tota terra promissionis. Unde in ps. Notus in iudea deus, q̄ndq; dicit terra duaz tribuū. Matth. q. g. Tu autem q̄ archelaus regnaret in iudea, q̄ndq; ponit ꝓ sorte iude. s. Paral. xx. ca. & iuda ⁊ hierusalē nolite timere. i. sors iude ⁊ sors beniamin. in qua erat primo hierusalē. ⁊ sic accipitur hic. ponit ergo hic hierusalem ꝓ sorte beniamin. ⁊ iudea ꝓ sorte iude.

a Necdū.i.nondū. b Decē tribubꝫ ꝛc̄.s. quas postea captiuauit salmanasar rex assyriorꝫ. Ū.iiij. Regꝫ xvij.d. translatꝰ est ist' de terra sua in assyrios. Contrarium tñ videt.iiij. Reg.xx.ꝛ in multis alijs locis ꝙ Esaias ꝓphetauit vsqꝫ ad manassen q̄ occidit cū. ꝛ cōstat ꝙ nūc captiuate erant decē tribꝫ.s.septimo anno ezechie ꝑtis manasse Unde.iiij. Reg.xvij. b.anno sexto ezechie capta est Samaria et trāstulit rex assyriorū israel in assyrios. Ad qō ꝛndendū est exponendo. Prophetauit id est ꝓphetare incohauit.

c Ac de vtrocꝫ regno.i.decē tribuꝫ et duarū.q: scissum est. sicut habet.iij. Regꝫ xij.e.

d Terit.i.ordiauit.

e Oraculū. ꝓphetiā que est diuinū ꝛsiuꝫ vel diuinū eloquiū.

f Et cū interdum. Hoc tāgit materia huius libri .s.opa iustitie ꝛ miserie. iustitie ibi. Et post babyloni cę captiuitatē. Misericordie ibi. Reditū ꝑ'i significet in iudeā. Et sequit.

g Tamen ois ei' cura.i.principalis intentio est.

h De vocatione gentiū.ad fidē. i Et de aduentu xp̄i in carnē. k Quē ꝑm. l Quāto plus amatꝫ ꝛc̄.vt ꝙ obtrectatione ꝑtis.i.ꝙ emulatione ꝑtis. vel pro sustinētia ꝑtis obtrectationis. m Laniant.i.detrahendo discerpūt. n Qui scit me ꝛc̄.s.hebree ꝛ chaldaice. o Eruditione sudasse.i.multū laborasse. Dicit enī ꝙ ꝓpter ħ ꝙ posset loqui chaldaicū fecit sibi limare p De falsitate scripturaꝝ. q: ante translatiōz (dentes hieronymi dicebāt nos hē falsas biblias ꝛ corruptas. q Insultarent.i.improperarēt. Insultare aūt aduersatiorū ꝓrie dr cū q̄dā cauillatiōe derisione vendere.

Explicit qualiscunqꝫ expositio istius prologi.

Postilla Nicolai de lyra sup Esaiam incipit.

In Jerusalem euangelistā dabo. Esa.xli. sm ꝙ dicit.be. Hieronym' in epistola ad paulinū de oīb sacre scripture libris. Esaias nō videt ꝓphetā sed magis euangelium terere ꝓpter q̄ dicit idē Hiero. in prologo sup librū esaie ꝙ nō tam ꝓpheta dicēdus est q̄ euangelista. Et ideo ꝓuenienter dicit verbū ꝓpositum de ipo. hierusalē ꝛc̄. In q̄ tangunt q̄tuor cause huī libri Esaie quē ꝓ manibꝫ habem'. s. efficiens. materialis. formal' ꝛ finalis. Efficiens aūt causa duplex est. Una principalis. s. spūsctūs. q̄ inspirāte locuti sunt ꝓphe. sm ꝙ dicit ꝛda Petri primo. Nō enī volūtate hūana allata est aliq̄ ꝓphetia. sed spūsancto inspirati locuti sunt scti dei homines. Et hec causa tangit cum dicit. Dabo. q: cognitionē ꝓphetica3 dedit Esaie. de quo pōt accipi q̄ dicit infra. xlij. Dedi te in fedus ꝑpl'i. Esaias ei' inter alios ꝓphetas clari' descripsit mysterū christi. ꝙ q̄ genus' humanū est ipi deo federatū. Alia vo causa efficiens instrumentalis est. s. Esaias. q̄ spūsancto dictante hū libruꝫ ꝓscripsit. que notat cū dicit. Euangelistā. Et cū hoc notatur etiā causa materialis ꝛ formalis. Ad cui' intellectū sciēdū ꝙ euāgelista dicitur ab eu q̄ est bonus. ꝛ angelus q̄ est nuncius. Dicit aūt bonus nunci' tripliciter. Una ratio accipit ex parte mittētis. scz q: a bono dño mittitur. ꝛ sm ħ sub nōe euangeliste tangit causa efficiens instrumentalis huī' libri. s. Esaias a spūsctō destinatus ad nunciandum vbꝫ scripto illa que continent in ħ libro. de quo pōt accipi q̄ dicit infra. xli. Spiritus dñi sup me. eo ꝙ unxerit me ad euāgelizandū pauperibꝫ misit me. Hec est litera sm translationē. lxx. ꝛ cadē est sntia i trāslatione nostra q̄ hic habet. Spiritꝰ dñi sup me. eo ꝙ unxerit me. ad annūciandū mansuetis misit me. Sc̄o modo dr aliqs bonus nūcius seu euāgelista rōne boni q̄ p ipm nūciatur. ꝛ sm hoc sub nomie euāgeliste materia huī' libri designat. in quo mysterū ipsi' christi q̄ non solū est bonū. sed etiā optimū describit. q: sicut dictum est magis videt euāgelū q̄ ꝓphetā terere. vnde pōt dicere illud Luce. i. Euangelizo vobis gaudiū magnuꝫ q̄ erit oīi ꝑplo. Tertio modo dr q̄s euangelista seu bonꝰ nunci' rone modi nūciandi. ꝛ ħ est q̄ n solū nūciat bonum. sed etiaꝫ bono modo. videlicet lucide et ornate. Et sic sub nomie euāgeliste tangit forma huī' libri. Sciendū tñ q̄ duplex ē forma libri. s. forma tractandi. ꝛ forma tractat'. Forma tractādi est modꝰ agēdi seu loquēdi. qui in ħ libro est valde lucid' ꝛ ornat'. De claritate aūt ei' dicit Hiero. in plogo sup librū istū de esaia. Ita enī vniuersa xp̄i ecclesieq̄ mysteria ad liquidū ꝓsecutus est. vt nō putes eū de futuro vaticinari. sz de ꝓteritis hystoriā terere. De ornatu vo ipsi' dicit in eodē plogo de esaia. Sciendū ꝙ in sm one suo diserti' sit. q̄ ꝓpe vt vir nobilis ꝛ vrbane eloquēte. nec hūis q̄q̄ in eloquio rusticitatis admixtū. vnde accidit vt ꝑ ceteris floꝛē sm one ei' trāslatio nō potuerit ꝓseruare. Sic igit forma tractū di huī' libri q̄ est idē q̄ modus loquēdi designat sub nomine euangeliste. eo ꝙ talis modꝰ est optim'. vtpote lucid' ꝛ ornat'. ꝓpter q̄ dr. j. xl. Exalta voce tuam q̄ euāgelizas hierusalē. alle enī exaltat voce suā q̄ ornate et lucide annunciat suā intentionē. Forma vo tractat' est diuisio libri. de q̄ dicet lra. psequēdo. Causa vo finalis huius libri tangit sub nōe hierusalē. Hierusalē enī in scriptura aliqn accipit ꝙ ecclia militāte. Apocal. xxi. Vidi ciuitatem scām hierlm descendētē de celo ꝛc̄. Aliqn vero pro ecclia triūphante. Bal. iij. Illa q̄ sursum ē hierlm libera est. Finis aūt h' libri duplex est. Unus ꝓpinquus scz

'eruditiōe sudasse: ne iudei 'de falsitate scripturaꝝ ecclesijs ei' diuti' ꝙ insultarent.

Explicit plogus. Incipit argumentum.

Esaias in hierusalem nobili genere ort' est. ibiq̄ ꝓphetauit sub Manasse rege sectus i duas ptes occubuit Sepulturaq̄ ē i ħ quercu Rogel: iuxta transitum aquarū: qs olim Ezechias rex iacto obstruxerat puluere.

Explicit argumentum.

instructio seu edificatio eccl'ie militant' sub figure hieru-
salē designate, ꝓpter qđ dr. J. Surge illumīare hierl'm,
q: venit lumē tuū. i. ꝓphetia Esaie illūīnās totū statū ec-
clesie. Ali' aūt est finis vltim' ⁊ remot', videlicet cōse-
cutio supne beatitudinis in eccl'ia triūphante q̄ p hieru
salez intelligit', ꝓpter
qđ dr infra. xxxiij. ca.
Oculi tui videbunt
hierl'm ciuitatē opu-
lentā tabernaculū qđ
nequaq̄ vltra trans-
ferri poterit. p. ꝓphe
tiā eni Esaie videm'
nūc p speculū ⁊ i enī
gmate, sed postea i fu
turo lucide videbim'
⁊ apte, qđ nobis ꝓce-
dat ⁊c.

Capitulū. i.

Incipit Esaias ꝓpha.

Visio esaie I filij amos: quaz vidit sup Judā et hierusalem in diebz ozie ioathan achaz: ⁊ ezechie regum Juda. Au-

Visio Esaie. Hic accedēdū est ad formaz tra-
ctatus q̄ est diuisio libri, q̄ diuidit in duas
partes. q: prio ꝑmittit quedaz breuis ꝓfa-
tio, secō subdit narratio. ibi. Audite celi.
Circa libri h' expositionē intēdo q̄ntū po
tero, pscq̄ sensum Ialē vitādo multiplica-
tionē particularū ⁊ superfluarū. q: p talia magis impe
dit intellect' hoīs q̄z iuuet. Inloco vo q̄ntū intellect' a
nudeis deprauat intēdo diuti' imorari. sicut ⁊ feci q̄ po
nendo librū psalmoz. Jgit in ꝓhatiōe hui' libri q̄ttuor
manifestant. Primū est ordo hui' libri iter alios libros
a Visio. i. ꝓphetia. q. qđ ptz q̄ li- (canonicos cū dr.
ber iste in ordine librōz ꝓphetaliū cōputat. Sciēdū tñ
q̄ visio ꝓprie dicta est cognitio ꝓphetica q̄ fit in vigilia
put dictū fuit diffusius in principio libri psalmoz. vbi
dictū fuit de diuersis gradibz ꝓphetie. Secūm ē scriptor
ministerial' hui' libri q̄ manifestat hic ex duobz. s. ex no-
b Esaie. q̄ inter alios ꝓphas fuit nota- (mine cū dr.
bilis ⁊ famosus. Secō ex genere cū dr. c Filij amos
vt dicit Ra. sa. iste amos ⁊ amasias rex iuda fuerūt fra
tres. ⁊ sic Esaias fuit de genere regio. Vñ ⁊ dicit Ie-
ro. in prologo q̄ fuit vir nobil' ⁊ urbane eloquētie. vt supra
allegatū est. Et p h̄ ptz q̄ iste amos est ali' ab illo q̄ iter
duodecim ꝓphas ponit' terti'. q: ille fuit pastor ⁊ rusti
canus. vt hē in principio sue ꝓphetie. Ideo etiam ptz p
lras hebraicas q̄bz scribunt. q: amos pī esaie habet pri
mā lram aleph ⁊ vltimā sade. ⁊ nō robust' interptat'. Ali
us aūt hamos hz primā lram ayn ⁊ vltimaz samech. p-
pter q̄ aūllus interptat'. Tertiū qđ i hac ꝓhatiōe mani-
festat' est ppl's cui Esaias ꝓphetauit cum dicitur.

d Sup iudā ⁊ hierl'm. ita q̄ p hierl'm que erat ciuitas
metropol' intelligit' rex ⁊ sacerdos summ' alīq̄z sacerdo
tes notabiles ⁊ ceteri ibidē habitātes. Per iudā vo reli
quus ppl's de regno iude. qđ dr regnuz duaz tribuum.
Quartū aūt ē h' ꝓphetie tps cū dr. e In diebz ozie
⁊c. Tpe eī hui' regis cepit ꝓphetizare. licet aūt tpe Da
nasse filij ezechie ꝓphauerint. tñ de tpe ei' nō facit mē
tionē. tū q: ille pessim' fuit in cultu ydoloz ⁊ in occisio
ne ⁊ psecutiōe innocētiū. vt hē. iiij. Reg. xxi. tum q: ab eo
occisus fuit. eo q̄ pcta ipī' ⁊ ppl'i arguebat. ⁊ ad colorā-
dū suā malicia fecit eū adduci coram se. vt hē in q̄dā libro
hebraico q̄ vocat' ieiamoth. ⁊ dixit ei. dñs dixit moysi.
Mō videbit me hō ⁊ viuet. Exo. xxxiij. Et tu dixisti. Vidi
dñm sedentē sup soliū excelsū. vt hē. j. vi. Item moyses di-
cit Deut. vij. Nō est alia natio tā grandis q̄ habeat deos
appropinquātes sibi. sicut dñs deus nr̄ adest oibz obsecra
tionibz nr̄is. Et tu dixisti. Jnuocate eū dū ꝓpe est. j. lv. p

dite celi ⁊ auribz ꝑcipe ter-
ra q̄ dñs locutus ē: filios enutriui ⁊ exaltaui ipsi
aūt sprouerūt me. Cognouit bos possessorez suum et
asinus ꝓsepe domini sui. Israel autem me non co-
gnouit et populus meus nō

h̄ insinuās q̄ pax sit nobis ꝓpinqui. ⁊ sic Jdēnauit euz
ad mortē. ⁊ tūc ꝓpha inuocauit dñm q̄ aperuit ecclām in
illo loco existentē. ⁊ intra se occultauit. ꝓphamsed Da-
nasses h̄ miraculo nō fuit retract' a malicia sua. sz vna-
cū arbore fecit eū secari serra. f Audite. Hic ꝓsequē-
ter ponit narratio.
Circa qđ sciēdum. q̄ intentio h' ꝓphetie
est narrare xp̄i mysteriū. vt dictum ē supra.
qđ qdē mysteriū fuit
ad delectionē superbo-
rū ⁊ exaltatiōez humi
liū. sicut dr i cantico
beate v̄ginis Luce. i.
Deposuit potētes de
sede. ⁊ exaltauit hūi-
les. Propter qđ scūs
symeon Lu. ij. dixit. ec

ce positus est hic in ruinā ⁊ resurrectionē multoz in isrl'.
Et ió esaias denūciādo. ⁊ scribēdo xp̄i mysteriū simul de-
nūciat ⁊ scribit delectōem pcōz superbientiū ⁊ se extollen-
tiū ⁊ erectionē humiliū ⁊ iustoz. Et sm h̄ ꝓcessus h' li-
bri i duas ptes diuidit. Quaz prio cū xp̄i mysterio descri
bit pcōz delectio. secō iustorū erectio. Secda incipit. xl.
Cōsolamini ⁊c. Pria in duas. q: primo cū ptinentibz ad
xp̄i mysteriū describit punitio pcōz q̄ntuz ad diuersos
ppl'os specialiter. secō q̄ntū ad oēs generaliter. xxij. c. Pri-
ma in duas. q: primo ponit punitio quātū ad iudeos.
secō q̄ntū ad ppl'os extraneos. c. r. ibi. Ue assur virga ⁊c.
Prima adhuc i duas. q: prio cuz mysterio xp̄i describit
punitio regni iude sue duaz tribuū. secō ei' liberatio a
psecutiōe duoz regū. vt post vnū mortificatiuū apponā
tur oleū lenitiuū. Secda ps incipit. xvij. ca. Et factum est
Pria i duas. q: prio ponit ꝓphetie denūciatō. secō ejus-
dē confirmatio. vi. ca. Pria adhuc i duas. q: prio describit
regni iude punitio. secō p aduētū xp̄i ecclie promotio. ca.
sequēti. Sciendū tū q̄ hec diuisio nō ē ita pcisa. q̄n mē-
bra diuisionis coincidāt frequēter. ut q̄ in vna pte dicit.
ponit etiā in alia licet aliis vbis ⁊ alio mō. ⁊ idē est di-
cendū de aliis subdiuisionibz. q̄ fient p magna pte. Pmis
aūt capitulū in duas partes diuidit. q: primo ostenditur
ppl's puniend' p pctis in deū. secō p pctis in p̄imuz.
ibi. Et nō facta est. Prima in tres. q: primo ostendit popu
li culpa. secō subdit pena. ibi. Terra vra. Tertio cōsulit
medela. ibi. Audite vbū. Circa primū declarat prio pctī
grauitas. secō incorrigibilitas. ibi. Sup q̄. Circa primū
f Audite celi. i. angeli q̄ sunt ciues celestes. (dicit.
g Et auribz ⁊c. i. hoies habitātes in ea. vtrāq̄z ei natu-
rā. s. angelicā ⁊ humanā voluit hē in testē. h Quo-
niā dñs ⁊c. cui' vbū attente est audiendū. Quid aūt di
cit subdit. i Filios enutriui. s. ꝓp'm isrl'. pascēdo mā
na in deserto. ⁊ terrā latte ⁊ melle fluentē ei cōferendo.
k Et exaltaui. regnū amoreoz ⁊ chananeoz eis tribu
endo. vt ptz in libro numeroz ⁊ Josue. l Jpī autez
sprouerūt me. ydolis seruiēdo. ad qđ declinauerūt p' mortē
Iosue. vt ptz in libris Judicū. Regū. ⁊. i. Paral. q̄z certa
tē arguit ꝓsequēter cōparādo eos ad bruta animalia rudissi
m. Cognouit bos ⁊c. q: seruiēdo ei ara- (ma dicens.
tro recognouit pabuli sibi exhibiti bñficiū. n Et asi
nus ⁊c. inq̄ntū fuit dño in deportādis oneribz p pabu-
lo qđ recipit in ꝓsepio suo. o Jsrael aūt ⁊c. mihi ser
uiendo p tot ⁊ tantis beneficijs a me sibi impensis.
p Et ppl's me. i. ppl's isrl' q̄ a deo recepit legē specia-
lem. q Nō intellexit. i. mea bñficia ⁊ ꝓcepta intra se
legendo ⁊ recolēdo, ideo suditur.

t Ue genti peccatrici.i.pctō assuete,sicut ꝺr aliqs artifex ex arte iā acqsita p opis exercitiū. s Populo grauiniqtate.q; pctīi qō p penitētiā ñ diluit,mox suo pondere ad aliud trahit. t Semini nequā filijs sceleratis.q; p talia hoies efficiunt semen diaboli ⁊ eius filij,sicut p contraria bona opa efficiunt filij dei.⁊ illa pctā magis explicat in specialī dicens.

intellerit. [r]Ue gēti peccatrici [s]pplo grauiniquitate [t]semini nequā:filijs sceleratis [u]Dereliquerūt dñm [x]⁊ blasphemauerūt sctm ysrl, [y]abalienati sunt retrorsus. [z]Super quo pcutiā vos vltra [a]addētes puaricatiōez. [b]Oē caput [c]lāguidū [d]⁊ oē cor merēs. [e]A plāta pedis vsq; ad verticē [f]nō est i eo sanitas. [g]Vuln⁹ [h]⁊ liuor⁹ ⁊ plaga tumēs: [i]nō est circumligata [k]nec curata medicamie, [l]neq; fota oleo [m]Terra vra [n]deserta [o]ciuitates vre succēse igni. [p]Regionē vestrā coram vobis alieni deuorāt [q]⁊ desolabitur sicut in vastitate hostili. [r]Et derelinquetur filia syon [s]vt vmbraculum in vinea: [t]⁊ sicut tugurium in cucumerario: [u]sicut ciuitas que vastatur. [x]Nisi dominus exercituum [y]reliquisset nobis semen: [z]quasi sodoma fuissemus:⁊ q̄i gomorra similes essem⁹. [a]Audite verbū dñi prīcipes sodomor [b]pcipite auribus legē dei vestri populus gomorre. [c]Quo mihi multitudinem victimarum vestrarū dicit dominus [d]Plen⁹ sum. [e]Holocausta

y Abalienati sunt retrorsum. a deo recedentes ⁊ honorē sibi debitum ꝺīs alienis tribuentes.

z Sup q̄.Hic ꝑsiter tangit pctōr incorrigibilitas cū ꝺr. Sup quo ⁊c.q̄si di. frustra. q; nō sequeret correctio vra.ideo subdit. a Addentes puaricationē.q. ꝺ.ex pcussionib⁹ meis nō estis emēdati. sed magis ⁊ magis peiorati sicut pharao rex egypti.q; ofidit ꝑfit er in diuersis ppl'is stanib⁹ cū dicitur.

b Oīne caput.⁊ p caput intelligit rex ⁊ principes qui sunt capita ppl'or.⁊ dicit. c Languidū.q; languor ē infirmitas incurabil',⁊ p hoc ofidit eor vita mala incorrigibilis. d Et oīne cor merēs.p cor intelliguñ docto res ⁊ sacerdotes.q; sicut ex corde,pcedit sensus et motꝰ ad alias ptes corpis,sic p doctores ⁊ sacerdotes debent alij accipe bonū sensuz bone cognitiōis ⁊ motū sctē operatiōis,accipiēdo ab eis doctrinā ⁊ exemplū vtutis.sed ecōtrario ꝺr hic. d Oīne cor merēs.nō meroze cōtritionis de pctis,sed meroze q̄ est defect⁹ doctrie ⁊ vtutis. e A plāta pedis ⁊c.p hoc intelligit reliquus ppl's pcedendo a minoribꝰ vsq; ad maiores. f Nō est i eo sanitas.s.gre ⁊ vtutis.⁊ p hoc intelligit q; ibi sit ꝺtrariū.s.infirmitas culpe ad mortē gehēne deducens.⁊ hāc infirmitatē specificat.ꝺ. g Vuln⁹.i.peccatum patens.

h Et liuor.s.inuidia latēs. i Et plaga tumēs.i.pctīi superbie inflatiuū. k Nō est circūligata.ligatura legis diuine a pctō retrahētis. l Nec curata medicamine.i. verbo ⁊ exemplo sacerdotū ⁊ doctorū. m Neq; fota oleo.i.opib⁹ misericōdie.q; impetrāt remissionē culpe. Dañ. n Terra vra. (inq;.Peccata tua elemosynis redime. Hic ꝑsir subdit debita pena. Circa q̄ sciendū.q; sicut dicit Ra.sa.Esaias diuit ista duabꝰ tribubꝰ tpe ezechie decem tribubꝰ iā captiuatis.⁊ de terra sua trāslatis in assyrios.vt hr.iiij.Reg.xvij. Et iō ꝓpha primo reducit ad memoriā illā destructōem.scꝺo cōminat regno iude sim'em. ibi. Et derelinquet. Circa primū dicit. n Terra vra.id est terra decē tribuū.que ꝺr hic pinere ad regnuz iude.q; sibi debebat de iure.eo q; fuit de regno dauid ⁊ salomonis.sed tpe Roboam rebellauit.vt hr.iij.Reg.xij. o Deserta est.i.derelicta ab hitatoribꝰ suis i assyrios trāslatis vt dictū est. p Ciuitates vre ⁊c.ab assyrijs terrā ysrl' destruentib⁹. Et dicunt hic ciuitates illi' terre ptinere ad regnū iude rōne dicta.codē mō intelligit q̄ꝺ q Regionē vram ⁊c.i.samaritani.q; erāt gen (subdit. illes illuc adducti p regē assyrioz.vt hr.iij.Reg.xvij.

r Et desolabit ⁊c.i. hostes remanebunt i ea.⁊ ita factuz est.q; filij israel in assyrios translati.nūq; postea redierūt ad terrā illā vñ lra hebraica sic hz Et desolabit sic in euersione extraneoꝝ. q; illa terra fuit simpliciter vsa ad extraneos qui nō erant de gente israel.

s Et derelinquet. Hic ꝓpha ysaiem penā q̄ntuz ad aliqd cōminat regno duarum tribuū dicēs. Et derelinquet filia syon.id est hierlim metropol' i regno iude derelinquet a suis hitatoribus trāsferēdis i babyloñē p nabucho.rege.⁊ p ꝑsis alie ciuitates ciusdē regni.

t Ut vmbraculū ⁊c.derelinquit a custode ipi' vindemia collecta.q; nō hitat ibi vltra. v Et sicut tugurū ⁊c.cucumeribꝰ collect derelinquit a custode.Est aūt cucumerarū locꝰ vbi crescūt cucumeres. x Sicut ciuitas ⁊c.ciuibꝰ inde captiuatis.sz q; ista captiuitas reducta fuit in terrā iude p Cyrū regē.q; dedit populo iude licentiā redeūdi in terrā suā.iō subdit. y Nisi dominus exercituū.i.angelor. z Reliquisset nobis semē. id ē aliqs de regno iude redeūtes sub zorobabel duce ⁊ iesu sacerdote.q; reedificauerūt tēplū.⁊ postea ciuitates a Quasi sodoma fuissem⁹.i.destructi (tpe Neemie. irreparabiliter sicut sodoma ⁊ gomorra ⁊ alie tres ciuitates fuerūt subuerse absq; repatione. Esa.xix.

b Audite. Hic ꝑsiter ponit medela ꝑ predicta mala.⁊ primo falsum remediū excludit.scꝺo vez ꝑsulit.ibi. Lauamini. Circa primū sciendū q; habitatores regni iude q̄.p maiori pte erāt ita mali.vt ꝓdictū est.tñ credebant malicia suā expiari sacrificijs ⁊ aliꝰ hmōi q̄ fiebant in tēplo qō erat in hierlim.⁊ ꝺr est falsuz.sic ꝺr Prouerb.v. Victime impioꝝ abominabiles dño.⁊ ꝺr est qō ꝺr dicit ꝓpheta satis diffuse.et ꝓio excludit sacrificia.scꝺo festa solennia.ibi. Neomenia.tertio oronum suffragia.ibi. Et cū extēderetis. Circa primū excitat maiores ppl'i ad intel

b Audite ⁊.dñi prin.sodomo.i.sil'es (ligendū dicēs. illis.q; publice ⁊ inuerecūde faciebant mala supradicta sic sodomite.vt hr Esa.xix.⁊ iō ꝺr.j.iij.ca. Peccatū suū sicut sodoma ꝓdicauerūt nec absc̄oderūt. Consequenter exercitat miores dicēs. c Percipite auribꝰ ⁊c. et vnꝺ ꝺr mō loq̄ndi.q; sic ppl's erat subiect⁹ pncipib⁹. ita ciuitas gomorra erat subiecta sodome.q; erat metropolis in q̄libz ciuitatib⁹ subuersis.vlter⁹ ꝓponit intētū dicens. d Quo mihi ⁊c.i.in q̄ placēt mihi.q.ꝺ.nullo mō.ideo subdit. e Plen⁹ sum.i.talib⁹ nō indigeo.sz magꝭ abhorreo.sicut hō plen⁹ cibo abominat ipm.ideo subdit. f Holocausta arietū et adipē ⁊c.De vltis eī speciebus

aliū fiebāt sacrificia maiora. Et p̄ reprobationē istorū intelligit etiā reprobatio minor q̄ fiebāt ō turturib⁹ ⁊ colūbis. Dicebant aūt holocausta q̄ totaliter incendebant ad honorē dūnum. De sacrificijs aūt p̄ peccō vna ps cedebat in vsum sacerdotū. Et sīl̄r de sacrificijs pacificor vna ps erat in vsum sacerdotuz ⁊ alia in vsum offerētiū. sed in oib⁹ sacrificijs esus adipis ⁊ sanguinis erat totaliter p̄hibit⁹. q̄ adeps crematbat in altari holocaustor ⁊ sanguis effundebat ad crepidinē illi⁹ altaris. vt habetur in leuitico.

g Cū veniretis ⁊c. i. ad talia offerendū sacerdotibus in introitu atrij sacerdotū q̄ dicebat esse in cōspectu dñi eo q̄ erat aī templū vbi dabant diuina responsa.

h Quis q̄siuit ⁊c. q. d. ego quesiui.

i Vt ambularetis ⁊c. hoc ō. q. p̄ter atriuz sacerdotū in q̄ offerebant sacrificia. erant duo alia. vnū in quo orabāt mūdi. ⁊ aliud in q̄ orabāt immūdi.

k Ne offeratis ⁊c. q. d. talis oblatio vobis nō valet. sed magis nocet. eo q̄ polluti peccatis ad locū sctā accedit. l Incensum abominatio est mihi. i. oblatio thymiamatis l altari incēsi intra tēplū. q̄ oblatio erat sacrificior oblator sub diuo cōsummatio. sm q̄ ō. Hebre. ix. In priori q̄dē tabernaculo sp introibāt sacerdotes sacrificior officia consumātes.

m Neomeniam. Hic excludit solēnitatis festa dicens. Neomenia. i. q̄ō fiebat i nouilunio apud iudeos p̄ter bificiū diuine gubernatōis. eo q̄ in nouilunio freqnter apparet mutatio tpis. ⁊ ō. a neos q̄ō est nouum. ⁊ mene defect⁹ eo q̄ tūc renouat lumē lune quod defecerat.

n Et sabbatū q̄ō est festū apud iudeos in mēoriā bene ficij creatōis. vt hī Beli. ij. o Et festiuitates alias. sc̄z pasce. penthecostes. tubay expiatōis ⁊ tabernaculorū. de q̄bus dictū fuit plen⁹ Leui. xxiij. p Nō feriā. lo quit scriptura de ōo ad modū hois aggrauati onere. Et p hec oia ⁊ sīl̄ia ostendit q̄ talia nō erāt deo placita. sz magis q Iniq̄ sunt ⁊c. an octaua eni die festis (gis dūplicētia. sti tabernaculor fiebat festū cet⁹ sine collecte. r Kalendas vras. i. p̄cipia mēsium. p q̄ō signat idē q̄ō. s. signatū est p Neomeniā. s Et solēnitates vras. omnes generaliter. t Quando aīa mea ⁊c. ⁊ ptz ex dictis sniā v Et cū extenderitis ⁊c. Hic excludit ostonuz suffragia. q. d. Et cū extenderitis ⁊c. ad me depcandū. x Auertā oculos ⁊c. sicut hō auertit faciē suā ab eo quē nō vult exaudire. ideō subdit. Et cū multiplicaueritis orōnē nō exaudiā. ⁊ subdit oīm p̄dictor rōem. y Manus eni vre. i. opa vra q̄ p manus designant. eo q̄ manus est organū organor. ut. de a Sanguine plene sūt. i. p̄ctis enormibus. Erant (ania. eni homicide ⁊ ydolatre ⁊ pauper oppressores. Predicta eni. s. sacrificia ⁊ hmōi. nō hēbāt efficaciā ex ope operato sicut sacrificia noue leg⁹. sz tm̄ ex fide ⁊ deuotiōe offerentiū. Fides aūt erat i eis amota p ydolatriā. ⁊ deuotio p malicia obstinatā. b Lauamini. Hic p̄fert ba medicinā consulit. s. p̄terā pniam ⁊ bonā cogitationē. ⁊ ideō subdit q̄ō dicit. Lauamini. a pctor⁹ maculis lachrymis ⁊ tritiōis.

b Lauamini: c mundi estote d auferte malū cogitationuz vestrarum c ab oculis meis f Quiescite agere peruerse g discite bñfacere b Querite iudicium: i subuenite oppresso: k iudicate pupillo l defendite viduā: m ⁊ venite et arguite me dicit dñs. n Si fuerint pctā vra vt coccinū: q̄si nix dealbabunt. ⁊ si fuerint rubra q̄si vermicul⁹: velut lana alba erunt. o Si volueritis ⁊ audieritis me p bona terre comedetis. q̄ si nolueritis ⁊ me ad iracūdiā p̄uocaueritis: r gladius s deuorabit vos: quia os domini locutum est. t Quomō facta est meretrix ciuitas fidelis

c Mūdi estote. i. a reciduo cauete.

d Auferte malā ⁊c q̄ nō sufficit mundicia exterior sine interiori.

e Ab oculis meis. hō enī videt ea q̄ patent. sed de⁹ intuetur cor. i Regum. xvi.

f Quiescite agere p̄uerse a malo declinā

g Discite bñfa (docere. in bonis opibus vos exercēdo. Iste ei sunt due ptes iusticie sc̄z declinare a malo ⁊ facere bonum.

b Querite iudicium. id ē executionē debite iustitie.

i Subuenite oppresso. cū reuelando.

k Judicate pupillo. i. p̄ pupillo in causa sua iusta.

l Defendite viduā ⁊tra eā calūniantē.

Istas aūt psonas exprimit. q̄ frequenter iniuste pātiunt calūniā. eo q̄ nō p̄sit se defendere. ⁊ ideō indigent iudicum ⁊ potentum sustentationem.

m Et venite. i. si ita feceritis. tūc poteritis q̄queri nisi a deo releuemini. p̄ter hec subdit de releuatiōe a peccatis

n Si fuerint pctā vra vt coccinū ⁊c. Isti duo (cū ō. colores hic positi sunt valde tenaces ⁊ mālsiui. ⁊ ideō p hī intelligit q̄ pctā q̄ntūcūq̄ sint grauia ex genere ⁊ habituata ex p̄suetudine. diuīa gr̄a purgabunt. sc̄ō subdit ō releuatiōe a corpalib⁹ miseriis cū ō. o Si volueritis ⁊c. p̄ceptis meis obediēdo.

p Bona terre comedetis p hī etiā intelligunt alia bona spūalia. q̄ in talib⁹ p̄mittis sūt principalit intellecta. q̄ premiū nō ō. esse minus bonū q̄z meritū. sed mai⁹. bona aūt tpalia sunt minora

q Quod si nolueritis ⁊c. p̄cepta mea (bona q̄z opa vtutū. trāsgrediēdo. r Gladi⁹ aduersarioz vestrorum.

s Deuorabit vos morte tempalē inferēdo. ⁊ ad mortē gehēne deducēdo. q̄ sub morte tpali intelligit. Hētes aūt rudes q̄les erāt in veteri testamēto potissime non attendūt nisi bona ⁊ mala sensibilia. ⁊ ideō in dūnis p̄missionib⁹ ⁊ cōminatiōib⁹ ap̄he mala et bona sensibilia exprimebāt. sub illis intelligēdo spiritualia ⁊ eterna.

t Quō facta est. Hic p̄fert ostendit ap̄ls iuste puniēdus p ptis in primū. ⁊ prio describit culpa. sc̄ō pena. ibi. Propter hoc. Circa primū prio describit hoim vulgarius culpa cū ō.

t Quō facta est meretrix. i. plena meretricio p̄ctō adulterij. sm q̄ ō Hiere. v. ca. Equi amatores in femias ⁊ emissarij facti sunt. vnusq̄sq̄ ad vxorē p̄mi sui hinniebat. Et hoc est valde graue p̄ctm̄ ⁊tra p̄mū. q̄ fit sibi iniuria in re sibi charissima. s. in vxore que est vna caro cū ipo. Beli. ij. Et in ple q̄ subsistunt falsa.

v Ciuitas fidelis. i. p̄ius fidelitatē matrimonij.

[p] Plena iudicij. ꝛpe dauid ꝛ salomonis. ideo subdit. [q] Justicia habitabit ꝛc. vt exponitur est. s. Cõsequẽter describit culpa doctor ꝛ sacerdotũ cũ dr. [z] Argentũ tuũ. i. lingua doctor ꝛ sacerdotũ. fm illud Prouer. x. ca. Argentũ electũ. i. lingua iusti. [a] Versum ẽ in scoriã id est a vitate in falsitatẽ p malã legis expositionem.

[b] Vinũ tuum. i. correcto ꝓpor p doctores et sacerdotes fm p dr Lu. x. in parabola samaritani. Infundẽs oleũ ꝛ vinũ. vbi p vinum intelligit correctio. eo q̃ est mortificatiuum.

[c] Mixtũ est aq̃. i. relaxatũ a correctõe debita. q̃ doctores culpabiles nõ hñt frontem corrigendi pcõres. Consequẽter describitur culpa principum cũ dicit.

[d] Principes tui infideles in regimine populi.

[e] Socij furũ. sustentantes eos. eo q̃ cõicant furtis eor.

[f] Oẽs diligũt munera. p auariciã. [g] Sequunt retributiões. querentes iusticiã. ideo subdit. [h] Pupillo nõ iudicãt. dando p eo sniam iniustã. [i] Causa vidue ꝛc. q̃ nõ videt unde lucrũ tempale ꝓsurgere. [l] Propter hoc. hoc consequenter describitur pena debita cũ dr. [l] Propter [l] Fortis israel. i. potẽs ad punien (hoc ꝛc. i. angelor. dũ malos isrl. [m] Heu. p malo ppli mei. [n] Ego ꝓsolabor ꝛc. ꝛ subdit modus ꝓsolationis. [o] Et vindicabor ꝛc. Et accipit hic ꝛ p id est. Passiões enĩ trascribilis terminant in passiõib ꝓpiscibilis. Irat' enĩ delectatur cũ punit iniuriã sibi illatã. ꝛ sic ira terminatur i [p] Et ꝓuertã manũ meã. i. ptãtẽ meam (delectatione. punientẽ. [q] Ad te. debite punendũ. ideo subditur. [r] Et excoquã ad purũ scoriã tuã ꝛc. Loq̃tur de deo ad modũ aurifabri q̃ p virtutẽ ignis ꝓsumit q̃cd est impuritatis in auro vt argento. ꝛ sic purgat. Sic in ꝓposito p ignẽ tribulatõis imisse a dõ iudeis p regẽ babylõis fuit purgat' ꝓpls iudeor. q̃ purgatiõe facta reduct' est a captiuitate babylonica. iõ subdit. [s] Et restituam ꝛc. s. zorobabel ꝛ iesum filiũ sedechie. machabeos ꝛ similes. [t] Et ꝓsiliarios ꝛc. s. esdrã ꝛ neemiã. aggeũ ꝛ zachariam ꝓphetas. [v] Post hec vocaberis ꝛc. i. dei. [x] Urbs fidelis. in diuino cultu. [y] Syon in iudicio redimet p syon vbi erat templũ ad qd̃ ppls tenebat ter i anno cõuenire intelligit ipe ꝓpls q̃ redempt' fuit de babylone p viã iusticie. inq̃tũ p culpa sustinuit penã debitaz. Et q̃ p syon intelligat ꝓpls ostendit p hoc quod subditur.

[z] Et reducent eã. mons enĩ syon q̃ est imobilis nõ fuit transiat' nec reduct' sed ppls. [a] Et cõteret scelestos ꝛ pcõres simul ꝛc. q̃ illi q̃ erãt in peccatis suis obstinati fuerũt mortui partim in captiõe hieꝛm ꝛ terre i circuitu. ꝛ partim in captiuitate babylonis. [b] Confundent enĩ ab ydolis ꝛc. videntes p experientiaz q̃ nõ poterant eos iuuare contra babylonios.

[c] Et erubescetis ꝛc. ad colendũ ibi ydola in locis amenis ꝛ deliciosis. vbi etiã suã luxuriã exercebãt in veneratione ydolor ꝛ priapi maxime. cui ꝛ dicebat' de' hortorũ [d] Cum fueritis ꝛc. i. morti ꝓpinqui. sicut folia defluũt a quercu cum incipit mortificari.

[e] Et velut hort' ꝛc. ui q̃ mortificantur seminata ꝛ plantata. [f] Et erit fortitudo ꝛc. i. applicata debite pene. [g] Et opus ꝛc. quia opus demeritor generat tribulatois uincendum. [h] Et succẽdet ferrũ. q̃. simul in igne gehẽne q̃ntuz ad obtinatos in malis. [i] Et nõ erit q̃ extinguat. q̃ ille ignis est ꝑpetuus. Pot etiã ꝫ referri ad ignẽ q̃ nabuzardan incẽdit domũ dñi. ꝛ domũ regi. ꝛ domos hieꝛm per circuitũ. iij. Reg. vlt. Et sic ille ignis nõ fuit extinct' ab homine. sed solũ p ꝓsumptõez cõbustibilis materie

[k] Plena iudicij] Justicia habitauit in ea: nũc aũt homicide. [l] Argentũ tuũ] vsuz ẽ in scoriã: [m] vinũ tuũ] mixtuz est aqua. [n] Principes tui infideles] socij furũ. [o] Oẽs diligũt munera: sequũt retributiones. [p] Pupillo nõ iudicãt] causa vidue non ingredit ad illos. [q] Propter hoc ait dñs] exercituũ de' fortz isrl. [r] Heu] ego ꝓsolabor sup hostibus meis [s] ꝛ vindicabor ꝛ inimicis meis. [t] Et ꝓuertam manũ meã] ad te ꝛ excoquã ad purũ scoriam tuã ꝛ auferaz omne stanũ tuũ [u] ꝛ restituã iudices tuos vt fuerũt prius [x] ꝛ cõsiliarios tuos sicut antiquit'. [y] Post hec vocaberis ciuitas iusti] vrbs fidel' [z] Syon in iudicio redimet] ꝛ reducẽt eã in iusticia [a] Et ꝓteret scelestos ꝛ pcõres simul] ꝛ q̃ dereliquũt dñm cõsumẽt [b] Cõfundent ei ab ydolis q̃bꝫ sacrificauerunt [c] Et erubescetz sup hortis q̃s elegeratis: [d] cũ fueritz velut quercus defluẽtibꝫ foliis: [e] ꝛ velut hort' absq̃ aq̃. [f] Et erit fortitudo vra vt fauilla stuppe: [g] ꝛ opus vestrum quasi scintilla: ꝛ succendet vtrunq̃ simul [h] et nonerit qui extinguat.

In capitulo primo Esaie vbi dr in postilla. Tertium q̃d in hac prefatione manifestatur est populus cui Esaias prophetauit. Additio. i.

Queritur hic quare nõ fecit mentionẽ in hac ꝓfatione de regib ysrael vt de hieroboam filio Joas qui fuit cõtemporaneus ozee regi iude. sicut oseas fecit in sua ꝓfatione. Similiter quare Esaias non facit mentionẽ de samaria nec de israel sicut oseas fecit licet multa esaias de his ꝓphetauerit. ꝑut ptz. j. xtj. ca. ꝛ xvij. ꝛ in aliis. ad q̃s solet dici q̃ esaias ꝓphetauit principaliter cõtra duas tribus. ꝛ ideo eas reges ꝛ suã metropolim. sicut hieꝛm tñ in titulo habet. ꝫ oseas ꝫ vtrosq̃ ꝓphetauit. Sed vltra circa ꝫ posset dici q̃ cũ Esaias ꝑut dicit Hieronymꝰ in plogo de aduẽtu xpi ꝛ vocatione gentiũ ꝛ aliis mysteriis noue legis ꝯsi hystoriã euãgelicam videt texere. ideo de iuda a q̃ xps descẽdit fm carnẽ. ꝛ de iudea in qua nat' est. passus ꝛ sepult' ꝛc. de q̃bꝫ principaliter intendit tñ modo facit mentionem aliis de missis ꝯsi incidentaliter ab eo introductis.

In eodez capitulo primo vbi dicit in postilla. Circa primum dicit propheta. Audite celi. i. angeli.

Additio. ij.

Quod in hoc capitulo ꝓmittet circa deiectionẽ populi iudaici ꝛ cõ ipi' ꝛ eius medela. postillator exponit de captiuitate babylonica et ei' causa similiter ꝛ remedio. vt patet in postilla. Que quidẽ exposito videtur a plano sensu lre deuiare. naz causa ꝓcipua ꝓdicte captiuitatis fuit petiõ ydolatrie. vt patet. iij. Regum. ꝛ ij. Paral. tñ in pñti capitulo nõ exprimitur hoc peccatũ vt causa sed vt defect' diuine cognitiõis. ꝛ alia binõ. licet enĩ in fine ca. dicat. Cõfundent ei ab ydol q̃bꝫ sacrificauerũt. ꝫ nõ ponit vt cã. put ibidem declarabit. Item quia iudei in captiuitate babylonica fuerunt purgati a

peccatis ꝓdict⁹ ſm poſtillatorē anteq̄ reduceret ad terrā ꝓmiſſionis.qđ eſt ꝓtra illud qđ dr. Sup q̄ peritis vos vltra addētes ꝓuaricationē.qđ exponit etiā ſm eum de incorrigibilitate eor.vt ptz in poſtilla. Itē manifeſtum eſt q̄ iudei redeūtes de captiuitate babylonica.p maiorī parte nō fuerūt purgati ſeu mūdati a peccat.ſz erant implicati abominatiōibꝫ chananeor.t amorreor.vt habet expreſſe Eſdre.ix.qđ nō ꝓſonat huic qđ in ꝟ loco dr. Et ecce exeoquē ad purū ſcoriam tuā.t auferā oīne ſtannum tuum.qđ exponit in poſtilla ſic.q̄ ſicut p virtutem ignis ꝓſumit ḡcđ eſt impuritat⁹ in auro t argēto.ſic p ignē tribulationis immiſſe a deo iudeis p reges babyloniis fuit purgat⁹ ppl⁹ iudeor.q: purgatione facta reductus eſt a captiuitate babylonica.hec in poſtilla. Et q̄d t alijs q̄ patebūt.ꝓſequēdo verā expoſitionē videt ꝓpīs capitulū exponēdū de iudeis circa finē templi ſecūdi in iudea t hieruſalē reſidentibꝫ q̄ rp̄m negātes dereliquerūt dñm t blaſphemauerūt ſcm̄ iſrael t alienati ſūt retrorſum.prout ira ſonat t hyſtorie euāgelice teſtantur t etiā experiētia certificat. Ad cui⁹ expoſitionis vlteriorē declarationē ꝓſiderādū eſt q̄ Eſaias tanq̄ ꝓpha euāgelicus ꝓſequitur in principio ſue ꝓphetie.vbi intēdit agere de electione ppli iudaici t vocatiōe gentū.cuius ordinē que ips in euāgelio ꝓnoſticant.ſ.q̄ abiectio iudeor et eor demeritꝫ ꝓcedere debebat vocationē gentū.vnō Matħ.xxi. Chriſt⁹ loquēs cū doctorib⁹ t principib⁹ ſacerdotū eis ꝓpoſuit parabolā de pfamilias.q̄ plantauit vineā t ſepe circūdedit ꝛc. Et q̄ parabola t ei⁹ expoſitione ꝛcludit.io dico vobis q̄ auferet a vobis regnū dei.t dabit genti facienti fruct⁹ eius.vñ t Eſaias ſeqns modū euangelicū de ſili parabola vinee iudeis impoperauit.infra.v.ca.vt ibidē patebit. Et ideo in ꝟ loco in q̄ denūciat vocationē gentū.vt ptz in principio ſeqntis capituli.ꝓmiſit expſſam reprobatiōez iudeor. Circa q̄ ꝓpoſitū facit. Primo enī teſtimonia inuocat celeſtiū t terreſtrium dicēs. Audite celi et auribꝫ ꝑcipe terra. Cui⁹ rō ſm glo.talis eſt.nā ſicut populo iſrael p moyſen dictum fuit. Audite celi q̄ loquar.t audiat terra vba oris mei. ſic poſt ꝓuaricationē ppli eoſdē vocat Eſaias i teſtimoniū.vt cognoſcant deū in vltionē mādator⁹ ſuor⁹ ad iracundiā concitatū.vñ aduertēti vtrūq̄ capitulum.ſ.illud Deute.xxxij.t primū Eſaie.ſatis ptz q̄ ea q̄ in illo capło ꝓnoſticant p modū ꝓphetie monitōis in pñti capitulo denūciant⁹ tanq̄ ꝓcedētia ad executionē. Cōſequēter oſtēdit ſcdo breuiter ſue attestatiōis materiaz dicēs. Filios enutrui t exaltaui.ipi aūt ſpreuerūt me. In q̄bus verbis epilogat cōpendioſe multa q̄ fuerūt in carmine moſaico ſupradicto.tāq̄ ꝑambula ad detectionē ppli illius.dicit⁹ eſt enī ibi. Munq̄d nō ipſe eſt pr̄ tuus q̄ poſſedit.fecit t creauit te ꝛc.in q̄ oſtidit ipos fuiſſe filios dei p creationē.ſil⁹ t p adoptionē cū dicit. Pars aūt dñi ppl⁹ ei⁹. Sil⁹ ibi fecit mentionē de educatiōe.nutritiōe t exaltatione eor cū dicit. Circūduxit eū t cuſtodiuit ꝛc. Cōſtitues eos p excelſaz terrā ꝛc.ad que vba alludit Eſaias dicens. Filios enutrui t exaltaui.ipi vo ſpreuerunt me. Conſeq̄nter tertio.q: ſm ap̄lm Ro.xi.ca. Cecitas ex parte ꝓtigit iſrl̄ vt plenitudo gentū intraret.io oſtēdit q̄ ꝓdictū pctm̄ ꝓtinet ad cecitatē.t de hoc dicit. Cognouit bos poſſeſſorē ſuū ꝛc.q.d.etiā ſi nō hrent lumen naturalis rōnis.ſz ſolū ſenſualē cognitionē ſicut bruta. adhuc debuiſſent cognoſcere ex iuſtinctu naturali būfactorē ſuū t nutritorē.cū bos t aſin⁹ rōnem nō hūtes ꝟ cognoſcūt.t ſic manifeſte ꝛcludit ꝓdictus pctm̄ ꝓtinere ad cecitatē nō ſolū mentis ſed etiā ſenſus. Cōſequenter ꝙrto oſtēdit.ex q̄bus deuenerūt ad tantā cecitatē.t de ꝟ dicit. Ve genti peccatrici.vbi tria aſſignat vt cās ſeu occaſiones incurrēdi ꝓdictū cecitatis pctm̄.ſ. defi cognoſcendo rp̄m. Prima ē.q: gens illa p maiorī pte tantā cō ſuetudinē habebat peccādi.q̄ ia inerat eis habit⁹ vicioſus p peccati actū acq̄ſit⁹.inclinās p modūnature.t de ꝟ dicit. Ve genti peccatrici ꝛc.vñ nō dicit.ve genti peccanti.ſz peccatrici.vt ſignificet actū ꝓuerſus in habitus. Secūda.q: vt dicit Brego. Peccata grauia ex ſuo ponderе in alia trahūt. Et de ꝟ dicit. Populo graui iniq̄tate. q̄ſi di.peccata hui⁹ ppli tam grauia fuerunt q̄ ex magno pondere ad tā magnā cecitatē eos deduxerūt. Tertia q: licet ille ppl⁹ a ſanct⁹ pr̄iarchis deſcenderit.tñ tota fere multitudo ppli deſcēdebat ſm carnē ab illis q̄ frequenter t enormiter in deū peccauerūt.vt illi q̄ fecerūt vitulū in oreb. Exo.xxxij.ca. Sil⁹ in ſepulcro ꝓpiſcētie et apud aḡs ꝓtradictiōis t i pluribꝫ alijs.vt patz in libris moſaice legis. Iudicū t Regū. Et ꝟ dicit. Semini nequā filijs ſceleratis.q.d.nō imerito ad tantā cecitatē deuenit ille ppl⁹.q: q̄ſi a natura ſm ſuā generatōem ineſt eis peccare in deū. Conſequenter q̄nto declarat illud qđ prius dixerat.ſpreuerunt me.t de ꝟ prio dicit. Dereliq̄rūt dñm.q: dixerūt Joh.xix. Nō habem⁹ regē nīſi ceſarē. Secō q: blaſphemauerūt ſcm̄ iſrl̄.q: dixerūt Joh.viij. ca. Samaritan⁹ es t demoniū habes. Tertio q: cū ipſi a veris ꝓphetis eruditi ſemp ſpectabāt meſſiā de genere Dauid.cū tñ eis adeſſet ꝑſonaliter.dicentes Matħ. xiij.ca. Nonne hic eſt fili⁹ fabri.de q̄ dicit. Alienati ſunt retrorſum.q: ſpreto vo chriſto adheſerūt cuidā pſudo meſſie q̄ dicebat bencozba.vt ptz in thalmud. Vl̄ aliter in q̄dā libro q̄ dr cabrūd. Et q̄ adheſione facti ſunt ex eis multa milia interfecti.vt ibidē hr̄.t ſic ſunt alienati retrorſum. Conſequēter ſexto oſtendit ipos eſſe incorrigibiles p flagella ſeu tribulationes ſibi a deo inflictas ſeu infligendas.de q̄ dicit. Sup q̄ percutiā vos ꝛc. Ad qđ ſciendū q̄ in tribꝫ que aſſi rp̄i aduentū ſeu paſſionē ꝓceſſerūt. cū ille ppl⁹ frequēter peccaſſet.de⁹ puniebat eū variis et diuerſis modis ad finē vt ad pniam reuerteretur. vnde Deute.viij.ca. Sicut pr̄ corrigit filiū ſuū.ſic dñs de⁹ tu⁹ corrigit te. Pater enī flagellat filiū vt corrigat. ſed in ꝟ pctō qđ in rp̄i cōmiſerūt.qđ eſt ſūmus pctm̄.iā de⁹ non punit illos tāq̄ filios vt corrigant.ſz tāq̄ hoſtes.vt penā ꝓ ꝓdicto pctō ſm ordinē ſue iuſticie patiant.iuxta illud Matħ.xxi. Malos male pdat.t vineā ſuā locabit alijs agricolis.io dicit. Sup q̄ percutiā vos.q.d.q̄ de cauſa habeo vos percutere.q: ia nō cauſa correctionis.cū ex percuſſione magis deteriores eſſ⁹ effecti. Quia omne caput languidū.t exponat.put in poſtilla.vſq̄ ibi. Terra vra deſerta. In q̄ ꝑiter ſeptimo deſtructionē hierl̄m t templi t tot⁹ regionis iude p romanos ꝓpie ꝓnoſticat. ideo dr Et deſolabit⁹ ſicut in vaſtitate hoſtili.ſ. irreparabiliter. iuxta illud Dan.ix. Et finis eius vaſtitas. Et ſubdit. Et derelinquet⁹ filia ſyon.ſ.hierl̄m vel templū.q̄ nō ſolum ab hoſtib⁹.ſz a deo fuit derelicta. iuxta illud Matħ.xxiij. ca. Relinq̄tur vobis dom⁹ veſtra deſerta. Conſequēter octauo vt oſtenderet.q̄ licet maior pars t principalior apud iudeos ꝓdicta ſcelera t penas incurriſſent.nihilominus aliqe reliquie parue vt ſemina ad ſalutem remanſerunt.ideo ſequitur. Niſi dominus reliquiſſet nobis ſemen ꝛc.vbi glo. Hic oſtendit⁹ que ꝓtra iudam et hieruſalē dicta ſunt.ad captiuitatē romanoꝝ eſſe referenda quādo in apoſtolis reliquie ſalue facte ſunt.et in vna die crediderūt tria milia.t in toto orbe euangelium ſeminatū eſt.hec in glo. Conſequēter nono vt oſtendat q̄ ꝓdicte reliquie ſeminales nō erant de maioribꝫ ſeu principalibus ſeu in tanta quātitate vt dicerent⁹ populus. ideo ſubdit. Audite verbum dñi principes ſodome. ꝑcipite legē dei veſtri populus gomorre.q.d. Licet

dñs reliquerit semẽ ꝙ vobis. adhuc tñ principes vestri principes sodomoꝝ sūt. ⁊ pl̃s cōiter pl̃s gomorre. vñ glo. in ℔ saluatis reliquis p aplos ad scribas ⁊ phariseos ⁊ pl̃m clamantẽ Crucifige. sermo ouertit dicẽs. Audite vbū dñi principes sodomoꝝ ⁊c. sicut enī sodomite publice peccabāt ⁊ sine verecūdia direrūt ad loth. Educ viros q̄ ingressi sūt ad te vt abutamur eis. Bñ. ⁊ir. cap. Dicisti in mente cūde ō xp̃m direrunt principes. Reus est mortis. ⁊ pl̃s. Crucifige eū. vñ de ipis dr infra. Iniq̄tatē suā ꝙsi sodomā p̄dicauerūt. vt in. iij. ca. hec in glo. Consequēter ostdit decimo q̄ nō solū p̄dicti principes ⁊ pl̃s erant a deo electi. sed etiā ceremonialia ⁊ obſuātie legales erāt euacuāda post passionē xp̃i. qđ declarat ī duob⁹ Primo victimis ⁊ holocaustis ⁊ alijs sacrificijs. ⁊ ß cū dicit. Quo mihi multitudinē sacrificioꝝ ⁊ victimaꝝ vrāꝝ tñ ⁊c. Scđo in obseruātijs festiuitatū vete. le. ibi. Neomeniam ⁊ sabbatū ⁊c. Circa primū sciendū q̄ licet in dictis ḡrundā. pphaꝝ inueniant alīq̄ dicta q̄ vident sonare q̄ sacrificia veteris legis nō erant deo accepta. vt in psalmo. Nō in sacrificijs tuis arguaꝝ te ⁊c. ⁊ Ihere. vij. dicit. Holocaustomata vra addite victimis vris. ⁊ comedite carnes. nō tñ ecp̄esse legunt hmōi sacrificia. phiberi. sic vt non offerent vt in ℔ loco. vbi nō solū Esaias dicit. Quo mihi multitudinē sacrificioꝝ ⁊ victimaꝝ vrāꝝ. In q̄ ostēdit q̄ de⁹ eis nō indigeret. sed etiā supaddit expressam phibitionē ne vltra talia offerrent. vñ dicit. Ne offeratis vltra sacrificiū frustra. In q̄ ostēdit manifeste q̄ post tp̃s istud de q̄ pphet hic loquit nō erat licitum offerre sacrificia legalia ⁊ hmōi. ⁊ sic oportet q̄ ℔ intelligatur de vltima destructione templi p romanos qñ obseruatio legaliū erat mortifera fm doctores. nō autē de destructione chaldaica qñ legalia nō erāt euacuata. vnđ glosa in ℔ loco vltimā tēpli destructionem indicat. Post babylonicā enī captiuitatē a zorobabel templū edificatū est. ⁊ in eo diu sacrificatū est deo. hec in glo. Circa secundū dr. Neomenā ⁊ sabbatū ⁊ festiuitates vras non ferā ⁊c. vsq̄ ibi. Laboraui sustinēs. in q̄ ostdit obseruātiarū euacuationē circa festiuitates q̄s non dicit solū fore inutiles. sed ⁊ nocuas. vñ de eis dicit. Odiuit aīa mea ⁊c. Et sic patz q̄ ista intelligunt post passionē xp̃i ⁊ diuulgationē euangelij. qñ hmōi obſuātie sunt mortifere. Cōsequēter. ⁊i. dr. Cum extenderitis manus vras ⁊c. vbi nō tandū q̄ nō phibuit eis orare sicut fecit in sacrificijs dicens. Nō offeratis vltra. Mā orare deū nō ptinet ad ceremonialia veteris testamēti seu ad eius obſuantias. nec fuit determinat⁹ certus modus seu forma orandi in veteri lege. vt sic esset ceremoniale seu figuratiuū. sed orare ptinet ad p̄ceptū charitatis seu religionis. ⁊ iō nō fuit euacuatū p nouā legē sicut sacrificia ⁊ festiuitates. vñ nō p̄hibet eoꝝ ōnes. sed solū cōminat q̄ nō essent impetratiue. vñ dicit. Cū multiplicaueritis ōnē nō exaudiā. cuius rōem subdit dicēs. Manꝰ vre plene sanguine sunt. vbi glosa sanguine pphetaꝝ tamē dñi eorū. Cū implete mensurā patrū vroꝝ. hec in glosa. Math. xxiij. ca. ⁊ subditur. Vt veniat sup vos oīs sanguis iust⁹ q̄ effusus ē ab abel iusto ⁊c. Cōsequēter duodecimo ponit remedia ad p̄dicta dicens. Lauamini ⁊ mūdi estote. qđ intelligitur fm glo. de lotione baptismi. p quē ante susceptū oīa peccata mūdant. ⁊ q̄ post baptismū oportet facere dignos fructꝰ pnie. in q̄ primo requit recedere a malo. iđo dicit. Auferte malū cogitationū vrārū ab oculis meis ⁊c. vbi notandū fm glo. q̄ malū nō solū debet auferri a ꝺspectu hoīm. sed etiā a ꝺspectu dei quē nihil pōt celari. in q̄ agitur de directo ō hypocrisim phariseoꝝ ⁊ scribaꝝ. ḡruꝫ malicia tpe passionis xp̃i maxime vigebat. de qbꝫ ipe dicit Math. xxiij. ca. Omia opa sua faciunt vt videant ab hominib⁹. cetera exponant put in postilla vsq̄ ibi. Quia os dñi locutū est. Consequēter tredecimo dicit. Quō facta est meretrix ciuitas fidelis. in q̄ fmonē suuꝫ dirigit ad ciuitatē sicut direxerat fmonē ad iudā cū dixit. Audite verbū dñi principes sodomoꝝ ⁊ pl̃s gomorre. ⁊ sic videtur tenere ordinē sui tituli vbi dr. Vidio esaie quā vidit sup iudā ⁊ hierlm. ⁊ pecdit admiratiue dicēs. Quō facta ē meretrix. vbi glo. nō tā corpe q̄s mente recedēdo a deo. q̄ qđē recessus licet possit itelligi p ydolatriā. vel alia pcā que separāt hoiem a deo. q̄ ptigerūt etiam tpe Esaie. tñ fm glosaꝝ speciali⁹ ad tp̃s incarnatiōis xp̃i refert qñ pemit recesserūt ab ipo xpo vo deo. ⁊ Barrabam vt liberaret eligendo. filiū dr interfecerūt. qđ maxie admiratione dignū est. ⁊ iō dicit. Quō. Et q̄ istud scelus p cipue pcessit a falsa suggestiōe sacerdotū seu scribaꝝ vel doctoꝝ. iō subdit. Argentū tuū vsum est in scoriaꝝ. p falsas legis interp̃tationes ⁊ traditiones iniq̄s vnđ eis dicebat christꝰ Math. xv. ca. Irritū fecistis mādatū dei. propter traditiones vras. Cetera exponant put in postilla vsq̄ ibi. Et ouertā manū meā ⁊ excoquā ad purū scoriaꝝ tuā. qđ nō intelligit impletū fuisse in captiuitate babylonica. q̄ ibi pl̃s nō fuit purgat⁹. vt patz ex supradictis. sed debet intelligi de purgatione facta post passionē xp̃i p ignē spūssancti. de q̄ ꝓprie pōt dici. Excoquā ad purū scoriaꝝ tuā. q̄ tūc discipuli fuerūt omino purificati a sorde peccati qđ p scoriā intelligit. vel p stannū argēto mixtū. Consequēter decimoq̄rto dicit. Et restituaꝝ iudices tuos vt fuerūt primo. sicut moyses ⁊ aaron ⁊ iosue. vt in glosa. Et ꝺsiliarios tuos sicut antiquit⁹. Et intelligitur fm glo. q̄ cōsilia dr ⁊ secreta pplo aperūt. qđ ꝓprie ptinet ad apostolos. nō autē ad zorobabel nec esdram ⁊ hmōi. qui nulla secreta cōsilia legunt aperuisse populo. sed solū legē mosaycā plene legisse. Sequit decimoquinto. Post hoc vocaberis ciuitas iusti. vrbs fidelis. q̄ postea p̄dicta ecclesia que intelligitur p hierusalē vocatur ciuitas iusti. s. christi. ⁊ vrbs fidelis. s. in eius fide fundata. Consequēter decimosexto. Syon ī iudicio redimetur ⁊ reducet eam in iustitiā. que qđē redemptio nō potest intelligi de babylonica. q̄ nō fuit p iustitiā facta. sed p dei misericordiā. vnde Zach. i. de reedificatione templi scdi dr. Hec dicit dñs reuertar ad hierlm in misericordijs. domus mea reedificabit in ea. Cuius ratio est. Mā Esdre. ix. de pplo iā reducto in hierlm legit. Nō est separat⁹ ppls israel. ⁊ sacerdotes ⁊ leuite a pplis terrarū. ⁊ de abominationib⁹ eoꝝ. chananeis videlicet ⁊ ethneis ⁊c. Et ibidē. j. Esdra. ix. fidēo peccata populi ipe facti fuisti vespertini deo dicebat. A diebꝰ patrū nrōꝝ ⁊ nosipsi peccauim⁹ grauiter vsq̄ ad diem hanc. Malachias etiā q̄ fuit de redeūtib⁹ a captiuitate babylonica in primo tpe templi scdi de multis grauib⁹ increpabat pl̃m dicens in primo capitulo sacerdotib⁹. O sacerdotes q̄ despicitis nomen dñi. ⁊ in scdo ca. Vos autē recessistis de via ⁊ scandalizastis plurimos in lege. ⁊ ibidem arguebat pl̃m de peccato infidelitatis seu blasphemie dicens eis ca. iij. in eo q̄ dicit. Omis⁹ q̄ facit malū bonꝰ ē in ꝺspectu dñi. ⁊ tales placent ei. Que qđēbba manifeste derogant diuine bonitati ⁊ iustitie. quia sūt blasphemie. et quibus ⁊ alijs similibus satis patet q̄ populus ille non fuit redemptus a captiuitate babylonica p vīā iustitie. sed ín miserationib⁹ dei vt dictū est. Redemptio aūt de q̄ hic agit ꝓprie intelligēda ē ad lrāz de redēptiōe ecclie p mortē xp̃i. Que qđē redēptio fuit in iudicio diuino. s. discretōis. q̄ iudicio iusto licet nobis occulto ꝺs elegit vocauit ⁊c. fm apl̃m ad Ro. viij. ca. ⁊ de hac ꝓprie itelligit. Syon ī iudicio redimet. ⁊q̄. hec redēptio syon. s. ecclie p mortem xp̃i fuit facta per iustitiam non p

potentiã. vt ingē in tertio p auctoritatē augustini declarat. iō subdit. Et reducet eā in iusticia. qō nō pōt cōpete re reducī a captiuitate babylonica. vt dictū est. Unde et alīq expositores hebreoy moderni. vt tam ra. Dauid qē ibi. oia ista applicāt ad tps messye. nō ad redēptōez babylonice captiuitatī. Cōsequēter. xvij. dicit. Et conteret scelestos. i. sceleratos. z pctores sil'. z q̄ dereliquūt dīm. ꝓsumēt. que vba referunt ad ea q̄ prius dixerat circa principiū ca. vbi dixit. Ue gēti peccatrici. cē. filijs scelera tis. cē. dereliq̄rūt dīm. cē. z est sensus. sic iudicio diuine tiois dīne syon redimēt vt dictū ē. qō intelligīt ō electi sic eodē iudicio ꝓterent scelerati. z ꝓsumēt q̄ dereliq̄runt dīm qō implēt i pfidis iudeis. z alijs xp̄m maliciose ne gantibꝫ q̄ q̄tidie ꝓsumunt. vt. j. dicēt. Cōsequēter. xvij. dr. Cōfundent ei ab ydolis q̄bꝫ sacrificauerūt cē. qō pla facie videt ꝑ pdictā expositōem. nā vt dictū est in tēplo scdo p maiori. z pncipali pte nō fuerūt ydolatre. Ad qō dicendū q̄ ꝫ intelligit fm falsam assertionē iudeoy. qui cū interrogant de cā hui' diuturne captiuitatis in qua sunt. respōdet q̄ cā est ydolatria quā cōmiserūt pres coy in templo prio. z etiā pcip̄ virtute qō fecerūt in oreb. qō ē manifeste falsum. Nō enī punit de' filios. p pribꝫ vltra quartā generatōem. vt pz Exo. xx. ca. p̄sertim cū filij nō sunt imitatores paternoy scelerū. vt ē in ꝓposito. Iudei enī i hac captiuitate exītes nō sūt idolatre. sz ꝓprie imitant scelus patꝝ a probātes occisionē xp̄i. z ꝫ est qō ōr hic. Cōfundent enī ab ydolis q̄bꝫ sacrificauerūt. q. d. hi q̄ dereliquerūt dīm ꝓsumēt. eo q̄ nō ꝓfundunt. s. pen tentes de ꝫ q̄ xp̄m dereliq̄rūt. sz potī' ꝓfundūt ab ido lis q̄bꝫ sacrificauerūt. ꝫ maliciose fingētes rōne p̄dicta. z eodē mō intelligendū est qō subdit. Et erubescēt sup hortis q̄s elegerāt. Cōsequēter. xix. dr. Cū fuerīt is velut querc' defluentibꝫ foliis. z velut hort' absq; aq̄. vbi declarat illud qō dixerat pax supra. Omi dereliq̄rūt dīm ꝓsumēt. que q̄dē ꝓsumptio fit tribꝫ modis. q̄z duo sūt in hac vita. Cōsumunt enī pfidi iudei in sua malicia p severātes velut querc' defluētibꝫ foliis. q. stat' eorū q̄si vetustate consumūt. iuxta illud ebre. xiij. ca. qō vetera scescit ꝓpe iteritū ē. Cōsumūt etiā alio mō velut hort' absq; aqua. s. sapie seu gre. Tertio mō ꝓsumūt stat' p̄dictorū finaliter i igne gehēne inextinguibili. de q̄ dicit. Et erit fortitudo vra vt fauilla cē. z exponāt fm primā expositi onē que ponitur in postilla.

Replica.

Circa Esaiā ꝓbam z primū ei' capitulū. Cū po stillator exponit de iudeis tpe primi tēpli peccā tibꝫ. z punit' ꝑ pctis suis. z reductis ad captiuitatē babylonicā. Qualiter etiā sctūs Tho. ꝫ cap'm exponit. Burgēn. immēor plogi sui valde redarguit postil latorē. q; sepe dicta scti Thome declinat. q̄ tñ vt ipe dicit igne charitatis examinata. z naturali rōis dictamie mlti pliciter purgata. ipe hic eū z postillatorē redarguit tā q̄z eos q̄ a plano sensu lre deuiarūt. ꝑ eo q; vt dicit cul pa delectois ꝫ descripta fuit idolatria q̄ in ꝫ capitulo nō assignat. Hoc z q̄dā alia mouēt ipm ad exponendū pfis cap'm de iudeis circa finē tēpli scdi in iudea z hie rusalē residētibꝫ. q̄ xp̄m negātes dereliquerūt dīm. blas phemauerūt sctm ihrl' cē. put lra sonat z euangelice hy storie testant z experiētia certificat. Sed huic expositioi obuiāt multa que prio ponent. debinc ꝛndebit ipi' mo tuis. Quo ad primū prio obuiat. q; ꝛ in lra de tpe h' delectiois. ꝙ eo tpe oblatiōes. festiuitates. sabbata et ce tera enumerata fuerint deo molesta. electa z reprobata. Tempe aūt scdi templi deo fuerūt accepta tanq̄ grata. vt pz a ca. x. Heemie z infra. z Esdre. ij. libro a cap. xiij. vsq; ad finē libri. Et de redeuntibꝫ a captiuitate babylonica exponit ibidē ad lram id qō in ꝫ capitulo continetur. videlicet. Nisi reliquisset nobis dns semen. quia dicit capitulo. viij. ꝙ orauit esdras dicens. Et nisi quan ta miscōia facta est sup nos abs te dne ds vt reliquias radicē nām cē. que in illo cap'o cōtinent. Similiter in isto capitulo continet. Conuertā manū meā ad te. et ex coquā ad plenā scoriā tuā. Esdras ad lraz exponere vi detur de redeuntibꝫ a babylonica captiuitate. vt pz ca pitulo vltimo scdi Esdre. vbi cum Esdras nihil repben sibile in pl'o repperisset nisi ꝙ haberēt vxores alienige nas. ad eius psuasionē dimiserūt eas cū prole. quibꝫ fa ctis z sacrificijs ꝓsummatis dixit esdras. Ite manducate nunc. sanct' enī hic dies est dño. Nolite ꝓtristari. do minus el clarificauit vos. Et quibꝫ patet ꝙ delectio de qua dicit hoc capitulū. fuit dicta de captiuitate babylo nica z clarificatio de reditu ab ipa captiuitate. Hā reue ra delectio z sacrificioꝝ z festiuitatuꝫ detestatis. put hic enumerant nō pōt intelligi de tpe scdi templi z circa ei' finē. put Burgēn. quia statim ante xp̄i natiuitatez cere monialia legis erāt accepta deo. vt pz Luce. i. de zacha ria patre Johānis baptiste. cui' oco tpe incensi fuit ex audita qui meruit etiā angelū videre. imo z dns nr̄ Je sus christ' tpe templi scdi nō venit soluere legē sed im plere. z ipe iussit discipulos ad die festū ascēdere. et ipse ascendit. opa legis fecit. pasca māducauit. put in hysto ria euāgelica clare ꝓtinet. z apli post mortē xp̄i multa le galia fuauerūt. vt pz in epl'is Pauli. z in actibꝫ apl'oꝝ. Hā etsi in morte xp̄i legalia fuerūt mortua. ante publica tionē tñ euangelij nō erant mortifera. put haberi pōt ex epistola ad Gal'. z alibi. Legalia enī toto tpe tēpli z vsq; ad mortē xp̄i valuerūt. assistente ope operāte. s. fide z de uotione. quo tpe idolatria publica nō ꝓmittebat. Detes tatio igit legaliū de qua in ꝫ capitulo dicit tpe scdi tem pli nō habuit locū. sed tpe primi templi qñ reges z ppli fuerunt idolatrie dediti. tūc deficientes fide. Secundū qō obuiat expositioni burgen'. trahitur ex hoc capitulo in quo dicit. Quomō facta es meretrix ciuitas fidelis. Meretricū aūt z adulteriū in scriptura. ꝑ idolatria po nitur. que tempe secūdi templi locuꝫ non habuit. immo p̄sides illius tempis eam ex corde psequebantur. Ut autem Burgēn. meretricū illud exponit de iudeis ne gantibꝫ christū z petentibꝫ barraban nō videt rationa bile. quia meretrix z adultera dimisso vero sponso adhe ret alieno. iudei autem christo abiecto ex malicia petie runt barraban. non vt ei ex amore adhererent vt adulte re consueuerunt. z hoc innuit cū dicit. Ciuitas fidel' nō enim fidelitatē quā ad deū habere debuerunt ad barra ban conuerterūt. cū eum non fidelitate sed malicia sal uarunt a morte. Tempore aūt primi templi ille passus locū habet. quia tpe dauid fuit ciuitas fidelis ꝑ cultuꝫ vnius dei veri. sed tempibus multoꝝ aliorum regū fa cta est meretrix z infidelis defluens ad idola. ideo assi gnatur ꝑ babylonice deiectionis culpa z causa. Tertiuꝫ quod obuiat expositioni burgen'. dicit in ꝫ cap'o. Et re stituam iudices tuos sicut prius. z ꝓsiliarios tuos sicut antiquitus. quia apostoli de q̄bus burgen'. exponit nō erant tales iudices z populi consiliarij. sed potī' a po pulo reputati aduersarij. qui etiā nō fuerūt sicut prius z antiquit'. quia populus antiquit' ꝓsensit in iudices z steterit eorum sententie z dictaminī. apostolis aūt z ver bis z factis manifeste ꝓtradiderunt. Item iudices anti quitus z consiliarij cum populo remanserant z. ꝓ po pulo quantūcunq; puerso intercesserant. sicut Moyses qui dixit domio. Aut dimitte norā populo aut dele me cē. apostoli autē moniti spiritussancti ab eis recesserūt dicentes. Quia indignos vos fecistī regno dei. ecce ꝓuer tunr ad gētes. Act. xiij. Nō ei est bonoꝝ iudicū z ꝓsilia

rio⁹ bona ꝺditio.eos q̄b⁹ ꝺsulēdū est reuīq̄re.ſz vſq; ad mortē ꝺsulēdo nō deficere.ita fecit ⁊ docuit ap̄l⁹ mḡr dñs ihesus. Exponit igit hic passus de hierl'm terrestri et iudicib⁹ zorobabel.neemia ⁊ ceteꝛ.nā exponere ꝺ eccla put Burg.⁊ glo.ordinaria ē potⁱ lram mystice q̄ ad lram sensū exponere ⁊c. Quo ad scām videndū de mortuis Burg. Nō ei ꝺcludit primū ei⁹ mortuū cū dicat eām sui⁹ delectiōis fore.q; nō cognouerūt dīm.igit nō ydolatria. Illa enī ꝺsequntia nō valet.q; potuit ex antecedē te auferri oppositū q̄ ꝓpositū.cū enī ds a viatore cognoscitur p fidem.⁊ in lra assignat defect⁹ cognitionis igit ⁊ fidei. Defectus aūt fidei reducit ad ydolatriā. q; nemo latrie colit nisi eū quē deū fore fide cognoscit. Nihil enī amatū nisi cognitum.quia igit verū deum fide non cognouerunt.sequit q; nec verū deū coluerūt. ⁊ ꝓsis ydola qō est ꝓpositū.veritas hui⁹ ꝓfitis ptz ex lra hui⁹ ca. vbi ꝺr. Confundent ab ydolis q̄b⁹ sacrificauerūt ⁊c. Sz Burg.huius dicti extortā ponit expositionē dicēs.q; ut dei cōfundunt ab ydolis.nō q̄b⁹ ipi sed pkes eoꝝ sacrificauerunt tpe primi tēpli. Ista aūt expositio ledit fidē nr̄am.q; fauet iudaismo moderno.q̄ falsam excusatōem hui⁹ extreme electōis sumūt ab ydol⁹ patꝝ suoꝝ.vt etiā Burg.dicit. Si enī q̄rit a iudeis cā tam extreme ⁊ pter se captiuitatis eoꝝ.vidēt vt Burg.q; est ex culpa patꝝ consentū ydola.sic āt se falsē excusando nō erubescūt sz gloriāt.q; ñ sit ex ꝺmeritis eoꝝ ista captiuitas.⁊ p̄ ꝺ suadēt simplicib⁹ q; p patiam sustinēt hāc captiuitatē ꝓ petis nō suis.sed alioꝝ.⁊ sic p falsam excusatōem sibi formāt vanā spem.cui Burg.hic seruit. Nō igit ꝓfundunt ⁊ erubescūt ab ydolis sic expositis.sed potⁱ vt dictū est sperāt ⁊ gloriant. Nec valet Burg.scām motuum.q; ꝺr in lra Excoquā ad purū scoriā tuā. Ex q̄ argut.q; iudei i captiuitate babylonica nō fuerūt emendati.sed māserūt incorrigibiles.ꝓpter ꝺ q̄ ꝺr in eodē ca. Sup q̄ pcutiā vos vltra addentes ꝓuaricationē. Dicta igit depuratio scorie nō hz locū in babylonica captiuitate. Rideo hic.q; Burg.hic sic multotiens facit lre trāspositōem. Mā ille ꝺ Sup q̄ pcutiā vos.ptinet ad iudeoꝝ captiuādoꝝ incorrigibilitatē. hoc aūt q̄ ꝺr in fine ca. Excoquā ad purum scoriā tuā. fm glo. nihil ptinet ad purificationē reductorum de captiuitate.de q̄ purificatiōe allegatū est supra vltimū cap. Esdre.ij. Nunc āt nitit Burg. improbare emendationē reductoꝝ a captiuitate p incorrigibilitatez nōdum captiuoꝝ.videat Burg.grā dipēsoꝝ q̄ntū valeat. Ex mutatiōe enī tpm causaꝝ ⁊ circūstantiaꝝ sepe in scripturis taliter incōsonātia reperiunt.sicut Mat.xxiij.ca. Statim correpto petro ⁊ discipul⁹ q; dormierūt. postea sequit. Dormite iam ⁊ requiescite.⁊ statum sequit. Surgite eam⁹. Nec valet replica Burg.q; ꝓpls reductus nō fuit purgatus sed potⁱ implicat⁹ abominatiōib⁹ chananeoꝝ q; dictū est supra q; ad psuasionē Esdre diuiserūt vxores cū prole.⁊ sic declarificati fuerūt.put ꝺr in loco p Burgēſi allegato.ſ.ij. Esdre vlti.ca. Cū aūt Burgēſi. dicit illā purificationē ad ap̄los ptinere.nō videt vez ad lraz.q; lra dicit de purificatiōe ciuitatis hierl'm. ideo subditur post purificationē. Ciuitas instat.vrbs fidelis.cui⁹ ciuitatis ad lram ap̄li nec erant ciues nec pars principalis nec fortassis integral' nec quātitatiua. Si diceꝛ q; ciuitas accipit ꝓ eccl'ia cuius ciues ⁊ principes erāt ap̄li non nego fm sensum allegoricū.sed nō ad lram. Nec valet tertū motiuū Burg.sumptū ex hoc ca. cū ꝺr. Syon i iudicio redimet⁹.⁊ reducet eam in iustitia.arguendo sic. Captiuitas babylonica nō est reducta p iustitiā.sed potius p misēdiam. Rideo q; hoc argumentū fundat sup falsa imaginatione.sonat enī quasi misēdia ⁊ iustitia in omnib⁹ opib⁹ diuinis nō ꝛcurrāt.q̄ est cōtra mḡm in uīj.di.xlvi.vnde etsi vna videat reducere in vno effectu alia in alio.manēt tū ip̄ inseparabilia fm sctos doctores. misēdiam exhibet sine meritis.iustitia aūt ꝓ meritis aut demeritis. Nunc igit gen⁹ humanū nō meruit redēpti onē p christū factā.ideo dicit ap̄l⁹ ad Tyt.iij. Scōm misēdiam suā saluos nos fecit.nō ex opib⁹ iustitie q̄ fecimus nos.male igit nititur ꝓbare burg. q; sit facta per christi iustitiā nobis occultā.q; ꝓtradit ap̄l⁹ in multis locis dicenti q; solū fm suā misēdiam. Id igitur q̄ hic dicit fm expositionē postillatoris ꝓpīm de babylonica captiuitate in iudicio ⁊ iustitia redemptū est verū.inquantū ꝓ sua culpa sustinuit penā debitā. concurrente tū misericordia in punitione citra ꝺignū. Et cū Burg. in hac materia vltimo adducat.q; vtiliter ꝓpls reductꝰ a captiuitate babylonica nō fuit immunis a petō.idem pōt argui de ꝓpō p xpm redempto in eccl'ia q̄ nō fuit sine petis.sicut ptz de primo redēpto latrone.⁊ hodie in lagena eccl'ie capiunt pisces bon cū malis admixti.qui oēs sunt p christū sufficienter redempti.

Capitulum.II.

Verbū q̄d vidit. Postq̄ ꝓpha ꝺscripsit regni iude delectoez.hic ꝓfr ꝺscribit regni xp̄i.ſ.eccie erectionē. Et diuidit i ꝺuas ptes.q; prio hec erectio describit.⁊ scdo ꝓpha ad ꝺscribēdū p̄dictā delectōez reuertit ibi. Proiecisti ei. Pria ps a xp̄ianis ⁊ iudeis de tpe xp̄i exponit. Prio tū mō.q; xp̄iani dicūt hāc scripturā fuisse impletā i aduētu ihesu nazareni.quē ꝓfitent eē xp̄m i lege ⁊ ꝓphis p̄missū. Iudei vo dicūt ip̄am ip̄lēdā fore tpe messye quē expectāt.q; ihesus nazarenū xp̄m esse negāt.⁊ arguūt ex lra h⁹ ptis prio.q; ꝺr hic. Erit i nouissimis ꝺr ebus ꝑpat⁹ mons dom⁹ dñi ⁊c.⁊ sic i nouissimis dieb⁹ lra h⁹ ptis est ip̄lenda. Dies āt ihesu nazareni no fuerūt nouissimi.q; p⁹ mortē ei⁹ fluxerūt mīta āni.j.Cd.cc.xcvij q̄ nō fuit xp̄s.sed alⁱ expectat q̄ erit i nouissimis. ꝓtem subdit. Mons dom⁹ dñi i vertice mōtiū ⁊ elevabit sup colles.⁊ sic i aduētu xp̄i mons syon elevabit i altū.qō n est adhuc factū ḡ ⁊c. Gte sequit. Et fluēt ad eū oēs gentes.ſ.p credulitatē i xp̄m.hī aūt ñ est factū de ihesu nazareno.q; saraceni.tartari.⁊ plēs gētiles alij.et etiā iudei.p maiori pte ñ crediderūt ihesu nazarenū.ḡ ⁊c. Gte sequit. Et ꝺflabūt gladios suos i vomeres.⁊ lanceas suas i falces.nō leuabit gens ꝺ gētē gladiū ⁊c. Ex q̄ videt q; i aduentu messye debeat tāta pax esse i mōdo q; cessēt vsus armoꝝ ⁊ materia eoꝝ in instra.p agricultā ꝺuertat. Ista ñ solū ñ̄t solui sz etiā i aduersarios torq̄ri saltē.p magna pte. Ad primū dicēdū q; nouissimū vno mō accipit simpliciter ⁊ absolute.⁊ sic tps nouissimū seu dies nouissimi ꝺr tps futurꝰ ꝓpe iudiciū. Alio mō accipit respective ⁊ sic tps gre seu aduēt⁹ xp̄i ꝺr nouissimū.q; legi euāgelice alia nō succedet.ꝓpter q̄ argumētū nō valet.q; ultimū tps nouissimū hz longū tractū.sic vltia etas hois aliq̄ tātū durat q̄ntū oēs alie p̄cedētes. Gte Beñ.xlix.ꝺr. Cōgregami filij iacob vt ānūciē q̄ vētura sūt vobis i diebus nouissimis ⁊c.⁊ oīa illa sūt dū adimpleta.etiā fm opiniudeoꝝ sic ibidē fuit expositū.ꝓpt q̄ ex illo vbo i nouissimis diebus nō ñ̄t argumētū. ibidē subdit. Nō auferet sceptꝝ de iuda.⁊ dux de femore ei⁹ donec veniat q̄ mittendus est.i. xp̄s.vñ i trāslatōe chaldaica q̄ tāte auctoritatis ē apud hebreos.q; null⁹ vnq̄ fuit ausus ei ꝺdicere.hē messyas.⁊ xp̄s vbi nos hēmus q̄ mittendus est. Cū igit sceptrū ⁊ ducatus sint totaliter ablata a iudeis.⁊ iā diu est.sequtur q; aduēnit⁹ xp̄i trāsiit in ꝓteritū.⁊ cuius fuerit ablatū tpe herodis ad quē deuolutū fuit regnū iudeoꝝ cū esset alienigena. ⁊ tpe ipsius nat⁹ fuit ihesus nazarenⁿ.sequit q; fuit ⁊ est vere christus.q; illo tpe nullus alius apparuit qui ex doctrina ⁊ operib⁹ dici posset christus.et sic argumentum

reducāt ad ꝓpositū nr̄m. Ad scōm dicēdū q̄ rōe illius dicti aliq̄ doctores hebrei dixerūt q̄ ī aduētu messie mōs synai ⁊ mons thabor ⁊ carmeli q̄ sunt ꝓpe mōtē syon sūt adaugendi diuīa vtute, ⁊ sup illos mons syon dz ponit vt sic impleat q̄d dr. Erit mons domus dñi ī vtice montiū ⁊c. sed ħ dictū reꝓbat Ra. sa. sup locū istū. d. q̄ talis eleuatio nō est intelligenda fm loci mutationez sed p signoz operationez q̄ maiora signa fienda sunt tūc i mōte syon q̄z ī alijs tribꝰ sint facta, ⁊ in ħ dicit veritatē. Iz in ħ deficit q̄ dicit futurū q̄d p iesum nazarenū fuit factū. q̄d sic ptz. Dat' signū factū in monte synai fuit data lex p angelū loquētez in ꝑsona dñi. Actū. vij.

[a] Verbū q̄d vidit Isaias filiꝰ Amos sup iudeā ⁊ hierlm. [b] Et erit ī nouissimis diebꝰ ꝑparat [c] mons domus dñi in vertice montiū: [d] ⁊ eleuabit super colles, ⁊ fluēt ad eū omnes gentes: ⁊ ibunt populi multi ⁊ dicent. Eleuate ascendamus ad montez dñi ⁊ ad domū dei iacob [e] et docebit nos vias suas ⁊ ambulabimus in semitis eius [f] quia de syon exibit lex: et verbum domini de hierusalem. [g] Et iudicabit gētes: [h] ⁊ arguet populos multos [i] Et cōflabunt gladios suos in vomeres: ⁊ lāceas suas ī falces. [k] Non leuabit gens contra gentē gladiū: nec exercebūtur vltra ad prelium.

Edauus signū sine cōparatione fuit q̄ ꝑps verus hō verus deus ī tēplo docuit legē euāgelicā. in q̄ legit pluries docuisse. q̄d quidē templū erat in mōte syon vt frequenter dictū est. vbi etiā cecos ⁊ claudos curauit. ⁊ multa alia miracula fecit. vbi etiā ianuis clausis ad discipulos intrauit. suā resurrectionē manifestādo. ⁊ ibi sup apl̄os assistoq̄ discipl̄os spūm sctū in die penthecostes misit. q̄d fuit maximū miraculū. s. q̄ homines simplices ⁊ illiterati oēs scripturas intelligeret. ⁊ linguas oīm gentiū loquerent. Et p ħ ptz q̄ maiora fecit iesus nazarenꝰ in monte syon. q̄z vnq̄z fuerūt facta in tribꝰ mōtibꝰ ꝓdictis. Et q̄ bus ꝓcludit xp̄m venisse in ꝑsona iesu nazareni. Ad tertiū dicendū q̄ ħ signū oīs no distribuit p singul' genera. sed p generibꝰ singuloz. q̄ de oībꝰ gentibꝰ aliq̄ conuersi sunt ad fidē xp̄i. etiā a tpe apl̄oz. sicut diffusi' declaratū fuit ps xxiij. sup illud vbū. in oēm terrā exiuit son' eoꝝ. sicut hec ꝓpositio vera est. Sic̄ aīal fuit ī arca noe. q̄ aliq̄ indiuidua de singulis generibꝰ aī aliū fuerūt ibi. Ad fidē vero xp̄i nō solū aliq̄ de gentibꝰ singul'. Iz multi sunt conuersi. ⁊ q̄ fm expositores catholicos ⁊ hebreos ꝓdicta distributio sic est intelligēda. ex ħ ꝓcludit iesum nazarenū esse verū chr̄istū. Ad quartū dicendū q̄ p hoc q̄d dicit. Nō exercebunt vltra ad pliū. non habet q̄ post aduentū xp̄i nullū debeat esse pliū. sed q̄ dz esse magna pax tpe sui aduent'. ⁊ ita fuit. q̄ ꝑps natus fuit tpe cesaris augusti subiectis oīb gentibꝰ romano imperio. ⁊ pacatis intantū q̄ sub eo numerat' fuit totus orbis. vt hr̄ Lu. ij. ⁊ duranit ista pax p magnū spaciū tpis. nec pl' habet p illā dictionē vltra. loco cui' ponit ī hebreo od. ⁊ sil'r. xiij. Reg. vi. habem'. et vltra nō venerūt latrones syrie in terrā isr̄l. q̄ cessauerūt venire p aliq̄d tps. tū postea pluries venerūt. vt ptz ex. xiij. Reg. Silr Besi. xxxv. dicit ad iacob. Nō vocaberis vltra iacob sed isr̄l. ⁊ tū postea vocat' est iacob multotiēs. Per ħ ꝓcludit iesuz nazarenū esse verū xp̄m. q̄ natū tpe maxime pacis ⁊ tpibꝰ a ꝓphetis ꝓnūciat'. Et ꝓdictis ptz fīa huius partis. tū adhuc ad maiorē intellectū discurrēdū ē breuiter a pli cando ad ꝓpositū. s. de ecclie ꝓmotiōe. ⁊ ꝓmittit breuis a Verbū q̄d vidit esaias ⁊c. q. d. vbū (ꝑtio cū dr. q̄d subdit est notabile. q̄ de maxima re. ⁊ io marie attendū. Et q̄d sit illud oñdit cū dr. b Et erit ī nouissimis diebꝰ. ⁊ tpe grē. q̄d dr nouissimū. vt ꝓdictū est. ⁊ ħ modo dicit prima Joh. ij. Nouissima hora est.

c Mons domus dñi. i. eccl'ia que dr hic dom' dominitum q̄ fundata fuit p ꝓdicationē xp̄i ⁊ eius miracula ī monte syon vbi erat templū dñi vt ꝓdictū est. tū q̄ ecclesia q̄ est dom' dñi dignitate excellit oēm aliā congregationē a principio mōdi ad dei cultū ordiatā d Et eleuabit sup colles. i. super terre principes qui a tpe ꝓstantini ceperūt se supponere iugo xp̄i e Et fluent ad eum oēs gentes. i. aliq̄ de oīb gentibꝰ vt predictū est. vel pōt dici q̄ est locutio hyperbolica ad designādū multitudinē gentiliū q̄ fidez xp̄i suscepit iudeis p maiorē partē excecatis in infidelitate. fm illud ad Ro. xi Cecitas ex pte contigit in isr̄l. donec plenitudo gentiū intraret sicut dr. Omēs de ciuitate currūt ad tale spectaculū ad designādū multitudinē currentiū. licet aliq̄ maioz f Et dicēt venite ascēdam' ⁊c. q̄ illi (pars remaneat q̄ recipiebāt fidē xp̄i hortabant alios ad sil'r agendum. g Et docebit nos vias suas ⁊c. q̄ adulti venientes ad fidē xp̄i anteq̄z baptizarent catheizizabant' ⁊ instruebant' de his q̄ ptinent ad fidē. h Quia de syon exibit lex ⁊c ħ no est referendū ad' credentes q̄i sit vbū ihū. sed ē vbū esaie reddentes cām ⁊ modū de dicta multitudie gentiū ad fidē xp̄i ꝓuertenda. q̄ de hierlm ⁊ iudea exierūt apl̄i aliq̄z discipuli ad ꝓdicādū gentibꝰ fidē xp̄i. ꝓpter q̄d dr Actu. xiij. Vobis oportebat primū loq̄ vbuz dei. sed q̄ repellitis illud ⁊ indignos vos iudicat' eterne vite. ecce ꝓuertimur ad gentes. sicut ih̄u ꝑcepit nobis dominus. i Et iudi. gē. iudicio discretois q̄ p ꝓdicatōez apl̄oz ali q̄s de gētibꝰ vocant ad fidē. aliis ī infidelitate dimissis q̄d q̄dē iudiciū iustū est licet nobis occultū k Et arguet populos multos. ꝓ infirmitate ⁊ aliis mal' suis. sic ptz ī actis l Et cōflabūt gla. su. ⁊c. (bus apl̄oz ⁊ legēdis scr̄ōibꝰ. ħ dr ad designadū diuturnitatē pacis q̄ fuit vbiq; natuitatis xp̄i tpe vt ꝓdictū ē. ⁊ duranit ī iudea. de q̄ terra esaias principal'r loq̄bat a. xx. annis ⁊ pl' añ natiuitatē xp̄i vsq̄z post mortē eius p. xl. annos vl' circiter sub dñio romanoz. vt pōt colligi ex dictis Josephi ⁊ aliox hystoriographoz. sed iudeis finaliter rebellantibꝰ romanis destructi sunt ⁊ captiuati p rytū ānn. xlij. a passione xp̄i. Verisile sūt est q̄ in pace tāloga cessantibꝰ bellis multa arma ⁊ instr̄a bellica fuerūt ꝓuersa ī instr̄a agricultore apta. sic̄ sensibiliter videt ī terris vbi p' bella seq̄t pax diuturnitatē. put cōiter dr. ō aliq̄ negocio q̄d ptrahit vltra modum ꝓsuetū. istud negociū nūq̄z termiabit. licet aliq̄si termineť infra ānū vl' infra mēsem seu etiā ī miori spacio fm ꝓditoez negocij. Et ħ mod' loq̄ndi hyperbolic' frequēs ē in Dom' iacob. Hic p' ꝓuersionē gentiliū (in ꝓphis. ponit ꝓuersio iudeoz. q̄ circa finē mōdi recipiēt fidē xp̄i generaliter ⁊ tpe xp̄i vsq̄z nūc recipiūt eā aliq̄ particulariť Et q̄ ad ħ iducti sūt p doctores ꝓuersos ad fidē. ō gentilitate vl' in se. sicut ptz de augustino ⁊ ambrosio ⁊ aliis multis. vel in parentibꝰ suis. sicut est de illis doctoribꝰ q̄ nati sunt de parentibꝰ xp̄ianis. tū parētes eoz ꝓpinq̄ vel longinqui fuerunt de gentilibꝰ ꝓuersi ad fidem xp̄i. ⁊ in ꝑsona talium dicitur hic iudeis.

n Dom⁹ iacob ⁊c.i.in lumīe fidei xpiane. o Proiecisti. Aliqui doctores itū hanc lēam ⁊ sequētē vsq; ad sertū capl'm exponūt ꝓfir ad ꝓcedentē,referēdo eam ad tps xpi dicētes q; in istis capitul' describit pena iudeor ꝓpter mortē xpi.sed h̄ nō videt mihi,q; hic ꝓmittit cul pa pene q̄ describit i sequētib⁹. Culpa aūt ista ē principal'r multiplicatio idolatrie,vñ subdit. Et repleta est terra ei⁹ idolis ⁊c.A tpe aūt xpi ⁊ aū p lon gū temp⁹ vsq; ad de structionem ciuitat' hieri'm p romanos q̄ fuit inducta propter mortē xpi.vt ptz Lu.xxiij.ō fuit idolatria apud iudeos.immo etiā mirabiliter hor ruerūt.intantū q; cū herodes sub q̄ natus fuit xps supra portaz tēpli posuisset aquilā auream,qd est signū ro mani dominij,eo q regnū iude receperat a romanis,non ad h̄ q; illa aquila adorare', sed solū ad porte decorē ⁊ imperatoris honorē.⁊ vñ iudei zelo legis accensi dicentes nō esse licitū aliquā imaginē quacūq; de causa esse in templo vel circa tem plū illam ad terrā deiecerūt,scientes vñ q; ex h̄ imminebat eis mort' periculū sicut ⁊ ptigit.q; plures rōne huius facti fuerūt ab herode occisi. Itē tpe tyberij sub quo passus est xps,pylat⁹ iudee ꝓfect⁹ imaginē cesarē portari fecit in hierl'm,qd cū cognitū fuisset a iudeis i ma gna multitudine venerūt ad pylatū rogantes vt illam auferret,asserentes eis nō esse licitū aliquā imaginē ess se intra ciuitatez,⁊ pylat⁹ videns multos esse paratos magis mori q̄ ꝓmittere imagines in ciuitate fieri illas in cesariā deportari ad ꝓcauendū dissensionem populi Et simile factū legit' tpe Gaij q̄ successit Tyberio,eo q̄ petronius iudee ꝓfect⁹ volebat imaginē cesaris ad hie rusalē portare,vt refert Josephus libro de iudaico bel lo,⁊ido saluo meliori iudicio mihi videt' q; hec lēa ⁊ se quens vsq; ad septimū capitulū referēda est ad tps p cedens captiuitatē babylonicā,que fuit inducta sup iu deos,maxime ꝓpter ydolatriā q̄ tūc in eis multū viguit vt patet ex.iij.Regū.⁊.ij.Paral'.Igit' sm hanc sententi am lēa ista,in qua Esaias reuertitur ad describendā pu nitionē regni iude,quā describere supra inceperat vt su pra dictus est,prima in duas ptes diuidit'.q; primo ex primitur culpa,secundo subditur pena debita ibi,Non ergo dimittas.Circa primū dicit propheta.

o Proiecisti enī ꝓpm tuū domū iacob.i.ꝓiecies.Loq̄ tur enī de futuro p modū ꝓteriti ꝓpter certitudinē pro phetie q̄ fuit impleta q̄n nabuchodonosor iudeos ō hie rusalē ⁊ de iudea eiecit ⁊ captiuos in babyloneꝫ duxit. Consequēter ostendit rō dicte captiuitatis cū dr.

p Quia repleti sūt vt olim.In hebre.hē. Repleti sūt ab oriēte.i.magica arte q̄ repta fuit in ptē oriētali respe ctu iudee,vñ ⁊ Balaam ariolus ⁊ mag⁹ habitabat i par tibus oriētis,vt h̄. Num.xxiij.⁊ eadē sñia est in trāslatōe coi cū dr. p Repleti sunt vt olim,q; a tpe iudicū u q Et augures.i.diuinos di (deri ceperūt magicis vti. uinatione superstitiosa,vñ augurū ꝓprie est diuinatio per garritū ⁊ volatū auiū. r Habuerunt vt philistīm,q; talibꝫ intendebāt.Sciendū tñ q; aliq̄ diuinatio p garri tū ⁊ motū auiū est licita,videlicet inq̄ntū se extendit co gnitio natural'. Aues enī ⁊ bruta alia citi⁹ sentiūt un mutationē aeris,eo q̄ nō h̄nt intellectū distrahentē vim sensitiuā,⁊ sm talē imutationē incipiūt garrire vel mo ueri de loco ad locuz aliter q̄ ante.ad qd̄ sequit' pluuia vl' siccitas vel vent⁹ vel hu iusmodi sm diuersi tatē nature auiuz vel brutoꝝ,⁊ ex tali ꝓpe tentia cognoscūt ho mines,q; tal' garritus seu volat⁹ est signū ef fectus naturaliter sequē tis,⁊ h̄ mō etiā n u te ꝓnosticāt de futu ra tēpestate p motuz delphinorū in superi cie maris,sed si diuinatio talis extenderetur ad act⁹ h̄uanos q̄ de pendent ex libero ar bitrio,superstitiosa ē ta lis diuinatio q̄ vtebā

adorauerūt:qd̄ fecerunt digiti eoꝝ.' Et incuruauit se hō:⁊ hūiliat⁹ est vir.' Ne ergo dimittas eis. "Ingredere in petrā:⁊ abscondere i fossa humo⁹ a facie timoꝛ dñi ⁊ a gl'ia maiestatis ei⁹. ⁹ Oculi sublimis hominis humiliati sunt' ⁊ incuruabitur altitudo virorum. ⁹ Exaltabi tur aūt dñs solus i die illa: ᵇ qr dies dñi exercituū sup oēm supbū ᵏ ⁊ excelsuz ⁊ sup

s Et pueris ⁊c.exercētes (tur iudei sicut⁊ philistei, in eis vicū sodomiticū vt dicūt cōiter expositores nr̄i. Rabi salomon vo exposit aliter dicens,q; iudei accipie bāt vxores alienigenas ydoloꝝ cultrices,sicut dr de Sa lomone.iij.Reg.xi. Et filij q̄ nascebāt ex eis seqbāt ido latriā matrū,⁊ sic iudei faciebāt filios alienos a cultu dī t Repleta est terra argēto ⁊ auro ⁊c.in h̄ tangit pecca tū auaricie ad qd̄ iudei semp fuerūt prom. v Et re pleta est terra ei⁹ eqs ⁊c.in h̄ tangit pctm̄ diffidētie,q; in defensione p talia ꝓtra aduersarios magis confidebāt q̄ de diuino auxilio x Et repleta ē terra ei⁹ idol'⁊c. Hic tangit pctm̄ eoꝝ multiplicē idolatrie,⁊ q̄ntū ad idoloꝝ fabricationē,⁊ q̄ntū ad venerationē.ō subdit. Et p ma y Et incuruauit se (nuum suaꝝ adorauerūt,⁊ subdit. homo.idolis inclinādo.Sia enī ista pctā multiplicata fuerūt inter iudeos aū captiuitatē babylonicam,vt pa tet.iij.Reg.⁊ maxime tempe manasse.iij.Regū.xxi.

z Ne ergo dimittas eis.Premissa culpa hic ꝓsequit' de scribit' pena,⁊ primo i generali,secō magis in speciali, ca.sequēti.Prima i duas.q; primo describit penā,secō ostendit medelā.ibi.Quescite.Circa primū dicit ꝓpheta.

z Ne q̄ dimittas,qsi diceret,exquo facūt ista turpia vt ꝓmissuz est nō est dimittēdū tantū dedec' culpe sine de core iusticie.Cōsequēter ꝓsequit sermonē suū ad popu a Ingredere in petrā ⁊ abscōdere ⁊c.q; (lū dicens, multi de populo timore regis nabuch⁹,⁊ exercitus eius absconderunt se in cauernis petrarū ⁊ in fossis terre,

b A facie timoꝛ dñi.i.ipi⁹ nabuch⁹,a deo missi ad pu niendū ꝓdicta pctā,qui fuit in h̄ flagellum domini.

c Et a gl'ia maiestatis ei⁹.i.a maiestate ei⁹ gloriosa,q; fecit nabuch⁹,vēire cū valde magna ⁊ excellēti ptāte cui nulli' ō regno inde potuit resistere.ideō subdit d Oculi sublimis hoīs.i.sedechie regis q̄ elevat' in supbiā re e humiliari sunt.q; fuit cap (bellauerat chaldeis, tus et exoculat' vt h̄. iij.Reg.xxv. f Et incuruabit altitudo viroꝝ.q; viri bellatores fuerūt occisi,⁊ captiua g Exaltabit aūt ⁊c.i.tūc apparebit ei⁹ potētia i pu.(ti niendo pctores,ideo subdit. h Quia dies domini, id est tempus vindicte eius. i Sup oēm supbū.d ē vnde elevatū. k Excelsuz.s.ex ambitoe. l Et sup

omnē errogantē.i.superbe loquentē contra deum.
m Et sup oēs cedros lybani ꝛc.i.machinamēta ex tali
bus lignis no potuerūt eos defendere. n Et su. oēs
mon. etc.l. ꝛc.i.fortalicia in rupib ꝛ locꝭ ꝗsi inaccessibi
lib destruenꝭ p regē babylonis ꝗntūcūꝗ sunt fortia in
muris.ideo subdit. Et
sup oēm turrem excel
sam ꝛc.
o Et sup oēs naues
ꝛc.q: sedechie ꝛ pplo
suo defecerūt oino vi
ctualia Hieremie.xlj.
q solebant apportari
i copia p naues thar
p Et sup oīe (sis
qđ ꝛc.q: chaldei ab
stulerūt de templo in
de quicqđ erat precio
sum ꝛ pulcrum.
q Et incuruabiꝭ ꝛc.
id est deiciet p capti
uitatē ꝛ mortem.
r Et eleuabiꝭ dom
nus ꝛc. exponaꝭ vtꝫ.
s Et idola ꝛc.quia
chaldei ꝓfregerūt ipa
portātes secū aurū et
argentū ꝛ alia metal
la. Hieremie.lij.
t Et introibūt i spe
luncas ꝛc.ibi fugien
tes ꝛ se absconderes a
chaldeis vt ꝓdictū ē.
nam et ipe sedechias
ter fugit p viā subter
raneā.vt dictum fuit
uij. Regū.xxv.
u A facie formidis
dñi.sic est in hebreo.et exponaꝭ vtꝫ. x Cū surrexerit
percutere terrā.s.iude p nabuchodo. tanēꝫ p suū flagellū.
y In die illa ꝓiciet ꝛc.q: plures de pplo fugiētes por
tabant secū talia.sed q: ꝓpter pond impediebant a ve
locitate fuge. ꝓiecerūt ea ne capent a chaldeis sic ꝓfci
untur merces in mari ne homines submergant.
z Ut adorarēt talpas ꝛc.in talibꝫ enī imaginibꝫ p ar
tē nigromantie facti demōes aliqñ vabāt responsa.
a Et ingredieꝭ scissuras petrar.exponaꝭ vtꝫ. q: est re
plicatio eiusdē stulticie ad maiorē errorez. b Quiescite.
hic ꝓsequēter ostendit medelā ꝓtra ꝓdicta mala pene.scz
cessatione a peccatiōe ire diuine.maxime p peccīm ydo
latrie.et ꝟ est qđ dr. b Quiescite ḡ ab hoīe.i. a deo
ei offensionē cauēdo. Scriptura enī veteꝭ testamēti sa
cra freqnter loquit de deo more hūano.ꝛ silr vocat eum
aliqñ hoiem vel virū.ꝛ maxie q: erat humanādus. vnđ
dr. Ero.xv. Dñs ḡsi vir pugnator. In hebreo hr. dñs vir
pugnator. sine quasi.et sicut ibi vocaꝭ vir pugnator. ira
hic hō iraꝭ ḡsi ad vindictā iraꝭ. ideo subditur.
c Cui? spūs.i. anhelitꝰ. d In narib ei? est. hō ei
iraꝭ emittit anhelitū fumosū p nares. e Quia ex
celsus ꝛc.ab angel scīs q̄ eū sūme reuerenꝭ. ꝛ multo fo
rtius debet timeri ꝛ reuereri ab hoīb cauendo ab offen
sa ipi. Sm hebreos ira est ista. Quiescite ab hoie cuius
spūs i naribꝫ ei? est. q: in q̄ appreciaꝭ est ipe. ꝛ sm ipos
nō intelligiꝭ de deo ꝫ de hoie mortali. ꝛ ideo nō ē ponēda
spes in eo ꝫ in deo. et ꝟ est qđ dr. Quiescite ḡ ab homīe
cui? spūs in naribꝫ est.i.q̄ vilis p respirationē aeris. et
sic est fragilis ꝛ mortal sicut alia aīalia respirātia. q: int
q̄ appreciaꝭ est ipe. ḡsi diceret in nihilo respectu dī. Et
ex ꝟ subintelligiꝭ q̄ adhuc ydola q̄ sunt ab eo facta sunꝫ
min apprecianda. vt exponit Ra.sa. ꝛ rōnabiliter ḡntu
ad ꝟ. q: effect nō excedit suā cām efficientē. ꝫ magꝭ defi
cit ab ea. Additio.

Cōsequenter dr. ꝯ.
ca. Verbū qđ vidit ꝛc
Jn q̄ ꝓpha postq̄ de
scripsit deiectionē in
deoꝝ. post mortē xpi
describit electionē ec
lesie xpi q̄ eidez suc
cessit. ꝛ exponaꝭ totuz
sicut in postilla.

Capl'm. III.

Ece enī dñator. Hic cōse
quēter describitur pena cōminata
magis in speciali. Et
primo ꝓpha ostendit p
positū. scdo ad ꝟ in
ducat exemplū para
bolicū. ca. v. tertio cō
firmat dictū suū cap.
vi. Prima ī duas. q:
primo pena describi
tur. scdo ab ea ps po
puli excipiꝭ sequenti
ca. ibi. Jn die illa erit
germē dñi. Pria ad
huc in duas. q: primo
describiꝭ pena in seni
ribꝰ. scdo ī mulieb
ibi. Auferet dñs de
eo. Prima adhuc in
duas. quia primo de
scribiꝭ pena. scdo subdiꝭ causa ibi. Ruit enī Hierusalez.
Circa primū ꝑmittiꝭ pena transmigrantiū. ꝛ scdo subdi
tur pena remanentiū. ibi. Et dabo pueros ꝛc. Circa pri
mū dr. a Ecce enī dñator. ḡntuz ad actū gubernādi.
b Domin quantū ad potestatez. c Exercituum. i.
angelorū. qui sunt executores diuine voluntatis.
d Auferet. per chaldeos in ꝟ sibi ministros. e Ab
hierusalē ꝛ a iuda validū. ḡntū ad agilitatē membroꝝ.
f Et fortem. ḡntū ad robur. g Omne robur panis
ꝛc. q: in hierusalē obsessa a chaldeis defecit oīno cibus
ꝛ potus vnde deberet robur bellatorum sustentari.
h Et iudicem. i. iudices. ad ꝙs referebant casus varij
in hierusalē de aliis ciuitatib. i Et ꝓphām. i. ꝓphe
tas falsos qui decipiebāt sedechiā regē ꝛ populū. asserē
tes q̄ nō traderent in manu regis babylonis. vt habeꝭ
Hiere. xxvij. ca. k Et ariolū. i. ariolos. q̄ immolan
do demonibꝫ. in aris diuinabāt. l Et semen. q: chal
dei nō deferebant erati aut dignitati. ideo subditur.
m Principem ꝛc. in agilibus dubijs.
n Et sapientem de architectis. id est principales in
mechanicis.
o Et prudentez eloquij mystici. i. doctores magnos q̄
intelligebant legē ꝛ ꝓphetas. nō tm̄ sm sensus literales
sed etiā mysticos. Q. autem de omnibꝫ statibꝫ ꝓdictis
multi fuerunt ducti in babylonem cū ioachim rege iu
da. patet. xxiij. Regū xxiiij. capitulo. Et dicitur illa capti
uitas ꝓprie transmigratio. quia Joachim reddidit se re
gi babylonis.

p Et dabo. Hic ꝯfirmat ponit pena remanentiū. et primo a trāsmigratiōe ioachim vsq; ad destructionez ciuitatis sub sedechia. scdo post destructōem. ibi. Apphendet. Circa primū sciendū q; tūc ppl's remanēs fuit pessime gubernat', ppter q̄d in pplo surrexerūt ꝓtentiones ⁊ diuisiones et alie miserie.

ita q; illi q̄ ducti fuerant i babylonē iudicabāt melioris cōditionis q̄ illi q̄ remanserant. ⁊ hoc est q̄d dr.

p Et dabo pueros principes eor. q; p' ioachim p̄dictum regnauit filiꝰ ei'. xviij. annor. ⁊ post illum sedechias. xi. annorū. ⁊ sic fuerunt iuuenes etate ⁊ iuniores moribus. ⁊ p̄sequēs fuerunt pessimi.

q Et effemīati ⁊c. q; fuerūt ignorantes ⁊ mutabiles sic multi etes. vterq; enī rebellauit regi babylonis in malū suū. ⁊ totius

r Et corruet (ppl'i ppl's in pctā ⁊ miserias. ppter defectum regiminis. fm q̄ dicitur Prouer. xi. Ubi nō est gubernator ppl's

s Vir ad (corruet virū. i. ꝯtra virū. ideo subdit.

t Tumultuabit puer ꝯ senem. subtracta omni reuerentia ⁊ honore.

v Et ignobilis contra nobilez. subtracto timore ex defectu regentium.

[f] Et dabo pueros p̄cipes eor. [g] ⁊ effeminati dñabunt eis [r] Et corruet ppl's [s] vir ad virū: ⁊ vnus q̄lz ad p̄imuz suū [t] Tumultuabit puer cōtra senē: [v] ⁊ ignobil' ꝯtra nobilē. [x] Apphendet enim vir fratrē suū domesticū patrz sui [y]: ⁊ dicet. Vestimentū tibi est: princeps esto nr. [z] ruina autē hec [a] sub manu tua. [b] Rndebit in die illa dicēs. [c] Nō sum medic'. [d] et i domo mea nō est panis nec; vestimentum. [e] Nolite ꝓstituere me principem ppli. [f] Ruit enī hierl'm: [r] ⁊ iudas ꝯcidit [g] q; lingua eor ⁊ adinuētiones eor ꝯtra dñm: vt puocarēt oculos maiestatis ei'

[b] Agnitio vult' eor rndebit eis [i] ⁊ peccatū suuz quasi sodoma p̄dicauerunt: nec absconderunt. [k] Ue anīe eoruz [l] qm̄ reddita sunt eis mala. [m] Dicite iusto qm̄ bñ. qm̄ fructum adinuentionū suarum comedet. [n] Ue impio in malum. Retributio enī manuū eius fiet ei. [o] Populum meū exactores sui [p] spoliauerūt [q] ⁊ mulieres dñate sunt eis. [r] Populе me' q̄ te beatū dicunt. ipi te decipiunt: ⁊ viā gressuū tuor dissipant. [s] Stat ad iudicandū domin': ⁊ stat ad iudicādos populos [t] Dominus ad iudiciū veniet cū senib' populi sui ⁊ p̄cipib' ei' [v] Vos ei depasti estis vineā meaz et rapina paupis i domo vestra. [x] Quare atteritis populū meū: [y] ⁊ facies pauperuz cōmolitis dicit dñs exercituū: [z] Et dixit dñs deus [a] p eo q̄ eleuate sunt filie syon [b] ⁊ ambulauerūt extēto collo [c] ⁊ nutib' oculor ibant [d] ⁊ plaudebāt [e] ⁊ ambulabāt. ⁊ pedib' suis cōposito gradu incedebant: [f] decaluabit dominus vertice filiarū syon: [g] ⁊ dñs crinē earū nudabit:

h Agni. vult' ⁊c. i. ita erūt excecati in malis q; malicia relucebit i vultib' suis. sic luxuria meretricz relucet i facie ei'. ⁊ nō solūmō in eor vultib'. sed etiā in vbis ⁊ gestib'. ꝯ subdit.

i Et peccūm suū q̄si ⁊c. inuerecunde et publice peccādo.

l Ue anīe eor. ppter culpā ⁊ etiaz penā sequētē. ꝯ subditur.

l Qm̄ reddita sunt i eis mala. s. mala pene p̄o mal' culpe. retributi q; q̄ fuerūt iusti inuenerūt tūc babylonios. ppitios. vt ptz de hieremia Hoc refd. ideo subditur.

m Dicite iusto qm̄ bñ sibi erit ⁊c. i. retributionē bonor suorū capiet. etiā ꝓtarū dr de ipso cum dicat.

n Ue impio ⁊c. et ptz sñia o Populū meū Hic ꝓiter ponunt pctā ꝑ primum

o Populū (cū dr. meuz exactores sui. i. superiores q̄ erāt tyranni non principes.

p Spoliauerūt. bo

q Et mu (nis suis lieres dñate sunt eis q; ptrahebant viros suos ad ydolatriam.

r Ppl'e me' ⁊c. Falsi erāt false. ppl'e. ꝓmittentes eis ꝓspera. ex q̄rū p̄omissiōe ppl's rebellauit regi babylonis. et sic cum ciuitate pertst. Et q; hec fa cū fuit iudicio diuio ideo subditur.

s Stat ad iudican

x Apphendet. Hic describit miseria remanētiū post ciuitatis destructionē. q; illi q̄ euaserāt p diuersas societates. fugiebāt ad loca deserta. ⁊ erant positi in tanto timore ⁊ miseria q; nullus volebat recipe curā regiminis alicuī turme seu societatis. ⁊ hoc est q̄d dr.

x Apphēdet enī ⁊c. vt sit sub cura ⁊ ptectiōe eius. ideo subditur.

y Et dicet. vestimētū tibi est ⁊c. q̄ sum' oīb' denudati in ciuitate enī cecor monoculus ē rex regni.

z Ruina Sub manu tua. i. sub cura tua sit. (na hec. s. ppl's nr

a Respōdebit. ꝯ renuendo dicēs.

b Nō sum medicus. i. nō habeo ptātē nec sciam vos saluādi.

c Et i domo mea nō est panis ⁊c. i. in tanta pauptate sū sicut ⁊ vos. ꝯ nolo vobis esse.

d Ruit. Hic ꝓfir ponit cā pene p̄dicte. licet enī sit supius posita cā. tū hoc replicat ⁊ adducit alia. Causa aūt ista fuit multiplicatio pctorū. inter q̄ primo ponunt pctā cōtra deū. scdo ꝑ primū. ibi Populū meū. Circa primū dr.

e Ruit ei hierl'm. q̄n

f Et iudas cōcidit. i. regnū iu (tū ad ciuitatē ⁊ ppl'm. de. cui' metropolis erat hierl'm. ⁊ subdit cā cū dicitur.

g Quia lingua eor ⁊c. p hoc q; dr lingua. ostendit q; erant blasphemi. Per hoc aūt q̄d subdit. Et adinuentiones. ostenditur q; nō peccabāt ex passione vel ignorātia. sed studiose ⁊ ex certa scientia suę malicia q̄d erat grauissimū.

dū dñs. i. ad punitionē malor parat'. Et quia ista mala erūt principaliter in supioribus vt dictū est. sequitur.

t Dñs ad iudiciū veniet ⁊c. i. vt iudicet eos ꝺ suis ty rānidib. ꝯ subdit vbū ipi' dī ad eos dicēz

v Vos enī depasti ⁊c. i. ppl'm isrl' q̄ dr vinea dñi. s. ca. v. cui' bona deuorabāt p̄cipes. ⁊ ppl's remanebat paup et nud' ꝯ subdit. Et rapina paupis in domo vra.

x Quare atteritis ppl'm meū. augurijs ⁊ iniurijs.

y Et facies pauper comoliti. i. macie attenuati. q; intātū rapiebāt bona ppl'i q̄ nō remanebat ei sufficientia vict'.

z Et dixit dñs. Hic ꝓfir describit pena in seru mulieb. ⁊ primo q̄ntū ad subtractōez ornamētor. scdo q̄ntū ad mortē virorz. ibi. Pulcerrimi quoq; viri. Circa primū ꝑmitti

a Pro eo q̄ eleuate ⁊c. e (tur insolētia mulier cū dr. latiōe mētz.

b Et ambulauerūt extēto collo. q̄d ē indicū interioris elatiōis.

c Et nutib' oculor ibant. impudice respiciēdo.

d Et plaudebant. dissolute lu

e Et ambulabāt ⁊c. curiose ⁊ lasciue incedē (dendo. p q̄ puocabant hoīes ad luxuriā. ꝯ subdit. pena debita cū dr.

f Decaluabit dñs ⁊c. auferēdo naturale ornamētū. q; crines a natura dati sūt mulieri in ornatū.

g Et dñs crinem eaz nudabit. dedarādo falsitatem capillorū extraneor. ad cōpositionē capitis additor.

g In die illa.s.diuine punitiõis. h Auferet dñs ꝛc̃ q; mulieres sotulariꝫ curiosis vtebanꝫ. i Et lunu/las.incisiões ad modũ lune factas ī sotulariꝫ.vt dicũt alicꝫ.Alꝫ vo dicit.q; lunule erãt q̃dã pars bulle auree dependẽtes circa collũ. l Et torques.i.ornamẽta ī

5In die illa b auferet dñs or namẽtũ calciamentor ꝝ lunulas k torq̃s l ꝝ monilia m ꝝ armillas n ꝝ mitras o ꝝ discri minalia p et perichelides q et murenulas r et olfactoriola s ꝝ inaures t ꝝ anulos v ꝝ gem mas ī frõte pẽdẽtes x ꝝ muta toria y ꝝ palliola z et linthea mina a ꝝ acus ꝝ specula b ꝝ sin dones c ꝝ vittas d ꝝ theristra. e ꝝ erit f p suaui odore fetor g ꝝ p zona funiculus h et p cris/

pãti crine caluiciũ: i et p fa/scia pectorali ciliciũ. k Pul/cherrimi q̃z viri tui l gladio cadẽt m ꝝ fortes tui in prelio n Et merebũt atq; lugebũt porte eiꝰ: o ꝝ desolata in ter/ra sedebit. IIII. a Tappẽdẽt septẽ mulieres vir vnũ ī die illa dicẽtes b Panẽ nr̃z comedemꝰ: ꝝ vestimẽt nr̃is opiemur, c tm̃m̃ō inuocetur nomẽ tuũ sup nos, d aufer

Ezechiel, Daniel, ꝝ hmõi, vñs aspicienti bñ singula q̃ de hac materia ptinent in h capitulo magis videnꝫ ptine/re ad statũ hui⁹ captiuitatis in q̃ nullũ robur hñt seu va litudinẽ, nec ppham, nec anolũ, ꝝ sic de singul' hic cõten tis, hec in glosa ppie applicanꝫ huic statui eoꝝ hodier/no, ꝝ specialr cũ red/ditur cã hmõi pena/rũ, cũ dr. Ruit hiere/m ꝝ pcidit iudas, q; lin/gua eoꝝ ꝝ adinuẽtio nes eoꝝ ꝑ deuz ppie videt cõpetere ude/tis modernis, q̃ quo/tidie in suis expositi onib ꝝ scripturis co nanꝫ adinuenire aliq̃ falsa ꝑ xpm. Simul/ter q̃ sequtur. Pcinꝫ suũ q̃si sodoma pdica uerũt nõ nisi eis pro/prie cõpetit q̃ publi/ce approbãt q̃ntuz in eis ẽ occasione xpi, nõ absondẽtes aliq̃d ꝺ malicia ibidẽ ppetra ta, vnde expleta⁸ mise ria eoꝝ tã in sexu virili q̃z femineo statim, pphetat de fe licitate eoꝝ q̃ saluati sunt de isrl' abiectis nõ credẽtib, ꝝ h cũ dicit in ca. sequẽti, s.vñs. In die illa erit germẽ dñi in magnificẽtia ꝝ gl'ia ꝛc̃, ꝝ exponaꝫ put in postilla.

I In capitulo.ati, postillator et Burgeñ, differũt in applicatione, q; postillator applicat ad captiuitatẽ babylonicã, sil'r ꝝ sanct⁹ Thomas. Burgeñ. aũt applicat ad captiuitatẽ iudeoꝝ hodiernã, sed cũ postil. exponit primã partẽ h⁹ cap. Q; deus auferet a hier'm fortẽ validũ ꝝ pphãm, s.falsum in quo ꝓfidere solebãt, ꝝ fuerũt decepti, Burgeñ. dicit fm glo. intelligi debere de vo ppha. Et ex h arguit q; h capi tulũ in captiuitate babylonica locũ non habuit in q̃ q̃/plures scti ppe fuerũt, s. Hieremias, Baruch, Ezehiel, Daniel ꝛc̃. Soluat h argumẽtũ thomasta, q̃ exponit ꝺ ca ptiuitate babylonica, ꝝ cũ h de ꝑ pha de instinctu diuio Postillator aũt exponit de ppha falso, nõ argumẽtũ est ꝓtra eũ, nisi q̃ntũ est de glosa p Burgeñ. allegata, quam ꝝ Burgensis ꝝ postillator nõ reputant autenticã.

Capitulum.iiij.

E Et apprehendent. Hic ex dictis concluditur coꝛ/relariũ. Circa quod sciendum q; in hebreo nõ in cipit hic capitulum, sed litera ista. Et apprehen/dent ꝛc̃, immediate coniungitur cum pcedenti absq; ali quo spacio vacuo intermedio, quod est signũ alteri⁹ sen tentie seu capituli apud hebreos, nõ est cõclusio sequẽs ex pdictis. Ex hoc em quod dictũ est q; viri interficerentur in prelio, sequit⁹ q; multe remanerent mulieres sine viris, quia mulieres non sic interficiuntur in prelijs, et hoc est quod dicitur.

a Et apprehendent ꝛc̃, querentes eum habere sponsuꝫ ꝝ qz ad sponsum ptinet prouidere vxoꝛib ꝝ filijs de ne/cessarijs, quod est difficile pro tot vxoꝛibus, et sic vnus vir remaneret ꝓpinqui tot vxoꝛib, ideo h remouetur cum subditur.

b Panem nostrum comedemꝰ ꝛc̃, id est prouidebimꝰ nobis ꝝ filijs de victu ꝝ vestitu.

c Tm̃modo inuocet ꝛc̃, s.q; simus vxoꝛes tue.

d Aufer obprobrium nostrum, scz sterilitatis, et nihil plus petimus a te.

g In die illa, s. diuine punitiõis. h Auferet dñs ꝛc̃ q; mulieres sotulariꝫ curiosis vtebanꝫ. i Et lunu/las. incisiões ad modũ lune factas ī sotulariꝫ. vt dicũt alicꝫ. Alꝫ vo dicit. q; lunule erãt q̃dã parue bulle auree dependẽtes circa collũ. l Et torques. i. ornamẽta ī

e In die illa. Hic incipit capl'm in hebreo, q; ibi pmit tit spacū vacuū. Supius ei descripta ē punitio malorū ⁊ hic ostit ponit ꝓsolatio bonor fienda p xpm. q; sicut di ctū est supra, modus esaie est cū altis q̄ tractat simul describere mysteriū xpi q̄ō intēdit principal'r, ⁊ hebrei resi duū hui' ca. referunt ad xps messie. Ut q̄ō dr H. In die illa erit germē dñi ⁊c. In trās latiōe chaldaica q̄ apud hebreos dr targū. ⁊ ē antētica apud hebreos dr. In tpe illo erit messyas dñi ⁊c ⁊ iō exposītores latini H exponētes de p̄speritate redeuntiū de captiuitate babylonica magis iudaizāt q̄ntū ad H q̄ hebrei. Igit fm hanc sniam hec lra in duas ptes diuidit. q; primo ponit dicta ꝓsolatio bonor q̄ntū ad eor exaltationē. scdo q̄ntū ad diuinā ptectōem. ibi.

obprobriū nr̄m. c In die illa erit f germē dñi in magnificentia b ⁊ gl'ia fructus terre sublimis: i ⁊ exultatio his q̄ saluati fuerint de isr'. k Et erit ois q̄ relict' fuerit i syon: ⁊ residuus i hierl'm, sanctus vocabit' l ois q̄ script' est in vita i hierl'm. m Si ablauerit dñs n sordē filiaruz syon ⁊ sanguinē hierl'm lauerit de medio ei' in spū iudicij o ⁊ spū ardoris. p Et creauit dñs q super oēm locū mon

Et creauit. Circa primuz dr. e In die illa erit. i. tpe gre que dr dies ꝓpter claritatē noticie. ad Ro. xiij. Hor pcessit, dies aūt appropinq̄uit. f Germen dñi. i. xps q̄ dr germen dñi. q; nō fuit ꝓceptus virili semīe sed virtu g In magnificētia. in miraculoz opa (te spūssancti. tione. in sua resurrectiōe ⁊ ascensiōe. h Fruct' terre scz ygnis. de q̄ dr. j. xlv. Aperiat terra ⁊ germiet saluato i Et' exultatio his q̄ saluati fuerint ⁊c. i. aplis ⁊ (rē. altis fidelibꝫ. q̄ post xpi resurrectionē viso dño gauisi fuerūt. Joh. xx. ⁊ in die penthecostes recepto spiritu sc̄o. Actu. ij. k Ois q̄ relict' fuerit in syon ⁊c. i. in eccl'ia vt dictū est. s. ij. ca. sed H est intelligēdū de illis q̄ in ecclesia sunt nūero ⁊ merito. iō seq̄tur. l Ois qui script' ē in vita. i. in libro vite, ꝓpter q̄ō Ra. sa. sic glosat m Si ablauerit. Hic accipi (ois script'. s. sed i venturi. pit si p q;. n Sordē filiaꝝ syon. i. eccl'ie in spū iudicij. q; xps p viā iusticie p nobis satisfecit. o Et spū ardoris. q; H fecit ex maximo feruore charitatis.

p Et creauit. Hic ostit ponit ꝓsolatio bonor q̄ntum ad diuinā ptectionē. Circa q̄ō sciendū q; in exitu de egypto dñs ptexit filios isr'l p colūnā ignis ⁊ nubis. Exod. xiij. Tollensq; angel' dñi q̄ ꝓcedebat castra filiorū isr'l. abijt post eos. ⁊ cū eo pter colūna nubis. Seq̄tur. Et erat nubes tenebrosa ⁊ illuminās noctē. ita q; ad seruicē toto noctis tpe accedere nō valerent. Fuit etiā postea colūna nubis in ptectione ꝫ estū solis de die et colūna ignis ꝫ tenebras de nocte. ⁊ H fuit in figura gre spūssancti vande xpi discipulis in signo visibili. Actu. ij. q̄ ptegit ꝓtra ardorē ꝓcupiscētie ⁊ illumiat ꝫ tenebras ignorātie. que tanto melior est illa colūna ignis ⁊ nubis quāto vitas est melior vmbra. ⁊ ad lram signuz illud gre aplis date. habuit speciē ignis lucentis nō cōburentis. Potest etiam ꝓbabiliter dici q; apparuit ibi nebula lucida in signum diuie pūtie specialr p gram. sicut in dedicatiōe tēpli Salomonis. iij. Reg. viij. ⁊ in erectiōe tabernaculi. Exo. xl. de q̄ pōt exponi q̄ō dr Actu. ij. Et implent tota domuz vbi erāt sedentes. fm hoc igit dr. p Et creauit dñs. id est creabit. loquēdo de futuro p modum preteriti ꝓpter certitudinē ꝓphete. q Sup oēm locū ⁊c. i. ecclie militantis que syon dr. et ostitum est. s. ij. et q; ad lram in monte syon fuit missio spūssancti. in signo visibili super aplos in die penthecostes. vt dicit Hieronym' in epla ad paulinū de omnibꝫ sacre scripture libris.

r Et vbi inuocat' est. ⁊ p. i. Ubi inuocat' est. a fidelibꝫ q; est locus ōionis.

tis syon: r et vbi inuocat' est s nubem p diez: ⁊ fumum ⁊ splendorē ignis flamantis in nocte. t Sup oēm ei gl'iā u protectio x ⁊ tabernaculuz erit y in vmbraculuz diei ab estu z et in securitatem ⁊ absconsionē a turbine et a pluuia.

s Nubem p die ⁊c. id est gra spūssancti mō ꝓdicto ꝓtegentē. t Sup oēm ei gl'iaz colūne ignis ⁊ nubis date filijs israel. u Protectio. s. spiritussancti. q; excedit eā. vt veritas vmbrā. x Et tabernaculum erit. s. spiritussancti. y In vmbraculuz. ꝓtra ꝓcupiscētie estū. z Et in securitatem ⁊c. s. superbie.

z Et a pluuia. carnalis lasciuie. Uel a turbine pseutōnis quā nō timebant spūsancto roborati. Et a pluuia, spēritatis tpalis ne p eā mollificēt hō ad vicia. Ra. sa. dicit hic. q; p turbinem ⁊ ignē ⁊ hmōi intelligunt gehenne pene. inducēs ad hoc illud ps. x. Pluet sup pctores laqueos ignis sulphur ⁊ spūs procellarū ⁊c. quātum ad hoc cōuenit me cum. q; gra spiritussancti ꝓtegit ab illa pena. ⁊ maxime gra cōsummata que est ipa gl'ia. Capitulū. V.

Cantabo. Postq̄ ꝓpheta descripsit punitionē re gni p vbū narrationū. hic ostit hoc idē facit p exemplū pabolicū. Et diuidit in duas ptes. Prio ponit pabola. Scdo arguit multiplex xpi culpa. ibi. Ue q̄ iungis. Pria in duas. q; prio sub pabola vinee describit ingratitudo xpi. Et scdo rectitudo diuini iudicij ibi. Et nūc oſidā. Circa primū sciendū q; pabola ista ē de vinea cū magno sumptu ⁊ diligētia excultra. q̄ tñ fructuz nō fecit. ⁊ sic a dño vince ꝓtempta fuit ⁊ derelicta. ⁊ per hāc vineā intelligit' ppls isr'l. vt hr̄. j. eo. c. Vinea enī domini exercituū domus israel est. quā vineā de' excoluit suis beneficijs. ⁊ tñ ad ydolatriā declinauit. ⁊ sic eā contempsit subtrahendo suum auxiliū. ⁊ p ꝓsequēs tradidit a Cantabo. i. alte (in malo aduersarioz. Dicit igit. pūiciabo. b Dilecto meo. i. p dilecto meo. in ꝑsona ei' loquens. sicut apparebit. j. ⁊ iste dilect' intelligit de' q̄ sic vocat' in libro canticoz. q̄si p totū. c Canticum patruelis ⁊c. i. q̄ō cāt̄ de vinea sua. in scriptura aliq̄ accipiunt pabole seu similitudines ex reb gestis. ⁊ iō di cūt aliq̄ ⁊ satis ꝓbabiliter. q; q̄dā patruelis esaie. i. filij patrui sui habuerat vineā cū magno sūptu ⁊ labore excultā ⁊ acq̄sitā. ⁊ tñ fuit sterilis. ꝓpter q̄ō de ipa sicut de re insolita fecit dictamē. q̄ō vocat hic canticū. q; esaias fil'r locut' est hic de pp̄lo isr'l sub noie vinee. iō subdit. d Vinea facta est ⁊c. i. deo q̄ dicit dilect' rōne dicta. e In cornu. i. in loco celso ⁊ eminēti. q; hier'm metropolis in iudea erat in alto loco respectu terre adiacēt. saltē q̄ntū ad illā ptē. in q̄ erat templuz ⁊ dom' regia in monte syon. f Filio olei. i. in loco pleno oliuis. ex q̄ rū fructu exprimit oleū. vñ ⁊ iuxta hier'm est mons oliueti sic nomiat' a fertilitate olei. ⁊ tali mō loquēdi dicit' alijs filij' mortis. q; plen' ē scelere. p q̄ digni' ē morte g Et sepuit eā. mādatis legis ⁊ sua ⁊ angelica ꝓtectōe.

h Et lapides ꝛc. Chananeos cultores lapidū de terra illa deiciendo. vt hē libro Josue. i Et plantauit ꝛc. ꝑplm israel quē ad cultū suū p̄ ceteris pplis elegit. terra ꝓmissionis plantauit. k Et edificauit turrim. i. templū ad modū turris factū, sicut dictū fuit. iij. Reg. vi. ca. qō fuit edificatū p salomonez in hierlm i medio iudee existente tāq̄ metropoli.

l Et torcular ꝛc. i. altare holocaustoruz qō dicit hic torcular. eo q̄ ibi effūdebatur sanguis victimaꝝ sic in torcular sanguis vuarum.

m Et expectauit ꝛc̄ id est opa bona deuz

n Et fe/ (colendo. cit labruscas. i. opera inutilia et nociua ad ydolatriā declinādo.

o Nūc ergo habitatores hierlm ꝛc. ꝙ dicit inducendo pplm ad ꝑsideratione p̄/dictoꝝ beneficioꝝ.

p Quid est qō ꝛc. q. d. nihil defuit ex p̄te mea quin deberet facere optima opera ꝛ fecit pessima.

q Et nūc oſidā. Hic ꝓsiter describit rectitudo diuini iudicij. q: ꝓpter ingratitudinē debet ꝓtemni. ꝛ in manꝰ aduersatoruz diuitti. iō subdit.

r Auferā sepem eiꝰ id est vex legis intellectum. nō q: deꝰ inducat aliquē ad errorē seu falsū esti mandū. sed q: sacerdotes ꝛ legisperiti declinauerūt ad vicia. ꝓpter qō deus iuste retraxit ab eis lumē siue gratie. ꝛ sic ex sua defectibilitate ceciderūt in errorꝫ cecitatē

s Et erit in direptionē. q: demones ex ꝙ habuerūt super eos ptātē diminuendo spūalia bona ꝛ dispositiones ad ipa. s. bona. t Diruā maceriā eius. s. meā ꝓtectionē ꝛ angelicā custodiā subtrahendo. v Et erit in cōculcationē. i. in depssionē a baduersarijs ꝛ maxime a babylonijs. q̄ terrā destruxerūt. ꝛ pplm partim occiderūt.

t Et ponā eā desertā. a pte/ (ꝛ partim captiuauerūt. ctione mea. y Nō putabit. q: ad vba ꝓphay noluerunt se corrigere. auferēdo mala vite sue. z Et nō fodietur. q: fossorio diuini timoris nō fuerunt retracti ab

a Et ascendēt ꝛc. i. calamitates puni/ (iniqtatib⁹ suis gentes ꝛ miserie. ꝛ q: ad ſkam pplo ducto in captiuitatē vepres ꝛ spine creuerūt in terra p defectu culture.

b Et nu. mādabo ꝛc. q: in terra illa secuta est siccitas magna c Vinea āt do. ꝛc. i ꝙ dicit q̄ parabola p̄dicta intelligit de pplo isrl. ꝛ sic est exposita. d Et viri iuda ꝛc. ꝙ potissime dr p rpō. q̄ erat de tribu illa fm carnē nasciturus. e Et expectaui vt faceret iudiciū. iustaz sniam. pferendo. qō ptinet ad iudices q̄z est iudicare.

f Et ecce iniqtas. i. iniustitie ineqlitas. q: puertebant iudicia in fauorē partis ꝛ ꝓpter munera. g Et iusticiam. i. opa iustitie in pplo cōi vinēdo iuste adimicē.

h Et ecce clamor de iniurijs vm̄ ꝑ alterꝫ. h Ue q̄ ꝓiungitis. Hic ꝓfert argumt pplī multiplex culpa. et primo ppha argut culpā ꝛ cōminat penā ꝓiucti. Secō ꝓsequitur penā separum. ibi Jō irat⁹ est. Prima i tres. q: primo arguit pplm de cupiditate. secō de carnalitate. ibi. ve qui ꝓsurgitis. Tertio de superbie vanitate. ibi. ve q̄ trahitis. ꝛ in q̄libet pte cōminatur penam. Circa primū dicit.

i Ue q̄ ꝓsurgitis ꝛc. Judei eni sp fuerūt ad auariciā proni. et iō in illo pplo multi p potentiā auferebāt possessiones alioꝝ. et aliq̄ p fraudulentias l: Hūq̄d hitabitis. ꝛc̄ q. d. videmini ꝙ ḡre/re. ꝛ tñ terra fuit data a deo filijs isrl cōmuniter. p habitatoe paupez sicut et diuitū. ꝛ subdit cōmiatio pene cum dicitur.

l Jn auribꝰ me. ꝛc. q: exaudit iniuste oppressos ad vindicandū. ideo subdit ibi.

m Nisi domꝰ multe deserte fuerint ꝛc. sic fuerāt male acquisite ꝛ ꝙ impletum est qñ pplꝰ ductus fuit captiuus.

n Decez eni iugera vineaꝝ ꝛc. i. sicut vinee ꝛ agri fuerunt male acq̄sita. ita efficient steriles i penā. est aūt iugez spaciū terre quod par boū in die arare ꝓsuerunt. o Ue q̄ ꝓsurgitis. Hic ꝓfert argumt pplm de carnalitate di. ve q̄ ꝓsurgitis ma. ꝛc. Sic ei solēt facere illi q̄ fuerūt ebrij p̄cedēti vespe. eo q̄ p Ad ebrietatē sectādā ꝛc. sic de (i mane sūt sitibūdi. decedētib⁹. iō subdit. q Et potādū ꝛc. ꝛ q: ex tali potatione calefit caro. ꝛ inducit ad luxuriā ꝛ ad alia mala. sez ad rixas ꝛ ad homicidia ꝛ ꝓdi/tia. iō subdit. r Vt vino estuetis. ꝛ pōt teneri hic ly vt vno mō causaliter q̄tū ad illos q̄ sic vacabāt potatioi. vt ad mala sequentia cēnt magis apti ꝛ ꝓnti. Alio mō ꝓsecutiue. q: talia mala nata sūt seq̄ ex ebrietate. etiā si inebriās se inebriare nō s Cythara ꝛ ly. ꝛc. ad exercitādū luxuriā p dis/ (intēdat solutionē. t Et vinū. s. forte ꝛ electū. v Et opus dñi ꝛc. nihil agēdo ad eiꝰ honorē siue obsequiū. cū tū ab r Hec opa ma. ꝛc. k. q̄lit⁹ pu/ (eo beatz abūdāriā tpaliū nunt acriter vicū carnalitatis ꝓpter ipm mōm diluuio submergēdo. Beñ. vij. ꝛ q̄nq̄ ciuitates igne et sulphure succendēdo. Beñ. xix. Cōsequnter subdit pena cū dicit.

y Propterea cap. ꝛc. i. ducet. Esa. ei loqbat de futuro p modū p̄teriti. ꝓpter certitudinē euēt⁹ z Quia ñ hasci. applicādo ingenium suū ad dīnū obsequiū. ꝛ ad iudicia sua ꝓsiderādū in punitioe carnalitatū. vt dictum est.

a Et nobiles eius interierūt fame ꝛc. qz in obsidiōe ciuitatis sub sedechia defecerunt oīno victualia. vt hr. iust. Reg. xxv. b Propterea dilatauit ꝛc. i. capacitatē suā. ꝛ ē locutio metaphorica. qz infern⁹ nō hz aīam ꝓpriā. Accipitur aūt infern⁹ in scriptura dupl'r. Uno mō ꝓ fossa vbi ponunt mortuoz cadauera. Alio mō ꝓ loco vbi descēdūt aīe dānatoz ad purgādū ꝛ general'r illoz q nō admittunt statim ad gl'am. ꝛ qz tūc nullus ad eā mittebat q̄ntūcūq; iust⁹. ideo tūc oēs mortui q̄tū ad aīas ad infernū descendebāt. ꝛ corpa eoz ꝑtim fuerūt sepulta. ꝛ partim i fossat; putrefacta. ꝛ hic infernus ytroq; mō hz accipit. Letera patent c Et in (vsq; ibi. curuabit hō ꝛc. i. deiect⁹ totaliter a sua sup d Et exaltabi (biatur ꝛc. i. ꝓbz q̄ iudicium p̄dictuz faciet de pctoribz manifestabitur celsitudo ipsi⁹.

e Et pascēt agni i. comedent agni filioz isr̄l ab hostibz vt exponūt doctores nr̄i.

fame: ꝛ mlt̄itudo ei⁹ siti exaruit. [b]Propterea dilatauit infern⁹ aīam suā ꝛ aperuit os suū absq; vllo termino. Et descēdēt fortes ei⁹ ꝛ pplus ei⁹: ꝛ sublimes gl'osiq; eius ad eū. [c]Et incuruabit hō et hūiliabit vir: ꝛ oculi sublimiū deprimēt. [d]Et exaltabit dn̄s exercituū i iudicio ꝛ de⁹ sctus sctificabit i iustitia. [e]Et pascent agni iuxta ordinē suū: [f]ꝛ deserta i vbertatē vsa aduene comedent. [g]Ue q̄ trahitis iniq̄tatē [b]in funiculi vanitat⁹ ꝛ q̄si vinculū plaustri pctī. [h]Qui dicit, festinet ꝛ cito veniat opus ei⁹: vt videam⁹ ꝛ appropiet ꝛ veniat ꝯsiliū sancti isr̄l: et sciemus illud. [i]Ue qui dicitis malū bonū: [k]ꝛ bonum malū, [l]ponentes tenebras lucem [m]ꝛ lucē tenebras ponentes amarū in dulce [n]et dulce in amarū. [o]Ue q̄ sapientes estis in oculis vestris [p]ꝛ coram vobismetipsis prudentes. [q]Ue q̄ potentes estis ad bibendum vinū: et viri fortes ad miscendā ebrietatem. [r]Qui iustificatis impium pro muneribus: ꝛ iustitiam iusti auferetis ab eo. ꝓpter hoc [s]sicut devorat stipulam lingua ignis: ꝛ caloz flame exurit: sic radix eoz quasi faucilla erit⁹ et germen eoz [t]vt pulvis ascēdit. [u]Abiecerunt enī legem dn̄i exercituū ꝛ eloquiū sancti israel [w]blasphemauerūt.

f Et deserta ꝛc. hostes. s. qz nō solū comederūt babylonij aīalia rudeoꝝ. sz etiā terrenas ēptas. Ra. sa. ad ōrīū sensus exponit istā lr̄az sic. Et pascent agni. i. iusti qz filij isr̄l ducti in babylonē habebāt vbertū sufficientē fm ordinē suū. i. fm sui status decentiā. hz de daniele patz ꝛ sortis ei⁹. Dan. i ꝛ de Joachim rege. iuda. Reg. xxiv. ꝛ idē est dicēdū ō aliis iust⁹ saltē ꝑ maiori pte. Et deserta i pinguedinē versa. i. domos pctoꝝ pinguibz plenas. Aduene comedēt. i. iusti de isr̄l inter gētiles vt aduene bītātes. Sed melī⁹ videt intelligi de filijs isr̄l reuersis de captiuitate babylōica. vt sit sensus. Deserta i pinguedinē versa. i. fruct⁹ terre israel. que fuit deserta tpe captiuitat⁹. qz mālit inculta. ꝛ ideo qñ incepit coli a reuertentibz de captiuitate ptulit fructus vberiores ꝛ meliores. aduene comedēt. i. filij isr̄l de captiuitate reuersi q̄ fuerāt aduene i babylone. g Ue q̄ trahitis. dic ꝓfir ꝓpha arguit pplm de pctō supbie q̄ trahit hoīem ad alia pcta. fm q̄ dr Eccl. x. Initiū omnis pcti supbia. ꝛ hoc est q̄ dr. g Ue q̄ trahit⁹ iniq̄tatem h In funiculis vanitat⁹. i. su (vobis aggregādo eā. perbie q̄ est occasio alioz pctoꝝ vt dictū est. i Et q̄si vinculū ꝛc. i. ꝓcedēdo vlteri⁹ ad pcta grauiora. Vinculū enī plaustri est grossi⁹ q̄ funiculus. ꝛ sic ꝑ hāc silitudinē designat q̄ supbia primo ē occasio pctoꝝ minoꝝ. ꝛ postea maioꝝ. ꝛ sic erat in pplo regni iude. intantū q̄ inciderat in errorē circa diuinā prudentiam. tenēdo q̄ de⁹ nō hret prudentiā de istis inferioribz. nec ꝑ ois inferre ꝓpter ea q̄ fiunt hic aliquā pnā. ideo subditur.

h Qui dicitis. diuinā iusticiā deridendo. l Festinet ꝛ cito veniat ꝛc. ꝓpha enī cōminabat eis pnā a deo inferandā ꝑ malis suis. ꝛ ipi deridendo respondebant l Festinet ꝛc. i. pena quā cōminamini nobis. quasi dicat. nō timemus eā. vsi de ipis dr Ezech. xi. Dixerūt. dereliquit dn̄s terrā ꝛ non videt nos. ꝛ ex hoc errore ceciderunt vlterius in aliud malū dicentes. q̄ cult⁹ diuinus nō erat alicuius valoris hoīibz. hoc enī seqbat ex eo q̄ ponebāt deū nō hre prudentiā de hūanis actibz. ꝛ ecōtrario cultū ydoloꝝ dicebāt esse bonū. qz in illis dabant aliqn̄ respōsa hoīibus de agendis. et tāq; esset ibi aliquid numinis hūs ꝓsidentiam de actibz humanis. Et hoc est quod dicit.

m Ue q̄ dicitis malū. i. cultū ydoloꝝ.

n Bonū. i. vtile hoīnibus.

o Et bonū. s. diuinū cultum. qui est bon⁹ fm veritatem.

p Malū. i. esse nullius vtilitatis.

q Ponentes tenebras. errores.

r Lucē. s. veritatis.

s Et lucē. s. fidei.

t Tenebras. cē ignorantie.

v Ponentes amarum. i. ydolatriā que ducit ad gehēne amaritudinem.

x In dulce. tanq; ꝑ eam homo consequatur optatum finē. y Et dulce. i. ipam latriā que con z In amarū. q̄ sit ibi labor in (ungit summo bono. utilis ꝛ q̄ pense. ꝛ ex hoc sequebat q̄ isti sic errātes suā sententiā ꝓferebāt noticie ꝓpheraz ꝓtrariū asserentiū. ideo subditur. z Ue q̄ sapientes estis. i. cognoscētes diuina nō fm veritatē. sed tm fm opinionē vrām. ideo subdit.

a In oculis vris. s. ꝛ sicut se estimabāt scientes circa diuina. ita ꝛ circa hūana. falso tm. ideo subdit. b Et coram ꝛc. Prudētia enī est ꝓprie circa agibilia hūana. Et prudentis aūt erroribz seqbat q̄ absq; vllo timore implicarēt se peccatis carnalibz. ideo subdit c Ue q̄ potētes ꝛc. de hoc enī iactabant se. q̄ vn⁹ poterat tantū bibere q̄ntū plures alij. ꝛ sic poterāt eos inebriare.

d Qui iustificatis impiū ꝑ mūeribz ꝛc. dādo sniam iniquā ꝑ eo ꝙ iustū pauperi. ꝓfir ꝓpter p̄dicta subdit debita pena cū dr. e Sicut devorat ꝛc. in hebreo ꝛ libris correctis habet. ꝓpter hoc sicut devorat stipulam lingua ignis. qn̄ enī ignis modicū tangit stipulā. quasi lābendo statim currit. ꝛ sic dicit ꝓpha. q̄ pena p̄dictoruz peccantiū cito veniet a deo. ideo subdit f Sic radix ꝛc id est totaliter exterminabit. sicut arbor cui⁹ radix est totaliter inarerata. g Et germē eoz. i. proles eoꝝ. h Ut pulvis ascendet. qz sicut pulvis elevat⁹ in aere ꝑ ventū ad aliū locū dispergitur. sic filij eoz extra terrā suā fuerūt ducti in captiuitatē. cui⁹ causa adhuc repetitur in generali cū dr. i Abiecerūt enī ꝛc. eā absq; timore transgrediendo.

k Et eloquiū sancti isr̄l. i. ipi⁹ dei. qz ꝑ ꝓphas eis mandabat.

l Blasphemauerūt. verba eorum deridendo. fm q̄ habetur. q. Paral. vltimo.

m Ideo ira[t] est. hic ꝓfr. ppha cōminat ꝑnām ꝓpli se paratum. Et ꝓpter pnām q̄ ꝑcessit captiuitatē babylonis. C cōpenā hui⁹ captiuitat⁹. ibi. In his oib⁹. Circa pmū dr. m Ideo ira[t] ē ⁊c. ꝓpter pcā ꝑdicta in ppl'm suū. i. ō regnū iude vbi erat templū dñi. n Et extendit manū ⁊c. multiplicat affligendo ꝓpl'm ⁊ prīcipes ꝑ reges assyrioꝝ ⁊ babylonis ad captiuitatē babylonicā vt ꝑz. iij. Regū. xvij. Paralip. o Et ꝑcussit eū. s. ꝑ p Et ꝑtur⁹ (pulū. bati ⁊c. i. primapes. nā ⁊ manasses rex iuda tūc fuit capt⁹ ⁊ cathenat⁹. ductus extra terrā suā ꝑ regē assyrioꝝ. vt hr. ij. Paral. xxxiij. ⁊ sic patet de athā filio ozie ꝑ regē egyptiū. Regum. xxiij. q Et ka. sunt ⁊c. Jechonias rex iuda fuit occisus. ⁊ cadauer ei⁹ extra muros hierl'm ꝓiectū. sic dixerat hieremias de eo. xxij. ca.

m Ideo ira[t] est furor dñi in ppl'm suū: n ⁊ extēdit manū suā sup eū. ⁊ ꝑcussit eū. o Et ꝑturbati sūt mōtes. ⁊ facta sunt mortuina eoꝝ q̄si sterc⁹ i medio platearū. p In his oib⁹ nō ē ā⁹sus furor ei⁹. ⁊ manus adhuc mā⁹ ei⁹ extēta. q Et eleuabit signū in natōib⁹ ꝓcul: ⁊ sibilabit ad eū ab finibus terre. ⁊ ecce festin⁹ velociter vēiet. r Nō ē deficiēs neq̄ laborās i eo. nō dormitabit neq̄ dormiet. neq̄ solueť cingulū renū eius: nec rūpeť corrigia calciamenti eius. Sagitte ei⁹ acute et oēs arc⁹ ei⁹ extēti. Ungule eq̄rū ei⁹ vt silex. ⁊ rote eius q̄si impet⁹ tempestat⁹. Rugitus eius vt catuli leonū. ⁊ frendet. et tenebit ꝑdā. ⁊ ꝑplexabit. et nō erit q̄ eruat. ⁊ sonabit super eū in die illa sicut sonitus maris. m Aspicienus i terrā: ⁊ ecce tenebre tribulationis: n ⁊ lux obtenebrata ē in caligine eius.

Sepultura asini sepelieť. ⁊ ita fuit de plurib⁹ aliis. r In his oib⁹. hic ꝓfr descriptio pene babylonice captiuitatis cū dr. In his oib⁹. i. ex penis ꝑdictis a deo illatis s Nō est auersus furor ei⁹. q. ex penis illis ꝓpl's. (tus nō fuit cmēdatus. q̄z magis obstinat⁹ in malo. vt patet ex iij. Reg. ⁊ ij. Paral. ió subdit. t Sed adhuc man⁹ ⁊c ad puniendū ꝓpl'm obstinationē ꝑ exercitū regis babylōis ió subdit. v Et eleua. i. faciet eleuari. x Signuz. i. vexillū ad ꝑgregationē bellatoꝝ. y In natōib⁹ ꝓcul. q. ex longinquis ptib⁹ venit ille exercitus ꝰ hierl'm. a Et sibilabit ⁊c. i. faciet cū venire. b Et ecce festinus ⁊c. q. ille exercit⁹ ēius fuerit valde magn⁹. tū fuit in breui tpe ꝑgregat⁹ ⁊ cito veniet ad hierl'm. q. nō fuit impedimētū i via. qđ declarat ꝓfr dicēs. c Nō ē deficiēs ⁊c. ex tāta ei⁹ volūtate veniebāt ꝰ hierl'm q̄ q̄ non sentiebāt laborē. ⁊ sic tollit impedimentū lassitudinis. d Nō dormitabit ⁊c. i. cū magna sollitudie festinationis veniet. ⁊ sic tollit impedimētū pigricie. e Neq̄ soluet cingu. re. eius ⁊c. ⁊ sic tollit impedimētū qđ aliq̄s ꝓuenit i exercitu ex dissipatiōe armoꝝ ad sustinendū Sil'r ⁊ impedimētū armoꝝ ad inuadendū cū subditur. Sagite ei⁹ acute ⁊c. Sil'r tollit impedimētū qđ aliq̄s ꝓuenit ex defectu eq̄ꝝ cū dr. Ungule eq̄ꝝ ei⁹ vt silex. q. d. in via nō ledent. q̄uis cū festinatiōe veniat. f Et rote ei⁹. i. currus ei⁹ in q̄bus pugnabāt antiquitus. g Quasi impet⁹ tempestat⁹. i. terribiles ad modū tempestatis cui nō pōt resisti hūana vtute. h Rugit⁹ ei⁹ ⁊c. q. d. nō flectet misericordia. vñ ⁊ rex babylonis filios sedechie regis occidi fecit in ei⁹ oculis. ⁊ postea oculos eius eruit ⁊ nobiles de regno iude captos occidit. vij. Regū vlti. Sedechiā aūt ꝓoculatū duxit ligatū in babylone. ⁊ ꝓpl'm terre captiuū. vsi subdit. i Et frendet. ꝓ iracū. l Et tenebit ꝑdā ⁊c. q. nec a deo nec ab homie (dñā. fuci sūt de manibus eius saluari. l Et sonabit sup euz ⁊c. q. in tāta destructiōe fuit magn⁹ clamor. ⁊ terribil⁹ tā ex pte babyloniorū se ad cedē ꝓpli cohortantiū q̄s ex pte morientiū. ⁊ aliorū in captiuitatē ductoꝝ. ideo subditur.

m Aspicienus in terrā. ꝓ confusione non potentes oculos sursum leuare. ⁊ associat se. ppha cum eis. eo q̄ erat pars illi⁹ ꝓpli. q̄uis mortu⁹ fuerit diu ante istā captiuitatē. s. tempe manasse regis. vt dictum est supra. ca. i. n Et lux obtenebrata ⁊c. q. tribulatio illius captiuitatis fuit tāta q̄ tota glia que fuerat in populo ist' videbat sum pliater extincta.

Cap'lm. VI.

In anno. hic ꝓsequeter esaias cōfirmat dictū suum. nā posset aliqs dicere. q. ꝑdicta nō ꝓuenirent ꝑ spūm sctō. ꝓpter qđ in ꝓ ca. ostendit se locutum fuisse ꝑ spū dūm. Et diuidit in duas ptes. q. primo ponit duplā apparitio. Secundo esaie legatio. ibi. Et dixi. Ad intelligentiā prime partis sciendū q. esaias visione imaginaria vidit dñm in specie cuiusdam magni viri sedentis. cuius sedule erat in celo. ⁊ scabellum pedū eius in templo sm q. dr infra. Levi. Celum mihi sedes est. ⁊ terra scabellum pedū meoꝝ. ⁊ duos angelos stantes in vtroq; latere eius. ⁊ intellexit significationē visionis. aliter nō esset visio ꝓphetica. sicut Pharao q̄ vidit spicas Bōi. xli. ⁊ balthasar q̄ vidit manum scribentē in pariete. Dañ. v. visione imaginaria. ille dormiens. iste vigilans. neuter tñ fuit ꝓpheta. sed ioseph ⁊ daniel q̄ visiones intellexerunt. Ūñ dr Dañ. x. Intelligentia opus est in visione. sicut diffusus dictuz fuit in principio libri psalmoꝝ. vbi dictuz fuit de modis ⁊ gradibus ꝓphetie tanq̄ ꝑambulum ad oēs libros ꝓphetarū. Igitur circa istā visionē esaie que fuit intellectualis et imaginaria primo ponit apparitio duplex. Secdo angelica. ibi. Seraphin. Circa primū primo notat tempa In anno ⁊c. fm q̄ dicit Ra. sa. iste nō (pus cum dr. fuit annus mortis Ozie regis. accipiendo mortē ꝑ separatione anie a corpe. sed annus quo fuit a deo ꝑcussus lepra. eo q̄ voluit sibi officium sacerdotale vsurpare. vt habet. ij. Paral. xxvi. q. et tunc mūdo reputat⁹ fuit mortuus. q. et tunc habitauit in domo sequestrata. ⁊ ioathā filius eius regebat palacium. et iudicabat ꝓpl'm terre. vt habet. iij. Reg. xv. ⁊ ij. Paral. xxvi. Iste autez dicto Ra. sa. consentit ista sequens in hoc ca. vt videbit. Consequenter ponitur ipsa apparitio dei cum dr.

b Vidi dñm. fm Dionysium. ij. ca. celestis hierarchie angelus fuit. tamē dñs nominatur. eo q̄ ad repsentandū psonā dñi apparebat. ⁊ in eius psona loquebat. sicut et angelus loquens moysi in monte synai. dñs nominat. vt patet in Exodo in pluribus locis. Qui autē fuerit angelus habet Actu. vij. vbi dr de moyse. Hic est qui fuit in ecclesia in solitudine cum angelo qui loquebat ei i monte synai. ⁊ cum patribus nostris. q̄ precepta decalogi dedit audiente populo. vt habet Exo. xx. ca.

c Sedentē. sedere autē ꝓprie est iudicantis. illa autez apparitio fiebat ad ꝓferendum sniam ꝓtra ozian regez thuribulare volentez de ꝑfti. q̄ tunc lepra fuit ꝓcussus

vt dictū est. ⁊ Ītra ppl'm de regno iude de futuro. vt vi
debiť infra. ⁊ iō illa apparitio fuit in effigie hois sedentis. p illā etiā apparitionē in effigie hois sedentis significabat de humanādus in psona ruīt. ⁊ B est qđ dr Job. xxj. vbi allegať in scriptura q̄ ponit infra in B ca. Exceca
cor ppli hui' ⁊c. ⁊ sub
dit euāgelista. B dixit esaias qñ vidit gl'iaz eius. ⁊ locut' ē de eo.

d Sup soliū excelsum. B est supra exposi tum.

e Et plena erat domus. i. templū a salomone edificatum. ibi enī fiebat illa visio.

f A maiestate eius q̄ ab illa effigie videbať fulgor mirabil' p cedere. Sciendum q̄ ustud. Et plēa erat domus ei' a maiestate. nō est in hebreo nec ī libris correctis.

g Et ea que sub ipo erāt replebant templū. In hebreo habeť. Et ore ei' replebať templū. ⁊ accipit hic ore p finibꝰ vestimentoꝝ seu vestimēti sui. Illa enī effigies apparebat q̄ induta ad honestatē. ⁊ finis vestimēti descēdebat vsq̄ ad tēplū paulātim sic cōit fit de ore vestimē

h Seraphin. Hic ostit describit (torū hoīm sedentiū apparitio angelica. cū dr h Seraphin stabāt. sic enī apparebāt tanq̄ parati ad ministrādū deo ⁊ exequēdū eius imperiū. Sciendū tñ q̄ nō erant de supiori ordine qui dicit ordo seraphin. sed erāt de angelis q̄ mittuntur in ministeriū ad exteriora. nominant tñ seraphin ab effectu. propter purgationē labioꝝ esaie p incendiū. sicut dictū est de alio angelo q̄ nolabať dñs. eo q̄ loq̄bať in psona

i Sup illud. i. sup templū vt dicūt expositores (eius. nostri. tñ in hebreo habeť. Desup ei. i. dño. q̄ stabāt sup templū parati ei obsequi. ideo sic apparebāt q̄ vn' erat ad dexterā dei alius ad sinistraz.

k Sex ale vni ⁊c. p alam ptemplatio designatur. vt dicit Brego. sup Ezech. igit̄ p duas alas supius erectas intelligit ptēplatio diuinoꝝ que sunt supra naturā angelicā. Per duas ptenſas inferi' ad cooperiendū corp' ⁊ pedes eoꝝ seraphin cognitio eoꝝ que sunt inferiora angelis designatur. p duas medias ad volandum extensas cognitio angelice

l Duabꝰ velabāt fa. ⁊c. In hebreo (nature. iō subdit. habeť. Faciē suā. i. supoꝝ seraphin fm hebreos nō q̄ eēnt extense añ facies eoꝝ. sed sup capita q̄si transuersaliter. ⁊ sic velabant caput supius. ⁊ p osequēs faciez q̄ est ps capitis.

m Et duabꝰ velabāt ⁊c. In hebreo hť. Pedes suos. i. ipoꝝ seraphin. q̄ trāsuersaliter versus inferiora. ptendebanť. ⁊ sic corpa seraphin ⁊ pedes velabāt. ⁊ B ad quandā decentiā ⁊ honestatē. apparebat ei in figura humāna que honestior apparet operta q̄ nuda.

n Et duabꝰ. s. alis medijs.

o Volabāt. ad designādū q̄ angeli semp sunt parati ad diuina ascēdere. et ad inferiora descendere fm dñi voluntatē. iō volat' in medio loco disponiť quasi ad vtrunq̄ paratus. Et ad melius capiendū posui hic figurā fm intentionē hebreoꝝ.

p Et clamabant ⁊c. i. simul ⁊ concorditer. vel quia vn' primo dicebat. ⁊ postea idem alius repetebat. sicut duo chori in ecclesia aliq̄n idem dicūt alternatim.

q Sanctus. sanctus. sanctus. Scōm hebreos dicitur ter sanctus. ad maiorē diuine sanctitatis expressionez.

[a] sup soliū excelsum ⁊ eleuatuz. [b] ⁊ plena erat domus [c] a maiestate eius: [d] et ea q̄ sub ipo erāt replebant templū. [e] Seraphin stabāt sup illō [f] sex ale vni: et sex ale alteri. [g] Duabꝰ velabāt faciē eius [h] Et duabꝰ velabāt pedes ei'. [i] ⁊ duabꝰ volabāt: [k] ⁊ clamabāt alter ad alterū: et dicebant. [l] Sanctus sanctus sanctus [m] dominus deus exercituum: [n] plena est omnis terra gloria eius. [o] Et cōmota sunt supliminaria cardinū a voce clamantis: [p] ⁊ domus repleta est fumo: [q] ⁊ dixi. Ve mihi q̄ tacui. [r] quia vir pollutus labijs ego [s] ⁊ in medio ppli polluti labia hñtis ego habito: ⁊ regem dñm exercituum vidi [t] oculis meis. [u] Et volauit ad me vnus de seraphin: [v] ⁊ in

r Dominꝰ deus exercituuz. ad designandum essentie vnitatem.

s Plena est omnis terra gl'ia eius. q̄ in omnibꝰ creaturis relucet virtus et bonitas ipsius.

t Et cōmota sūt ⁊c. q̄ hec visio facta est die pcessionis ozie. vt dictuz est supra. et tunc fuit mot' terribilis. fm q̄ hť Zach. xiij. Et fugietis sicut fugistis a facie terremotus in die ozie regis iuda. q̄ terremot' factus fuit ad ostendendū indignationē dñi ptra psumptiōez ozie. Et illo añ terremotu moti fuerūt parietes templi ⁊ p consequens supliminaria ⁊ cardines ostiorum.

v A voce clamātis. q̄ talia fuit ī inferioribꝰ p angl'os

x Et domus ⁊c. Ad designandū incendium futurū domus dñi p chaldeos. vt habeť. xxj. Reg. vltimo

y Et dixi. Hic psequēter describit esaie legatio. ⁊ primo describit dispositio debita. Secūdo legatio sibi iniuncta ibi. Et auduī. Dispositio añt ista facta est primo p esaie ptritionē de eo q̄ peccauerat p omissionē. ideo dicit.

z Ve mihi q̄ tacui. a reprehensione vel repressione ozie regis de sua psumptione. erat enī esaias de genere regio vt dictū est supra. i. capitulo. ⁊ pter hoc magis poterat ad regem accedere. ⁊ defectus suos sibi ostendere. q̄ alius de populo. ideo peccauit hoc omittendo. iō subdit.

a Quia vir ⁊c. sicut enī polluunť labia loquendo q̄ non decet. ita etiā tacendo quod dici debet.

b Et in medio populi ⁊c. nō solū p omissionē. sed etiā p cōmissionē. q̄ multi de populo illo erāt blasphemi. vt dictum est supra.

c Et regē ⁊c. id est angelorū.

d Vidi oculis meis. quasi diceret. ex quo ſuz peccatoꝝ ista visio nō est mihi ad pfectum sed ad interitum. et sic etiā dixerat Edanue ad vxorem suā. Judicū. xiij. Morte moriemur. q̄ vidimus dominū. Secūdo facta est esaie dispositio p angelum purgantē eius peccata. hoc tamen fuit solum instrumentaliter. quia solus dei est purgare peccata principaliter. Dicit igitur.

e Et volauit ⁊c. per istum volatum intelligitur velocitas angelica ad exequendum domini mandatuz seu beneplacitum

f Et in manu eius calculus. i. carbo ignitus. Calculus enī plura significat. Uno enī modo signat lapidem parvulū. Alio modo numerationē. q̄ antiquitus solebant homines cū lapillis numerare. signat etiā carbonem ardentem. ⁊ etiā quedā alia. Unde versus. Calculus est ratio. numerus sententia carbo. Calculus est pondus. minimus lapis ensis acutus. Per calculū añt istū significabatur pphetie donum tunc esaie datum.

g Quē sorcipe ⁊c. s. holocaustoꝝ vbi erat ignis continuus. vt habeť Leui. vi. Sciendū tñ q̄ nō accipit hic altare seu carbo materialiter. quia ista fiebant visiōe imaginaria sicut dictum est. qua videbatur angelus accipere carbonem de altari holocaustoꝝ.

h Et tetigit os meū. ad designādū purgationē peccati sui p taciturnitatē p̄dictā. ideo subdit. Et auferet iniquitas tua ⁊c. i Et audiui. Hoc ꝓfr describit legatio inuincta esaie a dño ōntuz ad illud qđ ptinet ad afflictionē maloꝝ. scđo ōntū ad ꝓsolationē bonoꝝ. ibi. Et multiplicabit. Primuz describit cū dr.

i Et audiui vocē domini. apparētz in effigie predicta.

k Dicentz. Quē mittā ⁊c. Ḃ non ḡstituit ex ignorātia. sed ad quē mittēdū nego cū esse se offerēti ad obediendū. sic Ḃesi. dixit dns. Adā vbi es. vt ex eius rōne cōuenientius argueret eū de trāsgressiōe.

l Et dixi ⁊c. paratꝰ ad obediendū.

m Mitte me. necesse offerēdo peccauit. qz asi dispositus se vidit p purgationē p̄dictā.

n Et dixit vade. ad arguendū pcrā regez iude. Et Ḃ dicunt hebrei et rōnabiliter vt videt. qz istud qđ dr in Ḃ capitło p̄cessit tpe ea q̄ scripta sunt supra a principio hui⁹ libri. in qbꝰ esaias arguit multipliciter pctā ei⁹ ppli. Ad q̄ arguēda missus fuit a deo sicut alij ꝓphe. Et in Ḃ ca. ponit prima eius missio. vt dr nec obstat qđ vltimo scribit. qz frequēter i sacra scriptura scribunt posteri⁹ prius facta. ⁊ econuerso. vt frequenter dictum est supra in aliis libris canonicis.

o Et dices ppło ⁊c. auribꝰ corpis. p Et nolite intelligere. i. noletis. nō enī incipiet eos ꝓpha ad nonintelligendū ⁊ nō obediendū. sz p̄dixit Ḃ futurū p̄nūciādo. sz ppli obstinationē in malo. ō subditur. q Exceca cor ppli hui⁹ ⁊c. i. denūcia ad excecādū p errorē in intellectū. r Et aures ei⁹ aggrana. i. ag grauādas denuncia (ctu. in affectu p obstinationez. circa qđ talis excecatio ⁊ obduratio nō est a deo directe. sed ex libero arbitrij defectibilitate. hō enī auertens se a deo merct vt iuste deus retrahat grām suā ab eo cui⁹ effectus est illuminare intellectū. ⁊ mollificare affectū. ⁊ iō ipa subtracta hō excecat ⁊ obdurat ex sua malicia. hoc ad literā fuit impletū qñ ad p̄dicationē christi iudei p magna pte fuerūt obdurati. sm q dr ea ipse Joh. xij. ꝓterea nō poterāt credere. q dixit Esa. excecauit oculos eoꝝ. ⁊ indurauit cor eoꝝ ⁊c. ⁊ sequit. Hoc dixit esaias qñ vidit gloriā ei⁹. s. p̄i. ⁊ locutus est de eo. Cognouit enī tūc trinitatē pſonaꝝ ⁊ filiuz incarnandū vt p̄dictū est. ⁊ sic tūc vidit gl'am p̄i. i. ei⁹ dis. s Et dixi. vsq̄quo dñe. s. durabit hec excecatio (unitatez. ⁊ obduratio. ⁊ dixit. t Donec desolentur ⁊c. qđ impletū fuit tempe tyti q̄ destruxit ciuitatē ⁊ terrā iudeoꝝ. ⁊ duxit ꝓl'm captiuū. ⁊ dispsit p orbē vt nō habitarent ampli⁹ in iudea. ō subdit. Et longe faciet dñs homines.

v Et multiplicabit ⁊c. Hic ꝓfr ꝓpha denunciat (mines. ꝓsolationē credentiū. qđ frequēter fit in hoc ꝓpha et in aliis. s. denūciatio ꝓsolationis bonoꝝ iurta denunciationē desolationis maloꝝ. vt opposita iurta se posita magis eluceſcāt. ⁊ Ḃ est qđ dr. v Et multiplicabit ⁊c. qz ante aduētū exercitꝰ romanoꝝ ꝓ iudea ꝓpiam q̄ erāt ibi p admonitionē angeli trāsierūt in regnū agrippe. q̄ erat ꝓfederatꝰ romanis. ⁊ sic fuerūt derelicti alijs partim captiuatis. ⁊ partim trucidatis. q̄ postea multiplicati sūt p orbem vniuersum. vt ptz ad sensuz. x Et adhuc decimatio in ea. qz decime dant a fidelibꝰ ecclesie.

manu ei⁹ calculus: s quē forcipe tulerat de altari: b ⁊ tetigit os meū ⁊ dixit. Ecce tetigi hec labia tua: ⁊ auferet iniquitas tua: ⁊ pctm tuuz mundabit. t Et audiui vocem dñi dicentz. u Quē mittā: ⁊ qs ibit nobis: t Et dixi Ecce ego: m mitte me. n Et dixit. o Vade ⁊ dices populo huic. Audite audiētes p ⁊ nolite intelligere: et videte visionē ⁊ nolite cognoscere q Exceca cor ppli huius: r ⁊ aures ei⁹ aggraua et oculos ei⁹ claude. ne forte videat oculis suis ⁊ auribꝰ suis audiat ⁊ corde suo itelligat. ⁊ cōuertat ⁊ sanē eū. ⁊ dixi. Usq̄quo dñe: ⁊ dixit Donec desolentur ciuitates absq̄ habitatore: ⁊ dom⁹ sine homine. Et tra relinquet deserta. ⁊ longe faciet dñs homines. Et multiplicabit q̄ derelicta fuerat. i medio tre: x et adhuc in ea decimatio. y Et conuertet: ⁊ erit in ōsionē sicut terebinthus: ⁊ sicut querc⁹ q̄ expādit ramos suos. b Semen sanctū erit id qđ steterit in ea.

y Et conuertet ab abiectione ⁊ paucitate ⁊ pſecutione quā passa est eccl'ia: ꝓ̄ o a principibꝰ iudeoꝝ. vt ptz Actu. viij. ⁊ in pluribus locꝝ altis ciusdē libri. ⁊ postea ab imperatoribꝰ romanis ⁊ eoꝝ pfectis. vt i sanctoꝝ legēdis ⁊ i chronicis habetur.

a Et erit i ōsione sicut terebinthus ⁊c. qđ impletū videmus maxime a tpe ꝓstantini in q̄ incepit eccl'ia notabiliter ⁊ mirabiliter exaltari ⁊ dilatari.

b Semen sanctū (rictū ⁊c. qz fideles multiplicant p generationem carnalē. ſ̄ p gratiā sanctificantem in baptismo. verūtamē qz excecatiōis ⁊ obdurationis indeoꝝ tpe p̄dicationis x̄pi ⁊ apl'oꝝ ei⁹ figura fuit obduratis p̄decessoꝝ suoꝝ tpe p̄dicationis ꝓphetarū ⁊ aliorū ꝓphetaꝝ q̄ fuerunt inuenti tpe destructionis facte p nabuchodonosoꝝ regē babylonis. iō ista ista pōt exponi p illo tpe. licet principal intētio ꝓphete ferat ad obstinationē iudeoꝝ tpe p̄dicationis x̄pi ⁊ apostolorū. ⁊ sm istā sniam dr. Et dixi. vsq̄quo domine. s. durabit ista excecatio et obduratio. Et dixit donec desolate sint ciuitates absq̄ habitatore. quod adimpletū fuit tempe sedechie qñ rex babylonis destruxit ciuitates regni iude. ⁊ populū duxit captiuū in babyloneē ideo subdit. Et longe faciet dñs homines. ⁊ multiplicabitur. Hoc ꝓsequēter ꝓpha denūciat consolationē bonoꝝ. ⁊ istud fit frequēter in Ḃ libro ⁊ in aliis libris ꝓphetalibꝰ iurta desolationē bonoꝝ. vt opposita iurta se posita magis eluceſcāt. ⁊ hoc est qđ dr. Et multiplicabit q̄ derelicta fuerat. i. terra iuda q̄ derelicta fuerat a suis habitatoribꝰ in captiuitatē ductis multiplicabit adhuc in hominibꝰ. animalibus ⁊ altis bonis. quod impletū fuit post captiuitatis reditū sub zorobabel ⁊ neemia ⁊ machabeis. In medio terre. hoc dr quia iudea est in ḡto climate terre habitabilis. Et adhuc in ea decimatio. i. adhuc dabunt ibi decime bonoꝝ sacerdotibꝰ ⁊ leuitis deo ministrantibꝰ. sicut habet Neemie. x. Et cōuertet a captiuitate in pſperitatē. Et erit in ostensionē sicut terebinthꝰ ⁊c. qz pſperitas eoꝝ post tātā captiuitatē fuit magi admirabilis ⁊ hoc tempe machabeoꝝ. qñ recuperauerūt ciuitatem ⁊ templū cōtra antiochū regem tunc valde potentem. Semen sanctū erit id quod steterit in ea. quia post reditum captiuitatis babylonice non legit indeoꝝ populus ad ydolatriam declinasse. nisi aliqui pauci ex violentia regis antiochi. vt habet. i. Machabe. i. ij. ⁊ tūc etiam aliqui licet pauci cōpatiūe respectu totius populi ac ceperūt aliquas ꝓditiones gentilū. faciendo sibi pręputia. palestrā. ⁊ ephebian. vt habet. i. Machabe. i. non tū dicit ibi q̄ declinauerunt ad ydolatriā.

In ca.vi.vbi dr in postil. Posset enī aliquis dicere q̄ verbū eius nō esset autenticū. Additio.i.

Esaias in principio siue pphetie dixit. Audite celi z auribꝫ ꝑcipe terra.qm̄ dñs locut' est. z iō nullus posset dicere ei q̄ ꝑba illa dixisset spiritu suo z nō spū dei. nisi tal' ꝑtradiceret siue pphetie.quā q̄ negaret silr posset negare ꝑsentez visionē.z iō nō oportet dicere q̄ hec visio ponit ad ꝑfirmatiōez ꝓdictoꝝ.sed ē visio p se revelata ꝑphete.

In eodē ca.vbi dr in postilla.Sicut hiere.xvij.dicit.terra.terra.terra. Additio.ij.

Quod legit in hieremia.terra.terra.terra audi v̄bū dñi.nō oportet vt intelligat ad excitādā maiorē attentionē sicut iudei dicūt.sed ad denotandū terre cui loqbat ꝑ ꝑsōaz distinctionē. Erat enī terra cui loquebat tripartita.cui' una ps dicebat terra iudee.alia galylee.alia vo trās iordanē.vt ptz in libro q̄ dr canchedrin.vbi ad denotādū talē diuisionē ter noiat terrā.et iō in h̄ loco cū seraphin ter sctūs clamabāt.ad ī̄am plane intelligendū est ad designādā trinā distinctionē in diuinis ꝑsonis.put fides catholica tradit.vbi z q̄libet vtor trū nominū in cōcreto significat sanctitatē.vt denotet pluritas suppositoꝝ q̄ cōcretiue intelligunt. Verbū aūt substantiuū ibi subintellectū in singulari ponit.vt essentie vnitas intelligat. Et notandū q̄ q̄dā expositores hebreoꝝ attendētes q̄ in vnitate diuina q̄ summa est piculū esset iterare noīa q̄ oīno sil'ia essent.erā necesse cēt vt intelligeret alīq̄ pluralitas.iō aliter interpretati sunt hec dicta.i.vt sctūs q̄ in primo loco dr.z etiā sctūs q̄ in secundo loco dr intelligunt in vocatiuo casu.sic q̄ vterq; seraphin clamabat ad alterꝝ dicēs.O sancte sctūs dñs deus exercituū ꝛc.z h̄ audēt dicere.eo q̄ in lingua hebraica in his noibꝫ nō est differētia casualis.sed h̄ nō valet aspicienti ꝓprietatē hay distinctionū.put hic ponunt.vbi trāslatio chaldaica vsta tria noīa de deo intelligit.z ideo he due expositiōes q̄s postillatoꝝ ponit nō debent intelligi q̄si undifferēter ꝓponent lēe.sed prīa expositio nō est vere literalis.sed q̄si a veritate lēe fugitiua.Secūda aūt catholica z ꝓprie literalis.vbi mḡr in.i.di.ij. Inter alia testimonia trinitatis que in veteri testamento inueniunt.hanc auctoritatem tangit a literali sensu sumptā allegat.

In eodem ca.vbi dr in postilla.Et dixit vade ad arguendū peccata regni iude. Additio.iij.

Licet esaias in pcedētibꝫ argueret multipliciter ppl'm de pctis eoꝝ nunq̄ tñ eoꝝ obstinationez pnūciauit.q̄ obstinatio in hac visione fuit prīo sibi revelata cū dr.Audite z nolite intelligere ꝛc.excecca eoꝝ ppli hui'. Aūt nō est necesse dicendū q̄ hec visio pcedat alias pphetias ꝓdictas.sicut hebrei mīr rōnabiliter dicūt. Ysa in pcedētibꝫ arguebat pctā z scelera populi de mādato dei.vt dictū est. In hac aūt visione sibi inunctū est vt excecationē z indurationē eorū futurā tempore aduentus ehristi eis ꝓnunciaret.

In codē ca.vi.vbi dr in postilla.Et adhuc decimatio in ea.q̄ decime dant a fidelibꝫ eccle. Additio.iij.

Vbi nos habem'. Et adhuc decimatio i ea.in hebreo hr q̄dā dictio q̄ licet derivet a decē tñ nō significat decimationē.sz significat denā.i.nūerū denariū in genere femīno.z est sensus ſm hebreos q̄

a tpe h' visiōis adhuc remanebāt decē reges in iuda vsq; ad trāsmigrationē babylonis inclusiue.q̄ q̄dē reges apud eos fūt ionathan.achaz.ezechias.manasses.amon.ozias.ioaz.ioachim.iechonias.sedechias. Pōt etiaz aliter intelligi iste numer' denari' vt referat ad illud qō legit Ben.xviij. vbi dr' ꝑcessit abrae q̄ si inuenirent in sodomis.x. iusti.parceret toti ciuitati p eis. vnō in h̄ loco dñs dicebat esaie q̄ liez' ppls eēt ita mal' sic ppls sodomoꝝ ꝑsertim.x. diceret.i. ca. Audite verbum dñi principes sodomoꝝ tñ adhuc remanebat in ea.s.in iudea z hier'm decē.viez iustoꝝ q̄ volebat eos sustinere z tolerare donec ꝓficerent. Lapm.vii.

Et factū est. Postq̄ esaias denūciauit regni iude punitionē.hic denūciat ei' liberatoez a ꝑsecutoꝝ duoꝝ regū.vt tāq̄ boni' samaritan' p' vnū mollificatiuū infundat oleū lenitiuū. Sciēdū tñ q̄ principal' intentio ꝓphe est denūciare xpi aduētū q̄ interponitur. Vñ dicit Ra.sa.sup.ix.ca.zacha.q̄ vniuersi ꝓphe nō fūt locuti nisi sup ānos redēptiōis z ad dies messie.qō ē intelligēdū de ꝑncipali intēto.z iō ps ista i tres diuidit.q̄ prīo p signū dicte liberatōis denūciat xpi incarnatio.secūdo ei' resurrectio se.ca.tertio ei' ascēsio.ca.xi. Sciēdus tñ q̄ hec diuisio si est ꝑtesa.q̄ i secūda z tertia pte fit mētio de ꝑtenī.in prīa q̄ntū ad aliud.q̄ ꝓphe frequenter replicant idē.alio tñ modo.q̄ mō exhortatiuo loquūt. Ptis aūt ca.in tres ptes diuidit.q̄ prīo ponit regni iude imminēs ꝑiculū.secūdo promittit liberatōis bñficiū.ibi. Et dicit dñs. Tertio dat h' liberatōis signū.ibi. Et adiecit. Circa a Et factū est.q̄ ānno (primū ꝑmittit tps cū dr. regni sui factū ē q̄ sequit. b Filij ioathan filij ozie. ſm q̄ dicit Ra.sa.hic exponūt ꝑ z annus ipi' achaz ad ostendēdū q̄ bñficiū dñū factū ipi achaz.put i h̄ ca.declarat nō fuit factū ꝓpt bonitatē ipi' achaz cū cēt ydolatra pessim'.vt h̄.xiij.Reg.xvi.z ꝓ prīo indūg' dīno bñficio sz factū est ꝓpt meritū ꝑis sui ioathā q̄ fuit bon'.vt h̄ xiij.Reg.xv.z ozie aut sui q̄ dict' est etiaz azarias q̄ fuit etiā bon'z iust'.vt h̄.xiij.Reg.xv. Verūtñ postea anno xvij.regni sui supbiuit.iō officiū sacerdotale sibi vsurpare voluit.ꝓpter q̄d a deo lepra ꝑcussus fuit.quā patienter portauit bitās i domo segstrata.z sic petiit ei' purgarū c Ascēdit rasin rex sy.z fa. (fuit p prīaz z penā ill'ata. fil' ro.ꝛc. Isti duo reges nō venerūt tūc sil'r rege achaz sz q̄libz p se z successiue.z iz fi expugnauerit hier'm cum tatē regiā.tñ de regno achaz duxerūt magnā ꝑdā.q̄ si poterat eis resistere i cēpo ſm q̄ dr.xj. Paral.xxviij. Tradidit q̄z eū dñs dr in mānu regis syrie q̄ ꝑcussit eā.magnāq̄ ꝑdā cepit d ei' impio. Et subdit ibidē. Damb⁹ q̄s regi isr d Et nūciaue (rael tradit' ē.z ꝑcuss' est plaga grādi. rūt.i.achaz q̄ descēderat de domo dr z ꝓpl'o ei' e Di cētes.q̄ exercit' duoꝝ regū ſi pōt fieri gregari. q̄n currat rumor z potissime ad illos q̄s intēdūt vellare.z q̄s fuerit ille rumor subdit. f Requiescit syria.i.rex syrie.

g Sup ephraim.i.sup regnū isr'l.sine.x.tribuū.q̄ hic roboā prīm' rex fuit d tribu ephraī.vt dr.iij.Reg.xi.z alīq̄ p' eū cōr'er.p h̄ aūt q̄ subdit. Requiescit syria.ꝛc. intelligit ꝓfederatio duoꝝ regū ad veniendū simul d regnū iuda.ex h̄ enī q̄ q̄libz eoꝝ p se victoriā habuerat d achaz cogitauerūt q̄ ambo simul posset destruere regnū z trāsferre ad aliū.vt h̄.j. h Et cōmotū ē cor ei' .i.reg' achaz.

l Et cor pplī eī. p nimio timore l: Sicut mouent ligna ꝛc. eo ei q fuerāt debellati a q̄ibz rege p se. vt dictū est in cāpo. fuerūt valde territi. credētes q nō possent resistere amboz simul etiā in ciuitatibo munitis ꝛ fortalicijs. l Et dixit dñs. Hoc ꝓfir. pmunit liberatōis beneficiū cū dz. Et dixit dñs ad esaiā. p ꝓsolatione regis ꝛ ppli. licet nō meruisset. vt pāt in Egre (ctum est dere in occursum ꝛc. Dicūt aliq̄ expositores nostri. q rabsaces erat filius esaie q̄ non fuit honorat⁹ a rege iuda fm decentiā sui stat⁹ cū esset de genere regio. sicut ꝛ pr̄ suus vtr̄. dictū est. propter q̄d indignatus trāstulit se ad regē assyroz. q̄ posuit eū inter principes sui exercit⁹. fm q pr̄. un. Regū. xviij. ꝛ ió subdit. Tu ꝛ q̄ derelict⁹ ē in iasub. a fratre suo ad alienigenas trāseūte Et dicūt isti expositores. q dictus rabsaces hēt ab hebreis. q vbi habeat nescio. vnde ꝛ Ra. sa. aliter exponit fm interpratationē b⁹ nois iasub. q̄ interpraī reuersus. et sic dixit dñs. Tu ꝛ q̄ derelict⁹ est iasub filius⁹ tuus. q. d. dominus. pauci de ꝓlo iude q̄ reuertent ad me p pniaz ad dictū tuū erunt tibi sicut filius⁹ tuus iasub. Jn scriptura eni sacra ille q̄ p doctrinā suā aliōs ꝓuertit ad deū. dicitur pr̄ eoz. ꝛ ipi eī filij. fm būc modū dicit apl's. i. Lor. iiij. Jn christo eni iesu p euangeliū ego vos genui.

m Ad extremū aq̄duct⁹ ꝛc. Erāt ei ibi due piscine vbi colligebant aq̄. ꝛ vna erat superior altera. ita q de ipa fluebat aq̄ in aliā. sicut frequēter fit i stagnis. o Jn via agri fullonis. p quā itur ad agrū illū vbi fullones pānos ab eis lotos i piscina extēdebāt ad desiccāduz p Et dices ad eū ex pte mea. q Vide vt sileas. i. sis in bona pace ꝛ q̄iete. ió subdit. Noli timere ꝛc. Sequitur.

r A duabo cau. i. exercitibo reges seōrum. s Ticionū fumigan. ꝛc. ticiones fumigāt q̄n extinguit flama. et q: gla regis syrie ꝛ regis isrl erat extinguēda. sic denunciat ꝓpha in b ca. ió equipat eos ticionib⁹ fumigantibus.

t Jn ira furoris ꝛc. i. regni ei⁹ v Et filij romelie. i. regis ꝛ regni isrl. supple i ira ipoz ꝑ te. Noli timere. eo q ꝓsiliū inierūt ꝑ te syria i malū ꝛ ephraim. i. regnū isrl

x Et filij⁹ romelie. i. rex ei⁹ y Dicētes. Ascēdamus ad iudā. sil⁹ z concorditer. ꝛ dicit z Ascēdam⁹. eo q regnū iuda est i eminētiori loco q̄ regna syrie et israel

a Et suscitem⁹ ieū. a sua q̄ete ipm impugnando b Et auellam⁹ eū ad nos. i. auferam⁹ ꝛ ditioni nre subijciam⁹

c Et ponam⁹ ꝛc. i. romelie q̄ vocat⁹ b tabeel vt dicit ra. sa. d Hec dicit dñs de⁹. cui⁹ vbū nō pōt esse fallum

e Nō stabit. i. ꝓsiliū eoz nō hēbit effectū. f Et non erit istud. q. q̄ trāsferat ad eos regnū tuū. g Sed caput. ꝛ nō hierm. h Et caput damasci rasin. q. d. nō erit caput seu dñs hirm. vel subdit i Et adhuc. lxv. anni ꝛc. i. regnū decē tribuū l: Esse ppl's ꝛc. i. samaria desinet esse metropol' in regno ephraim. l Et caput samarie ꝛc. i. filius⁹ romelie desinet esse caput in regno ephraim. q: in fi. lxv. annoz osee rex isrl sat⁹ cito fuit captus ꝛ i captiuitatē duct⁹. cū ppl'o suo p salmanasar regē assyroz. vt hī. xiij. Regū. xvij. Sciendū tñ q̄ isti. lxv. anni nō sunt numerādi ab illo āno q̄ esaias loq̄bat ista. quia a principio regni achaz cui loq̄bat fuerūt tm xvij. anni. Achaz ei regnauit. xvi. annis tm vt hī. xiij. Regū. xvi. cui successit ezechias in cuius āno. viij. captus fuit osee. vt hī xvij. Reg. xviij. Et ideo dicit ra. sa. q̄ numerādi sunt a tpe q̄ annos cepit ꝓphetare. q̄ prio phetizauit ō regnū syrie. ꝛ ō regnū isrl. ꝛ cepit ꝓphetare p duos ānos ante terremotuz. oī ozias voluit thuificare vt dictū ē ꝛ. ꝛ sic ꝓphetizauit duobz annis ante ozias p euteret lepra. Dicit aūt leprosus. xv. annis cui successit Jonathan filius⁹ ei⁹ in regno. xvi. ānis. et post ipm achaz. xvi. ꝛ ezechias ser annis ante captionē samarie que simul inceti facūt. lxv. ānos. Alij vo dicūt isti anni sunt numerādi a tpe q̄ ozias fuit lepra percussus. eo q̄ ex tūc reges israel ꝛ syrie accepetūt fronte infestādi regnū iuda. eo q̄ rex esset percussus lepra. sed dicit eū virtute leprosum. xvij. ānis. ꝛ sic in idē redit q̄ntū ad numerū annoz. ꝛ ante filius romelie fuerat occisus ab ozee. et sic dem Si nō crediderit⁹ ꝛc. s. in (sierat esse caput samarie veritate. b dixit Esaias. q: sciebat achaz ydolatrā pessimū. vbis suis nō creditur⁹. q. ō ptz in b. q: de diuio auxilio diffisus refugit ad auxiliū regis assyroz. vt hī. xiij. n Et adiecit. Hic dicte liberationis ponit (Reg. xvi. signū. ꝛ diuidit in duas ptes. q: prio ponit signū liberationis ab hostib⁹ tpe achaz. Secdo tempe filij sui ezechie ibi. Adducet dñs. Prima i duas. q: prio. ponit tē signuz Secundo dat. ibi. Ecce virgo. Circa primū dicitur.

n Et adiecit ꝛc. p esaiam. o Dicens. pete tibi sig. liberationis tue ꝛ ppli tui. vt predixi. p A dño deo tuo. ꝛ nō ab ydolis ō tu colis q Jn ꝓfundū infernū fm Ra. sa. hic accipit infernus p fossa siue sepulchro. i. pete tibi signū p resuscitatione alicui⁹ mortui. r Sive in excelsum supra. sicut factū fuit tpe iosue p statiōez s Et dixit achaz ꝛc. Et fm q̄ dicit ra. (solis. Josue. x. sa. cū esset ydolatra pessimus signū renuit. nolens q̄ aliquid ad dei glorīā monstraret. ideo subdit. t Et non tentabo dñm. fuit excusatio ficta ad coopiendū malum suū. ꝓpter q̄d esaias intulit dicēs. v Audite ergo domus dauid. Nunquid parum ꝛc. i. ꝓphetis. quos sepe molestabāt detrectēdo. affligendo ꝛ aliqn occidendo. vt patet. iij. Reg. x. ij. Paral. in pluri x Quia molesti estis ꝛc. Signum ab eo (bus loci. oblatū renuendo ne nomen eius glorificetur.

y Propter hoc. id est ad declarationez nois sui principaliter. y Dabit dñs ipe vobis signū. s. liberationis

vre,ꝺsit q̃uis sitis ingrati,q; de⁹ multa bona facit ingratis ⁊ inuitꝰ.vñ ꝺr Dath.v. Pater vr celestis solē suum oīm facit sup bonos et malos. ℨ Ecce ẏgo.Hic ꝓsit ponit signū.⁊ q; scriptura ista multipliꝛ puerꝝ a iudeis intendo hic aliq̃ntulū īmorari,⁊ sic,pceda,q; ꝓio pnū obiectões q̃bꝺ nitunt oīdere q; ñ possit intelligi de xpo ad lram. Scḋo ponā falsas expositões eoꝝ ⁊ eas excludā. Tertio ponā expositionē catholicā ⁊ verā. Quarto obiectiões iudeoꝝ

ꝺabit ꝺns ipe vobis signū
ℨ Ecce virgo ꝛcipiet: ⁊ pariet filiū: ⁊ vocabit nomen eius emanuel, ᵃ Butyrum ⁊ mel comedet: ᵇ vt sciat reprobare malū ⁊ eligere bonū. ᶜ Quia anteq̃ sciat puer reprobare malum et eligere

solui.Circa ꝓmū arguūt ex ℍ qꝺ ꝺr hic Dabit ꝺns ipe vobis signū.ſ.liberatois achaz⁊ ꝓpli sui a duobꝰ regibꝰ regnū ei⁹ destruere volētibꝰ.vt dictū est.Jesus aūt nazarenus nat⁹ fuit post tps achaz p q̃ngētos annos ⁊ amplⁱ⁹.vt posset deracili oīdi p tpa regnoꝝ.ſz dimitto proꝑter,plicitatē vitandā.⁊ q; hoc ꝓcedit ab oībꝰ ꝓphetis. g̃ ꝛceptio sau natiuitas Jesu nazareni nullo modo fuit signū dicte liberatois.Jtē ex ℍ qꝺ ꝺr.Ecce ẏgo ⁊c arguūt q; in hebreo hr.Ecce alma ⁊c.qꝺ nomē nō significat vgine,sed adolescētulā.qꝺ nomē indifferēter ꝺr de vgine ⁊ corrupta.qꝺ xpiana negāt de maria.quā dicūt ẏginē cōceptisse.Jtē ex ℍ qꝺ sequit.Et vocabit nomē ei⁹ emanuel ⁊ in heb.hr.⁊ vocabit ipa.ſ.alma,nomē ei⁹ emanuel.Jesus aūt nazaren⁹ nō fuit vocat⁹ a mre sua,nec etiam ab alijs emanuel.ſz iesus vt ptz ex euāgelijs eoꝝ. g̃ hec lra nō pōt intelligi de ipso.Jtē arguūt ex ℍ qꝺ subdit in ℍ ca.Anteq̃ puer sciat vocare ꝑem ⁊ mrem⁊c.Ex q; ptz q; in puero de q̃ fit hic ſmo fuit ignorātia qꝺ xpiam negāt de Iesu nazareno.dicētes cū habuisse pleitudinē scie ab instanti ꝛceptois inq̃ntū hō ⁊ inq̃ntū deus ab eterno. Circa scḋm sciendū q; ꝓpter istā q̃ dicta sunt alīq̃ hebrei exponūt scripturā istā de ezechia filio regis achaz.q̃ post dictū ꝓphe nat⁹ fuit.vt dicūt i signū liberatois regni iude a ꝑdictis regibꝰ. Et ad ℍ inducūt qꝺ hr infra sequēti ca.Et erit extensio alaꝝ ei⁹ implēs latitudines terre tue o emanuel. Ezechias aūt fuit ꝺns terre post achaz ꝑem suū.sed ℍ dictū reprobat Ra.ſa.p ℍ q; ezechias erat.xxv. annoꝝ q̃n cepit regnare post achaz ꝑem suū immediate. vt hr.iiij.Reg.xvj.Achaz vo regnauit ānis tm̃.xvi.vt hr iiij.Reg.xvi.g in principio regni achaz añ q̃ diceret ista ꝓphetia ezechias iā erat nat⁹.⁊ erat.xx.annoꝝ.⁊ sic ñ pōt hec scriptura intelligi de ezechia.⁊ adhuc ad dictū Ra. ſa.pōt addi.q; ſm ipm ⁊ ſm doctores catholicos.ꝓphetia ista fuit dicta ꝛtio anno regni achaz. et sic ezechias tūc nō solū habuit nouē ānos.sed etiā.xij.g nō pōt intelligi de eo.ꝓter qꝺ Ra.ſa.dicit q; hec ꝓphetia intelligēda est de filio ysaie.Dicit ei q; esaias accepat in vxorē q̃ndā iuuēculā.⁊ q; iā ꝛcepat de eo.cū dicit q; tal⁹ est ista Ecce adolescētula ꝛcipit ⁊ pariet filiū.et denūciatio h⁹ part⁹ fuit signū ab eo ꝑdictū.q; de puero existēte i matris vtero nescit an sit masculus vl femina.⁊ iō q̃n certitudinaliter ꝑdicit signū est credibile q; illud qꝺ p̃mittitur ad tale signū sit futurū.vt sit sensus vbi ysaie. Ecce adolescētula ꝛcipit ⁊ pariet filiū.et q̃n in natiuitate ei⁹ videbis vbū meū verificatu,scias te a duobꝰ regibꝰ te inuadere disponētibꝰ cito liberādū.⁊ ita fuit vt iste ra. ſa.ꝓsequit.q; cito ad petitionē achaz rex assyrioꝝ venit in damascū ꝑ rasin regē syrie ⁊ eū interfecit.⁊ pplm ei⁹ trāstulit in cyrenē.vt hr.iiij.Reg.xvi.⁊ eodē anno vt dicit osee filⁱ⁹ hela,ꝓiurauit ꝑ phacee filiū romelie regē ysrael.⁊ eū interfecit.vt hr.iiij.Reg.xvi. ad suū aūt ꝓpositū ꝓfirmandū adduxit illud qꝺ scribit ca. se. Et accessi ad ꝓphetissam ⁊ ꝛcepit ⁊ pepit filiū. Et q̃ ptz q; ista adolescentula de cui⁹ cōceptu ⁊ partu fit hic ſmo fuit vxor esaie ad quā accessit maritali affectu ⁊ puer ꝛcept⁹ ⁊ natus de ea fuit filⁱ⁹ eius.sed ista expositio nō pōt stare. q; ca.se.ꝺr de puero nato. Et erit extēsio alaꝝ ei⁹.i.exercitus regis assyriorum implēs latitudinem terre tue o emanuel.⁊ loquit ibi de terra regis iude.cui⁹ nūcius fuit ꝺns esaias nec filⁱ⁹ eius.⁊ sic emanuel ꝺ cui⁹ ꝛceptione ⁊ natiuitate fit hic ſmo nō fuit filius esaie. Jtē q; dicit denūciatione natiuitatis pueri in sexu masculino esse signū a ꝺno ꝓmissum.videt falsuꝫ.q; de mādato ꝺni ditⁱ esaias. Pete tibi signū a ꝺno deo tuo in ꝓfundū inferni ⁊c.p resurrectōem mortui.vl p aliquā mutationē notabilē ⁊ supnaturalē in cursu celesti.vt dictū est ſ.⁊ idē dicat ra.la.⁊ sic illud signū debuit esse aliqd valde magnū.⁊ excedēs totā creature facultatē.cuiusmodi nō est tal denunciatio.q̃n aliq̃s medicus expti p aliq̃ signa ⁊ experientias ꝓcognoscūt sexū pueri nascituri.⁊ si dicat q; nō cognoscit p certitudinē.cū neq; ri nō pōt q̃n demōes ꝓnoscāt certitudialiter.cū ad h se extēdat eoꝝ notitia naturalⁱ.q̃ remānsit integra in eis.⁊ p ꝺns tale signū pōt certitudialiter ꝑdici a diabolo. Jtem iiij.Reg.xvij.ꝺr q; osee filⁱ⁹ hela regnare cepit anno.xij. achaz.⁊ ſm ℍ phacee filⁱ⁹ romelie vixit vsq; ad.xij.annū achaz.⁊ sic falsum videt qꝺ dicit ra.ſa.ipm interfectū ab osee eodē āno q; nat⁹ fuit emanuel.q̃ ſm eū nat⁹ fuit anno achaz.xij. vel.v.ad tardⁱ⁹. Jtē ca.xvij.ꝺr. Anteq̃ sciat puer vocare ꝑem ⁊ mrem auferet fortitudo damasci ⁊ spolia samarie coram rege assyrioꝝ.sed nō legit samariā spoliata a rege assyrioꝝ añ.xx.annū regni osee. in q̃ fuit capta a salmanasar rege assyrioꝝ.vt hr.iiij.Reg.xvij.licz osee añ fuerit tributarius reg assyrioꝝ.⁊ sic a natiuit. te pueri de q̃ est hic ſmo q; fuit filⁱ⁹ esaie.ſm dictū ra.ſa. vsq; ad captionē samarie fluxerūt ānī.xvij.ſ. octo de regno achaz.⁊ ix.de osee.vt ptz p ꝑdicta.q; fuit nat⁹.iij. anno achaz vel.v.ad plus.⁊ osee cepit regnare.xij.anno achaz vt dictū ē.añ vo.xvij.ānos puer scit vocare ꝑem ⁊ mrem. Si aūt dicat q; osee cepit regnare q̃rto āno achaz vt dicūt aliq̃.adhuc sequit q; puer in spoliatiōe samarie habuit.xx.ānos añ q̃s puer scit vocare patrē ⁊ mrem ad tardⁱ⁹. Jtē q; assumit ad ꝓfirmationē sui ꝓpositi cū ꝺr. Et accessi ad ꝓphetissam ⁊c.magis est ad oppositū.vt ostendet ca.se. Circa tertiū accipiēdū ē qꝺ dicit Dat.i. Hec aūt totū factū est vt adimpleret qꝺ dictū est a ꝺno p.pphetā dicētē. Ecce ẏgo hēbit i vtero ⁊ pariet filiū ⁊ vocabit nomē ei⁹ emanuel.ex ℍ patz q; ista scriptura esaie loquit de ꝺno iesu xpo.cū Matthe⁹ apls ⁊ euāgelista ꝑfectꝰ plen⁹ magis q̃ fuerūt ꝓphe vete.te.dicat ea fuisse impletā in natiuitate xpi.⁊ ſm ℍ sic exponit a doctoꝝ ℨ Ecce ẏgo ⁊c.i.beata ẏgo maria a (bris catholics. pphis denūciata.q̃ ꝛcepit ⁊ pepit manēs ẏgo. ℨ Et vocabit ⁊c.q; vocat⁹ est ipse.qꝺ est nomē significās duplicē naturā in vno suppositō.ꝺiuinā.ſ.⁊ humanā.⁊ ℍ idē signat emanuel qꝺ est interpretatū nobiscum deus.

a Butyrū ⁊ mel comedet.ℍ ꝺr ad denotādū veram eius hūanitatē q̃ talibꝰ nutrit.maxime in puericia b Vt sciat reprobare malū ⁊c.ly vt nō tenet causaliter.ſz ꝛsecutiue.q; ab infantia sua habuit plenitudinē scie ad reprobādū malū ⁊ eligēdū bonū.loquēdo de scia humana ⁊ q; istam habuit ab instāti ꝛceptois ⁊ nō ante.iō subditur. c Quia anteq̃ sciat puer reprobare malū ⁊c.

der elinquet terra ꝛc.i.odio hēs tanq̄ tibi no-uā.ſ.terrā iſrl ꝛ terrā ſyrie. d A facie duor regū ſuor.q: rex aſſyrior rege ſyrie interfecit ꝛ pplm ei⁹ trāſtulit i cyrenē vt dictū eſt s. ꝛ poſtea ozee regem iſrl cepit. ꝛ pplm eius trāſtulit in aſſyrios. vt hē.iiij.Reg.xvij. Circa q̄rtū dicendū. Ad primū q: i ſacra ſcriptura ponit dupler ſignū alicui⁹ euent⁹. Vnū p̄noſtici cū q̄ eſt indicatiuū effect⁹ futuri. ſic Iudi.vi. datū fuit ſignū gedeoni in vellere indicatiuū ſue victorie future. ꝛ tale ſignum frequēt⁹ dat in ſcriptura. Aliud ē ſignū reme̅oratiuū effectus p̄teriti. ſicut Exo.iij. dixit dñs moyſi. Hoc habebis ſignū q: miſerim te. cū eduxeris pplm meum de egypto. imolabis deo ſup montē iſtū. i. imolabis deo de illa miſſione q̄ tibi impoſit ad liberatōem pplī reddendo gr̄as deo. ꝛ ſic p̄z q: illud fuit ſignū reme̅oratiuum miſſiōis p̄terite. nec obſtat magna diſtātia tpis. q: ſignū reme̅oratiuū ita reſpicit p̄teritū in magna diſtātia ſicut in pua. ſicut ꝛ ſignū p̄noſticū reſpectu futuri. Circa duz etiā q: liberatio regni iude a pſecutorib⁹ fuit ſignū figuratiuū ſaluatiōis mūdi fut̄e p̄x̄pm. ꝛ q: achaz erat in credul⁹ vbo p̄phe. vt dictū eſt s. ꝛ venientē futurū ſibi dat ſignū reme̅oratiuū futurū longinquū. vt ipe in p̄ria p̄ſona nō videret. ſic in mēte nō credebat. illi tū q̄ deſcēdunt de eo viderūt. vt maria ꝛ ioſeph. iō ſignāter p̄phā nō dixerit vbi ū ad achaz dicēs. audi achaz. ſed ad domū dd dicēs. Audite g̈ dom⁹ dd. de q̄ domo fuerūt ioſeph ꝛ maria. nō tū ad eos reſpexit q̄d ibi dr. q̄d pax vobis ē ꝛc. ſed illud q: ſubdit. Dabit dñs vobis ſignū. Ad ſcōm dicendū q: almuth in heb. ſignat abſcōſiones. ꝛ inde dr alma abſcōdita. ita q: de ea⁹ puditicia ꝛ integritate nō dubitat. marie q̄ p̄poniē ſta he. tūc ſic ſonat haalma. nec inuenit̄ in tota ſacra ſcriptura aliq̄ ſic ſcripte. niſi tū tres. ſ. rebecca. Beſi. xxiij. vbi dr d ea. Puella decora nimis. vir go pulcerrima. ꝛ incognita viro. Et ſeq̄tur ibidē. Puella q̄ egrediet ad hauriēdā aquā. in heb. hē. Haalma que egredietur ꝛc. ꝛ maria ſoror moyſi Exo d. ij. vbi dr de ea. Et fuit puella ꝛ vocauit matrem pueri in heb hē. Fuit haalma ꝛc. ꝛ iſta q̄ ſcribit in H ca. ꝛ iō cū due p̄dme fuerit vgines puriſſime q̄ noiate fuerūt noie haalma. idē tenē dū eſt de iſta. Ad tertū dicendū q: dupler ē nomē alicui⁹. ſ. impoſitiōis ꝛ nature. ſicē ſortes eſt nomē impoſitionis hō. vl H nomē hō nomē nature. Jeſus fuit nomē impoſitū ipi a rpo. vt p̄z Lu. ij. Emanuel aūt ē nomē nature ſeu p̄rietat⁹. ſignat. n. nobiſcū de⁹. vt dictū eſt s. et H eſt p̄x̄pū nomē ipi⁹ rpi in q̄ diuina natura ꝛ hūana ſūt p̄iuncte in eodē ſuppoſito. ꝛ H nō vocat⁹ eſt p̄ſibus altis noibus p̄prietates ei⁹ ſignificātibus. ſic vocat⁹ ē lapis. Daniel. ij. ꝛ Dauid. Et ſee. xxj. et nomie dñi tbetragrāmaton. Exo. xxiij. Et H eſt nomē q̄d vocabūt eū dñs iuſt⁹ nr. vbi habem⁹ dñs. in heb. hē nomē dñi tbetragrāmaton. ꝛ pluribus altis noibus ꝓſr noiat⁹ in ſcriptura. Ad q̄rtū. ā ſolutū eſt ex his q̄ dicta ſunt. q: licet in rpo nō fuerit alīq̄ ignorātia. tū fuit hō in tpe. ꝛ ſic habuit ſciaz infuſam in tpe. ꝛ a⁹ illā hēret liberatio pplī p̄ſentaz denūciata fuit ipleta. e Adducet dñs. Sciēdum q: ps iſta ad finē ca. multipl⁹ exponit̄ a diuerſis. ſ. vnā tū ex poſitione intēdo. pſeq̄. q̄ erat rōnabiliter mihi videt et eā pſequit Ra. ſa. vic⁹ q: i hac pte deſcribit ſignū liberationis a dō facte tpe ezechie filij achaz. q: rex aſſyriorū cū mag̃ exercitu vēit ꝛ cū. cui ezechias reſiſtere ſi potuit via hūana. ꝛ iō q̄uertit ſe ad dīnū auxiliū ſplorādū. ꝛ iō miſit dñs ag̃elū ſuū q̄ vna nocte

bonū: derelinquet̄ ſtra quā tu deteſtar⁹ a facie duor regū ſuor. Adducet dñs ſup te ꝛ ſup pplm tuū ꝛ ſup domū p̄ris tui q̄ dies q̄ nō venerūt a diebꝫ ſeparatis ephraim a iuda cū rege aſſyriorū. Et erit in die illa: ſibilabit dominus muſce que ē in extremo fluminum egypti: ⁊ api que eſt in terra aſſur: et venient ꝛ requieſcēt omnes in torrentibus vallium ꝛ in cauernis petrarū et in oīb⁹ frutectis ꝛ i vniuerſis foramin⁹. In die illa

percuſſit i exercitu reg⁹ aſſyriorum .clxxv. milia bellatorum. q̄ videns rex māe territ⁹ ⁊ fug⁹ fugit ad terrā ſuā cum pauc⁹. et ibi interfect⁹ fuit a filijs ſuis. xiij. Reg. xix. igit̄ ſm H reſiduū h⁹ ca. i duas p̄tes diuidit. q: primo tāgit H factū i generali. Secō explicādo p̄tes ei⁹ in ſpeciali. ibi Et erit. Circa primū dr ipi achaz.

e Adducet dñs ſuper te. q: theglatphalaſſar rex aſſyrior vaſtauit terrā ei⁹ nullo reſiſtēte. ꝛ eū affluit. vt hē. ij. Paral. xxviij. f Et ſup domū p̄ris tui. i. ſup ezechiā filiū tuum ꝛ ei⁹ pplm. Ezechias ei fuit iuſt⁹ ꝛ bon⁹. ꝛ iō mag̃ deſignat̄ h⁹ p annū ſuū roathā q̄ fuit iuſt⁹ q̄ p achaz p̄cem ſuū q̄ fuit peſſim⁹. cū dr. Et up domū p̄ris tui. ſ. roathā de q̄ domo erierat fuit facta tpe roboā. vt hē. iij. Reg. xij. ꝛ a tpe illoꝝ q: ad tp̄s ezechie ſi venēt dies ita terribiles ꝛ coſolabiles diuerſ⁹ reſpectib⁹. ſic venerūt tpe ezechie q̄ ſi ſennacherib vēit vltio ad deſtruēdū ei⁹ regnū. ideo ſubdit.

g Dies q̄ ſi venerūt ꝛc. iſta ſepa (ezechias filij⁹ tu⁹. h Cū rege aſſ. q̄n i aduētu ei⁹ ad birl'm fuerit illi dies rōne ei⁹ ꝛ formidis exercit⁹ ꝛ p rabſacē blaſphematōib⁹ fuerūt terribiles ꝛ triſtabiles. ſz rōne miraculoſe liberati i Et erit. Hic deſcribit factū p (omis fuerit ꝛ ſolabiles ptes i ſpāli. ꝛ p̄mo q̄tū ad aduētū exercit⁹. ſcōo q̄tū ad p̄cuſſionē ipi⁹. ibi. In die illa radet. tertio q̄tū ad p̄miſſionē vict⁹ ezechie ꝛ pplī eius. ibi. Et erit. Circa primū.

l In die illa. i. i tpe illo. q: congregatio tāti exercit⁹ nō potuit fieri vno die. l Sibilabit dñs. i. ſpirabit volūtate venēdi ō ezechiā. m Muſce q̄ ꝛc. p muſcā itelligit̄ h⁹ pplꝫ egypti q̄ cū magna turba vēit cū ſennacheribō ezechiā. vt dicit aliq̄. ſz H videt falſum. q: rabſaces tūc volēs terrere ezechiā ꝛ pplm ei⁹ dixit. xiij. Reg. xviij. In q̄ confidis vt audeas rebellare. an ſpas i baculo arūdineo atq; p̄fracto egyptio. H aūt ñ dixiſſet ſi ppls egypti eſſet in exercitu cū ſennaherib ō ezechiā. ꝛ iō alij expoñūt de rege egypti q̄ alio tpe venit ō iudeā. ſ. tpe ioachā filij ioſie quē vinxit ꝛ ipoſuit terre centū talēta argēti ꝛ talentū auri. iij. Reg. xxiij. Sed videt mihi q: melius̄ pōt exponi de pplo libye. q̄ erat ſubiect⁹ regi aſſyrioꝝ. ꝛ iō venit ad ei⁹ exercitū. vñ nō dr hic. Sibilabit dñs muſce q̄ ē in egypto. ſz q̄ eſt i extremo fluminū egypti. Et vocat̄ ille pplꝫ muſca. ad ō ſignādū q: vēit cū magna turba ſic muſce. Dē aūt H fluminū egypti. q: i egypto raro pluit. ſed terra irrigat̄ p irrigatōes nili q̄ ad H ab incolis mittos dicit. n Et api ꝛc. Vocat̄ ille (uidit rinos. vt hē. Deutro. xi. pplꝫ aſſyrioꝝ apis nō a dulcedine mellis. ſz ab aculeo. q: ille pplꝫ pupugit alias natiōes in circuitu eas pſequēdo. vt hē. iij. Reg. xviij. o Et venient ꝛ requieſcent oēs in torr. ꝛc. p hoc deſignat̄ q: eſſent occupaturi ꝛ deuaſtaturi oīa loca regni iude. ſicut factū fuit tpe ezechie et cepta hierl'm quā ſennacherib nō cepit. deo exercitū eius p̄mittente. p In die illa. Hic ꝓſit deſcribit̄ iſta p̄cuſſio. q: dominꝰ miſit angelum ꝛ p̄cuſſit in caſtris aſſyrorum. clxxv. milia. ita q: corpora redacta fuerūt in cineres intactis veſtib⁹ ꝛ armis. q̄ viſo rex ſennaaherib fu-

gīt diuino iudicio in terra sua gladio filiorꝫ suorꝫ interfectus fuit. iiij. Reg. xix. ꝛ ℍ est qđ dr hic. p In die illa .i. in tpe q̄ sennacherib veniet ꝺ hierm vt destruat eam q Radet dns ꝛc. i. acuta. qr illud qđ acuit sup cotē deducit. p nouaculā acutā q̄ velociter scindit multitudinē pilorꝫ intelligit diuina potētia. p quā velociter cecidit rex sennacherib ꝛ exercitus r In his q̄ ꝛc. (ei' scz euphraten. vltra qđ erat terra assyriorū respectu hierm. s In rege assyriorꝫ ℍ dr ad excipiendum alios ꝓlos q̄ habitabāt vltra euphraten. q̄ nō venerūt cū sennacherib ad destruēdum iudam. t Caput. i. regē q̄ a filijs suis interfect' fuit. vt dictum est.

ᵒradet dns in nouacula cōducta' in his q̄ trans flumē sunt' in rege assyrioꝝ caput ꝛ pilos pedū: ꝛ barbā vniuersam. ᵖEt erit in die illa ᵍnutriet hō vaccā boū' ꝛ duas oues: ʳꝛ pybertate lactis comedet butyrū. ˢButyrum enī ꝛ mel. māducabit' omis homo q̄ relict' fuerit in medio terre'. ᵗEt erit in die illa omis locꝰ vbi fuerint mille vites: mille argenteis: ᵘin spinas in vepres erūt. ˣCū sagittis ꝛ arcu ingrediētur illuc. Vepres enim ꝛ spine erūt in vniuersa terra. ʸEt omēs montes q̄ in sarculo sartient': ᶻnō veniet illuc timor spinarum ꝛ veprium: ᵃꝛ erit in pascuā bouis: ꝛ in cōculcationem pecoris.

v Et pilos pedum. i. pedites de suo exercitu. x Et barbā vniuersaz. i. eqtes q̄ erāt circa regē adherentes ei sicut barba capiti y Et erit. Hic ꝓfir describit' pulsio victus circa ezechiā ꝛ ꝓpm eius. qr licet exercit' sennacherib terrā iudee in circuitu hierm destruerit. ꝛ bōa partim vastauerit ꝛ partim rapuerit. tñ dns devictu ezechie ꝛ ꝓpo suo puidit. vt dictū fuit. iiij. Reg. xix. exponē do illud. Hoc erit signū. comede ℍ anno qđ repperis ꝛc ꝛ q̄ntū ad ℍ dr hic y Et erit in die illa .i. tpe polt devastatiōe p sennacherib. z Nutriet hō ꝛc. i. vaccaz vnicā sibi remanentez de magno armēto boū. i. ceteris raptis ꝛ consumptis ab exercitibus Sennacherib. a Et duas oues. sibi remanētes de magno grege omiū ceteris ꝓsūptis ab assyriis b Et ꝓ vbertate ꝛc. qr dom' dabit ℍ dictionē suā. ꝛ sic habebūt tantū de lacte q̄ sufficiet ei ad sustentationē dom' sue. in tantū q̄ non solū comedet lac. sz pinguedinē lactis q̄ colligit i butyro Aliq̄ aūt exponūt ℍ ad oppositū dicētes. q̄ p hoc exprimit defect' victus illo tpe ꝓpter vastatione terre sic exponētes. Comedet butyrū ꝓpter panis defectū. sz ira p̄cedens videt repugnare vbi dr. Et p vbertate. sic' subleC Butyrū ꝛ mel comedet. vel māduca (quens cū dr. bit. vbicūq̄ enim ista duo ꝓiunguntur in scriptura. signat abundātia bonoꝝ terre. vñ ꝛ terra. promissionis ad sui commendationē frequenter dr in vete. ꝛc. fluens lacte ꝛ melle. d Omis hō ꝛc. i. boies iusti viuētes vita hūana ꝛ nō bestiali. isti fuerūt reliqui i medio terre iudee euadentes gladiū sennacherib. sz mali q̄ erāt in pctis obstinati fuerūt p cū extermiati. ꝛ istis iustis remanētibꝰ fuit sufficienter. puisum de victu. e Et erit in die ꝛc. valentes mille argēteos. f Et in spinas ꝛc. ꝓpter defectuz colentū. qr sic dictū est. multi pierāt p exercitū assyriorū. Ra. sa. aliter exponit dr. q̄ tpe ezechie post mirabilē liberationē ab exercitu sennacherib vt ꝓdictuz est. ezechias induxit ꝓpm ad legis studiū. ꝛ vt magis possent in ℍ pficere abstrarerūt se a vino. ita q̄ pax aut nihil bibebant g Cū sagitt' ꝛc. ꝓpter fe (ꝛ sic remāsert vinee inculte ras ꝛ serpētes ibi latētes inter frutecta ibidē crescentia. ō subdit'. Vepres ei ꝛ spine ꝛc. h Et oēs mon. ꝛc. i. spinis ꝛ veprib' purgabunt. ad ℍ q̄ possit ibi bladū seri Nō veniet ꝛc. qr dr facīte fuabit' terra i pu (munari tate sua vt sic faciat fructū bonū ꝛ multū. ō subdit'. l Et erit in pascua bouis ꝛc. i. ita erit fertil' in fructu q̄ nō solū sufficiet ad sustētatōez hoīm sz etiā animaliū dr.

In capi. xvij. vbi dicitur in postilla. Et dixit achaz. Non petam. (Additio. i. In hac rīsione achaz recte intellecta non recusauit petere signū. timēs ne aliqđ ad dei gloriam moliretur. vt ra. sa. dicit. potuisset ei esaias vtute diuina ostendere aliqđ signū etiā achaz nolēte. sed hec rīsio aliter exponi pōt ꝛ planius. Pro q̄ sciendū q̄ aliq̄ querunt a deo signa nō tentādo q̄si dubitātes de diuina potentia. sed vt firmi' vbis diuinis adhereant vt pz de Gedeone Judi. vi. c. ꝛ ō ezechia. ij. xxxviij. ca. et de multis iust'. Aliq vo signa q̄rūt q̄si volentes experientiā sumere de diuina potētia. de q̄ dubitāt. ꝛ ℍ est. ꝓprie tentare deum. sicut legit' de israelitis Num. xiiij. ca. tentauerūt me decies. Aliq vo in tāta infidelitate sūt excecati. q̄ nolūt tentare deū. sz q̄si certificati de impotentia seu impiorū dētia dei. credūt q̄ ℍ nō reqrit tentatio. sic null' sen sat' tentat an ignis calefaciat. cū sit certus de ℍ. Et isto mō achaz peccauit tanq̄z nō solū dubi' de fide. sed tanq̄z cert' de oppositō. dicit. nō petā et nō tentabo dnm. q. d. nec ꝓpio mō qđ est petere signū. nec scđo mō qđ est tentare. ego volo signa. in q̄ manifeste ostendebat nullā hēre fidem nec ꝓfidētiā de deo. Vñ notandū. q̄ cū esaias diceret sibi. Pete tibi signū a dño deo tuo. correspōdēter debuisset dicere. Nō petā ꝛ nō tentabo dnm deū meū. sz in sua rīsione pessima rescindit deū meū. vt manifeste ostenderet. q̄ dns de q̄ esaias loqbat. nō erat deus suus. s. achaz. ex q̄ esaias ꝓfir intulit. Munqđ parū vobis ꝛc. Infidelitas enī quā achaz ostendebat in ꝓdicta rīsione maxima er

In eodē ca. vij. vbi dr in postilla. Et (fensa dei erat. si dicat q̄ nō cognoscēt p certitudinē. Additio. ij.

Posito q̄ demones ꝓcognoscāt certitudialiter ō aliq̄ muliere ꝑgnāte. an sit paritura masculū vel feminā. ex eoꝝ notitia naturali q̄ integra in eis remānsit vt postillator dicit. adhuc pōt negari. q̄ de muliere que nōdū ꝛceperit. demones ex sua notitia naturali ꝓcognoscant. an ꝛceptura sit ꝛ paritura. cū demonū cognitio naturalis nō se extendit ad futura mere ꝓtingentia. ꝛ ideo cū in ꝓposito esaias loquebat' de ꝑgine q̄ nōdū cōceperat sed ꝛceptura erat. Non enī dixit. Ecce virgo concipit seu cōcepit. sed cōcipiet. Nō obstante rōne postillatoris. adhuc videt cautillatio iudeoꝝ i suo vigore. ad quā euacuādā videt aliter dicendū. Pro q̄ attendē dū est q̄ ex ꝓtingentibꝰ que eqliter ad vtrūlibet ꝓsueuerūt se habere. nō pōt sumi rōnabiliter certificatio alicuius ꝓpositi dubij. etiā si ab aliq̄ anteq̄z ꝓtingat ꝓnosticetur. verbi grā. Si aliquis dicat alicui de aliqua re dubitanti. crede mihi hanc rem tibi dubiā. in cui' signuz do tibi. q̄ semel ꝓticias tali. illos. ꝛ in illa electiōe vnica tua puncta erūt paria. manifestū est. q̄ posito q̄ paria eligant dubitās si sit discretus. nō certificabit de dubio suo q̄ ad talē ꝓnosticationē nō reqrit aliq̄ supnaturalis cognitio. sz pōt rōnabiliter estimari. q̄ fuit casualiter facta vnde in ꝓposito q̄ mulieres cōiter parūt masculos vel feminas. casualiter posset qs verā ptē ꝓdicere sine ℍ q̄

sibi credat in alijs dicēdis, vñ ridiculū videt q̄ in materia ardua & dubia tale signū offerret ad certificationē

In eodē ca. vbi dr in postil. Ut sciat reprobare malū.

Addito. itj. Et tandū q̄ in ℟ qđ dr hic. Ut sciat reprobare malū & eligere bonū. videt ꝓba aliudere ad ℟ qđ dr Beſi. itj. Eritis sic dū scientes bonū & malū. prim⁹ enī adā sciam bōi & mali illicite appetuit. ſ. vt esset sic de⁹. vñ ibidē dr. Eritis sicut dij scientes bonū & malū. & sic lapsus est ī pctm̄ superbie. volēs se adeq̄re deo. Scōs aūt adā. ſ. emanuel de q̄ hic agit nō habuit sciam bom & mali. nisi vt sciret reprobare malū & eligere bonū. q. d. licet iste filj⁹ ỹginis de q̄ loq̄r butyrū & mel comedet tanq̄ verꝰ hō. in ℟ tñ differt a prioꝛ hoie q̄ ille bonū & malū scire appetuit. vt eq̄ret deo. iste vero vt sciret reprobare malū & eligere bonū. qđ intelligit de malo culpe qđ est simplr & vere malū. malū vo pene est malū fm q̄d tñ. Et notādū q̄ si scire intelligat hic ꝺ scia experimentali. sic in ꝑdictis verbis inuenit impeccabilitas xpi etiā fm humanā naturā. Isto enī mō non sciuit xps malū. q. pctm̄ nō fecit. nec inuenit est dolus ī ore ei⁹. j. itj. sed tñ sciuit reprobare malū culpe. Itē notandū q̄ vbi nos habem⁹. Ut sciat reprobare malu⁊ ꝛc. hebraica lra hz. q. scit. vel eo q̄ scit. fm q̄ inuenit. q̄ scia eligendi bonū & reprobādi malū fuit ī ipo emanuel anteq̄ butyrū & mel comederet. ſ. añ natiuitatē suaz. sicut cū ꝓcedit effectū. & sic virtute hui⁹ lre habet. q̄ ante natiuitatē suam habuit sciam̄ reprobandi malū & eligendi bonum quod non competit alij puro homini.

In eodē ca. vbi dr in postilla. Circa q̄stū dicendū ad primū. q̄ in sacra scriptura ponit dupliciter signū.

Signū indicatiuū alicuⁱ effect⁹ Additio. iij. dupliciter dat scriptura. vno mō cū signū dat in psti. vt aliq̄d credat & ℟ fiendū in futuro. vt de ligno dato gedeoni & silibꝫ. vel ia factuz in ꝓterito. sicut apertio terre deglutientꝫ dathan & abyron fuit signū vt xp̄s vt crederet. q̄ deꝰ miserat moysen ad ꝓbandū & gubernandū ppm. Alio mō cū signū dat in futuro. vt qđ in futuro venerit credat. vñ Job. xiij. ca. Et nunc dixi vobis antq̄ fiat. vt cū factū fuerit credatis. et isto sēdo mō intelligit ℟ qđ dr hic. Ecce dabit dñs ipe signū. Nō enī istud signū dabat in psti. nec psti⁹. sed futuris de domo dauid. qbꝫ ℟ signuz innotuit. ſ. btē ỹgini & ioseph. & sic nō req̄rit vt ℟ signū dicat memoratiuū. sed vere ꝓnosticū. Sed ꝺ ℟ dicūt iudei. q̄ ℟ signū imptinenter seu inutiliter ponit in ℟ loco. cū solū in futuro ī magna distātia tpis erat dandū. nec est reme̅oratiuū ꝓteritoꝝ fm hāc positionē. Ad qđ dicendū q̄ ℟ interponitur hic ad exprobratiooē maioꝛē incredulitatis ipius achaz q̄ omnipotentiā diuinā & ei⁹ puidētiā in tantū cōtēpsit vt signū petere a deo. & etiaz tentare dedignaret. vt⁹. in ꝓria additiōe istius ca. vñ q. oppositū iuxta se posita clarius elucescūt. ꝓba introduxit ℟ signuz. q. d. ℣ dom⁹ dauid q̄ nūc tāincredula es. q̄ dedignaris petere signū a deo ꝛc adhuc erit ꝑs in q̄ dabit dauid signū altissimū & profundū. ſ. Ecce ỹgo ꝛcipiet ꝛc. qđ signū simplr ab angelo ꝓpositū tāminimū & supnaturale. illa ỹgo de radice iesse electissima p fidē purissimā marie mentorie accepta⁊ vñ de illa dr Lu. i. ca. Beata q̄ credidisti ꝛc. et sic in domo dd incredulitas seu infidelitas ipsi⁹ achaz iuxta fidelitatē sincerissimā ỹginis gl̄ose posita clarius illucescit. Itē ꝑdicta ꝓnosticatio etate etsi nō esset vtilis ipi achaz & etiā suis ꝛtēporaneis. fuit tñ maxime vtilitatis futuris. ꝑsertim his q̄ fuerūt ꝛtēporanei xp̄i & posteris qbꝫ ab ipo xp̄o dr. Scrutamini scripturas in qbꝫ putat⁊ vos vitā eternā hre ꝛc. Jo. v. ca. hmōi enī scrutātes cum inuenūt ꝓcordātiā h⁹ dicti ꝓphetici. Ecce ỹgo cōcipiet cū dicto euāgelij. Ecce Scipies in vtero ꝛc. ad veā fidez attrahunt vel in ipa forti⁹ ꝓfirmant. & ideo notanter dixit Matheus in hoc loco. vt impleret qđ dictum est ꝑ phetam. q. d. attendite conco⁊dantiam ꝓphetie vaticinij cum euangelico testimonio.

In eodē ca. vbi dr in postilla. Ad scōm dicenduz. Alma significat absconsionē. Additio. v.

Circa hoc qđ dr in hebreo haalma. Attendendū est q̄ alma significat ỹginē absconditā. vt dr in postilla. sed ℟ qđ addit ha. est q̄dā syncathegorema ꝓnotās q̄ ỹgo illa de q̄ agit aliq̄ rōne est notior ceteris. ꝓter aliquā ꝑmunētiā. vl q. de ea iā facta ē mentio. put sup psalteriū in additiōibꝫ supra ps. xviij. largi⁹ est expositū. Ex q̄ aliq̄ difficultas in ꝓposito videt emergere circa significationē. ꝓtiā h⁹ dictōis haalma. Dicūt ei aduersarij q̄ tpe esaie nō erat nota beata ỹgo. cū nōdū eēt in rerū natura. nec de ea iā esset facta aliq̄ mētio in scripturis sacris. vñ non de illa ꝓprie pōt intelligi ly haalma. sed de alia tpe esaie apud eos q̄bꝫ loq̄bat nota. seu ceteꝝ notior. Ad qđ rndēdū fm Ray. martinū. in pugione in tertia pte di. itj. ca. viij. q̄ iā longe ati esaiā. Salomon de cui⁹ stirpe nascitura erat. exp̄ssiam de ipa fecit mentionē. ſ. Prouer. xxx. vbi dr. Tria sunt mihi difficilia q̄rtū penit⁹ ignoro. Tiā aquile in celo ꝛc. & viā viri ī alma. i. in ỹgine absc̄ōdita seu secreta. vbi ꝑdictus auctor ꝑdictas q̄ttuor vias applicat q̄ttuor vtis xp̄i. ſ. ascensioi viā aquile. viā q̄z xp̄i de cruce ad sepulchr qđ erat excisum in petra. de q̄ tertia die resurrexit vie colubri supra petrā applicat. Tiā etiā xp̄i ꝑ tēpestates et fluctuatiōes h⁹ mūdi trāseuntꝫ vie nauis in medio maris applicat. Tiā ỹo xp̄i in vtero ỹginis incarnati vie viri in alma. quā viā ipe salomon dicit se penit⁹ ignorare. ſ. quō absq̄ hūano semine ỹgo posset ꝛcipe ꝓfectū deū et hoiem. vñ esaias nō dixit. Ecce alma ꝛcipiet. ſ. haalma tāq̄ denota. de q̄ salomon lōgeante fecerat mētionē. loquerēt. Sed ex hac expositiōe licet ꝺa & rōnabili iudei sumunt occasionē sublannādi seu blasphemādi puritatē & sctitatē ỹginis gl̄ose. Dicūt enī sic. legāt series text⁹ put iacet in lra Prouer. xxx. & ibi inuenit. qđ cū dixisset sapiēs. viaz viri ī alma. stati seq̄t. Sic ē via mlieꝛ adultere. q̄ comedit & tergit os suū. dicit. nō feci iniq̄tatē. ecce in quit ostē dit manifeste q̄ alma in ℟ loco nō pōt esse nisi corrupta. eo q̄ mlieꝛ adultere cōpat. Ad quā obiectionē ꝑdictus auctor tradet. q̄ ꝺa salomōis in dicto libro pabolice intelligi debēt. sic ipe liber Parabole salomōis intitulat. vñ freq̄nter videt vnū ꝓtendere. & aliud intēdere. vt ꝓtinet ad pabolicā locutionē. Ufi via mlieꝛ adultere i telligi dz hic ñ femia adulteras. sed plebs iudaica. de q̄. ſ. Esa. lvij. Accedite huc filij auguratricꝫ semē adulteri et fornicarie. Ex q̄ & aliꝭ silibꝫ ptz q̄ mlieꝛ adultera in sacra scriptura sepe accipit ꝑ synagoga iudaica. qđ ex multis rōibꝫ ꝑdictis auctor ibidē ꝓfirmat. Ufi queadmodū via aq̄le in celo. & via serpentꝫ in petra. & via nauis in aq̄s & via viri ī alma mirabiles seu difficiles fuerūt salomoi. atq̄ distātes ab itellectu ei⁹. sic fuit apud eū mirabilis & valde distās a rōne via istiꝰ adultere neq̄ssime. ſ. synagoge. nō ei salomōis rō debuit aut potuit cape malicie imensitatē. impietatꝫ. pfunditatē. & pfidie ptinacitatē q̄ hec adultera vez messiā xp̄m dñm innocētē ꝺdenaret & barrabā seditiosum & homicidā peteret. q̄ etiā fatuitate seu insania. vel qua inuidia diabolica stimulata potuit messiā repellere. ceecos illūinantē. claudos curātē. mortuos resuscitantē. & inūerabilia miracula facientē. barrabā ỹo q̄ nihil tale vnq̄ fecit ꝑ messia suscipe. bene igit salomon celsitudinem supradictoꝝ quattuor. & profunditatem et immensitatem fatuitatis huius adultere cōside⁊

rans, vehemẽter admirat' subiũxit. Sic est via mulieꝛ adultere, sic, s. admiranda et ad intelligẽdũ difficilis ⁊ vltra modũ stupenda, que pane tot mendacioꝝ comedit, ⁊ comedere tãquide nõ desinit, ⁊ tñ q̃si tergens os suũ, ac si nihil insanie vel iniq̃tatis fuit opata erubescere nescit, vñ subiere. iij. ei dr. Frons mulieris meretricis facta est tibi, renuisti erubescere q̃. ⁊ alta ad hec ptinẽtia largius ponunt a pdicto auctore li. ij. d. vbi supra.

In eodẽ ca. vbi dr in postil. Et erit in die illa oĩs loc' vbi fuerũt mille vites. Additio. vi.

HO intelligentiã hui' qd̃ dr. Et erit in die illa oĩs loc' vbi fuerunt mille vites mille argenteis ꝛc. Attendẽdũ q̃ in vastatione facta p exercitũ sennacherib, fuerũt vinee deserte intãtũ q̃ nõ poterãt incole ab eis hãre fructũ vsq; ad longũ tps, ⁊ iõ dimittebant incultas, ⁊ sic crescebãt in eis spine ⁊ vepres et fere siluatilia q̃ in eis degebãt, ⁊ h̃ est qd̃ dicit. Dis loc' vbi fuerũt mille vites mille argẽteis. i. dato q̃ vites fuerint ita bone, q̃ alꝫ valerẽt mille argẽteos, tñ ex defectu culture in spinas ⁊ vepres, erũt. q̃ rone cũ sagittis ⁊ arcubꝫ ingredientur illuc. i. timore ferarꝫ. Et q̃ h̃ nõ tñ erat in vineis, sed etiã i oĩbꝫ loc̃ planis terre, iõ dicit. Vepres et spine erũt in vniuersa terra. s. plana. sꝫ q̃ multi tpe belli relictis cãpestribꝫ metu hostiũ ad mõtẽ pfugerũt ⁊ aspera montiũ, pria mãu ercolebãt. iõ in his loc̃ montuosis i primis refugiũ habuerũt seminãdi bladum ⁊ p pascuis animaliũ. eo q̃ illa loca alta erãt ⁊ culta etiã tpe belli. sic q̃ nõ erant spine ibi ⁊ vepres, ⁊ h̃ est qd̃ dicit. Et oĩs montes q̃ in sarculo sarient nõ veniet illuc terroꝝ spinarꝫ ⁊ vepriũ rone iã dicta, ⁊ erit i pascuã bouis ꝛc. Replica.

IN ca. vij. cũ postil. illũ passum, nõ petã ⁊ nõ tenabo dñm ꝛc. expoit sicut cõiter exponit. Burgẽ. tãq̃ ysmael ꝺ oĩs exponit q̃ achaz to petere noluit. q̃ p certo tenuit deũ isti nihil posse. Sꝫ illa expositio nõ videt̃ verisimilis. Vaꝫ avus ⁊ pr̃ achaz ozias ⁊ ioathan fuerãt bõi cultores dei. vt h̃. iij. Reg. xv. Et achaz xx. annoꝝ erat asq; pr̃ ei' moreret. ⁊ fortalis adhuc viuebat ozia avus achaz q̃ fuit a dño lepra percussus, quod etiã achaz latere nõ potuit. Et. iij. anno regni achaz hec recusatio signi oblati facta ẽ. vt ptz. nõ est igit̃ verisile q̃ infra tãbrene tps de noticia dei ⁊ ei' potẽtia p prem, p̃ cui dubio i structi. q̃ dr bon'. iij. Reg. xv. potuerit trahire ad illã certitudinẽ impotẽtie dei quã burg. describit in achaz fuisse. Stat enĩ ydolatrie deditos de dr bonitate potentia ⁊ auxilio diffidere. imo ⁊ desperare sine tali certitudie. Nõ enĩ pot in intellectu q̃ntũcũq; depravato talis pona certitudo sine rone manifesta vl auctoritate, q̃ in posito assignari nõ pñt. certũ enĩ est q̃ achaz ydolatrando habuit affectũ depravatũ. sed non intellectũ. q̃ nulla rõ eũ ad ydolatriã mouit. sed sola malicia q̃ ẽ pravitas volũtatis ꝺ dictamẽ recte rõnis. nõ dr de ipo. iij. Reg. xvi. q̃ ambulauit in vijs regũ isti' q̃ q̃ius eẽnt ydolatre h̃ nõ pcessit ex rõnis prauitate. sed affectionis. q̃ fecerũt vitulos colẽdos ne ppls iret hier'lm ad cultũ veri dei. ⁊ rediret sic p assuefactionẽ ad regnũ dom' regis david. put h̃. iij. Reg. xij. imo ⁊ ioã fili' achab cũ esset cultor ydoloꝝ scauit tñ dñm ⁊ ei' potentiã. quẽ tñ nõ coluit vsi dixit heu heu heu. Congregauit nos dñs tres reges vt traderet in mãu moab. put dr. iij. Reg. iij. Sodicũ igit̃ valet qd̃ Burg. hic exponit. Sed nihil probat.

ET dixit dñs ꝛc. Anteq; Capitulũ. VIII. descendã ad diuisionẽ h' ca. ⁊ ei' expositionẽ ꝑ partes. Primo videndũ est q̃d sit tenendũ de q̃ fit sermo in h̃ ca. cũ dr. Et accessi ad pphetissam ⁊ pcepit filiũ ꝛc. Et dixerũt aliq̃ q̃ iste fuit filius Esaie de sua vxore q̃ vocat hic pphetissa. ⁊ h̃ videt̃ sequi. Tho. de aq̃no in q̃dã postilla q̃ sibi attribuit̃ tãq; ex ei' dictis reportata. vbi soluunt̃ argumẽta q̃ solẽt fieri ad ptrariũ. Ad qd̃ pmo arguit̃ p illud qd̃ dr hic. Dicit̃ enĩ hic. Adhibui mihi testes ⁊ accessi ad pphetissam ꝛc. Esaias aũt cũ esset honestus ⁊ sctus nullo mõ induxisset testes sui pcubit' cum vxore. Itẽ p h̃ qd̃ dr. Adhibui mihi testes fideles vrias sacerdotẽ ꝛc. Iste enĩ vrias fuit ydolatra. q̃ fecit altare ad silitudinẽ altaris qd̃ erat in damasco ad cultũ ydoli ⁊ super istud offerebat holocausta ⁊ victimas. vt h̃. iij. Reg. xvi. ⁊ sic nõ pñt ad ẽram dicti testis fidel'. Itẽ q̃ subdit. Et zacharĩã filiũ barachie. q̃ fuit i duodecim pphis vndecim'. ⁊ nondũ erat nat'. q̃ pphetauit tpe darij regis persarũ. cuius tpe ꝑsummatũ est templũ. vt h̃. i. Esdre. vi. A q̃rto aũt anno regni achaz in q̃ dicta fuit ista pphetia vel cito p' vsq; ad illud tps fluxerũt ãni. cc. lxij. ⁊ sic nullo mõ in tpe esaie potuit induci testis. ⁊ assũptũ declarat̃ sic. q̃ achaz regnauit. xvi. annis iij. Reg. xvi. ⁊ sic a tpe huius pphetie de regno ei' remanebãt. xij. anni. Cui succedit ezechias regnans. xxix. iij. Reg. xviij. Post quẽ manasses regnauit. lv. ãnis. iij. Reg. xxi. Post quẽ amon duobꝫ. iij. Reg. xxi. Post quẽ ozias. xxxi. iij. Regũ xxi. Post quẽ ioachim. xi. iij. Regũ. xxiij. Post quẽ sedechias. xi. iij. Reg. xxiij. Postea se. ũtũ est tps captiuitat̃ babylonice. lxx. ãnoꝝ sm cõem cõputationẽ vsq; ad ãnũ primũ cyri. a q̃ etiã vsq; ad ꝑsummationẽ tẽpli post reditũ captiuitat̃ babylonice fluxerunt anni. xlvi. Joh. ij. xl. ⁊ vi. annis edificatũ est tẽplũ h̃ ꝛc. q̃ simul iũcti faciunt numeꝝ pdictũ. Ex q̃ arguit̃ q̃ nõ potuit esaias ipm adducere in testimoniũ. Sedm aũt cõputationẽ hebreoꝝ quã freq̃nter secut' sum fluxerũt pauciores ãni. sed p h̃ nõ infringit̃ argumẽtũ. q̃ sm breuiorẽ cõputationẽ a tpe q̃ esaias dixit. Et adhibui mihi testes ꝛc. vsq; ad zacharĩã filiũ barachie fluxerũt. cc. anni ⁊ plus. nec põt dici q̃ zacharias filius ioiade. q̃ matth. xxiij. dr filius barachie fuerit ille testis. q̃ añ mortu' erat p. c. annos ⁊ ampli'. qd̃ ptz sic. q̃ post ioas q̃ interfecit hũc zacharĩã regnauit amasias filius eius. xxix ãnis. iij. Reg. xiij. Et post eũ ozias. lij. annis. iij. Reg. xv. Post eũ ioathan. xvi. iij. Regũ. xv. Post eũ achaz xvi. annoꝝ ãnos anteq; esaias diceret pphetiã istã. vt dictũ est supra. Qui ãni simul iuncti faciunt ãnos. c. Itẽ arguit̃ p h̃ qd̃ subdit. Anteq; sciat puer vocare prem ⁊ mrem auferet̃ fortitudo damasci ⁊ spolia samarie ꝛc. q̃ spoliatio facta fuit. vi. anno ezechie. vt dictũ ẽ ca. pcedẽti. Et sic puer nat' tũc habuit. xvij. annos ad min'. vij. de regno achaz vt pdictus ẽ. ⁊ vi. de regno ezechie. Puer aũt sciat vocare prem et mrem anteq; habeat tot ãnos. ⁊ sic nõ esset vex qd̃ dr. Asiq; sciat puer vocare prem ⁊ mrem ꝛc. Igit̃ ppter ista tenẽt doctores catholici cõiter. q̃ illud qd̃ dr in h̃ ca. de puero pdicto nõ sit intelligẽdũ ad ẽram de filio esaie. Sed h̃ soluit tho. sic. Ad primũ dicit q̃ inductio testiũ nõ fuit ad videndũ ꝺ cubitũ esa. sed scripturã eius. q̃ dictũ fuit sibi a dño. Sume tibi librũ grandẽ ⁊ scribe i eo ꝛc. Ad sedm dicit q̃ vrias sacerdos fuit testis fidel' nõ rone vite. sed officij dignitate. ⁊ q̃ a rege achaz fidel' reputabat̃ q̃ similiter erat ydolatra. Ad tertium dicit. q̃ iste zacharias neutr fuit illoꝝ q̃ allegati sunt. sed ali' illi' tpis q̃ sic noiabatur. Cui' rõ potuit esse duplex. vt dicit. vna q̃ fuit ꝺ genere zacharie pphe. quẽ interfecit ioas rex iuda. vt h̃ ij. Paral. xxiij. q̃ dicit̃ filius barachie. Matth. xxiij. ⁊ sic iste qui fuit tempe achaz fuit nominat' eodem nomine. q̃ consuetudo fuit apud hebreos nominibꝫ eorũ q̃ fuerũt autentica in illo genere pueros nomiare. Alia quia iste zacharias fuit similis in sanctitate ⁊ auctoritate illi quẽ interfecit ioas. ⁊ sic appellat' est noie illi'. q̃ius habuerit aliud nomẽ pprium. sicut in euangelio Jo. bapti-

sta vocaf helyas ꝓpter sl'itudinē officij,q; iohes ꝑuenit xpi primū aduentū,sicut helyas ꝑueniet scōm. Ad q̄rtū dicit,q; ista spoliatio samarie de q̄ hic agit,nō fuit illa q̄ facta fuit nono anno osee,& vi.ezechie.sz illa q̄ facta fuit p theglatphalassar q̄ ꝓcessit illā,q; fuit facta in diebꝫ phacee,fm q; dr.uij.Regū,xv. In diebꝫ phacee regis isr' venit theglatphalassar rex assur & cepit abyon ꝛc,& h fuit anteq̄ puer nat' sciret vocare ꝓem & mātem. Hoc dictū videf nimis fauere errori hebreoꝝ,q̄ dicūt q; in ista tribu ca.s.vij.viij.& ix.nō fit mētio de christo. Ad excludendū vo hāc falsitatē & ad declarandū vitatē,ꝓio ponenda est hic trāslatio chaldaica,q̄ apud hebreos dicit thargū,& est tante auctoritatis apud eos q; nullus fuit ausus ꝓtradicere,est etiā in passibꝰ obscuris,q̄ls ē iste declaratiua vitatis hebraice. Sciendū igit vbi nos habem' hic. Et adhibui mihi testes fideles. vriā sacerdotē & zachariā filiū barachie,& accessi ad ꝓphetissaz ꝛc. Illa trāslatio sic hz. Et ꝓtestat' sum ex pte mea testificationes malas q̄s diri venturas ī ꝓphetia vrie sacerdotis Ecce futurū est quoq; sic oēm ꝓsolationē quā diri venturā in ꝓphetia zacharie filij barachie ego adducetur' sum & accessi ad ꝓphetissaz & ꝓcepit ꝛc. Ex ista trāslatiōe ptz q; nō est vbū esaie,cū in ꝓphetis istoꝝ duoꝝ testū nihil dixerit vel fecerit,nec in impletiōe eoꝝ,sed ipe deus q̄ illustrando mētes ꝓphas ꝓstituit,& ꝑdicta ab eis impleri facit,& p ꝓsequēs illud q̄ loco illi' habemus. Et adhibui mihi testes fideles,vriā ꝛc,nō est vbum esaie testes ad scripturā suā seu ꝓcubitū inducētis,sz magis ipsius dei introducētis dictos ꝓphas ad ꝓnunciādū illud q̄ ꝓordinauit futurū,& p ꝓsequēs illud q̄ subdit in eadez serie,& accessi ad ꝓphetissam ꝛc,nō est vbū esaie ad suā vxorem carnaliter accedentis,sz ipi' dei,q̄ sicut ꝓphas illustrādo testes suos ꝓstituit,ita sua gra vginē fecundauit. vt ptz Luce.i. Scōo ex thargū ꝑdicto ptz,q; vrias q̄ hic testis inducit,nō est ille vrias sacerdos q̄ fuit tpe achaz,q; fuit pessimus ydolatra,iste aūt ꝺr hic dñi ꝓpha. et h cōcedit Ra.sa.sup locū istū dicens,q; iste vrias q̄ hic testis inducit fuit vrias fili' semei,q̄ ꝓphetauit in noie dñi tpe ioachī filij iosie,vt hr Ihiere,xxvi. Dicit etiaz q; zacharias q̄ inducit hic testis scōs fuit ille q̄ in duodecim ꝓphetis est vndecim⁹,de q̄z testimonijs postea dicet. Sed ex dictis seqtur,q; ista inductio testiū nō est cōpalis nec in pfti facta,sed spūalis & de futuro in longinquū,q; a q̄rto anno regni achaz in q̄ Esaias dixit illa q̄ ponunt in h cap. & ꝓcedēti vsq; dictū est,vsq; ad principiū regni ioachim sub q̄ vrias ꝓphetauit,vt ꝑdictū est,fluxerūt anni.cxxx. vt pot videri p tpa regū suppositoꝝ in h ca. & multo plures fluxerūt vsq; ad tps scōi testis.s.zacharie filij barachie.s.anni.cclxvij.fm cōem cōputationē.& fm breuiorē cc.anni & plus vsq; declaratū est.& p ꝓsis cū testes debeant rōdere rei testificate accessus ad ꝓphetissaz non fuit cōpalis nec de pfti,sed spūalis & ꝺ futuro ī longioquū fm q; hr Lu.i. Spūsctūs supueniet in te,& vtus altissimi obumbrabit tibi. Q; aūt beata vgo maria ꝓphetissa fuerit,ptz Lu.i. vbi ꝓphetauit de sua veneratiōe futura dicens. Beatā me dicēt oēs generatiōes. q; de oibꝰ gentibꝰ sunt aliq̄ xpiani dicētes eā beatā,& nō solū a christianis ꝺr beata,sed etiā a saracenis. Scriptū est enī in alchorono machometi. Dixerūt angeli o maria vtiq; deus elegit te,vt purificaret te,& elegit te clarā sup mulieres seculoꝝ. Itē ibidē. Dixerūt angeli o maria deꝰ annūciet tibi vbū ex ipo nomē ei' iesus fili' marie,& erit honorabilis in h seculo & ī futuro. Itē ibidē. Dixit ipa deꝰ me⁹ quō erit mihi fili⁹,& nō tetigit me hō. dixit. sicut ds creat q̄d vult,cū decreuit vtiq; acq̄rit,dicit enī esto,& erit. & h mō dixit gabriel marie Lu.i. Mō erit impossibile apd deū oīe vbū. Itē in eodē cantico ꝓphetauit maria ꝺ futura reprobatiōe iudeoꝝ & vocatiōe gentiū dī. Deposuit potētes de sede,& exaltauit hūiles,& sic ptz eaz fuisse ꝓphetissaz. Hāc videda sunt testimōia testiū supra inductorū,& q; ꝓphetiā vrie nō hēm⁹ scriptā explicite,sicut nec de multis aliis ꝓphetis. vt patz ex decursu libri Regū,ideo recurrēdū est ad illō q̄ de eo ꝺr Ihieremi. xxvi. fuit q̄z vir ꝓphetans in noie dñi vrias fili⁹ semei,& ꝓphetauit aduersus ciuitatē istā,& aduersus terrā hāc iuxta vniuersa verba Ihie remie. Ex q̄ hr q; ꝓphetauit destructiōez ciuitatis hierlm & iudee p chaldeos futurā sicut & Ihiere,& h est q̄ ꝺr in trāslatiōe chaldaica supra posita,& ꝓtestat' sum ex parte mea testificatiōes malas q̄s diri vēturas ī ꝓphetia vrie sacerdotis,ꝓphetiā aūt zacharie filij barachie hēm⁹ in libro,xij.ꝓphaz in q̄ Zach.ix.ꝺr. Exulta satis filia syon. iubila filia hierlm. ecce rex tu⁹ venit tibi iust⁹ & saluator ipe paup & ascendēs sup asinā ꝛc. q̄d intelligitur de xpo etiā fm hebreos vt plenī⁹ ofidet qui ad locū illū deuenerim⁹ dño ꝓcedēte,& h est q̄ ꝺr in trāslatione chaldaica supra allegata. Ecce futurū ē q̄z oēm ꝓsolatiōez quā diri venturā in ꝓphetia zacharie filij barachie ego adducturus sum. q̄ ꝓsolatio impleda ꝺr in aduētu messie,ad ipo zacharia vt dictū est,iō stati subdit de aduētu ei' ī mundū. Et accessi ad ꝓphetissaz,i. beatā vginē & ꝓcepit & perfecit filiū. Et ex dict' ptz,q; impletio ꝓphetie vrie ꝺ destructione ciuitatis fuit certū signū de impletiōe ꝓphetie zacharie futura p xpi aduētu. Istis igit ꝑdictis ptz q; solutiones thome ad rōnes supra inductas ad ꝓbandū q; ista h⁹ ca. nō posset de filio esaie intelligi nō valēt. q; falsum assumūt. discurrēdū tñ ē p singlos ad maiorē declarationē vitatis. cū enī ꝺr in ꝓia q; testes fuerunt inducti ad videndū scripturā. ptz falsum. q; nōdū erāt nati. nec fuerūt vsq; ad tps post valde longū. Itē si fuissent pfites. adhuc nō valeret. q; post q̄s dixerat. Adhibui mihi testes vriā ꝛc. nō dixit & scripsi. sed accessi ad ꝓphetissam ꝛc. Sil'r cū ꝺr in scōa. q; vrias fuit testis fidelis rōne officij & reputatiōis regis. q; ille vrias nō ponit h⁹ testis. vt ptz p ꝑdicta. & sic falsuum assumit. nec fidelitas quaz allegat est fm vitatē sz fm falsam hoim estimatiōem. q̄ a ꝓphis sctis nō reputaf. Q; sil'r in tertia ꝺr tpe achaz fuisse quēdā ꝓpham noie zachariā filiū barachie. videf ficticiū. q; de scripturis nō hz auctoritatē. & iō eadē facilitate ꝓtenit qua ꝓbaf. & dato q; tal' tūc fuisset. tñ nō fuit ille q̄ hic testis inducit. vt ptz p ꝑdicta. Sil'r q̄d in q̄rta ꝺr Theglatphalassar spoliasse samariā. Ad q̄d ꝓbādū allegaf. xv.ca.uij. Reg. Ex eodē loco apparet falsitas h⁹ dicti q; ibidē ꝺr. q; cepit alias ciuitates in extremitatibꝰ regni isr' exis. sed ad samariā q̄ erat metropol' nō accessit nec p ꝓsis spoliauit. Hāc ꝓbat' ad expositiōem h⁹ ca. accedam⁹ in q̄ vts. dictū ē. denūciat xpi resurrectio futura ad spoliatiōez inferni principal'r. & p ꝓsis ad significandū tāq̄z p signū remōtoriū spoliationē duoꝝ regnoꝝ. sez isr' & syrie. Et dividit in duas ptes. q; prio ponit denūciatio signi. scōo occultatio mysterij. ibi. Liga testimonium. Prima adhuc ī duas. q; prio ponit signi denunciatio. scōo ad ꝓpositum applicatio. ibi. Et dixit. Circa pri

a Et dixit dñs ꝛc. in hebreo hr. Ro (mū dicit Esaias. tulū grādē. q̄ ꝺr grādis. q; ibi scribendū erat mysterium xpi resurgēs. q̄d est marumū.

b Et scribe in eo stilo hois. i. clare & plane ita q; q̄libet hō etiā puer legat' possit

legere ⁊ intelligere. ⁊ vñ ⁊ in trãslatiõe chaldaica hꝫ. Scribe in eo exposite. Sciendũ tñ q ꝫ nõ intelligũt ꝙntuz ad mysterium resurrectiõis christi. qz ꝙntũ ad ꝫ ponit hic Breuiter ⁊ celate. sed nõ ꝙntũ ad captiuationẽ ⁊ spoliationẽ regũ israel ⁊ syrie que clare et lucide ponunt. j. eodem ca. sicut enim dictu est ca. ꝓcedenti ꝫ decens fuit vt regi achaz incredulo daret signũ cui⁹ non intelligeret principale intentũ. et tñ cũ hoc ec dat liberalitate peiperet de ꝓpinquo liberationis sue effectũ. qz secreta fidei incredulis sunt celanda. vñ dicit saluator Matth. vij. Nolite sanctum dare canibus ⁊c.

c Velociter spolia detrahe. illud ꝙuenit ꝓpõ resurgẽti q tũc celeriter spoliauit ifernũ. ⁊ in ꝫ fuit signuz memoratiuũ spoliationis duoꝝ regũ. et eo quod in huius spoliatione duoꝝ regũ. et conuersõ hec spoliatio fuit signũ ꝓnostiq̃ spoliationis facte de p christum.

d Et adhibui mihi testes fideles. verũ est ipi⁹ dei. vt ꝓdictũ est. ⁊ de fidelitate ⁊ testimoniis ipoꝝ testium dictum est.

e Et accessi ad ꝓphetissam. i. vxorẽ marie vt ꝓdictuz est.

spolia detrahe cito preda
re ⁽ᵒ⁾Et adhibui mihi testes fi
deles: uriã sacerdotem ⁊ za
chariaz filiuz barachie. ⁽ᵖ⁾Et
accessi ad ꝓphetissaz: ⁊ cõce
pit ⁊ peperit filiũ. ⁽ᵍ⁾Et dixit
dñs ad me ⁽ʳ⁾Voca nomẽ ei⁹
⁽ˢ⁾accelera: spolia ꝺ trahe. fe
stina ꝓdari. ⁽ᵗ⁾qz anteq̃ sciat
puer vocare pr̃em suum et
matrẽ suã: ⁽ᵘ⁾auferet fortitu
do damasci: ⁽ˣ⁾ ⁊ spolia sama
rie coꝝ rege assyrioꝝ. ⁽ʸ⁾Et
adiecit dñs loq̃ ad me ad
huc dicens. ⁽ᶻ⁾Pro eo q̃ ab
iecit ꝑplꝫ iste ⁽ᵃ⁾aquas syloe
q̃ vadũt cum silentio: ⁽ᵇ⁾ ⁊ aſ
sumpsit magis rasin: ⁽ᶜ⁾ ⁊ filiũ
romelie: ⁽ᵈ⁾ꝓpter hoc ec
ce dñs adducz sup eos aq̃s
fluminis fortes ⁊ mltas. ⁽ᵉ⁾rẽ
gem assyrioꝝ ⁊ omnẽ gloriã
eius. ⁽ᶠ⁾Et ascendet sup om
nes riuos eius: et fluet sup

f Et dixit dñs ⁊c. Hic ꝓsiter ponitur signi adaptatio. ⁊ scõ subdit rõ dicti. ibi. Et adiecit. Circa primũ ꝺ. g Voca nomen ei⁹. s. puer nati. loquit tñ hic scriptura de futuro p modũ ꝓteriti. ꝓpter certitudinẽ ꝓphetie vt freq̃nter ꝛ. dictũ ẽ. h Accelera spolia detrahe ⁊c. qz hec ꝓphetia cõpetit rõpo vt dictũ est.

i Quia anteq̃ sciat puer vocare ⁊c. s. scientia creata vt dictũ est ca. ꝓcedẽti. vñ idẽ est ac si diceret. Añq̃ fiat hõ l: Auferet fortitudo damasci. que est ciuitas metropolis in regno syrie. l Et spolia samarie coꝝ rege assyrioꝝ. q̃ cito post interfecit rasin regem syrie. ⁊ postea cepit osee regem israel ⁊ samariã. vt dictũ est in ca. ꝓcedenti. m Et adiecit. Hic ꝓsiter ponit rõ dicti. videlicet ꝗre regnũ israel fuit ita vastatũ. ⁊ primo ponit destructionis rõ. scõ regni inde afflictio q̃si ꝙ quandã redundantiam. qz erat immediate ꝓiunctũ regno israel. ibi. Et ibit. tertio vtilis monitio. ibi. Hec enim. Ratio ꝺ vastatiõis regni israel fuit qz recesserat a regno iuda. ⁊ a dei cultu. colendo vitulos aureos. ⁊ ꝓfitendo in regibꝫ ydolatris. s. syrie. ⁊ ꝫ est n Pro eo q̃ abiecit ꝑplꝫ iste. i. ꝑplꝫ israel (qđ dicit. o Aquas syloe ⁊c. i. regimẽ regni iuda. ⁊ dei cultũ. que erat vt magis in ꝺcte ⁊ mãsuetudine. marie tpe regiz bonoꝝ vt dauid salomonis ⁊ similiuz. p Et assumpsit magis rasin. regẽ syrie. q Et filiũ romelie. de ꝓtectione eoꝝ magis ꝓfidẽdo q̃ ꝺ deo. r Propter ꝫ ⁊c. id est aduersarios cũ fortitudine ⁊ impetu venientes. ꝓpter hoc subdit exponẽdo. s Regem assyrioꝝ ⁊c. i. potentiam exercituũ ei⁹ t Et ascendet sup oẽs riuos eius ⁊c. i. destruet totũ regnũ israel. sicut inundatia aq̃ destruit

vniuersas ripas ei⁹: ⁽ᵛ⁾ ⁊ ibit
ꝓ iuda inundãs ⁽ˣ⁾ ⁊ trãsiens
vsq̃ ad collũ veniet. ⁽ʸ⁾Et erit
extensio alaꝝ ei⁹ implẽs la
titudinẽ terre tue ⁽ᶻ⁾o emanu
el. ⁽ᵃ⁾Congregamini populi
⁊ vincemini: ⁽ᵇ⁾ ⁊ audite vni
uersi pcul terre. ⁽ᶜ⁾Confortamini ⁽ᵇ⁾ ⁊ vincemini: ⁽ᵈ⁾accingite vos ⁽ᶜ⁾ ⁊ vincemi: ⁽ᵉ⁾inite consilium ⁽ᵈ⁾ ⁊ dissipabit. loq̃mini verbũ ⁊ nõ fiet. ⁽ᵉ⁾qz nobiscum de⁹. ⁽ᶠ⁾Hec enim ait dñs ad me. Sicut in manu fortis eruditus me: ⁽ᵍ⁾ne irẽ i via ꝑpli huius ⁽ʰ⁾ dicẽs ⁽ⁱ⁾Non dicatis: cõiuratio. ⁽ᵏ⁾Omia enim que loquit ꝑplꝫ iste: ⁽ˡ⁾cõiuratio est. ⁽ᵐ⁾Et timore ei⁹ ⁽ⁿ⁾ne timeatis: neq̃ paueatis ⁽ᵒ⁾Dominũ exercituũ ⁽ᵖ⁾ipsum sanctificate: ⁽ᵍ⁾ipse pauor vester et ipse terror vester. ⁽ʳ⁾et erit vobis in sanctificationem:

multa vastauit. q̃si ꝙ quandã redundãtia. p Et trãsiens vsq̃ ⁊c. id est intantũ afflget regnũ iuda q̃ vix poterit iuitinere. qõ ratiuz fuit ipe ezechie. vt dictũ ẽ ca. ꝓcedenti. y Et erit ⁊c. i. exercituũ ei⁹. qz ad ifam cohortes pugnatorum vocantur ale.

z Implens latitudinem terre tue. i. undee quam assyrij vastauerunt.

a Emanuel. i. ꝑ vt dictũ est ca. ꝓcedẽti. cuius ꝺ illa terra specialiter. qz ibi fuit nat⁹. ⁊ uersat⁹. et passus. Et qz sennacherib rex assyrioꝝ cũ suo exercitu fuit diuinitus debellat⁹. vt dictũ est ideo iubditur.

b Congregamini ⁊c. qz sennacherib populos multos addux. secũ. qui fuerũt deuicti p angelum.

b Et audite ⁊c. Illud enim factum tanq̃ valde mirabile fuit diuulgatum valde longe c Cõfortamini. ꝓdientes in vtute vra. i. ꝛtabimini. qz ꝓba nõ induxit eos ad ꝓsumptionẽ de sua vtute. sed eam ꝓdixit futuram.

d Et vincemini. vtute diuina. e Accingite vos. ad vincendũ fm estimationẽ vram. f Et vincemini. fm veritatẽ. g Inite ꝯsiliũ. de captiõe hierm. h Et dissipabit. s. ꝯsiliũ vrm a deo cui⁹ cã subdit. i Quia nobiscũ de⁹. i. adiutoriũ nrm vos debellãs p angelũ suũ l: Hec enim. Hic ꝓsiter ponit vtilis monitio videlicet q̃ ꝑplꝫ iude nõ timeat ab humana ꝓsecutiõe. sed solũ deũ ⁊ hoc est qđ ꝺ. l: Hec enim ⁊c. i. ꝛfidat mihi fortitudini suã qua pot ꝓtegere omnẽ hoiem in se ꝓfidentem.

l Ne irem in via ⁊c. i. timẽdo aduentũ duoꝝ regũ sicut ꝑplꝫ regni iude timuit valde. sic dictũ est ca. ꝓcedẽti de achaz ⁊ ꝑplo ei⁹. Et cõmotũ est cor ei⁹ et cor ꝑpli ei⁹ sic mouent ligna a facie venti. m Dicens. s. dominus. n Nõ dicatis cõiuratio. i. nõ timeatis a ꝯiuratiõe regum israel ⁊ syrie ꝺ vos. o Scia ei ⁊c. i. ꝑplꝫ iude p cõiuratio est. i. multũ loq̃tur de ꝯiuratioe duoꝝ regũ cõtra se. sicut boues multũ tumentes de periculo altq̃ sup se venturo. q̃si ꝯtinuo loquunt de ipõ. ⁊ qz iste timor erat malus. iõ subdit. q Et timor ei⁹. i. illius ꝯiurationis.

r Ne timeatis. sed qđ sit timendũ oñdit cũ subditur. s Dñm exercituũ. i. angelorũ. t Ipm sanctificate. ei seruiendo v Ipe pauor vester ⁊c. offensam illius solliciti cauendo. x Et erit vobis in sanctificationẽ. vos confirmãdo in bono si ei credetis.

q In lapidez aũt ꝛc.ꝯs iusto iudicio fecit ruere. ꝛ iste due dom' fuerãt dom' phacee filij romelie.quã fecit ruere p ozee filũ hela.iiij.Reg.xv.ꝛ domus ozee filij hela quã cũ toto regno ysrl fecit ruere p salmanasar regẽ assyrioz.xiij.Reg.xvij.ꝛ q̃ in regno iude erant alij mali et increduli q̃ ruerunt gladio Sennacherib ex dño iudicio. ideo

r In lapidẽ aũt offensiõis ꝛ petrã scandali duabꝫ domibus ysrl: ꝛ in laqueũ ꝛ in ruinã hitãtibꝫ hirlm. s Et offẽdẽt ex eis plurimi: et cadẽt ꝛ cõterent̃ ꝛ irretient̃ ꝛ capient̃ur. t Liga testimonium bsigna legẽ i discipul' meis. c expectabo dñm d q̃ abscõdit faciẽ suam a domo iacob: e ꝛ prestolaboꝛ eũ. f Ecce ego et pueri mei g quos dedit mihi dñs h in signũ ꝛ in portentũ israel a dño exercituum k qui habitat in monte syon l Et cum dixerint ad vos: m querite a phitonibus et a

diuinis n qui stridẽt in incantationibꝫ suis. o Nunq̃d nõ ppls a deo suo requirẽdi sit pro viuis ac mortuis p Ad legem magis ꝛ ad testimonium. q Q̃ si nõ dixerint r iuxta vbũ hoc: s nõ erit eis matutina lux. Et transibit p eam ꝛ corruet ꝛ esuriet et cum esurierit irascetur: t et maledicet regi suo ꝛ deo suo u Et suspiciet sursum: ꝛ ad terram intuebitur: x et ecce tribulatio a ꝛ tenebre b ꝛ dissolutio c ꝛ angustia b ꝛ caligo psequẽs. d ꝛ nõ poterit anolare de angustia sua.

fuit diffusius.i.Reg.xxviij. Dicunt aũt diuini generaliter diuinatores superstitiosi. n Qui stridẽt ꝛc. q̃ vtũtur q̃busdã noiby ꝛ vbis ignotis. ꝛ subdit risio ppli fidelis. o Nunq̃d ꝛc. q. d. sic rñdebit̃ talibꝫ malis psuasiõibꝫ. Nunq̃d nõ ꝛc. q. d. sic. q̃ infideles reqrũt hoc a deo suo falso. ꝛ sic debẽt fideles querere a deo suo vero. ideo subditur.

p Ad legẽ magis ꝛc. id est ad legẽ diuinitus datas. ꝛ ad testimoniũ ꝓphetaꝝ a deo inspiratoꝝ magis est recurrẽdũ q̃ ad phitones ꝛ diuinos.

q Q̃ si no dixerint id est fecerint.

r Iuxta vbuꝫ ħ. recurrendo. s. ad phitones ꝛ diuinos ꝯ vbũ ħ

s Nõ erit eis matutina lux. i. vera dei cognitio ꝛ diuina cõsolatio. sicut accidit tpe regis sedechie. iõ subdit Et cũ esurie (dixerit irascẽt. q̃ tunc. ꝓpter obsidionẽ longã sennacherib ꝓualuit fames in ciuitates. xiij. Regum. xxv.

t Et maledicent ꝛc. q̃ multi valde de ꝓpso iuda ducti impatiẽtia maledicebãt sedechie sub q̃ venerat eis ista miseria. ꝛ etiã dimittendo legẽ ei'. ad rtũ ꝯtilitꝫ tran

u Et suspiciet sursum. q̃si q̃rẽs a deo auxiliũ (secundo. necessitate cõpulsus. ꝛ ħ dr ꝓ ꝓpso q̃ cũ sedechia remanserit in ciuitate ꝛ in lege.

x Et ad terrã intuebit̃. ꝑ ꝓfusione ꝛ desperatione. iõ subdit. z Et ecce tribulatio. a Et tenebre. q̃stũ ad de (q̃stũ ed afflictionẽ corporũ. iectionẽ mentiũ. b Et dissolutio. virium ex tumore. c Et angustia. famẽtis. eo q̃ nõ apparebat via euasiõis d Et caligo psequẽs. q. sedechias ꝛ viri bellatores de nocte fugerũt. ꝛ chaldei eos insecuti sunt. e Et non poterit anolare. q. sedechi ꝯprehenderũt. iiij. Reg. xxv.

In ca. viij. vbi dicit in postil. Hoc dictũ videt fauere nimis errori hebreoꝝ. Additio .i.

Ea que ꝓtulerit in postilla sctī Tho. vel q̃ ei attribuunt nõ vident fauere errori hebreoꝝ i aliquo. q̃ã in ħ loco posteꝝ posuit expositionẽ hebreoꝝ intelligentiũ q̃ iste puer q̃ vocat. Accelera spolia detrahe ꝛc. intelligit fuisse filiũ esaie. Cõsequẽter ponit ꝯ ecs obiectiones q̃ in hac postilla ꝓtulerit. postea ponit expositionẽ glose cõis. s. q̃ ħ intelligat de ꝓpso. qua posita subiungit hec vba. Hec aũt expositio nõ est tãte auctoritatis sicut ꝓphetaꝝ q̃ fuit supra ca. vij. de alio signo. q̃ magis extorta est ꝛ ex scripturis nõ habet auctoritatẽ. vñ q̃dam dicũt nõ esse inconueniẽs si ħ intelligit ad lr̃am de filio esaie ita tñ q̃ puer ille sit figura ꝓpi. Hec ille. Ex q̃bus vbis ptz manifeste q̃ ipe nõ improbat illã expositionẽ q̃ dicit ista intelligẽ de ꝓpso ad lr̃am. sz dicit q̃ nõ est tãte auctoritatis sicut supra. cui' rõnẽ reddit manifestã. nã ꝓia habz auctoritatẽ ex euãgelio. Dat. i. ħ totũ factũ est vt impleret̃ qđ dictũ est ꝓphetã. Ecce virgo concipiet. sz expositio h' nõ hz tãtã auctoritatẽ. cũ in sacra scriptura nõ ꝓtineatur. q̃ ħ qđ dr ħ. accessit ad ꝓphetissaz. intelligit de ea ꝯgine. ꝛ sic manifestum ẽ q̃ ipo est tante auctoritatis sicut

ꝓcedens. Itē ꝓncipale fundamētū qđ ponit postilla-
tor ad firmādū hāc expositionē. est illud qđ ꝓtinet ī trās-
latione chaldaica. ex q̄ ꝛcludit ꝛ bñ q̄ hoc qđ dr hic. Ac-
cessi ad ꝓphetissaz. nō est vbū esaie. sz ipi⁹ dei. ꝛ qz ℔ fun-
damentū licet sit vez tñ nō est tāte auctoritat⁹. sicut si ī
lra ꝓtineret. iō vba scī Tho. ꝓdicta vel eidem attributa
sunt manifeste rōnabilia. nec in ℔ fauet error hebreorū.
Hā illa q̄ ꝓtinent in. viij. ꝛ. ix. ca. necesse est vt intelligant
de christo ad lram. sed ea q̄ ꝓtinent in hoc ca. viij. nō ha
bentur ex necessitate lre vt intelligant de christo ad lite
rā. sz auctoritate chaldaice trāslationis. vt dictū est.

In eodē ca. vbi dr in postil. Similiter qđ in. viij. Reg.
dicit. Theglatphalassar spoliasse samariā. vt in. viij. Re-
gum dicitur. Additio. ij.

Licet theglatphalassar nō expoliasset samariaz. q̄
tñ alię ciuitates regni ysrl cui⁹ samaria est me
tropolis ceciderit. satis vo posset dici q̄ expoliauit
samariā. licet nō totā nec totū regnū expoliasset. sicut q̄
expoliat aliquē de aliq̄bus bonis suis. dr ipm expoliasse.
q̄ꝫ nō est ex toto.

In eodē ca. vbi dr in postilla. In q̄rts. dictū est denū
ciat christi resurrectio futura. Additio. iij.

Ad que ꝓtinent in ℔ ca. non vident ꝓtinere ad si-
gnū indicatiuū nec rememoratiuū. nō ei in ℔ ca.
dr. Dabit vobis signū sicut in ꝓcedēti. vt ptz dis
currenti lraz. ꝛ ideo licet expoliatio duoꝝ regū fuit figu
ra expoliationis inferni p rpm fiende. sic̄ hystorie ve. te.
fuerūt figure eoꝝ q̄ ꝓtigerūt ī nouo. nō tñ ex ℔ dicunt fu
isse data tanq̄ signa indicatiua seu rememoratiua.

In eodem ca. vbi dicit in postilla. Et erit vobis ī san
ctificationem. Additio. iiij.

Hoc qđ dr hic. Et erit vobis in sctificationē ꝛ in
laqueū ꝛc. ꝓprie videt referendū ad tps aduētus
xpi in carnē in q̄ tpe fuit rps in sctificatōem cre
dentibus. ꝛ in lapidē offensiōis. ꝛ petrā scādali duabus do
mibus ysrl. s. regali ꝛ sacerdotali. q̄s ꝓpter suā incredulita
tē iusto iudicio fecit ruere. ꝛ vtraq̄ earū ꝓsueuit dici do
mus in scriptura. Vñ in ꝓcedēti ca. Audite nūc domus
dauid. qđ intelligit de domo regali. ꝛ in psal. Dom⁹ aa-
ron bñdicite dño. intelligit de domo sacerdotali. Dicere
aūt q̄ iste due dom⁹ intelligunt de domo phacee filij ro
melie. ꝛ de ozea filio hela. q̄ fuerūt reges ysrl nō videt. cō
uenienter dictū. nā sicut in regno iuda licet fuerūt multi
reges successiue. nō tñ ꝓpter ℔ dicunt multe dom⁹. sz do
mus dauid tñ. sic dicendū est de regibus ysrl. Sequit. Et
in laqueū ꝛ ruinā habitatibus hierl̄m. q̄ in ciuitate hierl̄m
vbi rps passus fuit multi ruerūt p infidelitatē. ꝛ non tñ
oēs. ꝛ iō sequitur. Et offendēt ex eis plīmi. i. nō oēs. Sm ysti
expositionē. ꝓprie sequit immediate. Liga testimonium ꝛc
qđ intelligit de occultatiōe mysterij rpi. de q̄ statim ī p̄
cedentibus agitur. ꝛ exponatur sicut in postilla.

In eodem ca. viij. vbi dr in postilla. Non erit eis ma
tutina lux. Additio. v.

Cōm glosam q̄ dr hic. matutina lux. intelligitur
ipe rps. ꝛ ℔ est ꝓprie dictū. Hā rps ē lux va q̄ il-
luminat oēm hoiem. Jo. i. Et dr matutina. q. a. oēm lucē creata. Vñ hic ꝓpha reuertit ad declarationem
eoꝝ q̄. s. dixerat. Erit in sctificationē. s. credentibus. Et in la
pidē offensiōis. s. nō credentibus. Et ꝓpter agit de secūdo vsq̄
ad finē. secūdo vo de ꝓpter a principio seq̄nti ca. vsq̄ ibi. Ze
lus dñi faciet ℔. Vñ circa primū cū dixisset. Non erit ei
sz ꝓpter nō credentes. Matutina lux. i. rps. ne forte q̄s esti
maret q̄ ℔ ꝓtingeret illi ꝓpter incredulo. eo q̄ nō habuis-
sent ꝑtā ꝓdicte lucis. iō dicit. Trāsibit per eaz. vñ Lu. viij.
ca. Jesus trāsiens p medū illoꝝ ibat. ꝛ ℔ qđ dr. p eā in-
telligit indeā vel hierl̄m de q̄ dicit. Et corruet et esuriet.
qđ pōt intelligi ad lram de tpe obsidionis hierl̄m p ro-
manos. ꝛ sequitur. Et cum esurier trascet ꝛ maledicet regi
suo ꝛ deo suo. qđ ꝓprie intelligit de xpo cui maledicebāt
sicut ꝛ hodie. ꝛ sequit. Aspiciet sursum. i. p auxilio dino
seu celesti. Et ad terrā intuebit. p subsidio terreno. Et q̄z
neutr⁹ inueniebāt. iō sequitur. Et ecce tribulatio ꝛ tenebre
sc̄z ignorātie ꝛ infidelitat⁹. Et dissolutio. s. virtu
tū. Et angustia. ꝑcipitatiōis seu ꝑplexitat⁹. Et caligo. ꝑse
quens. s. cecitas indurati cordis. Et nō poterit auolare
de angustia. quocūq̄ remedio. ꝛ sic ꝓpha declarat illud
qđ dixerat de christo O. erit in lapidē offensiōis ꝛ ī pe
trā scandali habitātibus hierl̄m. vt supra. Et sequitur in se-
quēti ca. Primo tpe alleuiata est ꝛc. in q̄ declarat primū
qđ dixerat. s. Et erit in sctificationē. s. credētibus qđ⁹ p op
positū dicit. Viderūt lucē magnā ꝛ lux orta ē eis. ꝛ incip
pit a tpe ꝓdicatōis rpi ꝛ ab inuitio miraculoꝝ ei⁹ de q̄ di
cit. Primo tpe alleuiata est ꝛc. ꝛ exponat⁹ sic in postilla ꝛc.

In ca. viij. cū postillator amore veritat⁹ fidei christiane ꝓmot⁹ diceret san. Tho.
nimis fauere errori iudeoꝝ exponēdo. principiū
h⁹ ca. de filio esaie quēadmodū iudei faciūt. qđ tñ vere
exponi debet de christo spoliāte infernū ꝛc. Burg. assu-
mit certamē. p sctō thoma asserēs q̄ in nullo fauet iude
orū false expositiōi. qđ q̄uerū sit ptz ex ℔. ꝓprio qz frinol
ꝛ fallis assertionibus nititur soluere argumēta catholicoꝝ
q̄ fieri ꝓsueuerūt ꝑ illū iudeoꝝ errorē. Sc̄do qz nō robo-
rant argumēta catholicoꝝ nec aliq̄d facit. p ꝑa christia-
noꝝ expositiōe. sed lram ꝑtem dimittit. exponit. ꝑcordat
q̄ntū pōt. p ꝑfidia iudeoꝝ. Tertio qz dicit catholicā expo
sitionē extortā. demū qz dicit eā nō esse tāte auctoritat⁹
sicut illā supra ca. viij. vbi ille passus. Ecce vgo. cōcipiet.
exponit de xpo auctoritate euāgeliste. Sed q̄ro. ista au-
ctoritas quā ꝑfert an sit apud iudeos antīca magis aut
apud christianos. sz certū est q̄ nō apud iudeos. qz trās
latio chaldaica cui innitit⁹ expositio h⁹ lre est apud iude
os maxie auctoritat⁹. Exēplū aūt cui innitit⁹. viij. ca. expo
sitio nulli⁹ auctoritat⁹ est apud hebreos. igit⁹ maioꝝ au
ctoritatis est apud hebreos expositio h⁹ loci q̄. viij. capi.
Ad faciendū ei fidē infidelibus p euāgeliū qđ nō recipi-
unt nihil ꝛcludim⁹. nisi cū ℔ innitamur eoꝝ fundamēt⁹
q̄ negare nō ꝓsueuerūt. Nec valet qđ Burgē. ponit ꝫ re-
plicā postul. de spolio facto p theglatphalassar. qz p hoc
spoliū nō est ablata fortitudo damasci ꝛ samarie. put in-
mittit in lra sz fuit ꝑticular⁹ iuasio facta tpe ozie ꝛ ioathā
Quid aūt ℔ ꝓtinet ad filium esaie de q̄ iudei falsē expo
nūt ꝛ sanc. tho. approbat. Sz qz postul. hic expositionem
san. tho. ꝓtractat. Burg. ꝓpido offensus nescit in ℔ cap.
pacifice loq̄. qz nescit tolerare theologicū modū loq̄ndi
postul. q̄ dicit destructionē duoꝝ regnoꝝ fore signū ꝑno-
sticū destructiōis ꝛ spoliatiōis inferni. Spoliatōnē aūt
inferni fore signū rememoratiuū spoliatiōis de q̄bus hic
dr ad lram. qđ egreferēs burg. facit argumētū suū cōne-
tum a modernis hereticis receptū. ℔ non ponit in textu.
igit nō est ꝛc. qz vt inquit de signo nulla fit mētio. Q̄-
uis aūt in lra etiā nō fit mētio de figura. dicit tñ Burg.
q̄ vna spoliatio est figura alteri⁹. Nūc aūt figura est si-
gnificatiua figurati. Significatiuū aūt ꝛ signū q̄ntū di-

Stant dicat burg. grādi pensor. Capl'm. IX.

Primo tpe. Anteq̄ descēdā ad diuisionē h⁹ cap.
Sciēdū q̄ iudei et aliq̄ expositores catholici ī ℔
eos nimis seq̄ntes exponūt ꝓncipiū h⁹ ca. ad lram de
captiuitate duplici filioꝝ ysrl. Pria aūt fuit facta p theg
latphalassar regē assyrioꝝ. q̄ captiuauit duas tribus vltra
iordanē. ꝛ trāsiens iordanem captiuauit multos de ter
ra zabulon ꝛ neptalim. vt hē. viij. Reg. xv. ꝛ de ℔ exponūt
qđ dr in ꝓncipio h⁹ ca. Primo tpe. i. prima captiuitate.

alleuiata est terra zabulon ⁊ terra naptalim.ſ. a ponde re pcōr. hitatoribꝫ ſuis in captiuitatē ductis. poſteaq̄ ro ſalmanaſar rex aſſyrioꝝ cepit oſee regē iſrl. ⁊ reſiduuꝫ ppli qđ remāſerat trāſtulit in aſſyrios. vt hr. xiij. Reguꝫ xvij. ⁊ de ꝫ exponūt qđ ſubdit. Et nouiſſimo aggrauata est via maris trās iordanē galylee gentiuꝫ qz aggrauata fuit tota terra p dñi flagella in captiuitatē ducta. dr autēꝫ illa terra via maris. qz est ibi via publica ad portāduꝫ merces a iordane ad mare mediterraneuꝫ ⁊ ecōuerſo. Exiſta expoſitio videt̄ incōue nīēs. primo qz implicat ōria ſaltem in mō loq̄ndi. qz primaꝫ ea ptiuitatez notat alle uiationē. ⁊ ſcđam aggrationē. cū tū fuerit eiuſdē rōnis. Itē qz ſi loq̄ref de ſcđa captiuitate. cū dr. Et nouiſſimo aggrauata eſt ⁊c. nō fieret ibi mētio de ga lylea. que in pria captiuitate fuit captiuata ſaltē in ma gna pte. ſz magis de ſamaria q̄ erat ciuitas metropolis regni. ⁊ principal⁹ fuit obſeſſa ⁊ capta p ſalmanaſar Ter tio qz Matthē. xiij. ca. dicit hāc ꝓphetiā fuiſſe cōpletam ad lrām i rpo dicēs ſic de rpo. Et relicta ciuitate ſua na zareth venit ⁊ hitauit in ciuitate caphar naū maritima i finibꝫ zabulon ⁊ neptalim. vt adipleret̄ qđ dictum est p eſaiā ꝓphaz. Terra ei zabulon ⁊ terra neptalī via maris trās iordanē galylee gentiū. Ppl⁹ q̄ ambulabat i tene bris vidit lucē magnā ⁊c. Itē cū oēs expoſitores catho lici dicāt qz neceſſe est de rpo intelligi illud qđ dr ſ. xij. Ecce vgo cōcipiet ⁊ pariet filiuꝫ ⁊c. eo qđ dr Mat. i. Hoc aūt totū factū est. vt adipleret̄ qđ dictū est a dño p ꝓphe tā dicentē. Ecce vgo bēbit in vtero ⁊ pariet filiū ⁊c. cadē neceſſitate cōpellit̄ q̄libet doctor catholic⁹ exponere de rpo qđ dr hic. Primo tpe alleuiata est ⁊c. cū matthe⁹ di cat ꝫ impletū esſe in rpo. Itē ſcđo ſniam beati mat thei pſis ca. in q̄ ponit̄ myſteriū rpi q̄ntū ad ei⁹ exaltati onē in ſignū liberatiōis regni inde. in duas ptes diuidi tur. qz primo ponit̄ rpi exaltatio. ſcđo dicta liberatio. ibi Verbū miſit dñs. Circa primū ſciēdū qz rpus fuit exalta tus pīo q̄ntū ad declarationē ſue dctrē in p̄dicatione ſua ⁊ miracl⁹. ſcđo q̄ntū ad exaltationē hūanitat⁹ ad dex terā pris. Pīo igit̄ ponit̄ primū. ⁊ ſcđo ſcđm. ibi. Par uulus. Circa primū ſciendū. qz ad p̄dicatōez rpi aliq̄ in dei crediderūt ⁊ in fide pmāſerūt. aliq̄ aūt obſtinati in ſua malicia remāſerūt. ⁊ aliq̄ a pncipio credētes poſtea ad vomitū reuerſi ſunt. ⁊ de iſtis mictum loq̄tur ꝫ ꝓphā Circa primū dr. a Pīo tpe alleuiata est terra ⁊c. qz ibi rpus circa principiū ſue p̄dicatōis publice frequēter docuit. ⁊ miracula fecit vt dicit matth⁹. ⁊ ſ. allegatū est. et ſic fuit terra illa alleuiata a iugo diaboli p ptātē christi. Verūtū qz plures eoꝝ reuerſi fuerūt ad vomitū. iō ſub b Et nouiſſimo. Circa finē p̄dicationis christi. (dix. c Aggrauata est via maris. q̄re aūt illa terra dicāt via maris. ſupra expoſitū est. de iſta aūt aggrauatione habet Mat. xi. vbi dr. Tūc cepit exprobrare ciuitatibꝫ in q̄bꝫ fa cte sunt vtutes. et ideo ſubdit. Ve tibi corozaim. ve ti bi bethſaida. q̄m ſi in tyro ⁊ ſydone facte eſſent vtutes. q̄ facte sunt i vobis. olim in cilicio ⁊ cinere pnām egiſ ſent. Iſte aūt ciuitates erāt ſupra mare galylee in finibꝫ

zabulon ⁊ neptalim. Et poſtea ſubdit de caphar naum. vbi rpus hītauit circa p̄dicatōis ſue principiū. vt⁹. dictū est. Et tu caphar naū nūq̄d exaltaberis vſq; ad celum ⁊ vſq; in infernū deſcēdes. qz p p̄dicatōez rpi pīo fuit di ſpoſita ad ꝓſecutōem brītudinis credendo. ⁊ poſtea de ſpſſa p dementū dānā tionis ad vomitū re deundo. ſic dictū fuit plen⁹ ſup Matthē. d Balylee gentiuꝫ. Salomō ei dedit hy rā regi tyri. xx. oppi da i galylea. iij. Regū xv. ⁊ iō illa ps vocā ta est galylea gentiū. qz hyrā erat gentilis e Ppl⁹ ⁊c. ignoran tie ⁊ erroris.

f Vidit lucem ma gnā. i. xp̄m qui est lux mūdi p p̄dicationē ⁊ miracula ꝓpria vtu te faciente.

g Habitātibꝫ ⁊c. error est ⁊ ignorātia sunt q̄ mortis vm

h Lux orta est eis. ſ. vitae euāgelica. vl pōt hec (bra. lēa referri ad pīes detentos i lymbo inferni. q̄bꝫ lux or ta fuit. q̄n rpus ad eos deſcēdit poſt paſſionē ſuā.

i Multiplicaſti ⁊c. ꝫ referr̄ ad illos q̄ rpo p̄dicāte pīo crediderūt. ⁊ poſtea ad vomitū reuerſi ſunt. vt p̄dictū ē. ⁊ iō ex eis nō fuit materia leticie. Et ꝓp̄r ſubdit de credē tibꝫ ⁊ in fide pmanētibꝫ. k Letabunt coꝝ ⁊c. Deſ ſores enī in plenitudie meſſis. ⁊ victores i ſpoliis diui dendis valde letanī. Et ita fuit de diſcipul⁹ rpi. q̄ſi i die pentheccoſtes receperūt plenitudinē ſpūſſcti alta voce. a variis linguis loq̄ntes magnalia dei. Act. ij. Et h⁹ leti

l Jugū enī one. ei⁹. i. veteris le (cie ſubdit rō cū dē gis. de q̄ onere dr Act. xv. q⁹ ꝫ est on⁹ qđ nec nos nec pa tres nr̄i portare potuim⁹. m Et vgā hūeri ei⁹. i. ſeru barū ⁊ phariſeoꝝ q̄ ſupra on⁹ legē addebāt ordinatiōes pplo graues. ſm q⁹ dr Mat. xxiij. Alligāt enī onera gra uia ⁊ importabilia. ⁊ imponūt ea ſup hūeros hoīm. di gito aūt ſuo nolūt ea mouere. Ab iſtis aūt oneribꝫ fuit liberat⁹ fidel⁹ ppl⁹ p libertatē ſpūſſcti q̄ est i lege noua.

n Et ſceptrū ⁊c. ſm q⁹ dicit ioſeph⁹ li. de iudaico bello poſt aſcēſionē rpi iudea fuit mltis diſſenſiōibꝫ intrane is diſſipata. ⁊ erāt ibi aliq̄ tyrānī q̄ ppl'm vexabāt mul tipliciter ⁊ rebꝫ ſuis ſpoliabāt. ⁊ marie ppl'm credentē i rpm. vt pīes in actibꝫ ap̄lor a q̄bꝫ fidel⁹ ppl⁹ fuit libera tus p exercitū romanū veniētē ꝫ iudeā. qz tūc admoni tus fuit p angelū. vt trāſiret in regnū agrippe q̄ erat cō federat⁹ romanis. vt hē in eccl̄iaſtica hyſtoria. ⁊ exacto res p̄dicti fuerūt deſtructi. ⁊ ciuitates eoꝝ ſuccenſe igni.

o Sicut i die madian. iſta fuit victoria gedeōis. de q̄ hē Judic. vij. q̄ fuit ſibi p̄nūciata p angelū ſic et fidel⁹ ppl⁹ liberat⁹ fuit p denūciatōez angeli i regno agrippe. vt di ctū est. ⁊ exactores eoꝝ occiſi p exercitū romanoꝝ ⁊ ciui tates eoꝝ ſuccēſe ⁊ bona eoꝝ. iō ſubdit. p Cuncta oīa ⁊c. i. acq̄ſita cū clamore ⁊ rapina. q Et veſtimētū ⁊c. i. veſtimētū occidentū ⁊ occiſi. q⁹ ſi ſolū veſtimēta occiſo rū inq̄nant ſanguīe. ſz etiā cū ꝫ veſtimenta occidentū.

r Erit i cōbuſtionē ⁊c. q⁹ romani incēdētes hyer'm ⁊ a lia loca vbi erāt p̄dicti exactores ⁊ tyrānī ſil⁹ cōbuſſerūt veſtimēta illoꝝ tyrānoꝝ ⁊ ea q̄ rapuerāt ab alijs. q̄z mul tos interfecerāt. vt hē li. de iudaico bello. Et ꝫ ät q⁹ dr ꝫ. Et erit in cōbuſtionē ⁊ cibꝫ ignis. Illi q̄ exponūt hūc paſſum de exercitu ſennacherib ab angelo percuſſo. vt

supadictū est.vñ.ca.videm̄ ꝺdicere textui.dicunt ens ꝙ angel⁹ posslit exercitū plaga ignea.sic tñ ꝙ corpa bellatorū erāt incinerata.arma tñ ⁊ spolia remanserūt intacta. ita ꝙ pplꝰ ezechie extens ad colligēdū spolia valde facili liter accipiebat ea remanētibꝰ cunctis. Illud aūt qꝺ cō dunt est alꝺ.ignis si tñ remanet intactus. sed ꝺuertit̄ in ignē si cut cibus in cibatus.

s Paruulus. Hoc ꝓpriter ponit̄ exaltatio xpi fm hūanitatez in sua ascēsione. Sciēdū tñ ꝙ ra.sa. ⁊ iudei moderni seqntes ipm exponūt hūc passus de ezechia rege iuda literā corrūpendo. Dicit enim ꝙ hec ē lra hebraica. infans nat⁹ est nobis. filiꝰ datus est nobis. ⁊ erit principat⁹ sup humer ei⁹. ⁊ vocabit nomē ei⁹ admirabilis. ꝙsiliarius. deꝰ fortis. pr̄ sempitern⁹. principē pacis. ⁊ talis corruptio pōt defacili fieri in hebreo. qꝝ hec dictio victare. q̄ signat ⁊ vocabit. ⁊ vagitra. q̄ signat et vocabit. isdē lris penit⁹ scribunt in hebreo. sꝫ varie sonāt ꝓpter aliā ⁊ aliā punctuatiōez. Itē sil'. ꝙ dicit principē pacis ī accusatiuo. ꝓ noiatiuo facil' fit in heb. qꝝ noia sūt apud eos indeclinabilia sic apud latinos comu ⁊ gen. igit̄ sic exponit auctē ꝓdictā. Infans nat⁹ ē nobis. et filiꝰ dat⁹ est nobis. q. ꝺ. ꝓpha. licet ac haz sit ydolatra pessim⁹. tñ filiꝰ ei⁹ ezechias q̄ erit rex nr̄ post eū erit bon⁹ et iust⁹. Et vocabit nomē ei⁹ admira. ⁊c. i. ds nr̄ q̄ est admirabil'. ꝙsiliarius. deꝰ fortis. pr̄ sempitern⁹. vocabit. s. ezechiā principē pacis. qꝝ faciet pacē in diebꝰ suis. ita ꝙ noia deitatē exprimētia nō referunt̄ ad puerū natū. sꝫ ꝙ iste corrūpat lrām ponēdo vocabit ꝓ vocabit'. ptz ex trāslatione. lxx. interpt̄ q̄ fuerūt hebrei ⁊ valde literati. q̄ trāslatio tal' est. Puer nat⁹ ē nobis ⁊ filiꝰ dat⁹ est nobis. cui⁹ imperiū sup hūerū eius. ⁊ vocabit̄ nomē ei⁹ magni cōsilij angelus. ita ꝙ ꝓ istis dictiōibꝰ. admirabilis. ꝙsiliarius. deꝰ fortis. pr̄ futuri seculi. princeps pacis. posuerūt ꝝ solū. magni ꝙsilij angel⁹. cui⁹ cā fuit fm ꝙ hiero. dicit in epla ad desiderium. que ꝓponit in bibliis principio Beti. qꝝ trāstulerāt libros vete. te. ptolomeo regi q̄ erat pbs ⁊ rex mus dei cultor. ⁊ iō vbi in heb. fit mētio de deitate xpi sic fit in ꝝ loco tacuerūt vel aliter trāstulerūt. ne ptolome⁹ crederet eos ponere duplicē deitatē. ⁊ vt secretū fidei non aperiēt gēnili. ptz tñ ex eoꝝ trāslatiōe ꝙ in heb. hr̄. ⁊ vocabit' ⁊ nō vocabit'. Et ꝙz illud qꝺ seqtur. Admirabil'. ꝙsiliarius⁹. deus fortis ⁊c. referr̄ ad puerū natū. ⁊ ꝙ nō fine auctoritatis nō hr̄ principē pacis ī accusatiuo. sꝫ princeps pacis in noiatiuo. qꝝ loco oīm istaꝝ dictionū ponit̄ in trāslatione. lxx. magni ꝙsilij angelus ī noiatiuo. Itē ꝝ idem ptz ꝓ trāslatoem chaldaicā. q̄ autētica ē apud hebreos. vt dictū est ꝝ ꝓcedēti ca. que tal' est. Infans nat⁹ est nobis. ⁊ filiꝰ dat⁹ est nobis. ⁊ recipiet sup se legē ad fuādū eā. ⁊ vocabit̄ nomē ei⁹ abante mirabil' ꝙsilio. deus fortis pmanēs in secula seculoꝝ. messias ī cui⁹ diebꝰ multiplicabit̄ pax sup nos. Et ꝝ ptz manifeste ꝙ passus iste loq̄tur ad lrām. de xpo q̄ expectabāt in lege ⁊ pphis ad salutē mūdi venturi. Od aūt in hac trāslatiōe ponit̄. Et recipiet sup se legē ad fuādū eā. loco cui⁹ in hebreo hr̄. Et erit principat⁹ sup hūer⁹ ei⁹. quem ipi xpo ꝺ fact⁹ ē sub lege. vt dictū ē ad Gal. iij. ⁊ q̄ dicit de seipo Mat. v. Nō veni soluere legē. sed adimplere. Qꝝ etiā in ea ꝺr̄. Et vocabitur nomē eius abante mirabilis ⁊c. quem christo q̄ vocatus fuit ab angelo Jesus aliq̄ in vtero ꝺceperetur vt ꝺr̄ Lu. ij. an q̄ nolle qꝺ salus interpꝛat. oēs ꝓlationes hic tacte implicate ꝓtinent. Igit̄ remota falsa expositiōe accedam⁹ ad verā que ē de dño Jesu xpo. cui⁹ hic introducitur principat⁹. verūtñ pmittitur ei⁹ nativitas cū ꝺr̄.

t finis: sup soliū ꝺauid et super regnum eius: ꝙ cōfirmet illud ⁊ corroboret ᵇ in iudicio ⁊ iustitia āmodo ⁊ vsq̄z in sempiternū. ⁱ zelus domini exercituz faciet hoc. ᵏ Verbū misit dominus in iacob. ˡ Et cecidit in israel.

s Paruulus ei ⁊c. q̄ vere fuit paruulus in hūanitate. ⁊ loquitur hic ꝓpha de futuro ꝓ modū ꝓteriti. ꝓpter certitudinē ꝓphetie. ⁊ subditur ei⁹ magnitudo ī deitate

t Et filiꝰ. s. naturaliꝑ ipius dei ꝓtis. ⁊ ꝓ cōsequēs sibi eqlis.

v Dat⁹ ē nobis. fm ꝙ ꝺr̄ Joh. iij. Sic deꝰ dilexit mūdū. vt filiū suū vnigenitū daret ⁊c.

x Et fact⁹ est principat⁹ ⁊c. crucē sibi baulādo. vt ꝺr̄ Jo. xix. ꝓ qua ptātes aereas debellauit. ⁊ regnū suū potēter intrauit. Lu. xxiv. Oportuit pati xpm ⁊ resurgere a mortuis. ⁊ ita intrare gloriā suā.

y Et vocabit̄ ⁊c. miracula faciēdo.

z Cōsiliarius. ꝙsilia euāgelica ꝓcepta decalogi supaddēdo.

a Deꝰ fortis. infernū spoliādo

b Pr̄ futuri seculi. electos ad ciuitatē celestē admittēdo.

c Princeps pacis. s. interne ānti ad ꝙsciam. ⁊ supne ānti ad celestez gliam. ꝓpter qꝺ in ej⁹ natiuitate angeli cantauerūt. Glia ī altissimis deo ⁊ ī terra pax hoīb⁹ bone volūtatis. Lu. ij.

d Multiplicabit̄ ei⁹ imperiū. vñ dicit Mat. xxiv. Data ē mihi oīs ptās ī celo ⁊ in terra.

e Et pax ⁊c. s. pax celestis ab eo date. q̄ est eterna. Et er ꝝ ptz ꝙ hec lra si pōt intelligi de ezechia rege iuda. qꝝ par pax duravit sub eo sez p. xv. annos vel circiter. qꝝ manasses filiꝰ ei⁹ fuit pessimus in principio regni sui. ꝓpter qꝺ turbata fuit pax regni. ⁊ ipe fuit in captiuitatez ductꝰ. vt hr̄. ij. Paralip. xxxiij. Sciendū aūt ꝙ vbi ꝺr̄ hic. multiplicabit̄ ei⁹ imperiū ⁊c. in heb. hr̄. lemarbe. qꝺ significat ad multiplicandū. ⁊ ponit̄ ibi lra mem clausa in medio dictiōis ꝺ natura sua. qꝝ semp ponit̄ in fine dictōis. ⁊ nūq̄ ī medio nec in principio. ⁊ ꝝ ad denotādū ꝙ xps de q̄ scriptura ꝝ loq̄tur. natus fuit contra cursum nature de virgine clausa.

f Sup soliū dauid ⁊ sup ⁊c. videlicet celeste figuratū ꝓ soliū ꝺō. Vel

f Sup soliū ꝺō. i. sup eccl'iam militātē ꝓ regnū dauid figuratā.

g Ut ꝓfirmet illud ⁊c. Et ꝝ ptz ꝙ nō est hic sermo de regno dauid nec de regno Ezechie ad lram. qꝝ illud regnum nō fuit confirmatū.

h In iudicio ⁊ iustitia āmodo ⁊ vsq̄z ⁊c. sꝫ ecclia sic est a xpo ꝓfirmata nō solū trūphās. sꝫ etiaz militās. ꝓpter qꝺ dicit xps Mat. xxiv. Ecce ego vobiscū sum oib⁹ diebꝰ

i Zelus dñi ⁊c. zelus est amor (vsq̄z ad finem seculi. singularis. ex amore aūt singulari ipius dei ad genꝰ humanū impletū est christi mysterium. ꝓpter qꝺ ꝺr̄ ad hebreos. ij. Nusq̄ angelos apphendit. sed semen abrae.

k Verbū misit. Descripta christi exaltatione. hic cōsequenter liberatio ponit̄ regni iude a regib⁹ israel ⁊ syrie ipm psequentibꝰ ⁊ destruere volentibꝰ vt supra dictum est capitulo. vñ. Et remouet hic ꝓpheta tria in qbus cōfidebant illi reges. sez primo eoꝝ adinuicem ꝓfederationem. ⁊ secundo psonarum reputationem. ibi. Et disperdet. tertio populi multiplicationem. ibi. Succensa est. Circa primum dicitur.

l Verbū misit ⁊c. ꝙ ꝝ verbū int. Ligitur ꝓphetia esaie contra regnū israel. ⁊ qꝝ iacob vocatus fuit israel. adeo subditur.

l Et cecidit in israel. tāq̄ pond⁹ destruēs illud regnū

m Et sciet, p experientiã sue deiectiõis. n Ois populus ephraim. i. regni ist'l'ã sic nomiat. eo q' primꝰ rex hieroboã fuit de tribu ephraim. o Et habitãtes samariã. q' erat metropolꝫ in illo regno quã cepit salmanasar. et ppl'm captiuauit. iij. Reg. xvij. p In superbia ꝛc. anteqū p salmanasar caperentur.

q Lateres ceciderũt. p lateres hic intelligunt reges ist'l'. sub q̄bus regnũ fuerat attritũ. videlicꝫ ipe ioachaz ꝛ afi. ꝫ q' dr. iij. Reg. xiij. Attriuerat eos rex syrie. ꝛ hõ pdixerat helyseꝰ. iij. Reg. viij. dicens Asahel. Scio q' facturꝰ sis filijs ist'l' mala. ciuitates eoꝝ mũitas igne succendes. ꝛ iuuenes eoꝝ interficies gladio ꝛ parvulos eorũ elides. ꝛ pgnantes diuidr. Sed q̄dris (des ꝛc. i. reges fortiores habebim⁹. sicut murus de lapidibꝫ quadris fortior est q̄ lateritijs. q̄d dicebãt de phacee ꝛ filio eiꝰ quẽ intendebãt facere regẽ in regno iuda. vt dictũ est ꝫ. viij. ca. Et idez significat. quod subdit. s Sycomoros succiderũt. id est reges parui valoris transierunt.

t Sed cedros immutabim⁹. i. altiores et potẽtiores statuem⁹.

m Et sciet⁹ oĩs ppl's ephraĩ: ° ꝛ habitãtes samariã in superbia ꝛ magnitudine cordis dicẽtes. q Lateres ceciderũt r sed q̄dris lapidibꝫ edificabimus s sycomoros succidẽtur r ꝫ cedros immutabimus t Et eleuabit dñs hostes rasin sup eũ: u ꝛ inimicos eius in tumultũ vertet: x syriam ab oriente: y ꝛ philistĩm ab occidẽte: z et deuorabũt ist'l' toto ore. a In oĩbꝫ his b nõ ẽ auersus furor eiꝰ: c ꝫ adhuc manꝰ eiꝰ extenta. d Et ppl's e nõ est reuꝫsus f ad pcutiẽtez se: ꝛ dñm exercituũ nõ inq̄sierũt. g Et dispdet dñs ab israel caput: h ꝛ caudã incuruantez ꝛ deprauantem die vna. Longeuus ꝛ honorabilis ipe est caput. ꝛ pphetа docẽs mẽdaciũ ipe ẽ cauda i Et erũt q̄ beatificãt ppl'm istũ seducẽtes: k et q̄ beatificantur pcipitati. l Propter hoc sup adolescentulis eiꝰ nõ letabitur dñs: m ꝛ pupillorũ eius ꝛ viduaꝝ nõ miserebit: n qꝛ omis⁹ hypocrita ẽ ꝛ nequã. ꝛ vniuersus os locutũ est stulticiaz. o In oĩbꝫ his nõ est auersus furor eiꝰ sed adhuc manus eiꝰ extenta. p Succensa est enĩ quasi ignis impietas: q veprem ꝛ spinã vorabit. r Et succẽdet in densitate saltꝰ: s ꝛ quoluetur in superbia fumi. t In ira domini exercituum cõturbata est terra: u ꝛ erit populus quasi esca ignis. x Vir fratri suo nõ parcet: y et declinabit ad dexterã ꝛ esuriet: z ꝛ comedet ad sinistraz et nõ saturabit. a Unusquisq̄ carnem brachij sui vorabit b manasses ephraiz: ꝛ ephraim manassen: ꝛ simul ipi cõtra iudam. In omnibꝫ his nõ est auersus furor eiꝰ: sed adhuc manus eiꝰ extenta

Intendebãt enĩ sibi subiugare regnũ iuda. vt dictũ ẽ supra. ꝛ qꝫ talia psumebãt ex fidentia rasin regꝫ syrie qui erat eis fœderat⁹. hõ hanc fidentiã removet pphetа dicẽs.

v Et eleuabit dñs hostes ꝛc. s. assyrios q̄ incensi terfecerũt cũ. vt dr. iij. Reg. xvi. x Et inimicos eiꝰ i tumultũ vertet. ꝫ est in plũ ꝟa eũ q̄d cõmittit cũ damore ꝛ tumultu. ꝛ qꝫ capta syria assyrioꝝ rex adduxit unde bellatores ꝟra regnũ ist'l'. hõ subdit.

y Syriaz ab oriente. sup. faciet dñs venire. ꝛ dicit ab oriẽte. qꝫ syria ẽ in pte orientali respectu regni ist'l'.

z Et philistĩm ab occidente. qꝫ terra philistinoꝝ exẽs sup mare mediterraneũ est in pte occidẽtali respectu dicti regni.

a Et deuorabunt ꝛc. i. destruent ipm toto affectu ꝛ conatu

b In his oĩbꝫ. s. peccatis regni ist'l'. c Nõ ẽ auersus furor eiꝰ. s. dñi d Ꝫ adhuc ꝛc. ad amplius pũitendũ. s. p salmanasar regẽ q̄ postea captiuauit regnũ israel iij. Reg. xvij.

e Et ppl's. s. ist'l'.

f Nõ est reuers⁹

g Ad pcutientẽ se. s. ad dñm (p pniam ꝛ emẽdationẽ. cui⁹ voluntate ꝛ pmissione fiebat punitio illa.

h Et dispdet. hoc ꝟfiter. ꝟdicit scõm de q̄ cõfidebant. secꝫ psonaꝝ reputationẽ. qꝫ ꝟfidebãt de principibꝫ ꝛ militibꝫ pueriꝫ etate ꝛ fortibꝫ armis. q̄d excludit cum dr. Et dispdet dñs ab ist'l' caput. Sed hõ enĩ ꝟfidebãt ut pphetꝫ fallis. q̄ pter questũ seq̄bant principes ꝛ milites falsoeis pspera pmittẽdo. q̄d excludit cũ dr.

i Et caudaz ꝛc. Dicunt aũt ꝟphẽ falsi cauda. qꝫ pter lucꝝ principibꝫ adherebãt sic vulgariter adherẽtes alicui ut principi dicitur eius cauda. ꝛ i ista cauda p mẽdacia sua incurvabant eos a rectitudie iustitia. ꝛ refrenabant eos a dei reuerentia ꝛ timore.

l Et erũt q̄ ꝛc. s. pphete falsi pmittentes eis pspera.

l Et q̄ btificant pcipitati. qꝫ vterꝫ fuerit captiuati in ꝟpio pter hõ ꝛc. qꝫ afi erat adultã fuerunt ptim occisi. ꝛ ptim captiuati

n Et pupillorũ. ꝛc. ꝛ multorum⁹ aliorũ. qꝫ ist'l' pter debilitatẽ ꝛ impotentiã esset magis parcendũ.

o Quia omis. s. de pplo israel. p hypocrita ꝛc. p iustitie simulationẽ. qꝫ sm q̄ dicit hiero. Simulata scitas duplex est iniq̄tas. Et dicẽ. pphа. Ois ꝛc. qꝫ licꝫ i pplo illo essent aliq̄ boni. vt thobias ꝛ siles ei. tñ erãt ita pauci q' si cõputant. qꝫ illud q̄d modicũ est nõ reputat. vt hr. ij. philoꝝ

q In omnibꝫ his ꝛc. exponat vt supra.

r Succẽsa ẽ ꝛc. Hic excludit tertium de q̄ ꝟfidebãt. s. pplũ multitudinẽ. cũ dr. Succensa est ei ign̄s ignis impietas. i. ipietas pplꝰ israel. puocauit fram dei ẽtra se quasi ignem ardentẽ.

s Veprem ꝛc. i. pplm oẽm.

t Et succẽdet in densitate saltus. q. d. densitas multitudinis eis nõ valebit.

v Et quoluet⁹ ꝛc. i. maiores de pplis in fumo superbie laborãtes simul pumentꝰ cũ pplo. ꝛ qꝫ nõ soluꝫ unus minuebat eis malũ ab aduersarijs extrinsecꝰ. sed etiaz ex dissensionibꝫ intrinsecꝰ que sunt magis periculose. ideo subdit.

x In ira dñi exercituũ ꝟturbata ẽ terra. in seipa.

y Et erit pplꝰ ꝛc. i. materia dire vltiõis.

z Vir fratri suo nõ parcet. ꝟpter intrinsecã dissensionez.

a Et declinabit ꝛc. in ꝫ cõminat eis ꝟpha malũ famis q̄d alicui sit magis nocꝫ gladius. vt dicit Vegetius libro de re b Unusq̄sq̄ ꝛc. i. ullũ de q̄ prius ꝟfidebat. (militari. sicut de brachio. ꝛ ꝫ pter dissensionẽ intrinsecã. hõ subditur.

c Manasses ephraim. iste enĩ due tribus descẽderũt de duobꝫ filijs ioseph. Cetera patent ex dictis.

In ca. ix. vbi dr in postilla. Item ꝫ idẽ patet p trãslationẽ chaldaicã. Additio.

Abi moyses egyptꝰ in q̄dã sua cpla in qua tractat de messia dicit q' scr noĩa hic q̄ ponunt. licꝫ admirabil'. psiliator ꝛc. sunt noĩa pueri nati. q̄dẽ tenet Rabi abenhazra in sua expositiõe. licet postea exponat referãt significata hoꝝ noĩm ad ezechiam.

Circa principiū .ix. ca. vel sm alios Replica bibliis circa finē .viij. ca. circa illā passum. primo tpe alleuiata est terra zabulon. Burg. Fortalis pria ductus. vel in defensione iudaismor attediat' cōmendat pter. imo ? tra suū morē ex positione postil. et ad eū dirigit. non obstante q postil. in ea pte sanctus Tho. satis reprehendit.

Capl'm. X.

Ve q condunt hic ostit ppha concludit ex pdictis conclusionē. s. ppli israel exterminatioēz ppter qd ista lra in aliq3 bibliis antiqs est de ca. ix. in q ppha primo rememoratur principum israel malicia dicens.

a Ve q condūt ⁊c. eas instituendo.

b Et scribētes eas in posterū ? firmādo ⁊ hoc ad depssionem subiector qd est pri mum tyrannor. ió subditur. c Ut oppri merent ⁊c. ⁊ pater lra vsq3 ibi.

d Quid facietis. vbi denūciat pena debitam.

e In die visitatois q dns visitabit peta vestra ea per assyrios puniendo. ió subdit.

f Et calamitas ⁊c. qz exercit' assyriorū venit delonge contra regnū israel.

g Ad cui' ⁊c. ad euadendū assyriorum

h Et vbi derelinquetis ⁊c. p modū custodie (gladiū. ⁊ depositi ⁊ saluatois.

i Ne incuruemini ⁊c. ducti i captiuitatē vinculis alligati.

k Et cuz inter. cad. qz ppls israel ab assyrijs partim captiuatus fuit ⁊ partim occisus. ⁊ dicit ppheta. Ad cui' ? fugietis auxilū ⁊c. q. d. nullus potent vos liberare ab istis malis. qz de' sic decreuit.

l Sup oib3 his ⁊c. s. dei contra vos.

m Sed adhuc ⁊c. ad vlteriorē punitionē. qz. r. tribo in captiuitatē ducte ibi fuert i magna afflictōne. nec inde postea redierūt ad terrā suā vt dicunt iudei.

n Ve assur. ibi sm alios incipit ca. x. in q ppheta incipit describere punitionē extraneor. Et primo assyriorum q captiuauerūt regnū isrl. Secō babyloniorū q captiuauerūt regnū iuda. xiij. ca. Tertio aliorū de afflictōe iudeorū gaudetū. xiij. ca. ibi. In anno q. Prima in duas. qz primo ppha describit assyriorū exterminiū. secō reuertit ad describendū rpi mysteriū. qd erat suuz principale intentū. ca. se. Prima in duas. qz prio describit assyriorum punitionē. secō spli iude ? fortationē. ibi. Propter hoc dicit dns. Prima adhuc in duas. qz primo describit assyriorū culpa. ⁊ secō pena. ibi. propter hoc mittet. Circa primuz sciendū q culpa assyriorū fuit in hoc q ptāte a deo sibi cōcessa ad puniendū spl'z isrl. ⁊ etiā aliorū peccata abusi fuerūt dupliciter. vno mō attribuendo victorias illas virtuti sue. ⁊ nō diuine. Secō quia illa ptāte vtebant' cum magna crudelitate. Primo ergo describit causa dicte potestatis a deo. in cui' psona dr.

n Ve assur ⁊c. quia instrumētū fuit dei ad puniendū illos qui p peta sua enormia. puocauerūt trā dei.

o Ad fallacē gentem. i. ad spl'm isrl. vbi erāt falsi ? phe decipientes principes. ⁊ principes defraudabant inferiores p iniquas leges vt pdictū est.

p Mittā eū. vt puniat eū spoliando bonis ⁊ annihilando. ió subdit.

q Et ponat illū ⁊c. qd sine resistentia cōculcat'. Cōsequenter tangit abusus hui' potestatis cum dicit.

r Ipe aūt nō sic arbitrabit q victoria sit virtute mea.

s Sed ad pterēdū erit cor ei' ⁊c. abutendo sibi ? cessa potestate ex nimia crudelitate. Et secō ß attribuendo potestati suę. ió subditur.

t Dicet enī corde ⁊ ore iactando.

v Nūqd nō principes ⁊c. i. ēq les regib3 vel maiores. vsi dicit rabsaces ezechie regi iuj. Regū. xviij. Quo potestis resistere ante vnū satrapā de seruis dñi mei minimis

x Nunqd nō vt carchamis ⁊c. noīa sūt ciuitatū regaliū q̄s ceperat rex assyr

y Quomō inuenit man' mea ⁊c. ea mihi subiugando.

z Sic ⁊ simulachra eor de hierusalē ⁊c. Nā in hierusalē tpe ezechie nō erant simulachra sm veritatem. quia ezechias eas abstulerat. sed tm sm reputatiōnē regis assur. quia idē reputabat cultū q̄ fiebat in templo domini. ⁊ cultum ydolor in aliis terris.

a Nunqd nō sicut feci samarie ⁊ ydolis ei'. quia ita erat destruxerat. ⁊ inde simulachra aurea abstulerat.

b Sic faciā hierlim. quā. pponebat destruere ⁊ templū dñi. sed quia frustrat' fuit ab intento. vt habet. xiij. Regū. xix. ideo subdit. ppha.

c Cū impleuerit dns cuncta opa sua in monte syon ⁊c affligendo. ppter aliq̄ peta.

d Visitabo sup fructuz id est opa mala.

e Magnifici cordis. id est supbi.

f Regis assur. puniendo eū de malicia sua. ⁊ mutat hic ppheta modū loquendi de psona. ppria ad dñm. qd frequenter fit in. pphetis. quia a deo inspirati loquebātur. Et ideo locutio pphetarū est locutio diuina. sicut operatio instrumenti est etiam operatio artificis.

g Et sup glorū ⁊c. hoc dicit' quia supbia citius ⁊ magis apparet in oculis q̄s in aliis partib3 corporis.

h Dixit enī. ex supbia cordis.

i In fortitudine ⁊c. ⁊ non diuine.

k Feci. s. victorias pdictas.

l Et in sapia mea intellexi. q̄liter talia essent agenda.

m Et abstuli ⁊c. a deō gēdo regno meo n Et detrari ḡsi potēs. i. ꝓpria potētia captiuari. o In sublimi residētes. i. in solio regali. p Et inuenit ⁊c. i. ita faciliter eos debellaui. sicut pulli existētes in nido captūr. q Et sic colliguntr ⁊c. s. a me fouēte. q colliguntr absq; difficultate.

r Sic vniuersaz ⁊c. id est habitatores et diuitias vniuerse terre s Et nō fuit ⁊c. id ē manū ꝫ me. ꝓsequtur metaphorā suā d auiculis inuētz in nido. t Et aperiet os. ad ꝓtradicendum.

v Et ganniret. i. cōqueri auderet. Cōsequēter arguit eius superbia cū dicit.

x Numqd gloriabit securis ⁊c. attribuendo sibi sectionē. ⁊ nō artifici mouēti eā. q̄i diceret. sic est in ꝓposito. rex enī assur attribuebat sibi victorias diuina virtute factas. cū tū ipe nō essz nisi solū instrumētuz dei vt supra dictū est

y Propter hō. ꝑmissa assyrioꝝ culpa. hic ꝓsiter denūciat pena cū dr. y Propter hoc. i. ꝓpter superbiaz p dictam ⁊ gloriationez falsam.

z Mittet dñator ⁊c. id est angelor. ⁊ p ꝓsequēs nullus pōt ei resistere. cum etiam angeli sibi seruiant. z In pinguibus eius. id est principib⁹ suis ⁊ bellatorib⁹ robustis.

a Tenuitatē. i. defectū roboris p angelū suū q̄ vna nocte interfecit in castrz assyrioꝝ. cxxv. milia bellatoꝝ. vt hē. iiij. Reg. xix. b Et subt⁹ gloriā ei⁹. i. sub armis et vestib⁹. c Succensa ardebit ⁊c. q; eoꝝ corpa sic cōbusta fuerūtꝫ in cineres fuerūt redacta intactis armis ⁊ vestib⁹ fm alios. vt dictū est s. cap. xvij. d Et erit lumen isrl. i. angelus custodie illi⁹ ppli deputat⁹ q̄ dr fuisse michael. Dan. xij. e In igne. i. in ꝑcussione assyrioꝝ p ignē modo dicto. f Et sctūs ei⁹. i. idē angel⁹. g In flama. i. p flamā eos interficiet. h Et succendet ⁊ deuorabit spina ei⁹. i. maiores sui exercit⁹.

i Et vepres. i. minores. k In die vna. i. simul. illa enī ꝑcussio fuit de nocte. q; tū est ps diei natural⁹ dicit hic. In die vna l Et gl'ia salt⁹ ei⁹. i. principes sui exercit⁹. m Et carmeli ei⁹. i. acies bellatoꝝ. n Ab anima vsq; ad carnē ꝓsumet. q; anie eoꝝ descenderunt ad ignē gehenne. ⁊ carnes fuerūt incinerate q; tū vestes redo Usq; ad carnē. s. inclu. (manserūt intacte. ió dr hic. siue. q; cōbustio illa nō ꝑcessit vsq; ad vestes ⁊ arma.

p Et erit terroꝝ pfug⁹. q; sennacherib videns in mane plagā illā territ⁹ fugit ad terrā suā cū paucis. ió subditur. q Et reliquie ⁊c. i. residui de suo exercitu qui nō fuerūt ꝑcussi. r Pre paucitate numerabunt. cito ⁊ deficient. ió subdit. s Et puer scribet eos. i. scribere poterit. q; pōt facere vnū modicū simpliciē tractuz cui⁹ figure est lra Joth apud hebreos q̄ inūeris signat. ⁊ apud eos. ⁊ tot euaserūt cū sennacherib. t Et erit in die illa. i. in tpe illo sennacherib fugato. v Nō adiçi et ⁊c. i. illi q̄ euaserāt manū salmanasar qui cepit samariam ⁊ regē isrl. ⁊ nō audebāt intrare regnum iuda ꝓpter inimicicias q̄ fuerāt inter regnū israel et iuda. sz post recessum sennacherib ezechias assecurauit eos p epistolas. ⁊ sic venēt in hierlim i ḃo ꝓfidētes ꝓpter ꝑcussionē ꝓdictā. Vel aliter ⁊ melius vt credo ꝓponit hō de regno iude q̄tum ad ciuitates alias a hierlim. vsq; habitatores fugerāt timore sennacherib. ⁊ plures eorū nō fuerāt ausi vēire i hierlim. vel nō potuerāt. ⁊ sic alibi latebāt sed fugato sennacherib redierunt ad loca sua de dño cōfidētes audita miraculo.

x Innixi sup eo ⁊c. id ē sup regē assyrioꝝ in q̄ tpe achaz ⁊ ꝓpls iuda fuit ꝓpter ⁊ ad petitionē achaz regē syrie interfecit. et regnū isrl in tpe spoliauit. vt hē. iiij. Re. xvi. sed postea de amico fact⁹ inimic⁹ inuasit regnū iuda tpe sennacherib. y Sed innitet ⁊c. q; visa mirabili ꝑcussione sennacherib. extūc firmiter ꝓpsi fuerunt de deo q̄ sctificat isrl. ió subdit. z In vitate ⁊c. q; iudei q̄ remanse a Si enī fuerit ⁊c. i. ūn (rāt ad deū vaciter ꝓuersi sunt magna multitudie. b Reliq̄e ꝓuertent ex eo q; pauci remanebūt. s. ad deū vere ꝓuersi. q; p⁹ captiuitatez regni isrl p salmanasar regē assyrioꝝ. ⁊ post vastationē regni inde p sennacherib remāserūt pauci iudei respectu multitudinis eoꝝ q̄ fuerāt tpib⁹ ꝑteritz. c Cōsūmatio abbreuiata ⁊c. q; exterminatio exercit⁹ sennacherib q̄ facta est i breui tpe. s. in vna nocte fecit inundare. i. abūdare iusticiā in iudeis. q; viso miraculo laudauerūt deum fideliter ⁊ ex corde. Aliq̄ vo libri hñt mūdabit. et false ex vicio scriptoꝝ ꝓpter similitudinē lrax. Et q; illa exterminatio facta fuit virtute diuina. vt ꝓdictū est. ió subditur.

d Consūmationē enī ⁊c. i. in iudea q̄ est in ūtro climate terre habitabili. q̄ diuidit in septē climata. ⁊ ibi fuit ꝑcussus exercit⁹ sennacherib et diuina iusticia. sicut enī ꝑ pius castigato filio. ꝓficit virgā in ignē. sic ꝑ miscōiarū deus sennacherib cū suo exercitu q̄ erat vga dñi ad castigandū ꝓpl'm suū vt ꝓdictū est. facta debita castigatōe fuit ꝓiectus in ignē materialē. ⁊ in ignē gehenne. vt predictum est. sennacherib tū in ꝓsona ꝓpria non fuit cōbust⁹ corpaliter. sed fugiens ad terrā suā ibi interfectus fuit a filiis suis miserabiliter. iiij. Regū. xix.

e Propter hoc. Posita assyrioꝝ punitione. hic ꝓsit ponit ezechie ⁊ ꝓpli im ꝓsolatio. scdō ponit reditus sennacherib in iudeā. ⁊ sui exerciti⁹ ꝑcussio. ibi. Venit. Circa

primū dr. e Propter ß.i.pter punitionē assyriorū a deo p̄dictū. f Hec dicit dñs ꝛc.cui⁹ verbū est infal
g Noli timere ꝛc.q⁹ ibi vigebat diuin⁹ (libiter vera cultus.ideo specialiter dicit dei pl's. h Ab assur.i. a rege assyrioꝝ ꝛ eius vtute i In vgs enī pcutiet te, ex mea ordinatiōe ad tuā castigationē,ꝛ nō ad deletionē.
k Et baculū suū ꝛc id est sup hierusalē.
l In via egypti.sennacherib enī cū esset in iudea eā deuastās audiuit nūciū de tharacha rege ethiopuꝝ q⁹ egressus erat ꝺ terra sua ad pugnādum ꝛra eū, vt hr̄.iij.Regū,xix.ꝛ tūc recessit ꝺ iudea,vt iret obuiam ei.ꝛsic via sua erat ꝺ⁹sus egyptū.et tūc misit nuncios ꝛ lras q̄b cōminabat ezechie et pplo ei⁹ de destructione eorū in suo reditu,ꝛ hoc est qꝺ dicit.
k Et baculū suū leuabit sup te i via egypti.i.erūtēs in via ꝺ⁹sus egyptū cōminabitur tibi,verūtū q⁹ illa cōminatio non habuit effectū,quia in illa reditu exercit⁹ sennacherib fuit pcussus p angelū,vt habet infra.ideo dicit. Leuabit baculū suū.ꝛ no dicit pcutiet.q⁹ illa cōminatio non habuit
m Adhuc enī ꝛc.q⁹ post paucos (effectū.ideo subdit, annos rediit sennacherib.i.post duos vt dictū fuit.iiij. Regū,xix.ꝛ tūc fuit pcussus eius exercit⁹.ideo subdit.
n Et ꝺsummabit indignatio mea.i.vindicta. o Et furor me⁹ ꝛc.i.sennacherib ꝛ sui exercit⁹. p Et suscitabit ꝛc.i.angelū pcutientē ipm. q Iuxta plagā madian ꝛc.q⁹ pcussio exercit⁹ sennacherib fuit miraculosa, sicut ꝛ pcussio madianitaꝝ.de qua habet Judic.vi. Et p cussio egyptioꝝ in mari rubro.de q̄ habet Exo.xiij. ideo subdit. r Et leuabit eā in via egypti.hoc est sicut leuauit potentū suā ad pcutiendū egyptios psequentes hebreos in via maris rubri ereūtes de egypto.vt hr̄ Exo. xiij. t In die illa.i.pcussionis exercit⁹ sennacherib.
v Auferet onus ꝛc.i.grauamina que tibi inferebat.
x Et cōputrescet ꝛc.i.diuine insedie qua dñs ꝺdescendens ezechie interficit exercitū sennacherib p angelum ꝛ ipm sennacherib p filios suos.vt dictum est supra.
y Veniet in aioth.Hic describit reditū sennacherib i iudeā vbi tūc fuit ei⁹ exercit⁹ pcussus cū ꝺ. y Veniet in aioth ꝛc.noīa sunt ciuitatū p quas veniebat cōtra
z Apud magnas cōmēdabit vasa sua.ibi (hierusalē, enī in quodā fortalicio reposuit partē suppellectilis sue vt expeditus veniret ad destruēdū hierl'm.ideo dicitur
z Et insierūt cursum.q⁹ festinater ibāt versus hierl'm.
a Babee sedes nostra.i.illuc poterimus venire ad fugiendū tentoria.hoc dicebat sennacherib ad incitandum exercitū de festinatione cōtra hierl'm. b Obstupuit rama.i.habitatores ei⁹ audiētes aduentū sennacherib. q⁹ rama est ciuitas ꝓpe gabaa. c Babaa saulis fugit id est habitatores ei⁹ no audentes expectare aduentu,

[1] hec dicit dñs de⁹ exercituum. [2] Noli timere populus me⁹ habitator syō [b] ab assur [3] In virga enī pcutiet te: [k] ꝛ baculuꝝ suuꝝ leuabit sup te [l] in via egypti. [m] Adhuc enī paululū modicūq; [n] ꝛ ꝺsumabit indignatio mea [o] ꝛ furor me⁹ sup scelus eoꝝ: [p] Et suscitabit sup eū dñs exercituū flagellū. [q] iuxta plagā madian in petra oreb ꝛ vgā suā sup mare: [r] ꝛ leuabit eaꝝ in via egypti. [s] Et erit [t] i die illa [v] auferet onus ei⁹ ꝺ humero tuo: ꝛ iugū eius ꝺ collo tuo: ꝛ cōputrescet iugum a facie olei. [y] Veniet i aioth trāsibit in magistro, [z] apud magnas cōmendabit vasa sua. [z] Trāsierūt cursim: [a] gabee sedes nostra. [b] Obstupuit rama [c] gabaa saulis fugit [d] Minni voce tua [e] filia gallim: [f] attende laisa [g] paupercula anathot [h] Migrauit medemena: [i] habitatores gebim [k] confortamini. Adhuc dies est: vt in nob stet [l] Agitabit manū suaꝝ [m] sup montem filie syon ꝛ collē hierl'm [n] Ecce dñator dñs exercituum ꝓfringet lagunculā: [o] in troze: [p] et excelsi statura [q] succidentur: [r] ꝛ sublimes humiliabuntur. [s] Et subuertētur ꝺdensa silue eius ferro: [t] ꝛ libanus cū excelsis cadet.

[1] Hec dicit dñs de⁹ exercituum. [2] Noli timere populus me⁹ habitator syō [b] ab assur [3] In virga enī pcutiet te: [k] ꝛ baculuꝝ suuꝝ leuabit sup te [l] in via egypti. [m] Adhuc enī paululū modicūq; [n] ꝛ ꝺsumabit indignatio mea [o] ꝛ furor me⁹ sup scelus eoꝝ: [p] Et suscitabit sup eū dñs exercituū flagellū. [q] iuxta plagā madian in petra oreb ꝛ vgā suā sup mare: [r] ꝛ leuabit eaꝝ in via egypti. [s] Et erit [t] i die illa [v] auferet onus ei⁹ ꝺ humero tuo: ꝛ iugū eius ꝺ collo tuo: ꝛ cōputrescet iugum a facie olei. [y] Veniet i aioth trāsibit in magistro, [z] apud magnas cōmendabit vasa sua. [z] Trāsierūt cursim: [a] gabee sedes nostra. [b] Obstupuit rama [c] gabaa saulis fugit [d] Minni voce tua [e] filia gallim: [f] attende laisa [g] paupercula anathot [h] Migrauit medemena: [i] habitatores gebim [k] confortamini. Adhuc dies est: vt in nob stet [l] Agitabit manū suaꝝ [m] sup montem filie syon ꝛ collē hierl'm [n] Ecce dñator dñs exercituum ꝓfringet lagunculā: [o] in troze: [p] et excelsi statura [q] succidentur: [r] ꝛ sublimes humiliabuntur. [s] Et subuertētur ꝺdensa silue eius ferro: [t] ꝛ libanus cū excelsis cadet.

magnas cōmendabit vasa sua. [z] Trāsierūt cursim: [a] gabee sedes nostra. [b] Obstupuit rama [c] gabaa saulis fugit [d] Minni voce tua [e] filia gallim: [f] attende laisa [g] paupercula anathot [h] Migrauit medemena: [i] habitatores gebim [k] confortamini. Adhuc dies est: vt in nob stet [l] Agitabit manū suaꝝ [m] sup montem filie syon ꝛ collē hierl'm [n] Ecce dñator dñs exercituum ꝓfringet lagunculā: [o] in troze: [p] et excelsi statura [q] succidentur: [r] ꝛ sublimes humiliabuntur. [s] Et subuertētur ꝺdensa silue eius ferro: [t] ꝛ libanus cū excelsis cadet.

d Nunni voce tua.i.geme ꝓ amaritate ex aduentu sennacherib e Filia gal.gallum est mōs in q̄ est ciuitas q̄ ꝺ: filia montis illius,eo q⁹ est in ea fortalicio, vñ ciuitas illa defendit sicut filia per matrem.
f Attende laisa.scz aduētuꝝ sennacherib vt tibi caueas.
g Pauperecula anathot.ciuitas est vnꝺ fuit hieremias ppha que ꝺ pauperecula.q⁹ fuit ab exercitu Sennacherib spoliata.
h Migrauit medemena.i.habitatores ei⁹ fugerūt ꝓ timore sennacherib.
i Habitatores gebim.similiter fugerūt qꝺ aūt sequit ꝺ⁹ in p sona sennacherib festinātes vsus hierl'm dicentis exercitui suo.
k Confortamini ꝛc talis enī mutatio in modo loquēdi fit frequēter in ꝓphetis. Est aūt nob locus prope hierl'm ad quaꝝ euertendā festinabat,ideo subdit. l Agitabit manū suā.i.sui exercit⁹ virtutem.
m Sup montē ꝛc.q⁹ ciuitatē ꝛ templū intendebāt destruere quod erat in monte syon.sed quia fuit defraudatus ab intento ꝛ ex pcussione sui exercit⁹ ꝓ angelū,ernaꝝ anteaꝝ obsideret hierl'm,vt dictū fuit.iiij.Reg.xix.ideo subditur. n Ecce dñator ꝛc.i.exercit⁹ sennacherib virtutem.Lagunecula enī fit de terra,ꝛ ideo significat hūana corpora que a deo sunt de terra,corpa vero bellatoꝝ sennacherib fuerūt in cineres redacta. o In terroze.quia sennacherib mane ꝓsurgens,ꝛ ꝓtritione sui exercit⁹ vi
p Et excelsi statura.i.principes sui (dens terit⁹ fugit exercitus. q Succidentur.i.interficient ab angelo sicē arbor que succidit. r Et sublimes humiliabunt.ad ē supbi.q⁹ sennacherib cū paucis fugit.a sua supbia deie
s Et subuertent ꝛc.id est multitudo sui exer (citus, citus destruet virtute angeli.que hic ꝺ⁹ ferrū metaphorice.q⁹ ferrū domat oīa,vt habet Dani.ij.ca. Et nulla virtus humana potest resistere vtuti angelice.
t Et libanus ꝛc.id est sennacherib cū principibꝫ suis, fugiens enī ad terrā suā interfectus fuit ibidem.

In capitulo.x.vbi dicitur in postilla.Quod autez sequitur,

Additio.

Hoc qꝺ dicit.Confortamini adhuc dies ētē.Silꝛ ꝓ pōt intelligi i ꝑsona esaie fuisse dictū sicꝛ ꝓcedētia ꝛ sequētia vsq; ad finem ca⁹. Ad qꝺ sciendum q⁹ postq; ꝓpheta denūciauit reditū sennacherib in iudeam nominando ciuitates per q̄s veniebat cōtra hierl'm vi.Veniet i aioth,ꝛ ostendit quō ciuitates obstupebant ꝛ aliq fugiebāt ꝓ timore liuoꝝ,vt cū dicit.obstupuit rama gabaa saul fugit migrauit medemēa.silꝛ habitatores gebim.i.fugerūt,put in postilla.Cōsequēter reuertit ꝓpha ad ꝺfortandū eos,silꝛ ad ꝺsolandum a ꝺicto timore et fuga dicens.Cōfortamini adhuc dies est vt in nob stet.

ꝛ est sensus, nolite tim ere tumultū hꝰ inimici sennache
rib, qꝛ adhuc ē dies, s, in ꝓpinq, vt ī nobe, q est q̄dā villa
parua q̄ erat sacerdotū, Stet, s, secure ꝛ sine fuga subla
to timore, ꝛ quō ħ fiat declarat subdēs. Agitat manū su
am, s, dñs deꝰ, sup mōtē filie syon ꝛ collē hyꝛm, s, ad pte
gendū cā, ꝛ q̄liter hec
ꝓtectio fiat ostendit di
cens, Ecce dñator do
minꝰ exercituū ꝓfrin
get lagunculā, s, exer
citū sennacherib, ꝛ ex
ponant cetera sicut ī
postilla.

Capitulū. XI.

EGredietur
virga de radice ieſſe
ꝛ flos de radice eiꝰ ascēdet
ꝛ requiescet sup eum spūs dñi
spūs sapie ꝛ intellect⁹: spi
ritus consilij et fortitudinis:
spiritus scientie ꝛ pietatis
ꝛ replebit eū spiritus timo
ris domini. Non sm visio
nem oculorum iudicabit:
nec sm auditū auribꝰ ar
guet. Sed iudicabit in iu
stitia pauperes: et arguet
in equitate ꝓ mansuetis ter
re. Et percutiet terrā virga
oris sui: et spiritu labiorum
suorum interficiet impium.
Et erit iustitia cingulum
lumborum eiꝰ: et fides cinc
torium renū eiꝰ. Habitabit

a Egredietur virga, i, ego maria, que dr virga (sm ħ dr hic,
gracilis paupertate ꝛ humilitate, flexibilis pietate b Et
flos de radice eiꝰ ascēdet, i, christꝰ q̄ dr flos rone puritā
tis, q̄m nullū pctm actuale seu originale habuit ī eo lo
cū, ꝛ qꝛ ptulit fructū nre salutis. Hebrei aūt exponunt
vtrūq; de christo q̄ dr hic virga ꝓpter regiā dignitatem, et
flos ꝓpter vite puritatē. Et dr ascēdisse de radice ieſſe, qꝛ
pr̄ dauid vocat⁹ fuit Ysai ꝛ ieſſe, christꝰ ât descēdit ꝺ da
c Et requiescet, hic ꝑtr describit ipsi⁹ ꝓpi (quid sm eos
sanctitas, ꝛ primo in seipo, secꝺo in corpe eiꝰ mystico, ibi
Et erit iustitia, Circa primū dr. c Et req, sup eū spi
ritꝰ dñi, qꝛ in baptismo eiꝰ apparuit spūssctūs ī specie co
lumbe sup eū, Mat, iij, ad designādū plēitudinē oīs grē
in eo, nō iubdit. d Spūs sapie, i, dator sapie vel spi
e Et in
(rit⁹ q̄ est sapia, ꝛ sic intelligit de alys cū dr,
telligen⁹ ꝛc, ꝛ enumerant hic septē dona spūssancti, q̄ suf
ficientia sic accipit. Dona enī spūssancti pficiūt alios ad
ħ, q sit bñ mobilis sm instinctū ipi⁹ deꝰ tanq̄ a q̄dā mo
tiuo principio supiori, sm illud Ro, viij, Quicūq; ei spū
dei agunt, hi filij dei sunt, ꝛ nō dona sunt in rone ꝛ volū
tate. Ratio vo speculatiua est ꝛ practica, ꝛ in vtraq; cōsi
derat apphensio vtraq; que ptinet ad inuentionē, ꝛ iudi
ciū de vtate. Ad apphensionē igit vitatis pficit speculati
ua rō p donū intellect⁹, practica vo p donū cōsilij. Ad
recte vo iudicandū speculatiua rō pficit p donus sapie,
practica vo p donū scie. Volūtas aūt in his q̄ sunt ad al
terū pficit p donū pietatis. In his aūt que sunt ad se
ipm pficit p donū fortitudinis ꝓtra terroꝛē periculoꝝ. Cō
tra ꝛcupiscētiā vo inordinatā delectabilisq; pficit p do
nū timoris, sm illud Prouer, xvi, In timore dñi declina
tur a malo, ꝛ sic ptz qꝛ dona se extendūt ad oia ad q̄ se ex
tendūt vtutes intellectuales ꝛ morales. Ista aūt dona
pfectissime fuerūt in aīa christi, q̄ fuit pfectissima ī oī
bus donis ꝛ charismatibꝰ spiritussancti.

f Nō sm visionez oculoꝝ, s, corpalē. g Judicabit,
qō exponit ra, sa, dicēs, qꝛ messias iudicabit p scientiam
dei in eo existentē, p quā cognoscet q̄s sit innocens, ꝛ q̄s
reus ꝛ in hoc bene dicit. Sed sm catholicos ista scientia
dei existens in christo duplex est, vna increata que ꝑue
nit ei inq̄ntū deꝰ, de qua dr, i. Reg, xvi, Homo videt ea q̄
patent, deꝰ aūt intuet cor. Alia
creata que ei cōpetit in
quantū hō diuinitus
ei data, ꝛ ista scien
tia se extendit ad oia
que cognoscit deꝰ sci
entia visiōis, s, ad oia
que sunt fuerunt vel
erunt, sm quācunq;
differentiaz tpis q̄n
tūcunq; sint occulta, ꝛ
sic de vtraq; scia veri
ficat in christo, qꝛ per
scientiā dei in eo laren
tem cognouit cordiū
occulta, ꝛ ad idē refer
tur qō subditur.

h Neq; sm auditū
ꝛc, i, nō indigebit eo
ceri de veritate ab aliq̄, qꝛ p seipm cognoscet, ꝛ ħ imple
tum fuisse in christo dr Joh, ij, Opus ei nō erat vt quis
testimoniū phiberet de hoie, ipe ei sciebat q̄d esset in ho
i Sed iudicabit ꝛc, s, euangelicos iudicans. (mine,
eos duriꝰ celestibꝰ dignos, Math, v, Beati pauperes
spiritu, quoniā ipsoꝝ est regnum celoꝝ.

l Et arguet ꝛc, qō fuit impletuꝝ, qñ phariseos arguit
ꝓ apostolis, q̄s falso notabāt de transgressione sabbati,
Math, xij, ca. l Et percutiet terrā, i, hoies terrenos.

m Virga oris sui, i, doctrina sua arguendo eorum pec
cata, n Et spiritu labiorum suorum interficiet impi
um, id est antichristū, sm qꝺ dicit, ij, Thessalo, ij, Tunc re
uelabitur ille iniquus quem dominus Jesus interfici
et spū oris sui. Et destruet illustratione aduent⁹ sui.

o Et erit, hic consequenter describit sanctitas in chri
sti corpore mystico, cum dicitur, Et erit iustitia cingulus
lumborum eius.

p Et fides cinctorium ꝛc, id est iusti ꝛ fideles adhere
bunt sibi sicut cingulū ꝛ lumbare adherent homini, vñ
translatio chaldaica hic habet. Et erunt iusti circūcirca
ei, ꝛ agentes fideliter appropinquantes ei, ꝛ ħ patet im
pletum in apostolis alīsq; discipulis ꝛ fidelibꝰ sibi per
fidem ꝛ charitatē adherentibus.

q Habitabit lupus cū agno ꝛc, Et hoc enim ꝛ sequen
tibus dicunt hebrei qꝛ in aduentu messie sue christi ani
malia quātūcunq; ferocia sic domesticabunt⁹ qꝛ non no
cebūt adinuicē nec ctiā hoibꝰ, ꝛ er ħ arguūt, qꝛ iesus na
zarenꝰ nō fuit christꝰ in lege ꝛ ꝓphetis ꝓmissus, qꝛ ista
domesticatio non est adimpleta temporibꝰ eius. Dz ra
bi Moyſ, istud dictum improbat quantū ad domestica
tionem animaliū dicens, Non ascendat supra cor qꝛ in
diebus messie deficiebat aliquid de vita huius seculi, vl
innouetur aliquid de operibus seꝛ dierū, sed ibit mun
dus iuxta solitam viā, ꝛ per ꝓsequens animalia remane
bunt in conditionibus suis naturalibus, et sic erdicto
rabi Moyſi patet defectus argumenti. Similiter pa
tet er tertiū, quia principio huius capituli loquitur me
taphorice cum dicitur, Egredietur virga de radice ieſſe,
et flos de radice eius ascendet ꝛc, vbi dicunt hebrei. Et
botrus de radice eius ascendet, ꝛ sm eos messias ibi no
minatur virga ꝛ botrus metaphorice. Similiter qꝺ dici
tur, Et erit iustitia cingulū lumboꝝ eius, ꝛ fides cinc
torium renum eius, sm hebreos, iusti ꝛ fideles messie adhe
rentes dicunt metaphorice ꝛ ei⁹ cingulū ꝛ cinctorium.

vt allegatū est supra p trāslatiōz chaldaicā.⁊ eadē rōne
qđ imediate sequit̄.Habitabit lup⁹ cū agno ⁊c. ē meta-
phorica locutio.p quā itelligit̄ pacifica ꝑuersatio et co-
habitatio fideliū in primitiua eccl'ia.fm q⁹ dr Actu.iij.
Multitudis āt credēciū erat cor vnuz ⁊ alia vna. nec q̄sq̄
eor q̄ possidebat aliq̄d suū esse dicebat.sz
erant illis oia cōia.⁊
sic q̄ntūcūq; fuissent
ante discordes i actī-
bus ⁊ moribz vel mō
viuendi. recepta fide
xp̄i ⁊ gr̄a spūsancti ne-
bant ꝑcordes in actī-
bus moribz ⁊ mō vi-
uendi.⁊ ꝫ est qđ dr.
q Habitabit lup⁹.
id est iste q̄ prius fuit
raptor seuerus.
r Cū agno.i.cū ino
cente ⁊ māsueto. pōt
etiā ꝫ exponi specul
ter de paulo q̄ fuit de
tribu beniamin. Phi
lip.iij.beniamin vero
vocat lup⁹ Hēn.xlix.
Beniamin lupus ra
par ⁊c.⁊ paul⁹ post ꝑuersionē suā bītauit q̄tę cur̄ ania-
ma simplice ⁊ innocēte. Q. eni hoies noiēt noibz ani
malū ptz Hēn.xlix.vbi iudas vocat leo. dan coluber.et
beniamin lup⁹.Et etiā ptz et cōi mō loq̄ndi hoim. q̄ ra-
ptor vocat lupus.tracūdus canis.⁊ mitis agn⁹.⁊ sic de
s Pardus.i.hōis macu-
las (alīs fm diuersas ꝑditōes.
las diuersas et diuersis erroribz. t Cū bedo.i.cum
simplici fideli. v Accubabit.i.cōmorabit̄ pacifice p⁹
suā ꝑuersionē ad fidē xp̄i.⁊ sic itelligit̄ de seq̄ntibz cū dr.
x Vitulus.i.hō p⁹ petulans ⁊ dissolut⁹ y Et leo.
id ē p⁹ superbz. z Et ouis.i.innocēs. a Et puer
parul⁹ ⁊c.i.xp̄s q̄ supra.xi.ca.vocat pusulus. ducet eos
ad volūtatē suā q̄ adūpletū ē i illis q̄ obedūt ei p fi-
dem. b Vitulus.i.petulās vt dictū est. c Et vi-
sus i.ille qui prius fuit gulosus.⁊ post fidē sobrius.
d Pascent.vniformiter viuēdo.q; sic dictū ē in primi
tiua eccl'ia.oia erāt illis cōia e Simul reḋescēt catu
li eor.i.filij ⁊ familie ipōr f Et leo ⁊c.i.superbi prius
⁊ delicat⁹.cū rusticano fideli victu simplici erit ꝑtent⁹.
qđ impletū fuit in primitiua eccl'ia.vt dictū ē.⁊ q̄tidie
implet in religiosis vbi nobiles ⁊ ignobiles.litterati ⁊ il-
literati victu simplici vniformiter sūt cōtenti. g Et
delectabit⁹ ⁊c.i.de nouo renat⁹ p baptismū. h Sup
foramina aspidis.i.sup̄ psonas a demōibz obsessas mō
demōes ejiciēdo.fm q⁹ dr Mar.xvi.Signa aūt eos qui
crediderint hec sequent̄.in noīe meo demonia ejicient.lin
guis loq̄ntur nouis.serpētes tollēt. i Et i caverna
reguli ⁊c.Repertio ē eiusdē ꝑsōe p aliā vbā.q; demon q̄
prius vocabat aspis h ic vocat regulus q̄ est serpens ve-
lr Mō nocebūt ⁊c.i.in eccl'ia que dr mons (nemosus.
sctūs.vt dictū est s.xj.c. Jn primitiua ei eccl'ia credētibz
dabat⁹ ptās sup demōia sicut dictum est.⁊ q; ista ꝓcedē-
bāt ex receptiōe fidei ad ꝓdicatiōez ap̄lor⁹ p orbē. iō sub-
ditur. l Quia repleta est ⁊c.i.euangelio christi.
m Sicut aque maz operientz.q; tpe ap̄lor fuit publi
cata fides catholica p orbē vniuersum.sicut declaratuz
fuit psal.xviij.sup illud. Jn oēm terrā exiuit son⁹ eor ⁊c.
n Jn die illa.Hoc ꝓter describitur sublimitas christi
ad quā ꝑuenit inq̄ntū hō p suā benedictā passionez.fm
q⁹ dr Philip.ij. Humiliauit semetipm factꝰ obediēs vsq;
ad mortē.mortē aūt crucis.ꝓpter qđ ⁊ deꝰ exaltauit illuz.
⁊ dedit illi nomē q̄ est sup oē nomē.⁊c. ⁊ describit̄ pri-
mo ei⁹ exaltatio.scđo exaltatiōis diuulgatio.ibi. Et erit
Circa primū dr. n Jn die illa radix iesse.i.xps egre-
diens de radice iesse
vt dictū est in p̄i.h⁹
ca. Et ad ꝫ denotādū
vbi trāslator fm pro-
prietatem grāmatice
debuit dicere q̄ in fe-
minino.dixit q̄ i ma-
sculino.q; christ⁹ na-
turā hūanā accepit ī
sexu pfecto.iō subdit.
o Qui stat in signū
pplor.i.in signū salu
tis gentiū.⁊ ꝫ fuit in
sua passiōe impletū.
q̄ fuit eleuat⁹ in cru
ce.ꝓpter qđ dixit sal-
uator Joh.iij. Sicut
exaltauit moyses ser-
pentē in heremo ī li-
gno.ita oportet exal-
tari filiū hoīs.vt oīs
q̄ credit in eū non pe
reat.sed habeat vitā eternā. De exaltatiōe aūt serpentis
a moyse dr Nu.xxi. Fac serpentē eneū ⁊ pone eū ꝑ signo
⁊ q̄ percussus aspexerit eū viuet.q̄ serpēs eueus fuit figu-
ra christi passuri.q̄n sicut p aspectū illius serpentis sal-
uabant homies a morsibz serpentū.sic q̄ fide intuentur
mortē christi sanant a morsibz peccatorum.sicut dictū fuit
p Jpm gentes depcabunt. (plen⁹ Mu.xxi.⁊ Joh.iij.
qz post christi resurrectionē ⁊ ascēsionē gentiles cōuersi
ad fidē ꝑ ꝓdicationē ap̄lor depcati sunt ipm devote.
q Et erit sepulchrū ⁊c.tum qz licet mors christi fuerit
ꝓtemptibilis.sepultura tñ eius fuit honorabil⁹.tum qz
in sepulchro nouo lapideo ⁊ cū linteaminibz ⁊ aroma-
tibz ꝓcōsis.vt habet Joh.xix. tum qz fideles p orbem
existentes.etiā magni ⁊ nobiles vadūt ad ei⁹ sepulchr⁹
r Et erit in die illa.Hic ꝓter describit (venerandū.
dicte exaltatōis diuulgatio.q̄ facta est p ꝓdicationē apo
stolor aliorūq; christi discipulor p orbē cū dr s Ad-
jiciet dns secđo.qz prio ꝓdicauerat p seipm.⁊ secđo ꝓdica-
uit p ap̄los suos aliosq; discipulos. t Manū suaz.
id est vtutē suā ꝓdicationē istā ꝓfirmādo miraculis.fm
q⁹ dicit Mar.vlti. Illi aūt ꝓfecti sunt ꝓdicauerūt vbiq;
dño coopante ⁊ sermonē ꝓfirmante sequētibz signis.
v Ad possidendū.p fidē ⁊ charitatē. x Reliquum
pl'i sui.i.electos q̄ sunt pauci respectu alior. y Re-
linquet ab assyrijs ⁊ ab egypto ⁊c.nomia sūt diuersaz
terraz ⁊ locor.et q̄bz p ꝓdicationē ap̄lor alīq̄ sunt voca-
ti ad fidem christi.⁊ p ista intelligunt alia loca que non
exprimunt.ad que ꝑuenit ꝓdicatio eor. Hebrei vero ex-
ponūt ꝫ de ꝓgregatiōe in iudea tpe messie quē expectāt.
sed hunc expositioi q̄ falso innitūt fundamēto cū aduēt⁹
xp̄i trāsierint in ꝓteritū repugnat text⁹.prio p ꝫ qđ dicit
hic. Adjiciet dns secđo ⁊c.qz primo iudei fuerūt adducti
in iudeā de egypto.⁊ secđo de babylone. Si aūt reducerē-
tur iterū ab hac dispersione in q̄ sūt dicerēt. Adjiciet ter-
tio.secđo qz ista dispersio in q̄ sunt.facta fuit p romanos
q̄ tñ nō numerant̄ hic inter pplos cū dr. Ab assyrijs ⁊ e-
gypto.principal'r ei tūc noiarent̄ romani. z Et leua-
bit dns ⁊c.i.vtutē crucis faciet ꝓdicari p ap̄los aliosq;
discipulos.quā ꝓdicatiōz etiā signis ꝓfirmabit.qđ tā est

impletū vt dictū ē ꝛ
q̄ fuerūt pr̄ fidē pfessi ꝛ postea facti pfugi a cultu dei.
ꝛ dispsi p varios errores colliget i vnitate fidei catholi
b Ā q̄ttuor plagis terre.i.et oī pte terre. c Et (ce
auferet zel' ephraim ꝛc.p̄ hō intelligū mutua cōcordia et
amicicia ip̄lanor.ma
xime in primitiua ec
clesia. vt dictū est s.
d Et volabunt ꝛc.
Post resurrectionē ei
xpi ꝛ ascēsiōez philip
pus p̄dicauit i ciuita
tibo philistinoz.vt
hr Act.viij. vbi dicit
Philip' aūt inuent'
est in azoto q̄ est ciui
tas philistinoz ꝛ trā
siens euāgelizabat ci
uitatib cuctis ꝛc.ter
ra aūt philistinoz ē
supra mare mediter
raneū. ꝛ sūt ibi port'
ꝛ naues in q̄bo aliq̄ de apl'is ꝛ discipul' xpi fuerūt depor
tati ad p̄dicādū in alijs terris.vt ptz de paulo ꝛ barna
d Et volabūt ꝛc.i. (ba ꝛ plibo alijs.ꝛ hō est q̄d dr hic.
expedite nauigabāt in eoz naubo.q̄ dicunt hic humeri
metaphorice.eo q̄ sup hūeros portant onera sic et sup
naues. Presens enī capitulū vbi loquit metaphorice.
e Simul p̄dabunt ꝛc.q. aliq̄ eoz nauigauerūt vsus o
rientē.ꝛ p̄dicātes ibi fidē rapuerūt inde p̄dā querentes
aliqs ad fidē.q̄ prius erāt i possessiōe diaboli f Jdu
mea ꝛ moab ꝛc.q. i istis terris ad p̄dicatoez apl'oz aliq̄
crediderūt ad obedientiā fidei venientes. g Et desola
but dns ꝛc.i.nullū q̄ ingredit mare mediterraneū trāsies
p egyptū.ō subdit q̄si exponue. h Et leuabit ꝛc.et
accipit hic ꝛ p id est.ita q̄ illud q̄d pr̄ dictū est. Desola
tio lingue maris.dr hic percussio flumis. i Jn fortitu
dine ꝛc.q. dedit virtutē hō faciendi q̄d subdit l: Et pcu
tiet eū ꝛc. Alexāder ei magn' p magnū tps post esaiā ꝛ p
aliq̄d tps aū xpi aduentū vt facili' cū exercitu suo acce
deret ad alexandriā ꝛ ad alijs alias ciuitates egypti.fe
cit diuidi nilū in septē portiones intra mare mediterra
l Jta vt ꝛc.i. p ipm possint ho (nes sepatim cadētes.
mnes trāsire facil'.ꝛ istud fuit p̄nosticū q̄ p̄dicatores
euāgelij trāsirēt p orbē remotis impedimētis virtute dīna
q̄d ptz ex hō q̄ adhuc viuēte btō petro fides catholica di
uulgata est vsus occidentē vsq̄ ad mare occeanū.q̄d pa
tet ex hō q̄ missi a btō petro ad p̄dicādū fundauerūt eccle
siā senonis.q̄ tūc erat metropol' francie i honore btī pe
tri viui. Cū igit apli aliiq̄ discipuli eius uerūt de hierlm
ad p̄dicādū p orbē q̄ est i q̄rto clymate.ꝛ sic i medio ter
re habitabil'.sicut tūc viuēte petro diuulgata ē fides ca
tholica vsus occidentē vsq̄ ad occeanū q̄ est termin' ter
re habitabil'.ita tenēdū est eā fuisse sil'r diuulgatā ad ali
as ptes orbis.ꝛ ꝓpter velocitatē h' diuulgationis dicit.
m Et erit via ꝛc.i.electis meis ad fidem vocandis.
n Qui relinquet ab assyrijs.i.a demonijs eū pr̄ pos
sidentibo. o Sicut fuit israeli ꝛc.i.sic dīna virtute re
mota ir erūt impedimēta erit' isr̄l de egypto.sic dīna vtu
te remouebunt impedimēta ab electis exēndo de ignātia
ꝛ errob tenebris.q̄d impletū est i p̄dicatiōe apl'oz alio
rūq̄ xpi discipulor.vt vult ē. Aliter exponit ab illo loco
Et desolabit ꝛc.ita q̄ p linguā maris egypti itelligit ipsa
egypt'.q̄ est ꝓpe mare.et sic lingit ipm. Per flumē ptās
regia q̄ fuit i orti ꝛ magna.ꝓpter q̄d cesar augustus sub q̄
mag' fuit xps.diuisit eā in septē pricipat'.ꝛ sic fuit mul

natiões: s ꝛ congregabit pfu
gos isr̄l: ꝛ dispsos iuda col
liget d a q̄ttuor plagis trē e et
auferet zel' ephraim ꝛ hos
tes iuda pībūt. Ephraim
nō emulabit iudā: ꝛ iudas
nō pugnabit ꝓtra ephraim.
f Et volabunt in humeros
philistijm p mare simul p̄
dabunt filios oriētis g Jdu
mea ꝛ moab p̄ceptuz man'
eoz: ꝛ filij āmon obedientes
erūt. h Et desolabit dns lin
guā maris egypti: i et leua
bit manū suaz sup flumē in
fortitudine spūs sui k ꝛ pcu
tiet eū in septez riuis l ita vt
trāseant p euz calciati. m Et
erit via residuo plo meo n q̄
relinquet ab assyrijs o sicut

tū diminuta ne possent rebellare.et talis subiugatio hō
regni ꝛ alioz impio romano fuit q̄d dispositio ad hō q̄
p̄dicatio euāgelij fieret libere p orbē. vñ dicit leo papa i
sermone de apl'is Petro ꝛ paulo. Dispositioi diuine opis
maxume ꝓgrediebat.vt multa regna vno ꝓfederatenr im
perio.vt cito petinos
hēret xp̄os p̄dicatio
generalis q̄s vni' te
nebat regimē ciuita
tis.ō subdit. Et erit
via residuo ꝛc. expo
nat vts.ꝛ hō marie fu
it impletū tpe ꝓstantini q̄ voluit p orbez
ecclesiā licite fabricari ꝛ fidē xp̄i p̄dicari.
Jn ca.xi. vbi dr in
postil. Et egredietur ꝛc.

Additio.i.

Licet materia hr ca.q̄ est de
mysterio xpi
sm oēs exposītores multū distat a tpe ꝛ rōne a materia
imediate p̄cedēti in q̄ agit de intentu sennacherib ꝛ suo
rū. tamen aptat tñ in lra p interpositionē hr ꝓiunctionis copu
latiue ꝛ cū dr. Et egredietur ꝛc. non enī dixit solū. Egredietur
ꝛc. sed cū additiōe dicit. Et egredietur. vñ hr copulatiue
supaddite aliq̄lis rō est q̄renda q̄ videt talis esse. quā in
p̄cedenti ca. ꝓpha p̄nosticabat ꝓ liberationē a sennache
rib ꝛ exercitu suo p quā habitanti erāt pacē tpalem ꝛ
trāquillitatē. q̄ licet esset valde grata ꝛ miraculosa. non
tñ erat tāexcellens nec fructuosa sicut liberatio fīēda p
xp̄m in q̄ par ppetua ꝛ spūalis dāda erat. ꝛ ō ꝓpha post
q̄ descripsit primā liberatiōez adiūgit secūdam. q.d. hec li
beratio a sennacherib licz magna. ad modicū tñ reputat
respectu alteri' liberatiōis p christum fiende. de q̄ dr. Et
egredietur ꝛc. eo mō q̄ xps dixit discipulis ꝛ apl'is Lu.x.c.
Ecce dedi vobis potestatē ꝛc. sed in hoc nolite gaudere
ꝛc. ideo gratiarūactionē in sequenti capitulo subdit pro
hoc vltimo beneficio.

Jn eodem capitulo vbi dicitur in postilla. Et enume
rantur hic septem dona spūssancti.

Additio.ij.

Sufficientia donorū sanctispūs quaz postillator
hic ponit est vera ꝛ ꝓpria. ꝛ ponit sub eisdē ꝓbis
in prima sede.q.lxvij.arti.iij. sm quē hmōi do
na se extendūt ad oīa ad que se extendūt virtutes intelle
ctuales ꝛ morales. put dicit in postilla. Sed statim ani
mū pulsat quedam inquisitiua questio. scz talis. cur nō
ponuntur aliqua ptinentia ad theologicas virtutes. naz
virtutes theologice maxume ordinant nos ad deū. Ad
quod dicendū sm Tho. ibidem q̄ virtutes theologice
p̄supponūtur ad dona sicut radices quedā donoz. non
enī mouet animā a spūsancto. nisi ei sm aliquē modum
vniat. sicut instrumētū nō mouet ab artifice nisi p cōta
ctū vel aliquā aliā vnionē. prima aūt vnio ad deū est p
fidē. spem. ꝛ charitatē. vñ omnia dona ptinēt ad has tres
virtutes tanq̄ ab eis derivata. Cōsequēter circa hō quod
dicit postil. q̄ ista dona pfectissime fuerunt in anīa chri
sti ꝛc. videtur querēdū q̄ licet hō sit verissimuz. quō tñ hō
posset ostendi p lrām. cū de q̄libet viatore in gra existen
te verificat q̄ redescet sup eū spūs dñi sapiētie ꝛ intelle
ctus ꝛc. Ad q̄d videt dicendū q̄ plenitudo boz donoz in
christo ex hoc cōsiderat q̄ ab ipo gratia spiritussancti
deriuatur in mēbris suis. sūt corpore suo mystico. vnde
cū Job. dixisset de eo. Plenū gra ꝛ veritatis. subdit. Et

de plenitudine eⁱ⁹ oēs accepim⁹. Jo.i. quā ꝺ̄ de plenitudinē ꝓpha ostendit ꝙ cū dicit. Erit iustitia cingulū lūboꝝ eⁱ⁹ ꝛc. qꝫ exponit de iustis ꝛ fidelibꝫ adherētibꝫ ꝓpo sicē cingulū ꝛ lūbare adherēt hominī. Et q̄ metaphora satis patz q⁹ oēs iusti seu fideles hūt vtutē fidei ꝛ iusticie ꝛ alia hmōi ex adherentia ad ipm. Et q̄ patz intentū. s. q⁹ ista babz ꝓs plēarie. vt ab ipo in alijs deriuent. Lō seq̄nter videt querēdū q̄re ser dona ꝫ primo enūerata ponunt vltima. Rō ei dicit spūs sapie ꝛ spūs intellect⁹. sed spūs sapientie ꝛ intellect⁹. Similiter nō dicit spūs ꝓsilij ꝛ spūs fortitudinis. sed spūs ꝓsilij et fortitudinis. et sic de alijs duobus. Ad qꝫ dicendū q⁹ in obinatione vnius ꝓnēio donoꝝ adinuicez. eo mō q̄ virtutes cardinales. vno mō ꝓbant ꝓnēre. et ꝫ q⁹ vna earꝝ ꝺ̄amō p alia ꝓficit. vñ Bre. go. in prio moraliū de hmōi donis spūsancti loq̄ns dicit. Duo⁹ est sapia si intellectu careat. ꝛ valde inutilis est intellect⁹ si sapientia nō subsistit. Vile est ꝓsiliū cui ꝙ⁹ fortitudinis deest. ꝛ valde fortitudo destruit. nisi p ꝓsiliū fulciat. nulla etiā est scia si vtilitatē pietatis nō habeat. ꝛ valde inutilis est pietas si scia discretionis careat. timor quoq; ipe si non has virtutes habuerit ad nullum opus bone actionis surgit. hec ille.

Jn eode vbi ōr in postilla. Et auferet zelus ephraim

Exemplificat ꝓpheta mutuā Additio. iij. ꝛ cordiā seu amicitiā christianoꝝ adinuicē p hoc qꝫ dicit. Auferet zelus ephraim. q⁹ sm glosā q̄si esaias hoc ꝓdicebat. inter duas ꝛ decē tribꝫ discordia execrabilis erat. credētes aūt pacifici sunt in christi fide ꝛ vnitate charitatis. q̄m patuit in primitiua ecclesia. q̄si multitudinis credentium erat cor vnum ꝛ anima vna. Actuum. iij. capi.

Capitulū. XII.

Et dices. Descripto christi mysterio hic ꝓsiter describit gratiarūactio ꝓ tanto bñficio cum dicit.

a Et dices in die illa. i. tpe gē christi reuelate. qꝫ tps vocat dies. Ro. xiij. Nox ꝓcessit. dies aūt appropinquauit. ꝛ grāyactionis. c Quī irat⁹ es mihi. ꝓpter pctā mea me puniendo in captiuitate babylonica. ꝛ in plecutione antiochi illustris ꝛ pluribꝫ tpibꝫ alijs. d Conuersus est ꝛc. in mānsuetudinē. e Et ꝓsolat⁹ es me. p tuā benedictā incarnationē. ꝛc subdit. f Ecce de⁹ ꝛc. visibiliter apparens i carne assūpta. fiducialiter agaz ꝛ nō timebo ampli⁹ retardari a vita beata q̄ p xp̄m fuit aperta. Sic enī ꝓsitebat primitiua eccl̄ia sub aplis i hierusalē ꝓgregata. q̄ ꝓ maiori pte erat de gente iudeorū. vt g Quia fortitudo mea. i. dans (patz in actibꝫ aplorꝝ. mihi fortitudinem in aduersis. h Et laus mea dñs. quia vtute dīna in primitiua eccl̄ia fideles nō solū patienter sustinebāt tormēta. sed gaudēter ꝛ cū laudibꝫ dumnis. i Et fact⁹ est ꝛc. q⁹ immediate trāsibāt ad vitā celestem. quod nō fiebat sanctis veteris testamenti.

k Hauriet⁹ aquas ꝛc. i. vos catholici hauriet⁹ dona spūsancti de sacrāmētis noue legis. in qbꝫ cōferf gra qꝫ nō fiebat i sacrīs ve. le. l Et dicet⁹ ꝛc. et hortādo vos multos ad laudē dīnā. m Cōfitemini dño. eⁱ⁹ beneficia recognoscēdo. n Et inuocate nō. ip̄m deote laudando. o Notas facite in ꝓpīis. i. in oībꝫ gētibꝫ ꝓ ꝓdicationē euāgelice veritat⁹. p Admuētiones eⁱ⁹. id modos mirabiles hūane salutis. q⁹ adinuenit diuina sapiētia in filij ōi incarnatiōe. ꝓdicatiōe. passione. resurrectiōe ꝛ ascensione.

de fontibus saluatoris: k et dicetis in illa die: m cōfitemini domino: n et inuocate nomen eius. o Notas facite in populis p admuentiones ei⁹: q memento te q̄m excelsū est nomen eius. r Cantate dño quoniam magnifice fecit: s annunciate hoc in vniuersa terra. t Exulta u et lauda habitatio syon x q⁹ magn⁹ in medio tui sanctus israel

fuit israeli i die illa q̄ ascendit de terra egypti.

XII.

Et dices i die illa: a Cōfitebor tibi dñe. q̄m iratus es mihi: ꝓ iusus est furor tuus ꝛ ꝓsolat⁹ es me. f Ecce de⁹ saluator meus fiducialiter agaz ꝛ non timebo. g Quia fortitudo mea ꝛ laus mea dñs ꝛ factus est mihi in salutē. k Hauriet⁹ aquas i gaudio

q Memento te q̄m excelsus ē ꝛc. Psal. xj. Dedit illi nomē qꝫ ē sup oē nomē. vt in nōie illo flectat⁹ oē genu celestium terrestrium ꝛ infernoꝝ. et oīs lingua ꝓfiteat qꝫ dñs nr̄ Jesus xp̄s in gl̄ia est dei patris.

r Cantate dño ꝛc. ponēdo naturā hūanā in xp̄o ad p̄tis dextrā. s Annūciate ꝫ ꝛc. qꝫ impletus est p ꝓdicationē aplorꝝ alioꝝq; xp̄i discipulorꝝ p orbē

t Exulta. in corde. u Et lauda. ore. (uerisimile. x Habitatio syon. i. eccl̄ia q̄ vocat syon. Hebre. xij. Accessistis ad syon mōtē ꝛ ciuitatē dei viuēt⁹ celestē hierusalē. y Quia magnus in medio tui sctus isr̄l. i. xp̄s sanctificans fidelē ꝓp̄lm. noie isr̄l appellatū. vt freq̄nter ī. dictū est. Pōt etiā hoc lēa referri ad montē syon in q̄ erat templū. vbi legit xp̄s frequēter ꝓdicasse ꝛ miracula fecisse. ibi etiā aplis suā resurrectōnē manifestauit. ꝛ sup eos spiritū sctūs in signo visibili misit. vt dicit Hiero. in epistola ad paulinū de omnibꝫ sacris scripture libris.

Jn ca. xij. vbi ōr in postilla. Hauriet⁹ aq̄s de fontibꝫ saluatoris.

Additio.

b Hoc qꝫ ōr. Hauriet⁹ aq̄s cū gaudio de fontibꝫ saluatoris. posset exponi magis ꝓprie ad lēam de aq̄ baptismi que est ianua sacramētoꝝ in q̄ gra saluatoris ꝓfert. ꝛ dona spūssancti dant.

Replica

i Jn ca. xij. vbi postil. exponit illū passum. Hauriet⁹ aq̄s de fontibꝫ saluatoris. de gra spūssancti ꝛ donis q̄ in euāgelio dicunt aq̄ vnde q̄ hauriunt de fontibꝫ. i. sacris q̄ fontes saluatoris ꝫ dicunt. Burg. dicit q⁹ magis ꝓprie ē expositio de aq̄ baptismi q̄ est ianua sacrorū. Sz expositio burg. quā dicit magis ꝓprīā possum⁹ dicere magis extortā rōne illi⁹ termini aq̄s. nā nō refert an aq̄ baptismi hauriat ex fontibꝫ vel fluminibꝫ. Et q⁹ vult suaz exposition̄ fore magis ꝓprīā cū dicit baptismū fore tantam sacroꝝ. idcirco sensus esset hauriet⁹ ianuā ex fontibus. q̄nta sit hmōi expositiōis ꝓprietas ꝫ etiā pat in. i. Diligenti. Et cū oēs coīter catholici exponant ly fontibꝫ saluatoris ꝓ sacris impropriissima esset burgē. expositio. hauriet⁹ aquā. i. baptismū ex fontibꝫ saluatoris. i. sacris. qua rōne eni baptism⁹ hauriri deberet ex alijs sacramētis. eadē rōne ꝛ fortiori alia sacramēta hauriri deberent ex baptismo. q⁹ oia alia sacra rite suscepta baptismū ꝓsupponūt. cū baptism⁹ est ⁹⁹ de fontibꝫ sacramētalibꝫ. impropriissima igit̄ videt expositio burgen. que significatur hauriet⁹ fontē ex fontibꝫ. sic igit̄ burgen. sepe movetur lana caprina.

Capitulū. XIII

Onus babylōis. Postq̄m ꝓphā denūciauit pūtionē assyrioꝝ q̄ captiuauerunt decē tribꝫ. hic ꝓsiter denūciat punitionē babylonioꝝ q̄ captiuauerūt regnuz duarū tribuū. Et ꝓmo denūciat babylonioꝝ destructoem

scdo iudeoꝝ ꝫ solatõez ta. se. Pria in tres ptes. q: primo describit vastantis exercit⁹ cõuocatio. scdo babylonioꝝ afflictio. ibi. Ululate. tertio sequẽs desolatio. ibi. Et erit.
Circa primũ dr. a Onus babylonis. i. miseria cã op primẽs qđ vidit esaias. i. puidit i spũ futurũ b Sup montẽ. i. ꝫ babylonez tumore supbie eleuaꝫ c Caliginosuꝫ. (tã. i. erroribꝫ obtenebra d Leuate signũ (tã sez vexillũ pcedẽs ex e Exaltate (erectũ vocẽ. exhortando ad f Leuate ma (plũ nũ. in signũ ꝓfidetiez victorie obtinẽde. iõ subdit. g Et igrediant portas. s. babylonis tanꝫ victores. h Duces. s. medoꝝ ⁊ persaꝝ. q: cyrus rex persaꝝ ⁊ dari⁹ rex medoꝝ cũ suis exercitibus babylonez cepe rũt. vt habet Dan. v. i Ego mandaui ⁊c. Hebraei dicũt citatis meis. dictio ei hebraica q̃ ponit hic cõuocata est ad citationez et sctificationez. hebraei nõ vident hic melius dicere. q: ei ponẽtes trãslationẽ nostrã dicũt. Ad dau sctificatis meis. i. ministris meis. inspirauit enĩ dñs volũtatẽ ⁊ audaciã persis ⁊ medis pugnãdi ꝫ babylonẽ. k Et vocaui fortes meos. dãdo eis fortitudinẽ. l In ira mea. i. ad exequẽduꝫ punitionem a m Exultãtes in gl'a mea. i. in victoria (me dispositã. gloriosa a me ꝓcedenda. vl' q: cyr⁹ rex psaꝝ illã victoriaꝫ attribuit gl'e diuine. vt hẽ vlti. Paral. ⁊. i. Esdre. i. Hec dicit cyrus rex psarũ omia regna terre dedit mihi dñs ⁊c. n Vox multitudiñs. i. maxumi exercit⁹ ꝫ babylonẽ venientis. o Vox sonit⁹ regũ ⁊c. i. cyri regis persaꝝ ⁊ darij regis medoꝝ. q: forte isti aliꝫs alios reges adduxerũt p Dñs exercituꝫ ⁊c. q: multitudo ⁊ bellatoribꝫ (secũ. inspirauit volũtatẽ ⁊ audaciã veniẽdi ꝓtra babylonem. q De terra longinq̃ a fi's ꝓcul. nõ abhorrẽtes laborẽ ut metis. ⁊ q: nõ solũ hoies fuerũt executores dñne iusticie ꝫ babylonẽ. ſz angeli. iõ subdit. r A sũmitate celi domin⁹ ⁊ vasa furoris ei⁹. i. angeli q̃ sunt ordã instrumẽta ad exequẽdũ diuina iudicia. s Ut dispdat eẽm terrã sez babylonis. Et est locutio hybolica ad denotãdũ magnitudinẽ cuitat babylonice. ⁊ ppli multitudinẽ. sicut aliqñ dr parisi⁹ est tot⁹ mũdus. t Ululate. Hic pñt describit babylonioꝝ afflictio. Et pmo q̃ntũ ad eorũ anxietatẽ. scdo q̃ntũ ad eoꝝ pene acerbitatez. ibi. Ecce dies dñi. tertio q̃ntũ ad aduersariorꝝ ferocitatẽ. ibi. Ecce ego Circa primũ dr. t Ululate. s. o vos babylonij. vlulatus q̃ est clamor ꝓfusus indicit⁹ est magni timoris. ꝓhibentis formare vocẽ distinctã. v Quia prope est ⁊c

Onus baby XIII.

Onus babylonis qđ vidit esaias filius amos. b Super montẽ caliginosum leuate signũ: exaltate vocem leuate manũ: ⁊ ingrediãt portas duces. Ego mãdaui sctificatis meis: ⁊ vocaui fortes meos in ira mea exultãtes ī gl'a mea. Vox multitudinis ī mõtibꝫ q̃si ꝓlixꝫ frequẽtiũ: vox sonitus regũ gẽtiũ ꝙgregataꝝ. Dñs exercituũ ꝓcepit militie belli: veniẽtibꝫ de tra ꝓcul. A sũmitate celi dñs ⁊ vasa furoris ei⁹ vt dispdat oẽm terrã. Ululate qr ꝓpe ẽ dies dñi. q: vastitas a dño veniet. Propter hoc oẽs man⁹ dissoluent⁹ ⁊ oĩe cor hois tabescet ⁊ cõtereꝫ. Torsiones ⁊ dolores tenebũt: q̃si parturiẽs dolebunt Unusq̃sq; ad ꝓximũ suuꝫ stupebit facies cõbuste vultus eoꝝ. Ecce dies dñi veniet crudelis ⁊ indignationis plen⁹ ⁊ ire furorisq; ad ponẽdã trã in solitudinẽ: ⁊ pctores ei⁹ ꝓterẽdos de ea. qm̃ stelle celi ⁊ splẽdor eaꝝ non expandẽt lumen suũ. Obtenebrat⁹ est sol in ortu suo: ⁊ luna nõ splẽdebit in lumine suo Et visitabo sup orbis mala: ⁊ cõtra impios iniquitatẽ eoꝝ. Et requiescere faciã supbiã infideliũ: ⁊ arrogantiã fortiuꝫ humiliabo. Precios⁹ erit vir auro: ⁊ homo mũdo obrizo. Sup hoc celũ turbabo et mouebit⁹ terra ꝺ loco suo: ꝓpter indignationẽ domini exercituum: ⁊ ꝓpter diem ire furoris eius. Et erit quasi damula fugiens: et quasi ouis: et non erit q̃ ꝙgreget. Unusq̃sq; ad ꝓpl'm suũ cõuertet. ⁊ singuli ad terrã suam fugient. Ecce omis inuẽtus adiungetur: et quicũq; ꝓcul inuentus fuerit corruet. Paruuli eoꝝ allidẽtur ante oculos eoꝝ. Diripient domos eoꝝ: et uxores eoꝝ violabũt. Ecce ego suscitabo aduersus eos medos: qui argentum non cupient: et aurum non volent. Sagittis paruulos interficient: et non parcent fructui uentris: nec ꝑcet super filios oculus eorum. Et erit babylon gloria regnorum: inclyta fortitudo chaldeorum. sicut subuersio dei subuertit sodomam et gomorrham: non habitabitur usq; in finem: et non ꝑmanebit usq; in generationem et generationem. Non ponet ibi tentoria arabs: et pastores non requiescent ibi. Sed requiescent ibi bestie: et implebũtur domus eorum draconibus. Habitabunt ibi strutiones: et pilosi saltabunt ibi. Et ululabunt in domibus eius dracones: et sirenes in templis uoluptatis. Venit autem cito tempus eius: et dies eius non longe ꝓtrahetur. Miserebitur enim dñs iacob: et adhuc eligit israel: et requiescere faciet eos super humum suam. Et adiungetur ad eos aduena: et adhęrebit domui iacob. Et tenebunt eos populi: et adducent eos in locum suum: et possidebit eos domus israel in terra dñi: et erunt eis in ancillas et in famulas: et captiuabunt eos quibus ipsi captiui fuerant: et dominabuntur aduersariis suis qui calcauerant eos. Et erit in die qua requiem dabit tibi dñs a labore tuo et a terrore tuo et a seruitute dura qua seruisti in ea: assumes parabolam istam super regem babylonis et dices. Quomodo quieuit exactor: requieuit tributum. Contriuit dñs uirgam impiorum: uirgam dominantium percutientem populos indignatione plaga insanabili: qui subiugabat in furore gentes: persequebatur et continebat absq; ulla parcitate. Requieuit conquieuit omnis terra: gaudium erupit. Etiam abietes gaudent super te: cedrus libani dicentes. Ex quo dormisti non ascendit qui succidat nos. Infernus desubtus contremuit tibi: ad occursum introitus tui. Suscitauit tibi gigantes: principes omnes terre. Erexit de solijs suis omnes reges gentium. Omnes ipsi respondebunt et dicent tibi. Tu quoq; infirmatus es sicut et nos: nostri similis factus es. Detracta est ad inferos superbia tua: concidit cadauer tuum. Subter te sternetur tinea: et operimentum tuum erunt uermes. Quomodo cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris: corruisti in terram qui uulnerabas gentes. Qui dicebas in corde tuo. In celum conscendam: super astra dei exaltabo solium meum. Sedebo in monte testamenti in lateribus aquilonis. Ascendam super altitudinem nubium: similis ero altissimo. Verumtamen ad infernum detraheris in profundum lacus. Qui te uiderint ad te respicient: et considerabunt te dicentes. Hic est uir qui conturbauit terram: qui mouit regna. Qui posuit orbem desertum: et urbes eius destruxit. Vincula peccatorum suorum non dimisit soluere captiuis suis. Omnes reges gentium dormierunt in gloria: singuli in domo sua. Tu autem proiectus es de sepulchro tuo quasi stirps inutilis. Pollutis interfectis: qui transfixi gladio descendunt ad lapides fouee. Quasi cadauer conculcatum pedibus. Non eris cum eis in sepultura: quia terram tuam uastasti: populum tuum interfecisti. Non uocabitur in eternum semen nequam. Parate filijs eius occasiones propter iniquitatem patrum eorum. Ne resurgant et possideant terram: et implebũt orbem terre ciuitatibus. Et consurgam super eos dicit dñs exercituum: et disperdam de babylone nomen et reliquias: germen et nepotem. Et ponam eam in possessionem erinacijs: et in stagna aquarum. Et scopabo eam in turbine terens dñs exercituum. Iurauit dñs exercituum dicens. Nisi sicut cogitaui ita erit: et quemadmodum disposui sic fiet. Vt conterram assyrium in terra mea: et super montes meos conculcabo eum. Et auferetur ab eis iugum eius: et onus eius de humero eorum tolletur. Hęc est cogitatio quam cogitauit dñs super uniuersam terram. Et hęc manus extenta est super omnes gentes. Quia dñs exercituum cogitauit: et quis irritum faciet? Manus eius extenta est: et auertere eam quis poterit? In anno quo mortuus est rex achaz factum est onus istud. Lętare tu philistea omnis: quia contriuit uirgam percutientis te. Quia de radice colubri egredietur regulus: et fructus eius uolans super montes. Et comedent primogeniti pauperum: et pauperes in confidentia requiescent. Et radicem tuam in fame interficiam: et reliquias tuas occidam. Ulula porta: clama ciuitas philistea omnis. Quia a septentrione egredietur fumus: et non erit solitarius in electis eius. Et quid respondebunt nuncijs gentium? Quia dñs fundauit sion: et in ea sperabunt humiles populi eius. Onus moab. Quia nocte uastata est ar moab: et conticuit. Quia nocte uastata est murus moab: et conticuit. Ascendit bethan et dibon excelsa ut fleret. Super nabo et medaba ululat moab. In omnibus capitibus eius calua: et omnis barba rasa. In platheis eius accinxerunt se cilicio. Super tectum eius et in plateis eius omnis ululabit deplorans uehementer. Et clamabit esebon et eleale: usq; ad iasa audietur uox eorum. Propterea exultabunt armati moab: anima eius in ipso. Cor meum ad moab clamabit: fugitiui eius usq; segor uitula trienni. Quia per ascensum luith in fletu ascendet eum: et in uia horonaim calamitatem uociferationis suscitabunt. Quia aquę nemrim in desolationem erunt: quia aruit fenum: defecit herba: uiride non fuit. Idcirco opes quas fecerunt et thesauros: torrens salicum tollet. Quia circumiit clamor terminos moab: usq; ad eglaim ululatus eius. Et usq; ad puteum heliem planctus eius. Quia aquę nemrim plenę sangwine: quia ducam super nemrim calamitatem: leonem fugientium et reliquias terre. Emittite agnum dominatorem terre de petra deserti ad montem filię sion. Et erit sicut auis uolans: sic filię moab erunt ad uadum arnon. Consilium cogitate: facite iudicium: ponite quasi nubem umbram tuam in medio meridiei. Abscondite eiectos: et profugum ne prodas. Habitent apud te eiecti mei moab: habitator esto eis quasi latibulum a facie uastatoris. Quia finem accipiet calcator: consumptus est uastator: et completi sunt qui conculcabant terram. Et dirigetur in misericordia solium: et sedebit super eum in ueritate in tabernaculo dauid iudicans et quęrens iudicium: et festinans quę iusta sunt. Audiuimus superbiam moab superbus est ualde: altitudinem eius et superbiam eius et indignationem eius: non sic fortitudo eius. Ululabit moab moabitis omnibus: ad fundamenta muri cyrarethe gemetis: uere percussi sunt. Quia ager esebon luxit: uitis sabama. Dominatores gentium destruxerunt optimas uites eius: usq; ad iazer peruenerunt: errauerunt in deserto. Extenderunt palmites eius: transierunt mare. Super fletu iazer plorabo uitem sabama. Inebriabo te lacrimis meis esebon et eleale. Quia super uindemia tua et messem tuam uociferatio inuasit. Et auferetur gaudium et exultatio de carmelo et de terra moab: et uinum de torcularibus non calcabit calcator: uocem fecerunt cessare. Propterea chorus moab quasi tibia sonabit: et uenter eius quasi tibia resonabit: et reliquias quas fecerunt perdidit. Quia omne caput caluum: et omnis barba rasa. In cunctis manibus planctus: et super omnia latera eius cilicium. Super tecta moab et in plateis eius omnis lamentatio: quia contriui moab quasi uas in quo non est uoluntas mea dicit dñs. Quomodo attenuata est: ululate. Dedit cubitum suum moab: confusa est. Et erit moab in derisum et in exemplum omnibus gentibus quę circa eum habitant. Quia hęc dicit dñs. Ecce quasi aquila uolabit: et expandet alas suas super moab. Capte sunt carmel et excelsa munita: et erit cor fortium moab in die illa sicut cor mulieris parturientis. Et cessabit moab ne sit populus: quoniam contra dñm magnificatus est. Pauor et formido et laqueus super te habitator moab dicit dñs. Qui fugerit a facie pauoris cadet in foueam: et qui ascenderit de medio foueę capietur laqueo. Adducam enim super eos annum uisitationis eorum dicit dñs. In umbra fugientium stabunt fortes: quia ignis egredietur de esebon: et flamma de medio terminorum moab: et deuorabit angulum moab et uerticem filiorum tumultus. Ve tibi moab peristi populus chamos: quia tulti filios tuos in captiuitatem: et filias tuas in seruitutem. Et reducam captiuitatem moab in nouissimis diebus dicit dñs. Hactenus iudicium moab. Et in ammon sic dicit dñs. Numquid non filios habet israel aut heredem non habet? Quare hereditauit melchom gad? et populus eius in urbibus eius habitauit? Propterea ecce dies ueniunt dicit dñs: et audiam super rabbath ammon clangorem belli: et erit in tumulum desolationis: et filię eius in solitudine succendentur igni: et possidebit israel possessores suos dicit dñs. Ulula esebon quia uastata est hay: clamate filię rabbath accingite uos cilicio: plangite et circuite per sepes. Quia melchom in captiuitatem ducetur sacerdotes eius et principes eius pariter. Quid gloriaris in ualle? fluxit ualles tua filia uaga: quę confidebas in thesauris tuis dicens. Quis ueniet ad me? Ecce ego inducam super te pauorem dicit dñs deus exercituum ab omnibus qui circumcolunt te: et dispergemini singuli in faciem suam: et non erit qui congreget fugientem. Et post hęc reuertar et reducam captiuitatem filiorum ammon dicit dñs. Et in idumea sic dicit dñs exercituum. Numquid non est amplius sapientia in theman? Periit consilium a filijs eorum? Euanuit sapientia eorum? Fugite conuertimini: descendite ut habitetis in profundum habitatores dedan: quia uastationem esau adduxi super eum tempus uisitationis eius. Si uindemiatores uenerint tibi: si latrones nocte: quomodo uastati sunt? Forsitan furabuntur quod eis sufficiat? Si fures uenerint tibi: si latrones nocte: quomodo uastati sunt? Forsitan furabuntur quod eis sufficiat? Ego autem nudaui esau: reuelaui abscondita eius: et occultari non ualebit. Uastatum est semen eius: fratres eius et uicini eius: et non erit. Derelinque pupillos tuos: ego uiuificabo: et uidue tue in me sperent. Quia hęc dicit dñs. Ecce non erant condemnati bibere calicem: ut bibentes biberent: et tu quasi innocens absolueris? Non absolueris: sed bibendo bibes. Quia in me iuraui dicit dñs: quia in solitudinem: in opprobrium: in desertum: in maledictum erit bosra: et omnes ciuitates eius erunt in solitudines sempiternas. Auditum audiuimus a dño: et legatus ad gentes missus est. Congregamini et uenite contra eam: et consurgite in prelium. Ecce enim paruulum dedi te in gentibus: contemptibilem inter homines. Superbia cordis tui extulit te habitator in foraminibus petrę: tenens altitudinem collis. Si exaltatus fueris sicut aquila: et si inter sidera posita fuerit nidus tuus: inde detrahet te dicit dñs. Et erit idumea in desolationem: omnis qui transibit per eam obstupescet: et sibilabit super uniuersam plagam eius. Sicut subuersionem sodomę et gomorrę et finitimarum earum dicit dñs: non habitabit ibi uir: nec inquilinus habitabit in ea. Ecce quasi leo ascendet superbiam iordanis ad habitaculum fortis: quia subito cursores eius fugabo ab ea: et electum quem preficiam super eam. Quis enim similis mihi? Et quis mihi imponet tempus? Et quis est iste pastor qui resistat uultui meo? Propterea consilium dñi quod cogitauit super idumea: et cogitationes eius quas cogitauit super habitatores theman. Si non trahent eos paruuli gregis: si non habitationem eorum super eos obstupescere faciet. A uoce ruine eorum conturbata est terra: clamor eius in mari rubro audietur. Ecce quasi aquila ascendet et uolabit: et expandet alas suas super bosra: et erit cor fortium idumee in die illa sicut cor mulieris parturientis. De damasco. Confusa est emath et arphad: quia auditum malum audierunt: liquefacti sunt in cogitationibus maris: quiescere non potest. Dissoluta est damascus conuersa est ut fugiat: tremor apprehendit eam: angustia et dolores tenuerunt eam quasi parturientem. Quomodo non derelicta est ciuitas laudabilis ciuitas gaudij mea? Propterea cadent iuuenes eius in plateis eius: et omnes uiri bellatores conticescent in die illa dicit dñs exercituum. Et succendam ignem in muro damasci: et deuorabit domos benadad. De cedar et regnis asor quę percussit nabuchodonosor rex babylonis. Hęc dicit dñs. Surgite ascendite contra cedar: et uastate filios oriens. Tabernacula eorum et greges eorum tollent: pelles eorum et omnia uasa eorum et camelos eorum sibi assumpserunt: et clamauerunt super eos terror undique. Fugite recedite nimis: descendite ut habitetis in profundum habitatores asor dicit dñs: quia iniit contra uos consilium nabuchodonosor rex babylonis: et cogitauit contra uos cogitationem. Surgite ascendite ad gentem habitantem confidenter dicit dñs: non portę neque uectes illi sunt: solitarius habitat. Et erunt camelorum in direptionem: et multitudo pecorum in rapinam: et dispergam in omnem uentum tondentes comam: et ex omni latere eius interficiam eum dicit dñs. Et erit asor habitatio draconum: solitudo usq; in sempiternum: non habitabit ibi uir: nec inquilinus habitabit in ea. Quod factum est uerbum dñi ad hieremiam prophetam contra elam in principio regni sedechię regis iuda dicens. Hęc dicit dñs exercituum. Ecce ego conteram arcum elam principium fortitudinis eorum. Et inducam super elam quatuor uentos ab quatuor plagis celi: et dispergam eos in omnes uentos istos: et non erit gens quo non ueniant profugi de elam. Et pauere faciam elam coram inimicis suis: et coram quęrentibus animas eorum: et inducam super eos malum furorem meum dicit dñs: et mittam post eos gladium donec consumam eos. Et ponam thronum meum in elam: et perdam de inde regem et principes dicit dñs. Verumtamen in nouissimis diebus reducam captiuitatem elam dicit dñs. Sermo quem locutus est dñs super babylonem: et super terram chaldeorum per manum hieremię prophetę. Annunciate in gentibus et auditum facite: leuate signum: auditum facite et nolite celare. Dicite. Capta est babylon confusus est bel: contritus est merodach: confusę sunt sculptilia eius: contriti sunt idoli eius. Quia ascendit contra eam gens ab aquilone ipsa ponet terram eius in solitudinem: et non erit qui habitet in ea: ab homine usq; ad pecus: recesserunt et abierunt. In diebus illis et in tempore illo dicit dñs: uenient filii israel ipsi et filii iuda simul: pergentes et flentes ibunt et dominum deum suum quęrent. Sion interrogabunt uiam huc facies eorum: uenite et adhęreamus domino fędere sempiterno quod non delebitur. Populus meus factus est oues perditę: pastores eorum errare fecerunt eos: in montibus transmutauerunt: de monte in collem abierunt: obliti sunt requiei suę. Omnes qui inuenerunt eos deuorauerunt eos: et aduersarii eorum dixerunt. Non delinquimus eo quod peccauerint domino habitaculi iustitię: et expectatori patrum suorum dño. Fugite de medio babylonis: et egredimini de terra chaldeorum: et estote sicut hyrci ante greges. Quia ecce ego suscitabo et adducam super babylonem congregationem gentium fortium: et preparabunt contra eam: inde capietur. Sagittę eius quasi uiri potentis erudite: non reuertetur inanis. Et erit chaldea in direptionem: omnes qui diripient eam implebuntur dicit dñs. Quia lętamini quia diripuistis hereditatem meam: quia saltastis quasi uitulus super herbam: et hinnistis quasi equi fortes? Confusa est mater uestra nimis: erubescit genitrix uestra. Ecce nouissima gentium desertum: terra inuia et solitudo. A facie furoris dñi non habitabitur: sed in solitudinem redigetur uniuersa. Omnis qui transibit per babylonem stupebit: et sibilabit super uniuersam plagam eius. Instruite aduersus eam in circuitu omnes qui tendunt arcum: iacite in eam: ne parcatis sagittis: quia peccauit domino. Clamate aduersus eam in circuitu: dedit manum suam: cecidere fundamenta eius: destructi sunt muri eius: quoniam ultio dñi est: ultionem accipite de ea: sicut fecit facite ei. Disperdite seminantem babylonem: et tenentem falcem in tempore messis: a facie gladii columbę uniuersi ad populum suum conuertentur: et unusquisque in terram suam fugiet. Omnis qui inuentus fuerit adiungetur: et quicunque procul inuentus fuerit corruet. Paruuli eorum allidentur ante oculos eorum. Diripient domos eorum: et uxores eorum uiolabunt. Ecce ego suscitabo aduersus eos medos: qui argentum non cupient: et aurum non uolent. Sagittis paruulos interficient: et non parcent fructui uentris: nec ꝑcet super filios oculus eorum. Et erit babylon gloria regnorum: inclyta fortitudo chaldeorum. sicut subuersio dei subuertit sodomam et gomorrham: non habitabitur usq; in finem: et non ꝑmanebit usq; in generationem et generationem. Non ponet ibi tentoria arabs: et pastores non requiescent ibi. Sed requiescent ibi bestie: et implebũtur domus eorum draconibus. Habitabunt ibi strutiones: et pilosi saltabunt ibi. Et ululabunt in domibus eius dracones: et sirenes in templis uoluptatis. Venit autem cito tempus eius: et dies eius non longe ꝓtrahetur. Miserebitur enim dñs iacob: et adhuc eligit israel: et requiescere faciet eos super humum suam. Et adiungetur ad eos aduena: et adhęrebit domui iacob. Et tenebunt eos populi: et adducent eos in locum suum: et possidebit eos domus israel in terra dñi: et erunt eis in ancillas et in famulas: et captiuabunt eos quibus ipsi captiui fuerant: et dominabuntur aduersariis suis qui calcauerant eos. Et erit in die qua requiem dabit tibi dñs a labore tuo et a terrore tuo et a seruitute dura qua seruisti in ea: assumes parabolam istam super regem babylonis et dices. Quomodo quieuit exactor: requieuit tributum. Contriuit dñs uirgam impiorum: uirgam dominantium percutientem populos indignatione plaga insanabili: qui subiugabat in furore gentes: persequebatur et continebat absq; ulla parcitate. Requieuit conquieuit omnis terra: gaudium erupit. Etiam abietes gaudent super te: cedrus libani dicentes. Ex quo dormisti non ascendit qui succidat nos. Infernus desubtus contremuit tibi: ad occursum introitus tui. Suscitauit tibi gigantes: principes omnes terre. Erexit de solijs suis omnes reges gentium. Omnes ipsi respondebunt et dicent tibi. Tu quoq; infirmatus es sicut et nos: nostri similis factus es. Detracta est ad inferos superbia tua: concidit cadauer tuum. Subter te sternetur tinea: et operimentum tuum erunt uermes. Quomodo cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris: corruisti in terram qui uulnerabas gentes. Qui dicebas in corde tuo. In celum conscendam: super astra dei exaltabo solium meum. Sedebo in monte testamenti in lateribus aquilonis. Ascendam super altitudinem nubium: similis ero altissimo. Verumtamen ad infernum detraheris in profundum lacus. Qui te uiderint ad te respicient: et considerabunt te dicentes. Hic est uir qui conturbauit terram: qui mouit regna. Qui posuit orbem desertum: et urbes eius destruxit. Vincula peccatorum suorum non dimisit soluere captiuis suis. Omnes reges gentium dormierunt in gloria: singuli in domo sua. Tu autem proiectus es de sepulchro tuo quasi stirps inutilis. Pollutis interfectis: qui transfixi gladio descendunt ad lapides fouee. Quasi cadauer conculcatum pedibus. Non eris cum eis in sepultura: quia terram tuam uastasti: populum tuum interfecisti. Non uocabitur in eternum semen nequam. Parate filijs eius occasiones propter iniquitatem patrum eorum. Ne resurgant et possideant terram: et implebũt orbem terre ciuitatibus. Et consurgam super eos dicit dñs exercituum: et disperdam de babylone nomen et reliquias: germen et nepotem. Et ponam eam in possessionem erinacijs: et in stagna aquarum. Et scopabo eam in turbine terens dñs exercituum. Iurauit dñs exercituum dicens. Nisi sicut cogitaui ita erit: et quemadmodum disposui sic fiet. Vt conterram assyrium in terra mea: et super montes meos conculcabo eum. Et auferetur ab eis iugum eius: et onus eius de humero eorum tolletur. Hęc est cogitatio quam cogitauit dñs super uniuersam terram. Et hęc manus extenta est super omnes gentes. Quia dñs exercituum cogitauit: et quis irritum faciet? Manus eius extenta est: et auertere eam quis poterit? In anno quo mortuus est rex achaz factum est onus istud. Lętare tu philistea omnis: quia contriuit uirgam percutientis te. Quia de radice colubri egredietur regulus: et fructus eius uolans super montes. Et comedent primogeniti pauperum: et pauperes in confidentia requiescent. Et radicem tuam in fame interficiam: et reliquias tuas occidam. Ulula porta: clama ciuitas philistea omnis. Quia a septentrione egredietur fumus: et non erit solitarius in electis eius. Et quid respondebunt nuncijs gentium? Quia dñs fundauit sion: et in ea sperabunt humiles populi eius. Onus moab. Quia nocte uastata est ar moab: et conticuit. Quia nocte uastata est murus moab: et conticuit. Ascendit bethan et dibon excelsa ut fleret. Super nabo et medaba ululat moab. In omnibus capitibus eius calua: et omnis barba rasa. In platheis eius accinxerunt se cilicio. Super tectum eius et in plateis eius omnis ululabit deplorans uehementer. Et clamabit esebon et eleale: usq; ad iasa audietur uox eorum. Propterea exultabunt armati moab: anima eius in ipso. Cor meum ad moab clamabit: fugitiui eius usq; segor uitula trienni. Quia per ascensum luith in fletu ascendet eum: et in uia horonaim calamitatem uociferationis suscitabunt. Quia aquę nemrim in desolationem erunt: quia aruit fenum: defecit herba: uiride non fuit. Idcirco opes quas fecerunt et thesauros: torrens salicum tollet. Quia circumiit clamor terminos moab: usq; ad eglaim ululatus eius. Et usq; ad puteum heliem planctus eius. Quia aquę nemrim plenę sangwine: quia ducam super nemrim calamitatem: leonem fugientium et reliquias terre. Emittite agnum dominatorem terre de petra deserti ad montem filię sion. Et erit sicut auis uolans: sic filię moab erunt ad uadum arnon. Consilium cogitate: facite iudicium: ponite quasi nubem umbram tuam in medio meridiei. Abscondite eiectos: et profugum ne prodas. Habitent apud te eiecti mei moab: habitator esto eis quasi latibulum a facie uastatoris. Quia finem accipiet calcator: consumptus est uastator: et completi sunt qui conculcabant terram. Et dirigetur in misericordia solium: et sedebit super eum in ueritate in tabernaculo dauid iudicans et quęrens iudicium: et festinans quę iusta sunt. Audiuimus superbiam moab superbus est ualde: altitudinem eius et superbiam eius et indignationem eius: non sic fortitudo eius. Ululabit moab moabitis omnibus: ad fundamenta muri cyrarethe gemetis: uere percussi sunt. Quia ager esebon luxit: uitis sabama. Dominatores gentium destruxerunt optimas uites eius: usq; ad iazer peruenerunt: errauerunt in deserto. Extenderunt palmites eius: transierunt mare. Super fletu iazer plorabo uitem sabama. Inebriabo te lacrimis meis esebon et eleale. Quia super uindemia tua et messem tuam uociferatio inuasit. Et auferetur gaudium et exultatio de carmelo et de terra moab: et uinum de torcularibus non calcabit calcator: uocem fecerunt cessare. Propterea chorus moab quasi tibia sonabit: et uenter eius quasi tibia resonabit: et reliquias quas fecerunt perdidit. Quia omne caput caluum: et omnis barba rasa. In cunctis manibus planctus: et super omnia latera eius cilicium. Super tecta moab et in plateis eius omnis lamentatio: quia contriui moab quasi uas in quo non est uoluntas mea dicit dñs. Quomodo attenuata est: ululate. Dedit cubitum suum moab: confusa est. Et erit moab in derisum et in exemplum omnibus gentibus quę circa eum habitant. Quia hęc dicit dñs. Ecce quasi aquila uolabit: et expandet alas suas super moab. Capte sunt carmel et excelsa munita: et erit cor fortium moab in die illa sicut cor mulieris parturientis. Et cessabit moab ne sit populus: quoniam contra dñm magnificatus est. Pauor et formido et laqueus super te habitator moab dicit dñs. Qui fugerit a facie pauoris cadet in foueam: et qui ascenderit de medio foueę capietur laqueo. Adducam enim super eos annum uisitationis eorum dicit dñs. In umbra fugientium stabunt fortes: quia ignis egredietur de esebon: et flamma de medio terminorum moab: et deuorabit angulum moab et uerticem filiorum tumultus. Ve tibi moab peristi populus chamos: quia tulti filios tuos in captiuitatem: et filias tuas in seruitutem. Et reducam captiuitatem moab in nouissimis diebus dicit dñs. Hactenus iudicium moab. Et in ammon sic dicit dñs. Numquid non filios habet israel aut heredem non habet? Quare hereditauit melchom gad? et populus eius in urbibus eius habitauit? Propterea ecce dies ueniunt dicit dñs: et audiam super rabbath ammon clangorem belli: et erit in tumulum desolationis: et filię eius in solitudine succendentur igni: et possidebit israel possessores suos dicit dñs. Ulula esebon quia uastata est hay: clamate filię rabbath accingite uos cilicio: plangite et circuite per sepes. Quia melchom in captiuitatem ducetur sacerdotes eius et principes eius pariter. Quid gloriaris in ualle? fluxit ualles tua filia uaga: quę confidebas in thesauris tuis dicens. Quis ueniet ad me? Ecce ego inducam super te pauorem dicit dñs deus exercituum ab omnibus qui circumcolunt te: et dispergemini singuli in faciem suam: et non erit qui congreget fugientem. Et post hęc reuertar et reducam captiuitatem filiorum ammon dicit dñs. Et in idumea sic dicit dñs exercituum. Numquid non est amplius sapientia in theman? Periit consilium a filijs eorum? Euanuit sapientia eorum? Fugite conuertimini: descendite ut habitetis in profundum habitatores dedan: quia uastationem esau adduxi super eum tempus uisitationis eius. Si uindemiatores uenerint tibi: si latrones nocte: quomodo uastati sunt? Forsitan furabuntur quod eis sufficiat? Si fures uenerint tibi: si latrones nocte: quomodo uastati sunt? Forsitan furabuntur quod eis sufficiat? Ego autem nudaui esau: reuelaui abscondita eius: et occultari non ualebit. Uastatum est semen eius: fratres eius et uicini eius: et non erit. Derelinque pupillos tuos: ego uiuificabo: et uidue tue in me sperent. Quia hęc dicit dñs. Ecce non erant condemnati bibere calicem: ut bibentes biberent: et tu quasi innocens absolueris? Non absolueris: sed bibendo bibes. Quia in me iuraui dicit dñs: quia in solitudinem: in opprobrium: in desertum: in maledictum erit bosra: et omnes ciuitates eius erunt in solitudines sempiternas. Auditum audiuimus a dño: et legatus ad gentes missus est. Congregamini et uenite contra eam: et consurgite in prelium. Ecce enim paruulum dedi te in gentibus: contemptibilem inter homines. Superbia cordis tui extulit te habitator in foraminibus petrę: tenens altitudinem collis. Si exaltatus fueris sicut aquila: et si inter sidera posita fuerit nidus tuus: inde detrahet te dicit dñs. Et erit idumea in desolationem: omnis qui transibit per eam obstupescet: et sibilabit super uniuersam plagam eius. Sicut subuersionem sodomę et gomorrę et finitimarum earum dicit dñs: non habitabit ibi uir: nec inquilinus habitabit in ea. Ecce quasi leo ascendet superbiam iordanis ad habitaculum fortis: quia subito cursores eius fugabo ab ea: et electum quem preficiam super eam. Quis enim similis mihi? Et quis mihi imponet tempus? Et quis est iste pastor qui resistat uultui meo? Propterea consilium dñi quod cogitauit super idumea: et cogitationes eius quas cogitauit super habitatores theman. Si non trahent eos paruuli gregis: si non habitationem eorum super eos obstupescere faciet. A uoce ruine eorum conturbata est terra: clamor eius in mari rubro audietur. Ecce quasi aquila ascendet et uolabit: et expandet alas suas super bosra: et erit cor fortium idumee in die illa sicut cor mulieris parturientis. De damasco. Confusa est emath et arphad: quia auditum malum audierunt: liquefacti sunt in cogitationibus maris: quiescere non potest. Dissoluta est damascus conuersa est ut fugiat: tremor apprehendit eam: angustia et dolores tenuerunt eam quasi parturientem. Quomodo non derelicta est ciuitas laudabilis ciuitas gaudij mea? Propterea cadent iuuenes eius in plateis eius: et omnes uiri bellatores conticescent in die illa dicit dñs exercituum. Et succendam ignem in muro damasci: et deuorabit domos benadad. De cedar et regnis asor quę percussit nabuchodonosor rex babylonis. Hęc dicit dñs. Surgite ascendite contra cedar: et uastate filios oriens. Tabernacula eorum et greges eorum tollent: pelles eorum et omnia uasa eorum et camelos eorum sibi assumpserunt: et clamauerunt super eos terror undique. Fugite recedite nimis: descendite ut habitetis in profundum habitatores asor dicit dñs: quia iniit contra uos consilium nabuchodonosor rex babylonis: et cogitauit contra uos cogitationem. Surgite ascendite ad gentem habitantem confidenter dicit dñs: non portę neque uectes illi sunt: solitarius habitat. Et erunt camelorum in direptionem: et multitudo pecorum in rapinam: et dispergam in omnem uentum tondentes comam: et ex omni latere eius interficiam eum dicit dñs. Et erit asor habitatio draconum: solitudo usq; in sempiternum: non habitabit ibi uir: nec inquilinus habitabit in ea. Quod factum est uerbum dñi ad hieremiam prophetam contra elam in principio regni sedechię regis iuda dicens. Hęc dicit dñs exercituum. Ecce ego conteram arcum elam principium fortitudinis eorum. Et inducam super elam quatuor uentos ab quatuor plagis celi: et dispergam eos in omnes uentos istos: et non erit gens quo non ueniant profugi de elam. Et pauere faciam elam coram inimicis suis: et coram quęrentibus animas eorum: et inducam super eos malum furorem meum dicit dñs: et mittam post eos gladium donec consumam eos. Et ponam thronum meum in elam: et perdam de inde regem et principes dicit dñs. Verumtamen in nouissimis diebus reducam captiuitatem elam dicit dñs. Sermo quem locutus est dñs super babylonem: et super terram chaldeorum per manum hieremię prophetę. Annunciate in gentibus et auditum facite: leuate signum: auditum facite et nolite celare. Dicite. Capta est babylon confusus est bel: contritus est merodach: confusę sunt sculptilia eius: contriti sunt idoli eius. Quia ascendit contra eam gens ab aquilone ipsa ponet terram eius in solitudinem: et non erit qui habitet in ea: ab homine usq; ad pecus: recesserunt et abierunt. In diebus illis et in tempore illo dicit dñs: uenient filii israel ipsi et filii iuda simul: pergentes et flentes ibunt et dominum deum suum quęrent. Sion interrogabunt uiam huc facies eorum: uenite et adhęreamus domino fędere sempiterno quod non delebitur. Populus meus factus est oues perditę: pastores eorum errare fecerunt eos: in montibus transmutauerunt: de monte in collem abierunt: obliti sunt requiei suę. Omnes qui inuenerunt eos deuorauerunt eos: et aduersarii eorum dixerunt. Non delinquimus eo quod peccauerint domino habitaculi iustitię: et expectatori patrum suorum dño. Fugite de medio babylonis: et egredimini de terra chaldeorum: et estote sicut hyrci ante greges. Quia ecce ego suscitabo et adducam super babylonem congregationem gentium fortium: et preparabunt contra eam: inde capietur. Sagittę eius quasi uiri potentis erudite: non reuertetur inanis. Et erit chaldea in direptionem: omnes qui dirip

fugerūt ad loca sita vnde venerāt. y Oīs q̄ inuent⁹ fuerit remanēs cū babylonijs occidet a persis ⁊ medis. z Et oīs q̄ supuenerit vt babylonios adiuuet a ca/det in gladio. aduersarior. b Jnfantes eor. s. baby/lonior. c Allidēt. ꝑ parietes. d Jn oculi eorū. q̄ videre est granissi/me. e Diripient (mū. domus eor. i. opes ⁊ vtensilia domorū. f Ecce ego. h descri/bit afflictio babyloni/orū ex psequntū fero/citate cū dr. Ecce ego suscitabo sup eos ad est babylonios. g Medos q̄ argētū nō q̄rūt ⁊c. ita q ꝑ de/siderio occidendi re/tardabunt ꝑdari. ideo subdit. h Sed sa/gittis pueros interfi/cient ⁊c. ⁊ tm talibꝫ p/sonis ad se defenden/dū ualidis solet par/ci in bellis. et p hoc ar/guitur maior crudeli/tas ꝑ viros defende/re se potentes. i Et erit. Hic p⁹ oc/casionē babyloniorū describit ciuitatis de/structio totalis absq̄ spe reedificatiōis cū dr. i Et erit babylon ⁊c. q: de ea gloriabunt babylonij ꝓpter muroꝝ fortitudinē ⁊ popu/li. k Jn regnis inclyta. i. notata ꝓpter (q̄ multitudinis. nobilitatē suā in oīb⁹ regnis. l Jn supbia chaldeoꝝ q: de ipa se iactabāt. m Subuersa. i. destructa ⁊ dete/cta a statu suo. n Sicut subuertit dīs sodomā et go/morrā. i. irrepabiliter. ideo subdit. o Nō habitabit. ab hominib⁹. p Et nō fundabit. ad sui reedificationē. q Nec ponet ibi ⁊c. Arabes tūc tp̄is habitabāt i taber/naculis freq̄nter mutātes loca ꝓ pastu alioꝝ. ꝓ hoc ergo q̄ dicit. Nec ponet ⁊c. designat destructio babylōis ta/liter. q: sicut erit inepta habitatiōi hoīm. ita ⁊ pascuis domesticoꝝ aialiū. ideo subdit. r Sed requiescent ibi be/stie. s. feroces. ⁊ mōstruose. ⁊ etiā venenose. ideo subditur. s Et replebunt ⁊c. aues sunt magne solitudinē aman/tes. t Et pilosi saltabūt ibi. i. vulpes ⁊ lupi. vt dicūt alīq̄. Alij vo dicūt q: pilosi hic accipiunt ꝓ q̄busdā aia/libꝫ mōstruosis. q̄ in pte hūt effigiē hois ⁊ in pte bestie. Alij vo dicūt q: pilosi hic accipiunt ꝓ hoīb⁹ siluestrib⁹ q̄b⁹ multitudo ⁊ magnitudo pilor est ꝓ indumēto. Alij vo dicūt q: pilosi hic accipiunt ꝓ demonib⁹ incubis. sz istud nō est verisimile. cū locus ille sit inhabitabil⁹ natu/re humane. vt ꝑdictū est. demones aūt nō habitāt inter bestias que peccare nō ꝑsit. sed inter hoīes eos ad pec/catū. v Et respondebūt ⁊c. Aues sunt (earū ꝓtrahere nitentes. magnitudinis corpine. sz macul' respersē. q̄ fero in palu/de rostro strīdēt horrēde. ideo dicūt vlule ab vlulatu dicte. x Et syrene. dicit Hiero. q: sunt serpētes alati ⁊ cristati. Alij vo dicūt q: sunt pisces marini in forma mulieb⁹ in pte supiori apparētes. Sz q̄cūq̄ sit de talib⁹ piscib⁹. tm nō accipiunt hic syrene ꝓ eis. q: si sint tales pisces ha/bitāt in mari. ⁊ nō in ciuitatib⁹ destructis. y Jn de/lubris voluptatis. i. in tēplo ydoloꝝ in q̄b⁹ gentiles exer/cebāt voluptatē carnis. vt in templo priapi ⁊ veneris.

'Oīs q̄ inuent⁹ fuerit 'occi/det: 'ⁿ oīs q̄ supuenerit 'ca/det i gladio. 'Jnfātes eorū 'allidēt 'in oculi eorū: 'diri/pient domus eor: ⁊ vxores eor violabunt. Ecce ego su/scitabo sup eos 'medos. q̄ argentū nō q̄rūt nec aurū volunt. 'ꝛ sagitt' paruulos interficiēt: ⁊ lactātib⁹ vter' nō miserebunt. ⁊ sup filios nō parcat oculus eorū. 'Et erit babylō illa ciuitas glo/riosa 'in regnis: inclyta 'in supbia chaldeoꝝ" subuersa "sicut subūtit dīs sodomā ⁊ gomorrā°. Nō hitabit vsq̄ in finē. ⁊ nō fundabit vsq̄ ad generationē ⁊ generati/onē. "nec ponet ibi tentoria arabs. nec pastores requie/scēt ibi. 'sed requescent ibi be/stie. "ⁿ ⁊ replebunt dom⁹ eor draconib⁹. Et hitabunt ibi struciones. ꝛ ⁊ pilosi saltabūt ibi. ⁊ respondebūt ibi vlu/le in edibꝫ ei⁹. ꝛ et syrene 'in delubris voluptatis.

Jn capitulo. xiij. vbi dr in postilla. Et pilosi saltabūt ibi. id est vulpes ⁊ lupi. Additio.

Jn hebreo ponit quedā dictio q̄ sonat cohirim. q̄ est plurale hui⁹ nois cohir. ⁊ habet multipli/cem significationē. vno mō significat pilosum. vñ Gen. xxvij. de esau qui erat vir pilosus. in hebreo dr cohir. Alio mō si/gnificat idem q̄ hir/cus capraꝝ. vñ Leui. xvi. vbi dr. Et a multi/tudine filioꝝ isrl accipiet hircos. vbi in he/breo habet cohirū. Ali/o mō significat de/monē Leuitici. xvij. vbi dr. Nō imolabunt vl/tra victimas demo/nibus. in hebreo dr co/hirim. Jn hoc vo loco dr cohirim saltabunt ibi. q: sm trāslatiōem lxx. interptum intelli/gunt. tertio mō. s. de/mones idē sm trāsla/tionē chaldaicā. idem etiā sm oēs ei posito/res hebreoꝝ. Nec ob/stat q̄ obiect postil/lator dicens q: cū ille locus sit inhabitabil⁹ nature hūane. demo/nes nō habitarent ibi ⁊c. Nā licet ciuitas babylonie fu/erit penit⁹ destructa. put habet in hoc. terra tm sennaar vbi sita erat babylon nō legit hic destruēda imo fuit ha/bitata a multis hoīb⁹. specialiter a iudeis q̄ remānserūt ibi post captiuitatē babylonicā. et etiā q̄ ibi redierūt ꝑ passionē xpi. ⁊ ibidē fabricauerūt illud opus catholice fi/dei inimicū. s. talmud babylonicū. put plenī dīo conce/dente declarabit Zach. v. vbi de hoc ad ḥram agit. ⁊ q: il/lud opus fuit maxime diabolicū. ideo cōgrue dicit ysaias ꝓpheta q: in illa regione babylonis demones saltabūt. s. pcurā/tes fieri illud pniciosum opus. Replica

Hic ca. xiij. pilosos exponit Burg. saltātes i terra sennaar. ꝑ demonib⁹ habitātib⁹ ibi. vbi vt dicit fabricatū est opus diabolicū talmud babylonī cū. trāseat illud ꝛtra iudeos. Capm. xiiij.

Dicit. hic ꝓfiter. ꝓpha denūciat iudeoꝝ cōsō/lationem. Circa q̄ primo nunciat eoꝝ liberatio de captiuitate babylonica. secdo ꝛtra hostes in/sultatio. ibi. Et erit. tertio insultatōis ꝛfirmatio. ibi. Nō vocabit. Circa primū dicit. a Ꝓpe est ⁊c. liberati/onis iudeoꝝ de babylone que facta est in pncipio regni cyri. vt patet Esdre. i. sed q: ꝑ fuit cyro inspiratū a deo. vt ibidē dr. Suscitauit dīs spūm cyri regis persarū ⁊c. ideo subdit. b Miserebit enī dīs iacob. i. ꝓpli regni. c Et eliget adhuc de israel (unde descendētis a iacob. paucos de regno israel cum zorobabel reducendo. capta enim samaria ⁊ trāslato inde populo per salmanasar. aliqui euadentes manum eius intrauerunt regnum in/de ibidem habitantes vsq̄ ad captiuitatem babylonis ⁊ sic cum illis de regno iude fuerunt captiuati. ⁊ cum re/deuntibus de captiuitate redierunt.

d Et requiescere eos faciet ⁊c. tempore zorobabel. Esdre neemie ⁊ machabeorum.

e Adiungetur aduena ad eos. q: aliqui de gentilibus

quertebant ad iudaismū p vtū dei cultū. 7 isti dicebant aduene. f Et tenebūt eos ppli. i. dabūt eis i via securitatē. g Et adducēt eos in locū suū. q̄r ipē dedit eis ꝓductū. h Et possidebit eos ꝛc. i. in iudea q̄ erat diuino cultui dep urata. i In fuos 7 ancillas h̄ dr ḡn tū ad paupes gētiles q̄ uīcti fūt eis ad fuit. k Et erūt (enduz. capientes eos q̄ se ceperāt ꝛc. Hoc fuit impletū tpe machabeoꝝ q̄ regnuz iudee recuperauerūt a grecis multis eoꝝ occisis 7 captis aliq̄bus eoꝝ i fuitutē redactis. vt pt̄s. i. Machabe. 7. q.

l Et erit. Hic consequēter ponit insultatio ꝛ hostes. Et p̄mo insultatio viuoꝝ. 7 secūdo mortuoꝝ. ibi. Infern⁹ 2 urca primū dr. l Et erit i die illa. i. tpe reductionis captiuitatis babyloice. m Cū requiē ꝛc. scz utineris qñ duct⁹ fuisti in babylonem. n Et a ꝓcussione tua q̄ captui ducūt impellēdo 7 cōcutiēdo. o Et a fuitute ꝛc. s. in babylone.

et adherebit domui iacob. f Et tenebūt eos ppli: g 7 ad ducent eos in locu suū. h Et possidebit eos dom⁹ isrl super terrā dñi. i in fuos 7 ancillas: k et erūt capiētes eos q̄ se ceperant: 7 subjciēt exactores suos. l Et erit i die il la. m cū requiem dederit tibi de⁹ a labore tuo. n 7 a ꝓcussione tua: o et a fuitute dura q̄ ante fuisti. p sumes parabolā istā ꝓtra regez babylonis 7 dices. q Quō cessauit exactor: r quieuit tributum. s Cōtriuit dñs baculū t impiorū: v virgam dñantiū x cedentē pplos in indignatiōe y plaga insanabili z subjcientez in furoze gētes ꝓsequen

tem crudeliter a Cōquieuit 7 siluit omis terra: b gaudisa est et exultauit: c abietes q̄z d letate sunt sup te. 7 cedri libani. e Exquo dormisti non f ascēdit q̄ succidit nos. g Infernus h subter te i conturbat⁹ est in occursum aduent⁹ tui k suscitauit tibi gigates l Omnes principes terre m surrexerūt de solijs suis: oēs principes nationū. Uniuersi respondebūt n 7 dicēt tibi. o Et tu vulnerat⁹ es sicut 7 nos nr̄i similis effect⁹ es. p Detracta est ad inferos superbia tua q cōcidit cadauer tuum. r Subter te sternet tinea: 7 operimentū tuū erūt vermes. s Quomō cecidisti

os ad celū leuani 7 sensus me⁹ redditus est mihi. 7 altissimo benedixi. 7 postea subdit in fine ca. Nūc igitur ego nabuch. laudo 7 glorificabo 7 magnifico regē celi. q̄z opa ei⁹ vera. 7 oīs vie eius iudicia. 7 gradientes in superbia pōt humiliare. 7 sic videt vitā suā in bono termīasse. q̄z vlteri⁹ nō fit mentio de reditu ad malū vñ et in decret. 35. q. vij. c. nabuch. dr q̄ fecit p̄iam fructuosam. 7 ꝛo dicendū est. q̄ hoc refert ad balthasar ne potez suū. q̄ in p̄emptuz dei fecit apportari vasa ꝓsecrata domino cultui. 7 bibit in eis. 7 principes eius vxores 7 concubine. ꝓpter q̄s iterfect⁹ fuit eadē nocte. Dan. v. 7 fm hoc dr.

g Infern⁹. i. diabolus qui ꝓst inferno. h Subt⁹. q̄z ifern⁹ dr esse i terre ꝓfundo

i Conturbat⁹ est 2 id est cōmot⁹ 7 intentus. eo mō loquēdi q̄ cōiter dr qñ aliq̄s magn⁹ 7 pessim⁹ hō mouetur. q̄ demones sūt multū occupati circa receptionem 7 deductionez aie eius. ꝓpter q̄ dicit enī aliqñ vtebant modis istis cōibus loquendi.

l Suscitauit tibi gigantes. i. animas gigantū in inferno existentes. q̄ fuerūt mali homines. Beli. vi. ad insultandū tibi. l Omnes principes terre. s. defuncti.

m Surrexerūt de solijs suis. i. de locis in inferno sibi deputatis. 7 eodez modo exponit q̄ subditur. Omnes principes nationū ꝛc. n Et dicent tibi insultando.

o Et tu vulnerat⁹ ꝛc. i. dejectus in infernuz ab honore tuo mundano. p Concidit cadauer tuū p mortē corq Subter te sternetur tinea ꝛc. q̄z cadauer hominis mortui vermificat circūcirca. Aliqui tñ referūt h̄ ad vermen cōscientie. q̄ cōtinue remanet in dānatis. Sed aūt aliquis vellet exponere predicta ad lr̄am de anima nabuch. Dicendū esset q̄ ista ꝓphetia Esaie nō fuit p̄destinationis que semp impletur. sed cōminationis q̄ nō semp implet. sicut Jone. iij. dr. Adhuc. xl. dies et ninive subuertetur que tñ non fuit subuersa. talis enī ꝓphetia nō denunciatur. put est in diuina p̄scientia q̄ est immutabilis. sed fm merita vl dementa hoīm. que mutabilia sūt. fm enī dementa niniuitarū ninive erat subuertēda. sed quia egerunt penitentiā ad p̄dicationez Jone. non fuit impleta cōminatio subuersionis dicte. sic in ꝓposito. nabucho. enī anteq̄z ꝓpter peccata sua perderet amentia meruerat penā gehenne. 7 q̄ sibi fieret talis insultatio a dānatis. Uerūtñ q̄ post amentiā recognouit dei potentiam 7 egit penitentiā fructuosam. vt dictuz est supra. nō pena p Esaiā cōminata nō fuit impleta. 7 licet sic posset dici. videt tñ mihi q̄ p̄ia expositio melior est. 7 magis cō

r Quō cecidisti. Hic ꝓsiter occasione rei (sone textus. gis babylonis agitur de casu demonis fm regulaz exponendi sacram scripturam que dicitur de diabolo et eius corpore. quaz inter alias ponit Augustin. iij. de doctrin

christiana. ꝛ Isidorus de summo bono.xx.cap.ꝛ illas cū posim in principio Beſi.p expositione totꝰ ſcripture.ista at rēg'a q̄ hic vtēdū est itelligi p̄ꝫ q̄ diabolus est caput oīm unīq̄.fm q̄ dicit Brego.omelia.x.ꝛ ꝛ iō ꝓpter ꝓnē tionē capitꝭ ad mēbra ꝛ econuerſo.ſcriptura ſacra aliq̄n sub uno ꝓtextu ō uno trāſit ad aliud ꝛ econuerſo.ꝛ ꝫ mō eſaias ꝫ loq̄ns de rege babylonis q̄ erat diaboli mēbrū ſimpliciter ꝑtum ad ipꝫ balthaſar ꝛ ad ꝑs ꝑtuꝫ ad ipm nabuc.trāſit ad loq̄ndū de demone dicens.

r Quō ceciduſti ō celo.ſ.empyreo. s Lucifer.i.pulchrior inter angelos ſic lucifer q̄ ē ſtella matutina pulchrior est inter ſtellas.ō alto noīe vocat' ꝛ venuſtate. t Qui mane orieb'aſ.q̄ iter creationē eī' q̄ ō: hic ortus ꝛ lapſum fuit ꝑs modicū. v Corruiſti i terrā.q̄ piect' fuit in ꝫ aere caliginoſo. x Qui vulnerabas gētes.i.angelos alios q̄b ipe fuit occaſio cadendi.angli enī boni ꝛ mali freq̄nter apparuerūt in ſpecie hūana.ꝛ iō noie gentiū ꝛ hoīm noīanf.ſicut Actuū i.de duobꝰ ſctis angelis ō:.ꝛ ecce duo viri aſtiterūt uxta illos in veſtib' albis ꝛc.ꝛ de diabolo dicit ſaluator math.xxij.Inuenies hō ſuſpemiauit zizaniā in medio trītici. y Qui dicebas i corde tuo.ſuꝑbiēdo z Jn celū aſcendā ſup aſtra celi ꝛc.i.ſup alios āgelos.ſic enī uolui eſſe alijs angelis indebite.ſ.ut ſibi exhiberent honorē ſoli deo debitū.ꝛ nulli ſubeſſe.nō ſimplr cū ſcirem ſe nō poſſe eſſe abſq; dei manutenētia.ſed ꝑtuꝫ ad regulā agendoꝝ. a Sedebo in monte teſtamēti.i.in celo empyreo vñ ꝓcedūt oia q̄ in terris fiūt tāq̄ de aula ſūmi imperatoris. b Jn lateribꝰ aq̄lonis.q: licet fm ꝑm altitudo mūdi ſit in polo antarctico.tñ fm apparentiā hoīm est i polo oppoſito.ſ. arctico.q: iſte polus est nobis ſp manifeſt'.ꝛ ſup nr̄m emiſperiū eleuatus.ꝛ circa ipm videnf moueri ſtelle.Pol' aūt antarticus est ſp nobis occult'.vel aliter. a Sedebo in monte teſtamēti.i.ſup eccleſiā q̄ ō: mons. ſupra.c.ij.et ſic ō: mons nouī teſtamēti.Sup ꝑſonas enī eccleſiaſticas appetit diabolus maxie dñari. b Jn lateribꝰ aq̄lonis.i.in cordibꝰ frigidis ex defectū charitatiſ. c Aſcendā ſup altitudinē nubiū.i.angelor q̄ dicunf nubes metaphorice.ꝓpter velocitatē motꝰ ſicut ꝛ ſupra dicunf aſtra.ꝓpter claritatē naturalis itellect'. d Similis ero altiſſimo.a petyt enī ſilitudinē diuinā.ut ꝑ dictū est. e Veruntū ad infernum ꝛc.q: ſicut culpa eī' fuit grauior.ita pena maior. f Qui te viderunt .i.angeli ſcti q̄ viderūt eū cadentē ꝛ videt eī' dānationē. g Ad te inclinabunf.p conſideratiōnē diuine iuſticie dicētes. h Nūq̄d est ꝛc.i.celū empyreū.q̄ ō: terra viuentiū. i Qui ꝓcuſſit regna.i. ordines angelor.q: de oīb' ordinib' aliq̄ ceciderūt cū eo.Angeli vero in ſcriptura dicunf reges.q: p eos regit tota corporalis creatura.ꝛ p ꝑs ordines angelor dicunf regna.vl pōt iſtud intelligi de terra hītatiōi hoīm deputata.cuius pacē diabol' nitit ꝓturbare.ꝛ freq̄nter ꝓturbat. l Qui poſuit orbē deſertū.q: aſi mortē chriſti omēs decedētes trahebat ad īfernū l Et vrbes eī' deſtruxit.i.loca diuini cult' q̄ freq̄nter deſtruit a ꝺo pmiſſi' m Vinctis eī' nō apuit carcerē.i.eos detinuit.q̄ aūt inde aliq̄ fūt amoti i reſurrectōe ꝙi fuit ꝺ eī' uolūtatē Aliq̄ vo expoſitores exponūt de rege babylōis ad lēas dicētes ſic. Quo ceciduſti lucifer.i.tu rex babylonis gloriosior regib' alijs ſicut lucifer alijs ſtell'. Qui mane orieb'aſ q: lucz regnū babylonie fuit valde gloriosuz.tñ i hac gloria duraut ꝑs modicū.q: ꝓmꝰ rex gloriosus l. gſ fuiſſe nabuchodo.cui ſucceſſit euilmerodach filꝰ eī' ꝛ iſti ſucceſſit balthaſar eī' filꝰ vt declaratū fuit diſtuſi' Dan.vj ꝛ i iſto defecit regnuz babylonie.ꝛ trānatuz fuit ad medos ꝛ ꝑſas Dan.v.Corruiſti i terrā detectus a regni dignitate.Qui vulnerabas gentes ex nimia crudelitate.Qui dicebas i corde tuo in celuz aſcendā ꝛc.Opinio enī erat gētiliū q̄ p' dignitates regni in vita ꝓſpi trāſferebant ad celū. fm q̄ ꝺ.q.mach. .i.ꝑe nr̄o inter deos trāſlato.Sedebo in monte teſtamēti.i.ſup montem ſyon.Aſcendā ſup altitudinē nubiū.i.ꝓbaꝝ.ſilis ero altiſſimo.i.monarcha in mundo ſicut ipe est in celo.verūtū ad infernū detraheriſ inuitus in ꝓfundū laci.q: q̄ plus ſe exaltat ꝑ ſuꝑbiā.magꝭ deijcit ꝑ penā.q̄ ꝺ impletu fuit in balthaſar.vt ſupra dictū est.Qui te videbūt ad te inclinabuunt q̄ſi dicerent ita ꝓfunde deijcieris.q̄ q̄ te voluerut videre oportebit le inclinare.Nūq̄d est iſte q̄ ꝓturbauit terrā.i.habitatores terre.Qui ꝓcuſſit regna ſubiectēdo ea violēter ſuo imperio. Rex ei babylonis multa regna impio ſibi ſubiecit armoꝝ violētia.Qui poſuit orbē deſertū.ꝑ magna ꝓte interfectis incolis ꝛ vrbes eī' deſtruxit.ſicut patet ō hiſtoriā ꝛ de multꝭ alijs q̄s deſtruxit rex babylonis.Vinctꝭ eius id est ab eo nō apuit carcere dimittēdo eos etiā p' longum macerationē.ꝛ fm iſtā expoſitionē ſtā iſta dicitur de demone figuraliter tñ. Prima tñ expoſitio magis cōſonat dictis ſctoꝝ. n Oēs reges.ſ.hic ponit inuitatio ꝓtra regē babylonis q̄tū ad ſepulturā. Et intelligatur ꝑs iſta de nabuchodonoſor de q̄ dicit habet.q: ipo mortuo euilmerodach filꝰ q̄ē incarcerauerat ꝓpter mala q̄ ꝓe amentie ꝑtis fecerat timēs ne reſurgeret a morte ſicut redierat de amētia.conſilio ioachim fecit cuz de ſepulchro extrahi ꝛ particulatim etiā diuidi ꝛ vulturib' dari.vt ſic ipis cuolātib' partes nō poſſent iteruz ꝙgregari.ꝛ fm ꝫ dicit. n Oēs reges gentium ꝛc. Somno mortis. o Jn gl'ia.i.honorifice ſepulti. p Tu autem ꝓiectus ꝛc.modo ꝓdicto. q Quaſi ſtirps inutilis.q̄ ad nihilū est vtilis. r Pollutus. ſcz ſanie.q: cadauera ſic extracta ſanie ſunt polluta. s Cum his q̄ interficiunf gladio q̄rū cadauera remanēt inſepulta.ꝛ ſica beſtijs ꝛ auib' deuorand. t Deſcenderūt reſcz ad fundamēta laci.q: carnib' deuoratis oſſa remanēta ꝑ inundantiā puuiaꝝ trahunf ad lac' ꝛ paludes ꝛ deſcēdunt ad fundū.Cetera patēt ex dict'.

v Tu enī. Posita insultatiõe ꝛ regẽ babylonis. hic cõ
seq̃nter ponitur insultatiõis ꝓformatio p ꝫ qõ denun
ciatur termiatio regni. ꝛ ꝓio ꝓformatur ẏbo. scdo exẽ
plo ibi. Juraut dñs. Circa primũ dr. v Tu enī ter
rã ꝛc. i. ei' pditionẽ meruisti. ꝛ sūt exponutur qõ subdit

Tu populũ tuũ ꝛc

p Non vocabitur in
eternũ. s. regnũ baby
lonicũ saltem q̃tũ ad
pgeniem nabuchodo.
ideo subditur.

y Prepate filios ei'
occisiõi. qr bolthasar
fuit interfectus ꝛ tota
cognatio eius. ꝛ trãsla
tũ fuit regnũ vt predi
ctum est. ꝛ sic patet lit
tera vsq; ibi.

z Et ponam eam. id
est babylonem.

a In possessionẽ he
ricij. qr facta ẽ ubabi
tabilꝫ hoibꝫ. ẽ cl hẽri
cus aial spinosum.

b Et scopabo eã au
ferẽdo. pctores de ea
sicut de domo auferũ
tur sordes cũ scoba.

c Jurauit. Hic ꝓphe
tie ẏtas de destructi
one babylonica cõfir
mat exemplo. s. regis
assyriorꝫ quẽ de' ꝺstru
xit ita destructionẽ re
gni babylonis. ꝛ trã
qr destructionẽ pdixit
Ysaias in plibꝫ locis.
Et hic destructio regꝫ
assyriorũ ponit ab eo. pria insignũ certus destructiõis
babylonice future. q̃si diceret. Cũ videritꝭ dictũ meum
impletum de rege assyrior sciatis ipm certitudinaliter
implendũ de regno babylonior. ꝛ sm hoc dicit.

c Jurauit dñs. i. firmiter statuit. d Si nõ vt pu
taui. i. in pscientia mea disposui. e Sic euẽiet. Et qd
sit illud subdit. f Ut ꝺterã assyriũ in terra mea. i. i
udea. vbi vigebat diuin' cult'. ꝛ nõ dr terra dei spãliter
g Et in montibꝫ meis. qr iudea est terra montuosa.

h Conculcẽ eũ. qr angel' dñi de exercitu assyrior ex
cunte i iudea pcussit. clxxv. milia bellator. vt patet. xix
Re. xix. i Et auferet ab eis ugũ eius. s. ab ezechia ꝛ
l Hoc ꝓsiliũ qõ cogitaui sup oẽm terrã (ꝓlo ipi'.
sc3 ab assyriis depssam ꝛ grauatã q ab eo auferat ugũ
assyriorꝫ. ꝛ p ꝫ qõ dr. Hoc ꝓsiliũ qõ cogitaui. ptz q ẽ hic
ꝓphetia ꝑdestinatiõis. ꝛ p ꝺris infallibiliter implenda
vt ptz ex ꝑdictis. l Et hec man'. i. virtus domini.
m Extenta sup oẽs gentes. ad liberãdũ eas de oppres
n In anno. Postq; (sione assyrior. Cetera patent.
ꝓpha denũciauit punitionẽ assyriorꝫ q captiuauerũt re
gnũ isrl' ꝛ babylonior q captiuauerũt regnũ iuda. Hic
ꝓsir denũciat punitionẽ aliaꝝ ẽgtiũ de afflictiõe vtriusꝫ
regni gaudẽtiũ ꝛ affligẽtes aduãtiũ. ꝛ prio denũci
at punitionẽ philistinor. ꝛ scdo aliorꝫ caplo sequẽti. et
vltra. put patebit. psequẽdo. Circa primũ sciẽdũ q tpe
achaz fortitudo regni iude fuit multũ debilitata. ꝓpter
eius malicia. qr phacee filꝫ romelie occidit de regno iu
da. cxx. milia. ꝓpter hoc philistini intrauerũt regnũ iu
da ꝛ acceperũt plures ciuitates ꝛ habitauerunt in eis.
ij. Paral. xxviij. ꝛ de hꝭ letabant. Sed mortuo achaz eze
chias filꝫ eius q fuit bonꝫ ꝛ iustꝫ. fortificauit regnũ ꝛ
pualuit aduersus philistheos. sm qõ dr. xviij. Regũ. xviij.
ipe enī pcussit philistheos vsq; ad gazam. ꝛ oẽs termi
nos eor a turre custo
dũ vsq; ciuitatẽ muni
tã. Et hꝭ denũciat hꝭ p
pheta futurũ ad spũ
inde ꝓsolatiõẽ ꝛ philis
tinor desolationẽ.
Et prio notat tps di
n In anno ꝛc. (cẽs
id est ãno prio ezechie
q mortuo achaz regna
uit immediate.

o Factũ est on' istũ
i. facta est reuelatio
esaie de philistinorũ
punitiõe. nõ subditur.

p Ne leteris philis
thea oĩs tu. i. nulla ci
uitas tua letet. qr oĩs
nõ ꝛ nullus eapollet
vsi qõ dr hic oĩs ciui
tas nõ letet sm ordi
nẽ ꝓstructionis idẽ est.
ac si diceret. nulla ci
uitas philistinor le
tetur. s. de hꝭ qõ subdit
q Quia cõmunita est
virga. i. potentia.

r Percussoris tui. i.
regni iude. qõ assi tẽp'
achaz ꝓsueuit tri ci
tere ꝛ subiicere. sic pa
tet tpe dauid. ij. Reg.
v. ꝛ Ozie. vt habet. ij.
Paral. xxvi. vbi dr de Ozia. Egressus est ꝛ pugnauit cõ
tra philistheos. ꝛ destruxit murũ Beth. ꝛ murũ Jamnie
murũq; azoti. ita ꝓpter malicia Achaz tpe ei' diminu
ta fuit potẽtia regni. sed itez fortificata tpe ezechie. ideo
subditur. s De radice enī colubri. i. de ipo dauid ꝛ
t Egredietꝭ. nõ nascendo (aliorũ regum potentũ.
qr tã erat in primo ãno regni sui. sed ad bellandũ ꝓtra
vos o philistei. v Regulus. i. ezechias q plus nocebit vobis q̃ ꝓcedẽtes. sicut regulus q idez est q basili
scus. q̃si rex serpentũ. a basileos grece qõ rex latine pl'
nocet q̃ alij serpentes. qr interficit flatu ꝛ risu. nec mi
randũ est. q dauid sctus ꝛ ezechias deuot' noiant colu
bri ꝛ reguli noibꝫ. qr hꝭ est ꝓpter nocumẽta q fecerũt un
fidelibꝫ. sicut ꝛ samson q in cathologo sctorũ ponit hẽ
braor. ri. noiat coluber ꝛ cerastes. Beti. ait. sm oẽs ex
x Et semen ei' absorbens volucrẽ. i. de (positores.
primens philistinor supbiã penimis eleuatas ex victo
y Et pascent primogeniti (ria tempe achaz habita.
pauper. i. iudei tpe achaz depaupati releuabuntur tem
z Et paupes fiducialiter requiescẽt. (pore ezechie.
interfecto exercitu sennacherib p angelũ. ꝛ philistheis p
ezechiã deppressis. ideo subditꝭ a Et interire faciã ꝛc.
i. vtutẽ philistinor in obsidiõe ꝓpter defectũ victualiũ
b Ulula porta clama ciuitas ꝛc. id est custodes por
tarũ ꝛ habitatores ciuitatũ ꝓpter miseriã in vobis fu
turã. Ab aquilone enī fumꝫ veniet. i. exercitus ezechie
tendens ad terrã philistinorũ. qr gath ꝛ alie ciuitates
philistinorum supꝛapposite quas destruxit ezechias. de

clinant versus australē partē respectu hierusalē. vnde monit se exercitus ezechie. vt dicit Ra. sal. Alij vero exponūt de exercitu assyriorū. z babyloniorū q̄ venerunt a pte aq̄lonari ad destruendū terrā iudeoꝝ. sed prima expositio magis ꝓsonat p̄cedentibꝫ z subsequētibꝫ. vnde subditur.

c Et q̄d rndebit nūcijs ei⁹ gentis. i. nunciis ezechie. z principū eius q̄ discurrentes p iudeā p̄dicabant dicētes. Reuertimini ad dñm deū abraam. z ysaac et israel. z reuertet ad reliquias q̄ effugerūt manus regis assyriorꝫ. ꝛc. q̄. Paral. xxij. z subditur rēspōsio.

d Quia dñs fundauit syon. eligens locū illū ad suum

e Et in ipo sperabunt pauperes ꝓpli eius. (cultum q̄ nō solū illi de regno iude. sed etiā multi de regno israel venerūt ad ezechiam in hierusalē ꝓfidentes de diuina ꝓtectione. vt ibidē subdit. sic exponit Ra. sa. Alij vero expositores nīi exponūt de nunciis sennacherib q̄s misit in hierlm ad terrendū ezechiaz z pplm ei⁹. vt habet. q. Paral. xxxij. z rūsum fuit eis q̄ nō traderet se regi assyriorū. sed magis ꝓfiderent de diuina ꝓtra eū. Ezechias ad hoc adhortante populū. vt hēt ibidē.

In capitulo. xxij. vbi dicit in postilla. Qui mane orieb̄aris. quia inter creationem eius.

Additio prima.

Dupler est opinio circa hoc. An aliqua mora fuit inter creationē z lapsum angli. pbabilior tñ est z magis sēcōz dictis ꝓsona q̄ statim post primū instans siue creatiōis diabolus peccauit. vnde de eo Job. viij. dicit q̄ in veritate nō stetit. Nec obstat q̄ inter q̄libet duo instantia temporis est dare tps medium. prout pbat in sexto physicoꝝ. Nā hoc habet veritatem de tpe ptinuo. in angelis tñ q̄ nō sunt subiecti celesti motui q̄ primo p tempꝰ z ptinuū mensurat. tempus accipit p ipa succession operationū intellect⁹ seu affectus. Ideo inter operatiōes tales licet. nō sint simul non req̄rit dare tempꝰ medium. vt in prima pte. q. lxij. articulo. vi. in rēsponsione ad vltimū argumentū.

In eodē capitulo. vbi dicit in postilla. Sic enim voluit ꝓesse alijs angelis.

Additio secūda.

Licet angel⁹ malus sciret se non posse esse absq̄ dei manutenētia. nihil tñ prohibet vt ipe vellet nulli subesse simpl'r. Volūtas enī q̄lib̄ est impossibilium. ꝑsertim volūtas dānata. sicut in diabolo.

In eodē capitulo vbi dicit in postilla. Aliq̄ vero expositores exponūt de rege babylonis.

Additio tertia.

Hoc q̄d dicit. Et nō ceciduisti lucifer. magis ꝓprie videt exponendum de angelo lapso q̄s de nabuchodonosor. cui⁹ rō est. nā nabuch. put dicūt hystorie fuit primo hō infime ꝑditiōis. z ideo numerū si post suaz magnā exaltationē ceciduisset. cū res faciliter ꝓcurrunt in naturā suā. ꝑsertim cū bona fortune sint valde mutabilia sm phm. vnde nō videt dignū tante admirationis q̄ ceciduisset. vt de eo diceret. Quō ceciduisti lucifer. sed potiꝰ esset admirandū q̄nō ascendisset ad tantā sublimitatē. sed de angelo primo peccāte valde ꝓprie cōuenit admirari. q̄ fuit in tanta puritate nature q̄ ceteras creaturas excedebat. ꝑsertim cū sm quosdā in gratia fuit creatus. z de eo legit Ezech. cap. xxviij. Tu signaculū dei fuisti. ꝛc. De tali igit merito admirat ꝓpha dicens. Quomō ceciduisti lucifer. nō enī est modice admirationis vt creatura tam pura in naturalibꝫ z etiā in gratia creata que nullū habebat impedimentū nec ꝓtrarium sic ceciduisset ab altissimo loco in profundissimum. sed de nabuch. rōnabiliter ꝓsumit p oppositū admirari. Vñ de eo ꝓprie intelligit illud q̄ infra dicit. nūq̄d iste est vir

debit nūcijs gētis ei⁹. Quia dñs fundauit syon. z ipo sperabūt paupes ꝓpli eius

q̄ coturbauit terrā. q̄ concussit regna. ꝛc. q̄li diceret. non modice admiratiōis est q̄ natura tam potentibil̄ attingeret ad faciendū tam magna z insolita que quidē admiratio est opposita admirationi predicte.

Replica.

In capitulo. xxij. Burgen. circa calum z ortū lucifer voluit aliq̄d dicere cum suo auctore. q̄ō statim post primū instans siue creatiōis peccauit q̄si mor' spiritus mensurē tūe. in quo enī no ponit communiter prius z posterius instās. nisi nature precedentis vel originis. nō successiōis. q̄ eadē est mensura operationis rei q̄ est nature. cū igit natura angeli sit indiuisibilis. erit etiaz indiuisibilis sm operari. q̄ ad mensurā successiuaz q̄ indiuisibilis est z ex diuisibilib' esse non pot. Ponētes igit moꝛulas aut duas aut tres aut q̄tuor inter creationē z lapsum angeli. oportet habere respectū ad ordinē nature q̄ est ordo ꝓmanentiuz. q̄ sm illū ordinē prius est esse q̄ bene esse. nā nō conuertitur subsistēdi ꝓsequētia. z ita nō est apud intelligentē terminos capabile angelū fuisse bonū vel malum nisi ꝓintelligat fuisse. Si igit accipit illa bonitas z malitia tanq̄ moral. tūc est solū bon⁹ vel malus vsus libertatis arbitrij. z sic habem⁹ duas moꝛulas ante appositiōez vel negationē gratie. qua apposita vl negata oportet ponere tertiā. q̄ nō potest intelligi aliq̄ esse bonū bonitate gratuita nisi ꝓintelligat bonus bonitate naturali. z sic ō malicia. In hac aūt tertia moꝛula oēs tam boni q̄ mali fuerūt in via. q̄ in statu meredi z demerēdi. q̄ meritū beatitudinis non est sine gratia. oportet igit assignare quartā moꝛulā in qua fuerūt in termino meriti vel d' meriti. q̄ nō est intelligibile stante lege ordinata q̄ q̄s fit in termio premij nisi prius fuerit in via meriti. nisi q̄s cū Hug. z magistro velit dicere in angel' premiū p̄cessisse meritū. sed in hoc magistri illi non tenentur. de q̄ vide circa quartā. d. i. libri sententiarum. Illas aūt oēs moꝛulas possibile est esse in eodē instanti tpis. etiā si plures ponerent sm ordinē nature ꝑfectionis vel originis. Sed de angelor motibꝫ z operationibꝫ p tempa z loca. dicendū q̄ nō mensurarent successiōibꝫ. sed solū coexistētijs z ꝓsentijs. sicut fluxus aquaz circa palū z mot⁹ sperici in plano. vide Scotū circa di. xxxvij. z. li. ij. z cū postillis. vult lucifer sic supposisse. q̄ nullius subesse H intelligendū esse nō simpliciter. q̄ sciuit se sine dei manutenētia esse nō posse. Burgen. aūt dicit q̄ voluit simpliciter ex H medio. q̄ volūtas est impossibilium. Ad hoc mediū rndet postilla. q̄ pōt esse verum in ordine agendi sed nō essendi. sciens enī mūdus essendi sm ordines essentialis dependētie qui imutabilis est. ille scit fore ens. ꝓhibitū vt in illo ordine nolit subesse. Non est igit ad illud voluntas sed in ordine agendoꝝ sunt multa impossibilia nō simpliciter sed sibi. z ad ea bene ferē ꝓsumptio voluntatis q̄lis fuit in ꝓposito. ꝛc. In locis medijs vsq̄ ad cap. xvi. multa dicit Burgen. q̄ ēuis sint alie applicatiōes. nō tñ ptra postillā. q̄ eadem lra variis expositionibꝫ sine absurditate applicari valet.

Onus moab. Hic p̄ denūciat̄ nouos p̄nuncios pbylilinor ppha denūciat p̄ntionē moabitar q̄ descēdebāt a loth cū abrāā p̄ indeor fecit mlta bona educēdo eū de barā. ⁊ inde reducēdo eū in egyptū. ⁊ reducēdo. Besi. ih̄m. ⁊ liberādo eū de mānu amraphel. q̄ duxerat eū captiuum. Besi. iuſt. ⁊ p̄ces suas liberādo eū de subuersiōe sodomor. Kanef. ysrahel. ⁊ tō mādante debebant filios ysrahel dilīgere. sz̄ ex contrario tāq̄ reddētes malū p bono. gaudebant de eor afflictōibus. ⁊ faciebāt eor afflictoribus. ⁊ tō ppha hic denūciat eor vastationē. Et circa h̄ p̄ō vastatores eor denūciare incipit. scdo cās cumsdā dictū suū reddit in principio seq̄ntis capli. tertio ad ppositum redit ibi. Iudicium. Circa primū incipit denūciare eor vastationē dupliciter. p̄mo p assyrios. secūdo p babylonios. ibi. Ad torrentem. Circa primū dicit.

a Onus moab. i. eius vastatario mihi reuelata supra est q̄ sequit

b Quia nocte vastata est ar. nomē est ciuitatis regie in regno illo moab. c Cōticuit. tūc̄ ysaias nō potens rebellare. ⁊ accipit hic moab p gēte moabitar.

d Quia nocte vastat̄ est mur⁹. i. fractus ab assyrijs. eo q̄ custodes muri nō poterāt ista defendere de nocte sicut de die. e Ascēdit dom⁹ regia. i. regis familia.

f Et dybon. i. hītatores dybon. g Ad excelsa. vbi erāt eor idola. h Jn planctū. q. d. nō ad sacrificandū. p victoria. sz̄ ad flendū. p delectiōe sua. i Super nabo⁹ sup medaba. noīa sunt ciuitatum ab aduersarijs captar. k Moab vlulabit. p̄ dolore emittēs. s. sonū ꝓfusum. l Jn cūctis capitibus eor calui. ⁊c. q̄ in signū tristicie deponebāt capilli ⁊ barba. sic̄ dr de Job. Conso capite cecidit in terrā. vel q̄ antiq̄tus capita et barbe captiuor radebant. vsi dr Deute. xxi. De cruore occisor ⁊ de captiuitate nudati inimicor capitis.

m Jn cuiusq̄ eor accincti sunt sacco. in signū tristicie vel captiuitatis. sic̄ dictū est de capillis. q̄ enī boues in signū tristicie induerēt se sacco. ps̄ Hester. iuſt. vbi dr. Que cū audisset mardoche⁹ sciait vestimēta sua ⁊ idutus est sacco. ⁊ in plīb⁹ alijs locis. suī sacco vestiebant captiui. bōis vestibus spoliati. n Sup tecta eius ⁊c. Jn h̄ tangit magnitudo doloris et magnitudie clamoris o Usq̄ iasa. que est ciuitas in extremitate regni moab. p Sup h̄ expediti moab vlulabūt. Et dicunt hic expediti iuuenes fortes carētes vxoribus ⁊ liberis. et exclamore illor itelligit maior clamor aliorū. q Cor meū ad moab clamabit. vbi est ppbe cōpatiens ei⁹ misērie. cui⁹ cā dicet capīo seq̄nti. r Vectes eius s. q̄ ad segor. ⁊ fortes illi⁹ ppli q̄ deberent esse clausura ⁊ defensio alijs fugerūt vsq̄ ad segor vitulaz ꝓpter luxurie petulantiā. Et dr vitula in femino. q̄ sequs masculino

Onus moab. XV

a Quia nocte vastata est ar. moab ꝓticuit: b qr nocte vastat̄ ē mur⁹: moab ꝓticuit. c Ascēdit dom⁹ ⁊ dybon d ad excelsa e i plāctū sup nabo ⁊ sup medaba moab vlulabit f Jn cūctis capitibus eor calui: ⁊ oīs barba radet. g Jn triuijs eius accincti sūt sacco: h sup tecta eor ⁊ in platcis eor oīs vlulatus descēdet in fletū. Clamauit esebon ⁊ eleale: vsq̄ iasa audita ē vox eor. k Super h̄ expediti moab vlulabūt: anīa eius vlulabit sibi. l Cor meū ad moab clamabit: m vectes ei⁹ vsq̄ ad segor vitulā ꝓsternātē: n p ascēsum

eni luith flens ascēdet: ⁊ i via oronaim clamorē cōtritionis leuabūt. o Aque enī nemrim p deserte erunt: qr aruit herba: defecit germē viror oīs interijt. p Scōm magnitudinē opis q visitatio eor. r Ad torrētē salicuz ducēt eos qm̄ circūibit clamor terminuz moab. Usq̄ ad gallim vlulatus eius: ⁊ vsq̄ ad puteum helim clamor ei⁹: qr aque dybon replete sunt sanguie. s Ponaz enī sup dybon additamēta his qui fugerit de moab leonē ⁊ reliquijs terre. XVI

Mitte agnū dñe dominatorem terre: de petra deserti ad

vrebant hītatores ei⁹ p femino infecti vicio ioaomitico. s Cōsternantē. qr terremotu corruit i subuersione sodome. hebrei dicūt. Vtula baroniſſam. ⁊ dicē Rasa. q̄ est ciuitas forti in terra moab ꝓpter qd dr baroniſſa. ad quā moabite fugiebāt ꝓpter ei⁹ fortitudinē. et ibi videt vert⁹ qr alia sequ erat subuersa.

t Per ascēsuz cl̄i luith nomē est mons ad quē fugit ps ꝓpl̄s moab.

v Jn via oronaim. nomē est loci p quem incedebāt fugientes ⁊ clamātes. x Aque enī nemrim. nomē ē terre torti abūdāter i fontibus. ⁊ p̄ ysaiā bñ hītabilis y Deserte erūt ab hītātibus unde fugerūt. q. d. multoforte⁹ alia loca remanebūt defecta. ⁊ subdit cā. z Quia aruit herba defecit germē ⁊c. i. uenes fortes ⁊ robusti de moab petierunt.

a Scōm magnitudinem opis. i. malicie eor p culpam.

b Et vlulatio eorum sz̄ p penā exprimit̄ diuina q̄ correspondet malicie. c Ad torrentez. Hic p̄ter denunciat̄ vastatio moabitar p babylonios cū dicit.

c Ad torrentē salicū. i. ad terrā babylōis q̄ abūdat fluminibus ⁊ salicibus sm q̄ dr ps. cxxxvi. Sup flumia babylonis ⁊c. Sequit. Jn saliciuo i medio ei⁹ ⁊c. d Ducent eos. s. babylonij. e Qm̄ circūibit clamor ⁊c. q. d. in tota terra moab erit clamor prim morient ū. prim fugientiū. tō subdit. f Quia aq̄ dybon. nomē est fluminis in terra moab. g Replete sunt sanguie interfector. h Ponā enī sup dybon additamēta. sz̄ sanguinis. q̄ p̄ effusiōes sanguis p assyrios addita ē effusio p babylonios. tō subdit. i Leonē ⁊c. i. nabuch. q̄ vocat leo. Hiere. iuſ. Ascēdit leo de cubili suo. ⁊ h̄ propter crudelitatē ei⁹ ⁊ audaciā. ⁊ q̄ forsitan portaba⁹ leonē in armis suis depictū. sic̄ rex romanor aquilā

Mitte. Hic p̄ter reddit rō Capl̄m. XVI cuiusdā dicti in ca. p̄cedēti. Dixerat ei ysaias Cor meū ad moab clamabit. s. p cōpassiōne. ⁊ tō hic reddit cōpassiōis causaz. s. ppter christū que ꝓpheta videbat nasciturū de ppl̄o moab p ruth moabitidez quā accepit boos in vxorē. ex qua genuit obeth ⁊ obeth iesse siue ysai q̄ fuit p̄ dauid. Ruth vlti. de q̄ descendit christ⁹. igit circa hunc ysaias primo denūciat xp̄i nativitatē. ⁊ secdo ei⁹ regiā dignitatē ibi. Et ꝓparabi t. Pria in duas. q. ꝓpheta primo facit q̄d dictu est. secdo quoddam correlariū infert. ibi. Et erit. Circa primū sciendū q̄ antiqui patres multū desiderabāt christi aduentuz. ideo ꝓpheta denūciat xp̄m p medū depcantis dicēs.

a Emitte agnū dñe ⁊c. i. o tu dñe pater emitte christū q̄ dr agn⁹ Joh. i. Ecce agn⁹ dei ⁊c. b Dñatorē terre ꝓpter q̄d dr Matth. vlti. Data est mihi oīs ptās in celo ⁊ in terra.

c De petra deserti. locus est in terra moab de q̄ fit

ruth. Ait dicit Hieronym⁹ in epla ad paulinū de oīb⁹ sacre scripture libris, ruth moabitis Esaie explet vaticinū dicētis. Emitte agnū dñe ⁊c. d Ad montē filie syon, i. ad hierlim in q̄ erat templū in mōte syon vbi bene ara ygo obtulit filiū sū, Luc. q. e Et erit. Hic propheta ex dictis infert correlarium, vicz q⁹ sic ipe cōpatiebat populo moabitar, ppt christū, ita ecouerso pl⁹us moab debebat copati pl⁹o iudeorum ex q̄ descēdit christ⁹ p booz sicut ⁊ ex moab p ruth, vt dictū ē. Addit etiā ppha aliā roem cōpatiendi, s. ppter quam angustia moabite erāt passuri. Afflicti enī solent alijs afflictis cōpati, ⁊ hanc rationem p̄mittit dicens,

montem filie syō. e Erunt sicut auis fugiēs: ⁊ pulli ō nido auolantes: sic erūt filij moab ⁸in trāsceſu arnon. ᵇ Ini c̄siliū: coge c̄silium: ᵏpone q̄si nocte ymbrā tuaz in meridie: Abscōde fugiētes ˡ⁷ vagos ne pdas ⁿHabitabūt apud te pfugi mei Moab esto latibulū eorū a facie vastatoris ᵒFinit⁹ ē ei pulvis: ᵖc̄sūmatus ē miser ᵍdefecit q̄ cōculcabat terrā ʳ⁊ p̄parabit⁹ in miſericordia solū: ⁊ sedebit sup eū i veritate i tabernaculo dāᵗ iudicās ⁊ q̄rēs iudiciū: ᵘ⁊ velociter reddēt q̄d iustū ē ˣAudiuim⁹ superbiaz moab: superbus ē valde ʸSuperbia ei⁹ ⁊ arrogātia ei⁹ ⁊ indignatio eius: ᶻplusq̄ fortitudo ei⁹ ᵃIdcirco ᵇululabit moab: at moab vniuersus ululabit ᶜHis q̄ letant⁹ sup muros cocti laterᵈ loquimi ᵉplagas suas:

Emitte agnū dñe dñatorē terre. nōīa. n. hebrea sūt inde clinabilia. ió defaculi dici pōt dñator, p dñatore, sic hec nōīa cōnu ⁊ gelu indifferēter accipiunt in casu accusatiuo ⁊ nomiatiuo apud latinos. ⁊ est sensus fm Ra. sa. Emitte agnū. q. d. ppha q̄d supbis pl⁹e moab ō regnus iuda ptēdeo, quia ille q̄ fuit dñator. ⁊ dns i terra vra. i. rex vt alij q̄ multi p tributo regi usr. Agnū. i. agnos accipiēdo ingulariter, p plurali. sic ut Exo. vij. Gent mulca grauiter ma. i. multitudo mulcarū. De petra deserti. i. de tali loco terre moabrū mittebant gamōdicti. Ad montē filie syon. i. ad samariaz q̄ edificata fuit in monte empto a domer. iij. Regū. xvi. et erat metropolis in regno usr. et dicit mons filie syon, q⁹ oēs ciuitates totius iudee fuerūt sub hierusalē in q̄ est mons syon vsq; ad diuisionē regni tpe roboam. Et erit, ppter superbiā moab. Sicut auis fugiens ⁊c. q⁹ vastatio hec fuit eis imissa, p superbia sua cū alijs malis. Cōsequenter ondit, ppha modū euadēdi hāc penā scz p cōpassionē. s. ad filios usr dicēs. Ini c̄silium ⁊c. exponatur vt supra vsq; ibi. Finit⁹ est enī pulvis. cōsumat⁹ est miser defecit q̄ calcabat terram. vbi Ra. sal. dicit q⁹ hec est lra hebraica. Defecit suctio. cōsumata est māmilla. defecerunt mobilia de terra. quā lram sic exponit. Defecit suctio. i. aialia q̄ ab ubēdabāt in terra moab no iugent amplⁱ lac matrū suaꝝ. Cōsumata est māmilla. ad est defecit lac de māmillis aialiū. vñ moabite in lacte et butyro solebāt abūdare. Defecerūt mobilia de terra. i. aialia q̄ graduntᵘ sup terrā. q⁹ hostes deduxerunt ea p preda. hanc enī penā cōminat eis Esaias. ⁊ tūc puenit se ad nunciandū fortificationē regni iude tpe Ezechie dicens. Et p̄parabit⁹ in miſericordia solū. q⁹ ex ō. miſericordia exercit⁹ sennacherib ab angelo pcussus fuit. ⁊ ipe fugiens ad terrā suā ibi interiit. ⁊ tūc ezechias i pace ⁊ gloria regnauit. vt hꝫ. Paral. xxij. Et sedebit sup illum in veritate. vñ dicit. Fiat pax ⁊ veritas in diebus meis. iij. Reg. xx. Jn tabernaculo dauid. i. in ciuitate quā edificauit dauid. iudicans ⁊ q̄rens iudiciū ⁊c. q⁹ ipe fuit usr⁹ v Audiuim⁹. q⁹ fm ex (⁊ in alijs iusticiā seruauit. positores hebraicos ⁊ latinos moabite nō fecerunt fm mentionē Esaie deprecando fugitiues de pl⁹o usr. ió nō euaserūt penā cōminatā. ⁊ ad ꝺ designandū reuertit hic ppha ad describendū eorū penā ⁊ culpā. ⁊ primo p̄dicit exterminiū. scdo excludit eoꝝ remediū. ibi. Et erit Circā primū dicit. v Audiuim⁹ superbiā moab. p famam volantē. x Superbia eius in factis. y Et arrogantia. in vbis. z Et indignatio eius. in exteriora Plusq̄ fortitudo ei⁹. Est enī mod⁹ (rib signis. superbi plus estimare de se q̄ sit in veritate. b Idcirco. i. ppter istā superbiā. c Ululabit moab ⁊c. querentes abunicē auxiliū ⁊ nō inuenient. d His q̄ letant sup muros ⁊c. tales enī muri fiebant antiquit⁹. s. de lateribus coctis ⁊ in fortitudine talū muroꝝ gloriabant moabite. e Loquimini o vos pphete. f Plagas suas. i. miserias eis supuenturas.

a Filie moab de ꝑ

g Qñ suburbana esebon. nomẽ est ciuitat̃ famose in terra illa. h Deserta sunt a suis habitatoribꝫ inde fugientibꝫ. i Et vineaz sabama. ciuitas erat in moab abũdãs in vineis. k Dñi gẽtiũ exciderunt. i. assyrij primo. ꝛ postea babylonij. ꝛ dicũt vtriqꝫ dñi gentiuꝫ. qꝛ tpibꝫ suis multas gẽtes subiecerũt dominꝫ l Flagel (nḡs suis la ei⁹. i. palmites que vulgariter vocant flagella. ꝛ sicẽ in hebreo. in accipiunt hic palmites methaphorice. p ppo illi⁹ ciuitat̃ q̃ abũdabat i vinis vt dictũ est. m Usqꝫ ad iazer pueneruntꝫ fugiendo aduersarios. n Errauerũt i deserto. hoies enim p timore fugietes de. ꝛ ciuitatib⁹ erãt ꝓpter mẽꝫ ꝓturbatiõ. o Propagines (nẽ ei⁹. i. viri fortes. p Relicte sunt. sc̃z a deo tanqꝫ inutiles. q Trãsierũt mare. i. euphraten ducti in captiuitatẽ ad terrã aliẽnã. ꝛ vocat hic fluuiꝰ euphrates mare propter eiꝰ magnitudinẽ fm̃ more hebraici fm̃oris. q̃ cõgregatiõ aq̃rũ mare vocat. fm̃ illud. Beñ. 1. Cõgregatiõqꝫ aq̃rũ appellauit maria. r Sup̃ ploraboꝫ. h dicit. p ꝓpheta. copatiẽs pplo moab ratione supradicta. s Jn fletu. i. veraciter ꝛ nõ ficte copatiẽs. t Jazer est nomẽ ciuitat̃ in moab. v Et vineã sabamã. i. super sabama ciuitatẽ vineis abũdantẽ. q. ille ciuitates fuerũt destructe. ꝛ codẽ mõ q ponit̃ q̃ subditur. x Jnebriabo te ꝛc̃. esebon enim ꝛ eleale sunt noia ciuitatũ in moab. ꝛ cãm sue cõpassionis subdit. y Qñ sup vindemiã ꝛc̃. vñ debebas viuere. z Vor calcantium. a Et auferet leti (tũ vrnit. s. hostiũ sibi rapiẽtiũ. cia ꝛc̃. Loc⁹ est in moab fertilis i vino ꝛ blado. b Et in vineis nõ exultabit ꝛc̃. Qñ enim vindemia ẽ abũdãs ꝛ messis colligit̃ pacifice. hoies exultãt ꝛ cantãt. ꝛ io qñ ab aduersarijs ptim occidunt ꝛ ptim fugiunt. ꝛ messis ꝛ vindemia ab aduersarijs capit̃. tũc habet̃ materia tristicie ꝛ ploratꝰ. c Sup̃ venter meꝰ. i. mens mea. eo mõ loquẽdo q̃ dr̃ de alio q̃ patitur. patr̃ hz in ventre. d Ad moab q̃si cythara sonabit. emittẽdo vocẽ lugubrem gemitꝰ. sicut in fletu mortuoꝝ aliq̃s cantabat̃ carmen lugubre i cythara. e Et viscera mea. mouebũt p cõpassionẽ. f Ad murũ cocti lateris. i. ad moabitas q̃ habitabãt in ciuitatibꝫ clausis talibꝫ muris. ꝛ sup dictũ est. g Et erit. hic ꝓpriter. ppha excludit remediũ dicti. g Et erit cũ apparuerit q̃ laborauit moab. i. inimicꝰ ad defendendũ. h Sup excelsis ꝛc̃. id est ad idola in mõtibꝫ posita. q̃ reputauit sctã. io dr̃ hic sctã sua. nõ simpliciter ꝛ absolute. sed cũ determinatione ei⁹ q̃ est sua. i Et obsecret. ꝓ sua liberatiõe. lꝫ Et non valebit. q. idola nullã hñt vtutẽ adiuuãdi. l Hoc vbum ꝛc̃. de punitiõe moab absqꝫ retractioe. m Extũc. i. ab eterno. q. extũc omia futura disposuit. Ra. sa. q ponit. Extũc. i. ex tpe q̃ moabite ꝓduxerũt balaã ad maledicẽdũ pplo isrl. Nũm. xxiij. Et ꝓposuit de hãc pcã supbiã moabitas futurã. non tñ intelligit. q h. ꝙ aliq̃ tat vocẽ calcãtium abstuli. o Sup̃ vẽter meꝰ ad moab q̃si cythara sonabit. ꝛ viscera mea ad murũ cocti lateris Et erit cũ apparuerit q̃ laborauit moab sup excelsis suis: ingredietur ad sctã suã vt obsecret. ꝛ ñ valebit Hoc vbũ q̃ locutꝰ ẽ dñs ad moab extũc: ꝛ nunc locutꝰ est dicẽs Jn tribꝫ annis q̃si ãni mercenarij auferet gl̃ia moab sup oẽ pplo multo ꝛ relinquet in eo sic racemꝰ parꝰ ꝛ modicꝰ neq̃ mult⁹. XVII

O Nus damasci. Ecce damascus desinet esse ciuitas. s. notabilis nouitas sit in deo. sed q. illud factũ fuit dispositiuum seu meritorum respectu pene q̃ hic describit. n Et nũc locutꝰ. est dñs. s. p me ppham suũ dicens. o Jn tribꝫ annis ꝛc̃. Aliq̃ numerãt istos tres annos a morte achaz. sed h nõ vid. tunc vez. qñ vastatio moabitaꝝ fuit post destructionez regni isrl. vt patz ex supradictis. Samaria vocat opolis i regno israel fuit capta ꝛ pplis captuat⁹ sexto anno ezechie. iuxta Reg. xviij. ꝛ ppñs sexto anno pꝰ mortẽ achaz. ꝛ tõ alq̃ numerãt a captiuitate regni isrl. Alq̃ a captiuitate regni inde. Ra. sa. aũt exponit aliter d. cẽs q. salmanasar tribꝫ ãntis pugnauit ꝫ samariã. ꝛ tandẽ eã cepit. iuxta Reg. xviij ꝛ in suo exercito erãt moabite stipendiarij. ꝛ sic exponit q̃ dr̃ h. o Jn tribꝫ annis. i. p tribꝫ annis quibus moabite cũ salmanasar impugnauerũt filios israel. p Quasi anni mercenarij. i. anni q̃ fuerũt moabitis q̃si mercenarij. eo q. p q Auferet gl̃ia moab. p vasta (stipendijs erant ibi. tionẽ terre sue. q̃si diceret illud factũ coz in tribꝫ annis dictũ fuit cã punitionis sue a deo. ꝛ sic p h q̃ dicit hic i tribꝫ annis nõ ꝓpriẽ tps sue punitionis. sed assignatur ei cã partialis. q. ꝓductio balaã ꝓdicta. ꝛ ista impugnatio pplꝰ isrl ꝓcurrerũt ad h. ꝛ ertiaz moabitaꝝ supbia. vt dictũ est. r Et relinquet ꝛc̃. q. pauci de moabitis effugerũt manꝰ vastatoꝝ. vel q. aliq̃ pauci vel paupes a vastatoribꝫ fuerunt dimissi. p cultura terre. sicut nabuzardã destructa hierlm dicit ppheta. s Jn capl̃o. xvi. vbi dr̃ in postilla. Extunc. i. ab eterno. q. extũc oia futura disposuit. Additio.

Expositio Ra. sa. videt irrõabilis. tũ q. dr̃ vsq̃ ad tertiã ꝛ q̃rtã generationẽ punit̃ pctã patrũ in filios. vt ptz Exo. xx. ꝛ io tã trãsierũt multo plures generatiões a tpe ꝓductionis balaam vt manifestũ est. tũ q. alia pctã h expssa sufficiũt ad pinerẽdã talẽ punitionẽ. s. pugnatio filioꝝ isrl fugientiũ. ꝛ etiam supbia ipsiꝰ moab q̃ maximũ pctũ est. vñ q̃ dr̃ Extũc. me linis expõit fm̃ postil. s. ab eterno. s. fm̃ diuinã ꝓscientiã.

O Nus damasci. Hoc ponit Cap̃l̃m. xvij. ꝛ punitio syroꝝ ppl̃m isrl ad petitiõ inducẽdũ. q. ꝓpacee rex isrl fuit ꝓfederat⁹ rex syrie. vt dictũ est supra ca. vij. ꝛ sicut cõicauit ei in amicicia. ita in idolatria. Sic achaz rex iuda fecit sibi fieri altare holocausti storũ in hierlm ad similitudinẽ altaris q̃ erat damasco. vt habet̃ ibi. Reg. xvi. Quidit autẽ ꝓphis cap̃l̃m in tres partes. q. primo describit punitio syroꝝ filios isrl ad petitiõ trahentiũ. secdo filioꝝ isrl in ipis ꝓficientium. ibi. Et erit. ꝛ tertio assyrioꝝ vtroqꝫ vastantiũ. ibi. Ve multitudini. Circa primã dicit. a Onus damasci. i. punitio syrie a deo prenũsa. q. damascus erat metropolis in syria. Ecce damascus desinet esse ciuitas. s. notabilis

vt exponunt aliqui, eo q̄ teglatphalassar q̄ interfecit rasin regē syrie nō legit eam destruxisse, sed illud q̄ subditur videt repugnare, & erit sicut acervus lapidū in ruina. b Derelicte ciuitates aroer, nomē est regionis in regio syrie in qua sunt plures ciuitates. Aroer aut, p ut est nomē vnius ciuitatis est in iudea.

c Gregibus erunt sęz gregibus aduersantiū.

d Et requescent ibi, & nō erit q̄ exterreat, sęz de syris, q̄ pps syrie fuit trāslata exercitum, vt habetur Amos. i. & q̄ syri erāt cofederati regno isrl, vt dictū est vij. ca. ideo subdit.

e Et cessabit auxilium ab ephraim, i. a regno isrl nominato ab ephraim, eo q̄ hieroboam primus rex fuit de illa tribu.

f Et regnū a damasco, eo q̄ nomē regis fuit ablatū p theglatphalassar.

g Et reliquie syrie, id est isti et illi capti, uabunt paucis euadentibus fugiendo, & sic factū est, q̄ sic theglatphalassar captiuauit pplm syrie, sic salmanasar regnū isrl, vt habet. xvij. Reg.

h Et erit, Hic ꝓsequit describit punitio regni isrl, eo q̄ confidebat de auxilio syroꝝ plus q̄ de deo, & ad eoꝝ idola latriā trahebat. Et diuidit in tres ptes. q̄ primo, ppha denūciat punitionis effectū, secōdo eius fructū ibi. In die illa inclinabit, tertio redit ad denūciandū destructionez regni isrl, ibi. In die illa ciuitates. Circa primū dicit.

h Et erit in die illa &c. i. regnū israel, & hō p destructōez syroꝝ de quoꝝ confidētia gloriabat. i Et pinguedo carnis eius marcescet, i. diuitie eius deficient. Ubi de aliq̄ diuite homine dr cōmuniter q̄ est pinguis, & hō fuit qui salmanasar cepit samariā, & pplm captiuauit, & sic diuitias regni sibi rapuit. k Et erit sicut congregās &c. i. pauci de pplo israel euadēt, sicut spice remanentes post tergā

l In valle raphaim, locus est (metentiū pauce sunt in iudea, vbi philistei venerūt ad pugnādū cōtra dauid. ij. Reg. v. m Et relinquetur in eo &c. Qui remanent post vindemiatores. n Et sicut excussio olee &c. Est aūt olea fructifer oliue, p ista intelligit q̄ pauci numero euaderēt manū salmanasar sicut post vindemiatores remanent pauci racemi & pauce olee post excussionē oliue

o In die illa, Hic ostendit huius punitionis fructus. (rū. q̄ illi qui euaserūt fugiēdo, postea venerūt in regnū iuda sub ezechia rege, & seruierūt dño idolis submissis, et hō est q̄d dicit. o In die illa &c. sęz ad dñm, & ptz hēc ex

ce damasci desinet esse ciuitas: & erit sicut acervus lapidū in ruina. b Derelicte ciuitates aroer gregibus erūt & requescent ibi, & non erit q̄ exterreat. c Et cessabit adiutoriū ab ephraim: & regnū a damasco: & reliquie syrie sicut gloria filioꝝ isrl erūt dicit dñs exercituū. d Et erit in die illa attenuabit gloria iacob, & pinguedo carnis eius emarcescet. e & erit sicut congregans in messe q̄d restiterit, & brachiū eius spicas leget Et erit sicut qui spicas in valle raphaim: & relinquet in eo sicut racemus & sicut excussio olee duaꝝ vel trium oliuaꝝ in sūmitate rami siue quattuor aut quinq̄. In cacuminibus eius fructus eius, dicit dominus deus isrl. f In die illa inclinabit hō ad factorē suū & oculi eius ad sanctū isrl respi

pdictis. p In die illa. Hic redit ppha ad denūciandū destructionem regni israel dicens. p In die illa erunt &c. sęz samaria & alie ciuitates munite.

q Erunt derelicte ab habitatoribus suis in captiuitatē ductis, r Sicut aratra & segetes. q. sicut suis isrl non potuerunt defendere ea q̄ erāt in cāpis, ita nec sibi pos in ciuitatibus muratis. Et h destructiōis cā subdit.

s Et eris obliuiscens. q. oblita es dei saluatoris tui &c.

t Propterea plātabis plantationē fidelez sm ei positores nostros ppha intelligit, eo q̄ subdit.

v Et germē alienū, s. a fide & moribus.

x Seminabis. & ad hō cōcordat q̄d subdit.

y In die plantationis tue labrusca. id est viris siluestris & inutilis. & p ista designatur ppls isrl malicia. Rasa. aliter exponit dicēs q̄ ppha hoc loquit de p terito p modū futuri cū dr. Propterea plātabis plātationē fidelem. q. ppls isrl fuit plantat in sanctis patriarchis, sz postea declinauit ad idolatrias vt subdit. Et germen alienū seminabis. In die plantationis tue id est receptionis legis diuine in mōte synai.

q. dñs plantauit isrl tanq̄ vitē speciale p legis datiōez ita q̄ plantatio hoc accipit aliter q̄ primo. Labrusca. quia

z Et mane semē tuū flo (tūc fecit sibi vitulū ꝓflatile. rebit. i. ante tps debitū. & sic fructu caducebit. hō mō pplus israel gloriās de ꝓfidētia syroꝝ incōuenienter effloruit. et ideo pena secuta fuit. vt pdictū est. ideo subditur.

a Ablata est messis. s. isrl ab assyriis. b In die hereditatis. Hebrei dicūt. In die infirmitatis. q. vtus populi isrl tūc fuit infirmata & adnihilata. ideo subdit. Et dolebit grauiter. sm aūt trāslatōez nēam sic exponit.

b In die hereditatis. i. tpe q̄ debebat colligi messis & recondi i horreis. & sic vt hereditas possideri. c Et dolebit grauiter. s. isrl ex malis sibi illatis. causa aūt diuersitatis huius lēe est. q. dictio hebraica q̄ ponit hic. s. vahela cōuoca est ad infirmitatē & hereditatem. d De multitudini. Hic describit punitio assyrioꝝ regna israel & syrie vastantiū cū dr. De multitudini populoꝝ multorū. q̄ venerunt cū sennacherib ꝓtra hierlm. & ponit ve. p onere. q. idē importāt in ppōsito. e Et multitudo maris sonātis &c. in ꝓcessu ei exercit fit magnus tumultus. ex collisione armoꝝ & motu curruū. & sonitu buccinarū. marie qui exercit est valde magnus. qlis erat exercitus sennacherib. f Increpabit eū. p angelū tuū peruenido ei exercitū. xvij. Reg. xviij. g Et fugiet procul. quia sennacherib vna plaga cū paucis fugit ad terrā suaz re/

Et rapiet sic puluis mõtiũ a facie venti ⁊ sic turbo corã tẽpestate. In tpe vespe ⁊ ecce turbatio ĩ matutino. ⁊ nõ subsistet. Hec ẽ ps eorũ q̃ vastauerũt nos. ⁊ sors diripiẽtiũ nos. .XVIII.

Ve terre cimbalo alar. q̃ est trãs flumẽ ethiopie: q̃ mittit ĩ mare legatos: ⁊ ĩ vasis papyri sup aq̃s. Ite angli veloces ad gẽtẽ ꝯuulsã ⁊ dilaceratã. ad ꝓplm terribilẽ p quẽ nõ est ali ad gentẽ expectantẽ ⁊ ꝯculcatã cuius dirupuerũt flumĩa terrã ei. Ad mõtẽ noĩs dñi exercituũ montẽ syon. Omĩs habitatores orb q̃ moramĩ in terra cũ eleuatuz fuerit signũ in mõtib videbitis. ⁊ clangorẽ tube audietz: q̃ hec dicit dñs ad me. Ego quiescã ⁊ cõsiderabo ĩ loco meo: sicut meridiana lux clara est ⁊ sicut nubes rorz in die messis. Añ messem enĩ tot efflorui ⁊ ĩmatura pfectio germĩauit: ⁊ pcidẽt ramusculi ei falcib. ⁊ q̃ derelicta fuerit abscindẽt. Excutient ⁊ relĩquẽtur sil auib montiuz et bestijs terre: ⁊ estate ppetua erũt sup eum volucres: et omnes bestie terre sup illũ hyemabũt. In tempe illo

lociter. iõ subdit. Et rapiet sicut puluis ⁊c. in tpe vespe ⁊ ecce turbatio q̃ pcussio dicta facta fuit de nocte q̃ incipit a vespe. In matutino. ⁊ nõ subsistet. q̃ sennacherib ĩ mane. videns plagã sui exercitꝰ fugit vt dictũ ẽ. ⁊ ꝯcludit ꝓpha. Hec ẽ ps ⁊c. i. pena dicta ẽ illud q̃d iuste reddit ĩ inimicis nostris.

Capitulũ. XVIII.

Ve terre cymbalo. Rabi. sa. exponit h capitulũ de destructõe exercitꝰ gog ⁊ magog p regẽ messiã quẽ iudei expectãt vẽturũ. sz hec expositio innitit falso fundamẽto cũ aduentus xpi trãsierit ĩ pteritũ. ⁊ ideo expositores nri dicũt q̃ Esa. incipit h describere punitionẽ egyptiorũ q̃ tpe sedechie fecerũt ꝓplm de regno iuda ꝯfidere in suũ auxiliũ. ⁊ sic rebellauit ꝯ regẽ babyloniorũ. ꝓpter q̃d captiuatꝰ fuit ꝓplus. et destructa ciuitas ⁊ tẽplũ. Sic igit pñs capitulũ ĩ duas ptes diuidit. q̃ primo dscribit egyptiorũ puaricatio. scdo pene cõminatio. ibi. Omẽs hĩtatores. Circa primũ dr. a Ve terre. s. egypti. b Cymbalo alar. Dicit autẽ egyptus alar cymbalũ. q̃ rex egypti denũciãdo regno iude magna pmissa faciebat ipm inuanũ ꝯfidere sub alarũ suar vmbra. c Que est trãs flumẽ ethiopie. istud flumẽ est nilus diuidẽs egyptũ ab ethiopia ⁊ p ipm trãsiuit alexãder magnꝰ. d Qui mittit ĩ mari legatos. i. nũcios p mare ad regẽ iude ipm assecurando. e In vasis papyri. i. in nauib d papyro factis. est eĩ papyrꝰ spẽs iunci. ita magni q̃ inde poterãt fieri nauicule. vt dicũt aliq̃. vel vt dicũt alij. e In vasis papyri. i. lr̃is ĩ papuro scriptz q̃s portabant dicti nucij. videt tñ mihi q̃ papyrꝰ nõ accipit h p iũco realiter. sz tñ similitudinarie. s. p ligno cõplanato. sic iunc hz supficiẽ planã ⁊ absq̃ nodis. vñ ⁊ Besi. vi. vbi dr. Fac tibi arcã de lignis leuigatz. i. dolatz ⁊ cõplanatz. vt dictũ fuit ibidem. In hebreo hr de lignis gofer. Et ista eadez dictio ponit h vbi nos habemꝰ. In vasis papyri. in hebreo hr. In vasis gofer. ⁊ fm hebreos signat iuncũ. nõ tñ realiter. sz similitudinarie accipit h ⁊ ibi mõ dicto. Arca enĩ noe q̃ fuit tante q̃ntitatis nõ potuit fieri de iuncis f Ite angeli veloces. i. nũcij. g Ad gẽtẽ ꝯuulsaz ⁊c. i. ad gẽtez regni iude. vt patebit ex fine hꝰ ptis. hec enim gens fuit multipl'r cõuulsa ⁊ dilacerata. ⁊ freq̃nter. s. a regib ista el egypti. syrie. assyriorꝫ ⁊ babyloniorꝫ. vt ptz. iiij. Reg. h Ad ꝓplm terribilẽ nõ a ptãte. sz a miseria sibi supueniente. q̃ ꝓpl's cadẽs ĩ infortunijs ⁊ miserijs ex sui cõsideratione incutit errorẽ alijs ne sil'r eis ꝯtingat. i Post quẽ nõ est alij. s. miserabilior. k Gentẽ expectantẽ. s. auxiliũ ab egyptijs ꝯ regẽ babylonis. sz q̃ illa expectatio fuit frustra. iõ subdit. l Et ꝯculcatã. ab exercitu babylonis. m Cuiꝰ diripuerũt flumĩa. i. impetꝰ aduersarioꝝ. n Terrã eiꝰ. ⁊ q̃ sit illa terra subditur ad montẽ noĩs dñi ⁊c. q̃ in hierlm erat tẽplũ noĩ o Omẽs hĩtatores. Hic ꝯfiter ponit (dei dedicatum. egyptioꝝ punitio. Circa quã sciẽdũ q̃ punitio egyptioꝝ posita in h capl'o ⁊ duob seq̃ntib cõiter exponit a doctorib nr̃is de punitiõe egypti. q̃ facta est p assyrios. sz saluo meliori iudicio videt mihi q̃ meliꝰ exponat de triplici punitiõe egypti. q̃rũ prima fm ordinẽ historie facta fuit p assyrios. scda p babylõios. tertia p romanos. ⁊ prĩo hic ponit scda. secũdo tertia. ca. seq̃nti. ⁊ tertio prĩa. cap. xxi. Scriptura eĩ sacra nõ sp pcedit fm ordinẽ historie. et maxĩe in ꝓphis sed freq̃nter prius facta posteriꝰ scribũtur vt ptz q̃si ĩ oĩb libris scripte. Rõnabilit etiam prĩo poĩt ꝓpha punitionẽ p babylonios factã ꝯtinuando se ad ptẽ pcedentẽ in q̃ posuerat puaricationem egyptioꝝ pbẽdo ꝯfidẽtiã falsaz iudeis rebellandi ꝯ babylonios. ⁊ iõ ĩmediate subiunxit punitionẽ egyptioꝝ p ipos. Et diuidit in duas ptes. q̃ prĩo ponit egyptioꝝ punitio. scdo iudeoꝝ ꝯsolatio. ibi. In illo tpe. Circa pri o Omẽs hĩtatores orbis. i. egypti. ⁊ (mũ dicit ꝓpha est locutio hyperbolica. ad denotandũ magnitudinẽ illiꝰ regni. ⁊ multitudinẽ ꝓpl'i sicut dr parisiꝰ ẽ totꝰ mũdꝰ p Cũ eleuatũ fuerit signũ. id est vexillũ regis babyloꝰ q In montib. i. in fortalicijs in alto situatis. (nis r Videbitis ad desolationẽ vestrã. s Et clangorẽ tube audietis. ad ꝯcitandũ bella ꝯtra totã terraz egypti residuã. t Ego quiescã a ꝓtectione egyptioꝝ. v Et cõsiderabo in loco meo. i. in meipo. x Sicut meridiana lux clara est. q̃ omĩa nuda ⁊ apta sũt oculis dñi. y Et sicut nubes ⁊c. q̃ refrigerat messores a labore ⁊ calore. ita refrigerabo babylõios a labore belli. vt defacili possint vos deuincere ⁊ detrũcare. z Ante enĩ messem. i. ante pfectionẽ. a Totꝰ efflorui. s. po b Et immatura pfectio germinauit. (pulus egypti. id est ante tempꝰ debitũ. ⁊ sic cito corrumpet. iõ subdit. c Precidentur ramusculi eiꝰ falcib ⁊c. id est populus egypti etiã vsq̃ ad minimos interficietur. d Et relinquent ⁊c. scz cadauera egyptiorũ ab eis deuoranda. e Et estate ppetua. i. vna estate integra. f Erũt sup eum volucres. q̃ inde satis habebũt ad comedendum p illo tempe. g Et omẽs bestie terre ⁊c id est satis ad comedendũ p totam hyemẽ habebunt. p estatem enĩ hic positam ⁊ hyemẽ intelligitur tempꝰ vnius anni. vt dicit Ra. sa. h In illo tempe. Hic ꝯfiter describit consolatio iudeorũ facta p cyrum regẽ persarũ qui dedit licentiã iudeis redeundi in iudeã. ⁊ vasa templi remisit cum eis. vt habet primo Esdre primo. et hoc est quod dicitur. In illo tempore. q̃ postq̃ nabuchodonosor debellauerat egyptum tẽmpe balthasar nepotꝫ sui regnũ babylonie fuit ad medos ⁊ persos translatũ.

i Deferet munꝰ, i. vasa a cyro remissa. vt dictu ē. ⁊ etiā qz iudei remanētes in babylone miserūt ad locū diuini cultꝰ p iudeos illuc redeūtes munera p̄ma. vt hē p̄io Esdre. i. Ezre. l. Apl'o. s. regni iude. l Diuulso ⁊ dilacerato. modo supra exposito.

In capitulo. xviij. vbi dr in postilla. Circa p̄mū dr. De terre sc̄z egypti.

'deferetur munus dñs ex ercituiꝰ a populo 'diuulso ⁊ dilacerato populo terribili post quē non fuit alius

Addicio.

Hꝫ Hoc capitulum xviij. qđ incipit. De terre cymbalo alaz videt p̄ne exponēdū de filijs isrl̄ q̄ fuerūt trāsmigrati p̄r salmanasar regē assyrioz. vt hē. iij. Reg. xvij. vbi dr. Et trāstulit israel in assyrios. posuitqz eos in haylā ⁊ in habor iuxta fluuiū gosam in ciuitatibꝰ medoz q̄ tpe alexandri magni recluſi fuerūt miraculose ad oraōē ipi' alexādri. vt narrat iosephus. ita q̄ loc' in q̄ sunt est ineabil' egredienti cū circa finē mūdi magnā hoīm stragē facturi. p̄ vt hē in hystoria scholastica. vbi de illis videt agere. p̄bra in hoc capīo cū dicit. De terre cymbalo alaz. De gēte enī seu terra q̄ est i valde remotꝫ seu i locis cōiter untrāsibilibꝰ nō hē noticia nisi ex sono cymbali. q̄ de longinq̄ sentitur. ⁊ qui ds ex illa pte longinq̄ vēit qui etiā volare dr. vñ Deute. xxxij. ca. dr. Adducet dñs sup te gentē de longinq̄ in similitudinē aq̄le volātis. ⁊ hoc est qđ dicit. De terre cymbalo alaz. i. ve terre ita remote ⁊ recluse a p̄uersatione hoīm cui. qđ q̄si cymbalo sonꝰ eius cuenit p volatū alaz. Et seq̄t. q̄ est trās flumina ethiopie alludēdo ad illd qđ dr capīo supradicto. iij. Reg. xvij. q̄ fuerit trāsmigrati trās flumina gozā q̄ hodie vocāt flumina ethiopie. vñ p̄bra hic nō notāt p̄prio noīe terraz nec ciuitates in q̄bꝰ erant. sicut nec fuerūt noīa i p̄dicta hystoria siue trāsmigratiōis supra dicta. Et sequit. Que mittit in mari legatos ⁊ in vasis papyreis sup aq̄s. Pro q̄ sciendū q̄ illi de decē tribubꝰ sic exterminati ⁊ recluſi veriſr credi tur q̄ desiderāt scire ea que gerunt circa illos. qui i bis partibꝰ remanserūt in iudea. tū qz multi de illis decē tribubꝰ remāserūt in iudea ⁊ i alijs dispſi ptibꝰ fugientes a rege assyrioz. vt p̄z de thobia q̄ erat de tribu neptalī. ⁊ sic de alijs. tū qz illi licet p̄maioꝝ pte fuerūt idolatre tñ spectabāt saluatorē seu messiā sicut ⁊ alij de genere iacob. ⁊ iō aliq̄s mittebāt nūcios versus hierl̄m vt aliqđ scirent ex p̄dictis. sed qz hoc nō poterāt facere p terrā propter recluſionē nitebant hoc facere p aliqs aquas subterraneas seu occultas. Et in vasis papyreis. i. in fiscellis scirpeis. Dictio enī hebraica que hoc ponit non ꝓsonat in aliq̄ dictioni q̄ ponit Beſi. vi. cū dr. Fac tibi arcam de lignis leuigatis. ibi enī dr de lignis gofer. hic aūt de lignis gomer. ⁊ est dictio eadez ꝓsone ei que ponit Exo. ij. vbi dicit. Fecit fiscellā scirpeā ⁊ linuit eā. Ita dictio gomer que hoc ⁊ vbi in Exo. ponit significat iuncū. sunt enī aliq̄ iunci marini ita duri q̄ possent ex eis fieri aliq̄ vasa ad nauigādū p flumia. Et qz hmōi iunci licet duri nō tñ hñt duritiē lignoz ⁊ ex qbꝰ nauigia fiūt. ⁊ iō dicit hebrei qz tutius nauigāt in eis p aliqs ripas fluminuꝫ eo q̄ nō ita cito frāguntꝫ. sz q̄nq̄ cedēt tangēti. ⁊ iō talibꝰ nauigijs mittebāt legatos suos vt securi' p loca subterranea seu occulta trāsire possent. Hoc aūt qđ dr i mari. intelligēdū est de ꝓgregatiōe aq̄rū. put sepe ꝓsueuit dici in scriptura. qđ aūt deberēt facere isti nūcij subdit cū dicit. Ite ad gētē cōuulsaz ⁊ dilaceratā. i. ad gētē iudeoꝝ put i postilla declarat. Et seq̄t. Ad p̄bm terribilē. Bene. n. iudeoꝝ licz p̄bria ptāte ñ eēt terribiliꝰ alijs. ptāte tñ diuina freq̄nter mirabilia p eis ꝓgante terribil' erāt. vt ptz Jo sue. ij. c. dō raab dicēte exploratorib' q̄ oēs hitatores est terre chanaan timebāt eos p̄pter trāsitū iordanis ⁊ hmōi. Et iō dicit. p' quē nō ē alt'. s. terribiliꝰ i signis ⁊ p̄digijs. Et sequit. Gentē spectātē. s. saluatorē ⁊ redemptorez. Et

a gente expectāte: ⁊ ꝺculcata: cui' diripuerūt flumia terraz eius: ad locū nominis dñi exercituū montē syon.

ꝺculcatā cui' diripuerūt flumia terrā eius. q. d. q̄ntūcūq̄z ꝺculcata est ab ipetu aduersariorꝫ sp est spectans suā liberationē a deo. ⁊ vt oñdat in q̄ terra esset illa gens cōuulsa ⁊ dilacerata ⁊ spectās subdit. Ad locū nois dñi exercituū montē syon. In illo enī loco vbi ē inuocatū nomē dñi habitabat illa gēs ad q̄m mittebāt illi q̄ trās flumia ethiopie recludebāt. Et seq̄t Oēs habitatores orbis q̄ moramini i terra ⁊c. Que q̄dēmodo fm oēs expositores intelligūt esse dicta p p̄baz i ꝓsona dñi. Ad q̄z declaratiōez attēdēdū q̄ in his q̄ dicta sunt exprimit rō hui' legatiōis. Dicit. n. Ite angeli veloces ad gentē ꝺculsaz. nō aūt dicit q̄d illi angeli seu nuncij debebāt nūciare illi genti cui mittebant. vel q̄d ab eis debebāt scire. sz hoc aliq̄liter inuenit in hoc qđ dicit supra. Ad gētē spectātē. q. d. scitis ab eis si illd qđ spectāt a deo habeāt in re vt nobiscū pticipem' eoz redemptōez. Ad qđ rñdet in ꝓsona dei. Oēs habitatores orbis q̄ moramini i terra. cū eleuatū fuerit signū in montib' videbitis. ⁊ clangorē tube audietis. Cui' sensus ē. q̄ redēptor veri messie. i. xpi quē oēs fideles expectabāt oñdēda erat publice oībus habitatorib' orbis i duobꝰ pricipal'. p̄mo. n. in leuatiōe signi crucis. vñ Si exaltat' fuero a terra oia trahā ad me ipm Joh. xij. secdo. in p̄dicatōe vniuersali ap̄lorꝫ ⁊ discipulorꝫ xpi p orbē diuulgata. de q̄ dic. Et clāgorē tube audietis. q. d. nūcijs missis p̄dictis. si oportet vos mittere ad ingrēdū de tpe spectatōis redēptōis vre. q̄z hoc publicabit' oībꝰ cōmorātibꝰ i terra p̄dict'. duobꝰ modis. Primo et referri hoc qđ dr. Cū eleuatū fuerit signū. i. mōtibꝰ videbitis ad exaltatōez crucis p victoriā p̄stitam ip̄atoris. q̄ p totū orbē saluti fere fuit diuulgata. ⁊ sicut hoc qđ dr. Omnes habitatores orbis ⁊c. oñdit q̄ saluator nō erat sic expectādus vt circuiret p orbē ad saluādos eos q̄ saluādi erant put q̄dā hebreoꝝ erronee putabāt. sz p eleuatiōez signi ⁊ auditū clāgoris tube supradicti. sal' ē ar p orbē vsq̄z ad recluſos p̄dictos extēdēda. Ad qđ ap̄le declarādū subdit. Quia hec dicit dñs ad me. q̄escā ⁊ ꝺsiderabo in loco meo. Et ē sensus. q̄z postq̄ passio xpi fuit celebrata non oportebat vt xps p mūdū discurreret. sz vt ibi q̄esceret a laboribꝰ. dē q̄ dicit. Quiescam ⁊ ꝺsiderabo. i. q̄ puderet siue ecclīa p̄ surſuz in loco suo ad dexterā p̄ris existēte. de q̄ dicit. Et ꝺsiderabo i loco meo. Et q̄z hec ꝺsideratio seu pulsio fit mediāte lumīe fidei ⁊ feruore charitatis ab ipo deo infusis. iō subdit. Sicut lux clara ē ⁊ meridiana vt p hoc qđ dr Lux clara. intelligāt lumen fidei. ⁊ p hoc q̄ dicit meridiana. feruor charitatis. sicē feruor diu viget p̄pue sole existēte i meridie. Et qz ex istis virtutibꝰ q̄a bo q̄escēte ⁊ ꝺsiderāte i suo loco i ecclīa infundunt deniq̄ dona spūssci q̄ sui roris aspiōe ecclīam fecūdat. iō subdit. Et sicut nubes roris in die messis. Et seq̄tur. Ita messez enī tor' efflorescit. i. q̄ p̄bra unsumat ilz trās flumia ethiopie erūtibꝰ q̄ tpe ⁊ mo ad xpm accessuri erāt. ⁊ hoc erat suū principale intētū. qđ q̄dē tps erit circa finē mūdi vt dictū est Finis enī mūdi dr messis. Matth. xiij. Simite vtraq̄z crescere vsq̄z ad messem. Et ē sensus. Ita messez. i. ante finale iudiciū ille pplꝰ florebit. i. tender ad fructificādus in bonis opibꝰ ⁊ cultu dei. sicut flos tēdit in fructū ⁊ dicit

efflorsuit pteritū p futuro. ⁊ ne cū ꝺr tot⁹ itelligaf p toto illo pplo nemine deficiēte. nō subdit. Et imatura pfectio germinauit. q⁹ nō oēs venīēt ad maturitatē pfectionem. Decidet f ramusculi ei⁹ falcibꝫ ⁊c. q⁹ illi ramusculi q̄ sūt q̄ inutiles pscindenf. ⁊ q̄ derelicta sūt abscindent. s. a corpe ecclie. ⁊ exuti enf. i. de terra sua in q̄ sunt recluſi. Et sequit Derelinquent sil aui/bus montū vsq; ibi in/per eos hyemabūt i q̄ pdent stragēs ⁊ morti/ma q̄ debet fieri in sua excussione. put dictū fuit in pncipio. h⁹ expositois. ⁊ q⁹ tā de exulteto q̄ de obuiā/tibꝫ erāt multi mortui. to dicit. Derelinquet sil. s. ab vtraq; pte pugnātū. sequit. In tpe illo deferet munus ⁊c in q̄ pha posq; pdixit modū sue egressio/nis sue excussionis iubdit ipse sue querelois ad ppin dicēs. In tpe illo. s. cū messez vt lex/posituꝫ fuit defererut mun⁹ dño exercituū. scz p latrie cultum. A pplo diuulso. dilacera/to ⁊c. a reliquis ppli iudeoꝝ. ⁊ erāt ab illis q̄ exuti ēdi sunt a ter/ra trās flumia ethiopie supradicta. de vtrisq; ei⁹ pfit. p/pte pomilla q̄ h tradunf. Hā tam illi de decē tribꝫ q̄ vltra flumia p̄dicta exstūt. vt est dictuꝫ q̄ illi de duab⁹ tribꝫ. pprie pfit dici gens diuulsa ⁊ dilacerata spectūs ⁊ hmōi. vt ptz intuenti. Et sequit. Ad locū nois dñi i syon. s. ad ecclīam. q̄ cordat aūt huic sñie seu expsi/oni q̄ dō legitur Sophonie. iij. vbi sic vltra flumia ethiopie inde supplices mei filij dispsoꝝ meoꝝ deferēt mun⁹ mihi. Ad q̄ sciendū q̄ ibi loquit de statu finali. quō oēs gentes reducēde sunt ad vez cultū diuinū. vñ immediate ante ꝺr Tunc reddā pplis labiū electū vt vocēt oēs in noīe dñi ⁊ seruiaf ei humero vno. Et ibidē vocat illos q̄ sunt ex/tra flumia ethiopie. s. illos de decē tribꝫ p̄dictis supplices dei in q̄ntū ei hūiliabunt p pniam de pteritis. di/cit etiā eos filios dispsoꝝ meoꝝ. eo q̄ descendūt ab illis q̄ dispsi fuerūt p assyrios ex sñia diuina. de q̄bꝫ cōcludit q̄ deferēt deo munera pariformia sicut hꝫ ꝺr. In illo tpe deferet mun⁹ dño exercituū a pplo diuulso ⁊c.

Onus egypti. Hic ꝓsiter Capitulū. XIX

O denūciat punitio egyptioꝝ p romanos. ⁊ primo dicta punitio. secōo iudeoꝝ ꝓsolatio. ibi. In die illa erūt. Circa primū sciendū q̄ antoni⁹ collega augusti cesaris sub q̄ nat⁹ fuit ipse amore cleopatre regine egy/pti capt⁹. repudiauit vxorē suā augusti sororez. ⁊ cleopa/trā accepit. ⁊ augusto bellū indixit. a q̄ ipe fuit dellat⁹. et capta egyptus. ⁊ q⁹ tpe augusti ch⁹ ihs⁹ fuit nat⁹. ⁊ in egy/ptum portatus. ideo ad hoc incipit. pphēta dicēs

b Ecce dñs ascendet sup nubez leue. assumēdo sibi car/nem humanā. que ꝺr nubes. q⁹ formata fuit spūssancti virtute. sicut nubes surſum generanf in aere virtute solis Et leuis. q⁹ nō fuit aggrauata pondere peccati originalis

c Et ingredietur egyptū. fugiēs pſecutionez herodis. Matth. q. d Et mouebuntur simulacra egypti a facie ei⁹. q⁹ eo ingrediente egyptuꝫ simulacra corruēbāt. vt ꝺr in scholastica historia in signū destructiois idolatrie p p̄dicationē euangelij destruende.

e Et cor egypti ⁊c. hꝫ refert ad antonium regē ⁊ cleopatrā regi/nā. q⁹ sicut cor mouet alia mēbra. sic popu/lum egypti mouebat rex ⁊ regina. ⁊ bene ꝺr f Tabescet i medio ei⁹. q⁹ exercitu egypti debellato antoni⁹ fu/giens seipꝫ interfecit. ne caperet ab augusto ⁊ sūr cleopatra excita/nit serpētē venenosū ad se mordendū. et sic morsu serpentis iterijt g Et occurrere faciaꝫ egyptios ⁊c. q⁹ aliqui eoꝝ tumentes auguſti ptātē inuerūt se ei. ⁊ sic pugnabāt ꝑ alios egyptios q̄ erant cum antonio.

h Et dirumpet spiri/tus egypti ⁊c. i. fortitudo eius i Et co/silium eius ⁊c. q⁹ anto/nius intēdebat augu/stum deijcere ab impe/rio. ⁊ accidit econtra/rio.

k Et interrogabunt simulacra sua. q⁹ antonius ⁊ cleo/patra in talibꝫ confidebant. l Et tradam egyptū ⁊c. q⁹ multi egypti in illo bello fuerūt occisi. et quia capta egypto a romanis fuerunt ibi positi pfecti romanoruꝫ. qui super eos ponebant graue iugum.

m Et rex fortis dominabit eorū. s. augustus qui impe/rator fuit potentissim⁹. n Et arescet aqua ⁊c. p hoc intelligitur desolatio terre egypti. que ex vna parte ē su/pra mare. ⁊ ex alia sup nilum. o Calamus ⁊ iuncus marcescet ⁊c. p hoc ē ignatur q̄ gaudiū ⁊ leticia defici/ent de egypto. quia viroꝝ iunci ⁊ calami leticiaꝫ signifi/cat. vnde pratum virens cōmuniter dicit ridere.

p Et merebunt piscatores ⁊c. multi enim illius artis erant in egypto. eo q̄. abundat aquis. habet enī mare ex vna parte. ⁊ nilum ex altera q Cōfundanf ⁊c. id est qui faciebant opera subtilia de lino.

r Et erūt irrigua ei⁹ ⁊c. id est arentia s Omnes q̄ faciebant lacunas. id est viuaria. p ista que dicta sūt in/telligitur q̄ omnes artifices egypti p romanos spolia/rentur ⁊ vastarentur. Et consequenter idem ostendit de principibus ⁊ maioribus cum dicitur.

t Stulti principes thaneos. dicti a thanis ciuitate egypti valde nobili.

v Sapientes consiliarij pharaonis. Antonium vocat pharaonem. quia omnes reges egypti ab antiq̄ et tem/pore esaie vocabant pharaones.

x Dederunt consiliū insipiens. s. antonio de mouendo prelū cōtra augustū. y Quō dicetis ⁊c. allegabāt ei q̄ in egypto viguerat sapientia ab antiquo. vt habetur primo meta. ⁊ q̄ illud regnū erat valde antiquū. et anti/quus satis q̄ regnum romanū q̄ō inceptū tempe achaz

regis iude,vt hꝫ in hystoria scholastica,& sic dicebant q̄ nomē monarchie ibi poneret,& q̄ accidit ꝓnūcio subdi tur. v Ubi nūc ⁊c.q̄si dicat apparet eoꝝ insipiētia. p Annūciēt tibi ⁊c.q.d.nō poterūt,& ꝓpterea vsq; ibi. y Decęperūt egyptū,s.ꝓsillarij ꝑdicti,et subdit quod deceptionis. z Angulū pꝛoꝝ ei⁹,angul⁹ q̄ duabꝫ lineis pcurrē tibꝰ efficit. Hic dꝫ consuetio antonij & cleopatre,& sic est sensus, q̄ decipiendo cleopatrē & antonū decepe rūt p dīs totā egyptū a dīs missum ⁊c.i. ꝓtroersie & errorē. b Eni fecit dīs ꝓmissiue ꝓpter mala egyptioꝝ b Et non (pumēda erit egypto opus ⁊c.i. ꝓpius egypti nō habe bit se intromittere de rege p̄ficiēdo, qui p ca put designat, nec ꝺ familia eū sequēte q̄ dicitur cauda, nec de iudicibꝰ & p̄fectis ꝓpm gubernātibꝰ eū refrenando ab iniurijs inferendis,& penis i ꝛogando pro illatis,quia capta egypto p augustum, gubernatio egypti deuoluta est ad imperium romanum, q̄ ponebat ibi p̄fectos & iudices.

filiꝰ regū antiq̄ꝝ? c Ubi nūc sūt sapiētes tui. d Annūciēt tibi & indicēt q̄d cogitauerit dīs exercituꝝ sup egyptū: Stulti facti sunt pꝛincipes thaneos: emarcuerūt pꝛincipes mēpheos: y decepērūt egyptū: z angulus populorū eius. a Dominꝰ miscuit in medio eius spiritū vertiginis: & errare fecerūt egyptū i omi ope suo: sicut errat ebrius & vomens. b Et nō erit egypto opus quod faciat: caput & caudā incuruantē & refrenātēz. c Jn die illa erit egyptus q̄si mulieres: & ituperabūt, & timebūt a facie cōmotionis manus dīi exercituū: quā ipse mouebit sup eam: d & erit terra iuda egypto in pauorem. e Dis qui illius fuerit recordatus: f pauebit a facie consilij dīi exercituꝝ, q̄ ipse cogitauit sup eaz. g Jn die illa e erūt q̄nq; ciuitates in terra egypti loq̄ntes ligua chanaan: et iurātes p dīm exercituū. h Ciuitas sol' vocabit vna i Jn die illa erit altare dīi i medio tre egypti

t Jn die illa ⁊c.i. egyptij erūt totaliter subiecti romanis,sicut mlieres viris. d Et timebūt ⁊c.i. ptās ei⁹ quā tribuit augusto ꝺ egyptū, q̄ ois ptās a deo est.

e Et erit terra iuda ⁊c.imputādo vastationē suā cuenisse ꝓpter mala q̄ fecerat antonius i terra iuda, q̄ antigonū descendētē a machabeis interfecit, & herodē alienigenā regē iudee instituit, vt hꝫ in scholastica histo. f Dīis q̄ recordat⁹ fuerit de malis q̄ fecit antonius i iudea, & de illis q̄ ꝓpter hꝰ venerūt i egypto g Pauebit a facie ⁊c.timens eius iudicia. h Jn die illa. Hic ꝓsiter describit egyptioꝝ reuelatio ꝑ susceptionē fidei & cult⁹ diuini, q̄ ꝓualēt ois tpalibꝰ bonis. Et dicit i duas, q̄ prio describit ista receptio fidei egyptiꝰ, scdo ab assyrijs ibi. Jn die illa. Circa primū sciendū q̄ aliq̄ hebrei & sūr aliq̄ catholici in hꝰ eos sequētes exponūt partē illā de onꝰ sacerdote, q̄ de iudea ex pluribus alijs intrauit egyptū dicēs se velle implere ꝓpheiam Esaie q̄ ponit hic, & cū rex egypti honorifice eū recepisset, & ciuitatē ad habitādū dedisset, erexit ibi altare dīi hostias & oblatiōes offerēs sup illud. sed hꝰ nō videt verū. primo q̄ dꝫ hic. Erūt q̄nq; ciuitates ⁊c. Onie vo nō legit nisi vna tm ciuitas assignata. Scdo q̄ illd factuz onie nō fuit laudabile, sed magꝭ vituperabile. Tm q̄ dꝫ Dauid, & Filij q̄ꝫ p̄uaricatorū ꝓli tui extollent, vt implent visionē & corruēt. q̄d exponit de hꝰ facto onie, nō ei licebat iudeis erigere altare & sacrificare, nisi in hierlm & maxime post templi salomonis edificationē. factum aūt q̄d hic dꝫ cōmēdabile est & deo acceptū. vt patebit ꝛēam ꝓsequēdo. Ra. sa. aliā expositionē ponit dicens, q̄ sennacherib virtuno veniēs ꝓra hierlm adduxit secum alios pꝛincipes de egypto q̄s cepit in bello cōtra thaꝛathan regē ethiopie q̄ inuasāt, de q̄ bello habet. iij Reg. xix, & illos pꝛincipes adduxit secum cōpeditos, vt

ossideret eos exercitio ꝛpl'o eius ad terrendū eos. sed q̄si exercitus sennach rib fuit pcussus ab angelo ipsi fuerūt saluati, & p ezechiam a vinculis liberati, & sic reuertentes in terrā suā fecerūt altaria ad colendum deum israel qui eos liberauerat de mānu sennacherib, & sic ponit litterā istam.

i Erunt q̄nq; ciuitates in terra egypti ⁊c. sed ꝓra hꝰ est q̄d subditur. Loquentes ligua chanaan ⁊c.id est hebraicā. q̄ terra chanaan tunc & a lōgo tē pore ante ab hebreis habitabatur. si aūt dicam Ra. sa. esset verꝓheta dicere. Loquētes ligua egyptiaca. ⁊c. si aūt dicat q̄ duxerunt secum hebreos ad faciendū diuinum officiū in egypto, non valet. q̄ nō erat eis licitū ibi erigere altare vt dictū est. & sic factū eoꝝ esset vituperabile. Nulla etiaz scriptura canonica nec hystoria famosa de hoc aliq̄d dicit. et ideo illud dictum videt esse ficticium. Propter q̄d pars ista exponitur de receptiōe fidei christiane ab egyptijs. quā beatus symon apl'us ꝑdicauit in egypto q̄ ei sorte aduenit. vt habet in legenda sua. & similiter Marcus euāgelista sm q̄ dicit Hiero. libro illustrium viroꝝ. & tūc ipi ordinauerūt ibi ecclesias & creuerūt altaria in noie dīi ihu christi. Et sm hoc dicit hic. Jn die illa. id est tpe christi qui nat⁹ fuit sub augusto.

l Erunt q̄nq; ciuitates ⁊c.i. hebraicaz. Jn egypto enī erant multi iudei qui fuerāt dispersi tpe machabeoꝝ & ante, q̄ credetes ad ꝑdicationē symonis apl'i & marci euāgelistē fuerūt ab eis ordinati & dispositi ad regimē & doctrinā egyptioꝝ in christū credentiū. & ad celebrandū diuinū officiū in lingua hebraica. Potest etiā dici q̄ egyptij ad fidē conuersi deū laudabant hebraica lingua. q̄ in primitiua ecclesia baptizatis ꝓ unpositionez manuum apostoloꝝ dabat spūs sanctus in signo visibili, & loq̄bant variis linguis, vt habet Actuum. viij. & xix. Fit autē hic mentio magis in speciali de lingua hebraica q̄ꝫ de alijs, q̄ illa est lingua prima. & fuit omibꝰ cōmunis vsq; ad edificationez turris babel, vt habet Ben. xi. Et ex primunt hic q̄nq; ciuitates tanq̄ principales in quibus euāgelū ꝑdicatū est in egypto. licet i pluribꝰ alijs locis eiusdē regni ꝑdicatū fuerit tempe apl'oꝝ.

h Ciuitas solis vocabitur vna. Dicūt aliqui q̄ hec ē alexandria, que dicit ciuitas solis. i. christi q̄ est sol iusticie. eo q̄ fides xp̄i ibi viguit tpe marci euāgeliste sub quo fideles viuebāt in alexandria. hūtes oīa cōmunia eo mō quo legunt viuisse sub petro in hierusalē. Actuū iiij. ꝓpter q̄d philo disertissimus iudeoꝝ librū cōposuit ad cōmendationē vite ipsoꝝ. vt dicit Hiero. in libro illustrium viroꝝ. Alij vo dicūt q̄ ciuitas solis hic dicit elyopolis que est ciuitas i egypto. Et dicit ab elyos q̄ est sol. & polis q̄ est ciuitas. & de hac hic fit specialis mētio. eo q̄ sacerdotes ibi mānserunt ab antiq̄. vt hꝫ Ben. xli. l Jn die illa erit altare ⁊c. dedicatū i honore xp̄i.

ideo subdit. m Et erit titulus. illud pōt referri ad ꝓpm. ita q̄ iste titul⁹ sit ihesus nazarenꝰ rex iudeoꝝ. q̄ in termio vite ꝑpi passibil fuit posit⁹ sup crucē. signū aūt crucis ponit in altaribꝫ ⁊ locis ꝓpi noie dedicatis. pot etiā referi ad terrā egypti. vt sit sensus q̄ hactenus christi fuerit p̄dicata p totaz egyptū vsq̄z ad termi n Clama (nos et⁹. būt enī ad dñm. s. egyptij. o A facie tribulantis. s. demonis. p Et mittet eis salvatorē vicz ihesuz ꝓpm ab eis receptū p veraꝫ fidez ab apostolis ab eo missis p̄dicatā. q Qui liberet eos ō tenebris erroris ⁊ potestate demois. ideoꝫ subditur. r Et cognoscet dñs ⁊c. hostia noui testamēti est eucharistia q̄ dr hic hostie in plurali. q̄ succedit oib⁹ hostijs ⁊ sacrificijs veteris testamēti. pot etiā h referri nō solum ad eucharistiā sz ad oēs et suffragia ecclie q̄ dicunt hostie. Psal. xlix. Sacrificiū laudis honorificabit me ⁊c. s Et percutiet ⁊c. s. tēporali pena vt dictuz est ad el⁹ castigationē t Et sanabit eā. p veraꝫ fidē v Et reuertent. ad dñz veraciter ⁊ pfecte. ideo subdit. x Et placabitur eis. y In die illa erit via de egypto i assyrios ⁊c. q: p̄dicatores euāgelij de vna terra discurrebāt ad aliā ⁊ ecōuerso. vt ptz in actibꝫ apl̄oꝝ in pluribꝫ locis.

z Et seruiet egyptij assyrijs. et mutua charitate. q: in primitiua eccl'ia fideles vndecūq̄ essent qsi quemlibet adinuicē vidēbāt in maria ꝯcordia. vt ptz Act. iij. ⁊ ad b referit q̄ subdit. a In die illa erit isrl̄ tertius. q: apl̄i fuerūt de isrl̄. ⁊ p p̄dicationē euāgelij ꝯuerterunt diuersos xp̄os adinuicē mutua charitate. ideo subdit. b Benedictio in medio terre. q: benedictio dei dat existēti bꝫ in charitate. ⁊ his dictis ptz sna lra sequētis.

In capitulo. iij. vbi dr in postilla. Dñs misit in medio eius spm vertungis. Additio.

Vertigo. put in h loco cōpetit significat ꝯuolutiōnē seu ꝯgyrationē. q̄ q̄q̄ fit in cerebro a morbo sicut in terra fit a vento. put medici tradūt. vel q̄ talē morbū patit nō pōt recte iudicare de agēdis. sed erat sicut ebrius. put dr in lra. Capm. xx

In anno. hoc ꝯsequēter ponit punitio egyptioꝝ facta p assyrios. Et dividit in duas ptes. q: primo ponit punitio egyptiorū. secdo ex h sequens stupefactio iudeoꝝ. ibi. Et timebūt. Circa primū pmittitur. tps revelatiōis facte de ista punitiōe ei⁹ dicit.

a In anno ⁊c. q̄ est quintus phylistinoꝝ quā cepit iste tarthan princeps militie regis assyrioꝝ. b In tpe illo ⁊c. de punitiōe egyptioꝝ. c Vade ⁊ solue ⁊c. iz ꝓphetā suā no solū verbis. sed etiaz sensibilibus signis sicut ille re. poluit catenas collo suo ad designandū q̄ sic ducerent ꝓcatenati illi ꝯ q̄s ꝓpheta. bat ille. ut dr. Et sic esaias uit nud⁹ ⁊ discalciat⁹ ad designandū q̄ egyptij ⁊ ethiopes nudi ⁊ discalciati ducerent in captiuitatē p reges assyrioꝝ. Et pater lra h exceptō.

d Trū ānoꝝ ⁊c. q̄ ō exponit sic q̄ hoc fecit esaias p tres ānos an teq̄z accideret illud factū. q̄rū numer⁹ incipit ab illo tēpe q̄ tarthan intrauit azotum Rex enī assyrioꝝ vi existens in iudea ⁊ eā deuastās audiuit ō rege ethiopū q̄ egress⁹ erat ad impugnandū ipm. ⁊ cum eo erat rex egypti. ⁊ tūc recessit ō iudea. ⁊ illos reges debellauit. ⁊ ꝓpm duxit captiuū in fine trium annoꝝ. postq̄z esaias p̄dixerat hoc. Ra. sa. dicit q̄ ly trū annoꝝ nō solū refert ad tps revelationis facte Esaie vsq̄z ad ei⁹ implētiōez vt dictū est. sed etiam refert ad factū Esaie. sez q̄ tribꝫ annis iuit sic nudus ⁊ discalciatus. sed hoc nō est verisimile. q̄ dñs tamdiu faceret eū incedere taliter. maxime cū esset de stirpe regia. ⁊ iō alij expositores dicunt. q̄ iuit sic tm̄ tribus diebus in signū trium annoꝝ dictorum. sicut dicit Ezech. iiij. Diem pro anno dedi tibi.

e Et timebūt. Hoc ꝓsequēter ponit stupefactio iudeorum qui confidebant in adiutorio regū egypti ⁊ ethiopie contra regem assyrioꝝ. et ideo quando sciuerunt eos captiuatos a rege assyrioꝝ fuerunt territi ⁊ stupefacti. ⁊ hoc est quod dicit. e Et timebunt ⁊ ꝓfundentur. scilicet iudei.

f Ab ethiopia spe sua. id est de cuius auxilio sperabāt g Et ab egypto gloria sua. id est de cuius auxilio gloriabāt. h Et dicet ⁊c. id est populus regni iude. q̄ ō dicatur insula. eo q̄ ē inter duo maria. scilicz mare mortuum ab oriente ⁊ mare mediterraneum ab occidente. Dicunt tamen aliqui q̄ dicatur insula. eo q̄ concutiebatur hinc ⁊ inde tribulationibus. sicut insula fluctibus. sed prima expositio est magis litteralis. Cetera patent ex dictis.

m ⁊ titul⁹ dñi iuxta terminū ei⁹: ⁊ erit in signū ⁊ in testimoniū dño exercituū in terra egypti. n Clamabunt. n. ad dñm a facie tribulantis: ⁊ mittet eis salvatorē ⁊ ꝓpugnatorez q̄ liberet eos. o Et cognoscet dñs ab egypto: ⁊ cognoscent egyptij dñm in die illa: ⁊ colet eū in hostijs ⁊ in muneribꝫ: ⁊ vota vouebūt dño ⁊ solvēt. p Et percutiet dñs egyptuz plaga ⁊ sanabit eaz: ⁊ revertent egyptij ad dñm ⁊ placabit eis ⁊ sanabit eos. q In die illa erit via de egypto i assyrios ⁊ intrabit assyrius egyptū. et egyptius in assyrios: ⁊ servient egyptij assiris. r In die illa erit isrl̄ tertius egyptio ⁊ assyrio: benedictio in medio terre: quā benedixit dñs exercituum dicēs: Benedictus ꝓpls meus egypti: ⁊ opus manuum meaꝝ assyrij: hereditas autē mea israel. XX

A anno q̄ ingress⁹ est thartan i azotū: cū misisset eū sargon rex assyrioꝝ ⁊ pugnasset ꝯra azotum ⁊ cepisset eā: b in tpe illo locutus est dñs in manu esaie filij amos: dicēs. c Vade ⁊ solue saccū de lūbis tuis: ⁊ calciamēta tua tolle de pedibꝫ tuis Et fecit sic: vadens nudus ⁊ discalciatus Et dixit dñs Sicut ambulauit seruus meus esaias nudus ⁊ discalciat⁹: d triuz annoꝝ signū ⁊ portentuz erit sup egyptū ⁊ sup ethiopiā: sic minabit rex assyrioꝝ captiuitatē egypti: ⁊ transmigrationē ethiopie: iuuenez ⁊ senem. nudā ⁊ discalciatā discooptis natibꝫ ad ignominiā egypti. e Et timebūt ⁊ confundent⁹ f ab ethiopia spe sua⁹ et ab egypto gloria sua. h Et dicet habitator insule hui⁹ in die illa. Hecc'ine erat spes nr̄a: ad q̄s confugimus in auxilium. vt liberarent nos a facie regis assyrioꝝ. Et quomodo efugere poterimus nos.

Onus deserti maris. Pfis ca/pitulū in tres ptes diuidit. q: pphā prio loq̄t ꝯ babylonios, scdo ꝯ idumeos, ibi. On' dumę. tertio ꝯ egyptios, ibi. On' in arabia. Circa primū sciendū q̄ spūs pphetie nō sp adest pphis, z qn̄ tāgit mētē pphe de aliq̄ negocio futuro, nō sp reuelat oēs pdrōes, sicut plenē dictū fuit i pncipio libri psalmorū cū ageret de vario tactu ipūsioīs circa mentes pphārū, z inde est q̄ dō eodē negocio plurib⁹ vicib⁹ tāgit aliq̄ mēbra pphāe reuelando vna vice qd̄ nō erat in alia reuelatū, z sic pphe frequēter idē repetūt addēdo ad ea q̄ prius dixerāt, vl magis explicādo q̄ prius fecerāt, z sic est in pposito. Supius enī elaias destructionē babylōis denūciauerat, xiij. ca. z xiij, z hic eandē destructionē repetit explicando aliqua q̄ nō fuerant prius taliter explicata. Et diuidit in duas ptes, sm duo que hic explicantur. Secundū ponit ibi. Babylon dilecta. Prima in duas, q: prima ponit dicta explicatio, secūdo pphete compassio, ibi. Propterea. Circa primū dicitur.

a Onus, deserti maris. babylonis, vt ptz ex seq̄ntib⁹ z sm alios dr hic mare, ppter ppl'i i ea existentē multitudinē. Et mare defectū, eo q̄ pphā denūciabat eā delendā a suis hostib⁹. Oz mihi videt melius dici, desertū maris, vl mare defectū ad explicādū modū captiōis babylonice, q̄ nō fuerat supius explicat'. Perse, ci z medi obsidētes babylonē z nō potētes eā capere, ppter murorū altitudinē z spissitudinē lōge a ciuitate diuisert flumū euphratē, q̄ p arc' trāsibat p mediā ciuitatē in multos, riuos, ita q̄ intrauerūt ciuitatē p arc' illos, z sic dr babylon defectū mare, ppter attenuationē euphratis, q̄ est magn' fluui', ppter qd̄ dr hic mare more hebraici sermonis, q̄ congregatio magna aq̄rū appellatur maria. b Sic turbines ab aphrico veniunt. Aphric' est vent' lateral' inter meridiē z occidentē, z dicūt hic alīq̄ expositores q̄ per se z medi ex illa pte venerūt ꝯ babylonē, sed ista nō videt vera, q: regiones medie z persidis magis declināt ad oppositā ptē, z nō p ista qd̄ dr hic. c Ab aphrico ꝛc. non designat tempus seu plaga vñ venit exercit' ꝯ babylonē, sz magis designat modū veniēdi, q: aphricus ē ventus tēpestuosus generās turbines fulgura z tonitrua, q̄ sunt valde terribilia, z ex hoc perse z medi venerūt ꝯ babylonē quā destruxerūt, z plūs occiderūt, vt pdictū ē d De deserto venit, q: inter babylo/ (supra ca. xiij. nē z locū vñ venit exercit' erat qdā desertū p qd̄ transiit. e De terra horribili, i. de media z pside q̄ erant horrēde babylonijs.

f Visio dura, ꝯ babylonios.

g Nūciata est mihi, z q̄ sit ista subdit. Qui incredul' est infidēr agit, z qui depopulator est vastat, in hebreo habet. Cōtēnens ptēnēs, vel decipiēs decipiēs. deuastans deuastaris, qd̄ expōit Ra. sa. de regno babylonis z regno ysay, q: post regnū babylonie qd̄ ptēpsit seu decepit z deuastauit mītas puincias, surrexit rex ysay sub cyro q̄ sibi subiecit regnū babylonie z deuastabit, sm q̄ dr infra, xxiij. Te q̄ spernis, nōne z ipe pdaberis, nōne z ipse pdaberis ꝛc. ad eūdē sen. suz r. ducit

b Qui incredul' est infideliter agit. (trāslatio nra. hoc dr de balthasar rege babylonis q̄ fuit idolatra pessimus, vt hz Dan. v. z sic fuit incredulus, vel q: dictum

Onus deserti XXI

maris ᵇSicut turbines ab aphrico veniūt: ᶜde deserto venit de terra horribili. ᵈVisio dura ᵉnūciata ē mihi. ᶠQui incredulꝰ ē: infideliter agit: ᵍz q̄ depopulator est vastat. ʰAscēde elā. ⁱobside medē: ᵏomnē gemitū ei⁹ cessare feci. ˡPropterea repleti sūt lūbi mei dolore: ᵐtāgustia possedit me sicut angustia parturiētis. Corrui cū audirē: perturbatus sum cū viderē. ⁿMarcuit cor meū. ᵒtenebre stupefecerūt me. ᵖBabylō dilecta mea posita est mihi ī miraculū. ᵍPone mēsaz. ʳcōtemplare in specula. ˢComedētes z bibentes: surgite: prīcipes, arripite clypeū. ᵗHec enim dixit mihi dominus ᵘVade z pone speculatorē

dr infra, xxiij. Te q̄ spernis, nōne z ipse pdaberis, nōne z ipse pdaberis ꝛc. ad eūdē sen. suz r. ducit

hiere, xxix. de regni sui determinatōe credidit esse falsum, ppter qd̄ recit illud pmittum magnū Dan. v. Eg. t etiā infidēr. q: vana cultura cultui dedicata applicauit vsibus cōibus

i Et (in illo pmitto q̄ depopulator est vastat, qd̄ intelligit de cyro q̄ babylonē z multas alias pūncias depopulauit z vastauit.

k Ascēde elā, regio est pfidis cui' bellatores cū cyro ascēderūt ꝯ babylonē. l Visū de medeba. in hebreo z in libris correctis hē

Vade, qm̄ perse z medi obsederūt babylonē m Omne ī genitū ꝛc. i. facū de pmitto, eo q̄ babylony a vobis capti nō audēbāt cōā vobis pqri p̄ timōre tumore z depressione. n Propterea. Hic pōit ponit pphe cōpassio, q: licet oderet babylonios malicā, diligebat tñ naturā, z nō cōpatiebat miserie eor quā videbat futurā. Et ppter h dicit pphā. Propterea repleti sunt lūbi mei dolore ꝛc. Et ptz ista vsq vbi. o Tenebre stupefecerūt me. id est miserie future super babylonem stupefecerūt mep admiratō. p Babylon. hoc ponit ꝛcōm explicans captiōis babylōice modū, z prius dementō balthasar regis, scdo q̄tū ad modū exercit' ꝯ eū veniens. ibi. Hec enī dixit. Circa primū dr q Pone mensaz. in h alloquit balthasar q̄ fecit grande cōmū. Dan. v. Dicūt enī aliq̄ q̄ cyrus z dari' fuerūt in h pmitto inuitati a balthasar, eo q̄ dolose simulauerūt se velle pacti care cū eo, z sic recedere cū amicicie federe, ppter qd̄ balthasar fecit eis pmittū, sed hoc nō videt vez, q: Dan. v. dicit. Balthasar rex fecit grā de pmittū optimatib⁹ suis mille. si aūt fecisset illud pmittū cyro z dario regib⁹, pncipaliter fuissent exēpta eor nōia, ppter qd̄ dicūt hebrei q̄ fecit illud cōmūi suis principib⁹. estimans dictum hiere. fuisse falsum de termināt̄one regni sui q: terminū positū hiere, xxix. credidit esse trāsactū, ppter qd̄ in dr ptemptū fecit apportari vasa dei in illo pmitto, z q: ex h meruit a deo cōdemnari, vt ibidē dicit. ideo sequit.

r Contēplare in specula. manū scribentē sniaz dei ꝯ te, ptra cādelabr ī superficie parietis aule regie, cuius scriptura z expositio diffuse ponunt Dan. v. s Comedētes z bibētes surgite pncipes ꝛc. qsi diceret, pphā. nō ē tps festinādi, sed magis vos defendēdi. q: eadē nocte perse z medi intrauerūt ciuitatē nīō supradicto, z iterfectus fuit balthasar cū pplo suo. Dan. v. t Hec est dixit mihi ꝛc. Hic pōit, pphā explicat modū veniēdi persarū z medor ptra babylonē dicens. Hec enī dixit mihi dns. cui' vbū nō potest esse falsum. v Vade z pone speculatorē ꝛc. Dicūt hebrei q̄ fuit Habacuc pphā eo q̄ subdit infra. Sup speculā dns ego sum stans ꝛc. Cui sententia ponit Habacuc. ij. ex dicta persona ipsius, sed melius intelligit de ipsomet Ysaia, vt habetur ex finibus partis. Sic igitur exponitur v Vade z pone speculatorē scilicet teipsum ad videndū z nunciandū

pplo tuo q̃ vētura sūt sup babylonē r Et vidit.loq̃r de scipo q̃si de altero.r h mō.ꝰ loquēdi frequēs est in pphis.r etiā in cuāgelijs. y Currū duoꝝ equitū.i. eyri regꝫ play r darij regꝫ medoꝝ.q̃ erāt ūcti q̃si due rote i vno curru ad curtendū sup babylonē. z Ascēsorē asini r.vidit.n.ri

tione imaginaria duos eq̃tes.q̃ vn' eq̃tabat asinū r alter camelū.r itellexit q̃ eq̃tis asinū significabat cyrū pſidente regno plarū.q̃d vsq; ad rps cyri fuerat hūile r subiecrū.r q̃ ascelor cameli q̃d ē aial nobile r magnificum significabat darū pſidentem regno medorū q̃d a lōgo tpe fuerat nobile et ma

a Et ptēplat' (gnū est diligēter.ad percipiēdū reuelationē dumaz sicut bon' discipulus ad intelligendaz mgri sui doctrinā.vnd dicit infra.l.ca. Mane erigit mihi aurē vt audiam eū quasi mgrm.

b Et clamauit vt leo q: sicut rugit' leonis est terribil.sic pphetia sua erat terribil' babylonis.

c Sup speculā dñi ego sum stās r.parat' ad videndū illud q̃d mihi ostēdit. d Et sup custodiā meam.vt p defectū seu pctm meū diuinis reuelationib; nō ponam impedimētū. Et subdit vsio sibi ostēsa. e Ecce iste venit.nota babylonē. f Ascensor vir r.i.eq̃s' in pūo accipit' sup duo regno dominū.vel aliter f Ascēsor vir.i.viri ascēsores.accipiendo singulare p plurali. sicut Exo.xiij. Venit musca grauissima.r isti viri sūt eq̃tes r darius.ita q̃ p bigā eq̃tū icē intelligit q̃d supra

g Et rūdit r dixit.l.Esaias p (p currū duoꝝ equū. pheta.q̃ noīat' est h speculator.vt dictū est. h Le cecidit cecidit babylon.r duplicat cecidit ad maiorē affirmationē vt cōiter exponit.Ra.sal.dicit q̃ duplicat ad significādū dupliciē babylonie casuz. vnū a cyro r dario a q̃bꝰ capta fuit r incēsa.alū a dño.a q̃ postea subuersa est taliter q̃ est inhabitabil' facta.vt dictū est supra.xiij. Erit babylon subuersa.sic subuertit dñs sodomā r go

i Et oīa r.q: perse r medi ea pferingētes. (mozā. aurū r argētū asportauerūt.Ihesqueter esaias q̃uertit se ad loquēdū regno iude dicēs. k Triturā mea r.

Jn hebre.hēc filia' idē rē significat vtroq; vocabulo.p pheta enī pplm regni iude vocat triturā suā.r filiū seu filiā aree sue.p q̃d intelligit granū purū a palea ejectū sum. Jntentio enī ei' erat exercere a pplo illo oēz malicia.r castigare eos p alioꝝ flagellationē ab eo denūciatā.ideo subdit. l Que audiui r.q̃ fallere nō pōt nec m Annūciaui vobis.in vtilitate.p vra correctoe. (falli Et p hoc ptz q̃ tota ps ista a loco illo.Vade et pone speculatorē r.intelligit de esaia.r nō de alio pphā.

n Onus duma.Hoc pphā scribit ꝺ idumeos q̃ p' captiuitatē regni iude fuerunt captiuati a nabuch.r postea liberati iudeis p eyrū ipi nō fuerūt liberati.ppter q̃d ꝓrebant cū descēdissent de ysaac p esau. sic filij ysrl p iacob.sed hoc nō valebat.q: nō fuerūt ita penitentes r

q̃uersi ad deū sic iudei.r hoc ē q̃d dr. o Ad me clamat ex seir custos q̃d de nocte. Custos q̃d de nocte. Dixit custos. Venit mane et nox. Si q̃ris q̃rite q̃uertimini r venite. p On' in arabia Jn saltu ad vesperā dormietis: in semitis dodanim. Occurrentes sitienti ferte aquā q̃ habitatz terraz austri: cū panib; occurrite fugiēti A facie.n.gladioꝝ fugerūt. a facie gladij imminētis:a facie arcꝰ extēti:a facie grauis pūj: q̃m hec dicit dñs ad me Adhuc in vno anno quasi mercenarij. et auferet oīs duma ad me clamat ex seir Custos q̃d de nocte. Custos q̃d de nocte. Dixit custos. Venit mane et nox. Si q̃ris q̃rite r.

t Conuertimini ad me veraciter r ex corde .io subdit. Si q̃ris q̃rite r.

v On' in arabia.Hoc pphā scribit ꝺ agarenos.q̃ magꝭ pprie sic nosant q̃si saracenos.eo q̃ descenderūt ab abraā p ysmaelē ancille agar filiū.ſz ipi vsurpārūt sibi nomē a sara q̃ erat libera.ipsi q̃ nabuch.vastauit iudeā multi de iudeis fugerūt vsus arabiā vbi habitāt agareni.credētes se ibi hre aliq̃d refugij.eo q̃ descenderāt ab abraā sicut r ipi.sed ipi ecōtrario fuerūt eis duri.ꝓpter q̃d pphā denūciat eoꝝ punitionem dr

v Onus i arabia.Circa q̃d sciendū q̃ duplex (cens. est arabia.s.superior r inferior.inferior aūt p pinū est iudee.ad quā fugerūt iudei.r illa fuit captiuata a nabuchodonosoꝛ.ꝓpter dm iciā pdictā.r nota.r ad h denotandū dr hic. v Onus i arabia.i.in vna pte arabie.r nō i tota.r nō dicit on' arabie sicut onus babylonis r alias. Ihesqueter describit fugā iudeoꝝ dicens.

x Jn saltu ad vesperā dormietis ꝓpter defectum hospitij.q: nō recipiēt vos agarēni. y Jn semitis dodanim.nomē est loci.ad quem est via p saltū illum.

z Occurrētes sitiēti r.i.o vos agarēni q̃ habitatz in plaga australi respectu iudee.occurrite misericorditer iudeis fugiētibꝰ q̃ sunt cognati vri. 3 A facie enim gladioꝝ fugerūt r.q̃si diceret ista fuga nō procedit ex pusillanimitate.sed ex necessitate.ꝓpter q̃d debetz eis magis cōpati.r q: h nō fecistis.ideo subdit pena vra cū sub

a Quoniā hec dicit dñs.cui' dictū non pōt (dirut. esse falsum. b Adhuc in vno anno.id est captiuitatem iudeoꝝ p vnū annū nr̃m stabitis i gla r.ꝓtē vra.

c Quasi mercenarij.id est sicut mercenarius cōsiderat finem anni in quo locutus est ad seruiendum r recipiendum premium.sic ego considero reddere vobis penam pro vestra duritia r nequicia statim illo anno transacto.ideo subditur.

d Et auferetur omnis gloria cedar.i.terra agarenorum sic nominata a cedar filio ysmaelis p vnū annum

ci post captiuitatē regni inde captiuauit eos nabuchō. e Et reliquie nūeri sagittariox fortiū ꝛc. erāt ei agareni exercitati i arte sagittandi. sic ismael eox pr̄. vt dicit Beñi. xxi. Factusq; ē iuuenis sagittari⁹. f Dñs enī de⁹ ꝛc. cui⁹ vbū est stabile ꝛ firmū. ꝛ in b ostendit ꝓpheta. q; hec est ꝓpheta de ſtinatiōis. q; infallibiliter adiplēt.

XXII

Vallis vallidonis inter punitiones aliaꝝ gentiū resumit ꝓphā punitionē regni inde addendo aliq; q; nō fuerit supi⁹ dicta. Et diuidit in duas ptes. q; prio ꝓphā loquit̄ ō regnuz. scdo ō sacerdotiū. ibi. Hec dicit dñs. ꝓma i duas. q; prio describitur regni inde pūitio scdo subdit̄ punitōis rō. ibi. Et revelabitur. Prima adhuc i duas q; primo ponit denūciatio pene. scdo subditur cōpassio ꝓphete ibi. Propterea dixi. Circa primū ōr. a Onꝰ vallis. licet enī hirlm ꝗtū ad vnā partez sit in mōte. tñ vna ps eⁱ⁹ est in valle. ꝛ q; ꝓpheta hic denunciat futurā eⁱ⁹ delectionē. p nabucho. regē. nō potius notat eā nomen vallis q; montis. b Visionis. q; multi ꝓphe visiones habuerūt de eⁱ⁹ destructione. c Quidnā tibi q; est. i. q; de causa. d Quia ascēdisti ꝛc. i. ad sacrificandū ydol' sup tecta domoꝝ. vt dicūt cōiter expositores nr̄i. ꝛ in b tangit culpa ciuitatis ꝓpter quā destructa fuit. s. ydolatria. Ra. sa. exponit q; appropinquāte exercitu nabuch⁹. ad hierlm hoies ascēdebāt sup tecta domoꝝ q; sunt plana in terra illa ad ꝓsiderādū inde magnitudinē exercitus. ꝛ ad ꝓsiendū inde ꝛtra aduersarios lapides ꝛ spicula cū machinis ad b sibi dispositis. e Clamoris plena. q; i tali preparatiōe fit clamor ꝓpl̄i. f Vrbs frequens ꝛc. i. q; prius fuisti ervltās ex frequētia ꝓpl̄i i te habitantis. g Interfecti tui. i. de ꝓpl̄o tuo. nō interfecti gladio. q; est mors brevis sed fame q; est mors diuturnior. fm q; ōr. vlti. Reg. vlti. ꝗualuit fames i ciuitate. i Luncti principes ꝛc. s. sedechias ꝛ viri bellatores. vt habet ibidē. l Dureꝫ ligati sunt. q; exercit⁹ regis babylonis cōprehendit sedechiā ꝛ eos q; erāt cum eo. l Propterea dixi. hic ꝓfr̄ ponit cōpassio esaie ꝓpter malū q; videbat futurū gēti sue. cui ōr. Propterea dixi recedite a me. q. d. nolo ꝓsolationē humanā. ꝛ patet lēa vsq; ibi. n Dñs deus exercituū. i. a dño deo exercituum ordinata est. m Dies interfectiōis ꝓpl̄i mei. o Scrutās murū. s. dñs faciens scrutari p chaldeos ꝛ destrui. p Et magnificē sup montez. s. syon vbi erat templū ꝛ dom⁹ regia cū magnis sumptibꝰ ꝛ laboribus edificata. q; omia in momēto destructa fuerūt a chaldeis. magis vtute diuina q; humana. ꝓpter ydolatrie peccata. Ra. sa. dicit q; ab illo loco. Propterea dixi ꝛc. vba

XXII

Vallis visionis quidnā tibi q; ē q; ascēdisti ꝛ tu oīs i tecta clamoꝝ plena. vrbs frequēs ciuitās exultās. Interfecti tui, nō interfecti gladio. nec mortui tui mortui i bello. Cūcti principes tui fugerūt sil. dureꝫ ligati sūt. Dēs q; inuēti sūt vincti sūt piter. pcul fugerūt. Propterea dixi recedite a me. amare flebo. Nolite incūbere vt ꝫsolemī me sup vastitate filie ꝓpl̄i mei. Dies enī interfectiōis ꝛ pcalcationis ꝛ fletuū dño deo exercituū i valle visiōis. Scrutans murū. ꝛ magnificus sup montē. Et elam sumpsit pharetrā. ꝛ Et currum hnis equitis. ꝛ parietem nudauit clypeus. Et erūt electe valles tue plene quadrigarum. ꝛ equites ponent sedes suas in porta. ꝛ revelabit operimētū iude. Et videbitis in die illa armamētariuz dom⁹ saltus. ꝛ scissuras ciuitatis dauid videbitis. q; multiplicate sūt. ꝛ cōgregastis aquas piscine iferioris. ꝛ domos hirlm numerastis. ꝛ destruxist̄ domos ad muniendū murū. Et lacū fecistis inter duos muros. ꝛ aquam piscine veteris. ꝛ nō suspexistis ad eum qui fecerat eam. ꝛ operatorem eius delonge. sunt ipsius dei cōpatiētis ꝓpl̄o suo in afflictione posito. vsi ꝛ in libro q; apud hebreos ōr beral. ochā. bñdictionū dicit q; qñ dñs recordat̄ de destructiōe templi. ꝛ captiuatione iudeoꝝ flet. ꝛ lachrymę eius cadut i mare. sed hoc dictum falsum est ꝛ puerile.

q Et elam sumpsit pharetrā. i. elamite q; sunt optimi sagittarij sumpserūt pharetras ad veniendū cū nabucho. ꝛtra hierusalē.

r Currum. i. currus ad portandū arma et alia necessaria exercit⁹.

s Et parietem ꝛc. i. clypei pdētes ad paruites inde fuerunt assumpti a bellatoribꝰ nabucho. vt venirent ad bellandū ꝛtra hierusalem.

t Et erūt ꝛc. i. in quibus crescebat triticuz ꝛ vinuz in abūdantia.

v Plene quadrigarum omnia terrena lascentia consterentium.

x Et equites ꝛc. i. custodias suas.

y In porta. i. in portis hierusalem. ita q; nullus posset ingredi ad auxiliandum. ne exire ad alios significandum alias fugiendū.

z Et revelabit. hic ponitur destructiōis hierlm ratio duplex. scda ponit̄ ibi. Et vocauit. Prima ratio fuit. q; non cōfidebant de deo. sed magis de ꝓpria virtute ꝛ industria ad resistendū nabucho. ꝛ b est qō ōr.

z Et revelabitur ꝛc. s. templū qō ꝓpter sanctitatez sui sic erat opertum q; soli sacerdotes intrabant. sed tunc fecerunt inde fortalicium.

a Et videbitis in die illa armamentariū. i. locū vbi reponebantur arma a tpe salomonis. vt illis te munitas contra chaldeos.

b Et scissuras ciuitatis dauid ad reparandū ꝛ ponēdum ibi defensores cōtra chaldeos ꝓpter loci debilitatem.

c Et congregastis ꝛc. ad puidendū hominibus ꝛ iumētis de potu in tempe obsidionis.

d Et domos ꝛc. ad sciendum quot essent ibi ꝓsone. ꝛ qualiter possent eis victualia sufficere.

e Et destruxistis ꝛc. i. muros hierlm ad fortificandū eos de lapidibꝰ ꝛ lignis inde assumptis. ꝛ etiam ne hostes possent ibi habere latibula. loquitur tñ hic de domibus q; erant in suburbijs. que solēt destrui ꝓpter aduentū aduersarioꝝ ne sint ciuitati obsesse i nouitētū.

f Et lacum fecistis. i. fossam in qua aqua curreret.

g Inter duos muros. ad murox maiorē fortitudinez. ciuitas enim diuisa erat triplici muro.

h Et aquam piscine veteris. s. in statū pristinum restituistis. In obsidione enī plus indiget ciuitas aqua eo q; plures quenūt ibi ad defensionē ciuitatis. ꝛ ideo quedā piscina que alio tpe nō erat necessaria. ꝓpter qō fuerat derelicta immunēte obsidione fuit reparata.

i Et non suspexistis ꝛc. scz hierusalem.

l Et operatorem eius delonge. q; ab eterno pordina-

nit ibi ponere tẽplũ suo noĩ dedicatũ. l Mõ vidistĩ ad ei' aiplũ recurrẽdo. ℌ ponit ad ofidendũ q̃ al's tal' pparatio pugne esset licita ⁊ bona. sic ezechias diligẽter se ꝓpauit ad rẽsistẽdũ sennacherib. vt habet. iij. Regũ. ⁊ ij. Paral. q̃ principal' de deo ꝓfidit. ⁊ illud qõ erat bũane ꝓuidẽtie ñ omittit. sed isti diuinũ aut liuz totaliter neglexerãt in sua ẏtute ac ꝓuidẽtia confidentes.

m Et vocabit. Hic ponit secda cã ẽstructionis hui'm. s. tps ẏbi diuinũ p. ꝓphas eis dicti. ⁊ hoc est qõ dicit.

m Et vocabit dñs. s. per. ꝓphas. n In die illa. s. ad destructionẽ hui'm.

o Ad fletũ ⁊ plãctũ ⁊c. i. debitã ꝓmptionẽ ⁊ satisfactionem de pctis vt euitaret pena duplicis ruine.

p Et ecce gaudiũ ⁊ letitia. p cõtrariũ in ꝓpheticis ẏbi pphetarũ eos ad penitentiaz reuocantiũ.

q Comedam⁹ ⁊c. ℌ eni inter epulas dei sone dicebãt. eo q̃ pphete cõminabãt eis captiuitatez ⁊ mortez nisi peniterẽt. ⁊ q̃ tal' ꝓtempt' malũ eor aggrauabat supra modũ ideo subdit.

r Et revelata est ⁊c. pcedenti ꝓtẽptum.

s Si dimittet iniq̃tas hec. i. nõ dimittet accipiẽdo si ꝓ non.

t Donec moriamini nõ solũ corpis morte. sed etiã gehẽne. ⁊ accipit hic donec absq; tpis determinatiõe. sic ps. cix. Donec ponã inimicos tuos scabellũ pedũ tuor.

v Hec dicit. Hic ostendit ppha ꝓtra sacerdotiũ. ⁊ prio ꝓtra sobnã in spãli. scdo ꝑ alios magis in generali. ibi. In die illa. Prima i duas. q̃ primo ponit ipi' sobne detectio. scdo eliachim substitutio. ibi Et erit. Circa primũ sciẽdũ q̃ iste sobna ⁊ ei adherẽtes suadebãt ezechie q̃ redderet se ⁊ ciuitatẽ sennacherib. vt dicit heb. esaias aũt psuadebat ꝑtiũ. ⁊ q̃ sobne non fuit factũ ꝓsiliũ. iõ partim mot' indignatõe. partim timore ne sennacherib ex magnitudie potẽtie tpalis ciuitatẽ capet armis. finaliter cũ suis occulte exiuit ⁊ se reddidit assyrijs. ⁊ inde duct' in eor terrã ibi mortuus fuit. ⁊ ℌ est q̃ ꝓdicit h esaie a dño.

x Vade ad sobnã ꝓpositũ tẽpli. i. summũ sacerdotez. vt dicit aliq̃ hebrei. Alij vo dicũt q̃ erat thesaurari' ⁊ custos vasor templi dñi. primi tñ vident meli' dicere. q̃ infra dr q̃ eliachim filij' elchie fuit substitut' loco ei'. q̃ eliachim fuit sacerdos sum' tpe ezechie. vt dicit h Ra. sa. ⁊ scripta h satis innuit in h ca. ⁊ xxij. Reg. xix. ca.

y Quid tu h. sagis in tẽplo dei indigne miistrando.

z Aut q̃si q̃s h. q. d. facto te ofidis ac si esses de genere regũ dauid. iõ subdit.

a Quia excidisti tibi sepulchr hic ⁊c. Edificauerat ei sibi sepulchr notabile i ciuitate dd iter sepulchra regia vt p' morte eẽt in mẽoria celebri. sicut tota summ' sacerdos fuerat ibidẽ sepult' ꝓpter bonitatẽ ipi'. vt hr. ij. Paral. xxiij. sed nõ erat sic de isto ꝓpter qõ prius fuit inter vos.

b Ecce dñs ⁊c. ab assyrijs

c Sic alpor tat ⁊c. i. p castratonẽ i pusillanimitatẽ galline reduct'. ⁊ in h designat ppha q̃ ptum erat ex tione se assyrijs redditur'.

d Et q̃ amicitiũ ⁊c. i. facultates ⁊ sine retributẽtia

e Loronas ⁊c. i. vndiq; lustrabit tibi tribulationes sic corona caput circũdat.

f Quasi pilã mittet te. q̃ a ludentibꝫ ꝓcul' de mãu ad manu. sic iste sobna prio redditꝰ manibus maior fuit posit' ad man' minor. q̃ duceret cũ ad terrã assyrior.

g Ibi morieris. nõ h vbi statuisti tibi sepulcrum.

h Ibi erit ⁊c. supra in ignominias.

i Et ignominia ⁊c. q̃ ei ignominia redũdabat i tẽplũ dñi cui fuerat ꝓpositus.

k Et expellã ⁊c. a dignitate sacerdotali in q̃ credis stabiliri.

l Eru. Hic ostendit dñs ipsi' eliachim substituto. cũ dicat.

m Vocabo seruũ ⁊c id est mihi fidel' ꝓtinẽtẽ.

n Et induã ⁊c. i. tunica sacerdotali hiacynthina.

o Et cingulo tuo. de ꝓcositate materie ⁊ ꝓcio sitate form. istor ornamẽtor sũmi sacerdo. dictũ fuit diffuse supra. xxviij.

p Et erit ⁊c. i. hõs cura de eis pastoralẽ.

q Et dabo ⁊c. i. tẽplo q̃ dr h dom' dñ. eo q̃ ꝓcepit ipm fieri p salomonẽ filiũ suũ. ⁊ ꝓpauit expẽsas p magna pte. ⁊ tradidit salomõi descriptoz tẽpli. ⁊ edificior circa ipm. vt hr. i. Paral. xxviij.

r Sup humerũ ei'. q. hõs on' cure tẽpli ⁊ tot' ꝓpli.

s Et aperiet ⁊c. ℌ dr ad ofidendũ supioritatẽ ei' ad disponẽdus de ingressu tẽpli ⁊ misterij ibidem exercendi. ex q̃ satis ostenditꝰ q̃ fuit in summo sacerdotio ꝓstitut'.

t Et figaz ⁊c. i. principalẽ in tẽplo dñi.

v Et suspendã sup eum oẽm glaz ⁊c. i. oẽs alij sacerdotes innitent' ei' ptãi. sic appensa in parillo innitunt ei.

x Vasor diuersa genera ⁊c. p h innuens. q̃ oia essent sub ordinatõe ⁊ potestate sua.

y Usq; ad oẽ vas musicor. Vasa musicor dicunt hic instrumẽta in q̃bꝰ cantores cantabant diuinas laudes. mõ loquẽdi hebraico. q̃ instrũm cuiuslibet artificis dr vas ei'. Vñ ⁊ i. Reg. xx. vbi dr. Dedit gionathas arma sua puero. In hebreo vo hẽt. vasa sua.

z In die illa. Hic loquit' ꝓpheta etiaz contra alios

sacerdotes in generali fm q̄ dicunt expositores nr̄i cō/muniter dicentes, q̄ hic p̄phetizat de abiectiōe sacerdo/tū tp̄e sedechie, q̄n templū fuit cūbustū, & sacerdotes in/ a Auferet̄ parillus, i. io/ (captiuitatē ducti, cū dicit/ sedec. h̄ qui tunc fuit summ⁹ sacerdos. b Et pibit ⁊c/ i. alij sacerdotes, mi/nistri immittētes ei sic/ principali. Ra. sa. vo/ b̄ exponit de eiectiōe/ sacerdotū minum⁹ ge/neraliter, referēs hāc/ scripturā ad ip̄z sobn̄a de q̄ sup̄a f̄cerat/ mentionē, in speciali/ & b̄ utq̄ vt ofi dat de/iectionē aliop̄ sibi ad/herentiuz cū eop̄, & fm/ hoc dr. Auferet̄ parul/lus, intelligit ip̄e sobna q̄ fuit sacerdos. sūmus. Qui firus fue/rat in loco fideli, i. cō/stitut⁹ in sūmo sacer/dotio tēpli, & p̄pter b̄ ablat⁹ a dño, q̄ mini/strabat infideliter et/ indigne. Et pibit q̄ pependerat i eo, i. ad/herentes sibi, & videt/ ista expositio melior/ q̄z prima, q̄ magis l̄re/ p̄cedenti p̄sona.

[a] auferet̄ parillus q̄ fir⁹ fue/rat in loco fideli: & franget̄/ & cadet: [b] & pibit q̄ pepen/derat ineo, quia dñs locu/tus est. +XXIII+

O [c] Aus tyri, [b] Ululate naues maris, [a] q̄z/ vastata ē dom⁹ [c] vñ uēire cō/sueuerat: [f] d̄ tra cethi ruela/ta ē eis. [g] Tacete q̄ habitatis i/ insula: [b] negociatio sidonis/ [i] Trāsfretates mare reple/uer̄t te. [k] in aq̄s multis: [l] semē/ nili messis flumis fruges/ ei⁹: & facta ē negociatio gē/tiū. [m] Erubesce sidō ait ma/re: fortitudo maris dicēs. [n] Nō parturiui & nō peperi/ nō enutriui iuuenes: nec/ ad incremētū pduxi virgi/nes. [o] cū auditū fuerit in egy/pto [p] dolebūt cū audierit d̄ tyro. [q] Trāsite maria: [r] vlu/late qui habitatis in insu/la. [s] Nunq̄d nō hec vīa est:/ [t] q̄ gloriabat̄ a diebus pri/stinis in antiquitate sua: ⁊/ [u] Ducent eā pedes sui lon/ge ad pegrinandū. [v] Quis/ cogitauit h̄ sup tyr⁹ [x] quon/dam coronatā. [a] Cuius ne/gociatores principes: insti/tores ei⁹ inclyti terre. [b] Do/minus exercituum cogita/uit hoc: vt detraheret sup/biam omnis glorie: [c] et ad/ in truncatiōe vboy. dolore impediēte pfectā cp̄ssionē. f De terra cethim ⁊c. in illa eī tra tyri habebāt ami/cos. vt videbit infra. & illi p̄scientes apparatū nabuch. ad veniendū d̄ tyrū, p̄nūciauerūt/ eis vt se muniret. tū/ q: h̄ nō valuit eis. nō subdit. g Tacete q̄ ⁊c. i. in tyro/ mari circūclusa. q. d. nō loq̄mini de d. ren/sione. q: non valebit/ h Ulego. (vobis/ ciatio tuoms. multi/ emi mercatores de ci/uitate sidon frequē/tabant tyrū. p̄pter q̄d/ dic̄t hic negociatio/ i Trāsfretan (ci⁹/tes ⁊c. diuitijs & mer/cimonijs in suis na/uibus apportatis. k In aq̄s multis. i. venientes p̄ mltas p/es maris. l Semē nili messis/ flumis fruges ei⁹ ⁊c/ i egypto raro fit plu/uia. sed fluuius nili di/uidit̄ per riuos ad h̄/ q̄ fructificet semia i/ terra, plecta, vt habet̄/ Deute. xi. & nō fruges/ egypti dicunt fruges/ fluminis nili. & q. ibi/ crescūt in magna abū/dantia, ferebantur inde ad tyrum p̄ nauigium. m Erubesce sidon ait mare ⁊c. i. tyrus q̄vocat̄ h̄ mare/ eo q̄ erat mari circūclusa. m Erubesce sidon. q: de/iectio ciuitat̄ metropol̄ cuiusmodi erat tyrus respectu/ sidonis, cedit in p̄fusionē alia⁹ ciuitatū. & mod⁹ destru/n Nō parturiui (et/ois subdit̄. cum d̄ in p̄sona tyri. & nō peperi ⁊c. q: in ei⁹ obsidione & destructione multe/ mulieres passe fuerūt aborsum. & multi de pueris nat⁹/ & de iuuenib⁹ & ꝑgunib⁹ mortui fuerūt adeo q̄ adultas/ & debitū incremētū o Cū auditū ⁊c. q̄ destructa fu/ p Dolebūt. eo q̄ habebāt cū tyris ami/ (erit tyrus. cicia p̄pter abūdātiā frugū. quā ibi adducebāt advenē/ q Trāsite ma. hic cū destructiōe tyri denūciat̄ (duz. fuga inhabitantiū. cū d̄. q Trāsite maria. fugiēdo/ p nauigiū ad diuersa loca. r Ululate. p̄ cōfusione et/ s Qui habitatis ⁊c. i. in tyro q̄ d̄ insula (tristicia. rōne p̄dicta. t Nunq̄d nō ⁊c. supple ciuitas. & ē mo/dus loq̄ndi truncat⁹ eadē rōne q̄ supr⁹. v Que glo/riabat̄ ⁊c. q: multa tpa cucurrerāt a sua fundatōe. & nul/lus potuerat eā debellare. x Ducēt eā ⁊c. i. habita/y Quis cogitauit ⁊c. q. d. nullus hō cogi/ (tores ei⁹, tasset q̄ sic posset destrui. cui⁹ rō subditur. z Quon/dā coronatā. i. sup alias ciuitates reginā p̄pter diuiti/a Cui⁹ negociatores princi/ (as ei⁹ & fortitudines,/ pes. i. eccles magis principib⁹ terre vel maiores. b Dñs exercituū ⁊c. inspirādo nabuch. audaciā inua/dendi eā. & subdit causam. c Ut detraheret ⁊c. i. tyri q̄/ d̄ hic cois gl̄ia hyperbolice. ad designādū magnitudinez/ superbie ei⁹ sicut de aliq̄ ciuitate in q̄ multū viget superbia/ d̄ vulgariter. q̄ in ea est superbia tot⁹ mūdi. & eodē mo/do intelligē. q̄ d̄ subdit de nobilib⁹ tyri. d Et ignomi/niā ⁊c. Consequēter denūciat velocitatē fuge habi/e Transi terrā. i. ad modū (tantium in tyro dicens,/ fluminis & p̄tinue & velociter currentis.

O Mus tyri. Ad intelli/ Capitulū. xxiii. gentiā hui⁹ cap̄. sciendū q̄ tyrus fuit ciuitas si/ta in mari mediterraneo vndiq; mari circūclu/sa. tū ex vna p̄te nō multū distabat a littore. & ideo erat aptissima ad receptionē nauiū, p̄pter q̄d afferebant ibi/ multa mercimonia. vñ p̄ cessū tp̄is fuit multū ditata & i/ superbiā elevata. p̄pter q̄d diuino iudicio bis fuit euersa. primo p̄ nabuch. q̄ vt eā facilius posset capere, voluit eaz/ p̄tiguare terre impletio spaciū intermediū lapidib⁹ & li/gnis & terra. sed h̄ nō potuit. veruntā nauigio eā cepit. & subuertit. postea reedificata utq̄ p̄ alexandrū magnū/ fuit euersa. q̄ p̄ multitudinē p̄li cū eo cristianis & tigua/uit eā terre. & sic eaz cepit sine nauigio. De prima vero/ euersione agit̄ in h̄ ca. & specialiter rōne captiuitat⁹ in/ datce. q: regnū tyri & regnū iude fuerūt adinuicē ꝑfede/rata tp̄e salomonis. iij. Reg. v. & iō captiuatis iudeis de/ buerūt cōpati rōne antique ꝑfederatiōis. sed ecōtrario/ magis gauisi fuerūt eos deridētes. p̄pter q̄d p̄pha h̄ de/nunciat̄ tyri deiectionē. Et diuidit̄ in duas p̄tes. q: pri/mo denūciabit̄ hmōi deiectio. secdo a q̄b⁹ debeat destrui/ ibi. Ecce terra chaldeoruz. Prima adhuc in duas. scdm/ duo q̄ simul p̄pha describit cū tyri destructiōe. Primus/ est tristicia amantiū. scdm fuga inhabitātiū. ibi. Trāsite/ a Onus tyri. i. ei⁹ de/ (maria. Circa primū dicitur. p̄ssio. que subdit̄. b Ululate. p̄ tristicia. c Na/ues maris. i. o vos naute. q: ponit hic ꝑtinēs p̄ ꝑtento/ sicut freq̄nter in scriptura accipit̄ domus vel ciuitas. p̄/ habitātib⁹ in domo vel ciuitate. & subdit̄ ei hui⁹ tristi/d Quia vastata est dom⁹. i. tyrus in cui⁹ (cie. cū d̄. domib⁹ solebat̄ recipi. e Vñ venire ꝑsueuerat/ supple vobis ꝑsolatio. nauigātes. n. p̄ mare multū ꝑsolant. q̄/ venūt ad portū bonū & q̄etū. & est h̄ modus loq̄ndi/ truncat⁹. quē oportet pficere p̄ aliquā suppletionē. & ta/li mō loq̄ndi vtit̄ hic p̄pha. q: mod⁹ loquēdi dolētū est

f Filia maris.eo q erat mari circūcluſa vt dictum eſt
g Non eſt cingulū vltra tibi.i.fortitudo re/ (ſupra
ſiſtendi q deſignat p cingulū militarē. h Manū ſu
am.i.ptātem ſuā. i Supra mare extendit.ſ.tyrus q
p nauigiū ſuū hēbat in mari magnā ptātem.
l Conturbauit re/
gna.p potentiā ſuam
iniuſte dep:mēdo.t
q: hec fuit vna cauſa
ſue ſubmerſionis.ſub/
l Dñs māda/ (dix
uit ꝛc.i.aduerſus ty
rus q ſira eſt in terra
chanaan.filij eni iſra
el nō potuerūt expel
lere totaliter chana/
neos.vnō d: Dath.
ex.icſus ſeceſſit i par
tes tyri et ſidonis.et
ecce mlier chananea
a finib⁹ illꝰ egreſſa ꝛc.
m Ut ꝓtereret for/
tes eiꝰ p nabucho.
n Et dixit ſcz dñs.
o Nō adijcies.ꝛc.i.
in tātā ſuperbiā elena/
p Calumniam (ra
ſuſtinens a nabuch.
q Virgo filia ſido/
nis. Dicit aūt filia ſi
donis.q: ſidonij exi/
ſtentes ꝑpe illā inſu
lam edificauerūt eaz
de ꝑcepto regis aſſy/
rioruz.cui tota terra
illa fuit ſubiecta lon/
go tpe.t ideo vñ⁹ rex aſſyrioꝝ ꝑſiderans q illa inſula e/
rat aptiſſima.p portu fecit eā edificari p ꝓpīm.ꝑpe exi/
r In certum ꝛc.fugiendo.ibi enī habebāt (ſtentem.
tyri amicos.t ideo ibi fugerunt aliq.p receptaculo ha/
bendo.q: tamē hoc non valuit eis.ideo ſubditur.
s Ibi quoq ꝛc.q: nabuch.miſit ad terrā illā vt red/
derent ſibi fugitiui de tyro.t terra illa nō fuit auſa cos
t Ecce terra.idē dicit ꝑ ꝓphā denūciat a ꝗbꝰ (retinere.
tyrus foret deſtruenda.ſ.a chaldeis.t ſ est quod dicit.
t Ecce terra chaldeoꝝ.parata ad inuadendū tyrū.
v Talis populus nō fuit.i.tam fortis t crudelis.
x Aſſur fundauit eā. Aliq̄ expoſitores p ly eam intelli
gūt chaldeoꝝ terram.ſed ſ nō eſt vez.q: Heſi.x.d:. De
terra illa egreſſus eſt aſſur.ſ.de chaldea.t iſte aſſur fuit
filius ſem.t ab eo deriuat⁹ eſt ꝓpl's aſſyrioꝝ.vt dictum
fuit diffuſius Heſi.x. Sed p ly eā potꝰ accipiendus eſt
tyrū.t q: ꝓcedente tpe quidā rex aſſyrioꝝ f. eit edificari
eam.t nō d: hic de ea r Aſſur fundauit eā. ſed q: de/
ſtructa fuit poſtea p chaldeos.ideo ſubditur.
y In captiuitatem traduxerunt ꝛc.t patet littera.
z Vlulate naues maris.i.naute.vt expoſitū eſt i prin
a Quia deuaſtata eſt ꝛc.id eſt tyrus (capio huꝰ ca.
in qua erat portus ſolennisſimus.
b Et erit.ibi ꝓſequenter agit de tyri reedificatiōe.et
primo in tpalib⁹.ſcdo in ſpūalib⁹.ibi. Et erit. Circa pri
mū tangit primo vaſtatiōis tyri duratio.cū dicit.
c In oblionione eris ꝛc.q: nō venient ibi homines ad
d Dicit dies vnī⁹ regis.ſ.ipius dauid (habitandū.
vt dixit Ra.ſa.qui vixit.lxx.annos.vt habet.iij. Reg.x.
e Poſt.lxx.annos.ſcz vaſtationis tyri.

ignominiā deduceret vniū
ſos inclytos terre. c Tranſi
terrā ꝙi ſtuuiū filia maris:
s nō eſt cingulum vltra tibi.
b manū ſuā extēdit ſup ma
re: k ꝓturbauit regna l Dñs
mādauit adūſus chanaan
m vt cōtereret fortes eiꝰ: n t
dixit. o Nō adijcias vltra vt
glorieris p calūniaz ſuſtinēs
q virgo filia ſidonis r In ce/
thim conſurgens tranſfreta
ibi q3 nō erit requies tibi.
r Ecce terra chaldeoꝝ t talis
ppl's non fuit: u aſſur funda
uit eā. v In captiuitatē tra/
duxerunt robuſtos eiꝰ: ſuf/
foderunt domus eiꝰ: poſue
runt eā in ruinā. z Vlulate
naues maris a qz deuaſtata
eſt fortitudo vra. b Et erit i

f Erit tyro quaſi canticū meretricis.meretrix enī de/
relicta a ſuo amaſio ſolet conari ad cantandū melodio/
ſe ad reuocandū amaſiū ad ſe.t in hac metaphora intel/
ligitur deſideriū illoꝝ qui remanſerāt de fugitiuis tyri
ad.i. edificationē ipius.vt ſic mercatores de diuerſis re
gnis iterū venirēt ad
tyrū.ideo ſubdit.
die illa c in oblioione eris o
tyre ſeptuagīta ānis: d ſic di
es regis vnī. e Poſt ſeptu/
aginta annos f erit tyro q̄ſi
canticū meretricis, Sume
tibi citharā: circūe ciuitatē
meretrix obliuioni tradita.
Bene cane: frequēta canti/
cuz: vt memoria tui ſit g Et
erit poſt ſeptuaginta ānos
viſitabit dñs tyrū: h t redu/
cet eam ad merces ſuas: i t
turſū fornicabit cū vniūſis
regis terre ſup faciē terre.t
erūt negociatōes eiꝰ: t mer
ces eius ſcīficate dño. Nō
ꝓdent neq reponēt: q: his
q̄ habitauerint coram dño
erit negociatio eius vt mā
ducent in ſaturitatem.t ve
ſtiant vſq ad veruſtatem.
g Et erit p.lxx.an/
nos ꝛc. faciens eam
reedificari.
h Et reducet ꝛc.al/
ſic apportatas de di/
uerſis regnis.
i Et rurſum forni/
cabit ꝛc.q̄ ꝑ̄ intel
ligi de fornicatōe cor
porali.q: mercatores ſ
elongati a ſuis vxo/
ribus ſic ſolent forni/
cari.t de fornicatione
ſpūali.q: illa ciuitas
idolatrie fuit dedita
vſq ad tempa ipi.
l Et erūt.idē inci
pit verſus in hebreo
in quo deſcribit ree/
dificatio tyri in ſpiri
tualib⁹.cū dicitur. Et
erūt negociationes eiꝰ
t mercedes eius ſan
ctificate domino ꝛc.
q̄ dicunt aliqui im/
pletū fuiſſe tempore
ieremie poſt reditum
captiuitatis babylo/
nice dicētes q tūc in
tyro fuerūt homines deuoti t offerentes munera dño in
hierlm ad eius obſequiū t ſuſtentationē miniſtrorum.
ſed q: hoc non apparet ex his q̄ ſcripta ſunt in eſdra t
neemia.nec ex hiſtoria Ioſephi ſeu alia hiſtoria auten/
tica.ideo videt mihi ſaluo meliori iudicio q impletio
huiꝰ ꝓphetie reduci debeat ad tempꝰ chriſti.in q mul/
ti de tyro deuote venerūt ad audiendū ꝓdicationē chri
ſti.vt habet Dath.iij.t Luce.vi. t reliq de tyro poſtea
crediderūt ad ꝓdicationē diſcipuloꝝ chriſti ſe et ſua ad
obſequiū dei deuote offerentes.huic etiā expoſitioi cō/
cordat Ra.ſa.q̄ntū ad aliq̄d dicens q hec ꝓphetia im/
plenda eſt in aduentu regis meſſie.q diuitias dei cul/
toribꝰ applicabit.ſed in hoc diſcordat q dicit implendū
de futuro.q̄ in regi chriſto de ꝑterito eſt adimpletū.

Capitulum.xxiiii.

Ece domin⁹. Aliqui expoſitores dicūt q hoc ca
pitulū exponendū eſt ad lītam de deſtructione
idumeoꝝ quā ſupra tetigit ꝓpheta breuiter ca.
xxi. Sed hic reſumit vt diffuſi⁹ ꝑtractetur.ſed hoc dictū
non habet appārentiā.q: ex littera huiꝰ cap. nec ex cir
cūſtantia habet aliquid p quod intelligi debeat de idu
mea.ꝓpter quod beat⁹ Hieronymus dicit q ꝓpheta
hic loquit ad litterā de euerſione generali totius mun
di in iudicio finali.ita q in ꝓcedentib⁹ ꝓpheta locut⁹
fuerat de ſubuerſione diuerſarū gentiū in ſpeciali.ſ.iu/
deoꝝ.babylonioꝝ.t egyptioꝝ.t hmōi.vt patet ex ꝓ/
cedentib⁹.hic autem loquit generaliter de ſubuerſione
mūdi circa finale iudiciū.t q: illud iudiciū erit ad igno
miniā iniquoꝝ t glorīā iuſtoꝝ.ideo ſic ꝓcedit.quia ꝑ
mo ponit ꝑtinentia ad iſtud iudiciū.ſecūdo ꝓpheta

insurgit ad dei preconiũ capi. sequẽti. Prima in duas. q2 primo ponunt̃ quedã iudiciũ antecedentia. ⁊ secũdo consequẽtia. ibi. Et erit. Prima in duas. q2 primo describitur tribulatiõis circa finem mũdi acerbitas. secundo eius ineuitabilitas. ibi. Formido. Circa primũ sciendũ q̃ tribulatio mũdi p̃cedens iudiciũ licet futura sit horribil' in iusti. tñ erit iusti materia cõsolationis ꝓpter qd̃ saluator Luce. xxi. de h̃ loquẽs dixit apl'is. His autẽ fieri incipientib' respicite. ⁊ leuata capita vestra. i. exhilarate corda. vt exponit Grego. omelia prima. Et io hic primo poit̃ malorũ tribulatio. secũdo iustoꝝ consolatio. ibi. Quia hec erunt. Prima in duas. quia primo ponit̃ malorũ afflictio. scdo leticie subtractio. ibi. Luxit vindemia. Circa primum dicitur.

a Ecce dñs dissipauit terrã. q2 p ignem ꝯflagrationis p̃cedẽtem iudicium a statu suo immutabitur.

b Et nudabit eam. herbis ⁊ arboribꝫ.

c Et affligit faciem ei⁹. q2 igne p̃dicto superficies ei⁹ cremabitur. Et accipit̃ afflictio ibi metaphorice sicut ⁊ p oppositũ d̃r terra vel pratũ ridere. qñ virescit.

d Et disperget habitatores ei⁹. q2 tũc oẽs morient̃ vt resurgant in iudicio.

e Et erit sicut ppl's sic sacerdos ⁊c. i. q̃ntũ ad hoc nõ erit ibi acceptatio ꝯditionis stat⁹ aut sexus f Luxit ⁊ defluxit terra. i. habitãtes in terra. g Defluxit orbis a statu suo. h Et infirmata est ⁊c. q2 defecit ĩ hominibꝫ dominiũ ⁊ principat⁹. i Et terra interfecta est. i. habitatores terre. k Ab habitatoribus suis. i. ꝓpter peccata inhabitantiũ. ideo subditur.

l Quia trãsgressi sunt leges ⁊c. bone ꝯsuetudinis que est ius humanũ m Dissipauerut fedus sempiternũ faciẽtes ꝯtra ius nature qd̃ in mẽtibꝫ hũanis indelibiter est scriptũ. n Propter h̃ maledictio. s. dei.

o Vorabit terrã. i. hoĩes terrenos. p Et peccabũt habitatores eius. q2 appropinquãte iudicio abũdabit iniq̃tas. ⁊ refrigescet charitas Math. xxiiij. q Luxit Hic ꝯseq̃nter describit̃ subtractio gaudij. ⁊ primo ex defectu vini qd̃ solet esse materia gaudij. s̃m illud ps. ciij Vinũ letificet cor homĩs. iõ d̃r. q Luxit vindemia. scdo ex subtractione ludi recreatiui. cum dicitur.

r Cessabit gaudiũ tympanoꝝ ⁊c. ⁊ ptz lr̃a. tertio ex destructione habitaculi. cũ d̃r. s Attrita est ciuitas vanitatis. i. quelibet ciuitas mundi. q̃ d̃r vanitas. Eccl's. i Vanitas vanitatum dicit ecclesiastes ⁊c.

t Clausa est ⁊c. q2 deficient hoĩes. v Clamor erit sup vino. i. ex defectu vini. p qd̃ intelligit̃ defect⁹ cuiuslibet potus. x Deserta est omis leticia ĩ p̃nti vita. y Translatũ est gaudiũ terre. ad locũ beatorũ. vbi solũ remanebit gaudium.

z Relicta est ĩ vrbe solitudo. i. in vrbib⁹ accipiendo singulare pro plurali Exo. viij. Venit musca grauissima. i. mltitudo muscarũ. Sciendũ etiaz q̃ ꝓpha loquit̃ de futuris p modũ p̃teriti ꝓpter certitudinẽ ꝓphetie. ⁊ q2 talis modus loquẽdi frequẽter est in ꝓphetis.

a Quia hec erunt. Hic ꝯsequẽter describitur iustoꝝ ꝯsolatio q̃ nunc sunt depressi sed ĩ iudicio erũt exaltati. Et diuidit̃ ĩ duas ptes. in ptem p̃ncipalẽ ⁊ incidentalẽ. secũda ibi. Ve mihi. Circa primũ sciendũ q̃ electi ad gl'az erũt valde pauci respectu damnatorũ. s̃m q̃ dicit saluator Matth. vij. Lata porta ⁊ spaciosa via q̃ ducit ad p̃ditionẽ. ⁊ multi sũt q̃ intrãt p eã. q̃ angusta porta ⁊ arta via q̃ ducit ad vitã. ⁊ pauci sunt q̃ inueniũt eã ⁊ h̃ est qd̃ d̃r hic.

a Quia hec erũt ⁊c. iudiciũ enĩ vltimũ d̃r futurũ ꝓpe hierl'm q̃ est ĩ medio terre habitabil'. q2 ẽ in q̃rto clima

b Quomodo si pauce oliue ⁊c. fructus enim (te. remanentes in oliua p⁹ excussiõz. et racemi remanẽtes in vinea post vindemiatõem sunt valde pauci respectu collectoꝝ. sic electi ĩ iudicio erunt valde pauci respectu alioꝝ. ⁊ de istis paucis subd t̃. c Hi leuabũt vocem suã. ex magno affectu. d Atq; laudabũt cum toto co

e Cũ glorificat⁹ ⁊c. i. cũ dñs iesus xp̃s ĩ iudi- (natu. cio apparuerit in forma hũanitatis gloriosa.

f Hinnient. i. signa leticie ofident sicut equus hinniens ex leticia. g De mari. i. q2 tunc transferent̃ de h̃ mũdo q̃ est ad modũ maris tempestuosi ad portũ gl'ie in anĩa ⁊ corpe. ⁊ q2 h̃ est valde desiderabile. ideo admonet ꝓpha fideles. vt se ⁊ alios ⁊ h̃ disponant p p̃dicationem ⁊ susceptionem fidei catholice dicens.

h Propter hoc. i. cum electis in iudicio exultetis.

i In doctrinis ⁊c. qd̃ fecerũt apl'i aliq; discipuli xp̃i.

k In insulis maris. quia predicauerunt non solum habitantibus in arida. sed etiam in insulis maris. vt patet de paulo in actistus apostolorum. ⁊ in pluribus locis. ⁊ quia publicatio euangelij processit ad oĩs partes orbis. ideo subditur.

l A finib⁹ terre laudes.s.diuinas. m Audiuimus gl'iam iusti.s.xp̄i.cui⁹ gl'ia ubiq; terraꝝ ē p̄dicata.⁊ quia mysteriū xp̄i erat occultū ⁊ secretū tpe veteꝛ testamēti. xpter qđ.Ier.inter p̄tes.p eo qđ habeā supra.ir.c.de xpo. Et vocabit nomē ei⁹ admirabilis ꝓsiliari⁹, deꝰ fortis, pater futuri seculi prin ceps pacis trāstulerit.

men dñi dei ist'. l A finib⁹ terre laudes, m Audiuimus gl'iaꝝ iusti. n Et dixi secretū meū mihi: secretū meus mihi. o Ue mihi. p Preuaricā tes p̄uaricati sunt: ⁊ p̄uari catione trāsgressoꝝ p̄uarica ti sunt. q Formido ⁊ fouea et laqus sup te: q̄ habitator es terre. Et erit q̄ fugerit a fa cie formidis: cadet i fouea: r ⁊ q̄ se explicauerit ꝺ̄ fouea s tenebit laqueo: t qꝛ chata racte de excelsis apte sūt⁹ et ꝓcutient fūdamēta tre. Cōfractiōe ꝓfringet terra. ꝓtri tione ꝓteret terra. Cōmoti one cōmouebit terra: agita tiōe agitabit terra sicut ebri⁹. u ⁊ auferet q̄i tabernaculuꝫ vni⁹ noctis. x Et grauabit eā iniquitas sua: ⁊ corruet: y ⁊ non adiciet vt resurgat. z Et erit a i die illa: visitabit dñs sup militiā celi in excel so: b ⁊ sup reges terre q̄ sunt sup terrā. c Et cōgregabun tur in cōgregatione vni⁹ fa scis in lacuꝫ: d ⁊ claudentur ibi in carcere: e ⁊ post mlt̄os dies visitabunt. f Et erubescet luna ⁊ ꝓfudet sol' cū re gnauerit dñs ꝫexercituū g in mōte syō ⁊ i hierl'im: h ⁊ in cō

q Formido. Postq̄ (actibꝰ apl'oꝝ in pluribus locis, supra circa malos descripta est pene acerbitas. Hic ꝓsequēter describit eius imminutabilitas. vel ineuitabilitas cū dr. q Formido ⁊c. generaliter etiā dr hic. Formi do ex p̄secutiōe antip̄i. quā aliq̄ nimis formidātes ca dent in foueā trāsgressionis et obedientes. ideo subdit. Qui fugerit a facie formidinis ⁊c. r Et q̄ se ⁊c. post mortē antip̄i de trāsgressione penitēdo. qꝛ fm sanctos ⁊ doctoꝛes nr̄os post mortē ei⁹ dabit aliq̄s tps pnie de s Tenebit laqueo. i. igne ꝓflagratiōis (ceptis ab eo. q̄ntū ad oēs generaliter. vel sm̄a dānatiōis q̄ntū ad re probos partialiter. t Quia chataracte ⁊c. i talis pu nitio veniet a deo cui resisti nō pōt. v Et ꝓcutient ⁊c. qꝛ p terremotū mōtes adeq̄bunt terre plane. iō subdi tur. Confractione ꝓfringet terra ⁊c. Et ptz lr̄a vsq; ibi x Et auferet ⁊c. qđ nō habet stabilitatē. q. d. firmitas terre nō poterit resistere volūtati diuine. y Et gra uabit eā ⁊c. a suo statu pristino. a Et nō adiciet vt resurgat. ad h̄ q̄ sit apta habitatiōi hoīm ⁊ aīalium. qꝛ cessabit mot⁹ celi. ⁊ generatio ⁊ corruptio in elementis tū terra innouabit. ⁊ meliorabit. sicut ⁊ cetera elemēta. b Et erit. Hic ponunt ꝓsequētia ad diuinū iudiciū. s. retrusio demonū ⁊ dānatoꝝ in infernuꝫ. ⁊ deductio ele ctoꝝ ad celum empyreū. primū ponitur cum dicit.

c In die illa ⁊c. i. sup demones in qbꝫ remāserunt na turālia integra. ⁊ in qbꝫ conuenerūt cū angelis sanctis. et hic sunt de militia celi. vel qꝛ habitāt in h̄ aere caligino

so. vnd̄ dicunt aeree ptātes. ⁊ h̄ mō ꝓfit dici militia celi sicut dicunt aues celi. eo q̄ volant p celū aereum.

d Et sup reges terre. i. sup tyrānos. ⁊ p ꝓfis sup alios

e Et ꝫgregabunt ⁊c. i. in infernū vbi simul de (malos trudent demones ⁊ dānati. fm q̄ dr Dath. xxv. Ite ma ledicti i ignē eternū. q̄ parat⁹ est diabolo ⁊ angelis eius ⁊c.

f Et claudent ibi i carcere. quia inde nō poterint egredi.

g Et post mlt̄os ⁊c visitatio dei aliq̄n ac cipit in bonū sic Lu ce. i. Visitauit ⁊ fecit redēptionem plebis sue. ⁊ h̄ mō dr hic eaꝫ accepisse. Origenes dicit q̄ post magnuꝫ circulū annoꝝ. saluabunt dānati ⁊ demo nes qđ est contra dictū saluatoris allegatuꝫ Dat. xxv. Ite male dicti in ignē eternuꝫ ⁊c. Alio mō accipit visitatio dei in malū pene. sicut infra. xxvi. Visitabit dñs in gla dio suo duro ⁊c. et h̄ mō accipit h fm doc

h Et erubescet luna ⁊c. nō q̄ tūc lumē coꝝ minuat. sꝫ magis augmentabit. vt habet infra. xxx. Erit lux lune si cut lux solis. ⁊ lux solis septēpliciter. s. d dicunt hic ere bescere metaphorice. q̄ lumē coꝝ q̄si nichil erit respectu luminis patrie fm q̄ dr Apoca. xxi. Ciuitas nō eget. so le neq; luna vt luceat in ea. sed charitas dei illuminabit illā. ⁊ lucerna ei⁹ agn⁹.

i Cū regnauerit ⁊c. i. ange lis Jn mōte syon ⁊ hierl'im. s. celesti. de q̄ dr Hal. (loꝛ ius. Illa que sursum est hierl'im libera est. q̄ est mr̄ nr̄a.

l Et in ꝓspectu senū suoꝝ. s. patriarchaꝝ ⁊ ꝓphetarum aliorū sanctorū fuerit glorificatus.

Jn cap. xxxv. vbi dr in postilla. iō subdit. A finibus terre laudes. s. diuinas ⁊c. Additio.

Nota q̄ dicit a finib⁹ terre laudes audiuim⁹ ⁊c. sequēdo expositionē postil'. q̄ est ꝺa. pōt referri ad h̄ qđ dixerat pauloante. qꝛ hec erāt i medio terre. Dico q̄ sciendū q̄ h ꝓpheta dolet de h̄ꝫ p pauci de gente sua. s. ist' adh̄serūt doctrine xp̄i. cū tū i medio coꝝ ipe ꝓuersatus est. ⁊ illi q̄ longe erāt. sāt insultis et ex tremis terre in magna copia ipi xpo adheserūt. vñ cum dixit supra. qꝛ hec erūt in medio terre. s. hierl'im. q̄ vt di cit in glosa. est vmbilicus terre a qua pauci excluſi sunt. sez apli de quibꝰ dicit. Jbi leuabūt vocē suam ⁊c. p q̄ruꝫ doctrinā glorificatus est deꝰ etiā in insultis maris. s. in remotis. Hūc aūt subdit. A finib⁹ terre laudes audiui mus gloriā iusti. q. d. admirando in medio terre. vbi sa lus fuit celebrata. iuxta illud psal. Operat⁹ est salutem in medio terre nō fuerūt nisi pauci inuenti. sicut race mi finita vindemia. ⁊ tamē a finib⁹ terre. i. ab extremis

laudes audiuimus gloriã iusti.s.christi.ꝛ qz ꝟ cõtigerat eo q̃ ꝓpter peccata illi⁹ ꝑpli secretũ christi a seculis nõ cognouerãt.ió subdit.Secretũ meũ mihi.ꝛ est sensus.secretũ.s.mysteriũ ꝛpi meũ.scz qõ ego ꝓphetizo mihi.i.eis nõ ꝓfuit sed mihi.ꝛ iuxta illud qõ habet supra.vi.cap. Exceca cor ꝑpli hui⁹.ꝛ duplicat ista verba scz secretũ meũ mihi qz non solũ ꝟbis.sed etiã rez figuꝝ hmõi secretũ ꝓpetrauerat. Et sequitur De mihi ex cõpassiõe gẽtis sue. vt dictũ ẽ.Leta ergo nãt̃ put i post.xxv

Domine deus

Hic ꝓfert ille⁹ git ꝓphã ad dei ꝑconiũ exercitione ꝓficta.ꝛ primo ponitur.ꝓphe ꝑconiuz.secũdo celestiũ ciuium ibi.Sup ꝟ laudabit. Circa primũ dicit.ꝓphe a Dne.rõne generalis gubernatiõis.

b Dei.rõne creatio

c Dei.rõne (nis. specialis illuminatiõis

d Es tu.ꝛ nõ alius

e Exal.t.collaudãdo te assidue. f Qm̃ fecisti mirabilia.i dãnatiõe malox.ꝛ glificatiõe iustox.

g Cogitatiões antiqs.qz ista dispoſuit ab eterno.

h Fideles.quia vniuerse vie dñi.miscdia.ꝛ veritas.

i Quia posuisti.ꝛc.qõ exponunt aliq̃ doctores nri destructiõe hierl'm facta ꝓ tytũ.ꝛ vespasianũ.sed huic dicto obuiat qõ sequit. k Ut nõ sit ciuitas.ꝛc.hierl'm aũt reedificata est post ullã destructionẽ.sed ad ꝟ ridet qz est alia penit⁹ ciuitas.ꝛ in alio situ.qõ arguit ex ꝟ qz christ⁹ passus fuit extra hierl'm.vt habet Joh.xix.ꝛ ille hic.xiij. Loca aũt vbi passus fuit ꝛ sepult⁹ sunt clausa intra hierl'm que nũc est.Sed ꝟ nõ videt valere.qz historiographi dicũt hierl'm q̃ nũc est esse in eodẽ situ cuz ꝑcedenti.ꝟ excepto qõ a parte aq̃lonari mult⁹ est dilatatus ad inducendũ loca ꝑficta.ꝛ iõ note hui⁹ ciuitatis intelligunt oẽs ciuitates mũdi.accipiẽdo singulare ꝓ plurali q̃ oẽs destruent in fine mũdi.sicut dictuz est ca. ꝑcedẽti.ꝓphe ei i ꝟ ca.gras agit ꝺ visiõe sibi facta ꝓut ꝓtinet ꝑcedẽti.c.ꝛ ad talẽ ꝺstructõez si seq̃t alia redificatõ

l Sup ꝟ.Hic ꝓfert ponit gratiarũ actio celestiũ ciuiũ.ꝛ primo ꝺ sua ꝓmotõe.scõ ꝺ demonũ depssiõe ca.xxvij. Prima in duas.q: prio ponit gratiarũ actio de bñficijs collatis i terra.scõ de collatis i celesti patria ca.seq̃nti.Circa primũ põ.t gratiarũ actio ꝺ q̃druplici bñficio.s.ꝺ duplici euasione malo.ꝛ de duplici ꝓsecutiõe boni Et ꝓm ꝟ ps ista in q̃tuor diuidit.ꝛ patebũt ptes ꝓsequẽdo. Primũ maluz est ꝓsecutio tyrannox hui⁹ mũdi a q̃ sunt penit⁹ liberati.ꝛ ꝟ est qõ ꝺr hic.

l Sup ꝟ ꝛc.i.celestis q̃ non põt

m Ciuitas gentiũ robu (amplius a suo statu detrici statũ.i.ciuiũ celestiũ.ꝛ est replicatio eiusdẽ sñie ad maiorẽ affirmationẽ. n Timebit te.s.timore filialis reuerentie.q̃ timor remanebit in patria.ꝓm illd ps.xviij. Timor dñi sanct⁹ ꝓmanet in seculuz seculi.ꝛ huius laudis.ꝛ reuerentie subdit̃ rõ cuz ꝺr. o Quia fact⁹ ꝛc.ꝓ stans ei patientiẽ contra tyrannos pauper spoliãtes.

p Fortitudo egeno ꝛc.qz ꝓculcabat̃ a diuitibꝫ in pñti vita. q Spes a turbine.s.supbox rabie. r Ũm braculũ ab estu cupiditat̃ inq̃z.vñ subdit̃ q̃si ꝓ expositione ꝑcedẽtiũ. s Spũs enĩ robustoz.i. tyrannoꝝ potentiũ. t Quasi turbo ꝛc.qz impellũt iniustos ꝛ innocentes ꝓ tyrãnidẽ

v Sicut est ꝛc. in hiti sicut ei hõ sitiens ab estu aggranat̃ sic pauper ꝺ tyrãnide inquoruz.q tñ a deo deriuet.ideo subdit.

x Et q̃si calore ꝛc.i. tyrannoꝝ. y Dare ciscere faciet.i.dencere faciet.nubes enim multuz calefacta lubole imittit caloꝛ infirm⁹ sub terrenascentia ex q̃ aliq̃n subito marcescũt.ꝛ deiccantur.sic virt⁹ diuia aliq̃s repente deficiut potentia unquoq̃.

z Et faciet.Hec est secũda ps in q̃ ponit ꝓsecutio primi boni qõ respicit refectiõez anie in sacro eucharistie qõ instituit dñs in cena imminente sua passione.ꝛ q̃tuz ad

Spũs enĩ robustoruz q̃si turbo ĩpellẽs parietẽ. Et cõ estus ĩ siti: tumultũ alienoꝝ humiliabis: ꝛ q̃si calore sub nube roꝛrẽte ꝓpaginez fortium marcescere facies.

Et faciet dñs exercituum oĩb⁹ ꝑplis in mõte hoc cõuiuiũ pinguiũ.cuiuiũ vindemie.cuiuiũ pinguiũ medullatoꝝ: vindemie defecate. Et ꝑcipitabit in monte isto faciem vinculi colligati sup oẽs ꝑplos.ꝛ telã quaz ordituz est sup omẽs nationes. Precipitabit mortez in sempiternũ. Et auferet dominꝰ deus lachrymã ab

hoc dixit ꝓpheta. z Et faciet dñs exercitũ.i.christ⁹ a Dominus ꝑplis.i.electis suis q̃ assũ (rexangelox. munt ex oĩb⁹ ꝑplis. b In mõte ꝟ.i.in mõte syon. vbi ꝺr dñs fecisse cenã discipulis suis. c Conuiuz pinguiũ ꝛc.i.cuiuiũ excellentissimũ dñs in se oĩe spirituale delectamentũ.qõ designat ꝓ delectabilia corpalia hic ex ꝓssa.tũc enĩ dedit discipulis suis corp⁹ suuz in cibũ.ꝛ sanguinẽ in potũ.ꝛ ꝟ sacrm̃ est aie maxime refectiũ.ꝛ ꝓ apl̃os suos ꝛ discipulos fecit ꝛ facit ꝟ cõuiuium ministrari oĩb⁹ christianis ꝓ orbẽ diffusis. Aliq̃ aũt exponũt istud cõuiuiũ de cuiuio a iudeis facto ꝓ gaudio de interfectione holofernis.sed ꝟ nõ videt dñi dictum. tum qz illa hystoria nõ est ꝺ canone neqz apud hebreos habet̃.tũ qz ista expositio nõ se hz ꝓpriꝫ ad ꝑcedẽtia.ꝛ iõ melit⁹ exponit̃ primo mõ sequendo alexandrum.

d Et precipitabit.Hec est tertia ps in q̃ ponit̃ euasio scõi mali.s.ꝓsecutiõis antixpi q̃ grauior erit oĩb⁹ ꝑcedẽtibꝫ.cũ ꝺr. d Et ꝑcipitabit ꝛc.i.in monte syon in q̃ fuit templũ.vbi statuet antixps sedem suaz.sm qz ꝺr.tj. Thessal.ij.de antixpo qz extollet̃ supra oĩe qõ ꝺr deus. aut qõ colit̃.ita vt in templo dei sedeat.ꝛ christ⁹ eum tibi interficiet.vñ ibidẽ subdit apl's.qz dñs iesus interficiet eũ spũ oris sui.sm alios vero ꝟ erit in mõte olyueti in illo loco.vñ dñs ascẽdit in cẽlũ.ꝛ istud cõmun⁹ te. e Faciẽ vinculi ꝛc.i.faciẽ antixpi q̃ erit q̃si quod (nec dãz vinculũ ꝓstringẽs oẽs ꝑplos sub ptate f Et telã quã ordit⁹ est.i.ꝓcessuz suũ.ꝛ intentionẽ. g Precipitabit.Hec ẽ q̃rta ps in q̃ ponit̃ cõsecutio scõi boni.s.in incoꝛruptõe corpis.Et diuidit̃ in duas ptes.q: prio ꝓpheta describit ꝓsecutoez ꝟ boni scõi.scõo redit ad describendũ delectoez antixpi.ibi. Et triturabit.Circa primũ dicit. g Precipitabit ꝛc.qz ĩ iudicio oẽs resurgẽt ad vitã imortalẽ.ista tñ imortalitas corpis erit ĩ augmẽtũ pene dãnatoꝝ sic erit̃ augmẽtũ gle btoꝝ h Et

auferet dñs de' ꝛc.qđ partim hz vitatē in reprobis sic ꝛ in electis.tūc ei cessabit ois generatio ꝛ corruptio.et ió nō erit resolutio lachrymaꝝ a cerebro.nec defluꝫ eaꝝ p oculos.+ii in eis erit turbatio cerebri.ꝛ dolor capitiꝫ.ꝛ tristicia mētis.ꝛ ps'lꝫ q̄ pōt esse absq; corruptōe ꝛ fm ustū intellectuz dr Dath.xiij.Jbi erit fletꝰ ꝛ stridor.dentiū.sed in electis non erūt lachryme corporales seu mentales.nec dolor alicuius i corpore seu mēte.sed plena delectatio vtrorūq;.ideo subditur.

i Et obprobriū ppli sui.i.electoꝝ.qñ rē requēter obprobria sustinent in presenti.

l Auferet ꝛc.cōferendo eis honorē ce

l Et dicēt in (lestē illa die.s.iudicij qñ vi debūt xpm in forma gloriosa.ꝛ dicētē eis.Venite bñdicti patris mei ꝛc.Dath.xxv.

m Ecce dꝰ nr iste.visibilis i demōstrata humanitate.

n Expectabim⁹ eū p verā spem.

o Et saluabit nos.sicut promisit.

p Jste dñs.s.olim.

q Sustinuim⁹ eū.i.patiēter sustinuim⁹ aduersa.propter xpm.

r Exultabim⁹.gaudio exteri⁹.qz exultatio dr q̄n extra saltatio.

s Et letabimur.interi⁹.

t Jn salutari eius.salute eterna nobis

v Quia requieuit manꝰ dñi.i.ptās ei⁹.(ab eo pcessa

x Jn mōte isto.i.in mōte syon qui immūi.et valli iosaphat.vbi tenebit finale iudiciū.vt hr Joelis.iij.Et tūc requiescet ibi xpi ptās qua dānati detinent in infernū.ꝛ electi in aia ꝛ corpe transferentur ad celum.

y Et triturabit.Hoc redit ppba ad describendū detinctionē antixpi quā supra t.tigerat in breui.dicit igit.

y Et triturabit moab.i.antixps.nec mirandū si sic nominat.qz pphe ꝛ maxie esaias frequenter metaphorice loquunt.ró ei erit antixps totaliter a demōe obsessus.hz opa ei⁹ fient vtute demōis.ꝛ ió notat hic moab.q̄ interpraꝛ de pre.qz erit filꝰ pditionis.vt dicit apl's.ij.ad Thessal.ij.ꝛ sic erit ex diabolo.sicut ex pre.eo mō loqndi q̄ saluator dixit iudeis in Joh.viij.Vos ex pre diabolo

z Sicuti teruntꝰ palee.qz virtꝰ ei⁹ tota (bolo estis.liter annihilabitur.

z Et extēdet.scz antixps.

a Manꝰ suas sub eo ꝛc.p hoc ei intelligit qvalide a xpo pcutiēt.sicut aliqñ inter hoies aliqui dr.ego pcutiam te ita valide q̄ extendet⁹ ad modū natātis rane.pphe.n.frequenter vtunt cōi mō loqndi.

b Et hūiliabit.s.xps

c Gloriā ei⁹.scz antixpi q̄ se osidet tanq; sit deus p̄ nimia supbia.vt dr.ij.ad Thessal.ij.

d Cum allisione manuū ei⁹.i.munitioꝝ ei⁹.

e Et munimēta ꝛc.o antixpe.

f Concidet oia.p q̄ credebat stabiliri in potestate sua deficiēt.Cetera patent.

Jn ca.xxv.vbi dr in postilla.Quia posuisti ciuitatez in tumultuu.

Additio.

Hic qđ dr.Quia posuisti ciuitatē i tumultū.p

p prie pōt intelligi de destructiōe hieꝝm p romanos.put doctores nri exponūt.nec obstat qđ dicit postillator dicēs.q̄ hierm fuit ecedificata ab adriano.qz hz nō fuit in statū pristinū.s.vt ibi fieret cultꝰ dei put in vete.ad quē cultū tēplū i illa ciuitate pstructuz fuit ꝛ ordiatū.vt hr.iij.Reg.viij.Vel fm plōs vnūqōq; est fm illud qđ ē pcipale in eo.ꝛ fm hāc expositionez hz qđ sequit Sup hoc laudabit te ppls fortis ꝛ ciuitas gentiū robustay timebit te.p prie intelligit đ ce lesta militātē.q̄ ē fortis ppter tolerātiā martyrioꝝ.p noiē xpi.q̄ q̄ dē fortitudo ei⁹ una fuit inuēta in ppło vete.q̄ qdē expositio videt magis ꝓpria lre.Cetera aūt exponāt put in postilla correspondet ꝓdictis.

Cap'lm.xxvi

In die illa.

i Hoc pōt poni gratia actio de bñficiis collatis in celo.ꝛ primo oñdit ꝓpositū.secdo cōcludit duplex correlariū.vel Dorotheus.ꝓ prima in duas.qz prio ponit apertio ianue electis.

a In die illa.

b Cātabit cāticū istud.

c In terra iuda.q̄ interpraꝛ cōfessio.i.in terra vi (ctis veritū vbi ē uez ꝓfessio dine laudis.fm illō ps'lmiꝫ.Beati q̄ habitāt in domo tua dñe.in secla seculoꝝ laudabūt te.Et ꝛ terra iuda fm sensuz hebraicū hz metaphorice accipi

d Urbs fortitudis.(tur.ꝛ sequit forma cātici.cū dr.nr.i.ciuitas celestis.cuiꝰ excellētia nō pōt exprimi verbis hūanis.propter qđ nō notat hic.Q. enī in aliqbus libris ponit syon addituū fuit ab aliq̄ expositore fm suaz imaginatōez.qz nō est in hebreo nec in libris correctis.

e Saluator ponet i ea ꝛc.i.erit nobis p oīmoda protectione.

f Apite portas ꝛ ingrediat.de plano ꝛ libere

g Gens iusta.p q̄ datur dīna gra.Venite bñdicti ꝛc.loquēdo de ingressu electoꝝ generaliter in corpe et aia.tūc a pte passiōis xpi apta fuit ciuitas.ꝛ ingressi sūt electi defuncti q̄ntū ad alias.ꝛ aliq̄ etiā q̄ntuz ad corpa ex gra spāli.vt pie credit de btā vgine etiā de btō iobe ei⁹ ministro

h Custodiēs vitatē.viꝛ ꝛ doctrine.(ab aliquibus.

i Vel⁹ error abiit.q̄diu ei hoies sūt in pñti vita pōt errare.sed i beatꝝ deū clare videntibꝰ hz est impossibile.et q: nō solū ibi est clara visio.hz etiā pfecta fruitio totaliter q̄etans appetitū.ió subdit.

l Veruabis pacē.ꝛ est vor sctoꝝ ad xpm.ꝛ pacē duplicat.propter q̄rē duplicas appetit⁹ intellectiui ꝛ sensitiui.p gl'iaz corpis ꝛ aie.

l Quia in te ꝛc.tanq; in redēptiōem nrm ꝛ glorificatorē.

m Speraste in dño.vor ē.pphe alloq̄ntis sanctos.

n In secul' eternis.i.ad ꝓsequndū ab eo vitam

o In dño deo ꝛc.p cui⁹ fortitudinē reprobi (eternā.tenebunt in penā ppetuā.ió subdit.p

p Quia iniquitabit ꝛc.i.supbos demōes ꝛ tyrānos.ꝛ potissime antixpm supbissimū ꝛ sibi adherētes.

q Ciuitatez ꝛc.i. ciuitates accipiēdo singulare p plurali.vt frequēter dictū

est, i qbo abūdat superbia et alia vicia. r Cōculcabit eā pes i. pedes. et q; sūt isti pedes subdit. s Pes pauperis, sic est in hebreo et in libris correctis. et iste pauperest xps. et ā sm q; exponit hic Ra. sa. adducēs ad. H. p; cō cordia illud zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi iust; et salvator ipe pauper. ꝛc. ꝫ reducat h ad primuꝫ xpi aduētū. in q dicit ordē ei subiugādum. Sed in h falsuꝫ dicit q; primū ei; aduent; trāsiit in p̄teritū. et fuit in hūilitate. scdus aūt erit in ptāte d q loqtur h scripta cum dr. Cōculcabit eā pes pauperis. s. xpi. q in primo suo aduētu duxit vitam pauperem.

t Hesius egenorū i. aplor q; p̄ter xpm oia tpalia reliquerūt p̄ter qd ei i iudicio assessores erūt sm q; ipse dicit Matth. xix. Ecce nos reliquim; oia et secuti sumꝰ. Sedebitis sup sedes iudicātes. xii. tribus isr. Et sic superbi huius mundi erunt pedibus eorum subiecti.

v Semita iusti. hic ꝓfr ponit rō aptōis ianue celestis. q; duplex ē. Prima et principalis est meritū xpi. p qd apta est generaliter q̄ntū est ex pte dei. q vult oēs homines saluos fieri. scda ē meritū elector q; aperit electi; se disponētibus ad ingressuꝫ. et nō reprobis. primū tangitur hic dr. v Semita iusti. i. via xpi quā tenuit et docuit. et dr semita p̄ter artitudinē psilior. dr aūt xps iust; absolute. q: p excellentiaꝫ. s. formaliter et effective. q: alios p Recta est. distorsionē nullā hns a recti; (iustificat. tudine virtutis. cēs enī alie leges ad eūā gelica permittunt alīq; mala. sicut manifeste pz de legibꝰ hūanis q; permittit et merentrices in ciuitatibꝰ. et plura alia q̄ nō pōt corrigi lege hūana. vt dicit Aug⁹. Sil; r de lege mosaica q; permittit vsuras cū extraneis. et libellu; repudii ex parua cā sicut diffusi⁹ declarauī in p̄cipio matthei. Lex aūt euangelica nullā pfectionē virtutis omittit. nec aliqd illicituꝫ permittit. scdm aūt tangit cum dr in psona electorum.

y Et in semi'a iudicior tuor dñe. i. in via evāgelica te sequēdo. z Sustinuim⁹ te. i. p̄ter te sustinuim⁹ tria Nomen tuum. s. ihesus. (bulationes et obprobria. b Et mēoriale tuū in desiderio aīe. vñ dicit Bern. Jesus mel in ore. melos in aure. iubilus i corde. tō subdit in psona cuiuslibet iusti. c Aīa mea desiderabit te i nocte. s. spūs vite in q̄ videm⁹ p speculuꝫ in enigmate. desideriū enī p̄ie loqndo est rei nō habite. sicut delectatio rei p̄sētis. et tō electi in vita p̄senti. p̄prie loqndo deum desiderāt. cui desiderio succedit fruitio. d De mane vigilabo ad te. La mane inuenīt; incipiāte q̄rere e Cū fecer'is. descripta aptōe ianue celestis electi; hic ꝓfr describit eiusdē clausio iniusti. Claudit aūt aliqbus iniustis simplr. aliqbo ad tps. Primo q; pomit primuꝫ. scdo scdm. ibi Dñe dabis. Circa primū sciendū q; claudi tur simplr et ad semp malis in sua malicia psuerātibus et sic morientibꝰ. et isti sunt p̄prie q̄ non corriguntur diuinis flagellis. nec etiā bificis. et h est qd dr p̄tio de flagellis e Cū fecer'is iudicia tua in terra flagellādo pctores, detrahet eā vsq; ad pulnerē 'Cōculcabit eam pes: 'pes paupis 'gressꝰ egenor 'Semita iusti 'recta, est, rect⁹ calis iusti ad ābulādū 'Et tī semita iudicior tuor dñe 'sustinuim⁹ te: 'nomē tuū 'et memoriale tuū i desiderio aīe 'Aīa mea desiderauit te in nocte: sz et spū meo in p̄cordijs meis: 'de mane vigilabo ad te. 'Cū fecer'is iudicia tua in tra 'iustitiā discēt habitatores orb⁹ 'Miserea mur 'impio: 'et nō discet iustitiam 'In tra sctor iniqua gessit f Justitiā discēt. i. iustitiā tuā discēt p experientiā flagelli. nō tī p emēdationē peccati. sicut pharao exp⁹ fuit diuina flagella. nō tī ad sui correctionē. sed magꝭ ad obdurationē. scdo de bificis cū dr in psona dei.

g Miserea mur. et loqtur in plurali ꝓpter trinitatē psonarū. vel est sermo dei ad angelos q; sūt executores suor bificis h Impio. (cioruꝫ. obstinato.

'et nō videbit gl'iaꝫ dñi "Dñe exaltet man⁹ tua "vt nō videāt: 'videant 'et ꝓfundant 'zelantes ppli: 'et ignis 'hostes tuos deuoret 'Dñe da bis pacē nob: 'omia ei opa nra opat⁹ es nob. 'Dñe dñs nr̄ possederūt nos dñi absq; te: 'tm̄ in te recordemur nois tui. 'Mortuī tes non viuant 'gigātes 'nō resurgāt. 'Propterea visitasti et ptri uisti eos: 'et pdidisti oēz memoriā eorum 'Indulsisti gēti domine: indulsisti genti. 'Nunquid glorificatus es i Et nō videbit gloriā dñi. q: nunq; admittet ad gl'iaꝫ para m Dñe exal; (distetur man⁹ tua. i. potestas tue iustitie. n Ut nō videāt. i. vt nō illuminē o Videāt. s. meritū scōr. (tur a te ꝓpter suū demeritū p Et ꝓfundant. sic de Cayn dr Gen. iiii. Irat⁹ ē cayn vehemēter et cecidit vult⁹ ei⁹. q: de⁹ respexerat ad abel et ad munera ei⁹. vt ibi p̄mittit. q Zelātes ppli. i. illi q; inuident fraterne gre. r Et ignis. s. infernalis. s Hostes tuos deuoret. nō p eor ꝓsumptionē. ꝫ p ōtinuā afflictionē. t Dñe dabis ꝛc. hic ꝓfr obiicit qbo malis ianua celestis ad tps claudit. s. q̄diu manent in peccatis. sed cū penitēt a deo visitati eis aperit. et h ē qd t Dñe dabis pacē nobis. nos re; (in eor ꝓsona dr. conclusendo. et q: hoc ꝓuenit ex diuina gratia subdit.

v Omia enī opa nra. s. meritoria. Opat⁹ es nobis. q: nō sunt meritoria nisi ex acceptatiōe diuina. et grā p quā sunt acceptabilia a solo deo in nobis efficit. x Dñe de⁹ ꝛc. i. spūs maligni q; sunt alieni a te possederūt nos vi seruos. q: q facit peccatū seruus ē peccati. Joh. viii. y Tm̄ in te recordemur nois tui. ita q; de cetero non seruiam⁹ nisi tibi. z Mortuī tes. hic ex pdictus ꝛclu ditur duplex correlariū. scdm ponit ibi. Dñe i angustia. superi⁹ locut⁹ fuerat ppheta de resurrectione generali oīm que non erit silis in reprobis et in electis vt ptz ex supradictis. tō ꝛcludit q; reprobi nō resurgēt ad gloriaꝫ sed ad ignominiā et penā. et hoc est quod dicit pphēta.

z Mortuī tes nō viuāt. vita gl'ie. h dicit optādo ex ꝓformitate sue volūtatis ad diuinā iustitiā. sm illud ps. Letabit⁹ iust⁹ cū viderit vindictā. et loquit hic de mortuis a Gigātes. q; fuerūt incōpo (tibꝰ in peccato mortali siti moribꝰ et tyrāni. b Nō resurgāt. s. ad gl'iaꝫ ꝫ magis ad penā. tō subdit. c Propterea visitasti et ptri uisti eos. p penā duri. d Et pdidisti oēm ꝛc. sm illō Prouer. x. ca. Nomē impior putrescit. q: si remanet aliqua eor memoria. nō fit eis ad honorē. ꝫ ad cōfusionē. e Indulsisti ꝛc. punitionē eor differendo. vt haberēt locū puniendi. sed quia tales dilatiōis beneficio abusi sunt subditur. f Nunquid glorificatus es. s. ab eis p penitentiā. q. d. non. ideo subditur.

f Elongasti.s.a te. g Oēs termios terre.i.obstina
ros in pcīs in q̄cūq; pte orbis. h Dñe.ll Hic ponit
scōm correlatū.s.q̄ electi surgēt ad gl'iam.ꝛ diuidit in
tres ptes.qz ꝓpha prio desert circa resurrectōez iusto
rū desiderīū.scōo resurrectōis actū.vbi.Viuent mortui.
tertio.terminum ibi
Vade pl's me⁹. De
siderū aūt resurrecti
onis ad vitā btāz cō
surgit pricipaliter ex
duobꝫ.Primū ē affli
ctio quam iusti susti
nēt ō cōi cursu i pīti
vita.sm q̄ dr.q.Li
mo.iij.c.Oēs q̄ pie vo
lūt viuere in xpo pse
cutōnē patient.ꝓpter
qđ dicit Brego.Da
la q̄ nos ꝟ cop:unūt
ad deū ire copellunt.
ꝛ hoc est qđ dr hic.
h Dñe in angustia
posīti electi tui i vita
pīti.Reqsierūt te de
siderātes vitā futurā
et toto corde. i In tribulatiōe murmuꝝ.i. in tribu
latione que de cōi cursu ē occasio murmuris i tribulatꝫ
l: Doctrina tua eis.s.valet in dādo eis patiētiā.qz tñ
nō aufert totaliter tristiciā sensibilē licz diminuat.ideo
subdit.Sic q̄ ꝛcepit te. l Sic facti sum⁹.ꝛ associat se
ꝓpha iustꝫ posīti i tribulatōibꝫ.ꝛ merito.qz p' mītas tri
bulatiōes fuit serrat'.vt dictū fuit supra ca.i. m A
facie.ll Hic ponit scōm er q̄ ꝟsurgit desiderīū vite futu
re.sclaritas faciei diuie.cui⁹ aspect⁹ est desiderabil.in
tantū q̄ in eā desiderāt angeli ꝓspicere.i. Pe.i.ꝛ hoc ē
m A facie tua dñe.i.ex pulcritudie faciei tue. (qđ dr
n Concepim⁹.ꝛ q̄i tc.ll Hic est punct⁹. Jn hebreo ꝛ in
libris correctis.ꝛ p spīm ꝟ intelligit fernēs desideriuꝫ.ꝛ
ꝟbi dr.Parturiuim⁹.ꝛ pepim⁹.in partu ei est afflictio.ꝛ
tūc sequit delectatio.sm illud Joh.xvi. Mulier cū pa
rit tristiciā hz.cī aūt pepit puerū tā nō meminit ꝓpture
ꝓpter gaudiū.sic desiderīū visiōis diuie in pīti hz aliqđ
afflictiōis.scīlicet dilatiōis.qz spes q̄ differt affligit aiaz
Prouerb.xiij.ꝛ hz aliqđ delectatōis ꝓpter spem ꝓsequē
di optatū.sed cū venerit visio diuia tūc erit delectatio
o Salutes nō fecim⁹ in (summa absqz vlla tristicia
terra.sicē in hebreo ꝛ in libris correctꝫ.Et est sensus.q
ea q̄ fecim⁹ nō obtinem⁹ nec obtinere possum⁹ i terra.
Salutes.i.anīe ꝛ corpis btitudines.qz prio rāndit mors
generalis oim.ad quā sequet resurrectio mortuoꝝ q̄ est in
electis.erit ad gl'iam aīe ꝛ corpis.ꝓpter qđ subditur
p Jō nō ceciderūt.p morte corpalē. q Habitato
res terre generaliter.ꝛ tenet hic ly ideo ꝓsecutiue ꝛ nō cau
saliter. r Viuēt mortui. Postqz descripsit.ꝓphā desi
derīū resurrectōis in electis.hic ꝓsequit describit eiusdē re
surrectōis actū dicēs. r Viuēt mortui.vita glē q̄n
tū ad electos.de q̄z resurrectiōe fit hic sm.ió subdit.
s Interfectiq; mei.ꝓpter deū ꝛ iusticiā. t Resur
gent.ꝛ dicit mei.se eis conumerādo.q̄i de sua morte p
phetādo.qz fuit serrat' sicut dictū est in principio h' li
bri de pcepto manasse regis ydolatre pessimi.eo q̄ ipsū
ꝛ alios ydolatras arguebat. Cōsequēter ꝓsequit mōnem
ad electos resuscitādo dicēs. v Expgiscimini.a som
p Et laudate deū ō vēa glorificatōe futura.(no mor
ꝟ Qui habitatis in pulvere.q̄ntū ad corpa in cineres
redacta. Cōsequēter alloquit deū.et cui⁹ ꝟtute fiet resur
rectio mortuoꝝ dicēs. z Quia ros lucis ros tua.i.sic
ros celestis ē iuuenis terrenascētibꝫ q̄ facit ea ō terra re
surgere.sic benignitas tua erit suauis electis dormiēti
bus.qs factet ad gl'az resurgere.ꝛ ecōtratio hec resurre
ctio erit tribꝰ dānā
tis.ió subdit.
terrā gigātū.i. pcōz
q̄ ꝓ potentiā fideles
b Dextra (oppsert
hes i ruinā.i.in gehē
nam.ꝛ accipit ꝟ terra
ꝓ petōribꝫ i ea hītan
tibꝫ eo mō loquēdi q̄
dr mō cōi loqndi ter
ra destructa qñ eius
hitatores destruunt.
c Vade.ll Hic ponit
describit resurrectio
nis tps.posīt ei aliqs
credere ex pdictis q̄
eēt ꝓpinquū tpus re
surrectōis.qđ nō est
vez.sz ēnt i fine tpis
ideo dicitur.

a Et (tis.ió subdit.
terrā gigātū.i. pcōz
q̄ ꝓ potentiā fideles
b Dextra (oppsert
hes i ruinā.i.in gehē
nam.ꝛ accipit ꝟ terra
ꝓ petōribꝫ i ea hītan
tibꝫ eo mō loquēdi q̄
dr mō cōi loqndi ter
ra destructa qñ eius
hitatores destruunt.
c Vade.ll Hic ponit
describit resurrectio
nis tps.posīt ei aliqs
credere ex pdictis q̄
eēt ꝓpinquū tpus re
surrectōis.qđ nō est
vez.sz ēnt i fine tpis
ideo dicitur.

c Vade pl's me⁹.pri⁹ recedēdo de vita pīti. d In
tra i cubicula tua.i.sepulcra q̄ntū ad corp⁹ ꝛ purgatoriū
q̄ntū ad aīas electoꝝ.q̄ tñ bīt aliqđ purgādū in futuro
vel lymbū patꝝ q̄ntū ad purgatas ꝛ añ aptionē ianue ꝓ
mortē xpi.vl celū empyreū q̄ntū ad purgatas p' aptio
e Abscōdere.qz defuncti ab hoībꝫ h' vite (nē ianue.
sūt abscōditi. f Modicū ad mōmētū.qz tps vsq; ad
iudiciū respectu eternitatꝫ ē modicū tc.ꝟ mō dr annalb
electoꝝ desiderātibꝫ vltimū iudiciū Apoc.vi. Et dictū ē
illis.vt requiescerēt adhuc tps modicū donec cōpleāt cō
g Donec ptrāseat idignatio. (serui eoꝝ ꝛ fratres eoꝝ
.i.electoꝝ ꝓturbatio ꝓ tribulatiōes tyrānoꝝ.ꝛ maxie an
tixpi tpe. Jn aliqbꝫ libris addit.mea.sed nō ē i hebreo.
nec in libris correctis. h Ecce enī dñs iesus christ⁹
i Egredit de loco suo.i.ō celo empyreo ad iudiciū ve
nīēdo.q̄ntū ei ad hūanitatē egredit ꝛ venit ꝓ locales
motū.q̄ntū vo ad deitatē q̄ est vbiq; egredit ꝓ nouum
l: Et visitet iniqtatē ꝛc.i.iniqtates priorū (effectū.
terrena amātiū. l Et revelabit terra sanguinē suū.i.
mortē ꝛ depssiones fideliū.qz tūc manifestabunt oīa late
tia. m Et nō opiet ꝛc.qz de cetero nō committet.talia

Jn ca.xxvi.vbi dr i postilla.Nomē tuū.s. iesus ꝛ me
Q Uomō de⁹ Additio.i. (morale tuū.
q nomē suū.ꝓpriū.s.tetragrāmato reseruat moy
si. Exo.iij.le.t sic.ll Hoc ē nomē meū in eternū ꝛ
memoriale meū in generatōe ꝛ generatiōez.vbi in addi
tione ibidē fuit notatū ꝙ ō qđ dr ll Hoc est nomē meum
refert ad nomē dñi tetragrāmaton.qđ ꝓprie significat
essentiā diuinā.put ibidē fuit expositū.ꝛ qđ sequt.ll Hoc ē
memoriale meū.refert ad nomē iesus qđ est conforme.
marie.tetragrāmaton.put ibidē fuit declaratū.ꝛ de ō ꝓ
prie intelligit illud ad Phil.ij.ꝛ donauit illi nomē qđ
est sup oē nomē.vñ i ꝑsona ex pcessū seu defid.rantiū
xpi aduētuz ysaias dicebat in ō loco. Dñe sustinuim⁹ te
nomē tuū ꝛ memoriale tuū desiderīū aie.q.d. desideram⁹
noticiā ꝙ solū nois tui.s.tetragrāmaton nobis i ve.te.ꝓ
posīti.sz etiā noticiā memorialē tui.qđ.s.ē ō nomē iesus.vt
dictū est de quo plen⁹ hē in pcta additione.

Jn eodē ca.vbi dr in postilla.Indulsisti dñe genti.
v Bi in trāslatiōe nra dr.Jndulsi. Additio.ij

sisti dñe genti ⁊c. Jn hebreo hꝫ s.c. Addidisti dñe genti addidisti glorificat' es elogasti oia extrema terre. ⁊ fin istā lram ppha loquif de additõe gentiũ ad pplm israelitic. ⁊ ẽ sensus. Addidisti dñe gentiũ s. israelitice gentes aliaꝝ nationũ. ⁊ q; er hac additõe ds fuit magis glorificat' inq̃ntũ nõ solũ laudat' est i iudea. sz etiã a solis ortu vsq; ad occasum. iõ subdit Addidisti glificatus es. Et ne er ꝟ intelligeret q; omẽs indifferenter fuerũt additi p vere fidei susceptionẽ. iõ subdit. Elogasti oia extrema terre. sc; infideles ⁊ reprobos. Jn eodẽ vbi dr in postilla. Hactenus hic ꝓfr describit resurrectionis tps. Additio. ⁊c.

Ego ppha in ꝟ qđ dicit. Hactenus ppls me' intra i cubicula tua ⁊c. intrẽdisset excludere ne aliqs crederet ppinquũ esse tps resurrectois. vt postilla. dicit. sic valde impropꝛie diceret. Abscõdere modicũ ad momẽtũ. Iste ei dictões significãt brevitatẽ tpis. ñ ãt pluritatẽ seu dilatatões. Hoc ãt qđ dr. Hactenus hic ꝓfr soluitur. Intra cubicula tua sup te nõ videt ptinere ad intrãtẽ i sepulcrum vel in lymbo vel i empꝛeo. vñ melꝰ videt dicẽdũ q; q; ppha immediate ad locũ fuerat de resurrectõe electoꝝ dicens. Viuẽt mortui ⁊c. qđ i magnũ gaudiũ vtiq; electoꝝ. iõ de psecutõe antixpi q̃ modicũ añ ips resurrectois futura ẽ q; inter alias ẽ maxia. vt hẽ Dan. xi. ca. eos monet q. d. eis. de ꝟ qđ vobis pphetizo debetis exultare cũ tremore vt sitis pati ad psecutões futuras patiẽter. tolerandas q̃ sũt. ppinque ꝑdicte resurrectõi. q̃liter debeãt se ꝑparare ostendit dicẽs. Intra ppls me' intra i cubicula tua. s. ad orãdũ deũ eo mõ q̃ dr Mat. vi. Intra cubiculũ tuũ. ⁊ ora ꝑem tuũ. oko ei est maximũ remediũ i tribulatõibus iuxta illud ps. Ad dñm cũ tribulor. Item monet eos vt a deo petãt ne er vehemẽtia tribulatois aliq̃ vba. prũpẽt in dei offensaz seu i vere fidei derogationẽ. ⁊ de ꝟ dicit Claude ostia tua sup te. que qđẽ clausura a deo impetratur. iuxta illud ps. Pone dñe custodiã ori meo. ⁊ ostiũ circũstãtie labijs meis. Itẽ monet eos vt abscõdant se a seuissimis ꝓtradictoꝝ aduersantiũ. qđ nõ nisi vtute diuina fieri posset. iuxta illud ps. Abscõdisti eos i abscõdito facies tue a ꝓtradictionibus hoim. ⁊c. ⁊ q; tps hmõi piculosissime psecutõis ds abbreuiabit. ꝓpter electos. vt Dan. xii. iõ ꝓpꝛie subdit. Modicũ ad momentũ.

Ira cã. qũt. xvi. cũ postill'. dicit cir. ca illũ passum. Abscõdere modicũ ad momentũ de tpe iudicij exponẽdo qđ a tpe. ꝓphetie ẽ modicũ respectu eterne duratois. Burgẽ. dic impropꝛijssime sic dici. q; ille dictões significãt brevitatẽ tpis. sz vla obiectio est ꝺ rotundũ tertũ in multis locis sacre scripture. Dicit ei supra ca. xi. de tpe ipi. Erit in nouissimis diebꝰ. post qs tñ multa centena annoꝝ fluxerũt. ⁊ Joh. in canonica. s. filioli nouissima hora est q̃ tñ ꝓphissime ab oibꝰ exponunt de multis centenis annoꝝ q̃ restant. ⁊ sic de aliis locis scripture. Cap'lm. xxvii.

In die illa. Postq̃ descripta est gr̃a pactio de. p. mortione electoꝝ. hic ꝓfr ponit gr̃a pactio ꝺ dejectione demoniũ. ⁊ dividit in duas ptes. q; primo ponit hmõi dejectio. scõo soluit dupler quẽstio. ibi. Ego dñs. Circa primũ dr. a Jn die illa. s. iudicij generali. b Jn gladio suo duro. q̃ntũ ad pene asperitatẽ c Et grãdi. q̃ntũ ad eꝝ latitudinẽ. d Et forti q̃ntũ ad immutabilitatẽ. e Sup leuiathã. ⁊c. ꝓ leuiathã q; hic bis ponit ⁊ ꝓ certũ idẽ intelligit. s. diabolus. vt dictũ fuit Job. xl. ⁊ dr hic leuiathã vectẽ. ꝓpter eꝝ fortitudinẽ. sm q; de eo dr Job. xli. Nõ est ptas sup terrã que ei cõparetur. s. Leuiathan.

Ego dñs qui seruo eam: repente ꝓpinabo ei: ne forte visitet contra eam. Nocte et die seruo eam: indignatio non est mihi. Quis dabit me spinã ⁊ vepꝛem. In prio gradiar sup eam: succendã eam pariter. An potius

f Tortuosum ꝓpter eꝝ calliditatẽ ad decipiendum. s. diabolũ q̃ habitat in ꝟ aere caliginoso tãq̃ in mari tẽpestuoso. non tñ intelligit eꝝ occisio p mortem nature. cũ ꝟ mõ sit immortalis. sed p morte g̃hẽalem. q; tũc ibi retinebitur nec poterit inde exire ⁊ homines tẽtare. seu ad pctm inducere. qõ erit sibi gratie. ⁊ in ꝟ crescet pena eꝝ. q̃ etiã portat mõ ignẽ suũ secũ. crescet etiã pena sua accidentalis ex dãnatõe hoim̃ qs inducit ad pctm. sic ⁊ gla scoꝝ ãgloꝝ ex gla electoꝝ qs in h Jn die illa. delectois demonũ. (ducũt ad bonũ. i Vinea meri. Jn hebreo hꝫ vinea vinosa. Et q̃ ptz q; meri hic nõ est nomẽ ꝓpriũ. sed cõe. ⁊ signifficat purũ vinũ ⁊ optimũ. Vinea igit meri. hic accipit societas supnorũ ciuiũ in qbꝰ nihil erit impurũ. ⁊ ipi deũ laudabũt l Ego dñs. hic ꝓfr soluitur (de delectõne demonũ duplex q̃stio oritur ex ꝑdictis. sed a soluit ibi. Quis dabit me. Prima q̃stio ostenditur ex ꝟ qđ hic dr. Vinea meri societas electoꝝ. q; exẽ fuerunt a deo ita electi ⁊ dilecti ab eterno. videret aliqui extraneus. quo dꝰ permittit eos tribulari in ꝟ mũdo. sm q; dr. ij. Thi. iij. Oes q̃ pie volunt viuere. in xpo psecutoẽ patient. Et rñdet dns ad ꝟ qđ pmissio nõ est ex odio. sed magis ex dilectõe. ne ex ꝓsperis in superbiã eleuent. ⁊ q; excercitũ patiẽtie i bono custodiant. sm dictũ salvatoris Lu. xxi. In patiẽtia vra possidebitis aias vras. ⁊ ꝟ est qđ dr hic. l Ego dns q̃ seruo eã. s. vineã meã q̃ est vniuersalis eccla. eo q; a primo abel iusto vsq; ad vltimũ electũ q̃ in fine mũdi nascetur' est. q̃t electos ꝓtulit. tot palmites misit. vt dicit l Repente ꝓpinabo ei. s. potũ tribu- (Bre. omel. xiij. latois rõibꝰ ꝓfectis. iõ subdit m Ne forte visitet ⁊c. i. er ꝓsperis insoleseat. ⁊ sic ꝓ insolẽtias visitet ꝺ eam in die iudicij n Nocte ⁊ die ⁊c. i. tpe aduersitatis. ⁊ ꝓspo Jndignatio nõ est (ritatis sub paterna disciplina. mihi. i. ꝟ nõ facio ex ira seu indignatiõe. sed ex paterna correctõe. Quis dabit. Hic soluit scda qõ. q; vtderet aliqui q; ꝓ merito iniquoꝝ de ꝓpꝛio virt' ⁊ maxie apl'oꝝ pecndũ fuisset aliqs eiusdẽ ꝓpꝛii ꝺ capitalitate q̃ factaest ꝓ romanos. ⁊ sic i hac qõne pcedit. q; ꝓmo ponit ad vtrãq; ptẽ rõis. scõo ponit q̃stionis solutio. ibi. Hactenus iuxta ẽ Primo arguit q; nõ debuit parci. sz magis ꝓ multitudie malorũ iusti cũ eis debuerũt affligi sic frequenter factũ fuit i ꝓ Quis dabit ⁊c. (ve. te. ⁊ ꝟ est qđ dr in psona dñi. ad succedẽdũ ciuitatẽ hierlm. q Jn ꝓmo. s. romano rũ q̃ captã ciuitatẽ incenderũt. r Vindicabit ⁊c. eã calcando ꝓ romanos. s Succedã ⁊c. s. fideles in rpm tãc credẽtes cũ infidelibus i sua ceritate obstinatis. q; ꝺ. ꝟ vulneretur decẽs iustitie mee sicut succesa fuit hierlm ꝓ chaldeos. ⁊ multi iusti fuerũt ibi mortui ⁊ captiuati oct An potꝰ. hic ponitur argumen- (cassione inuisoꝝ tũ ad oppositũ. s. q; debeat parci malis. cũ dr. An potꝰ tenebo. i. retinebo. v Fortitudinẽ meam cessando a punitione sub specie correctionis. ideo subditur.

v Faciet pacē mihi.ꝛ p apl'oꝝ alioꝝq; xp̄i discipulorū meritis,ꝑpter qō subdit. x Qui egredient.s.ad p̄dicandū fidē catholicā p orbē. y Impetu.i.cū feruēti desiderio. z A iacob.i.a p̄plo isrl. cuiusmodi fuerūt apl'i,ꝛ alij.lxx.discipuli,q; p maiorē ptē fuerunt iudei.

3 Florebit.ꝛc.i agēs
ſcz floribꝰ sancte vite

a Et un (ꝛ doctrie
plebūt.ꝛc.s.vba euā/
gelice doctrine fm q;
dr̄ i pabola ſmittāt
Lu.viij. Semē est ver
b Nūq̄d (buz dei.
Hic ponit̄ solutio in
q̄ sic,pcedit.q; primo
solui.q̄ntū ad malos
ſcdo q̄ntū ad bonos.
ibi. Et erit. Circa pri
mū p̄mo oñdit.q; p
p̄dictis nō est malis
parcendū,ſcdo soluit̄
argumētū.ibi. Idcir
co.ꝛ tertio ponit̄ ma
lorū exterminiū.ibi.
Cuntas. Circa primū
b Nūq̄d.ꝛc. (dr̄.
id est p̄plī iudaici dū
tp̄m tā crudeliter af/
c Per/ (fligerent
cussit eū.q.d. non ali
ciuitatis destructōez

tenebo fortitudinē meā. Fa
cient pacē mihi: pacez faciet
mihi. f Qui egredient. g ipe
tu. a iacob florebit ꝛ germi/
nabit isrl. ꝛ iplebūt faciē or/
bis semie. h Nūq̄d iuxta pla
gā percutientis se percussit eum
i Aut sic occidit interfectos
ei⁹ sic occisus ē. k In mēsura
ꝫ mēsurā cuz adiecta fuerit
iudicabit eā: l meditat⁹ est i
ſpū suo duro p diē est. m Id
circo sup̄ b n dimittet iniq/
tas o domui iacob: p ꝛ iste oīs
fruct⁹: vt auferat peccm ei⁹.
q Cū posuerit r oēs lapides
altarij sic lapides cineris al

tis occisos,q̄s occiderūt iudei.ꝛ pse cum sunt grauiter vt
ptz Actu.vij.de stephano.ꝛ.xij.de iacobo.ꝛ.xvij.de pse/
cutōe generali xp̄ianoꝝ.ꝛ i pl'ibꝰ loca de psecutōe pauli
e In mēsura ꝫ mēsurā.ꝛc.q.d. nō pue (ꝛ alioꝝ apl'oꝝ
nit ꝛ iuie iusticie q; tanta facinora transeant absq; debi
ta pena,nō subdit̄ f Meditat⁹ est.ꝛc.i.disposuit dif
finitiue ista punire. g Idcirco. Hic solu f argumētū
ad oppositū de merito apl'oꝝ,cū dr̄ g Idcirco sup̄ b
h Dimittet iniq/tas.p̄dicta (id ē ꝑpter meritū apl'oꝝ
i Domui iacob.i.iudeis in sua malicia obstinatis.
l Et iste oīs fruct⁹.ꝛc.i.ne tor⁹ fruct⁹ meriti apl'oꝝ
q; dimittat̄ alijs iudeis dictū pctm̄.ꝛ vlteri⁹ specifi at
me.ꝛū istud dicēs. l Cū posuerit.s.p̄dicato apl'oꝝ
m Oēs lapides altaris.i.altarū ydoloꝝ n Sicut
lapides cineꝛ allisos.p̄ p̄dicatiōnē apl'oꝝ fuit cultus
ydoloꝝ multū destruct⁹ p orbē. ita ipis vuentibꝰ ꝛ ipsi
toraliter ablat⁹ p successores coꝝ.ꝛō subdit̄. o Non
stabūt luci ꝛ delubra.vbi exercebāt ydolatria.nec pōt ul
lud intelligi de ydolatria iudeoꝝ.q̄ a reditu captiuitat̄
babylonice nō legit̄ in p̄plo iudaico fuisse.nisi ad tēpus
modicū.ꝛ p violentiā ꝛ in pauc⁹.s.tpe antiochi illustris
q̄ cogebat iudeos ydolis īmolare.vt ptz.i.ꝛ.ij. Machabeoꝝ. Hec qō dr̄. Cū posuerit oēs lapides altarij ꝛc.po
test ꝓuenienter exponi de destructiōe tēpli p romanos.
vt volūt aliq̄ dicere q; statim subdit̄. Nō stabunt luci ꝛ
delubra.p qō intelligit̄ ydolatria q̄ nullo mō tūc erat a/
pud iudeos.ꝛ nō intelligit̄ de destructiōe ydolatrie gen
tiliū p p̄dicatiōnē apl'oꝝ vt dictū est. p Ciuitas ꝛc
Hic ponit̄ iudeoꝝ exterminiū q̄ntū ad obstinatos,cū dr̄
p Ciuitas enī munita.s.hierl'm. q Desolata erit.
p romanos q̄ eā destruxerūt. r Spaciosa relinquet
id est hierl'm q; ante erat ciuitas spaciosa relinquet a su
is habitatoribꝰ,qz a principio obsidionis vsq; ad finez
multi fuerūt mortui gladio ꝛ fame ꝛ peste,s.decies cētū

lisos. s nō stabūt luci ꝛ delubra
t Ciuitas ei munita⁹ desola
ta erit⁹ spaciosa,relinq̄t⁹ di
mittet⁹ q̄ de ꝛū. Ibi pascet
vitul⁹ ꝛ ibi accubabit⁹ ꝛ cō/
sumet sūmitates ei⁹. v In sicci
tate messis illi⁹ pteret mu
lieres venientes⁹ ꝛ docentes
eā. Nō ē ei ppl's sapiēs⁹ pro
pterea nō miserebit⁹ ei⁹ q; fe
cit eū: ꝛ q; formauit eū nō par
cet ei. Et erit⁹ i die illa pcu
tiet dñs ab alueo flumis vs
q; ad torrētē egypti: ꝛ vos
cōgregabimini vnus ꝛ vn⁹
filij israel: Et erit in die il
la clāgetur in tuba magna

bus alijs.licet nō fuerāt deprehense,qz talia enormia fi/
a Et docentes eā.sic est in hebreo ꝛ li/ (unt i clāculo
bris correctis,ꝛ accipiunt hic docētes ipi sacerdotes,q̄
ex officio habebāt docere p̄plm.ꝛ isti tūc fuerūt p̄stricti.
qz cū a tyto postularēt miscōiaz,iussit eos occidi.dicēs
eos degeneres esse animi.qz tēplo ꝛ numini cupent,su
b Nō est ei ppl's sapiēs.i. (pmanere.ꝛ cā subditur.
hūs dei sapiam q̄ sapida est.sed tū terrenā sapiaz q̄ est
animalis ꝛ diabolica. Iacobi.iij. c Propterea nō mi/
serebit.ꝛc. Et ptz lēa. d Et erit.ꝛc. Hic soluit̄ quēstio
q̄ntū ad bonos q̄ de iudeis crediderūt xp̄o. q̄ destructa
iudea fuerūt saluati in vita.ideo dr̄. Et erit.s.qō sequit.
e In die illa pcutiet.ꝛc. Et dr̄ hic alueus flumis loc⁹
vbi oriꝛ iordanis. Torrēs aūt egypti dr̄ riuoc⁹ula.qui
est paruꝰ fluuiꝰ in extremitate iudee in ptē australi ver
sus egyptū.ortꝰ aūt iordanis est in termiō iudee in ptē
aq̄lonari in radicibꝰ mōtis libani.vt dicit Hiero.et sic
f Et vos (designat̄ hic terra iudee pcussa a romanis.
congregabimini vnus ꝛ vn⁹.i.pauci respectu multitu/
dinis pcusse ꝛ captiuate.
g Filij israel.i.vos in christū credētes fidem patriar/
che iacob qui alio noīe dr̄ israel imitantes Scribitur in
ecclesiastica historia q; ante obsidionē hierl'm p roma/
nos.fideles qui erant in hierl'm ꝛ iudea fuerūt admo/
niti p angelum.vt transirent in regnum agrippe q̄ erat
confederatus romanis,ꝛ sic fuerunt ibi saluati.
h Et erit in die.ꝛc.p hanc tubā intelligit̄ edictū heli
adriani impatoris romani qui hierl'm destructā per ty/
tum reedificauit.ꝛ suo nomine heliam appellauit.sed
postea magis tenuit nomen antiquū.ꝛ ipe edicto pub/
lico,phibuit ne aliquis iudeus ibidem habitaret.ꝛ fu
it pmissa ipsis christianis ad habitandū,vt dicit Hug
o de floriacensis li.iij. Et tunc in hierusalem conflu
bant vndecunq; iudei ad christū conuersi,eo q; dilige/
bant locum illum,ideo subditur.

i Et venient q̄ pditi fuerāt de terra ⁊c. q: in istas terras p captiuitates p̄cedētes multi iudei fuerāt ducti ⁊ habitabāt ibidē, qui p p̄dicationē ap̄lorū ⁊ aliorū discipulorū fuerūt cōuersi ad fidē, ⁊ sic veniebāt in hierl'm rone dicta, ⁊ p istas duas terras intelliguīt etiā alie in quib⁹ iudei captiuati habitabāt. pōt etiā hec lēa intelligi de ecclesia noīe hierl'm significata, fm q dicit Apocal'. xxi. Vidi ciuitatē sanctā hierl'm nouā descendentē de celo ⁊c. ad quā puenerūt p fidem multi de oībus terris q̄ prius erant pditi p errores ⁊ ydolatriā, deū adorantes fideli ⁊ deuote, ⁊ hoc est adoratione latrie.

Cap'm. xxviii

V E corone superbie. Supius locut' est p pheta ⁊tra duas tribuū psecutores. h. p̄phetat ⁊tra ꝓphetas ⁊temptores. Et diuidit in duas. q: primo ꝓphetat ⁊tra contemptores ꝓphetarū p̄sentium, scōo futuroꝝ. ⁊c. Prima in duas. q: primo ꝓphetat ⁊tra ⁊temptores de decē tribub⁹, scōo cōtra eos de duab⁹. ibi. In die illa. Circa primū dicit. a Ve corone superbie. i. regno decē tribuū. q: intātū superbierat q: ꝓphas dñi oīno ⁊tempserat ⁊ ꝓphetis ydolor⁹ adheserat ebrijs ephraim q: illud regnū nō solū infectū erat p peccatuꝫ superbie, sz etiā gule ⁊ luxurie. ⁊ denoiat ab ephraim illud regnum q: primus rex. s. hieroboam fuit de tribu ephraim.

b Et flos decidenti ⁊c. p hoc designās q: destructio illius regni erat ꝓpinqua. q facta fuit p salmanasar regē assyriorū, ir. anno Osee regis israel. xvij. Regum. xvij.

c Qui erant ⁊c. Ista vallis fm Ra. sa. est vallis cenereth fertilissima existens in regno decem tribuum.

d Ecce validus ⁊ fortis dñs, cui nullus pōt resistere.

e Sicut imp⁹ grādinis ⁊c. p hoc intelligit exercit⁹ salmanasar instructu duumo venturꝰ cū magna fortitudine ad destruēdū regnū isrl', ita q̄ israelite nō possent resistere, sicut factū fuit, ideo subdit. Pedib⁹ conculcabit ⁊c. ⁊ ptz ex dictis lēa vsq; ibi. f Quasi tēporaneū. i.

g Ante maturitatē autumni. Casi matu/ (primitiuū.
ritatē de cursu cōmuni. b Q̄ cum aspexit ⁊c. Et est sīlia q: sicut alijs videt fructū aliquē maturū ante alios, vt pomū vel ficuꝫ vel hmōi, ex desiderio nouitatis statim accipit ⁊ comedit, sic salmanasar ⁊ ei⁹ exercitus cū magna auiditate destruendi regnū isrl' venturi erāt de ꝓpinquo, ⁊ sic ꝓtigit. q: pl'ia partim occiderūt ⁊ partim captiuū duxerant in assyrios, ⁊ terraꝫ populauerūt

i In die illa. Hoc (alterius gentis) iuxta. Reg. xvij.
p̄sequēter ꝓphetat cōtra contēptores q̄ erāt de duabus tribub⁹, ⁊ primo cōtra maiores pl'i specialiter, scōo contra totū pl'm cōiter cap̄, sequēti. Prima in duas. q: primo vt appareat ⁊temptor⁹ grauior p̄mittit dei bñficium exhibitū, scōo ppha p̄dicit eoꝝ interitū, ibi. Verum hi,

Circa primū sciendū. q: captiuatis decez tribub⁹ p salmanasar semnacherib voluit destruere regnuꝫ iudē, sed angelus dñi p⁹cussit exercitū, ita q: oportuit eum fugere ad terrā suā vbi a filijs suis fuit interfect'. iij. Reg. xix.

Et tūc ezechias rex iude cū pp̄lo suo de spolijs mortuo

'q̄si tpaneū⁸ ass maturitatez autumni. ᵇ q̄d cū aspexerit videt: statī vt manutenuerit deuorabit illud. ⁱ In die illa: erit dñs exercituū ᵏ corona gl'e, ⁊ sertū exultatōis ˡ residuo pp̄li sui ᵐ ⁊ spūs iudicij ⁿ sedenti sup iudiciū, ᵖ ⁊ fortitudo ᵍ reuertentibus de bello ad portā. ʳ Verum hi q̄z p̄ vino nescierūt ⁊ p̄ ebrietate errauerūt. ˢ Sacerdos ⁊ ppha ᵗ nescierūt p̄ ebrietate, ᵘ absorpti sunt a vino, errauerūt in ebrietate, ᵛ nescierūt videre. ʷ ignorauerunt iudiciuꝫ ˣ Oēs enī mense replete sunt vomitu sordiūq; ʸ ita vt non esset locus vltra

rū fuerūt valde ditati, ⁊ sic habuerūt duplicē materā gaudij, scz de morte aduersariorum suoꝝ ⁊ de spolijs eorū. ⁊ hoc est q̄d dicitur.

i In die illa ⁊c. id est angelorum.

k Corona gl'ie q̄ntum ad maiores.

l Et sertū exultationis. q̄ntū ad maiores q: corona fit d̄ auro, argēto et gēmis, sertū vero de floribus.

m Residuo pp̄li sui id est duab⁹ tribub⁹ q̄ remāserāt alijs captiuatis.

n Et spūs iudicij. id est inspirantis voluntatē iudiciū faciendi. Sedenti (cōdi. sup iudiciū. sic est in hebreo ⁊ in libris correctis. id est ezechie regi q̄ fuit iustus.

p Et fortitudo ⁊c. i. pp̄lo ezechie q̄ erit ad colligendū spolia assyriorū vt p̄dictū est. Et redit ad portaꝫ ciuitatis hier'm plenus diuitijs aduersariorū. ⁊ nō dicit hic.

q Reuertentibus de bello ⁊ non bellantibus. q: illaꝫ victoriam nō fecit dñs p homines sed p angelum.

r Verū ⁊c. Hoc p̄misso bñficio denūciat interitū ⁊ rone ingratitudinis. ⁊ primo ponit interitus duaꝝ tribuuꝫ factus p chaldeos. scōo p romanos. ibi. Propter h audite. Prima in duas. q: primo ꝓpheta describit eorum culpā. scōo debitā penam. ibi. Et erit. Circa primū d⁹.

s Pre vino nescierunt. quia exposuerunt se epulis ⁊ potibus ⁊ alijs malis, ⁊ cito dei beneficium obliti fuerunt. ideo subdit.

t Sacerdos. ⁊ propheta. qui deberent alios de dei beneficijs instruere. et ad dei laudem inuitare.

v Nescierūt p̄ ebrietate. Et loquit hic Esaias de ꝓphetis.

ᵘ Absorpti sunt a vino ⁊c. inculcatio est (tis fallis. verborū idē significantiū ad ostendū magnitudinem excessus eoꝝ in talibus.

ᵛ Nescierunt videre. i. verū prophetā fm q̄ dicit. i. Regū. ix. Qui enim hodie dicit ꝓpheta olim appellabatur videns. Sacerdotes ei⁹ mali ⁊ prophete falsi veros ꝓphetas domini contemnebant. ideo subditur.

ʷ Ignorauerunt iudicium. (nebant. ideo subditur. q: nolebant dirigi p verba sanctorum ꝓphetarum.

ˣ Omnes enim mense ⁊c. ex nimio epulationis ⁊ potationis excessu.

ʸ Ita vt nō esset locus vltra. i. mūdus a talibus sordibus. ⁊ quia talis excessus causat cecitatē intellectus sic ecōtrario abstinētia clarificat. fm q̄ dicit Dan. i. de ipso ⁊ socijs eius q̄ fuerunt valde abstinentes. ⁊ idē dicitur. Pueris autē bis dedit de' scientiā ⁊ disciplinaꝫ in omni verbo ⁊ in oi sapīa ⁊c. ideo subditur.

b Quē docebit sciam.i.p sacrarū scripturarū studium.
c Et quē intelligere ꝛc.i.verba doctor vel etiā angelor
d Ablactatos a lacte ꝛc.i. segre- (revelātiū ꝛ vidit.
gatos a delectatiōib carnalib q̄ sunt circa cibos ꝛ ve-
nerea.q̄r detenti delectatōib carnalib sūt ad hoc in-
epti.ideo subditur.
e Manda remāda ꝛc.sic enī loq̄bant sa-
cerdotes malī ꝛ pphe
falsi deridēdo verba p
phetar sctor.q̄ nō in
telligebant sz falsa re
putabāt.Circa q̄ sci
endū q̄ pphe mitebā
tur p̄m detrahere a
malis aliq̄s cōmina-
do eis mala si in ma
lis pseuerarēt.ꝛ tunc
vtebant verbo mādati
sicut supra ca.v. Dā
dabo nubib meis ꝛc
ꝛ vij. Dādabo mili-
tie belli. aliq̄s vo.p
mittēdo boa si a mal
desisterent.ꝛ tūc vte-
bant verbo expectatio-
nis sicut Abacuc.ij.
Si morā fecerit expe
cta eū ꝛc.ꝛ ideo sacer-
dotes mali.ꝛ pphete
falsi eos deridēdo dicebāt. Manda remāda.expecta ꝛc.
f Et subdit. Modicū ibi.q̄s dicant de cōminatiōib
eor̄ seu promissionib modicū aut nihil vidum? impletū
g In loquela.enī labij.In hebreo habet sic in balbu-
cietido.balbuciēs enī satis movet labia.sz nō loquit ma
h Et in lingua altera.i.extranea. (le intelligibiliter.
i Loquet ad pplm istum.ꝛ est sensus.q̄ sicut loq̄la bal-
bucientis ꝛ loquētis alicui in lingua sibi extranea.non
est sibi intelligib.l.sic verbū dñi p pphas loquētis nō in
telligebat saltē q̄ntū ad effectū a p̄ceptorib p̄dictis.Et
ponit exemplū.cū subdit.
k Cui dixit.s.dominus.
l Hec est requies mea.i.impletio mee voluntatis.
m Refocite lassum.i.afflictis impendite opa misēdie.
n Et hic est refrigeriū meū.sm illud Matth.xxv. Q̄d vni
ex minimis meis fecist mihi fecistis. o Et nolueūt
audire.mihi obedīēdo.ꝛ sic factū est eis verbū dñi q̄si nō
p Et erit.hic ꝛ ponit pena debita (intelligibile.
ex ōi iusticia p chaldeos inflicta.Circa q̄ sciēdū q̄ se-
dechias rebellauit regi babylonis ex fidētia adutorij
p regē egypti.ꝛ iō veniēte rege babylonis ꝛra eū misit
pluries ad regē egypti ad hēdū auxiliū.ꝛ ille pluries.p
misit ꝛ de terra sua exiuit ad hoc agendū.sed nō pfecit.q̄
rediit in egyptū vt habet Hiere.xxxvij.sic sedechias fu
it defraudat a suis petitiōib ꝛ promissis regis egypti.ꝛ
hoc sibi improperat hic sicut ipe ꝛ sui improperabāt pro-
phetis dñi q̄ verba eor nō hēnt effectū vt p̄dictū est.ꝛ hoc
p Et erit eis verbū dñi.eos deridendo. (est q̄d dr hic
q Manda remāda.regē egypti.p succursū habendo.
r Expecta reexpecta.ei aduētū.sicut dixit p̄mittēdo.
s Modicū ibi modicū ibi.i.nullū remediū hēbis ab
eo.nō subdit. t Ut vadat.in rebellione sua p̄cedē-
do. v Et cadant retrorsum.tanq̄ victi. x Et cō-
terant fame ꝛ gladio.q̄ntum ad mortuos. y Et illa-
queent ꝛ capient.q̄ntū ad ceteros in captiuitatē baby-
lonicā in vinculis deductos. z Propter hoc.hic cōse
quēter ꝛra illusores vitat p̄dicat afflictio p romanos

Circa q̄d sciēdū q̄ illa afflictio fuit q̄dam figuratio vl fi-
ci finalis.p̄ter q̄d apli sil̄ quesierūt de tempe vltionis
Mat.xxiij. Dic nobis q̄n hec erūt.s.destructio ciuitat
ꝛ tēpli.ꝛ q̄d signū aduent tui ꝛ p̄sūmatōis seculi.ꝛ ipse
ad vtrunq̄ sil̄ respondit Matth.xxiij.ꝛ Marci.xiij.ꝛ Luc.xxi.

a Et iō primo ponit hanc
afflictionē primā.se-
cundo sc̄dam. ibi. Et
nūc. Circa primū sci-
endum q̄ prima afflī-
ctio facta ē p̄ter ma
liciā iudeor ꝛra ipz
vt habetur manifeste
Luce.xxi. Et iō h̄ pri-
mo ponit cōtra chri-
stiā iudeorū malignī-
tas.secdo ipsi? ipī fir
ma stabilitas ibi. Ideo
circo tertio pene iu-
deorū acerbitas.ibi
Et ponam. Circa pri
mum dicitur.
z Propter h.i.pro-
pter destructionē ci-
uitatis p chaldeos q̄
p̄tigit.p̄ter illusores
pphetarū. vt dictū ē.
a Audite verbū dñi
veri illusores.s.veri-
tatis quales fuerūt
sacerdotes ꝛ legis doctores tpe ipī.propter q̄d dixit eis
Matth.xv. Irritū fecistis mādatū dñi p̄ter traditiones
vram.doctrinā etiā ipī verissimā iudebant.
b Qui dñamini ꝛc.tunc enī sacerdotes ꝛ scribe rege-
bant pplm. c Dixistis enī.i.facto ostendistis.
d Percussim fedus cū morte ꝛc.Ille enī qui habz fe
dus vel pactū cū alio nō timet ab eo.Est igitur sensus.
Vos ostendistis p facta q̄ nō timeretis mortez nature
nec gehenne.q̄ vta obstinate pseuerant christū inno-
centē vsq̄ ad mortē.ac si nullā penaz timerent inde sec̄
in p̄senti vel in futuro.nō subdit. e Flagelluz inun-
dans ꝛc.sup alios.ꝛ intelligit hic flagellū inundans.ex-
ercitus romanor̄ qui afflixit totum mundum.
f Non veniet sup nos.dest ruendo nos ꝛ captiuando
g Quia posuim mendaciū spem nostrā ꝛc.ad hoc.n.
peruenerūt mortē christi vt euaderēt flagellū exercit romani.vt habet Job.xi. Si dimittimus eū sic omēs cre-
dent in eū ꝛ venient romani ꝛ tollent nostrū locū ꝛ gen
tem.hanc aūt mortē peruenerūt p mēdacia accusantes
eum corā pylato.eo q̄ phibebat tributa dari cesari.ꝛ q̄
volebat se facere regem.vt habet Luce.xxiij. Sciebāt aūt
ista esse falsa.q̄ viderat eis contrariū Matth.xxij. Red
dite que sunt cesaris cesari ꝛc.ꝛ q̄ fugerat pplm qui vo
lebat eum regē ostituere Joh.vi. Hoc ei fuerat ita pub
licum.q̄ nō poterat eos latere.ꝛ sic p talia mendacia p
curando mortē christi credebant euadere insultū roma-
norū.p hoc tamē accidit eis cōtrariū.vt p̄dictum est.
h Idcirco. Hic ponit p̄sequēter ipsius ipī stabilitas.
q̄ p afflictionē ꝛ mortē a iudeis sibi peruratā puenit ad
stabilitatē immortalitatis corpis.ꝛ hoc est q̄d dicit hic
h Idcirco.i.p̄ter nequiciā iudeorum predictam.
i Hec dicit dominus deus cuius verbum non potest
cassari.
l Ecce ego.verbū illud est patris de filio.vel totius
trinitatis de hoie christo. Cōm enī omēs expositores
hebraicos ꝛ latinos scriptura hec loquit de christo.

h Mittã in fundamẽtis syon.i.eccle militãtis q̃ fun data fuit in syon p p̃dicationẽ xpi.q; pluries in templo existente in mõte syon p̃dicauit.7 q; in mõte syon suam resurrectionẽ discipulis manifestauit.7 ibidẽ sup aplos spiritũ sanctũ in signo visibili misit.

i Lapidez.i.xp̃m.q̃ dr lapis Dan.q. Lapis q̃ peussierat statuam fact' ẽ mons ma m Lapidẽ (gnus. pbatũ.multis peussionibꝫ in sua passione. 7 approbatũ a do p̃fe 7 q; ꝫ itelligat dr xpo ad lram etiã sm iudeos pt; p trãslationez chaldaicã q̃ sic habet Ecce ego statuẽs i syon regẽ messiã. regez potentẽ angularẽ.q; ex iudeis 7 gẽtibꝫ tã ꝫ ex duobꝫ parietibꝫ simul iunctis fecit vnã eccliaz.sm q; dicit Jo hã.7. Alias oues habeo que nõ sunt ex ꝫ ouili.7 illas oportet me adducere.7 fiet vnus ouile 7 vnus pastor.

k Preciosus.humanitas enĩ xpi ex p̃iunctione ad deitatẽ habet quodã modo infinitum valorem.

l Lapides.i.xp̃m.q̃ dr lapis Dan.q. Lapis q̃ peussierat statuam fact' ẽ mons ma m Lapidẽ (gnus. pbatũ.multis peussionibꝫ in sua passione. 7 approbatũ a do p̃fe 7 q; ꝫ itelligat dr xpo ad lram etiã sm iudeos pt; p trãslationez chaldaicã q̃ sic habet Ecce ego statuẽs i syon regẽ messiã. regez potentẽ angularẽ.q; ex iudeis 7 gẽtibꝫ tã ꝫ ex duobꝫ parietibꝫ simul iunctis fecit vnã eccliaz.sm q; dicit Jo hã.7. Alias oues habeo que nõ sunt ex ꝫ ouili.7 illas oportet me adducere.7 fiet vnus ouile 7 vnus pastor.

m Mittã in fundamẽtis syõ lapidẽ: lapidẽ pbatũ: angularẽ: pciosũ in fundamẽto fundatũ: Qui crediderit: nõ festinet. Et ponã i pondere iudiciũ: 7 iustitiã i mẽsura: Et subuertet grãdo spẽ mendacij: 7 protectionẽ aq̃ inundabũt: 7 delebit fedꝰ vestrũ cũ morte 7 pactũ vestrũ cum inferno nõ stabit. Flagellũ inundãs cũ transierit: eritis ei in p̃calcationẽ. Quicũq; ptrãsierit tollet vos: qm̃ mane diluculo ptransibit i die 7 in nocte 7 tm̃ mõ sola vexatio itellectũ dabit auditui. Coangustatũ est enĩ stratũ ita vt alter decidat: 7 palliuz breue vtrũq; opire nõ põt Sicut enĩ in monte diuisionũ stabit dñs: sic in valle q̃ est in gabaon irascet: vt faciat opꝰ suũ. Alienuz opꝰ ei? vt opek opus suũ Peregriuũ est opꝰ ei? ab eo. Et nũc nolite illudere: ne forte cõstringant vincula vra. Cõsummationẽ enĩ 7 abbreuiationẽ audiui a dño deo exercituũ sup vniuersaz terrã Auribus pcipite 7 audite vocem meã: attendite 7 audite eloquiũ meum. Nunquid tota die arabit arans

n Precios⁹, humanitas enĩ xpi ex p̃iunctione ad deitatẽ habet quodã modo infinitum valorem.

o In fundamẽto fundatũ. dr q; apli aliqñ dicũtur eccle fundamẽta. Apoc. xxi. Murus ciuitatis hñs fundamenta duodecim. tñ ꝫ eis solũ p̃uenit inq̃ntũ inuntur xpo

p Qui crediderit 7c. ꝫ põt fieri ad dictum (christo. Esaie. 7 sic est sensus. p Qui crediderit. mihi denuncianti aduentũ xpi primũ. q Nõ festinet. sic intelligendo vbũ meũ. q; xps statum sit ventur'. q; adhuc est longũ tps. a tpe enĩ Esaie vsq; ad xps xpi fluxerũt anni q̃ngenti vel circiter. Alio mõ põt referri ad ipm christũ Et sic est sensus. Qui crediderit. s. doctrine xpi. q; pluries locut' fuit de aduẽtu suo ad iudiciũ. vt pt; ex p̃dictis. Nõ festinet. imo expectet patiẽter tps a deo determinatũ. vsi 7 aplis q̃rentibꝫ de tpe hui? aduent? Actuũ. primo rndit. Nõ est vr̃m nosse tpa vel momenta 7c.

r Et ponam. dic sequẽter describit pene iudeorum acerbitas. p morte xpi nequiter pcurata. cũ dicit.

r Et ponã in pondere iudiciũ 7c. i. punitã eos sm des

s Et subuertet grãdo. i. ereret' romanoz (menta. cũ magno strepitu veniens ad modũ grãdinis descẽdẽ

t Spem mendacij. q; sperabãt euadere insultũ (tis. ereratus romani mendaciter pcurando mortez christi. vt preditum est.

v Et protectionem. ex hoc mendatio speratam.

x Aque. sc; tribulationem.

y Inundabunt. i. simpliciter auferẽt. sicut aque inundantes rapiunt que inuenunt. ideo subditur.

z Et delebit fedus vestrũ cũ morte. q; vos inundet i euitabiliter. a principio enĩ obsidionis p romanos fuerũt occisi decies centũ milia mortuoꝝ. vt dictũ ẽ supra.

a Et pactũ vestrũ 7c. q; obstinati in sua infidelitate detracti fuerunt sm alias ad penam gehenne.

b Flagellũ inundans. id est exercitus romanoꝝ valde potens.

c Cum transierit ad terrã vram. d Eritis in p̃calcationem quantũ ad mortuos.

e Quicũq; ptrãsierit tollet vos q̃ntũ ad captuos.

f Quonã mane diluculo 7c. i. q̃cunq; tpe vel hora venerit continget vobis sine dilatione ita miseria.

g Et tm̃modo 7c. p̃ dixit cui xps hãc destructionez pluries. vt pt; in euãgeliis. ꝫ noluerũt credere vonec senserũt p experientiam.

h Coangustatũ est ei stratũ. i. cor humanũ nõ põt cape sil' deum 7 diabolũ. sed susscepto diabolo p peccatũ erit de'. 7 econuerso susscepto do exit diabolus.

i Et pallium breue sez amoris.

k Utrũq; opire nõ potest. q; diabol? nõ põt operiri pallio caritatis. nec deus pallio amoris male inflamatis. 7 q; iudei a se eiecerãt deũ humanatũ. 7 p ꝺñs receperant diabolũ in dñm. Exquo merito debebat sequi dicta punitio.

l Sicut enĩ in mõte diuisionũ 7c. ibi dic tanguñt breuiter due histore. Prima habet. 4. Reg. 7. vbi dr q; virtute diuina philistei venientes otra dauid fuerunt debellati 7 fugerũt relinquẽtes idola sua. 7 tũc dixit dauid. Dimit dñs inimicos meos sicut diuidunt aque. 7 pter hoc vocat' est locus ille baalpharasim. i. campus diuisionũ sm hebreos. Secda historia habet Josue. 7. vbi dicit Josue. Sol ne moueatis otra gabaon. 7 sic stetit sol imobilis donec fuerũt ei? aduersarij totaliter debellati. Est ꝫ sensus. q; sicut tũc dñs ostdit vrã sua tpe dauid otra philisteos. 7 tpe iosue otra chananeos. sic ostdit iram suã cõtra illusores ve trans p̃dictos. ideo subditur.

m Ut faciat opus suum. i. vindictam de peccatorib⁹. q; tñ punire nõ est sibi ꝫpruz. sed magis misereri 7 parcere. sm q; dicit Ecclesia. Deus cui ꝫpriũ est semp misereri 7 parcere. punire autẽ conuenit ei p accidens. s. propter hominũ maliciã. ideo subditur.

n Alienũ enĩ est opus 7c. q. d. opus puniendi nõ inest ei ex sua conditione. sed ex maloꝝ cõgressione.

o Et nunc. ibi dic consequẽter agit de punitõe que erit in finali iudicio. cum dicitur.

o Et nunc. i. post destructionẽ ciuitatis p romanos.

p Nolite illudere. veritatẽ euangelice p̃dicationis.

q Ne forte 7c pena irremediabili in iudicio finali. iõ

r Consummationẽ enĩ. s. mundi. 7 abbreui (subditionẽ. infra breue tempus respectu eternitatis.

s Audiui a dño. q̃ est regula veritatis. t Supvniuersam terrã. malos generaliter puniendo pena irreme diabili. 7 bonos premiando gloria interminabili.

v Auribus pcipite 7c. id est attendite diligenter ista. 7 ponit exemplum ad hoc sensibile. 7 primo quantũ ad premiationem bonorum dicens. x Nunquid tota die. id est singulis diebus cõmuje. y Arabit arans

vt serat semẽ suũ in agro. 3 Proscindet.cũ aratro ꝛ
a Et sanct.i.purgat ut a sentibꝫ ꝛ he bis no/ (ligone
cuius.q.d.nõ.ꝛõ subdit. b Nõne cũ adeq̃uerit facie
mus.i.superficiẽ terre pfecte dispositerit ad recipiẽdũ se.
c Serer gith.fm glosaz gen⁹ est legumunis cy (mina
mino simile.
d Et pone triticũz .i.ponet semina ordi
nate fm variã dispo
sitõnẽ terre.cui⁹ vna
ps est apta semini.al
tera alteri. Per hꝫ in/
telligit q̃ rps qui est
agricola agri sui. q̃ ẽ
eccl̃ia pacto finali iu
dicio ponet electos
suos in distinct̃ mã
sionibꝫ glie.fm varia
eoꝝ merita.ꝓpter qõ
dicit Joh.xiij. In do
mo patris mei multe
mansiones sunt.

vt serat: 3 pscindet[a] et sariet
humũ sua. [b]Nõne cũ adeq̃/
uerit faciez ei⁹ serer gith: et
cyminum sparget: ⁊ ponet
triticũ ꝓ ordine ⁊ hordeũ et
miliũ ⁊ vicią in finibꝫ suis.
Et erudiet illuz in iudicio
de⁹ suus docebit illuz. [c]Nõ
enĩ in serris triturabit gith
nec rota plaustri sup cymi/
nũ circuibit. sz in vga excu
tiet gith: ⁊ cyminũ in bacu
lo: [f]panis ãt cõminuet[g] Ele
ctũ nõ impetuũ triturans
triturabit illum: nec̃ vexa
bit eũ rota plaustri: nec vn/
gulis suis cõminuet eũ [h]q̃a
dño deo exercituũ exiuit
[i]vt mirabile faceret ꝯsiliũ:
[k]et magnificaret iustiaz.

Ad qõ iudiciũ referr illud qõ hic dr. Sicut ĩ valle q̃ est
in gabaon trascit.q: in eode iudicio sol iusticie stãs ad
iudicãdũ ꝓtra dãnatos trascet.s.signa ire ostẽdo.et q:
in p:ño aduẽtu op⁹ redẽptiõis hũani generis expleuit
p passionẽ quã sustinuit q̃ nõ ꝓuenit ei⁹ deitati. ꝛõ sub/
dit. Ut faciat op⁹ su
um.alienũ ẽ op⁹ ei⁹.
vbi glosa. ⁊ est Bre.
In mũdũ venit vt fa/
ciat op⁹ suum.s.redi/
met gen⁹ hũanũ. sed
ab ipo alienũ ẽ opus
ei⁹.nõ ei ꝓuenit deit/
tati ꝓspui.flagellari.
crucifigi.hec in glosa
Et notãdũ q̃ itẽ mo
dus exponẽdi h⁹ qõ
dr. Alienuz ẽ op⁹ ei⁹
ꝛc.videt verior q̃z di
cere q̃ punire no ẽ ꝓ
prũ deo.sz magis par
cere ⁊ misereri.pu[n]/

e Nõ enĩ in serris ꝛc. Hinc pomt exẽplũ de punitione
malor.q: terrena scẽtia collecta nõ sũt triturant̃.seu ex/
cutiunt̃ vniformiter.sz aliq̃ cũ leuiori instrõ.vtpote cuz
ga.vt cyminũ ⁊ siliqua. Alia aũt triturant̃ cũ uniris fer/
reis ⁊ poderosis. Sic̃t i finali iudicio vbi erit vniuersa
lis pcor collectio.nõ oẽs vniformiter puniũt.nec̃ sz aliq̃
grauiꝰ.⁊ aliq̃ mi⁹ grauiter fm eoꝝ demerita.⁊ fm hꝫ in/
telligit̃ ista parabola.nec mirãdũ q̃ ꝓ eade semia intel/
ligant̃ iusti ꝑmiãdi.⁊ pcores puniẽdi.q: hꝫ ẽ ꝓpter ide/
itatẽ nature in ipis.sz est varietas ĩ meritz ⁊ demeritis
f Panis aũt cõminuet.i.triticũ vñ fit panis qõ cõmi
g Uex nõ impetuũ ꝛc.hꝫ referr (nusq̃ inter molas.
ad penas ꝓpales q̃bz deꝰ fm ordinẽ sapie siue aliq̃ pu/
nit pcores ad correctionẽ eoꝝ vel ad terroꝛẽ aliorꝝ.⁊ ta
lis punitio cessabit ĩ iudicio ⁊ succedet pẽa eterna. q̃m
deꝰ cõmittet executiõi demonũ q̃bz erũt subiecti ĩ pena
q̃ añ fuerãt eis subiecti in culpa. h Et hꝫ a dño deo
exercituũ exiuit.tanq̃z vbũ irretractabile. i Ut mi/
rabile faceret ꝯsiliũ suũ.q: nullus sciat in q̃ pte sit futu
r. Et magnificaret iusti (rus.s.ꝑmq vel pene finaꝰ.
ciã.q: finale iudiciũ oibz apparebit iustis.

Jn ca.xxviij.vbi dicitur in postilla. Qui crediderit ñ
festinet. Additio prima.

V Bi dr in trãslatiõe nra nõ festinet.in hebreo hẽ
quoddã vbũ qõ significat indifferẽter.non festi
net vel nõ festinabit.⁊ in scõo significato ẽ sen/
sus.q̃ q̃ crediderit doctrine rpi de q̃ hꝫ loquit̃ nõ festina
bit ad credendũ.eo q̃ doctrina rpi maxie est supra sen/
sum hois.vñ ⁊ discipuli rpi q̃ ei⁹ doctrinã ꝓtinue audi
erũt.⁊ ei⁹ miracula viderũt nõ tñ festinauerũt credere.
vñ eis dr etiã p⁹ resurrectionẽ. O tardi corde ad credẽ/

Jn eodez ca.vbi dr in postilla. Sicut enĩ in (dum.
monte divisionum. Additio scõa.

A Dulteriorẽ declarationẽ h⁹ qõ dr hic. Sicut ei
in mõte divisionũ vsq̃z ad finẽ ca.ꝯsideratũz q̃
he due historie q̃ hic tãguntur.de mõte divisiois
⁊ de valle gabaon.vident̃ ꝓprie referẽde ad duos aduen
tus rpi in q̃rũ vtroq̃ iudiciũ mũdi ꝯsideraꝰ. Jtã in pri
mo fuit iudiciũ discretiois seu sepationis fm qõ sepati
fuerũt credẽtes ab infidelibꝫ.de q̃ iudicio Joh.xij. Nũc
iudiciũ ẽ mũdi.⁊ ad hꝫ iudiciũ referr qõ dr hic. Sicut in
monte divisionũ stabit dñs.i.in iudicio discretiois seu
sepatiois. Jn scõo vo aduẽtu erit vniuersale iudiciũ in
valle iosaphat in q̃ iudicio finaliter reprobi punientur

more boni agricole, q̄ multa & diuersa opa in agrū suū facit vt bñ fructificet, vñ in hoc glosa sic dicit. Plus et misericors dñs gen̄ humanū vt fructū bone opis afferat, arat vt agricola, vomere p̄dicatōis pscidit, verbere tribulatiōis, nūc peste, nūc captiuitate corrigit, & ħ est q̄ dicit. Mūq̄d tota die, hec in glosa. Ubi notādū q̄ in ħ q̄d dr Mūq̄d tota die, fm expositionē q̄ est valde ꝓpria ꝓpħa mouet auditores q̄s ad attentionē excitauerat supa dicēs, Auribus pcipe &c, vt estimēt, q̄ sicut agricola nō tota die arat, sic de⁹ nō sp faciet dispositiōes istas, sed tñ vsq; ad tp̄s futurū, ex q̄ consideratione auditores discreti ad pnias reuocant, q̄d aūt sequit in lra. Nō enī in serris triturabit̄ gith &c, referendū videt ad diuersum modū mortis elector. Posset enī aliq̄s q̄rere, exquo oēs iusti cum de hac vita transeūt sunt in statu gē, p quā vitaz merent, q̄re aliq̄ moriunt in maximis tormēt, & alij leuiter hāc vitā transeūt. Ad q̄d rñdendū p exemplū de collectione fructū diuersor, quor aliq̄ cū duritia & asperitate colligunt sicut bladū de q̄ fit panis, alij vero leuiter p leuē ecussionē virge vel baculi, & ħ est q̄d dr. Nō enī in serris triturabit̄ gith, nec rota plaustri sup eminū circūibit, sup̄ple sicut sup bladū, sed in vga excutiet̄ gith & cyminū in baculo, s. leuiter, panis aūt cōminuet̄, s. serris & plaustris, put in glosa. Sed posset q̄s dicere, q̄liz res q̄ deducit in exemplū sit vana, ñ ad ꝓpositū nō videt̄ pertinere, eo q̄ videt̄ iusticie dei esse inconsonū, q̄ in his qui in statu gē exeunt de hac vita, tanta inueniat diuersitas in ipo modo mortis. Ad q̄d dupliciter rñdet. Primo dicendo, q̄ eruntū nō in ꝓpetuū triturās triturabit, q. d. mōmētanea sunt ista tormēta respectu ꝓpetue ꝑmationis, in q̄ oīa reducent̄ ad verā iusticiaz. Secōo rndet sic. Et ħ a dño deo exercituū exibit vt mirabile faceret cōsiliū & magnificaret iusticiā, q. d. fm ꝓsiliū diuinuz mirabile ista eruunt, vt magnificet iusticiā, glosa interlinearis fm quā plus exigit ab his qui plura acceperūt.

Capitulū. XXVIII.

In capitulo. xxviij. circa illū passum. Alienū opus est. Postillator dicit q̄ p ħ intelligit opus iusticie dei q̄d est alienuz inquantū alienū distinguit̄ ꝓtra ꝓprium, ideirco sicut deo ꝓpriū est misereri ita punire. Dicit hic deo alienū, quia etiā punit extra ꝺdignū. Burgen̄. instat rōnibus q̄ ex dicto postillatoris sunt solute. Nā cū dicit, iusticiā & veritatē fm quā punit iniquus bonū simpliciter &c, non negat postillator, sed loquit̄ solū fm cōparationez ꝓpriā vt distinguit̄ ꝓtra alienū qui sunt modi dicēdi. Dicitur g̃ q̄ fm esse iusticia & veritas & misericordia sunt vnū in deo et eque, non fm esse, sed non fm dici. Argumentū igit̄ q̄d facit Burgen̄. contra postill. & sanctū Thomā optime reducit̄ ꝓtra expositionē Burgen̄. quā dicit verior. Cuius cōtinuā. Exponit enī Burgen̄. illū passum de opere redemptionis dicens. Id opus deo esse alienū, nam non ꝓuenit deitati, conspui, flagellari, crucifigi, tunc arguit̄ sic. Ita vere & catholice dicim⁹ deū conspuū, flagellatū & crucifixū, sicut de virgine natū, & neutrū est alienū, nisi vt distinguit̄ contra ꝓpriū idioma. Cōmunicatiōe enī idiomatū ita verū est deū conspui sicut a puero fm Damascē, stellas crean. Et mirandū q̄ tamsolubili ratiōe Burgen̄. contra sum magistrū sanctū Thomā laborat, quē tamen p̄ cunctis colere consueuit. Burgen̄. etiā notat postillatorē exponentē seminationē p retributiōe finali. Burgen̄. enī vult q̄ semen serendo vt faciat fructū ptinet ad ꝓsentē vitā nō futurā, & maxime q̄ de signato p semen sequit̄. Eruditi illū deus & docebit illuminā eruditio & doctrina, put ipe vult cessabunt p futura vita qui omēs erūt perfecti. Sed & illud videtur impropie appropriari pueri statui nā ii modi seminādi & plantādi, ꝓpter fructum q̄ venit a fruitione habēt aliquā appropriationē ad statum vie in quo est fructus & fruitio imperfecta, multo maiorem habēt appropriationē ad statū glorie in q̄ est fructus & fruitio ꝓfectissima, & si dicat̄ semināt iustos in terra morientiū, ꝓprissime eos plantat & seminat in terra viuentiū. Et saluo iudicio meliori mīn̄ erudite videtur dictū in vita beata eruditionē & doctrinā cessare, q̄ sic dicens, destruit actus hierarchicos, q̄ actus non distrahunt a ꝓfectione, vt dicit be. Dionysi⁹ de celesti hierarchia, nec dicit impfectionem in vita beata accipe doctrinā sicut nec esse, sic sicut christ⁹ accepit a pfectissima & doctrinā, & in ħ sensu dixit Job. xxij. Ocia doctrina ei est mea fm expositionē be. Idyl. ab hoc loco vsq; ad calcē multa dicit burgen̄. que nō sunt ꝓtraria positū, nisi fm aliā applicatione que vt dictū est supra non variat catholicam veritatē.

Capitulū. XXIX.

Ve ariel, hic ꝑsit loquit̄ ꝓpha ꝓtra illusores veritatis generaliter. Et diuidit̄ in duas partes, q̄ primo declarat suū ꝓpositū, & secō remouet dubiū ibi. Propter ħ. Prima adhuc in duas, q̄ primo populo cōminat̄, secō ipm aliqliter ꝑsolat more samaritani post vinū mortificatiū infundens oleū lenitiuum, secūa ibi. Et erit. Circa primū dicitur.

a Ve ariel, & q̄d p ariel intelligat̄ ostendit̄, cū dicit.

b Ariel ciuitas, s. hierusalē quam expugnauit in ꝓncipio regni sui iudee sciens ieboseos, vt. Reg. v.

c Addit' est ann' ad ānū, q. d. appropinq̄t ānis durationis hui⁹m, q̄ chaldei destruxerūt eā tpe sedechie regis.

d Solēnitates euolute sunt, q̄ destructo templo p chaldeos cessauerūt, vñ in hebreo habet. Precise sūt. Et loquit̄ ꝓpha de futuro p modū ꝓteriti, ꝓpter q̄d subditur.

e Et circūuallabo ariel, i. hierim q̄ a chaldeis fuit obsessa in circuitu, vt. Reg. vi.

f Et erit tristis & merēs, et fame & gladio suppugnante.

g Et erit mihi, s. hierusalem.

h Quasi ariel, hoc dicit̄ ad exprimendū quare hierusalē hic vocat̄ ariel in loco isto. Ariel enim fm hebreos significat altare holocaustoz. Et hoc etiā habet̄ Ezech. xliij. ꝙ hoc autē q̄ dicit̄ de hierusalem hic. Erit mihi q̄si ariel, intelligit̄ q̄ sicut altare holocaustorū erat opertuz & circundatū carnibz animaliū immolatorum, quia vna pars ponebatur sup altare ibi cremand⁹, alie autē partes diuidebant̄ circa altare distribuende sacerdotibz & leuitis ministrantibz & alique etiam offerentibz, sic3 de hostijs pacificis, sic in destructione hierusalem p chaldeos ciuitas fuit plena cadaueribus mortuorum, iuxta & circa, & sic exponit Ra. sa.

i Et circundabo q̄si speraz &c. Reuertit̄ ꝓpheta ad describendū obsidionis modum, q̄ sic fuit obsessa a chaldeis q̄ nullus poterat egredi ad fugiendum, nec aliq̄s exteroz intrare ad ciuitatis auxilium.

t Et iactam ꝛc. ſ. terrã lapides ⁊ ligna ad implendum
Et munimenta ponam. i. machinas ad (foſſata.
ſtruendũ muros. m Humiliaberis. deiecta a regno
n De terra loqueris ꝛc. q; vulnerati ad terrã cadẽtes
gemitus emittebãt. o Et erit q̃ſi ꝛc. Vox enĩ exqui-
ſita p̃ artẽ phitonicã eſt vox mortuor. vel potius demonũ ad ſimilitudinẽ mortuor apparentiũ ⁊ loquentium. vt dictũ fuit. i. Reg. xxviij. ⁊ p̃ hõ dat intelligere ppli mortalitatẽ. ita q̃ nõ audiretur vltra vox eĩ niſi p̃ modum phitonicum.

q̃ſi ſperã ĩ circũitu tuo ⁊ ria cũ ꝓtra te aggerẽ: ⁊ munimẽta ponã in obſidionẽ tuam. m Hũiliaberis: n de terra loq̃ris: ⁊ de humo audietur eloquiũ tuum. o Et erit q̃ſi phitõis ỗ terra vox tua ⁊ ỗ humo eloquiũ tuũ muſitabit. p Et erit ſic puluis tenuis ml̃titudo vẽtilãtiũ te: ⁊ ſic fauilla ptrãſiẽs ml̃titudo eor ꝛ̃ q̃ ỗ te p̃ualuerĩt Eritq; repẽte ꝛ̃feſti a dño exercituũ r visitabiſ in tonitruo: ⁊ cõmotõe terre: ⁊ voce magna turbinis ⁊ tẽpeſtatis: ⁊ flamma ignis deuorãtis r Et erit ſic ſomniũ viſionis nocturne ml̃titudo oĩm gẽtiũ q̃ dimicauerũt ỗ ariel: ⁊ oẽs q̃ militauerũt ⁊ obſederũt ⁊ p̃ualuerũt aduerſus eam. Et ſicut ſomniat eſuriẽs ⁊ comedit: cuz aũt fuerit exꝛgefactus vacua ẽ anĩa eĩ. Et ſic ſõniat ſitiẽs ⁊ bibit: ⁊ poſtq̃ fuerit exꝛgefact̃ laſſus adhuc ſitit: ⁊ aĩa eĩ vacua ẽ. ſic erit multitudo oĩm gẽtiũ q̃ dimicauerũt ꝓtra montez ſyon. s Obſtupeſcite et admiramini: t fluctuate ⁊ vacillate: u inebriamĩ ⁊ ñ a vino a mouemini b ⁊ nõ in ebrietate: c q̃m miſcuit vobis dñs ſpiritũ ſoporis. d Claudet oculos vr̃os: e ꝓphas ⁊ p̃ncipes vr̃os: qui vidẽt viſiones operiet. f Et erit vob viſio omniũ: g ſicut verba libri ſignati: h quẽ cũ dederit ſcienti lr̃as. dicẽt: lege iſtũ ⁊ reſpõdebit: nõ poſſum: ſignatus eſt enĩ i Et dabiſ liber neſcienti lr̃as: dicetur q̃ ei: lege: ⁊ reſpõdebit: neſcio lr̃as: k ⁊ dixit dñs eo q̃ appropinquat ꝛc. falſe ſtimulando iuſticiã.

y Inebriamini. p defectum ſenſus ⁊ conſilij.
z Et non a vino. ſed a ſtupore vos cõturbante.
a Mouemini de vno p̃poſito ad aliud.
b Et non in ebrietate. ſed. ſ. ex pplexitate.
c Qm̃ miſcuit vobis ꝛc. i. mortis q̃ ſopor notãtur. et iſte por fuit eis ppinat a romanis. q̃ populũ in maſſa multitudine occiderunt. ⁊ reſiduũ captiuauerũt. vt dictũ eſt ſupra ca. xxvij.
d Claudet. i. nec ꝑſequẽter pontifi malorũ excecatio Et p̃ño q̃ntus ad maiores. ſcõo q̃ntum ad vulgares. ibi. Ue q̃ pfundi eſtz Prima in duas. quia primo pontifi malorũ excecatio. ſcõo excecationis rõ. ibi. Et dixit dñs. Circa primũ dr.
d Claudet oculos veſtros. i. excecabit ſacerdotes ⁊ ſcribas. q̃ debent eos dirigere ſicut oculi cetera corporis membra. Sciẽdum tñ q̃ de non eſt cauſa excecationis directe. ſz indirecte inquãtuz iuſte a malis ſubtrahit gram ſuaz mẽtis illuminatiuã.
e Prophetas. imminente enim euerſione hieruſalẽ apparuerũt plura ſigna huiuſmodi euerſionis. vt dicit Ioſephus. que tñ pphete falſi interp̃tabant in contrarium ſcz in bonum ciuitatis futurum.
f Et p̃ncipes veſtros. q; decepti a talibz pphetis rebellauerũt romanis. g Et erit ꝛc. ſ. pphetarũ antiquor qui pphetauerũt de aduentu chriſti. ⁊ de deſtructione ciuitatis ⁊ templi ꝓpter eius mortem.
h Sicut verba ꝛc. qui nõ poteſt legi q̃dui eſt ſigillatus. ideo ſubdit. i Quem cuz dederit ſcienti lr̃as ꝛc. Sic enĩ reſpondent iudei moderni. multi enĩ doctores eor qui ꝓceſſerunt determinauerunt. temp̃ aduentus meſſie. annus poſt alũ ⁊ omnes defecerunt. q; tempora ab eis pfixa tranſierunt. ſm q̃ dicit Ra. ſa. ſuper Danielem. ⁊ cauſam huiuſ defectus dicunt doctores moderni. ſcz q̃ ſermones pphetarũ ſunt clauſi.
k Et dabiſ liber. ſ. aptus ꝓdicatiõe rẽpi ⁊ aplor.
l Neſcienti lr̃as. quia quãdo ſimplicibz iudeoruz fit mentio de aduentu chriſti ꝓterito. ⁊ de ſimilibus. dicunt ſe non eſſe peritos in lege. ſed magiſtri eorum ſcirent de talibus reſpondere. quorum erroribus firmiſſime adherent.
m Et dixit dñs. Hic ponit cauſa dicte excecationis. ſcz hypocriſis. ſiue ſimulata ſanctitas. q̃ ſm Hieronymuz eſt duplex iniquitas. ⁊ maxime etiã vigebat in ſacerdotibz ſcribis ⁊ phariſeis tempore chriſti. vt patet ex decurſu euangelij. ⁊ hoc eſt quod dicitur.

ppinquat ppl's iste ore suo: & labijs suis glorificat me, cor aũt ei' lõge ē a me: b & timuerit me mandato hoim & doctrinis: c iõ ecce ego addã vt admiratione faciã pplo huic miraculo grandi & stupendo. d Peribit ei sapia a sapiẽtibꝫ ei': & intellect' prudẽtiũ ei' abscõdet. e Ue q̃ profundi est corde vt a dño abscondat consiliũ' q̃z sũt in tenebris opa: & dicũt, Quis videt nos: & qs nouit nos. f Peruersa ē hec vra cogitatio q̃si si lutũ ptra figulũ cogiter: & dicat op' factori suo nõ fecisti me: & figmentũ dicat fictori suo: nõ intelligis

b Et timuerũt me mãdato hoim &c, ꝓpter qõ rps improperat eis Dat. xv. Irritũ fecistis mãdatũ dei ꝓpter
c Iõ ecce ego addã. ad ceritatẽ cor (traditionẽ vrã). ꝓpter qõ subdit.
d Peribit aũt &c. i. ab illis q̃ sunt in statu sapiẽtũ sicut erãt sacerdotes scribe & pharisei.
e Ue q̃ profundi. Hic ponit excecatio vulgarũ. tpe ei christi in iudeis erat vna secta saduceorũ q̃ negabãt spm & angelũ, & ꝓfis resurrectiões futuras. Actũ. xxiij. & ꝓfis negabãt punitionẽ oĩm post vitaz istaz. & ex hoc poterãt errores in vulgaribꝫ hoibus q̃ de nõ intromittereꝫ se de humanis actibꝫ punitis neq; agnosceret. & hoc ē quod dicitur.
e Ue q̃ profundi &c, intantũ hm estimationez vrã. q̃ diuina scia non attingit ad
f Quoz sunt (ipm in tenebris opa intãta q̃ sunt deo occulta hm errorem vrm. & absurditatẽ hanc arguit ꝓpha dicens.
g Peruersa est &c, ꝓpter qõ hic dicere. xxix. dr. Sicut lutũ in manu figuli, sic vos in manu mea dom' isrl.
h Nonne. Hic ponit simplicũ illuminatio, sicut enĩ in aduentu xpi sacerdotes & scribe q̃ erãt excati fuerũt suis demeritis excecati. sic apli aliiq; discipuli xpi q̃ prius erãt simplices & illiterati fuerũt diuinit' illuminati, ꝓpter qõ dicit saluator Matth. xi. Confitebor tibi dñe pr celi & terre, q̃ abscõdisti hec a sapiẽtibꝫ & prudentibꝫ. & reuelasti ea parulis. & hoc est qõd dr hic. h Nõne adhuc &c, illuminatio apl'oz fuit statim post xpi resurrectionẽ. tũc ei aperuit eis sensum. vt intelligerẽt scripturas. Lu. xxiiij.
i Louertet liban' &c, In hebreo hr. in nem' reputabitur. q̃ chermel intelligit hic mons carmeli vbi helyas interfecit ꝓphas baal. q̃ loc' est aridus & sterilis. Libanus aũt ẽ nemus vbi arbores sunt pulcre & aromatice. ꝓ hãc igit parabolã intelligit. q̃ sacerdotes & scribe q̃ erãt magne reput. tioís & auctoritatis adnihilarent ꝓ excecatiõnẽ. & tandẽ ꝓ occasionẽ in destructione ciuitatis ꝓ romanos. & apli aliiq; discipuli xpi. q̃ nulli' erãt reputati oris cleuarent ꝓ illuminatiões diuinas & opationes miraculosas. vt ptz in actibꝫ apl'oz in pluribꝫ loc. & q̃ ꝓcz ꝓdicationẽ conuersi sunt gentiles ad fidẽ. ideo subdit.
k Et audiẽt in illa die surdi. i. gentiles q̃ prius erant ydolatrie dediti. l Uerba libri. s. veteris ac noui testamenti. m Et de tenebris &c, errorꝫ. s. ignorãtie.
n Oculi cecorũ. i. gentiliũ. o Uidebũt. Et addent mites. i. apostoli quibꝫ dixit christus Matth. xi. Discite a me quia mitis sum &c.
p In dño letabũ. de conuersione gentiũ ad fidem.

& de caligine oculi cecorũ videbunt. Et addẽt mites in dño letitiã: & pauperes hoies in scto isrl exultabũt quin defecit q̃ pualebat: cõsummatus est illusor: & succisi sunt oẽs q̃ vigilabãt supiniquitatẽ: qui peccare faciebant hoies in vbo: & arguentẽ in porta supplantabant & declinauerunt frustra a iusto. Propter hoc hec dicit dñs ad domũ iacob: qui redemit abrahã. Nõ modo confundet iacob: nec modo vultus ei' erubescet sed cum viderit filios suos opa manuũ mearũ in medio sui sanctificãtes nomẽ meum & sanctificabũt sanctum iacob: & deũ isrl ꝓdicabunt: & scient errãtes spũ intellectuz: & murmuratores discent legem.

a Et pauperes hoĩes. i. pauptatẽ euangelicã sequentes. q̃ in primitiua eccla ita ora erãt fideliũ communia q̃ renunciando ꝓprietati. actũ. iiij.
b Quoniã defecit qui ꝓualebat. cetus sacerdotũ scribarũ & pharisecorũ. qui in destructione ciuitatis fuit occisus.
c Consummat' est illusor. illuserunt enĩ multipliciter doctrinam christi.
e Et succisi sunt &c, q̃ tota eorũ intentio versa erat ad auaritiam & rapinam.
e Qui peccare &c, q̃ ꝓhibãt de ore christi discipulorꝫ eius aliq̃d calũniabile rapere. vt ptz in euãgelio & in actibꝫ apl'oz in pluribus locis.
f Et arguentem &c, scz christũ arguentes eoz vicia in palam.
g Et declinauerũt &c. i. a christo q̃ dicit iustus antonomatice eo q̃ alios iustificat quẽ negauerũt coram ꝓlato.
h Propter hoc, hic remouet quoddã dubium circa ꝓcta de excecatione sapientũ & illuminatione simplicũ. ne forte crederet aliquis q̃ hoc deberet accidere ꝓpter tẽpus esaie. ideo remouet hoc dicens.
i Non modo ꝓfundetur iacob. i. populus iudaicus q̃ ꝓ maiori parte in aduentu christi fuit excecatus. et ꝓ romanos ꝓ orbem in captiuitate dispersus vbi miseras cõfusiones sustinet. & ideo determinatio huius temporis subditur. cum dicit.
k Sed cũ viderit filios suos. i. apl'os qui fuerunt de gente illa. l Opera manuũ mearz. q̃ ꝓ intrusionẽ spiritus sancti de idiotis & timẽtibꝫ fecit eos sapientissimos & costãtes. m In medio sui &c, & hoc fiebat potissime in die pentecostes Actũ. ij.
n Et sanctificabunt. i. sanctum ꝓdicabunt.
o Sanctum iacob. id est. christũ quem iacob patriarcha ꝓdixit venturum ad sanctificandum mundum Genes. xlix. Non auferetur sceptrũ de iuda, & dux de femore eius. donec veniat qui mittendus est. & ipe erit expectatio gentium.
p Et deũ isrl ꝓdicabãt. gentibꝫ ꝓ orbem dispersis.
q Et scient errantes spũ. i. gentiles prius multis erroribus implicati. intellectu legis & euangelij.
r Et murmuratores. i. qui prius erant otiosi & vanis occupati.
s Discent legẽ. mosaicam & euangelicam. & hoc patet impletum iam ꝓ orbem quasi vniuersum.

In capitulo. xxix. vbi dicitur in postilla. Propter hoc hic remouetur quoddam dubium &c.

Hec qđ dr. Propter ħ hec dicit dñs ad domũ iacob, pphetā videt remouere quandā opinionē erroneā. Posset cī qs dicere q cũ pharisei & scribe de qbo statim supra agit, q tantus errauerũt decipiãdo a xpo & eũ negando & hmõi, descenderũt ō iacob fm carnẽ q hec redundaret in psusionẽ iacob patris eorũ, sic dr Prouer. xvij. ca. Sed ħ pphēta ipobat dicēs. Propter ħ, i. propter peccata & scelera pdictorũ phariseorũ & scribarũ no mõ. i. nõ hac ratione psundet iacob, id est pñarcha pr eorũ. Nec mõ vult ei erubescet, & est eadez suia sub diuersis verbis, cui rõnẽ subdit dicens, sed cum viderit filios suos &c. sic est in hebreo, & sensus. Nõ habet iacob rõnem qua cõfundat ex hoc nec erubescat, q cuz viderit filios suos, scz aplos ab eo descendẽtes tam fm carnẽ, qz fm fidẽ sanctificantes nomẽ meũ, q repleti spũsancto loquebant magnalia dei Actuũ. ij. ca. Et sanctificabunt scm iacob & deũ israel. Predicabũt. i. pdicabũt q rps sanct scdm de iacob descẽdit & ipe fuit pmissus, qđ in magnã gl̃am ipsi iacob vertit, no aũt in psusionez, psertim cũ p huiusmõi pdicationẽ ydolatrie venerũt in cognitionẽ veritatis, de q dicit. Et scient errãtes spũ intellectũ, & murmurãtes discent legẽ. s. spũalem p aplos pdicatam.

Capitulũ. xxx.

Ve filij, hic psequẽter Esaias loquit cõtra iniquos prophetas futurorũ, & ponissime Hieremie qui pphetauit tempore captiuitatis babylonice. Esaias vero añ prophetauit p plures annos, interfect enī fuit circa principiũ regni manasse, vt dictuz fuit supra. i. ca. A principio vero regni manasse vsq ad destructionẽ ciuitatis hierusalẽ p chaldeos fluxerũt anni. cx. qz manasses regnauit. lv. annis. Amon. ij. Josias. xxxi. Joachim. xi. Sedechias. xi. Sciendũ igit q regnũ israel & regnũ iuda fuerunt destructa ex pfidentia adiutorij regis egypti. Expositores igit nostri cõmuniter exponũt hoc capitulũ ad lr̃am de iudeis q euaserũt manũ regis babylonis, sed interfecto godolia quẽ rex babylonis pfecerat terre iuda trãsierũt in egyptũ timore chaldeorũ ptra mãdatũ dñi factũ ẽ eis ex ore Hiere. vt habet Hiere. vltij. Sed ħ nõ videt verũ, q de ipis descẽdentibus in egyptũ dr infra ca. lxxxto. Nuncij tui vsq ad anes puenerunt, que est ciuitas egypti. illi autẽ q interfecto godolia transierũt in egyptũ nõ iuerũt illuc sicut nũcij ad redeundũ, sed sicut fugitiui ad illuc manendũz, ppter qđ Ra. s. exponit ħ ca. de osee rege israel, q misit nũcios ad regẽ egypti, p auxilio hsido ptra regẽ assyrioz, vt sic liberaret a tributo, q nõ sibi reddebat singl̃is annis. vt habet ibi. Regi. xvij. & licet lr̃a posset ad ħ applicari, videt tñ mihi q melius debeat intelligi de sedechia rege iuda, qui

Ve filij dicit dñs vt faceretis psiliũ & non ex me: & ordiremini telã & nõ p spiritũ meuz vt adderetis pctm̃ sup pctm̃: q ambulatis vt descẽdatz in egyptũ: & os meuz nõ interrogastis: sperãtes auxilium in fortitudine pharaonis, & hñtes fiducią in vmbra egypti: erit vobis fortitudo pharaonis in cõfusionem: & fiducia vmbre egypti in ignominią. Erãt enī in taphnis principes tui & nũcij tui vsq ad anes puenerũt. Oẽs psusi sunt sup pplo qui eis pdesse nõ potuit. Nõ fuerũt in auxiliuz in aliquã vtilitatẽ: sz in psusionẽ & in obprobriũ. Onus iumẽtoz austri. In terra tribulationis & angustie leena & leo: ex eis vipera & regulus volans: portãtes sup hũeros iumentoz diuitias suas & sup gibbũ camelorz thesauros suos: ad pplm q eis pdesse nõ poterit. Egyptus enim frustra et vane auxiliabit. Ideo damaui

ex pfidentia regis egypti rebellauit nabuchodonosor regi contra psiliũ hiere. vt hr̃ Hiere. xxvij. Et p isto auxilio habendo misit frequẽter sedechias solẽnes nũcios ad regem egypti, sed defraudat fuit ab intento, qz rex egypti non adimpleuit pmissum deferẽdo ei auxiliũ. Igit fm hanc sniam, procedit hic propheta, qz prio cõminat penã regno iude ppter pfidiã & in egyptijs, scõo idem facit regno israel ca. sequẽti. Et prima in duas, qz prio cõminat illis de regno iuda afflictionez, scõo denũciat eis cõsolationẽ oleũ infundens post vinũ, scõa ibi, ppterea expectat dñs, prima i duas, qz primo arguit culpaz, scõo subdit debitam penam. ibi, ppterea hec dicit. Prima adhuc in duas, qz primo arguit pfidiã eoz sup egyptũ, scõo dispensptũ. ibi. Nũc ingressus. Circa primũ dicit.

a Ve filij defectores consilij hieremie & aliorum prophetarum domini.

b Ut faceret psiliũ. de rehrẽdo pharaonis auxiliume

c Et nõ ex me, qz pphe dñi ħ nõ psulebãt sed magis dis

d Et ordiremini telã. i. facere pcessum (cõsulebãt. ad rebellandũ chaldeis. e Et non p spũm meũ, sed p spũm mendacẽ in ore pphar fallor. Hiere. xxvij.

f Ut adderet &c. qz primo diffisi fuerũt de diuino auxilio, scõo minus confisi de humano. ideo subdit.

g Qui ambulatis. & ptz lr̃a ex dictis vsq ibi.

h Et erit vobis &c. qz ex pfidẽtia ei falsa rebellauerũt chaldeis. q venientes destruxerũt ciuitatẽ & tẽplũ. & pt tum occiderũt. & partim captiuauerũt psubditer ppl̃m.

i Erãt enī &c. aliq libri hñt. Jerãt. qđ fuit sic dictuz ab aliqbz correctoribz, eo q subditur vsq anes puenerũt. & male, qz i hebreo & in libris correctis hr̃. Erãt ei i caphnis q est ciuitas nobilis egypti. l: Principes tui. missi tanẽ solẽnes nuncij. l Usq ad anes puenerũt. primo enī inuerũt regẽ egypti in taphnis. sed anteqz maderet eis trãstulit se ad anes. que erã est ciuitas egypti. & sic secuti sunt eum ad habendum eius risum.

m Oẽs psusi sunt. s. dicti nuncij, qz nõ habuerũt inde aliqđ remedij. sed cõfusionẽ. & cũ ħ magnũ damnum.

n Onus iumentoz austri. i. iumẽtorũ. (ideo subdit. portantiũ onera versus egyptuz, q est in parte australi respectu regni iude. Munera multa & magna p habendo eius auxilio. & vnde portarent subditur.

o In terra tribulationis &c. i. in regno iude. cui imminebat magna tribulatio & angustia a nabuch. rege.

p Leena & leo. i. rex sedechias & regina q ex eis vipera &c. i. filij ex eis nati veneno malitie pleni.

r Portãtes sup &c. Filij enī regis aliqñ mittunt ad q̃rendũ tale auxiliũ. vel pot exponi de qbuscũqz nũcijs a rege & regina missis. & ppter ħ dicunt esse ex eis.

s Sup gibbũ camelorz, hz enī camel gibbũ sup dorsũ sup quẽ ponit sella & on. Cetera patet ex dictis vsq ibi.

t Superbia tantū est. er magna enī sup'bia ꝓcedebat ꝙ ipē sedē hias ⁊ ꝓpl's ei⁹ nolebāt fuire regi babylōis fm ꝓsiliū hieremie a dño sibi reuelatuz. v Quiesce. a q̄rendo tale auxiliū ab egyptijs ⁊tra regem babylonis. ⁊ fuias ci in pace. x ppls de ꝓceptu dei ⁊ ꝓphaꝝ suoꝝ. primo tſi introducitur deus loquēs ipi esaie dicēs. y Hūc ingressus. s. tu esaia loci vbi scribis tibi a dño reuela y Scribe ei. id (ta est populo iude.

z Sup burū. in hebreo hr iup tabulam. sed lxx. transtulit burū eo ꝙ tabule ad scribendū fuīt cōmuniter de buxo.

z Et in lu. diligenter ⁊c. i. ꝓ notariū tuuz. bēbāt enī ꝓphe aliqui notarios. sic baruch fuit notari⁹ hieremie vt hr lxx. xxvi. et magis ꝓbabile est de esaia. q̄ fuit nobil⁹. ⁊ ō stirpe regia ꝙ habuit notariū scribētē i volumine. illud qō ꝓphēta ꝓi⁹ scripserat in tabula. ꝓ exēplari.

a Et erit in die nouissimo i testimoniū. et vocaſ ibi dies nouissima dies in q̄ ciuitas fuit destructa ꝑ chaldeos. tūc ei impleta fuit cōminatio pene hs posita.

b Vsq; in eternū. i. vsq; ad finē mūdi. q⁹ sp erit. ꝓphetia esaie i testioniū malicie illoꝝ ꝫ qs loqbaſ. nō subdit.

c Populus enī ad iracūdiā. puocās est. s. ipm deuz ꝑ

d Qui dicūt videntibꝫ. i. verus ꝑ (malicia ⁊ ꝓceptū phetis. q⁹ vba eoꝝ verissima reputabāt inania ⁊ falsa. ⁊

e Cesset a facie ⁊c. i. de⁹ sanctifi (patet lra vsq; ibi. caus isti. ex tali enī ꝓcemptu vbis ⁊ factis oñdebant ꝙ deus deberet eos dimittere ꝓpter suam malicia.

f Propterea. descripta ꝓpl'i malicia. hic ostr denunciaſ debita pena. cū dr. g Pro eo ꝙ reprobastis vbū hoc id est verbum domini ꝑ pphetas dictum.

h Et speraſtis in calūnia. q̄rendo occasionē recedendi a fiutute babylonis. cui tſi sedechias ⁊ pncipes iurauerāt

i Et in tumultu. s. exer (rūt fuire. vt hr. ij. Paral. vl. eit⁹ regis egyptioꝝ. quē sperabāt venire ad eoꝝ auxiliū. Jn magno fragore armoꝝ ⁊ pompa. ⁊ inniti est sup eo. magis q̄ sup diuio auxilio. l Propterea erit vobis iniqtas. hec de transgressione iuramēti ⁊ ꝓcemptu dei.

m Sicut interruptio ⁊c. q̄ ignto cadit a loco altioꝝ tanto magis oppꝫimit illa sup q̄ cadit. ⁊ ꝙ hs intelligit ꝙ iniqtas ꝓdicta cesset cū destructois ciuitaſ ⁊ ppli. ⁊ pa

n Et nō inuenieſ ⁊c. i. nō remanebūt (tet lra vsq; ibi. aliq; residui de ppl'o in terra iuda. q̄ posūt eā opari. q⁹ illi q̄s dimisit nabuzardan ad colendū terram. mortuo godolia fugerunt in egyptum rumore chaldeoꝝ.

o Quia hec dicit dñs ds isrl. q̄ nō potest mentiri.

p Si reuertamini. ꝙ penitentia ad dei misericordiam.

q Et q̄escaſ. a rebellatōe ꝫ regē babylonis. r Salui eritis. ita ei ꝓdicaut lxx. regibꝫ ⁊ ppl'o regni iude vt ptz in multis locis sue ꝓphetie. s Jn silētio. i. humiliter ⁊ pacifice fuiēdo regi babylōis sm dei voluntatē. t Et in spe. diuini auxilij. nō humani. v Et erit fortitudo vra. ꝙ tuas ciuitate ⁊ ppl'm a destructione. iꝫ q⁹ sedechias noluit credere. hieremie. et ppls ei⁹. nō subdit. Et noluiſtis.

x Et dixiſtis nequaq̄ sz faciem⁹ hieremie y Sed ad (cōsiliū eōs fugiem⁹. i. ab eq̄tibꝫ egypti refugiū ⁊ auxiliū quaeremus.

z Jō fugieſ. q⁹ deficiente auxilio egypti ⁊ rupta ciuitate iudee chias ⁊c ⁊ viri bellatores fugerūt nocte. iij. Regum vlti.

a Et super veloces ascendem⁹. i. si rex babylonis aduenerit nos ꝓsequetur p velocitatem eq̄ nr̄oꝝ euademus manū ei⁹ qō excludit dicēs.

b Jō velociores erūt q̄ ꝓsequeñ vos. q⁹ chaldei insequentes sedechiā fugientē ipm cō prehenderūt. iij. Re

c Donec re (gūrl. liquimi. q. malꝰ nauis i signū naufragij ꝓtiti d Et q̄si signū sup collē. vbi aliqñ i sublimitate arboris magne ascēdit speculator ad videndū si hostes venīt. ⁊ ex q̄ ptē. ⁊ sic dat signū fugiēdi illis ꝙ qbꝫ speculaſ. ⁊ ad quā ptē debeāt fugere ne cadāt i maibꝫ hostiū. ⁊ ipe etiā velociter descēdēs fugit cū alijs. sic erūt ⁊ illi q̄ remāserūt de ppl'o iuda. q̄ꝫ alij fuerūt ducti i babylonē i signū victorie chaldeoꝝ. ⁊ ostructois iudee. sic malꝰ ē signū naufragij ꝓteriti. Fugerūt i egyptū timētes ꝫ se

e Propterea expectat. hs ostr. ppha (aduētū chaldeoꝝ post vinū mortificatiuū infundēs oleū lenitiuū denūciat ois ppli solatōes. Circa qō scīēdū ꝙ hāc ptez exponūt doctores nri cōiter ad lram de redēptōe ppli iude ō captiuitate babylōica. facta ꝑ cyrū destructo regno chaldeoꝝ. vt hr Esdre. i. Sz hunc expositōi si videt lra bñ osonare i pl'ibꝫ locis. vtpote qō dr ifra. Ploras neq̄q̄ plorabis. i. ꝓ reditū de captiuitate babylōica materia tristicie nō hēbis. vt ista exponūt. ꝫ rūs videt Jeemie. i. vbi dr. ꝙ ppls reuersus de babylone erat i afflictiōe magna ⁊ obꝓbrio. itez qō subdit postea. Et dabit tibi dñs panē artū ⁊ aquā breuē. i. in redeundo ō babylone sustinebis penurią victus. fm ipsos hs nō bñ osonat ꝓdictis ab eis. s. ꝙ nō hēbunt materiā tristicie. ꝫtē ei qō postea subditur. Et dabit pluuia semini tuo ⁊c. qō exponūt de magna abūdantia in terre fructibꝫ ⁊ animalibꝫ. cui⁹ ꝓtrariuz videt ꝓ⁹ reditū Jeemie. v. ca. vbi dr. ꝙ mlti de ppl'o disponebāt vendere filios ⁊ filias suas i fuos et ancillas ꝓ victu hsido. Jtē qō dr. ⁊ nō faciet vltra anolare doctorē tuū a te. s. Esdrā. vt dicunt qō nō videt vez. q⁹ esdras

Asſi subito dū non speraſ veniet contritio ei⁹: ⁊ cōminuet sicut ꝓteriſ lagena figuli ꝓtritiōe qualida: ⁊ nō inueniet de fragmētis ei⁹ testa: in q̄ portet ignis culus ō incendio: aut hauriaſ paxaque de fouea: q⁹ hec dicit dñs de⁹ israel. Si reuertamini q⁹ q̄escatis salui eritis Jn silentio ⁊ in spe erit fortitudo vra. Et noluiſtis ⁊ dixiſtis. Nequaq̄ sed ad eqs fugiemus. Jdeo fugietis. Et super veloces ascendemus. Jō velociores erunt q̄ ꝓsequeñ vos. Ville homines a facie terroris vnius: ⁊ a facie terroris quiq̄ fugietis: Donec relinq̄mini q̄si malus nauis i vtice montis: ⁊ quasi signuz super collem. Propterea expe

non sp stetit cū eis. ꝛ pauco tpe. q̄ post alios longo tpe
venit de babylone. ꝛ nō multū supuixit. Itē q̄ infra dr
Et erit lux lune sic lux solis ꝛc. exponūt di. q̄ ꝟ intelligi
tur de maiori leticia quā habuerūt p̄ captiuitatē. q̄ ſi
tant⁹ tū excessus lucis nō videt ꝟ p̄dictꝫ concordare. ꝛ
marie q̄ nūq̄ redie
rūt ad tantā pſpitatē
sicut fuerāt añ ꝫ mul
to. marie tpe dō ꝛ sa
lomonis ꝛ aliorū re
gū plurimor. ꝛ tōſal
uo meliori iudicio. vi
dek q̄ iudei melⁱ⁹ q̄n
tū ad aliq̄d exponāt
partē istā. ſ. de redem
ptiōe cor fienda per
xp̄m. sed in ꝟ errant.
q̄ dr expectāt futurum
q̄ iā trāsijt in p̄teri
tū. igit accipiēdo ab
eis q̄ est verū. falsū
respuētes. exponam⁹
ſam de redēptiōe fa
cta p xp̄m. Et diuidit
in duas ptes. q̄ p̄mo
ponit redēptiōꝫ facta
p xp̄m in suo aduētu
primo. ſcdo fienda in
ſcdo. ibi. Et erit. Pri
ma ꝟ p̄dicit ab esaia
cum dicitur. q

'erat dñs vt misereat vr⁸ ꝛ
iō exaltabit parcēs vob: q̄
de⁹ iudicij dñs. b Bti oēs q̄
expectāt eū. ' Pp'l⁹ ei syon
k habitabit in hierl'm' Ploras
nequaq̄ ploraⁿ⁾ m miserans
miserebit tui. n Ad vocez cla
moris tui statī vt audierit
rīdebit tibi. o Et dabit tibi
dñs panē artū ꝛ aquaz bre
uē. p ꝛ nō faciet auolare a te
vltra doctorē tuū: q ꝛ erunt
oculi tui videtes p̄ceptorez
tuū: r ꝛ aures tue audiēt ver
bū p⁹ tergū monētis. s Hec
est via: t ambulate ī ea: ꝛ nō
declinetꝫ neq̄ ad dexteram
neq̄ ad sinistraz. u Et ꝓtami

nabit⁷ laminas sculptiliū ar
genti tui ꝛ vestimētū ꝓflatil'
auri tui: et dispges ea sic ī
mūdicīā mēstruate. v Egre
dere dices ei⁹. Et dabit plu
uia semī tuo vbicūq̄ semi
naueris ī tra ꝛ panis frugū
tre erit vberrim⁹ ꝛ pīguis.
b Pascet in possessiōe tua ī
die illo: agn⁹ spacioseᵉ ꝛ tau
ri tui⁸ ꝛ pulli asinoz q̄ opan
tur trā⁷ cōmixtū mixma co
medēt⁸ sic in area ventilatū
est. b Et erūt sup oēm mōtez
excelsuz: ꝛ sup oēm collē ele
uatū tui currētiuz aq̄ꝛ. k in
die interfectiōis multorū:
cū ceciderit turres. l Et erit

t Hec est via. ſ. fides catholica. v Ambulate ī ea
ꝛc. q: eccīa nūq̄ declinabit g neralr a fide catholica.
x Et ꝓtaminabitis ꝛc. q: gentiles ad p̄dicationē ap'lo
rū ꝓfregerūt ydola sua materiā ꝛ ornamēta ydoloz pau
peribz eroganteſ. y Egredere dices ei. ydolatrie q̄
cessauit q̄ i vniuerſo
z Et dabit ꝛc. (orbe.
pluuia seminī tuo ꝛc
semē parabolice dr ꝟ
vbū euāgelicū. fm q̄
dicit Saluator in pa
rabola ſminātis lu
uij. Semen est vbuz
dei. ꝛ recipientibz ipm
p fidez data ē pluuia
gre dei. ꝛ p talem mo
dū dr Deu. xxxij. Con
crescat vt pluuia do
ctrina mea.

a Et panis frugū
ꝛc. iste est panis eu
charistie q̄ dr panis
frugū terre. q: mate
ria bn⁹ sacri ē panis
triticeus de terra p
ductus. ꝛ cōtinet iste
panis pinguedinem
gratie diuine.

b Pascet ūi possess
sionē ꝛc. i. xp̄s de q̄ dr
Job. i. Ecce agn⁹ dei
q̄ tollit ꝛc. Pascitur
spacioseᵉ in dilatatione castitatis eccīe. fm q̄ dr Cāti. ij.
Qui pascit in lilijs donec aspiret dies. ꝛ inclinent vm
c Et tauri tui. i. apli. d Et pulli asinoz. alij (bre.
inferiores p̄dicatores. e Qui opant terrā. laborādo
in agro dñico vbo ꝛ exemplo. f Comixtū mixma co
medent. glo. sup locū istū dicat q̄ mixma est hordeū mi
xtū cū palea. ꝛ eaz sequunt expositores nr̄i. ſ. huic dicto
g Sicut in area venti (videt ꝓtrariari q̄ subditur.
latū est. i. purgatū a palea. q̄d autē intellexerit Hiero. q̄
mixma nescio. sed in hebreo hē sic. Dixtum forte come
dent. i. ad cōmixtionē diuersoz granoz abiq̄ alīq̄ corru
ptione in sua bonitate manētiū. p q̄ō metaphorice itel
ligit ꝛgregatio fideliū ex iudeis ꝛ gentilibz. ꝛ variis na
tionibz. q̄ uncorpan sunt eccīe p p̄dicationē ap'loz alio
h Et erūt ꝛc. p montes excelsos (orūq̄ p̄dicatorum.
intelliguntꝫ ap'li. p colles q̄ sunt mōtes minores. p̄dica
tores alij. i Rui currentiū aq̄ꝛ. i. abūdātia sane do
ctrine eo mō loquēdi q̄ dicit. ſ. xi. Repleta est terra scia
dñi sicut aque maris operiētꝫ. k In die interfect
onis ꝛc. i. tpe destructiōis hierl'm in q̄ erant multe turꝛ
res. q̄ cū muris destructe fuerunt p romanos. ꝛ illo tpe
multū viguit p̄dicatio euangelij p ap'los alioſq̄ discī
l Et erit ꝛc. ille dr denunciaꝫ liberatio (pulos ecclī.
fideliū in ſcdo aduentu xp̄i. tunc eni liberabunt⁷ a pena
latibz vite p̄sentis. Et diuidit in duas. q: primo ponit
huiusmodi liberatio. ſcdo demonis abiectio. ibi. Ec
ce nomen. Circa primū sciendū. q̄ fm ſctos doctores et
catholicos in finali iudicio. mūdus innouabitur. ꝛ me
liorabitur. ad augmentū glorie electorum. qui in eternū
tes. ꝛ corpibus celestibz meliorat⁹ videbūt clarius re
lucentiam diuine virtutis et bonitatis. fm illud Sap.
xiij. a magnitudine speciei creature poterat cognoscibi
liter creator horum videri decor autem corporum cele
stium maxime consistit in luce. ꝛ ideo tunc augebitur. ꝛ

hoc est quod dicitur l Et erit lux lune sicut lux solis ⁊c. in die q̄ alligauerit vuln⁹ ꝑpli sui. q: fideles resurgēt in corpib⁹ gloriosis ab oī corruptione ⁊ penalitate libe/
m Ecce nomē dñi hic ꝓfit agit de delectioe demo/ (rat⁹. nis. Sciendū tñ q̄ hebrei ⁊ expositores nr̄i exponūt ptē istā ad lr̄az de delecti
one sennacherib regis assyrioꝝ veniētis cō/ tra hierl'm. qñ exercitus eius ꝑcussus fuit ab anglo. sic q̄ corpa bellatoꝝ fuerūt inci/ nerata intactis vestib⁹ ⁊ armis. sic dictus fuit. s. vñ. ⁊ ad hō satis posset applicari lr̄a. Sed ꝫ hō videt q̄ dr̄ hic in pri. Ecce nomē dñi venit de longinq̄ Et q̄ videt Esaias lo/ qui de tpe lōginq̄. q̄ dō est tps iudicij finalis ⁊ nō de ꝓpinq̄ seu p̄/ senti. cuiusmōi dicta pcussio sennacherib fuit. q: fuit tpe esaie. vt hr̄. iij. Re. xix. Itē q̄ dr̄ in fi. hui⁹ ca. Prepata est ei ab heri tophet ⁊c. i. pena gehennalis. sm q̄ dr̄ ab oīb⁹ expositorib⁹ hebreis ⁊ latinis. ⁊ nō videt esaias hic loq̄ tpe finalis iudicij. in q̄ demones cū dānatis retrudent in inferno. et hāc sniaz sequit hic mgr̄ alexāder de ales q̄ fuit maxim⁹ theolog⁹ tpib⁹ suis. Igit sm hāc sniaz hec ps i tres dui/ dit. q: primo describit aduent⁹ iudicij terribilis impijs. secō delectabil⁹ iustis. ibi. Canticū erit. ⁊ tertio vt abi/ ciat⁹ demōis. ibi. Et audiā. Circa primū dicit esaias.
m Ecce nomē dñi. q: in iudicio apparebit dñs qui iu/ dicatus fuit coram pylato vt suus ⁊ abiect⁹ n Venit de longinq̄. q: a tpe esaie erat magna distātia vsq̄ ad tē/ pus iudicij. o Ardens furor ei⁹. q: ignis ꝓflagrati/ onis p̄cedit aduentū iudicis p Et grauis ad portā/ dū. q: terribilia signa apparebūt ꝓpe iudiciū. q La/ bia ei⁹ ⁊c. ꝓtra reprobos. ꝫ ꝙs ꝓferret illā sniaz. Itē ma r Et lingua ei⁹. q. ignis deuo/ (lectus ⁊c. Mat. xxv. rans. q: p sniam ab eo platā deducent ad ignē gehennē interminastilē. s Spūs ei⁹. i. ciusdē indignatio cō/ tra reprobos. t Velut torrēs inundās. q: non pote tūt punitionē ei⁹ euadere. v Ad pdendas gētes. s. x Et frenū errōis. q: cognoscēt (q̄ntū ad reprobos. se errasse. illa tñ cognitio nō erit eis vtilis. ꝫ magis affli/ ctiua. ꝙ remorsum ꝛscie. de q̄ dr̄ infra vi. ca. Vermis eoꝝ nō morietur. y Canticū. Hic describit dict⁹ aduentus delectabil⁹ electis. q̄ tūc letabunt non solū de sua glorifi catiōe. ꝫ etiā de reproboꝝ punitiōe applaudēdo diuine iustitie. ⁊ hō est. q̄ dō dr̄. y Canticū erit vobis. s. electis z Sicut vos. sic est in hebreo. a Sanctificate solē/ nitatis. i. solēnitatē paschalis. in q̄ filij isr̄l laudauerunt dñm. ꝓpter exitū de egypto. in q̄ figurat⁹ fuit ille exitus electoꝝ de oī penalitate. qñ ad celū trāsirent gloriosi i aīa ⁊ b Et leticia cordis ⁊c. ly sicut importat hō eē/ (corpe/ litatē. q: leticia electoꝝ tūc excedet oēm leticiā q̄ pōt ex primis a nobis. sed ꝓbabiliter ex ꝑplis hoīb⁹ cognitis. q: sm q̄ dicit Brego. balbutiendo ꝓut possum⁹ ex/ celsitudei facta⁹ resonam⁹. c Et audiā. Hic ꝓfit obiectū dictus aduent⁹ vt demonis abiectio⁹. q: tūc auferetur ei⁹ ꝓtās inducēdi homes ad peccā. ⁊ q: tunc cū reprobis retrudet in infernū. ex q̄rū pena augebit⁹ pena demonuz sicut gloria angelorꝝ augmētabit⁹ ex gl'ia electoꝝ. q̄s indu/ xit ad meritū. ideo dicitur.

lux lune sic lux sol: ⁊ lux so/ lis erit septēpliciter sic lux septē dieꝝ in die q̄ alligaue rit dñs vuln⁹ ꝓpli sui: ⁊ ꝑcus suram plage ei⁹ sanauerit.
m Ecce nomē dñi n venit de longinquo. ardēs furor ei⁹: o ⁊ grauis ad portādū. p Labia ei⁹ repleta sūt indigna/ tione: ⁊ lingua ei⁹ q̄si ignis deuorās. r Spūs ei⁹ s velut torrēs inundās vsq̄ ad me diū colli. t ad pdendas gētes in nihilū. u ⁊ frenuz errorꝝ q̄d erat i maxillis ꝓpl'oꝝ. v Can ticū erit vobis sic vos sctifica te solēnitatis: b ⁊ leticia cor/ dis sic q̄ ꝓgit cū tibia vt in/

tret in mōtē dñi ad fortē isr̄/ael. c Et audiā faciet dñs gl'az vocis sue: d ⁊ terrorē bra/chij sui ostendet in cōmiatiōe furoris. e ⁊ flamā ignis deuo/rantis. f Allidet i turbine: ⁊ i lapide grādinis. g A voce ei⁹ dñi h pauebit assur virga i ꝑ/cussus: k ⁊ erit trāsit⁹ vge tu/ dat⁹: l quaz reqescere faciet dñs sup eū m i tympanis ⁊ ci/tharis. i bellis p̄cipuis expu/gnabit eos. k Prepata ē enī ab heri tophet a rege ꝓpa/rata: q ꝓfunda ⁊ dilatata. r Nutrimēta ei⁹ ignis: et li/gna s in l'ta flat⁹ dñi sicut to/rrens sulphuris succēdēs eā.

c Et audiaz faciet dñs gloriaz vocis sue dicens electis. Venite benedicti ⁊c.
d Et terrorem bra/chij sui ostendet. in de/monum electione.
e In cōmunatione furoris. cū dicet. Ite maledicti i ignē eter/nū. q̄ parat⁹ ē diabolo ⁊ angel⁹ ei⁹. Mat. xxv
f Et flamma ignis. s. gehenne.
g Allidet in turbie ⁊ lapide grādinis. p ista q̄ sunt hoīb⁹ ter/ribilia intelligit⁹ terr/or iudicis.
h A voce enī dñi. i. sententia iudicij.
i Pauebit assur. id est diabol⁹. q̄ hō ad li/teram intelligit⁹ sub no/mine regis assur qui multū afflixit ꝓpl'm dñi sicut. s. vñ. ca. sub nomine regis ba/bylonis signat⁹ diabolus ad lr̄am. vt dictū fuit ibidem.
k Virga ꝑcussus. i. virga diuine sententie.
l Et erit trāsit⁹ ⁊c. i. firm⁹ ⁊ stabilis. q: illa sniā erit ir/retractabilis. nō sequit⁹. m Quā reqescere ⁊c. q: pena illi⁹ sniē tenebit eū. de ꝑsuz in ꝑpetuū. n Ingressympa/nis ⁊ citharis ⁊c. p ista intelligit⁹ electoꝝ leticia. ꝺ ptāte demonū electa. sm q̄ dr̄ Apoc. xij. Audiui vocē magnaz ꝺ celo dicentē. Nūc facta est sal⁹ ⁊ virt⁹ ⁊ regnū dei nr̄i. ⁊ ptās xp̄i eius. q: piect⁹ est accusator fratꝝ nr̄oꝝ ⁊c.
o Prepata est enī ⁊c. i. gehēne pena sm exposītores he/bre. ⁊ latinos. Tophet enī vno mō signat lapidatōez vl'am pliatōes. ⁊ iō sic nōiat⁹ gehēna. q: ois hō q̄ nō restringit fornitē suū. ꝫ magis larat ei habenas. cadit in gehennaz vt dicit glo. hebraica. dr̄ aūt ꝓparata ab heri. i. a secūda die creatōis mūdi. vt dicūt alij. q: ab illa die nō fuit nu diuisterci⁹. ꝫ tñ heri. ꝫ hō nō est verisil'e q: secūda die fa/cta fuit distinctio celi siderei ab aq̄s inferioribꝫ ⁊ supio/ribꝫ. vbi nō est gehēna ꝫ circa centr⁹ terre. vt dicūt sācti doctores. Itē rō eoꝝ magis ꝛcludit ꝛnū. q: si secūda dies fuit prima habēs heri. sequit⁹ q̄ nō ipa fuit primū heri. ꝫ magis dies p̄cedēs ⁊ iō melius dr̄ q̄ heri ꝺ accipit⁹ ꝓ pri/cipio tpis in q̄ de⁹ creauit celū ⁊ terrā. ita q̄ sicut tūc fe/cit celū empyreū. p electis. ita infernū. p reprobis.
p A rege prepata. i. a deo q̄ regit vniuersa. q: sicut fe/cit habitatiōnē electis in celo empyreo. sic etiā reprobis in inferno. in hebre. hē. regi prepata. i. demom et angel⁹ ei⁹. qui dr̄ rex sup omēs filios superbie. Job. xli.
q Profunda. q: dr̄ esse circa centrū terre. r Et di/latata. q: multi vadūt ad pditionē. sm dictū saluatoris. Mat. vij. s Nutrimēta ei⁹ ⁊c. ꝓ hō designat⁹ acerbi/tas pene. t Flat⁹ dñi. i. effectus sue iustitie.
v Sicut torrens sulphuris ⁊c. p hoc etiā ostēdit hoꝝ/ror illius pene. ⁊ q̄ impediri nō possit eo q̄ ꝓcedit sm

ordioem diuine iusticie.

In ca.xxx.vbi dicit in postil. Plorans nequaq̃ plorabit. Additio.i.

LIcet patres ve.te. desiderassent aduentū christi no tñ legunt p dilatione hui⁹ aduent⁹ plorasse. vnd̄ h̄ qd̄ dr. Plorās nequaq̃ plorabit. vi. dett intellig. dū d̄ sanctis eccl̄ie xpi q̄ p̄secutiones aduersationū p amore xpi gaudēter tolerabāt. hic d̄ aplis loquit̄ Actuū. v. cap. Ibāt apli gaudentes ⁊c Et d̄ istis martiribus legit. q̄ tormenta sibi illata lr̄aliter sustinebant. ⁊ de istis dicit. Plorans nequaq̃ plorabis. p̄ces vo ve.te. tribulationib⁹ aduenientib⁹ anxiebantur. ⁊ quāq̃ plorabat. vt p̄z de Iacob Ben. xxvij. ⁊ de ezechia. j. xxxviij. Nō aūt h⁹ differētie videt esse passio xpi. qua sancti eccl̄ie coli derūt vt tam experti. Antiq̄ vo p̄sideraverūt vt futurū. non vt factū. Constat aūt q̄ ea q̄ sunt in actu mag⁹ mouēt q̃ ea q̄ sunt in potentia.

In eodē ca. vbi dr in postil. Et frenū erroris. quia cognoscent se errasse. Additio.ii.

HEc qd̄ dr. Et frenū erroris qd̄ erat in maxillis pplor⁹ canticū erit vobis ⁊c. ⁊ cōtinuat̄ sub vna sententia. Ad qd̄ sciendū q̄ diabolus ante eius electionē seu reclusionē sic dñabit̄ suis possessis. q̄ trahebat eos ad libitū suū. sicut ascensor trahit equū cum freno. vñ in glo. vbi dr. Et frenū erroris. dicit dñationez diaboli q̄ subditos trahit ad ruinā. qd̄ quidē frenū errōris in canticū erit vobis. s. electis. eo modo q̄ dr. Cantemus dño gloriose enī honorificat⁹ est. equū ⁊ ascensorē p̄iecit in mare. Cetera exponant̄ put in postil.

Capitulum. xxxi.

VE qui descendūt. Postq̃ locutus est esaias d̄ regnū iude. eo q̄ ex differentia diuini auxilij recurrerunt ad humanū tpe reg⁹ sedechie. hic ex simili causa loquit̄ d̄ tra regnū isr̄l tpe osee q̄ vt cuaderet reddere tributū assyrior. q̄d regi assyrior dare consueuerat misit nuncios ad sesach rege egypti. ⁊ sic ex ei⁹ cōfidētia rebellauit. ppter qd̄ salmanasar rex assyrior venit cōtra eū. ⁊ regnū ei⁹ destruxit. vt h̄. iij. Reg. xvij. fm hoc igit̄ istud ca. diuidit̄ i duas ptes. q̄ primo ponit̄ destructio regni isr̄ael ex dicta causa. scdo saluatio regni iude. ptūc ratione opposita. ibi. Quia hec dicit. Circa primū sciendū q̄ sicut regnū isr̄ael fuit destructū ex mala p̄fidentia sup egyptum. ita rex egypti cū suo exercitu fuit deuictus a nabuchodonosor rege babylonis. iij. anno ioachim filij iosie. vt habet̄ ibi re. i. vi. ⁊ hoc q̄ falsam fiduciā dederat regi isr̄ael. ⁊ vtrunq̃ istor⁹ denunciat esaias hic. et patet lr̄a ex dictis paucis exceptis.

a VE qui descendunt in egyptum. s. de populo isr̄ael.

b Habentes fiduciam sup quadrigis. q̄: multe sūt ad portandū arma. ⁊ omni exercitui necessaria.

c Et sup equitib⁹. q̄ p̄ualidi tunc egyptij erant. ⁊ in armis famosi.

d Et nō sunt confisi ⁊c. i. sup deū q̄ sanct

e IPe aūt sapiens. i. ipe deus. cuius (etricat isr̄ael. sapientie nō est numer⁹.

f Adduxit malū. s. pene super regnum isr̄ael.

ment: ⁹quia hec dicit dñs ad me. Quō si rugiat leo et catulus leonis sup p̄dā suam: cum occurrerit ei multitudo pastorū a voce eor⁹ non formidabit: et a multitudine eorum non pauebit sic descendet dñs exercituū vt p̄meliet sup montē syon ⁊ sup collē eius. Sicut aues volātes: sic p̄teget dñs exercituum hierl'm: p̄tegens ⁊ liberans transiens et saluās. ʳConuertimini: sicut in p̄fundū recesserat⁊ filij isr̄l. ˢIn die enī illa abiciet vir ydola argēti sui: ⁊ ydola auri sui q̄ fecerūt vobis man⁹

g Et verba sua. que p. pphās dixit de destructione regni isr̄l.

h Non ablstulit. scz ab effectu. sed ea implebit.

i Et ⁹surget ⁊c. i. regnū isr̄l q̄ vitulos aureos adorabant.

k Et ⁹tra auxilium id est ⁹tra reges egypti regi isr̄ael auxiliū p̄mittentē.

l Egyptus homo. ⁊ sic est sub deo ad puniendum illum p̄ subito sue voluntatis.

m Et non deus. vt posset saluare regem isr̄ael contra ordinationem dei.

n Et equi eor⁹ caro ⁊ non spūs. i. spūales substantie. cuiusmodi sunt angeli. q̄ sūt exercitus dei.

o Et dominus inclinabit manum suam. ad accipiendum de vtroq̃ rege vindictam. ideo subdit. Et corruet ⁊c.

p Simulq̃ omnes consumentur. ly simul non importat identitatem temporis. quia duo reges predicti tūc scilicet eodem tempore non fuerunt debellati. vt patet ex predictis. sed designat similitudinem pene vtriusq̃ regis.

q Quia hec dicit. Hic cōsequēter ponit̄ saluatio regni iude. ptunc ex causa opposita. s. ex vera p̄fidentia in domino. Ezechias enim qui tempore Osee regnauit. vt habetur. iij. Regum. xviij. tetam confidentiam suam posuit in domino. ⁊ ad huc indurit etiam populum suum. propter quod dominus modo mirabili liberauit eum de manibus sennacherib regis assyriorum. iij. Reg. xix. ⁊ hec saluatio describitur hic diffuse. ⁊ primo p̄phetice. secundo historice ca. xxxvi. Prima in duas. quia primo ponit̄ modus dicte saluationis in generali. scdo magis in speciali capi. sequenti. Prima in duas. quia primo ponit̄ regni iude saluatio. secūdo sennacherib derelictio. ibi. Et cadet. Circa primum ponitur exemplum de leone. qui nō dimittit predam timore pastorum sibi occurrentium. sic dominus constanter ⁊ sine impedimento p̄teget ⁊ saluabit hierusalem contra sennacherib ⁊ eius exercitum. ⁊ sicut aues volantes non habent timere arcum saguttatoris. sic nec habitantes in hierusalem impetū sennacherib regis. ⁊ sic patet lr̄a vsq̃ ibi.

r Conuertimini sicut in p̄fundum recesseratis filij israel. Hoc dicit̄. quia populus isr̄ael dum trāsferebatur in assyrios p̄ salmanasar regem. aliqui de illo regno euasserunt latitantes vbi potuerunt. sed postea venerunt ad ezechiam regem. ⁊ recti abiecta ydolatria cōuersi fuerāt ad verū dei cultum. ideo subdit.

s In die illa abiciet ⁊c. i. despiciet p̄ amore.

t Et cadet. Hic ꝓfir ponit sennacherib deiectio, que facta fuit p b, q̄ angelus dñi percussit in exercitu ei⁹. cl.y.v. milia q̄ vicies sennacherib cū paucis fugit territ⁹, & b est q̄ dicit. t Et cadet assur. i. exercit⁹ assyriorum.
v Jn gladio, non viri sed angeli. x Et fugiet. s. rex sennacherib.
y Ho a facie gladij sc̄z aduersariorꝫ suorū ꝫ et terrore. s. dicto.
z Et iuuenes ⁊c. id est tributarij q̄ antea tributū ab alijs accipiebāt.
a Et fortitudo (plebāt. tudo ei⁹ ⁊c. q̄ amplius nō terrebit ꝓphos in circuitu ꝫ magꝫ ei⁹ conuerso. ro subaudi.
b Et pauebūt ⁊c. s. cū rege sennacherib, vt dictum est.
c Dixit dñs ⁊c. q̄ i altari holocaustorum q̄ erat in monte syō erat ignis ꝓpter⁹, q̄ nutriebat a sacerdotibus. Leui. vi.
d Et caminꝰ ei⁹ in hierlm. hoc dr ꝓ altari incensi ad q̄ ingrediebant omni die sacerdotes, vt ibi cōburerent thymiama ac ꝓsummandū sacrificia. vt habet ad Hebre. ix.

vre in perm: e et cadet assur in gladio nō viri: ⁊ gladꝰ nō hois vorabit eū: ⁊ fugiet ⁊ a facie gladij: ⁊ iuuenes ei⁹ vectigales erūt: f ⁊ fortitudo ei⁹ a terrore transibit: g ⁊ pauebūt fugientes principes ei⁹. h Dixit dñs: cuius ignis est in syō: ⁊ caminꝰ ei⁹ in hierlm.

i Ecce in iu XXXII. Justicia regnabit rex k ⁊ principes iudicio ꝓerunt. l Et erit vir sicq̄ abscondit a vento ⁊ celat se a tempestate sicut riui aq̄ in siti, m ⁊ vmbra petre ꝓminentis in tra deserta. n Nō caligabūt oculi videntium: o ⁊ aures audientiū diligenter auscultabūt. p ⁊ cor stultorum intelliget scientiā. q ⁊ lingua balborꝫ velociter loquet et plane. r Non vocabit vltra istis: q̄ insipiēs est princeps: s neq̄ fraudulēt⁹ appellabit maior. t Stult⁹ ei⁹ fatua loquet: ⁊ cor ei⁹ faciet iniquitatē vt ꝓficiat simulatōne: ⁊ loq̄t ad dñm fraudulent: ⁊ vacuā faciet aiam esurientis: et potum sitienti auferat: u fraudulēti vasa pessima sūt. x Jpse ei⁹ cogitatōes ꝓcinabit ad pdēdos mites i ſmone mēdacij: y cū loq̄ret pauper iudicium. z Princeps hoc fraudulenter simulans deꝫ reuerentiā. cū tū ex hoc recusaret signū a deo dari, ne ex hoc gloriari⁹ nomen o Stultue. Hic ꝓfir ponit (dñs. vt dictū fuit ibidem malicia manasse filij ezechie, ꝓpter cuius malicia destructa fuit ciuitas p chaldeos. iij. Reg. xxv. ⁊ primo describit eius transgressio, secōo ciuitatis destructio. ibi. Et dixerunt. Circa primū sciendū q̄ sicut esaias describēdo iustitiā ezechie simul tetigit malicias achaz prius fuit. sic describēdo malicia manasse tangit iustitias iosie nepotis sui. vt opposita iuxta se posita magis elucescant, dicit igitur.
o Stult⁹. s. manasses q̄ ad ydolatriā declinauit sup omēs. q̄ ydolatria nō solū est stultitia, sed magꝫ infamia.
p Fatua loquet. q̄ per verba sua seduxit principes et habitatores hierlm, vt declinarent cū eo ad ydolatriā. q̄. Paral. xxxiij.

Ecce in iustitia. Hic ꝓsequit ꝓdictū magis in speciali. et dividit in duas ptes. q̄ primo describit iustitia ezechie propter quā facta fuit tūc dicta salvatio. secōo malicia sennacherib ꝓpter quā facta est ei⁹ deiectio ca. sequēti. Prima dividit in duas ptes. q̄ primo describit iustitia ezechie q̄ meruit dictā salutationē. secōo malicia manasse q̄ demeruit regni inde destructōne. ibi. Stult⁹. Circa primū dr
a Ecce in iustitia regnabit rex. s. ezechias. q̄ fuit iust⁹.
b Et principes in iudicio perūt. ab eo informati ⁊ inducti. c Et erit vir ⁊c. fm hāc lram ly vir refert ad quēlibet de pplo iude q̄ fuit ꝓtect⁹ ab impetu ⁊ tēpestate sennacherib meritis ezechie. Jn Hebre. aūt hꝫ. Et erit vir sicut absconsio a vento ⁊c. sicly vir refertur ad ezechiam. q̄ dr vir a virtute. ⁊ absconsio. i. ꝓtectio. a vento. i. tē pestate ad ipm sennacherib pplm siue exercitū. vt dictū ē.
d Sicut riui aquarꝫ in siti. sunt valde amabiles ⁊ vtiles. sic ezechias in pplo suo. e Et vmbra ⁊c. ex siccitatibus ⁊ caloribus maximis. nā talis vmbra ē valde delectabilis hoibus ibi ꝙescentibus. sic ezechias populo suo.
f Non caligabūt oculi videntiū. q̄ esaias illo tpe multas habuit diuinas reuelatiōes ⁊ claras. ⁊ alij ꝓphe qui
g Et aures audientiū ⁊c. q̄ ezechias (tūc tpis erant. ⁊ ei⁹ pplis vba esaie deuote receperūt. h Et cor stultorū. i. illoꝝ q̄ fuerāt stulti tpe ꝓcedenti. s. tpe achaz ꝓtis ezechie q̄ fuit ydolatria pessima⁹.
i Jntelliget sciam. k Et lingua bal (tpe ezechie q̄ fuit devot⁹ ⁊ studios⁹. borꝫ. i. illoꝝ q̄ tpe achaz nō audebāt deū laudare manifeste ⁊ ydolatriā detestari. l Velociter loquet ⁊ plane. i. ꝓmpte deū ꝓfitebo ⁊ ydolatriā manifeste detestando.
m Nō vocabit ⁊c. s. achaz. q̄ avara sapia decidit p ydolatriam.
n Neq̄ fraudulentus ⁊c. i. achaz qui fraudulenter (latriā inter misit esaie. s. vij. Non petā ⁊ nō tentabo dñm. in

q Et cor eius faciet iniquitatē. quia ex magna libidine
r Et ꝓficiat simulationē. ostendēdo (ne talia faciebat. do se querere bonum cōmune. vt p cultum omnium ydolorum impetraret a multis dīs auxilium. Sicut de ciuitate romana dicit Leo papa. q̄ magnā arbitrabat se fuisse ꝓfisse religionē. cū nullius gentis respueret falsitatē.
s Et loquat ad dominum fraudulenter. quia cū hoc q̄ adorabat ydola, adorabat etiaz deum. vt sic haberet gratiam aliquorum principum. qui a cultu dei non totaliter recesserant.
t Et vacuam faciet animam ⁊c. quia ad cultum multorum deorum dicebat requiri magnas expensas. ⁊ subtilo pretextu lenabat a populo magnas pecunias. vnde pauperes grauabantur.
v Fraudulenti vasa pessima sunt. i. ministri manasse regis sunt pessimi. apud enim hebreos instrumenta cuiuslibet artis dicūtur vasa. ⁊ q̄ manasses per ministros suos suam malitiā exercebat tanq̄ ꝑ instrumēta, ideo dicūt hic vasa pessima.
x Jpse enim. s. manasses.
y Cogitationes concinnabit. i. machinationes suas malis verbis iustitie apparentis colorabit.
a Ad pdendos mites. i. innocuos. fm q̄ dicit. iij. Reg. xxi. Sanguinem multū innocuū effudit manasses in sermone mendacij. ꝑ mendacia sermonibus. i. iustis ⁊ apparentibus colorata. sicut dictū fuit. s. i. ca. q̄ esaiā condemnauit ad mortem quasi zelo legis. ⁊ idem credēdum q̄ fecerit de multis alijs.
b Cū loqueret pauper iudicium. id est diceret veritatem. eo ens q̄ esaias ⁊ alij ꝓphe eius malitiā veraciter arguebant. querebat occasiones interficiēdi eos. Cōsequenter transit ꝓpha ad describendū iustitiaz Josie qui p duos annos post mortem manasse regnauit dicens.
c Princeps vero. i. iosias.

d Ea q̄ digna sūt ꝛc. q; a tuitēte sua cepit esse mlt̄ū
solicit⁹ de cultu dei. ꝛ eōi bono regni sui. e Et ipe su
per duces stabit. q; nobiles iuda ad cultū dei inducit. ꝛ
toto tpe regni sui in ꝟ eos stabiliunt f Mulieres. ꝟ
sūt subdit cuitat; ꝛ regni iude destructio. et scdo resti
tutio. ibi. Et erit. Lr
ca primū dicit.

f Mulieres opulē
te. habitatores ei hr̄l'm
tempe sedechie vocat
mlieres. eo q; ū habu
erūt vtutē se defendē
di velut effeminati.

g Filie ꝓfidētes. in
tor tudie muroꝝ. et i
aurilio egyptioꝝ. vt
ꝓz ex supadict; cap.

h Percipite (ttr.
aurib⁹ ꝛc. q. d. cordib⁹
vr̄is deberet esse im
pressum. ꝛ q̄d sit ullō
i Post di
(subdit.
es ꝛ annos. ꝓ ō nō in
telligit aliq̄ō tps cer
tū ꝛ determiatum. vt
dicit Ra. sa. iz est sen
sus. sic dies addētur
ad dies p̄cedentes. ꝛ
ann⁹ ad annū. sic mul
tiplicabunt vr̄e iniq
tates. q̄ usq; veniat de
structio p chaldeos.

k Et vos ꝓturbemi
ni ꝓfidētes. i. vos q̄
modo ꝓfidītis vt securi erītis vl

l Consummata est eni vinde
tta modū cōturbati.
ma. q; ducet pp̄lus in captiuitatē. ꝛ sic nō erit q̄ vltra
colat terrā. nec p̄sequens qui fructus colligat.

m Obstupescite. p̄ nimio terrore vobis imminente.

n Exuite vos vestib⁹ gl'osis. o Et ꝓfundemini. in
duentes vos vilib⁹ ꝛ aspis. i. ō subdit.

p Accingite
lūbos vr̄os. s. cultus.

q Super vbera plāgite. i. signū
planct⁹ ꝛ doloꝝ. ois dite. hebrei dicūt ḃ. Super agros plā
gite q̄ diminuti sūt inculti ꝛ defti. ꝛ p̄sonat ḃ lr̄e seq̄nti. cū

r Super regione desiderabili ꝛc. i. iudea q̄ frequē
ter in scriptura dr̄ fluens melle ꝛ lacte p̄ sua fertilitate

s Super humū pp̄li mei. i. sup terrā hitantiū in loc;
pcstrib⁹ vbi solēt esse hoies innocētes ꝛ sine malicia.

t Spine ꝛ vepres ascēdēt. ꝓpter cultoꝝ absentiā q̄ du
cent in captiuitatē.

v Quātomag; sup ꝛc. i. hoim̄ va
catiū gaudijs ꝛ delicijs q̄les de cōi cursu sūt hitantes
in ciuitatib⁹ magnis. Jn hebre. sic hr̄. Sup humū popu
li mei spine ꝛ vepres ascēdēt. ꝛ etiaz sup oēs domos ꝛc.
Et sic ē sensus. Jrio mō. q. d. nō est mirū. si sup terrā iude
indutā talē destructionē. q; etiā ḃ faciam in hiꝛl'm mco
cultui electa. ꝛ in domib⁹ tēpli vbi solēt leuite canere in

x Dom⁹ eni dimissa est. s. dom⁹ regis (dño exultātes.
a sedechia fugiēte relicta. ꝛ loquit̄ de futuro p̄ modū p̄
teriti. ꝓpter certitudinē ꝓphetie

y Tenebre ꝛc. a vo
lentib⁹ introire.

z Sup spelūcas. ḃ est cellaria ꝛ fo
ea Usq; in eternū. Jn hebre. (ueas ex ruina edificioꝝ.
hr̄ usq; in seculū. i. usq; ad tps a deo ꝓordinatū de eius
reedificatiōe.

b Gaudiū. hic ꝓphr̄ agit de pp̄li repa
ratioe usq; ad fi. h⁹ ca. ꝛ exponūt aliq̄ doctores nr̄i. totū
istud de tpe reedificatiōis templi ꝛ ciuitatis p̄ zorobabel
nechmiā ꝛ alios sanctos pr̄es eiusdē tpis. sed ꝟ ḃ videt.
q; in reditu captiuitatis pp̄lus numq̄ fuit in tāta ꝓsperi
tate tpali et spūali. q̄lis describit in hac pte. vt videbit
ꝓpter q̄ ꝛa. sa. exponit p̄tē istā de tpe magnē felicitatis
ꝛ ꝓsperitatis. quā expectāt iudei bñe in aduētu messie. et
ideo dicit eis q̄ falsum est relinquēdo. s. q; ꝓphr̄ i mū
dū sit ventur⁹. videt mihi loc⁹ iste exponēdus de statu

vero⁹ ea q̄ digna sūt principi
cogitabit: c et ipe sup duces
stabit. d Mulieres opulente
surgite: ꝛ audite vocē meā:
e filie ꝓfidētes. p̄cipite auri
bus eloquiū meū. f Post di
es ꝛ anos. ꝛ vos ꝓturbemi
ni ꝓfidentes. g Cōsummata ē
eni vindemia: collectio vl
tra nō venier. h Obstupesci
te opulente: ꝓturbami cōfi
dentes. i exuite vos. ꝛ cōfun
demini. k accingite lumbos
vr̄os. l Super vbera plāgite
r sup regiōe desiderabili. su
per vinea fertili. m Sup hu
mū pp̄li mei. spine ꝛ vepres
ascēdent. n q̄ntomag; super
oēs domos gaudij ciuitat;

exultātis. o Dom⁹ ei dimis
sa est. multitudo vr̄is reli
cta est. p tenebre et palpatio
facte sunt sup speluncas
q vsq; in eternū. r Gaudium
onagroꝝ pascua gregū. s do
nec effundat sup nos spiri
tus ḋ excelso. t Et erit deser
tum in chermel. u chermel
in saltum reputabit. x ha
bitabit in solitudine. y iudi
cium ꝛ iusticia z in chermel
sedebit. a Et erit opus iusti
cie pax. b ꝛ cultus iusticie si
lentium ꝛ securitas usq; in
sempiternū. c Et sedebit po
pulus meus in pulcritudi
ne pacis. d ꝛ in tabernacl⁹ fi
ducie. e ꝛ in requie opulēta.

p̄sp ero que fecit no
bis ꝓphr̄ oēs exalto.
ꝓpha tū ꝓmuādo di
cendā dicit. recolit af
flictōes pp̄li a tempe
suo futuras usq; ad
aduentū christi dr̄.

b Gaudiū onagro
rū pascua greꝝ. Bre
ges ḃ dicunt iudei. q̄
q̄uis q̄ntū ad m⁹tos
essent ydolatre. ꝛ pec
catis alijs implicati
tñ multi de illis erāt
boni et cultores dei.
Onagri aūt dicūt hic
reges infideles. q̄ cos
fuituri subiecerēt ꝛ af
flixerūt. s. ꝓmo babylo
nij. postea pse ꝛ medi
terrio greci ꝛ q̄rto ro
mani. ita q; a tpe capti
uitat; babylōice usq;
ad tps r̄pi fuerūt sub
iecti aliqui istorū suc
cessiue. ꝛ si fuit aliq̄ō
interuallū. fuit tñ ita
modicū respective q;
q̄si nō ē cōputādū. Et isti onagri gaudebāt rapc bōa in

c Donec effundat ꝛc. q̄ō (deoꝝ vnde deberēt viuere.
fuit impletū q̄n p̄ resurrectionē ꝛ glorificatōez r̄pi spūs
sanct⁹ effusus ē sup apl̄os aliosq; discipl̄os in signo vi
sibili Actu. ij. q̄ est spūs pfecte libertat;. vbi ull⁹. ij. Coꝝ.
iij. Ubi spūs dñi ibi libertas.

d Et erit desertū. s. gē
tilitas q̄ fuit inculta ꝛ defta si hr̄s legē diuinā ꝛ ꝓphās

e Jn chermel. i. abūdans in bonis spūalib⁹. sic iudea
q̄ntū ad bonos. r̄n accipit hic chermel ꝓ carmelo q̄ est
in regno iude. ꝛ erat loc⁹ fertilis.

f Et chermel i sal
tū reputabit. i. iudea melioꝛabit q̄tū ad suscipiētes r̄pi
fidē. q; apl̄i ꝛ alij. hr̄. discipuli q̄ fere oēs fuerunt iudei.
fuerūt magne arbores in eccl'ia dei q̄ dr̄ ei⁹ salt⁹. p eos cī

g Et habi. in (publicata est fides p orbē. ideo subdit.
soli. i. in gētilitate. q̄ prius erat inculta. vt dictum est.

h Judiciū. i. executio iusticie. q̄ est p fidē.

i Et iu
sticia. s. euāgelica.

k Jn chermel sedebit. i. in credēn
tib⁹ ex iudea. ex quib⁹ ꝛ gentilib⁹ facta est vna ecclesia.

l Et erit opus iusticie pax quā r̄pō nato angeli clama
uerūt Lu. ij. Glia in altissimis deo. ꝛ in terra pax hoīb⁹
bone voluntat;.

m Et cult⁹ iusticie silentiū. in ꝓspe
ris cauēdo a vr̄is tractatorib⁹. ꝛ in aduersis a murmura

n Et securitas ꝛc. quia in primitiua eccl'ia ita (tot⁹
erant firmati vtute spūssancti. q; tormēta nō timebant.
sed magis i eis gaudebāt. Actu. v. Et q̄ ex hac vita trā
sibant ad securitatē ꝛ gaudiū celeste amoto impedimen
to r̄pm. ideo subdit.

o Et sedebit pp̄lus ꝛc. q; pax
celestis ex nulla pte impedier seu obscurabit.

p Et in tabernaculis. i. in mansionib⁹ diuersis fm va
rietatē meritoꝝ de q̄bus dr̄ Joh. xiij. Jn domo p̄ris mei
mansiones multe sunt.

q Fiducie. q; omēs sunt ibi
certi de sue beatitudinis eternitate.

r Et in requie opulenta. q; ibi totaliter quietabit ap

petitus.sm illud ps. xvi. Satiabor cū apparuerit gloria tua.⁊ qz post glorificationē xpi destructa fuit hierusalē in vindictā mortis xpi.ō subdit.

s Grando aūt.i.multitudo exercit' romani. t In defensione saltus.i. in detectione tēpli ⁊ domus regie q dicunt saltus.eo q ligna illius edificationis apportata fuerūt de saltu libani.

v Et humilitate humiliabitur ciuitas.s. hierlm q fuit destructa ⁊ prostrata ad terrā ⁊ qz illo tpe fides catholica fuit valō publicata p orbē, ideo subditur.

x Beati q seminatis ꝛc vbū euangelicum Lu. viij. Semen ē verbū.

y Sup oēs (bū dei aquas.i. sup oēs populos gentiles et iudeos Apoc. xvij. Aq multe ppli multi.patet aūt qō ppha loqr hic metaphorice.qz semen materiale non seminat sup aqs materiales.

z Et immittētes pedem ꝛc.i. indifferenter ⁊ sine acceptatione docentes fortes ⁊ debiles.litteratos ⁊ simplices ꝛc.

[a] Grando aūt [b] in defensiōe salt'. ⁊ humilitate humiliabit' ciuitas. [c] Beati q seminatis sup oēs aq̄s. ⁊ immittentes pedem bouis ⁊ asini.

Capitulū. XXXIII.

[d] Ve q̄ p̄: XXXIII

v [e] dans [f] honore tibe pdaberis. [g] Et q̄ spernis. [h] nonne tibe spernetis Cū [i] cessum[ue]rit depdatiōes depdaberis. cū fatigat' desieris [k] terrere. [l] terrer[is]. [m] Dñe miserere nr̄i. te ei expectauim' esto brachiū nr̄m in mane. ⁊ sal' nr̄a i tpe tribulatiōis. [n] A voce angli [o] fugerūt ppli [p] ab exaltatōe tua [q] dispse sūt gētes. [r] Et cōgregabit' spolia vr̄a sicut colligit bruc[us]: velut cū fosse plene fuerit de eo [s] Magnificat' ē dñs qm̄ habitauit i excelso [t] implenit syō iudicio et iustitia: [u] ⁊ erit fides i tpibus tuis [v] Diuitie salutis sapia [w] ⁊ scia [x] timor dñi, ipe ē thesaurus ei' [y] Ecce videtes clamabūt foris: [z] angli pacis [aa] amare flebūt. [bb] Dissipate sunt vie [cc] cessauit trāsiēs p semitā ir ritū factū est pactū: [dd] piecit ciuitates [ee] nō reputauit homines [ff] Luxit ⁊ elāguit tra [gg] confusus ē libanꝰ ⁊ obsurduit. [hh] Et factus est saron sicut desertū: ⁊ pcussa est basan ⁊

a Grando aūt.i. multitudo exercitus romani. b In defensione saltus.i. in detectione templi ⁊ domus regie q dicunt saltus.eo q ligna illius edificationis apportata fuerūt de saltu libani.

c Et humilitate humiliabitur ciuitas.s. hierlm q fuit destructa ⁊ prostrata ad terrā ⁊ qz illo tpe fides catholica fuit valō publicata p orbē, ideo subditur.

d Beati q seminatis ꝛc vbū euangelicum Lu. viij. Semen ē verbū.

e Sup oēs (bū dei aquas.i. sup oēs populos gentiles et iudeos Apoc. xvij. Aq multe ppli multi.patet aūt qō ppha loqr hic metaphorice.qz semen materiale non seminat sup aqs materiales.

f Et immittētes pedem ꝛc.i. indifferenter ⁊ sine acceptatione docentes fortes ⁊ debiles.litteratos ⁊ simplices ꝛc.

Capitulū. XXXIII.

g Ve q̄ predaris. Hic p̄r describit in particulari salvatio p̄dicta regni iude ⁊ tntū ad malicia sennacherib.⁊ qz in exercitu ei' fuerūt idumei q semp fuerūt iudeis infesti.sicut esau a q̄ descenderunt idumei.ō ppheta p̄o inuehit ptra assyrios.scdo ō idumeos cassequēti. Circa primū sciendū q̄ p̄ns capitulū ab expositoribus nr̄is sm ll̄am refert totū ad tps ezechie i q̄ dejecti' fuit sennacherib ⁊ ppls iude liberat'. Ra. sa. vero expoit ad ll̄am totū istud capitulū.reducendo ad tps messie. in q̄ expectant iudei de oīb gētibus triumphare.⁊ eis simpliciter dominari. Videt aūt mihi q̄ expositores nr̄i melius dicant.⁊ sm h̄ p̄ns capitulū dividit in duas ptes.qz primo.p̄mittit sennacherib directio.scdo status hiersm melioratio. ibi. Respicite syon. Prima i duas.qz primo describit directio sennacherib regis.scdo sobrie sibi adherentis.et supra dictū fuit.xxij.scda ibi. Audite. Circa primū sciendū.q̄ ad deiectionē sennacherib secuta est exaltatio ppli iude.⁊ ideo ppha mixtum loquit de vtroq.p̄mo tñ inuehit

h Ve q̄ pdaris.s. ppls dñi. (ptra sennaherib dicit.

i Mone ⁊ ipe pdaberis.q.d.sic.qz exercitu ei' pcusso ab angelo, iuj. ⁊ g. xxxvij. ppls ezechie eruit ad colligēdū

k Et q̄ spernis.s. p̄m deū ꝛ quē blasphemus (spolia.as dicat ⁊ scripsit.vt hr̄. xxxvij. Reg. xix.

l Mone ⁊ ipse spernetis.s. a dño et pplo tuo.qz pcusso suo exercitu.fugit ⁊ fusus ad terrā suā.vbi fuit interfectus a filijs suis. ⁊ sic ppheta puerbit ꝛmonē ad deū p liberatione ppli di. Dñe miserere nr̄i ꝛc. ⁊ ptz lra vsq ibi

m A voce angeli pcutientis exercitū sennacherib.

n Fugerūt ppli.qz sennacherib cū illis qui remanserant fugit.

o Et ab exaltatione tua.i. ostensione tue virtutis in angelo pcutente.

p Disperse sunt gentes.s. sennacherib cū exercitu suo.qz aliqui mortui remanserunt et alij fugerunt. In hebreo.sic habet. A voce multitudinis fugerūt ppli.⁊ sm h̄ istud refert ad exercitū sennacherib. qué ppli audientes supuenire.nō audebāt expectare.qz

q Ab exaltatione (plurimos deiecerat ⁊ a populi virtute.i. a potestatis tue ostensione.o tu sennacherib.

r Et congregabit' spolia ꝛc.i. facilter et in magna copia.qz exercitus sennacherib fuit hic penitus q corpora erāt incinerata sub vestibus ⁊ armis illesis.⁊ ideo facilter ⁊ copiose colligi poterāt. Magnificatus (tanquam est dñs.i. pcussione sennacherib mirabilis.

s Qui habitauit in excelso.i. i celo empyreo.vbi specialiter relucet excellentia sue glie.licet sm potētiā plentiā ⁊ essentiaz sit vbiqz.

t Implenit syon ꝛc.in diebꝰ ezechie q̄ fuit iust'. ⁊ principes suos ad iusticiaz induxit.vt hr̄ in prin. p̄cedenti ca.

u Et erit fides.i. fi

v In tpibus suis.s. ezechie. hoc enī petunt.vt (delitas habet.j. tradit. Fiat tū pax ⁊ veritas in diebꝰ meis.

x Diuitie salutis sapientia.id est in cognitione rerū diuinarum.

y Et scientia.in cognitione humanorum.

z Timor dñi ipe est thesaur' eius.i. ezechie qui prepositus fuit ista omnibꝰ bonis tpalibꝰ. sūr reuertit' ppheta ad narrandum afflictionē populi sennacherib di.

aa Ecce videntes ꝛc. Ista est intricata.qz ly foris reducitur ad videntes.speculatores enī existentes in alto videbant foris longe' exercitum sennacherib ⁊ sic denūciabant ezechie regi ⁊ populo suo.vt se p̄servarent.

bb Angeli pacis.i. nuncij ezechie quos misit ad loquēdum cum rabsace de pace.vt habet.j. xxvi. ca.

cc Amare flebunt.qz pter blasphemias ō deū dictas a rabsace scissis vestibꝰ flentes ad ezechiam redierūt.

dd Dissipate sunt vie.ab exercitu sennacherib.

ee Cessauit transiens.scz de populo iude.quia nullus audebat timore assyriorum p terram ire.

ff Irritū factū est pactū.primo enī sennacherib fecit pactū cū ezechia.sed fregit illud.vt dictum fuit.xxxvij. Re

gg Projecit ciuitates.que erāt in regno iude (gū. xxxvij. de circa hierusalem.

hh Mon reputauit homines.scz q̄ possent ibi in aliq̄ resistere. ii Luxit ⁊ elanguit terra.s. iuda.

jj Confusus est libanus ⁊ obsurduit. In hebreo habetur. Et pscissus fuit.qz ibi exercitus sennacherib p̄cidit multa ligna ad faciendum machinamenta.⁊ ex tali decisione fuit libanus detrupatus.

kk Et factꝰ est saron sicut desertum ꝛc. Ista enim loca erant fertilia.sed p exercitū sennacherib devastata. Sciendum etiā q̄ carmelus non accipitur hic p monte carmeli.in quo Helyas occidit ppheras Baal.⁊ erat i re

gno ist'l,sed accipiť p carmelo vbi manebat nabal q̄ erat mons fertilis,7 erat i regno iuda,7 ꝓsit ponť vindicta

f Hūc ꝓsurgā dicit dñs. (de maleficijs sennacherib, ad pcutiēdū sennacherib 7 exercitū ei⁹,q: nūcest tps.

g Cōcipiet ardorē 7c ex malefijs en vīris sequitur demeritum.

h Et parietē stipulā,i,vt efficiamī licut stipula applicata igni

i Spūs vr̄,i,voluntas vestra mala.

k Ut ignis vorabit vos,i,merēť vt igne ꝓsumami 7 ita factus fuit,q: exercit⁹ sennacherib hic pcussus fuit ab angelo,p̄ corpa eor fuerūt redacta in cineres,ac si fuissent igne materiali cobusta,ideo subditur.

l Et erūt ppli exercitus sennacherib.

m Et quasi ỹ incēdio cinis,i,vt cinis remanens de incendio.

n Spine ꝓgregate id ē bellatores sennacherib q̄ pungebant populū domini.

o Igni coburēť,nō solū ex pcussioe angeli,vt dictū est,ſz etiaz igne inferni.

p Audite,ỹ ꝓfit describit delecto sobne pontificis q̄ ꝓsulebat ciuitatē reddi assyrijs,7 q: ỹ nō fuit factū,ptim indignatōe,ptim ii more,cū sibi adherētib⁹ ad assyrios trāsiuit occulte,7 ei successit in pontificatu eliachim vt dictū fuit,s.xxij,et ỹ est qđ d: hic. p Audite q̄ longe estis 7c,7 in ỹ notat

q Exterruit sūt i syon pcō (magnitudiez rei nūciāde res,i,sobna 7 ei adherētes. r Possedit timor hypocritas,q: erāt in statu misirādi dño,7 sic apparebant boni 7 devoti exteri⁹,sed ipi nihil hēbāt interi⁹ dignum sacerdotio Et ꝓfit q̄rit de ista dignitate sacerdotali,cū d:

s Quis poterit hitare 7c,i,digne ministrare i altari holocaustoꝝ vbi erat ignis ppetu⁹ Leui.vi. Et cadē sniā replicat cū subdit. t Cū ardorib⁹ sempiternis,7 subdit rnsio v Qui ambulat i iustitijs,q̄ntū ad pfectionē vite. x Et loq̄tur vitatē,q̄ntū ad saitatē doctrie

y Qui pīcit auaritiā 7c,ita q̄ nulla ỹ notā auaritie, capiēdo aliena p violentiā,nec etiā capiēdo dona ꝑ iustitiā. z Qui obturat aures suas 7c,i,fmonē de sanguine effundēdo p mortē innocētis vl⁹ ei⁹ mutilationē.

a Et claudit oculos 7c,i,mulierē alienā ad cupiscēdū

b Iste in excellis hitabit,i,tal⁹ dign⁹ ē fungi sūmo sacerdotio,in mōte syon,vbi erat tēplū,7 tal⁹ fuit iste eliachim

c Munimēta saxoꝝ (chim,q̄ i ỹ officio successit sobne trū 7c,salomon ei edificauit tēplū in mōte mona de lapidib⁹ magnis 7 pciosis,iij.Reg.v.7 edificia ad templum ptinentia,7 ibi erat habitatio summi sacerdotis

d Panis dat⁹ est ei 7c,nōie panis et aq̄ intelligit oīs cibꝰ 7 pot⁹ in scriptura,vñ.iij.Reg.vi. Pone ei⁹ panē 7 aquā,7 subdit. Et apposita ē eis magna caboꝝ ꝑparatio Sūmo aūt sacerdoti debebāt primitie fructuū 7 aialiū,

e Rege in decore videbūt,s.ezechiā gl'iose regnantē p̄ sennacherib deiectionē,vt hr̄.ij. Paral'.xxix.7 in hac gl'a viderūt ipm eliachim pontifex 7 alij mistri templi.

f Oculi ei⁹,s.eliachim g Cernēt terrā de longe,q: de monte syon vbi erat ei⁹ hitatio poterat videri iudea

h Cor tuū,o eliachim,mutat ei ꝓpha (p magna pte modū loq̄ndi ỹ terria pīona ad secundā q̄ fit frequenter in ꝓphetis i Cogitabit timorez,i. dñi ex casu pdecessoris tui,7 ỹ subdit

k Ubi est lr̄at⁹ 7c, id ē vbi est mō sobna pdecessor tu⁹ i officio pontificij,ꝓpter qđ debuit esse lr̄at⁹ ad ponderandum.

l Legis vba ad doctrinā ignorātes,q̄ dicunt ỹ parvuli,q.d. periit in terra aliena vt hr̄.ē.xxij.ỹ subdit

m Populū impudentez,i,sobnā et sibi adherentes.

n Nō videbis amplius in templo dñi o Populū alti fmonis 7c,i,pfundi,sicut d: Job.xij. Putei⁹ altus est,7 d: h,pfundi⁹ fmo,q̄,ꝓpter extranei tatē nō est intelligibilis. Et ꝓpter tal' fmonis vocat ỹ vba sennacherib et assyrios q̄s intendebat sobna introducere intra ciuitatem 7 templū,sed defecta p̄posito.

p In quo nulla est sapientia,s.in sennacherib 7 pplo eius,q: vera sapientia nō pōt esse in infidelibus.

q Respice,hic ꝓfit describit ciuitatis melioratio,q: p deiectionē sennacherib fuit mutata de timore in securitatē,de tristicia in leticiā,7 de penuria in abundantiā. primo igit hec melioratio describit,secdo ꝓhibet,zat ꝓtra sennacherib,ubi ꝑ eū inuehit,ibi,Parati sunt. Circa primū tangit ꝓpō melioratio q̄ntū ad diuinū cultū,cū d:.

q Respice syon 7c,vocabat enī illa ps ciuitatis hierlm vbi erat mons syon ciuitas dauid,7 in illa erat templū vbi celebrabant solēnitates p annū,s.pasce. pentheco stes,7 tabernaculoꝝ,in quib⁹ ꝓpius de tota terra debebat puenire,qđ nō poterat ꝓpter exercitum sennacherib existentē in iudea,sed ipo deiecto venerunt undiq̄ gaudenter,secdo ponit melioratio q̄ntū ad abūdantiā,cū d:

r Oculi tui videbunt 7c,quia de spoliis exercitus sennacherib omnes de ciuitate fuerūt repleti 7 ditati,tertio quantū ad securitatē,cum dicit.

s Tabernaculū qđ neq̄q̄ trāsferri poterit. Vocat hic templū salomonis tabernaculū,qđ d: ỹmobile ad differentiā tabernaculi moysi,qđ trāsferebat de loco ad locū vt ptz in li.Nume.7 ad idē ptinet quod subdit.

t Nec auferentur clauꝰ 7c,in tabernaculo enim moysi parietes erant de tabulis simul connectis p incastraturas 7 clauos qui mouebant de locis suis quando tabernaculum deponebat 7 portabatur ad alium locū, in templo enim salomonis parietes erant intertus de lignis laminis aureis opertis,7 erant ibi clauꝰ positi, vnde inseparabiliter manerent ibi.

y Et omēs funiculi ꝛc. i. stabilitas, tēpli p impetum sennacherib nō dissoluēt. ꝛ cā subdit ꝛ & tota solūmodo ibi magnific' ꝛc. q: magnifice deiecit sennacherib cū exercitu sine ope humano. y Loc' huiusmodi ꝛc. hoc refert ad illud qō fecit ezechias ꝓpter exercitus sennacherib. q: aquā de cuncta terre hui⁹m egredientes extra. ipe retinuit ad implendū fossata et piscinas magnas sicut stagna ꝛ residuus aq̄ qō poterat ibi capi fecit ibi decurrere p aliū locū vt sic exercitus assyrioꝝ nullus inde hēret solaciū. ido ꝛ Bio trāsi (subdit) p cū nauis remigū ꝛc. q: sic dispositi ezechias aqs illas q̄ erant ad mununetuz ciuitatis. ꝛ in nullū aurilū aduersarijs. q: nō defuiebāt eis ad potū. nec ad nauigū. vt sic cū nauigio possent obsidere vel intrare ciuitatē. ꝛ q: oia ista erat attribuenda a Dñs iudex nr̄. (bonitati diuine principal'r. ꝛ subdit id ei⁹ iudicabit ꝓ nobis ꝛtra sennacherib in mōte synai b Dñs legifer nr̄. q: ab eo recepim⁹ legē i mōte synai. c Dñs rex nr̄. reges enī iu⁹ (vt hr̄ Exod. xx. ꝛ Deu. v. da no erant nisi ei⁹ vicarij. d Ipse saluabit nos. in aliq̄bus libris interponit vemet. sed nō ē in hebreo nec i libris correctis. e Laxati sunt. hic ꝓpria utez inuebitur ꝛ sennacherib. cui⁹ exercitus percussus fuit ab angelo anteq̄ obsederat hier'm. vt dictus fuit. iij. Reg. xviij. Disponebat tū de ꝓpinquo obsidere eā figēdo tentoria ibidem. ido dr̄. e Laxati sunt funiculi tui. i. dispositi vt cū eis figant tentoria circa hier'm. f Sed nō puaig Sic erit malus tu⁹ ꝛc. (iebunt. q: nō obsedit eam. malus hic dr̄ lignū longū qō in medio tentoriꝝ erigit. sicut malus in medio nauis. ꝛ q: desup ponit signum vel vexillū illius cui⁹ est tentoriū. sicut in cōmutate mali nauis ponit signū aliqd. Signa aūt tentoriorum sennacherib circa hier'm nō fuerūt erecta nec signa superadicta. ideo ꝙ Tunc diuident spo. (dicit. Vt dilatate lignū ꝛc. scz assyrioꝝ. q: habitatores hier'm percusso exercitu sennacherib exierūt ad p̄dam. i Predaꝝ multaꝝ. tū q: magna fuit multitudo percussoꝝ. s. clxxv. milia. tū q: apportauerāt ibi spolia. q̄ in alijs locis iudee rapuerāt. tū q: rex sennacherib ꝛ fugētes cū eo nihil secū asportauerunt vt veloci⁹ fugerent. ꝛ q: ad tale lucrū cucurrerunt hoies etiā debiles. nō subdit. l Claudi etiā diripient rapinam. i. illud qō assyrij aliunde rapuerant.

l Nec dicet vicin⁹ elanguit. i. ex longa infirmitate pcedēte nō detinebit. ḋn cū alijs vadat ad p̄dā. put poterit m Populus q̄ habitat in ea. i. in hier'm. n Auferet ab eo iniq̄tas. s. idolatrie q̄ ibi viguerat assi tps ezechie ꝓpter quā ciuitas meruerat subuerti. sz ꝓpter bonitatē ezechie q̄ abstulit ydolatriaꝝ. ꝛ reduxit pplm ad dei cultum dicta pena nō fuit inflicta ꝛc.

In ca. xxxiij. vbi dicit in postil. Audite. hic ꝙsequenter describitur. Additio.

Hō hoc loco vbi dr̄. Audite q̄ longe est. Incipit ca. fm hebre. ꝛ ptinuat vsq; ibi. Auferetur ab eo iniq̄tas. qō q̄dē ca. ꝓprie videt exponēdū de executione pharisecoꝝ respuentū doctrinā xpi. ꝛ de psperitate adherentiū xpo. ꝛ de q̄busdā ad hoc ptinentibus. dicit enī. Audite q̄ longe estis. s. post longa tpa. Que fecerim glo. inimicis meis iudeis. Et cognoscite vicini. s. ꝙtemporanei. Fortitudinē meā. in hac vltione. Coterriti sūt in syon pctores. in hebreo. hr̄. Timuerūt in syon peccatores. q: vt in Job. xx. ca. dr̄. Timuerūt ne pderet gentē ꝛ regnū si xpo adhesissent. posuit tremor hypocritas. scz pharisecos et scribas qs frequēter xps hypocritas nolat. p; ut in multis locis euāgelij hr̄. q̄ principal'r pdictū timorē habuerūt. ꝛ q: in ꝛ trepidauerūt timore. q: potius debuissēt timere offensam dei. ꝛ penas ꝑpetuas qs ꝓpter ꝛ incurrebāt. ido qi in p sona eorū ꝓpha subdit dr̄. Quis poterit habitare ꝛc. et vobis cū ardoribus sempiternis. q. d. ꝓpha magis essent timēdi ardores gehēne sempiterni qz bōa tpalia pdere p romanos. pcertum cū ille q̄ nō ficte sic pharisei. sz recte i iusticijs ābulat. Et loq̄t veritatē. s. absq; hypocrisis fictiōe secut⁹ est ab aduersitatibus piculū q̄ ad spūalia inducētibus. de q̄ dicit. Iste in excelsis habitabit munimēta saxoꝝ. s. exēpla scōꝝ. Sublimitas ei⁹. i. ptectio eius apud deū. Si aūt q̄rat in q̄ reficit tal' anteq̄ hitet i excelsis. subdit dr̄. Panis ei dat⁹ est. s. panis viu⁹ q̄ de celo descēdit. Aque ei⁹ fideles sunt. scz doctrine spūales. iurta illud Joh. vij. ca. Aq̄ viue fluēt de ventre ei⁹. q̄ aūt sit ista ꝓmissio h⁹ iuste dicit. q̄ iocunde. cū dicit. hitabit in excelsis. subdit dr̄. Regē i decore suo videbūt oculi tui. s. regē christum in deitate. in q̄ visione clara tota merces ꝓsistit fm Aug'. Vel pacto iudicio oculi ei⁹ videbūt regē xpm indutū decore hūanitatis assumpte. Et q: ꝛ maxime longe est a statu h⁹ vite. ido subdit. Oculi ei⁹ cernent terrā delonge. s. terrā viuentiū. et sequit. Cor tuū meditabit timore. s. admirationis. q̄ q̄dē admiratio ꝙsurgit ex ꝛ q̄ illi q̄ videbunt prudētes ꝛ ipe culatiui in pūi statu nō vident attingere ad cernendas illā terrā delonge. ꝛ ō ꝛ dicit. Ubi est literat⁹. i. pbs fm glo. Ubi est vba legis ponderās. s. pharisei' ꝛ scriba. q̄ vba legis poti⁹ q̄z mentē legis ponderabāt. vñ Dat. xij. et Lu. xij. ca. Luare boiem i sabbato dicebāt illicituz esse. Ubi est doctor paruuloꝝ. s. legisperit⁹ q̄ dr̄ doctor puuloꝝ eo q̄ dr̄ ad Gal. iij. Ler pedagog' nr̄ fuit in xpo. Populū unpr̄udētē. s. incōpositū in moribus. Ho videbis. s. in illa terra longinq̄. Populū alti fmonis. ita q̄ no possis intelligere disertitudinez lingue eius. qō fm glo. intelligit de rethorica. vt Tullius cui⁹ facūdia ꝛ subtilitate fmonis fm glo. pauci intelligūt. Jn q̄ nulla est sapia sz q̄ntū ad diuia. q̄ oia ponunt ad designādū q̄ doctrina xpi nō in ꝓuasibilibus hūane sapie vbis fit. sed in doctrina ꝛ vitate. vt in. i. ad Cor. ij. Consequēter dicit. Respice syon in q̄ ꝓpha alloquit pctores ꝛ pharisecos q̄ timuerūt gentē pdere. ꝛ regnū. ꝓpter adhesionē xpi. ostendens eis huc timorē esse vanū. cum eccl'ia xpo adherēs opulentū ꝛ firmitatē nō obstantibus aduersarijs. ꝛ de ꝛ dicit. Respice syon. s. o pharisee hypocrita. Respice syon ciuitatē solēnitatis nre. s. eccl'iam militantē. Oculi tui videbunt hier'm. s. hmōi eccl'iam. habitationē opulentam. s. in qua nihil deficit de necessarijs ad salutez. Tabernaculuz quod nequaq̄ transferri potest ꝛc. Ecclesia enim militans licet tabernaculum dicatur respectu triumphantis. nō tamē transfert de loco ad locuz sicut ta-

bernaculū iudeox factū in deserto, q: īmobilis est tāq̄ fundata sup firmā petraz, qđ intelligīt de eccl'ia spūali pfīti q̄ in fide xpi fundata est, z ió ꝺicit hoc. Quia solūmō ibi magnifice dñs de' nē sup. ē xp'tū fundamentū, z q: in hac eccl'ia viget sana doctrina pl'na: patēs sine alu quo artificio seu idustria hūana. ideo subdit. Loc' fluuioz nuiu latissimi z patētes, ñ intrabit p eos nauis remigū, nec trāsiet magna trāsgredient eū, q: nō p artificia magna nec pua hmōi doctrina ad'renda est. Dñs enī nē iudex, dñs legifer nē &c. q.d. totū regimen h' tabernaculi seu eccl'ie est in deo n̄ q̄ speram' salutē, et ió h tabernaculuz est intrāsferibile, q: non p idustriā hūanā, sz p puidentiā diuinaz regit, ꝓsit dicit. Laxati sunt funiculi tui, sz nō ualebūt &c. q.d. & pharisee ōnū pdictoz tibi cōtingit, q: cū magis respiceres ad hūana subsidia q̄ ad dīna, funiculi tabernaculi tui sic laxati sunt q̄ iā nō ꝓsit vltes' p ualere. Sic erat malus tu', qđ intelligīt de tēplo, in quo vela p. tosa pendebāt, qđ destructuz fuit irrepabiliter p romanos z spoliatū, de q̄ dicit. Cūc diuident spolia pda tu' mlt'az, q̄ qđē spoliatio deuenit ad tantā facilitatez, q: etiā infirmi vel debiles eā dirupent, z de h dicit. Claudi diripiēt rapinā, z q: in hac vastatiōe hierm z tēpli p romanos discipuli xpi nō fuerūt lesi, q: inspiratione diuina rec'sserūt ad terrā agrippe, ió dicit. Nō dicet vicin' clan gui. discipl'os ei xpi vocat vicinos illi' hui'm materiał, nō aūt ciues, q: noluerūt cū eis vniti, q̄ qđē discipuli nō solū fuerūt lesi in illa psecutiōe hi'm, sz indulgentiā peccatoz ibidē ꝓsecuti sunt, ió subdit. Pplꝰ q̄ hītat i ea auferet ab eo iniq̄tas, s. ex merito passionis xpi ibidē celebrate. Et attendendū q: pdicta expositio nō solū est xpiana z vera, sz magīstralis q̄ illa q̄ ꝓtinet in posth'. Hā h qđ ꝺr in prin. h' ꝓphetie. Possedit timor hypocritas, xpi' verificał de pharisēis q̄ h nosę sepe a xpo voc'nt. z q: pnciose timuerunt ne tollerent ab eis regna p romanos q̄ de sobna. de q̄ nō legīt q: tumuisset, nec q: fuisset hypocrita. Similiter magis xpiane ꝺr tabernaculum qđ n: aquaq̄ trāsferri potest de eccl'ia q̄ de templo salomonis, qđ nō post multa, tpa fuit penit' destructū, z sic de aliis, vt patet intuenti.

Capitulū. xxxiiii

Accedite gētes, ille ꝓphā comunał idumeis q̄ fuerūt ꝓtrarij iudeis. cuz tñ debuissent eos iuuare eo q: a duobz gemellis fratribz descēderāt, s. esau z iacob, primo tñ ꝓphā cōmunał eōrū exitibz in circūtu regni babylonis generał'r, secō idumeis spec'alit'r, ibi. Ec

a Accedite gen/ (ce sup idumeā. Circa primū dicit. tes &c. z ꝓ h insinuat q: vult dicere magna, ideo subdit.

b Quia indignatio dñi sup oēs gentes, q̄s. s. rex babylonis vtute armoz sibi subiecit, q̄ fuerūt mlte valde. fm q: diffusi' exp'imit ihiere. xxv.

c Et furor &c. q: non potest sibi resistere vtute armoz, z bñ ponit h. Indignatio dñi. q: nabuch. nō fecit illas victorias vi tute ꝓpria sed inq̄ntū erat flagellū dei ad puniendū peccata illius

d Interfecit eos. i. interficiet loquēdo de futu (tpis. ro p modū ꝓteriti.

e Interfecti eoz ꝓiciēt hestijs z auibz insepulti.

f Tabescent mōtes &c. p h designatur multitudo interficiendorum.

celo gladi' me' Ecce sup idumeā descēdet: z sup pplm' i terfectiōis mee ad iudiciū. Gladi' dñi repletꝰ ē sāguie icrassat' ē adipe de sāguie agnoz: z hircoz: z de sanguine medullatoz arietuz. Victima ei dñi' i bostra: et interfectio magna in terra edō' Et descēdet vnicornes cū eis: z tauri cū potētibz. Inebriabit' tra eoz sāguie z hum' eoz adipe pinguiū q: dies vltōis dñi: ann' retributiōis iudicij syon. Et ꝓtent' torrētes ei' i picē z

g Et tabescet omis militia celoꝝ. qđ exponit Ra. sa. de angelis ꝓfectis ad custodiā dictaꝝ gentiū q̄s dicit sił' puniri z ꝓtristari cū gentibz pśit. qđ est erroneū. illi ei sunt angeli beni. z ió nō pōt eis aliq̄d contingere. qđ sit ꝓtrarium voluntati ipoz. z ió in nullo tristantur nec grauant' de puniti one tpali seu eterna gentiū q̄s custodūt. q: talia pcedūt fm ordinē diuine iustitie, cui p oīa z simpl'r assentiūt. z ió alīq̄ expositores hoc exponūt de demonibz. sed nō videt dictū rōnabiliter. q: de talibz occasionibz nō tristant'. sed magis delectā/ tur. z ió p militiā celi sol z luna z alia astra notabilia intelliguntur. q̄ frequēter in sacra scriptura militia celi dicitur. hmōi vo astra multi gentiles antiq̄tus colebant sicut deos. z ió metaphorice dicunt tabescere in destructiōe gentiū ea adorantiū. eo q: apparet manifeste q: nō potes

h Et cōplicabunt q̄si liber celi. in (rant eas saluare. libro enī plicato queq̄ scripta sunt nō ꝓsit legi. z eodem mō ꝺr hic. q: gentiles ex ꝓstellationibz futura ꝓnosticantes nō potērāt ibi videre infortunia supuētura p nabuchodonosor

i Et oīs militia eoz ut uer. z influentia stellarū eis nō ꝓficiat

k Cūm inebriat' est i celo gladius me'. i. gladi' vindicte mee. ex ordinatōe celesti sua diuina erent' est ad afflictionē gentiū z effusionē mul

l Ecce sup idumeā. Hic ꝓsit ꝓpha (ti sanguinis eorū. inebrił otra idumeos specialit'. z diuidit in tres ptes. q: primo cōmunał eis hoim occasionē. secō terre destructionē. ibi. Et querentur. z tertio ponit vtriusq: dicti confirmationē. ibi. Requirite diligēter. Circa primū dicit in ꝓsona dñi. Ecce sup idumeā &c. z patet lra vsq: ibi.

m De sanguine agnorū. i. minorū.

n Et hircorū. i. mediocrium.

o Et de sanguine medullatorū arietū. id est maiorū in potentia z diuitijs.

p Victima enim domini. i. interfectio peccatorum ex sententia domini.

q In bosra. de hac enim ciuitate fuit iobab rex edom. Geneſis. xxvi.

r Et descendent vnicornes. i. sup bi z tauricosi.

s Et tauri cum potentibus. i. indomiti.

t Inebriabitur terra eorū sanguine. In hoc notat magnitudo effusionis sanguinis humani. cuius causa subditur cum dicitur.

v Quia dies vltionis dñi &c. sic enī fuerūt puniti idumei. eo q: fuerūt molesti z aduersarij iudeis. q̄z ciuitas metropolis fuit hierm in q̄ erat mons syon.

x Et querentur. hic ꝓsit ꝓpha cōmunał eis terre destru/

ctionē.cū dr. Et pue tenk torrētes ei⁹ in picē.i. in corruptionē ⁊ amaritudinē ex multitudie sanguis ibidē decurrētis ⁊ cadauer ibidē,pictor. y Et hum⁹ ei⁹ in sulphur.B est in fetorē ex cadaueribꝫ eralantē. z Et erit terra ei⁹ ⁊c.q; būt ac aduersarijs ita facilit ter cc ſ. erūt limita pi z Nō extinguet (cetur i sempiternū opebūano.ignis eni ille nō fuit extinct⁹ ab icolis.q erāt p maiorpte interfecti.et residui fugitiui vl⁹ captiue ab aduersarijs q ignē accēderāt. ſz sōlū cessauit p defectū materie cōbustibilis Vel pōt dici q i aliq̄ pte ill⁹ terre i signuz dine vindicte apparuit ignis ereš ō venis sulphureis terre q adhuc pseuerat sicē est in sicilia in mōte etne.ō subdit.Ascēdet fum⁹ eius ⁊c.

a Nō erit trāsiens p eā.q; euacuabit ab

b Et pos⁹ (incolis sidebūt eā onocrotalus auis.est immūda ⁊ dr ab onos.q̄ ō est asinus.eo q̄ bēat facie aliq̄ mō sil'em asino.vt hk in li.q̄ dr catholicon.hebrei tñ dicūt hic Noctua q̄ est auis volās

c Et hericius.animal est paruū spinosum. (de nocte

d Et ibis.i.ciconia.hebrei dicūt monedula. p ista designat vastatio terre.q; ista habitāt in locis desertis.

e Et extendet sup eā mēsurā.i.destructio erit ⁊ vastatio ſm mēsurā pcēdēz.ideo sequit. f Nobiles ei⁹ non erūt ibi.q; erūt interfecti vel captiuāt subdit. g Regē poti⁹ invocabūt.i.regē babylonis cui erūt subiecti.

b Invocabūt.vt eoz misereat.q; tū nō inueniēt apud eū misericordiam.subdit. Et erūt oēs principes ei⁹ in nihilū

i Et orient in domibꝫ ei⁹.ruinosis ⁊ derelictis.

k Spine ⁊ vrtice ⁊ paliurus.Carduus ē spinosus cū quo parant pannu. l Et erit cubile draconū ⁊c.per oīa ista intelligit q̄ terra ad solitudinē redigēt.

m Et occurret demonia onocentauris.ſm expositores nr̄os dicunt hic demonia.demones incubi.vel hoies silvestres.Onocentauri eni aīalia monstruosa in pte superiori similitudine hoīs.ſpīta.et in inferiori asini.ō dr ab onos.q̄ est asin⁹.hebrei dicūt.Et occurrūt martiue cattis silvestribꝫ.⁊ dicunt martine apud eos aīalia simili

n Et pilo (tudinē hūtia cū simijs.sunt tñ caudata. sus clamabit alter ad alterū.i.vlulabit.⁊ dicunt hic pilosi ſm hebr.aīalia ferocioza ⁊ pilosa.sicut lupi et hmoi.

o Ibi cubauit lamia.est aīal mōstruosuz hīs in superiori pte silitudine mulier⁹.⁊ in inferiori pedes eqnos Cetera patēt ex dictis. p Requirite diligēter.hic ꝑsequēter ponit pdictoꝝ ꝓfirmatio.cū dr.Requite diligēter in li.dau.i.in ℍ libro Esaie.q̄ scripsit ipm⁹ ꝑ pūcto dictante.prout dictū fuit in prin.huj⁹ libri q Et legite.scz futuris tpibꝫ.⁊ inuenietis q̄. r Unū ex eis q pdicti ventura supra eodē. s Nō defuit.quin sit adimpletum. t Alter alterū nō quesiuit.hoc est dictum.hoc nō contingit ex casu nec ex humana industria.sed ex ordinatione divina.ideo subditur.

v Quia qđ ex ore meo pcedit ꝓphetando.

r Ille scz Ioeus. y Mandauit mihi inspirando.

5 Et spūs eius.ipe congregabit ea.scz animalia monstruosa predicta.

z Et ipse mīsit eis sortem.i.ad locū habitandū.

a Et man⁹ eius divisit eam ⁊c.i.singul⁹ ſm suę nature puenientiam.

b Usq; in eternuz. in hebre.habet.Usq; in seculū.qđ ꝓprie signat temp⁹ q̄ndāq; magna annoꝝ.aliqn tñ accipit i scriptura ꝓ maiori tpe.aliqn pro minori.vbi nō accipitur hic ꝑ duratiōe perpetua.q; idumea p⁹ destructionē dictam p nabuch⁹ fuit postea habitata ab hoīb⁹.et pdicta aīalia inde ejecta.

In ca.xxxiiii

Accedite gentes.

Additio.

Istud ca.in q̄ ꝓpheta inuitat oēs gentes ad audiendū.⁊ indignationē dei⁹ sup oēs gētes comi nat.⁊ ꝑsit restringit se ad idumeā tñ de cui⁹ vastatiōe plura ⁊ principalia q̄ in ℍ ca.ꝓtinent denunciant ſm postil.in postilla sua principal'.exponit ō idumeos ab esau descēdētibꝫ.eo q̄ fuerūt ꝓtrarij iudeis cū debuissent eos iuuare.eo q̄ a duobꝫ gemellis fratribꝫ descenderant.put in postil.largi⁹ ꝓtinet qđ nō videt rōnabiliter dictū.tū q; ꝑ ambulū h⁹ ꝓphetie dat intelligi q̄ indignatio dei de q̄ hic agit.sit maxima respectu peccatoꝝ q̄ in ꝓphetijs pcēdētibꝫ fuerūt tradite.dicit eni.Accedite gentes ⁊c.Audiat terra ⁊ plenitudo ei⁹.orbis terre ⁊ oīne germē ei⁹.q̄ vba que tāmaxīmā attentionē denūciant.⁊ totū orbem terraꝝ ad audiendū excitāt nō legit in alijs ꝓphetijs Esaie.in qbꝫ de destructiōe babylonior̄.assyriorū.egyptiorꝝ ⁊ aliorꝝ agit.Et q̄ videt q̄ in ℍ ca. de acerbiori ⁊ durioꝝ indignatiōe dei tractet.tū q; fraternitas gemella esau ⁊ iacob quā allegat ad ℍ q̄ debuissent idumei adiuuare iudeos nūq̄ fuit causatiua amicicie.ſz potiꝰ causauit iter eos magnā inimicitiā tam i suis primordijs vt ptz Ben.xxv. vbi de ipis gemellis i vtero exsitibꝫ dr.Collidebant in vtero ei⁹ pueri q̄z in processu i suis posteris.vñ Exo.xvij. Venit⁹ aduersari⁹ q̄ exiuit obuiā ꝓpo iſrl ad pugnādū cū eis.cū exiret de egypto fuit amalech filius eliphaz ꝓgenitꝰ esau.vñ.ij.Regū.viij.dr de dauid. Posuit in idumea custodes. statuitq; ꝑsidū.⁊ facta est vniuersa idumea suis dauid.Et q̄ ptz q̄ iste due gētes iſrl.ſ.⁊ idumei nō hēbant se adinuicē vt frēs.ſz potiꝰ vt aduersarij.put fuit ꝓphetatū de eis Ben.vbi supra.Duo ppli ex ventre tuo dividētur. populus quoq; ppli⁹ superabit.Nō ergo ex tali fraternitate videt sequi.q̄ idumei tāacerrime debuissent puniri eo q̄ ñ adiuuissent iſrahelē vñ aliq̄ expositores nr̄i ℍ

ca. videnť exponere p̃cipaľr de finali iudicio. in q̃ oēs reprobi punient ex oĩb⁹ natiõib⁹. Et ꝫ huic expositõi plurima. q̃ in h̃ ca. ꝫ tunẽ ꝺ corꝺẽt. tñ nõ ꝓsonat ei h̃ qꝺ ꝺr in fra. Regẽ potr̃ inuocabũt. cũ i iudicio. nec pr̃ iudiciũ nõ sit aliud regnũ. nisi regnũ xp̃i quẽ nõ pñt inuocare dãnati in q̃b⁹ malignitas odij sp̃manet. vt in .iij. sen. di. xlvij. Ra. sa. vo. cõiter oēs hebreoꝝ expositores. h̃ ca. exponũt de romano impio seu regno. vñ glo. nĩa p̃ boz̃ hac edom hebreoꝝ mgi romã volut intelligi. ⁊ oĩa de ip̃a dici. q̃ cõtinentur in scõ̃nti capitulo. hec in glo. Circa quã attendẽdũ q̃ p romã intelligũt eccl̃iaz romanã. cuj⁹ caput in terr̃ ẽ roma quã dicũt esse destruẽdaz p messiam ab eis spectatũ. qꝺ q̃ꝺẽ regnũ eccl̃ie dicũt eẽ p̃figuratũ p q̃rtaz bestiã Dañ. vij. ca. q̃ destruẽda est p̃nũ regnũ icorrupti bile a ꝺo suscitãꝺũ. put ibiꝺẽ hr̃. Jn q̃ expositõe duo falsa p̃supponũt. Primũ. s. q̃ regnũ xp̃i seu eccl̃ie sit p̃figuratũ p q̃rtã bestiã in visiõe dañ. ⁊ tentã. qꝺ ẽ manifeste falsum. put plene fuit expositũ in additõib⁹ sup dañ. ca. s. dicto scõm p̃supponũt. q̃ pl's xp̃ian⁹ sit idumeꝰ. ⁊ sic tenẽt in oĩb⁹ suis libris. tã thalmudicj q̃ alijs. vñ i h̃ ca. Ra. ⁊ hi. sic dicit. q̃ regnũ hũanũ ⁊ oēs q̃ teniẽt legẽ nazarenj. p maiorẽ pte sũt idumei. licet eis fuerũt aliq̃ nationes admixte. Sil'r dicit q̃ cesar ⁊ oēs reges q̃ fuerũt usq̃ cũ in roma sũt idumei. Ad qꝺ p̃bandũ nihil allegat. ꝫ solũ suã fabulosaz narratõez p̃supposit tacẽ verã. cuius falsitas tñ ex⁹ manifestissima. Christiani ei⁹ s. dicanť descẽdere. fm fidẽ. tũc p̃ncipaľr descẽdũt a xp̃o cui⁹ fidem ⁊ denoiationẽ tenẽt. q̃ de dauid ⁊ p ꝑs de iacob descendit nõ aũt de esau. Si aũt loquanť de descẽsu fm carnẽ. tũc de oĩb⁹ natiõib⁹ sunt indifferẽter. vñ Petr⁹ apl's Act. x. ca. Jn vitate cõperi q̃ nõ ẽ acceptor ꝓsonaꝝ ꝺe⁹. ꝫ i oĩ gente. Paul⁹ etiã ad Roma. x. ca. unꝺ. Nõ est distinctio iudei ⁊ greci. Dicere q̃ q̃ p idumeã intelligãť xp̃ianitas seu eccl̃ia romana. nõ solũ nõ hz̃ fundamẽtũ. ꝫ etiã manifeste ẽ falsũ. Et notãꝺũ q̃ i h̃ loco sicut i aliq̃b⁹ aliꝭ verificãť de eis illud ps. Bladi⁹ eoꝝ intret i corꝺa ip̃oꝝ. ita si bñ ꝓsiderenť scripture idumea. in h̃ loco ⁊ in aliꝭ silꝭ significat ad lr̃az synagogã iudeoꝝ. q̃ p pctũ negatiõis ⁊ occisiõis xp̃i facta ẽ eccl̃ie ꝺi inimica. sic idumea ab esau descẽdens aduersarie fuit ip̃i hirl'm. Ad cuius declaratõez ostendꝺũ ẽ quõ idumea q̃nq̃ sub metapho ra lr̃aliter significet p̃dictã synagogã iudeoꝝ. scõo q̃liter lr̃a h⁹ ca. applicet idumee in h̃ sensu. sumpte. Circa primũ sciendũ q̃ fm Jsiꝺ. xvj. ethimo. q̃ esau primogenita sua ꝓpter escã fratri suo minori vendidit. ac postmodum paterna bñdictõe sibi p̃missa primat⁹ est. significat eũꝺẽ xp̃m israeliticũ. q̃ a ꝺeo vt Exo. narrat liber p̃iogenit⁹ filij⁹ nuncupat⁹ est. q̃ etiã ꝓpter pñtis seculi lucra nõ solũ primat⁹ sui honorẽ amisit. verũetiã ⁊ regn celestẽ p̃mium p̃paratũ adipisci nõ meruit ꝺño exprobrãte cũ dicit. Auferet a vobis regnũ ꝺei. ⁊ ꝺabit genti faciẽti voluntatez ei⁹. hec ille. Et q̃ p locũ ab oppositũ p quẽ sicut ꝓpositus de ꝓposito. sic ⁊ oppositũ de opposito verificãť. q̃ sic primogenitura ⁊ bñdictio esau primogeniti fm carnẽ trãsiit in iacob minorẽ. sic primogenitura ⁊ bñdictio synagoge sathane p̃iogeniti fm carnẽ trãsiuit in eccl̃iaz etate minorẽ. ⁊ sic in israeliticã ꝺignitatẽ gentiuz transiuit plenitudo. intantũ q̃ gentes verã fidẽ ip̃i⁹ iacob recipientes pl's isr̃l ꝺicãť. vñ infra. cluj. de gentili ad fidem accedẽti legit̃. Et in noĩe isr̃l assumlabit̃. sic eaꝺẽ ratiõe descendẽs ⁊ iacob fm carnẽ. ⁊ ab ei⁹ fide recedẽtes. sicut est synagoga iudeoꝝ xp̃m negantiũ ⁊ crucifigentiũ i abiectionẽ trãsciũt idumetica. vñ ⁊ nomẽ idumee sibi vendicaverunt. que ab exordio fuit israeli inimica. et nõ Apoca. ij. de ip̃is ꝺr. Qui dicũt se iudeos ⁊ nõ sunt. ꝫ sũt synagoge sathane. Et notandũ q̃ exordiũ huj⁹ distinctionis. s. synagoge ⁊ eccl̃ie xp̃ie figurãť in exordio hoꝝ duoꝝ fratrũ. s. Esau ⁊ iacob. Beñ. xxv. Si diligẽter attẽdaťoĩa enj hoꝝ fratrũ gesta principaľr fuerũt figuratiua vt ibiꝺẽ in additõe dictũ fuit. Sicut enj ibiꝺẽ colliꝺebantur in vtero parvuli. sic h̃ in vtero materno. s. in gremio sacre scripture que mr̃ ẽ vtriusq̃. cũ ex ip̃a sacra scriptura materiã vite sp̃ualis sumit. in q̃ q̃ꝺẽ vtero tã synagoga q̃ eccl̃ia ꝓtinue colliꝺunť repugnãtes sibi⁹met⁹ in ei⁹ intellectu. sicut etiã p̃dio egressus ẽ esau. sed ovo iacob sic ⁊ hic synagoga patruz. s. eccl̃ia antiq̃ testamenti p̃dio egressa est. ꝑ vo eccl̃ia xp̃i. s. noui testa. sicut etiã ibi iacob egrediens plantã fratris tenebat manu. sic eccl̃ia in primo suo exordio. que incepit a passiõe xp̃i qꝺãmo ritũ synagoge tenebat in obſeruantijs legalib⁹. Vñ a tpe passionis xp̃i vsq̃ ad diuulgationẽ euangelij fm Aug. licet legalia mortua erãt. nõ tñ mortifera. vñ ⁊ paulus circũcidit Timotheũ. sicut aũt ibi post egressum totaliter fuit diuisi. vñ dicit duo pl'i ex ventre tuo diuidenť. sic et hic eccl̃ia ⁊ synagoga oĩno sunt diuise i fide ⁊ moꝛib⁹. sicut etiã ibiꝺẽ ꝺr. Populus ppl'm supabit. ⁊ maior minori seruiet. sic synagoga q̃ est maior natu eccl̃ie que minor est natu seruit. Et q̃b⁹ patet intentũ. s. q̃ sicut vniuersal' eccl̃ia gentiũ in vnitate fidei xp̃i adunata. vere et ꝓpr̃ie ꝺr isr̃l ⁊ dom⁹ iacob. de q̃ angelus ad vgnẽ. Regnabit i domo iacob in eternũ Lu. i. sic ⁊ synagoga sathane. s. iniꝺeorum. que domui iacob. s. vere eccl̃ie est inimica idumea dici ꝺebet. Item ad hãc veritatẽ cõfirmandã facit quoꝺdã valde notabile. qꝺ habeť ex codicib⁹ eoꝝ valde authenticis. tradũt enj ⁊ firmiter credũt q̃ doctrina thalmudica nephanda eoꝝ fuit data moysi a deo in monte synai oretenus. que q̃ꝺez doctrina falsa ⁊ phansaica redacta fuit in scriptis p quendã qui ꝺr apud eos Rabi. unꝺa nasci. q̃ totã illã doctrinã accepit a quoꝺ q̃ ꝺicebať Rabi mayr. a cui⁹ auctoritate dependet illa doctrina. ꝫ pstat p eos q̃ Rabi mayr. ille qui fuit principalis actor erat idumeus natiõe. ⁊ recepit fidẽ ⁊ ritũ iudeoꝝ p tpꝰ post passionẽ xp̃i vñ ⁊ pseliť idumeus apud eos ꝺicitq̃ oĩa hñtur in diuersis locꝭ in thalmud. ⁊ eplogianť p ordinẽ in summa Rabi moy. egyptij que apud eos est solennissima in plogo suo vbi agit de auctoritate thalmudice doctrine. Et quo patet q̃ sicut eccl̃ia xp̃i dicitur eccl̃ia apostolica. eo q̃ doctrinã euangelice legis recepit a xp̃o mediantib⁹ apostolis. sic synagoga iudeorũ q̃ doctrinam thalmudicã habent p lege ꝺicenda est idumetica. eo q̃ recepit doctrinaz illam. mediante Rabi mayr idumeo. ⁊ sic habeť p̃mũ intentũ. Circa secundũ dicit in litera. Accedite gentes ⁊ audite populi attẽdite. audiat terra ⁊ plenitudo eius. in quo vnitat ꝓpheta omnes gentes ad audiendũ sententiã latam cõtra idumeã scilicet synagogam. Nam sicut passio christi p synagogaz malicioſe ꝓcurata. fuit diuulgata p orbem p predicationem apostolorũ. sic condecens est. vt pena idumee scilicet synagoge omnib⁹ gentib⁹ insinuareť ad laudem ꝺiuine iusticie. ⁊ sequit. Quia indignatio domini sup omnes gentes. Ad quod sciendũ q̃ sicut cum israele ꝺ egypto exeunte multũ vulgus promiscuum exiit. vt habeť Exodi. xij. capitulo. sic cum ip̃is ascendentib⁹ de babylonia multi se miscuerũt. vt patet Esdre. v. capitulo. idcirco tempe passionis christi ꝺicuntur fuisse in hierusalem ꝺe cunctis nationibus. vt habetur Actuum. ij. capitulo. Et quia de ip̃is multi adheserunt synagoge. Vñ in lapidatione Stephani Actuum. vij. septimo capitulo. Surrexerunt quidaz de synagoga que appellabatur libertinorum. ideo dicit. Jndignatio domini est super omnes gentes. vt intelligatur distributio p generibus singulorũ non p singulis generũ. Fuit etiam synagoga

postmodū p orbē terraꝝ ignominiose dispsa, put fuit ꝓnosticatuꝫ p moyſen. Deu. xxviij. ⁊ sic vindicta dei ipſis inflicta publicaſ p oēs gētes. Qualiter aūt fuerit hec vindicta declarat d. Interfecit eos ⁊c. q̄d primū ipletū fuit p romanos, q̄ capta ciuitate hiſm innūerabiles occiderūt. Cōseqūnt p̄ modicū tps in ciuitate q̄ dr bicher. vbi falſuꝫ messiā sup se posuerāt ⁊ postea a romanis obsessi ⁊ capti mlta milia ex eis cū suo messia fuerūt occisi, put in hiſtoria Ioſephi ⁊ in aliis thalmudicis hiſtoryis narraſ. Et q̄ talū cadauera, ꝓpter eoꝝ mltitudinē insepulta remanebāt, ideo subdit. Interfecti eoꝝ ꝓiciēnſ ⁊ de cadaue ribo eoꝝ ascēdet fetor, q̄d interfectio seu occisio non cessat, ſz q̄dāmō ꝓtinue durat cū p inualla tpm q̄liq̄ in gallia, q̄liq̄ in anglia, aliq̄ in hiſpania, ⁊ sic ō aliis nationibo mlta milia occidūt a regibo seu a pplis. Vlā vt hec vindicta eēt in mēoria hoīm, ⁊ nō traderet obliuioni dispoſuit dr, q̄ in pcessu tpm, ⁊ in diuersis nationibo seu regionibo exercerēt, ⁊ nō sil' de terra delerent, put ꝓpha orauit in ps. dr. Ne occidas eos, ſ. sil' ne obliuiscant ꝓpli mei, ꝓ ut fuit dict' exposituꝫ in additōe. Sequit in tēa. Et tabefect oīs militia celoꝝ, ſ. demonū aeroꝝ ſm glo. q̄ deficientibus mēbris eoꝝ q̄dāmō videnſ tabescere vl' annihilari, de q̄ dicit. Et cōplicabūſ sic liber celi. q̄ sic in libro cōplicato nihil apparet legēdū. sic nō apparebunt hmōi aeree ptātes, ac si eēnt vetuſtate ad ꝓſūptōem tendētes, de q̄ dicit. Et oīs militia eoꝝ defluet ⁊c. ⁊ sequit. Quū inebriatus ē in celo gladi⁹ me⁹. q. ſ. p celeſtē sniaz inebriat' ē sanguīe interfectoꝝ gladi⁹ diuine vindicte mō ꝓdicto. ⁊ sequit. Et descēdet. ſ. gladi⁹ me⁹ de celo sup idumeā. ſ. ſynagogā ꝓdictā. Et sup ꝓplm interfectōis mee. ſ. q̄ me interfecerūt ad iudiciū. i. diuinū manifeſtādū. Et q̄ hec vltio se hēbat extēdere ad oēs tā maiores q̄z miores, ideo sequit. Gladi⁹ dñi replet' est sanguīe ⁊c. vsq̄ ibi. Et victima ei⁹ dñi in bozrha. Ad q̄d sciēdū q̄d bozrha ē ciuitas regia in terra idumea, vt hr Ge. xxxvi. Et sic hic p ſynagoga accipit idumea rōne illā dictis, sic bozrha, p eode⁹ accipit, sub alia tñ rōne. Bozrha ei⁹ interpr̄at vindemiata. Illā vatur in hebreo significat vindemiā, ſynagoga eni asaduenū xpi dicebaſ vinea dñi. ſ. v. ca. Et vinea dñi dom⁹ iſrl. q̄ q̄dē vinea licet asi habuiſſet palmites cū racemis seu fructū, nihil tñ post passionē xpi in ea remāſit boni fruct⁹, sicut in vinea post vindemiā nihil fruct⁹ remanet q̄ ꝓsideratōe, ꝓprie dr bozrha. ſ. vindema, cetera patent ex dictis vsq̄ ibi. Quia dies vltionis dñi. ſ. sanguis xpi, p ut in glo. Ann'. i. xps retributionū iudicij ſyon. q. non solū idumea. ſ. ſynagoga pscuta est xpm eiq̄ut. ſz etiam mēbra siue eccliе q̄ p ſyon designant. Vñ Dan. xviij. Cuz reprobaſſet ſynagogā iudeoꝝ ex pſecutōe ꝓphaꝝ ⁊ hmōi dr. Ecce ego mitto ad vos ꝓphas ⁊c. Et ex illis occidetſ in ſynagogis vrīs. subdit. Et veniet sup generationem istā oīs sanguis innoꝛ⁹. q̄ effusus ē a sanguīe abel iuſti ⁊c. Ex q̄ ptz q̄ vindicta oīs sanguis effusi iuſtorū eccliе ab abel incipientiſ, descēdere debet sup ſynagogaz. que p idumeā hic intelligit. ⁊ sequit. Et inuertent torrētes eiꝰ in picē. ⁊ humꝰ eiꝰ in sulphur ⁊c. Et ascēdet fum' eius in generatiōe ⁊ generationē, p torrētes ei⁹ intelligit doctrine, q̄ a sacra ſcriptura fluūt p veros doctores. sic. s. ca. xxxiij. de sil' dr. Loc' fluuioꝝ riui latiſſimi. ⁊ in sequenti ca. dr. Et torrētes in solitudie. vñ torrētes ſynagoge q̄ i antiqs fluebāt a scris ꝓphis ⁊ doctoribo in aqs salabāt rumas. postea inuersi sunt p doctrinā pharisaicā ⁊ thalmudicā in picē ⁊ sulphurē q̄ generāt fetorē. Ad cuiꝰ intellectū notāda sunt alīq̄ de mulꝛ ⁊ innūerabilibo. q̄ in eoꝝ doctrinis absurda ⁊ nephāda leguntſ. Ad q̄d sciēdū q̄ ſynagoga indeoꝝ post passionē xpi intātū fuit excecata, q̄ in ſua thalmudica doctrina quā falſe dei legē vocant mlta tradiderūt marie absurda de deo. vñ i li. q̄ dr baraithoch rabi eoꝝ plane dicūt q̄ ds in q̄libet vigilia noctiſ dolēs de destructōe tēpli ſui ⁊ captiuitate indeoꝝ rugit vt leo. ⁊ dicit de seipō. Ve mihi q̄ destruxi domuꝫ meā. ⁊ cobuſſi tēplū meū. ⁊ captiuaui filios meos inter gētes secū. Et hāc ſniaz mltis ⁊ variis modis replicant. In prīn. etiā libri abodazera, q̄rūt q̄d facit de' i. q̄. horis diei. Ad q̄d rūdēt q̄ in tribo horis primis sedēs studet in lege. ⁊ in tribo secūdis iudicat vniuersum mūdū. in tribo tertijs pascit totū mundū. in tribo q̄rtis ludit cū leuiathan, iuxta illud Iob. Leuiathan ludum quē fozmasti ad illudendū ei. Dicit tñ q̄ a die q̄ templū est destructū nō fuit ludus nec risus coꝝ deo. ſz flet' ⁊ planctus. iuxta illud Ysaie. Vocauit dñs exercituū i die illo ad fletū ⁊ planctū ⁊c. Cōsequēter ibidē q̄rit q̄d facit in q̄j. horis nocturnis. Et rūdēt alia sil'ia in fatuitate. vnō q̄libet hīs vsuꝫ rōnis admiran dr de tāta cecitate quō illi q̄ gloriantſ se hre legē dei, attribuant vo deo q̄ nec in dīs hūt sil'em passionē flet' ⁊ planct' ⁊ hmōi. q̄s pessimi ydolatre suis dīs nō attribuit. ⁊ q̄ deteri⁹ est. q̄ rabi eoꝝ determinat in li. q̄ dr hulin. q̄ de' peccaut faciendo lunā minorē sole in q̄ntitate, p cui⁹ pctō, ſ. dei explando dicūt q̄ offerebaſ. vij. hal'. hirc' capitarū. de q̄ dr Illuſ. xxviij. O mira ⁊ brutal' insania q̄ deo audet attribuere q̄ etiā beatꝰ mīme cōperit put est ve. q̄ miseriam significat q̄ aliena est a q̄libet beato, sil'r ⁊ peccare ⁊ exp̄tatione, p pctō indigere ⁊ hmōi. que horrēda sunt ⁊ stupenda. Ex sunt nōnulli modernoꝝ. q̄ ad hās insanias colorādas dicūt. q̄ ꝓdicta ⁊ mlta sil'ia q̄ in thalmud de q̄ dicunt. sūt metaphorice intelligenda. eo mō q̄ sacra ſcriptura dr attribuit penitere. vt Gen. vi. ⁊ trasci Hiere. ⁊ in aliis q̄plurimis locis. que ⁊ sil'ia intelligēda sūt sil'r iudicarie. ſ. q̄ se habet in effectibo suis de q̄o i illis locis dr. ſ. ad modū tales passiones hūtis, que q̄dē caullatio nō valet. tum q̄ licet in sacra ſcriptura, put ꝓphete q̄liq̄ more hūano loquunt talia q̄liq̄ tradant. in dictis tñ exposituꝝ sacre ſcripture talia nō sunt admittēda. cū ad expositores ptineat. vt sacrā lēam exponāt. non autē q̄ talia tradāt in actibo suis que sunt ertoꝝ inductiua sicut p̄dicta. tum q̄ penitere vel trasci aut moueri ⁊ hmōi usmodi que in sacra ſcriptura deo attribuunt ꝛportāt aliq̄d q̄ in hoībo esset laudabile. penitere eni i homīe qui peccatū cōmisit laudabile est. Trasci etiā fm modeationē rationis, vt iuſticia exerceat est laudabile. Moueri etiā ad bona, pſequēda ⁊ mala fugienda laudabile est. ⁊ talia deo attribuunt vt bonū quod important homines conētur imitari. sed miserum esse, vel peccare nihil boni importat. ad quod imitandum homines ꝓuocari debeant. et si talia deo attribuere stultiſſimum est. Sunt etiā in predicta thalmudica doctrina nephanda quedam fetida que aures cuiuscunq̄ modestū offendūt quorū multa epilogat magiſter Raymundus in pugione, tertia parte, diſtinc. iij. capitulo. xx. Et quia talia non sunt digna repetione seu relatione, ideo illa omitto. sed solū ex his infero, q̄ talis doctrina manifeste est absurda ⁊ fetida. de qua ꝓprie dicitur hic. Et ascēdet fumus eius. ſ. horridus ⁊ fetidus modo p̄dicto. Sunt etiam in turibo deoꝝ thalmudicis multa iniquiſſima ⁊ naturali dictamini rōnis oīno inconsona. vt plenius declarabiſ sup zach. c. v. ⁊ sequit. Et desolabit in ſ. d'a sec'oꝝ. ſ. hierusalē illa materiaſ a iudeis fm glo. Illō erit trāsiens p eā. q. romani decreuerūt. vt nēo ex iudeis reuerteret in terram ſuā. put in glo. Et possidebit illam onocrotulus ⁊ herin⁹ p aues ⁊ alia que in hoc ca. ponūt intelligūt vicioſi hoies. sicut cōmuniter exponūt Deute. xiij. vbi hoꝛ ⁊ simulū eius ꝓhibebaſ. sicut p communi intelligun-

tur illi q̄ sunt voluptatibꝫ denigrati. vl̄ q̄ sūt exptes bone affn̄is. q; cōu⁹ semel emissus ab arca si ē reuers⁹ ⁊ in muluo q̄ maximis vtiꝫ infidis designāt fraudulēti. Ista ei vicia ⁊ sil'a freq̄nter i synagoga iudeoꝝ inuenīt. q̄ postq̄ a xpo recessit nūq̄ ad eū reuersa ē saltē vniuer saliter. ⁊ q̄ fraudulētius freq̄nter vtūt. ⁊ sic de aliis aniali bus hic exp̄ssis intelligēda sunt vicia q̄ in ipis remanse rūt postq̄ xpm nō receperūt. ⁊ nō solū vicia q̄ p aīalia h exp̄ssa designant. sz etiā alia q̄ hic no exprimunt intelli ganf inesse eis. ió subdit. Reḡte diligeter in libro dñi. sz mosaice legis. t lr̄a. tenuū exeis nō defuit. l. ex au bꝰ ⁊ aialibꝰ imūdis p̄dictis i lege. q; oia fm eoꝝ significa ta mō p̄dicto ibi manēt. q̄ oia dicunt in eis durare in se cula seculoꝝ. s. durāte eoꝝ pfidia. sicut Prouer. xxi. dr̄ ꝺ bibente vinū. q̄ dolosus ei nō recordab' ampli⁹. s. ebrie tate durante. Et fm h exponi pōt resiḋ h⁹ ca. p formi ter ad p̄dicta exceptis duobꝰ passibꝰ q̄ specialr̄ sūt exponendi. primū ei dicit. Nobules ei⁹ nō erūt ibi regē poti⁹ inuocabūt. ⁊ erūt oēs principes in nihilū. Ad q̄ sciendū q̄ iudei scientes se p̄fidos in negatione xpi p ꝓphetias patriarche iacob dr̄. Nō auferet sceptr̄ de iuda ⁊ dux de femore ei⁹. donec veniat q̄ mittēdus est. s. xp̄s. put i. coꝝ thargū. san trāslatione chaldaica exponit. eo q̄ ia a ma gnis tpib' ablatū est ab eis sceptrū ⁊ ducat⁹. ⁊ nō messiā nō hūt. ió fingūt q̄ illi q̄ regūt eos in hac captiuitate p thalmudicā doctrinā dicunt hr̄e sceptrū ⁊ ducatus. put tradūt in li. q̄ dr̄ cābedrim. q̄ dō tū euacuat ꝓpha di. Nobules eius nō erūt ibi. q. d. Ad ducē seu sceptrū hūtem nobilitas p̄tinet quā tū ipi nō hūt. sz regē poti⁹ inuocabūt. manifeste enī ꝓfessi sunt coram pylato. Nō habemus regē nisi cesarē. ⁊ etiā extūc vbicūq̄ sunt. sunt sub p̄tē regia alicui⁹ dñantis seu regētis. Et sic pt̄z q̄ falsum est dicere se hr̄e sceptr̄ ⁊ ducatū. Preterea scribe ⁊ pha risei sub cui⁹ doctrina sunt iā a longo tpe defuer unt. et de h subdit. Et erūt oēs principes ei⁹ in nihilū. glo. scri be ⁊ sacerdotes ⁊ pharisei. Secōus passus est. cum dicit Et pilosus clamabit alter ad alter⁹. Circa q̄ sciendū q̄ pilosus in h loco intelligēdus est demon. Eadē ei dictio ponit hic. ⁊ Leui. xvij. vbi dr̄. Nō immolabunt vltra victi mas demonibꝰ. ⁊ est sensus. nā fabricatores thalmudi ce facultatis. vel potī⁹ falsitat⁹. habebant demones ma xie sibi familiares. q̄z vn⁹ vocabat bēthamaleon. ⁊ alī⁹ io sepseda. ⁊ cū istis malie p̄uersabant. put in multis alijs locis ipsi⁹ thalmud hr̄. ⁊ etiā narrat ab eis. q̄ semel fue rat a cesare. p̄hibitū ne ullā thalmudicā doctrinā diuul garent. ⁊ tū ad p̄silium ⁊ p̄curationē p̄dictoꝝ demonum hmōi. p̄hibitio fuit reuocata. ⁊ sic thalmudica doctrina recupata fuit demonū. p̄curatiōe. q̄ q̄dē hystoria narrat p extensum in li. tertiali ipsi⁹ thalmud q̄ dr̄ mehila q̄ ē autentic⁹ apud eos. fm q̄ p̄te dr̄ q̄ in ydumea. s. synagoga sathane. Et pilosus clamabit alter ad alterū. s. vn⁹ demon ⁊ alū p̄socū ad opus suū explendū seu recupe randū. posset etiā hoc intelligi de duobꝰ diabolicꝫ hoī bus. q̄ inter ceteros p̄secutores xp̄i ⁊ eccl̄ie p̄nciosio res censent p̄mi⁹ seu p̄ncipalio⁹ in p̄mitiua vice synagoga sathane fuit scariothes. de q̄ xp̄s. Qui tradidit me tibi ꝛc. vñ a xpo diabolus noīat. Joh. vi. Nōne. xij. elegi ꝛc. Alter vo pilosus pōt intelligi antixp̄s q̄ p̄nci palio⁹ erit in p̄secutiōe vltima eccl̄ie ⁊ vtute demonū miracula faciet. saltē apparētia de q̄ dicit ap̄s ad Thes sa. ij. q̄ fm operationē sathane ꝛc. ⁊ sic pilosi clamāt alter ad alter⁹. licet valde remoti in tpe. q; affectiōes eoꝝ dia bolice ad inuicē correspondēt. intentos. s. xp̄m ⁊ ec. l'iam subuertere. alter. s. in capite. alter vo in oīb' mēbris vni uersaliter sibi ꝓtemporaneis. Si aūt obiciat⁹ ꝺ expositio nē p̄dictā q̄ videt esse mystica nō l'ralis. eo q̄ idumea p p̄rie significat illā terrā scyr quā esau possedit. similiter bozrha ciuitas p̄cipalis in ea cui⁹ ēs. vñ q̄ p ista i te ligāt synagoga videt ptinere ad sensum mysticū. eu spi rituale. ⁊ sic de multis in h ca. ꝓtentis fm p̄dictā exposi tionē. Dicendū igit q̄ in dict⁹ ꝓphar multa traduntur parabolice seu metaphorice sic supra. v. c. Vinea dñi ac cipit⁹ p domo isr̄l. ⁊ xxx. p moab intelligitur antixp̄s ad l'ram. vt videt hr̄ in postil. vñ ⁊ in h loco. q; l'ra h⁹ ca. nō bene adaptat nec p̄prie idumee nec rome. nec alijs de q̄ bus dictū est. sz synagoge sathane mō p̄dicto. Idcirco ō ulla exponit ad l'ram. q; in locutiōe pabolica. vt dictus fuit. s. in q̄stione supra. plogū Besi. sensus l'ralis est nō ille q̄ significat p̄ō p voce. sed ille q̄ intendit significa ri. p̄sertim cū in h loco multa inueniunt hui⁹ veritati ꝓsona. vñ ⁊ in alijs locis frequēter accipit idumea p sy nagoga p̄dicta. vt infra. lxiij⁰. Quis est iste qui venit de edom tinctis vestib' de bozrha. ⁊ in alijs locis. ⁊ eadem est ratio de alijs in h caꝑlo parabolice ꝓtentis.

Sed in ca. xxxiij. recedit a postil. Replica. q̄ exponit h ca. ad l'ram Burg. Jpe aūt p allegoriā satis extensam ponit ꝓpositiones thalmudicas ⁊ alia mira. de q̄b nō iudico.

Capitulum. xxxv.

Letabit deserta. Andreas ⁊ alī⁹ exp̄sitores ca tholici in h ipm sequētes exponūt istud cap. ad l'ram nimis iudaice. s. de p̄speritate iudeoꝝ post reditū de babylone. sz h nō videt rōnabiliter dictum. q; ab illo tpe vsq; ad xpm fuerūt in futute. q̄ius in terra sua. sic dictū fuit. s. xxij. Fuerūt etiā in multis afflictio nib' ⁊ angustijs. vt ptz in libris Esdre ⁊ neemie ⁊ dañ. ⁊ ió. p̄spertas ⁊ iocūditas q̄ in h ca. describunt ad tps il lud nullo mō referri videnf. Si aūt dicat⁹. q̄ imo. q; hic est hyppolica locutio. sicut dr̄ de alba mliere q̄ ē albior nive. q̄ius multū deficiat a nimis albedie. h non videt q̄uenienter dictū in ꝓposito. q; magnificū ⁊ pīū decet pl⁹ ꝓferre q̄ p̄mittere. vel saltē nō min⁹. ⁊ minus p̄mittere q̄ cōminari. de⁹ aūt magnificētissim⁹. ⁊ p̄tissim⁹ est. ⁊ ideo ei⁹ p̄missiones de bonis nō videnf rōnabiliter exponi p restrictionē. nisi aliq̄ appareat maifeste q̄ sic debēt expōi. vt ꝓpter demeritū maifeste supuenies. ꝓpter q̄ bonū p̄missum iuste rescindī. vel totaliter auferī. cōminationes tū de malis rōnabiliter. aliq̄ p excessum siue restrictionē exponunf fm q̄ntitatē ⁊ mesurā peccatorū ipoz de inquētū. ꝓpter q̄. Ra. sa. h ca. exponit de felici statu quē expectant iudei in aduētu messie. Jgit dumit tendo q̄ falsum est in dict⁹ eius. s. q̄ xp̄s sit adhuc ven turus in nūdū. ⁊ accipiēdo q̄ vez est. s. q̄ hoc ca. sit ad tps xp̄i referendū. pōt sic ostinnari ca. p̄cedenti in q̄ pro pheta denūciauit destructionē idumee ad ꝓsolationē iu deoꝝ. hic ꝑfit denūciat eis ꝓsolationē p̄dictā xp̄i tpe cre dentib' affuturā. Et diuidit in tres ptes. q; primo ꝓsola tur eos de futura multiplicatione. secōo de credentiū ro boratione. ibi. Confortate man⁹. tertio de demonū deie ctione. ibi. In cubilib⁹. Ad euidentiā primi sciendū q̄ in seuhedrim hierosolymitano q̄ apud hebr̄os est liber autentic⁹ dr̄ q̄. v. res notabiles defuerūt in secōo templo p zorobabel edificato. que fuerāt in templo salomonis. Primū est ignis p̄tinuus in altari holocaustoꝝ. q̄ tunc p pluuiā vel ventū nō extinguebat. q̄ius esset sub diuo Secōm est arca testamēti. vñ dr̄ l'aie. xij. In illis diebꝰ nō dicent vltra. arca testamēti dñi. nec ascendet sup eo. nec recordabunt illi⁹ ꝛc. Tertiū est vnctio regū ⁊ pontifi cum. q; pontifices q̄ fuerūt post captiuitatē babylonicam nō fuerūt instituti p vnctionē sacram. sed institue bant frequēter p reges. quib' iudei erāt tributarij. q̄ fre quēter vendebāt sumum sacerdotiū. sil'r toto tpe iude

tages nō habuerūt, nisi aliquos paucos parū ante tem/pus christi, & illi nō fuerūt p vnctōnē instituti. Quartū est spūssctūs seu diuinitas, q̄ p tanto dicebāt in tēplo salomonis habitare, q: ibi a sūmo sacerdote audiebant diuina rūsa nō aūt in thumī, p q̄ ponitur i latino doctrina & ve/ritas. Exo. xxviij. & fm iosephū erat q̄dā ful/gor subito ꝓsilies de lapidib⁹ rōnal' & hu/meralis q̄ de⁹ acce/ptabat ꝑces sūmi sa/cerdotis, de q̄ dicit io/sephus, in. li. antiqui/tatis iudaice, q̄ defe/cit p. cc. ānos anteq̄ incepit scribere librū illū quē incepit scri/bere anno. xlij. a passi/one christi vl' circiter q: librū illum obtulit vespasiono impator q̄ cepit imperare ānō dñice incarnationis. lxxi. & sic fm ipm cessa/uit p magnuz temp⁹ ante christū. & adhuc p maius temp⁹ ante cessauit fm librū pal/legarū, & fm hoc dr.

sc̄o templo. Quintum est vtrum & patebūt. Tūc saliet sic̄ cer/uus: claud⁹: & apta erit lin/gua mutoz⁹ quia scisse sunt in deserto ⁽ᵏ⁾aque: ⁽ˡ⁾et torren/tes in solitudine. ⁽ˡ⁾et q̄ erat arida in stagnū: & sitiens in fontes aq̄z ⁽ᵐ⁾In cubilib⁹ ⁽ⁿ⁾in q̄b⁹ pri⁹ dracones hītabant oriet⁽ᵒ⁾ viroz calami et iunci ⁽ᵖ⁾& erit ibi semita ⁽ᵖ⁾et via sc̄a vocabit̄. Nō trasibit p eam pollutus, ⁽ʳ⁾& hec erit vobis directa via: ⁽ˢ⁾ita et stulti⁽ᵗ⁾ nō errent p eam. ⁽ᵘ⁾Non erit ibi leo, & mala bestia non ascen/det per eaz, nec inuenietur ibi, ⁽ˣ⁾Et ambulabunt qui li/

l ⁽ᵃ⁾Etabit̄ xxxv. ⁽ᵇ⁾deserta⁽ᵇ⁾ et inuia⁽ᶜ⁾ et exultabit solitudo: ⁽ᵈ⁾& flore/bit q̄si lilium. ⁽ᵉ⁾Germinās ger/minabit⁽ᵉ⁾ & exultabit letabū/da⁽ᵍ⁾ & laudans. ⁽ʰ⁾Gl'ia libani data ē ei: decoz carmeli & sa/ron. ⁽ⁱ⁾Ipi videbūt gl'az dñi & decorē dei nr̄i. ⁽ᵏ⁾Cōfortate man⁹ dissolutas: ⁽ˡ⁾et genua debilia⁽ᵐ⁾ roborate. ⁽ⁿ⁾Dicite ⁽ᵒ⁾pusillanimes ⁽ᵖ⁾confortamini ⁽ᵖ⁾& nolite timere. ⁽ʳ⁾Ecce de⁹ nr̄ vltionē adducet retribu/tionis: ⁽ˢ⁾de⁹ ipe veniet & sal/uabit vos ⁽ᵗ⁾Tūc apient̄ ocu/li cecoz, & aures surdorum

a Etabit̄ deserta, i. iudea que fuit deserta a deo q̄ntū ad q̄nq; ꝑdicta. b Et inuia, tpe enī primi templi, p/phete discurrebāt p iudeā pplm a malis retrahendo. et ad bonū exhortādo. Tpe vero scōd templi nō legunt ha/buisse nisi aggeū, zachariā & malachiū, q̄ ꝓphetauerūt tpe reedificatiois templi secūdi, sed postea ꝓphetis iudaic⁹ ca/ruit, ꝓphetis talib⁹ p. cc. ānos & ampli⁹ vsq; ad tps Jo hannis bap. qui cepit primā ꝑdicare & aduentū chri/

a Etabit̄ deserta, i. iudea q̄ fuerat ꝑdi/ (sti nunciare. cto modo deserta. b Et inuia, in aduētu christi habe bit materiā gaudij q̄ntū ad defunctos q̄s christ⁹ de lym bo patrū trāstulit ad gl'az, & q̄ntū ad vnos credētes i eū q̄b⁹ potissime fuit impletuz, q̄n recepto spūsancto in die penthecostes, confidenter & magna voce laudabāt dñm. Actu. ij. c Et exultabit solitudo, i. gentilitas que ad modū solitudinis caruerat cultu legis & ꝓphetaz, & cum gaudio suscepit fidem christi ad ꝑdicationē apl'oz.

d Et florebit q̄si lilium, decore sanctitatis & odore bone fame. e Germinās germinabit, p talē explicationez & redu plicationē intelligit̄ multitudo gentiliū recipiēs christi fidē. f Et exultabit letabūda, corde.

g Et laudās, ore. h Gloria libani &c, p ista tria lo ca que ꝑ alios in iudea fuerūt amena & fertilia intelligi tur, q̄ q̄dā erat pulchritudinis & amenitatis in sancti/tate & honestate in synagoga translatū est ad ecclesiaz ex iudeis & gentilibus congregatam.

i Ipi videbūt gloriā dñi, i. ipius christi quē viderunt apli alioq; discipuli oculis corporeis q̄ntū ad humanita tem, & oculis mentis q̄ntū ad deitatē Joh. i. Vidimus gloriā eius gloriā q̄si vnigeniti a pre &c. viderūt etiā glo riā eius in miraculoz operatione, & resurrectionem ei⁹ et ascensionē, gentiles etiā postea ad fidem ꝓuersi viderūt gloriā eius in miraculis factis p apl'os in nole christi.

k Confortate. Hic ꝓsiter denunciat materia gaudij ex roboratione credētiū, cū dicit. Cōfortate &c, & ctrōbū p/

ꝓphete ad apl'os. l Confortate man⁹ dissolutas, id est gentiliū q̄ ante erāt tardi & pigri ad opus bonū.

l Et genua debilia, gentiliū. m Roborate vbo & ex/emplo ad quecūq; aspera, p christo sustinendū.

n Dicite, i. communiter predicate. o Pusillanimes, tempe pcedenti.

p Confortamini, in virtute christi.

q Et nolite timere, scz tormēta tyrānoz, cui⁹ causa subdit̄.

r Ecce de⁹ nr̄ vltio/nē &c, sup vros perse cutores.

s Ipe veniet & sal/uabit vos, p passiões modicas ad gl'az de/ducendo, & sic factum fuit in primitiua ec/clesia, & p longū tem/pus postea, q: multi gentiles ad christum ꝓuersi ita erāt in dño ꝓfortati, q̄ non time/bant tormenta sz ma/gis appetebāt, vt ptz in legendis multoz⁹ sanctoz⁹.

t Tūc apient̄ oculi cecoz &c, Ista enī mi/racula fuerunt facta corꝑaliter p christū & postea p apl'os & alios credētes in nole ipi, vt ptz in euāgelijs & actib⁹ apl'oz. Et fuerūt fa/cta spūaliter in illuminatiōe fidelū fidē recipiēdo. Et au/res coz fuerūt apte mādatis christi obediēdo. Et claudi sanati p viam morū incedēdo. Et muti loquelā recepert fidem libere confiteudo, cui⁹ causa subditur.

v Quia scisse sunt in deserto, iudee & gētilitat̄, vt ptz ex supradictis. x Aque, s. sacri baptismi. y Et tor/rentes in solitudine, i. varie gre spūssci. de q̄b⁹ dr Coz. xij. Alij dat fmo sapie &c. z Et q̄ erat arida i stagnuz &c, p hoc notat̄ plenitudo gre data tpe eccl'ie primitiue.

z In cubilib⁹. Hic ꝓsiter denunciat̄ materia gaudij ex demoniū detectione, cū dr. In cubilib⁹, i. in phanis & tē/

a In q̄b⁹ &c, i. demones in ydolis trisa (plis ydoloz/dantes, & aliqñ in talib⁹ locis apparuerūt demones in specie draconum. b Orietur viroz &c, q: ydolis inde abiectis talia loca frequēter p apl'os alioq; discipulos diuino cultui applicabantur.

c Et erit ibi semita quantū ad obseruationē ꝓsilioz.

d Et via quantū ad obseruationē mandatoz.

e Et hec erit vobis via directa, puniēdi ad brītudinē.

f Ita vt stulti, i. simplices & illiterati etiam.

g Nō errent p eam, frequēter enī ꝓtingit q̄ simplices directius incedunt p hanc viam, vñ cum Augu. legisset vitam pauli monachi simplicis, dixit. Simplices & illi/terati rapiunt celum, & nos cū lr̄is nostris trahimur ad infernum. Et nō trasibit p eam pollutus. ex hoc patet q̄ propheta non loquit̄ hic de via materiali p quam in/differenter trā sit pollut⁹ & inundus. et sic metaphorice loquit̄ in pcedentib⁹ & sequentib⁹ cum dicit.

h Non erit ibi leo &c, p hoc intelligunt demones qui in primitiua ecclesia fugabantur p credentes Marci vl/ti. Signa eos qui crediderint, hec sequēter. In nomine meo demonia ejcient &c.

i Et ambulabūt p viā iusticie, q̄ liberati fuerūt a demo

nis seruitute. a Et redempti a dño ihesu christo suo sanguine pciosо. b Conuertent ꝛ venient in syon. i. ad eccl̃iã militantẽ primo, postea ad triũphantẽ sm q̃ dr hebre. xrij. Accessistis ad syon montẽ ꝛ ciuitatẽ dei viuentis hierl'm celestẽ ꝛc. c Et leticia sempiterna ꝛc. ex hỹ et pluribꝫ alijs i hoc ca. positis videt q̃ hỹ ca. referri nõ possit ad tps iudeoꝝ de captiuitate babylonica redeuntium.

In ca. xxxv. vbi dr i postil. Igit dimittendo qõ falsum est i dictis.

Additio.

Resens ca. bene ꝛ prie videt exponi a postil. sed circa eã ꝓtinuationez ad ꝓterita attendẽdũ est. q̃ i ca. xxxiij. ꝑcedenti ab illo loco in q̃ dr. Audite q̃ longi estis ꝛc. vt dictũ est incipit ca. fm hebre. vsq; ad fi. illi' ca. ꝙba tractauit de delectiõe ꝛ reprobatione pharisęoꝝ doctrinã rpi respuentiũ ꝛ dõ ꝑspritate adherẽtiũ ꝓpo. ꝛ de quibusdã ad hỹ ꝑtinẽtibꝫ. vt ibidẽ fuit oñsum. In ca. vo sequẽti. s. xxxvij. specialius agit de destructione synagoge iudeoꝝ que p̃ edumeã ibi designat ꝛ de pluribus ad hỹ ꝑtinẽtibꝫ. vt ibidez fuit large oñsum. In ꝑsti vero ca. tractat de ꝛsolatiõe ꝛ statu credentiũ in rpo. ꝛ exponat̃ totũ ꝑs ca. put in postil.

Ca. XXXVI.

T Factũ est. supi' esaias descripsit liberatiõez ezechie ꝛ ꝓli ei' p modũ ꝓphetie. hic ꝙsit eã describit p modũ hystorie. Circa q̃ sciendũ q̃ ezechias misit magnas pecunias regi assyrioꝝ tali pacto q̃ a terra ei' recederet ꝛ ipm in pace dimitteret. vt dictũ fuit. iiij. Reg. xviij. sed accepta pecunia pactũ fregit. nitẽs hierl'm destruere ꝛ ipl'm in assyrios trãsferre ꝛ ad terrendũ ezechiã ꝛ ppl'm suũ vbis cõminatoryjs. misit rabsacẽ cũ magno exercitu añ hierl'm. Circa hỹ igit sic ꝑcedit. q̃ prio. ponit dicta cõminatio. scõdo ezechie liberatio ca. sequẽti. Prima diuidit in tres. q̃ prio ponit dicta cõminatio. scõdo comminati postulatio. ibi. Et dixit eliachim. tertio petitiõis refutatio. ibi. Et dixit ad eos. Prima in duas. q̃ prio ꝓmittit̃ q̃dã ꝑambula. scõdo cõminatio dicta ibi. Et dixit ad eos rabsaces. Circa primuz primo ꝑ

a Et factũ est in quarto anno ꝛc. scõdo (mittit̃ tps. cũ dr. loc' ibi. b Sup oẽs ciuitates iuda. excepta hierl'm ꝛ paucis fortalicijs c Et misit rex assyrioꝝ ꝛc. vbi remãsit cũ ꝑte exercit' ad expugnãdũ locũ illũ. d In manu grauis. i. in tanta ptate. q̃ ezechias se nõ poterat i campo sustinere. iõ tenebat se inter muros hierl'm.

e Et stetit in aq̃ductu piscine superioris. illũ ei aq̃ductuz q̃ extabat extra ciuitatẽ diuerterat ezechias. vt dictũ est xxij. tũ loc' retinebat nomẽ aqueduct'. f In via agri fullonis. sic noiati. eo q̃ fullones extẽdebant ibi vestes ad desiccandum g Et egressus est ad eum eliachim. ad tractandũ de pace de cõsensu vtriusq; partis h Qui erat sup domũ. s. dñi. q̃ erat summus sacerdos vt dictũ est s. xxij.

i Et sobna scriba. i. scriptor annaliũm. et iste est alius ab alio. de q̃ habet̃ s. xxij. q̃ ante eliachim fuit summus sacerdos.

k Et ioahe filius asaph acõmentarijs. i. cancellarius regis. et est acõmentarijs vnũ nomẽ indeclinabile ꝛ cõmunis generis. in hebreo tũ hẽ. Recordator ꝛ vt dicit Ra. sal. hẽbat officiũ reducendi ad mẽoriaz casus tractãdos coraz rege. et fm debitũ ordinez ꝓut casus debeãt p̃ius vel posteri' expedi l Et dixit. ꝓpo (dirisitis q̃busdã pambulis. hic ꝓsit describit̃ cõminatio rabsac̃ ex pte regis assyrioꝝ loquentis.

m Que ẽ ista fiducia q̃ ꝓfidis. s. posse resistere. q. d. nulla est. q̃ si ꝓfidis ꝺ auxilio hũano p regez egypti illud nullũ est. iõ subdit. Ecce ꝓfidis sup baculũ arundineum Q Si rideristi mihi in do (neũ ꝛc. ꝛ ptz ex ka vsq; ibi. mino ꝛc. vbi excludit ab ezechia auxilũ diuinũ dicens. o Nõne iste est cui' ꝛc. q. d. nõ ꝺz a deo sperare auxilũ cui' dimunit cultuz. iste tũ rabsaces dicebat falsum. q̃ post edificatões templi p salomonẽ. nõ fuit indeis licitũ alibi offerre sacrificia. nisi in casu ex dispositiõe diuina. sicut helyas obtulit in monte carmeli. iij. Reg. xviij.

p Et nũc trade te dño meo ꝛc. i. obliga te p cautionem sufficientẽ. q Et dabo tibi duo milia eq̃ꝝ. vñ in heb. hẽ. Dis vadiat'. s. p duobꝫ milibꝫ eq̃ꝝ. ꝙs tradũ tibi.

r Nec poteris ex te ꝑbere ascensores coꝝ. q. d. in toto populo tuo nõ inuenies tot homines qui sciant et possint equitare. s Et quõ sustinebis ꝛc. q. d. nullo modo. q̃ q̃libet coꝝ habet sat̃ plures eq̃tes in acie sua.

t Q si confidis in egypto ꝛc. i. in adiutorio dei ꝛ regis egypti. simul excludit hoc dicens.

v Dominus dixit ad me. Ascende super terrã ꝛc. ℔ falso dicebat ad terrendũ ezechiam.

x Et dixit eliachim. Hic ꝙsequenter ponit̃ ezechie petitio p̃ nuncios suos facta. cum dicitur.

[k] Loquere ad k. tuos syra lingua. q̄ erat nō intelligibil' populo cōmūi ꝛ erat petitio rōnabil'. q: talis tractat' debet esse secret' q̄usq; sit pfect' ꝛ firmat'. [y] Et dixit rapsaces. hic ꝓfir ponit dicte petitiōis refutatio. cū dicit. [z] Munḋ ad dñm tuū. s. ezechiam.

a Et ad te. et' nuncium.

b Misit me dominus me' ꝛc. q. d. non sed magis ad populū

c Ut comedāt sterc̄ora sua. id ē. nisi red dāt se voluntarie. ita dū erūt obsessi. q̄ nō hēbūt aliq̄d ad comedendū ꝛ bibendū.

d Et bibāt vrinā pedū suoꝝ. i. fluentez ad pedes suos. hoīby ei in timore et angustia magna positis solet fluere vrina vsus pedes. et p̄ hoc innuit famē ꝛ anxietatē eis futurā in obsidione. nisi redderēt se.

e Et clamauit voce magna iudaice. Et hoc dicūt doctores q̄ iste erat apostata a iudaismo.

f Ron vos (ismo. seducat ezechias pro mutrēdo vobis auxilium a domino futurū

g Facite mecū benedictionē. ad reddēdū vos mihi volūtarie.

h Et comedite ꝛc. i. habitate pacifice ꝛ q̄ete in terra ista.

i Donec veniam ꝛc q. d. hic est modus regum assyrioꝝ. s. transferre gentē sibi subiectam de terra sua natiua ad aliā. vt de ei' obedientia sit magis securus. iam enī ante fecerat hoc rex assyrioꝝ de osee rege isrl et ei' pplo. vt habetur. iiij. Regū. xvij.

[l] Et tollā vos ad terraz ꝛc. i. similis in fertilitate ꝛ amenitate. ꝓpter q̄d talis translatio non de

l Hec ꝓturbet vos ezechias. (bet vobis esse grauis. retrahēdo vos ab isto q̄d vobis offero.

m Dicens. Dñs liberabit nos. q. d. nō poterit. q̄d nitit̄ ꝓbare cū di

n Munḋ liberauerūt dñi gentiū ꝛc. q. d. cū essent multi dñi nō potuerūt defendere cultores suos ꝓtra regem assyrioꝝ. ergo de' noster q̄ vnic' est. vt dicatis. non potest vos defendere. sed istud argumentū nullū est. q: illi nō erant dñi veri. sed falsi ꝛ nullius vtutis. deus autem verus vnic' est ꝛ potentie infinite.

o Et siluerunt. de mandato regis ezechie. timebant enī ne si riderent. q̄ rapsaces multiplicaret vba blasphemie ꝓtra deum.

p Et egressus est ad eliachim ꝛc. vt referrent ezechie rabsacis verba.

[k] Loquere ad suos tuos syra lingua: intelligim' ei: ne loq̄tis ad nos iudaice i auribꝫ ppli q̄ est sup murū. [l] Et dixit ad eos rabsaces. [z] Nūq̄d ad dñm tuū: [a] ꝛ ad te misit [b] me dñs me' vt loquerer oīa vba ista ꝛ nō pot' ad viros qui sedēt in muro [c] vt comedant sterc̄ora sua: [d] ꝛ bibant vrinam pedū suoꝝ vobiscuz. [e] Et stetit rabsaces [e] et clamauit voce magna iudaice: et dixit. Audite vba regis magni regis assyrioꝝ

Hec dicit rex [f] Non vos seducat ezechias. q: nō poterit eruere vos: ꝛ nō vob tribuat fiduciaz ezechias sup dño dicens. Eruens liberabit nos dñs. nō dabit̄ ciuitas ista in manu regis assyrioꝝ. Nolite audire ezechiā

Hec enī dicit rex assyrioꝝ [g] Facite mecū benedictionē ꝛ egredimini ad me' ꝛ comedite vnusq̄sq; vineā suam: ꝛ vnusq̄sq; ficū suaz: ꝛ bibite vnusq̄sq; aquaz cisterne sue. [h] donec veniā [i] ꝛ tollam vos ad trā. q̄ est vt trā vra. terrā frumēti et vini. terraz panū ꝛ vineaꝝ. [l] Hec ꝓturbet vos ezechias [m] dicens. Dñs liberabit nos [n] Nūq̄d liberauerūt dñi gentiū vnusq̄sq; terrā suā de manu regis assyrioꝝ. Ubi ē de' emath ꝛ arphath. vbi ē dūs sepharuaim: [o] Nūq̄d liberauerūt samariā de mānu mea. Quis est ex oīb dijs trāz istarū q̄ eruerit trā suaz d̄ mānu mea vt eruat dñs hirl'm de manu mea. [p] Et siluerūt ꝛ non rīderūt ei vbū. Jandauerat ei rex dicēs. ne rīdeatis ei [q] Et ingress' est eliachi filius helchie q̄ erat sup domū. ꝛ sobna scriba. ꝛ ioahe filius asaph acōmētarius: ad ezechiā scissis [q] vestib. ꝛ nūciauerūt ei vba rapsacis

e [r] Tfa. XXXVII

cuz est cuz audisset rex ezechias scidit vestimēta sua [b] ꝛ obuolut' ē sacco: [c] ꝛ intrauit i domū dñi. [d] Et misit eliachim qui erat sup domū: sobnā scribā ꝛ seniores de sacerdotib optis saccis ad esaiā filiū [e] amos. ꝓphām ꝛ dixerunt ad eū. Hec dicit ezechias. [f] Dies tribulationis ꝛ correptōis. [g] ꝛ blasphemie [h] dies hec. [i] quia venerūt

q Scissis vestib. hic erat mod' indeor. q̄ scindebant vestimenta sua in signū doloris. qsi cūtra deuz blasphemiam audiebāt. vnde ꝛ summ' sacerdos imponēs christo q̄ blasphemasset. scidit vestimenta sua. vt habetur Marci. xiiij.

In ca. xxxvi. vbi dicit in postilla. Et nūc trade te dño meo ꝛc.

Additio.

Jetio hebraica que h̄ ponitur vbi nos habem'. Nunc trade te. ꝓprie significat mittionē. et ē sensus. Et nunc admisce te dño meo. i. sis de societate ei'. ꝛ ipe dabit tibi plus de cēs q̄s tu poteris habere de ascensoribus. ꝛ patet lra.

Capl'm. XXXVII

Et factum est.

e Hic ꝓsequit̄ describit ipsius ezechie liberatio. ꝛ primo ponit eius liberatio ab hoste. scdo ab infirmitate ca. sequēti. Prima i duas. q: primo circa h̄ ponit̄ ꝓphetica denūciatio. scdo angelica executio. ibi. Egressus ē. Prima i duas ꝑm duplicē denūciationem scda ibi. Reuersus est Prima in duas. quia primo ponit̄ ezechie humilis petitio. scdo esaie ꝓsolabilis risio ibi. Et dixit Circa primum dicitur.

a Et factum est ꝛc. eadē causa que ꝛ nūc̄ q̄ sui vt dictum est.

b Et obuolutus est sacco. i. veste cilicina humiliando se coraz dño. ideo subditur.

c Et intrauit in domū dñi ad ipm deprecandus humiliter et deuote.

d Et misit eliachim. quia magis confidebat de merit̄ esaie q̄ de suis.

e Filiū amos prophete. ita habēt aliqui li. quod factū est ab aliqbus correctoribꝫ. eo q̄ iste amos fuit ꝓpheta. sicut dictū fuit in principio hui'. sed melius dicit hic ꝓphetam vt referatur ad esaiam. sicut. iij. Regū. xix. in prin. vbi tractat

f Dies tribulationis ꝛ correctionis. scz (ista historia. mei ꝛ totius ppli.

g Et blasphemie contra deum.

h Dies hec. scilicet in qua rabsaces dixerat predicta que erant in afflictionem regis ezechie et populi. et virtuperium dei.

i Quia venerunt filij vsq̄ ad partum ꝛc. in tanta afflictione positi vt mulier existens in afflictiōe partus cui deficiunt vires parturi.

k Si quō audiat dñs ꝛc. sic legēda est ista lra, ibi incipiendo, Leua g̃ ad dñm oronē p reliquijs q̃ repte sunt. i. p iudeis q̃ remāserūt in regno iude, q̃ sunt valde pauci cōpatiue ad tpa p̄terita, qr ītā. x. trib⁹ erant captiuate.

l Si quō audiat dñs de⁹ tuus. i. quē tu colis solicite

l Verba rabsach, vt sic moueat ō assyrios p vbis blasphematoris, et liberet nos ab m Et dixit. (eis. hic ꝓfert ponit esaie ꝓsolatiuis rūsio. cum subdit. n Ne timeas ꝛc. id est ꝓpter vba rabsacis.

o Quib⁹ blasphemauerūt ꝛc. qr vba illa exprimebāt deū israel esse impotentez. eo q̃ non pōt saluare ezechiā de mānu regis assyriorum, et sic seq̃bat q̃ esset impotentior homine mortali.

p Ecce ego dabo ꝛc. i. pturbatiōez mētis

q Et audiet nūciū. de taracha rege ethiopū inuadente regnū suū, vt hē pte seq̃nti.

r Et reuertetur ad terā suā. ad eaz defendendā. s Et corruere eū faciā gladio ß nō fuit in ista reuersione q̃ rediit p defensiōe terre sue. ß i alia qr debellato rege ethiopū, postea vēit in iudeā ad destruendam hier'm, et percusso suo exercitu ab angelo fugiens rediit in terraz suā, et tūc filij ei⁹ īterfecerūt euz gladio, vt hē in fine hui⁹ ca.

t Reuersus ē. ß ponit scōa denūciatio ꝓphetica de liberatione ezechie et ꝓpli sui. Et primo circa ß ponit cōminatio ezechie p regē assyriorum, scōo ei⁹ deuota oro coraz rege celorum, ibi. Et tulit ezechias. tertio ꝓsolatio ei⁹ p ꝓphām ꝓsciū secretoz diuinoz, ibi. Et misit esaias. Circa primū notat⁹ locus cū dicat,

t Reuersus est aūt rabsaces, pacto suo nuncio.

v Et inuenit regē assyriorum ꝛc. vbi erat fortalicium.

x Audierat enī ꝛc. ipa ei⁹ pugnata. y Et audiuit. s. sennacherib. z De taracha rege ꝛc. i. nūcios q̃ ad ß venerāt ad eū dicētes. qō seq̃tur. 3 Egressus est ꝛc. qō cū audisset misit nūcios ad ezechiaz ne gloriaret aut assecuraret⁹ in aliq̃ ꝓter recessum sennacherib de iudea, asserens p certo q̃ rediret cōtra eū et ꝓpl'm suum in tāta fortitudine, q̃ nō posset ei resistere, nō solū virtute hu-

filij vsq̃ ad partū, et vt⁹ nō est pariendi. k Si quō audiat dñs de⁹ tuus l vba rabsacis quē misit rex assyriorum dñs su⁹: ad blasphemāduz dñm deū viuētē, et exprobrādū ꝓmōibus q̃s audiuit dñs de⁹ tuus. Leua g̃ oroem p reliquijs q̃ repte sūt. Et venerūt pui regis ezechie ad esaiam: m et dixit ad eos esaias. Hec dicetis dño vro. hec dicit dñs n Ne timeas a facie vborū q̃ audisti: q̃bus blasphemauerūt pueri regis assyriorum me. o Ecce ego dabo ei spm p et audiet nūciū: r et reuertetur ad trā suā. s et corruere eū facia gladio in trā sua. t Reuersus est aūt rabsaces v et inuenit regē assyriorum ꝓliantē adversus lobnā. x Audierat enī q̃ pfect⁹ esset de lachis. y et audiuit z de taracha rege ethiopie dicētes. 3 egressus est vt pugnet ꝓ te. Qd cuz audisset misit nūcios ad ezechiā dicens. Hec dicetis ezechie regi iude loquētes. 4 Nō te decipiet de⁹ tu⁹ in q̃ tu confidis dicēs. nō dabitur hierl'm in mānu regis assyriorum. 5 Ecce tu audisti oīa q̃ fecerūt reges assyriorum oībus terris q̃s subuterūt. et tu poteris liberari. 6 Nūq̃d eruerūt

mana sed etiā diuina, ideo subdit. a Non te decipiat ꝛc. et sic blasphemauit deū tanq̃ falsiloquū et impotētem, et ad ß inducit rōnē, cū subdit. b Ecce tu au. ꝛc. al's nosti. et est eadē rō q̃ posita ē ca. ꝓce. a rabsace dicta.

c Et tulit ezechias. Hic ꝓfert ponit ipi⁹ ezechie deuota dep̄catio cuz ōr. Et tulit. i. accepit.

d libros. i. lras regis assyriorum, q̃ ei cōminabant lris et vbis ad maiorem assertionem.

e Et ascendit ꝛc. ad deuotius dep̄canduz ex sanctitate loci.

f Et expan. eos ꝛc. scz ezechias. qr ꝓtinebāt blasphemias contra ipsum vt sic indignaret⁹ regē assyriorum

g Dñe exercituum. i. angelorum.

h Deus isrl ꝛc. ꝓpicia tonū eni q̃ sedes ōr dicebat. sup alas cherubin ponebat vt dictū fuit Exo. xxv. et ꝓ hoc designabat quod ꝑat omni euangelice creature.

i Inclina aurez ꝛc. id est effectū tue iusticie oside cōtra sennacherib te blasphemātem. cetera patēt vsq̃ ibi.

l Cognouerūt omia regna ꝛc. ꝓterēdo sennacherib q̃ deos alia rū gentiū destruxit.

l Et misit. Hic ꝓfert ponit ezechie consolatio p esaiā ruinā sennacherib de ꝓpinquo futurā denūciando. et primo dicta ruina ꝓdicat. scdo ad ß signū mirabile, inducat. abi. Tibi aūt. Circa primū dirigit primo verbū ad ezechiā. cū subm Hec dicit (dicitur. eit dñs ꝛc. cui⁹ vbum nō pōt esse falsum.

n Pro q̃bus ꝛc. sunt exaudita.

o Desperit te. in corde suo. virtutē tuā ꝓ nihilo reputando.

p Et subsannauit te. sensibili signo. subsannatio enim ꝓprie dicit⁹ ꝓtempt⁹ q̃ fit p rugationem nasi.

q Virgo filia syon. i. habitatio templi in monte syon. mihi dilecta sicut filia. et dicit⁹ virgo ꝓpter integritatem fidei que semp remansit ibi in aliquibus, et maxime etiam tunc vigebat tempore ezechie.

r Post te caput mouit. cōminando alonge.

s Filia hierl'm. q̃ dr virgo et filia rōne iā dicta. qr hier'm fuit ciuitas electa ad dei cultū. vt hē. ij. Paralip. vi. Eo⁹ sequēter esaias dirigit sermonē ad sennacherib dicēs.

t Cui exprobrasti ⁊c.cõminãdo ⁊ blasphemãdo ex magnitudine superbie.⁊ respexisti.

v Ad sctm israel.i. ad deum sanctificantẽ israel.vel sic. Ad illũ quẽ israel adorat vt sctm sctor.⁊ sic superbisti cõtra deũ ⁊ nõ cõtra hoiem tm.

x In manu seruoꝝ ⁊c.vt ptz de rabsace pcedẽti ca.⁊ de aliis nũcijs a sennacherib missis vt hĩ in isto ca.et iste fuit maior cõtẽptꝰ qꝫ si sennacherib hoc fecisset in ꝓpria psona.sicut dare alapã alicui per psonã vilẽ.qꝫ si notabilis hoc faceret manu propria.

y Et dixisti psumptuose attribuendo tibi victorias.qs diuina virtute habuisti.ió subdit.In multitudie ⁊c.

z Ego ascendi in altitudines montiũ.i.iudex q̃ est terra mõtuosa.

a Juga libani (sa.i.mõtẽ syon vbi erat templũ qđ dr hic libanus.eo qꝺ erat edificatũ de lignis libani vt hr.iij.Reg.v. Et loqtur ỏ futuro p modũ preteriti.quia p superbia credebat certitudinaliter hoc futurum esse.ac si iam fecisset.veritatẽ tñ qꝫ realiter nõ erat factũ.ió subdit p modũ futuri.

b Et succidã excelsa ⁊c.templũ enim erat edificatũ partim de lignis cedrinis.⁊ partim de abiegnis.

c Saltũ carmeli ei⁹ ad pascendũ animalia que ibi pascebant in magna copia.

d Ego fodi.i.puteos ⁊ cisternas de nouo.⁊ cã subdit.

e Et siccaui vestigio pedis mei ⁊c.q.d.tanta est multitudo exercitꝰ mei in boibꝫ ⁊ animalibꝫ.qꝺ aq̃ pereutẽtes ibi

f Nunqđ nõ audisti.tu sennacherib. (nõ sufficeret.

g Que olim feceram.creando mũdũ de nihilo.vel aliter ⁊ meli⁹ vt videt. g Que olim feceram.trãsferendo regna de gente in gentẽ.p volũtate mea.q.d.sic.vt ex annalibus ⁊ chronicis in ꝓspectu tuo lectis.sicut ⁊ de assuero legit hester.vi.ca.in aliꝭbꝫ libris addit ei.qꝫ nõ est in hebreo.nec.xiij.Reg.xix.vbi ponitur ista historia sti addat nõ est referẽdũ ad regẽ assyrioꝝ vt aliq̃ exposito⁹ dicũt.sed ad gen⁹ bũanũ.cui⁹ de⁹ trãstulit ptates ⁊ regna.vt dictũ est. h Et dieb⁹ antiqs.i. ab eterno.

i Ego plasmaui illud.i.disposui fiendũ quicqđ fit successione tpm. k Et nũc adduxi.i.victorias qs p patres tuos ⁊ te feci.ꝓter pctã hoim puniẽda.sm qꝺ dr ꝓ.De assur vga furoris mei ⁊ baculus ipe est. l Et factũ est ⁊c.i.principũ admirãtiũ discordantiũ.qꝫ aliq̃ volebant se reddere.alij vero ꝓtradicebãt. m Habitatores eaꝝ ⁊c.i.ptãte eoꝝ diminuta. n Facti sunt ⁊c.in quo non est potentia resistendi.

o Et herba tectoꝝ.que deficit anteq̃ veniãt ad pfectionẽ. p Habitationẽ tuam.in regno tuo.

q Et egressum tuũ.ad veniendũ ꝓtra populũ meum.

r Et introitũ tuũ.intra videam. s Ego cognoui.i. ante disposui. t Et insaniã tuã ꝓtra me.vt pmutterẽ hoc te facere.qꝫ deꝰ nõ est actor mali culpe.nisi tñ pmittẽdo.

v Cũ furores aduersus me.meam maiestatem blasphemando.

x Superbia tua q̃ facta ꝑdicta attribuisti tue virtuti.

y Ascendit i aures meas.q.d. tps est te reprimẽdi ⁊ puniendi.ideo subditur.

z Ponam q̃ ⁊c.sicut fit bubal⁹ vt iugo supponant. z Et freum in labijs tuis.sicut equis indomitis.

a Et reducaꝫ te.malis gradib⁹ tuis.

b In via p quã venisti.vt hr.j. eodẽ ca.

c Tibi aũt.hic ad pdictoꝝ ꝓfirmationẽ dat mirabile signũ.cũ subdit. d Comede ỏ ⁊c.i.sine cultura boũ.⁊ ulla fuerunt q̃ germinauerũt ex granis ꝓtritis ab exercitu sennacherib.q̃ vastauit et diripuit bona fre.qui mit ad pugnandũ ꝓ regẽ ethropie.vt dictũ est.qꝫ sicut dicũt hebrei ex illis granis tot boa creuerunt q̃t⁹ ꝓpius ezechie potuit vno anno ex illis vuere.

e Et in anno secundo ⁊c.dicit Ra.sal.qꝺ exercit⁹ sennacherib pciderat arbores fructuosas.⁊ ipsi ezechie ꝓmittitur.qꝺ miraculose facerent ramos ita magnos.qꝺ de fructibus ibi nascẽtib⁹ populus anno secũdo potent sustentari.

f In anno autez tertio seminate ⁊c.q.d. O tu ezechia cum videris hec duo signa.scias ruinam sennacherib futuram in principio anni tertij.qui reuertitur ad obsidendum hierlm.qꝺ ipso deiecto poteris tute seminare ⁊ metere.⁊ viuere quiete.ió sequit. Et mittet ⁊c.subditur.

g Radicem deorsum.i.stabilietur in terra.

h Et faciet fructum sursum.i.opa sancta.

i Quia de hierusalẽ ⁊c.i.due tribus que remanserant alijs decem captiuatis.⁊ iste due tribus timore ꝓsennacherib intrauerunt hierusalẽ fugiendo de circũstantibꝫ locis timore sennacherib.sed exercitu eius pcusso exeũnt inde secure ad loca sua redeuntes.

k Et saluatio de monte syon.quia orationes ezechie ibidem in templo stantis.⁊ sacrificia facerdotum cũ pcibus Esaie meruerunt in illam saluationem populi de manu sennacherib.

l Zelus dominj exercituum ⁊c.vindicans blasphemiam sennacherib.

m Propterea hec dicit dñs.cui⁹ vbũ nõ põt falsũ esse

a Non intrabit ciuitatem hanc.vt credit.

b Et nō iaciet ibi sagittā. q; nō ymittet rātū appropiū ire. vt ℔ possit facere. c Et nō occupabit eā clypeus ꝛ. bellatores clypeatꝰ ad inuadēdū ciuitatē parati. vnde infr̄. Reg. xix. dr. Et nō occupabit eā munitio. q; sicut dicit Ra. sa. adhuc exercit⁹ sennacherib nō erat ad̄ hierm. q; fuit pcussus in nobe q nō multū distat a hierm. ꝛ huic cōsonat qđ dictuꝫ est s. r. Adhuc dies est. vt maneat. et dr ibi nob loc⁹ ille quē Ra. sal. vocat nobe.

d Et nō mittet ī circuitu ei⁹ aggerē. adimplendum fossata.

e In via q̄ venit ꝛc q; cōpulsus fuit fugiendo redire in terraꝫ suā. vt h̄ pte sequēti.

f Propter me. i. p; pter meā iusticiā demonstrādā in sennacherib destructiōe. et gl̄am meā in tēpli. p;

g Egres; (tectione. sus est. p̄missa denūciatione ꝓphetica ꝺ ruina sennacherib. ℔ cōsequēter ponit executio angelica. vbi prio ponit pcussio exercit⁹ ꝺr Egressus est aūt ꝛc. secō pcussio regis cū ꝺr. h Et egressus est. de iudea cōsubsibiliter fugiens.

i Et factū est ꝛc. dicit aliq̄ q; hoc fuit q; ordinauerat asserēdo regnaturū p; se. istis duobꝫ. s. adramelech et saraſar filijs suis postposit⁹. ꝛ sic iterfecerūt eū desiderio regnādi. ſz huic videt obuiare qđ subl. Fugerūtq; in terrā ararath. r. armenie. ꝛ sic vi (dit. dēt q; nō interfecerūt eū cupiditate regnādi. ꝓpter qđ rabsa. aliā cām assignat dicēs. q; principes regni sui erāt turbati ꝰ eū. eo q; filij eoꝝ ꝛ amici fuerant mortui. ꝓpter ei⁹ superbiā ꝛ blasphemiā ꝓtra deū isr̄l vt dictuꝫ est. ꝓpter qđ tractabāt de morte ipius. qđ cū ad aures ei⁹ pueniſſet. intrauit templū dei sui orans ꝛ ymittēs q; si piculū hoc euaderet int̄. i. bonoꝝ ēduos filios ꝑdictos sacrificaret. qđ intelligēres filij eū interfecerūt ne ab eo occiderent. ꝛ huic ꝓsonat qđ ꝺr. Cū adoraret ꝛc.

M Die illis. Post liberationē ezechie ab hoste. hic ꝓfir ponit⁹ ei⁹ liberatio ab infirmitate. Circa qđ primo ponit⁹ ei⁹ mirabilis sanatio. ſcō reprimit⁹ ex ℔ insurgēs elatio cā. ſe. Prima in tres. q; primo denūciat sanatio. ſcō interponit⁹ ezechie oko. ibi. Scriptura. tertio sanatiōis executio. ibi. Et iussit. Prima ī duas. q; prio sanatio nūciat. ſcō ad ℔ signū mirabile dat̄. ibi. Hoc aūt. Circa primū ꝑmittit⁹ infirmitas. ſcō nūciat⁹ sanitas. ibi. Et factū est. Circa

a In diebꝰ illis egrotauit ꝛc. i. taliter (ea primū ꝺr. q; nō poterat curari p naturā. Dicit aūt aliq̄ q; ℔ ꝓtigit ei. eo q; nō reddiderat gr̄as dño sufficiēter de pcussione exercit⁹ sennacherib. Sed ℔ improbat Ra. ſa. p ℔ q; Esa. dixit sibi postea. Et de mānu reg̃ assyrioꝝ eruā te ꝛ ciuitatem istā. Et q̄ videt q; illa pcussio exercit⁹ fuit post infirmitatē ezechie. ꝛ nō ante. ꝓpter qđ dicit ℔ ei accidisse. eo q; nō liberat⁹ vtorē accipe. qđ tū facere tenebat̄. vt linea ꝺ in regno p ipm ꝓtinuaret. ꝓpter qđ qualescūq; accepit vtorē de q̄ genuit manassen. ꝛ huic dicto ꝛcordaret videt q; ꝺ h̄. iij. Reg. xxi. vbi ꝺr q; manasses erat. xij. annoꝝ cū regnare cepisset imediate post mortē ezechie. q; vixit lv. ānis p; sanatiōez istā. tō dic ra. ſa. q; ille qđ sequit.

b Dispone domui tue ꝛc. i. hac testamentū tuū dixit esaias ezechie tertia die ante pcussionē exercit⁹ sennacherib et tertia die seq̄nti q̄ fuit illa pcussio facta ezechias sanat⁹ ascēdit in domū dñi. vt h̄. iij. Reg. xx

c Et querit ezechias ꝛc. vt oraret secreti⁹ ꝛ deuoti⁹ ꝛ nō impediret ab assistētibꝰ

d Obsecro dñe memento ꝛc. ℔ si dixit ad iactātiā ſz magis ad grāz actionē recognoscēs. q; ℔ possisset ex bonitate diuina. vt sic grat⁹ de pcedētibꝰ vl teriorē gr̄az ipetraret

e Et factū est. ℔ ꝓfis denūciaſ ei⁹ sanitas. ꝛ ptz lr̄a vsq; ibi f Ecce ego adiciā sup dies tu. q; tā pfecisti. g Quindecī ānos. ista fuit ꝓpheria ꝑdestinatōis. q̄ est qñ fit reuelatio ꝓphe alicui⁹ futuri ꝓut ē in dispositōe dīna. ꝛ ei⁹ pscientia. ꝛ hec infallibil⁹ implet. q; dīna pscia ē imutabil⁹. ꝓpheria aūt supraposita q̄ dixit. Morier⁹ tu. ꝛ nō vives. fuit ꝓpheria cōminatōis q̄ est qñ reuelaſ aliq̄d futuꝝ nō put ē i mente dīna. ſz put ē in causis inferioribꝰ. ꝛ sic erat de ifirmitate ezechie q̄ erat incurabil⁹ p naturā. nō tñ p ℔ excludebaſ q̄n dīna vtute curaret. ꝛ tō taliꝫ ꝓpheria si sp implet.

h Hoc aūt. Hic ꝓfir daſ signū mirabile ad ꝓfirmatiōez dicte ꝓphetie. q̄ erat ꝑdestinatōis. cū ꝺr in ꝑsona dñi.

i Ecce ego ꝛc. et ℔ ptz q; illud horalogiū erat ad solem ad cognoscēdū horas diei p vmbrā. ꝛ dicit aliq̄ q; due linee faciebāt vnā horā. ꝛ sic ille dies artificiaſ fuit augmētata. r. horis tñ. s. q̄nq; horis in regressu solis vsq; orientē. ꝛ q̄nq; horis redeūdo ad locū vbi incepat retrocessio. Aliq̄ vo dicūt ꝛ quenies videt. q; q̄libet linea faciebat vnā horā. ꝛ sic illa dies artificiaſ fuit augmentata xx. horis. r. retrocedēdo ad orientē. ꝛ. r. redeūdo ad locuꝫ pristinū. ꝛ sic illa dies artificialis fuit. xxxij. horaꝝ. quia anteq; sol retrocederet habuerat decē horas. ꝛ postea p

retrocessum ⁊ regressionē.rr.⁊ tādē duas habuit sole tē/dente ad occasuz.⁊ hec videt opinio Dionisij in epla ad policarpū.vbi loquēs de ista retrocessiōe solis dicit sic. Sol cū decima hora cēt.deo ꝓcipiēte repedauit ad ori/entē alijs decē hoꝛs designatis.deinde rursus decē hoꝛs a/lijs ad occidētē currēte sole.⁊ ita diuidis diei duab hoꝛs ⁊c

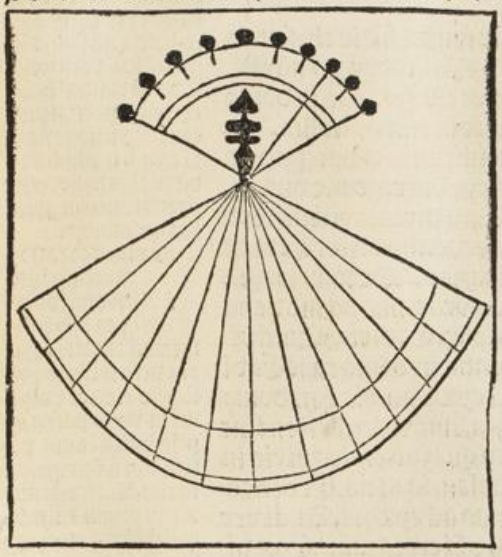

l Scriptura. Hic interponitur oꝛo ezechie p gratiarū actiōe de sua sanatiōe.⁊ primo ꝓmittitur titulus cū dr. l Ego dixi. Et quidē in duas ptes q: primo ezechias recolit anxietatē animi in q fuerat.secūdo bonū qđ deꝰ sibi p ista ꝓmiserat.ibi. Tu aūt eruisti.Circa primuz dic. m In dimidio. die.me. Hic est ezechias erat in.xxtic.anno vite sue.qđ sic ꝓz.q:.iij.Re.xx.iij.dr q ezechias erat.xxv annoꝝ qñ regnare cepit.⁊.xxix. ānis regnauit. q sil'iunctī faciūt.liij.annos.a qbꝰ subtrahant.xv.qbꝰ regnauit post infirmitatē ista remanēt.xxxix.⁊ sic erat in.xxtic.anno qñ infirmat⁹ fuit.qđ est q si medū vite hois fin cur/n Vadam ad portas inferi. In hebreo (sum nature. hē Seol.qđ aliqñ accipit ꝓ fossa vel sepulchro.⁊ sic accipit q̄ntū ad corp⁹ ezechie. Aliqñ aūt accipit ꝓ inferno.⁊ sic accipit hic.ꝓ ala ei⁹.accipiēdo tñ infernuz ꝓ limbo patrū.⁊ tñ nō dr b ad ifernū. ꝛz ad portas inferi.q: lum/bus ille a sctis dr esse in supiori pte inferni. o Que/situi residuū annoꝝ meoꝝ.i.mecū ꝓsiderabaz.quot ānis possem viuere p naturā. p Dixi.audito verbo Esaie q Nō videbo dñm deū.i templū do (moneris tu ⁊c/mini. r In terra viuētū.i.inter oēs viuētes nō aspi/ciā hoiem vltra in ptīt vita. s Et habitatorē quiez id est ꝓpīm regni mei habitantez in pace mortuo senna/cherib.q dicebat ezechias.q: tā esaias ibi dixerat q̄ an/te ruinā sennacherib ⁊ liberationē ciuitatis ⁊ ꝓpīl.vt ptz ca.ꝓcedēti.⁊ tñ graue erat ezechie illud bonū tps non vi/dere. t Generatio mea ablata est.i.nō habeo filium mihi succedentē in regno.⁊ b ꝓsonat dicto Ra.sa.supra/posito.q: non habebat adhuc filiū. v Et quo.est.ne extendat vltra p generatiōes futuras sicut pallū plica/tū nō extendit. x Quasi ta.pa/a me[r] q̄si tabernaculū pasto/rū. [y] Precisa ē velut a texen/te vita mea: dū adhuc ordi/rer succidit me. De mane vsq̄ ad vesperā finies me. spabā vsq̄ ad mane. Qua/si leo sic contriuit omnia ossa mea. De mane vsq̄ ad ve/sperā finies me. [z] Sic̄ pull⁹ hyrūdinis sic clamabo[a] me/ditabor[b] vt columba. [c] Atte/nuati sunt oculi mei suspi/cientes in excelsuz. [d] Domi/ne vim patior. [e] rūde p me. [f] Quid dicā[g] aut q̄d rīdebit mihi[h] cū ipe fecerit. [i] Recogi/tabo tibi oēs annos meos in amaritudine anime mee [k] Dñe si sic viuit⁹ ⁊ in talib⁹ vita spiritus mei. [l] Corripi/es me[m] ⁊ viuificabis me: [n] ec/ce in pace [o] amaritudo mea amarissima. [p] Tu aūt eruisti aīam meā[q] vt nō periret [r] proiecisti post tergum tuū oīa pcta mea. [s] Quia nō in/fern⁹ cōfitebit tibi neq̄ mors laudabit te: [t] nō expectabūt q̄ descēdūt in lacū [u] veritatē tuā. [v] Viuēs viuēs ipe cōfi/tebit tibi sicut ego hodie. [x] Pater filiis notum faciet veritatem tuam.

[l] Scriptura ezechie regis iu/da cū egrotasset: ⁊ cōualuis/set de infirmitate sua. [l] Ego dixi[m] in dimidio dierꝰ meo/rū[n] vadaz ad portas inferi: [o] q̄siui residuū annoꝝ meoꝝ. [p] Dixi[q] nō videbo dñm deū [r] in terra viuentiū: nō aspici/am hoiem vltra: [s] ⁊ habita/torem quietis. [t] Generatio mea ablata ē [v] ⁊ ꝓuoluta est

a Ceditabor.in ge/mitibus multis.
b Ut colūba.q̄ ha/bet gemitū ꝓ cantu.
c Atte.sunt o.mei ⁊c.q: ex diutina atten/tione oculoꝝ ad aliq̄d debilitat⁹ vir⁹ vi/d Dñe vim (sua. patior. rōne infirmi/tatis ad mortem me ducentis.
e Rīde p me.sic ē in hebreo ⁊ libris co/rectis.q.d. nō possuz mortē euadere nisi ne/gociū meuz accipias
f Quid di (sup te cū.creatoꝛ meo.
g Aut q̄d rīdebit mihi. sic̄ figul⁹ luto. q.d. non habeo de fa/ctis suis ꝓtendere.
h Cū ipe fecerit.me creando.vl aliter. Cū ipe fecerit hāc infirmi/tatē suo iusto iudicio mihi inferēdo ꝓ deli/ctis meis.⁊ tñ nō ha/beo nisi ulla ferre hu/militer corā ipo. ideo subdit. Recogitabo ⁊c.
i Dñe si sic viuit ⁊c. vt.l. ꝓstituit⁹ sum in tali angustia.
l Corripies me.i.corripis ita q̄ hec infirmitas non fuit mihi ad mortē.sed ad correctionē.
l Et viuifica/bis me.i.viuifices. hebrei enī nō hīt futurū tps optati/ui.sed loco ei⁹ vtunt futuro indicatiui.
m Ecce i pa/ce.i.tpe pacis mihi annūciate p Esaiā sup detectiōe sen/nacherib de ꝓpinq̄ futura.
n Amaritudo mea amarissima.i.amaritudo mortis mihi imminentis.nisi tu ui/ues me.valde augmētabit eo q̄ p mortē priuabor ab as/secutione ⁊ bñficio dicte pacis.
o Tu aūt.Hic ꝓsiter ezechias recolit bñficiū a deo sibi ꝓstitū de ꝓlongatione sue vite dicēs.
o Tu ăt eruisti aīam meā.i.vitā meā
p Ut nō periret.p morte.
q Proiecisti ē.q̄si no/lens ea videre ampli⁹ ad punitēdū.⁊ sic viuificasti me si solū corpaliter.sed etiā spūaliter.
r Quia non infer/nus ⁊c.post mortē enī nō habet locū cōfessio peccatoꝝ.
s Nō expectabūt.q̄ descēdūt in lacū.i.in ifernū dānatoꝝ.
t Veritatē tuā.i.effectū tue vitatis.q̄ promisisti sa/lutē buani generis ꝓ xpm: q: si eduxit illos q̄ ibi detinebā/tur.
v Viuēs viuēs ipe cōfitebit tibi.ad confessionez

enī peccati reḡrīt vita ꝑfis.q; nō hz locū post mortē.vt dictū est.Ad ꝓfessiōez laudis reḡrīt vita gre.q; nō ē speciosa laus in ore pctōis.Eccl.xv.ca.iō duplicat lr̄as

y Dicut ego z hodie ꝓfitebor vtroq; mō.Fecit enī hāc ōroem post qualescūq; de infirmitate.vt ꝑdictū est.

y Pr̄.s. q̄cūq; ō populo israel.

z Filijs.scz suis.

a Motā faciet vitatē tuā.q; sanasti me sicut dicisti p esaiā.z nō narrabūt pres filijs suis ad gl̄az tuā.z q; ezechias sp indigebat diuino auxilio etiam post sanationē.iō cōcludit in fine.

b Dñe saluū me fac q; ex te pendet salus corpis mei z anie.

c Et psal.nr̄os cantabimus ego z ministri

d Cūctis diebꝰ (tuibus.i.in aliqua parte diex singulorū.

e Jn do.dñi, vbi ē locꝰ deputatꝰ ōrom.z sic ōro ceteꝝ paribꝰ est magꝭ eraudibilis ibi q̄z alibi.

f Et iussit.Hic ponit̄ executio sanatōis ezechie.q; tū ordīe tēporis p̄cessit ōronem p̄dictā.vt patz ex p̄cedentibꝰ z etiā ex seq̄ntibus.dicat igitur.

tebit̄ tibi sicut z ego hodie.

y Pr̄ filijs notā faciet vitatē tuā b Dñe saluū me fac z psalmos nr̄os cātabimꝰ cūctis diebꝰ vite nr̄e in domo dñi.Et iussit esaias vt tolleret massaz de ficis z cataplasmaret sup vulnꝰ z sanaret.

Capm̄ xxxix

Et dixit ezechias Quod erit signū q; ascēdā in domū dñi.

xxxix.

i A tempe illo misit Merodach baladā filiꝰ baladā rex babylōis libros z munera ad ezechiaz.Audierat enī q; egrotasset z qualuisset.b Letatꝰ ē autē sup eis ezechias z ostendit eis cellā aromatū z argētiz auri: z odoz assintoz z vnguēti optimi.z oēs apothecas suppellectilis sue.z vniūsa

que inuēta sūt in thesauris eiꝰ.Nō fuit vbū q̄d nō ostēderet eis ezechias in domo sua: z in oīmi ptāte sua.c Jn troiuit autē esaias ꝓpheta ad ezechiā regem.z dixit ei.Quid dixerūt viri isti.z vnde venerunt ad te? Et dixit ezechias.d De terra longinqua venerunt ad me de babylone.Et dixit.Quid viderunt in domo tua? Et dixit ezechias.oīa q̄ in domo mea sunt viderūt.Non fuit res quaz nō ostenderim eis in thesaurīs meis.Et dixit esaias ad ezechiā.Audi verbū dñi exercituū.e Ecce dies veniēt: et auferent̄ oīa q̄ in domo tua sunt.et q̄ thesaurizauerūt pres tui vsq; ad diē hanc in babylonem

cia faucibꝰ meis.z ibi.Q; bonū z q̄iocundū.z in multis alijs.Sū in hoc loco hec dictio ma nō videt trāsferenda sub primo sensu.s.interrogatiuo.sz sub scdo.sic.s. Dixit ezechias qd signū q; ascendā in domū dñi.i. q̄mirabile seu notabile signū est qd dar mihi ad hoc q; ascendaz in domū dñi.z sic verba ezechie in hoc loco posita nō signāt q̄stionē seu petitionez signi.cū iā illud habuerat.sed potiꝰ significant acceptionē signi iā dati.seu admiratione de tāto signo.et sic enarratōes in ꝓpio loco ponuntur.

i Postq; descripta ē ezechie mirabil̄ sanatio.Hic ꝓfit describit ex hoc consurgēs elatio.z diuidit in duas partes.q; primo hmōi elatio describit.z scdo reprimitur ibi.Jntroiuit aūt.Circa primū sciendū q; babylonij circa cursum syderū erāt intenti.vnde astronomia ibidez primo fuit inuēta.s.in chaldea cuius metropolis ē babylon.et ideo qñ peceperūt retrocessionem solis p̄dictā ptra cursum nature fuerūt solliciti querere q̄liter hoc acciderat.et cū audissent hoc accidisse in sanatiōe ezechie.de cōsilio sapientū rex babylonis misit libros.i.lras ad ezechiam ad sciendū de retrocessione solis mirabili.sin q; dicitur ij.Paralip̄.xxxij.vbi dr q; nuncij regis babylonis missi fuerūt ad ezechiā vt interrogarēt ipm de portento qd acciderat sup terrā.z misit munera in signū reverentie.

b Letatus est aūt ꝛc.Letitia inepta,pcedente ex elatione.ex hoc q; talis rex z tant⁹ z de tam longinquis partibꝰ misisset sibi nūcios solennes z munera.vñ subdit.

c Et ostendit eis ꝛc.dicit Ra.sa.q; non solū ondit eis diuitias regni sui ad suā iactantiā.sed etiā ea que secretissime z reverendissime seruabant in templo.s.sacrā vnctionē regū z pontificū tabulas testimonij.z legem.que non erant gentilibꝰ ostenda,z hoc notat̄ cū subdit. Nō fuit verbū ꝛc.Et subditur.Jn oīm potestate sua.

d Jntroiuit.Hic ꝓsequenter reprimitur dicta elatio p reꝓhensionem ꝓphete qz dicit.Quid dixerūt viri isti ꝛc non quesiuit ex ignorantia.q; totū erat sibi a deo revelatum,sed vt ex responsione ezechie cōuenienti⁹ argueret eū. e De terra longinqua ꝛc.quasi diceret,hoc mihi fuit ad magnā gloriā,z ideo ostendi eis tot⁹ regni mafg Ecce veniēt ꝛc.Jstud fuit completum (gnificentiā, qñ nabucho.rex babylonis tpe sedechie in babylonem transtulit de hierusalem qui quid erat ibi p̄e.ioſuz.vt

g Et de filijs tuis ꝛc.hoc fuit (habet̄ iij.Reg.vlti. ꝛimpletū in danihele z sociis eius.q; fuerūt de semine regis inde.z ducti in babylonē tpe ioachim z ibi nutriti z eruditi.vt posset stare in palatio regis.vt habet̄ Dañi.i.

b Et dixit ezechias ꝛc. Penituit enī de sua elatione, ꝛ sic acceptauit dñi sententiā supra se ꝛ supra regnū suum, ꝓpter qđ pena ista nō fuit inducta tpibus suis, sed fuit dilata vsq; ad tps ioachim regis, ꝛ sedechie qđ postq; si bi dictum fuit ꝙ esaiam, respondit.

i Fiat tm̄ pax ꝛc. re cognoscendo in ꝑ beneficiū diuinū de ꝑ dicte pene dilatione.

Capitulū. XL.

Consolamini.

c In ꝓcedenti bus huius li bri esaias cum mysterio christi denuncia uit pcōz punitionē. hic ꝓfiter describēdo idem mysteriū denūciat iustorū ꝙsolatōez Et diuiditur in duas partes. qz ꝓio inducit eos ad expectādū promissa duia, secūdo magis in speciali pse quit illa. xlv. ca. Pria adhuc dupdit i tres. fm tria ex quibꝫ induc ꝛonez hac dicta promissa expectandus. qz prima inducit ꝑ ex di uina prāte, scdo ex ei' cparitate ca, sequēti. tertio ex ei' veritate. xlviij. ca. Prima in duas. qz primo denunciat ꝙsolatoris psonā. scdo declarat ei' potentiaz. ibi. Quis mensus est. Prima adhuc in tres. qz prio allo quit ꝙm vbis ꝙsolatoris. scdo denūciat psonā p̄cursoris. ibi. Vox clamātis. tertio psonā christi ꝙsolatoris. ibi Sup montē. Circa primuz dicit. a Consolamini cōsolamini. replicat hoc verbū. qz promittit eis duplicē cōsolationē. sm bonis tpalibꝫ ꝛ spūalibꝫ. b Loquimini. c Ad cor hier'm. i. ad ꝙsolationē fideliū (vos ꝓphete. d Qm̄ cōpleta est. i. terminata. e Malicia ei'. qz peccatū ade ꝑ christū fuit amotū. f Dimissa est iniq tas illius. qz christ' ꝓtra peccata psonalia attulit remediū. ꝛ loqtur hic ꝓpheta de futuro p modū ꝑteriti ꝓpter g Suscepit de manu dñi dupli (certitudinē ꝓphetie, tia ꝛc. i. duplicē ꝙsolationē p christū. s. in collatioe grē, ꝛ apertione gl'ie. sicut ꝑ peccatis accepat duplicē penā. s. corpis ꝛ anie. h Vox clamātis. hic introducit psona p̄cursoris. s. Johānis baptiste. de q intelligit ad lrāz hec scriptura. vt patet Joh. i. ꝛ Marci. i. ꝛ Matthei. iij. ꝓpter qđ aliq doctores catholici male videnf dicere ex ponēdo hūc passum ad lrām de reditu captiuitatis babylonice. in ꝙ magis iudaizantes q̄ntū ad aliquid q̄z hēbāt. q hunc passum ꝛ totū capm exponūt ad lrām refe rendo ad temp' messie. dicētes ꝙ superficies terre habita bilis cōplanabit' diuinit' ꝑ elevationē vallium ꝛ depssio nem montiū. vt sic amotis oībus impedimētis indei p orbem dispersi possint faciliter in iudea congregari. ꝛ sic exponūt qđ dicit hic. Omis vallis implebit ꝛc. sed defi ciunt dupliciter. Primo qz aduentū christi dicūt futuz qui iā transijt in ꝑteritū. Scdo qz literalē sensum hic ac ciptunt fm significata vocū. cū dicit. Omnis vallis im plebitur ꝛc. qđ nō est verū in locutioe parabolica. sicut iudicū. ix. cū dicit. Ierūt ligna ad arborē rēgnum ꝛc. sen sus literalis ibi no. i. est de arboribꝫ materialibꝫ p voces

Nō relinquet' quicq̄: dicit dñs. [b] Et de filijs tuis q̄ ex ibunt de te q̄s genueris tol lent. ꝛ erūt eunuchi in pala tio regis babylōis. [b] Et dixit ezechias ad esaiā. Bonū v/ bū dñi qđ locut' est. ꝛ dixit [i] Fiat tm̄ pax ꝛ veritas i die bus meis.

.XL.

[a] Consolamini conso c lamini populu me' dicit de' vr̄. [b] Loq/ mini [c] ad cor hierusalē ꝛ ad uocate eam: [d] qm̄ completa est [e] malicia eius: [f] dimissa ē iniquitas illius. [g] Suscepit de manu dñi duplicia pro oibus peccatis suis. [h] Vox clamantis [i] in deserto [k] Pa/ rate [l] viam dñi: rectas facite in solitudie [m] semitas dei nostri. [n] Omnis vallis exaltabit': [o] ꝛ ois mons ꝛ coll humiliabit': [p] ꝛ erunt prāua [q] in directa, [r] ꝛ aspera [s] i vias pla nas. [t] Et revelabit' gl'ia dñi [v] et videbit ois caro pariter [x] ꝙ os domini locutum est. [y] Clor dicēris. [z] Clama. Et dixi. Quid clamabo? [b] Dis caro fenū [c] ꝛ omis gl'ia eius quasi flos agri Exiccatum est fenum ꝛ cecidit flos. [d] qz spiritus domini sufflauit i eo. [e] Vere fenum est popu lus. Exiccatum est fenuz et

significantis. qz sic scriptura esset falsa, sed est de abime lech ꝛ regis sichem q̄ ibi ꝑ arbores metaphorice signan tur. Q; aūt sit hic metaphorica locutio patet nō solū ꝑ dicta doctoz catholicoz. sed etiā ꝑ dicta Ra. moysi dicē tis, nō ascendat sup eos qui in diebꝫ messie deficiat aliq̄d de via hui' seculi. vl' innouef aliq̄d de ope ribꝫ sex dierum. sz ibit mūdus iuxta solitam viā. ꝛ ꝓpter hoc nō est in telligendū ꝙ i aduen tu messie sit talis cō planatio montium ꝛ vallū nūc intelligaf de aduētu xpi ad iudi cū. qz tūc innouabit' mūdi stat', sed iudei ꝟ mō nō intelligunt. sed de aduētu eius i mūdū. vt satis ptz ex dictis Jgit sequēdo iniam euāgelistarum passus iste exponen dus est ad lrām ꝟ Jo hanne baptista et ei' ꝓdicatione. cū dicit.

h Vox clamant'. i. iohānis ꝓdicātis.

i In deserto. i. in ꝛ dea que ꝟ desertum ratione dicta superi' in principio. xxxv. ca. ꝛ quia ad lrām Johannes incepit ꝓdicare in desto iu dee. vt habef Matth. iij. vbi dicit. In diebꝫ illis venit Jo hannes baptista ꝓdicans ꝛc.

k Parate viam dñi. Predicatio enī eius ꝛ su' baptis mus erant quedā dispositiōes ꝙm ad suscipiendum de ꝓpinquo fidē christi venturi. vt ptz ex decurſu euāgelij. ꝛ dicit.

l Usū dñi. q̄ntū ad mandata decalogi.

m Semitas dei nostri. q̄ntū ad consilia euangelica.

n Omis vallis. i. humilis.

o Omis mons ꝛ col. i. supbꝫ ꝛc. qz sicut dictū fuit in principio hui' libri per aduentum christi supbi detecti sunt. ꝛ humiles exaltati.

p Et erūt prava. i. hoies depraūati ex ꝙsuetudine pec candi.

q In directa. i. ad rectitudinez iusticie redu cti.

r Et aspa. i. crudeles ꝛ duri.

s In vias pla nas. i. ad mansuetudinē deducti. sicut ptz de paulo qui factus fuit agn' de lupo. Pōt etiaz hoc aliter exponi de opibus penitentie. q̄ videnf dura ꝛ aspera. sed ꝑ gratiaz christi facta sunt credentibꝫ leuia. vñ dicit Aug'. Omnia seua ꝛ imania leuia ꝛ ꝓpe nulla facit amor.

t Et revelabit' gl'ia dñi. i. filius dei. q̄ dr gl'ia ꝓis. eo ꝙ gl'ia fm tullū est clara noticia cū laude. vñ gl'ia dr quasi qdam claritas mutata in g. illa aūt q̄ ad noticiā ꝓtinent in omnibus filio a ꝓpriant'. et ꝛ sicut dr sapia ꝓis. ita eius gl'ia.

v Et videbit ois caro. i. poterit videre.

x Q; os dñi locutū est. cui' verbꝫ deficere nō pōt ab impletione.

y Vox dicentis. s. dñi loquētis ad esaiā vel ad iohem baptistā.

a Clama. i. publice denūcia.

b Omnis caro fenū. i. nulliā firmitatē seu stabilitatez ex se habens. ꝛ accipit hic caro ꝑ omni homīe carnaliter viuente. fm ꝙ dr prima Corinth. xv. Caro ꝛ sanguis regnū dei possidebūt.

c Et omis gl'ia ꝛc. q̄m repente deficit et modico calore febrili ex voluntate dei, ꝛ subdit.

d Quia spiritus domini ꝛc.

e Vere fenum est populus. ꝙ ꝛ ostendit manifeste ꝙ

ꝓpha loq̃tur metaphorice vt p̃dixi. f Verbū ãt dñi ꝛc. qđ pōt intelligi de vbo increato. fm q̃ dr Joh. i. In principio erat vbū ꝛc. ꝛ de vbo creato p ꝓphas dicto. qđ infallibiliter ipleꝫ in ꝓphetis p̃dictis vt dictū est s. frequēter. g Sup montē. idic ꝓfūr introducīr ꝑsona ꝓsolatoꝝ. s. dñi nr̄i ie su xp̄i. ꝛ ē vbū dñi ad esaiā vel potiꝰ ad ioh̄annē baptistā cū dr

g Sup mōtē excelsū ascēde. i. ad p̃eminentiā sc̄itatis vite. tu. s. ioh̄anes. de q̃ dicit saluator Mat. xi. Inter natos mlierū nō surrexit maior ioh̄e baptista

b Qui euangelizas syon. i. pl̄o iudaico. ꝛ dirit euāgelizas. q. p̃dicatio iobis ad cuāgelium ptinet.

i Exalta noli timere. Jobes enī timore herodis aut phariseōrū ꝛ sacerdotū nō destitit a ꝓstanti veritatis denūciatione.

k Ecce deꝰ nr̄. i. deꝰ humanat⁹. sic enī denūciauit iobes Joh. i. d. Ecce agn⁹ dei qui tollit pcā mūdi. noīe agni exprimēs h̄uanitatē. ꝛ p ablatōnē peccati eiꝰ diuinitatē.

l Ecce dñs deꝰ ꝛc. Jn aduētu eī suo xp̄s egit miracula stupenda. q̃ fieri nō poterāt nisi vtute infinita.

m Et brachiū eius dñabit. p brachia enī eiꝰ in cruce extēsa puenit ad gl̄am sue resurrectōis. ꝛ sic ad dominiū plene ptās. ꝓpter qđ tāc dixit Math. vl. Data est mihi oīs ptās in celo ꝛ in terra.

n Ecce merces eiꝰ cū eo. q. vtute diuinitat⁹ de se poterat dare gr̄az in p̃nti. ꝛ gl̄az in futuro.

o Et opꝰ illiꝰ coꝝ illo. i. in eiꝰ volūtate ꝛ ptāte.

p Sicut pastor ꝛc Usi dicit de scipo Joh. x. Ego sum pastor bonꝰ

q Jn brachio suo ꝛc. p h̄ designat xp̄i pietas ad fideles suos. ꝓpter qđ ibidē dicit. Et aīam meā pono p ouibꝫ meis.

r Quis mēsus ē. Hic ꝓfr ponit ptās ꝓsolanꝺ ad ostendendū q̃ de eiꝰ pmissiōe nullꝰ debeat dubitare. cū sit potens adimplere. ꝛ diuidit in duas. q. p̃mo declarat eius ptās ꝛ idolatras et creaturā adequātes. Scdo ꝛ pusillanimes iudeos de ipō munꝰ debito ꝓfidētes. ibi. Leuate ꝓma in duas. q. p̃mo dicta ptās ostendit. scdo ex h̄ idolatria arguit. ibi. Cui q̃. Circa primū dr r Quis mēsus est pugillo. i. valde facile aq̃s. aq̃uis sunt multe ꝛ mas

s Et celos ꝛc. i. sine difficultate aliq̃. sicut illud (gne qđ ortuꝫ in palma.

t Quis appendit ꝛc. i. valde facīliter. qđ enī aliq̃s vult leuare aliq̃d ꝓderosus appoit duas manꝰ. ꝛ qđ ē sibi valde leue apponit tñ duos vel tres digitos. p h̄ aūt ostendit ptās xp̄i q̃ vtute diuinitatis oīa ista fecit. Utit aūt hic scriptura vbis ponderis ꝛ statere. q. deꝰ oīa disposuit i numero ꝛ pondere ꝛ i mēsura. Sap. xi. ꝛ ꝓpter dictā potentiā subiungit

v Quis adiuuit spm̄ dñi. q̃si min⁹ potentē. q. d. nullus.

x Aut q̃s ꝓsiliari⁹ eiꝰ fuit ꝛc. q̃ h̄et sapiam diminutā. ꝛ ꝓ ista

y Ecce gentes q̃si stilla situle. i. cadens de (rsq; ibi. situla que nullū mōmenti reputatur.

z Et q̃si momentuꝫ statere. q̃ valde deīacti. ad vtrāq; ptez mouet de se nullam h̄is stabilitatem.

a Ecce insule ꝛc. in conspectu eius.

b Et libanus ꝛc. si aliq̃s vellet facere sibi sacrificiū debitum oīa ligna nō sufficerēt ad q̃pz cremādū nec p ꝓsequēs oīa aīalia sufficerēt ad offerēdū sibi debitū holocaustū

c Oēs gentes q̃ non sunt. q. ex se si h̄nt aliq̃d esse. Omia ista inducunt ad ostendendū q̃ in nullo indiget alterꝰ auxilio seu ꝓsidio

d Cui g̃. Hic (hio. ꝓfr ex dict̄ idolatria reꝓhendit. in q̃ cultꝰ soli deo debitus creature impendit. Et sic ei fm reputationem idolatre adequat. ꝓpter quod dicit

d Cui ergo ꝛc. h̄ dicit ꝓtra idolatras credentes aliq̃d diuinitatis esse in imaginibus factis.

e Aut quā imaginē ꝛc. ꝛ hoc dr ꝓtra idolatras. q̃ imaginibus nō attribuebāt aliq̃d numinis sed q̃busdā diis inuisibilibus in imaginib⁹ repsentatis ponebāt tñ pluralitatez

f Nunq̃d sculp. ꝛc. omia ista inducunt hic ad (deoꝝ. ostendendū q̃ idola nullā stabilitatē habēt a se. sed magis ab artifice. Et cū oīs gentes q̃si nihil reputate sūt respectu dei vt p̃dictū est. ex h̄ ꝓcluditur q̃ idola adhuc minꝰ sunt reputanda. iō subdit.

g Nunq̃d nō scietis illud qđ dictū est de idolis qđ sensibiliꝫ poteſſ experiri

h Nunquid nō audistis. q. d. sicq; in libris gentiliuꝫ ꝛ chronicis semp fuit facta mentio de ortu idolatrie per opus hominū vt magis videbit ca. sequenti.

i Nunq̃d nō intel. ꝛc. q. d. intelligere debuistis q̃ a solo deo habeat stabilitatē. cū nihil sit sub ea sustentās eā

k Qui sedet ꝛc. tanq̃ princeps terrenus.

l Et habita. eiꝰ. i. hoies ei subditi sunt q̃si locuste respectu dei.

m Qui extendit ꝛc. cū sint nature vel materie subtilis. que dr q̃si nihil. eo q̃ non est palpabilis. eo modo loquēdi q̃ aer nihil vocat. ꝓpter suā stabilitatem. Usi dr cōiter nihil in boto esse. cum sit plenus aere. Jn hebreo habet. Qui extendit velut telam celos. ꝛ sic plana est l̄a ꝛ sequentib⁹ ꝓsona. cum subditur.

n Et expandit eos sicut ta. ꝛc. Loquitur hic ꝺ celo fm

apparentiã visus, q; extrema celi in circũtu orizont; nri videnť sup terrã figi, ↄ medũ q̃ est sup capita nra in altũ erigi, ↄ sic habet apparentiã tabernaculi extenti.

o Qui dat secretor; scrutatores, i. sapiẽtes in speculabilib;. p Judices terre, i. prudentes in agibilib;.

q Velut inanes fecit, i. nulli; reputationis in dei cõpatione, q̃d ostendit p similecuz subditur. r Et q̃dem, i. certe.

s Neq; plãtato ↄc. i. sicut plantula non radicata adhuc firma in terra a modico vento eradicať, sic etiam oẽs p̃dicti q̃ntũcũq; magni ad nutuz dei eradicanť ↄ tollũť de vita p̃senti, ↄ ideo in fine concluditur.

t Et cui assimilastis me ↄc. q̃si diceret, talis assimilatio est valde erronea.

v Leuate. Hoc cõsequẽter ostendit dei potestas ↄtra iudeos ỏ deo mun; debite cõsiderates, ↄ primo ad cõsiderationẽ dine maiestatis inducuntur cũ dr. v Leuate in excel. ocu. ve. i. ad corpa celestia.

x Et videte q̃s creauit hec, i. ỹ cõsiderate magnitudinẽ creatoris sm q̃ dr Bap. xiij. A magnitudie eni speciei ↄ creature poterat cognosci abiliter creator eor videri.

y Qui educit ↄc. i. multitudinẽ stellay ordinate i suo cursu, p̃cedentiũ.

z Et oẽs ex noie vocat, q; oia p̃fecte cognoscit vsq; ad minuma.

a Pre multitudine ↄc. ista tria in deo sunt vnũ, tũ in nobis differũt, fortitudo eni respicit magnitudinẽ ↄ correspondentiã membror, robur fortitudinẽ ossiũ ↄ nervor, vtus magnitudinem

b Neq; vnũ reliquũ fuit, i. nulla res q̃ntũcũq; (effectuũ, cuiusq; modica erit potentiã ↄ scientiã diuinã, iõ ↄcludit.

c Quare dicis Iacob, i. ppẽr iudaice descẽdes a Iacob,

d Abscondita est via mea, i. opa mea e A dño, i. nõ redder, p eis mercedẽ.

f Et a deo meo iudicũ ↄc. i. nõ faciet vindictã de iniurijs mihi illatis. Et ỹ videť q̃ in pp̃lo illo erant aliq; qui decideranť in illũ errorẽ, q̃ dei prudentia ad act; hũanos nõ se extẽderet, vel dicenduz q̃ pp̃la vtiť cõi mõ loquẽdi, q̃ homes in afflictiõe longa positi dicunť, iõ derelicti ↄ tradidi oblioni.

g Hũd nescis aut nõ audisti, ↄ q̃d sit illud subditur.

h Deꝰ sempiternꝰ, i. sua deitate.

i Dñs q̃ ↄc. et sic dr ex tpe q̃ habuit creaturã subiectã, q. d. ista debuisti scire, q; moyses tibi annũciauit in prin. Bñ.

k Non deficiet. in ope gubernationis.

l Neq; laborauit, q; lassitudinẽ opando nõ incurrit.

m Nec est inuestigatio sapie ei, i. ad p̃fectũ, q; excedit inuestigationẽ humanã in infinitũ. Ro. xi. O altitudo diuitiaꝝ sapiẽtie et

n Qui dat lasso vtutẽ ↄc, p̃ducendo eos (scie dei ↄc. de nõ esse ad esse.

o Deficiẽt pueri, i. morũbꝰ ↄ sensu.

p Et iuuenes, i. insolẽtes.

q In infirmitate cadẽt p̃mo in culpã, ↄ postea in penã.

r Qui aũt sperant in dño, ↄ nõ in scipis p̃sumptuose.

s Durabũt fortitudinẽ, q; qui erãt p̃ debiles ad grauia sustinẽdũ, gr̃a diuina efficienť fortes.

t Assumẽt pennas vt aquile ↄc. i. qui p̃ erãt tardi ↄ pigri ad bona opa, efficienť velociter ad ip̃a, ↄ hoc videť impletũ in veteri ↄ nouo testamento p̃ successiones generationum in illis qui veraciter conuersi iunt ad dñm.

---

dicis Iacob: ↄ loqueris Isrl, abscondita ẽ via mea a dño: ↄ a deo meo iudicium trãsibit.

Nũq̃d nescis, aut nõ audisti, Deꝰ sempiternus dominus qui creauit terminos terre: non deficiet: neq; laborabit nec ẽ inuestigatio sapie eius. Qui dat lasso virtutem, ↄ his q̃ non sunt fortitudinem, ↄ robur multiplicat. Deficiẽt pueri ↄ laborabunt ↄ iuuenes in infirmitate cadent. Qui aũt sperãt in dño mutabũt fortitudinẽ, assumẽt pẽnas sicut aq̃le, current et nõ laborabũt: ambulabunt

---

In ca. xl. vbi dr in postilla, Sup montẽ hic p̃fir introducť p̃sona p̃solatoris.

Additio.

Iject erposi / tio postillatoris de ỹ q̃ dr Sup montẽ excelsus fuit laꝰ p̃sona lre ↄ veritati sm trãslationẽ nram, sm tñ hebraicã veritatẽ nõ totaliter p̃sonat lre. p̃ro q̃ sciendum q̃ grãmatica hebraica sm̃ois a mltis denata grãmatica latina, ↄ special; in ỹ q̃ sm grãmaticã hebraicã in vbis hr dñam iter sexũ masculinũ ↄ femininũ, sic nos habem in noibs. ↄ hoc sm quãlibet differentiã trium p̃sonar. Verbi gra, aliter dr a femina, ego comedo q̃z a masculo, ↄ sic in scda ↄ tertia p̃sona. Sil; in ỹ p̃noie tu tui ↄc. differẽtia ẽ unt sexũ masculinũ ↄ femininũ, loqns eni cũ masculo aliter p̃noiat tu q̃z si cũ femia loqueret. Et ỹ est valde manifestũ cuicũq; hñti aliq̃lẽ noticiaz in alla lingua, vñ in ỹ loco vbi dr. Sup montẽ excelsus ascẽde. ly ascende est femini generis, nõ masculini. Sil; ly tu ↄ ly euãgelizas, ↄ ly exalta, ↄ sic de ceteris vbis ↄ p̃noibꝰ hic ↄtentis q̃ oia p̃tinẽt ad femininũ genꝰ vsq; ibi. Ecce deꝰ vr, ↄ iõ magꝝ ap̃rie hec vba sm verã lkam hebraicam intelligenť, referẽda sũt ad btãm vginẽ, ↄ ad sctãz elyzabeth, sm ea q̃ tradunť de eis Lu. i. ca. vt sit sensus q̃ esa. in p̃sona dñi dicit btẽ vgini. Sup mõtẽ excelsum ascẽde tu q̃ euãgelizas syon, i. btã vgo, q̃ impletũ est qñ ꝑceptor filio dei in vtero vginali marie exurgẽs p̃rexit i montana vbi manifeste p̃z q̃ ascẽdit in mõtẽ excelsum, naz iudea vbi zacharias manebat erat altior galilea a qua recessit maria, ip̃s ei de galylea i hierlm pgens dicebat. Ecce ascẽdim in hierosolymã, ↄ q; de galilea i hierlm btã vgo nõ p planã viã sz p montana uit. iõ ap̃rie ei dr. Sup montẽ excelsus ascẽde, ↄ q; in salutatiõe ad elyzabeth nõ solũ mr, sed etiã infans in vtero eiꝰ p̃m instinctu spũssci cognouit, q; vt dr Lu. i. factũ est vt audiuit salutationẽ marie elyzabeth, exultauit infans cũ gaudio, in q̃ designat gaudiũ de p̃tia dñi, iõ de btã vgine in ip̃a sctã salutatione ap̃rie intelligiť. Qui euãgelizas syon, i. que nũcias bona sanctis aniabꝰ, i. elyzabeth ↄ iohanni. Cõsequenter prophetam in p̃sona dñi alloquitur ip̃am elyzabeth dr. Exalta vocem tuã qui euãgelizas hierusale, q̃ impletuz est qñ elyzabeth exclamauit voce magna euãgelizãdo ip̃sis hierusalem videlicet beate virgini dicẽdo. Beata q̃ credidisti, quoniaz p̃ficientur in te ea que dicta sunt tibi a domino. Consequẽter p̃pheta in p̃sona domini alloquitur virginem dicẽs. Exalta noli timere. in q̃ in nutu cantucum eius altiori voce formandum, q̃z cũ primo, solum

salutando euāgelizauit. q. d. nō solum loquere voce submissa aut sufficit ad cognate tue salutatōnē. sed etiā exalta voce. s. aut requritur ad modū cantica p qō canticuz ciuitatibz iude. i. ecclesijs psentibz z futuris annuncies pūtiam filij dei in te incarnati. z h est qō dicit. Dic ciuitatibz iude. Ecce dē vē. qō ptinue implet in eccliā. cū p canticū pdictū solēniter memoraī seu annunciaī aduent' dñi in eadez vgine. interpositur tñ ibi. ppha. Noli timere qz virginalis pudicicia pauida est z timida. vñ angel' ei dixit Ne timeas Maria. z etiā vt inueret q tanta erat hūilitas virginis q non pūmebat canticū publice. ātandū formare nisi spūs sancti instinctus eaz tangeret seu moueret. De qbusdā aūt in cantico vginis ptentis qdā innuendo ppha hic ponit. vt cū dicit. Ecce dñs vin fortitudine veniet. z brachiū eius dñabit. que qdē verba videnī correspondere huic qō dr in cantico. Fecit potentiā in brachio suo. vtrobiqz enī datur intelligi q incarnatio filij dei ptinet ad infinitatē diuine potētie z sequit. Ecce merces ei' cū eo. in. pphetic enī locutionibus. pmittebaī incarnatio filij dei. q si merces a do danda in futurū. sicut Beñ. xxij. abrae dictū fuit. Benedicentur in semie tuo oēs gentes. sz in pdicto cantico hec merces vt iā data annunciaī. vñ dicit. Suscepit isrl puez suū cui corrident vbā. pphe dicētis. Ecce merces ei' eiz eo. Et q. vt dicit Brego. In bñdictione cerei. Nihil nobis nasci. pfuit. nisi renasci. pfuisset. iō subdit. Et opus illi' corā illo. s. opus redēptiōis. qō maxime ptinet ad diuinā miscōiam q inter diuīa opa pēminet. vñ in psal. Miserationes ei' sup oīa opa ei'. z iō in cantico cū dixisset. Suscepit isrl puerū suū. subdit. Recordatus est miscōie sue. sequit. Sicut pastor gregē suū pascet. in q innuit. ppheta q christ' se hēret vt pastor ad gregē suū non vt ad gregē alienū sicut mercenarij'. cui' no est cura de ouibus Job. z. ca. qō corrident huic qō dr in cantico. Sicut locutus est cē. ad pēs enī semp se habuit dē' vt pastor eiz ppriō grege. Vñ in psal. Nos aūt populus ei' cē. Cetera exponaī vt in postilla. que qdē expositio nō solū videt ꝓsona lēre sed in se rōnabilis. Esa. enī q euāgelic' ppha dicit vt in plogo z in phemio. sicut de voce baptiste in deserto clamantis hystoriā pphetice texuit vt statim supra. sic nō immerito de voce vginis salutantis z cantātis pphetica hystoriā pdicere debuit. pmittit tñ hystoriā de voce baptiste. cuius ordine tēpis posteriꝰ fuit. eo q illa fuit oībz notior. a notioribz enī incipit pcessus discipline.

In eodē ca. vbi dr in postilla. Pre multitudine fortitudinis z robōris. Additio. ij.

v Bi nos habem'. Pre multitudine fortitudinis hebraica lra sic habet. Pre multitudine z fortitudine roboris z vtutis nec vn' defuit. cui' sensus pōt esse talis q milicia celestis q in tanta multitudine est ꝓsiderari debet. q qlibet stella habet fortitudinē. sz potentiā z vtutē actiuā ad influendū in istis inferioribz. vñ Beñ. i. de sole z luna z stellis dicit. Posuit ea i firmamēto celi cē. z in psalmo. Solē in ptātem diei cē. z sic diuinā potentiā z sciam cōmēdat. ppha nō solum ex numerosa multitudine celestis milicie. sed etiā ex fortitudine z robore. z vtute influxiua eis a deo collata. a qbus nulla stella quantūcūqz modica deficit quin habeat aliqualē potentiā. ex qbz exaltaī magis humana mens. ad considerandū magnitudinem potentie creatoris.

Capitulū. XLI.

Audi. Postq ppheta indixit populū israel ad certaz expectationē pmissoꝝ ex diuina veritate. hic ꝓsequēter idē facit ex eius charitate q amicos non defraudat a pmissi. ꝓsertiōe. z diuidit in duas partes q. prio ostendit dei beneficio ad dictū pplm ex beneficijs q ei in patribz cōcessit. scdo ex ppriō filio quē ei promisit capitulo seqnti.

Prima in tres fm tria bñficia. scdm ponit ibi. Et tu israel. tertiū ibi. Propter facite. Circa primū sciendū q primū beneficiū fuit collatū in abraam. quē dē' separauit ab infidelibz. educendo eū primo de hur chaldeoꝝ. Benes. xi. z scdo ō baram Beñ. xij. z p ꝓsequēs pplm ab eo descēdentē p ysaac z iacob ab infidelibz sepauit. ppter qō z legē in monte synai specialiter ei cōcessit. ppter qō dr psalmo. cxlvij. Non fecit taliter oi nationi. z iudicia sua nō manifestauit eis. Et diuidit in duas. q. primo ponit hmōi separatio. scdo ptra idolatras iuectio ibi. Unusquisqz. Circa primū primo ad h' ꝓsiderationē inducit dicens.

b Taceant ad me insule. i. habitatores insularum.

c Et gētes. terrā aridā habitantes. d Fortitudinē mutent. vt q erant fortes ad mala sint fortes ad bona. Accedant z. e Tūc loquant simul si bñt aliquid iustū. p se. scdo beneficiū recolit dicēs. f Quis suscitauit ab oriente iustū. i. abraam. vt exponunt cōiter catholici z hebrei. quē dñs vocauit primo a chaldea. vt dictū est z postea ab haram. z vtraqz regio vergit ad orientem respectu iudee quā dñus' ei repromisit. Beñ. xij. g Vocauit eū. p viā fidei z obedientie. Unde z ex fide fm mandatū dei voluit filiū īmolare. Beñ. xxij. z ad hebreos. xi. z iō dñs ei astitit ipm pregendo. ppter qō subdit. h Dabit in ꝓspectu cē. Et loquit hic ppha de p tento p modū futuri. sicut freqnter fit in ppheris. et h fuit impletus qñ abraam cū. ccc. vernaculis suis qttuor reges fortes debellauit. Beñ. xiij. i Dabit qsi pulueren cē. quia eos facillime debellauit diuīa virtute sibi. k Persequet eos. q. ꝓsecutus fuit fugi (bi assistente. entes vsqz soba z phenicē. Beñ. xiij. l Transibit in pace. quia nullus de suis in bello illo cecidit. m Semita pedibus eius non apparebit. quia valde faciliter ad bellum iuit z redijt. sicut de homine faciliter transeunte z leuiter dicitur. q non figit vestigium in terra. vñ n Quis hec operat' est cē. quasi (non tangit terram diceret. deus z non homo. ideo subditur o Vocans generationes. scz ad fidem z amicitiam suam.

p Ab exordio. scilicet temporis quod patet in abel iusto. Seth. noe. abraam. Et sic de alijs.

q Ego dominus. z ideo possum vocare ad meam amicitiam quos volo sine iniuria cuiuscunqz. cum nulli tenear. sed omne id quod sunt tenent a me. ideo subditur Primus z nouissimus ego sum cē.

sicut stipulam vento raptā arcui eius. k Persequetur eos. l transibit in pace: m semita in pedibus eius non apparebit. n Quis hec operatus est et fecit. o vocans generationes. p ab exordio. q Ego dominus. primus et nouissimus ego sum. Viderūt insule et timuerunt: extrema terre obstupuerunt: appro

q Unusquisq; hic ꝓsiter p̄ oppositus ponit̄ inuectio ꝓtra factores ꝛ cultores idolor̄. Circa qđ sciendus q̄ sic dicit eusebi⁹ in chronica sua anno vtj. abrae Ninus rex assyrior̄ ꝓdidit nimuen. ꝛ ipe incepit idolatriā. q̄ fecit imaginē Belo p̄ri suo defuncto. cui exhibebat tantā reuerentiā q̄ pcebat retis fugientibꝰ ad ipaz vt dr in scholastica historia. ꝓpter qđ dicti ꝓfugētes inceperūt adorare illā imaginē. et ad imitatiōz hui⁹ facti alij fecerūt imagines charis suis defunctis. Et sicut imago facta a nino vocabat belus. ꝛ fuit primum idolū. sicꝫ nomē derivatū est ad alia idola. vtpote Bel. baal. baalim. beelphegor. ꝛ beelzebub. et hmōi fm diuersitates gentiū ꝛ linguaruz. ꝛ q̄ꝫ fuit multiplicatū tēpore abrae. vt dictuz est. ideo iusta ipi⁹ fidelitatē arguitur hic idolatria vtorū. Et hꝫ est qđ dicit. Viderūt insule ꝛc. i. habitatores insulaꝝ ꝛ alteruz terrarū viderūt reuerentiā idolis a potentibus exhibitā. ꝛ sic ī timore positi ꝓfugerūt ad ipa veneranda. vt sic eis parcerēt. iō subdit̄. a ꝓpinq̄uerunt ꝛ accesserunt. s. ad idola.

pinquerūt ꝛ accesserūt ⁿ Unusq̄sq; primo suo auxiliabit̄: ꝛ fratri suo dicet. ꝓfortare. ᵒ Cōfortauit faber erari⁹ p cutiens malleo eum q̄ cudebat tūc tpis. dicēs glutino bonū est. ꝛ ꝓfortauit euz clauis vt nō moueret. ᵖ Et tu isrl̄ puer me⁹ iacob quē elegi ᵠ semē abraaz amici mei ʳ in q̄ apphēdi te. ˢ ab extremis terre et a longinq̄s ei⁹ vocaui te. ꝛ dixi tibi. ᵗ Seruus me⁹ es tu. elegi te ꝛ nō abieci te. ᵘ Ne timeas ᵇ q̄ ego te cū sum. ᶜ ne declines ᵈ q̄ ego de⁹ tuus. Confortaui te. et auxiliatus sum tibi ᵉ ꝛ suscepit te dextera iusti mei. ᶠ Ecce ꝓfundentur ꝛ erubescent oēs q̄ pugnēt aduersum te. Erūt q̄ nō sint. ꝛ pibūt viri q̄ ꝓtradicūt tibi. ᵍ Queres eos ʰ et non inuenies viros rebelles tuos. Erūt q̄ non sint: et veluti ꝓsūptio hoīs bellātis aduersuz te. q̄ ego dñs de⁹ tu⁹ apphēdēs manū tuā dicēsq̄ tibi Ne tieas ego audiui te. ⁱ Holite timere vmis iacob: ᵏ qui mortui estis ex isrl̄. Ego auxiliatus sum tui dicit dñs. ꝛ redemptor tuus scūs isrl̄. Ego posui te q̄ plaustrum triturās nouuz: hīs rostra serrantia. ᵐ Triturab montes ꝛ comminues. ⁿ ꝛ colles q̄ puluerē pones. Ventilabis eos ꝛ ventꝰ tollet. ꝛ turbo disperget eos ᵒ ꝛ tu exultabis in dño. in scō isrl̄ letaberis. ᵖ Egeni et paupes q̄rūt aquas ꝛ nō sūt. lingua eorū siti aruit. Ego dñs exaudiā eos. deus isrl̄. non derelinquā eos. Aperiam in supinis collibꝰ flumina: Jacob dilecti. esau aūt odio habui. ꝛ accipit̄ hic iacob ꝓ ꝓlo descendente ab eo.

v Semē abraā amici mei. q̄ amore mei parat⁹ fuit filiuz vni genitū immolare.

r In q̄ apphēdi te. id est mihi appropriauit eius meritis.

y Ab extre. terre ꝛc. q̄ abraā fuit vocat⁹ de chaldea vt dictuz z Seru⁹ me⁹ (est s. exponatur vt supra.

a Ne time. minas pharaonis.

b Quia ego tecum sum. te. ꝓteges et defendens c Ne declines. a verbis moysi serui mei.

d Quia ego de⁹ tuus ꝓforta. te. s. p eū. iō subdit̄. e Et suscepit te dextera iusti mei. i. moysi ad extrahendū te de seruitute f Ecce (te egypti. ꝓfundent̄. hic ꝓsiter ponit̄ aduersarioꝝ casus cū dr. Ecce cōfundent̄ ꝛc. q̄ pharao cū tuo exercitu pseq̄ēs hebreos submersus fuit ī mari rubro. Exodi. xiiij.

g Queres eos. q̄ sic dictū fuit Exo. xiiij. Mare piecit egyptios mortuos ad lit⁹ ad q̄s trāsierāt filij isrl̄. vt sic essent certi de morte eoꝝ. ꝛ vt hrent spolia. iō dr.

g Queres eos. inuestigādo p̄ciosa q̄ erāt sup defuncto rū corpa. h Et nō inuenies viros rebelles ꝛc. nō dicit. Nō inuenies eos absolute. sz. Nō inuenies rebelles tuos. i. te pseq̄ntes. q̄ iā erāt mortui. et sic nō poterant ampli⁹ eos pseq̄. ꝛ sic ptz lra vsq̄ ibi. i Holi timere vermis iacob. i. q̄ fuisti inter egyptios reputat⁹ vilis si k Qui mortui estis ex isrl̄. i. reputati vt (cut vermis. mortui in fuitute egypti. q̄ fuit⁹ est mos ciuilis. et q̄ nō solū egyptij aduersarij erāt hebreoꝝ. sz etiā chananei q̄ postea ab hebreis fuerūt debellati. vt ptz li. Josue. iō subdit̄. l Ego posui te q̄ plaustrū ꝛc. sicut enim tale plaustrū ductū sup segetes ꝓterit eas. sic ꝓl's isrl̄ cōtriuit chananeos. iō subdit̄. m Triturabis montes. i. maiores. Josue enī debellauit xxxi. reges. Josue. xij. n Et colles. id est minores principes.

o Et tu exultabis in domīo. expulsis chananeis de terra promissionis. p Egeni. hic describit̄ profectus filiorum isrl̄ p desertum. vbi filij isrl̄ pssi sunt aque defectum. sed dominꝰ suppleuit non solum semel. sed plures vt ptz Exodi. xv. ꝛ xvij. capitulis. ꝛ Numeri xx. Et hoc est quod dicitur. Egeni et pauperes querunt aquas ꝛc. ꝛ patet lucra. vsq̄ ibi p Dabo in solitudi

nem.in deserto eī illo vigebat ardor solis.sz dñs pmdit de vmbraculo p colūnā nubis.Ero.xiij.Et in hoc dicit.

p Dabo in solitudinē cedrū.i.vmbraculū ira bonū vl' melius q̄ faceret arbores ifte.vmbraculū ei nubis erat excellentī'.q: datū diuina vtute nō nature.ī ō subdit.

q Et intelligant pariter.q: manꝰ dñi fecit

r Prope facite iudicium vestrum.i.declarate iustitiā vram si habetis o babylonij.

s Afferte siqd hēis sz iusticie z veritatis

t Accedāt z nūcient vobis.s.idola vra de q̄bꝫ p̄fidistis.

v Quecūq; venture sunt.qđ est ꝓpriꝰ diuinitatis.ī ō subdit.

x Et sciemus.q: dij estis vos o idola.

y Bene quoq; aut male ⁊c.q.d.nō potestis.q: sensu z intellectu careti.ī ō cludit.

z Ecce vos estis ex nihilo.vos.s.babylonij.

a Et opus vestrum.i.idola vra q̄ fecistis. b Ex eo qđ nō est.i.nullū hūs firmamētū.z querit ꝑmonē ad idola dicēs c Abominatio est.i.supra modū abominabilis deo.ī ō dr abominatio in abstracto.sic excellēs in liberalitate dr liberalitas d Qui electos vos.i.q̄cūq; reputauit vos tāq̄ deos suos. e Suscitaui.hic ostēdit ꝓphā liberatio ꝓpli de babylone q̄ facta fuit p cyrū.z h̄ ē qđ dr.

e Suscitaui.s.cyrū ex voluntatē inspirādo pugnandi cōtra babylonē. f Ab aq̄lone ⁊c.regio eni plicis ē ōsi in medio aq̄lonis z orientis.medū aūt ab vtroq; termino notat.z ī ō aduenit' cyrꝰ ꝓtra babylonē dr hic esse ab aq̄lone z ab oriente.vel q: darij rex medoꝝ venit cū cyro ʒ babylonē.z regnū vnꝰ magis declinat ad orientē.alteri

g Vocabit nomē meū.i.ꝓfitebit. (us aūt ad aq̄lonē. ꝓfectus eni fuit cyrus se obtinuisse.monarchiā vtute dei celi.vt ptz primo Esdre.i. Hec dicit cyr' rex persarū.oīa regna terre dedit mihi dñs de' celi z terre ⁊c. b Et adducet magistratꝰ.i.potētes babylonis i Quasi lutū ꝓculcās eos z detrahens. k Quis annunciauit ab exordio ⁊c.i.anteq̄ fieret.q.d.ꝺ nō fecerūt idola babylonie.q: nō ꝑtulerūt casum illi' terre.ideo subditur.

l Nō est annūcias ⁊c. Cōsequenter ostendit qs ānūciauit.

m Primꝰ.i.ipe de' q̄ est primꝰ z nouissimꝰ.vt dictus est s.eodē ca. n Ad syon dicet.i.ad ꝓpīm unde denominatū a loco principalioꝝ in q̄ vigebat cultus dei.

o Ecce assum.ad vram liberatioēz p cyrū seruū meū.

p Et hierlm euāgelistā dabo.i.ꝓpham ꝺ bonū nūcian-

tē.z ponit hic euāgelista in singulare p plurali.sic Exodi.viij. Venit musca grauissima.i. multitudo muscaꝝ. q: de' p plures ꝓphetas hāc liberationē pnunciauit.

q Et.s.vidi reuelationē dñi mihi factā.ēvbū esaie cui plures reuelationes fuerūt facte de ista liberatōe.vt patuit ex p̄cedentib'.et magis apparebit ex sequentibus.

r Et nō erat ex istis.i.ex babylōie idolis.

s Quisq̄ q̄ iniret consiliū.p liberatiōe cultoꝝ suorum.

t Et interrogatus.a suis cultoribꝰ.Respōderet vbi.ī ō cōcludit.

v Ecce omēs iniusti.sz babylonij.

x Et vana opa eoꝝ.id est idola ab eis facta.ī ō subdit. Vent' et inane simulachra eorum.

In ca.xli.vbi dicit in postilla. Bñ quoq; aut male si potest facite.

Additio.

Bt nos habemus. Bene q̄z aut male si potestis facite. In hebreo hē. Bene q̄z aut male potestis facere, eni' sensus est q̄ ꝓpheta idola aliōqn Sic nunc etis nobis q̄cūq; ventura sunt z faciem'.q: dij estis vos.z sciemus etiā q̄ bñ z male potestis facere.ī ō.q: sicut p annūciationē futuroꝝ si ih̄ fecissent idola scirēt q̄ essent dij.eā scire futura sit ꝓpriū diuinitat'.eadē rōne scirēt q̄ possent bene vel male facere sic dij.vñ ei dr.Et sciem' q̄ dij estis. ista copulatiua z ꝓnūgit sīles oīones.s.q̄ dij estis vos. z sciem' q̄ bñ z male potestis facere.sed ꝓbra ꝓcludit q̄ ꝺlibet ꝑdictoꝝ est falsum.ꝺ. Ecce vos estis ex nihilo.s. idola.z opus vrm ex eo qđ nō est.q:.s.nec indicatis futura nec potestis bñ facere.ī ō ꝓcludit. Abominatio ē qui elegit vos.exponat' vt in postilla.

In eodem capitulo vbi dicitur in postilla. Primꝰ.id est ipe deus.

Additio.ff.

Bt in translatione nostra dicit. Ecce adsum. qđ est verbū prime ꝑsone singularis numeri.in hebreo habet. Ecce adsunt.qđ est tertie ꝑsone pluralis numeri.z est sensus sm glo.q̄ primꝰ.s.deus ad syon sz ecclesiam dicet. Ecce adsunt.s.filij tui quos p fidem meā vedi tibi.s.apostoli'quoꝝ ꝑdicatione nati sunt tibi filij.z sic quod sequitur. Et euangelistam dabo.intelligitur.qnie de euāgelistis christi.qui a deo fuerūt dati hierusalē.s.ecclesie ad annunciandū bona spiritualia a christo sibi data.z sequit. Et vidi.z nō erat ⁊c.qnia nullꝰ fuit ex idolatris nec ex incredulis qui iniret consiliū ad redemptionem aniaꝝ nec responderet verbum. Cū omnes essent iniusti z vana opera eorum.z sequit. Ecce ser uus meus suscipiam eum electus meus.qđ exponit de christo ad lām.put in postilla.

Ecce seruꝰ. In pcedẽti ca. ostensa est dilectio dei ad pplm iudaicũ ex bñficijs q̃ ei in patribꝫ pcessit. Hic ꝓfert idẽ officiũ ex filio quẽ ei ex dilectione misit fm q̃ dr Joh. iij. Sic deꝰ dilexit mundũ vt filiũ suũ daret vnigenitũ ꝛc. et diuidit in duas ptes. q̃ primo agit de filij missione. scõo de fidei mltiplicatione ca. se. Prima adhuc in duas ptes. q̃ primo describitur bñficij magnitudo scõo maloꝝ ingratitudo. ibi. Hec vba. Prima in tres. q̃ primo pdicit filij dei aduentus. scõo maloꝝ casus ibi. Dñs sicut fortis. tertio iustoꝝ prosperitas. ibi. Et deducẽs. Prima adhuc in tres. q̃ primo describit filij mutẽdi. scõo. se. cũdo pdicit eiusdem missio. ibi. Hec dicit dñs. tertio inducitur gratiarũ actio ibi. Cantate dño. Circa primuꝫ sciendũ q̃ lra ista fm Latinos ꝛ hebreos est de christo ad lram intelligenda. ꝛ ꝑs ꝓphe Matth. iij. vbi ista lra allegat implenda in ꝓpa. ꝛ erã ꝑs ꝓ trãslatione chaldaicã. q̃ vocat thargum apud hebreos. ꝛ est tante auctoritatis apud eos. q̃ nullus fuit ausus ei ꝛadicere. ꝓpter q̃d aliq̃ doctores catholici exponẽres passum istũ ꝛ totũ capitulũ de cyro rege. q̃ iudeos liberauit a captiuitate babylonica male dicũt erã q̃ntũ ad ꝟ magi iudaizãt. q̃z hebrei exponẽtes ipm de ꝛpe christi. tũ hoc expectãt in futurũ. ꝛ hoc male q̃ trãsijt in ꝓteritũ. igit secũdo dictũ bti Matthei apli ꝛ euãgeliste exponatur de christo. vt sit vbũ ꝓphe cũ dr.

a Ecce seruꝰ me. q̃ licet ab eterno fuit in forma dei. i. ꝛpe tũ accepit formã serui. vt hr ꝓbl. ij. b Suscipiam eũ. q̃ hũanitas ꝛpi assumpta est in vnitatẽ suppositi diuini. ꝓ ꝟ enim q̃ dr. suscipiã eũ. nõ est intelligendũ q̃ ꝓ natura hũanã assumpsit. q̃ solus filius est hũanat. ꝟ hãc assumptionẽ tota trinitas fecit. c Elect' me. ad recommendũ hũanũ genus. d Cõplacuit sibi in illo ꝛc. ꝓ ꝟ intelligit ꝓphe ad filiũ dilecto ꝓtecta. e Dedi spiritũ meũ sup eũ. i. plenitudinẽ gre spũssti in aiam ꝓphanã. i. Christ' eũ q̃si vnigenitũ a ꝓplenũ gre ꝛ vitaꝫ. f Judiciũ gentibꝫ pferet. iudiciũ eni extremũ denũcians bonis futurũ. vt ꝓphe Matth. xxv. Ite in forma hũanitatis in q̃ iudicat' fuit coram pylato. f. ret sniam i vltimo iudicio. ꝟ excepto q̃ tũc apparebit in forma gloriosa Act. i. Hic iesus q̃ assumpt' est a vobis sic veniet. s. ad iudicium. sic vidistis eũ ascendentẽ. i. in forma hũanitatis gloriosa. g Nõ clamabit clamore pferẽs. s. in q̃ ascẽdit in celũ. tionis. licet clamauerit clamore ꝓdicationis. Joh. vij. in nouissimo festiuitatis die stabat iesus et clamabat ꝛc. Et clamore oronis ad hebreos. v. Cũ clamore valido ꝛ lachrymis offerẽs ꝛc. h Nec accipiet ꝑsonã. fm q̃ dr Matth. xxij. Non respicis ꝑsonã hoim. i Nec audiet vox foris. s. vox ꝓdicationis extra iudeã. q̃z in ꝑsona ꝓpria nõ ꝓdicauit ꝓterq̃ iudeis. nisi raro. vtpote samaritanis Joh. iiij. qui tũ erãt in parte iudee. q̃z recipiebãt q̃nq̃ libros moysi. ꝛ ꝓpter hoc dicit Matth. xv. Nõ sum missus nisi ad oues que perierũt domus isrl. k Calamum quassatũ nõ conteret. i. pplm gentile vacuũ a fide ad modũ calami. ꝛ ꝙ quassatũ variis erroribꝫ idolatrie. l Linũ hoc calamũ no cõtriuit. sed magis resartuit vocãdo ad fidẽ ꝓ apliꝝ ꝓdicationẽ.

l Et linũ fumigans id est pplm iudaicuꝫ modice ante nulli ꝙ testatꝫ ꝓtra exercitus romanorum.

m Nõ extinguet q̃z ignis ꝓ romanos accensus in hirlm non fuit extinct'. nisi ꝓ cõsumptionẽ combusti. i. talis materie.

n In veritate educet iudiciũ. q̃ int. Ilig̃ de iudicio discretionis. q̃ alios vocauit ꝛ vocat ad fidẽ suo iusto iudicio alios dimittens. ꝛ ꝺ iudicio extreme examinationis. in q̃ ꝓcedet fm lineã ꝗtatis.

o Nõ erit tristis. in animo.

p Neq̃ turbulent' in exteriori signo. hoc tñ nõ est intell. gẽdus de tristicia naturali. q̃ est passio existens in parte sensitiua. illã eni assumpsit. ad ostendũ in se veritatez hũane nature. Matth. xxvi. Tristis est anima mea vsq̃ ad mortem. sed de tristicia obnubilante ꝛ rõem. que in eo non habuit locũ. vt ꝟ babem'. Nõ erit tristis. in hebreo habet. Non obscurabit donec ponat in terra iudicium. q̃ ꝓt intelligi de duplici iudicio ꝓdicto.

q Et legẽ eius insule expectabũt. q̃ ꝑs impletũ i sicilia anglia. cypro. ꝛ aliis insulis. q̃ legẽ cũ gratia receperit. eris aliquas a ꝛpe apl'oꝝ. vt ꝑs in actibꝫ apl'oꝝ in plibꝫ locis quo paulus ꝓdicauit in insulis. r Hec dicit. Hic cõsequẽter describit ipa missio cũ dr. Hec dicit dñs deus creans celos ꝛc. q. d. sicut creauit oĩa de nihilo sua virtute infinita. ita eadẽ ptate mittet filiũ i mũdũ. ad q̃d ꝛc.

s Ego dñs vocaui te in iustitia. q̃ christ' mũdũ redemit p viã iustitie satisfaciens ꝓ peccato plenissime.

t Et apprehendi manũ tuaꝫ. humanitas eni christi est instrumẽtũ diuinitati ꝓiunctũ. ꝛ tõ nõ mouet ad aliq̃d nisi fm motũ diuinitatis.

v Et seruauit te. recapitẽdo aniam tuã in morte fm q̃ saluator pertulit Lu. xxij. Pater in manꝰ tuas cõmẽdo spũm meũ.

x Et dedi te in fedus pplo. q̃ p morte eius sumus deo reconciliati ꝛ Jn lu. gen. recapitulatũ fidẽ ad apl'oꝝ ꝓdicatiõem. y Vt aperires oculos cecoꝝ. i. gẽtilũ. q̃ prius erãt erroribꝫ excecati. q̃ ad lram christ' miros cecos illũinauit corpaliter.

a Et educeres de ꝛcu. vinctũ. i. ꝓnes de limbo q̃ ibi tenebant sic in carcere reclusi.

b Sedẽtes i tene. q̃ erãt claritate dine visionis.

c Ego dñs ꝛc. s. simpliciter ꝛ absolute. Alij aũt dicunt dñi diminutiue ꝛ ꝓcipaue.

d Gl'az meã. i. honorẽ mihi soli debitũ.

e Alteri nõ dabo. ꝓcedendo q̃ ꝑs possit licite fieri.

f Que prima fuerũt. s. nũciata ꝙ moysen.

g Ecce venerunt sicut ꝑs de ingressu terre. pmissionis ꝛ plibꝫ aliis ꝙ moysen nũciatꝫ. q̃ impleta fuit a ꝛpe esaie ꝛ.

h Noua q̃s ego annũcio. s. de missione filij i carnẽ.

i Anteq̃ oriat. i.

Ecce seruus XLII.

e me: suscipiã eum electꝰ me: cõplacuit sibi in illo aĩa mea. Dedi spũm meũ sup eũ: iudiciuꝫ gentibꝫ pferet. Nõ clamabit: neq̃ accipiet ꝑsonam: nec audiet vox eius foris. Calamũ quassatũ nõ cõteret: ꝛ linũ fumigãs nõ extinguet. In veritate educet iudiciũ: nõ erit tristis neq̃ turbulent' donec ponat in terra iudiciũ: ꝛ legez eius insule expectabũt. Hec dicit dñs deꝰ creans celos et extendens eos: firmans terram et que germinãt ex ea dans flatuꝫ populo qui est sup eam: ꝛ spiritum calcantibus ea. Ego dñs vocaui te in iustitia: ꝛ apprehendi manũ tuã: ꝛ seruaui te. Et dedi te in fedus populi: in lucez gentiũ. vt aperires oculos cecoꝝ: ꝛ educeres de cõclusione vinctũ. de domo carceris: sedentes in tenebris. Ego dñs. hoc est nomẽ meum. Gloriaꝫ meam alteri non dabo: ꝛ laudẽ meã sculptilibus. Que prima fuerunt: ecce venerunt: noua quoq̃ ego annũcio: anteq̃

incipiāt fieri. l: Audita vobis faciā p esaiā et alios
l Cantate. Hic pōit ponit̄ gratiarū actio p tanti ꝓphetas
bificij, pmissiōe, cū dr. Cantate dño canticū nouū, p no
uitate tanti mysterij vnde t nato xpo nouū canticū can
tauerūt angeli Luc. ij. m Laus ei⁹ ab extre, terre, qz
in oīb terre partib⁹ sunt aliq̄ fideles xpīm laudātes. t qz christ⁹ laudādus est nō solū in arida sed etiā i ma ri t ei⁹ insulis, tō subditur. Qui descēditis in mare.
n Leuet desertū, id est gēntilitas exurgat ad fidei xpiane statū.
o In domib⁹ habi tabit cedar, cedar fuit fili⁹ ysmaelis. Bene exp. t ideo p ipm designat xp̄s ysmaelitarū q̄ antiq̄tus habita bat in tabernaculis va gando de loco ad lo cū. t p hoc metaphorice designant xp̄i gentiles in diuersis errori bus vagātes, qui mō p fidē habitāt i domi bus xp̄i. i. ecclesijs. p fidē charitate roma
p Laudate ba. (cā petre. Dicit Rabi⁹ in. q. p hoc intelligūtur mortui sepulchra lapidea inhabitantes. q̄s dicit suscitandos in aduētu messie, sed hoc ita erit adimpletum, qz christ⁹ lazar⁹ suscitauit de monumento t eo resurgēte multa corpa sctōz resurrexerūt de monumentis. Math. xxvij. Potest etiā aliter exponi de terra moab q̄ petra nomiat̄ supra xvi. ca. Emitte agnū dñe dñatorē terre de petra deserti t de terra illa aliq̄ crediderūt ad p̄dicationē discipulo
q Ponēt dño gl'iam. i. dicī (cū xp̄i in dño exultātes, puli christi gloriā ei⁹ p̄dicātes. r Dñs sicut fortis. Hic pōit ponit̄ malor⁹ casus cū dr. Dñs sicut fortis egre diet. in exercitū romanor⁹ ꝓpter incredulitatē iudeor⁹.
s Sicut vir pugnator. t. i. in romanis ad destruendū ci uitatē t pl'm. t Vociferabit. t. q̄d dicit subdit.
v Tacui. coā pylato a sacerdotib⁹ accusatus falso.
x Semp silui. de iniurijs t obprobrijs mihi illatis.
y Patiens fui. expectās eor⁹ pniam. z Sicut parturiēs loquar. q. d. nō possum nec debeo vltra cōtinere me a punitiōe eor⁹. ideo subdit. a Dissipabo. t. deſtos facā montes. i. maiores. b Et colles. i. mediocres.
c Et oīne germē eor⁹ exiccabo. i. miores ō pl'o destruā
d Ponā flumia in insulas. t. subtrahēdo ab eis oēs delectatiōes t diuitias. e Et deducā. Hic pōit describit saluatio credentiū. cū dr. Et deducā cecos. i. gentiles errorib⁹ cecatos. f In viā quā nescīt. p obstinatiam mādator⁹. g Et in semitis. q obstuanti⁹ ꝓsilio
rū. h Ponā tenebras t. c. p diuinor⁹ cognitionē.
i Et prava. ex ꝓsuetudine peccādi. l: Jn recta. p operū rectificationē. l Hec ẏba. Supra posita est diuini beneficij magnitudo in filij missiōe. hic pōit poni tur malor⁹ ingratitudo ex sua obstinatiōe cū dr l Hec ẏba feci eis. Filiū scz eis mittendo.
m Et nō dereliqui eos. scz ipi me. tō subditur. n Conuersi sunt retrorsum p infidelitatē. t qz aliq̄ d gētilib⁹ fuerūt cōtra ri dem christi obstinati ꝓpter ydola xp̄m p̄se q̄ntes. ideo subditur.
o Cōfundant ꝓfusione. t aliq̄ de iudeis. ideo subditur.
p Surdi audite. scz ẏba ꝓphetarū ad vos missor⁹. q annūciauerūt christi aduētum.
q Et ceci intuemini ad videndū. s. impletionē ꝓphetarū in Jesu nazareno. Et qz iudei p maiorē partē remāserūt in sua cecitate. ideo subdit.
r Quis cecus t. c. i. xp̄us iudaic⁹ diuine seruituti specialit obligatus a tpe suscepte legis. t subditur.
s Nisi q̄ venundat⁹ est. s. xp̄s iudaic⁹ in destructiōe hierlm p tyrū in vindictā mortis christi. Dicit enī Hugo floriacensis q romani multa cede iudeor⁹ fessi q̄rebāt q̄d captiua mācipia venderēt. sed qz plurimi
venales t pauci inueniebant emptores. nō debuere qui ex. mācipio vno nūmismate mercarent. sicut econuerso xp̄m emerāt. xxx. nūmismatib⁹.
t Et q̄s cecus. nisi ser. domini. i. xp̄s iudaic⁹ q̄ fuit specialit ad futuritez dei obligat⁹. ab illo tpe q̄ de⁹ percussit primogenita egyptiorū.
v Qui vides multa i lege t ꝓphetis scripta p Nō ne custodies. q. d. meli⁹ deberes custodire q̄s alij. sed tu magis deuastī.
y Qui aptas habes aures. i. q̄ frequēter aperuisti aures ad audiendū legē t ꝓphetas.
z Nōne audies. q. d. audisti aure corpis. sed nō mentis.
a Et dñs voluit vt sctificaret eū. s. xp̄m iudaicū mittens eis filiū suū.
b Et magnificaret legē. in christo implens eā. sm q ipe dicit Math. v. Nō veni soluere legem. sed adimplere.
c Jpe aūt xp̄s dirept⁹ t vastatus p romanos ꝓpter incredulitatē suā.
d Laqueus iuuenū oēs. i. a iuuenib⁹ ducti sunt ligati. i. a bellatorib⁹
e Et in domib⁹ carcerū. p magna pte positi.
f Facti sunt in rapinā. nec est q̄ eruat. adhuc enī sunt in hac captiuitate. que iā durauit per annos mille. cclx. s. anno dñi. M. ccc. xxxij. q̄ liber iste fuit scriptus.
g Quis est in vobis q̄ audiat hoc. auribus metis. q. d. pauci.

b Quis dedit in direptionē iacob ⁊c. ⁊ tſidet. Nonne dñs ihesus christ⁹. i Ipe cui peccauim⁹, cū negando coꝝ pylato ⁊ morte ei⁹, pcurādo. ⁊ loq̄tur de futuro per modū p̄teriti in pſona iudeoꝝ. q̄ poſt destructionē ciuitatis non crediderunt in christum.

l Et noluerūt ire ꝛ eius ambulare. ꝛ in c creduli sequēdo christū, p opa bone vite.

l Et nō audierūt legem ei⁹. ſ. euangelicā sed magis respuerūt

m Et effudit (ea. sup eū indignationez p exercitū romanoꝝ.

n Et cōbussit eum in circūitu. q̄ romani nō solū cōbusserūt hierusalē, sed ⁊ alias ciuitates in circūitu.

o Et non cognouit q̄ ꝺ esset in vindictaz mortis xpi. Et sic etiā in infidelitate pmansit.

Cap'm. XLIII.

e Tnūc hec dicit dñs. Postq̄ actū est. ꝓcedenti de missione filij dei. hic ꝓsit agit ꝺ multiplicatiōe fidei. Et duiditur in duas partes. q̄ ꝓmo pontifex gentiuz illuminatio. ſcōo iudeoꝝ excecatio. ibi. Hec dicit. Prima i duas. q̄ ꝓmo pontifex multiplicatio fideliuz. ſcōo ei⁹ multiplicationis effectuū principiū. ibi. Quis in vobis. Circa primū sciendū. q̄ fides multiplicata est p opa miraculosa. vtutē tot⁹ nature trāscēdētia. q̄bus visis infideles ꝙuertebant ad christū. vt ptz in actibz apl̄oꝝ i pluribz locis. ⁊ in ſcriptis legēdis. Et iō primo pontifex hic talis opatio. ſcōo fidelū multiplicatio. ibi. Dedi ꝓpiationē

b Hec dicit dñs ⁊c. sicut enī fides (Circa primū ꝺ. patrū ſcriptoꝝ a iudeis trāsiit in christianos. sic ⁊ noua. Fm q̄ ꝺ ca. seq. Ille vocabit in nōe iacob. ⁊ hic scribet mānu sua dño. ⁊ in nōe iſrl assimilabit. vt plen⁹ ibi dicet. ⁊ iō nomen iacob ⁊ iſrl intelligit hic pl's christian⁹. cū ꝺ.

a Creans te iacob. i. deducēs te ad esse grē p fidei susceptionē b Et formās te iſrl. in moribz p apl̄oꝝ p̄dicationē. c Noli timere. iter p̄suras primitiue eccl'ie d Quia redemi te. sanguine meo. e Et vocaui te nōe tuo. i. nōe christiano. f Cū trāsieris p aq̄s. i. p tribulationes tpales. g Tecū ero. i. ad lr̄am multi christiani sup aq̄s ambulauerāt ad cōfirmationē fidei.

b Cū ambulaueriz ⁊c. dicit hic Ra. ſa. q̄ tpe futuro q̄s vocat tps messie. accendet ignis diuinit' coburēs alios xpl̄os. ⁊ nō ledēs iudeos. iz q̄s expectat futurū. ita trāsit in p̄teritū. q̄ multi xpiani ab infidelibz i ignē precipiti fuerūt ⁊ diuinit⁹ liberati. ⁊ freq̄nter carnifices cōbusti.

i Dedi ꝓpiationē. Hic ꝓsit ponit fidelū multiplicatio. cū ꝺ. Dedi ꝓpiationez tuā egyptū. Glosa dicit ⁊ magister hiſt' alexādr' de hales q̄ ꝺ intelligit ad lr̄am de conuersatione egypti ⁊ ethiopie ad fidē xpi. ⁊ sic est sensus.

i Dedi ꝓpiationē tuā egyptū. i. dedi egyptū silem tibi in ꝓpiatione incorporando eū christo p fidē. q̄ est ꝓpiatio p peccatis tot⁹ mūdi. ſ. gobis. inq̄. ⁊ in ꝺ alloquit deus ecclesiā primitiuā que primo fuit i iudea collecta. ⁊ inde ad alias nationes dilatata. sicut dictuz fuit ca. ij. Nominat aūt hic specialiter ter egyptus ⁊ ethiopia. q̄ ibi satis cito fides fuit multiplicata in egypto. sub marco in alexandria. ⁊ p beatū matheū in ethiopia rege cuz vxore ⁊ filio baptizato. ⁊ populo suo. ideo subditur.

l Ethiopiā ⁊ saba. nomē est ciuitatis in ethiopia vt dicit hic glosa. l Pro te. ſ. dilatanda dedi. ⁊ per istas duas terras intelligit alie. ad quas dilatata est fides ecclesie.

m Erquo honorabilis factus es. ⁊ ꝓpleme⁹. ꝺ potissime impletū fuit i xpi incarnatione. accipiēdo. ſ. naturā humanā ꝺ in deis in vnitate pſone quē honorē non fecit angelis. ad Hebre. ij. Nusq̄ angelos apprehendit. ſz semē abrae.

n Dilexi te. dando aliaz p te. o Et dabo homines. ſ. ad mortez multoꝝ tus.

p Pro te ꝓseruāda ⁊ dilatanda. sic ptz ꝺ iuliano impatore q̄ cū magna pte exercit⁹ romani periit in bello ꝓtra persas. eo q̄ nimiter statuerat in suo reditu destruere ciuitatē cesareaz cū pplo christiano ibidem existente sub ſcō basilio epō. ⁊ etiaz impatores romani. vt nero. domicianus. ⁊ plures alij perierūt. eo q̄ mouerant pſecutiones ꝓtra eccl'iam. iō subdit.

q Noli timere p̄ſſuras. q̄ in primitiua eccl'ia fuerūt magne.

r Quia ego tecū sum. te. p tegēdo ⁊ multiplicando. vnde ⁊ in illis p̄ſſuris multū creuit eccl'ia in gētibz p̄stantiā martyrū ⁊ miraculā ꝺ que circa eos fiebāt admirantibz. ⁊ sic ad fidē christi ꝙuertebant. ideo subdit.

s Ab oriente adducā semē tuū ⁊c. ista adductio seu cōgregatio fidelū nō est intelligēda p localē motuz. sed q̄ sunt aggregati xpō capiti p vnitatē fidei ⁊ charitatiz. ideo ꝺ Matth. viij. Multi venient ab oriente ⁊ occidente ⁊c.

t Affer filios ⁊c. Hic accipit longinquitas nō fm distantiā loci sed pcti. q̄ facit homines a deo elongari.

v Et oēm q̄ inuocat nomen meū. Ex q̄ ptz q̄ nō loq̄tur de pplo iudaico tm̄. sed de oi aduenīte ad fidē.

r Creaui eum in esse grē. q̄ est p creationē. y Formaui eū. moribz.

z Et feci eū. deducēdo ad pfectionis statū. iō subditur.

a Educ foras. i. extra errorē. b Pplm cecū. prius.

c Et oculū. hītē. nūc p fidei susceptionem. d Surdū. ſ. pri⁹ p inobedientiā. e Et aures ei sunt. nūc p obedientiā ⁊ intelligentiā. ⁊ intelligit ꝺ de iudeis ad fidem xpi conuersis. q̄ ꝓcedēti capl'o vocati sunt ceci ⁊ surdi. ⁊ q̄ ecclesia nō solū ex iudeis est collecta. iz etiā de oibz gētibz iō subdit.

f Oēs gen. congre. sunt ⁊c. ſ. in vnitate fidei christiane. ⁊ cuz ꝺ hic. Oēs gentes. est distributio p genibz singuloꝝ. q̄ in ea congregati sunt aliq̄ de oibz gentibz

g Quis in vobis. Hic ꝓsit describit dicte congre (bus. gationis effectuū principiū. ſ. ipe deꝰ qui talia pōt p̄dicere

fit

cere ⁊ sic efficere, nō aūt idola que a gentib⁹ colebantur. ⁊ hoc est qd̄ d̄r. g Quis in vobis. i. in dijs gentiū.
a Annūciet illud. q. d. nullus. q̄ futura ꝯtingentia certitudinaliter p̄dicere est ꝓpriū dei. ꝑ se vel ꝑ ꝓphas suos ideo subditur. b Dent. scz dij gentium.
c Testes eoꝝ. i. prophetas eorum.
d Et iustificent̄. id ē examinentur vtrum sint veri vel falsi.
e Et audiant. a dijs suis futura ꝯtingētia
f Et dicant. ea alijs ex noīe deoꝝ suoꝝ. q̄si di. non poterunt. sed ego potero. iō subdit̄
g Vere vos testes ⁊c. est v̄bū dei ad ꝓphetas suos. et maxīe ad apl̄os q̄ fuerūt testes eius. fm q̄ d̄r Act. i. Eritis mihi testes in hierl̄m ⁊ in oī iudea ⁊ samaria ⁊ vsq̄ ad vltimum terre.
h Et fuus me⁹ quē elegi. i. quēcūq̄ elegero ad seruiēdū mihi. supple erit testis me⁹.
i Vt sciat̄ ⁊ credatis mihi cū videritis impleta q̄ aū denūcia
k Ante me nō (ui est for. de⁹. q̄ ipe ē solus eterni⁹ a ꝑte principij. ⁊ etiā a parte finis ꝓprie loquēdo de eternitate.
l Ego sum. non hn̄s esse aliunde. sz ex me. Ego sum dn̄s. q̄ oīa alia hn̄t a me esse.
m Ego annūciaui scz salutē generis humani ꝑ prophetas.
n Et saluaui ꝑ xp̄m sicut ꝓmiserā. o Et nō fuit in vobis alien⁹. s. deus q̄ talia nunciaret. cetera patent ex dictis. p Hec dicit. Hic ꝯn̄r ponit̄ iudeoꝝ excecatio ex ingratitudine procedens. ⁊ iō diuidit̄ in duas ꝑtes. q̄ primo ponit̄ bn̄ficioꝝ dei magnitudo. scd̄o iudeoꝝ ingratitudo. ibi. Ne me inuocasti. Prima in duas. q̄ prīo ponunt̄ bn̄ficia ve. testa. ⁊ scd̄o noui. ibi. Ne memineritis. inter bn̄ficia exhibita iudeis tp̄e veter̄ testamēti. ista fuerūt magis famosa ⁊ nota. s. liberatio de fuitute egyptiaca. ⁊ liberatio de captiuitate babylonica. Primo igit̄ hic recolit̄ scd̄m. cū dicit̄.
q Propter vos. s. liberādos. r Emisi in babylonē scz cyrū ⁊ dariū cū exercitib⁹ suis. s Et detraxi vectes vniuersos. i. clausuras ī q̄b⁹ ꝯfidebāt. t Et chaldeos in nauib⁹ suis gloriātes. q̄ debellauerūt plura regna nō solū bellis campalib⁹. sed etiaz nauali⁹. Consequēter recolitur primū beneficium cū dicit̄. v Hec dicit dn̄s ⁊c. diuidendo mare rubrū. vt p̄beret filijs isrl̄
x Et in aq̄s torrentib⁹ semitā. desic (transitū ꝑ siccū. cando iordanē in fluuiū trāsitu arce. vt p̄t Josue. iij.
y Qui eduxit quadrigā ⁊ equuz. i. currus ⁊ eq̄tes egyptioꝝ ad insequē dū filios isrl̄ intra mare rubrum.
z Simul obdormierūt. somno mort̄. q̄ fuerūt submer
a Ne memineritis. Hic recolunt̄ (si in aq̄s Exo. xiiij beneficia noui testamēti. cū d̄r. Ne memineritis priorū ⁊c. i. p̄dictoꝝ bn̄ficioꝝ. q. d. licet f erint magna. tn̄ in cōparatiōe ad bn̄ficiuz incarnatiōis sunt modica aut nulla. iō sub
u
a Ecce ego (ditur facio noua. fm q̄ h̄r Hiere. xxxi. Creauit dn̄s nouū sup terraz. mulier circūdabit virū. i. xp̄m in vtero suo ab instanti incarnationis virū ꝑfectū v̄tutibus ⁊ scientijs.
b Ponā in deserto viam. s. ꝑfectiōis ⁊ iusticie. ⁊ vocat̄ hic desertū gentilitas ⁊ iudea sicut dictū est s. xxv.
c Et in inuio flumina. i. spūssancti dona Vn̄ dicit saluator Johan. vij. Qui credit ī me flumīa de ventre ei⁹ fluent aque viue. qd̄ exponēs euangelista subdit. hoc aūt dicit de spiritu quez accepturi erāt credētes in eum.
d Et glorifi. me bestia agri ⁊c. i. illi q̄ ante cōuersionē bestialiter ⁊ crudeliter viue
e Vt darē (bant. potum populo meo. christiano.
f Electo meo. ad vitam beatā. hoc addit̄ q̄ nō omnes christiani saluabunt̄. sed tm̄ electi.
g Non me inuocasti iacob. Hic ponitur iudeorū obstinatorum ingratitudo. cum dicitur. Non me inuocasti iacob. gratias agēdo
h Nec laborasti in me israel. i. (de tantis beneficijs. nec laborem magnuz sustinuisti. In hebreo habet̄. Quia laborasti. Exponitur tamen ad eundē sensuz ab hebreis sic. Quia laborasti. id est cito attediatus ⁊ fatigatus fuisti seruiendo mihi.
i Non obtulisti mihi arietē ⁊c. hoc refert̄ ad beneficium liberationis de egypto. fm q̄ d̄r Hiere. vij. Nō p̄cepi eis in die qua eduxi eos de terra egypti de v̄bo holocaustomatum ⁊ victimarū ⁊c.
k Non emisti mihi argento calamū ⁊c. scz in exitu de egypto. Est autem calamus vna de quattuor speciebus aromaticis que ponebant̄ in thymiamate.
l Veruntamen seruire me fecisti in peccatis tuis. id ē ꝑ peccatis tuis expiandis. hoc ꝑfectissime fuit impletū in deo ⁊ homīe christo. qui formam serui accepit. vt pro peccatis nr̄is satisfaceret. m Prebuisti mihi laborē id est fuisti mihi occasio vt laborem passiōis sustinerē.
n Ego sum. ⁊ non alius.

vobis [a] annunciet istud. ⁊ q̄ prima sunt audire vos faciet. [b] Dent [c] testes eoꝝ [d] ⁊ iustificentur. [e] ⁊ audiant [f] ⁊ dicant. [g] Vere vos testes mei dicit dn̄s [h] ⁊ seru⁹ me⁹ quez elegi: [i] vt sciatis ⁊ credatis mihi. ⁊ intelligat̄ q̄ ego ipe suz. [k] Ante me nō est formatus deus. ⁊ post me nō erit [l] Ego sum ego suz dn̄s ⁊ nō est absq̄ me saluator. [m] Ego annūciaui [n] ⁊ aluaui. auditū feci. ⁊ nō fuit in vobis alienus. Vos testes mei dicit dn̄s. ⁊ ego deus. Et ab initio ego ipe. ⁊ nō est q̄ de manu mea eruat. Opabor ⁊ q̄s auertet illud [p] Hec dic̄ dn̄s redēptor vester sanct⁹ israel [q] Propter vos [r] emisi babylonē: [s] ⁊ detraxi vectes vniuersos: [t] ⁊ chaldeos in nauibus suis gloriātes. Ego dominus sctūs vr̄: creans isrl̄ rex vr̄. [v] Hec dicit dn̄s q̄ dedit ī mari viā [x] ⁊ ī aq̄s torrentib⁹ semitā. [y] Qui eduxit q̄drigam ⁊ equum. agmen et robustū. [z] Simul obdormierūt nec resurgēt. ꝯtriti sūt q̄si linū. ⁊ extincti sunt. [a] Ne memineritis prioꝝ ⁊ antiq̄ ne intueamini [b] Ecce ego facio noua. et nūc orient̄. vtiq̄ cognoscetis ea. [c] Ponaz in deserto viā. ⁊ ī inuio flumina. [d] Et glorificabit me bestia agri. dracones ⁊ struciones. q̄ dedi ī deserto aq̄s ⁊ flumīa ī inuio [e] vt darē potum populo meo [f] electo meo. Populū istū formaui mihi. laudē meaz narrabit. [g] Nō me īuocasti iacob [h] nec laborasti in me isrl̄. [i] Nō obtulisti mihi arietē holocausti tui. ⁊ victimis tuis non glorificasti me. Nō te seruire feci in oblatiōe. nec laborē tibi prebui in thure. [k] Nō emisti mihi argēto calamū ⁊ adipe victimarum tuarū non inebriasti me. [l] Veruntamen seruire me fecisti in peccat̄ tuis: [m] prebuisti mihi laborez in iniquitatibus tuis. [n] Ego suz: ego sum ipe

a Qui deleo iniquitates ꝛc. i. ex misericordia mea ꝛ
b Re(charitate. ꝛ nō ꝓpter tua merita. nō subdit.
duc me in memoriā. s. alic⁹ meriti. ꝓpter qđ deberet ta
lia pati. q. d. nō potes. nō subdit. c Narra siqđ hēs
ꝛc. si aūt dicat ꝙ patre
dicitur. d Pater
tu⁹ primus peccauit.
Dic. Ra. sal. ꝙ iste pa
ter fuit abraam q̄ pec
cauit qñ dixit. Besi.
xv. dñe deus vñ scire
possum ꝙ possessurus
sum eā. dubitās de di
uino promisso. sed quia
ibi tenui ꝓmium ego
sicut ꝛ alij doctores
catholici. ꝛ marie ḡa
ibidem ꝑmittit. Credidit abraam deo ꝛ reputatū est
ei ad iusticiā. nō meli⁹ subdit ꝙ ille pater prim⁹ intelli
git adā. de quo certū est ꝙ peccauit trāsgrediendo dei
mandatū. Besi. iij. ꝛ qz peccatū ei⁹ transiit ad posteros
nō sic aūt peccata alioꝝ parētū. nō fit hic spālis mētio
de ei⁹ peccato. e Et interptes tui. i. moyses ꝛ aaron
q̄ verba dñi referebāt ad ꝑlm. ꝛ cōuerto verba ꝑli
ad deū. f Prevaricati sunt in me. aaron in fabrica
tione vituli. Exo. xxxij. ꝛ vterq; simul ad aquas ꝯtrie
nis Nu. xx. g Et ꝙaminauī. i. ꝙaminatos offidi.
b Principes sanctos. s. david in adulterio bersabee
et homicidio vrie. ꝛ ezechiā in elatōe qñ nūcij regis ba
bylōis fuerūt ad deū missi. iij. regū. xx. i Dedi ad in
territionē iacob. ꝙ reges assirioꝝ ꝛ babylonis. vt ptz ex su
pradictis. ꝛ hoc ꝓpter pcā ꝑli et principū. k Et isra
el i blasphemiaz. ex h enī ꝙ de⁹ israel nō liberauerat eū
gētiles dicebāt eū imporētē. Aliq; etiā de populo israel
impatiētia facti ꝓrumpebāt in blasphemiā dei.

In capitulo. xliij. vbi dicit in postilla. Primus. id est
ipse deus. Additio.

f Sicut apli fuerūt veri testes xpi. put allegat i po
stilla ꝙ illud qđ dr Act. i. Eritis mihi testes in
irlm. sic ꝛ porr⁹ xps testis dei dr. vñ de xpo ad li
tera dr. Ecce teste gentiū dedi eū. ꝛ in euāgelio. Ego ad h
veni in mūdū ꝛc. vñ qđ dicit hic. Et serui⁹ meus qué elegi.
scz erit testis meus. intelligēdū cē ꝓprie ad ḥam d xpo.

In eo. ca. vbi dr in postilla. Consequenter hoc excludit
cum dicit. Pater tuus. Additio. ij.

q Quod āt dr h. Pr tu⁹ ꝑm⁹ peccauit recte exponit de
adā sic in postilla. put vba plane sonāt. Adā enī
fuit primus pater simpliciter ꝛ peccauit. Bene.
iij. Dz qđ sequit. Et interptes tui puaricati sunt in me. nō
bene exponit de moyse ꝛ aaron. tū qz moyses et aaron
ꝓphete dñi dicūtur nō interptes. gra cui⁹ prophetādi distī
guit a gra interpṫandi. vt patet p aplm. i. Corin. xij. tum
qz licet moyses ꝛ aaron peccassent. nūq; tñ prevaricati
dicūtur fuisse in deū. puaricati enī addit sup rōes peccā
di. sic ꝙ puaricari i portat transgressiōes legis p alios. ꝛ t
habet in catholicon. qđ nō pōt dici de moyse. cuius pec
catū ad aquā ꝯtradictōis nō fuit ita graue vt ostēsiz est
i additōe Hume. xx. ꝛ ideo vī aliter hic dicendū. Pro q̄
attēdēdū ē. ꝙ ꝓpheta hic facit mētionē de duob⁹ pecca
tis q̄ ad posteros trāsierūt. ꝛ de pcīs illis peccatis cor
rūdētib⁹. primū ē pcīm adę qđ trāsiit ad posteros p ori
ginē. scōm ē peccatū phariseoꝝ legez diuinā pure in
terptātiū. qbus xps Matthei. v. ca. Iritū fecistis man
datū dei ꝛc. qđ quidē pcīm trāsiit ad posteros nō p origi
nē sz p doctrine successionē. falsa enī interptatio legis
p phariseos primo inuēta trāsiit in posteros. s. in iude
os hodiernos eā suscipiētes. vñ isti phariseī ꝓprie dicū
tur interptes. nō enī suā doctrinā tradūt vt ꝓphete. sed
vt legis expositores seu interptes. q̄ quidē ꝓprie dicū
tur puaricari i deū. qz p alios trāsgressiōez legis ꝑmittūt
p falsaz interptatioz de qrū falsa et puersa doctrina di
ctū fuit supra in additōe ca. xxviij. ꝙ pena
aūt ꝑio pctō cōfidē
te. s. ade dicit ꝓpheta.

Qui deleo iniq̄tates tuas ꝓpter me et pctoꝝ tuoꝝ non recordabor. Reduc me in memoriam ꝛ iudicemur simul narra siquid habes, vt iustificer. Pater tu⁹ pri
mus peccauit, et interpre
tes tui prevaricati sunt in
me. Et contaminaui principes sanctos, dedi ad int
mitionem. Jacob. ꝛ israel in blasphemiam.

Et ꝙaminaui ꝓncipes sanctos. vbi i he
breo hī. Et ꝓphanaui
principes sctos. ꝛ ē sen
sus ꝙ ꝓpter pctā ade
principes sancti. s. pa
triarche ꝛ alij iusti. q̄
ꝙbuissent gaudere di
uino ꝙsortio fuerūt a deo ꝓphanati carētes diuina visio
ne q̄si ꝓphani. ꝙ pena āt cōrespōdēte secūdo pctō dicit.
Et dedi ad interptatōez iacob. s. ꝓ romanos. qui exēp
tes vindictā sanguis xpi q̄ ꝓ malicia phariseoꝝ fuit ef
fusus recipiēnū ipm sanguinē sup se ꝛ filios suos. Ipe
suz iacob. i. ꝓprium israeliticū. Ad internitionē dederūt.
et principes israel in blasphemiā. qz sunt a deo cōdēna
ti tanq̄ blasphemi dei. Cōsequenter aūt vt ostendat ꝓpheta
q̄ iacob qui dat⁹ ē ad internitōz. ꝛ israel i blasphemiā.
distinguit a vero iacob. qui ē popul⁹ fidelis. ꝛ a vo israe
el qui ē a deo electus. nō subdit in principio huius capituli
sequēs. Et nūc audi iacob serue me⁹. ꝛ israel quē elegi.
q̄si diceret tu iacob serue me⁹. scilicet popul⁹ fidelis. qz
infideles israel nō vult vt i glosa. Et israel quē elegi. scz
ꝑdestinādo q̄si diceret nō loquor iacob ꝑdicto in ꝑce
dētibus qui tñ fm carnē iacob dicit. qui dat⁹ ē ad inter
nitioz nec israel qui in blasphemiā. sz iacob seruo meo
et israel quē elegi. Et hunc sñe ꝯcordat glosa. ꝛ sequtur.
Hec dicit dñs. i quo ꝑdicit quō iacob seru⁹ ꝛ israel ele
ctus a deo erāt saluādi. s. ꝓ aquā baptismi ꝛ infusionē
spūssancti dicēs. Effundā enī aquas sup sitientē ꝛc. Ef
fundā spiritū meū sup semē tuū et ponatur totū sicut
in postilla.

Replica.

Ma igitur. xliij. cū dr Vere testes mei eritis. ꝛ
i seru⁹ me⁹ quē elegi. Burgēsis dicit illud vt imū
ad ḥam ꝓprie intelligi de xpo vtra exposiōz po
stilla. Dz h vī periculosiz sic periculosiz ē dicere xpm ꝓ
prie creaturā. quēadmodū arrius qui propter hoc cre
puit. et ei⁹ diffusa sunt viscera. ita dicere xpm simplicit
et ꝓprie seruū cū sit filius ꝛ heres ꝓ deum ad Gal. iij.
Nam ad phil. scdo dr accepisse formā serui. et hoc non
debet dici seru⁹. sicut missus in similitudinē et formaz
carnis pcī. nullo mō dicēdus ē peccator. Et si aliqñ di
citur seru⁹. vt ifra. xlij. hoc debz accipi specificatiue scz
in q̄ntū hō vel fm similitudinē. Iz ꝓpter h nō. dz cōcedi
simplr seru⁹. sicut nec creatura nūc cū reduplicatōe ipe
cificatiue dēta. In eodē ca. Burgē. notat postilla. ꝛc.
qz dicit moysen ꝛ aaron interptes. Primo qz fuerūt ve
re ꝓphete dñi. sed ex hoc nō bene infert. igit nō sunt in
terptes. Nā dñs iesus ꝓphetā olim ꝓphetas euāgelista
nō dedignat dicere interptē. ꝛ qz interptabatur scriptu
ras. Lu. xxiv. scdo obiecit Burgē. qz hic dicūtur puarica
ti qđ ō moyse ꝛ aaron dici nō pōt. Rndeo ꝙ aaron puarica
tor fuit i fabricatōe vituli. ꝛ vterq; ad aqas ꝯdictōis q̄z
peccata sic fuerit grauia. vt eoꝝ occasiōe terrā ꝑmissio
nis ingredi nō ꝑmittebātur a deo vt patet Hume. xx.
Hec burg. his mortuus inualidis solūz impugnat po
stillatorē. Iz etiā scīm Tho. cū postilla in hoc cōcordet.

Tnūc audi. Su/ Capitm. XLIIII.

e perius ysaias induxit populū ad expectatiōnez diuinoꝝ pmissoꝝ ex diuina ptāte ⁊ eius charita/te, hic facit istud idē ex diuina veritate, cui⁹ ē implere p/missa. Et diuidit in tres ptes, qꝝ primo declarat diuina veritas ex impletōne pmissi, scdo ex defecti one idoli ibi. Hec dic dñs, tercio ex liberati one popli ibi. Hec di cit dñs rex. Circa pri mā ptē sciēdū q⁹ aliq doctores catholici ex/ponūt de liberatōe populi a captiuitate babylōica ꝗm pmise/rat de⁹ ante p ꝓphetas, et de ꝓsperita/te eius tpali ⁊ spūali post illū reditū, sz ꝗa pp̄s nō legit tūc tan tā ꝓsperitatē habuis se sicut dictuz fuit ꝑ. ysre. c. ō ra. sa. exponit eam magis catholice ꝗntū ad ꝫ de ipletōe pmissiōis fctē ipi ia cob Gene. xxviij. Erit semē tuū ꝗsi pulus terre, dilataberis ad orientē et occidentē ⁊c. quā promissionē. Ra. sal. dicit implēdā tpe messie p ꝓuersionem aliox ad ei⁹ fidē, et in ꝫ verū dicit sz qd, ex/pectat futuz iā tran/sijt in ptenū, vt ostēdet, igit sic exponat. a Et nūc audi ⁊c. Prio excitat attentionē p hoc insinuās q⁹ denū etatur⁹ sut aliq̄d magnū. b Noli timere serue meus iacob, alloq̄tur pp̄m noie iacob a quo descendit. Et re ctissime iacob dicit⁹ est altero noie isrl q̄ interp̄tat dire, ct⁹ cū deo. vt plen⁹ ostēdi Gen. xxxij. ō loco isrl dic hic c Rectissime quē elegi. Esau reprobato. d Effun/dam enī aq̄s sup sitientē. s. audeā. e Et fluēta sane do ctrine. f Sup aridā. i. gentilitatē. vtraq̄ enī supra nominata ē deserta, ⁊ solitudo. xxv. et eadē rōne dr hic sitiēs et arida. et q⁹ p aquas istas itelligat diuina grā ostēdit cū subdit. g Effundā spm̄ ⁊c. i. sup hoīes chri/stū, qui fm carnē descēdit de semine iacob, ⁊ ab instan/ti incarnatōis fuit replet⁹ spūsancto. h Et bñdictio nē meā ⁊c. i. sup aplos et alios xpi discipulos q̄ fuerūt iudei i principio, sup quos effusa ē diuina benedictio in i Et ger(effusiōe spūssancti sup ipos in signo visibili, minabunt inter herbas, qd̄ glosat sic Ra. sa. i. in medio esau, p quē intelligit romanū imperū. k Iste dicet dñi ego sum. isti erūt iusti pfecti. e Et ille invocabit in noie iacob. isti sunt pauli fidi impioꝝ. i. iudei descen dētes a malis patrib⁹, et sic pauli sunt in noticia legis tanq̄ male edocti a pentib⁹, vel qꝝ cōtra romanos de/signat sub noie impioꝝ. pauulos intelligit filios roma/noꝝ tpe messie creaturoꝝ. m Et hic scribet ⁊c. isti vi n sunt penitētie seu reuersiōis. n Et in noie isrl as/similabit. In hebreo hr pronoiabit. isti sunt ꝓuersi de gētib⁹, hec ē glo. Ra. sa. et ptz qꝝ litera ista etiā accipien do fm expositoꝝ suā ē umpleta, sz h̄ nō itēdat, qꝝ in eius

Tnūc audi. XLIIII

e Jacob serue meus ⁊ isrl quē elegi. Hec di cit dñs faciēs formās te, ab vtero auxiliator tu⁹. b Noli timere serue me⁹ iacob, et rectissime quē elegi. c Effun dā enī aq̄s sup sitientē, ⁊ flu enta sup aridā. d Effundaz spiritū meū sup semē tuuz ⁊ bñdictōz meā sup stirpez tuā, ⁊ germinabūt iter her bas q̄si salices iuxta p̄ter/fluentes aquas. e Iste dicz dñi ego suz ⁊ illevocabit in noie iacob. f Et hic scribet manu sua dño. ⁊ i noie isrl assimulabit. g Hec dicit do/min⁹ rex isrl et redemptoz ei⁹, dñs exercituū. h Ego pri mus ⁊ ego nouissim⁹. ⁊ absq̄ me non est deus. i Quis

similis mei, k Vocet ⁊ annū ciet. et ordinē exponat mi hi. Ex quo cōstitui mihi po pulū antiquū, l Ventura ⁊ que futura sunt annuncient eis. m Nolite timere, neq̄ cō turbemini. n Extūc audire te feci, ⁊ annūciaui. o Vos estis testes mei. p Nunquid ē deus absq̄ me, et forma/tor quē ego ñ noueri. q Pla ste idoli oēs nihil sunt, et amātissima eoꝝ nō ꝓdetūt eis. r Ipi sunt testes eoꝝ qꝝ nō vidēt, neq̄ intelligūt vt cōfundant. s Quis forma uit deū et sculptile ꝓflauit ad nihilū vtile. Ecce oēs p ticipes eius confundētur. t Fabri enī sunt ex homib⁹. u Conuenient oēs stabūt et pauebūt, ⁊ cōfundent simł

lis, x Nec est qui formet deū ⁊c. ō ꝗsi diceret null⁹ nisi fm reputatōz suā q̄ idolū reputat deū vez. y Faber. i. idoloꝝ sūt ex hoīb⁹. i. ō nūero ho minū, ⁊ sic nō pōt facere aliq̄d mai⁹ hoīe. z Lōueni ent oēs hoīes ad iudiciū extremū. a Et pauebūt a facie iudicis. b Et cōfundent sil⁹ p ei⁹ sententiam.

tate romana que ē metropolis romani imperij. tātū cre uit fides catholica q⁹ romana sedes facta est caput ppli xpiani. Viri āt pfecti veraciter dicūtur ap̄li qui fuerūt in grā cōfirmati, et ō quolibz istoꝝ dr. Iste dicet dñi ego sum. s. ap̄s ad cuāgeliū ei⁹ ꝓdicādū. similiter multi ri/ij iudeoꝝ ⁊ etiam ro manoꝝ fidē xpi rece/perūt p baptismum. Jtē a principio eccle sie multi ōlicati facti sunt viri penitētie ac cipientes religiosiz sta tū ꝓuersi etiā ex gēti/bus apparēt p totuz mūdū. Patet etiaz, q⁹ noia isrl et iacob cō/municant gētib⁹ cō uersis ad fidē.

o Hec dicit. Hic cō sequēter ostenditur di uina veritas ex defec tu idoloꝝ, ⁊ prio ostēdit idoloꝝ defectū, se cūdo revocat iudeos ad ver deī cultū. ibi. Memēto hoc. prima adhuc in duas. q⁹ p/mo ostēdit idoloꝝ de fect⁹, scdo fabricandi modus. ibi. Cui⁹ for/mauit. Circa primum opposita iuxta se po sita magis elucescāt. prio ponit divine ex cellētie singularitas. cū dr. p Ego pri m⁹ ⁊c. vt p ꝫ magis ap

pareat idoloꝝ defectibilitas cū dr. q Quis silis mei, q. d. nullus. Sz sunt dñi falsi. qd̄ probat p ꝫ qd̄ subdit. r Vocet et annūciet ⁊c. i. ordinate referat illa que fecit a principio mūdi ante hoīs ꝏditōnem. que nō potuerūt sciri p hoīez nisi ⁊ divina revelatiōe, sicut factū ē moy/si qui in principio. Geneseos ordinate narrat creationem mundi. s Ventura ⁊c. i. cōtigētia futura que solū deo sunt nota, ꝗsi diceret hec nō potuerit facere idola. sz ego possuz. nō subdit. t Extūc audire te feci. i. ante p longū tps. s. illud qd̄ erat sic futurū. v Vos. s. p/phete estis testes mei q⁹ talia ante aduētū vobis nūcia/ui. x Nunq̄d ē de⁹ ⁊c. q. d. non. y Plaste idoli i. formatores idoloꝝ ⁊ declinat hic plastes hui⁹ plaste. z Oēs nihil sunt. i. nulli⁹ virtutis ad faciendū aliq̄d numinis. a Et amātissima eoꝝ. i. idola sua. b Ipi si testes eoꝝ sunt ⁊c. Et hoc enī q⁹ fecerūt ea de materia sen sibili ⁊ inanimata, pōt veraciter testificari, q⁹ in eis nō ē virt⁹ visiua nec intellectiua. ⁊ sic dñt in se ipīs ꝓfundi de cultu eoꝝ. c Quis formauit. Hic cōsequēter po/nit circa idola formatiōis mod⁹. vt p q̄libz aduerrat, q⁹ nihil ē ibi diu tatis. q⁹ illud qd̄ fit p artificiuz hoīs fi pōt cē nobile ipō. sz ē vile ⁊ ōfectibile. idolū ē hmōi. ꝗ ⁊c. vtutē h⁹ rōis deducit hic. diffuse. ⁊ prio in formatōe idoloꝝ metallicoꝝ. cū dr. c Quis formauit deū ⁊c. ꝗsi diceret null⁹ nisi fm reputatōz suā q̄ idolū reputat deū vez. d Faber. i. idoloꝝ sūt ex hoīb⁹. i. ō nūero ho minū, ⁊ sic nō pōt facere aliq̄d mai⁹ hoīe. e Lōueni ent oēs hoīes ad iudiciū extremū. f Et pauebūt a facie iudicis. g Et cōfundent sil⁹ p ei⁹ sententiam.

b Faber ferrari⁹ ⁊c. totū ꝺ inducꝫ ad oſidēdū quō ido
lū de metallo formaꝫ labore hoīs. ⁊ p ꝺſis eſt aliq̄d mi
nus ipo. i Eſuriet ⁊ deficiet. ſ. faber ferrari⁹. ⁊ p hoc
oſidit diligēcia artifi
cū ad faciendū idola.
tū ꝓpter lucrū. tū pro
pter gām dīoꝝ.
k Artifex lignari⁹.
Hoc iuducit virt⁹ ꝑdi
cte rōnis q̄tū ad ido
la lignea labore artifi
cū facta. ⁊ ptz ſnia ali
q̄bus paucis exceptis
que diſcurrent.
l Extēdit normā. in
hebreo hr̄ Lunecā. quia
primū in factoe ido
li lignei eſt extendere
lunecā ſup lignū ꝛz q̄n
titatē idoli formādi
m Forma. li. i rum.
Eſt āt runcina inſtru
mētum ad cauādum
ligna. n Fecit il
lud in angularibꝫ. in
idolis enī fiūt multe
figure angulares. Le
tera patent vſq; ibi.
o Succidit cedros
⁊c. iſta inducūtur ad
oſidendū. q̄ idola alı
q̄ſi fiunt de vili mate
ria ⁊ applicabili loco
ꝓ neceſſarijs hoīs. et
ideo nō eſt applicabile
ad hoc q̄ fiat ibi aliq̄d
numinis. ⁊ ſic ptz fa
tuitas colentiū. pro
pter qđ i fine ꝯcludit
p Cor inſipiēs ad
orabit illud. adoratio
ne latrie.
q Nec̄ dicit ⁊c. ſcz
idolū qđ de ſe ē. men
daciū. quia eſt fictio
eius quod non eſt.
r Memēto. Hic ex
ꝓdictis ⁹unitat ꝙlm
ſuū ad ver dei cultū
dicens. Memēto hoꝝ
tū iacob. i. hmōi erro
rū ad euitandū idola
s Q̄m fuus (triā.
me⁹ es tu. eo q̄ eduxi
te de egypti fuitate.
t Formaui te. dā do
tibi legē i mōte ſynai
v Deleui vt nubez
⁊c. qſi veraciter pen
tuiſti. ió ſubdit. Reuertere ad me ⁊c. x Laudate celi.
id eſt angeli ſancti q̄ eſt cures celeſtes. y Jubilate
extrema terre. i. vulgares hoīes. q̄ ſunt extremi in ꝙlo.
z Reſonate mōtes. i. maiores. a Saltus ⁊ oīne li
gnū. i. mediocres. b Quoniā redemit dīs iacob. re
demptione pfecta p filiū ſuū. ⁊ loquitur de futuro p mo
dū ꝓtent ꝓpter certitudinē ꝓphetie c Hec dicit. Hic
ꝓſiter oſidit diuina veritas ex liberatiōe ppli de captiui
tate babylonica quam ꝑdixit p ꝓphas. ⁊ ſic adimplegit.
Et primo oſidit dei potentia ad hoc agendū cū dicit.

d Ego ſum dīs faci
ens oīa. q. d. multo
plus poſſum q̄ ꝙlm
liberare de captiuita
te babylonica.
e Irrita faciens ⁊c
qz carent effectu.
f Et ariolos i furo
rē vertens adducens
ꝛrū illi⁹ qđ ꝑdicūt.
g Conuertens ſapi
entes retroſū. i. aſtro
logos q̄ de futuꝛ cō
tingētibꝫ aſſerūt p cō
ſtellatiōes. ⁊ deficiūt.
h Inſcitans. i. im
plens in effectu.
i Verbuz ſer. ſui. i.
moyſi. cui⁹ ꝟba adim
pleuit in educēdo po
pulū de egypto. et ad
terrā ꝓmiſſiōis intro
ducendo.
k Et ꝓfiliū ⁊c. i. illū
qđ ſecrete reuelaue
rat ꝓphetis ſuis.
l Qui dico. lōge an
teq̄ veniat.
m Hierlm habitabe
ris. ꝓ neemiam.
n Et ciuitatibus iu
da. edificabimi ꝓ po
pulū de babylone re
deuntes ad⁹ ciuitates
ſuas ⁊ loca.
o Qui dico. pfūdo
deſolare. i. fluuio per
babylonē tranſeunti.
quē exercit⁹ cyri lōge
a ciuitate diuiſit in
plures ptes. Et ſic in
trauit p ei⁹ aliquez ci
uitatem. vt dictuz eſt
ſupra. xxi. ca.
p Qui dico cyro. no
men ei⁹ ꝑdicēdo lon
ge ante ei⁹ ꝛceptionē
q Paſtor meus es.
curaz gerēs de oībus
oībꝫ meis. ſ. iudeis.
r Et oēm volūtatez
meā comple. puniēn
do babylonios ꝓ pec
catis. ⁊ ꝙlm meuz li
beraodo. Eſdre. i.

*Faber ferrari⁹ lima operat⁹
eſt i prunis: ⁊ in malleis for
mauit illud. ⁊ operat⁹ eſt i bra
chio fortitudinis ſue. [1]Eſu
rict ⁊ deficiet. nō bibet aq̄m
⁊ laſſeſcet. [k]Artifex lignari⁹
[l]extēdit normaz: [m]formauit
illud i runcina. [n]Fecit illud
in angularibꝫ. ⁊ i circino tor
nauit illud: ⁊ fecit imaginē
viri q̄ ſpeciosum hoīz ha
bitantē i domo. [o]Succidit
cedros. tulit ilicē. ⁊ querc̄ū
q̄ ſteterat inter ligna ſaltus
*Plantauit pinū quaz plu
uia nutriuit. ⁊ facta ē hoibꝫ
in focuz. Sumpſit ex eis ⁊
calefact⁹ eſt. ⁊ ſuccēdit ⁊ co
xit panes. de reliq̄ aūt opa
tus eſt deū ⁊ adorauit. fecit
ſculptile: ⁊ curuat⁹ eſt añ il
lud. *Medium eius cōbuſſit
igni. ⁊ de medio ei⁹ carnes
comedit. Coxit pulmentuz
⁊ ſaturat⁹ eſt. ⁊ calefact⁹ eſt
⁊ dixit. Vah calefact⁹ ſum
vidi focum. *Reliquū aūtez
eius deū fecit ⁊ ſculptile ſi
bi. Curuat añ illud: ⁊ ado
rat illud: ⁊ obſecrat dicens
Libera me. q⁹ deus me⁹ es
tu. Neſciernnt neq̄ intelle
xerunt. Obliti enī ſunt nevi
deant oculi eoꝝ: ⁊ ne intelli
gant corde ſuo. Non recogi
tant in mente ſua: neq̄ co
gnoſcunt neq̄ ſentiūt vt di
cant. *Medietatē eius com
buſſi igni et coxi ſup carbo
nes ei⁹ panes. coxi carnes
⁊ comedi: ⁊ de reliquo eius
idolū faciā. Ante truncū li
gni procidā. *Pars eius cu
nis eſt. [p]Cor inſipiens ado
rabit illud. et non liberabit
aīam ſuā. [q]neq̄ dicet: for
te mendaciuz eſt in dextera
mea. [r]Memēto hoꝝ iacob
⁊ iſrael. [s]q̄m ſeru⁹ meus es
tu. [t]Formaui te. ſeruus me
us es tu iſrael. nō obliuiſca
ris mei. [v]Deleui vt nubem
iniquitates tuas. et q̄ſi ne
bulam peccata tua. Reuer
tere ad me. q̄m redemi te.
[x]Laudate celi q̄m miſcdiaz
fecit dīs: [y]iubilate extrema
terre. [z]Reſonate mōtes lau
dationē. [a]ſalt⁹ ⁊ oīne lignuz
eius. [b]Q̄m redemit dīs ia
cob. ⁊ iſrl gloriabit⁹. [c]Hec di
cit dīs redemptor tuus. et
formator tu⁹ ex vtero. [d]Ego
ſum dīs faciens oīa: extren
dens celos ſolus ſtabilies
terrā: ⁊ nullus mecū. [e]Irri
ta faciēs ſigna diuinoꝝ. [f]et
ariolos in furorem vertēs.
[g]Conuertens ſapientes re
troſum: ⁊ ſciam eoꝝ ſtultā
faciēs. [h]Suſcitās ⁹vbū ſui
ſui: [i]⁊ conſiliū nūcioꝝ ſuoꝝ cō
plens. [k]Qui dico [m]hierlm
habitaberis. ⁊ ciuitatibus
iude edificabimini ⁊ deſer
ta eius ſuſcitabo. [l]Qui dico
ꝓfundo. deſolare ⁊ flumia
tua arefaciaz. [p]Qui dico cy
ro⁹ paſtor meus es: [r]⁊ omnē
voluntatē meam cōplebis.
Qui dico hierlm edificabe
ris ⁊ templo fundaber⁹.

In ea. xliij. vbi dr in poſtil. Cuis formauit. Hic ꝓfir.
Um gentiles nō ſolū idola ma
nu facta colebāt. ſed etā ſolē ⁊ lunam ⁊ ſtellas.
Deute. iiij. nō videt ratio. ꝓpbe q̄ ex formatione
idoloꝝ p artificiuz hoīs ſumit ſufficere. cū ꝓfecta corpa
celeſtia nō ſunt p manꝰ hoīm fabricata. Ad qđ dicendū
q̄ colētes talia ſemp faciebant aliq̄ humano artificio q̄b

Hic ij

credeba nt influẽtias celestes ad se trahere,ꝛ iõ rõ,ppbe contra eos militat. Capitulũ.XLV.

Ec dicit. Postq̃ esaias indurit ppm ad expectã
h dũ diuina ꝓmissa tanq̃ certitudinal'r adipleda, hic ꝙr ꝓsequit magꝫ in speciali illa beneficia, ꝛ primo q̃tũ ad liberationẽ a mal', secũdo q̃tũ ad ꝓfuatoꝛs i bonis ca.1ri. Prima in duas qꝛ prio ꝓmittit eis liberatois bificiuz, scõo excludit hꝰ liberationis impedimẽtũ ca.l. Prima adhuc in tres, qꝛ prio p̃signat liberatorẽ, scõo destructoꝛs ca. sequnti, ꝛ tertio p̃dicat iudeoꝛ liberatoꝛs, ca. ltiij. Pria in tres qꝛ prio ꝓnunciat liberationẽ, scõo refellit ꝙdictorẽ ibi. Ue q̃ cõtradicit. et tertio denũciat liberatoꝛs, ibi Hec dicit. Prima in duas, qꝛ prio describit liberatois ptãs, scõo etꝰ natiuitas ibi Rorate celi. Prima adhuc in duas, qꝛ primo pontifex liberatoris virtꝰ, scõo ꝙsequẽs fructus, ibi. Ut sciant. Circa primũ sciendũ q̃ Ra. sa. exponit hanc lram.

h Ec dicit XLV
dñs christo meo cuius apprehendi dexterã vt subijciam añ faciẽ eius gentes ꝛ dorsa regũ vertaz. Et aperiã coram eo ianuas: ꝛ porte non claudent. Ego añ te ibo: et gloriosos tre ꝓuilia bo. Portas ereas ꝓterã: ꝛ vectes ferreos ꝓfringã Et dabo tibi thesauros absc̃ditos ꝛ arcana secretoꝛ vt scias qꝛ ego dñs q̃ voco nomẽ tuũ deus isrl ꝓpter seruum meũ iacob ꝛ isrl electũ meuz. Et vocaui te nomie te tps tuũ. n Assimilaui te. notabilibꝫ psonis q̃ruz noia p̃dicti afi tpa eoꝛ, vt ismaelis. Hesi. xri. et Josie. ih. Reg. rih. o Et nõ cognouisti me, qꝛ adhuc non eras. p Accinxi te, fortitudine ad debellãdũ gẽtes ꝛ regna. q Et nõ cognouisti me, etiã postq̃ dedi tibi fortitudinem, q̃uis enĩ cyrus recognouerit oia regna a deo sibi data, vt p̃dictũ est, tñ fi cognouit eũ tãq̃ solũ acoꝛãdũ qꝛ colebat idola. r Ut sciant. Hic cõsequẽter pontifex ptãs cyri seques fructꝰ scz in liberatiõe ppli iude de babylone in cõfessione ptãtis dnũe, qꝛ sicut hꝰ. i. Esdre. i. cyrꝰ vbis ꝛ lris significauit p totũ suũ imperiũ monarchiam a deo sibi datã, ꝛ ab eo sibi mãdatũ fuisse de templi reedificatiõe, ꝛ ad hoc faciendũ ppm inde ad terrã suaz remittere, ꝛ hoc est qõ dr. r Ut sciant hi q̃ ab ortu solis ꝛc. i. p totũ imperiũ cyri p lras eiꝰ missas modo p̃dicto. s Quia absq̃ me nõ est deꝰ, q̃ possit tot ꝛ tanta facere.

a Hec dicit dñs christo meo, sicenĩ est in hebreo. Dicit hic Ra. sa. mgri nri sic dixerũt. i. sic exposuerũt, ꝛ vocat mgros suos doctoꝛes hebreoꝛ antiq̃s, q̃rum plures fuerũt añ christi aduentũ. Deꝰ scũs ꝛ bñdictꝰ dicit messie suo. i. messie in lege ꝛ pphis ꝓmisso. Apponẽs ego te ipi cyro. i. designãs te p cyrũ. Ex q̃ ptz, q̃ ꝓm intentionez antiq̃rũ hebreoꝛ p cyrũ hic introductũ liberatorẽ ppli de babylone principaliter intelligit xps mũdi saluator. Et p saluationẽ ppli de babylone partiale intelligit principaliter saluatio mũdi generaꝫ. Sciẽdũ tñ q̃ figura nõ corrfidet in oĩbꝫ figurato, qꝛ tũc nõ esset figura vl' similitudo, sed identitas, et iõ cyrus nõ fuit xpi figura in oĩbus q̃ de eo dicunt, vtpote i illis q̃ sunt impfectois, vt cũ dr. Nõ cognouisti me, qõ dr de cyro tñ. Et econtra illa q̃ sũt pfectois simplr intelligẽda sunt de xpo solũ. Et sic in b ca. aliq̃ dicunt ad lram de cyro tñ, aliq̃ de xpo seu tempe xpi tñ, ꝛ aliq̃ de vtroq̃, scilla in q̃bꝫ cyrus fuit xpi figura ꝛ verificant de vtroq̃, pricipaliter tñ de xpo sue de redemptiõe facta p xpm. b Luius, scz cyri.

c Apprehẽdi dexterã dans ei fortitudinẽ ad babyloni oriũ ꝛ aliaꝝ gentiũ subiectionẽ. d Aperiã coram eo ianuas, i. factũ aperiri, qꝛ dñs tantũ imutrebat tumorẽ aliq̃bus q̃ recipiebãt cyrũ in dñm sine ꝓtradictione.

e Ego añ te ibo, formidinẽ tuaz pplis incutiendo.

f Et gloriosos terre ḧuiliabo, eos tibi subijciendo.

g Portas ereas ꝓterã, s. ciuitatũ tibi resistentium.

h Et dabo ꝛc. a regibꝫ babylois ꝛ aliis. i Et archana secretoꝝ. i. pciosiliuma magꝫ secrete seruata.

k Ut scias qꝛ ego sum dñs, trãsferẽs regna ꝛ ptãtes ꝺ gente in gẽtẽ ꝑm volũtatẽ meã, ꝺ eni recognouit cyrꝰ, vt hꝰ. i. Esdre. i. Hec dicit cyrꝰ rex persaꝝ, omia regna terre dabit mihi dñs celi ꝛ terre ꝛc. l Propter fuũ meum iacob. i. ppter ppm descẽdentẽ a iacob p te liberandũz.

m Et vocaui te nomie tuo. i. nomẽ tuũ reuelaui lõge ante tuo. n Assimilaui te ꝛ non cognouisti me. Ego dñs ꝛ nõ est ampliꝰ. Extra me nõ est deꝰ. Accinxi te et nõ cognouisti me. vt sciãt hi q̃ ab ortu solis ꝛ q̃ ab occidente, quoniam absq̃ me nõ est deꝰ. Ego dñs ꝛ nõ est alter: formans lucẽ ꝛ creans tenebras: faciens pacẽ: ꝛ creans malũ. Ego dñs faciens oĩa hec Rorate celi desup ꝛ nubes pluant iustum, aperiat terra ꝛ germinet saluatorẽ: et iustitia oriatur simul. Ego dñs creaui eũ. Ue qui cõtradicit figulo testa de testis terre. Nunquid dicet figmentum fictori suo. Opus tuum non habet manus. Ue qui dicit patri. Quid genuisti? et mulieri. Quid parturis? Hec dicit dñs sanctus israel et figulus eius. Interrogate me de futuris super filios meos, et super opus manuum meaꝝ mandate mihi. Ego feci terrã, et homines super eã creaui ego. Manus mee extenderunt celos, et omni militie eoꝝ mandaui. Non loquutus sum in abscõdito in loco tenebrosi terre. Non dixi semini iacob. Frustra querite me. Ego dñs loquens iustitiam, et annũcians equitatem. Congregamini et venite, applicate pariter qui saluati estis de gentibus. Non cognouerunt qui leuabant lignum sculptile sui, et rogabant deum non saluantem. Annũciate et adducite, et consultent simul. Quis audiuit hec ab initio? ex tunc predicta sunt ea. Nunquid non ego dñs? et non est ultra deus absq̃ me. Deus iustus et saluator non est preter me. Convertimini ad me, et saluabimini omnes fines terre. Quia ego deus, et non est amplius. Per memetipsum iuraui, egredietur de ore meo iustitia verbum meum, et non reuertetur. Quia michi curuabitur omne genu, et iurabit omnis lingua in deo. Dicetur de me. Tantum in dño iustitie et imperia. Ad ipsum autem confitebuntur omnes qui repugnant ei. In dño iustificabitur et laudabitur omne semen filiorum israel. Ego dñs creaui eũ, ꝛ ꝛ. Ue qui ꝓtradicit. Hic ppheta increpat ꝓtradictiõez seu impeditorẽ. Astrages enĩ audiẽs expositionẽ somnij ꝑdicti tumens de regno priuarꝰ, filiam suã dedit vxorẽ

cuidam plebeo muliti. vt si filiꝰ de ea naſceret non habe/ret amicos potentes. q̃ iuuaret ipm ad obtinendū regnū. cū hoc ei fecit diligēter obſeruari tps impgnationis filie ſue ⁊ partus ⁊ puerū natū fecit ſibi apportari quē cuidā principi occidendū tradidit. ille autē cōpaſſus tradidit eum cuidā famulo vt ſecreto eū ad nemora portaret. ⁊ eum ibi dimitteret. qđ cū factum fuiſſet. canicula paſtoꝝ iuxta nemora habitantiū q̃ catulos nutriebat diuia pu/dentia horis cōpetentibꝰ accedebat ad puerū ⁊ eū lactabat. cū/q; ſequēs paſtor miras ad qđ nemora itraret inuenit puerū quem vxori ſue tradidit nu/triendū vocans eum ſparcacuz. q; ſpartes lingua phica canes ſi/gnat. ſz poſtea ab eo/dē principe cui tradi/tus fuerat occidendꝰ vocaꝝ fuit ebores. qđ ſignat heredem in il/la lingua. q. d. q̃ tūcū/q; relinqretur aſtrages iſte erit heres. ⁊ ſ mo/do ſcribit in hebreo. ſed qñ träſfertꝰ ad la/tinū vocat eꝝ. ſicut hoc nomē ſaul träſla/tū ad latinū pnūciat ⁊ ſcribit ſaulus. ⁊ iſte cyrus poſtea obtinu/it monarchiā. ⁊ illa q̃ dicta ſunt de aſtrage ⁊ cyro habēt in ſcolaſti/ca hyſtoria. igit cum dr.

tradicit factori ſuo [b] teſta de ſamijs terre. [c] Nunqđ dicet lutum figulo ſuo qđ facis ⁊ opus tuū abſq; manibꝰ eſt. [d] Ve qui dicit patri qđ ge/neras: ⁊ mulieri qđ parturis. [e] Hec dicit dñs ſanctꝰ iſrael: plaſtes ei. Ventura interrogate me ſuper filios meos: et ſup opus manuuz mearū mādate mihi. [f] Ego feci terraz ⁊ hoiem ſup eam creaui ego. Manus mee te/tenderūt celos. [g] ⁊ omni mili/tie eorū mandaui. [h] Ego ſu/ſcitaui eum ad iuſticiam. et oēs vias eiꝰ dirigam. [i] Ipe edificabit ciuitatē meaz [m] et captiuitatē meaz [n] dimittet nō in pcio neq; i muneribꝰ dicit dñs deus exercituū. [o] Hec dicit dñs. [p] Labor egy/pti ⁊ negociatio ethiopie ⁊ ſabaim [q] viri ſublimes ad te tranſibunt ⁊ tui erūt. [r] Poſt te ambulabunt [s] vincti ma/nicis [t] pergent: [v] et te adora/bunt teq; deprecabuntur. [x] Tm in te eſt deus: ⁊ nō eſt deus abſq; te. [y] Vere tu es deus abſconditus: deus iſ/rael ſaluator. [z] Confuſi ſūt ⁊ erubuerunt oēs ſimul. abierunt in confuſiōe fabri/catores errorū. [a] Iſrael ſal/uatus eſt in dño ſalute eterna. [b] Nō cōfundemini ⁊ non erubeſcetis vſq; in ſeculuz ſeculi: [c] qz hec dicit dñs creans celos. Ipe deus for/mans terrā ⁊ faciēs eā: ipſe plaſtes eiꝰ. [d] Nō inuanū creauit eam. ſed vt habitaretur formauit eam. Ego domi/nus ⁊ non eſt alius. [e] Nō in abſcondito locutus ſum: in loco terre tenebroſo. [f] Non dixi ſemini Jacob fruſtra: queriteme Ego domin⁹ lo/quēs iuſticiā: ānūciāſ recta

ros ciuitatis ⁊ portas. et hoc mō fuit reedificata p nece/ſſitatem de licentia ⁊ volūtate regis artaxerſis.

m Et captiuitatē meā. i. uideor in me credentiū.

n Dimittet gratiſ. ⁊ qz ex ſ facto ptās cyri fuit amplia/ta. ſo ſubd. f.

o Labor egypti. i. preciosa p qbꝰ egyptij laborauerunt.

p Et negociatio ethiopie. i. preciose dun/tie ethiopū q̃ delōge p mercatores ibi ap/portate fūt. ⁊ qz nō ſo/lū diuitie iſte. ſed etiam dñi eaꝝ facti fue/runt ſubiecti cyro ut pīnūz liberatoris iu/deoꝝ de babylone. ſō q̃ Viri ſub (ſubdit/limes. i. reges ⁊ prīci/pes dictaꝝ terraꝝ.

r Ad te träſibūt. id eſt ſub dominio tuo.

s Poſt te ambula/būt. te ſeq̃ntes vt do/minum.

t Vincti manic. i. cōpedibꝰ manualibꝰ.

v Pergēt. qz aliqui eoꝝ ſic ducebant com/pediti ad declaratio/nē victorie cyri.

x Et te adorabunt. ſupplicter. poſtulan/do a te miſericordiaz

y Vere tu es. Hoc p phēta pnuntiat fmonē ad deū p modū gra/rum actionis cōfitēdo eiꝰ diuinitatē ⁊ pūtez. p liberatiōe populi ſui dicens.

z Tm in te eſt de⁹. id eſt nulli⁹ eſt de⁹ niſi tu q̃ potes facere talia. ⁊ qz diui/nitas dei nō patet hoīm oculis. ſō ſubdit. Vere tu es de/us abſcōdit⁹. ⁊ ex ſ ꝓfiter inuehit ꝓtra idolatras dicēs.

a Confuſi ſunt fabricatores errorꝝ. i. idolorꝝ. Et vocan/tur hic fabricatores nō ſolū artifices facientes idola. ſed etiā illi q̃ faciūt fieri. vt adorēt ea. ⁊ iſti dicunt hic cofu/ſi. qz p idola ſua nō potuerūt ſaluari de manu cyri.

b Iſrael ſaluat⁹ eſt in dño. i. p virtutē dñi oipotentiſ.

c Salute eterna. ex ſ videt q̃ illud ſit referendū ad ſa/lutē factā p rpm. qz illa que facta fuit tpe cyri nō fuit ta/lis. qz poſtea pplus iſrael fuit multū afflictus tpe antio/chi illuſtris. et poſtea captiuat⁹ p romanos. Et ſi dicaꝝ q̃ hic in hebreo habet. Salute colamum. i. ſalute ſeclorꝝ. que nō importat eternitatē ſed tps longū. ſ remouet p

d Nō ꝓfundemini ⁊c. in hebreo hꝫ. (illud qđ ſubdit. Vſq; in ſecula ⁊ vltra. ⁊ talis locutio vbiq; in ſacra ſcri/ptura importat eternitatē a parte finis fm doctores he/breoꝝ. ⁊ q̃ deꝰ ſit potens ad dandū talē ſalutē oſtendit cū ſubdit.

e Luna hec dicit dñs creans celos. de ni/hilo vtute ſua infinita. ⁊ patet lra vſq; ibi.

f Non in abſcōdito locut⁹ ſum. dando filijs iſt legez. ſ in monte

g Nō dixi ſemini ⁊c. adumplēdo pce/pta mea p modico premio ſed p magno valde. ſ. eterna ſalute. ſicut eni frequēter ſupra dictū eſt. vbiciq; lex ve/tus p virtutum operibus de quibꝰ ſunt mandata legis

promittit, p premio bõa tpalia, sub illis itelliguñ eterna bona principalr, promissa. q; diuinũ pmiũ principale nõ ẽ minoris bonitatis q̃ meritũ sz maioris. Bona ãt tpalia sunt minora bona q̃ opa virtutũ, ꝓpter qõ nõ sunt eoꝝ principale pmiũ. b Cõgregami. Hic pseqnter agit õ salute gẽtiuz, t exponũt ptẽ istaz aliq̃ doctores nisi de gentilib' ꝓuersis ad iudaismũ, qñ vt dicũt liberatiõz eoꝝ peccatorũ t sic cũctis venẽtibus in iudaismũ, sz hoc nõ videt bene dictũ. q; illi fuerũt pauci. vtz vnus. vel duo. Cõuersio aũt istoꝝ de qb' ẽ hic sermo se extendit ad oẽm nationẽ t linguã vt patebit pseqndo. Iraz et iõ intelligẽda ẽ de cõuersiõe gẽtiuz ad fidẽ xpi per pdicatõez aplorũ et fm hõ dr.

b Cõgre. t ve. i. vẽite p fidem ꝓgregami

c Simul (p charitatẽ. i. est. t̃c. t qr no oẽs crediderũt ad pdicatõez aplorũ sed multi in idolatria remanserũt. iõ subdit d Reciciert. intelligere veritatẽ fidei. e Qui leuãt t̃c. i hebreo habet. q̃ leuãt lignũ sculpture sue. t credo q; alioꝝ scriptorũ posunt. s. p. vel. ñ ẽ eadẽ sñia. q; p lignũ vel lignũ intelligit idolũ sculptũ. qđ a suis cultoribus leuat in altuz vt reuerẽt' adorẽt. f Annũciate t̃c. adinuicẽ ꝓferẽdo.

g Quis audiuit fecit hoc ab initio. i. leuẽtũ futuri ꝓtingentis lõge anteq̃ veniret. h Ertũc pdixi illud. i. innuendo p pdicta ꝓphetaꝝ. q; ego sol' talia pdixi. q̃ suz solus de' salutis. et iõ ꝑter inducũtur oẽs generaliter ad cultũ vni' veri dei. cũ dr. i Cõuertimini ad me t̃c. id ẽ habitãtes in oibus finibus terre. k In memet. iuraui. hõ dr ad ostendẽdũ certitudinẽ illius qđ denũciat. Nõ adhuc subdit. l Nõ reuertet. sine cassum. sed ipletur. t qđ sit illud subdit. m Quia mihi curuabit oẽ genu. p adoratiõz latrie cui' signũ est genu' flexio. vt dictũ fuit plen' hester. iij. c. n Et iurabit oĩs lingua. Ista nũc sunt adimpleta. qr p orbẽ cessauit idolatria. et ab oibus colit vn' de'. licz vario mõ a xpianis iudeis t saracenis et aliis. aliomõ põt intelligi de sol' xpianis. qr ꝺ oibus gẽtibus t linguis aliũ credẽt in xpm ipm venientes tanq̃ vi. p deũ. t adhuc plures credẽt circa finẽ mũdi. Et dicit p Dece (cõcludit. o Ergo in dño iustitie t imperiũ. qr principes mũdi p magna parte submiserũt colla iugo christi. t obediũt ei' vicario sũmo pontifici. et qr adhuc plures venient ad fidẽ imposterũ. vt dictũ ẽ iõ subdit. q Ad eũ venient t̃c. ꝺ suis priscis erroribus. r Et ẽs q̃ repugnãt ei. p infidelitatez seu malã vitã. s In dño iustificabit t̃c. Bene ista el dr hic. ois fidelis q̃ imitat fidẽ xpi' israel q̃ ꝺ aduentu xpi ꝓphetizauit. Ben. xlix. put dictũ est ca. pcedẽti.

In ca. xlv. vbi dr i postil. Ass. milauite. Additũ. i.

Bi trãslato nra hz. assimulauit te i Hebre. habet.

v Cognominauit te. et ẽ sensus nõ solũ de' nomen cyri mutauit lõge ante tps iuõ. sz etiã cognomẽ vocis eũ pastorẽ vt s. xliij. q̃ dico cyro pastor me' t̃c.

In eodez ca. vbi dicit in postilla. Et hoc est qđ dicit. Rorate celi desuper.

Additio. ij.

Sc qđ dicitur. Rorate celi. valde erronee exponitur de natiuitate cyri in qua nihil noui euenit ꝑter illud qđ in ceteris hoĩm natiuitatib' contingit. Illud eñ qđ narrat de canicula eum nutriente seu lactãte q; videt in eo singulariter ꝓtigisse nõ ptinet ad eius natiuitatẽ. sz ad eius educationẽ. et iõ qđ hic dr. Rorate celi desup. ꝺ nullo plane põt intelligi nisi de xpi cõceptiõe quẽ rorãte spiritusancto beata virgo germinauit. Nec etiã qđ sequit. et iustitia oriat sim'l pt de ortu cyri in q̃ nulla ẽ iustitia orta intelligi. Nñ hec auctoritas nullo mõ ẽ applicabilis nisi ad ortuz xpi. t iõ ab vniuersali ecclesia in diuinis officijs soluz ad istud trahit. ꝓsiũ quod p prie cõtinuat ad ime diate sequẽtia. Ad qđ sciendũ. q; cõtra mysteriũ xpi duplex ipugnatio surrexit. Prima sz p corpalem psecutionẽ que icepit ab herode volente xpm occidere ne ꝑderet regnũ iudee. secunda ꝺ pseutio spiritualis. que incepit a phariseis doctrinaz Christi impugnãtiꝺ sz negãdo eĩ diuinitatẽ. similiter t matris virginitatẽ. Nñ ꝓpheta i hõ loco alludens illis duabꝰ impugnatoribꝰ. Circa primã dicit. Ue qui cõtradicit facto a suo. qđ ꝓprie exponit de herode qui audiẽs natiuitatẽ xpi miraculose magis ostẽsam. et oze suo confitẽs se adoraturũ xpm. temerarie misus est cõtradicere diuine ordinationi p occisionez puerorum. et hec fuit prima pscutio christi corpalis. De persecutione autez spirituali dicit. Ue qui dicit patri quod generas. et mulieri qđ parturis. qđ denotat impugnationẽ indeorum seu hereticorum ꝓtra duplicẽ natiuitatẽ xpi. sz eternaz et temporalẽ. In hõ enim q; dicit. Ue qui dicit patri qđ generas. intelligitur ille qui patri omnipotẽti dic. Quid generas. sz equalẽ tibi filiũ. et ẽ error negantiũ generationẽ eternam in diuinis. In hoc autem quod sequit. Et mulieri quid parturis. intelligitur ille q̃ negat natiuitatem xpi temporalem fuisse sine semine virili. Talis enim dicit mulieri sz Marie. quid parturis. sz si hominem non cognouisti. quasi diceret. hoc nullo modo posset esse. et patet q; expositio horum versuum ꝑdicta magis ꝓpria est t literalis q̃ alia que de astrage et sonno eius loquitur. Replica.

R capi. xlv. Burgsi. singulariter mouetur contra postillã. ipsum ca. exponentez multũ. ꝺiuinitate dicens q; in eo quedã dicunt tñ de cyro i q̃bus nõ gerit figurã xpi. sicut cum dicitur. Non cognouisti me. qđ sine absurditate xpo nõ põt applicari. quedam au. eius dicuntur de christo tñ. quedam de vtroq; principaliter tamen de christo tanq̃ per cyrum figurato. et sic exponit illum passum. Rorate celi desuper t̃c. Quia nihil absurditatis est in vtraq; expositiõe. burgsi. aũt dicit sz nihil ꝓbat q; de cyro exponi nõ possint. Qui aũt unquit ecclia vtit illo passu in duplo officio. Si illa rõ valeret ps. Dñe ꝓbasti me. in officio diuino assumi nõ deberet. qui de dõ ab oibus exponitur tanq̃ figura. et sic de q̃plurib' aliis locis psalmoꝝ t sacre scripture

Onfract⁹ est. Postq̃ libe/ratoris p̃signationē, hoc ꝓfir ꝓpha denūciat ho/stiū, s. babyloniorꝝ destructionē. Et diuidit in du as partes, qꝝ primo denūciat destructio idolatrie ⁊ po puli. scdo cessatio regni. ca. sequēti. Prima in tres, quia prio dicta destructio denūciat. scdo ꝑfius ad cultum latrie reuo catur ibi. Audite me. tertio liberatio ei⁹ mittit. ibi. Recorda/mini. Circa primū p̃mittit ydoloꝝ destruc/tio cum dicit.

a Confract⁹ est bel. als ꝑfrat⁹ qđ erat pri cipale idolum babylo niorꝝ. ⁊ loqtur ꝺ futu ro p̃ modū p̃terit.

b Contrit⁹ ē nabo. aliud idolū min⁹ pri cipale. Dicunt tñ aliq̃ q⁹ nabo nō est nomen ꝓpriū sed appellatiuū. ⁊ significat ꝓphetiam siue diuinationē. ⁊ sic est sens⁹. ꝑfracto ido/lo bel ꝑfracta ē ꝓphe tia seu diuinatio quā sacerdotes belis fin/gebant. vel qꝝ demo/nes in idol aliqñ da/bant responsa.

c Facta sunt simu/lachra. cē. i. filia eis. qꝝ carētia intellectu. ꝓfiter. denūciat destru ctio idolatrārū. Circa qđ sciendū q⁹ sacer dotes idoloꝝ q̃rētes fugere ꝺ babylone q̃ capta fuit p̃ cyrū secū portabant idola. et sic ꝓpter pondus a velo/ci cursu fuerūt impe/diti. ⁊ sic cū idolis capti ⁊ destructi. ⁊ hoc est qđ dicit.

d Onera vra. i. idola.

e Braui pondere cē. vos a cursu impediētes.

f Cōtabuerūt ⁊ contrita sunt simul. i. vna vobiscū.

g Aīa eoꝝ. i. sacerdotū ⁊ idolatrārū.

h In captiuitatē ibit. qꝝ aliq̃ eoꝝ fuerunt capti viui ⁊ in captiuitatē ducti.

i Audite me. hic ꝓfir reuocat ꝓpheta inde ad verū cultū. qꝝ multi fuerūt idolatre ita ca/ptiuitatē babylonicā. vt ptz. iij. Reg. in pluribꝫ locꝫ. et ex hoc ꝓbabile videt⁹ q⁹ ⁊ hi q̃ fuerūt ducti in babyloniā seq bant babyloniorꝝ idolatriā. ⁊ ad reuocandū eum primo ostēdit affect⁹ dei ad ipm cum ꝺ. in ꝑsona dei. Audite me dom⁹ iacob cē. sequ. f.

k Qui portamini a meo vte/ro. i. q̃ affici⁹ ad vos sicut mater ad filios.

l Usq̃ ad senectā egoipe. i. ista affectionē. ego cōtinuabo. ꝓfir reuo cat ꝓpheta ab idolatria dicēs.

m Cui assimulastis me. fabricādo vobis idola. tō subdit.

n Qui ꝓferūt aurū de sacculo. q. d. q̃tus diligatis aurū sicut auari. tñ ita fu istis ad idolatriā proni q⁹ ibi posuistis aurū vīm. ideo subdit. Conducētes aurifice cē. Et ꝓfir ostēdit idoloꝝ im/potentiā dicens. Portant illū in humeris. ꝓpter qđ in fine ꝓcludit

o Redite p̃uaricatores. i. idoloꝝ fabrica/tores ⁊ cultores.

p Ad cor. cogitando q⁹ in idolis ni hil numinis sit aut ⁊tutis.

q Recordamini. hic de/nunciat liberatio ꝓpheticā. primo tñ ostendit dei potentia ad q̃ Recordamini prioris scēli. i. crea/ (ꝺ agendū cū ꝺ. tionis mundi. qui a me creatus est. ideo subdit.

r Cū ego sum de⁹ solus. creator. ⁊ tō pos/sum ꝓpheticā meā libera re. ⁊ liberationē ꝑdi/cere. ideo subdit.

s Annūciās ab ex/ordio nouissimū. i. an teq̃ fieret annūcia aut principiū rei. ⁊ termi nū. sicut ꝑtz Ex. xij. vbi simul denūciauit abrae desertum iacob ⁊ filioꝝ ei⁹ in egyptū ⁊ afflictionē eorū ibi/dem ⁊ liberationē. et eodē modo esaie reue lauit futuraz captiuitatem ppli p nabu chodo. ⁊ liberationē p cyrum. ⁊ q⁹ istud sit certū ostendit. conse/quenter cum dicit.

t Consiliū meū sta bit. de liberatiōe ppli p cyrum.

v Vocans ab orien te auem. i. cyrū ad mo dū auis velociter vē

x Virū vo/ (turū. luntatis mee. i. execu torē mee voluntatis.

y Creaui. i. creāduz disposui.

a Et faciaz illud. qꝝ volūtas mea no pot impediri. ⁊ ad h⁹ con/sideratiōē excitat in deoꝝ attentionē ꝺ cens.

b Audite me duro corde. i. qui habetis durum cor. ꝓpter quod dicit dom⁹ nus. Exo. xxxij. Cerno q⁹ populus iste dure cervicis sit.

c Prope feci. i. fiendā dispositi. Justicā meā. in ba/bylonioꝝ destructionē. ⁊ vra liberatiōe.

e Dabo i syon salutē. reedificando ibi templuz ad nois mei cultū. p quē cultores ꝓsequunt salutē.

f Et in israel. sic est in hebreo ⁊ in libris correctis. i. in ꝑplo unitāte fidē eius.

g Gloriā meā. qđ fuit impletū impfecte in liberatiōe facta p cyrū. ⁊ ꝑfecte in liberatiōe facta p christū de q̃ est principalis intentio hui⁹ capituli. vt dictū est supra.

Onfract⁹ XLVI
c est bel. ꝑtrit⁹ ē na/bo: facta sunt simu/lachra eoꝝ bestijs ⁊ iumen/tis. Onera vra graui pon/dere vsq̃ ad lassitudinem: contabuerūt: ⁊ cōtrita sunt simul. Nō potuerunt salua re portantem. ⁊ aīa eoꝝ in captiuitatem ibit. Audite me domus iacob: ⁊ omne re siduum domus israel. Qui portamini a meo vtero. qui gestami a mea vulua. Usq̃ ad senectā egoipe. ⁊ vsq̃ ad canos ego portabo. Ego fe ci ⁊ ego feram. ego portabo ⁊ saluabo. Cui assimilastis me ⁊ adequastis: ⁊ cōpara/stis me et fecistis similem: Qui confertis aurum de sacculo. ⁊ argētum statera ponderatis. Conducentes aurificem vt faciat deum: ⁊ ꝓcidūt ⁊ adorant. Portāt illū in humeris gestantes ⁊ ponētes in loco suo. Et sta/bit: ac de loco suo nō moue/bit. Sed ⁊ cū clamauerint ad eū nō audiet: de tribula/tione nō saluabit eos. Mementote istud ⁊ ꝓfundami/ni. redite ꝓuaricatores ad cor. Recordamini prioris seculi. quoniā ego sum de⁹ ⁊ non est vltra de⁹. nec est si milis mei annuncians ab exordio nouissimū. ⁊ ab ini/tio que necdū facta sunt di cens. Consiliū meuz stabit ⁊ omis voluntas mea fiet. Vocans ab oriente auem ⁊ de terra longinqua virum voluntatis mee. Et locut⁹ sum ⁊ adducam illud. creaui et faciam illud. Audite me duro corde. qui longe estis a iusticia. Prope feci iusticiam meam. ⁊ nō elon gabitur: ⁊ salus mea nō mo rabitur. Dabo in syon sa/lutem: et in israel gloriam meam.

Capitulum. XLVII.

Escende. sede in puluere cē. hic ꝓsequēter descri
ꝺ bitur detectio babyloniorꝝ q̃ntū ad cessationē re/gni. Et diuiditur in tres partes. qꝝ primo ponit hmōi cessatio. secūdo subdit huius pene ratio. ibi. Ira tus. ⁊ tertio excludit eius cnatio. ibi. Sta cum incanta/toribus cē. Circa primum dicit.

a Descende. de dignitate regni.

b Sede in puluere. tanq̃ vilis ⁊ abiecta.

c Virgo filia babylon. i. ciuitas babylonis ⁊ ꝺ virgo. qꝝ alis no fuerat violata siue capta ab aduersarijs.

Escende XLVII
ꝺ sede ī puluere virgo filia babylon: sede ī tra/

a Nō est soliū.i.regni thron⁹. e Filie chaldeoꝝ.i. babylonis q̄ erat metropolis in chaldea. f Quia ꝛl tra ꝛc.i.regina sen dña q̄ solēt esse delicate. sz magꝫ fuit tuti subiecta.iō subdit. g Tolle molā ꝛ mole.qđ ē of ficiū ancille h Denuda turpitudinē tuā. Jn hebreo habet. Denuda ligaturā tuā.i.ornamētuz capitꝭ qđ descēdit vsq; ad hūeros.iō subdi Discoope (dic. in humer. p ista designat applicatio ad opus fuile.cū ei ancille ad talia se applicāt tales coopturas amouent.ꝛ eadē sūia importat plūraz cōem cū ōz. Denuda turpitudinē tuā.qz ornamēti ablatio est q̄dā turpitudinis denudatio. k Reuela crura.trāsi flumina ꝛc.q.d. in captiuitatē ducez pe ditando.ꝛ sic oportebit te eleuare vestes. ꝛ discooperire partes inferiores ad trāseundū aquas ꝛ flumina. l Ultionē capiam. de malis tuis. m Redemptor nr. Pr⁹ locut⁹ est.p hec ta in psona dñi.nunc loquit in ꝓpria psona di.Redemptor nr de egypto ꝛ babylone. n Dñs exercituū.i. o Sanctus (angelorum. ctus ysrl.i. sctificans israel. p Sede ta ce.tanq̄ ꝑfusa. Et redit hic ꝓpha ad loq̄ndū in psona domini. q Et intra in tenebras.qz multi de babylonijs in captiuitatez ducti fuerūt et incarcerati. in loc⁹ tenebrosis.

a Nō est soliū⁹ filie chaldeoꝝ
f qz vltra nō vocaberis mollis ꝛ tenera. g Tolle molaz ꝛ mole farinā. h Denuda turpitudinē tuā. i Discooperi humerum. k Reuela crura: transi flumina. l Reuelabit ignominia tua ꝛ videbitur obprobriū tuū. l Ultionē capiā: ꝛ non resistet mihi hō. m Redempter nr⁹ dñs exercituū: nomē illius o sanctus israel. p Sede tace q ꝛ intra i tenebras filia chaldeoruz. qz nō vocaberis vltra dña regnoꝝ. r Jrat⁹ sum s supra populū meū: t cōtaminaui hereditatē meā: ꝛ dedi eos in manu tua. u Nō posuisti eis misericordias. x Sup senē aggrauasti iugū tuū valde: y ꝛ dixisti. z Jn sempiternum ero dña. a Non posuisti hec super cor tuuz: neq; recordata es nouissimi tui. Et nūc audi hec delicata. ꝛ habitās cōfidenter: q̄ dicis in corde tuo ego suz: ꝛ nō est p̄ter me amplius. b Nō sedebo vidua: et ignorabo sterilitatē. c Eueniēt tibi duo hec subito in die vna: d sterilitas e ꝛ viduitas.

b Nō est soliū⁹ filie chaldeoꝝ
f qz vltra nō vocaberis mollis ꝛ tenera. g Tolle molaz ꝛ mole farinā. h Denuda turpitudinē tuā. i Discooperi humerum. k Reuela crura: transi flumina. l Reuelabit ignominia tua ꝛ videbitur obprobriū tuū. l Ultionē capiā: ꝛ non resistet mihi hō. m Redempter nr⁹ dñs exercituū: nomē illius o sanctus israel. p Sede tace q ꝛ intra i tenebras filia chaldeoruz. qz nō vocaberis vltra dña regnoꝝ. r Jrat⁹ sum s supra populū meū: t cōtaminaui hereditatē meā: ꝛ dedi eos in manu tua. u Nō posuisti eis misericordias. x Sup senē aggrauasti iugū tuū valde: y ꝛ dixisti. z Jn sempiternum ero dña. a Non posuisti hec super cor tuuz: neq; recordata es nouissimi tui. Et nūc audi hec delicata. ꝛ habitās cōfidenter: q̄ dicis in corde tuo ego suz: ꝛ nō est p̄ter me amplius. b Nō sedebo vidua: et ignorabo sterilitatē. c Eueniēt tibi duo hec subito in die vna: d sterilitas e ꝛ viduitas.

d Uniuersa. Hic ponit tertia rō q̄ accipit ex maleficio rū multiplicatiōe cū dr. d Uniuersa venerunt ꝛc. ꝛ dicunt malefici q̄ vtunt inuocatiōibus demonum.

e Et ꝓpter duritiā ꝛc.q̄ deludūt sensus humanos. Et riducia habuisti ꝛc.in ipa

d Uniuersa venerunt sup te ꝓpter multitudinē būficiorū tuoꝝ: e ꝛ ꝓpter duritiā incantatoꝝ tuoꝝ vehementē f Et fiduciā habuisti i malicia tua g ꝛ dixisti. Nō est q̄ videat me. h Sapientia tua ꝛ scientia tua hec decepit te. Et dixisti i corde tuo. Ego sum: i ꝛ p̄ter me nō ē altera. k Eueniet sup te malū ꝛ nescies ortū ei⁹: ꝛ irruet sup te calamitas quā nō poteris expiare. Eueniet sup te repente miseria quā nescies. l Sta cū incantatoribus tuis: et cū multitudine maleficioꝝ tuoꝝ m in quib⁹ laborasti ab adolescētia tua. n si forte q̄d prosit tibi: aut si possis fieri fortior. defecisti in multitudine consiliorū. o Stent ꝛ saluent te augures celi qui ꝛemplabant sydera: ꝛ supputabant menses. vt ex eis annūciarēt vētura tibi p Ecce facti sūt q̄si stipula: q ignis cōbussit eos. r Nō liberabūt aiam suam de manu flame nō sunt prune quib⁹ calefiant: nec focus vt sedeāt ad eum s Sic facta sunt tibi: in

e Et ꝓpter duritiā ꝛc.q̄ deludūt sensus humanos. Et riducia habuisti ꝛc.in ipa ꝓseuerādo absq; timore.cui⁹ rō subditur.

g Et dixisti.nō ē ꝛc. ille enī error erat tūc in babylone.s. q̄ diuina puidētia ad actus hūanos se nō extēdat ꝛ sic tollit tiore dñi. h Sapia tua ꝛc.et dñi dr tua.qz non erat vera sciētia nec sapientia.sed decepti⁹. i Preter me nō est altera.similis i ptāte ꝛ dignitate. l Eueniet sup te malū ꝛc.ꝛ iō nō poteris tibi puidere. Jn hebreo hē. Et nescies re quirere ipm.B est nō puidebis. ꝛ sic remediū querere nō poteris.cetera patēt ex dictis. l Sta. Hic ꝑfiter excludit dicte pene euasio. ꝛ hāc excludendo ponit tria. p q̄ regnū babylonis cōfidebat manere in sua potentia. Primū erat multitudo incantatorū et maleficorū. p quoꝝ artes et opa credebāt se posse scire occulta et futura. ꝛ sic cauere pericula. hoc autem excluditur cum dicit. l Sta cū incantatoribus tuis. quasi diceret cum p eos nō stabis. m Jn q̄b⁹ laborasti ꝛc. hoc est a principio ex q̄ babylon fuit fundata. Ysi ꝛ nigromantia cepta fuit in chaldea.

r Jrat⁹ sum. Hic ꝑfit ponit dicte punitōis rō que triplex est. Prima accipit ex crudelitate quā babylonij exercuerūt in p̄m regni iude. ꝛ B est qđ dr in psona dñi. r Jrat⁹ sum. de ꝓterito. s Sup p̄m meuz. ꝓpter ei⁹ pctū. t Cōtaminaui hereditatē meā.i. ꝛtamina ri pmisi hūm ꝛ tēplū a babylonijs ingredientib⁹ ꝛ succēdentib⁹ vtrūq; iuꝝ. Reg. vl. ca. v Nō posuisti ꝛc. crudeliter vtēs victoria a me tibi data. x Sup senē aggrauasti. cui ꝓpter etatē oēs debēt cōpati. y Et dixisti. Hic ponit secdo rō q̄ accipit ex babylonioꝝ superbia cū dr. Et dixisti. ꝑ nimia elatiōe. z Jn sempiternum ero a Nō posuisti hec super cor tuū. s. q̄ (dña. alioꝝ regnoꝝ in mōeto deijcere te posſum a dignitate ꝛ ꝑfidētia tua ꝛ ptz ex ka vsq; ibi. Eueniēt tibi hec duo subito. ꝛ q̄ sunt ulla subdit. b Sterilitas.i. carētia plus p interfectionem habitantū in te. c Et viduitas.i. carētia dominij.

r Jrat⁹ sum. Hic ꝑfit ponit dicte punitōis rō que triplex est. Prima accipit ex crudelitate quā babylonij exercuerūt in p̄m regni iude. ꝛ B est qđ dr in psona dñi. r Jrat⁹ sum. de ꝓterito. s Sup p̄m meuz. ꝓpter ei⁹ pctū. t Cōtaminaui hereditatē meā.i. ꝛtamina ri pmisi hūm ꝛ tēplū a babylonijs ingredientib⁹ ꝛ succēdentib⁹ vtrūq; iuꝝ. Reg. vl. ca. v Nō posuisti ꝛc. crudeliter vtēs victoria a me tibi data. x Sup senē aggrauasti. cui ꝓpter etatē oēs debēt cōpati. y Et dixisti. Hic ponit secdo rō q̄ accipit ex babylonioꝝ superbia cū dr. Et dixisti. ꝑ nimia elatiōe. z Jn sempiternum ero a Nō posuisti hec super cor tuū. s. q̄ (dña. alioꝝ regnoꝝ in mōeto deijcere te posſum a dignitate ꝛ ꝑfidētia tua ꝛ ptz ex ka vsq; ibi. Eueniēt tibi hec duo subito. ꝛ q̄ sunt ulla subdit. b Sterilitas.i. carētia plus p interfectionem habitantū in te. c Et viduitas.i. carētia dominij.

n Si forte quid prosit tibi eorū scientia. quasi diceret non proderit. o Aut si possis fortior fieri. te munīendo contra futura pericula tibi p eos p̄nunciata. quasi diceret. non. quia te p̄munire non poterunt. ideo subditur. Defecisti ꝛc. p Stent ꝛ saluent te ꝛc. Hic excludit p motum celi. quasi diceret. nihil poterunt indicare tibi. ideo subditur. q Ecce facti sunt quasi stipula. id est materia ad incendium parata. r Jgnis combussit eos. quia preterierunt in incendio babylonice cuitatis. s Nō sunt pru. qui calefiāt ꝛc .i. ille ignis nō erit ad recreationē sicut ille q̄ fit in camino in hyeme sz ad extermiationem. t Sic facta sunt

tibi ꝛc.i.data cōbustiōi. v Negociatores.B excludit tertiū de q̄ ꝓfidebāt babylonij.s.multitudo ꝛ potētia mercator q̄o abūdabat illud regnū.q̄ discurrebāt ad diuersas ptes p mare ꝛ p terrā.ꝛ inde diuitias multas apportabāt ad numerādū regnū babylonicū explorabāt etiaꝫ ꝓditōes aliaꝝ gentiū. q̄ō multū faciebat ad stabiliendū regnū suum.B igit excluditur v Negoci (cū.ōr. atores tui ꝛc.i.q̄s habere ꝓsueuisti a fundatione tua. ꝓ Unusq̄sq̄ in via sua errauerit.i.in ritibus suis ꝛ oprib.ꝛ iō ex supradict excludit ꝓ Nō est q̄ saluet te.s. in'oīb illis p q̄s cōfidebas saluari ꝛ stabilirī.vt ptz p exclusiōnē eor ex pdictis.

Cap'm.XLVIII.

Udite hec d. a Postq̄ esaias ꝓpha denūciauit babylōioꝝ destructionē.hic ꝓfert denūciat ppl'i iude liberationē.q̄ captiu' a babylonijs tenebāt.ꝛ diuidit i duas partes.q̄ prio erat audiētū intellectū.scdo ꝓsequitur ꝓpositū.ibi.Prīa. Circa primū recolit duo de q̄bus gl'iabant.ꝛ q̄ debebāt eos mouere ad bonū. Primū est nobilitas ort' q̄ dz mouere ad bonū.vnō dicit Boet' tertio de ꝓsola.Q. i nobilitate generis ist est optimū.q; p B est imposita ipis nobilib q̄dā necessitas ne a maiorꝫ suoꝝ ꝓbitate degenerēt.ꝛ q̄tū ad B dicit a Audite me dom' iacob.i.q̄ descēdistis a tāto patriarcha.ꝛ ab eo vocati estis filij isrl. b Et de aq̄s iuda existis.i.de tribu nobiliori filioꝝ isrl.q; erat regia.Scōm est sctitatis cult'.q; soli iudei dicebāt ꝓ aliis cultores dei ꝛ q̄tū ad B dicit. c Qui iuratis in nōe dñi.q̄si ad ei' reuerētiā.hoies enī p maiorē sui iurāt. Debebāt.vi.sed q; reuerētia debita nō est in illicito iuramēto. hꝫ magis irreuerentia.iō ad remouendū eoꝝ falsam gl'iaꝫ subdit. d Nō in vitate neq; in iustitia.ꝛ sic eos notat de iuramēto falso.q̄ō caret vitate.ꝛ de iuramēto iniq̄.q̄ō caret iustitia. e De ciui.ei sctā.i.hierlm ad cultū dī electa f Vocati sunt.i.denoīati ciues.de q̄ sūt gloriabant g Et sup deū isrl ꝛc.q; legēti' fuare.pmiserūt.ꝛ B etiā debebat eos mouere ad bonū. h Prīora. Hic exequitur ꝓpositū.s.de ppli liberatōe. Circa quā prio ponit liberandꝫ ꝓditio.scdo subdit ipa liberatio.ibi. Egregami Cōditio aūt liberādi est q; sit sciēs ꝛ potēs ad B.ꝛ iō prio ostendit ipi' dei scia.ꝛ scdo ipius potentia.ibi.Audite me. Prima i duas.q; prio dei scia ostendit.scdo q̄daꝫ obiectio soluit.ibi. Propter nomē meū. Circa primū sciēdū q̄ dī scia ostenditur dupl'r.vno mō ex certa revelatiōe ꝓnūciātiuꝫ futuroꝝ.alio mō ex occultatiōe eoꝝ.scōm ponit ibi. Audita feci. Circa primū dr in ꝓsona dñi. b Prīora ex iuꝛc.i.afiq̄ fierēt. i Annūciaui.sicut ptz Esa.xv. vbi denūciauit abrae pegrinatōez semiis sui futurū in egyptū.ꝛ inde rediturā q̄rta generatiōe.ꝛ sicut denūciauit ita postea in effectū ꝓduxit.iō subdit. Repēte opat' sum ꝛc.ꝛ causa hui' revelatiois ꝛ cōsiliū subdit. l Sciui enī q; dur' es tu.scz ad credendū veritatē.ꝛ pn' ad ydolatrie falsitatē.iō. l Predixi tibi extunc.s.longe ante

q̄buscūq̄ laborauerās b Negociatores tui ab adolescētia tua: c vnusq̄sq̄ in via sua errauerit. d Nō est q̄ saluet te

Udite XLVIII.

a hec dom' iacob qui vocamini nōie isrl. b ꝛ de aquis iuda existis: c qui iuratis in nomīe dñi: ꝛ dei isrl recordamini d nō in veritate neq; in iustitia. e De ciuitate enī sctā vocati sūt: f ꝛ sup deū isrl cōstabiliti sūt. Dñs exercituū nomen eius. g Prīora extūc annūciaui ꝛ ex ore meo exierūt: ꝛ audita feci ea: repente opatus sum ꝛ venerūt. h Sciui enī q; dur' es tu et nervus ferre' cervix tua: ꝛ frōs tua erea. i Predixi tibi extunc

anteq̄ venirēt indicaui tibi k ne forte dicēs Ydola mea fecerūt hec: ꝛ sculptilia mea ꝛ conflatilia mandauerunt ista. l Que audisti: m vide oīa n Vos autē nō annūciastis, o Audita tibi feci noua extunc, p ꝛ cōseruata sunt que nescis. Nunc creata sunt ꝛ nō extunc, ꝛ añ diē: ꝛ nō audisti ea: q ne forte dicas, ecce ego cognoui ea r Neq; audisti ſ neq; cognouisti: neq; extūc apta est aurs tua. t Scio enim quia ꝑuaricās ꝑuaricaberis: u ꝛ trāsgressorem ex vtero vocaui te. x Propter nomē meum longe faciā furorē meū: y ꝛ laude mea infrenabo te z ne intereas a Ecce excoxi te: b sed non quasi

m Me for. (factū. dice.ꝛc. si euenissent absq; me denūciatiōe n Que au.p me reo Vide (uelata. oīa.sicut ꝓdicta adiplete.ꝛ sic potes scire q̄ ego feci ꝛ nō idola. p Vos aūt non annūciastis.ſ ego q̄ hec revelaui abrae ꝛ aliis q Audi (ꝓphetis. ta feci.hic ostendit ꝓpositū ex aliq̄ occultatione.sicut enī de' aliq̄ revelauit iudeis afiq̄ fierēt.ne idol' eorū ascriberent.vt victus est.ita aliq̄ nō revelauit eis. ne ꝓcognitio idolis ascriberet. Et hoc est quod dicit. q Audita feci tibi noua extūc.i.afiq̄ fierēt.vt dictū ē ꝓcedenti.ꝛ sic cōtinuat se ad ꝓcedētia. r Et ꝓfuata sunt.i.nota apud me tm. s Que nescis nunc creata sūt.i.in effectu

posita. t Et nō extūc ꝛc.i.lōge afiq̄ erūt.nec etiaꝫ asi die vl' horā in q̄ facta sunt illa cognouisti.cui' rō subdit v Ne forte dicas.ecce ego cognoui ea.p me vl' p idola afiq̄ fierēt.iō subdit. x Neq; audisti.ab idolis tuis. y Nec cognouisti.p teipm. Neq; extūc apta ē aurs tua.et subdit cā z Scio ei ꝛc.i.scio ꝓnitatē tuā ad idolatriā a Et trāsgressorē de ventre als ex vtero vocaui tc.i.de deserto.in q̄ portabā te.q̄i mē puer in vētre.ibi ei fabricauit ppls isrl vitulū ꝓflatilē ꝛ adorauit hostias īmolādo. Exo.xxxij.ꝛ iō alīq̄ sunt illi ppli celata vl' velata vsq̄ ad horā eueni' ne ex ꝓnitate ei' ad idolatriaꝫ attribues b Propter nomē meū. Hic (ret idol' ista ꝓcognitōez. remouet q̄dā obiectio.q; posset aliq̄s dicere.ex q̄ de' ꝓsciunt malicia ꝛ ꝓnitatē h' ppli.nō debuit eis tot bona fecisse.B remouet dicēs.q; illa nō fecit ꝓpter ppli'm.hꝫ ꝓpter nomē suū.ꝛ B est q̄ dr. b Propter nomē meum ꝛ longe faciā ꝛc.i.feci.ꝛ loquit de ꝓterito p modū futuri sicut frequēter fit in ꝓphis.q; tūc penit' nō te deleui.vt fuarē ꝓmissus meū ad abrahā.isaac ꝛ iacob de ꝓfuādo semen eoꝝ.ꝓpter q̄s dicēte dño moysi Exo.xxxij. Cerno q; ppls iste dure cervicis sit.dimitte me vt irascat furor meus cōtra eos ꝛ deleam eos.moyses orauit dñm dicens. Quiescat ira tua ꝛ esto placabil sup nequitiaꝫ ppli.Recordare abrahā isaac ꝛ israel fuoꝝ tuoꝝ.q̄bus iurasti ꝛc. c Et laude mea infrenabo te.i.in frena subigā occupādo te in cerimonijs. d Me intereas.offeredo.s.idol. ista fiunt vna de causis multiplicationis cerimonialium. e Ecce excoxi te.p tribulatoes multiplices in deserto. ꝛ postea i terra ꝓmissionis p reges assyrioꝝ ꝛ babylonie. f Dz nō q̄i argentū.q.d.semp in te remānsit impurū.

g Elegi te in camino pauptat̃, i. in egypto vbi in pauꝑtate ⁊ afflictiõe coquebas lateres ī camino. Propter me. i. ꝓpter honorẽ meũ fuandũ. et duplicat̃ ly ꝓpter me ad maiorẽ assertionẽ. h Faciã. s. liberatiõez tuã ⁊ salutationẽ. i Ut nõ blasphemer. a dicẽtibꝫ q̃ nõ teneré ad prẽs p̃dictos fideꝫ Et glaz me (luraté am. i. cultũ mihi debi l Alteri nõ da/ (tũ bo. i. dare licite nõ cõcedam.

argentuz: [s]elegi te ī camino pauptatis. Propter me p̃ pter me [b]faciã. [i]vt non blasphemer. [k]⁊ gloriã meam [l]alteri nõ dabo. [m]Audi me iacob: ⁊ israel quem ego voco

m Audite. Hic ꝓfr ondit̃ potẽtia dei liberantis. ⁊ b ex creatiõe rerũ ō nihilo. ad quã requirit̃ potẽtia infinita. q̃ inter nihil et aliq̃d non est ꝓportio aliq̃. ⁊ b est qõ subdit̃

n Egoipe. ⁊ nõ alt̃ supple est creator.

o Ego prim̃ et ego nouissim̃. a q̃ dependet oẽs esse creatũ.

"Egoipse. [o]ego prim̃ ⁊ ego nouissimus. [p]Manus quoq̃ mea fundauit terram: [q]⁊ dextera mea mẽsa est celos

p Man̄ quoq̃ mea ⁊c. hoc ō. q. terra est pars infima mũdi. sicut fundamentũ in domo. q Et dextera mea mẽsa est celos. In hebreo habet. Palmizauit celos id est palmo mẽsurauit. p qõ intelligit facultas mẽsurationis sicut in eo qõ mẽsurat palmo hominis.

'Ego vocabo eos: [r]⁊ stabũt simul. [s]Congregamini omnes vos [t]⁊ audite. [u]Quis ō eis annunciauit hec? [x]Dominus dilexit eum: [y]faciet voluntatem suam in babylone ⁊ brachium suũ ī chaldeis. [a]Ego ego locut̃ sum. [b]⁊ vocaui eum: [c]adduxi eũ [d]⁊ directa est via eius. [e]Accedite ad me: ⁊ audite hoc. [f]Non a principio [g]in abscondito locutus sum. [h]Ex tempore anteq̃ fierẽt ibi eram:

r Ego vocabo eos. i. corpa celestia imponẽdo eis ꝓpria noia. Ps. cxlvi. Qui numerat multitudinẽ stellaꝝ. ⁊ oibus eis noia vocat. s Et stabũt simul. i. parati sunt ad obsequiũ meũ. ⁊ sic ondit̃ dei ptãs nõ solũ ex rey creatione. sz etiã ex eay gubernatione. t Congregamini. Postq̃ esaias denũciauit dei liberanꝫ p̃dictoem. hic ꝓfr denũciat ipaz liberatiõez. ⁊ scõo liberatiõis modũ ⁊ ordinẽ. ibi. Egredimi. Circa primũ sciẽdũ q̃ liberatio ppli de babylone facta p cyrũ figura fuit liberatiõis a ptãte demonis facte p xpm. ⁊ iõ prio ponit̃ liberatio prima. et scõa ibi. Accedite ad me. mod̃ est ei ist̃ ꝓphe. vt frequenter dictũ est supra denũciãdo statũ ist̃ ppli simul denũciare mysteriũ christi. Circa primum dicit̃.

t Cõgregamini oẽs vos. i. vos iudei v Et audi. vocẽ dñi loq̃ntis p os ꝓphe. x Quis de eis. i. de chaldeis de q̃b supra fecerat mẽtionẽ. annũciauit hec. s. mala eis futura p cyrũ. q. d. null̃ etiã de idolis hec ãnũciare potuit. y Dñs dilexit eũ. s. cyrũ. Circa qõ sciendum q̃ diligere ẽ velle alicui bonũ. de' aũt pmouit cyrum ad dignitatẽ regni de statu infimo. ⁊ vili. vt dictũ fuit s. xlv ⁊ sic dilexit eũ q̃tũ ad bonũ regni ⁊ monarchie. nõ tñ q̃ntũ ad bonũ gr̃e ⁊ gl̃ie. q. licet deũ celi cõfessus fuerit. vt hz. i. Esdre. i. tñ cũ b ydola coluit. vt dictũ fuit s. xlv.

z Faciet voluntatẽ suã. s. dei in babylone chaldeos ꝓpter pctã sua puniẽdo fm ordinẽ dine iustitie. ⁊ iudeos inde a Ego locut̃ sum in ꝑsona dei b ōr. q̃ men (liberãdo. tiri nõ pot̃. b Et vocaui eũ. ad dignitatem regni.

c Adduxi eũ ō babylonẽ. d Et directa est via ei⁹. p victoriã sequẽtẽ. e Accedite. hic ꝓfr denũciat liberatio a ptãte demonis figurata p liberatoem a captuitate babylonis. hec aũt liberatio facta est p missionez filij dei in mũdũ. iõ prio describit hec missio. scõo facta p eũ liberatio. ibi. Hec dicit. Circa primũ est aliãntulũ imorandũ. q. ibi exprimit̃ sctẽ trinitatis mysteriũ. Sciendũ

f Nõ a principio in abscõdito (igit̃ q̃ illud q̃d hic ōr. locut̃ sum. fm doctores catholicos ⁊ hebreos intelligitur de datiõe legis in mõte synai. q̃ non fuit data occulte. sed manifeste. intantũ q̃ tot⁹ ppls audiebat vocẽ dñi loquẽtis. q̃tũ ad decez ꝑcepta decalogi. vt hz Exo. xx. ⁊ sic qõ ōr hic. Nõ a principio in abscõdito locut̃ suz. nõ est verbũ esaie q̃ legẽ nõ dedit. sed ipe dei. ⁊ in h̃ conueniunt catholici ⁊ hebrei. qõ aũt subdit̃. Ex tpe añq̃ fierent ibi eram. i. anteq̃ lex daret̃ Et ī hebreo hz In principio sui esse ego ibi. i. a principio datonis legis. qõ exponũt aliq̃ hebrei de ꝓsona esaie. dicẽtes q̃ omes ꝓphe fuerũt in mõte synai. ⁊ ibi acceperũt a deo ꝓphetias suas. sicut moyses legẽ. futuris tñ tpibꝫ. fm ordinatiõe dei ab eis ꝓnũciãdas. ⁊ fm h̃ subdit esaias. Et nũc misit me dñs de' ⁊ spũs ei⁹. s. ad denũcianduz ꝓphetiã quã tũc acceperã. s. ipo tpe datõis legis. sz istud dictã ẽ falsuz. q: p⁹ datõem legis esaias fuit nat⁹. i. p. dc. ãnos. ⁊ ampli⁹. mlti etiã ꝓphe adhuc posteri⁹. s. Ieremias. ezechiel. daniel. aggeus ⁊ zacharias. et ꝑles alij. Si aũt dicat̃ q̃ aie ꝓphaꝝ extunc vel añ fuerunt create. ⁊ sic fuerũt ibi. ꝓphe fm alias. h nõ solus est ō doctores catholicos ⁊ phos. q̃ dicũt aiaz hois nõ ꝑcedere corp⁹ duratõe. sz etiã ō aliqs doctores hebreos. vnd̃ sup illud Zacha. xij. Ego formãs spũm hois ī medio ei⁹. vbi trãslatio nra h̃. Fungẽs spũm ei⁹ in eo. dicit q̃daz glo. hebraica. q̃ creator creat aiaz cũ pfectiõe figure corpis humani. ⁊ ita dicũt phi. q: aia est act⁹ prim⁹ corpis physici organici ⁊c. scõo de anĩa. h etiã apparet Deũ. i. vbi ōr. q̃ formato corpe ade de' inspirauit in faciẽ ei⁹ spiraculũ vite. Ergo qõ ōr hic. Ex tpe anteq̃ fierẽt ibi erã. vel a principio sui esse ego ibi. nõ pot̃ intelligi de esaia. h etiã ptz in q̃dã libro apud hebreos auctẽtico vbi ista lra inducit̃ dicta in ꝓsona dei sicut ⁊ ꝑcedẽs immediate. s. Nõ a principio in abscõdito locut̃ sum. ⁊ eodẽ modo qõ subditur in eodẽ contextu ⁊ sub eodẽ versu. Et nũc misit me dñs ⁊c. in ꝓsona dei dicit̃. Si enĩ ad ꝓsonã esaie referretur esset ibi principiuz nom versus. vt esset distinctio inter ꝓsonas loquẽtes. nunc aũt in hebreo vnicus est versus q̃ incipit. Accedite ad me ⁊c. ⁊ terminatur ibi. Et nũc dñs de' misit me ⁊ spũs ei⁹. inclusiue. Ex dictis ptz mysteriũ sancte trinitatis. qz hic exꝑsse ōr de' missus a deo ⁊ spũ eius. inter missum ⁊ mittentẽ est ꝓsonal' distinctio. ⁊ sic apparet distinctio ꝓsonalis ipi⁹ filij missi a patre ⁊ spũsancto. a quibꝫ missus est in carnem. p mũdi salute. Resumatur ergo lra a principio cum dicit.

e Accedite ad me ⁊ audite. h vbũ est filij dei. vt ptz ex p̃dictis. q̃ excitat attentionẽ audientiũ ad signãdum q̃ vult dicere aliq̃d magnũ. s. sctẽ trinitatis ⁊ incarnationis filij mysteriũ.

f Nõ a principio. s. datonis legis.

g In abscõdito locut̃ sum. q: in manifesto eam dedit. Circa qõ sciendũ q̃ licet lex illa fuerit data a tota trinitate eiꝰ opa sunt induisa. tñ illa datio appropriat̃ filio Sicut ei illa q̃ ptinẽt ad potentiã appropriant̃ pr̃i. et q̃ ad bontatẽ spũsctõ. ita q̃ ptinẽt ad sapiam filio. cuius modi est datio legis ⁊ ꝓphetice cognitionis ⁊ similũ.

h Ex tpe añq̃ fierẽt ibi erã. cũ pr̃e ⁊ spũsctõ fm diuinitatem.

i Et nunc. i. tempore gratie.

l Misit me. ad humanitatis assumptionem.

l Dñs.i.deus pk. m Et spūs ei⁹.q̄ est tertia in trinitate psonar. n Hec dicit dñs.hic ꝓfit describit liberatio facta p filiū incarnatū.r hoc p suā scām doctrinā r opa cū dicit. n Hec dicit dñs de⁹ redēptor tu⁹ id est dei filius incarnat⁹.q̄ redemptor est mūdi.et vnus deus r dñs cuz patre r spiritusancto.

o Sanct⁹ isr̄l.i. sanctificans israel.

p Ego dñs de⁹ tu⁹. ratione deitatis.

q Docens te vtilia id est euāgelica r cōsilia.q̄ licet nō sint necessaria ad salutē.disponūt tū ad pfectionē.christ⁹ enī q̄tū ad moralia p̄cepta nō addidit nisi consilia.

r Gubernans te in via qua ambulas.i.in p̄sti vita que est via ad patriā.r quia licet doctrinā christi plures acceperint. tamē multo plures recusauerūt.vt ptz in euāgelijs r actibus apostolorum.ideo subdit.

s Utinā attendisses &c.quantū el ad credēda christus plura docuit tanḡ de necessitate salutis. vt de articulo sancte trinitatis r incarnationis.de baptismo r sacrib⁹.

t Facta fuisset &c.videlicet q̄ntū ad pacē tpalez.q̄ romani nō venissent ad destruendū locū r gentē.q̄ destructio fuit in vindictā mortis christi.r q̄tū ad pacē interiā ꝓscientie.r pacē supne glorie finaliter cōsequendam. sicut angeli clamauerūt in natiuitate christi credentib⁹ affuturaz.Luce.ij. Glia in altissimis deo.r in terra pax hominib⁹ bone voluntat⁹ &c.

v Et iustitia tua sicut gurgites maris.i.valde abūdans.q̄ iustitia que est p̄ fidem christi.illa est iustitia abūdans.

x Et fuisset q̄si hec.semen tuū.i.filij tui r filie fuissent multoplures q̄z sunt.q̄ in destructiōe hierlm ꝓpter christi mortez multi iudei fuerūt interfecti.videlicet decies centum milia a principio obsidionis ad finē.r in captiuitatē ducti nonaginta septē milia.vt dicit egisyppus illoz tēporū victus liber q̄nto.

y Et stirps vteri tui.i.filij r filie.

z Ut lapilli ei⁹.i.maris.Repetitio est eiusdē sententie Vocauit etiā hic semen r filij r filie oēs qui credidissent ad doctrinam iudeorū.si fidem christi recepissent.

a Et nō interisset &c.i.nō fuisset destructio ibi dicta.

b Egredimini.Postq̄z esaias denūciauit duplicē liberationē.s.p̄ cyrū r p christus.hic ꝓfiter describit vtriusq̄ ordinē sine modū.r primo prime.scdo scde ca. sequenti. Circa primū dicit. b Egredimini de babylone.q.d. ꝓpe est destructio eius p cyrum r exercitū ipsius.

c Fugite a chaldeis.q̄ nō solum ciuitas metropol' fuit capta a cyro.sed etiā tota regio. d In voce exultationis annūciate.s.hanc destructionē applaudēdo diuine iustitie.r etiā liberatiōi iudeoz que post destructionē facta e Dicite redemit dñs seruū suū iacob. (cta est p cyrū q̄z in liberatiōe de captiuitate babylonica.reducite etiā ad memoriā tanḡ grati liberationē de fuitute egypti.

f Nō sitierūt.in deserto.cū ederēt de egypto. p hoc nō excludit sitis generalr.q̄ filij isr̄l exeuntes de egypto passi sunt pluries sitim in deserto.vt patet Exo.xv.r xvij.et Mume.xx.sed excluditur sitis ducens ad periculū mortis.r quia dominꝰ subuenit eis.ideo subdit.

g Aquā ē petra pduxit eis &c.vt ptz Exo.xvij.r Nu.xx.

h Non est pax &c.q̄ ñtūcliq̄ dñs ꝓstaret eis hec beneficia r plura alia.fuerūt tñ multi mali in ꝓlo isr̄l cōtra dñm murmurātes qui mortui fuerūt vagabundi in deserto.vt habet Nume.xiij. Non enī potest istud de pductione aque ē petra exponi quemēter de reditu captiuitatis babylonice.q̄ nō legit tūc dñs talia fecisse.r nō est verisile q̄ Esdras r alij qui illū redituz descripserūt h tacuissent.r ꝛō melius exponit mō dicto de reditu de egypto.

nomē ei⁹ a facie mea. b Egredimini de babylone: c fugite a chaldeis. d In voce exultationis annunciate,audiditum facite hoc r efferte illud vsq̄z ad extrema' terre. e Dicite. Redemit dominꝰ seruum suum Jacob f Non sitierunt in deserto cū educeret eos. g Aquam de petra produxit eis r scidit petram et fluxerūt aque. h Nō est pax impijs dicit dominus.

In capitulo xlviij. vbi ꝛ in posticla. Propter nomē meū longe faciā.

Additio.i.

q Quod in ꝓpheticis scripturis frequēter fit mō de futuro p modū ꝓteriti.rō est ꝓpter certitudinem ꝓphetie.put cōiter ꝛ.sz q̄ ꝛ de ꝓterito p modū futuri fit mō.hec rō nō sufficit sed assignāda est alia.

In eo.ca.vbi ꝛ in postil. Et laude mea infrenabo te.

Additio.ij.

p Et diuinā laudē hō ascēdit in deū p affectū.intātū q̄ p h retrahit ab his q̄ sunt ꝓtra deū.r h est q̄ dicit ꝓpha. Laude mea infrenabo te ne ītereas fm scīm Tho.scda scde.q.xci.que videtur magis ꝓpria expositio q̄z illa q̄ in postilla dicit de

In eodē ca.vbi ꝛ in postil. Et dextera mea (laude, mensa est celos.

Additio.ij.

p Et h q̄ ꝛ. Dextera mea palmizauit celos. fm hebraicā lrām nō solū intelligit facultas mensurationis.sz etiā mēsurationis debita ꝛgruētia seu coadaptatō ad rē que edificari ītēdit.sicut ille q̄ palma aliq̄d mēsurat.sic vt nō excedat nec deficiat ab intento.fm illud Sap̄.cap̄.xi.Omnia fecit dñs numero pondere r mensura.

i Ma.r xlviij.postil.erpomit illū passum. Propter nomē meū furore meū lōge faciā.i.feci.ponēdo futurū p ꝓterito. Burgē.dicit rsitatē in ꝓphetis ponere ꝓteritū p futuro.ꝓpter certitudinē ꝓphetie.sed ponere futurū p ꝓterito hz aliā rōnem. quā tū nō assignat.pōt aūt ꝓter alias rōnes dici q̄ ꝓphe vtunt̄ r sacra scriptura de deo loqntes vbo oīm tpm indifferēter.q̄ eternitas solt deo ꝓuenīes coexistit omib⁹ differētijs tpm.sicut dictū est ꝛ.Exo.xx.ca. In eodē ca. vbi ꝛ. Et laude mea infrenabo te ne intereas. h frenuz dic̄ postil.cerimōiales obligatiōes q̄bus ꝓlus tenebat.ne ad ydola defluerent.Burg.aūt h factū p.ruipendēs dicit illā laudē fore ascensum mentis in deū p affectū. tamferuidū vt p hunc tanḡ p frenum retrahat ab his q̄ sunt contra deum.Sed manifestum est ex lra.q̄ illi iudei de quibus hic dicit huiusmodi affectum nō habuerunt ad deum.q̄ coluerūt deum timore seruili.dum enim tribularentur ad dñm clamauerunt.vt dicitur de hoc populo in multis locis sacre scripture.tempe autē ꝓsperitatis defluxerūt ad ydola.ꝛō ꝛ de eodē. Popul⁹ hic labijs me

honorat ꝛc. Uñ alia est laus dei q̃ precedit a liberaꝫ volũtate q̃ a fuit obligatõe. pria nõ hz rõem freni sz libertatis. qz fit amore iusticie. Scda hz rõem freni. qz fit timore pene. pria nõ retrahit a malo sz tendit in bonũ. qõ fit libere sine freno. Scõ aũt retrahit a malo. sz nõ afficax ad bonũ Et qõ de pria hz nõ dicat. sz de scũda. patet sc̃us Thomas. exponẽs hũc locũ ꝛ dicẽs. In frenã. i. obligã te ad cerimoniales laudes meas. ne sacrificia idol' offerẽs intereas. ꝛ adducit ad id pcordãtiã psal. In chamo ꝛ freno maxillas eoꝝ cõstringe. puto hic ꝛ alibi oculos. Burgẽ. odio ꝛ liuore cecatos. vt videre nõ possunt. q̃ vilipẽdẽdo posse. Tho. vilipendit

a Audite in- XLIX
sule ꝛ attẽdite pp'li delõge b Dñs ab vtero vocauit me. de vẽtre mr̃is mee recordat' ẽ noĩs mei: c posuit os meũ q̃si gladiũ acutũ: d in vmbra man' sue e pte rit me. ꝛ posuit me sic̃ sagittã electã. f In pharetra sua abscõdit me' et dixit mihi. Seru' me' es tu ĩsrl' q̃ ĩ te glificabo' m Et ego dixi' n In uacuum laboraui: n sine cã ꝛ vane fortitudinẽ meã cõsũpsi. o ergo iudiciũ meũ cum dño. ꝛ op' meũ cũ deo meo Hec dicit dñs p formãs me ex vtero seruũ sibi: q vt reducã iacob ad eũ. r ꝛ israel non cõgregabit. s Et glorificat'

cui' tñ dicta vnit in plogo sui opis igne charitat' examinata. ꝛ natural' rõnis dictamie multipliciter purgata. ꝛ tñ hic Burg. p sui erroris confirmatõe allegat sc̃m Tho. scda scde. q. ci. vt cũ sic reliquat in contradictõe.

Udite insule. Hic incipit Caplm. XLIX.

a describũ mod'. s. scõ liberatõis facte p christũ.

Sciẽcũ tñ q̃ aliq̃ doctores catholici totũ illud caplm exponũt de liberatõe facta p cyrũ. sz illud non videt vez. qz pplus de babylone redies nõ fuit in tãta pspe ritate q̃nta describit hic. imo fuit i mlta angustia ꝛ paupertate sic dictũ est supra. xxxv. ꝛ in pluribz alijs locis.

Preterea sic exponẽtes magis iudaizãt q̃tũ ad hũ q̃ doctores hebreoꝝ antiq̃. q̃ aliq̃ dicta in hũ ca. referũt ad tps xp̃i. s. illud. Dedi te in lucẽ gentiuz vt sis salus mea vsq̃ ad extremũ terre. ꝛ p pseques alia q̃ annectunt hunc sententie pseq̃nter vel antecedẽter. q̃ aũt ita sit. pz in glo. magna sup Besi. xli. ca. vbi monet talis q̃stio de messia. Poterit ne dici q̃ redẽptor cũ venerit. sit leuans facies. ꝛ acceptor plonarũ fm modũ loq̃ndi hebraicuz ꝛ videt ibi. Absit. sed oẽs pfitẽtes ei corde ꝛ ore ꝛ opibus saluabit. sicut scriptũ est hic re. xxix. In diebz illis saluabit iuda ꝛ isrl' ꝛc. ac si dicat. Cõfitẽtes ei. ꝛ sic dr Esa. xlix. Dedi te in lucẽ gentiũ. vt sis salus mea vsq̃ ad extremũ terre. hec glo. fm oẽs doctores catholicos intelligit ad lr̃am de christo. vt pleni' videbit q̃ si erim' ibi dño pcedente. ꝛ pseques alia q̃ ad idẽ inducunt de eo. illo. Dedi te in lucem gentiũ ꝛc. fm auctorẽ vel auctores illi' intelligitur ad lr̃am de xp̃o. Itẽ Acto. xiij. hec auctoritas. Dedi te in lucẽ gentiũ ꝛc. a paulo ꝛ barnaba inducit tanq̃ dicta ad lr̃am de puersiõe gẽtiliũ ad fidẽ xp̃i. Itẽ ra. sa. dicit q̃ illud qõ hr̃ vsus finẽ hui' ca. illud nõ tollet a forti pdarẽ intelligit de esau. p quẽ intelligit romanũ imperiuz. qz cũ aliis iudeis expectat p messiã venturũ liberari de sua uitute in q̃ sunt. ꝛ sic fm eũ referenduz est ad tps xp̃i qõ vez est. sed expectãt futurũ qõ p iesum nazarenũ impletũ est. propter qõ dicit Matth. xxij. Ergo liberi sunt filij. et loquit de tributo romano imperatori reddendo. Itẽ sic exponẽdo caplm fm hunc sensuz in duas ptes diuidit. qz primo pomit moa' saluatõis. scõ tollit mei' despectatiõis ibi. Et dixit syon. Prima in duas. qz prio ponit saluatoris pdictio. scõ subdit salutz opatio. ibi. et ego dixi. Circa primũ dr. a Audite insule. Hic excitat attentio. vt p hoc designetur nunciande rei magnitudo.

b Dñs ab vtero vocauit me. hõ dr in psona xp̃i hominis de q̃ adhuc existẽte in vtero mr̃is dixit dñs p angelũ suum ad ioseph. Vocabis nomẽ ei' iesum. Ipe enĩ saluum faciet pplm suũ a pctis eoꝝ. Matth. i. c Et posuit os meũ q̃si ꝛc. In q̃ notat' efficacia vbi xp̃i ad pscandendum vicia. d In vm. ma. sue. i. ptãtis sue. e Protexit me. nõ ei fuit capt' a iudeis. nisi qñ volnit ꝛ se obtulit. Job. xvij. Dixi vobis qz ego sũ si q̃ me queritz. sinite hos abire.

f Et posuit me sicut sagittã electã. In hebreo hr̃. Clarã. i. limatã. q̃ hõ intelligit puritas ꝛ caritas doctrie christi. g In pharetra sua. i. in sua pui b Abscõ. (dentat. dit me. vsq̃ ad tẽpus revelatiõis mee.

i Et dixit mihi fu' me' es tu. rõne hũanitat' in q̃ accepit formã fui. Phil. ij. Semetipm exinaniuit formã serui accipiens ꝛc.

k Israel. sic noĩat' xp̃s. qz de pplo isrl' nat'. ꝛ rõne ĩtercessionũ q̃rũ vna ẽ. Iudeus deũ. qz alia xp̃i vidit diuinam essentiã ab instãti sue creatõis. Alia interpretatio ẽ. Directus cũ deo. qõ optime puenit xp̃o homini. qz ei' hũanitas est instrumẽtũ diuinitat'. q̃unctũ ei. sic in oĩbz mouetur fm deitatis instinctuz.

l Quia in te glorificabor p miracula diuine ptãtis ꝛ excellẽtie demõstratiua.

m Et ego dixi. Hic pfiter ponit salutz opatio. ꝛ primo respectu iudeoꝝ. scõ respectu gentiliũ. ibi. Et glorificatus sum. Circa primũ sciendũ q̃ labores xp̃i ieiunando vigilãdo. docẽdo. pdicãdo. ꝛ oĩa alia erãt ad nr̃az salutez ordinata. fm q̃ dr psal. lxxij. & pat' est salutẽ in medio terre. ꝛ q̃ibus principal'r missus fuerit ad pdicãdũ iudeis in psona. pria. propter qõ dicit Matth. xv. Nõ sum missus nisi ad oues q̃ perierãt domus isrl. tñ pauci iudei cõparatiue ad alias crediderũt. ꝛ q̃tũ ad illos dicit

n Inuacuũ labo. propter incredulitatẽ iudeoꝝ. ꝛ ad idez facit qõ sequitur.

n Sine cã ꝛ vane forti. meã psupsi. licet ei mortu' fuerit ĩ etate virili. tñ ex laboribz videbat' ã antiquus ꝛ in pte pssumpt' propter qõ dixerunt ei iudei Joh. viij. Quinq̃ginta ãnos nondũ hꝫs ꝛc.

o Ergo iudiciũ meũ cũ dño ꝛc. q. ipe videt q̃ nihil omisi de cõtingẽtibz ad salutẽ iudeoꝝ.

p Formans me ex vtero seruũ sibi. qz ab instãti incarnatõis fuit diuinit' corpus christi formatũ ꝛ aniatũ. ꝛ sic extũc pfect' fuit xp̃s oĩbz

q Ut reducã iacob ad eũ. i. po (scientibz ꝛ cõfirmatibz pulũ isrl' descẽdẽtẽ a iacob ad quẽ docẽdũ fuit missus. vt dictũ est.

r Et isrl' nõ cõgregabit. in oculi dñi p susceptoꝝ fidei. qz p maiorẽ pte ĩ infidelitate sua pmãsit. sicut enĩ in iacob ꝛ israel sunt duo noĩa vni' psone. Besi. xxxij. ita sunt hic noĩa vni' pplꝰ ab illo descẽdentz. pot etiã hec lr̃a exq̃ Ut reducã ia. ad eũ. intelligit de (ponit vt qõ dr h. illis q̃ crediderũt ex pplo iudeoꝝ. sicut fuerũt apli. aliqz discipuli multi. vt habet in actibz aploꝝ. ꝛ qõ subdit.

r Israel aũt nõ cõgregabit. intelligit de illis q̃ remanẽs

s Et glorificat' sum. Hic pfiter declarat (scrũt incredulitat' opatio salutis q̃tũ ad gẽtiles. cũ fidẽ christi receperũt. ꝛ diuidit in duas ptes. qz primo describit h' salutz opatio. ꝛ secõ subdit grãrũactio. ibi. Laudate celi. Circa primum dicatur in psona christi.

s Et glorificatus sum. inter gentes credentes nomen meũ. qõ factũ est virtute dei patris. ideo subdit.

t Et dixit parū est vt sis mihi seruus, in hūanitate assumpta ad suscitādas tribꝰ iacob de morte infidelitatis ad vitā fidei, fm q̄ dr Abacuc. iij. ca. Justꝰ aūt ex fide viuit. v Et feces israel, i. vicia. x Conuertēdas, in virtutes y Dedi te in lucē gentiū, p susceptionē lumi nis fidei.

z Ut sis salꝰ mea, i. a me missa & data.

a Usq; ad extremū terre, ih̄c mō dixit h̄ps aplis Actū. i. Eritis mihi testes in hierūm & in oi iudea et samaria & usq; ad vltimū terre.

a Hec dicit dñs, scz deus pater.

b Redemptor israel, quia dedit filiū, p cui redemptione.

c Sctūs eius, i. sanctificator ipius.

d Ad ꝓemptibilez aiam, i. xp̄m denominando a pte totū qui in hūanitate assūpta ꝓemptibilis apparuit, j. luj. Quasi absconditus vultus eius et despectus &c.

e Ad abominatam gentē, i. primitiuā ecclesiā quā supra modū abominati sunt pīcipes iudeoꝝ. vt ptz in actibꝰ aplorꝝ i pluribꝰ locis, sicut postea multi romani ꝛmpatores, vt nero, domitianus, dioclecianus maximianus, & multi alij eā totaliter exterminare querētes. f Ad ser. dñio rū, i. xp̄m catholicū, qz tūc xp̄iani frequēter ꝓdēnabant ad metalla fodienda, & alia opa seruilia facienda.

g Reges videbūt, miracula in vtute nois xp̄i facienda p aplos & eoꝝ successores h Et ꝓsurgent principes, ad statū fidei xp̄iane, qđ maxime patuit tempe ꝓstantini.

i Et adorabūt ꝓpter dñm, s. pkem. k Quia fidelis est, mittendo redemptorē mūdo sicut patribꝰ ꝓmiserat

l Et sanctū israel, i. sanctificatorē eius. m Qui elegit te, s. xp̄m hoiem ad opus redemptōis humane.

n Hec dicit dñs, i. deꝰ pater. o In tpe placito, id est gre. p Exaudiui te. Omis enī oro xp̄i ad patrem fuit exaudita, que, pcessit fm deliberatiuā voluntatem.

q Et in die salutis, i. in die passionis qua opat' est salutem in medio terre. r Auxiliat' sum tui, dando constantiā patiendi. s Et seruauī te, recipiendo aiam tuā in morte & ꝑseruādo corpus a corruptione.

t Et dedi te in fedꝰ ꝓpli, vt p te deo federaret.

v Ut suscitares terrā, i. habitātes in terra a morte culpe ad vitā gre. x Et ꝓssideres hereditates dissipatas, i. nationes gentiū diuersis errorib̄ laceratas.

y Ut dice, his q̄ vincti sunt, ꝓfuctudine peccandi.

z Exite p veritatē pnie, & his q̄ in tenebris sunt ignorātie. a Revelamini, in vtatis cognitiōe. b Sup vias pascent, i. in obseruatiōe mandatoꝝ & consiliorꝝ.

sum in oculis dñi: et deꝰ meꝰ fact' est fortitudo mea: & dixit, parū ē vt sis mihi ꝑuꝰ ad suscitandas tribꝰ iacob, & feces israel quertēdas. Dedi te i lucē gentiū, vt sis salus mea vsq; ad extremum tre. Hec dicit dñs redemptor israel sctūs ei ad ꝓēpti bilē aiam, ad abominatam gentē: ad seruū dñoꝝ. Reges videbūt & ꝓsurgēt prīcipes: & adorabūt ꝓpt dñm qz fidelis est, & sctm israel q̄ elegit te. Hec dicit dominꝰ In tpe placito exaudiui te & in die salutis auxiliatus sum tui. Et seruaui te, & dedi te in fedꝰ ppli vt suscitares terrā & possideres hereditates dissipatas: vt dices his q̄ vincti sūt: exite: & his q̄ in tenebrꝰ: revelamini. Sup vias pascent: & in oibꝰ planis pascua eorum,

c Et in omnibꝰ planis, i. in sctōrū exemplis q̄ sunt ita plana q̄ ꝑnt ab oibꝰ videri. d Pascua eoꝝ, qz magis edificant exempla q̄ vba. e Non esurit, neq; sitiet &c. Et hoc eni ptz q̄ nō intelligit de redditu captiuitatis babylonice, qz nunq̄ sic est impletū, sed de redēptiōe facta p xp̄m, que q̄dē habz effectū in ꝓsecutione vite beate, vbi nullū sentit malū & hz oīe bonū, io subdit.

f Et ad fon. aquarū potabit eos, p qđ designat' quies appetit' in bono adepto.

g Et ponā oēs mōtes &c. p hoc intelligit remotio impedimentoꝝ publicatōis euāgelij p discretiuꝝ aplorū aliorūq; discipulorū, vt fuit dictū supra xl. ca. ideo subditur.

h Ecce iste delonge venient, s. ad fidez p ꝓdicationē. i Et ecce illi q̄ ab aq̄lone &c. i. de oi ꝑte terre habitabilis aride & insula rum maris.

Non esurient neq; sitient: & non percutiet eos est' et sol, qui miserator eoꝝ regit eos: & ad fontes aquaruꝝ potabit eos. Et ponam oēs montes meos in viam: & semite mee exaltabunt. Ecce isti delonge venient: & ecce illi ab aquilone: & mari, & isti de terra australi. Laudate celi et exulta terra, iubilate montes laudez: qz ꝓsolat' est dñs ppl'm suū & pauperuꝝ suoꝝ miserebit: & dixit syon: dereliquit me dñs, et dñs oblit' est mei. Numqd obliuisci pōt mulier infantem suū: vt non misereat filio vteri sui Et si illa oblita fuerit, ego tui nō obliuiscar tui. Ecce in manibꝰ meis descripsi te: muri tui coram oculis meis sp. Festinauerunt structores tui: destruētes te & dissipātes a te exibunt

k Laudate celi, hic ꝓfiteri ponit hui' beneficij gratiarum actio. cū dr. Laudate celi, i. angeli qui sunt ciues celi, & pro nato gras agentes cantauerūt, gloria in altissimis deo &c. Luce. ij.

l Et exulta terra, i. habitātes in terra q̄tū ad timiores & mediocres. m Jubilate montes laudē. q̄tū ad maiores Quia ꝓsolat' est dñs popu. suū. p modū pre (tes dictū. o Et dixit syon. Hic xp̄s tollit metꝰ desperationis, & primo respectu redemptōis facte p eum, secdo respectu redemptōis fiēde p xp̄m, qz iste due simul tangunt a ꝓpha. vt dictū est supra. secda ibi. Leua in circuitu Circa primū dr. o Et dixit syon, i. illi q̄ fuerāt habitatores syon, in babylonē ducti post destructionē ciuitatis & templi qđ remouetur cū subdit. q Numqd obliuisci pōt &c. & patet lra r Ecce in manibꝰ meis descripsi te, i. memoria, sicut illud qđ tenet manu s Muri tui, s. ciuitatis & templi. t Coram oculis meis semp. q: pudeo eoꝝ reparationez. v Festinauerunt structores tui, i. cito venient, s. zorobabel & iesus filius iosedech ad rectificādum templū, & neemias ad rectificationē ciuitatis.

x Destruentes te, i. conantes te destruere.

y A te exibūt, qđ patet impletū de samaritanis quos noluerāt teneri de captiuitate associare sibi ad templi rectificationem, vt habet primo Esdre. iij. & similiter de rectificatione ciuitatis dixerūt eis Neemie. ij. Vobis nō est pars & iusticia & memoria in hierusalem.

a Leua.Hic remouet metus desperatõis respectu redemptõis fiende p xpm. In primitiua enī eccl'ia erant credētes pauci r de hūli plebe, r psecutõibꝫ principum oppssi, vt patz in actibꝫ apl'oꝝ, pter qđ estimari posset defacili qđ totū ciro debetet annihilari, r nõ denūciat ecclesie primitiue mlti-
plicationē magnā fidelū, r prio denūciat hec multiplicatio. secūdo mouet qđā obiectio, ibi. Hūqđ tollet. Circa primū ō:
a Leua ī circūitu oculos tuos, i. ad oēs partes orbis.
b Et vide, multitudinez ppl'i ad te p fidem venientis.
c Oēs isti congregati sunt. in fide formata charitate. d Oibus his velut ornamēto vestiez, mlti-
tudo enī fideliū ē eccl'ie
e Quia (ornamētū deserta tua r solitudines tue r. sic vocat terram iudee, q: post passionē xpi a romanis fuit destructa.
f Hūc angusta erūt, i. oēs fideles nō possent ibi capi, pter qđ apl'i alijqz discipuli p maiori pte egressi sūt inde ad alias partes mūdi p dilatõe fidei
g Et lõge fuga, q̄ absorbere, i. nitebant absorbere. q: principes iudeoꝝ q̄ conabant eccl'iaz nascentē absorbere. vt ptz Actu. iij. r. v. r. vij. r ī pl'ibꝫ alijs locis p romanos partim fuerūt trucidati, r partim capti
h Adhuc di. in au. tuis filij steri. tue. i. pauci- (nati-
tatis fideliū, i Angust' est loc' mihi r. q: sic dictū est exierūt apl'i p vniuersū orbē p multiplicatõe fideliū. k Et dices in cor. tuo, p̄ admiratõne tante mul-
l Trāsmigrata r captiuata. q: tpe psecu- (tiplicatõis.
tionis q̄ facta est sub stephano oēs fideles q̄ erāt in hierusalē dispsi sūt ad alias regiões pter apl'os Actu. vij. illi etiā q̄ poterāt capi trahebant ad carceres. vt captiui. Actu. xr. r mod' h' multiplicatõis ofidit cū subdit.
m Hec dicit dñs de', ecce le. ad gētes. q. d. nō fiet vtute hūana sz dīna.
n Manū meā. in opibꝫ miraculosis. qbꝫ vsis gētiles puertebant.
o Et ad po. eral. si. meū. i. signū crucis.
p Et affe. fi. suos r. q: se r prolē suā afferebāt apl'is alijsqz discipul', vt fierēt filij eccl'esie p susceptõem sacri baptismatis.
q Et erūt reges nutricij tui r. H ptz impletū in multis regibꝫ r regnis, q̄ fidē catholicā suscipiētes pascebāt pauperes fideles.
r Vultu inter. de. ado. te. i. hēbūt te in maxia reuerētia qđ ptz impletū tpe ostātini r aliox regū xpianorum.
s Et scies q: ego dñs, p experientiā tāt bonī. t Sup qđ nō confundent r. q: finaliter osequunt expectata.
v Hūqđ tollet r. Hic remouet obiectõez q̄ posset fieri. r prio ponit eā dicēs. Hūqđ tollet a forti p̄da r. tanta ei erat ptās principū iudeoꝝ in primitiua eccl'ia. q̄ primo conati sunt eccl'iaz absorbere. r multo maior impatorū romanoꝝ q̄ postea idē attētauerūt. vt s. dictuz est. qđ nō videbat possibile eccl'iaz erui de manibꝫ eoꝝ. r p fortē. hic intelligit ptās iudeoꝝ. per robustū ptās romanorū. Cōsequēter remouet hanc obiectionem dicens.

Leua in circūitu oculos tuos r vide: oēs isti congregati sūt venerūt tibi. Viuo ego dicit dñs qz oibꝫ his velut ornamēto vestiez r circūdabis tibi eos q̄i spōsa. Quia deserta tua r solitudines tue r terra ruine tue nūc angusta erūt p habitatoribus et longe fugabunt qui absorbebant te. Adhuc dicēt in auribꝫ tuis filij sterilitatis tue. Angust' est mihi loc': fac spaciū mihi vt habitez. Et dices ī corde tuo. Quis genuit mihi istos? Ego sterilis r nō pariēs trāsmigrata r captiua. r istos qs enutriuit? Ego destituta r sola r istibꝫ vbi hic erant? Hec dicit dñs deus. Ecce leuabo ad gentes manū meam: et ad populos exaltabo signū meum. Et afferent filios suos in vlnis: et filias suas sup humeros portabūt Et erunt reges nutricij tui. et regine nutrices tue. Vultu in terra demisso adorabunt te: r puluerē pedū tuorū lingent. Et scies quia ego dñs: sup quo nō confundent qui expectāt eū. Hunqđ tollet a forti p̄da. aut qđ captum fuerit a robusto saluum esse poterit. Quia hec dicit dñs. Equidē r captiuitas a forti tollet. r qđ ablatuz fuerit a robusto saluabitur. Eos vero q̄ iudicauerunt te ego iudicabo. r filios tuos ego saluabo. Et cibabo hostes tuos carnibꝫ suis. r quasi musto sanguīe suo inebriabuntur Et sciet omis caro qz ego dominꝰ saluans te: r redemptor tuus fortis iacob.

p Equidē r captiuitas a forti tollet r. qz in vt raqz psecutõe nō solū eccl'ia fuit saluata sz etiaz mirabiliter multiplicata.
p Eos vo. i. iudeos r romanos. z Qui iudicauerūt te. iniuste.
a Ego iudicabo. inferēdo penā debitā, p pctō. ideo subdit.
b Et cibabo ho. tuos car. suis r. i. istos satiabo de carnibꝫ illoꝝ. qz romani mlti-
tuz sanguinē iudeoꝝ effuderūt. indei etiaz iter se multa bella intrinseca tūc tpis habuerūt vt dicit iosephꝰ multi etiā impatores romani psequntes eccl'iaz p senatū ad mortē cōdēnati sunt. vt pt̄z de nerone q̄ primaz mouit psecutõez. r de domiciano q̄ mouit secūdaz
c Et sciet oīs (cūdā caro. id ē scīre potent omīs hō d Quia ego dñs saluās te. tātas ei psecutões sustinuit eccl'ia q̄ quilibz rōnabiliter scire pōt q̄ stetit sola vtute diuīa. e Redemptor tuꝰ, pprio sanguīe. f Fortis iacob fortz supplantator diaboli. r sic iacob non est noīatiue casus, Vel fortis ad defendendū pplm meū catholicū. r sic iacob est genitiui casus vel datiui. noīa enī iacob r israel trūslata sunt ad pplm catholicū vt ofisum est supra ca. xlviij.

In capitulo. xlix. vbi ō in postilla, Reges videbunt miracula vtute christi. Additio.

Ste versus. Reges videbūt. punctuat sic in hebreo. Reges videbūt r surgent. ibi punctꝰ. r est
i sensus q̄ reges videtes miracula tpi seu discipuloꝝ eiꝰ. Consurgēt. s. ad venerandā doctrinaz xpi eo modo quo ō: Leui. xix. ca. Coram cano capite cōsurge. principes adorabunt dñm deum tuū. r est sensus. principes videbunt miracula supradicta. Et adorabunt deū. s. qui prius adorabant ydola. r est ālis repetitio eiusdem.

Capitulū. L.

Hec dicit dñs. Super' denūciata est ppl'i dei libe-
b ratio. Hic ꝓsequēter ponit impedimenti remotio. Et diuidit in tres partes fm triplex impedimentū. secūda ibi incipit sequēti ca. tertia. liij. Circa primum sciendū q̄ impedimentū sic excluditur ex parte dei. q̄ econuerso ꝓcluditur ex parte ppl'i increduli. Diuidit ergo in tres partes. q: primo excluditur impedimentū. secūdo declaratur. ꝓpositū. ibi. in increpatione. tertio ꝓcluditur incredulox interit'. ibi. Quis ex vobis. impedimentum āūt posset esse ex pte saluatoris triplicīter. vtpote si esset

nolens vel nesciēs aut impotēs ad saluādū. ꝛ iō primo
ercludit ab eo defect' volūtat' cū dr a Hec dic dns.
saluator nr iesus christ' alloquēs iudeos incredulos.
b Quis ē hic liber repudij ꝛc. q. d. nō potestis ostendere
q ego dimiserim synagogā mātem vr̄am ꝓpter odiū. sicut
in lege veteri vir dimittebat vxorē tōne
odij nec etiā ꝓpter lu
crū meū. iō subdit.
c Aut qs est credi
tor me' cui vendi. vos.
a me alienādo. ꝛ ideo
ꝓfiter vex impedimē
tū ꝛcludit ꝓtra incre
dulos cum dicitur.
d Ecce enī in iniq
tatibꝫ vr̄is. i. ꝓ iniqta
e Ven (tibꝫ vr̄is.
diti estis ī fuos ꝛ an
cillas a romanis.
f Et in sce. ve. dimi
si ma. ꝛ kam. i. synago
gam. Sciendū q sce
lus ꝓprie accipiendo
est pctm cōtra deum.
Iniqtas aūt ꝓtra p
ximū. eo q sit ō eqta
tem iusticie. inde au
tē primo peccauerūt
ī xpm. vt ꝓtra primū
dicentes. Ecce hō vo
rat ꝛ potator vini ꝛc.
ꝛ iterū. qsi proditorie
emerūt ipm vt morti
traderēt sm hūanita
tē. q diuinitas mori
nō poterat. ꝛ ꝓpter hꝫ
venditi fuerūt ꝓ romanos in fuos ꝛ ancillas. intantū q
nō defuerūt alīq vēditores q. xxx. pro numismate darēt
vt dicit Hugo floriacēsis. sic ecouerso xpm. xxx. denarijs
emerant. Peccauerūt etiā in xpm tāq in deū opa mira
culosa diuinitaſ ostensiua demonibꝫ attribuētes. Lu. xi.
In beelzebub principe demoniorꝫ eiecit demonia. Scdo
remouenſ impedimēta ignorātie. cū dr.
g Quia veni. in hūanitate pfecta scientijs ꝛ virtutibꝫ
h Et nō erat vir. q pauci virtutes opeꝝ xpi imitabanſ.
i Vocaui. ꝓ ꝓdicationē clarā ꝛ efficacē. k Et non
erat q audiret. cū effectu. qz cōparatiue multoplures fi cre
diderūt ei. Tertio remouet impedimētū impotētie cū dr.
l Mundā abbreuiata ꝛc. q. d. nō. ꝛ ptz lra. m Ecce
in increpatiōe ꝛc. Hic ꝓfir declarat ꝓpositū. ꝛ primo po
nit hmōi declaratio. scdo soluit quedā obiectio. ibi. iuxta
est. Declaratio vo ponit primo ētū ad exclusionē impo
tentie. cū dr. m Ecce ī increpatōe mea. i. in vbo meo
n Desertū facā mare. i. sicū potero facere cum volue
ro. sicut feci in exitu de egypto. o Indua celos tene
bris. sic enī fecit tpe sue passiōis. p Et saccū ponaz
operimentū eoꝝ. i. migredinē. Scdo declaratur ꝓpositū
ētū ad exclusionē ignorātie. cū dr. q Dns dedit mi
hi linguā eruditā. i. loquentē ex interiori cognitione. q
humanitas christi fuit plena omibꝫ scientijs ꝛ virtutibꝫ.
r Ut sciam sustentare eū q lassus est. Sic est in hebreo
ꝛ libris correctis. i. monere eū ad tolerantiā patiētie ver
bo ꝓdicationis mee. ꝛ q in xpo est duplex scia. vna diui
na ꝛ eterna. alia talis ꝛ humana. ꝛ vtraq est a patre in
filio sm duplicem naturam. ideo subditur.

s Erigit mane. mane erigit mihi aurez. ata q primum
mane accipiſ. p eternitate. in qua filius habet sciam diui
nā a ptre. ꝛ scom. p instantia incarnatiōis in q habuit sci
entiā infusam. tertio declaratur ꝓpositū ētū ad exclusiōez
inimicicie ex pte voluntatis. p hꝫ q saluator iesus xps ex
maxima charitate sus
tinuit passiones mul
tas. p oibus cū dr.
t Dns de'. s. pater.
v Aperuit mihi au
rē. insinuādo mihi fu
turā. p pplo passiōz
x Ego autē (me. z
nō ꝓtradico. imo di
xit. Fiat volūtas tua
Math. xxvi. loquens
de passione sua.
y Retrorsū abij. imo
q rentibꝫ ipm ad mor
tē fuit obuiā Jo. xviij
a Corpus meuz de
di penitentibꝫ. vt ptz
in euāgelijs.
b Et genas meas
vellentibꝫ. licet non
sit scriptū in euange
lijs q euellerent eius
barbā. ꝛ tū parat' fuit
hꝫ sustinere sicut alia
maiora. ꝛ forsitan sus
stinuit qz nō oia sunt
c Faciem (scripta.
meā no auerti. h patz
ex euangelijs.
d Dns de'. s. pater.
e Auxiliator me'. ꝓ
bēs mihi volūtatem
ꝛ ꝓstantiā patiēdi. f Et iō nō sum ꝓfusus. q. d. ꝓ passio
nē suā transiit ad gl̄iam sue resurrectiōis. corp' etiā eius
mortuū fuit honorifice sepultuz. g Ideo posui ꝛc. i.
me exposui ad sustinēdū q̄cunq aspera.
h Juxta est. Hic soluit q̄dā obiectio. iudei enī dixerūt
xpo Job. xvij. Tu de teipo testimoniū phibes. testimoni
um tuū nō est ver. ꝛ saluator rndit. testimoniū phibet ō
me q mecū est pr̄. et ista rnsio ꝑuisa in spūsctō ponit hic
cū dr. h Juxta est q iustificat me. s. pr̄. q dr esse iuxta
filiū ꝓpter vnitatē essentie ꝛ distinctionē ꝑsone. Justifi
cauit filiū faciendo opa diuina a xpm. ꝓpter qō ibidē di
cit saluator Joh. x. Opa que ego facio in noie pr̄is mei
illa testimoniū phibēt de me. i Quis ꝓtradicit mi
hi. sm veritatē. q. d. nullus vr̄m. ꝑs enī frequēter legit
imposuisse iudeis silentiū. ꝓpter veritatis euidentiā.
k Ecce dns de' auxiliator me'. in mea passione modo
ꝓdicto l Quis est q ꝯdēnet me. s. iuste. q. d. null'. fu
it enī unquā iuste ad mortē ꝯdēnat'. primo ꝓ sacerdotes. po
stea ꝓ pylatū. sed ex hꝫ deportauerūt exterminiū intantū
q pylat' ꝓ tyberiū ympatorē fuit missus in exiliuz. et ibi
ignominiose mortuꝰ. ꝛ sacerdotes ꝓ tytū fuerūt interfecti
in destructiōe templi. Dixit enī iuste esse sacerdotes cū
m Ecce omēs qsi vestimētum (templo pire. iō subdit.
cōterent. ētū ad mortuos ī exilio. n Et tinea come.
eos. ētū ad interfectos gladio. sicut tinea consumit ve
stimentū quadā violētia. o Quis ex vobis. Hic ꝓse
quēter cōcludit incredulos interl'. ꝛ arguit eoꝝ culpaz
dicens. Quis ex vobis timens dominū audiēs voce ser
ui sui. i. christi rōne forme serui assumpte.

p Q̃uis ambulauit in tenebris, s. ignorantie. q Et nō ē lumē ei, si credidit vbis xp̃i. q. d. nullus. ꝯ subdit. r Speret in noīe dn̄i. s. q̃libz fidelis. scdo subiūgit pnā cū dicit. s Ecce vos oēs accēdētes ignē. i. ex ire dulitate vra meremini q̃ succendamini cū cuitate et regōe vra, et sic fiunt facti p exercitum romanoꝝ, q̃ factū est fm ordinē diuine iustīcie subditur.

t De manu mea facta est hoc vobis, in doloribꝫ dormietis. i. morieminī. nunq̃ ei ppls iudaicus tot et tantos dolores sustinuit, sic in obsidiōe et destructione hierlm p tytum, vt ptz p iosepum libro de iudaico bello et alios hystoriographos illis temporibus vicinos.

Capitu. LI.

a Audite me, hic remouet scōm impedimentuz exultatōe pmissi. ex hīs cū q̃ liberatio p christum fienda tātū differebat, estimabāt aliqui iudeoꝝ illa liberatio nulla foret. ꝯ hīc remouet in hoc capitulo, et primo ꝓfertur spes assequēdi pmissum. scdo aufertur timor circa malū pene huic liberationi annexū. ibi. Audite me. primū facit dupliciter. s. exēplo et verbo. secūdū ibi. Attendite ad me. Circa primū sciēdū q̃ abrae facta fuit pmissio de obtētu terre chanaan. Beli. xv. et tñ ista pmissio nō fuit impleta tūc. sz post q̃dringētos annos vt habet ibidē. tñ finaliter fuit impleta pp fidez abrae et sare q̃ ē eiusdē fidei fuit. et ex hīs ꝛcludit̃ q̃ vocatio ad nētus xp̃i nō debuit iudeis dn̄am inducere. Primo. igitur circa hoc ponit exemplū cū dicit. b Attēdite ad c Attē(pe. i. ad abrāā et sarā vt exponit postea cū dicit. dite ad abrāā ꝛc. et vocat abrāā petra, ꝓpter fidei firmitatē. d Quia vnū vo. cū. i. solū sine ple. e Et benedixi ei ꝓferēdo ei. bona tpalia et spiritualia.

f Et multiplicabo eū, in multitudinē populoꝝ p ysaac ysmaelem et alios filios ei⁹, ꝓfir cōcludit intētū. s. de cōsolatione populi p xp̃z, cū dr. g Cōsolabit ḡ dns syon. id est ecclesiā q̃ vocat syon. eo q̃ ibi incepit. vt dictū est. s. h. ca. et in plurib⁹ aliis locis. h Et cōsolabit oēs ruinas eius. ex diuersis erroribus ortas in populo iudeoꝝ ex mala doctrina doctoꝝ quos amouit xp̃s p suā doctrinā ꝓpter qd̄ dicit saluator de eis. Mat. xv. Ceci sunt et duces cecoꝝ. i Et ponet desertum eius ꝙsi delicias. q. iudea bonis spūalibus erat deserta. sed p xp̃z fuit adimpleta potissime p infusionē spiritussancti sup credētes in signo visibili. Act. ij. et in pluribus aliis locis. k Gaudiuz et leticia ꝛc. q. spūsancto repleti loq̃bant magnalia dei. et lēter manifestata cōstant. l Attēdite. hic ꝓfir remouet dctm impedimentū vbo. et primo remouet impedimētū. scdo ꝛfirmat dctm. ibi. Leuate. Remouet ātē impedimentuz timōr circa malū pene huic liberationi annexū. ibi. Audite me. primū facit dupliciter. s. exēplo et verbo. secūdū ibi. Attendite ad me. Circa primū sciēdū q̃ abrae facta fuit pmissio de obtētu terre chanaan. Beli. xv. et tñ ista pmissio nō fuit impleta tūc. sz post q̃dringētos annos vt habet ibidē. tñ finaliter fuit impleta pp fidez abrae et sare q̃ ē eiusdē fidei fuit. et ex hīs ꝛcludit̃ q̃ vocatio ad nētus xp̃i nō debuit iudeis dn̄am inducere. Primo. igitur circa hoc ponit exemplū cū dicit. b Attēdite ad c Attē(pe. i. ad abrāā et sarā vt exponit postea cū dicit. dite ad abrāā ꝛc. et vocat abrāā petra, ꝓpter fidei firmitatē. d Quia vnū vo. cū. i. solū sine ple. e Et benedixi ei ꝓferēdo ei. bona tpalia et spiritualia.

f Et multiplicabo eū, in multitudinē populoꝝ p ysaac ysmaelem et alios filios ei⁹, ꝓfir cōcludit intētū. s. de cōsolatione populi p xp̃z, cū dr. g Cōsolabit ḡ dns syon. id est ecclesiā q̃ vocat syon. eo q̃ ibi incepit. vt dictū est. s. h. ca. et in plurib⁹ aliis locis. h Et cōsolabit oēs ruinas eius. ex diuersis erroribus ortas in populo iudeoꝝ ex mala doctrina doctoꝝ quos amouit xp̃s p suā doctrinā ꝓpter qd̄ dicit saluator de eis. Mat. xv. Ceci sunt et duces cecoꝝ. i Et ponet desertum eius ꝙsi delicias. q. iudea bonis spūalibus erat deserta. sed p xp̃z fuit adimpleta potissime p infusionē spiritussancti sup credētes in signo visibili. Act. ij. et in pluribus aliis locis. k Gaudiuz et leticia ꝛc. q. spūsancto repleti loq̃bant magnalia dei. et lēter manifestata cōstant. l Attēdite. hic ꝓfir remouet dctm impedimentū vbo. et primo remouet impedimētū. scdo ꝛfirmat dctm. ibi. Leuate. Remouet ātē impedimentuz timōr circa malū pene huic liberationi annexū. ibi. Audite me. primū facit dupliciter. s. exēplo et verbo. secūdū ibi. Attendite ad me. Circa primū sciēdū q̃ abrae facta fuit pmissio de obtētu terre chanaan. Beli. xv. et tñ ista pmissio nō fuit impleta tūc. sz post q̃dringētos annos vt habet ibidē. tñ finaliter fuit impleta pp fidez abrae et sare q̃ ē eiusdē fidei fuit. et ex hīs ꝛcludit̃ q̃ vocatio ad nētus xp̃i nō debuit iudeis dn̄am inducere. Primo. igitur circa hoc ponit exemplū cū dicit. b Attēdite ad c Attē(pe. i. ad abrāā et sarā vt exponit postea cū dicit. dite ad abrāā ꝛc. et vocat abrāā petra, ꝓpter fidei firmitatē. d Quia vnū vo. cū. i. solū sine ple. e Et benedixi ei ꝓferēdo ei. bona tpalia et spiritualia.

timēs dn̄m audiēs vocem serui sui, ꝛ Quis ābulauit i tenebris. q̃ nō est lumē ei. r Speret in noīe dn̄i et innitat sup deum suū. s Ecce vos oēs accēdētes ignē, accincti flāmis. Ambulate i lumīe ignis vr̄i, ꝛ flāmis q̃s succēdistis. t De manu mea factū ē vob. Jn doloꝝ dormietis. LI.

a Audite me q̃ seq̃mi qd̄ iustū ē ꝛ q̃rit dominū. b Attēdite ad petrā vū excisi estis, ꝛ ad cauernā laci d q̃ pcisi estis. c Attēdite ad abrāā pr̄em vr̄z, ꝛ ad sarā que pepit vos. d Quia vnū vocaui eum, et bñdixi ei. ꝛ multiplicaui eū. e Cōsolabit̃ ḡ dns syō. f et cōsolabit oēs ruinas eius. g Et ponet desertū eiꝰ quasi delitias ꝛ solitudinē eiꝰ q̃si hortuz dn̄i. h Gaudiū ꝛ leticiā inuenietur in ea, gr̄ārūactio ꝛ vox laudis. i Attēdite ad me populeꝰ meꝰ, ꝛ tribus mea me audite. k Quia lex a me exiet. l et iudiciū meū in lucez populoꝝ requiescet. m Prope ē iustꝰ meꝰ. egressus ē saluator meꝰ, n et brachia mea populos iudicabunt. o Jeisule expectabūt, ꝛ brachiū meū sustinebūt. p Leuate in celū oculos vr̄os, ꝛ videte sub terra deorsuz. q̃a celi sicut fumus liquescēt, ꝛ terra sicut vestimētū atteret⁹ et hītatores eiꝰ sic hec interibūt. r Salus āt mea in sempiternū erit, ꝛ iustitia mea nō dficiet. s Audite me

sertū eiꝰ quasi delitias ꝛ solitudinē eiꝰ q̃si hortuz dn̄i. h Gaudiū ꝛ leticiā inuenietur in ea, gr̄ārūactio ꝛ vox laudis. i Attēdite ad me populeꝰ meꝰ, ꝛ tribus mea me audite. k Quia lex a me exiet. l et iudiciū meū in lucez populoꝝ requiescet. m Prope ē iustꝰ meꝰ. egressus ē saluator meꝰ, n et brachia mea populos iudicabunt. o Jeisule expectabūt, ꝛ brachiū meū sustinebūt. p Leuate in celū oculos vr̄os, ꝛ videte sub terra deorsuz. q̃a celi sicut fumus liquescēt, ꝛ terra sicut vestimētū atteret⁹ et hītatores eiꝰ sic hec interibūt. r Salus āt mea in sempiternū erit, ꝛ iustitia mea nō dficiet. s Audite

Jn lu. popl̃o. recēsebit. qd̄ nō pōt intelligi de lege mosaica q̃ fuit data vni ppl̃o tñ. sz lex ꝺ̃ni diffusa est p orbē vniuersuz. Ra. sa. etiam dic hic qd̄ istud erit qñ dictuz sophonie ipleb̃it tertio capitulo vbi dicit dns. Tunc reddā populis meis labiū electū. vt inuocent oēs nomē dn̄i. et seruiēt ei humero vno. qd̄ fm oēs expositores catholicos et hebreos refert ad tēpus xp̃i. et b pz q̃ alii ḡpositores catholici in vno magis indaigāt b ḡtū ad b ḡ hebrei exponētes qd̄ dicit hic. Quia lex a me exiet ꝛc. dicēdo q̃ intelligit de edicto ex̄i p totū impiū suuz publicato q̃ iudi rediret libere in terrazz suā. Cōsequēter exprimit legislatoꝛ cui subditur. p Prope ē iustꝰ meꝰ. i. xp̃s q̃ dicitur iustus absolute et antonomatice eo q̃ nō solū ē iustus formal̃r vt alii. sz etiā effectiue alios iustificādo. q Et brachia mea populos iudicabūt. i. apli q̃ dicunt brachia corpis ecclie. sicut et xp̃s caput. qd̄ dr Mat. xxv. Cū sederit filius hominis in sede maiestatis sue, sedebit ꝛ vos sup sedes iudicātes duodecim tribus ꝛc. r De insule. i. gētiles. vt dicūt hebrei. s Expectabūt. sicut dicit Beli. xlix. et ipe erit expectatio gentiū. t Et brachiū meū. i. xp̃m qui brachiū dni dr. infra. liij. vt videbit. v Sustinebūt legē ei⁹ recipiēdo. x Leuate. Hic ꝓfir ponit confirmatio dicti p stabilitatē ipius xp̃i. cū dr. Leuate in celū ꝛc. i. ꝓsiderate stabilitatez supioꝝ ꝛ inferioꝝ corpoꝝ.

y Quia celi sicut fumus liquescent. Aduertū. n. xp̃i ad iudicū p̃cedet ignis ꝓflagratiōis purgās celū aerē et terrā. vel si intelligat de celo sydereo p hāc liquefactōz intelligit (qd̄ cessatio a motu qui cessabit in finali iudicio. habitatores eiꝰ sicut hec interibūt. q̃ in igne cōflagratiōis morient oēs q̃ tūc vsui reperient. z Salꝰ autē mea. i. xp̃s q̃ dicit salꝰ a deo data. a Et iustitia mea. i. xp̃s sic q̃ ꝓpter excellētiā iustitie nō solū dr iustus in ꝓcreto. sz etiā iustitia in abstracto. b Audite me. hic ꝓfir tollitur timor mali. ānexi. receptioni. n. fidei xp̃i annexa erat ꝓpssio mali pene. qd̄ saluator dicebat apostolis. q̃ ꝓfis fidelib⁹ aliis. Joh. xvi. Venit hora vt omis q̃ interficit vos arbitret obsequium se p̃stare deo. et hoc patiuntur in p̃secutiōib⁹ ecclesie p̃teritis. et in p̃secutiōe antichristi magis apparebit. ꝓfio q̃ tollit timor p̃sequētiuz generaliter. scdo antichristi spāliter. ibi. Quis tu vt timeas ꝛc. Primū āt timor tollit̃ p b q̃ ille p̃secutōes ostē

dunt que ꝛ breues ꝛc. ꝛ ꝓsolatio fuꝛa ē ꝑpetua. ió subdit
c Audite me q̄ scit iustū. i. xp̄m p fidē cognoscitis.
d Lex mea. s. euāgelica. vt declaratū est ꝫ. e In cor. eoꝝ. radicata ꝛ firmata. f Nolite ti. obꝓo. hoim. ꝓpter xp̄m. ꝫ magꝫ gaudete q̄ fuit impletū Actu. v. Ibāt apli gaudētes a ꝓspectu concilij q̄m digni habiti sunt ꝑ noie ie su ꝛ tumeliam pati. ꝛ idē appatuit ꝛ appꝛet in mꝛtrib sanctis.
g Sicut ei vestimētū. i. cito morient pse cutores. et rodēt eos vermes. g Salus aūt mea. i. christus.
h In sempiternum erit. saluās fideles su os salute eterna. ꝛ iō aduētū ei⁹ desiderās Esaias ꝓpheta oran do exclamat.
i Cōsurge cōsurge. ꝛ duplicat ꝑpter du plicē christi aduentū primū ꝛ secundū.
k In duere fortitu dinē. ad salnādū po pulū tuū. ꝛ ad h̄ ad ducit exemplū ꝑteri tor tempoꝝ dicens.
l Nunq̄d non tu ꝑcussisti superbum ꝛc. i. pharaonē q̄ superbiuit ꝓtra dñm dicēs. Nescio dñm. ꝛ isti nō dimittā Exo. v. Dicitur etiā draco ꝑpter ma liciā qua filios israel oꝑimebat iuste Ex odi. i. ꝑpter qō ait de pharaone Ezech. xxix. Draco magne q̄ cubas i medio flu min Nunq̄d nō tu siccasti mare ꝛc. vt h̄ Exo. (munū. di. ruū. ii Et nūc. i. tpe gre o Qui redēpti sunt a dño. iesu christo ꝑ Reuertent. ad vnitatē fidei eccle siasticē. q Et veniēt in syon. i. ad sctām eccliaz q̄ vo cat syon. vt ꝓdictū est. Pōt etiā ꝑ syon hic intelligi eccle sia triumphans q̄ vocat syon in pluribꝰ locis scripture. vñ ad Hebre. xij. Accessistis ad syon montē ꝛ ciuitatē dei viuentis hierlm celestē ꝛ multoꝝ miliū angeloꝝ frequntiā ad quā veniūt fideles xp̄i ꝑ hāc vitā. ꝛ huic sensui ꝓcor r Et leticia sempi. sup capita eoꝝ ꝛc. (dat ira sequēs. qō nō pōt h̄ri in pfecta vita. iō subdit. s Ego ego ipse ꝛ nō alius. t Cōsolabor vos. ꝓsolatiōe eterna q̄ a solo v Quis tu. Hic ꝓfert amouet timor an (deo pōt dari tripli. ꝛ ꝫ duplici rōne. scda ponit ibi. Ego aūt. Prima ait rō accipit ex breuitate tpis. q̄ licet psecutio antixpi futura sit valde grauis. tñ erit breuis tpe. ꝑpter qō minus timēda. vñ ꝫ Dat. xxiij. Misi breuiati fuissent dies illi nō fieret salua omis caro ꝛc. ꝫ. g. v Quis tu vt ti. ꝛ alloquit quēlibet futuꝝ fidelē tpe antixpi q̄ cū sit regene rat⁹ in xp̄o nō ꝫ timere pseutiōes antixpi tumore deꝝ x Ab hoie mortali. antixps ei erit hō (ciente a bono. purꝰ ꝛ cito morier ꝑ⁹ assecutiōes dominq. iō subditur.
y Qui q̄ fenū ita arescet. Fenū enī existēs in viroze si supueniat est⁹ imoderat⁹ facit ipm arescere. sic antixps existens in sua ꝑte interficiet a deo repente. z Et oblit⁹ es dñi creatoꝛis tui. ꝫ ꝫ ꝓ illis q̄ cadēt a fide vl⁹ cō stantia mori timore antixpi. iō subdit a Et formida sti iugiter. i. nunis diu ꝛ irronabiliter. b A facie fu roꝛis ei⁹. q̄ te tribulabat. Tūc enī erit tribulatio magna q̄lis nō fuit a pncio mūdi. Dat. xxiiij. c Et para. ad pdendū. disponet enī anti xps totaliter extermi nare ecclām xp̄iānū.
d Cito veniet. i. ve lociter attinget gra dū siue potestatis.
e Gradiēs ad aperiendū suū pessimuꝫ intentū ꝫ xp̄m. In he breo h̄. ad laxandum. qō exponit ra. sa. ó la xatiōe seu defectu vir tutis licet ad aliuꝫ in tellectum ꝑ ꝫ igit fm intellectum nūm desi gnat q̄ sicut ptās an tixpi cito ascēdet. ita cito deficiet. iō subdit f Et non interficiet vsq̄ ad internitionem. sez xp̄ianos morte re pentina puent⁹. In hebreo h̄. Et nō mo riet interfectiōe. i. hu mano gladio.
g Nec deficiet pa nis eius. i. nō morietꝫ fame. sicut nec gladio ꝫ dñi nīi iesu xp̄i ver bo. fm q̄ dicitur. ij. ad Thessa. ij. Quē dominus iesus xp̄s interfi ciet spū oris sui ꝛc.
h Ego aūt sum. Hic ponit scda rō ad tollēdū timorem antixpi. ꝛ accipit ex ꝓsolatione fidelū illā ꝑsecutionē se quentē. ꝑpter qō est min⁹ timenda. ꝛ q̄ oppositā iuxta se posita magis elucescunt. iō primo ponit magnitudo tri bulationis ꝑcedētis. secundo subditur magnitudo con solationis sequentis. ibi. Idcirco audi. Circa primū de⁹ pater alloquit filiū q̄ deficit antichristū. ꝛ ꝓsolabit⁹ po pulū suū cū subdit. h Ego aūt sum dñs de⁹ tu⁹. ꝛone humanitatꝫ tue a me create. i Qui ꝓturbo mare ꝛc. id est facio tribulatiōes in mūdo venire fm ordinē sapi ie Posui vba mea in ore tuo. ad (entie mee ꝛ iusticie. nunciandū euangelū. ꝑpter qō dicit christ⁹ Johan. vij. Mea doctrina non est mea. sed eius qui misit me.
l Et in vmbra man⁹ mee. ꝑteri te. a iudeis volentibus te occidere. qō tū nō ꝑmisit fieri ante ꝓtemplationez do ctrine tue. ideo subdit. m Vt plantes celos. i. hoies n Et fundes terrā. i. actiuos. vtrāq̄ (cōtemplatiuos. enī vitā ꝓdicauit christ⁹. s. ꝓtemplatiuā ꝛ actiuā.
o Et dicas ap syon. i. ad eccliam. p Populus meꝰ es tu. ꝑ susceptionem baptismi. Et hoc patet q̄ vba ista nō sunt ipsius dei ad Esaiam. vt aliq̄ exponūt. q: popu lus syon non fuit sub dominio esaie. ꝛ q̄d dicat christus ecclie in antichristi pfecutione subditur.
q Eleuare. a pfecutione temporali ad pacem ēternā ad omnes. q: illa erit vltima pfecutio ecclie.

t Eleuare de culpa ad gram ẽ̃tũ ad penitẽtes q̃ timo
te antixpi ceciderãt. s Cõsurge.s.ad accipiẽdũ pre/
t hierim.i.eccla ra/ (mũ a xpo venĩte ad iudiciũ.
tionib⁹ dictis supra. v Que bibisti de manu dñi.i.
ex eius pmissiõe et ordinatõe. x Calicẽ ire ei⁹.in p/
secutõe antixpi.

y Usq; ad fundũ ca
licis.ꝛc.p ꝟ delignat magnitudo tribula/ tiõis future antixpi tpe. Sciendũ tñ q; li vsq; ad.hic accipitur exclusiue.q; fundꝰ ca licis ẽ antixpo et ei⁹ satellitib⁹ reseruatus vt videbit postea

z Nõ est qui sustenteti eã.ꝛc.q; null⁹ de principib⁹ xpianis au debit se opponere vl resistere potent anti xpo.et eadem facat qõ

a Et nõ (subditur. est qui apphẽdat ma nũ eius ad educẽdũ eã ꝺ tribulatõe. Ig.n. enoch et helyas tunc se opponẽt antixpo tñ interficiẽtur ab eo.

b Duo sunt.s.mala pene. c Que occur

re ᶜeleuare, ᵈcõsurge ᵉhieru
salez ᶠque bibisti de manu
dñi ᵍcalicẽ ire ei? ʰVsq; ad
fundũ calicis sopor⁹ bibisti,
z potasti vsq; ad feces, ʲNõ
ẽ qui sustenter eã ex oĩbus
filijs quos genuit. ᵏet nõ ẽ
q̃ apphẽdat manus eius
ex oĩb⁹ filijs q̃s enutriuit.
ᵇDuo sunt ᶜq̃ occurrũt tibi
ᵈQuis cõtristabit super te
ᵉVastitas et cõtritio, ᶠet fa
mes? z gladi?, ᵍQuis con
solabitur te. ʰFilij tui ⁱpie
cti sunt ᵏdormierẽt ˡin capi
te omniz viarũ ᵐ sicut oryx
illaqueatus ⁿpleni indigna

Capitu. LII.

c Onsurge. Aliqui exp̃sitores catholici exponũt
istud capitulũ de liberatõe populi iudaici de ba
bylone facta p cyrũ de q̃ frequẽter dictũ ẽ. Ig sal/
no meliori iudicio nõ vr hoc ꝓ quemẽter dictũ.q; paul⁹
apls in lege z pphe
tis humanit⁹ edoct⁹.
z spũsancto plenus
illũ.q̃ habet in ꝟ ca
pitulo. Qz pulcri sup
montes pedes ãnun
ciãtis et pdicãtis pa
ce.ꝛc. allegat hoc di/
ci de pdicatõe euãge
lij Roma. z nõ non
videtur q̃uemẽter ex
ponũt de nunciis cyri
missis p imperũ iu/
um ad publicandum
edictũ de libẽtate da
ta iudeis redeũdi in
hierl vt isti exponũt
Itẽ ra.sa. sup illo ca.
dicit q; ille ꝓsolatões
vltie.s. posite ab illo
loco z Ig ad finem li
bri nõ dicunt nisi su
per captiuitate ẽdem
p quẽ intelligit roma
nũ imperũ q̃ posuit iudeos i vita capti

ᵒ Que (rent tibi.que postea subdunt̃ Ig interponit̃.
occurret tibi.que postea subdunt̃ Ig interponitur.
ᵈ Quis cõtristabit sup te.q.d. nulli aut pauci.et isti
referẽt ad illud q̃ ꝓdictũ ẽ. Nõ ẽ qui sustẽtet eã.q; autez
ᵉ Vastitas et cõ/ (sunt duo mala pene ꝓdicta subdit̃
tritio.et exponẽdo subditur. ᶠ Et fames.p id ẽ.i. fa
mes.p qua posita est vastitas. ᵍ Et gladi.p quo po
sita ẽ ptritio.ita q; Iez ponãtur ibi quatuor flagel
lũ tm̃ nomĩe. tm̃ duo tñ fm rẽ. ʰ Quis ꝓsolabit̃ te.q.d. nilꝰ aut
pauci.cui⁹ cã subdit̃. ⁱ Filij tui q̃ te possent ꝓsolari.
ʲ Pcecti sunt.i. mortui. lõ subdit̃. ᵏ Dormierũt.
somno mortis. ˡ In ca. oĩm viaꝝ. carẽtes sepultu
ra. ᵐ Sicut oryx aĩal ẽ immũdũ. vt habet Deutro.
xtij.et declinat̃ oryx origis. ⁿ Pleni indignatione
dñi.hoc dicit fm estimationẽ hoĩm q; tribulatio anti
xpi principaliter ordiabit̃ ad purgationẽ z meritũ ele
ctoꝝ q̃uis tũc estimẽt homines mũdam deũ ꝓtra eos eẽ of
fensum. ᵖ Jccirco. Hic ꝛ̃ ponit̃ sequẽs cõsolatio
cũ dicit. Jccirco audi hoc paupercula.i. ecclesia tũc depau
ᵠ Et ebria. (perãda p antixpm et⁹ diuitias accepturũ.
id ẽ plena. ʳ Nõ a vino. Ig a tribulatõis tormẽto. ꝟ
dicit̃ p sequẽdo pabolã de potatõe calicis ꝓdicti.

ˢ Hec dicit dñator tu⁹. ad te ꝓsolandũ. ᵗ Qui pu
gnauit pro populo suo. in crucis ligno in humanitate
assumpta. ᵛ Ecce tuli de ma. tua calicẽ.i. penaz tri
bulatõis. ˣ Jundũ calicis indignatõis mee de ma
nu tua abstuli. ʸ Nõ adijcies vt bibas illũ vltra. q;
ᶻ Et ponã (tribulatio ecclesie tpe antixpi erit vltima.
illũ.s. fundũ calicis reseruatũ. ᵃ In manu eoꝝ q̃ te
ᵇ Et dixe (humiliauerũt.s. antixpi et satellitũ eius.
runt aĩe tue.i. tibi. ᶜ Jncuruare vt trãseam⁹. sup te
sicut sup terrã. intentio.n. antixpi erit totaliter concul
care ecclesiã. ᵈ Et posuisti vt terrã corp⁹ tuũ. q; cor
pora fidelium tũc occisoꝝ remanebũt sup terraz insepul
ta. vt dictũ ẽ. ita q; homes z bestie potent sup ea trãsire.

tõne dñi. increpatione dei
tui. ᵖJccirco audi hec pau
percula. ᵠet ebria nõ a vino
ˢHec dicit dñator tu⁹ dñs
z deus tu⁹ ᵗq̃ pugnauit pro
populo suo. ecce tuli ꝺ ma
nu tua calicẽ soporis. ˣfun
dum calicis indignatõis
mee. ʸNõ adijcies vt bibas
illũ vltra, ᶻEt ponã illũ ᵃ in
manu eoꝝ q̃ te ḥũiliauerũt
ᵇet dixerunt. anime tue ᶜin
curuare vt transeamus ᵈet
posuisti vt terram ᵉcorpus
tuum. et quasi viaz trãseũ/
tibus.

Capitu. LII.

uitate in qua sunt. a q̃ liberari expectãt p regẽ messiaz.
et sic fm eũ ꝟ capl̃m intelligit̃ de tpe xpi. z in ꝟ vero di
cit. Ig errat expectãdo futurꝰ. qꝺ tã ẽ ꝓteritũ. Jgit̃ sequẽ
do isaiam apl̃m. et dictũ ra.sa. in hoc capl̃o quia ad ki qꝺ
cõtinet veritatis. pot dici q̃uemẽter qꝺ mꝺ capl̃o remo
uet̃ tercũ impedimẽtũ liberatõis facte p xpm ad incre
dulos qꝺ q̃emit ex ꝓteptu ḥũilitatis xpi. Principes. n.
sacerdotũ et scribe de aduẽtu xpi nimis carnaliter sapẽ
tes. expectabãt eũ tpaliter regnaturꝰ. et dñuz a roma
nis ablaturũ. z tñ cũ viderũt eũ ḥũlẽ abiectũ z pauperẽ
z ꝓteptũ terrenoꝝ docere. ꝓsperũt eũ. z sic fuerũt cecati
z fructu sue redemptõis priuati. et ꝟ iuste. q; adduct⁹ ei⁹
fuerat p nũciatus in pauptate. zach. ix. Ecce rex tuus ve
nit tibi iust⁹ et saluator. et ipe paup ẽ. qꝺ fm oẽs doc
tores hebraicos de aduẽtu xpi intelligit̃. ꝟ igit̃ ipedi
mẽtũ remouet hic oñdendo q̃ ḥũiliatio xpi fuit dispoz
tio ad gliam. fm qꝺ dr phil. ij. ḥũiliauit semetipm fa
ctus obediẽs vsq; ad mortẽ. mortẽ autez crucis. ꝓpt. qꝺ
deꝰ exaltauit illũ. ꝛc. z nõ solũ post mortẽ fuit glorifica
tus. Ig etiã ante in oĩb⁹ miraculosis ad declaratõs sue
diuinitatis. ꝓpter qꝺ xpo petẽte Jo. xij. Clarifica me pr̃
ẽ. fiũm fuit. Clarificaui et iterꝰ clarificabo. i. clarifica
ni te in miraculis. et iterꝰ te gloriabo p gloriã resurre
tõis. z sic ẽ in corpe mystico xpi. qꝺ ẽ ecclesia. q; post de
pressiões eius p iudeos z tyrannos eleuata ẽ i magna glo
ria etiã tpaliter. z in ipis depssiõib⁹ fuit multũ eleuata
spũalr in receptõe spũsancti. z in miraculis q̃ fiebãt p
aplos z alios sctos i nõie xpi. vt ptz in actib⁹ aplorũ in
piurib⁹ locis. z in sctoꝝ legendis. Sedm ꝟ igit̃ pñs capl̃m
in duas ptes diuidit. qꝺ primo ondit̃ ꝓpositũ i mystico xpi
corpe. scdo in ipo capite. ibi. Ecce intelliget. Prima in duas.
q; primo describit̃ ecclie depssie sublimatio. scdo et⁹ dila
tatio. ibi. Qz pulcri. Prima i duas. q; primo ondit̃ ꝓpositus.
scdo adducit exẽplũ. ibi. q; hec dic. Circa primum. ꝓpono ta

a Cõsurge. ysa. ad opa vir/ (aliqñ ecclias primitiuã.

turū. ⁊ duplicaſ li ꝛsurge. ad maiorē duplicatōz.
b Jnduere fortitudine tua ſyon. ad tolerādū ꝛſtātet aduersa. qz cito poſt aſcēſionē xpi ad celos facta ē ꝓſecutō magna in eccſia Actu. viij. et poſtea rome ꝑ neronē ⁊ alios plures ꝓſecutores eccleſie. ſz qz poſt ꝓſecutōes eccie ſe cuta eſt pax et honor.
c Jnduere(tō ſubdiſ. re veſtimētis glie tue. et ꝫ fuit ſpleū ꝛſtantini impatoris tpe. q̄ pacez eccleſie ꝑ totuz romanū ipiū dedit. et mirabiliter eā honorauit.
d Quia nō adiciet vltra vt ꝑtrāſeat ꝑ te. ſic te calcādo et vilificādo.
e Jncircūcīſus. i. ꝑ Et (ſecutor gētiliſmū. i. ꝓſecutor iudeus. ſi aūt ꝫ obiciatur. q̄ ꝑ monrē conſtantini liani ꝓſecut ē eccleſiaz. ⁊ poſtea iulian apoſtata. Dicendū q̄ ille ꝓſecutōnes nō fuerūt tāte q̄ deſſcerēt eccliam ab honore. nec diu dura uerunt. Iulian enī in bello fuit deuictus ⁊ apd theſſalonicaz capite trucatus. Jtē lianus etiaz apoſtata a ſcō mercurio lancea fuit trāſfixus. Pōt etiā dici q̄ illa victio vltra. cū dr non adiciet vltra. tē. nō iportat ſemp ꝑpetuitate a ꝑte poſt. ſz duratōz tpis determiatā. et aliqñ nō multū longā. ſi cut dictū fuit plenī. ſ. c. ij. toto aūt tpe cōſtantini ꝑ et baptiſmū vniuerſalis eccleſia fuit in pace ⁊ honore.
f Excutere de pul. i. de ꝓcedēti abiectōe. vel de pulvere ad ſſam. qz multi xpiani fuerāt ꝛdēnati ad fodiēdā ⁊ deportādā arenā. ex̄ puluerizabātur. q̄ oēs fuerī abſoluti de mādato ꝛſtātini.
g Sede hierlm. in ſede honoris. qd tūc fuit ſpleū qñ roma que erat caput mūdi facta ē ſedes ſummi pōtificis ꝑ cōſtātinū. ſede ipiali trāſlata apud cōſtātinopolim.
h Solue vincula colli tui. qz oēs xpiani in diuerſis ptib orbis ſcarcerati ꝑ cōſtātinū. fuerūt liberati.
i Gratis venūdati eſtis. i. ſine cā ꝫputati opib ſeruilib.
k Et ſine arg. redimemi. qz cōſtātin nō accepit inde pecuniā. ſz magz ecōuerſo pecunias ſuas diſtribuit porbē ad edificatoz eccliaz et ſuſtētatōz miniſtroz.
l Quia hec dic ⁊c. Hic adducit exēplū ad ꝓpoſitū et ponit hic duplex exēplū. Primū ē de deſcēſu ꝑpli iſrael in egyptū cū dr.
m Jn egyptū deſcendit populus meus in principio. de quo diſcenſu hr Geñ. xlvi. Ut colon eēt ibi. i. habitatores ad euadēdū famis pericula. ſz poſtea fuit ibi multū depreſſus ⁊ afflict. ſz dom liberauit eū. iſta tñ liberatō hic nō exprimit. quia erat nota et famoſa. ⁊ tō ſatis dar intelligi ꝑ ꝫ deſcēſus in egyptū tangit. ⁊ idē dom ꝫ ſecūdo exēplo cū ſubdit.
o Et aſſur. i. rex aſſyrioz. p Abſq; vlla cā calūnie. ē eū tū dñs mirabiliter liberauit eū tpe ezechie. vt hr iſſ. Reg. Cōſequēter applicaſ exēpla ad ꝓpoſitū cū dicit.
q Et nūc q̄d mihi hic. i. in ꝓſecutōe eccliē. q. d. decet me eā liberare ⁊ ſubdit cā.
r Cum abla. ē po. me⁹ grat. qz in primitiua eccleſia multi fuerūt ablati p occiſion ē de ꝑſti vita. et multi de locis ſuis p incarnatiōes et exilia.
s Blaſphemat. ſ. nomē xpi qui ab infidelib magus ⁊ deceptor fuiſſe dicebaſ.
v Propt ꝫ. i. ꝓpt incursus dictas.
x Sciet populus meus. ſcz chriſtianus.
y Nomē meū. i. efficaciā noīs mei ꝑ experientiaz ſue ſalutis. ſic vocor ieſus. i. ſalv vel ſaluator.
z Jn die illa. ſ. notabili et famoſa qñ cōſtantinus recepit baptiſma.
a Quia egoipe qui lo. in humanitate aſſūpta diſcipul meis.
b Ecce aſſum. ꝑ ſalutatōis effectū. et etiam ī ꝓſona xpi. a. qz cōſtātinus de baptiſmo ꝛsurgēs cōfeſſus ē ſe vidiſſe ieſu xpm.
c Qz pulcri. Hic cō ſequēter deſcribiſ eccleſie dilatio ꝑ ꝓdicatōz aploz aliorūq; diſcipulorū. cuz dicit. q̄ pulcri. i. valde pulcri.
d Sup montes. i. terrenos principes fidē xpi recipiētes ad ꝓdicatōz ꝓdictorum.
e Annunciantis et ꝓdicantis pacem. i. legem euangelicam. que erat lex pacis et amoris. et poteſt hec litera exponi de nunciis conſtantini miſſis per orbem ad denunciādum eccleſie pacē. ſed prima expoſitio magis cōſonat dictis apoſtoli. vt ſupra dictū eſt. ⁊ etiā littere ſequenti in qua ſubdiſ
f Dicētis ſyō regnabit deus tuus. apoſtoli. eīſ et alīſ ꝓdicatoribus eccleſie ꝓdicauerūt et ꝓdicant regnū chriſti xpter q̄d dicit Matth. xxiiij. Et ꝓdicabunt ꝫ euangeliū regni in vniuerſo orbe ⁊c. vnde in fine legendaz ſanctorū cōmuniter ponī
g Vox ſpecu(tur. Regnante domino noſtro ieſu xpo. latorū tuoz. i. platorum ſm q̄d dicit Ezech. xij. Fili hoīs
h Leuauerūt vo(ſpeculatores ē dedit te demui iſrael ⁊c. cem. confiter ꝓdicado.
i Sil laudabūt. concorditer gras agēdo.
k Quia oculo ad oculū videbūt. i. ſenſibiliter.
l Cum cōuerterit dñs ſyon. videtes miſtrudinē gentiliū cōuerſam ad xpm. et hoc fuit impletuz tpe conſtātini. anno. ccc. quo baptizatus fuit tanta multitudo credidit vt ad. xij. milia et amplius baptizandi aſcriberēt. vt hr in geſtis ſancti ſilueſtri. abſq; multe rib et pvulis. tō ſubditur.
m Exultate ac laudate ſimul deſerta hierlm. i. loca ſeruituti xpi dedicata. que ante tpa conſtantini ita fuerūt deſerta q̄ nullus xpianus niſi furtim audebat accedere. ſed cōſtantinus ꝑ totū orbē iuſſit ea aperi. et a fidelib frequētari et alia de nouo edificari.
n Parauit dominus brachium ſanctum ſuum. id eſt filium qui dicitur virtus patris. i. ad Corinth. i. Predicamus chriſtū dei virtutē ⁊c. ſic dicit.

brachiū dñi.eo mō loquēdi q̄ ptās secularis dr brachiuz
a Jn ocu.oim gen.q2 pdicatores a tpe có (seculate.
stantiū liberi potuerūt vbiq; discurrere.7 multi valde
exēplo impatoz; inuitati fuerūt ad fidē xp̄i q̄uersi.gentili
tate relicta.ō subdit.
ydolatrie.

b Recedite recedite. de cultu

c Pollutuz no.tā.i.
nolite extēdere man'
vras ad opa pcōruz.
et q2 ministri ecclesie
debent esse mūdiores
alijs.ideo sequitur.
d Ēdūdamini q̄ fer
tis vasa dñi.i. q̄ eitis
deputati ad cultū dī.
sicut lenite i veteri te
stamēto q̄ portabant
vasa cult' tabernac'li.
e Jn nō in tumul
tu exibitis.i. p violen
tiā armoz. qō dr pro
pter mlt'os p2fessores
7 ministros dei uocat
ceratos qs p2stantiu'

a in ocul' oim gentiū: 7 vide
būt oēs fines terre salutare
dei nr̄i b Recedite recedite.
exite inde: c pollutuz nolite
tāgere. Exite de medio ei'.
d mūdamini q̄ fertis vasa dñi
e Jn nō i tumultu exibitis
nec i fuga pperabitis. f Pre
cedet enī vos dñs: g 7 cōgre
gabit vos deus ist'l' Ecce intel
liget puus me': h exaltabit

l 7 eleuabit' m 7 sublimis erit
valde. n Sicut obstupuerūt
sup te multi: o sic inglorius
erit: p inter viros aspect' eius
7 forma ei' inter filios hoīm. q Jste aspget gentes
multas r super ipm continebunt reges os suū. s Quia
quibus non est narratum de eo viderunt: et qui non
audierūt contemplati sunt

os.xl.ca. Estote misericordes 7c.7 q2 p talē fortitudinem
deuenit ad statū glie.put ibidē sequit'.7 accipiet regnuz
eternū.ō subdit. Jnduere vestimētis glie tue hierlm ci
uitas scā.s.celestis de q̄ ppie verificat q̄ subdit. Quia
nō adjciet vltra 7c. quā exhortatiōez 7 excitatiōez iteruz
ad maiorē ꝓfirmatiō
nē sub alijs vbis re
petit dī. Excutere de
puluere.s.pctōruz.iux
ta ps. Iudica ꝓfitebi
tur tibi pulvis. Con
surge.s.ad faciendū bo
nū. Habita in sede.s.mē
te q̄eta. Solue vincula
colli tui 7c.s.p restitu
nē veā p quā vincu
la pctōrū soluuntur.
Qualiter aūt seu qua
vtute possent hmōi
vincula captiuitatis
pctōz solui subdit d.
Hec dicit dñs. gratis
venundati estis. in b

eni q̄ dicit gratis venūdati estis. intelligit venūdatio q̄
est p pctīs. vñ supra.i.ca. dixerat. Ecce in iniq̄tatibz vr̄is
venūdati est. Hinc q̄ facit pctīm fu' pctī est Joh'.viij. Jn
b aūt qō sequit. Et sine argēto redimemini. ostendit q̄ pas
sio xp̄i de q̄ intēdit in p̄rio loco. opata est salutez nr̄am p
modū redēptōis nō corpalis. sm quā q̄dq; aliq̄ pecunia
li pcio redimunt'. sz p redēptiōez spūalē. s.p sanguinē pci
osum xp̄i. vñ i. Pe.i. Nō corruptibilibz auro vel argēto
redēpti estis. sed pciosō sanguīe agni imaculati 7 incon
taminati xp̄i. que q̄dē vba apl's manifēste confident pdi
ctis vbis ꝓphēticis. s. cū dr. Sine argēto redimemini. 7
ad declarationē pdictoz subdit. Quia hec dicit dñs de'.
in egyptū descēdit xp̄s me'. vbi ppba ostendit differētiaz
inter captiuitatē babylonicā 7 egyptiacā a q̄bz fuerūt p
deū liberati. 7 captiuitatē peccati seu diaboli a q̄ xp̄s re
demit hūanū gen' p suā passionē. nā in pdict' duabz ca
ptiuitatibz licet essent iter se differētes. q2 egyptiaca in
currerūt sponte descēdentes in egyptuz. vt coloni essent
ibi. vt ptz Gen'.xlvi.ca. 7 sic egypti habuerūt aliq̄lē rōez
detinēdi eos. q2 subuenerūt eis in famis necessitate. vt
in glo. in captiuitate aūt babylonica q̄ significat hic per
assur. eo q̄ assyrij cū nabuchodonosor venerūt non fuit tal' causa
vt in terra sua calūniarent' 7 opprimerēt eos. vt in glo. i
vtraq; aūt captiuitate pdicta que soluz corpalis erat in
manu violēta p coactionē opprimentiū sufficiēter fuerūt
redēpti p potentiā diuinā aduersarios violenter xp̄m
dī detinētes opprimentē. vt ptz in sacris scripturis de b
loquētibz. sed in hac captiuitate a q̄ xp̄s p suā passionē
redemit b nō solū nō ꝓgrebat. s. q̄ de' p suā solā poten
tiā diabolū spoliaret. eo q̄ humanū gen' p pctīm q̄s sm
Augusti. nō est nisi volūtariū captiuatū fuit. qua ratiōe
erat iuste sub fruitute diaboli derelictus a deo. vt tractat
a doctoribz in.iij. dis. xxv. 7 hoc est qō sequit. Et nunc q̄d
mihi est. Hec dicit dñs q2 ablat' est ppl's meus gratis.
q.d. 7 nunc. s. in hac captiuitate hoc nō sufficit. s.p solaz
potentiā redimere. Sm ablat' est ppl's me' gratis. sz
sponte tradendo se peccato seu diabolo. qua'tōne ꝓuen
ens ex̄ist vt p iustitiā redimatur. Si aūt ꝓtra b dicatur q̄
xp̄s p suā passionē nō solū ab actuali sed a peccato origi
nali p̄incipaliter redemit. q̄d quidē originale pctīm nō
est voluntariū in ipis descēdentibz p ꝓpagationē. Dice
dū q̄ licet pctīm originale nō sit voluntariū in ipis p2o
pagatis. fuit tñ voluntariū in p̄imis parentibz a quibus

trahūt originē. Et ō simpliciter dicit. Ablat⁹ ē popul⁹ me⁹ gratis. s. sponte se tradidit dyabolo seu peccato. et ō nō p solā potētiā redimēd⁹ ē sicut in alijs captiuitatib⁹ supradictis. ꝛ seqr. Sed iratores ei⁹ iniq agūt. q. d. iz dyatores ei⁹. s. principes tenebrar. iniq agūt deducēdo eos ad peccandū. nubilomn⁹ qr gratiz. s. spōte. vt dictū ē se tradiderūt. Et ingit tota die nomē meū blasphēat scz eo q̄ ī eis remanet culpa peti. fm quā de⁹ offendit. ꝛ ō dr blasphemari iuxta illud ad Ro. ij. ca. Per vos nomē dei blasphemat in gētib⁹. Et supradictis igit ꝓclusit q̄ captiuitas de q̄ agit nō p solā potētiā opprimentē aduersarios redimēda erat sicut et alie captiuitates iz p aliq̄ remediū sufficiēs ad tollēdā culpā seu maculā petōr. ꝛ ō subdit. Propter hoc sciet popul⁹ me⁹ nomē meū in die illa. s. ꝓpter necessitatē seu ꝺgruētiā ꝓdictā. sciet ppls me⁹. i. popul⁹ nouiter p me redēpt⁹. nomen meū. s. nomē ihesus qđ significat redēptorē seu saluatorē a tali captiuitate dyaboli seu peccati iuxta interpratiōz h⁹ nois p āgelū factā ipi ioseph. Matth. i. c. Ipe. n. saluū faciet ppl̄m suū a pctis eor. ꝛ seqr. In die illa. scz ipe qui h⁹ nomē fuit mānifestū. ips. n. ꝛre dies dr intra illud ad Ro. xij. ca. Hor ꝑcessit. dies ār appropiquabit. ꝛ qr redēptio a deo vo facta trāscēdit oēs alias redēptiōes q̄ facte fuerūt. mediātib⁹ āgelis seu hoib⁹ mō ꝓdicto. ō subdit. Quia egoipe q̄ loqbar. s. p ꝓphas ecce assum. s. p carnē assumptā. q. d. redēptōes ꝑterite ꝓcu lares et corpales p āgelos seu ꝓpheras ī psona mea loquētes fctē sūt. iz hec redēptio que spūalis atq vltis ē oportet vt p me fiat. Ui ego ipe q̄ loqbar ecce assum. Item circa h⁹ qđ dr. Sciet popul⁹ me⁹ nomē meū. Notādū q̄ sic in redēptōe egiptiaca fuit moysi. ꝛ deinde semoribꝫ israel. et deide pplo ruelatū nomē dei tetragrāmaton. fm cui⁹ verā significatōz ad deū ꝓtinet signa ꝛ ꝓdigia facere facultate nature ereedētia q̄ reqrebat ad illā redēptionē. put fuit dictū. Exo. iij. in additōe. ar. vij. sic in hac redēptōe vbi ruelatū fuit nomē ihesus. ꝓio virgini gloriose. dicit ioseph et alijs discipulis et fidelib⁹. p qđ nom ē intelligit sal⁹ ꝛ saluator a pctis vt dictū ē. seqr. Sepulchra sup mōtes. Ubi posq̄ ꝓpheta ostenderat q̄ ꝑ dicta redēptio spūalis erat ab ipo vo deo fieda ve publicatiōe hui⁹ redēptōis dic. Sepulchra sup mōtes. Ad qđ fciendū q̄ facta redēptōe p passionē xpi iz plures iudeis apostolis ī sua resurrectōe apparuit. ut de apparitōe ei⁹ facta in mōte galylee spālez mentionē fecit ꝓdicēs. mulieribꝫ. Annūciate fratribꝫ meis vt eāt in galyleaz. que qdē apparitō fuit in qdā mōte galylee. vii Matth. viti. Undecim discipuli abierūt in galyleā in mōtē vbi ꝓstituerat illis ihesus. de q̄ ꝓprie pōt itelligi istō verbuz. Sepulchra sup mōtes. i. sup mōtē sumēdo plurale. ꝑ singulari sic ī alijs multis locis. ꝛ seqr. Pedes ānūciātis ꝛ ꝓdicātis pacē. s. pedes xpi. q̄ ī illo mōte ānūciauit eis et imūrit ꝓdicatoz euāgelij pacis di. Ites docete oēs gētes. s. euāgelū pacis. Annūciātis bonū ꝓdicātis salutē. q̄r tūc dictū fuit eis. Qui crediderit ꝛ baptizatus fuerit salu⁹ erit Mat. vlt. ī q̄ vbo mānifeste ꝓdicit salutem oīm credētiū. d. Syon regnabit de⁹ tu⁹. q̄r tūc xps vocat syon. s. aplis ī q̄bꝫ ꝑcipue ecclia residebat. Data ē mihi ois ptās ī celo ꝛ ī terra. Si ār q̄rat q̄re pedes xpi singulariter noiant ꝓpheta. Dom q̄ in h⁹ designat adoratio aplor fuisse ibi facta vsq ad pedes. eo q̄ de mulieribꝫ ibidē dr. Illi ār accesserūt ꝛ tenuerūt pedes ei⁹ ꝛ adorauerut eū ꝛ seqr. Uor speculator tuor qđ cōit expōit d apostolis ꝛ alijs plaq eis succedētibꝫ. iz saluo meliori iudicio magr ꝓprie vr exponēdū de pribꝫ ī lymbo exist⁹ q̄ speculatores vocant ī veteri testamēto. Ezech. iij. ꝛ xxxiij. ca. Fili hois speculatorē te dedi. Isti. n. pres dicit ieuare vocē ꝛ letari cū gaudio sue liberatōis sūt. q. d. iūcti liberati fuerūt a bīs tudie sibi ꝓmissaz ꝛ diu spectatā attigerūt d q̄ dicit. Quia oculo ad oculū videbūt. s. facie ad faciē. Cū conuerterit dns syon. ꝛ seqr. Laudate ꝛ laudate simul deserta hierlm qđ satis ꝓprie applicat ꝓmitiue ecclie. put ī glo. Paratuit dns brachiū sctū suū. exponat sic in postilla referēdo tū ad tps ꝓdicatōis aplor. Recedite recedite exite inde. exponat d primitiua ecclia. sic in glo. q̄r ascq romani supuenirēt apli et alij fideles a iudea que cōtaminata remāserat et occisiōe xpi ī regnū agrippe trāsierūt ꝛ ad alias gētes spūsctō admonente. vt in hystoria ecclastica hr. seqr. Mūdami. s. vicijs. qui ferūt vasa dni. Per vasa dni fm glo. itelligūt scti vii paulus vas electōis dr. vel vasa dni sunt armatura dei. lorica iusticie. clypeus fidei. galea saluti ꝛ hmōi. ne qs estimaret ex h⁹ qđ dixerat. Recedite recedite exite inde. q̄ in hac redēptōe reqrebat recessus corpalis p modum fuge sic in redēptōe egyptiaca. Exo. xij. ō subdit. qui ī tumultu exibitis. nec in fuga ꝓperabitis. s. sic tūc. Precedet. nos dns. s. ipe dei filius in psona ꝓpria. Et ogregabit vos dns de israel in fide ꝛ charitate. qs ār sit iste de israel statim subdit. d. Ecce intelliget seruus me⁹ quē hic vocat seruū eo q̄ fuit obediēs vsq ad mortē. d q̄ morte statiz in seqnti caplo tractat. et seqr. Exaltabit. s. ad celos fm glo. q̄r p obedientiā vsq ad mortē de⁹ exaltauit illum. vt hr phil. ij. Et eleuabit sup oēs celos ꝛ sublimis erit valde q̄ ad veterā patris sedēs. Hec ī glo. Antiq ār hebre orū istas eleuatōes exponūt d messia sic. Exaltabit. pl⁹ q̄ abraā. ꝛ eleuabit pl⁹q̄ moyses. Et sublimis erit valđ pl⁹q̄ angeli supiores. ex q̄ pz q̄ messias de qb⁹ etiā fm ipos locꝫ ꝓpheta eēt sublimior āgel⁹ supioribꝫ. et cū fm eos iter naturā diuinā ꝛ āgelicā nō sit mediū. ofit cōcedere hsit q̄ ipe sit de⁹. et cū ꝓpheta hic vocat eū seruum qđ nō ꝓpetit diuine nature. seqr q̄ in ipo sint due nature. diuina. s. et hūana. qđ tū ipi negāt iz cōcedāt ꝓmissa. In his. n. et silibꝫ nō verēt veritati p eos implicite ꝓesse ꝓtradicere.

Capitulū. LIII.

Quis credidit. Ra. sa. ꝛ andreas exponūt h⁹ capl̄z ad lītam de populo iudeor. dicētes q̄ ꝓpheta de illo loqr q̄si de hoie vno. eo mō loquēdi q̄ dr Exo. xiij. ca. Fili⁹ me⁹ primogenit⁹ israel. iz eor puersitas pz p doctores hebreor ātiqs. vt dictū ē ꝑcedenti caplo. Item sup illo Beñ. xxiij. Et introduxit eā ysaac ꝛc. dicit ra. moyses. ibi ē rex messias q̄ dedit cor suū ad petēdū misericordiā. p israel. et ad ieiunādū ꝛ hūiliādū se. p eis sicut scriptū ē esai. liij. Ipe autē vulneratus ē ꝓpter iniq̄tates nras. attrit⁹ ē ꝓpt scelera nra ꝛc. et q̄ pz q̄ fm istū doctorē h⁹ capl̄m loqr de xpo ad lītam. h⁹ etiā pz p scripturas noui testamēti que sunt maioris auctoritatis q̄z tuus a iudeis nō recipiātur. qđ ei⁹ dr in ꝓncipio capitu li. Sic q̄s credidit ꝛc. Jo. xij. dr ipletū in xpo. et sūt ad Ro. x. Item qđ dr infra. Tulere lāguores nros ipe tulit ꝛc. Mat. viij. dicit ipletū ee in xpo. Sūt qđ postea subdit. Sicut ouis ad occisiōz ducet ꝛc. vsq ibi. Qui absq̄sus ē de terra viuētiū. Actuū. viij. de xpo dicit. Et cum sceleratis reputat⁹ est. Marci. xv. simūliter dicit impletum in christo. Itē sequēdo hāc sniam. dicendum q̄ hic ponūtur remedia ꝑ tria ipedimēta ꝓdicta. sic fuit supra diuisum capitulū ꝛ diuiditur in tres ptes fm tria remedia. scdm ponit capitu. sequenti. terciū. lv. Primū aut̄ impedimētū peripiedi fructū redēptōis christi fuit iudeorum peccatum contra quod ponitur hic remediū passionis christi que sufficit ad delendum omne peccatū ītum est ex se. et diuiditur pfis capitulū in duas partes quia primo esaias rei dicēde designat altitudinem. scdo prosequitur dicēdoz ordinē. ibi. et ascēdet. Circa primū. d.

a Quis credi. audi. nro. i. passiõis xpi mysterio. qđ ego et alij. pphete audiuim⁹ a spũsancto ꝓuidit. n. esaias. ꝓpheta iudeos ꝓ maiori pte ñ credituros fm qđ đr. Jo. xij. Cũ ãt tãta signa feciss̃et coꝝ eis nõ credebãt in eũ vt sermo esaie impleret quẽ dixit. Dñe quis credidit auditui nro ⁊c. et seq̃tur.

Propterea non poterãt credere. q. iterꝝ dixit esaias. Excecauit oculos eoꝝ et indurauit cor eoꝝ ⁊c. et subdit. illec dixit esaias qñ vidit gl̃iam ei⁹ et locutus ẽ de eo.

b Et brachiũ dñi. i. filius. vt dictũ ẽ capi.

c Cui re(cedenti. uelatus ẽ. q. d. paucis valde et nũc̃ plete.

d Et ascẽdet hic cõ sequẽter ꝓsequit dicẽ doꝝ ordinẽ. et primo ẽtũ ad modũ nascẽtis. cum dr. Et ascendet sicut virgultũ coꝝ eo. i. coꝝ deo pre

e Et sicut radix. sur sum fructificãs.

f De terra sitiẽti. i. de virgine nõ hume ctata vl fecũdata humano semine.

g Non ẽ. hic ꝓfert ponit ordinẽ suũ ẽtum ad tolerãtiã patiẽtis et primo describit ei⁹ passio ignominiosa. scdo nobis fructuosa. ibi. Jpe aũt. tertio sibi finaliter gloriosa. ibi De angustia. ista tñ diuisio nõ ẽ sic ꝑcisa q̃n ptes in aliquo coincidant. et sic cõiter ꝑ totũ libũ ista cõsideranda. ⁊c. Ascendet primũ dicit. deinde. Quis cũ fm veritatẽ xpus in humanitate assumpta fuerit speciosus forma ꝑ filios hoim. ꝓsal. xliv. tñ ista speciositas fuit deturpata alapis in facie eius inflamatã et liuorẽ causantibꝰ ⁊ sputis eã fedãtibꝰ.

h Et vidim⁹ eũ ⁊ nõ erat aspect⁹. q. ꝑ horrore auertebãt hoies faciem.

i Et desideraui m⁹ eũ. loquit ꝓpheta in ꝑsona sui et aliorꝝ sanctorꝝ aduentũ xpi desiderantium. fm qđ dr Mat. xiij. Multi ꝓphete et iusti desiderauerũt videre q̃ vos videtis. et nõ viderũt ⁊c.

k Et nouissimũ virorꝝ. i. valde obiectũ.

l Virũ dolorũ. i. multi ⁊ magni doloris exptũ passiue. sicut vir sanguinũ dr q̃ est effusor multi sanguis actiue

m Et sciẽs infirmitatẽ. scz carnis ꝑ ꝑpetrãtã absq; tñ peccato.

n Et q̃si absc̃ondit⁹ vult⁹ et⁹. ꝑ verecũdia.

o Cui nec reputauim⁹ eũ. nõ tñ. s. saluatorẽ. q; nec etiã alię⁹ valoris hoiem. et loq̃tur hic ꝓpheta in ꝑsona iudeorũ ꝑpetrãtiũ. et ꝑnumerat se eis inq̃ntũ erat ꝺ populo iuda. sicut dauid ꝑnumerat se ꝑ peccatoribꝰ enormibus q̃ fuerãt in regno iude. ꝓpter ea. q. eius ꝓtector nõ fuisset. p Vere languores nros ipe tulit. i. infirmitates carnis. vt famẽ. sitim et similia q̃ vere fuerũt in eo. sic ⁊ humanitas vera. q Et nos reputauim⁹ eũ q̃si leprosum. i. vilẽ et abominabilẽ ad modũ leprosi.

r Et percussum a deo ⁊ humiliatũ. ꝓpter ꝓria sua ꝓpria ꝑpositiõem. sibi iudei q̃ haberet demoniũ. et qđ subuertebat ꝑplm. et multa alia crimina. vtz ex deuteronomio. s Jpe aũt. hic ꝓfert ostendit passio xpi nobis fructuosa. q. nõ passus fuit ꝑ ꝑtes ꝓphetas. sz ꝑ nros expiandos. ⁊ ẽ qđ dicit. Jpe aũt vulnerat⁹ est ꝓpter iniq̃tates nras. attritus ẽ ꝓpter scelera nra. Disciplina pacis nre sup eũ ⁊ liuore ei⁹ sanati sumus. t Omes nos q̃si oues errauimus. vnusq; in viã suã declinauit ⁊ posuit dñs in eo iniq̃tatem omnium nrm. u Oblat⁹ ẽ. q. ipe voluit ⁊ ñ aperuit os suum. Sic ouis ad occisiõem ducetur. ⁊ q̃si agnus coram tondẽte se obmutescet. ⁊ ñ aperiet os suum. x De angustia ⁊ de iudicio sublat⁹ ẽ. y Generatiões eius q̃s enarrabit. z Quia abscissus ẽ de terra viuentiũ. a Propter scelus populi mei percussi eũ. b Et dabit impios ꝑ sepulturam. ⁊ diuites ꝓ morte sua. eo q̃ iniq̃tatẽ ñ fecerit neq; dolus fuerit in ore eius ⁊ dñs voluit cõterere eũ in infirmitate.

Quis credi. LIII.

q dit auditui nro. ⁊ brachiũ dñi cui revelatũ ẽ. Et ascẽdet sic⁹ virgultũ coram eo. ⁊ sic̃ radix de terra sitiẽti. Non ẽ spes ei neq; decor. Et vidim⁹ eũ et ñ erat aspect⁹. ⁊ desideraui m⁹ eũ despectũ ⁊ nouissimũ virorꝝ. vir dolorꝝ. ⁊ sciẽs infirmitatẽ. Et q̃si absc̃ondit⁹ vult⁹ ei⁹ ⁊ despect⁹. vñ nec reputauim⁹ eum. Vere languores nros ipe tulit. ⁊ dolores nostros ipe portauit Et nos ꝙputauim⁹ eũ q̃si leprosũ ⁊ percussum a deo ⁊ humiliatũ. Jpe aũt vulneratus ẽ ꝓpter iniq̃tates nras attritus ẽ ꝓpter scelera nra. Disciplina pacis nre sup eũ ⁊ liuore ei⁹ sanati sumus. Omes nos q̃si oues errauimus. vnusq; in viã suã declinauit ⁊ posuit dñs in eo iniq̃tatem omnium nrm. Oblatus ẽ. q. ipe voluit ⁊ ñ aperuit os suum. Sic ouis ad occisiõem ducetur. ⁊ q̃si agnus coram tondẽte se obmutescet. ⁊ ñ aperiet os suum. De ãgustia ⁊ de iudicio sublat⁹ ẽ. Generatiões eius q̃s enarrabit. Quia abscissus ẽ de terra viuentiũ. Propter scelus populi mei percussi eũ. Et dabit impios ꝑ sepultura. ⁊ diuites ꝓ morte sua. eo q̃ iniq̃tatẽ ñ fecerit neq; dolus fuerit in ore eius ⁊ dñs voluit cõterere eũ in infirmitate.

os. p eũ mirabiliter eal tari dicẽt q̃ afflictiones ꝙs mõ iustinent iudei in hac captiuitate fuerũt ꝓpter peccata gentiũ. et in hoc sibi ipi ꝓdiuit. q. alibi in multis locis dicẽ q̃ hec captiuitas est ꝓpter ꝑtim vituli ꝓfiatis expiãdũ Exo. xxix. t Et nos quasi oues errauim⁹. q̃ nihil⁹ q̃nũcunq; usq; ꝑ euitare oino potuim⁹ v Et (salte venialia. posuit dñs in eo iniq̃tatẽ omnio nostrum. id ẽ penã ꝑ iniq̃tatibus olim expiãdis. et q̃ ꝑs hãc penam ex maxima charitate. sustinuit. iõ subdit.

x Oblatus est. s. ad y Quia (passiõs. ipe voluit. propter obedientiã di patris et liberatiõs hũani ge

z Et non (meritis. aperuit os suũ. vers

bis recalcitrãdo ⁊ iniurias ꝑ iniustis reddẽdo. sz magis coram falsis accusãtibꝰ ⁊ iniuste inducãtibꝰ tacẽdo. sic ꝑz et euãgelijs. Cetera patẽt. a De ãgustia. hic ꝓsequit dr ostendit ei⁹ passio finaliter gloriosa. q. ꝑ eã trãsijt ad resurrectiõis gloriã. Luce vlti. Oportuit pati xpm. ⁊ resurgere a mortuis. ⁊ ita intrare gloriã suã. et h̃ est qđ dicit.

a De angustia. s. mortis. b Et de iudicio. q̃ oês ꝺ

c Dubia (cedẽtes ex diuina sñia detinebãt in lymbo.

d Generatiõs ei⁹ (tus ẽ ꝑ potẽtiã siue resurrectiõis. quis enarrabit. qđ fm Hiero. sup matheũ intelligit̃ de generatiõe diuinitatis que nemo enarrabilis ⁊ incõprehensibilis ẽ. nõ tñ ab hoibꝰ sz etiã ab ãgelis. Ambrosius. impossibile ẽ scire generatiõis secretũ. mẽs deficit. vox silet. nõ mea tñ. sz etiã angelorꝝ. videt tamen mihi saluo meliori iudicio q̃ melius exponat̃ de spũali generatiõe ꝑ multiplicatiõem fidelium. iõ subdit.

e Quia abscisus est de terra viuentium. ꝑ mortẽ corporalem ad quã secuta est multiplicatio fidelium fm qđ dicitur Johan. xij. Nisi granum frumẽti cadẽs in terra mortuum fuerit ipm solum manet. si autem mortuum fuerit multũ fructũ affert. Ad generatiõs vero eternam filij nõ videt habere aliquã consequẽtiã quod dicitur. Quia abscisus est. ⁊c.

f Propter scelus populi mei. exp̃iandum.

g Percussi eum. i. ꝑcuti ꝓmisi.

h Et dabit impios ꝑ sepultura sua ⁊c. i. iudeos impios et auaros dabit in manib⁹ romanorꝝ in penã mortis siue. qđ ꝓpetyti sint adimpletum.

i Eo q̃ iniquitatem non fecerit ⁊c. et sic mors eius fuerat punitiõe digna

k Et dñs. s. pater voluit ꝺterere eum in infirmitate. s. carnis. q. q̃ diuinitas ꝑtiatur ẽ impossibile.

Per ꝫ aūt qđ dr hic. Eo q̄ iniq̄tatē nō f. cerit ptz falsa ex positio ra. sa. exponēt ꝫ ca. de ꝓpło iudaico. vrs. dictū ē. q̄ ab antiq̄ vsq̄ ad pñs ꝓpłs ille multas iniq̄tates fecit ꝛ deū ꝛ primū. vt ptz ex decursu scripturaꝝ. Illeq̄ dolus fuerit in ore eī. qđ sit ꝛ ptz falsum de ꝓpło iudeoꝝ. cū inter oēs homines sint ꝛ fuerūt multū mendaces ꝛ dolosi. nō solus ergo alios ꝫ erraz iter

a Si po⁊ (se)pos. fuerit aiam suā ꝓ pec cato. accipit si. p q⁊. q⁊ xp̄s aiam suaz posuit p peccato mundi.

b Videbit semē lōgeuū. i. multiplicatione fideliū q̄ sūt. semē xp̄i. ⁊ hec multiplicatio secuta est ad mortē eī. vt ꝑdictū est.

c Et volūtas dñi. ō salute mundi.

d In ma. eī⁹ dirigetur. i. ꝓ ipm cōplebit.

e Pro eo q̄ laborauit aīa eī⁹. i. cum ādo. vigilando. ꝑcando morte sustinēdo.

f Videbit resurrectionem suam.

g Et satu. tūc. n. ⁊ afi nō habuit gl̄az in corpe. ⁊ sic fuit latiat⁹ ex oi pte.

h In scia sua. diuina ⁊ humana.

i Iustificabit ipe ꝛc. q⁊ null⁹ iustificabit nisi ꝓ ipm. sz q⁊ multi redāt se indignos. ō dr hic l. Multos. i. nō oēs.

l Et iniq̄. eoꝝ. i. penā ꝓ iniq̄tatibꝫ m Ipe por. ex obedięntia ad pr̄em. ⁊ charitate ad hoīes

n Jō disptiā ei plūmos. i. reddū ei plures de gentilibꝫ q̄s ꝛecto

o Et fortiū. i. demonū. de q̄z fortitu (dicit de iudeis. dicte dr Job. xli. Nō est ꝓtās sup terrā q̄ compeket ei ꝛc.

p Diuider ꝓpolia. extrahendo ꝑcs de lymbo. qđ fecit xp̄s in sua resurrectiōe.

q Pro eo q̄ tradidit. aīaz suā ex maxia charitate.

r In morte. valde acerbaz ⁊ cū h ꝓfusibile. ō subdit.

s Et cū scele. reputa. est. q⁊ iter latrones fuit crucifix⁹. vt p h participes maleficij eoꝝ a vulgaribꝫ reputaret. ad h enī impetrauerūt iudei a pylato. vt duo latrones cū eo crucifigerent. sz ex dei ordinatione etiā h factū est. vt hec scriptura ipleret. vt dr Dar

t Et ipe pec. mul. tulit. q̄tū ad efficaciā oīm tū (ci. rv. q̄tū ad sufficientiā.

v Et p trāsgrel. rogauit Lu. xxiij Pr̄ ignosce illis ꝛc. ⁊ ex h ptz expositio ra. sa. falsa. q⁊ populꝰ iudaicꝰ nō erat p gētilibꝫ imo q̄tidie erat p destructioe romāi imperij. ⁊ marie p destructiōe discipl'oꝝ xp̄i. sm q̄ dicit Hiero. ⁊ p eī⁹ discipl'os intelligit xp̄ianos.

In ca. liij. vbi dr in postil. Et dabit ipios ꝓ sepultura

Dc qđ dr hic. Et dabit impi⁹

b os ꝓ sepultura sua. nō ꝓprie videt exponi de iudeis q̄ tradidi fuerūt romanis in penā mortis xp̄i. put in postil. q⁊ si sic debuisset dicere. Dabit impios ꝓ morte sua nō ꝓ sepultura. q⁊ licet i morte xp̄i maxime peccauerūt. in sepultura tñ nō. Dericorie enī ⁊ honorifice xp̄s fuit sepul⁹. vsi s. ca. xi. Erit sepulchr⁹ eī⁹ gl̄iosum. vñ aliter videt dicendū. Pro q̄ attendendū est q̄ sicut al. q̄ errauerūt circa diuinitatē xp̄i credētes eū purū esse hoīnē sicut fotinus ⁊ nestorius. ⁊ alij hereticī. sic alij erranerūt circa humanitatē. sicut manicheus q̄ euacuabat mysteriū incarnationis humanā naturā a xpo auferēdo sic fuerūt aliqui q̄ negauerūt xp̄i mortē ⁊ sepulturā sicut saraceni. vnde machometus in suo alchorano nephādo

> "Si posuerit ꝓ pctō aīaz suam" videbit semē lōgeuū" et volūtas dñi" in mānu eī⁹ dirigeť. "Pro eo q̄ laborauit aīa eī⁹ "videbiť" ⁊ saturabiť
> "In scia sua iustificabit ipe iust⁹ "suos meos "multos" ⁊ iniq̄tates eoꝝ" ipe portabit
> "Ideo disptiā ei plūmos" et fortiū" diuidet spolia: "ꝓ eo q̄ tradidit in morte aīaz suam: ⁊ cū sceleratꝭ reputat⁹ est" Et ipe pctā multoꝝ tulit ⁊ ꝓ trāsgressoribꝫ rogauit.

dicit expresse q̄ ihesus nō fuit suspensus nec mortu⁹. sed q̄ sic assumlabat videntibꝫ. s. ꝓ apparitionē fantasticam nō veram. quoꝝ errorē ꝓpha excludit dicens. Et dabit impios ꝓ sepultura sua. ⁊ est sensus q̄ impij. s. multitudo custodientes sepulchr⁹ dñi fuerūt testes huc sepulture. ⁊ sic dedit impios. s. multitudo testes ꝓ sepultura sua. ⁊ sc̄dm. Et diuite ꝓ morte sua. s. ioseph ab arimathia q̄ nobilis decurio erat. Iste enī fuit testis mortis dñi. q⁊ ipe corꝑ eius petijt. Matth. xxvij. ⁊ sic dedit testē diuites ꝓ morte sua. vnde notanter posuit impios in plurali ⁊ diuitem in singulari. Quia custodes sepulchri plures erant. ⁊ diues ille vnus tñ.

In eodem capitulo vbi dicitur in postilla. Si posuerit aīam suā ꝓ peccato. Additio. ij.

v Si nos habem⁹. Si posuerit aīam suā ꝓ peccato. In hebreo hꝫ. Si posuerit pctm aīaz suā. Ad qđ sciendū q̄ hic videt loq̄ ꝓpha ō iudeos ⁊ alios quersę credētes seu opinātes q̄ xp̄s ꝓ pctō suo ꝓprio fuisset passus. q̄z falsam credulitatē seu opinionē ⁊ uacuat ꝓpheta p h q̄ ex morte xp̄i secuta est ꝓpagatio fideliū longeua. ⁊ hūana vita p ipm ꝓ ipm in deū directa. qđ ptz ex h q̄ fuantes legē xp̄i ⁊ ꝑcipue eī⁹ ꝓsilia non solū vt hoīes sm roem viuūt. sed etiā q̄ angeli in celis ꝙuersantes. vñ apls ad Philip. iij. Conuersatio nra in celis est. Aut enī Hiero. In carne ꝑter carnē viuere nō terrena vita est sed celestis. sm quā sniam lra sic exponit. Si posuerit ꝓ peccato aīam suā. i. situ infidelis posueris pctm aīam suā. id est si asseruerīs peccatrice fuisse aīam xp̄i. Videbit semen longeuū. qđ intelligit administratiue seu interrogatiue dictū. q. d. quō videbit semē longeuū. s. multiplicationē fideliū q̄ secuta est ad mortē xp̄i q̄ qđē fideles semē xp̄i sunt ꝓ adoptionē. q̄ qđē rō ꝑsonat rōni gamalielis honorabil' legis doctoris. q̄ Actu. ca. v. pharisęus dicebat. Discedite ab hoīb⁹ istis. s. a discipulis xp̄i ⁊ sinite illos. qm̄ si est ex hoīb⁹ consiliū. hoc aūtē op⁹ dissoluetur. si vero ex deo est. nō poteris dissoluere. Si aūt ꝓtra h dicatur q̄ alique secte ꝓdiere q̄q̄ durāt magno tpe ꝓmissione diuina. vt ptz de saracenis. Ad h euacuandū tenendū ꝓpheta aliā rōnem dr. Et volūtas dñi in manu eī⁹ dirigetur. Constat aūt q̄ voluntas dñi est sanctificatio nostra. ꝓuina ad Thessa. iij. cap. Sed constat q̄ sanctificatio humana. nunq̄ in lege. nec i. aliqua lege seu secta fuit sic frequēter directa in deum. sicut in sequentibus doctrinam ⁊ vitam christi reperitur. quoꝝ plurimi intantum sanctimoniā sequunt q̄ terrena omnino despiciūt. ⁊ vsq̄ ad sanguinis effusionē ꝓ veritate pugnant. et sic voluntas domini in manu christi directa est. vnde h qđ dicitur. Voluntas domini in manu eius dirigeť. Legatur administratiue seu inquisitiue conformiter ad verba immediate p̄cedentia sic. Sic posueris tu. s. infidelis peccatū anima suam. s. peccatricem animā christi. Numquid videbit semen longeuum. ⁊ nunquid voluntas domini in manu eius dirigetur.

Replica.

i In capitulo. liij. cū dr. Et dabit impios ꝓ sepultura. Postil. ⁊. s. Cho. ꝓcorduer exponit de iudeis q̄ dati sunt in manū romanoꝝ ob vindictā mortis xp̄i. Burg. se opponēs dicit illā expositionē nō ꝓprias q⁊. vt inquit sm h debuit dicere. dabit impios ꝓ morte non ꝓ sepultura. quia licet in morte xp̄i valde peccauerunt. non tamen in sepultura. Dericorie enim inquit ⁊ honorifice christ⁹ fuit sepult⁹. ō dicit supra. ⁊ erit sepulchrum eius gloriosum. Sed ista videnť frustra dicta. q⁊ sepultura est ꝙsequens mortē. ideo si iudei male egerūt morte inferēdo. pejus egerūt mortuo nō ꝑcendo. q̄nimo fecerunt custodiri sepulchrū ne. put prędixit resurgeret

q̄uis nō crederēt resurrectionē futurā. Sed ꝛ custodes corruperūt pecunia. ne resurrectionē factā publicarent. Jnfideliter igit̄ ꝛ falsē dicit Burg. ꝙ iudei in sepultura nō peccauerūt. Nec valet ꝙ allegat sepulturā fuisse honorificā ꝛ meritoriā. qz ℔ ptinet ad credētes. nō ad ꝓfidos iudeos q̄b̄ hodie sepulchr ꝛpi nō est gloriosum. ꝛ falsuz est qđ dicit testes sepulture custodes fuisse. qz nō fuerūt positi in testimoniū. qz rōne notorietaz non egebat testimonio. sz erāt positi ex cautela ꝰ discipulos ne furarent corp⁹ ihesu. vt hē in hystoria euāgelica. ꝛ sic exponit̄ exp̄sitiōib̄ Burgē. fantasiaz ꝰ sensū tho. ꝛ postillatorem.

Cap'm. LIIII

Canda sterilis q̄ nō paris: decanta laudē: ꝛ hinni q̄ nō pariebas. qm̄ multi filij deserte magis q̄ ei⁹ que habebat virū dicit dominus. Dilata locū tentorij tui. et pelles tabernaculoz tuoz extende. Ne parcas. Longos fac funiculos tuos ꝛ clauos tuos ꝛsolida. Ad dexteraz enī et leuam penetrabis. et semen tuuz gentes hereditabit: et ciuitates desertas inhabitabit. Holite timere. quia nō cōfunderis neq; erubescas. Non enim te pudebit: qz confusionis adolescētie tue obliuiscēris: et opprobrij viduitatis tue non recordaberis amplius. Quia dominabitur tui qui fecit te. dominus exercituz nomen eius: ꝛ redemptor tuus sanctus israel: de⁹ omnis

a Canda sterilis. cē. i. ecclia q̄ fuisti sterilis in gētilib⁹ tpe vete. test. ꝛ dicit. Canda. s. intēt⁹ corde. b Decāta laudē exterius ore. c Et hinni. i. corpe. qz fortaz mot⁹ deuotionis recūdat exteri⁹ i motibus corpis. ꝑs. lxxxij. Cor meū ꝛ caro mea exultauerūt i deū viuū. ꝛ sub d Qm̄ mul. fi. dē. i. gē (dic̄ nō tāte exultationis eū dr. tilitaz q̄ fuit dēsta tpe vete. testa. e Magis q̄z ei⁹ q̄ ha. vir. i. gētis iudaice. qz i nouo testamēto plēs sūt fideles de gētilib⁹ q̄z de iudeis fuerūt tpe veteris testa. ꝛ qz ad multiplicatiōez fidelū seq̄tur augmentatio diuini cultꝰ subdit. f Dilata. lo. ten. tui. cē. p locū tētorij itelligit̄ locꝰ sacrificij. eo ꝙ sacrificia i veteri lege fiebāt in tabernaculo. accapiēdo tabernaculū p atrio. sacerdotū. qđ erat añ tabernaculū moysi factū de cortinis. pellib⁹. tabulis ꝛ sulib⁹ ad erectionē tabernaculi necessarijs. locꝰ aūt sacrificij fuit artꝰ tpe veteris testa. qz nō erat licitū offerre sacrificiū nisi i hir'm nec in tota ciuitate. sz in mōte syon vbi erat tēplū. sz tpe noui testamēti dilatat⁹ est locꝰ p orbē vniuersuz. vbi a xpianis offert eucharistia q̄ est noui testamēti sacrificiū sm ꝙ fuit p̄dictū Malach. i. Ab ortu ei⁹ solis vsq; ad occasuz magnū est nomē meū i gētib⁹ dicit dñs. ꝛ in oi loco sacrificat ꝛ offert nomi meo oblatio mūda cē. ꝛ ꝓpter ℔ dr hic. f Dilata lo. ten. tui cē. g Ad d. ꝓte (ad designādū ampliatiōez cultꝰ diuini. cē enī ꝛ le. pene. i. dilataberis ad oēm ptē orbis h Et semen tuū gen. hec dicit. qz apli ꝛ alij fideles acq̄serunt ecclesie alias gētes p suā p̄dicatiōez. i Et ciuitates desertas. s. a deo ꝓpter ydolatrie cultū. k Jnhabitabit l Holi timere. qz multiplicatio (fidē ibi seminando. hoīm nō est ad letitiā nisi sit ordinata ad bonū sm ꝙ dr supra. ix. Multiplicasti gentē. nō magnificasti letitiā. ꝛ post multiplicatiōne fidelū. dic̄ ꝓfiter describit exaltatio eoz. ꝛ diuidit in duas partes. qz primo ponit remotio cuiusq̄z ꝓfusionis. secō assecutio honoris. ibi. Pauperecula. Circa primū dicit. Holi timere qz nō cōfunderis. cuius ratio subditur cum dicitur.

m Qua ꝓfusionis adolescētie tue cē. ad intellectum huiꝰ lre sciendū ꝙ a principio nō fuit distinctio inde et gentilitaz. sed incepit in abraam q̄ circūcisionē accepit i lignū distinctionis. vnde circūcisio sic diffinit. Circūcisio est signum distinguēs israel a gentilib⁹. ꝛ ideo confusio adolescentie gentilitatis est ydolatria. ad quam statim declinauit cultu dei remanente abraam ꝛ suis successoribus ꝙ Jsaac. Opprobriū vero viduitatis in gentilitat.

accipit a tpe legis date. q̄ ꝓpter idolatriā q̄a deo dimissa est repudiata ipa iudea ab ipo p lege despōsata. Cōfutio vo adolescētie ipi⁹ iudee est idolatria ad quā declinauit post datiōez legis in deserto. r postea in terra ꝓmissionis. vñ dr Hiere. ij. Recordat⁹ sum tui miserās adolescētiā tuā. r charitatē desponsatiōis tue. qñ secuta es me i deserto. Obprobriū aūt uiduitatis ei⁹ ē a tpe legis noue quaz renuit recipe. et sic derelicta est a deo r repudiata p maiori parte. Hūc aūt ita est q̄ iste ꝓfusiones r obprobria gētilitatis r iudee. non sunt recordāda in ecclesia ex iudeis r gētilib⁹ cōstituta tpe gre. eo q̄ sunt eccles iudei r gentiles ad participandū gēaz xp̄i in via r glīaz in patria. et ꝟ est qđ dicit apls Ro. x. Nō enī ē distinctio iudei r greci. nā idem dns oim diues i oēs q̄ inuocāt illum. r ad ad Gala. v. r vi. cap. In xp̄o enī ihesu. neq̄ circūcisio valet aliq̄d neq̄ ꝓputiū. sz noua creatura. sez p baptismū regenerata. q̄ baptism⁹ est culpe r pene deletiuus. r p ois ꝓfusiōis r obprobrij. ꝓpter qđ iudei credētes nō pūt aliq̄d impꝛoperare gentilib⁹ credētib⁹ de ꝑteritis. nec cōuertso. ī dr q: ꝓfusionis adolescentie tue obliuiscēris. cē. r ptz ifra Quia vt mu. derel. cē. vbi alloq̄t (ex pdicti. vsq̄ ibi ecclām put se extēdit ad iudeos r gētiles r fideles q̄ in pfecti vita cōiter affluūt. vt ptz ex decursu veteris ac noui testamēti. ī assūmit mulieri derelicte r merētrici. sz q̄ ista tristicia uertit in gaudiū in vita beata. q̄ a tpe passionis xp̄i erit apta. ī subdit. o Ad punctū in modico derelīq̄ te. q̄ cūq̄ tribulatio vite pfecti⁹ q̄si momētanea est respectu ꝓsolatiōis celestis. ī subdit. Et i misericordia sempi. miserē⁹ sum tui. Notādū q̄ i hac pte vbi trāslatio nra hz. Quia dñabit tui q̄ fecit dns exercituū nomen ei⁹. in hebreo hr sic Quia dñatores tui factores tui dns exercituū nomē ei⁹. ibi manifeste apparet. pluralitas psonaꝝ in deo cum dr in plurali. Dñatores tui factores tui. r vnitas cētie cū subdit. Dns exercituū nomē ē ei⁹ ita q̄ nōia plural nūeri ꝓiūgunt cū nōib⁹ nūeri singlaris p Sicut in diebus noe. Hic ꝓfert ponit ꝓfirmatio dicti ꝟ iuramēto diuino cū dr. Sicut in diebus noe mihi istud. cē. pactū enī firmū statuit de⁹ cū noe de diluuio vltra non inducēdo sup terrā. r eodē mō. dr de tribulatiōe vlterius nō inducēda sup ecclām cū dr. q Sic iurauī vt non irasc. tibi r nō increpē te. increpatio diuīa est tribulatio ab eo immissa. r sic ptz q̄ sc ipsa tua loquit hic de statu ecclesie trūphantis. vbi ꝓfusio r tribulatio nullū locū habēt. vñ r adhuc subdit. r Montes enī cōmouebunt. ante

terre vocabit. Quia vt mulierā derelictā r merētē spū vocauit te dns: r vtrozez ab adolescētia abiectaz. Dixit deꝰ tuꝰ. Ad punctū in modico derelīq̄ te: r in miserationibus magnis ꝓgregabo te. In momento indignatiōis abscōdi faciē meaz parūp a te: r i miscdia sempiterna miserꝰ suz tui: dixit redēptor tuꝰ dns. Sic in diebus noe istud mihi ē. cui iurauī: ne inducerē aq̄s diluuij vltra supra trā: sic iurauī vt non irascar tibi r nō increpē te. Montes ei cōmouebunt et colles ꝑtremiscent. miscdia aūt mea nō recedet a te: et fed⁹ pacis mee nō mouebit: dixit miserator tuꝰ dns. Paupercula tēpestate cōuulsa absq̄ vlla ꝓsolatione. ecce ego sternā ꝓ ordinē lapides tuos: r fundabo te i sapphiris: r ponā ia spidē ꝓpugnacula tua: r portas tuas i lapides sculptos. r oēs termi nos tuos i lapides desiderabiles: vniuſos filios tuos doctos a dño r multitudinē pacis filijs tuis. r i iustitia fundaberis. Recede a ꝓcula calūnia. q̄ nō timebis: r a pauore. q̄ nō appꝛopinq̄bit tibi. Ecce accola veniet q̄ nō erat mecum. aduena quōdā tu⁹ adiūget tibi Ecce ego creaui fabrū sufflantē in igne prunas. r ꝓferētē vas in opꝰ suū: r ego creaui interfectorē ad dispdendū Omne vas qđ fictū ē ꝑ tra te nō diriget r oēm linguam resistentem tibi in iudicio iudicabis. Hec ē hereditas seruoꝝ dñi. r iusticia eoꝝ apud me dicit dns.

v Cōmulsa. cē. q̄ ecclesia vt in plurimuz fuit r ē afflicta. et erit in pūti vita loquēdo de ipa q̄tuz ad illos q̄ nūero r merito sūt in eccl̄a. et ꝟ ꝓmittit hic. vt opposita ꝓsolatio siue honoratio dari⁹ elucescat. cū subdit ꝓ Ecce ego ster. (tur p or. la. tu. cē. qđ vno mō pōt intelligi ō ecclesia militāte. r sic lapides isti sūt viri sancti i diuersis gradib⁹ r officijs ecclie ꝓstituti. et q̄b⁹ edificatur ecclesia. Alio mō de ecclesia triūphāte. et sic lapides isti sūt beati in diuersis māsiōib⁹ r gradib⁹ q̄ite collocati. de q̄ edificio hr Apoca. xxi. vñ ibi cōcludit. Et ciuitas nō eget sole neq̄ luna vt luceant in ea. nam claritas dei illūinabit illā ꝙ Omnes filios tuos. a dño. q̄ in brītudine celesti omēs vident in diuina essentia illud qđ ꝓtinet ad corū beatitudinē. r sic sunt edocti a dño immediate. r ꝟ est qđ dr Hiere. xxxi. Et nō docebit vltra vir ꝓximū suum. r vir frēm suū. dicēs cognosce dñm. Oēs enī cognoscēt me a mimo eoꝝ vsq̄ ad maximū ait dns. z Recede. i. rea Procul a calūnia. q̄ nō habebit locū in pa (cedestria. b Ecce accola veniet. i. gentil⁹ c Qui nō erat mecū. afi ꝙuersionē ad fidē. d Aduena quondā tu⁹. id est q̄ nō fuit natiōe iude⁹. e Adiūget tibi. i. adeq̄bit tibi in donis gre r glie. vt supra dictū est. f Ecce ego. Hic ꝓfert declarat hostiū detectio. s. demonis r anteꝝpti q̄ erit instrumētū diaboli ad pseq̄dēū eccl̄az. r ꝟ est qđ dr. f Ecce ego creaui fabrū. cē. i. diabolū q̄ ꝑtū ad naturā que bona est a deo creat⁹ est. sz p suā malitiā deprauat⁹. de q̄ dr Job. xli. Malit⁹ ei⁹ prunas ardere facit. id ē tentatiōes i cordib⁹ pcōꝝ. r psecutiones ꝫ eccl̄az fideliū. g Et pferentē vas in opꝰ. i. antixp̄m quē possidebit. et ad pfectiōez applicabit. b Et ego creaui interfec. ad disp. i. michaelē archangelū cuius ministerio de pcepto dñi antixp̄s. r magna ps adherētiū sibi interficiet. vt dicit doctores sancti. ī subdit. i Omne vas qđ fictuz ꝛ Nō diriget. i. intentio (est ꝫ te. diaboli instigatiōe. frustrabit. l Et omnē linguā resistētē tibi. i. aduersantem catholice fidei. m In iudicio iudicabis. q̄ sancti in extremo iudicio cū dño impios iudicabūt. n Hec est hereditas seruoꝝ dñi. q̄ pacto iudicio celestem hereditatē in corpe r aīa possidebunt.

In capi. lviij. vbi dr in postilla. Quia dñabit tui q̄ fecit te dñs exercituū nomē ei⁹. Addimo.

Bi trāslatio nr̄a hz. q: dñabit tui q̄ fecit te. in hebreo hr̄. Quia dñator tui r factor tui dñs exercituū nomē ei⁹. r sic in ħ loco ſ apparet pluralitas psonar in dō. nec inde dz sumi argumētū ꝯ hebreos. q: forte cederet eis in detrimentū. sunt tñ multa alia loca in q̄bꝫ ħ mysteriuz clarius cōprobatur.

Caplm. LV.

o Omnes sitientes. Hic incipit capitulū i hebreo in q̄ ponit remedium oppositū. tertio impedimēto supraposito lxij. ca. et ꝓcepta xp̄i. precedēte. r iō hic ponit ei⁹ eminētia. Et diuidit i tres ptes. q: primo describit eius magnifica liberalitas. secūdo ipi⁹ sūma dignitas. ibi. Ecce testē. tertio excitat nr̄a sedulitas. ibi. Querite dñm Circa primū dicitur a Omēs siti. ve. ad aq̄s. s. gr̄e i pñti. r gl̄e in cuitate celesti per ipm xp̄m donandas. sm q̄ ipe dicit Joh. iij. Qui aūt biberit ex aq̄ quā ego dabo ei nō sitiet in eternū. sz aq̄ quā ego dabo ei fiet in eo fons aque salientis in vitā eternā b Et q̄ nō habetis cē. q. d. ista nō cadūt sub pcio tpali. sed dant ex mera liberalitate dīna. c Vinū r lac. per ista q̄ in nutribilibꝫ sunt pcipua intelliguntr bona gr̄e et gl̄ie spūalia aīe nutritiua. q: ꝓpriū est hoibꝫ ad cognitionē spūaliū p sensibilia deuenire. d Quare appen. argentū ꝛc. i. ponitz studiū r laborē vr̄m circa bona tpalia trāsitoria r deceptoria. q̄ nō reficiūt. sed magis famē r sitim faciūt. q: cupiditatē augent. vñ dicit poeta. Creſcit amor nummi. q̄ntū ipa pecūia creſcit. Et idē dicit Ambro. sup Lucā de hydropico. r idē est de ambitione bonor et hmōi. e Et delect. in crassitudine. i. gr̄e pinguedine. f Alia vr̄a. nō corp⁹ qđ nō sentit talia. g Inclinate aurē vr̄am. ad euāgelicā veritatē h Et viuet aia vr̄a. vita gr̄e. r postea gl̄ie. r vñ ista. puenīat subdit. i Et feriā vobiscū pac. sempiternū. i. legē euāgelicam cui alia lr̄a Discēdas dō fideles. sic est i hebreo. (nō succedēt. r i li. cor. i. Discēdas xp̄i fideles adimplēdas. Q: autez p dauid intelligat xp̄s. ptz Osee. iij. Reuertentr filij isr̄l r q̄rent dñm deū suū. r dauid regē suū. vbi trāslatio chaldaica habet. Et obediēt messie filio dauid regi suo. r Hiere. xxx. Seruient dño deo suo r dauid regi suo quē suscitabo eis. glo. hebraica. Obediēt messie filio dauid. certū est tñ q̄ dauid diu ante erat defunct⁹ q̄ ipi essent. r ideo nō intelligit ħ de ipo sed de xp̄o ab eo descensuro. sm q̄ dr Roma. i. Qui factꝰ est ei ex semīe dauid sm carnē. r eodē mō hic p dauid intelligit xp̄s. ħ etiā ptz p paulū apostolū. q̄ Actu. xiij. allegat hanc scripturā de xp̄o dictā di. Dabo vobis sctā dauid fidelia. vbi eni trāslatio nr̄a habet hic. Discōdas dauid fideles. trāslatio. lxx. quaz allegat paulus hz. Sancta dauid fidelia. vt dicit glo. Actuū xiij. Et q̄ etiā vltera ptz q̄ sniā totꝰ capli ad lr̄am reducenda est ad xp̄m. hoc etiā sentit ra. sa. vt ptz ex supra. l Ecce testē. Hic ꝓfir describit ipi⁹ xp̄i subli⁹ (dictis. mitas. r prio in doctrina cū dr. Ecce testē pplis dedi eū id est in vitaz diuie testimoniū. ꝓpter qđ dicit Jo. xviij. Ego in ħ nat⁹ sum. et ad ħ veni in mundū. vt testimoniū phibeam vitaz. Scdo i potestatz eminētia cum in Ducē (subditur ac ꝓceptorez gentiuz. sm qđ dr Dath. vlt. Data est mihi oīs⁹ potestas i celo r i terra. n Ecce gentez. Hic mutatz mod⁹ loquēdi de tertia pſona ad sectidā qđ frequēter fit in ꝓphet. r dirigat sermonē ad xp̄m dicēs. n Ecce gentē. i. populū gentilem. o Quaz nesciebas. p approbationē ꝓpter eius ydolatriā. eo mō loquendi q̄ dr fatuis ꝓginiū. Nescio vos. Dath. xxv. p Et gētes q̄ te nō cognouerūt. p fidem. q Ad te currēt. p cē lerē ꝓuersionē ad p̄dicationē apl̄oz. r Propter dñm deū tuū. i. pkem q̄ est s Et scīm israel. i. deū sanctifi⁹ (de⁹ ipius xp̄i homis. cantē isr̄l. t Quia glorificauit te. q̄tū ad gl̄az corpis in resurrectiōe. quā tūc habuit xp̄s r nō ali. r q̄tū ad sessionē ad dexterā p̄tis in ħuanitate. quā habuit in ascensione. r q̄tū ad opationē miraculoz p apl̄os factoz in nois xp̄i inuocatiōe. q̄ videtes ppli gētiles ad xp̄m ꝓuertebant. vt hr̄ in actiꝫ apl̄oz in pluribꝫ locis. v Querite. Hic ꝓfir excitat hūana sedulitas ad q̄rendū deū tpe gr̄e. ex ꝓsideratiōe sue liberalitatis r maiestatis. Et primo fit ꝓpositū. scdo declarat dictū. ibi. Nō enī. Circa primū dr. v Querite dñm dū inueniri pōt. i. anteq̄ veniat seueritas iudicij. x Jnuocate eū. p deuotā oīonem. y Dum ꝓpe est. ad exaudiēdū parat⁹. et q: pctōis oīo nō est exaudibilis. iō subdit. z Derelinq̄t impi⁹ viā suam a Et vir iniqu⁹ cogitationes suas (id est opa sua mala. as. et hoc ptz falsitas iosephi dicentis q̄ cogitatores intra manētes nō sunt pctā. b Et reuertat ad dn̄m. p veram pniam. c Et miſeri⁹. dando ei gratiā. d Quoniā multus est ad ignoscendū. i. promior q̄ ad condemnandum.

a Nō ei⁹ cē. Hic ꝓfir declarat dictū suū. r prio de diuina pietate dicit. Nō ei cogitationes mee cē. cogitatores ei humane sunt ad iniurias vindicādū. cogitationes aūt diuie sunt magis ad miserandū. b Quia sicut exaltatr celi a terra. q: celū sursum est. r terra deorsum. sic cogitationes diuine. r opa sunt elevata ad supiora sm q̄ dr Prouer. xxi. Vniuersa ꝓpter semetipm operatus est dñs. Cogitationes aūt humane r opa tendunt ad deorsum. Genes. viij. Sensus r cogitatio humani cordis prona sunt ad malum ab adolescentia sua. Secundo q̄tū ad vbi sui stabilitatem cū dicitur.

c Et quo descēdit ymber cē. absq̄ effectu. iō sequitur.

o Omnes sitientes LV. tes vēite ad aq̄s: r q̄ nō habet. argētū: ꝓperate emite et comedite. Venite emite absq̄ argento r absq̄ vlla cōmutatiōe vinū r lac. Quare appēditis argētuz nō in panibꝫ. r laborez vr̄m nō in saturitate Audite audientes me r comedite bonū r delectabit in crassitudine aīa vr̄a. Jnclinate aurez vr̄am r vēite ad me. audite r viuet aīa vr̄a: r feriā vobiscū pactū sempiternū miſericordias dō fideles. Ecce testē pplis dedi eū ducē ac ꝓceptorē gētibꝫ Ecce gētez quā nesciebas vocab⁹ r gētes q̄ nō cognouerūt te ad te currēt. ꝓpter dñm deuz tuū r scīm isr̄l: qr glificauit te Querite dñm dū inueniri pōt: inuocate eū dū. ppe ē. Derelinq̄t impi⁹ viā suā: r vir iniqu⁹ cogitatōes suas r reuertat ad dñm r miſerebit ei⁹: r ad deū nr̄m qm multus est ad ignoscendū. Nō. n. cogitatiōes mee cogitatiōes vr̄e: neq̄ vie vr̄e vie mee dicit dñs. Quia sicut exaltatr celi a tra. sic exaltate sūt vie mee a vijs vr̄is: r cogitatōes mee a cogitatōibus vr̄is. Et quomodo descendit ymber r nix de celo r illuc vltra non reuertitur

d Sed inebriat terrā ⁊c. ⁊ ptz vsq; ibi. e Sic erit vbū meū p ꝓphas dictū. vl aliter. Verbū meū. i. filiū de q̄ dr Joh. 1. In principio erat vbum ⁊c. f Nō egredietur de ore meo. q; sp nascit a pte. ista enī natiuitas mēsurat eternitate. q̄ cōplectit oīne tpm g Nō reuertet vacuū filiꝰ enī p̄cedēs a pte ⁊ veniēs in mūdū nō redijt vacuus (i celum. sed p̄fes detentos in lymbo adduxit secum. ideo subditur.

h Sz faciet q̄cunq; volui. i. q̄cūq; p ipsum fieri disposui. dixit ū nō referat ad vbum dei p ꝓphas dictū. nō frustrat effectu a deo in i Quia i le. (tento. egre. vos p̄fes in lymbo detenti.

k Et in pace ducemini ad gloriā celi.

l Cōtes ⁊ col. i. angeli superiores ⁊ inferiores eo mō loquendi q̄ dr ps. cxviij. Cōtes in circuitu eius. id est angeli. vt dicat glo. Aug.

m Cātabūt co. ro. laudē. q; p̄o ascēdente cū electis fiunt gaudiū ⁊ leticia angelis sanctis.

'Sz inebriat terrā ⁊ ifūdit eā ⁊ germinare eā fāc. ⁊ dat semē serenti: ⁊ panem comedēti. 'sic erit vbū meū. q̄ egredietur de ore meo. ᵍNō reuertetur ad me vacuū. ʰ Sz faciet q̄cūq; volui. ⁊ pſperabit in his ad q̄ misi illud. ⁱ Quia in leticia egrediemini: ᵏ ⁊ in pace deducemini. ˡ Cōtes ⁊ colles ᵐ cantabūt cora vob laudē: ⁿ ⁊ oīa ligna regionis ᵒ plaudent manu. ᵖ Pro saliuncula ascēdet abies. ⁊ p vrtica crescet myrthus ᵠ Et erit dñs notatus ʳ in signuz eternū: ˢ q̄d nō auferet.

ª Ec dicit ,LVI.

þ dñs ᵇ Custodite iudiciū ᶜ ⁊ facite iustitiam: ᵈ q; iuxta ē salꝰ mea. ᵉ vt veniat. ᶠ ⁊ iustitia mea vt reuelet. ᵍ Beatꝰ vir q̄ facit hoc: ⁊ filiꝰ hois q̄ apphēdet istud ʰ Custodiēs sabbatū ne polluat illud: ⁱ custodiēs manꝰ suas: ne faciat oīne malum ᵏ Et non dicat filius aduene. ˡ qui adheret domino. dicens. ᵐ Separatione diuidet me dñs ⁿ a populo suo. ᵒ Et nō dicat eunuchꝰ ᵖ ecce ego lignū aridū ᵠ Quia hec dicit dñs eunuchis. ʳ Qui custodierint sabbata mea. ⁊ elegerint q̄ ego volui. ˢ et tenuerint fedus meuz. ᵗ dabo eis in domo mea. ᵘ et in muris meis ˣ locum. ʸ et nomen meliꝰ a filijs et filiabꝰ

net ad diuinū cultū in noua lege. i Custodiens manus suas. a malꝰ opib; in q̄bꝰ maxie est trāsgressio sabbati ⁊ cultꝰ diuini. magꝭ q̄ opib; corpalib; vtilitati hominū deseruientib;. k Et non dicat ⁊c. Hoc nōr removet errorē orien circa p̄dictā dispositōem. ⁊ diuiditur i tres ptes fm tres errores sēba ps incipit sēntia. terria. lviij. Prima in duas. q; primo ponitur erroris remotio. sēdo doctoꝝ punitio. ibi. Omes bestie. Prima adhuc in duas. q; primo error tollitur. sēd ꝓtraria veritas asserit. ibi. Quia hec dicit. Iste aut error primus p̄cedit ex defectu naturali. i. genens ⁊ plis. Ex h enī q̄ gentiles p̄cipiebāt ad iudaismū nō admittebant ad cultū iudeoꝝ cōluter. q; recipiebantur ad legis obsēuātiā nō tā mirabat illatum ad ea q̄ erant honoris. sed aliq̄ i tertia generatione ⁊ aliq̄ in decima. et aliq̄ numq̄ vt dictū fuit plenius Deute. xxiij. ⁊ ex h credebāt q̄ in p̄mo beatitudinis esset tanta

n Et oīa ligna regi. i. oīs creatura etiā insensibilis.

o Plaudēt manu. i. gaudēres suo creatori. p Pro saliuncula ascendabies. q̄d exponit ra. sa. sic. i. p̄as auferet ab impijs. ⁊ dabit iustis. ⁊ istud fuit impletū i resurrectione xpi. p quā p̄fes in lymbo detenti fuerūt de potestate demonū liberati. ⁊ ad celū exaltati. ⁊ plenit iplebit in iudicio finali. q̄n demōes retrudent in infernū. et oēs electi in corpe ⁊ aia trāsferent ad celū. ideo subdit.

q Et erit do. no. ab oīb; electis r In sig. e. i. signū salutis eīne s Nō fiet au. q; ꝓpetuitas i rōe pe bitudis ictus

Ec dicit dñs. Supius Capi. LVI. (dixit ⁊c.

þ ꝓpheta p̄solat' est fideles denūciando eis liberationē a malis. hic vter eos p̄solat denunciando eis ꝓseruationē in bonis. Et diuidit in tres ptes. q; primo ponit huꝰ salutis ꝓpatio. sēdo huꝰ salutis collatio ci. lix. tertio salutis collate discretio. lxij. ca. Prima in duas. q; prio ponit dicta ꝓpatio seu dispositio. sēdo tollit erroris occasio. ibi. Et nō dicat. Circa primū sciendū. q̄ debita dispositio ad recipiēdū salutē p rpm. donādam est q̄ homines iuste se habeāt erga primū. ⁊ deuote erga deū. pri

b Custodite iudiciū. q̄d dr iudicio (mū tangit cū dr. ⁊ maioribus. vt nō declinēt a rectitudine iudicij timore vl amore. c Et facite iustitiā. h dr ēptū ad oēs. q; q̄libet tenet viuere iuste cū primo. d Quia iu. est salꝰ mea. id est rps p quē a pte data est mūdo salus. e Ut veniat. carnē assumēdo. f Et iustitia mea. i. rps. q̄ p viam iustitie satisfecit deo pri. dr aūt xps iustitia ⁊ salꝰ. q; p̄fectio xpi vno nomine nō pōt explicari. ⁊ iō notat plib; nomib; hic ⁊ alibi. Cōsequēter ponit scdm de vnio cultu. cū dr.

g Beatꝰ vir q̄ facit h. s. q̄d postea subdit. h Custodiens sabbatū ne polluat illud. p sabbatū q̄d erat ordinatū spēcaliter diuino cultui intelligit oīne illud q̄d ptinet ad diuinū cultū in noua lege. i Custodiens manus suas. a malꝰ opib; in q̄bꝰ maxie est trāsgressio sabbati ⁊ cultꝰ diuini. magꝭ q̄ opib; corpalib; vtilitati hominū deseruientib;. k Et non dicat ⁊c. Hoc nōr removet errorē orien circa p̄dictā dispositōem. ⁊ diuiditur i tres ptes fm tres errores sēba ps incipit sēntia. terria. lviij. Prima in duas. q; primo ponitur erroris remotio. sēdo doctoꝝ punitio. ibi. Omes bestie. Prima adhuc in duas. q; primo error tollitur. sēd ꝓtraria veritas asserit. ibi. Quia hec dicit. Iste aut error primus p̄cedit ex defectu naturali. i. genens ⁊ plis. Ex h enī q̄ gentiles p̄cipiebāt ad iudaismū nō admittebant ad cultū iudeoꝝ cōluter. q; recipiebantur ad legis obsēuātiā nō tā mirabat illatum ad ea q̄ erant honoris. sed aliq̄ i tertia generatione ⁊ aliq̄ in decima. et aliq̄ numq̄ vt dictū fuit plenius Deute. xxiij. ⁊ ex h credebāt q̄ in p̄mo beatitudinis esset tanta

distantia. ⁊ hoc removet cū dr. h Et nō dicat filius aduene id ē gentilis nationē. l Qui adhe. dñs. p verā fidē.

m Separatione diuidet me dñs. an retributōe iustoꝝ.

n A ꝓpl'o suo. s. iudaico. Sūt q; defectus prolis in lege erat vitupabilis. aliq̄ simplices prole carētes q̄uis essent de ꝓpl'o israel. estimabant se deficere a p̄mio iustoꝝ. eo q̄ nō multiplicarentur ꝓpl'm. ⁊ hoc removet cū dr.

o Et nō dicat eunuchus. i. impotens ad generandū.

p Ecce ego li. ari. ⁊ nō facies prolis fructū. ⁊ subintelligit diminutio mercedis vel ablatio q Quia hec ⁊c. hic ꝓsiter ꝓtraria veritas asserit. videlicet q̄ eunuchus ⁊ gentilis veniēs ad fidē tantū bonū ꝓsequet gle in futuro. ceteris fidelibus q̄ntuz recipiet in deus natiōe ⁊ dotatus multa prole. ⁊ hoc ptz impletum in noua lege Actu. x. vbi spūssanct' in signo visibili descendit sup cornelium ⁊ alios gentiles cum eo existētes. sicut ceciderat sup aplos ⁊ alios fideles de iudeis existētes. ꝓpter q̄d dicit paulus aplus Ro. x. Non est distinctio iudei ⁊ greci. nā idē dñs oīm. diues in oēs qui inuocāt

q Quia hec dicit dñs ⁊c. i. debi (illū. ⁊ hoc est q̄d dr. te deū coluerint. r Et elegerint q̄ volui. s. iuste viuere cū ꝓximo s Et tenuerint fedus meū. i. legē euāgelicā p quā deo federamur. t Dabo eis in do. mea. id est ecclia militante. vt dictū est supra. q. capitulo.

v Et in muris meis in ecclesia triumphante. q̄ p muros intelligit. eo q̄ violentia ibi nō pōt inferri.

x Locum. recipiendo gratiam in p̄senti. et gloriam in futuro.

y Et nomen melius ⁊c. istud proprie refertur ad illos qui se castrauerunt ꝓpter regnum celorum per castrationē. is obseruantiam. que melior est ⁊ magis meritoria q̄s fecunditas prolis. fm q̄ dicit saluator noster Matthei. xix.

Sunt enī eunuchi q̄ se castrauerūt ꝓpter regnū celoꝝ.q̄ pōt cape capiat.i.tantū bonū ꝓpter suū altitudinē nō p̄
a Nomē sempiternū dabo eis.qđ nō ↄapiſ.ſz ↄſulſ. pōt intelligi de vita pſenti.vbi nō ↄtinuat nomen ſuū p̄ ſucceſſionē ⁊ generatōes,ſz intelligiſ de vita btā.Conſequēter oſtenditꝝ poſitus in gentilibꝫ cū dicit.
b Et filios aduene ⁊c.⁊ ptz ſnīa ex dictis vſq̄z
c Adducā eos (ibi ⁊c.)in gl̄iaz,celeſtem vbi nihil admittitur niſi ſcīm. Apoca.vlt. Nō intrabit i illā aliq̄d coīnānatū ⁊ p̄mittit hic ſtat' eccle̅ triumphantis.eo q̄ eſt prim' in intentione. ⁊ ſubdit ſtat' eccleſie militantis,cū dicit.
d Et letificabo eos ⁊c oſones eoꝝ acceptandos,ideo ſubditur.
e Holocauſta eorū ⁊c.vt dicunt hic holocauſta ⁊ victime q̄cunq̄z bona ad gloriā dei facta.Pōt etiaz h̄ accipi ſpecialit̄ de eucharitia q̄ eſt ſacrificiū fideliū, ⁊ dr holocauſta ⁊ victime i plurali,q̄ pertinet in ſe vturē oīm ſacrificiorū veteriſ legis mō ſupemi
f Cūctis po(nētibus.ſine aliq̄ acceptatione,ꝓpter qđ dixit petr' Actu.x.In vitate comperi qđ nō eſt ꝑſona accept or de ⁊c. g Qui con.di.iſti.i.oēs electos i vnitate charitatis ⁊ fidei. h Adhuc ↄgregabo ⁊c.q̄ poſt ↄgregatiōez infidelū in vita pſenti mō p̄dicto fiet vtez ↄgregatio ipoz in celo.⁊ illa ↄgregati Oēs beſtie.q̄ erroꝝ p̄miſſus (tio amplꝫ no diſpg.ꝛ p̄cedebat ex ignoratia credentū.hic ꝓfr ponit punitio doctoꝝ q̄ debebāt eos de ↄria veritate docere, ⁊ ita fuit i deſtructioe hieꝝlm p tytuz q̄ ſacerdotibꝫ nolnit p̄cere diocēs.Juſtū eſſe ſacerdotes cū tēplo pire.⁊ h̄ eſt qđ dr.
i Oēs beſtie agri.i.multitudo exercit' romani k Venite.ad deuorādū.i.ad deſtruendū ſacerdotes ⁊ tēplū.et cā ſubdit. l Speculatores eius.i.ſacerdotes ⁊ doctores ad q̄s ſpectat pericula p̄uidere,⁊ populo nunciare.
m Cęci oēs,in cognitioe ſaluatoꝛ q̄ē te ꝑhauerūt,ꝓpter qđ de ipſis dr Bath.xv.Cęci ſunt.⁊ duces cecoꝝ.
n Canes muti ⁊c.q̄ nō latrabāt ꝓ ꝓpli vicia eo q̄ erāt ſtūlibꝫ ⁊ malorib⁹ petis irretiti. o Videntes vana.q̄ tūc magis ſtudebāt in curioſis vtpote curſu ſydez ⁊ ſtilibus q̄z in lege ⁊ ꝓphis,ꝓpter qđ ſaluator dixit eis Mat. xvi. Facie celi diuidicare noſtiſ,ſigna aūt tēporū nō poteſtis.⁊ vocat ibi rpm ſigna,q̄ de aduētu ipi p ꝓphas erāt p Dormiētes.in h̄ notat eos de carnalitate.⁊ (dicta, etiā de gulositate,cū ſubdit. Canes impudentiſſimi ⁊c.
q Ipi paſtoꝛ.⁊c.i.ſacerdotes ⁊ doctores.q̄ paſcere dēbāt ꝓpli vbo ⁊ exēplo r Ignoranerūt intel.verū ſcripturaꝝ.ꝓpter qđ ſaluator impropat eis Mar.vij. Q̄ irrita bāt mādata dei ꝓpter traditoēs ſuas. ⁊ ꝺ falſo itellectu ſcripture arguit eos in plibꝫ leḡ, euāgelij s Oēs declinauerūt i viā ſuā.⁊q̄ ſit illa ſubdit cū dr t Unuſq̄ſq̄z ad auariciā ſuā,ſacerdotes enī ⁊ ſcribe multum ad auariciā declinauerūt,⁊ ſub ſpecie religiōis oblatōibꝫ et ↄſiliꝫ ꝓpm multipl'r ſpoliabāt.ꝓpter qđ ſtatuerūt i tēplo boues q̄ vendebāt oues et boues vt nūmulariōs,vt dictū fuit pleni' Joha.ij.⁊ Bath.xxi.vſi et in libro hebraico q̄ dr ionita.⁊ eſt autentꝛ eius,apud iudeos dr q̄ in ſcda domo erāt auaricie intenti,⁊ vocāt ſcda dom' tēpluz in reditu captiuitatiſ babylonice edificatū vbi rpō fuit oblat',⁊ vbi legit pluries dov Venite (cuiſſe. ſumam' vnum. iſtud erat vbum eoꝝ ſemetipſos ad carnalitates inuitantium.
r Et erit ſicut hodie ſic ⁊ cras ⁊c. q̄ ſp inuenebāt nouos modos trahēdi pecuniā a pplo ad ↄtinuādus iſta ⁊ ampliandū.

Capitulū.LVII.

Iſtius pert. i Hic amouet error ſcōs. q̄ puenebat ex defectu penali.ex h̄ enī q̄ alios q̄ ſiderabant iuſtos de cōi curſu tpaſt afligi p̄ ceteros,et maxie

tes latrare. o Videtes vana: p dormiētes ⁊ amātes somnia:⁊ canes impudentiſſimi neſcierūt ſaturitatē. q Ipi paſtores ignorauerūt intelligentiā. r Oēs in viā ſuā declinauerūt: vnuſq̄ſq̄z ad auaricia m ſuā a ſummo vſq̄z ad nouiſſimuz. s Venite ſumam' vinū: ⁊ipleamur ebrietate: t ⁊ erit ſic hodie ſic ⁊ cras:et multo amplius. LVII.

u Juſt' perit b ⁊ non ē i q̄ recogiteri corde ſuo: c ⁊ viri mie' colligunt: c q̄ nō ē q̄ intelligat d A facie.n. malicie e collect' eſt iuſt'. f Venient pax: g reqeſcet in cubili ſuo, h q̄ ambulauit i in directioe ſua. m Vos aūt accedite huc filij augurratricis: n ſemen adulteri et

ꝓpm ⁊ ap̄los et fideles alios in primitiua eccl̄ia cogitabāt q̄ hoc eſſet p petis eoꝝ,⁊ refugiebāt vtā ⁊ doctrinā ipoz.ad oppoſita vicia ſe puertētes in veteri et nouo teſtamēto,⁊ ſm hoc pſis cap'lm diuidit in duas partes.q̄ primo erroꝛ excludit.ſcdo malicia coꝝ arguit.ibi.Vos aut
a Juſt' perit.a.chriſt' q̄ morte (tē.Circa primū dr ꝓfusibili ex h̄ mūdo trāſijt. b Et nō eſt q̄ reco. q̄ hoc nō eſt ꝓpter ſuū delictū,ſed ꝓpter noſtrū exprobandū.
c Et viri miſericordie,i.ap'li aliiq̄z fideles ex cōpatiōe animaꝝ ſe laboribꝫ ⁊ tormētis exponentes. d Colligunt.de vita pſenti.ſicut fructꝰ maturi,ad reponendus in horreo celeſti. e Non eſt q̄ intelligat.q̄ hoc ſit bonū ipoz.ſed magis ad malū vt eſtimāt qđ excludit cū ſubditur. f A facie enī malicie,hominū pſentis vite.
g Collectus eſt iuſtus,in horreo celeſti. h Veniat pax.celeſtis ſup eū. i Requeſcat in cubili ſuo.i.in gradu gl̄ie ſibi ꝑparato. l Qui ambulauit.in pſenti vita
l Jn directione ſua.nō declinans a recta via.
m Vos aūt.Hic ↄſequenter arguit errantiū malicia. ſecunda cōmendat redeuntiū pñia.ibi. Qui autem.ter tio amboꝝ differentia.ibi. Non enī ⁊c. Prima in duas. quia primo arguitur malicia populi iudaici captiuitatē babylonicā p̄cedens.ſecūdo ſubſequēs.ibi. Jn multitudine. Malicia autem p̄cedens potiſſime fuit idolatria ꝓpter quā ſeenta eſt captiuitas illa.vt patet ex.iij.Reḡ.vi.q. Paralip̄.⁊ hoc eſt quod dicitur.
m Vos autem accedite huc filij augurratricis.i. gentiſ iudaice.que fuit multum intenta augurijs tempore manaſſe ⁊ aliorum regum malorum n Semen adulteri

a fornicarie, sic est in hebreo et in libris correctis, vocat autem hic adulter ipsum idolum, et fornicaria ipsa iudea q̄ p idolatriam cum idolo fornicata fuit, et sic posten eorum dicunt filij fornicarie et adulteri, et nō solū illi q̄ fuerūt ante captiuitatē babylonis, sz etiā illi q̄ fuerūt post. etiaz tpe xpi. qz sic merita patrū, vt abrahā ysaac et iacob recordātur ad laudē bonorū, ita mala idolatrarum improperant malis.

o Sup quē lusistis .i. illusistis xpm sputis et colaphis illudendo.

p Sup quē dilatastis os. ipm diffamādo et vituperando.

q Et eiecistis linguā blasphemādo que patet in multis locis in euāgelio, q. d. ℞ nō fecistis sup hoiem tm̄, sed etiā sup deū et saluatorē vestrū.

r Nūqd nō vos filij scele. i. sceleribus ples Bauen me (nidar, q. d. sic.

s Qui ꝑsolamini in dīs ⁊c. ibi ei colebāt idola, et in loc⁹ umbro sis, iuxta ℞ luxuriā ex erebant in veneratiōne aliq̄s idolorū, s. reuerentiā et priapi.

t Immolates, puulos in torrētibus, ita q̄ sanguine in pte decurrere faciebāt intra aquā ad bfiduz

u Subter eminentes petras. de tu (ibi diuinationē. pibus eni solēt torrētes descēdere.

v Jn ptibus torrētis ps tua. ℞ dr. qz ad immolandū pueros eligebāt talia loca.

x Et tu ꝑis .i. idolis.

a Effudisti libamen. de pte sanguinis puerorū, libamē eni est oblatio de liquidis.

b Obtulisti sacrificiū. de carnibus eorū.

c Nūqd sup his nō indignabor. q. d. sic. tū ꝓpter effusionē sanguis innocentū, tū qz ℞ fiebat ad impendendū obsequiū idolis.

d Sup montē excelsum ⁊c. ad fornicādū p idolatriam.

e Et p⁹ ostiū ⁊c. vt sic ingrediēdo et egrediendo domuz videres idolū vt sic nō elaberēt de tua memoria.

f Quia iuxta me discooperuisti ⁊c. loquit de iudea sicut de adultera effrenata, q̄ in eodē lecto recipit adulterū cuz marito, et ℞ fuit impletuz potissime tpe regis manasse, q̄ posuit idolū in tēplo dñi. ij. Paralip. xxxiij.

g Et pepigisti cū eis fedus. s. idolatrie.

h Dilexisti stratum eorū manu apta. s. ad faciēdū expensas magnas i idola.

i Et ornasti te regi. sic est in hebreo et in libris correctis.

k Unguēto, q̄ mererices pingūt facies suas vt magis placeāt adulteris, et ℞ fuit impletuz marie tpe Joiadā filij achaz regis iude p iezabel mātem ei⁹, q̄ ad introitū hieu in iude depinxit oculos suos stibio ⁊c. vt placeret ei, sicut hī. iiij. Reg. ix.

l Misisti legatos tuos ꝑ eul. s. ad theglathphalasar regem assyrioꝝ tpe achaz, vt ptz. iiij. Reg. xvi, et ad regē egypti tpe sedechie, ꝓfidendo de hoibus, et de dño diffidendo, ꝓpter q̄d secuta est captiuitas babylonica, vt hī. iiij. Reg. xxiv. nō subdit.

m Et humiliata es usq̄ ad inferos. Jn hebreo hī. Usq̄ sool. q̄d aliq̄n accipit p fossa, aliq̄n ꝑ inferno, et vtroq̄ modo accipit hic. qz in captiuitate babylonica multi fuerūt mortui in pectis suis, q̄ruz cadauera i fossis fuerūt prostrata, et alie ad infernū descēderūt.

n Jn multitudine ⁊c. Hoc ꝓfūt ponunt pcā iudeorum post captiuitatē babylonicā, inter q̄ primū fuit auaricia vt dictū est s, et ex hīs ꝓcesserūt alia, q. d. sim q̄ dr. Ecclesiastici. vi. Radix eni omnium malorū est cupiditas. et ℞ ē q̄d dr

n Jn multitudine ⁊c. qz rectores populi vt sacerdotes et hmōi p diuersas vias q̄rebant extorquere pecunias a populo.

o Nec dixisti q̄sca qz auaricia sp inuenit p vitā mala (scilicet nus tue inuenisti .i. oia necessaria ad vitā venerūt tibi ad manū

q Propterea no rogasti me dēcādo deuote, qz hoies pleni diuitijs oblusciscūt dei Deut. xxxij. Jncrassatus ē dilect⁹ et recalcitrauit, incrassat⁹, impinguat⁹, dilatat⁹ scz diuitijs. et sequit. Derelinquit deū factorē sui.

r Pro q̄ so (tum ⁊c licita timuisti. Hic incipit vsus in hebreo. et legat interrogatiue vt sit sensus.

r Pro q̄ solicita timuisti. q. d. nō p me, nec pro cultu nominis mei. ideo sequitur.

s Quia mentita es, scribit eni Exo. xxiij. Venit ergo moyses et narrauit plebi vniuersa vba dñi atq̄ iudicia. Respōditq̄ tot⁹ ꝑplus vna voce. ola vba dñi q̄ locut⁹ est faciem⁹, et sic ꝓmisit ꝑ se et ꝑ sua posteritate legē dñi fuare, qđ nō fecit

t Necq̄ cogitasti in corde ⁊c. i. dissimulās punire peccata usq̄ ad temp⁹, tū postea puniō grauius ideo subdit.

v Ego annūciabo, i. manifestabo.

x Justitiam tuā. i. iniustitiā tuaz, qz ironice loquit, sicut fatuo ironice dicit. tu es multum sapiens.

y Et opa tua. i. diuitie tibi congregate.

z Nō ꝓderūt tibi ideo subdit.

a Cū clamaueris, in angustia obsidionis ꝑ romanos.

b Liberent te ꝑgregati tui. s. numi aurei et argentei, quos indebite ꝑgregasti i. q. d. non poterunt. ideo subdit.

c Et oēs eos auferet ventus. i. rapid Quia aūt. Hic ꝓfit describit reuer (manoꝝ imper⁹, tentū penitentia, qz ad ꝓdicationē christi et apostolorū plures de iudeis crediderūt, et penā ꝑ romanos inflictā euaserunt, qz ante aduentū romanoꝝ in iudeā admoniti fuerūt fideles ꝑ angelū, vt transirent in regnū agrippe, qui erat confederatus romanis, vt habetur in eccl̄iastica hystoria. ideo subditur.

d Qui aūt fiduciā habet mei. i. in me et nō in pecuniis suis, cuiusmodi tūc erant fideles nihil ꝓprium possidētes, vt habetur Actuū. iij.

e Hereditabit terram ⁊c. scz hierl̄m in qua est mons syon. helius eni hadrianus impator hierusalem destructā ꝑ Tytū reedificauit, ꝓhibens iudeos habitare in ea, et concedēs eius habitationē christianis. ideo subdit.

f Et dicam. i. dicti faciā ꝑ helyum hadrianū.

h Uiā facite ⁊c. i. que populus

meus christian⁹ absq; vllo impedimēto possit ibi redire
Pōt etiā aliter exponi. vt p ꝟ qō ō: hic. e Hereditabit terrā. in celligat terra viuētū. quā vere penitētes possidebūt. vñ qō subdit postea. i Declinate de semita ꝛc. in hebreo hē. Expedite viā. qō sic glosat Ra. sa. Amouete de vijs vrīs figmentū malū. p qō intelligit inclinationes fomitis ad peccā. ꝛ sic ꝓz q fm ipm passus iste nō intelligit ad litterā de expeditiōe vie materialis in reditu babylonice captiuitatis vt aliqui exp̄sitores nr̄i volūt dicere. sz de expeditiōe vie in reditu ad deū p pniam. ꝛ huic dicto concordat qō subdit. Quia hec dicit excelsus ꝛc. Sequitur.

b Et dicā[b] Eliā facite. pbete iter. declinate de semita: auferte offendicula ō via populi mei. Quia hec dicit dñs excelsus et sublimis habitās eternit. nē. ꝛ scīm nomē ei⁹ in excelso[k] et in scō habitās et cū cōtrito ꝛ hūili spū vt viuificet spīm humiliū ꝛ viuificet cor ꝓtritor. [l]Nō enī in sempiternū litigabo[m] neq; vsq; ad finē irascar: q; sps a facie mea egrediet. ꝛ flat⁹ ego faciā. [n]Propter iniqtatem auaricie ei⁹ [o]iratꝰ sum. ꝛ pcussi eū. [r]Abscondi: ꝛ indignatus sum. [s]Et abijt vagus [t]in via cordis sui. [v]Vias eius vidi [x]ꝛ sanaui eum [y]ꝛ reduxi eum: [z]ꝛ reddidi cōsolationes ipi: [a]ꝛ lugentibꝫ eius [b]Creaui fructū labioꝝ

pacē. [c]pacez ei q̄ longe est [d]ꝛ qui ppe ē dixit dñs. ꝛ sanaui eū. [e]Impij aūt [f]q̄si mare feruens qd quiescere nō potest[b] et redundant fluct⁹ ei⁹ in ꝑculationē ꝛ lutū. [g]Nō ē pax impijs dicit dñs de⁹.

Lama ne LVIII.

c cesses. [b]quasi tuba exalta vocem tuaz. [k]et annūcia populo meo [l]sceleꝛa eoꝝ [m]ꝛ domui iacob [n]peccata eoꝝ. [o]Me etenī de die in die querunt: [p]et scire vias meas volunt q̄si gens que iusticiā fecerit. ꝛ q̄ iudicium dei sui non dereliq̄rit [q]Rogāt me iudicia iusticie: [r]et appropinquare deo volunt[m] Quare ieiunauim⁹ ꝛ nō aspexisti. [s]humiliauim⁹ animas nostras [t]ꝛ nescisti.

regnū suū missis ad denūciandū licentiā datam iudeis redeundi pcipit in iudeā. vt aliq̄ exp̄sitores nr̄i volūt dicere. f Impij ūt. i. iudei in sua malicia obstinati. g Quasi mare feruēs ꝛc. q; pseq̄bant ad mortē credētes in xp̄o. vt ꝓz in actibꝫ ap̄lor in pluribꝫ locis.

h Et redū. fluc. eius in ꝑculū. ꝛ lu. Sicut ei fluct⁹ mar̄ vententes ad litora generant ibi lutū. qō postea a trāseuntibꝫ ꝑculcat. sic p secutiones a iudeis ilate xp̄ianis meuert qō ꝑculcatenr tāq̄ viles a romanis.

i Non est pax dicit dñs de⁹ impijs. q; ui dei q̄ remāserūt obstinati. sunt p orbez vagi in obprobrio ꝛ seruitute graui.

In ca. lvij. vbi ō: i postil. Qui aūt habz fiduciam mei.

Additio.

Um ꝟ qō ō: c hic. Qui autē habet fiduciā mei. exponat de fidelibꝫ xp̄i nihil. p̄riū possidētibus. hoc qō sequitur Hereditabit terraz ꝛ possidebit montē sanctū meū. nullo mō intelligēdū est ō hr̄m illa materiali. q̄uis enī hadrian⁹ imperator illā hier̄m ꝑcessisset xp̄ianis ad habitandū. nunq̄ tñ est dicendū q̄ hec. p̄pheta p̄nosticauit i p̄mū fidei ꝛ spei fidelibꝫ xp̄i. vñ talis exp̄sitio tanq̄ iudaica est respuenda. ꝛ scōa quā ponit postillator ē. p̄prie catholica ꝛ vera.

Lama ne cesses Capitulū. LVIII.

c Hoc remouet terr⁹ erroꝝ. pcedēs ex defectu moralī. Aliq̄ enī ꝑfidētes. de apparēti iusticia seu simulata. p ꝟ p̄sumebāt saluari. ꝛ istud multū vigebat tpe xp̄i. vt ꝓz ex decursu euāgeliū. vbi multuz arguit ypocrisis phariseoꝝ sacerdotū ꝛ legispitoꝝ. et fm ꝟ istud ca. in duas ptes diuidit. q; p̄mo falsuz remediuz excludit. scōo vez ꝑcludit. ibi. Nōne ꝟ est. Prima adhuc i duas. q; primo falsitas ponit. ꝛ scōo excludit. ibi. Ecce i die. Circa p̄mū de p̄ alloq̄tur hoiez xp̄m. d. a Clama ne cesses b Quasi tu. ex. ro. tu. (p̄dicatiōe debite ꝓtinuando. manifeste docēdo. ꝟ ei mō p̄dicauit xp̄s. vt ꝓz in euāgelio. c Et an. po. meo. s. istr. d Scelera eoꝝ. i. pcā ō deū cōmissa. e Et domui iacob. q̄ alio nōie dicr⁹ est f Pcā eoꝝ. cōmissa in ꝓmū. hunc ei xp̄lo p̄dixit (istr. cauit xp̄s i ꝑsona ꝑpria. ꝓpter qō dicit Math. xv. Nō sum missus nisi ad oues q̄ pierūt dom⁹ istr. g Me etenī de die i die q̄rūt. legēdo scripturas. de q̄ multū gl̄iabāt. cū ꝟ magī faciebāt ad hūdū dñū sup xp̄m q̄ tunc gubernabāt p sacerdotes ꝛ legispitos. q̄s ꝓpter noticiā veritatis. h Et scire vi. me. ro. i. p̄tēdūt q̄ ꝟ velint. i Quasi gens q̄ iusticiā fecerit. cū tñ ꝓtū egerit. Scōo gl̄iabant ō oꝛone. ꝛ q̄rū ad ꝟ ō:. l Rogāt me iudicia iusti. i. q̄ iudicē p eis ꝛ aduersarios. s. romanos. q̄ eos tenebāt subiectos l Et appro. ño. ro. s. i iudicio ad allegidū sua in-

sticiã.iõ subdit̃ in psona eor. m Quare ieiu.r nõ as. n Mũltiplicauim' am.no.i.nosmetipos (p exaudit̃oẽs. in cilicio r cinere. o Et nescisti.p approbationẽ.q' ẽt tpe pt talia ieiunia facerẽt.ptõ Dat.ir.vbi discipuli io hãnis dixerũt xpo.Quare nos r pharisei ieiunam' frequẽter.tui aũt discipuli non ieiunant.

p Ecce.hic excludi tur remediũ falsũ p trisionẽ dñi cum dr.

p Ecce in die ie.ve. inue.ve.vo. Et accipi tur h volũtas p appetitu sensitiuo que seq̃bant ꝓ dictamẽ rõis r dine leg̃. iõ subdit̃.

q Et om.debi.ve.re pe.cũ austeritate etiã impotẽtes ad solũen dum.r tpe.phibito.s. ãno septio q̃ est remissionis.Deute.xv.

r Ecce ad lit.r ꝓten. ie.i.in die ieiunij vr̃i talia exercetis.

s Et pcu.pug. ĩpie. inuriãdo.prio nõ so tũ vbis h etiã factis. iõ subdit̃. t Nolite ieiunare.p talẽ mo v Ut audiat̃ (dñs. in excelso clamor vr̃. ꝓtentiões r brigas su p Hun (scirando. q̃d tale est ie.qõ elegi .i.approbaui.

x Perdiez affligere hoiem aniaz suã.i.seipm p abstinẽtiã abq̃ pietate.q.d.nõ.q̃ exercitatio corpal' ad modicũ vtilis ẽ.pietas ãt ad oĩa.i.Thimo.vi. z Mũ q̃d ꝓcrq̃re q̃t cur. Jn hb.hr.q̃t hamũ. a Caput sũ um.qõ faciebãt ad ostẽtationẽ ieunij. in h designantes b Et saccũ r ci.ster.i.p lecto (dolorẽ capit̃ ex ieunio. sibi parare. c Mũq̃d istud vocabis ie.s.deo acceptũ. q.d.nõ.exq̃ est pietate r vtute vacuũ. d Mõne h est. hic ꝓfr rex remediũ ꝓcludit̃.r prio q̃tũ ad pietatis exercitũ.scõo q̃tũ ad diuinũ cultũ.ibi.Si auerteris.q̃tũ ad primũ dr d Mõne h est magis ieunũ q̃ elegi.i. approbaui.s.in q̃ fit abstinẽtia a vicijs r exercitiũ in opibus pietatis.iõ subdit̃ e Dissolue col.impie.i.cauillationes q̃bo sacerdotes r pharisei inuoluebãt simplices f Solue fasci.depri.i. (ad pcuniias eor extrahendũ. penas graues q̃s imponebãt sup xp̃m.fm q̃ dr Datb. xvij. Alligãt enĩ onera grauia r ĩportabilia sup hũeros g Dimitte eos q̃ ꝓfra.sũt.et dura futture. Le (hoim tera patẽt vsq̃ ibi. h Tũc erũpet q̃t mane lu.tuum. oriente tibi sole iustic̃ie p grãm. i Et sa.tua ci.orie. ab infirmitate culpe k Et anteibit fa.tu.iu.tua.p angelũ te custodiente coraz deo p̃sentata. l Et gl'a dñi m Tũc inuocabis. hic ꝓcludit̃ (colliget te i morte. remediũ vere q̃tũ ad oro̊em.cũ dr. Tũc inuocabis r dñs exaudiet.s.q̃n exercueris opa pietat. n Clamabis.i fortore oro̊ s. o Et dicet.ecce assum p exaudit̃onis effectũ.qõ aũt subdit̃. p Misericors sum dñs de' tu

Ecce in die ieiunij vr̃i iuenit̃ volũtas vr̃a q oẽs debitores vros repetit̃ Ecce ad lites r ptẽtiões ieiunatis. et percutitis pugno impie Nolite ieiunare sic vsq̃ ad hãc die: vt audiat̃ i excelso clamor vr̃. Nũq̃d tale est ieiuniũ qõ elegi p die affligere hoiez aiaz suã. Nũq̃d ꝓcquere q̃t circulũ caput suũ r saccũ r cinerem sternere. Nũq̃d istud vocab ieiuniũ r die acceptabilẽ dño. Nõne h est magis ieiuniũ qõ elegi Dissolue colligatões impietatis. solue fasciculos de primẽtes. Dimitte eos q̃ fracti sũt liberos: et omne onus dirũpe. Frange esurienti panẽ tuũ: r egenos vagosq̃ induc in domũ tuam Cũ videris nudũ operi eũ r carnẽ tuaz ne despexeris. Tũc erũpet q̃t mane lumẽ tuũ. r sanitas tua citi' orie. Et anteibit faciẽ tuaz iustitia tua: et gl'a dñi colliget te. Tunc inuocabis r dñs exaudiet clamabis r dicet ecce assũ. qz misericors suz dñs de' tuus. Si abstuleris de medio tui cathenã r desieris extẽdere digitũ: r loq̃ qõ nõ pdest. Cũ effuderis esurienti aiam tuã: r aiam afflictã repleueris: orie k in tenebris lux tua. et tenebre tue erũt sicut meridies Et requiez tibi dabit dñs de' tuus semp. r implebit splẽdoribus aniam tuã. et ossa tua liberabit. Et eris quasi hortus irriguus. et sicut fons aquarũ cui' nõ deficient aque. Et edificabũtur in te deserta seculoz: fundamenta generatiõis et generationis suscitabis. Et vocaberis edificator sepiũ auertens semitas in q̃tez Si auerteris a sabbato pe

nus. nõ est in hebreo nec in libris correctis. s̃z p modũ glose interlinearis prio fuit positũ. postea p imperitiã scribentis in textũ inserũ. (ptoz textus inserũ. cathenã vocat cauillationẽ ad inuoluẽdũ simplices

r Et desieris extẽ.di. alios de pctis notando. sicut faciebat phariseus Lu.xviij.d. Ne lut etiã hic publicanos Et loq̃ qõ non p dest. alios vituperando r recõmẽdãdo. sic ille pharisẽ' dicebat. Nõ sũz sic ceteri hoim. rapto res. adulteri. ieuno bis in sabbato rc. t Cũ effuderis esu. aniaz tuã. p pietatẽ affectũ. r etiam si facultas assit p effectus. iõ subdit̃. v Et alaz affli. reple. cũ defectũ sublenando.

x Orie k in tenebris lux tua. i. mutabit is ẽ tenebras culpe ad lucez gr̃e. y Et requiez. s̃z mentis.

a Dabit do.de.tu' sp. Et q̃ ptz q̃ nõ loq̃tur de req̃e tpali. que frequẽter interrũpit̃. r maxie iustus q̃ de cõi cursu plus ceteꝛ tpaliter affligunt. q. Ubi mo. tñ. Des q̃ prie volũt venire in xpo iesu psecutionez patient. q̃ aũt in alijs libris interponũt. De' tu'. non est de textu.

b Et imple. splend. aiam tuã. i. splendoribus diuine noticie r virtutis.

c Et ossa tua liberabit. ab infirmitate corpis. d Et eris q̃t hort' irriguus. i. in bonis opibꝫ fecundus.

e Et edifi. in te deser. secu. i. gentiles adiungent̃ tibi in vna eccl'ia. q̃ fuerũt deserti in pristinis seculis. unde rum carnerũt lege r ꝓphetis. f Funda. gene. r gene. suscitabis. id est p generationũ successionẽ adduces aliqs ad fidez. qõ impletũ est in aplis et in alijs credentibꝫ de iudeis. p q̃z ꝓdicationẽ r doctrinã in scripturis eoz relictaz cõ g Et voca. edifi. sepi. edifica (uertunt gẽtiles ad fidẽ. re sepes materiales est officiũ pauper r rusticoz. r iõ no est tale q̃d qõ debeat ꝓmitti p opibꝫ vtutũ. et iõ sepes hic intelliguntur impedimẽta pctoz p sanã doctrinã r ordinatiões sacras. r h impletũ est in aplis r eoz successoribꝫ. q̃ p sanã doctrinã r sacre ecclie institua oppositũ peccatis obstacula. r iõ subdit̃. h Auertens semitas in quietẽ. sic est in hebreo r in libris correctis. Ad cessationẽ enĩ peccatorũ seq̃tur quies mentis. ꝓter põ dicit̃ in fine ca. pcedentis. Nõ est pax dicit deus mꝰ impijs. i Si auerteris. hic ponitur vere remediũ q̃tuz ad dei cultũ. Circa q̃ sciendũ q̃ p observationẽ sabbati hic intelliguntur omia que ꝓtinent ad debitũ dei cultũ. sicut r in pcepto decalogi Exo.xx. Memento vt die sabbati sanctifices. ad cui' observationẽ requirit̃ cessatio ab opibꝫ peccatoz. que sunt maxime seruilia Job. viij. Qui nacit

petñ ſeru⁹ ē petī,ñ dr. i Si auerteꝛ a ſabbato pe
dē tuū vt nō,pcedas ad male agēdū,ñ ſubdit.
k Facere volūtatē tuā ſequēdo appetitū tuū irrōna
bilē.Scdo ad obſeruatōz ſabbati reqrūt occupatio circa diuina,ñ ſubdit. l Et voca,ſab,ō li,cē
dē tuū.k facere volūtatē tu
am ī die ſcō meo l vocaue
ris ſabbatū ōlicatū ſcrīm
dñi glioſum m ꝛ glorificaue
ris eū n dñi nō facꝫ vias tu
as ꝛ nō ī uenīt volūtas tua
p vt loqris ſermonē tūc de
lectaberis ſup dño,ꝛ ſuſtol
lā te ſup altitudies terre.
q ꝛ cibabo te hereditate ia
cob ptris tui, r Os.n,dñi lo
cutū eſt. ¶ LIX.
e s Ece nō ē abꝛeuia
ta man⁹ dñi vt ſal
uare neq̄at neq̄ aggraua
ta ē aurꝫ ei⁹ vt nō exaudiat
t iniq̄tates vre diuiſerūt
ī tre vos ꝛ deū vrm ꝛ pcta
vra abſcōderūt faciē ei⁹ a vo
bis ne exaudiret. u Man⁹
enim vre. x pollute ſūt ſāgui
ne ꝛ digiti vre iniq̄tate y La
bia vra locuta ſūt mēdaci
um l ꝛ līgua vra iniq̄tatē fa
tur m. z Nō ē q̄ iuocet iuſticiā
a neq̄ ē q̄ iudicet vere. b Iſz cō
fidūt ī nihilo ꝛ loquūt vanī
tates, c Cōceperūt laborē ꝛ
peperūt iniq̄tatem, d Qui
aſpidū ruperūt ꝛ telas ara
nee texuerūt, e Qui ꝑederit
ō ouis eoꝝ moriet ꝛ qđ cō
fotū ē erūpet ī regulū f Te
le eoꝝ ñ erūt ī veſtim tū, ne
q̄ opient opib⁹ ſuis g Opa
eoꝝ opa inutilia, h ꝛ op ini
q̄tatis in manib⁹ eoꝝ. i Pe
des eoꝝ ad malū currūt, ꝛ
feſtināt vt effundāt ſangui
nē innocētē. k Cogitatōnes
eoꝝ cogitationes inutiles.
l Vaſtitas ꝛ ꝓtritio in vijs
eoꝝ. m Viā pacis neſcierunt
ꝛ nō ē iudiciū in greſſib⁹
eoꝝ. n Semite eoꝝ incurua
te ſunt eis. o Oīs qui calcat

i Et digiti vr iniq̄
tate p mā deſignāt in
iuſticie miſeres ſicut
digitus minor ē ma
k Labia vra (nu.
locuta ſunt mēdacia
ſpm dicēdo q̄ fuit
magus ꝛ ꝓpheta fal
l Et lingua ve (ſuus
ſtra iniq̄tatē fat ꝓfi
cato ē eiuſdē ſnie ad
maiorē aſſertionē.
m Non ē q̄ inuocet
iuſticiaz,i.ſpm. Si
fact ē nobis a deo ſa
pīa ꝛ iuſticia ꝛ ſan
ctificatio ꝛc.i. Coꝝ.i.
n Neq̄ ē q̄ iudicet
vere de factis xpi. eꝝ
loquūt ꝓpheta q̄tum
ad illos q̄ ſūt in infi
delitate obſtinati.
o Iſz ꝓfidūt in nihi
lo.i.in aduētu meſ
ſie futuro q̄ iā trāſijt
in ꝓteritū.et ō talis
ſpidētia ē ſup nihilū.
p Et loquunt vanī
tates,q. doctores iu
deoꝝ multotiēs ter
minos ꝓpheticos ꝓtulerūt ō ad
uētu meſſie.ꝛ oēs trāſ
ſiert tanq̄ ꝓnunciatꝫ
inaniter ꝛ falſe q Cōceperūt labōrē.i.excogitauerūt
inferre laborē ex xpō et diſcipulis. r Et peperūt iniq̄
tatē.procedēdo ad effectū.vt ptz ex euāgelijs ꝛ actib⁹ apo
ſtoloꝝ s Oua aſpidū ruperūt.i.cōſilia venenoſa cōtra xpm et diſcipulos ei⁹ in effectū exterī ꝓducerūt.
t Et telas aranee texuerūt.i. adinuētiones falſas ꝑ doctrinā
v Qui come.de ouis (xpi.vt ab ea populm auerterēt.
x Morietur.(eo.cōſentiēdo malignis cōſilijs ipoꝝ.
morte culpe. y Et qđ cōſo.ē erū.in re.q̄ cōſequit.pce
z Tele (debat ex dictis iſtius totū erat venenoſuz.
eo.nō erūt in ve.ſcīe et virtutis q̄bus aīe veſtiūt et
ornant.ſz magis ad cōtrariū. a Opa eoꝝ opa inutilia.i.nocua mūi eiū dicēdo pl⁹ ſignificat.ō ſequtur.
b Et opus iniq̄tatis ꝛc.pedes eoꝝ ad malū currūt ꝛc
ſcz ad effuſionez ſanguinis xpi et ſuoꝝ diſcipu eoꝝ. vt de
xpo patz in euāgelijs ꝛ in actib⁹ aploꝝ de eius diſcipu
lis. c Cogitatōes.idic ꝓfr ponit miſeria ꝑne. Dic
eiū Joſephus li.de iudaico bello.q̄ poſt mortē xpi an
te deſtructiōz ciuitatis p Tytū.iudea erat multū lacera
ta intraneis diſſenſionibus.et ſic cogitabant ſe mutuo
ſpoliare ꝛ interficere.ō dicitur. e Cogita eo.cogi.
mutu.i.nocue. d Vaſtitas et cōtri.i.mutua ꝓtratio
rez et occiſio ꝑſonarū. e In vijs eoꝝ. vt dictū eſt.
f Viā pa.neſcie. q̄ poſt diſſenſiōes intraneas romanis rebellauerūt. g Et nō ē iudi.i.executio operū in
i Semi.(ſticie. h In greſ.eo.i.in ſuis ꝑceſſib⁹.
eo.incur.ſunt eis.a rectitudine iuſticie et veritatis.
l Omnis qui calcat in eis.per eas,pcedendo.

dē tuū. Sabbatū ōlicatū ſcrīm dñi glioſum ꝛ glorificaueris eū dñi nō facꝫ vias tuas ꝛ nō ī uenīt volūtas tua vt loqris ſermonē tūc delectaberis ſup dño, ꝛ ſuſtollā te ſup altitudies terre. ꝛ cibabo te hereditate iacob ptris tui, Os.n,dñi locutū eſt. ¶ LIX.

Ece nō ē abꝛeuiata manus dñi vt ſaluare neq̄at neq̄ aggrauata ē aurꝫ ei⁹ vt nō exaudiat iniq̄tates vre diuiſerūt inter vos ꝛ deū vrm ꝛ pcta vra abſcōderūt faciē ei⁹ a vobis ne exaudiret. Manus enim vre. pollute ſūt ſāguine ꝛ digiti vre iniq̄tate Labia vra locuta ſūt mēdacium ꝛ līgua vra iniq̄tatē fatur. Nō ē q̄ iuocet iuſticiā neq̄ ē q̄ iudicet vere. Iſz cōfidūt ī nihilo ꝛ loquūt vanitates. Cōceperūt laborē ꝛ peperūt iniq̄tatem. Qua aſpidū ruperūt ꝛ telas aranee texuerūt. Qui ꝑederit ō ouis eoꝝ moriet ꝛ qđ cōfotū ē erūpet ī regulū Tele eoꝝ ñ erūt ī veſtimētū, neq̄ opient opib⁹ ſuis Opa eoꝝ opa inutilia, ꝛ op iniq̄tatis in manib⁹ eoꝝ. Pedes eoꝝ ad malū currūt, ꝛ feſtinānt vt effundāt ſanguinē innocētē. Cogitatōnes eoꝝ cogitationes inutiles. Vaſtitas ꝛ ꝓtritio in vijs eoꝝ. Viā pacis neſcierunt ꝛ nō ē iudiciū in greſſib⁹ eoꝝ Semite eoꝝ incuruate ſunt eis. Oīs qui calcat

Additio.

Si trāſlatio nra hz, Nolite ieiunare. Ille ebraica
v litera hz q̄dā verba q̄ vno mō ſignāt. Et nō ieiunetis. ꝛ alio mō ſignāt. ꝛ ſi ieiunatis. ꝛ ſi primo mō itelligātur exponūt ſic ī poſtilla. Si āt ſcō mō ſenſus ē. Et nō ieiunatis vt audiat ī excelſo clamor vester. nō intēditis in ieiunādo vt audiamī a deo. q̄ ſi ſic ceſſaretis a cōtētionib⁹ et iniurijs q̄ do nō placēt. Et hec expoſitio vr magis ꝓpria ſpālit, ꝓpter li. et que ꝓponitur huic verbo ieiunatis ſeu ieiunetis. Capitulum.

Ece nō ē abbreuiata. Poſtq̄ poſita eſt ꝓparatio
e ad ſalutē, dnit ꝑtr ſalus ponit, ꝛ diuidit ī duas
ptes. q̄ prio ponit ipa ſal', ſcdo magnitudo ip
ſi⁹ ca. ſequēn. Prīa in duas. q̄ prio ponit ſalutis neceſſitas. ſcdo ei⁹ eētas. ibi. Et vidit dñs. Circa primū ſciendū q̄ neceſſitas iſta ē ꝓpter miſeriā culpe et pene. q̄m incurrerūt iudei ex ꝓcipiu xpi. ꝛ de ista eade miſeria exponū Ra. la. ꝑtr ca. et q̄tū ad ꝟ ꝑuenit mecū. ſz diſcōuenit mōtū vic iudeos ab eo liberari p xpm ventur⁹ ē aduēt' traſit ū ꝓteritū. Igit prio ponit h' miſerie deſeri prio. ſcdo cauſe ꝓxīo. ibi Propf ꝟ. Prīa in duas. quia prio declarāt miſeria culpe. ſcdo pene. ibi. Cogitatiōes a Circa primū dr. a Ece nō ē abbreuiata. i. mīorata.
b Manus dñi. i. ptās ei⁹ c Neq̄ aggrauata auris ꝛc q. d. iſta miſeria in q̄ eſtis nō ꝓuenit ex dei ipotentia vel ignorātia ad ſaluādū. ſz ex ꝑte vra. ō ſubdit.
v Iſz iniq̄. ve. diui. inter vos et deū veſtrū. ſeparantes
vos ab eo. e Et pcta ve. abſcon. fa. eius a vo. deme
ritone. f Me exaudiret. q̄ nō ē ſpecioſa laus ī ore
pcōris. g Manus enim vre. opa vra que p manus dēſi
gnātur. eo q̄ manus ē organū organoꝝ. iū. de aīa.
b Pollute ſūt ſanguine. i. pauperibus bona eoꝝ rapiēdo.

l Ignorat pacē deo et primo. m Propter h. ille ꝓfr ponit ꝑdicte miserie cōfessio Esaias enī ipam pul-lēs eā ꝓfit ꝛ. se cū illis numerādo. eo q̄ erat de popl̄o iudaico. sicut Dasi. ix. ca. ꝓfuit ꝑtā ppli sui numerādo se cū peccatorib⁹. licz eēt innocēs. et sic dicit Esaias.

m Propter hoc elō gatū ē a nobis iudici um. i. executō iusticie actualis.

o Et si apprehēderet nos iusticia habuua lis. et loq̄tur de futu ro p modū preteriti ꝓpter certitudinē p̄ p Expecta (phetie uium⁹ lucē. i. ꝛpm q̄ dī lux. s. rīn. Dedi te in lucē gentiū. ꝛc.

q Et ecce tenebre. q̄ in aduētu ꝛpi iudei p maiori pte fuerūt ex

r Splen(cecati dore ꝛ in te. ꝛ crepe titio ē eiusdē. sīle ad maiore aggerationes

s Impegim⁹ in me ridie. i. in tpe lucis gre q̄ maxie habuit rōz meridiei tpe ꝑdicatiōis ꝛpi. ꝓpter eandē tiā miraculoz.

t Rugiem⁹ q̄si vrsi ꝛc. h fuit ipletū i ad uētu romanoz ꝑ iudeos v Expectauimus iudiciū. i. q̄ fieret nobis vindicta ō romanis nos affligē tibus x Et nō ē. q̄ cōuersio fuerūt ōstructi a romanis.

y Salutem. s. ꝛpm. quē patres ve. test. expectauerūt. z Et elōgata est a nobis. i. a iudeis incredulis ꝓpter suaz incredulitatē.

a Multi. sūt enī imiq. no. q̄ iudei a ꝛpo elōgati ruunt de pctō i pctm. b Et pcta nra. nr̄ide. no. p miseria subsecuta. c Quia scelera nra nobiscū. p miserie affectū d Et iniq. no. cognio. i. et certa scia peccauim⁹. q̄ ō ē grauiōz ex ignorāna vl̄ infirmitate. e Et auer. su. ne ire. post ter. dei no. obediendo doctrine ꝛpi. f Ut loq̄re calum. ꝑ ꝛpm et ei⁹ familiā. g Et trāsgressione. pseqn do innocentes ad mortē. h Loce. i. lo. sum⁹ ō corde. id ē sciēter ex ꝓposito. i Verba mēdacij. ꝑ ꝛpm vt Luce. xxiij. vbi accusauerūt eū q̄ phibebat tributa dari cesari. et q̄ volebat rex fieri. cū tñ de ꝛrio eēnt certi. q̄ dixerat eis. Reddite q̄ sunt cesaris cesari. Mat. xxij. Et iaz sūt scies q̄ venturi eēnt vt ꝓstituerēt eū regē fugit ī mōtē Jo. vi. k Et cōuer. ē retro. iudi. n ꝑdnatiōe ꝛpi innocētis p pylatū. l Et iusti. lon. ste. q̄ non habuit locū. m Justa corruit in pla. re. q̄ sacerdotes auerterūt pp̄lm a vitate ꝑ ꝛpm. vt barrabas liberaret. ex ꝛps crucifigeret. ꝛō sequit. n Et facta ē veritas in obli. q̄ veritas doctrine ꝛpi quā ppls audierat a mēte ei⁹ recessit p sacerdotū deceptionē. o Et q̄ recessit a malo. de p secutōe ei⁹ morte ꝛpi penitēdo. cuiusmō iu. rūt iudei. q̄ cōtriti fuerūt ad ꝑdicatiōz petri Act. ij. vbi dē. illis au

ī eis ignorat pacē m Propter h elōgatū ē iudiciū a nob. ex si apprēder nos iusticia. p Expectauim⁹ lucē. ex ecce tenebre. splēdorē. ex in tenebris ābulauim⁹. Palpauimus sicut ceci parietē ex q̄si absq̄ oculis attrectauim⁹. Impegim⁹ meridie q̄si ī tenebris. in caliginosis q̄si mortui. Rugiem⁹ q̄si vrsi oēs. ex q̄si colūbe meditātes gemem⁹ Expectauim⁹ iudiciū ex nō ē. salutē ex elongata ē a nob. Multiplicate sunt. n. iniq̄tates nre coram te. ex pcta nra tñdebāt nobis. Quia scelera nra nobiscū. et iniq̄tates nras cognouim⁹ peccare ex mentiri ꝑ dñm. ex auersi sumus ne iremus post tergū dei nri. vt loq̄remur calūniā ex transgressionē. Cōcepim⁹ ex locuti sum⁹ ō corde verba mēdacij. ex quersum ē retroz

sum iudiciū ex iusticia lōge steterūt. Quia corruit in platea veritas. ex eq̄tas nō potuit ingredi. Et facta ē veritas in oblitiōe. ex q̄ recessit a malo. p̄ de patuit. ex vidit dñs et malū apparuit ī oculis ei⁹ ex q̄ nō ē iudicium. Et vidit de⁹ q̄ nō ē vir. et p̄miratus ē q̄ nō ē q̄ occurrat. Et saluauit sibi brachiū suū ex iusticia ei⁹ ipa ꝓfirmauit eum. Induit ē iusticia vt lorica et galea salutis in capite ei⁹ Induit ē vestimēta vltōis. et opt⁹ ē q̄si pallio zeli sic ad vindictā q̄si ad retributōz indignatōis hostibus suis. et vicissitudinē inimicis suis. Insulis vicē reddet. Et timebunt q̄ ab occidē te nomē domini. et qui ab ortu solis gloriā ei⁹. Cū venerit q̄si fluuius violentus quē spūs dñi cogit. ex venie tis syon redēptor. ex eis qui

dinis cōpuncti sunt corde. et dixerūt ad petrū et ad reliq̄s apl̄os. Quid faciem⁹ viri frēs. petr⁹ vo aut ad illos. penitentiā agite. et baptizet vnusq̄sq̄z vestrū ī noie iesu ꝛpi ꝛc. sequit ibidē. Et apposite sunt in die illa aie circiter tria milia. p Prede patuit vt ꝑz Actu. viij. Facta ē autē in die illa psecutio magna ī ecclesia que erat hierosolymis.

q Et vidit. Hic ꝓfr ponit salutē eq̄tas p punitōz malor et salnatōz bonor. h. i. exigit eq̄tas. ex h ī ōstructiōe iudee p romānos fuit. ipleta p quā incredulli mortui fuerūt. ex capitati. ex credentes fuerūt saluati. p. io ab exercitu romanor q̄z moniti ag̃elī trāsierūt ī ḡnū agrippe ante aduentū eor. vt dictū ē. Postea a iudeis q̄z p eor defectu ōz fuerūt liberati a p secutōib⁹ q̄s eis faciebāt. et reedificata ciuitate hierm p helyum hadrianū eā ibi habitare pacifice p̄missi fuerūt. ꝛō dicit.

q Et vi. dñs ex ma. appar. ī oculis ei⁹. i. q̄ fideles a iudeis ierēdulis sic affligerēt. ꝛō r Quia nō (eq̄tur. est iudiciū. eo q̄ iuste p̄cepit iudeor⁹ ꝛpianos cōdenabāt.

s Et vidit q̄z nō ē vir ꝛc. i. q̄ si apponebat ibi remediū hūana potētia.

t Et aporiat⁹ ē. i. de miseria ex infelicitate eor molestat⁹.

v Et saluauit Indu (uit sibi brachiū suū ꝛc. i. fideles vtute sua. ē iusticia et. lo. ꝛc. loq̄tur de deo ad modū militis armati. p̄cedētis ad saluatōez populi sui. Induit ē vestimēntis vltōis. i. exercitu romanor ꝑparato ad punitōz malor ex iusticia dñi. z Et opt⁹ ē q̄si pallio zeli. id ē ex to q̄ erat sup exercitū sicut pallium sup alia vestimēta ex vocat pallium zeli. q̄z multū fuit solicit⁹ ō captōe Quasi ad (hierusalē ad malor punitōz. ꝛō subdit. retributōz indignatōis hostib⁹ suis. i. iudeis in infidelitate obstinatis. iz enī Tyt⁹ debellaret ciuitatē. eo q̄ rebellau erat romānis. de⁹ tñ ad h eū inuestigabat. vt per eū vindicta fieret ō ꝛpi inimicis. a Insulis. vi. red. Dicūtur āt h insule hierm ex alie ciuitates iudee. eo q̄ sunt site circa maria. tota. n. iudea fm suā lōgitudiez sita ē super mare mediterraneū ex pte occidēt. ex i latere oppositoz iordanē fluuiū ex āscēdē p mare galileor mare mortuū. b Et timebūt q̄ ab occidēte nomen dñi ꝛc. q̄z a tpe apl̄or fides catholica fuit multū dilatata ad oēs partes orbis. c Cū venerit q̄si flu. vi. s. romānor exercitus. d Quē spūs. do. o. q̄z spūs dñi ad h eū istigauit. vt paticū ē. e Et ve. syon redē. et erit hic syon datiui casus. p quā intelligitur ecclesia. vt dictū est s. n. ca. ad quam

redimēdā venit in passiōe sua, & iterꝫ venit p effectū i destructiōe hierlm, ad accipiēdū vindictā de morte sua & venient etiā ad recipiēdū penitētes in sua misericordia, & marie iudeos feruide reuertetes ad ipm̄ directa saluatore amen p enoch & helyā, tō sequit. f Et eis q̄ redeūt ab iniq̄tate &c, & in h sensu al legatur hec scriptura Ro, ri. g Hoc testamētū cū eis &c, qōsub h Spūs (dixī cū, dō me q̄ e in te, ad h eni descendit spūssctūs super credētes i die pentecostes, vt q̄ prius erāt timidi fierēt fortes & stabiles in amore xpi. i Et vba mea q̄ posui i ore tuo &c, nō recedēt de ore tuo, & de ore seminis tui dicit dōs, āmodo & vsqꝫ in sempiternum. .LX.

f Surge illuminare hierlm: b quia venit lumē tuū & glia dñi sup te orta ē. c Quia ecce tenebre operiēt terrā & caligo populos; sup te aūt orietur dñs & glia eius in te videbit. d Et ambulabūt gētes in lumine tuo: & reges in splēdore ortus tui. e Leua i circuitu oculos tuos & vide: omnes isti congregati sunt: venerūt tibi, f filij tui de longe venient & filie tue de latere surgent. g Tunc videbis & affluēs & mirabit & dilatabit cor tuum, q̄ conuersa fuerit ad te multitudo maris, r fortitudo gentium venerit tibi

redeūt ab iniq̄tate in iacob dicit dōs. h Hoc fedꝰ meum cū eis, dicit dōs. i Spūs meus q̄ est in te, & verba mea q̄ posui in ore tuo: nō recedet de ore tuo, & de ore seminis tui dicit dōs, āmodo & vsqꝫ in sempiternum. .LX.

f Surge illuminare hierlm: b quia venit lumē tuū & glia dñi sup te orta ē. c Quia ecce tenebre operiēt terrā & caligo populos; sup te aūt orietur dñs & glia eius in te videbit. d Et ambulabūt gētes in lumine tuo: & reges in splēdore ortus tui. e Leua in circuitu oculos tuos & vide: omnes isti congregati sunt: venerūt tibi, f filij tui de longe venient & filie tue de latere surgent. g Tunc videbis & affluēs & mirabit & dilatabit cor tuum, q̄ conuersa fuerit ad te multitudo maris, r fortitudo gentium venerit tibi

In ca. lix, vbi dr in posti. Quia corruit in plateis veritas. Additio. f.

h Dc q̄ dr. Quia corruit in plateis veritas, prie videt exponēdū de ipo xpo q̄ de seipo dicat Joh. xiij. ca. Ego sum via veritas & vita, & q̄ sequit. Et facta ē veritas in oblitionē, dū exponit de virtute et doctrina xpi, pur in postilla, primo eni veritas predicta corruit in plateis p mortē, ideo vo veritas, s, doctrine facta est in oblitionē.

In eodē ca, vbi dr in postilla, Et timebūt q̄ ab occidente nomē domini. Additio. g.

c Circa hoc q̄ dr, Et timebūt q̄ ab occidēte nomen dñi &c. Considerādū q̄ timor dei, s, filialis fuit i toto orbe q̄tū ad iustos diffusꝰ aplis predicātibus, de q̄ dr hic. Et timebūt q̄ ab occidēte nomē dñi, & ab ortu solis gliam eius, & h principaliter q̄ nos q̄ hic exponimus. licet no fuato ipis ordine, primo q̄ manifesta fuit vindicta dei in occisores xpi, de q̄ dicit. Cū venerit q̄si fluuius violent quē spūs dñi cogit, exponat sicut i postilla, secdo eo q̄ vell redemptor ipi syon, s, ecclie i tpe determinato a prophetis, de q̄ dicit. Et veniet syon redemptor, tertio ex h q̄ redemptor ille reconciliauit sibi penitētes etiā de populo iudaico, de q̄ dicit. Et eis q̄ redeunt ab iniq̄tate iacob, q̄rto ex h q̄ spūssctūs sup aplos & discipulos descēdit & continuo manet in ecclia, de q̄ dicit. Spūs meus q̄ est in te, q̄nto q̄ verba predicatiōis euāgelij sūt in ecclia p tpora, de q̄ dicit. Et verba mea que posui in ore tuo nō recedēt de ore tuo & de ore seminis tui. Capitulū .LX.

Urge illuminare. Ad intellectū sequentiū p̄sideranda q̄ dū q̄ alij doctores catholici exponūt totū istud ca. de p̄speritate reditus de babylone, s, h non videt verū, q̄m illi nūq̄ fuerūt in tāta p̄speritate vt pr̄, imo q̄si oia q̄ dicunt hic nō p̄nt exponi de ipis nisi valde extorte, q̄ dr hic. Dilatabit & dilatabit cor tuū, q̄si conuersa fuerit ad te multitudo maris, fortitudo gentiū venerit tibi, licet eni alij gentilitate relicta eis adheserūt, tñ fuerūt pauci & parue reputationis & virtutis. Itē q̄ postea subdit. Et edificabūt filij pegrinor muros tuos, q̄ ipsi met edificauerūt eos tpe Hesdre & cū magno labore et anxietate, ita q̄ vna manu faciebāt op & altera tenebāt gladiū, tpe Hesdre, ut, & h timore aduersariorū eos impedire volentiū, & q̄ hic subdit, Aperient porte tue iugiter &c q̄ magis tenebant clause aduersariorū timore. Item q̄ postea subdit. Bens ei & regnū q̄ nō fuerit tibi pibit, q̄ illa regna nō fuerūt eis i magna ecōuersione. prio persistributū reddēdo, postea grece & postea romanis, vt p̄z ex libris Esdre & Hesdre, & Machabeor & euāgeliorū, & ex libris Josephi & aliorū hystoriographorū. Item expositores illi magi vident iudaizare q̄tū ad h. q̄ hebrei q̄ q̄ ponūt totū istud ca. de tpe xpi. vnde Ra. amonēs sup Beñ. xxv. ca. dicit q̄ illud q̄ dr h. Et ambulabūt gētes in lumie tuo &c intelligit de messia. Dicūt igit q̄ ea q̄ ponūt hic impleta sūt tpe xpi in aduētu messie, i h arguit p h q̄ dr vlus finē ca. dr. Non occidet vltra sol tuus &c, q̄ fuit antiq̄s doctores hebreor in aduētu messie nō est intelligēdus a lic̄d immutari de cursu mūdi, vt dictū fuit d. ri. ca. & ideo q̄ dr hic de statu solis & lune & de diuo lumie, nō pōt p̄ue nieter referri ad statū h mūdi seu p̄speritatē terrenā, sicut iudei intelligūt dicētes messiā tpa xpi regnaturū sup oēs gētes, & q̄ nūc iudei p̄sperent eo mō q̄ in h ca. describit. Ita et dicēdū q̄ sic ca. precedēti descripta ē salꝰ xpi, ita & h p̄nt describit magnitudo salutis hꝰ, & prio ex pte materie recipiēt, secdo ex pte eē efficiētis ca, ibi. Circa primū sciendū q̄ materia siue subiecta recipiēs xpi salutē ē ecclesia fidelium, q̄ h̄z duplicē statū, s, in mūdo q̄tū ad ecclam militātē, & i celo q̄tū ad triumphātē. Prio q̄ ponit magnitudo salutis ecclie respectu statꝰ primi, secdo respectu secdi, ibi. Nō audiet. Prima dividit in tres, q̄ prio describit p̄speritas militātis ecclie ex fidelium multiplicatiōe, secdo ex ecclie edificatiōe, ibi. Et edificabūt, tertio ex bonor assecutiōe, ibi. Et venient. Circa primū dr. a Surge illuminare hierlm, i, ecclia militās vt dictū fuit & ca. q. q̄ surgere cepit & illumiari a principio doctrine christi.

b Quia venit lumen tuum, xps q̄ est vera lux Joh. i. & viij. xij. vbi dr de xpo. Sedi te in lucē gentiū &c. c Et glia dei, filij q̄ ē glia dei pris sic & ei sapia, glia ei a claritate dr, q̄si q̄dam claritas, mutata in g, & sic appropriat filius, sic & cetera ad d Sup te orie, nata h̄uana assūpta. (notanda primētia. e Quia ecce tenebre operient &c, vbi ex extra ecclias sūt tenebre errorꝫ & ignorātie. f Et glia ei i te vid, opatiō nē miraculor glaz dine virtutis demōstrātū g Et ambulabūt in lumine tuo &c, i, lumie fidei xpiane q̄s apparet ipletus in diuersis gtibus orbis i filijs ecclie. h Leua in circuitu tuum &c, ad oēm, s, partem orbis respectu hierlm vbi primo predicatū ē euāgeliū, & inde alibi p xpi discipulos dertis i Congregati sūt fideles i vnitate fidei xpiane. (narratiue. k Filij tui de longe venient &c, i, de prope. l Surget, q. d. virtus sexꝰ psone nascent filij & filie ecclie tā de iudeis q̄ de gentibus p̄dicātibus in Tūc vi, multitudines credentiū. n Et affluēs, p̄solatoribus diuinis. o Et mirabit, ex tāueloci multiplicatiōe, q̄ a tpe aplor dematabit fides ad oēs terre plagas, sic declaratū fuit sup illo ps, xxij. In oēm terrā exiuit sonꝰ eor. p Et dilatabit cor q Cum conuersus fuerit ad te multitudo maris, habi (tunc p̄ gaudio tantū in vnū, sic p̄z de scotia, anglia & aliis vnitis mari

r Fortitudo gētiū.i. īperū romāor qđ toti mūdo do mūabaf. s Venerit tibi.qđ īpletū fuit tpe ꝓstātini. t Inundatō camelor opiet te.ꝛc. Lōstātin⁹ eīm īperor ꝛ multi alij potētes exēplo sui aīati diuitias suas mul/tas p orbē miserūt sup talia aīalia ad sustētatōz mīstror ecclie ꝛ pauperū xpīa/nor ꝛ edificatōes ec/v Madian (lesiar ꝛ effa. h ōr qz ī terr illis spāliť nascūť talia x Oēs (aīalia forma. ō sa. ve. ꝛc. h dicūt ex/positores nři cōfť im pletū ī ill regib q ve nerūt ad adorādū xp̄m natuz. ꝛ ideo subdiť. Oēs ꝛc. qz ppli subie cti ī illis regib vtua y Insule (lit ꝓtiebāť. pe. ee. ꝛc nabaioth ꝛ cedar ōscēdeť ō abra am p ysmaelē. Bene. xxv. Et isti habitabāt ī tabernacul nutrien tes pecora. nō ex tali occupatōe designāť z Insule (hic cū dř. pe. ee. ꝛ ꝛstū ad muno/s Lō (res illi ꝓpli. ꝓregabiť tibi. ī oule dři. loqť ī. n. hic ꝓphta metaphonice. sic etiā ī multis alijs locis. a Arie. na. i. maio/ b Mi (res illi ꝓpli. nistra. tibi. sic ōuoni filij. ō istis. n. gentib plures crediderūt ad p̄dicatōz apl̄or altorū qz discipul or liez p/ea gēs ill a fuerit ise/cta phidia machomtei. p istos āt itelligūť alij getiles ad fidē venētes. sz isti spāliter exprimūť. qz ōscēdeť ō abra am pre fidei nre. c Offe. su. pla. al. meo. i. xpi xpo q ē altare ꝛ hostia. d Et do. ma. mee. i. ecclesiā militātē. e Illūcabo. miracul doctrinā eccle ꝛfirmānb. f Qui. sūt isti q vt nu. vo. i. apli alijqz p̄dicatores p or bē velocit discurrētes ad modū nubiū ꝛ colūbar. q. d. sť valde mirabiles. g Insule. i. ex. i. hitatores Isulaz ad recipiēdū fidē. vsi ꝛ paul apls ī multis Isulis fidē pu blicauit vt hť ī actib apl̄or. h Et na. ma. ꝛc. p h ōsi naf. pmptitudo eor ad credēdū. i Argē. eo. ꝛ au. ꝛc. qz venietes ad fidē offerebāt ō se ꝛ sua. vt hť Act. vij. l Et edi. ficabit. dic ꝓst ōscribiť. psperitas eccie militāť. in eccliaz ꝓstructōe. cū dř. Et edificabūt filij pegrior. i. ve nientes ad fidē nati ō gētilib q fuerāt pegrini a lege ꝛ cultu dei. l Muros tu. i. ecclesias materiales ad dei m Re (cultū. ꝛ h pz īpletū a tpe ꝓstātini. vt dictū ē s. ges (oz mi. n. erpēsas mīstrādo vt dictū ē. ꝓt etiā h re/ferri ad ꝛedificatōes hierlz p tyrū ōstructā. quā p ea q̄si p. l. ānos vl̄ circiter hadrian⁹ ipator ꝛedificauit. sic q̄ lo ca sctā passiois xpi ꝛ sepulture fuerit causa itra ciuitatē p dilatatōz muri ex illa pte. q̄ prius extra fuerāt. vtz Jo. xix. Iste āt hadrian⁹ erat gētilis ꝛ ciuitatē edificauit p gētiles artifices ꝛ sic ꝓt exponi qđ dř. Et edificabūt filij pegrior muros tuos. i. hierlm. Et reges eor mīstrabūt tibi. s. erpēsas. qz reges terre reddebāt tributū īpator q eā edificauit. n In id. eīm mea. ꝛ pfidos iudeos in te hitātes o Et pcussi te. p tyrū. p Et ī cōciliatōe mea. erga xpianos fideles. q Miserr suz tui. reedificādo te p hadrianū q ciuitatē xpianis ꝓcessit ad

"Inundatō camelor opiet te, dromedarij madiā ꝛ efa. Oēs de saba venīēt au tū ꝛ thus ōferētes. ꝛ laudē dño ānūciātes. Oēs pec ce dar gregabiť tibi arietes nabaioth, mīstrabūt tibi, Offerēť sr placabili alta ri meo. ꝛ domū maiestatis mee glificabo. Qui sr isti q vt nubes volāt ꝛ qsi colūbe ad fenestras suas Oie eīm īsule expectāt ꝛ naues ma ris ī pncipio, vt adducā fi lios tuos ō lōge. Argētuz eor ꝛ auz eor cū eis nomī dni di tui ꝛ sctō isrl. qz glifi cauit te Et edificabūt filij pegrior muros tuos, ꝛ re ges eor mīstrabūt tibi In īdignatōe. n. mea pcussi te ꝛ ī recōciliatōe mea mi/sr suz tui. Et apiēť porte tue iugiť die ac nocte nō clau/dēť vt afferať ad te fortitu

do gētiū ꝛ reges eaz adducanť Gens. n. ꝛ kgnū qđ ñ seruierit tibi pibit. ꝛ gētes solitudine vastabunť Gloria libani ad te veniet. abi/es ꝛ buxus ꝛ pin sil ad ornādū locū scūficatōis mee locū pedū meor glificabo Et veniēt ad te curui filij eor q̄ hūiliauerunt te. ꝛ adorabūt vestigia pedū tu orū oēs. q̄ ōtrahebāt tibi. ꝛ vocabunt te ciuitatē dñi syon sctī isrl. Pro eo q fu isti ōrelicta ꝛ odio hīta. ꝛ nō erat q̄ p te trānsiret ponā te ī superbiā scl̄or. gaudiū in generatōz ꝛ generatōez Et suges lac gētiū et mamilla regū lactaberis. Et scies quia ego dominꝰ saluās te, et redēptor tuꝰ fortis Jacob. Pro ere afferam au tum. et pro ferro afferam argentuz, ꝛ pro lignis es, ꝛ

habitandū. et tudeis hīta. ōz phibuit. Re ferēdo āt hāc lrā ad ecclesie edificatōz vt pr. sic exponēda est hec lra. Jn idignatōe eniz mea pcussi te. qz primitiua eccla fuit multū afflicta. prīo a tudeis. postea a tyrā/nis. et h fm iudicū hūanuz videbať pce/dere. ex idignatōe dei Iz h cēť ex paterna ca stigatōe et pbatōe. scriptura aūt frequ loqť fm modū hūa/nū. ꝛ fm h dř hic. Jn idignatōe mea ꝛc. et recōciliatōe mea mi/serr suum tui. dās tu/bi pacē ampliatōz ꝛ ho norē ꝓstātini. nō subdiť. r Et apietur por. tue ꝛc. qz ecclias prius clausas pcepit apiri. et p ipm suū nouas edificari. pōt etiā h exponi de apti one spūali qz ecclesia semp ē apta ad recipiēdū penitētes. ꝛ qz a tpe ꝓstātini cepert homines sine tumore cō fugere ad ecclesiā xpi s Ut af (tō subdiť.

fe. ad te for. gē. ꝛc. qz erēplo ꝓstātini multi potētes ꝛ reges venerūt ad fidē xpi. t Bens. n. et re. qđ nō fu. tibi pi. qz null pōt fieri salu nisi efficiať xpi et ecclesie serui v Blia libani ꝛc. qz ad edificatōz ecclesiar ad ducebāť ligna electa et pciosa p deuotōz ipatoris reguz et potētū ad h sumpt pbentiū. pūt etiā p illas arbores intelligi psone notabiles ad ortū ecclesie p fidē venien tes. x Et locū pe. me. glo. i. ecclesiā militātē in q̄ ha bitat spāliter p grāz. dř tū loc pedū dei eo mō loqnci q̄ dř. j. xxvi. Celū mihi sedes ē ꝛ terra scabellū pedū meo rū. y Et ve. Dic ꝓst ponit. psperitas eccie militan tis q̄ntū ad ꝓsecutōz honoris. cū dř. Et ve. ad te cur. facz/entes reuerētiā tibi. z Filij eo. q̄ hu. te. i. regū ꝛ tyrā/nor q̄ psecuti fuerť ecclias. vt videm ipletū p orbē ī fi delib q̄ ex eis descēderūt. a Qui ōtrahebāt tibi. qz xpianos vocabāt magos et. maleficos vtz ī legēdis mr/tor ꝛ martyrū. b Pro eo q fui. ōrelict. i. pmissa ab eis d Et nō (affligi. c Et odio hīta. a pncipib mūdi e Ponā te ī (erat q̄ p te trans. ad te tpaliter ꝓsolādū. supbi. se. i. in gloriā ꝛ honorē. ita q̄ supbia nō sonat hic f Et suges lac gen. (in victū. sz in honoris excessuz. ꝛc. i. ab eis accipiēs nutrimētū. sic videm ipletū in do. g Et scies qz ego do (tatōe ecclie de bonis pncipū. ꝛc. p experientiā boni qđ facia tibi. h Pro ere affe. au tū ꝛc. in primitiua eīm ecclesia calices et alia ecclesie va

sa fuerit ō materia pax p̄ciosa. vt de stāno cupro et ferro et hmōi. q̄ postea facta sūt ō auro ⁊ argēto ⁊ lapidibus p̄ciosis. i Et ponā visitatōz tuā pacē. q. d. Dic visitauit te castigādo. ⁊ pbādo in psecutōib⁹ ira visitabo te dando tibi pacē et q̄etē. l: Et p̄po. tu. i. epos ⁊ alios p̄latos.

l Justiciam. s. effectiue q̄tū ad oēs. q: officiū eoz ē docē iusticiā q̄ ē p xp̄i fidē. ⁊ etiā formaliter q̄tū ad bonos. intantū. n. sue rūt. iustificati q: vsq; ad tē pora sancti nobis spūs qui a oēs vere cpi faciebāt miracula. et adhuc multi sunt bonim. Hō audiet. idic p̄ponit p̄speritatē magnitudo ⁊ salus q̄tū ad statū ecclesie. triumphātis q̄ apta ē fidelibus a tpe passiōis. ⁊ q̄ntū ad h̄ dt.

m Hō audiet. i. inter. tua. i. in celesti patria vbi imq̄tas non hz locum Apoc. xxi. Hō intrabit in ea aliq̄d n Vā (comāmatū ⁊c. sitas ⁊ p̄tri. q: sic nō hz ibi locum culpa. sic nec pena. ⁊ hz oīmoda securitas ⁊ exultatio tocūda. ⁊ō subdit. Et occupabit salus ⁊c.

p lapidib⁹ ferrū. ⁱEt ponā visitatōz tuā pacē. ⁱ⁾ ppositos tuos ⁱ iusticiā. ⁱⁱⁱ Hō audiet vltra iniq̄tas ī tra tua ⁿ vastitas ⁊ p̄tritio ī termis tuis. ⁊ occupabit salus muros tuos ⁊ portas tuas ⁿ laudatio. ᵒ Hō erit tibi āplius sol ad lucēdū p die nec splē dor lūe illuiabit te. hz erit tibi dñs in lucē sempiternā. ⁊ de⁹ tu⁹ ī gl̄ia tua. ᵖ Hō occidet vltra sol tu⁹ ⁊ lūa tua nō minuet. q: dñs erit tibi ī lucē sempiternā. ⁊ cōplebūt dies luct⁹ tui. ᵖ Populꝰ āt tu⁹ oēs iusti ⁱⁱ ppetuū here ditabūt terrā. germē plantationis mee. op⁹ manus mee ad gl̄ificandū. ᵍ Omnim⁹ erit ī mille. ⁊ puul⁹ ī gēte fortissimā. ʳ Ego dñs ⁱⁿ tpe ei⁹ subito faciā istud.

ª Dūs dñi .LXI. s sup me. eo q̄ vnxerit me. ᵇ Ad annūciandū mansuetis. ᶜ misit me ᵇ vt mederer ptritis corde. ᶜ ⁊ pdicarē captiuis ⁱ indulgētiā ᵏ ⁊ clausis ˡ aptionē. vt pdicarē ānū placabilē dño ᵐ ⁊ die vltōis deo nr̄o. ⁱ vt cōsolarer oēs lugētes vt pōrē ⁿ ⁊ solatōz ᵐ lugētib⁹ syon ⁿ ⁊ darē eis coronā ᵖ p cinere ᵖ oleū gaudij ᵍ p luctu. ʳ pallīū laudis ᵍ p spiritu meroris. ˢ Et vocabuntur in ea. ᵗ fortes iusticie. ᵘ plātatō dñi ᵗ ad gl̄ificandū. ᵘ Et edificabunt solitudines antiq̄s. suscitabūt p̄stinos. ⁊ instaurabūt ciuitates desolatas. ʷ Et stabunt alieni ⁊ pascent greges vestros. ⁊ filii alienigene aratores vestri. ⁊ vinitores vestri. ˣ Vos aūt sacerdotes dñi vocabimini. ministri dei nr̄i dicemini. ʸ Fortitudinem gentium comedetis. ⁊ in gloria eoz superbietis. ᶻ Pro confusione vestra duplicia. ⁊ pro timore laudabunt partem suam. ⁊ ideo in terra sua duplicia possidebunt. ⁊ letitia sempiterna erit eis. ᵃ Ego enim dñs diligens iudicium. odiens rapinam in holocausto. ⁊ dabo opus eoz in veritate. ⁊ pactum sempiternum feriam cum eis. ᵇ Et sciet semen eoz in gentibus. ⁊ germen eoz in medio populorum. Omnes qui videbunt eos cognoscent illos quia isti sunt semen cui benedixit dñs. ⁊ gaudens gaudebo in dño. ⁊ exultabit anima mea in deo meo. quia indutus me vestimentis salutis. ⁊ indumento iusticie circūdedit me. quasi sponsum decoratum corona. ⁊ quasi sponsam ornatam monilibus suis. ᶜ Quia sicut terra profert germen suum. ⁊ sicut hortus semen suum germinare facit. sic dñs deus germinare faciet iusticiam ⁊ laudem coram omnibus gentibus.

ª Dūs dñi. Lxi. s sup me. eo q̄ vnxerit me. ᵇ Ad annūciandū mansuetis. ᶜ misit me ᵇ vt mederer ptritis corde. ᶜ ⁊ pdicarē captiuis ⁱ indulgētiā ᵏ ⁊ clausis ˡ aptionē. vt pdicarē ānū placabilē dño ᵐ ⁊ die vltōis deo nr̄o. ⁱ vt cōsolarer oēs lugētes vt pōrē ⁿ ⁊ solatōz ᵐ lugētib⁹ syon ⁿ ⁊ darē eis coronā ᵖ p cinere ᵖ oleū gaudij ᵍ p luctu. ʳ pallīū laudis ᵍ p spiritu meroris. ˢ Et vocabuntur in ea. ᵗ fortes iusticie. ᵘ plātatō dñi ᵗ ad gl̄ificandū. ᵘ Et edificabunt solitudines antiq̄s. suscitabūt p̄stinos. ⁊ instaurabūt ciuitates desolatas. ʷ Et stabunt alieni ⁊ pascent greges vestros. ⁊ filii alienigene aratores vestri. ⁊ vinitores vestri. ˣ Vos aūt sacerdotes dñi vocabimini. ministri dei nr̄i dicemini. ʸ Fortitudinem gentium comedetis. ⁊ in gloria eoz superbietis. ᶻ Pro confusione vestra duplicia. ⁊ pro timore laudabunt partem suam. ⁊ ideo in terra sua duplicia possidebunt. ⁊ letitia sempiterna erit eis. ᵃ Ego enim dñs diligens iudicium. odiens rapinam in holocausto. ⁊ dabo opus eoz in veritate. ⁊ pactum sempiternum feriam cum eis. ᵇ Et sciet semen eoz in gentibus. ⁊ germen eoz in medio populorum. Omnes qui videbunt eos cognoscent illos quia isti sunt semen cui benedixit dñs. ⁊ gaudens gaudebo in dño. ⁊ exultabit anima mea in deo meo. quia indutus me vestimentis salutis. ⁊ indumento iusticie circūdedit me. quasi sponsum decoratum corona. ⁊ quasi sponsam ornatam monilibus suis. ᶜ Quia sicut terra profert germen suum. ⁊ sicut hortus semen suum germinare facit. sic dñs deus germinare faciet iusticiam ⁊ laudem coram omnibus gentibus.

o Hō erit tibi āpli⁹ sol ad lucēdū ⁊c. et h̄ ē qđ dicitur Apoc. xxi. Claritas nō eget sole neq; lūa vt luceat ī ea hz claritas dei illūinabit eā. ⁊ q: hec illūinatio ē etna. ⁊ō subdit. Hō occidet vltra sol tu⁹. ⁊c. o Et cpleb. di. lu⁹ tui. sm qđ dr Apoc. xxi. et xxi. Et absterget de⁹ oēz lachrymā ab oc̄l⁹ eoz. p Ppls āt tu⁹ oēs iu. iusticia ⁊ firmata. q: dii nō p̄nt vltra peccare. ⁊ō subdit.

q Jmpe. here. ter. s. vnētiū. q nō a nutrit nisi p pctm r Germē plātationis mee. illud refert ad h̄ qđ p̄mittit. Populꝰ āt tu⁹ q ē germē plātationis dūie. p̄tio ī tra morietur p gr̄az a do data. hz postea trāsplātabit ī terra vnētiū p gloriā ⁊ō sequit. s Et p⁹ ma. mee ad glo. i. ad gl̄iaz p̄ficiū t Omnim. erit ī mille. ⁊ō dic saluator Mat. xi. Qui āt minor Ego dns. ⁊ō pol. (nor ē in regno celor maior ē illo. iuz h nacē. p Jn tē. ei⁹. i. ī tpe debita me dispositō.

Jn ca. lx. vbi dr positū. Qui sūt isti q̄ vt nubes volāt Jrca h̄ qđ dr hic. Qui sūt isti q̄ vt (Addit̄ō.

c nubes volāt ⁊ q̄si colūbe ad fenestras suas notādū ē q̄ dicturus aplos assumlat nubib⁹. eo q̄ totū orbē discurrerūt q̄si nō tēdētes ad vnū certū locū. iuxta illd ps. Jn oēz terrā ⁊c. ⁊ d h̄ dic. Qui sūt isti q̄ vt nubes volāt assumlāt etiā colūbis eo q̄ in suo decursu tetēdert ad certa loca ⁊ determiata ī q̄b⁹ locis spūaliter manicāt et fecūdāt et vbi corpa sua ī pace requiescūt. sicut petr⁹ ⁊ paul⁹ rome. et iacob⁹ ī hyspania. et sic de aliis. ⁊ d h̄ dic. Et q̄si colūbe ad fenestras suas. q. d. hz assimulat nubib⁹ in ducuru vniuersali et q̄si ideterminato. assimilant ri colūbis in h̄ q̄ locū certū tēdūt. Cap. LXI.

Dūs dñi. ille. in p̄mit magnitudo salut̄ ex pte s cause efficiētis q̄ xps ē. in auctore vo salut̄ req̄rit clemētia ⁊ potētia. primū ponit ea. p̄tm. secōz in seqnti. Propter syon nō. p̄tia ī duas. q: p̄mo ostendit in xp̄o pietatē dulcedo. secōo ex h̄ oriēs ecclesie gratitudo. ibi. gaudēs. p̄tia ī duas. q: p̄mo ostendit ī xp̄o dulcedo pietatis ex multiplici afflictōz p̄solatōe. secōo ex fidelium multiplicatōe. ibi. Et vocabunt. Circa primū sciēdū q: alij expositores catholici volūt h̄ exponere ad lr̄az in p̄sona Esaie dicentis. Spirit⁹ dñi dns. su. me eo q̄ vnxerit me. s. spū. p̄phetie.

b Ad annūciādū ⁊c. scz liberatōz populi a captiuitate babylonica. ⁊ ad h̄ adaptāt literā p̄sim put p̄mittit. Sz h̄ nō p̄t stare vt vt ex eo q̄ saluator ibi. ut. expresse dicit hāc p̄phetiā in eo fuisse cōpletā. Jgit in p̄sona xp̄i hoīs dr hic Spirit⁹ dñi sup me. quia fm h̄manitatē multo ē p̄ce. Eo q̄ vnxerit me dns plenitudine gr̄e Jo. i. Vidim⁹ eū q̄si vnigēitū a p̄te plenū gr̄e ⁊ vitatis. Ad annūciandū mansuetis id ē aplis et alijs doctrinā xp̄i ī mansuetudine spūali.

c Misit me q̄n. ad effica. hz missus fuerit ad salutē oīm q̄tū ad sufficiētiā. d Vt mederer cōtritis corde. q: vere penitētib⁹. daf gr̄az. sanās vulnera p̄cōr.

e Et p̄dicarē cap. i. ī captiuitate pcti detētis. f Jndulgētiā p diuinā miaz. g Et clausis. i. p̄hib⁹ in lymbo detētis. h Aptionē. illos. n. inde eduxit xp̄us in sua resurrectiōe. i Vt p̄dicārē ānū placa. dño. iste ē ān⁹ dñice passiōis. in quo de⁹ placat⁹ ē h̄mano generi soluta emenda. p populi peccato. l: Et die vl. idic ē dies

l Vt plo (iudicij extremi denūciar⁹ a xp̄o Mat. xxv. laret oēs lugētes ⁊c. i. lugētes statū p̄sitis miserie. ⁊ dilatatōz celestis p̄mie. hoc facit xp̄s Mat. v. dicēs Beati q̄ lugēt. quoniā ipi cōsolabūt. m Lugētib⁹ syon. i. in ecclesia militāte p syon designata. extra quā luct⁹ non

o Pro ē meritor⁹. n Et darē eis coronā. s. glorie. cinere. i. abiect ōe Mat. v. Beati pauperes spiritu ⁊c.

p Oleū gaudij. i. solatōz mētis. q Pro cultu interiori. r Pallīū laudis. i. gaudiū exteri⁹

s Pro spiritu meroris. i. p cultu exteriori.

t Et vocabunt. idic p̄mit ostendit pietas saluatoris ex fidelium multiplicatōe. vbi primo ponit apostoloz aliorūq; discipulorū p̄dicatio ⁊ vocatio per q̄s fecit xp̄s hanc multiplicationē. et p hoc intelligit cōditio ministroz ecclesie eis succedētiū. cū dicitur t Et vocabūtur in ea. i. in ecclesia militāte. v Fortes iusticie. i. apostoli et alij discipuli eorūq; successores. qui ad maiorē tenē

x Plantatio dñi. (tur iusticiā q̄ populꝰ cōmunis. quia apostoli et discipuli fuerunt prime plante in horto militantis ecclesie. y Ad gl̄orificandū. i. gloriam xp̄i predicandū. ideo subditur. z Et edificabunt de serta a seculo. id est gentiles reducēt ad edificiū ecclesie militantis qui fuerunt q̄si a d.o derelicti ab antiq̄. eo q̄

nō habuerūt legē nec ꝓphās. a Et ruinas antiq̄s eri gent. i. gentiles erigēt ad statū fidei q̄ ab antiq̄ fuerunt ruinosi in pctō idolatrie ⁊ alijs multiplicib⁹ peccatis. b Et instaurabūt ciuitates deser. ⁊ dissipa. ꝑ idolatriaꝫ que ꝑ eos fuerunt instaurate ad latriā. c Et stabunt alieni. i. gētiles ad fidem conuersi.

d Et pascent pe. ve. cē. ista defuūt ad victū ⁊ vestitū. ⁊ ꝑ hoc signat q̄ p̄dicatores euāgelij possent accipere sumptꝰ ab illis q̄b⁹ p̄dicarēt, vt dicit chrisꝰ Lu. x. ⁊ Paulꝰ ꝑ. i. ad Cor. ix. Dominꝰ ordinauit his q̄ euāgeliū annūciāt de euangelio viuere. per hoc etiā intelligit q̄ ministri eccīe habituri eēnt de iure decimas aniāliū ⁊ terrenascentiū sic videm⁹ implet⁹, ⁊ q̄ctū ad istaꝫ ptez decimā laici dicūt pascere eorū pecora. i. p e Et filij pegri. (eis agri. ⁊ vi. cē. ⁊ sic alieni ⁊ pegrini dicunt hic laici q̄ nō debēt ad diuinū ministeriū acce/ f Vos aūt (dere. sacer. dōi vocā. i. vos apli ⁊ alij discipuli ⁊ successores vri. dato etiā q̄ sint ex gētilitate vocati. a tpe enī apl̄oꝝ multi de gētib⁹ vocati ad fidē fuerunt ab eis instituti cp̄i ⁊ sacerdotes. vt ptz de scō clemēte. dyonisio ⁊ Fortunatinē gē. come. (tyto. tymotheo ⁊ multis alijs q̄ ministri eccīe de bonis laicoꝝ sustentant. h Et ī glia eoꝝ sup. i. a gl'iosis ⁊ potētib⁹ laicoꝝ eritis honorati sicut videm⁹ q̄ principes p̄latos eccīe honorēt sic ꝑces i Pro ꝓfusione vra duplici. istud refert ad tps primitiue eccīe in q̄ qui ꝑplo p̄lat⁹ p̄ficiebat. prim⁹ ad tormēta ducebat. ⁊ duplex malicia eis imponebat. s. sui et ꝑpli. q̄ eis imponebat q̄ eēnt in se sacrilegi. ⁊ q̄ ab eis alij eēnt decepti. ⁊ sic grauiꝰ punieba. k Laudabūt ptē eoꝝ id est vraz. s. mercedē. Et ē hic metaplasmus. vt exponūt alij, sed q̄ iste modꝰ loquēdi videt extraneꝰ a cōi mō loquendi scripture sacre. maxime q̄ metaplasmus fm doctores grāmatice est trāsformatio syllabe in syllabam. vel lr̄e ad lr̄am. vel accidētiū eiꝰ cā metri. vel alia cā rōnabili. sed q̄ hic mutatio dictiōis in dictionē. vt dr̄ hic non inueni. iō pōt aliter dici. l Laudabūt ptē eoꝝ. i. suā. q̄ obprobria ⁊ tormēta apl̄is ⁊ alijs eccīe p̄latis illata ce/ l Propter hoc in ter. sua. i. in cele/ (debāt ad bonū ꝑpli. sti patria. m Duplicia possi. i. duplicē gloriā anīe. s. corpis. nō subdit. n Letitia sem. erit eis. pōt etiā hec duplicitas intelligi in ꝑtī fm q̄ dr̄ ꝑia Tymo. v. Qui bñ p̄sunt ꝑ. s. byteri duplici honore digni habeant. quia a ꝑplo debet eis vict⁹ ⁊ honor. et hac aūt lra ptz q̄ dictū est supra. s. q̄ ꝑtis ca. intelligi nō pōt de ꝑsperitate redeuntiū de babylone. q̄ ꝑsperitas eoꝝ nō fuit dupla respectu tpis captiuitate p̄cedent⁹ sub regib⁹ usq̄ ⁊ iuda. imo multo minoꝝ. q̄ q̄si p̄mue fuerūt in afflictiōe ⁊ future vt dictū est ō. frequēter. nec eoꝝ letitia fuit sempiterna.

ficabūt de ꝑta a scō: [e] et ruinas antiq̄s erigēt [b] ⁊ instaurabūt ciuitates desertas et dissipatas ī generatiōez ⁊ generatione [c] Et stabūt alieni [d] et pascēt pecora vra [e] et filij pegrinoꝝ agricole ⁊ vinitores vri eruꝫ [f] Vos aūt sacerdotes dōi vocabimi ministri dei nri dicet vob. [g] Fortitudinē gentiū comedet⁹ [h] et in gl'ia eoꝝ supbiet⁹. [i] Pro ꝓfusione vra duplici ⁊ rubore. [k] laudabūt patrē eoꝝ. [l] Propter hoc in tra sua [m] duplicia possidebūt: [n] letitia sempiterna erit eis: [o] Quia ego dōs diligēs iudiciū [p] ⁊ odio hns rapinā in holocaustuz. [q] Et dabo opus eoꝝ [r] in veritate ⁊ fedus ꝑpetuū feriam eis. [s] Et sciet in gētib⁹ semē eoꝝ: ⁊ germē eoꝝ ī medio populoꝝ. [t] Oēs q̄ viderit eos cognoscēt illos. q. ipi sūt semen cui bñdixit dñs [u] Gaudens gaudebo in dño et exultabit aīa mea in deo meo [x] Quia induit me vestimētis salutis: [y] ⁊ indumēto iustitie circūdedit me: [z] q̄i sponsū decoratū corona: [a] ⁊ q̄i sponsam ornataz monilib⁹ suis. [b] Sicut enī tra ꝑfert germē suū: ⁊ sicut hort⁹ semen suū germinat [c] sic dñs deus [d] germinabit [e] iustitiam [f] et laudem [g] coram vniuersis gentibus.

.LXII.

[h] Ropter syon non p tacebo: e ꝓpt hie rusalē nō quiescaz.

sed satis breuis. o Quia ego dñs diligēs iudiciū. et iō sanctꝰ patrib⁹ volo reddere duplex ꝑmiū. p Et odio ha. rapi. in holo. nō enī cultū dñs. q̄ sibi fiat oblatio de alieno. q Et da. opꝰ eoꝝ. i. apl̄oꝝ ⁊ eis succedētiū r In veritate. i. in p̄dicatiōe veritatis catholice. s Et sciet in gētib⁹ se. eoꝝ. i. successores t Qm̄s q̄ vi/ (eoꝝ de. eos cognoscet. ill. distinctos ab alijs ī operib⁹ miraculosis ⁊ virtuosis. in q̄b⁹ apli ⁊ alij successores cōmunē ꝑplm excellebāt. et adhuc excellūt ī mul/ v Gaudens. (tis. hic ꝓphr ponit eccīe gratitudo cū dr̄ Gaudens gaudebo ī dño. ⁊ duplicat hūjs gaudij. q̄ ex gaudio ⁊ gratitudine interiori fit redūdantia in signoꝝ opere exteriori. x Quia induit me vestimēti salutis. i. noticia dulie gr̄e ⁊ virtutis q̄ sunt eccīe vestimēta ⁊ ornamenta. y Et indumento iustitie. i. ope iusto ad p̄ximū. z Quasi spōsum decoratū corona hūjs dr̄ ꝑpter p̄latos q̄ sunt spōsi eccīaꝝ sibi cōmissaꝝ. ⁊ in hūjs sūt xpi vicarij. a Et q̄i spōsaz. cē. hūjs refert ad ꝑplm p̄latj subditū. b Sicut ei ter. p. ger. su. c Sic dñs de⁹. qui est sol iustitie. (ex influētia solis. d Berminabit. i. germiare facier e Justiciā. in eoꝝ de. ⁊ ope. f Et laudē. in oīe g Coꝝ vni. gē. p p̄dicatione apl̄oꝝ ⁊ alioꝝ xpi discipuloꝝ. ⁊ eis succedentiū.

In ca. lxi. vbi dr̄ in postil. Et in gl'ia eoꝝ supbietis.

Bi in trāflatiōe nra dr̄. Et in Additio,
v gl'ia eoꝝ supbietis. in heb. hk. Et in gl'ia eoꝝ et alrabimini. q̄d magis ꝓcedat sīle. q. supbia sonat in malū. nō aūt exaltatio seu honor. Laplm .LXII.

Ropter syon. Aliqui exp̄sitores catholici expo
p nūt hoc caplm sicut ⁊ p̄cedēs de ꝑsperitate redeuntiū de babylone. dicentes q̄ p illud q̄d dr̄ hic. Donec egrediat vt splēdor iust⁹ ei⁹ ⁊c. intelligit⁹ eꝝtus q̄ fecit iusticiā eos remittēdo. vt de captiuitate saluādo. ⁊ sic ꝓpr lram adaptāt ad suū ꝓpositū. iz valde extorte ī multis q̄z pauca accipiūt. Sd enī subdit hūjs. Et eris corona gl'e ⁊c exponūt de dignitate sacerdotali ⁊ regia. q̄d nō pōt ꝓuenienter dici. q. dignitas sacerdotal' ⁊ regia ꝓsistebat in hūjs q̄ instituebant reges ⁊ sacerdotes p sacrā vnctionē. que fm iudeos cessauit a destructiōe primi tēpli. ita q̄ toto tpe templi scōi p redeūtes de babylone edificati nō fuerūt aliq̄ reges vel sacerdotes sic instituti. Ytez toto illo tpe cantauerūt regib⁹ vsq̄ ad aristobolū filiū hyrcani qui primꝰ sibi dyadema imposuit post q̄dringētos. lxxi. annos ⁊ tres mēses. ex q̄ ꝑplo de captiuitate babylonica liberat⁹ ad ꝑpria remeauit. vt dicit Josephus. xiij. libro antiquitatū ca. xxi. Ytē q̄d dr̄ infra. Si dedero triticū tuum vltra cibū inimicis tuis ⁊c. exponūt de pacifica collectione terrenascentiū a iudeis post dictū redditū. q̄d non est

ver.q; frequēter illo tpe fuerūt molestati a samaritānis et alijs gētib' se circūstātibꝫ, nō solū in bonis exteriorib⁹, sz etiā in psonis, vt ptz in libris esdre, neemie, machabeor, et iosephi. Regib⁹ etiā psarū reddebāt tributū de bonis suis, et postea grec, z romānis xpi qō etiaz Rasa, et alij hebrei exponūt illō caplm z pcedēs ō psperitate quā expectant futurā tpe messie, pter qō nos q fm vitatez xp̄m venisse hem⁹ ip sum exponere ō psperitate ecclesie, agit sicut ca. pceden. ois ē clemētia saluatorꝭ in solationib⁹ et beneficijs ecclie exhibit, ita i ꝫ caplo et sl. libo oicit eī potētia, z dividit i duas ptes, q; prio describit eī ptās secūdo ptās vitas, ibi, Jurauit dñs. Circa primū dicit xpheta. a Propt sion nō cessabo, i. xpi gloriā ecclesie quā video i futuro, nō cessabo de omnibus laudib⁹ et pcib⁹. b Donec egrediat' vt splendor iust' ei⁹, z saluator ei⁹ vt lāpas accēdat' Et videbūt gētes iustū tuū, z cuncti reges iclytū tuū. c Et vocabit tibi nomen nouū qd os dñi noiauit. d Et eris corona glie' in manu dñi' et diadema regni ī manu dei tui. e Non vocaberis vltra derelicta, z tra tua nō vocabit' ap̄li⁹ ō desolata. f Sed vocaberis volūtas mea ī ea, et tra tua inhabitata. g Quia cō placuit dño ī te, z tra tua ī habitabit'. h Habitabit enī iuuenis cū virgie, z hītabūt in te filij tui. i Et gaudebit sp̄ōsus sup sp̄ōsā. k z gaudebit sup te deꝰ tu⁹. l Sup muros tuos hierm̄ p̄stitui custodes tota die, tota nocte ī ppetuū nō tacebūt. m Qui reminiscimī dñi ne taceat, z ne det, silentiū ei, donec stabiliat, et donec ponat hierm̄ laudē in tra. n Jurauit dñs in dextera sua, z in brachio fortitudinis sue. o Si dedero triticū tuū vltra cibū inimicis tuis, p z si biberit filij alieni vinū tuū ī q laborasti. q Quia q congregabūt illd, cōedent et laudabunt dñm, r z qui comportant illud, bibent in atrijs sanctis meis. s Transite, transite per portas.

b Donec egrediat' vt splendor iust' ei⁹, z saluator ei⁹ vt lāpas accēdat' Et videbūt gētes iustū tuū, z cuncti reges iclytū tuū. c Et vocabit tibi nomen nouū qd os dñi noiauit. d Et eris corona glie' in manu dñi' et diadema regni ī manu dei tui. e Non vocaberis vltra derelicta, z tra tua nō vocabit' ap̄li⁹ ō desolata. f Sed vocaberis volūtas mea ī ea, et tra tua inhabitata. g Quia cō placuit dño ī te, z tra tua ī habitabit'. h Habitabit enī iuuenis cū virgie, z hītabūt in te filij tui. i Et gaudebit sp̄ōsus sup sp̄ōsā. k z gaudebit sup te deꝰ tu⁹. l Sup muros tuos hierm̄ p̄stitui custodes tota die, tota nocte ī ppetuū nō tacebūt. m Qui reminiscimī dñi ne taceat, z ne det, silentiū ei, donec stabiliat, et donec ponat hierm̄ laudē in tra. n Jurauit dñs in dextera sua, z in brachio fortitudinis sue. o Si dedero triticū tuū vltra cibū inimicis tuis, p z si biberit filij alieni vinū tuū ī q laborasti. q Quia q congregabūt illd, cōedent et laudabunt dñm, r z qui comportant illud, bibent in atrijs sanctis meis. s Transite, transite per portas.

ros itelligūt ptes sancti abraā, ysaac, iacob, et ceteri, q; merita fuit posteri ꝙsi defensiōis muri, et p custodes āgeli sancti eor merita corā deo recolētes, z nos multo forti⁹ fm vitatē possum⁹ dicere q; isti muri sint ap̄li fm q; dr Apoc. xxi. Et mur' ciuitat' hui⁹ fundamēta, xti, z in ipis noīa, xti, ap̄lor z agni scripta, q; p custodes itelligūt āgli ad custodiā fidelū opitati, eor merita corā ō pītātes, z q; p bona ītatu ecclesie si solū āgeli sūt soliciti, sz etiā pones deuoti, iō eos exhortando subdit, z Qui reminiscimī dñi ne taceat, cessando a pcib⁹ z laudib⁹ diuinis. z Donec stabiliat, ō oēm aduersitatē.

a Et donec po. hic. b Iam (id ē ecclesiā, dē in terra qō iplebit tur circa finē mundi qñ oēs puerūt ad fidē xp̄i. c Jurauit, hic p̄mit describit salutatoris vitas, q; nō sufficeret ptās ad saluādū, nisi sil' adesset veritas adipendo p̄missum, et diuidit in duas ptes, q; primo ponit hui⁹ veritatē ois̄io. scdo et ꝫ iducit qdaz salubris monitio, ibi, Trānsite. primū ois̄it p certitudiez iuramēti, cū dr. c Jurauit do. in dex. tua tē, i. in filio q dicitur et⁹ dextera z brachiū vt s. ip̄. Brachiū dñi cui reuelatū ē. d Si dedero, i. nō dabo. e Triticū tuū tē triticū ecclie ē sacim eucharistie ī pane triticeo pfectū. f Ultra (qō nō ē infideliū dādū nec p hoc qō addit, intelligēdū ē q; ad fuerit eis datū, q; hec dictio vltra si sep̄ importat talē ablationē sicut ptz Deut. vi. vbi dr, Nō surrexit vltra xpheta sicut moyses q; posset dñm videre facie ad faciē tē, q; nec filius ad eū fuerat ī quantū ibidē exp̄ssis. g Et si biberit, i. nō bibēt. h Filij alieni, i. a fide catholica. i Vinū tuū, i. xp̄i sanguinē sub specie vini cōtētū. k Jn q; laboras eīn sūm⁹ sacerdotes iesus xp̄s hāc ꝫsecratōz faciat, tū sacerdotes ad ꝫ laborāt ieiunijs et oronibus, z alijs ptis operib⁹ se disponēdo, vt verba ꝫsecratōis debite pferāt z sacim̄ percipiāt.

l Quia q congregabunt illud, s. triticū pdictū.

m Cōedēt, p congregatōz, hic itelligit labor: fidelium disponēdo se ad debite colcandū, sicē dictū ē de sacerdotibus. nostri tñ iste labor nō ē congregatōis, q; istud sacim est sacim ecclesiastice vnitatis, ē etiam circa ꝫ sacim labor fidelū corpalis in ꝓparatōe materie, s. panis et vini in quib⁹ cōficit hoc sacim. n Et qui cōportant illud, i. vinū, p cōpationē intelligit hic labor pdictus fidelium. o Bibent in atrijs sanctis meis, i. in loc⁹ dicuno cultui consecratis. Ex hoc ptz q; nō est hic sermo ō pane triticeo et vino cōtēr acceptis, quibus vtūtur homines in locis nō sactis, et magis q; ī sactis, q; loca sacra nō sunt epulis et cōuiuijs cōibus apta, nec erāt in veteri lege. p Transite, hic ex pdictis ponit motiuo siue exhortatio' et hoc ein q; saluator' ē potēs et fidelis in promissis adimplendis, debent oēs ad ecclesiam

trāsire cui bona ꝓmissa ꝓmittunt ⁊ ꝓcedunt. ⁊ B ē qđ dr
p Trāsite. ad eccl'iaꝫ militātē. p Trāsite. ad triumphantē. q Per portas. porta militantis ē baptism⁹
porta trīuphātis ē extrema victo. q̄ est sacm exeuntiū
de h mūdo ad trāseundū ad celū. r Prepateriā po-

pulos ꝓdicatores et sacerdotes sacra ministros Planū (strātes faciter. amouēdo impedimēta q̄ sunt petrā vsi dicit B Ra. sa. q⁹ B dr de lignēto malo. p qđ intelligit fomites inclinātē ad petrā. et sic ptz etiā sm ipm. q⁹ nō est hic sm⁹ de ꝓparatione materialis vie

ꝓparate viā pplo ꝑ Planū facite iter et eligite lapides ꝑ ⁊ eleuate signum ad populos. Ecce dñs auditū fecit ī extremis tre. ꝑ Dicite filie syon. ꝑ Ecce saluator tu⁹ ve-

nit: ꝑ ecce merces ei⁹ cū eo. ⁊ opus ei⁹ cora illo. ꝑ Et vocabūt eos ꝑ pplus scūs redēpti a dño. ꝑ Tu aūt ꝑ vocaberis q̄sita ciuitas ꝑ ⁊ nō derelicta. ꝑ

Vis ē iste LXIII

r Et eleuate signū ad populos. stute sancte crucis eis ꝓdicādo. ⁊ qz iā factū est ēt⁹ ad alios credētes in oīb⁹ terre habitabil' locis a tpe apl'oꝝ. sm q⁹ diffusi⁹ declarau sup illud ps. xviij. In oēm terrā exiuit son⁹ eoꝝ. ō subditur Ecce dñs auditū fecit ī extremis terre. ⁊ subdit.

v Dicite fi. syon. i. congregatiōi fideliū. x Ecce saluus ve. i. veniet ad iudiciū. sicut p incarnationē iā venit in mūdū. y Ecce merces ei⁹ cū eo. ad reddēdū penā vel ꝓmiū sm merita ⁊ demerita hoīm. z Et vocabūt eos angeli seū q̄ erūt executores diuini iudicij. z Eos a Populꝰ scūs. eos ad gl'iaꝫ deducēdo. (scz electos.
b Tu aūt. s. eccl'ia. c Vocaberis ci. q̄sita. s. a dño et angel' scūs. d Et nō dere. i. malis demonū cū reprobis.

In capitulo. lxij. vbi dr in postilla. Et videbunt gentes iustum ⁊ um. Additio.

Oc qđ dr. Et videbūt gentes iustū tuū. pōt intelb ligi de visione christi in corpe assumpto in q̄ de⁹ visibiliter cognoscitur. ⁊ etiā de visione eucharistie eadem ratione. Capitulū. LXIII.

Vis ē iste. Capitulū istud exponit de xpo cōiter q ab hebreis expositoribus ⁊ latinis aliter ⁊ aliter tñ Dicit enī Ra. sa. q⁹ p eodem cū dr hic. Quis ē iste q̄ venit de edom ⁊c. intelligit Romanū imperiū. put fuit in latitudie sua qñ dñabat vniuerso orbi. dicēs q⁹ messias in aduētu suo multos de habitatoribus orbis interficiet. ⁊ ꝓpter h describit hic ei⁹ vestimētū sanguine rubricatū. ⁊ oēs residuos inde is subiiciet. ⁊ ad h captat lām. put pōt. sz nō pleāt hāc expositionē. qñ fundat sup falsū. cū aduent⁹ xpi trāsierit ī ꝓteritum. Catholici vo cōiter exponūt de xpo post passionē suā redeūte ad pātes. seqntes in h btōs Hiero. ⁊ Dyoni. sm q̄s illud qđ dr hic.

a Quis est iste q̄ venit de edom ⁊c. est vbū āgeloꝝ xpm ascendentē admirātiū. ⁊ de ei⁹ mysterijs plen⁹ doceri et illumiari petentiū. aliter tñ. qz sm Hiero. est vbū angeloꝝ inferioꝝ q̄rentiū edoceri a superioribus. sm Dyoni. vero vñ. ca. celestis hierarchie est vbū oīm. qz etiā supmi angeli q̄sierūt de ꝓdicto plen⁹ edoceri. sed istis videt obuiare dictū Aug⁹. v. sup Bene. ad lām vbi dicit q⁹ angeli a principio cognouerūt oia mysteria gre fienda. cui dicto videt ab alijs q⁹ licet cognouerūt dicta mysteria in generali. nō tñ q̄ctū ad oēs ꝓditiōes ꝑticulares. ⁊ de istis q̄sierūt plen⁹ edoceri. hanc aūt expositionē nō intendo pse qui p oīa. qz diffuse tradit in glosis ⁊ aliorū postillis ad quas q̄libet pōt recurrere. nec ipaz intendo in aliq̄ reprobare. sed tñ p modū inquisitionis scholastice aliq̄ circa eaz dicere. Primū est q⁹ ista expositio in aliq̄bus videt extranea. qz sm ipam cū dicit hic. a Quis est iste q̄ venit de edom ⁊c. intelligēdus est loc⁹ vnde christ⁹ ascendit. scz mons oliueti vel hierim que est iuxta eū. q⁹ antē hierim vel iudea intelligat⁹ p eodem videt extraneus. cū idumea semp fuit iudee inimica. sicut esau ipi iacob. Itē qđ dicit
b Et aspsus est sanguis eoꝝ sup vestimēta mea (infra sic exponit ab eis vt sit verbū christi de sua passione loquentis. Et aspersus est sanguis eorū. i. sanguis meus q̄ dicit eoꝝ. eo q⁹ est effusus ꝓ peccatione iudeoꝝ. hoc extraneū videt. qđ nō recolo me vidisse alibi ī scriptura talem loquēdi modū. Itē xpo ascendente mysteriū incarnationis iā erat in effectu cōpletū q̄ntū ad substātiā facti ⁊ circūstātias. talia vo post-

q̄ sunt in effectu posita. nō vident excedere facultatē cognitōis angelice. ⁊ marie q⁹ ā gel' etiā ī superiores q̄ mittūtur in ministeriū fuerūt in istis instructi. vt ptz de angelis natiuitatē christi annūciātibus ipis pastoribus. ⁊ de angelis apparētibus marie ⁊ ioseph ⁊ tribus magis ⁊ ꝓsilibus vt ptz ex euāgelio ī pluribus locis. ⁊ nō dubiū videt q⁹ ascēdente christo q̄rerēt plen⁹ edoceri de passione christi dicendo. Quare rubrū est indumentū tuū ⁊c. vt dicit expositio ista. Itē dato q⁹ nō sit ibi aliq̄s tale dubiū seu modꝰ loquendi extraneꝰ. tñ nō sumꝰ astrict⁹ ad tenēdū ipam. vt videt. tum q⁹ sacra scriptura exp̄sse nō determinat q⁹ iste debeat esse sensus huꝰ scripture sicut determinat ō pluribus alijs in h libro scriptis. ⁊ alijs veteris testamēti locis. verbi grā qđ dr supra in principio. Spūs dñi super me. eo q⁹ vnxerit me. saluator dicit Lu. iiij. impletū fuisse in ipo. tum similiter nec auctoritas eccl'ie determinauit h qđ videtur. vel audierim. sed solū ad h habem⁹ auctoritates sanctoꝝ dyonisij ⁊ Hieronimi. ex qbus nō habetur argumētū necessariū. sz tñ pbabile. qđ sic debeat intelligi. vt habet in fama sancti Thome. pte prīa. art. viij prime q̄stionis. ⁊ idē dicit scūs Aug⁹. in epla ad vincentiū donatistā. q̄ arguebat ꝺ ipm de dictis sancti Hylarij. Ad qđ rīdens dicit. hoc gen⁹ lectionis ab auctoritate canonis distinguēdū est. nō enī sic legunt tanq̄ eis testimonia. pferant. vt ꝓtrasentire nō liceat ⁊c. Item de obscura traditiōe sacre scripture in pluribus locis. ⁊ maxie in ꝓphetis vna causa a doctoribus assignat. vt p studiosos multipliciter exponat. sm q⁹ dr Basi. xij. Tu aūt dauid claude sm⁹ ones ⁊ signa libri vsq̄ ad tps statutum ptrāsibunt plurimi. ⁊ multiplex erit scia. i. expositio. vt dicūt doctores nri. ꝓpter qđ absq̄ ꝓ iudicio alīq̄ expositiōis ꝓdicte intendo aliā pse q̄ mihi clariorē videt. ꝓdicta vo sic diffuse posui nō solū p isto loco sacre scripture. sed etiam p alijs. vt diligēs lector ꝓsideret q̄ expositiones sacre scripture necessario sunt tenēde. ⁊ q̄ nō. Ad euidētiā expositionis ponēde ꝓsiderādū. q⁹ edom ⁊ bosra in hebreo sūt nomina ꝓpria ⁊ appellatiua. put autem sunt ꝓpria. Edom est nomen filij isaac. qui aliō nomine vocatur esau. Genesis. xxv. ⁊ etiā terre ab eo denominate. que latine dicitur idumea. Bosra vero vel potiꝰ Bisra. sic enī scribitur in hebreo. nomē est ciuitatis vnde fuit iobab rex edom. Genes. xxxvij. put vero sunt nomina appellatiua. Edom signat rubedinem. ⁊ bosra munitionem. Istis igit̄ predictis veniamus ad diuisionem. Superius enī posita est facta p christum saluatio. Hic cōsequēter ponitur saluationis discretio. que pfecte fiet in finali iudicio. tunc enī saluator segregabit electos a reprobis. sicut segregat pastor oues ab hedis Matth. xxv. illud autem iudicium precedet psecutio antichristi ⁊ eius exterminium. ⁊ ideo

primo ponit antixpi exterminatio, scdo iudicij executio, ca. seqnti. Circa primū sciendū. q sicut dicit methodius martyr. et doctores cōiter ad detegendā antixpi pfidiaz mittent a deo enoch et helyas. q detecta iudei puertētur ad fidē xpi pniam agētes. et ideo hic prio ponit antixpi detectio. et scdo iudeorū puersio. ibi. Miserationū dñi. Circa primū esaias pūdens antixpi ptātē futuraz et p xpm subito defecturā admiratiue dicit

a Quis ē iste. i. q̄s victoriosus.

b Qui venit de bosra. i. de hierlm ciuitate mūita in q̄ antixps sedebit in templo tāq̄z sit de. scda Thessal. ij. et ipam muniet ad sui

c De (stabulationē. edom tinctis ve. i. rubricatis fm q dicit. j. Quare ḡ rubr est indumētū tuū. et p b designat interfectio antixpi. Quē dñs iesus interficiet spū oris sui in mōte oliueti iuxta hierlm. et logitur hic pphēta de xpo ad modū hoīs victoriz cui vestimēta sūt rubricata sanguine victoz ab

d Iste formosus (eo. sus in stola sua. i. humanitate sua gliosa. q̄ est q̄ vestimētū diuinitatis Phlyp. ij. In similitudinez hoīm factus. et habitu inuētus vt homo.

e Bradiēs in mul. vt sue. q. tūc apparebit cū angelo rū multitudie. ostēdit xpi risio ad q̄stionē pphe dicētis.

f Ego q̄ loq̄r in. spū oris mei interficiēdo impium et magnā ptē sibi adherētū.

g Et ꝓpugnator suz ad saluādū. s. electos ꝺ psecutōe antixpi. et ostēdit q̄nt pphā

h Quare ḡ rubrū est indu. tuū. sc. et ptz ex di (uerū. ctis sniā. et subdit xpi risio dicētis.

i Torcu. calcaui solus. et accipit hic ꝓtinēs p ꝓtento. s. torcular. p vuis in torculari calcatis p q̄s hic intelligit antixps et satellites

k Et de gentib nō ē vir mecū. q. null de hoīb (ei. poterit deijcere antixpm.

l Calcaui eos in fu. meo. id est vindicta iusticie mee.

m Et aspsus est sanguis eoz. sc. et ptz ex dict sniā.

n Dies enī vltiōis. s. sctōr de impio antixpi interfector.

o In corde meo. s. firp Annꝰ retri. mee venit. reddendo (muter dispositā. sibi et satellitib suis penā debitā. p peccatis. vel aliter.

p Annꝰ retri. i. iudicij generalis.

q Circūspexi. et nō erat auxiliator. exponit sicut ī. De gentib nō est vir mecū.

r Et saluauit mihi. s. electos meos de psecutione antixpi.

s Brachiū meū. i. potētia mea.

t Indignatio mea. ꝺ antixpi mala.

v Ipa auxiliata est mihi. inq̄ntū ex decētia dine iusticie pcedet ista vindicta. loq̄tur hic pphā de futuro p modū pteriti. vt freq̄nter fit in pphetis ꝓpter certitudinē pphetie

x Et ꝓculcaui populos in furore meo. et inebriaui eos indignatiōe mea. et detraxi in terrā virtutes eoz.

y Miserationū dñi recordabor. laudem dñi sup oīb q̄ reddidit nobis dñs. et sup multitudinē bonoz domui isrl q̄ largit est eis fm indulgētiā suā et fm multitudinē miserationū suaz.

z dixit. Verum tamen pplus meus est.

a Filij nō negantes.

b Et factus est ei saluator in oī tribulatiōe eorum.

c Non ē tribulatus. et angelus faciei ei saluauit eos.

d In dilectione sua. et indulgentia sua. ipse redemit eos. et portauit eos et eleuauit eos cūctis diebus seculi.

e Ipsi autem ad iracundiam prouocauerunt. et afflixerunt spiritū sancti eius.

f Et conuersus est eis in inimicū. et ipse debellauit eos.

g Et recordat est diez seculi. moysi et populi sui.

h Ubi ē qui eduxit eos de mari. cum pastoribus gregis sui.

i Ubi est qui posuit in medio eiꝰ spiritū sanctum suum.

k Qui eduxit eos in dextera moysi. brachio gloriē sue. scindens aquas ante eos. vt faceret sibi nomen sempiternum.

l Et deduxit eos in abyssis. sicut equum in deserto non impedient.

m Spiritus dñi eduxit eos. sic duxisti populum tuum. vt faceres tibi nomen gloriosum.

n Respice de celo. et vide de habitaculo sanctificationis tue. et gloriē tue.

o Ubi est zelus tuus. et fortitudo tua. multitudo viscerum tuorum. et misericordiarum tuarum super me continuerunt se.

p Quia tu pater noster. et abraam nescierunt nos. et israel nō agnouerunt nos.

q Tu dñe pater noster. redemptor noster. nomen tuum ab eterno.

r Quare errare fecisti nos dñe de viis tuis. indurasti cor nostrum ne timeremus te.

s Reuertere propter seruos tuos. tribus hereditatis tue.

t Quare possedit populus sanctificationis tue. quasi nichil.

v Facti sumus quasi a principio. quando non dominatus es nostri. neq̄ vocatum est nomen tuum super nos.

x Utinam dirumperes celos et descenderes. a facie tua montes defluerent.

y Sicut exustio ignis tabescere faciet aquas. ad nomen tuum manifestum fieri aduersariis tuis. a facie tua gentes turbabuntur.

z Cum feceris mirabilia nō sustinebimus. descendisti. a facie tua montes defluxerunt.

a Et ab eterno non audiuimus. non vidit oculus deum absq̄ te. et opera tua quę faciet exspectanti misericordiam.

b Occurristi letanti. et facienti iusticiam. in viis tuis recordabimur tui.

c Ecce tu iratus es. et peccauimus. in ipsis perseuerabimus. et saluabimur in eis.

d Et factus est quasi pollutus omnis nr. et quasi pannus menstruate. vniuersi cecidimus quasi folium.

e Et iniquitates nr quasi ventus abstulerunt nos.

f Et non est qui inuocet nomen tuum. qui exurgat et teneat te.

g Abscondisti faciem tuam a nobis. et tabescere nos fecisti in manu iniquitatis nr.

h Et nunc dñe pater noster es tu. nos lutum. et fictor noster tu. et opera manuum tuarum omnes nos.

i Ne irascaris dñe vsq̄ad finem. neq̄ vltra memineris iniquitatis nr.

k Ecce respice. populus tuus omnes nos.

l Ciuitas sancti tui facta est deserta. sion deserta facta est. hierlm desolata.

m Domus sanctificationis tue. et gloriē tue. vbi laudauerunt te patres nr. facta est in combustionem ignis.

n Et omnia desiderabilia nr facta sunt in ruinam.

o Numquid super his continebis te dñe. tacebis et affliges nos vehementer.

p Quasi mulier q̄ parturit. appropinquauit tempus eius vt pariat. ita facti sumus a timore tuo dñe.

q Concepimus. et quasi parturiuimus. et peperimus spiritum saluatoris tui.

r Quem fecisti in terra. et habitatores orbis terre cadent.

s Non fiet saluator in terra. nec habitatores orbis terre resurgent.

t Mortui tui viuent. interfecti mei resurgent.

v Evigilate et laudate habitatores pulueris. quia ros lucis ros tuus est. et terra gigas reddet.

x Vade populus meus intra in cubicula tua. claude ostia tua super te. abscondere modicum ad momentum donec pertranseat ira.

y Quia ecce dñs egredietur de loco suo. vt visitet iniquitatem habitatoris terre super eum. et reuelabit terra sanguinem suum. et non operiet vltra interfectos suos.

z In die illa visitabit dñs in gladio suo sancto. magno. et forti. leuiathan serpentem vectem. et leuiathan serpentem tortuosum. et occidet draconem qui in mari est.

a In die illa vinea vini sedech. ego dñs custodiam eam. ne quis delinquat in ea. nocte ac die custodiam illam.

b Indignatio non est mihi. quis det mihi spinas et vepres in prelio. gradiar in eis. et simul succendam eas.

c Aut apprehendat fortitudinem meam. faciat pacem mecum. et pacem faciet mecum.

d In futuris dies adducet iacob radicem. florebit et germinabit israel. et implebunt facie orbis terre semine.

e Numquid percussionem percussit eum. aut sicut occisio occisorum eius occisus est.

f In mensura contra partem eius iudicabis eum. separabit in die spiritu suo valido. in die aquilonis.

g Propterea in hac parte dimittetur iniquitas iacob. et hoc erit omnis fructus. vt auferatur peccatum eius.

h Cum posuerit omnes lapides altaris quasi lapides calcis contritos. non consurgent luci et delubra.

i Ciuitas munita solitudo. habitatio dimissa et derelicta quasi desertum. ibi pascetur vitulus. et ibi accubabit. et consumet ramos eius.

k Cum aruerint rami eius confringentur. mulieres venient et incendent eas. quia non est populus intelligens. propterea non miserebitur eius qui fecit eum. et formator eius non misericordiam faciet ei.

l Et erit die illa. excutiet dñs ab alueo fluminis vsq̄ ad torrentem egypti. et vos filij israel colligemini singuli.

m Et erit in die illa. clangetur tuba magna. et venient qui perierant in terra assyriorum. et qui abierant in terram egypti. et adorabunt dñm in monte sancto in hierlm.

n Hec dicit dñs. celum mihi sedes est. terra autem scabellum pedum meorum.

o Quam domum edificabitis mihi. et quis locus requietionis meę.

p Omnia hec manus mea fecit. et facta sunt vniuersa hec dicit dñs.

q Ad quem autem respiciam nisi ad humilem et quietum. et trementem sermones meos.

r Qui immolat bouem quasi qui occidat virum. qui mactat ouem quasi qui excerebret canem. qui offert sacrificium quasi qui offerat sanguinem porci. qui recordatur thuris quasi qui benedicat idolo.

s Hec omnia elegerunt in viis suis. et in abominationibus suis anima eorum uoluit.

t Ego elegi illusiones eorum. et quę timebant adducam eis. quia vocaui et non erat qui responderet. locutus sum et non audierunt. et fecerunt malum in oculis meis. et quę nolui elegerunt.

v Audite verbum dñi qui tremitis ad verbum eius. dixerunt fratres vestri odientes vos. et abicientes propter nomen meum. glorificetur dñs. et videbimus in leticia vestra. ipsi autem confundentur.

x Vox populi a ciuitate. vox de templo. vox dñi retribuentis vindictam inimicis suis.

y Antequam parturiret peperit. antequam veniret partus eius. peperit masculum.

z Quis audiuit unquam tale. et quis vidit huic simile. numquid parturiet terra in die una. aut parietur gens semel. quia parturiuit et peperit sion filios suos.

a Numquid ego qui alios parere facio ipse sterilis ero. dicit dñs. si ego qui generationem ceteris tribuo ipse generare non habeo. dixit dñs deus tuus.

b Letamini cum hierlm. et exultate in ea omnes qui diligitis eam. gaudete cum ea gaudio vniuersi qui lugetis super eam.

c Vt sugatis et repleamini ab vbere consolationis eius. vt mulgeatis et deliciis affluatis ab vbere glorie eius.

d Quia hec dicit dñs. ecce ego declinabo super eam quasi fluuium pacis. et quasi torrentem inundantem gloriam gentium. et sugetis. ad latus portabimini. et super genua blandientur vobis.

e Quasi cui mater blanditur. sic ego consolabor vos. et in hierlm consolabimini.

f Et videbitis. et gaudebit cor vestrum. et ossa vestra quasi herbe germinabunt. et cognoscetur manus dñi seruis eius. et indignabitur inimicis suis.

g Quia ecce dñs in igne veniet. et quasi turbo quadrige eius. reddere in indignatione furorem suum. et increpationem suam in flamma ignis.

h Quia in igne dñs dimicabit. et in gladio suo ad omnem carnem. et multiplicabuntur interfecti a dño.

i Qui sanctificabant et mundabant se ad ea que in orto sunt. post ianuam intrinsecus. carnes porcinas. et abominationem. et murem simul consumentur. dicit dñs.

k Opera eorum et cogitationes eorum ego venio vt congregem cum omnibus gentibus et linguis. et venient et videbunt gloriam meam.

l Et ponam in eis signum. et mittam ex eis qui saluati fuerint ad gentes in mare. in affricam et lydiam tendentes sagittam. in italiam et grecie. ad insulas longe que non audierunt de me. et non viderunt gloriam meam. et annunciabunt gloriam meam gentibus.

m Et adducent omnes fratres vestros de cunctis gentibus munus dño. in equis et quadrigis et lectica. et in mulis et dromedariis super montem sanctum meum hierlm. dicit dñs. sicut si filij israel offerant munus in vasis mundis in domum dñi.

n Et de eis assumam sacerdotes leuitas. dicit dñs. sicut celum nouum et terra nouum que ego facio stare coram me. dicit dñs. ita stabit semen vestrum et nomen vestrum.

o Et erit mensis de mense. et sabbatum de sabbato. venient omnis caro vt adoret coram facie mea dicit dñs.

p Et egredientur et videbunt cadauera virorum qui preuaricati sunt in me. vermis eorum non morietur. et ignis eorum non extinguetur. et erunt visui omni carni usq̄ad satietatem.

q Hec dicit dñs. ecce ego declinabo super eam quasi fluuium pacis. et quasi torrentem inundantem gloriam gentium. et sugetis. ad latus portabimini. et super genua blandientur vobis.

r Quasi cui mater blanditur. sic ego consolabor vos. et in hierlm consolabimini.

s Et videbitis. et gaudebit cor vestrum. et ossa vestra quasi herbe germinabunt. et cognoscetur manus dñi seruis eius. et indignabitur inimicis suis.

t Quia ecce dñs in igne veniet. et quasi turbo quadrige eius. reddere in indignatione furorem suum. et increpationem suam in flamma ignis.

v Quia in igne dñs dimicabit. et in gladio suo ad omnem carnem. et multiplicabuntur interfecti a dño.

x Qui sanctificabant et mundabant se ad ea que in orto sunt. post ianuam intrinsecus. carnes porcinas. et abominationem. et murem simul consumentur. dicit dñs.

y Opera eorum et cogitationes eorum ego venio vt congregem cum omnibus gentibus et linguis. et venient et videbunt gloriam meam.

z Et ponam in eis signum. et mittam ex eis qui saluati fuerint ad gentes in mare. in affricam et lydiam tendentes sagittam. in italiam et grecie. ad insulas longe que non audierunt de me. et non viderunt gloriam meam. et annunciabunt gloriam meam gentibus.

a Et adducent omnes fratres vestros de cunctis gentibus munus dño. in equis et quadrigis et lectica. et in mulis et dromedariis super montem sanctum meum hierlm. dicit dñs. sicut si filij israel offerant munus in vasis mundis in domum dñi.

b Et de eis assumam sacerdotes leuitas. dicit dñs. sicut celum nouum et terra nouum que ego facio stare coram me. dicit dñs. ita stabit semen vestrum et nomen vestrum.

c Et erit mensis de mense. et sabbatum de sabbato. venient omnis caro vt adoret coram facie mea dicit dñs.

d Et egredientur et videbunt cadauera virorum qui preuaricati sunt in me. vermis eorum non morietur. et ignis eorum non extinguetur. et erunt visui omni carni usq̄ad satietatem.

cutione antixpi.ꝛ ꝟ mō subintelligēdū est ī oīb⁹ seqntib⁹ pris h⁹. s Ubi est q̄ po.in me.et⁹.s.spūs israelitici. ¦ r Spūs scī sui.s.moysi cui dedit spūm ꝓphetādi ꝛ sapientiā ꝛ ꝓstantiā ad educēdū israel de terra egypti.

v Qui eduxit ver.moy.i.ad partē bonā ꝛ ꝓsperaz.libe/rando eū de ꝓsecutōe pharaonis.eū occidere volentis. Exo.ij.

x Brachio maiestatis sue.i. fortitudine deitatis sue.

y Qui scidit aq̄s.s. mar.ꝛ. vt ptz er dictis

z Ut faceret sibi nomen sem. Vel g̃liaz.in nois dei recolū ꝛ recolet in futuris generatiōib⁹ istud factū.

a Qui eduxit eos ꝓ abyssos.i.ꝓ ꝓfundū maris rubri.

b Quasi equū ī deserto nō impingentē. id ē ꝓmpte ꝛ absq̄ alīq̄ impedimēto.ꝓce/

c Quasi (dentem. aial in cāpo.i. in terra plana.vbi non habet obstaculo.

d Descēdēs.spūs dñi.s.ang⁹ l⁹ a deo missus e Ductor eⁱ⁹ fuit.vt ptz er ꝓdictis. f Sic adduxisti pp̄lm tuum.vt faceres tibi nomē g̃lie istud enī factū fuit reductū ad memoriam vsq̄ nūc.ꝛ reducet in posterū ad g̃loriā diuini nomis.

g Attende de celo.ad ornem nr̄am. h Et vide de habi.san.tuo.afflictionē nr̄am.sic⁹ alis fecisti.ō subdit.

i Ubi est zel⁹ tu⁹.q̄ dilexisti pccs electos l Et fortitudo tua.q̄ fortes liberasti eos. l Multitudo viscerū tuoz.i.pietatis q̄b⁹ eis bona ꝓstitisti. m Sup me ꝓtinuerūt se.a ꝓdescēsiōe.in ista enī tribulatōe mea cessauerūt. n Tu n.dic ꝓsit ꝓtiē liberatio a culpa. Circa quā ꝓmo allegat pietas ꝛ potētia diuina.cū dicitur.

n Tu enī pr̄ nr̄.in generatōe enī mē mistrat materiaz ꝛ pr̄ dat formā.ꝛ ō in generatōe hois dr̄ dr̄ pr̄. q̄ corpori organizato infundit aiam creādo. o Et abraam nescaut eos.q.d.ab eo.nō habem⁹ aiam.nec a tacob.

p Tu dñe pr̄ nr̄.aiam dādo. q Redēptor nr̄.ipam iustificādo. r A seculo no.tu.s.ꝓtis nr̄i ꝛ redēptoris

s Quare errare nos fe.do.i.ꝓmisisti. t De vijs tuis.i.ꝓceptis ꝛ ꝓsilijs euāgelicis. v Induraſti cor no. subtrahendo g̃am tuā cor mollificantē.tm iuste ꝓ nr̄a incredulitate. x Ne timerem⁹ te.nō est intelligendum istud cautatiue.sic⁹ dr̄ subtrahebat g̃am suā.vt ꝓ hoc ab hoib⁹ excludat diuinū timorē.ꝟ intelligit tm ꝓsecutiue. ad subtractionē enī g̃e sequr subtractio timoris filialis

y Cōuertere.pcta nr̄a remittēdo.ꝛ (q̄ est ei annexus. nos iustificādo. z Propter f.tu.i.ꝓpter merita ꝓtiarcharū in fide xp̄i vēturi mortuorum.ideo subditur.

a Tribus hereditatis tue.ꝛ vt petitio sit magis eraudibilis adhuc recolit atrocitas ꝓsecutiois antichristi cū dr̄.

b Quasi nihilū possidebim⁹.s.xp̄ianus ipm nihil reputando. c Hostes nr̄i.s.antixps ꝛ sibi adherentes.

d Concul.sancti.tui.Antixps enī ꝑculcabit ecclīaz dei cultū inde auferēdo e Facti sum⁹ ꝛc.q.d.tanq̄ extranei a te dimissi sum⁹ in manib⁹ inimici tui.

Jn ca.lxij.vbi dr̄ in postil.primus est q̄ ista expositio in aliq̄b⁹ videt extranea. Additio.i.

Expositio sanctoz ī ꝟ loco nō videt extranea si bene ꝑsideret.ꝟ satis rōnabilis nō obstātibus postillatoris rōnib⁹ ꝓtra eā factis.ꝛ ō sicut ꝓ modum inq̄sitionis scholastice eā postillator impugnauit.sic pari mō defendenda esse videt. Ad ꝟ ei q̄d primo dicit q̄

nuerūt se. u Tu enī pr̄ nr̄: o ꝛ abraā nescauit nos:et israel ignorauit nos. p Tu dñe pr̄ nr̄: q redēptor nr̄ r a seculo nomen tuum. s Quare errare nos fecisti dñe: t de vijs tuis: induraſti cor nr̄m ne timerem⁹ te. v Cōuertere.ꝓp̄ tuos tuos tribus hereditatis tue. b Quasi nihilū possederūt pp̄lm sc̄m tuum: c hostes nr̄i d conculcauerūt scificatiōnē tuā. e Facti sumus q̄si in principio cum nō dñareris nr̄i neq̄ inuocaret nomē tuum sup nos. LXIIII.

ꝛ spūs scī sui. u Qui eduxit ad dexterā moysē brachio maiestatis sue: x q̄ scidit aq̄s aīe eos: vt faceret sibi nomē sempiternū y Qui eduxit eos ꝓ abyssos: z q̄i equū ī deserto nō impingētē a q̄i aial ī cāpo b descēdēs. c Spūs dñi ductor eⁱ⁹ fuit. d Sic adduxisti pp̄lm tuum: vt faceres tibi nomē g̃lie e Attēde de celo ꝛ vide de habitaculo sancto tuo ꝛ g̃lie tue. f Ubi ēzelus tuus: g ꝛ fortitudo tua: h multitudo viscerū tuoz ꝛ miserationū tuaz. i Sup me cōtinuerūt se. k Tu enī pr̄ nr̄: l ꝛ abraā nescauit nos: et israel ignorauit nos. m Tu dñe pr̄ nr̄: n redēptor nr̄ o a seculo nomen tuum. p Quare errare nos fecisti dñe: q de vijs tuis: induraſti cor nr̄m ne timerem⁹ te. r Cōuertere.ꝓp̄ tuos tuos tribus hereditatis tue. s Quasi nihilū possederūt pp̄lm sc̄m tuum: t hostes nr̄i v conculcauerūt scificationē tuā. x Facti sumus q̄si in principio cum nō dñareris nr̄i neq̄ inuocaret nomē tuum sup nos. LXIIII.

Xpositio sanctoz ī ꝟ loco nō videt extranea si bene ꝑsideret.ꝟ satis rōnabilis nō obstātibus postillatoris rōnib⁹ ꝓtra eā factis.ꝛ ō sicut ꝓ modum inq̄sitionis scholastice eā postillator impugnauit.sic pari mō defendenda esse videt. Ad ꝟ ei q̄d primo dicit q̄ hierm seu iudea non dr̄ ītelligi p edom eo⁹ idumea semp fuerit iudee inimica.dicendū q̄ descēdētes a iacob ꝛm carnē ꝛ ab ei⁹ fide recedētes. sic fuit synagoga iudeoz xp̄m negantiū ꝛ crucifigentiū tal⁹ synagoga merito trāsiit idumicā inimicā ī parte iudeā.vel ꝛ nomē idumee sibi vēdicat q̄ ab exordio fuit israeli inimica.put plene declaratū est ꝟ. xxxiij. ca. in additōe vbi ostensum fuit q̄ per idumeā intelligit ibi ad lr̄am sub sensu metaphorico synagoga iudeorū q̄ est synagoga sathane Apoc.ij. Vel p bostra eadē intelligitur synagoga ad lr̄az sub alia rōne.vide ibi. Item ad ꝟ q̄d dicit.ex ꝟ q̄ dr̄.Aspersus est sanguis eoz sup vestimenta mea.nō recte intelligit de sanguine xp̄i. q̄ non inuenit talē modū loquēdi in scripturis sacris.dicēdus q̄ sicut in scripturis sacris q̄q̄ attribuunt xp̄o aliq̄ que ei nō cōpetūt fm se.sed alias ꝓsiderationes. vt cum dr̄ in psal.in ꝑsona xp̄i. Verba delictoz meoz. Jn q̄b⁹ verbis christ⁹ dicit delicta aliorum esse sua.ingrātū.p eis penam sustinuit.vt ipe postil ibidē exponit.sic ī ꝟ loco aspsus dr̄ esse sanguis eoz nō q̄ esset eoz sanguis ꝓprie.ꝟ q̄ p.pcu rationē eoz fuit effusus.vel etiā q̄ xp̄i fecerūt se obnoxios sanguinis di.Sanguis ei⁹ sup nos ꝛ sup filios nr̄os Jtē ad ꝟ q̄d dicit q̄ christo ascēdente mysteriū incarnationis tā erat in effectu cōpletū dicendo.q̄ licet angeli ꝛ visione beatifica mysteria g̃e cognoscūt.nō tñ oīa.neq̄ equaliter oēs.sed fm q̄ de⁹ voluerit eis revelare. vt ī prima parte.q.lvij.arti.vlti.in corpe q̄stiōis.ꝛ ō cognitio oīm mysteriorum incarnatiōis christi videt excedere facultates angelice cognitiōis.vnde de talib⁹ angeli amplⁱ⁹ quererent edoceri. Dato etiam q̄ hec ratio esset valida.tñ adhuc nō cogeret exponere hāc ꝓphetiā de christo p⁹ passiōne suā ad patrē redeunte.ꝛ ꝟ ea ponēdo q̄ hoc q̄d dr̄ hic Quis est iste q̄ venit edom.sit vbū esaie admirātis d⁹ victoria passionis.put postillator vult fm suā expositōez. Jtem ad hoc q̄d dicit.q̄ non arctamur ad tenendū expositionem ꝑdictorū sanctorum dicendū.q̄ licet verum sit q̄ ea que habent tm ex dictis sanctorū doctoz non sunt tante auctoritatis.vt ex eis testimonia ꝑferant.put dicit Augustinus.tamē fm pietatē seu ex dono pietatis oportet honorare sanctos.ꝛ non contradicere temerarie eoz scripturis.

Jn eodē ca.vbi dr̄ in postilla.Jndignatio mea cōtra antichristi mala. Additio.ij.

Bi nos babem⁹. Jndignatio mea.in hebreo hr̄ v Jra mea auxiliata ē mihi.cui⁹ sensus est.mā fm philosophū.ad ꝑsentia vindicte delectatio seq̄t que q̄dē vindicta si sit recta totaliter excludit tristicia,

vnde hic loq̃tur de⁹ ad modū hominis q̃ vindictaz pfectam exercens p suã iram ex hoc ꝓsequit quietationē seu delectationez, ⁊ sic ira auxiliatur irato. de quo dicit, Ira mea seu indignatio mea auxiliata est mihi.

In eodē ca. vbi dr in postilla. Tu enī pr nr. In gēneratione enī mr ministrat materiã. Additio. iij.

Sicut de⁹ infundit aiam corpi organizato creādo
ſ ita etiã est creator materie de nihilo eã ꝓducēdo

Vsq; fm ꝓsiderationem postillatoris sic ptineret ad deū respectu hois ratio matertatis, sicut ⁊ ꝓpaternitatis. Et ꝺ aliter videt dicendū. Prohibet attendenduz est q̃ ad hoc q̃ affectū filialē habeam⁹ ad deū requit donū spūsancti. s. donū pietatis. p qđ donū cultū ⁊ officiū exhibem⁹ deo vt pri, fm illud Roma. viij. Accepistis spm adoptionis filioꝝ in quo clamam⁹ abba pater. vnde fm sanctū Tho. in scda scde. q. ci. arti. i. in rnsione secundi argumēti, deo exhibet cultuz vt pri est excellenti⁹ q̃ exhibere cultū deo. vt creatori ⁊ dño. Et ꝺ ad ꝓclamandū paternalē pietatē dei cū dixisset. Multitudo viscer tuoꝝ ⁊c. subdit. Tu enī pater nr. q. d. nō solū ad teclamamus. vt ad creatorē seu dñm. sed vt ad pr̃em cui magꝭ ptinet ostendere viscera miserationū ad filios. ⁊ sq̃tur. Abraaz nescivit nos. q̃si diceret. paternitas tua erga nos. nō est ista sicut paternitas abrae vel israelis. q⁹ tu nō solus es pater sed etiã dns ⁊ redemptor ⁊ saluator. vñ subdit ꝓ pheta dr. Pater nr. redemptor noster a secula ⁊c.

Replica.

In capitulo. lxiij. postilla tor allegat expositionem
ı beati Hyronimi ⁊ beati Hieronymi exponentiuz put cōiter dr ꝑ̃o post passionē redeunte ad patrē. ſz dicit salua reuerētia sctoꝝ illā expositionē. nec velle sequi. nec reprobare. ſz p̃ modū scholastice inq̃sitionis pauca circa eā dicere. primū q̃ illa expositio videt ad litrā esse extranea vbi p eodem accipit mons oliueti vt hierusalē. cū eodem fuit iudee semp hostis sicut esau iacob. Scdo circa h qđ dicit. Et aspus est sanguis eoꝝ sup vestimenta mea. exponit q̃ sanguis xpi dicit sanguis iudeoꝝ. q⁹ p̃ purationē eoꝝ effusus est dicit postillator se fi recolere similē modū loquēdi in scriptur. Tertio est sibi dubiū q̃ ad admirationē hic positas. q̃s ista expositio dicit esse angeloꝝ ⁊c. Et finaliter se excusans a seqla illius expositōis dicit. dato q̃ nō cēt talis loquēdi extraneitas nō sum⁹ tñ astrati ad tenēdū illā expositionez. tum q⁹ sacra scriptura ei ꝑsse nō declarat q̃ iste sit sensus hui⁹ scripture ⁊ nō alt⁹. sicut in plurisq; locꝭ fit. exemplū ꝑ. vij. ca. Ecce ego ꝺcipiet. sensus illt⁹ determinat auctoritate euãgelij. ⁊ sic de alijs. Nec eccl'ia determinauit. sed solū habemus ad id auctoritatē Hyronimi ⁊ Hiero. ex q̃ nō hr argumentū necessariū q̃uis ꝓbabile. put vult sanct⁹ Tho. i. parte summe arti. viij. i. q. in rnsione. ad scām argumētū Et hoc idē vult beat⁹ Aug⁹. ad vincentiū donatistā. q̃ arguebat ꝺ cū de dictis beati Hylarij. cui rndit beat⁹ Aug⁹. dicēs. Hoc gen⁹ scripturarū ab auctoritate sacri canonis dstinguēdū est. nō ei sic leguñ tanq̃ ex eis testimonia ꝓferant vt extra nō liceat sentire. Sic ⁊ isdē beat⁹ Aug⁹. libros suos nō vult legi. vt necessitatē credulitatꝭ imponant. vt ptz in libris retrac. Sed his bene dictꝭ et ad multa valentibꝰ Burgēsis se opponit volēs dicta motiua postil. euacuare. Ad primū rndet p sensum quē ipse met dicit metaphoricum. q̃ p eodem significet hierim qđ si ita est. nihil est ad ꝓpositū q⁹ postillator dicit ad lram nō ad metaphorā. Nā multa sunt vba p metaphorā q̃ ad lraz vt termini sonant sunt absurda. vt Judicū. ix. Jerunt ligna vt eligerent sibi regē. vñ sicut fm Burgēsem. ⁊ oīs cōmuniter doctores a solo sensu lrali sumit efficax argumentū. igit etiã a solo sensu lrali nō a metaphorico sumitur efficax ad argumentū rnsio. q⁹ igit Burgēsis p metaphorā rndet. nō euacuat primū postillatoris argumētū. Ad scām argumentuz postil. rndet Burgen. p lrē contrarionē. q⁹ mutat actiuū in passiuū. ꝓpheta ei i psona xpi dicit hic de sanguinis effusione quā actiue xps fecit. nō quā passiue sustinuit. ptz ꝺ ex lra in q̃ dr. Calcaui eos in ira ⁊ ꝺculcaui in furore meo. ⁊ aspsus est sanguis eoꝝ super vestē meã. ⁊c. hic fit fmo de ira furore ⁊ indignatiōe xpi. q̃ in effusione sanguis xpi q̃ de corpe ei⁹ effusus est. locū non habent. q⁹ in ea ꝑte xpi. nec fuit ira. nec furor nec indignatio. sed charitas. patiēta ⁊ diuina miseratio. Ad tertiū argumētū postillatoris Burgē. rndet q̃ act⁹ aliqs hierarchic⁹ esset inq̃situs. qđ nō videt vez. q⁹ act⁹ hierarchici sūt supioꝝ ad inferiores vt docet beat⁹ Dyonisius. Cū igit non sit minor difficultas in q̃rendo q̃ in determinādo questa. talis igit act⁹ hierarchic⁹ si esset. nō esset inferioꝝ ad supioꝝ. ſz ecōuerso. sunt igit actus hierarchici reuelatiōes spōtanee nō inq̃sitiones exacte. Sunt etiã beati in his q̃ oīdunt ꝓtenti nō in inq̃rendo curiosi. ⁊ videt in hac ꝑte Burg. postillatorē nō recte vidisse q̃i dicit eū sentire. q⁹ ille inq̃sitiones sint esaie de victoria passionis xpi. Nō enī postillator hoc dicit. ſz dicit q⁹ esaias admirat ꝓ hmoi inq̃sitiones de victoria xpi ꝺ antichristū. de qua ⁊ Burgē. rōne cōpulsus dimittēdo sententiā sctoꝝ ⁊ sequēdo postillatorē exponit hūc passum. Et indignatio mea auxiliata est mihi ꝺ antixpm inquit. Ad vltimā rōnem postillatoris nō recte innuit Burgē. q̃si postil. temerarie se opponat dictis sanctoꝝ. qđ ꝑz in sua ꝓtestatiōe. q⁹ vt dicit siue ꝓiudicio sue sctoꝝ intēdo aliã ꝓsequi. In eodē ca. vbi dicit. Tu pater noster es. postillator dicit q⁹ deus pot⁹ dicit pater hominis q̃ mater. q⁹ ministrat formā. mater vero materiã in hoīs generatione. Burgen. volens hoc bene dictū infirmare arguit q⁹ fm dictū postillatoris. deus habet ita rationem maternitatis sicut paternitatis. quia creando materiam ministrat. sicut ⁊ formā. Respondeo. q̃uis deus creauit materiã primã. ex hoc tamē non dicit mater in generatione hominis. quia nō cōponit homo ex illa materia prima ⁊ ania. sed ex corpore ⁊ anima. corpus enī organizatum nō est ex nihilo. p ꝓsequens nō est creatum. sed opere parentū generatū. parens autē in hoc ope ministrans materiã vere mater dicit. administrās formam dicit pater. quia igitur deus huic corpori generato dat formam scz aiam. igitur dicitur pater. Est igitur obiectio Burgensis temptatiua. sicut in vico stramuum parisius cōsueuit fieri contra beanos.

Capitulū. LXIIII.

Linam. Aliqui doctores catholici exponūt prin
v cipiū huius capituli de primo christi aduentu. sed hoc nō videt ꝓuenienter dictum. quia primus christi aduent⁹ fuit in magna humilitate. et sic descript⁹ fuit futur⁹ Zacharie. ix. Ecce rex tu⁹ venit tibi iustus et saluator. ⁊ ipse pauper ⁊c. vnde sup illud Genes. xlix. Ligans ad vitem pullū suum. ⁊c. dicit Rabi moyses. q̃si veniet rex messias in hierusalem ad saluandum israel ipse erit cingulans asinū suum. ⁊ equitans sup eum. vt ducat se cum humilitate. sicut scriptuz est Zacharie. ix. Et ipse pauper. Hic aūt aduent⁹ eius describit cum magna potestate ⁊ terrore. ꝓter quod magister alexander de hales exponit hoc de scdo aduentu eius. s. ad iudiciū. qui i potestate magna erit ⁊ maiestate Luce. xxi. Igitur hanc sententiam sequendo dicendū q̃ postq̃ descripti⁹ est antixpi exterminiū. hic ꝓsit describit iudicium. Circa qđ ꝑmo ponit sctoꝝ desideriū. scdo ipm iudicium. ibi. Ecce tu irat⁹ es. Prima in duas. quia primo ponitur dictum desideriuum. scdo hui⁹ desiderij motiuū p̃cipiū. ibi. A seculo.

Circa primū sciendū q licet iudiciū futuri horrēdū sit re
probis, tñ desiderādū ē electis, q tūc in aīa ⁊ corpe beati
ficabunt. ꝓpter qđ saluator Lu. xxi. loquēs aplis de iudi
cio futuro dicit. Hec aūt fieri incipientibꝰ respicite ⁊ le
vate capita vra. i. exhylarate corda, vt exponit Bregor⁹
Cūm appropinqt redē
ptio vra. h aūt prenū
dens esaias dicit.

a Utinā dirūpes ce
los ⁊ descēderes b a
facie tua mōtes defluerent
c sic exustio ignis tabescerēt
d aq arderēt igni e vt notū fie
ret nomē tuū inimicis tuis f a
facie tua gētes turbarētur.
b Cū feceris mirabilia: non
sustinebim⁹. g Descēdisti: ⁊
a facie tua mōtes defluxerūt
m A seculo nō audierunt nec
auribꝰ ꝑceperūt. Oculꝰ non
vidit dē absq te: n q ꝑparasti
expectātibꝰ te. o Occurristi:

v Tinaz dirūpes ce
los ⁊ descēderes b a
facie tua mōtes defluerent
c sic exustio ignis tabescerēt
d aq arderēt igni e vt notū fie
ret nomē tuū inimicis tuis f a
facie tua gētes turbarētur.
b Cū feceris mirabilia: non
sustinebim⁹. g Descēdisti: ⁊
a facie tua mōtes defluxerūt
m A seculo nō audierunt nec
auribꝰ ꝑceperūt. Oculꝰ non
vidit dē absq te: n q ꝑparasti
expectātibꝰ te. o Occurristi:

letāti ⁊ facienti iusticiā: p in
vijs tuis recordabunt tui.
q Ecce tu iratꝰ es ⁊ peccauim⁹:
r in ipis fuim⁹ ip ⁊ saluabimur. s Et facti sum⁹ vt im
mūdi: t oēs nos ⁊ q̄si pānus
menstruate vniuerse iusticie
nre. u Et cecidim⁹ q̄si foliuz
vniūsi: et iniq̄tates nre q̄si
vent⁹ abstulerūt nos. x Non
est q̄ invocet nomen tuū: y q̄
ꝓsurgat ⁊ teneat te. z Abscō
disti faciē tuā a nob⁹ ⁊ allisisti nos b in mānu iniq̄tatiz nre

ꝓ, Nunc iudiciū est mūdi, sm q exponūt sancti. Aliud est iudiciū discussionis q̄ dei iudicio reddunt pene ac p̄
cta p peccatis ⁊ merīs, ⁊ istud potissimū fiet i iudicio
finali, qñ in aīa ⁊ corpe beatificabūtur electi, et crucia
buntur reprobi, a tpe tñ passionis xpi cepit p̄mutatio ele
ctorū q̄tū ad gloriam
anie. ⁊ punitio repro
borꝰ in aīa, nō soluz
extūc, sed etiam ante.
De istis aūt duobus
iudicijs vidē Esaias
loq̄ mutuꝫ vsq ad fi
ne libri. Et diuidit
in duas ptes. In pri
ma ponit iudicꝫ q̄ri
monia, in sēdo domi
ni sniam ca. sequēti. Circa primuz sciendū q
iudex p orbem dispersi frequēter lamentant
destructionē ciuitatiꝫ ⁊ templi p tytū r. ezechiē
z suā dispersionē p orbe
p̄antes in iudea cōgregari, ⁊ ciuitatem ⁊ templuz sibi restitui. licet aūt dicta destru
ctio ⁊ dispersio inflicte fuerint eis ꝓpter mortē xpi, vt hē
expresse Luce. xxiii. tñ hoc nō credūt iudei, sed attribuūt h
peccato idolatrie vtuli ꝓstitutis inducentes ad h illud
qđ Ezech. xxiii. dr. Ego aūt in die vltionis visitabo h pec
catū ipoꝝ, ⁊ idolatrie antiquoꝝ, que ꝓtinet in libris iudi
cum ⁊ regū tpe templi primi, ⁊ peccatis anarie et odij
fraterni, que vigu. tpe tēpli sēdi, ⁊ sm hoc pot hec ira
exponi. In hac igit querimonia primo ponit confessio
r Ecce tu iratus es, ptra nos, ⁊ causa (pctoꝝ cum dr,
subditur cū dr. s Et peccauimus, q̄si dicerēt, ⁊ iuste
iratus, q: peccauim⁹, ⁊ nō solū de nouo, sed etiā ab anti
quo, ideo subdit. t Et in ipsis sez peccatis.
v Fuimus semp, tamē de tua misericordia speramus, ideo subdit. x Et saluabimur, non ex nra iusticia, sed
tua misericordia, ideo subditur. y Et facti sumus vt
immūdi omēs nos, immūdicia peccati, pōt etiā hoc ex
ponꝫ corpaliter, quia iudei p orbem dispersi ab aliis gen
tibus reputantur viles ⁊ abominabiles.
3 Et quasi pannus menstruate vniuerse iusticie nostre
quia iudei modo nō possunt sacrificia p peccatis offerre, quia talia nō possunt offerri ab eis nisi in hierusalē,
⁊ sine talibus sacrificijs non reputant se perfecte mun
dari ⁊ iustificari.
a Et cecidimus q̄si foliū, de arbore cadens, sic cecidi
mus ab honore regni ⁊ sacerdotij. b Iniq̄tates no
stre quasi vent⁹ abstulerunt nos, expellendo de terra p
missionis ad longinquas partes orbis.
c Non est qui invocet nomen tuū, i. nō habemus sum
mum sacerdotē qui oret p nobis ⁊ offerat sacrificium vt
nobis placeris, sm q dicit Leui. iuj. de expiatione pec
cati totius multitudinis, ⁊ post determinationē sacrifi
cij debiti p peccato subditur. Et orante p̄o eis sacerdo
te erit eis dominus, ideo subditur.
d Qui consurgat p̄o nobis.
e Et teneat te, in nostra reconciliatione.
f Et abscondisti faciem tuam a nobis, loq̄tur deꝰ ad
modum hominis irati, qui non vult ostendere faciez iu
am illis contra quos iratus est.
g Et allisisti nos, id est confregisti. h In manu

iniqtatis nře.i.ꝓpter iniqtatē nrāz. Cōsequenter notat mi sericordie petitio cū dr. a Et nūc vo.pa.nē tē.p crea
b Vos volu.t fi.nr.supple es tu.fm q dr ll̄ie (tionē re.tritū. Sicut lutū in mānu figuli.ita vos i mānu mea vo mus ti.l c Ne irascaꝛ dñe sa.t.abunꝺanter ꝺ Et vltra ne memi. iniq. nře.ad āpli⁹ punitionē
e Ecce respice.miseriā nr̄am.t allegat rōnē cū dr. f Ꝓpls tu es oēs nos.p legem moysi nobis datā.
g Ciuitas scī tui.s. hierlm tuo cultu deserta ꝑ tytum.
h Facta ē (putata.deserta p tytum.
i Dom⁹ sanc.nře.i. tēplū vbi offerebant sacrificia ꝑ scrificationē nr̄a. l2 Et gle nře.qꝛ i ipa glorificabantur sup oia terrena. Cetera patē ex dictis vsq; ibi.
l Nūqd sup his mi serꝛis nr̄is m Cōtinebis te dñe. a nr̄a ꝑsolatione.q.d.non.
n Tacebis t afflges nos.t.afflgi pmittes ab inimicis nr̄is.
o Vehemēter.i.vltra possibilitatē nr̄az sustinendi.q.d.nō decet te.

Capitulū.LXV.

Uelierūt hic q ꝓpr̄ ponit dñi sniam.t prio de gētiū vocatōe.scdo de iudeoꝝ reprobatōe.ibi. Expādi.sic eni allegat paul⁹ apl̄s ad Ro.x. hanc lr̄am dictā esse de vocatōe gētiliū t reprobatōe iudeoꝝ. Circa primū dr. a Quelie rūt me.ad me devote ꝑ fidē vēientes ad ꝑdicatōez apl̄oꝝ.
b Qui nō me inter.i.gentiles.qꝛ legē diuinit⁹ data t ꝓ pphetas nō habebāt. c Inuenerūt.s.siue p gratiā.
d Qui nō que.me.s.ad ꝑdicationē apl̄oꝝ. io subditur.
e Dix.i.determiate diffinitiue dō. f Ecce ego.ecce ego t fit triplicatio ad maiorē assertionē. g Ad gētē que nō tē.qꝛ ad ꝑdicatōez apl̄oꝝ gētiles erāt cōuerſi idolatrie dediti.t sic invocabāt idola t nō nomē dñi. h Expādi.ibi ponit sniā dñi gētū ad iudeos.t primo ponit ista sniā.scdo remouet iudeoꝝ falsa fiducia seqn.ca. Pria diuidit in tres.qꝛ prio ponit multitudis iudaice reprobatio.scdo paucoꝝ electio.ibi. Hec dicit dñs.t tertio vtroꝝq; retributio.ibi. Et vos.ista tñ diuisio nō est oino ꝑcisa.qꝛ in pria pte ponit aliqd de punitiōe reproboꝝ.qꝛ pbē frequēter de vno trāseūt ad aliud t econuerso.t maxime Esaias. Circa primū dr in ꝑsona dñi. h Expādi man⁹ meas.volēs ad me trahere i Tota die.i.ab antiq vsq; ad pñs.primo p pphas.postea p meipm incar l2 Ad ꝑplm incredulū.i.iudaicū q sp fuit du (natū.re cervicis.vt ptz ex decursu veteris ac noui testamēti.
l Qui gradit tē.post cogitatiōes suas.i.p⁹ inclinatōez fomitis ad malū t nō post leges meas. m Ꝓpls qui ad ira.puo.me afflixi.meā.qꝛ etiā in loco diuini cult⁹ exercebāt idolatriā tpe manasse.t aliqꝝ aliorū regū.vt ptz iiij.Reg.t.ij.Paral. n Qui immolant in hor.vbi colebāt idola.in locis s.nemorosis.vbi etiā luxurie exercebāt in veneratiōnē idolorū.vtpote veneris t priapi.
o Et sacrificāt sup late.i.sup tecta domoꝝ.t i locis pauentri.ad dandū alijs exēplū idolatrie. p Qui habi.i sepul.querēdo diuinationes in mortuis p artē phitonicā t alijs modis superstitiosis. q Et in de (tiosis.libris ido.dormiūt.ibi eni antiq⁹ sup cor ruz hostie immolate dormiebāt ad hūcuz reuelatiōes i somnis sicut legit de bruto in hystoria britonum.
r Qui come.carnez suillā tē.idolis immolatam.t sic erat ibi duplex trāsgressio.s.legi mosaice.que absolute ꝓhibet talē carnē comedere.t ꝓhibitiōis idolatrie s Et ins ꝓphanuz in va.eoꝝ.i. oblatio de materia liquida q fiebat cū oblatōe sacrificij ꝺ anti t Qui dr (malitiocunt.scz gentili.
v Recede a me tē. reputabāt sceni gētiles ita imfidos q̄ non cōmunicabāt cū eis.vt ptz ex libris veteris ac noui testamenti. iste tñ ꝓtempt⁹ sic invaluit.t maxime apud iudeos q pharisei dicebant q etiā iudeos ꝓtēnebāt.q nō erāt de secta sua.vñ t dño discūbente in domo matthei. q erat natiōe iude⁹ dixerūt Matth.ix. Quare cū publicanis tē.t tñ matthe⁹ erat natiōe iude⁹.t sīle legit in cuāgelio in pluribus locis. isti eni phanſei erāt iusti apparēter. sed non realiter.t qꝛ simulata sanctitas duplex ē iniqtas fm q dicit Hiero. iō subditur debita punitio.cū dr. x Isti fum⁹ erunt in furore meo.i.materia applicabilis igni gehenne.
y Ignis ardens tota die.i.ꝓtinue t absq; fine.sicut dr infra in fine libri. Ignis eoꝝ nō extinguetur. z Ecce scriptū ē coram me indelebiliter fm q dr Hiere.xvij. Peccatū iuda scriptū est stilo ferreo in vngue adamantino.
a Non tacebo.dissimulādo. b Sed reddaz t retribuam tē. Ad intellectū hui⁹ sciendū q sicut glia cuiuslibet beati crescit ex glia sibi cōiunctoꝝ.sic pena cuiuslibet damnati crescit ex pena sibi cōiunctoruz.ꝓpter qꝺ diues epulo in inferno posit⁹ petit lazarū mitti ad fratres suos vt contestaretur illis ne venirēt in locū tormentoruz Luce.xvi.t hoc est qꝺ dicitur. b Sed reddaz t retribuam in sinu eorum.i.iudeorū reprobatorū generaliter priorum t posteriorum.
c Iniqtates vestras.hoc dr ꝙtū ad iudeos q fuerunt post captiuitatē babylonis maxime tpe xpi t deinceps.
ꝺ Et iniquitates patrum tē.ita q ex pena vestra crescat pena eorum t econuerso.vt dictum est.
e Qui sacrificauerūt sup montes. Istud refert ad iudeos illos q ꝓfessērūt captiuitatē babylonicā qui fuerunt multipliciter idolatre.vt ptz in libris iudicū regū t paralip.post vo captiuitatē babylonicā nō legunt⁹ iudei

di man⁹ meas: t tota die ad pplm incredulū: q gradit in via nō bona post cogitationes suas. m Populus q ad iracūdiaz puocat me ad faciē meā semp: n q immolant in hortis t sacrificāt sup lateres: o qui habitāt in sepulchris q in delubris idolorū dormiūt r qui comedunt carnē suillā: t ius pphanū vasis eoꝝ: s qui dicūt: recede a me nō appropinques mihi.qꝛ immundus es. t Isti fumus erunt in furore meo. v ignis ardēs tota die x Ecce scriptū est coram me. y Non tacebo. z sed reddā t retribuaz in sinu eorū a iniqtates vras b t iniquitates patrū vestroꝝ simul dicit dñs. c qui sacrificauerūt sup montes.

fuisse idolatrie nisi aliq̃ pauci circa tp̃a machabeoꝝ, sed postea agetur de peccatis eoꝝ, ꝛ iã in pte dictũ est ꝙ.

a Et sup col, ꝛc, colẽdo ibi idola facie bãt do obprobria

b Et reme, opꝰ eoꝝ, inferẽdo penã ꝑm mensurã pcti et modũ. c Primũ in sinu eoꝝ, i, pctm̃ factũ in iuuẽtute sũ punit cũ pecca/to facto in senectute, vel alit, Primũ, i, pec catũ patꝝ in filios mo

d Hec dicit (dicto ꝛc, Hic ꝑtr circa iudeos ponit paucoꝝ elec/tio, s, apl'oꝝ ꝛ aliorꝝ q̃ crediderũt in xpo, cuꝝ dr, Hec dic̃ dns, cuiꝰ vbũ frustrari no pot.

e Quo si inueniatur granum, sez vinum.

f In botro, pꝰ tẽpe state qđ ẽ modicũ re/

g Et dica (spectue iur, volenti accipe

h Me dixi, illo q̃m bene, est ꝛc, i, donũ dꝰ qđ remãsit ceteꝝ pe/

i Sic fa/ (reũtibꝰ, etiã, ꝓter f, me, s, ꝓter ꝓtarchas ꝛ ꝓphetas

k Ut nõ (antiqꝰ, dispdam totũ, s, ꝓm

l Et edu, (iudaicũ, de iacob se, s, apl'os et alios de iudaismo cre

m Et de iu/ (dẽtes da, de q̃ tribu natus ẽ xps ꝑm carnem.

n Possidẽtes mon, meos, i, ecclam̃ multitudinẽ ꝛ trũphantẽ.

o Et hereditabũt eã sez eccliaz multitudẽ prio ꝛ trũphantẽ postea. p Elec/ti mei, i, xpiani veri. q Et erũt cãpe, in cau, greg, ꝛc, ꝛ p greges frequnter in scriptura intelligunt fideles, ps, pcuj, Hos aũt ꝓbs pascue ct, ꝛ oues man'et, q caulas igit in cãpestribꝰ ꝛ vallibꝰ edificatas intelligunt ecclesie edificate p orbẽ vbiq, in qbꝰ fideles congregant ad pcipiẽ dũ facta ꝛ diuina vbi nutrimẽtũ. Exprimit tũ in speciali vallis achor q̃ de pcõ suo ver, re penitẽs dedit gliam deo Josue, vij, ca, qz ecclia est loc' receptiu' vere penitẽtiũ Designant etiã hic noie gregũ fideles mliores ꝛ maiores

r Et vos, Hic ꝑtr ponit pactoꝝ re/ (noie armẽtoꝝ, tributio, ꝛ prio reprobꝝ ꝛ electoꝝ mixtim, scdo electoꝝ sepatim, ibi, Quia oblionem, i, orci primum dr. r Et vos q̃ dereli, do, colentes idola. s Qui obli, estꝫ mõ, sanc, meũ, vbi erat templũ diuino cultui dedicatum,

t Qui po, for, mẽsaz, eo q̃ reputabat dea felicitatẽ tpal'

v Et libatis sup eã, oblationẽ de liq̃dis in hac idola/ tria, ꝛ supradictaꝫ fuerũt inde implicati afi captiuitatez babylonicã, qz multi ex eis seq̃bant oim̃odã idolatriã, vt

x Numerabo vos in gla, q, d, nulꝰ (ptꝫ ex, uij, Reg, etiadet, nõ subdit ꝙ

y Et oẽs ꝛc, p eo q̃ vocauit q̃ ꝓbas

z Et nõ audistis, pctã vra ꝓfitẽdo, sz magis ꝓbas deri sistis ꝓtumacia augẽdo, vt ptꝫ, q, Paralypo, viij, mo,

a Locuꝰ sum in ꝑsona ꝓpria in bũanitate assumpta.

b Et nõ audi, sz magis doctrinã meam reprobastis, vt ptꝫ ex cuãgelio in plurib̃ locis c Et faciebat, ma, ꝛc

bona paupeꝝ rapiẽdo, ꝛ frẽs vros odiendo, ista ei dic̃ sez auaricia ꝛ fraternũ odiũ multũ vigneruntꝫ in ꝓ'o iu/daico post reditũ captiuitatis babylonice, vt dic̃t etiã iudei ꝛ magis increuerunt imminente tempe christi.

d Et q̃ nolui elegiꝫ, s, fallam apparẽtiã scitatiꝫ, ꝓpter

lui elegistis. Propt̃ hec dicit dns de e Ecce serui mei comedẽt: ꝛ vos esurietꝫ. Ec ce serui mei bibent ꝛ vos si/tietis, f Ecce serui mei letabũ tur g ꝛ vos confundemini, h Ec ce serui mei laudabũt ꝓ exul tatione cordis i ꝛ vos clama bitis ꝓ dolore cordis k ꝛ ꝓ cõ tritione spũs l ululabitis: m ꝛ dimittetis nomẽ vestrũ in iuramentuz: n electis meis, o Et interficiet te dominus deus p ꝛ seruos suos q voca/ bit noie alio, r In q̃ q̃ bñdic/tus est sup terrã: bñdicet in do' amẽ, s Et q̃ iurat ĩ terra t iurabit ĩ deo v amen. x Quia obliuioni tradite sũt angu/stie priores: ꝛ quia abscon/dite sunt ab oculis nostris, y Ecce enim ego creo celos nouos ꝛ terram nouam: z ꝛ nõ erũt in memoria prioꝝ:

qđ ipsi maxie ꝑ hypo crisim ꝑtcant, ꝛ iubdit pena iuxta bonoꝝ ꝑmia, qz oppositꝰ iuxta se posita magis elucescũt, cũ subdit,

e Ecce serui mei come dẽt ꝛc, p cibũ ꝛ potuꝫ hic intelligit refectio bonoꝝ in celo, qz cõ/ter in scriptura sacra bona spũalia et cele/stia metaphorice per corpalia designant, et p sitim ꝛ esurie punitio maloꝝ in inferno, vbi ẽ defect' oĩs bõi.

f Ecce serui mei le/ta, i, clara visione dina,

g Et vos ꝓfũ, ꝓfusio ne extrema electi cũ demonibꝰ in penã.

h Ecce serui mei lau/da, etiã laude corpali q̃ fm doctores erit in

i Et vos (patria, dama, ꝑ dolore coꝝ, sic aut enĩ in ꝑria pontĩ clamoꝝ exultatois, sic in gehẽna clamoꝝ tri sticie ꝛ desolationis,

l Et p̃ tri, spi, i, de/solatiõe, ꝛ trino enim meritoria ibi locũ nõ habebit.

l Ululabitis, qz ululat' est vox diffusa, ꝛ designat ma/gnitudinẽ angustie ꝛ dolois. m Et dimittetꝫ nomẽ in iuramẽtũ, s, execrationis. n Electꝫ meis, i, xpianis q̃ sic iurãt aliq̃n, si feci istud qđ mihi imponit, suspẽdat ego p pedes sic̃ iude' o Et liter, te dns de', qđ fiet im pletũ p tytũ p Et suos suos, in eũ credentes.

q Voca, no, alio, qz vocant xpiani a xpo. r Jn q̃ q̃ bñdict' est ꝛc, bñdictiõe gre q̃ dat in baptismo, in q̃ acce ꝑtur nomẽ xpiani. s Et bñdicet in deo, i, bñdictiõe celesti si in gra pseueret. t Amen, i, fideliter sic fiet

v Et q̃ iurat ĩ ter, i, hoibꝰ aliq̃d affirmãdo x Jura, in deo, ꝛ nõ in idolo, y Amẽ, i, fidel' debet iurare,

z Quia obli, Hic ꝑtr describit retributio electoꝝ sepa/ratim, tñ aliq̃d interponit de punitiõe maloꝝ, vt videbit ꝛ prio ponit retributio ẽtũ ad ꝓsecutõez boni, cũ dr,

a Quia obli, tra, sunt angi, ꝛc, q̃s fideles sustinuerunt ꝓpter magnitudinẽ glorie supuenientꝫ in patria, ꝛ q̃ sic intelligit ptꝫ p hoc qđ subditur. a Ecce enĩ ego creo ce los ꝛc, qz in futuro inouabũtur corpa celestia ꝛ elemen/ta, nõ q̃ntũ ad substantiã, sz q̃ntũ ad claritatẽ ꝛ decorẽ, vt sic magis reluceat in eis bonitas diuina ad gliaz dei et etiã electoꝝ in ipis bonitatẽ dei clari' contemplantium

b Et nõ erũt in memo, pti, ꝛc, (substãtia no mutetur, hoc est dictũ q̃ stat' eoꝝ ꝓcedens nullius momentꝫ

reputabit respectu seqntis. b Sz gaudebit & exultabitis, vos electi c Usq in sempi. q: eternitas a pte p^o d In his q ego creo. i. in corpib (est de tce bitudis. celestib & elementis pdicto mō melioratis. e Quia ecce ego creo hierlm. i. ecclīa trīūphātē ībeb. xlj. Accessistis ad syon mōtē & ciuitatē dei viuētis hierlm celestē &c. nō ei dr creari simplr. q: celū empyreū a pncipio mūdi fuit factū angelis repletū. sed dr creari qtū ad nouā exultationē q fiet i fine mundi. q: peracto iudicio electi trāsferent illuc in pfecta beatitudine corpis & āie. & ex hr crescet gaudiū angelorū. f Et pp (id subdit pulū ei^o gaudiū. q: angeli gaudebūt de pfecta bītudine elector & electi de pfectio ansg Et exul (gloriū. tabo i hierlm. nō est intelligēdū q^d aliqd p hr deo accrescat. cū ex se ipo sit pfecte beat^o. sz quia faciet ciues celestes in seipo pfecte exultari. sic dr Bes. xlj. Hūc cognoscite. h Et nō audiet. Hic pfr ponit (ut. i. cognoscere recidicta retributio qtū ad amotionē mali. cū dr. Et nō audiet in ea vltra vox flet^o &c. in q notat amotio oīs tristicie interioris & exterioris. i Non erit ibi ampli^o &c. i. aliqs hīs in^tos dies. deficiēs tñ i industria vel scia. k Et se. q nō iple. di. su. i. hīs multos ānos in vacuis trāsactos. sz plenos merīs. & p hr a ciuitate celesti. amotiet defect^o noticie & vtis. Et q sic debeat hec ītā itelligi m Cūi puer cen. an. i. q multū vi (ptz p hr qd subdit. vit puerilr seqns passiones suas. n Mortē. morte eterna. o Et pec. cē. an. q trāsiuit tps suū imaturus a bonis opib. peccans ex certa malicia. p Maledict^o erit. ista maledictōe q hr Mat. xxv. Ite maledicti i ignē q Et edi. to &c. p hr remouet malū infortu (eternū &c. nq a hierlm celesti. Circa qd sciēdū q^d magnū infortunium reputat inter hoies. qsi qs multū laborat i aliq. & nō pcipit fructū. in edificatōe aūt dom^o & plantatiōe vinee añ faciet fructū ē magn^o labor. ideo magnū infortunium reputabat antiqt^o. & adhuc reputat. qsi aliqs pcuniat morte añ capiat bonū seqns dom^o ab eo edificate. & nec plātate. pter qd Deut. xx. dr q illi q edificauerāt domos nouas & plātauerāt vineas si intrarēt plūs. sz reuerterent ad domos suas ne forte iterficerent in plio & pticiparent bono ptite mō pdicto & exhorrore hui^o infortunij multi postea possent a bello p re publica defendēda re r Nō edifi. &c. dat intelligi q^d (trabi. p hr igit qd dr h. nulla infortunia erūt i ciuitate celesti. ista tñ specialr exprimunt. q: cōius iter hoies h^o vite reputnt. ideo subdit. s Scōm enī di. li. de q ligno debeat intelligi exprimit trāslatio chaldaica q dr thargū apud Heb. & valde auctentica apd eos. q sic hz. Scōm di. ligni vite. p esuz enī ligni vite durāte statu innocētie intimabit vita hūana absq aliq inuetteratiōe. & illud fuit figura xpi. sm q dicit Joh. i. apoc. xxii. ca. q ligno reficiunt hī inter^i i aspectu siue deuarū. & exteri^o in aspectu siue hūanitatis. ideo subdit.

t Erūt di. pli mei. q: vita hōr ē ppetua a pte p^o. sic & xps q p ligniū vite hr intelligit v Et opa ma. eo. rē. i. merita sc^or tātū durabūt i primo. p eis reddito qtū ipi. sm q dr Apoc. xiiij. Opa enī illor seq ūr illos. p hr ät qd dr h Inueterabūt. nō itelligit aliq corruptio. sz ppetua induratio. eo mō loqndi q dr de do Dauid. xlj. Donec ponā inimicos tuos scabellum pedum tuorum. & Is annigr & sene scit ppe intentū est.

eap^o Nō edificabūt et alius hītabit: nō plātabunt & alius comedet. o Scōm ei dies ligni erunt dies ppli mei p et opa manuū eor inueterabūt electi mei. r Nō laborabunt frustra neq generabūt in turbatōe. q: semē benedictor dñi est. & nepotes eor cū eis. t Eritq añ q clament ego exaudia. adhuc illis loquētib ego audiā. u Lup^o & agn^i pascēt sil. x & leo & bos comedēt paleas. y & serpēti puluis panis ei^o. z Nō nocebūt. nec occident in omni

p Nō labo. i. si labo rauerūt. q: frequnter hr accipit futur p pteri to & econuerso. q Frustra. q: sequit z Neq (tur pma. gene. i. co. i. carnaliter quā generatōem seqt turbatio solicitudis circa pulsionē vtoris familie & plis qb nō hz locū in oct. ideo dicit saluator. Mat. xxij. ca. In resurrectōe nō nubēt neq nubent. sed sūt sicut āgeli dei i celo. a Quia se. be. do. est. i. ap^los b Et nepo. eo. cū eis. isti sūt electi p successores & discipulos ap^lor in fide regenerati. Pōt etiā exponi qb dr h Neq generabūt i turbatōe de generatōe baptismali q est p graz spūlem mētis ḡeratiua. c Eritq. Hoc tertio ponit retributio elector qtū ad dei familiarē assistētiā & mutuā charitatē p cordiū. Quātū ad primū dicit.

c Eritq añ q cla. ego exau. clamor ei^o oīnis ē xpter impletionē desiderij clamātis. scti vo in patria nihil volunt absolute. nisi qd de^o vult. & ideo nō orant nisi p eo qd estimāt deū velle. & sic de^o exaudit eos añ q clamēt. inēptus in sua dispositōe imutabili tā ē ordinatū q cqd simplr volūt seu optāt. Scōm ponit ibi. Lup^o & agn^i pascent sil. cē si hr referat ad statū eccl̄ie militātis. ptz sntia ex dictis s. ri. ca. excepto qd hic addit. Et serpenti pulvis panis ei^o. p serpentē hr intelligit diabol^o q sub specie ypocrisis primos parētes decepit. Bes. xlj. Lup^i panis. i. nutrimentū sunt hoies vani & terreni i qbus delectat q noie puloris designant. si ät referat ad statū eccl̄ie militātis. eo q xpūs ip trāsit de vno statu ad aliū & econuerso. sic exponatur.

d Lup^i. i. alle q in mbo pri^o fuit rapax. sz postea permutat bn vitēdo. e Et agn^i. i. alle q bn vixit i innocentia pseuerādo. f Pascent sil. q: i celesti patria sil refectiunt. vt paul^o & iobes euāgelista & pfiles. g Et leo & bos. i. rex vel pnceps secularis & hō rurat. h Comedēt pa. i. sil reficient in patria. dū tñ sint sil es i meritis. & si dicat hic q p paleā nō intelligit queniēter refectio celestis. dicēdū q^d h est metaphorica locutio. vt sarz ptz ex pdictis q nō ipportat sp silitudinē oīno. sic xps metaphorice leo dr Apoc. v. Ecce vicit leo de tribu iuda xpter ei^o pstātiā & victoriā. & ñ qtū ad crudelitatē. eodē mō tenet hic. pba silitudinē qtū ad refectiōis vniformitatē. & nō i Et serpenti pul. pa. ei^o. (qtū ad palearū vilitatem. exponatur vt pdictū est. k Nō nocebūt neq occident &c. illa enī ciuitas celestis erit immunis a mutuo nocumento. & omnib modis inuicē psolabuntur.

In ca.lxv.vbi dr̃ in postilla. Benedicet in deo.i.benedictione celesti si in grata psueret. Amen.

Additio.

i Sta dictio amē nō legit̃ in ve.te.dici in dei psona aliq̃ affirmatiue ānūciātis seu pmittētis.sz solū in psona hois supplicātis. vñ Deutro.xxvj. Rñdit ois popl̃us amen. Et hiere.xi. Et dixi die amē.i.supplico vt ita fiat.et sic in alijs sūi. b.sz in euāgelio hec dictio frequēter repetit̃ dicī in psona xp̃i pmittētis seu ānunciātis vt cū dr̃ amen dico vobis q̃ ō notat pmissiones seu assertiones a xp̃o factas fore veras seu fideliter implēdas. vñ xp̃s p̃mie pōt dici de amē eo q̃ ipe sol' hāc dictionē frequētabat.p mōte scō meo dicit dñs. c Ec dic̃ .LXVI. b dñs b Celuz sedes mea.tra āt scabellū pedū meoz. c Que ē ista dom' quā edificabitis mihi, et qs iste locus quietis mee c Oia hec manus mea fecit,et facta sunt vniuersa ista dic̃ dñs. d Ad quē āt respiciā.nisi ad pauperculū et p̃tritū spū, et trmētē smones meos b Qui īmolat bouē q̃si q̃ interficiat vir. Qui mactat pec' q̃si q̃ excerebret canē. Qui offert oblatōz in q̃si q̃ sanguinē suillū offerat. n Qui recordat thuris q̃si q̃ benedicat idolo. p Hec oīa elegerūt in vijs suis, r in abominatōibz suis aīa eoz delectata ē Ēlī r ego eligam illusiones eoz r que timebant adducaz eis, qr tropono:phite.vt hr̃ in collatōib patr collatōe ysaac ħ.sz p hoc dr̃ intelligi.q̃ diuia cēnia nō ē loco cōpensibilis.nō subdit. c Que ē ista do.quam edi. mihi.i. quā creditis in futuro edificari.p meo cultu.q.d.in hoc frustra confidit. d Et qs ille locus.qe.alias reqetōis mee.q.d.nō quero nisi in me.po.q: in seipso pfecte beat' ē. e Oia hec manus mea fecit rc. q.d. illis nō indigeo. sz ecōuerso indiget cōseruatione mea.aliter rediger̃et in nihilū. sicut r ex nihilo facta sunt f Ad quē āt rc. hic p̃mittit remouet fiduciā sacrificiorū. Circa q̃ sciēdū q̃ sacrificia veteris legis ex duob' fuerūt accepta. vnuz erat deuotio et obediēna offerentiuz. eo q̃ de' talia p̃cepserat offerri. r sm ō motiuū volūtat̃ interior ad obediēdū do erat p̃cipale. do gratis r q̃tū ad ħ dr̃. f Ad quē āt re.ni.ad pau.rc.i.ad vehemēte. g Et tre.ser.me.i. vere obediēte q̃ reformidat trāsgredi vba mea etiā i minimis.aliud erat rides offerētiū.sacrificia eōrū illa fuerit q̃dā signa oblatōis xp̃i future in cruce.et nō talis oblatio erat q̃dā p̃stitatio huius fidei.oblatio āt xp̃i i cruce tā trāsijt in p̃teritū. r nō oblatio talū sacrificioz p' publicatōz euangelij ē mortifera. sicut sic̃s vellet p̃stari q̃ xp̃s sit vēturus. q̃ tā venit. r ħ ē q̃ dr̃ hic. h Qui īmo.bo.q̃si q̃ int.vi. illud semp fuit p̃hibitū et illicitū.et eodē mō offerre tale sacrificiū post euāgelij publicatōz. i Qui ma.pe.i.capram vel ouē.de ritis eōrū trib' spēb' aīaliū.s.bouis.capre.et ouis fiebāt sacrificia ve.le.sic̃ dictū fuit plen' sup Leuit.

k Qua.q̃ ex.ca.kputabat eōrū canis tāre vilitatis q̃ si solū erat aīal īmūdū ad īmolādū r cōedēdū.sz etiā ad ēdimēdū p̃iogenitū.n.a fimilz.n.si offerret.tū rēumebat̃ oue exo.xiij.nō āt primogenitū canis.sz excerebrabat̃.

l Qui off.obla.ō terrena scē tūb'. vt de pane.vino.oleo et thure. m Quasi q̃ san.sul.off.qō erat abominabile cora deo.tū q: sus ē aīal īmundū sm legē. tū q: in suis sacrificijs idolatre talī sanguie vtebatur. vtz Mat.i.

o Qua.(n Qui recor.thu.i. oblatōis thymiamatis. si q̃ be.ido.i. offerat idolo.accipit eōrū bñdictio p̃ latiōe vl'xento.sic̃ dr̃.i.Reg.xxv. Accipe benedictōz q̃ tibi attulit famula tua rc. p Hec oīa elegerūt in vijs suis. dimittētes vias euāgelij. q Et iab.iu.i. i libz oblatōibz do abominabilib'. r Aīa eoz dle.ē. si qz offerāt mō talia sacrificia.cū offerre nō sit eis licitū nisi in tēplo. qō erat in hirlm qō ē. destructū. sz qz sperāt. talia delectabiliter exercere in aduētu messie vt dictū ē. Pōt etiā ħ referri.ad tps qō fuit post publicatōz euāgelij in hierusalem p̃ apl̃os vsq; ad destructōz tēpli. qz illo tpe offerebāt sacrificia etiam tpe obsidiōis ciuitatis p̃ Titus vt dicit Josephus libro.vi. de iudaico bello. q̃ sacerdotes offerētes sacrificia in altari holocaustoz aliq̃n inter s Ēlī r ego eli.illu.(ficiebant̃ lapidib' machinar. rc. frustrādo eos sua fiducia. t Et que ti.ad.eis.s.ō structōz tēpli r ciuitatis. si referat̃ ħ ad tps īmediate p̃dictū qō p̃cessit tēpli destructōz si aūt referat̃ ad tps sequēs ħ exponēdū ē de electōe et obp̃robrio et alijs ma-

lis tpalibꝫ in q̄bꝫ sunt ⁊ erūt q̄ timēt iudeꝫ ⁊ timuerūt. ⁊ cauſa hoꝝ maloꝝ ſubdit. cuꝫ dr. v Quia vocaui. eos ad fidē in ꝑſona ꝑphe ꝑdicādo ⁊ p aplos ⁊ eoꝝ ſucꝯ x Et no erat q̄ rnderet. qꝫ pauci compatiue (ceſſores. hanc ꝑdicationē receperūt. y Locut⁹ ſum ⁊c. repetitio eſt eiuſdeꝫ ſnie ad maiorē exaggerationē ꝫ Fecerūtq; maliū ⁊c qꝫ iudei vſuris rapinis ⁊ ſortilegijs communiter ſūt valde ina Audite. (tenti. Remota falſa fiducia iudeoꝝ. hic ꝓpba reuertit ad ꝓpoſitum. qđ eſt deſcribere duplex dei iudiciū a ꝓncipio ca. huiꝰ. vſq; ad finē libri. vt dictū fuit ibidē. Et diuidit reſidua in tres ꝑtes. qꝫ primo ꝓpha deſcribit aliq; ꝓtinentia ad iudiciū diſcretionis ſcōo aliq; ꝓtinēcia ad iudiciū retributionis. ibi. Ite tamen. tertio aliq; ꝓtinētia ad vtrūq;. ibi. Et mutā. Circa primū ſciendū q̄ iudiciū diſcretionis eſt q̄ aliq; mō vocati ſūt ad fidē alijs i ſua infidelitate dimiſſis iuſto dei iudicio. ſed nobis occulto. ꝓpter q̄ tangit iudiciū diſcretionis q̄tuꝫ ad dimiſſos. ideo q̄tū ad vocatos. ibi. Audiē. Circa primum ſciendū q̄ iudei i infidelitate ꝑmanētes fuerūt valde molesti credentibꝰ. vt ꝓz i actibꝰ aplorꝝ in mult̄ loc⁹. ⁊ hoc q̄ dr hic. a Audite vbū dñi. vos apli ⁊ alij credētes.

vocaui: ⁊ nō erat q̄ rnderet ᵛlocut⁹ ſum ⁊ nō audierunt ᵗFecerūtq; malū in oculis meis. ⁊ que nolui elegerūt. ᵘAudite vbū dñi ᵛq̄ tremitis ad vbū eius. ʷDixerūt fres vr̄i ˣodiētes vos ſ⁊ abijcientes: ʸꝓpt nomē meū ᶻGlorificet dñs ᵃ ⁊ videbimus i leticia vr̄a: ᵇipi aūt ꝓfundent ᶜVox ppli de ciuitate: ᵈvox de templo: ᵉvox dñi reddēs retributionē ᶠinimicis ſuis ᵍAnteq̄ parturiret pepe rit: ʰanq̄ veniret partꝰ eius pepit maſculū. ⁱQuis audiuit vnq̄ tale: ⁊ quis vidit huic ſile ʲNūq̄d ꝓturiet tra in die vna: aut parietꝫ gens ſiꝝ: ᵏqꝫ ꝓturiuit ⁊ peperit ſyon ˡfilios ſuos ᵐNūq̄d ego qui alios parere facio ⁿipe non pariaꝫ dicit dñs ᵒSi ego q̄ generationem ceteris tribuo

b Qui re. ad v. ei⁹ tāq; vere būles ⁊ obedientes.

c Dixer̄. fra. ve. i. iudei i infidelitate obſtinati d Odientes vos. interi⁹ i corde. e Et abijcētes. i. ex terius ingerētes ꝓſecutiones i corpe. f Propter no. me. i. qꝫ ꝓfitemi me tāq; veꝝ ꝑm. g Glorificet dñs. ad ſtud dicebāt ironice de ꝓpo. vñ ⁊ ipi i cruce pendēti dicebāt Dat thei. xxvij. Alios ſaluos fecit. ſeipm̄ nō pot ſalū facere ⁊c h Et videāmur leti. ve. q. d. finis vre credulitatꝫ ſi erit vobis ad letitiā. ſz magꝫ ad triſtitiā ⁊ ꝓfuſionē. ſz cū accidit ꝓnū. nō ſubdit. i Ipi aūt ꝓfundent. i. in deſtructione ciuitatꝫ ⁊ tēpli p romanos facta. ꝓpter mortē xpi. nō ſubdit. k Vox ppli ⁊c. clamātiū i eī deſtructione. l Vox de tē. ſ. ſacerdotū qui tēplū fuit cōbuſtū. ⁊ ipi fuerūt occiſi de ꝑcepto tyti dicētiꝫ Juſtū eſſe ſacerdotes cū tēplo pire. m Vox dñi. i. romanoꝝ ex victoria eccliaſticū vt dicit Joſe⁹ li. de iudaico bello. ⁊ dr vox eorū vox dñi. qꝫ i illa victoria fuerunt inſtra dei ⁊ miſtri.

n Reddēs retributoꝫ. i. debitā penā. o Inimicis ſuis. i. iudeis q̄ eius mortē ꝑcurauerunt.

p Anteq̄. hic agit de iudicio diſcretionis q̄tū ad vocatos ad fidē. ⁊ qꝫ xps ē caput fidelū. nō ꝓpo agit de natiuitate xpi. ideo o natiuitate fidelū i regeneratōe baptiſmali. ibi. Nūq̄d parturiet. Circa primū ſciēduꝫ q̄ ps iſta ab hebreis antiqs ⁊ etiam a modernis cōiter exponit de natiuitate xpi. ⁊ q̄ debeat ſic intelligi ꝓz p trāſlationē chaldaicā apud hebreos auctēticā q̄ vbi h hēm⁹. Anteq̄ ꝑtuꝫ peperit. aſiq; ve. ꝓ⁹ ei⁹ pe. ma. ſic hꝫ. Adhuc nō erat ei ꝑtientes angustia. ⁊ adhuc nō venient ei tremor ex doloribꝰ ꝓpter partū. reuelabit rex meſſias. Dicūt igit iudei moderni q̄ eadē die q̄ fuit deſtructū tēplū ꝓ romanos. natꝰ fuit rex meſſias. ſz adhuc nō liberauit iudeos de captiuitate. qꝫ adhuc ſi habuit licētiā a deo. ꝓpter eoꝝ ꝑcā. ſz ſtatum cū habuerit exequet. ⁊ nō expectāt cū venturꝫ. ſ. ad ſuā liberationē. ſic filiꝰ regis nat⁹ adhuc magno tpe expectat ad regnādū. Sz pōt q̄ri ab eis vbi ſterit tātū tpis. qꝫ a deſtructione tēpli vſq; nūc fluxerūt ānī. D. ccli. qꝫ tēplū fuit cōbuſtū. ano a paſſione dñi. xlij. ⁊ mō currit annus dñi. D. ccc. xvij. Ad h aūt rndet varie. qꝫ aliq̄ dicūt q̄ eſt cū angel. ſic fuit moyſes. xl. diebꝰ et. xl. nocibꝰ cū angelo q̄ loq̄bat ei in ꝑſona dñi Actū. vij. Aliꝫ vo dicūt q̄ ipe ē rome in porta ſedens cū pauperibꝰ ⁊ leproſis allegāt⁹ h illd Ezaie liij. Et nos vidim⁹ eū q̄ſi leproſum a deo ꝓcuſſum ⁊ humiliatum. ⁊ intelligit de xpo etiaꝫ ſm hebreos. vt dictū fuit ibidē Aliꝫ dicunt q̄ vadit p mūdum in pauꝑtate ⁊ afflictione ad ſatiſfaciēdū. p peccatis iudeoꝝ. Sz iſte viſiones ⁊ ꝓphe ſatꝫ apparēt fruole ⁊ falſe ex eoꝝ variatōe. Ite ſm eos meſſias eſt pur⁹ hō vt ꝓz ex dictis. ⁊ q̄ reputāt eū hoiem purū. ⁊ p ꝓphe habet ſenectutē ⁊ corruptionē annexā. ⁊ ideo nulla apparētia eſt q̄ tamdiu viuit. Ite extorte exponūt ſibi iſtā. Anteq̄ parturiet pepit. q̄ſi dicerēt. dū parturiret. ſ. iudea vicinitas hieroſolymitana ſentiēs dolorē deſtructis ⁊ tēpli deſtructiōe. pepit ſaluatorē. ſ. meſſiā dicendo q̄ eadē die fuit dicta deſtructio ⁊ meſſie natiuitas qꝫ iſta dictio anteq̄ ip denotat tpis anteceſſionē. ⁊ idem eſt deducere hebraica hic poſita. ſ. bet herem. q̄ ſp ſignat in ante ⁊ nūq̄ ſignat dñi vel qñ. igit accipiēdo id qđ ē verū. in h dicto hebreoꝝ. ſ. q̄ iſte partus intelligēd⁹ ē ad ſimilitudinē de natiuitate meſſie. i. xpi. ⁊ dimittendo id qđ eſt falſū. ſic p Anteq̄ par. pe. i. anteq̄ bta ⁊c (exponit ſm veritatē. vbo maria dolorē parti⁹ ſenturet pepit. qꝫ ſicut vbo cōcepit ita ſine dolore pepit. q Anteq̄ veniret par. ei⁹. id ē dolor ex partu. ⁊ eſt replicatio eiuſdē ſnie ad maiorē expſſionē et cōfirmationē. r Quis au. vnq̄ tale ⁊c. q. d. nullus. qꝫ ſicut nulla alia vbo ꝓcepit ita nec ſine dolore ſua Nūq̄d parturiet ⁊c. Hic q̄ſi agit de natiuitate xpi. dicit pepit. tunitate fidelū p regeneratiōe baptiſmale. qꝫ poſt reſurrectione ⁊ aſcēſione xpi fideles breui tpe fuerunt valde multiplicati. vt apparet in actibꝰ aplorꝝ in pluribꝰ locis ⁊ in legēdis aplorꝝ alioꝝq; xpi diſcipulorꝝ. ita q̄ vnūſte petro fuit fides publicata in oibꝰ partibꝰ terre habitabil⁹. ſicut fuit dictū plen⁹ ſup illud ps. xviij. In oēm terraꝫ exiuit ſon⁹ eoꝝ ⁊c. ⁊ h eſt qđ dr. s Nūq̄d parturiet terra in die vna. i. in tpe breui. ⁊ dicit. Parturiet. ſ. eccliaſtica primitiua que fuit in afflictione ⁊ ꝑſecutione multa.

t Aut parietur gens ſimul. id eſt gentiles de omnibꝰ partibꝰ. v Ut parturiunt ⁊ peperit ſyon. i. eccliaſtica ſic nominata. vt dictum eſt ſupra ca. ij.

x Filios ſuos. in chriſto regeneratos. ⁊ qꝫ talis multiplicatio repentina facta eſt vtute diuina. nō ſubdit.

y Nūq̄d ego q̄ alios parere facio. i. fecunditatē naturalem omnibus tribuo.

a Ipſe nō partā dicit dñs. multiplicādo fideles dicto modo. q̄ſi dicat. imo ſic facā. ideo ſubdit.

b Si ego qui generationē ceteris tri. ⁊c. replicatio eſt eiuſdem ſententie ad maiorē affirmationē. Aliqui autez doctores catholici exponūt hec de eterna generatione filij a patre ſm naturā diuinaꝫ. ſed hec expoſitio videtur

magis mystica q̄ ĥalis. c Letamĩ. dic ꝓsit agit ꝺ ptinētib ad iudiciũ retributōis. r ꝓio retributōis bo nor scꝺo malor sine reprobor. ubi. Et cognoscet. Circa primũ dr. c Letamĩ cũ hierlm. i. cũ ecclia militāte ad triũphātē trāseũte in finali iudicio. ꝺ Oēs q̄ diligi tis eā. i. hītes verā r firmā charitatē.

e Gaudete cum ea gaudio. replicat gan diũ. pter duplicē leti tiã tũc pfecte habendã. scilt interi⁹ r exteri⁹ et gloria aie r corpis f Uniuersi q̄ lugeba tis sup eã. in afflictōnibus tyrānor r ma time antixpi.

g Ut sugas. r rplea tor verba cōsolatiua et affluentie bonor expressiua ponunt hic. ad designādũ excellē tiã retributōis celestis q̄ excedit nostrã app̃hensionē. sic dictũ est ꝑ. Ierii. ca. Oculus nō vidit dē absq; te que ꝓparasti expectātib⁹ te. h Adybera portabimini. rc. Ista dicũt ad exptũmēdũ familiaritatē. r benignitatē ꝺi erga electos p afflictionē matris i Uide. (ad filios. bitis. in effectu qꝺ ꝓnunciam vobis. vel. Uidebitis. facie meã clare. r apte. l Et gaudebit cor l Et os (vĩm. q; dicte visioni ānexa ē fruitio beata. m Qua (sa ve. q̄ mō sit i tra ptã arida ptã putrectã. si herba germinabũt. in resurrectōe futura. vñ. r. i. Cor. xv. Resurrectio mortuor assimilat semini germinãti. n Et cognoscet. rc. Hic agit de retributōe pene q̄tum ad reprobos. r ptinuādo sequntia ꝓmissis dic. Et cognoma. dñi ser. et⁹. et indigna. rc. sic ptãs dñi mãifeste apparebit in retributōe glie seruis suis. r electis. ita apparebit et⁹ ptãs in retributōe pene infidelib⁹ r reprobis. iō subdit. o Quia ecce dñs in igne veniet. q; ignis ꝓflagratōis ad faciẽ ei⁹ ad iudiciũ venientis ꝑcedet. ps. xcvi. Ignis ad ipm precedet. p Et q̄si turbo q̄drige ei⁹. i. ageli q̄ erũt executores diuini iudicij r veniẽt cuz magna potestate. q Reddere in idignatōe furorez suũ. i. sue iustitie effectũ. q Et increpatōs suã. q̄ dicet reprobis. Esurui. r nō dedistis mihi mãducare. sitiui. r nō dedistis mihi bibere. rc. s Jn flãma ignis. q; p̃ increpatōs dictã. pferet⁹ eos sententiã. ꝺ. t Jte maledicti in ignẽ eternũ. rc. vt habeãt ibidẽ. t Quia i igne dominꝰ dñs iudicabit. ß pōt referri ad ignẽ ꝑcedẽtẽ aduẽtũ iudicis. vt dictũ ē. et ad ignẽ gehēne. i. quẽ p̃ sententiã iudicis reprobi derudent. vt dictũ ē. aliꝰ libri hñt. Quia in igne dñs dñs iudicabit. r sic ē i hebreo. r ē eadẽ sententia. v Dñs iudicabit. i. et⁹ institia ofidet. q; q̄libet et⁹ iudiciũ iustũ videbit. r Et in gladio suo. i. i ira sua q̄ gladi⁹ dr. y Ad omnẽ carnẽ. i. carnalit viuentẽ.

3 Et multi inter. mortẽ gehēne. a Qui sanc. r mũ se pu. falsoꝝ tã. b Jn hortis. i. in locis amenis vbi cõ lebãt idola ad suã sanctificatõz fm suã erroneã estimationẽ. c Post vnã intrin. sic ē in heb. et in libris correctis. r ē sensus intrisec⁹. i. intra hortos dictos. Post vnã scz portã vel clausurã. et ĩ alĩ libri hñt p̃ ianuaz. Rasa. sic exponit. post vnã. i. vna societas p̃ aliã q; nõ oēs idolatrie intrabãt sil̃ hortos ad veneratiõz idoli. sz vna societas primo. q; egressa alia p̃ intrabat. r sic pũt. ꝺ Qui come. car. sui. i. idolis imolatã. e Et abominatõz et murẽ. i. aialia immũda fm lege. non solũ ad offerendũ sz etiaz ad comedendũ. q; gentiles sacrificabãt idolis et inde aliq̄s ꝑcedẽbãt in veneratoz idolor. r silr multi iudei ß facieb̃t. q̄ nõ solũz imitabãt gentiles in idolatria imo etiam frequẽter excedebant vtz. iuy. Re. et. q̄. Paral. et ꝓter qꝺ dr de iudea iub noie hieruſalẽ. Ezech. v. c. Ut pl⁹ eẽt ipia q̄s gẽtes. rc. f Simul ꝓsum. nõ p pene terminatoz. sz magis p. ei⁹ ꝓtinuatõz. sic dr in fine hui⁹ ca. Jgnis eor nõ extinguet. et istud qꝺ dictũ ē ꝺ idolatria iudeor. referẽdũ ē ad illos q̄ captiuitatẽ babylonicã ꝑcesserũt. vt s. dictũ ē. et qꝺ subdit. Ad eos q̄ post fuerũt. q; tũ illi. r illi fecerũt vnũ ꝑpm. sub eodẽ cõtextu ꝺ primis g Ego ãt opa eor. i. ra (pcedit ad posteriores. cũ dr. pinas. r homicidia ex odio fraterno ꝓcedẽta. q̄ vicia viguerũt in ipis. vt dictũ ē s. h Et cogitatõnes eor. ad interfectionẽ xpi. et etiã lazari resuscitati. eo q̄ ꝓter eũ multi credebãt in xpm. vt dicit Jo. xi. et. xij. et p̃ resurrectionẽ xpi. r ascensionẽ idei machinati sunt ꝑ aplos l Ut (alio q̄z hdeles. i Uenio. ad iudiciũ extremũ. ꝓgre. i. in maiestio ponã sil̃. l Cũ oi. gen. r lin. q; illo erit iudiciũ generale. et pctã oim erũt mãifesta singul. vt diuinũ iudiciũ appareat iustũ. m Et ve. oēs ad iudiciũ. q; nullꝰ subtr fugere valebit. n Et vi. glo. me. q; ipse i iudicio appebit i forma hũanitat⁹ gliosa. cui⁹ tũ aspect erit terribil. r tristabil reprobis. r delectabil iust⁹. p Et po. i eis si. sctẽ cruc. fm qꝺ dr Mat. xxiij Tũc appebit signũ filij hois i celo. q̄ exponũt Orige. et Ambr. ꝺ signo crucis mirabilr radiãte i iudicio ad gliaz fideliũ. r ꝓfusionẽ reprobor. r maxie eor q̄ eũ crucifixerũt mãib⁹ siue lignis. ió dr. Mat. xxiij. Et tũc plãgẽt oēs tribꝰ terre. i. aliq̄ ex oibꝰ gẽtib⁹. p Et mit. dic vltio potuit sil̃ aliqd ptinẽs ad iudiciũ discussiõis. ꝓmittit tñ illud qꝺ ptinet ad iudiciũ discretõis. r subdit illꝰ qꝺ ptinet ad iudiciũ retributõis. ubi. Quia sic celi. iudiciũ ãt discretõis sepãdo fideles ab infidelib⁹ factũ ē executiẽ ꝑdicatoz apl̃oz aliorũq̄z discipl̃or. prio credẽtiũ q̄ oēs vltie oēs fuerit iudi fm ß dr. p Et mit. ex eis q̄. i. fue. aliqs in infidelitate pmanẽtib⁹. cuiusmõi fuerũt apli et

alij discipuli. a Ad gētes.i.ad gentiles puertēdos. Sic enī dixerūt paul' z barnabas iudeis obstinatis Act. xiij. Vobis oportebat primū loq verbū dī. Iz q repellitis illō.et idignos vos iudicatis eternę vitę. Ecce puertimur ad gētes.sic enī pcepit nobis dē'. b In mare.i.habitatores in insulis maris.i qbo publicata ē fides catholica.p rio p barnabā z paulū. vtz in actibo aplōr et postea p alios pdicatores i diuersis insulis c In apphn(maris.cū.q; beat' Matth.pdicauit i ethyopia.et Marc' ii. alexādria q d In(sūt i apphrica.lydia in q pdicauerūt ē Tenētes(etiā alijs.sagittā i ytaliā.Petr' enī et paul' pdicauerūt rome que ē caput italie.et dicit hic tenētes sagittā.q; multi duc.puri rpiani fuerūt inb eis rome.q.s taq; sagittas dūi mi serī in ptes lōginq; ad pdicādū.vt dyo mittū in frācia. Mar' cū in alexādria.et sic ō mittis alijs.q; āt pdicatores vbiq; diuum sagitte dicunt.ptz ē.xlix.ca. Posuit me q; si sagittā electā ꝛc. f Et grecia.i q; paul' pdicauit.sathenis.z g Ad(i multis alijs locis.et Joh.cuāgelista in epheso. h Ad eos q; fi(in.lon.vt dictū ē ē.ō paulo z barnaba. au.de me.i.ad gentes legē et pphetas nō ptes.i qbo fit mētio de xpo vēturo. i Et nō viglo.meā.q; nō vidicit xpm docētē z miracula facientē.sic videri iudei.i q; terra pdicauit in xpo ita plena.z fecit multa miracula.viz et decursu euāgelij.xpi qō dic Mat.xv. Non sū missus nisi ad oues q; pierūt dom' Israel. Iz Et an.glo.me. gen.s.glīaz mee resurrectōis z ascensiōis.z miracla nomine meo faciēdo ad cōfirmatōz fidelis sui.et iubdit fructū h' doctrīe.cū dī. l Et addu.oēs fra.ve.i. xpiānos de cūctis gētibo. m Donū dīo.fidē xpi recipiendo. n In eqs z q.ꝛc.i.nō ē p b intelligēdū q; talis adunctio sit p motū localē et instra corpalia.qō ptz p b qō subdit. o Ad mō.san.me.hie.q; eade rone h acciperet hier'm et mos syō ad Iraz.p cuitate et templo materiali b'.qō nō pt dici.q; nō posset ibi pgregari tot' ppls xpiān'.imo nec etiā iudaic' p orbē diffusus.et ro talis ad unctio seu pgregatio intelligēda ē in vnitate fidei et charitatis ō q; dic saluator Mat.xviij. vbi duo vel tres pgregati fuerit i nōie meo ī medio eōr sū m. Et p varios vecture modos.cū dī b. In eqs z q̄drigis ꝛc.intelligūt ministeria aplōr.et adiutoria āgelōr qbo fideles adaucti sūt ad fidē.ita q; p eqs et q̄drigas fm hiero. intelligūt auxilia āgelor.eo q; pelyas eqs ignes z currus ignei legit rapt' i celū.iij. Reg.ij. et b misterio āgelico. Per lecticas z mulas z carrucas.intelligūt misteria aplōr. fm tria q; in eis nectit ad puersiōz fidelium.i.sancta puersatio. sana pdicatio.et p miracula confirmatio. o Ad mō.san.me. hie.i.ecclias militātē.vt dictū ē ē.c.lx. p Quō si inte. q Dū.in va.(fi.ista.i.apli q; fuerī israelite generemū.ꝛc.sic supple accepta e coram do puersio ī fidelū p laborē eor.imo multo pl'.q; sacrificiū do acceptissimū est

saluati fuerint [a] ad gentes [b] in mare [c] in apphricā [d] i lydiā. [e] tenētes sagittā i ytaliaz [f] et greciā, [g] ad insulas lōge [h] ad eos q; nō audierūt de me z nō viderūt gl'iaz meā. [i] Et annūciabūt gl'iaz meā gētib. [k] z adducēt oēs frēs vros ō cūctis gētib [l] donū dīo [m] i eqs z i q̄drigis z i lecticis. z in mulis. z i carrucis. [n] ad mōtē scīm meū hier'm dicit dīs. [o] quō si inferāt filij isr'l munꝰ in vase mūdo in domū dīi. [p] Et assumaz ex eis i sacerdotes et leuitas

dicit dīs [q] qz sic celi noui z tra noua, que ego facio stare corā me dic dīs de [r] sic stabit semen vestrum, [s] et nomē vestrū. [t] Et erit mensis ex mēse, z sabbatū ex sabbato. [u] Veniet oīs caro, vt adoret corā facie mea dicit dominus. [v] Et egredientur, z videbunt cadauera virorū qui preuaricati sunt in me. [w] Vermis eorū nō morietur [x] z ignis eorū non extinguet et erūt vsq; ad satietatem [y] visiōis omni carni.

Explicit Esaias.

s In sa.et le.qz plures ex ipis etiā a tpe aplōr odiati sūt epi et ecclie ministri.ptz ō btis Clemēte et Dyonisio z mītus alijs. Et b etiā dic qdā glo. hebraica Exod xij.sup illō. Hec religio phase ꝛc. Et sequit. Eadē lex erit i digne et colono q; pegrinat apd vos. g.o sa. Futurū ē vt ouerit ō gētib sint sacerdotes dīo militātes. t Quia sic ceu.Hic pfir inbdit id qō pinet ad iudicū tributōis et prio q; ad bo v Dic(nos.cū dī. celi noui et terra noua ꝛc.q; a statu illius inuocatois future.ō q; ō.dictū ē ipetuū nō x Dic sta(mutabit. bit semē vrm.i.addu cti ad fidē p vos qui sunt ō nūero electoꝝ. y Et no.ve.i.aplōr ipetuū ō cuitate ce z Et(lesti.ō subdit. erit mē.ex mē.et sab. id e ꝑpetua qes z dī rato.que si pnt a vobis exprimi nec capi nisi p noīa et vba differētias tpis signāta.et b mō de ernitate dī dī Apoca.i.ca. Qui ē et q; erat et q; vēturꝰ est. eternitas tamē duratōis ostignat p b qō dī. Mensis ex mēse.et eternitas q̄tis.cū dī Sabbatū ex sabbato.sab a Veniet oīs ca.(batū enī q̄tē signat vt in hebreo. id ē ois hō existēs de bonoꝝ nūero.eo mō q; dī supra.ri. Videbit oīs caro pter q; os dūi locutū ē. vbi trāslatio. ixx. hz Videbit oīs caro salutare dei nr̄i. vt adoret corā facie mea.q; clare vt in pria. Consequenter ponit retributō c Egredient.(maloꝝ simul cū retributōe bonoꝝ.cū dī. c Et vi.ca.(iez bti nō p loci mutatōz.sz p sideratōz. ꝛc.corpa dānatoꝝ i gehena.z q; iste sit intellect'.ptz p b qō subdit. d Vermis eorū nō mo.qz times eorū corpa mortuoꝝ corrodētes i sepulcris cito deficiūt cū eis.et i pulueré puertūt. e Et ig.eorū ñ ex.Ex q; ptz qō dictū est sz de cruciatu corpoꝝ dānatoꝝ i igne eterni.q; ē textus gulbil. f Et erūt vsq; ad satietatē.i.replenonē z pfectōz. g Visiōi oi car.i.oi hoi btō.nō sic intelligendo q; bti delectent p se in penis dānatoꝝ.sz qz talis intuitus declarat eis diuine iusticie exercitū.et diuine misericordie beneficium.quo penas illas euaserunt.et pro pre glorie augmentum.inquantuz maior apparet comparata ad suum contrarium.quia appositis iuxta se cōtrarijs maiora et minora videntur.i. elenchorum. et ex istis tribus beati per se letantur.fm q; dicitur ps. Letabitur iustus cum viderit vindictam.ecce primus. Manus tuas lauabit in sanguine peccatoris. inquantum dei misericordia factus est immunis ab illis penis.ecce scōm. Si vtiqz est fructus iusto. accipitur hic pro quia.quia per hoc apparet maior fruitio propria. et sic totum cedit in gloriam electorum et ipsius dei principaliter.cui est honor et gloria in secula seculoruz amen.

In capitulo.lxvi. vbi dicitur in postilla. Hec dicit dominus.

Addito.

In hoc capitulo vltimo ꝓpha agit de his q̄ ꝓ
i capitulo tractauit .s. de reprobatiõe iudeor̄ & gen-
tiũ vocatione, & de impfectione seu euacuatione
quorundã ꝓtentor̄ in lege ve. que ad cultũ dei ptinere
videbant. vt sic reprobatio primi stat⁹ nõ solũ attribua
tur pctis iudeor̄. sed etiã impfectiõi legis antique. de q̄
ap̄lus ad Hebreos. viij. Qđ aũt antiquat veterascit & p-
pe interitũ est. & sic ꝓcludit finẽ capituli de statu fina-
li iustor̄ & supplicio reproborũ circa q̄ octo facit. Primo
ostendit impfectionẽ legis circa determinationẽ soli⁹ vni⁹
templi ad diuinũ cultũ de q̄ dicit. Hec dicit dñs. Celum
sedes mea & terra scabellũ pedũ meor̄. que est ista dom⁹
quã edificabit̄ mihi. Licet enĩ templũ a salomone edifi
catũ. sit & templũ secundũ ad diuinũ cultũ ptineret. nõ
tamẽ hmõi domus materiales capaces sunt dei. vt fer-
te. put habet in glosa. aliq̄ stulti seu nescientes estimabãt.
nõ aũt sapientes. Hã vt dr in .iij. Regũ. viij. Si enĩ celũ
& celi celor̄ te capere nõ possunt q̄nto magis dom⁹ hec quã
edificaui. & hoc est qđ dicit ꝓpheta. Celũ ẽ sedes mea &c
que est ista dom⁹ quã edificabis mihi. quasi ista nõ suffi
ciant ad habitationẽ meã. que q̄dẽ impfectio p legẽ no-
uã fuit ablata. in qua nõ fuit tñ vnus lo.⁹ deputat⁹ ad
diuinũ cultũ. vnde Joh. iiij. dicebat christ⁹ samaritane.
Venit hora qñ nec in monte hꝰ nec in hierosolymis adora
bitis patrẽ &c. vnde habitatio dei. put i lege noua decla
ratur principaliter ꝓsistit in corde ad hoc disposito. vnde
Joh. i. Habitauit in nobis. s. in recipientibꝰ christum p
veram fidẽ. & hoc est qđ dicit ꝓpheta. Ad quẽ aũt respici-
am nisi ad paupculũ & tritũ spiritu. q. d. habitatio mea
nõ est in domo materiali. sed in creatura rõnali que est
dei capax. cũ p veram humilitatẽ & ꝓtritionẽ ad hoc dispo
nit. Sancti enĩ & iusti in noua lege templũ dei dicũtur.
Possunt tñ ista vba Ad quẽ respiciã &c. principaliꝰ et
magis. ꝓprie exponi de xpo. in q̄ habitat plenitudo diui
nitatis. vt dr ad Colossen. ij. Qui paup & humilis corde
nõ solũ simpliciter sed exẽplũ fuit. vñ Math. xi. ca. Disci
te a me &c. sic & tremente sermones meos. s. p summa obedi
entiã vsq̄ ad mortẽ crucis. vt ad Phil. ij. q. d. Inter oia
que man⁹ mea fecit. & vniuersa q̄ facta sunt de qbꝰ stati
supra fecerat mentionẽ. hec est. ꝓpria sedes mea & quies
sc̄z christ⁹ paupculus. nõ illa quã edificatis. Consequen
ter scdo postq̄ ostendit impfectionẽ legis antique q̄ ad tem
plũ materiale. hic ꝓsiter ostendit ipse impfectionẽ q̄ ad sa
crificia in templo oblata. de quo dicit. Qui immolat bouem
q̄si q̄ interficiat virũ &c. put in glosa. Sacrificiũ vestruꝫ
nõ placet mihi post immolationes veri sacrificij. in cuius
vmbra sacrificia vobis ꝓcessi. Hec enĩ habent⁹ in glosa.
Fin quã glosaꝫ cõtinuant hec verba ad illud qđ immedia-
te dixerat. Ad quẽ aũt respiciã. q. d. ad illũ. s. paupculum
supradictũ respiciã. nõ solũ vt templũ meũ sed etiam vt
munus mihi suauissime oblatũ. iuxta illud ad Ephe. v.
Tradidit semetipm̃ p nobis oblationẽ & hostiã &c. Post
qđ sacrificiũ q̄ immolat bouẽ. q̄si qui interficiat virũ. quia
post euãgelij publicationẽ talia sũt pestifera. put in po-
stilla. & exponant cetera. put ibidẽ vsq̄ ibi. Audite vbuꝫ
dñi. vbi ꝓsiter tertio. ꝓpheta declarat falsum motiuũ. qđ
iudei habuerũt vt in abominationibꝰ ꝓdictis pmãsissent
& infert eor̄ confutationẽ. Ad cui⁹ declarationẽ sciendũ
q̄ ꝓdicta duo que sunt de principalioribꝰ fundamentis
fidei legis noue. quor̄ primũ est q̄ deus dr ꝓprie habi-
tare in christo homĩe singulariori et excellentiori modo
q̄ꝫ in aliq̄ alia re. sc̄z p vnionẽ psonalẽ. de quo dicit. Ad
quẽ aũt respic ã &c. vt fuit expositũ. Secundũ est q̄ sacri
ficiũ xpi fuit deo acceptissimuꝫ. ꝓpter qđ dr. Qui immolat
bouẽ &c. ista & similia que sunt vera fidei fundamẽta iu-
dei existimãt esse valde derogatoria diuine excellẽtie. ꝓ-
mũ enĩ credũt implicare q̄ creator. sit creatura. Secũdũ
vero q̄ diuinitas sit passibilis seu corruptibilis. quorũ
vtrũq̄ esset derogatoriũ diuine excellẽtie si sic intelligere
tur. vt xpi falsi existimãt. vñ in hꝰ loco ꝓpheta dirigit ser-
monẽ ad discipulos xpi q̄ reuerẽter susceperũt eu⁹ vbuꝫ
& doctrinã di. Audite vbũ dñi q̄ tremitis ad vbũ eius.
dixerunt fratres vri. s. iudei infideles. q̄ fratres sunt fin
carnẽ. Odientes vos & abijcientes ꝓpter nomẽ meũ. qz
iudei tantũ odiũ conceperũt de xpo. q̄ inter se statuerũt
vt si qs confiteret nomẽ xpi extra synagogã ejiceretur. &
sic de eis ꝓprie dr. Abijcientes vos ꝓpter nomen meũ.
Quid aũt dixerũt hi fratres odientes. subdit cũ dicitur.
Glorificet dñs. q. d. Absit q̄ de deo gloriosõ talia dicanf.
sc̄z q̄ sit homo verus. similiter & q̄ sit in sacrificio oblat⁹
qz ista. put xpi falsi concipiũt sunt ꝑ diuinã excellẽtiã vt
dictũ est. qs ꝓpheta cõfutat dicẽs in psona sui & iustor̄
Et videbim⁹ in letitia vestra. q. d. veritas ꝓdictor̄ eluci-
dabitur in euentu. primo qz videbim⁹ in letitia vra sc̄z
discipulor̄. put infra eodẽ ca. declarat. vbi dr. Letamini
cũ hierusalẽ. vt ibidẽ exponet. Secdo p confusione fratrũ
odientiũ ꝓdictor̄ dicit. Xpi aũt confundent. de qua con-
fusione statim subdit. Vox ꝓpli de ciuitate &c. Circa qđ
sciendũ q̄ in destructione templi secũdi tria maxime ad-
uersantia iudeis cõtigerũt. vnũ sc̄z q̄ ciues eor̄ adinuicẽ
odientes se interficiebãt. put dicit Josephus de quo di
cit. Vox populi de ciuitate. Secdm erat q̄ in templo occur
rerũt multa signa diuine reprobationis. vt cũ relũ templi
scissum fuit Math. xxvij. ca. & alia multa que in thalmud
narrant⁹ ad hec ptinẽtia. de quo intelligit⁹ illud. Vox de
templo. Tertiũ est vox romanor̄ exequentiũ diuinã iusti
ciam. de q̄ dicit. Vox dñi reddentis retributionẽ inimi-
cis suis. et sequit̄. Anteq̄ parturiret. peperit. Ubi ꝓsiter
q̄tuor ꝓpheta agit ꝺ natiuitate pauperculi sc̄z xpi de quo
ante dixerat. Ad quẽ aũt respiciã nisi ad pauperculũ de q̄
denũciat q̄ eius natiuitas de beata vgine fuit maxime
admirabilis. & ideo subdit. Quis audiuit vnq̄ tale. Aut
qs vidit huic simile. subiũgit etiã ꝓpheta de regeneratio
ne fideliũ dicẽs. Numq̄d parturiet terra. & exponat totũ si
cut in postilla. subdit ꝓpheta de generatione eterna. di.
Numq̄d ego q̄ alios parere facio. ipe nõ pariã. qz quicq̄d
pfectionis est in creaturis pamplis & pfecte in deo iue-
nitur seclusa q̄cũq̄ impfectione. vnde hec expositio q̄ da
tur a sanctis doctoribꝰ vt in postilla nõ videt esse mystica
sed litalis. Hã paternitas & filiatio p pri⁹ & magis ꝓprie
dicunt⁹ in diuinis q̄ꝫ i creaturis. iuxta illud ap̄li ad Ephe.
iij. Flecto genua mea ad patrẽ dñi nostri Iesu christi &c.
Consequẽter q̄nto dicit. Letamini cũ hierusalẽ &c. vbi ex
presse declarat illud qđ pri⁹ discipulis xpi dixerat. Vide
bimus in letitia vra exponat totũ sicut in postilla. Cõse-
quẽter sexto declarat extense punitionẽ fratrũ odientiũ
& abijcientiũ discipulos xpi. ꝓpter nomẽ eius. de qbꝰ di
xerat supra. Xpi aũt ꝓfundent. & de hoc agit cũ dr. Et in-
dignabitur inimicis suis. vsq̄ ibi. Simul consumment
dicit dñs. & exponat totũ sicut in postilla. Et notandũ q̄
ex hoc qđ dicit hic. Qui comedebant carnẽ suillã &c. Si
mul consument. Expositores hebreor̄ credunt se habere
efficax argumentũ ad hoc q̄ stat⁹ christianitatis ꝓsumẽ
dus est tpe messie inaniter spectari. eo q̄ christiani ve-
scunt carnibꝰ suillis. non tñ iudei nec etiã saraceni. Sed
falsitas eor̄ declarat in glosa maiori sup Bene. vbi ex ꝑsa
se habet q̄ omia quor̄ esus erat illicit⁹ in vetere debebãt
esse licita ad esum tempe messie. & specialiter hoc dicunt
de porco. vnde hoc qđ dr. Qui comedebãt carnẽ suillã.
exponendũ est. put in postilla. Consequẽter septimo di-
cit. Ego aũt opa eor̄ &c. in quo videt ostendere ordinem
apostolice doctrine. s. quo ꝓcessit post resurrectionem xpi

qd cōtinuat ad p̄dicta spāliter ad illud qd dixerat Pe-
petit syon filios suos. Ad qd sciendum q̄ ꝓut legitur in
actibus apostolorum. ij. ca. eo tpe quo spūssanctus descen
dit in apostolos xp̄i. erant in hierusalem habitantes vi
ri religiosi ex omni natiōe que sub celo est. q̄ omnes vi-
debant gloriam dei inquantū videbant ip̄os apostolos
loquentes varijs linguis magnalia dei. q̄ nō nisi virtu-
te diuina fieri poterant. et hoc est qd dicitur hic. Ego āt
opa eorum et cogitationes eorum. s. iudeorum volentiū suppri-
mere fidei veritatē vnde et ap̄los et discipulos intau-
tum p̄sequebant q̄ omnes erant congregati ꝓpter me-
tū iudeorum in eodem loco. et sic deus ex opibus et cogi
tationibus prauis iudeorum bonū elicuit. s. cōgregare apo
stolos cū oībus gentibus et linguis vt viderēt gloriaz
dei modo p̄dicto. Et in hoc qd dicitur. Cū omnibus gen
tibus. intelligat distributio p generibus singulorum ꝓut
in multis locis. Et sequitur. Et ponam in eis signum. s.
in discipulos signū sancte crucis. q̄ crucifixū coiter p̄-
dicabant vel signū. i. miracula vel signa q̄ in noīe xp̄i
faciebant. iuxta illud Math. vltimo. Signa aūt eos q̄
crediderint hec seq̄nter. In nomīe meo demonia eijci-
ent ꝛc. Et mittaz ex eis qui saluati fuerīt. vbi in hebreo
habet. Qui euaserint. q̄ apostoli et discipuli q̄si fugiē-
tes euaserūt de p̄secutōe iudeorum ab hierosolymis ad gē
tes. s. ad gentiles. Exponant cetera ꝓut in postilla. vsq̄z
ibi. Et adducēt oēs fratres vestros. qd videt exponen-
dū de martyribus xp̄i. q̄ in diuersis partibus mūdi fuerūt
p testimonio dei interfecti quorum corpa seu ossa adducū
tur freq̄nter de cunctis gentibus. In equis et quadrigis
ꝛc. s. honorifice ꝛ diuersis et varijs modis. ad montez
sanctū meū hierusalē. s. ad ecclesiam. Quō si inferant fi
lij israel munus in vase mundo in domū domi. q̄ tan-
ta veneratio fit reliquijs sanctorum in ecclesia. sicut olim
fiebat in tēplo. cū munus solennissimū ibi offerebatur
Et hic innuit ꝓpheta terciū ptinens ad p̄fectionem no
ui status. In veteri cm̄ lege corpa seu ossa mortuorum
erant immunda in tantū q̄ contamīabant sacerdotes
p̄contactū mortuorum. s̄z in noua lege hoc non habet. im
mo reliquie sanctorum in altaribus ponunt cuius differē
tie ratio pōt eē. q̄ aīe defunctorum in veteri lege q̄ntum-
cunq̄z sancte fuissent. separabant tn̄ a visiōe diuina. vn̄
et corpa eorum merito separanda erant a sanctuario. cuius
oppositum est in noua lege. in qua aīe sanctorum beatifi
ce deo coniungūtur. vn̄ ad p̄fectionē sui status ptinent
p̄dicta. Consequenter octauo dicit. Et assumā ex eis sa-
cerdotes et leuitas. In quo innuit quartum ptinēs ad
status noue legis p̄fectionē. inq̄nātum sacerdotium ip
sius se extendit ad oēs gentes et non coartat ad certaz
tribum. sicut in veteri lege. que quidem extensio ptinet
ad p̄fectionem. sicut noua lex perfectior est que obligat
omnes. q̄z lex vetus que tm̄ obligat populuz antiquū.
Et in hoc etiam ostenditur translatio legis antique ad
nouam. iuxta illud Hebre. vij. capitulo. Translato sacer
dotio necesse ē vt legis translatio fiat qd tamen hebrei
fatue negant de quo non est ad presens agendum. Ce
tera exponantur ꝓut in postilla

Explicit postilla fratris Nicolai de lyra sup Esaiam
prophetam adiunctis additionibus et replicis.

Prologus

Incipit exposito plogi ſm Britonē i Hieremiā pphā. Hieremias pphēa ꝛc. Iſtū plogū dirigit hieronim⁹ ad paulā et eustochiū, ad quarū instantiā trāstulit libꝝ istū. Diuidit aūt iste plogus in quinq; cīculas in quar prima dī q; licet iste pphēta ceteris ꝓphetis simplicior videat in vbis, tñ i sensibꝫ ē eīus. Vñ dicit hiero. Hieremias pphēta ꝛc. In secunda pte simplicitatis hui⁹ rationē assignat, in q̄ ēt multipliciter commēdat, et ista ps incipit ibi. Porro simplicitas eloquij ꝛc. I q̄ cōmēdat a trib⁹, primo a dignitate, ibi. Sacerdos ex sacerdotib⁹, scīdo a priuilegio gr̄e, ibi. Et in matris vtero sanctificat⁹, tertio a stat⁹ pfectione, ibi. Virgitate ꝛc. In tercia pte q̄tuor exp̄mūtur, sc. pphetie tēpus, materia, locus, et pphete laudātis mod⁹. Tēp⁹ pphetie exp̄mit cum dī Hic vaticinari exordius est puer. Materia, ibi. Captiuitatē vrbis atq; iude ꝛc. Agit enī de captiuitate duar tribuum. Loc⁹ tangitur cū dī. Vñ in iuda tñ ꝛc. Lamentatōis modus tāgitur, ibi. Et ciuitatis sue ruinas ꝛc. Et q; lamētatio metrice scribit i hebreo, dicit q; ſm mēsuras metri et vsuū distinguit sīas in latino, ibi. Quod nos mēsure metri ꝛc. In q̄rta tāgitur mod⁹ agēdi in libro isto cū dī. Preterea ordinē visionū ꝛc. Vltimo dicit q; q; libꝝ Baruch omiserat, cuiꝰ librū istū ad petitōz eaꝝ trāstulerat cōtra se emulos, quocabat quos silendo cōpescere rectius erat, ibi. Liber baruch ꝛc. Ita satis plana ē. b Rusticior, i. simplicior, et huic exp̄sitioni cōcordat ita sequēs, s. Porro simplicitas eloquij. Aliq; tamē exponūt. b Rusticior, i. rudior, q; nō plano sermōe. c Ex sensi, (mone loquitur siē Esaias ex sub figuris. bus par ē. Ex cōtra Hieronym⁹ dicit in glo. in principio Esaie. Nemo me putet. Esaiam breuiter posse exponere cū vniuersa dīi sacra cōtineat, sed illud nusq; legit de hieremia, q̄ nō videat sensib⁹ eē par Esaie. Item in principio Ezechielis dicit glosa hieronymi. Ezechielis difficultatē hebreoꝝ mōstrat traditio, nisi eīm quis apō eos sacerdotalis mīsterij dignitatē, i. xx. annos impleuerit, nec principia geneseos nec cantica canticorum, nec exordium Ezechielis, vel finem legere permittitur, vt ad plenam sententiam ꝛ mysticos intellectus plenum humane nature tempus accedat. Sed hoc nusq; de Hieremia legitur quomodo ergo dicitur sensibus par. Respondeo par sensibus dicitur, q; vtrobiq; de christo et de captiuitate duar tribuum prophetizatur, stil⁹ tamē

Incipit prefacio i Hieremiā pphetam.

Hec interpretatio hyeronimi est. Si q̄di ea nouerit ſm hebreos codices explorē. Alia est septuagīta interp̄tum ecclesijs visitata. Que q̄uis nonnulla aliē hēat q̄ in hebreis codicibus inuenīt, tñ vtraq; i. ſm septuagīta ꝛ ſm hebreā aplīca auctoritate firmata ē, nō errore neq; reprehensiōe supiori sz certo cōsilio septuagīta nōnulli aliē dixisse vel pretuisse itelligūt. Nō iō pmonemus ne q̄sq; alterā ex altera velit emendare, q̄ singuloz i suo genere veritas obfuāda est.

Incipit plog⁹ i eundē.

Hieremias pphēta cui hic prologus scribit ꝓmōe q̄dē apō hebreos esaie ꝛ osee ꝛ q̄busdaz aliis pphīs vī esse⁹ rusticior⁹ sed sensibꝫ par ē, q̄ppe q̄ eodē spiritu pphetauerit. Porro simplicitas eloquij de loco ei i q̄ nat⁹ ē accidit. Fuit n, anathotites q̄ est vsq; hodie vicul⁹ trib⁹ ab hierosolymis distās milib⁹, sacerdos ex sacerdotib⁹, ꝛ i matris vtero ſctificat⁹, hoc ē gīta te sua euāgelicū vir. xpi ec clie ō dicās. Hic vaticinari exordius ē puer ꝛ captiui tatē vrbis atq; iudee nō solū spū, sz ꝛ oculi carnis ītuitus ē. Jā decē trib⁹ ist' assyrij in medos trāstulerāt ei terras eaꝝ colonie gentiū possidebāt. Vñ i iuda

b Anathotites, id ē (pfundior in altis inuenitur. de anathot. f Vicul⁹, s. anathot. e Est vsq; hodie g Sancti (die vitās trib⁹ milib⁹, i. trib⁹ militaribus, ficatus, vnde Hiere, i. Anteq; exires de ventre sanctificaui ꝛc, quod de alijs nō legitur. h Virginitate sua euāgelicus vir. s. euāgelica perfectione pi Christi ecclesie dedicans, i. cōsulans, per hoc enīz q; sub lege seruabat virginitatez in sacerdotio, pretēdebat in se continentie pfectionem que docetur in euangelio. Dignant autem dicitur christi ecclesie dedicans, id ē ipsa pbuit per fidē adherens.

l Vaticinari, i. pphetare

l Exordius est, i. incepit, ordior: diris ordiris sum, vl' orsus sū, dicitur telam ponere, et q̄uis qui telam ponit tunc eam incepit, ideo ordiri ponitur pro incipere, ꝛ cō ponitur exordior, vñ exordius.

m Puer Hiere, i. Ecce nescio loqui quia puer ego sum ꝛc.

n Urbis hierusalez atq; iude, i. duar trio Oculi carnis, huius mei. Vñ hiere, xxxix. Postq; pditerat captiuitatē hierusalem et translationē populi in babylonem legitur q; nabuchodonosor rex babylonis pcepit nabuzardan vt tolleret hieremiā et nihil mali ei faceret. Sed quare non prophetizat de captiuitate decem tribuum sed duarum tñ reddit causam cum dicit. p Jam enī ꝛc. continua sic. Non solum spiritu reuelante sed oculis corporis intuitus ē captiuitatem duarum tribuum. Jam enī decem tribus israel assyrij in medos trāstulerant. Unde, iiij. Regum. xvij. Trāstatus est israel de terra sua in assyrios et cetera. q Jam terras earum colonie gentium possidebant. Colonia dicitur vrbs vel castrum quod pro defectu indigenarum nouis colonis adimpletur. Item colonia dicitur agricultura vel cultus religiōis quia ergo indigentis, id est decem tribubus in assyrios trāslatis rex assyriorum misit gentes de babylōe, ꝛ de chuta ꝛ de abiatath ꝛ de emath ꝛ de sepharuaim que, p filios israel possederunt samariā, et habitauerunt in vrbibus eius vnde dicitur hic. r Colonie gentiū, i. gētes colētes, i. inhabitātes vrbes decem tribuū possidebant terras eaꝝ, vel colōie, i. agriculture. s Gentiū, i. gētes agriculture dedite, q; a rege assyrioꝝ misse erant ad colendā sibi terrā decē tribuū. Possidebant terram earum. Vel colonie gentium, i. gentes varij cultū religiōis habentes q; sicut dī. iiij. Regū. xvij. Alia quoq; gens fabricata est deum suū. Possi. terras earū. t In iuda tñ, i. in

duabus tribubꝰ.

v Et i beniamin. i. hierim. qz in sorte beniamin prio fuit hierim sicut dictū ē supra circa finē plogi in biere

x Quadꝛu (inquaz) plici plāxit vel distinxit alphabeto illō expositū est supra i epistola ad paulinū.

y Ob hoc ꝛ quadꝛuplex ꝛ nos. (alphabetū in translatione nra.

z Mēsure metri vsi busqz reddidimꝰ. i. iurta mēsuras tꝛiū ꝛ versuū ꝗs bz tā hebraico distinctū in latino. qz distinctiones sillas sm dictas mensuras. metrice describunt tꝛem in hebraico. ꝛ sub certis clausulārū mensuris distinguuntur in latino.

a Ad pristinā fidē. id ē iurta hebraicā veritatē cui fides bz adhiberi.

b Pꝛetermisimꝰ. qz nō est de canone. sed postmodū trāslatꝰ fuit de greco in latinū. iurta vulgatā editionē in q̄ inuentꝰ est.

c Pꝛestolātes. i. expectātes. vsus. Pꝛestolor expecto pstolor ꝗrere dico. Paula fuit q̄dam matrona romana cuius filia fuit custodiū. de qbꝫ iuenies satis supra in plogo sup iosue versus finem.

d Cetez. pro sed.

e Recti fuerat ad cōpendiū. i. ad abbreviationem.

e Mali. vitādi in actibꝰ. sm emulis meis vsi nō dicit rectꝰ absalute. ꝛ addit. Ad cōpendiuz mali ponere modū. i. finem.

f Furoꝛi. i. detrationi

g Eoꝛuz. qz ꝗsi furibūdi detrahūt mihi. cetera plana sunt.

Explicit ālisciꝰ expositio vltꝰ plogi.

effi: ꝛ in beniamin pphetauit: ꝛ ciuitatꝫ sue ruinas q̄ duplici planxit alphabeto quod nos mensure metri versibusqz reddidimꝰ. Deterea ordinez visionum qui apud grecos ꝛ latinos omnino confusus est ad pristinam fidem coꝛrexim⁹. Libꝝ autem Baruch notarij eius: qui apud hebꝛeos nec legitur nec habet pꝛetermisimus. pꝛo his omnibꝫ maledicta ab emulis pꝛestolātes. quibꝰ me necesse ē per singula opuscula ꝛespondere. Et hoc patioꝛ. quia vos cogitis. Ceterū ad cōpendium mali ꝛectius fuerat modum furoꝛi eoꝛuz silentio meo ponere. ꝗs quotidie noui aliquid scripturientem iuuidoꝛum insaniam ꝓuocare.

Item alius pꝛologus in eundem.

Iochim filius iosie cuiꝰ tertiodecimo anno pꝛophetare oꝛsus ē hieremias. sub q̄ et Olda mulier pphetauit: ipe est qui alio nomīe appellatur Eliachim: ꝛ regnauit sup tribum Juda et hieruꝫsalem annis vndecim. Cui succesꝫit in regnuz filiꝰ ioachin cognomento Jeconias: q̄ tertio mense regni eiꝰ die decima captus a ducibus Nabuchodonoſoꝛ ductus est in babylonem: et in loco eius cōstitutus est Sedechias filius Josie patruus eius cuius anno vndecimo hierim capta atqz subuersa est. Nemo igitur putet eundem in Daniel pincipio Joachin qui in Ezechiel exoꝛdio ioachim scribitur. Iste extremam syllabam chim habet. ille chin. ꝛ ob hanc causam in euāgelio sm Matthei vna videt deesse generatio. quia secūda tesseredecas in ioachim desinit filium Josie. et tertia incipit a Joachin a filio Joachim. Quod ignoꝛās porphirius calumniam instruit ecclesie: suā ostendēs imperitiam: dum euangelistam Matthei arguere mitꝫ falsitatꝫ. Quodqz tradicium scribit ioachim monstrat nō aduersatioꝛ fortitudinis fuisse victoriam: sed domini voluntatis.

Incipit argumentuz in eundem.

Jeremias anathotites. qui est viculus tribꝰ a hieroſolymis distans milibus ꝛ pud taphnas i egypto a populo lapidibus obꝛutus occubuit. Jacet vero in eo loco sepulꝰ: quo duduz pharao ꝛex habitauerat. Et q̄ niaz postulatione sua defugatis ab eodez loco serpentibus egyptios a tactu aspidum facit esse securos: magna eum ibi religione egyptij venerantur.

Explicit argumentū

Prologus

Postilla fratris Nicolai de lyra sup Hieremiam incipit feliciter, adunctis additionibz dñi Pauli episcopi Burgen. ⁊ replicis Matthie doctoris ordinis minorū.

Propheta in gentibz dicit te. Verbū ꝓpositū scribit Hiere. i. ca. ⁊ dicitz fuit sibi a dño. in quo pñt notari ꝙttuor cause huius libri Hieremie quē habem⁹ p manibz exponendū. videlicet causa efficiēs, materialis, formalis ⁊ finalis. Causa vo efficiens duplex est. Una principalis. s. de⁹ reuelans oīa in hoc libro ꝓtenta. Alia instrumētalis. s. sanct⁹ Hieremias. q. spūsancto dictante scripsit libz istum. Et hec duplex cā efficiens notat cū dr. Dedi te. ita q⁹ i supposito huius verbi dedi. qđ est ⁊ ipe de⁹ exprimit cā efficiens principalis. In hoc aūt pnoie te. causa efficiēs instrumētalis. Et de vtraq; pōt accipi illud qđ scribit Ezechiel. ii. Fili hominis speculatorez dedi te domui israel. Ad hoc enī ponit speculator in excelso vt alonge speculet. et q̄ viderit fideliter annūciet. ⁊ sic fecit hieremias. vt statum videbit in q̄dā generali. ⁊ pleni⁹ in psecutiōe libri. Causa vo materialis ⁊ formalis pñt notari in noie ꝓphete cuius dr. Propheta. Ad cuius intellectū sciendū q⁹ ꝓpha fm interpretationē nois dr q̄si pcul fans. q⁹ fatur seu denūciat ea q̄ sunt longinqua a naturali cognitiōe humana. ⁊ ista q̄ntū ad pns iunt in duplici gradu. q⁹ alīq̄ sunt hmōi p⁹ pter suā eminentiā respectu intellect⁹ nr̄i. cuiusmodi sūt diuina ad que se habz intellect⁹ noster sicut oculus noctue ad lucē solis. q. d. Metaphysice. inter ista vo valde longinqua ⁊ remotū est a cognitione nr̄a incarnationis diuine mysteriū. ex creaturis enī pot homo deuenire in cognitionē prime cause que de⁹ est q̄tū ad multas ei⁹ ꝓditones ⁊ sic physiosophi ꝓcluserūt de deo plurimas ꝓclusiones humiliter natura hūana p se accepta nō excedit cognitionē nr̄am. sed vmo nature diuine ⁊ humane in supposito vbi supra modū trāscēdit facultatē intellectus humani. mysteriū aūt istud denūciauit hieremias ꝓphā inter alios valde clare. xxiij. ca. dicēs. Ecce dies venūt dicit dñs ⁊ suscitabo dauid germen iustū. ⁊ regnabit rex. ⁊ sapiens erit. ⁊ faciet iudiciū ⁊ iustitiā in terra. In diebz illis saluabit iuda. ⁊ israel habitabit ꝓfidēter. Et hoc est nomē qđ vocabūt eū dñs iustus nr̄. Hec est auctoritas q̄ ad lām de christo dr fm oēs doctores hebreos ⁊ latinos. vt plenius videbit dño ꝓcedēte. p hoc aūt q⁹ dr. Suscitabo dauid germen iustū. exprimit hūanitas christi q̄ factus est ex semine dauid fm carnē. ad Ro. i. p hoc aūt qđ subdit. Et hoc est nomē qđ vocabūt eū dñs iust⁹ noster. exprimit diuinitas christi clar⁹ vt mihi videt q̄z in alijs libz veteris testamēti. q⁹ vbi habem⁹ dñs. in hebreo habet nomen dñi tetragramaton. qđ fm antiqs doctores hebreorū sic est appropriatū altissimo creatori. vt nō liceat ipm nomē de alio dici. put pleni⁹ dicet dño cōcedente. qui ad locū illū v ehiem⁹. Et q⁹ hieremias ita clare christi mysteriuz denunciauit ꝓphetice. potest dici de eo quod scribitur Luce. i. Et tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis. quia valde expressit altitudinē sue diuinitatis. ⁊ hec est materia principalis huius libri. Unde dicit Ra. sa. sup. xx. cap. Zacharie. q⁹ vniuerse ꝓphete nō sunt locuti nisi de diebz messie. qđ est intelligendū de principali intentiōe eorū. q⁹ de pluribz alijs sunt locuti. Et fm hoc de⁹ humanādus est subiectū in oībz libris ꝓphetalibz sicut de⁹ est humanatus in euāgelijs. q⁹ qđ ꝓphete nō dicant futurū euāgeliste narrāt factū. Sicut enī de⁹ absolute est subiectū in tota sacra scriptura. sic ch̄s in partibz eius subiectū sub rōnibz determinatis. vt dictū. sūt pleni⁹ in primo capio Geneseos. Alia vo sunt longinqua a cognitiōe humana ꝓpter sue entitatis ⁊ veritatis defectum. cuiusmodi sunt futura ꝓtingentia de q̄bz nō est determinata veritas apud nos. sed est determinata apud deū. ⁊ de talibz est ꝓpheta fm q⁹ dicat Cassiodorus sup ps. Propheta ē diuina inspiratio. rez euentus imobili veritate denūcians. De talibz vero erat destructio ciuitatis ⁊ templi et captiuatio populi p nabucho. futura. quā hier. mias ꝓphetice denunciat ⁊ scribit in hoc libro intantū q⁹ voluerit eū ꝓpter hoc occidere. fm q⁹ dr infra. xxvi. Juda. nūquid mortis est vir⁹ huic. q⁹ ꝓphetauit aduersus ciuitatem istam. Et hec est materia huius libri secūdaria sub noie prophete designata. Causa etiā formalis hui⁹ libri sub noie ꝓphete designat. Circa quod sciendū q⁹ duplex est forma libri. scz forma tractat⁹ ⁊ forma tractādi. Forma vero tractat⁹ est diuisio libri per partes ⁊ capitula. de qua videbit in pscutione libri. Forma vero tractādi est modus agendi q̄ modus est ꝓpheticus describendo diuinas reuelationes hieremie factas. ꝓpter quod de ipo potest dici illud quod scribit Job. vi. Nunc est vera ꝓpheta. Et dr. vere. ꝓpheta ad differentiā pseudo ꝓphetaꝝ qui nō ꝓphetabāt ex diuina inspiratione sicut hieremias. sed aliqui ex ꝓpria fictione ꝓpter questū ⁊ alīq ex reuelatiōe demonū q̄ sunt mendaces. ꝓpter quod false erant in pluribz ꝓphetie eoꝝ. Causa finalis huius libri est vtilitas vniuersalis ecclie que collecta est ex oībz gentibz. ⁊ hic finis notatur cū dr. in gentibz. i. ad vtilitatē omniū gentū. ꝓpter quod de ipo potest dici illud Esa. xlix. Dedi te in lucem gentiū vt sis salus mea vsq; ad extremū terre. vt sit ꝓbū dñi ad hieremiā dicentis. Dedi te in lucē gentiū ad illuminandū eos lumine fidei ⁊ claritatis mee. vt sis salus mea vsq; ad extremū terre. ⁊ hoc denunciatiue tm̄. quia christus est salus gētiū effectiue. fm q⁹ dr ps. lxxij. Operatus est salutē in medio terre. i. in hierm. que est i medio climate terre habitabilis in qua operat⁹ est salutem humanā p suā passionē benedictā ⁊ resurrectionē ⁊ ascēsionē in celum. vbi cum patre ⁊ spūsancto vnit ⁊ regnat in secula seculorum Amen.

Incipit Hieremias propheta. Capitulū. I.

v Erba hieremie. Liber iste in duas ptes diuidit. sm phemiū ⁊ tractatū. secūda incipit ibi. Et factū est. Prima ui duas. q: prio ponit auctoris notificatio. secō facta sibi cōmissio. ibi. Et factū est. Circa primū notificat auctor prio ex nomine cum ōr.

a Verba hieremie. supple sūt q̄ sequūtur in hoc libro. Secūdo ex genere cū ōr.

b Filij helchie. q̄ fuit etiā pphā licet non tam famosus sic hieremias. ⁊ ō sm regulaz hebreoz q̄ dicit q̄ qñ in principio alicuius pphetie exprimit nomen patris ipi⁹ pphete intelligendū est q̄ ⁊ pater fuit pphēta.

c De sacerdotibꝫ q̄ ⁊c. ex q̄ patz dignitas sui generis. q: tribꝫ sacerdotal' cōmixta fuit tribui regie ꝓpter sui dignitatē. Tertio ex loco cū dicitur.

d In terra beniamin. Dicit ei Hieronym⁹ in prolo. huius libri q̄ anathot est vicus tribus miliarijs distās a hierusalem in sorte beniamin situs. Quarto notificatur ex tpe cum ōr.

e Q. factū est vbū dñi ⁊c. Et sciendū q̄ istud q̄ nō est pnomē sed ꝓiunctio. ⁊ ponit ꝓ q:. ⁊ refert ad id qđ ōr in principio. Verba hieremie ⁊c. Et ad ostendū q̄ hec vba procedebāt ex spū dūino ōr. e Q. factū ⁊c. i. q: factus est vbū dñi ad eū in diebꝫ iosie ⁊c. Tacent hic due reges quoz tpibꝫ pphetauit s. Joachaz ⁊ iechonias filius ioachim. eo q̄ qlibet eoz regnauit tñ tribꝫ mensibus. et sic temp⁹ eoz cōputat sub aliis regibꝫ vsq̄ ad trāsmigratiōē hieruſalē in mense q̄nto. f Et factū est vbū dñi ad me dicēs. g Priusq̄ te formarē in vtero noui te. ⁊ antequā exires ꝺ vulua sanctificaui te. h Et pphetā in gentibꝫ dedi te. nūc tibi officiū pphetādi imponēdo. ⁊ q: officiū est magnū. ideo subditur excusatio Hieremie.

i Et dixi a a dñe deus. ⁊ dicunt aliqui expositores q̄ hic ter ponit a. q: Hieremias se excusat a tanto officio ꝓpter triplicē defectū. s. tatis. scientie ⁊ eloquētie. quia adhuc erat iuuenis. sed hec expositio procedit ex ignoratiā tra hebraici sermonis. vbi ponit hic vna dictio. ⁊ ōr aba compos ta ex tribꝫ lr̄is. s. alep h ⁊ he. q: bis ponit hec lr̄a he. ⁊ hec dictio sic sonat. a. a. a. lr̄a ei he aliqñ sonat in hebreo sicut a in latino. ⁊ est dicta dictio interiectio dolentis vel admirātis. Sed q: vel potest supplere omnez defectum. ideo subditur.

l Noli dicere puer sum ⁊c. quasi dicer. potens sum omnē defectū tuū supplere. ⁊ te ab oppugnationibꝫ eoz quos tu formides protegere. Sciebat enī hieremias q̄ pphete q̄ ante eū fuerāt pseq̄utiones vsq̄ ad ioz tē sustinuerant. maxime tpe manasse regis. vt habet. ij. Regum. Et subditur inūctio officij cū dicitur.

m Et misit dñs manū suā ⁊ tetigit os meū. vidit enī imaginaria visione q̄si sūlitudinē bomis deū repsentantis. cui hieremie māus sua tangētis. ⁊ intellexit q̄ per hoc designabat collatio doni pphetie sibi a deo. ideo subditur.

n Ecce dedi verba mea ⁊c. ⁊ q: hieremias nō solū pphetauit ꝓtra regnum iude. sed etiam ꝓtra plura alia vt videbit infra. ideo sequitur.

o Ecce constitui ⁊c vt euellas. i. euellēdo denuncies trāsferendos inde bstratores.

p Et destruas. q̄tū ad occidendos. q Et disperdas. quantū ad fugientes p diuersas vias.

r Et dissipes. q̄tū ad moriētes in fuga vl̄ captiuitate.

s Et edifices ⁊ plantes. i. denuncies iudeos reedificādos ⁊ plantandos in terra sua. quod impletum fuit tēpore Cyri qui dedit populo licentiā redeundi in terram suā ⁊ reedificandi templū. ⁊ tpe artharersis qui dedit licentiā Neemie reedificandi ciuitatē hierusalē. vt habet primo Esdre. i. ⁊ Neemie. i.

t Et factum est. Finito prohemio. hic incipit tractat⁹. Circa quem sciendum q̄ licet principalis materia huius libri sit mysterium ipsius christi. vt supra dictū est. tamen Hieremias multo diffusius scribit futuram ciuitatis ⁊ templi destructionem. propter quod melius potest accipi diuisio libri sm istam materiā. ⁊ sm hoc liber iste in duas partes diuidit. quia primo hieremias hanc destructionem futurā denunciat. secundo ipam factam deplorat in trenis qui non est liber distinctus ab isto. vt patet p Hieronymum in prologo galeato. qui prologus ponitur in principio libri Regū. Prima in duas. q: primo futuram destructionē denunciat. secundo dicta epilogat. ca. lij. Prima adhuc in duas. quia primo ꝓnunciatur destructio iudeoꝝ. secundo aduersariorum suorum. ca. xlvi. Prima adhuc in duas. quia primo denunciatur dicta destructio prophetice. secundo hystorice. cap. xxxix. Prima adhuc in duas. quia primo ostenditur destructio ciuitatis futura. secundo subditur huius destructionis causa. ca. sequēti. Prima adhuc in duas. quia primo ponitur dicta ostensio. secundo pphete confortatio. ibi. Tu ergo. Ostensio vero destructionis future fuit duplici visione. secunda ponitur ibi. Et factum est. Prima ponit cum dicitur. v Quid tu vides hieremia. non quem

dñis ex ignorantia, sed vt ex ei⁹ visione ꝺuenient⁹ eũ instruat de futura destructiõe ciuitatis. ꝺ ꝑsiter ponit ꝓpheta Virgã vigilantẽ ego video. Aliq̃ exponũt, Virgã vigilantẽ, i. vigilantiũ, s. latronũ q̃ vigilãt de nocte qñ alij dormiũt ad faciendũ furta, & ꝺsit aliqñ virgam longã in extremitate vncinũ ferreũ habentẽ eũ q̃ extrahunt vestes vel alias res ꝺ domibꝫ ꝑ fenestras, et per hoc vt dicunt designabatur futura spoliatio ciuitatis per chaldeos. Ꝟ istud dictũ, possit ex ignorantia hebraici sermonis q̃ sic habet hic. Baculũ amigdalinũ video & dicit baculũ ad designandũ percussionẽ ciuitatis futurã. Amigdalinũ ad designãdũ hui⁹ percussionis acceleratione, eo q̃ inter alias arbores amigdalus multũ accelerat emittere flores, & ꝺo eũ subdit.

y Bñ vidisti, q̃ vigilabo ego &c. Jn hebreo habet, Quia festinabo ego, & eadem sententia est in lra nra eũ ꝺr. Virgã vigilantẽ, et postea, Vigilabo ego. ꝓ vigilantiã enim intelligit festinatio eo modo loquẽdi q̃ cõiter dicit ꝺ homine multũ festinãte ad aliq̃d obtinenduz q̃ vigilat sup illud. Sacra scriptura enim nõ semp transfert de verbo ad ꝟbũ, sed aliqñ accipiẽdo sensum ex sensu. z Et factum est. Hic ponitur secũda

a Quid tu vides. exponatur vt supra. (visio eũ ꝺr.

b Ollã succensã ego video. nõ est intelligendũ q̃ viderit imaginaria visione ollã plenã igne ardente, vt aliq̃ imaginant, sed videbat ollã bullientẽ, & ꝟ modo cõmuni ꝟbo dicit olla succẽsa qñ fortiter bullit, vñ in hebreo hꝫ. Ollã bullientẽ ego video & facies ei⁹, i. ebullitiões eius q̃ apparẽt in supficie olle bullientꝫ. Jn hebreo enim facies

c A facie aq̃lonis, i. a pte aq̃lonis. (ponit in plurali. olla enim posita ad ignẽ qñ bullit eius ebullitiões incipiunt a parte ignis & flectunt ad partẽ oppositam, & p hoc significabat q̃ chaldei ciuitatẽ incẽsuri venirent a parte aq̃lonis, & ideo sequit exponendo dictã visionem.

ꝺ Ab aq̃lone pandet, &c. ptz lra vsq; ibi, e Et po. vnus, &c. i. tẽtoriũ suũ. f Jn intro. poz. hic, vt null⁹ possit inde egredi q̃n capiat, vel ad lras soliũ suũ, q; capta ciuitate sederũt principes in portis in solijs suis tãq̃ victores.

g Et loquar iudicia mea cũ eis, red⁹ (vt habet, j. xxvi. dendo eis penã debitã ꝓ peccatis. Sed queritꝫ hic quõ chaldei dicunt⁹ venisse ab aq̃lone cũ chaldea sit magis ad ꝛientẽ respectu iudee. Ad q̃ ꝺ dicendũ q̃ nabuch. tunc erat monarcha vt ptz Daniel. iij. et sic regna aquilonis erãt sibi subiecta, & pro maiori parte collegit inde exercitũ ad veniendũ ꝛtra hierlm, vt sic chaldeam dimitteret munitã bellatoribꝫ in sui absentia ꝛtra pericula imminentia. q̃ aũt ponit ꝺuplex visio ad signãdũ idez, s. ciuitatis destructionẽ facta ad iudiciũ veritatis, & vt finis dei velocius cõpleat. fm q̃ exposuit Ioseph ꝺ duplici somnio pharaonis famem futurã signante. Bene, &c.

h Tu ergo. Hic ꝺsiter ponit ꝓphete ꝺfortatio eũ dicit. Tu ergo accinge lumbos tuos &c. i. sis prompt⁹ & paratus ad exequendũ mandatũ meũ abijciendo a te timorẽ humanũ, ꝓpter q̃ ꝺ subdit. i Nec enim timere te faciã, id est pmittã, ꝓpter q̃ ꝺ subdit.

k Ego quippe dedi te hodie in ciuitatẽ munitã &c. q. ꝺ sicut ciuitas munita nõ pot capi nec columna ferrea frangi, nec murꝰ eneus penetrari. sic non potens a tuis aduersarijs supari, cui⁹ causa subditur.

l Quia ego tecũ sum q̃ sum infinite ꝟtutis & sic possum te in omnibus protegere.

Jn capitulo primo Hieremie vbi dicit ī postilla. Filij helchie q̃ fuit etiã ꝓpheta.

Additio.

q Quod sit regula apꝺ hebreos q̃ qñ ī pñcipio alicui⁹ ꝓphetie exprimit nomẽ patris ipsius ꝓphe intelligẽdũ est q̃ pr̃ fuit ꝓphe ta, nulluz habet fundamentũ in sacra scriptura, nec aliquẽ hebreoꝝ expositorem me recolo legisse hoc asserentẽ, licet in quodã talmudico libro hoc legatur, tamẽ hoc non est ꝓ regula reputandũ. imo fm Ra. cambi. & alios auctenticos hebreoꝝ expositores Helchias hic nominatus est. Helchias ille summus sacerdos qui inuenit librum legis tẽpe Josie. vt habetur. iiij. Regũ. xxij. qui q̃dem helchias non fuit ꝓpheta, quod patet ex hoc q̃ ipe cũ aliis de mandato regis iuit ad querendũ verbum domini ab Olda ꝓphetissa, vt patet in capitulo sup adicto.

Replica.

r In capi. primo Hieremie vbi postillator helchiã pr̃ez Hieremie hic notatũ dicit fuisse ꝓphetam iuxta regulã hebreoꝝ dicentẽ pr̃es ꝓphetarũ nominatos fuisse ꝓphas. sed Burg. dicit se illã regulã non legisse nec regulã esse. dicit tñ in thalmud reperiri, vnde q̃ thalmud apud iudeos ꝓ lege reputatur. et autẽ & regula coincidãt. igitur Burgẽ. negans illud dictum forte regulã concedit ipm esse regulaz ex eo. q̃ dicit ipm in thalmud fore contentũ. Assumit autẽ Burgẽ. q̃ helchias hic nominat⁹ non fuit ꝓpheta sed fuit ille summ⁹ pontifex. de quo. iiij. Regũ. xxij. dicit. q̃ inuenit librum legis tempore Josie. & ad hoc allegat Rabi cambi. & alios. Sed videt q̃ Burgen. ꝓ assumptũ illud ꝓbat ꝓpositum q; summi pontifices officiũ fuit ꝓphetare. si enim tpe christi qñ sacerdotiũ & ꝓphetia legis debuit obmutescere. ad pontificis officiũ ptinebat ꝓphetare. sicut dicit Joh. xi. de caypha. cũ esset pontifex, ꝓphetauit. multo amplius tempe regũ qñ ꝓphetia fuit in maximo vigore ad pontificis officiũ ptinebat ꝓphetare. ergo q; fm Burgẽ. helchias non fuit ꝓpheta. & cũ hoc fm eundẽ fuit pontifex ergo fuit ꝓpheta saltẽ officio etsi nõ actu. Et ad hoc tenꝺit argumentũ Burg. ꝓ qõ nituntur ostendere ipm nõ fuisse ꝓphetaz, q; missus est a rege ad Oldam ꝓphetissam ad

ꝓsulendū. Ad ꝟ aūt cōiter dr. q̄ aliq̄ sunt ꝓphe actu sz nō officio. vt dauid. iob. ꝛ ꝯplures alij. Quidā aūt fuerunt ꝓphe vtroq; mō sicut esaias. hieremias ꝛc. q̄dā autē officio ꝛ nō actu. sic multi sūmi pōtifices. ꝛ sic helchias. Et ad sedandā Burg. ꝛtentionē pōt dici. q̄ nō est inconueniens vnum ꝓphām ad aliū accedere et ab eo inq̄rere aliq̄d sibi nō reuelatum ꝛ ab eo instrui. vt ptz factuz in multis locis tpe regū. In ꝓio libro Regū dr. Rum sanl inter ꝓphetas. q̄ tñ cōsuluit phitonissaz. multo rationabilius helchias existens ꝓpha potuit ꝓsulere veraz ꝓphetissam. q̄ ꝓphe spū prophetico nō semp tanguñ. nec est in eoruz ptāte vsus lumis. prophetalis. q̄ donū supnaturale est. Sz q̄ quid sit de ꝓphetia isti? Helchie nō videt verissimile hūc summū pontificē fuisse pcm hieremie. q̄ pī ipsius hic nominat. dr fuisse de sacerdotib; q̄ sunt in anathot. qui fm beatū Hieronymuz fuit viculus ruralis. vnde accidit ei Hieremie rusticitas in eloquio. fuit enī anathotites vt inq̄t idē beat⁹ Hieronym⁹. nec puto verisile sumū sacerdotē in tali viculo habitasse. sz in ciuitate regia ad reddendū iura in causis ꝓpleuis. nec videt honestas modus loq̄ndi ire beati hieronymi de pīe hieremie si fuisset summ⁹ pontifex. nō enī honeste de sūmo pontifice dici pōt. q̄ sit vn⁹ de sacerdotib; ꝓsidēs. et cū simplicib; sacerdotib; nō cōnumerat honeste sicut nō decet regem populo connumerari.

Capitulū .II.

e ¶ Tfactū est ꝟ .II. bū dñi ad me dicēs
b vade ꝛ clama in auribz hie
rusalē dicēs. c Hec dic dñs.
d Recordat⁹ suz tui miserās
adolescētiā tuā: f ꝛ charitatē
desponsatiōis tue qñ g secuta
es me i deserto h i terra q̄ nō semi
nat. i Sctūs isrl dño k primi
tie frugū eius. l Oēs q̄ deuorāt
eū delinquūt: m mala veniēt
sup eos dicit dñs. n Audite
ꝟbū dñi dom⁹ iacob ꝛ oēs
cognatiōes dom⁹ isrl. o Hec
dicit dñs. p Quid inuenerūt
pres vri in me iniq̄tatis q̄
elōgauerūt a me: r ꝛ abulauerūt p⁹ vanitatē: s ꝛ vani facti
sunt. t Et nō dixerūt: u vbi ē
dñs q̄ ascēdere nos fecit de
terra egypti: x qui traduxit
nos p desertū: p terrā inhabitabilē ꝛ inuiā z p terraz sitis ꝛ imaginez mortis a per

a Tfactū est ꝟ .II. bū dñi ad me dicēs. Hic ꝓsequēter describit dicte destructionis causa. s. populi iudaici malicia. ꝛ diuidit in duas partes. q̄ primo hieremias arguit ꝓpli malicia. secōdo ex ꝟ patit multiplice iniuriā ca. xx. Prima in duas. q̄ primo arguit ꝓpli malignitas. secōdo ei⁹ ire parabilitas. xvij. ca. Prima adhuc in duas. q̄ primo hieremias arguit ꝓpli trāsgressionē. secōdo plāgit sibi futurā ꝓsecutionē ca. xi. circa medū. ibi. Tu aūt dñe demōstrasti mihi. Sed istud dictū videt repugnare ei q̄ dictū est cap. ꝓcedēti. Hec enī timere te facia. i. ꝓmittā. q̄ planctus de malo futuro videt ꝓcedere ex timore. Ad q̄ dicendū q̄ sicut dicit phs. iij. rhetorice. Timor est passio de malo futuro de difficili curabili. nō tñ impossibili. q̄ si apphendat vt impossibile curari. tūc cessat timor. et succedit tristicia q̄ est ꝓprie de malo ꝓsenti. q̄ tūc apphendit illud malū vt ꝓsens. ꝓpter q̄d indicati ad mortē cum illuc ducunt nō timēt sz tristant. ꝛ ꝟ est pena q̄ timere. Prouer. xvij. Spūs tristis exiccat ossa. Hieremias aūt p diuinā reuelationē erat certꝰ de ꝓsecutiōe sibi futura. ꝛ iō nō erat in eo timor de ꝟ. sed tristicia. ꝛ sic plāgebat. q̄ apphēdebat illā q̄si iam ꝓsentē. ꝓpter euasionis impossibilitatez. Planctus enī ꝓprie est de malo ꝓsenti vel ꝓterito fm rē vel fm apphensionē. Per dicta patet solutio argumenti. Prima adhuc in duas. q̄ primo arguit ꝓpli multiplex flagitiū. secōdo excludit ab eo remediū ca. v. Prima adhuc in tres. q̄ primo arguit ꝓpli malicia. secōdo peccandi inuerecūdia. ca. sequēti. tertio peccantiū ꝓtumacia. ca. xij. Ꝓsus autez capitulus in duas partes diuidit. q̄ primo ꝓmittit deū ꝛ populi mutua dilectio. secōdo ipius populi deprauatio.

b vade ꝛ clama in auribz hierusalē dicēs. Hec dicit dñs. Recordat⁹ suz tui misereās adolescētiā tuā. f ꝛ charitatē desponsationis tue. an legis dationē.

c Hec dicit dñs. cuius verbū non potest esse falsum.

d Recordatus sum tui. s. o israel.

e Miserās adolescētiā tuā. i. temp⁹ tui exitus de egypto. f Et charitatē desponsationis tue. an legis dationē.

g Quādo secuta me es in deserto. ad dictuz moysi serui mei. h Jn terra q̄ nō seminat. eo q̄ est oīno sterilis.

i Sanct⁹ israel dño. q. d. tūc ꝓpls isrl fuit sanctificat⁹.

k Primitie frugū ei⁹. q. d. sicut primitie frugū offerebant dño p̄ frugib; aliis. sic ꝓpls israel fuit ei applicat⁹ specialiter p̄ susceptionē legis. tūc enī dixerūt. Hia que cūq; locut⁹ est dñs faciem⁹. Exo. xxiiij.

l Oēs q̄ deuorāt. eū delinquūt. sicut enī primitie nō comedebant licite nisi a sacerdotib; ꝛ eoꝝ familiis. sic ꝓpli terraꝝ vastātes populū iudaicū peccauerūt. q̄ licet hec punitio ꝓcederet a diuina iustitia. tñ aduersarij iudeoꝝ exequebant.

m Mala venient sup eos. (volūtate mala. iō subditur. sicut declaratū est multipliciter in Ysaia. ꝛ adhuc declarabit infra.

n Audite. Hic ꝓsequēter describit ꝓpli (rabie infra. deprauatio. ꝛ diuidit in duas. q̄ primo describit ei⁹ malicia. secōdo remouet falsa fiducia. ibi. Si laueris te. Prima adhuc in tres fm q̄ malicia ꝓpli ex tribz ostenditur. primo ex ei⁹ ingratitudine. secōdo ex gentiliuz cōparatione. ibi. ꝓpterea. tertio ex flagellor⁹ multitudine. ibi. Rum q̄d ieru⁹ ꝛc. Circa primū dr.

o Quid inuenerūt patres vri in me iniq̄tatis. q. d. nihil. q̄ nō habet locuz in

p Quia elongauerūt a me. q. d. nō fuit defect⁹ (deo. ex parte mea sed sua.

q Et ambulauerūt post vanitatem. i. idola q̄ nullā habēt virtutē aut bonitatē.

r Et vani facti sunt. i. bonitate vacua sicut ꝛ idola. ꝓpter q̄d dr Ps. cxiij. Sumiles illis fiant q̄ faciunt ea ꝛc. Q. ei declinauerūt ad idolatriā patet Exo. xxxij. in adoratione vituli. ꝛ postea i libz Judicū. Regū ꝛ Paralip.

s Et non dixerunt. i. facte non ostenderunt.

t Ubi est dñs q̄ ascendere nos fecit ꝛc. q̄ nō ostenderunt se gratos de hoc beneficio.

v Qui traduxit nos p desertū. qui erat locus inhabitabilis ꝛ inuius. x Per terrā sitis. q̄ carebat fontib; ꝛ flumnibus.

y Et imaginē mortis. ꝓpter serpentes et animalia venenosa ibi existentia. Deutero. viij.

z Per terram in qua non ambulauit vir. sz antea. ꝛ si aliq̄ ambulauerūt. fuerunt ita pauci q̄ quasi nihil sūt reputandi. ꝛ tamē in tota ista via deus ꝓuidit bonis ꝛ vtilibus ꝛ necessarijs. ita q̄ nihil eis defuit fm q̄ dicit Deutero.

ꝯ.ca. Dñs nouit iter tuū quō trāsieris solitudinē hāc magnā p.xl.ānos habitās tecū.ꝛ nihil tibi defuit.ꝛ in ꝟ maior dei dilectio apparuit ꝙ tāto tpe.ꝙuidit eis ꝛ ita bñ.

a Et inducā vos.mutat modus loq̄ndi de tertia ꝑsona ad primā.

b In terrā carmeli.i.terrā ist̄l.exprimit̄ ꝛ specialiter carmel⁹ eo ꝙ ē loc⁹ fertil⁹ ꝛ amenus.iste ꝛ carmelus est alt⁹ ab illo carmelo q̄ ē in sorte ephraī. q̄ erit magis sterilis.sicut dictum fuit Esa.xxix. Libanꝰ quercetī cherme l ꝛ chermel i saltū reputabitur.

c Et ingressi contaminastis terrā meā ꝛ hereditatē meā posuistis i abominatōez.

d Sacerdotes nō dixerūt: vbi ē dñs ꝛ tenētes legē nescierūt me ꝛ pastores prauicati sūt in me.

e Et tenētes legē.q̄ dat mei cognitionē.

f Nescierūt me.recognoscendo me dñm ꝙ debitā fuerūtē.

g Et pastores.i.reges ꝛ principes.

h Prauicati sunt in me.cultū mihi debitū idolis exhibētes

i Et ꝓphetauerūt in baal.loq̄tur de falsis ꝓphetis q̄s reges ꝛ principes fouebāt ꝓtra veros dñi ꝓphetas.vt ꝓx.iij.Regum.xxe achab.ꝛ iiij. Regū.xxe manasse et plurimū alior.vt patebit.j.cr.

k Propterea.hoc ꝓfert arguit malicia ꝑsi iudeoꝝ in cōparatōe aliaꝝ gentiū cū dr in ꝑsona dñi.

l Propterea adhuc iudicio.ꝓtēdā ꝛc.q.d.nolo vos et filios vros ꝙ violentiā deprimere.sz ꝙ viā iusticie.quia peiores est gentib⁹ alijs.nō subdiꝝ

l Trāsite ad insulas cethim.i.ad insulas marꝫ mediterraneū.in q̄bꝰ habitant

m Et in cedar mittite.i.ad agarenos q̄ descenderūt ab agar ancilla abrae ꝙ ismaelē ꝛ cedar filium ismaelis.

n Et ꝓsiderate ve.i.toto mentꝫ conatu.

o Si mutauit gens.i.alia q̄cūq̄ a vobis ꝙ deos suos q.d.nō.sed q̄libet gens alia illud q̄ ꝓ deo coluit tāq̄ deū tenuit ei⁹ cultū q̄ius sunt dij falsi.

p Pꝛs vo me⁹. id ē ꝑsa ist̄l a me specialit electa.

r Mutauit gl'iam suā.i.deū suū in q̄ debebat gloriari.

s In idolū.sic ꝓx Ero.xxxij.vbi tanq̄ deū coluit idolū vitulū.ꝓpter q̄ dr ps.cv. Mutauerūt gloriā suā in similitudinem vituli ꝛc.

Postea vo multi idola ꝛ varijs fuerūt.vt ꝓx in libꝫ iudicū.Reg.ꝛ Paralipō.ꝛ qz illud erat valde inhonorabile

t Obstupescite celi.i.angeli supiores.et ideo subdiꝝ porte celi.i.angeli inferiores.Sciendum tū q̄ in hebreo sic hꝫ. t Obstupescite celi sup hoc ꝛ turbemini ac dissipemini.ꝛ sm hebreos loq̄tur dr celo aereo q̄ dr hic celi ꝑ plurali.ꝓpter diuersas ei⁹ ptes.vel accipiēdo plurale ꝙ singulari sicut Ero.xxxij.dr. Fili sūt dr tui ist̄l.ꝛ tū erat ibi tm vnicū idolū.Dicit aūt celū aereum metaphorice obstupescere.q̄n notabiliter imutaꝝ sicut hō stupidus i facie imutaꝝ.ꝛ in modo se hꝫdi in tempestate ꝛ dissipatio ne q̄n fiunt ibi tonitrua.pcelle ꝛ fulgura que sunt ire diuine signa.ꝛ ꝙ hoc vt dicit Ra.sa.intelligit̄ destructio ciuitatis ꝛ templi futura ꝙ nabucho.q̄ fuit magna tēpestas iudeis.sicut in cōmuni mō loq̄ndi dr alia gens vel ciuitas tempestari q̄n magnū infortunium accidit ei.ꝛ hoc tempestatis subdiꝝ causa cum dicitur.

v Duo enī mala fecit ꝓpl's me⁹. et q̄ sunt illa subditur.

x De dereliquerūt fontē aq̄ vive.sic nominat̄ deꝰ eo ꝙ est vita ꝙ essentiā dās oibꝰ alijs vitā ꝛ inspirat.

y Et foderūt (onē. sibi.i.cū diligētia ꝛ labore quesierunt.

z Cisternas dissipatas ꝛc.i.idola nullam vitē virtutē in se nec in alijs habentia.

a Nunq̄d.hoc ostēditur malicia ꝓpli et flagelloꝝ multiplicatione cum dicit.

a Nunq̄d seruꝰ sꝛ emptici⁹. est ist̄l aut vernaculus.i.fuꝰ natus in domo vt sic debeat flagellari.q.d.nō ista causa.ꝛ ideo inq̄rit̄ur de ea cū dicit.

b Quare ꝑ factꝰ est in ꝑdā.alijs gētib⁹.

c Sup eū rugierūt leones.i.assyrioruꝫ ꝛ egyptioruꝫ reges crudeliter ipm inuadentes.ideo subditur.

d Posuerūt terrā eius ꝛc.ꝛ patet lēa vsq̄ ibi.

e Filij quoq̄ mempheos et thaneos.i. egyptij sic nominant.qz memphis ꝛ thanis erant ciuitates notabiles

f Constuprauerunt te.id est dissipauerunt te.In hebreo habetur.Confregerunt te vsq̄ ad verticem.Istud fuit impletuꝫ quando egyptij interfecerūt Josiam regem qui erat caput in iuda.ꝛ subditur victoꝝ malorum vera causa cum dicitur.

g Nunquid non istud factū est tibi.quasi diceret sic.

h Quia dereliquisti dñm.ꝙ idolatriā.

i Eo tempore.i.ab illo tempore.

l Quo ducebat te ꝙ viam.s.ꝙ columnā ignis ꝛ nubis ꝓcedendo.vt habetur Exodi.xiij ꝛ hoc fuit q̄n populus fecit sibi vitulū conflatilē ꝛ adorauit vt deum. Exo.xxxij.et postea tempore iudicum q̄n nō habebāt regem nisi deum.vt habetur.i.Regū.

l Et nunc quid ꝛc.aquam turbidam.id est nili.vt habetur in hebreo.quia nilus diuiditur per multos ruos ad irrigandū terram egypti.et sic ex cōmixtione terre fit eius aqua turbida.ꝛ ꝙ bibitionem illius aque intelligitur petitio subdiꝝ ab illa gente.

m Et q̄d ꝛc.fluminis.s.euphratis ꝙ terrā illā currentꝫ terra eni israel erat sita inter syriā ꝛ egyptū. qz ab aq̄lone habet syriā.a meridie egyptū.ꝛ q̄n infestabant filij israel ab vna parte querebant auxilium ab altera.et nō eis valebat.ideo subditur n Arguet te malicia tua.desperantes enim de vano auxilio recurrebāt ad humanū ꝛ nō iusto dei iudicio deficiebāt.cadentes in manibꝰ ad-

uersarioꝝ.ꝛō subdiꝫ. o Scito ꝛ vide.penā ītellectuz
p Quia malū.ex priuatiõe boni pr̃i habiti. (uantē.
q Et amaꝝ.ex mutatiõe mali pr̃i inerpti r Reli.te
dñm.p idolatrie cultū. s A sec̃o.i.a p̃cipio legis da
te. t Cõfregisti iugū meū.faciẽdo ꝛ adorãdo ꝓflatilẽ
vitulū.Exodi.xxxij.
v Rupisti vincula
mea.i.p̃cepta.
x Et dixisti.facto.
y Nõ seruiã.q; fu
isti idol' ꝛ néo p̃t uno
b' dñis fuire Dat.vi
z In oi enī colle ꝛc
in collibꝫ enī colebãt
idola ꝓpter eminẽtiã
loci et amenitatẽ ibi
dẽ in veneratiõe ido
loꝝ.exercẽtes in ꝓdẽ
tes luxuriã in venera
tionẽ veneꝛ ꝛ priapi
a Ego aũt plãtaui te.ꝛc
in scis p̃fibus primi
abraam isaac ꝛ iacob.
b Quõ ꝯuersa es
ñ si di.ex malicia tua.
c Si lauerꝫ te.i.dic
p̃fir remouẽr falsa fi
ducia i duobꝫ q̃ exclu
dunr.scõm ibi.Quid
niteris.Prima in du
as.q; p̃io fit ista re
motio.scõo pene com
minatio.ibi.Prohibe
Primũ in q̃ ꝓfidebãt
erãt sacrificia q̃ in tẽ
pio offerebanr̃.p pec
coꝝ expiatione.q; tñ
nõ valebãt absq; de
bita pñia.ideo dr.
c Si laueris te ni
tro. species ẽ terre q̃
vtunr̃ purgatores ve
stiuz.ꝛ dr a nitco tes.
q; fac̃ vestes nitidas
d Multiplicaueris
tibi herbã borith.que
sil' habet vim purgatiuã.in hebreo nõ hr̃ herbã.sed tñ
borith.qõ fm hebreos significat saponẽ q̃ habzrim pur
gatiuã.ꝛ p ista ītelligit multiplicatio sacrificioꝝ vete.le.
ad expiandum peccata que non valent ad hoc sine debi
ta pẽitentia.
e Quomõ dicis ꝛc.q; pcã negare et defendere grauꝫ
est q̃ facere.i. Reg.xv.quasi peccatũ ariolandi est repu
gnare ꝛc.id o sequiꝫ.
f Vide in cõualle.s.cennon.vbi filios suos traduebãt
p ignẽ offrẽtes idol' Ra.sa.dicit.In ualle pheges.vbi
filiꝫ isrl' cõmiserũt idolatriã. Mu.xxv. g Cursor leuis
ꝛc.q.d.sine freno circumitis ad idolatriã. In hebreo hr̃
Camela leuis retinẽs vias suas.i.modus suum currẽdi
absq; oblitione exercẽs.ꝛ est eadẽ sniã. Et dicunt hebrei
q; femella camela agilior est ad currendũ q̃ masculus.
h Onager assuet' in solitudine.quia ibi uersatur.
i In desiderio aie sue ꝛc.p talẽ attractionẽ sentit alon
ge femellã.ꝛ sic insequitur sine retinaculo.q.d. sic gens iu
daica secuta est idolatriã. k Oẽs q̃ q̃rũt eã.ad form
candũ cũ eo p idolatriã. l In mẽstruis eꝝ inuenẽt
eã.in lege p̃hibitũ erat ne mr̃ tpe mẽstruoꝝ suoꝝ admit
teret ꝛcubitũ alicui' viri.ꝓpter q̃ ñ nimis luxuriosa repu
tabat' q̃ tali tpe se exponebat.ꝛ p hõ designat vehement a
idolatrie in ꝓplo isrl.q; oi tpe erat ad eã parat'. In he
breo hr̃.In mẽse suo inuenẽt eã. qõ exponit Ra.sa.dicẽs
q; in vno mense anm
onager dormit toto
mẽse.ꝛ alio tpe nõ q̃
rit vt capiat.q; h eẽt
p nihilo.ꝓpter eꝝ cur
sum velocẽ.ñ tñ ca
pit facil'.ꝛ sine defec
tu.ꝛ p hõ vt dicit de
signat captio gẽtis in
dalce q̃ facta est p na
buch. mense quarto.
vt hr̃.iij. Reg.vlti.
m Prohibe ꝛc.Hic
ꝓfir ponit pene cõmi
natio eũ dr. Prohibe
pedẽ tuũ ꝛc.q.d.rece
de ab idolatria ne du
cãris in captiuitatẽ
nudis pedib' ꝛ sitiẽs
sicẽ solẽt duci captiui
n Et dixisti desperã
ti.de remedio.ꝛ tõ ñ
dimittaz. In heb.hr̃.
nõ curo.s.tõ tali cõmi
natiõe.ꝛ magꝭ ꝓsonat
ei q̃ sequitur.
o Adamaui q̃ppe a
lienos.s.deos.ꝛ talis
amor vehemẽs facit
nõ curare de monitri
one ad oppositum.
p Quõ ꝓfundiꝫ ꝛc.
q.d. sic confundenẽ
filiꝫ isrl.qz inuenient
idola eoꝝ a chaldeis
eos saluare nõ poten
tia. et loq̃tur ꝓpha de
futuro p modũ p̃teri
ti.ꝛ ideo subdiꝫ.
q In tpe afflictõis
dicent.id est tpe obsi
dionis p calhdeos.
r Libera nos.ꝛ subdiꝫ dñi rñsio
s Surgant ꝛc.qz ipe nolut eos liberare. t Scõm
numeꝝ ci.ꝛc.p dñi cultu habebãt vnũ tñ altare ad ĩmo
landũ in hierm.ex q̃ ptz dei ꝓpt' maior. ideo seq̃tur.
v Oẽs dereliq̃stis me.sine differẽtia ser' aut eratis
x Frustra pcussi ꝛc.qz nõ est secuta correctio.
y Deuorat gladius vr̃ ꝓphetas vr̃os.s. Zachariã tpe
Joas.ꝛ Esaiam tpe manasse.et plures alios q̃ occisi fue
runt ante temp' hieremie.ut seq̃tur. z Quasi leo va
stator.qui animalia innocẽtia occidit.vt ceruos ꝛ hinũl.
a Generatio vestra.que semper sitiuit sanguinem in
nocium. b Nunquid solitudo factus sum israeli ꝛc
quasi diceret.non.immo prouidi ei de terra fertili lacte
ꝛ melle mananti.
c Quare ergo dixit ꝛc.quasi diceret nullam causam ha
buit nisi maliciam suam. d Nunquid obliuiscẽ vir
go desponsata. e Ornamenti.quod dat ei sponsus i
desponsatione sua. f Aut sponsa facie.id est ligamẽ
ti mamillarum ne grossicies earum indecenter appareat
quasi di.non.et p hoc intelligitur q̃ gens iudaica nullo

modo debuit obliuisci leḡ quā dedit ei ī ornamētū qñ ea despōsauit in mōte synai. ⁊ pceptor restringentiū indecentiā vite. qz tñ fecit ptrariū ⁊ longo tpe. tō sequit⁹ Populus aūt me⁹ ⁊c. g Quid niteris ⁊c. Hic r. mo uetur scōm. s. apparēs initicia p quā suā maliciā pallia bant. vnde et rex manasses occisionē esaie palliauit zelo leḡ imponēs ei q ꝓtra moysen locutus fuisset vt dictū fuit Esaie. i. propter quōd dicit.

g ¶Quid niteris ⁊c. qsi di. frustra pallias maliciā tuaz. qua fm Hieronymū simulata sanctitas duplex ē iniquitas.

h Ad q̄rendā dilectionē allegādo q deberet te de⁹ diligere.

i Que iusq ⁊ malicias ⁊c. semp ī malis crescendo.

k Et in alis tuis. i. in sacerdotibꝫ ⁊ regibꝫ p q̄s debebat popul⁹ sublenari sicut auis p l Inuēt⁹ est (alas. san. s. ꝓphetaz. ⁊ maxime tpe manasse. vñ dr. iij. Reg. xxi. Et sanguinē innocuū effudit manasses multuz nimis. ita vt impleret hierusalez vsq ad os.

m Non in fossis inuenī eos. q̄si di. ista occisio innocentū nō fuit facta in occulto sed in manifesto. ita q non pōt negari. Ra. sa. dicit q hec est vera lēa. m Nō in fossis inuenistī eos. ⁊ est sensus. nō habuisti causaz occidēdi eos sicut ille q̄ inuenit furē dr nocte domū effodientez. licite potest eum occidere. vt habetur Exodi. xxij.

n Sed in oibꝫ q̄ supra memoraui. i. qz inueniste eos ō idolatria tua. ⁊ alīs malis ꝓdicti te arguēs eos. tō occidisti eos cū tñ debuisses eoz vba recepisse cū tremore ⁊ reuerentia. o Et dixisti. post ista flagitia manifesta.

p Absq; pctō ⁊c. qz licet malū sit peccare. grauī⁹ tñ est pctā ꝓpetrata mendaciter excusare. tō subdit. q Ecce ego iudicio ꝓtendā tecū. q. nimcēs te de malicia tua ⁊ puniens nō violēter sed rōnabiliter. ⁊ pater lēa vsq ibi.

r Et ab egypto ⁊c. ab assur. tpe enī achaz. pcesserat ista ꝓfusio ab assur. qz spoliata domo dñi misit regi assyriorū munera. ⁊ tñ filialiter nō valuit ei sz magis nocuit. qz iuit obuiā regi assyriorꝫ in damascū. vbi videns altare idolatrie fecit fieri simile. ī domo dñi. qđ fuit occasio ruine sibi ⁊ pplo suo. ⁊ eodē mō postea secuta est cōfusio ab egypto tpe sedechie q̄ etiā ex pfidētia regis egypti rebellauit nabuch. regi. pter qđ cuitatē ⁊ templuz destruxit. ⁊ pl'm partem occidit. ⁊ partem captiuauit egypti rege. nullam auxiliū tribuēte. tō subdit. s Hiā ⁊ ab ista. i. terra.

t Et egredieris. in captiuitatē ducta. v Et manus tue erūt sup caput tuū. in signū cōfusionis ⁊ tristicie. sicut Hamar ab amon violata ⁊ cecta posuit manus sup caput suum. ij. Reg. xiij. x Qm̄ obtenuit dñs ꝓfidētiaz

fascie pectoral' sue. pp'ls vo me⁹ oblit⁹ ē mei diebꝫ īnūeris⁹ Quid niteris bonā ostēdere viā tuā⁹ ad q̄rēdā dilectiōez. q̄ insup ⁊ malicias tuas docuisti vias tuas: et in alis tuis¹ inuēt⁹ ē sāguis aiaꝝ pauperꝫ ⁊ innocētū. m Nō in fossis inueni eos sz ī oibꝫ q̄supra memoraui ⁊ diristi. Absq; pctō ⁊ innocēs ego sum: et ꝓpterea auertat furor tu⁹ a me⁹ Ecce ego iudicio ꝓtendā tecū: eo q̄ dicere: nō peccaui Quālis facta es nimis ītere vias tuas? Et ab egypto ꝓfunderis: sic ꝓfusa es ab assur. n Nā ⁊ ab ista egredieris ⁊ manꝰ tue erūt sup caput tuū. q̄m obtriuit dñs ꝓfidētiā tuā ⁊ nihil hēbis ꝓspere

a Vlgo dr. Si. iij.

y dimiserit vir vxorē suā ⁊ recedēs ab eo

duxerit virū alterꝫ: b nunq̄d reuertet ad eā vltra. c Nūq̄d nō polluta erit ⁊ ꝓstituta mulier illa. d Tu aūt fornicata es cū amatoribꝫ multis b tñ reuertere ad me dicit dñs: ⁊ ego suscipiā te. e Leua oculos tuos in directū: ⁊ vide vbi nūq̄ pstrata sis. m In vijs sedebas expectans eos quasi latro insidias ī solitudine: et polluisti terrā in fornicatiōibꝫ tuis ⁊ in malicijs tuis. Quobrē phibite sunt stille pluuiarū ⁊ serotin⁹ hymber nō fuit. Frons mulieris meretricis facta est tibi: noluisti erubescere. Ergo saltē ammodo vocā me pater meus dux virginitatis mee tu es. Nūquid ira sceris imppetuū. aut perseuerabis in finem. Ecce locuta es ⁊ fecisti mala. ⁊ po

tuam. quaz habebas in rege egypti. ⁊ loq̄tur de futuro p modū pteriti. Capitulū. iij.

v Vlgo dicit. Postq̄ pheta redarguit pl'i malicia. hic ostēdit arguit peccantiū inuerecūdiam. ⁊ hoc sub metaphora mulieris p sua libidine a marito dimisse. ⁊ diuidit in duas partes. quia primo arguit hec inuerecundia absolute. secdo cōparatiue. ibi. Et dixit. Circa primū dr.

a Vulgo dr. i. vulgariter seu cōmuniter.

b Si dimiserit vir vxorē suā. ꝓpter effrenatā eius libidinē.

c Et recedat ab eo. duxerit virū alterꝫ nolēs aliq̄l ꝓpter ⁊ recōciliatione viri modis cum expectare.

d Nunq̄d reuertet ad eaz vltra. s. vir primus. q. d. non. ⁊ causa subditur.

e Nunq̄d nō polluta ⁊c. q. d. hic. qz numis vilineata est. ⁊ ex hoc ostēdit dei clemētia cū subditur.

f Tu aūt fornicata es p idolatriam.

g Cū amatoribꝫ multis. i. futilēdo multos idol

b Tñ reuer. ad me. q. d. suscipiā te. quod autem subditur.

i Et ego suscipiā te. ī aliqbꝫ libꝫ ñ est de textu. qz nō est in hebreo nec ī libris correctis sz subintelligitur. ꝓpter qđ aliqs expositor posuit hic p⁹ modum glose interlineaꝝ. q̄ postea inserta fuit textui p imperitiā scriptōr. Leua oculos tuos in directū. i. ad facta tua re (ptoz. ete ⁊ sidera dū. l Et vide vbi nō. pstrata sis. q. d. nō est loc⁹ vbi nō exercueris idolatriā. m In vijs sedebas sicut meretrix in biuio vt se exponat transeuntibꝫ.

n Expectans eos q̄si latro. i. cū magno fornicādi desiderio. sicut latro expectat aliquē transeuntez desiderans

o Et polluisti terrā ī fornicatiōibꝫ tuis (ipm spoliare id est in idolatrijs.

p Et ut malicijs tuis. peccando ꝓtra primū.

q Quobrē phibite sunt stille pluuiarū. sicut patet. iij. Regū. xvij. vbi dicit q clausum fuit celum ꝓpter peccata terre. sed nō dicit ibi q̄ntū tempis. sed ja cobi. v. dicit. q nō pluit annis tribꝫ ⁊ mensibꝫ sex. ꝓpter idolatriā ⁊ alia peccata tpe achab ⁊ iezabel. Cōsequēter ex p̄dictis ꝓcludit inuerecūdia peccandi cum dr.

r Frons mulieris meretricis ⁊c. subdit diuina demētia ad penitentiā recipere semp parata ei dicit.

s Ergo saltē ammodo. i. post tot ⁊ tanta flagitia.

t Voca me pater meus. recognoscendo beneficiuz tue creationis. v Dux vginitatis mee tu es. recognoscēdo beneficiū eductiōis tue de egypto. tunc enī pp'ls hebreus cōtra erat integer ab idolatrie peccato vsq ad fa

x Nūq̄d irascetis imppetuum ⁊c (bricationē vituli. dendo a me per peccatuz. y Ecce locuta es et fecisti mala. i. ore ⁊ ope peccasti. z Et potuisti. me ꝓmittēte

ex tuo demerito. qđ aũt sequitur. Et puerbiũ pñie ꝛc. vsq; ibi. Qđ sermone tractasti. inclusiue nõ est de textu. quia nõ habetur in hebreo. nec in libris bene correctis.

a Et dixit. Idcirco ꝓfir arguit inuerecũdia p̃dicta cõpatue sci ad pl̃m regni ist̃l. Et diuidit in duas ptes. q; primo ponit dicta cõpatio. ꝛ secõ peccãtiũ reuocatio ibi. Vade ꝛ clama. Circa primum notat tps huius reuelatiõis facte hieremie cũ. dr.

a Et dixit ꝛc. Josie regis. s. iude. ante eni tpe Ezechie regis iude Osee rex ist̃l ꝛ pl̃us ei⁹ fuerat debellat⁹ ꝛ captiuat⁹ ꝛ ductus in assyrios ꝓpter idolatriã ꝛ alia petã ipoꝝ sm q; dr. iij. Regum xvij. ꝛ hoc est qđ dr.

b Numqđ vidisti. i. ꝓsiderasti. hieremias eni nõ vidit oculis carnis. nõdũ eni erat natus qũ ppls regni ist̃l fuit captiuat⁹. q; ꝫ fuit certo anno ezechie. iij. Reg. xviij. et extẽdit̃ vsq; ad decimũ octauũ annũ regis Josie in q̃ vltra reuelatio facta fuit hieremie. vt dicit Ra. sa. fluxerunt anni. xvij. vt ptz. iij. Reg. nũgẽdo ãnos intermedios p tpa q̃bus dicunt regnasse reges iuda ulli⁹ tpis. Hieremias antẽ ad huc iuuenis cepit ꝓphetare tpe iosie. vt dictũ est ꝛ. ca. i.

c Que fecerit auersatrix ist̃l. i. populus regni israel.

d Abijt sibimet sup oẽm montẽ ꝛc. i. exposuit se omni idolatrie.

e Et dixi cũ fecisset hec oia ad me reuertere. ꝫ dixit dñs p amos ꝛ osee qui ꝓphetauerũt de regno

f Et nõ est reuersa. qz ad vba eorum nõ fecit (israel. penitentiã sed magis auxit malitiã.

g Et vidit p̃uaricatrix soror ei⁹ iuda. i. ppls de regno iude q̃ descenderat ex eisdẽ patribus. ꝓpter qđ vocat ei⁹ soror.

h Quia p eo q; mechata esset ꝛc. exponẽdo se oĩ idolatrie vt dictũ est.

i Dimisissem eã. in manibus regis assyrioꝝ.

k Et dedissem ei li. repudij. mittẽdo q; duceret in captiuitatẽ.

l Et nõ timuit p̃uaricatrix iuda soror eius. ex dicta pena illata pplo israel. ꝛ tamẽ debuisset timere ne accideret sibi simile qđ nõ fecit. iõ subdit

m Sz abijt ꝛ fornicata est. p idolatriã tumore dei postposito.

n Et in oĩbus his nõ est reuersa ad me. licet eam reuocauerim vbo ꝓphetarũ ꝛ facto punitionis in populo israel vt dictũ est.

o In toto corde suo. sed in mẽdacio qz in populo iuda erant multi q̃ exteri⁹ videbant iusti ꝛ nõ tamẽ erant. vt dictũ est ca. pcedenti.

p Et dixit dominꝰ ad me. cui⁹ dictũ nõ potest esse falsum.

q Justificauit aiam suã auersatrix israel. non simpliciter sed cõpatiue. iõ subdit.

r Comparatione p̃uaricatricis iuda. hoc modo dixit iudas Besi. xxxviij. ꝺ thamar. iustior me est. qz minus peccauerat q̃ ipe. et sic est in ꝓposito. tum qz in iuda erat tẽplũ ꝛ cultꝰ diuinꝰ q̃ debebat regnũ iuda tenere in timore di. tum qz regnũ iuda viderat punitiõez ꝓterite regni israel. ex q̃ debebat a petõ retrahi. regnum aũt israel nõ sic viderat punitionẽ regni iuda.

s Vade. Idcirco ꝓfir ponit peccantiuꝫ reuocatio. ꝛ prio de regno israel specialiter. secõ omniũ generaliter. ibi. Cõuertimini. Circa primũ dicit.

s Vade ꝛ clama ꝓmões istos ꝓtra aq̃lonẽ. ꝛ est vbũ dñi ad Hieremiaz. q̃ vt dicit Ra. sa. fuit missus in terrã assyrioꝝ q̃ est in plaga aquilonari respectu iudee vbi ꝓpls israel detinebat captiuꝰ ad p̃dicandũ eis pniaz. Alij vero dicũt ꝛ verisimilius videtur q; fuit missus ad aliqs q̃ de pplo israel effugerãt man⁹ regis assyrioꝝ ꝛ latuerant in terris circũdantibus. ꝛ postea ad terrã israel redierãt. ꝛ ibi multiplicati fuerãt. ꝛ qz erant idolatre sicut ante captiuitatẽ fratrũ suoꝝ ideo Hieremias iuit ad reducendũ eos ab idolatria ad dei cultũ q̃ vigebat in hierusalẽ maxime tpe Josie. terra aũt regni israel est in pte aq̃lonari respectu hierlim ꝛ regni iude.

t Reuertere auersatrix ist̃l. ab idolatria.

v Et nõ auertã faciem meã a vobis. sz in scripti vos in misericordia bonitate mea. nõ ꝓpter vrã merita. ꝛ qz ad verã ꝓuersionẽ reꝺirit. ꝓpter peccati cognitio. iõ subdit.

y Et dispersisti vias tuas alienis. i. iniquitatẽ tuã ꝛc. idolis q̃ dicunt dñi alieni. ꝛ vocat hic vias tuas. i. pedes tuos q̃bus ꝓcedit p viã. loq̃tur eni hic ꝓphꝫ de populo israel sub metaphora meretricis q̃ parata ẽ diuidere pedes suos oĩbi transeunti in ꝓcubitu carnali. sicut dr Ezechielis. xvi. Diuisisti pedes tuos oĩbi trãseunti p viam.

z Sub oĩ ligno fron doso. in talibus ei locis exercebat idolatria. ꝛ cũ ꝫ aliqñ luxuria in veneratiõe veneris ꝛ

a Conuertimini. Idcirco ꝓfiter ponit reuocatio (principali peccantiũ generaliter. Sciendũ tñ q; aliqui expositores nostri exponũt residuũ huius capituli de reditu filiorꝫ israel de captiuitate babylonica. ꝛ qz plures ex remanserunt in babylone detenti amore ꝓlis quã ibi genuerãt ꝛ possessionũ quas ibi acq̃sierãt. ideo subdit. Et assumaz vos vnũ de ciuitate ꝛ duos de cognatione ꝛc. ꝛ qđ subditur. Et dabo vobis pastores ꝛc. exponũt de zorobabel esdra. neemia. aggeo ꝛ zacharia. q̃ gubernauerũt populũ in tpalibus ꝛ spualibus. illi nõ dicent vltra arca testamenti ꝛc. qz in templo ab eis reedificato nõ fuit arca vt dicũt ꝛtiã iudei. ꝛ habet. ij. Machabeo. i. ꝛ sic ꝓfiter adaptat literam ad istud ꝓpositũ. put possunt. Sed huic dicto obuiat qđ subdit. In tpe illo vocabũt hierusalẽ solũ domini. qz nõ legitur hierusalẽ fuisse in tanta solennitate ꝛ reuerentia post reꝑ captiuitatis babylonice. sed semp vel q̃ plurimum erat subiecta tributis. primo persarũ. ꝛ postea grecoꝝ. ꝛ vltimo romanoꝝ. vt patet ex libris Esdre. neemie machabeoꝝ. ꝛ ex euãgeliis. Item qđ subdit. Et congregabuntur ad eã oĩes gentes in nomine dñi. qz nõ legitur ꝓuersi ad iudaismuz de gentilibus nisi pauci. similiter qđ subditur. In diebus illis ibit domus iuda ad domũ ist̃l ꝛ venient simul de terra aq̃lonis. qz nõ legitur q; aliqu

iudei cuſdē tpis iuerit ad reducēdū filios iſrael de regno aſſyrioꝝ vbi fuerūt victi p aſſyrios. Propter qđ ra. Ga. exponit paſſum illū de tēpo. e xpi. et in b dicit magr catholice q̄ expoſitores p̄dicti. dicit tū q̄ iſta ſunt impleda de futuro ſicut et expectāt xp̄m venturū. et tamē adueniēs trāſiit in p̄teritum. Itē ſequendo vtilitatē et q̄tū ad id qđ cōtinet veritatis ps iſta in q̄ agit de vocatōe chriſti. q̄ venit vocare peccatores Matthei. ix. diuidit in duas. q. primo circa hāc vocationē ponit vocātis benignitas. et ſecūdo iudeorum malignitas. ibi. Sed quomō. Prima adhuc in duas. q. primo p̄mittit dicta vocatio. ſecundo circa hoc ſoluitur quēſtio. ibi. Et dixi. Circa primū dr in p̄ſona xp̄i. a Conuertimini filij fuerteres. id ē vere pēnitētes reuertendo de tenebris ad lucē. de vmbra ad b Quia (veritatē. ego vir veſter. i. ſponſus. ſic enī habet in hebreo. qđ optime cōuenit chriſto q̄ ſpōſus ē eccleſie. ſm q̄ dicit Johan. iij. Qui habet ſponſam ſponſus eſt. Verūtamē q̄ ad xp̄i vocationē pauci de iudeis crediderūt q̄bus ipe in p̄ſona ꝓphe predicauit. ſequit. c Et aſſumā vos. vnū de ciuitate. i. pauꝯ reſpectu multitudinis remanētis in ſua infidelitate. et iſtud fuit figuratū in ingreſſu terre promiſſionis. quia de ſexcentis milibus qui exierūt de egipto duo tm. d Et introducā (ingreſſi ſunt eā. ſ. Caleph et Joſue. vos in ſyon. i. in eccleſiaꝫ militantē que dicitur ſyon et hieruſalē. eo q̄ eccleſia. ſm diuidit contra ſynagogam. ibi incepit per xp̄i p̄dicationē et miraculoꝝ operatōeꝫ. vt patet ex euāgeliis et ſpūſſancti miſſionē ſup apoſtolos. vt ptz Act. ij. ꝓpter qđ de ipa dicit Hebre. xij. Acceſſiſtis ad ſyon montē et ad ciuitatē dei viuētis hieruſalē celeſtē. e Et dabo vobis paſtores. ſ. apoſtolos.

reuerētes dicite dñs b q: ego vir vr. c Et aſſumā vos vnū d ciuitate. et duos d cognatōe e et introducā vos in ſyon. f Et dabo vob paſtores iuxta cor meū Et paſcent vos ſcia g et doctrina. h Cūq; multiplicati fueritis i et creueritis i terra in dieb illis ait dñs k nō dicent vltra archa teſtamēti dñi l neq; aſcendet ſup cor. m neq; recordabunt illi n nec viſitabit. n nec fiet vltra. o In tpe illo vocabūt hier'm ſoliū dñi q et cōgregabunt ad eā oēs gētes i nomīe dñi i hier'm et nō ambulabūt poſt prauitatē cordis ſui peſſimi p In diebus illis ibit domus iuda r ad domū iſrl et venēt ſil d tra aq̄lonis ad trā quā dedi patribus vr. s Ego āt dixi Quō ponā te in filios. et tribuā tibi trā dēſiderabilē hereditatē pclarā exercituū gētiū. u dixi. x Patrē vocabis me et poſt me ingredi nō ceſſabis. y Sed quō ſi pretēnat mulier amatorē ſuū. ſic p̄tēpſit me domus iſrl dicit dñs. z Vox in vijs audita ē ploratus et vlulatus filioꝝ iſrl. a qm iniquā fecerunt viam ſuam. obliti ſunt dñi. b Si hoc referat ad eccleſiā triumphantem hoc fuit impletum in aſcenſione xp̄i. ſm q̄ dicitur Marci vltimo. Et dñs quidē ieſus xp̄s poſtq̄ locutus eſt eis aſſumpt' ē in celū et ſedet a dextris dei. Si autē referat ad eccleſiā militantē impletū fuit qñ xp̄s ſedēs apoſtolos docebat. et implet in euchariſtia que reuerēter ſeruat in eccleſia ut qua totus xp̄s continetur. c Et cōgregabit ad eaꝫ omnes gentes. i. aliqui et omnibus gētibus per fidē charitate formatam. d Et ſi ambulabūt poſt prauitatē. ſequēdo idolatriam ſic aſi fidei receptionē. e In diebus illis ibit domus iuda ꝛc. Dicit. n. apl's Symō et iudas fuerūt de domo Juda. q: fuerunt cognati germani xp'i. xp'i vero p̄dicauerūt in plide que ē in parte aquilonari reſpectu terre p̄miſſionis. vnde exierūt chriſti diſcipuli ad p̄dicandū per orbē. vbi erant multi iſraelite qui non redierant de captiuitate. et multos d illis adduxerūt ad fidē ſicut de gentib. f Ad terraꝫ quā dedi patribus vr̄is. id ē ad terrā viuentū. ad quam xp̄us aſcēdens in celū tranſtulit patres ſanctos q̄ prius detēti fuerāt in lymbo. Illa enī terra fuit eis p̄miſſa principaliter ſic declarat plenius Beſi. xv. Premiū enī a deo p̄miſſuꝫ nō ē minus iꝫ manus merito. omnia ꝑo bona terrena ſunt minus bonū q̄ opus virtutis. et tō qñcunq; p operibus vtutuꝫ a deo p̄mittit aliquid terrenum. intelligit p̄mitti paliter p̄miſſum bonū ſpūale et eternum. g Ego autem. Hic circa p̄dicta mouet q̄ſtio. ſ. q̄lit habeatur fidelium multiplicatio. et hereditatis celeſtis adeptio cum dr. h Quōmō ponam te. et patet ex dictis ſupra vſq; ibi. i Hereditatē pclaram. q: ibi dare videtur deus facie ad faciē. j Exercituū gentiū. exercit' gentiū dicūtur hic angeli ſancti ad cuſtodiā regnorū et gentiū deputati. et illoꝝ p̄tie ē hereditas celeſtis. a Et dixi. Hic ponit riſio. ſ. q̄ duo p̄dicta habētur per fidem et mores. tō ſubdit. b Patrē vocabis me. i. nō ſolum corde credendo ſz ore confitēdo. ad Ro. x. ca. Corde enī creditur ad iuſticiā. ore autem cōfeſſio fit ad ſalutem. Et quia fides ſine operib' mortua ē. Jaco. ij. ca. tō ſubdit. c Et poſt me ingredi nō ceſſabis. bona opera vſq; ad finē cōtinuādo. d Sz quō. Hic oſtr circa xp̄i d Sz q̄ (vocationē ponit iudeoꝝ malignitas cū dr. mō ſi cōtemnat mulier amatorē ſuū. i. maritū ſuum. vſi in hebreo habet ſocium ſuū. e Sic ꝓtempſit me dom' iſrael. blaſphemādo. pſequēdo et tandem occidēdo. et qz in vindictā eī ſecuta ē deſtructio iudeoꝝ p romanos vt habet Jn. xix. tō ſubdit. f Vox in vijs audita ē ploratus et vlulatus. q: deſtructa ciuitate iudei ducebant captiui ad diuerſas ptes ſuā miſeriā deplorātes. g Qm iniquā (uerſas ptes ſuā miſeriā deplorātes. fecerunt viam ſuā recedendo a xp̄o q̄ ē via. veritas et vita. ſz quia poſt deſtructionē ciuitatis aliq̄ de iudeis xp̄o

crediderūt tenētes q̄ ꝓpter ei⁹ mortē fuiſſ̄ ulla ꝺſtructō ſubſecuta. ió hieremias hoc ꝑuidēs dicit ꝙtū ad uſtos.

a Conuertimini filij reuertētes. exponat vt ſ.

b Et ſanabo auerſiones veſtras. q̄b⁹ auerſi eſtis a ꝛ̄po. ꝛ ſubdit penitentū r̄ſio.

c Ecce nos venim⁹ ad te

d Tu eſſ̄ (p fidem.

es ꝺñe de⁹ nr̄. iudei eſſ̄ vere cōuerſi ꝛ̄pm eſſe verū deū ꝛfitētur

e Vere mendaces erant colles ꝛc. i. ſuꝑbi p colles ꝛ mōtes. hic metaphonce ꝺſtignati. ſicut Eſa. xl. dicit. Omnis mons et collis humiliabit. q̄ ꝓphete vt cōtēt metaphonce loquūtur et uſti ſuꝑbi fuerūt ſacerdotes ꝛ phariſei q̄ per ſuaz ſuꝑbiam ꝛ̄pm cōtempſerūt. et populū p ſua mēdacia a fide ꝛ̄pi auerterūt. que mēdacia ꝓuerſi ꝺ iudaiſmo recognoſcunt.

f Vere i ꝺño deo no

g Sal⁹ (ſtro. ſ. ꝛ̄po. iſrael. ſm q̄ dr̄ Actuū. xiij. de ipō. Et nō ē in alio aliq̄ ſalus. h Confuſio. i. pctm̄ in ꝛ̄pm. ꝓpter q̄ venit ſup nos confuſio. i Comedit laborē patruz noſtroꝝ ꝛc. quia romani omnia ꝑcoſa in q̄bus laboꝛauerāt iudei et alia ꝛ filios ꝛ filias eoꝝ rapuerūt. et ió ſeq̄tur.

l Dormiem⁹ in ꝓfuſione noſtra. q̄diu ſtabim⁹ in infidelitate. ió ſubdit. l Cm̄ ꝺño deo nr̄o peccauim⁹. iſta ſunt verba penitentū pctā p̄nta lametātiū. ꝛ nō ſolū peccata ꝓpria ſed patrū ſuoꝝ. et patet iſta ex dictis.

Jn ca. iij. vbi dicit in poſtilla. Munqd̄ traſceris imperpetuum.

Additio prima.

Si nos habem⁹. Munqd̄ traſceris ꝛc. Jn hebreo

v habet. Munqd̄ traſcet imꝑpetuū aut pleuerabit in finē. Et exponit ſic q̄ ſi illa vxor ſeu ſponſa. ꝺ qua legit̄ cōuerteret ad recognoſcēdū deū tanq̄ patrē ſuū ꝛ ducē virginitatis ſue. nunqd̄ de⁹ traſceret imꝑpetuum. ita q̄ nō recōciliaret eā. q. d. nō. iurta illō ꝑs. Mō imꝑpetuū traſcet ꝛc. Et hec ſentētia videt magis ꝓpria in ꝓpoſito. valde eñ impꝛopꝛie ꝺ peccatore inq̄nt ū a ꝺo ꝺcedit dicere q̄ traſcāt. ſz poti⁹ ꝓuocat deū ad iracūdiā.

Jn eodem. ca. vbi dicit in poſtilla. Conuertimini filij reuertentes.

Additio. ij.

Si nos habem⁹. filij reuertētes. i hebreo habet

v Filij rebelles. ꝛ ſic vocat rebelles. ad pniam ad quā attrahit eos ad hoc. q. ego vir veſter

Jn eo. ca. iij. vbi dr̄ in poſtilla. Et iſtud fuit figuratū in ingreſſu terre ꝓmiſſionis.

Additio. ij.

On videt ꝙpie figurari paucitas iudeoꝝ in ꝛ̄po

n credētiū reſpectu alioꝝ in ſua infidelitate remanentiū p Caleb ꝛ Joſue. putā poſtilla. tū quia ibi fuerūt nīi duo de ſexcētis milibus viroꝝ hic āt multo plures fuerūt credētes. ſ. in maioꝛi ꝓportione. vt ptz in actib⁹ apl̄oꝝ. tū q. Moyſes ꝛ aarō qui fuerūt ſancti et nō fuerūt ingreſſi terrā ꝓmiſſionis figurarēt infideles ꝛ̄pm negātes. q̄ videt̄ incōuenies. ſz figura hui⁹ pauci tatis credētiū de iudeis ꝙpie ꝓceſſit tpe Hieroboaz. iij. Reg. xij. ca. qñ totus populus iſraelitic⁹ fuit diuiſus in

ab adoleſcētia nr̄a vſq̄ ad ꝺiē hāc. ꝛ nō audiuim⁹ vocem ꝺñi dei nr̄i. .IIII.

Si reuerteris iſrl̄ ait ꝺñs ad me ꝓuertere

Si abſtuleris offēdicula tua a facie mea. i ñ ꝓmoueberis ꝛ iurab viuit ꝺñs i veritate ꝛ i iudicio ꝛ i iuſticia ꝛ bñdicēt eū gētes ipſmq̄ laudabūt. Hec. n. dicit dñs viro iuda ꝛ habitatori hierl̄m. Nouate vobis nouale. et nolite ſerere ſuper ſpinas. Circūcidimini

duas ptes quaꝝ maioꝛ. ſ. decē tribus receſſerāt a regno dauid q̄ fuit figura ꝛ̄pi ꝛ a cultu dei q̄ vigebat in tēplo. ꝛ coluerūt vitulos. Minoꝛ vero pars. ſ. due tribus adheſerūt regno dauid et cultui diuino. ꝓut hec figura largius tractat in puglōe. i. parte. ca. ij. cā ꝙpie ad ꝓpoſitum adaptando.

Replica

Jl capl̄o. iij. i Burg. mutat tertiū trāſlatiōis nr̄e ab actiuo ad paſſiōm ꝛ ſic poſtill. vno mō applicat burgē. Alio mō ſtras eſt i virtq̄ applicatōe. Sz q̄ dicit Burg. in hebreo habet. rbelles. vbi nos reuertētes credat burg. q̄ voluerit. puto beatū hieronymū poſtillatorē et omēs alios ita ignaros hebraici ſmōis vſq̄ ad burgē. nō fuiſſent interpꝛetāt̄ rebelles p reuertētes filios. Jn eodem capi. poſtil. dicit paucitatē credentium in ꝛ̄pm et iudeis figuratā eſſe paucitate ingredientiū terram ꝓmiſſionis ex egritudinib⁹ de egypto. Burgē. aſſignat aliā figurā putas figurā poſtil. non eē ꝙpriam. Ad hoc dicendū q̄ vnius facti ꝑt eſſe plures figure. ſicut patet in locis multis ſacri canonis. Etiā cū figura alie⁹ ſit ei⁹ ſimilitudo q̄ nō ſemp currit q̄tuoꝛ pedib⁹. Si eſſ̄ omīs ſimilitudo eēt oī moda nulla eēt ſimilitudo ſicut arguit btūs Aug. Si omnia eēnt eq̄lia nō eſſent omīa. Omnimoda eſſ̄ ſilitudo potius eēt dicenda idētitas q̄z ſimilitudo vt dicit Burgen. vide circa primū capitulūz Oſee.

Capitulum. IIII.

Si reuerteris. Poſtq̄ hieremias reꝑhendit po

s pulū de peccandi inuerecundia. hic arguit eum de cōtumacia. et primo dicta cōtumacia arguit ſecūdo pena debita ſubiungit. ibi. Jnnunciate. Circa primū dicitur in ꝑſona domini. a Si reuerteris iſrael. hic accipit ſuꝑ non. quia iſta reuerſio nō fuit ſubſecuta. et ſi apparet contumacia. et eodem mō accipit cum ſubditur. b Si ab. off. tua. i. pctā quib⁹ me offendiſti. c Non cōmoueberis. de terra tua in captiuitate babylonicā. d Et iurabis. viuit dominꝰ ꝛc. Hic ponūt tres comites iuramēti licīti. et quolibet ſubtracto redditur illicitū. ſicut eſt iuramētum mendax q̄ caret veritate et iuramentum iniquū. vt ſi quis iuret ſe hoīem occiſurū. quod caret iuſticia. et iuramentū incautū q̄ caret iudicis diſcretiōis. vt ſi quis iuret ſine cauſa ꝛ ratione legitima. e Et benedicēt eiz omnes gentes. imꝑecando ſibi bona ſi fecerit iſta. ꝛ mutat modus loquendi de ſecūda ꝑſona ad terciā. ſed q̄ hoc non fecit. ideo in captiuitatem ductus fuit. ꝛ per iſrael intelligit hic populus regni iude. q̄ iſrael eſt nomē generale ad omnes hebreos. et hoc patet p hoc quod ſubdit.

f Hec eſſ̄ dicit ꝺñs vi. iu. ꝛ hab. hieruſalē. in aliq⁹ li beris interponitur habitatori. ſz nō eſt de textu.

g Nouate vobis nouale. eſt autē nouale terra de nouo culta. prius ſpinis et ſentibus plena. et p hoc innuit

b Circun (ꝓpheta q̄ erant inueterati in malicia. cidimini in domino in circumciſiōe ſpirituali. que ꝑ la-

cet ei.ꝛ que sit illa subdit. i Et auferte ꝓpu.cor.ve.i. pctā ꝛ ꝓsuetudines peccādi. k Ne forte egrediat vt ignis indi.mea ꝛc.i.vindicta mea p ignē.ꝛ q̄ b nō fece rūt in ꝓtumacia pmanētes.nō secuta est successio ciuitat ꝛ templi p chaldeos tpe sedechie.uij.Reg.vltimo.ꝛ in fra.xxxix.

l Annunciate.siue ꝓfiter sequit pena cō tumacie.et diuidit in duas.q̄ primo ponitur cōminatio pene. scdo cōpassio Hieremie.ibi.Et dixi. Circa primū dr.Annūciate in iuda ꝛc.i. oib⁹ notificate.

m Et canite tuba i terra.ad ꝓuocādū bellatores vndecūq̄.

n Et dicite. Congregamini ꝛ ingrediamur ciuitates munitas.vt ibi possim⁹ saluari.

o Leuate signum.i. vexillum.

p In syon.vbi erat fortaliciū ciuitat⁹ hierusalē. q Confortamini.adunuicem.

r Nolite stare.ocio

s Quia malū (si. ego adduco ab aquilone.i. grane bellū qđ ñ poteritis sustinere.ꝛ subditur.

t Et cōtritionē magnā.i. ciuitatis ꝛ templi destructionē.et ꝛ q̄ dicit Hieremie. Canite tuba.ꝛ postea.leuate signū in syon ꝓfugite.ꝛc.dicit ironice.q.d.sic facietis. sed nihil valebit vobis. vnde subdit. v Ascēdit leo de cubili suo.i. nabucho. de regno suo q̄ dr hic leo.eo q̄ in vexillo suo bēbat imaginē leonis vt dicūt aliq̄.vel ꝓpter suā audaciā ꝛ ferociā. x Et predo gentiū se leuauit.q.a multis gentibus (tatē predas accepit. y Egressus est de loco suo.ad vexandū ꝛtra iudeā.ꝛ subdit. z Vt ponat terrā tuā in solitudine.ciuitates destruēdo.ꝛ habitatores sceptuādo Et q̄ fuit h iudeis materia doloris.ideo subditur.

a Super h accingite vos cilicijs.ꝛc.in signū tristicie ꝛ lamentationis. b In die illa dicit dns pibit ꝛc.q̄ ꝛ nocte fugerūt p locū occultū.in no valuit eis.q̄ cōprehendit eos exercit⁹ chaldeor.xij.Reg.vltimo.ꝛ infra.xxxix.

c Et obstupescent sacerdotes ꝛ ꝓphe.q̄ dicerāt Sedechie regi ꝛ principibus ꝓtrarium. d Et dixi.Heu.ꝛc.i. ponit copassio hieremie eo q̄ erat de ꝓpheta illo.Et diuiditur in duas.q̄ primo ponit ipi⁹ dolor in mente.scdo in corpe.ibi.Ventre meū.Circa primū dicit Hieremias.

e Heu.interiecto est dolentis.ꝛ ponit ter ꝓpter triplicē destructionē.scz.templi.ciuitat⁹ ꝛ ꝓphe. f Ergo ne decipiendo decepisti ꝓphm istū.i. decepit me illusit p falsos ꝓphas.q.d.sic. g Dicens.ad est dicere mentes p eos.

h Pax erit ꝛc.pot etiā exponi negatiue.q̄ ne decepisti. q.d.nō.sed falsi ꝓphe fingētes loq̄ p te. i Et ecce pue nit gladi⁹ vsq̄ ad aiam.i. vsq̄ ad intima cordiū populi ꝛ principū.ꝛ loq̄tur de futuro p modū ꝑteriti. scdo subdit l Venit⁹ ventus in vijs q̄ sunt in deserto.i. sicut ventus vētos ꝛsumes q̄ crescunt in deserto eo q̄ modicū hūit d humiditate. ꝓpter qđ citi⁹ desiccantur ꝛ ꝛsumunt a vento vrente.

l Vie filij ꝓpli mei. q̄si dr. sic ꝓphe me⁹ cōsumetur. scdo subditur. m Non ad ventilandū et ad purgandū.sicut i aliqbus terris triticū purgat a vento. q̄ granū cuius palea ꝓicitur sursum cū instrumeto de hoc apto.ꝛ venti tollit paleas.ꝛ granū cadit in area.q.d.sic no purgabitur ꝓphe me. ꝛ ita magis ꝛsumet.scdo sequitur. n Spūs.i. ventus. o Plenius ex his.scz adultionibus.

p Venit mihi.i. ad voluntatem meā.

q Et nūc ego.supple faciaꝫ hoc ex odio vel violentia.q.d.nō.sed ex iustitia.ꝛ scdo subdit r Sed loq̄r iudicia mea cū eis.puniens eos.p iniq̄tatibus suis

s Ecce q̄si nubes.scz tempestuosa q̄ subito surgit.

t Ascendet.scz exercitus chaldeor.et dicit ascendet. q̄ iuda ē in altiori situ q̄ sit regio vnde venit.

v Et q̄si tempestas curr⁹ ei⁹.ad portandū arma ꝛ alia exercitui necessaria.ꝛ isti curr⁹ ꝓpter multitudinē faciebāt strepitū magnū ꝛ terribilē ad modū tempestatis.

x Velociores aquilis eq̄ illi⁹.ypbole est ad designandū velocitatē ꝛ fortitudinē eorum. y Ve nobis ꝛc. Verbū est ꝓphe plangentis miserū ꝓpli sui imminentes ꝛ ꝓsulentis penitentiā dicentis. z Laua a malicia ꝛc. vt p̄ rigor diuine iustitie temperet. z Usq̄q̄ morabunt in te ꝛc.q.d. tu nimis tardas agere pniam. q̄ in promptu est dei vindicta.vnde subdit. a Vox enim annūciantis.scz aduētū regis babylonis. b Et dan.q̄ est ciuitas in extremitate aquilonari iudee.exercitus enim c Et notū facientis idolū. (chaldeor venit ex illa pte. id est regē babylonis q̄ se fecit adorari vt deum in statua aurea.Dani.iij. d De monte ephraim. loc⁹ est.ꝓpinq̄or hierlm q̄ sit dan.ꝛ fm q̄ exercit⁹ chaldeor magis appropinq̄bat.fm q̄ b currebāt nūcij sedechie destinati ad b ad nunciandū sibi.ꝛ subdit. e Ecce audiuim est in f Custodes ve.i. chalde (hierlm.vbi erat sedechias. os venientes ad obsidendū hierlm.ꝛ ita diligēter custodientes portas ꝛ exit⁹ q̄ nullus posset egredi q̄n capere tur.cui⁹ cā subdit. a Quia me ad ira.ꝓuo.p iacula

triũ ꝛ alia mala supra posita. b Ventrẽ meũ. Hic cõ
seqnter ponit dolor ꝓphe i corpe. vehemẽs eñ mor' mẽ
tis gaudij vel doloris redũdat ad corp' ꝛõ dicat ꝓphta.
b Ventrẽ meũ ꝛc. q. d. ita affligor in corpe sicut mulier parturiẽs. vel sicut vr
c Sẽsus cordis mei turbati sunt. et vehementia doloris.
d Eñ voce buccie audiuit aia mea. videbat eñ in spũ exercitũ chaldeoꝝ de propinquo ruinaꝝ ciuitate hierlm cũ tubis et clamoribꝫ bellicis.
e Contritio sup cõtritionẽ. q. primo vastat' est popul' fame.
f Repente vasta. sunt tabernacula mea. i. tẽplũ vbi erant multa taberna
g Subito pelles mee. i. tentoria pelliculares mee. loqtur de tẽplo salomõis ad modũ tabernaculi mosi quod fuit opũ pellibus. vt hic Ero. xxvi.
h Vsqꝫ quo videbo fugientẽ. per hoc designat qꝫ popul' israel nõ posset se defendere. i Vindicius popul' me'. falsis ꝓphetis credebo.
k Me si cognouit. ꝓba mea recipiendo. vt hic infra iii multis
l Filij insipientes sũt. i. scientes. nescientes distinguere ꝛ a falm Et vecors. i. sine sensu. ꝛãꝫ insani pseudo ꝓphꝛ dicta seqntes.

me ad iracũdiã puocauit dicit dñs. Elie tue et cogitationes tue fecerũt hec tibi. Iusta malicia tua quia amara qꝛ tetigit cor tuum.
b Viscere meũ. vtrẽ meũ dolor. sensus cordis mei turbati sunt in me. Nõ tacebo
b qm̃ vocẽ buccine audiuit aia mea clamorẽ pliũ.
c Contritio sup contritionẽ vocata ẽ. ꝛ vastata ẽ oĩs terra.
d Repente vastata sũt tabernacla mea. i. subito pelles mee.
e Vsqꝫquo videbo fugientẽ. audiã vocẽ buccie.
f Quia stulc' pplus me' me nõ cognouit.
g Filij insipientes sunt et vecordes.
h Sapientes sunt vt faciãt mala. bene aũt nescierũt.
i Aspexi terrã ꝛ ecce vacua erat ꝛ nihil. ꝛ celos et nõ erat lux in eis.
k Vidi mõtes. et ecce mouebant. et oẽs colles ꝓturbati sunt.
l Intuitus sum et ecce non erat hõ. et oẽe volatile cel

li recessit.
m Aspexi ꝛ ecce carmel' desert'. ꝛ oẽs vrbes ei' destructe sũt a facie dñi et a facie ire furoris ei'.
n Hec ei dicit dñs. Deserta erit oĩs terra. i. tñ ꝓsumatoꝝ nõ faciã.
o Lugebit terra ꝛ merebũt celi desup eo qꝫ locut' sũ.
p Cogitaui ꝛ nõ penituit me nec auersus sũ ab eo.
q A voce eqtis. ꝛ mittẽtis sagit tam fugit oĩs ciuitas.
r Ingressi sũt ardua. ꝛ ascẽderũt rupes. Vniuerse vrbes derelicte sũt ꝛ nõ hitati eis hõ
s Tu aũt vastata qd facies.
t Cũ vestieris te coccino cũ ornata fueris mõilibus aureo
u ꝛ pinxeris stibio ocꝭlos tuos frustra ꝓponeris. Cõtẽpserũt te amatores tui. animã tuã qrẽt.
w Vocẽ. n. qi pturientis audiui. angustias vt puerpe. Vox filie syõ inter moriẽtes expandẽtis manꝰ suas. Ve mihi. qꝛ defecit aia mea ꝓpter interfectos. V.

li recessit.
m Aspexi ꝛ ecce carmel' desert'. ꝛ oẽs vrbes ei' destructe sũt a facie dñi et a facie ire furoris ei'.
n Hec ei dicit dñs. Deserta erit oĩs terra. i. tñ ꝓsumatoꝝ nõ faciã.
o Lugebit terra ꝛ merebũt celi desup eo qꝫ locut' sũ.
p Cogitaui ꝛ nõ penituit me nec auersus sũ ab eo.
q A voce eqtis. ꝛ mittẽtis sagit tam fugit oĩs ciuitas.
r Ingressi sũt ardua. ꝛ ascẽderũt rupes. Vniuerse vrbes derelicte sũt ꝛ nõ hitati eis hõ
s Tu aũt vastata qd facies.
t Cũ vestieris te coccino cũ ornata fueris mõilibus aureo
u ꝛ pinxeris stibio ocꝭlos tuos frustra ꝓponeris. Cõtẽpserũt te amatores tui. animã tuã qrẽt.
w Vocẽ. n. qi pturientis audiui. angustias vt puerpe. Vox filie syõ inter moriẽtes expandẽtis manꝰ suas. Ve mihi. qꝛ defecit aia mea ꝓpter interfectos. V.

rur. a Et merebũt celi desup. qꝛ ros ꝛ pluuia inde descendentes nõ ꝓficiebãt ibi ꝓpter defectũ hominũ colentiũ. b Eoꝝ lo. sum. diffinitiue hãc vindictã inferẽdo. ꝛõ subdit. c Cogitaui ꝛc. A voce equitis ꝛc. i. eqtũ regis babylonis. ꝛ accipit hic singulare ꝓ plurali. sicut Exo. viij. dicitur Venit musca grauissima. i. multitudo mu
d Fugit om̃is fortitudo ciuitatis. i. habitatores omnium ciuitatũ
e Ingressi sũt ardua id ẽ loca inaccessibilia eqnibus vbi multi fuerunt fame mortui nõ audẽtes inde egredi ad qrendũ victũ
f Tu aũt cui dicit vbi vastata quid facies. q. d. nõ habebis fme diũ. vñ subdit.
g Cuz vestieris te coccino ꝛc. loqtur de iudea sub metaphora meretricis se ornãtis vestib' ꝛ ocalib' et vnguẽtis meretricijs cũ subdit
b Et pinxeris (tur. stibio. i. fardinatione. sic vt de Iezabel. iij. Reg. ix. et hoc ad qrendũ gratiã.
i Frustra ꝓponeris. cui' cã subdit.
k Cõtempserũt te amatores tui. i. chaldei cum qb' mechata fuisti ꝓ idolatria.
l Animã tuã qrent quã auferẽt ꝺ corpe.
m Vocẽ (ꝛõ subdit. quasi pturientis audiui ꝛc. in quo ꝓpheta

Additio.

Bi dicit heu heu heu. eadẽ dictio ponit in heb. sicẽ
v in prõo ca. vbi dicit a a a. Vnde nec ibi nec hic ponit tripler dictio. sed ẽ vna dictio cõpositi ex tri
b bꝰ literis. put postillatores ibidẽ exponũt. et eodez mõ ẽ in ẽ loco exponẽdũ.

Capitulũ. V.

Ircuite. Superius hieremias arguit regni iude
c multiplex flagitiũ. ꝓpter qꝺ merunt suppliciũ. hic
ꝓsequnter excludit remediũz. Et diuidit in duas partes. quia primo ponit remedij exclusio. secundo subdit hieremie lamentatio capitulo nono. Prima in qtuoꝝ fm qtuor remedia. que excludit in hoc capitulo et tribꝰ sequentibus. que sunt populi iustitia. sacerdotũ sanctimonia. tẽpli sanctitas. doctoꝝ veritas. vt videbit. Primo aũt ꝓ quod posset populus habere remediũ esset alicꝫ iustitia ꝓ qbus pceret dñs toti popło. sicẽ Beñ. xviij. domin' dixit se velle parcere toti ciuitati sodomoꝝ ꝓ decẽ iustis si ibi inuenirent. ꝛ istud remediũ in ẽ ca excludit ꝛ diuidit in tres ptes. qꝛ prio excludit iustitia vulgarũ. secõ principũ. ibi. Ego aũt. tercio simul istoꝝ ꝛ illoꝝ. ibi.

Sup quo. Circa primi dr. a Circuite vias hierlm. querēdo diligēter ⁊ nō superficialiter. b An inuenatis viz fa. m. t. aliquos viros iustos ī tali numero q ppt eos decēs sit parcere cōmunitati. nō em accipit hic viz facientē iudiciū p vnico. q: ibi erat hieremias ⁊ baruch et adramelech ethiops q erāt iusti. Ad ꝟ em q p iustitia aliq; cōmunitati parcatur sufficiēs numer' requrit. vñ et abrāā petēs a dño vt p aliq̄bus iustis parceret sodome si fuit ausus vltra decem descēdere Beñ. xviij. c Eō si ec viuit dñs dixerīt. ⁊ ꝟ falso iurabūt. Dñe oculi tui respiciūt fidē. Percussisti eos ⁊ ñ doluerūt, attrisisti eos et renuerūt accipe disciplīaz.

b Indurauerūt facies suas supra petrā ⁊ noluerūt reuerti. Ego aūt dixi. Forsitan paupes sūt ⁊ stulti ignorātes viā dñi ⁊ iudiciū dei sui. c Ibo ḡ ad optimates ⁊ loquar eis. Ipi em cognouerūt viā dñi ⁊ iudiciū dei sui. Et ecce magis hi simul cōfregerūt iugū ruperūt vincla. Ideo percussit eos leo de silua. lup' ad vesp' vastauit eos. pard' vigilāt sup ciuitates eoz. Oīs q egress' fuerit ex eis capiet.

d Et hoc falso iurabunt. et sic tale iuramētū reuertit ī diuinā irreuerentiā.

e Dñe oculi tui respicūt fidē. i. mentis fidelitatē et si tm verba. sm q dr. i. Regū. xvi. dō videt ea que patent. de āt intuet cor. f Percussisti eos. p reges assyrioz et egypti qui ante tēpus Hieremie afflixerant regnū iude. vtz

g Et non (uti. Reg. do. dolore cōtritōis de peccatis suis. tō se quit. postea.

h Indurauerūt facies suas supra petrā. ine recūde ⁊ contumaciā peccātes. vt patz per supradicta. i Et noluerūt reuerti. de malicia siti ad monita. pphetar. k Ego aūt. hic cōsequit excusatio iustitia principū cū dicit. l Forsitan paupes sunt et m Ignorātes vi (stulti. vulgares iusticie cā subdit. am dñi. q̄tū ad p̄cepta moralia et cerimonialia.

n Et iudiciū dei sui q̄tuz ad iudicialia. q: tales homines sunt intēti agriculture et op'b' mechanicis et nō mādatis dei audiēdis. o Ibo ḡ ad optimates. i. ad regē et p̄cipes ⁊ alios maiores. p Ipi em cognouerūt. i. cognoscere debuerūt. q Viā dñi et iudiciū dei sui. exponit vt supra. de rege em scribit Deut. xvij. q̄ debet habere legē et eā meditari. et idē intelligēdum ē de principib'. r Et ecce magis hi cōfregerūt iugū. i. p̄cepta moralia et cerimonialia transgrediēdo.

s Ruperūt vincula. i. p̄cepta iudicialia que erāt quedā vincula a trāsgressione penarū timore. ⁊ q: peccatū illoz erat grauī ratōe status altioris et maioris cōditōis. ideo subditur quadruplex pena que inflicta est iudeis successiue sm diuersa tēpora cum dicit.

t Ideo percussit eos leo de silua. id ē rex babylonis qui per leonē intelligit. vt dictum est ca. p̄cedēti.

v Lupus ad vesperā. i. rex p̄sarum et medorū. q: luce Cyrus fuerit iudeis benignus. tamen post cum fuerunt ali qui aliq̄ diu tenuerūt eos sub seruitute grauī.

x Pardus vigilans super ciuitates eorum. ad eas spoliandum. per hoc intelligit regnum grecoz. et potissime Antiochi illustris. qui multa mala intulit iudeis. vt p; i. Mach. et. ij.

y Omnis qui egressus fuerit ex eis capiet. p romanus imperū. p eōdē significatū. vt dicit hic ra. Sa. et hoc potissime fuit impletū qñ Cyrus ostituit ciuitates et templū ⁊ captiuauit ppl'm et causa predictoz subditur.

3 Quia multiplicate sunt p̄uaricatōes eoz. ante captiuitatem babylonicam.

3 Confortate sunt auersiones eoz. p' tēpus dicte captiuitatis. et potissime tēpore xpi. a quo iudei p deceptionē sacerdotū et phariseoz fuerunt auersi vt dictum ē in p̄a capitulo. iij.

a Sup quo. sic cō sequēter describit malicia omniū laicoz generaliter. Et diuidit tur in duas ptes. q: primo excludendo iusticiā eoz. docuit oppositā malicia. ⁊ secūdo subdit debita pena. ibi. Idcirco ergo. Circa primū dicit.

a Super quo tibi propitius cē potero. q. d. dñs. et quo nō ē iusticia in vulgarib' nec in principib' et parte populi. nō pōt tibi remediari. ⁊ iō de vtrisq; subdit.

b Filij tui. id ē maiores ⁊ minores. qui dicūtur filij re

c Dereliq̄runt me. i. maiores ⁊ minores. qui dicūtur filij reliquerūt me. p idolatriam. d Et iurauit in idolis his. i. ad eoz reuerētiā. e Saturaui eos. replēdo bonis temporalib'. f Et mechati sunt p idolatriā. que ē spiritualis mechia. et etiā corpalis luxuria. ideo seqtur. Et in domo meretricis ⁊c. g Equi amatores in feminas. in hoc notat effrenatā eoz luxuriā. eo q̄ equi p̄ ardore libidinis aliquādo insanīūt post equas.

d Vnusquisq; ad vxorē pri. sui hinniebat. i. signa luxurie p̄tendebat inuerecūde. l Numq̄d sup his nō visitabo

l2 Ascē (q. d. sic. ō cōuertit ī monē ad chaldeos dicēs. dite mu. ei' et dissi. ciuitatē ⁊ gentē. l Cōsummatōz aūt ⁊ totalē populi exterminatōz. m Nolite facere. q: illi qui fuerūt ad vitā reseruati et in captiuitatē ducti n Auferte (ti postea redierūt in hierusalē tpe Cyri. ppagi. ei'. i. ramos ⁊ nō radices. p hoc dēsignās reditum dicti. o Quia nō sūt dñi. i. seruientes ei. p Prelia. cū p̄ua. ē in me do. israel. i. decē tribus. p; o q̄ erāt tā captiuate ī assyrios. q Et do. iu. i. due trib' postea

r Negauerūt do. i. facto idolis īmolādo. s Nec veniet. nos ma. a hieremia et alijs pphetis nūciatū. sic. n. falso eiulabāt. iō seqt. t Prophete tui. iuen. lo. i. p nullo ⁊

rūsum nō fuit ī eis, q nō est secuta aliqua correctio.
a Hec ḡ. Hic ꝓfr ponit debita pena, z ꝓio ponit huius pena cōminatio, sed o cōminatiois rō. ibi. Dō si dixe rit. Circa primū ō, a Hec ḡ euenīet eis. i. pene q sequunt. b Ecce ego do ꝟba mea in ore tuo in igne, ꝟbū est dūs ad hieremiā q ꝓphetauit ciuitate iuxta dēdā. s. i. c.
c Et ꝓplm istū i ligna, q multi de ꝓplo cū ciuitate fuerūt cōbusti.
d Ecce ego adducā sup vos gen. de longin quo. q. d. nō miserebitur vri et aliq familiaritate ꝓstituta iuxta solz esse inter vicinos.
e Gentē robustā cui nō poteritis resistere
f Gentē antiquā, q nemroth cito p̄ diluuium regnauit i chaldea, q. d. execratata est in armis ab antiq.
g Gentē cui⁹ igno. linguaz, z nō ꝑces tue no valebūt apud eaz, q nō itelliget te, nec ḥ Phare, (tu eam tra ei⁹ q sepul. pa. q̄ di. in ea sunt optimi sagittarij, ita q̄ grauiss ab eis statim morīūr z ad sepulcrū portāt.
i Vniuersi fortes, ad sustinendū belli la. l. Et come, (boues det segetes tuas. ꝛc. i. destruet oia bona tua in rebꝫ preter alias z terre tractus.
l Clerūm in rebꝫ illis. ꝛc. exponāt vis.
m Dō si dixeritis. Hic ꝓfr ponit dicte cōminatōis duplex ratio. sed a ibi. Iniq̄tates. Prima rō accipit ex pcō idolatrie cum dicit n Dices ad eos. tu hieremias ex dūi plona.
o Sicut dereliq̄stis me. legē meā trāsgrediendo. p Et fuistis deo alieno in terra vra. s. in qua videa. q Sic fuetis dīs alie. in terra nō vra. s. in babylone vbi multi de nobis trāslati secuti fuere Audi ꝓphete stulte. q̄ nō habes (rūt illi) terre ydolatriā, cor. a intelligentiā boni. Cor enī frequēter ponit in scriptura p mente seu intelligētia. s Qui hītes oculos, sc̄z carnis. t Nō videt. oculis mētis, v Me ḡ non timebitis. ꝛc. q. d. me debetis timere, z de offensa mea dolere. ut⁹ rō subdit x Qui posui harenā. i. terrā aridā y Terminū mari. q̄ nō trāsit vltra se effundendo.
z Et cōmouebunt. ꝛc. i. quantūcūq cōmoueant z untmescant fluctus ei⁹. non tñ transeunt terminū a me ꝓpositum. cū tamen nullā habeant cognitionē.
a Populo autē huic. ad imaginē dei facto q rationē et
b Factū est cor incredulū, verbis meis q (intellectū, ꝓphetas dictis, c Et exasperās. i. leges meas trāsgredientes. Cetera patent ꝫ litera.
d Iniquitates. Hic ꝓfr ponitur secūda ratio q accipit ex pec cato auaricie. et ꝓio cōtinuatur lra hec ꝓcedenti cū dicitur.
d Iniq̄tates nre declinauerunt hec. i. abstulerūt. sc̄z plenitudi nem annue messis.
e Et pcā nra ꝓhibuo. a nobis. s. bonum spūale z tpale. z subdit quō. f Quia inuēti sunt i po. meo impij tnsi. simplicibꝫ ad eos decipiendus z depauperandum.
g Quasi aucupes, q̄ studēt decipe anes, z nō subdit. h Sicut decipula. i. rhete i Plena (aucupū, ambo. ab eis decepti, l Sic dom⁹ eoz plene dolo. id ē bōis simplicū dolose acq̄ l Jō magni (situs, ficati sunt ꝛc. z ꝓterierūt ser. me. pel. quasi q dicit ap̄lus ad Timothe. vi. Radix omniū malor ē cupiditas. ideo subdit.
m Causaz videt nō iudicauerūt. s. iuste ly iniuste ꝓter munera aliqui libri hīt. Causam videt. ly videt ē est in hebreo nec in libris correctis.
n Causam pupilli nō direxerūt ꝛc. q. nō sperabant inde habere lucrū.
o Nūquid sup his nō visitabo. q. d. imo, penā debitā ī ferēdo.
p Stupor z mirabilia facta sunt in terra. z que sunt illa subditur. q Prophete. sc̄z falsi. r Prophetabant mendaciū cum tamen vt fingebant loquerent ex ore dei qui est veritas. s Et sacerdotes. q̄ palam t Applaudebant. cor. meis (debent esse intelligentes dictis. v Et populus meus dilexerunt. quia popul⁹ cōmunis promptus est ad mala. x Quid ḡ faciet. vos sacerdotes z ꝓphete falsi. y In nouissimo eius. s. populi mei q̄si p chaldeos decidetur z captiuabitur. q. d. cū eis ꝓfusibiliter morientium z captiuabimini.

"Hec ḡ euenīet illi. Hec dicit dūs de⁹ exercituū. Quia locuti estis vbū istud. ᵇEcce ego do ꝟba mea ī ore tuo in igne⁶ z ꝓplm istū i ligna z vorabit eos. ᶜEcce ego adducā sup vos gentē de longinq̄: dom⁹ israel ait dūs. ᵉgentez robustā: ᶠgentē antiquā. ᵍgētem cui⁹ ignorabis linguam: nec intelliges q̄d loquatur. ʰPharetra ei⁹ q̄si sepulchrū patens. ⁱvniūsi fortes. ᵏEt comedet segetes tuas: z panē tuū devorabit: filios tuos et filias tuas comedet. gregē tuū z armenta tua et comedet vineā tuā z ficū tuaz: z ꝓteret vrbes munitas tuas in q̄bꝫ tu hēs fiduciaz gladio. ˡClerūm ī diebꝫ illis ait dūs nō faciā vos in cōsūmationē. ᵐDō si dixeritis q̄re fecit dūs de⁹ nr nob hec oia: ⁿdices ad eos. ᵒSicut dereliq̄stis me z fuistis deo alieno ī tra vra. sic ᵖseruietis dīs alienis in tra non vra. Annunciate hec domui iacob: z auditū facite in iuda dicētes. ᵍAudi ꝓphete stulte q̄ nō hēs cor: ʳq̄ hītes oculos ˢnō videt. z aures z nō audiris. ᵗVe ergo nō timebitis ait dūs. z a facie mea nō dolebitis. ᵘQui posui harenā terminū mari ꝓceptū sempiternū q̄d nō ꝓteribit ᵛz cōmouebunt z nō poterūt, z intumescēt fluct⁹ ei⁹ z nō trāsibūt illud. ʷPplo autē huic factū ē cor incredulum z exasperans. ˣRecesserunt z abierūt: z nō dixerūt in corde suo. ʏetuam⁹ dūm deum nr̄m: q̄ dat nob pluuiā tēporaneā z serotinam ī tpe suo plenitudinez annue messis custodiētē nob. ᶻIniq̄tates nre declinauerūt hec: z pcā nra ꝓhibuerūt bonū a nob ᵃqz inuēti sunt in pplo meo impij insidiantes ᵇq̄si aucupes laqueos ponētes z pedicas ad capiendos viros. ᶜSicut decipula plena auibus ᵈsic dom⁹ eoz plene dolo. ᵉIō magnificati sūt z ditati: incrassati sunt z impinguati: z ꝓterierūt ᶠmōes meos pessime. ᵍCausaz vidue nō iudicauerūt ʰcām pupilli nō direxerūt z iudiciū pauper nō iudicauerūt. ⁱNunq̄d sup hīs nō visitabo dicit dūs: aut sup gentē huiusce modi nō vlciscet ania mea. ᵏStupor z mirabilia facta sunt in tra. ˡProphete ᵐprophetabant mēdacium ⁿz sacerdotes ᵒapplaudebāt manibꝫ suis ᵖz ꝓplus me⁹ dilexit talia. ᵠQuid igit̄ fiet ʳin nouissimo eius.

In capitulo quinto vbi dicit in postilla. Domine oculi tui respiciunt fidem. Addunto.

Quod vt hic. Domine oculi tui respiciunt fidē, ꝓprie ꝑt
q exponi de vera fide p quā ho iustificat. Sm illō
abac. ij. ca. Justus in fide sua viuit. q̄ q̄dē fides

nō erat i vitis hieru-
salē de q̄bus hic agit.
q̄ō ꝓpheta probat ex
hoc q̄ licet de⁹ peuli-
serit eos p aduersari-
os, nō tñ volebāt per
pniaz. co⁹ q̄ credebāt
q̄ hoc si ꝓcedebat ex
puidentia diuina eo
mō quo philistei di-
cebāt. i. Reg. vi. Heq̄
q̄ manꝰ eius tetigit
nos. sed casu accidit.
vñ peuetabāt in pec
catis suis tanq̄ non
ceīnt a deo flagellari.
et hoc ē q̄ dicit Domine
oculi tui respiciūt fi-
dē p⁹ quā iust⁹ credit
q̄ tu pñs petōres. q̄
das vnicuiq; sm opa
sua. & tu respic⁹ q̄ iusti
nō habēt talez fidem
q̄ō ptz ex hoc q̄ tu p⁹
cussisti eos et nō volu
erūt. sz potiꝰ indura-
uerūt faciēs suas. & no
luerūt reuerti. vt ptz
in lra. Et sic ex sua im
penitētia arguit ꝰfec
cū fidei eoꝝ.

Capitulū. VI.

Onfortamī. Hic ꝓsequēter excludit secūdū reme-
c diū. s. sacerdotū sanctimōia. ꝓ qua parceretur
ppl'o si adesset. sicut ad ꝓces aaron & oblatoꝝ micē
si extinct⁹ fuit ignis q̄ devorabat ppl'm Nu. xvi. sed ℔ re
medū in ℔ ca. excludit q̄ō dimidit in q̄tuor ptes. q̄ ꝓ
punito populi nūciat. secōo cā punitōis assignat. ibi.
Dīs calūnia tertio remedium ꝑ sacerdotes euacuat. ibi.
A miore. q̄rto denūciatio punitōis iterat. ibi. Propter
ea. Circa primū dicit ꝓpheta. a Cōfortami filij ben-
in me hieru. ad defendēdū eā. ℔ aūt dicit. q̄ hierusalē ꝓ
b Et in thecua clāgū. (vna ptē erat in sorte beniamin.
tē. Thecua eīn et bethachare erāt duo fortalicia i iudea
in ptē aq̄lonari respectu hierusalē & ideo i illis fuerūt ꝑ
site armatoꝝ custodie ad ipediēdū iter exercⁱ chaldeoꝝ
venientis ex illa ptē versus hierlm. vt dictū ē s. ca. i.
c Speciose et delicate. s. mulieri que nō pōt sustinere
aliq̄d laboris. d Assimilauī filiā syon. i. hierusalem
que dr syon. rōne. eo q̄ templū & regis palatiū erāt i mō
te syon. et p hierlm hic intelligit ppls habitās in ea. &
nō q̄ dictū ē. Confortami &c. dr ironice. q. d. ꝓpha. sic fa
cietis vos ꝓparātes ad resistendū sz non poteritis. vñ
subdit. e Ad eā. s. hierusalē. f Venient pastores &
greges eoꝝ. i. ꝓcipes exercⁱ regis babylonis cuz acieb⁹
suis. g Fixerūt in ea tentoria in circuitu. hic eā obsi
dedo vt nulⁱ possit egredi ad fugiēdū nec ingredi ad ꝑ
bendū obsessis auxiliū. h Pascet vnusquisq; ꝓcipū
dictoꝝ. i Eos q̄ sub manu sua sunt. de ꝑtis ter-
re.

k Sanctificate sup eā bellū. i. ꝓnunciate. q̄ sanctū i vna
sanctificatōe ide ē q̄ firmū. l Conturgue. verbuz

est bellantiū cōtra hierusalē. et mutuo se exhortantiuz.
m Et ascēdam⁹. muros ei⁹. n In meridie. in q̄ de
signat desiderū eoꝝ ad bellandū ꝑ ciuitatē q̄si nō retra-
cti ꝑ feruore solis ab actu bellādi. o Ve nobis quia
declinauit dies. et sic nō poterim⁹ eā capere ante noctē.
p Surgite & ascenda-
mus in nocte. totuz
istud vt ad exprimen
dum dictū desiderū
chaldeoꝝ. q̄si non re-
trahantur a bello ꝓ
pter tenebras noctis.
et quādo homines so-
lent q̄escere a labore
diurno.

q Cedite. lignū eⁱ⁹
id ē ligna regiōis in
r Et fun (circūru-
dite. i. effundite.)
s Circa hierusalez
aggerē. i. congerie de
lignis terre et lapidi
bus adimplēdū fossa
ta. t Hec ē ci. vi-
id ē punitionis a do-
v Dīs. hic ꝓsit di-
cte punitōis assigna
tur. cū cū dr. Dīs calū
nia in medio eius. q̄
potētiores oibus mo
dis querebāt occasio
nes cōtra miores ad
rapiendū bona eoꝝ.
r Sicut frigidā fac
cisterna aquā suā &c.
Hoc ē dictū q̄ charī
tas in populo erat to

talīter refrigidata et p vīs malicia augmentata. sm q̄
dicit saluator. Mat. xxiiij. et q̄n abūdabit iniq̄tas refri-
gescet charitas multoꝝ. In hebr. habet. Sicut pute⁹ ef
fūnt aquā suā. s. continue. sic ppl'us cōtinuat malitiam
suam. y Iniquitas et vastitas audiet in ea. i. delin
ctio et plaga. z Erudire hierusalē. verbū ē dñi q̄si cō
patiens. z Ne forte recedat aīa mea ad te. i. dilectio
nea. a Ne forte &c. Usq̄ ad racemū colligēt. ly usq̄
tenet hic exclusiue. & ē sensus. q̄ sicut pauci racemi eua-
dunt manⁱ vindemiatoꝝ. sic pauci iudei euadent ma-
nus chaldeorum. ideo subditur.
b Convertere &c. ad cartallum quod est instrumentū
quo portātur vue ad pressorium. et est verbū domini di
rectum ad exercitum chaldeorum qui partim occiderunt
et partim captiuauerunt populū. apm ducentes ad ꝑ
sorium mortis et angustie. In hebreo habetur. Ad itera
tas scrutationes. ꝓ hoc designatur captiuatio iudeoꝝ
qui remanserant cum Godolia quo interfecto fugerunt
in egyptum contra consilium Hieremie. vt habetur in
fra. xliij. et ibi cum egyptijs pererunt per chaldeos. vt
habet infra. xliij. c Cui loquar. verbū est Hieremie
desperātis de iudeoꝝ correctōe. ideo subditur.
d Ecce incircūcise aures eoꝝ. In hebreo habet obtura
te. e Ecce verbū domini factū ē eis in opprobriuz.
q̄ est pessimū q̄ pena est ipsum vituperare q̄ nō audire.
ꝓpter quod subdit propheta. f Iccirco furore domi
ni. id est eius vindicta. g Plenius sum. quia plene
revelata est mihi super populū futura.
h Laboraui sustinens. i. ꝓ populo meo cōpatiens. Effunde

id ē effundes dictā vīdictā,et loq̃tur hieremias ad dominū. a Sup punctū fortis ꝛc.q.d. nō parces alicui rationē etatis,senis aūt ꝑdūcis. b Et trāsibūt dom⁹ eoꝝ ad alteros,agri ꝛ uxores piter. qz extēdā manuz meā sup hītātes terrāz dicit dñs. A minore ꝙque ad maiorē oēs auaricie studēt,ꝛ a ꝓpha usq; ad sacerdotē cūcti faciūt dolū. Et curabāt ꝓtritōz filie populi mei cū ignominia dicētes pax pax,ꝛ nō erat pax. Cōfusi sunt,qz abominatiōz fecerūt, ꝙnpotius ꝓfusiōe nō sunt ꝓfusi,ꝛ erubescere nesciūt. Qobrē cadent inter ruētes,in tpe visitatōis sue corruēt dicit dñs. Hec dicit dñs State sup vias et videte et interrogate ō semitis antiqs que sit via bona, et ambulate in ea ꝛ iuenietis refrigeriū aīabꝫ vrīs. Et dixerūt, Nō ābulabim. Et cōstitui sup vos speculatores, Et dixi Audite vocez tube. Et dixerūt, Non audiem. Jō audite gētes et cognoscite cōgregatio quāta

sup parvulū fortis,ꝛ sup ꝙcūū iuuenū sil. Vir cū uxore capiet,senex cū pleno diez. Et trāsibūt dom⁹ eoꝝ ad alteros,agri ꝛ vxores piter. qz extēdā manuz meā sup hītātes terrāz dicit dñs. A minore ꝙque ad maiorē oēs auaricie studēt,ꝛ a ꝓpha usq; ad sacerdotē cūcti faciūt dolū. Et curabāt ꝓtritōz filie populi mei cū ignominia dicētes pax pax,ꝛ nō erat pax. Cōfusi sunt,qz abominatiōz fecerūt, ꝙnpotius ꝓfusiōe nō sunt ꝓfusi,ꝛ erubescere nesciūt. Qobrē cadent inter ruētes,in tpe visitatōis sue corruēt dicit dñs. Hec dicit dñs State sup vias et videte et interrogate ō semitis antiqs que sit via bona, et ambulate in ea ꝛ iuenietis refrigeriū aīabꝫ vrīs. Et dixerūt, Non ambulabim. Et cōstitui sup vos speculatores, Et dixi Audite vocez tube. Et dixerūt, Non audiem. Jō audite gētes et cognoscite cōgregatio quāta

tationū eoꝝ. fructꝰ ē vltimū qđ ō arbore expectat. et sūt pena et p̄mīū ē illud qđ ꝙ ope malo vel bono vltimo recipit. a Ut qđ. Hic excludit remediū per sacerdotes q̄tum ad sacrificia p ipsos oblata q̄ nō erāt ire dei placatiua,ꝙpter qđ dicit in ꝓsona dei. Ut qđ mihi thus de saba affertis. in illa enī terra iuenit thus lucidissimuz qđ ponebatur ī thymiamatecremādo in altari incensi,Ero.xxx.

b Et calamum suaue olentē de terra longinq̄. i. india. ē aūt calamus arbor aromatica graciliset nodosa ad modū canne vel arundinis ꝛ ponebat in sacra vnctione q̄ vngebant vasa diuino cultui ꝓsecrata. Ero.xxx.

c Holocaustomata vra. i. sacrificia totaliter incensa.

d Nō sunt accepta qz sacrificia veteꝝ legis nō erant accepta et scīptis sic ē eucharistia q̄ ē sacrꝫ noue legis ꝫ erāt tm̄ nō accepta ex fide ꝛ deuotōe offerētū. sacerdotes aūt isti erāt infideles et indeuoti vtꝫ ex ꝓdictis et ī sacrificia et victime eoꝝ nō placebāt deo.

e Propterea. Hic cōsequenter excluso remedio et pte sacerdotū. iterat denūciatio punitionis,a primo ponit hec iteratio. scdo inferꝫ quedā ꝓclusio ibi. Probatorē. Circa primū dr

e Propterea. i. ꝙpter mala supradicta.

f Ecce dabo ī populum iustū ruinas. s. famis,gladij ꝛ captiuitatis.

f Ecce populus venit de terra aquilonis. s. exercitus Nabucho. qui intrauit iudeam ex illa parte.

g Bens magna ꝛc. id est fortis et ad p̄lium docta.

h Crudelis est. et sic non parcet alicui pietate victa.

i Vox eius quasi mare sonabit. id est terribiliter. sicut sonus maris ex undarum collisione est terribilis.

k Audiuimus famaz eius. et loquitur Hieremias ex persona populi iude.

l Dissolute sunt manus nostre. pre timore. Timor enī cordis causat tremorem in exterioribus membris. Lectera patent vsq; ibi.

m Filia. po. mei. i. hic im que dr populi filia eo ꝙ sunt ab eo edificata. vel ad differ. Filia. i. filie accipiēdo singulare ꝙ plurali. sicut Ero. xiij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscaꝝ. accingere cilicio ꝛc. in signum tristicie et doloris,mulieres enīz in talibus tribulationibus

g Et (bona laicoꝝ, cura. corri. h. po. mei. id ē destructōz hierusalē per ꝓphetas dñi. h Cū ig (nūciatā. munia. i. cū ratiuate. i Dicētes. pax pax. scz ꝓpio et ciuitati. k Confusi sunt. id ē ꝓfundent in destructione ciuitatis. quia tunc eoꝝ falsitas apparebit. ꝛ ipi ignominiose occidēt. ꝛ ca. l Cum (ptuabūt. potius ꝓfuliōe nō sūt ꝓfusi qz etā an desinctōz ciuitatis apparuit eoꝝ falsitas in multis. de quo nō erubescebāt sz magis erorē suū mēdacijs palli. m Qobrem (abāt. ca. inter. qz in captiōe hierm fuerit cū aliis partim occisi et ptim. n State sup (capti vias. i. varios viuendi modos. o Et videte. inspiciēdo scripturas. p Et interrogate a ꝓphetis dñi q̄ scq Dc(unt intellectū scripturaꝝ p reuelatōz spūssancti. semi. anti. i. antiqꝝ. i. abrahā. ysaac ꝛ iacob et aliōꝝ sctoꝝ patꝝ. r Et am. in ea. aliter etiā eius cognitio nō p̄ficeret. s Et inuenti refrigeriū. scz. in sinu abrahe aūz v Nō ābulabimꝰ (pribus sctis. t Et dixerūt. factom⁹. qz viuebāt mō ꝓtrario. u Et ost. sup vos spe. scz ꝓphetas sctōs fm q dr Ezechi. iij. Fili hois speculatorē dedi te domui israel. y Audi. vo. tu. i. sancti ꝓphete q̄ dr tuba. co q̄ sicut tuba materialis nō pōt emittere sonū nisi insufflata. sic ꝓphete sancti loq̄bant a deo inspirati. q̄. Pe. i. Non voluntate hūana allata ē aliq̄n ꝓphetia. sz spūsancto inspirati locuti sūt sancti dei homies.

z Et dixerūt. Nō audiem. qz ꝓphetis nō credebāt. sz magis eis calūniā inferebāt. vt hr. infra. xx. ꝙpter qđ subdit pēa eoꝝ cū dr ecce ego adducā mala ꝛc. z Fructū cogi

ostendunt maiora signa tristicie ⁊ doloris ꝗ̄ viri.

o Luctū vnigeniti fac tibi.i.sile'm luctui quē facit mater p̄ morte vnigeniti filij sui q̄ ē marum⁹ ⁊ amarissim⁹.

p Probatorem.hic ex p̄dictis infert ꝯclusio.s. q̄ labor hieremie ad reuocandum sacerdotes ⁊ pl'm de malo ad bonū non habuit alī quē effectū.sicut labor examinatoris seu probatoris alicui⁹ metalli qñ metallum illud ñ purgat.ꝫ magis in scoriā ⁊ aneres ꝯsumit.⁊ hoc est qđ dicit dominus hieremie.

p Probatorē.i.examinatorē q Dedi tē.Robustū.q̄ ꝓpter quascūq̄ minas ⁊ pse cutiones non dimisit arguere eos malū.sed q̄ correctio nō fuit secuta.ideo seq̄tur.

r Omēs isti principes declinātes.a cultu dei p ydolatriā.

s Ambulātes fraudulēter.dolo ⁊ calumnia alios bonis suis defraudantes.

t Es ⁊ ferrū vniuersi.i. incorrigibiles.ꝫ subdit. Corrupti sūt, ⁊ nō emendati.

v Defecit sufflatorium ī igne.i. nō habuit effectū verbū tuum.

x Consumptū ē plūbum.loq̄tur de hieremia ad modū aurifabri q̄ fundēs aurū vel argentū in igne appo nit simul plūbū vel stannū.vt calor ignis aur vel argētū nō ꝯsumat.sed magis stannū vel plūbū.⁊ ꝫ qñ stānus est totaliter ꝯsūptū ignis ꝯsumit aur vel argentū positū in fornace.⁊ sic eo ꝯsumpto labor aurifabri non habet effectū opratū sed magis ꝯtrariū.⁊ sic hieremias in correctio

y Frustra ꝯflauit ꝯflator ⁊c.⁊ (ne indeor.ꝫ subdit. patet sententia ex dictis.

In.vi.ca. vbi dr in postilla. Ideo subditur. Ecce incircumcise aures eor. Additio.

i H hebreo in ꝫ loco nō dicit aures obdurate.sed ꝓprie dicit incircūcise aures.sed q̄ aur incircūcisa intelligitur hꝫ p̄putū qđ aures videt obturare.ideo p̄ incircūcisionem aurium intelligitur eor obturatio. Capitulum.VII.

v Verbū.hic ꝯsir excludit tertiū remediū in q̄ cōfidebāt iudei.s.sanctitas tēpli.ꝓpter quā credebāt ab aduersarijs defensari.⁊ diuidit in duas ptes. q̄ primo ponit exclusio.secdo dicit ꝯfirmatio.ibi. Tu g. Pria in duas.q̄ prio ponit exclusio remedij.secdo destructio tēpli.ibi. Vte ad locū. Pria in duas.q̄ prio excludit fiducia in tēplo ex omissione boni imposīti.secdo ex cōmissione mali.phibiti.ibi. Ecce vos. Circa primū dr Sta iere

b Sta in porta dom⁹ dñi.vt oēs ingredientes (me. ⁊ egredientes possint te audire. Cetera patet vsq̄ ibi.

c Bonas facite vi.ve.i.opa. d Et studia vra.i.cogitationes. e Et habitabo vobiscū in loco isto.vestras ꝑces exaudiendo.q.d.si ista omiseritis facere nō exaudiam.ꝫ subditur. f Nolite confidere in vbis mendacij que dicebant a sacerdotibꝫ ꝓpter malum lucrū.⁊ que sunt illa subditur. g Templū dñi.

c.Sic enī dicebant sacerdotes q̄ omnia mala remitterent eis si facerent multas oblationes.⁊ replicat ter vt sacerdotes ostēderent dictū suū magis firmiū. qđ tn erat falsum.q̄ primo requiritur, p̄nia de ꝑteritis ⁊ cautela de futuris.ꝫ subditur.

h Sm si benedixeritis.i.benedictiōe dignas fecēritis.

i Vias vras ⁊c. id est opatiōes ⁊ cogitatiōes vras.⁊ explicat magis ī speciali dicēs.

k Si fecēritis.vos iudices.

l Judiciū.s.rectum q̄tū ad intraneos.et ēt q̄tū ad extraneos ꝫ dr.Aduene.⁊ q̄ntū ad impotentes se defendere.ideo subdit.

l Et pup.vidue nō fece.c.ālū.⁊ istud tangit iudices vt ī fauorē ꝑtis opposite sic dicēt nēt eos.⁊ etiā alios ī feriores vt ſ moueāt ꝯ eos.cās unusquas.

m Nec sanguinē innocentē effuderis.vos iudices innocētes cō demnando.⁊ vos inferiores falso accusando.⁊ in ꝫ modo eos q̄ se habeant iuste erga proximum.

n Et post deos alienos nō ambulaueritis.colēdo solus deū ver vos dñi ꝫtes erga deū.ista imponunt hoibꝫ facienda.s.dñi se hꝫ in his q̄ sunt ad deū.⁊ in his q̄ ad ꝓximū. o Habitabo vo.exponit vis. p Ecce vos. hic ꝯsiter excludit dicta fiducia ex cōmissiōe mali.phibiti cū dr.Ecce vos ꝑfi.vo.in ser.mē.pseudo ꝓphay ⁊ sacer q Qui nō ꝑderūt vo.sed magis nocebūt.mun⁹ (dotū. enī dicendo plus signat. r Furari.p qđ nocet proximo in rebꝫ possessis. s Occidere.nocēdo ei in ꝑsona ꝓpria. t Adulterari.in ꝑsona sibi cōiuncta.

v Jurare mēdaciter ⁊c.ista sunt pcā ꝓtra deū directe. ⁊ p ꝫ designat q̄ sacerdotes ⁊ ꝓphē falsi informabāt populū q̄ omne pctū cōmissū ꝓtra deū vel ꝓximū remittebat eis p solas oblatiōes in tēplo q̄ cedebāt in vsus sacerdotū in toto.cuiusmodi erāt oblationes p pcto.de oblationibꝫ q̄t pacifici vna pars cedebat ī vsum offerentis tō subdit. x Et veniſ ꝰ ſtemini.fm informationē p̄dictam. y Et dixiſ.factis oblationibꝫ vris. z Libera Eo q̄ fecerim⁹ abominationes ⁊c. (rat sum⁹.ab oībꝫ pctis. qđ pōt exponi dupl'r. Uno mō sic.eo q̄ fecerim⁹ ⁊c.i.ab oīni malo qđ fecim⁹ absq̄ alia satisfactione. Alio mo sic Eo q̄ fecerim⁹ abominationes istas.i.eo q̄ fecim⁹ oblationes in tēplo que fm veritatē erāt abominationes ipi dco

Luctum vnigeniti fac tibi
plāctū amar: q̄ repēte vēit
vastator sup vos. Proba
torē dedi te in ppl'o meo ro
bustū: ⁊ scies ⁊ ꝑbabis vias
eor. Oēs isti p̄cipes dedi
nātes abulātes fraudulen
ter Es ⁊ ferrū vniuersi corru
pti sūt Defecit sufflatorium
in igne. ꝯsūptū ē plumbū.
Frustra conflauit ꝯflator.
malicie.n. eor ñ sūt ꝯsūpte
Argētū repbū vocate eos.
q̄ dñs ꝓiecit illos. VII.
Erbū qđ factū est
v ad hieremiā a dño
dicēs. Sta ī porta
dom⁹ dñi.⁊ ꝑdica ibi vbum
istud ⁊ dic. Audite vbū dñi
oīs iuda q̄ ingredimini p por
tas has vt adoretis dñm.
Hec dic dñs exercituū de⁹
isr. Bonas facite vias ve
stras ⁊ studia vra. ⁊ habita
bo vobiscū in loco isto. Ne
lite confidere in vbis men
dacij. dicētes templum dñi.
templū dñi templum dñi est.
Qm si bñdixeritis vias
vras ⁊ studia vra si fecerit
iudicium inter virum ⁊ primū
ei⁹. aduene ⁊ pupillo: et vi
due nō fecerit calumniam
nec sanguinē innocentem
effuderit in loco hꝫ. ⁊ post
deos alienos nō ambulaue
ritis in malum vobismetipis
habitabo vobiscū in loco isto
in terra quā dedi p̄ibꝫ ve
stris a seculo ⁊ vsq̄ in scm.
Ecce vos cōfiditis vob in
sermonibꝫ mendacij q̄ non
proderūt vob: furari: occidere:
adulterari: iurare
mēdaciter: libare baalim. ⁊
ire post deos alienos q̄s ig
noratis. Et veniſtis ⁊ ſteti
stis cora me ī domo hac ī q̄
inuocatū est nomē meū. et
dixiſtis liberati sumus: eo

q: de alieno erant facte ⁊ mala intentione. ꝺ̄ subditur.
a Quod q̄ spelūca latronū. ⁊c. q. d. sic. Spelūca enī latronuꝫ est eis ad refugiū ⁊ ad repositionē suoꝝ furtoꝝ. ⁊ sic ad tēplū recurrebāt ꝓ salute ꝓsequēda. ⁊ ibi offerebāt ꝑdas ⁊ latrocinia.
b Ite, hic q̄ ꝑdicꝫ nūciat tēpli destructio cū ꝺr. Ite ad locū meuꝫ. i. cultui meo
c In Sy (deputatū lo. q̄ est ciuitas in sorte ephraim.
d Ubi habitauꝫ nomen meū. a prīn. q: tabernaculū mosi: archa testamēti ꝓ habuerūt ibi stabulē mānsionē. vt habetur Jo.
e Et vi (sue. xvij. dete q̄ fecerī ei. q: locus iā erat destructꝰ. ⁊ cultꝰ ꝺn̄i inde sublatus.
f Et nunc q: (cum fe. oīa opa hec. i. mala ꝑdicta. q̄ sunt tāta vel maiora q̄ illa ꝓpter que destructa fuit sylo.
g Et locutus sum ad vos ꝓ ꝓphetas. vos reuocans
h Dane ꝓsur (dogens. i. diligēter ℔ fa
i Et nō au (cens. disſ. vos corrigēdo.
k Facīa domui huic. i. templo ꝓ salomone edificato.
l Sicut feci sylo. q̄ ꝺ̄ supplētū fuit ꝓ nabucho. q̄ destruxit hieruſalē ⁊ tēplū. vt hr. j.
m Et ꝓiciaꝫ vos a facie mea. ejiciēdo de terra vestra in babyloniam captiuitatē.
n Sicut pieci oīs frēs vros. i. decē tribus que iā erāt in captiuitate inter assyrios.
o Uniuersū semen ephraim. ℔ ꝺr q: illa tribus fuit p̄cipalioꝝ inter decē. et q: hieroboam primus rex eoꝝ fuit de tribu ephraim.
p Tu ḡ. exclusio p̄dicto remedio. ℔ ꝑ̄ pōt dicte exclusiōis ꝓfirmatio. ⁊ ℔ ex tribu q̄ ℔ excludūt. s. hieremie oro. holocaustoꝝ oblatio. ibi. hec dic. ⁊ adhesio ꝓpī cū deo. ibi. Tonde capillū. Turca primū dic ꝺn̄s hieremie. Tu ḡ non ores ꝓ ꝓplo. ⁊ subdit post.
q Et nō obsistas mihi. rogatio q: nō inferā ei ꝑdicta mala.
r Quia nō ex
s Nōne vides q̄d isti faciūt (audiā te. cum cā subdit. id est q̄ horribile. q. d. dignū est q: puniant. ⁊ q̄d sit istō ostenditur.
t Filij colligūt ligna. ad coquēdū ydolaꝫ trie sacrificia. ad ℔ enī pueri inducebant ꝑ parentib⁹ vt nutrirī in talib⁹ in senectute nō recederent ab eis. sm q: ꝺr ꝺ̄ouer. xxij. Adolescēs iuxta viā suā. etiā cū senuerit
v Et pātes succendūt ignē. dantes fi (nō recedet ab ea. ihs exemplū sic faciēdi cū venerit ad etatē adultam.
x Et mulieres ꝓspergūt adipē. i. farinā tritā delicatiſsimā. sm illud Psalmi. cxlvij. Et adipe frumēti satiat te.

q: fecerim oēs abominatōes istas.
r Nūq̄d ḡ spelunca latronū facta ē dom⁹ ista in q̄ invocatū est nomē meuꝫ in oculꝭ vr̄is. Ego ego suꝫ: ego vidi dicit ꝺn̄s.
s Ite ad locū meū in sylo. vbi ꝓꝰ fuit nomē meū a p̄cipio: et vidēte q̄ fecerim ei. ꝓpter malitiā ꝑpli mei isr̄l.
t Et nūc q: fecistis oīa opa hec dic ꝺn̄s
u et locutus sum ad vos. mane ꝓsurgēs ⁊ loq̄ns ⁊ nō audistis: ⁊ vocaui vos. et non rīdistis.
w facīa domui huic in qua invocatū ē nomē meū: ⁊ in q̄ vos hētis fiduciaꝫ: ⁊ loco quē dedi vob ⁊ p̄ribus vr̄is. sicut feci sylo.
x ⁊ p̄iciā vos a facie mea. sicut pieci omēs fratres vr̄os. vniuersum semē ephraim.
y Tu ḡ noli orare ꝓ ꝓplo hoc: nec assumas ꝓ eis laudē ⁊ oratiōnē. ⁊ nō obsistas mihi. q: nō exaudiā te.
z Nōne vides q̄d isti faciūt in ciuitatibus iuda: ⁊ in plateis hieruſalē.
a Filij colligunt ligna. et patres succēdunt ignē. ⁊ mulieres ꝓspergūt adipem. vt

in qua miscebant aquā faciendo inde pastam.
y Ut faciāt placētas. i. panes rotūdos ⁊ tenues.
z Regine celi. i. lune. ⁊ sic ptz q: oēs ꝓsone dom⁹ intrīt sece. s. vir. vxor. ⁊ ples erāt in illa idolatria occupate.
a Et libent dijs alienis. libamia sunt oblatiōes de liq̄dis vt de vino. oleo. ⁊

faciāt placētas. regine celi:
b ⁊ libent dijs alienis:
c ⁊ me ad iracūdiā ꝓuocēt. Nūq̄d me ad iracūdiaꝫ ꝓuocāt dicit ꝺn̄s:
d Nōne semetipos
e in cōfusionem vultus sui:
f Ideo hoc dicit ꝺn̄s deus.
g Ecce furoꝝ meus et indignatio mea. cōflabit sup locū istū
h sup viros:
i ⁊ sup iumenta ⁊ sup lignū regiōis: ⁊ super fruges terre: ⁊ succenderut ⁊ no extinguet.
k Hec dic dominꝰ exercituū deꝰ isr̄l.
l Holocaustomata vr̄a. additeuicrimis vr̄is
m ⁊ comedite carnes. q: nō suꝫ locut⁹ cū p̄ribus vr̄is: ⁊ nō ꝑcepi eis in die q̄ eduxi eos ꝺ terra egypti ꝺ ꝙbo holocaustomatū ⁊ victimaꝝ.
n sed ℔ hoc ꝓcepi eis dicens. Audite vocē meaꝫ ⁊ ero vobis deꝰ ⁊ vos eritis mihi popul⁹. ⁊ ambulate in oī via quā mandauī vobis: vt bene sit vobis.
o Et nō audierunt nec inclinauerunt aurē suā. sed abierunt in voluptatib⁹ ⁊ prauitate cordis sui mali. facti q̄ sunt retrorsum ⁊ nō i añ

ꝺr. xxvij. vbi dedit ꝑcepta decalogi ꝓplo. ⁊ de holocaustis nō fit ibi sermo.
p Sed hoc ptz Exo. xxv. vbi dicit. Si audieritis vocem meā. ⁊ custodieritis pactū meū eritis mihi in peculiuꝫ. Melior est enī obedientia q̄ victime. primo Regū. xv. Sciendū tamen q: postea ꝺn̄s per moysen precepit holocausta victimas sibi offerri a populo. ne talia offerrent ydolis ad quod erant proni. ⁊ ad experiendum obedientiā populi. ⁊ ad ꝓfigurandū futurū immolationem christi. ⁊ propte. hoc dictum est hic. Non precepi eis in die qua eduxi ⁊c. p quod non excluditur preceptū postea datū.
q Et nō audi ⁊c. obediendo.
r Sed abierūt in voluptatib⁹. q̄ſtū ad delitias carnis.
s Et in prauitate cordis sui mali seruiendo ydolis.
t Factiq̄ sunt retrorsum. a me recedentes.

v A die q̃ egressi sunt ꝛc i a tpe illi⁹ egressionis, q⁹ tñ fecerūt ꝛ adorauerūt vitulū ꝓflatilē. Exo. xxxij. x Usq; ad diē hāc, nō q⁹ ꝑtinue fuerit ydolatre, ſz ꝑ maiorē ptē tpis, vt ptz ex libris Judicū, Regū ꝛ Paralypo.

y Et missi ad vos, s. reuocādos, sic est in hebreo ꝛ mutatur mod⁹ loquēdi de tertia ꝑſona in secundā, cetera patēt ex ꝓdictis vſq; ibi.

z Et vocabis eos, ad pēnitentiam.

a Et nō reddebāt tibi, ꝙ correctionē ꝓpter q̃ posit sequi.

b Periit fides, i. fidelitas ppli erga deū.

c Abla (ꝛ primū, ita est de ore eorū, q⁹ tñmō loquūt dolos ꝛ mendacium.

d Tonde, Hic tertio confirmat ꝓpositum ex dudēdo ꝓiectionē ꝛ amicitiā ppli cū dō. Ad cui⁹ intellectum sciendū q̃ ppe dñi nōs. lū ꝓperabāt verbis, ſz etiā aliq̃ sensibilib⁹ signis, sic Ieremias ponit in collo suo catenas ad significandū q̃ sic ducerent captiuitatē j. xxvij. ꝛ sic in ꝓposito dñs precepit Hieremie vt raderet capillos suos capiti suo adhereſtes ꝛ ei valde amabiles, eo q̃ erat nazareus ex vtero matris suę, vt dictū est ꝯ. ca. i. ꝛ sic nouacula nō debebat super caput suū ascēdere, vt dr de samsone Judicū. xiij. ꝛ ꝫ fuit ad significandū q̃ dñs ppl'm regni iuda sibi pr'ſadherentē ꝛ amicabilē separet ꝛ ꝓiceret a se, ꝛ ꝫ est q̃ dicit.

d Tonde capillū tuū, i. capillos, accipiēdo singl'are ꝑ plurali. e Et ꝓice a te. f Et sume in directū, i. directe accipiēs capillos. g Planctū. cui⁹ significatio subdit. h Quia piecit dñs ꝛ reli. gene. tu. sui. i. ppl'm iuda quē dilexit pr'. q⁹ p mala sua ꝓuocauit ō se ira dei ꝛ io dr hic generatio furoris dei, sicut hō dign⁹ morte dr fili⁹ mortis. j. Reg. xxj. Consequēter ponit duplex cā huius iectionis. Prima cū dr. i Posuerūt offen. sua. i. ydola. k In domo in q̃ ꝛc, s. in templo diuino cultui deputato, vt hr. iij. Reg. xxi. ꝫ fuit valde detestāduz, sicut cū mlr introducit adulter in eode lecto cū marito suo, sed ꝓ ponit ibi. l Et edific. cauerūt excelsa. i. altaria alta, q⁹ loc⁹ in Gehenna. i. (ille erat in valle, vt ptz ex lra sequēti, ydolo moloch, ꝛ fm q̃ dicit hic Ra. sa. sonat tympanū, seu tympanizationē, eo q̃ i ritu illi⁹ ydoli fiebat tympanizatio. Erat eni illud ydolū ereū ꝛ intern⁹ pcauū, ꝛ intra pcauitatē illā fiebat ignis fortis, ꝛ q̃ ydolū erat ignitū ponebāt puer q̃ offerebāt in manibus eius, ꝛ tūc sacerdotes pcutiebāt fortiter tympana ne parentes pueri audirent clamorē pueri ꝛ copaterēt, ꝛ vt crederēt sine dolore corporis animā euolasse, ꝛ istud erat valde horribile. s. innocentē ad veneratione ydoli sic interfici. m Filij enn⁹ non nomē erat ꝓpriū dñs eni⁹ filij⁹ erat dñs loci illi⁹.

o Et incenderēt filios suos modo predicto.

p Que si ꝓcepi ꝛc, ꝫ dr q⁹ sacerdotes illi⁹ ydoli asserebant talē oblationē esse dō valde acc. ptā, eo q̃ dñs dixit abrae. Tolle filiū tuū vnigenitū quē diligis isaac ꝛ offer illū in holocaustū ꝛc. Sed, ꝛ ij. q̃ est falsum, q⁹ illud non fuit dictū abrae vt isaac moreret, ſz vt obedientia ꝓbaret ꝓpter q̃ ibidē subdit Ne extēdas manū tuā sup puer, neq; facias illi q̃cq̃, nunc cognoui q̃ timeas dñm. ꝛc q Et nō dicet amplius tophet ꝛ val. filii ennon, licet ei ennon sit nomē ꝓpriū vt dictus est. tñ alio mō ē appellatiuū ꝛ signat ꝙlatiū onē. q. d. nō vocabit amplius locus ꝙlationis ſz magis ꝓpriū. s. vallis interfectionis, q⁹ multi iudei ibi fuerūt postea interfecti a chaldeis.

r Et sepelient in tophet. s. sepultura assimi. sicut dr infra. xxij. cap. de iechonia. Sepultura asimi sepelieſ ꝛ hoc ptz ꝙ dō q̃ subdit. Et erit morticinū ppli huius in cibos volucribus celi ꝛ bestijs terre: ꝛ non erit qui abigat. Et quiescere faciam de vrbib⁹ iuda et de plateis hierusalem vocem gaudij ꝛ vocem leticie, vocem sponsi et vocem sponse, vocem molentis et lucernam luceſtis. Auferam ab omni loco isto in oculis vestris et in diebus vestris vocem gaudij et vocem leticie, vocem sponsi et vocem sponse. Et cum annuntiaueris populo huic omnia verba hec et dixerint ad te: Quam ob rem locutus est dominus super nos omnem sermonem istum grandem? Et quis iniquitas nostra? Et quod peccatum nostrum quo peccauimus domino deo nostro? Dices ad eos: Quia dereliquerunt me patres vestri, dicit dominus, et secuti sunt deos alienos et seruierunt eis et adorauerunt eos, et me dereliquerunt et legem meam non custodierunt. Et patres vestri operati sunt malum super vias suas: et ecce vos ambulatis unusquisque post pravitatem cordis sui mali, ut non audiatis me. Et projiciam vos de terra hac in terram quam nescitis vos et patres vestri, et servietis ibi diis alienis die ac nocte, qui non dabunt vobis requiem. Propterea ecce dies venient, dicit dominus, et non dicetur ultra: Vivit dominus qui eduxit filios Israel de terra Egypti, sed: Vivit dominus qui eduxit filios Israel de terra aquilonis et de cunctis terris ad quas ejecerat eos illuc. Et reducam eos in terram suam quam dedi patribus eorum. Ecce ego mittam piscatores multos, dicit dominus, et piscabuntur eos: et post hec mittam venatores multos, et venabuntur eos de omni monte et de omni colle et de cauernis petrarum. Quia oculi mei super omnes vias eorum: non sunt absconditi a facie mea, nec obscurata est iniquitas eorum ab oculis meis. Et reddam primum duplicia iniquitates eorum et peccata eorum, eo quod polluerint terram meam in morticinis idolorum suorum et de abominationibus suis impleuerint hereditatem meam. Domine fortitudo mea et robur meum et refugium meum in die tribulationis: ad te gentes venient ab extremis terre et dicent: Vere mendacium possiderunt patres nostri, vanitatem et non est in eis utilitas. Numquid faciet sibi homo deos et ipsi non sunt dii? Propterea ecce ego ostendam eis in vice hac, ostendam eis manum meam et potentiam meam: et scient quia nomen mihi Dominus. Fortitudinem meam et robur meum et refugium meum in die tribulationis: ad te gentes venient ab extremis terre et dicent: Vere mendacium possiderunt patres nostri, vanitatem et non est in eis utilitas. Numquid faciet sibi homo deos et ipsi non sunt dii? Propterea ecce ego ostendam eis in vice hac, ostendam eis manum meam et potentiam meam: et scient quia nomen mihi Dominus.

lis meis dicit dñs. Posuerūt offendicula sua in domo in q̃ inuocatū ē nomē meum: vt polluerēt ea, ꝛ edificauerūt excelsa tophet q̃ ē in valle filij ennon: vt incēderet filios suos ꝛ filias suas igni: q̃ nō ꝓcepi nec cogitaui i corde meo. Ideo ecce dies veniēt dicit dñs: nō dicet amplius tophet: ꝛ vallis filij ennon: ſz vallis interfectionis, ꝛ sepelient i tophet: eo q̃ nō sit locus. Et erit morticinū ppli huius in cibos volucribus celi ꝛ bestijs terre: ꝛ non erit qui abigat. Et quiescere faciam de vrbib⁹ iuda et de plateis hierusalem vocem gaudij ꝛ vocem leticie, vocem sponsi et vocem sponse, vocem molentis et lucernam luceſtis. Auferam ab omni loco isto in oculis vestris et in diebus vestris vocem gaudij et vocem leticie, vocem sponsi et vocem sponse. Et cum annuntiaueris populo huic omnia verba hec et dixerint ad te: Quam ob rem locutus est dominus super nos omnem sermonem istum grandem? Et quis iniquitas nostra? Et quod peccatum nostrum quo peccauimus domino deo nostro? Dices ad eos: Quia dereliquerunt me patres vestri, dicit dominus, et secuti sunt deos alienos et seruierunt eis et adorauerunt eos, et me dereliquerunt et legem meam non custodierunt. Et patres vestri operati sunt malum super vias suas: et ecce vos ambulatis unusquisque post pravitatem cordis sui mali, ut non audiatis me. Et projiciam vos de terra hac in terram quam nescitis vos et patres vestri, et servietis ibi diis alienis die ac nocte, qui non dabunt vobis requiem. Propterea ecce dies venient, dicit dominus, et non dicetur ultra: Vivit dominus qui eduxit filios Israel de terra Egypti, sed: Vivit dominus qui eduxit filios Israel de terra aquilonis et de cunctis terris ad quas ejecerat eos illuc. Et reducam eos in terram suam quam dedi patribus eorum. Ecce ego mittam piscatores multos, dicit dominus, et piscabuntur eos: et post hec mittam venatores multos, et venabuntur eos de omni monte et de omni colle et de cauernis petrarum. Quia oculi mei super omnes vias eorum: non sunt absconditi a facie mea, nec obscurata est iniquitas eorum ab oculis meis. Et reddam primum duplicia iniquitates eorum et peccata eorum, eo quod polluerint terram meam in morticinis idolorum suorum et de abominationibus suis impleuerint hereditatem meam. Domine fortitudo mea et robur meum et refugium meum in die tribulationis: ad te gentes venient ab extremis terre et dicent: Vere mendacium possiderunt patres nostri, vanitatem et non est in eis utilitas. Numquid faciet sibi homo deos et ipsi non sunt dii? Propterea ecce ego ostendam eis in vice hac, ostendam eis manum meam et potentiam meam: et scient quia nomen mihi Dominus.

ꝓpter q̃ ibidē subdit Ne extēdas manū tuā sup puer, neq; facias illi q̃cq̃, nunc cognoui q̃ timeas dñm. ꝛc q Et nō dicet amplius tophet ꝛ val. filii ennon, licet ei ennon sit nomē ꝓpriū vt dictus est. tñ alio mō ē appellatiuū ꝛ signat ꝙlatiū onē. q. d. nō vocabit amplius locus ꝙlationis ſz magis ꝓpriū. s. vallis interfectionis, q⁹ multi iudei ibi fuerūt postea interfecti a chaldeis.

r Et sepelient in tophet. s. sepultura assimi. sicut dr infra. xxij. cap. de iechonia. Sepultura asimi sepelieſ ꝛ hoc ptz ꝙ dō q̃ subdit. Et erit morticinū ppli huius in cibos volucribus celi ꝛ bestijs terre: ꝛ non erit qui abigat. Et quiescere faciam de vrbib⁹ iuda et de plateis hierusalem vocem gaudij ꝛ vocem leticie, vocem sponsi et vocem sponse, vocem molentis et lucernam luceſtis. Auferam ab omni loco isto in oculis vestris et in diebus vestris vocem gaudij et vocem leticie, vocem sponsi et vocem sponse. Et cum annuntiaueris populo huic omnia verba hec et dixerint ad te: Quam ob rem locutus est dominus super nos omnem sermonem istum grandem? Et quis iniquitas nostra? Et quod peccatum nostrum quo peccauimus domino deo nostro? Dices ad eos: Quia dereliquerunt me patres vestri, dicit dominus, et secuti sunt deos alienos et seruierunt eis et adorauerunt eos, et me dereliquerunt et legem meam non custodierunt. Et patres vestri operati sunt malum super vias suas: et ecce vos ambulatis unusquisque post pravitatem cordis sui mali, ut non audiatis me. Et projiciam vos de terra hac in terram quam nescitis vos et patres vestri, et servietis ibi diis alienis die ac nocte, qui non dabunt vobis requiem. Propterea ecce dies venient, dicit dominus, et non dicetur ultra: Vivit dominus qui eduxit filios Israel de terra Egypti, sed: Vivit dominus qui eduxit filios Israel de terra aquilonis et de cunctis terris ad quas ejecerat eos illuc. Et reducam eos in terram suam quam dedi patribus eorum. Ecce ego mittam piscatores multos, dicit dominus, et piscabuntur eos: et post hec mittam venatores multos, et venabuntur eos de omni monte et de omni colle et de cauernis petrarum. Quia oculi mei super omnes vias eorum: non sunt absconditi a facie mea, nec obscurata est iniquitas eorum ab oculis meis. Et reddam primum duplicia iniquitates eorum et peccata eorum, eo quod polluerint terram meam in morticinis idolorum suorum et de abominationibus suis impleuerint hereditatem meam. Domine fortitudo mea et robur meum et refugium meum in die tribulationis: ad te gentes venient ab extremis terre et dicent: Vere mendacium possiderunt patres nostri, vanitatem et non est in eis utilitas. Numquid faciet sibi homo deos et ipsi non sunt dii? Propterea ecce ego ostendam eis in vice hac, ostendam eis manum meam et potentiam meam: et scient quia nomen mihi Dominus.

In. xxj. ca. vbi dr i postil. Et ꝓpriē ter.

Additio. i.

Secundū trāslationē chaldaicā replicat hic ter templū dñi. eo q̃ ter in āno debebāt apparere in tēplo corā dño. vt ptz Deute. xvi. ca. ꝙ quā trinas apparitionē credebāt expiari a suis delictis. qō tñ erat falsum, nisi corrigerēr vias suas vt cōmuniter dicit.

In eode ca. vbi dr in postilla. Regine celi. i. lune.

Additio. ij.

Vbi nos habem⁹. Regine celi. In hebreo hr q̃dā dictio q̃ vno mō significat regiā. ꝛ alio mō significat op⁹. ꝛ sic nō designat certū planetā sed totū opus celeste qō obseruat ab astronoma fm certas ꝓstellationes. ꝛ quōcūq; sit irrationabile videt dici q̃ luna sit regina celi. cū sol sit maioris effi

In eo. ca. vbi dr in postil. (cacie luminis ꝛ virtutis. Quia nō sum locu⁹ de ipis mihi offerendis.

Additio. iij.

Precepit ꝓcepit decalogi nō fiat mētio de holocaustis, nec de sacrificijs. tñ antea, ꝛ specialr qñ de eductit ꝓpl'm de egypto ꝓcepit eis de agno paschali immolādo. qō fuit celebratum in die ꝓpria seu tpe eductionis de egypto. vt hr Exo. xij. qō q̃dē sacrificiū vt habet ibidē vocat victima. ꝛ ꝫ fuit primū ꝓceptū ꝛ de principalib⁹ datis filijs isr'a deo ꝙ moysen. Un rō postill. q̃ dicit q̃ in ꝫ qō dr hic. Nō ꝓcepi eis in die qua eduxi ꝛc. nō excludit ꝓceptū postea datus. s. de sacrificijs, sed ꝓceptū antea nō videt sufficere vt ptz. ꝛ io aliter videtur hic dicēdū. Pro q̃ sciēdū est q̃ in ꝓcedēti ca. tā dixerat ꝓpha q̃ holocaustomata ꝛ victime nō placebāt deo, eo q̃ legē nō seruabāt. nūc aūt arguit eos ex ꝫ q̃ immolationes suas seu sacrificia nō ꝙ cultu dei. sed magis ꝙ voracitate sua faciebāt. Unde glosa interlinearis sup istud verbum. Et comedite carnes, sic dicit, quia nō veneratione

sui sed epulay desiderio īmolauerūt.hec in glo. vñ cū dr hic.holocaustomata vra addite victimis vris ꝛc.sensus est. Et quo ad aperitū vīm sat̃andū immolaꝫ ꝙuenientius est vt nō offeratis holocausta q̄ totaliter incendunt ꝛ sic ꝑsit videnꝫ ꝙsumi totaliter in honorē meū.hꝫ adiaꝫ ea victimis vris vt saturemīm carnib⁹. nā victime ꝑ maiorē ꝑtē cedebāt in vsum offerentiū.ꝛ seq̄tur. Quia nō sum locut⁹ eū ꝓribus vris.ꝛ non ꝓcepi eis in die q̄ eduxi eos de terra egypti d̄ holocaustomatū ꝛ victimay. qz tūc nō ꝓcepit eis facere holocausta et victimas. sed tolū victimā. naz agn⁹ paschalis victima erit vt ꝑtz in ꝑdicto ca. Exo.xij. nō aūt holocaustū. postea vo cū lapsi fuerūt in ydolatriā dr ꝓcepit eis holocausta et victias sibi offerri a ꝑplo ne talia offerēt ydolis. ꝑut ī postilla. Et sequit. Sed hoc vbū ꝓcepi eis. Audite vocē meā.q.d.hoc mandatū de obediendo deo in q̄ ver⁹ dei cult⁹ ꝙsistit ꝑfuit ꝑ se intentū a deo.nō aūt holocausta ꝛ victime ꝛc.

¶ In eodem ca. vbi dr in postilla. Periit fides.i. fideles populi. Additio.xij.

Hec q̄d dr hic. Periit fides. ꝑtē pōt intelligi de fide iustificante.qz qui ydola colunt. sicut verū deū manifeste deficiūt a fide credentes ydolis hꝫ potentiā seu auctoritatē diuinaz. Et qz dupler ē act⁹ fidei.s.intrinsecus in corde quo creditur ad iusticiaz.et extrinsecus in ore quo fit ꝓfessio ad salutē.ad Rom⁹.x.ideo de primo dicit. Periit fides.s.in corde.de secundo vo. Et ablata est de corde eorū.ꝛ istū sensum videt tenere glo.

¶ In eodē cap⁹. vbi dicit in postilla. Tonde. hic tertio ꝙfirmatur ꝓpositum ꝛc. Additio.xv.

Hec q̄d dicit hic. Tonde capillos ꝛ ꝓice ꝛ sume. ꝑ nō sunt vba dñi directa ad hieremiam. qz vt dictum fuit Esa.xl.ca.sup illud vbū. Sup montem excelsum ascende.vba hebraica ꝛ ꝓnoia distinguunt sm sexū. qz aliqua sunt masculina et aliqua femmina.ꝛ q̄ dr hic. Tonde ꝛ ꝓiice ꝛ sume.sūt femm generis in hebraico in hoc loco sic ꝙ dirigunt ad femiā.ꝛ ideo hec verba intelligenda sunt ranq̄ dicta ꝑ ꝑphetaz in ꝑsona domini ad ciuitatē hierusalē. vt scz in signū meroris tonderēt capillos. qz vt dicit in glosa. apud veteres consuetudo fuit lugentiū tondere cesariē. sicut nūc econtra comā dimittere luctus indicium est. hec in glo. ꝛc.

¶ In eodē cap⁹. vbi dr in postilla. Et non dicet amplius tophet ꝛ vallis filij ennon. Additio.xvi.

Di nos habem⁹. vallis filij ennon. in hebreo hꝫ. Beben hynnon. vñ ex hꝫ noie fuit assumptus in hebreo gehenna. ad significandū locū infernalez vbi cruciant̃ dānati.ꝛ sic pt in catholicon.et rō est. qz in hoc loco crudelissime ꝛ irremediabiliter cruciabant̃ hoies ꝑ demonū administratiōē q̄dammodo sicut in inferno Et iter ꝛ topheth nomē est inferni.iuxta illud Esa.xxx.ca. Preparata est ab heri topheth ꝛc. Replica.

¶ In capitulo.xvj.extraneū videt Burg.ꝙ postilla. regiā celi vocat lunā.eo ꝙ sol sit maioris efficacie.qđ argumētū Burg. modicū ꝙcludit. sed vsu loquntiū ꝓhoꝝ ꝛ poetaꝝ ꝙcludit ulla rō ꝑ postillatore. nā sol dicit̃ pf. qz generat hoiem.ꝛ nō hoim tm̄ sed ꝛ deoꝝ.i. aliorum planetaꝝ.ꝛ a multis poetis dr sol rex rōne maioris efficacie.luna dr regina ꝛ mr ꝛ bona ꝙgruēter. qz sol et luna sūt duo magna luminaria.sol th maior ꝛ luna min⁹.vt ptz Heſi.i.ita in regno magne ꝑsone sunt rex ꝛ regina.maior tñ rex q̄ regina ꝛc. ¶ In eodem ca. vbi dr. Nō ꝓcepi eis in die q̄ eduxi ꝛc. dicit postil. ꝙ ꝫ nō excludunt ꝓcepta ꝑ⁹ data. Ubi Burg. accipit occasionē ꝙ postilla. cū tñ ꝛ hic ꝛ ille volunt idē. vt ptz. In eodē ca. vbi dr. Tonde capillū. Burg. ꝫ et supra Esa.xv. fantasiatur de generib⁹ vboꝝ. q̄ videlicet verba sunt masculini generis ꝛ femmini generis in grāmatica hebraica. sicut nota in grāmatica latina. Et ꝫ si ita est puto beatum Hiero. ꝛ alios nō latuisse.sed glo. quā adducit nō facit ꝑ eo.sed stat cū expositiōe postill. q̄ tonsio capitis hieremie hic ꝓcepta ꝓnostice designauit meroꝝ ciuitatis ꝛ ꝑpli.sicut in ipsius collo catbena fuit ꝓnosticū signū captiuitatis.de quo infra.xxvij.

Capitulū. VIII.

In tpe illo. Hic excludit̃ quartū remediū. Sapientia doctoꝝ si inesset.q̄ quā ꝑplis posset ab errore ꝛ ydolatria reduci ꝛ a punitione diuīa liberari.sed hoc excludit in hoc cap⁹.qđ diuidit in duas ptes. qz primo ꝓdicit ꝑplī exterminiū.ꝛ scdo excludit dictum remediū.ibi. Diluus in celo. Prima adhuc ī duas. qz primo ponit ꝑplī exterminatio.ꝛ scdo exterminatiōis ratio.ibi. Et dices. Circa primū primo ponitur exterminatio q̄ntū ad defunctos. q̄rū inter hoies nō remanēt nisi ossa sepulta. Et in tpe illo.s.destructionis hierusalē ꝑ chaldeos. b Ejicient ossa regum ꝛc. mos enī fuit apud iudeos sepelire mortuos sumptuose. vt habet Job.xxi.ꝛ maxime ꝑsonas regū ꝛ pontificū ꝛ aliorum notabiliū. ita q̄ in capitibus regū ponebāt coronas aureas cum lapidibus ꝑciosis ꝛ anulos in digitis.ꝛ circa alias ꝑsonas ponebant alia ꝑciosa sm̄ ꝙuenientiā sui status. ꝓter qđ chaldei in destructiōe hierlm sepulchra talium effoderunt ossa proiciētes.ꝛ locula accipiētes. c Et expandent ea ad solē ꝛ lunā ꝛc.q.d.sicut sacrificauerūt soli ꝛ lune ꝛ ceteris stellis.sic iustū est q̄ ossa eoꝝ proiciant̃ ad solē ꝛ d Non colli.ꝛ (luna extracta de sepulcris.ibo subdit. nō sepe.de cetero.qz habitatores terre in captiuitatem ducent̃. e In sterquilinū erūt.i. putrefient sup terram ꝑ pluuiā ꝛ niue desup cadentē. Consequēter ponit exterminatio q̄ntū ad viuos cū dr. f Eligēt magis mortē.ꝑ nimia anxietate ꝛ miseria.quā sustinebunt.

g In vniuerlo.que dere.sunt ad q̄ electi eos in captiuitatē ductos. vbi dicent mortuos multe beatos.

h Et dices. Hic ꝛ pōnit huius exterminij rō que est obstinatio ꝑplī in peccato cū dr. i Numqd q̄ cadit nō resurget ꝛc.q.d.ille q̄ cadit ad terrā libenter ꝛ cito surgit ꝛ q̄ auersus est a recta via libēter reuertit ad eā. k Quare ergo auersus est ꝑplis iste in hierusalē.a via mortis.

l Auersione ꝓtentiosa.i.obstinata nolēs reuerti.ꝛ subditur hui⁹ cā. m Apphenderūt mēdaciū. pseudo.ꝓphetaꝝ. n Et noluerūt reuerti.ad meū obsequiū. o Attendi ꝛ auscultaui ꝛc.loq̃tur dē ad modū hoīs emēdationē sui filij desiderātis.ꝛ q: si fuit secuta subdit. p Nullus ē q̃ agat pniam. de peccat⁹ ꝓteritis.sz sunt obstinati ad futura ꝓpetranda ideo sequitur. q Oēs !uersi sunt ad cursuz suū.ꝛc.in q̃ notat⁹ libido peccādi ꝛ obstinatio maxima. r Vnus⁹. Hic ꝓiter excludit remediuz q̃ posset hīi p sapiaz doctoruz.ꝛ prīo h̄ remediū excludit. scōo exterminiū ppli futurū repetit ibi. Cōgregis circa primū ꝓmittit ignorantia ppli ꝑ exemplū auium intellectu carentiū cū ōr. r Vnus in ce.co. tps suū.s nidificandi ꝛ pullificandi. s Turtur ꝛ hyrūdo ꝛ cico.custo.sē.aduentus sui.q: tēpe determinato recedūt et re. t Ppls (uerūm. aūt me⁹ nō cognouit iudiciū dñi.i. ei⁹ māda.ꝓ q̃ trāsgressione dñs iudicabit populū ꝛ odēnabit. ꝛ q: ignoātia ppli ꝓuenit ex defectu doctoꝝ.ideo ꝓiter arguit insipientiā eoꝝ dicens. v Quō dicitis.vos scribe ꝛ doctores. x Sapiētes nos sumus.cognoscētes diuina. de q̃bꝫ ꝓprie est sapientia. y Et lex dñi nobiscū est.i.apud nos est ei⁹ intellectus. q̃ excludit cū subdit. z Vere mēdaciū.opa.est stili mē. scribaꝝ.q: false ꝛ extorte legē interꝑtabant. sicut dictuz ē ca.ꝓcedenti.de relaxatione rapinarū ꝓ oblationes. a Con fusi sunt sapiētes ꝛc.i.confundent q̃ cū ciuitate capient.sz cui⁹ ꝓtranū asserebāt.cui⁹ causa subdutur. b Verbū enī dñi.ꝓ ꝓphās dictuz. c Proiecerunt. tanq̃ falsum. d Et sapia ei⁹.s.dñi. e Nulla ē in eis.sed tm̄ sapia q̃ terrena est animalis ꝛ diabolica. Jaco. iij.ꝓpter q̃ subdit pena cū ōr. f Propterea ꝛc.ex terris.i.chaldeis q̃ eas violabūt ꝛ postea ducēt captiuas. f Agros eoꝝ.i.bona agroꝝ. g Heredibꝫ.i.extraneis.nō ad modicū tps sed ad longū q̃si hereditario iure. Dimisit ei ibi rex babylōis de pauplbꝫ terre q̃ colerēt terram nō sicut dñi sed magis serui reddendo tributū regi.ꝛ post reditum de babylone iudea fuit sub futute. primo persarū.scōo grecoꝝ.ꝛ tertio romanoꝝ.vt patet ex libris Esdre.nemie.machabeoꝝ.ꝛ etiā ex euangelijs q̃tuz ad seruitutez sub romanis. h Quia a minimo ꝛc.vsq̃ ad locū illū. Congregans. Exposit⁹ est supra.vi.ca.circa i Congregans. Postq̃ excluſum est doctoꝝ (mediū. remediū.hic ꝓsequēter repetit populi exterminiū cū ōr. Congregans ꝓgregabo eos. q: timore exercit⁹ chaldeoꝝ de villis campestribꝫ fugerūt hierusalem. k Nō est vua i vitibus ꝛc.i.nō erit aduenientibus chaldeis q̃ totū comedent. ideo subditur. l Et dedi eis.s.iude is terrenascentia in abundantia. m Que ꝑtergressa sunt.s.ab eis et occupata a chaldeis. n Quare sedemus. vbū est habitātū extra hierlim.q.d.si tardem⁹ fugere in hierusalē.q̃ est ciuitas forꝛ ꝛ munita a chaldeis capiemur. o Et sileam⁹ ibi.modus est enī obsessoꝝ silere de die vt audiant sonū tube et currant ad locuz vbi fit insultus hostiū. p Quia dñs nr̄ silere nos fecit.i.ad hanc necessitatē nos adduxit. q Et potū de⁹ (uit. dit nobis aquam fellis.id est anxietatem amaram dedit nobis cuius causa subdutur. r Peccauimus enī dño. hoc dicebant illi qui peccatū suum recognoscebant. s Expectauim⁹ pacem.sm̄ dicta pseudo ꝓphetarum. t Et nō erat bonuz. scz pacis q̃ est sūmū bonū in vita.sicut dicit ꝓsthianus in minori volumine si querat q̃d sit summū bonū in vita bñ rñdetur pax. v Tempus medele.a rege egypti qui ꝓmiserat auxilium sedechie ꝛ defecit.ideo subdit. Et ecce formido.cuius x Dan au.est fremit⁹ ꝛc.ab illa enim (causa subdit. parte intrauit indeā exercit⁹ chaldeoꝝ cū maxima potestate.ꝛ ptzlēa vsq̃ ibi. y Dutū vobis serpentes regulos.i.chaldeos. z Quibꝫ nō est incantatio.i.depcationibꝫ vr̄is nō flectent⁹ ad parcendū vobis.

z Dolor meus sup dolorē.verbū est hieremie dolentis de populi sui culpa ꝛ de supueniente pena. a Ecce vox clamoris filie ppli mei.i.synagoge vel congregationis iudeoꝝ. b De terra longinqua.s.de babylone vbi ducta in captiuitatē lamentabatur hierusalē c Nunquid nō est dom⁹ in (destructionez dicendo syon ꝛc.quasi diceret non.quia templum est destructuz ꝛ rex sedechias captiuatus.ꝛ subditur responsio domini ad hanc querimoniam.

a Quare g me ad iracundiã ꝛc.q.d. ista est dicte destructionis cã. g oscẽnter ponunt ꝟba hieremie lamentantis
e Transijt messis ꝛc.i. tps q̃ rex egypti debebat nobis auxiliari. q: guerre fuũt in estate. f Et nos saluati nõ sum⁹. i. destructi sum⁹. imm⁹ ei dicẽdo plus significat. ex
ꝫ fidẽtia enĩ regis egypti rebellauit sedechias regi babylonis. et ex hꝫ secuta est destructio ciuitatis ꝛ ꝑpli. vt habet infra ca. xxxvij. ꝛ nõ subdit hieremias
g Sup ꝯtritione filie ꝑpli mei ꝯtrit⁹ sum. i. afflictus compone.
h Et ꝯtristat⁹. mẽte
i Stupor. i. stupefactio membrorũ.
k Obtinuit me pre horrore tanti mali.
l Nũq̃d resina nõ ẽ in galaad. p resinã intelligit gutta aromatica ꝛ medicinal p quã vt dicit Ra. sa. hic intelligit sapia. et p medicũ sapiens q̃ curat vulnera pctorũ. ꝛ tal erat hieremias ꝛ etiã baruth. et alij ꝓphete sancti. ideo subdit.
m Quare igit ñ est obducta. i. pfecte cum Licatrix (rata. id est vulnus.
o Filie ppli mei. er q̃ hẽ medicẽ ꝛ medicina ꝛ tacet rõsio. q: loq̃tur ad modum hois turbati q̃ trũcat ꝟbum ꝛ nõ cõplet. Rõsio tũ est q ꝓphs nolebat audire medicũ nec eius recipe medicinam. vt patet ex supradictis.

Jn ca. viij. vbi dr in postil. Nũq̃d resina nõ ẽ ĩ galaad
Et nos habem⁹. Resina. in hebreo Zadutho.
v hẽ Tom. q̃ significat in hebreo vbicunq; ponit ꝛ ꝛnacã q̃ est medicina ad salutẽ hoĩm ordinata specialiter ꝓtra venena ꝛ torticatiões. ꝛ est significatio litere magis ꝓpria in ꝛ posito. Capitulũ. ix.
Quis dabit. Postq̃ hieremias descripsit malitiã
q ꝑpli ꝛ exclusionẽ remedij. hic ꝛpiter p dolore incipit lamentari. ꝛ diuidit in duas ptes. q: prio ponit hieremie lamentatio. si do ꝑpli inde reuocatio. sic pr̃ pr̃ post increpationẽ filij ꝛ abiectionẽ studet eũ reuocare ad bonũ. secda incipit sequẽti ca. Prima adhuc in duas. q: primo hieremias lamentat. secdo ceteros ad idẽ hortatur. ibi. Hec dicit. Prima adhuc in duas. q: prio ponit lamẽtatio. secdo lamẽtatiõ rõ. ibi. q: oẽs. Circa primum
a Quis dabit ꝛc.q.d. vellẽ tot⁹ re (dicit hieremias. solum in lachrymas.
b Et plo. die ac no. i. cõtinue q̃n
c Interfec. fi. po. mei. i. ibi limvt dictũ ẽ s. (tũ pot fieri
c Quis da. ꝛc. li gẽtes ei q̃rũt loca solitaria
d Et de te. po. meũ. ꝟ ei desiderabat ꝓpter mala culpe q̃ videbat inesse ppio depũti. et mala pene de futuro. vt dr̃ postea
ꝫ ꝺ ꝓceptor ꝺñi cogebat ibidẽ ẽmanere ad arguẽdã ppl'm
e Quia omẽs. Hic ꝛpiter ponit ratio lamentatiõis. ꝛ ẽ dupler. prima ꝓpter malũ culpe pñtis. secda ꝓpter malũ pene immunenti. secda ibi. Propterea. Circa primũ dr.
e Quia omẽs adulteri sunt. q. d. ex hoc habeo cãm lamentãdi ꝛ fugiendi.
f Et extenderũt linguã suã ꝗsi arcũ mendacij. ꝟba enĩ mendacia sunt q̃si q̃da sagitte emisse. et sic lingua ex q̃ emittunt arc⁹ dr
g Confortati sunt. in malicia sua pcedẽtes de malo ad pe⁹.
h Unusq̃sq; se a ꝓ. suo ꝛc. q. d. vicinitas ꝛ ꝓsanguinitas nõ habent aliquã fiducialitatẽ sibi adiunctã. q: vicinitas ꝛ ꝓsanguinei mutuntur ꝓ derelse ad inuicem. ideo subdit.
i Quia omis frater sup. supplãtabit. Duplicat aũt supplantationis ꝟbũ. q: multũ studebãt ad hoc q̃ vn⁹ alũ deciperet ꝛ supplãtaret.
k Docuerũt enĩ linguã ꝛc. ꝟba pulchra ꝛ deceptoria sua mendacia colorando. ideo subditur.
l Habitatio tua in me. doli. q: desertes ĩ suis domibus dolos ꝓtractatos cogitabãt.
m Jn dolo renuerũt scire me. i. mandata mea. vt licentius peccarent.
n Propterea. Hic ponit secda ratio lamẽtationis. ꝛ diuidit in duas ptes q: primo ponit hec ratio. secdo querit hui⁹ rõnis ꝓfidem ratio. ibi. Quis est. Circa primũ dicitur.
n Propterea. i. ꝓpter peccata populi predicta.
o Ecce ei cõfla. i. punitã eos debita pena. p Quid enĩ aliud facit ꝛc. q. d. tantũ decet⁹ culpe nõ debꝫ diuniti sine decore iustitie. q Sagitta vulnerãs lingua eorũ. q: hꝫ debẽbãt ꝟba nocua valde. ideo subditur.
r Jn ore suo pacẽ ꝛc. nulla enĩ pestis grauior ad nocẽdũ q̃ familiaris inimic⁹. Et iste est amicus fictus.
s Numquid sup his non visitabo. debitam penã inferendo. quasi diceret sic.
t Super montes assumam fletum. id est assumã faciã. ꝛ p montẽ intelligit iudea que est terra montuosa.
v Et sup speciosa deserti planctũ. q̃m incensa sunt. loq̃tur de futuro p modũ ꝓteriti ꝓpter certitudinẽ.
p Eo q̃ nõ sit vir ptransiens. q: sunt occisi vel captiua
n. y Et non audierunt vocem possidentis. id est ipsius dei qui est dominus totius terre. et specialiter terre promissionis. z A volucre celi vsq; ad pecora. id est a maioribus vsq; ad minores. a Transmigrauerunt. in babylonem. vel a volucre celi ꝛc. quia cum
ꝫ Quia omẽs. Hic ꝛpiter ponit ratio lamentatiõis. ꝛ ẽ dupler. prima ꝓpter malũ culpe pñtis. secda ꝓpter malũ pene immunenti. secda ibi. Propterea. Circa primũ dr.
e Quia omẽs adulteri sunt. q. d. ex hoc habeo cãm lamentãdi ꝛ fugiendi.
f Et extenderũt linguã suã ꝗsi arcũ mendacij. ꝟba enĩ mendacia sunt q̃si q̃da sagitte emisse. et sic lingua ex q̃ emittunt arc⁹ dr
g Confortati sunt. in malicia sua pcedẽtes de malo ad pe⁹.
h Unusq̃sq; se a ꝓ. suo ꝛc. q. d. vicinitas ꝛ ꝓsanguinitas nõ habent aliquã fiducialitatẽ sibi adiunctã. q: vicinitas ꝛ ꝓsanguinei mutuntur ꝓ derelse ad inuicem. ideo subditur.
i Quia omis frater sup. supplãtabit. Duplicat aũt supplantationis ꝟbũ. q: multũ studebãt ad hoc q̃ vn⁹ alũ deciperet ꝛ supplãtaret.
k Docuerũt enĩ linguã ꝛc. ꝟba pulchra ꝛ deceptoria sua mendacia colorando. ideo subditur.
l Habitatio tua in me. doli. q: desertes ĩ suis domibus dolos ꝓtractatos cogitabãt.
m Jn dolo renuerũt scire me. i. mandata mea. vt licentius peccarent.
n Propterea. Hic ponit secda ratio lamẽtationis. ꝛ diuidit in duas ptes q: primo ponit hec ratio. secdo querit hui⁹ rõnis ꝓfidem ratio. ibi. Quis est. Circa primũ dicitur.
n Propterea. i. ꝓpter peccata populi predicta.
o Ecce ei cõfla. i. punitã eos debita pena. p Quid enĩ aliud facit ꝛc. q. d. tantũ decet⁹ culpe nõ debꝫ diuniti sine decore iustitie. q Sagitta vulnerãs lingua eorũ. q: hꝫ debẽbãt ꝟba nocua valde. ideo subditur.
r Jn ore suo pacẽ ꝛc. nulla enĩ pestis grauior ad nocẽdũ q̃ familiaris inimic⁹. Et iste est amicus fictus.
s Numquid sup his non visitabo. debitam penã inferendo. quasi diceret sic.
t Super montes assumam fletum. id est assumã faciã. ꝛ p montẽ intelligit iudea que est terra montuosa.
v Et sup speciosa deserti planctũ. q̃m incensa sunt. loq̃tur de futuro p modũ ꝓteriti ꝓpter certitudinẽ.
p Eo q̃ nõ sit vir ptransiens. q: sunt occisi vel captiua
n. y Et non audierunt vocem possidentis. id est ipsius dei qui est dominus totius terre. et specialiter terre promissionis. z A volucre celi vsq; ad pecora. id est a maioribus vsq; ad minores. a Transmigrauerunt. in babylonem. vel a volucre celi ꝛc. quia cum

hominiꝫ capta sunt pecora ⁊ ad recessum alaliū ⁊ pecorū remanet terra deserta.⁊ sic inde fugiūt aues nutrimē
b Et dabo hierl'm in acer/ (tū ibi ꝙueniens nō hꝫites. uos habere ꝙ destructionē murorꝫ ⁊ domorꝫ. c Et cubilia draconū.alalia enī venenosa habitant in ruinis.
d Quis ē. hāc ꝙ sit q̄rit hui' destructōis ꝙsideratio cum dicit. Quis est vir sapiens q̄ intelligat hꝫ.ꝙsideret dictā destructionē
e Ut annūciet istō q̄rēdo. q̄re pierit terra.⁊ subdit rīsio dñi.
f Quia dereliq̄runt legē meā ⁊c.⁊ patet litera ex supradictis.
g Ecce ego cibabo.⁊c. id est mittā eis tribulationes amaras.
h Et dispgaꝫ eos in gentibꝫ extraneis.
i Et mittā post eos gladiū.q̄ multi de iudeis iit via captiuitatis babylonice ⁊ i termino fuerūt mortui. ⁊ sil'r de illis q̄ ꝫ hieremie ꝙsiliū p' destructionē ciuitatis fugerunt in egyptū.
k Hec dic dñs hāc ꝙfiter hieremias alios inducit ad lamentum dicens.
l Contēplamini. id est ꝙsiderate mala supra dicta.
m Et vocate lamentatrices. Antiq̄t' enī in lamētatiōibꝫ vocabant mulieres carmē lugubre precinnētes ad cōmouēdum alios ad fletū.eo q̄ m'lieres magis sunt cōpassiue q̄ viri. ⁊ adhuc fit in aliquibꝫ terris.
n Et ad eas q̄ sapi. sunt in hac arte.
o Mittite ⁊ pperēt q.d. tempꝰ lamētationis instat. cetera patent in lra vsq; ibi. p Quia ascēdit mors ⁊c.q.d. nihil valebit cōcludere ostia vel portas cōtra chaldeos.q̄ ascendēt ⁊ intrabunt p fenestras ad interficiendū iuuenes
q Et cadet morticinū hois.q.d.nō (nes ⁊ parvulos. erit q̄ sepeliat.iō subdit. r Nō gloriet sapiēs ⁊c.hꝫ dicitur q̄ illi de regno iude iactabāt se posse chaldeis resistere.partim p sapientiā doctorū.partim p fortitudinem bellatorꝫ.partim p munitiones ⁊ diuitias in hierl'm ꝙgregatas.q.d.ista non valebunt vobis.
s Sed in hꝫ glo.⁊c.vere. t Scire ⁊ nosse me.cauendo offensam meā ⁊ recurrēdo auxiliū meū.⁊ nō hūanū.
t Ecce dies veniūt.de ꝙpinquo. v Et visitabo.per punitionē, x Sup om.q̄ incircum.habet prepucium sine sit ꝓpucii carnis sive prepuctum cordis.
y Sup egyptū ⁊ sup iudā.cū punitione ppl'i inde exprimit hic punitionē aliquorꝫ populorꝫ q̄ erant eis ꝙpinqui ⁊ in q̄bus habuerāt fiduciā de adiutorio. ⁊ ipi magꝫ fuerunt eis in nocumentū.ꝓpter qō hic exprimitur punitio eorum.
z Et sup omēs q̄ ⁊c isti erant agareni descendentes de ysmael filio abrae q̄ habebāt capillos recisos vsq; ad aurē ad modū pugilū.in hebreo habet ⁊ sup om. angulatus angulo. Et dic Ra.sa. q̄ p hoc intelligit̄ populus habitās in deserto iuxta angulū in dee.

ad pecora ᵉ trāsmigrauerūt ⁊ recesserūt. ᵇEt dabo hierl'm in aceruos hareneꝫ cubilia draconuꝫ: ᶜ ⁊ ciuitates iuda dabo i desolationē.eo q̄ nō sit hītator. ᵈQuis est vir sapiēs q̄ intelligat hꝫ: ⁊ ad quē vbū oris dñi fiat: ᵉvt annūciat istud q̄re pierit terra: ⁊ exusta sit q̄ deserti.eo q̄ nō sit qui ptrāseat. Et dixit dñs. ᶠQuia dereliq̄runt legē meā quā dedi eis: ⁊ nō audierūt vocē meā: ⁊ nō ambulauerūt in ea: ⁊ abierūt pꝰ prauitatē cordis sui ⁊ post baalim qꝫ didicerūt a patribꝫ suis.id circo hec dic dñs exercituū deus isrl'. ᵍ Ecce ego cibabo pplm istū absinthio: ⁊ potū dabo eis aquā fell': ʰ ⁊ dispgā eos i gētibꝫ q̄s nō nouerūt ipi ⁊ pres eoꝝ ⁱ ⁊ mittaꝫ pᵒ eos gladiū donec ꝙsūmātur. ᵏ Hec dic dñs exercituum. ˡ Cōtēplamini ᵐ ⁊ vocate lamētatrices vt veniāt ⁿ ⁊ ad eas q̄ sapiētes sūt ᵒ mittite: ⁊ pperēt: festinent ⁊ assumant sup nos lamētuꝫ. Deducāt oculi nri lachrymas ⁊ palpebre nre defluāt aqis qꝝ vox lamētatōis audita ē de syon. Quō vastati sumꝰ ⁊ cꝫfusi vehemēt: ᵖ Quia dereliq̄m' terrā. qm̄ deiecta sūt tabernacula nra. Audite ḡ m'lieres vbū dñi: ⁊ assumāt aures vre ꝓmonē oris eius ⁊ docete filias vras lamētū ⁊ vnaq̄qꝫ proximā suam planctū: ⁊ ascendit mors p fenestras nras: ingressa ē domos nras disperdere puulos de foris: iuuenes de plateis. Loq̄re. hec dic dñs. ᵍ Et cadet morticinū hois q̄ sterc' sup faciē regiōis: ⁊ q̄ fenuꝫ post tergū metentꝫ: ⁊ nō ē q̄ colligat. ʳ Hec dic dñs. ˢ Nō gloriet sapiēs i sapia sua: ⁊ nō gloriet fortꝫ i fortitudine sua ⁊ nō gloriet diues in diuitijs suis. ᵗ ꝫ in hꝫ gloriet q̄ gloriat: ᵘ scire ⁊ nosse me, q̄ ego sum dñs q̄ facio misericordiaꝫ ⁊ iudiciū ⁊ iustitiā in tra. ʷ Hec. n. placent mihi ait dñs ˣ Ecce dies veniūt dic dñs: ʸ ⁊ visitabo ᶻ sup oēm q̄ incircūcisū habꝫ ꝓpucii: ᵃ sup egyptū ⁊ sup iudā ⁊ sup edō: ⁊ sup filios ammon: ⁊ sup moab: ᵇ ⁊ sup oēs q̄ attōsi sūt in comā habitātes in deserto, ᶜ quia omēs gētes hītt ꝓpucium. ois autē domꝰ isrl' incircūcisi sunt corde. ✠X.

a ᵈ Audite vbum quod locut' est dñs sup

Capitulum. X.

a Audite verbū. Postq̄ hieremias deploravit ppl'i malitiā. hic ꝙfiter revocat eos ad pniaꝫ.et primo revocat eos a futura idolatrie.scdo a trāsgressione legis divine.ca.sequēti. Prima i duas.q̄ primo ponit dicta revocatio.scdo obstinatorꝫ punitio.ibi. Congrega. Prima adhuc in duas.q̄ primo ponitur revocatio populi.scdo declaratio dicti.ibi. Quia lignū. Ad intelli

z Quia omēs gētes habēt prepuciū.s. carnis.⁊ iudei prepuciū cordis. Sciendū autē q̄ vbi habem' supra. Sup oēm q̄ incircūcisum hꝫ ꝓpuciū.i heb. hk.sup oēm incircūcisum habentē prepucium. q̄ aliq̄ de popul' circūstantibꝫ videam erant circūcisi i carne scꝫ ysmaelite.⁊ q̄ agareni seu saraceni dicūtur.et sic idumei.sic ysmael filius abrae.⁊ esau filꝰ isaac a q̄bus descenderūt. fuerunt circumcisi. ⁊ sic q̄ntuꝫ ad circūcisionem carnis filij israel nō precellebant istos populos.est ergo sententia q̄ sicut circūcisio carnis nō valebat extraneis. eo q̄ erāt incircumcisi mēte p idolatriam.sicut non valebat filijs israel qui hꝫ modo erant incircūcisi corde.⁊ sm hoc litera que sequitur exponitur.
z Quia omnes gentes habent prepucium.sic est exponenda q̄ habēt prepuciū cordis q̄ntū ad incircumcisos carne.vel prepuciū carnis ⁊ cordis q̄ntū ad alios.

gentiū prime partis sciēdū q̄ gētiles crediderūt corpora celestia esse aiata, ⁊ nō solū aiata sed hēre aliqd diuinitatis, ⁊ sic ex libero arbitrio influere i ista inferiora ad causandū effect⁹ pſperos vel aduersos hoibus, ⁊ iō statuerūt ea placare sacrificijs ⁊ oblationibus, ⁊ istud est falsum, q̄ vt dicit Damascē, celi inanimati sūt ⁊ insensibiles, ſz sic agunt in hec inferiora ex necessitate nature, ⁊ sic offerre eis munera ad placationē ex timore effectuū est erroneū ⁊ superstitiosum ad ydolatriā primēs, ⁊ q̄ in dei in hūc errorē inciderāt, vt ptz ex supra dictis, vij. ca. q̄ faciebāt placentas regine celi, iō ab hō errore reuocat eos hieremias dī. b Juxta vias gentiū i. leges ⁊ statuta earum.

c Nolite discere, scz ydolatriam.

d Ꝑa signis celi, i. a planetis ⁊ stellationibus diuersis.

e Nolite metuere, s. metu superstitioso modo predicto.

f Quia leges por. vane sunt, q̄bus statuerūt signa celi placare muneribus vt dictus est. p hō tñ nō excludit metus rōnabilis, licet enī corpa celestia sunt agētia de necessitate, hūt tñ virtutē immutandi elementa ⁊ cōposita ex eis ad diuersas q̄litates, ex q̄bus disponunt hūana corpora ad varias infirmitates, sicut ex domunio martis colera accendit, ex q̄ accēsione non solūm corpa disponūtur ad infirmitatē aliquā, ſz etiā appetit⁹ sensitiu⁹ ad iraz, ex q̄ sequunt vlteri⁹ lites ⁊ dissensiones, eo q̄ homines in pluribus sequunt suas passiones, soli aūt sapientes eas dñant p rōnē, timor aūt hoies ꝑsiliatiue s efficit, vt dicit phūs, 3. rhetorice, ad pcauēdū de malis futuris, et iō timere a celi ꝑstellationibus ad hō q̄ hō ꝑsulat de hmōi remedio contra dispositiones ad infirmitates corpoz ⁊ malas passiones ⁊ alia hmōi q̄ pūt ex influentia celi causari, nō est malus sed licitū ⁊ bonū, ⁊ sm hō dicit ptolome⁹ in centilogio suo q̄ sapiēs dñabit astris, inq̄ntū puidebit sibi ō remedio

g Quia lignū, hic ponit declaratio ⁊tra effect⁹ eoz dicti, ⁊ diuidit in duas ptes, q̄ primo ponit ista declaratio, secō inferit q̄dā ꝑclusio, ibi, Sic ḡ. Dixit ei hieremias parte ꝓcedēti q̄ leges ꝓpoz vane sūt q̄ sunt de ydolatria ⁊ hō declarat hic diffuse ostendens q̄ ydola nullā hūt virtutē inuādi vel nocendi hoibus, ſz magis ecōuerso, q̄ hoies faciūt ydola p artē ⁊ pūt ea dissipare, ⁊ hō est q̄d dr. Quia lignū de saltu ꝓcidit, ⁊ ptz ista vsq̄ ibi. h Jn similitudinē palme fabricata sunt, q̄d exponit vno mō, q̄ sicut arbor palme celata p artē nō habet aliquā virtutē faciendi fructū, sic nec ydola hūt aliquā virtutē faciendi bonū vel malū Alio modo q̄ sicut palma crescit in altū virtute nature, sic ydolū metallicū erigit⁹ in altū virtute artis ⁊ non pria virtute, iō subdit. i Nō est similis tui dñe, q̄ omia agis

vos dom⁹ isti. Hec dic⁹ dñs
[b] Juxta vias gentiū [c] nolite discere, [d] a signis celi [e] nolite metuere q̄ timēt gentes:
[f] q̄r leges pp̄loz vane sunt.
[g] Quia lignū de saltu pcidit op⁹ man⁹ artific⁹ i ascia. Argēto ⁊ auro decorauit illud clauis ⁊ malleis cōpegit vt nō dissoluat. [h] Jn similitudiē palme fabricata sūt: ⁊ nō loquent: portata tollent q̄r incedere nō valēt. [i] Nolite ḡ timere ea, q̄r nec male pūt facere nec bñ. [k] Nō est similis tui dñe: magn⁹ es tu ⁊ magnū nomē tuum in fortitudine.
[l] Quis non timebit tē o rex gentiū. [m] Tuū est enī decus
[n] Jnt cūctos sapientes gentiū: ⁊ in vniūsis regnis eoz nullus ē simil⁹ tui. [o] Pariter

insipiētes ⁊ fatui ꝓbabunt
[p] Doctrina vanitat⁹ eoz [q] lignū ē. [r] Argētū inuolutū de tharsis affert: [s] ⁊ aurum de ophaz [t] op⁹ artificis ⁊ man⁹ eratij: [u] hyacinth⁹ ⁊ purpura indumētū eoz. Opus artificū vniūsa hec: [x] dñs aūt [y] de⁹ ver⁹ est. [z] Jpe de⁹ viuens ⁊ rex sempiter⁹. [a] Ab indignatione ei⁹ cōmouebit⁹ tra⁹ ⁊ nō sustinebūt gētes cōminationē ei⁹. [b] Sic ḡ dicetis eis. [c] Dij q̄ celos ⁊ terrā nō fecerūt pereāt de tra: et ō his q̄ sub celo sunt. [d] Qui facit terrā in fortitudie sua: ꝓparat orbē in sapia sua ⁊ prudētia sua extēdit celos: [e] ad vocez suā dat multitudinē aq̄rū in celo ⁊ eleuat nebulas ab extremitatibus tre. [f] Fulgura i

o Pariter insi. ⁊ fatui ꝓbabunt, dicūtur aūt hic insipiēt. s ydolorū factores, ⁊ fatui eoz cultores, ⁊ vtriq̄ ꝓbabūtur, i. reprobabuntur.

p Doctrina va. eoz id est doctrina q̄ assert ydolū esse deū vana est, iō subdit.

q Lignū est. s. ydolū interi⁹, sed ornatū auro ⁊ argēto exterius, ideo subditur.

r Argentū inuolutū. in hebreo hr. Argentū ductile ō tharsis affert, quia ibi inuenitur argentum ductilius.

s Et aurū de ophaz. iij. Reg. ix. notat⁹ locus iste ophir, et ibi inuenit aurū valde bonū. t Opus artificis. supple est ydolū ex istis factū. u Hyacinthus ⁊ purpura indumētū eoz. ydolis enī aliqñ faciebāt vestes de tali materia. x Dñs aūt celi ⁊ terre ꝛ Deus ver⁹ est. isti aūt falsi. y Jpe de⁹ viuēs. isti aūt carētes vita.

z Et rex sempiternus. isti temporaliter facti.

a Ab indignatiōe ei⁹ cōmouebit terra. aliqñ inducit⁹ a deo terremot⁹ ꝓpter hoim pctā. b Et nō sustinebunt gentes. que in terremotu aliqñ subito moriuntur.

c Sic ergo. Hic ex ꝓdictis infert ꝓclusio. s. q̄ ydola nō sunt venerāda, sed magis vituperāda, ⁊ hō est q̄d dr. Sic ḡ dicetis ⁊c. Ra. sa. dicit q̄ hō est principiū lre misse a hieremia ioachim regi iuda, ⁊ illis q̄ cū eo iā erāt i babylone. q̄r de illo hieremie se tradiderāt regi babylonis. vt habet. iij. Regū. xxv. vbi chaldaice scribit ab hō loco. Sic ḡ dicetis ⁊c. vsq̄ ibi. q̄ sub celo sunt inclusine. Et ē sensus sm Ra. sa. cū babylonij inducēt vos ad ydolatriā sic dicetis. d Dij qui celos ⁊c. et pater litera vsq̄ ibi.

e Ad vocē suā dat multitudinē aq̄rū, i. celo. s. aereo vbi vapores humidi ꝓdensant in nubes, ⁊ nubes i pluuias

f Et eleuat nebulas ab extremitatibus ter. (resoluunt. re. i. a mari occeano q̄ terminat terrā habitabilez, unde enī eleuant nebule, p maiori pte. g Fulgura in pluuiā facit. q̄r resolutis in pluuias nubibus fulgura ecliunt que precedebant ex eis. h Et educit ventū de thesauris suis. id est de locis occultis. i Stultus factus est ⁊c a scientia faciendi ydola ⁊ colendi.

l Vana sunt, & opus eor risu digni, i. derisione.
l In tpe visitationis sue. a deo. m Peribūt, ydola & ydolatre. n Nō est his scz ydolis. o Silis ps iacob. s. ipe dē quē solū coluit. p Qui enim formauit oia ipe est. s. dē iacob. q Et israel, i. ppls israel.
r Virga hereditatis ei⁹, i. pars vel mensura inquātū elegit eum specialr ad cultū suū.
s Dns exercituū, i. angelo. um.
t Nomē illi, & nō alteri. hoies ei bñ dñantur hoibus. scz nō angel
v Cōgrega, Hic ose quēter describit obstinator⁹ punitio, & pio qntū ad iudeos. scdo qntum ad extraneos. ibi. Effūde, Li. ca pmū dicitur.
v Congrega ō terra pfusionē tuā. q. d. veniet tibi pfusio ex vniuersis partib⁹.
x Que habitas i obsidione, i. tu hr'lm q̄ obsidebat a chaldeis & loqtur de futuro p modū pfitis, ꝓpter certitudinē ꝓphetie.
y Ecce ego longe p̄ficiā &c. ante eni captiuitatē babylonis al q̄ de regno iude fuerūt captiuati in ꝓpinqs regionib⁹, vt i egypto & syria & silūb⁹, sed babyloma valde lōge distat a iudea.
z Ita vt nō inueniant, s. ab amicis suis. In hebreo hꝫ. Ita vt inuenāt. s. penā debitā, p peccatis suis, vt dicē glo.
a Ue mihi sup ptritiōe mea. lo. (hebraica, ió subdit. quit sub psona hr'lm seu pl'i habitantis in ea
b Ego aūt dixi, vexatione mihi intellectum dante.
c Plane hec infirmitas mea est. i. pena ista, pcessit ex culpa mea.
d Et porta. illā. mihi a deo iuste inflictā.
e Tabernaculū meū vastatū est. i. templū de q̄ loqtur ad modū tabernaculi moysi q̄ ō fuit⁹ extendebat et pellib⁹ coo
f Filij mei exierūt a me. i. habitatores mei (pertebat. in captiuitatē ducti.
g Quia stulte egerunt pastores id est principes & sacerdotes.
h Et dñm nō q̄sierūt. p debitū cultū.
i Propterea nō intellexerūt. vba prophetar⁹.
k Et, ois grex eor. i. ppls.
l Dispsus est. partim occisione. partim captiuitate.
m Vor audītionis &c. q. d pte aq̄lonis intrauit exercit⁹ chaldeor⁹ in
n Scio dñe q. nō est hois via (deā ad deuastādū eā. ei⁹ &c. i. nō est in ptāte hois recte ambulare in via iustitie nisi p te dirigat. q. tū de⁹ nō deficit alicui directionez ista debite petenti. sz multi p sua pcā demerent a ō dimitti. & sic errāt iudei. ió subdit.
o Corripe me dñe, de meo errore.
p Uerūtū in iudicio. tua⁹ misericordia te porato.
q Et nō in furore. i. in rigore iustitie.
r Ne for. ad nihilū redigas me. ita q̄ nullus de populo meo remaneat.
s Effunde. Hic ꝑfiter petit punitio qntū ad extraneos q̄ iudeā vastauerūt, q. licet i hoc fuerint executores diuine iustitie. tñ hoc fecerunt mala voluntate. s. ex odio & sue vtuti psumptuose attribuendo quod fiebat a deo, ideo dicitur.
s Effunde indignationem. id est punitionem.
t Sup gentes que nō cognouerunt te. p fidē verā.
v Que nomē tu. nō inuocauerūt, sed magis noia ydoloꝝ.
x Quia comederūt iacob. ꝓpr'm ist'l crudeliter occidendo.
y Et dec⁹ eius dissipauerūt. i. tēplū in q̄ iudei maxie gḡiabant

In ca. x. vbi dr ī postilla. Ad intelligentiā prime partis sciēdū q̄ gentiles.

Additio.

n On solū gentiles vt plato nici posuerūt corpa celestia esse animata, sed etiaz doctores nr̄i aliq̄ hñ sentire videnr̄, vt Origenes & Hieronym⁹, Augustin⁹ vero sup Gen. ad lr̄am hñ retinēt sub dubio, nō declinans ad aliquā partē. Dicit etiaz in enchiridion. q̄ si corpora celestia sunt animata. anie eoꝝ ad angelor⁹ societatē ꝓtinet. Sanctus Thomas ō in parte prima. q. lxx. articu. iij in declaratiōe questiōis in fine dicit q̄ inter ponētes corpa celestia aīata & ponētes ea nō aīata, parua vel nulla differētia inuenit̄ ī re, sed in voce tm̄. vñ nō debet censeri erroneū dicere q̄ corpa celestia sint aīata. Itē supstitio ydolatrar⁹ nō solū se extēdit ad colendū res aīatas, sed etiā res inaīatas & corruptibiles, vt ptz Esa. xliij. & in multis alijs locis. Et ideo motiuū ydolatrandi cū planetis nō pendet ex hñ q̄ credant esse aīata seu inaīata, ꝑsertim cū fm vtrāq̄ opi. mouentur a substantia apprehendente &c.

M ca. x. vbi in principio postil. po⁹ Replica.
i nit notabile vbū. s. q̄ gentiles crediderunt corpa celestia aīata. & nō solū aīata, sed hr̄e aliq̄d diuinitatis, & sic ex libero arbitrio influere in ista iferiora ad causandū in hoib⁹ ꝓsperitatē & aduersitatē, & ió statuer̄t ea placare sacrificijs & oblatiōib⁹. hñ aūt est erroneū & superstitiosum ad ydolatriā ptinēs. Et q̄uis Burgēsis, inqutū vult esse catholic⁹ hñ totū notabile nō audet negare truncatum tñ postillatoris factū interptatus, dicit q̄ postillator nō hñ dicit esse errorē q̄ corpa celestia sint aīata q. vt inq̄t Burgē. hñ dicūt Origenes & Hiero. & beat⁹ Augusti. relinq̄t sub opinione. Allegat etiā sanctū Thomā in prīa pte q̄stiōis. lxx. dicentē q̄ inter ponētes corpa celestia forte esse aīata, & ponētes ꝓtrariū parua vel nulla differētia est in re, sed in voce tm̄. Quicq̄d sit de opinione sctoꝝ circa illas ꝓpositiones. tñ vt plato & alij phi posuerūt ex hmōi aniatiōe mūdū forte aīal, hñ dicit beatus

Hh

Aug. primo retrac. c. 3. nec haberi posse ex rõne. nec scripture auctoritate Unde ptz q̃ etsi opinabile sit sic dici celũ vel mũdũ aiatum nõ est tñ pbabile. q̃ ergo sit animal. qz talis aĩa celi si ponatur. non tñ ẽ vt ps ẽntialis cum celo ꝓstituens vnũ p se. hoc dictũ cõiter doctores moderni exponẽtes. dicũt illas corpoꝛ celestũ aĩas ꝓungi ollũ vt motores. z coniungũt illis corpibus fm opari nõ fm eẽ. Ido dicẽ btus Augustin⁹ in enchiridõ. Si corpa celestia sũt animata aĩne eoꝛum ad angelorum societatem pertinent Unde patet esse falsũ q̃ modica sit ꝺsitta tñ vocis et nõ rei inter tales positões. qz positio gentiliuz vult tales aĩas coniungi coꝛpibus vt constituant vnũ p se tanq̃ ptes ẽntiales. positõ autem christianoꝛuz ẽ fm rẽ ꝓtraria. quia tales aĩe si sunt. non ꝓstituũt vnuz. nũ sic motoꝛ et mobile. qđ nõ ẽ vnũ p se sed per accidens. Jn ter modernos aũt fortassis vez ẽ. q̃ nõ sit ꝺsitta in re inter positionẽ affirmatiuã vel negatiuã. qui eñ negãt ẽlũ aiatum intelligũt fm eẽ et ꝓne. q̃ antẽ ponũt intelligũt fm opari tñ et ipropꝛie. Scõm eñ ꝓpriã rõez aĩe. quã ponit aristot. de aĩa. ipa ẽ actus coꝛpis organici habẽtis vitã in potẽtia. q̃ tõ nõ ꝓuenit motoꝛibus celi ꝓprie. igit nõ dicũt aĩe coꝛpa celestũ que nõ sũt oꝛganizata. qz nõ mixta sed simplicia. nec habẽtia vitã in potẽtia. qz sunt ĩgenerabilia z incoꝛruptibilia. patz et his q̃utiliter burgẽ. mouet ꝺ postillatoꝛẽ. Capitulũ. XI.

Erbũ. ihc ꝓfir reuocat ꝓphs a legis trãsgressione
v et diuidit ĩ tres ptes. qz ꝓmo ponit reuocatõ do
mini. scõo rebellio ꝓpli. ibi. Et dixit dñs. tertio
inflictio supplicij. ibi. Quobrẽ. Circa primũ dicit.

b Audite vba pa. hu. i. leg⁹ que fuit q̃si quoddã pactũ inter deũ z ꝓplm. c Maledi. vir q̃ nõ au. nõ solũ au
d Qđ ꝓcepi (re coꝛpis sz etiã cordis z ipletiõe opis. rẽ. in die rẽ. i. in tpe eductiõis de egypto. qz q̃q̃gesima die a pricipio egressiõis data fuit lex in mõte synai.
e De foꝛ. fer. i. valde dura. eo q̃ afflicti fuerũt ibi filij israel laboꝛib⁹ duris in cõpositiõe latey z decoctione.
f Ut iusci. iu. effectu adiplẽdo. g Qđ iu. pa. re. abraham Isaac. z iacob. z ꝓuis. h Daturuz me eis. ter. fluen. lac. z melle. in q̃ notat bonitas terre.
i Sicut ẽ dies hui. sicut hec dies ofidit q̃ filij israel erant in terra ꝓmissiõis quã obtinuerãt a tpe iosue.
k Rsidi rẽ. verbũ ẽ hieremie. l Ame dñe. i. sit mandatum q̃ legẽ nõ obm Et di(seruauerit. xit. Ideꝛ sunt ponit populi rebellio. qz mandato dñi de observatiõe legis nõ obedierũt q̃uis semp admonitum fuerit ad hoc ꝓ pphetas p mysẽ. iosue. samuelẽ z alios seqntes vsq̃ ad captiuitatẽ babylõicã. et patet ex hui⁹modi ꝓceptoꝛ.
n Jnuẽta ẽ ꝓiuratõ in viris iuda rẽ. i. hebre. hr. Jnuẽta ẽ colligatio. et ẽ eadẽ fnia. illi eñ q̃ colligunt se ad aliq̃ malũ agẽdũ solẽt se astringere ad hoc ꝓ iuramẽtũ. z in hoc designat obstinatõ populi i malo q̃ videbatur vnanimit opari ac si esset ꝓ iuramento
o Qobrẽ ꝓstrict⁹. Ideo sũt ꝓpositi inflictiõ supplicij cũ dr.
p Ecce ego i. sup eos mala. s. famis. gladij et captiuitatis.
q De q̃b⁹ exire non poterũt ꝓ se nec ꝓ aduocatores ꝺ q̃b⁹ ꝓdictũ.
r Et clamabũt ad me. necessitate cõpulsi. s Et nõ exaudiã eos. qz nõ ꝓmeruerũt Et clamabũt (erũt. bũt ad eos q̃b⁹ li. offerẽdo sacrificia liq̃
y Et si (da. s. idolis. sal. eos. qz nullam habent virtutẽ saluãdi.
z Scõm numeꝛ eẽ ciui. tuarũ rẽ. et quo ptz multiplicatõ ydolatrie in terra iuda. y Et fm numeꝛ viaꝛ tuaꝛ hierusalẽ rẽ. qz i singulis vicis et plateis erãt altaria ꝓstructa ydolis. z maxime tpe manasses regis q̃ ydolatriaz z alia mala supra modũ multiplicauit in hierusalẽ. vt habet. iiij. Regum. xxi. Et subditur. z Tu ergo. hieremia.
a Moli orare pro populo hui. quasi diceret non est dign⁹ vt preces tue pro eis exaudiantur. et specialis ratio ad hoc subditur. b Quid est q̃ dilec. meus. id est populus
c Jn domo mea. (ius israel a me specialiter electus. id est in templo meo nomini ꝓsecrato.
d Fecit scelera multa. ponendo ibi ydola tẽpore manasse regis. iiij. Regũ. xxi. capi. et in hoc fuit maxime ꝺi contemptus. quia simile est ac si vxoꝛ introducat adulterũ in eodẽ lecto cũ marito. e Numq̃d carnes san

ẽ a dño ad hieremiã dicẽs. b Audite vba pacti hui⁹ z loqmi ad viros iuda z ad hĩtatores hierl̃ z dices ad eos. Hec dicit dominꝰ deꝰ isrl̃. c Maledictꝰ vir q̃ nõ audierit vba pacti hui⁹ d qđ ꝓcepi pribꝰ vr̃is in die q̃ eduxi eos ꝺ tra egypti ꝺ fornace ferrea dicẽs. Audite vocẽ meã et facite oĩa ea q̃ ꝓcepi vob. z eritis mihi ĩ ꝓplm. z ego ero vob ideũ. vt suscitẽ iuramẽtũ. g qđ iuraui pribꝰ vr̃is b datuz me eis tra fluẽtẽ lacte z melle. sicẽ dies hui. k Et rñdi z dixi. Amẽ dñe. l Et dixit dñs ad me. Vociferare oĩa verba hec in ciuitatibꝰ iuda et foris irl̃m dicens. Audite vba pacti hui⁹ z facite illa. qz ꝓtestãs ꝓtestatus suz pres vros ĩ die q̃ eduxi eos ꝺ terra egypti vsq̃ ad diẽ hãc. m Mane ꝓsurgẽs ꝓtestat⁹ sum. z dixi. audite vocẽ meã. z nõ audierũt nec inclinauerũt aurẽ suã. sz abierũt vnusq̃sq̃ in prauitate cordis sui mali. Et induxi sup eos oĩa vba pacti hui⁹ quod ꝓcepi vt facerẽt z nõ fecerũt. Et dixit dñs ad me n Jnuẽta ẽ ꝓiuratõ in viris iuda z in hĩtatoribꝰ irl̃m. Reuersi sunt ad iniq̃tates patrũ suoꝝ priores q̃ nolu erũt audire vba mea. Et hi ergo abierũt pꝰ deos alienos vt seruirẽt eis. Jrritũ fecerũt dom⁹ isrl̃ z dom⁹ iuda pactũ meum qđ ꝓpegi cũ pribꝰ eoꝝ. o Qobrẽ ꝺ dicẽ dñs. p Ecce ego ĩducaz sup eos mala q de q̃bꝰ exire nõ poterũt. r z clamabũt ad me s z nõ exaudiã eos. Et ibũt ciuitates iuda z hĩtatores irl̃m. t et clamabũt ad eos q̃bꝰ libant. et nõ saluabunt eos in tpe afflictiõis eoꝝ. u Scõm numeꝛ eẽ ciuitatũ tuaꝝ erant dij tui iuda. x et fm numeꝛ viaꝝ tuaruz hierusalẽ posuisti aras ꝓfusiõis. aras ad libãdũ baali y Tu ergo a noli orare ꝓ populo hoc. z ne assumas pro eis laudẽ et oratiõnẽ. qz nõ exaudiã in tpe clamoris eoꝝ ad me. in tpe afflictõnis eoꝝ. b Quid est q̃ dilectꝰ meus c in domo mea d fecꝰ scelera multa. e Numquid carnes

ctũ. Et ꝓpter multitudinẽ scelerũ tuoꝝ. nudate sunt posteriora tua. et apparuit ignominia tua. f Adulteriũ tuum. et hinnitus tuus. scelus fornicationis tue. g Super colles in agro vidi abominationes tuas. Vę tibi hierusalem. nõ mundaberis post me. usquequo adhuc. h Nunquid derelinquet a petra agrum Libani. aut euellentur a rupe aque nimbose. et defluentes frigidę. quę fluunt de loco suo. i Quia dixit populus meus. frustra inquisiuimus. non enim derelinquet homo inimicum suum. et non ambulauimus post eum. k Nunquid auferet mare aquam suam. aut fluuius siccabitur. et arescet. l Quia oblita est mei filia mea. diebus innumerabilibus. m Quid formosa es dilecta mea. quid formosa es. n Ecce ego interficiam in te populum meum. o Ecce ego ducam super eos gentem de longinquo. domus israel. dicit dñs. p Gens fortis est ipsa. gens antiqua est. gens cuius ignorabis linguam. nec intelliges quid loquatur. q Pharetra eius quasi sepulchrum patens est. omnes fortes. r Et comedet messem tuam. et panem tuum. comedet filios tuos. et filias tuas. comedet oues tuas. et armenta tua. comedet uuam tuam. et ficum tuam. et conteret ciuitates munitas tuas. in quibus tu habes fiducias gladio. s Verumtamen in diebus illis. dicit dñs. non faciam uobiscum consummationem. t Et erit cum dixerint ad uos. quare fecit nobis dñs deus noster hęc omnia. dices ad eos. sicut dereliquistis me. et seruistis deo alienigenę in terra uestra. ita seruietis alienis in terra non uestra. u Annunciate hoc in domo iacob. et auditum facite in iudea. dicentes. x Audite hoc populus stolidus. et insipiens. qui habet oculos. et non uidet. aures. et non audit. y Me non timebitis. dicit dñs. et a facie mea non dolebitis. qui posui arenam terminum mari. præceptum sempiternum. et non præteribit illud. et fluctus eius conturbabuntur. et non transgredientur illud. z Et non dixerunt in corde suo. timeamus dñm deum nostrum. qui dat pluuiam temporiuam. et serotinam in tempore suo. plenitudines messis annuę custodientes nobis. a Iniquitates uestrę declinauerunt hęc. et peccata uestra prohibuerunt a uobis bona. b Quia inuenti sunt in populo meo impii. insidiantes quasi aucupantes laqueos. et quasi decipula plena auibus. sic domus eorum plena est dolo. c Ideo magnificati sunt. et ditati. d Incrassati sunt. et impinguati. et præterierunt uerba mea nequissima. causam non iudicauerunt. causam pupilli. et iudicium uiduarum non iudicauerunt. e Numquid super istis non uisitabo. dicit dñs. aut super gentem huiusmodi non ulciscetur anima mea. f Stupor. et horror factus est in terra. g Prophetę prophetabant mendacium. et sacerdotes applaudebant manibus suis. et populus meus dilexit talia. quid fiet in nouissimo eius. h Ad consolandum me de dolore. super me confortatus est dolor meus. et cor meum męrens in me. i Ecce uox clamantis de terra longe. dñs non est in sion. et rex eius non est in ea. k Quare ipsi me ad iracundiam prouocauerunt in sculptilibus suis. et in uanitatibus alienis. l Transiit messis. finita est æstas. et nos saluati non sumus. m Super contritione filię populi mei contritus sum. et contristatus. et stupor obtinuit me. n Numquid resina non est in galaad. aut medicus non est ibi. quare ergo non ascendit cicatrix filię populi mei. o Quis det capiti meo aquam. et oculis meis fontem lacrymarum. et plorabo die ac nocte interfectos filię populi mei. p Quis det me in deserto in diuersorio uiatorum. et dimittam populum meum. et recedam ab eis. quia omnes adulteri sunt. cœtus prauorum. q Et intenderunt linguas suas quasi arcum mendacium suum. et non ueritas dominata est in terra. quia egressi sunt de malo in malum. et me nescierunt. dicit dñs. r Unusquisque a proximo suo custodiat se. et in omni fratre suo non habeat fiduciam. quia omnis frater supplantans supplantabit. et omnis amicus fraudulenter incedet. s Et unusquisque amicum suum deludet. et ueritatem non loquetur. docuerunt linguam suam loqui mendacium. ut iniquitatem operentur. t Habitatio tua in medio dolo. in dolo nolunt scire me. dicit dñs. u Propterea hęc dicit dñs exercituum. ecce ego conflabo eos. et probabo eos. quid enim faciam a facie filię populi mei. x Sagitta uulnerans lingua eius. dolum locuta est. in ore suo cum pace amicus loquitur ad proximum suum. et occulte ponit ei insidias. y Numquid non super istis uisitabo. dicit dñs. aut super gentem huiusmodi non ulciscetur anima mea. z Super montes assumam fletum. et ululatum. et super speciosa deserti planctum. quia exusta sunt. eo quod non sit qui pertranseat. et non audierunt uocem possessoris. a Volucres cęli. et iumenta fugerunt. et abierunt. b Et dabo hierusalem in congeries lapidum. et cubilia draconum. et ciuitates iuda ponam desertas. eo quod non sit habitator. c Quis est homo sapiens. et intelligat hoc. et cui os oris locutum est. et annunciet. super quo perdita est terra. et exusta quasi desertum. pertransiri non potest. d Et dixit dñs. eo quod dereliquerint legem meam. quam dedi coram eis. et non audierint uocem meam. et non ambulauerint in ea. e Sed abierint post prauitatem cordis sui. et post baalim. quam docuerunt eos patres eorum. f Propterea hęc dicit dñs exercituum deus israel. ecce ego cibabo populum istum absinthio. et potum fellis dabo eis. g Et dispergam eos in gentibus quas ignorant ipsi. et patres eorum. et mittam post eos gladium. donec consumam eos. h Hęc dicit dñs exercituum. considerate. et uocate lamentatrices. et ueniant. et ad sapientes mittite. et ueniant. i Festinent. et assumant super nos lamentum. deducant lacrymas oculi nostri. et palpebrę nostrę effundant aquas. k Quia uox lamentationis audita est de sion. quomodo uastati sumus. confusi nimis. quia dereliquimus terram. quoniam proiecerunt habitacula nostra. l Audite ergo mulieres uerbum dñi. et suscipiat auris uestra sermonem oris eius. et docete filias uestras lamentum. et unaquæque proximam suam planctum. m Quia ascendit mors per fenestras nostras. ingressa est domos nostras. ut disperdat paruulos de foris. adolescentes de plateis. n Loquere. hæc dicit dñs. et cadet cadauer hominis quasi stercus super faciem agri. et quasi manipulus post tergum metentis. et non est qui colligat. o Hæc dicit dñs. non glorietur sapiens in sapientia sua. et non glorietur fortis in fortitudine sua. et non glorietur diues in diuitiis suis. p Sed in hoc glorietur qui gloriatur. intelligere et scire me. quia ego dñs qui facio misericordiam. iudicium. et iustitiam in terra. hæc enim placent mihi. dicit dñs. q Ecce dies ueniunt. dicit dñs. et uisitabo super omnem circumcisum in præputio suo. r Super ægyptum. et super iudeam. et super filios ammon. et super idumeam. et super filios ammon. et super moab. et super omnes qui attondent comam. habitantes in deserto. omnes enim gentes habent præputium. et omnis domus israel incircumcisa corde sunt. s Audite uerbum quod locutus est dñs super uos domus israel. t Hæc dicit dñs. iuxta uiam gentium ne discatis. et a signis cęli nolite timere. quę timent gentes. u Quia leges populorum uanę sunt. quia lignum de nemore præcidit manus artificis in ascia. x Auro et argento decorauit illud. clauis et malleis compegerunt illud. ut non moueatur. y Quasi palma fabricata sunt. et non loquentur. portantes portabuntur. quia non gradientur. nolite timere eos. quia non possunt malum facere. sed nec bene est in eis facere. z Non est similis tui dñe. magnus es tu. et magnum nomen tuum in fortitudine. a Quis non timebit te rex gentium. tibi enim conuenit. quia inter omnes sapientes gentium. et in uniuersis regnis eorum non est similis tui. b Pariter autem insipientes. et stulti disciplina uanitatum eorum lignum est. c Argentum in laminis adductum de tharsis. et aurum de ophaz. opus artificis. et manus fusoris. hyacinthus. et purpura. et uestimenta eorum. opus fabrorum omnia. d Dñs autem deus uerus. ipse deus uiuens. et rex sempiternus. a furore eius mouebitur terra. et non sustinebunt gentes indignationem eius. e Sic dicetis eis. dii qui cęlum et terram non fecerunt. pereant de terra. et de his quę sub cęlo sunt. f Qui fecit terram in fortitudine sua. parauit orbem in sapientia sua. et prudentia sua extendit cęlos. g Ad uocem dantis illi aquarum multitudinem in cęlo. elevare facit nubes ab extremo terrę. fulgura in pluuiam fecit. et eduxit uentum de thesauris suis. h Stultus factus est omnis homo a scientia sua. confusus est omnis fusor in sculptili. quia falsum conflauit. et non est spiritus in eis. i Vana sunt. opus risu dignum. in tempore uisitationis suę peribunt. k Non est hic sicut hæreditas iacob. quia ipse est qui finxit omnia. et ipse est hæreditas eius. dñs exercituum nomen eius. l Congrega de terra conturbationem tuam habitatrix. quia hæc dicit dñs. ecce ego iaciam habitatores terrę in hac uice. et tribulabo eos. ut inueniant. m Væ mihi super contritione mea. insanabilis plaga mea. ego autem dixi. uerumtamen infirmitas mea hęc est. et portabo eam. n Subito tabernaculum meum uastatum est. et omnes funiculi mei rupti sunt. filii mei egressi sunt me. et non sunt. non est qui extendat ultra tentorium meum. et erigat pelles meas. o Stulti pastores. et dñm non requisierunt. propterea non intellexerunt. et omnis pascua eorum dispersa sunt. p Ecce auditus rumoris uenit. et commotio magna de terra aquilonis. ut ponat ciuitates iuda desolationem habitaculum draconum. q Scio dñe quia non est hominis uia eius. nec uiri est ut ambulet. et dirigat gressus suos. r Corripe me dñe uerumtamen in iudicio. et non in furore tuo. ne forte ad nihilum redigas me. s Effunde indignationem tuam super gentes quę te non nouerunt. et super regna quę nomen tuum non inuocauerunt. quia comederunt iacob. et deuorauerunt eum. et consumpserunt illum. et locum eius desolauerunt. t Verba quę audiuit baruch filius nerię. anno quarto ioachim filii iosiæ regis iuda. dicens. u Hæc dicit dñs deus israel. dicens. scribe tibi omnia uerba quę locutus sum ad te in libro. x Quia ecce dies ueniunt. dicit dñs. et conuertam captiuitatem populi mei israel et iuda. dicit dñs. et reducam eos in terram quam dedi patribus eorum. et possidebunt eam. y Et hæc sunt uerba quę locutus est dñs ad israel et ad iudam. z Hæc enim dicit dñs. audiuimus uocem tremoris. timoris. et non pacis. a Interrogate. et uidete si parit masculus. quare ergo uidi omnem uirum quasi parturientem manibus suis ad latera sua. et conuersi sunt omnes uultus in pallorem. b Heu heu. grande est enim diem illum. et non est similis illi. et tempus tribulationis iacob. et de ipso saluabitur. c Et erit in die illa. dicit dñs exercituum. conteram iugum eius de collo tuo. et uincula tua rumpam. et non seruient ei amplius alienigenę. d Et seruient dño deo suo. et dauid regi suo. quem suscitabo eis. e Tu ergo ne timeas serue meus iacob. dicit dñs. et ne paueas israel. quia ecce ego saluum faciam te de longe. et semen tuum de terra captiuitatis eius. f Et reuertetur iacob. et requiescet. et abundabit. et non erit qui exterreat eum. g Tu ergo ne timeas serue meus iacob. dicit dñs. quia tecum ego sum. quia consummationem faciam in omnibus gentibus. ad quas eiecerat te. tecum autem non faciam consummationem. sed castigans castigabo te. et innocentem non putabo te. h Hæc enim dicit dñs. contritio tua insanabilis. grauis plaga tua. i Non est qui iudicet causam tuam. ut alleuiatus sis. medicamina multa non sunt tibi. k Omnes amatores tui obliti sunt tui. et non requirunt te. quia uulnere inimici percussi te. castigatione crudeli. propter multitudinem iniquitatis tuę. quia confortati sunt peccata tua. l Quid clamas super contritione tua. insanabilis dolor tuus. propter multitudinem iniquitatis tuę. quia confortatę sunt peccata tua. feci hęc tibi. m Propterea omnes qui deuorant te. deuorabuntur. et omnes hostes tui. uniuersi in captiuitatem ducentur. et qui diripiunt te. in direptionem dabuntur. et omnes qui rapiunt spolia tua. tradam in rapinam. n Quia tibi cognominauerunt proiectam. dicentes. hæc est sion. quam nullus requirit. o Hæc dicit dñs. ecce ego conuertam captiuitatem tabernaculorum iacob. et habitacula eius miserebor. et ædificabitur ciuitas super tumulum suum. et templum secundum ritum suum stabit. p Et exibit de eis confessio. et uox ludentium. et multiplicabo eos. et non minorabuntur. glorificabo eos. et non erunt pusillus. q Et erunt filii eius sicut heri. et congregatio eius coram me firmabitur. et uisitabo super omnes tribulantes eum. r Et erit princeps eius ex eo. et dominator eius de medio illius egredietur. et adplicabo eum. et accedet ad me. quis enim iste est qui adplicet cor suum ut accedat ad me. dicit dñs. s Et eritis mihi in populum. et ego ero uobis in deum. t Ecce turbo dñi furor egredietur. et tempestas erumpens. super caput impiorum ueniet. u Non auertetur furor dñi donec faciat. et donec consummet cogitationem cordis sui. in nouissimo dierum intelligetis eam. x In tempore illo. dicit dñs. ero deus omnibus cognationibus israel. et ipsi erunt mihi in populum. y Hæc dicit dñs. inuenit gratiam in deserto populus gladii. ibit israel ad requiem suam. z Procul apparuit dñs mihi. et in caritate perpetua dilexi te. ideo attraxi te miserans. a Adhuc ædificabo te. et ædificaberis uirgo israel. adhuc ornaberis tympanis tuis. et egredieris in choro ludentium. b Adhuc plantabis uineas in montibus samariæ. plantabunt agricolæ. et non impedient. c Quia dies est clamans custodes in monte ephraim. surgite. et ascendamus in sion ad dñm deum nostrum. d Quia hæc dicit dñs. exultate in lætitia iacob. et hinnite ad principem gentium. auditum facite. laudate. et dicite. saluum fac dñe populum tuum. reliquias israel. e Ecce ego adducam eos de terra aquilonis. et congregabo eos de finibus terrę. in quibus cęci. et claudi. et prægnans. et pariens simul. cœtus magnus. ad hoc reuertentes huc. f Cum fletu uenient. et in consolationibus reducam eos. et deducam eos ad torrentes aquarum. in uia recta. et non offendent in ea. quia factus sum israel patri. et ephraim primogenitus meus est. g Audite uerbum dñi gentes. et annunciate in insulis quę procul sunt. et dicite. qui dispersit israel congregabit eum. et custodiet eum sicut pastor gregem suum. h Quia redemit dñs iacob. et liberauit eum de manu fortioris eius. i Et uenient. et laudabunt in monte sion. et confluent ad bona dñi. super frumento. et uino. et oleo. et fœtu pecoris. et armenti. et erit anima eorum quasi hortus inebriatus. et ultra non esurient. k Tunc lætabitur uirgo in choro. iuuenes. et senes simul. et conuertam luctum eorum in gaudium. et consolabor eos. et lætificabo a dolore suo. l Et inebriabo animam sacerdotum pinguedine. et populus meus bonis meis implebitur. dicit dñs. m Hæc dicit dñs. uox in excelso audita est. ploratus. et luctus. et fletus amarus. rachel plorans filios suos. et noluit consolari super filiis suis. quia non sunt. n Hæc dicit dñs. prohibe uocem tuam a fletu. et oculos tuos a lacrymis. quia est merces operi tuo. dicit dñs. et reuertentur de terra inimici. o Et est spes nouissimis tuis. dicit dñs. et reuertentur filii ad terminum suum. p Audiens audiui ephraim plangentem. castigasti me. et eruditus sum quasi uitulus indomitus. conuertere me. et conuertar. quia tu dñs deus meus. q Quia post conuersionem meam pœnitentiam egi. et postquam ostensa sunt mihi femur percussi. confusus sum. et erubui. quoniam sustinui opprobrium adolescentiæ meæ. r Filius honorabilis mihi ephraim. puer blandus. quia postquam locutus sum de eo. adhuc recordans memor ero eius. propterea conturbata sunt uiscera mea super eo. misericordia miserebor eius. dicit dñs. s Statue tibi speculum. et pone tibi in exemplum. dirige cor tuum in uiam rectam. in qua ambulasti. conuertere uirgo israel. conuertere ad ciuitates tuas istas. t Usquequo delicata cogitatione uagaris filia dispersionis. quia creauit dñs nouum super terram. femina circumdabit uirum. u Hæc dicit dñs exercituum deus israel. adhuc uerbum hoc dicent in terra iuda. et in ciuitatibus eius. cum conuertero captiuitatem eorum. benedicat dñs tibi habitatio iustitiæ. mons sanctus. x Et habitabit in eo iuda. et omnes ciuitates eius simul. agricolæ. et qui circumeunt in grege. y Quia inebriaui animam uacuam. et omnem animam esurientem repleui. z Super hoc euigilaui. et uidi. et somnus meus dulcis mihi. a Ecce dies ueniunt. dicit dñs. et seminabo domum israel. et domum iuda semine hominis. et semine iumentorum. b Et erit sicut uigilaui super eos. ut euellam. et destruam. et dissipem. et disperdam. et affligam. ita uigilabo super eos. ut ædificem. et plantem. dicit dñs. c In diebus illis non dicent amplius. patres comederunt uuam acerbam. et dentes filiorum obstupescunt. d Sed unusquisque in iniquitate sua morietur. omnis homo qui comederit uuam acerbam. dentes eius obstupescent. e Ecce dies ueniunt. dicit dñs. et feriam domum israel. et domum iuda fœdere nouo. f Non secundum pactum quod pepigi cum patribus eorum in die qua apprehendi manum eorum. ut educerem eos de terra ægypti. pactum meum irritum fecerunt. et ego dominatus sum eorum. dicit dñs. g Sed hoc pactum quod feriam domui israel post dies illos. dicit dñs. dabo legem meam in uisceribus eorum. et in corde eorum scribam eam. et ero eis in deum. et ipsi erunt mihi in populum. h Et non docebit ultra uir proximum suum. et uir fratrem suum. dicens. cognosce dñm. quia omnes cognoscent me a paruo eorum usque ad magnum. dicit dñs. quia propitius ero iniquitati eorum. et peccati eorum non ultra memorabor. i Hæc dicit dñs. qui dat solem in lumen diei. ordines lunæ. et stellarum in lumen noctis. qui turbat mare. et intumescunt fluctus eius. dñs exercituum nomen eius. k Si defecerint leges istæ coram me. dicit dñs. semen israel quiescet ut non sit gens coram me cunctis diebus. l Hæc dicit dñs. si mensurari possint cęli sursum. et perscrutari fundamenta terræ deorsum. et ego proiciam omne semen israel in omnibus quæ fecerunt. dicit dñs. m Ecce dies ueniunt. dicit dñs. et ædificabitur ciuitas dño a turre hananeel usque ad portam anguli. n Et egredietur adhuc funiculus mensurę contra collem gareb. et circuibit goatha. o Omne cadauer. et omnis cinis. et omnes regiones usque ad torrentem cedron. usque ad angulum portæ equorum ad orientem. sanctum dño. non euelletur. neque destruetur ultra in æternum. p Hæc dicit dñs. ite. et possidete terram bonam. quam promisi patribus uestris. q Ecce ego adducam eis sanitatem et curationem. et curabo eos. et reuelabo eis abundantiam pacis et ueritatis. r Et conuertam captiuitatem iuda et captiuitatem israel. et ædificabo eos sicut a principio. s Et mundabo eos ab omni iniquitate qua peccauerunt in me. et dimittam omnes iniquitates eorum. quibus peccauerunt. et quibus præuaricati sunt in me. t Et erit mihi in nomen gaudii. laudis. et gloriæ apud omnes gentes terræ. quæ audient omnia bona quæ ego facio eis. et pauebunt. et conturbabuntur super omnibus bonis. et pacibus quæ ego facio ei. u Hæc dicit dñs. adhuc audietur in loco isto. de quo uos dicitis. desertum est absque homine. et absque iumento. in ciuitatibus iuda. et foris hierusalem. quæ deserta sunt absque homine. et absque habitatore. et absque pecore. x Adhuc audietur in eis uox gaudii. et uox lætitiæ. uox sponsi. et uox sponsæ. uox dicentium. confitemini dño exercituum. quoniam bonus dñs. quoniam in æternum misericordia eius. et inferentium sacrificium laudis in domo dñi. y Reducam enim captiuitatem terræ sicut in principio. dicit dñs. z Hæc dicit dñs exercituum. adhuc habitabunt in loco isto. qui desertus est absque homine. et absque iumento. et in omnibus ciuitatibus eius habitatio pastorum. a Adhuc per ciuitates montanas. per ciuitates campestres. et per ciuitates austri. et in terra beniamin. et in circuitu hierusalem. et in ciuitatibus iuda. adhuc transibunt greges per manus numerantis. dicit dñs. b Ecce dies ueniunt. dicit dñs. et suscitabo domui israel. et domui iuda fœdus nouum. c Non secundum fœdus quod pepigi cum patribus eorum in die qua apprehendi manum eorum. ut educerem eos de terra ægypti. fœdus meum irritum fecerunt. et ego dominatus sum eorum. dicit dñs. d Sed hoc fœdus quod feriam domui israel post dies illos. dicit dñs. dabo legem meam in uisceribus eorum. et in corde eorum scribam eam. et ero eis in deum. et ipsi erunt mihi in populum. e Et non docebit ultra uir proximum suum. et uir fratrem suum. dicens. cognosce dñm. quia omnes cognoscent me a paruo eorum usque ad magnum. dicit dñs. quia propitius ero iniquitati eorum. et peccati eorum non ultra memorabor. f Hæc dicit dñs. qui dat solem in lumen diei. ordines lunæ. et stellarum in lumen noctis. qui turbat mare. et intumescunt fluctus eius. dñs exercituum nomen eius. g Si defecerint leges istæ coram me. dicit dñs. semen israel quiescet ut non sit gens coram me cunctis diebus. h Hæc dicit dñs. si mensurari possint cęli sursum. et perscrutari fundamenta terræ deorsum. et ego proiciam omne semen israel in omnibus quæ fecerunt. dicit dñs. i Ecce dies ueniunt. dicit dñs. et ædificabitur ciuitas dño a turre hananeel usque ad portam anguli. k Et egredietur adhuc funiculus mensurę contra collem gareb. et circuibit goatha. l Omne cadauer. et omnis cinis. et omnes regiones usque ad torrentem cedron. usque ad angulum portæ equorum ad orientem. sanctum dño. non euelletur. neque destruetur ultra in æternum. m Hæc dicit dñs. ite. et possidete terram bonam. quam promisi patribus uestris. n Ecce ego adducam eis sanitatem et curationem. et curabo eos. et reuelabo eis abundantiam pacis et ueritatis. o Et conuertam captiuitatem iuda et captiuitatem israel. et ædificabo eos sicut a principio. p Et mundabo eos ab omni iniquitate qua peccauerunt in me. et dimittam omnes iniquitates eorum. quibus peccauerunt. et quibus præuaricati sunt in me. q Et erit mihi in nomen gaudii. laudis. et gloriæ apud omnes gentes terræ. quæ audient omnia bona quæ ego facio eis. et pauebunt. et conturbabuntur super omnibus bonis. et pacibus quæ ego facio ei. r Hæc dicit dñs. adhuc audietur in loco isto. de quo uos dicitis. desertum est absque homine. et absque iumento. in ciuitatibus iuda. et foris hierusalem. quæ deserta sunt absque homine. et absque habitatore. et absque pecore. s Adhuc audietur in eis uox gaudii. et uox lætitiæ. uox sponsi. et uox sponsæ. uox dicentium. confitemini dño exercituum. quoniam bonus dñs. quoniam in æternum misericordia eius. et inferentium sacrificium laudis in domo dñi. t Reducam enim captiuitatem terræ sicut in principio. dicit dñs. u Hæc dicit dñs exercituum. adhuc habitabunt in loco isto. qui desertus est absque homine. et absque iumento. et in omnibus ciuitatibus eius habitatio pastorum. x Adhuc per ciuitates montanas. per ciuitates campestres. et per ciuitates austri. et in terra beniamin. et in circuitu hierusalem. et in ciuitatibus iuda. adhuc transibunt greges per manus numerantis. dicit dñs. y Ecce dies ueniunt. dicit dñs. et suscitabo domui israel. et domui iuda fœdus nouum. z Non secundum fœdus quod pepigi cum patribus eorum in die qua apprehendi manum eorum. ut educerem eos de terra ægypti. fœdus meum irritum fecerunt. et ego dominatus sum eorum. dicit dñs. a Sed hoc fœdus quod feriam domui israel post dies illos. dicit dñs. dabo legem meam in uisceribus eorum. et in corde eorum scribam eam. et ero eis in deum. et ipsi erunt mihi in populum. b Et non docebit ultra uir proximum suum. et uir fratrem suum. dicens. cognosce dñm. quia omnes cognoscent me a paruo eorum usque ad magnum. dicit dñs. quia propitius ero iniquitati eorum. et peccati eorum non ultra memorabor. c Hæc dicit dñs. qui dat solem in lumen diei. ordines lunæ. et stellarum in lumen noctis. qui turbat mare. et intumescunt fluctus eius. dñs exercituum nomen eius. d Si defecerint leges istæ coram me. dicit dñs. semen israel quiescet ut non sit gens coram me cunctis diebus. e Hæc dicit dñs. si mensurari possint cęli sursum. et perscrutari fundamenta terræ deorsum. et ego proiciam omne semen israel in omnibus quæ fecerunt. dicit dñs. f Ecce dies ueniunt. dicit dñs. et ædificabitur ciuitas dño a turre hananeel usque ad portam anguli. g Et egredietur adhuc funiculus mensurę contra collem gareb. et circuibit goatha. h Omne cadauer. et omnis cinis. et omnes regiones usque ad torrentem cedron. usque ad angulum portæ equorum ad orientem. sanctum dño. non euelletur. neque destruetur ultra in æternum. i Hæc dicit dñs. ite. et possidete terram bonam. quam promisi patribus uestris. k Ecce ego adducam eis sanitatem et curationem. et curabo eos. et reuelabo eis abundantiam pacis et ueritatis. l Et conuertam captiuitatem iuda et captiuitatem israel. et ædificabo eos sicut a principio. m Et mundabo eos ab omni iniquitate qua peccauerunt in me. et dimittam omnes iniquitates eorum. quibus peccauerunt. et quibus præuaricati sunt in me. n Et erit mihi in nomen gaudii. laudis. et gloriæ apud omnes gentes terræ. quæ audient omnia bona quæ ego facio eis. et pauebunt. et conturbabuntur super omnibus bonis. et pacibus quæ ego facio ei. o Hæc dicit dñs. adhuc audietur in loco isto. de quo uos dicitis. desertum est absque homine. et absque iumento. in ciuitatibus iuda. et foris hierusalem. quæ deserta sunt absque homine. et absque habitatore. et absque pecore. p Adhuc audietur in eis uox gaudii. et uox lætitiæ. uox sponsi. et uox sponsæ. uox dicentium. confitemini dño exercituum. quoniam bonus dñs. quoniam in æternum misericordia eius. et inferentium sacrificium laudis in domo dñi. q Reducam enim captiuitatem terræ sicut in principio. dicit dñs. r Hæc dicit dñs exercituum. adhuc habitabunt in loco isto. qui desertus est absque homine. et absque iumento. et in omnibus ciuitatibus eius habitatio pastorum. s Adhuc per ciuitates montanas. per ciuitates campestres. et per ciuitates austri. et in terra beniamin. et in circuitu hierusalem. et in ciuitatibus iuda. adhuc transibunt greges per manus numerantis. dicit dñs. t Ecce dies ueniunt. dicit dñs. et suscitabo domui israel. et domui iuda fœdus nouum. u Non secundum fœdus quod pepigi cum patribus eorum in die qua apprehendi manum eorum. ut educerem eos de terra ægypti. fœdus meum irritum fecerunt. et ego dominatus sum eorum. dicit dñs. x Sed hoc fœdus quod feriam domui israel post dies illos. dicit dñs. dabo legem meam in uisceribus eorum. et in corde eorum scribam eam. et ero eis in deum. et ipsi erunt mihi in populum. y Et non docebit ultra uir proximum suum. et uir fratrem suum. dicens. cognosce dñm. quia omnes cognoscent me a paruo eorum usque ad magnum. dicit dñs. quia propitius ero iniquitati eorum. et peccati eorum non ultra memorabor. z Hæc dicit dñs. qui dat solem in lumen diei. ordines lunæ. et stellarum in lumen noctis. qui turbat mare. et intumescunt fluctus eius. dñs exercituum nomen eius. a Si defecerint le

cte.i.sacrificioꝝ mihi oblatoꝝ. f Auferent a te malicias tuas.q.d.q; talia non placēt nisi ex deuotōe ⁊ bonitate offerētū.ppt hoc dr Beñ.iij.ca. Respexit dñs ad abel et ad munera eius.principaliter respexit ad bonitatē offerētis.et exp̄sit ad eī oblatoꝝ.ra sa.exponit. Nunq̄d carnes sancte ⁊c. id ē circumcisio.q.d. circūcisio non liberabit te nisi cum ea assint opa iustīe.

g Oliuam vberē ⁊c in principio eñ erit de egypto vsq; ad cōflationē vituli aurei fuit gratiosus status populi.vel istud pōt referri ad statū ip̄ius tp̄e dauid ⁊ salomōis eo q̄ dauid augmentauit cultū diuinū ⁊ de p̄cepto eī salomō edificauit tēplū vt hr̄ i.Paralypo.et subdit tur deterioratio cum

h Ad vocē (dicitur. loq̄le grandis.i. ip̄i deꝰ cui magnitudis nō ē finis.vel ip̄i nabucho.q̄ fuit instrumētū dei in destructōne

i Exarsit (templi. ig.in ea.nabuchodo. eñ p̄cepit incēdi ciuitatez ⁊ templū ⁊ ß ptigit.ppter popli pec cata.Lectra patēt in lra.

k Tu aūt dñe. Supra p̄cipio tractat' hꝰ libri hieremias increpauit ppli inde malicia.hic ꝓfiter plāgit imminētē ex hoc sibi iniuriā.ḡa sicut dicit Johannes os.aureū. Incurrit odiū qui arguit criminosos.et diuidit i duas. q; primo plangit suā aduersitatē.et scōo aduersantium

l Tu aūt dō(sibi.pspertatē ca.se.Luca primū dicat. mine dmōstrat mihi ⁊ cognoscerē tuā reuelationē et q̄d sit illud subdit.

m Et nō cognouisti reuelatōem tuā factā mihi.Quia cogitauerūt sup me ꝓsilia.q̄ subdit.

n Dicētes.nō ē de terra iz.subintelligit.

o Mittam⁹ lignū in panē eius ⁊c.est eñ in terra illa arbor noie tarus venenata ⁊ inde dicit torri cū.i.venenū.et toxico toxicas.i. venenare.a mutata in o.et ō ligno illi⁹ arboris minutatim inciso volebant ponere in cibo hieremie.qui cibus noie panis ītelligitur. vt sic moraret ⁊ amplius eos non argueret.

p Tu aūt dñe saba.i.exercituū p q̄ō angeli dñignant.

q Vindicā vltionē tuā ex eis.ß nō dicebat zelo vindicte iz amore iustīe.et maxime q; volebāt verbū diuinū impedire.

r Propterea hec dic dñs. ad viros anathot. isti eñ erāt q̄ principaliter eū occidere volebant.erat eñ hieremias de eadē ciuitate.et sic frequēt' et acrius eos arguebat.ppter q̄ō magis odiebāt eū.et q; ppter donum ꝓphetie sibi magis inuidebāt q̄z alij.eo q̄ inuidia magis est inter cōpatriotas et simul habitantes q̄z inter extraneos et longinq̄s.sm q̄ dicit pbs.ij.rhetorice. cui' rō ē. q; inuidia ē tristicia de bono alteri⁹ iniūctū estimat p; prij boni diminutiuū. bonū aūt seu excellētia alic⁹ multū lōgin qui nō apphendit sic diminutiuū boni p; prij sicut excellentia propinq̄; lō subdit.

s Et dicūt. ex inuidia nō p (dia morieris in noie dñi ⁊c.i.si tu cesses a ꝓphetia sicut et nos non interficiemus te.

v Propterea ⁊c. ego visitabo sup eos. pena debita inferēdo ꝓ malicia sua.et patet lra.

Capitulū. XII.

i Iustus quidē. i Hic ꝓsit hieremias plangit sibi aduersantiuz ꝓsperitatē aliq̄ tamē exp̄sitores dicunt q̄ plangit hic ꝓsperitatē chaldeoꝝ q̄ erāt infideles.ß lra p̄cedēs et subseqūns magis cōsonat q̄ loquat de viris anathot psequētibus hieremiaz. vt dictū ē.et diuidit in duas. q; prīo p modū q̄rimonie ponit hieremie q̄stio.scōo dñi responsio.tbi. Si cuz peditib⁹. Circa primum dic. a Justꝰ q̄dē tu es dñe.hoc eñ p̄mittit hieremias ne videat loq̄ temere ō diuīs iudicijs hoib⁹ occultis. b Verūtñ tu.lo.ad te.nō p modū cōtentiōis seu disputatōis.ß p modū hūilis q̄ōis sicut dic Quare via (scipulus q̄rit a magistro voles docere ab eo. um.i.viroꝝ anathot.me psequntū. d Prospa.i.tpale Plātasti eos (lia bona venūt eis ad votū lō subdit. et radicē miserūt.i.firmati sunt in terra filijs ⁊ amicis. f Profecūt.in bonis tpalibus. g Et factūt fructū. prolem multiplicādo. h Prope es tu oris eoꝝ. erant eñ sacerdotes.vt habet supra.i.ca.erat.n. anathot vna de ciuitatibus sacerdotū.et sic diuinis laudibus laudabant deū. i Et longe a renib⁹ eoꝝ. q; erant adulteri sm q̄ dict supra. v.ca. vnusq̄sq; ad vrorē primi sui hinniebat. k Et tu dñe no.me. q; nihil eis nocui. sed magis ꝓficere volui. l Lon.eos ⁊c.ß dic zelo diuīe iustīe. m Et sanc.tos. In hebreo hr̄. Et ꝓpara eos in die occisiōis.vt tua iustīa ipleat ⁊ ne ꝓpt eoꝝ malū n Usq; quo (cīa terra vlteri⁹ sterilis reddat.lō subdit. lugebit terra ⁊c.tam eñ vt videt dñs induxerat siccitatem de qua habet infra. xiij. capitulo.

o Consumptū est animal ⁊ volucre. victū in campis

nō inuenientia.ꝛ causa huⁱᵘˢ ſiccitatis ſubdit eū dicēs.

p Cū dixerūt.viz. anathot ꝛ alij mali. q Videre Mouiſſima nr̄a.ad puniendū. Et q̄ videt (bit.ſ.dñs. q̄ ceciderāt in errorē quo negāt anīe humane īmortalitas.ꝛ ſic poſt mortē no remanet punitio aliq̄.vel in illū errorē qui negat diuinā.prudentiā ſe extendere ad act⁹ hūanos eo q̄ pceduīt ex libero arbitrio.ꝛ ſic non punitur a deo.

s Si cū peditibus. Hic ꝓfert ponit dñi reſpoſio q̄rum ad duo. ſcda ponit ibi.Reliq̄. Conqrebat aūt hieremias dñm viz anathot eū pſequētib⁹.et dñs videt ſibi q̄ ſit grauior paſſurus dicens.

s Si cū peditibus currens laborasti ꝛc. metaphorica eſt locutio.ꝛ ē ſenſus. Si cū difficultate ſuſtines pſecutionē virorū anathot q̄ ſunt q̄ſi peditꝫ ꝛ parui momenti quō ſuſtinebis pſecutionē regis ꝛ pricipū q̄ ſunt q̄ſi eq̄tes reſpectu eorū.ꝛ tū oportebit te illā ſuſtinere.vt habet infra.xxvi.

t Cū aūt in ter.pa. ſecu. fuerit. in ciuitate anathot in q̄ natus ꝛ nutrit⁹ fuiſti.ꝛ ſic habes ibi parētes.ꝛ amicos q̄ aliquā ſ. curitatē pōt dare tibi.ꝛ tamen ibi times.

v Quid facies in ſuperbia iordanis.i.in hierl'm vbi oportebit te ſuſtinere pſecutionē vt hꝫ.xxvi. Vocat aūt hierl'm hic ſuperbia iordanis. q̄ iordanis fluuiꝰ freq̄nter intumeſcit intrā q̄ erit ripas ſuas. ſic hieruſalē ꝓpter potētiā ꝛ diuitias ſuperbierat.ꝛ metas ſuas ſuperca diuinū cultū ſupra modū erierat ad ydolatriaz declinādo.vt ptz ex dict̄ ꝓcedēt̄ ca. r Mā ꝛ frēs tui.i.ri in anathot q̄ ſūt ſacerdotes ſic.ꝛ tu. y Et dom⁹ patris a Etiā ipi pug.aduer.te. (tui.i.aliq̄ tibi cōſanguinei. cū alijs q̄rentes te intoxicare. b Clamauerūt p⁹ te. dicētes tibi vba pungitiua vel potius vba detractiua q̄ nō dicunt ante faciē ſed poſt.i.occulte. c Ne credas eis cū locuti tibi fuerint bona.aliq̄n enī loq̄bantur ei pacifice fingētes amicitiā vt magis eū decipiant d Reliq̄. Hic ponit ſcōm de q̄ rīdet dñs hieremie.ſ.de ppl'i inde deſtructione. Et ꝓmo denūciat hec deſtructio.ꝛ ſcdo ipi⁹ reparatio. ibi. Et cū euulſero. Et ex iſtis duobꝰ apparebit q̄ſtiōis hieremie ſolutio. Circa primū dicit dñs.

d Reliq̄ domū meā.i.tēplū meo nomī dedicatum.

e Dimiſi hereditatē meā.i.hierl'm ꝛ iudeā. f Dedi dilectā aīam meā.i.ita mihi dilectā ſicut eſt anīa mea.ꝛ ꝺr̄ h ad exprimēdū amiciciā dei erga locū ꝛ gentē. ſicut aliq̄s de amico ſpeciali dicit.taꝫ eſt cor meū ꝛ aīa mea. g In manu inimicoꝝ ei⁹.i.nabuch.ꝛ exercitum eius.

b Facta eſt mihi hereditas mea.i.gens iudaica. ſm q̄ ō Eſa.xix. Hereditas mea iſrl'. i Quaſi leo in ſilua.i.a me extranea p ydolatriā. k Dedit ō me vocē.dicēdo de me blaſphemiā. l Jō odi.eā.dimittēdo eā in manibꝰ inimicoꝝ ſuorū. ideo ſubditur.

m Nūq̄d auis diſcolor.i.rubricata ſanguine in diuerſis ptib⁹. q.d.ſic.q̄ regnū iuda fuerat afflictū partialiter ab egyptijs ꝛ aſſiris. Item.a. (ſyrijs. uis tincta p totū.i.tota ſanguinolēta.q.d. ſic.ꝓ nabuch.q̄ totaz terrā deſtruxit.occidēdo.ꝛ captiuādo.ō ſubdit. n Venite cōgregate ad deuorādū carnes occiſorum.

o Paſtores multi.i. principes exercit⁹ nabuch. ſm q̄ expoſitū eſt ſ.ca.vi.i principio. ad eam venīēt paſtores ꝛc.

p Demoliti ſūt vineā meā.i.ppl'm iſrl'. ſicut ꝺr̄ Eſa.v. Vinea dñi exercituū domus iſrl' eſt. q Luxitq̄ ſup me.afflictiōe dāte eis intellectū. Cetera patent vſq̄ ibi.

r Semina.tri.ꝛ ſpi. meſſuerūt. q̄ ex poſtra.ſa.dicēs q̄ imminente deſtructiōe ciuitatis iudei fecerūt aliq̄ bona.ſz nō ualuerūt eis eo q̄ nō fecerāt debitā pniam de malis ꝓpriis ſm monitionē hiereremie ſupra poſitā.xvi.ca. Illonate vobis nouale ꝛ nolite ſerere ſup ſpinas. Pōt etiā ꝺr̄ exponi q̄ dñs aſi aduētū nabuch.imiſerat ſterilitatē ꝓ qua nō fuit reuerſus ppl's ad pniaz s Cōfundemini captiuitatē ducti. s A fructi.ve.ꝓpter demerita t Hec dicit.Hic ꝓfert ponit ppl'i inde repatio.ꝛ (rēa. ꝺr̄ ad ꝓſolationē bonoꝝ.ſic ꝓmiſſa eſt deſtructio ad ꝓfuſionē maloꝝ.ꝓmittit tū deſtructio aduerſarioꝝ cū dicit.

t Hec dicit dñs aduerſus oēs vicinos meos peſſimos. iſti erāt idumei deſcēdētes ab eſau fratre iacob.ꝛ moabite ammonite q̄ deſcēderāt de loth nepote abrae.ꝓpter q̄ debebāt iudeos diligere.ꝛ ecōtrario aduerſabant eis et incitauerūt nabuch.ō eos.ꝛ in ei⁹ exercitu venerūt ō iudeā.ō ſubdit. v Qui tan.here.ꝛc. Ecce ego euellaz eos de terra ſua.q̄ ꝓ⁹ captiuitatē iudeoꝝ. ipi fuerāt ſaſſy. Et domū iu.euel.de medio eoꝝ.q̄ (cito captiuati. ipi hītabāt circa terrā iuda. y Et cū euul.eos.i.iudeos. z Cōuertar ꝛ miſe.eoꝝ ꝛc.ꝛ ꝺr̄ fuit implerum ꝛpe Cyri regis perſaꝝ q̄ remiſit captiuitatem iudeoꝝ.vt hꝫ.i. Eſdre primo. Et q̄ plures de babylonijs conuerſi ad iudaiſmū venerūt cū eis.ō ſubdit a Et erit ſi eruditi. a iudeis.aliq̄ libri hſit. Eruditi.ꝛ male b Didicerunt

vias populi mei, ydolatriã dimittẽdo⁊ vnũ deũ colẽdo.
c Ut iurẽt in nõie meo, iuramẽtũ eĩ tale qñ hz circũ
stãtias debitas fit in reuerẽtia dei. d Sicut docu-
po. meũ iurare ĩ baal, q⁹ ãte ꝙuersionẽ ĩducebãt iudeos
ad ritũ gentilẽ. e Edificabunt in medio ppli mei.

vias popli mei, c vt iurẽt in
nõie meo, viuit dñs, sic do
cuerũt ppli meũ iurare in
baal, edificabunt ĩ medio
ppli mei. Q⁹ si nõ audierit,
euellã gentẽ illã euulsione
⁊ pditiõe ait dñs. XIII.

Capitulũ. XIII.

Hec dicit dñs.

h Supra a pri-
cipio tractat
hĩc libri descripta ẽ
circa popli regni iu
de malicie grauitas,
hic ostit describit ipi⁹
incorrigibilitas seu ir-
repabilitas. Et diuidit in septez ptes ꝑm
septẽ modos oñdẽdi
ꝓpositũ partes pate-
bũt, pcẽndo. Prim⁹
ãt mod⁹ cõtinet in B
ca. vsq; p pabolã lum
bar putrefacti ad ni
hilũ vltra valẽtis. et
diuidit in duas ptes,
q⁹ primo pabola po-
nit ad ꝓpositum, scõo
ad B adducit explũ
ibi. Si mutare potest
Prima ĩ duas, q⁹ pri-
mo pabola ponit. et
secundo exponit. ibi.
Et factũ ẽ. Circa pri
b Posside (mũ dr.
tibi lũbare lineũ. id
ẽ de lino ⁊ textũ.
c Et pones il. super
lum tuos, te accingẽ
d In aquaz (do.
nõ inferes illud ne ex
madefactiõe eiꝰ pu
trefiat sed magis alu
unde. Cetera patent
in litera.
e Et factũ ẽ. Hic cõ
sequenter exponit pabo
la. et primo ꝙtuz ad
populi iude culpam,
scõo ꝙtũ ad penã. ibi
Dicit g. Circa primũ
f Sic putre (dicit.

Dicit dñs ad me, h Vade et posside tibi lũbare lineũ. ⁊ pões illũ sup lumbos tuos, ⁊ in aquã nõ ĩferes illũ. Et posui lũbare iuxta vbũ dñi⁊ posui circa lũbos meos. et factus ẽ ꝓmo dñi ad me scõo dicẽs, Tolle lũbare qđ posedisti qđ ẽ circa lũbos tuos, ⁊ surgens vade ad euphratẽ, ⁊ abscõde ibi illũ ĩ foramine petre. Et abij ⁊ abscondi illũ ĩ euphratem, sicũ ꝓceperat mihi dñs. Et factũ ẽ p⁹ dies plurios dixit dñs ad me. Surge vade ad euphratẽ, ⁊ tolle ĩde lumbare qđ ꝓcepi tibi vt absconderes illũ tibi. Et abij ad euphratẽ ⁊ fodi, ⁊ tuli lũbare d loco vbi abscõderã illud. Et ecce ꝺputruerat lũbare ita vt nulli vsui aptũ eẽt. Et factũ ẽ vbũ dñi ad me dicẽs. Hec dicit dñs, f Sic putrescere faciã supbiã iuda ⁊ superbiã ierlm mltã, g ppli istiꝰ pessimi, q nolũt audire verba mea, ⁊ ãbulãt ĩ prauitate cordis sui, abierũtq; post deos alienos vt ꝑuirẽt eis vt adorarẽt eos. Et erũt sicut lũbare istud qđ nulli vsui aptũ est. m Sicut enim adheret lũbare ad lũbos viri sic agglutinaui mihi oẽz domũ israel, et oẽz domũ iuda dicit dñs, vt eẽnt mihi in ppli, o ⁊ in nom⁹ ⁊ in laudẽ ⁊ in gl̃iaz, et nõ audierũt. p Dices ẽ ad eos ꝓmonẽ istũ, B dicit dñs de⁹ israel. q Omis lagũcula ĩmplebit vino et dicent ad te. Nũqđ ignoram⁹, q⁹ oĩs lagũcula ĩplebit vino. Et dices ad eos. r Hec dicit dñs, Ecce ego ĩplebo oẽs hitatores trꝛe h⁹ et reges q sedẽt d stirpe dauid sup tronum ei⁹ et sacerdotes ⁊ ꝓphãs ⁊ oẽs hitatores irlm ebrietate. et dispgaz eos viz a frẽ suo et pres et filios pit ait dñs. Nõ parcã ⁊ nõ ꝓcedã. ne ꝙ miserebor vt nõ dispergã eos. s Audite et auribꝰ p cipite, t nolite eleuari, q⁹ dominꝰ locut⁹ ẽ. u Date dño deo vr̃o gl̃iaz, añq; ꝓtenebrescat, ⁊ añq; offendãt pedes

aliter populus dei.
k In laudẽ ⁊ gloriã, id ẽ vt essent famosi p totũ orbem supple si audirẽt verba mea debite obediendo.
s Et nõ audierunt in ꝓtinaciã reuelando.
t Dices ẽ. hic consequenter subdit debita pena ⁊ diuidit in duas ptes. q⁹ primo ponit denũciatio pene ãntũ ad oẽs generaliter, scõo ꝙtuz ad principes spãliter. ibi. Dic regi. Circa primũ ꝑmittitur pabola cuz dicitur.

v Omnis lagũcula ĩplebit vino. Est ta mẽ lagũcula vas terreũ ad reponendũ vinũ et quia acceperũt verba ꝓphete ad lẽz, ideo exponit parabo
x Hec dicit do (mi⁹ nus, ecce ego ĩplebo ⁊c, i. sicut lagũcula materialis implet vino, sic tot⁹ ppls regni iude ꝙtũ ad ma

m Sicut enim adheret ⁊c, sic agglutinaui mihi, i. adiunxi mihi. n Domũ israel, ãntũ ad. x. tribus.
o Et omnẽ domũ iuda ãntũ ad duas.
p Ut essent mihi in populũ, dando eis legẽ ĩ mõte synai ꝑ cetera populis. q Et in nomẽ, vt notarent speciem

iores ⁊ mĩores ⁊ mediocres replebit spũali ebrietate. i. defectu mẽtis et corpis ad resistẽdum aduersarijs, sicut ebrietas aufert sensum ⁊ mẽbroz vsum.
y Et dispgaz eos, in captiuitatẽ ad diuersas ciuitates et loca. z Nec miserebor, vt nõ dispergaz eos, q. d. bene tñ miserebor in alio, scilicet postea reuocãdo ipos sicut dictum est capitulo precedenti.
a Audite et auribꝰ p cipite verba sunt hieremie retiocantus ppli ab errore. b Nolite eleuari contemnẽdo verbũ domini. c Date domino deo vestro gloriã, confitendo humiliter culpam vestram et eius iusticiaz, sicut Iosue dixit achor, Iosue. vij. fili da gloriã deo ⁊c.
d Anteq; tenebrescat, id est anteq; tribulatio imporabilis super vos veniat.

a Expectabit⁹ lucē.i.solationē a rege egypti a q̄ tpe se decebie sperauerūt ꝫ nabuchō auxiliari. b Et po.eā i vim mortis.q: illa fiducia fuit eis occasio destructiōis. vt dictū est ꝫ frequēter. c Q: si ß nō audierit⁹ i malo pseuerādo. d In abscōdito plo.aīa mea.vobis cō patiens.

e A facie supbie.i.ō mal' vobis⁹ supueniē tibꝰ ꝓpter supbiā vra
f Dic regi.posti⁹ pō sita est pena.sup totū ꝓlm generaliter.hic ꝓse quēter ponit ēptū ad principes specialiter cū dr.Dic regi ⁊ dñā trici humiliamini ⁊c. qō exponit ra.sa.ō ioachim filio iosie ⁊ matre ei⁹. q̄ rediderunt se nabu.ß.⁊ duxit eos in babyloniē.vt hr.j. ptr.ca.lēa tñ sequens magis ꝫcordat q̄ ītelligat de sedechia re.e ⁊ ei⁹ vxore. q̄ capt⁹ fuit a nabuch.⁊ expcula
g Cui.au. (tus clause sunt .p tumore nabucho.venienti cō tra sedechiā.⁊ dicunt hic ciuitates regni ui de ciuitates austri.q: regnū iuda respectu regni isrl est in parte australi.
h Et nō est q̄ aperiat.i.erire audeat.
i Trāslata ē oīs iu da.quod fuit sub sedechia.trāslatio enī ꝙ fuit sub ioachim fuit tñ partialis.
k Leuate ⁊c.ab aq̄lone.exercit⁹ enī nabucho.venit ab illa ptē
l Ubi est grex.i.ppls.q.d.nō cōparebit in terra tua.sed transferetur ad alienam.
m Quid dices cū visitauerit te.s.nabucho.te captiuā do.q.d.nō hēbis excusationē.q: dedisti ei occasionē.ideo subdit.
n Tu enī docuisti eos.i.babylonios.
o Aduersum te.⁊ ß prio fuit qñ ezechias omia q̄ in domo sua erāt nūcijs regis babylonis ostēdit.ꝓpter q̄ ōdēnas eū reprehendēs dixit ꝙ de filijs ei⁹ ducēdi essent eunuchi in babylonē.⁊ ꝙ ibi transportarent bona hierusalem Esa.xxxix.cā.Scdo ß fuit qñ illi de regno iude miserūt nūcios in babylonē ad ꝓpitiādū inde ydola. sicut hr Ezechiel.xxiij.⁊ sic babylonij ꝓtraxerūt cū eis familiaritatē.⁊ ꝓsiderauerūt infirma terre p q̄ possent eā obtinere ⁊ hr̄e ꝓciosa que ibi viderāt tpe ezechie.⁊ postea alijs tpibus.
p Nūq̄d nō dolores aprehendēt te.q.d.sic nabucho.te captiuante.⁊ subdit eā cū dr.
q Propter multitudi nē iniq̄tatis tue.in primis⁊ in deū.
r Reuelata sunt verecūdia tua.i.spoliata es bonis tuis.⁊ loq̄tur ō hic tusalē ad modū meretricis.q̄ cū spoliat⁹ ad virtutē inci
s Pollute sunt plāte tue.i.gres (pit⁹ a pte inferiori. sus tui p q̄s opa designantur.in hebreo hr.Precise sunt plante tue.q.d.nō potest⁹ vltra in malis tuis ꝓcedere.
t Si mutare.Hic adducit⁹ exēplū ad ꝓpositū.⁊ diuidit in duas.q: prio ad ꝓpositū ponunt⁹ duo exempla.scdo subdit⁹ debita pena.ibi.Et dissemīabo.Primū exemplū est de ethiope q̄ non pōt suā nigredinē imutare.scdm de pardo q̄ nō pōt mutare varietates pellis sue. q: vtrūq; ist⁹ est a natura.⁊ sic dicit de iudeis ꝙ nō poterant reuerti ad bonū ꝓpter ꝓsuetudinē ad malū.q: ꝓsuetudo est q̄dam natura vt dicit phs li. de mēoria ⁊ reminiscētia.⁊ sm ß ptz lēa Sciendū tñ ꝙ hec similitudo nō tenet simpliciter sz tñ sm q̄d.
Illa enī natura que ē cā nigredinis ethiopis in nullo subiacet impio rōnis.⁊ iō ethiops nō pōt illā imutare q̄ntūcunq; conet ad ß.sed habit⁹ ex cōsuetudine peccādi generatus.⁊ p modū nature inclinās ad malū.causat ex inclinatione apperit⁹ sensitiui q̄ nat⁹ est obedire rōni.⁊ iō p conatū liberi arbitrij ad oppositū pōt ꝓuerti ad bonū tñ cū difficultate ꝓpter habitū inclinantē ad oppositum.Et ß dr impossibile sm q̄d putāt.⁊ metaphisice vno mō dr impossibile.q̄ vix pōt fieri aut cū difficultate. i exemplis aūt de ethiope pardo est impossibile simpl'r sm naturā tñ. q: deo nō est impossibile.
v Et dissemīabo.

Hic ꝓfert ponit⁹ debita pena cū dr.Et dissemīnabo eos ⁊c efficiendo in captiuitate ad diuersa loca.
x Hec sors tua parsq; mensure tue.i.pena corrūdens peccat⁹ tuis.
y Quia oblita es mei.dimittendo cultū diuinum.
z Et ꝓfisa es in mēdacio.i.in ydolo.
a Unde ⁊ ego nudaui femora tua ⁊c.i.inferēdo tibi penā debitā ofidi peccatorū tuor turpitudinē.iō subdit.
b Adulteria tua ⁊c.i.adulteriū spūale p ydolatriā.⁊ corpale p luxuriā
c Et hinnit⁹ tu⁹.i.vtrūq; adulteri⁹ patēs libido.
d Sup colles.scīlicet enī colebāt ydola.iō cōcludit.
e Uae tibi hierlm.⁊ cā subdit.
f Usq; q̄ adhuc.i.ata cito.⁊ sic legit dep̄ssiue.alij (dicit legūt interrogatiue.q.d.nō.⁊ est eadē sententia.
In ca.xvij.vbi dr.In abscondito plorabit aīa mea.
Scit in abscōdito se plorare vt ostēdat.i.
d dat ꝙ tanta esset supbia inimicor ꝙ nō auderet libere plorare seu gemere.ne offenderent⁹ inimici qui erāt maxime supbi.ideo subdit.A facie supbi.

Quod factū est ⁊bū dñi.Hic ponit Cap.XIIII
q scdm p qō ofidit peccati inde irrepabilitas.s.per siccitatē inductā ad designandū ꝙ humor⁹ grē ⁊ deuotionis totaliter defecerat in eis sicut terrenā siccitā totaliter desiccata vltra nō vireſcit.circa qō prio ponit siccitatis reuelatio.scdo ꝓhete deprecatio.ibi.Si iniquitates.tertio dñi rñsio.ibi.Hec dicit.et q̄rto deprecationis

Expectabit⁹ lucē.i.solationē a rege egypti a q̄ tpe se decebie sperauerūt ꝫ nabuchō auxiliari. b Et po.eā i vim mortis.q: illa fiducia fuit eis occasio destructiōis. vt dictū est ꝫ frequēter. c Q: si ß nō audierit⁹ i malo pseuerādo. d In abscōdito plo.aīa mea.vobis cō patiens.

e A facie supbie.i.ō mal' vobis⁹ supueniē tibꝰ ꝓpter supbiā vra
f Dic regi.posti⁹ pō sita est pena.sup totū ꝓlm generaliter.hic ꝓse quēter ponit ēptū ad principes specialiter cū dr.Dic regi ⁊ dñā trici humiliamini ⁊c. qō exponit ra.sa.ō ioachim filio iosie ⁊ matre ei⁹. q̄ rediderunt se nabu.ß.⁊ duxit eos in babyloniē.vt hr.j. ptr.ca.lēa tñ sequens magis ꝫcordat q̄ ītelligat de sedechia re.e ⁊ ei⁹ vxore. q̄ capt⁹ fuit a nabuch.⁊ expcula
g Cui.au. (tus clause sunt .p tumore nabucho.venienti cō tra sedechiā.⁊ dicunt hic ciuitates regni ui de ciuitates austri.q: regnū iuda respectu regni isrl est in parte australi.
h Et nō est q̄ aperiat.i.erire audeat.
i Trāslata ē oīs iu da.quod fuit sub sedechia.trāslatio enī ꝙ fuit sub ioachim fuit tñ partialis.
k Leuate ⁊c.ab aq̄lone.exercit⁹ enī nabucho.venit ab illa ptē
l Ubi est grex.i.ppls.q.d.nō cōparebit in terra tua.sed transferetur ad alienam.
m Quid dices cū visitauerit te.s.nabucho.te captiuā do.q.d.nō hēbis excusationē.q: dedisti ei occasionē.ideo subdit.
n Tu enī docuisti eos.i.babylonios.
o Aduersum te.⁊ ß prio fuit qñ ezechias omia q̄ in domo sua erāt nūcijs regis babylonis ostēdit.ꝓpter q̄ ōdēnas eū reprehendēs dixit ꝙ de filijs ei⁹ ducēdi essent eunuchi in babylonē.⁊ ꝙ ibi transportarent bona hierusalem Esa.xxxix.cā.Scdo ß fuit qñ illi de regno iude miserūt nūcios in babylonē ad ꝓpitiādū inde ydola. sicut hr Ezechiel.xxiij.⁊ sic babylonij ꝓtraxerūt cū eis familiaritatē.⁊ ꝓsiderauerūt infirma terre p q̄ possent eā obtinere ⁊ hr̄e ꝓciosa que ibi viderāt tpe ezechie.⁊ postea alijs tpibus.
p Nūq̄d nō dolores aprehendēt te.q.d.sic nabucho.te captiuante.⁊ subdit eā cū dr.
q Propter multitudi nē iniq̄tatis tue.in primis⁊ in deū.
r Reuelata sunt verecūdia tua.i.spoliata es bonis tuis.⁊ loq̄tur ō hic tusalē ad modū meretricis.q̄ cū spoliat⁹ ad virtutē inci
s Pollute sunt plāte tue.i.gres (pit⁹ a pte inferiori. sus tui p q̄s opa designantur.in hebreo hr.Precise sunt plante tue.q.d.nō potest⁹ vltra in malis tuis ꝓcedere.
t Si mutare.Hic adducit⁹ exēplū ad ꝓpositū.⁊ diuidit in duas.q: prio ad ꝓpositū ponunt⁹ duo exempla.scdo subdit⁹ debita pena.ibi.Et dissemīabo.Primū exemplū est de ethiope q̄ non pōt suā nigredinē imutare.scdm de pardo q̄ nō pōt mutare varietates pellis sue. q: vtrūq; ist⁹ est a natura.⁊ sic dicit de iudeis ꝙ nō poterant reuerti ad bonū ꝓpter ꝓsuetudinē ad malū.q: ꝓsuetudo est q̄dam natura vt dicit phs li. de mēoria ⁊ reminiscētia.⁊ sm ß ptz lēa Sciendū tñ ꝙ hec similitudo nō tenet simpliciter sz tñ sm q̄d.
Illa enī natura que ē cā nigredinis ethiopis in nullo subiacet impio rōnis.⁊ iō ethiops nō pōt illā imutare q̄ntūcunq; conet ad ß.sed habit⁹ ex cōsuetudine peccādi generatus.⁊ p modū nature inclinās ad malū.causat ex inclinatione apperit⁹ sensitiui q̄ nat⁹ est obedire rōni.⁊ iō p conatū liberi arbitrij ad oppositū pōt ꝓuerti ad bonū tñ cū difficultate ꝓpter habitū inclinantē ad oppositum.Et ß dr impossibile sm q̄d putāt.⁊ metaphisice vno mō dr impossibile.q̄ vix pōt fieri aut cū difficultate. i exemplis aūt de ethiope pardo est impossibile simpl'r sm naturā tñ. q: deo nō est impossibile.
v Et dissemīabo.

Hic ꝓfert ponit⁹ debita pena cū dr.Et dissemīnabo eos ⁊c efficiendo in captiuitate ad diuersa loca.
x Hec sors tua parsq; mensure tue.i.pena corrūdens peccat⁹ tuis.
y Quia oblita es mei.dimittendo cultū diuinum.
z Et ꝓfisa es in mēdacio.i.in ydolo.
a Unde ⁊ ego nudaui femora tua ⁊c.i.inferēdo tibi penā debitā ofidi peccatorū tuor turpitudinē.iō subdit.
b Adulteria tua ⁊c.i.adulteriū spūale p ydolatriā.⁊ corpale p luxuriā
c Et hinnit⁹ tu⁹.i.vtrūq; adulteri⁹ patēs libido.
d Sup colles.scīlicet enī colebāt ydola.iō cōcludit.
e Uae tibi hierlm.⁊ cā subdit.
f Usq; q̄ adhuc.i.ata cito.⁊ sic legit dep̄ssiue.alij (dicit legūt interrogatiue.q.d.nō.⁊ est eadē sententia.
In ca.xvij.vbi dr.In abscondito plorabit aīa mea.
Scit in abscōdito se plorare vt ostēdat.i.
d dat ꝙ tanta esset supbia inimicor ꝙ nō auderet libere plorare seu gemere.ne offenderent⁹ inimici qui erāt maxime supbi.ideo subdit.A facie supbi.

Quod factū est ⁊bū dñi.Hic ꝓfert Cap.XIIII
q scdm p qō ofidit peccati inde irrepabilitas.s.per siccitatē inductā ad designandū ꝙ humor⁹ grē ⁊ deuotionis totaliter defecerat in eis sicut terrenā siccitā totaliter desiccata vltra nō vireſcit.circa qō prio ponit siccitatis reuelatio.scdo ꝓhete deprecatio.ibi.Si iniquitates.tertio dñi rñsio.ibi.Hec dicit.et q̄rto deprecationis

iteratio.ibi.Nunqd.Circa primū pmittit̄ ꝺstructō hie
rusalē.cū ꝺr. b Luxit iudea.i.lucet,ppt mala sibi fu
tura.Loqtur cm̄ de futuro p modū ptenti,ppter certitu
dinē pphetie. c Et porte eius corruerūt.i.corruēt per
chaldeos delecte. d Et obscurate sūt i terra.i. obscu
rabunt terra et luto,
eo q̄ non revelabunt
ſz putrefient. n cemi
as cīū ciuitatē reedi
ficās fecit ibi portas
nouas,quia priores
erāt totaliter putre
facte p longitudinez
tpis,et subdit̄ de sic
citate premia dctē de
structioni cū ꝺr.
e Maiores miserūt
rc.z ptz lra vsq; ibi.
f Mā z cerua i agro
pepit et reliq̄t,vt iret
ad q̄renduz pastū vt
posset nutrire fetuz.
Et q̄ nō inuenit mor
tua est fame et parte
vna et fet'er altera.
g Et onagri steterūt
in rupibus.in hebreo
habet̄ ḡn rupis.i.flu
uioꝝ et torren tiū de
siccatoꝝ.Et traxerunt
ventū.i.attraxerūt ae
rem ad sui refrigera
tionē.eo q̄ nō inueni
ebant aquam.
h Quasi dracones.
hz cīm draco multum
de calore intrīseco.et
tō ad eius refrigeriū
nō solūz vtit potu aq̄
ſz etiā aeri attractōe.
i Defecerūt oculi eo
rū.i.onagroꝝ.
k Quia nō erat her
ba.et sic morieb̄t et
defectu potus z past'
l Si iniq̄tates.hic
ꝺsequenter ponit̄ pphete dēpcatō.eo q̄ cōpatiebat̄ pplo
l Si iniq̄tates(suo.et primo ꝺfitet peccata ppli dicēs.
tes nostre respōderit no.et pōit hic fiḡ q.q.ꝺ.et petis
nēis sum⁹ cōfess q̄ meritū⁹ a re punitu.z q̄uis eēt iust⁹
cōnumerat se tamē peccatorib⁹ eo q̄ erat de eodē pplo.
m Dñe fac,ppt no.tu.i.p tuā misericordiā nō ppter no
stram iusticiā. n Quare q̄si co.futu.es in terra. Di
cit̄ aūt colonus qui nō ē de terra natus.z tō de facili re
cedet unde z p talē modū loqtur de deo q̄ erat recessurus
a iudea p subtractionē auxilij sui cōtra chaldeos.
o Et quasi via.ꝺecli.ad manendū.i.quare ita parū sta
bis nobiscū q̄si viator q̄ tm̄ p vnā noctē manet i domo
in qua hospitat̄. p Quare futurus es velut vir va
gus.nos ꝺmittēs z ad alios transiēs. In hebreo habe
tur.Velut vir pauidus z fortis rc.q.ꝺ.q̄uis sis potēs
ad nos saluandum.tamē chaldei dicēt te pauidū z ipo
tentem nos saluare.et ita direnint chaldei postea attri
buētes victoriā sue virtuti proprie,ppter q̄ ꝑ ps̄as fuerāt
destructi. q Tu aūt in nobis es ꝺne.hoc dicit.q.i tē
plo erat,ppiatoriuz q̄si sedes ipius dei,et dictū fuit ple

b Luxit iuda & porte ei⁹ cor
ruerūt & obscurate sunt in
tra. et clamor iher'm ascēdit
c Maiores miserūt minores
suos ad aquā venerunt ad
hauriendū. Nō inuenerūt
aquā.reportauerūt vasa sua
vacua,Cōfusi sūt afflicti,
& operuerūt capita sua,ppt
vastitatē terre.q̄ nō venit
pluuia in terrā,Cōfusi sūt
agricole,operuerūt capita sua
d Nā et cerua in agro pepe
rit & reliquit,q̄ nō erat her
ba. e Et onagri steterūt i rup
ib⁹.traxerūt ventū q̄si dra
cones.f defecerūt oculi eoꝝ
q̄ nō erat herba. g Si ini
q̄tates nre tīderint nobis
m ꝺne fac ppter nomē tuuz.
q̄m̄ multe sūt auersiones nre
Tibi peccauim⁹ expectatō
isrl.saluator nr̄ i tpe tribu
lationis. n Quare q̄si colo
nus futur⁹ es in terra,& q̄
si viator ꝺclinās ad manē
ꝺū. o Quare futur⁹ es velut
vir vagus & fortis,qui non
potest saluare. p Tu autem
in nobis es ꝺne,& nomen
tuū inuocatū est sup nos.
ne derelinquas nos. q Hec
dicit ꝺns pplo huic q̄ dile
xit mouere pedes suos & ñ
quieuit & ꝺno nō placuit,
r Nūc recordabit̄ iniq̄tatuz
eoꝝ.& visitabit pcta eoruz:
Et dixit ꝺns ad me, Noli
orare p populo isto in bonū
s Cū ieiunauerit nō exaudi
am pces eorū et si obtule
rit holocaustomata & victi
mas nō suscipiā ea.qm̄ gla
dio et fame et peste ego cō
sumā eos & dixi a a a ꝺo
mine ꝺe⁹, t Prophete dicūt
eis, Nō videbit̄ gladiū, et
fames nō erit i vobis,sz pa
cē verā ꝺabit vobis i loco
isto. Et dixit ꝺns ad me.
Falso pphete vaticinātur
in nomine meo Non misi eos
& nō pcepi eis. neq̄ locut⁹
sum ad eos. Visionē mēda
cem & diuinatōz fraudulētā
& seductōnez cordis sui pro
phetant vob. Idcirco Hoc
dicit ꝺominus ꝺe pphetis q̄

minus Exo.xxv. r Et no.tu.inuoca.ē sup nos.q̄ licz
sit deus oīm̄ tm̄ vocabat̄ spāliter de⁹ hebr̄eoꝝ.ydola vero
s Me derelin(dicebant̄ ꝺns gētū et tō subdit̄ pphetā.
quas nos in manib⁹ aduersarioꝝ nostroꝝ. Alio mō ex
ponit̄ hec lra.Quare quasi colonus rc.de rpo q̄ habita
uit inter homines q̄si
alienus.Johan.i.In
propria venit.et sui eu
nō receperūt.Et qua
si viator declinās rc.
q̄a rps nō habuit p
priū domicilū. Da
thei.viij.Filij homis
nō hz vbi caput suuz
reclinet.et tō declina
bat ad ꝺomū marthe
et aliorꝝ ꝺuoꝝ ad ho
spitādū. Et velut vir
vagus.quia discurre
bat p iudeā ad predi
cādū. Et vir fortis q̄
nō pōt saluare.in pas
sōe cīm̄ sua non fuit
vsus sua fortitudine
ppter quod ꝺridebāt
eū dicētes.Alios sal
uos fecit seipm̄ non
pōt salū facere. Da
thei.xxvij.z hec expo
sitio magis consonat
huic litere ꝓse.z fm
B dicit̄ ab aliq̄bus ex
posiō literalis.z pce
dēs figuratiua.quia
prophete nūciando
populi captiuitatem
futurā.p rpm̄ redem
ptionē interm̄iscebāt
vt patet in pluribus
locis. Considerando
vo literā pcedentē et
subsequētem dicit̄ ab
alijs prior expositio
literal'.z ista mistica.
t Hec dicit.Hic cō
sequēter ponit̄ ꝺns re
spōsio.z scdo circa B pphete admiratio.ibi.z ꝺixi.Circa
t Hec dicit(primū ꝺicēdum hieremias explicās ꝺns rēsiōz
do.po.huic. hieremias cīm rogauerat p pplo et tō pplo
fit rēsio. v Qui dilexit mouere pe.suos. ad q̄renduz
x Et non(alisīde ydola.sic dictū fuit supra ca.pcedēti.
q̄euit.in cultu diuino. y Et do.nō pla.i.displicuit.
z Nunc recordabit iniq̄ta.eoꝝ.inferēdo penā absq; re
tractione.et ideo prohibetur prophetā p eis orare cuz
ꝺr.Et dixit rc. a Cū ieiunauerint rc.q.ꝺ.p afflictōe
sua corpali et p precib⁹ & sacrificijs nō dimittā puntiōz.
tō subdit̄.Cīm̄ gladio rc. b Et dixi.hic ponit̄ pphete
c A a a(admiratio ꝺ tāta pplī sui destructōe cū subdit̄.
ꝺne ꝺe⁹.dicūt aliq̄ q̄ hic ponit̄ ter a.cōtra tria ve posita
Erech.xxxij.in simili materia.sed hoc pcedit ex ignoran
tia hebraici sermōis.sic dictū fuit plen⁹ s.ca.i.q̄ hic et
ibi ē vna dictio q̄ sic sonat aha.z ē aduerbiū admirādi.
cui⁹ cū subd.r. d Prophete dicūt eis.Nō videbitis
gladiū rc.Et subdit̄ rēsio ꝺni cū ꝺr.Et dixit ꝺns ad me.
Et primo q̄rit̄ ad pphetas pplm̄ decipiētes.cum dica
tur,Falso pphete vaticinantur rc.et ptz litera.scdo q̄ri

tum ad pplm a falsis ꝓphetis ꝺceptū cū ꝺr. a Et po-
rc.runt plecti mortui.ꝛ ptz lra. tercio q̄tū ad hieremi
am pro pplo oāte eū ꝺr. b Et ꝺi. ad eos verbū ifi ꝺ.
Deducāt oculi mei lachrymā.q.ꝺ.ꝓpheta.ex quo nō pos
sum.p vobis exaudiri.nō ffiat mihi nisi lachrymari. Le
tera patēt in litera.

c Nunqd ꝓficiens
Hic ponit ipius hie-
remie deꝑcatio itera
ta.q̄tus ei dictū esset
sibi q̄ fi exaudiretur
q̄n popul⁹ captuare
tur.tamē in aliq̄ spe-
rabat penā differrel
diminui.et hꝫ simile
q.Reg.de dauid q̄ lu-
cet anctuusꝫ ja nathā
ꝓpheta q̄ puer nat⁹ ꝺ
bersabee moreret ta-
mē ipo egrotāte ieiu
nabat et orabat.p ei⁹
sanatione. Dimlt sa-
muel p⁹q̄ cognouit
saulē abiectū ee a do-
mino.tamen lugebat
eū.i.Reg.xv. Dic igit
hieremias lamētan-
do. c Nunqd ꝓfi-
cies abieciſti iudā et
dupl'catur vbū abici
endi ad designādum
abiectōis magnitudi
nē. ꝺ Expectauim⁹
pacē.p auxiliū re-
e Et nō(gis egypti
ē bonū.q̄ magis iuit
in nocumētū. vt re-
quēret dictū ē supra.

f Cognoui.ꝺne im
pie.nostras rc.hoc di
xit hieremias in ꝑso
na sua et aliox bono
rum peccata vopli cō
g Ne des(fitētū.
nos in obꝓbriū ꝓpt
nomē tuū qō invoca
tū ē sup nos.vt ꝓdi
citz ē.q.ꝺ. quodāmō
redūdaret in te.
h Soliꝫ glorie tue.
id ē tēpli vbi ē ꝓpicia
torium tanq̄ sedile
i Recordare(tuū.
tēpando rigorē iusti-
cie tue. k Ne irritū facias fedus tuum nobiscū.quo
in monte synai elegisti nos in specialē pplm. Et vt im-
petret aliquā miserico:diā cōfitetur dei magnificentiaz
dicēs. l Nunqd sunt in sculptili.gen.q̄ pluāt.q.ꝺ.fi.
sed tu das pluuiā. m Aut celi possūt dare ymbres.
q.ꝺ.nullo mō sine te. n Nonne tu es ꝺns nr̄r.
q.ꝺ.sic. o Quē expectauim⁹ saluatorē in nr̄is tribu
lationib⁹. p Tu eī feciſti oīa hec.s.celos ymbres.
et oīa alia q̄ sunt in celo et in terra. Caplm.xv

Ꝺixit ꝺns. Hic ponit tertiū ad ostendendū pec
e catū inde irremediabile q̄tum ad penā tplem.
sez p exclusionē oōnis moysi et samuelis.quoꝝ
ꝓphetāt in nōie meo quos
ego nō misi.dicētes gladi⁹
ꝛ fames nō erit i tra hac.i
gladio ꝛ fame ꝓsument ꝓ-
phete illi.⁹ꝛ ꝓpli qbꝫ ꝓphe
tāt erūt plecti i vijs ir'lm p
fame ꝛ gladio.et non erit q̄
sepeliat eos.ipi vxores eo
rū.filij ꝛ filie eoꝝ.ꝛ effundā
sup eos malū suū. b Et dices
ad eos vbū istū. Deducāt
oculi mei lachrymā p nocte
et ꝺiē ꝛ nō taceāt. qm̄ ꝓtri
tione magna ꝓtrita ē virgo
filia ꝓpli mei. plaga pessi-
ma vehemēter. Si egreſſ⁹
fuero ad agros ecce occisi
gladio.et si introiero i ciui
tatez ecce attenuati fame.
Ꝓpheta q̄z et sacerdos
abierūt in trā quā ignora-
bant. c Nunqd ꝓficiens ab
iecisti iudā.aut syō abomi-
nata ē aīa tua. Quare q̄ p
cussisti nos ita vt nulla sit sa
nitas. d Expectauim⁹ pacē
ꝛ nō ē bonū.et tps curatō-
nis et ecce turbatio. e Cog-
uimus ꝺne impietates nr̄as
iniq̄tates patrū nr̄oꝝ q̄ pec
cauim⁹ tibi. f Ne des nos in
obꝓbriū ꝓpt nomē tuuz
neq̄ facias nob ꝓtumeliā.
g Soliꝫ glorie tue recordare
h ne irritū facias fedus tuū
nobiscū. i Nunqd sunt i scul
ptilibꝫ gētiuz q̄ pluāt⁹ aut
celi ꝑsit dare ymbres nisi
tu volueris. k Nonne tu es
ꝺns de⁹ nr̄⁹ quē expectauim⁹.
l Tu eī feciſti oīa hec.

Ꝺixit ꝺns XV.
e ad me. Si steterit
moyses ꝛ samuel co
rā me.⁹ nō ē aīa mea ad po
pulū istuz. Ejce illos a fa
cie mea ꝛ egrediāt. Ꝛ si di
xerint ad te.q̄ egrediemur.
Dices ad eos. Hec ꝺic ꝺo
min⁹. f Qui ad mortem ad
mortē.ꝛ q̄ ad gladiū ad gla
diū.ꝛ q̄ ad famē ad famē.ꝛ
q̄ ad captiuitatē ad capti-
uitatē. Et visitabo sup eos
q̄tuor spēs ꝺicit ꝺns Gladi
um ad occisiōz ꝛ canes ad
lacerandū.ꝛ volatilia celi ꝛ
bestias terre ad ꝺuorādū ꝛ
dissipāduz. h et dabo eos in
feruorē ꝝmuersis regnis te
re.ꝓpt manassen filiū ezer
chie regis iuda sup oībus
que fecit in hierl'm. i Quis
eī miserebit tui hierusalē.
l aut quis ꝓtristabit ꝑ te.
Aut q̄s ibit ad rogādū pro
pace tua. Tu reliq̄sti me di
cit ꝺns.retrorsuz abisti. Et
extēdaz manū meā sup te.
ꝛ interficiaz te. m Laboraui
rogans. n Et dispgam eos
ventilabro o in portis terre.
ptilibꝫ gētiuz q̄ pluāt⁹ aut
celi ꝑsit dare ymbres nisi
tu volueris. p Nonne tu es
ꝺns de⁹ nr̄⁹ quē expectauim⁹. q Tu eī feciſti oīa hec.

r Ꝺixit ꝺns XV.
s ad me. Si steterit
moyses ꝛ samuel co
rā me. t nō ē aīa mea ad po
pulū istuz. Ejce illos a fa
cie mea ꝛ egrediāt. Ꝛ si di
xerint ad te.q̄ egrediemur.
Dices ad eos. Hec ꝺic ꝺo
min⁹. u Qui ad mortem ad
mortē.ꝛ q̄ ad gladiū ad gla
diū.ꝛ q̄ ad famē ad famē.ꝛ
q̄ ad captiuitatē ad capti-
uitatē. x Et visitabo sup eos
q̄tuor spēs ꝺicit ꝺns Gladi
um ad occisiōz ꝛ canes ad
lacerandū.ꝛ volatilia celi ꝛ
bestias terre ad ꝺuorādū ꝛ
dissipāduz. y et dabo eos in
feruorē ꝝmuersis regnis te
re.ꝓpt manassen filiū ezer
chie regis iuda sup oībus
que fecit in hierl'm. z Quis
eī miserebit tui hierusalē.
aa aut quis ꝓtristabit ꝑ te.
Aut q̄s ibit ad rogādū pro
pace tua. Tu reliq̄sti me di
cit ꝺns.retrorsuz abisti. Et
extēdaz manū meā sup te.
ꝛ interficiaz te. bb Laboraui
rogans. cc Et dispgam eos
ventilabro dd in portis terre.

m Aut quis ibit ad
rogandū.p pace tua.q.ꝺ.null⁹.exq̄ oratio moysi et samu
elis ē exclusa. n
n Tu reliquisti. Hic consequenter ponitur dicte ꝛpo
bationis ratio cum ꝺicat. Tu reliquisti me rc. Et patet li
tera vsq̄ ibi.
o Laboraui rogans. In hebreo habet. Laboraui recogi
tans.pluries punitionē differēdo tuā emendatione ex
pectando.et ad eunsdem sensuz ꝓtinet lra ista.
o Laboraui rogans. i. laborare feci ꝓphetas renocādo
ppm dulciter per ꝺcatōis modū.
p Et dispergam eos ventilabro.iustitie mee. q In
portis terre.efficiendo eos ad diuersas ptes ꝛ longinquas.

r Interfeci ⁊ dispdidi pplm.p flagella multiplicia eos
castigādo.⁊ tñ nō sunt emēdati. s Multiplicati sūt
mihi vidue.manss eop interfectis. t Sup harenam
marī.hyphole est ad denotādū magnā multitudinē vi-
rō interfectop. v Jnduxi eis sup mrem adolescētis
id est adolescentū.accipiendo singulare pro plurali.⁊ hec mr dicitur hīlm q erat mater totī terre.
x Vastatorez meri.i.palā ⁊ manifeste.
y Olim sup eū.altus.
z Repente terrorē.audita destructōe hie
a Jnfir.ē (tñ salez.q pē.septez.aliq̄ libri hñt additū. Illos.sz nō est in hebreo nec ī libris correctis.p istā infirmatam intelligit terra decē tribuum q tā erat captiuata p regē assyriop.⁊ p septez qs pōpat int.lligunt septē cognatōes regū malop q ibi regnauerāt.vt dicit hic ra.sa. scz hieroboaz ⁊ dom' sua.baasa ⁊ dom' sua amri.iehu.manaben. phacee ⁊ osee cum dominibus suis.

a Occidit ei sol cuz adhuc eēt dies.q regnū ist fuit captiuatū cū adhuc regnū iude stabat in pspitate sub ezechia
b Et residuos eop.i.illos de regno iuda q dicū (regetur eī' residui.q vtrūq regnū erat ps eiusdez pplī.l.hebraici. c Jn gladū dabo.p chaldeos. d Ue mihi.Hic ois ponit hieremie lamētatio.⁊ diuidit in duas ptes.q prio ponit eī' lamētatio.scōo dñi cōsolatio.ibi. dicit dñs. Circa primū dicat hieremias. d Uemihi mē mea.Ē dicē.pter psecutionē virop anathot.ē ipm.vt dictū est ē.ca.xi.nō subdit. e Quare ge.me vi.tire.q ipm pseqbant.vbis ⁊ facst. f Jn vni.terra.l.illa.q tñ intelligit generaliter.⁊ ois oīdit q nō erat ex culpa sua di.
g Nō feneraui.i.nō cōmodaui.q.d.nullū tractatuz de re tpali cū eis habui vñ possent me odire ⁊ psequi.
h Oēs maledicūt mihi.Ē erat.q vicia.eop arguebat
incurrit eni odiū q arguit criminosos vt dicē Job.os autē. i Dicat do.hic ponit prio dñi osolatio.⁊ secūdo pbē petitio.ibi. Tu scis.⁊ tertio dñi risio.ibi. Propter hoc. Circa primū dicit in pona dñi osolantis hieremiaz.
k Si nō rel.tue in bo.i.misi finis h' negocij vēiat ad bonū tuū.supple nō credat mihi.⁊ est mod' loquēdi qui apud hebreos ōr truncat' vbi oportet aliq̄d supplerī.⁊ eodē mō etiā cū ōr. l Si nō occurri tibi.i.occurraz
m Jn tpe afflictiōis.in hebreo hr.Si non feci tibi occurrere vt.⁊ est eadē sntia.q dñs pōt occurrere p se vl p
alīū. Et exponit istud Ra.sa.dupl'r.vno mō de sedechia
rege iuda q tpe sue afflictiōis misit nūcios ad hier.mā
togās vt oraret deū p ipo ⁊ pplo suo. vt hr.j.xxi.ca. q sedechias ōr: hic inume' chaldeop ipm obsidentiū.vl hieremie.q ipm primisit incarcerari.vt habet infra.cū tñ ex officio regis debuisset eū defendere. Alio mō ō nabuzardan.qui destructa ciuitate ⁊ pplo captiuato occurrit hieremie dando ei munera ⁊ libertatez eundi vel manendi vbi vellet.vt hr infra.xl.qñ sedechias, sacerdotes ⁊ falsi pphete inimici hieremie in angustia ⁊ afflictione erāt.
n Numqd fe.ferrū ⁊c.ferrū hic accipit primo pro rege
afflictionis: ⁊ in tpe tribulatiōis aduersum inimicū.
n Numqd federabit ferrum
ferro ab aq̄lone ⁊ es: o Diuitias tuas ⁊ thesauros tuos
in direptionē dabo grat' in
oīb' pctis tuis: p ⁊ in oīb'
terminis tuis. Et adducaz
inimicos tuos ō terra quā
nescis: q ignis succēsus ē
in furore meo ⁊ sup vos ardebit. r Tu scis dñe: recordare mei ⁊ visita me: ⁊ tuere me ab his q psequuntur me. s Noli in patiētia tua suscipere me. t Scito quoniā sustinui pro te obprobrium
u Jnuenti sunt sermones tui
⁊ comedi eos. v Et factū est mihi verbum tuum in gaudium ⁊ leticiaz cordis mei,
egypti ⁊ vter pro rege babylonis, q vterq; rex erat fortis. Es vero p sedechia rege q erat debilior. Est igit sensus. nūqd rex egypti ⁊ sedechias facīt pacē cū nabucho.qui ōr ferrū ab aquilone. eo q venit extra hierusalē er illa pte.q.d.nō pacificabunt.q sic pphetia tua inuenirer falsa ⁊ magis te pseqrent tanq; pphetā falsum connectū. Ra.sa. dicit q hec est lra vera. Numqd poterit ferrū.ferrū ab aquilone ⁊ es. Ratio huius diuersitatis est.q vbiq; hebraicū hic positum a hieronymo. equocū est ⁊ signat associatiōnē ⁊ fractionem. pri mā significationē seq tur translatio nostra. secām vero Ra.sa.et fm eū p ferrū prio positū intelligit rex egypti. de cui' auxilio cō
fidebat sedechias. p ferrū secō positū rex babylonis. ⁊ q es ipe hieremias qui in fine hui' capituli vocat murus ereus. ⁊ sic est sensus. Numqd rex egypti p suā fortitudinem conteret regē babylonis. ⁊ te q pphetizas pro rege babylonis extra sedechiā ⁊ regē egypti. q.d. nō, imo accidit extraneum. ideo subditur conuertendo sermonē ad re
o Diuitias tu. ⁊ the. tu. in di. da. gra. i. pro (gnū iuda. nullo. Sedechias enī vnā ptē misit regi egypti vt auxiliarez sibi ⁊ nihil ei valuit. vt habebit infra. aliā vero partē rapuerūt chaldei. p Jn om. pec. tu. i. p pctis tuis accident tibi hec. q Et in pom. ter. tu. sicut in oīb' terminis tuis statuisti ydola. vt hr ē. c. xi. r Ignis succēsus est in furore meo. i. zel' vindicte mee. s Et sup vos ardebit. i. vindictā meā nō euadetis. t Tu scis. Hic ponit petitio. q dixerat sibi dñs q finis suus esset bon' ipm osolando. ⁊ petit hui' cōsolatiōis acceleratiōnē di. t Tu scis dñe. innocentiā meā. supple.
v Recorda. mei. me cito cōsolando ⁊ de aduersarijs liberando. x Noli in pati. tua. i. diu supportādo aduersarios meos. vñ in hebreo hr. Noli in plongatiōe tua suscipere me. i. meā petitionē erandire in longinquū.
y Scito qñ. pter te su. ob. q.d. cito debes adhibere remedū. z Jnuenti sunt sermōes tui. s. veritate pleni.
a Et comedi eos. i. suscepi tanq; cibū suauem.
b Et factū est mi. ver. tu. in gau. l. a principio qñ misisti me ad arguēdū pplm. eu' correctionē spālē eo q dixisti ē. ij. Tu aūt fortitudo es cū amatoribo mis. tū reuertere ad me. ⁊ sic exponit ra. sa. aliter exponit sic. ⁊ fa. ē mi. ⁊c. q mā gaudiū ōr ē hoi qñ illustrat reuelatōe dīna ⁊ marie in iuuētute sua. sic fuit de hieremia. vt hr ē. i. ca. et hinc

Ihta v

expositioni p̃cordat lr̃a sequẽs cũ subdit. a Oñi invocatũ est nomẽ tc. eo q̃ suŋ instituŋ tvocor ꝓpha dñi. Et q; ꝓbẽ se abstrahebãt a vanitatibꝫ mũdi vt eẽnt magis apti ad p̃cipiendũ illuminatiões diuias. iõ subditur.

b Nõ sedi tc. gloriat̃ sum. in te nõ in mũdana vanitate. verũtñ q; pcessu tp̃is revelata est hieremie destructio ciuitatis tẽpli diffinitue. ita q̃ sciunt illaŋ ꝓphetiã esse p̃destinationis. de q̃ tñ in principio nesciebat vtuŋ esset p̃destinatõis vel tñ cõminatiõis. q; sicut in cognitiõe naturali est. pcessus de cognitione mutãt̃ detrmiata ad magis determiatã. vt hr̃. i. physicoꝝ. sic frequẽter fit in cognitiõe supnaturali. q̃ pcessus est ꝓ revelationẽ diuinã. iõ

c A facie (sequit. manus tue. i. ꝓpter cognitionẽ vindicte tue future.

d Solus sedebã tãq̃ tristis tꝫ merens.

e Oñi amaritudie replesti me. revelãdo destructionẽ ciuitat̃ et templi diffimitue. tꝫ subdit f Quare fact̃ẽ do. me. ꝓpetu⁹. i. absq̃ cõsolatiõe tp̃ibꝫ meis. q; videbat q̃ ciuitas tꝫ templũ nõ reedificarent tpe suo.

g Facta est mihi q̃si mendaciũ aqua tꝫ infidelitũ. dicunt̃ aque infideles torrentes q̃ ad tp̃s fluũt aq̃s q̃ adueniẽte siccitate deficũt. tꝫ hanc sĩlitudinẽ insinuat ꝓpha q̃ ꝓsolatio tpalis sibi deficiebat q̃ ea indigebat. sicut aq̃ torr̃ntes magt̃ esset necessa

h Ꝓpter hoc. hinc ꝓsit populus meus nisi in q̃. pmittit̃ ꝓbẽ supna ꝓsolatio q̃ ẽ summe appetenda cũ dr. i Si cõuerteris. s. alioq̃s de malo ad bonũ p tuã exhortationẽ. k Cõuertã te. s. ad me dando tibi interna ꝓsolationẽ. l Et ante faciẽs mei stabis. eternaliter videndo clare facie meã cũ angelis.

l: Et si sepa p̃ci. a vili. i. p̃destinatos a p̃scũ l Quasi os meũ eris. q. d. in h loq̃ris. p me q̃ p̃destinatos ab eterno ad gr̃am voco in tpe. alle enĩ q̃ loquit̃ p rege dr os m Cõuertent̃ ipi ad te. malũ diminuẽdo tꝫ te (regis. imitando. n Et tu nõ conuerteris ad eos. i. ad eoꝝ malitiã p̃cedente. q. d. dñs. nõ debes diminutere p̃dicatiõẽ ex h q̃ pauci tibi credũt. tꝫ mlti. ꝓpter h te odiũt. tꝫ qz ero tecũ ꝓtra eos. iõ subdit. o Et dabo te ꝑplo huic tc. intantũ q̃ nõ habebis eos timere. cui⁹ causa subditur.

o Quia ego tecũ sum. q̃ sum vtutis infinite. p Et liberabo te de manu pessimoꝝ. i. sacerdotũ tꝫ pseudo prophetarũ q̃ sub specie sanctitat̃ decipiebãt ꝑplm. tꝫ dicebant hieremiã esse ꝓphetã falsum. tꝫ h est pessimũ. scz sub specie sanctitatis agere malũ. Oñ dicit hieronym⁹. Simulata sanctitas duplex ẽ iniq̃tas q Et redimã te de manu fortiũ. i. regis tꝫ principũ q̃ pseq̃bant hieremiã ad instinctum sacerdotũ tꝫ falsoꝝ prophetarũ.

Jn ca. xx. vbi dr in postilla. Propter manassen tc.

Sc q̃ dr hic. Propter manassen tc. Additio.

b videt esse ꝑ illud q̃ hr̃ Deute. xxiiij. ca. Nõ occidentur filij ꝓ patribꝫ ad q̃ dicẽdũ fm glosam q̃ quõ sctorũ merita ad posteros descendũt. sicut dauid tꝫ ceteroꝝ. tꝫ sic pctorum flagicia si liberi nepotesq̃ similia agerent ad posteros pueniẽt.

Capitulũ. XVI.

T factum est.

e Hic ponit̃ q̃rtũ p q̃ ostdit peccatũ iuda irremediabile ẽ. tũ ad euasionem pene. s. mortalitas hoim futura sine retractione. et dividit̃ in duas ptes. q; prio ponit̃ hui⁹ mortalitatis denũciatio. secundo ibi⁹ cã vel rõ. ibi. Et cũ annũciaueris. Circa primũ dicit dominus hieremie.

b Nõ accipies vxorem tc. et hoc loco dicunt doctores q̃ hieremias mortuus fuit virgo. q; non est aliq̃ mõ verisile q̃ cognouerit mulierẽ fornicarie cũ fuit sanctificatus in vtero matr̃. et habet supra primo ca

pitulo. tꝫ illustratus dono ꝓphetie a iuuentute⁹ vsq; ad mortẽ. Sed ꝓtra hoc posset obiici quod subditur.

c Jn loco isto. et quo videt q̃ alibi accepit vxorẽ. Ad quod dicendum. q̃ argumentum est magis ad oppositum q̃ ad propositum. quia cum dicit. Jn loco isto intelligitur tota iudea q̃ḥ nabuchodonosoꝝ fuit vastata. tꝫ multo magis exclududunt̃ ab eo nuptie in terra aliena scilicet in ægypto vbi descẽdit cũ ꝑplo inde fugitiuo. vt habetur infra xliij. capi. nec habuit ibi materiã leticie seu nuptiarum sed magis tristicie tꝫ miseriarũ ꝓ culpa populi quã arguebat. tꝫ ꝑ pena sequente quã prenudebat. Cetera patent vsq; ibi. d Ne ingrediaris domũ conuiuij. s. gaudiosi. q. d. nõ immunet ipse gaudij sed doloris.

e Neq; vades ad plangendũ. scz mortuos. tum qz non vacabat a licui plangere amicum mortuũ. ꝓpter ꝓximuŋ insultum chaldeorũ. tum quia ꝑ numia angustia meliores conditionis reputabant mortui q̃ viuentes. Cetera patent vsq; ibi.

f Et non se incident. in hebreo habetur. Tacerabunt vngubus.

g Neq; caluiciũ fiet ꝑ eis. i. eradicatio seu tonsio capilloꝝ. talia enĩ fiebãt tũc in luctu mortuoꝝ. h Et non frangẽt inter eos lugẽti panẽ tc. ꝓueniebãt cui⁹ amici defuncti ad mãducandũ tꝫ bibẽdũ cũ filio et⁹ vel alio rep̃e sentante ꝑsonã defuncti ad consolationez ꝓ morte eius

c adhuc fit in pluribꝫ tertis. p ℞ aũt qđ hic ꝺr q̃ talia nõ fient. ꝺ. sig̃atur q̃ nõ vacabit aliqꝫ flere mortuos. nec flentes ꝯsolari rõnibus p̃dictis. b Et cũ annũciaue ris. Hic ꝯfert ponit̃ dicte mortalitatis rõ. & diuiditur i duas. q̃ primo explicat causa. scõo replicatur pena. ibi. Et eiciaz. Prima pars patet vsq; ibi.

i Quia dereliq̃runt me p̃es vr̃i. negligendo diuinũ cultũ.

k Et abierũt p̃ deos alienos. p ydolatriã. ℞ ptz Exo. xxij. in adoratiõe vituli. ꝯfatus & in libro Judic. quasi p totũ.

l Sed & vos peius opati estis. q̃ nõ soluz colui⁹tis ydola. sz etiã ea posuistis in tẽplo dñi. vt hẽ. iiij. Reg. xxi. qđ nõ fecerũt patres vr̃i. & in ℞ etiam estis obstinati. ió subditur Ecce enĩ vnusq̃sq; &c.

m Et eiciã &c. Hic ꝯfiter replicat pena. & diuidit in duas ptes q̃ primo ponit iudeoꝝ reprobatio. scõo gentium vocatio. ibi. Dñe fortitudo. Circa primum dicitur.

m Et eiciaz vos de terra hac &c. ℞ fuit impletũ q̃n nabucho. in babyloniaz transtulit pplm. vt habet. j. iij.

n Et fuiet ibi dñs alienis. q̃ multi iudeoꝝ adheserunt ydolatrie babyloniorũ.

o Qui nõ da. vo. requiem. q. d. ibi afflige mini valde dura futurũte. ideo sequitur.

p Ecce dies veniẽt &c. p hoc innuit seruitute babyloniacaz fore duriorẽ egyptiaca. q̃ faciet oblionisci fuitutis egyptiace. & liberatio de babylone liberatione de egypto. motus enĩ maiores depellunt minores. lib. de somno & vigi.

q Ecce ego mittã pisicatores multos. i. chaldeos q̃ ceperũt habitatores hierlm tanq̃ pisces ꝯclusos intra rhete.

r Et post hec eis mittã mul. v. q̃ rex sedechias et viri bellatores & plures alij de hierlm fugerũt p viaz occultã. sed chaldei ad modũ venatoꝝ insecuti sunt eos et ceperũt. vt habet. iiij. Reg. xxv.

s Et ve. eos de oĩi monte &c. i. de oĩbꝫ latibulis vbi refugient.

t Quia ocli mei sup oẽs vias eoꝝ. i. sup oĩa mala opa sua ad puniendũ.

v Et reddã primum duplicia. q̃ peccauerũt. i. pctã cordis & opis ipoꝝ. vel pctã ptra deũ & ꝯ primũ puniã debite anteq̃ reuocẽ eos de babylone.

y Quia ꝯtaminauerũt terrã meã. s. iudeã q̃ erat ꝺiuino cultui deputata rõne tẽpli qđ erat in ea. y In morticinis ydoloꝝ. i. in alijs ydolis immolatis.

z Dñe. Hic iuxta delectionẽ iudeoꝝ ponit̃ vocatio gentiliũ ad fidẽ. sicut fit in pluribꝫ locis in ꝓphetis. & q̃ istud fuit ex maxima ꝺi misseratione & potẽtia. ió ꝓpha dei potentiã cõfitetur di.

z Domine fortitudo mea. id ẽ aggredietẽdo magna ꝯfidês de virtute tua.

a Et robur meum. i. me roborans in sustinendo aduersa.

b Et refugiũ meum. ℥ imminẽtia pericula.

c Ad te gẽtes. i. gentiles

d Clement. Ctiles p fidẽ ad apostolorum p̃dicationem.

e Ab extremis terre. q̃ in oẽm terrã exiuit son⁹ eoꝝ. ps. xviij

f Et ꝺicẽt tuã deitatem ꝯfitendo.

g Vere mẽdaciũ. in cultu ydolorum.

h Possederũt p̃es nr̃i. sic enĩ dicebãt gẽtiles quersi p apl̃oz p̃dicationẽ de ydolis que patres eoꝝ colueraut. ideo subditur.

i Numq̃d faciet sibi hõ deos. q. ꝺ. non. sed magꝝ eõuerso deꝰ facit homies. ió ꝯcludit de ydolis. Et ipi non sunt dñi. & subdit in psona dñi

k Idcirco ecce ego ostendã eis. id est gentilibꝫ ad fidem vementibꝫ.

l Per vicem hãc. i. apl̃os. q̃d ostendit subditur.

m Ostẽdã eis manũ meã. i. potẽtiã in op̃ibꝫ miraculosis ad ꝯfirmationẽ veritatis p̃dicate p apostolos. Fm q̃ ꝺr Dat ei virtutem. Ca. At illi pfecti p̃dicauerũt vbiq; dño cooperante & sermonem ꝯfirmante sequentibus signis.

n Et sciẽt q̃ nomẽ mihi dñs. in hebreo hẽ hic. Nomẽ dñi tetragrãmaton. qđ est appropriatũ summo creatori Gentiles enĩ videtes miracula q̃ nõ poterant fieri nisi virtute diuina. statim ꝯfitebant diuinitatẽ christi. in cuius noĩe hec fiebãt. Totũ aũt istud ab illo loco. Ad te gẽtes exponit ab aliqbꝫ cõiter ad lr̃am p̃cedentẽ de iudeis reuertentibꝫ de babylone cũ qbꝫ plures gentiles cõuersi ad iudaismũ redierũt. & vtriq; ꝯfitebant p̃es suos i ydolatria errasse. & ptz applicatio lre ad hanc sententiã.

In capitulo. xvi. vbi dicitur in postilla. Non ingrediatis domũ conuiuij.

Additio. i.

Bi lka nka hz. Comuni. in hebreo hē q̄dā victio
v q̄ significat ꝓmittū nō simplr sed ꝓmittū lugētiū
tiū. vñ glo. in ℔ loco. Vos est lugentibꝫ ferre ci-
bos ⁊ parare ꝓmittū. vñ alibi. Date vinū his q̄ sunt in lu
ctu vt obliuiscantur doloris. hec in glo.

In eo. ca. vbi dr in
postilla. Ecce dies ve
nient dicit dñs.

Additio. q.

Liberatō ab e-
l gyptiaca ca-
ptiuitate qua
si incōparabiliter exce-
dit liberatōnē a capti
uitate babylonica. illa
enī fuit cuꝫ maximis
miracul' et portentis
⁊ cū vera libertate et
triūpho sine aliq̄ us-
go gentiū. cui' oppositū
ꝓtigit in babyloni
ca captiuitate. vnde
in tēplo scdo celebra-
bat festū pasce in me
moriā liberatiōis egy
ptiace. vñ Lu. xxij. ca.
Appropinq̄bat āt pa-
sca dies festꝰ iudeoꝝ.
vñ de illo tēplo nōve
rificaret illud qō ℔ dr
nō dicetur vltra viuit
dñs q̄ eduxit filios i-
rael ō terra egypti. cū
in illo tpe vigebat me
moria liberatiōis egyptiace sicut in primo templo. ⁊ iō
hec ꝓphetia de tpe redēptōis xp̄i intelligēda est. q̄ q̄dē re-
dēptio incōparabr excedit redēptionē egyptiacā. vñ i glo
sa. ℔ qō dr nō sub cyro sed sub christo cōpletū est.

M ca. xvi. vbi dr. Mō ingrediar Replica.
i domū ꝓmiū. posti. dicit gaudiosi. Burg. lugen-
tiū tiū. q⁊ mos est iñt ferre cibos ⁊ parare ꝓmi-
tiū lugētibꝫ. q⁊ alibi dr. date vinū his q̄ sunt in luctu vt
obliuiscanī doloꝝ. hec Burg. sꝫ hec expositio videt ꝓtra
lram q̄ dicit. nō ingrediar ad ꝓmiū. Burg. aūt ꝑcipit i
suo sensu parari ꝓmiū. ⁊ sic glo. Burg. ꝑcipit qō lra. p-
hibet ⁊ interdicit. In eodē ca. vbi dr. Ecce dies venīt
⁊c. expōit postil. quī lra sonat q̄ fuit babylōica fuit du
rior egyptiaca ⁊ liberatō ab illa fuit gl'iosior ⁊ cōpēdiosi
or q̄ ab ista. ℔ sane intelligēdo de liberatiōe cōpleta. q̄ p
ꝓmittit tpe scdi tēpli fuit ꝓsūmata. Istā supplctionez ponit
postilla. j. xxij. ca. ⁊ p eā tollit obiectio Burgē. in ℔ loco
Ea que ab ℔ loco vsq̄ ad. xli. ca. Burgēsi. facit sunt mo-
dice speculationis.

Capitulū. XVII.

Ecatū iuda. hīc ponit q̄ntū ad ofendū pctīi
p ppli iude insanabile p ℔ q̄ dr. Scriptū stilo fer-
reo in adamāte q̄ scriptura est indelibil. ⁊ diuidi
tur ℔ ca. in duas ptes. q⁊ prio ponit ppli iude reproba-
tio. scdo hieremie dēpcatio. ibi. Sana me dñe. Prima in
duas. q⁊ primo ponit reprobatio ppli. ꝓpter eius ydola
triā. scdo ꝓpter ipi' falsaz ꝓfidentiaz. ibi. hec dicit. Circa
a Pecca. in. scri. est stilo ferreo. id est p (primū dicit.
sculpturā. b In vngue adamantino. i. in lapide ad-
amantino ad modū vnguis poliro. ⁊ in ℔ designat inde-
lebilitas hui' pcti ⁊ ei' manifestatio coraz deo. c Ex-
aratū. i. scriptū. d Sup latitudinē. in hebreo hē. Su
per tabulā cordis eoꝝ. ex ℔ ptz q⁊ in vngue adamantino
significauit coꝝ ppli iude. qō sic notat ꝓpter obstinatio-
ne in peccato. In hebreo habet. In vngue samir. ⁊ dicit
hebrei q⁊ samir est nomē vermis. cui' sanguis hz vim ca
uandi ⁊ incidendi lapidē. ⁊ fm hoc vnguis non accipit
hic ꝓ polītione sꝫ ꝓ vtute illi' sanguinis. ⁊ fm eos sic fu
erunt scissi lapides q̄
ponebant in tēplo sa-
lomonis sicut dictuꝫ
fuit. iij. Reg. vi. sup il
lud. Malleus ⁊ securꝫ
nō sunt audita in do-
mo dñi cū edificaret.
e Et in cornibꝫ ara-
rū eoꝝ. q⁊ ibi erūt scul
pta nōia ydoloꝝ.
f Cū recordati fue-
rint filij eoꝝ ⁊c. unita
tes ydolatriā patrū i
omibꝫ locis vbi pōes
eoꝝ sacrificabāt ydol
g Fortitudinē tuaz.
id est bellatores tuos
h Et oēs thesauros
tuos. i. oēs diuitias.
i In direptionē da
bo. ipis chaldeis q̄ di
ripient sibi omia.

Ecatū in XVII
p da scriptuz est stilo
ferreo' i vngue ad-
amātino: exaratū sup lati-
tudinē cordis eoꝝ: ⁊ i cor-
nibus araꝝ eoꝝ. Cū recorda
ti fuerint filij eoꝝ araꝝ sua-
rū: ⁊ lucorū suoꝝ. lignoꝝq̄
frondētiū in montibꝫ excel-
sis. sacrificātes i agro: fortī
tudinē tuā ⁊ oēs thesauros
tuos in direptionē dabo: ex
celsa tua ppter pctā in vni
uersis finibꝫ tuis. Et relin
queris sola ab hereditate
tua quā dedi tibi ⁊ faciā inimicꝫ tuis i tra quā
ignoras. Ofn ignē succēdi
sti i furore meo vsq̄ i ⁊ternuz
ardebit. Hec dic dñs Ma
ledict' hō q̄ confidit in hoīe: ⁊
ponit carnē brachiū suū: et
a dño recedit cor ei'. Erit
enī q̄si myrice in deserto. ⁊
nō videbit cū venerit bonū
sed habitabit in siccitate i de-
serto in terra salsuginis et
inhabitabili. Bndictus vir
q̄ confidit i domino dñi: ⁊ erit
dñs fiducia ei'. Et erit q̄si
lignū qō trāsplantat super
aq̄s. qō ad humorez mittit
radices suas: ⁊ nō timebit
cū venerit est'. Et erit foliū
ei' viride: ⁊ i tpe siccitatis nō
erit sollicitū. nec aliq̄n desi-
net facere fructū. Prauuz
est cor hominis ⁊ inscruta-
bile. Quis cognoscet illū:
Ego dominus scrutās cor

k Propter pctā in
vniuersis finibꝫ tuis. q⁊ nō solū
in hierlm sꝫ in oībus
ciuitatibꝫ iudee vige
bat ydolatria vt habe
tur supra. xi.

l Et relinq̄ris sola.
m Ab hereditate tua. i. a terra iudee.
n Ofn ignē succēdisti. i. occasionē te punīēdi mihi pbu
isti. o Usq̄ in ⁊ternū ardebit. ℔ dr q̄tū ad illos q̄ in
peccatis suis mortui sūt ⁊ sic nō tm̄ tpaliter sed ⁊ternali
p Hec dicit. hīc ꝓsequēter ponit re- (ter punīti sunt
probatio populi iude ꝓpter falsam ꝓfidentiā. ⁊ prio pro
pter ꝓfidentiā in egyptijs. scdo ꝓpter ꝓfidentiaz in diui
tijs ꝓprijs. ibi. Prauū est. Circa primū dr. q Maledi
ctus homo qui confidit in homine. sicut fuit sedechias
cū populo sibi assentiente qui contra nabuchodonosor
confidebat de auxilio regis egypti ⁊ de dei auxilio diffi
debat. ideo subditur. r Et a domino recedit cor ei'.
quia confidere de homine. dum tamē confidentia prin
cipaliter sit in deo non est malū.

s Erit enī quasi myrice in deserto. i. sine fructu bono
sicut myrica que alio nomine vocat genesta. est enī fru
ctetum inutile ad edificationē. nec facit fructū qui est cō
ueniens ad nutritionem. t Et non videbit cum ve-
nerit bonū. quia sedechias fuit excecatus ⁊ in babylonē
ductus. ⁊ ibi in amaritudine mortuus. ideo subditur.

v In terra salsuginis. i. amaritudinis Et q⁊ in ꝓpio in
de erant alij boni. vt hieremias. baruth. et ebdamelech
in dño ꝓfidentes. iō de talibꝫ subdit. Benedictus vir ⁊c.
⁊ patet sententia vsq̄ ibi. p Et nō timebit cum vene
rit estus. scilicet tribulationis. sicut enim lignum super
aquas plantatum nō perdit viriditatē aduenīente estu.
sic homo bonus non relinquit iusticiaz aduenīente tri
y Prauum. hīc consequenter (bulationis tempore.
ponitur reprobatio populi propter confidentiam in su
is diuitijs cum dicitur. y Prauum est cor hominis
id est pronum ad auariciaz. z Et inscrutabile. ab ho
mine qui tm̄ videt ea que patent. primo Regū. xvi. capi.

nō tñ a deo.iō sequtur. a Ego dñs scrū.cor.i.cogitatiō
b Et ꝓbans renes.i.examinans affectiones. (ones.
c Qui do vnicuiq; iux.vi.su.p̄uās euz diuitijs male
acq̄sit.iō sequit. d Perdix fouit.s.ona q̄ nō peperit
furāf eni aliena ouā t fouet ea.s; pullī inde nati audien
tes voce ꝑprie matr̄
quadaz industria na
turali currūt ad eam
alienā dimittentes.t
tunc pcipit se fatue e
gisse ī furto t fortu ali
enoz ouoꝝ.t hec pa
rabola applicaf ad po
pulū iude q̄ bona alie
na male aggregaue
rat cum subdit.
e Fecit diuitias t nō
in iudicio.nō mō licito
sed illicito.
f In dimidio di.su.
derelin.eas.male gra
tis suis chaldeis eas
rapientib. g Et ī
nouissimo suo erit in
sipiens.i.tūc pcipiet
insipientiā suā alienā
bōa illicite sibi aggre
gando. Sed q; ī ꝑsō
illo erāt aliq̄ boni vt
ꝓdictū est q̄ nō pone
bāt spem suā in bōis
tpalibꝫ sz in spūalibꝫ
t eternis.ideo subdit
quantū ad eos.
h Solū glo.altitu.
a punc.i.celū empy
reū qđ est altissimuz.
qđ dr solū glie. q; de
us ꝑsidens oīz creatu
re ibi dare videtur et
laudaf a beatꝫ a prin
cipio ꝓfirmatōis san
ctoꝝ angelorꝝ et deie
ctōis malorꝝ.nec pōt
hoc ꝓpriēter intelli
gi de tēplo salomōis.
q; nō fuit factū a pn̄
cipio tpis.sed erunt
celū empyreū fuit fa
ctū angelis repletū.
i Locus sanctifica
tionis nre.q; nullus
pōt ingredi nisi sctūs
k Expectatio israel
supple est iste loc⁹ glo
rie.t accipit hic israel
p bonis de ꝑsō israel.t
iste locus fuit ꝑmissus abrae t semini eius. Beſi.re.vt
plen⁹ dictū fuit ibidē.t ex hꝫ p oppositū ꝓcludit hieremi
as dānationē malorꝝ dicēs. l Dñe oīs q̄ te derelin
quūt.p ydolatriā t alia opa mala. m Confundātur.
q; ꝓfunditer puniēt.t modus punitionis subdit.
n Recedentes a te in terra scribent.i in inferno. qui
a doctorib⁹ esse sub terra dr. o Qñ dere.re.aq̄ vi.
dñm.a q̄ fluunt oēs gre.q̄ dicunt aque viue. eo ꝙ dedu
cūt ad vitā eternaz Joh.iiij.Qui bibent ex aqua quam
ego dabo ei fiet in eo fons aq̄ salientis in vitā eternam.
p Sana me. Hic ꝓfr ponit ipius hieremie dēpcatio.t
scōdo dñi trisio.ibi. Hec dic. Circa primū dic hieremias.
p Sana me dñe ab infirmitate culpe. q Et sana
bor.q.d.de hac infirmitate nō possum sanari nisi p te.li
cet enī esset iustus.tñ
nō fuit īmunis ab oī
culpa saltē veniali.
r Saluuz me fac.ab
insidiantib⁹ mihi in
s Et saluus (deus.
ero.q; nihil pfr̄ō te.
t Qm̄ laus mea tu
es.s. abiectme t fina
v Ecce ipi (liter.
dicūt.ad me derisorie
x Ubi est ꝙbuz dñi.
id est vbi est pena ca
ptiuitatis quā in no
mine dei denunciasti
nobis. y Veniat.
q.d.certi sum⁹ q̄ non
veniet.q; tu es falsus
ꝓpheta.
z Et ego nō suz tur
bat⁹. turbatiōe rōnez
subuertentē.ꝙpter ver
a Te pasto (ba eoz
rē sequens. mandata
tua exequendo.
b Et diē hois.i.vi
tā carnalē t delitiosaz
c Nō desideraui.tu
scis qui secreta cordi
um cognoscis.
Qđ egressum ē de la
bijs meis.peccatores
arguendo. e Re
ctū in ꝑspectu tuo.fu
it.ſ eni feci de mādā
f Non sis (to tuo.
mihi tu formidini.id
est pena quā sup po
pulū inducere dispo
suisti.nō veniat super
me.ideo subdit.
g Spes mea tu in
die afflict. future per
chaldeos quā p te spe
ro euadere.sz sup ma
los veniet.iō subdit.
h Cōfundant t.c.i.
ꝓfūdēt.ita q̄ ſ loq̄tur
optatiue sz magz dnā
ciatiue ꝺ malo ruīo.
pōt etiaz dici q̄ loq̄t
optatiue ñ sitiēs ꝙsi

b t ꝓbās renes: c q̄ do vnicui
q̄z iuxta viā suā: t iuxta fru
ctū adinuētionū suaꝝ. d Per
dix fouit q̄ nō pepit. e Fecit
diuitias t nō ī iudicio f In
dimidio dierꝫ suoꝝ derelin
quet eas: g t ī nouissimo suo
erit insipiēs. h Solū gl̄ie al
titudinis a principio locus
scīficatiōis nr̄e. k expectatio
isr̄l. l Dñe oēs q̄ te derelin
quūt. m ꝙfundent: n recedētes
a te in t̄ra scribent: o q̄m de
reliq̄runt venā aq̄rū viuēriū
dñm. p Sana me dñe. et sa
nabor: q saluū me fac. t salu⁹
ero. r q̄m laus mea tu es. s Ec
ce ipi dicūt ad me. t Ubi est
ꝙbū dñi? v Veniat. x Et ego
nō sum turbat⁹. y a te pastorez
sequēs: z t diē hois. b nō desi
deraui. tu scis. c Qđ egres
sum est de labijs meis: d rec
tū in ꝑspectu tuo fuit. e Nō
sis mihi tu formidini: f spes
mea tu in die afflictionis.
g Cōfundāt qui me ꝑsequū
tur. t nō ꝙfundar ego. pauē
ant illi. t nō pauē ego. Ind
uc sup eos diē afflictōnis
h t duplici ꝯtritiōe k contere
eos. l Hec dicit dñs ad me.
Vade. t sta in porta filioruz
ꝑpli mei p quā ingrediūtur
reges iuda et egrediunt. et
in cūctis portis hierl̄m: t dī
ces ad eos. Audite ꝙbū dñi
reges iuda: t oēs iuda: cun
ctiq; hītatores hierl̄m q̄ in
gredimi p portas istas. m Hec
dicit dñs. Custodite aīas
vr̄as: t nolite portare pon
dera in die sabbati. nec infe
ratis p portas hierl̄m: t noli
te ejicere onera de domib⁹
vr̄is in die sabbati: n t oēm
opus nō facietis. Sanctifi
cate diē sabbati sicut pręce
pi patrib⁹ vr̄is. Et nō audi
erunt nec inclinauerūt au
rē suā. sed indurauerūt cer
uicē suā ne audirēt me t ne
accipent disciplinā. Et erit
si audieritis me dicit dñs vt
nō inferatis onera p portas
ciuitatis hui⁹ in die sabbati
t sī scīficaueritis diē sabba
ti ne faciatis in eo oēm op⁹
ingrediēt p portas ciuitatis
hui⁹: reges t principes sedē
tes sup soliū dā: t ascēdētes
in curribꝫ t equis ipi t prin
cipes eorū viri iuda t hītā
tores hierl̄m: t habitabit ci
uitas hec in sempiternum.
Et venient de ciuitatib⁹ iu
da ī circuitu hierl̄m: t de trā
beniamin t de cāpestribꝫ t
de mōtosis t ab austro por
tantes holocaustū et victi
mā t sacrificiū t thus: t in
ferent oblationez in domuz
domini. Si autem nō audi
eritis me vt scīficetis diem
sabbati t ne portetis on⁹ t ne
inferatis p portas hierl̄m:

penā sz approbās dīnā iusticiā. fm illd ps.lvij. Letabit⁹ iu
st⁹ cū viderit vindictā i Et du.ꝓtri.i.mortis captiuita
tis.q; aliq̄ fuerit interfecti t aliq̄ captiuati l Eo.eos.i.
ꝓteres.vl optādo dīnā iusticiā vt dñs ē. l Hec dic.ſ
ponit dñi trisio in q̄ ꝑcepit hieremie q̄ tioze hoim no di
mittat mala arguere. t spāliꝫ ꝺ sabbati violatōe. ſ pcipi
endo assecurat eū. t ꝑz lr̄a sq̄z ibi m Et oē o. t cēq̄ ſ itelli
git ꝺ ope fuli seu corpali impediēte reuerēti sabbati. ſ i
opa corpalia nō ꝓhibeant q̄ ſ ꝑterāt bonō mō differri.

nec anticipari.sicut aīalia adaquare.ꝛ pabulū eis ꝓbere.ꝛ in casualibꝫ remediū adhibere qñ piculū erat in mora.sicut bouē lapsuz in foueā unde leuare.ꝛ silia poterāt fieri licite.ſm ꝙ dicat saluator Lu.xiij.ꝛ xiiij.ꝛ ß mō machabei pugnauerūt ꝛ inuadētes eos die sabbati.i. Da chabe.xij.Cetera patent in littera vsq; ibi.

n Succendā ignez i portis eī. ß fiet,iplētū qñ nabuzardā incēdit domum dñi.ꝛ domum regis ꝛ domos hierlm per circuitum ei⁹.Regum vltimo.

o Et non extinguet sez ꝓ hūanū officiū,sz tm̄ ꝓ materie cōbustionis defectū. chaldei enī q̄ eū accēderāt nō extinxerūt.nec ꝓplus inde.q̄ parti erat mortuus.ꝑtim captiuat⁹.

Caplm.XVIII.

Erbum qđ factū ē.Hic ponit sextus modus ofidēdi pcm̄ inde irremediabile p similitudinē figuli.vas dissipatū reformātis eo ꝙ lutū non resistebat ei.sz ppls inde in pcō obstinat⁹ resistebat dīne gē.ꝓpter qđ iusto dei iudicio permissus ē pire.et ſm ß ꝑfis capi.in duas ꝑtes dividit.q; primo ponit miseratio di benigna.secō obstinatio populi maligna.ibi. Qui dixerunt.Circa primū exemplū de figulo ꝛ luto ꝑmo ponitur cū dr. b Surge ꝛ descēde in domū figuli.ꝛ ptz littera.secō ad ꝓpositū applicat cū dr. c Hūq̄d sicut figuli ꝛc. q̄d placuerit mihi.q.d.sic.tñ ex pte materie est dissimilitudo.q; lutū nō habet aliq̄d unde possit se subtrahere a figuli ordinatiōe.sed hō habet liberū arbitriū ꝑ qđ pōt declinare a divina lege ꝑ pcm̄.Verūtm̄ ß mō exiens dei ordinationē ex pte una.reincidit in eā ex pte altera.sez in ordinē diuine iusticie punientis de⁹ culpe.Verūtm̄ q; de⁹ semp paratꝰ est misereri ꝛ parcere penitentibꝫ.ideo

d Repente loq̄r aduersus gentē ꝛc.cōminan (subdit, do ei penā ꝓpter culpā suā. e Si pniam egerit gens illa.de pcīs suis vere penitēdo. f Agam ꝛ ego penitentiā.nō inferēdo penā cōminatā.ꝛ io inducit populū inde ad penitentiā ꝑ hieremiā dicens.Nunc ergo ꝛc.

g Ecce ego fingo.i.inferre dispono.dicit tñ fingo proseq̄do parabolā de figulo. h Cōtra vos malū.s.pene vobis inferēdo. i Reuertat⁹ vnusq̄sq; mala relinq̄do. k Et dirigite vias vr̄as.in bonis vos exercē

l Et studia vr̄a.de talibꝫ meditando.ꝛ supplendo.dū est.ꝛ ego penā cōminatā retractabo.Circa p̄dicta sciendū⁹ q; pnīa in deo nō hz locum.ita ꝙ velit aliq̄d.ꝛ postea nolit illud.q; volūtas eī⁹ est imutabilis.sz sicut nr̄ intellectus imaterialiter intelligit materialia,ita voluntas diuina inuutabiliter vult mutabilia. Sciēdū tñ q; cōminationes penar ꝛ promissiones bonor aliqñ denūciant⁹ put sunt in dispositione mentis diuine.ꝛ sic venit in effectū imutabiliter.ꝛ ß mō dixit samuel de abiectiōe saulis i.Reg.xv.Porro trūphator⁹ in isrl nō parcet ꝛ penitudi ne no flectet.neq; enī hō est q̄ agat pniam. Aliqñ vo denunciant⁹ ꝛ cōmuni⁹ put sunt i causis secūdis videlicet i hoīm mentis vel demeritis ꝓpter q̄ ſm legez diuinā aliq̄ meruerunt p̄miari vel puniri.ꝛ talia nō semp eueniunt sicut fūt nunciata.q; cause iste fūt mutabiles.pūt enī hoīes mutari de malo in bonū ꝛ ecōuerso.ꝛ sic dr Jone.iij. Adhuc.xl.dies ꝛ nūme subuertetur. sic enim demeruerāt pctā ninue.sz q; nīi uite egerūt pniaz subuersio nō fuit secuta. vt dr ibidē. sic g̃ dicit hic ꝛ in aliis locis scripture dīs penitere. eo ꝙ ad modū hois penitentis se hz ūsq; tuz nō facit qđ p̄dixit sicut hō penitēs.de ß qđ ꝓposuit illud non facit.volūtas tñ hois in ß mutat⁹.non vero divina.

m Qui dixer⁹. Hic ꝓsequēter ponit iudeoꝝ obstinatio maligna. Et primo contra dīm. secō contra eī⁹ nunciū.ibi Et dixerūt Circa primū dicitur.

m Qui dixerūt.s.iudei in malo obstinati n Desperauimus.s.de dei auxilio ꝛ eius ꝓmissionibꝫ.ꝓpter ß enī recurrebant ad hūanū remediū.vt dictū est ca.p̄cedēti.

o Post cogitationes enī nr̄as ibim⁹.et vnusq̄sq; prauitatē cordis sui mali faciemus. Jdeo hec dicit dominus. p Jnterrogate gentes q Quis audiuit talia horribilia r p fecit nimis s virgo israel. t Nunquid deficiet de petra agri nix libani: aut euelli possunt aque erumpentes frigide ꝛ defluētes

m Qui dixerūt.s.iudei in malo obstinati n Desperauimus.s.de dei auxilio ꝛ eius ꝓmissionibꝫ.ꝓpter ß enī recurrebant ad hūanū remediū.vt dictū est ca.p̄cedēti.

o Post cogitationes enī nr̄as ibimus.absq; freno ꝛ retinaculo.ideo admiratiue sequitur.

p Jnterrogate gentes.id est gentiles legem a deo nō habentes.

q Quis audiuit talia horribilia.a gentibus facta.

r Que fecit nimis.reiterando ꝛ continuando.

s Virgo israel.id est populus iuda.quasi diceret.iter gentiles nō inuenient talia.q; sicut habet supra.xij.capi. quelibet alia gens colut ꝓ dō illud qđ primo recepit ꝛ nō mutauit.populus aūt israel frequēter mutauit.ꝛ in ydola multa.ꝛ in admiratione huius subditur.

t Nunquid de petra agri deficiet nix lybani. Jn monte lybani descendebāt nues.vt dicūt aliqui exp̄sitores in tanta abundantia.q; ex earum resolutione cōtinuabatur riuus descendens ad agros petrosos.

v Aut euelli possunt aque erumpentes frigide ꝛ defluentes.de fontibus abundantibus. Per istas similitudines arguitur malicia iudeoꝝ.quia ēuis aque riuales et fontales cognitionem non habeant.tamen cursum suum debitū teneant. Judei autez ad imaginem dei ꝛ lege

dmina directi a deo totaliʒ retrocedebāt p ydolatriaʒ,nō
sequtur. r Quia oblit⁹ est mei po.me.dimittēdo cul
f Frustra libātes.ydol' imporētibꝫ ad eos (tum meū.
aduuādū. ʒ Et impingētes in vijs suis.cadendo de
peccatis in pctā. a Et in semitꝫ se.i.in ydolatrijs q̄bꝫ
tūc sectm erat ifectus.

b Jn itinere nō trito.via eni regia dr trita.r illa est p decalogi
p̄cepta quaʒ iudex dimisērat r p aliā incedebāt.Jn hebreo aūt
sic hr.Jūq̄d derelinquet de petra agri ni
uē libani qō sic exponit.Mūq̄d derelinquet
hō sitiens niues libani.aquā frigidaʒ ad
modꝫ minis de libano.r ponit De petra a
gri.i.de agro petroso.
q̄ in aliquo aḡruz cur
rentiū solēt esse lapilli.q.d.nō derelinquet
imo cū magno desiderio accipiet eā ad po
tandū. Aut auelli possunt.s.de facili ab ho
mine sitiente. Aque erūpentes de libano
Frigide effluētes. q̄si di.nō. r sunt eedeʒ aq̄
que primo designant
sub noīe niuis cuʒ dr
nix libani. De monte
eni libani fluūt aque
abundātes r optime
De q̄bꝫ dr Canticoꝝ
iiij. Fons hortoꝝ puteus aq̄rū viuentiū. q̄ fluūt impetu
de libano. Igit sensus hui⁹ lr̄e est q̄ hō sitiēs nō dimit
tit aq̄s ista volūtate.p̄ria.r si aliqs velit eas ab eo au
ferre resistit q̄tū pōt violēte.r p hō designatur malicia
pl̄i inde q̄ volūtarie relinquerat dñm q̄ est vena aq̄ꝝ vi
uentiū.vt dictū est ca.p̄cedēti.nō subdit. Quia oblit⁹ es
mei pl̄s me⁹.r exponatur vt prius vsq̄ ibi.

c Ut fieret terra eoꝝ in desola.vbi ponit pena sequēs
malicīā p̄dictā.p̄ter quā terra iude fuit p chaldeos va
stata. d Et in sibilū.i.in derisionē. e Omis qui
p̄terierit p eā obstupescet.de tanta destructiōe. f Et
mouebit caput suū.notādo q̄ hō tigerit p̄ter magnam
malicīā habitatoꝝ.nō subdit. g Sicut vent⁹ vrens.q̄
h Dorsum r nō faciē ostendā eis.i.nō (dispgit r p̄sumit.
iuuabo eos.sicut hō vertit dorsum illi cui nō vult p̄stare
auxiliū i Et direxit.Hic p̄sit ponit obstinatio iudeo
rū p̄tra dñi nunciū.r diuidit in duas.q̄ primo hec obsti
natio ponit.r scdo hieremie dep̄catio.ibi. Attende dñe.
Circa primū sciendū q̄ dñs in filijs isrl̄ instituit sacer
dotiū.vt hr Exo.xxix.r hō ad colendū dñm r docendū de
lege dñi q̄lm. Sicr instituit.lxx.viros de senioribꝫ ista
el q̄ cū moyse sustinerēt onus regiminis pl̄i.Jn hiericho.ri
r extūc vsq̄ ad destructionē ciuitatiʒ r tēpli fuerūt sic sta
tuti.lxx.viri q̄ cū rege r summo sacerdote determinabāt
causas arduas. Sicr p̄misit ppl'o dare ppbas p successio
nē tpis. Et q̄ ista tria a deo fuerāt instituta credebāt ali
q̄ r maxime illi de anathot q̄ semp durarēt.p̄ter q̄d ver
ba hieremie p̄trariū asserentiʒ p̄dēnabāt r eū p̄sequebātur.

Et hoc est q̄d dr. i Et direxit ad inuisce p̄ferendo.
k Uenite r cogite.cō.hiere.cogi.i.vias p̄cientes ad
eū occidendū tanq̄ ppbam falsum. Cuius causa subdit.
l Nō eni p̄bit lex a sacerdote.q̄n possit de ea pl'm do
cere. m Neq̄ p̄silium a sapiente.i.a sapientibꝫ.ponēdo
singulare p plurali.sic
dare q̄ steteri in p̄spectu tuo
vt loq̄rer p eis bonū r auer
tere indignationē tuam ab
eis. n Propterea da filios
eoꝝ in famē:et deduc eos in
manꝰ gladij Fiāt vxores eo
rū absq̄ liberis r vidue r viri
earū interficiant mortē. Juue
nes eoꝝ p̄sodiant gladio in p̄
lio: o audiat clamor d̄ domi
bus eoꝝ. p Adduces eni sup
eos latronē repēte.q̄ fode
rūt foueā vt caperēt me:et
laqueos abscōderūt pedibꝫ
meis. Tu aūt dñe scis oē p̄si
liū eoꝝ adūsuz me in mortē.
q Ne p̄picieris iniq̄tati eoꝝ:r
p̄ctm eoꝝ a facie tua nō de
leat. Fiāt corruētes in cōspe
ctu tuo: r in tpe furoris tui
abutere eis. .XIX.

h s Ec dic dñs. Vade et
accipe lagūculā figuli

est mus fruſtra libātes r ipingē
tes in vijs suis: t in semitꝫ se
culi.vt ābularēt p eas in itinere non tritō: vt fieret tra
eoꝝ in desolatōem u in sibilū
sempiternū. Omis q̄ p̄terierit p
eā obstupescet: et mouebit
caput suū. Sic vētꝰ vrēs di
spergā eos coram inimico dor
suz r in faciē ostendā eis in die
p̄ditōis eoꝝ. Et direxit Uenite r cogitem⁹ cō hieremiā
cogitatiōes. l Non.n.p̄bit
lex a sacerdote: m neq̄ p̄silium
a sapiēte: n nec ꝑmo a ppha
Uenite r p̄cutiam⁹ eū lin
gua r nō attēdam⁹ ad vniū
sos ꝑmones eius. q Attende
dñe ad me.r audi vocē ad
uersariorꝝ meoꝝ. r Nūquid
reddet p̄ bono malum q̄ fo
derūt foueā aīe mee Recor

Attende dñe ad me.liberandū de meis inimicis.
r Et audi vo.aduer.meoꝝ.ad eā puniēdā. s Num
q̄d reddit.s.mihi. t Pro bono malū.q.d.sic.
v Quia foderūt foueā aīe mee.q̄rentes eā educere de
corpe malicioſe r Recordare tc.q̄ laborauerim p bo
no eoꝝ. y Propterea da filios eoꝝ in famē tc.q̄d du
pliciter exponit. Uno mō denunciatiue tm̄ sic. z Da
i.dabis. Alio mō dep̄catiue nō sitiēdo pl'i penā.ſz ma
gis diuinā iusticiā.sicut dictū est ca.p̄cedēti.

a Audiat clamor de domibꝫ eoꝝ.familie ibidē fame et
gladio morientiʒ. b Adduces eni sup eos latronē.id
est inundū.cū suo exercitu ppl'm dep̄cantē occidentez et
captiuantem. Cetera patēt vsq̄ ibi. c Ne p̄picieris
iniq̄tati eoꝝ.i.nō dimittas tātū dedec⁹ culpe sine deco
re iusticie. d Jn tpe furoris tui.i.vindicte a te inferē
e Abutere eis. Circa q̄d sciendū q̄ abusus p̄prie (de.
est vti aliq̄ re ad aliud q̄ sit ordinata. natura vo hūana
eo q̄ est ad imaginē dei facta ē ad gl'az dei ordinata.ista
tā ordinatio est longinq̄ q̄ disponit de pp̄inq̄ p gratiā.
r ad penā disponit p culpā.r sic in dānationē hoim ma
lor si p̄sideret natura tm̄ est abusus in hō q̄ natura appli
catur ad penā q̄ erat ordinata ad gl'am. si tm̄ p̄sideraf na
tura obstinatiōe in malo posita.nō est abusus.ſz debi
tus vsus iusticie. Sciendū tm̄ q̄ in hebreo sic hr. Jn tpe
furoris tui fac eis.s.q̄d debet fieri fm ordinē tue iusticie
r sic est littera plana. Capitulū.XIX.

Ec dicit dñs. Hic ponit septimū ad ofidēduz ir
remediabile ppl'i pctm̄.s.p factionē lagene ter

ree cui⁹ fractura ē irrepabil. Et dimidiū in duas ptes, q⁹ primo ponit dñs p̄ceptū, scdo ostendit ipm adumpletū, ibi. Venit aūt. Sententia prie ptis ptz in lra exceptis aliqbz

b Ā senioribz po. ra senio. sacer. q⁹ ista p̄ (q exponent. ceteris renebant vba dei recipe. r ad h ꝓphm inducere.

e Porte fictilis. sic nolabat. q⁹ ibi manebāt figuli facientes vasa fictilia. vt dicit aliq̄. Ra. sa. dicit q⁹ extra ciuitatē, ꝙe porta illa ꝓiciebant fragmenta vasoꝝ fictiliuꝫ. ꝓpter q̄ sic nominabat.

d Et alienū fece. lo. istū. s. a me cui⁹cūq; sub

e Et libauer⁹ (dicit. rūt in eo dñs alienis idē eni loc⁹ nō q̄uenit cultui demonū i ydol⁹ r cultui diuino. sicut nec idem lectus marito r adultero.

f Et reges iu. reple. lo. istū san. innocētū. q̄ ptz de manasse rege. iiij. Reg. xxi. r de ioas q̄ interfecit zachariam in templo. ij. Paralipo. xxiij.

f Ad cōbu. fi. suos igni in holo. baalim. dicētes se imitari ꝑ abraam. sed h est falsum. q⁹ dñs ꝓhibuit interfectionē innocētū. vñ r abrae volenti ysaac īmolare dictum fuit a dño. Ne extendas manū tuā sup puerū rē. Beti. xxij. ꝙllō enī p̄ceptū fuit datū abrae ad declarationē sue obedientie tm. ideo ibidē dr. Nūc cognovi q⁹ timeas dñm rē. id est cognoscere feci.

g Ex vallis occisionis dr ab occisiōe iudeoꝝ ibi futura.

b Et dissipabo ꝙsiliū iude q̄ rebellauit regi babylonis ꝑ ꝙsilium hieremie.

i Ut ponā ciui. hāc in stup. r in sibilū exponat sic ca. p̄cedēti.

l Et cibabo eos car. filiū suo rum. q⁹ ꝑualuit nimis fames i hierlm obsessa a chaldeis. iiij. Reg. vlt.

testeā[b] a senioribz ꝓphm r a senioribz sacerdotū: r egredere ad vallē filij ennon que ē iuxta introitū [c]porte ficti⁹ r ꝑdicabis ibi vba q̄ ego loq⁹r ad te: r dices, Audite vbum dñi reges iuda: r habitatores hierlm, Hec dicit dñs exercituū deꝰ isrl Ecce ego inducā afflictiōez sup locū istū, ita vt oīs q̄ audierit illā: tinniant aures eiꝰ eo q⁹ dereliq̄rint me: [d]r alienū fecerit loco istū: [e]r libauerit in eo dñs alienis q̄s nescierūt ipi r patres eoꝝ: [f]r reges iuda: r repleuerūt locū istū sanguine innocētuꝫ: r edificauerūt excelsa baalim [f]ad cōburēdos filios suos igni in holocaustū baalim q̄ nō ꝑcepi. nec locut⁹ suꝫ nec ascēderūt in cor meū. Propterea ecce dies veniēt dicit dñs, r nō vocabit ultra ꝓphm⁹ locꝰ iste thophet r vallis filij ennon: [g]ꝫ vallis occisiōis [b]Et dissipabo ꝙsiliū iuda r hierlm in loco isto r subuertaꝫ eos gladio i ꝓspectu inimicoꝝ suoꝝ: r in manu q̄rentiū aīas eorū, r dabo cadavera eoꝝ escā volatilibz celi r bestijs terre, [h]r ponā ciuitatez hāc in stupore et in sibilum. Oīs q̄ ꝑterierit ꝑ eaꝫ obstupescet r sibilabit sup vniuersa plaga eiꝰ. [k]Et cibabo eos carnibz filioꝝ suoꝝ r carnibus filiaꝝ suaꝝ, r vnusq̄sq; carnes amici sui comedet in obsidione r in angustia in q̄ p̄cludēt eos inimici eoꝝ, et q̄ q̄rūt aīas eoꝝ. [l]Et ꝑteres lagūculā in oculis virorū qui ibūt tecum, r dices ad eos, Hec dicit dñs exercituū Sic ꝑteram ꝓphm istū r ciuitatem istā sicut ꝑterit vas figuli q⁹ nō pōt vltra instaurari, Et in thophet sepelient eo q⁹ nō sit aliꝰ locꝰ ad sepeliendū. Sic faciā loco huicait dñs: r habitatoribz ei⁹ vt ponā ciuitatē istā sicut thophet. Et erūt dom⁹ hierlm r dom⁹ regum iuda sicut locꝰ thophet īmunde. oēs dom⁹ [n]in q̄ib⁹ domatibz [o]sacrificauerūt oī militie celi, r libauerūt libamina dīs alienis [p]Venit aūt hieremias de thophet q̄ miserat eum dñs ad ꝓphetandum r stetit in atrio domus dñi r dixit ad oēm ꝓphm, Hec dicit dñs exercituū deꝰ isrl Ecce ego inducā sup ciuitatē hāc r sup oēs vrbes eiꝰ vniuersa mala que locut⁹ sum adversum eas: qm̄ indurauerūt ceruicē suam vt nō audirēt sermones meos. XX.

e [q]Audiuit phassur filius emmer sacerdos q̄ ꝓstitut⁹ erat ꝓceps in domo dñi [b]hieremiaz ꝓphetātē hmōes istos. [c]Et p cussit phassur hieremiā ꝓphetā r misit eū in nervum [q]q̄ erat in porta beniamin superiori in domo dñi [s]Cūq; est soli r lune r ceteris planetis in aspectu eoꝝ. p Venit aūt, Hic ostendit mādatū dñi adumpletū p h q̄ hieremias expleto mādato dñi in thophet, venit inde ad atriū templi dñi ad ꝓphetandum illud q̄ thophet ꝓphetauerat. vt q̄ dixerat cōra paucis, reiteraret cōra multis in atrio templi dñi. vbi q̄uenie bat ꝓplus ad orandū r vbū legis audiēduꝫ r ptz lra ex dictis.

Capitulū. xx.

Audiuit. superius hieremias reprehendit ꝓphā malicā. Hoc queritur ex h patrimoniā. q⁹ sicut dicit Johānes os aureū. & duꝫ incurrit q̄ arguit criminosos. Et dividit in duas partes. q⁹ primo patit iniuriā a pontifice. scdo a multitudine. ca. xxvi. Prima in duas. q⁹ primo patitur iniuriaꝫ. scdo resumit ꝓphetiaꝫ. ca. sequenti. Prima adhuc in duas q⁹ primo hieremias iniuriā patit. scdo deplorat. ibi. Ve duristi. Prima adhuc in duas. q⁹ primo infertur hieremie iniuria scdo declarat⁹ ꝓphetia. ibi. Cunq;. Circa primum dicitur.

a Et audiuit phassur rē. princeps in domo dñi. i. summus sacerdos siue pontifex.

b Hieremiā ꝓphaser. istos. de destructione ciuitatis r templi. cui⁹ ꝓtrarii iste phassur et alij sacerdotes asserebant.

c Et percussit phassur hieremiā. actu loquētez in nomie dñi. q̄ grauior fuit iniuria.

d Et misit cū in nervum. i. in capum ne posset exire ad prophetandum.

e Quod erat in porta beniamin superiori. erat ei duplex porta sic nominata. sz vna erat in loco superiori in qua erat cippus ille.

l Et ꝑteres la. i. oculos virorū. vt ostendas sensibili signo q⁹ dixisti verbo.

m Ut ponā ciuitatē istaꝫ sicut thophet. s. absq; domib⁹ r habitatoribus.

n In quaꝝ domatibz. i. tectis.

o Sacrifi. oī militie celi. erāt aūt tecta domoꝝ plana. r ibi ꝓstituerūt, hoies altaria ad sacrificādū militie celi, id

f In domo domini. i. intra septa ad templū ptinētia.

g Cunq; illuxisset. Hic ꝙsequēter ostenditur hieremie cōstantia. q⁹ rumore carceris non dimisit arguere malitias pontificis. r etiā eius patientia. q⁹ pessius r incarcerat⁹ tacuit, liberat⁹ aūt pontificē ꝙstanter arguit. vt ostendat

seloqui nõ ex impetu passionis, sed ex instinctu diuine re
g Non phassur vocauit dñs nomẽ tuũ. (uelationis.
phassur enĩ in hebreo sonat os nigrũ vel os nigrũ, vp os
intelligit auctoritas ꝓpiendi rõne pontificat⁹, vt p mi
greditur illi⁹ potestatis abusus, est ergo sensus.

g Nõ phassur voca
uit dñs nomen tuũ, i.
ex ordinatione dei cito
primaberis potestate
qua abuteris.

b Sz pauorẽ, in he
breo habet. Sz magur
vsic est qdã allusio a
liud nomen in sono.
Signat tñ magur pa
uorẽ seu pauorẽ in q̃
designat q̃ erat capi
endus a chaldeis et i
captiuitate ducẽdus
q̃ autẽ subditur.

i Undiqz, designat
q̃ nõ solus ipe sz etiã
oẽs ei⁹ amici cẽnt oc
cidendi, vel captiuan
di fm̃ q̃ hieremias ex
ponit cõuer, vt ptz lra
vsqz ibi.

k Quibus ꝓpheta
sti mendaciũ, s. q̃ cap
tas nõ sit tradẽda in
manibꝫ chaldeorũ.

l Seduxisti. Hic cõ
sequenter hieremias
p̃llata iniuria cõqr̃t,
vprimo diligẽdo ser
monẽ ad deũ, secõ ad
ortum suũ, ibi. Male
dicta. Prima adhuc i
duas partes, q⁹ primo
ponit hieremie querela
secõ eius consolatio, ibi. Dñs autem
Circa primũ dicit.

illuxisset in crastinũ: eduxit
phassur hieremiã ꝺ̃ neruo:
vdixit ad eum hieremias.
g Non phassur vocauit dñs
nomẽ tuũ b sz pauorẽ undiqz
q⁹ hec dicit dñs Ecce ego da
bo te i pauorẽ voẽs amicos
tuos vcorruẽt gladio inimi
corũ suorũ: voculi tui vide
bũt. Et oẽz iudã dabo i ma
nu regis babylonis: vtrãsdu
cet eos in babylonẽ, vpcuti
et eos gladio. Et dabo vni
uersam subam ciuitatis h⁹: v
oẽm laborẽ ei⁹ omneqz p̃ciũ v
cũctos thesauros regũ iuda
dabo in mãu inimicoꝝ eoꝝ
vdiripiẽt eos vtollent vdu
cẽt i babylonẽ. Tu aũt phas
sur voẽs hitatores domus
tue ibitis i captiuitatẽ vin
babylonẽ venies vibi mori
eris: ibiqz sepelier sz tu voẽs
amici tui k quibus ꝓphetasti
mendaciũ. l Seduxisti me
dñe vseductus sum. m fortior
me fuisti vinualuisti. n Factꝰ
sũ i derisũ tota die. Oẽs sub
sannat me, p qz tã oli loqr̃ voci
ferãs: iniq̃tatez o vastitatez
clamito. Et factꝰ ẽ mihi ser
mo dñi i obprobriũ vin de
risũ tota die. q vdixi. r Nõ re
cordabor ei⁹: neqz loqr̃ vltra
i noie illi⁹. Et factꝰ ẽ s in cor
de meo q̃i ignis estuãs: clau
susqz in ossibꝫ meis, vdefe
ci ferre nõ sustinẽs. t Audi
ui enĩ, ꝓtumelias, multoꝝ u et
terroꝛẽ i circuitu. x ꝓsequimini
vꝓsequamur eũ. y ab oĩbꝫ viris
q̃ erãt pacifici mei: z custo
dientes latus meum: a si q̃ mõ
decipiat, b vpualeam⁹ adũ
sus eũ vꝓsequamur vltiõez ex
eo. c Dñs aũt mecũ ẽ tanq̃
bellator fortis, idcirco q̃ pse
quũt̃ me cadẽt vinfirmi erũt
vnõ prãdẽt vehemẽt. d qz nõ
intellexerũt obprobriũ sem
piternũ q̃d nũq̃ delebit. e Et
tu dñe exercituũ, pbator iu
sti, f q̃ vides renes vcor: g vi
deã queso vltiõez tuã ex eis

o Dñes subsannãt
me, est aũt subsanna
tio q̃dã specialis deri
sio sic nomiato a na
so rugato.

p Quia iam olim
lo. voci. iniqui. ppti.

q Et vastitatem cla
mito. i. destructionem
terre, ꝓpter pcã seqn
tem, ꝓpter ꝙ enĩ deri
debãt hieremiaz tãq̃
falsum ꝓphetam, qz
diu ante ista pdixerat
vnõ euenerat.

r Et factꝰ est sermo
dñi mihi in obprobri
um, q. d. nõ dixi ista ꝺ
capite meo, sed de p
cepto diuino.

s Et dixi, i. cogitan
do decreui fm impul
sum sensualitatis.

t Nõ recordabor ei⁹
re. i. nõ ꝓphetabo am
plius. v Et factꝰ
est, sz sermo dñi.

x In corde meo q̃si
ignis estuãs q̃ nõ pot
retinere quin exeri⁹
prodeat. y Et de
fect. a ꝓposito q̃ tacere
ꝓpositum.

z Ferre nõ sustinẽs,
sz impulsum dñi ad
ꝓphetãdũ q̃n exeꝑter.

a Vidi enĩ ꝓtumelias, in vbis
erant aduersarioꝝ hieremie mutuo se exhortãtiuz ad ei⁹
ꝓsecutionẽ. b Ab oĩbꝫ viris q̃ erant pacifici mei, et ꝺ
erat grauissimũ, qz nulla pestis grauior ad nocendũ q̃ fa
e Et custodientes lat⁹ meũ, i. mihi (miliaris inimicꝰ,
insidiantes ex oĩ⁹ latere ad me subuertendũ p vba dece
ptoria, ideo subdit. f Si quo mõ decipiat, i. ad rifaz
sententiã ptrahat, vt dicit Ra. sa. g Et ꝓualeam⁹ ad
uersus eũ ita q̃ dictũ nr̃m approbet vsuũ reprobetur.

b Et ꝓsequimur vltionẽ ex eo, p eius mortẽ, qz si primaz
ꝓphetiã retractasset dicẽdo ptrariũ, reputaret̃ conuictus
de falsitate ꝓphetie, vsic interficeret̃ fm legẽ. i Dñs
aũt, ideo ꝓfiter ponit hieremie ꝓlatio, qz sentiebat dui
nũ adiutoriũ sibi assistẽs, iõ dicit. Dñs aũt mecũ est vc,
patet lra vsqz ibi. k Quia nõ intellexerũt obprobriũ
sempiternũ, i. penã gehenne q̃ eterna est ꝓ oculis nõha
buerũt. l Et tu dñe exer. i. angelor. m Proba. iu
sti, i. eius approbator.

n Qui vides renes vcor. i. corpus vanimã, vel affectio
nes vcogitationes.

o Videam queso vltionem tuaz ex eis, hoc enim dicit
non sitiens penam sed dei iusticiam.

malũ imminens, ꝓphetare me fecisti, nõ p violentiam q̃
libero arbitrio nõ pot inferri, sed p ei⁹ inclinationẽ que
vertitur ad voluntatẽ diuinaz. Prouer. xxi. Cor regis in
manu dñi q̃cunqz voluerit inclinabit illud.

n Factus sum in derisum tota die, ad est continue.

p Tibi eiñ reuelaui causam meaz.nõ tibi aliquid manifestãdo qõ ignores.q: ℔ ẽ ipossibile sz.auxiliũ a te postulãdo.et qz intellexit se erauditũ.ideo iuuat alios ad q Vale (laudandũ deũ secũ dicẽs.Cantate dño ꝛc. dicta.ibi hieremias q̃rulaz dirigẽs sermonẽ ad ortũ suum.et primo ad tẽp9 sui ort9 dicẽs.Vale dicta dies ꝛc.nõ sunt imprecãtis et desperãtis vba.sed in ℔ exprimit horrorẽ sensu alitatis respectu mali imminẽtis.qõ tñ patienter tolerabat sicut sctus Job exemplar patiẽtie dixit.Pereat dies in qua natus sũ ꝛc.et sic est sensus.

q Maledicta dies ꝛc.i. si requerer sensu alitatis horrorẽ tpe natiuitatis mee maledicerẽ sicut etiã aliqui se interficiũt pre horrore malꝝ pñtis vl imminẽtis.Põt etiaz hec ꝛba expõi vt sit vbũ hieremie recitantis verba aduersariorũ suorum natiuitati hieremie maledicentiũ.Secundo dirigit verbũ ad pricipia sui ortus.scz ad patrẽ et matrẽ dicẽs.

r Maledict9 vir qui ꝛc et exponit9 duplicater sicut ꝛba ꝑcedes.Uno mõ referẽdo ad sensu alitatis.Alio mõ ad aduersariosꝫ hieremie s Sit hõ ille vt sũt ciuitates.Sodoma et gomorra et alie de q̃bus ℔ Esa.xiij.

t Et nõ ꝑnit.eum.qz illas nõ repauit.et sic ad modũ penitẽtis si se habuit. v Audiat clamorẽ.ꝛc. id ẽ ortum audiat terrorẽ fremitꝰ belli.et aduersariorꝫ

x Et uulua nõ me interfecit a vulua.i.qz me nõ interficit ãte natiuitatẽ. y Et vulua eius conceptus.ita qꝫ nũq̃ ꝑcessisset ad ortũ. Letera patẽt. Et ille q̃ dicunt hic ex pte matris pñt exponi duplicit sicut ꝓdicta ex pte pñs. Alii aũt verba ꝓdicta hieremie exponũt tanq̃ dicta ab eo ex subita mẽtis turbatõe.scripsit tñ ea ex ꝺliberatõe. vt nõ de venia desperem9 si aliqñ ex mẽtis turbatõe vba indebita ꝑferam9. Alii vero dicũt qꝫ hieremias hic loquit in ꝑsona ppli in destructõe ciuitatis sic affligẽdi qꝫ maledicit natiuitati suę ꝛceptui. Ex due expõsiones prime vident magis rõnabiliter. et magis cõsone aliis locis similibus sacre scripture. Caplm .xxi.

Erbum ꝛc.Hic hieremias pr̃ sibimmutã illatam v resumit suã ꝓphetiã.et diuidit in duas.qz prio resumit ꝓphetia.secũdo q̃tũ ad ptem odit ipleta caplo.xxiij.Prima adhuc diuidit i duas ptes.qz primo ꝓphetat ꝑtra hostes hierlm generaliter.secũdo cõtra maiores specialiter.capitulo sequẽti.Prima i duas.qz prio ponit sedechie regis petitõ.secũdo hieremie rñsio.

a Verbũ ꝛc.qñ misit (ibi.Et dixit.Circa primũ ꝺr. ad eũ rex sedechias. Et ℔ patet qꝫ liber iste ñ ꝓcedit fm ordinẽ tpis.qz seqñti caplo.et plurib9 alijs scribunt plura que anteq̃ regnaret sedechias fuerũt facta.vt videbit infra.

b Phassur filiũ hel chie.et ℔ ptz qꝫ iste est alius ab illo phassur qui ponit caplo ꝓcedenti.qz ille dicit filius eminer.

c Interroga p nobis dñm.in obsidiõe et angustia positi recurrerũt ad hieremiã c9 assueuerat ꝓphetã.sicut dñs predixerat sibi supra caplo.xv. Conuertent ipi ad te ꝛc. d Et dixit.hic ponit hieremie rñsio. et diuidit in duas ptes.qz primo denunciat futurũ exterminiũ. secõdo dat ꝓsiliũ.ibi.Et ad populũ. Circa primũ dicit.

e Ecce ego conuertã vasa belli.i.instra belli ca.qz modo loquẽdi hebraico instrumẽta cuiuslibet artis dicũt eius vasa et dicit. Conuertã.s.in nocumẽtũ vestrũ. et ℔ cũ qꝫ iudei restiterũt q̃ntum potuerũt chaldei fuerũt eis magis duri.et idẽ significatur p hoc qõ sequit.

f Et cõgregabo eos id ẽ instra bellica.

g In medio ciuitatis hui9.i.in nocumẽtũ eius mõ dicto. h Et debellabo vos.et quo ptz qꝫ nabucho.nõ debellauit iudeos virtute ꝓpria sz diuina. qz in hoc erat instrumẽtũ dei.sicut athila rex hunorum dixit sancto lupo treces si se cẽ flagellũ dei. Letera patẽt vsq̃ ibi. i Et post hec ait dñs.dabo sedechiam.qz capta ciuitate fugit cũ viris bellatoribus sed captus fuit a chaldeis cum insequentibus.et ad regẽ babylonis adductus.qũ i ꝑspectu eius interfecit filios eius et nobiles. et post hec eũ exoculatũ duxit in babyloniã captum.iij. Reg.xxv.ij.Paral.xxvi.ideo in fine ꝓducit. Et nõ flebit Et ad pplm.ibi(cteꝛ neq̃ parcet neq̃ miserebit. ꝓsequenter hieremias dat ꝓsiliũ et primo oĩbus generaliter dicens. l Qui habitauerint in vrbe hac.cõtinuum Moriet(andoꝛ rebellionẽ contra regẽ babylonis. gladio et fame et peste.qz aliqui fuerunt occisi.et aliqui fame ꝓsumpti.et aliqui corruptione aeris mortui.

n Qui aũt egressus fuerit.de ciuitate voluntarie.

o Et trãsfugerit ad chaldeos.se eis reddendo.

p Viuet.quia recipient eum salua vita.

q Et erit ei aīa sua ꝙsi spoliū.q.d.sufficiat ei vitā suaz saluare cetera patēt vsqz ibi. r Et domui regis ꝛc. vbi dat ꝓsiliū dñi regie spāliter dicens.

s Judicate mane iudiciū.i.celeriter ꝗ̄mī qđ iustuz est nō differēdo ꝓpter fauorē vel potētiā ꝓtis iniuste.ꝛ subditur. Et eruite vi oppressuz ꝛc.

t Propter malicias studioꝝ vestroꝝ pecca bāt eīi et certa scia.

v Ecce ego ad te.scz destruendā.

x Habi. vallis soli de atq; campestris.i. ad te gētē iudaicaz ꝙ habitas in hierusalē. que dicitur hic vallis solida et cāpestris qz ptim erat sita in valle et ptim in mōte et erat clausa trib' muris. y Qui dicitis ꝙs.putiet nos ꝓtegē tes de fortitudine et pluralitate muroꝝ.ſz qz hoc nihil valet cōtra dñm.ꝛ subdit.

z Et vulta.sup vos. scz ad malū vrm.

a Juxta fru.i.opa.

b Studioꝝ vestroꝝ. qz studiose et sciēter opati estis malum.

c Et succendā ignē in sal. eius. in domo saltus libani quā edificauit salomon ad reponēdū arma et q̄cūq; ꝑciosa.

d Et deuo.oīa i circuitu eius quia nabuzardan incendit domū regi domū domini ꝛ domos hierusalē.iiij.Reg.

Capitulū.xxii.

a Hec dicit dñs,

b Hic hieremias ꝓphetat cōtra maiores spāliter. et primo cōtra reges. secūdo ꝓtra pseudo ꝓphetas et sacerdotes caplo sequē ti. Prima adhuc in duas. quia primo ꝓphetat cōtra domū regiā in generali. secō cōtra aliquos reges in spāli. ibi. Nolite flere. Circa primū dicit de mādato dñi.

b Audi verbū dñi.nō solum aure corporis.sed etiam mentis et cum effectu opis. c Rex iuda ꝛc. q.d. sic tu es successor dauid in honore ita debes esse i valore.

d Facite iusticiam et iudiciū. iusticia est sententia iusta.iudicium vero executio illius iustitie q̄ debet celeriter fieri.ideo subditur. e Et liberate vi oppressum ꝛc.et aduenam et pupillum ꝛc.nolite contristare ꝛc. ꝓ hoc in nuit q̄ ibi fiebant talia mala.

f Si em̄ facientes feceritis verbum istud.s. iusticiam.

g Ingredientur (exequendo ꝛ iusticiā declinādo. per por.do.huius regis ꝛc.i.pseuerabunt in honore regio. h Q. si nō audieritis verbum hoc.s. dimittendo iusticiaz. i In memetipō iurauī dicit dñs, homies em̄ ꝓ maiorē sui iurant.ad ill̄ debitos.vi. Deus autem nō habet maiorem se.ideo ꝓ semetipsuz iurauit.

k Quia in solitudine erit domus hec.id est domus regia.ad illam em̄ venerat hieremias. vt patet in principio hui⁹ capituli.

l Galaad tu mihi caput libani galaad ē monticulus in sūmitate montis libani et istens ꝛ sic ad modū capitis ibidem se habens.ꝛ per hoc intelligitur domus regia vel solium ꝓ modum capitis se habens ad alias regni partes.et non accipit hic galaad ꝓ illa terra q̄ ē vltra iordanem.

m Si non posuero te solitudinem.ꝛ sub intelligitur nō credatur mihi.

n Urbes inhabitabiles.hoc em̄ implebit deus per chaldeos.hierlz que erat caput regni succēdētes et vrbes i circuitu,destruentes.

o Et sanctifica. hebrei dicunt. Et prepara. verbum enim hebraicum hic positum est equiuocum ad sanctificare et ꝑparare. hebrei tamen videntur melius hic dicere. quia chaldei qui hoc fecerunt non fuerūt sancti sed infideles. tñ fm translationem nr̄az possunt dici sctī vel sctificati. non formaliter sed effectiue em̄ inq̄ntuz erant instrumēta diuine iusti

et ꝓpls tuus q̄ ingredimī per portas istas. Hec dicit dñs Facite iudiciū ꝛ iusticiā ꝛ liberate vi oppssuz d māu calūniatoris.et aduenā ꝛ pupillū ꝛ viduā nolite ꝓtristare nec oppimatis iuiq̄ ꝛ sanguinē innocētē ne effūdatis i loco isto Si.n. facientes feceritis verbū istud ingredientes ꝑ portas domus hui⁹ reges sedētes d genere dd sup thronū ei⁹ ꝛ ascēdētes currus ꝛ eqs ipi ꝛ pui ꝓpls ꝛ eoꝝ Q si nō audieritis vba h' i memetipō iurauī dicit dñs. qz in solitudinē erit domus h'. Quia h' dicit dñs sup domū regis iuda Galaad tu mihi caput libani Si nō posuero te solitudinez vrbes inhabitabiles et sanctificabo sup te interficientē virū ꝛ arma ei⁹ et succidēt electas cedros tuas ꝛ ꝑcipitabūt in ignē. et ptrāsibūt gētes multe ꝑ ciuitatē hāc. et dicet vnusquisq; ꝓximo suo q̄re fecit dñs sic ciuitati huic grādi. Et rndebunt Eo q̄ dereliq̄rit pactū dñi di sui. et adorauerint deos alienos et fuerit eis. Nolite

Ec dicit dominus. Descende i domū regis iuda ꝛ loq̄ris ibi vbū h', ꝛ dices. Audi vbum dñi rex iuda q̄ sedes sup soliū dd tu ꝛ pui tui

tatis ꝛ fidei vel sctī effectiue ꝓ ꝺ reliq̄rit pactū dñi di sui. et adorauerint deos alienos et fuerit eis. Nolite flere mortis. Qua hītauerit in vrbe hac. morietur gladio ꝛ fame ꝛ peste qui āt egressus fuerit et transfugerit ad chaldeos q̄ obsidētes vos viuet ꝛ erit ei aīa sua ꝙsi spolīū. Posui.n. faciē meā super ciuitatē hāc i malū ꝛ nō i bonū ait dñs. In mānu regis babylōis dabit. ꝛ exuret eā igni Et domui regis iuda. Audite vbū dñi dom⁹ dd. Hec dicit dñs Judicate mane iudiciū. ꝛ eruite vi oppssuz d māu calūniantē. ne forte egrediat vt ignis indignatō mea. ꝛ succēdat. et nō sit q̄ extīguat ꝓpter malicia studioꝝ vroꝝ Ecce ego ad te hītatricē vall' solide atq; cāpestris ait dñs q̄ dicitis. ꝙs ꝓtiet nos. ꝛ ꝙs ingredietur dom⁹ nr̄as Et visitabo sup vos iuxta fructū studioꝝ vroꝝ dicit dñs. et succēdā ignē i saltu ei⁹ ꝛ d uorabit oīa in circuitu ei⁹.

Ec dicit dominus XXII. min⁹. Descende i domū regis iuda ꝛ loq̄ris ibi vbū h', ꝛ dices. Audi vbum dñi rex iuda q̄ sedes sup soliū dd tu ꝛ pui tui

scriptū p m in fine.iiij.Reg.xxiij.Extra istū venit nabuch. cū exercitib⁹ suis ⁊ fecit eū sibi tributariū tribꝰ ānis.q̄rto vo anno pcipiens ei⁹ rebellionē in fauorē reg⁹ egypti q̄ fecerat eū regē fecit eū capi ⁊ interfectum extra portas hierlm inhumatū proiici.ꝓstituēs p eo ei⁹ filiū ioachin

scriptū p n̄i fine. sed post tres mēses cogitās q̄ nō fideli ei fuiret p interfectiōe patris tāuli. venit extra eū q̄ cōsilio hieremie tradidit se regi babylonis a q̄ cū mlte ⁊ multis nobilib⁹ ꝓ gni inde ducti ē babylonez. vbi fuit vsq̄ ad diē mortis sue ⁊ loco ei⁹ ꝓstituit regē sedechiā eius patruū ⁊ filiū iosie. q̄ postea rebellans regi babylonis capti⁹ a chaldeis exoculat⁹ fuit ⁊ in babylonē ducti⁹. iiij. Regū. vlti. igit de istis q̄rtꝰ loquit hic hieremias. ⁊ primo ō ioachaz scdo de sedechia. ibi. Plangite. tertio de ioachim filio iosie. ibi. Ve q̄ edificat. q̄rto ō ioachin nepote iosie. ibi. Vita ego. Circa p̄mū dicit hieremias.

f Nolite flere mortuū. i. ioachaz filiū iosie mortuū in egypto vt dictū ē. q. d. mors eius nō est sic lamētabilis vobis sic aliorū triū sequentiū. q̄ rex egypti non legit aliud malū fecisse ꝓpio inde nisi q̄ duxit eū vinctū ⁊ imposuit regno iude tributū. petora aūt satis ꝓtigerūt in tpib⁹ aliox vt videꝝ Plangite. Istic ꝓfr loq̄tur de sedechia q̄ inter (bis. istos vltimo regnauit. nō enī in scribēdo tenet ordinem tpis vt dictū est ca. p̄cedēti. di. ij. g. ꝝ Plāgite eum q̄ egredit. i. egredietꝝ Loq̄tur enī de futuro p modū p̄teriti ꝓpter certitudinē ꝓphetie. Cetera patent.

b Ve q̄ edificat. Istic loquit de ioachim filio iosie. cui⁹ primo describit malicia. scdo debita pena. ibi. Propterea Circa primū dicit. b Ve q̄ edificat domū suā in iniusticia. erat enī iste ioachim cupidus ⁊ superbꝰ. ꝓpter q̄ d̄ ad faciendū sibi edificia excessiua in magnitudine ⁊ curiosi

c Amicū suum opprimet (tate rapiebat bona aliena. frustra. i. sine causa legitima. ⁊ si faciebat ꝙ ioachim amicus multo forti⁹ alijs. d Qui dicit edifi. mi. do. latā id est excessiuā in latitudine. e Et cenacula. i. solaria in q̄ notat excessus in latitudie. f Et facit laquearia cedrina. ⁊ sic est excessus in materia g Pingit⁹ sinopide. in q̄ notat excessus in curiositate. h Nunq̄d re

i Cū ꝛfers te cedro. i. te ele (gnabis. s. perseuerāter. nas vltra debitū. vel ꝛfers te cedro. i. salomoni potētissimo ad edificandū. k Pater tu⁹. i. iosias q̄ deuotus ⁊ sanctus fuit.

l Nunq̄d nō comedit et bibit. i. pacifice m Et fecit (virtutidi. ⁊ iusti. tūc cū bene erat ei. q. d. ex statu prospero potuisset aliter fecisse. ꝛ sequtur n Nūq̄d no tō. supple vtit bene iuste.

o Quia coḡuit me dicit dñs. q. d. sic.

p Tui vero oculi ⁊ cor ad auaricia. ⁊ ibo degeneras a patre.

q Et ad sanguinem innocentez ⁊c. ad hoc eni q̄ bona innocētū sibi acq̄retet crimen dignū morte eis imponebat.

r Et ad cursum mali opis. cupiditas ei impellit ad ōia mala ꝓpter q̄ dicit aplus ad Thimo. vi. Radix oīm malox est cupiditas.

s Propterea. hic cō sequēter. ꝓba denūciat debitā penā. ⁊ prīo respectu regis dicēs.

t Nō plangēt eū vel frater ⁊c. i. frēs eius ⁊ sorores non plangent

bene erat ei. Judicauit cāz paupis ⁊ egeni in bonū suū

u Nunq̄d non ideo⁹ q̄ cognouit me dicit dñs. v Tui vero oculi ⁊ cor ad auaricia. w ⁊ ad sanguinē innocentē fundendū ⁊ ad calūnia. x ⁊ ad cursū mali opis. y Propterea ꝙ dicit dñs ad ioachi filiū iosie regē iuda. z Nō plāḡt eum ve frater ⁊ ve soror. a nō ꝛcrepabunt ei ve dñe ⁊ ve inclyte. b Sepultura asini ⁊ sepelietꝝ putrefact⁹ ⁊ iectus extra portas hierlm. c Ascende libanū ⁊ clama. ⁊ in basan da vocē tuā. d ⁊ clama ad transeuntes. e q̄ ꝓtriti sunt omēs amatores tui. f locut⁹ sum ad te. g in abundātia tua. h dixisti nō audiam. i Hec ē via tua k ab adolescētia tua. q̄ n̄ audisti vocē meā. l Omnes pastores tuos m pascet ventus:

ū mortuū dicētes. ve nobis de morte frīs. v Nō cō crepabūt ei. i. frēs nō dicēt carmen lugubre. sic tūc fiebat in solēnib⁹ sepulturis. ꝓpter q̄ subdit. x Sepultura asini. cui⁹ cadauer ꝓiect⁹ in campū vel fossatū.

y Sepelietꝝ putrefact⁹ ⁊c. Contra ꝙ videtur illud q̄ dr iiij. Reg. xxiij. De isto ioachim. Et dormiuit ioachim cū ꝓtribꝰ suis. Ad ꝙ dicūt aliq̄ q̄ q̄ cadauer regis sic ꝓiectū redūdabat nimis in vetecūdiā iudeox. impetrauerūt a nabucho. q̄ sepelirēt. Vel pōt dici q̄ q̄rto regū nō dr q̄ sepult⁹ fuerit. sed q̄ dormiuit cū ꝓtribꝰ suis. q̄ dormitano nō importat nisi morte. Cōsequenter ponit pena populi iude cū dr z Ascēde libanū ⁊ clama ⁊ i basan ⁊c id est denūcia vsq̄ ad extremitates regni. q̄ liban⁹ est in extrema parte vsus aq̄lonē. ⁊ basan versus orientem.

a Et clama ad trāseuntes. ita q̄ oēs etiā extranei p terrā tuā trāseuntes ꝓpiāt dolorē tuū. b Quia ꝓtriti sunt oēs amatores tui. i. egyptij de q̄z auxilio cōfidebas q̄s nabuch. debellauit. iiij. Reg. xxiij. c Locutus sum

d In abūdātia tua. i. tpe pspe (ad te. q. ꝓphas meos. ritatis. in hebreo dr. In pace tua. sine qua nō potest esse pspitas. e Dixisti nō audiā. q̄ rebellis fuisti vbis ꝓphetax. f Hec est via tua. i. osuetudo tua.

g Ab adolesc. tua. i. ab exitu de egypto. extūc enī fuerūt frequēter rebelles moysi ⁊ deo. h Oēs pasto. tuos. id est reges ⁊ sacerdotes. i Pascet vent⁹. i. inanis fiducia quā habent de egyptijs. de q̄bus subditur.

l Et amatores tui in captiuitatē ibunt. p nabuch. cā
ptuādi. l Et tūc ꝫfunderis. ꝓpter frustrationes tue
spei. m Que sedes in libano. i. in templo de lignis li
bani edificata. n Et nidificas diuitias male ꝛgregā
do. o Quō cōgemuisti. i. ꝛgemisces. qz loquit de fu
turo p modū ꝓteriti.
p Cū venissent tibi
dolores ꝛc. i. cū veni
ent in destructiōe tē
pli et ciuitatis.
q Ideo ego. ille vl
timo loq̄tur ō ioachī
nepote iosie dicēs in
psona domini.
r Si fuerit iechoni
as in hebreo hē cho
nias est tm idē nomē
ioachin iechonias et
chonias variatūz tm i
hebreo sicut in latino
idē nomē ē nicolaus
colet⁹ et colinus.
s Anulus i manu
dextra mea ꝛc. antiq
t⁹ eñ anul⁹ erat signū
dilectiōis et etiā fir
mitatis. littere eñ si
gnabant anulo regis
vt habet in libro he
ster et in plurib⁹ alijs
locis. Est igit sensus.
Si apparuerit signa
dilectōnis mee erga
iechoniaz et sue stabi
litas in regno nihilo
min⁹ ejctiam eum.

ᵏ ꝛ amatores tui in captiui
tatē ibūt ˡ Et tūc ꝫfūderis
et erubescēs ab oī malicia
tua. ᵐ q̄ sedes i libano ⁿ ꝛ ni
dificas i cedris ᵒ Quō ꝛge
muisti ᵖ cū venissent tibi do
lores q̄i doloris ꝓtulerīs.
ᵠ Ideo ego dic̄ dñs. q̄ si fu
erit iechonias fili⁹ ioachī
ḡis iuda ʳ anul⁹ i manu de
xtra mea. iñ euellā eū. ˢ Et
dabo te in mānu q̄rentiū aiaz
tuā. ꝛ i manuz q̄z tu formi
das faciē ꝛ in manu nabu
chodonosor regis babylo
nis. et i manū chaldeoz Et
mittā te et mr̄em tuā q̄ ge
nuit te i t̄rā alienā i q̄ nati
nō estis. ibiq̄ moriemi ᵗ Et
i t̄rā ad quā ipi leuāt aiam
suā vt reuertant illuc⁹ non
reuertent. ᵘ Hunq̄d vas fi

t Et dabo te. mutat
tur modus loquē di de tercia psona ad secūdā. Cetera
patēt ex dictis supra vsq̄ ibi. v Et in t̄rā ad quaz
ipi leuāt aiaz suā. i. i indeā ad quā cū magno desiderio
anhelabāt reuerti. x Non reuertēt. in hoc ptz qō di
cū ē supra de ioacham q̄ erat minus lugendus q̄z iste.
qz cū isto nobiles fuerūt captiuati absq̄ reuertione.
y Hunq̄d vas fictile atq̄z ꝓtritū. i. nulli⁹ momēti.
z Vir iste chonias. q. d. sic. a Hunq̄d vas absq̄ om
ni bonitate. i. nullā bonitatē dñs in se. iō sequit.
b Quare abiecti sunt ꝛc. q. d. ꝓ malicia sua.
c Terra terra terra. ter replicat ad maiorē ei⁹ assertio
nē. qđ subditur. d Scribe virū istū sterilē. p sn̄am
dei diffinitiuā. cui⁹ sterilitas explicat cū dicit.
e Virū q̄ in die. suis nō ꝓspe. in regimine regni nec eti
am in posteris. iō sequit. f Nec eñ erit de semie ei⁹
ꝛc. qz sibi successit sedechias ei⁹ patruus. vt dictū ē s.

Capitulum .XXIII.

E pastoribus. Ille consequēter hieremias ꝓphe
d tat ꝛra sacerdotes ꝛ falsos ꝓphetas q̄s vocat
pastores eo q̄ tenebant pascere populū exemplo
bone vite et verbo sane doctrine. ipi aūt faciebāt cōtra
rū. et iō pñs capitulū in tres ptes diuidit. qz primo hie
remias malicia eoz breuiter arguit. secūdo aduētū bo
ni pastoris. s. xpi p̄dicit. ibi. Et ego. tercio nequitiā malo
rum pastoz diffusius resumit. ibi. Ad ꝓphetas. vt sic op
posita. ꝛta se posita magis eluceſcāt. Circa primū dicit.
a Ve pastoribus. i. ꝓphetis falsis et sacerdotib⁹
b Qui dispergūt ꝛ vilipendūt gregē. exēplo male vite ꝛ
verbo false doctrine. iō subdit pena cū dicit.

c Ecce ego visitabo sup vos. acriter puniendo.
d Malicia studioz vr̄oz ex q̄ ptz q̄ ex certa scia facie
bāt talia. e Ecce ego. ille dic̄ nr̄ nunciat aduent⁹ boni
pastoris. s. xpi de q̄ ē principalis intētō h⁹ ꝓphete et alio
rū sicut dictū fuit in principio h⁹ libri. tū aliq̄ expositores
nr̄i tota ista ptē vsq̄
ibi. Ad ꝓphetas expo
nūt de reditu captiui
tatis babylonice. ꝛ qō
subdit. Et suscitabo su
per eos pastores ꝛc.
exponunt de ibu filio
iosedech. esdra. nee
mia. aggeo et zacha
ria. ꝛ qō postea subdit
Suscitabo dauid ger
mē iustū exponūt de
zorobabel q̄ fuit de se
mie dauid. vt dat. et fuit dux populi de
captiuitate reducti⁹.
Et ō aūt postea subdi
tur. Et hē nomē q̄ō
vocabūt eū dñs iust⁹
nr̄. qz sic dictus iust⁹ ex
positores iudei impo
nebāt ōnēt⁹ filijs iu
is nomia dei. Sz ista
expositō nō videt va
pīo qz dicit hic. non
formidabāt vltra ꝛ si
panebūt. reuersi aūt
de captiuitate babylo
nica fuerūt frequenter
in afflictōe magna ꝛ ab
iectiōe. vt dicit Hee
mie. i. et in magno ti
more a gētibus circūstātibus. ītātū q̄ vna manu faciebāt
opa et altera tenebāt gladiū. Sed ō qz subdit. et nulli⁹ q̄
ref et numero. i. deficiet. quia nō omēs iudei reuersi fu
erūt de babylone. sz multi remāserūt amore vr̄oz q̄s ibi
ceperāt et. plus quā genuerāt. vt dictū fuit esdre ꝓximo.
Itē qō exponūt de zorobabel. Suscitabo dauid germen
iustū ꝛc. nō ē verū qz ibi subdit. et regnabit rex ꝛc. qz zo
robabel nō fuit rex. Itē qz de illo codē rege subdit. Et hē
nomē qō vocabūt eū dñs iust⁹ nr̄. vbi eñ trāslatio nr̄a
hz dñs. i hebreo hē nomē dñi tetragrāmaton. qō sm̄ do
ctores hebreoz ē appropriatū sūm o creatori. ideo nō pōt
puenire alicui puro homi. qō aūt dicūt vltra ꝙ iudei
noīa dei imponebāt filijs suis est ficticiū. ꝛ marie ō no
mie dñi tetragrāmaton. qō ꝓpter sui sanctitatē null⁹ au
debat noiare nisi soli sacerdotes nec tamē vbiq̄z sz tm̄. i
tēplo. Propterea expositores isti magī iudaizāt q̄z iudei
q̄ passuz illū intelligēdū dicūt ad litera de ꝓpo. Vñ ē trāſ
latio chaldaica que apō hebreos ē autētica. ꝛ dē targuz
apō eos. vbi nos hēm⁹. Suscitabo dauid germē iustuz
hz. Statuā dauid messiā iustū. ꝓpt q̄ō litera ista ō rpō ē
exponēda. et diuidit in tres ptes. qz prīo p̄dicat fideliuz
ꝛgregatio. secūdo subdit ꝛgregātis ꝛdītio. ibi. Ecce dies.
Tercio tāti beneficij recognitio. ibi. Propter. Circa pri
mū dicit in psona dñi. e Ecce ego ꝛgregabo reliquas
gregis mei. que congregatō nō ē intelligēda p locale mo
tum. sed p vnitatē fidei ꝛ charitatis nexū sm̄ qō dē Jo.
xi. q̄ rps moriturus erat p gēte ꝛ vt filios dei q̄ dispersi
erant congregaret in vnū. i. in vnū ritū fidei rpiane de
varijs sectis gentiū. et iudeoz in q̄bus erāt dispersi.

f Et ꝙ uertã eos ad rura sua. ager aũt dñicus ẽ ecclesia et sicut dr̃ ager vn⁹ ꝓpter vnitatẽ vniuersal' ecclesie. ita pñt dici plures agri. ꝓpter diuersas ꝓuincias in qb⁹ viget cult⁹ xp̃i. t ꝓpter diuersa loca huic cultui ꝺsecrata ad q̃ cõueniũt fideles. et dicunt hic rura. in hebreo aũt habet. Ad manera sua. p qđ clarius sign̄atur loca deo dicata.

g Et crescẽt et multiplicabunt. sicut pt̃z ipleti ꝑ multiplicatõz

h Et sus(fidelũ. scitabo sup eos pastores. scz xp̃m q̃ ẽ p̃ncipes pastor et aplõs et successores eor.

i ꝓpõ for. vl. istud refert ad statũ triũphãtis ecclie q̃ sil' currit cũ statu ecclie militãtis a tpe passiõis xp̃i ꝑ quam apta fuit ianua celestis. i illo vo statu formido nõ h̃z locũ. scz firma securitas et eterna. l Et nul. quere. ex nu. i. ꝓdestinatoꝝ de q̃ nullus deficiet ab assecutõe celestiũ ꝓmie. l Ecce di. hic ꝑt describit ꝺditio cõgregatõis. s. ꝓpter vi et bonis. cui⁹ vera hũanitas ostdit ibi. m Suscitabo dauid germẽ iustũ. q: fact⁹ ẽ rex ex semine dauid sm carnẽ. ad Ro. i. n Et regnabit rex. ꝓpt qđ dicit Mat. vlti. Data ẽ mihi oĩs ptãs i celo et in terra. o Et sa. erit. sapia scientia et creata. p Et fa. in diciũ discretiõis in pñti discernẽdo fideles ab infidelibus vocãdo alios ad fidẽ et alios diuinitẽdo suo iusto iudicio. licet nobis occulto. et iudiciũ discussiõis i fine mũdi. q Et iustitiã. dãdo legẽ euãgelicã q̃ cõtinet⁹ ꝓfectã iustitiã. et in fine mũdi. pferẽdo iustã sniam de retributione bonoꝝ. et punitõe malor. vt hr̃ Mat. xxv.

r Jn diebus illis saluabit⁹ iuda. i. quicunq; vere cõfitẽs corde et ore nomẽ dñi. et q̃ iste sit intellect⁹ pt̃z non solum ꝑ exposit⁹res latinos sz etiã hebreos. q: Benes. xli. dicit quedã glosa hebraica: Poterũt ne dici q̃ redẽptor sit leuãs facies. i. accepto⁹ pson̄a. vt subditur ibi. absit. sed oĩs cõfitẽtes ei corde suo et ore et opibus saluabit. sicut scriptũ ẽ hieremie. xxxj. Jn diebus illis saluabit⁹ iuda. ac si dicat. confitẽtes ei. hec glo. s Et israel habitabit cõ. istud refert ad statũ ecclesie triũphãtis vbi ẽ summa securitas. t Et hoc ẽ no. qđ vo. eũ vo. Jn hebreo habet nomẽ dñi tetragrãmaton. qđ nõ pot dici nisi de deo vero. Dicit enĩ Ra. moy. li. directiõis ꝓpleꝝ q̃ hoc est nomẽ impositũ a deo ad sustificãdũ eẽntiã diuinã sm se absq; alĩq; respectu ad creaturã. ꝓpter h̃ est oĩno incommunicabile. Alia vo nomĩa alĩq; mõ communicabilia sũt. sicut h̃ nomẽ dñs cõuenit magnis pl̃ibus hũanis subiectos et q̃ ꝓmouit aliquẽ dr̃ eor creator. sicut cõuenit dr̃ q̃ ꝓmotus ẽ creatura eius. similiter h̃ nomẽ de⁹. q: iudices dicunt dñi. Exo. xxij. Utriusq; em cã ad deos ꝓuenet. Et ꝓ h̃ patz diuinitas vero ipsius xp̃i. hoc aũt nomẽ apud hebreos dicit ineffabile. et iõ translator loco ipsius posuit nomẽ cõmune. et hoc modo trãsfertur dictũ nomẽ vbicũq; in veteri testamẽto inuenit. ꝛ alq̃ dicũt q̃ h̃ nomẽ dñi tetragrãmatõ nõ dr̃ de deo tm̃o. sz etiã ꝺ aliis. vbi gra Ezech. xlv. dr̃. Et nomẽ ciuitatis dñs ꝛ vbi habemus dñs. in hebreo hr̃ tetragrãmaton. q̃ h̃ nomẽ tetragrãmaton qđ stat hic ꝓ ciuitate. nõ dicit de deo. Jtem Exo. xxij. vocauit abraã nomẽ loci illi⁹ dñs videt. ꝛ vbi habemus dñs. in hebreo habet nomẽ dñi tetragrãmaton. Jtem Judi. vi. legitur. Edificauit q̃ altare dño vocauitq; illud dñi pax. vbi in hebreo hr̃ nomẽ dñi tetragrãmaton. Jtẽ Exo. xxv. edificauit moyses altare dño et vocauit nomẽ eius dñs exaltatio mea vbi habem⁹ dñs. in hebreo habet nomen dñi tetragrãmatõ. sz ista nõ drogãt dictis Ra. moy. q: nullũ ꝓdictor⁹ nouit nisi dr̃ ꝓpio et absolute sz a qdam effectu dei. ergo null⁹ hõ ꝓprie ꝛ absolute vocatur deus. sed cũ quadã ꝛmotatiõe ꝛ ab alĩq; effectu dei. sicut multi sũt vocant deodat⁹ dñs dicit ꝛ sũt de plurib⁹ tam hoĩb⁹ q̃ locis. ut cute ẽ in locis allegatis supra. vt pt̃z intuẽti. Veritũ in ꝓpria auctoritate dicente. Et

cõgregabo reliq̃as gregis mei ꝺ oĩb⁹ tr̃is ad q̃s eiecero eos illuc⁹ ꝛ reducaz eos ad rura sua⁸ et crescẽt ꝛ multiplicabunt. ꝛ suscitabo super eos pastores ꝛ pascent eos. Nõ formidabũt vltra. ꝛ nõ pauebũt. ꝛ null⁹ quereꝝ nũero dicit dñs. Ecce dies veniũt dicit dñs. ꝛ suscitabo dõ germẽ iustũ. et regnabit rex⁹ et sapiẽs erit ꝛ faciet iudiciũ⁹ et iustitiã i tra⁹ i dieb⁹ illis saluabit iuda. et israel habitabit confidẽter. Et h̃ ẽ nomẽ qđ vocabũt eũ dñs iust⁹ noster. Propter h̃ ecce dies veniunt dicit dñs ꝛ si dicent vltra. viuit dñs q̃ eduxit filios isr̃ ꝺ tra egypti. sz viuit dñs q̃ eduxit ꝛ adduxit semẽ dom⁹ isr̃ ꝺ tra aquilonis ꝛ ꝺ cũctis terris ad

nomẽ ciuitatis. dñs debet addi ibidẽ. si trãslatio chaldaica h̃z nomẽ ciuitatis. exponẽt a die a qua faciet dom⁹ descẽdere diuinitatẽ suã ibidẽ. et sic p̃z ad alia. qđ sit dicẽdũ. q: semp cũ altq̃ cõnotatõe ponit dictũ nomẽ qñ ponit ꝑ alio q̃ ꝑ vero deo. v Justus nr̃. i. iustificans nos. ꝑ qđ etiã ostdit eius diuinitas cui⁹ ꝓprium ẽ iustificare impiũ. Scãdũ aũt q̃ hebrei ne ex hac auctoritate cogerent xp̃i diuinitatẽ confiteri quẽ expectãt futur⁹ holem pur⁹. moysen tamẽ sanctiorẽ. dicunt q̃ litera hebraica talis ẽ. Et h̃ ẽ nomẽ et⁹ qui vocabit eũ dñs iustus nr̃. ita q̃ nomẽ dñi tetragrãmatõ quod soli deo conuenit. nõ dr̃ hic de messia sm eos. sz de deo q̃ vocabit⁹ est ad redẽptionẽ iudeoꝝ. et ipi pñt sic mutare literã de facili. q: dictio hebraica que hic ponit. s. esser indifferenter accipitur ꝑ q̃ et ꝑ qđ. Jtẽ vocabũt eũ et vocabit eũ eisdem literis hebraicis penit⁹ scribunt. sz varie puncturãt. que pũctatio põt valde de facili fieri. et q̃ iudei talẽ falsitate fecerint in hoc loco patet per .lxx. interpretes qui fuerũt iudei valde literati. et in hoc loco sic trãstulerũt. Et h̃ ẽ nomẽ qđ vocabunt eũ dñs Just⁹ nr̃. nec tñ ꝑ hoc reuelauerũt diuinitatẽ xp̃i ptolomeo regi quã itẽdebãt ei celare sm q̃ dicit hiero. i pluribus locis. q: ꝑ nõie dñi tetragrãmaton trastulerũt nomẽ grecũ signãs ꝺ sm. sic h̃ nomẽ domin⁹ ponit i trãslatiõe latina. quod nomẽ nõ solũ dr̃ de deo sz de q̃libet homine magno. Falsitas etiã ꝓdicta ptz ꝑ trãslationẽ chaldaicã que sic habet in ꝑ Propt h̃. (hoc loco. Et h̃ ẽ nomẽ qđ vocabũt ei ꝛc.

Hic consequẽter ponitur tanti beneficij recognitio cum dicit. y Et nõ dicent vltra viuit dñs ꝛc. q: sicut ad p̃sentiam maioris luminis minus obfuscatur. sic aduenie nte beneficio incarnationis iesu xp̃i et redemptionis nostre per eum facte obfuscata sunt omnia beneficia et quasi oblitioni data que fuerunt in veteri lege tãq; modica aut nulla respectiue.

z Sed viuit dominus qui eduxit et adduxit ꝛc. quod non potest intelligi de ritu captiuitatis babylõice. quia illud beneficium quasi incompabiliter mai⁹ fuit q̃ eductio filiorum israel de egypto in tot signis et mirabilibus diuinis. et in tanta multitudine q̃ erant sexcenta milia absq; mulieribus et parvulis. et ideo ista adductio intelligitur de vocatione ad fidem xp̃i. quia de omnib⁹ terre partibus sunt aliqui vocati. et ista vocatio maior est

ꝛ excellentior ꝯ si incōpabiliter oībꝰ beneficijs veterꝫ te/
a Et habitabūt in terra sua. i. in ecclia mul/ (stamenti
tante. ꝛ postea in triumphante que est terra viuentium
promissa fidelibꝰ in premiū vt frequēter supius declarauī
b Ad ppbetas. Hic ꝙriter nequicā malox pastox dif/
fusius resumit. ꝛ prio
arguit eox vitā. secun
do doctrinā. ibi. Hec
dicit. Prima adhuc i
duas. q. primo argui
tur eorū mala vita. se/
cūdo subdit pena. ibi
Idcirco Circa primū
dicit hieremias.
c Contritum est cor
meū. ꝛc. q. volebat de
mala vita sacerdotuꝫ
ꝛ falsox ppbetax. com
patiebat etiā eox na
ture ꝓter mala q̄ vi/
debat eis imminere. li
cet eox culpā odiret
d Fact⁹ sum ꝯ si vir
ebrius. i. attonit⁹ pre
eox malicia ꝛ sequēti
pena. ideo subditur.
e A facie dñi. vindi
ctam ꝓparātis.
f Quia adulterijs
repleta est terra. sicut
dictum est ꝛ. v. Unus
quisq; ad vxorē proxi
mi sui hinnichat.
g Quia a facie ma/
ledictionis. i. propter
blasphemias ꝙtra de
um ꝛ alia mala.
h Luxit terra. ꝑ sic/
citate numia. sicut dif/
fusius explicat supra
ruij. Sicut enī pratuꝫ
dicit videre metapho
rice q̄si viret. sic terra
lugere q̄si aret.
i Factus est cursus
eox malox ad mala ei
currebant sine freno
rationis et diuine le/
gis.

ꝙs eiecerā eos illuc: ꝛ hīta
būt i terra sua. b Ad ppbas.
c Cōtritū ē cor meū i medio
mei. ꝓtremuerūt oīa ossa mea
d Fact⁹ sum q̄si vir ebrius: ꝛ q̄si
hō madidus a vino. e a facie
dñi: ꝛ a facie vbox scōx ei⁹:
f qz adulterijs repleta ē tra
g qz a facie maledictiōis luxit
terra: arefacta sunt arua de
serti. f Fact⁹ est cursus eox
malox: ꝛ fortitudo eorū dissi
milis. h ppba nanq; ꝛ sacer/
dos polluti sūt: ꝛ in domo
mea inuēi malū eox ait do
min⁹. i Idcirco via eox erit
q̄si lubricū i tenebris. ipellēt
enī ꝛ corruent in ea. Afferā
enī sup eos mala. ānū visita
tiōis eox ait dñs. k Et in pro
phetis samarie vidi fatuita/
tē. ꝛ ppbabāt i baali: ꝛ deci
piebāt ꝓplm meū isrl. l Et i
ppbis hirlm vidi silitudi/
nē adulterātiū. ꝛ iter mēda
cij. m Et ꝛfortauerūt man⁹ pes
simox: vt ñ cōuertere vnus/
q̄sq; a malicia sua. n Facti sūt
mihi oēs vt sodomam hītato
res ei⁹ q̄si gomorra. Propte
rea hec dic dñs exercituū ad
ppbetas: o ecce ego cibabo

eos absinthio: ꝛ potabo eos fel/
le. p A ppbis. n. hierusalē
egressa ē pollutio. q sup oēm
terrā. r Hec dicit dñs exer/
cituū. s Nolite audire verba
ppbarū q̄ ppbetāt vobis. ꝛ
decipiūt vos. t visiōes cordis
sui loquunt: nō de ore dñi.
u Dicūt his q̄ blasphemant
me. locut⁹ est dñs: x pax erit
vob: ꝛ oīb q̄ ambulāt i pra
uitate cordis sui dixerūt non
veniet sup vos malū. y Quis
enī affuit in ꝯsilio dñi: ꝛ vi
dit ꝛ audiuit ꝓmonem eius
Quis ꝯsiderauit vbū illi⁹
ꝛ audiuit. z Ecce turbo dñi
ce indignatiōis egredietur: ꝛ
tēpestas erumpēs a sup ca/
put impioꝝ veniet. b Nō reuer
tetur furor dñi vsq; dū faci/
at: ꝛ vsq; dū cōpleat cogita/
tionē cordis sui. c In nouissi
mis diebꝰ intelligetis cōsi
liū ei⁹. d Nō mittebā ppbas
ꝛ ipi currebant: non loq̄bar
ad eos: ꝛ ipi ppbabāt. e Si
steterūt i ꝯsilio meo et nota
fecissent vba mea ꝓp⁹ meo
f aūtissez vtiq; eos a via sua
mala ꝛ cogitatōibꝰ suis pes
simis. g Putasne de⁹ e vicino

k Et fortitudo eox dissimilis. patribus antiquis.
l Prophā nanq; ꝛ sacerdos polluti sunt. luxuria ꝛ aua
ricia. m Et i domo mea. i. in templo meo nomini de
n Inueni malū eorū. i. ydola que colebant. (dicato.
uij. Regū. xxi. Idcirco. Hic subiungitur pena cū dicit.
o Idcirco via eox erit q̄si lu. ꝛc. hoc est dictū. inferam
eis plura mala sup aliud. p Et in ppbetis samarie.
qui tā erant in captiuitatem ducti a sexto anno ezechie.
uij. Reg. xvij. vbi habem⁹ fatuitatē. i. hebreo habet blas
phemiā. ideo subdit. q Et ppbetabāt in baal. quereu
do risum ab ydolo vel potius a demone in ipo. et non a
deo. ꝛ sic erat quedā blasphemia. qz p. hoc ostendebant q̄
reputabant baal plusq; deum.
r Et in ppbetis hierusalē vidi silitudinē. ad ppbetas sa
marie. adulterium. i. ydolatriam.
s Et iter mendacij. qz decipiebant ꝓplm inde. sicut ille
populū samarie. In hebreo habet sic. Vidi turpitudinē
adulterij ꝛ iter mendacij. turpitudo enī adulterij est q̄si
adultera in eodē lecto recipit adulterū cum manto. ꝛ sic
isti fecerunt. qz in templo dñi ydolū posuerūt.
t Et confortauerūt suo malo exemplo ꝛ verbo falso.
v Manus pessimox. ad pmanendū in peccato.
x Facti sūt mihi oēs
sodoma. i. abominabi
les. vt sodomite. ideo
subdit inflictio pene.
y Ecce ego cibabo e
os absinthio. ꝛc. i. re
plebo eos pena amā
rissima.
z A ppbetis enī hie
rusalē egressa est pol
lutio ydolatrie ꝛ alio
rum malorū.
a Sup oēm terram.
scz iudee. qz populus
eos imitabatur.
b Hec dicit dñs. Hꝰ
ꝯsiter arguit ppbetax
falsox ꝛ sacerdotū do
ctrina. ꝛ primo q̄ntuz
ad denunciationē fal
sitatis. secdo q̄ntuz ad
derisionē veritatis. ibi
Si igit Prima adhuc
i duas. qz prio arguit
in eis denūciatio fal
si. secdo coloratio dicti
ibi. Audiui. Circa pri
mum dicitur.
c Nolite audire vba ppbetax. q̄ prophe
tant mēdacia ad vos
decipiendū.
d Visionē cor. sui.
id est fictam ab eis.
e Dicunt eis q̄ blas
phemabant rue. ore ꝛ
opere.
f Par erit vobis. ac
securando ꝛ nutrien
do eos in malis.
g Quis enī affuit i
ꝯsilio dñi. de ppbetis
sic loquētibꝰ. q. d. nul
lus. qz eueniet ꝓtra
rium. ideo seq̄tur. h Ecce turbo dñice indignatiōis. i.
imper⁹ diuine vindicte.
i Sup caput impioꝝ. siue sint sacerdotes siue popula
res. k Nō reuertet. i. nō impediet q̄ absq; dubio ve
niet. l In nouissimis diebꝰ. i. tpe destructionis ciui
tatis q̄ dicit hic vltimū. qz cū terminatū fuit regnam
m Intelligentis consiliū meū. i. penam quā (udeoꝝ
dispositi inferre videbitis p effectū. n Si stetissent i
consilio meo. vbis ppbetarū meox credendo.
o Et nota fecissent ver. mea po. meo. sicut tenebant ex
officio. p Auertissent eos vtiq; a via mala. spiritus
vere penitentie eis ꝓferendo.
q Putasne de⁹ e vicino ego sum. i. cognoscēs tm̄ illa q̄
sunt ppe me ꝛ nō ea que sunt longe. Hꝰ nō inducit ad ex
cludendū doctrinā falsam aliquox sacerdotū q̄ dicebant
dei prudentiā attingere tm̄ ad supiora ꝛ nō ad ifa infe
riora. q̄ error incepit a tempore sancti Job. In psona sic

errantiũ dẽ zob. xxx. Circa cardines celi pambulat nec nostra ꝓsiderat. Ex qz dei pudẽtia attigit ad oia q̃nq̃ cũq; occulta. ideo sequit. r Si occultabit ꝛc. i. nõ occultabit. q. d. patur et ei⁹ pñti vbiq; cũ dicit.

s Nunqd nõ celũ ꝛ terrã ego impleo. q. d. sic.

t Audiui. hic pñt arguitur in falsis prophetis coloratio sui status. ad hoc enim q; magis sibi crederet vtebant mõ loqndi ꝓphetar. et hoc qõ dicit.

t Audiui que dixerũt ꝓphete. s. falsi. qz verba eoꝝ nota sunt

v Prophetãt (mbi. tes in nõie meo mendacium. ꝑmittentes sue falsse ꝓphetie. hec dicit dñs. sicut ꝓphete veri.

x Somnia. i. visiõs a deo accepi i somno. et qz hoc faciebãt ad faciliꝰ decipiendũ populũ. vt dictu est.

y Ut(cõ sequit. volunt fa. vt obli. po. meus no. mei. ꝑ ui. falsam do. trina. cõ se

z Proꝑe(quit. ta q̃ hz somniũ. s. va.

a Narret som. (niũ. niũ. i. ferat tãq; somnium et ꝑmutat. hec dicit dominus.

a Et q̃ hz sermonez meũ. sicut hieremias et alij veri ꝓphete.

b Loquat sermonẽ meũ vere. s. ꝑmittendo hec dicit dñs.

c Quid paleis ad triticũ. i. sicut palee si sunt tritico cõmiscende vl eouerso. sic nec nomẽ dñi est adũgẽ dũ false doctrie ꝓphetar

d Nũqd nõ verba mea sũt q̃si ignis. q. d. sic ꝓpter qõ dixit hieremias supra. xx. cap. Fact̃ ẽ sermo dei q̃si ignis exestuãs i corde meo. q. d. sic ignis ꝓsumit paleas ꝛ malleꝰ ꝓterit petras. sic vt⁹ nõis mei q̃ celorãt falsitates suas erit occasio attritiõis ꝛ cõsumptiõis eoꝝ. hõ sequit.

e Ecce ego. supple paratus sum.

f Ad ꝓphetas. i. ad puniẽdũ ꝓphetas falsos.

g Qui furant verba mea. a veris ꝓphetis. ꝑsiderabant enim attente modũ loqndi ꝑpetuũ et illo vtebant in suis falsis prophetijs. sicut ananias audiuit i principio regni sedechie hieremã dicẽtẽ. Hec dicit dñs exercituũ. Ecce ego ꝓfringã arcũ helam infra. xlix. et ad similitudinẽ h⁹ dixit q̃rto anno sedechie. Hec dicit dñs. Sic ꝓfringã iugum

h Qui assumunt(nabuch. ꝛc. infra. xxviij. hõ sequit. lin. suas. i. modos loqndi prophetar dñi.

i Et aiunt di. do. in suis falsis ꝓphetijs.

k Ecce ego ad pro. exponat vt supra.

l Sõniantes mẽdaciũ. dicẽtes se habuisse a deo visionẽ in somno.

m Et seduxerũt populũ meũ in mẽdacio suo qõ fingerent.

n Et miraclis suis. in hebreo habet. Et i ostentatiõibus suis. aliqñ. n. fingebãt se esse raptos a sensib⁹ ad fingẽdũ magnitudinẽ reuelationis sibi facte. et talia pñt quodãmõ dicti miracula. qz in

o Si igitur. (cui uni simplices homes in admiratõz. hic arguit malicia eoꝝ in derisione veritatis. Circa qõ

phetas sõniãtes mẽdaciũ dicẽ dñs. q̃ narrauerint ea ꝛ seduxerint ꝑplz meũ i mẽdacio suo. ꝛ in miraclis suis cũ ego nõ misissez eos. nec mãdasse eis. q̃ nihil ꝓfuerint ꝑplo huic dicẽ dñs

p Si igit interrogauerit te ꝑplus iste vel ꝓpha aut sacerdos dicẽs. qõ ẽ on⁹ dñi⁹ dices ad eos. Vos estis on⁹

q Proiiciã q̃ppe vos dicẽ dñs

r Et ꝓpha ꝛ sacerdos ꝛ ꝑplus q̃ dicẽ on⁹ dñi.

s visitabo sup̃ virũ illũ ꝛ sup̃ domũ ei⁹

t Hec dicet vnusq̃sq; ad ꝓximũ et ad frez suũ. Quid rñdit dñs. ꝛ q̃d locut⁹ ẽ dñs

u Et on⁹ dñi vltra nõ memorabit. qz on⁹ erit vnicuiq; sermo su⁹

v Et puertistis verba dei viuẽtis. dñi exercituũ dei nr̃i.

x Hec dices ad ꝓphetã. Quid rñdit tibi dñs et q̃d locut⁹ ẽ dñs. Si aũt on⁹ dñi dixerit. ꝓpt̃ hoc hec dicẽ dñs. Quia dixistis sermoz istũ on⁹ dñi. ꝛ misi ad vos dicens. nolite dicere on⁹ dñi

y Propterea ecce ego

quendũ q; sacerdotes et mali ꝓphete derisorie noiabant on⁹ prophetiã hieremie ꝛ aliorum prophetar dñi. et populũ inducebãt ad talẽ modũ loquẽdi duplicia rõe. Una ẽ qz prophete dñi arguendo eoꝝ vicia cõminabant eis pẽas graues. q̃s prophete falsi vocabãt onera. Alia est. quia iste pene diu ante euẽtũ fuerũt per ꝓphas dñi nũciate. ꝛ iõ drisorie dicebãt. on⁹ on⁹ ꝑ hoc insinuando q; ille ꝓphetie essent derisibiles tanq; fruole et effectum nõ hites. et ꝓpter talem derisionem dñs cõminat derisoribus penã ꝛ ponit ista sententia hic diffuse ꝛ intricate cum dẽ in ꝑsona dñi hieremie.

o Si igit interro. te ꝛc. qõ est onus dñi. ꝓphetiã tuã on⁹ nominãs derisorie.

p Di. ad eos. Vos estis onus. s. importabile ꝓpter peccatoꝝ ꝑvoꝝ pondus. ideo q

q Proiiciaz (subdit. quippe vos. in captiuitatem.

r Dicit do(tẽ. minus. sicut ꝓiecit importabile onus.

s Et prophetã ꝛ sacerdotem. et po. q̃ dicit onus dñi. deridendo prophetaz verã.

t Visitabo ꝛc. i. puniã cum in ꝑsona sua grauiter et in ꝑsonis sibi cõiunctis. Consequenter docet eos loq̃ reuerenter de prophetia domini cum dicitur.

v Hec dicetis. i. sic loquimini de prophetia dñi.

x Quid rñdit dñs. p. ꝓphete inq̃rẽti ab eo.

y Et quid lo. ẽ domin⁹. prophetas inspirando.

y Et onus dñi vltra nõ memorabit. i. prophetia domini amplius nõ noiabit a vobis de nõie oneris.

a Quia onus vni. erit ser. suus. i. si loquat de prophetia dñi noiando eã onus. puniet grauiter pro tali ꝛmone.

b Et puer. ver. dei vi. i. puerse noiastis noiando ea onera derisorie. in hebreo autez habet. Et puertistis verba deoꝝ viuentiũ. ꝑ quod in diuinis ostenditur pluralitas ꝑsonaꝝ et vnitas essentie cũ subdatur in singulari. Dñi exercituũ dei nostri.

c Hec dices. Docet modũ loquendi reuerenter cum prophetã dñi et ꝑz sniã ex dictis. qz ẽ replicatio eiusdẽ ad maiorẽ assertiõz. et qz hanc dei monitionem eoꝝ ipse

nit.ō sequitur pena ibi. d Propterea ecce ego tollam vos ,portans.s.ad alienam.qō impletum fuit in trāsmigratione ioachim regis inde inchoatiue.7 plūmatiue in captiuitate babylonica tempore sedechie.

In ca.xxij.vbi dr in postil.Sciendū aūt q hebrei ⁊c.

Addicio.i.

Hebrei nō solū subterfugere nituñ a veritate hui⁹ auctoritatis q diuinitatem christi satis manifestat p ⁊natē ⁊ce ,put postillator dicit.quā vanitatē recte ꝓfutat ,put i postilla.sed etiā dicūt q licet nomen dñi tetragrāmaton nō conueniat essentialr alicui creature.cū q̄libz ifera ptura creatura denominar p̄dicto nomīe ad effectū ipius dei. Ad qō inducūt illud Exo.xxij.vbi dr.Edifi cauit moyses altare.7 vocauit nomē ei⁹ dñs exaltatio mea. Et vbi nos habem⁹ dñs. in hebreo ponitur tetragrāmaton qō nō conuenit ch altari fm essentiā.sed denoiat sic ab effectu ipi⁹ dñi exaltātis ꝓlm isrl.vt ibidē exponitur in postilla. vnd in ꝓposito dicunt q ō nomē ,ꝓprium dei sez dñs institui noster. dr de illo germine suscitando de dauid nō essentialiter.sed ab effectu ipi⁹ dei iustificantis. Sed illa cauillatio nō valet.nā put habeť in thalmud in libro q̄ dicť babababata alꝰ babalbatra in distinctione q̄ incipit.q vidit nauē.habeť erpsse q messias vocať noie dei tetragrāmaton.ad qō allegať ista auctoritas hieremie.Hoc est nomē qō vocabūt eū dñs iustus nē. Et sic ptz q nomen dei essentialiter intelligitur i hac auctoritate.ibi enim de essentiali nomiatiōe loquitur vt ibidem patet ⁊c.

In co.ca.vbi dr i postil. Circa qō sciēd q sacerdotes ⁊ filij ꝓphē derisone notabāt onus ꝓphetā. Addicio.ij.

Bi nos habem⁹ in ß loco onus.in hebreo hť hec v dictio masca.que vno mō significat idē qō on⁹, alio mō significat assumptionē.s.vbz assūptū a ꝓphā.vñ Num.xxij.7.xxiij.vbi dr ō balaam assūpta parabola dixit.in hebreo habeť ratio usti⁹ dictiōis.s.masca. put signat assumptionē vbi vel parabole dei.7 sic i aliis locis ibidē.vbi ergo graue erat seu ponderosum qō ꝓphetizabať irrisores vocabāt illā ꝓphetiā onus intelligēdo in prima significatiōe. Quia igit ꝓphe solebāt peccātibus tristia enūciare.vt ad penitentiā eos reuocarent. que tū deus sepe misericorditer differebat . ideo popul⁹ pseudo ꝓphetaz fraude deceptus putabat nō ventura que dñs minabať.vñ 7 ꝓphetiā verā 7 seriosam in ludū vertebat.7 veris ꝓphetis irridēdo dicebat. Isti viri ponderis seu onus dñi annunciant. Unde tam vltra ꝓphetia nō visio sed onus vel pondus dñi apud eos dicebať.et ideo dominus ad hieremiam dicebat. Si interrogauerit te ꝓpl⁹ ⁊c.7 hec snia plenius habeť in glosa.

Capitulū.xxiiij.

o Sciendi.Supernus posita est hieremie ꝓphetia. Hoc ꝓfiter ostenditur in pte impleta.7 diuidiť in duas.q2 primo ostendiť hec implētio.secundo ponit ꝓphetie hieremie repetitio capitulo sequenti. Prīa in duas. q2 prio ponitur q̄dam imaginaria visio.7 secdo ponit ei⁹ expositio.ibi Et factus est.aliter ei nō fuisset vera ꝓphetia nisi hieremias intellexisset visionē sicut pharao videns spicas nō fuit ꝓpheta.q2 non intellexit significationē.propter qō dr Dan.i. Intelligentia opus est i visione. Circa primus dicitur

b Ecce duo calathi ⁊c.B vidit hieremias primo visione imaginaria. Et subdiť hui⁹ visionis temp⁹ cū dr

c Postq̄ transtulit nabuch.⁊c.de q̄ translatione pleni⁹ dictum est supra.xxij.

d Et fabrū.i. artificem subtilem.

e Inclusorem.i. aut fabrū q̄ gemmas p̄ciosas ponit in auro vel argento.7 in hoc patet ꝓphetiam hieremie impletā esse in parte.q frequenter p̄dixerat regem populū in babylonē ducendū. Cetera patēt in littera quantū ad visionem imaginariam.

f Et factū est. Hic ꝓfiter ponit expositio siue intellect⁹ dicte visionis cū dicitur. g Sicut ficus be bone sic cogno.transm.iuda ⁊c.i.trāsmigratis dabo gratiā meā.7 erit eis multo melius q̄ illis q̄ remanserunt in iudea q2 ioachim rex iuda p filiū nabuch.fuit repositus in magno statu valde.fm q̄ habeť.iiij.Reg.vltō.7 daniel 7 socij eius 7 mardocheus qui fuerūt de transmigratis cū ioachin.fuerunt multū honorati a regibꝰ.vt patet in libris Hester 7 Daniel. Hec aūt visio facta fuit hieremie.quia illi q̄ erant in hierusalē cū sedechia rege reputabant miseros ioachin regem 7 alios q̄ cū eo educti fuerāt in babylonē.

h Et reducam eos in terr.hanc.licet enī ioachin (bylone. daniel 7 socij eius 7 mardocheus nō redierūt in personis ꝓpriis.redierūt tñ in posteris suis.plures etiā illoz q̄ cū eis transmigrauerūt completis.lxx.annis etiam in

i Et ędificabo eos ⁊c.i.multiplicabo (iudeā redierūt. eos in prole 7 bonis temporalibus. k Et dabo eis cor vt sciant me.multiplicabo eos in bonis spūalibꝰ.

l Et sicut ficus pessime que sunt abominabiles.

m Sic dabo sedechiam regē.mihi 7 hominibꝰ abominabilē.quia postea fuit captus 7 excecatus.7 filij ei⁹ et nobiles occisi.7 ꝓpter partim occisos.et partim captiuat⁹

ꝛ ciuitas cōbusta.ꝛ ex hoc ptz hui⁹ lre sentētia vsqz ibi.
n Et in maledictiōe.qz post istā miserā ḡēqz maledicebat alteri.sic dicebat.sic accidat tibi sicut sedechie regi
o Et mittā in eis gla.ꝛ fa.ꝛ pestē.qz aliū (ꝛ pplo eius. eoz fuerūt gladio mortui.ꝛ aliū fame.ꝛ aliū corruptione aeris seu mortalitate.

Lapl̄m.xxv.

Erbū.qđ dic po
v nit̄ replicatio pphetie hieremie.ꝛ p̄lo ḡtuz ad ꝺ qz reꝓbenderat populi malicā.scđo ḡtum ad ꝺ qz p̄nunciauerat penā.ibi. Propterea. Circa primū p̄lo notatur tempus cū dr.
b In anno.uti.ioachim filij iosie. ex hoc ptz qz hec reuelatio facta hieremie fuit ant̄ trās migrationē p̄cedēti ca.dictā.qz iechonias siue ioachin sub ḡ facta ē illa trās migratio fuit filij⁹ ius ioachim sicut dictū est supra.xxiij. Et ō subdit. Postḡ.i. post istaz reuelationē factā hieremie trās lat⁹ est iechonias. qz octauo anno post includēdo hunc ḡrtū annum ioachim p̄ns ei⁹ trās latus fuit
b Ipe est primꝰ annus nabucho.qđ ptz ex ꝺ.qz.xx.ano nabucho.destructa fuit hierusalē.uti.Reg.vlti.ꝛ a ḡrto ano isti⁹ ioachī iclusiue vsqz ad.xi.annuz sedechie in q̄ destructa fuit ciuitas fuerūt .xx. anni.s.xiij. de regno ioachim q̄ xi.ānis regnauit.ꝛ.xi. de regno sedechie. Cetera patēt vsqz ibi.
c A.xiij.ano.vbi incipit ista replicatio. qz a.xiij.anno iosie cepit hieremias ꝓphetare q̄ tpe fluxerūt anni.xxiij.vsqz ad ḡrtū annū ioachim ideo subdit̄ iste anni.xxiij. d Et locut⁹ sum ad vos de nocte ꝛ surgēs.i. vigilāter ꝛ pseueranter. e Et nō au
f Et misit ꝺns ad vos oēs ser (dist⁹ vos emēdādo. uos suos ꝓphas.ex q̄ ptz q̄ illo tpe fuerūt alij sancti ꝓphete q̄ mouebāt pplm ad bonū. g Consurgēs dilu. mittēsqz.i. valde diligēter vos admonēs. h Et nō audistis.q.d.p seuerāta vra in malo nō puenit ex defectu diuine misc̄die.sed ex parte malicie vre. Cetera patēt u
i Propterea. Hic ꝓsequit ponit replicatio ꝓ (littera. phetie ḡtū ad penā.ꝛ primo exprimit pena iudeorum. scđo pena suoꝝ aduersatioꝝ.ibi. Cūqz impleti.ꝛ hoc fuit ad consolationē aliquoꝝ bonoꝝ q̄ erant in populo iu

ꝛ q̄ habitāt in tra egypti Et dabo eos in vexatiōez afflictionēqz oib⁹ regnis terre:in obꝓbriū ꝛ in pabolā ꝛ in puerbiū ꝛ in maledictiōez i oniū⁹ sis loc⁹ ad q̄ ejeci eos:ꝛ mittā in eis gladiū ꝛ famē ꝛ pestē donec cōsumāt̄ de terra quā dedi eis ꝛ p̄ribꝰ eoꝝ.

Erbū qđ xxv
v factū ē ad hieremiam ꝺ oī ꝓplo iude⁹ in āno q̄rto ioachī filij iosie regis iuda.ipe ē ān⁹ p̄m⁹ nabucho.reg⁹ babylōis. Et locut⁹ est hieremias ꝓpha ad oēm pplm iuda ꝛ advniuersos habitatores hierl̄m dicēs
A tertiodecimo anno iosie filij āmon reg⁹ iuda vsqz ad diē hāc.ipe est tert⁹ vicesimus ānus factū ē vbū ꝺni ad me⁹ ꝛ locut⁹ sum ad vos de nocte ꝛ surgēs ꝛ loquēs ꝛ non audistis⁹ ꝛ misit ꝺns ad vos oēs ꝑuos suos ꝓphetas ꝛ surgens diluculo mittēsqz ⁹ ꝛ nō audistis neqz inclinast⁹ aures vras vt audietis cū diceret. Reūtimini vnusqsqz a via sua mala. ꝛ a pessimis cogitatiōibus vris.ꝛ habitabit⁹ i terra quaz dedit ꝺns vob ꝛ p̄ribꝰ vris a seclo ꝛ vsqz i seculm. Et no

de.vt dictū est supra.xviij. Circa primū dr. h Pro eo qz nō au.ver.mea.sed obstinati estis in malicia vestra.
l Ecce ego mittā ꝛ assumaz cē. Ex instinctu enī diuino nabucho.ꝛ bellatores sui acceperūt audaciā ꝛ ꝓstantiaz unꝑugnādi iudeā ꝛ eius habitatores de suis malis multiplicabo.vt magis ꝑm ordinem diuine iusticie puniarentur.

m Seruū meū.inqz tū erequebaꝰ duinaz iusticiam.
n Et adducā eos super ter. istā ꝛ sup oēs na. q̄ in circū.illi⁹ sūt q: idumei.phylistei ꝛ alij circa iudeā habitantes fuerūt ꝑ nabucho.deꝑdati et captuati.ꝛ eoꝝ captiuitas hic denunciat̄ cū pena iudeoꝝ.q̄ sperabāt eoꝝ adiutorio ꝛesistere regi babylonis. Cetera patent vsqz ibi.
o Vocē mo.ꝛ lumē ln.qđ designat̄ captiuitas habitatoꝝ.ꝛ sic nō erit opus mole neqz lucerne ꝓpter defectum habitatoꝝ.
p Cūqz.Hic cōsequēter ꝓdicitur pena aduersantium iudeis ad bonoꝝ ꝓsolationē vt ꝓdictū est.ꝛ diuidit tria. duas ptes.qz primo ꝓdicit destructio babyloniꝝ singulariter.scđo multoꝝ generaliter.ibi. Quia sic. Circa primū notatur temp⁹ destructionis babylonie cū dicit.

p Cūqz impleti fuerint.lxx.anni visitabo sup regem baby.ꝛ ꝑm ꝛ regnū eius destruēdo.qđ fuit impletum in occisione Balthasar regis babylonis. qz tunc regnū suum datū est medis ꝛ persis. vt habetur Dani.v. numeratio tū istoꝝ septuaginta annoꝝ varie incipiunt ea a destructione hierusalē vndecimo ano sedechie. Ra.sa.incipiunt eam a ḡrto anno regni ioachī filij iosie.q̄ fuit annus primꝰ nabuchodo.reg.vt dicit in principio hui⁹ capituli. Ab isto vero anno exclusiue vsqz ad vndecimū annū sedechie fluxerūt.xviij.ānī.septz de regno ioachim q̄ regnauit vndecim annis.ꝛ.xi. de regno sedechie. tps aūt iechonie q̄ regnauit ꝛ iter istos duos includit in ist̄.xviij.ānis.ꝛ nō coputaꝰ ꝑ se.qz regnauit tñi tribus mensibus.ꝛ ista patent ex quarto Regum xxiij. q Et ponam illam in solitudines sempiternas.

q babylon nō fuit reedificata ⁊ inhabitabil' facta ē fm
q hʒ Esa.xiij. Nō habitabiť vsqʒ in finē ⁊c. Licet aūt ba
bylonij in destructiōe iudeoꝝ fuerint executores diuine
iusticie vt ꝑdictū est. tñ fecerūt hʒ iniqua voluntate ⁊ at-
tribuētes victoriā illā ⁊ alias arrogāter sue ptāti. ⁊ nō di
uine virtuti. ꝓpter qḋ
meruerūt a dō puniri.
a Quia seruierunt
eis. s. chaldeis.
b Cū essent gentes
multe. s. iudei et alie
nationes subiugate
chaldeis.
c Et reges magni e-
rant in istis gētib. q.
d. nō fuerūt subiugati
ꝟtute chaldeoꝝ sʒ di-
uina. iō debuerūt pu
niri ꝑ sua supbia pro
pter qḋ subdiť Et red
dam eis ⁊c.
d Quia sic dicit. hʒ
poniť punitio multo
rū generaľr. ⁊ diuidiť
in tres ptes. q: pri⁹ no
ꝑdiciť hec punitio. se
cūdo dicti ↄfirmatio.
ibi. Cūqʒ voluerint.
tertio resumiť iudeo-
rū destructio ibi. Ulu
late. Circa primū dr.
hieremie a dño.
e Sume calicem. ꝑ
quē itelligiť afflictio
seu punitio mittenda
a deo.
f Et ꝓpinabis de il-
lo cūctis gētib ⁊c. i.
ꝓphetabis hanc puni

terrā illaʒ oīa ꝟba mea q̄ lo
cut⁹ suʒ ↄ̄ eā oñe qḋ scriptū
est ī libro isto q̄cūqʒ ꝓphera
uit hieremias aduſum oēs
gentes. [a]q: seruierunt eis [b]cū
eēnt gētes mlte [c]⁊ reges ma
gni. Et reddā eis ꝯm opera
eoꝝ: ⁊ ꝯm facta manuū sua
rū. [d]Quia sic dic̄ dñs exer-
citū de⁹ isrl' [e]Sume calicē
vini furoꝝ h⁹ de māu mea:
[f]⁊ ꝓpinabis de illo cūctꝫ gē
tib ad q̄s ego mittā te ⁊ bi
bent: [g]⁊ turbabunť ⁊ insani
ent [h]a facie gladij quem ego
mittā inť eos [i]Et accepi ca
licē de māu dñi: ⁊ ꝓpinaui
cūctꝫ gētib ad q̄s misit me
dñs. [k]Hierl'm et ciuitatib
iuda ⁊ regib ei⁹ ⁊ principi-
bus ei⁹ vt darē eos in soli-
tudinē ⁊ in stuporē ⁊ in sibi-
lū ⁊ in maledictionē sic̄ est
dies ista: [l]pharaōi regi egy-

tionē sup eas venturā. ⁊ dicit ꝓpinabis. ꝓsequēdo meta-
g Et turbabunť ⁊ insanient. i. fugiet (phorā de calice.
ab eis mens ⁊ ↄsiliū. h A facie gladij. i. ꝓ timore gla
dioꝝ sup eos ventētū. i Et accepe calicē de māu dñi
id est auctoritatē ꝓphetādi punitionē venturā. Et dicūt
aliq̄ q videbat imaginaria visiōe calicē a deo sibi tradi.
⁊ ꝑ ipm ꝓpinari regib ⁊ gentib infra scriptis. ⁊ intelli
gebat visiōis significationē. ⁊ prīo poniť punitio iudeo-
rū cum dr. k Hierusalē ⁊c. sicut est dies ista. loq̄tur
de futuro ꝑ modū ꝑtitis ꝓpter certitudinē euent⁹. q: di
es accipiť hic ꝑ die destructōis ciuitatꝫ ⁊ templi futura
sub sedechia. Secūdo poniť punitio egyptioꝝ cum dr.
l Pharaoni regi egypti ⁊c. q: dedit occasionē sedechie
rebellandi nabu. hʒ. ꝓmittēs ei subsidiuʒ. ex q̄ rebellione
secuta est dicta destructio. m Cūctis regi. ter. ausidi
tis. in heb. hʒ. Terre hus de q̄ fuit iob ē illa ⁊ vicina iu-
n Et cūctis regi. ter. phylistijm. isti (dee a pte orientꝫ
erāt vicini iudeoꝝ a pte occidentis. o Et reliq̄s idu-
mee ⁊ moab. q̄ silr erāt ꝓpinq̄ iudeis. p Et cūctis re-
gib tyri ⁊c. tyrus enī ⁊ sydon erāt vicine iudee a pte aq̄-
q Et regi. ter. insulaꝝ. que sūt trās mare. i. vl- (lonis.
tra aliquā partē maris respectu ꝓmissiōis. sicut sunt cy-
prus rhodus ⁊ ↄsiles. si enī essent totaľr trans mare tam
nō essent insule. r Et vniuersi q̄ attonsi sūt in comā.
id est agarenis q̄ habebāt capillos recisos ad modū pu
gilū. In hebreo habeť. Et vniuersis angulatis. ꝑ q̄s in-
telliguntť illi q̄ habitabāt circa angulos terre ꝓmissiōis

vt dicūt aliqui. ⁊ subdunť multa noīa regū ⁊ terraꝝ. ⁊ po
s Et omnib regnis terre. est hyꝑbole (stea subditur.
ad designandū multitudinē terraꝝ ⁊ regnoꝝ que chaldei
subiecerūt sibi. sicut Esdre. i. dicit cyrus rex persarū. Oīa
regna terre dedit mihi dñs. ⁊ tñ medietas terre habitabi

pti ⁊ seruis ei⁹ ⁊ principib
ei⁹ ⁊ oī pplo ei⁹ ⁊ vniūsis ge-
neraľr [m]cūctis regib terre
ausiditis: [n]et cūctꝫ regibus
terre phylistijm ⁊ ascalonis
⁊ gaze ⁊ accaroni azoti: [o]⁊ re
liq̄s idumee ⁊ moab ⁊ filijs
āmon [p]⁊ cunctis regib tyri
[q]⁊ vniuersis regib sidonis
[q]⁊ regibus terre insularuʒ q̄
sunt trans mare: ⁊ dedan ⁊
themā ⁊ buʒ et vniuersis q̄
attonsi sūt in comā ⁊ cūctis
regib arabie: ⁊ cūctis regi-
bus occidentis q̄ habitāt in
deserto: ⁊ cūctis regib zam
bri: ⁊ cūctis regib elaʒ ⁊ cū-
ctis regib medoꝝ. cūctꝫ q̄ʒ
regib aq̄lonis de ꝓpe ⁊ de-
longe vnicuiqʒ ↄtra fratreʒ
suū. [s]⁊ omnib⁹ regnis terre
que super faciem eius sunt
[t]Et rex sesach bibet p⁹ eos.
Et dices ad eos. Hec dicit

lis nō erat sibi subie-
cta. ⁊ ꝑ talem modum
loquēdi dr cōmūiter.
tota ciuitas vadit ad
tale spectaculum. licet
maior pars remaneat
Punitio autē illoꝝ hʒ
ponitur cū nabucho-
donosor. q: fuerūt cū
nabuchodonosor ī de
structione iudeoruʒ. ⁊
tamen multi eoꝝ de-
buissent magis iuuis-
se iudeos rōne vicini
tatis sicut phylistei ⁊
tyrij ⁊ sydonij ⁊ consi-
miles. vel rōne cōsan
guinitatis. sicut idu-
mei qui descenderūt
ab esau fratre iacob ⁊
moabite ⁊ ammonite
qui descēderūt a loth
nepote abrae.
t Et rex sesach bibs
post eos. i. punietur.
ꝑ sesach intelligiť rex
babylonis vt dicunt
hieronymus ⁊ hebrei
Ratio hui⁹ est. q: se-
sach et babel ꝑ q̄s in-
telligiť rex babylonis
in hebreo scribunť lit
teris sibi corrñdenti-
bus. Ad cui⁹ intelle-

ctū sciendū q pueri apud hebre. ⁊ latinos addiscunt al-
phabetū prīo ordine recto ꝓcedēdo de prima lrā ad vlti
mā. scdo ordine retrogrado incipiendo ab vltima lrā ad
primā redeūdo. ⁊ si isti duo ordines iuxta se scribanť vl-
tima lrā ordinis primi. s. thau. est prīa in ordīe aleph q̄
est prīa in ordine prīo ⁊ penultia lrā. s. sin corrñdet ipsī
scdo ⁊ corrñdet ipi beth q̄ est scda. ⁊ sic ↄñter ꝓcedēdo ex
vtraqʒ pte vsus mediū alphabeti vbi lraph ⁊ lamech si-
bi corrñdēt dicto mō. Nūc aūt sic est q hʒ nomē babel in
hebreo scribiť ꝑ tres lrās tm. s. ꝑ duplicē beth ⁊ vnam la
mech. ⁊ silr hoc nomē sesach ꝑ tres. s. ꝑ duplicē sin. ⁊ per
vnaʒ lraph. Ex q̄ ptʒ q scribunť ꝑ lrās sibi corrñdentes
mō ꝑdicto. Qñ vero iudei volunt aliquid velate scribe-
re bñ faciūt talē commutationē lraꝝ. ⁊ hʒ mō scripsit hʒ hie-
remias deiectionē chaldeoꝝ velate. ⁊ huic dicto ↄcordat
q infra ly babylon noīať sesach vt dicit Hiero. ne forte
ꝓuocaret insaniā chaldeoꝝ ↄtra iudeos q̄ redigēdi erāt
sub ꝟuitute eoꝝ. Sed q̄cq̄d sit de veritate ista tamē ratio
nō videť valere. q: hieremias in hʒ capitulo ⁊ in pluribꝫ
alijs locꝫ scribit deiectionē regis ⁊ regni chaldeoꝝ valde
lucide ⁊ apte. ⁊ iō posset breuius dici q sesach est hic no-
men egypti reg. sicut enī īpatores romani oēs noīabā-
tur cesares. ⁊ cū hoc ꝓpriū nomen habentes. vt iulius
augustus ⁊ huiusmodi. sic omēs reges egypti vocabātur
pharaones. ⁊ ꝓter hoc habebant nomen ꝓpriuʒ vt sesach
iij. Regū. xi. Fugit ad sesach regem egypti ⁊ nechao. iiij.
Reg. xxiij. ⁊ sic de alijs. ⁊ sic ꝓbabiliter pōt dici q ille rex

egrpti sub q̄ vastatū fuit regnū. in quo' expl'o supra expri mit noīe cōi cū dr. ꝓ pharaoni regi egrpti ꝛc. ꝛ hic. ꝓpio noīe cū dr. Et rex sesach bibet ꝛc. a Bibite ꝛ inebriamini ꝛc. i. sicut hō multū ebr⁹ nō hz sensuz nec vtutē re sistendi. sic nec vos poteritz resistere vindicte dei.

b Cūqz. Hic ostit pmiē confirmatio dicti cū dr. Cūqz noluerit accipere calicē. repellēdo ꝓphetiā tuā tanqz falc Dicas ad (sum. eos. confirmādo eam.

d Hec dicit dñs exercituū. cui⁹ vbuz nō potest esse falsum.

e Bibētes bibentis. id est sustinebūs penā velitis nolitis. cuius ratio subdit.

f Quia ecce i ciuitate ꝛc. i. in hierlm que ad cultū dei erat electa.

g Ego incipio (cta. affligere s. pctores.

h Et vos q̄ innocētes. ꝛ imunes eritis. q. d. nullo mō Letera patent vsqz ibi.

i Dñs de excelso rugiet ꝛc. loqtur de deo ad modū leonis q̄ rugiētes facit stare oēs bestias ꝛ devorat illā quā vult. sic de⁹ p volūtate punit pctores absqz resistentia.

k Rugiet sup decorē suū. i. sup hierusalē ꝛ templū.

l Celeuma q̄ calcantiū cōcinnet. celeuma est cant⁹ vindemiatoruz in fine vindemie qñ habet abūdāter vinū. ꝛ in hō designat exultatio bellatoz in effusiōe sanguis de victoria ꝛ multitm Judicat ipe. i. osidit iust⁹ in pctōz (tudine spoliozz punitione. in hebreo hē. Judiciū hō. i. iusta dei punitio. Et ad q̄s se extendat subdit. Impios tradidit gladio. sc̄ q̄tur n Ecce affligo. egre. de gente in gētē. q. babylonij affligerūt iudeos ꝛ multa regna supra notata. ꝛ terrā medi ꝛ perse destruxerūt babylonios. o Et erūt interfecti dñi. i. a dño vel vtute ei⁹. p A sūmo terre vsqz ad summū ei⁹. hyppole est ad signādū multitudinē interfectoz. ꝛ ad idē facit qō subdit. q Nō plāgent neqz col q Ululate. Hic resumit vastatio iudeoruz (ligent ꝛc. cū dr. Ululate pastores. ululat⁹ est vox ꝓfusa. ꝛ est signuz magni doloris. r Et aspergite vos cinere. in signum hūiliatiōis. s Primates greg. i. maiores de pplo. t Quia cōpleti sunt dies vt̄i. q. d. tempus vre dīstructionis instat. v Et cadetis q̄si vasa pciosa. i. irrecuperabiliter. vilia enī que cadūt bñ recuperant. q: inuenientes pa p Vastauit dñs pascua eoz (rū aut nihil curāt de eis. id est bona vī solebāt nutriri. y Et pticuerunt arua pacis. in hebreo hē. Speciosa pacis. tpe enī pacis arua sunt ꝓcosa. q: sūt bñ culta ꝛ fructificātia. ꝛ sic dicunt metaphorice cītare. ꝛ ecōtrario ꝓicere q̄si sūt destructa ab aduersarijs. sic pratū dr ridere q̄si viret. ꝛ plorare q̄si aret.

z A facie ire furoris dñi. i. ꝓpter vindictā ipius.

a Dereliqt q̄si leo tabernaculū suū. i. templū q̄ a cbaldeis fuit incēsum. b A facie ire colūbe. i. nabuch. eo q⁹ habebat in aliq̄ vexillo sua exercit⁹ imaginē colūbe vt dicunt aliq̄ sed ꝫ nō videtur multū. ꝓbabile ꝛ dictū. q: supra q̄rto ca. dictū fuit q⁹ hebat in vexillo signuz leonis. Ra. sa. dicit q⁹ est lra A facie ire viole. i. a facie vidicte dei inebriantis. et sic. plectur metaphorā supra posītā de calice vni furoris. ꝛ de potatiōe ei⁹ ꝛ inebriatione. rō h⁹ diuersitatis ē. q: dictio hebraica hic posita. s. iona ē cquoca ad colūbam ꝛ vinositatem.

c Et a facie ire furoris dñi. in hebreo hē. Ire furoris sui. et sic referf ad eundez de q̄ pdicit A facie ire columbe.

In cap. xxv. vbi dr ī postilla. numeratio tri ist⁹. lxx. annoz.

Additio. i.

Ad hoc patio se ptuaginta annoz captiuitatis babylonice q̄renda est ī no no cap. Dañ. vbi dr septuaginta hebdomadibus danielis reuelatis agitur. ibi enī large de istis habetur in postilla ꝛ ī additiōe.

In eodē ca. vbi dr in postilla A facie ire columbe.

Jctio hebraica hic posita. sc̄z iona nō est cquoca. nihil enī signat in hebreo nisi colūba. q: autē dicit Ra. sa. q: signat vinositatē nō est verū. nisi forte ī m⁹ ethymologi q̄ dō non ptinet ad sensum lr̄alem. Vñ ī m glo. ꝛ est gregorij p hō q̄ dr. A facie ire colūbe. intelligit ira dei. dicit enī sic. q: i illa nulla furoris inequalitas reperit furore dñi iram colūbe nominat. de quo latius in glosa.

Capitulum .xxvi.

In principio. Superius hieremias ꝓpter veritatem sue ꝓphetie passus est iniuriā a psona singulari. sa summo pontifice. hic eadē de causa patitur iniuriā a multitudine. ꝛ primo a pseudo prophetis ꝛ sacerdotibz. sc̄da a rege ꝛ principibz. xxvij. capi. Prima in duas. q: primo patit iniuriam. sc̄do constāter resumit suā ꝓphetiā ca. se. Prima in duas. q: primo ponit hieremie pscutio. sc̄do cuius rei liberatio. ibi. Et audierūt. Circa primū primo ponit temp⁹ huius pscutionis cū dicit.

a In principio regni ioachim ꝛc. secūdo causa ei⁹ que fuit ꝓdicatio hieremie cum dicit ei. a domino.

b Sta in atrio dom⁹ dñi. vbi cū oīonis ꝺueniebant ū dei. c Et loq̄ris ad oēs cuntas iuda. i. ad oēs homines venientes de oībꝫ ciuitatibꝫ. d Noli subtrahere vbū aliq̄d omittēdo. e Si forte audiāt. ħ ꝺr ꝓpter liberalitatē arbitrij qua pōt hō penitere ⁊ obstinari.

f Et pēiteat me mali. nō inferēdo eis penā cominatā. talia vo nō arguūt in deo aliquā mutationē. ſꝫ tm̄ in creatura. ſic dictuꝫ est diffusi⁹ ſ. ⁊ vnij. cetera patent vſq; ibi.

g Dabo domū istā. id est tēplū a salomone edificatū.

h Sicut ſylo. in ħ ciuitate. prio fuit ficta tabernaculuꝫ moyſi. Joſue. ⁊ vnij. et illa ciuitas erat destructa diu ante ⁊ cul⁹ diuinus diu ablatus.

i Et vbē hāc. ſ. hierl̄m maledictōeꝫ ⁊c. i. oēs maledicētes alicui ciuitati dicēt. ſic contingat ei ſicut hrl̄m. tertio ponit ꝓſecutionis modus cū dicit.

l Et audierūt sacerdotes et ꝓphe. ſ. falſi. Cetera patent.

m Et audierūt. Hic ꝓnt describitur hieremie liberatio. Circa quā prio ponit cause examinatio. ſcdo eius determinatio. ibi. Et dixerūt. Circa primuꝫ primo ponūtur iudices cum dicit.

m Et audierūt principes iuda vba hec. i. delicet cōmotionē sacerdotū ⁊ populi contra hieremiā.

n Et ascenderūt de domo regis. qz tēplū erat in ſūmitate montis ſyon. ⁊ dom⁹ regis in declui montis.

o Et ſederūt. vt maturius examinarēt negocium.

p In introitu porte domus dñi noue. illa erat porta de qua dicit. iij. Reg. xv. q; ioathan edificauit portam domus dñi ſublimiſſimā que dicit hic noua. quia longe poſt temp⁹ ſalomonis fuit edificata. Coſequēter ponitur Hieremie accuſatio.

q Et locuti ſunt ſacerdotes ⁊c. Tertio hieremie reſpōſio cū dicitur.

r Et ait hieremias. Dom⁹ miſit me. q. ꝺ. non feci de propꝛio capite.

[a] Sta ī atrio dom⁹ dñi: [b]⁊ loq̄ris ad oēs ciuitates iuda: de q̄bꝫ venīūt vt adorent in domo dñi: vniūſos ſmōes q̄s ego mādaui tibi vt loq̄ris ad eos. [c]Noli ſubtrahere vbū: ſi forte audiāt et cōuertant vnuſq;ſq; a via ſua mala: [d]et peniteat me mali q̄ cogitaui facere eis ꝓpt̄ malicīā ſtudioꝝ eoꝝ. Et dices ad eos. Hec dicit dñs Si nō audieritꝭ me vt ābuletis ī lege mea quā dedi vobis vt audiatꝭ ſmōes ſuoꝝ meoꝝ ꝓphārū q̄s ego miſi ad vos de nocte ⁊ ſurgēs et dirigēs. et nō audiſtꝭ: [e]dabo domū istā ſic ſylo: [f]⁊ vbem hāc [g]dabo ī maledictōeꝫ cūctis gēnibꝫ terre. [h]Et audierūt ſacerdotes ⁊ ꝓphe ⁊ oīs ppl⁹ hieremiā loq̄ntē verba hec in domo dñi. Cūq; cōpleſſet hieremias loquens oīa que p̄cepat ei dñs vt loqueret ad vniūſū ppl̄m. apphenderūt eū ſacerdotes ⁊ ꝓphe ⁊ oīs ppl⁹ dicēs. Morte moriat. Quare ꝓphetauit in nōe dñi dicēs. ſic ſylo erit dom⁹ hec: ⁊ vbs ista deſolabit̄ eo q̄ non ſit habitator. Et ꝺegregat⁹ est omis ppl⁹ adūſus hieremiā ī domo dñi. [i]Et audierūt p̄nci pes iuda vba hec. [k]⁊ aſcenderūt ꝺ domo reg⁹ ī domuꝫ dñi [l]et ſederunt in introitu porte [m]domus dñi noue. [n]Et locuti ſunt ſacerdotes ⁊ ꝓphete ad p̄ncipes ⁊ ad oēm ppl̄m dicentes. Judicium mortis est viro huic. qz prophetauit aduerſus ciuitatē istā ſicut audiſtis auribꝫ veſtris. [o]Et ait hieremias ad omēs p̄ncipes ⁊ ad vniūſū ppl̄m dicēs. Dñs miſit me vt ꝓphetarē ad domū istā ⁊ ad ciuitatē hāc oīa vba q̄ audiſtis. [p]Nūc ḡ bonas facite vias vrās: [q]et ſtudia vra ⁊ audite vocē dñi dei vr̄i: ⁊ penitebit dñm mali q̄ locutus est aduſuꝫ vos. Ego aūt ecce in manibꝫ vr̄is ſuꝫ facite mihi q̄ bonū ⁊ rectū est in ocul⁹ vr̄is. [r]Verūtm̄ ſciote et cognoſcite. qz ſi occideritis me. ſanguinē innocētē tradetꝭ ꝑ vosmetipſos ⁊ ꝑ ciuitatē istā ⁊ hītatores ei⁹. Jn vitate ei miſit me dñs ad vos. vt loquerer in auribus vr̄is oīa vba hec. [s]Et dixerūt p̄ncipes ⁊ oīs ppl⁹ ad ſacerdotes ⁊ ad ꝓphas. [t]Nō est viro huic iudicium mortis. qz in nomīe dei nr̄i locut⁹ est ad nos. Surrexe runt ergo viri de ſenioribꝫ terre: ⁊ dixerunt ad oēm ce tū ppl̄i loquētes. Micheas de moraſchi fuit ꝓpha ī diebus ezechie regis iuda: ⁊ ait ad oēm ppl̄m iude dicens. Hec dicit dñs exercituum Syon q̄ ager arabit̄: ⁊ hierl̄m in acerui lapidū erit ⁊ mons dom⁹ in excelſa ſilue. [u]Nūq;d morte ꝺemnauit eū ezechias rex iuda et oīs iuda. Nūq;d nō timuerunt dñm ⁊ deprecati ſunt faciem domini: [x]⁊ penituit dominum mali quod locutus fuerat aduerſum eos. [y]Jtaq; nos facimus malū grande contra animas noſtras. [z]Fuit quoq; vir prophetans in nōe dñi Urias filius Semei de cariathiarim: ⁊ ꝓphetauit aduerſus

s Bonas facite vias veſtras. id est operationes.

t Et ſtudia vra. i. cogitatiões. Cetera patent. Et dixerūt. Hic ponit cauſe determinatio eiꝫ dicit. Dixerunt p̄ncipes. vbi primo ponit ratio ꝓ ei⁹ liberatione cū dicit.

r Non est viro huic iudicii mortis. qz in nōe dñi dei nr̄i locut⁹ est. q. ꝺ. interficiendo ipm̄ fieret cōtra deū aī⁹ est nuncius. Et inducit ad hoc exemplū michee ꝓphete qui ante. ſ. tpe ezechie regis ꝓphetauerat destructionē ciuitatis hierl̄m templi dicens. Syon q̄ ager arabit̄ ⁊c. nec tñ ezechias ꝓpter ħ eiꝫ occidit. ſed magis ipe ⁊ ppl⁹ ad dictū ei⁹ egerūt ꝓniaz ⁊ dñs duxit penā cōminatā. et ſm̄ hoc dicit.

y Et penituit dominū. nō ꝓ aliquā mutationē in deo factā ſed in effectu ſicut dictuꝫ est ſupra.

z Jtaq; nos facim⁹ grande maluꝫ. ſupple ſi occidimus hieremiam.

a Fuit quoq; hic cōſequēter ponit aliud exemplū ad eandē cōcluſionē. vt dicūt expoſitores noſtri communiter de vita ꝓphete q̄ ꝓphetauit deſtructionē ciuitatis ⁊ templi. ſicut ⁊ hieremias tpe regis ioachim. et ꝓpter hoc fuit occiſ⁹ ab eo vt ħ ꝺr. ⁊ ponit iſtud exemplū ad hāc concluſionem. ac ſi dicatur ezechias qui fuit bon⁹ rex nō interfecit micheā ħ ſaluatur

ioachim vero malus rex interfecit vriam, z nos non debem⁹ imitari facta mal⁹ sed bon⁹, p̄ter qđ debemus salnare vtũ hieremie, ō ꝯcludit in fine. b Jgit⁹ manus aichan ꝛc, iste enī erat principal' in allegatione z determinatõe ista. Ra. sa. b exponit ad ꝓtranũ dicẽs q̄ inter illos principes erant aliq̄ boni q̄ stabant p hieremia, z illi allegauerũt primũ exẽplũ de ezechia rege et michea ꝓpha. Aliq̄ autẽ erant mali, z illi erãt hieremie ꝓtrarij, sicut sacerdotes z ꝓphe falsi, z isti ad b allegauerũt secundũ exemplũ de ioachim q̄ occidit vriaz, q. d. sic debem⁹ occidere hieremiam, tñ alia ps fuit maior z ꝓualuit. et sic finaliter aichan sniam dedit p hiere. et ip̄m liberauit. Et hec expositio secũda videt̄ rona bilior. q: nõ est verisimile q⁹ principes regis actu regnantis et ei⁹ malicia facerẽt argumẽtũ ad liberatiõnẽ hieremie.

Cap'm. XXVII.

i A principio. Hoc ꝓfit hieremias libertatis resumit suã ꝓphetiam, z prio ꝓphetat ꝓlo aduersa, secõ ꝓspera. ꝛꝛc. capi. Prima adhuc in tres ptes, q: prio ꝓphetat ꝛtra sedechiam, secõ ꝛtra ananiã ca. sequenti, tertio ꝛ iechoniã, cap. ꝛxix. Prima adhuc in duas, q: prio ꝓphetat ꝛ reges ad sedechiã nũcios mittẽtes, secõ ꝛtra ip̄m sedechiam, ibi. Et ad sedechiã. Circa primũ sciendũ q⁹ illud qđ ponitur hic, Jn principio ꝛc, vsq; ibi. Hec dicit dñs, excluſiue ẽ finis ca. ꝓcedentis ſm expositores latinos cõiter, q: illa q̄ dicta sunt ca. ꝛxvi. ꝛtigerũt in principio regni ioachim filij iosie, vt ptz i principio ca. illa aũt q̄ sequunt in isto ca. fuerũt tpe sedechie. A principio aũt regni dicti ioachim vsq; ad primũ regni sedechie fluxerũt. xi. anni. et tres mẽses, vt ptz. iiij. Reg. ꝛxiiij. z ō sic exponũt qđ d: hic.

a Jn principio regni ioachim ꝛc, dicẽs, s. ea que dicta sunt in principio capituli ꝓcedentis, ita q⁹ hoc est q̄dam recapitulatio ca. ꝛxvi. z qđ sequt̄ b Hec dicit dñs, ꝛc est principiũ. ꝛxxvij. ca. z est alia snia q̄ ꝛtigit tpe sedechie. Hebrei vero dicũt q⁹ b est de ca. ꝛxxij. Et dicit Ra. sa. q⁹ a principio regni ioachim filij iosie dñs dixit hieremie ꝛc Fac tibi vin. z ca. z po. eas in (lud qđ sequt̄ in b ca. collo tuo. z q⁹ portauit eas a principio regni ioachim filij iosie vsq; ad q̄rtũ annũ sedechie in q̄ ananias abstulit eas de collo hieremie z fregit. vt habet̄ cap. sequenti. Si aũt dicat⁹ q⁹ hoc videt̄ derisibile q⁹ hieremias portaret cathenas in collo suo tanto tpe, s. q̄ndecim annis, pot̄ dicit⁹ q⁹ ꝓphete dñi talia grauia z altꝰ derisibilia legũtur ſfeciſſe de mãdato dñi, sicut ezechiel dormiuit sup latꝰ suum ſinistrũ. cccxc. diebꝰ, z ut ex. xl. diebꝰ sup latꝰ dexterum absq; ꝓuersione de latere in latꝰ, vt habet̄ Ezech. xliij. z ſmiliter esaias iuit nudus z discalceatus triꝰ annis ſm hebreos, ſm alios vo trib⁹ diebꝰ vt dictuꝫ fuit esaie. xx. qđ erat satis graue z derisibile tanto boni q̄ erat ō regio genere. Jgit⁹ ſm istã sententiã p̄dis capitulus sic ordinat⁹. q: primo ponit⁹ dei ꝓceptus de cathenis faciendis, secõ de ip̄is mittendis, ibi. Et mittes eas. Circa primũ ponitur tempus ꝓcepti cũ dicit⁹ Jn principio regni ioachim, qui regnauit vndecim ãnis iuxta. Reg. xxiiij. Fac tibi vincula z cathenas iste cathene erant lingee. ſm q⁹ habet̄ ca. sequẽti, z ideo partes earũ q̄busdã vinculis adnuice adiũgebãt.

c Et mittes. Hic ponitur ꝓceptũ de missione cathenarũ, z primo ꝓcipit⁹ hec missio, secũdo subdit⁹ missionis ratio, ibi. Et ꝓcipies. Circa primũ dicitur. Et mittes eas ad regem edom, ꝛc, z sequitur.

e Jn manu. i. p manum.

factũ ẽ ꝓbuz istud ad hieremiã a dño dicẽs. b Hec dicit dñs ad me. Fac tibi vincla z cathenas z pones eas in collo tuo. z mittes eas ad regẽ edom z regẽ moab et ad regẽ filioꝝ ãmon z ad regez tyri z ad regẽ sydonis i manu nũcioꝝ q̄ venerũt hierl'm ad sedechiam regez iuda: 5 et ꝓcipies eis vt ad dños suos loquant. Hec dicit dñs exercituũ deus isrl'. Hec dicetis ad dños vros. b Ego feci terram z homines z iumẽta q̄ sunt sup faciẽ terre in fortitudine mea magna: et in brachio meo extento: z dedi eã ei q̄ placuit in oculis meis. Et nũc tibi q⁹ ego dedi omẽs terras istas in manu

f Nunciorũ q̄ venerunt hierusalez ad sedechiam. De causa hui⁹ aduent⁹ dicunt expositores nostri q⁹ venerũt ad sedechiã ad tractandũ cũ eo qualiter possent rebellare regi babylonis et de eius tributo se expedire, z littera sequẽs ad hoc concordat. in qua hieremias monet istos reges z sedechiã vt nõ rebellent regi babylonis sed magis ei fuient sub tributo. Ra. sa. cũ b addit aliã causam dicens q⁹ sedechias quarto anno regni sui iuit in babylonẽ, vt habet̄ infra. li. ad portandũz regnia regi babylonis qui fecerat eum regẽ, vt habetur. iiij. Regũ. ꝛxxiij. Et tũc rex babylonis preceut eum q̄nq; regibus hic notatis, vt ab illis acciper tributũ in babylonem cã suo mittendum, z ideo quãdo redijt sedechias in hierusalẽ miserunt isti quinq; reges nuncios ad eum. eo q⁹ erat institutus de nouo ad recipiendũ eoꝝ tributum. z tũc vt dicunt expositores nostri habuerũt inuicez tractatum de rebellione z tributi negatione, eo q⁹ isti q̄nq; reges z etiã sedechias libertatẽ d. fiderabãt. verũtamen sedechias nõ rebellauit aperte vsq; ad octauũ annũz regni sui vt dicit iosephus. in talibꝰ enī negocijs ponitur magnus temporis tract⁹. sed tunc confidens de auxilio regis egypti, z forte istorũ quinq; regum aperte rebellauit z tributum regi babylonis negauit.

g Et ꝓcipies. Hoc ꝓsequẽter ponit⁹ dicte missionis ratio, que est vt ꝓpheta nõ solũ verbo, sed etiã sensibili signo significaret eis q⁹ si rebellarẽt male ꝛtingeret ip̄is, z patet ista exceptis aliq̄bus que exponentur.

b Ego feci terrã z homines ꝛc. in fortitudine mea magna q: ad opus creationis reḡitur virtus infinita.

i Et dedi eam ei qui placuit in oculis meis. nõ est per hoc intelligendum q⁹ nabucho, haberet gratiam gratum

faciente siue sanctificante cū esset infidel ⁊ ydolatra. sz ꝑ
ō qz de⁹ indifferenter bonis ⁊ malꝫ dat bona tpalia. put
a Serui mei. erat eni executor diuīe iusti (sibi placet.
cie. vt supra dictū est. rrv. b Insup ⁊ bestijs agri de
di ei. dicit Ra. sa. qꝫ ꝑ ō: eo qꝫ nabucho. leo ō: sup. uij. ca.
qui est rex animaliū.

c Et fuiēt ei oēs gē
tes. hyphole ē ad de
signandū multitudi
nem sui imperij.

d Et filio ei⁹. s. euil
merodach.

e Et filio filij ei⁹. sez
balthasar in q̄ defecit
regnū babylonie. Da
uid. r. ideo subditur.

f Donec veniat tps
sez punitionis terre ei⁹
⁊ ipius. Cetera patēt

g Clos g̃ (vsq; ibi.
nolite audire pphas
vros. q̄ fingebāt se ha
bere visiones a deo ī

h Et diui (vigilia.
nos. qui cōiecturabāt
p astra.

i Et somniatores. q̄
dicebant se habere vi
siones in somno.

k Et augures q̄ di
uinabāt ꝑ garritum ⁊
volatum auiū.

l Et maleficos. q̄ di
uinabāt in hostijs de
mortuis immolatis.

m Ut longe faciāt
vos ⁊c. vltima vt dr cō
secutiue ⁊ non causali
ter. et ꝑ ei⁹ q credebāt
talibꝫ mēdacijs rebel
labāt. ad qō sequebat
eoꝝ destructio ⁊ capti
uitas. Cetera patēt vsq; ibi.

n Dimittā eā in ter
ra sua. tū sub tributo
regis babylonis.

o Et ad sedechiam.
hic ꝑfitet ponit ꝓ
phetia ꝓtra sedechiaz
⁊ ei⁹ pplm quā ꝑdure
rat bicennius. vt pa
tet supiꝰ in pluribꝫ
locis. sed hic eā repe
tit loquendo nunciis
regum p̄dictoꝝ. fm q
dicit hic Ra. sa. ⁊ pa
tet sententia vsq; ibi.

p Nolite audire vba
pphetaꝝ. s. falsoꝝ.
vt ptz ex sequētib.

q Ut efficiant vos. ly vt tenet hic ꝓsecutiue ⁊ nō causa
liter. vt supra dictū est. ⁊ patet ira vsq; ibi.

r Et si prophete sunt. s. dei s Occurrant dño. ꝑces
efficaces ei⁹ corrigendo. vñ in hebreo habet. Depecentur
dñm exercituū vt nō veniāt ⁊c. i. vt vasa q̄ remanserunt
in domo dñi nō portent in babylonē. sicut illa q̄ fuerunt
portata in transmigratione iechonie. que tñ portabūtur

t Quia hec dicit dñs exercituū ad colū
nas. sez duas magnas ⁊ valde notabiles q̄ erant in por
tici templi. v Et ad mare. sc. enum in quo lauabant
sacerdotes.

x Et ad bases. s. lute
rū q̄ erāt valde curio
se. vt ptz. vij. Reg. ido
vero ista hic exprimū
tur in speciali. qz erāt
valde notabilia. cetera
aūt dicta sunt ī ge
nerali cū subditur. Et
reliqua vasoꝝ ⁊c. de
oīb in fine ꝓcludit.

y In babylonē trās
ferent. qꝫ fuit imple
tū capto: sedechia re
ge. vt hr. vij. Reg. vlt.

z Et ibi erūt vsq; ad
diē vi. sue. s. ad tps cy
ri qui in principio re
gni sui dedit licentiā
iudeis redeūdi ⁊ rec
dificandi templum. ⁊
vasa q̄ fuerūt in baby
lonez portata. fecit in
hierusalem reportari
vt habet Esdre. i.

nabuchodonosoꝛ regi babylonis: [a] serui mei [b] Insuper ⁊ be
stias agri dedi ei: vt seruiant
illi. [c] Et fuiēt ei oēs gentes:
[d] ⁊ filio ei⁹ [e] ⁊ filio filij ei⁹ [f] do
nec veniat tps terre ei⁹ ⁊ ipi⁹.
Et fuiēt ei gētes multe ⁊ re
ges magni. Gens autē ⁊ re
gnū qđ nō fuerit nabu. re
gi babylōis ⁊ q̄cūq; nō cur
uauerit collū suū sub iugo
regis babylonis. in gladio
⁊ in fame et ī peste visitabo
sup gētē illā ait dñs donec
ꝓsumam eos in mānu eius.
[g] Clos g̃ nolite audire. pphe
tas vros [h] ⁊ diuinos [i] ⁊ somni
atores. [k] ⁊ augures [l] ⁊ malefi
cos q̄ dicūt vob nō fuietis
regi babylonis. qz mēdaciū
pphetāt vob. [m] vt lōge faci
ant vos de tra vra ⁊ eijciāt
vos ⁊ pereat. Porro gens
q̄ subiecerit ceruicē suā sub
iugo regis babylonis ⁊ fue
rit ei. [n] dimittā eaz in terra
sua dicit dñs. ⁊ colet eam ⁊
habitabit in ea. [o] Et ad sede
chiā regez iuda locutus sum
fm oīa verba hec dicēs.
Subijcite colla vra sub iu
go regis babylonis ⁊ fuite
ei ⁊ pplo ei⁹: ⁊ viuet. Qua
re moriemī tu ⁊ ppls tuus
gladio ⁊ fame ⁊ pestē. sic lo
cut⁹ est dñs ad gentē q̄ fui
re noluerit regi babylonis.
[p] Nolite audire vba pphaꝝ
dicentiū vob. nō fuietis re
gi babylonis. qz mendaciū
ipi loquunt vob. Quia nō
misi eos ait dñs: et ipi ꝓ
phetāt in nōie meo mēdaci
ter: [q] vt eijciāt vos ⁊ pea
ri tā
vos q̄ pphete q̄ vaticinan
tur vob. Et ad sacerdotes ⁊
ad pplm istū locut⁹ sū dicēs
Hec dicit dñs. Nolite au
dire vba pphaꝝ vroꝝ q̄ ꝓ
phetāt vob dicētes. ecce va
sa dñi reuŏtent de babylone
nūc cito. Mēdaciū ei pphe
tant vobis. Nolite q̄ audire
eos sz fuite regi babylonis
vt viuatis. Quare datur
hec ciuitas in solitudinem.
[r] Et si pphe sūt ⁊ ē vbū dñi
in eis [s] occurrāt dño exerci
tuū: vt nō veniāt vasa q̄ dere
licta fuerūt ī domo dñi ⁊ in
domo regis iuda ⁊ hierlm in
babylonē. [t] Quia hec dicit
dñs exercituū ad colūnas.
[v] ⁊ ad mare ⁊ ad bases et ad
reliq̄ vasoꝝ q̄ remāserūt ī ci
uitate hac: q̄ nō tulit nabu
cho. rex babylōis cū trans
ferret iechoniā filiū ioachi
regē iuda de hierusalem in
babylonē ⁊ omnes optima
tes iuda ⁊ hierusalē. Quia
hec dicit dñs exercituū de
us israel. ad vasa que dere
licta sunt ī domo dñi ⁊ ī do
mo regis iuda ⁊ hierlm. [y] In
babylonē transferent: ⁊ ibi
erūt vsq; ad diē visitatiōis
sue dicit dñs. Et afferri
faciam ea et restitui in lo
co isto.

Caplm. XXVIII

e [a] Tfactū ē in āno illo ī
pricipio regni sedechie

Tfactum est.
Hic ꝓfitet hiere
mias ꝓphetat
ꝓtra ananiā falsiz ꝓ
phetā. ⁊ dividitur in
duas. qz primo ꝓphe
tia ananie pmlg scdo
a dño reprobatur. ibi.
Et factū est. Prima ī
duas. qz prio ananiaz ꝓphetat vbo. scdo
sensibili signo. ibi. Et
tulit. Prima adhuc ī
duas. qz primo ponit
ꝓphetia ananie scdo
risio Hieremie. ibi. ⁊ dixit. Circa primum notatur temp⁹
cum dicitur.

a Et factū est in an
no illo. scilicz quarto
anno sedechie q̄ vene
runt nuncij regiz ad
ipm. fm q̄ subdit ꝓ⁹.
In anno quarto ⁊c.
Sed contra hoc vide
tur illud quod inter
ponitur. in principio
regni sedechie. ānus enim annus sui regni nō potest di
ci conuenienter principium eius. ꝓpter qđ Rabi Salomon
dicit q̄ principiū regni hic accipitur ꝓ illo tempore q̄
Nabuchodonosoꝛ prefecit eum quinq; regibus. vt pdi
ctum est capitulo precedenti. Et hoc fuit quarto āno re-

gni sedechie. b Dixit ad me ananias. i. dirigēdo fmo c Hec dicit dñs exercituū deus isr (nē ꝓtrariū afferentē. rael. Contriui iugū regis babylōis. auduerat. i. iste ananias primo anno regni sedechie hieremiā dicētē. Hec dicit dñs exercituū. Ecce ꝓfringā arcū helā. ꝛ ad sūlitudinez hui⁹ dixit postea q̄rto anno sedechie illō quod dicit hic.

c Hec dicit dñs ꝛc. q: falsū ꝓphē accipiebāt modū loquēdi. pphetar dñi. sic dictuz est supra. xviij. Cetera patent in lra.

d Et dixit hieremias. Hic ꝓsir ponit rñsio hieremie dicentis.

e Amen. Sic faciet dñs. desiderabat enī hieremias reditū trāsmigrationis ꝛ vasoꝝ q̄ eū iechonia transmigrāte fuerūt deportata. suppositā tñ sr̄ bonā voluntate diuīa. ꝛ q: sciebat hoc non euentuz habiturum. ideo subdit.

f Verūtñ audi vbū h̄. p qō apparebit si pphetia tua sit vanū. ñ.

g Prophetā q̄ vaticinatus est pacez. sup pl'o futurā cū venerit vbū ei⁹ in effectu.

h Sciet ppha. i. cognoscet de ipō q: ē pphēta ver⁹ a deo missus. Ex h̄ loco acceperūt iudei occasionem errādi dicētes q: promissiones dei de bono futuro fuit absolute nec retractanē. sed cōminatiōes de malo sunt sub ꝺditione. s. si nō egerint pniam illi q̄bꝫ fuit. ꝛ nō accedēte pnīa retractanē. sicut pphetia ionę de ninive subuersione. ppter pniam ninivitaruz. ꝛ sic exponunt qō dicit hic. Propterea q̄ vaticinatus est pacē ꝛc. q. d. hieremias ananie. tu pphetas pl'o bonū ꝛ ego pphetō ei⁹ pene malū. ꝛ tunc sciet q: tu es. ppha dñi si impleta fuerit tua pphetia. q: talis promissio nō mutat. sed si nō euenīet malū pene qō pphetizo nō propter h̄ argui potero de falsitate. q: talis pphetia aliqñ nō implet ppter pniam pl'i supuenientē. sed istud dictū apparet falsum et dicet hieremie supra. xviij. vbi promissio de bono ita ꝺ retractabil' ppter pctm̄ supuenies. sicut ꝛ cōminatio de malo ppter pniam supuenientē. Ait ibidē ꝺ in ꝑsona dñi. Repente loq̄r aduersū gentē ꝛ aduersus regnū vt eradicē destruā. q: ꝺsperdam illud. Si penitentiā egerit gens illa a malo suo. agam et ego penitentiā sup malo qō cogitaui vt facerez ei. Et statim subditur ibidē de promissiōe boni. Et subito loquar de gente ꝛ de regno vt edificem ꝛ plantē illud. Si fecerit malū in oculis meis penitentiā agā sup bono qō locut⁹ sum vt facerē ei. Ex quo patet q: sicut malū cōminatuz a deo. ppter penitentiā no infertur. sic bonū ꝓmissum. ꝓpter petm̄ supueniēs auferetur. Possent aūt ad h̄ adduci plura alia de sacra scriptura veteris testamēti. sed ppter prolixitatem omitto. Sciendū tñ q: ꝺ promor ē ad miserādū q̄ ad ꝺēnandū. ꝛ p dñs ad no inferendū malū cōminatū. q̄ ad auferēduz bonā ꝓmissuz. luc. xij. Ista ꝓmissio q̄ cōminatio sunt sub ꝺditiōe. et fm h̄ intelligit vbū hieremie q: sciet vitas pphete denūciantis bonū cū venerit in effectu. inq̄ntū ꝺ nō habet promutatē ad auferendum.

i Et tulit. Hic ꝓfit ananias ꝓfirmat dictū suū sensibili signo auferendo cathenam de collo hieremie et frāgendo vt ostenderet ꝛ verbo ꝛ sensibili signo dominū regē babylonis totaliter auferendum.

k Et abiit hieremias pphēta ut vitā suā nolens cōtendere cōtra ananiam.

l Et factum est. Hic ꝓsequēter ponit reꝓbatio ananie. ꝛ p hoc q̄ntum ad suam ꝓphetiam falsam cum dicitur in persona domini.

m Cathenas ligneas contriuisti. falsum ꝓsumptuose signando.

n Et facies ꝓ eis cathenas ferreas. quasi diceret. ex mendaciis tuis facies illos rebellare regi babylonis et quo incurrent maius malum quasi incomparabiliter q̄ ante. ꝛ patet littera vsq: ibi.

o Et dixit hieremias. vbi ponitur reꝓbatio ananie q̄tum ad personam cum dicitur.

p Ecce ego mittā te a facie terre. p morte in qua boies tollunt de ꝓsupficie terre ꝛ intra terrā sepeliuntur.

q Et mortu⁹ est ananias ꝓpheta in illo anno. vt hieremie veritas probaretur.

r Dense septimo. ꝛ sic a dicto hieremie vsq: ad mortē eius fluxerūt tñ duo menses. quoniaz hec ꝓdixit mense quinto. vt patet in principio huius capitulī.

Hec sunt verba libri. Hic ostē. Cap. XXIX.

e prophetat ꝺ iechonia q̄ iam cū matre et nobilibus regni ⁊ sacerdotib⁹ ⁊ prophetis pluribꝰ ductus fuerat in babylonē. sz sperabat ⁊ habebat spem redire in iudeā et illi q̄ cum eo trasłati fuerāt ꝺcepti a falsis prophetis exstitibꝰ inter eos sed hieremias scribēdo eis nititꝰ auferre istam ꝓfidentiam falsaz. Et ꝺuidit̄ in duas ptes. q. ꝓmo epłe hieremie ꝓponit̄ ꝓfacio. secūdo narratō ibi. hec dicit dñs. In ꝓfatione exprimit̄ primo persona mittens epistolaz cū dē. Que misit hieremias prophetaꝫ. et locus vnde misit cuz subditur. De hierusalem secūdo psone ad quas misit cū subdit̄

ꝺ Ad reliquas seniorū ⁊c. et patz litera vsq; ibi.

e Et ꝺna. i. mat̄ regis.

f Et eunuchi. i. regis ⁊ regine ministri qui sic nōiantur nō a mēbroꝝ sectōe sz a castitatis honestate. tales em̄ ponebant antiq⁹ in regijs ꝺomibus et maxime circa obsequium dominaꝝ ⁊ sm talem modū loq̄ndi dicit saluator Mathei xix. Sūt eunuchi qui se castrauerunt propt̄ regnum celorum.

g Et saber et inclusor. hec noīa exponūt supra. xxxvij. tercio ex primum̄ psone portantes epłaz cum dē.

h In manu elasa filij saphan ⁊c. q̄s misit sedechias rex iuda ad portandū tributū qđ debebat regi babylonis vel aliq̄ ꝺ reni

i Hec dicit. Cum. Hic consequenter ponitur epistole narratio in qua hieremias aufert primo trāsmigratis falsam confidentiā. secundo subiungit decipientium penam. ibi. Hec dicit dominus. Prima in duas. quia primo aufert confidentiam falsam. secundo denunciat veram. ibi. Quia hec. Circa primū dicit in persona dñi.

k Edificate domos ⁊c. id ē disponite vos ad manendū diu in babylone prouidēdo vobis de ꝺombus. terre fructibus. et multiplicatione prolis. Et cito redire ta so nō sperētis. ō subdit̄.

l Non seducant vos prophete vr̄i. s. falsi reditū propinquū denūciādo.

m Quia hec dicit. Hic ostē denunciat eis vērā fiduciam. et prio denūciat eā trāslatis in babylonē. secūdo cōtrariū nūciat habitātib⁹ in hierusalē. ibi. Quia hec. Circa primū dicit.

m Quia hec dicit dñs. q. ꝺ. nolite credere falsis prophetis. q; hec ē sententia dñi de vro reditu.

n Cū ceperint ꝛple ri in babylone. ltr. anni tot em̄ anni fluxerūt sm hebreos a trāsmigratiōe ioachin vsq; ad primū annū cyri. sm alios vo cōputatio istoꝝ annoꝝ ꝛcipit tardi⁹. s. a destructiōe ciuitat̄ sub sedechia vt dictuz ē supra. xxv.

o Visitabo vos. sic misericors pr̄ filios. cetera patēt vsq; ibi.

p Ut reducam vos ad locū istū. i. hierusalē nō q̄ oēs redierint ꝓsonis ꝓprijs. q; ī tanto tempore mlti fuerūt mortui marie illi q̄ erāt iam ꝓuecte

q Ut ꝺē vo. (etatis. bis finē. captiuitatis

r Et patien (vestre. tiam in terum vsq; ad terminū ꝓdictū.

s Et inuocabitis me et ibitis ad terrā vr̄am. Cetera patent vsq; ibi.

t De vniuersis gentibus. ⁊c. q; in regno babylonis erant gentes varie ad quas iudei fuerunt trāslati tempore ioachin ⁊ sedechie. et inde redierunt cū zorobabel duce.

v Quia dixistis suscitabit nobis dñs ꝓphetas. i. quia credidistis ꝓphetis falsis vos decipientibꝰ ⁊ dicentibꝰ se loq̄ ī nomīe dñi. ō annūciauī vobis terminuz vr̄e reuersiōis in indeā. vt nō credatis eis dicentib⁹ vobis q̄ cito debeatis reuerti.

r Quia hec dicit. Hic ostē hanc fiduciā remouet a sedechia rege et eius populo q̄ nō trāsmigrauerāt ī babylōez. denūciādo q̄ passuri sunt mlta grauiora. ō subdit̄.

ꝫ Hec dicit dominus exercituum. Gladium. Ecce mittā in eos gladiuz et famē et pestē et ponam eos q̄si ficus malas que comedi nō p̄nt eo q̄ pessime sint ⁊ persequar eos in gladio et in fame et in pestilentia. Et ꝺabo eos ī vexatiōnē in oīe meo. ⁊ nō misi eos dicit dñs. Quia hec dicit dñs. Cū ceperint ꝛpleri ī babylone septuagīta anni. visitabo vos et suscitabo super vos vbū meū bonū vt reducā vos ad locū istū. ego em̄ scio cogitatōes q̄s cogito sup vos dicit dñs. cogitationes pacis ⁊ nō afflictōis vt ꝺem vob finē et patiaz ⁊ ī uocabitis me et viuetis. ⁊ orabitis me ⁊ ego exaudiā vos. q̄retis me ⁊ inuenietis Cū q̄sieritis me ī toto corde vro iuēiar a vob ait dominꝰ. Et reducā captiuitatē vr̄az et ꝛgregabo vos ꝺ vniuersis gētibꝰ ⁊ de cūctis locis ad q̄ expuli vos dicit dñs. Et reuerti vos faciaz de loco ad quē trāsmigrare vos feci. q; dixist̄. Suscitabit nob dñs ꝓphetas ī babylone. Quia hec dicit dominus ad regem qui sedet super solium ꝺ ⁊ ad oēz ppl'm hītatorē orb h⁹. ad frēs vros q̄ nō sūt egressi vobiscū in trāsmigratōz. Hec dicit dñs exercituuz. Ecce mittā in eos gladiuz et famē et pestē et ponam eos q̄si ficus malas que comedi nō p̄nt eo q̄ pessime sint ⁊ persequar eos in gladio et in fame et in pestilentia. Et ꝺabo eos ī vexatiōnē

a Et po (obsessos in hierusalē. vt bñ. iii. Reg. vlti. nā eos q̄si fi. ma. i. abominabiles deo. ⁊ ꝺ ob⁹. s. ē dictuz ē s. xxxvij. in parabola ꝺ fucubꝰ.

b Et ꝺabo eos in vexa

tionē p seruilia opa ⁊ grauia. a Uniuersis reg. terre hoc dr qr sub rege babylonis erāt plura regna. b In maledictionē. qz tū ad vba dura que eis inferebant. c Et in stuporē. p admiratiōe eoꝝ miserie. d Et in sibilū. i. in derisum. Cetera patēt in lra. e Hec dicit. Hic ꝯnr ponit pena falsoꝝ ꝓpharū q̄ decipiebāt ꝓplm de babylone transmigratū. et primo ponitur pena duoꝝ simul q̄ no solū erāt ꝓphe falsi. sz etiā adulteri. secūdo pena tertij q̄ nō solum erat assertor falsitatis. sed etiā ꝑsecutor vitatis ibi. Et ad semeiam. Nomina autē duorū ponuntur cum dr.

f Ad achab filium chulie ⁊ ad sedechiaz filiū maasie. ⁊ subdit eoꝝ pena cū dr. Ecce tradā eos in mānu nabuchodonosor. dicūt expositores nri cōmuniter q̄ isti fuerūt duo senes q̄s cōuicit daniel de falso testimonio ꝯtra susannam. ꝓpter qd fuerūt ꝯdēnati ad mortē. vt habet Dan. xiij. Ueruntn̄ qr iudei in babylone erāt serui nō habebāt aliquā iusticiā nec ꝑ ꝯfis potestatē ꝯdēnādi aliquez ad mortē. iō subditur hic q̄ fuerūt traditi in manu nabucho. qr de sua falsitate fuerūt accusati ꝑ iudeos coraz rege vt locū eiꝰ tenente. q̄ sententiā mortis in eos dedit. ⁊ executionē iudeis cōmisit. ⁊ iō cū dr Dan. xiij. populos eos interfecisse intelligendum est tm̄ executiue. cetera patent vsq̄ ibi.

g Quos frixit rex babylonis in igne. Sed ꝯ Dan. xiij. dr q̄ fuerūt lapidati Ad qd dicendū q̄ q̄libet pena mortis aliqn̄ in scriptura significat noīe ignis. Uel qr primo fuerūt lapidati postea cōbusti. sicut de achor dictū fuit Josue. vij. Et hic ex prunit pena ignis. in Dan. vero pena lapidatiōis. illud tn̄ qd de eis dr in Daniele nō est autenticū. qr non est de scriptura canonica. cetera patēt vsq̄ ibi. h Ego sum iudex ⁊ testis dicit dn̄s. q. d. nullus pōt effugere iusticiā i Et semeiā. Hic ꝯfiter ponit pena tertij q̄ non solū erat ꝓpheta falsus illis q̄ erant in babylone sz etiā ꝑsecutor hieremie scribens de babylone summo pontifici q̄ erat in hierlm vt incarceraret hieremiā. eo q̄ scripserat transmigratis. ne falso sperarent cito reuerti. et h est qd dicit. k Pro eo q̄ misisti libros. id est lras.

onez[a] vniuersis regnis tre:[b] in maledictoez[c] ⁊ i stuporē[d] et i sibilū ⁊ i obprobriū cūctis gētibꝫ ad q̄s ego eieci eos: eo q̄ nō audierit vba mea dic dn̄s: q̄ misi ad eos ꝑ seruos meos ꝓphas de nocte ꝯsurgēs ⁊ mittēs: ⁊ nō audistis dic dn̄s. Uos g audite vbū dn̄i omis trāsmigtio quaz emisit d hirlm i babylonez. [e] Hec dic dn̄s exercituū ds isrl[f] ad achab filiū chulie ⁊ ad sedechiā filiuz maasie q̄ ꝓphetāt vob in nomie meo mēdaciter. Ecce ego tradaz eos i manu nabuchodonosor regis babylonis. ⁊ ꝑcuti et eos in oculꝰ vr̄is. Et assumet ex eis maledictō oī trāsmigtiōi iude q̄ ē i babylōe dicentiū. Ponat te dn̄s sic sedechiā ⁊ sic achab[g] q̄s frixit rex babylōis i igne. ꝓ eo q̄ fecerīt stulticiā i isrl ⁊ mechati sūt i vxores amicoruz suoꝝ. ⁊ locuti sūt vbū i noīe meo mēdacit. qd nō mādaui eis[h] Ego sum iudex ⁊ testis dic dn̄s[i] Et ad semeiaz neelamitē dices. Hec dicit dn̄s exercituū deꝰ isrl[k] Pro eo q̄ misisti in[l] noīe meo libros ad oēz ꝓplm q̄ ē i hierusalē ⁊ ad sophoniā filiū maasie sacerdotē ⁊ ad vniuersos sacerdotes dicens[m] dn̄s dedit te sacerdotē[n] ꝓ ioiade sacerdote[o] vt sis dux in domo dn̄i[p] sup oēz viꝝ arrepticiū ⁊ ꝓphetantē[q] vt mittas eū i neruū ⁊ i carcerē[r] Et nūc q̄re n̄ increpasti hieremiam anathotidē q̄ ꝓphat vobis[s] Qr sup h misit i babylōez ad nos[t] dicēs[v] Longū ē[x] edificate domos ⁊ habitate et plantate hortos ⁊ comedite fructꝰ eoꝝ[y] Legit g sophonias sacerdos libꝝ istū i auribꝰ hieremie ꝓphe. Et fcm̄ est vbū dn̄i ad hieremiā dicēs. Mitte ad oēm trāsmigtionē dicēs. Hec dicit dn̄s ad semeiā neelamitez. Pro eo q̄ ꝓphauit vob semeias ⁊ ego n̄ misi eū: ⁊ fecꝰ vos ꝯfidere i mēdacio. idcirco hec dic dn̄s[z] Ecce ego[a] visitabo sup semeiā neelamitē[b] ⁊ sup semen eiꝰ[c] Nō erit ei vir sedens[d] in medio ppli huiꝰ[e] et nō videbit bonū qd ego faciā pplo meo ait dn̄s: [f] qr ꝑuaricationē locutꝰ est aduersus dn̄m. XXX.

h [a] Oc vbū qd factū ē ad hieremiā a dn̄o

l Noīe tuo. tanq̄ noīe veri ꝓphete dicens sophonie. m Dn̄s dedit te sacerdotē. s. summuz. n Pro ioiada sacerdote. licet iste ioiada fuisset diu ante. tn̄ ipm nominat eo q̄ fuerat hō sanctitatis magne ⁊ auctoritatis i hoc adulando isti sophonie. q. d. tu es tante sanctitatis sicut ille.

o Ut sis dux. i. princeps sacerdotū.

p Sup oēm virū arrepticiū ⁊ ꝓphetantē id ē q̄ ꝓphetat ex vtute demonis eius fantasiam cōmouentis.

q Et mittas euz in neruū. i. in cippuz. ita q̄ nō possit talia seminare in populo.

r Et nūc q̄re nō increpas hieremiā. taliter ꝓphetantē in hierusalē. ⁊ nō solū i hierusalē verbis. sed etiā in babylone scriptis. ideo subditur.

s Quia sup h misit ad nos scz epl'am. vt dictū est in principio huius capituli.

t Dicēs. i. eadē epl'a

v Longuz est. s. tps more vr̄e in babyloe.

x Edificate ⁊c. i. disponite vos ad diutinā mansionē. sicut expositū est supra.

y Legit g sophonias sacerdos. ad arguendū hieremiā de epistola quā miserat. cetera patent vsq̄ ibi.

z Ecce ego. vbi ponitur pena semeie cū dicitur.

a Uisitabo sup semeiā neelamitē. in ꝑsona eius.

b Et sup semen eiꝰ. id in ꝑsonis sibi coniunctis.

c Non erit ei vir sedens. i. habitans.

d In medio populi huius. s. reuertentis in hierlm.

e Et nō vide. bo. qd ego faciā pplo meo. ipm de captiuitate liberando.

f Quia ꝑuaricatiōes locutꝰ est aduersus dn̄m. notando hieremiā de falsitate q̄ ex ore dn̄i loquebat.

Capitulum XXX.

h Oc verbum. Superiꝰ hieremias ꝓphetauit populo aspera. Hic consequēter ꝓphetat prospera. istud autē qd erat summe prosperū erat aduentus christi ad salutez mundi. cuiꝰ figura fuerat saluatio populi de captiuitate babylonica de qua fecerat mentionem capi. ꝑcedenti. inter aspera que nunciauerat. vt opposita iuxta se posita magis elucescerent. ⁊ iō ꝯueniēter post figurā hic ꝯsequēter denunciat rem figuratā. scz per xp̄m salutem generalē qd facit in hoc ca. ⁊ sequenti. nec

possunt ꝙuenienter aliter exponi nisi referendo ad xpm xpi. vt in psequendo magis apparebit. Ad intellectū tñ sequentium sciendū q̄ ꝓphete scribendo nō seruāt semp ordinē tēporis. sed frequenter prius facta scribūt posteri⁹ q̄ eccuersio. vsi dicūt doctores hebrei nō ē pr⁹ et posteri⁹ in lege p quā intelligūt ve. te. in quo nō ē attendendus ordo xpi fm ordinē ꝺscriptōis q̄ idē dicūt docto. latini. q̄ frequenter facta scripturā loquitur participationē. i. posteriora ꝓponendo. et p recapitulationē priora postponendo. et hoc mō ꝓcedit hiere. in hoc li. in pluribus locis vt̄z in precedentib⁹ q̄ in sequentibus appebit. et i hoc loco sic ꝓcedit. q̄ prius denūciat xpi regnū. scdo⁹ ad uentū ei⁹ aduentū ei⁹ sequēti. Circa primum sciendū q̄ ex hō xpus ab instanti incarnationis habuerit dominum sup oīa creata auctoritate nō tñ exercitiue. ex hō nō accepit i sua resurrectōe fm q̄ dicit Dat. vl. Data ē mihi oīs pīas in celo et in terra. et pfectus habebit in iudicio finali tūc eīm oīa erūt ei simplr subiecta. vñ dicit apo. ad Heb. ij. Nūc āt necdū videm⁹ omia subiecta ei. iudicium aūt finale ꝓcedit antixpi psecutō. Et ō primo nūciat hic psecutio antixpi. scdo ꝝnū xpi. ibi. Et erit. tertio rūdet tacite questiōi. ibi. Te aūt. Circa primū dr hieremie. b Scribe ti. tc. q. d. ista futura sūt in longunquū q̄ sunt digna memoria. ō sunt scribenda. c Ecce di. ye. di. dñs et ꝙuer. ꝙuer. ppli mei isrl et iuda. Istud nō pōt intelligi de reditione captiuitatis babylonice. nec de aliq̄ alio seqnti saluatōe tpali. q̄ fm doctos hebr. et fm vitatē ppl⁹ israel put dimisit ꝫ ppl'm iuda. sicut ē hic nō ē reuersus de captiuitate nec a iudeis exꝓectat reuersur⁹ vsq̄ ad tps messie quē iudei expectant vētur⁹. q̄ ō fm nos q̄ cōfitemur ei⁹ aduētū ꝓterisse. oportet q̄ ista ulta aliter intelligat. et dicūt aliq̄ q̄ intelligit de cōuersiōe spūali iudeor⁹ ad ꝑdicatōz xpi et aplor⁹. quorū aliq̄ fuerūt de regno isrl q̄ salmanasar captiuāte illō regnū aliq̄ fugitiui euaserūt q̄ postea habitauerūt in regno iude tpe Ezechie. q̄ cū illis de regno iuda in babyloneꝫ ducti fuerūt. q̄ cū redeūtibus rdierūt. sicut dictū fuit ple⁹ nus. iij. Reg. q̄ō aūt subdit. d Et ꝙuer. eos ad ter. tc. intelligit de tra reuētū que sub ꝓmissiōe facta abrae fuit primi⁹ aliter intellecta. sicut dictū fuit plen⁹ Beñ. xv. Et in pluribus alijs locis. ex q̄ iudei q̄ crediderūt ad ꝑdicationē xpi et aplor⁹ fuerūt pauci respective. ō meli⁹ intelligit q̄ ꝺr hic. Et cōuertā cōuersiones ppli mei tc. de generali cōuersione iudeor⁹ ad xpm ꝺetecta fallitate antixpi p helyā et enoch. ō de psecutione antixpi subdit. e Cm̄ hec dicit dns Uocē terroris audiuim⁹ tc. et cōnumerat se dns xps fidelibus suis tūc passuris. cō mō q̄ dixit Act. ix. Saule saule q̄d me psequris.

dicēs Hec dicit dñs de⁹ isrl dicēs⁹ Scribe tibi oīa verba q̄ locut⁹ sum ad te ī libro
c Ecce eīm dies veniūt dicit dñs et ꝙuertā ꝙuersiōz ꝓpli mei isrl et iuda ait dñs.
d et ꝙuertā eos ad terrā quā ꝺdi ꝓtribꝰ eor⁹ et possidebūt eā. Et hi sūt uba q̄ locut⁹ ē dominus ad isrl et ad iudaz.
e Cm̄ hec dicit dñs Uocē terroris audiuim⁹. formido et nō ē pax. f Interrogate et videte si generat masculus.
g Quare g̃ vidi oīs⁹ viri manū sup lūbū suū q̄si pturientis. et uerse sūt vniuerse facies ī auruginē⁹ Ue q̄ magna dies illa. nec ē sil'is ei⁹ et ex ipsa tribulatōis ē iacob

f Interrogate et videte si generat masculꝰ. hic accipit generare ꝓ parere vsi in heb. Si parit masculꝰ. et p hoc innuit ānxietas et āgustia tūc futura xpianis. ō subdit.
g Qua. g̃ vi. ois vi. i. cuiusdāz xpiani q̄ tūc erit fortis et firmꝰ. h Danū sup lūbū suū q̄si pturientis. modꝰ eīm mulieris pturientis ē imponere manꝰ suas ad lūbos suos.
i Et conuerse sunt vniuerse facies in auruginē. i. in colorē deformem ꝓ angustia et timore.
k Ue q̄ magna dies illa. i. xps illud erit magnū q̄tū ad intentōz tribulatōis.
l Nec e similis ei⁹. ꝓpter q̄d dicit Dat. ꝝnū. q̄ ei tribulatō magna qualis nūq̄ fuit ab initio mundi vsq̄ mō neq̄ fiet.

et ex ipo saluabit. m Et erit ī die illa ait dñs exercituum⁹ ꝓteram iugum eius⁹ ꝺ collo tuo
n et vincula eius⁹ dirūpam. o Et nō dñabunt ei ampli⁹ alieni. sicut ꝺseruiet dño ꝺo suo
p et dauid regi suo quē suscitabo eis. q Tu ergo ne timeas puer me⁹ iacob ait dñs. neq̄ paueas isrl. quia ecce ego saluabo te ꝺ terra longinq̄. r semē tuū de terra captiuitatis eor⁹. Et reuertet iacob⁹ et quiescet
s et cūctis affluet bonis et non erit quē formidet. qm̄ ego tecū sū ait dñs vt saluē te.
t Faciā ei cōsūmatōz in cunctis gētib⁹ in q̄bus dispsi te.
u te aūt nō faciā in cōsūmatiōez. sed castigabo te in iudicio. x Contera iugū eius⁹ de collo tuo. s. militātis ecclie. y Et vincula eius⁹ dirūpam. i. machinatōes eius⁹ et deceptōes. z Et nō dñabunt ei ampli⁹ alie. s. a ꝺo.
a Ex seruiet dño deo suo. s. deo patri.
b Et dauid regi suo. i. dei filio incarnato. vsi in trāslatione chaldaica q̄ apud hebreos ē authētica vt frequēter dictū est. sic habetur. Et obediēt messie filio dauid regi suo. vsi fm oēs doctores hebr. istud intelligit ꝺ xpo ad literā.
c Et quiescet. a tribulatione antichristi interfecto.
d Et cunctis affluet bonis tc. h refert ad statuz ecclie triumphantis. vt hēat bonū infinitū et securitas pfecta.
e Faciam eīm cōsum. in cunctis gen. q̄ oēs gentes secutas suas varias dimittent ꝓ fide xpi.
f Te aūt. Hic rūdetur q̄ōni tacite duplici. scda ponit. ibi. Propterea. Circa primū posset fieri q̄ō quare dns permittet fideles suos sic tribulari tpe antichristi. et rūdet hic q̄ hoc fiet vt purgētur a peccatis q̄ circa tpa illa abūdabūt. fm q̄ ꝺ Dat. ꝝnū. Et qm̄ abundabit iniquitas tc. et hoc est q̄ ꝺicit.
g Te autem nō faciā in ꝓsum. q. d. q̄tumcunq̄ futura sit acerba psecutio antixpi. non tñ deficiet ecclesia ex purgabitur. ideo subditur. Sed castigabo te in iudicio. vt i. ō ibi videaris innoxius.

o Insanabilis fractura tua, quia psecutio antixpi erit irremediabilis via humana. e Nō ē q̄ iudicet iudicium tuū, qz tūc nullus audebit stare p̄ tuis ad eos liberandū. f Oēs amatores tui obliti sū tui, qz p̄cipes terrent qui mō descēdūt ecclesia nō audebunt ei ossidere nisi amictā.

g Plaga ei inimici p cussi te, q. d. tūc videbor aduersari ecclesie sicut pater dure castigās filiū videt ei inimicari iudicio exterioꝝ. h Propter mlt̄itudiē iniq̄tatis tue q̄ tūc abūdabit supra modū vt dictū est.

h Dura facta sunt pcta tua, i. dura correctione indigentia. i Quid clamas sup ꝓtritōe tua, q. d. iuste tibi infert.

l Insanabilis ē dolor tu⁹, s. via hūana, ꝓpt qđ xp̄us apponet remediū interficiēdo antixp̄z vt p̄dictū ē. l Propterea, hic solit̄ scđa qō qz posset aliqs q̄rere qđ faciet xp̄s đ antixp̄o psecutore et sibi adherētibꝫ et nōdē q̄ si euadent duriaz vidictā, et ꝙ ē l Propter ea (qđ dē. om. q̄ come. te deuo. nō soluz morte tpali ꝫ eterna.

m Et vniuer. host. tui, in ca. du. a demon Ebducā ei (nib. icatricē tibi, dando spīm pnie decepti ab antixp̄o et ei⁹ satellitꝫ o Quia electā (tib⁹. vocauer ūt te ſon. i. o tu ecclesia noie ſpō vocata Esa. lj. c. et heb. xij. Que vocabit electa durāte āntixpi psecutōe. p Conuertā quer. tabernacl⁹ iacob, i. societates fideq Et (liū ab ātixpo deceptoꝝ, qz dabit eis tps pnie. edi. ci. i. eccla q̄ ē cuiū xp̄i vnitas. r In excelso suo. id ē in honore magno, qz tūc oēs ꝓfugiēt ad eam.

s Et tē. iuxta or. su. fundabit, i. cult⁹ xp̄i ab antixpo deiect⁹ in statū suū reformabit. t Et egre. de eis laus, s. diuina. v Vorꝫ ludēū, nō p dissolutōz sed p deuotionē, sicut dicebat dō de ſeipso, ij. Reg. vi. Ludā asi dominū. r Et erūt filij eius sicut a p̄cipio, i. sicut asi psecutōz antixp̄i. y Et erit dux eius ex eo, i. xp̄s ver⁹ homo. z Et applicabo eū et accedet ad me, qz xp̄us a Cuis (hō p oībus hz accessuz ad patrē. nō subdit. eni iste ē, i. q̄nte excellēte. b Qui appli. cor suū, quia volūtas xp̄i hoīs in oib⁹ ꝓformis ē volūtati diuine. c Ut appropinquet mi, p sua volūta, sicut filius⁹ patri. d Et eri. mi. in ppīm, s. deo patri p filiū, et subdit ō pena impioꝝ. e Ecce turbo dñi, s. in die iudicij. f In capite impioꝝ ꝙđ, i. in antixpo q̄ erit caput impioꝝ qđ fulminabit, vel in capite ipioꝝ generaliter p fidicio. vt non tibi videatis inoxi⁹, qz hec dic dñs. b Insanabil fractura tua, pessima plaga tua. c Nō ē q̄ iudicet iudiciū tuū, ad alligandā curatōz tuā, vtilitas nō ē tibi. d Oēs amatores tui obliti sī tui, teqz ñ querēt. g Plaga ei inimici pcussi te castigatōe crudeli. h ꝓpt mlt̄itudinē iniq̄tatis tue dura facta sī pcta tua. i Quid clamas sē ꝓtritōe tua. Insanabil ē dolor tu⁹ Propt mlt̄itudinē iniq̄tatis tue et ꝓpt dura pcta tua feci ꝙ tibi, ꝓpt ea oēs q̄ comedūt te vorabunt m et vniuersi hostes tui i captiuitatē ducēt. Et oēs q̄ te vastāt vastabūt cūctosqz p̄datores tuos dabo i p̄dā n Obducā, n. icatricē tibi, et a vulneribus tuis sanabo te dicit dñs. o Qz electā voacuer te syō. ꝙ ēq̄ ñ hēbat req̄rētē. Hec dic dñs. Ecce ego p̄ querā querisōz tabernacl⁹ iacob, et tect⁹ ei⁹ miserebor⁹ Et edificabit citas r i excelso. suo et rēplū iuxta ordinē suuz fūdabit Et egrediet ō eis laus s vocꝫ ludētiū et mlt̄iplicabo eos et ñ minuēt, et gl̄ificabo eos et ñ attēuabūt et erit filij ei⁹ sic a p̄cipio et cet⁹ ei⁹ cora me pmanebit Et visitabo aduersū oēs q̄ tribulāt eū, et erit dux e⁹ ex eo, et p̄ceps ō medio e⁹ p ducet t Et applicabo eū, et accedz ad me. u Quis ei iste ē, q̄ applicet cor suū v vt appropinq̄t mihi ait dñs x Et eritꝭ m i ꝓphz, et ego ero vob i deū c Ecce turbo dñi furor egredies, pcella tuēs i capite ipioꝝ ꝙđ esz. Nō auertet irā indignatōis dñs donec faciat et ꝓpleat cogitatōz cordis sui g Jn nouissimo diez intelligetis ea b Jn tpe illo dic dñs, ero de⁹ vniuerꝭ cognatōib⁹ isrl, et ipi erūt m i ꝓphz. XXXI

h Ec dicit dominus naliē sniaz ell dicet eis, qte maledicti i ignez eternū ꝛc. Mat. xxv. g Jn nouissimo diez intelligetis ea, p̄ satis inuit q̄ hieremias loq̄t de futuris in nouissimo tpis. Et quia tūc oēs querent ad vnuz deū, vt p̄dictū ē. iō subdit. h Jn tē illo dicit dñs ero de⁹ vniuer. cognatōib⁹ israel. qđ ē vtr. sine accipiāt israel fm carnē, qz tūc oēs iudei quere ad xp̄m vt dictū ē, sine accipiāt fm spīm, scz p oīb⁹ fidelibus q̄ noie israel noiant Esa. xlviij.

Jn ca. xxx. vbi dicit in postilla. Et applicabo eum et accedet ad me. Additio.

Oc qđ dē b.

h Applicabo eū et accedet ad me, proprie intelligit de xp̄o hoie q̄ ad deū habet duplicē applicatōz seu accessū. vnū scz p gram et aliū per vnionē p̄sonalē. et qz nullus ali⁹ hz sumilē accessuz duplicē. iō subdit. Et tuus eni iste ē q̄ applicet cor suuz. vt appropinquet mihi q. d. nullus. s. q̄ habeat duplicē accessū. seu adherentiā ad deuz mō p̄dicto. Qz āt dē in postil. q̄ voluntas xp̄i hoīs in oib⁹ ꝓformis est volūtati diuine verū est ꝛ etiā hoc posset verificari de volūtate beatoꝝ. et iō respectu h⁹ nō ꝓprie diceret. Quis eni iste ē. vñ p̄dicta expositio videt magis ꝓpria ꝛc.

Capitulum. XXXI.

Et dicit dñs. Hic incipit cap'm in hebreo per spacium vacuū inter literam istam et p̄cedētem immediate que coniūgitur litere p̄cedentis capituli, et ꝓter hoc sic eam ordinaui. Jn hoc autē capitulo agitur de ptinentibus ad aduētū xp̄i, et diuidit in tres ptes, quia primo agit de pertinentib⁹ ad xp̄i p̄dicationē, secundo de ptinentibus ad eius incarnationez, ibi. Hec dicit dominus, tercio de ptinentibus ad legis euangelice lationem, ibi. Ecce dies venient. Prīa adhuc in duas, quia primo ponitur figura et secundo res figurata, ibi. Longe. Circa primū sciendum q̄ saluatio ppli israel de egipto fuit figura saluationis fiende p xp̄m qui deduxit fideles ad terram viuentium per penitētie desertum, sicut moyses filios israel transcundo per desertum materiale ad possessionem terre p̄misse, et quantuz ad hoc dicitur.

b Jnuenit gratiam in deserto populus qui remanserat gladio. omnes enim qui exierunt de egypto numerati a. xx. annis et supra mortui fuerunt in deserto. vt habetur Numer. xiij. Et pro magna parte mortui fuerūt gla

dio.et ptz in li.Exo.c.Inuñ.g ppls q̄ inuenit gratiaz fue
rūt,cor filiy q̄ ingressi fuerūt terrā ꝓmissionis.ō subdit.
c Vadet ad requiē suā isrl.c dicit hieremias vadet de
futuro.ad designandū q̄ ille ingressus terre ꝓmissionis
q̄ pterierat erat figura ingressus in requiē celestē.q̄ erat
futurus fm q̄ diffuse
declarat apls ad hebꝛ
hebꝛ.iij.c.iiij.ca.
d Longe.Hoc ꝓfiter
declarat res figurata.
ses salus p xp̄m.ptunc
fienda q̄ facta est p ec
clesie edificatiōem.et
q̄ illud xps adhuc e
rat longinquū.ō dic
hieremias.
d Longe dns appa
uit mi.c subdit in p
sona dei ꝓdēt p mo
dū dialogi.
e Jn charitate ppe
tua dilexi te.licet ab
eterno dilexerit oēs
electos eos ꝓdestinā
do tū speciali mō di
lexit electos de pplo
isrl.unde tuz erat de eo
carnē assumpturus.p
pter qđ isti pplo speci
alia titulū dona.ideo
subditur.
f Jō attraxi te.bñfi
cijs specialibꝫ in dati
one legis c ꝓsimilibꝫ.

b Jnuenit grām i deserto pplus
q̄ remāserat gladio.c Vadet
ad requiē suā isrl.d Lōge dns
appuit mihi.e in charitate
ꝑpetua dilexi te.f iō attraxi
te miserās.g Rursūq̄ edifi
cabo te.h & edificaberis virgo
isrl.i Adhuc ornaberis tym
panis tuis.k et egredieris in
choro ludentium.l Adhuc
plātabis vineas in mōtibꝫ
samarie.m Plātabūt plāta
tes.n & donec tps veniat nō
vindemiabūt.o qz erit dies
in q̄ clamabūt custodes.p in
mōte ephraim.q Surgite
ascēdam⁹.r in syon ad dnm
deū nr̄m.s qz hec dic dns.t Exul
tate i leticia iacob.u & hinni
te ꝓ capite gēriū:plonate et

Jter qđ ꝛ.qz ꝑ oēs ra.sa.dicit q̄ edi
ficatiōes cuitaz hierlm ꝛ tēplū p salomonē zorobabel et
nemiā.ō corruerūt qz fuerūt facte p hoiem.ſz ista de q̄
loquit hic hiere.fiet p manū diuinā.ō stabit ineternuz.
ꝛ in h̄ dicat ver.sed qđ subdit est falsum.s.q̄ in aduentu
messie quē iudei expectāt dē edificabit hierlm nouam.
ōsi incōpabilit nobilioꝛē q̄z fuerit ꝑcedēs in qua messias
tpaliter regnabit.ꝛ oēs gētes erūt subdite dnio iudeoꝝ.
sed q̄ falso dicat implēdū nā ē impletū.qz xps verus dē
edificauit eccliaz q̄ hierlm dr Esa,ij.c ad hebꝛ.viij.c Apo
ca.xxi.Vidi ciuitatē sctām hierlm ꝛc.in q̄ regnat xps.cui
b Et edificaberis virgo israel.i. (regnuz stabit ineternū.
plebs fideliū q̄ isrl noiat.Esa.xliij.Et noie isrl ꝓnoiabi
tur.sic est in hebreo.sed trāslatio nēa habet assimilabit.
i Adhuc ornaberis tympanis tuis.qz ad lram i eccliā
uenūt fideles ad sonitū cāpanaꝝ ad deū laudandū.ō
subdit. k Et egredieris in choro ludentiū.nō disso
lute sed deuote.sicut cū vno chorus cāt alacriter ꝓ alio
l Adhuc plan.vi.in mōte samarie.qđ nō pōt intelligi
de reditibꝫ a babylonica captiuitate.qz nūq̄ recupe
rauerūt terrā illā.sed illā occupabāt gentes aliūde addu
cte q̄ dicebant samaritani.ꝛ iō intelligit de samaritanis
credentibꝫ ad ꝓdicationē xpi vt hic Job.xlij.Et ad ꝓdica
tionē apl̄oꝝ vt hic Zac.viij.Fideles aūt noie vineaꝝ de
signant vt ptz in plūb locis sacre scripture.ꝛ licet tota ec
clesia dicat vna vinea ꝓpter fidei vnitatē.dr etiam aliqñ
plures ꝓpter gentiū ꝛ locoꝝ ꝛ psonarū diuersitatem.
m Et donec xps ve.nō vnde.vindemiare est fructum
vinee colligere.fructus aūt vinee est bea

titudo pfecta.q̄ nō habet in pñti vita sed futura.
n Quia erit dies in q̄ clama.custodes.i.ꝓdicatores.
o Jn monte ephraim.i.in eccl̄ia.ephraim enī creſcēs
vel frugifer interꝑtat.ꝛ etiā ad lram in plūb ullis ꝓdica
uit christus ꝛ etiam apostoli.

canite ꝛ dicite.r Salua dñe
pplm tuū reliquias isrl.s Ecce
ego adducā eos de tra aq̄lo
nis ꝛ congregabo eos ab extre
mis tce:t iter q̄s erūt cec ꝛ
claudus ꝛ pgnās et pariēs
simul.cet magn reūtēriuz
huc.u Jn fletu venient.x & in
miscōdia reducā eos.y Et ad
ducā eos p torrētes aq̄z in
via recta:ꝛ nō ipingēt in ea
z qz factus sum isrāeli pr̄.a et
ephraim priogenit me est
b Audite verbum dñi gētes ꝛ
annūciate i insulis q̄ procul sūt
ꝛ dicite.c Qui dispsit isrl cō
gregabit eū:ꝛ custodiet euz
sicut pastor gregē suū.d Re
dimet ei dñs iacob & libera
bit eū de mānu potētioris.e ꝛ

Surgite ascēdāᵐ.
ꝓficiendo de bono in
q Jn syon. (melius
id est in eccl̄iaz milita
tem ꝛ triūphantē que
syon nomiat.Esa.ij.ꝛ
ad hebꝛ.xij.
r Exultate in leticia
iacob.i.plis xpiani sic
noiati.qz xps et apli
ꝛ q̄si oēs fideles pri
mi descēderūt ō iacob.
s Et hinnite ꝓ ca
pite gentiū.i.ꝓ diabo
lō q̄ tenebat gētes si
bi subditas p ydola
triā quā apli pro ma
gna pte destruerūt p
suā ꝓdicationē.vertit
qz nō oēs adhuc cre
dunt ꝛ ꝓ.ō subdit.
t Salua do.po.tu.
reliq̄ isrl.ꝛ dicunt hic
reliquie isrl oēs cre
dituri generalit.et tu
dei circa finez mundi
querendi specialiter
ꝛ scḗtur trāslio dei.
v Ecce ego adducaz
eos ꝛc.qz de oībus mūdi partibꝫ aliq̄ adducti sunt ad fi
dem christi ꝛ plenius adducent circa finem mundi.
x Jnter q̄s erūt cec ꝛ claud ꝛc.i.hñtes impedimēta
veniēdi ad fidē xpi q̄ tollent.pōt etiā dici ad lraz.q̄ mul
ti p xp̄m ꝛ apl̄os ꝛ eoꝝ successores fuerūt illuminati corpe
ꝛ mente ꝛ erecti ꝛ sanati ab infirmitatibꝫ spūalibꝫ.nō solū
corpalibꝫ sed etiā spūalibꝫ. y Jn fletu venient.s.vere
ꝓtritiōis. z Et in miscōdia reducā eos.q̄ nō negat ve
a Et addu.eos p torr.aq̄.i.p sacramēta ec (re ꝓtenus.
clesie in q̄bꝫ danf aque gre Joh.iij.Qui biberit ex aqua
quam ego dabo ei nō sitiet ineternum ꝛc.
b Jn via recta.i.in fide catholica. c Quia factus
sum isrāeli pr̄.i.pli catholico generalit.ꝛ conuersis a iu
d Et ephraim priogenit me est. (daismo specialiter
qz primo vocati ad fidē catholicā.vt andreas.petr.philippus ꝛ nathanael.vt hic Joh.i.fuerūt de regno.s.tribu
tum.qđ noie ephraim frequēter in scriptura noiat.eo q̄
primus rex.s.hieroboam fuit de tribu ephraim.iij.Reg.
xij.Et qz post iudeos primo credētes q̄ius pauci fuerit
compatiue vocati sunt gentiles.ideo subditur.
e Audite ꝛc.Qui dispsit isrāel.i.dispgi pmisit p varias sectas ꝛ errores. f Et congregabit eum.in vnitate fi
dei catholice.ꝛ nomine isrāel intelligit quecūq̄ gens ad
fidem ꝓdestinata.vt dictū est supra.
g Redimet enim dominus iacob.sanguine xpi.
h Et liberabit eū de mānu potentior.i.demonis.de quo
scribit Job.xli.Illo.est sup terrā ptās q̄ cōparetur ei.
i Et venient ꝛ laudabunt in monte syon.i.in eccl̄ia mili
tante ꝛ triumphante sic noiata.vt dictū est supra.
k Sup frumento vino ꝛ oleo.p que parabolice intelli
guntur bona spūalia que nō capiunt ab homine nisi sub
humilitudine corpalū.ꝓpter qđ scriptura vetus no.resta.

freq̃nter parabolice loq̃t. ⁊ ē ibi sensus lr̃alis nō ille q̃ p voces imediate significat̃ sed q̃ p res significatas intelligit̃ sicut cū dr̃ Judi. ix. Jerūt ligna ad ramū ⁊c. Sensus lr̃alis nō ē de arboribꝰ sz de abimelech ⁊ sichimit̃ hominibus. et sic in ꝓposito p frumētū et vinū intelligit̃ eucharistie sacr̃m quod sub specie panis et vini conficit̃. ⁊ p oleum gr̃a q̃ in h̃ sacramēto et alijs confert̃.

l Et fetu pecorꝝ ⁊ armētorꝝ. i. multiplicatiōe fideliū fm q̃ dicitur psal. xcvij. Et nos ppl's pascue eius. et oues manꝰ eiꝰ. et dicunt̃ h̃ pecora minores et armēta maiores. Eritq̃ aīa (res. eorꝝ q̃si hortus irriguus. ex sacramētis noue legis ex q̃bꝰ aque gr̃e effluūt in aīam.

n Et vltra nō esurient. istud ꝓprie refert̃ ad statū ecclesie triūphātis. vbi appetitꝰ totaliter satiat̃.

o Tūc letabit̃ vir. i. virgines.

veniēt ⁊ laudabūt in mōte syon ⁊ ꝯfluēt ad bona dn̄i [k] sup frum̄to vino et oleo [l] ⁊ fetu pecorū ⁊ armentorꝝ. [m] eritq̃ aīa eorꝝ q̃si hortꝰ irriguꝰ [n] ⁊ vltra ñ esuriēt. [o] Tūc letabit̃ v̄go [p] in choro iuuenes et senes sil'. [q] Et cōuertā luctū eorꝝ in gaudiū ⁊ cōsolabor eos. et letificabo a dolore suo. [r] Et inebriabo [s] aīaz sacerdotū pinguedīe. et ppl's meꝰ bonis adīplebit̃ ait dn̄s. [t] Hec dic̄ dn̄s. [u] Vox [x] in excelso audita est lamētatōis luctꝰ ⁊ fletꝰ. [y] rachel plorāt̃ filios suos. [z] et nolētis ꝯsolari sup eis. [s] qr nō st̃. Hec dic̄ dn̄s [a] Quiescat vox tua a ploratu ⁊ oculi tui a lachrymis. qr ē merces operi tuo ait dn̄s. [b] Et reuertent̃ de terra inimici [c] ⁊ est spes [d] nouissimis tuis ait dn̄s. [e] ⁊ reuertēt̃ filij tui [f] ad termīos suos [g] Audiēs audiui ephraiz trāsmigrātē [h] Castigasti me domīe. ⁊ eruditꝰ suz q̃si [i] iuuēculꝰ indomitꝰ [k] Cōuerte me. ⁊ cōuertar. qr tu dn̄s deꝰ meꝰ [l] Postq̃ eī ꝯuertisti me [m] egi pnīaz. [n] et postq̃ oñdisti mihi [o] percussi femur meum.

tatem p illis qui captiui ducebant̃ et hoc dictuz posui sup Beū. xlviij. nō asserēdo sz tm̄ referēdo quia fictitiū vr̃. tum qr dissonat a dicto euāgeliste. tū qr nō ē verisimile q̃n tantū miraculū fuisset exp̄ssuz. iiij. Reg. vl'. ij. Paral'. vel in fine huiꝰ li. in. quibus locis describit̃ ꝺductio illorꝝ captiuorꝝ qr iudei fuerūt valde soliciti scribē ea q̃ erāt ad honorem ipsorum.

z Et nolentis ꝯsola v. consolatiōe buma

z Quia non (na. unt. s. viuentes p̄ntisita. ꝓpter qd̄ subdit̃ consolatio diuina.

a Quiescat vox tua ⁊c. qr est merces opi tuo. i. filijs tuis q̃ dicunt̃ et sunt opa parentū. p mortē em̄ illā reportauerū tmartyrij premiū. qr tū morientes q̃tum cunq̃ iusti descendebāt ad lymbum inferni. ido subdit̃.

b Et reuertent̃ de terra inimici. ista reuersio fuit in xp̄i resurrectiōe. qr tūc sanctos de inferno eduxit ⁊ ī eius ascensione q̃n eos ad celestia duxit. c Et est spes. hic incipit v̄sus ī hebreo. et est pars incidentalis. occasiōe em̄ consolatiōis rachelis de pueris occisis qui dicebant̃ eius filij ratione sepl'ture. vt dictum est. hic consequēter huius occasione datur sibi consolatio de filijs suis sic dictis rōne geniture. ephraim em̄ per quem intelligit̃ regnū. x. tribuum vt p̄dictum est. descendit de rachel p ioseph filium suum. et de conuersione illorum ad deum fit hic mentio cū dr̃.

c Et est spes. s. future beatitudinis.

d Nouissimis tuis. i. filijs tuis residuis.

e Et reuertentur filij. s. tui. f Ad terminos suos. i. ad ecclesiā militantē q̃ est terminus in p̄nti vita. ⁊ triūphantē q̃ est terminus in futuro. ⁊ hoc fuit impletū partim in ap̄lis alijsq̃ credentibꝰ ad p̄dicatōz xp̄i et apostolorum qui fuerūt de regno. x. tribuum. et pfectiꝰ implebitur circa finē mūdi in ꝯuersione eorꝝ in generali.

g Audiens audiui ephraim transmigrātem. q. d. ex tūc disposui eum reuocare ad fidem ꝯpetenti tpe. et subdit̃ in persona iam conuersorum ⁊ in fine mundi conuertēdorum. h Castiga. me per flagellationem in captiuitatem. i Quasi iuuenculus indomitꝰ. In hebreo habetur. Quasi vitulus indomitus. et nominat̃ sic ille populus. quia adorabat vitulos aureos. fm illud psal. cxiij. Similes illis fiant qui faciunt ea et omnes qui cōfidunt in eis. quos ad hoc fecit hieroboam. iij. Reg. xij.

k Conuerte me domine et conuertar. non em̄ potest aliquis ad fidem xp̄i venire. nisi gratia dei ipsum p̄ueniente. fm q̃ dicit Joh. vi. Nemo potest vēire ad me nisi pater qui misit me traxerit eum. ido subdit̃.

l Postq̃ em̄ conuer. me. tua gratia p̄ueniendo.

m Egi pe. ad te fructuose reuertendo.

n Et postq̃ ostendisti mihi. illuminando tenebras erroris mei.

o Percussi femur meum passiones meas refrenādo.

p In choro. s. angelorꝝ ad q̃rꝝ societates hoīes assumūt̃

q Et ꝯuertā luctū eorꝝ ī gaudiū. pfectū et eternum.

r Et inebriabo. i. īplebo. s Animā sacer. pin. i. glorie plenitudīe qr nō gloriātur tm̄ de gloria ꝓpria. sz etiā illorꝝ q̃ saluati sūt eorꝝ doctrina. ꝓpter qd̄ vltra cōes sctōs dicūt̃ habere aureolā. t Hec dic̄. Hic ꝯsr̃ ponūt̃ aliq̃ ad īcarnatōz xp̄i ptinētia. et p̄rio ponit̃ illd̄ qd̄ respicit eiꝰ ortū. scd̄o ꝯceptū. ibi. Statuet tibi. Tertio passiōis effectū. ibi. In diebꝰ illis. Prīa in duas. in ptē p̄ncipalē ⁊ incidentalē. ibi. Et est spes. Circa primū sciēdū. q̃ audita xp̄i natiuitate herodes voluit eū interficere. vt habetur Mat. ij. et qr nō cognoscebat eū determīate. īterfec̄ oēs pueros a bimatu et infra. q̃ erāt in bethleē et finibꝰ eiꝰ vt dr̃ ibidē. et tūc impleta fuit ex scriptura fm q̃ exp̄se dicit san. Mathe' spūssancto illūinatos ꝓpter qd̄ castholici eā aliter exponētes nimis iudaizāt extorte exponētes. q̃s expositōes ꝓpter plixitatē et inutilitatē omitto. Est igit̃ sensus. v Vox ī ex. audi. ē. In heb. hr̃. Vox in rama audita ē. sic allegat Mathe'. sz sciēdū q̃ rama est nomē equocū qr vno mō ē ꝓpriū nomē loci q̃ ē iuxta gabaa. et ē alio mō nomē appellatiuū. et sic signat excelsuz. nō pōt aūt hic accipi ꝓut ē nomē ꝓpriū loci. qr rama nō ē ꝓpe bethleē. sz bene distās. et p ir̃m intermediū. et x In excelso. (ido hiero. trāstulit nomē appellatiuū d. ad designādū magnitudinē clamoris mulierꝝ quarꝝ filij interficiebant̃. y Rachel plorātis filios suos. rachel em̄ sepulta fuit iuxta bethleē. vt hr̃ Beū. xxxv. ⁊ iō dicebat̃ mater ciuitatis bethleē et totiꝰ territorij. sicut apud nos sancti. quorꝝ corpa req̃escūt ī ecclesijs dicūt̃ patroni nō solū filiarꝝ ecclesiarꝝ sed etiā ciuitatū et territorij adiacētis. et sic dicit̃ plorare in filiabꝰ suis. id ē in matribus puerorꝝ. sicut ⁊ sancti dicūt̃ cōpati afflictis quorꝝ sunt patroni. Judei aūt aliq̃ dicūt̃ q̃ cū iudei ducerent̃ captiui in babylonē et trāsirēt iuxta sepulcrū rachel vox d̄ sepulcro miraculose ꝓdiens fuit audita imploraudo dei pie-

p Cōfusus sum. ō b̄ q̄ tādiu te puocaui. et subdit mīa vel recipiētis eū dr̄. q Si filius honorabilis mihi ephraim. t puer delicat'. i. hebre. hr̄. Solatiosus. i. materia solacij fm illud Luce. xv. Bauditū ē in celis super uno peccatore penitentiā agēte.

s Quia ergō locutus sum de eo. reuocādo ad meritus.

t Adhuc recordabor ei'. dando tibi p̄mium.

v Idcirco ꝯturbat. sūt. id ē pietate cōmota. Uiscera mea sup eum. x Statue tibi. hic cōsequenter agit ō xp̄i cōceptu. et diuidit i duas. q. primo describitur hec cōceptio. secō subdit fidei dilatatō. tibi. Hec dicit. Circa primū p̄mittit dispositio ppli ad xp̄m q̄ ē vera pnia fm q̄ Johānes ei' p̄cursor dicit Matth. iij. Pniam agite. appropinq̄bit enī regnu celoꝝ. et q̄ntū ad h̄ dicit.

r Statue tibi speculā. i. explorādo p̄ias sciētiā. y Pone tibi amaritudines. i. cōtritōis dolorē. z Dirige cor tuū in viā rectā. s. iusticie.

a In q̄ ambulasti in patrib' ātiqs̄ q̄ fuerūt iusti. Rasa. dicat q̄ h̄ est vera lr̄a hebraica. Statue tibi speculas. Pone tibi palmas. Dirige cor tuū tibi in viaz rectā. in qua ābulauī. q̄ sic p̄t exponi. Statue tibi speculā. speculā ē locus altus vñ p̄t alonge q̄s videre. ē q̄ sensus. Statue tibi speculā. q. d. mysteriū incarnatōis adhuc longe distat. sicut dr̄ in p̄in. huius ca. Alonge dns apparuit mihi. Pone tibi palmas cōsiderādo innocētū victorias q̄ palmā martyrij obtinuerūt titulo xp̄i nati. vt dicōū ē pte p̄cedēti. q. d. ute palme erūt signū natiuitatis xp̄i implete. Dirige cor tuū in viā rectā. i. legē euāgelicā q̄ nullā patit distorsionē. sicut lex mosaica patebat. q̄ p̄mittebat libellū repudij et vsuras cū extraneis. Deut. xxiij. x xxiij. In qua ābulauī. natiua hūana assumpta. fm q̄ dr̄ Act. i. Cepit ihesus facere et docere.

b Reuertere virgo israel. i. ples p̄destinata ad fidē.

c Ad ciuitates tuas istas. i. ad ecclias militantē et triumphantē q̄ ciuitates dicunt in veteri et nouo testa. vt dictū ē supra. d Usq̄quo delicata dissolueris carnaliter viuendo. e Filia vaga. p diuersa vicia.

f Quia creauit dns nouū. i. incarnatōis mysteriū. loquit ō futuro p modū p̄teriti. p̄ter certitudinē. p̄phetie. et p̄t ibi q̄ tanq̄ redditiuū cause respectu p̄cedentis sententie. q. d. debet dimitti vita carnalis aduētēte xp̄o.

g Femina circūdabit (incarnatōe. et inchoari spūalis. bit vir. q̄ fuit impletū in maria q̄ xp̄m virū p̄fectū sciētijs et virtutibus ab instāti incarnatōnis in vtero suo circūdedit. h Hec dicit. hic p̄t poni dilatatio fidei xp̄iane q̄ secuta ē ad xp̄i p̄ceptū et ortū eius dr̄.

i Adhuc. c. iuda. noie huius intelligit ois vere confitens deū ad lr̄am. etiā fm dispositōes hebreoꝝ vt declaratū est s. ruꝝ. et sic terra iuda ē terra credentiū xp̄m. et confitentiū. l Cū couertero captiuitatē eoꝝ. de seruitute peccati ad gr̄e libertatē. l Benedicat tibi dns pulcritudo iusticie. ꝛc. sic eīm orāt fideles vt ecclesia q̄ ē pulcritudo iusticie et mons sanctꝰ multiplicet eis bonis spūalibꝰ. ꝛ temporalibꝰ. q̄ multiplicatio in sacra scriptura frequēter dr̄ dei beneditio.

n Habitabūt in eo. i. in ecclesia q̄ dr̄ mōs sanctus vt h̄ s. ca. ij.

n Iudas. i. q̄libz fidelis cōfitēs xp̄m vt dixit. o Et oēs (ciuitates est. ciuitates. i. fideles. q. p̄t hic p̄tinēs p̄ tēto. sic frequēt accipit ciuitas. p pplo in ea cōtento. sic cuz dr̄ tal' ciuitas fecit hoc.

p Agricole et mināres gregē. i. pastores ecclie maiores ꝛ minores laborantes in agro dnico et gregez diu pascentes.

q Quia inebriaui. i. gr̄a repleui.

r Animā lassam. i. pr̄ sub petō afflictā.

s Ō q̄si de somno surrexit. Iam. vbū ē hieremie q̄ de tribulatōibz q̄s viderat vēturas sup pplm suū fuerat q̄si somno depressus. z audita redēptōe fienda p christuz fuit q̄si excitat'. sicut de iacob dr̄ Gen. xlv. Quasi de gratu somno euigilās ꝛc. audito q̄ ioseph filius suus adhuc viueret. t Et somnus meus dulcis. i. vsus in dulcedine xp̄i solatioꝝ supuenīētē. v Ecce dies ue. i. tps no. test. q̄ dr̄ dies ad Ro. xiij. Hor p̄cessit dies aūt appropinq̄bit. x Et semina. do. israel ꝛc. i. ecclīam q̄ ē dom' credentium et confitēnū christū. y Semīe ho. et se. iu. i. sapiētū et simpliciū. et hoc mō etiā exponit Ra. sa. ꝛ in ecclia videm' simplices sapiētibꝰ permixtos et multiplicatos. p̄t etiā hoc intelligi spāliter de credētibz ex iudeis. quoꝝ aliqui fuerūt sapientes et lr̄ati etiā a principio. sicut nathanael et paulus et plures alij. et alij simplices. vt petr' andreas et matheus ꝛ circa finē mūdi adhuc magis multiplicabunt credētes de iudeis simplices et lr̄ati.

z Et sicut vigilaui sup eos ꝛc. i. captiuitate babylōica ꝛ romanoꝝ. a Sic vigilabo sup eos vt edificē ꝛ plantem. q̄ impletum est in his qui iam crediderunt in christū. et amplius implebitur in credituris ad iudicium.

b In diebus illis. hic ponit effectus passiōis christi. Currebat enī tpe hieremie istud puerbiū apud iudeos de filijs p peccato parentū punitis. Patres comederunt uuam acerbam. ꝛc. istud durauit a principio mundi vsq̄ ad passionē xp̄i. q. p peccato primoꝝ parentū oēs descēdebant ad infernū. sed in passiōe christi qua apta ē ianua celi. illa pumtio est amota. ꝛ iō puerbium istud non hz locū in illis qui facti sunt mēbra xp̄i p baptismū. ante vero passionē christi p circumcisionē liberati a petō originali. ibi descendebant et oēs q̄ntūcunq̄ iusti. iō dr̄.

b In diebus illis non dicent ꝛc. sed vnusquisq̄ in mi-

quitate sua morietur, i. p iniqtate sua dānabit̄ pena eterna. ꝫ pena tpalis aliqñ pununt filij p parētibꝫ fm ordinē iustitie iniqtū sunt qdā res vl̄ pe parētū. b Ecce dies ꝫ hic ꝫ sūr ponunt q̄dā prinēna ad legē euāgelice vatiōez ꝛ q; leges ciuitatibꝫ ponunt, ꝛō ponit primo quinus legislatio, ic̄ bo ciuitatis ñ delium edificatio, ibi. Ecce dies. Circa p̄i mū dicitur.

b Ecce dies veniēt, id est tpa no. testa.

c Et ferā do. israel ꝛ domui iuda. i. fidelibus xp̄m ꝓfitentibꝫ generaliter, et credentibꝫ de iudeis specialr fm q; dr Zac. xiij. de iudeis. Vobis oportebit p̄mū loq̄ vbū dei ꝛc̄ d Fedus nouū. i. legē nouū, lex enī frequenter in vet. testa. vocat fedus ꝛ pactum.

e Nō fm pactū q̄ pepigi cū p̄ribꝫ vr̄is, q; ulla ler fuit timoris ista aut̄ amoris.

f In die q̄ apphendi ꝛc̄. i. in xpe, in q̄ ge suna eni die ab exitu ō egrpto data fuit lex in monte synai, vt patet in Exodo.

g Pactū q̄ irritū fecerūt. ipm multipliciter trāsgrediēdo, vt patet in libris Judicū Regū ꝛc̄ paral. h Et ego dñs tus sum eoz, p trāsgressionibꝫ eos puniēdo, ꝛ subdit cōtra nouę legis cum dicatur, Sed hoc erit ꝛc̄.

i Post dies illos. i. post cursum vite, testamenti.

k Dabo legē meā in visceribꝫ eoz ꝛc̄. q; xp̄s legē euangelicā nō scripsit i pellibꝫ vel tabulis materialibꝫ, sed in humanis cordibus ꝛ potissime q̄s sup credentes misit spiritū sanctū in die pentecostes, nō subdit. l Et nō do. vltra vir p̄ximū suū ꝛc̄, q; illi oēs imediate a deo fuerūt edocti de p̄mēnibꝫ ad legē nouā, ꝛ postea multi alij sancti habuerūt sciam a deo infusaz, ꝛ si illud generalr intelligat, ad statū triūphantis ecclie refert, vbi oēs imediate a deo docebunt. m Hec dicit dr, q; dat solē in (videt diuinā essentiā, lumine diei ꝛc̄, ordinate disponēs oia. n Si defecerint leges iste, rebꝰ naturalibꝫ a me impositę, q. d. sic sūt stabiles ita fideles stabunt coram me, q̄ō pfecte implēt in ecclia triūphante. o Si mēsurari poterūt ꝛc̄. i. sicut nō pōt mēsurari, sic nō abiciā vniuersum semē israel, q; aliq̄ ex eis sunt vocati ad fidē a tpe p̄i, ꝛ plen⁹ vocabuntur. p Ecce dies ꝛc̄. Hic ꝓsir agit de (alij circa finē mūdi, ciuitatis edificatione, ꝛ fm q; dicit hic Ra. sa. ꝛ dñs q̄ntus ad hoc, nō pōt intelligi de edificationibꝫ factis p salomonez ꝛ neemiā, q; nō fuerūt tante amplitudinis sicut ista describit. Itē q; i fine dr. Sanctū dñi vi euellet, ꝛ nō destruetur vltra umpperuū. Ciuitas aūt edificata p salomonez fuit destructa p chaldeos ꝛ templū in ea exustes, ꝛ ciuitatē reedificatā p neemiā ꝛ templū destruerūt romani, ꝛ ideo dicit q; hieremias loq̄tur de reedificatione hierlm ꝛ templi in aduētu messie, q̄ tpe expectāt iudei hierlm ꝛ templū a deo reedificari, materialr multo ꝓciosi⁹ ꝛ latꝰ ꝫ vnq̄ fuerit, sed ꝫ dictū fundat sup erroneū fundamētū. f. q; ad uenit⁹ xp̄i sit futur⁹, q̄ iā trāsiit. In ꝓtentu, ꝓpter q̄ hieronymus, ꝛ alij expositores nr̄i dicūt q; i. nō pōt intelligi ad lr̄am de edificatione hierlm materialr, sed spūalis q̄ edificata ē a xp̄o ex viuis lapidibꝫ. s. p̄dicatorib⁹ fm q; dr Apoc. xxi. Et vidi ciuitatē sanctā hierlm ꝛc̄, cui⁹ edificatio hic parabolice describit. Ecce dr (scribit. ces ve. i. tps no, testa. Et edificabit ciuitas, id est eccl̄ia, de qua dr ps. lxxxvi. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. A turre ananeel. ananeel interptat⁹ gr̄a dei, q; turrem ananeel metaphorice designant apli et alij credentes primi q̄ ad modū turris fuerunt solidati p gr̄az spūs̄ci descendentē sup eos in die pentecostes i signo visibili, vsti lapides primarij fuerūt in dei, ꝫ q; postea fuerūt gentiles ad fidē deuote venientes eis i hoc edificio p̄iuncti, ideo subdit. Usq; ad portā anguli, sicut. n. due linee p̄iunguntur i angulo, sic iudei ꝛ gentiles in xp̄o, ꝓpter q̄ dr lapis angularis. Et q; ecclesia multās nō solū habet i se iustos ꝫ etiam pctores q̄ntū ad numer⁹, licet nō q̄ntū ad meritū, ꝛō subdit. Et exibit vltra normā mēsure. s. ad recipiendū pctōres q̄ō exp̄imit magis in speciali cū subdit. Sup collē gareb per q̄s intelliguntur superbi deo abominabiles, gareb enī interptatur scabies. Et circuibit goatha q̄ō interptat⁹ gens pectatrix. Et vēm vallē cadauer⁹, p quā intelliguntur carnales. Et cineres. i. pctōres penitētes fm illud Job xlii. capi. Ego penitentiā in farilla ꝛ cinere. Et vniuersaz regionē mortis. i. generalr oēs pctōres in regione vmbre mortis habitātes. Usq; ad torrentē cedron, q̄ interptat⁹ tenebre q; pctm̄ mentē obtenebrat, ꝛ q; multi de pctō ad ecclē gie reuertūtur ꝛ ardētiores in dei obedientia efficiuntur nō subdit. Et vsq; ad angulū porte equoz orientalis, ꝛ p quā intrant hic equi q̄ agunt instinctu spūs̄ancti, fm q; dr ad Roma. xiij. Qui spū dei agūtur hi filij dei sūt. ꝛ ad illos se habet spūs̄ctus sicut sessor ad equū. Sanctū dñi non euelletur ꝛc̄, q; cultꝰ dei ab eccl̄ia nō tollet, ꝫ p manebit vsq; ad finē mundi, ꝛ tūc nō destruet⁹ ꝫ magis dilatabit in patria vbi erat laus iugis ꝛ ppetua fm illud ps. lxxxiij. Beati q̄ habitāt in domo tua dñe in secula seculorū laudabūt te. Licet aūt ꝫ sit bene dictus, videtur ti mihi saluo iudicio meliori q; locus iste possit exponi de reedificatione hierlm p hadrianū imperatorē, post destructionez factā sub Tyto ꝛ vespasiano, in q̄ edificatione murus dicte ciuitatis fuit dilatat⁹ intantū q; loca dñice passionis ꝛ sepulture sunt ibi inclusa, vt dicit Hugo florentin⁹, ꝛ alij hystoriographi, q̄ tū erant extra hierlm p romanos destructa, vt ptz Job. xix. ꝛ ad Hebre. xiij. Et illā tradidit hadrianꝰ christianis habitādā, prohibens ne aliqs iudeus habitas

ret ibidem. Sic ergo potest exponi littera.

p Ecce dies ⁊c. ⁊ edificabit ciuitas .s. hierlm q̄ Domino .i. ad honorē dñi. q̄ soli xpiani ibi habitare fuerūt
pmissi. vt dictū est. r A turre ananeel vsq; ad portā
anguli. ab antiq̄ fuit in hierlm q̄dā turris ⁊ q̄dam porta
sic notate. vt hic Hieremie. xxxi. Reg. xiiij
et inter illa duo loca
erat q̄ longuudo ciui
tatis ⁊ q̄ in latere aq̄
lonari fuit dilatatus
murus vt dictum est
ideo sequitur.

s Et exibit vltra .s.
antiquā clausuram.

t Normā mēsure .s.
hierlm ad includēdū
loca p̄dicta. tō subdit

v Sup collē gareb.
i. montē calvarie vbi
xps fuit passus. vn⁹
eni ⁊ idē locus aliq̄
nomīat plibꝰ nomib⁹. sicut mons Synai nomīatur etiā mons

f Et circūibit goatha. iste vocabulū ille (oreb. ⁊ mons dei.
locus q̄ Job. xix. dr golgatha. sic. n. frequenter variant nomina locoꝝ p longitudinē tpm. sic Job. xiij. nomīat sichar
ille locꝰ q̄ vocat sichen Gen. xxxiij. y Et oēm vallem
cadaueꝝ sic nomīatā. q. ibi puniebant ad mortē iudicati.
q̄ cadauera ibi remanebāt. ⁊ eadē rōne dr regio mortis ⁊
cineres. q. ibi fiebāt diuerse punitiones. ⁊ ibi aliq̄ cōburebātur q̄ cineres remanebāt. z Usq; ad torrentē cedron. s. declusiue. dilatatio muri p̄dicta pungit xpe torrē
tē cedron. sm descriptionē ciuitatis facta ab illis q̄ vide
a Et vsq; ad angulū porta eāꝝ sic notate. q. eā (rūt ea.
p illā adducebātur. p adaquatiōe in torrēte cedron. et dr
orientalis ad dām alteri⁹ porte q̄ dicebat porta eāꝝ. q̄
erat xpe templū sic notata. eo q̄ boues eātare poterāt vsq ad locū illū. sed inde dimissis eis p̄cedebāt peditādo
vsq; ad templū sicut dictū fuit Hieremie. xij. Et ista erat ī
xpte occidētali ciuitatis sicut ⁊ tēplū. illa vo magis ī xpte
b Sancti dñi nō cuel. ⁊c. i. sepulchri edifi (orientali.
ciū q̄ saraceni capiētes ciuitatē nō destruxerūt sz magnifice refouerūt vsq; hodie. sic dicūt illi q̄ viderūt ⁊

In ca. xxi. vbi dr in postil. Et (in scriptis reliquerūt.
sic in xpto p frumentū ⁊ vinum. Additio. i.

Icut p frumentū ⁊ vinū intelligitur hic eucharī
f stie sacramentū. sic p oleum in hoc loco debet intelligi oleū q̄ est materia sacramētoꝝ p̄firmatiōis
⁊ vnctionis extreme. Vel aūt p oleū intelligāt gr̄a. hoc magis videtur ptinere ad sensum mysticum.

In eo. ca. vbi dr in postil. Tūc letabit vgo. i. vgines.

Additio. ij.

Quod hic dr. Tunc letabitur vgo. nō est necessarium q̄ exponatur p plurale. s. dicēdo vgines. pōt
eni xpte exponi de btā vgine q̄ antonomatice dr
virgo. illa eni excellentiori modo q̄ ceteri beati letatur ī
choro nō solū angelorꝝ sed etiā sanctorꝝ hominū. de q̄bus
subdit. Juuenes ⁊ senes simul. vt p iuuenes intelligant
sancti noui testa. q̄ nouiter venūt. ⁊ p senes sancti ve. te
sta. q̄ simul letātur in eccl̄ia triūphanti de q̄ agitur vt ī
postil. dicit. Et q. tam vgo p̄dicta q̄ dicti sancti iuuenes
⁊ senes anteq̄ ad statū beatitudinis puenissent fuerunt
in luctu huius seculi. ⁊ dolore. ideo subdit. Conuertā luctum eorum in gaudium.

In eodem capitulo dicitur in postil. Quia ficticū videtur. tum q. dissonat a dicto euāgeliste. Additio. iij.

Ationes quas postil. allegat ptra expositionem
r ficticū iudeoꝝ de hac pphetia. vor in rama audita est ⁊c. vere sunt sed nō accipiunt ab eis. De
prima patet. nā ipi nō accipiūt veritatez euāgelij. De secūda vero nā dicūt q̄ b miraculuz satis exprimit. in isto loco
p hieret. q̄ dicūt sufficere ad publicatiōnē hui⁹ miraculi. pre
sertim cuz hieremias
fuit post captiuitatez
decē tribuū. videtur
narrare hic istō factū
de ploratu rachel tan
q̄ pteritū. Sed ē alia
ro valida cōtra eos. s.
et b q̄ sequitur. Hec
dic dñs. Quiescat vox
tua a ploratu ⁊c. Qualis ei erat ploratus matri seu mulieri ploranti de cede pueri seu de
captiuitate tante mul

lum porte equorū orientalis
Sanctū dñi nō euellet. ⁊
nō destruet vltra imperpetuū. XXXII.
v Erbū q̄ factū est
ad hieremiā a dño
in anno decimo sedechie regis iuda ipe ē ann⁹ octauus
decimus nabuchodonosor
Tūc exercit⁹ regis babylōis

tudinis filioꝝ etiaz si certificaret de hoc q̄ post multa curricula annoꝝ reuerteret de terra inimici posterītas illoꝝ captiuoꝝ seu occisoꝝ ad xpiānā patriā seu ad termi⁹ suos. put ipi exponūt hoc q̄ sequitur. Est merces opi tuo
⁊ reuertent ⁊c. q̄ intelligūt implendū in aduētu messie
p eos manifeste spectari. q̄ xpe sm eos descēdentes a p̄dictis captiuatis seu occisis reuertent ad terrā p̄missionis.
Ridiculū ei videt ⁊ dictamini rōis oīno incōsonū q̄ alqua mlier flens ⁊ dolēs de nece seu strage filioꝝ p̄sentialiter facta. p̄solet ⁊ desinat a fletu p ls q̄ certificat de restitutione descendētiū ab illis post decursum duoꝝ milliū annoꝝ vel circiter. nā sm plm in .i. ethi. xv. ca. Et fortunijs vel infortunijs vnoꝝ si aliq̄d redūdat ad mortuos. fragile ⁊ pax est. q̄ q̄dē inconueniēs nō sequitur ad veram expositionē catholicoꝝ sm quam illi filij. in xpia p̄sona q̄ fuerunt occisi sunt reuersi de terra inimici. s. herodis. ad terminos suos. s. ad regna celi que sunt vera spes nouissima. de qua subdit. Et est spes nouissimus tuus.

In eodem ca. vbi dr in postil. Dabo legem meā in visceribus eorum. Additio. iiij.

Um lex noua sit ipm euāgelium de q̄ Job. xx. dr.
c Hec aūt scripta sunt vt credatis. videl q̄ lex nouа sit scripta nō indita. Sed ad b dicēduz. put in
prima secūde. q. cvi. arti. i. in cor. q. q̄ lex noua principaliter est ipa gr̄a spūssancti q̄ datur fidelibꝰ. de q̄ ad Rom.
viij. Lex spūs vite in xpo ihesu liberauit me a lege pcī et
mortis. habet tū lex noua q̄dā. sicut dispositiua ad gr̄am
spūssancti p̄dictā q̄ ptinent in euāgelio. sicut ea q̄ ptinēt
ad manifestandū diuinitatē vel humanitatez xpi vel ea
que ptinent ad xptemptum mundi. et ista sunt secūdaria
in lege noua. de q̄bus oportuit instrui fideles xpi ⁊ verbis ⁊ scriptis. Idem dicendū est de his q̄ ad vsum spūalis gr̄e p̄dicte ptinent. que sunt opa virtutū ad que multipliciter scriptura noui testamēti homines exhortatur.
vnde dicendū est q̄ lex noua principaliter est lex indita.
secundario aūt est lex scripta ⁊c.

Capitulum. XXXII.

Erbū. Super⁹ hieremias passus ē iniuriā a falv sis pphet. ⁊ sacerdotibꝰ. hic iter patit iniuriam
a regibꝰ ⁊ principibꝰ. ⁊ p̄ro a regibꝰ. sed o a p̄ncipibꝰ ea. xxxvij. prima in duas. q̄ primo patit iniuriam
a sedechia rege. sed o a ioachim et⁹ fratre ea. xxxv. Iste tū
ioachim regnauit asi sedechiā vt dictū est s. c. xxij. q̄ iste
liber nō p̄cedit sm ordinez tp⁹ s: v: dictum est s. Prima

in duas. q; hieremias p̄ño patr̄ suū. scdo resumit suā ꝓphetiā. tbi. Et dixit. In p̄mo ꝓtē pōnit hieremie incarceratio. scdo incarcerationis rō. ibi. q; ꝓphetabat ciuitatez obsessaz a chaldeis capiēdā. z ꝑim captiuādū. ꝓter qđ sedechias recluſit eū ne t. tia cora ꝓpo loq̄ret. ne cor ppli formidine dissolueret peccaut tñ sedechias b facēdo. q; hieremias loq̄bat de mādato dei. z impellebat ad b ēt ei⁹ instinctu. ita q̄ nō poterat nō loq̄. vt dictū est. s. rr. Cetera patēt in tra vsq; ibi.

b Et ibi erit donec visitē eū. s. in morte q̄ est vltima visitatio dei ꝙtū ad p̄sentē vitā.

c Et dixit. Hic ꝓsit hieremias resumit suam ꝓphetiā. z diuidit in duas. q; ꝓño ꝓphetizat ppli iude liberationē. scdo sedechie finem. ca. rrrvij. Circa p̄mū sciendū q̄ liberatio ppli p cyrū fuit signū z figura liberationis fidē p xp̄m. tō primo nūciat p̄ma. scdo scda. ca. sequenti. P̄ma i duas. q; primo nunciat liberatio ppli. scdo ponit cōfirmatio dicti. ibi. Et orauī. Primus ostendit p b q̄ ex ordinatione diuina patruelis hieremie venit ad eū offerens ei venalē agrum suū z ex diuina monitione hieremias emit. vt sic nō solū ꝛbo sed etiā facto ostēderet q̄ possessiones destructe a chaldeis. iterū emerentur z possiderent a iudeis post redditus de babylone. z sm hec ꝓtz ista aliqbz exceptis q̄ exponent. Et dixit hieremias. h nō refertur ad ista immediate ꝓcedentē tangēdo sit responsio hieremie facta sedechie. sed refert ad principiū ca. vbi dr. Verbū qđ factū est ad hieremiam a dño. s. de liberatione ppli. Sed q; reuelatio fuit sibi facta in carcere. ideo interposita fuit ei⁹ incarceratio. z incarcerationis rō. q̄ facto hic reuertit hieremias ad narrādū reuelationē sibi factā cū dr. Et dixit hieremias. s. ultis q̄ cū eo erant in carcere ad suam z eorū consolationē.

d Ecce ananeel. in heb. hr ananeel patruelis tu⁹. i. filius patrui tui. e Et appendi ei ar. septē sta. stater ē medietas vncie sm q̄ dicit Isido. rvi. Et ꝓmo.

f Et scripsi in li. i. in charta que solet fieri de tabbo em obsidebat hirlim: z hieremias ꝓpha erat clausꝰ i atrio carceris q̄ erat i domo regis iuda. Et lauerat ei eū sedechias rex iuda dicēs. Quare vaticinaris dicēs hec dicit dñs. ecce ego dabo ciuitatē istā in manū regis babylōis z capiet eā. z sedechias rex iuda non effugiet de manu chaldeoꝝ sz tradet in manū regis babylōis: z loq̄tur os eius cū ore illius z oculi eius oculos illius videbūt: z i babylonē ducet sedechiam: b z ibi erit donec visitē eū ait dñs si aūt dimicaueritis adūsum chaldeos: nihil ꝓsperū habebitis. z dixit hieremias. Factū est vbū dñi ad me dicens. c Ecce ananeel filius sellū patruel⁹ tu⁹ veniet ad te dicens. Eme tibi agrum meū q̄ ē i anathot. Tibi eni cōpetit ex ꝓpinquitate vt emas. Et venit ad me ananeel filius patrui mei sm vbum dñi ad vestibulū carceris: z ait ad me Posside agrum meum q̄ ē i anathot i tra beniamin. q; tibi cōpetit hereditas z tu ꝓpinquꝰ es vt possi deas. Intelleri aūt q̄ vbū dñi esset. Et emi agrum ab ananeel filio patrui mei q̄ est in anathot. d Et appendi ei argentū septē stateres et decē argēteos: e z scripsi i libro z signaui z adhibui testes. Et appēdi argētū i statera z accepi libr̄ possessionis signatū z stipulationes z rata z signa forinsecus. Et dedi librum possessiōis baruch filio Neri filij maasie in oculis ananeel patrueli mei z in oculis testiuz qui scripti erāt in libro emptionis: z in oculis oīm iudeoꝝ q̄ sedebāt in atrio carceris. Et ꝓcepi baruch coram eis dicēs. Hec dicit dñs exercituum deus isrl. Sume libros istos: libr̄ emptionis hūc signatū: z librū hunc q̄ apertus est: f z pones illos in vase fictili vt ꝓmanere possint diebꝫ multis. Hec ei dicit dñs exercituū deus isrl. Adhuc possidebūt dom⁹ z agri z vinee in tra ista. g Et orauī ad dñm postq̄ tradidi librum possessiōis baruch filio neri dicens. h Heu heu heu dñe de⁹. Ecce tu fecisti celū z terrā in fortitudine tua magna: z i brachio tuo extento. i Non erit tibi difficile omne vbum: k q̄ facis misericordiaz i milibꝫ: z reddis iniq̄tatē patrū i sinū filiorum eoꝝ ꝓ eos. Fortissime magne z potēs: dñs exercituū nomē tibi: l magn⁹ ꝙsilio: z

ptionibus. g Et signaui. scz sigillis debitis.

h Et adhibui testes ad maiorem certitudinem.

i Et accepi librū possessiōis i. emptiōis q̄ duz hr ius possidendi. k Signatū. s. sigillis debitꝫ. l Et stipulationes. i. interrogationes z responsiones vendētis z ementis. vt emis emo. vendis vendo.

m Et rata. i. verba vtriusq; consensus exprimentia.

n Et signa forinsecꝰ i. charta ꝓ simile clause z sigillate q̄ ō fiebat antiq̄t⁹ vt deinceps posset hō videre vtrū carte clause. vel in heb. hic hr. Et discooptū. i. scriptū aptū

o Et pones eos in vase ficti. vt ꝓmanere possint die. multis. s. vsq; ad solutōez babylonice captiuitat⁹. si ei posite essent ille ire in vase ꝓfoso citꝰ rapent z in lapideo valerent aliq̄ humoꝛ cito putrefierēt. ꝓter lapideum humorē. vas aūt fictile siccū est. ꝓter decoctionem.

p Et orauī. hic ꝓsit ponit confirmatio dicti p b q̄ hieremias ꝑmittit a dño ꝓfecti⁹ instrui de rōne emptiōis dicte. cū ciuitas esset de primo capiēda z ꝑdita captiuādus. z dñs respondet q̄ p̄ captiuitatē ad loca sua popul⁹ reuertet. Dicit ergo. p cedet. quia primo ponitur hieremie pentitio. scdo dñi responsio ibi. Et factū est. Sententia p̄me partis patet exceptis aliquibꝰ que discurrentur.

q Heu heu heu. ter ponit ad exprimendū dolorē ꝓphete de destructōe templi ciuitatis z populi.

r In fortitudie tua magna z in brachio. repetio ē eiusdem ad maiorē expressionem. in deo enī q̄ spūs est. brachium dicit⁹ ei⁹ potentia. sicut oculus eius notitia.

s Non erit tibi difficile omne verbum. id est quodcūq; fieri possibile.

t Qui facis misericordiā in milibus. ꝛc. id est promptꝰ es ad miserendū q̄ ad condemnandū.

v Magn⁹ ꝙsilio. q; nullus pōt scire dei ꝙsiliū nisi ipse reuelauerit. x Et incomprehensibilis cogitatu. quia quantūcunq; deū cognouerit intellectus creatus. tamen

net tñ ab eo incõprehensus. y Qui posuisti signa et portenta in ter. egr. signa ꝓtice dicunt q̃ signant aliq̃d de pñti sicut subita uersio vge moysi i serpente fuit signũ diuine uirtutis ꝟ facientis, portẽta q̃ dicũt ãsi porro tensa. i lon ginquũ signant de futuro. a sicirga moysi deuorauit uirgas ma gorũ in portẽtũ deuo rationis egyptioꝝ i ma ni rubro ꝑ extensionẽ uirge moysi supra ma re. ẽ prodi. nñ.

z Usq ad diẽ hanc. est memoria huius.

a In israel a in hoi bus. aliaꝝ gentũ.

b Et nbi fecisti no men ostẽdendo ꝙ tu sis deus israel.

c Sicut ẽ dies hec. id est sicut apparet in pñti. cetera patẽt vsq ibi.

d Ecce muni (ibi. tiões extructe sũt ad uersum ciuitatẽ. i. arie tes ad frangẽdũ mu ros. a ꝓtele ad ꝓtẽ dendũ lapides ictra ci uitatẽ. a turres lignee ad pugnãdũ desup. ũ ill' q̃ defendũt murũ.

e A facie gladij a fa mis et pesti. q̃ multi de illis q̃ erãt in hie rusalẽ iã erãt mortui gladio. a multi fame et infirmi aeris corruptõe.

f Et tu dñe. do. de us eme agrũ. q. d. hoc est mihi mirabile pro pter ista.

g Et factus est. Hic ꝓp'ponit dñs risio. a primo de ciuitatis de structione et ppli ca ptiuatõe. scdo de po puli reductõe. ibi. Et nũc. ista prime. partis ptz in lra vsq ibi.

h Et do. i quaꝝ do matibus. i. rectis.

i Sacrificabãt baal recta enĩ domoꝝ illi' terre sunt plana. a ibi edificabãt altaria id lolo ad maiorem reue renti in ipoꝝ.

k Facientes ma. in oculis meis ab adole scentia sua. Adolescen tia populi isr' d: i e x itu ꝺ egypto vt dic ũ est supra ca. ij. a extũc fuerũt idolatre. vt da incõprehensibilis cogitatu cui' oculi apti sũt sup oñs vias filioꝝ adã vt reddas vnicuiq; ꝟ vias suas a ꝟ fructũ adinuentionũ eius.

l Qui posuisti signa a portẽ ta in ẽra egypti' vsq ad diẽ hanc: a in isr'l a in hoibꝫ: b a tibi fecisti nomẽ sic̃ est dies hec. Et eduxisti ꝑplm tuum isr'l de terra egypti i signis a portẽtis et in manu robu sta a ĩ brachio extẽto a ĩ ter rore mag̃: a dedisti eis ẽraꝫ hanc quã iurasti pribꝫ eoꝝ vt dares eis terrã fluentẽ lacte a melle: a ingressi sunt a possederũt eã. Et nõ obe dierũt voci tue. a ĩ lege tua nõ ambulauerũt oĩa q̃ man dasti eis vt facerẽt nõ fece rũt. a euenerũt eis oĩa ma la hec. c Ecce munitiões ex tructe sunt adũsum ciuita tẽ vt capiat. a vrbs data est in man' chaldeoꝝ a ĩ man' regis babylonis q̃ ꝓliantur adũsus eã d a facie gladij et famis a pestillẽtie. a q̃cũq; locut' es acciderũt vt tuipe cernis. e Et tu dic̃ mihi do mine de'. eme agrũ argẽto a adhibe testes: cũ vrbs da ta sit in man' chaldeoꝝ. f Et factũ est verbũ dñi ad hiere miã dicens. Ecce ego dñs de' vniũse carnis. Nũquid mihi difficile erit omne ver bum? Propterea hec dicit dñs. Ecce ego tradã ciuita tẽ istã in man' chaldeoꝝ et in man' regis babylonis et capient eã. a veniẽt chaldei ꝓliantes adũsum vrbẽ hãc a succendent eam igni a cõ burent eaꝫ. g a domos in q̃ rum domatibus sacrifica bant baal et libabant dijs alienis libamina ad irritã dum me. Erãt enim filij is rael a filij iuda iugiter faci entes malũ in oculis meis ab adolescẽtia sua. filij isra el qui vsq; nunc exacerba bant in opere manuũ suaꝝ dicit dominꝰ: h quia in furo re a in indignatiõe mea fa cta est mihi ciuitas hec m a die n qua edificauerũt eã vsq; ad diẽ istaꝫ o qua auferet de ꝙspectu meo ꝓpter ma liciã filioꝝ israel a filioꝝ iu da quã fecerũt ad irritandũ me. ꝓuocãtes ipi a reges eoꝝ a principes eoꝝ a sacer dotes a ꝓphete eoꝝ viri iu da a habitatores hierusalẽ Et verterunt ad me tergaꝝ a non facies. p cũ docerẽ eos a erudirem' diluculo. a nol lent audire vt acciperẽt di sciplinaꝫ. r Et posuerũt ydo la sua in domo in qua inuo catum est nomen meum vt polluerent eaꝫ a edificaue runt excelsa baal que sunt i valle filij ennon' vt initia rent filios suos a filias su as moloch' quod non man daui eis. nec ascendit in cor meum vt facerẽt abomina tionem hanc: a in peccatuꝫ deducerent iudam. s Et nũc propter ista. t hec dicit do minus deus israel ad ciui tatẽ hanc: u de qua vos di citis: x ꝙ tradatur in man' regis babylonis in gladio a ĩ fame et ĩ peste. y Ecce ego congregabo eos de vniuer sis terris ad quas eieci eos in furore meo et in ira mea et in indignatione grandi: et reducam eos ad locum istum b a habitare eos faci am confidẽter: a erũt mihi

l Quia in furore a in indignatione mea fa. est mihi ciuitas hec. id est di gna vlt. dicte a punitionis mee.

m A die. i. a tempe.

n Qua edificauerũt eã. a hoc fuit tpe salo monis q̃ hierũm pri' edificata. a melchise dech ampliauit. a tri plici muro clausit. et ipse ydolatra fuit. iij. Reg. xi. et occasiõe ei' multi de populo.

o Auferet de cõspe ctu meo. ꝓ eius destru ctionẽ. Cetera patẽt vsq ibi.

p Cũ doc. eos. per ꝓphetas meos.

q Diluculo. i. valde solicite a diligenter.

r Et posuerũt ydola sua &c. hoc potissime fuit tpe Manasse. iiij. Regum. xxi.

s Et edifi. excel. ba al q̃ sunt in valle filij ennon. videt cõtradi ctio excelsa a in valle. Dicendũ ꝙ licet eẽnt altaria in valle tñ cor pus altaris ydoli erat. excelsi' ꝙ altare dñi.

t Ut initiarẽt. i. ꝺse crarẽt. de modo autem hui' ꝺsecrationis di ctũ est ꝺ. frequẽter.

u Et nũc. Hic pon tur tres risio dñi de redu ctione ꝓpli. a prio ri tinuat hec lra ꝓcedenti bus cum dicit.

v Et nũc ꝓpter ista. scz peccata ꝓdicta.

x Hec dicit dñs de' israel ad ciuitatẽ hãc illud q̃ postea sequi tur.

y De qua vos dicis tu hieremia talis pro phete.

z Qui tradat nẽ. a in veritate erit ita. scz q̃d dicit de' israel. ad hãc ciuitatẽ vltra. a subdi tur risio dñi.

a Ecce ego congre. eos de vni. ter. &c. a loqui tur de reductione ca ptiuitatis babilonice. q̃ captiuitas ꝙ sal manasar regem assy riorum facta ꝺ regno israel vltra mortes ca ꝙspios nen ẽ adhuc re

ducta. b Et habi. eos fa. ꝓfidēter. ꝛō est ꝟ intelligen
cū ꝑ oī tpe generaliter. qz aliqñ ꝑphe de babylone reauct⁹
fuit in magno timore aduersarioꝝ posit⁹. vt ptz i Hiere
mia ꝛ in li. Habacuc. c Et dabo eis coꝛ vnū ꝛ viā
vnā. qz a tpe illo nō legit ꝑphe ille ad ydolatriā declinasse
d Vt timeāt me vni
uer. die. qđ impletū ē
incredentibꝫ ꝟ iudeis.
e Et feriā eis pactū
sem. qđ aliq̄ exponūt
de lege noua cui non
succedit alia. i heb. tñ
hꝫ Pactū sempi. ꝓpter
qđ pōt exponi de pro
missione reductionis
captiuitatis babyloni
ce ꝛ ꝓfuatōe ꝑphe i tra.
f Et non desinā eis
benefacere. q̄ dubitā
būt in obedientia mea
tales ei ꝓmissiones sūt
sub ꝓditione vt dictū ē
supra. xxxij. ꝛ. prin.
g Et letabo. eis cuꝫ
bene eis fe. deus enī
nō delectat i penis iꝫ
in bñficiis. qs largiēdis.
h Et plā. eos in ter
ra ista in veritate ꝛc.
id est firmiter. ita q̄ si
euellent ꝑ captiuita
tē q̄dm adherebunt
mihi. sed postq̄ negā
uerūt eū coraz pphara
oni. illō habem⁹ regem
nisi cesarē. expulsi sūt
de terra illa ꝑ tyrannoꝝ et
vespasiani. ꝛ ꝑ orbē
dispersi sunt.
i Sicut adduxi sup
ꝑphm istū oēm malum
ꝟ grande. s. destructio
nē templi ciuitatis ꝛ
populi.
k Sic adducaz sup
eos oēm bonū. nō simplr ꝛ absolute. iꝫ sub determiatiōe
iō subdit. l Qđ ego loꝛ ad eos. s. reductiōem de ca
ptiuitate ad terrā ꝓpriā. iō subdit m Et possidebunt
n Et scribent. s. emptiones. (agri ꝛc. ꝛ ptz lra vsq; ibi.
o In libro. i. in chartis. ꝛ ponit hic singulare ꝑ plura
li. sicut Exo. viij. Venit musca grauis. ꝛc. p Et impri
met signū. i. sigillū. q Et testis adhibebit. i. testes.
r In terra beniamin ꝛc. loq̄tur enī tm̄ de regno duarū
tribuū. s. iude et beniamin. reuertentes enī de babylone
nō recuparuerūt regnū samarie iꝫ manebāt ibi gētiles q̄
dicebant samaritani etiaz tpe xpi. s Et in ciuitatibꝫ
q̄ ad austr. ū sunt. ille erant de sorte iude q̄ erat in pte au
strali terre ꝓmissionis. sicut habet Josue. xv. capi.

In capitulo. xxxij. vbi dr in postil. Heu heu heu.

Additio.

v Bi nos habem⁹. Ba. a. in hebreo non ponit hic
aliq̄ dictio t. r. sed vnica dictio ex tribꝫ lr̄is cōpo
sita. sicut dictū fuit s. in additōe sup ca. iij. ꝛ hec
dictio est quedā interiectio ꝛ exprimens dolorē.

Capitulū. XXXIII.

e T factū est. hic ꝓfiter describit redemptio facta
ꝑ christū. ꝛ qz talis reuelatio est ardua. iō primo ꝓmittit
quedaz ꝓfatio. secdo subdit narratio. ibi. Quia hec dicit.
Circa primū ponit ordo huiꝰ reuelationis respectu ꝓce
dentis cum dr. Secdo ꝛ locus. In atrio carceris. ꝛ actor.
Hec dicit dñs q̄ factur⁹ est ꝛc. in ꝓceptione enī rei aliq̄d
factū est a deo ꝑ creatiōnē. sania ꝛ corpus
formatū est virtute spi
ritus sancti. ꝛ aīa parata
est plenitudine gre.
b Clama ad me. sic
sancti ꝓdecessores tui
orauerūt ad me de ꝓ
missione christi.
c Et exaudiaz te. de
bito tñi tempe.
d Et annunciabo ti
bi. extunc.
e Grandia ꝛ firma.
scz mysteriū redēptio
nis fiende ꝑ rēm. qđ
est quid maximū ꝛ sta
bilissimū.
f Que nesciūt. qz istud
mysteriū nō est cōpre
hēsibile a mortali ho
mine.
g Quia hec dicit. ꝟ
ꝓfiter ponit narratio
vbi ꝓio describit mo
dus redēptiōis. secdo
psona redēptoris. ibi
Ecce dies. Prima ad
huc in duas. qz ꝓio
breuiter repetit ꝑphe
captiuatio. secdo chri
sti redēptio. ibi. Ecce
ego. vt sic oppositaꝫ
rta se posita magis clu
ceāt. Circa primū di
cit. Hec dicit dñs de
israel ad domos ꝛc. et
subditur.
h Que destru. sunt.
tunc enī ciuitas erat
obsessa a chaldeis vt dictū est capi. ꝓcedenti. et ꝑ machi
nas ꝓiectēs lapides intra ciuitatē dom⁹ tā in parte
i Et ad mun. s. bladi vini ꝛ victua
lium q̄ iā fere erāt cōsumpte i ciuitate. k Et ad gla. re.
vt dimi. cū chaldeis. cōciuitatē. exercit⁹ enī chaldeoꝝ sp
augmentabat. l Et impleant eas. s. domos hierusalē
m Cadaueribꝫ hoīm. quos peussi. chaldeis (ꝛ plateas.
in illis interfectionibꝫ fuerunt q̄si instrumēta dei ꝛ execu
tores iustitie cuius vt frequēter dictum est supra.
n Ecce ego. Hic ꝓsequēter ponitur medicīa siue redem
ptio. Circa quod sciendū q̄ totum residuū huiꝰ ca. exponi
tur Ra. sa. de tempe messie dicens illud adimplendū qđ
tam est impletum. dicit ergo in psona redemptoris.
n Ecce ego obducam eis cicatricem. cum enim cicatrix
vulneris est obducta. tunc est vulnus ꝑfecte sanatum. ꝛ
sanitas ꝑfecta data est ꝑ christum ꝛnō ꝑ aliud.
o Et revelabo illis deprecationem pacis ꝛ veritatis. s.
pacem ꝛ veritatem ꝓ qua deprecati sunt partes vete
ris testamenti. ideo christo nato clamauerunt angeli Lu
ce. ij. Gloria in altissimis deo. et in terra pax hominib⁹
bone voluntatis. p Et convertam conversionem

iuda ⁊ ꝓuersionē hierl'm .i. ꝓfitētiū pcā sua ⁊ venientiuꝫ ad eccl'iam q̄ noiaī hierl'm Esa. lxvj. ad Heb. xij. ⁊ Apoc. xxi

q Et edificabo eos sicut a prin. principiū edificatiōis fuit in ciuitu de egypto, q̄ edificatio fuit p signa ⁊ miracula diuine ⁊tutis, ⁊t ptz in Exo. ⁊ in li. Nu. ⁊ in pl'ibꝫ locꝫ ⁊ hmō edificata est ecclesia in aduētu saluatoꝛ, ⁊t ptz ī euāgeliꝭ

r Et emūdabo illos ab oī iniq̄tate sua ⁊c. hō nō pūt exponere ut deꝛ de alīq̄ tpali saluatione ꝓp'li ꝓmissa, q̄ dicūt q̄ in oī punctione vel afflictioe quaꝫ sustinuerūt vsq̄ nunc ⁊ sustinebunt vsq̄ ad aduētū messie sp expiatur aliq̄ ps pene debite p ritum adoratione, ⁊ hō ista emūdatio ꝓprie intelligūt de xpo q p sūū sanguinez lauit nos a pctis nr̄is, q̄ est p̄cepta mūdatio, ꝓpter q̄ illis q̄ lauantur p baptismum nō imponit aliq̄ pna satisfactoria ꝓpcis p̄teritis, q̄ baptismus delet penā ⁊ culpā.

s Et erit mihi in no. ⁊c. sequit. Lucis gentibꝫ terre, q̄ ī oibꝫ gētibꝫ sunt aliq̄ credentes xpo in q̄bꝫ noiaī laudaī, ⁊ an finē mundi pfectus implebiī.

t Que audi. oīa bona assumptōis humane nature, operationis miraculoꝝ, eductōis de inferno ⁊ trāslationis ad celū. v Et pauebūt ⁊ turbabunī. iste pauor et ista turbatio nō sunt ire vel impatiēte, sed admiratiōis p̄ magnitudine diuine misēdie in p̄dictis.

x Adhuc audiet in loco isto ⁊c. fm q̄ dicit Esa. hic ē metaphorica locutio, ita q̄ p hoies ⁊ pastores intelligūt xpi rectores, ⁊ p pecora iumēta ⁊ greges intelliguntī subditi coꝛ. vñ q̄ in fine dꝛ. Adhūc trāsibunt greges ad manū numerantis, sic exponit. i. xpi sub manu regis in capite coꝛ p̄cedētis, p quē rege intelligit messiā venturꝫ quē nos petimus venisse, ⁊ fm hoc exponēda est sic lēa.

y Adhuc audiet in loco isto, in eccl'ia noīe hierl'm significata, eo q̄ ibi fuit inchoata p xpi p̄dicatiōē passionē ⁊ rēsurrectionē ⁊ spūssancti missione. y Quē vos dicitis esse desertū p chaldeos in tpalibꝫ ⁊ p demōes in spiritualibꝫ, ⁊ q̄d ibi audiaī inhabit. 3 Vox gaudij et vox letitie, q̄ fuit implerū in xpi natiuitate angel deū iocundē laudātibꝫ Lu. ij. ⁊ in spūssancti missione q̄n apli alīqꝫ credētes variis linguis loquebanī magnalia dei. Act. ij.

a Vox sponsi .i. xpi pdicantiꝭ. b Et vox sponse .i. ecclesie deū laudantis, ⁊t iam dictum est de aplis.

e Et portantium vota in domo dñi, q̄ videm' implerī tam in credentibꝫ cū diuinis laudibꝫ ad ecclesiā p̄tantibus vota sua.

d Reducā enī ꝓuersionē terre sicut a principio. i. p miracula reduc̄ā homes ad fidem sicut ꝓlm isti p miracula eduxī de egypto. e Adhuc erit ⁊c. habitaculum pastoꝝ ⁊c. i. aplox ⁊ successoꝛ eoꝝ ordinē in eccl'ia qui habēt officium pascendi fideles in ecclesia dei.

edificabo eos sicā pricipio
ꝛ emūdabo illos ab oī iniq̄
tate sua in q̄ peccauerūt mihi: ⁊ ppicꝰ ero cūctis iniq̄tatibꝫ eoꝝ in q̄bꝫ deliq̄runt mihi ⁊ spreuerūt me. c Et erit mihi in nomē ⁊ ī gaudiū ⁊ ī laudē ⁊ in exultatiōez cūctis gētibꝫ terre q̄ audierīt oīa bona q̄ ego faciū eis: ꝛ pauebūt ⁊ turbabūī in vniuersis locꝫ ⁊ ī oī pace quam ego faciā eis. Hec dicit dñs. d Adhuc audiet in loco isto: quē vos dicitis eē desertū, eo q̄ nō sit hō nec iumētū in ciuitatibꝫ iuda ⁊ foris hierl'm q̄ desolate sunt absq̄ hoie absq̄ habitatore ⁊ absq̄ pecore: e vox gaudij ⁊ vox letitie, f vox sponsi, g et vox sponse: vox dicētiū, confitemini dño exercituū q̄m bonꝰ dñs q̄m in eternū misēdia eiꝰ: ⁊ portātiū vota ī domo dñi. Reducā enī ꝓuersionē terre sicut a principio dicit dñs. Hec dicit dñs exercituū. e Adhuc erit in loco isto deserto absq̄ homie ⁊ absq̄ iumēto: ⁊ in cūctis ciuitatibꝫ eius habitaculū pastoꝝ ⁊ accubātiū gregū in ciuitatibꝫ montuosis ⁊ ī ciuitatibꝫ cāpestribꝫ: ⁊ in ciuitatibꝫ q̄ ad austr̄ sūt ⁊ in terra beniamī ⁊ in circūitu hierl'm ⁊ ī ciuitatibꝫ iuda adhuc trāsibūt greges ad manū numerātis ait dñs. f Ecce dies veniēt dicit dñs ⁊ suscitabo vbū bonū q̄d locutus sum ad domū isrl' ⁊ ad domū iuda. In diebꝫ illis et in tpe illo germinare faciaz dō germē iusticie: ⁊ faciet iudiciū ⁊ iusticiā ī terra. g In diebus illis saluabitur iuda: ⁊ isrl' habitabit cōfidenī. Et hꝫ est nomē q̄d vocabūt eū: dñs iustꝰ nr̄. Quia hec dicit dominus. Nō interibit de dauid vir qui sedeat super thronum domus israel ⁊ de sacerdotibꝫ ⁊ de leui

f In ciuitatibꝫ mō. ⁊c. i. in oibꝫ mūdi ptibus, ex primunī tū in speciali hierl'm ⁊ iudea ⁊ loca illa xpiānq̄, quia ibi incepit eccl'ia, put ꝓtra synagogā distinguī. ⁊ p p̄dicationē xpi et aplox, ꝓpter q̄d dicunt eis Act. i. Eritꝭ mihi testes in hierl'm in oi iudea ⁊ samaria ⁊ vsq̄ ad vltimū terre q: ti pastores ⁊ populares sunt sub vno rege xpo, ideo subdiī.

g Adhuc trāsibunt greges ad ma. numerantis, id est xpi regis cui cognit' ē nūer' electoꝝ.

h Ecce dies. hic ꝓsequenter describīt ꝓsona redēptoris, et ꝓprietatē quantū ad veram humanitatē cum dꝛ.

i Germinare faciam iusti. q̄ ipse fm carnez descēdit de dauid Esa. i. q̄ autē de xpo intelligatur ad lēam ptz p trāslationez chaldaicā q̄ sic habet in loco isto. In diebꝰ illis ⁊ ī illo tpe statuam dauid messiam ius tū, sedo describīt q̄m tū ad diuinitatē cum subdit. Et hoc est q̄d vocabūt eum dñs iust' nr̄, ⁊ vbi trāslatio nr̄a habet. Dñs in hebreo habet Iomen dñi tetragrāmaton, q̄d de solo deo vero dꝛ, sicut dictū fuit plenius supra. xxiij. vbi cōsimilis auctoritas ponit, ꝓpter q̄d de expositiōe hic transeo breuiꝰ, q: illud pōt recurri p residuo huiꝰ auctoritatꝭ q̄d nō est hic ad plenū expositū. Sciendū tū q̄ sicut illaꝫ auctoritatē falsificauerūt, iudei ne cogerenī diuinitatem christi ꝓfiteri, sic istam dicentes, q̄ hec est lēa.

l In diebꝫ illis saluabit iuda ⁊ hierlm habitabit ꝓfidēter, et in hoc dicūt verꝫ, sed illud q̄d sequit falsificāt dicētes. Et iste q̄ vocabit eā dñs iust' nr̄, ita q̄ nomē dñi tetragrammaton loco cuiꝰ habemus dñs, nō referī ad messiaz sed ad deum q̄ mittet eū, ⁊ edificabit nouā hierl'm fm eoꝝ errorem, vt dictū est supra. xxxi. ⁊ sic dꝛ vocare eā inquātum ipemet edificabit, sed falsificatio ista apparet p trāslationem chaldaicam que vbi nos habemus. Et hoc est quod vocabunt eum, sic habet. Et hoc est nomen q̄d ipi dicent ei, ⁊ ideo aliq̄ correctoꝛes nostri q̄ sic correxerunt Et hoc est quod vocabunt eum, videnī in hoc aliquo modo sequi falsificationem predictam. Nō interibit vir de dauid ⁊c. hoc impletum est de xpo qui fm carnem est de tribu sacerdotali ⁊ tribu regia q̄ erāt cōmute, ⁊ ei' regnū ⁊ sacerdotiū sūt eterna, fm q̄ deducit aplus ad hebreos

satis diffuse. a Qui offerat holocaustomata. oblatio enī ipi in cruce ptinet in se pfecti⁹ vtutē oim sacrificiorū vete. legis. ⁊ iō designat hic p plura ⁊ varia sacrificia vete. legis. Et istud sacrificiū offert q̄tidie in eccla in q̄ ips est sacerdos ⁊ hostia. b Si irritū pōt fi. pac. meū ⁊c. istud pactuz hī Hesi. xlij. Mor ⁊ dies nō requieſcēt. est g̃ sensus. q̄ sicut illud pactum fuit firmum. ita illud q̄d dicit hic de regno ⁊ sacerdotio.

c Sicut enumerari nō pōt ⁊c. istud ūmpletū est in ipo descēdente de david. cui⁹ semē sunt fideles p orbem multiplicati sicut stelle celi.

d Nūq̄d nō vidisti q̄d pplus hic seq̄z babylonicus.

e Locut⁹ sit dicens due cognationes. s. iude ⁊ beniamin.

f Quas ele. dñs. a hīs. s. captiuatis p⁹ p reges assyrior.

g Abiecte fūt. sic locquebāt chaldei post q̄z destruxerāt regnuz duar tribuū estimantes q̄ illud regnū nūq̄z deberet resurgere. ⁊ ideo subdit.

h Si pactū meū inter diē ⁊ noctē. vt sibi ptinue succedāt q̄dm durabit generatio hominū.

i Et leges celo ⁊ terre nō posui. dicunt hī celi leges motꝰ celi ⁊ influxus stellar⁹ et leges terre. p ductio terre nascentium.

k Equidē ⁊ semē iacob ⁊c. hoc est dictum q̄ sicut iste leges fūt firme ⁊ stabiles. sic semē iacob ⁊ david erit semp coram me stabile.

l Et nō assumā de semine ei⁹ principes. q̄d potissime ūpletū est in ipo ⁊ apl'is ⁊ eor successoribꝰ p̄s. xliij. Constitues eos principes ⁊c.

In capi. xxxij. vbi dr in postil. Ecce ego obducam eis cicatricem. Additio. i.

Bi nos habemus cicatricem. In hebreo habet
v quedā dictio que significat sanitatez acquisitam post longū temp⁹. q̄d magis ꝯsonat. ꝓposito q̄ cicatrix. nam sanitas data p christū respectu antiquorū patrū data fuit post longū temp⁹. sed respectu fidelū temporez. p̄i existentium fuit data sine magna mora tpis. ⁊ iō ponunt hic due dictiones significantes sanitatē. quarū vna significat post longam infirmitatez. alia non. Item vbi nos habemus. Et revelabo eis depcationem pacis ⁊ veritatis. In hebreo habetur. Abundantiam pacis ⁊ veritatis ⁊c.

In eodem capitulo vbi dicitur in postilla. Secundo describit quantū ad diuinitatem.

Additio. ij.

Upra in cap.
f xxxij. habetur cōsimilis auctoritas ⁊ ibi est q̄da additio ad firmādū expositionē postillatoris. ⁊ vtra falsificationem iudeor. vide ibi.

a Erbū XXXIIII
v q̄d factū ē ad hieremiaz a dño: b qñ nabuchodo. rex babylōis ⁊ ois exercit⁹ ei⁹ vniūsaq̄z regna terre q̄ erāt sub ptāte man⁹ ei⁹: ⁊ oēs ppli bellabāt contra hierlm ⁊ ad oīs vrbes ei⁹ dicens. Hec dicit dñs dēs isrl. Vade ⁊ loqre ad sedechiaz regem iuda: ⁊ dices ad eū. Hec dicit dñs. c Ecce ego tradam ciuitatē hanc i manus regis babylonis: ⁊ succendet eā igni. d Et tu nō effugies de manu ei⁹. sed cōprehēsione capiēr⁹ ⁊ i manu ei⁹ trader⁹ ⁊ oculi tui oculos regis babylonis videbūt: ⁊ os eius cū ore tuo loquet⁹: ⁊ babylonem introibis. Attamen audi verbū dñi sedechia rex iuda. Hec dicit dominus ad te. e Nō morieris in gladio. f sed i pace morieris: ⁊ ſm cōbustiones patr tuorū regum priorꝫ qui fuerunt ante te sic cōburēt te: ⁊ ve dñe plangent te. q̄r verbum ego locut⁹ sum dicit dominꝰ. Et locutus est hieremias ppheta ad sedechiam regem iuda vniuersa verba hec in hierusalē: ⁊

La. xxxiiii.
Erbum q̄ factum est. Hic
v hieremias p̄dicit finē sedechie. et diuidit in duas ptes q: primo p̄dicit finez sedechie regis. secūdo arguit ipm ⁊ pl'm de transgressione diuine legis. ibi. Verbuz q̄ factum est. Circa primū primo ponit tempus cū dicit.

b Sñ nabucho. rex babylonis ⁊ cetera. et ista obsidio cepit nono āno sedechie. ⁊ anno. xi. ei⁹ capta fuit ciuitas. vt hī. j. xxxix. et de ista captione subditur.

c Ecce ego tradā ciuitatē hāc ⁊c. ⁊ subdit finis sedechie. ⁊ p̄io q̄ntū ad malum pene cum dicit.

d Et tu nō effugies de manu ei⁹ ⁊c. q: exercit⁹ chaldeorū cōprehēdit sedechiā fugientē ⁊ adduxit eū ad regem babylonis in reblata. vt habet. j. xxxix. ideo subditur.

c Et oculi tui oculos regis babylonis videbunt. ⁊ os eius cum ore tuo loquetur. sicut dr. j. xxxix. q: locutus est ad eum iudicia eum arguendo de infidelitate et puerto. ꝓpter quod fecit occidi filios eius co. ā eo. ⁊ postea ipm eroculari ⁊ in babylonem duci. Secundo patet finis sedechie q̄ntum ad bonum. cum dicitur.

f Nō morieris in gladio. i. morte violenta.

g Sed in pace. id est naturali morte. ⁊ sepelieris bono rifice. ideo subditur.

h Et ſm cōbustiones patr tuor ⁊c. in sepultur⁹ ei regz cōburebant aromatica nō solū ꝯ cadauer, ſrozē, sed ⁊iā

ad defuncti honorē. b Et ve.do.plangēt te.cantādo carmē lugubre.sicut in sepulturis solēnibꝫ. cetera patent i Hec enī supant.s.nondū capte.s.hierlm la/chis ⁊ azecha.aliis oībus iam captis a chaldeis.

l Verbuz.Hinc ꝓfit Hieremias argnit regē ⁊ pplm de transgressione diuie legis. ⁊ diuidit i duas ptes. q; ꝓio ponitur trās/gressio .secūdo transgressiois punitio.ibi. Propterea. Circa pmū sciendus q; Exodi xxi. dr. si emeris fuuz hebreū ser ānis fuiet tibi.in anno.vij.egre diet liber gratis.ita q; nō poterat eltra tene ri.nisi vellet remane re.qe vo sedechie re/gis ⁊ asi tenuerūt ser uos ⁊ ancillas diuti/ p auaricā suā.⁊ tñ ad monitionē hiere.⁊ ali oz bonoz rex sedechi as ⁊ eī subditi statue rūt firmiter dimitte re seruos suos hebre os ⁊ ancillas fm ꝑce/ptū legis.⁊ vt hec or/dinatio cēt firma.sci derūt vitulū in duas ptes.⁊ iter illas par tes trāsierūt rex ⁊ pīcipes.ad designandū q; sic esset digni/ occi/di ⁊ diuidi infrugēs illā ordinationē. ⁊ tal modus ꝓfirmādi ali/q̄d tunc tpis erat po tissim⁹.verūtamē isti postq̄ dimiserant ser uos et ancillas cupi/ditate ducti.retrahēt eos ad se redigendo eos in fuitutē. ⁊ sic ñ solū peccauerūt cōtra legē diuinā.sed etiam ꝓtra statutū ꝓpriū pe na mortis firmatū vt dictum est.⁊ fm Ꝺ ptz lēa paucis exceptis.

l Predicans.i.solē/niter denuncians.

m Et cōmaculastis no.me.q; illud pactū ad maiorē solēnitatez ⁊ firmitatez fuerat fa/ctū in domo dñi.⁊ in noie ipi⁹. et sic trans/gressio ei⁹ erat q̄dāmō in iniuriā ⁊ i irreuerē tiā nomis diuini

n Propterea.ibi cōsequenter ponitur transgressiōis punitio cum dicitur.

exercit⁹ reg⁹ babylonis pu/gnabat cōtra hierlm ⁊ cōtra oēs ciui tates iuda q̄ reliq̄ erāt cō la/chis ⁊ cōtra azecha. Hec ei supe/rant de ciuitatibꝫ iuda vr bes munite. Verbū q̄d fa/ctū est ad hieremiaz a dño. postq̄ pcussit rex sedechias fedus cū oī pplo i hierlm: Pdicās vt dimitteret vnusq̄sq; ꝑ fuū suū ⁊ vnusq̄sq; ancil lā suā.hebreū ⁊ hebream li beros ⁊ nequaq̄ dñarētur eis.i.in iudeo ⁊ frē suo. Audierūt q̄ oēs principes ⁊ vni uersus ppls qui ierāt pa ctū vt dimitteret vnusq̄sq; ꝑ fuū suum ⁊ ancillā suā libe ros ⁊ vltra nō dñarent eis. Audierūt igit ⁊ dimiserūt. Et quersi sunt deinceps et retraxerūt ꝑ fuos suos ⁊ an/cillas suas q̄s dimiserūt li beros: ⁊ subiugauerūt in fa mulos ⁊ famulas. Factū est vbū ad hieremiaz a dño dicēs. Hec dicit dñs deus israel. Ego pcussi fedus cuz ꝑib⁹ vr̄is:in die qua eduxi eos de terra egypti ꝺ domo ꝑuitutis dicēs. Cū cōpleti fuerint septē anni dimittat vnusq̄sq; frēm suū hebreuz q̄ vendit⁹ est ei ⁊ seruiet tibi sex annis ⁊ dimittes eum a te liberū. Et nō audierunt patres vr̄i me.nec inclina/uerunt aurē suā. Et quersi estis vos hodie ⁊ fecist⁹ qꝺ rectuz est in oculis meis vt ꝑdicaretis libertatem vnus/q̄sq; ad amicū suuz ⁊ inistis pactū i ꝺspectu meo in do/mo in q̄ iuocatū ē nomē me

o Ecce ego ꝑdic.liber.ita q; nō sitis serui mei nec ego domin⁹ vester ad defendendū.ideo subditur.

p Ad gla.ad pe.⁊ ad fa.a quibꝫ vos nō protegam.

q Et da.vos in cō.cū.re.ter.eiciendo vos ibi in capti uitatē. ⁊ est hyperbole ad denotandū ma/gnā dispsionē iudeoz q; tūc nō fuerūt disp/si p totū orbez sed po stea p romanos.

r Et da.vuos q̄ prie na.fedus meū.i.legez in Exo.ꝑdictam.

s Et ñ obser.v.fe.i statuti sui ꝑdicti. qꝺ exponendo subdit.

t Vitulū quem ꝑci.ce.i.pactum sectiōeri tuli ꝓfirmatū mō ꝑdi cto. Cetera patēt vsq; ibi.

v Et in man⁹ exerci tuū re.ba.q̄ recesserūt a vobis. Cū enī exer/citus vbi obsedissent hierlm nono anno se decbie. ipe et subditi sui fecerūt pactum ꝑ dictū de dimissiōe ser uoꝝ.ad impetrandū dei auxiliuz. ⁊ postea exercitus egypti erūt ad leuandū obsidio/nē chaldeoz de hieru salē.qꝺ audiētes chal dei dimiserūt obsidio nē vt occurrerēt egy/ptiis.⁊ tunc iudei cre dētes se esse liberatos a chaldeis retraxerūt ad se seruos suos ꝺs dimiserūt liberos. sic multi in piculo posi/ti facūt deo ꝑmitto/nes ⁊ vota sed transe unte periculo nihil fa ciunt. ꝓpter qꝺ ex di/uino iudicio egyptij territi redierūt in egy ptum ⁊ similiter chal dei ad obsidionē hie/rusalē quam dimise/rant.ideo subdit.

r Ecce ego ꝑci.s.re/uersionē egyptioz.

y Et reducam eos. s.z chaldeos.

z In ciuitatē hanc. s.z hierusalem ad de/struendum ipam.

x Verbum quod factū est. Ꝺsperꝰ hieremias pas/

Capitulū.xxxv.

v Erbum quod factū est. Ꝺsperꝰ hieremias pas/

sus est iniuriã a sedechia rege.hic patit iniuriã a ioachim eius fratre. ista tñ iniuria fuit prior pcedẽti q̃ntũ ad tps vt dicũ ẽ s. xxij. Et diuidit in duas ptes.q2 prio hiere. arguit regẽ t ppl̃m inobedientiã. scõo ex hoc patit iniuriã ca.seq̃n. Primũ declarat exemplo rechabitar.ibi primo ponit exẽplũ.scõo applicat ad ꝓpositum ibi. Et factũ est. Circa primũ potit tps cũ dr

b In diebꝫ ioachim filij iosie. q̃ regnauit añ sedechiã vt dictuz est supra.xxij.

c Vade ad domum rechabitarũ.i.ad domũ in q̃ sũt hospitati vt videbitur.ĩ.

d Et introduces eos in domuz dñi.p hoc nõ intelligit templũ sed edificia ad eum pertinentia.ideo subdit.

e In vnã exedram. id est cameram.

f Thesauror.erant ei plures thesaurarij tẽpli.q2 alia custodiebãt vasa aurea.alij argentea. alij vestes sacerdotales t ofᷤlia et ꝓpe tẽplũ hẽbãt edificia.p repositiõe taliũ t ꝓ sua habitatione.

g Et dabis eis bibere vinuz.i. offeres.q2 ipi ñ biberũt.vt.ĩ.hr. nec istud ꝓceptuz dñi t exercitio ei⁹ p hieremiã fiebat ad hoc q̃ ipi biberent.sz vt pharet eoz obedientia ad Jonadab ꝑem suũ q̃.p hibuerat eis vinũ poh Et assum.ie. (tũ zonia &c. isti oẽs erãt de rechabitis.

i Filij iezedelie hominis dei.iste fuit ꝓpha ẽm q̃ dicit Rasa.ꝓpter q̃d hieremias cõfidenter iuit ad locũ illũ cũ reli Qđ (habitis. erat iux. gazo. prin. sic nõiatũ. eo q̃ oblatoes principũ ibi fuabãt.

l Sup thesau.i.ꝓpe locũ thesauri.

m Maasie fi. sel. q̃ est ad hieremiaz a domino

b in diebꝫ ioachim filij iosie regis iuda dicẽs c Vade ad domũ rechabitarũ t loquere eis: d t introduces eos in domum dñi e in vnã exedrã f thesaurorũ g t dabis eis bibere vinũ. h t assumpsi iezoniam filium hieremie filij absame t fratres ei⁹ t oẽs filios eius t vniuersam domũ rechabitarũ t introduxi eos in domũ dñi ad gazophilatium filiorũ anan i filij Jezedelie hominis dei k qđ erat iuxta gazophilatium principum l sup thesaurum m maasie filij sellũ q̃ erat custos vestibuli. Et posui coram filijs domus rechabitarũ cyphos plenos vino t calices. t dixi ad eos. Bibite vinũ. Qui rñderũt. Non bibem⁹ vinũ. q2 ionadab filius rechab pr nr̃ ꝓcepit nobis dicens. Non biberis vinum vos et filij vr̃i vsq̃z in sempiternũ: t domũ nõ ędificabit̃ t sementẽ nõ seretis t vineas nõ plantabit̃ nec hẽbit̃: sz in tabnaculis habitabit̃ cũctis diebꝫ vr̃is: vt viuatis diebꝫ multis sup faciem terre in q̃ vos pegrinamini. n Obediuim⁹ ẽ g voci ionadab filij rechab pr̃is nr̃i in oĩb q̃ ꝓcepit nob ita vt nõ biberem⁹ vinũ cũctis diebus nr̃is nos t mlieres nr̃e filij t filie nr̃e: t non edificaremus domos ad habitandũ. t vineã t agrũ t sementez nõ habuim⁹. sz habitauim⁹ in tabernaculis t obedientes fuim⁹ iuxta oĩa q̃ ꝓcepit nobis ionadab pr̃ nr̃. o Cũ aũt ascẽdisset nabuchodonosor rex babylonis ad terrã nr̃az dixim⁹. Venite t ingrediamur hierusalẽ a facie exercitus chaldeoꝝ t a facie exercitus syrie: t mãsim⁹ in hierusalẽ p t factũ est ꝙbum domini ad hieremiam dicens ||Hec dicit dñs exercituum de⁹ israel. Vade t dic viris iuda t hĩtatoribꝫ hierusalẽ Nunq̃d nõ recipietis disciplinam vt obediatis verbis meis dicit dñs, Prevaluerũt sermones ionadab filij rechab q̃s ꝓcepit filijs suis vt nõ biberẽt vinũ: et nõ biberunt vsq̃z ad diẽ hanc. q2 obedierũt ꝓcepto pr̃is sui. q Ego aũt locutus sum ad vos de mane ꝛsurgens t loquens: et nõ obedistis mihi. r Misi q̃z ad vos omẽs seruos meos ꝓphetas consurgens diluculo mittens q̃z t dicẽs Conuertimini vnusquisq̃z a via sua pessima: t bona facite studia vestra: t nolite sequi deos alienos neq̃z colatis eos et habitabitis in terra quaz dedi vob t patribꝫ vr̃is Et nõ inclinastis aurẽ vestrã neq̃z audistis me. s Firmauerũt igit filij ionadab filij rechab ꝓceptũ pr̃is sui q̃d ꝓceperat eis. ppls autez iste nõ obediuit mihi. t Idcirco hec dicit dñs exercituum de⁹ isrl. Ecce ego adducam sup iudã t sup oẽs habitatores hierl̃m vniũsam afflictionẽ quam locut⁹ sum aduersum illos: eo q̃ locutus sum ad illos t nõ audierũt. u vocaui illos x t nõ rñderũt mihi. Domui autez rechabitarũz dixit hieremias. ||Hec dicit dñs exercituum de⁹ isrl. Pro eo q̃ obedistis ꝓcepto ionadab patris vr̃i: t custodistis oĩa mãdata ei⁹ t fecistis vniũsa q̃ precepit vobis. ꝓpterea hec dicit dominus exercituz deus israel. Non deficiet vir de stirpe Jonadab filij rechab stans in conspectu meo cũctis diebus.

erat cu. vestibulu. i. loci vbi reponebant vestes sacerdotũ Cetera patent vsq̃ ibi.

n Obediuim⁹ ẽ g ionadab. vñ ab isto ꝛcepit modus viuẽdi religiosus. p talẽ ei⁹ modũz viuẽdi ofidebant se esse tñ pegrinos ĩ pfiti vita t tẽdere ad vitã manentẽ t dicũt doctores hebrei t latini q̃ isti descẽderunt ꝺ iethro socero moysi

o Cũ aũt ascẽdisset nabuch. rex babylõis ad terrã nr̃am &c. hoc dixerũt ad suã excusationẽ de ꝺ q̃. ptũc manebãt infra domuz in hierl̃m. vt ꝺ in prin. huius ca. q. ꝺ. nos fecimus ꝺ necessitate cõpulsi q̃ nõ habet legẽ.

p Et factuz est. Hoc applicat ad ꝓpositum q2 rechabite firmiter obediebant homini t rex ioachim cũ populo suo nolebãt obedire deo oĩm pr̃i t creatori. ex quo ꝛcludit q̃ merito erãt arguendi t puniẽdi. t patet ẽ paucis exceptis.

q Ego aũt locutus sum ad vos ꝓ pphas meos.

r De mane. i. solicite t diligenter.

s Vocaui illos ꝓphetas vba t attrahẽdo eos p beneficia et deterrendo p flagella

t Et nõ rñderũt mihi. verba pphetaz reuerenter audiendo. t de beneficijs meis regratiãdo t timore flagellorũ de malis se retrahendo. Cetera patẽt in littera.

Caplm. xxxvi

Factū ē. hic
c ꝓsir inferrur
hieremie iu-
ria, sedo ab eo resumi
tur ꝓpheria. ibi. Et fa
ctū est. Prima i tres.
quia primo hieremi-
as reducit. scdo liber
ei⁹ cōburitur. ibi. Di
sit itaq; tertō ad mor
tē querit. ibi. Et ꝑcē-
pit. Prima in duas.
qz primo ponit iniu-
rie occasio. scdo hiere
mie reclusio. scda. ibi
Et ꝑcepit. Occasio āt
reclusionis fuit quia
arguebat vicia regis
et populi denuncias
super eos vēturā fla-
gella dei nisi a pecca-
tis resilirent. Circa ꝓ
mum ponitur tēpus
cum dicitur. In an-
no quarto ioachi ⁊c.
et sequitur.

b Et diebus iosie.
tpe ieſu iosie cepit pro
phetare vt dictū est
supra in prin. li.

c Si forte audiente
domo iuda ⁊c. p hoc
non itelligitur in dō
aliqua ignorantia re
spectu futuri. sed p ꝯ
designat libertas ar-
bitrij p quā rex et po-
pulus poterāt a malis
suis fuerū. Cetera pa
tent.

d Et ꝑcepit. hic cō-
sequēter ostenditur hie-
remie reclusio. ioachī
eū reclusit eum ne p
phetiā suam publica
rēt in pl'o qđ non
potuit erga ꝑ seipsum
exercitus ē p baruch
amicum suum. qz qđ
per amicos facimus
qđdāmō p nosipos
facimus vt dicit phs
vii. ethy. Et pater lēa
vsq; ibi.

e In die ieiunij di
cunt aliqui ꝙ fuit in
festo expiationis in q̄
tenebantur iudei af-
fligere animas suas
ꝛc. vij. sed textus
videtur cōtradicere.
quia infra dicitur ꝙ
istud ieiunū de quo
est hic sermo fuit mē-
sis nō. festū vo ex-

XXXVI.

Tfa-
e ctū ē in āno q̄rto ioa
chim filij iosie ḡis
iuda factū ē vbū ds ad hie-
remiā a dño dicēs. Tolle
volumē libri ⁊ scribes i eo
oīa vba q̄ locut⁹ sū tibi ad
uersus israel ⁊ iudā ⁊ aduer-
sus oēs gētes a die q̄ locu-
t⁹ sum ad te ex diebꝫ iosiesꝫ
ad diē hāc si forte audi-
ente domo iuda vniuersa
mala q̄ ego cogito facē eis
ꝯuertat vnusq̄sqz a via sua
pessima ⁊ ꝓpicⁱ⁹ ero iniq̄ta
ti ⁊ pcō eorū. Vocauit g
hieremias baruch filiū ne
rie. ⁊ scripsit baruch ex ore
hieremie oēs ꝓmones dñi
q̄s locut⁹ ē ad eū i volūine
libri. Et ꝑcepit hieremias
baruch dicēs. Ego clausꝰ
sū nec valeo īgredi domuz
dñi Ingredere g tu ⁊ lege
de volūine i q̄ scripsisti ex
ore meo vba dñi audiente
pl'o i domo dñi i die ieiu
nij isup ⁊ audiēte vniuerso
iuda q̄ veniūt de ciuitatibꝫ
suis Leges eis. si forte ca-
dat ora eoꝝ i ospectu dñi.
⁊ reuertat vnusq̄sqz a via
sua pessima. qm magnꝰ fu
ror ⁊ indignatio ē quā locu-
t⁹ ē dns aduersꝰ pl'm hūc.
Et fec baruch filiꝰ Nerie
iuxta oīa q̄ ꝑcepat ei hiere
mias. ꝓpha. legēs ex volūi-
ne ꝓmōes dñi i domo dñi.
Factū ē āt in āno q̄rto ioa
chiz filij iosie ḡis iuda. in
mēse nono. pdicauerūt ieiu
niū i ospectu dñi oī pl'o i
hierl̄z ⁊ vniuerse mlt̄itudi
q̄ ꝛfluxerat de ciuitatibꝫ iu
da i irl̄m. Legitq; baruch
ex volūine ꝓmōes hieremie
i domo dñi i gazophilatō
gamarie filij saphan scri
bē vestibl'o supiori i itroi
tu porte noue domꝰ dñi au
diēte oī pl'o. Cūq; audis-
set micheas filiꝰ gamarie
filij saphā oēs ꝓmōes dñi
ex libro descēdit i domū ḡs
ad gazophilaciū scribe Et
ecce ibi oēs principes sede-
bāt. elisama scriba ⁊ dala-
ias filiꝰ semeie ⁊ helnathan
filiꝰ achobor ⁊ gamarias fi
liꝰ saphā ⁊ sedechias filiꝰ
ananie ⁊ vniuerse principes
Et nūciauit micheas oīa
vba q̄ audiuit legēdo ba
ruch ex volūine i auribꝰ po
pli. Misert itaq; oēs prīci
pes ad baruch iudi filiuz
nathanie filij selemie filij
chusi dicētes. Volumē ex
q̄ legisti audiēte pl'o sūe i
manu tua. et veni. Tulit g
baruch filiꝰ nerie volumē
i mānu sua. ⁊ venit ad eos.
Et dixerūt ad eū. Sede et
lege ds i auribꝰ nr̄is. Et le-
git baruch i auribꝰ eorum.
Igit cū audissent oīa vba
obstupuerūt vnusq̄sqz ad p
ximū suū. ⁊ dixerūt ad ba-
ruch. Nūciare ds̄ regi
oēs ꝓmōes istos. Et intro
gauerūt eū dicētes Indica
nob. quō scripsisti oēs ꝓmo
nes istos ex ore ei⁹. Dixit
aūt eis baruch. Ex ore suo
loq̄bat q̄ legēs ad me om
nes ꝓmōes istos ⁊ ego scri
bebā i volūine attramēto.
Et dixerūt principes ad ba-
ruch. Vade ⁊ absc̄dere tu
et hieremias. ⁊ nemo sciat
vbi sitis. Et īgressi st ad re
gē in atriū. Porro volumē
ꝑmēdauerūt i gazophilatō
elisame scribe ⁊ nūciauerūt
audiēte rege oēs ꝓmōes.
Misit itaq; rex iudi vt su-
meret volumē. q̄ tollēs illō
de gazophilatō elizame scri
be legit audiēte rege. ⁊ vni
usis principibꝫ q̄ stabant cir
ca regē. Rex aūt sedebat i
domo hiemali i mēse. ix. ⁊
posita erat arula coram eo

patiōis fiebat. ⁊. die
septimi mēsis. et ideo
alij dicunt ꝙ istud ie
iunū fuit tunc publi
ce pl'o impositum
quia auditū fuerat i
hierusalē ꝙ rex baby-
lonis se disponebat
aduenientem cōtra
iudeam et hierusalē.
sicut nuntiate ꝓdica-
uerūt ieiunium audi
to verbo ione ꝓphete
de futura subuersiōe
nunue. sed q; talis af
flictio corpis non va
let coraz deo nisi ho-
mines ꝛfiliāt a pec-
catis. ideo hiere. mi-
sit baruch ad legēdū
ꝓphetiam suam in p
sentia omniū. Cete-
ra patent vsq; ibi.

f In vestibulo su-
periori. vt de loco al-
to baruch audiret a
populo exēte i atrio
ad qđ cōueniebat po-
pulus ad orandum ⁊
verbū dei audiendū.

g In introitu none
porte. ista erat porta
quā ioathan edifica-
uerat vt dictū ē. ⁊. xv.
vi. Cetera patent in
litera.

h Misit itaq; Hic
conseq̄nter liber hie-
remie cōburitur cum
dicit. Misit itaq; rex
iudi. in hebreo habe
tur. Jehudi ⁊ in lati-
no signat iudeum. qz
ꝛz iude⁹ sit nomē ap-
pellatiuū. isti tñ erat
appropriatuz. sic apō
nos aliqs ꝓprio no-
mīe vocatur xp̄ian⁹
cuius sit nomen cō-
mūe aliis. cetera pa-
tent vsq; ibi.

i Et posita erat aru
la. est autē arula istru
mentū ferreū in quo
ponūtur carbones ar
dentes p calefactōne
magnā.

k Cūq; legisset iu-
di tres pagellas vel
quatuor. Ra. sa. dicit
tres versus vl' quatu
or. d. q; legebat lamē
tationes hieremie. ⁊
legerat quatuor ver-
sus complete. s. Quō

sedet ꝛc. Plorās plorauit ꝛc. Migrās migrauit iudas ꝛc
Vie syon lugēt ꝛc. et cū incepit q̄rtū. s. facti sunt hostes
ei⁹ in capite. ꝛ hic rex unp annis ꝓ nolui plus audire. ꝫ fe
a Scidit illud (ut libꝝ incidi et cōburi. nō cum dr.
scalpello scribe. i. puo cultello scriptoris. intelligendum
q̄ hoc fecit ō p̄cepto
regis. vñ postea sub
b Verumtñ (dic.
belnathā et dalaias
ꝛ gamarias contradi
xerūt regi. non cōten
tose sed verbis dep̄
catorijs. vñ i heb. hē.
Deprecati sunt regem
c Et p̄cepit. dic eō
sequēter hieremias
ad mortē querit cuz
dr. Et p̄cepit rex ꝛc.
vt cōprehēderent ba
ruch scribaz et hiere
miā. pphetā. hieremi
as autē iā erat reclu
sus i carcere vt dictū
ē ꝫ. et ideo nō quere
bat ad incarcerandu
ꝫ ad occidendum.
d Abscōdit ām eos
dñs. q̄ vbi defecit re
mediū hūanuz affuit
diuinū et p̄z in ꝟ ma
gna obstinatio ioa
chīs regis i malo q̄ nō
solū pphetā dñi. ppk
ventatē in carcere re
lusit. sed etiā cuz in
terficere q̄siuit.
f
e Et factū ē. hic sūr
hieremias ꝛsumit su
am. pphetiam nō solū
loq̄ndo sed etiā ꝺscri
bendo. et hoc de dñi
mādato ad ꝓfirmati
onē ꝓtatis libri com
busti et primo ponit
ꝟ mādatū ꝛ ptz. secdo
subdit ipīus ioachim
primtō ō libri ꝓbusti
one cū dr. Hec dic do
min⁹ ꝛc. et ptz lra vs
f Nō erat ex q̄ ibi.
plena pruis⁸ Cūq̄ legissz
iudi tres pagellas vl q̄tu
or. scidit illō scalpello scri
be ꝛ piecit in ignē q̄ erat sp̄
arulaz donec ꝓsumeret oē
volumē igni q̄ erat i arula
Et nō timuerūt neq̄ scide
rūt vestimēta sua rex ꝛ oēs
pui ei⁹. q̄ audierūt vniūsos
ꝑmões istos. Elerūi hel
nathā ꝛ dalaias ꝛ gamari
as ꝙdixerūt regi ne ꝓbure
ret libꝝ ꝛ nō audiuit eos.
Et p̄cepit rex hieremiel
filio Amelech. ꝛ saraie fi
lio ezrihel et selemie filio
abdehelyt ꝓphenderet ba
ruch scribā et hieremiā. p
phētā. Abscōdit ām eos dñs
Et factū ē ꝟbū dñi ad hie
remiā. pphētā. postq̄ cōbus
serat rex volumē ꝛ ꝑmões
quos scripserat baruch ex
ore hieremie dicēs. Rursū
tolle volumē aliū. ꝛ scribe
in eo oēs ꝑmões priores q̄
erāt i prio volūine q̄ ꝓbus
sit ioachim rex iuda. Et ad
ioachim regē iuda dices.
Hec dic dñs. Tu ꝓbussisti
volumē istō dicēs. Quare
scripsisti i eo ānuciās. festi
nē veniet rex babylonis. ꝛ
vastabit terrā hāc. ꝛ cessare
faciet ex illa hoiez ꝛ iumen
tū. Propter q̄ dic dñs de
us ō ioachi regi iuda. Non
erit ex eo q̄ sedeat sp̄ soliuz
dd⁵ ꝛ cadauer eius ꝫjciet
ad estum p die ꝛ ad gelu p
noctez. ꝛ visitabo ō eū ꝛ ō
semē eius ꝛ ō ꝙuos ei⁹ ini
q̄tates suas. ꝛ adducā sup
eos ꝛ sup hitatores hirl'm
ꝛ sup viros iuda oē maluz
q̄ locut⁹ suz ad eos. ꝛ non
audierūt. Hieremias autē
tulit volumē aliō et dedit
illō baruch filio nerie scri
be. q̄ scripsit i eo ex ore hie
remie oēs ꝑmões libri q̄s
ꝓbusserat ioachiz rex iuda
igni. ꝛ insup additi sunt ꝑ
mões multoplures eis ātea
fuerāt. ¶ XXXVII.
g Et regnauit rex se
e dechias filius iosie
p iechonia filio ioa
chim quem ꝓstituit regem
Nabuchodonosor rex ba
bylonis i terra iuda. ꝛ nō
obediuit ipe ꝛ serui eius ꝛ
populus terre verbis dñi
q̄ locut⁹ est in manu hiere
mie pphe. ꝛ misit rex sede
chias iuchal filiū selemiez
ad hieremiam pphetam di. Ora pro nobis do. dicit enim Ra. sa. q̄ iste sedechias erat de se mansuetus. sed fuit per malorum cō silium deceptus. h Hieremias autem libere ambu labat. hoc dicitur ad ostendendum regis reuerentiam erga

guli versus a singulis literis incipiunt. ꝫ in isto secun do fuit additū. iij. ca. s. Ego vir videns ꝛc. in quo alpha betū ē triplicatū. quia sub q̄libet lra sunt tres versiculi. Sed ō istud dictū videt. q̄ in lamentatiōib⁹ hieremias deplorat destructoz ciuitatis factā. q̄ destructio fuit p̄ ꝑs ioachim de libro vero primo hieremie dicit in princ. b⁹ ca. Tolle volumē libri ꝛ scribes in eo omnia verba que locut⁹ sum tibi ꝛc. et subditur. A die q̄ locut⁹ suz ad te ex dieb⁹ iosie vsq̄ ad hanc diez que erat in quarto āno regni ioa chun. vt ibidē p̄mit tit. Ad q̄ potest di ci q̄ non solū ꝑ ioa chun. sed etiā ex prin cipio quo iam hiere mias cepit prophetā re de destructione ci uitat. pphetauit. ꝛ in multis locis eam de nunciauit p modum p̄teriti tanq̄z factam. licet esset ventura. vt patuit in p̄cedentib⁹ ec hoc ꝓpter certitudi nē pphetie. quia in p phetia hieremie ꝺdo temporis non seruat.

Cap. XXXVII.

Ēgnauit. sui
e peri⁹ scriptuz
est q̄ hieremi
as passus sit a ēgib⁹. Hic consequenter po nitur quid passus sit a principibus. et diui ditur i duas. quia p̄mo ab eis incarcerat. secdo mors ei⁹ pcura tur ca. seq̄nti. p̄ma in duas quia primo po nitur sedechie postu latio. secdo hieremie incarnatio. ibi. Ergo.

Circa primum primo ponitur conditio postulantis cuz dicit. a Et regnauit rex sedechias. iste vocatur sellum supra. xxij. ꝛ matathias. iij. Reg. xxiiij. sed rex babylonis eum regem constituens ꝓ iechonia vertit nomen eius in Sedechiam. quod sonat iusticiam ꝺi. vt esset memor regi babylonis fideliter seruire et egyptijs nō fauere.
b Et non obediuit ipse et serui eius et cetera. quia cō tra monitionem Hieremie ex ore domini fecit fedus cum egyptijs et rebellauit regi babylonis. Secūdo po nitur modus siue postulationis. s. per nuncios cum dicitur. c Et misit rex sedechias ꝛc. ad hieremiam pro phetam di. Ora pro nobis do. dicit enim Ra. sa. q̄ iste sedechias erat de se mansuetus. sed fuit per malorum cō silium deceptus. d Hieremias autem libere ambu labat. hoc dicitur ad ostendendum regis reuerentiam erga

eum.q;ipm ventre ad se nō iussit sed ad eū solēnes nun
e Nō enī miserāt eū in custodiā carcer. (cos misit.
sz principes ioachim.tñ rex eū incarcerauerat prius vt
dictū est in ca.precedenti.tertio ponit causa postulationis
sedechie eū dr. f Igit exercit⁹ pharaonis.chaldei ei
obsidentes hir'm au
dientes egptios ve
nire in auxiliū indeo
rū dimittētes obsidi
onē oecurrerunt egy
ptijs.r tūc sedechias
speraut se liberandū
simpliciter a chalde
is.pter qō quesiuit
a hieremia sup b do
mini rūsum. sed audi
uit ab eo ptrariuz vñ
sequit⁹ responsuz hie
remie.

g Ecce exercit⁹ pha.
q egred.est vo.in auxi
li.sup.vobis nō vale
bit.ideo subditur.

b Reuertēt in tē.sū
am.dicit aūt hic Ra.
sa.q egyptij venebāt
p mare in nauibus.r
domin⁹ fecit apparē
re supra mare sil'tudi
nes hoim sūmersoꝝ
rū.r tūc dixerunt egy
ptij.isti sunt pkes no
stri q fuerunt sūmersi
p iudeis ad q̄z auxili
um.procedim⁹.et sic in
dignati redierunt.sed
vtiud videt fictīcium.
qz ab exitu de egypto
qñ illi fuerūt sūmersi
vsq; ad tps sedechie
fluxerūt anni nongen
ti vel circiter.q; autez
egyptij q erant homi
nes sensati credērent
corpa tanto tpe fuisse
i mari absq; omnimo
da dissolutione nō est
aliq̄liter verisimile.r
ideo sicut dictū est su
pra redierunt mori ti
more.qz chaldei tāq;
potentiores tam occu
sophoniā filiū maasie sacer
dotē ad hieremiā.ppbaz di
cēs.Ora p nob dñm deū no
strū. ' Hieremias aūt libere
ambulabat in medio ppli.
' Nō enī miserāt eū i custodiā
carcer. ' Igit exercit⁹ pha
raonis egressus ē d egypto
r audiētes chaldei q obside
bant hir'm huiuscemodi
nunciū recesserūt ab hir'm
Et factū est vbū dñi ad hie
remiaz.ppham dicēs. Hec
dicit dñs de⁹ isr'. Sic dice
tis regi iuda q̄ misit vos ad
me inrogādū ' Ecce exerci
tus pharaōis q egressus ē
vob i auxiliū ' reuteť in trā
suā i egyptū: ' r rediēt chal
dei.r bellabūt ꝺ ciuitatem
hāc: r capiēt eā r succendēt
igni. Hec dicit dñs.nolite
decipe aīas vras dicentes
euntes abibūt r recedent a
nobis chaldei.qz nō abibūt
' Sz r si pcusserit⁹ oēm exer
citū chaldeoꝝ q̄ pliant⁹ adū
sz vos r derelicti fuerīt ex
eis aliq̄ vulnerati: singli de
tentorio suo ꝓsurgēt r incē
dent ciuitatē hāc igni. ' Er
go cū recessissz exercit⁹ chal
deoꝝ ab hir'm ppter exerci
tuz pharaonis egressus est
hieremias de hir'm vt iret
in trā bēiamī: ' r diuideret
ibi possessionē i ꝺspectu ci
uiū. ° Cūq; pueniss ad portā
bēiamī erat ibi custos por
te p vices noie hierias filⁱ
selemie filij ananie: et app̄
hendit hieremiā ppbaz di
cens.Ad chaldeos pfugis
Et rīdit hieremias falsū ē
nō fugio ad chaldeos.Et nō
audiuit eū sz cōp̄hēdit hie
rias hieremiam ' r adduxit
eū ad pīcipes. Qui ꝺirē irati
pīcipes ꝺ hieremiā. ' cesuz
eū miserūt i carcerē ' q erat
in domo ionathan scribe.
Jp̄e enī p̄posit⁹ erat sup car
cerē. ' Jtaq; ingressus ē hie
remias i domū laci ' r in er
gastulū: r sedit ibi hieremi
as dieb⁹ multis. ' Misit⁹ aūt
sedechias rex tulit eū ' r int
rogauit eū in domo sua ab
scōdite. r dixit. ᵇ Putasne ē
ſmo a dño. Et dixit hiere
mias. Est. Et ait: in man⁹
regis babylōis trader⁹. Et
dixit hieremias ad regē se
dechiā. ᵈ Quid peccaui tibi
r seruis tuis r pl'o tuo.qz
misisti me i domū carceris.
Ubi sunt ppbe vri qui ꝓ
phetabāt vobis r dicebāt.

o Cūq; venisset ad
portam beniamin sic
notataz.qz ad sortem
beniamin ducebat.

p Erat ibi custos.cē
filⁱ⁹ selemie filij ana
nie.dicit Ra.sa.q ipse
custos erat nepos a
nanie cui⁹ mortem fe
stinā nunciauit hie
remias supra.xxviij.p
pter qō erat pron⁹ ad
inferendū calumniaz
hieremie.s.q fugeret
ad chaldeos vt prodi
tor ciuitatis.pter qō
nō audiunt eū excusa
tionem.

q Et adduxit eū ad
principes q̄ erāt peio
res ipo sedechia rege
vt p̄dictū est.

r Clesum eū miserūt
in carcerē.tāq; dignū
nō solū carcere.sz etiā
plagis siue morte.

s Qui erat i domo
Jonathan.ille carcer
erat durior alijs.

t Jtaq; ingressus ē
hieremias in domuz
laci.i.in carcerē intra
lacum in quo proiicie
bantur ad mortē con
demnati.vt habet ca.
sequenti.

v Et in ergastulū.i.
in laboris locum.r di
citur ab erge qō est la
bor.r nomiaf fic.qz la
boriosum erat ibi esse
r qz religati ibidez co
gebantur laboriosa o
perari.

pauerant magnaz partē terre regis egypti. vt habet.xlvij.
l Et redient chaldei.ad obsidendum r de (Reg.xxiij.
struendū hierusalē.cetera patent vsq; ibi.
ꝓ Sed r si pcus.rc.q.d.voluntas dei est q̄ pualeāt vo
bis finaliter.r ideo si nō remanerēt inter eos nisi valde
pauci.r cūhoc vulnerati.tñ prevalerent vobis finaliter
virtute dei cui non potest resisti.
l Ergo. Hic ꝓsiter ponit hieremie incarceratio.r subdi
tur sedechie iterata interrogatio.ibi. Mittens aūt. Cir
ca primū sciendū q̄ exercitu chaldeoꝝ exiente circa hie
rusalē hieremias nō poterat ire ad terrā suā.ppter qō di
missa obsidione ppter egyptios.vt p̄dictū est.tūc hiere
mias voluit ire.r hoc est qō dr. Ergo cum recessisset.rc.r
patet lra vsq; ibi.

p Mittens aūt.hic ponit sedechie iterata interrogatio
tum dicitur. y Interrogauit eū in domo sua.ad quā
fecerat eum venire.
a Abscondite.ne offenderet principes qui eum incar
cerauerant.
b Putasne est sermo a dño.vt doceas me de futuro.
c Et ait. In manus regis babylonis traderis, non ce
lauis veritatem timore mortis.
d Quid peccaui tibi r seruis tu. rc̄q.d. nō merui erga
te vel seruos tuos incarcerari.qz quicq̄d locut⁹ sum dixi
de mandato dñi.qō probat ꝓsiter p falsitatem pphetarū
contrarium asserentium dicens.
e Ubi sunt pphete vri rc̄.q.d.p effectum patet q̄ dice
bant vobis falsum.ꝓsit ponit supplicatiōem suā dicēs.

f Hunc g̃ ꝛc. ne me remittas in domũ ionathe. q; ibi erat carcer nimis dur⁹. cui assensit rex. nõ de totali libe ratione ꝓpter prĩcipes. sz de mutatõe carceris ad locum magis hũanũ. ꝛ puideret ei de victu. g Exce. pul. ꝓ hoc intelligit ꝙ cũ pane daret ei pulmẽtũ. hebrei tñ dicũt ꝙ hec ẽ vera lra. De vi co panificũ ꝛ sic non exprimit b datio pul mẽti. sz loc⁹ vsi de pa ne puideret sibi.

Cap. XXXVIII.

Audiuit hic cõ
a seqnter a prĩ cipibus mors hieremie pcurat. Et audidit i duas ptes. q; prio ponit hmõi pcuratiõ. scõo hiere mie subleuatio. ibi. Audiuit aũt. Circa primũ põit occasio p curatõis cũ dr.

a Audiuit autez sa phacias ꝛc. sermões ꝙs hieremias loq̃bat ad oẽs pplm. sz ei eẽt reclusus in vestibulo carceris tñ ad locũ ul lũ poterãt homes ingre di ꝺb⁹ nõ tacebat ꝛ ve ritatẽ de futuris. sicut patuit p effectuz post ea. ꝛ subdit mortẽ ei⁹ pcuratio cũ dr Roga mꝰ vt occidat hõ iste.

b De idu. ei ꝛc. q. d. nũciat falsa ratiõ hois reꝑ ublice. ꝛ sub

c Ecce (dit cõcessio. ipse in ma. ve. ẽ ꝛc. sz aũt rex ꝺcesserit ne incurrẽt malivolẽtiã prĩcipuz tñ nõ excusa tur a pcto mortali cõ sentiendo in mortẽ in nocẽtis ꝛ pphete dr.

d Tulerũt g̃ hie. ꝛ p eũ in la. vt ibi moreꝛ fame ꝛ demersõe intra lutũ. ꝛ sic dura

e Audiuit (morte aũt. hic põit põit ip⁹ hieremie subleuatio. ꝛ diuidit in duas. q; prio ponit subleuatõ hieremie. scõo ꝓsulta tõ se. cchie. ibi. Et mi sit rex. Circa primus dr.

e Audiuit aũt abde. ethi. ß exprimit ad denotãdũ indeoꝛ crudelitatẽ q̃ nõ com patiebant hieremie. et sibi cõpatiebat hõ natiõis extranee. dicẽ nõ veniet rex babylõis sup vos ꝛ sẽ terrã hãc. f Nũc g audi obsecro dñe mi rex. Claleat ꝺpcatio mea in cõ spectu tuo. ꝛ ne me ẽmittas in domũ ionathe scribe ne moriar ibi. Precepit g̃ rex sedechias vt traderet hie remias ĩ vestibulũ carceris ꝛ daret ei torta q̃tidie pa nis. g excepto pulmẽto. do nec ꝓsumerent omnes pa nes de ciuitate. Et mansit hieremias in vestibulo car ceris. XXXVIII.

a Audiuit aũt sapha cias filiꝰ madian et hiedelias filiꝰ phassur iu cha filiꝰ selemie ꝛ phassur filiꝰ melchie ẽmões ꝙs hie remias loq̃bat ad oẽs ppl̃z dicẽs. Hec dic dñs. Qui cũq̃ mãserit ĩ ciuitate hac morietur gladio ꝛ fame ꝛ pe ste. q̃ ẽt ꝓfugerit ad chal deos viuet ꝛ erit aĩa ei⁹ ꝺ spes ꝛ viuẽs. Hec dic dñs tradẽdo tradet ciuitas h ĩ manu exercit⁹ regis baby lõis ꝛ capiet eã. Et dixerũt prĩcipes regi. Rogam⁹ vt occidat hõ iste. Deindu stria ei dissoluit man⁹ viro rũ bellãtiũ q̃ rmãserũt in ci uitate hac. ꝛ man⁹ vniuer si ꝑpli loq̃ns ad eos vniũsa ba hec. Siquidez homo iste nõ querit pacẽ populo huic sed malũ. Et dixit rex sedechias. Ecce ipe in ma nibꝰ vrís ẽ. Necẽ fas est vobis q̃cq̃ negare. Tulerũt g̃ hieremiã ꝛ pieceꝛ eum in lacum melchie filij amalech. qui erat in vestibulo carceris et summiserunt tñ Ra. sz. q; due sũt dictões tales. abdemelech. i. seruus regis. ꝛ sic nõ ẽ nomẽ alicꝰ hois determinati sz fuit regis indifferẽter. ꝓ q̃cunq;. et q̃ subdit. Ethiops dicit ẽ vez q; ẽ ibi. huic q̃ signat ethiopẽ in q̃cunq; casu ĩ singula ri. q; oia noia hebraica sunt indeclinabilia. sicut apud nos cornu et genu. et sic di cit q; christus ẽ genitus casus. i. ethiopis ꝛ re fert ad sedechiã eo q; erat demigrat⁹ vita ꝛ fama. ꝛ sic in aliis lo cis cõiter sic ẽ intelli gendũ. sz in lra hic et in seqntibus magis dr q; abdemelech sit no mẽ ꝓpriũz ꝛ q; fuerit ethiops natione.

f Eunuch⁹. i. castꝰ ꝛ hõestꝰ. cetera patẽt vsq; ibi.

g Bone ve. pan. ꝛc ꝓtalẽ ei modũ poterat leuari faciliꝰ et extrahi de luto.

h Et mi. rex. hic ꝺfit ponit sedechie ꝓsultatio vbi prio ꝓsiluz q̃rit. scõo datũ renuit. ibi. Et dixit rex. tertio sub secreto ponit. ibi dixit g̃. Circa primũ ponit sedechie inter rogatio cũ dr.

i Et tu. ad se hiere. nolebat ei ad ipz re duplici ꝺ cã. tũ q; nõ ꝺcebat regẽ ire ad car cerẽ tũ q; volebat fa ctũ suũ absc̃dere ãq; tũ poterat. secretꝰ. Et poterat hieremias ad regẽ adduci q̃ ꝙ red iret ad eũ. q; reges in cendunt cum magna comitia hominũ.

k Ad ostiũ. ter. erat ei aũ tẽpluz dñi ma tria. s. multe vtor. ꝛ sacerdotũ. vt dictum fuit. iij. Re. Ostiũ aũt sacerdotũ erat tertiũ. et ipe fecit cũ venire vsq; ad locum illũ in eo quod subditur.

l Quod erat in do mo domini. non acci pit⁹ ꝓ domo tẽpli pre cise. sed etiam ꝓ edifi cijs aliis ad templuz pertinentibus.

a Et dixit rex petẽ do a hieremia ver bum oraculum et cõ silium. secundo ponitur hieremie respon

fio.ibi. b Dirit ãt. premittit tñ hieremie assecuratio cũ dr.
c Si ãnũciauero tibi ꝛc.et qñt assensus ad diuinũ ꝯsiliũ cum
d Et si ꝯsiliũ (diat. dedero ꝛc.primũ autẽ cõcessit sedechias. iõ
e Jurauit ḡ (subdit. sedechias rex hieremie clã ne puocaren tur principes si fecisset ꝟ manifeste.
f Viuit dñs ꝛc.i.sicẽ verũ ꝙ deus viuit et animas nostras crea
g Si occidero (uit. te. accipitur hic si ꝑ non. q.d. sicut ver est illud qđ diri ita verũ est qđ non occidaz te ꝑ memetipm. nec etiam ꝑ aliũz. iõ subdit.
h Et si tradidero te in ma. virorũ istorũ. s. principũ qui posuerant euz in lacum vt dictũ est. cetera patẽt vsq; ibi.
i Et succendent eaz igni. q.d. tu eris causa huius incẽdij qđ reputabat peccatuz grauissimum.
k Et dirit. hic consequenter cõsiliũ vanum renuit cum dr.
l Solicit⁹ sum propter iudeos ꝛc.i quo appet malignitas iudeoꝝ et crudelitas. qz sedechias magis timebat eos q̃ extraneos.
m Et illudant mihi. inferendo mortez obprobriosam et vilez. plus eñ timebat modus moriendi obprobriosum q̃ ipsam mortez. cetera patẽt vsq; ibi.
n Et ipse dicent tibi improperando.
o Preualuerunt adu. te vir pac. tui. i. ꝙphete falsi denunciantes pacem tibi.
p Demerserunt te in sceno. i. ad statum vilitatis.
q Et in lubrico pedes tuos. dando tibi occasionez ruine r Et recesserunt a te. quia imminente captione ciuitatis transfugerunt ad chaldeos. Cetera patent.
s Dirit ḡ. hoc consequenter negocium in secreto posuit hieremiaz. Interrogo ego te sermonez ne abscondas a me aliquid. Dirit autez hieremias ad sedechiam. Si annũciauero tibi. nunqd nõ interficies me? Et si ꝯsiliũ dedero tibi. nõ me audies? Jurauit ḡ rex sedechias hieremie clam dicẽs. Viuit dñs q̃ fecit nob aiaz hanc si occidero te et si tradidero te in manꝰ virorũ istoꝝ q̃ querũt aiaz tuã. Et dirit hieremias ad sedechiam. Hec dicit dñs exercituũ deus israel. Si ꝑfect⁹ exieris ad pr̃icipes regis babylõis viuet aĩa tua et ciuitas h̃ non succẽdet igni. et salu⁹ eris tu et dom⁹ tua. Si ãt nõ exieris ad pr̃icipes regis babylõis. trade tur ciuitas h̃ in manꝰ chaldeoꝝ. et succẽdẽt eã igni et tu nõ effugies de mãu eoꝝ. Et dirit rex sedechias ad hieremiã. Solicit⁹ sum ꝯpt iudeos q̃ trãsfugerunt ad chaldeos. ne forte tradar in manꝰ eoꝝ et illudãt mihi. Rñdit ãt hieremias. et dirit ei. Nõ te tradent. Audi q̃so vocẽ dñi quã ego loq̃r ad te. et bñ tibi erit. et viuet aĩa tua. Q̃ si noluer egredi iste ad ꝓmo quẽ oñdit mihi dñs. Ecce oẽs mlieres que remanserũt in domo regis iuda. educent ad pr̃icipes regis babylonis. et ipe dicent. Seduxerũt te. et ꝑ ualuerũt aduersum te viri pacifici tui. demerserũt te in sceno. et in lubrico pedes tuos. et recesserũt a te. Et omnes vxores tue et filij tui educẽt ad chaldeos. et ñ effugies manꝰ eoꝝ sz in manu regis babylõis capieris. et ciuitatẽ hãc ꝑburet igni. Dirit ḡ sedechias ad hieremiã. Nullꝰ sciat ꝟba h̃. et nõ morieris. Si ãt audierint pr̃icipes q̃ locut⁹ sum tecũ. et venierit ad te. et dixerit tibi indica nob quid locutus sis cũ rege. ne celes. et nõ te interficiemꝰ et qđ locut⁹ ẽ tecũ rex. dices ad eos Prostraui ego preces meas coram rege. ne me reduci iuberet in domũ ionathã. et ibi morerer. Venerũt ḡ oẽs pr̃icipes ad hieremiam. et inꝛrogauerũt eum. Et locutus ẽ eis iuxta oĩa ꝟba q̃ pcepat ei rex Et cessauerũt ab eo. Nihil ei fuerat auditũ. Mãsit ꝟo hieremias in vestibulo carceris vsq; ad diẽ q̃ capta ẽ hierl'm Et factũ ẽ vt caperet hierusalẽ.

XXXIX.

a Anno nono sedechie regis iuda mense. x. vẽit Nabuchodonosor rex babylonis et omnis exercitus eius ad hierusalem et obsidebant eam. Undecimo autem anno sedechie mense quarto quinta mensis b aperta est ciuitas et ingressi sunt oẽs pr̃icipes regis babylonis. et sederunt in porta media. neregel sereser semagar nabuzar sachi rabsaces neregel sereser rebmag et oẽs reliqui pr̃icipes regis babylõis. Cũq; vidisset eos sedechias rex iuda et omnes viri bellatores. fugerunt et egressi sunt nocte de ciuitate. ꝑ viaz horti regis c et ꝑ portaz que

Cap. XXXIX.

a Anno nono. sit perius descripta est ꝺstructio hierusalem prophetice. hic consequẽter ꝺscribit hystorice. et diuiditur in duas partes. qz primo fit ꝓpositum. secũdo ponitur quoddam correlarium ca. xlv. Prima in duas. quia primo describitur ciuitatis captio. secundo populi remanentis ordinatio. ibi. Et reliquias Circa primuz primo ponitur tempus obsidionis. cum dr.
a Anno nono sedechie. secũdo tempus captionis cũ dr. Undecimo autem anno ꝛc. et patet litera. tercio describitur ipa captio. cum dicitur.
b Aperta est ciuit. fractis muris exercitibus et portis. ideo subditur.
c Et sede. in por. me. neregel et ceteri disposuerunt se ad inuadendum portas secundi muri. Quod cum vidisset sedechias et viri sui videntes q̃ non poterant resistere temũ fugerunt.
d Per viam horti regis. id est q̃

ducebat ꝓsus hortū. d Et p̄ portā q̄ erat inter duos muros, dicit Ra. sa. q̄ ibi erat vna porta; ad ingrediēdū viā subterraneā cui⁹ exit⁹ erat longe a ciuitate p quā fu e Persecut⁹ est aūt eos exer. chal. p iudiciū in (gerūt. deor̄ q̄ trāsfugerāt ad chaldeos, vt dicit Joseph⁹, Ra. sa. aūt dicat q̄ deus fecit apparere vnā ceruam q̄ in supficie terre cur rebat sup viā subterra neū & chaldei eā seq̄n tes viderūt sede. bīā & viros ei⁹ alōge exist̄ tes sup terrā. & sic eos ceperūt, vt dictus fuit diffusi⁹. iij. Reg. cetera patēt vsq̄ ibi.

f Et locut⁹ ē ad eū iudicia. primo ꝓbo arguēdo eū de infidelitate & puniendo, secō fīlios ei⁹ occidēdo coram eo & oēs nobiles q̄ dederāt ei ꝓsiliū rebellandi. Ra. sal. dicit q̄ p nobiles hic intelligunt. xx. senes iudices ꝓpli cū rege & summo sacerdote. q̄ō fuerat īstitutū a tempe more. vt hēbū. xi. q̄ lxx. senes sustinerent on⁹ regimis cū ipō. & dicit q̄ isti relaraucert turrim tū sedechie q̄ō fecerat regi babylōis ꝓpter q̄ō fecit eos oc/

g Et domum (cidi. vulgi. i. domos. accipiendo singulare p plurali. q̄ chaldei incenderūt domos hierlm p circuitū. vt habetur iij. Reg. xlti.

b Et reliq̄as. hic ꝓsit ponit ordinatio ꝓpli remanētis. & prio q̄ntuz ad eos qui pfites erāt. secō q̄tū ad eos q̄ fugerant. xl. cap. ibi. Cū q̄z audissent. Prīa dividit in duas. quia prio ponit ordinatio general. secō special. ibi. Precepat. Circa primū sciēdū q̄ ꝓpls i ciuitate & territorio reptus post destructōez ciuitat⁹ erat i duplici dīa q̄ aliq̄ aūt captionē fugerāt ad chaldeos. & aliq̄ inuēti fuerūt q̄ nō trāsfugerāt & isti erāt in duplici dīa. q̄ erāt ali q̄ alicui⁹ valor⁹ seu reputatōis. & isti cū p̄cedētibus fuerūt trāslati in babylonē. aliq̄ erāt paupes & nulli⁹ reputatōis in aliq̄ arte seu scia. & isti fuerūt dimissi in terra ad colendū terras & vineas reddēdo inde tributū regi babylonis ꝓgodoliā quem p̄fecit eis. & sm hoc patet lra.

i Precepat aūt. hic ꝓsit ponit ordinatio special. s. ō pso na hieremie. interponit tū saluatio abdemelech. ibi. Ad hieremiā. Circa primū ptz lra vsq̄ ibi. k Tolle illum. de carcere in quo positus fuerat vt dictus est ca. p̄cedēti.

l Et pone sup eū oculos tuos. ci in m Et tradiderūt eū godolie. vt ei (tera patēt vsq̄ ibi. q̄uenienter de necessarijs. puideret. n Ad hieremiā. hic saluatio abdemelech interponit. & secō ordinatio etr ca hieremiā resumit in p̄m. se. ca. Circa primū ponitur ꝓs reuelatōis fcē hieremie de abdemelech salute cū ō. Cuz clausus esset &c. cetera patent vsq̄ ibi.

o Et erunt in cōspectu tuo in die illa. i. vi debis fūiones meos p hieremiam dictos impleri.

p Et nō tradideris in manū viroꝝ. i. chaldeoꝝ. modus tū liberationis nō plus hic exprimitur. cetera patent.

Capitulū. XL.

Sermo q̄ fact⁹ f est &c. hic ordinatō circa hieremiam resumit circa quā sciendū q̄ sic dicit Ra. sal. hieremias videns ꝓpl̄m duci in babylonē in vincul⁹ et cathenis tuit cum eo vsq̄ rama & ponebat se voluntarie inter ligatos & cathēatos supponens collū suū cathenis eoruz sm q̄ poterat. ꝓpter q̄ō nabuzardan cui rex eū recōmē daverat nolunt q̄ ḥ modo iret cū populo, sed posuit in ei⁹ optione q̄ iret cum eo in babylonē honorifice & nō sicut captiu⁹. vel q̄ remaneret in terra iuda cū godolia. & tūc fuit sibi revelatū a dō q̄ remaneret. q̄ō & fecit vt ꝓ populo remanente oraret. et circa ipm quereret dīi voluntatem. & ꝓpter hoc dicitur.

a Sermo q̄ factus est ad hieremiam a domino postq̄ dimissus est &c. & istud refertur ad illud q̄ infra dr. cū aut̄ completi essent decem dies factū est verbum dīi ad hieremiā &c. sed hic interponit hieremie remissio & fu gitiuoꝝ reuersio. & etiam godolie occisio.

b De rama. nomē est loci inde recit hieremias ad godoliam ex causa predicta.

c Quando tulit eum vinctum cathenis. nō ꝓpls a q̄bo iam ante solutus fuerat in hierusalem sed cathenis transmigrantium quib⁹ se ingrebat. ideo subditur. In medio omniū qui migrabāt &c. d Tollens ergo princeps militie hieremiā. ne nabucho. contra enim offenderetur si duceret hieremiā taliter in babyloniem.

e Dñis de.tu .locu.est ma.rē.q.d non debes ei tantum cōpati erū voluntas est dei tui. f Quia peccastis dño nō loquūt hic p hieremia,sed pro populo ō quo erat.

g Nunc g̃ i:ecce solui te rē.nolēs ip sic ī babylonē venire.

h Si placet tibi vt vēias mecū .honeste fm regis mādatū.

i Veni.alr nō.

k Mecū noli venire sz habita apud godoliā.in hebreo habetur.Et adhuc nō ē reuersus .et reuersus ē ad godoliaz.qō sic exponūt ab hebreis. Et adhuc nō ē reuersus. sz post hēc nabuzardā .sz tūc facta ē sibi reuelatio vsq ō reuersionē p̄dicta .iō sequitur. Et reuersus ē ad godoliam.s.ppter hēc vsq.iste ei godolias transfugerat ad chaldeos asi capnōz ciuitatis ō ysilio hieremie vt dicit Ra.sa. ppter gō rex babylonis pfecit eū pplō remanēti in terra cetera patēt in lra.

l Cunqz audisset hic pōnūt ordinatō pplī q̄ntuz ad eos q̄ fugerant.et diuidit in duas ptes q: primo ponūt eoz receptio bona. scdo ꝛ godoliaz conspiratō maligna. ibi.Johannā āt. Sētentia prime ptis ptz in ḥa paucis exceptis.

m Qui dispersi fuerāt p regiones.s.circa iudeā.q: diuersi fugiebāt ad diuersa loca sperantes ibi habere fabla.ppter aliquaz amicitiā seu familiaritatē ibi prius contractam.

n Et iurauit eis godolias.q̄ seruaret vi o Ecce ego (tā eoz habito ī maspha rē. q.d.poteſtis ad me secure currere si in aliq̄ formidatis.

p Sz oēs iudei qui erant ī moab rē. qui ad illa loca fugerant imminēte guerra.

q Audito q̄ de.rex babylonis,scil. in iudea.i.q̄ ordinasset aliq̄s ō iudeis manere pacifice ī terra sua et terra redigeret in solitudinē ppter defectū cultoꝝ .et sic redderet inutilis regi babylonis.

r Collegerūt vinuz et messem multā nimis.respectu popli q̄ remāserat.quia q̄uis chaldei vineas ꝛ agros p magna pte destruxissent.tñ illud q̄ remansit nō soluz fuit sufficiēs.sz abūdans p illis paucis iudeis q̄ in terra habitabāt.

s Johannā.Hic cōsequenter pōit malignia ysperatō ꝛ godoliam .et diuidit in duas.quia primo cōspiratio fideliter detegitur.scdo nequiter pficitur se.cap.Prima ps patet vsq ibi.

t Scito q̄ rē. percutere animaz tuā. i. te occidere. frequenter em in scriptura anima accipit p toto homine eo modo loquendi in quo totum denominatur a digniori pte.ille autē ismael eo q̄ erat de sanguine regio indignabat q̄ godolias p̄erat populo. et ideo petijt a rege ammon ad quē confugerat auxilium ad ipm iugulandū occulte.sz ihud iuhotuit Johannan filio caree et sociis eiꝰ qui reuelauerunt hoc godolie volētes remedium adhibere.sz ipe non credidit et occisionem ismaelis phibuit et patet litera.

hieremiā dixit ad eū Domin⁹ deꝰ tuus locutꝰ ē malum sup locū istū. ꝛ adduxit et fecit dñs sicut locutꝰ est.quia peccastis dño ꝛ non audistis vocez ejus. ꝛ factꝰ ē vob̄ ꝑmo hic. Nūc g̃ ecce solui te hodie ō catenis. que sūt in manib⁹ tuis Si placet tibi vt venias mecū in babylonē,veni ꝛ ponā oculos meos sup te. Si āt displicet tibi venire mecū ī babylonē resit de.Ecce oīs terra in ꝛspectu tuo ē. Qd elegeris eq̄ placuerit tibi vt vadas illuc pge. ꝛ mecū noli venire.sz habita apd godoliā ꝛ filiū aichā filij saphan quē ꝑposuit rex babylōis ciuitatiꝰ iude.Habita g̃ cū eo in medio pplī vl q̄cūqz placuerit tibi vt vadas vade. Dedit q̄z ei mgr̃ militie cibaria ꝛ munuscula,ꝛ dimisit eū.Venit āt hieremias ad godoliā filiū aicham in maspha.et habitauit cuz eo in medio pplī q̄ relictus fuerat ī terra. Cūqz audissent oēs p̄cipes exercituꝝ q̄ dispsi fuerāt p regiones. ipi et socij eoz q̄ p̄fecisset rex babylōis godoliā filiuz aichā terre.et q̄ ꝛmēdassz ei viros ꝛ mlieres ꝛ puulos et de paupib⁹ terre q̄ nō fuerāt trāslati ī babylonē. venerūt ad godoliā ī maspha ꝛ ismael filiꝰ nathanie ꝛ iohānā filiꝰ caree ꝛ ionathan ꝛ sareas filiꝰ thenoemeth ꝛ filij offi q̄ erant ō nethophati ꝛ iechōias filiꝰ maachati ipi ꝛ viri eoz Et iurauit eis godolias filiꝰ aichā filij saphan ꝛ comitib⁹ eoz dicēs Nolite timere seruire chaldeis Habitate ī terra ꝛ seruite regi babylōis et bñ erit vob̄ Ecce ego habito ī maspha vt rñdeā ꝑce pro chaldeoz q̄ mittūt ad nos. Vos āt colligite vindemiā ꝛ messez et oleū ꝛ cōdite ī vasis vris ꝛ manete in vrbib⁹ vris q̄s tenetis Sz ꝛ oēs iudei q̄ erāt ī moabꝛ ī finib⁹ āmō ꝛ ī idumea ꝛ ī vniuersis regiōib⁹ audito q̄ dedisset rex babylōis reliq̄as ī iudea ꝛ q̄ p̄posuisset sup eos godoliā filiū aichaz filij saphā.reuersi sūt inq̄ oēs iudei ō vniuersis locis ad q̄s pfugerāt.ꝛ venerūt ī terrā iuda ad godoliam in maspha ꝛ collegerūt vinuz et messē multū nimis. Johannā aūt filiꝰ caree ꝛ oēs p̄cipes exercitus q̄ dispsi fuerāt ī regiōib⁹.venerūt ad godoliā ī maspha ꝛ dixerūt ei. Scito q̄ baalꝫ rex filioꝝ ammō misit ismael filiū nathanie p̄cutere aiam tuā. Et nō credidit eis godolias filiꝰ aichā Johānā autē filiꝰ caree dixit ad godoliā seorsū in maspha loquēs Jbo ꝛ p̄cutiā ismael filiū nathanie nullo sciente ne interficiat aiaz tuam et dissipent oēs iudei q̄ cōgregati sūt ad te. et pibūt reliquie iuda. Et ait godolias filius aichā ad iohannan filium caree. Noli facere verbum hoc. falsuz ei tu loqueris de ismael.

Capit.XLI.

T factum est. e Hic conseq̄nter conspiratio ismaelis nequiter perficitur. et diuidit in tres partes. quia primo ponitur godolie occisio.scdo occisoris persecutō.ibi. Audiuit autez.tertio populi trepidatō.ibi. Tu

ſit ergo. Prima ps patet vſq; ibi. b Et comederunt ibi panes. noſe panis intelligit oēs cibꝫ. Erat enī eis godolias cōuiuiū credens q̄ vēissent amicabiliter ad ipm c Surrexerūt aūt ismael filī nathanie ⁊ decez viri ⁊c. erant enī multoplures aliter nō fecissent talē stragem. ſz iſti decē q̄ exprimunt erant principales cū eo. cetera patent vſq; ibi.

d Et chaldeos q̄ reperti sūt ibi. q̄ aliqſi mittebant de babylone ad godoliaz. vt reſpōderet de officio ſibi impoſito. vt hꝫ ca. p̄cedēti. Ecce ego habito in maſphath vt rideā p̄cepto chaldeorum.

e Et viros bellatores. q̄ erāt cū godolia ad minutionē loci.

f Percuſſit iſmael. q̄ nō p̄cauebant ſibi. iſmael āt ⁊ q̄ erāt cū eo erāt occulte armati.

g Scō aūt die. hic p̄ſit ponī occiſio hominū venientiū ad godoliā devote cū ōb.

h Venerunt viri de ſychem ⁊c. raſi barba ⁊ ſciſſis veſtibꝫ ⁊c. Dicit hic Ra. ſalo. q̄ iſti ibant in hierm ad offerendū munera in tēplo. q̄ qſi receſſerunt de domibꝫ ſuis neſciebant tēplū eſſe cōbuſtū. ſed in via audierūt ⁊ tūc in ſignū triſticie fecerunt barbas ſuas radi ⁊ veſtes inciderūt ſm modū iudeorū in afflictione exiſtentiū. Sed nō videt verū. q̄ templuz fuit cōbuſtū q̄nto menſe q̄ntadecima die mēſis. vt habetur infra. lij. viri aūt iſti venerūt menſe ſeptimo. vt patz ex principio hui⁹ cap. ⁊ ſic ab incendio tēpli ⁊ ciuitatis vſq; ad adventū eoꝝ fluxerūt duo menſes vel circiter. qd aūt factum ſic notabile tamdiu neſciret in locis vſi venerūt nō habet aliquā apparentiā veritatis. q̄ ſamaria q̄ plus diſtabat a hierm nō diſtabat niſi p. xxvij. miliaria que faciūt iii. milia. leucas. ⁊ ſychem p. xij. miliaria. vt ōb in deſcriptiōe terre ſancte. Propter qd dicendū q̄ godolias poſt deſtructionez templi edificauit in maſphath altare dñi. q̄ tpe ſamuel fuit ibi archa dñi ⁊ altare p aliqd tps. vt dictū fuit. ⁊ Regū. vij. ⁊ ad illū locū ex devotione veniebāt iſti viri raſis ſū barbis ⁊ ſciſſis veſtibꝫ in ſignū triſticie. p tēpli deſtructione vt offerrēt in domo dñi. ſic enī nota⁊ locus ille ratione altaris. ⁊ q̄ erat ſtatutus locus orationis.

in maſphath: b ⁊ comederūt ibi panes ſil in maſphath. c Surrexerūt aūt iſmael filius nathanie ⁊ decē viri q̄ cū eo erāt: ⁊ p̄cuſſerūt godoliā filiū aichan filij ſaphan gladio ⁊ interfecerūt eū quē p̄fecerat rex babylōis terre oēs q̄z iudeos q̄ erāt cū godolia in maſphath d ⁊ chaldeos q̄ reperti ſunt ibi e viros bellatores f p̄cuſſit iſmael. g Scō aūt die poſtq̄ occiderat godoliā nullo adhuc ſciēte: h venerūt viri de ſychē ⁊ de ſylo ⁊ de ſamaria octoginta viri raſi barba et ſciſſis veſtibꝫ ⁊ ſq̄ alētes ⁊ munera ⁊ thus hēbāt in manu vt offerrēt i domo domini. i Egreſſus ḡ iſmael filī nathanie in occurſum eoꝝ de maſphath: k incedens ⁊ plorans ibat. Cū aūt occurriſſet eis: l dixit ad eos. Venite ad godoliā filium aichā. m Qui cū veniſſent ad mediū ciuitatis interfecit eos iſmael filius nathanie circa mediū laci ipe ⁊ viri q̄ erāt cū eo. Decez aūt viri repti ſūt int eos: q̄ dixerūt ad iſmael. n Noli occidere nos: q̄ habem⁹ theſauros in agro frumēti ⁊ ordei ⁊ olei et mellis. Et ceſſauit ⁊ nō interfecit eos cum frībz ſuis o Lac⁹ aūt in quē piecerat iſmael oīa cadauera virorꝝ q̄s p̄cuſſit p̄p̄ godoliā: ipe eſt quē fecit rex aſa p̄p̄ baaſa regē iſrl. p Jpm repleuit iſmael filī nathanie occiſis q Et captiuas duxit iſmael oēs reliq̄as ppli q̄ erant in maſphath filias regis ⁊ vniuſuz ppli q̄ remāſerant in maſphath q̄s cōmēdauerat nabuzardan princeps militie godolie filio aichan. Et cepit eos iſmael filī⁹ nathāie ⁊ abijt vt trāſiret ad filios āmon r Audiuit āt iohānan filī⁹ careē ⁊ oēs principes bellatorꝝ q̄ erāt cū eo oīe malū q̄d fecerat iſmael filī⁹ nathanie ⁊ aſſūptis vniuſis viris p̄fecti ſūt vt bellarēt aduerſū iſmaelē filiū nathāie s ⁊ iuenerūt eū ad aq̄s multas q̄ ſūt i gabaon. t Cumq̄ vidiſſet oīs ppls q̄ erat cuz iſmael iohānan filiū careē ⁊ vniuſos principes bellatorū q̄ erāt cū eo. letati ſūt Et reuſus ē oīs ppls quē ceperat iſmael ī maſphath: reuſuſq; abijt ad iohānan filiū careē. Iſmael aūt filius nathanie u fugit cū octo viris a

i Egreſſus ḡ iſmael. vt eos decipet. videns eni⁹ eos de alto loco venientes. k Incedēs plorās. in h ſimulās ſe dolere de morte godolie. vt dicūt alij. ſed huic ꝓtradicere videt qd ſubdit. l Dixit ad eos. Venite ad godoliā. ſ. ſecure tanq̄ ad p̄fectū terre. nō enī eſt veriſile q̄ lic̄ retur ō cadauere ipi⁹ ⁊ aliop interfectorum q̄ō magz volebat celare. ⁊ nō cū ō⁹ Incedēs ⁊ plorās. h eſt intelligendū. q̄ ꝓformabat ſe eis in luctu tēpli ⁊ ciuitatis. vt magis crederent ſibi.

m Qui cūre. ad me. ci. interfec. eos. Ibi eī dimiſerat homines armatos latēter ad h faciendū ⁊ ipe ſolus. vt cū paucis occurreret illis viris. Cetera patent vſq; ibi.

n Noli occidere nos q̄ habem⁹ theſaurū. q. d. tibi erit neceſſarius ⁊ inuenire nō poterz niſi idicauerim⁹.

o Lacus āt ⁊c. ipſe eſt quē fecit aſa rex p̄ pter baaſa. ſicut hꝫ. iij. Reg. xv. baaſa rex iſrl cepit edificare ramath vt nullus poſſet egredi ſecure de regno iudie p̄pter qd aſa miſit mūera magna regi ſyrie vt iuaderet regnū baaſa qd ⁊ fecit p̄pter qd baaſa fuit compulſus dimittere edificare rama. ⁊ tūc aſa conuocato toto ppl̄o ſuo et lapidibus ⁊ lignis dicti edificij fecit fortalicia ad muniendū ſe de baaſa. ⁊ tūc etiā fecit iſtū lacū ad locū maſphath fortificandū p Et captiuas (dumuas duxit ⁊c. h videt contradicere ei qd ſupra dictū eſt. q̄ interfecerat iā ante oīs q̄ erant cū godolia in maſphath. p̄pter qd dicendū q̄ ibi p maſphath intelligit illud fortaliciū poſe vbi erat godolias filius aichan. hic aūt territoriuz qd erat circa iſtud fortaliciū vbi manebāt aliqui iudei qui nō fuerūt cū godolia interfecti. Cetera patent.

q Audiuit aūt. Hic ꝓſiter deſcribit ipius iſmaelis inſecutio. Et patet ſra vſq; ibi. r Et iuue. eum ad aquas multas q̄ ſunt in gabaon. licet gabaon ſit in mōte q̄ non ſunt aque in abūdantia. tū deſubt⁹ erat vallis magna in qua erāt iſte aque. s Cūq; vidiſſet oīs ppls ⁊c. letati ſunt. p ſua liberatiōe de manibꝫ iſmaelis ipo fugiente. ſm q̄ ōb poſtea. v Fugit cū octo viris. duo enī de decem principalibꝫ quos ſecū adduxerat fuerāt interfecti.

x Tulit ergo. Hic ponit ppli trepidatio. ⁊ primo iste timor describit. scdo hieremie ꝯsiliū querit. qꝛ timor ꝯsiliatiuos facit vt dicit phs. ij. rethorice. scda pars incipit ī principio seqntis cap. Circa primū sciendū ꝙ iō timuit ppls remanere in terra iuda ne ꝓpter interfectionē godolie q̄ tenebat ibi locū regis babylonis venirent chaldei ⁊ interficerēt totum ppl'm residuū. imponētes ei godolie homicidiū. ⁊ patet lr̄a paucꝫ exceptis

y Quas reduxerat ab ismael filio nathanie. ⁊ hic est punctus ⁊ quod sequitur.

y De masphath nō signat locū vñ iohannan eas reduxit. qꝛ si reduxit eas de masphath sed de gabaon vt dictū est. ⁊ iō ly de masphath signat locū vñ erant ille reliquie. qꝛ erant de territorio masphath. vt p̄dictū est.

z Quos reduxerat. scz iohannan filiꝰ caree ⁊ socij eis.

z Vt pgerent et introirēt egyptū. rex enī egypti erat aduersarius regis babylonis. ⁊ ideo credebāt ibi esse securi.

In ca. xli. vbi dr̄ in postilla. Propter qd̄ dicendū ꝙ godolias.

Additio.

q Quod godolias post d̄structionē templi edificasset masphath altare dñi. nullo modo videt dicēdū. tum qꝛ de tali edificatione nulla fit hic mentio. nec. iiij. Reg. nec in. ij. Paralyp. tum qꝛ post edificationē tēpli ꝓhibitū erat sacrificare seu edificare altare nisi in loco templi vt bꝛ Deute. xvi. ca. ⁊ in alijs locis. ⁊ iō dicenduz ꝙ h̄ qd̄ dicit hic. vt offerēt in domo dñi. intelligit de domo dñi ī hierosolyma. qꝛ licet scirēt eā iā destructaz. erat tñ apud eos celebris ⁊ venerāda sicut domus dñi. put etiam hodie ad illū locū pegrinant. ⁊ libenter ibi offerrēt si pmitterentur a saracenis.

Replica.

i In capitulo. xli. ponit postil. godoliā ī masphath edificasse altare. vbi templo cōbusto ipe ⁊ alij obtulerūt suas deuotiōes. Burg. dicit h̄ nullo modo dicendū. vtens argumento sibi ⁊ ꝛ vilr̄ lef familiari. qꝛ inquit in scripturis no fit mentio ⁊c. scdo arguit ex Deute. vbi post edificationē templi ꝓhibet sacrificari ī alio loco p̄terq̄ hierosolymis. Hic videt dicendum ꝙ non oportet eundē modū viuēdi seruare tpe pacis ⁊ psecutionis. tpe enī pacis dictū est apl'is. Nihil tuleritis in via. tempore psecutionis dispensatiue vt dictū est. Sed nūc qui habet tunicā tollat simul ⁊ palliū. Ita tpe pacis nō licebat extra templū altare ꝯstruere. tpe trāsmigrationis potuit licere nō ad sacrificandū in illo. sed p deuotione offerenda. Nec oportuit de hmōi ope indifferēti in scriptura multā fieri mentionē. p hec patet ad motiua Burgēsi. Circa residuū huiꝰ libri nihil facit Burg. ptractatione dignuz. ⁊ circa librū Trenorū Burgē. cōmendat dñm ⁊ fratrem aureoli. ꝯtra postil. tñ nihil tangit in singulari.

facie iohānan ⁊ abijt ad filios āmon. [x] Tulit g̃ iohānā filius caree ⁊ oēs principes bellatoꝝ q̄ erāt cū eo vniūsas reliq̄as vulgi q̄s reduxerāt ab ismael filio nathanie [y] de masphath: postq̄ p̄cussit godoliā filium aichā fortes viros ad p̄liū: ⁊ mulieres ⁊ pueros et eunuchos [z] q̄s reduxerat de gabaon ⁊ abierūt ⁊ sederūt pegrinantes in chanaan q̄ est iuxta bethleē [z] vt pgerent ⁊ introirent egyptū a facie chaldeorū. Timebāt enī eos: qꝛ p̄cusserat ismael filiꝰ nathanie godoliā filiū aichā quē p̄posuerat rex babylōis in t̄ra iuda. XLII.

e [a] Tacceserūt oms p̄ncipes bellatoꝝ ⁊ iohānan filiꝰ caree ⁊ ieconias filiꝰ osie ⁊ reliquū vulgꝰ a paruo vsq̄ ad magnū: dixerūtq̄ ad hieremiā ꝓphaz [b] Cadat oro nr̄a in ꝯspectu tuo: [c] ⁊ ora p nobis ad dñm deū tuuz p vniūsis reliq̄is istis: qꝛ derelicti sumꝰ pauci de pluribꝫ sicut oculi tui nos intuent: ⁊ annūciet nobis dñs deꝰ tuꝰ viā p quaz pgamꝰ: ⁊ verbū qd̄ faciamꝰ [d] Dixit aūt ad eos hieremias ꝓpha. Audiui: ecce ego oro ad dñm deū vr̄m s̄m v̄ba vr̄a: om̄e v̄bū qd̄cūq̄ rñderit mihi indicabo vobis: nec celabo vos q̄cq̄. Et illi dixerūt ad hieremiaz. [e] Sit dñs int̄ nos testis veritatꝫ ⁊ fidei: [f] si nō iuxta om̄e verbū in q̄ miserit te dñs deus tuꝰ ad nos: sic faciemꝰ [g] siue bonū est [h] siue malum. Voci dñi dei nr̄i ad quē mittimꝰ te obediemꝰ: vt bñ sit nob cū audierimꝰ vocē dñi dei nr̄i. [i] Cū autē cōpleti essent decē dies: factū est v̄bū dñi ad hieremiā. Vocauitq̄ iohānan filiū caree ⁊ oēs principes bellatoꝝ q̄ erāt cū eo. ⁊ vniuersum ppl'm a mīmo vsq̄ ad magnum. et dixit ad eos. Hec dicit dñs deꝰ israel ad quem misistis me.

Capl'm. XLII.

e Tacceserunt licet ppls vellet in egyptuz fugere. tñ priꝰ voluerūt consiliū hieremie querere. ꝓpter qd̄ diuiditur in duas ptes qꝛ primo ponit ppli petitio. scdo hieremie rñsio. ibi. Dixit autē. Sententia prime partis patet vsq̄ ibi.

b Cadat oro nr̄a in ꝯspectu tuo. i. humiliter te p̄camur vsq̄ ad pedū oscula.

c Ora p nobis ⁊c. ⁊ ptz lr̄a ⁊c.

d Dixit aūt. Hic cōsequēter ponit hieremie rñsio. Et diuidit in duas. qꝛ prīo querit eoꝝ assensum. scdo explicat eis dñi rñsuz ibi. Cū aūt cōpleti essent. Quesiuit autem hieremias assensū populi vt faceret prompte sine rebellione aliqua dñi rñsum sibi fiendū. qꝛ minus malū est consiliū dñi nō querere q̄z quesitū ⁊ datum respuere. ꝓpter qd̄ dicit saluator Lu. xij. Seruus q̄ sciuit voluntatē dñi sui ⁊ non fecit vapulabit multis. ⁊ ppl'us nō solū assensit sed assensum iuramento firmauit dicens.

e Sit dñs inter nos testis veritatis. iurare enī est deū testem inuocare. f Si nō iuxta om̄e v̄bū ⁊c. subintelligit puniat nos s̄m veritatē sue iusticie si non sic fecerimus. g Siue bonū est. i. prosperꝫ. h Siue malū. i. asperū. ita ꝙ nō accipit hic p malo culpe sed pene. sicut medicina amara suscipiēda est ꝓpter sanitatē inde seqn.

i Cū aūt cōpleti. Hic ꝯfit hieremias explicat di (tem. uinū rñsum sibi factū. ⁊ diuidit in duas partes. qꝛ prīo ponit huiꝰ rñsi explicatio. scdo eiꝰ refutatio ca. se. Circa primū sciendū ꝙ rñsum dñi stat in h̄ ꝙ primo pmittitur eis bonū si in terra iuda remanserint. scdo p̄dicit maluz si exierint. ibi. Si aūt dixerit. Circa primū p̄mittit tp̄s diuini rñsi cū dr̄. i Cū aūt cōpleti eēnt. x. dies ⁊c. sic est in hebreo. ⁊ iō aliq̄ libri male hñt. Septē. ex h̄ patet ꝙ hieremias querēdo diuinū rñsum orauit decez diebꝫ. qꝛ audita petitiōe ppli respōdit supra. Ecce ego oro ⁊c. q. d.

ermunc incipias orare
pro vobis. Cetera pa
tent vsq; ibi.
l Ut, psternerē pces
vras .i. pces meas
pro vobis. Cetera patēt
l Jā enī (vsq; ibi,
placat⁹ suz ⁊c. loq̄tur
de⁹ de scipo ad modū
hois trati q̄ qsi vindi
ctā intulit placat. Ce
tera patent in ēa.
m Si aūt dixeritis,
hīc ꝓfīr pontī cōmi
natio mali si recesse
rint, et ꝓio pontī hec
cōminatio. scdo adduc
it ad idē rō. ibi Vos
enī. Sententia prime
partis patet vsq; ibi,
n Ubi no videbim⁹
bellū. q; egpt⁹ ē ter
ra pacifica ⁊ tecta.
o Et clangorē tube
nō audiet. q̄ nīt ad exci
tandū hoies ad arma
p Et famē no sustī
nebim⁹. q; terra ē fer
tilis Et subdit postea
cōminatio pene in cō
trariū cum dicit.
q Gladi⁹ quez vos
formidatis. s. regis ba
bylonis. r Ibi cō
phēdit vos. q; postea
qz p q̄nq; ānos vi⁹ cr
citer ter babylonis ra
stanit egyptum ⁊ sibi
subiugauit. ō subdit.
s Et fames p q̄ so
li. estis adherebit vo
vastatz bonis egpti.
t Et siq; viri q̄ posu
erint faciē suā .i. posu
erīt se ad ingrediēdū
egyptum.
v Sicut ꝓfat⁹ est fu
ror me⁹ .i. totaliter po
situs.
x Sup habitatores
hīrlm sic cōfla. indig
nea sup vos. ī egypto
y Et eritis in iusiu
randū. s. execrationis
dicēdo. ita male ꝓtin
gat mihi sicut in deis
ingredientibꝫ egyptū
si nō fecero ꝟ vī illud
z Et in stupores. pre
magnitudine malī vo
bis futuri.
a Et in male. ita q̄
aliq̄s maledicens ali
cui ponet vos ī exem
plū dicendo. maledi
cat tibi de⁹ sicut illis

[k] vt psternerē pces vras ī cō
spectu ei⁹. Si q̄scētes mā
serit⁹ in ēa hac ⁊ edificabo
vos ⁊ nō destruaz: plātabo
⁊ nō euellā [l] Jam enī placa
tus suz super malo qō feci
vob. Nolite timere a facie
regis babylonis quem vos
pauidi formidatis. Nolite
metuere eū dicit dñs. q; vo
biscū suz ego vt saluos vos
faciā ⁊ eruā de mānu eius. ⁊
dabo vob miscōias ⁊ misere
bor⁹ vr̄i⁹ ⁊ habitare vos fa
ciā in terra vr̄a. [m] Si aūt di
xeritis vos: nō habitabim⁹ in
terra ista nec audiem⁹ vocē
dñi dei nr̄i dicentes: neq; ꝫ
sz ad ēā egypti pgem⁹ [n] vbi
nō videbim⁹ bellū. [o] ⁊ clāgo
rem tube nō audiem⁹: [p] ⁊ fa
mēnō sustinebim⁹: ⁊ ibi ha
bitabim⁹. ꝓpter ꝫ nunc au
dite verbū dñi reliquie iu
da. Hec dicit dñs de⁹ exer
cituū. de⁹ isrl. Si posueritz
faciē vr̄am vt ingrediami
ni egyptū ⁊ intraueritis vt
ibi habitetis. [q] gladi⁹ quē vos
formidatis ibi cōphēdet vos
in terra egypti: et fames p
q̄ estis solicīti adherebit vo
bis in egypto⁹ ibi morieme
ni. [r] omnes viri q̄ posuerint
faciē suā vt ingrediant egy
ptū vt habitēt ibi. morient
gladio ⁊ fame ⁊ peste. Nul
lus de eis remanebit: nec
effugiet a facie mali quod
ego afferam sup eos. q; hec
dicit dñs exercituū de⁹ isrl
[s] Sicut ꝓfat⁹ est furo⁹ me
us ⁊ indignatio mea [x] super
habitatores hirlm. sic ꝓfla
bit⁹ indignatio mea sup vos
cū ingressi fueritis egyptū: [y] ⁊
eritis in iusiurādū [z] et ī stu
porē et ī maledictū et in ob
probriū: et neq; ꝫ vltra vide
bitis locū istū. Verbū dñi su
per vos reliq̄e iuda. Nolite
intrare ī egyptū. Scientes

sciet⁹ q; obtestat⁹ sū vob ho
die. q; decepist⁹ aīas vr̄as.
[b] Vos enī misist⁹ me ad dñm
deū nr̄m dicētes. Ora p no
bis ad dñm deū nr̄m: ⁊ iux
ta oīa q̄cūq; dixerit tibi
dñs de⁹ nr̄. sic ānuncia nob
⁊ faciam⁹. Et ānūciaui vob
hodie. ⁊ nō audist⁹ vocē dñi
dei vr̄i sup vniūlis p q̄bus
misit me ad vos. Huc ꝫ sci
entes sciet⁹. q; gladio et fa
me ⁊ peste moriemī in loco
quē voluist⁹ intrare vt habi
taret⁹ ibi. XLIII
f [a] Actū est aūt cū cō
plesset Hieremias
loquēs ad ꝓplm vniuersos
ꝓmōes dñi dei eo⁹ p q̄bus
miserat eū dñs de⁹ eo⁹ ad
illos oīa vba hec. dixit aza
rias filī⁹ ozie ⁊ iohānan fili
us caree⁹ ⁊ omēs viri supbi
dicētes ad hieremiā. Men
daciū tu loq̄ris. Nō misit te
dñs de⁹ nr̄ dicēs: ne ingre
diamini egyptū vt habitet⁹ il
lic: [c] ꝫ baruch filī⁹ nerie inci
tat te adūsuz nos vt tradat
nos ī manū chaldeo⁹ ⁊ īter
ficiat nos ⁊ traduci faciat ī
babylonē. Et nō audiuit io
hānan filī⁹ caree: ⁊ oēs prin
cipes bellato⁹ ⁊ vniūsī⁹ po
pul⁹ vocē dñi vt maneret ī
tra iuda ꝫ tollēs iohānā fi
lī⁹ caree ⁊ vniūsi principes
bellato⁹: vniūsos reliq̄ārū
iuda q̄ reūsi fuerāt de cūct⁹
gentibꝫ ad q̄s fuerāt ab⁹ di
spersi vt habitarēt ī tra iuda:
viros ⁊ mlieres ⁊ paruulos
⁊ filias reg⁹ ⁊ oēm aīaz quā
reliq̄rat nabuzardan prin
ceps militie cum godolia fi
lio aichā filij saphan: ⁊ hie
remiā ꝓphaz ⁊ baruch filiū
nerie: ⁊ ingressi sūt ī ter
rā egypti. q; nō obedierūt vo
ci dñi: et venerunt vsq; ad
taphnis [d] Et fact⁹ est sermo
dñi ad hieremiā ī taphnis:

iudeis. Cetera patēt.
b Vos enī. hic ꝓfīr
adducit rō ad ꝓdicta
que assumit ex ꝫ q̄ ro
gauerāt hieremiaz de
q̄renda dñi volūtate
pmittētes ⁊ astrungē
tes se iuramēto vbuz
dñi simpliciter facere
vt ꝓz ex sup⁹ adictis.
⁊ ideo grauī⁹ erat re
trocedere q̄z si nō peri
uissent ⁊ se tal⁹ astrin
xissent. ⁊ ex istis patet
sententia.

Cap'm. XLIII.

a Actū ē. Post
q̄z posita ē di
uini rīsi explī
catio. hīc ꝓfīr pontī
eiusdē refutatio. ⁊ di
uidit in duas ptes. q;
ꝓio hec refutatio po
nit. ⁊ scdo pena seq̄ns
subiūgit. ibi. Et fact⁹
est. Prima pars pa
tet vsq; ibi.
b Omēs viri supbi
q; rebellabāt vbo dñi
c Sed baruch filī⁹
nerie incitat te. hiere
mias enī erat magne
fame ⁊ auctoritatis. ⁊
ideo dictuz hieremie
q̄ dicebāt falsum re
torquebāt in malicias
baruch q̄ tñ erat īno
cens. cetera patēt vsq;
ibi.
d Et hieremiā ꝓ
phetaz ⁊ baruch. Isti
enī nō ibant voluntā
rie. sed coacti a princi
pibus bellato⁹ ⁊ po
pulo ⁊ venerunt vsq;
ad taphnis. nomē est
ciuitatis famose ī egy
pto.
e Et factus est ser
mo ⁊c. Hīc consequē
ter pena debita sub

dices Sume tibi lapides grādes in mānu tua ⁊ absco-
ces eos in cripta q̄ est sub
muro latericio in porta do
mus pharaonis ī taphnis
[a] cernentib⁹ viris iudeis ⁊ di
ces ad eos. [b]Hec dicit dn̄s
exercituu⁹ deus isrl̄. [c]Ecce
ego mittā ⁊ assumā⁊ nabu
chodonosor regē babylōis
[d]seruū meū: [e]⁊ ponā thronū
eius super lapides istos q̄s
abscondi ⁊ statuet solīū suū
sup eos. Et ipse[f]q̄ percu
et terrā egypti[g]quos in mor
tem: in mortē. ⁊ q̄s in capti
uitatem: in captiuitatem:
⁊ quos in gladiū: in gladiū
[h] Et succendet ignē in delu
bris deorum egypti ⁊ cōbu
ret ea: [i]⁊ captiuos ducet il
los. [k]Et amicie[l] terra egy
pti[m]sicut amicit[l] pastor pal
lio suo ⁊ egrediet̄ inde ī pa
ce. [n]Et cōteret statuas do
m[o]sol q̄ sūt ī tra egypti: de u
bra deor egypti ⁊ burā ign̄ ī

[p]Erbū XLIIII.

v qđ factū ē ad hiere
miā ⁊ ad oēs iude
os q̄ habitabāt in terra egy
pti[q] habitātes in magdalo
⁊ in taphnis ⁊ in mēphis ⁊
in terra phatures dicens.
Hec dicit dn̄s exercituu⁹
deus isrl̄. [r]Vos vidistis
omne malū istud qđ addu
xi sup hierlm ⁊ sup oēs ur
bes iuda. ⁊ ecce deserte sunt
hodie. ⁊ nō est in eis habita
tor. ppter malicia quā fece
rūt vt me ad iracūdia puo
carent. et irent vt sacrifica
rent ⁊ colerēt deos alienos
q̄s nesciebāt illi ⁊ vos ⁊ pa
tres vestri. [s]Et misi ad vos
oēs ꝓphas meos de
nocte ꝙsurgens. mittensq̄

pti portans ea ad terrā suā. iō subdit. g Et egredietur
iude in pace. i. sicut victor cui nō pōt resisti. h Et cō-
teret statuas dom' solis. i. tēplū in q̄ colebat sol. qđ erat in
ciuitate eliopoles Bene. sti ca. ic nōiata
ab eius qđ ē sol ⁊ po
lis ciuitas. ⁊ de ea dr
Esa. xix. ciuitas sol' vo
cabitur una.

Cap. XLIIII.

Erbū. Dicit se
q̄uēt ⁊ ponit
omia no pene
p peto ydolatrie. ⁊ di
uidit in duas. q⁹ prio
ponit dicta cōmina-
tio. scdo ppli obstina-
tio. ibi. Ridei sūt aūt.
prima adhuc ī duas.
q⁹ prio arguit culpa.
scdo subdit pena. ibi.
Ideo hec dicit. Circa
primū ponit locus cū
dr. a habitātes
in magdalo ⁊c. nomi
na sunt villarū in qb⁹
habitabant iudei qui
trāsfugerāt in egyptū
vt dictū ē ca. pcedēti.
b Vos vidistis oīa ē
malus ⁊c. q. d. ex eo q⁹
vidistis sensibili pe-
nā quā inthli hierlm
⁊ terre iuda ppter pec
catū idolatrie debere
tis esse correcti.
c Et misi ad vos om
nes fuos ⁊c. i. ad vos
plures nūcios frequē
ter ⁊ solicite ad retra
hendus vos de idola
tria. cetera patēt vsq⁹
ē Deōm duz (ille
hanc. i. vsq⁹ ad hāc ri
em apparet manifeste
vindicta quaz intulit.
cetera patēt vsq⁹ ibi.
f Quōd oblm est⁹
mala patrū vrōz. q. d.
hīs deberēt ee mētes
de pena quā eis intu
li. vt sic in peccat⁹ eos
nō imitaremini.
g Nō sunt mū. vsq⁹
ad hāc die q⁹ macula
remanet in vobis q̄
est⁹ eoz filij imitātes
eos in malis.
h Iō hec dicit dn̄s.
ꝙ ponit cōminatō pe
ne. ⁊ ptz lra vsq⁹ ibi.
i Et qui po. fa. su. vt ī
gre. ter. egypti. se ad ꝙ
cōfirmando ⁊ alios
inducendo. k Et

consumentf oēs in terra egypti. q aliqui tñ euaserūt inde qui nō uerāt voluntarie sed magis ab alijs tracti. vt videbitur postea.

l Ad quā ipi eleuāt aīas suas. sapiētes reuerti aliqñ in terram iuda.

m Nō reuertentf nisi q fugerint. in heb. hr. Nisi euadentes. r dicit hic Ra. sa. q isti sunt hieremias r baruch q in destructiōe hierlm habuerunt regē babylonis ppiciū. vt dictū est s. xxvij. r xxxviij. r sic q̄si destruit egyptū inueniens hieremiam ibi. et baruch fuit eis ppicius dimittens eos redire pacifice in iudeā. pbabile tñ est q cū eis redierūt aliq̄ alij de iudeis. Et ꝟ ptz qđ dixit in ca. p̄cedēti. s. q Ra. sa. negat hieremiā fuisse lapidatū i egypto qđ tñ circa hoc uerū sit iudicio alioz relinquo.

n Riderūt autem. Hic ꝓfr describit populi obstinatio. Et rea qđ primū ponit irrationabilis ꝑsuasio. scdo rōnabil dicte responsionis cōfutatio ibi. Et dixit. Sentētia prime partis ptz vsq̄ ibi.

o Ser. quē loq̄es ad nos in nō. dñi. nō audiem. ex te. q. d. reputam⁹ te falsum dicere.

p Sed fa. faciemus absq̄ retinaculo.

q Ut sacrificem⁹ regine celi. i. lune.

r Et bñ no. erat. in ꝟ falsum dicunt. vt postea ostenditur.

s Q. si nos sacrificamus. vbū est mulierū post viros suos loquentium.

t Nunqđ sine viris nris. i. sin⁹ scitu r voluntate eorum.

v Faciem⁹ ei placētas. q. d. non sic exponitur in textu p̄cedenti. scientes q sacrificē primū: in fame r gladio morient r erūt in iusurādū r in miraculū r in maledictōez r in obprobriū. Et visitabo sup hītatores terre egypti: sicut visitaui sup hierlm in gladio r fame r peste: r nō erit q effugiat. r sit residuꝰ de reliquijs iudeoz q̄ vadūt vt pegrinent in terra egypti r reuertant in trā iudaꝰ ad quā ipi eleuāt aīas suas vt reuertant r hītēt ibi. [m] Nō reuertent nisi q fugerit. [n] Respōderūt aūt hieremie oēs viri sciētes q sacrificarent vxores eoz dijs alienis: et vniūse mlieres q̄rū stabat multitudo grādis: r oīs populus hītantiū in tra egypti in phatures dicentes. [o] Sermonē quem locutꝰ es ad nos in noīe dñi nō audiemus ex te: [p] sz faciētes faciem⁹ oīe vbū qđ egredietur de ore nr̄o [q] vt sacrificemus regine celi r libem⁹ ei libamina. sicut fecim⁹ nos r p̄res nr̄i. reges nr̄i r p̄ncipes nr̄i in vrbibꝫ iuda et in plateis hierlm. r saturati sum⁹ panibus: r bñ nob erat. malūq̄ nō vidim⁹. Ex eo aūt tpe q̄ cessauim⁹ sacrificare regine celi r libare ei libamia: indiguim⁹ oībꝫ: r gladio r fame ꝓsumpti sum⁹. [r] Q si nō sacrificam⁹ regine celi: r libamus ei libamia: [s] nūqđ sine viris nr̄is [t] faciem⁹ ei placētas ad colendū eā r libamina ad libādū: [v] Et dixit hieremias ad oēm ꝑplm adūsum viros r adūsuz mulieres r adūsum vniūsam plebez q̄ rñderāt ei vbū dicēs. Nūqđ nō sacrificiū qđ sacrificastis in ciuitatibꝫ iuda r in plateis hierlm vos r p̄res vr̄i. reges vr̄i r p̄ncipes vr̄i r ꝑplis trē: hoz recordatꝰ ē dñs r ascendit sup cor ei⁹ r nō poterat dñs vltra portare ꝓpter malicias studioz vr̄arū: r ꝓpter abominatōes q̄s fecistis. r facta est trā vr̄a in desolatōem r in stupore r in maledictū eo q̄ nō sit hītator: sic est dies hec. Propterea q sacrificauerit idol r peccaueritis dño: r nō audieritis vocē dñi r lege r in p̄ceptis r testimonijs ei⁹ nō ābulaueritis. idcirco euenerūt vobis mala hec sicut dies hec. [w] Dixit aūt hieremias ad oēz pplm r ad vniūsas mlieres. Audite vbū dñi oīs iuda q̄ est in trā egypti. Hec inqt dñs exercituum deꝰ isrl dicēs. Vos r vxores vr̄e locuti estis ore vr̄o: r manibꝫ vr̄is implestis dicētes. Faciam⁹ vota nr̄a q̄ vouimus vt sacrificem⁹ regine celi r libem⁹ ei libamina. Implesti vota vr̄a r ope ꝑpetrastis ea. Ideo audite vbū dñi oīs iuda q̄ habitatis in trā egypti. [x] Ecce ego iuraui in noīe meo magno ait dñs. q nequaq̄ vltra vocabit nomen meū ex ore oīs viri iudei dicētis. viuit dñs deꝰ in oī trā egypti. [y] Ecce ego vigilabo super eos in malū r nō in bonū: r ꝓsumēt oēs viri iuda q̄ sūt in trā egypti gladio r fame donec penit⁹ ꝓsumant. Et q̄ fugerit gladiū: reūtent de terra egypti in trā iuda viri pauci. r sciēt oēs reliq̄e iuda ingredientiū trā egypti vt hītēt ibi cuiꝰ ꝓmo cōpleat me⁹ an illoz. Et ꝟ vob signū ait dñs q visitē ego sup vos in loco isto. vt sciatis q vere cōplebunt ꝓmones mei ꝰ vos in malū. Hec dicit dñs. Ecce ego tradā pharaonē ephree regē egypti in manu inimico rū ei⁹ r in mānu q̄rentiuz aīam illiꝰ sicut tradidi sedechiaz regē iuda in mānu nabuchodo

rent vxores eorum. In hebreo hē hic. Fecim⁹ ei placētas ad faciendū ei vultū. offerebāt eni ei panes rotūdos in qb⁹ erat impssa effigies lune.

r Et dixit hieremias. hic ꝓsequit ponit dicere risiones ꝓfutatio. r secūdo infert debita punitio. ibi. Dixit aūt Prima pars patet vsq̄ ibi.

y illoz recordat⁹ est dñs. s. sacrificioz que p̄res vr̄i r vos fecistis in hierlm. dr ei iudertulit⁹ recordari de malis impiorū. qui infert debitū supplicū.

z Et nō poterat dñs vltra portare. i. mala vr̄a dissimulare absq̄ punitione.

a Sicut est dies hec id est ita clar est ꝟ sicut hec dies. r sic ptz ꝓfutatio rōnis p̄dicte q̄ ex sacrificijs idolorū nō habuerūt ꝓpe ritatē. sed magnā ad uersitatem.

b Dixit aūt. Hic cōsequēter infert debita punitio. r pater ita vsq̄ ibi.

c Ecce ego iuraui in noīe meo ma. ait dñs q̄ nō habuit maiorez se p quē iuraret. ideo iurauit p nomen suū. sicut r Gene. xxij. Per memetipm iuraui dicit dñs ꝛc.

d Ecce ego vigilabo sup eos. in malum. i. cito inducā sup eos malum pene.

e Et scient oēs reliquie iuda p pene experientiā que hīt mō oculos clausos p culpam. cetera patent.

Jn ce.rūm.rbi dr in postū. Ut sacrificem⁹ regine celi.
v Bi nos habem⁹ in h loco. Ut sacri- Additio.
ficemus regine celi. in hebreo hē. operi celesti su
celor. qō nō est intelligēdū de luna tm sed de cō
stellatione sydere. put dictū fuit s. ca. rij. in addtōe scda.

Laplm. XLV.

Etbū qō locu
v tus est. hic po
natur qōdam
correl inus. ⁊ refertur
istud dictū ad tps p̄
cedens cū dicitur.
b Anno ḡrto Joa
chim ⁊c. sic patet q
istud fuit ante destructi
onē hierlm p̄ rvij. an
nos. qr ioachi regna
uit. rī. annis ⁊ āno. rj.
Sedechie. xpj. mense
capta fuit hierlm. vt
dictū ē supra. rxxix.
c Hec dicit dns de⁹
israel ad te baruch ⁊c.
hic dicit Ra. sa. q iste
baruch frebat mole
ste q ipe nō erat asse
ctus spū p̄phetie. ⁊
dm fuerat hieremie
sicut iosue mīster moy
si. ⁊ helyseus mīster
helye ꝓsentī fuerunt
dono p̄phetie. ⁊ sic ex
ponit qō subdr.
d Diaſti. tu baruch
e Ve mihi mīse. ⁊c.
dolebat enī de incar
catōe hieremie. qui
tunc erat reclusus. vt
dictū est s. xxxvij. et de
hoc q nō habebat spūm
tū p̄phetie.
f Laboraui ī ge. meo
pter ista dno. g Et requiē nō inueni. i. nō fuz expers
tus sup me reqescere spū dñi. ⁊ subdr rīsio sui dicti cuz
h Ecce q̄s ego edificaui destruo. i. (ꝛ in persona dei
p̄lm meū ⁊ tēplū nomi meo dedicatū destruā de ꝓpinq.
i Et tu queris tibi grādia. q̄ vis fieri. ꝓba. aliqui libri
hñt gaudia. ⁊ male. qr ībi est corrupta p scriptores ꝓpter
sūtudinē līe. h Noli q̄rere. q. d. mgr tu⁹ non q̄sunt
sed magis de ꝓphetia se excusauit vt ptz in p̄n. h⁹ libri.
l Quia ecce ego addu. malū. captiuitatis ⁊ destructōis
m Sup oēm carnē. i. sup oēm hoīem de iudea. qr de il
la terra loquit hic scriptura. ⁊ indurat h⁹ p rōnes ex q̄ de
at cessare a sua petitōe. qr spūs ꝓphetie dat p cōi vtili
tate ꝓfi. sm q dr. i. ad Cor. xij. ⁊ iō ummodo ēte destructiōe
⁊ captiuitate ꝓfi nō dr spūs ꝓphetie postulari.
n Et dabo tibi aiam tuā. i. vitā. ⁊ h sufficiat tibi. Ergo
sitores vero nr nō dicūt q baruch q̄rebat ꝓphetie spiri
tū sibi dari. sed q impatiēter vel saltē mur⁹ patiēter pe
tabat tribulationē migri sue suam. qr hieremias erat re
clusus. ⁊ liber quē scripserat baruch cōbusserat. ⁊ vterq; ad
mortē q̄rebat. vt hñ s. xxxvi. ⁊ ꝓpter ista dicebat. Ve mi
hi mi. qm addidit. dns dolorē ad eo. subdr in psona dñi.
Ecce q̄s edificaui ego destruo. q. d. debes portare patien
ter tribulationē tuā. sm q dicit ap̄lus. flete cū flentibus. Et
tu q̄ris tibi grādia. i. vt sis in q̄ete ⁊ pace tua. Noli q̄re
re. q. d. nō est tps īminēte p̄li tui in tribulatiōe ⁊ capti
uitate. cetera patent ex dictis.

Laplm. XLVI.

Quod factū est. Supr hieremias ꝓphetizauit cō
q tra iudeos principaliter. licet. aliq̄ immiscuerit con
tra gentiles. Hic p̄r. ꝓphetizat ō extraneos. ⁊ di
uidit in duas partes. qr p̄mo ēmittit q̄dz
breuis p̄fatio. secūdo
subditur narratio. ibi
ad egyptū. Circa pri
mum dicitur.
a Qd factū est vbuz
dñi ad hiere. ō gentes
Ista ꝓphetia erat ad
ꝓsolationē iudeoꝝ. et
iō facta est ō illas gen
tes q̄ speciali mō eis
nocuerūt. ⁊ iste gētes
fuerūt babylonij. qui
p̄mo captiuauerūt. ⁊
egyptij et q̄ p fidētia
iudei nabuchō. rebella
uerūt vt ptz ex supra
dictis. ⁊ amonite. ⁊ mo
abite. q̄ vel iuuisset eos
iuuare rōne cōsanguī
nitatis. eo q descēde
runt de loth nepote
abrae ⁊ sarracni q̄ de
scēderūt ab ismael fi
lio abrae. et idumei q̄
descenderunt ab esau
fratre iacob. et philis
tei ⁊ tyrī rōne vicinita
tis tū magis nocuerūt
b Ad egyptū ceis.
Hic incipit narratio. ⁊
dividit in. v. ptes. In
q̄nq; gētes ō ēs hie
remias ꝓphetizat.
ptes. pscādo patebūt
ici. it. agit ab egyptiis
⁊ dividit in duas ptes. qr p̄mo describit egyptior destru
ctio. scdo iudeoꝝ saluatio. ibi. Et tu ne timeas. Prima in
duas. qr p̄mo describit egyptior debellatio. scdo regni eo
rū dejectio. ibi. Verbū qō locut⁹ ē. Prima adhuc i duas. qr
p̄mo describit egyptior debellatōis generalitas. ⁊ scdo
eiusdē gratuitas. ibi. Ascende i galaad. Prima adhuc i duas
qr p̄mo describit debellatio q̄tū ad egyptios. scdo q̄tū ad
eoꝝ auxiliarios. ibi. egypt⁹. Circa primū p̄mo tāgit locus
belli cū dr. Juxta flumē euphratē i carchamis. scdo tps.
ibi. Anno ānno ioachi. tertio belli apparatus cum dr.
c Prepate scu. q̄ ꝓprie ē miliū. d Et cly. ꝓprie est
peditū. tñ frequenter vnū ponit p alio e Et ascendite. ad bel.
ordinate p acies distinctas. f Jūgite enim habeo hr. Ti
gate eqs. i. cingulate. qō fit asi ascēsū eqtū. g Deuite
lan. i. forbite ferrea lācea. et melꝰ penetrēt. Cōsequenter
ponit ꝓfect⁹ cū dr. h Vidi ip. pa. s. egypti. i Et
l Nec te retro se. et festinatōe fuge. ⁊ (ter. v. i. fugiētes.
adhuc si valebit eis. iō subdit m Nō fu. ⁊c. iō admirā
da subdit ꝓphā n Quis ē iste. i. rex egypti o Qui
q̄ fluvius ascē. i. cū magna pōpa ⁊ apparatu ad p̄lū venit. et
ti sic ē turpit debellat⁹ p Egypt⁹. h⁹ p̄r describit ōdi
latio q̄tū ad auxiliarios cū dr q Et ve. ku. mo. su. et⁹.
qr ꝓles alias gētes secū hēbat ⁊ fortes. vt postea subdit.
de q̄r auxilio nimis p̄sidebat. iō subdit. Et dicet ascē. ⁊c.

r Exultate in currib⁹.q⁹ antichristus aliq̄ pugnabāt ī curribꝰ. s Et pcedāt fortes ethiopi.i.bellatores de illa terra. t Tenentes scutū.i.docti ad plūꝫ. v Et liditj arripi.ꝫ iacientes sagittas.q⁹ erant edocti in arte sagittandi. x Dies aūt ille dñi ꝛc.q.d.totū illud nō valebit egyptijs.q⁹ dies ille belli statutus est a deo.vt fiat vindicta de eis.

y Deuorabit gladi⁹ sęz regē babylonis egyptioꝝ exercitum.

z Et inebriabit̄ sanguine eoꝝ.i.absq̄ mēsura effūdet sanguiez.

a Ascende.Hic describit̄ debellationis gratuitas.q⁹ mīn fuerunt interfecti.et alij vulnerati pro magna pte insanabiliter.ideo subditur. a Ascēde in galaad.vbi abū dabant medicinalia.

b Et tolle resinaz.i. medicinā.q⁹ tñ ꝟ dicitur ironice.ideo subdit̄. Frustra mīltiplicas.ꝛc

c Audierūt gentes ignominiā tuā.ex fuga ꝛ debellatione.

d Ululatus tuus.i. sonus ꝓfusus fugientiū ꝛ monētiū.Repleuit terrā ꝛ subdit̄ cā.

e Quia fortis impegit ī fortē.ꝛ ābo piter ꝯcidēt̄ Verbū q̄d locut⁹ ē dñs ad hieremiā ꝓphām sup eo q⁹ venturꝰ esset nabuch.rex babylonis ꝛ pcussur⁹ terrā egypti. g Annūciate egypto ꝛ auditū facite ī magdalo ꝛ resonet in mēphis ꝛ ī taphnis dicite. h Sta ꝛ ꝓpara te q⁹ deuorabit gladi⁹ ea que

velut fluminia mouebūt̄ fluctus eius:ꝛ dicet.Ascēdēs opiā trā:pdā ciuitatēꝫ habitatores ei⁹.Ascēdite eq̄sꝫ ꝛ exultate ī curribꝰ: ꝛ pcedant fortes ethiopie ꝛ lybie tenētes scutū: ꝛ lidi arripiētes ꝛ iacientes sagittas. i Dies aūt ille dñi dī exercituū dies vltionis.vt sumat vindictā de inimicis suis. k Deuorabit gladi⁹ ꝛ saturabit̄: ꝛ inebriabit̄ sanguie eoꝝ. Victima ei⁹ dñi exercituū ī terra aq̄lonis.iuxta flumē euphratē. l Ascēde in galaad: ꝛ tolle resinā virgo filia egypti.Frustra mīltiplicas medicamia:sanitas ñ erit tibi m Audierūt gētes ignominiam tuā. n ꝛ vlulat⁹ tu⁹ replet terrā. o Quia fortis impegit ī fortē.ꝛ ābo piter ꝯcidēt̄ Verbū q̄d locut⁹ ē dñs ad hieremiā ꝓphām sup eo q⁹ venturꝰ esset nabuch.rex babylonis ꝛ pcussur⁹ terrā egypti. p Annūciate egypto ꝛ auditū facite ī magdalo ꝛ resonet in mēphis ꝛ ī taphnis dicite. q Sta ꝛ ꝓpara te q⁹ deuorabit gladi⁹ ea que

sic nolati eo q⁹ in aliq̄ eius vexillo erat signū columbe vt exp̄sitores nr̄i dicūt.in hebreo hꝫ.A facie gladij vinositatis.id est inebriati sanguie occisoꝝ.sicut supra eo.ca.ꝺ. Deuorabit gladius ꝛ inebriabit̄ sanguie eoꝝ.Nō diuersitat̄ huius lr̄e est.q⁹ dictio hebraica hic posita ęquoca est ad vinositatē ꝛ columbā vt dictū est s.xxv.

m Vocate nomen pharaonis.ironice dicitur hoc.

n Tumultuz adduxit tps.i. tps a deo cōstitutū adduxit multitudiez chaldeoꝝ ad te destructiuz.in hebreo habet. Vocate ibi.scz ad bellū. pharao rex. ꝛ ēvocatiui casus.Tumultus.scz belli.transit tps statutus. Dicit hic Ra.sa.q⁹ die statuta debebat egredi rex egypti in campū ꝑtra regē babylonis ꝫ nō fuit ausus exire.et sic ad derisionē ei⁹ dicit̄ q⁹ temp⁹ statutū belli transiꝫt.

o Sicut thabor in montibꝰ ꝛc.i.sic verū est q⁹ thabor est.situs in monte ꝛ carmelus ꝓpe mare. sic vēiet destructio egypti.ideo subditur.

p Vasa trāsmigrationis fac tibi.i. ꝓpara te ad fugam de terra. Sciendum aūt q⁹ scriptura nō loꝗtur ꝺ de carmelo vbi mānsit nabal qui est satis longe a mari. sed de carmelo in quo fuit mansio belue qui est ꝓpinqui⁹ mari mediterraneo.

q Vitula[ꝫ] elegās atq̄ formosa egypt⁹.ꝺ ꝺi.q⁹ ꝓlis egypti erat petulans ꝛ lasciua. r Stimulator ab aq̄lone veniet.i.nabuch.q a parte aquilonis intrauit egyptū.et gla s Mercenarij q̄ꝫ ei⁹ ꝛc.terra (dio suo stimulauit eū. egypti est supra mare mediterraneum.ꝓpter q̄ mercatores de extraneis regiōibꝰ venientes ibi morabant ad tps. t Quasi vituli saginati.id est dimittꝫ pleni.

v Versi sunt ꝛ fugerunt.vnusquisq̄ ad terram suā ꝓpter guerrā imminentē.ideo subditur.

x Quia dies interfectionis eoꝝ.s. quantū ad remanentes in egypto.

y Vox eius.Hic ꝓfir ponitur babyloniorū potētia cū dicitur.Vox eius.i.fragoꝝ ꝛ strepitus exercitus.

z Quasi eris sonabit.i.sicut tuba eris.

a Et cum securibus venient ei ꝛc.q.d.sicut ligna non ꝑsistere securibus cedentium.sic nec egyptus potent resistere exercitui babyloniorum. b Multiplicati

circūitū tuū sunt. l Quare cōputruit fortis tu⁹. m Non stetit.qm̄ dñs subuertit eū Multiplicauit ruētes cecidit q⁹ vir ad ꝓximū suū. Et dicet. n Surge ꝛ reūtamur ad ꝓpm nr̄m ꝛ ad trā natiuitatis nr̄e a facie gladij columbe o Vocate nomē pharaonis regis egypti p tumultuz adduxit tps. viuo ego inq̄t rex.dñs exercituz nomen ei⁹: q qm̄ sicut thabor ī montibꝰ ꝛ sicē carmelus iu mari veniet. r Vasa trāsmigrationis fac tibi habitatrix filia egypti.q⁹ mēphis in solitudine erit.ꝛ deseret̄ ꝛ inhabitabil' erit s Vitula elegās atq̄ formosa egypt⁹ stimulator ab aq̄lone veniet ei. t Mercēnarij q̄ꝫ ei⁹ q̄ vsabāt̄ i medio ei⁹ q̄si vituli sagiati v versi sūt ꝛ fugerūt sil̄.nec stare potuerūt q⁹ dies iterfectiōis eoꝝ vēit sup eos tps visitatiōis eoꝝ. x Vox ei⁹ q̄si eris sonabit.qm̄ cuz exercitu ꝓperabūt. y ꝛ cū securibꝰ venient ei Quasi cedētes ligna succiderūt saltū ei⁹ ait dñs q̄ supputari ñ pt z Multipli

petulans ꝛ lasciuus. r Stimulator ab aq̄lone veniet.i.nabuch.q a parte aquilonis intrauit egyptū.et gla s Mercenarij q̄ꝫ ei⁹ ꝛc.terra (dio suo stimulauit eū. egypti est supra mare mediterraneum.ꝓpter q̄ mercatores de extraneis regiōibꝰ venientes ibi morabant ad tps. t Quasi vituli sagnati.id est dimittꝫ pleni.

v Versi sunt ꝛ fugerunt.vnusquisq̄ ad terram suā ꝓpter guerrā imminentē.ideo subditur.

x Quia dies interfectionis eoꝝ.s. quantū ad remanentes in egypto.

y Vox eius.Hic ꝓfir ponitur babyloniorū potētia cū dicitur.Vox eius.i.fragoꝝ ꝛ strepitus exercitus.

z Quasi eris sonabit.i.sicut tuba eris.

a Et cum securibus venient ei ꝛc.q.d.sicut ligna non ꝑsistere securibus cedentium.sic nec egyptus potent resistere exercitui babyloniorum. b Multiplicati

sunt sup locustas ꝛc. in ℌ designat magna multitudo ex
c Visitabo sup tu. alexã. nomẽ est (exercitus babylonis.
ciuitatẽ egypti famose. in q̃ erat ꝓpꝫs mult⁹. nõ signat hic
p tumultũ. in heb. tñ hẽ. Sup tumultũ mũno. sic enĩ vo-
cabat illa ciuitas tpe hieremie. sed postea ꝓmagnũ tps
alexander magn⁹ egy-
ptũ sibi subiecit ꝛ illã
ciuitatẽ in ptẽ destru-
ctã reedificauit ꝛ am-
pliauit ꝛ suo nõie de-
nominauit, ꝓpter qđ trã-
lator⁹ q̃ fuit post tẽp⁹
alexãdri trãstulit no-
mẽ vltimũ qđ erat et
est famosum.
d Et sup deꝰ eꝰ. i. su-
per idola argentea et
aurea que rapuerunt
e Et sup (chaldei.
reges eius. q̃ pꝫes re-
gui erãt sub rege egy
f Et sup eos (pri.
q̃ ꝓfun. in eo. q̃ vene-
rãt ad eꝰ auxiliũ spe
rantes ab eo auxilia-
ri in casu consimili.
g Et post hec. hic cõ
sequẽter ponit regni
egypti reparatio. q̃ licꝫ
tũc nabucho. egyptuꝫ
vastauerit. ꝛ nomẽ re-
gni inde abstulerit. tñ
postea fuit ab egyptijs
habitata. s. post finez
xl. annoꝝ fm q̃ habet
Ezech. xxix. fuerũt etiã
ibi postea reges ma-
gni ꝛ potẽtes. vt ptꝫ
in libris Dañ. ꝛ Ezã-
cha. ꝛ hoc est qđ dicit
Et post hec habitabi-
tabit ꝛc. ꝛ patet lꝫa.
h Et tu. Hic ꝓsequi-
tur descriptio ꝓsolatio in-
deoꝝ q̃bus ꝓmittitur ꝛ uersio a captiuitate babylonica
cũ dr. Et tu ne timeas serue meus iacob. cui⁹ cã subdit.
i Quia ecce ego saluũ te faciã. ꝛ dr hoc de iustis illius
ꝓpli. q̃ impij fuerũt deleti. cetera patet vsq; ibi.
k Te vero nõ ꝓsumã. totaliter delẽdo. l Sed casti-
gabo te in iudicio. penis tpalibꝫ fm ordinẽ iusticie mee
te affligendo. m Nec q̃i innocẽti parcã tibi. q. d. q̃
nõ es innocens fm veritatẽ. vel sic ne iudices te innocẽ-
tem si tibi parcerem.

In ca. xlvi. vbi dr in postil. Et ammon ꝛ moabite.
E istis ꝓsanguinitatibꝫ tam an- Additio. i.
n tiq̃s seu bñficijs tãlongo tpe sante receptis q̃ po
stillator allegat nõ fit mẽtio in ℌ loco nec i alijs
sibi. q̃ talia nõ ꝓsueuerũt in mẽoriã reduci nisi apud
eos q̃ scripturã sacrã recipiũt. vñ nationes hic erãte rep-
hendunt ꝓpter vicinitatẽ. vel saltẽ humanitatẽ. q̃ fm le-
gem nature homo nõ debet alteri ũ ledere ꝛc.

In eodẽ ca. vbi dr in postil. Et tolle resinam.
Bi nos habem⁹ resinã. in hebreo Additio. ij.
o habetur tori qđ sꝫnat tyriacam. ꝓut dictuꝫ fuit
supra in additione sup ca. viij.

In eodẽ ca. vbi dr in postil. A facie gladij columbe.
p Mi hebreo in ℌ loco ꝓpte dr. A fa- Additio. iij.
cie gladij colũbe ꝛc. nõ aũt. A facie gladij vnoſi
q̃liter aũt intelligãt gladij colũbe. vide supra ca.
xxv. in additione vltima. Capꝫ. XLVII
q Quod factũ est. Hoc ꝓfert hieremias ꝓphetizat con
tra philisteos. et prio
ponit huiꝰ reuelatio-
nis tps. cũ dr. Q. fa-

Quod fa XLVII.

q ctũ est vbũ dñi ad
hieremiaꝫ ꝓphaꝫ ꝛ
palestinos: añ⁹ꝫ percuteret
pharao gazã. Hec dicit dñs
b Ecce aq̃ ascẽdũt ab aq̃lone
ꝛ erũt q̃si torrẽs inũdans: ꝛ
opient trã ꝛ plẽitudinẽ ei⁹.
vbẽ ꝛ hitatores eius. c Cla-
mabũt hoies et vlulabunt
oẽs hitatores trẽ a strepitu
põpe armoꝝ ꝛ bellatoꝝ ei⁹
a cõmotiõe q̃drigaꝝ eius: ꝛ
multitudie rotaꝝ illi⁹. d Nõ
respexerũt pres filios manꝰ
dissolutis ꝓ a duẽtu diei in
q̃ vastabũt oẽs philistijm:
e ꝛ dissipabit tyr⁹ ꝛ sydon cũ
omib⁹ reliq̃s auxilijs suis.
Depopulat⁹ ẽ ei dñs pale-
stinos f reliq̃as insule capa-
docie. g Venit caluicij sup
gazã. h ꝓcubuit ascalon: ꝛ reli
quie vall⁹ eaꝝ. Vsq; q̃ cide
ris. i O mucro dñi, vsq; q̃ nõ
q̃esces? Ingredere in vagi
nã tuam refrigerare ꝛ sile.
k Quõ q̃escet cũ dñs ꝓcepit

ritate. q̃ fm ordinẽ diuine iusticie punietur ꝛ ipse.

Capitulum .XLVIII.

a De moab. Hic in tertio loco pphetizat ꝓtra moabitas ⁊ diuiditur in duas ptes. q: p:io ponit afflictio moabitaꝝ ab assyrijs. scdo a chaldeis. ibi. Hec dicit dns. Et ꝟ modo pcedit esaias pphetizando. xv. ca. ⁊ sexto decimo ca. ⁊ ī pluribus vtit ibi vbis hic positis ex q̄ magis apparet esaiā ⁊ hieremiā eodē spū pphetasse. Primū diuidit in tres. q: primo ponit moabitaruꝫ vastatio. scdo vastationis rō. ibi. P:io eo ei. tertio. pphē cōpassio. ibi. Ideo super moab eiulabo. Circa primū notant plures ciuitates terre moab p q̄s intelligitur pplus ibi habitās eo mō loquē di quo d: aliqua ciuitas affligi vel vastari q̄si pplus ciuitatis affligitur vel vastatur. Dicit igitur.

b Ve sup nabo. nomē est ciuitatis notabilis ī terra moab.

c Confusa est fortis. id est cariathiarum q̄ erat valde fortis ciuitas inter alias.

d Contra esebon cogitauerūt malū. s. chaldei dicentes adinuicē. Venite dispdam⁹ eas ⁊c.

e Sequet̄ te gladi⁹. q̄stū ad fugientes ex te

f Vox clamoris de oronaim. i. ō tali loco exeuntes a morientibus ⁊ fugientibꝫ.

g Per ascensum enim luith ⁊c. nomē ē montis in moab ad quez multi flentes refugerūt.

h Hostes vlulatū cōtritionis audierūt. s. chaldei alonge properūt clamorē fugientiū

i Et eritis q̄si myrice in deserto. i. sterriles ab oī (tiū. bono. in hebreo sic hꝫ. Eritis q̄si vastitas in deserto.

l P:o eo enī. Hic ostēdit ponit diete vastationis rō. q̄ est duplex. vna ex eiꝰ vastu. alia ex dei ꝓtemptu. scda ibi. Absciss⁹ est. Prima adhuc dupler. prima. q: nimis cōfidebant in fortalitijs suis ⁊ abūdabāt diuitijs. scda q: habebant plures viros bellatores natiuos de terra moab. ꝓpter qđ nimis supbiebāt ⁊ iuste cū erat q̄ punirent. q̄ p:io ponit primū. scdo scdm. ibi. Quō dicit⁹. Circa primū d:

l P:o eo enī q̄ hausit in mu. tuis ⁊c. reputādo eas inexpugnabiles.

l Et in thesau. tu. estimando q̄ inde posses bellatores ꝓducere ad resistendū omni homini.

l Tu quoq; capiet⁹. q: nulla ptās hūana valet ꝓtra iudiciū dei.

m Et ibit chamos. idolū erat moabitarū.

n In trāsmigrationem. q: chaldei portauerūt ipm ad terrā suā ꝓpter materie ꝑciositatē.

o Et veniet predo id est exercit⁹ chaldeoꝝ.

p Et ꝓbūt val. ⁊c. i. habitantes in vallibꝫ ⁊ cāpestribꝫ.

q Date florē moab ⁊c. i. dicite eū silem flori cuius pulcritudo marcescit ⁊ deficit subito. trāslatio chaldaica hꝫ sic. Date coronaz moab. q: egrediēs egredietur. ⁊ est hic moab gentilni casus. ⁊ ē sensus. Regnū moab dabit alteri. ⁊ sic egredietur a dignitate regia.

r Maledict⁹ q̄ facit op⁹ dñi frau. opus dñi d: ꝺstructio moab. eo q: ꝓcedebat fm ordinē diuīe iustitie. cui⁹ executor erat exercit⁹ chaldeoꝝ. nō subditur Maledict⁹ q̄ ꝓhibet gla. suū a sanguīe. s. moabitaꝝ Cōsequēter reuertitur ad describendū eiꝰ diuitias de q̄bus supbierat dicens.

s Fertilis fuit moab. sez diuitijs.

t Ab adolescentia sua. i. a tyne q̄ cepit esse pplꝰ nominatus.

v Et requieuit in feculis suis. i. quiete possedit diuitias suas. q̄ feces dicunt eo q: prestāt fomētū olbo⁹ vtriusq;

x Nec est trāsfusus ⁊c. loquitur de eo fm meta phoraz vini q̄ nō est trāsfusū de vno vase ad aliud eo q: si fuerat translat⁹ d: terra sua ad aliā ꝓ captiuitatem.

y Ideireo ꝑmansit gustus eius. i. sapor eius.

z In eo. p qđ designatur appetit⁹ eius et inclinatio ad vicia q̄bus diuine ꝑstāt fomētū. ad Thimo. vi. Qui volūt diuites fieri incidūt in laqueuz ⁊ tentationes diaboli ⁊ in desideria mala ⁊ nociua ⁊c.

a Et odor eius. i. fama.

b Non est imutat⁹. ab antiquo enī erāt diffamati de vitijs carnalibus.

c Propterea ecce dies veniūt. de pp̄io

d Et mittā ei ordinatores ⁊ stratores lagunculas ⁊ sternēt eū. ita hebraica planior est q̄ est talis. Mittam euacuatores et euacuabūt eum. isti fuerūt assyrij q̄ euacuerūt eum diuitijs.

e Et lagunculas eorū collident. i. hostes possessores diuitiarū vel loca vbi diuitie cōseruabant. hec ofa destruxerūt assyrij.

f Et ꝺfundetur moab a chamos. id est. ꝓpter cultū ydoli chamos.

g Sicut ꝺfusa ē domus israel a bethel. i. ꝓpter cultū vituli aurei in bethel. fm q̄ habetur. iij. Reg. xij.

b Quō dicis⁹. Hic ponit scda ratio destructionis moab que est iactantia de fortitudine bellatorū suoꝝ. cum d:. Quō dicitis fortes sum⁹ ⁊c. q. d. ꝓ effectum apparebit ꝓtrariū. ideo subditur.

i Vastata est moab ⁊ ciuitates illius succenderunt. sez aduersarij

l Et electi iuuenes eius. s. moab.

l De sceder. a supbia sua

l In occasionē. suis aduersarijs.

m Consolamī eū.irronice loq̄tur ꝓpter q̄ subdit.
n Dicte.Quō ꝯfracta ē virga fortis.i.ptās moab.
o Baculus gloriosus.i.sceptrū regni eius supbū.
p Descēde de gloria in ꝯfusionē. q Sede in siti.i. in penuria que supbisti ex nimia abūdāna. r Habitatio filie dibon.no mē ē ciuitatis famose.
s In via sta.ꝛc.loq̄t de pplo moab p modū hois in pauore et angustia existētis.q̄ ꝓspiciat hinc et inde ad videndū si veniat aliquis vñ possit aliq̄d cōsolabile audire.tremēte tñ audit ꝓtractū et sic fuit in ꝓsolatio.ideo sequit.
t Cōfusus ē moab ꝛc.tñsio interrogati.
v Ululate.ꝛ clamate.ꝛc.vt omēs ꝑparēt se ad fugā.eo q̄ ciuitates fortes sunt ꝺstructe.et nolant in ea ꝛ
x Abscisus ē.(patet. Hic ponit rō destructōis moab q̄ accipit ex eius cōtēptu ꝛ insolentia cū subdit.
y Absciſum est cornu moab.i.supbia ei⁹ est dejecta.
z Et brachiū ei⁹ cōtritū ē.i. fortitudo ei⁹ est contrita.
a Inebriate eū.s.ca licere dñs.istō tñ in alīq̄bus libris ponit in textu.et hoc fuit ꝓ ignorātiā scriptorum q̄ hanc glosaz interlineārē textui interseruerūt.sicut ꝛ in multis alijs locis scripture.
b Cōtra dñm erexit.ē ꝓ supbia cū cōtendendo.
c Allidet.scz
d Manū mo(dñs. ab.i.ptātē eius.
e In vomitu suo ī hoc ꝓsequit metaphorā hois inebriati.q̄ rejicit ea q̄ habet in ventre.sic ex dei iustitia moab fuit diuitijs et virtute vacuata.
f Et erit in derisuz etiā ipe cui⁹ cā subditur.fuit enī in derisum tibi israel.qñ captiuat⁹ fuit a rege salmanasar.sm illud Esaie.xxviij. Ve q̄ spernis nōne et ipe spernēris.
g Propter verba g̃ tua.ꝓtēpribus ꝓ israel.
h Captiuus duceris.sicut et ipse.ī subdit.
i Relinquite ciuit.et estote sicut colum.nidificās in summo ore fora.qđ exponēs Ra.sa. dicit q̄ in ripis fluuiorum excauatione aque fiunt foramina.et quando fluuij mītū decrescūt sunt satis alta ab aq̄.et ibi nidificāt columbe. sed qñ crescit fluuius intrat aq̄ et aufert nidū secū.sic populus moab p mundātiā ereat⁹ affligiorum de terra sua fuit trāslat⁹.Alij aūt exponūt aliter ut dr.
k Habitatores moab.q̄ solebatis habitare in ciuitatib⁹ delicatis.
l Et esto.q̄si co.ni.in sum.ꝛc.i.in altiori loco rupis.vbi homines armati nō ꝑnt ascēdere.vos seq̄.q.d.nō poteritis aliter euadere ꝓpter qđ reuertit scriptura ad increpādū supbiā mo ab cū dr.Audiuim⁹ supbiā ꝛc.

vt veniat ꝛ malū ei⁹ velociter accurret nimis.
m Cōsolamī eū oēs q̄ est in circuitu ei⁹ ꝛ vniuersi q̄ scitis nomē ei⁹
n dicite.Quō ꝯfracta est vga fortis.
o bacul⁹ gl'iosus.
p Descēde ꝺ gl'ia.
q ꝛ sede ī siti filie dibō.q̄m vastator moab ascēdet ad te. dissipabit munitōes tuas.
r Invia sta.ꝛ ꝓspice hītatō aroer.Interroga fugientē ꝛ ei q̄ euasit.dic qđ accidit
s Cōfusus ē moab q̄m victus ē.
t Ululate ꝛ clamate ānūciate in arnon.q̄m vastata ē moab.ꝛ iudiciuz venit ad trā cāpestrē sc̄ elō et sup iasa ꝛ sup nephat ꝛ sup dibō et sup nabo ꝛ sup domū ꝺblathaim ꝛ sup cariathaim ꝛ sup bethgamul ꝛ sup bethmaon ꝛ sup carioth et sup bosra. et sup oēs ciuitates terre moab q̄ lōge ꝛ ꝓpe sūt.
u Absciſū ē cornu moab.et brachium ei⁹ cōtritū ē ait dñs.
v Inebriate eu⁹ q̄m ꝯ dñm erect⁹ ē ꝛ allidet⁹ manū moab
w in vomitu suo.
x et erit in derisum etiā ipe.
y fuit enī in derisu⁹ tibi isrl.
z q̄si inter fures repisses eū.

a Allidet.scz
b Manū mo(dñs. ab.i.ptātē eius.
c In vomitu suo ī hoc ꝓsequit metaphorā hois inebriati.q̄ rejicit ea q̄ habet in ventre.sic ex dei iustitia moab fuit diuitijs et virtute vacuata.
d Et erit in derisuz etiā ipe cui⁹ cā subditur.fuit enī in derisum tibi israel.qñ captiuat⁹ fuit a rege salmanasar.sm illud Esaie.xxviij. Ve q̄ spernis nōne et ipe spernēris.
e Propter verba g̃ tua.ꝓtēpribus ꝓ israel.
f Captiuus duceris.sicut et ipse.ī subdit.
g Relinquite ciuit.et estote sicut colum.nidificās in summo ore fora.qđ exponēs Ra.sa. dicit q̄ in ripis fluuiorum excauatione aque fiunt foramina.et quando fluuij mītū decrescūt sunt satis alta ab aq̄.et ibi nidificāt columbe. sed qñ crescit fluuius intrat aq̄ et aufert nidū secū.sic populus moab p mundātiā ereat⁹ affligiorum de terra sua fuit trāslat⁹.Alij aūt exponūt aliter ut dr.
h Habitatores in petra.i.in rupib⁹ altis.
i Habitatores moab.q̄

k Propter verba g̃ tua q̄ adūsuz illū locut⁹ es.
l captiuus duceris.
m Relinq̄te ciuitates
n ꝛ hītate ī petra hitatores moab.
o ꝛestote q̄si colūba nidificās ī summo ore foramis Audiuim⁹ supbiā moab supbu ē valꝺ
p Sublimitatē ei⁹ et arrogātiā.
q ꝛ supbiā ꝛ altitudiez cordis ei⁹ ego scio ait dñs
r Jactātiā ei⁹ eo q̄ nō sit iuxta eā vt ei⁹ nec iuxta qđ poterat conata sic facere
s Jō sī moab eiulabo.ꝛ ad moab vniuersaz clamabo.
t ad viros muri ficti.l. lamētātes
u De plāctu iazer plorabo tibi vīea sabama.
v Propagines tue trāsierūt mare vsq̄ ad mare iazer puenerūt Sup messez tuā ꝛ vindemiā tuā ꝓdo irruit.Ablata ē letitia ꝛ exultatio de carmelo ꝛ ꝺ trā moab.ꝛ vinū ꝺ torcularibus sustuli.
w Nequaq̄ calcator vue solitū celeuma cātabit
x De clamore esebon vsq̄ eleale ꝛ iasa ꝺederūt vocē suaz a segor vsq̄ ad oronaim
y vitulā ꝛsternātē
z q̄ vo nē trim pessime erūt.
a Et auferā de moab ait dñs offerēti

l Et esto.(trau.
m Et su(in affatu. phiā ī effectu.
n Et altitudinē cordis.in cogitatu.
o Jactātiā ei⁹ ꝛc.in heb.habet. Jra eius iniusta ꝛ fortitudo ei⁹ nō sic fec qđ sic exponit Ra.sa. Jra ei⁹. id ē odium ꝺ populū israel. Jniusta q̄ magis debuit populu israel diligere tanq̄ gratus ꝺ bnitas q̄ fecit abraam erga loth patrem ipius moab quē capt⁹ ab hostib⁹ eripuit Beri.ruth.et ꝺ subuersione sodome suis ꝓcib⁹ liberauit Beneꝑ Jō. hic pōit (ex. ꝓsit ꝓpassio hieremie q̄ moabitis comparte bat eo q̄ videbat in spiritu xp̃m descensurū de ruth moabitide de qua genuit boz obeth ꝛ obeth ꝓfesse patre dauid sic dictū fuit plenī⁹ Esaie xv. et hoc ē qđ dicit.
p Jō sup moab eiulabo.i.flebiliter clama.
q Ad viros (boni muri ficti.i. ad moabitas habitātes ciuitatesī edificatas ꝛ claussas de laterib⁹ coctis
r De planctu iazer ꝛc.nomē ē loci vbi ē vinea ꝑ abūdantia.
s Propagines tue. id est viri tui fortes q̄s sic vocat ex vineis ibi abūdantib⁹.

t Transie.mare ī captiuitatē ducti.
v Et er.ꝺ carmelo.nomē est loci in moab alius a carmelo q̄ est in iudea.
x Nequaq̄ ꝛc.celeuma cātabit. est aūt celeuma canticū vindemiatoz qsi abūdant in vino.et ꝓ hoc intelligit ꝺstructio vinee.et captiuatō hoim.
y De clamore esebon ꝛc.nomē ē ciuitatis populose.ꝓpter qđ clamor populi in ei⁹ ꝺstructōe longe fuit diffusus.
z Et a segor vsq̄ ad oronaim.qui est loc⁹ in pfundo moab.
a Vitulā ꝛsternātē.hoc dicit eo q̄ segor fuit subuersa cū sodoma.Sciēdū tñ q̄ segor nō erat ī terra moab.sed in extremitate iudee versus terram moab.
b Aque nemrim pessime erūt.ꝓpter multitudinē sanguinis hūani ibi currētis.
c Et auferam ꝛc.offerentem in excelsis.ibi enī idola colebant.
a Propterea cor meū ad moab.ꝓ ꝓpassiōez.

b Quasi tybia ei's resonabit, alte clamãdo, ꝛ resumit hic ppheta modũ sue cõpassiõis, sicut solet fieri in carminibus lugubrib⁹, vbi principũ in psequendo resumit.
c Quia plus fecit q̃ potuit, i. attẽrauit aliqua mala q̃ facere nõ potuit, qr̃ tñ sibi ẽ imputãdũ ac si fecisset, ido
d Iccirco (subdit, pierũt moabite.
e Omne ei caput caluicium ꝛc. illi ei q̃ antiq̃tus duc. ebãt captui rade. aut q̃ntũ ad ci pillos et barbam. sm q̃ dicit Den. ppt. De capitum rade nudatõi inimicoꝝ capitis.
f In cunctis mam. col. ꝛc. capti ei i bello ducũt colligati, ꝛ cilicio seu sacco iauri, subtractis eius vestib⁹ pcipuis, cetera patẽt in ira
g Hec dicit. hic pñr ponit destructio moabitarũ p̃ rege babylonis q̃ fuit magno tẽpore post p̃dictã, ido
h Ecce q̃si aq̃ (dicit. la volabit. qr exercit' babylõis velociter et sine impedimento cõtra
i Et ei (moab vẽit. tendit alas suas, i. acies q̃ ordinater ducũt ale
k Et erit cor ꝛc. sic cor multi. plu. i. valde timidũ et angũ.
l Et cessa. moab eẽ po. q. d. ita pauci, ma nebũt. q̃ dici ꝑs nõ m Eñ p̃ (potuerũt. dñm locut' ẽ ex superbia ei pcedit blasphe n Pauor ꝛ fo. (mia, ꝛc. i. tor pcla et ex diuersis ptib⁹ occurrẽt mo. bitis q̃ si euadẽt aliqua capiẽt in alijs o Adducã ꝛc. visita tõis coꝝ. i. punitõnis peccatoꝝ suoꝝ.
p In vm. esebõ. ste. de. a. fugiẽtes. esebõ eñ erat ciuitas fortis. ppter qõ multi ne caperẽtur a chaldeis o fugerũt ad eam. et ibi ãsi in vmbra ptegerent, ppter qõ nabuc. iratus. illã succẽdit. et silr se von. ad quã silr aliqui fugerant, ppter eius fortitudinẽ.
q Et devorauit ptẽ moab. i. magnã ptẽ ppli refugientis ibi. r Et vertice. i. ciuitatẽ regni capitaneã.
s Filioꝝ tumlt⁹. sic noiabat̃ eo q̃ erat ibi ppls mltus.
t Periit i populus chamos. sic noiat̃ ab idolo qõ colebat.
v Et cõuertã captiuitatẽ moab ꝛc. hoc addit̃ i fine ad ostendendũ q̃ ppls moab repararet̃ futuris tpib⁹, et silr subdit̃ conclus. o huius capituli. x Hucusq̃ iudicia moab sũt ẽ illa q̃ venturã sũt sup eã ex ordinatõe diuine iustitie.

D filios ammon, Hic in quar Cap. xlix.
a to loco ponit ppheta cõtra ãmonitas ꝛ alias q̃ tuoꝝ gentes, et iõ diuidit istud ca. in quinq; partes q̃ patebũt pseq̃ndo. In pria aũt parte ponit ppheta ꝫ ammonitas, qui debuerũt diligere ꝛ iuuare pplm isrl. ppter bñficia que fecẽ abraã loth patri coꝝ. vt dictũ ẽ ca. pceden. et ipi magis nocuerit eis nõ ioiũ gaudendo de coꝝ infortunijs sed etiã terrã coꝝ i pte occupando, ppt qõ dicit hic.
a Ad filios ãmon. et ẽ verbũ dñi ad adversarios coꝝ. diuinã iustitiã exequntes.
b Numq̃ nõ filij sunt isrl ꝛc. q. d. immo. iõ subdit,
c Cur igit ꝛc. melchon. i. rex coꝝ. i. ammonitaꝝ, melchõ eñ interpretatur rex coꝝ, ꝛ aliq̃n accipit ꝑ idolo ammonitarũ aliq̃n ꝑ rege ipoꝝ.
d Bad. i. hereditas tẽ gad, acc pt ꝗñ tribus gad hereditatẽ vltra iordanem ppe ammonitas, ppter qõ ammonite illã occupauerũt violẽter et iniuste, iõ sequit pena cum dr.
e Ideo ecce dies venit̃ in breui.
f Et aud. fa. sup rabbach ciuitas erat metropol' i regno ammõ.
g Fremitũ plij. quẽ iustinere nõ poterit. iõ sequit.
h Et erit in tu. disst pata. hic eñ ẽ in heb. aliqui libri habent in multũ ꝛ male.
i Filieq̃ eius. i. ciuitates ꝛ ville sub ea existentes.
k Igne succ et possi. isrl. possessores suos. ꝫ fuerit ꝑfectus tpe machabeoꝝ qui aliquos de ãmonitis sibi subiecerũt. l Vlulate esebon ꝛc. hai. nomẽ ẽ ciuitatis fortalicij, ppinqui ciuitati esebon, iõ ex destructõe eius imminebat destructio esebon. m Circu. p sepes, tanq̃ vagabũde et fugitiue. n Eñ melchon in trãsmigrationẽ ducẽt, sacerdotes eius ꝛ principes eius, silr. o Quid gloriaris in valibus. Defluxit vallis tua filia dilicata. que cõfidebas i thesauris tuis, et dicebas. p Quis veniet ad me. Ecce ego inducã super te terrorem ait dñs deus exercituũ

est d esebon, et flãmã d medio seon, ꝛ devorauit ptẽ moab ꝛ vticẽ filioꝝ tumlt⁹. Ve tibi moab, r Periisti ppls chamos, qr̃ ꝓpheti sũt filij tui ꝛ filie tue i captiuitatẽ. Et cõuertã captiuitatẽ moab in nouissimis diebus ait dñs. s Hucusq̃ iudicia moab.

XLIX.

D filios ãmõ. Hec
a dicit dñs. Numq̃ nõ filij sunt isrl, aut heres nõ ei. c Cur igit hereditate possedit melchõ gad ꝛ populus eius i vrbib⁹ eius habitauit. Iõ ecce dies venit̃ in te dicit dñs ꝛ audituꝫ faciã sup rabbach filioꝝ ãmõ fremitũ pugne. Et erit in tumlt⁹ diuastata filieq̃ eius igni succẽdẽt, ꝛ possidebit isrl possessores suos ait dñs. Vlula esebõ quia vastata ẽ hai. Clamate filie rabba accingite vos cilicijs. Plãgite ꝛ circuite per sepes. quia melchõ in trãsmigrationẽ ducẽt, sacerdotes eius ꝛ principes eius sil. Quid gloriaris in validis. Defluxit vallis tua filia dilicata. que cõfidebas i thesauris tuis, et dicebas. Quis veniet ad me. Ecce ego inducã super te terrorem ait dñs deus exercituũ

congregatio bladi ⁊ vini et olei. ⁊ de artificialibus. sicut sunt ꝯgregatio pecunie auri ⁊ argenti. s Et dice. pre supbia. t Quis veniet ad me. i. nullꝰ audebit me in uadere. sed ⁊tranꝰ induca⁊ cū ꝺr. Ecce ego induca sup te terrorē ⁊c. v Dispergemini singuli a ꝯspectu vro. ita ꝙ nullus videat aluꝫ de cetero.

f Et post hec reuer ti faciā ⁊c. ℞ ꝺr ad ali quā āmonitaꝫ ꝯsola tionē. respectu tū fu turi tpis.

g Ad idumeā ℞ Hec est scōa ps in ꝙ ponit pphēta ꝯ idumeos q̄ debuerūt filios ysrael diligere. eo ꝙ descēde runt ab esau ysrael frē ⁊ ipi ecōtrario oderūt eos. ꝓpter qꝺ dns eos infatuauit vt nescarēt uenire ꝯsiliꝫ cōtra imminens piculū. et hoc est qꝺ dicit.

h Nūq̄d nō vltra est sapia in themā. q. ꝺ. nō. ⁊ tū in illa cuita te vigebat studiuꝫ sa pientie. ⁊ q; deficiēte ꝯsilio ⁊tra piculuꝫ nō restat nisi fuga. ꝺ sub ditur. Fugite ⁊c.

a Descendite in vo raginē. i. in abyssū ma lor. Uel ad ḣram. In voraginem. i. in loca subterranea vos ab scondendo.

b Si vindemiatores ⁊c. q. ꝺ. si vindemiato res vel fures introis sent ad te aliquā tibi reliquissent. ꝛ hostes tui ita seruabunt ꝺia occḣa tua ꝙ nihil re manebit ibi nec etiaꝫ boies. ideo subditur. Uastatū ē semē ei⁹ ⁊c

c Relinque pupil los tuos. qñ enī viri occidunt seu in̄capti uitatē ducunt paruu li et mlieres relinquū tur fm modū bellandi rōnabilē. vsi in hystoria sancti silꝫ uestri ꝺr ꝙ ℞ erat statutū i bellis romanoꝝ. vt q̄cūq; occidisset infantē captali sniā puniret. p ℞ ꝙ ꝺr. Relinque pupillos ⁊c. ꝺak intelligi ꝙ oēs viri sint occidēdi vel ca ptuandi. ita ꝙ solū remaneāt mulieres ⁊ paruuli.

d Et ego fa. eos vi. ꝓpriū est enī ipi⁹ dei innocentiby in necessitatꝫ tpe puidere. ⁊ subdit rō talis puntiōis. cū ꝺr.

e Ecce qbꝫ nō erat iudiciū vt biberēt calicē. i. nō merue rāt mortis seu captiuitatꝫ penā. sicut hieremias inno cens fuit incarcerat⁹ ⁊ baruch cū ipo ad mortē quesitus vt dictū est ꝺ. ⁊ ꝓri. f Et tu q̄ inno. relinq. cū tū mul ta inq̄ fecerꝫ. cetera patēt vsq; ibi.

g In maledictio nē erit bosra. i. exēplū maledictiōis. vt cū aliq̄s maledi cet aliqui ciuitati dicat. Sic fiat de ea sicut de bo⁊. dicit aūt hic Ra. sa. ꝙ bosra est ciuitas in moab. sed pt̄ hic in puntiōe idumee. q; de ea fuit nattis vnus eḋ⁊ rex. fm ꝙ ꝺr Beſi. ⁊ ꝓri. Et regnauit p eo iacob de bosra pōt tſi dici ꝙ est alia ciuitas idumee eiusḋē tū nois. in diuersis enī terris sūt ciuitates eiusḋē nois.

h Audituꝫ audiui a dño ⁊ legat⁹ ad gētes mis sus suꝫ. Cōgregami ⁊ veīte ꝺ ea. ⁊ ꝯsurgam⁹ i ꝓliū. Ecce ei paruulū dedi te i gēti b⁹ ꝓptibilē inf hoies. Arrogātia tua decepit te. ⁊ su perbia cordis tui. q̄ habitas i cauernis petre. ⁊ apphēde re niteris altitudinē collis Cū exaltaueris q̄si aqla nidū tuū. inde detrahā te dic̄ dom⁹. Et erit idumea deser ta. Oīs q̄ trāsibit p ea stupe bit ⁊ sibilabit sup oīs pla gas ei⁹. sic̄ subuṁsa ē sodoma et gomorra et vicine ei⁹ ait dns. Nō habitabit ibi vir. ⁊ nō incolet eaꝫ filiꝰ hois. Ecce q̄si leo ascendet de supbia iordanis ad pulcritudinez robustā qz subito currere fa ciā eū ad illā. Et q̄s erit e lectus quē ꝓponā ei. q̄s ei silis mei. Et q̄s sustinebit me. ⁊ q̄s est iste pastor q̄ re sistat vultui meo. Propte rea audite ꝯsiliū dni quod iniit de edom. ⁊ cogitatōes ei⁹ q̄s cogitauit ꝺ habitato ribꝫ themā. Si nō deiece rint eos paruuli gregꝫ nisi dissipauerit cū eis habitaculū eoꝝ. A voce ruine eoꝝ

ei⁹ erūt in solitudies sempi ternas. Auditu audiui a dño. ⁊ legat⁹ ad gētes mis sus suꝫ. Cōgregami ⁊ veīte ꝺ ea. ⁊ ꝯsurgam⁹ i ꝓliū. Ecce ei paruulū dedi te i gēti b⁹ ꝓptibilē inf hoies. Arrogātia tua decepit te. ⁊ su perbia cordis tui. q̄ habitas i cauernis petre. ⁊ apphēde re niteris altitudinē collis Cū exaltaueris q̄si aqla nidū tuū. inde detrahā te dic̄ dom⁹. Et erit idumea deser ta. Oīs q̄ trāsibit p ea stupe bit ⁊ sibilabit sup oīs pla gas ei⁹. sic̄ subuṁsa ē sodoma et gomorra et vicine ei⁹ ait dns. Nō habitabit ibi vir. ⁊ nō incolet eaꝫ filiꝰ hois. Ecce q̄si leo ascendet de supbia iordanis ad pulcritudinez robustā qz subito currere fa ciā eū ad illā. Et q̄s erit e lectus quē ꝓponā ei. q̄s ei silis mei. Et q̄s sustinebit me. ⁊ q̄s est iste pastor q̄ re sistat vultui meo. Propte rea audite ꝯsiliū dni quod iniit de edom. ⁊ cogitatōes ei⁹ q̄s cogitauit ꝺ habitato ribꝫ themā. Si nō deiece rint eos paruuli gregꝫ nisi dissipauerit cū eis habitaculū eoꝝ. A voce ruine eoꝝ

tes. s Et quis erit electus. i. princeps in idumea.

t Quem ꝓponā ei. vt ei resistat ⁊ ꝓualeat. q. ꝺ. nullꝰ. eo ꝙ iste est executor mee iusticie q̄ ꝓcedens mea virtu te. ideo subditur. v Quis est similis mei. q. ꝺ. nullꝰ.

r Et quis est iste pastor. i. idumee rector.

p Qui resistat vultui meo. q. ꝺ. nullꝰ. ꝺ seq̄tur postea.

z Si non deiecerint eos. i. idumeos.

a Paruuli gregis. i. minimi de exercitu mea ⁊tute ꝓce

b Et nisi dissipauerint eiꝫ eis habitaculum. (dentes. eoꝝ. i. ciuitates ⁊ fortalicia idumeoꝝ. quasi diceret. nisi fiat ita nō credak mihi. qui tamen sum veritas ipa.

c A voce ruine eoꝝ cōmota est terra. q; rumor b⁹ statī fuit diffusus ad ḣitātes in terra. ⁊ nauigātes in mari.

a Ecce q̃si aquila ascendet ⁊ euolabit .i. rex babylonis fortiet et celeriter veniet cõtra idumeã. b Et expandet alas suas .i. acies suas. c Sup bosrã ciuitatẽ regiam. d Et erit cor fortiũ idumee in die illa .s. qñ debebũt resistere et bellare. e Quasi cor mulieris parturientis .i. pauidũ et anxium nimis. f Ad damascũ. Hic pñt ponit pphetia contra syros q̃ multa mala intulerũt iudeis .vt. xj. Reg. ⁊ iij. an plurib⁹ locis. ⁊ hoc ẽ qđ dicit. Ad damascũ erat ei ciuitas metropolis syrie. Hm qđ dr Esa. vij. Caput syrie damasc⁹ et io pphetãdo ꝺ damascus pphetizat tota tota. g Confusa (syriam. é emath ⁊ arphat. nomina sunt ciuitatũ syrie. h Quia audierũt pessimũ audiet .s. ca ptionez damasci que erat metropolis.

h Turbati sunt i mari .i. habitatores i q̃qđã insulis maris syrie ppiquis et sub eỽ dño ciuibus. ppter qđ audita vastatõe syrie turbati fuerunt. i Pre solliti. q̃escere. si potuit .s. pplis ibi habitãs timens ne ad ipsum pueniret gladi⁹. Jn heb. ãt habet Sicut mare turbatũ q̃escere nõ potuit .s. populꝰ eius in emath ⁊ arphat. et ẽ lra plana qr nõ legunt tales insule fuisse sub dño syrie. k Dissolu. est dama. p timore q̃ dissoluit virtutẽ animi ⁊ corpis. nõ subdit. Versa ẽ in fugã cẽ. l Dolores te. eam q̃si parturiẽt. q̃ patit dolorẽ maximũ et angustiã. m Quõ derelicta. ciui. laudabilẽ .i. damascũ metropolis vbi habitauerũt abũdãter ⁊ locose. in heb. hẽ. Quõ nõ est fortificata ciuitas laudabilis cẽ. que nõ fuit sufficienter munita a ciuib⁹ ⁊tra hostes. ⁊ sic intelligit qđ dicit hic. n Quõ derelinq. ciuitatẽ .s. sic imunitã vñ subdit.

n Jõ ca. ui. ei⁹ in pla. ei⁹. eo q̃ hostes ꝺ facili ĩtroibũt. o Et oẽs viri pliũ cõti. nõ potentes resistere.

p Et succendã ignẽ in mu. damasci .i. domib⁹ muro ad herẽtib⁹. q Et devorabit menia benadab. fuit enim benadab rex syrie magn⁹ et potẽs. vt habet. iij. Reg. xx. ⁊ fecit magna edificia in damasco q̃ tũc fuerũt cõbusta.

r Ad ce. Hec ẽ ps q̃rta hui⁹ ca. in qua pphetizat cõtra sarracenos. q̃ melit⁹ dicerent agareni. qr descẽdert ab abrahã pismael filiũ agar ancille. sz ipi vsurpauerũt nomẽ a sara libera. cedar ãt fuit filius ismaelis vt hr. xxv. Et qr fuit potens famosus p ipm itelligũt hic agareni. s Et ad regna asor. nomẽ ẽ ciuitatis metropolis. ẽjus etiã agareni habitarẽt ĩ tabernaculis ⁊ nõ in ciuitatibus. vt postea dicet. tñ habebãt aliquas ciuitates in quibus manebãt artifices ad faciendũ multa hoĩb⁹ necessaria. q̃ non pñt fieri in tẽtoriis cõpetẽter. sicut mõ in dño tartarorꝫ sũt aliq̃ ciuitates p̃ mercatorib⁹ ⁊ artificib⁹. sed nobiles ⁊ hoies armoꝝ habitant in cãpis et i tentoriis. q̃ autẽ dr hic. Ad regna asor. ponit plurale p singulari sicut Exo. xxij. q̃ sũt dij tui israel. et tñ ibi erat vnicũ idolũ. vel dr regna i plurali. qr sub vno principali rege erant plures reguli. t Et vastate filios orientis. sic enim nominant agareni. qr habitabãt in pte orientali respectu iudee.

v Tabernacula eoꝝ cẽ. q̃ sicut dictũ ẽ. habitabãt i tabernaculis gregib⁹ suis. ⁊ de pastu vne regiõis trãsferebãt tentoria sua ad aliam.

x Jn voraginẽ. sedete .i. in locis occultis subtraneis. Vbi chaldei nõ pñt vos invenire. y Jnuit enim cõ(mutra vos nabucho. rex babylonis cõsiliũ cuius diffinitõ fuit vos debellare ꝺ ices bellatorib⁹ suis.

z Consur. et ascendam ad gẽtẽ q̃etã. q. d. de facili poterit debellari. qr nõ cauet sibi.

a Non ostia nec vectes. .i. nõ habitabãt in fortaliciis. sed in campestribus. b Soli habi. (pistant. .i. nõ habent cum aliis gentib⁹ confederationẽ a quib⁹ auxilium. nõ subdit. c Et erunt cameli eoꝝ ꝯ. et qr non restat eis nisi fuga subditur. d Et dispergã eos in oẽm ventũ. quia hoc Qui sũt (mines fugientes vadunt ad diuersas ptes. attonsi. in comã. agarenes enim tũc habebãt capillos rectos ad modũ pugilũ. vt dicunt exposit⁹ nostri. ũ hebreo habet sic. Et dispdam eos in oẽm ventũ angulatos angulos .i. fugatos vsq̃ ad terre angulos. vt exponit Rasa. f Ee erit asor. ciuitas supradicta. g Habi. vra h Quod factuz (conũ. tanq̃ destructa sine reparatione. é. Hec est quinta ps huius capituli in qua pphetizat cõtra elamitas. et ponit primo ips hui⁹ revelatiõis facte hieremie cum dicit. Jn principio regni sedechie. et subditur pphetica cum dicit. i Ecce ego confringã arcũ elam. .i. eius ptãtem. q̃ dissignatur p arcũ eo q̃ erat optimi sagittarij. k Et inducam sup elam quatuor ventos. .i. aduersarios a quatuor ventis.

l Et ventilabo eos. efficiendo eos longe a terra sua. cetera patent vsq̃ ibi. m Et ponã solium meũ in elã.

cõmota est terra. clamor in mari rubro audit⁹ ẽ vocis ei⁹. n Ecce q̃si aq̃la ascẽdet. ⁊ euolabit. o ⁊ expandet alas suas sup bosrã. p Et erit cor fortiũ idumee i die illa. q q̃si cor mulieris parturientis. r Ad damascũ. Cõfusa ẽ emath ⁊ arphath. s q̃ auditũ pessimũ audierũt. t Turbata sũt in mari. ꝺ solitudie q̃escere nõ potuit. u Dissoluta ẽ damasc⁹. vsa i fugã tremor apphẽdit eã. Angustia et dolores tenuerũt eã q̃si parturiẽtẽ. v Quõ ꝺreliq̃runt citarẽ laudabilẽ. vbe letitie. x Jõ cadẽt iuuenes ei⁹ i plateis ei⁹. y ⁊ oẽs viri pliũ ꝺficiẽtur in die illa ait dñs exercitũ. z Et succẽdaz ignẽ i muro damasci. ⁊ devorabit menia benadab. a Ad cedar et ad regna asor. q̃ percussit nabuchõ. rex babylonis. b Hec dicit dñs. Surgite ⁊ ascẽdite ad cedar. ⁊ vastate filios orientis. c Tabernacula eoꝝ ⁊ greges eoꝝ capient. pelles eoꝝ ⁊ oĩa vasa eoꝝ camelos eoꝝ tollẽt sibi. et vocabunt sup eos formidinẽ in circuitu eius. d Fugite. abite vehemẽter. e in voraginibus sedete q̃ habitatis asor ait dñs. f Jnijt ei cõsilium nabuchõ. rex babylonis cõsiliũ. ⁊ cogitauit adũs⁹ vos cogitatiões. g Cõsurgite ⁊ ascendite ad gẽtẽ quietã ⁊ habitantẽ confidẽter ait dñs. h Nõ ostia nec vectes eis. soli habitant. i Et erũt cameli eoꝝ in direptionẽ. ⁊ multitudo iumentoꝝ in prẽdã. k Et dispergã eos in oẽm ventũ q̃ sũt attonsi in comã. ⁊ ex oĩ clinio eoꝝ adducã interitũ sup eos ait dñs. l Et erit asor in habitaculũ draconũ. deserta vsq̃ in eternũ. Non manebit ibi vir. nec icolet eã filius hois. m Qđ factũ ẽ verbuz dñi ad hieremiã pphetam aduersus elã in principio regni sedechie regis iuda dicẽs. n Hec dicit dñs exercituum. Ecce ego confrigã arcuz elã ⁊ sumã fortitudinẽ eoꝝ. o ⁊ inducã sup elaz quatuor ventos ab iiij. plagis celi. et dispergam eos in oẽm ventum istum. et non erit gens illo quo non veniant fugientes de elam. p Et ponã solium meum in elã. q Et perdam inde regem et principes. dicit dñs. r Postea autem reducam captiuitatem elam. dicit dñs.

id ē dabo dñium eī alteri. cui' solū erit meū inq̄ntū po
testate ⁊ auctoritate mea obtinebit. in hebreo habeť. Et
ponā sedē meā. i. obsidionē meā in elā. vt expōit Ra. sa.
et dēlla obsidio dñi eo q̄ dñs instigauit eā fieri.

n In nouiſſ. aūt die. re ſa. capti. elā. illud eīm regnū fuit
poſtea ſparatū p ma
gnum tempus.

In caplō. xlix. vbi
dī in poſtil. ō ſubdiť.
Cur igiť hereditatē.
Additio. l.

m Elchom in he
bre. ſignificat
ſemp idolū
ammonitaꝝ ſed mal
chā alias melchor ſi
gnificat regem eoꝝ et
aliorū quorūcunq̄ ō
quibus agit.

In eo. ca. vbi dicit
i poſtil. Dicit aūt hic
Ra. ſa. q̄ boſra.
Additio. li.

q Quod aūt boſ
ra ſit ciuitas ī
idumea ō p̄cipibus
patet Eſaie. xxxiſ. vbi
dī quis eſt iſte qui ve
nit ō edom tinctis ve
ſtibus de boſra. et ſic
de aliis multis locis

Capitulū. L.

v Erbū (Hiere
mias ꝓpheta
uit cōtra gentiles. hic
vltimo prophetizat ō
babylōios. tuz q⁹ ma
g̃ carca eos īmoratur
tū q⁹ p ō hec ꝓpheta
ſeqnti ſe mag s con
tinuať et videtur. ⁊
diuidiť in duas. quia
p̄ma pomť deſtructō
chaldeoꝝ verbis pla
nis. ſecdo magꝭ pabo
licis cap. ſe. Prima ī
tres. q⁹ primo pomť deſtructio chaldeoꝝ. ſecdo deſtru
ctionis ratio. ibi. Qm̄ exultatis. tertio ōſtruentū cōdi
tio. ibi. Ecce ppls. Prima adhuc in duas. q⁹ p̄ma deſcri
biť chaldeoꝝ interit⁹. ſecdo iudeoꝝ reditus. ibi. In dieb⁹
illis. Luca primū dī. b Annūciate in gen. tanq̄ mi
rabile factū omnibus. c Leuate ſig. i. ponite veſtrū
aduerſariꝝ ſup portas babylonis in ſignū captiōis. ō
ſubdiť. d Dicite tē. marodach. dicunt expoſitores
aliqui. q⁹ p marodach intelligiť balthaſar. quē interfece
rūt ipſe et medi Daſi. v. et dicit marodach. q⁹ fuit filius
euilmarodach. talia eīm noīa aliqñ variaňt in medio. ſic
guilhelm⁹ ⁊ guilotus ſunt idē nomē. Ra. ſa. dicit q⁹ ma
rodach eſt hic nomē idoli ſicut et bel. q̄ dicunť hic ꝓfuſa
et deuicta. q⁹ manifeſte apparuit. q⁹ nō habebāt ptātez
ſalmandi ſuos cultores. e Qm̄ aſcendet contra eam
gens ab aquilone. i. a media ⁊ pſide. q̄ vergūt ad aquilo
nē reſpectu babylonie. f Qm̄ ponet terrā eī⁹ in ſoli
tudinē. quia babylonia tūc ōſtructa nō fuit poſtea reedi
ficata. ſicut habeť infra eo. ca. et Eſa. xiiſ. g In dieb⁹
illis. Dic aūt deſcribiť iudeoꝝ redit⁹. q⁹ poſt deſtructiōꝝ
baaylonie. cyrus primo anno regni ſui dedit iudeis licē
tiam reuertendi in iudeā. i. Hieſdre. i. et hoc eſt q̄ dī.

g In diebus illis ꝛc. venient filij iſrael ipſi et fi. iuda.
regno eīm iſrael captiuato p ſalmanaſar aliqui euaſerūt
qui poſtea in regno iude habitauerūt et ſic cum filijs iu
da ducti fuerūt in ba
bylonē cū eis redierūt.

i Et flentes p̄ gau
dio ſeu ex contritione
p̄cedentium peccato
rum. ꝓpter q̄ fuerant
captiuati.

l2 Properabunt et
dominū deū ſuū que
rent p debitū cultuz.
vſi. i. Eſdre. iij. dicit q⁹
venientes in vltīm ere
xerūt ibi altare domi
no offerentes ſup illō
holocauſtum domo
mane et veſpere.

l Et apponēť ad do
minū federe ſempiter
no. quia poſtea nō le
gunť iudei a deo per
idolatriā declinaſſe.
niſi aliqui pauci tēpo
re machabeoꝝ et ma
gis violentia q̄ vo
luntate. Sciendum
q⁹ in hebreo hic habe
tur. Federe in ſeculū.
q̄ non ſemp impor
tat ꝓpetuitatē. ſed du
rationem notabilem
m Quod nulla ob
liuione delebitur ī he
breo haberur. Quod
obliuiōi nō dabitur.
q̄ eſt intelligendum
vſq̄ ad tp̄s aduentuz
quo tpe fuerūt a deo ſe
parati. ꝓpter ſuā īcre
dulitatē. et ſic intelli
gitur q⁹ obliuioni nō
dabiť vſq̄ ad magnū tp̄s a reditu eīm captiuitatis baby
n Bzer (lōice vſq̄ ad tp̄m fluxerūt āni circiter. ccc.

pditus factus eſt pplus meus in captiuitate babylōica.
⁊ ſubdiť cauſa. o Paſtores eoꝝ. ſ. reges ſacerdotes
et falſi ꝓphete. p Seduxerunt eos. vt ptz ex pdictis
in hoc libro in plurib⁹ locis. q Fecerunt eos vagari
in mōtibus. i. cultu idolorum. q̄ in talib⁹ locis ponebā
tur. r Obliti ſunt cubilis ſui. i. templi dñi. q̄ dice
batur cauſa ſiue cubile fideliū. et q⁹ ꝓpter q̄ frequenter
traditi fuerunt iudei in manibus hoſtiuz. ideo ſubditur.
s Omnes qui inuenerūt ꝛc. Non peccauim⁹ ꝛc. ex hoc
eīm q⁹ iudei ꝓpter offēſaz dei tradebanť in manibus ho
ſtium. dicebant hoſtes ſe non peccare tractando eos cū
minima crudelitate ſed hoc non eſt verum. quia deus
actibus malorum bene vtitur in bonum. ſicut p demo
nes exercet ſuam iuſticiam in damnatos.

t Recedite de me. baby. vos iudei p cyrum licentiādi.
v Et eſto. quaſi hedi ante gregem. i. leteanter redite in
iudeam. x Qm̄ ecce ego ſuſcitabo ꝛc. p aduentuz eīm
perſarum et medorum fuit capta babylonia et ex conſe

quenti data iudeis licētia.cetera patent in litera.

a Cū exultat.Hic ponit destructiōis babylonice rō. ⁊ est duplex.vna ꝓpter crudelitatē erga pplm iudaicum. alia ꝓpter impietatē erga dām.scda ponit ibi. Vox fugientiū. Prima adhuc diuidit in duas.q; ad destructionē chaldeoꝝ secuta est liberatio iudeoꝝ. ō primo ponit primū.scdo scdm.ibi. Eret dispersus. Circa primū dr.

a Cū exulta.in debellatione ppli mei.

b Et mag. loq̄mini. attribuētes ḃ vre vir

c Stultus (turtes hereditatē meā.i.iudeā eo q̄ ibi viguit diuus

d Cū effu (cult si esset. ad lacerandū ppm meū.

e Sicut vituli sup herbā. ad eū deglutiendū. in heb. dr. Ut vitula teruns. q̄ pedibus suis messem ⁊ tritu. ⁊ ore suo comedit.

f Et mugi. vt tauri ad ipm ap̄li⁹ terrendū.

g Cōfusa est mēs ⁊ ad est babylon metropolis ī regno chaldeo

h Et adeqta (oīū pul.i. detecta ī terrā.

i Ecce nouissima erit. q̄ solebat esse pria inter omēs ciuitates.

k Et desta.ab boibꝰ

l Innia. q; null⁹ au debuit trāsire ꝓpter serpentes ⁊ dracones ibi habitantes.

m Et arens. q; eu phrates transies per eā fuit denat⁹ ab alueo suo p persas ⁊ medos eā obsidētes. ita q; p alueū siccū intrauerūt ciuitatem.

n Ab ira dñi nō habitab. a vindicta dei factū est q; de cetero nō habitet. vt ꝓdictū est.

o Dis q̄ trā. p bab. stupebit. de destructiōe tante ciuitatis.

p Et sibilabit. deridēdo

q Preparamini ptra bab. (do supbiā eius ꝓcedentē. p circuitū ⁊c. ita q; nullus possit state ad ꝓpugnacula ad eius defensionē

r Clama. aduer. eā exhortādo bellato

s Ubiq; dedit manū. i. vbiq; q̄sunt au (res ptra eaz. ꝓtiū ⁊ non inuenit. sicut infra in fine libri. egypto dedimus manū ⁊c.

t Sicut fecit destruēdo crudeliter alia regna.

v Facite ei. eā destruendo.

r Dispdite satorē ⁊c. i. reddite terrā in circuitu eius deserta ⁊ incultā.

y A facie gladij colūbe. i. ꝓpter crudelitatē regis babylonis q̄ dr colūba. nō a caretia felis. ⁊ sagacitate. sm Osee Ephraim colūba seducta ⁊c. In heb. dr. A facie gladij vi nosi. i. sanguie babyloniorū inebriati. ⁊ p ḃ intelligit gladius medoꝝ ⁊ persarū. dicto hebraica sic posita. s. iona.

Sagitta eius qui viti fortis interfector. nō requiescet vacua

Erit chaldea in ꝓdā oēs vastatores eā repiebūtur ait dñs.

Cū exultat ⁊ magloq̄mini dirupiēres hereditatē meā quā effusi estis sicut vituli sup herbā. ⁊ mugistis sicut tauri.

Confusa est mēs nimis ⁊ adeqta pulueri q̄ genuit vos.

Ecce nouissima erit in gētibus. ⁊ deserta inuia ⁊ arēs.

Ab ira dñi nō habitabit. sed redigetur tota ī solitudiez.

Omis q̄ trāsibit p babylonē stupebit ⁊ sibilabit sup vniuersis plagis eius.

Preparamini ō babylonē p circuitū. oēs q̄ tenditis arcū debellate eā. nō parcatis iaculis. q; dño peccauit.

Clamate aduersus eā. Ubiq; dedit manū. Ceciderunt fundamenta eius. destructi sūt muri eius. quā vltio dñi ē. Ultionē accipite de ea. Sicut fecit facite ei.

Disperdite satorē de babylone. ⁊ tenētē falcē in tpe messis.

A facie gladij colūbe.

Unusq̄sq; ad ꝓpm suū conuertet. ⁊ singuli ad terrā suā fugient.

Eret dispersus israel. leones eiecerūt eū. Primus comedit eū rex assur. iste nouissimus exossauit eū nabuch. rex babylonis.

Propterea hec dicit dñs exercituū de⁹ israel. Ecce ego visitabo regē babylonis ⁊ terrā eius sicut visitaui regē assur. ⁊ reducā israel ad habitaculū suū. Et pascet carmelus ⁊ basan et in monte ephraim ⁊ galaad saturabitur aīa eius.

In diebꝰ illis ⁊ tpe illo ait dñs q̄rent iniquitas israel. ⁊ nō erit ⁊ peccā nō inuenient. quā ꝓpicio eos quos reliquero.

Sup terrā dissentiū ascende. ⁊ sup habitatores eius visita. Dissipa ⁊ interfice q̄ post eos sūt ait dñs. ⁊ facito ꝑcta oīa q̄ ꝑcepi tibi.

Vox belli in terra. ⁊ ꝓteritio magna.

Quō ꝓfractus est ⁊ ꝓtritus malleus vniuerse terre.

Quō vsq; ē in desertū babylon in gētibus.

Illaqueaui te. ⁊ capta es babylon et nesciebas. inuēta es ⁊ apprehensa. quā dñm ꝓuocasti.

Aperuit dñs thesaurū suū. ⁊ ptulit vasa ire sue. quia opus est dño exercituū in terra chaldeoꝝ.

Venite ad eam ab extremis finibus. aperite eā quasi horrea. ⁊ ad colūbā ⁊ vinositatē vt dictū est ⁊c. ⁊ exterminate eā. ⁊ ne sit ei reliquiū.

z Unusq̄sq; .s. alienigenaꝝ in babylone existentiū.

a Ad pplm suū conuer. de babylone recedendo.

b Erat dispersus. idcirco fuit descriptū liberatio iudeoꝝ q̄ secuta est ad destructionē chald. oꝝ. ꝓmittit tñ ei⁹ captiuatio cū dr. Erat dispersus israel. i. ductus ad diuersa loca extra terr

c Leones. i. (rā suā reges crudeles.

d Et eiecerūt eū. ⁊ q̄ fuerunt illi subdit.

e Primus eoꝝ rex assur. q̄ captiuauit decē tribus. nūj. Reg. xvij

f Iste nouissimus exossauit eū nabuc. q̄ destruxit birim ⁊ tēpiū. vbi erat fortitudo populi tpaliter ⁊ spūaliter. sicut fortitudo corporis est in ossibus.

g Propterea ⁊c. Ecce ego visi. re. babylonis debitā penā infe

i Et pasce. (rēdo. carmel⁹ ⁊ basan. i. viuet abūdanter de bonis terre sue.

k In diebꝰ illis ⁊c queret⁹ iniq̄tas israel. i. idolatria ꝓter quem fuerat captiuat⁹.

l Et nō erit. q; post redit⁹ captiuitatē babylonice nō legit populus ad idolatriam declinasse vt dictus ē in pria. Cōsequēter restituitur ad destructiō babylonis cū dr.

m Sup terrā dominantiū. babylonioꝝ q̄ multis regnis dominabant. vt ḃ. dr. Rebellantiū. rebellauerant enī dño tēpiū eius destruendo.

n Ascende. tu exte.

o Et sup habitatores ei⁹ visita. in malum. nō subdit.

p Dissipa ⁊ interfice ⁊c. ptrit⁹ est malleus terre. i. rex babylonis q̄ contriuerat multas gentes

q Quō versa est in desertū. ⁊ (sicut malleus lapides. subdit modum.

r Illaqueaui te. te capiendo nō a te improuiso. sicut anis laqueo capit. medi enī ⁊ perse longe a babylone fecerūt fluuiū euphraten q̄ currebat p ciuitatē q̄ eā diuerteret. ⁊ sic p alueū vbi nō erat nuruus. trauerūt repente.

s Inuēta es ⁊ apprehensa. ab aduer

t Cū dñm ꝓuocasti. q. d. nō est opinio (sanctis tuis. humana. sed vindicta diuina. ideo subditur.

v Aperuit dñs thesaurū suū i. mala pene in sua ꝑsentia nobis occulta ꝓparata tibi ptulit in effectu.

r Venite ad eam ab extremis finibus. i. a longinquis valde partibus vnde collectus fuit exercit⁹ cyri ⁊ darij.

y Aperite vt exeant qui concalcent eam. i. remouete

impedimēta exercituū medoꝝ et pſaꝝ.ō ſubdit.
a Tollite ō via lapides. redigite in aceruos. ſra hebraica ad ſalutē ſenſuꝫ reducit q̄ talis ē. Aptate portas ſcz̄ babylonis eas frāgendo.
Cōculcate ſicut aceruos. i. frugū q̄ ceteris dūtm̄ area et terunt pedib⁹ aī altū i terra illa ad granum excutiēdū. q. d. ſic cōculcate babylōis pp̄lm̄ ꝛ iſte ſenſus magis conſonat ſrē p̄cedēti ꝛ ſubſequēti et ptz de ſe.
b Vox fugi. hic ponit ſcda cā deſtructōnis babylōice q̄ ē impietas ⁊ deū deſtruēdoꝝ tēplū. ſi ei deū verū ipm̄ reputaſſet ei⁹ tēplū ſi ꝛbuiſſent et hoc ēq̄ dicit.
b Vox fugiē. cē. q. d. ad hoc diuinit⁹ fuerūt aliq̄ in babylone a morte p̄ſeruati vt agnoſcerēt ꝛ ohterēt babylonē deſtructam in vltionē deſtructionis tēplī dñi. ceteraꝑ patēt. vſq̄ ibi.
c Et nu. l'euadat. ſ. de illis q̄s de⁹ p̄ordinauit interfici. q. plures morte euaſerūt vt p̄dictū eſt imediate.
d Quia ō dñm ereta ē deſtructōz ir'm̄ ſue virtuti ip̄utādo ꝛ tēplū dñi ꝛcremādo.
e Aduerſus ſanctuz iſrael. i. aduerſus deū q̄ colit ab iſrael ſiē ſanct⁹ ſcētoꝝ. ceteraꝑ patēt
f Ecce ego (vſq̄ ibi. ad te ſupbe. tu rex babylonis q̄ faciebas te adorari ſiē deū Daſi. ij. g Et deuo. oīa in cir. eius. q. medi ꝛ ipſe nō ſolū deſtruerūt vrbes. ſed alia q̄ erant in circuitu vrbi
h Hec dicit. cum. ſtē cōſequēter ponit liberatio iudeoꝝ cōſequta ad deſtructōem chaldeoꝝ. a quib⁹ dure tractabant. ideo dicit Calūniā ſuſtinētes. ſubdit eoꝝ liberatio virtute diuīa. Redemptor eoꝝ fortis ꝛc̄. ſtūcie. i Hefen. cām eoꝝ. eos liberādo. ꝛ chaldeos puniendo ſequit. l Gladi⁹. ſ. medoꝝ et pſaꝝ.
m Ad chaldeos. deſtruēdos.

vt exeāt q̄ habitēt eā. ⁊ Tollite de via lapides ꝛ redigite in aceruos. ꝛ interficite eam. nec ſit quicq̄ reliquū diſſipate vniuerſos fortes eius. deſcēdant in occiſiōz
Ue eis q̄ venit dies eoꝝ tp̄s viſitatōis eoꝝ. b Vox fugientiū et eoꝝ qui euaſerūt de terra babylonis. vt āūciēt in ſyon vltionē dñi dei nr̄i. vltionem templi eius.
Annūciate in babylōz plurimis omnib⁹ qui tendunt arcū. Conſiſtite aduerſus eam p gyrū. ⁊ nullus euadat. Reddite ei ſm̄ op⁹ ſuum iuxta oīa q̄ fecit facite illi. q. ꝛ ō dñm erecta eſt. c ad uerſuz ſanctū iſrael.
Jccirco cadēt iuuenes ei⁹ in plateis eis. ꝛ oēs viri bellatores eius p̄ticeſcēt in die illa. ait dñs.
d Ecce ego ad te ſupbe dicit dñs de⁹ exercituū. q. veniet dies tu⁹ tp̄s viſitatōis tue.
Et cadet ſupbus ꝛ corruet. ꝛ nō erit q̄ ſuſcitet eum et ſuccendam ignē in vrbib⁹ eius. ꝛ deuorabit omnia in circuitu ei⁹.
e Hec dicit dñs exercituū.
Calūniā ſuſtinent filij iſrl ꝛ filij iuda ſil. Oēs q̄ cepерūt eos tenēt. nolūt dimittere eos. Redēptor eoꝝ fortis. dñs exercituū nomen ei⁹.
Judicio ſ defendat cāz eoꝝ. vt exſtreat terrā ꝛ ꝛmoueat hītatores babylonis.
f Gladius m ad chaldeos ait dñs ꝛ ad hītatores babylonis ꝛ ad p̄ncipes ꝛ ad ſapiētes eius.
n Gladi⁹ ad diuinos eius. q̄ ſtulti erunt. Gladi⁹ ad fortes illius. q̄ timebūt.
Gladi⁹ ad eq̄s ei⁹. ꝛ ad curr⁹ ei⁹ ꝛ ad oē vulg⁹ q̄d ē in medio ei⁹. ꝛ erūt q̄ſi mulieres. Gladius ad theſauros ei⁹ q̄ diripiēt.
o Siccitas ſup aq̄s eius erit. et arefcēt. q. terra ſculptiliū ē. ⁊ ī portētis gloriāt.
p Propterea habitābūt dracones cū fatuis ficarijs et habitābūt in ea ſtructōes. Et nō ī habitabit vltra vſq̄ i ſempiternū nec edificabit vſq̄ ad generatōez et generatōez.
Sic ſubuertit dñs ſodomā ꝛ gomorrā et vicinas ei⁹ ait dñs. Nō habitabit ibi vir. ꝛ nō incolet eā filius hoīs.
q Ecce pp̄ls veniet ab aq̄lōe ꝛ gēs magna ꝛ reges multi ꝛſurgēt a finib⁹ terre.
r Arcū et ſcutū apphēdent. crudeles ſūt ꝛ imiſericordes. s Vox eoꝝ q̄ i mare ſonabit. ꝛ ſē eq̄s aſcēdēt ſiē vir par⁹ ad p̄liū ō te filia babylō.
t Audiuit rex babylōis famā eoꝝ ꝛ diſſoluta ſunt man⁹ ei⁹.
u Anguſtia apphēdit eū. dolor q̄ſi ptu tiētē.
v Ecce q̄ſi leo aſcēdet. ⁊ ō ſupbia iordanis ad pulcritudiez robuſtā. q. ſubito currere faciā eū ad illā. Et q̄s erit electus quē p̄ponaz ei⁹. Quis enī ſit ſimilis mei ꝛ q̄s ſuſtinebit me.
Et quis eſt iſte paſtor qui reſiſtat vultui meo.
x Propterea audite conſiliū dñi q̄d mēte concepit aduerſum babylonē ꝛ cogitatōes eius quas cogitauit ſup terrā chaldeoꝝ

nos ei⁹. q̄ velut a ōmnib⁹ falſa babylonis diuinabāt. eis ſecuntarē. p̄mittēdo. ō ſequit. ō Qui ſtulti erūt q. ſrūū apparuit p effectū. ceteraꝑ patēt vſq̄ ibi.
p Siccitas ſup aq̄s ei⁹ q. medi et ipſe ſic, cauēt alueū euphratis mō p̄dicto.
q Quia. ter. ſcal. ē. id eſt diuerſis idolatrijs dedicata.
r Et in poz. glo. i. in falſis figmētis. vt dicit glo. i. heb. habetur In eū gloriat. i. ō vt idolo gigantū. vt dicēs Propter (Ra. ſa. ea bitabunt dra. q̄ habitāt in locis ruinoſ et deſertis.
t Cū fatu. ficarijs. id ē faunis et ſaturis. vt dicit hugutio qui ſunt hoies ſilueſtres vel ſm̄ alios demōes in tali effigie apparētes ceteraꝑ patēt ex ſu pradictis.
v Ecce pp̄lus. ſic ponit deſtructiū conditio. et primo ex regione cū dr. Ecce populus venit ab aq̄lōe. ſcdo a ſtatura cū dicitur. Et gens magna. hoīes enī aq̄lonares ſunt matoris corpis q̄ auſtrales. tertio a multitudīe. ibi. Et reges multi. q̄rto ab armoſitate ꝛ crudelitate. cum dr. Arcū ꝛ ſcutū ꝛc̄. q̄nanto enī hoīes ſunt magis aq̄lonares tāto plus habent de ſanguine. ꝛ ſē magis aioſi et iracundi. r Vox eoꝝ q̄ſi mare ſonabit. et multitudine hoīm̄ ꝛremituꝝ rmoꝝ.
y Audiuit rex babylo. fa. eoꝝ. i. poteris cō
s Et diſ (citiōibus. ſo ute ſunt man⁹ ei⁹ p̄ rumore.
z Anguſtia appreſ hendit eū. in aio in
a Dolor q̄ſi (tertius. parturien. in ſenſib⁹ ceteriūs.
b Ecce q̄ſi leo aſcendet. iſte populus cō

i Judicio. i. ſm̄ ordinē ſue iuſtīcie. k Defen. cām eoꝝ. eos liberādo. ꝛ chaldeos puniendo ſequit. l Gladi⁹. ſ. medoꝝ et pſaꝝ.
m Ad chaldeos. deſtruēdos. n Gladius ad diuiſtra babylonē. c Le ſuperbia ioz. cē. exponatur ſicut ſupra. xlix. hoc excepto q̄ ibi dicit cōtra idumeā. hic aūt contra babylonē vſq̄ ad finē huius capituli.
Jn ca. l. vbi dr in poſtilla. Z faciē gladij colūbe.

M hebreo nō habet hic aliq̄ dictio Additio
i equinoca ad colūbā ⁊ ad vinositatē. ꝫ solū signat
colūbā ad lr̄az et exponat sic. s. ⁊v. i additōe. La. LI.
Ec dicit dñs. De scripta babylonis destructōne
h nō plano. hic describit mō magis pabolico. ⁊ di
uidit i duas.
q̄ prio describit sub
pabola. vbi. scdo sub
parabola facti. ibi. v
bū qđ pcepit. Prima
in duas q̄ prio ponit
tur parabolica descri
ptio. scdo pōit expla
natio. ibi. Acute sa
gittas. Prima in du
as fm duas pabolas.
scda ibi. Calix aure⁹.
Prima pabola ē d vē
to pestilēte. p quē in
telligitur exercit⁹ me
dorū et plaz ad dstru
ctionē venies babylo
nis cum dr.
b Ecce rē. leuauerūt
cōtra me. tēplū meuz
cōburēdo tpe nabuc.
et vasa mei cult⁹ bu
mānis vsibus applicā
do tpe balthasar Da
niel. v.
c Quasi ven. pe. scz
exercitū medoz et per
d Et mittā in (lay.
baby. ventilatores. scz
cyrū et darū. exercit⁹
rectores.
e Et vētilabūt eam
rē bona ei⁹ rapiēdo ⁊
eā destruēdo.
f Nō tēdat. sic hēt
libri correcti.
g Qui tēdit arcū su
um rē. q. d. pedites
sagittarii et eq̄tes lo
ricati nō poterūt de
fendere babylōes. fm
hebreos lr̄a talis est.
Attēdat tendens ar
cū suū ⁊ nō valebit lorica. ⁊ ē modus loq̄ndi vehemētis.
vbi ptz aliq̄d supplere. sicut. ij. Regū. v. qđ fuerat in die
illa q̄ percussisset iebuzeū subintelligendū ē. fiet mgē mili
tie. et hoc mō cū dicit hic. Attēdat subintelligit bellato
rē babylonicū. Tēdens arcū suū. s. q̄libet sagittari⁹ de ex
ercitu cyri et darij. ⁊ nō valebit lorica. s. babylōioz ad su
stinendū ictū. ⁊ huic sensui magis ꝓsonat lr̄a sequēs cuz
dicit. Nolite pcere rē. huic⁹ destructōis subdit vna cā cū
dr. h Nō fuit viduat⁹ rē. i. derelict⁹ ab eo totalit
q̄ licet pmiserit pplm suū affligi et captiuari a chaldeis.
tū postea vindictā accepit. ideo subdit i Fugite ē me
dio babylonis rē. et ptz lr̄a. i Calix. Hic ponit scda
parabola. s. calicis aurei inebriantis gentes. p quē design
at rex babylonis q̄ potū doloris multis gēt⁹ ꝓpinauit. et q̄ hoc fecit crudeliter et supbe. attribuēs sue vir
tuti qđ fiebat virtute dei. ideo factū ē sibi simile fm ordinez
l Tollite re. (diuine iusticie. et fm h ptz lr̄a ysaie ibi.
ponā. i. medicinā ad dolorē ei⁹ sanādū seu mitigandū. et
nisi dextera terint eos puuli
gregū. nisi dissipatū fuerit
cū ipis hitacalū eoz. A vo
ce captiuitatis babylonis
cōmota ē tra. ⁊ clamor in
gentes auditus est. .LI.
Ec dicit dñs b Ecce
b ego suscitabo sp̄ba
bylōez ⁊ sp̄ hitatores
ei⁹ q̄ coz suū leuauerūt ꝛ me
q̄si vētū pestilētē. c ⁊ mittā
in babylonē vētilatores. d ⁊
ventilabūt eā. Et demoli
ent terrā ei⁹. qm̄ venerūt sup
eā vndiq̄ in die afflictōis
ei⁹. e Nō tēdat q̄ tendit arcū
suū. ⁊ nō ascēdet loricatus.
Nolite parcere iuuenibus
ei⁹. interficite oēz malicię ei⁹.
Et cadēt interfecti i terra
chaldeoz. ⁊ vulnerati i ꝛgi
onib⁹ ei⁹. f Nec nō fuit vi
duat⁹ isr̄l ⁊ iuda a dño deo
suo. dño exercituū. terra ām
eoz repleta ē delicto a sctō
isr̄l. g Fugite de medio baby
lōis vt saluet vnusq̄sq̄ aiaz
suā. Nolite tacere sp̄ iniq̄ta
tē ei⁹. qm̄ tps vltiōis ei⁹ est
dño vicissitudinē ipe retri
buet ei. h Calix aure⁹ babylō
loquit̄ ironice. vt subdit. m Curauim⁹ baby. rē. ⁊ lo
quit̄ scriptura ad modū medici totaliter desperātis d sa
natōe infirmi. q̄ tunc dimittit eū. dicit tū glo. q̄ verbuz
ē angeloz ad custodiā babylonie deputatoz. dimittentiū
eā tpaliter affligi. ex quo viderūt sup d volūtate dei. idō
n Cōfi pue (subdit.
nit vsq̄ ad ce. iu. ei⁹.
id ē coram deo.
o Protulit do. iust.
nras verbū est ppheta
te in psona redeuntiu
um de babylonica ca
ptiuitate ꝓfidentiū se
liberatos p meritum
hieremie. ezechielis.
et danielis. et aliorū
sanctoz illi⁹ tpis ⁊ etiam patrū antiq̄.
p Acute. hic ostit po
nit dictay pabolay ex
planatio et primo pri
me. scdo scde. ibi. Col
ligite. Prima in duas
q̄ prio pōit explana
tio. secūdo dicti cōfir
matō. ibi. Iurauit. pri
ma pabola significa
bat exercitū medoz⁹
et plarum p babylo
niā destruēdā. hoc ūt
fuit maxime p artē sa
gittādi. ⁊ tō explanās
modū destructōis dicit
Acute sagittas rē.
q Cum vltio dñi est
in cui⁹ ꝓtēptū balthā
sar vasa templi. q
dedicata cōib⁹ vsib⁹
r Ultio (applicauit.
templi sui. qđ nabuc.
cōbussit.
s Sup mur. baby.
leuate signuz rē. q. d.
q̄tumcūq̄ babylonij
se disponāt ad defen
dēdū tū nihil eis va
lebit nō sequit. Quia
cogitauit dñs ⁊ fec rē
t Que habitas sup aq̄s mltas hoc dr. q. euphrates flu
uius magn⁹ trāsibat p ciuitatē ante ei⁹ destructōz.
v Locupleti in thesauris de diuersis. puntijs crudeliter
cōgregatis. x Venit finis tu⁹ pedalis pōsionis mee
q. d. tu es xpe casum. sicut arbor. cui ē sola mēsura pedis
pscindenda. in hebreo habet. Venit finis tu⁹ mēsura ra
pine tue. id est fm mensuram peccati tui. rapiendo cru
deliter bona aliorum. et iste sensus magis consonat lite
re precedenti. vbi dicitur Locupleti in thesauris.
y Iurauit dominus. Hoc consequēter ponit confirma
tio dicti. ⁊ hoc diuino iuramento cuz dicit. Iurauit do
minus exercituum. i. angelorum.
z Per animā suam. i. p seipsum. q. spūs est deus. Job.
vlt. non enī habet maiorē p quem iuret. ideo iurat p se
ipsum Genes. xxij. Et p metipsum iuraui dicit dominꝰ.
5 Cum replebo te. babylonem.
a Adominibus. tibi aduersantibus.
b Quasi bruco. qui incedit cum magna multitudine

a Sup te celeuma cantabit. est aut celeuma cāticū vindemiatorū. ꝛ p hoc designat gaudiū medoꝝ ꝛ persaꝝ in effusione sanguinis chaldeoꝝ. ꝛ depdatiōe eoꝝ. b Qui fecit terrā. hoc referꝛ ad illud qđ dictus est. Iurauit dñs. c In fortitudine sua. i. potēcia infinita q̄ requirit ad creationem.

d Et ppa. orbē. i. gubernat. e Pm (bernauit. dentia sua extēdit celos. q̄ ad modū tenoris videnf extendi sup f Dante eo (terrā. voces. i. sapiente. g Vulti. aque i celo. i. aereo in q̄ generāt. h Qui leuat nubes ab extremo terre. terre. i. ab oceano terrā habitabilē termināte. inde enī p maiori parte eleuanf exalationes humide q̄ condensanf in nubes. i Fulgura i pluuiaz fecit. pluuia enī abundans facit cessare fulgur. k Et pduxit (gurgit vel. de thesau. sui. id ē de locis horribilibus occ l Stulc' ic. (auctor. a s. sa. ꝛ loquitur de scia superstitiosa cuiusmodi est nigromātia ꝛ eius partes. ꝛō subditur. m Cōfusus ē ois cōflator in sculptili. ꝛ loqꝛtur de imaginibus p astronomiā factis. ꝛ p alios modos superstitiosos. n Quia men (sonodat est conceptui. quod probat dicens. o Nec est spūs i eis si enī aliqui dentur in eis spūs. hoc est a demonibus. p Vana sunt opa. i. nullā virtutē de se habent. q Et risu (bentis. digna. i. derisibilia sapientibus. r In tpe visitatiōis sue pibūt. destructa erit babylōe destructa fuerunt idola q̄ ibi erāt.

a sup te celeuma cantabitur
b Qui fecit trā i fortitudine
sua. ꝛ pparauit orbē i sapia
sua. ꝛ prudētia sua extendit
celos. d Dāte eo vocē multiplicanf aque i celo. b Qui
leuat nubes ab extremo
tre fulgura in pluuiā fecit.
k ꝛ pduxit ventos ō thesau
ris suis. l Stulc' factus est
oīs hō a scīa: m pfusus ē oīs
pflator in sculptili. n qz mēdax est cōflatio eoꝝ. o nec est
spūs in eis. p Vana sūt opa
q risu digna: r in tpe visitationis sue pibūt. s Nō sicut
hec ps iacob: t qz q̄ fecit oīa
ipe est. u ꝛ isrl sceptrū hereditatis eiꝰ dñs exercituū nomē
eius. x Collidis tu mihi va
sa belli: y ꝛ ego collidaz in te
gentes. z ꝛ dispdā i te regna
a Et collidā in te equū ꝛ eqꝝtem eiꝰ: ꝛ collidā i te currū
ꝛ ascensorē eiꝰ. ꝛ collidā i te
virū ꝛ mulierē. Et collidaz
in te senē ꝛ puerū ꝛ collidaz
in te iuuenem ꝛ vginem: et
collidā in te pastorē ꝛ gregē
eius. ꝛ collidā in te agricolā
ꝛ iugales eius. ꝛ collidaz in
te duces ꝛ magistratus. et
reddā babyloni ꝛ cūctis habitatoribus chaldee omne
malū suū: qđ fecerūt in syon in oculis vrīs ait dñs.
b Ecce ego ad te mons pestifer ait dñs. q̄ corrūpis vniuersaz terrā. Et extēdā manū meā sup te. ꝛ euoluā de
petris: ꝛ dabo te in montē
cōbustiōis. c Et nō tollēt de
te lapidē i angulū ꝛ lapidez
in fundamēto. sz pdit' in
eternū eris: ait dñs. d Leua
te signū in tra: clangite buccinā in mōtib. e Sanctificate sup eā gentes: f annunciate. g illaz regib ararath
h menni ꝛ ascenez i numerate
te ptra eā taphsar. k Adducite equū q̄si brucū aculeatū. Sanctificate ptra eam
gentes: reges medie duces
eiꝰ: ꝛ vniuersos magistratꝰ
eius: cunctāq terrā ptātis
eius. Et cōmouebit terra ꝛ
conturbabit. l qz euigilabit
ptra babylonem cogitatio
dñi vt ponat terrā babylonis desertā ꝛ inhabitabilē.
m Cessauerūt fortes babylonis a prelio. habitauerunt
in presidijs. Deuoratū est
robur eorū: ꝛ facti sunt q̄si
mulieres. n Incensa sūt tabernacula eius. o cōtriti sunt
vectes eius. p Currens obuiā curreti veniet: ꝛ nūcius
obuiꝰ nunciati ꝛ annunciet
regi babylonis qz capta est
ciuitas eius a summo vsq ad
nouissimum. q Et ego vlciscar in babylonem. r in
habitatores chaldee. ꝛ reddā
babylon ꝛ vniuersis habitatoribus eius omne malum
eius. quod fecerūt in syon
ante oculos vestros ait dñs.
s Ecce ego ad te Sathan
montem pestem. qui disperdis vniuersam terram. ꝛ
extendam manum meam
super te. ꝛ volutabo te de
petris. ꝛ dabo te montem
combustum. t Et non tollent de te lapidem in angulum. ꝛ lapidem in fundamentum. sed desertum sempiternum eris. ait dominus. u Leuate signum in terra. clangite buccinam in gentibus. x Sanctificate gentes contra eam. vocate contra illam regna ararath. menni. ꝛ aschenez. y Constituite contra eam principem. adducite equos quasi bruchos asperos. z Sanctificate gentes contra eam. reges medorum. duces eius. ꝛ omnes magistratus eius. ꝛ omnem terram potestatis eius. a Et contremiscet terra ꝛ dolebit. quia stabit cogitatio domini contra babylonem. vt ponat terram babylonis in solitudinem sine habitatore. b Cessauerunt fortes babylonis pugnare. sederunt in munitionibus. defecit fortitudo eorum. facti sunt quasi mulieres. succenderunt habitacula eius. confracti sunt vectes eius. c Cursor contra cursorem current. ꝛ nuncius contra nuncium. vt annuncient regi babylonis. quia capta est ciuitas eius ex vltimo. d Et transitus occupati sunt. ꝛ stagnum succensum igne. ꝛ viri bellatores conterriti sunt. e Quia hec dicit dominus exercituum deus israel. filia babylonis quasi area tempus calcandi eam. adhuc modicum. ꝛ veniet tempus messionis eius. f Comedit me. contrivit me nabuchodonosor rex babylonis. dimisit me quasi vas vacuum. absorbuit me quasi draco. repleuit venter suus de deliciis meis. eiecit me. g Iniquitas mea ꝛ caro mea sit super babylonem. dicit habitatrix sion. ꝛ sanguis meus super habitatores chaldee. dicit hierusalem. h Propterea hec dicit dominus. ecce ego iudicabo iudicium tuum. ꝛ vindicabo vindictam tuam. ꝛ siccabo mare eius. ꝛ arefaciam fontem eius. i Et erit babylon in congeries. habitaculum draconum. stupor ꝛ sibilus absque habitatore. k Quasi catuli leonum rugient. quasi catulorum leonum. l Quasi agnos ꝛ arietes ꝛ hircos cum agnis ꝛ arietibus ꝛ hircis. m Quomodo capta est sesach. ꝛ comprehensa est laus vniuersae terrae. quomodo facta est babylon in stupore. n Ascendit mare super babylonem. multitudine fluctuum eius operta est. o Facta est in solitudinem. terra inhabitabilis. ꝛ deserta. omnis homo non habitabit in ea. ꝛ non transibit in ea filius hominis. p Et visitabo super bel in babylone. ꝛ educam quod deuorauerat de ore eius. ꝛ non fluent ad eum vltra gentes. ꝛ etiam murus babylonis corruit. q Egredimini de medio eius populus meus. ꝛ liberet vnusquisque animam suam a furore domini. r Ne formidet cor vestrum. ꝛ paueatis a fama. quae auditur in terra. fama enim veniet anno. ꝛ post hanc in alio anno fama. ꝛ iniquitas in terra. ꝛ dominator super dominatorem. s Propterea ecce dies veniunt. ꝛ visitabo super sculptilia babylonis. ꝛ vniuersa terra eius confundetur. ꝛ omnes interfecti eius cadent in medio eius. t Et laudabuntur super babylonem celum ꝛ terra. ꝛ omnia quae in eis sunt. quia a vastatore venient ei. dicit dominus. u Sicut percutere fecit babylon vulnerare vniuersam terram. sic a babylone corruent vulnerati vniuersae terrae. x Qui bibistis de manu domini calicem furoris eius. bibite. ꝛ commouemini. quia vacua facta est babylon. y Contrita ꝛ confracta est. quia ululate super eam. adducite resinam super vulnus eius. si forte sanari possit. z Curauimus babylonem. ꝛ non est sanata. derelinquamus eam. ꝛ eamus vnusquisque in terram suam. quia peruenit vsque ad celum iudicium eius. ꝛ exaltatum est vsque ad nubes. a Eduxit dominus iustificationes nostras. venite. ꝛ narremus in sion opus domini dei nostri. b Dealbate sagittas. implete pharetras. suscitauit dominus spiritum regum medorum. quia contra babylonem consilium eius vt disperdat eam. quia vltio domini est. vltio templi eius. c Super murum babylonis leuate signum. confortate custodiam. constituite speculatores. parate insidias. quia ꝛ cogitauit dominus. ꝛ fecit omne quod locutus est contra habitatores babylonis. d Tu habitas super aquas multas. copiosa in thesauris. venit finis tuus. mensura auaritiae tuae. e Iurauit dominus exercituum in anima sua. quia implebo te hominibus quasi bruchis. ꝛ super te vociferabuntur. f Qui fecit terram in fortitudine sua. parauit orbem in sapientia sua. ꝛ prudentia sua extendit celos. g Ad vocem dantis eius aquae multiplicantur in celo. ꝛ leuat nubes ab extremo terrae. fulgura in pluuiam fecit. ꝛ educit ventum de thesauris suis. h Stultus factus est omnis homo a scientia. confusus est omnis fusor in sculptili. quia mendax est conflatio eius. ꝛ non est spiritus in eis. i Vana sunt opera. risu digna. in tempore visitationis suae peribunt. k Non sicut haec pars iacob. quia qui fecit omnia ipse est. ꝛ israel sceptrum hereditatis eius. dominus exercituum nomen eius. l Conteres mihi vasa belli. ꝛ ego conteram in te gentes. ꝛ disperdam in te regna. m Et conteram in te equum ꝛ ascensorem eius. ꝛ conteram in te virum ꝛ mulierem. Et conteram in te senem ꝛ puerum. ꝛ conteram in te iuuenem ꝛ virginem. n Et conteram in te pastorem ꝛ gregem eius. ꝛ conteram in te agricolam ꝛ iugales eius. ꝛ conteram in te duces ꝛ magistratus. o Et reddam babylon ꝛ cunctis habitatoribus chaldee omnia mala eorum quae fecerunt in syon ante oculos vestros. dicit dominus. p Ecce ego ad te mons pestifer. qui corrumpis vniuersam terram. dicit dominus. ꝛ extendam manum meam super te. ꝛ deuoluam te de petris. ꝛ dabo te montem combustum. q Et non tollent de te lapidem in angulum. ꝛ lapidem in fundamentum. sed desertum sempiternum eris. dicit dominus. r Leuate signum in terra. clangite buccinam in gentibus. s Sanctificate gentes contra eam. vocate contra eam regna ararath. menni. ꝛ aschenez. t Constituite contra eam principem. adducite equos quasi bruchos asperos. u Sanctificate gentes contra eam. reges medorum. duces eius. ꝛ omnes magistratus eius. ꝛ omnem terram potestatis eius. x Et contremiscet terra ꝛ dolebit. quia stabit cogitatio domini contra babylonem. vt ponat terram babylonis in solitudinem sine habitatore. y Cessauerunt fortes babylonis pugnare. sederunt in munitionibus. defecit fortitudo eorum. facti sunt quasi mulieres. succenderunt habitacula eius. confracti sunt vectes eius. z Cursor contra cursorem current. ꝛ nuncius contra nuncium. vt annuncient regi babylonis. quia capta est ciuitas eius ex vltimo. a Et transitus occupati sunt. ꝛ stagnum succensum igne. ꝛ viri bellatores conterriti sunt. b Quia hec dicit dominus exercituum deus israel. filia babylonis quasi area tempus calcandi eam. adhuc modicum. ꝛ veniet tempus messionis eius. c Comedit me. contrivit me nabuchodonosor rex babylonis. dimisit me quasi vas vacuum. absorbuit me quasi draco. repleuit venter suus de deliciis meis. eiecit me. d Iniquitas mea ꝛ caro mea sit super babylonem. dicit habitatrix sion. ꝛ sanguis meus super habitatores chaldee. dicit hierusalem. e Propterea hec dicit dominus. ecce ego iudicabo iudicium tuum. ꝛ vindicabo vindictam tuam. ꝛ siccabo mare eius. ꝛ arefaciam fontem eius. f Et erit babylon in congeries. habitaculum draconum. stupor ꝛ sibilus absque habitatore. g Quasi catuli leonum rugient. quasi catulorum leonum. h Quasi agnos ꝛ arietes ꝛ hircos cum agnis ꝛ arietibus ꝛ hircis. i Quomodo capta est sesach. ꝛ comprehensa est laus vniuersae terrae. quomodo facta est babylon in stupore. k Ascendit mare super babylonem. multitudine fluctuum eius operta est. l Facta est in solitudinem. terra inhabitabilis. ꝛ deserta. omnis homo non habitabit in ea. ꝛ non transibit in ea filius hominis. m Et visitabo super bel in babylone. ꝛ educam quod deuorauerat de ore eius. ꝛ non fluent ad eum vltra gentes. ꝛ etiam murus babylonis corruit. n Egredimini de medio eius populus meus. ꝛ liberet vnusquisque animam suam a furore domini. o Ne formidet cor vestrum. ꝛ paueatis a fama. quae auditur in terra. fama enim veniet anno. ꝛ post hanc in alio anno fama. ꝛ iniquitas in terra. ꝛ dominator super dominatorem. p Propterea ecce dies veniunt. ꝛ visitabo super sculptilia babylonis. ꝛ vniuersa terra eius confundetur. ꝛ omnes interfecti eius cadent in medio eius. q Et laudabuntur super babylonem celum ꝛ terra. ꝛ omnia quae in eis sunt. quia a vastatore venient ei. dicit dominus. r Sicut percutere fecit babylon vulnerare vniuersam terram. sic a babylone corruent vulnerati vniuersae terrae. s Qui bibistis de manu domini calicem furoris eius. bibite. ꝛ commouemini. quia vacua facta est babylon. t Contrita ꝛ confracta est. quia ululate super eam. adducite resinam super vulnus eius. si forte sanari possit. u Curauimus babylonem. ꝛ non est sanata. derelinquamus eam. ꝛ eamus vnusquisque in terram suam. quia peruenit vsque ad celum iudicium eius. ꝛ exaltatum est vsque ad nubes. x Eduxit dominus iustificationes nostras. venite. ꝛ narremus in sion opus domini dei nostri. y Dealbate sagittas. implete pharetras. suscitauit dominus spiritum regum medorum. quia contra babylonem consilium eius vt disperdat eam. quia vltio domini est. vltio templi eius. z Super murum babylonis leuate signum. confortate custodiam. constituite speculatores. parate insidias. quia ꝛ cogitauit dominus. ꝛ fecit omne quod locutus est contra habitatores babylonis. a Tu habitas super aquas multas. copiosa in thesauris. venit finis tuus. mensura auaritiae tuae. b Iurauit dominus exercituum in anima sua. quia implebo te hominibus quasi bruchis. ꝛ super te vociferabuntur. c Qui fecit terram in fortitudine sua. parauit orbem in sapientia sua. ꝛ prudentia sua extendit celos. d Ad vocem dantis eius aquae multiplicantur in celo. ꝛ leuat nubes ab extremo terrae. fulgura in pluuiam fecit. ꝛ educit ventum de thesauris suis. e Stultus factus est omnis homo a scientia. confusus est omnis fusor in sculptili. quia mendax est conflatio eius. ꝛ non est spiritus in eis. f Vana sunt opera. risu digna. in tempore visitationis suae peribunt. g Non sicut haec pars iacob. quia qui fecit omnia ipse est. ꝛ israel sceptrum hereditatis eius. dominus exercituum nomen eius. h Conteres mihi vasa belli. ꝛ ego conteram in te gentes. ꝛ disperdam in te regna. i Et conteram in te equum ꝛ ascensorem eius. ꝛ conteram in te virum ꝛ mulierem. Et conteram in te senem ꝛ puerum. ꝛ conteram in te iuuenem ꝛ virginem. k Et conteram in te pastorem ꝛ gregem eius. ꝛ conteram in te agricolam ꝛ iugales eius. ꝛ conteram in te duces ꝛ magistratus. l Et reddam babylon ꝛ cunctis habitatoribus chaldee omnia mala eorum quae fecerunt in syon ante oculos vestros. dicit dominus. m Ecce ego ad te mons pestifer. qui corrumpis vniuersam terram. dicit dominus. ꝛ extendam manum meam super te. ꝛ deuoluam te de petris. ꝛ dabo te montem combustum. n Et non tollent de te lapidem in angulum. ꝛ lapidem in fundamentum. sed desertum sempiternum eris. dicit dominus. o Leuate signum in terra. clangite buccinam in gentibus. p Sanctificate gentes contra eam. vocate contra eam regna ararath. menni. ꝛ aschenez. q Constituite contra eam principem. adducite equos quasi bruchos asperos. r Sanctificate gentes contra eam. reges medorum. duces eius. ꝛ omnes magistratus eius. ꝛ omnem terram potestatis eius. s Et contremiscet terra ꝛ dolebit. quia stabit cogitatio domini contra babylonem. vt ponat terram babylonis in solitudinem sine habitatore. t Cessauerunt fortes babylonis pugnare. sederunt in munitionibus. defecit fortitudo eorum. facti sunt quasi mulieres. succenderunt habitacula eius. confracti sunt vectes eius. u Cursor contra cursorem current. ꝛ nuncius contra nuncium. vt annuncient regi babylonis. quia capta est ciuitas eius ex vltimo. x Et transitus occupati sunt. ꝛ stagnum succensum igne. ꝛ viri bellatores conterriti sunt. y Quia hec dicit dominus exercituum deus israel. filia babylonis quasi area tempus calcandi eam. adhuc modicum. ꝛ veniet tempus messionis eius. z Comedit me. contrivit me nabuchodonosor rex babylonis. dimisit me quasi vas vacuum. absorbuit me quasi draco. repleuit venter suus de deliciis meis. eiecit me. a Iniquitas mea ꝛ caro mea sit super babylonem. dicit habitatrix sion. ꝛ sanguis meus super habitatores chaldee. dicit hierusalem. b Propterea hec dicit dominus. ecce ego iudicabo iudicium tuum. ꝛ vindicabo vindictam tuam. ꝛ siccabo mare eius. ꝛ arefaciam fontem eius. c Et erit babylon in congeries. habitaculum draconum. stupor ꝛ sibilus absque habitatore. d Quasi catuli leonum rugient. quasi catulorum leonum. e Quasi agnos ꝛ arietes ꝛ hircos cum agnis ꝛ arietibus ꝛ hircis. f Quomodo capta est sesach. ꝛ comprehensa est laus vniuersae terrae. quomodo facta est babylon in stupore. g Ascendit mare super babylonem. multitudine fluctuum eius operta est. h Facta est in solitudinem. terra inhabitabilis. ꝛ deserta. omnis homo non habitabit in ea. ꝛ non transibit in ea filius hominis. i Et visitabo super bel in babylone. ꝛ educam quod deuorauerat de ore eius. ꝛ non fluent ad eum vltra gentes. ꝛ etiam murus babylonis corruit. k Egredimini de medio eius populus meus. ꝛ liberet vnusquisque animam suam a furore domini. l Ne formidet cor vestrum. ꝛ paueatis a fama. quae auditur in terra. fama enim veniet anno. ꝛ post hanc in alio anno fama. ꝛ iniquitas in terra. ꝛ dominator super dominatorem. m Propterea ecce dies veniunt. ꝛ visitabo super sculptilia babylonis. ꝛ vniuersa terra eius confundetur. ꝛ omnes interfecti eius cadent in medio eius. n Et laudabuntur super babylonem celum ꝛ terra. ꝛ omnia quae in eis sunt. quia a vastatore venient ei. dicit dominus. o Sicut percutere fecit babylon vulnerare vniuersam terram. sic a babylone corruent vulnerati vniuersae terrae. p Qui bibistis de manu domini calicem furoris eius. bibite. ꝛ commouemini. quia vacua facta est babylon. q Contrita ꝛ confracta est. quia ululate super eam. adducite resinam super vulnus eius. si forte sanari possit. r Curauimus babylonem. ꝛ non est sanata. derelinquamus eam. ꝛ eamus vnusquisque in terram suam. quia peruenit vsque ad celum iudicium eius. ꝛ exaltatum est vsque ad nubes. s Eduxit dominus iustificationes nostras. venite. ꝛ narremus in sion opus domini dei nostri. t Dealbate sagittas. implete pharetras. suscitauit dominus spiritum regum medorum. quia contra babylonem consilium eius vt disperdat eam. quia vltio domini est. vltio templi eius. u Super murum babylonis leuate signum. confortate custodiam. constituite speculatores. parate insidias. quia ꝛ cogitauit dominus. ꝛ fecit omne quod locutus est contra habitatores babylonis. x Tu habitas super aquas multas. copiosa in thesauris. venit finis tuus. mensura auaritiae tuae. y Iurauit dominus exercituum in anima sua. quia implebo te hominibus quasi bruchis. ꝛ super te vociferabuntur. z Qui fecit terram in fortitudine sua. parauit orbem in sapientia sua. ꝛ prudentia sua extendit celos. a Ad vocem dantis eius aquae multiplicantur in celo. ꝛ leuat nubes ab extremo terrae. fulgura in pluuiam fecit. ꝛ educit ventum de thesauris suis. b Stultus factus est omnis homo a scientia. confusus est omnis fusor in sculptili. quia mendax est conflatio eius. ꝛ non est spiritus in eis. c Vana sunt opera. risu digna. in tempore visitationis suae peribunt. d Non sicut haec pars iacob. quia qui fecit omnia ipse est. ꝛ israel sceptrum hereditatis eius. dominus exercituum nomen eius. e Conteres mihi vasa belli. ꝛ ego conteram in te gentes. ꝛ disperdam in te regna. f Et conteram in te equum ꝛ ascensorem eius. ꝛ conteram in te virum ꝛ mulierem. Et conteram in te senem ꝛ puerum. ꝛ conteram in te iuuenem ꝛ virginem. g Et conteram in te pastorem ꝛ gregem eius. ꝛ conteram in te agricolam ꝛ iugales eius. ꝛ conteram in te duces ꝛ magistratus. h Et reddam babylon ꝛ cunctis habitatoribus chaldee omnia mala eorum quae fecerunt in syon ante oculos vestros. dicit dominus. i Ecce ego ad te mons pestifer. qui corrumpis vniuersam terram. dicit dominus. ꝛ extendam manum meam super te. ꝛ deuoluam te de petris. ꝛ dabo te montem combustum. k Et non tollent de te lapidem in angulum. ꝛ lapidem in fundamentum. sed desertum sempiternum eris. dicit dominus. l Leuate signum in terra. clangite buccinam in gentibus. m Sanctificate gentes contra eam. vocate contra eam regna ararath. menni. ꝛ aschenez. n Constituite contra eam principem. adducite equos quasi bruchos asperos. o Sanctificate gentes contra eam. reges medorum. duces eius. ꝛ omnes magistratus eius. ꝛ omnem terram potestatis eius. p Et contremiscet terra ꝛ dolebit. quia stabit cogitatio domini contra babylonem. vt ponat terram babylonis in solitudinem sine habitatore. q Cessauerunt fortes babylonis pugnare. sederunt in munitionibus. defecit fortitudo eorum. facti sunt quasi mulieres. succenderunt habitacula eius. confracti sunt vectes eius. r Cursor contra cursorem current. ꝛ nuncius contra nuncium. vt annuncient regi babylonis. quia capta est ciuitas eius ex vltimo. s Et transitus occupati sunt. ꝛ stagnum succensum igne. ꝛ viri bellatores conterriti sunt. t Quia hec dicit dominus exercituum deus israel. filia babylonis quasi area tempus calcandi eam. adhuc modicum. ꝛ veniet tempus messionis eius. u Comedit me. contrivit me nabuchodonosor rex babylonis. dimisit me quasi vas vacuum. absorbuit me quasi draco. repleuit venter suus de deliciis meis. eiecit me. x Iniquitas mea ꝛ caro mea sit super babylonem. dicit habitatrix sion. ꝛ sanguis meus super habitatores chaldee. dicit hierusalem. y Propterea hec dicit dominus. ecce ego iudicabo iudicium tuum. ꝛ vindicabo vindictam tuam. ꝛ siccabo mare eius. ꝛ arefaciam fontem eius. z Et erit babylon in congeries. habitaculum draconum. stupor ꝛ sibilus absque habitatore. a Quasi catuli leonum rugient. quasi catulorum leonum. b Quasi agnos ꝛ arietes ꝛ hircos cum agnis ꝛ arietibus ꝛ hircis. c Quomodo capta est sesach. ꝛ comprehensa est laus vniuersae terrae. quomodo facta est babylon in stupore. d Ascendit mare super babylonem. multitudine fluctuum eius operta est. e Facta est in solitudinem. terra inhabitabilis. ꝛ deserta. omnis homo non habitabit in ea. ꝛ non transibit in ea filius hominis. f Et visitabo super bel in babylone. ꝛ educam quod deuorauerat de ore eius. ꝛ non fluent ad eum vltra gentes. ꝛ etiam murus babylonis corruit. g Egredimini de medio eius populus meus. ꝛ liberet vnusquisque animam suam a furore domini. h Ne formidet cor vestrum. ꝛ paueatis a fama. quae auditur in terra. fama enim veniet anno. ꝛ post hanc in alio anno fama. ꝛ iniquitas in terra. ꝛ dominator super dominatorem. i Propterea ecce dies veniunt. ꝛ visitabo super sculptilia babylonis. ꝛ vniuersa terra eius confundetur. ꝛ omnes interfecti eius cadent in medio eius. k Et laudabuntur super babylonem celum ꝛ terra. ꝛ omnia quae in eis sunt. quia a vastatore venient ei. dicit dominus. l Sicut percutere fecit babylon vulnerare vniuersam terram. sic a babylone corruent vulnerati vniuersae terrae. m Qui bibistis de manu domini calicem furoris eius. bibite. ꝛ commouemini. quia vacua facta est babylon. n Contrita ꝛ confracta est. quia ululate super eam. adducite resinam super vulnus eius. si forte sanari possit. o Curauimus babylonem. ꝛ non est sanata. derelinquamus eam. ꝛ eamus vnusquisque in terram suam. quia peruenit vsque ad celum iudicium eius. ꝛ exaltatum est vsque ad nubes. p Eduxit dominus iustificationes nostras. venite. ꝛ narremus in sion opus domini dei nostri. q Dealbate sagittas. implete pharetras. suscitauit dominus spiritum regum medorum. quia contra babylonem consilium eius vt disperdat eam. quia vltio domini est. vltio templi eius. r Super murum babylonis leuate signum. confortate custodiam. constituite speculatores. parate insidias. quia ꝛ cogitauit dominus. ꝛ fecit omne quod locutus est contra habitatores babylonis. s Tu habitas super aquas multas. copiosa in thesauris. venit finis tuus. mensura auaritiae tuae. t Iurauit dominus exercituum in anima sua. quia implebo te hominibus quasi bruchis. ꝛ super te vociferabuntur. u Qui fecit terram in fortitudine sua. parauit orbem in sapientia sua. ꝛ prudentia sua extendit celos. x Ad vocem dantis eius aquae multiplicantur in celo. ꝛ leuat nubes ab extremo terrae. fulgura in pluuiam fecit. ꝛ educit ventum de thesauris suis. y Stultus factus est omnis homo a scientia. confusus est omnis fusor in sculptili. quia mendax est conflatio eius. ꝛ non est spiritus in eis. z Vana sunt opera. risu digna. in tempore visitationis suae peribunt. a Non sicut haec pars iacob. quia qui fecit omnia ipse est. ꝛ israel sceptrum hereditatis eius. dominus exercituum nomen eius. b Conteres mihi vasa belli. ꝛ ego conteram in te gentes. ꝛ disperdam in te regna. c Et conteram in te equum ꝛ ascensorem eius. ꝛ conteram in te virum ꝛ mulierem. Et conteram in te senem ꝛ puerum. ꝛ conteram in te iuuenem ꝛ virginem. d Et conteram in te pastorem ꝛ gregem eius. ꝛ conteram in te agricolam ꝛ iugales eius. ꝛ conteram in te duces ꝛ magistratus. e Et reddam babylon ꝛ cunctis habitatoribus chaldee omnia mala eorum quae fecerunt in syon ante oculos vestros. dicit dominus. f Ecce ego ad te mons pestifer. qui corrumpis vniuersam terram. dicit dominus. ꝛ extendam manum meam super te. ꝛ deuoluam te de petris. ꝛ dabo te montem combustum. g Et non tollent de te lapidem in angulum. ꝛ lapidem in fundamentum. sed desertum sempiternum eris. dicit dominus. h Leuate signum in terra. clangite buccinam in gentibus. i Sanctificate gentes contra eam. vocate contra eam regna ararath. menni. ꝛ aschenez. k Constituite contra eam principem. adducite equos quasi bruchos asperos. l Sanctificate gentes contra eam. reges medorum. duces eius. ꝛ omnes magistratus eius. ꝛ omnem terram potestatis eius. m Et contremiscet terra ꝛ dolebit. quia stabit cogitatio domini contra babylonem. vt ponat terram babylonis in solitudinem sine habitatore. n Cessauerunt fortes babylonis pugnare. sederunt in munitionibus. defecit fortitudo eorum. facti sunt quasi mulieres. succenderunt habitacula eius. confracti sunt vectes eius. o Cursor contra cursorem current. ꝛ nuncius contra nuncium. vt annuncient regi babylonis. quia capta est ciuitas eius ex vltimo. p Et transitus occupati sunt. ꝛ stagnum succensum igne. ꝛ viri bellatores conterriti sunt. q Quia hec dicit dominus exercituum deus israel. filia babylonis quasi area tempus calcandi eam. adhuc modicum. ꝛ veniet tempus messionis eius. r Comedit me. contrivit me nabuchodonosor rex babylonis. dimisit me quasi vas vacuum. absorbuit me quasi draco. repleuit venter suus de deliciis meis. eiecit me. s Iniquitas mea ꝛ caro mea sit super babylonem. dicit habitatrix sion. ꝛ sanguis meus super habitatores chaldee. dicit hierusalem. t Propterea hec dicit dominus. ecce ego iudicabo iudicium tuum. ꝛ vindicabo vindictam tuam. ꝛ siccabo mare eius. ꝛ arefaciam fontem eius. u Et erit babylon in congeries. habitaculum draconum. stupor ꝛ sibilus absque habitatore. x Quasi catuli leonum rugient. quasi catulorum leonum. y Quasi agnos ꝛ arietes ꝛ hircos cum agnis ꝛ arietibus ꝛ hircis. z Quomodo capta est sesach. ꝛ comprehensa est laus vniuersae terrae. quomodo facta est babylon in stupore. a Ascendit mare super babylonem. multitudine fluctuum eius operta est. b Facta est in solitudinem. terra inhabitabilis. ꝛ deserta. omnis homo non habitabit in ea. ꝛ non transibit in ea filius hominis. c Et visitabo super bel in babylone. ꝛ educam quod deuorauerat de ore eius. ꝛ non fluent ad eum vltra gentes. ꝛ etiam murus babylonis corruit. d Egredimini de medio eius populus meus. ꝛ liberet vnusquisque animam suam a furore domini. e Ne formidet cor vestrum. ꝛ paueatis a fama. quae auditur in terra. fama enim veniet anno. ꝛ post hanc in alio anno fama. ꝛ iniquitas in terra. ꝛ dominator super dominatorem. f Propterea ecce dies veniunt. ꝛ visitabo super sculptilia babylonis. ꝛ vniuersa terra eius confundetur. ꝛ omnes interfecti eius cadent in medio eius. g Et laudabuntur super babylonem celum ꝛ terra. ꝛ omnia quae in eis sunt. quia a vastatore venient ei. dicit dominus. h Sicut percutere fecit babylon vulnerare vniuersam terram. sic a babylone corruent vulnerati vniuersae terrae. i Qui bibistis de manu domini calicem furoris eius. bibite. ꝛ commouemini. quia vacua facta est babylon. k Contrita ꝛ confracta est. quia ululate super eam. adducite resinam super vulnus eius. si forte sanari possit. l Curauimus babylonem. ꝛ non est sanata. derelinquamus eam. ꝛ eamus vnusquisque in terram suam. quia peruenit vsque ad celum iudicium eius. ꝛ exaltatum est vsque ad nubes. m Eduxit dominus iustificationes nostras. venite. ꝛ narremus in sion opus domini dei nostri. n Dealbate sagittas. implete pharetras. suscitauit dominus spiritum regum medorum. quia contra babylonem consilium eius vt disperdat eam. quia vltio domini est. vltio templi eius. o Super murum babylonis leuate signum. confortate custodiam. constituite speculatores. parate insidias. quia ꝛ cogitauit dominus. ꝛ fecit omne quod locutus est contra habitatores babylonis. p Tu habitas super aquas multas. copiosa in thesauris. venit finis tuus. mensura auaritiae tuae. q Iurauit dominus exercituum in anima sua. quia implebo te hominibus quasi bruchis. ꝛ super te vociferabuntur. r Qui fecit terram in fortitudine sua. parauit orbem in sapientia sua. ꝛ prudentia sua extendit celos. s Ad vocem dantis eius aquae multiplicantur in celo. ꝛ leuat nubes ab extremo terrae. fulgura in pluuiam fecit. ꝛ educit ventum de thesauris suis. t Stultus factus est omnis homo a scientia. confusus est omnis fusor in sculptili. quia mendax est conflatio eius. ꝛ non est spiritus in eis. u Vana sunt opera. risu digna. in tempore visitationis suae peribunt. x Non sicut haec pars iacob. quia qui fecit omnia ipse est. ꝛ israel sceptrum hereditatis eius. dominus exercituum nomen eius. y Conteres mihi vasa belli. ꝛ ego conteram in te gentes. ꝛ disperdam in te regna. z Et conteram in te equum ꝛ ascensorem eius. ꝛ conteram in te virum ꝛ mulierem. Et conteram in te senem ꝛ puerum. ꝛ conteram in te iuuenem ꝛ virginem. a Et conteram in te pastorem ꝛ gregem eius. ꝛ conteram in te agricolam ꝛ iugales eius. ꝛ conteram in te duces ꝛ magistratus. b Et reddam babylon ꝛ cunctis habitatoribus chaldee omnia mala eorum quae fecerunt in syon ante oculos vestros. dicit dominus. c Ecce ego ad te mons pestifer. qui corrumpis vniuersam terram. dicit dominus. ꝛ extendam manum meam super te. ꝛ deuoluam te de petris. ꝛ dabo te montem combustum. d Et non tollent de te lapidem in angulum. ꝛ lapidem in fundamentum. sed desertum sempiternum eris. dicit dominus. e Leuate signum in terra. clangite buccinam in gentibus. f Sanctificate gentes contra eam. vocate contra eam regna ararath. menni. ꝛ aschenez. g Constituite contra eam principem. adducite equos quasi bruchos asperos. h Sanctificate gentes contra eam. reges medorum. duces eius. ꝛ omnes magistratus eius. ꝛ omnem terram potestatis eius. i Et contremiscet terra ꝛ dolebit. quia stabit cogitatio domini contra babylonem. vt ponat terram babylonis in solitudinem sine habitatore. k Cessauerunt fortes babylonis pugnare. sederunt in munitionibus. defecit fortitudo eorum. facti sunt quasi mulieres. succenderunt habitacula eius. confracti sunt vectes eius. l Cursor contra cursorem current. ꝛ nuncius contra nuncium. vt annuncient regi babylonis. quia capta est ciuitas eius ex vltimo. m Et transitus occupati sunt. ꝛ stagnum succensum igne. ꝛ viri bellatores conterriti sunt. n Quia hec dicit dominus exercituum deus israel. filia babylonis quasi area tempus calcandi eam. adhuc modicum. ꝛ veniet tempus messionis eius. o Comedit me. contrivit me nabuchodonosor rex babylonis. dimisit me quasi vas vacuum. absorbuit me quasi draco. repleuit venter suus de deliciis meis. eiecit me. p Iniquitas mea ꝛ caro mea sit super babylonem. dicit habitatrix sion. ꝛ sanguis meus super habitatores chaldee. dicit hierusalem. q Propterea hec dicit dominus. ecce ego iudicabo iudicium tuum. ꝛ vindicabo vindictam tuam. ꝛ siccabo mare eius. ꝛ arefaciam fontem eius. r Et erit babylon in congeries. habitaculum draconum. stupor ꝛ sibilus absque habitatore. s Quasi catuli leonum rugient. quasi catulorum leonum. t Quasi agnos ꝛ arietes ꝛ hircos cum agnis ꝛ arietibus ꝛ hircis. u Quomodo capta est sesach. ꝛ comprehensa est laus vniuersae terrae. quomodo facta est babylon in stupore. x Ascendit mare super babylonem. multitudine fluctuum eius operta est. y Facta est in solitudinem. terra inhabitabilis. ꝛ deserta. omnis homo non habitabit in ea. ꝛ non transibit in ea filius hominis. z Et visitabo super bel in babylone. ꝛ educam quod deuorauerat de ore eius. ꝛ non fluent ad eum vltra gentes. ꝛ etiam murus babylonis corruit. a Egredimini de medio eius populus meus. ꝛ liberet vnusquisque animam suam a furore domini. b Ne formidet cor vestrum. ꝛ paueatis a fama. quae auditur in terra. fama enim veniet anno. ꝛ post hanc in alio anno fama. ꝛ iniquitas in terra. ꝛ dominator super dominatorem. c Propterea ecce dies veniunt. ꝛ visitabo super sculptilia babylonis. ꝛ vniuersa terra eius confundetur. ꝛ omnes interfecti eius cadent in medio eius. d Et laudabuntur super babylonem celum ꝛ terra. ꝛ omnia quae in eis sunt. quia a vastatore venient ei. dicit dominus

uersatio cito fuit regi nūciat. iō subdit. a Capta ē
ciuitas ei⁹ a sūmo vsq; ad sūmū. i. a prima porta vsq; ad
b Et vada preoccupata sunt. q; medi ꝛ perse (vltimā,
p̄aluq̄ fluminis intrauerūt. vt dictū est. c Et palu-
ces meense. i. fortalicia q̄dā in paludib⁹ sita. d Et vi
ri bellatores ꝓturbati
sunt ex subito ingressu
e Filia ba (hostiū
babylonis. i. gentis baby
f Quasi (lonica,
area. i. messis extensa
g Ips tri (in area
ture ei⁹. i. sue ꝓtritio-
nis. sicut blad̄um te-
ritur in area.
h Comedit me Hic
ponit ꝓtra babylonez
q̄rimonia de malo q̄ fecit ui hierlm. ꝛ dui
ditur in tres ptes. q; prio ponit q̄rimonia.
ideo circa eā diuina ul
tionem. ibi. Propterea
tertio sequēs laus di-
uina. ibi. ꝛ laudabūt.
Circa primū. ōr i pso-
na hierlm.
h Comedit me. po-
pulū meū occidendo
ꝛ bona rapiendo.
i Deuoauit me. cru
delit̄ hoc agendo.
k Reddidit me ōsi
vas iane. q̄d si ē aptū
ad suū officium. q; sic
hierlm deberet ut q̄ si
erat. capta habitatio
l Replauit (boim
ventrē suū teneritu-
dine mea. i. eo q̄ te-
nerrime dilig. baz ra-
piendo sibi vasa aurea
ꝛ argētea ꝓfecrata di-
uino cultui.
m Et eiecit me. po-
pulū meū captiuādo
n Iniq. aduer. me.
i. facta mihi a chalde
o Et caro mea. (is.
lacerata ab eis.
p Sup babylonem
supple veniat vltio ei⁹.
q Propterea. Hic ꝓfr ponit
diuina iustitia cū in psona dñi q̄rident hierlm ꝓquerenti.
r Ecce ego iudicabo cām tuā. vando p te sniam ꝛtra ba
bylonē. s Et defer. factā ma ei⁹. i. ꝓgregationē aq̄rū
et cursu euphratis fm modū loquēdi hebraicū. q̄ omis
aquay ꝓgregatio vocat mare. fm illud Besi. i. Congrega
tionesq; aq̄r appellauit maria. t Et siccabo venā ei⁹
id est cursum euphratis nō supradicto. v Et erit ba
bylon in tumu. et ruinis domoꝝ ꝛ murorꝝ p Stupor
ꝛ sibilus. p̄ admiratiōe tante ruine. y Simul vt leo
nes rugiēt. i. chaldei. leones cū horribiliter rugiunt qñ
z Et ereti. eo. ꝛc. detrahēto capillos su (sunt deuoti
os p̄ dolore ꝛ malis nationē. sic facūt leones qñ sunt deui
cti. in heb. hī hē sic. Recanabūt vt catuli leonū. i. extranee
rugiēt p̄ dolore. q; recanare ꝓprie est asinoꝝ. a In ca
lore eoꝝ ponā potoꝝ ꝛc. i. calefaciā eos p potū ꝛ dormire
facia. ꝛ nō solū dormitiōe sopor. ꝛz etiā mort. iō subdit.
b Et dormiant somnū sem. dr eni Dasi. v. q; balthasar
fecit grāde cōuiuū suis principib⁹. ꝛ calefact⁹ vino fecit
apportari vasa dei vt biberēt ex eis. ꝛ ibidē seq̄tur q; eadē
nocte interfect⁹ ē bal
thasar. ꝛ regnū ei⁹ ac
cepit darius medus. et
q; vatigari a vino fu
erūt interfecti. iō seq̄.
c Deducam eos q̄si
agnos. i. sine defensiōe
d Ad victimas. quō
capta ē sesach. i. baby
lon sic nominata ꝓter
cōmutatiōē liꝛaꝝ vt di
ctū ē. s. xxv. fm ra. sa.
e Ascēdit sup baby
mare. i. exercitus ma
gnus valde ꝛ fortis.
f Multi. flu. eius. i.
g Capta (bellator
est. i. absorpta ꝛ destru
cta. ceca patet vsq; ibi
h Et vi. si. sup bel. ido
luz erat in babylonia.
p q̄d designat popul⁹
colens eum.
i Et eiecta q̄ absor
de ore ei⁹. diuitie eius
aliaꝝ gentiū q̄s baby
lonie absorbuerāt si
bi rapiēdo ex diuina
nia date fuerunt me
l Et (dis⁹ ꝛ persis.
nō ꝓflu. ad eū vl. gen.
que erāt subdite dñio
m Egredimi (eoꝝ
de me. ei⁹ po. me. licet
eni iudei essent semi
in terra babylonis. ita
q; nō poterāt exire re
gnū. tñ poterāt ō vna
ciuitate trāsire ad alt
am reddendo regi de
bonis suis p tributo
magnā portionez. sic
est de iudeis manēti
bus sub principibus
pianis. ꝛ multi ex di
uina admonitione sic
eruerūt ante destructionē babylonis. S mō tobias p̄uī
dēs interitū nunc dixit filijs suis q; eo sepulto unde ex
m Et ne fo. mol. eoꝝ vēm ꝛc. i. murmo (iret Tobie. ruī.
timore reseluat et audiū appropinq̄tiōis exercituū ꝓ ba
bylonē. n Et ve. in an. au. s. rumoꝝ de occisione bal
thasar ꝛ destrucōe babylonis. o Et post hūc an. au
di. s. de vra reuersione in hierlm. vt exponit Ra. sa. occiso
eni balthasar dari⁹ medus suscepit regnū ei⁹. vt dictus ē
ꝛ regnauit p ānū integrū ꝛ ptē sequēti. ꝛ sic ille secundus
p pte ei⁹ fuit prim⁹ ann⁹ cyri q̄ successit dario. ꝛ prio an
no cyri fuit data dicta licētia redeundi p Et iniqui.
in terra. q; dari⁹ ꝛ cyrus fuerunt idolatre. q Et dñia.
sup dñatorē. i. cyrus post darium. vt dictū est. ceteta pa
a Et laudabūt. Hic ꝓfr ponitur (rent ex supradictis.
laus diuina de iustitia circa babylonē facta cum dictum

Et laudabūt sup babylonē celi ⁊ terra .i. angeli ⁊ hoīes. iō subdit. b Et oīa. ⁊ accipit hic ⁊ p id est. celū ei ē hīratio angelor. ⁊ terra hoīm. c Quia ab aq̄lone veniēt ei pdones .s. medi ⁊ perse. q̄ venerūt de aq̄lonari pte respectu babylonis. ⁊ subdit vna cā. s. occisio crudel filiorū isr̄l cū dr. Et quō fecit babylon ⁊c.

d Qui fugistis gladiū. i. vos iudei q̄ eua e Venite in (sistite. iudeam.

f Et hierm ascēdat sup cor vr̄m. i. accipitis cordis destructionē hierm ⁊ templi vt ad corū reedificationem animentur.

g Cōfusi sumus ⁊c. q. d. q̄diu tēplū dñi remanebit sic destructū a gētilib. erit nobis scrutinio ⁊ obprobrium. ideo subdit.

h Quia venerūt alieni. i. idolatre q̄ sunt alieni a cultu dei.

i Sup sancti. do. domini. eā incēdēdo. vt hr̄. c. se. ⁊ alib. Reg. vl. Propterea ecce dies veni. de xpinquo.

l Et visitabo super sculptilia. i. idola ⁊ tēpla babylonis.

m Et in oī ter. eius mugiet vulnerat⁹ nō potēs loq̄ recte p dolore. sed mugiens ad modū bestie.

n Si ascenderit babylon in celū ⁊c. q. d. q̄tūcūq; sit elevata i honore ⁊ firmata i potestate. tamen destruetur mea vrnte. iō seq̄tur. Ad me veniēt vastatores.

o Et pdidit ea vocem magnā. i. vba iactantie de sua magnitudine ⁊ potestate.

p Et sonabunt fluctus eor̄. i. exercitus medorum ⁊ persar̄. cetera patent vsq; ibi.

q Et emarcuit arcus eor. i. nō potuerūt se defendere p arte sagittandi in q̄ sunt edocti. r Et inebriabo prīcipes ei⁹ ⁊c. q. nocte sequēti festum balthasar. in q̄ ipe ⁊ principes ei⁹ fuerūt vino repleti. interfect⁹ fuit balthasar ⁊ principes cū eo. vt dictū est s. s Murus babylonis ille altissim⁹. sic est in heb. ⁊ in libris correctis.

t Suffossione suffodiet. i. destruet q̄tūcūq; sit lat⁹ ⁊ fortis. v Et labores pplor ad nihilū. in edificatiōe eī muror ⁊ domor babylonis fuerūt expense inīte vanitate. sed labores pplor ⁊ gētiū. q̄s ab eis abstulerūt chaldei. ⁊ iō vanū fuit iudiciū q̄ tales edificationes redigerent ad nihilū r Verbū. Hic ꝫ fit descriptio destructio babylōis sub parabola facti. sic cī parabola vbi est qđ p significatū vocū aliud intelligit. vt cū dr Iudic. Iterū ligna ad ramnū. p qđ intelligūt hīratores syche ⁊ abimelech quē fecerūt sibi regē. sic parabola facta est qñ sit aliqđ ad signā duz aliud fiendū. ⁊ sic ē in pposito. q. destructio babylonis scripta i qđā libello. ⁊ alligata lapidi poderoso. precta mittit i fluviū euphraten. coraz pl̄bus iudeis ad signādū destructionē babylō. s futurā. Primo ponit ḡ ds pcepit b fieri cū dr. Verbum qđ pcepit hieremias ⁊c. saraie filio nerie ⁊c. ps ⁊ etiā loc⁹ cū dr y Cū pgeret cum sedere. in baby. ⁊c. sedechias ei fuerat institut⁹ rex a rege babylonis. ⁊ iō anno regni sui misit i babylonē ad faciendū ei reuerentiā. ⁊ ad deferendū munera cū q̄ misit ille saraias. cui⁹ subdit officiū cuz Erat pri. p. o (dr phetie. i. principal⁹ liter leuitas q̄ i tēplo decantabāt laudes divas a dr ⁊ ab alijs pphetis factas. i heb. pr. Erat princeps requi. ⁊ ideo iuit cū sedechia ad faciendū requi regi babylōis hoīe sedechie cetera patēt vsq; ibi.

a Cū ve. in ba. ⁊ vi. diligēter ea q̄ sūt scripta in hoc libro.

b Et le. oīa vba. hec. s. coraz iudeis qui illuc trāslati fuerāt cum iechonia rege iuda.

c Dices. coram cūctis

d Dñe tu lo. es contra lo. istū. i. dr babylonē. cetera patēt vsq; ibi.

e Liga. ad eum la. vt demergat in pfundum fluminis. ad designādū totalē destructionē babylonis.

f Hucusq; ver. hiere. dicūt aliq̄ q̄ nō est dr textus. ꝫ qđā rubrica apposita. ꝫ b nō ē ver. q. sic scribit in heb. sic et

In ca. li. vbi dr i postil. Tollite resumā. (alia pcedētia

Additio. i.

d Jctio in hoc loco posita significat tūm acā nō resumā. put dictū fuit supra in additiōe ca. viij.

In eodē ca. vbi dr in postilla. Stulti⁹ fact⁹ oīs homo. Alia gētiles idolor cultores nō so

Additio. ij.

q lū errabāt in h q̄ idola vana colebāt. sed etiā q̄ stulte estimabāt q̄ de⁹ verus quē ppls israel colebat erat similis dīs eorum. vnde Esaias. xxxvi. ⁊ xxxvij.

sennacherib ꝛ sui dicebāt ꝙ nō potuerat de⁹ ifīt defendere hierl'm a manibꝫ assyriorꝫ, nec sicut dñs alias gentiū potuerāt gētes suas ꝓtegere ab eis, ꝙs de⁹ ꝓfutant ꝙ esaīa denūciando eis defensionē ꝑpli sui. vt ibidē. sed in ℔ loco ꝙ hieremias nō potuerat ofidere chaldeis excellentiā diuine potentie ꝙ defensionē hierl'm. cū ex ordine iustitie diuine ꝓpter pcā ꝑpli erat destruenda, ꝛō ofidit eis excellentiā dei ifīt respectu falsoꝝ deorū, ex ℔ ꝙ dñi falsi sūt ab hominibꝫ fabricati seu ficti, ꝛ sic cū actoribus suis peunt, et ꝓpter ℔ dicit. Stult⁹ fact⁹ est oīs hō a scīa. scz vera. Cōfulsus est oīs ꝓflator in sculptili ꝛc. qđ ꝓtz ex ℔ qđ subdit In tpe visitatiōis sue ꝓibūt. idola vana cuꝫ cultoribꝫ eoꝝ seu actoribꝫ, et rō est, ꝙ tales dñi nō hūt aliā potentiā nisi eā quā actores seu cultores sui fingūt ꝛ sic oportet ꝙ cū cultoribꝫ peant, nō tñ sic est de deo vero iacob, cuius virt⁹ ꝛ potētia nō pendet a cultoribꝫ sed ecōtra totū esse et bonū colentiū ꝑpsum pendet ab illo quem colūt, ꝛ ꝛō dicit. Nō sicut hec ps iacob. s. vt pereat pcunte populo suo. Ḡnta qui fecit oīa ipe est, ꝛ sic cē omniū ab illo dependet. Et ꝙ licet ipe sit principiū totius esse, tñ a ꝓpriat ꝑpło israel specialiter, ꝛō subdit. Et israel ꝯtritū hereditatis ei⁹. Cōsequēter ex pmanēta diuine potentie infert ꝙ sicut babylonij fuerūt instrumēta diuine potētie ꝯtra alias nationes, ꝛ sic ꝛ alie gentes eēnt instrumēta diuine vltiōis ꝯtra eos specialiter ꝓpter ea que fecerāt in syon ꝙ erat locus diuīo cultui deputat⁹, et de ℔ dicit. Collidis tu mihi vasa belli ꝛc. Et reddā babylonī oīne malū qđ fecerūt in syon in oculis vris ꝛc.

In co. ca. vbi ꝺr in postil. Regib⁹ menni ꝛ aschenez.

Vbi nos habem⁹ menni ꝛ aschenez, in hebreo habetur aschenā qđ signat alemoniā. Item tapser est nomen hebraicū ꝛ significans capitaneū vel ducem exercitus. Addītio. iij.

In eodē ca. vbi ꝺr in postilla. Et visitabo sup bel.

Quod ꝺr hic. Et visitabo sup bel. ꝓpie pōt intelligi de ipo idolo bel. sine hoc ꝙ significet ꝑplm. ꝙ cū deus punit aliquā gentē idolatraz, cōsueuit etiā deos suos dissipare se ꝓfundere. vnde Exo. xij. ca. In oībus dīis egypti faciā iudicia. Et sic in aliis locis. Silet qđ ꝺr. Et eiciā qđ ablo: habuerat de ore eius, pōt intelligi de ore ipi⁹ idoli bel in ꝙ colentes ponebāt diuitias, fungendo ꝙ eas acceptasset sicut faciebant de moloth in occasione puerorū. Silet qđ sequit ꝛ nō ꝓfluent ad eā vltra gentes. ꝓpie intelligi potest de ipo idolo bel ad qđ gentes confluebant cum babylonia esset in ꝓsperitate.

In co. ca. vbi ꝺr in postil. Hucusq; verba hieremie.

Quod ꝺr hic. Hucusq; ꝟba hieremie, denotat ꝙ illa sequunt⁹ in sequēti ca. non sunt reputāda de verbis ꝓphetie hieremie sed sumitur hystorialiter a quarto Regū. vl timo ca. inter qđ capitulū ꝛ istud modica, ꝛ q̄si nulla est differētia ꝛ interponitur hic hec hystoria destructionis hierl'm ꝛ templi ad ꝛtinuationē libri Trenorum ꝛc. Addītio. v.

Capl'm. LII.

Ilius. xxi. ānī fuit ꝺnus ꝓtra ꝑcedentia. est enī quasi breuis epilogatio respectu ꝑcedentiuꝫ in qbꝫ descripta ē destructio hierusalem. licet occasione hui⁹ plura alia fuerint annexa, ꝛ diuidit hoc capitulū in tres partes. ꝙ primo ponit⁹ ciuitatis captio, secūdo capte destructio. ibi. In mense aūt. v. tertio de reliquiis ordinato. ibi. De pauplbꝫ. Prima ī duas. ꝙ primo ponitur captiōis occasio. secōo ipa captio. ibi. Factum est autē. Occasio aūt captionis prima fuit peccatuꝫ regis ꝛ populi contra deum. qđ

Ilius. xxi. ānī fuit ꝺnus ꝓtra ꝑcedentia. est enī q̄dam breuis epilogatio respectu ꝑcedentiuꝫ in qbꝫ descripta ē destructio hierusalem. licet occasione hui⁹ plura alia fuerint annexa, ꝛ diuidit hoc capitulū in tres partes. ꝙ primo ponit⁹ ciuitatis captio, secūdo capte destructio. ibi. In mense aūt. v. tertio de reliquiis ordinato. ibi. De pauplbꝫ. Prima ī duas. ꝙ primo ponitur captiōis occasio. secōo ipa captio. ibi. Factum est autē. Occasio aūt captionis prima fuit peccatuꝫ regis ꝛ populi contra deum. qđ

f Vli⁹ vigīti ꝛ vnī⁹ anni erat iedechias cuꝫ regere cepisset: ꝛ vndecī ānis regnauit in hierl'm. Et nomē mris ei⁹ amithal filia hieremie de lobna. ⁹Et fecit malū i oculis dñi iuxta oīa ꝙ fecerat ioachim. qm̄ furor dñi erat in hierl'm et iuda vsq; ꝙ ꝓiceret eos a facie sua. Et recessit sedechias a rege babylonis. ⁹Factū ē aūt i āno nono regni ei⁹ i mēse decio: decima die mēsis vēit nabuch. rex babylonis ipe ꝛ oīs exercitus ei⁹ ad⁹sus hierl'm ꝛ obsederūt eā: ꝛ edificauerunt ō eā munitiōes i circuitu ꝛ fuit ciuitas obsessa vsq; ad vndecimū ānū regni sedechie. Sensē autē. ḡnto nona die mēsis obtinuit fames ciuitatē ꝛ nō erāt alimēta ꝑplo terre. Et dirupta ē ciuitas ꝛ oēs viri bellatores ei⁹ fugerūt, exierūtq; de ciuitate nocte ꝙ viaꝫ portę q̄ est int̄ duos muros ꝛ ducit ad hortū regis: ⁹chaldeis obsidētibus vrbē in gyro ꝛ abierūt ꝙ viā q̄ ducit in heremum. ⁹Persecut⁹ est aūt chaldeoꝝ exercit⁹ regē: ꝛ apphēderūt sedechiā i deserto qđ est iuxta hiericho, ꝛ oīs comitat⁹ ei⁹ diffugit ab eo. Cūq; cōprehēdissent regez, adduxerūt eū ad regē babylonis in reblata q̄ est in terra emath. ꝛ locut⁹ est ad eū iudicia. Et iugulauit rex babylōis filios sedechie i oculis ei⁹, ⁹ꝛ ꝛ oēs principes iuda occidit i reblata. Et oculos sedechie eruit, ꝛ vinxit eū cōpedibꝫ. Et adduxit eū rex babylōis in babylonē, ꝛ posuit eum in domo carceris ⁹vsq; ad diē mortis sue.

b Et fecit in oculis dñi malū. imitādo (notat cū dicit. in hoc ioachim filiū iosie ꝛ alios reges qui fuerūt ydolatre, ꝓpter qđ dñs voluit hierl'm destruere ꝛ maxime ꝓpter pcm̄ manasse q̄ posuit idola in domo dñi. scđa occasio fuit pcm̄ sedechie in regē babylonis, cui rebellauit cū⁹ iurasset ei fideliter seruire. vt habet. ij. Paral. vltī. qđ notat cū ꝺr. Et recessit sedechias a rege babylonis.

c Factum est. Hic ponit⁹ ciuitatis captio, ꝛ ꝑtet sentētia ex his que dicta sunt supra. xxxix. vbi describitur ista captio sicut hic paucis exceptis que exponent⁹.

d Chaldeis obsidentibus vrbem in gyro, si ergo q̄ eratur quomodo rex et bellatores potuerunt exire, dicendum ꝙ erat via subterranea cuius introitus erat intra ciuitatez inter duos muros, ꝛ exitus erat longe a ciuitate vltra locum vbi erant chaldei et ꝑ illam fugerunt r. ꝛ et alij sicut dictum fuit supra. xxxix. ꝛ. iij. Regum vltī.

e Sed et omnes principes iuda occidit. dicit Rabi salomon. ꝙ isti fuerunt. lxx. iudices ordinarij. eoꝝ relatauerant iuramentum sedechie, alij autem dicunt ꝙ fuerūt principes inducentes sedechiam ad rebellandum regi babylonis.

f Vsq; ad diem mortis sue. licet autem mortuus fuerit in carcere, tamen rex babylonis statum eius regium considerans, fecit eum sepeliri ho,

nonifice sicut ꝓdixerat hieremias supra, trāsl.

g In mēse. i. hoc ē pōnit ciuitatis capte destructio, circa qđ ꝓmo ponit ꝑs cū dr. In mēse aūt ⁊nto. Licet autē fuerit capta mēse ⁊rto, vt dr supra eodē ca. tñ nō fuit cōbusta donec sup ꝫ habuerūt voluntatē regis babylonis q̄ agebat tūc in remoti-
ſez in terra emath, vt dr i tertio, et sic trāsijt ꝑs vsq; ad decimā diem quīn mensis in q̄ fuit combusta, cetera patent in lra.

h De paupib⁹, hic ꝓsit ponit ordiatio de remanētib⁹, et primo de ꝓmo, ſcdo de rege ioachim ibi. Et factū est. Prima i duas, q̄ primo ponit ordinatio de ꝑsonis refuſatis ſcdo de occisis, ibi. Et tulit. Prima adhuc i duas, q̄ primo ponit ordinatio de ꝓmo, ſecūdo trāslatoꝝ numeratio, ibi. Iste ē ꝓmus. Prima in duas, quia ꝓmo ponit ordinatio de ꝑsonis, ſcdo de vasis, ibi. Columnas ꝙz. Circa primū sciendū q̄ de ꝑsonis refuſatis sic fuit ordinatū q̄ illi q̄ erāt alicui⁹ reputationis in ſapia vel arte aliqua seu ꝓditione notabili fuerūt trāslati in babyloneꝫ de illa cōditione fuerunt babylonijs, ceteri vo fuerūt dimiſſi in iudea ad colendū agros ⁊ vineas, ne terra redigeretur in ſolitudinē, ⁊ redderet inutilis regi babylonis, de cultura vero terre ei tributū magnū reddebāt, ⁊ hoc est qđ dr. b De paupib⁹ aūt ꝓmi ⁊c. ſ. ꝓpter aliquā ꝓditionē babylonis vtilē, vt ꝓdixi⁹ exponit. vij. Reg. i Et trāſtulit nabuzardan prin. mili. ⁊c. pa (gū vlti. tet lra. k Colūnas ꝙz. Hic ponit dispoſitio de vasis, quicqđ enī fuit ꝓciosum de talibus in tēplo dñi totū portauerūt secū chaldei. inter vasa tñ ponunt hic due columne ereę q̄ erant in porticu templi, de quar⁹ magnitudine ⁊ forma dictū fuit diffuse ꝑ singula. vij. Reg. vj. et sīl de aliis vasis hic positis, ⁊ ideo hic breuiter intēdo ptransire, q⁹ descriptio trāsita de illis ibi habet locū, dicit ergo. Columnas quoq; ereas, de quarū forma postea subditur.

l Que erāt in domo dñi. i. porticu tēpli. m Et bases illas. ſ. colūnar⁹, q̄libet enī colūna hēbat ꝙttuor ptes, ſez basem, ſtipitē caput ⁊ capitellū. n Et mare eneum vas erat magnū ⁊ rotundū in quo lauabant ſacerdotes. o Id erat in domo dñi. i. in atrio ſacerdotū, dom⁹ enī dñi large accepta nō solū accipit ꝑ corpe tēpli, ſed etiaꝫ ꝑ atrijs ⁊ edificijs ad ipm ptinētib⁹. p Cōfregerunt chaldei, vt materia posset expediri⁹ portari. q Et leberes. i. chaldarias vbi coqbant carnes ſacrificiorū. r Et creagra. i. fuſcinulas ad extrahendū carnes. s Et psalteria. i. inſtra musica ꝓ lenitio. t Et phialas, vaſa erāt ad reponēdū vnguēta, q̄bus vngebant reges ⁊ ſacerdotes, ⁊ vasa diuino cultui ꝙſecrata. v Et mortariola. in q̄bus terebant ſpecies et q̄bus cōponebātur. vnguenta. x Et hydrias in q̄bus ponebat vinū ⁊ oleū ꝓ libaminib⁹ fiendis. y Et thymiamateria in q̄bus terebantur ſpecies ad faciendus thymiama q̄d cōburebat ſup altare thymiamatis. z Et vrceos (mactaos ⁊ pelues, in q̄bus lauabant carnes offerē de ſup altare holocausta. a Et cyathos (ſtis. in q̄bus ꝓbabat vinū ⁊ oleū vtrū essent apta ad ſacrificiū.

b Quotq̄t aurea aurea ⁊c. q⁹ oīa vasa aurea ponebāt ad vnam ptē, ⁊ argētea ad aliaꝫ ⁊ erea ſīl ad aliā.

c Capitulos. vij. ereos bouos vocant. vij. R.

d Qui erāt ſub basibus, bases dicunt hic ptes fundi maſſ. erei q̄d ſedebat ſup illos xij. vitulos. ⁊ tres reſpiciebāt ad orientem ⁊ tres ad occidentē, ⁊ tres ad meridiem, et tres ad aq̄lonem.

e Nō erat pondus eris, ꝫ dr ad designandū magnitudinē ⁊ multitudinē. ei⁹ in tantuꝫ q⁹ non posset de facili sciri pondus determinatis aūt duab⁹ ſupra-

s Jn mēſe aūt ⁊nto decima mēſis: ipe est ann⁹ nonus de cim⁹ nabuch⁹, rex babylōis venit nabuzardā princeps militie q̄ ſtabat coram rege babylōis i hierlm: ⁊ incēdit domū dñi ⁊ domū regis et oēs dom⁹ hirlm: ⁊ oēm domū magnaz igne cōbuſſit: ⁊ totū murū hirlm p circuitū deſtruxit cāld⁹ exercit⁹ chaldeoꝝ q̄ erat cum mgō militie. b De paupib⁹ aūt ꝓpli ⁊ de reliq̄ vulgo qđ remanſerat in ciuitate ⁊ de ꝑfugis q̄ trāſfugerāt ad regē babylonis ⁊ ceteros de mīrtitudie trāſtulit nabuzardan princeps militie. De paupibus vo ⁊re reliq̄t nabuzardā princeps militie vinitores ⁊ agricolas. c Colūnas q̄z ereas q̄ erāt in domo dñi ⁊ bases ⁊ mare eneū: qđ erat i domo dñi ꝓfregerūt chaldei: ⁊ tulerūt oēm es eoꝝ in babylonez. d Et lebetes ⁊ creagras ⁊ psalteria ⁊ phialas ⁊ mortariola ⁊ omnia vasa erea q̄ in miniſterio fuerūt: tulerūt ⁊ hydrias ⁊ thymiamateria. ⁊ vrceos et pelues ⁊ cādelabra ⁊ mortaria ⁊ cyathos. e Quotq̄t aurea aurea, ⁊ quotq̄t argētea argentea. Tulit mgr̄ militie colūnas duas ⁊ mare vnuz ⁊ vitulos duodecim ereos qui erāt ſub basibus quas fecerat rex ſalomon i domo dñi. f Nō erat pondus eris oīm horū vaſoꝝ. g De colūnis aūt: decē ⁊ octo cubiti altitudinis erant in columna vna. h ⁊ funicul⁹ duodecim cubitoꝝ circūibat eā. i Porro groſſitudo ei⁹ q̄tuor digitoꝝ: ⁊ intrinſecus cana erat et capitella ſuper vtranq; erea. Altitudo capitelli vnius quinq; cubitorum. k ⁊ retiacula ⁊ malogranata l super coronam in circuitu: oīa mea. m Et fuerunt

g Decē ⁊ octo cubiti alti. ⁊c. ꝫ intelligēdū est (dictis, de ſtipite, q⁹ tota colūna ex ꝙttuor partib⁹ ꝓdictis ꝓſtituta habebat. xxx. cubitos in altū, vt dr. iij. Paral. iij. ⁊ declaratū est diffuſi⁹. iij. Reg. h Et funiculus. xij. cubi. circūibat eā id est ei⁹ groſſitiē. i Porro groſſitudo ei⁹. i. ꝓſtitudo. k Quattuor digi. ⁊c. ⁊ vtriq; erea, quar⁹ forma erat valde ſubtilis ⁊ artificioſa, sīt dictū fuit. iij. Reg. l Et retiacula ⁊ malogranata, ad decorē enī capitellorū erant ibi in circuitu malogranata de ere apposita, ⁊ retiacula q̄ fm alios erāt quedā foramina in circuitu capitelloꝝ artificioſe facta, sicut in oſtijs laternay ereat⁹. ⁊ dicunt retiacula q⁹ foramina illa in aliq̄ erāt ſīlia foraminibus rhetis, fm alios erat opus reticulatū de filis ereis factus et positū ſup capitella. vel q⁹ ꝑ illa apparebāt malogranata ſicut illa q̄ ſunt opta reti apparēt exteri⁹ ꝑ retis foramina. m Sup coronā. i. ſup capitellū qđ dr corona, eo q⁹ erat ſup caput colūne ſicut corona ſup caput regis. n Et fue. male gra. ⁊c. dependētia a capitello ⁊ tot erāt q̄ apposita in q̄libet colūna. vij. vo Reg. dr q⁹ erāt ducenta in q̄libet colūna centū dependētia, ⁊ centū apposita, ⁊ sicut dictū fuit ibidē iſte due columne erant site ꝓpe parietes ex vtraq; ꝑte portē. ita q⁹ ꝙttuor malogranata iuxta parietem posita nō apparebant, ⁊ ideo non cōputantur hic

ꝛ sic remanent nonagintaser. tertio vero regū cōputant
o Et omīa malogra. centū retia. circūda. licet (omīa. in qualibet colūna esset tm̄ vnū retiaculū. tm̄ ibi erāt centum distinctiones. sicut in malogranatis erāt centū ordines. duo enī malogranata. s. vnū appositū ꝛ aliud dependens sub eo faciebāt vnū ordinē. ꝛ sic cum in circuitu capitelli essent centū apposita et centū dependētia ibi p ōsis erāt centū ordines.

p Et tulit. Hic ponit ordinatio de psonis ad vitā nō refutatis cū ōr. Et tulit magister mi. saraiā sacer. primū. i. primi ordīs. dauid enī instituit sacerdotes. p. ex. ordines. vt hī. i. Sarai.

q Et de ciuitate tu. eunuchum ꝛc. ex q̄ patet q̄ iste ōr eunuch' nō a sectione genitalium. q̄ tales non ꝑponunt hoibꝫ belli. sz a maturitate ꝛ honestate. fm q̄ ōr Mat. xix. sunt eunuchi q̄ se castrauerūt ꝓpter regnū celorum ꝛc.

r Et septē viros de bis qui vi. fa. regis. i. habentes ad ip̄m libe tū accessum.

s Et scribaz principem militū. q̄ ꝓba. tyrones. i. iuuenes aptos ad exercitū armorū. hos interfecit rex babylonis. q̄ cōsilium ꝛ fauorē dederant sedechie rebellandi.

t Et. lx. viros de populo terre. istī hos similiter interfecit. q̄ restiterūt ei defendēdo malogranata nonagintaser dependētia: ꝛ oīa malogranata centū retiacul' circundabant. ᵘEt tulit mḡr̄ milities araiā sacerdotē primuz ꝛ sophoniā sacerdotē scōm et tres custodes vestibuli. ᵛEt de ciuitate tulit eunuchū vnū q̄ erat ꝓpositꝰ sup viros bellatores: ʷ ꝛ septē viros de his q̄ videbāt faciez regis q̄ inuenti sūt i ciuitate ˣ ꝛ scribā p̄cipē militū q̄ p babat tyrones: ʸ ꝛ sexaginta viros de ꝑplo tre q̄ inuenti sūt i medio ciuitatis. Tulit aūt eos nabuzardā mḡr̄ militie: ꝛ duxit eos ad regē babylōis i reblata. Et percussit eos rex babylōis: ꝛ interfecit eos in reblata in terra emath. Et translat' est iuda de terra sua. ᶻIste est ꝑplus quem trāstulit nabuchodonosoꝛ. ᵃIn anno septio iudeos tria milia et viginti tres ᵇIn anno decimooctauo nabuchodonosoꝛ trāstulit de hierl'm aīas octingentas triginta duas. ᶜIn āno vicesimotertio nabuchodonosoꝛ trāstulit nabuzardan mḡr̄ militie aias iudeorum septingētas q̄dragintaq̄nq; ᵈDēs q̄ aie' q̄tuor milia sexcente. ᵉEt factū est in tricesimoseptimo anno transmigrationis ioachim regis iuda duodecimo mense vicesimaquinta mensis, ᶠeleuauit euilmerodach rex babylonis ip̄o anno regni sui caput ioachī regis iude: ꝛ eduxit eū de domo carceris ꝛ locut' est cū eo bona. Et posuit thronū ei' sup thronos regū q̄ erāt post se i babylone ꝛ mutauit vestimēta carceris ei'. ꝛ comedebat panez coꝝ eo semp cūctis diebꝫ vite sue. Et cibaria ei' cibaria ꝑpetua dabant ei a rege babylonis statuta p singulos dies: vsq; ad diez mortis sue cunctis diebꝫ vite ei'.

ᵍFactū ē postq̄ in e captiuitatē redact' est ist' ꝛ hier'm dest ē: sedit hieremias ꝑphaciens ꝛ planxit lamētatiōe hac in hier'm ꝛ amaro aīo suspirans ꝛ eiulās dixit.

anni nabuch'. a principio regni sui. hic aūt ab illo tempore quo ioachim fili' iosie fuit ei subditus ꝛ seruiens sub tributo. nabuchodonosoꝛ autē iā regnauerat vno anno.

y In anno. xviij. ꝛc. loq̄tur hic de trāslatione ꝑsonarū cū rege sedechia. Sed ꝛtra hoc videt q̄ supra ōr ca. xlvto. Ibi est ann'. xix. nabuchodo. ꝛc. ꝛ soluit q̄ sicut et p̄cedens. q̄ hic accipiuntur anni nabucho. a tpe a q̄ ioachim factus fuit eius seruus. supra vero a principio regni sui.

z Anno. xxiij. nabuchodo. tunc enī cepit tyrū ꝛ alias quitates circa indeā ad q̄s ꝑfugerant ante plures iudei tunore nabucho. ꝛ illi tūc fuerūt capti ꝛ in babylonē ducti.

a Omēs ergo anie. hic numerate.

b Quattuor milia sexcente. Sciendum tm̄ q̄ fuerunt multoplures. sed hic et in libro Regū numerant tm̄ notabiliores.

c Et factus est. Hic vltimo ponit ordinatio ō iechonie rege q̄ post longū carcerē fuit honorat' in babylone. cū ōr. Et factus est in. xxxvij. anno transmigrationis ioachim tantū ei fuit in statu humili.

d Eleuauit euilmerodach. iste enī regnauit post nabuchodonosoꝛ ꝑem suū fm hebreos. ꝛ mortuo patre cum regnaret honorauit ioachim sup oēs principes regni suī. vt apparet in lra. rō autē huius fuit fm aliquos. q̄ nabuchodonosoꝛ pre pussionamenta iste euilmerodach filius ei' voluit regnare. ꝛ sic debat de pussione patris gaudere. ꝓpter q̄s nabuchodonosoꝛ in regnū restituꝰ fecit eū incarcerari cum isto ioachim. ꝛ sic cum eo contraxit amicitiam. propter quod cōstituꝰ in regno mortuo patre honorauit eū. cetera patent in litera.

e Et factum est postq̄ ꝛc. totum istud vsq; ad finez capituli videtur appositum ab aliquo expositore ad continuandum sententiaz capitulis sequentibꝫ. q̄ non est in hebreo nec in libris correctis.

f Ist est ꝑplus. Hic ꝓfiter ponit trāslatoꝛ in' babylonē
g In anno septimo iudeos tria milia. ꝛ (numeratio. ioq̄tur hic scriptura de translatis cuz iechonia filio ioachim. vt dicat Ra. sa. ꝛ alij hebrei. sed ꝛtra ꝫ videt q̄s ōr iij. Reg. xxiij. q̄ translati cum eo fuerūt. x. milia. sed hec dissonantia soluit ꝑ hoc q̄ hic ōr iudeos tria milia. i. de tribu iuda. de aliis aūt tribubꝫ fuerūt septē milia. q̄ hic omittunt. ꝛ quarto Regū cū istis numerant. Itē quarto Regū ōr q̄ ista transmigratio fuit anno octauo nabuch'. hic aūt ōr anno septimo ad q̄s dicendū q̄ ibi accipiunt

Incipit postilla magistri Nicolai de lyra sup libr treno/ rū q̄ apud hebreos vocat cynoth. i. lamētationes cū ad/ ditionib⁹ pauli epi Burgen̄. Capitulum. I.

Quomodo sedet. In p̄cedētib⁹ h⁹ libri pphetauit hieremias destructionē hierl̄m futurā. Hic ꝓsit deplorat eaz iam factā. q: ri

Incipiūt treni. i. lamētationes hieremie q̄ cynoth hebraice inscribūt. Aleph. Quomodo sedet sola ciuitas plena populo. Facta ē q̄si vidua domina gentiū: princeps puinciaꝝ facta ē sub tributo. Beth. Ploras ploauit in nocte: ⁊ lachryme eius in maxillis ei⁹. Nō est q̄ ꝓsoleꝫ eā: ex oīb⁹ charis eius. Dēs amici ei⁹ spreuerūt eā: ⁊ facti sūt ei inimici

Gymel. Migrauit iudas ꝓpter afflictōez ⁊ mltitudinē seruitutis habitauit in tergētes nec inuēit requiē Dēs pſecutores ei⁹ apphēderūt eā int angustias. Deleth. Uie syō lugēt: eo q̄ nō sint q̄ veniāt ad solēnitatē. Dēs porte ei⁹ destructe: sacerdotes eius gemētes. Uirgines eius squalide ⁊ ipa oppressa amaritudine. He facti sunt hostes ei⁹ i capite inimici ei⁹ locupletati sunt. q: dns locut⁹ est sup eā ꝓpter multitudines

tionib⁹ suis priuata. b Ciuitas plena pp̄lo. anteq̄ esset destructa. c Facta est q̄si vidua. i. dignitate resd Domina gentiū. i. que fuit dsia gentiū. maxime tpe dauid et salomonis q̄ multas gentes. alienigenas sibi subiecerūt. vt habet. ij. Reg. x. et ad idem primet qđ subditur.

e Princeps puinciarū. i. tpib⁹ dictis.

f Facta ē sub tributo. regis babylonis.

g Ploras ploauit. p hanc reduplicationem intelligit fletus abundātia.

h In nocte. i. tempe tribulationis ⁊ angustie qđ dicitur nox.

i Et lachryme ei⁹ in maxillis ei⁹. p̄ defigiaf cōtinuatio ⁊ diuturnitas fletus.

k Non est q̄ ꝓsoleꝫ cē. qui populi iudeis cōfederati vt egyptij ⁊ syri ⁊ aliqui alij i necessitate eā reliq̄erunt. q: nō solū reliquerunt sed etiā chaldeis con

l Migrauit iudas ꝓpter afflictionē ⁊ multitudinē seruitutis. sicut enī fuit dictū capitulo p̄cedenti illos transtulerūt chaldei q̄ ꝓpter robur corp̄is vel industriā artis poterant eis fure. alios diuitēs pro cultura terre.

m Habitauit inter gentes. pp̄lis in babyloniē ductus.

n Nec inuenit requiē. q: laboribus duris affligebat.

o Dēs pſecutores ei⁹ apphenderūt eā. i. hierusalē.

p Inter angustias. s. famis ⁊ mortalitatis q̄ prevalebant in ciuitate q̄si fuit capta. vt dictū est supra. Rabi. sa. exponit. Inter angustias. scz viarū vbi capiebant fugientes. q: non poterant diuertere.

q Uie syon. Uie conuertit se ad lamentandum templi destructionē. quod erat in monte syon cū dicitur.

q Uie syon. scz p quas populus veniebat ad templū de locis exterioribus. r Lugent. hoc dicitur metaphorice. sicut dicebātur gaudere in populi multitudine. vnde in hebreo habet. Uie syon herbose. q: nullus transibat

s Eo q̄ non sint qui veniant ad solennita (per eas. tam. id est ad solennitates. quia ponitur singulare p plurali. sicut frequēter fit in scriptura veteris ac noui testamenti. ter enī in anno debebat populus comparere in templo. scz in paschate. pentheccoste. ⁊ festo tabernaculorum. Exodi. xxiij. sed destructo templo ⁊ populo captiua

t Omnes porte eius destructe. (to nullus veniebat. quia a chaldeis incense. vt dictum est supra.

v Sacerdotes eius gementes. q̄ia aliqui fuerunt occisi. ⁊ ceteri in captiuitatem ducti.

x Uirgines eius squalide. id est deformate et fame ⁊ labore.

y Et ipa oppressa amaritudine. i. non potens inde resurgere. sicut qui oppressus est importabili pondere.

z Facti sunt hostes ei⁹ in capite. q: ante erant in cauda.

z Inimici eius locupletati sunt de bonis que erant in hierusalē ⁊ iudea. quia tamen hoc factus est ex diuina iustitia. subditur. Quia dns locutus est super

a Parvuli eius. qui sm leges belli nō debebāt (eā ⁊c. occidi.

b Ducti sunt in captiuitatē. vt crescētes sct/

dit suā ꝓphetiā cōpletum. Circa q̄ scīēdū q̄ singulis vsib⁹ litere hebraice ꝓponunt sm ordinē alphabeti. Et dicit aliq̄ q̄ ꝓposite sunt ad signandū suam vsuū q̄b⁹ ꝓponunt. ⁊ sic ex interpretationib⁹ lr̄ay p̄cedunt ad exp̄ssionē vsuus. Sed ꝫ nō videt bene dictum. primo q: hebrei q̄rū sunt iste lr̄e. ⁊ p̄sequēs vtutē earū debent magis cognoscere. mbul tale dicūt. scdo q: lr̄a p se sūpta vt lr̄a est. nullā habet significationem. nec p̄sequēs interp̄tatoz licet aliq̄a lr̄a vt cē dictio aliq̄d significet. sicut apud latinos hec lr̄a. a. put est ꝓpositio significat sine. si ḡ er ista significatione aliqs vellet p̄cedere ad exponēdū vtutez ipius a. put est lr̄a. vel scripturā p a incipiente esset manifesta equocatio. Itē isti imaginant q̄ iste lr̄e non sint de integritate versuū. sed q̄si q̄dam tituli eis ꝓpositi. qđ nō est verū. q: sic sunt de integritate versuū in hebreo. sicut apud nos in illo hymno. A solis ort⁹ cē. lr̄e latine incipiendo ab a vsq̄ ad g. inclusiue sunt de integritate versuū q: primus incipit p a. A solis ort⁹ ⁊c. seqs p b. Beat⁹ auctor seculi ⁊c. ⁊ sic ꝓsit vsq̄ ad g. ⁊ eodē mō est hic de lr̄is hebraicis in hebreo. sed trāslator nō potuit in latino seruare ordinē lr̄ay latinay in p̄cipijs versuū. q: prima dictio in hebreo. p q̄ trāsfert quō. incipit p aleph. ⁊ quō. incipit p q. ⁊ iō singulis versib⁹ ꝓposuit sepatim lr̄as hebraicas p ordinē. nō ad signādū aliqđ nisi q̄ p tales lr̄as incipiūt versus in hebreo. lamentationes enī iste scripte sunt metrice in hebreo. ⁊ tpe hieremie currebat mod⁹ talis metrificandi aliquā materiaz. s. q̄ versus inciperent ordinate a lr̄is alphabeti. Sciendū etiā q̄ hic nō est q̄rēdus p̄cessus artis sed magis dolētis ⁊ ꝙrentis q̄ lamentans aliqđ factū idē frequēter repetit sub aliis vbis. sicut mater lamentās filiū mortuū aliqñ noīat ipm ꝓprio nomine. aliqñ noīat eū cor̄ suū. aliqñ vitā suā. ⁊ sic de aliis. ⁊ frequēter de vna pſona trāsit ad aliā magis sm motuz affectionis q̄s sm ordinez rōnis. Preterea sub noīe ciuitatū vel locoꝝ intelligit ppl̄s ibi prius habitans. ⁊ sic dicitur ciuitas vel loc⁹ desolari vel flere. p desolatiōe ⁊ fletu ppli. His igit̄ ꝓmissis hec pars libri hieremie que apud hebreos cynoth vocat. i. lamentationes. in duas ptes dividit. q: primo ponit hieremie lamētatio. secdo eiusdem. v. ca. Prima dividit in q̄ttuor ptes. sm q̄ druplex alphabetū hebraicū. sm q̄ lamentationes iste metrice scribunt. ⁊ hoc in q̄ttuor ca. ⁊ ꝫ mō ꝓpis capitulū̄ posset dividi in. xxij. ptes sm numez lr̄ay. sed non est vtis. q: sicut dictū est iste lr̄e nō ponunt hic ad sensum literalez desiderandū. Dicat ergo. a Quomodo sedet sola. i. habita

uirent chaldeis. c Ante faciē tribulantis.i.ducentis eos ad tribulationē.ulti eni q ducūt captiuos faciūt eos
d Et egref.est a fi.syon.i.a hierlm (ire añ se.7 nō post. que dr filia syon.eo q ciuitas ptegebat a tēplo.7 regia do mo que erant in monte syon.sicut filia ptegit a matre.
e Dis decor ei⁹.scz regnū.7 sacerdotum. ideo sequitur.
f Facti sūt prin.ei⁹ velut arie.insensati.
g Non inuenientes pascua.fame afflicti.
h Et abierūt absq; fortitudine.nō potentes in aliq resistere.
i Ante faciez subsequētis.i.in captiuitatem ducentis.
l Recordata ē hierusalē die affle.sue.7 pua.psiderans q illa afflictō merito sibi venerat ꝓpter pcā sua pterita.
l Dim desiderabilium su.in diuinis cōdescēsionib⁹ sibi factꝫ
m Que! (ad votū habuerat a diebꝰ antiqs.ita tpe morsi quo dē⁹ pauit pplm illum cibo celesti.scl.āmis.et multa alia bñficia cōn Cū ea⁹ (tulit ei⁹ deret pplꝰ ei⁹ in mānu hostili.cadē ē eni scia ꝓtranoꝝ.7 nō vnū opꝰ positoꝝ aliud ad memoriā reducit.7 etiaz magis apparere facit quia oppōsita iuxta se posita magꝭ elucescūt
o Uiderūt eam hostes.aptā etiā exulatā
p Et den.saba.ei⁹. id est cultū dei israel. reputantes q saluare nō poterat pplm illū. sed ħ remouet ꝓpha dicēs q Petiī peccauit hierlm. id est peccatis pcā accumulauit. r Propterea instabilis facta ē.nō potēs resistere aduersarijs ꝓpter dei sui offensaz.nō ꝓpter ei⁹ impotentiā. s Dim q glorr.est t Spreuerūt illā.tpe aduersitatꝭ. (tpe sue.psperitatꝭ. v Quia vide.ignominiā ei⁹.i.destructionē.7 captiuitatem. r Ipa aūt gemēs.sub onere importabili.
y Et ꝓuersa est retrorsum.scin ꝓfusionē a statu honorabili. z Sordes ei⁹ in pe.ei⁹.in hebreo hē.In oris ei⁹ loqtur de ea sicut de mlīere patiēte menstrua.cui⁹ imunditia descēdit ad inferiora.ita q sedan sore vestimēti interiorꝭ pedes tangentis.7 p ħ designat immūdicia ido latrie abundās in hierlm.ꝓpter quā fuit destructa.
a Nec est recordata finis sui.i.excecata victꝰ nō cogitabat punitionē sup se finaliter ventura.ideo subdit.
b Depōsita est vehemēter.ab oi honore.7 ꝓsolatōe.iō in pson⁹ ei⁹ orat.ppha dicēs.Uide dne.7c. c Manus suā misit hostis.i.pplꝰ ammonitaꝝ.7 moabitaꝝ.vt dicit iniqtatū ei⁹. d Paruuli ei⁹ ducti sūt i captiuitate: añ faciē tribulātꝭ. Thau. e Et egressus ē a filia syō. omis decor ei⁹. f Facti sūt pncipes ei⁹ velut arietes nō inuenientes pascua. g.7 abierūt absq; fortitudie añ faciē subsequētis. Zai. h Recordata ē hierlm diez afflictōis sue.7 ꝓuaricatiōis oim desiderabiliū suoꝝ q habuerat a diebꝰ antiqs cū caderet pplꝰ eius i manu hostili.7 nō eēt auxliator. i Uiderūt eā hostes.7 derisērūt sabba ei⁹. k Beth. l Pec catū peccauit hierlm. ꝓptera instabil facta ē. m Oēs q glificabāt eā spreuerūt illā qz viderūt ignominiā eius ipa aūt gemēs.7 ꝓuersa est retrorsum. n Teth. o Sordes ei⁹ in pedib⁹ ei⁹: nec recordata est finis sui. p Deposita ē vehemēter: nō hīs ꝓsolatorē. Uide dne afflictōez meā q̄m erect⁹ est inimicus Joth. q Manū suā misit hostis ad oia desiderabilia ei⁹ qz vidit gentes ingressas sanctuariū suum de quib⁹ ꝓceperas ne intrarēt in ecclesiam tuā. Caph. r Omis pplꝰ eius gemēs.7 querēs panē. s Dederūt pciosa q̄q̄ ꝓ cibo ad refocillandā aiam. Uide dne.7 cōsidera. q̄m facta sū vilis. Lamech u O vos omēs q tranlitis p viā attendite.7 videte.si ē dolor sic dolor me⁹. x Q̄m vindemiauit me vt locut⁹ est dns.i die ire furoris sui Jem. y De excelso misit ignem in ossib⁹ meis.z eruditt me. Expandit rhete pedib⁹ meis. a cōuertit me retrorsum. Posuit me desolataz.tota die meroze cōfectam. Nun b Uigilauit iugum iniquitatū mearuz in manu eius ꝓuolute sunt.7 imposite collo meo. c Infirmata est virtus mea. d edit me dns i manu de q nō potero surgere. Samech e Abstulit oēs magnificos meos domin⁹ de medio mei. f vocauit aduersum me temp⁹ vt contereret electos meos Torcular calcauit dominus virgini filie iuda. Ayn Ra.sa. d Ad oia desiderabilia eius.i.ad libros legꝭ de quib⁹ dr ps.xviij. Desiderabilia sup aurū.7 lapidez pciosum multuz.dicit eni Ra.sa.q chaldeis currētib⁹ ad aurū.7 argentū in destructiōe hierlm.isti magis voluerūt currere ad cōburendū libros legis. eo q scribit Deutē. xviij.āmonites.7 moabites nō intrabūt in eccliam dni in eternū. ideo subditur.
e Quia vi.gē.āmonitas.7 moabitas.
f Ingressas sctūa. tuū.vbi iex fuabat et potissime deuteronomiuz in latere arche. Deutero.xxiij.
g Dis pplꝰ eius gemens p anxietate famis q̄ pualuit in hierusalez obsessa a chaldeis.vt hr ē.xxxviij.
h Dederunt pciosa quecq; p cibo. illi qui erant diuites.
i Ad refocillandaz aiam.i.ad mitigandū famē.7 nō ad satietatē.iō in pson⁹ ei⁹ orat ppheta dicens.
l Uide dne.afflicti onem meam.
l Et ꝓsidera.reuelā m O vos. (do eā. licie inducit ppha alios ad cōpassionez dicens. O vos omēs q trālitis p viaz. prope hierusalē destructā.
n Attēdite.7 videte p compassionem.
o Q̄m vindemiauit me.7c. loqtur de hierusalē p modum vinee cui⁹ clausura est dissipata.7 fruct⁹ collect⁹ qz muri hierlm erant dissipati.et oia bona asportata.
p De excelso misit ignē in ossib⁹ meis.i.in tēplo.7 regꝭ fortalicio.7 in ceteꝭ de q̄ fortitudine confidebat pplꝰ.sic ossa sunt robur corpis.7 oia ista fuerūt cōbusta a chaldeis.vñ dictum fuit ē.lij. q Et eruditt me.qz vexatio dat intellectū. In hebreo hē. Et separauit me.i.membratim laceravit. r Expandit rhete pe.me.i.posuit exp̄di.7 vocat hic rhete deceptio falsoꝝ ꝓphar.q fuit ꝓ.o causa ruine.vt frequēter dictū est ē. s Couer.me retrorsum.id ē de statu honorabili ad ꝓfundū. t Uigilauit iugū iniq.me.i ma.ei⁹.s.dni.qz vigilāter.7 solicite induxit penā p iniqtatib⁹ meis.ꝓpter ħ in pson⁹ ei⁹ dr in principio libri de destructōe pplī loquēs. Uigilabo ego sup vet v Conuolute sūt.s.iniqtates mee (bo meoꝝ facta illud. x Et impo.col.meo.sicut fardellus imponit latrom de phēso. y Infirmata ē vt⁹ mea.deo me deserente.
z Dedit me dns in manu.s.chaldeoꝝ. a De q̄ non potero surgere.virtute ꝓpria.sed tm̄ diuina b Abstulit oēs magnifi.meos.regē.7 pncipes.ꝓphas.7 sacerdotes.

c Vocauit aduersum me tps. s. afflictiõis ⁊ destructio/
d Torcular calca. do. ⁊c. q; sicut in torcular de (nis.
uis exp; mit vnũ, sic in destructiõe hui⁹ fuit effusus
sanguis iudeoꝝ. e Idcirco ego plo. ⁊c. in q̃ notaꝫ fle
tus ⁊ doloꝝ abundãtia. f Quia longe fa. ẽ a me ꝓso.
i. ipe de' retrahẽs a
me ꝓsolatões suã, licet
sit vbiq; p potentiaz
essentiã ⁊ pñtiam.
g Facti sũt filij mei
i. habitatores hierlm.
h Perditi. fame mor
talitate ⁊ gladio.
i Expandit syõ ma.
su. loq̃tur de syon sic
de ꝑsona misera ⁊ ab/
iecta q̃ expãdit man⁹
suas oĩ trãseunti q̃re
do suffragiuz ⁊ nõ in
l; Wanda (uenit.
uit do. aduer. ia. i. po
pulum israel.
k Jn cir. ei⁹ ho. ei⁹.
q; pl⁹ q̃ hĩtabãt i cir
cuitu iudee venerunt
cũ chaldeis ad destru
ctionem hierusalẽ.
m Facta ẽ hui⁹m q̃i
pol. mẽstruis, iter eos. i.
eis abomĩabilis.
n Justꝰ est. hic hie
remias in ꝑsona hie/
rusalẽ ꝓfitet diuinam
iustitiã i destructõne
hui⁹m ꝓpter diuinam
offensaz d. n Jus
tus est do. i mea pu
nitione.
o Quia os eius ad
ira. puo. trãsgredi dõo
legẽ et ore ipi⁹ dataz.
Exodi. xx.
p Audite obse. vni.
po. fessionẽ pcti mei
q Et vide. dolo. me.
nõ solũ de pena mihi
illata. sz etiã de duila offensa de q̃ plus dolebat hieremi
as ⁊ alij iusti q̃ de pena. r Vocaui ami. meos. i. egy
ptios mihi ꝓfederatos. s Et ipi dece. me. q; rebella
ui chaldeis ex eoꝝ ꝓfidẽtia. ⁊ ipi nõ tulerũt mihi auxiliũ
in tpe miseria. t Sacer. mei ⁊ se. mei. i. iudices oꝝ di
r Jn vrbe. s. hui⁹m. Cõsũpti sũt. s. fame. ⁊ mul (nar ti
top lus alij q̃ nõ bẽbant in tãta auctoritate. v Vide
dñe q̃m tribu. in mẽte. x Cõturbat ẽ ven. meue. ex
tenũ dãtia mentz ad corp⁹. z Subuersuz ẽ cor meũ. i.
sensus me⁹ absorpt⁹ est p nimio dolore a Foꝝ inter
fugia. et loq̃tur p tpe obsidionis. q̃ interficiebant oẽs q̃
extra hui⁹m inueniebant. b Et do. i. intra ciuitatem.
c Doꝝ filis ẽ. q; aliq̃ moriebant fame, aliq̃ gladio. et
aliq̃ lapidib⁹ ꝓiecti p machinas ab extra. d Audie
tũt. s. chaldei me obsidẽtes. e Quia ingemisco. ꝑ fa
me ⁊ alijs miserijs. f Et nõ ẽ q̃ ꝓso. me. veniendo ad
auxiliũ mihi. g Oẽs ini. mei. q̃ erãt i exercitu chalde
b Audierũt ma. meũ. tale ⁊ tantũ q̃ nõ possum (oꝝ
vltra resistere. i Letati sũt. obsidẽtes en i ciuitatẽ ali
quã multũ ga udẽt q̃i audiũt q̃ illi q̃ sunt intra nõ ꝓfit

e Idcirco ego ploraãs ⁊ oculs
me⁹ deducẽs aq̃s ⁊ q; longe
fact⁹ ẽa me ꝓsolator ꝓuer
tẽs aiaz meã. g Facti sunt fi
lij mei ꝓditi, q̃m inualuit
inimic⁹. h Phe. i Expãdit sy
on man⁹ suas nõ ẽ q̃ ꝓsolet
eã. k Jãdauit dñs adũsum
iacob l in circũitu ei⁹ hostes
ei⁹. m Facta ẽ hui⁹m q̃i pollu
ta mẽstruis in ẽ eos. Sade
n Justꝰ est dñs: o q; os eius
ad iracũdiã, puocaui. p Au
dite obsecro vniũsi ppli⁹ et
videte dolorẽ meũ. Elirgi
nes mee ⁊ iuuenes mei ab
ierũt i captiuitatẽ. Coph.
r Vocaui amicos meos: s ⁊
ipi deceperũt me. t Sacer
dotes mei ⁊ senes mei i vr
be ꝓsũpti sũt. q; q̃sierũt ci
bũ sibi vt refocillarẽt aias
suas. Res. u Vide dñe q̃m
tribulor: x turbat⁹ ẽ venter
me⁹. z Subũsum ẽ cor meũ
in memeripa. q̃m ama
ritudie plena sũ. a Foris in
terficit gladi⁹ ⁊ domi⁹ mors
silis ẽ. Syn. b Audierũt q; ingemisco ego c ⁊ nõ ẽ q̃ ꝓso
let me⁹ d Oẽs inimici mei⁹ au
dierũt malũ meũ. e letati sũt
q̃m⁹ tu fecisti. f Adduxisti
diẽ ꝓclationis, ⁊ fient sicut
mei. Thau. g Jngrediat oẽ
malũ eoꝝ coram te, ⁊ deuinde
mia eos sic vindemiasti me
ppt̃ iniq̃tates meas. Jud
ti enĩ gemit⁹ mei ⁊ cor meũ
merẽs. Aleph. II
q h Cõ obtexit cali
gine i in furore suo
dñs k filia syõ: l ꝓiecit ɔ celo
in trã inclytã isrl, ⁊ nõ est re
cordat⁹ scabelli pedũ suoꝝ i
die furoꝝ sui. Beth m ꝓcipi
tauit dñs n nec pepcit omia
speciosa iacob ɔstruxit i fu
rore suo mũitiões vgis iu
da, ⁊ deiecit i trã o polluit re
gnũ ⁊ ꝓncipes ei⁹. Gymel
p Cõfregit i ira furoꝝ sui q oẽ
cornu isrl r aũtit ⁊ retroxũ dex
teram suã a facie ĩimici s ⁊ suc
cẽdit i iacob q̃i ignez flãme
vuoraũt i gyro. Deleth t Te
tẽdit arcũ suũ q̃i ĩimicus:
firmauit dexteram suã q̃i ho

m Quĩ tu fecisti. q. d. hoc nõ accidit
chaldeoꝝ vtute, sed ex punitiõe tue iustitie. n Addu
xisti. i adduces. loq̃tur ei de futuro p modũ ꝓteriti pro
pter certitudinẽ ꝓphete. videbat ei ꝓphã futurã babylo
nis destructõez ad iudeoꝝ ꝓsolationẽ. q; p ꝑ habuerunt
licẽtiã redeũdi primo
o Jngre (ãno cyri.
diak om. ma. coꝝ corã
te, vt puniatur.
p Et deuinde. eos.
destruẽdo muros eoꝝ
rũ ⁊ bona rapiendo. ⁊
ꝑ vicit ꝓphã nõ zelo
vindicte, sz diuine iu
stitie.

Capitulum. II.

Quomodo hic
q ꝓfir describit
Hieremie la
mentatio sub ꝑdo al
phabeto. ⁊ p̃cio lamẽ
tat destructõez ciuita
tis ⁊ tẽpli dicens ad
miratiue. a Quõ
obtexit. calig. s. tribulatio
nis maxime.
b Jn furo. suo. i. i effectu sue iustitie.
c Filiã syõ. i. hierlm.
vt expositũ ẽ ca. ꝑce.
d Proiecit de ce. in
ter. i. ẽ statu sũme ho
norabilit ad sũme mi
e Jnclytã (serabile
isrl. i. hierlz q̃ erat me
tropol⁹ ⁊ nobilissima i
regno iuda.
f Et nõ est recor. scã
bel. ped. su. i. tẽpli q̃ ẽ
incenderũt chaldei. ⁊
ꝫ scabellũ pediz dei
q; intra ipm erat ar
cha testamẽti ⁊ ꝓpicia
toriũ, q̃ erat q̃i sedes
dei, ⁊ archa q̃i scabel
li illi⁹ sedis. sic dictũ
fuit plen⁹ Exo. xxv.
g Precipitauit do. hm vñ iusti
h Hec pepcit. et sua misebia. eo q̃ hz sp iusti (cie sue.
ciã anneã. i Sia speci. iacob. i. regnũ ⁊ sacerdotiũ.
ciuitatẽ ⁊ templũ. ⁊ p ꝓis alias ciuitates ⁊ fortalicia.
k Pollnit reg. i. ofidit pollutũ mlt̃iplicitꝫ pctis ex ri
gore sue punitiõis. l Cõfregit i ira fu. sui. i. in effectu
sue iustitie. m Sñe cor. i. oẽm statũ dignitatis et
fortitudinẽ defensiõis. n Auertit retro. dex. su. a fa
cie ini. q̃ põt dupl̃r intelligi. vno mõ referẽdo ad deuz
eo q̃ nõ defẽdit ꝓpl̃m isrl a suis inimic⁹. ⁊ fic auertit dex
teram sue vtutz abeis. Alio mõ referendo ad ꝓpl̃m. a q̃ de⁹
subtraxit vtutẽ ⁊ industriã se defendẽdi. ⁊ sic auertit dex
teram iudeoꝝ a facie chaldeoꝝ. o Et succen. in ia. scz q̃
chaldeos hierlm ⁊ terrã in circũitu vicendendo.
p Tetendit ar. su. i. varios modos inuadẽdi ciuitatẽ ꝑ
exercitũ chaldeoꝝ. vel ad ĩram. Arcũ. q; in chaldeoꝝ exer
citu erãt multi sagittarij. q Quasi ini. sic ei ꝓferẽdo
bñficia ofidit se amicũ, ita inferẽdo penas iudicat a sim
plicibꝫ inimicus. ⁊ q̃uis ꝑ faciat ex charitate ad purga
tionẽ maloꝝ, ⁊ exercitũ bonoꝝ in vtute patientie.

SS

stis. ⁊ occidit oē qd pulcrū erat visu ī tabernaculo filie syō effudit q̄si ignē indignatōz suā. Hꝯ ⁊ Factꝰ ē dn̄s velut inimicꝰ, p̄cipitauit isrl'. p̄cipitauit oīa menia eius, dissipauit munitōes eiꝰ et repleuit ī filia iuda hūiliatū ⁊ hūiliatā. Vau. ⁊ dissipauit q̄si hortū tētoriū suū dmolitꝰ ē tabernaculū suū. Obliuiōi tradidit dn̄s in syon festiuitatē ⁊ sabbatū ⁊ in obprobriū ⁊ ī indignatōz furoris sui r̄gē ⁊ sacerdotē. Zai. Repulit dn̄s altare suū. maledixit sctificatōni sue. tradidit ī manꝰ ī inimici muros turriū eiꝰ. Vocē dderūt ī domo dn̄i. sic ī die solēni. Heth. Cogitauit dn̄s dissipare murū filie syō tetēdit funiculū suum ⁊ non auertit manū suā a pditōe. Luxitq̄ ātemurale, ⁊ murus piter dissipatꝰ ē. Teth. Defixe sūt ī terra porte eiꝰ pdidit ⁊ ꝯtriuit vectes eiꝰ regē eiꝰ ⁊ p̄ncipes eiꝰ in gētibus. Nō ē lex. et pphe eiꝰ nō inuenerūt visionē a domīo. Joth. Sederūt ī terra ꝯticuerūt senes filie syon. ꝯsperserūt cinere capita sua accīcti sūt cilicijs. Abiecerūt ī terra capita sua vgīes iuda. Caph. Defecerūt p̄ lachrimis oculi mei ꝯturbata sūt viscera mea. Effusuz ē in terra iecur meū sup ꝯtritōz filie ppl'i mei cū deficeret puulꝰ ⁊ lactēs ī plateis oppidi. Lamech. Matribꝰ suis dixerūt, vbi ē triticū ⁊ vinū, cū dficerēt q̄si vulnerati in plateis ciuitatis, cū exalarent aīas suas in sinu matrū suaꝝ. Mem. Cui cōparabo te vel cui assimilabo te filia hierl'm. Cui exequabo te ⁊ ꝯsolabor te vgo filia syon. Magna ē enī velut mare ꝯtritō tua. Quis medebit tui. Nun. Prophete tui viderūt tibi falsa ⁊ stulta, nec apiebāt iniquitatē tuā, vt te ad pniaz prouocarēt. Viderūt aūt tibi assumptōes falsas ⁊ eiectōnes. Samech. Plauserūt sup te māibꝰ oēs trāseūtes p uiā, sibilauerūt ⁊ mouerūt capita sua sup filiā hierl'm. Hiccine ē vrbs dicētes p-

r Occidit oīe q̄ pulcrū erat visu in tabernaculo filie syon. i. in tēplo dn̄i qd erat in mōte syon. q̄ sacerdotes occisi fuerūt ibi. vt habet infra eo. ca. ⁊ oīa pciosa inde as s Et ipleuit. (portata. cetera patent ex dictis vsq̄ ibi. in filia iuda. i. in gente iudaica. t Humiliatū ⁊ humiliatā. q̄ oīs vtriusq̄ sexus hūiliauit ī seruitutē et captiuitatē v Et dis. (redigēdo. q̄si hortū. cui clausure dissipant collectis x Ten. (fructibus. to. ⁊c. i. tēplū salomonis qd erat dispositū intra p sctm̄ ⁊ sanctū sanctoruz. sicut tabernaculū qd fecerat moyses in deserto. y Obliuioni tradi. dn̄s. i. tradi fecit. x In syon fe. ⁊ sab. q̄ destructo tēplo et ppl'o captiuato talia cessauerūt q̄si p ānos lxx. a Repulit domi. alta. su. pmittēdo illud destrui p chal. b Male. san (deos. ctificationi sue. i. templo in quo sctificabātur hoies p sacrificia et oblatōes cui maledixit. i. malefecit. dicere eīm dei est facere Psal. cxlviij. Dixit. et facta sunt lz autē deꝰ nō sit actor mali culpe. ē tn̄ actor mali pene et sic maledixit tēplo inq̄ntuz p chaldeos ipm ꝯbussit fm ordinē sue iusticie. c Tradidit ī manꝰ ini. mu. tur. eiꝰ. ppe eī tēplū erāt turres notabiliores ad loci de. d Vocē d (fensionē. de. in do. do. s. aduersarij exultādo d captione ⁊ spoliatiōe loci. e Sicut in die solēni. i. sicut in solēnitatibꝰ solebāt cātare leuite laudes dī. f Cogita. do. ⁊c. q̄ ab eterno p̄uidit oīa in tpe fienda. g Ten. funi. suū. ad dstruēdū fm lineā sue iusticie. isto mō dr. ij. Reg. viij. Mēsus est h Luxitq̄ (dauid duos funiculos vnū ad occidēdū ⁊c. an. an̄ murale eī ē paruꝰ murꝰ an̄ murū p̄ncipale ī clau. i Defi. sr. (suris ciuitatū. ⁊ vterq̄ fuit dissipatꝰ ī irl'm. Hic spāliter lamētat hieremias destructōz psonaꝝ ⁊ afflictionē. tn̄ ꝯtinuādo se ad p̄cedētia p̄mittit d ciuitatis destructōe dicēs. Defixe sūt ī terra porte eiꝰ. i. amote d locis suis et in terrā piecte. k Perdidit ⁊c. regē eiꝰ. i. sedechiā q̄ fuit ductꝰ in babylonē. ⁊ plures de p̄ncipibꝰ suis. l Nō ē lex. i. doctor legis q̄ fuerūt occisi. ita exponit Ra. sa. pōt etiā exponi de lege ad lr̄am q̄ fuit tūc cōbusta. vt dictū ē d. ca. p̄cedēti. tn̄ postea fuit p esdrā repata. m Et pro. eiꝰ. i. pphete irl'm q̄ nō erāt veri sz falsi pphe. iō subdit. n Nō in. vi. a do. sz magis a sua fictiōe vel demonū illusiōe. o Sede. in ter. conti. senes filie syon. i. irl'm. q. d. illi q̄ prius erāt ibi in honore ⁊ loq̄bant p Et (in auctoritate sūt inhonorati et muti p̄ ꝯfusiōe. con. cine. capi. sua. in signū tristicie aliq̄ libri hn̄t hic additū. Virgies irl'm. sz nō ē ī hebreo. ⁊ iō hec lr̄a refert ad senes q Accincti sūt ci. in r Abie. (signū pnie. in ter. capita sua virgi. iud. p nimia angustia. s Defecerūt p lach. ocu. mei. vba sunt. Hieremie cōpatiētis miserie ppl'i sui t Conturbata sunt vi. mea ⁊c. q. d. intantū doleo. q̄ videt mihi q̄ oīa mēbra mea vitalia debeant cade v Cum (re in terrā. de. par. et lactēs. ex defectu nutrimēti. lactatus idē ē qd exhibere. lac. lacteo tes. idem ē q̄ lac sugere. ⁊ inde dicit lactēs. i. lac sugēs. iō subdit Mtrib' suis ⁊c. ⁊ ptz litera. x Cui com. te. ⁊c. et subdit Et ꝯsolabor te. solatiū eī miseri ē habere sociū ī pena. sed nō inueniebāt in ppo sito. iō dicit pphetā. y Cui com. te ⁊c. q. d. nō inuenio aliquā ciuitatē ita afflictam quā tibi possim ī exēplū pponere p aliq̄li tua ꝯsolatione. iō subdit. y Magna est enī ve. ma. ꝯtri. tua. i. sic excedit ꝯtritiones aliaꝝ ciuitatū sic mare aquas fluminū. iō z Quis me (seq̄tur. debit tui. q. d. nullus posset nisi deꝰ.

a Prophete. Hic spāliter inuehit ꝯtra falsos pphetas q̄ regē ⁊ ppl'm induxerūt ad rebellandū regi babylonis. iō dicit. Prophete tui viderūt tibi falsa. ex sua cōfictōe. b Et stulta. q̄ p h secuta ē dstructio tua. c Nec apeiebant iniq̄tatē tuā. te veraciter arguēdo. sz magis palliabant peccata tua. d Viderūt āt tibi assumptōes falsas. īducēdo te p falsas psuasiōes ad sumēdū bellū contra chaldeos. e Et eiectiōes. s. de terra tua. p captiuitatē tuā que ē ad hoc secuta. f Plauserūt sup te ma. g Hecci (nibꝰ. deridēdo fatuitatē tuā ⁊ calūnitatē tuā. ne ē vrbs dicētes pfecti decoris ⁊c. ita eīm pulcre et magnifice edificauit eam sasomō q̄ delectabile erat oībus habitare in ea. h Aperuerūt ⁊c. s. chaldei ⁊ alij eius adiūcti conferēdo ad inuicē de tua destructōe totalr. iō subdit. i Deuorabimꝰ. et q̄ h faciebāt ex magna voluntate iō subdit k En ista ē dies quā expectabamꝰ

sercū magno ꝺsiderio. l Fecꝫ dō.que cogitauit. i.ab eterno ꝺsposuit.

m Cōplenit ser.suū quē ꝓceperat a diebus antiquis.i. in Deu.xxviij. vbi comīatur penā terribilē iudeis de ciuitatib⁹ ad idolatriā. n Et letifica.sup te inimicus er sua victoria et dele ctione tua.

o Clamauit.hic hie re.ieuit pplꝰ ad gr̄ā dū dei misericordiaꝫ. q; ad ꝺ facit aduer sarios suphie.ō dicit. Clamauit cor eor.a. p Ad dō.(chaldoꝝ. minū.i.ostra dām eū blasphemando tangꝫ impetētē ad ppli sui defensiōꝫ.pōt etiam hoc aliter expōi ō iu deis. Clamauit cor eo rū ad dām r̄c.q; mul ti eoꝝ videtes q̄ non poterāt vltra defen dē muros clamabāt ad dām q̄rendo eius q Deduc(auriluꝫ. q̄ torrētē lachrymas abundanter flendo. r Nō des requiē ti bi.ab opib⁹ pñe cessꝰ Neq; ta.(sando. pup.oculi tui.fletū un terrūpendo.

t Cōsurge.i. sil'sur gecompe.s. et mēte ad diuinā laudē.vt pos sis inuenire mīam. v In prin.vigi.i.ce leriter ⁊ expedite.

r Effun.sī.aquā cor tuū.i. pfecte sicut aq̄ effundit pfect⁹ ceteris liquorib⁹.et talis effusio idē ē qđ intēsa ꝺuotio. y Leua ad eū man⁹ tuas p aīa.i.p am mabus. z Paruuloꝝ r̄c.qđ dupl'r pōt ītelligi.vno mō vt aie ille recipiant in sinu abrae.alio mō vt mors illorū innocentū in oſone recordet ātē dām.ad puocandū dei vindictam ostra chaldeos. a Vide dō.⁊ ꝓsidera.per pdescēsionē tue pietatis. b Quē vin.ita.i.spoliauę

c Ergo ne(ris oībus bonis intantū q̄ fame moriunt. come.mu.q.ꝺ.sic factū ē.legit' esī.iuxta Reg.vi. q̄ in obsi dione samarie mīeres comedert filios suos p̄ famis ma gnitudine.vide credibile ē accidisse ī obsidiōe hierlm p chaldeos.imo expresse dr infra.xiij. d Paruulos ad men.palme.mulieres ſcīī pregnātes p̄ angustijs ⁊ doloꝛi bus pariebāt ātē tps fet⁹ imperfectos .⁊ sic statim morie bant ⁊ a matrib⁹ cōedebant.⁊ hec miseria pdict' iudeis Deu.xxviij. si relinquerent deum declinātes ad idolatri am.quod fecerūt vt patet in libris iudicū et regum.

e Occidit.accipit hic si.p quia.q; chaldei passim un terficiebāt sacerdotes in tēplo dñi.vbi tū parcere debuis sent p sanctitate loci.

f Jacuerunt in ter.insepulti.

g Percussisti nec miser⁹ es.differēdo illā penā. cuꝫ in oīb⁹ opibus dei semp cū iustitia currit misericordia.

h Vocasti q̄si ad diē solēn.r̄c.q.ꝺ.sic ad solēnitatē libē ter cōfluūt hoies.sic gentes in circuitu iudee habitātes. pmpte et gaudētes venerūt cū chaldeis ad destructōez vrbis. i Quos edu.et enutriui.i. habitatores hierusa lem q̄ dicebant eius fīī. k Jnimi.me⁹.i.chaldeoꝝ exercitus. l Consumpsit eos ptim fame in longa ob sidione.et ptim gladio in vrbis captione.

Capitulus. III.

Ego vir.Hic ꝺ scribit lamen tatō hieremie sub tertio alphabeto. ⁊ dic h Ra.ſa.q̄ hie remias scripsit istud capitulum post q̄ Ioa chim filius Ioſie con busserat librū suum in quo erāt scripta alia tria capitula.s.primū secundū et quartū.si cut dictū fuit ſ.cap. vi. et ppter hoc in fine ul lius capli dicit q̄ hie remias tulit aliud vo lumē et dedit baruch ō scripsit in eo omēs sermones libri prio ris.et insuper additi sunt sermōes plures q̄s ante fuerant.et ad hoc denotandū sub q̄ libz littera ponunt tres versiculos in hoc ca pitulo.Et istud dām videt ꝓpugnare illis que s. dixi. scz q̄ hie remias lamentat de structōz ciuitat⁹ tā fa ctā quā vidit ppheti am suam cōpletaz.q; ꝓbustio bur⁹ libri ⁊ re paratio fuit lōge an te destructōz hierusa lem.s.quarto anno Ioachim filij Ioſie.et ibi dicit.q̄ regna uit.xi.annis.et post eum Iechonias filius eius mensib⁹ tribus.et post eum sedechias.xi.annis.ita q̄ in eius an no.xi.fuit hierusalem destructa. Ad hoc dicēdum q̄ hie remias vidit destructionē ciuitatis dupliciter.vno mō visione intellectuali et ꝓphetica.et sic eā deplorauit scri bendo anteq̄ eueniret.alio modo visione corpali q̄n fu it cōpleta.et sic eam deplorauit illud quod prius scripse rat p modū lugubris carminis ore proferendo. Igitur presens capitulum in tres ptes pōt diuidi.quia primo hieremias suam miseriā lamentat et pplī.secūdo ō mi sericordiam et iusticiā suam anteriā confitet.ibi. Mise ricordie dom̄i.tertio ad lamentandum miseriā reuer titur ibi. Quomodo sedet. Et primū dicit in ꝑsona sua et pplī.

a Ego vir videns pauptatem meā.in spoliatōe ciuita tis et captiuatione. b Jn virga indignationis eius id ē vindicte et correctionis dei. c Femina.p exer citum chaldeorum in captiuitatem ducendo.

d Et adduxit in tenebras.in locis tenebrosis me reclu dendo.potest etiam hoc intelligi de sedechia qui erat ca put populi et eroculatus fuit ductus in babylonem.

e Tantum in me vertit.loquitur ad modū ꝓhominis multū afflicti qui videtur q̄ nulla afflictio alia sit siue cō paranda.et sic dicit se solum afflictum.

f Uetustam fecit pellem meam.et fame et labore que

accelerant senectutem. g Cõtriuit ossa mea.i.robur
b Edificauit in gyro meo.q; chaldei po; (corpis mei.
fuerũt tentoria in circuitu hierm.ne aliqs posset egredi
ad fugiendũ.nec ingredi ad auxiliãdũ.adeo subditur.
i Et circũdedit me felle.i.cordis amaritudie. k Et la
bore.in defensiõe mu
ro;.q etiã in opib; la
boriosis et fructib; p;
captionẽ ciuitatis.
l In tenebrosis col
locauit me.h dr qsũ ad illos q fuerũt incarcerati i babylone. sicut
sedechias.q plures alij
m Circũedificauit
&c.h põt exponi d obsidione ciuitatis i gy
ro vt pdictũ est.vel d
illis q in babylõe fue
rũt reclusi in ergastu
lis vñ non poterãt egre
ri. Aggrauauit (di
cõpe.meũ q; alitq me
rũt posuit in compedi
bus tãponderosis q
vix poterãt se moue
re. o Sed & cũ cla (re
mauero.q.d.sicut ẽ ex
clusus a me humanũ
auxiliũ.ita etiã diui
nũ.videbat enĩ hiere
mias captiuitatẽ p lõ
gũ tps duraturã.& iõ
subditur.
p Cõclusit vias me
as lapi. quadris.q.d.
nullo mõ pnũc possũ
euadere. q; nlla clau
sura fortior est diuĩa
sententia.
q Ursus insi. fa.est
mihi.nõ p se sz p chal
deos.q ex ordinatiõe
diuina me ceperũt p
vias occultas.& mani
festas. r Tetendit
arcũ suũ.in exercitu enĩ chaldeo;
erãt multi sagittarij q ex oi pte mittebãt sagittas ad interficiendũ defensores muro;.iõ subdit. s Dirit in re
nibs meis filias pharetre sue.i.sagittas que dicunt filie
pharetre fm modũ loquẽdi hebraicum. & q; sicut filie a
matre custodiunt sic sagitte in pharetra p custodia repo
nt Facti sum in derisũ oi pplo.oẽs nationes inde; (nunc
os deridebãt sic deiectos & captiuatos v Cãticũ eo;
tota die.de talibs enĩ victorijs solent fieri cantilene.ad
laudẽ triũphantũ & vituperiũ deiector.iõ subdit.
x Replenit me amari.&c. pena ei grauis nomie potus
amari signat etiã fm cõem modũ loquẽdi. y Cõfre
git ad numerũ dentes meos.q.d.tantã afflictionẽ sustinui ac si oẽs dentes mei fuissent sigillatim effracti. Rabi
sa.dicit q hec est lra.Cõfregit in harena dentes meos.q;
iudei de terra sua electi faciebãt panes subaericios in
qbus cõmiscebant pulueres & harene.fm q dr Ezech.iiij.
Sic comedẽt filij isrl panẽ suũ pollutũ inter gẽtes ad qs
eiciã eos.& sic ex barena cõmixta offendebant dẽtes mã
ducantũ. z Libauit me cinere.cõmixto in pane.
a Et repulit ãiã meã.ab oi ꝓsperitate. b Oblit' sum

bonor.i.ita elõgat' sum a bonis ac si nũqs alitq habuisse;
c Et dixi.periit &c.loqtur in psona infirmor.q qi cade
bãt in desperationẽ et pondere malor.et iõ sup h ppha
deprecat dñm in psona ppli tamafflicti di. d Recor
dare.tu dñe. e Pauptat'.quam sustineo in amoriõe
oĩm bonor meor.
f Et trãsgressi.mee.
& accipit hic trãsgres
sio passiue.i.passionis
mee quã chaldei intu
lerũt mihi vltra mo
dum. g Memoria (dum
me.ero.s. pcto; meor
qbus ista meruj.i hebr. Memoria inemor
eris tu dñe ad punitiõ
h Et tabesi.mi (dñe
mi aĩa mea.de pecca
tis ppetratis confusa.& qz
talis cõfusio adduxit
gluam.adeo subditur.
i Hec reco.in corde
meo.humiliter.
k Jn deo spe.de cõ
secutiõe diuine misericordie finaliter.
l Misericordie dñi. hic
ppha optat diuinã mi
sericordiã q sp comi
tat suã iusticiã.ppter
quã pena a do inflicta
est patiẽter tolerãda.
& p hoc ponit' cõfessio.sedo tollit' erroris
occasio.ibi.Jõ enim.
Dicit igit' l Misericordie do.supple ap
parẽt in punitiõe nra.
m Quia nõ su.plũ.
licet h meruissent peccata nostra.
n Quia nõ defece.
runt.se.eius. dimittẽdo
nobis reliquias ppli.
qbus nõ meruissem'.
o Noui diluculo.i.a puericia mea.que dr diluculũ vi
te humane.sicut senecti dr vespa.fuit enim hieremias a
puericia illustratus a cognitiõe diuina.vt hr in principio
hui' libri p Multa est fides tua.i.fidelitas.& dirigit
fmonẽ ad deũ q est fidelissim' remunerator.honor.adeo
subdit. q Pars mea dñs.q.d.sufficit mihi.p oibus.
r Propterea exped.eũ.i.remuneratõez ei' s Bon'
est vo.sperã.in eũ.re plicatio est eiusdẽ snie ad maiorem
affirmationẽ. t Bonũ est ꝓsto.cũ silentio.i.patiẽter
& absq murmure tribulatiõis tpe.& q; h facit exercitiuz
patiẽtie.iõ subdit. Bonũ ẽ viro cũ portauerit iugũ &c.
v Sedebit solita.& tace.vir in patiẽtia exercitat'.
x Quia leua.se sup se.aspirãdo ad bona celestia & ꝓtẽ
nendo terrestria. y Ponet in pulos suũ. hũiliter lo
quẽdo. z Si forte sit spes.q est expectatio future bti
tudis.& dicit forte.nõ ppter mutabilitatẽ a parte dei sz a
pte liberi arbitrij.q; hõ ãntũ cũq exercitat' in vtute pa
tientie p defectibilitatẽ liberi arbitrij põt ab ea cadere.&
sic frustrari remuneratiõe.& qm hõ pfect' in vtute pati
entie.nõ solũ sustinet aduersa patiẽter. sz etiã gaudẽter
fm illud Actu.v. Jbant apostoli gau.a cõ.con.quo.di.

ba.ſ.p no.hic.cõ.pati.iõ sequit. a Dabit pcutiẽti se maxillã.i iurgijs se offerẽdo. b Saturabit obprobrijs in ꝑis gaudẽdo.et qz istud fit intuitu future mercedis, iõ subdit. c Quia nõ repellet in sempiternũ do.ſ. ut ſtos tribulari ꝑmittẽdo. d Quia si ab.in ꝑsti vita. e Et miserebi.in fu

[a]Dabit pcutiẽti se maxiliã, [b]ſaturabit obprobrijs. Caph [c]Quia nõ repellet i sempiternũ dñs. Caph [d]Quia si abiecit[t] miserebit[r] ꝑm mlꝫ titudiez miaꝫ suaꝫ. Caph. [g]Nõ eĩm hũiliauit ex corde suo.t abiecit filios hoim. Lamech. Ut ꝓtereret sub pedib[o] suis oẽs vinctos terre. Lamech: Ut declaret iudiciũ viri in ꝓspectu vultꝰ altissimi. Lamech. Ut ꝑuerteret hoiez i iudicio suo [l]dñs ignorauit: Jẽ[m] Quis est iste q dixit vt fieret[r] dño nõ iubente. Jem. [o]Ex ore altissimi nõ egredient[r] nec mala nec bõa. Jẽ. [q]Quid murmurauit hõ viuẽs, vir ꝑ pcis suis. Aun. [s]Scrutemur vias nr̃as.t q̃ram[o] et reuertamur ad dñm. Hũ [v]Leuem[o] corda nr̃a cũ manib, ad dñm in celos. Aun

[f]Nos iniq egim[o] t ad iracũdiã puocauim[o], [i]iccirco tu inexorabil es. Saech. [k]Opuisti i furore[e] t pcussisti, occidisti[d] nec pepercisti. Saech. [m]Oppositi nubẽ tibi, [n]ne tranſeat oro. Samech [p]Eradicatõz[b] t abiectiõz[c] posuisti me in medio ꝓpoz. Ayn [r]Aperuerũt super nos os suũ oẽs inimici Ayn [t]Formido t laqus facta est nob vaticinatio t cõtritio. Ayn. [u]Diuisiões aq̃rũ deduxit oculꝰ me[o] i ꝓtritõe filie ꝓpli mei. Phe. [x]Oculꝰ me[o] afflictꝰ ẽ nec tacuit, eo q̃ nõ eĩt requies. Phe. [y]Donec ꝓspiceret t videret de[o] cel. Phe. [z]Oculꝰ me[o] ꝺpdat[r] ẽ aiaꝫ mea ĩ cũctis filiabꝫ vrbis mee. Sade. [a]Ele natõe cepert me q̃si quem inimici mei gratis. Sade. [b]Lapsa ẽ in lacuꝫ vita mea

a Dabit pcutiẽti se maxiliã. b Saturabit obprobrijs. c Quia nõ repellet in sempiternũ dñs. d Quia si abiecit[t] miserebit[r] ꝑm mlꝫ titudiez miaꝫ suaꝫ. e Et miserebi.in fu f Scõm mlꝫ.(tura miseri.sua.qz nõ sunt ꝺdigne passiões huius ꝑis ad futurã gloriã que reuelabit in nobis ad Ro.viij. g Nõ ei. Hic remouet errorꝭ occasio et dilucidat in duas ꝑtes ꝑm duplicẽ errorẽ. secũda.ibi. Quis ẽ. Circa primũ sciẽdũ q̃ aliqui acceperũt occasionẽ errandi. eo q̃ videbãt iustos in ꝑsti vita cõtinue tribulari. credentes q̃ istud eĩt ꝺo ꝑse t directe placitũ qđ non est verũ sicut amaritudo medicine nõ ẽ accepta medico ꝑ se.ſz solũ rõe sanitatis ꝓsequẽde. et sic est de penis ꝑsentis vite q̃ sit qđã medicie respectu dĩ q̃ ẽ medicie aiaꝝ. et hoc ẽ qđ dr. g Nõ eĩm hũiliauit penis t afflictionib[o] h Et cor(vite ꝑsti.) de suo.i. ꝑse et ex directa electõe.licet per exercitiũ patie sequatur ꝑmiũ glorie. i Ut ꝓtereret sub pedib[o] suis.resumat.nõ ei ex corde suo. i. ex electione directa hũ nõ fecit.et sic qđ subdit. k Ut declinaret iudiciũ viri.ꝑmittendo eũ iuste tribulari.iõ subdit. l Dñs ignorauit.nõ approbauit malicia facientiũ. m Quis ẽ. Hic remouet scõs errorꝭ.ex hõ ei q̃ iuste in ꝑsti vita vt frequẽter tribulant. t unꝑ ꝑsperant crediderit aliq̃ q̃ deꝰ nõ haberet noticiã de his que fiũt in terra. et q̃ ꝑsona ꝺo iob.ꝛc. Circa cardines celi pambulat.nec nr̃a ꝓsideratꝫ. Ex hõ ẽ erroneũ nõ solũ ꝑm sanctos ſz etiã ꝑm philosophos. Philosoph[o] ei ꝑmo de aĩa argues ꝑ empedoclez duc ipz ad istũ ꝛcoueniẽs, q̃ deꝰ aliq̃d ignoraret.ſ. discoꝛdiã.qđ nos cognoscerem[o] ꝓpter qđ dixit hieremias. m Quis est iste q̃ dixit vt fieret.ſ.aliq̃d in terra. n Dño nõ iu.i.do nõ iuꝺicẽte t ordinãte. t sit qđ subdit. o Ex ore al.i.ex eius dispositione. p Nõ egredient nec bona nec mala.que sint fiũt in terra.q.d.ista sunt erronea.et iõ ꝑmittit inducit ad tolerantiã aduersarioꝝ que a deo ordinãtur ad meritũ et ꝑmiũ electoꝝ dicens. q Quid mur.ho. viuẽs.afflict[o] in ꝑsti ꝑm dispositõez dei. t Vir ꝑ pecca.suis. ꝑ penã expiandis. s Scrutemur vi.nr̃as ꝛc.q.d.ſi diligẽter scrutemur cõ t Et reuer.(scientias nr̃as inueniem[o] plura peccata. ad dñm ꝑ penitentiã. v Leuem[o] cor.nr̃a.in oratõe ꝺo nota que ẽ ascensus mẽtis in deũ ꝑm damascenuꝫ. x Cũ manib[o], vt sumul eleuemur mẽte et corꝑe. y Nos iniq egim[o].licet eĩm hieremias eĩt innocẽs t sanct[r].tñ cõnumerat se iudeis peccãtib[o].qz erat de ꝓplo illo. z Idcirco inexorabilis es.nõ ex ꝺfectu tue pietatis ſz ex actu nr̃e iniq̃tatis. a Oppuisti.ꝺic fuerũt hieremias ad lamẽtandũ sui et ꝓpli miseriaꝫ. ꝺ. Oppuisti.ſ.nos multitudine aduersarioꝝ. in furore.i. vidicta tue b Et pcussi.(iusticie, nos fame. c Occidisti.gladio aduersarioꝝ. d Nec pepercisti.ꝑter ꝺfectũ meritoꝝ nr̃oꝝ. e Oppositi nubẽ tibi.i.peccatoꝝ nr̃oꝝ caliginem f Ne trãſ(sideraſti. scilicet oratiõ.q.d.ex hoc nr̃a oratio fit inepta ꝺubilis coram te. g Eradicatiõz a iuꝺ Et abiectio.(deiꝛ in terra aliena. i Posuisti me.ſm ordinẽ tue iusticie. l Aperuerũt super nos os suũ. maledicẽdo et ꝯuiciãdo. l Formido t laqus facta ẽ vobis vaticinatio ꝛc.i. vaticiatõ hieremie et aliorꝝ ꝓphetarꝝ.cui nõ creditum[o] delectat nos in formidinẽ laqueũ t ꝓtritionẽ in hebreo habetur hic. Vastatio et ꝓtritio. iõ videt q̃ vicio scriptoꝝ posita sit hic vna dictõ ꝑ alia.ſ. vaticinatio ꝑ vastatõ ex ſſimilitudine lrarꝝ.et sic ẽ sensus. Formido et laqus.i.ex formidine fugiẽtes vnũ periculũ ceciderũt in aliud.ſecundas eĩm formidãs futurẽ rebellauit ẽgi babylonis. ad qõ secuta ẽ ei[r] captio t eroculatõ. vastatio terre et urbium contritio. n Diuisiões aquarꝝ deduxit oculꝰ me[o].p qđ designat magnitudo flet[r]. o Oculꝰ me[o] afflictꝰ ẽ. sic ordinat iste versus ꝑ ꝓcedentẽ.put in hebreo bẽ.q̃ibus in aliqbus libris nostris sit ꝛcoueriõ.dicit q̃. Oculꝰ me[o] afflictꝰ ẽ. a magnitudie flet[r]. p Nec tacuit.i. fiere nõ cessauit. eo q̃ Donec(qz no eĩt requies.ſ.nobis ſz labor et miseria. respi.ꝛc.q.d. requiẽ nõ expecto via hũana ſz tñ diuina. r Oculꝰ me[o] deprꝛe.ẽ aiam meã.i. ex nimio fletu abstulit sibi ꝺsolatoꝝ. s In cunctis fi.vr.mee.i. ꝑ destructione cũctaꝝ ciuitatũ iudee.que dicebant filie vrbis hierosolymitane que erat metropolis. in hebreo sic habet. Oculꝰ me[o] sordidauit aiaꝫ meã.i. ex fletu cõtinuo sordidauit faciẽ meã.i q̃ relucet vis aĩe magis ꝛ in ceteris ꝑtib[o].eo q̃ oẽs sensus sunt in facie.ceteraꝛ sicut ꝑius exponãtur t Vena.ce.me.qz exerat[r] chaldeoꝝ in secundo sedechiã ꝓhendit eoz.et multos alios.iuſ. Reg. vltimo v Lapsa ẽ i la.vita mea ꝛc.Ra.ſa.dicit q̃ hieremias ꝑ phetauit hũ de daniele.q̃ fuit de trãſmigratis in babylonẽ.et fuit ꝓiect[r] in lacũ leonũ. t lapis posit[r] sup os laci. vt habet Daniel. vi.t.xiij. x Inundauerũt aque.i. multitudo aduersarioꝝ.eo mõ loquendi quo dicit. Esaie

vitij. Adducet dñs sup eos aq̃s flumis fortes ⁊ multas regẽ assyrioꝝ ⁊c. y Dixi perij. i. nõ hñs remediũ via humana, ⁊ qz nõ remanet nisi via diuina. ió subdit.

z Jnuocaui nomẽ tuũ dñe de lacu nouissimo. i. de extrema miseria. vel istõ põt exponi ad lram de hieremia q̃ fuit positus ĩ lacu in quo nõ erat aqua sed lutũ. vt hĩ. xxxviij. e ibi orauit dñm et exaudit⁹ fuit. et de lacu educt⁹. ió subdit.

a Appropinq̃sti in die qñ inuocaui te dixisti ne timeas. me alsi

b Judicasti (securãdo. casti cãm aie mee. liberando me a ꝓpata mihi morte. Ra. sa. exponit hoc dictũ ẽe in ꝑsona ꝑpli dicens. q̃ istud refert ad pristina tpa. in q̃bus deus iusto suo iudicio liberabat ꝑplm israel ab aduersarijs vt ĩ exitu ẽ egypto. ⁊ in mltis alijs locis. vt ptz in libro iudicũ ⁊ etiã reg. ⁊ ẽ sensus.

b Judicasti dñe ⁊c. id ẽ sciuisti me dñe ab ãtiq̃ liberare ab affligẽtib⁹ me iniuste. ió sic facias mõ. ꝓt qõ subdit. c Vidisti do. mi. scilicet chaldeoꝝ. d Aduersum me. qz crudeliter ⁊ inimiq̃ voluntate abusi sũt victoria habita de iudeis. e Judicium meũ. liberãdo me sicut ꝓsueuisti facere. f Audisti obprio. eoꝝ do. nõ solũ ꝓlata contra ꝑplm tuũ. sz ꝯtra ꝑsonã. qz deum israel reputabant impotentẽ ad saluãdũ. g Labia insurgentium ⁊c. replicando est eiusdẽ sñie ad maiorẽ exaggeratiõ.

h Sessio. ⁊ resurrec. eoꝝ vides ⁊c. i. tu dñe q̃ vides oĩa. tu vides q̃ chaldei sedẽdo. ⁊ stãdo. diuersimode cãtãt ⁊ loquũtur de me. i Reddes eis vicẽ do. qñ tibi placebit ẽm ordinẽ tue iustitie. k Dabis eis scutũ cordis. i. obdurationẽ in pctis. vñ habẽt in hebreo. Obdurationem.

l Laborẽ tuũ. i. laborẽ seruoꝝ tuoꝝ. q̃ dicit labor tu⁹ eo mõ loq̃ndi q̃ dicit Act. xv. Saule saule q̃d me pseq̃ris. p̃secutiõez enim suoꝝ fideliũ suam dicit. ꝓpter laborẽ ẽi ⁊ dolorẽ quẽ fecerũt chaldei iudeis iustis. quoꝝ plures erãt inter captiuos. meruerũt vt de⁹ subtraheret ab eis suuꝝ auxiliũ ⁊ gr̃am. et sic in malis obdurarent. ⁊ a medijs ⁊ pssis interficerent. ió subdit. m Persequẽris ĩ furo. tuo. id ẽ in vindicta tue iustitie. n Et oꝛeres eos. p̃ cetus ⁊ darũ. vt habẽt Dañ. v.

Caplm. IIII.

Aleph. .IIII.

q Quomõ obscuratũ ẽ aurum, mutat⁹ ẽ color optimus, dispersi sunt lapides sanctuarij in capite omniũ plateaꝝ. Beth. Filij syon inclyti ⁊ amicti auro pũo, quõ reputati sũt in vasa testea opus manuum figuli. Gymel. Sed ⁊ surgẽtiũ mihi ⁊ meditationes eoꝝ adũsũ me tota die Syn. Sessionẽ eoꝝ ⁊ resurrectionẽ eoꝝ vide. ego sum psalm⁹ eoꝝ. Tau. Reddes eis vicẽ dñe. iuxta opa manuũ suaꝝ. Thau. Dabis eis scutũ cordis. laborẽ tuum. Thau. Persequẽris ĩ furoꝛe ⁊ oꝛeres eos sb̃ celi dñe

q Quomõ (miratine. obscuratum ẽ aurũ. ꝙ qõ intelligitur statꝰ optimꝰ regni sub iosia ꝓpter auri claritatẽ et ꝑciositatem.

b Mutatꝰ est color optimꝰ. qz tpe iosie viguit diuinꝰ cultus ⁊ sub filijs suis idolatria. In hebreo habetur. Mutata ẽ massa bõa. ꝙ quã intelligit iosias ex quo rancẽ ex massa optima. pcesserũt filij pessimi. qõ ẽ magne admiratiõis materia. ió seq̃tur. c Dispersi sunt lapidei. i. iosie filij q̃ dicunt lapides ꝓpter obduratiõz in malo. dicũtur tamẽ lapides sanctuarij eo q̃ pcesserũt de patre sanctissimo. ⁊ hec ẽ metaphorica locutio. sicut frequẽter fit in ꝓphetis. et isti tres filij iosie sic fuerũt dispersi. qz ioachaz vnctꝰ ducꝰ fuit in egyptũ. et ibi fuit mortuus ioachim interfectꝰ. plectꝰ fuit extra portas hierusalẽ. vt dictũ ẽ supra. xxij. sedechias vero eroculatꝰ fuit ductꝰ in babyloniã. et ibi mortuus. d Filij syon. ꝙ dicit de filijs iosie q̃ fuerũt nutriti in monte syon vbi erat domꝰ regia. e Jnclyti. ꝙ tum ad genus. vel qz ẽm ꝓceptus patris nutriebant in moribus. q̃ius exẽma malicia fuerunt puersi. f Amicte auro primo. qz ad literã filij regũ aurifrigiatis vestibus vtebant. g Quõ reputati sunt in vasa testea. i. viliter abiecti. vt patet ꝑ ꝓdicta. sicut fragmenta vasoꝝ testeoꝝ ꝓiciunt in locum immundi.

h Sed et. lamie. hic conseq̃nter hieremias lamentatur populi miseriã. et secundo subiungit miserie causaz. ibi. Propter peccata. Prima in duas. quia primo lamentatur miseriam famis. secundo destructionis vrbis. ibi. Completum. Circa primũ sciendũ ꝙ bestie ãntumanoq̃ crudeles naturaliter diligunt fetus suos. et aliquando exponũt se morti ad defendendũ eos. in obsidione vero hierusalem ꝙ chaldeos tanta fuit fames q̃ viri ⁊ vxoꝛes abscondebãt cibũ ⁊ celabãt admiscẽ. sicut fuerat ꝓdictũ per moysen. Deutero. xxviij. Homo delicatus in te immundebit fratri suo. et vxori que cubat in sinu suo ne det eis de carnibus filiorum suorum ⁊c. et eo modo dimittebãt filios et filias mori fame. celantes cibum ad mortem ꝑ priam differendam. et ideo plangit hieremias crudelita

rem ꝓpli sui maiorē ꝙ bestiaꝝ dicēs. b Sed ⁊ lamie bestie sunt hītes faciē mulieri silem. i Mudauerūt māmā, parate nutrire fet⁹ suos. l2 Filia ꝓpli mei cru delis. i. crudelior ipis. l Quasi strucio ī deserto. q̄ po nit ouā ⁊ abscōdit in harena. ⁊ sic dimittit, nec ē solicita de voto ouoꝝ. nec ō educatiōe pulloꝝ. et sic erāt mēes in obsi dione hierlm respe ctu filioꝝ. iō subdit. m Adhesit ling. la ctentis. i. lac sugēntis sicut dictū est s. h. ca. n Ad palatū ei⁹ in siti. i. er nimia siti q̄ desiccat linguā.

o Paruuli petierūt panē a pītib ⁊ mīnb p Et nō erat q̄ frā eis. ex causa p̄dicta.

q Qui vesce. voluptu. aū obsidionē.

r Interierūt ī vīs fame dū quererēt pa s Qui nutrie. (nē in croceis. i. i. vestib suauib ⁊ pulcris. vñ ī heb. bk. Jn scarleto t Amplexati sunt stercora. in hebre. ha bek. simos sicut pau peres in hyeme q̄ ve stimēta nō hīt uoluunt se simo.

v Et maior effecta est iniq̄. cē. q: idola tria que vigebat in iu dea. cū sit directe cōtra deū grauꝫ pecīm est q̄ zodomia. Rabi la. exponit b de gra uitate puniōnis vt sit sensus. v Et ma. ef. est iniq̄tas ⁊ cē id est grauꝫ punita q̄ iniq̄tas zodomoꝝ ⁊ subdit. ad b ratio p̄xima cū dr. x Que subuersa est in momēto. i. no hūs longū cruciatū. sicut iudei in hui⁹m obsessi. scōa cū dr. y Et nō cepe. in ea ma. s. aduersarii ei⁹. zodoma enī fuit subuersa p angelū. ⁊ sic bona ciuita tis nō rapuerūt sibi aduersarij. sz bona hiēlm rapuerunt sibi chaldei totaliter. ⁊ hec fuit vna⁹ pena iudeoꝝ. s. q̄ ad uersarij sui gauderēt de bonis eoꝝ z Cādidiores na zarei. i. sacerdotes ⁊ leuite diuīo cultui deputati q̄ erant a Niue. emphatica est locu (lineis vestimēt) ⁊ albis. tio ad exprimēdū intēsionē albedinis. ⁊ ad idez facit q̄ subdit. b Nitidiores lacte rubi. eboze anti. hebrei di cūt. Rubicūdiores auro. c Saphyro pul. in b deno taī pulcritudo ornamētoꝝ mariē sacerdotū. d Denigrata est sup carbo. fa. eoꝝ. p̄ fame ⁊ miseria. ⁊ sil⁹ est. hic emphatica locutio ad exp̄ssionē nigredinis. f Et nō sunt cogniti in plateis. i. distincti ab alijs cōib⁹ psonis.

g Adhesit cutis eoꝝ ⁊c. p ter defectū nutrimenti.

d Beli⁹ fuit occi. gla. i. mīn⁹ male ꝓpter breuiorē cru ciatū. vñ Judith. vij. Sit finis nī breuis in ore gladij. q̄ longior efficit in aridītate sitis. i Edan⁹ mu. miseri

lamie nudauerunt māmā. lactauerūt catulos suos. Filia ꝓpli mei crudel. qi struc io in deserto. Deleth. Adhesit lingua lactentiū ad pa latū ei⁹ in siti. Paruuli pe tierūt panē. ⁊ nō erat q̄ frangeret eis. He. Qui vesce bant voluptuose. interierūt in vīs. q̄ nutriebant ī croceis. ⁊ plexati sūt stercora. Vau. Et maior effecta est iniq̄tas filie ꝓpli mei pcō zodomoꝝ. q̄ subuersa ē i momēto. ⁊ nō ceperūt in ea manꝰ. Zai. Cādidiores nazarei eius niue nitidiores lacte, rubicūdiores eboze antiquo saphyro pulcriores. Heth. Denigrata ē super carbones facies eoꝝ. ⁊ nō sūt cogniti ī plateis. Adhesit cutis eoꝝ ossibꝫ. aruit et facta ē quasi lignū. Theth. Jeli⁹ fuit occisis gladio q̄ interfectis fame. q̄m isti extabuerūt ꝓsūpti a sterilitate terre. Joth. Jan⁹ muli erū misericordiū coxerūt fi

lios suos: facti sūt cibi eaꝝ in ꝓtritōe filie populi mei. Caph. Cōpleuit dñs furo rē suū. effudit ira indignatiōnis sue. Et succēdit ignē in syon. ⁊ deuorauit fundamenta eiꝰ. Lamech. Non crediderūt reges trē ⁊ vniuersi habitatores orbis. q̄m ingrederetur hostis et inimicus p portas hierusalē. Jem. Propter pcā prophetarū eius ⁊ iniquitates sacerdotum eius. qui effuderūt ī medio eius sanguinē iustoꝝ. Nun. Errauerūt ceci in plateis. polluti sunt sanguine. Cū q̄ nō possent ꝛenuerunt lacinias suas. Samech. Recedite pollu ti clamauerūt eis. recedite. abite. nolite tangere. Jurgati q̄ppe sūt. ⁊ cōmoti dixerūt int gētes. nō addet vltra vt hitet ī eis. Ayn. Facies dñi diuisit eos. nō addet vt respiciat eos. Facies sacerdotū nō erubuerūt neq̄ senū miserti sunt. Phe.

cordiū. i. qui rōne seruꝰ solēt esse misericordes.

l2 Coperūt filios ⁊c. p nimia anxietate famis l Cō pleuit. Hic ꝓsiter hieremias lamentat miseriā ꝓpli ex de structiōe ciuitatis cū dr. Cōpleuit dñs furorē suū. i. vin dicte sue effectū. m Et succē. ignē in syon. vbi erat tēplū ⁊ domicilū regis. n Et deuo. fun. ei⁹. id est ipi⁹ syon. q: nō solū edificia q̄ erant in mōte syon fuerūt cōbusta sz etiā omia alia que erāt in pede mōtis ⁊ circa montē vt habetur s. lij.

o Nō crediderunt reges ter. ⁊c. q: salomon potētissim⁹ hie rusalē muranit et tā fortiter munivit q: ī expugnabil videbat. p Propter pec. hic ꝓsiter tāgit p̄dicte mi serie cā. ⁊ est duplex. scōa ponit. ibi. Cum adhuc. Una est occisio innocentū in hie rusalē. ⁊ marime tpe manasse. vt dr. xxj. re gū. xxiij. ⁊ b fiebat ad instinctū ⁊ exhortati onē falsoꝝ ꝓphārum ⁊ sacerdotū. vñ ⁊ mor tē ipi⁹ hiernie querebāt. vt dr s. xxvi. ideo dr hic. Propter pcā ꝓphārū ⁊c. ⁊ ptz lra.

q Errauerūt ⁊c. lra usta est obscura ⁊ inuoluta. ⁊ multiplr exponit. accipiaz illū modū q̄ mihi videt ma gis lrē ꝙsonare. s. vt cōtinuet lrē immediate p cedenti. q̄ loq̄tur de punitione iniq̄ innocentū. q̄z alīq̄ occidebāt

q̄dā crecabāt ⁊ q̄tū ad istos dr. q Errauerūt ce. i. ut isti neq̄ter erecati. r Polluti sūt san. s. alioꝝ iustoꝝ. q: nō videtes ponebāt pedes suos ita ī sanguīe sic in alijs s Cuiꝰ no. po. s. recte incedere. aliq̄ libi hīt hic (loc. additū. Intrare sz si ē ī heb. nec ī libz correct. t Le nuerūt la. su. i. apphēdere tentauerūt oras vestimētoꝝ vi dētū. vt sic errēt de loc sanguīe repleti. ⁊ ipi videtes ⁊ marie ꝓphe falsi ⁊ sacerdotes nō ꝓmittebāt dicentes.

v Rec pol. q: q̄uis fm vitatē cēnt iusti. tñ a mal reputabant inq̄. x Polluta. s. nos de malicia vra inq̄nemur. ⁊ p hūc modū de talib dr Esa. lxv. q̄ dicit a me. non approp̄inq̄s mihi. q: imūd es. y Jurgati. q̄p. sūt. non eni sufficiebat falsis pphis ⁊ sacerdotib iustos affligere facti. sz etiā affligebāt vbis iniuriosis. ⁊ q: tale facinus erat execrabile. et apd gētiles ad q̄s notitia deuēit h exe crabile factū. iō subdit. z Dixe. in. gē. dictū crimē dete stātes a Nō ad. vl. s. de iudeoꝝ b Ut ba. ⁊c. ꝓt malitiā ipoꝝ. iō subdit. c Fa. do. ⁊c. ī heb. bk. Jra dñi. et tñ eadē inia d Dui. ⁊c. i. diuersitas dispsit e Nō ad. ⁊c reducēdo eos ad terrā suā. f Faci. sacer. s. bonoꝝ de

quor nūero erat hieremias.cui⁹ verba increpatiua non receperūt sz multa obpropria ⁊ vituperia ei intulerūt.vt ptz p supra dicta in plurib⁹ locis et idē faciebāt de alijs iustis.pōt etiā hec ītra aliter exponi referēdo cā ad chaldeos q̄ pter malicīā iudeor ab eis cognitā.vt p̄dictus ē sic ⁊tēpserūt totū po

plm q̄ nō deferebant alicui rōne ordis aut etatis.

a Cū adhuc.hic ponit scda cā p̄dicte miserie iudeor q̄ fuit vana p̄fidentia in auxilio egyptior vt frequenter dictū ē s.et b ē q̄d dr.Cū adhuc subsisterem⁹.i.ascendēte ciuitas

b Dese.(eet capta.oculi nri.expectando cū magno desiderio.

c Ad auxiliū nostrū va.i.ad exercitū egy

d Cū respi.(ptior attenti.ad videndum si veniret ad leuandū obsidionē chaldeor.

"Cū adhuc subsisterem⁹ᵇ dꝰ fecerūt ocli nrīᶜ ad auxiliuz nr̄m vanū⁵ cū respicerem⁹ attētᶜ ad gētē q̄ saluare nos nō poterat.Sade.ᶠLubricauerūt vestigia nr̄a i itinere plateaz nr̄az ᵍappropinq̄uit finis nr̄ ⁊pleti sunt dies nr̄i.q⁊ venit finis noster Coph.ʰVelociores fuerūt psecutores nr̄i aquilis celi ⁱsup mōtes psecuti sūt nos.

ⁱin deserto insidiati sūt nobis.ᴿes ᴸSpūs oris nr̄iᵐ xps dꝰ ⁿcaptus ē in pctis nostris.ᵒcui dixim⁹ᵖ in vmbra tua ᵍviuem⁹ in gentib⁹. Syn ᴸGaude ⁊ letare filia edom ᵗque habitas ī terra hus.ᵘAd te quoq; perueniet calix.ᵛinebriaberis ˣat q̄ nudaberis.Thau.ᵞCōpleta est iniquitas tua filia syon nō⁵ addet vltra ᵃvt

ᴸChrist⁹ dꝰ.i.iesus ver⁹ hō ⁊ ver⁹ de⁹. Qui ē spūs oris nr̄i.i.nos viuificās.in respiratōe sue gr̄e.Capt⁹ ē in pec catis nr̄is.i.iudeis traditus.pter pcā nr̄a delēda. Cui dixim⁹ in vmbra tua viuem⁹ in gēt⁹.loqbāt cīi hieremias in p̄sona pp̄li vt p̄dictū est.vidit āt hieremias alios de iudeis fidez xp̄i recepturos.⁊ per ps̄is sub vmbra eius victuros cū gentibus fidē xp̄i recipientib⁹ sub nōie xp̄iano vidit etiaz alios in infidelitate p̄māsurcos.illos etiā vidit victuros i⁊ ter xp̄ianos tpaliter sub vmbra xp̄i.vna ei causa ḡre sic pm itrū ē viuere ert xp̄iā ip̄ pfi tā iudeor magis hab̄āt memorā xp̄i. sicut diffusius dictuz fuit sup illō ps.dix⁹. Dē⁹ ofidiū mihi sup inimicos meos ne occidas eos ne quando obliuiscant̄ pp̄li mei ⁊c. r Gaude. Postq̄ posita est hieremie lamētatio.hic in fine pōit ⁊tra aduersarios inuectio.et dicit hic.Ra.sa.q̄ hieremias hic ꝓphetizat de destructōe romani ip̄ri.eo q̄ destruxit tēplū ⁊ captiuauit pp̄m iudeor tpe tyti ⁊ vespasiani.et sic p filiā edom intelligit roma seu pp̄s roman⁹ cū dr. Gaude ⁊ letare filia edom ⁊c.q̄si dicat gaudū ist̄ q̄ habuisti ō destructiōe ciuitatis ⁊ tēpli in tristiciā tuā conuertet. Ad te q̄q; pueniet calix.vindicte diuine. Sz ista exposito nō videt rōnabilis.q⁊ edom alio nōie dicat⁹ est esau. Deū.xxv. et sic eō descēdit de sem filio noe p ysaac. cui⁹ filⁱ fuit Esau.tota aūt europa in q̄ ē roma dr populata fuisse a filijs iaphet.pter q̄ nō videt rōnabiliter dictū.q̄ p edō significet romanū imperiū.pter quod dicūt doctores nostri q̄ p filiam edō intelligit ipa idumea ab ipo esau put dictus est edom denōiata.⁊ inuehit hic pphet⁹ specialiter contra idumeos q̄ debuerant diligere filios ysra el eo q̄ descendebant a duobus fratrib⁹ vterinis sz Jacob et Esau.et ipi magis econuerso habuerūt eos odio.et in destructione hierusalē fuerūt cū chaldeis gaudentes de illa destructōe.iō dicit hic. r Gaude ⁊ letare filia edom q̄si diceret ista leticia tanq̄ inusta in tristiciā cōuertetur. s Que habitas in terra hus. ista hus non est illa de qua natus fuit iob.vt habet̄ Job.i.sz alia eiusdem nominis existens in regno idumee. freq̄nter ē in scriptura reperire q̄ due ciuitates vel loca in diuersis regnis posita.eodem nomine equiuoce nominantur.

t Ad te quoq; pueni calix.i.pena diuine vltionis.

v Inebriaueris.i.ad plenū punieris. x Atq; nudaberis.honore et alijs bonis. y Completa est iniquitas tua filia syon.i.complebitur in fine.lxx.annorum q⁊ tunc reuerteris ad terram tuam.completa captiuitatis tue pena.que pro iniquitatibus tuis est tibi inflicta.

z Non addet vltra.scilicet dominus.

a Ut transi.te.de terra tua efficiendo subintelligitur tamen conditio scilicet si adhereas et seruias fideliter domino deo tuo.quia iste promissiones diuine intelliguntur sub conditione.sicut dictum est supra.p̄ri⁹. et ita factum est.quia filij ysrael non fuerunt deiecti ō terra illa donec negauerunt dominū suum iesuz xp̄m coram p̄lato dicentes.Nō habemus regez nisi cesarem. Job.xix.eius

mortē imiq; pcurātes, ꝓpter qđ p romanos fuerīt partum occisi, ⁊ partim captiuati. b Visitauit iniq̃tatē tuā filia edom, eā iuste punīēdo. c Discooperiet pcā tua, pe nā manifestā oīb; inferēdo, ⁊ loquif de futuro p modū pteriti ꝓpter certitudinē ꝓphetie. Capitulū. V.

Recordare, po
r sita lamenta
tione, hic vl
timo ponit eius cām in q̃ hieremias repli
cat multiplicē popu
li sui miseriā ad, puo
candū animā miseri
cordiaz, et diuidit in
duas ptes, q; primo
explicat miseriam ex
pte captiuatōis ppli,
secōo ex pte destructi
onis regni ⁊ tēpli, ibi
Cecidit corona, Lit
ca primū dicit.

a Recordare do, i.
ex tua pietate nīe mi
serie cōdescēde, nō ei
obliuio ⁊ recordatio
hūt ꝓpne locū in deo
sed ad modū recor
dantis alicui⁹ miseri
se hz qñ ei auxiliū p
b Hereditas (het.
no, ver. est ad aliēos
qđ erat captiuati, ma
gna petia, marie q;
lla terra fuerat pri
bus coz a deo ꝓcessa
c Pupilli facti su
mus ꝛc, viri ei bella
tores mortui fuerāt ⁊
occisi, p maiorē parte
⁊ sic filij remanserāt
pupilli, ⁊ mīes vidue
Deīdeo tū q; pupill⁹
ꝓpne est q̃ caret mīe
orphan⁹ vero pīe, vnū tū freq̃nter accipit pro alio.

transmigret te. b Visitabit
iniquitatē tuaz filia edom
discooperiet pcā tua.

Oratio hieremie. .V.

a Recordare dñe qđ
r acciderit nob intu
ere ⁊ respice obpro
briū nr̄m, b Hereditas nr̄a
versa ē ad alienos, dom⁹ nr̄e
ad extraneos, c Pupillifacti sum⁹ absq; pr̄e, matres
nr̄e q̃si vidue, d Aquā nostrā
pecūia bibim⁹ ligna nr̄a p
cio cōparauim⁹. e Ceruicib⁹
nr̄is minabamur, f lassis nō
dabaf̄ reqũes. g Egypto dedi
mus manū ⁊ assyrijs, vt sa
turaremur pane. h Patres
nr̄i peccauerūt ⁊ nō sūt, et
nos iniq̃tates eoz portaui
mus. i Serui dñati sūt nr̄i, nō
fuit q̃ redimeret de manu
eoz. m In aīabus nr̄is affere
bam⁹ panē nob. n a facie gla
dij in deserto. o Pellis nr̄a
q̃si cliban⁹ exusta est. p a facie
tēpestatū famis. q Mulieres in

syon hūiliauerūt, ⁊ virgines
in ciuitatib⁹ iuda. r Princi
pes manu suspēsi sūt. s facies
senū nō erubuerūt. t Adole
scētib⁹ impudice abusi sūt.
u ⁊ pueri in ligno corruerūt
x Senes defecerūt ꝺ porti
iuuenes de choro psallen
tiū. Defecit gaudiū cordis
nr̄i, versus ē in luctū chorus
nr̄. a Cecidit corona capitis
nr̄i. b ve nob q; peccauim⁹.
c Propterea mestū factū est
in doloze cor nr̄m, d ꝛō cōte
nebrati sūt oculi nr̄i. e Propt
mōtē syō q; disperijt. f vulpes
ambulauerūt in eo. g Tu aūt
dñe in eternū permanebis, soliuz
tuū in generatōez ⁊ generā
tionē. h Quare imppetuuz
obliuiscer nr̄i, derelinques
nos ī lōgitudinē dieꝝ. i Cōuerte nos dñe ad te ⁊ conuer
temur, k innoua dies nr̄os
sicut a principio. l Sed pro
ijciens repulisti nos, m irat⁹
es cōtra nos vehementer.

n Affere, pa
no, i. victū nr̄m, cui⁹ cā subdit. o A facie gla, in def.
vbi ponebaf̄ insidie ad nos spoliandū ⁊ interficiēdū.
p Pellis no, q. cliba, exusta ē, i. exiccata ⁊ denigrata.
q A fa. temp. fa, ex defectu eni nutrimēti cutis desicca
tur ⁊ nigrat. r Mulie, in syon hūt, s. chaldei ⁊ alij ad
uersarij nr̄i eis abu
tendo etiā in loco sa
cro, ⁊ multo forti⁹ in
alijs, nō sic quif. Virgi
s Princi nes ꝛc.
pes ma, suspē, sūt, q;
aliq̃ de principalib⁹
ppli ex q̃ cōsultore
bellauit sedechias ī
detestatiōē facti fu
erūt paribus p man⁹
eorum affixi.
t Facies se, nō eru
bescūt, nō parentes
eis rōe puerte etatis
in heb, hr. Cōsola one
rati sunt facies senes
ꝛc, qđ exponens Ra
si, dicat q; cū ducerēt
captiui in babylonez
illi, q̃ ducebāt eos co
gebāt eos ad portan
dū molas ad terendū
blaīū ⁊ filia, q̃bus mi
dicet exercat⁹, nec in
b deferebāt alicui, p
pter ignominiā tutem.
v Adolescē, impu
di, abusi sūt, vicio so
domitico.

x Et pue, in lig, cor
rue, q; aliq̃ eoz fuerīt
suspensi vt dicūt aliq̃
In heb, sic hr. Et pu
eri in ligno debilita
ti sunt, qđ expoīt Ra
bi sa, de iuuenib⁹ qui
poterāt aliq̃ō pōdus
portare, ⁊ illis imponebaf̄ ligna portāda in vinee. sic
virtus grauiora vt dictum est. y Senes defe, de por. s.
hūm ⁊ aliaz iudee ciuitatū, vbi asi destructōez sedebant
senes autētice ad iudicādū. z Iuue, de cho, psallētiū
q; partim erāt trucidati, ⁊ partim captiuati, propter qđ
subdit, Defecit gaudiū cordis nr̄i ꝛc, ⁊ patet lra.
a Cecidit, Hic ꝓsiter explicat miseriā ex destrucōe regni
cū ōr. Cecidit corona, ⁊ subdit cā. b Ve no, q; pec, qsi
di, ō malū ⁊ alia ꝓpter petā nō incurrim⁹. c Iō cō
te, sunt ocu, no, ex ꝓtinuo fletu. Cōsequēter explicat mi
seriā ex destrucōe tēpli cū ōr. d Propter mō, syon, i.
ꝓpter tēplū in mōte syon edificatū. e Vulpes am, i
eo, i. in ruinis tēpli q; solēt hītare in loc⁹ desertis.
f Tu aūt do, pma, ine, ꝛc, q. d, licet tēplū sit destructuz
qđ dicebaf̄ sedes tua, eo q̃ ibi erat ꝓpiatoriū, tū rema
net firmū solū tuū in celo vbi principal⁹ relucet tuū do
minū, ⁊ iō querit se hieremias ad implendū dei mise
ricordiā di. g Quare imppe obli, no, ꝛc, q, d, nō decet
tua clemētia, io subdit. h Cōuer, nos do, ꝛc, qz debi
ta puersio illi est arbitrij ad deū, ꝓsupposit institūtū dīnū, q̃
ōr gra ꝓuenies i Inno, vt, no, sic a principio, qz ī mi
rabilib⁹ tuis introduxisti nos ī trā, ꝓmissiōis. k Ex pfi
re, nos ī captiuitatē ejciēdo. l Ira, es, cō, ꝛc, punīēdo

vltra id qđ possum⁹ sustinere. licet hec pena nō excedat ordinē iustice. q. d. respice nos oculo pietat⁹ t misericordie. q⁹ tibi ꝓpriū est misereri t parcere. q̄ viuis t regnas de⁹ in secula seculorū Amen.

Incipiūt additiōes pauli Burgensi. sup libr⁹ Trenorū ihēremie.

In ca. i. vbi dr in postil. Quō sedet. Additio.

Licet liber iste cōpetēter exponat⁹ ad planū ītē sensum a postillatore. tū mgr⁹ petr⁹ aureoli notabilius videt illū exponere in q̄dā compendio sacre scripture. t q⁹ illud cōpendiū nō habet⁹ coīter. iō de hoc modo me expedio remittēdo ad ipm. sed suā expositōez intexui inter additiones. licet nō eaz ponēdo omo sub ꝓpr⁹ ꝟbis. iz q̄libz aliqđ modicū mutādo addēdo seu diminuēdo. put visuz fuerit. Et notādū q⁹ in hac expositōe nō pcedit⁹ ad singla ꝟba ītē exponēda. iz solū ad principale intentū cuiuslibet ꝟsus. relict⁹ aliis industrie studentiū q⁹ liber iste metrice pcedit⁹ vt postillator dicit. t coīter tenet⁹. in pcessu aūt metrico nō singula ꝟba sunt ponderāda. sepe eni eadem replicat auctor vl alia introducit put metrico mō ꝯgruit. sed illa tm sunt exponēda q̄ principaliter intendunt⁹. tum q⁹ illa q̄ i hac expone reliquūt⁹ ꝑ⁹ hēri ex postilla luo mō put ad ꝓpositū primet exponenda. Primo g̃ fm ꝑdictū doctorē liber iste in q̄nq⁹ ptes diuiditur. In q⁹ prīa ꝓpha principaliter lamentat⁹ destructoez ciuitat⁹ hierl'm. q̄ q̄dē ps ꝓtinet in primo ca. alphabetico & ꝓ incipit. Quō sedet ꝛc. In scōa lamentat⁹ principalit⁹ destructoez tot⁹ ꝓpli israel t tot⁹ regni. q̄ incipit i scōo ca. Quō obtexit. In tertio ꝟo more ꝓphetico conuertit se ad ꝛpm t lamentat⁹ de seipō q̄i induens ꝑsonā ꝛpi. q̄ tōne aūt h̄ sit hic introductū dicet⁹ in principio tertie ptis q̄ incipit tertio ca. ibi. Ego vir videō. In q̄rta aūt pte lamentat⁹ principaliter de destructiōe sanctuarij t tēpli. que incipit in q̄rto ca. ibi. Quō obscuratū est aurū. In q̄nta aūt parte fundit oratiōnē implorationū ad diuinā misericordiam ꝓuocandā que incipit in q̄nto ca. ibi. Recordare dne Primū g̃ capitulū qđ principaliter refert ad ciuitatez hierusalē. que erat caput regni. diuidit⁹ in duas ptes principales. Primo nanq⁹ ꝓpheta admirādo lamentat⁹ destructionē hierl'm. quasi loquēs ad seipm. Scōo ꝟo ipamet ciuitas lamentat⁹ seipam q̄si ꝓuocando alios ad cōpatiendū sibi. Scōa incipit in .xij. versu vbi dr. O vos oēs q̄ transitis ꝑ viā ꝛc. Prima pars ꝓtinet. xi. versus fm. xi. excellentias ciuitatis hierl'm sup quaz amissiōe desolabiliter piere. cā lamentat⁹. Excessit nāq⁹ ciuitas hierl'm alias ciuitates in auctoritate. q⁹ multis ciuitatib⁹ t terris dñabat⁹ saltē tpe dauid t salomonis. qđ deplorat i primo versiculo dicēs. Quō sedet sola ꝛc. t sequit⁹. Princeps ꝓuinciaz facta est sub tributo. Excessit etiā in leticia t iocunditate maxime tpe ꝑdictoz regū. qđ deplorat in scōo ꝟsiculo dicēs. Plorās ploravit. et sequit⁹. Nō est q̄ ꝓsoletur eā. Tertio excessit in securitate. itaut de aliis terris ad eā q̄uenirēt ꝓpter securitatē. q̄ excellētia videt⁹ sequi ad ꝑdictas duas. q̄ q̄dē excellētia deplorat⁹ in tertio ꝟsiculo vbi dr. Dignauit iudas ꝓpter afflictōnē. t sequit⁹. Oēs ꝑsecutores ei⁹ apprehenderūt eā. Excessit q̄rto in solēnitatib⁹ et celebritatib⁹ diuinis. q⁹ ter in āno debebat ꝓpls q̄uenire in hierl'm ad celebrāda duas festa. qđ deplorat i q̄rto ꝟsiculo dicēdo. Vie syon lugēt. eo q⁹ nō sint q̄ veniāt ad solennitatē. Excessit q̄nto in pace t tranq̄llitate. q⁹ licz tantus ꝓpls ibi ꝓcurreret ꝑsertim in ꝑdictis festis. tū erat inter eos tranq̄llitas pacifica. vt ptz tpe salomonis. qđ deplorat in q̄nto ꝟsiculo dicēs. Facti sunt hostes eius in capite. Excessit sexto in fortitudine militū t ꝓbitate. vt patet ꝑsertim tpe dauid. qđ ad magnū decorem policie pti net. decet eni fm legistas impatorū maiestatē eē armis decoratā. qđ deplorat in .vi. ꝟsiculo di. Egressus est a filia syon oīs decor ei⁹. facti sunt ꝓncipes ei⁹ velut arietes ꝛc t sequit⁹. Et abierūt absq⁹ fortitudine. Excessit septio i multiplici ꝓsperitate t diuitiaz copiositate. erat eni tpe salomonis copia auri t argēti q̄si ferri. vt ptz in .iij. Regū. qđ deplorat in septio ꝟsiculo di. Et recordata ē hierl'm dier⁹ afflictionis sue. In heb. hē. Dier⁹ pauptat⁹ sue. t sequit⁹. Et oim desiderabiliū suoz ꝛc. Excessit octauo in laudis ꝓcomio t famositate. noīabat eni in cūctis regnis. ita vt regina saba veniret de finib⁹ terre audire sapiaz salomonis. qđ deplorat in octauo versiculo di. Peccatū peccauit hierl'm. t sequit⁹. Oēs q̄ glificabāt eā spreuerūt eaz. Excessit nono in pulcritudie t formositate. erat ei pulcritudine edificata. qđ deplorat in nono ꝟsiculo di. Sordes ei⁹ in pedib⁹ ei⁹. t sequit⁹. Deposita est vehemēter. i. deformata. Excessit decimo in cerimoniaz sctitate. ita vt nō ꝑmitteret⁹ alios gētiles ingredi intra tēplū. qđ deplorat in decimo ꝟsiculo di. Manū suā misit hostis. t sequit⁹. Vidit gētes ingressas sanctuariū suū de q̄b⁹ ꝓcepas ne intrarēt in eccliaz tuā. Excessit vndecio in copia panis t saturitate. put in multis locis sacre scripture illa terra cōmendat⁹. qđ deplorat in .xi. versiculo di. Oīs ꝓpls ei⁹ gemens t queres panē. Deinde incipit scōa ps principal⁹ lamentatiōis h⁹ primi ca. in q̄ potiꝰ ꝓpha lamentat⁹ est ciuitatē destructā. introducit ciuitatē lamentātē seipam. t incipit. xij. ꝟsu. Vide dñe. et vos oēs ꝛc. ibi enī loquit⁹ ciuitas inuocās alios ad sibi cōpatiendū. q̄ ps diuidit⁹ in q̄tuor ptes principales. Prio nāq⁹ lamentat⁹ imēsitatē sue miserie. t ꝟ in quattuor primis ꝟsiculis sub silitudie q̄tuor modoz hoim q̄ ꝓsueuerūt oīa spoliare. Dicit ei⁹ in prio versiculo dñm se habuisse ad ipam instar vindemiatoris q̄ nihil in vinea relinq̄t. de q̄ dicit. O vos oēs q̄ trāsitis p viaz. t sequit⁹. Oīs vindemiauit me vt locut⁹ est dñs. In scōo dicit deū se habuisse ad ipam ad instar incēdiarij t venatoris. incendiari⁹ enī ꝓsueuit totū cōburere. et venator quicūd capit in rhen macture seu occidere. t de ꝟ dicit in sequeti ꝟsu. De excelso misit ignē in ossibz meis. t sic incendiari⁹. Expandit rhete pedib⁹ meis. t sic venator. In tertio dicit deū se habuisse ad ipam ad instar ligantis captū p manū t collu. sic q⁹ nullo modo possit euadere. de quo dicit in sequenti versiculo. Vigilauit iugum iniquitatum meaꝝ in manu eius cōuolute sunt et imposite collo meo. t sequit⁹. Dedit me dñs in manu⁹ de qua non potero surgere. In quarto dicit deum se habuisse ad ipam ad modū calcantis in torculari q̄ multam humorem relinquit in vua. de quo dicit in sequenti versiculo. Abstulit omēs magnificos meos dominus ꝛc Torcular calcauit dominus ꝛc. t sic sub quattuor metaphoris predictis. lamentata est sue miserie magnitudiez In secunda vero parte lamentatur sup implacabilitate diuine iracundie. t hoc in duobus versiculis. In primo nanq⁹ ostendit q⁹ ipa non potest deum placare lachrymis oculorum dicens. Ideirco ego plorans t oculus meus deducens aquas ꝛc. In secundo vero ostendit q⁹ non potest deū placare gestibus manuū aut signis deuotionis quoꝝcūq⁹ dicens. Expandit man⁹ suas syon t nō est qui ꝓsoletur eā. t sic lamentat⁹ sup implacabilitate diuine iracundie. cū tamen ꝓsueuisset alis sibi deū placabilē inuenire. prout patet in multis sacre scripture locis. In tertia vero pte lamentando pfitetur istud q̄uenire ex rectitudine diuine iustitie. de quo dicit. iustus est dominus. q⁹ os eius ad iracundiā ꝓuocauit. t durat pars ista per tres ꝟsiculos. In prio enī pfitet⁹ deū nō fuisse iustum in capiendo quā inflixit iudeis a hierl'm exeuntib⁹. de q̄ dicit. Iuuenes mei t virgines mee abierunt in capti-

uitatem. Jn scdo profitetur q deus non fuit iniustus in
fame quã inflixit remanẽtibꝫ. de q dicit. Vocaui amicos
meos ꝛc. Sacerdotes mei ꝛ senes mei in urbe cõsumpti
sũt ꝛc. Jn tertio pfitet q nec fuit iustꝰ i morte ꝛ glacio
q inflixit eibꝫ tã ifẽ q illis. de q dicit. Vide dñe quã tri
bulor. ꝛ seqtur. Foꝛis interficit gladius ꝛ domi mors. Jn
qrta ẽo pte ꝛ vltia lamẽtãdo pstolaꝫ vulcoꝛẽ dine clemẽ
tie ꝛ remediũ pſolatõis future. ꝛ pinet ps illa in duobꝫ
versiculꝭ vltimis. Jn pmo nãq; aptt inimicoꝝ incõpassi
onẽ respectu sui. ꝛ pnũciat sibi diuinã pſolationez ex ad
uersarioꝝ afflictioe futura de q dicit. Audiert qz ingemi
sco ꝛc. ꝛ seqtur. Adduristi. i. adducꝛs. Die pſolatõis ꝛ fiet
sues mihi. Jn scdo vero pmit futurã punitionẽ sup inimicos ex uenientis eoꝝ ad suã futurã consolationẽ. de q dicit. Jngrediatur omne malũ eoꝝ coꝝam te ꝛ deuinde mia eos sicut uindemiasti me.

Jn ca. q. Quo obtexit me. Additio.

Jn hõ ca. pphẽta lamẽtaꝫ destructiõez totiꝰ terre
i isrl ꝛ totiꝰ regni. ꝛ diuidit in qtuoꝝ ptes. primo
nãq; lamẽtãdo loqtur ad septm. scdo ẽo lamẽtã
do dirigit fmonẽ suũ ad terrã isrl ꝛ ad ipm regnum. ibi.
Cui cõpabo te. tertio dat sup hꝫ salubre pſiliũ. ibi. Clama
uit coꝛ eoꝝ ad dñm. qrto refert deuotũ oraculũ ad deũ. ibi
Vide dñe. Pria ps in q lamẽtaꝫ loqndo ad se diuidit in
duodecim ptes fm duodecꝫ infelicitates q uenerũt sup
regnũ illud oppositas duodecꝫ excellẽtijs qꝫs priꝰ habue
rat. Excessit nãq; illud regnũ alia regna pꝛio in solẽnita
te honoꝛis. vſi Deu. xxvij. Faciet te dñs deꝰ tuꝰ excelsiorẽ
cũctis gentibꝫ terre. ꝛ ibidẽ. Eris sp supra ꝛ nõ subter. su
per hoc q in pꝛio versiculo lamentaꝫ dicẽs. Quo obtexit
caligine. s. tribulatõis. Filiã syon. i. totã terrã ꝛ regnũ. et
seqtur. Proiecit de celo in terrã inclytã isrl. Scdo vo ex
cellerat regna alia qtũ ad nobilitatẽ ꝛ dignitatẽ pncipũ
q; stirps dauid q regnabat in isrl fuit sclarissima. sup q in
scdo versu lamentaꝫ pphe dicꝫ. Precipitauit dñs nec pe
cit. seqtur. Pollut regnũ ꝛ principes eiꝰ. Tertio vero ex
cesserat qtũ ad robur militũ ꝛ robur pugnatoꝝ. vñ fue
rat regnũ fortissimũ sicut coꝛnu sup q lamentaꝫ pphe
in versu tertio di. Cõfregit in ira furoꝛis sui oẽe coꝛnu
isrl. Quarto vero excesserat qtũ ad uenustatem arboꝝ ꝛ
pulcritudinẽ terre nascentiũ. vnde erat terra nemoꝛis.
ad uidẽdũ pulcerrima. sup q lamentatur pphe in qrto
versu di. Extendit arcũ suũ qꝛ inimicꝰ occidit oẽe quod
pulcrũ erat uisu. Quinto excesserat qtum ad urbes
munitas ꝛ multipl ꝛ fortalicia. qꝫ erãt toto regno isrl
ꝛ in multis locis terre pmissiõis. vt ptz ex libꝫ Paralyp.
ꝛ regũ. sup q in versu qnto lamentaꝫ di. Factꝰ est dñs ve
lut inimicꝰ pcipitauit isrl. Precipitauit oia menia eius.
dissipauit munitiões eiꝰ. Sexto excesserat qtũ ad locum
sacrũ ꝛ dei tabernaculũ qꝫ fuerat in ipo regno. aliqñ in
silo. aliqñ in masphat. ꝛ demũ i hierlm. sup q in sexto ꝛ
su lamẽtatur di. Et dissipauit qsi hortũ tentoriũ suum. de
molitꝰ est tabernaculũ suũ. Septimo vero excesserat qn
tũ ad dei altare ꝛ multiplicꝛ sacrificia. p qꝫ filij isrl ex pꝛ
cepto dñi multipliciter habuerant sacrificare. sup q lamẽtaꝫ in
versu septimo di. Reppulit dñs altare suũ. maledixit san
ctificationi sue. Octauo excesserat qtũ ad urbẽ principa
lem q erat metropolis ꝛ regni solũ. que qdẽ ciuitas erat
valde notabilꝭ in muris ꝛ munitionibꝫ. sup q lamẽtatur i
octauo versu dicẽs. Cogitauit dñs dissipare murũ filie syo
on. seqtur. Extenditq; antemurale. ꝛ muri eiꝰ pariter dissipa
ti sunt. Nono excesserat qtũ ad certũ hoim sapia diuina
ꝛ pphetia pditũ. nullũ enim aliud regnũ recepit legez dei.
aut habuerat pphas dei uisiões uidẽtes. sup q lamẽtaꝫ
in nono versu di. Defecte sunt in terra porte eius. qꝫ in portis
sedebãt iudices ꝛ legis doctores. Deu. xvij. ca. ꝛ seqtur. Re
ges eius ꝛ principes eius inter gẽtes. Jd est lex nec pphe
te. Decimo excesserat qtũ ad qlibm honoꝛe ꝛ reuerentia di
gnũ. qꝛ in nullo regno erãt tales senes aut tales virgines
in utroq; sexu. ꝛ q ad sctitatẽ ꝛ oẽm uirtutem. ꝛ q ad alias
pdições reuerẽtia dignas. sup q lamẽtaꝫ in decimo versu
dicẽs. Sederunt in terra ꝓticuerũt senes. abiecerũt i ter
ra capita sua virgines iuda. Undecimo vero excesserat qn
tum ad numeꝛ parulorꝝ ꝛ multitudinẽ infantũ. qꝛ deꝰ
multiplicabat semẽ filiorꝝ isrl plus qꝫ aliaꝝ nationũ. vnde
in egypto fuerit satis i breui tpe multiplicati. sup hoc pphe
in viu uindicio lamẽtaꝫ ploras defectoꝝ parulorꝝ ꝛ la
ctentiũ di. Defecerunt pre lachrymis oculi mei. seqtur. Cũ
deficeret paruulꝰ ꝛ lactes in plateis oppidi. Duodecio
vo excesserat ceta regna i abũdãtia victualiũ. ꝛ hꝫ qtũ ad
vitã diuturnã. vſi nõ abbreuiabant hoies passim i pueri
cia aut adolescẽtia. sꝫ quelibẽt ad pfectã etatẽ. ꝛ erat vna
bũdictio iter filios isrl q videbãt filios filiorꝝ suoꝝ sup q
lamẽtaꝫ pphe vsu. xxj. di. Patribꝰ suis dixerũt. vbi est vi
nũ ꝛ triticũ. seqtur. Cũ exalaret alas in sinu matrũ suaꝝ.
Deinde seqtur. ps scda principalis in q. pphe lamẽtũ suuꝫ
dirigit ad terrã isrl. ꝛ ad regnũ. ad alloquẽdũ ipm. ac po
nẽdo põ oculꝫ qnqꝫ. ꝛ fm hꝫ ps ista ꝓtinet qnqꝫ visus. Pmo
nãq; põ oculꝫ ponit ipi regno vt ꝓsideret magnitudinẽ sue
pene ꝛ sue miserie. ꝛ hꝫ in vsu. xxj. di. Cui cõpabo te. vl cui
assimilabo te filia hierlm. magna ẽ velut mare contritio
tua. qs medebitꝫ tui. Scdo ponit põ oculꝫ ꝛ sibi ingerit ori
ginẽ sue culpe ꝛ sue malicie. q origo fuerat ex hꝫ q pphete
nõ aperuerũt fultys isrl suã iniqtatẽ vt eos ad pnitẽtiaꝫ
puocarẽt. ꝛ hꝫ facit in versiculo. xxij. dicẽs. Prophete tui
viderũt tibi falsa. Tertio vero ponit põ oculꝫ incõpassionẽ
totiꝰ ꝛicinie ꝛ gentiuꝫ ppinquaꝝ. decest enim vna magna
causa doloꝝ existẽs in miseria dũ nõ inuenit aliqñ q fi
bi cõpatiaꝫ. ꝛ hꝫ facit in versu. xv. dicẽs. Plauserunt sup
te manibꝰ sibilauerũt ꝛ mo
uerunt capita sua. Quarto vero ponit põ oculis ꝛ sibi in
gerit exultatiõnẽ ꝛ gaudiũ gentis aduersarie ꝛ nationis
sibimicẽ. q est magna causa doloris. dũ. s. aliqs inimicꝰ
videt in gaudio. ꝛ hꝫ facit in versu. xvi. dicẽs. Aperuerũt
sup te os suũ oẽs inimici tui dixerũt. Deuoraburn. Eu.
iste est dies quẽ expectabam. Quinto ponit põ oculꝫ ꝛ in
gerit hꝫ nõ esse factũ a casu. imo fm pmissionem iuste dei
sue. ꝛ hꝫ in versu. xxj. dicẽs. Fecit dñs que cogitauit. com
pleuit sermonẽ suũ quẽ pepat a diebꝰ antiquis. Deinde
seqtur tertia pars in q pphete post lamentũ dat salutare
remediũ ꝛ salubre pſiliũ. docet eni recurrere ad deũ p ser.
Docet eni primo orare ꝛ clamare. scdo plorare. tertio plo
rando pseuerare. qrto in oꝛone etiam in nocte vigilare.
qnto coꝛ suũ humiliare. ꝛ sicut aquã effundere. sexto elee
uationez manuũ ꝛ aliis gestibꝰ ipm placare. ꝛ hꝫ facit in
duobꝰ versibꝰ. xix. xxij. ꝛ. xxi. p primo nãq; dicit. Clama
uit coꝛ eoꝝ ad dñm. p scdo dicit. Deduc qꝫ torrẽtẽ lachry
mas. p tertio dicit. Non des requiẽ. p quarto. Consurge
ꝛ lauda in nocte. p qnto. Effunde sicut aquã coꝛ tuũ. pro
sexto. Leua ad eũ manus tuas. Deinde sequit̃ pars qrta
in qua pphẽta ponit oꝛones terrum. ꝛ terit oraculum
deuotũ ad deuꝫ. monuit eni filios israel sicut desolatos
ad deũ orandũ. ꝛ ibi ponit oratiõnẽ quã facere debẽt di
cendo. Vide dñe ꝛ ꝓsidera. est autẽ ista oꝛo summe puo
catiua diuine misericordie. ꝛ tres cõtinet vsus. s. xx. xxi.
ꝛ xxij. Dicitur eni puocare dei misericordiã alleguãdo suã
magnificentiã. ꝛ vilitatem propriã. hꝫ in principio ver
sus. xx. dicens. Vide domine ꝛ considera quem uindemi
auctis ita. quasi diceret. non decet tuam magnificentiaꝫ
ꝛ excellentiam persequi me sic vilem ꝛ impotentẽ. Secũ
do vero allegando infelicitatem multam tam ꝓpriam.
qꝫ ptz in hꝫ q mr tã comedit filios. ꝛ q pphe ꝛ sacerdos

occisi sunt in sanctuario, & q̄ nulli etati pepcit gladi⁹, & ꝟ facit ab ipo loco. Ergo ne comederet mulieres fructū suū, vsq; in finē tot⁹ vsus. xx. et deinceps in vsu. xxi. Tertio vo allegādo hostū aduersatoꝝ īmanitatē & malicias vt magis de⁹ cōpatiat, & ꝟ facit in. xxij. vsiculo. ibi. Vocasti q̄si ad diē solennē q̄ terreret me de circuitu ꝛc. & sic finit lamentatio scda. Circa quā ꝑsiderādū fm p̄dictū mgtm q̄ licet hic fiat mētio de ciuitate hiꝛl'm, tū oīa que in hoc cap'lo ꝓtunent referenda sunt ad deploratione totius regni ysr̄l in cōmuni, ita q̄ oīa q̄ dicunt de hiꝛl'm dicunt de ea, vnā ntū erat ps principalis vel metropolis regni. Et ideo in ista lamentatione fit mētio de terra israel & de speciosis iacob, et de filiabꝫ hiꝛl'm, ſ. de ciuitatibꝫ regni, que erant sicut filie, & hierusalē sicut mater.

In ca. iij. Ego vir videns. Additio.

In hoc cap̄, est tertia lamentatio, vbi ꝓpha posteꝝ deplorauit destructionē hiꝛl'm que erat sollus regni in primo ca. & deinde destructionē totius regni israel in scdo ca. nunc in tertio incipit lamentari affictionē sui p⁹. in carcere posit⁹ & in lacu cōstitut⁹, sicut hēlliere. xl. & xlviij. Dei port⁹ & magis ꝓprie ad ītam deplorat passionē x̄pi, cui⁹ memoria hic introducit, eo q̄ sicut inter oia mirtoria q̄ in hiꝛl'm fuerūt acta, fuit summum passio x̄pi, sic inter oia peta q̄ fuerūt in hierl'm materiali commissa, ꝓpter que ir reparabiliter fuit destructa, occisio x̄pi summū tenet locū. Vñ in fine hui⁹ tertie lamētationis ꝓcludit punitionē iudeoꝝ finalē, que etiā hodie durat dicens in fine, Persequēris in furore ac, quā q̄dē passionē in psona x̄pi deplorat in multis vsiculis. In ꝓio enī lamentat de sua expoliatione qua exuebat eū vestimenta sua & nudauerūt sicut pauperē, vñ incipit. Ego vir videns paupertatem meā. Scdo vo lamentat de sua captione & allegatione q̄ fuit facta nocte cohorte & tribunis, vnde subdit. Deminauit & adduxit in tenebris & nō in lucē. Tertio vo lamentat de sua vexatione, qua p totā noctē in domo cayphe & anne fuit a iudeis vexat⁹, vñ subdit. Cōi me vertit & quassauit manū suā, subdit etiā. Vexitaz fecit pellem meā, & edificauit in gyro meo, in tenebrosis collocauit me. Quarto lamentat de sua acclamatione q̄ fuit ꝓclamatus in cruce, vñ subdit. Circūedificauit aduersum me, vt nō egrediar, aggrauauit cōpedē meū. Quinto vo lamentatur de sua acclamatione q̄ clamauit in cruce, & absq; exaudītione vt videbat cū subdit. Sed & cū clamauero & rogauero exclusit oronē meā, & clusit vias meas lapidibꝫ quadris. Sexto lamentat de sua illusione & blasphematione, de qua scriptū est. Preterēntes blasphemabāt eū mouentes capita sua, & ꝟ facit cū subdit. Vrsus insidians fact⁹ est mihi, posuit me q̄si signū ad sagittā. Fact⁹ sum in derisum oī ꝓplo, canticū eoꝝ tota die. Septimo lamentat de sua cibatione & potatione ex vino mirrhato & mixto cū felle, vas ei fuit ex impositū plenū aceto, & ꝟ facit cū ait. Replenit me amaritudinibꝫ, inebriauit me absinthio, recordare absinthij mei & fellis. Octauo lamentat de sua solitudine in cruce & oīm desertione excepto latrone, de cuius conuersione agit cū dicit. Memoria memor ero, & tabescet in me anima mea, & sequitur vbū x̄pi ad latronē. Mouit diluculo, multa ē fides tua, & subdit vbū latronis. Pars mea dns, ꝓpterea expectabo eū. Mono lamentat de multiplici collaphizatione cū ait. Dabit percutienti se maxillam, saturabit⁹ obprobriis. Decimo lamentat de lachrymaꝝ effusione in cruce ō qua dicit apls ad Heb. v. q̄ cū lachrymis & clamore valido p̄ces obtulit deo, & ꝟ facit cū subdit. Oculus meus affligit⁹ est, & sequitur. Diuisiones aq̄rū deduxerūt oculi mei. Undecimo lamentat de morte & sepultura, & lapidis obuolutione ad ostū monumēti cū ait. Uenatione ceperūt me q̄si auē, lapsa est in lacū vita mea, & posuerūt lapidez sup me. Duodecimo lamētat de mulier fletu & vlulatione, vñ ait. Inundauerūt aque sup caput meum. Tertiodecimo vo agit de sua descensione ad lymbū cū dicit. Inuocaui nomē tuū de lacu nouissimo, vocē meā audisti. Quartodecimo agit de sua resurrectione, ibi. Appropinquasti i die q̄ inuocarē te, iudicasti, vñe cām aie mee. Quintodecimo agit de iudeoꝝ malitiosa machinatione, q̄ post resurrectionē dederūt pecuniā militibꝫ, vt dicerēt q̄ discipuli eius ip̄is dormientibꝫ fuerūt eī⁹ corp⁹ furati, & iō subdit. Audisti dne maledictionē illoꝝ labia insurgentū & meditationes aduersum me. Decimosexto vo & vltimo agit de ꝓgressu iudeoꝝ pumitione, ꝓpter illud petitū, & eoꝝ destructione & ꝓsecutione quā hodie patiunt, vñ subdit in fine lamētationis. Persequeris in furore & conteres eos sub celis domine.

In hoc lamentatio tertia finitur.

In ca. iiij. Quomō obscuratū. Additio.

Equit̄ ītra lamentatio q̄ incipit. Quō obscuratū est aurū, vbi posteꝝ ꝓpha deplorauit destructionē hiꝛl'm q̄ caput erat regni, nunc deplorat destructioēz tēpli & cult⁹ diuini & sanctuarij. Est tū notāda q̄ licet i libet lamētatione tāgat aliq̄d de destructione istoꝝ ītruoꝝ, tū principal'r intēdit p⁹a lamētatio de primo, et scda de scdo, & sic de aliis. Quidā g̃ hec lamētatio i tres ptes ꝑcipales. Prio nāq; ꝓpha deplorat tēpli & cult⁹ diuini desolatioēz, scdo vo infert desolatois cām, & inq̄rit & inuestigat roēz in vsu. xij. q̄ incipit. Tio credidēt reges terre. Tertio, vo cū gaudio ꝓdicit & aspicit futurā ꝑsolationē, in vsu. xxi. q̄ incipit. Gaude & letare. Prīa ār pars i q̄ deplorat ꝓpha destructioēz tēpli diuidit in ītruoꝝ ptes fm ītruoꝝ q̄ ꝑsiderāda sūt circa tēplū. Pōt enī prio ꝑsiderari⁹ apparat⁹ q̄ vestiebat. Hīā. iij. Regū. vij. & q̄ nihil erat in tēplo qō non tegeret⁹ auro, vbi etiā lapides saltē in ronali & vestib⁹ sacerdotū. Hāc apparatū deplorat ꝓpha in prio vsu. vj. Quō obscuratū est aur⁹ & mutatus ē color optim⁹. Scdo vo pōt ꝑsiderari circa tēplū comitat⁹ & cet⁹ q̄ ingrediebant ipm, & p q̄s frequētabatur. Hīā ingrediebāt ipm michyti hoīes q̄s deplorat i scdo vsu ꝓpha vj. Fuit ꝑson inclyti & amicti auro puro al's prio Ingrediebant ipm pie ac deuote mulieres. Iuxta q̄b deplorat i tertio vsu ꝓpha. q⁹ vsę fūt a sūtudine lamiaꝝ q̄ filios lactāt in fūtudine crudelitatis structionuꝫ. q⁹ mulieres de hiꝛl'm legunt comedisse filios suos tpe obsidionis. vñ subdit. Oculi & lamie nudauerūt māmas suas. Ingrediebātur etiā pueri & infantes q̄s deplorat i q̄rto vsu vj. Adhesit lingua lactentis ad palatū eī⁹ in sitī. Ingrediebāt etiā delitiosi iuuenes & adolescētes q̄s deplorat in q̄nto vsu dicēs. Qui vescebāt voluptuose interierūt i vijs. Ingrediebant q̄q; diuersi stat⁹ hoīes & conditōis, q̄s oīs sub vna clausula generali p cōpatioēz ad destructioēz sodomitarū ꝓpha deplorat i sexto vsu vj. Et maior effectus est iniquitas p⁹i mei q̄tō sodomoꝝ. Tertio pōt ꝑsiderari circa tēplū nazareoꝝ ritū & celebat⁹ q̄ oblectabat, q̄ q̄dez nazarei describunt̄ in pristina dignitate i vsu septio q̄ incipit. Candidiores nazarei eī⁹ niue, q̄s deplorat i vsu octauo q̄ incipit. Denigrata ē sup carbones. Deinde vo ꝓcludit ex ꝓdicta calamitate q̄dā generalē ſniaꝫ in nono vsu. Vel⁹ fuit occisis gladio q̄z interfect⁹ fame. Deinde vo illa ſnia approbat⁹ facti euidētia & p locū a minori in decimo vsu. Manꝰ mulier⁹ misericordiū coxerūt filios suos. Et q̄ intēdit ꝓpha pbare q⁹ meli⁹ fuit occisis gladio q̄z interfect⁹ fame. Quarto vo pōt ꝑsiderari circa tēplū ꝑtructura & totī fabrice stat⁹, q̄ in sublime erigebat⁹, cui⁹ cōbustionē & destructionē vsq; ad fundamēta deplorat in vndecio vsu dicēs. Cōplenit dns furorē suū, succēdit ignē in ſyon & deuorauit fūdamēta eī⁹. & sic finit ꝓa ps ꝑcipal' ītre lamētationis. Est ār scdū q⁹ licet aliq̄t⁹ posit⁹ exponi q⁹ i ista

tamentatione ꝓdictus est de cōbustione tēpli q̄ facta est ꝑ chaldeos ⁊ ꝑ nabuzardā principē militie nabuchodonosor impante, magis tñ clare ⁊ lēaliter exponi hꝫ de destructiōe facta ꝑ romanos sub tyto ⁊ vespasiano, qz i obsidione romanoꝝ legunt mlieres misericordes coxisse filios suos ⁊ hoies extabuisse p̄ fame ⁊ cetera q̄ h̄ dicunt, q̄ tñ nō leguntur facta i obsidione hierlm ꝑ chaldeos. Deinde sequitur ps seda principal in q̄, ppha inuestigat ⁊ narrat desolatōis tēpli cām ⁊ rōnē, q̄ incipit vsu. xij. Nō crediderūt reges terre, vbi ppha ostidit hāc desolatiōz ascq̄ fieret fuisse vniuersis gētibꝫ incredibilez, ⁊ h̄ vsu. xij. aīt. Nō crediderūt vniuersi habitatores orbis, qñ ingredereꝝ hostis ꝑ portas hierlm. Sēdo vo ostidit eandē desolationē postmodū vsqz eisdē gētibꝫ iustā ⁊ rōnabilē ꝓpter tres causas. Prīa effusio sanguis innocentū ⁊ iustoꝝ sacerdotes ⁊ falsi pphe interfecerūt zachariā esaiā ⁊ multos alios ppbas ihrl̄, ⁊ hāc cām hieremias describit in vsu. xij. q̄ incipit. Propter pcta ppli sui ⁊ iniq̄tates sacerdotuz, ⁊ in vsu. xiij. q̄ incipit. Errauerūt ceci polluti sūt sanguine ꝑ quā cām introduxit clamorē oim gētū ⁊ nationū ꝑ habitatores hierlm in vsu. xx. Recedite polluti, clamauerūt eis recedite ⁊c. Et in vsu. xxi. Facies dñi diuisit eos. Secūda vo cā ꝗre rōnabil̄ fuit templi desolatio, fuit ꝑstolatio alteri⁹ auxilij q̄si dei. cū. n. nabucho. obsideret ciuitatē sedechias ⁊ ppls ad auxiliuz dñi debuissent recurrisse, ⁊ potiꝰ recurrerūt ad auxiliū regis pharaonis, ꝓpter qđ dominꝰ tradidit eos i manꝰ nabucho. q̄ templū destruxit. ⁊ hmōi cā tangit in vsu. xvij. q̄ incipit. Cū adhuc subsistetꝰ defecerūt oculi nr̄i ad auxiliū nr̄m vanū. cū respicerem⁹ attenti ad gentē q̄ saluare nos nō poterat. In vsu xxij. describit q̄liter ipis sic ꝑstolātibꝫ, egyptijs nō venientibꝫ, finis venit obsidionis eoꝝ et capti sunt. vñ incipit vsus ille. Lubricauerunt vestigia nr̄a. In vsu xx. ostidit q̄ nec potuerūt fugientes de ciuitate puenire vsqz in egyptū, vnde subdit. Velociores fuerūt psecutores nr̄i aquilis celi. Tertia vo cā desolatōis tēpli fuit mors ⁊ interfectio iesu xp̄i q̄ tangit in vsu. xx. q̄ incipit. Spūs oris nr̄i xp̄s dñs capt⁹ est in pctis nr̄is, q̄uis eni aliq̄ iudeoꝝ intelligāt hūc vsiculū de iosia q̄ interfectus est a pharaone necchao, alij vo de sedechia q̄ egress⁹ de ciuitate voluit fugere in egyptū, quē psecut⁹ est chaldeoꝝ exercitus ⁊ cōprehēdit in deserto hiericho, tñ non pōt intelligi ad lr̄am de illis, cū q̄libet istoꝝ captꝰ fuit in pctis suis. Iosias q̄dē, q: nō obediuit vero ꝓphe ex ore dñi, vt dr in libro Esdre. Sedechias aūt, q: nō obediuit vbis hieremie nec fuauit iuramentū q̄ se astrinxerat cū rege chaldeoꝝ. Et ideirco dr̄ aliter nō posse ista intelligi nisi de dño iesu xp̄o, vñ q̄ dicunt a. xij. versu. ⁊ deinceps hūt referri ad mortē eius in qua ꝑspirauerūt. s. sacerdotes ⁊ ꝓphe. hoc est legis doctores ⁊ scribe, vñ etiam de iudeis verificatur post mortē christi p̄fatus vsus q̄ dicat. Facies dñi diuisit eos, nō addet vt respiciat eos. Post captiuitatē eni chaldeoꝝ dꝰ respexit eos ⁊ in terrā sue reduxit, sz post mortē xp̄i despexit eos, sicut est hodie. Ite si bñ attendant pdicta verba. s. Spūs oris nr̄i xp̄s, ꝓprie intelligunt de christo. q̄ fm diuinā naturā inspirauit in faciē primi homis spiraculū vite. Beñ. ca. ij. qđ pertinet ad esse nature hois. De ipo etiā legit Job. xx. ca. Insufflauit in eos dicens. Accipite spūm sanctū, qđ pertinet ad esse gre. ⁊ sic fm pdictas ꝓsideratiōes, ꝓprie dr̄ de xp̄o deo ⁊ hoie. Spūs oris nr̄i, nō aūt de alio puro homine. Ite qđ sequitur. Laude ⁊ lętare filia edom, ꝓprie videt intelligendum de illa ciuitate q̄ est synagoga iudeoꝝ, pcurantū mortē xp̄i, qui fuit declaratū in add. tione supra ca. xxxiij. de illa eni pōt intelligi qđ in lra dr̄. Que habitas in terra hus ⁊c. hus oēs interpretatur ꝓsilū, vnde de ista ciuitate dr̄ supra. Clamauit contra ꝓsilū iniuit ꝓtra christū. Si eni in h̄ loco ydumea intelligeret de illa q̄ descendit ab esau fm carnem, ⁊ hus de illa natione q̄ descendit a nachor, sic falsum esset dicere q̄ idumea habitabat in terra hus. nam idumea ⁊ hus sunt diuerse natiōes in diuersis regionibꝫ habitantes. Deinde sequitur terna pars ⁊ vltima istiꝰ lamentationis in q̄, ppha aspicat ⁊ ꝓdicat futurā ꝑsolationē de quersione iudeoꝝ, postq̄ introibit plenitudo. vel de reditu eoꝝ de captiuitate babylonica. Et primo ironice loquit̄ ꝓ nationes vicinas ⁊ idumeos dicēs versu. xxi. Gaude ⁊ lętare filia edom que habitas in terra hus, qđ intelligit̄ ꝑ antiphrasim ⁊ quandā ironiā. Sēdo vero ꝑsolat⁹ iudeos ⁊ vel de regressione de captiuitate babylonica. vel potꝰ et literalius de quersione eoꝝ ad fidē iesu christi, que erit i fine seculi. ⁊ h̄ in versu. xxij. ⁊ vlti. Completa est iniq̄tas tua filia syon, no addet vltra vt trāsmigret te. Cōstat eni q̄ ad lram h̄ intelligi nō pōt de captiuitate babylonica. Iudet eī de hac reuersa captiuati sunt ꝑ romanos ⁊ trāsmigrati ⁊ dispsi. ⁊ ꝓpter h̄ referenda sunt hec ad finē seculi, sicut dictū est. Et in h̄ lamentatio quarta finitur.

Jn ca. v. Recordare. Ad dnio.

v Primo sequitur oratio hieremie ꝓphe ꝑ ipsū trāsmigrato. ⁊ diuiditur in octo partes principales.

Jn prima nāq̄ ad modū bñ orantis ⁊ deuote. inuocat ad se ⁊ excitat diuinā miserationē ⁊ pietatē dicēs. Recordare dñe qđ acciderit nobis. Sēdo vero narrat et refert suā vtilitatē ⁊ infelicitatē ⁊ afflictionē. ⁊ q̄tuz ad amissionē possessionū dicens. Hereditas nr̄a versa est ad extraneos. ⁊ quo ad amissionē amicoꝝ subdēs. Pupilli facti sum⁹ absq̄ pre. ⁊ quo ad amissionē cibariꝝ addēs. Aquā nr̄am pecunia bibim⁹. ⁊ q̄ ad amissionē libertatis subdens. Cervicibꝰ nr̄is minabimur. ⁊ quo ad parentes subdens. Patres nr̄i peccauerūt ⁊ nō sunt. ⁊ q̄ ad amissionem ptātis ⁊ auctoritatis subdēs. Servi dñati sūt nostri. ⁊ quo ad amissionez pacis ⁊ securitatis addens. Jn manibꝰ nr̄is. ⁊ q̄ ad amissionē pulcritudinis ⁊ sanitatis ꝯcludens. Pelles nr̄a q̄si cliban⁹ exusta est. Tertio vo recitat aduersatioꝝ multiplicē in quitatē ⁊ abusiones, qua abusi sunt in captiuitate. ⁊ ex h̄ dꝰ magis ad misericordiam puocaret. ⁊ hoc facit ibi. Mulieres in syon hūliauerūt ⁊ virgines in ciuitatibꝫ iuda, deinde vero malitiā ⁊ crudelitatē subdens. Principes manu suspensi sunt facies senū nō erubuerūt, deinde vero ipoꝝ nequitiā ⁊ fedtatem subdens. Adolescentibꝫ impudice abusi sunt. Quartovero ꝓphā deplorat pristinā dignitatē ⁊ pristinā ꝑsolatōem q: ⁊ defecit sapientia ⁊ scientia, letitia ⁊ exultatio q̄ consueuerant esse in hierusalez, q̄ntum ad sapientiam dicat. Senes defecerūt de portis, q̄ntū ad letitiā subdit. Juuenes de choro psallentiū, q̄ntū ad excellentiaz concludit. Cecidit corona capitis nr̄i. Quintovero ꝓpha explicat suam iniquitatē ⁊ ꝑfitetur iustā punitionez, ibi. Ve nobis q: peccauimus. ꝓterea mestū factū est cor nostrū. Sexto vero laudat ⁊ ꝓdicat diuinā dispositionē, ibi. Tu aūt dñe in eternū pmanebis. Septimo vo implorat dei benignitatē ⁊ petit sui reditꝰ ⁊ sue quersionis acceleratione. reditus qđē vel de babylonica captiuitate in hierlm, vl̄ potius ⁊ melꝰ de incredulitate ad iesu christi fidem, ⁊ h̄ fit ibi. Quare imp̄petuū oblīuiscēris nostri. Sequitur. Cōuerte nos dñe ad te ⁊ conuertemur. Octauo ⁊ vltimo infertur ⁊ cernit diuinā seueritatē, ⁊ p̄ sequēs aliqualē dilationē exauditionis de h̄ qđ petit ira celeriter impleri concludens. Sed ꝓiciens reppulisti nos, iratus es ꝓtra nos v. hemēter. ⁊ in h̄ trenī hieremie finiuntur.

Explicīt additiones pauli, episcopi Burgēsi, sup lr̄am Trenoꝝ ꝑ hieremie.

Vatus sup pfationē i librū Baruch dicit. Vulgata edi/tio dē q̄ fit mētio in plogo sup baruch exponīt in plogo

Incipit postil. fratris (sup Ezech. cetera plana sunt.

Nicolai de lyra sup Baruch. Capitulū. i.

Hec vba libri Post librū thobie sm ordinē tē/

por̄ seqūtur li/ber baruch imediate. nā hystoria thobie cō/tigit tpibꝰ ezechie re/gis iuda. vt ostsuꝫ est supra in principio li/bri thobie. baruch aūt fuit notar⁹ hieremie a tpe ioachī filij iosie vt hꝫ Hiere. xxvi. et destructa hier̄lm per chaldeos cum hiere/mia descendit in egyp/tū post interfectoēꝫ godolie. Hiere. xlij. ⁊ postea scripsit librum istū q̄tū ad illā ptem cui⁹ fuit auctor. q̄tuꝫ aūt ad epl̄as hieremie q̄ ponīt in ꝫ libro. cu/ius tū nō fuit auctor ꝫ tm̄ scriptor scripse/rat ante destructionē ciuitat̄. vt videbit̄ in/fra dño p̄cedēte. Itē liber iste in duas par/tes dividit̄. s. in librū baruch scribe. ⁊ i epi/stolā hieremie. q̄ inci/pit ca. vi. Prima divi/ditur in tres partes. primo circa libr baruch ponīt̄ de/scriptōis act⁹. secōo legēdi modus. ibi. Et legit baruch. tertio libri p̄cessus. ibi. Et dicet̄. Circa primū primo po/nit̄ scriptoris gen⁹ cū dr. a Et hec vba libri q̄ scripse/rat baruch filius nerie tē. ⁊ sm regulā hebreoꝝ p̄ baruch ⁊ annus ⁊ ceteri q̄ ponunt̄ hic habuerūt spm̄ p̄phetie sicut ⁊ ipe. dicūt enī q̄ qui in principio alicui⁹ p̄phē ponīt̄ no/men p̄ris eius ⁊ aui. ⁊ sic assendendo p hoc dat̄ intelligi q̄ spm̄ p̄phetie habuerūt. Sciendū etiā q̄ dictio copula/tiua cū dr. Et hec vba libri tē. copulat ad vba hieremie q̄ baruch scripserat. sed ideo ponīt̄ descriptōis locꝰ cū dr

b In babylonia. Sed hoc videret̄ alicui falsum. quia Hiere. xlij. dr q̄ cū hieremia ⁊ aliis iudeis q̄ remāserūt in iuda descēdit in egyptū. ⁊ nō fuit i babylonia cū aliis captiuatis. Dicendū q̄ mortuo hieremia in egypto ba/ruch fuit in babylonia ad captiuoꝝ consolationē. ⁊ ma/xime q⁊ hieremias p̄phetauerat egyptū cito destruendā p nabuchodonosor regē babylonis. Hiere. xlij. tertio po/nit̄ descriptionis tps cū dr. c In anno q̄nto. s. a de/structione hier̄lm p chaldeos. sic enī numerabant iudei a tpe captiuitatis babylonice. sicut modo cōputāt a tem/pore captiuitatis sue p romanos incipiendo a destructi/one hier̄lm facta p Tytū ⁊ vespasianum.

d Et in septima die mensis. nō dr hic q̄s mensis fuerit ⁊ ideo dr q̄ fuerit primus mēsis. d In tpe quo cepe/runt chaldei hier̄lm. i. a tpe illo vnde incipiebat iudeoꝝ

e Et legit. Hic ostn̄ ponīt̄ cur (numeratio. vt dictū est. ca libri istū legēdi modus. ⁊ primo in babyloma. secōo i hierosolyma. ibi. Et collegerunt. Circa primū dr. Et legit baruch vba libri hui⁹ ad aures iechonie tē. Sed p̄ta ꝫ videt̄ q̄ iechonias iste erat i carcere regis babylonis. Dicendū q̄ nō erat in carcere clausus saltē ꝓtinue. eo q̄ eēt nobilis ⁊ rex iuda. vel si erat clausus nō tm̄ taliter i/ꝫ ba/ruch posset ad eū accedere. talis enī accessus f. equenter p̄cedit̄ detentis in carcere. f Et ad aures vniuersi po/puli. s. iudaici in babylonē ducti.

Incipit p̄fatio in librū Baruch prophete.

Liber iste q̄ baruch noīe p̄notat̄ in he/breo canone nō hꝫ: ꝫ tm̄ in vulgata editōe sili⁹ ⁊ epl̄a hieremie. Propt̄ no/ticiā aūt legētiū ꝫ scripta st̄ q⁊ multa de xpo nouissimis q̄bꝰ tpibꝰ indicāt. Incipit Baruch ppha. Ca. i.

a Hec vba libri que scripsit Ba/ruch filius nerie fi/lij maasie. filij se/dechie filij sedei filij helchie. b in babylonia c i anno q̄nto. d ⁊ in septa die mēsis e in tpe q̄ ceperūt chal/dei hier̄lm. ⁊ succēderūt eaꝫ igni. f Et legit baruch vba libri huius g ad aures iecho/nie filij ioachim regis iuda g ⁊ ad aures vniuersi popu/li venientis ad librum ⁊ ad aures potentiū filioꝝ regū: ⁊ ad aures p̄sbyteroꝝ. ⁊ ad aures ppli a minimo vsq̄ ad maximū eorū omniū habitantiuꝫ in babylonia h ad flumen sodi. i Qui audien/tes plorabant k ⁊ ieiunabāt: et orabāt in conspectu dñi. Et collegerūt pecuniaꝫ sm q̄ potuit vniuscuiusq̄ ma/nus. Et miserūt in hier̄lm ad ioachim filiū helchie fi/lij salon sacerdotē: ⁊ ad reli/quos sacerdotes ⁊ ad oēm ppl'm q̄ inuenti sunt cū eo

l Et ad flumē sodi. i. iuxta flumē sic vocatū sicut dr Hiere. xlvi. c. Ad flumē eupharen victi sunt. i. iuxta flu/men euphraten.

i Qui audiētes plo/rabant. vt penitētes de peccatis p q̄bꝰ ca/ptiuati erant.

k Et ieiunabant et orabāt in ꝓspectu dñi affligendo corp⁹ ⁊ spi/ritū offerēdo. vt sic eo/rū afflictionēs de⁹ res/piceret ⁊ captiuitatē relaxaret.

l Et collegerūt. Hic ꝓsiter describit̄ lectio libri huius in hier̄lm Ita iudei habitantes in babylone fecerūt

b/bum baruch transcribi. ⁊ miserūt in hier̄lm vt legeretur ibi. ⁊ cū hoc miserūt pecuniā vt unde emerent̄ necessaria p sacrificijs ⁊ oblationibꝰ ibidē fiendis. ⁊ ꝫ est q̄d dr. Et collegerūt pecuniā. ⁊ patet lra vsq̄ ibi.

m Cū accipent. Sciēdus tū q̄ ꝫ videt̄ alicui falsum q̄d hic dictū est. q⁊ cēs iudei q̄ erāt in iudea interfecto godo/lia descēderūt in egyptū. vt dictū est s. ⁊ iō nō videtur q⁊ tūc in hier̄lm fuerit ꝓpl's iudaic⁹. nec sacerdotes sacrifi/cia offerētes. ⁊ maxie. q⁊ prīo Esdre. iij. dr q⁊ zorobabel et alij q̄ redierūt de captiuitate babylonica ereꝛerunt altare sup bases suas. ⁊ obtulerūt sup illud holocaustū dño q̄d fuit p longū tps post ista. propter q̄d vidr q⁊ a destructōe ci/uitat̄ ⁊ templi p chaldeos vsq̄ ad reditū captiuitat̄ baby/lonice nō fuit in hier̄lm altare holocaustū erectū. nec sa/cerdotes offerētes sacrificia. ꝓpter q̄ ⁊ ꝓsilia liber iste a/pud hebreos apocryph⁹ reputat̄. Sōt tū dici q⁊ licet iter/fecto godolia quē rex babylonis p̄fecerat terre iuda. tot⁹ ꝓpl's iudaic⁹ q̄ remāserat i iudea fugerit i egyptū timens q⁊ rex babylōis mitteret ꝺ cū exercitū ad vindicādū mor/tē godolie. videns tū q⁊ postea si mitteret. ⁊ audiēs hiere/miā ꝓphetātē q⁊ rex babylōis egyptū invaderet p magna ꝑte redijt i hur̄lm. pp ter loci scitatē. ⁊ iter redeūtes fue/rūt alij sacerdotes q̄rū principal' fuit ioachim hic noīa/tus. nō tm̄ fuit filius sūmi sacerdotis. q⁊ iosephꝰ sūmus sa/cerdos cū sedechia rege fuit ductꝰ in babyloniē cui in sū/mo sacerdotio successit iesus filius eius in reditu captiuita/tis babylonice. vt ꝓz. i. Esdre. vij. ⁊ Zach. vj. ioachim aūt filius iesu sm hystoriographos postea fuit sūmus sacer/dos. ⁊ nō ē iste ioachim de q̄ fit hic mētio. vñ dr hic. ioa/chim filiū helchie. ad distinctiōꝫ alteri⁹. g Ad illud aūt q̄d dr de erectiōe altaris post redituꝫ captiuitatis babylonice

dicendū q̄ scriptura loq̄tur de solēnī erectione post redi-
tū captiuitat̄ babylonice. tū assi sacerdotes predicto mō
redeūtes erexerāt altare puū ad sacrificādū dño. aut po-
terāt bono mō. sicut p̄tiarche. ꝛ apl̄e frequēter legunt al-
taria erexisse ad sacrificādū dño. ¶ Cū accepent vasa. hic ē
ꝑstructio suspensiua. ꝛ intricata sūia. p cui⁹
intellectū sciēdū q̄ cū iechonia rege iuda in
babylonē ducto. fuer̄t
vasa tēpli dñi aurea
trāsportata. p q̄bus rex
sedechias in regno in
de succedēs fecit vasa
argentea. q̄ non pote
rat facere aurea. sicē ro
boam filj⁹ salomonis
p scutis aureis q̄ ab-
stulit sesach rex egypti
fecit scuta erea. ij. Re
gum. xiij. et illa vasa
argentea captiuato se
dechia fuerūt i baby-
lonē portata. q̄ saltez
p parte redemerūt in
dei in babylonē ducti
ꝛ miserūt in hierl̄m p
cultu dei cuz pecunia
pro sacrificijs collecta
vt dictū est. ꝛ ꝺ est q̄ꝺ
ꝺ. in ¶ Cū accepet
sez dictus ioachim sa
n Vasa (cerdos.
tēpli do. que abla. fue
rant de templo. sede-
chia rege capto.

o Reuocare i terrā
iuda. i. et remitterent
in hierl̄m que est me-
tropolis i terra iuda.

p Decima die men
sis syban. q̄ contingit
partim mayo et parti
iunio apud nos ꝑfi
ciscit q̄ fuerūt illa cū dicit. q Vasa argētea q̄ fecit se
dechias rex. ꝛc. ꝛ ptz ex dictis lra vsq; ibi. r Et orate
p vita nabuch. ꝛc. ex eius enī pacifico statu dependebat
pax terre babylonice. ꝛ p ꝑfis pax iudeoꝝ ibi translatorū
ꝓpter q̄s petebāt orari p vita regis ꝛ filij ei⁹ ꝓm monito
nē Iere. xxix. Quite. p ciuitate ad quā trāsmigrati estis.
q̄ in pace illi⁹ erit pax vra. s ¶ Et det dñs vtute no-
bis. prio petierūt orari p bono statu regni q̄ꝺ est magis
cōmune. postea p bono suo q̄ꝺ erat magis speciale.
t Et illu. occu. no. in vitaꝫ cognitōe. v ¶ Ut viuam⁹
sub vm. nabuc. ex q̄ de⁹ ordinauit. nos in ei⁹ futurē redi-
gere. x ¶ Et fuia. eis. s. hūiliter obtepantes volūtati diui
ne. y ¶ Et inueniam⁹ gr̄am in ꝑspe. eoꝝ. vt nō cogant
nos ydolatrare. sed permittāt nos deo pacifice deseruire.
z ¶ Et p nobis. ora. ꝛc. i. orate vt dimittat nobis pcā no-
stra. Cōsequēter subdit de lectōe libri Baruch cū dr. ¶ Et
a Recitari in tēplo dñi. licet enī (legite librū istū ꝛc.
tēplū esset cōbustū. remāserat tñ platea atrij in q̄ conue-
bant iudei ad orādū ꝛ audiendū verbū dei. b In die
solenni. i. in diebꝫ solēnibꝫ in q̄bꝫ magis conuenebat ꝓple.
c Et dices]. Postq̄ descript⁹ est ordo libri baruch legen
di modus. hic ꝑfit describit libri ꝓcessus. in q̄ prio pon
tur humilis depcatio. scdo vtilis informatio. iij. cap̄. ibi.
Audi isrl̄. vbi incipit tertiū cap̄l̄m ꝝm signationē hiero.
Primo. in tres. nā sicut dr Eccl. xxxiij. Ore humiliantꝫ se
nubes penetrabit. ꝛ iō prio ponit orātis hūliatio. scdo
hūllantis se depcatio. ibi. ¶ Et nūc dñe deꝰ. tertio depcan
tis ꝓclusio. ibi. Et nūc
dñe omipotēs. Circa
primū ponit orātis hu
miliatio. in duobꝰ. pri
mo ꝑfitēdo ꝓpriā culꝑā. scdo ꝑfitēdo penā
iuste illatā in princi-
pio scdi. Circa pri-
mum dicitur.

c Et dicet. vba Ba
ruch recitando.

d Dño deo nostro iust⁹
est ei⁹ iustitie regula.

e Nobis aūt ꝑfu. fa
cies no. in petōrū nos-
trorum ꝑfessione.

f Sicut ē dies hec.
supple in manifesta af-
flictione pene.

g Cum iuda. i. oī iu
deo de regno iude. re-
cenꝫ aūt isrl̄ captiua
tū fuerat ꝓ longū tem
h Et ba (pus ante
bitantibꝰ i hierusalē.
maxime nā illaꝫ obse-
derūt chaldei ꝛ com-
busserūt ꝓpl̄m partim
occidentes. ꝛ partim
captiuantes.

i Regibꝰ nr̄is. tres ei
reges successiue fue-
rant ꝑfusibiliter tra-
ctati. nā ioachim filj⁹
iosie fuit interfect⁹ et
extra hierl̄m. prout
predixerat hiere
mias. xxij. Sepultura
asini sepelitur ꝛc. et
iechonias filj⁹ eius in babylonē ductus ꝛ incarceratus
ꝛ sedechias eis succedēs euocat⁹. ꝛ in babylonē duct⁹.
ꝛ ibidē ignominiose mortu⁹. sicut dictū fuit Habacuc. ij.
k Et ꝓncipibꝰ nr̄is ꝛ sacerdotibꝰ nr̄is. q̄ fuerant par-
tim occisi ꝛ partim capti. l Et ꝓphis nostris. s. falsis
asserentibꝰ hierusalē a chaldeis nō esse capiendā potest
etiā hoc exponi de ꝓphetis veris. qui populi sui cōfusio-
nem suam reputabant.

m Peccauimus ante dñm. licet aūt Baruch esset iu-
stus ꝛ bonus. tamen cōnumerat se peccatoribꝰ. eo q̄ erat
de eodem populo. n Et nō credimus. ꝓphetis ipi⁹.
o Diffidentes in eū. i. de ꝓtectōe ei⁹. p Et nō fui-
mus subiectibiles. humiliter ei obediendo.
q Et nō audiuim⁹. verba eius respuēdo. r Ut am-
bularemus in mandatis eius. ad hoc enim data fuit lex
in deserto. Exodi. xx. s Eramus incredibiles ad do-
minū. mortem ꝛ alios seruos eius exasperando.
t Et dissipati recessimus ꝛc. homines mali enī sunt in
scipsis dissipati. q̄ ratio trahit ad bonū ꝛ sensualitas et
consuetudo peccandi ad oppositum. ꝝm q̄ deducit phy-
losoph⁹. vij. ethicorū. v ¶ Dheserūt nobis mīra ma-
la. culpe pene. x Et maledictiones q̄ constituit dñs

moysi. Deute. xxviij. ⁊. xxix. y Qui edu. pces nros de terra egypti. Exo. xiij. z Dare no. ter. ꝛc. i. ad ⁊anduz nobis terrā bonā ⁊ fertilē. a Sicut hodier. die. sup/ple a pater sup nos maleductio dei q̄ eiecti sum⁹ inde.

b Et nō audi. ꝛc. replicatio est ei⁹ qđ s. dictū est. sicut in oronib⁹ solet idem pluries replicari ad maiorē affect⁹ exp̄ssio/nē. ⁊ idē fit etiā in se/quentibus.

c Opari dijs alie. id ē sacrificare eis.

d Faciētes ma. ante oc. do. q̄b⁹ oia nuda sunt ⁊ apta ad ꝛdebr. uij. vt dict. e Ās oc̄los dñi. qz tpe ma/nasses regis ⁊uda ī tē/plo dñi fuerūt ydola posita q̄b⁹ idolatre sa/crificabant.

Capitulum. II.

Ropter qđ. b p ꝓfir ponit⁹ o/rantis hūlia/tio ⁊ fitēdo penā illa/tā esse iustā cū dicit.

a Propt qđ sta. do. ⁊. firmiter dispositi.

b Verbū suū. đ iusta punitione p̄cōrum.

c Qđ locu. ē. p moy/sen ⁊ alios ꝓphetas.

d Ad nos et ad ū. nros ꝛc. ita q̄ nullus se excusare potest de ignorantia.

e Ut adduceret do. sup nos. iuste.

f Mala magna que nō sunt facta sub celo in alia gente. q̄ nro. n. p̄cūi est grauius. tan/to grauior debet esse pena. ꝓpls aūt israel ꝓpter legez a deo sibi datā ⁊ alia bnficia fu/it in altiori statu q̄s ce/teri ꝓpli. sicut dr. Ps. cxlvij. Nō feci taliter oīi nationi ꝛc. ꝓpter qđ ei⁹ p̄cūi fuit gra/uius. qz q̄nto stat⁹ altior. tanto casus grauior. ⁊ō fuit ma/

g Ut māducaret hō car. filij sui. licet (iozi pena dignū ⁊ nō legaf esse factū. iij. Reg. x. ij. Paralyp. in obsidione hierlm p chaldeos. tñ credendū est ⁊ fuisse factum. vt di/cit hic ꝓpha Baruch. qz nō oia sunt in ullis libris scripta ⁊ maxime qz idē legif factū. iij. Reg. vi. in obsidiōe sama/rie. ⁊ in obsidione hierlm p romanos sm q̄ refert ioseph⁹ ⁊ alij hystoriographi. h Et dedit illos sub mānu regū oīm ꝛc. sicut ptz libro Regū ⁊ Judicū in pluribus locis.

i In improperiū ⁊ in desolationē. nā multa inferebā/tur cōtra ⁊ grauia iudeis inter gentiles tpe captiuitat⁹

k Dño do nro iustitia ꝛc. exponaf vt s. qz repetitio est causē ad maiorē affect⁹ exp̄ssionē. l Et nō sumus ob/ed̄ca. faci. dñi. frequēter enī legif in p̄dictis libris q̄ ꝛ

dñis moysi seruo suo q̄ edu/xit p̄res nros de ⁊ra egypti dare nob ⁊ram fluentē lac ⁊ mel. sicut hodierna die. et ñ audiuim⁹ vocē dñi dei no/stri sm oia vba ꝓphārū q̄s misit ad nos et ad iudices nros. ⁊ abiuim⁹ vnusq̄sq̄ ī sensum cordis nri maligni opari dijs alienis faciētes mala añ oc̄los dñi dei nri.

Ropt qđ sta II p tuit dñs de⁹ nr̄ vbū suū qđ locut⁹ ē ad nos. ⁊ ad iudices nros q̄ iudicauerūt ī hierlm et ad reges nros ⁊ ad principes nros ⁊ ad oēz isral ⁊ iuda: vt adduceret dñs sup nos ma/la magna q̄ nō sūt facta sub ce/lo quēadmodū facta sunt ī hierlm sm q̄ scripta sūt ī le/ge moysi vt māducaret hō carnes filij sui ⁊ carnes filie sue. Et dedit eos sub ma/nu regū oīm q̄ sūt ī circūitu nro. in improperiū ⁊ ī deso/lationē. ⁊ ī oibus ꝓpls in q̄bus dispsit dñs et facti su⁹ subt⁹ ⁊ nō supra. qz pec/cauim⁹ dño deo nro nō ob/audiēdo voci ipi⁹. Dño do nro iustitia. nob ātē ⁊ p̄ib⁹ nris ꝓfusio faciei. sic ē dies

dei. p p̄cīs suis a deo ꝓcussi p penā. non reuertebant ad m Et vigi. dñs in mal. s. pene iuste sup (deū p pniam. nos adducēdis. n Que dedit añ fa. no. i. declare ⁊ ma/nifeste. ita q̄ nō possum⁹ nos excusare p ignorantiam.

o Et nūc dñe. ꝓ ostē posita est oratī hūliatio. hic cō/sequēter ponit humi/liantis se dēpcatio. ⁊ diuidit in tres ptes. qz prīo in oronē alle/gat dei magnificēta. scdo erātis ꝓpli pnia. ibi. Respice dñe. ⁊ ter/tio diuini cult⁹ ignoꝛ/mīa. abi. Et posuisti templū. Circa primū sciēdū q̄ sicut dr. iij. etbyco. Magnifie⁹ in clinaf ad dandum q̄b⁹ petif q̄ bnficia p̄ce/pstita p eū allegant. ⁊ ideo hic allegant bnfi/cia a deo p̄stita ꝓpl̄o israel in exitu de egy/pto cum dicitur.

o Et nūc dñe deus isrl. licet enī esset de⁹ oīm p creationē. dice/batur tñ deus israel p cultum specialem.

p Qui edu. ꝓpl̄m tu/um de ter. egy. de q̄ p se nō poterat egredi.

q In manu valida. id est in ptāte magna

r Et in signis. q̄tuz ad minora miracula.

s Et in pdigtis. q̄n/tū ad maiora. vnū dr pdigiū q̄i pcul a digi/to. cuiusmodi est mi/raculū raro visum.

t Et ī vtute tua ma/gna ꝛc. sicut ptz in di/uisione rubri maris ⁊ in multis alijs popu/lo isrl exhibitis.

v Et fecisti tibi no/mē. p ⁊ enī diuulgati fuit nomē dñi p orbē.

x Sicut est. i. dies iste. i. sicut p̄sens tps manifestat p scriptu/ras canonicas de ipsis memorā facientes. y Pecca/mus. in nosmetipos. z Impie egim⁹. erga deum.

a Jnique gessi. erga primū. b Auer. ira tua a no. i. pena nobis a te inflicta. c Quia dereli. su⁹ pauci. nā multi de iudeis fuerāt gladio ⁊ fame mortui.

d Exaudi dñe p̄ces nras. factas ⁊ baliter. e Et ora/tiones nras. factas mentaliter. nā sm damascenu⁹. & ho est ascēsus mentis in deū. f Et educ nos de captiuita/te babylonis. g Propter te. i. er tua bonitate ⁊ no er meritis nris. h Et da no. inuenī. grām ꝛc. i. vt sciant gentiles qz tu es dñs deus nr̄. p hoc q̄ inueniem⁹ grām principū in terra aliena. i Respice dñe. hic ꝓfir ponit⁹ pli dēpcantis pnia. er quā mouef deus ad exaudien/dū oronē dēpcantū. cum dr. l Respice dñe de domo

Baruch

sancta tua. i. ō celo qō ō: ei⁹ dom⁹ qz ls sit vbiqz p potēti-
am, cēntā et pāntā. tū ibi specialr relucet ei⁹ maiestas et
glīa. lz Quia nō mor. q̄ sunt in infer. i. recōditi in se-
pulchro. vel in inferno ēztū ad aīas que tunc oīes ibi
descēdebāt. l Dabūt ho. r iusti. do. qz sūt extra statuz
merendi.

m Sz aīa q̄ tri. ē p
tritionē vexā.

n Sup ma. mali et
unce. curua. p vexā hu
o Et ifir. (miliatōz.
p pne fragilitatis cō
fiteatione.

p Et oculi defici. p
pios defectus r alie
nos attendentes.

q Et ala esuriens. i.
iustificari desiderās.
Gath. v. Beati q̄ esu
iūt r sitiūt iusticaz.

r Dat tibi glo. ps. l.
Sacrificium ō spūs
s Quia (tribulat'.
nō fm iustitias patz
no. qz si fuert pcōres
t Nos (sic et nos.
fim. ē. miam. i. pces
miam postulātes.

v Sz qz misisti ira
tuā. i. punitiōz iustāz
nō ein ira et alte pas-
siones sunt in deo. sed
q̄ punit ad modum
x Sic (irati se hz.
loci. es in manu pu
ni. pro. i. per pphetas
tuos. p manū ei signi
ficat' b llgua. eoz ma
nus ē orgāū organo
tū. vt dr terrio ō aīa.

y Inclinate bume.
ve. rē. hoc ein frequē-
ter dixit hieremias. s.
q̄ ciuitas destrueret
et ppls captuaret ni
si se subiceret regi ba-
bylonis. et sic alij. p
pīete. cetera patent

5 Ut trās (vsqz ibi.
ferētur ossa regū. no.
rē. iudei nanqz sepeli
ebāt potētes cū sum-
ptibus magnis ponē
tes pciosa in eoz sepl'
chris. r tō chaldei qui
erāt capti. capta ciui
tate hierlm fodiebāt
talia sepulchra. pciosa rapiētes r ossa mortuoz efficiētes.

a Et mortui sunt in dolorib⁹ pes. in obsidiōe ei⁹ ciuita-
tis multi fuerūt mortui. alij aeris corruptōne. alij gla-
dio et alij fame. b Et in emissiōe. qz multi ō illis q̄
mittebant in babylonē captiui fuert in via mortui.

c Et posuisti. dic ō sit allegat' diuini cultus ignominia.
cū dr. et posuisti templū. s. in desolationē. d In quo
supple manifestat p rei euidentiā. f Et fecisti in no-

Appri oc̄los tuos r vide⁹
qz nō mortui q̄ sūt in īferno q̄
rū spūs accept⁹ ē a visceri-
b⁹ suis, dabūt honorē r iu-
stificatiōz dño m Sz aīa q̄ tri-
stis ē sup magnitudiez ma
li. r īcedit curua⁰ r infirma⁰
r oculi deficiētes⁰ r aīa esu
riens dat tibi glīaz r iusti-
cīa dño q qz nō fm iusticias
patz nr̄oz nos fundim⁹ p̄ces r petim⁹ mīaz añ ꝓspe-
ctū tuū dñe de⁹ nr̄. Sz qz mi
sisti īrā tuā et furorē tuū sr̄
nos sicut locut⁹ es in mānu
pueroz tuoz̄ pphaz dicēs
Sic dic dñs. Inclynate
hūerū vr̄m r cervicē vr̄az.
et opa facite regi babylōis
r sedebitis ī tra quā dedit
patrib⁹ vr̄is. Qd si nō fe-
ceritis, nec audieritis vocē do
mi ōi vr̄i opari regi baby-
lonie. defectoz vr̄az faciā ō
citatib⁹ iuda r foris hirlz.
r auferā a vob vocē tocūdi
tatis r vocē gaudij r vocez
spōsi r vocē spōse. r erit oīs
terra sine vestigio ab ībabi
tātib⁹ eā. Et nō audier⁹ vo
cē tuā vt oparent regi baby-
lonis et statuisti vba tua q̄
locut⁹ es in manib⁹ puero-
rū tuoz̄ pphetarū⁹ vt trās
ferēt ossa regū nr̄oz̄ r ossa
patrū nr̄oz̄ de loco suo Et
eccest, piecta ī caloze solis r
in gelu noctis r mortui sūt
in doloribus pessimis. in
fame r in gladio⁰ r in emis-
siōe. Et posuisti tēplū in q̄
inuocatū ē nomē tuū ī ipo
sicut hec dies ꝓpter iniqta
tē dom⁹ israel. r dom⁹ iuda
Et fecisti in nob dñe deus
noster fm oēm bonitatē tu
am et fm oēm miserationē
tuā illā magnā sicut locut⁹
es in manu pueri tui moy-
si. in die q̄ pcepisti ei scribe
re legē tuā coram filijs israel
dicens. Si non audieritis
vocē meā, mlt'itudo ista ma-
gna. quertet' in minimam
gētē. qm̄ ego eos dispdam
qz scio q̄ me nō audiet po-
pls. Ppls ē ei dura cervi
ce: Et quertet' ad cor suū
in terra captiuitatis sue. et
sciēt qz ego sum dñs de⁹ eoz.
Et dabo eis cor et intelli-
gēt r aures r audient. Et
laudabūt me in terra capti
uitatis sue. r mēores erunt
nois mei Et auertent se a
dorso suo duro. r a maligni
tatib⁹ suis. qz remiscent vi
am patrū suoz̄ q̄ peccauer⁹
in me. Et reuocabo illos ī
terrā quā iurauī pr̄ib⁹ eoz
abraā ysaac r iacob. r dña-
bunt ei⁹. Et multiplicabo
eos r nō minorabūt. Et sta
tuā ill' testamētū alter⁹ sem-
piternū vt sim ill' in deū. r ipi
erunt mihi in populum. Et
dñe deus noster fm oēm bonitatē tuā rē. i. fm magnitu
dinē bonoz̄ q̄ fecisti nobis et tua bonitate in uarione le-
gis et alijs beneficijs. in stitisti nobis dñe penā ex tua iu
stitia. eo q̄ fuim⁹ ingrati r trāsgredientes tua mandata.

g Jn die qua pcepisti ei scribere legem. i. deutero.

h Multitudo hec
magna et multa. i. or
natus et pulcritudo
ppli israel.

i Cōuertet' in mini
mā. p gladū r capti
k Quia (utratem.
scio q̄ me nō audiet. ō
us ei ita cognoscit fu
tura sicut p̄nta.

l Ppls ēt ei dura
cervice vt ptz ex ōcur
su veteris testamēt'.

m Et querte. ad cor
suū recognoscēdo p
petuum delictū.

n Jn terra captiui
tue. vexatione ei intel
lectū dante.

o Et dabo eis cor. s.
p Et aures (spūtū.
et audi. dei verbū.

q Et lauda. me ī ter
ra captuitatis sue. si
cut dictū ē supra de
thobia. Thobie. xiij.
Et idem fiat in alijs
multis iustis: vt ī da
niele et socijs ei⁹ r cō
r Et auer (similit⁹.
tent se ad dor. suo du
ro. i. ab sobediēta sua

s Quia re. (dura.
viam patrū suoz̄. qui
similiter p pctis suis
mortui fuerunt in ca
ptuitate.

t Et renocabo illos
in terrā rē. hoc fiat
impleriz aliqualiter
qsi cyrus ōdit vadeis
licētā redeundi in u
deam. sz plenr̄ p rēz
aperiente cellatuaz
qō ē terra viuentū. p
terrā pmissōis figu
rata. pmiū ein virtu
tis a deo principalit
pmissum nō pōt itel
ligi bonus frenū. qō
ē minus q̄ virtuz bo
nū. et ideo qsi in scri
ptura p virtuosis operibus pmittuntur bona corpora
lia et terrena sub illis intelligunt principaliter pmittis
bona spūalia et eterna. sicut dixi plenr̄. Beñ. xv. et ī plu
ribus alijs locis. et huic sensui cōcordat littera sequēs. cū
dicit. v Et statuam illis testamentum alterum. i. le
gem nouam per christum. p Sempiternum. tum qz
legi noue lex altera non succederet. tū quia habet effectuz
sempiternum introducendo statim ad gloriam sempiter
nā. quod lex vetus facere non poterat. sm q̄ deducit apo

stolus satis diffuse ī epla ad hebreos. iō subdit y Et nō mouebo amplī⁹ pplm meū q̄. qz mālio celestis stabilit q̄ eterna est. z Et nūc dñe oipotēs. Postq̄ posita est oīatis allegatio, hic ostit ponit depcans, cclusio, cum dr.

a Anīa in angustijs, posita. b Et spūs anxi⁹, ex afflictione dura.

c Clamat ad te, vt possit aliq̄ntulū respi

d Audi dñe (rare, descendendo, cetera patent vsq̄ ibi.

e Audi nūc oīonez mortuoz ist'l. sctōrū pīarchar q̄ pphar q̄ viuentes, orauerūt ad te, p bono statu poste

f Et fi. ipoz. (rorū q̄ pec. añ te. i. vocem nr̄am audi. q̄ licz pec cauerim⁹ tibi. tū penitētes clamam⁹ ad te.

g Et agglutina. sūt nobis mala. id ē pena multiplex ē nobis inflicta.

h Noli meminisse iniq̄tates patr nr̄oz. p ipis nos punīdo. naz aliqñ filij iuste, p pribz punīunt pena tpali. q̄ filij sunt q̄dā tes patrum.

i Sed memēto manus tue. i. potētie tue p nr̄a liberatione.

l Et nois tui. cui⁹ pprīū est parcere, misereri. cetera patēt vsq̄ ibi.

l Quia querentur ab iniq̄tate patrū nostrorū. in bonū p penitentiā nr̄az q̄ sum⁹ successores eoz. m In improperiū, in maledictū. nā multa cōtricia, maledicta inferebant eis ī aliena terra.

n Et in peccatū. i. peccatores, p peccatis punīti.

Audi ist'l. Postq̄ pmissa est bu Cap'm. III.

a milis dēpcatio. hic ostit subdit vtilis informatio. Et pīo baruch populū ist'l ad bonū hortat. scōo cū multiplicitur solatur sequēti ca. ibi. Anīo ḡtior esto. Prima in duas. nā primo ppl'm ad sapīe desiderīū inuitat. scōo que sit illa sapīa declarat in pncipio sequētis ca. Prima in tres. q. primo ad ḡrendū sapīaz inducit. scōo ab ea infideles excludit. ibi. Quis inuenit. tertio q̄bz occidit ostendit. ibi. O israel. Circa primū dicit.

a Audi ist'l mādata vite. i. mādata dei q̄z obseruatio ducit in vitā eternā. Matth. xix. Si vis ad vitaz ingredi serua mādata. b Aurib⁹ pci. vt scias prudētiā nō humanā cui⁹ finis est felicitas politica, sed diuinā, infusā cui⁹ finis est felicitas superna. c Quod est ist'l q̄ in terra inimicoz es, detent⁹ in captiuitate. d Inuetera. ist'l in terra aliena, ibi existens iā a longo tpe. q. regnū israel fuit captiuatū anno. vi. ezechie. et iechonias rex iuda cū nobilib⁹ et potētib⁹ regni sui ānō primo sedechie et sedechias cum reliquis anno vndecimo regni sui.

e Coinquinatus es cum mortuis, cum fidelib⁹ qui dicuntur mortui Matthei. octauo ca. Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. filij eni israel inter eos captiuati cōmuniter inq̄nabant eis eoz vt dictū est supra Thobie primo. f Deputat⁹ es cū descendētib⁹ i infernū id est cū ydolatris inter eos cōmorando. pmisit ḡ. Quid est israel. i. que est causa istorum maloz sup te venientiū et rideri.

g Dereliquisti fontē sapie. i. qz dereliq̄sti deū tuum.

h Vaz si in via dei ambulasses. tibi ostēsa p legē et pphetas.

i Habitas. vtiq̄ in pace sup terraz. a deo tibi pcessam. patet ex decursu veteris testamēti q̄ etiam i via dei ambulauerunt in terra pmissiōis pacifice habitauerunt.

k Discе vbi sit prudentia. infusa.

l Vbi sit virt⁹. sīc infusa. nā sicut virtutes politice ex actib⁹ acq̄runt cōnectuntur prudentie politice. vt habet. vi. ethicoz. sic virtutes morales infuse cōnectunt prudentie diuine vel infuse.

l Vbi sit intellect⁹ est aūt intellect⁹ propie habit⁹ principioz. articuli vero fidei sunt principia omnium credibiliū. et ideo fides que est virtus intellectualis est humani motus intellectus.

non mouebo āpli⁹ pplm meū filios ist'l a tra qua dedi illi. Et nūc dñe oipotēs deus ist'l a aīa ī angustijs et spirit⁹ anxi⁹ clamat ad te. Audi dñe et miserere q. de⁹ ē misericors. et miserere nr̄i q. peccauim⁹ añ te Quia tu sedes in sempiternū. et nos pibim⁹ in euū. Dñe oipotēs de⁹ israel audi nūc oratiōem mortuoz ist'l et filioz ipoz q̄ peccauerūt añ te. et nō audierūt vocē dñi dei sui. et agglutinata sunt nob mala. Noli meminisse iniq̄tates patrū nr̄oz sz memēto manus tue. et nois tui ī tpe isto. q. tu es dñs de⁹ nr̄. et laudabim⁹ te dñe. q. propterea dedisti timorē tuū in cordib⁹ nr̄is. et vt inuocem⁹ nomē tuū et laudem⁹ te ī captiuitate nr̄a. q. cōuertemur ab iniq̄tate patrū nr̄oz q̄ peccauerunt añ te. Et ecce nos ī captiuitate nr̄a sumus hodie. q̄ nos dispersisti⁹ ī improperiū et ī maledictū ī propetuū et ī maledictū. nō memor es iniq̄tates patr nr̄oz q̄ disceſſerūt a te dñe de⁹ nr̄.

a Audi ist'l māda III ta vite aurib⁹ pcipe vt sciaſ prudētiā. Quid est ist'l q̄ ī tra inimicoz es. Inueterasti ī tra aliena. cōinq̄nat⁹ es cū mortuis. Deputat⁹ es cū descēdētib⁹ in infernū dereliq̄sti fōtē sapie Nā si ī via dī ābulasses habitasses vtiq̄ ī pace sup tram Discе vbi sit prudētia vbi sit vt⁹ vbi sit intellect⁹ vt scias sil⁹ vbi sit lōgitūnitas vite et vita vbi sit lumē oculorū et pax. Quis inuenit locū ei⁹. Et q̄s intrauit in thezauros ei⁹. Vbi sūt principes gētiū et q̄ dñant sup bestias q̄ sūt sup tram. Qui ī aurib⁹ celi ludūt q̄ argētū thesaurizāt et aurū ī q̄ confidūt hoīes et nō est finis acq̄sitiōis eoz. Qui argētū fabricāt et solliciti sūt

m Et scias simul. i. p ipam fidem que est substātia rerum sperandarū argumentū. i. certitudo nō apparentiū n Vbi sit longitūnitas vite. i. vita eterna. e Et vita etius. i. fruitio beata. p Vbi sit lumen oculoz. p aptā pūne veritatis visionē. q Et pax. pax dicit omnimodam appetitus quietationē. p fidem eni cognoscim⁹ certitudinaliter q̄ ista sunt in deo obiective. et in beatis spir Quis inuenit. hic ostit fideles (ritib⁹ subiective. ab hac sapientia excludit dicens. Quis inuenit et. quasi diceret. nullus de infidelib⁹ quantūcunq̄ potens et magnus. iō subdit. s Vbi sunt principes gentiū. tempe narraz baruch captiuatis regib⁹ israel et iuda. oīs terre principes erāt ydolatre et infideles. t Qui dominātur sup bestias que sunt sup terrā. p venatōis exercitiū. v Qui in aurib⁹ celi ludunt. p aucupiū. x Qui argenti. et aur. the. in q̄ confidūt hoīes. p hec enim sperāt obtinere sup alia regna dominiū. y Et nō est finis acq̄sitiōis eoz. q. quantoplura alq̄runt. tanto ad alia acq̄renda ardentius anhelāt. z Qui argentū fabricant. inde faciendo monetā vel ydola.

a Et solliciti sunt. de obtinēdo q̄s cupiūt. b Nec ē inuentio operū illoz. q. frequēter pueniunt morte antes q̄ possit op⁹ intentū pficere. iō dr. Extermiati sunt et.

Baruch

c Juuenes. monb⁹ ⁊ etate. d Viderũt lu. in bonis sensibilib⁹ suũ potẽtes finẽ. e Vlã aũt discipline ign̄ rauerũt. ꝺlectatões enĩ sensibiles hãc noticiã impediũt. f Neꝯ intel. semitas ei⁹. i. modos ĩquirẽdi eã. g Neꝯ filij eoꝝ male nutriti ⁊ in sensibilib⁹ delectatõibus occupati sicut pa

b Nõ est (tres eoꝝ au. in terra chanaan. in q̃ asi filios isti habuerunt ꝓdolatre pessimi. vtz in libris numeri ⁊ deuter.

i Neꝯ visa ẽ in theman. nomẽ ẽ terre de qua fuit eliphaz themanites q̃ non ponebat nisi p̄sentẽ vitaꝫ et victũ fuit sup̄ iobꝫ ⁊ idẽ videt fuisse de alijs habitatoꝛib⁹ illi⁹ terre naz iste fuit de maiꝛib⁹ et prudẽtioꝛib⁹. ꝓterea excelsi erãt a sapia diuina q̃ felicitate ponit ĩ vi

l Filij (ta futura. q̃z agar. i. agareni qui mõ dicũtur saraceni usurpãtes sibi nomẽ a sara libera. cũ tñ descenderẽt ab agar ancilla abrae. eꝛ̃. p. u. q̃ ꝺ terra est. sunt ei astuti in terre

l Et fabu (nis lucrila. ad decipiendũz in mercatoib⁹ boies.

m Et exq̃sitores intelligẽtie. q̃. ꝓtie ẽ de n Viaz (plurib⁹ tñ. aũt sapie. que magis attendit bona futura.

o Osil. (Nescierũt. Hic ꝓfr ostenditur q̃bus p̃cedit sapia diuina cũ dr. O israel ꝙlidera. p Qm. ẽ do. ꝺi. i. celuz empyreũ q̃ ẽ locꝰ bonoꝝ. ẽ enĩ celũ sup̄mũ et p ꝓfis maxime extẽsum q̃nto magis distat a cẽtro mũdi. q Magnꝰ ẽ ⁊ nõ hz fi. i. terminatõz sive finitõz a pte post. nã ẽ corruptibilis.

r Excelsus. q̃ ẽ locꝰ sup̄remꝰ. vt dictũ est. s Et imẽsus. nõ simplr. q̃ nulla creatura sic ẽ imẽsa. sz p cõparatõz t Ibi fuerũt (ad nos q̃ q̃ntitatẽ eoꝝ metiri nõ possumꝰ. gigãtes. ß nõ referr ad lram i mediate p̃cedentẽ. nã in celo empyreo nõ fuerũt gigãtes q̃ sũt boies incõpositi monb⁹. sz referr ad hoc q̃ ꝓdicit. Nõ ẽ audita in terra chanaan. an q̃ habitaueri gigãtes vt hr Mu. ruf. Ibi videm⁹ nõstra q̃dam filioꝝ enach de genere gigãteo q̃bus cõparatũ q̃si locuste videbamur. v Scientes bellũ. i. artem belladi. x Nõ hos elegit dñs. in ꝓpm sibi peculiarẽ sicut elegit israelẽ. y Neꝯ viã discipline inuenerunt nã incõpositi monb⁹ fuerũt. z Propterea petierũt. filij eiꝰ israel eos interfecerũt. vt habet in libris iosue et iudicũ. a Quis ascẽdit in celũ ⁊c. q. ꝺ. nulli⁹ hoim. s. ante xpi aduẽtũ et p tpe illo loquit baruch. b Quis trãsfretauit mare ⁊c. q. ꝺ. nullus p talẽ transfretationẽz potuit inuenire sapiaz diuinã. c Nõ est q̃ possit scire

nec ẽ iuẽtio opuz illoꝝ Exẽmiati sũt ⁊ ad iteros descenderũt. ⁊ alij loco eoꝝ surrexerũt. ᶜJuuenes ᵈviderũt lumẽ. ⁊ hilaueri sup̄ terram. ᵉViã aũt discipline ignorauerũt. ᶠneq̃ intellexerũt semitas eiꝰ. ᵍneq̃ filij eoꝝ susceperũt eã. A facie ipoꝝ lõge facta ẽ. ʰNõ ẽ audita in tra chanaã. ⁱneq̃ visa ẽ ĩ themã. ᵏFilij q̃z agar⁹ q̃ exquisierũt prudẽtiã q̃ de terra ẽ. negociatoꝛes tre ⁊ themã. ˡ⁊ fabulatoꝛes ᵐ⁊ exq̃sitoꝛes prudẽtie ⁊ intelligentie. ⁿviam aũt sapie nescierũt neq̃ cõmẽorari sũt semitas eiꝰ. ᵒO israel ᵖq̃m magna ẽ domꝰ dei. ⁊ ingẽs locꝰ possessiõis eius ᵍmagnꝰ ẽ et ñ hz finẽ excelsꝰ ʳ⁊ imẽsus. ˢIbi fuerũt gigãtes noiati. illi q̃ ab initiõ fuerunt statura magna ᵗscientes bellũ. ᵘNon hos elegit dñs ᵛneq̃ viã discipline inuenerũt. ʷpterea pierũt. Et

qm nõ habuerũt sapiam interierũt ꝓpter suã insipiẽtiã. ˣQuis ascẽdit in celũ ⁊ accepit eã. ⁊ eduxit eã ꝺ nubib⁹. ʸQuis trãsfretauit mare ⁊ inuenit illã ⁊ attulit illã sup̄ aurũ electũ. ᶻNõ ẽ q̃ possit scire vias eiꝰ. neq̃ qui exq̃rat semitas eiꝰ. ᵃSz qui scit vniuersa nouit eã ᵇ⁊ adiuẽit eã prudẽtia sua. ᶜQui p̃pauit trã in eterno tpe. ᵈ⁊ rpleuit eã bipedibꝫ ⁊ q̃drupedibꝫ. ᵉQui emittit lumẽ ⁊ vadit. ⁊ vocauit illũ. ⁊ obedit illi ĩ tremore. ᶠStelle ãt dederũt lumẽ in custodijs suis. ᵍ⁊ letate sunt. ʰVocate sũt et dixerũt Assum⁹. Et luxerũt ei cũ iocũditate q̃ fecit illas. ⁱHic ẽ deꝰ nr. ⁊ nõ estimabit⁹ alius aduersꝰ eũ. ᵏHic adiuenit oẽz viaz disciplie⁹ ⁊ tradidit illam iacob puero suo. ⁊ isrl dilecto suo. ˡPꝰ hec ĩ terris visus est ⁊ cũ homib⁹ cõuersatus est.

vias eius. naturali virtute sicut inuenta ẽ sapia philosophica ꝺ Sz qui scit vniuersa nouit eũ. s. deꝰ

e Et adiuenit eã prudẽtia sua. i. hz eã p seipm ⁊ nõ p doctorẽ aliũ. f Qui p̃pauit terrã in eterno tpe. naz eternũ durabit a pte post. sicut ⁊ alie mũdi ptes principales. meliorabunt tñ ĩ suis q̃litatibus ĩ mũdi innouatõe.

g Et replẽ eã bipe. et q̃dru. i. aub⁹ hominib⁹ ⁊ animalibus. sz et aues habitẽt ĩ aere. cõmuni⁹ tñ alimentũ accipiũt in terra.

h Qui emittit lumẽ et vadit. nã fm eiꝰ ordinatiõz lumẽ solis et lune diffundit per

i Et voca. (aerẽ. illud ⁊c. nã fm ordinatõz eiꝰ lumẽ solis ⁊ lune q̃dãmõ ꝛenouat q̃ certis tpibus eclipsi

l Stelle (psalm. ꝺederũt lu. fm ꝺi ordi

l Et le. (nationẽ. sunt. locutio ẽ metaphorica. sic dicit prata rũ ridẽt. q̃ corpa celestia nõ sunt animata fm

m Vo (damascenũ. cate sũt et dixe. ⁊c. illud dicere nõ est aliꝫ q̃ cursum suũ fm ordinatõz dei pficere.

n Hic est deꝰ nr. cui obedit corpora celestia ꝙ terrestria.

o Et nõ estimabit⁹ aduersꝰ eũ. nã alij sũt ꝺij falsi. p Hic adinoem viã disciplinã ducentẽ ad vitam glorie.

q Et tradidit illã iacob ⁊c. iacob aũt ⁊ israel idẽ homo fuit. sz primo vocatꝰ ẽ iacob. i. supplãtator. postea israel id ẽ videns deũ vel videns cũ deo. Beñ. xxxij. per q̃ designat̃ q̃ in via pfectiõis oportet hoiem prius lucrari cum passiõib⁹ ipas subiciẽdo p exercitiũ virtutis. postea pficit in cõtẽplatione veritatis. Vñ dicit Greg. sup̄ ezechielẽ. q̃ cõtẽplatiõis arcẽ desiderãt tenere. prius necesse ẽ. vt in cãpo actionis sep exercitia pbent. et pbs. vsf. philosoꝛ. sedendo et ꝺescendo. i. sedatis passiõib⁹. fit aia sciẽs et prudens. et iõ bene dicit q̃ sapiam diuinã ꝺedit deꝰ iacob et israel. q̃ passionib⁹ supplantatis ꝺat homini cõtẽplatio virtutis. r Post hec in ter. vi. est cum ho. ꝺuersat⁹ ẽ. q̃ põt dupliciter intelligi. Uno⁹ m. ꝺ vt sit relatio p̃teriti. q̃ post illuminatõz iacob patriarche et nationẽ legis ꝺescendẽtibus ex suo semine. Exodi. xx. deꝰ apparuit ille pplo. Exo. xxiiij. Ascenderũtq̃ moyses et aaron nadab ⁊ abiu. et septuaginta ex senioꝛib⁹ israel. et viderũt dñm deũ. Et subdit ibidẽ. Nec nõ sup̄ eos q̃ procul recesserãt de filijs israel. misit manũ suã. viderũtq̃ deũ ⁊c. Cum illis etiã ꝺuersatus est q̃draginta ãnis p̃bens eis mãna ⁊ alia beneficia multa. fm q̃ ꝺr psalmo nonagesimoquarto fm translationẽ. lxx. interp̃tũ. Quadraginta ãnis prim⁹ fuit

generatõi ꝛc. Aliomõ vt sit ꝓphetia de futuro qz ꝑ tps baruch xps dr̃ ꝛ hõ cũ hoibus ꝙuersat" ẽ. Joh. i. Verbũ caro factũ ẽ et habitauit in nobis ꝛc. Et hec est ꝓfectio exꝓsitio. qz ꝙuersatio prima fuit hui' figura. La. IIII.

Je liber. Postq̃ baruch induxit ad sapiẽ desideri

b um ꝛ ostendit q̃

b' dak et a q̃.

hic ꝓfert ostendit que sit illa sapiẽtia. s. lex a do data dicẽs.

a Hic liber mãda. dei. supple ẽ sapia ꝑ dicta. ꝓpt qõ dr̃ Deu. in hũ hec ẽ sapiẽtia nostra ꝛ intellect' corz

b Et lex q̃ ẽ (ppls. inteꝛ. nõ enĩ lex ꝛc? ꝑ nouã ẽ abolta. sed magis perfecta fm q̃ dicit saluator Mat. v. hĩõ ꝛc̃m soluere legẽ z adĩplere. vt ibi dicẽtur declaratuz.

c se mis q̃ tenent eã. observatuo.

d Ad vitã. s. gratie in pñti et glorie in futuro licet eni patres veteris testamẽti decedẽtes. nõ statim ad mutterent ad gloriã. erãt tamẽ admittẽdi sino tpe. s. amoto ipe dimeto ꝑ xpm.

e Qui ãt dereliq̃ eũ trãsgrediẽdo qz decedentes statiz descendebãt in gehennam.

f Cõuertere iacob. id ẽ ꝓple descẽdens a

Jc liber mãda. IIII. ꝛ oz di. ꝛ lex q̃ ẽ in et nũ. Oẽs q̃ tenẽt eã ꝑ uẽiẽt ad vitã. q̃ at dereliq̃ rũt eã. i morte. Cõuertere iacob ꝛ apphẽde eã. fabula ꝑ viã ad splẽdorẽ ei ꝛ lumẽ eius. Ne tradas alteri gliaz tuã ꝛ dignitatẽ tuã gẽ ti alienẽ. Bn̄ sum' ist' q̃z do placẽt. mãifesta sũt nob. Aieqoz esto ppls di meoz rabil' ist'. Glenũdari eis gẽ tib' ñ i pditoz. sz ꝓpter q̃d in ira ad iracũdia ꝓuocast' deũ. traditiqz estis aduersa rijs. Exacerbastis em eũ q̃ fecit vos deũ eternũ. imolã tes demonijs ꝛ nõ do. Obli ti ei est eũ q̃ nutriuit vos ꝛ ꝛristatis nutricẽ vrãm hier'm. Clidit ei iracũdia a do veniẽtẽ vob. ꝛ dixit. Audite ꝓfines syõ. Adduxit ei mihi dr̃ luctum magnum. Vidi ei captiuitatẽ ꝑpli mei filioz meoz ꝛ filia rũ quã supduxit ill' extern. Nutriui ei illos cũ iocũdi tate: dimisi ãt illos cũ fletu ꝛ luctu. Nemo gaudeat sup me viduã ꝛ desolatã: a mltis derelicta sum ꝓpter pctã filioz meoz. qz declinauerunt a lege di. Justicias ãt ipi' nesciert. nec ãbulauerũt ꝑ vias mãdatoz di' neqz ꝑ semitas vitatis ei' cũ iusti cia ingressi sũt. Reuertat ꝓfi nes syon. et memoret captiuitatẽ filioz ꝛ filiarũ mearũ. quã supduxit ill' extern. Adduxit ei illos sup gẽtẽ di loginq̃ gẽtẽ ipobã ꝛ alteri lingue q̃ nõ sũt ꝛueriti senẽ: neqz pueroz misti sũt. Et abduxert dilectos vidue. ꝛ a filijs vnicã desolauerũt. Ego ãt dixi posse iuuare vos. Qui ei adduxit sup vos mala. ipse vos eripiet di manibz inimicoz

g Et apphẽ (iacob. de eis. ꝛ iugẽ memoriam. h Ambula ꝑ viã mandi. i Ad splẽdorẽ eius. oculoz ꝛ uertendo. nõ subdit. k Contra lu. ei. tales eĩ nõ habitasse vmbrã ignorãtie vel culpe. auertẽtes aũ tẽ se a lumine habẽt vmbrã culpe ꝛ ignorãtie aũ se.

l Ne tradas alteri glo. tuam ꝛc. legẽ diuinã datam di mittendo. de cui acceptõne poterat ppls israel p̃ ceteris ppls gloriari. fm qõ dr̃ psal. cxlvij. Non fe. ta. oĩ na. et iu. sua. nõ ma. ei. iõ subditur. m Bti. sũ. israel. B dicit baruch eo q̃ erat de pplo illo. n Grata q̃ deo placẽt. o Mãifesta (id ẽ mãdata legis et ꝓphetaz oracula. sunt nobis. i lege et ꝓphetis. p Animeqoz. Posita ppli exhortatõe. hic ponit ei cõsolatio. et primo in ꝑsona Baruch loquẽtis. secdo i ꝑsona hier'm metropol. ibi. Et dixit. tertio in ꝑsona dei cõsolãtis. ibi. Animeqoz esto hier'm. Circa primũ dr̃. p Animeqoz. i. stãtior ꝛ hilarior. q Esto ppls dei. i. ppls israel dei cultor ceteris ad idolatriã declinãtib'. r Memorabilis israel. coã deo. licet oblit' videaris. iõ subdit. s Venãdati estis gẽtib' nõ in pditoz. sz vt afflictõ det vobis intellectũ ad vestrã emẽdatoz. ideo subdit. t Dr̃ pro. qõ v Ad iracũ (in tra. i. in peccatis vestris ira di dignis. diam ꝓuo. deũ. traditiqz estis ꝛc. et ꝓz vsqz ibi.

x Et ꝓtri. nutri. vrãm hier'm. q̃ nutriuit vos cꝛpaliter bonis ꝛpalib' ibidẽ abundãtib'. et spãliter doctrina ꝓphetaz ibidẽ habitãtiũ. iõ subdit. y Vidit ei iracundiã. i. penã. a A deo venientẽ vobis. hoc ei ꝓuidit hic remias et alĩ ꝓphete q̃ locuti sunt de babylonica captiuitate. vt patuit supra i libris ecꝛ. b Et dixit hic cõsequenter ponit ppli cõsolatõ in ꝑsona hier usalẽ. et vt opposita iuxta se posita magz elucescãt ꝓpter rectitudẽ materia desolatiõis. ideo cõsolationis. ibi. Ego aũt. Circa ꝓ

b Et dixit (mũ dr̃. sez ꝑ ꝓphetas ꝛ alios sanctos desolationẽ hier'm lamentãtes eo mõ loquẽdi q̃ pariter dicit facere et docere ꝓ ppls ei' facit et dicit. c Audite cõfines syõ. i. cuitates affinitatẽ cũ ist'm hã

d Adduxit (bẽtes. ei mi. dr̃ luma. i. materiã magnã lugẽdi. ꝑ exercitũ chalaeoꝝ. ppl'm meũ captiuãt. e Nutrium em (um. il. cũ iocunditate tpis' dõ ꝛ salomõis. qz tãs erat in magna bonoz tpaliũ ꝛ spãliũ. ꝓspe

f Diminutio ritate. aũt illos cuz luctu et fletu. cũ diuerterũt in babyloñe tpis' techonie et sedechie.

g Nemo gau. super me. que magis indigeo

h A mul (ꝓpassiõe. tis. de filijs meis i ca ptiuitatẽ ductis. i Justicias aũtẽ ipi' ne. practice. sz aliqui scierunt speculatiue. s. sacerdotes ꝛ legisperiti viuẽtes male. k Neqz ꝑ semitas. ẽtũ ad ꝓfectia.

l Cũ iusti ingressi sunt. s. pena ꝑ dr̃ iusticiã inflicta. vel et peccantiũ punitio cõmuni mõ loquẽdi iusticia nostra.

m Nemãt cõfundi. syon ꝛ mem. ꝛc. ꝺ hoc ei ciuitates in circuitu iudee existentes frequẽter loq̃bant sicut solet fieri de tali casu. n Adduxit ꝛc. de longinq̃. s. de chaldea ꝛ alijs regnis existẽtib' sub chaldeis. o Bentẽ impro bã. i. bonis moribus carẽtẽ. p Et al. illu. ꝓpter qõ mi n' miserebant. qz nõ intelligebãt verba deprecantiũ. iõ subdit. q Qui nõ sunt reuerti se. ꝛc. quibz tã eẽt mari me cõpatiẽdũ sz absq̃ discretõe etatis cõditiõis ꝛ sexus ppl'm crudeliter afflixerũt. r Et abduxert dilectos vidue. i. filios ei' in captiuitatẽ duxerũt. et sic eam vnicaz et desolatam dimiserunt. s Ego aũt. Hic cõsequenter ponitur materia consolatõis cum dicit. Ego autez ꝺd possum adiuuare vos. q. d. non est a vobis petendum humanum auxilium sed diuinum. ideo sequit.

t Qui eĩ adduxit sup vos mala. pene ad vrãm correctionem. v Ipse eripiat vos de ma. inimi. vel. ad nominis sui laudem precipiens cyro edificare templuz in hierusalẽ ꝓpter qõ dedit ppło iude redeũdi licentiã. vt h.

Baruch

pño Esdre.i. r Ambulate filij. de vtute in vtutem.
f Ego enī dere.suz so.sicut lamētabaf hieremias ppha
dicēs Tren.i. Quō sedet sola ci.rē. 3 Exui me sto.pa.
id ē vestibo iocūditaf. a Indui aūt me sac. obsecra.
antiqtus ei afflictiois tpe orabāt hoies i sacco r cinere.
et ptz de vinuiz Jo
b Et cla.ad (ne.uf
altissimū rē. confidens
q̄ acceset pāibo mes
is.ideo subdit.
c Aniēcores estote
filij. confidētes de auri
d Ego enī (lio dei.
spe.uncter.salutez ve.
id est q̄ det vobis nō
solū salutē tpalez sed
etiam eternam.
e Et venit rē.a scō.
id est a deo est sanct⁹
f Sup rē.ab (scōz.
eterno salutari nro.i.
a rpo q̄ fm diuinitatē
est ab eterno. r sic de
liberatōe ppli facta p
cyrū trāsit ad loquen
dū de liberatione fa
cta p rpm. tanq̄ de fi
gura ad figuratuz. sic
Esa. xiij. loquēdo de
casu regis babylonis.
sub eodem ptextu libe
trāsit ad loquēdū de
casu demonis ut ibi
dē plen⁹ fuit dictus.
r ad idē facit q̄ seq̄f.
g Reducet aūt vos
mihi dñs cū gaudio
rē. pls enī post baby
lonice captiuitatē re
ditū ḡsi obtinue fuit i
afflictōe. propter q̄ vi
det hec scriptura loq̄
saltē principaliter de li
beratiōe facta p rpm.
b Sicut enī videfit
vicine syon. i. ciuita
tes circa indeā posite
i Captiuitatē vrām
a deo. vobis inflictā ppter petā vrā. k Sic vide. r in
celeritate. i. cito. l Salutez vrām in deo rē. si referaf
ad liberationē de babylone est bypbole. sī aūt ad libera
tionē p rōi grām est locutio clara m Perse. est enī te
inimi.tu⁹. i. chaldeoz pls fm primū intellectū. diabol⁹
aūt vel q̄libet tyrān⁹ psequēs ecclām ḡtum ad scōm.
n Sed cito vide. pdi tpius. q̄z cyrus destruxit populū
chaldeoz. r ps diaboli potentiā ofregit r etiā tyrānoz.
o Deli.mei am. vi. aspas. i. grauiter sunt afflicti ab ad
uersarijs. p Ducti sunt enī in captiuitatē r morte.
q Ut grer dirept⁹. i. rapt⁹ p predā. r Animeēcores
estote filij. sustinēdo patiēter. s Et pclamate ad do
minū. q̄ liberauit vos potenter. iō subdit. t Erit enī
memoria vra. in bonū. v Ab eo q̄ duxit vos. i. a deo
q̄ pmisit vos in captiuitatē duci. r Sicut rē. vt erra
tis a deo. p multiplicē ydolatriā. sicut ptz. iiij. Reg. r. ij.
Paralip. y Decies rē. reqre. eū. post reditū ei capti
uitatis babylonice non legunt iudei fuisse ydolatre. misi

vrōz. Ambulate filij ābu
late. ego ei derelicta sū sola
Exui me stola pacis indui
aūt me sacco obsecratōis r
clamabo ad altissimū i die
bus meis. Aniēcores estote
filij clamate ad dñm r eri
piet vos d māu pncipū ini
micoz. Ego ei spaui ineknū
salutem vrām. r vēit mihi
gaudiū a scō sup miscōia q̄
vēiet vob ab ekno salutari
nro. Emisi ei vos cū luctu
r ploratu. reducet aūt vos
mihi dñs cū gaudio r iocū
ditate i sempiternuz. Sicut
enī viderunt vicine syon ca
ptiuitatē vrāz a deo. sic vide
būt r i celeritate salutē vrāz
in deo. q̄ supueniet vob cū
honore magno r splendore
ekno filij patiēter sustinere
ira q̄ supuenit vob. Per
secut⁹ est. n. te inimic⁹ tuus
sz cito videb pditōez ipius
r sup cervices ipi⁹ ascēdes.
Delicati mei ābulauerūt
vias aspas ducti st enī vt
grex dirept⁹ ab inimicis. Ani
eēcores estote filij r pclama
te ad dñm. Erit. n. mēoria

aliqui pauci tempore antiochi epiphanis ducti etiā ad
hoc mag tumore q̄ infidelitate. vt hē. i. Mach. abe. et. iij.
ubi tū requisitio dei magis impleta fuit i aplis r alijs cre
dentibo de iudaismo. vt ptz Actuū. ij. r. xij. 3 Qui rē.
mala. i. pene. a Ipe rursum adducet vobis rē. q̄ po
tissime impletū est in
aperatione tantae eccle
sie p christum.
b Aniecitor esto.
Hic pōt er ponit pso
latio inducta ex pso
na dei. r pro fit men
tio de captiuitate ba
bylonice liberatione.
scdo de ppli fidei ex
ultatione ibi. Exue te
hierlm. Circa primū
ponit primo aduersa
tiozz punctio cū dr.
c Blocentes tibi. scz
chaldei.
d Perbūt subiecti
r depressi. cetera pa
tent vsq̄ ibi.
e Sicut ei gaudia ē
in tua ruina. i. gau
f Sic (chaldaica.
ptristabit in sua deso
latione. p cyrū r dari
um. vt habet Dan. v.
g Ignis enī supue
niet ei ab eterno. s. di
spositus a deo qui ē
etern⁹. q̄ etiā oia fu
tura puidit ab eterno
babylon enī que erat
metropolis chaldeo
rū fuit incensa p ma
gna parte p cyrum et
darium.
b In longiturnis
diebz qz nō sunt recti
ficata. sed magis po
stea hominib⁹ inha
bitabilis facta. ppter
animalia venenosa r
monstruosa. sicut pdi
xit Esa. xiij. scdo ponit
i Circūspice hierlm
ad orientē rē. unde enī venit cyrus ad destruendū baby
loniā. r ad dandū ppl⁹ iudaico redeūdi licentiā. adeo sub
ditur. Ecce enī venīt filij tui rē. seq̄tur. k Ab orien
te vsq̄ ad occidentē. i. ab oīni loco vbi fuerant dispsi. qz
cyrus q̄ fuit monarcha publicauit dictā licentiā p totum
imperiū suū. vt habef primo Esdre. i. l In vbo san
cti gaudentes. i. in vbo dei. q̄ est sanctussanctoz. p Esai
am Ieremiā r alios. ppbas pditerat hūc reditū in ho
norem dei. qui redeuntes edificauerunt templū in hie
rusalem ad honorem diuinum.

vestra ab eo q̄ duxit vos.
Sic ei fuit sensus vbi et
raterz a do. decies tm iterū
pūtentes reqrerz eū. Qui
enī induxit vob mala ipse
rursuz adducet vob sempit
nā iocūditatē cū salute vra
Aniēcor esto hierlm. exhor
taf. n. te q̄ te noiauit. Ho
cētes pibūt q̄ te verauerūt
r q̄ gratulati sūt i tua ruina
punient Ciuitates q̄bz fui
erūt filij tui punient. r q̄ ac
cepit filios tuos. Sic ei ga
uisa ē i tua ruina r letata ē
in casu tuo. sic ptristabit i
sua desolatōe. Et āputabit
exultatio mltitudis eius. r
gaudimoniū ei⁹ erit i luctū
Ignis ei supuēiet ei ab ek
no in lōgiturnis diebz r ha
bitabit a demōijs i mltitu
dine tpis. Circūspice hieru
salē ad orientē. r vide iocun
ditatē a do tibi veniētē. Ec
ce enī veniūt filij tui. q̄s di
misisti dispsos veniūt colle
cti ab oriēte vsq̄ ad occidē
tē in vbo scti gaudentes in
honorē dei. V.

e Exue te hierlm stola

Capitulum. V.

Exue te hierusalē. Hic vltimo sub nomine hieru
salem inducitur populus ad gaudiū r exultatio
nem cum dr. a Exue te hierusalē stola luct⁹
r verationis. mos enī erat antiquit⁹ r adhuc est in alijs
bus terris aduersitatis tpe vestes lugubres accipe. r re
deunte pspitate. illas deponere. r li in hac parte diu.

gaf sermo ad synagogã p tpe reddit' captiuitatis baby
lonice est fm hipbolẽ', ñ aũt ad ecclesiã ẽ magis pla
nus, pter qõ intendo ñam seq̃ ista mõ referẽdo partiz ad
b Ad do(tps gratie, et ptm ad tps glorie, ió subdit.
tibi ẽ sempiterna gloria, q̃ p gram hic inchoat' et in prima
c Circũ(cõsumat.
dabit te de' dyploi
de, q̃ est vestis milita
ris, et ẽ a duplo, du
plas q̃si duplex vestis
p quã intelligit' duplex
stola glorie, s. aiẽ cor
d et ũpo. (ponis.
mitrã capiti tuo, q̃ ẽ vi
dem' implenti ñi põ
tificibo nouũ testamẽ
ti. e Deus ei ostẽ
det splẽdo. eternũ in
te p agnitionẽ veritã
tis euangelice.
f Noiabit ẽ. in sem
piternũ pax iustitie.
vñ de xpi regno dicit'
Esaie, ix. Multiplica
bit' eius imperiũ et pa
cis eius nõ erit finis.
g Exurge ẽ. i excel
sio, i. in cumie virtutiz
h Et circũspice ad
oriẽtẽ, i. ad xpm. de q̃
dicit'ñ. Visitauit nos
oriens ex alto.
i In verbo sancti. i.
xpi q̃ ẽ sanctus sanctoꝝ
Dañ. ix.
k Gaudẽtes dñi me
moria. apli enim et alii
credẽtes in ecclesia primitiua etiã in tormẽtis positi gau
debãt ex memoria xpi Actuũ. v. Ibãt ap. gaudia cõ. co. q.
d. ha. s. p nõ. hie. cõ. pa. l Exierũt enim abs te. i. a te.
m Pedib' ducti. nã freqñter ducebãt' ad' mortẽ nudis
pedibus vt dẽnati. n Adducet ẽ. portatos i hono
rẽ. nã alie coꝝ portabant honorifice ab angelis ad gloriã
Dicit aũt. Ad te. eo q̃ est vna ec'lia militãs et triũphãs
fm duplicẽ statũ. s. vie et patrie. et sic de vno statu eccle
sie rapti crudeliter portabant' ad aliũ statũ ecclie ab an
gelis honorifice. Potest etiã totũ exponi de statu vie
fm tpa diuersa. nam epi q̃ tpe primitiue ecclesie primi ẽ
ecclesiis ad tormẽta rapiebant'. modo ad suas ecclesias
a militib' et psonis notabilibus in principio honorifice
deportant'. ió subdit. o Constituit ei de'. i. disposuit.
p Hũiliare oẽm mõtẽ excelsum. i. tpale dñium. Unde
et Cõstantin' ũperator exhibuit beato Siluestro stratoꝝ
officiũ. q Et rupes phẽnes. i. reges quoꝝ regna diu
durauerũt. r Et cõualles. i. infimos homines.
s Replere ineqlitate terre. i. in vnã ecclesiã cõuenire.
in qua nõ est acceptio personarũ. t Ut ambulet israel. i.
fidelis pplus. v Diligenter in honorẽ dei. ad hãc ẽm
diligẽtiam monere debet eqlitas dicta. q̃ magnus sicut
parvus placere põt in dei via. p Obumbrauerũt aũt
silue ẽ. i. angeli sancti et ecclesie ministri sua ꝓsidẽtia cõ
fortant et dirigunt pplm in via dei. vt sic quemat ad lu
mẽ glorie cũ iocunditate. ió subdit. y Adducet ei ẽ.
cum misericordia et iustitia. q̃ semp se cõcomitant' in om
nibus operibus dei. cui est honor et gloria in secula seculoꝝ Amen.

Explicit. VI.

Propter peccata q̃ peccastis. Hec ẽ scõa pars principa
p lis h' libri i qua ponit' epla hieremie ad iudeos
q̃ captiui erãt i babylõe cui' scriptor fuit baruch, p
pter qõ adiungit' eius libro. Et diuidit' in tres ptes, quaz
primo ponit' huius captiuitatis cã, secõo, prohibet' idolatria
ibi. Hũc autez, tertio
subdit' eius multiplex
ignominia, ibi. Nam
ligna. Circa primum
a Propt' pec(dicit.
cata que pec. ãte deũ,
id est in hierusalem q̃
erat electa ad diuinũ
cultũ. et etiã in tẽplo.
nã in plateis hirlm et
in aliis tẽplis fuerũt
are edite, vt patz. iiij.
Reg. et. ij. Paralip.
b Abducemini babylonia ca. Et quo videtur q̃ hec epla fuit
scripta post transmigrationẽ ioachim. et
eoꝝ q̃ cum eo ducti
fuerũt i babylonẽ. iiij
Reg. xxiiij. et ante ca
ptiuitatez generalem
sub rege sedechia fa
ctã. et sic hieremias i
hac epla loqtur huic
captiuitati p modum
futuri, sicut i epla mis
sa trãsmigratz cũ ioa
chim. q̃ hz Hiere. xxix
loqtur p modũ ꝓteriti, verũtñ hec epla se
cunda nõ fuit i baby
lonẽ missa donec post mortẽ hieremie Baruch illã por
tauit ibidẽ. et eã legit' trãsmigratis cũ iechonia et captiui
tatis cũ sedechia. c Usq̃ ad generatiões septẽ. i. vsq̃
ad septẽ decades ãnoꝝ. ut dicũt alii. q̃ faciũt. lxx. annos.
tantũ ẽm tps fm cõiunctẽ opinionẽ fuerit a transmigrati
one ioachim vsq̃ ad reditum de babylõe. fm tñ hebreos
deficiũt q̃tuor anni vel quiq̃, vt infra videbit'. Sed hoc
dictũ videt' deficere primo i hoc q̃ tps. x. annoꝝ cõputãt
p vna generatiõe, q̃ puer. x. annoꝝ generare non pot fm
cõez cursum nature. scriptura vero loqtur de generatiõe
fm modũ nature cõsuetum. secõo q̃ nõ fuerũt ibi septem
decades cõplete vt dictũ est fm cõputatiõz hebreoꝝ quã
cõius secutus sum. Et ió videt' mihi q̃ tps septẽ genera
tionũ inchoandũ sit a trãsmigratiõe iechonie, et termi
nandũ in reditu ppli de babylone facta p Esdram. vt hz
i. Esdre. vij. et viij. q̃ facta fuit septimo anno darij fm cõ
putationẽ quã in precedẽtibus libris secutus sum tanq̃
veriorẽ Dañ. ix. et in principio libri Hester. hoc aũt tps
fuit centũtriginta annoꝝ vel ad minus. cxx. Nam a trãs
migratione iechonie vsq̃ ad captiuitatẽ sedechie regis
fluxerunt. xi. anni. et inde vsq̃ ad primũ annum monar
chie cyri. lij. et inde vsq̃ ad cambisem eius filiũ. iij. anni
fm hebreos fm alios autez hystoriographos. xij. post cy
rum cambyses regnauit. viij. annis. et post ipm assuerus
xl. et post eum, filius eius darius alio nõe Artaxerses. di
ctus. vij. annis vsq̃ ad missionẽ esdre cũ ppõ in iudeaz
redeũtis. anni vero dicti simul' iuncti faciũt annos. cxx.
cõputatis tñ tribus annis monarchie cyri. cõputatis vo
xij. faciunt annos. cxx. vel. cxxx. in tanto vero tpe bene

complent. vij. generationes sm cursus nature iuuenis ei
p. et. vij. annorū. vel. xvi. pōt naturaliter generare.
c Post hoc ār edu. vos inde ī pace. cū eldre sacerdote.
d Hūc aūt. id ē. ppīs arcet ppls ab idolatria cum dicit.
Hunc ⁊c. deos aureos. i. idola ⁊c. e Jn humeris sa-
f Portari (cerdotū.
ostēn. metū gēnb⁹. id
ē ad incutiendū eis
timorē. Ad cui⁹ intel
lectū sciendū q⁹ sic. i.
Reg. viij. archa dñi p
sacerdotes fuit porta-
ta ad exercitū ad incu
tiendū terorē philis-
theis. ⁊ sicut rege fran
cie in exercitu existen
te fiunt. pcessiones pa-
risius et alibi. in qui
bus ex deuotōne por
tant sanctor reliqer
oībus cor⁹ rex ⁊ su
us exerc⁹ adiuuent
et aduersarij confun-
dant. et sic. p salute re
gū babylōis idola por
tabant in sacerdotū
humeris. ī subdit.
g Visa itaq; turba.
babylonior.
h De retro ⁊ ab asi.
Hā in tali ꝓcessiōe
aliqui. pcedebāt ⁊ ali
qui sequebant idola.
sicut in pcessionibus
ꝓtanor⁹ aliqui pcedū
ūt et aliq sequunt
sanctor⁹ corpa.
i Adorātes. deū ve-
rū. k Dicite ī cor-
dib⁹ vestris. si in pa-
lā dicere nō audetis.
qđ dr. ꝓpter infirmos
l Deoptet adorari
dñe. ⁊ nō idola vana.
m Angelus aūt me
us vobiscū ē. hoc di-
cit in ꝑsona dñi. ⁊ ac-
cipit de Exo. xxiij.

septē. post⁊ ār educā vos
inde cū pace. b Hūc ār vide
bitis ī babylōia dos aure-
os ⁊ argēreos ⁊ lapideos ⁊
ligneos c ī humeris portari
ostētātes metū gēnb⁹. Vi-
dete g̃ ne ⁊ vos siles efficia
mini factis alienis ⁊ metua-
tis. ⁊ met⁹ vos capiat ī ipis
d Visa itaq; turba⁹ ō terro ⁊
ab ante. e adorātes k dicite ī
cordib⁹ vr̄is l Deoptet ado
rari dñe m Angel⁹ ār me⁹ vo
biscū ē. n Jpe ār exārā alias
vr̄as. o Hā ligna ipoz p⁹ po-
lita q a fabro. ipa ēt inaura-
ta ⁊ inargētata r falsa sūt. s et
nō ꝑsit loq. t Et sicut ꝺginī
amāti ornamenta. ita acce
pto auro fabricata sūt. Co-
rōas certe aureas hñt sup
capita sua dñi illoz. u vñ sub
trahunt sacerdotes ab eis
aurū ⁊ argētū. ⁊ erogāt illō
in semetipis. Dār aūt ⁊ ex
ipo ꝑstitutis ⁊ meretrices
ornāt. ⁊ itez cū ceperīt illō
a meretricib⁹ ornāt deos su
os. v Hi aūt nō liberant ab
erugine⁵ ⁊ tinea. w Optis ār
ill' veste purpurea extergēt

faciē ipoz ꝓpt pulueꝛē do
m⁹ q ē plurim⁹ inf eos Sce
ptrū aūt hz vt hō sic iudex
regiōis. q ī se peccātē nō in-
terficit. x Habet etiā c ī mā
gladiū ⁊ securim d se ār ō bel
lo ⁊ a latronib⁹ nō liberat. e
Vñ vob notū sit. qz ñ st dñi.
Nō g reuereminī eos. f Si
cut ei vas hois ꝓfractū in-
utile efficit. tales sūt et dñi
illoz. Cōstitutis illis ī do-
mo oculi eoz pleni sūt pul
uere a pedib⁹ introeuntiū.
g Et sic alicui q regē offēdit
circūsepte sūt ianue b aut si
cut ad sepulcrū adductus
mortuū. ita tutāt sacerdo-
tes ostia clausuris ⁊ seris
ne a latronib⁹ expoliēt i Lu
cernas accēdūt illi. ⁊q dē mi
tas. ex qbꝫ nulla videre ꝑsit
Sūt ār sic trabes ī domo.
Corda ꝺo eoz dicūt elinge
re serpētes q de terra st. dū
cōedūt eos ⁊ vestimēta ipoz
et nō sentiūt. k Nigre fiunt
facies eoz a fumo. q in do-
mo fit. l Supra corpus eoz
⁊ supra caput eoz volāt no
ctue ⁊ hyrundines. et aues

p mitteret sibi subtra-
hi. q Nō liberan-
tur ab eru. i. rubigine
q̃ntū ad aurū argentū
et alia metalla ex qb⁹
fiunt idola.
r Et tinea. q̃ntū ad
ligna ex quib⁹ fiūt. et
vestes qbus opiunt.
que a vermib⁹ corro
dunt. s Extergāt
facē ipoz. qz idola si
ꝑsit se tergere. cetera
patēt vsq; ibi.
t Habet etiā. s. ido-
u Jn manu gia(luz.
diuz et securim sic et
formabat idoluz mar
tis q dicebat de⁹ bel-
li. v De aut ō bel
lo ⁊c. frequēter enī in
ve. testa. legit q⁹ ocu
ctis idolatris recipie
bant a victorib⁹ cor⁹
idola Et ex ꝑdictis cō
e Vñ vobis(cludit.
notū sit ⁊c. s. q⁹ in eis
nihil ē numinis. nec
eis ē aliq reuerenna
exhibenda.
f Sicut enī. id ꝓ
nit loca deducto ad
eandē cōclusionē ⁊ ac
cipit ex defectu vtili-
tatis. cū dr. Sicut ⁊c.
inutile efficit ad offi-
ciū. ꝓpriuz materia tñ
aliqñ valz. vt fragmē
ta cyphi argētei vel bo
ti. similit idola q̃diu
stant ī ꝓpria forma ni
hil valēt. materia ār
vt argētū et aurū va-

n Jpe aūt et q̃rā alias ⁊c. de manu illoz q̃ vos oppri-
o Hā li. (mūt inuste. et accipit hꝫ verbū dñi de Besi. ix.
Hoc cōsequēter ponit idolatrie multiplex ignominia. q̃
multis deductiōibus cōcludit et patebūt partes ꝑsequen
do. Ergo ꝓma deductio accipit ex eoz fabricatōe ⁊ orna
mēto cū dicit. p Hā ligna ipoz. aliqui dicūt lingua.
co q⁹ post subdit. Et nō ꝑsit loq. sz hoc nō videt mihi. nā
imagines fabricant ⁊ formāt oīe clauso ⁊ sic nō apparet
lingua. nec fit in eis. et q̃ cōtractio planior ē eis dicitur.
o Nam li. ipoz. i. ligna ex quib⁹ fiūt idola. p Poli
ta supplesunt. q A fabro. s. lignario. r Ipa aūt
inaurata et inargētata. desup. s Falsa sunt. licet enī
lignū aurū et argētū ō hmōi q̃ sūt materia idoli sint res
vere naturales. tñ ad id qđ signat idolū ex eis factū fal
sa sunt. ī dicit ap̄lis ꝓria ad Coz. viij. q⁹ idolū nihil est
in mundo et ꝓ hoc etiam patz qđ dicit. s Falsa sunt
in plurali. patz q⁹ in principio versus nō ē lingua in sin-

let ad aliqs vsus. g Et sicut ⁊c. circūsepte sūt ianue.
ne possit exire de carcere. h Aut sicut ad sepl'. addu.
mortuū. antiqtus enī in sepulcris potētū ponebant ꝑci
osa. ꝓpter qđ claudebant fortiter et cū diligentia ne a la
tronibus raperent. i Ita tutant sacerdotes ostia. tē
plorum. k Ne a latronibus expolient. s. idola ab or
namētis suis ꝑciosis. l Lucernas accendūt ⁊c. q. d. hꝫ
fit inutiliter et frustra. m Corda eoz ⁊c. aliqua enim
idola erant interius terrea ⁊ exterius erea vel hmōi. et
sic serpentes qui terram comedunt Besi. vij. Terram co
medes cunctis diebus vite tue. interiora idolorum que
erant quasi corda ipsorum consumebant.
n Nigre sunt facies ⁊c. comburebantur enī ibi thura
in veneratione idolorū. et ex fumo ascendente denigra
bant facies eorum. o Supra ⁊c. noctue et hyrundi
nes ⁊c. suas immūdicias ibi facientes. Ex quibus cōcludi
tur sicut prius. Unde sciatis. quia non sunt dñi ⁊c.

q Aurũ etiã. Hic ꝓfit ponit tertia deductio ad idẽ. & incipit a deturpatiõe sue speciositatis cũ dr. q Aurum etiã qđ hñt ad specimen est. i. ad decorẽ. r Nisi aliqs exterserit eruginẽ. supercrescente. s Nõ fulgebũt sed magis obscura erũt. t Neqz enim dũ cõflarentur. i. fornace.

v Sentiebãt. qz nihil hñt vite. & nõ subr Ex oi pcto (dist. cc. ostentãtes. i. manifeste ostendentes.

y Ignobilitatẽ suã hoibz. pbz enim q portant ptz q nõ hñt virtutẽ gressiuam.

z Confundant etiã q colũt ea. i. debẽt cõfundi i semetipis colentes sicut deos talia nullã virtutẽ habẽa Propterea (tia. ii ceciderint in terrã. ex pondere materie.

b A semetipis non surgũt. i. ꝓpria virtute non possunt surgere.

c Neqz sqs eum. i. idolum.

d Statuerit rectuz p semetipm stabit. qđ est minus.

e Deo sicut mortuis. i. nullã virtutẽ hñti f Ille fueri eoz (bus. illis apponent. i. fulcimenta aliena quibus sustentantur.

g Hostias illorum vendunt sacerdotes. nã idola comedere fas sit sibi oblata.

h Et alutunt. i. hostiarum pcto ad illicitos vsus vtuntur.

i Sil' & mulieres eorũ decerpentes. i. sibi rapientes de talibus hostijs & eas pẽsis.

k Neqz cõmunicant. i. hmõi hostijs idola indigentibz nihil largiri ꝓfit. l De sacrificijs eoz fete & mẽstruate. id ẽ mulieres immũde. m Contingũ. qđ nõ pmitteret si essent vere dij. nõ deducit. Scientes. itaqz &c. n Usi enim. Hic ꝓfit ponit ẽtia deductio ad eandẽ ꝓclusionez. et incipit a sacerdotis. cupiditate. cũ dr p modũ questionis. Unde enim vocant dij. i. reputantur. & respondet dicens. o Quia mulieres. deficili deceptibiles. p Apposuit dijs argenteis &c. oblationes & munera q̃ cedunt in vsus sacerdotũ. & sic asserũt idola deos esse ꝓpter lucrũ. ideo subdit. q Et in do. eoz. i. in delubris idolorũ.

r Sacerdotes sedẽt. i. manẽt. sicut Deute. i. Sedistis in cades multo tpe. i. mansistis. sic sacerdotes in tẽplis idolorũ manebãt ad colligendũ pecuniã & oblationes.

s Rasites tuni. scisi. & capi. & barba rasam. in signũ meroris & tristicie. et qđ lugerẽt p expiatione pctorũ ferentiũ etiã silr & catte. Etsi sciat. qz nõ sũt dij. He g tumuerint eos aux ẽt qđ hñt ad speciẽ. nihil aliqs exterserit eruginẽ. nõ fulgebũt. Neqz ei dũ ꝓflarent sentiebãt. Ex oi pcto empta sũt. in qbz spũs nõ ẽ in ipis. Sine pedibz inhũeris portãt. ostẽtates ignobilitatẽ suã hoibz. Cõfundant etiã q colũt ea. Propterea si ceciderint in terrã. a semetipis nõ surgũt. neqz si qs eis statuerit rectuz p semetipm stabit. sz sic mortuis. hñti eoz illis apponent. Hostias illoz vendũt sacerdotes ipoz. & abutunt. silr & mulieres eoz decerpentes. neqz infirmo neqz medicãti aliqđ impartiunt. de sacrificijs eoz fete & menstruate. ꝓfugũt. Sciẽtes itaqz ex his qz nõ sũt dij: ne timeatz eos. Etsi ei vocãt dijs. quia mulieres. apponũt dijs argẽteis & aureis & ligneis & in domibz eoz. sacerdotes sedẽt. hñtes tunicas scissas & capita & barbã rasaz. qz capita nuda sũt. Rugiũt qũt clamantes ꝑ deos suos. sic in cena mortui. Estimẽta eoz auferũt sacerdotes. et vestiũt vxores suas & filios suos. Si quid mali patiuntur ab aliq neqz si qđ boni potuerũt retribuere. neqz regem cõstituere pñt neqz auferre. Silr neqz dare diuitias pñt neqz malũ retribuere. Si qs illis votuz vouerit & nõ reddiderit neqz ꝑ requrũt. Hoiem a morte nõ liberãt. neqz infirmuz a potãtore eripiũt. Hoiem cecũ ad visuz nõ restituunt de necessitate hoiem ñ liberabũt. Uidue nõ miserebũt neqz orphanis benefacient. Lapidibz de mõte silẽs sũt dij illoruz lignei & lapidei & aurei & argẽtei. Qui aũt colũt ea ꝓfundẽt. Quo g̃ estimãdũ est aut dicendũ illos esse deos? Adhuc enim ipsis chaldeis nõ honorãtibz ea. q̃ cũ audierit murũ ñ posse loq̃ offerunt illud ad bel postulantes ab eo loq̃: qsi possint sentire: qui nõ hñt motum. & ipsi cum intellexerint relinquent ea. Sensum enim nõ hñt ipi dij illoz. Mulieres autem circundate funibus in vijs sedent. et vestiũt vxores suas & filios suos. Si quid mali patiuntur ab aliq neqz si qđ boni potuerũt retribuere. neqz regem cõstituere pñt neqz auferre. Silr neqz dare diuitias pñt neqz malũ retribuere. Si qs illis votuz vouerit & nõ reddiderit neqz ꝑ requrũt. Hoiem a morte nõ liberãt. neqz infirmuz a potãtore eripiũt. Hoiem cecũ ad visuz nõ restituunt de necessitate hoiem ñ liberabũt. Uidue nõ miserebũt neqz orphanis benefacient. Lapidibz de mõte silẽs sũt dij illoruz lignei & lapidei & aurei & argẽtei. Qui aũt colũt ea ꝓfundẽt. Quo g̃ estimãdũ est aut dicendũ illos esse deos? Adhuc enim ipsis chaldeis nõ honorãtibz ea. q̃ cũ audierit murũ ñ posse loq̃ offerunt illud ad bel postulantes ab eo loq̃: qsi possint sentire: qui nõ hñt motum. & ipsi cum intellexerint relinquent ea. Sensum enim nõ hñt ipi dij illoz. Mulieres autem circundate funibus in vijs sedent. et vestiũt vxores suas & filios suos. Si quid mali patiuntur ab aliq neqz si qđ boni potuerũt retribuere. neqz regem cõstituere pñt neqz auferre. Silr neqz dare diuitias pñt neqz malũ retribuere. Si qs illis votuz vouerit & nõ reddiderit neqz ꝑ requrũt. Hoiem a morte nõ liberãt. neqz infirmuz a potãtore eripiũt. Hoiem cecũ ad visuz nõ restituunt de necessitate hoiem ñ liberabũt. Uidue nõ miserebũt neqz orphanis benefacient. Lapidibz de mõte silẽs sũt dij illoruz lignei & lapidei & aurei & argẽtei. Qui aũt colũt ea ꝓfundẽt. Quo g̃ estimãdũ est aut dicendũ illos esse deos? Adhuc enim ipsis chaldeis nõ honorãtibz ea. q̃ cũ audierit murũ ñ posse loq̃ offerunt illud ad bel postulantes ab eo loq̃: qsi possint sentire: qui nõ hñt motum. & ipsi cum intellexerint relinquent ea. Sensum enim nõ hñt ipi dij illoz. Mulieres autem circundate funibus in vijs sedent.

idolis. & nõ subdit. t Rugiũt aũt clamãtes. ꝓ ita deos suos. i. coraz idolis. v Sicut in cena mortui. i. facta ꝑ mortuo. antiquit' enim sup sepulcra de nouo mortuoꝝ comedebant laute. & bibebant. & postea exclamabãt qñ lugẽtes mortuos. sic sacerdotes idoloꝝ de sacrificijs & oblationibz lauter uebãt & eiulantes exclamabãt coram idolis. qñ sacrificiẽtes ꝓ offerentium peccatis.

x Estimẽta eo. aufe. sacer. vt mulieres decepte de nouo offerant nouas vestes. et ꝙ ad sacerdotũ lucrũ ideo subditur.

y Et restiũt vxores suas. de vestibz amotis ab idolis. Cõsequenter ostendit idoloꝝ impotẽtia in multis exemplis. cum dicitur.

a Neqz siquid mali patiunt &c. et ꝓ ista

b Lapi (rsqz ibidẽ ꝺ mõte silẽs sũt q̃ unde mouere se nõ ꝓfit. neqz aliqđ agere tõ cõcluditur in fine. Quo g̃ estimandũ. &c.

c Adhuc ei. hic ponit deductio ẽtia ad idẽ. et incipit a chaldeoꝝ vilipẽsione. q̃ cũ essent cultores illoruꝝ idoloꝝ. tñ qñ non habebãt interesse vilipẽdebãt ea. & ꝙ ẽ qđ dr.

c Adhuc enim ipsis chal. nõ hono. ea. i. vilipendẽtibz. mur' enim dicẽdo ꝓ significat.

d Qui. s. chaldei

e Cũ audie. mu. nõ posse loq̃. i. ꝓcipũt sic Exo. xx. Ꝑplus videbat voces. ubi ei accipit videre ꝓ audire. & ecõuerso audire ꝓ videre. cognoscit ei hõ esse mur' ꝓ signa q̃ facit. ꝓt etiã hic accipi audire. ꝓne. qz multi aliqñ ꝑcipiũt voces iarticulatas tñ. & sic ꝓ auditũ ꝓcipit q̃ sunt muti.

f Offerũt il. ad bel. qđ est idolũ babylonioꝝ Dani. xiij.

g Postulãtes ab eo. i. ab idolo.

h Loq̃. i. q̃ mutus posset loqui.

i Quasi possint sentire. i. postulatiões coꝝ ꝓpe.

k Qui nõ hñt motũ. s. dij illoꝝ ei idola.

l Et ipsi. s. chaldei.

m Cũ intellexerint. idola nihil posse.

n Relinquẽt ea ipsa vilipendendo. q. d. multo fortiꝰ filij isrl' quibz spectaliter ꝓhibita est idolatria debent ea ꝓtemnere.

a Mulieres aũt. Hic ponit modus iuuenie et ꝙ ꝓtemnenda sunt idola. mulieres enim fune cingebant se supius qsi ligate aliquo magno crimine. sedentes in via ꝙ quam transibant hoies. ꝓcedentes ad idola. & quando aliquis eorum transitus trahebat vnã illarum extra viam & prescindens eius ignem carnalem

cognoscebat eū, illa reputabat se liberū a crimīe cōmisso credēs q̄ ydolū misisset illū virū in signū liberatōis suę & rediēs ad sociam exprobrat ei q̄ nō fuerat digna sic ab ydolo visitari. & ꝟ est q̄ dr. a Gulieres aūt. & ptz ex dict̄ lra ꝟ excepto. b Succendētes ossa oli. sm illius ydoli ritū, p̄ter q̄ in fine ꝯcludit. Quomō estimandum &c.

c A fabris aūt. Hic ponit deductio lexta, que accipit ab ydolo/rū importētia, naz esse eoꝝ ab hoīb⁹ dependet ꝟ dr. A fabris aūt et ab aurificibus facta sunt ranḡ aliq̄d mi/nus ipis, q̄ causa ef/fectiua potior est suo effectu.

d Nihil aliud erūt nisi id q̄ volunt esse sacerdotes q̄ formā & figuram idoli fiendi tradunt artifici.

e Eunūchoes &c. non sunt multi ꝟ ipis. i. experti ī sapia, iuuenes eni acuti⁹ videtes et audiē⁹ opantes talia p̄t melius fabricare

f Reliq⁹ (q̄ senes, rūt aūt fal'a. i. artifi/ces idolorū religiunt postemo idola q̄ sunt falsa, q̄ nihil sūt q̄tū ad id q̄ repsentant, vt dictū est supra.

g Et obprobrium, q̄ cū papīt falsitas ido/loꝝ improperāt colen/tibus cultus eorum.

h Mā cum supuene/rit illis plūm ab ad/i Loga (uersutie, tant &c. abscondāt eū/ullis, & siccōfitent fa/cto q̄ dij eoꝝ impotē/tes sunt ad saluandū Mā cū sint lignea &c. seqūtur k Scietur postea q̄ falsa sunt a/gē, vnmer. l videt eē ꝓbena de tpe ꝓpi in q̄ orbē delecta sunt idola p̄ dilectionem aplor, & alioꝝ ꝓpi di/scipuloꝝ. ideo ꝯcludit Unde ergo notū &c.

i Regē regioni. Hic ponit deductio septima ad idez, & accipit ex opibus diuinis q̄ nō apparēt in idol' sed magis cō trariū, ideo dicit. k Regē regi. nō suscitārūt. q̄ est, primum dā. q̄ est ois ptās terrena. m Neq; pluuios. dabūt, sicut facere &c. n Iudicū &c. q̄ nō discernēt. q̄ discere & one nō bīt. q̄ ū ꝟ est dei, p̄ncū, cū sit verus iudex oīm.

o Nihil p̄t sicut cornicule, imo minus, q̄ cornicule p̄t fugere periculū imminens, nō aūt sic idola, ideo subdit̄ p Eteni cū ceciderit ignis &c. & ptz ista, p̄ter q̄ ꝯcludi/tur. q Quō ḡ estimandū &c. q. d. nullo modo.

r Nō a furibus. Hic ponit deductio octaua que accipit ex importētia resistendi minoris cū dr. Nō a furibus. q̄ alie/na rapiūt i occulto.

s Neq; latro. q̄ ꝟ fa/cūt in manifesto.

t Se liberabunt dij &c. ex q̄ ptz ex impo/tentia, ideo subdit.

v Cum boni mali. i. fu/res & latrones

x Fortiores sunt ex/poliando idola, ideo subdit. aurū & argētū &c. & ptz. Cōsequenter ostendit q̄ creature q̄ ñ reputant dij sūt melio/ris q̄ idolis, cū sit.

y Itaq; &c. scientē/ te virtute tuā, p̄ effectū in subditis suis.

z Aut vas in domo vile, ad aliq̄d op⁹ vt patella cyph⁹ & hmōi

a In q̄ bibit q̄ pos/sidet illud. hīs inde aliquam vtilitatem.

b Sol oriū &c. i pa/ce sunt. tm quiete vt somno, q̄ tūc clausus est ad rutilādū q̄ lucen/

c Sol q̄dē & (tes, luna &c. suo splēdore sunt boni⁹ vtilia.

d Et emissa. a deo.

e Ad vtilita. obau/diunt. q̄ suos cursus sm ordinationez dei ꝑficiunt. & vtilitates hoīb⁹ inde ꝓueniūt.

f Idipm aūt & spi/ritꝰ. id est ventus.

g In oī regiōe spi/rat. id est pflat.

h Et nubes. simili/ter ꝑficiunt cursus su/um p aerem. sm dei ordinationem.

i Ignis etiam mis/sus desup. in ꝑfitio/nibus ignis. sm ido/lis subaescendit & in fulgure.

l Facit q̄ ꝑce. &c. q̄ totus pcedit ex or/dinatione dei.

l Hec aūt. s. idola. m Neq; speciebꝰ. i. formis visi/bilibus. n Neq; virtutibus. ad aliquid agendum vni eorum similia sunt. ideo ꝯcludit. Ut neq; estimandū est &c. o Quando non p̄t neq; iudicium iudicare. discernēdo. p Neq; q̄q; fa. inferēdo vl sentiendo. q Scientes itaq; nō sunt dij. q̄ nō apparet in eis vir/tus aliqua, nec ꝓ sequēs in aliq̄ sunt timendi.

a Neq; enī regib;. Hic ponit deductio nona, que accipitur ex defectu diuine ꝓprietatis cū dr. Neq; enī regib; maledicēt, s. malis. b Neq; benedicēt, bonis qd est c Signa enī in celo, vt stationē solis sub (ꝓpriū dei. iosue, et retrocessionē eius ezechie tpe. d Gentibus nō ostendūt, sicut deus legit fecisse, et non solū deficiunt ab operib; dei, sed etiā creature, ideo subditur.

e Neq; vt sol lucebunt, p diem.

f Neq; illumīabūt vt luna p noctem, et nō solū deficiunt ab opibus creature superioris, sed etiā inferioris, ideo subditur.

g Bestie etc. fugere sub tectuz, ꝓpter imminens tempestatis periculū, qd non possunt facere dij gentiū ideo concludit. Nullo itaq; modo etc.

h Nam sicut. Hic ponit deductio decima et accipit ex cōparatione ydolor; reb; nullū habentib; effectū cum dicitur Nā sicut in cucumerario formido gallice respouentail.

i Nihil custo. nā aues videntes q nullū habeāt motū sedent sup caput eius absq; timore. ita sunt dij illorum nullā penitus habentes virtute. k Eodē modo et in horto alba spina, nihil facit ad custodiā horti.

l Similiter et mortuo ꝓiecto in tenebris, i. inhumato.

m Similes sunt dij illorū, qr nihil plus possūt q̄ corpus mortuū in terra sepultū. n A purpura q̄z, qua induuntur ydola. o Et marmore, s. simili illi, vnde fiūt ydola, ex eodē enī marmore aliqn̄ de vna parte fit ydolū et de alia sternit platea, ꝓpter lutum euitandum.

p Que supra illos tene, supple nō apparet aliq̄, i. nō apparet ratio q̄re ydola sint supiora vel melioris ꝯditiōis q̄ purpura qua vestiuntur, vl marmor vnde formant. ex q̄ concluditur. Scietz vtiq; qr non sunt dij.

q Ipi etiā, s. dij ydolatrarum.

r Postremo comedunt, qd duplicit intelligitur Uno modo qr a latronib; seu raptorib; venduntur, et sic preciū eorū comeditur, alio modo qr post longaz duratiōnem a vermib; corroduntur, si sint lignea et a rubigine ꝯsumuntur, si sint metallica et ab hostibus confringunt si sint lapidea.

s Et erunt ī obprobrium, colentib; ipa. Concludit ergo. t Melior est igitur homo iustus, q̄ colentes ydola, et subditur ratio. v Nam erit longe ab obprobrijs, que sunt inferenda ydolatris, et minus dicendo signat maius, nam homo iustus non solum debet esse longe ab obprobrijs, sed etiam honorabilis corā deo et angelis, qui in trinitate pfecta viuit et regnat in secula seculorum Amen.

Explicit postilla sup Baruch.

a Neq;. n. regib; maledicēt. b neq; bn̄dicēt. c Signa enī in celo d gentib; nō ostēdunt e neq; vt sol lucebūt: f neq; illuminabunt vt luna. g Bestie meliores sunt illis: que possunt fugere sub tectum ac ꝓdesse sibi. Nullo itaq; modo nobis est manifestu, qr sunt dij: ꝓpter qd ne timeatis eos. h Nā sicut in cucumerario: formido i nihil custodit, ita sunt dij illoruz lignei et argentei et inaurati k Eodē modo et in horto spina alba: supra quā oīs auis sedet. l Similiter et mortuo ꝓiecto in tenebris: m similes sunt dij illorū lignei et inaurati et inargentati. n A purpura quoq; o et marmore p q̄ supra illos teneant, scietis itaq; qr sunt dij. q Ipi etiaz r postremo comeduntur. s et erunt obprobrium in regione. t Melior est igit homo iustus qui nō habet simulachra. v nam erit longe ab obprobrijs.

Explicit liber Baruch.

Incipit expositio prologi fm Hieronymū in librū Ezechielis prophete.

e Ezechiel ppha ⁊c. Iste plog⁹ diuiditur in q̄nq; particulas. In pria ostendit q̄d ppheta hec tradit. vel q̄d ppha in isto libro loq̄tur, ibi. Ezechiel ppheta ⁊c. In scda describūtur pphetie tps ⁊ loc⁹, et loquēdi modus. Tps aūt describit tripl̄r. primo p etatē pphe, ibi. Tricesimo autē etatis sue anno. scdo p captiuitatē, ibi. Et captiuitatis q̄nto, tertio q̄ ppheauit simul tempore cū hieremia. vñ dr hic. Et eodē tpe ⁊c. loc⁹ tangit cū dr. In chaldea ⁊c. Quod⁹ loquēdi cū dr. Sermo ei⁹, nec satis disertus ⁊c. In tertia pte commēdat a dignitate et a fmonis pfunditate. Dignitas notatur cū dr. Sacerdos ⁊c. Sermonis pfunditas notat ibi. principia voluminis ⁊c. In q̄rta parte insinuat hieronym⁹ quare trāstulit librū ultimū. s. pter varietatē translationū a veritate hebraica discrepantiuz. ibi. Sed ⁊ vulgata ei⁹ editio ⁊c. In q̄nta inuitat paulā ⁊ eustochiū, vt translationē istā legant docens q̄liter subsannantes emulos pfundāt. ibi. Legite igit ⁊ hūc librum ⁊c. Vis vrbis lic insistam⁹. b Cum ioachim rege iuda. iij. Reg. xxiij. Trāstulit q̄z ioachim in babylonē ⁊c. ibi. dē preponit de ceteris captiuis q̄ de hierlm trāslati sūt c Penitētiā q̄ ad hieremie vaticiniū (in babylonē. id est ppheā dicta, hieremie. i. Demēt ⁊ ponēt vnus q̄sq; solū suū in introitu portaz hierlm ⁊c. Ite. xxi. Posuit faciē meā sup ciuitatē hanc in malū ⁊ nō in bonū ait dñs. In manu regis babylonis dabit. ⁊ ecuret caz igni. Et pponit ibidem. q̄ habitauerit in vrbe hac morietur gladio fame ⁊ peste. q̄ aūt fugerit ad chaldeos q̄ obsidēt nos viuet. Idē. xxxviij. ca. Qui cūq; manserit in ciuitate hac morietur gladio fame ⁊ peste. q̄ aūt pfugerit ad chaldeos viuet. ⁊ lr̄a. Tradēdo tradet ciuitas hec in manū ex ercitus regis babylonis ⁊c. Propter hmōi ppheias tertius ioachin rex iuda tradidit se ⁊ suos regi babylonis oppugnāti hierusalē. ⁊ ipe trāstulit eos in babylonez. sicut legit. iiij. Reg. xxiij. q⁹ rex babylonis nō tunc destruxit hierusalē, sed pstituit ibi regē sedechiam. Penitebāt ūm q̄ ad hieremie vaticinium se vltro aduersaris tradi d Cū videret adhuc vrbē (disset. cū rege Ioachun. hierosolymā stare. sedechia regnāte. e Quā ille casurā esse pdixerat. vt supradictū est. ⁊ tñ tota ppheia ei⁹ verificata est sicut ptz. iiij. Reg. xxiij. Isti erāt iudei de q̄b⁹ dicebat sedechias ad hieremie. xxxviij. Sollicit⁹ suz pter iudeos q̄ trāsfugerāt ad chaldeos. ne forte tradar i manus eoz ⁊ illudant mihi. f Exosus est. i. incepit. In pcedenti plogo in hieremiā inuenies vnde dr exosus.

Incipit prolog⁹ in Ezechielem propheta.

a Ezechiel ppha b cū ioachim rege iuda captiu⁹ du ctus ē in babylonē: ibiq; his q̄ cū eo captiui fuerāt, ppheauit. c penitētibus q̄ ad hieremie vaticiniū se vltro aduersarijs tradidissent. d cū videret adhuc vrbē hierosolymā stare. e quā ille casuram esse pdixerat. Tricesimo aūt etatis sue anno. ⁊ captiuitatis q̄nto exors⁹ est. f ad ꝯcaptiuos loqui b Et eodē tpe licet posterior hic i chaldea. hieremias in iudea ppheauerit Sermo ei⁹ nec satis disert⁹ nec admodū rustic⁹ est: iz ex utroq; medio temperatus. Sacerdos ⁊ ipe fuit sicut hieremias m pncipia voluminis: n et finem magnis habens obscuritatib⁹ inuoluta. o Iz ⁊ vulgata ei⁹ editio p nō multū distat ab hebraico. q Iñ satis miror q̄d cāe extiterit vt si eosdē in vniūsis libris habemus interptes r i alijs eadem: in alijs diūsa transtulerint. Legite igit et hūc iurta translationē nostraz. qñ s p cola script⁹ ⁊ comata manifestationem legentib⁹ sensuz tribuit. Si aūt amici mei ⁊ hūc t subsannauerint: u dicite eis q̄ nēo eos cōpellat vt scribant. x Iz vereor b ne illō eis c eueniat d q̄d grece significantius dicitur e vt

g Ad cōcaptiuos loq̄. i. ppheare cū captiuis. sicut patet in principio libri vbi dr. cū esset i medio captiuoz ⁊c. h Et eodē tpe ⁊c. ppheauerūt. ipe ⁊ hieremias. i. contemporanei fuerūt in ppheando sicut de scolari q̄ fuit parisius in scolis p q̄draginta annos. ⁊ de alio scolari q̄ tñ p tres annos cuz eo studuit dr q⁹ sunt cōtemporanei in studio. nō q⁹ in toto. sed q⁹ in aliq̄ parte tpis conueniunt.

i Licet posterior. Ecce successio ētum ad ppheie exordiū. k Hic in chaldea. hieremias i iudea. ecce varietas locorum. xxv. hieremie inuenies quot ānis pcesserit hieremias i ppheia. l Admodū. i. valde m Principia voluminis. s. primū capitu n Et finē. s. vltia duo capitula. vide glosam posita supra circa principiū pcedētis prologi.

o Sed ⁊ vulgata ei⁹ editio. i. translatio q̄ fuit inuēta hierosolymis cui⁹ auctor ignoratur.

p Non multum. tñ in aliquibus.

q Distat ab he. id ē ab hebraica veritate. ⁊ non solū ista translatio distat. sed etiā alie que sibi inuicē aduersant. vnde merit⁹ hieronymus dicens. r Unde satis miror ⁊c. eadē. que habet s In alijs diuersa. ab hebraica ve (hebraica veritate. t Per cola. i. p maiores oīonis decisiones vel clausulas. vt Esaie. i. Dereliquerūt dñm. blasphemauerunt sanctū israel. abalienati sunt retro dñm. v Et comata. i. minores decisiones. quaz singule clausule parū valeut p se. sed omēs simul collecte integrū sensum reddunt. vt Esa. i. Ue genti peccatrici. plo graui iniquitate semini nequā filijs sceleratis. In plogo sup esaiā inuenies plen⁹ de colis ⁊ comatib⁹. x Amici mei. i. inimici. ironia est. que est sententia pronūciationi ptrariū habens intellectū. y Subsannauerint. subsannare est rugato ⁊ contracto seu distorto naso irridere. vide in opusculo de expositione vocabulorum biblie.

z Dicite eis q̄ nemo eos cōpel. vt scri. id est vt aliqua scripta faciāt sicut vos me cogitis ad scribendū. ⁊ ita cō tempti pfundent. vel fm aliam lēam. Dicite eis q̄ nemo eos cōpellat vt scripta mea legant. ⁊ ista lēa magis videtur pcordare cum sequētibus. vnde dicit.

a Sed vereor ⁊c. quasi dicetet. nemo eos compellit ad legendū scripta mea q̄ ita subsannant. Sed vereor. id ē timeo. b Ne illud eis. sponte legentib⁹.

c Eueniat. id est ptingat. d Nō grece significāti⁹ dicitur. in detestatione talium q̄z latine. q⁹ apud grecos verbum est vsitatum ⁊ maxime detestationis expressiuum Vel significantius. id est valde significatiue. quia maximam detestationem signat.

e Vt vocent fagolidon. i. maledicta comedētes. id est

incorporantes sibi ea de qbus prius maledixerūt detrahendo, qdam exponunt sic, fagin grece, idem est qđ comedere, lidoros idem est qđ maledictū, inde fagolidori, dicunt detractores ꝯ maledicta vel maledictiones comedentes, q̄ nihil aliud videntur hēre in ore nihil aliud masticare, nisi maledictas detractiones.

h hoc ē, apud nos i manducātes senecias, ꝯ dicimus manducantes senecias. qui apud grecos empbatice fagolidori nuncupant. Senecia ꝯm papiam grecum est qđ latine dr̄ belua, immundū animal, hanc em philosophus dicit aliqñ marem, aliqñ feminā, et q̄ est animal immundū, emphatice ponit hic p immūdicia, et est sensus i manducantes senecias, i. qđ vnus detrahendo alio mittit, alius audiēdo deglutit, et ira in hmōi immundicijs delectant sicut famelici delectant in comedēdo, ꝯm Augustinum hec senecio senectionis dr̄ aliquantulū senex, et inde hec senecia dr̄ pilatura labioꝝ ve labiū senis vel illud rubeū qđ est sub aure pilcas, p qđ discernit virū iuuencm aut nō, dicunt ergo manducantes senecias, i. pilaturas illas que valde immūde sunt, vel senecias, i. labia, sicut qđ ex indignatiōe et ira corrodit labia sua, vel senecias, id est illusas pilcas que nihil valēt et cito putrescunt p quas detractiones inutiles et fetide designant. Alij dicunt q̄ senecie dicunt saliue defluctes p genas senis qs p senectute retinere nō pot, sed eas emittit per molares dentes q̄ camini, i. detractorij dicunt, qđ euenit inuidis de quoꝝ molaribꝰ frequēs immūdicia detractōis emittitur. Alij dicūt q̄ senecia dr̄ mus q̄ immundus est. Alij dicūt q̄ senecia dr̄ quedā herba, puocans apetitū, ſ. ad structuram, et ꝯm hoc exponūt, manducantes senecias, id est apetitū detrahendo puocantes in quo delectant sicut famelicus in comestione.

vocēnt fagolidori, hoc est, manducantes senecias.

Explicit prologus.

Explicit qualiscunq; expositio illius prologi.

Incipit postilla fratris Nicolai, de lyra sup Ezechielē.

Aperti sunt celi et vidi visiones dei. Ezechielis primo. In vbo ꝓposito ab ezechiele dicto possunt notari quattuor cause libri ezechielis ꝓphete quē pre manibꝰ habemus, ſ. efficiens, formalis, materialis et finalis. Efficiens vero causa duplex est, scz principalis et instrumētalis. Principalis vero est ipe spūssanctus reserans mysteria in hoc libro descripta, q̄ designatur cū dr̄. Aperti sunt celi, id ē secreta celestia seu diuina p spiritūsctm, ꝯpter qđ dr̄ Apocalypsis, i. Hec dicit q̄ habet clauē dauid q̄ aperit et nemo claudit, q̄ spūssancti operationē nullus pot impedire. Causa vero efficiens instrumētalis est ipe ezechiel ꝓphēta, q̄ spiritusancto referante vidit ꝓtenta in hoc libro, et fideliter ꝓscripsit ꝯm q̄ scribit Apocalyp. i. Quod vides scribe in libro et mitte septez ecclesijs, i. vniuersitati fidelū, ad q̄rū instructionē sunt destinata ea q̄ sunt in ꝟ libro descripta. Circa causam formalē sciendū est, q̄ duplex est forma libri, ſ. forma tractat⁹, et forma tractandi. Forma vero tractat⁹ est diuisio libri in partes, et capitula, de qua videbit ad lr̄am accedēdo. Forma vero tractādi idem est qđ modus agēdi, q̄ in ꝟ libro nō est p ratiōez disquisitiuus, sed ꝓphetic⁹, et ideo notat cū dr̄, Visiones In ꝟ enī libro plures visiones ꝓphetice ꝓtinent, vt patebit ꝓsequēdo, de q̄ pōt exponi qđ dr̄ Osee, xij. Ego visionē multiplicaui, et in manu ꝓphar assimilat⁹ sum, et p manus hic intelliguntr opa, q̄ ꝓphete sancti aliqñ ꝓphetabant vbis, et aliqñ sensibilibꝰ factis, sicut dictū est in libro Hieremie q̄ ipe captiuationē ppli frequēter ꝓnūcia uit vbis, et aliqñ factis, ſ. portādo catenas ligneas i collo suo, et sic ezechiel q̄ multas visiones ꝓphēticas habuit aliqñ eas explicauit vbis, et aliqñ sensibilibꝰ factis, vt patebit, ꝯ ꝓsequēdo deo ꝓcedente. Cause vo materialis et finalis tanguntr cū dr̄ deus, et q̄ntū ptinet ad cāz materialē sine subiectuā, sciendū q̄ sicut in naturali scientia corpus mobile est subiectū sub rone absoluta, et in libris partialibꝰ sub rone ꝓtracta, vt in libro celi et mūdi corp⁹ mobile ad situm, et sic de aliis, sic in tota sacra scriptura subiectū est ipe de⁹ sub rone absoluta, ꝓpter qđ dr̄ theologia q̄si ꝫmo de deo, et in libris partialibꝰ sub rone ꝓtracta. Dicit aūt Ra. sa. q̄ oēs ꝓphē nō sunt locuti nisi ad dies messie, i. ꝓnunciando tpa et mysteria xpi, q̄ christus apud nos idez signat qđ messias apud hebreos, christ⁹ aūt est nomē diuini suppositi, hūtis diuinā naturā et humanā, et ꝯm hoc dē humanādus est subiectū generaliter in libris ꝓphetalibꝰ, et sub rone magis ꝓtrahente i libris singularibꝰ, sicut in libris de anīa q̄ est pars naturalis phi losophie corp⁹ mobile animatū est subiectū, et sub rationibꝰ adhuc magis ꝓtrahentibꝰ in libris sequētibꝰ ad ipm vt corpus mobile animatuz anīa vegetatiua in libro de vegetabilibꝰ et plantis et corpus mobile animatū respirans in libro de respiratiōe. De rone vero ꝓtrahente ad hunc librū illud qđ est generale oībus ꝓphetis videtur mihi q̄ ꝓbabiliter pōt dici q̄ hec est ratio ꝓfidētie creaturis, ira q̄ de⁹ humanādus sub rone ꝓfidētie, vel vt ꝓfidens creatur, est subiectū in hoc libro, sicut plenius debit, ꝓsequēdo, ista tū ꝓfidētia aliter cōuenit ei ꝯm humanā naturā et diuinā, q̄ ꝯm diuinā cōpetit sibi a principio creature, ꝯm humanā vero a principio incarnatiōis auctoritatiue tū, sed executiue ꝓuenit ei a tpe sue glorose resurrectionis, ꝓpter qđ tūc dixit Matth. xltj. Data ē mihi omīs pās in celo et terra. Sic ergo causa materialis vel subiectiua hui⁹ libri est de⁹ sub rone ꝓdicta, propter qđ dr̄ infra, xl. Facta est sup me man⁹ dñi et adduxit me illuc in visionibꝰ dei. Circa causam finalē sciendū q̄ de⁹ est principiū et finis omnīū, ꝯm q̄ dr̄ Apoca. i. ca. Ego sum alpha et o, i. principiū et finis, et ꝟ loquendo de fine extrinseco seu obiectuo, finis aūt intrinsecus seu subiectiuus intellectualis, nature duplex est. Vnus est ꝓpinquus, ſ. cognitio dei et potissime habita via supnaturali cū enigmate fīi, et vt habet dilectionē adiunctā, et hic ē finis ꝓpinquus hui⁹ libri, q̄ script⁹ est ad hūdū notandā et dilectionē dei in ꝓfti, de q̄ dr̄ Sap. xiij. Quam sunt oīes homīes in qbꝰ nō subest scīa dei, vanū aūt dr̄ illud qđ nō attingit finē debitū, sicut medicina dr̄ vana q̄ nō inducit sanitatē ad quā est ordinata, omēs aūt boies inclitum sunt facti ad imaginē dei ad beatitudinē supnaturalem sunt finaliter ordinati ad quā nō pōt attingere ille ne ista scientia q̄ est illius beatitudinis ostensiua, ad finem enī totaliter incognitū nullus pōt dirigere act⁹ suos ꝓpter qđ merito dicunt vani boies carētes scia dei. Alius vero finis intellectual⁹ nature est rōnis scz visio dei clara, qui habet adiunctā fruitionē pfectā, et hic est finis remot⁹ hui⁹ libri, sicut et tot⁹ sacre scripture, de q̄ fine dicit saluator Job. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solū deū verū et quē misisti iesum christū. Ad quā vitā nos ꝓducat q̄ cum patre et ꝓpūsancto viuit et regnat in secula seculorum Amen.

Et factū est. Hoc ꝓfitr accedens dū est ad formā tractat⁹ q̄ est diuisio libri. q̄ i duas ptes diuidit. s. in ꝓhemiū ⁊ tractatuz. q̄ incipit ibi. Et vidi. In ꝓhemio vo ꝓio ponit ꝑs reuelatiōis facte ezechieli prophete cum dicit.

a Et factū ē in. xxx. anno. s. etatis ezechiel vt dicit hieron. in ꝓlogo. b Eni ꝑs ē euenies regimini ⁊ ꝓdicationi vnō ⁊ ioseph in suo. xxx. anno fact⁹ ē ꝓpolit⁹ egypti. Deñ. iii. ⁊ ꝑs baptizatus ihu. iij. ⁊ extūc ꝑs cepit ꝓdicare in publico. Sz z b videt q̄dam glosa sup locū istuz q̄ dicit sic. In anno. xxx. nō etatis ⁊c. Ad q̄d dicendū q̄ illa glo. b⁹ esse hieron. ⁊ io nō est absolute intelligenda. aliter ꝑduceret sibi. q⁹ dicit ⁊ranū in ꝓlogo ⁊ allegatū est. ⁊ io intelligēda est cū ista suppletiōe. In. xxx. āno non etatis suple tm̄ modo sed cū b in. xxx. āno alter⁹ enūeratōnis. q̄ aūt sit illa heteronym⁹ ꝓsequit⁹ in illa glo. dicēs. q⁹ incipit a. xvij. annis iosie regis. Ad cui⁹ intellectū sciendū q⁹ videt aliqñ in libris ⁊ chartis numerabāt ānos imbi leo imediate ꝓcedēte. ⁊ sic nō accipit hic fm hieron. aliqñ vero numerabāt ab aliq̄ facto notabili emergēte. sicut a fundatiōe templi ꝑ salomonē ⁊ a trāsmigratiōe ioachin. vt habet in b ꝓhemio. ꝙ̄e est ann⁹ q̄ntus trāsmigratois ioachin. Anno aūt iosie. xvij. regnus fuit liber Deut. in tēplo. vt hē. iij. Reg. xxij. in q̄ ꝓtinent maledictiones terribiles venture sup legis trāsgressores. ⁊ maxime ꝓ idola trā. q̄bus auditis iosias sciens trāsgressiōes ꝓcessoꝝ suoꝝ. scidit vestimēta sua ꝓ horrore mali sup ꝓpinquitate. ⁊ quesiuit ꝓsiliū ad placandū ira dei. ⁊ io ab isto facto notabili ceperūt anni ꝓdicto mō numerari. a q̄ vsq̄ ad q̄ntū annū trāsmigratiōis ioachin in q̄ facta est reuelatio ezechieli. vt in b ꝓlogo dr fluxerūt anni. xxx. q̄b sic patet. Iosias regnauit ānis. xxxi. iij. Reg. xxij. ⁊ sic ꝺ regno ei⁹ post inuentionē libri ꝓdicti remanet. xij. annī. Item xi. de regno ioachim filij ei⁹. iij. Reg. xxiij. Itē. vi. meses in q̄bus regnauerūt ioachaz ⁊ ioachin. iij. Re. xxiij. ⁊ xvij q̄ fec menses cū ꝑte decimooctaui anni iosie remanente post inuentionē libri pmo ānō cōputant. Itē. v. de trāsmigratione ioachin q̄ simul iuncti faciunt annos. xxx. ⁊ sic idē annus fuit tricesim⁹ etatis ezechielis ⁊ inuētionis libri Deu. ⁊ q̄ntus trāsmigrationis ioachin. Secdo notat b cū essem in me. cap. iuxta flu. chobar. (locus cū dr. ⁊ hic fluui⁹ est in terra chaldeoꝝ vt postea subdit. ezechiel cū eni cum ioachin trāsmigrauerat. dicūt aūt hic aliq̄ q⁹ chobar est nomē appellatiuū. vt sensus sit iuxta fluuium chobar. i. iuxta fluuiū grauē ex magnitudine aque ⁊ eius impetu. sed b dictū ꝓcedit ex ignorātia idiomatis hebreo. si eni b esset vox scribere ꝓ lītam deleth in fine sic. chobad. nūc aūt in hebreo scribit ꝓ lītam res in fine. ⁊ io dicendū q⁹ est nomē ꝓpriū tm̄ ⁊c. c Aperti sunt celi. nō fm existentiā. sed fm apparētiā. put in coruscatiōibus videtur aperiri. d Et vidi. visione imaginaria ⁊ intellectuali gratie. Tertio in b ꝓlogo notificat actor⁹ ministerial⁹ huius libri. ⁊ ꝓio ex nōie cū dr. f Factū est verbū dñi ad ezechielē. secdo ex genere cū dr. g Filiū buzi. sacerdotis. ⁊ q̄ ista duo fuit de tribu sacerdotali. ⁊ ꝓnis dr ꝛc. ista. q⁹ iste due tribus erāt cōmixte. sunt etiā ꝑ ei⁹ ꝓpria fm regulā hebreoꝝ videlicet q⁹ q̄n in principio libri alicui⁹

Incipit ezechiel ꝓpha.

a Factū ē .I. i tricesimo anno i ōrto i q̄nta mēsis. b cū ēt ego in medio captiuoꝝ iuxta fluuiū chobar

ꝓphete exprimit nomē ꝑris sui. vt intelligi q⁹ fuit ꝓpha sicut ⁊ filius. Cuius nō habebat ꝓpheta ei⁹. sicut nec aliorū multoꝝ. b Et facta ē sup eū ibi ma. dñi. eleuās mentē ei⁹ ad cognitionē secretoꝝ dei. i Et vidi. Hic ꝑfitr ponit tractat⁹. ⁊ q̄ liber iste est de deo creatur. ꝑsidente vt ē. dictū ē. io diuidit tur in duas. q⁹ primo ponit h⁹ ꝑsidēte sup eminēs modus. secdo multiplex ei⁹ effectus ca. sequēti ⁊ seqnib⁹. ꝓpter q̄s dicūt aliqui expositores. q⁹ primū ca. virtualiter continet sniam sequentiū. put effectus in cā efficiente virtualiter ꝓtinētur. In b aūt ca. describit

q̄dā imaginaria visio ad designādū dīne ꝑsidētie modū. cui⁹ significationē ezechiel intellexit. aliter nō fuisset ꝓpheta fm q⁹ dr Dani. x. Intelligētia op⁹ est i visiōe. vt dixi fusius ꝓtractaui in ꝓncipio libri psal. Igit ꝓio exponit ista h⁹ ca. applicādo eā ad apphensionē imaginarie visionis. ⁊ postea dr q⁹ illā visionē imaginariā intelligatur. Hec aūt visio imaginaria hz tres ptes. ꝓma ꝓtinet aialia apparētia. secda rotas apparentes iuxta ea. q̄ incipit ibi. Cūq̄ aspicerē. tertia firmamētū apparēs sup capita aialiū. ⁊ deinde effigiē hois sedētis sup thronū. q̄ incipit ibi. Et sili⁹ tudo sup capita aialiū. Ad intellectū vo ꝓie partis q̄ sarī tradit inuolute. ⁊ sideranda q⁹ ꝓpha videbat imaginarie nubē magnā ab aq̄lone venientē igne inuolutā. eo mō q̄ apparet i coruscatiōe ⁊ ꝓ ꝓpinquā illi⁹ nubis videbat. iij. aialia in oib⁹ silia. licet aliq̄ dicāt q⁹ apparebat tm̄ vnū aial hīs q̄ttuor facies. sz ista magr videt ꝓcorda te q⁹ essent q̄ttuor aialia. sic apparebit magr. I. x. cap. ⁊ sic erāt ibi. xxi. facies. ⁊ idē dicit Ra. sa. q̄tū ad numerū facierū. tū aliter exponit dispositionē eaꝝ. Et q⁹ illa q̄ttuor aialia ab oib⁹ ponunt silia in oib⁹ habita descriptōe vnius hr descriptio omniū. Dicit g doctores nri q⁹ corpus aialis erit erectū sup pedes. ⁊ in supiori parte q̄dratū. vel fm alios rotundū. nō tm̄ q̄tū ad h est magna differētia. q⁹ fm vtrosq̄ facies disponebant fm q̄ttuor ptes oppositas. ita q⁹ facies hois erat in pte aialis opposita directe aspectui ꝓphe. ⁊ dr pars anterior. in pte vo opposita seu posteriori facies aq̄le. et in alijs duabꝰ ptib⁹ sibi oppositis facies leonis ⁊ facies bouis. ita q⁹ facies leōis erat i dextera pte respectu facici hois. ⁊ facies bouis in sinistra. Ra. sa. aliter disponit dicēs q⁹ q̄ttuor facies vnius aialis apparebāt i directo aspectu ꝓphe. ita q⁹ facies leonis erat ꝓma. hois secda. bouis tertia. aq̄le q̄rta. et ita intelligendum in alijs tribus partib⁹ quadrati. Et in quolibet aialī erant similiter quattuor ale. quarū erant due dimisse ad corpus tegendū. ⁊ due superi⁹ erecte ad volandū ⁊ ꝑ extensionē alarum erant ista animalia adinuicem iuncta sicut homines in choreis. ⁊ in quolibet erant q̄ttuor manus similes manib⁹ hominis. ⁊ similiter quattuor pedes. quorū tibie tales erant. q⁹ flexura genu equaliter. flectebatur ad quattuor partes oppositas. ⁊ similiter planta pedis eq̄liter applicabilis. procedendo ad quattuor partes oppositas. ⁊ sic illa aialia progredi poterāt ad quattuor partes oppositas absq̄ corporis conuersiōe. sicut si homo haberet oculos in posteriori parte capitis sicut in anteriori. ⁊ similiter sup vtranq̄ ales. ⁊ genua equaliter flexibilia ad quattuor partes. ⁊ plantas equaliter applicabiles ad dictas partes. posset ambulare ad quattuor partes oppositas sine corporis conuersione.

Sciendū etiā q̄ cuilibet facieī cōrīdebat vn⁹ pes i parte inferiori in recta linea sub facie, ale vo sic erāt situate q̄rna erat inter duas facies ⁊ ecōuerso. s. vna facies inter duas alas, ⁊ huic sñie pōt defacili lra applicari cū dr

a Et vidi imaginaria visione ⁊ intellectuali.

b Et ecce vent⁹ turbinis. q̄ facit reuolutiones in aere.

c Veniebat ab aq̄lone. fm situ hīm.

d Et nubes magna extensiue ⁊ intensiue

e Et ignis inuoluēs. sicut apparet i chorusc̄ationib⁹ magnis.

f Et splēdor in circuitu ei⁹. sicut chorusc̄ationes emittūt splē

g Et de me (dore uio ei⁹ q̄si species. id est similitudo.

h Electri. est aūt electrū clar⁹ reluces auro ⁊ argento. de medio eni ignis videbatur egredi talis refulgentia sue color. Jn hebreo hē q̄i penes hassenul. et dicit hic Rasa. q̄ ipe nescit ppriequid sīgnificet hassenul. ⁊ ideo nescio quare Hieron. transtulit electrū. n. multū videt pbabile q̄ melius intellexerit hebraicum q̄ doctor ille.

sup eū ibi man⁹ dñi. ᵉEt vidi ⁱ⁊ ecce vent⁹ turbinis ᵏ venie bat ab aq̄lone: ˡ⁊ nubes magna ᵐ⁊ ignis inuoluens. ⁿEt splēdor in circuitu ei⁹: ᵒ⁊ de medio ei⁹ q̄si spēs ᵖ electri. i. de medio ignis. ᵍ⁊ in medio eius silitudo q̄ttuor aialiū ⁊ h aspect⁹ eor ʳSilitudo hois in eis ˢEt q̄ttuor facies vni. ⁊ q̄ttuor ᵗpēne vni ᵘEt pedes eor pedes recti ˣ⁊ plāta pedis eor q̄i plāta pedis vituli: ʸ⁊ scintille q̄si aspect⁹ eris cādentis ᶻEt man⁹ hois ᵃsub pēnis eor i q̄ttuor ptib⁹ ⁊ facies ⁊ pēnas p q̄ttuor ᵇpes hēbāt: ᶜiūcte q̄ erāt ᵈpēne eor alt⁹ ad alt ᵉNō reuŕtebāt cū incederēt: ᶠsz vnūq̄q̄ añ faciē suā gradiebat. ᵍSilitudo aut ʰ eor. ⁱfacies hois ⁊ facies leonis ᵏa dextris ipor q̄ttuor: facies aūt bouis a sinistris ipor q̄ttuor. ˡ⁊ facies aq̄le desup ipor q̄ttuor ᵐ⁊ facies eor ⁊ pēne eor extente desup. ⁿdue pēne singulorū iungebant. ᵒ⁊ due tegebāt corpa eor. ᵖEt vnūq̄q̄ eorū coram facie sua ambulabat. ᵍUbi erat impet⁹ spūs illuc gradiebant. ʳnec reūtebant ˢcū ambularēt. ᵗEt silitudo aialiū ⁊ aspectus eor q̄i carbonū ignis ardētiū. ⁊ q̄i aspect⁹ lampadar. ᵘHec erat visio discurrēs i medio aialiū: splēdor ignis ⁊ de igne fulgur egrediēs ˣ⁊ aialia ibāt ⁊ reūtebant: ʸin silitudine fulgor⁹ coruscantis. ᶻCūq̄ aspicerē aialia

ho. ⁊ fa. leo. a dextris ⁊c. q̄ fm descriptionē latinor facies hois erat in latere opposito aspectui ipse. facies aut̄ leonis i latere dextro ipi⁹ aialis. ⁊ facies bouis in latere sinistro. fm vo descriptionē hebr eor q̄ttuor facies hui⁹ aialis erāt in latere opposito aspectui ipse. sic tñ q̄ facies leonis erat prima, hois scda, bouis tertia. vt dictum est. ⁊ sic facies hois hēbat ad dexterā suā faciē leonis ⁊ ad sinistrā faciē bouis.

v Et facies aq̄le desup ipor q̄ttuor. q̄ fm descriptionē latinor facies aq̄le erat in parte posteriori q̄ tñ aq̄la hz collū longū facies aq̄le eleuabāt sup alias tres. fm hebreos vo nō plus eleuabāt q̄ alie. vnde hebreos sic hñt. Et facies aq̄le in ipis q̄ttuor vel ad ipam q̄ttuor. i. existēs in eadē linea cū aliis tribus tñ

z Et facies (vltima. es eor ⁊ pēne eor extente desup. q̄ facies videbāt respicere superiora. ⁊ pēne extente ad volādū silr extēdebant sus supiora

y Due pēne singulāge. in extremitatib⁹ vt dictū est.

i Et in medio ei⁹ silitudo q̄ttuor aialiū. q. d. non erant aialia fm veritatē. sz fm apparentiā. l Silitudo hominis. ista facies primo ponit. q̄ erat in directo aspectu ipse. nō aūt alie tres fm imaginationē latinorū. sm hebreos vero oēs q̄ttuor erāt in directo aspectu. facies tñ hois exponit pīo. q̄ est facies aialis notabilioris. s. rationalis. in eadē tñ linea facies leonis erat prima, hois scda, bouis tertia, aq̄le q̄rta.

l Et q̄ttuor facies vni. s.

m Et pedes eor pedes recti. i. nō (aniali mō dicto. hñtes aliquā extensionē vltra tibiā. vt sic cēt eq̄liter applicabiles ad oēm partē.

n Et planta pedis eor q̄si plā. pe. vituli. planta aūt vituli licet habeat extensionez vltra tibiā in parte anteriori tñ illa est modica. ⁊ pter hoc dr hic. quasi. q̄ nō erat in toto silis. q̄ planta animalium hic descriptor nullā habebat extensionē ad aliquā ptez. ⁊ pter hoc hebrei dicūt. q̄ hec est lra.

n Et plā. pe. eorū q̄si plā. pe. rotundi. sicut ⁊ tibia. rō huius diuersitatis est. q̄ dictio hebraica q̄ ponit hic. s. acgueł. equoca est ad vitulū ⁊ rotundū. hebrei sequunt vnā significationē. ⁊ trāslatio nra al. ā. hebrei tñ vident melius dicere. q̄ expositio translationis nre reducet ad dictū eor. vt ptz p dicta.

o Et scintille ⁊c. videbant egredi de ocul⁹ aialiū.

p Et man⁹ hois. i. siles manib⁹ hois. q Sub pennis eor. q̄ videbant aliquātulū pgredi desubtus.

r Iunctor erāt penne eor. q̄ extremitas vni⁹ tangebat extremitatē alterius.

s Nō reuertebant cū incederēt. licet eni incederēt ad q̄ttuor ptes. vt hē infra. tñ hoc erat sine uersiōe corpis. vt pdictum est. ⁊ istud vocat hic nō reuerti, ⁊ subdit dispositio faciez. q̄z dr.

t Facies

z Et due tege. eor. eor. ⁊ iste nō erāt extente ad volādū. sed demisse inferr⁹ ad tegendū corpus.

a Et vnum quodq̄ eor coram fa. sua ambu. i. sine uersione corporis

b Ubi erat impet⁹ spūs. i. venti turbinis supradicti.

c Nec reuertebant. i. corpa eor nō uertebant.

d Cū ambularēt. ad ptes oppositas nō silr sz successiue.

e Et silitudo ⁊c. corpa aialiū videbantur fulgētia sicut ignis ⁊ lāpades accense.

f Hec erat. visio discurr. in me. aialiū ⁊c. q̄ ignis ⁊ fulgur videbant. p

g Et aialia ibāt ⁊ reuer. q̄ ad ptes oppo (gredi ab eis. sitas poterāt ire. ⁊ h vocat hic reuerti. fm hoc erat sine corporis uersione. vt dictum est.

h Jn silitu. ful. coruscanti. q̄ incessus eor videbat valde velox ⁊ terribilis.

i Cūq̄ aspicerē. Hic ptr ponit descriptio rotar. q̄ dicit aliq̄ q̄ ibi tñ erat vna rota sicut ⁊ vnū aial fm cos dicunt tñ rote in plurali pter q̄ttuor facies. sicut ⁊ vnū anial dr plura pter quattuor animalis facies. erat ei hec rota cōposita ex duob⁹ circulis p oia eq̄libus intersecātibus seinuicē in duob⁹ punctis oppositis ad angulos rectos sperales. sicut duo circuli i spera materiali. ⁊ sic erāt ibi q̄ttuor semicirculi p oia simules ⁊ eq̄les q̄ dicunt hic rote facies. Sciendū etiā q̄ quicunq̄ strabat rota tāgebat terrā in altero punctor intersectiōis. ⁊ sic equaliter erat mobilis ad quattuor partes oppositas. Sedm quattuor rote facies. ⁊ h sine conuersione corporis rote sicut dictum est de tribus ⁊ pedib⁹ animaliū. ⁊ q̄ dictus de vna rota intelligendum est de aliis tribus. sicut dictū est de quattuor animalibus. Hoc viso defacili applicatur litera cum dicatur. Cunq̄ aspicerem ⁊c.

a Apparuit vna rota, composita tñ ex duob circulis.
b Habens ꝗttuor facies. i. ꝗttuor semicirculos.
c Et aspect⁹ rotaꝝ ⁊ opus earꝝ ꝗsi vi. ma. i. talis coloris sicut videt mare qñ est quietũ. Jn hebreo hꝫ. Sicut visio tharsis. i. lapidis ꝓciosi sic noiati. vt dicat Ra. sa. tñ nõ dicit qđ sit ille lapis. aut cuius virtutis.
d Et aspect⁹ earũ ⁊ opa ꝗsi sit rota in medio rote. i. vna transiens p medium alter⁹ intersecando seinuicẽ ad angulos rectos sperales.
e Per ꝗttuor ptes earꝝ eũtes ibãt. qz sicut dictũ est stabãt i puncts interfectionũ. et sic eõliter poterãt reuolui ad ꝗttuor ptes nõ tñ sil ꝫ succedẽtes.
f Et nõ reuertebantur cuꝫ ambularẽt. i. sine cõuersiõe corpis totus rote poterant ad partes oppositas ambulare. sic ⁊ aialia
Ad aliquẽ locũ ⁊c. Lot⁹ iste vsus nõ est in hebreo nec in libꝫ correctis. sed imediate subditur.
g Statura erat ꝗ rotis. i. magnitudo.
h Et altitudo. s. ma
i Et horribi⁹ (gnalis aspect⁹. ꝓter magnitudinẽ ⁊ motũ earũ velocem.
k Et totum corpus scꝫ cuiuslibet rote.
l Plenũ oculi. i. ptcuntis ad modũ oculoꝝ facies sic ẽ in cauda pauonis.
m Cũꝫ ambularẽt aialia. ad quãcunqz partẽ ambulabãt pariter ⁊ rote.
n Et cũ eleuarent aialia de terra. p volabant simul ⁊ rote ꝗcũqz ibat spũs. (tũ alarũ. id est rent⁹ turbinis supradict⁹. vel ꝑ spũ intelligit hic spũs vinificãs illas rotas. ió subdit.
p Spũs enim erat in rotis. q. d. nõ mouebant p exteriorẽ impulsuꝫ seu tractũ sed p spũm intrinsecũ vinificantẽ. cetera patent ex
q Et similitudo. Hic ꝓpiter describit visio ꝗtũ (dict⁹. ad illud qđ erat supra caput aialiũ. ⁊ primũ erat ꝗdam similitudo firmamẽti seu celi stellati. ⁊ supra firmamentũ videbãt thron⁹ saphyrin⁹. ⁊ sup thronuꝫ effigies hois sedentis ad cui⁹ nutũ ⁊ ꝓceptũ aialia ⁊ rote mouebant. ⁊ hoc est qđ dr.
r Et similitudo sup capita aialium firmamẽti. cui⁹ color describit cũ subdit.
s Quasi aspectus chrystalli horribil⁹. i. venerabilis. eo mõ dr Deuteron. Terribilis est locus iste. nõ est hic aliud nisi domus dei ⁊ porta celi. Hebrei dicũt hic. Quasi aspect⁹ glacici fortis loco. cui⁹ trãslator posuit chrystalli horribilis qz chrystallus est glacies indurata ꝙ plures annos.
t Et extenti. illa chrystallus videbãt extendi sup capita aialiũ sicut extensio firmamẽti.
v Sub firmamẽto aũt penne eoꝝ erecte. i. sursum erecte.
x Alterius ad alterũ. qz tangebãt se in extremitatibꝫ. vt oppositũ est supra.
y Et audiebã sonũ illaꝝ. qñ mouebant ꝓ volatum.
z Quasi sonũ aquarũ multaꝝ. i. magnuꝫ ⁊ fortem.
a Quasi sonũ sublimis dei. i. sicut sonuꝫ tonitrui q̃ dicit deus sonus qz ab eo factus.
b Cũꝫ ambularent. ꝗsi sonus erat multitudinis nõ cuiuscũqz. i. vt sonus multitudinis castroꝝ vbi qñ incedũt alonge audiuntur son⁹ magn⁹ ⁊ terribil⁹ ex incessu rutiũ hominũ equoꝝ. ⁊ collisione armorum.
c Cũꝫ starẽt demittebant pẽne eoꝝ. i. alle pennę q̃ sursuꝫ erigebant ad volãdũ demittebant. sic ⁊ pẽne aurũ qñ cessant a volare.
d Fiebã cũ fieret vox (latuꝫ. ret vox sup firmamẽtum. i. ꝓceptũ sedentis in throno sup firmamentũ ad cui⁹ nutũ stabant ⁊ volabãt vt dictũ est. Cõsequẽter ꝓcedit ad descriptionem throni et sedentis sup eum cum dicitur.
e Et sup firmamentum ⁊c. et patet ista ex ꝓdictis vsqz ibi.
f Et vidi ꝗsi speciẽ electri. i. species illi⁹ hominis videbat de electro vel talis coloris sicut est color electri. tñ differenter in parte supiori. s. a lumbis eius. ⁊ sursum ⁊ in parte inferiori. s. a lumbis ⁊ deorsum ⁊ sursum. qz in parte supiori erat similis electro ignito retinẽti tamen fulgorem suũ intra se. ideo subditur.
g Velut aspectũ ignis intrinsecus p circuitũ eius.
h A lumbis eius ⁊ desup. in parte vero inferiori erat similis electro ignito fulgorẽ suũ emittenti extrinsecus. ideo subditur.
i Et a lumbis eius vsqz deorsum vidi quasi speciem ignis. id est electri ignitꝫ.
k Splendentis. i. splendorẽ emittentis.
l Velut aspectũ arcus. i. iridis qui est splendidus.

Ad faciliꝰ capiendum predictam visionem imaginariam ponũ figuras predictorum sm descriptionem latinorũ ⁊ ctiã hebreoꝝ ꝗtũ ad hoc ꝙ eoꝝ descriptio differt a latinis. s. in descriptione aialium tñ ꝗtum ad descriptionem facieꝝ. in alijs autez est eadem. sciendum tñ ꝙ ꝓdicta nõ pñt sufficiẽter i plano describi ꝫ oporteret pmaginationẽ inspicientis multa supplere ad intellectũ visionis

Figura visionis Ezechielis q̃tuor aīaliū secūdum explitores hebreorum.

Latini dicūt quodlibet aīaliū p̃dictor esse eiusdē figure cū aīali inferi⁹ signatū.

Ad intellectū visiōis p̄dicte ꝓsiderādū q̄ sicut dic̄ hie
ro. in plogo. iudei q̄ cū ioachim ducti fuerāt i babylonē.
ō ꝫ penitebāt q̄ se reddiderāt regi babylōis. q̄ videbāt
adhuc stare hierl'm quā hiere. dnūciauerat destruēda. et
mel' fore remanēnt' in hierl'm q̄ trāsmigrans i baby
lonē. vt hē hiere. xxix. Et tō q̄nto āno a trāsmigratōe ioa
chi dns ōdit ezechieli spm̄ ꝓphie ad ꝓsolatōz ni captiuo
rū denūcās mala ō ꝓpinq̄ vētura i hierl'm. et mlto mato
ra q̄ sustinerēt i babylōe. Per vētū igit turbinis. et nubē
venientes ab aq̄lone. intelligit exercit' chaldeoz. q̄ p illā
p̄e itrauit iudeā. vt freqūnt dn̄ē ē s. i esa. et hiere. p ignez
inuoluēte intelligit icēdiū ciuitat'. et tēpli futur'. p q̄ternari
um āt aialiū facies. et rotar. intelligit q̄ternari' nūer' regū
magrū sibi succedētiū. s. chaldeoz. ꝑsaz. grecoz. et romanoz
q̄ etiā regna ifestauerūt ꝓplm iudeoz. nec mirū q̄ idē nūer'
plib' sūlitudīb' figurāt. q̄ gen. xli. septe āni fertilitat'. et
septē famis. duplici sūlitudīe figurāt. s. p spicas pleas et
sterles. et p boues pingues et macilētas. In spāli vo p fa
cie leōis q̄ p̄cia ē. fm descriptōz hebreoz intelligit regnuz
chaldeoz seu babylōioz. q̄d fuit p̄mū iter illa q̄tuor. vii
rer babylōis freq̄nt vocat leo i scpturis. vñ hiere. xlix. Ascē
dit leo ō cubili suo. cē. et fm alios hēbat imaginē leōis i
vexillo suo. Per faciē bouis intelligit regnū ꝑsaz et medoz.
q̄d succesſit regno chardeoz. Dani. v. Et istd regnū hūani'
tractauit ꝓplm iudeoz q̄ alia. vñ et cyr' dedit in iam re
deūdi ad iudeā. Per faciē bouis regnū grecoz. q̄ sic bos
ipellit cornib' sic regnū grecoz molestauit ꝓplm iudeoz.
et maxie tpe āntiochi illustris. vt. i. et ij. Macha. vñ et Da
niel. viij. ubi antioch' vocat cornu modicū. et postea fertū
grāde numis ꝫ meridiē et ꝫ orientē et ꝫ fortitudinē. p quā i
telligit rēplū q̄d erat i hierl'm. Per faciez āt aq̄le intelligit
regnū romanoz. vñ et aq̄la ē signū siue vexillū rōani ipij.
Per alas āt intelligit āgelica ptās p̄sidēs dict' regnis. q̄
oia ista iferiora admiſtrāt mediātib' āgel'. vñ et āgel' p̄si
dēs regno ꝑsaz vocat p̄ceps ꝑsaz. Dani. x. et p̄sidēs reḡ
grecoz. ubidē dr̄ p̄ceps grecoz. et sic intelligēdū ē ō alijs.
Per h̄ q̄ aialia et rote iste ad q̄tuor ptes ibāt intelligit di
latatio istoz regū ad alias ptes. Per velocē modū et ter
ribilē aspectū intelligit robur et fetocitas eoz. Per man'
āt opa eo q̄ man' ē organū organoz. ih̄. ō aia. Per firma
mētū vo q̄d erat sup' capita aialiū intelligit ps mūdi su
perioz q̄ dr̄ loc' ōi et btōz. Per sedētē i throno sup firma
mētū. intelligit ipe de' p̄sidens oī creature celesti et terre
stri. ad cui' nutū oia disponūt'. Vñ et ad p̄ceptū sedēt' in
throno aialia q̄escebāt et mouebāt. q̄ ipe mutat tpa et eta
tes. trāsfert regna atq̄ ꝓstituit. vt dr̄ Dani. ij. Per h̄ āt q̄
apparebat i forma hūana designabat q̄ erat tpe gr̄e hūa
nāe'. Per h̄ āt q̄ appebat i colore electri. q̄d ē auro et ar
gēto fulgidi' intelligit exc̄ssus sue sapie cui' nō ē nūerus.
Per h̄ āt q̄ in pte ꝓiori a lūbis et surſuz retinebat splendo
rē iten'. et in pte iferiori. s. a lūbis et dorſuz emittebat ful
gorē eteri'. intelligit q̄ diuīa sapia. put ē in ipo est nobis
occulta. mānifestat tñ nobis aliq̄l'p suos effect'. fm q̄ dr̄
ad Ro. i. Invisibilia dei a creatura mūdi. i. ab hoīe. p ea
q̄ facta sūt intellecta ꝓspiciunt'. sempiterna q̄z vt' ei' et diui
nitas. Sic g̃ ꝑz ex dict̄. q̄ i h̄ ꝓio ca. describit diuine p̄si
dētie supemines stat' siue vt'. vt ꝫ dictum est.

In ca. i. vbi dr̄ in postil. Et q̄ ꝑz q̄ ezechiel fuit de tri
bu sacerdotali. Additio. i.

d Hac regla quā asserit postillator eē hebreoz di
ctū fuit ꝫ. hiere. i. in additōe. In eodē ca.
vbi dr̄ i postil. Per q̄ternarū āt nūer' aialiū et faciez.
Circa hāc visionē ezechiel' q̄ntū. Additio. ff.

c ptinet ad expositōz lre applicādo eā ad ap̄hēsiōz
imaginarie visiōis ꝓphe. postillator eā expōit sa
tis ꝓpetēter saltē p maiorī ptē. Et si forte in aliq̄b' min'
ꝓuenietēr illā exposuit. ꝑō ē mlt̄ cūrādū eo q̄ expositio
p̄cipalis nō ꝓsistit in h̄. sz i illo q̄d p hāc imagiariā vi
siōz itelligit ꝫ q̄d ē p̄cipali' i hac visiōe. Circa q̄d expō
postil. vt nō solū deuia ab auditorib' sctōz. sz etiaz a cōi
opiniōe oīm hebreoz expositoz tā antiq̄z q̄ modernoz.
Est etiā valde icōsona lre. vt videbit'. Primū patz p glo.
cōem in q̄ exponēs hiero. greg. et q̄rūdā aliōz doc. innouia
toz ponūt'. q̄ cōit p q̄tuor aialia. sctōs q̄tuor euāgelistas
seu euāgelia q̄tuor. p̄cipalia mysteria x̄pi fideliter narrā
tia itellexer't. Nō āt q̄tuor mūdanas mōarchias put po
sūl. vult itelligūt put plene ꝑz p̄dictā glo. ituēti. Q. aūt
ab hebreoz. expōib' ducet ꝑz. nā ātiq̄ssimi hebreoz. s. thal
mudici i q̄dā lib̄ autētico apō eos q̄ dr̄ haguiga expsse
determināt. q̄ itelligētia h' visiōis ezechiel' ꝫ eē secretissi
ma. sic q̄ nō licebat alicui eā scīēti alios ō ipa docere ni
si tm̄ vnū. et ꝫ i mag̃ secreto. nō exprimēdo totā itelligēti
am. sz tradēdo p̄cipia ex q̄b' discret' discipls posset alia
itelligere. et ꝫ ꝓpt magnitudinē mysterij q̄d etiā fm eos
i hac visiōe itelligit put Ra. moy. q̄ fuit de maximis mo
dernoz large tractat i suo libro de directiōe pte terna in
Themio et i primis septē ca. ciusdē ptis. Et ibidē dicā sua
et occltatōes p̄dictoz mysteriorz mō p̄dicto ꝓfirmat p mlt̄
as auctes ārīq̄z h' idē tenet Ra. sa. et ra. chami. et ceteri
expositores. s. q̄ itelligētia p̄tōz i visiōe ezech. sūt archa
na secretissima leḡ dīne q̄ nō ly hoi loq̄. Manifestū ē āt
q̄ mōarchie chaldeoz medoz et. si p̄mēt ad archana le
gis. Sūt ei. et fuēt vulgarit note. Et daniel ētiā q̄ de eis p
phetauit clare i plib' locis tradidit eas apte et palā. sic q̄
q̄libz pōt eas itelligere sic et alias planas ꝓphias. Esaias
etiā de chaldeis et psis mānifeste ꝓphauit ca. xiij. et sic ptz
ꝓpositū. s. q̄ hebreoz expositores nō refert itelligētiā h' vi
siōis ad mūdanas mōarchias. sz ad diuīoz archana seu
mysteria. que āt sint archana ista apō hebreos q̄ tātā re
q̄rebāt occltatēz ipi nō declarāt. Vt tñ rōnabl' dōm q̄
fm vitatē put scti doc. tradūt i hac visiōe icarnatō x̄pi. et
q̄dā alia ei' mysteria itelligāt. Domōi āt icarnatō ꝓpo. an
tiq̄ si erat ꝓpalāda. tū q̄ valde rudis fuit. tū q̄ prius ad
ydolatriā et ad ponēdā corporeitatē i deo. et iō Deut. iiij.
ca. eis dr̄. Custodite igit sollicite aias vras. si ei vidistis ali
quā sūlitudiez i die i q̄ locut' ē vobis dns. ne forte dece
pti factaz vobis sc̄ptā sūlitudiez. et iō occltatū fuit eis in
carnatōis mysteriū i h̄ loco. et i plib' alijs. ne forte si fuis
set eis exp̄sse ꝓpositū. laberēt i errorē circa diuīnitatē estī
mātes q̄ ipe de' fm suā deitatē fieret corp'. si valētes p
cipe modū vnīōis hūane nature ad vbū put fides pōit
catholica. s. q̄ vnio sit i psona si i natura. Vñ et hodie esti
māt falsē. q̄ nos ꝓfitēdo x̄pm vez deū ē et vez hoiez ꝓfi
teamur vnitatē diuine nature et hūane sic q̄ natura di
uina et humana sint eadem numero. q̄ tñ estimatio ē fal
sa. Nam fm determinationem chalcedon. concilij. nusq̄
sub lata ē natura ꝓprietas in x̄po ꝓpter vnionem. Q. aūt
expō postilla. ꝓdicta sit incōsona lre ꝑz ex mlt̄is prio. nā
h̄ visio totalit' ꝓsiderata. erat repsitatiua diuīe maiestatis.
ꝓpha ei egrediēs i cāpū. vt et dns loq̄ret. vt hē. xlvi. ca. di
cit. Et ecce ibi gl'a dn̄i stabat sic gl'a quā vidi sup fluui
um chobar. In q̄ visiōe. s. sceba expsse fac mētiōz eodē ca.
de p̄dictis aialib' et i rotis. Ex q̄ ꝑz q̄ hmōi aialia et rote
ptiebāt ad repsitatōz dīne gl'ie seu maiestatis ō q̄ loq̄t'. q̄
q̄dē visio i eodē ca. ꝓtēta. fctā fuit ad ꝓfirmādā dn̄i vbū
sc̄z q̄ daret ꝓphe ꝓstātā p suā assistētiā. put postil. ibidez
expōit. In tñ āt assistētia ꝓphaz ꝓfortāte nihil vē facē si
gnificatio mōarchiar p̄dictar. Ite ira. et. c. ista q̄tuor aia
lia vocant cherubin. dr̄ ibi enim. Ipm ē aial q̄d vidi subt
deū istl' iux a fluuiū chobar. et itelleri q̄ cherubin essent
Manifestū āt vī cōueniēs q̄ mōarchie ille mūdāe ydola
trie nōiarēt seu significarēt p cherubin q̄ st noia anglor

btōz sē ḡs de⁹ dr̄ sedere. iuxta ill̄ ps. Qui sedes sup cherubin. et sic ī altis ḡ pluribz locis sacre scripture. Ite recessus dīne assistētie de tēplo repsitat⁹ fuit. pphe p recessū dñi sē illa cherubī existēs vt hr̄ plāe in pdictis. c. r. p q̄ dē cherubī ḡtuor aīalia pdicta intelligūt. vt ibidē hr̄. Hi mlt⁹ etiā regressus diuine assistētie ad tēplū ōsignat⁹ p gloriā dei ingredientē p viā oriētalē. vt hr̄ ezech. xlvij. De q̄ gressu sic ingredientē. pphā dic. Scōz spēz quā vidi. s. iuxta fluuiū chobar. vt ibidē exponit⁹ ezech. r sic pz q̄ erāt ibi aīalia r rote pdicte. Cōstat āt q̄ in ꝟ regressu nō ē aliq̄d priꝰ dictis ad mōarchias pdictas. Ite sm postil. p ḡtuor aīalia idē significat⁹ q̄ p ḡtuor rotas. illē p vaccas r spicas pharaonis. Resi. xli. q̄ nō vr̄ posse stare. illā vt ezech testat⁹ inter aīalia r rotas erat difficio sm rē. r puenietia ī motu r celeritate q̄ pz cū dr̄. Cūq; ābularēt aīalia ābībāt pariter r rote iuncta ea. r cū eleuarēt aīalia ō terra eleuabant sē r rote. Et ezech. Cū eūtib⁹ ibāt r cū stātib⁹ stabāt. r cū elevatis a terra gr̄ eleuabāt r rote sequebant ea. s. aīalia. Et sic apparet mānifeste q̄ aīalia rote ḡnificabāt diuersas res. q̄ quidā sequebant falsas mō pdicto. q̄ nō iuenit⁹ i somnijs pharaonis cui⁹ exēplū adduxit. nec etiā mōarchijs sm eū ꝟ significatis. Pōt etiā mīra pticularia ī hac visiōe pdicta q̄ fidēs euāgelistis seu euāgelij pdicatorib⁹ ppriis coaptāt nō āt mōarchijs pdictis. put grego. subnixi tūdagie de q̄libz pticulā tractat. vt cū dr̄ de aīalibz q̄ facies r pennas p ḡtuor pres hēbāt. vñ et q̄ erāt pēne eoz alter⁹ ad alterū. p ꝟ docet intelligēdū q̄ oīs euāgelistar seu pdicator⁹ euāgelij virtus oīs sapia q̄ ceteri hoies r preplatōs sue volatus trālsce dūt vehemētissim⁹ sibi ī pace atz vnanimitate iūgūt. Pēna ei alter⁹ ab altero diuisa erat si in ꝟ q̄ vn⁹ ī sapia euolat habere pacē cū altero recusaret. Silr q̄ de seq̄tib⁹ nō fuerit debāt cū incederēt. pprie adaptat sm cū fidēs aīalib⁹ pdictis q̄ sic a terrēis actibz ad spūalia trālcūt. vt ad ea q̄ relinq̄unt illat⁹ vlter⁹ reflectāt. r q̄ mīra alia de aīalibz tradita nō videt expedire mōarchijs mūdānis q̄ nūq; ī pace fuerit et a p̄ro in p̄iū reuertebāt. Dō archie ei pdicte reuerse fuer ūt a prosperitate i lapsus. vtz in eoz gestis silr q̄ de rotis q̄ hēbāt ḡtuor facies r aspect⁹ eay q̄s rota ī medio rote. pprie adaptat⁹ ducb⁹ tenēt⁹ q̄rū nouū latuit i veteri. vnūq; tū ḡtuor facies hz cū scriptura sacra p vtraq; testamēta ī ḡtuor ē distincta pnb⁹. put grego. ysa. r cetera in hac visiōe pdicta notabilissime discrim. adaptādo singla singlis circa ppositū pdictū. Et nō q̄ plenā de hac visiōe vult habere expositiōz. ad ipm⁹ omelias recurrat. q̄s si diligēter scrutat⁹ fuerit. hāc visionē nullo mō applicabit ad mūdana pdicta. Hec expō sua. s. greg. ibi loco reputan⁹ vz mystica sz lr̄alis. cū hec visio ēt sm oēs expositores pabolica ē. Et notādū q̄ liber iste spāl⁹ in suo exordio de xpo deo. r hoie creature p fidēte tractat. r iō sup oīa ab ipo p pha vita aspectū hoīs pōit. que q̄dē hoīz. q. spēm electri vidit a lūbis ei⁹ r desup. r a lūbis ei⁹ vsq; ad deorsuz. q. spēm ignis splēdētis. q̄ r alia circa ꝟ dicta ad duplicē naturā in xpo. pprie referūt. vt ī omelijs pdictis r ī glo. plene tradit⁹. Et q̄ ista erāt mīra remota a sensu seu cognitiōe israelitarū q̄b⁹. pphet⁹ mittebat. iō subdit ī seqnti. c. Filii hoīs ego mitto te ad filios isr̄ ad gentes apostatrices etc. r ifra. Si forte ipi audiāt. r si forte desciāt. q̄m dom⁹ exasperans ē. q. d. iz nō sint assueti assentire silicb⁹ pphetis reuelatōib⁹ ppōe tñ eis. r scient q̄ pphā fuit ī medio eoz Et nota q̄ scribitur filij dei passio r resurrectio etc. de q̄b⁹ hic agit erat potissima cōsolatio ipis captiuis q̄b⁹ mittebat si tñ audirēt. tradebat tñ enigmatice r obscure. pter eoz ipfectōz. p maiori pte. diuisa ei mysteria sm dr̄oni. in secundo celestis hierar. occultāda sūt indignis etc. Replica.

Ili pro ca. ezechie. postil. attendēs visiōs pphe imagināriā p scōs doc. r glo. expōi sm sensū mysticū. ad qs trāmutat⁹ cos q̄ ī his delectāt. iz ipe q̄dā lr̄alē significatōz illi⁹ visiōis assignat. s. q̄ significet pfidētiā diuinā p sedētē sup firmamētū q̄ regit r vniuersaz creaturā. administrat. hāc q̄dē clari⁹. hāc vo obscuri⁹. rerū āt magis notabiliū clariorē facit administratōz. Iz qr ī tota ordinatōne mūdi inferioris ḡtuor principales mōarchie fuerūt clariores effect⁹ diuine administratōis vel gubernatōis. iō sub ꝑpe dib⁹ dei pfidētis sub spē ḡtuor aīaliū hic dēscriptorū signuficāt. put postil. sigillati declarat. Huic exponi Burg. se valde audacit⁹ oppōit. Primū ex eo qr dic eū deuiare ab auctib⁹ scōrū. q̄ p ḡtuor aīalia recipiūt ḡtuor euāgelistas etc. Hebie dic eū deuiare a cōi opinione hebreorū tā ātiq̄z q̄ modernoz. Demū dic expōem ei⁹ lre ee ī p̄sonā ex mīs motiuis q̄ sigillati ptractabo ne fiat inuolutio. Oct⁹ ad primū Burg. valde poderat hic glo. ordinaria. q. cōit pōit allegorioz. anagogycos r altos mysticos sensus tra ārtāgit r rapit sensū p̄io lr̄alē. sic r facit ī ꝟ loco. Nō ē igit⁹ mirū q̄ postil. q̄ sensū lr̄alē semp q̄rit hmōi mysticatoz nō seq̄t. Et cū dic burg. oēs doc. i glo. notatos r q̄s dā inotatos. hūc passū ḡtuor aīaliū expōere. q. ḡtuor euāgelistis falsū ē. vtz lata glo. ituēti. illā vn⁹ inotat⁹ p logū processus expōit de quatuor viribz aie. s. rōnali irascibili cupiscibili r synderesi ad motū agle supeminētis. Alij ō ḡtuor elemēcis r eoz mixtiōe in hoie r p̄ucctiōe. Alij de ḡtuor affectōib⁹ aie. s. spe gaudio tristicie r doloze. q̄ tpanr q̄tuor virtutib⁹ cardi alib⁹. Alij de ḡtuor ordinib⁹ vel acieb⁹ ī heremo ad ḡtuor mūdi plagas ordinatis. Et btūs hiero. ī glo. notat⁹ dic. id q̄d q̄dā ad ḡtuor aīalia ḡtuor euangelia referūt. de virtutib⁹ auiū. de volatu tpm. omittōe eleméntoz. r ordinib⁹ castroz. q̄ oia p terra reliquūt ad anteriora festināres. has oēs q̄drigas. q. auriga de⁹ regit. r inco positis currētes gradib⁹ suo parere cogit ipio faciēdaq; p̄cepit. r vtāda vetat. hec vt putāt dicta sunt pplo ī babylōia captiuato. q̄ sicolla do submiserit ei⁹ auxilio terrā recupabit amissā. Hec sparsim ī glo. nec ex glo. hēt q̄ēq; docto. scōz se ad ḡtuor euāgelistas dtermināsse nisi be. greg. cui⁹ expōz nō eē lr̄alē sz mysticā satis apparet ex dicto g⁹ose supra posito. q̄. vtz dcā ī ꝟ ca. sm illas positas q̄drigas sūt ppolita pplo ī babylōia captiuato. q̄ p eoz emūdatōe. q̄ p euāgelistay allegatōz modicū vel nihil vacuissent imo. ppbia ista notabil⁹ fuisset exposita deuisoni Pz etiā q. btūs greg. omel. ix. sup ezechielē dic. Primū liber i ezechielē. ppbaz magnus obscuritatib⁹ clausus. r q̄ busdā mysteriorū nodis ligatū ī homelijs octo do largiter discussum. illā nūc planiora sūt q̄ sequūt. Hec videz beat. greg. mysteria clausa nō lr̄am dic se discussisse ī passu obscuro. et primitus ī seqntib⁹ ponere planiora. cuilibz tū ī tuēti suas homelias appet mānifeste q̄ circa planā lr̄am sz ī casu. ppbe ī facie ei⁹ erectōe collocutōe etc. mystica exposituōe. pcedit. Osis ē eū in altis sensū mysticū coluisse. Illā ex oīb⁹ homelijs illis sensū lr̄alē sm sonū verboz nihil absurditatis hūtē repire nō possum⁹ cū tū sit⁹ libz ezechiel sicut et aliorū ppbaz sensū lr̄alē hēre. Hic igit⁹ pz q̄ expō postil. nō deuiat ab auctc sctōz. docto. Iz q̄ ad scām q̄ burg. pretēdit q̄ postil. deuiat ab expositōe oim hebreoz ātiq̄z r modernoz. ꝟ burg. vr̄ fingere. q. hebrei q̄s burg. adducit nihil dicūt nisi q̄ principiū h⁹ ppbie ē ō sacratissimis archānis diuie legis q̄ nō iz hoī loq. Silr etiā postil. idē dic hic. q. q. hic liber ē de pfidētia diuina respectu creaturaz olim maxie rōnabilū r subdit q̄ primū ca pīm pertinet virtualr sniaz seqntiū. put effect⁹ oēs i cā virtualiter pineēt. Hec putat burg. put arguit. modicū ee tot⁹ sacre scripture secretū. ō q̄ hic sm expōz postil. dr̄. Illā generalr r virtualr oia secreta ī cludit diuina pfidētia. q̄ cūcta tū rez act⁹ et opa occlto nobis iudicio. tū totalr administrāt. r spāl⁹ magnaz rez q̄ aliq̄d diuini nois hēre videt. sic sūt ḡtuor mōarchie mūdi p administratōz diuine pfidentie ad flagellū dei ꝟ pctā mūdi spāl⁹ iudeoz ordinate. vt

fiat argumētū a maiori ex ista lra de ist' monarchijs ex posita luc. ¶ Et videm' illas potētissimas mōarchias mōdine ditioni subiacere adeo q' sine ei' nutu nihil possint nō cui' cūq; regi regni spāl' iudeor; imo cui' cūq; creature ac' opa & passiones ex eiusdē pīdētī volūtate pcedūt, et ex hac lra p̄ solatōe vl' correptōe captiuor; babylōia arguere vole bat. q' cor desolatio liberatio & ptās eiusdē cūq; pspitas & aduersitas ab illa pīdētia dependet. put p̄z et hmōi rōis resolutio ex glo. scōr' s allegata. Cōfoat igr' positū, dict' sctōr & et hebreor; circa hūc passū. hebrei nō allegen p burg. circa occulta h̄ descendpra ad lras nihil dicūt. sic nec burg. q' immit' ex pōnibus reg. q' pure mystica ē vt s' phat. debuer; etiā principiū hui' libri occultaue rūt. sic principiū Gen. & cāticor; put dic hyero. & aliu; mit i glo. p burg. allegata. sic q' nō liceret ea legere quēq; nisi sacerdotalē etatē. s. xxx. annor; ipleta. vt ad plenam sciaz. silr & mysticos sens' plenū hūane nate tps accedat q'do nō obstātibus & gen. & cāticor; sensū lrale bene nus. Sed burg. nō dat rōes igre hui' p̄z sensū lrālē hre nō deam' ¶ Et nō vt puto: Ihesus lra' q; ille quē postil. ponit. ā cōpas' oibus modis s. & ex glo. scis & doct. adducit' postil. est vlior. nā dei pīdētia tāq; auriga regēs & ordinās & inor; animatos mor' coercēs signate q̄drige p q̄ttuor; afalia et rotas. vl' respicit illas q̄ttuor principales mōi. mōarchias q; positiōes & mutatiōe q̄ttuor elemētor; & dispōem castror; p q̄ttuor plagas & alias q̄drigis s enūeratas. Et q'd obiect burg. di. illas mōarchias i lcpturis fore clare descriptas. igr de eis tanq; archanis nō d; exponi ad lrā visio q̄ttuor afalū & rotatū ibi dico q' idē argumētū pl' militat. ꝫ sctōs doc. i glo. notatos & nō notatos. q' nū q̄drige assignate q̄dā sūt note ex naturali phia. vt q̄tuor elemētor; p̄mixtio. q̄dā sūt note ex morali phia. vt p̄o te q̄ttuor passionū aie p q̄ttuor & rutes moderatio. q. q̄dā ex hystoria manifesta crodi. vt puta ad q̄ttuor pl. gas castror; i beremo depositio. s. ad occidēdē & occidētē &c. Ad p̄cis & posit. dico q' mafia q̄ttuor afalū & rotar; nō ē de lr̄e crets ꝫ sub secret. Secreta ei ē dei pīdētia quā apl's vocat incōprehensibilia iudicia dei. q' pīdētia describit' sc' sio hois s firmamētū vltra capita afalū. Quattuor; aūt afalia lege sub ipis secret; quēadmodū Esa. vi. dr' visus dūs sr' solūt excelsū. & ea q' sub ipo erāt replebāt tēplū. vt dūs sedēs ad secreta ptineat. ea āt q' sub ipo erāt ad effect' a secret; pdeūtes. Et vt vm fatear p̄cipiū geñ. est de secret; archanis. q; de deo vt ē gñalr oim creator. Liber āt cāticor; de eisdē archanis ē. q; de deo vt ē ecclesie sponsus & gñal' cātor & ꝑseruator. in h̄ ꝫ loco idē occultus describ'. vt oia eminēter ptinēs. & vniuersi dispositor & bñ volētū liberator. Hūc āt q; postillator cū modestia loquēs de archanis dinis dicit se balbutiētē. ad lram aūt loquēs de his maximis mōarchijs facultatē hūanā fm se nō excedētibus dict' archanis rite subsect' p q̄ttuor afalia describit q̄ttuor regna mōi principalia sp reg' iuceor; molesta. inuēs cū pha pl'o captiuato. q' ptās coercitiua dine pīdētie illos mōarchas & p eos q̄sq; alios suos p secutores cohiberet a iudeor; plecutōe. vbi demerītū populi ipm pīdētē ad iracūdiā nō puocaret. & intelligerēt q' nulla noceret aduersitas si nulla dūaret iniq̄tas. Et p tanto exponit h̄ passus de q̄ttuor mōarchijs ad captiuor; solationē. vere desperātiū correptionē. ꝫ ad archanū incarnatiōis postil. ꝑformis ē scīs doc. & glose q' dicit ꝑ futurā incarnationē pīdētē i ꝓposito i ipē hūana apparuisse. Sicq; p̄z q' bur. nō ve dic postil. a scōr' aucte & hebreor; omniū exp̄one deuiasse. ꝫ q̄ ad tertiū articl. burg. dicē exp̄oēz postil. lre inconsonā. Nō āt sua p̄cia si vz q' dicē q' hec visio totalr ꝑsiderata erat repsentiua dine maiestat'. Factor; h̄ vnacū postil. applicādo singula singulis. vt visa supra firmamētū directe repsitarēt & cēnt secretissima & altissima dei iudicia fm apl'm ad Rom. si ea aūt q' erāt sub firmamēto. puta afalia rote &c. repsitarēt diuine pīdētie subiecta. & ad volūtatē pīdētis i motā vl' qescētia vt sine ei' nutu nihil valēt. sicq; intellecta & ꝓphē repetitiue vicibus ad ꝑfortatōz p̄phete fecerit. cū quibus dict' stat expo ꝑstil. ad lras. & qō sub ꝓsumit burg. q' mōarchie ad ꝓphē ꝑfortatiōnē nihil facere potuerūt. fm ē. q; fm p̄dicta illaz subserunt' & limitatio ad sui motū & alia. valuer' ad ꝓphē ꝑfortatōz & ꝓpli ꝑsolationē. scīēt ex h̄ illas sine dei pīdētis nutu nō posse mouere ad deperātū corr̄eptionē mō supradicto. Et ō scōs bur. obiect de lre inconsonantia p eo. q; illa afalia a ꝓpha vocant' cherubin qō nesse ill' idolatrē q̄uēre nō p̄t. nō cōcludit. illaz ita pōt idolatrē q̄uēre nomē cherubi sic nomē; ꝑs cui' de' apphēdit de

¶ Ec visio silitu ,II h dinis glie dñi^b. & vidi & cecidi i faciē meam. & audiui vocē loquentis & dixit ad me. Fili hois sta sr̄ pedes tuos: & loqr tecū^c & ingressus^d ē i me spūs^e p̄ eqs locut^a ē mi^b. & statuit me supra pedes meos Et audiui loquētē ad me & dicētem. Fili hois mitto ego te ad filios isr̄l^c ad gētes apostatricel^d q̄ recesserūt a me^e ipi & patres eor; p̄ uaricati sūt pactū meū vsq; ad diē hāc^f & filij dura facie & īdomabili corde sūt^g ad quos ego mitto te. & dices ad eos Hec dicit dominus deus. si forte vel ipi audiāt. etsi

terā vt Esa. xlv. ꝓpico igr' q' nōia digna talia idigne imponunt idolatris rōne officij vt inhibeāt dīn. p̄dētie & correctiōi. sic p̄t dici sanct' er officio imo sciētiā ex p̄sonalibus victis indign'. Et malachias. ij. dr' sacerdotē nō mō bonū ꝫ et malū anglm dñi. p̄z et dicta rōnis q' doct. cōiter dictos termios & signos idigntis applicatos exponētes Hec vz qō burg. obiect ꝑ postil. dicētez afalia & rotas ad idez ptinere. inducētēq; illud gen. xli. Despicis et bobi pharaonis. Cōtra qō burg. dicē afalia & rotas fm rez distingui & q̄uēre solū fm motū & q̄tē q̄r nō ē i cāu pharaonis. Rñdeo q' vtrq; fm rē si ꝫ dicere imaginarie visa fore res. distinguunt' spice & bouces. sic afalia & rote. et sic ista q̄uenīr i q̄te & motu. sic & illa i vnū' sci effect' significatōe. nō ei ē inconuēiēs vnū pla. & pla vnū significare. Hec ꝓcludit q' burg. dicē nō q̄uēre quoarchijs illaz passū. Cū ābularēt nō reuertebant'. imo dico fm gl. s. adducta q' oia sub dina pīdētia ꝓstituta sic mouent' q' ptērita ptās cōtinuēt ad futura festinār. Hec ē in cor; prāte sic nec pīdētis. de ptērito facere nō ptēritū. vt ad ptērita reuertant'. Hec vz dēm burg. exp̄oēz bti greg. nō dēre reputari misticā. nā & ipe b. gre. put. s. ostū ē reputauit eā misticā. nec vz. pbatio burg. q' nō sit mystica q; lrāl' sens' ē pabolic'. q; mlt̄os passus cāticor; bti greg. exponit mystice sr' & iob. vbi tñ ꝑstat lrālē sensū fore pabolicū. Hec sufficiāt q' ad h̄ ca. amatoribus postil. recte sc. ¶ Ca. II.

Hec visio. Hic ꝓsit describ' dine pīdētie multiplex effect' & prio i punitōe iudeor; trāsmigratos de cedētū. scdo. in destructiōe gētiū bonos crudeliter molestātū. c. xxv. tertio i remūeratōe iustor; mala tpalia patiēter tolerātiū. c. xl. Circa primū sciēdum q' sic trāsmigrati cū toachi dolētes de h̄ q' se tradiderāt ad cōsiliuz hieremie iter se murmurabāt. sic illi q' remāserāt in hierl'm trāsmigratos deridebāt. putātes vaticinium

Liber

rctes deo ⁊ eis nūcts. i Et du. cor. ꝑpter obstinatiōz in pctis. l: Ecce de. fa. tu. ⁊c. ex mea assistētia dabo tibi ꝓstātiā ⁊ fortitudinē adamātis ⁊ silicis. q. d. dabo tibi ꝓstantiā sustinēdi oīa aduersa in factis ⁊ vbis, Scīēdū tñ q vbi trāslatio nra hz. l Ut adamā. ⁊ si. de. fa. tuā. i hebr. hi. Ut fermē fortiorē rupe dedi facie tuā. ⁊ p ermē fm eos itelligit hic sanguis cuius cā vermis q̄ sine sono tu uicidebāt lapides in edificio rēpli salomōis, sicut dictū fuit ibidē. cetera patēt ex dictis vsq; ibi.

m Et al. me spi. l. ta pt̄ fui in spū ad pcipiēdū qđ subdit.

n Et au. p̄ me vo. cō. ma. ⁊c. et ō fuit factū ad ꝓfirmadū ꝺñi vbū. s. q̄ daret ꝓphete cōstātiā p quaz assistētiā. alia cū ꝓmotio alaliū et rotaruz designabat magnitudiez dīne vtutis ipi ꝓphe o Spūs (assistens. q̄z leua. me. i. ꝺdit mihi vtutē ⁊ ꝓstātiā exequēdi mādata ꝺnaz. p Et abij. ō subdit. volēs obedire.

q Amar' in ira. spi. mei. ꝓpter duritiā et rebellionez ppli mei a ꝺo auditā. q. sicut dicū ē. hoc vbū diuinū dulce fit audiēti. ancp̄ ꝺ a deo ꝓcedit tñ ratiōe alicui' cōsequit ꝺt ee cā amaritudis. r Man' ei ꝺo. erat me. ꝓfor. me. q. d. licet scirē me missuz ad ꝓplm rebellē et incredulū. tñ virt' ꝺñi assistēs mihi. ꝺabat mihi cōstātiā eūdi. s Et ve. ad trans. i. ad ꝓplm q̄ de iudea trāsmigrauerat in babyloné.

t Ad acer. no. fru. fm hebreos nomē ē loci seu territorij sic vocati. forsitā eo q̄ fruges ibi ꝓvelociter matureſcebāt fm alios hic notat̄ ips q̄ ezechiel vēit ad ꝓplm trāsmigratōis. q. fm eos tūc erat ips in q̄ fruges ꝓmunt̄ue i aceruos ꝓgregabāt. v Et se. vbi il. sede. i. mansi cuz eis eo mō loquēdi q̄ ꝺr Deut. i. Sedistis in cades multo tpe. i. ibi mansistis. ⁊ subdit duratio hui' māsiōis.

x Et māsi ibi se. die. me. in me. eoz. i. silēs a rephēsiōe eoz ⁊ merēs ꝓ malicia eoz. y Cū aūt hic ꝺsit arguit ezechielis silētiū. et ꝓio arguit. sedo punit. ibi. Facta est. Circa primū arguit̄ ꝓ situatiez speculatoris. q̄ ad ō in alto loco ꝓstituit̄. vt denūciet ciuib' ꝓiculū venies sup eos vt sib. ꝓueniant. ⁊ ad excūdū eos si nimis pigrescant et dormiāt. vt sic semp sint parati cuitatē ꝺfendere. ⁊ si omittat aliq̄d de officio sibi ꝓposito digni' ē punitōe Ezechiel aūt erat cōstitut' a deo speculator spūalis. ⁊ iō et officiō tenebaī malos arguere de pctis vt peniteret et bonos monere. vt ꝓficerēt in bonis. ne offensaz dei incurrerē. ⁊ q: nimis tacuerat. s. ꝓcepte dies. iō ofidit sibi pena tacturnitatis que debeī plato. seu ſuptor si sit negligens in

cōmotōis magne. bñdicta gl'ia ꝺñi ꝺ loco suo. ⁊ vocez alaz alaliū ꝓcutiētiū alterā ad alterā. ⁊ vocez rotaz seqntiū alalia ⁊ vocē ꝓmotōis magne. Spūs q̄z leuauit me ⁊ assūpsit me. ⁊ abij' amar' i indignatōne spūs mei. Man' ei ꝺñi erat mecū ꝓfortās me. Et veni ad trāsmigratōz ad aceruū nouaz frugū. ad eos q̄ habitabāt iuxta fluuiū chobar. ⁊ sedi vbi illi sedebāt. ⁊ mansi ibi septē dieb' merēs in medio eoz. Cū aūt ptrāsisset septē dies. factū ē vbum ꝺñi ad me dicēs. Fili hois. speculatorē dedi te domui isrl'. ⁊ audies ꝺ ore meo vbū. ⁊ annūciab eis ex me. Si dicē te me ad ipiū morte morieris. ñ annūciaueris ei. neq; locutus fuer' vt auertat̄ a via sua ipia ⁊ viuat. ipe impi' i iniqtate sua morief. sāguinē aūt ei' ꝺ manu tua requīrā. Si aūt tu ānūciaueris ipio. ⁊ ille nō fuerit ꝓuers' ab ipietate sua et a via sua ipia. ipe qdē in ipietate sua morief. tu aūt aiaz tuā libe-

rasti. Sz ⁊ si ꝺ uersus iust' a iusticia sua fuerit. et fecerit iniqtatē. ponā offēdicl'm coꝝ ꝺor ipe morief. qz ñ annūciasti ei: i pctō suo morietur. ⁊ ñ erit i mēoria iusticie ei' q̄s fec. sāguinē vo ei' de mānu tua requīrā. Si aūt tu annūciaueris iusto vt ñ peccet iust'. et ille ñ peccauerit. viuēs viuet qz ānūciasti ei. et tu aiaz tuā libasti. Et factū ē ibi sr̄ me man' ꝺñi. ⁊ dixit ad me. Surge egredere in cāpū ⁊ ibi loqr tecū. Et surgēs egress' sū i cāpū. ⁊ ecce ibi gl'ia ꝺñi stabat q̄si gl'ia quā vidi iuxta fluuiū chobar. ⁊ cecidi i faciē meā. Et ingress' ē i me spūs. ⁊ statuit me sē pedes meos. ⁊ locut' ē mihi. ⁊ dixit ad me. Ingredere ⁊ icludere i medio domꝰ tue. Et tu fili hois. ecce data sūt sr̄ te vincla et ligabūt te i eis. et ñ egredir; i medio eoz. ligua tuā adherere faciā palato tuo: et eris mut' nec q̄si vir obiurgās. qz domꝰ exasperās ē. Cū aūt locut' fuero tibi. apiā os tuuz. ⁊ dices ad eos. Hec

aūt ra: cōstitut' a deo speculatore spūalis. ⁊ iō et officiō tenebaī malos arguere de pctis vt peniteret et bonos monere. vt ꝓficerēt in bonis. ne offensaz dei incurrerē. ⁊ q: nimis tacuerat. s. ꝓcepte dies. iō ofidit sibi pena tacturnitatis que debeī plato. seu ſuptor si sit negligens in argutōe pcōz cū subdit. Sanguinē ei' de manu tua requīrā. Cōsequit ofidit sibi liberatio sui si fecerit qđ in se ē cū subdit. Si aūt tu annūciaueris ipio. et seqt̄ postea. Cū aūt aiam tuā literaliter. Et idē ofidit sibi negligētia ⁊ diligentia in mouēdo iudios vt ꝓficerēt i bonō cū dicit. Sz et si cōuers' iust' a Et fa (⁊c. et pz lra. eta ē. hic ꝓnr filea. um ꝓdictū punit. Primo. cū ꝓmittit ruina ap paritio sibi facta cum dē. Et facta est sup me man' ꝺomi ⁊ dixit ad me. b Surge egre. ⁊c. q. d. illi cū qb' is si sunt digni vtuere gloriā ꝺñi vbi apparetē cū sint rebelles ⁊ incredduli. c Et sur. egr. sū i cā. i. ad locū solita triū fm ꝺei madatū. d Ecce ibi glo. ꝺñi sta. ⁊c. i. visio imagiaria sicis illi q̄ descripta ē ꝓio ca. de alali b' ⁊ rotis firmamēto et sedēti sup thronuz ad ipūtādū gloriā diuine maiestatis.

e Et ce. in fa. meaz. ex hūana fragilitate ad diuinā pūtiā.

f Et in. ē in me spi. ⁊c. i. tulit mihi subsistēdi vtutē quā ex me nō habebā. et subdit pena silētij ꝓdicti cuz

dicit. g Ingre. ⁊ inclu. ⁊c. Ubi pōit duplex pēa. vna ē reclusiōis ⁊ ligatōis. vñ subdit. h Data sr̄ su. te vin. et liga. te in eis. s. famuli tui. volo eī q̄ sic te facias ligari. scōa ē subtractio locutōis cū dr. i Et lin. tuā adhe. ⁊c. vt sicut nimis tacueras ꝓpria volūtate. et sic iust' taceas ex diuīa ptāte ⁊ ista cā nō exprimit hic. Sz suppōit ex ꝓdictis. alia aūt cā exprimit cū dr. k Quia do. exas. ē. s. ꝓplis tu'. q. d. vna cā tue ligatōis ⁊ subtractōis loqle ē. vt p ō ofidat q̄ nō sit digni tua societate ingrediēdo et cōuersando cū eis. nec etiā digni tua doctrina et rephensiōe. iō tua cohabitatō cū eis ⁊ allocutio tpe cōpetēti futura. nō fiet eis fm eoz mentā. Sz ex mea tñ grā. iō seqr. l Cū aūt lo. fu. ti. ape. os tu. dādo tibi loqndi facultatez. m Et di. ad eos. s. ea. q̄ intūgā tibi. n Hec dic do. Qui aūt ⁊c. fm q̄ dic Ra. fa. istud nō ponit hic q̄si impositū ezechieli ad dicēdū ꝓpio. Sz ꝓsticē ꝺis dixerat ei apetiā os tuū. ⁊ dices ad eos. s. ea que tibi inūgā. ꝺis dixit

ezechieli cõditionẽ ꝓpꝛi dicẽs. o Qui au. audi. q̃ q̃ est. q̃escat. i. aliq̃ de ꝓpꝛio te audiẽt vbis tuis acq̃escẽdo. et aliq̃ q̃escẽt ab auditu vba tua repellẽdo. ꝛ de istis subdi tur. q; dom⁹ exaspano est. Secõm alios vo vbũ erit ꝓpꝛi tũ ezechieli ad dicendũ ꝓpꝛio in ꝓlona dei. o Qui au ditur ꝛc. i. q̃ vult au ꝛ dit audiat. ꝛ q̃ ñ vult dimittat. ꝛ ẽ mod⁹ lo quẽdi illi⁹ q̃ grauit ꝛ molestẽ portat duri ciã audiendi. iõ subdi tur. q; dom⁹ exaspanꝛ est. Jn ca. iij. vbi dicit ī postil. Et audi ui post me vocẽ ꝓmo tionis.

¶ Additio Et vox ma ꝛ gne ꝓmotõis vt significare q; incarnatio dei q̃ ꝓ pbe fuat ī pcedẽtib⁹ renelata. erat maxie ꝛ tuꝛ. ꝛ potẽtie vñ de clarãs q̃d sonabat ꝓ illã voce subdit. Et dicta gla dñi de loco suo q̃ vba ꝓpbe ꝓco ꝓposito adaptanꝛ. q; de hũanitate verifica ꝓ incarnatiõ ꝓpꝛie ds. Q̃dicta gla dñi. ꝛ q̃d seq̃t. De loco suo. ꝛ cõsidet huic q̃d ds mi. hee. i. ca. de hac materia. Ecce dñs egredit de loco suo. ꝛ descẽdet ꝛ calcabit sup excelsa terre. Et nota q̃d dixit ꝓpba. Et audiui post me vocẽ. nõ enĩ dixit añ me nec cora me. vt inueret q; q̃dicta gla dñi de q̃ loq̃bat⁹ p⁹ cũ erat ven tura. eo mõ q̃ iobes dixit. Job. i. c. p⁹ me vẽit. q̃ añ me

Tu fili hois. La. IIII. (factus est.

e Posiq̃ descripta ẽ offici ipositio. hic ponit ipositi exẽplũ. ꝛ diuidit ī duas ptes. q; p. ĩo po nitur ciuitaꝛ. ꝛ ꝓpꝛia destructio. scdo destructiois rõ. c. ꝛ. Prima adhuc i duas. q; prio denũciat ciuitaꝛ. ꝛ ꝓpꝛi ex terminiũ. scdo aufert remediũ. c. iij. Prima adhuc in tres. q; prio dicta destructio ꝓdicit. scdo multiplex abo minatio in hierlm ondit. c. vij. tertio scriptura ad ꝓpositũ reuertit. c. x. Prima adhuc diuidit ī q̃tuor. q; prio de scribit ipꝛi hierlm obsidio. scdo ꝓpꝛi sui vastatio. c. v. ter tio terre depopulatio. c. vi. ũrto dicte vastatiois accelez ratio. c. vij. Pñs añt capitulũ ī duas ptes diuidit. q; pri mo describit obsessio ciuitatis. scdo ex ĩb⁹ sequẽs oppꝛes sio famis. ibi. ꝛ tu sume. Prima adhuc ī duas. q; prio ostendit obsidionis mod⁹. scdo captiuitaꝛ. velꝛ liberaꝛ tps. ibi. ꝛ tu dormies. Circa primũ dr.

a Et tu fili hois. iste modus loquẽdi frequẽter fit ezechieli. cui⁹ rõem assignãt doc. cõiter. s. ne ex elevatiõe cõtẽplatiõis obnuiscerẽt hũane fragilitaꝛ b Sume ti bi laterẽ. s. crudũ vt possint ibi ꝓtrahi figure c Et po nes eũ corã te. vt videas ibi diligẽter ꝛ attente.

d Et describes in eo. i. in medio ei⁹ ciuitatẽ hierlm.

e Et ordinabis. i. describes. f Aduer. eã obsi. i cir cuitu eius. g Et edifi. munit. i. scribes similitudinẽ tur riũ ligneaꝛ. ex q̃bus sũmitate videnꝛ ab extra illa q̃ fiunt in citate h Et ꝓportabis aggerẽ. i. describes portato res terre ꝛ ligniꝛ ad ipugnãdũ fossata. i Et dabis con tra eã castra. i. describes acies armatoꝛ oppugnãtes eaz l Et pones arietes. i. describes. sunt añt arietes ligna oblonga ī capite ferrata. cũ q̃bus ipellũt mur⁹ ad cadendũ ꝛ sic vt q; ille later erat satis magnus vt possent in eo de scribi oĩa ista. tñ in paruis figuris pñt describi in multa latis quo spacio. l Et tu sume tibi sartagiñ ferreã ꝛc. q; p̃ designat q; de⁹ ad miserãdũ nõ respiciet ciuitatẽ sic obsessam. m Et obdũr. faciẽ tuã ad eã respicietis eam q̃si facie tonua ꝛ irata. in signũ q; de⁹ ẽ ei irat⁹ iplicabit ira. ió subdit.

n Signũ ẽ do. ist. i oĩa q̃ dca sũt tibi ꝛ fi gura obsidionis ꝛ ostra ciois hierlm.

o Et tu dormies sup pñr po nit captiuitaꝛ. tps se cũdũ latinos. ꝛ ꝓpꝛio q̃tũ ad captiuitatem ꝓ. tribuũ q̃ vocaꝛ. is dom⁹ ist. cũ dr. Et tu dormies sup lat⁹ tuũ sinistrũ ꝓ q̃ designa tur ꝛgnũ ꝓ. tribuũ q̃. a pncipio recesit a cꝛ tu dino sub hieroboã rege ꝓpꝛio q̃ fecit vitu los aureos. iij. reg. xij ꝓ Et po. mq. do. ist⁹ sup eo. ꝛ p iniq̃tates ī ualiguntur h pene ꝓ i q̃tatib⁹ infecte.

q Nũero dier. q̃bus dor. sup illud. s. sup latus sinistrũ ꝛ subdit numerus die rũ trecẽtos ꝛ nonaginta dies ad designandũ q; tot ãnis dom⁹ ist⁹ erit ī captiuitate ꝛ afflictõe ꝓ iniq̃tatib⁹ suis. tot enĩ anni vt dicũt doc. isti fluxerũt a pꝛia captiuitate re gni ꝓ. tribuũ quã fecit teglatphalassar q̃ captiuauit du as tribꝰ cũ dimidia exũtes vltra iordanẽ ꝛ cũ ĩb⁹ aliq̃s de illis q̃ erãt citra iordanẽ. vsq; ad annũ assueri. xl. q̃ fili os ist⁹ a piculo mortis liberauit aman ꝛ filios ei⁹ suspẽ sis. vt hꝛ in libro hester. Deductionẽ añt hui⁹ nũeri ãno rũ ꝓ tpa regũ hic omitto ex cã q̃ postea dicẽt Postea sub dit tps captiuitatis regni diuarũ tribuũ q̃b⁹ dr hic dom⁹ iude cũ dicitur. r Et cũ ꝑple. hec dor. sup lat⁹ tuũ dex trũ ꝓ q̃b⁹ designat regnũ iuda. q; firmit⁹ adhesit dño sic ps dextra ẽ fortior. ꝛ lõgetardius recessit a cultu dino q̃ regnũ ist. vt. xij. Reg. ꝛ. q. palip. s Et assu. q̃. do mus iuda. i. designabis captiuitatẽ ꝓ ei⁹ iniq̃tate indu t xl. dieb⁹. q̃ significatio subditur cũ dr (cendã. v Die ꝓ ãno. i. q̃t dieb⁹ dormies sup lat⁹ tuũ dextrũ. tot ãnis durabit captiuitas. dom⁹ iuda. tot enĩ anni vt dicũt doc. ꝑdicti fluxerũt a trãsmigratiõe ioachim a q̃ in cepit illa captiuitas vsq; ad primũ ãnũ cyri. q̃ dedit po pulo licẽtiã redeũdi. ꝛ dr hic dis die ꝓ ãno dedi tibi. ꝓ pter captiuitatẽ duplicis regni. Deductionẽ vo. xl. ãnoꝛ ist⁹ sc̃de captiuitaꝛ ꝓ tpa regũ omitto sicut ꝛ pcedẽs. tũ q; vtraq; deductio. diffuse ponitur ī glo. ezechiel sup locũ istũ. ad quã q̃libet põt recurrere. q; inuenitur q̃si vbi q; tũ q; vtraq; deductio vꝛ ī aliq̃b⁹ discordare a dictis cõib⁹ hebreoꝛ ꝛ latinoꝛ. Prima ī ẽ q; dic captiuitatem regni ist⁹ terminatã tpe assueri cũ tñ oẽs hebrei ꝛ latini ꝓ maioꝛi pte dicũt q; illa captiuitas nõ ẽ adhuc soluta. ꝛz ad horã fuerũt liberati a piculo mortis. nõ a iugo seruitu tis. Sũt scda q̃ dic̃. q; a trãsmigratiõe ioachi vsq; ad pri mũ ãnũ cyri. fluxerũt tñ. xl. anni. cũ tñ fin oẽs hebreos. ꝛ fin latinos saltẽ ꝓ maioꝛi pte. ad mil⁹ fluxerũt. ist⁹ anni vsq; ad hiere. xxix. dr. Cũ ceperit ĩpleri ī babylone. lx. anni visitabo sup eos vbũ bonũ ꝛc. ¶ Secõm hebreos ãt hic describitur tps iniq̃tatis sic sonat lra vtriusq; dom⁹. s. ist⁹ ꝛ iuda ꝓpter quã vtraq; meruit captiuari. ꝛ accipitur hic

ímḋtas notabilis que ẽ p ydolatriã q̃ que respicit cõem pplm. nõ tñ psonã singlare. iniquitas aũt ista domo ist̃ duraut ānis. cccxc. q̃. ccxlv. accipiũt a prio ãno hieroboã q̃ peccauit et peccare fecit ist̃ i vitul' aureis. vt frequnter repet̃. iij. Reg. x. uij. vsq; ad. xx. ānũ. Hsee q̃ cũ pplo regni

ysrael tũc captiuatus fuit p regẽ assyrioz q̃ cũ nũerus sic declaratur. hieroboã enim regnauit ānis. xxij. vt hr̃ iij. Reg. xiij. p' eũ nadab duob' annis. iij. Reg. xv. baasa. xx iij. hela. ij. zamri modicũ stetit. nõ tps ei' cõputat sub rege sequẽti. s. amri. q̃ regnauit xij. annis. achab. xxij. hec hñtur. iij. Regũ xvi. ochosias. ij. iij Re xij. ioaã. xij. iij. Reg. x. ieu. xxviij. annis. iij. Reg. x. ioachã. xvii. Joachas. xvi iij. Reg. xiij. hieroboã. xli. iij. Reg. xiiij. zacharias. vi. sellũ ser mesib' tñ. xxo tps eor cõputat sequẽti. s. manahen. q̃ regnauit. x. annis phaceia duob'. phacee. xx. hec hñt. iij. Reg. xv. ca. Hlee x. q̃ nono ãno capt' vr samaria cũ pplo suo duct' ẽ in assyros. iij. Reg. xvij. et ist̃ ānis sil' ũcri faciũt nũer supra dictũ. Anni vo. cxlv. q̃ deficiũt de totali nũero. s. cccxc. ac capiũt de tpe iudicũ. s. a prio ioãno abimelech vsq; ad vltimũ ānũ beli. dicit ei iudicũ. viij. q̃ Sedeõ ex ornamẽtis aureis sibi datis. ō victoria hñta. ō machãiti fecit ephoth id ẽ vestẽ sacerdotalẽ. et subdit ibidẽ. Fornicatusq; e omis ysrael i eo. et sicut dictũ fuit ibidẽ ista fornicatiõ ñ fuit vltẽte gedeõe. q: ñ fec ephoth ad cultũ ydolatrie. Iz ad dei cultũ domo ppria sicut dictũ fuit ibidẽ. Post mortẽ ãt ei' ois ist̃ fornicat' ẽi illo ephoth vtẽdo eo i cultu ydolor baalum. et astaroth. sic ibidez subdit. et hec fornicatio duraut vsq; ad tps samuel. q̃ dixit pplo. i. Reg. vij. Preparate corda vra dño. et fuite illi soli. Et iubdit. Abstulerũt g̃ filij ysrael baalum et astaroth et fuerũt dño soli. Numer' ãt ānoz sic accipit Hortuo gedeõe abimelech iudicauit pplm trib' annis. Judi. ix. p' eũ thola. xxiij tayr. xxij. Judi. x. et ibi subdit q̃ pplis ist̃ p' mortẽ iayr afflict' fuit p filios āmon. et philisthim. xviij. ānis q̃ ñ pñt oputari in tpe iudicis seqntis. s. iepte. q̃ iudicauit tñ ser ānis. xxo accipiũt hic. xviij. ānis in q̃bo pplis fuit sine iudice. p' q̃s iepte iudicauit ser ānis. abessan. xij. abialon. x. abdon viij. et hec hñt iudicũ. vij. Hansõ. xx. iudicauit. xvi. heli. xl. i. Reg. iij. cui successit samuel. Isti ānj sil' ũcri faciũt ānos circ. et sic hẽm' octo ānos supfluos q̃ sic rõnabil' pñt rescidi. Iz est scptura dicat q̃ ois ist̃ fornicat' fuit i ephoth facto a gedeone applicãdo illũ ad cultũ ydolor. tñ ñ dicẽ q̃ fuerit ĩmediate p' mortẽ gedeõis. Iz forte fuerit ist̃ octo ãm. aũ vel aliq̃ ps eor. Ite aliqñ dimidi' ān' vl' minor ps vni' iudicẽ. p ãno integro cõputat. et qñ ist̃ituit fin fine ānj vel p' mediũ. et sic fm plures iudices pñt reiudicari fm vitatẽ. ist̃ octo ãni vl' ps eor a nũero posito i scriptura. nec tñ. pter ꝺ scriptura ptinet falsũ. q: loq̃t fm cõmunẽ modũ loq̃ndi. sic ñ rex frãcie coronaret̃ i natiuitate dñi. diceret̃ regnare illo ãno. s. ãno dñi tali in pascha te seqñti ñ ciperet ān' secũd' sue coronatõis fm cõem modũ loq̃ndi. pter mutatõz nũeratõis fm ānos dñi. Hñer' ãt ānoz inq̃tatis dom' iuda ĩcipit a tpe manasse. reg' iude q̃ homodũ peccauit et pplm peccare fecit. ponẽdo ido la i tẽplo dñi. vt hr̃. iij. Reg. xxi. pter q̃ scripta dñi de futura captiuitate pplj. ascribit peccatis manasse. ist̃. Reg. xxiij. vbi dic. Verũtñ nõ ẽ auersus dñs ab ira furoris sui q̃ irat' ẽ furor ei' ꝓ iudeã. pter irritatões q̃bo prouocauerat eũ manasses. Dixit itaq; dñs Etiã istã aũferã a facie mea. Verũtñ iste manasses penituit. et postea fideliter regnauit. et idolatriam abstulit. pter q̃ tor tũ ips suũ nõ potuit in pcto iude. Iz tñ. xxi ānj primi. et. q̃. q̃bo regnauit amon pessim' cui successit iosias. de cui' tpe nihil pñt q: fuit sctissim'. cui successerũt duo filij ei' val de mali. ioachim. et iechonie nihil pñt. Iz fuerit malꝰ ydolatre q: q̃libet eor ĩgnauit tñ trib' mẽsib'. et cõputat i tpe aliorũ. Videt mihi tñ q̃ vtriq; expositõi pdicte addendũ sit q̃. cccxx. dies. i q̃bo ezechiel iacuit sup lat' sinistrũ. et de xxtñ fuerit signũ tpis obsidiois hierlim. q: i textu dr̃ p' ceptũ de dicta iacetia. Et quertes facie tuã ad obsidiõez hierlim. q̃ sic põt declarari. hierlim fuit obsessa a chaldeis ãno secedie. ix. x. mese. x. die mcf. et capta fuit ãno. xi. se. decie mese. iij. ix. die mesis. vt hr̃ hiere. lij. et sic a prici pio obsidiois vsq; ad finẽ ei' fuerũt ān' integer. q̃q; mẽses. et xxvij. dies ezechiel ãt dormiuit sup lat' suũ sinistrũ. cccc. diebꝰ. et sup dextrũ. xl. diebꝰ. q̃ sũt ũcri faciũt. cccxxx. dies q̃. cclxv. faciũt vnũ ānũ integrũ. et remanẽt lxx. dies q̃ faciũt duos meses et sex dies. et sic tps obligi onis hierlim vsq; ad eĩ' captionẽ nõ excedit tps dormitõis ꝓphe sup vtrũq; lat'. nisi in trib' mẽsib' et xxũ. diebꝰ Et rõnabil' põt dici q̃ tãto tpe fuit interrupta obsidio. q: chaldei audiẽtes q̃ egyptij veniebãt in auxiliũ iudeorũ. reliquerũt obsidionẽ vt obuiarẽt eis q̃bo fugat' ad obsidionẽ redierũt. vt hr̃ hiere. xxxvij. et in tali recessu ab obsidiõe et reditu tãti exercit' bñ fluxerũt tres meses. et xxij. dies et sic hr̃ ꝓpositũ. s. q̃ tps obsidiois hierlim et tps dormitõis ꝓphe fuerũt eq̃lia. Consequẽter redit scriptura ad describendũ obsidionẽ hierlim cũ dr̃. v Et ad obsidiũ hierlim. quer fa. tuã. q̃si vultu irato respicẽdo hierlim. et pl̃ notãdo irã dei contra ipam. y Et bra. tuũ erit exer. i. extẽtũ ad designãdũ cõem inatõem vidicte dei sup eã.

ꝓ Et ꝓphabis aduer. eã. pnũciãdo ei' subuersionẽ.

z Hcce circũ. te vinculis mõ supradicto. a Et ñ quer. cẽ donec cõpleas di. obsidionis tue. i. reclusiois i domo tua q̃ nũer' s. ẽ posit'. s. cccxc. et iterũ. xl. b Et tu sume. Hic pñt describit oppressio fames secutura et lõga obsidiõe hierusale. sicut hr̃. iij. Reg. xvij. et describit hic p quãdã parabolã q̃ prio ponit. scdo exponit. ibi. Et dixit. c Crea panis mũ dicit. b Et tu sume tibi frumentũ. ꝛc. talib' cũi solent munitiones cuntates ꝛ obsidionẽ. c Et fa. tibi panem. dic. s. cccxc. panes. d Cibus ꝛc. erit i pondere. sic fit in tpe obsidiois q̃ndo victualia ĩcipiũt deficere.

e Vigiti stateres i die. stater vo idẽ ẽ q̃d dimidia vncia vt dicit ysidor'. xvi. ethymologiar. f Et tpe vsq; ad tẽpus. i. a principio. cccxc. dier' vsq; ad finẽ q̃libet die vnum panẽ. g Et aquã in mẽsura bibes sextã ptẽ hin. id ẽ sextarij. Et tpe vsq; ad tps bibes illud. s. q̃libz die sextã ptẽ vni' sextarij. Quãtitas hui' sextarij ꝛ dece vnciarũz panis pdicti nõ ẽ nobis certa. q: mensure et põdera mi-

tū variaⁿ fim tpa ⁊ pūcias diuersas imo etiā in eadem puincia ⁊ in locis ppinqs sicut scribit⁹ vim minor ē satis parsi⁹ q̄s i villa sancti vyonisij.tū et circūstātia lēe satis ptz q̄ no erat tāta q̄ sufficeret ad cibū et potū ꝓuenient ipi⁹ ezechiel.hz magis erat ad tpandū famē et sitim ei⁹ talis ē portio dat qsi victualia incipiūt dficere i obsidionib⁹.

v Et stercora.q̄ egre. de bo.opies illua.in heb.dr. Coques illō dictio ē hebraica q̄ bē ꝓprie equoca ē ad. opire et coqre. hebrei tñ videnf hic melius dicere.q̄ in alijs⁹ terris vbi ē dfect⁹ ligⁿ colligunf stercora boū desiccata i cāpis ⁊ inde sit ignis ⁊ idē posset fieri de stercorib⁹ hūanis hz ecē ni mis abominabile.sic igif ad designāduz q̄liter iudei cōederent cibuz abominabilē i terris alienis vbi ducerēf captiui ꝓcepit de⁹ ꝓphe q̄ faceret ignē de sterco rib⁹ hoim desiccatis ⁊ in camino calefacto illo igne coqret panē suū hz q̄ ꝓbatis hoz ꝓ A a a (inquit.dixit. dñe deus.et dicūt ex positores aliq̄ q̄ hic triplicaf a ad denotādū hoz rozē triplicē.s. vilitatis materie trāsgressiōis legis diuīe ⁊ captiuitatis significate hz hoc pcedit ex ig rātia hebrei finōis in q̄ ē hic vna tñ dictio ⁊ sonat aba. Et ē interiectio admirātis seu ꝯtrēntis sicut dictū fuit.i.c. hieremie. y Et morticinū ⁊ laceratū a bestijs nō cōedi.q.d.adhuc eēt mihi gratius vesci pane sic abominabili. z Ecce dedi tibi ⁊c.in hoc tpauit ꝓceptū.

a Et facies panē tuū in eo.i.coques mō dicto.

b Et dixit.hic ponit ꝓdicte pabole exp̄sitio seu applicatio exp.timēdo famē in hierlm futurā cuz dr. c Ecce ego ꝓteram ba.pa.i.sustētamētū cuiuscūq̄ cibi q̄ nomīe panis intelligit in scriptura. d Et co.pa.suum in pōdere.i.nō ad saturitatē.hz famē alīntulū tpandam.

e In solicitudine.ꝓpter diminutōz victualiū.⁊ invasionē obsidentiū. f Ut deficientib⁹ pane ⁊ aq̄.i. finaliter deficiat eis cibus ⁊ pot⁹. g Corruat vnusq̄sq̄ ad fratrē suū.nō potens se sustinere p debilitate ⁊ timore.

h Et cōtabescat.i.deficiat. i In iniqui. suis.i.ppter iniq̄tates q̄s opati sunt ꝯ deū et primum ⁊c. Ca.V.

Tu fili hoīs.hic ꝓfir describit ppli hierlm destructio.⁊ primo ad hoc parabola ponit.secūdo exponit.ibi.Hec dicit dñs. Parabola aūt ista nō solum est verbi sed facti.nō dicit ꝓphete.

b Su. tu. gla.acutū.i hebre.dr rasorū. c Et du. id duci facies. d Per caput tuū ⁊ barbā .nō eīm posset ꝺ facere ꝓphēta manu ppria.sed fecit hoc p rasorem. et idē intelligendū ē de dictis.c. pcedenti. vt ꝺ coctiōe panis et hmoi.q̄ ꝓpha iacens sup latus suū ministrū imo

e Et assū. (quia nō poterat hoc facere manu ppria. tibi stateram ponderis.i.aptā ad pōderandū. f Et dividides eos.i.ꝑtes capitis tui et barbe in tres ptes eq̄les et q̄ hoc nō poterat bene fieri nūerādo p capit fieri ponderē do. g Tertiā ptem igni cōbures i me.ciui. hz hierusalē descripte in latere ad designāduz q̄ tercia pars populi hierosolimitani moreref fame et peste obsidionis tpe.et hec pena vocatur cōbustio ignis. In scriptura eīm sacra frequēter nomīe ignis intelligit alia pena. h Et assū.tertiam ptē et cedes gladio in circuitu cius. ad designandū q̄ magna pars ppli hierosolimitani occideref a chaldeis extra muros.q̄ aliq̄si exibāt ad irruendū sup obsidiōnē et ibi occidebāt saltē multi nō potentes se retrahere intra ciuitatē.aliqui etiam occulte fugiētes de ciuitate capiebantur a chaldeis occidebant. g Tertā vo aliā dispgesin ventū. h In ptē dē ꝓfuginuis in egyptum post captōz ciuitatis. vt hē hiere. xlij.

h Et gla.nuda.post eos.q̄ nabuch. postea intrauit egyptū.⁊ illos ptim occidit ptim captiuauit sicut eis pdixerat hieremias.

i Et assumes inde.i.de ista tercia parte hz Paruum nu.et liga eos ⁊c.ad signādū illos q̄ postea ducti sunt i babylone [illegible] ⁊ in vita ꝓseruati. l Et ex eis rursum.et ꝓiicies in medio ignis.ad designādum achab ⁊ sedechiam ꝙs in igne frixit rex babylonis.vt hē hiere. xxix.

m Et ex eo.h ē ex illo igne scū combustione.

n Egre.ignis in oēm do.isti.i.increpatō pene seu maledictōis. Et punitōe eīm illoꝝ tuoꝝ assumpt⁹ est mod⁹ cōmunis loquēdi in ppło israel.vt cū vnus malediceret alteri dicebat.sic tibi ꝓtingat sic ꝓtigit achab ⁊ sedechie. sicut dē hiere.xxix.sic exponit Iram istā Ra. sa. Expositores aūt latini exponūt de pena reuertentiū ō babylone. q̄ muros ciuitatis repauerūt i angustia magna.vt habeb̄ libro neemie.⁊ de malicia quorūdam qui tempore mathabeoꝝ ꝓcitauerunt gētiles ꝓ tra iudeā.vt habef.i.et.ij. Machabeoꝝ.hz prima exp̄sitio planior et magis ꝓsonāte vē. o Hec dicit.hic ꝓfir ponit exp̄ō pabole. ꝓio tñ ratio dicte destructionis assignat.secūdo pabola ad ꝓpositū applicat.ibi.Tertiā ptē. Circa primum dicitur.

p Ista est hier.i. ciuitas quā in latere scripsisti hiēlm signat. q In medio gētiū po.eā.q̄ sita ē in ārto dimate terre habitabilis septē climatib⁹ ⁊ristice. r Et

cõtẽ.in.mea vt plus esset ipia q̃ gẽtes duplici rõne.s.q̃ gẽtes leges sibi traditas a suis maiorib⁹ fuauerũt.nolẽ vo legẽ a deo sibi datã reliq̃rũt.vñ hiere.q dr. Si muta uit gẽs deũ suũ.i.nõ mutauit.r subdit. Plus aũt me⁹ mutauit gl'am suã.i.deũ suũ in idolũ.Jtẽ.pter multitu dinẽ bñficior a do re ceptor in legis datio ne r mãne celest̃ nu trimone r siliby q̃ nõ fecerat de⁹ altis gen tib⁹ fm q dr ps. cl r vij.Nõ fecit taliter om ni natiõi rc. Jngrati tudo vero aggrauat a lia pcã.iõ sequitur

s Quia supast̃ gẽ tes scz in malicia.

t Et iuxta iudicia gẽtũ rc.i.mun⁹ iuste q̃ ipe vnistis.

v Faciã i me.tui.iu dicia.i.vindictas iu stiae mee. x Et fa ciã in te q̃ nõ feci.scz. tpib⁹ pcedtis.

y Et q̃by silia vltra nõ fa.Jstud vltra nõ signat ppetuitatẽ a p teposit.sic r illud.Esa ie.xj. Et nõ exercebun tur ad plũ.sic plen⁹ fuit ibi dictũ.s̃ ipor tat tps longũ.i.q̃usq̃ uterent̃.tales abomi natiões vl' maiores. q̃b⁹ iplenerũt inder i occasionem rpi. ppt q̃b⁹ incurrerũt tãta mala vl' maiora p romãos q̃ta incurrerãt p chal deos.ab⁹ subditur

z Comedẽt pa.suo. rc.h enĩ i vtraq⁹ obsi dione.s.chaldeoꝝ r romanoꝝ fuit ipleta

a Jdcirco vi.ego di do.i.sicut verũ est q ego sum vita p eẽnti am ita vez est q infe ram dictã penam.

b Pro eo q̃ sanctũ meũ.i.tẽplũ meo no mine ꝓfanatum.

c Violasti rc.s. po nẽdo ibi idola. vt hẽ i.Reg.xvi.

d Ego q̃s ꝓfringam id ẽ te destruã.sic la gena in ptes minimas ꝓfracta

in circũitu ei⁹ st̃ Judicia eĩ piecerũt.r i pcept̃ meis si ãbulauerũt. Jdcirco hec dic dñs de⁹ Quia supast̃ gẽtes q̃ i circũitu vro st̃ r i pcept̃ meis nõ ãbulast̃.r iudicia mea nõ fecist̃.r iuxta iudi cia gẽtiũ q̃ i circũitu vro st̃ nõ est̃ opati.iõ hec dic dñs de⁹.ecce ego ad te.r ipe ego faciã i medio tui iudicia in oculis gẽtiũ: r faciã i te q̃d nõ feci. r q̃by silia vltra nõ faciã.ppt oẽs abominatões tuas. Jõ pres comedẽt fi lios suos i medio tui.r filij comedẽt pres suos.Et fa ciã i te iudicia r ventilabo vniũsas reliq̃as tuas i oẽz vẽtũ. Jdcirco viuo ego dicit dñs dẽs nisi p eo q̃ sctũ meũ violasti i oĩb⁹ effusiõi bus tuis r in cũct̃ abomi natiõĩb⁹ tuis.ego q̃s ꝓfringã et nõ pcet oc'ls me⁹ r nõ mi serebor. Tertia ps tui pe ste morient̃ r fame ꝓsumet̃ i medio tui.r tertia ps tui in gladio cadet i circũitu tuo. Tertiã vo ptẽ tuã i oẽz vẽtũ dispgã: r gladiũ evagi bo p eos. r ꝓplebo furorẽ meũ.r requiescere faciã idig nationẽ meã i eis r ꝓsolabor. Et sciẽt q̃ ego dñs locutus sũ i zelo meo. cum ipleuero oẽm idignationẽ meã i eis et dabo te i desertũ r i obꝓ briũ gẽtib⁹ q̃ i circũitu tuo

e Et nõ p locu.meus in exteriori effectu. f Et non miserebor.affectu interiori

g Tertis ps.Hoc ꝓfir pabola.s.posita ad ꝓpositũ appli catur r ex pdictis exponẽdo lram pabole ptz lra vsq̃ ibi.

h Et ꝓple.fu.me.rc.loquit̃ de sepo ad modũ homis irati.cuius ira quiescit inflicta vindicta.

i Et ꝓsola.passiones enĩ irascibiles terminant̃ in passi ones ꝓpitiales.vindictas enĩ malũ sibi illatũ valde de

lectatur.h.arbcto.r.iiij.ctb.dr. Jta dulcior melle i pecto ribus viroꝝ liquescat. k Et icient.p experientiã pene a me illate. l Quia ego dñs.potẽs vindictam facere.

m Et da.te in desertu.q̃ prius eras magnifice ẽditata r loquit̃ de hierlm destructa

sunt in ꝓspectu oĩs ptereũ tis. Et ex obprobriũ r blas phemia exẽplũ r stupor i gẽ tib⁹ q̃ in circũitu tuo sũt cũ fecero i te iudicia i furore r i indignatiõe r i increpatiõib⁹ te q̃ ego dñs locutus sũ q̃ malo sagittas famis pessi mas que erũt mortifere.et q̃s mittã vt dispdã vos. r famẽ congregabo sup vos. ꝓterã i vob⁹ baculũ pais.r i mittã i vos famẽ r bestias pessimas vsq̃ ad intnitiõez Et pestilẽtia r sanguis trã sibũt p te r gladiũ iducã su per te. Ego dñs locutus sum.

Capl'm.VI.

e Et fact⁹ ẽ ꝓmo dñi ad me dicens. Fili hoĩs.pone faciẽ tuã ad mõ tes isrl' r ꝓphabis ad eos r dices. Mõtes isrl' audite v bũ dñi dei. Hec dicit dñs de⁹ mõtib⁹ r collib⁹ rupib⁹ r vallib⁹. Ecce ego iducam sup vos gladiũ r dispdã ex celsa vra.r dimoliar aras ve stras r cõfringent̃ simula cra vra r dejiciam interfe ctos vros añ idola vra. Et dabo cadauera filioꝝ isrl ante faciem simulacroꝝ vestroꝝ.et dispgam ossa vestra circum aras vestras in omnibus habitationib⁹ vestris Urbes dserte erũt r excelsa demolierũt r dissi pabunt̃.r interibunt are

quã.tertio ceteroꝝ finaliter destructio ibi.hec dic. Circa pmũ dr. b Fili ho.po.fa.tu.i.respice terram isrl' vultu irato ad designandum iram dei cõtra ipam Hec dicit dominus deus mõ.r col.rc.q.d.nullus locus remanebit inuiolatus ab aduersarijs discurrentibus vbiq̃ ad interficiendum homines latitantes et rapiendum sibi bona abscondita et ꝓburendũ edificia. vestra.vbi colebant̃ ydola,

n Et in obꝓbriũ que ali fueras sũme honorata. o Et blas phe.erẽplũ rc.ex ij.n. q̃ videbat tãta dstru ctio dicebat̃ q̃ h cotigerat ꝓpter horribilia mala que fuerãt i ea.

p Quando mi.sag. ta.pessimas.dicit enĩ regem⁹ li.de re milit. q̃ in ciuitatib⁹ obses sis.r aliq̃s in castris actius pugnat fames q̃ gladius.

p Cõte.in vo.ba. panis.i.omne susten tamentũ cibi.

r Et besti.pessimas serpẽtes r alia ve nenosa ad vos introi cãdũ r interficiendum flatu r morsu.

s Et pestilẽtia.id ẽ aer corruptus.

t Et sanguis.i. gla dꝰ effũdẽs sãguinez v Trãsibũt p te.et subdit. x Ego do minus locu.sũ.cum verbũ nõ p̃t esse fal sum.r sic pena dicta i fallibiliter veniet.

Capl'm.VI.

a Et fac.ẽ.Post q̃s descripta ẽ hierlm obsi dio.r ꝓpli ei⁹ destru ctio.Hic ꝓfir describitur tot⁹ iudee vasta tio.r diuidit in duas ptes.q̃ primo describitur hec vastatio.se cũdo vastatiõis acce leratio ca.sc. Ꝑfis au tem ca.in tres partes diuiditur. quia ꝓmo describitur iudee ge neralis vastatio.secũ do aliquoꝝ ꝓcialis reservatio.ibi. Et reli

ctos vros rē. qz corpa infectoꝝ vbiqꝫ dimittent ī sepulta. ceca patēt ī tra vsqꝫ ibi. f Et scie. p expiētā vidicte mee. g Et reliqꝫ. hic ꝑfir describit aliqꝫ spāl refutatio. q ad hꝰ sr refuati ī vita ⁊ ducti iter gētiles vt ꝓpnia ad deū ꝙuertēt ⁊ a do ipicul liberarēt. ⁊ ex tali liberatoꝛ mirabili mīti gētiles ꝙuerterēt ad fidēm ꝙ veri dī. sic in libro hester legit esse factū liberato ꝓpl̄o a psecutione aman. ⁊ Hāī. iij. vbi hēt ꝙ liberatꝰ tribus puers de camino ignis rex ꝑcepit p totū regnū suū reuereri deū celi. ⁊ hō ē qđ ōr g Et reli. ivo. eos q̄ fugerit gladiū. s. ebal deoꝛ. aq vitā refuati h Et recorda. mei. libe. vēt. vt⁊ in exēplis i ꝙz con (positis. triui coꝛ eoꝝ. vexatione dāt eis intellectū l: Fornicās. p idola l Et rece (triam. dēs a me. latriam negligēdo. ex hꝰ vē ꝙ nō bñ dicāt q̄ exponūt passū istū d apl̄is ⁊ alīs credētibꝫ ex iudeis. q: nō fuit ī eis penicentia de idolatrie ꝑtis q̄ hꝰ tāgūtur. q: illo tpe ⁊ aſi p longū tp̄s cessauerat idolatria in iudeis.

m Et scient. q: ego dñs nō fru. loc. suꝫ vt face. eis malū hꝰ. s. pene. dicē enim pbus. v. etiꝫ. ꝙ pene sunt quedam medicine ad pcti correctiōem ⁊ nō sicut medicina dꝛ eē frustra qñ nō inducit sanitatē. sic pena ifticta dꝛ esse frustra quādo ad eam nō sequit correctio. sicut dꝛ ibi re. ij. Frustra ꝑcussi filios vros. disciplinā nō receperūt. sed si ī de sequit correctio. sicut in ꝓposito. tūc nō est frustrata fine suo.

n Hec dic. Hic ꝑfir denūciat ceteroꝝ finalis destructō ꝓpter obstinationē eoꝝ ī malo cū dꝛ ꝓphe. o Peracute ma. tuā. ꝑcutiēdo manꝰ adinuicē ad modū dolētis ⁊ trati. p Et allide pedē tuū. ꝙpingēdo ad lapidem ad modū hoīs turbati. q nō aduertit vbi pedē suū ponit.

q Et dic heu ad oēs abominationes. a. idolatrias ꝓpter penā sequētē q̄ subdit. r Quia gladio fame rē. sicut declaratū est ca. ꝑcedē. s Qui lō. ē. s. ab aduersarijs

t Peste morie. i. corruptiōe aeris ⁊ mortalitate.

v Qui autem ꝓpe. scz aduersarijs x Gladio corruet. aduersarioꝝ. y Et qui relictus fu. ⁊ obsessus confidens in fortitudine muroꝝ. fame morie. z Et scietis qꝛ ego dñs. ꝑ expientiam vindicte mee.

a Cū me. interfe. ve. in me. idolo. vt vbi peccauerūt ibi puniantur. b Et subtus omne lignū nemorosum in

e

vrē ⁊ ꝙfringent. ⁊ cessabūt idola vra. ⁊ cōterent de lubea vra ⁊ delebūtur opa vestra. ⁊ cadet interfectus ī medio vr̄i. ⁊ scietis qꝛ ego sum dñs ⁊ reliquā in vob eos q̄ fugerit gladiū ī gētibꝫ cum dupsero vos ī trās ⁊ recordabūt mei liōati vēi ī gētibus ad qs captaui ducta ic qꝛ ꝙ triui coꝛ eoꝝ fornicās ⁊ rēcedēs a me. ⁊ oc̄los eoꝝ fornicātes ꝑ idola sua. ⁊ displicebūt sibimet ī malꝭ q̄ fecerāt ī vniūsis abominatiōibꝫ illis ⁊ sciet qꝛ ego dñs. non frustra locut sū vt facerem eis malū hꝰ. Hec dic dñs deus Percute manū tuā ꝙ ⁊ allide pedē tuū ⁊ dicheu ad oēs abominatiōes malox dom ⁊ israel. qz gladio fame ⁊ peste ruituri sūt. Qui longe ē. peste morietꝰ. q̄ aūt ꝓpe gladio corruet ⁊ q̄ relictus fuerit ⁊ obsessꝰ fame morietur. Et ꝙplebo idignationem meā ī eis ⁊ scietis qꝛ ego dominꝰ. cū fuerit interfecti vestri ī medio idoloꝝ vroꝝ. in circuitu aratꝝ vrāꝝ. ī oīm colle excelso ⁊ ī cūctis sūmitatibꝫ mōtiū. ⁊ sb oīne lignū nēorosū ⁊ sbtus vniūsam quercū frōdosam. locū vbi accēdēr thura redolētia vniūsis idolis suis. Et

ertēdā manū meā sr eos ⁊ faciā tra eoꝝ desolatā ⁊ destitutā a deserto deblatha ī oīb habitatiōibꝫ eoꝝ. ⁊ sciēt qꝛ ego dñs.

VII.

Tracꝰ ē sermo dñi ad me dicēs. ⁊ tu fili hoīs. Hec dic dñs deus tre israel. Finis vēit. venit finis sr qtuoꝛ plagas terre. Nūc finis sr te. ⁊ imittā furoꝛē meū ī te. ⁊ iudicabo te iuxta vias tuas. ⁊ ponaꝫ ō te oēs abominatōes tuas. ⁊ nō ꝑcet oc̄lus me sr te. ⁊ nō miserebor. sꝫ vias tuas ponā sr te. ⁊ abominatiōes tue ī medio tui erūt. ⁊ scietis quia ego dñs. Hec dic dñs deus Affrictio vna affrictio ecce vēit. Finis vēit. vēit finis euigilauit aduersū te. ecce venit. Exiit ꝓtritio sr te q̄ hī tas ī terra. vēit tps. ppe ē dies occisiois ⁊ nō gle mōtiū Nūc de. ppiū effudaꝫ iram meā sr te. ⁊ ꝙplebo furoꝛē meū ī te. et iudicabo te sm vias tuas. ⁊ ponā tibi oīa scelera tua. ⁊ nō ꝑcet oc̄lus me nec miserebor. sꝫ vias tuas ponā tibi. ⁊ abominatiōes tue ī medio tui erūt. et scietis qꝛ ego sū dñs ꝑcutiēs ecce dies ecce vēit. egressa ē ꝓtritio. floruit vga germinauit superbia iniqtas surre

e Et nō ꝑcet oc. me. efficiā. f Et nō miserebor affectū. g Sed vias tuas po. sup te. i. pod' pene tuis opibꝫ dabite. h Affrictio vna. affrictio ecce ve. i. multiplicato afflictionū vnius venientis sup alteram.

i Finis ve. totiēs replicat ad ostendū acceleratiōem.

k Et nō gle mōtiū. i. iudea q̄ ē terra mōtuosa. cetera patēt ex dictis. qz idē freq̄nt repetit ad maiorē exaggeratō.

l Floruit. hic ꝑfir ponit mod' acceleratiōis sm hebreos. q̄ fuit ꝙ potentiā regis babilonis q̄ fuit instrūm dei in hac punitione vt frequēter dictū est. s. ī. Esa. ⁊ hiere. ⁊ sic.

[illegible] et reliqua ꝓphetarum. [illegible] ꝓpter [illegible] ꝓphetarum. [illegible] ꝓpter [illegible] ꝓphetarum. [illegible] ꝓpter [illegible]

dicatur hic. l Floruit vga.i.rex babilonis inualuit.q̄ est vga ad pcurādū iudeā. m Hermiauit supbia.qz victorias q̄s hēbat vtute dei.er supbia attribuebat pprie vtuti. n Iniq̄.sur.in via ipietatis.qz supatos et captos crudeliter ipie tractabat sm q.dz de eo Esa.xiiij. Cōfremit dns bachz ip oz vgā dñātiū cedētē pplos i iudi gna tūc plaga isanabili subiecīte i furore gētes pseqntē crudeliter sm alios vo hic pōitur ci siue rō accelerationis.q̄ fuit supbia sedechie regis erq̄ rebellauit regi babylonis ipie fidē suā iuramētū.q̄ palipo. prius.sic q̄ dicitur.

l Floruit vga.i.sceptrū iuda.qđ aliquaz pspitatez habuit sub sedechia. m Hermiauit supbia.qz i de supbiuit.

n Iniquitas surre.qz ex ō iuramētū transgressus fuit. o In vga ipie qz sic reginiz suū fuit ipiū i vastatiōe dignū. p Nō erit ex eis.ō ē nō rēanebit aliqs de domo sedechie.qz ipse fuit exoalat⁹ i captiuitatē duct⁹.et filij eius

q Et nō er (occisi. pplo.qz ptī fuit captiuat⁹.ptim occisus.

r Neqz ex so.ei hebr. nequ ex eetu eoz. qp̄ intelligitur Johānā filiū charee i soliū ei⁹.q̄ post mortē godolie ducti fuerūt in egyptum. vbi postea p regē babylōis fuerūt ptī occisi.ptī captiuati vt dēm ē.s.c.v.ō subditur.

s Et nō erit reqes i eis.nō ei inuenerit reqē i egyptū sicē cedebāt.vñ dicebāt.itrabim⁹ egyptū vbi clāgorē tube nō audiem⁹ ac.hier.xliij.

t Uēit rēpus.destructiōis.

v Qui emit nō letetur qz cito pdet

x Et q̄ vēdit nō lu.qz cito pderet etiā si nō venderet

y Et adhuc i vi.vita eoz.i.sufficiat eis suare vitam si possint.

z Uisio.n.ad oēm mul.i.visio facta pphete

a Nō regredietur.i.nō (de multitudinis captiuitate. retractabitur.qz pcedit in effectu.

b Et vlr iniq̄.vite sue nō fortabitur.sicvt possit euadere mortē l captiuitatē

c Canite.Postq̄ pdicta ē acceleratio exterminij. hic ponitur exclusio remedij.et prio pōitur hec exclusio. secdo finalis exclusio ibi.Facclōem.Primū fit ostendendo q̄ nō possunt euadere.nec se dēfendendo nec se redimendo.ideo

c Canite tuba.vos q̄ hētis officiū excitandi (subditur. alios ad bellū.et loqtur tromce.q.d.p nihilo facietis

d Et nō ē q̄ vadat ad p̄liū cui⁹ rō subditur. (subditur

e Ira eni mea.cui nullus pōt resistere.

f Super vni.po.ei⁹.s.hierm.

g Gladi⁹ foz.interficies eos q̄s inuenētur extra ciuitatē.

h Pestis et fames sitrinsecus.q̄ frequēter actus pugnāt cū gladi⁹.vt dicat regibus lib.de re militari.

i Qui in agro ē cc.repetitio est eiusdē finis ad maiorē assertionē.

k Et saluabuntur q̄ fugerint.ad loca inaccessibilia.

l Et erūt i monte quoz coo.quallū.i.q̄ pr⁹ hitabāt i quallibus secure.sed qz inde aduolāt ad montes timore volātiū eas capere sūt ubi valō trepide.et sic ipsi fugitiui erunt.ubi intimore ponunt.

m Unusq̄sq̄z in iniq̄.ita.i.p iniq̄tate sua h̄ patietur.

capitibus eoz caluicium Argētū eoz foras p̄iciet.et aurū eoz i sterq̄linium erit argētū eoz et aur eoz nō valebit liberare eos i die furoris dñi Aiam suā nō saturabūt: et vēt̄es eoz nō iplebūtur. qz scādalū iniq̄tatis eoz factū ē

r et ornamētu monilij suoz̄ i superbiā posuerūt et imagines abominationū suarū et simulachroz fecerūt ex eo. Propter hoc dedi eis illud i immūdiciā. et dabo illud in manus alienoz addiripiēdū et ipsis terre i pdā.et pfanabūt illud

t et abscondā faciē meā ab eis. et violabūt archanū meū. et introibūt in illud emissarij. et cōtaminabūt illud. Fac ꝯclōz

v qm̄ terra plena ē iudicio sāguinū. et ciuitas plēa iniq̄tate. Et adducā pessimos de gētibus et possidebūt domos eoz. et q̄escere faciā superbiaz potentiū. et possidebunt sanctuaria eoz.

n Oēs manus dissoluent. et oīa genua fluēt aq̄s. Et accīgēt se cilicijs et operiet eos formido. et in oī facie confusio: et in vniuersis capitibus eoz calui cium Argētū eoz foras p̄iciet. et aurū eoz i sterq̄linium erit argētū eoz et aur eoz nō valebit liberare eos i die furoris dñi Aiam suā nō saturabūt: et vēt̄es eoz nō iplebūtur. qz scādalū iniq̄tatis eoz factū ē

o Et oīa genua fluent aq̄s.i. vnc. timore eni dissoluit vesicaz et facit fluere vrinam.

p Et accīgent se cilicijs in signū tristicie et anxie q Et i vni⁹ (tatis. uersis capi.eoz cal.qz p̄ dolore trahent sibi r Argē (capillos. tū eoz ꝛc.i. argetū et aur nō pl⁹ valebit eis q̄z sterq̄linū. qz inde nō poterūt hēre cōbp pter totalē defectū vi ciualū nec ide poterūt se redimere d mālibus aduersariorz cui⁹ rō s Miscan (subdit. dalū iniq̄tatis eoz factū ē.i.p iniq̄tate sua corruerit abiq̄ resurre t Et.cm. (ctione mo.su.ꝛc.i. qz d auro et argēto fecerūt oīa mēta sibi i superbiā. et simulachra au exercēdū idolatriā.ideo si valebit eis i cōtrate positis.qz magis dabit eoz aduersarijs.ideo

v Propt (subdit. hoc dedi eis illud in immūdiciā.i.nō pl⁹ valebit eis q̄z sterq̄linum.

x Et dabo illud in ma.alienoz.i.chaldeoz. y Et auer.sa.micā ab eis.subtrahēdo eis oīne meum auxilium

z Et violabunt scz chaldei.

a Archanū meū.i.trēplū et matrime sanctoz qđ nullus dēat ingredi nisi sūmus sacerdos sel i āno.

b Et introitus in istud emissarij.i.viles psone et ribaldi.

c Fac ꝯclōz.Hic ponit finalis exclusio.signādo q̄ illud qđ dictū ē sit determinatū a deo ab iq̄ retractione.ideo dz apbe.Fac ꝯclōz i heb.aūt hē.Fac cathenam q.d.iā cathene sūt parate ad ligandū eos et ducendū i captiuitatē

d Qm̄ terre.plene ē iudicio sanguinis.qz i ea ordēnati (tatē. sūt innocētes ad mortē p iniq̄s iudices.ideo iustū ē.vt habitatores ei⁹ occidātur vel captiuent.

e Et adducaz pessimos.i.chaldeos q̄ erāt idolatre et crudeles valde.

f Et q̄escere fa.sup potē.i.regū et principū et sacerdotū.

g Et possi.san.eoz.s.aduersarij.

h Angu.sup re q̄ pacē ab aduersarijs.

i Et nō erit.vsi sedechias reddidisse se chaldeis nisi timuisset illudi a iudeis q̄ trāsfugerūt ad chaldeos.vt hē hiere.xxxviij.

k Cōtur.su.ptur. ve.i.multiplicabit vna se alia.

l Et audi.malor rūor⁹ m Et querent visi.de pphā.i.a pphis falsis.et nō valebit eis vel de pphā vero.qz sedechias in acto posu⁹ que

q̄ sīuit sermonē dñi a hieremia, hiare, ꝓrvitq̄, sz eius cōsilio nō acq̄euit. n cōbusserūt legē. o busq̄s interrecit. Nabucho, eo q̄ relaxare rant iuramentū sedechie qđ fecerat regi babylonis, vt dicunt hebrei, ideo subditur p Rex lnge, i, Sedechias evocat', ī ca ptiuitatē ductus.

q Et princeps idu etur meroze, i. princeps sedechie, ponit. n h singlare p plāli, sic Ezo, vij. Venit mus ca grauissima, i. multitudo muscarum.

r Et man' ppli terre, i. frutes eoz.

s Cōturbabūtur, q̄ nō poterūt le defēdere, t Secundū viam debitam, p peccatis.

puenīēte req̄rēt pacē' ī non erit' Cōturbatio sup cōturbatōez vēiet', ī audit' sī audit̄. Et q̄rēt visionē de, p pheta', ī lex pibit a sacerdote', ī cōsiliū a sēioribꝫ', Rex lugebit', ī principes induētur meroze', ī manus ppli terre' cōturbabūtur' ꝑm viam eoz facā eis, ī ꝑm iudiciū eoz iudicabo eos, et scient q̄ ego dominus.

Capitulum .VIII.

a Et factū ē in āno sexto, in sexto mēse ī q̄nta mēsis, ego sedebā' ī domo mea', ī senes iuda sedebāt coꝝ me', et cecidit ibi sup me manus dñi dei. Et vidi' ī ecce silitudo 'q̄si aspect' ignis. Ab aspcū lūboz ei' ī deorsū erat ignis 'ī a lūbis ei' ī sursū q̄si aspect' splēdoris ī, vt visio electri

bat in pte inferiori, s. a lūbis viri ī deorsum. l Et a lūbis ei' ī sursū q̄si aspect' splēdoris ī, ad designandū q̄ ppter mnas ī clades q̄ fūt ꝫ inferi', nulla fit dimi nutio seu imutatio in splēdore maiestatꝫ di a Et emissa (uine, llōic ꝓfr tangit huius visiōis loc', i. templū hierosolymitanū. ad cui' ꝓspectuꝫ fuit ad ducē' ꝓpheta, non in corpe sz in spū. Sciēdū tñ ꝓpter intellectū sequentiū, q̄ aliq̄ exposītores dicūt q̄ replū fuit sibi oñsū ī i illa forma q̄ describit. iij. reg. de tēplo salomonis. Sz forma illa qđ scribit, ꝫ. xl. c. ī ad ꝫ latis pōt ītā applicari. Alij vo dicunt q̄ sibi fuit oñsū ī forma tē pli salomonis ī ꝫ vt mihi ꝓbabilius dictū, q̄ ad ꝫ fuit sibi oñsum vt videret abominatiōes q̄ fiebāt in hierlm de pfti, ī que facte erāt de ꝑrento. Templū aūt qđ dicit bitur infra, xl. c. nō fuit sibi oñsum p aliq̄ abominatione videnda, sz magis ad videndū restitutioem cult' dei ꝑfectissimi tpe futuro, vt videbit ibi dño ꝓcedēte. In templo vero salomonis posite fuerūt idola a tpe manasse, et adhuc stabat illud tēplū ꝓpter qđ videt ꝓbabili' q̄ ꝓphete fuerit oñsum Sciendū ē q̄ tēplū salomonis circa se habuit tria atria, illō aūt qđ erat tēplo ꝓpinqui' dicebatur atriū sacerdotū in q̄ erat altare holocaustoꝝ, ī in hoc atrio erat ꝑta oñs vn' ingressus, i. an pte orientali directe contra portā tēpli, secundū atriū dicebāt mūdoꝝ qui accedebant illuc ca orōis ī cetā oblatiōis quā faciebāt sacerdotibus in porta atrij sacerdotū, tertiū dicebāt atriū īmūdoꝝ, in ultis duobꝫ atriis erat triplex ingressus, vn' ex pte aquilonari, alt' i pte orientali, terti' vo i pte australi, i e cūdū modū hic figuratū. Sciēdū tñ q̄ ī plano nō pōt figurari nisi fūdamenta pietū, ī iō illud qđ erigebat iuxtꝫ oportet q̄ imaginationem inspiciētis suppleri.

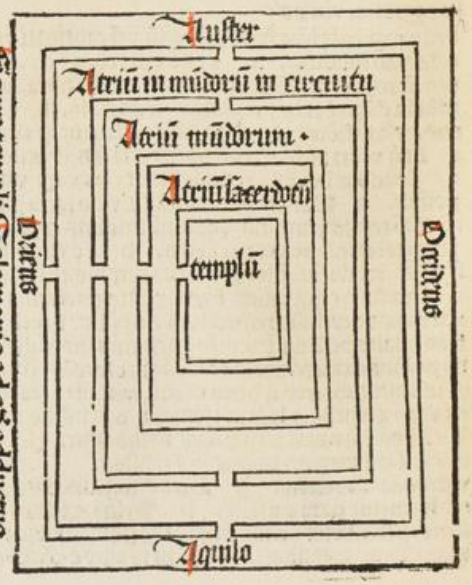

Figura templi Salomonis ad q̄ adaptare ꝑt Ezechiel ꝓphet in visione.

c Et factū est, Cuplus denūciata est hierlm ī totius iudee destructio, llōic ꝓfr ponit multiplex abominatio q̄ fiebat in hierlm, ī fuit in pte sue destructiōis rō. Dividit g̃ ꝓphā capm in duas ptes, q̄ prima ponit condito reuelatiōis facte, scdo multiplicatio abominatiōis reuelate, ibi. Et dixit ad me. Prima ī duas, q̄ ꝓmo ponit reuelatiōis facte tps, scdo locus, ibi. et emissa, circa primū dr. a Et factu est anno sexto, scilz trāsmigratiōis ioachim regis iude. b In sexto mense, an q̄nta scz die. c Ezechielis. et hoc ptz q̄ hec visio facta est post illā que ponit. s. i. c. q̄ annū integrū ī duos mēses, q̄ illa fuit facta anno q̄nto trāsmigratois ioachī q̄rto mēse, q̄nta die mēsis, vt hr ibidē. d Ego sedebā id est manebā, sic Deut. i. dr. Et secutꝫ ī cades mlto tpe e In domo mea, reclusus ī tacēs sup lat' dextrū ad huc, qđ declarat sic, q̄ ista visio facta est post primā per annū ī duos mēses pcise, vt dictū est. Annus aūt habet cccl.v. dies, et duo menses lx qui simul iuncti faciūt cccc.xv. dies, et Precepit aūt fuit ezechieli iacere ꝓio super latus sinistrū trecētis nonaginta, dieb', vt hr. s. iij. ca, ī secūdo sup latus dextrū. xl. dies, q̄ simul iūcti faciūt cccc.xxx. dies, ī sic ptz q̄ si ezechiel a principio prime visionis iacere cepisset sup latus suū sinistrū adhuc remanerent sex dies ad minus q̄bus tenebat iacere sup latus suū dextrū q̄n hec visio fuit sibi facta, ītē nō habuit ꝓceptū de iacēdo sup latus suū sinistrū a principio prime visionis, sed ꝓ septē dies post. vtz. s. iij. ī. iiij. c. q̄ iuncti cū istꝫ sex faciūt. xxj. dies, ī sic tenebat adhuc iacere sup lat' suū dextrū. xlj. dieb', nisi forsitan dicat q̄ termin' a deo fuit sibi abbreuiatus de iacētia ꝓdicta qđ lra nō ꝓtendit, sed magis ꝓrū dicē, ī iō cū dr b. Ego sedebā ī domo mea sedere h accipit ꝓ manere q̄ māsio indifferēter pōt accipi stādo vel iacēdo vel sedēdo, ī hic accipit iacēdo, vt declaratū ē f Et senes iuda sedebāt coꝝ me, h accipit sedere ꝓprie venerāt enī ad ꝓsolādū ꝓphaz q̄ tādiu iacebat vt languidus vt dicūt alij. Alij vo dicūt q̄ venerāt ad interrogādū eū de statu hierlm ī h vt ꝓbabili'. q̄ statī subdit revelatio facta ꝓphē de destructiōne hierlm futura ꝓpt abominatiōes ibi factas, iō subdit. g Et ceci. ibi super me ma. do. eleuās me ad cōtuendū in spū statū hierlm. h Et ecce silitudo. s. hois. i Quasi aspect' ignis ad designādū incēdiū ciuitatꝫ futurū, ī ꝓpter h sic apparebat

Laꝑ. VIII.

lois aũt ōmissis secundũ q̄ ꝓba primo fuit adducꝰ intra atriũ īmũdoꝝ ꝑte portã aq̄lonarẽ, ⁊ ibi vidit idolum zeli, secõ fuit adductꝰ ad portã aq̄lonarẽ atrij mũdoꝝ, ⁊ ibi iuxta portã q̄ clausa erat vidit in muro foramẽ qđ p fodiẽs trãsiuit in atriũ, ⁊ ibi vidit senes thurificãtes idolis depictis, tertiõ fuit adductus ad portã atrij sacerdotum q̄ erat in ꝑte orientali et ibi vidit mlieres plãgẽtes adonidẽ, quarto fuit adductꝰ intra atriũ sacerdotũ, ⁊ ibi vidit viros adorãtes solẽ orientẽ. ¶ Primo g̃ describit ꝓbe adductio cũ dicitur.

a Et emissa silitudo manꝰ, s. dei vl angli i spẽ bois appentis.

b Appẽhẽdit me in cincino. i. in floccello capillor. c Et eleuauit me spũs ⁊c. eleuatõne. s. imaginaria nõ reali. d Et adduxit me in hierlm in visiõe dei. i. in visiõe a deo facta. e Ivxta ostiũ. s. atrij inundoꝝ. f Interius. ad significãdũ q̄ nõ fuit posit extra atriũ illud sed intra.

g Qđ respiciebat ad aq̄lonẽ ad dirã a lioꝝ duoꝝ ostioꝝ cuiꝰdẽ atrij scz orientalis ⁊ australis. h Vbi erat statutũ idolũ zeli i dẽ. hẽ Accẽsiõis. s. are, illud ei erat idolũ baal, in cui⁹ cultu ꝓuocabãt ira dei contra ꝓphm. i Et ecce ibi gl̃ia dei isrl ⁊c. id est visio dei gl̃iosa silis illi visioni q̄ descripsit in principio huiꝰ libri. l Et dixit. Hic ꝓfert ponit multiplex abominatio. ⁊ diuidit in q̄ttuoꝝ ptes fm q̄ttuor abominatiões ꝓbe ostãsas. ⁊ patebũt ptes ꝓsequẽdo. ¶ Dicit g̃ abominatio scz de idolo baal ponit cũ dr. m Leua oculos tuos ad viã aq̄lonis. i. vsus portã aq̄lonarẽ. n Et ecce ab aq̃. por. altarẽ, dicit h expositores cõiter q̄ erat altare holocaustoꝝ, ⁊ dicebãt porta illa porta illi⁹ altaris, nõ q̄ p portã illã eẽt ingressi ad altare holocaustoꝝ, sz solũ ꝑ portã orientalẽ vt ꝓdictũ ẽ. sz q̄ altare holocaustorũ, nõ erat recte i medio atrij sacerdotũ, sz in ꝑte aq̄lonari illius atrij, ⁊ sic respiciebat directe portã illã ꝓpter qđ dicebãt porta altaris, posset etiã alr dici q̄ dicebãt porta altaris, scz idoli zeli qđ erat inꝫ introitũ porte, ⁊ illi idolo erat altare ostitutũ a q̄ denoiabãt illa porta, cetera patẽt et dicẽ vsq̄ ibi. n Abominatões ma. i. idolatrias

o Vt pcul recedam sãctuario meo. nõ p loci mutatiõz cũ deus de ciuitate sit vbiq̄ ꝑ cẽntiã pũtiã ⁊ potẽtiã sz p gr̃ã ⁊ de sessionis mee subtractiõz, p Et adhuc. hic ꝓfert ponit sequẽtia abominatio cũ dr. q Videbis abominationes maiores duplici

rõne q̄ ꝓdicta abominatio erat tm̃ respectu vnius idoli, hec aũt respectu multoꝝ. Item q̄ ꝺ erat in loco sanctiori scz in atrio mũdoꝝ. nõ subdit. r Et intro. mei ostiũ atrij scz mũdoꝝ. cetera patent vsq̄ ibi.

s Apparuit ostiũ vnũ. q̄si cuiuslibet camere exitus intra atrium mundoꝝ.

t Et ingressus. dẽm camera. v Vid. hr ecce ois silitudo reptiliũ et aialiũ abominatio. ⁊ vniũsla idola dom⁹ isrl depicta erãt in pariete, i circũitu p totũ. ⁊ septuagĩta viri de senioribꝫ dom⁹ isrl, ⁊ iechonias filiꝰ saphã stabat in medio eoꝝ stantiũ añ picturas ⁊ vnꝰ q̄lq̄ ꝺ hẽbat thuribulũ i manu sua. ⁊ vapor nebule de thure ꝓsurgebat ⁊ dixit ad me.

x Certe vides fili hoĩs q̄ seniores dom⁹ isrl faciũt i tenebris, vnꝰ q̄lq̄ ꝺ in abscõdito cubilis sui. y dicũt ei. Nõ videt dñs nos, dereliq̄t dñs trã. ⁊ dixit ad me. Adhuc ꝓfũs videb abominatões maiores q̄s isti faciũt. ⁊ introduxit me p ostium portę domꝰ dñi q̄ respiciebat ad aq̄lonẽ. Et ecce ibi mlieres sedebãt plãgẽtes adonidẽ. ⁊ dixit ad me. certe vidisti fili hoĩs adhuc ꝓfũs videbis abominationes maiores his. et introduxit me in atriũ domus domi interioꝝ

camere exitus intra atrium mundoꝝ.

t Et ingressus. dẽm camera. v Vid. hr ecce oĩs silitudo reptiliũ. ⁊c talia enĩ adorabãt et colebãt fm q̄ dr Ezech. ij. Et adorauerũt ea patres ⁊ respitiones.

z Et. lxx. vi. ꝺ senio. et q̄ erat pcũ grauis rõne psonarum

y Et iechonias filiꝰ saphã ⁊c. Iste vt dicta. a. erat honorabil⁹ ⁊ alios induxerat ad idolatriã. ideo ꝑ ceteros expresse noiatur.

z Certe vides fili hoĩs. ⁊c. vnusq̄sq̄ in abscõdito cubiculi sui. ꝓpter ꝺ ad ꝺ signandu ꝓ toramẽ. u. tranꝫ ꝓbeta ad thalamũ ejusdẽ vsq̄ intra murum.

a Dicũt enĩ. i. facto ostẽdũt q̄si deus eos nõ videat. vel hoc q̄ inciderãt in intellectũ erroneũ. s. q̄ dina ꝑ videntia nõ se extendat ad hec inferiora. fm q̄ dr Job. xxij. in ꝑsona taliter errantiũ. Circa cardines celi ꝑ ãbulat nec nostra cõsiderat. b Et dixit hoĩ. Hic seqũtur tertia abominatio q̄ etiã dicit maior ꝑcedẽtibꝰ. q̄ erat i porta atrij sacerdotũ. ⁊ ꝺ est qđ dr.

c Et intro. me p ostiũ por. de. do. dicebatur autẽ porta atrij sacerdotũ porta. domus dñi siue templi. q̄ erat recte opposita illi porte. eo q̄ vtraq̄ erat in ꝑte orientali.

d Qđ respi. ad aquilonẽ illa enĩ porta que erat in parte orientali erant duo ostia q̄ dicebãtur in columna media. sicut cõiter fit in magnis ecclesijs. et sic vnũ illoꝝ ostioꝝ erat in ꝑte aq̄lonari illius columne ⁊ vsus aquilonem aperiebãt. aliud vero in ꝑte australi. ꝓba aũt fuit introductus p ostium qđ aperiebãt vsus aquilonem.

e Et ecce ibi. iuxta illud ostium.

f Vu. se. plan. ado. dicũt enĩ expositores latini q̄ iste adonides dicebãt amasius veneris. cuius morte mulieres plangebãt. ita q̄ nũus illius idoli erat in planctu et fletu mlier. in hebreo hr. Plãgẽtes thaumũ qđ significat incensionẽ eo q̄ sicut dicit Ra. sa. idolum illud erat concauum ⁊ fiebat ignis intra, cuius calor surſum ascẽdens faciebat liquefieri oculos idoli qui erant plumbei. ⁊ sic videbãt ploꝛare ꝓpter qđ mlieres in eius cultu flebant

a Et introduxit me. Hic ponitur q̄rta abominatio cum dicit, ⁊ introduxit me in atriũ domus dñi interioꝝ, ꝑ quod

designatur atriū sacerdotū qđ vocabaſ atriū interi⁹ . eo q⁹ erat tēplo ꝓpinqu⁹ . b Et ecce in ostio tēpli .i. ante ostū. c Inter vestibulū ⁊ altare .i. inſ porticū tem/pli ⁊ altare holocaustor qđ erat i eodē atrio. vt ꝑdictū ē d Quasi .xxv. viri dorsa hītes ꝯ tēplū. ex q̄ abominatō illi⁹ ydolatrie diceba tur maior qz oſidebaſ in loco sanctiori et in cōtemptū tēpli do cō secrati videbaſ fieri. eo q⁹ idolatrātes ha/bebāt dorsa ad tēplū. e Et adorabant ad ortū so. adorātes solē tanq̄ deum.

f Numq̄d leue est ſ q. d. nō. immo valde g Et ecce (graue. applicāt ramū ad nares suas. qđ ei ponūt do/cto. nīi dicetes . q⁹ qz ydola erāt in alto cle nata. ō isti ydolatre e leuabāt ramos ad tā/gendū ea. ⁊ postea ap plicabāt ad nares su as in reuerentiā ydo lor . hebrei dicunt q⁹ hec ē lra Et ecce appli cant fetorē ad nares suas tū fm hebreos pri⁹ fuit scriptū Ad nasum meū . ſz qz istud videbaſ ꝯ deo reuerētū. ō scribe mutauerūt illud sicut ⁊ in plurib⁹ alijs. ⁊ vocaſ apud hebreos nūnsophe ri .i. adoratio scribarū ꝟ ponēdo ad nares suas . ita q⁹ fetor ad ydolatras referat agendo. ⁊ suscipiēdo. tū in cō mumi mo loquēdi de peccato vili dicūt hoies q⁹ fetet in naribo dei. ſz fm veritatē fetet in naribo peccantiū . in q̄/tum deteriorant ꝑ ipm ⁊ non ipe deus.

h Ergo ⁊ ego faciā in furo. i. in vindicta iusticie mee r̄d dendo eis penā debitā ꝓ abomiatoibo ꝑdictis . ceſa patēt

Jn ca. viij. vbi dicitur in postilla. Jn domo mea re/clusus est iacens sup latus dextrū. Additio. i

i Cōprobaſ et lra an hec visio facta ꝓphe fuerit ipo iacēte sup latus dextrū vel sinistrū. aut sedē tem tū. deductio enī postilla. nō videt ad ꝟ face re. nam q⁹ fuit ꝑceptū ꝓphete de iacēdo sup latus dextrū vel sinistrū certis diebꝫ nō est necesse. vt illi dies intelli gātur ꝑ numer. et sic potuit ꝓpha iplere diuinū mandatuz interesse ꝑ diuersa ipa. vñ qđ hic dr. Ego sedebā i domo mea. intelligendū est illud sedere sicut aliud sedere qđ i mediate sequtur. s. Et senes inde sedebāt cor̄ me. qđ itel/ligit de erisi edo vel manēdo. nō aūt de iacēdo. ⁊ sub ista significatiōe i alijs locꝫ sacre scripture pluries inuenit

Jn eodē ca. vbi dr in postilla Adulteres sedebāt plā gentes ad eundem. Additio. j.

Ibi moyses egyptius in suo libro de directōe p/plexor ꝑte terria scripsit q⁹ inuenerat in quodaz libro antiq̄ de culibo ydoloz q⁹ olim q̄dā de pro phetis ydoloz noīe thaumū instabat apud quēdā regē vt coleret planetas ⁊ signa celestia. quē quidē thaumuz ipe rex ferociter interfecerat. ⁊ q⁹ in nocte mortis illi⁹ co gregata sunt oīa ydola de diuersis ptibꝫ ad quoddā tē/plū in babylonia in q̄ erat ydolū solis aureū pendēs in ter celū ⁊ terrā. qđ quidē ydolū ceciderat in medio tem/pli ⁊ alia ydola in circuitu eius. ⁊ q⁹ ydolum solis narra bat ceteris illud qđ ꝓtigerat thaumū ꝓphete. vñ oīa ydo la plorabant ⁊ lugebāt tota nocte. ⁊ iō cū esset mane vo/lauerūt ydola ad templa sua in diuersis terre ptibꝫ. ec. q̄ noluerūt vsus vt in prima die mēsis thaumū q̄ est q̄rtus mensis fm eos. lugerēt hoīes seu mulieres ad ydolatriā deduti sup thaumū in q̄libet anno. ū hec ille. Que quidē narratio posito q⁹ sit fabulosa. put verisilr apparet tū sufficies ē vt ex ea sumaſ ꝙa ex/positio huiⁿ lre. s. mu lieres sedebāt lugētes thaumū. Jam ydola trarū gesta coiter fun dauit in falsis ⁊ ficti/cijs narrationibꝫ. ca/put enī ydolatrarū. ſ diabolus mēdax est ⁊ ꝑ mēdacij. Jo. vij. si forte narratio ꝑdicta sit vera. et ꝟ q⁹ virtute demonū ⁊ ꝑ magicas artes deo ꝑmittente fi unt miracula plerūq̄ sil/ia illis miraculis q̄ fiunt ꝑ semos dei. vt Aug⁹ dicit in li. lxxx/iij. q. itelligēdo tū mi racula large sūpta nō ꝓprie. vt in ꝓma ꝑte q̄stiōe. crūſ. arti. vij. in corpe q̄nis. tūc ex ꝑdicta narrati one ꝓsurgit quoddā fidei nr̄e testimoniū. Jtā cū ista tam magna ⁊ admirāda annūcijs ꝓphb⁹ fiebāt. q̄ tū post aduen tū xp̄i nullibi facta inueniunt. signū ē manifestū q⁹ ꝑ cru/cē xp̄i ꝓtās demonū fuerit valde debilitata ipo dicente Jo. xij. c. Jam princeps mūdi hui⁹ ejiciet foras. ⁊ j. Eze chiel. xlij. c. Et pīn imundū auferā de tra. IX.

Clamauit. Hic ꝓfr reuertiſ ꝓpha ad describen/dū destructionē ciuitaſ ⁊ ꝓphi. eiⁿ in ꝑte cū fue rūt abominatiōes ꝑdicte. ⁊ diuidit in duas ptes. qz ꝓio describit de structio ꝓphi cōit. ſcdo ꝓicipalū ſpā liter. c. xi. Pria i duas. qz ꝓio describit plebis exitiū. se cūdo ciuitaſ icēdiū. c. se. Pīs ca. diuidit i tres ptes . qz ꝓio ponit visiōis mod⁹. ſcdo plebis iteritⁿ. ibi. Et vocā uit sno ezech. luctⁿ. ibi. Et cede ꝓpleta. Circa primū dr

a Clamauit. s. ille q̄ oſiderat ezechieli abomiatōes ⁊ p/sonā dei reputabat. vt dictū ē. b Appinquerūt visi/to/bis. s. dierū in ad puniēdā ipam. c Et vnusq̄sq̄ aduer sarioz eiⁿ d Vas interfe.bz. i. instrm ad iterficiēdū qđ stari designaſ ꝑ ꝟ qđ subditſ. e Et ec. sex viri. i. angeli in spē viroz. vtrū aūt intelligātur angeli boni vel mali. nō ꝓbatur ex ꝟ. q⁹ tales puniōes dīne aliq̄n fiūt ⁊ signanſ fi eri ꝑ bonos āgelos aliq̄n ꝑ malos. f Veniebat ꝟ via porte superioꝛ q̄ respicit ad aq̄lonē illa erat porta aq̄lona ris atriⁿ mūdoz. q̄ dr sup⁹ respicū porte aq̄lonaⁿ atriⁿ i/mūdoz. tēplū ei erat i sūmitate mōtⁿ. ⁊ iō illa atria pcede bāt vsus tēplū ascēdēdo. ⁊ er ꝑte aq̄lonari non erat aliq̄ porta superior vsus tēplū. vtꝛ ex supradictⁿ. De illa q̄ ꝑte vēiebāt ad portā atriⁿ sacerdotū q̄ erat i ꝑte orientali.

g Et vnusquisq̄ vas iteritⁿ. i. instrm vt lācea vl gla/dius. h Vir q̄ꝛ vn⁹ vestitⁿ lineis. er ꝟ q⁹ angeli i hac visiōe imaginaria oſi erāt āgli boni. qz vestis linea imūdicta signat. i Et igreſ. sūt. atriū sacerdotū. iō sub ditur. k Et steterūt iuxta altare ereū. qđ erat ibi l Et gl'a do. isti assūpta ē de cherub ⁊c. Hic vocaſ gl'ia dñi effigies hoīs sedēſ i throno sup firmamentū appa/rēs sup capita aialiū q̄ infer⁹ vocanſ cherubi. ⁊ ꝟ vocaſ

cherub.accipiēdo singulare.p plurali.sicut frequēter fit in scriptura.videbat g̃ ista effigies repsitās deitmatesta tē recedere de capitibꝫ aialiū.ꝛ trāsire ad limē tēpli dñi qꝫ designabat recessus dei de ꝓpiciatorio qđ erat intra sctā sctoꝝ sup alas cherubi.nō tñ p loci mutationē eum de⁹ necessario sit vbi

q.sed subtractionez sue gr̃e ira qꝫ nó dat.unde trista sūmo sacerdoti sic facebat ante

a Et vocauit.h.ꝓsit pomꝫ plebis interit⁹ cui⁹ ꝓio ponit multitudinē cū dr. Et vocauit virū q̃ indut⁹ erat.ad signādū illos q̃ bus erat pcēdū.ꝛ illi erāt in multitudine numero.ideo subditur

b Signa thau sup frōtes.thau ē vltima ista alphabeti hebraici.ꝛ ē prima in hac dictiõe thora q̃ hebraice legē signat.ió scribebat sup frōtes virorꝫ gemētiū.ꝛ dolentiū de trāsgressiõe legis in abominationibus.ꝝ dictis.

c Et illis dixit.s.ceteris ꝓbitibꝫ vasa iteritꝰ i manibꝫ suis.cetera patēt vsq; ibi. Et a sctuario meo incipite.significādo ꝓio sacerdotes ꝛ leuitas ibi militātes.ꝛ sit pomꝫ interfectiõis exercitū cū dr Ceperūt g̃ ꝛc.

d Cōta.do.dicebat aūt aliꝫs loc⁹ ꝓtamquam ꝓpt casū mortui Numeri.xix.

e Et tiple.atria interfectis.Ista tria tēpli atria de qbus dictuꝫ est ca.ꝓcedenti.

f Egredimi.sc;.de atrijs tēpli cede cōplete.vt exeūti ꝓceptū p totā ciuitatē.ió subdit. Et egrel.sūt ꝛc.

g Et ce.cōple.Hic ꝓsit pomꝫ ezechielis luctꝫ cū dr i p sona ei⁹. h Remāsi ego.qꝛ nō fui interfect⁹ cū aliꝫs

i Ruiꝫ sup facē meā.p timore ꝛ admiratōne tanti exterminij.ió subdit. k Heu.ꝛ triplicat ad maiorem exaggeratiõe ;.cetera patēt vsq; ibi l Et repleta ē terra sangui.s.innocētū occisoꝝ in ea.ꝛ maxime ꝛpe manasse ō q̃ dr.iij. Reg.xxi.q̃ effudit sanguinē innocētū nimis.

m Et ca.repleta ē auersiõe.s.a deo p multiplicē ydolatriā.vt dictū ē ca. ꝓcedēti. n Dixerūt enī. Reliq̃t dominꝰ ꝛc.h exponitur ē ca. ꝓce. o Et ec.vir.q̃ erat indutꝰ lineis.dicit Ra.sa.q̃ erat gabriel angel⁹ i spē viri. Cap.x.

e Et vidi. Hic ꝓsit describit ciuitatē hierlm futurā meēdū.ꝛ dividit in duas ptes.q; ꝓio designat

ista cōtustio scdo explicat visio.ibi. Et apparuit. Circa p mū dr. a Et vidi visiõe imaginaria ꝛ intellectuali

b Et ecce in firmamēto ꝛc.spēs ei⁹ dñi q̃ recesserat de loco sup capita cherubi trāferēs se ad limē dom⁹.vt dictū est ca. ꝓce. redierat ad locū pristinū sup firmamentū i capitibꝫ aialiū.et dixit.i.sedes in throno dei maiestatē repsentās. c Ingredere in me.io.ꝛc.vnde.ꝝ.c.i.dr. Similitudo aialiū ꝛ aspectus eoꝝ qsi carboꝝ ignis

d Et effū (ardentiū. de sup cīm.i.hierlm q̃ ꝺ designat incendiū eius futuꝝ fm iudicē

e In (im diminū. gressusq; ē scz vir in medius lineis.

f In cōspectu meo.id ē me vidente.et est verbū ꝓphete.

g Cherub in ātrio.s.a dextris dom⁹.i. ad dextrā ptē tēpli.nā i atrio sacerdotes.ideo

h Et nu⁹ (subdit. bes iple.atriū interius ad designādū dei pnām.fm q̃ dr.q̃.ꝓ rat.vi. Ipse pollutꝰ ē q̃ habitaret in medio

i Et eleuata est gl̃ia dñi q̃ spēs repsentans dei maiestatē transiuit de capitibꝫ cherubin ad limē dom⁹ et signat iste transitꝰ illud qđ dictum est ca. ꝓcedenti

k Et atriū repletū est splēdore glorie domini id est splendore dei maiestatem repsentante.

l Et so.alarū cherub.p tale motū alarū intelligit ꝓmptitudo angelorꝫ ad exequendū dñi mandatū.

m Audiebat vsq; ad atriū exterius.sicut enī in hebraeo habet.ꝛ vāliq; male corrigūt dicentes interius.dicit autem atriū exterius atriū iūctoꝝ.eo q̃ erat lōge remotꝰ a templo.

n Quasi vox dei oīpotēt⁹ loquētis.q.d.ille sonitꝰ alarū erat magnificꝰ ꝛ mirabilis.fm q̃ dr ps.xcix. Vox dñi in virtute.vox domini in magnificentia.

o Cūq; ꝓcepisset.repetitio est eius qđ dictū est.ꝝ. Ingredere in medio rotarū ꝛc.

p Ingressus ille.s.vir indutus lineis.

q Stetit in.ro.vt accipet ignem.q̃ mysteriū tñ cherub

ō subdit. Et extēdit cherub ⁊c. a Qui acci. egres. est. sc̄z ad effundēdū sup ciuitatē. ſ tñ ꝺr hic ꝙ effuderit. ad designādū ꝙ ciuitas tūc nō fuit cōbusta. sed postea ꝑ sex annos. qr̄ visio ista fuit anno. vi. trāsmigrationis ioachin. sexto mēse ⁊nta die mēsis. vt hē in p̄cipio. vij. ca. cuius tas autē fuit cōbusta ānō. xi. sedechie. q̄ fuit ānus. xi. a transmigratione ioachi. qr̄ sedechias ei⁹ successit i regno b Et apparuit. hīc ꝺr explicat modꝰ visionis q̄ in aliquibꝫ lꝫ pauc̄ differt a mō visionis posite. ſ i. c. tales enī visiones fiūt ad aliq̄d signādū ⁊ nō frequenter ut ibi i mutatio ad aliq̄d significandū q̄ de nouo dicit. dicat ergo.

b Et apparuit i cherubin. illa aūt quattuor aialia. i. c. descripta vocāt̄ h̄ cherubi eo ꝙ erant alata ⁊ p̄sidentia angelor̄ significantia. vt ibidem dictū fuit. angeli vero sunt scia plena ⁊ sic interptat cherubi plenitudo scie. c Et ecce q̄ttuor rote iuxta cherubi. ꝑ ꝙz q̄ ꝺicit ē. ſ. i. c. ꝙ erat ibi q̄ttuor rote ⁊ quattuor aialia. d Species aūt rot. erat quasi visus lapi. chrysoliti. ſ. i. c ꝺr. et aspect⁹ rotar̄ q̄ si visio mar. chrysolitus aūt lapis ē p̄ciosus habēs colorem aureū. ⁊ nō ꝺr a chrisis q̄ ē aurū. ⁊ ꝙ hoc q̄ ponit̄ h̄. q. visio lapidis chrisoliti. vat i telligi ꝙ ꝓpha erat magis illustratus fulgore diuine sapientie q̄z a p̄cipio. ⁊ idē designat ꝑ h̄ q̄ postea subdit e Et omne corpus earū ⁊ colla ⁊ ma. ⁊ pēne. q̄ tria vitima intelligūtur de aialibꝫ ⁊ nō de rotis. ⁊ dicūtur h̄ plena oculis. primo ꝺo ca. h̄ tñ ꝺr de rotis. ꝙ oculos aūt ꝑspicacitas intelligēte designat. vñ ⁊ hoies sapientes ⁊ astuti fm modū loquēdi cōm dicūtur oculati.

f Et rotis tas voca. volu. qr̄ eē liter volui poterāt ad q̄ttuor ptes. g Quat. aūt fa. ha. vnū. ſ. aial. h Facies vna. i. p̄ria. sicut Besi. i. Et factū ē mane ⁊ vespe dies vnus. a. p̄m⁹. i Facies cheru. hīc occurrit dupler dubiū. p̄mū ē q̄re ista facies ꝺr h̄ facies cherub. q̄. i. ca. dicit facies bouis. scōm q̄re ꝺr h̄ prima. ibi aūt tertia. Ad p̄mū ꝺicit aliq̄ ꝙ facies bouis siue vituli est multū similis faciei cherub. ⁊ ꝓpter h̄ sic noīat. ſz h̄ dictū est ꝓtra iosephū dicētē ꝙ facies cherub ē facies cuiusdā auis. q̄ nunq̄z visa ē ab hoib⁹ sed ei⁹ similitudo ossa fuit moysi in monte vbi fuit sibi ostēsum exemplar oīm fiendor̄ in tabernaculo. fm q̄ ꝺr. Exod. xxv. Inspice ⁊ fac fm exēplar q̄ tibi in monte mōstratū est. Est etiā ꝓtra dictū ra. sa. ⁊ aliꝰ hebreor̄ q̄ dicūt ꝙ cherub ē q̄si facies pueri gratiosi. ꝓpter q̄ ꝺicit̄ ꝙ faciel bouis fuit mutata in faciē pueri. cui⁹ mutatōis rō pōt assignari. q̄: sicut dictū est. ſ. i. c. facies bouis signat regnū grecorū ꝓpter pplī cōis petulantiā tūc tñ i philosophis grecie maxime viguit sapia. ꝓpter q̄ ad h̄ denotādū facies bouis q̄ ē aial ut rōnale vsa fuit in faciē hois. q̄ ē aial rōnale. ⁊ in faciē puerilem q̄: sapia nō senescit. sed magis iuuenescit. etā in senib⁹ q̄ sedatis passionib⁹ clarꝰ vident. fm q̄ ꝺr vſ. phi. Sed dō ⁊ q̄scēdo fit aia sciēs ⁊ prudēs. ꝙ h̄ ꝺr sap. vi. Clara est ⁊ q̄ nūquaz marcescit sapia. Ad secūdū ꝺom ꝙ ꝓ h̄ ꝺr hic facies cherub prima. q̄ apparebat directius vultui. ꝙ be q̄z alie sicut dictū est. ſ. i. ca. de facie hois. l Jp̄m ē aial. i. q̄libet dictor̄ q̄ttuor animaliū ē illō idē q̄ videt̄ in prima visione descripta. ſ. i. ca. l Et egredi. ē gl̄ia dñi ⁊c. rediēs ad locū suū m Et ste. in introi. por. do. do. ꝺr tētalis. dicit Ra. sa. ꝙ hec est porta atrij sacerdotū q̄ erat i ꝑte orientali. ⁊ ꝺr porta dom⁹ dñi. siue tēpli eo ꝙ i recta linea opponit̄ porte tēpli. vt dictū ē. ſ. vij n Jp̄m ē aial. i. q̄libet illor̄ q̄ttuor. o Q̄ vidi subter deū isrl. q̄: firmamētū erat sup capita aialiū. ⁊ desup effigies dei sedētis in throno repsitās ei⁹ maiestatē. p Quattuor p q̄ttuor vult⁹ vni. i. p singula q̄ttuor aialia q̄ttuor facies erāt cuilibet ipor̄. q Et silitudo vultuū eor̄ ⁊c. q. d. ꝫ apparēna vni⁹ faciei esset mutata. vt ꝓdictū ē. tñ erat idem aial. cetera aūt q̄ nō sunt h̄ exposita de aialibꝫ ⁊ rot. exposita sūt plenī⁹. ſ. ca. i. vbi pōt hēri recursus Jn. c. r. vbi ꝺr i postilla. hīc occurrit dupler dubiū. Additio.

a O hoc dupler dubiū motū ꝑ postillatorē vē dicendū ꝙ nō solū p̄mū aial. sed quodlibet q̄ttuor aialiū ꝓdictor̄ in prima visione ꝓtētor̄ i hoc loco vocāt cherub. vſi in lra exp̄sse ꝺr. Rota vna iuxta cherub vnū. ⁊ rota alia iuxta cherub alterū. Et q: fm glosaz eadē debemus in h̄ loco intelligere in expositōne aialiū q̄ supra. Hec enī mutatio noīm nō debet referri ad mutationē rerū visarū. Sed ad maiorē illustrationē ꝓphete Illa enī que prius sub specie aialiū quasi inferior cognouerat. hic cognoscit sub specie cherubi q̄ sunt altioris gra

Et extendit cherub manuz de medio cherubi ad ignē q̄ erat inē cherubin. ⁊ sūpsit ⁊ dedit i manꝰ ei⁹ q̄ idut⁹ erat lineis. ª q̄ accipiēs egressus ē. ᵇ Et appuit i cherubi silitudo manꝰ hois sub pennas eor̄ Et vidi ⁊ ecce q̄ttuor rote iuxta cherubi. ᶜ Rota vna iuxta cherub vnū et rota alia iuxta cherub vnū. ᵈ Spēs aūt rotar̄ erat q̄si visio lapidis chrysolithi. ⁊ aspect⁹ earū silitudo vna q̄ttuor q̄si sit rota i medio rote Cūq̄z ābularēt. i q̄ttuor ptes ḡdiebāt ⁊ nō reūtebant ābulātes. sz ad locū ad quē ire declinabat q̄ prima erat seq̄bant ⁊ cetere. nec cōūtebant. ᵉ Et oſne corꝰ earū ⁊ colla ⁊ manꝰ ⁊ penne ⁊ circuli plena erāt oculi. ī circuitu q̄ttuor rotar̄. ⁊ rotas i ſtas vocauit volubiles audiēte me. ᶠ Quattuor aūt facies hēbat vnū. ᵍ Facies vna. ʰ facies cherub. ⁊ facies scḋa facies hois. ⁊ i ter̄cio facies leonis. ⁊ i q̄rto facies aq̄le. Et

dus, vt expressius denoret q̃ mysteria p hmõi aialia figurata sunt. s. naturã rerũ naturaliũ. vñ nõ solũ facies bouus ꝺr̃ cherubin. sed etiã facies hois ⁊ facies leonis et hmõi. ⁊ iõ de oibꝫ aialibꝫ sil̃ sũptis dicit. j. eodẽ ca. Intellexi q̃ cherubin essent. q. ꝺ. illa q̃ p̃r̃ videram vt aniaalia q̃si terrena mõ intelligi vt cherubi q̃ ꝺ plenitudinẽ sapie importat. Cũ aũt dicit. Facies vna facies cherub ⁊ facies secꝺa facies hois ⁊c. in sola facie bouis fecit mutationẽ. q̃ bos vt dictũ est. s. fm expõitionẽ scõr signific at misterũ passionis. eo q̃ ẽ aial immolatiõi. ⁊ sic hꝫ in firmitorẽ rõꝫ q̃ alia aialia Idcirco iposuit sibi nom̃ cherub q̃si a fortiori de oibꝫ intelligeret rõ cherubi. vñ statĩ ꝺ oibꝫ q̃tuor aialibꝫ dicit. Eleuati sunt cherubin ⁊ ifra. Cũꝫ ambularẽt cherubin ibãt. uiter. ⁊ rote. ⁊ rõe p̃dicta p̃t dici q̃ anteposiũt facie bouis q̃ in prima visione fuit terria. vt ꝺ notaret q̃si p locũꝫ a fortiori eq̃uitatẽ aialium in dignitate seu excellentia. Ca. XI

E Leuauit su pra posita est vastatio plebis cõiter. ꝺ ponitur destructio principaliũ spãliter. ⁊ prio sacerdotũ. secꝺo principum. c. se. tertio falsoꝝ pphatũ. c. xiij. Circa primũ sciẽꝺũ q̃ hiere. pphauerat bonũ illis q̃ trãsmigrauerãt ⁊ malũ illis q̃ in hierlm remãserãt iuꝺ metaphora ficũ bonarũ ⁊ malarũ. hiere. xxiiij. Sacerdotes aũt q̃ remãserant in hierlm ꝓtrariũ asserebãt. ⁊ iõ ostenso facta est ezechieli ꝓphetis visioni hiere. et potissime cõtra sacerdotes. Primo g̃ describit vastatio illoꝝ q̃ remãserãt in hierlm. secꝺo ꝓsolatio illoꝝ q̃ trãsmigrauerãt i babyloniẽ. ibi. Et factũ ẽ Circa primũ sciendũ q̃ sacerdotes q̃ remãserant i hierlm pabolice designabant suã ꝓspẽtatẽ. ⁊ iõ primo eoꝝ pabola ponit̃. ⁊ secꝺo tollit̃. ibi. Idcirco. Circa primũ õmittit̃ modꝰ visiõis eũ ꝺr̃.

a Et cle. me spi. i. deus vel angelus dei minister.

b Et intro. me ad por. do. dñi orientalẽ. i. ad portã atrij sacerdotũ. q̃ sic noiat̃. vt dictũ est. c. p̃ce.

c Et vi. i me. co. iecho. fi. azur. iste est alius ab illo iechonia posito. s. vii. q. qui ille ꝺr̃ filiꝰ saphan.

ꝺ Et phel. isti duo principales ⁊ alios trahebat ad errorẽ suũ. iõ expresse noiantur

e Ibi sunt vi. q̃ cogi. iniq. ⁊c. q̃ informabãt pplm vt secure manerẽt in cultu idoloꝝ. nõ timẽtes hieremie omi nationes iõ subdit̃.

f Dicẽtes. Nõne dudũ ⁊c. q̃si dicant sicut mãsit ciuitas in tpe salo. q̃ eã ampliauit. ⁊ triplici muro clausit. sic secura ab aduersarijs pmanebit.

g Hec est lebes. s. hierlm.

h Nos aũt car. q̃ exponũt aliqui dicẽtes q̃ hec dicebãt isti derisorie ⁊ p ꝺsis negatiue. eo q̃ hiere. pphauerat. i. ca. ꝺ bustionez ciuitatis sub metaphora olle succese. ⁊ fm hũ vbũ. isti intelligit negatiue sic. Hec ciuitas nõ erit lebes siue olla succesa. vt dic hiere. nec nos carnes bullite in ea. sed hec opinio nõ cõsonat lr̃e sequenti. vt videbit̃. ⁊ iõ Ra. sa. exponit hũ vbũ. Et hec ẽ lebes ⁊c. tanq̃ assertiue dictũ. vt sit sensus sic carnes ꝓseruant̃ i lebete vsq̃ ad pfectaz earũ ꝺcoctiõz sic seruabimur i hierlm vsq̃ ad maturã etatem assistat̃ plõgatio vite decoctiõi. q. q̃diu calor naturalis decoquit̃ alimẽtũ ꝓuertẽdo in mẽbra durat hois vita. tãdiu enim viuũt aialia q̃diu nutriunt̃. de aia. qñ ãt calor naturalis sic debilitat̃ q̃ nõ põt hũ facere. de ficit vita naturali mori Idcirco. hic (te. ꝓsit remouet hũ pabola. ⁊ ptz lra vsq̃ ibi. l Plures occi. in vr. hac. s. innocentes q̃s occidit rex manasses ⁊ alij reges mali ad ꝓsuasionẽ sacerdotum vñ hieremiã voluerũt sic occidere. vt hẽ hiere. xxvi. l Interfecti ⁊c. i medio ei⁹ sc̃z hierlm. m Hi sũt car. q. lz nõ fuerit ibi mortui more naturali. sz violẽta. illa tñ mors fuit optima fm q̃ ꝺr̃ pss. cxv. Pretiosa i ꝓspcũ dñi mors sctoꝝ ei⁹.

n Et hec ẽ le. q. i hierlm fuerũt sepulti.

o Et reducã vos. extra hierlm i captiuitatẽ.

p Gladiũ metui. s. regis babilonis qui p auxilio ad regem egypti mittebãt.

q Et gladiu. su. vos. s. regis babylonis.

r In finibꝰ isrl. i. i terra aliena finibꝰ terre vre iuncta.

s Iudi. vos. q. fuerũt adducti ad regẽ babylonis i terra emath. ⁊ ibi occisi. eo q̃ relaxauerãt iuramẽtũ sedechie q̃ fecerat regi babylonis. vt dictũ fuit hiere. xxxix. iõ subditur.

t Hec. s. hierlm.

v Nõ erit vo. in lebe. manẽdo in ea vsq̃ ad maturã etatẽ.

x In finibꝰ isrl. ⁊c. repetitio ẽ ei⁹ q̃ ꝺictũ ẽ ad maiorẽ affirmationem.

y Sed iuxta iudicia gentiũ. imitãdo idolatriã eoꝝ

z Et factũ ẽ cũ. pphãt pheltias filiꝰ banaie mortuus ẽ dicũt aliq̃ q̃ nõ fuit tũc sic in re. sed pphã vidit in spiritu mortem sibi in xpinq̃ iminere. hebrei dicũt q̃ tẽ mortuꝰ fuit subito ꝺno iudicio. ⁊ hũ fuit sic itũ p nũcios q̃ frequẽter mittebant̃ de hierlm ad trãsmigratos i babylonẽ. q̃ interrogati ab illis q̃bꝰ ezechiel narrauerat suã visionẽ. vt hẽ i fine huius capituli. rñderẽt q̃ codẽ tpe ⁊ eadẽ hora mortuus fuerat. sicut ezechiel dixerat.

a Et cecidi in faciem meã. ad depcandũ ꝺnm ne multiplicaretur exterminium.

b Et factum est. Hoc ꝓsitet pontif̃ consolatio eorũ que

trāsmigrauerāt eī dñs. in babylonē ducti. b Quib⁹ dixit. i. de q̄bus dixerūt.

c Hab. hierlm reputātes eos miseros et infelices, vt dictuz ē in principio hui⁹ ca. f Longe rece. a do. reputabant eīt eos a dño dilectos z derelictos. g Nobis data ē terra in possessionē, ppterea hec dicit dñs de⁹. Quia lōge feci eos ī gentib⁹, z q̄ dispsi eos ī trīs, ero eis in scīficatōz modicā in terris ad q̄s venerūt. Propterea loq̄re, Hec dicit dñs de⁹. Cōgregabo vos de plīs z adunabo vos de trīs ī q̄bus dispersi estis, daboq̄ vobis humū isrl. Et ingrediēt illuc z auferēt oēs offensiones. cūctasq̄ abominatōes eius de illa. Et dabo eis cor vnū. z spīm nouū tribuā ī visceribus eor. Et auferā cor lapideum de carne eor, Et dabo eis cor carneū. vt ī p̄ceptis meis ābulēt z iudicia mea custodiāt, faciātq̄ ea z sint mihi in plm z ego sim eis in deū. Quor ām cor pessimū fēdicla z abominatōes suas ābulat hoz viā ī capite suo ponā dicit dñs de⁹. Et eleuauerūt cherubin alas suas z rote cum eis, z gl̄ia dei isrl erat sup eos. Et ascendit gl̄ia dñi de medio ciuitatis. stetitq̄ sup mōtē q̄ ē ad orientē vrbis. Et spūs leuauit

a Filii hoīs fres tui, viri ppinq̄ tui. z oīs dom⁹ isrl, vniuersi q̄b⁹ dixerūt habitatores hierlm, loge recedite a dño nob data ē terra ī possessionē, ppterea hec dicit dñs de⁹. Quia lōge feci eos ī gentib⁹, z q̄ dispsi eos ī trīs, ero eis in scīficatōz modicā in terris ad q̄s venerūt. Propterea loq̄re, Hec dicit dñs de⁹. Cōgregabo vos de plīs z adunabo vos de trīs ī q̄bus dispersi estis, daboq̄ vobis humū isrl. Et ingrediēt illuc z auferēt oēs offensiones. cūctasq̄ abominatōes eius de illa. Et dabo eis cor vnū. z spīm nouū tribuā ī visceribus eor. Et auferā cor lapideum de carne eor, Et dabo eis cor carneū. vt ī p̄ceptis meis ābulēt z iudicia mea custodiāt, faciātq̄ ea z sint mihi in plm z ego sim eis in deū. Quor ām cor pessimū fēdicla z abominatōes suas ābulat hoz viā ī capite suo ponā dicit dñs de⁹. Et eleuauerūt cherubin alas suas z rote cum eis, z gl̄ia dei isrl erat sup eos. Et ascendit gl̄ia dñi de medio ciuitatis. stetitq̄ sup mōtē q̄ ē ad orientē vrbis. Et spūs leuauit me adduxitq̄ in chaldeam ad trāsmigratōz in visiōe in spū dei. Et sublata est a me visio quā videram. Et locuta sum ad trāsmigratōz, oia verba dñi q̄ ostenderat mi.

Capitulus .XII.

Factus ē sermo dñi ad me dicēs. Fili hominis ī medio domus exasperātis tu habitas, q̄ oculos habent ad videndū z non vident, z aures ad audiēdū z nō audiunt, q̄ domus exasperās ē. Tu g̃ fili hoīs fac tibi vasa trāsmigratōis z trāsmigrab p die coram eis. Trāsmigrabis ām de loco tuo ad locū alterū ī aspectu eor, si forte aspiciāt, q̄ domus exasperans ē. Et efferes foras vasa tua q̄si vasa transmigrātia p die in aspectu eor, Tu ām egredieris vespe coram eis sicut egredit migrās. Nūquid oculos eor pfode tibi pietē z egredieris p eū in aspectu eor. In humeros portaberis ī caligine effereris. Faciē tuam velabis z nō videbis terrā. quia portētum dedi te domui isrl. Feci ergo sicut p̄ceperat mihi dñs. Vasa mea protuli quasi vasa trāsmigrātis per diem, et vespere perfodi mihi parietem manu, nocte. visione imaginaria videbat sibi de hierlm ī babyloniam reduci. y Et sub. est. a me visio. i. capt̄ mētis. z sic vidit se eē cū semb⁹ sedentibus coram eo. vt hē s. viij. ca. ibi subditur. z Et locutus sum ad trās. i. ad iudeos trāsmigratos ī chaldeā. z Omnia verba dñi q̄ ostenderat mi. retulit eīs eis visionē imaginariā p̄dictā z eor⁹ intellectū z significatōz

Caput XII.

Et factus ē sermo dñi ad me dicēs. Fili hominis ī medio domus exasperātis tu habitas, q̄ oculos habent ad videndū z non vident, z aures ad audiendū z nō audiunt, q̄ domus exasperans ē. Tu g̃ fili hoīs fac tibi vasa trāsmigratōis z trāsmigrab p die coram eis. Trāsmigrabis ām de loco tuo ad locū alterū ī aspectu eor, si forte aspiciāt, q̄ domus exasperans ē. Et efferes foras vasa tua q̄si vasa transmigrātia p die in aspectu eor, Tu ām egredieris vespe coram eis sicut egredit migrās. Nūquid oculos eor pfode tibi pietē z egredieris p eū in aspectu eor. In humeros portaberis ī caligine effereris. Faciē tuam velabis z nō videbis terrā. quia portētum dedi te domui isrl. Feci ergo sicut p̄ceperat mihi dñs. Vasa mea protuli quasi vasa trāsmigrātis per diem, et vespere perfodi mihi parietem manu, nocte. visione imaginaria videbat sibi de hierlm ī babyloniam reduci. y Et sub. est. a me visio. i. capt̄ mētis. z sic vidit se eē cū semb⁹ sedentibus coram eo. vt hē s. viij. ca. ibi subditur. z Et locutus sum ad trās. i. ad iudeos trāsmigratos ī chaldeā. z Omnia verba dñi q̄ ostenderat mi. retulit eīs eis visionē imaginariā p̄dictā z eor⁹ intellectū z significatōz

b Fili hoīs in medio dom⁹ exasperātis tu habitas, q̄ plures eor nolebant credere verbis hieremie de destructōe hierusalem futura.

c Oculos ha. s. carnis.

d Et nō vi. i. nō intelligūt oculis mētis.

e Tu g̃ fili hoīs fac tibi. vt p sile factum māducāt ad intelligendū. f Vasa trās. (gendū. id ē instrumēta transmigrantib⁹ apta. sic baculus pera z silia.

g Et transmigrabis per die. vt sic videāt te transire ō loco tuo ad alium.

h Et effe. foras. va. tua. repetitō ē eiusdē sentētie ad maiorem

i Tu ām (assertionē. egre. re. tē. p hoc emphasim designabat fuga sedechie et bellatoz eius de hierlm ī ciuitatis cuniculo ante oculos eor. k Perfo. ubi pa. tē. p hoc ēm signabat q̄ exierūt p locū absconditū et p viā subtetraneā. vt dictum fuit hiere. xxxix. z iij. Reg. xxv. l In humeris porta. tē. p hoc designat excecatio sedechie. z sic nō poterat incedere nisi appodiando se sup humerū ducentis. et ad idē facit q̄d subdit. Faciē tuā velabis tē. z subditur causa.

m Quia portētū dedi te. i. signū futuri mali. sedechie. Consequenter ponit obedientia. p hoc tē. cū dicitur.

n Feci ergo sicut p̄ceperat mihi. et ptz hec ex dictis.

a Et fa. est. hic cōsequenter exponit parabola dicta eo mō quo iam dictum est q̄ntum ad sententiā. aliqua tñ addūt q̄ exponentur.

b Nunquid non dixerūt. q. d. ista q̄si

erũt a te. c Quid tu facis. id est q̃d signat hoc factũ tuum. d Dic ad eos. huius facti intellectũ.
e Sup ducẽ onus istud. i. sup sedechiã. f Et super omnẽ domũ israel rc. q: capta ciuitate r duce nõ poterat pplo bene esse cetera patẽt vsq; ibi.
g Parietẽ pfodiẽt. q: introit⁹ vie subterranee erat obturat⁹. vel q: inter ullũ itroitũ r regẽ erat murus quẽ optebat pforari ac sic possent illã viaz subterraneã ingredi.
h Facies ei⁹ opiet rc. p qđ designat excecatio sedechie vel q: qñ fuit capt⁹ a chaldeis velauerũt oc̃los ei⁹ sicut solet fieri hominib⁹ morte dignis.
i Et extendã rhete meum sup eum rc. i. ceteretrũ chaldeoꝝ q̃ inseq̃ens cepit eũ.

k Et adduc. eũ in babylonẽ r captiuũ. l Et ipam nõ videbit. q: ante fuerat excecatus. iiij. Reg. xxv.
m Ibiq; morie. tamen fuit honorifice sepultus. vt hẽ hiere. xxij.
n Et oẽs q̃ circ. eũ sũt. principes r bellatores.
o Dispergam. quia p maiorẽ pte fugerũt cum relinquẽtes.
p Et gla. euagi. post eos. hoc dicit ppt iohãnem filiũ charee. r alios q̃ fugerũt in egyptũ contra consilium hieremie. vt hẽ hiere. xlij. Et ibi fuerũt occisi p chaldeos q̃ ceperũt egyptũ.
q Relin. ex eis vi. pau. rc. h dicit ppter illos q̃ in vita fuerũt reseruan. et in chaldeam ducti.
r Vt enar. om. scelera eoꝝ facta r vbo. ex eoꝝ eñ multa apparebat q̃ deꝰ suũ offẽderãt. r multi eoꝝ pnia ducti. h idẽ verbo fatebant.
s Et sci. q: ego dominꝰ cũ dispersero eos in gentes r dissemiauero eos in terris. t Et relinquã ex eis viros paucos a gladio et fame et pestilẽtia. vt narrent oĩa scelera eoꝝ in gẽtib⁹ ad q̃s ingrediẽt. u sciẽt q: ego dñs. x Et fact⁹ ẽ ẽmo dñi ad me dicẽs. y Fili hoĩs panez tuũ in ꝯturbatione comedes r aquã tuã in festinatione et merore bibes. r dices ad populũ terre. Hec dicit dñs deꝰ ad eos q̃ hitãt in hierlm in terra israel. Panẽ suũ in solicitudie cõedẽt r aquã suã in desolatõe bibẽt. vt desoletur terra a multitudie sua p pter iniq̃tates oĩm q̃ hitãt in ea. r ciuitates q̃ nũc hitãt desolate erũt. a terraq; deserta. r scietis q: ego dñs. b Et fact⁹ ẽ sermo dñi ad me dicẽs. Fili hoĩs. c qđ ẽ puerbium istud in tra israel dicentiũ. d in logũ differẽt dies: r pibit oĩs visio? Jo dic ad eos. Hec dicit dñs deꝰ. e Quiescẽ faciã pubiũ istud. neq; vulgo quiet vltra in israel. Et loq̃re ad eos. q: appropinq̃uerũt dies r ẽmo oĩs visiõis. f Nõ ei erit vltra oĩs visio casa. neq; diuinatõ g abigua in medio filioꝝ israel: q: ego dñs loq̃r et qđcũq; locut⁹ fuero vbũ fiet. h Nõ. plõgabit amplius in diebꝰ vris dom⁹ exaspãs loq̃r vbũ: r faciã illud dicit dñs deꝰ. i rcus ẽ ẽmo dñi ad me dicẽs. Fili hoĩs. ecce dom⁹ israel dicẽtiũ. visio quã b videt in dies multos. r in tpa lõga ista ppbat. Propterea dic ad eos: Hec dicit dñs deꝰ. Nõ plõgabit vltra oĩs ẽmo meus. Verbũ qđ locut⁹ fuero cõplebit dicit dñs deus.

.XIII.

e Et factus ẽ sermo domini ad me dicẽs. Fili hominis b vaticinare ad pphetas israel qui prophetant: et dices prophetantibus de corde suo. Audite verbuz domini. Hec dicit dñs deus. f Ve prophetis stultis q̃ sequũtur spm suũ et q̃ nichil vidẽt. g Quasi vulpes in desertis. h Non ascendistis ex aduerso. nec opuistis murum pro domo israel. vt staret in pelia in die domini. i Viderunt vanitatem et diuinauerunt mendacium. k Dicentes. ait dñs. cũ dñs non miserit eos. et expectauerunt vt confirmarent sermonem. l Nõne visionem vanam vidistis. et mendacium diuinastis vos. cũ dicitis. ait dñs. cũ ego non sim locut⁹. m Propterea hec dicit dñs deus. Quia locuti estis vanitatem. et vidistis mendacium. ideo ecce ego ad vos dicit dñs deus. n Et erit manus mea sup pphetas q̃ vident vanitatem. et q̃ diuinant mendacium. in consilio populi mei non erunt. et in scriptura domus israel non scribentur. et in terram israel non introibunt. et scietis q: ego dñs deus. o Eo q̃ in errore suo seduxerint populum meum dicentes. pax. et non erat pax. et ipe edificabat parietem. et illi liniebant eum luto absq; paleis. p Dic ad eos q̃ liniunt luto absq; paleis. et erit imbre inundans. et dabo lapidem grandinem cadentem. et procella ventorum irrumpet. q Et ecce cadet paries. numq̃d non dicetur vobis. vbi est liturra qua linistis eum. r Propterea hec dicit dñs deus. et irrumpere faciam procellam ventorum in furore meo. et imber inundans erit in furore meo. et lapis grandinis in ira mea ad consumendum. s Et destruam parietem quem linistis luto absq; paleis. et deiciam eum in terram. et nudabitur fundamentum eius. et cadet. et consumemini in medio eius. et scietis q: ego dñs. t Et complebo furorem meum in pariete. et in his q̃ liniunt eum absq; temperamento. et dicam vobis. non est paries. nec hi q̃ liniebant eum. u Prophetas israel q̃ prophetant ad hierlm. et vident ei visiones pacis. et non est pax. ait dñs deus. x Et tu fili hoĩs. pone faciem tuam contra filias populi tui q̃ prophetant de corde suo. et vaticinare de eis. y Et dic. hec dicit dñs deus. Ve q̃ suunt pulvillos sub omni cubito manus. et faciunt cervicalia sub capite vniuersę ętatis ad capiendas animas. animas populi mei capiunt. et animas q̃ saluare poterant vitę. polluebant ad me apud populum meum. propter pugillum hordei. et propter fragmen panis. vt interficerent animas q̃ non moriebantur. et vt viuificarent animas q̃ non viuebant. mentientes populo meo. audienti mendacia. z Propterea hec dicit dñs deus. Ecce ego ad pulvillos vestros quibus vos ibi capitis animas vt sint volatilia. et dirumpam ea de brachiis vestris. et dimittam animas quas vos capitis animas vt sint volatilia. a Et scindam cervicalia vestra. et liberabo populum meum de manu vestra. et non erunt ultra in manu vestra in direptionem. et scietis q: ego dñs. b Eo q̃ contristastis cor iusti mendacio. et ego non contristaui eum. et confortastis manus impii. vt non reuerteretur de via sua mala. et viueret. c Idcirco vana non videbitis. et diuinationes non diuinabitis. et liberabo populum meum de manu vestra. et scietis q: ego dñs. d Et fact⁹ ẽ sermo dñi ad me dicẽs. e Fili hoĩs. viri isti erexerunt idola sua in cordibus suis. et offendiculum iniquitatis sue posuerunt ante faciem suam. numq̃d interrogatus respondebo eis. f Propterea loquere ad eos. et dices ad eos. Hec dicit dñs deus. Homo homo de domo israel q̃ erexerit idola sua in cordibus suis. et offendiculum iniquitatis sue posuerit ante faciem suam. et venerit ad prophetam. interrogans per eum de me. ego dñs respondebo ei in multitudine idolorum suorum. g Vt apprehendam domum israel in corde suo. eo q̃ recesserint a me in cunctis idolis suis. h Propterea dic ad domum israel. Hec dicit dñs deus. Convertimini et auertite faciem a cunctis idolis vestris. et ab vniuersis abominationibus vestris auertite. i Homo homo de domo israel. et de aduenis q̃ habitant in israel. qui separauerit se a me. et erexerit idola sua in cordibus suis. et offendiculum iniquitatis sue posuerit ante faciem suam. et venerit ad prophetam vt interroget eum per se de me. ego dñs respondebo ei per me. k Et ponam faciem meam sup hominem illum. et ponam eum in signum et in proverbium. et disperdam eum de medio populi mei. et scietis q: ego dñs. l Et si propheta erraverit. et locut⁹ fuerit verbum. ego dñs decepi prophetam illum. et extendam manum meam sup eum. et disperdam eum de medio populi mei israel. m Et portabunt iniquitatem suam. iuxta iniquitatem interrogantis. sic iniquitas prophete erit. n Vt non erret ultra domus israel a me. et non polluantur ultra in cunctis preuaricationibus suis. et sint mihi in populum. et ego sim eis in deum. ait dñs deus. o Et fact⁹ ẽ sermo dñi ad me dicẽs. p Fili hoĩs. terra cũ peccauerit mihi ut prauaricetur prauaricationem. et extendam manum meam sup eam. et conteram baculum panis eius. et immittam in eam famem. et interficiam de ea homines et iumenta. q Et fuerint tres viri isti in medio eius. Noe. Daniel. et Job. ipi iustitia sua liberabunt animas suas. ait dñs deus. r Si bestias pessimas induxero sup terram. et vastauerint eam. et fuerit desolata. eo q̃ non sit pertransiens propter bestias. s Tres viri isti in medio eius. vivo ego ait dñs deus. si filios et filias liberabunt. ipi soli liberabuntur. et terra erit in solitudinem. t Aut si gladium immisero sup terram illam. et dixero gladio. pertransi terram. et interficiam de ea homines et iumenta. u Et fuerint tres viri isti in medio eius. vivo ego ait dñs deus. non liberabunt filios neq; filias. sed ipi soli liberabuntur. x Aut si pestilentiam immisero sup terram illam. et effudero indignationem meam sup eam in sanguine. ad interficiendum de ea homines et iumenta. y Et fuerint in medio eius Noe. Daniel. et Job. vivo ego ait dñs deus. quia filium et filiam non liberabunt. ipi iustitia sua liberabunt animas suas. z Quia hec dicit dñs deus. Quanto magis quatuor iudicia mea pessima gladius. et fames. et bestia pessima. et pestilentia mittam in hierlm. vt interficiam de ea homines et iumenta. a Et ecce derelicta erit in ea saluatorum eductio. filii et filie. ecce ipi egredientur ad vos. et videbitis viam eorum et adinuentiones eorum. et consolabimini super malo quod induxi in hierlm. et sup omnia que induxi sup eam. b Et consolabuntur vos. cum videritis viam eorum et adinuentiones eorum. et scietis q: non frustra feci omnia que feci in ea. ait dñs deus. c Et fact⁹ ẽ sermo dñi ad me dicẽs. d Fili hoĩs. quid facta est materia vitis de omni ligno palmitis qui est in ligno saltus. e Numq̃d tollitur ex eo lignum vt fiat ex eo opus. aut tollent ex eo paxillum vt pendeat ex eo vniuersum vas. f Ecce igni datum est in deuorationem. deuorauit ignis medium eius. et combusta est. numq̃d aptum erit opus. g Ecce cum integra esset nequaquam fiebat ex ea opus. quanto magis cum ignis deuorauerit eam. et combusta fuerit. adhuc operabitur ex ea. h Propterea hec dicit dñs deus. Sicut ligna vitis inter ligna saltus que dedi igni in deuorationem. sic dedi habitatores hierlm. i Et posui faciem meam sup eos. de igne exierunt. et ignis deuorabit eos. et scietis q: ego dñs. cum posuero faciem meam sup eos. k Et dabo terram in solitudinem. eo q̃ preuaricati sunt preuaricationem. ait dñs deus. l Et fact⁹ ẽ sermo dñi ad me dicẽs. m Fili hoĩs. notas fac hierlm abominationes suas. n Et dices. Hec dicit dñs deus hierlm. Cananea tua et natiuitates tue de terra chanaan. pater tuus amorreus. et mater tua cethea. o Et natiuitas tua qua die nata es non est precisum vmbilicus tuus. et aqua non es lota in salutem. nec sale salita. nec pannis constricta. p Non pepercit super te oculus meus vt faceret tibi vnum ex his. vt misereretur tui. sed proiecta es super faciem terre in abiectione animę tue. in die qua nata es. q Et pertransiui per te. et vidi te conculcatam in sanguine tuo. et dixi tibi in sanguine tuo vivito. et dixi tibi in sanguine tuo vivito. r Multiplicata quasi germen agri dedi te. et multiplicata es. et grandis facta es. et ingressa es. et ornata es ornamentis. ubera fabricata sunt. et pilus germinauit. et eras nuda et confusione plena. s Et pertransiui per te. et vidi te. et ecce tempus tuum tempus amantium. et expandi amictum meum sup te. et operui ignominiam tuam. et iuraui tibi. et ingressus sum pactum tecum. ait dñs deus. et facta es mihi. t Et lauabam te aqua. et abluebam sanguinem tuum de te. et unxi te oleo. u Et induebam te discoloribus. et calciabam te ianthinis. et cingebam te bysso. et operiebam te subtilibus. x Et ornabam te ornamento. et dabam armillas in manibus tuis. et torquem circa collum tuum. y Et dabam inaurem sup os tuum. et circulos auribus tuis. et coronam decoris sup caput tuum. z Et ornata es auro et argento. et vestimenta tua bysso et polymito et discoloribus. similam et mel et oleum comedebas. et decora nimis fuisti. et prosperata es in regnum. a Et egressum est nomen tuum in gentes propter pulchritudinem tuam. eo q̃ perfecta eram in decore meo quem posueram sup te. ait dñs deus. b Et confisa es in pulchritudine tua. et fornicata es in fama tua. et effudisti fornicationes tuas sup omnem transeuntem. vt eius fieret. c Et sumpsisti de vestimentis tuis. et fecisti tibi excelsa meretricia. et fornicata es sup ea. que non veniebant. et non erant ita. d Et sumpsisti vasa ornamenti mei de auro meo et de argento meo quod dederam tibi. et fecisti tibi imagines masculinas. et fornicata es in eis. e Et tulisti vestimenta tua discolora. et operuisti ea. et oleum meum et incensum meum posuisti ante faciem eorum. f Panem meum quem dederam tibi. similam et oleum et mel cibabam te. et posuisti ante faciem eorum in odorem suauitatis. et factum est ita. ait dñs deus. g Et tulisti filios tuos et filias tuas quas genuisti mihi. et immolasti eis vt comederentur. numq̃d parua fornicationum tuarum. h Et immolasti filios meos. et dedisti eos consecrans eis. i Et in omnibus abominationibus tuis et fornicationibus tuis non recordata es dierum iuuentutis tue. et eras nuda et confusione plena. et calcabaris in sanguine tuo. k Et post omnem malitiam tuam. ve ve tibi. ait dñs deus. l Et edificasti tibi fornicem. et fecisti tibi excelsum in omni platea. m In capite omnis viie edificasti excelsum tuum. et abominabilem fecisti pulchritudinem tuam. et diuisisti pedes tuos omni transeunti. et multiplicasti fornicationes tuas. n Et fornicata es cum filiis egypti vicinis tuis grandis carnibus. et multiplicasti fornicationes tuas ad irritandum me. o Et ecce extendi manum meam sup te. et minoraui iustificationes tuas. et dedi te in animas odientium te filias philistinarum. que confundebantur in via tua nefaria. p Et fornicata es cum filiis assyriorum. eo q̃ insatiabilis fuisti. et fornicata es cum eis. et non es saturata. q Et multiplicasti fornicationes tuas in terra chanaan vsq; ad chaldeam. et nec sic saturata es. r Quam mundabo cor tuum. ait dñs deus. cum hec omnia faceres opus mulieris dominantis impudentis. s In capite omnis viie edificasti fornicem tuum. et fecisti excelsum tuum in omni platea. et non fuisti sicut meretrix. que despicit mercedem. t Mulier adultera que accipit alienos viros pro viro suo. u Omnibus meretricibus dant munera. tu autem dedisti cunctis amatoribus tuis. et mercedes tuas dabas eis. et veniebant ad te vndique in fornicationibus tuis. x Et factum est in te contra consuetudinem mulierum in fornicationibus tuis. et post te fornicata es. et non fuit fornicatio in te. vt tu dares mercedem. et merces non daretur tibi. et facta es contra consuetudinem. y Propterea meretrix audi verbum domini. z Hec dicit dñs deus. Eo q̃ effusum est es tuum. et reuelata est turpitudo tua per fornicationes tuas cum amatoribus tuis. et sup omnia idola abominationum tuarum. et sup sanguinem filiorum tuorum quos dedisti eis. a Propterea ecce ego congregabo omnes amatores tuos quibus placuisti eis. et vniuersos quos dilexisti. cum omnibus quos odisti. congregabo eos vndique sup te. et reuelabo ignominiam tuam eis. et videbunt omnem turpitudinem tuam. b Et iudicabo te iudicio mechantium et effundentium sanguinem. et dabo te sanguine indignationis et zeli. c Et tradam te in manus eorum. et destruent fornicem tuum. et demolientur excelsa tua. et spoliabunt te vestimentis tuis. et tollent vasa ornamenti tui. et dimittent te nudam et confusione plenam. d Et adducent sup te turbam. et lapidabunt te lapidibus. et confodient te gladiis suis. e Et comburent domos tuas igni. et facient in te iudicia in conspectu mulierum multarum. et cessare te faciam de fornicatione. et mercedem non dabis vltra. f Et requiescere faciam indignationem meam in te. et recedet zelus meus a te. et quiescam. et non irascar vltra. g Eo q̃ non recordata es dierum iuuentutis tue. et irritasti me in cunctis his. ecce ego vicem tuam reddam in capite tuo. ait dñs deus. et non fecisti luxuriam super omnes abominationes tuas. h Ecce omnis qui vtitur parabolis. parabolam hanc dicet super te. dicens. Qualis mater tua talis et filia eius. i Filia matris tue es. que abhorret virum suum et filios suos. et sororum tuarum es. que abhorruerunt viros suos et filios suos. mater vestra cethea. et pater vester amorreus. k Soror autem tua maior. que habitat a sinistris tuis. ipsa et filie eius. soror autem tua minor. que habitat a dextris tuis. samaria et filie eius. l Et soror tua minor a dextris tuis. que habitat a sinistris tuis. sodoma et filie eius. m Nec in viis earum ambulasti. nec secundum abominationes earum fecisti. quasi modicum hoc fuit quasi parum. sed corrupta es plus illis in omnibus viis tuis. n Vivo ego ait dñs deus. si fecerit sodoma soror tua. ipsa et filie eius. sicut fecisti tu et filie tue. o Ecce hec fuit iniquitas sodome sororis tue superbia. saturitas panis. et abundantia. et otium ipsius et filiarum eius. et manum egeno et pauperi non porrigebant. p Et extulerunt se. et fecerunt abominationes coram me. et abstuli eas. sicut vidisti. q Et samaria non peccauit medietatem peccatorum tuorum. sed multiplicasti abominationes tuas plus illis. et iustificasti sorores tuas in omnibus abominationibus tuis quas operata es. r Tu quoque sustine confusionem tuam. qui iustificasti sorores tuas. in peccatis tuis quibus abominabiles fecisti eas plus illis. iustiores sunt illis. et tu confundere. et sustine confusionem tuam. qui iustificasti sorores tuas. s Et reuertar captiuitatem sodome et filiarum eius. et captiuitatem samarie et filiarum eius. et captiuitatem captiuitatis tue in medio earum. t Vt portes confusionem tuam. et confundaris in omnibus quibus consolata es eas. u Sodoma et filie eius reuertentur in pristinum statum suum. et samaria et filie eius reuertentur in pristinum statum suum. et tu et filie tue reuertemini in pristinum statum vestrum. x Et sodoma non fuit in ore tuo in auditu superbie tue. y Antequam reuelaretur malitia tua. sicut in tempore obprobrii filiarum syrie et omnium circumcirca earum filiarum philistinarum. que circuierunt te. z Scelus tuum et abominationes tue. tu portasti ea. ait dñs. a Quia hec dicit dñs deus. Et faciam tibi sicut fecisti. que despexisti iusiurandum. vt irritum faceres pactum. b Et recordabor pactum meum tecum in diebus iuuentutis tue. et suscitabo tibi pactum sempiternum. c Et recordaberis vie tue. et confunderis. cum receperis sorores tuas maiores te et minores te. et dabo eas tibi in filias. sed non ex pacto tuo. d Et suscitabo pactum meum tecum. et scies q: ego dñs. e Vt memor sis. et confundaris. et non aperiat vltra os tuum propter confusionem tuam. cum propitiatus fuero tibi in cunctis que operata es. ait dñs deus. f Et fact⁹ ẽ sermo dñi ad me dicẽs. g Fili hoĩs. enigma. et narra parabolam ad domum israel. h Et dices. Hec dicit dñs deus. Aquila grandis magnarum alarum. longo membrorum ductu. plena plumis. et varietate multa. venit ad libanum. et tulit medullam cedri. i Et decussit cacumen germinis eius. et portauit illud in terram negotiationis. in vrbe mercatorum posuit illud. k Et tulit de semine terre. et posuit in agro sationis. assumpsit eum iuxta aquas multas. et quasi salicem posuit eum. l Et germinauit. et facta est vinea grandis humilis. habens palmites conuersos ad eum. et radices eius sub ipso erant. et facta est vinea. et fecit propagines. et emisit palmites. m Et erat vna aquila grandis magnarum alarum. et multarum plumarum. et ecce vinea hec applicuit radices suas ad eum. et palmites suos porrexit ad eum. vt irrigaret eum de sulcis plantationis sue. n Et in terra bona in aquis multis plantata erat. vt faceret palmites. et portaret fructum. et esset vinea grandis. o Dic. hec dicit dñs deus. numq̃d prosperabitur. nonne radices eius euellet. et fructum eius demetet. et siccabit. omnia folia germinis eius siccabuntur. non in brachio forti. nec in populo multo ad auferendas radices eius. p Et ecce plantata. numq̃d prosperabitur. nonne cum tetigerit eam ventus vrens siccabitur. siccabit in terra germinationis sue. q Et fact⁹ ẽ sermo dñi ad me dicẽs. r Dic nunc ad domum exasperantem. numq̃d non scitis quid hec sibi volunt. dic. ecce venit rex babylonis in hierlm. et tulit regem eius et principes eius. et adduxit eos ad se in babylonem. s Et tulit de semine regni. et percussit cum eo fedus. et introduxit eum in iuramentum. et potentes terre tulit. t Vt esset regnum humile. non extollens se. et custodiens pactum eius. vt staret. u Et rebellauit contra eum. mittens legatos suos in egyptum. vt darent ei equos et populum multum. numq̃d prosperabitur. et saluabitur qui hec fecerit. et qui irritum fecerit pactum. et saluus erit. x Vivo ego ait dñs deus. quia in loco regis qui fecit eum regem. cuius iusiurandum sprevit. et pactum irritum fecit. apud eum in medio babylonis morietur. y Et non faciet ei pharao in bello cum exercitu magno. et cum turba copiosa. in congressione. ad succidendas animas multas. z Et sprevit iusiurandum. vt irritum faceret pactum. et ecce dedit manum suam. et omnia hec fecit. non effugiet. a Propterea hec dicit dñs deus. Vivo ego. quia iusiurandum meum quod sprevit. et pactum meum quod irritum fecit. faciam sup caput eius. b Et expandam sup eum rete meum. et capiet in sagena mea. et adducam eum in babylonem. et iudicium faciam cum eo in prevaricatione sua qua prevaricatus est in me. c Et omnes fugientes eius in omnibus turmis eius gladio cadent. et qui remanserint dispergentur in omnem ventum. et scietis q: ego dñs locut⁹ sum. d Hec dicit dñs deus. Et tollam ego de medulla cedri excelse. et ponam in germine capitis eius tenerrimo. et transferam in monte excelso et eminenti. e In monte excelso israel transferam illud. et erit in germen. et faciet fructum. et erit in cedrum magnam. et habitabunt sub ea omnes volucres vniuersi generis alarum. in umbraculo palmitis eius habitabunt. f Et scient vniuersa ligna agri. q: ego dñs humiliaui lignum sublime. et exaltaui lignum humile. siccaui lignum viride. et germinare feci lignum aridum. ego dñs locut⁹ sum. et feci. g Fili hoĩs pa. tuũ in ꝯtur. s. mentis r corpis. r Comede rc. p hẽ ẽm designat miseria populi hierosolimitani futura in obsidiõe. q: ppter defectũ victualium vnus rapiebat ab alio cibũ. et cũ hoc vir habebãt tps comedẽdi. q: optebat eos q̃si cõtinue defendere murum.
y Et ci. q̃ nũc habitãt ciuitas hierlm in iudea.
z Deso. erũt. i. habitatorib⁹ vacue.
a Terraq; deserta. ppter defectũ culture.
b Et fac. ẽ hic cõsequenter describit predicte vastatõis acceleratio. eo q̃ incredituli dicebãt pphetas hiere. et ezechie. nũq̃ impleri. et hoc ẽ qđ dicit.
c Mõ est puer. illud id ẽ verbũ vulgariter dictum.
d In lon. dic. vi. id ẽ tps ipletõis nõ veniet. ideo sequitur.
e Et pi. omnis vi. frustrata effectu suo.
f Ideo dic ad eos. asserendo contrariũ.
g Quiescere faciam puer. istud inducẽdo in ꝯtrarium effectum.
h Non eñ erit vltra oĩs vi. cassa. i. falsa. est ordinãda. Oĩs visio nõ erit vltra cassa. id est nulla visio prophetica frustrabit effectu in tẽpore. q: negatio postposita signo affirmatiui facit equipollere suo ꝯtrario et sic omissio nõ et nullus ecpollet.
i Neq; diuinatio. i. denunciatio futuri ex reuelatione dei.
k Ambigua. q: ecto implebit in effectu. tõ sequit. l Non p lon. amplius ẽ in diebus ve. rc. ex hoc eñ tpe nõ fluxerũt ser anni integri vsq; ad destructionẽ hierlm. vt ex dictis ẽ. in prima.
m Et fact⁹ (viij. ca. ẽ ser. dñi rc. hic ẽ finit oñditur acceleratio impletõis ppbie ezech. cui⁹ ppbia erat ꝑformus ppbie hiere. de destructiõe ciuitatis et pplꝰ captiuitate et

Cap. XIII.

Fact⁹ ẽ. Hic ẽ finit ezechielis ppbetizat ẽ falsos pphetas. et primo ẽ sexũ virilẽ. secõ ẽ mulierem. ibi. Et tu fili hoĩs. Pria in duas. q: prio ponitur pseudo ppbaz culpa. secũdo denũciat eoꝝ pena. ibi.

pterea. Circa primū dicit. b Vaticina. ad pphs. f. falsos. ō subdit. c Et dices pphe. de cor. in. i. de sua ficti one nō ex dīna reuelatōe. ō subdit. d Quasi vulpes i deser. rē. Est aūt vulpis aīal dolosū int̄ dēs deceptioni aniū. sic isti pphe int̄ dēbāt ad deceptionē simpliciū. ō arguit eos dicens.

e Nō ascēd. ex aduerso. pctā pli arguēdo f Nec oppositistis murū. p pctōib⁹ feruenī orādo. g Ut stat. in p. pcussionem dñi vris meritis auertēdo. h Videt vana. mutat loquendi modū de scda pte ad tertiā. i Dicētes ait do. vt i mō loquē di. formarēt severis pphēs ad facilē decipiendū l. Et p seue. firmare sermonē. idē pluries. plurib⁹ diebus repetendo vel dictū suū f. o ura mēto confirmando.

l Nūqd nō visionē cassā vidi. q. d. sic.

m Propterea. Hic ostēdit pena. primo sic. pphantiū. scdo eis credentiū. ibi. Circa primū dicitur.

m Propterea. i. p pter mēdacia pphica.

n Ecce ego ad vos. s. puniēdos. o Et erit manus mea. i. vindicte mee potētia.

p Sup pphas. istos q In cōsilio pli mei nō erūt. i. i cetu reuerentiū de babylone. sicut pfonis suis nec in filiis ab eis procreatis r Et i scrip. do. istī nō scribent. redeūtes enī de babylone hūe tūt genealogias suas descriptas. vt sic singuli redirent ad hereditates patrū suorū. vt hr. i. esdre. s Nec i terrā istī ingredientur cū reuertētib⁹ de babylone. sic exponit hec cētra cōiter sz q redeūtes de babylone i iudeā fuerūt i magna afflictiōe. seruitute. ō bonū redeūtū nō vt fuisse tm q illoꝝ bona punitio esset sufficiēs istoꝝ falsoꝝ pphārū punitio. ō vt mihi q sic dz itelligi saltē principaliter. q In cōsilio populi mei nō erūt. i. i societate sup̄noꝝ ciuiū. r Et i scrip. do. istī nō scribent. i. i li. vite i q scribūt electi. s Nec i terrā istī' suā redient. i. i terrā viuentiū p quā itelligit celestis hierarchia. vbi inoꝝ locū non hz. t Dicētes pax. sic. n. dicebāt pplo q nullo mō hebāt dubitare de aduētu regis babylonis sup eū. q ō ei erat flm. v Et ipe. h pfix ponit pena credētiū falsis pphis. tū do. Et ipe. s. populus meus. x Edificabat pietē. i. hierlm vt dic Ra. sa. i qua pplus edificabat ita secure ac si dket ibi sp manere. y Illi aūt. s. pphe falsi. z Lunicbāt eū. i. vbis adulationis pplo applaudebāt. Aliter exponit vt p pietē intelligat ydeles pcōes. x maxime i cultu idoloꝝ in q falsi pphete suis adolationibus nutriebāt pplm. x ō denūciat ca sus edificij h⁹ cū dr.

a Erit enī ymber inundās. i. exercit⁹ chaldeoꝝ abūdās i bellatoribus vuz sic ymber i guttis. b Et dabo lapi. pgrādes. i. exercit⁹ principes c De super irruentes. i. fortiter ictātes cuneos suos ad destructiōez muroꝝ. d Et ventū. pcelle dissipātē. i. Nab. regē. e Vidēdem ecce ceci. pies. id ē. hierlm. x alitaria idoloꝝ ibi edificata. f Nunqd no dicet vobis ip̄operando. g Ubi ē lutra quā liniſtis. q. d. apparet falsitas i adulationibus vris. h Et erūpe facā spūs tpe. i. nabucho. quē pr⁹ vocauit vētū. pcelle patet cetera ex dictis. est ei repetitō eiusdē rē. vsq; ibi. i Et reuela. fūda. et⁹. chaldei eius. nauerūt muros urbis in aliqbus locis vt sic facerēt eos ruere.

l Et pple. idignatiōnē meā. i. effectū vindicte mee. l In piete rē. x pz ex dictis supra. m Et tu. h pfix pphat ō fias prophetissas. x diuidit in duas. quia primo ponit earū culpa. secundo pena. ibi. Circa primum dicit.

n Fili ho. po. tuā faciēdo. dīnā indignationē. o Contra fi lias. i. fias pphetissas. p Que. pph. de cor. suo. x nō spū dīno. q Et ō fūūt pulvillos. rē. h dupl't exponit vno mō vt pulvillos x cervicalia. itelligāt vba adulatoria x mēdacia. q dicebāt iste mlieres male hoibus x idolatris. alio mō itelligēdo pulvillos x cervicalia ad bras. pphete enī veri nō solū pphabāt vbis sz et factis x sensibus signis. sic hieremias posuit cathenas i collo suo ad significādū captiuitatē futurā. hiere. xxvij. Et eodē mō pphete fl'e faciebāt eos simulātes. sicut sedechias fecit sibi cornua ferrea. ut. Re. xxij. Et eodem mō. pphisse fl'e facebāt pulvillos x cervicalia faciētes hoies accūbere sup ea dicēces sic potest̄ dormire secure x ḡhete si tunētes i aliq̄ de aduētu chaldeoꝝ. r Sub. c. vni eta. i. hoiez c' libet etatis. s Ad. c. a. i. decipiēdas suis mēdacijs. t E-

vi. me ad po. m. i. cogebāt me ad puniēdū ip̄m. nec ē intelligendū q̄ violētia seu coactio cadat in deo, sz h̄ dicit̄ ad denotandū q̄ nō vult p̄ se malū pene. sz p̄ accidēs. s. ꝓpter ordinē sue iusticie. cū ei⁹ ꝓpriū sit misereri ⁊ pcere
a Propter pugil. ordei. i. ꝓpter vilē q̄stū talia faciebāt.
b Ut iterfi. aīas q̄ n̄ moriuntur. iustis eñ viuentib⁹ in dn̄o nihil eis dātib⁹ ꝓphetabāt mortē et infortunia. et in iustis q̄ p̄ pctm̄ sūt mortui ꝓphetabāt vitā et ꝓspera ꝓpt̄ eo
c Propt̄ (rū dona. hoc. hic ponit̄ eaꝝ pena cū dicit̄
d Ecce ego ad pulul. ve. i. ad facta vr̄a
e Quib⁹ (puniēda. vos ca. i. decipitis.
f Aīas volantes. i. homines q̄ deberent eleuari ad cognitiōz diuinoꝝ et loq̄t̄ d̄ eis ad modū volatiliuz q̄ attēdētia ad istr̄a aucupis. i quib⁹ sūt aliq̄ attrahētia. vt grana ⁊ hmōi illuc descēdunt et capiunt̄ retib⁹ suis. sic isti attēdentes. ad v̄ba ꝓphetissaꝝ decipiebant̄ ab eis.
g Et dirūpā eos de brachijs ve. i. talit̄ puniam vos q̄ nō poterit̄ t̄lia facere nec populū meū decipere.
h Et scie. q̄ ego do. p̄ expientiā mee vindicte. i Pro eo q̄ merere fecistis cor iusti. q̄tū in vobis fuit infortunia sibi ꝓphe-
k Quē ego (tando. nō ꝯtristaui. i. nō disposui inferre talia sibi. l Et ꝯfortastis ma. im. ꝓphtādo sibi
m Ut nō re. (bona. a via sua mala. p̄ hoc eñ nutriebat̄ in ma-
n Et vi. (lo suo. scz si a pctis suis peniteret.
o Propterea va. nō vide. q̄ auferā vos de vita p̄sīti ita q̄ ppl'm meū dcipe n̄ poteritis. Ca. XIIII.
e Et venerūt. Supra descripta ē hierosolimitarum vastatio hic ponit̄ transmigratoꝝ ꝯsolatio. et diuidit̄ in duas ptes. q̄ primo ponit̄ vtilis monitio. et subdit̄ secūdo ip̄a ꝯsolatio ibi. Et factus ē. Monitō aūt vtilis fuit. q̄ q̄sierant diuinū responsū a ꝓphetis sanctis. et ideo diuidit̄ i tres ptes. q̄ p̄rio ponit̄ impedimēti ofisio. scdo subdit̄ eius remotio. ibi. Propterea tertio falsitatis p̄uitio. ibi. Propheta cū errauerit. Impedimētū aūt diuini r̄nsi est ip̄m q̄rere ficticie vtpote ad temptandū ꝓphete veritatē. vel q̄ querit̄ ei⁹ r̄nsum ꝓpt̄ cu-

ꝓpl'm meū ꝓpt̄ pugillū ordei ⁊ fragmē panis. vt iterficerēt aīas q̄ nō moriūt̄. ⁊ viuificarēt aīas q̄ nō viuūt mētiētes ꝓpl'o meo credēti mēdacijs. Propter h̄ dicit dn̄s deus. Ecce ego ad puluillos vr̄os q̄b⁹ vos capitis aīas volātes. ⁊ dirūpam eos de brachijs vr̄is ⁊ dimittā aīas quas vos capitis aīas ad volandū. Et dirumpā ceruicalia vestra. ⁊ liberabo ppl'm meū d̄ manu vr̄a. neq̄ erūt vltra i munib⁹ vestris ad predandū. ⁊ scietis q̄ ego dn̄s. Pro eo q̄ merere fecistis cor iusti mēdaciter quem ego nō ꝯtristaui. et ꝯfortastis manus impij. vt non reuerteret̄ a via sua mala et viueret. ꝓpterea vana nō videbitis ⁊ diuinatōes nō diuinabitis āplius. ⁊ eruā populū meū d̄ māu vr̄a ⁊ scietis q̄ ego dn̄s: .XIIII.
e Et venerūt ad me viri senioꝝ isrl'. ⁊ sederūt coraz me. Et factus ē sermo dn̄i ad me dicens. Fili hoīs viri isti posuerūt immundicias suas in cordib⁹ suis. ⁊ scandalū iniq̄tatis sue statuerūt contra faciē suā. Nūq̄d iterro-

gatus r̄ndebo eis. Propt̄ h̄ loq̄re eis ⁊ dices ad eos Hec dicit dn̄s d̄s. Homo hō d̄ domo isrl' q̄ posuerit īmūdicias suas i corde suo et scādalū iniq̄tatis sue statuerit ꝯtra faciē suā. et venerit ad ꝓphām iterrogās p̄ euz me. ego dn̄s r̄ndebo ei in multitudīe īmūdiciarū suaꝝ. vt capiat̄ domus isrl' in corde suo q̄ recesserūt a me in cūctis ydolis suis. Propterea dic ad domuz isrl'. Hec dic̄ dn̄s de⁹. Cōuertimi et recedite ab ydolis vr̄is. ⁊ ab vniuersis cōtaminatōib⁹ vr̄is auertite facies vr̄as. Quia homo homo de domo israel ⁊ de ꝓselitis quicūq̄ aduēa fuerit in israel. si aliēatus fuerit a me et posuerit ydola sua in corde suo: et scandalū iniq̄tatis sue statuerit ꝯ faciē suā et venerit ad prophetā vt iterroget p̄ eū me ego dn̄s r̄ndebo ei p̄ me. ⁊ ponā faciē meā sup̄ hoīem illū. et faciā eū in exemplū ⁊ in ꝓuerbiū: ⁊ dispdā euz de medio ppl'i mei. ⁊ sciet̄ q̄ ego dn̄s. Et ꝓpha cum errauerit. ⁊ locutus fuerit verbū: Ego dn̄s decepi ꝓphetam illum. Et exten-

riositatē. ⁊ nō ꝓpter vite ꝓprie emēdationē. ⁊ tales erūt de q̄bus hic dicit̄. Et venerūt ad me viri ⁊c. iō sequit̄.
b Viri isti posu. immūdi. su. in cor. suis. i. firmiter ꝓposuerūt p̄seuerare in eis. c Et scanda. iniq̄ta. sue. i. iniquitatē suā q̄ p̄bet alijs ruendi occasionē. d Statuerunt ꝯtra faciē suam. h̄ntes eaz in iugi memoria ad iterādū eā.
e Nunq̄d iter. respōdebo eis. q. d. non ad votū suuz. q̄ indigni sunt eo q̄ nō q̄rūt intentione recta sed peruersa. cetera patēt ex dictis vsq̄ ibi.
f Ego do. r̄ndebo ei in mul. immūdi. suarū. i. f̄m demeritū immundicie sue. ⁊ illud meritū ē q̄ sibi nō respondeat̄. aliq̄n ei ponit̄ affirmatō pro negatione. sicut cū dicit̄ alicui male petēti ironice. ego faciā q̄d petis. vel si r̄ndeat̄ ei respondebit̄ ita obscure q̄ nō intelliget.
g Ut ca. do. israel in corde suo ⁊c. istud vt. nō tenet̄ cāliter q̄ deus non pōt eē cā mali culpe. sz ꝯsecutiue. ad hoc eñ q̄ de⁹ non r̄ndet male petēti. vl' obscurū r̄nsuz dat ei. seq̄tur q̄ remanet in errore suo.
h Propterea hic cōseq̄nter ponit̄ hui⁹ impedimēti remotio cū dicit̄. i Conuer. et re. ab ydolis vr̄is. p̄ verā et p̄fectā penitētiā. et sic supple habebitis bonū ⁊ clarū
k Quia hō (r̄nsum. hō. i. quilibet homo.
l De do. israel. inde
m Et de (natiuus. ꝓselitis. i. de gētilib⁹ ꝯuersis ad iudaismū
n Si alie. fue. a me. p̄ ydolatriā.
o Et posue. ydo. sua i cor. suo firmiter ꝓponēs ea colere
p Et vene. ad ꝓphie. s. verꝝ. q Ego do. r̄n. ei p̄ me. ⁊ nō p̄ ꝓphām. et ista r̄nsio erit sue iniq̄tatis punitio. ideo subdit̄. r Et po. fa. meā sup̄ ho. illū. ad pctā sua diuidicandū et puniendū. iō sequit̄. s Et fa. eū exē. s. terroris videntib⁹ et⁹ punitiōz. t Et i ꝓuer. ita q̄ i maledictōe alic⁹ dicet̄ cōiter. sic faciat tibi dn̄s sicut illi.
v Et ꝓpheta. Hic ꝯfir ponit̄ false ꝓphete punitio. tam ex parte interrogātis q̄ ex pte r̄ndētis cum dr̄. Et ꝓpha scz falsus. x Cū erra. a spū maligno ex suo demerito deceptus. y Et lo. fue. ver. s. falsuz. z Ego do. decepi ꝓphetā illū. i. decipi p̄misi. a Et extendam ma.

meã.i.virtutẽ meã. b Sup illũ.ad ipm' puniẽdũ.iõ subdit. c Et de.esi.in psona ꝓpria et posteritate sua. d Et porta.iniqui.suam.s.ꝓpheta ⁊ interrogãs ipm.iõ subdit. e Juxta iniq̃.inter.ꝛc.ad cit iniq̃tas vtriusq; puniet.grauius tñ iniq̃tas ꝓphete q; maior est.

f Ut nõ erret vltra dom' isrl'.p talẽ ꝓphetã decepta.

g Bz sint mi.in po. cultũ sarte cohibẽdo.

h Et ego sum eis ī deũ.in viã salutz viri

i Et fact' ẽ(gendo. Hic ostit ponit trãsmi gratoꝝ ꝛsolatio.Sciẽ dus tñ q; expositores latini cõiter exponũt residuũ hui' capituli ꝓtra habitatores hie rusalẽ ⁊ iudee dicẽtes q; hic ab eis excludit ī mediũ speratũ eo q; cõfidebant liberari a cõminationib' hiere mie p menta aiaꝝ patrũ.et hoc remoue tur ab eis p hoc q; dẽ q; si noe daniel et iob q; fuerũt valde iusti. eẽnt iter eos ⁊ p eis orãtes.nõ liberarent eos.bz tñ scripos.bz li tera nõ videt ad hoc cõ cordare in fine ca.sed magis discordare.pro pter qõd Ra.sa. aliter exponit dicõs.q; dẽ hic distinguit iter pu nitionẽ gentiliũ ⁊ iudeoꝝ.s.q; si ꝓ oĉis alicui terre vel ciuitati gẽtiliuz deus inferat vnã de quatuor plagis hic enumeratis ad eã destructõz.si noe da niel et iob essent ibi ñ liberarẽt ꝑpl'm.sed se ipsos tñ.⁊ ciuitas vl terra fundit' destrueret absq; repatõe.sicut habet ieremi plũ Besi.xix.de subuersione sodome in q̃ liberati tñ fue runt tres iusti.s.loth cũ duabus filiab' suis.sed si omẽs q̃tuor plagas hic enumeratas inducat sup hierlm ad ei' destructõem.aliqui tñ reseruabunt in vita ad ciuitatis futurã repatõz.et sic factũ est.q; zorobabel nepos iechonie fuit dux redeuntiũ de babylone sub quo reedificatuz est templũ ⁊ postea ciuitas sub neemia hoc dictũ erat ad magnam consolatõem trasmigratoꝝ.ergo applicãdo lit terã ad hanc sentẽtiaz residuũ huius ca.in duas partes diuidit'.qui ꝓmo ponit' modus punitõis terre gentili um.secundo iudeorum.ibi.Oñ hoc dicit.Circa ꝓmum dicit' in ꝑsona dñi. k Terra.s.gentilium.

l Cum pecca.mihi vt ꝙuari.ꝙuaricans ex aggerando peccata peccatis. l Extẽ.ma.meã sup eã.ad ipaz pu niendã. m Et ꝓterã virgã panis.i.sustentamẽtũ cu iuslibet cibi.qui noĉ panis itelligit in scriptura.⁊ hec ẽ ꝓria plaga.s.famis. n Noe daniel et iob.isti tres ꝓ

dam manũ meã sup illũ ⁊ occidero eũ ⁊ de medio ꝓpli mei isrl'. ⁊ portabũt iniq̃tatem suã. Juxta iniq̃tatẽ interro gãtis.sic iniq̃tas ꝓphe erit vt nõ erret vltra dom' isrl' a me neq; polluat ī vniuer sis ꝙuaricatõibz suis. bz sit mihi in ꝑplm ⁊ ego sũ eis ī deũ.ait dñs exercituũ Et fact' ẽ sermo dñi ad me di cens. Fili hois, terra cum peccauerit mihi: vt ꝙuari cet ꝙuaricãs extẽdã manũ meã sup eã ⁊ ꝓterã vgã pa nis ei' ⁊ imittã ī eã famẽ.⁊ interficiã de ea hoiez ⁊ iumẽ tũ Et si fuerit tres viri ish ī medio ei' noe daniel ⁊ iob. ipi iusticia sua liberabũt ani mas suas ait dñs exercituũ Qz si bestias pessimas in duxero sr̃ terrã vt vastet eã.⁊ fuerit inuia.eo q; ñ sit ptrã siens ꝓpt bestias.tres viri isti si fuerit in ea: viuo ego dic dñs ds.qz nec filios nec filias liberabũt.bz ipi soli liba bũt.terra aũt desolabit'. Vl' si gladiũ iduxero sr̃ terrã illã. ⁊ dixero gladio.trãsi p terrã ⁊ interfecero de ea hoiez ⁊ iumẽtũ: ⁊ tres viri isti fuerit ī medio ei'. viuo ego dicit dñs ds ñ liberabũt filios ne qz filias.bz ipi soli liberabũt. Si aũt ⁊ pestilẽtiã imittam ero sr̃ terrã illã. ⁊ effudero ira tã meã sr̃ ea ī sanguie vt auferã ex ea hoiem ⁊ iumẽtũ: et noe daniel ⁊ iob fu erint ī medio ei'. viuo ego di cit dñs ds: qz filiũ ⁊ filiã nõ liberabũt.bz ipi iusticia sua li berabũt aias suas. Quia bz dicit dñs ds q; et si q̃tuor iu dicia mea pessima gladiuz ⁊ famẽ ac bestias malas et pestilẽtiã imittam ero ī hierlm vt interficiã de ea hoiez ⁊ pe cus. cũ reliquer ī ea salua tio educẽtiũ filios ⁊ filias: Ecce ipi egrediẽt ad vos et videbitis viã eoꝝ et ad inuẽtões eoꝝ et ꝛsolabimi sup malo qd̃ induxi in hie rusalẽ ī oib' q̃ ꝓportaui sup eã. et ꝛsolabũt vos cũ vide ritis viã eoꝝ et ad inuenti ones eoꝝ. ⁊ cognoscetis q; nõ frustra fecerim oia que feci in ea ait dominus dẽ.

ceteris patrib' hic nolant.q; suis oĉonib' nõ saluauerãt alios.hoc eñ nõ saluabunt oĉonib' suis ordem a diluuio. septẽ aũt ꝑsone cũ eo saluati fuerũt ꝓpt suã iustitiã.et vt p eas multiplicaret genus hũanũ.sicut daniel suis oĉoni bus nõ liberauit hierusale a dest, ructione nec iob filios suos et filias a morte o Xpi. iusti.liberant mas suas.ita ẽ.ꝑsonas suas tñ. ⁊ consequenter ponit' plaga sibi cuz dicit. p Q. ⁊ si be stia pessimas. vt leões et serpentes ⁊ draco nes a quib' nullo mõ se ꝑsit homines defende re.cetera patent ex dic tis. Consequenter po nit' tertia plaga cui dz.

q Vel si gla.idũ.su per terrã illã.s.gentiu lium.t Et dixe. gla. hoc est bellatorib' vtẽ tib' gladio. cetera pa tent. Consequenter po nit' quarta plaga.

s Si aũt et pe.imisero.i.generalẽ mor talitate ex corruptõe aeris. t Et effude ro indi.meam.i. effe ctũ vindicte mee.

v In sanguine.i. de structione vite gene raliter.eo q; vita con sistit in sanguie.sm q; dẽ Gen.vi. Vita oĉis carnis in sanguie est. cetera patẽt ex dictis. x Cum hec dicit.hic ꝓsit ponit' mod' punitionis hierlm.

y Q. et si q̃tuor iu dicia mea pessima.i. effectus vindicte mee ꝑz Gladiuz (dictos. ⁊ immisero ī hierusalẽ simul.sicut et factum fuit in obsidio ne ꝑ chaldeos.vt dictũ est ꝑ.v.ca. a Cfi relinquet in ea sal.s.aliq; nor quoꝝ filij et filie reedificabunt ciuitatez et eã habitabũt sicut factũ fuit sub zorobabel duce.⁊ nee mia.vt ꝓdictum est.et non fit hic mẽto de tribus ꝓdi ctis patrib'.noe ⁊ daniel ⁊ iob.ad designãdũ q; etiam si ne meritis patrũ dẽ hoc faceret.vt dicit Ra.sa.eo q; cle git ciuitatẽ illã ad suũ cultũ. vñ licet bis fuerit fundit' euersa.tñ fuit bis edificata et adhuc stat.

b Et ipi egredientur ad vos.id est illi qui reseruabunt vitã destructa hierusalem per chaldeos venient ad vos trasmigratos.qz ducti fuerunt in babylonẽ. vt habe.ut iij. Reg. vl. c Videbitis.viã eoꝝ.⁊ adinuẽtões.i. ptã p effectũ pene a deo ꝓpositæ. d Et consola.sup malo q̃.i.illud malũ erit vobis occasio ꝛsolatõis ꝓtra ea q; do lebatis vos tradidisse chaldeis de ꝛsilio hieremie. aũ per hoc videbitis vos euasisse malus malũ sine cõpatõe.

e Et conso. vos dicẽtes vos fuisse beatos respectu eoꝝ

f Et cogno.q; non frustra fecerim ⁊c.portio eñ amara non

dicit esse frustra si sequitur sanitas, simuliter nec illa dura pena a deo inflicta .s. utrum .q. ꝫ fuit ad declarationez diue iusticie ⁊ ad correctionē ꝓpli. ⁊ q. ꝫ videret pr' trās migrati. ⁊ ō fuerūt ꝫ solati. In ca. xuiij. vbi dr ut ꝓtulla. Hoc Daniel et Job,

Additio.

Sti tres ꝑ ce
i teris paribus
noiant. q. li
cet fuissent tāte iusti
cie ⁊ tā accepti coraz
deo vt ſtructu eoz de'
restaurasset ea q. ꝓpt
pctā alioz⁹ destruxe
rat. tñ nō suffecerunt
ad amouēdū suiaz di
uinā ꝓmū ꝓz ō noe
Beñ. viij. vbi dr Re
cordat' ē dñs noe et
aduxit spñm sup ter
rā ⁊ imminute sunt aq
Et q. ꝓz q. ꝓ intuitu ipi
us noe deus restaura
uit hūc mōdū hītabi
le. lz noe iusticia suffi
cies fi fuit ad amouē
dā suiam diluuij. Da
daniele vo silr Ezech.
p. vbi angls ad eū mis
sus ꝓ restauratiōe tē
pli ⁊ ciuitatis hierlm

ꝫ Fcts ē ſmo .xv.
e dñi ad me dicēs. Fi
li homis q̄d fiet de li
gno vitis er oīby lignis nēoz
q̄ ſt iter ligna siluaz. nūq̄d
tollet ō ea lignū vt fiat op⁹
[b]aut fabricabit ō ea patill⁹
vt dependeat in eo q̄ cunq;
vas. Ecce igni datū ē i escā
vtrāq; ptē ei⁹ ꝓsūpsit ignis
[c]⁊ medietas ei⁹ redacta ē in
fauillā [d]Nūq̄d vtile erit ad
op⁹. Etiā cū eēt integrū non
erat aptū ad op⁹. q̄tomagz
cū illō ignis deuorauerit cō
busserit. nihil ex eo fiet op⁹
[e]Propterea hec dicit dñs

de⁹. Quō lignū vitis iter li
gna siluaz q̄d dedi igni ad
deuorādū. sic tradā hītato
res irlm. ⁊ ponā faciē meaz
in eos. [b]De igne egredient
⁊ ignis ꝓsumet eos. Et scie
tis q. ego dñs cuz posuero
faciē meaz in eos. ⁊ dedero
terrā inuiā ⁊ desolatā. eo q.
ꝓuaricatores extiterint. dic
dñs deus. .xvi.
e Fcts est ſmo dñi
ad me dicēs. fili ho
mis [b]notas facirlm [c]abōina
tiones suas ⁊ dices. Hec dic
dñs ds irlm [d]radix tua ⁊ ge
neratio tua ō tra chanaan [e]

Fm q. hī Dañ. i. ⁊ illi
q̄ ꝓ ea fuerūt transla
cū iechonia ei⁹ filio.
q. ꝓpie dicunt trans
migratio p medīū vo
ligni q̄ fort' ꝓburit
q̄z extremitates. eo q.
ē i medio ignis. iteli
gitur ꝓpli q. fuit sub
iedechia q. fuit gra
ui⁹ afflict⁹ ꝑdicti. .s. fa
me. peste. gladio. ⁊ ca
ptiuitate. vtz p supra
dicta. ⁊ hec applica
tio rōnabilior videt q̄z
ꝓria. g Propterea
h ꝓphet ponit applica
tio pabole ad ꝓpositū
⁊ ex dictis ꝓz sma vsq;
ibi. b De igne
egrediet. ⁊ ignis ꝓsu
met eos. i. in cuaserit
vnā penā incidēt i a
liā. hoc dr ꝓpter iohā
nam filiū chanee et a

deꝑcantē aut Moli timere daniel. q. ex die ꝓmo q̄ posuisti cor tuū ad intelligēdū. vt te affligeres i ꝓspectu dei tui exaudita sunt vba tua ⁊c. Erq̄ ꝓz q. ex ore ipius daniel de restauratiōe plī ⁊ ciuitatis. cū. h tñ manifestuz est q. ꝑte danielis fuit destructa ciuitas ⁊ templū. De iob vo ꝓz Job vlti. vbi hī q. ꝓ oēm ipius iob fuit dom⁹ sua restaurata nō tñ dīna sua ꝓsticina de destructiōe dom⁹ sue ⁊ morte filioz fuit sublata ⁊c. Cap. xv.

Tfactus est. Supius descripca ē ipius heirlm
e ꝓpli vastatio. hic ꝓūr ponit dicte vastatiōis ratō
q̄ est multiplicatio flagitioz in irlm ⁊ iudea. et h
describit sub decē methaphoris. ⁊ fm h diuidit in nouē
ptes. q. ps vltima ꝓtinet duas metaphoras q̄ patebūt
ꝑ fam. psequēdo. Prima aūt de ligno vitis. Circa q̄ notā
dū q. multiplicatio pctoz diminuit habilitatē liberi ar
bitrij ad bonū. ⁊ q̄n talis multiplicatio multū inualescit
videt hō totaliter inhabilis ad bonū. fm q. dr Pronerb.
xviij. Impi' cū in pfundū pctoz venerit ꝓtēnit. ⁊ hoc si
quā fuisse in ꝓpło iude ꝑ metaphorā ligni ꝑcīli de vite.
q̄ nō est ad aliq̄d opus vtile sed tñ ad incēdū. ⁊ fm h
ꝓz hēa hui⁹ ca. paucis exceptis q̄ discurrētur. diuidit tñ
h ca. in duas ptes. q. ꝓmo pabola ꝓpōit. ⁊ scdo ad ꝓpositū applicat ibi. Propterea. Circa ꝓmū occurrit exponē
dum. b Aut fabricabit. de ea patill'. .s. cauilla ad suspendēdū vas etiā modici. pōderis. q. d. nō. c Ettrāq;
ptē ei⁹ ꝓsumpsit ignis. .s. tantum cū ponit in igne totuz
coburit. d Et medietas ei⁹. .s. magna pars. e Redacta. est i fauillā. q. nō remanēt etiā carbones nisi pauci ⁊
modici. f Nūq̄d vtile erit ad op⁹. .s. ꝓ ꝓbustiōē. q.
d. nō. q. etiā ante nō erat. sic exponūt alīq. in hebreo habemr sic. Duas extremitates ei⁹ comedit ignis. ⁊ sic ꝓz
q. ꝓ illud q̄d ō. in trāslatiōe nra. Ettrāq; ptē ei⁹ ꝓsūpsit
ignis. ꝓ vtrāq; ptē intelligūtur duesextremitates q̄d sic
applicāt ad ꝓpositū exposītores latini dicētes q. ꝓ medium intelligit ꝓpls melioz ⁊ fortioz q̄ cū iechonia translatus fuit i babylonē. vt hī Hiere. xxiij. q. extrema vo resi

duum ꝓpli. q̄d remāsit sub sedechia rege. q. isti ⁊ illi fuerunt in afflictione. que q. ꝓbustionē intelligit. sicut q̄libet penale siue afflictiuū. nōie ignis designat. Ra. sa. aliter applicat dicēs q. ꝓ duo extrema intelliguntur illi q̄ primo fuerūt trāslati in babylonē capto ioachi filio Josie.

lios q̄ p' destructionē ciuitatis fugerūt i egyptū ō ꝓsiliū haberē. ⁊ ꝑ tumore gladij regis babylonis. vt hī hier. xliij. gladio regis babylonis ꝓsupti fuerūt i egypto. cetera patēt ⁊

Tfact' ē. Hec ē ps scda in qua [f] ca. xvi.
e flagitia ppli iude describūt sub metaphora mu
lieris nate pauprime. ⁊ a viro magno misericor
diter educte ⁊ tandē ornate. ⁊ sibi mītionaliter desponsate.
q̄ tñ oīm ingrata exponit se oī adulteratiōi inuerecunde
et fm h ꝑs ca. in tres ptes diuidit. q. ꝓmo ponit pauptas nascētis. scdo pietas educātis ⁊ despōsantis. ibi. Et
Transiens autem. Tertio vilitas adulterātis. ibi. Et habēs fiduciā. Circa ꝓmū dr. b Notas facirlm. id ē
ppło regni iuda. c Abominatiōes suas. sub sequenti
metaphora. d Radix tua ⁊c. de terra chanaan. q̄d ex
ponūt alīq̄ dicētes. q. terra chananea dr terra egypti q.
mesraim a q̄ denoīatur egyptus fuit filius cham. vt habetur Beñ. x. c. ⁊ in hebreo egypt' mesraim noīatur vbi
q. in vete. testa. dr aūt generatio ppli iude de egypto. eo
q. pauci q̄ cū iacob in egyptū descēderūt illic in magna
multitudine creuerūt. vt habet Exo. i. Sed huic exposi
oni nō videt hī ꝓsonare q̄d subditur. Pater tuus amorreus q. fm ꝓcedentē exposm deberet dici egypt'. ⁊ tō
Ra. sa. aliter exponit vtz q. hic ad lram accipitur terra
chanaan in q̄ peregrinat' fuit abraam ꝑ huī' ppli. vñ
in hebreo sic hī. Mansiones tue. vbi nos habemus. Radix tua. q. abraam in terra chanaan trāsiuit de loco ad
locū p diuersas māsiones. sicut aduena ⁊ pegrinus. vtz
in Beñ. in plurib⁹ locis. nō subditur. e Pater tuus
amorreus. .s. abraam q̄ dr amorreus. nō natione. sed cohabitatione eo q. amorre' hītabat in terra illa ⁊ in parte dñabatur f Et mater tua cethea. i. sara. eo q. sepulta fuit in terra filioz heth q̄ erāt de cetheis ⁊ q̄ dictū ē
de abraam ꝑe iudeoz. potest dici de ysaac ⁊ iacob. q̄ silr
dicūtur ꝑes eoz. ⁊ de vtrob⁹ suis. .s. rebecca ⁊ lya. q̄ etiā
sepulte fuerūt in spelūca duplici cū sara. ſz adhuc hec exꝓsitio nō ꝓsonat ei q̄d infra dr. codē ca. sicut mē ita et

filia. qd̄ fm oēs hebreos ⁊ latinos intelligit̄ de imitatiōe in ydolatria. sara vero nō fuit ydolatra sz fidelis. ⁊ iō dicē dum q̄ hic p patrē ⁊ matrē itelligit̄, ppl's q̄ aū filios isrl̄ habitauit in terra chanaan. cui successit in hereditate sic ples parētib'. mod' tñ succedendi fuit violent'. imitat' etiā fuit israel ppl'm chanaan ī ydolatria. vt pz. iiij. Reg. in illo vero ppl'o aliq̄ erant amorrei. et q̄ntū ad h̄ dicit̄. Pater tu' amorreus. et aliq̄ cethei et sic dicit̄. Mat̄ tua cethea. et dr̄ pater rōne masculoꝝ mr̄ rōne fe-

g Et qñ na(minar. ta es. tp̄s natiuitatis hui' ppl'i fuit in exitu de egypto q̄ tūc pro prie icepit eē popl's. ante eñ ingressū egypti fuerūt ita pauci q̄ nō poterāt ꝯueniēter dici popul'. et post ingressum fuerūt in dura seruitute detēti qd̄ silr̄ ē ꝯtra rōez populi ab alio distincti. eo q̄ seru' ē res dñi sui. in exitu vero de egypto fuit dat' libertati. data ē etiā eis lex spālis ī mōte synai. tanq̄ populo ab alijs distincto

h Nō ē p̄ei. vm. tu' ⁊c. loq̄tur de illa gēte p modū femine d̄ nouo nate. cuius prīo p̄scidit̄ vmbilic'. p quē fetus attrahit alimētū a mr̄e q̄dū ē in vtero eius. et post lauat̄ a sanguīe. et salit̄ ad desiccatōz et obduratōz abscisiōis. ⁊ īuoluit̄ pānis. q̄ pueri de nouo nati aliter nō possent nutriri. dr̄ āt hic q̄ talia nō sunt facta popl'o iud. ico p̄dicto ī ortu suo. Et p negatōz p̄scisiōis vmbilici itelligit̄ q̄ ille populus tūc nō fuit totaliter ab ydolatria separ'. qd̄ ptz ex h̄ q̄ cito post vitulū cōflatilē adorauit. p negatōz āt lotōis. defect' vere ꝯtritōis de p̄teritis. p negatōz salis. defect' sapie salutaris. i Necun. pan. s. virtutū. k Nō pep. sup te ocul'. q̄ egyptij populū illū valde dure tractauerūt in egyto. et post exitū p̄secuti sūt ad mortē Exo. xiiij.

l Sz p̄ie. es sup faciē terre. q̄ ex vna pte cōclusi erāt de serro. ex altera mari. vt h̄ ibi. m In abiec. aīe. ex h̄ eñ credebāt egyptij eos faciliter interficere. et ita finisset nisi de' sua mīa īpediuisset. n Trāsiēs āt. hic ꝯnr̄ ponit̄ mīa dei educātis deornātis ⁊ despōsantis. primū ponit̄. cū dr̄. Trāsiēs aūt p te. nō q̄ in deo sit mot'. sz q̄ scriptura loq̄tur d̄ deo ad modū hoīs trāseūtis p viā. ⁊ pue

o Vidi te. (ro a matre d̄relicto cōpatiētis. iō subdit̄. oculo mīe. p Cōculcari in san. tuo. i. ppe effusiōz sanguinis tui mō p̄dicto. q Et dixi tibi. cū esses in tali piculo. r Viue. q̄ seruaui vitā tuā p mare rubrum te deducēdo. s Dixi inq̄ ⁊c. repetitio ē eiusdē ad maiorem expressionē. t Multiplicatā quasi ger. agri dedi te multiplicādo in diuitijs ⁊ ple. v Et gran. effe. loq̄tur eñ dopulo israel ad modū puelle p nutritōez ad augmētū deducte. x Et īgressa es. s. tp̄s pubertatis. ⁊ facta es nubilis. y Et puei. ad mūdū muliebrē. i. ad tp̄s quo solēt puelle nubiles ornari. z Vbera tua ⁊c. tempe eñ pubertatis ītumescūt vbera. et pili germināt et iō subdit. Et pil' tuus germinauit. a Et eras nuda. Hic secūdo ponit̄ pietas ornātis ⁊ d̄spōsantis. cuius ornatus oñdit̄ prīo necessitas cum dr̄. Et eras nuda virtutibus.

b Et p ꝯfis.

c Cōfusione plena. turpius est eñ mulierib' nudas eē q̄ viris. d Et trā. p te. ꝯdescēdēdo nuditati tue. e Et ecce tp̄s tuū tp̄s amātium. q̄ oñdi tibi dilectionez sponsi ad spōsam.

f Et expādi amictuz meū su. te. s. nubē contra estū solis te ꝓtegētem. g Et operui igno. tuā. dando tibi libertate ꝯtra ignominiā seruitutis qua leruieras in egyto.

h Et iuraui tibi ⁊c. id est accepi te ī vxorem in synai dādo tibi legē. i Et facta es mi. obligata ⁊ alligata p̄ ceteris popl'is. k Et laui te aq̄. mūdādo te a pctō ydolatrie erga vitulū ꝯflatilē. l Et vn. te oleo.

m Et ve. (gr̄e mee. te discolorib' ⁊c. p ista ornamēta intelligit̄ tabernaculuz federis. qd̄ p̄cepit sibi fieri in signū recōciliatōis p' adoratōem vituli ꝯflatilis. cortine vo tabernaculi erāt pluribus colorib' decorate. n Et cal. te hyacin. ⁊c. p h̄ intelligūt̄ summi sacerdotis ornamēta. q̄ erat institut' ad orandū p toto populo. o Et indui te sub. ornamēta eñ pōtificis fuerūt valde subtilit̄ facta. vt ptz Exo. xxviij.

p Et dedi armillas ⁊c. q̄ man' ei' fuerūt ꝯsecrate.

q Et torquē circa collū tuū. i. rōnale iudicij qd̄ erat in pectore sūmi sacerdotis. r Et dedi in su. os tu. i. ornamētū legis qd̄ dz eē in ore sacerdotis. s Et cir. in arib' tuis. i. duos lapides onychinos in suphumerali existentes. sub aurib' sūmi sacerdotis ex vtraq̄ pte.

t Et coronā decoris in ca. tuo. i. mitrā ī capite sacerdotis.

v Et orna. es au. ⁊c. oīa eñ ista erāt in ornamētis ⁊ vestib' pontificis. x Similā ⁊ me. ⁊c. oīa eñ ista dedit deus populo in abūdātia introducēdo eos ī terrā ꝓmissionis q̄ dr̄ manās lacte ⁊ melle. Exo. iij.

y Et d̄cora fa(sionis q̄ dr̄ manās lacte ⁊ melle. Exo. iij. cta es ve. supatis chananeis. z Et ꝓfe. in regnū. ipe dauid ⁊ salomonis.

a Et egressum est nomen tuum in gētes. omnes eñ reges terre desiderabant videre salomonem. et eius sapiētiam audire.

b Quia pfe. in d̄co. meo. q. d. ista nō habuisti ex te vl' ex meritis. tuis. sz ex mera gr̄a mea. c Et ha. fi. Hic ꝯnr̄ ponitur vilitas fornicātis. ppl's eñ isrl̄ ingrat' de bonis p̄di-

pr̄ tu' amorre'. ⁊ mr̄ tua cethea. ⁊ qñ nata es ī die ort' tui. nō ē p̄cil' vmbilic' tu'. ⁊ aq̄ nō es lota ī salutē. nec sale salita. nec īuoluta pannis. Nō pepcit sup te ocul' vt faceret tibi vnuz de his misert' tui. sz ꝓiecta es sup faciē t̄re ī abiectōe aīe tue ī die q̄ nata es. Trāsiēs āt p te. vidi te ꝯcl'cari ī sāguine tuo. ⁊ dixi tibi cū eēs in sāguīe tuo. Viue. Dixi īq̄ tibi ī sangīe tuo Viue: multiplicatā q̄si germē agri dedi te. ⁊ multiplicata es et grādis effecta: ⁊ īgressa es ⁊ puenisti ad mūdū muliebrē. Vbera tua ītumuerūt ⁊ pil' tu' germīauit ⁊ eras nuda ⁊ ꝯfusione plena. Et trāsiui p te ⁊ vidi te. ⁊ ecce tp̄s tuū tp̄s amātiū. Et expādi amictū meū sr̄ te: et opui ignominiā tuā. Et iuraui tibi. ⁊ ingressus sū pactū tecū ait dñs de': Et facta es mihi. ⁊ laui te aq̄. et emūdaui sanguinē tuuz ex te. Et vnxi te oleo. ⁊ vestiui te discoloribus. ⁊ calciaui te hyacītho. Et cinxi te bysso. ⁊ indui te subtilib'. ⁊ ornaui te ornamēto. Et d̄di armillas ī mānib' tuis. ⁊ torquē circa collū tuū et dedi in aurē sup os tuū et circulos ī aurib' tuis. ⁊ coronā decoris ī capite tuo. Et ornata es auro ⁊ argento: et vestita es bysso ⁊ polymito ⁊ multis coloribus. Similā ⁊ mel ⁊ oleū comedisti: ⁊ decora fctā es vehemēter nimis. Et ꝓfecisti in regnū et egressum ē nomē tuū in gētes propter spēm tuam. q̄ pfecta eras in decore meo quē posuerā sr̄ te dicit dñs de'. Et habens

ceis.tam3 mlr fornicaria ⁊ adultera exposuit se oīb⁹ idolatris.ideo dnūdat in duas ptes.q3 prio ponit idolatrie culpa absolute.scdo ꝑ nitue ibi.⁊ ecce ois.⁊ prima i duas q3 prio ponit ei⁹ pa.scdo pena.ibi.ecce ego.Circa primū dr c Et hñs fidu.i pulcritudie tua.i.numis ꝓfisa ⁊ elonata de bonis ꝑdicis a me tibi datis.

d Fornicata es in noie tuo.i. idolatrie exposita ex tua malicia ñ ex dei cultu meo. e Et exposui.fornicatu.oi trāseūti nulla idolatriā q̄tūcunq; vilē refutās. ideo ꝓplectēs. f Et sumēs de vestimētis meis fecisti tibi excelsa.ornamēta dīno cultui deputata idolatrie applicādo.⁊ nō solūmō ornamēta.sed etiaz vasa sacra.ió subdit Et tulisti vasa ⁊c.

g Imagines masculinas.i.idola q̄ vocāt⁹ imagines masculine pscq̄do gabolā de meretrice q̄ cuz masculis fornicatur. pōt ēt ꝺ dici ꝑ idolo priapi qđ figurabāt i magnitudines virilī mēbru.fuit enī q̄dam inuentis de beleſponto hīs mēbrīs virile valde excessiuū respectu alioz boim.ꝓter qđ a gētilib⁹ fuit iter deos reputat⁹ ꝓ oia insolita credebāt ali q̄d hmōi nūmis.⁊ istō idolū colebāt i urbe. vñ.iij.Regū.xv. dr q⁹ cer asa mrez suā amouit ne eēt princeps in sacris priapi.

h Et sumpsi.vestimēta tua multicolora.ornādo te i veneratiōe idoloz. i Et oleū meū ⁊c.i.illa q̄ debebāt mihi offerri obtulisti eis.oleū enī offerebat i tēplo dñi ad cōtinuādū lucernas.et thymiama ad cremādū sup altare incēsi.⁊ nō solū ea q̄ debebāt mihi offerri.sed ēt ulla ynō debebas nutriri obtulisti eis subtrahēs oriuo ex vehemēti idolatrie desiderio.ió subdit. k Similā.i.farinā tritici delicatissime. l Quibꝰ enutriui te.q̄ dedi ad nutrimētū tuū. m Posuisti i ꝓspectu eoz.i.idoloz eis offerēdo. n In odorem suauitatis.i.vt placares eos tibi. o Et tulisti filios tuos.qđ ē grauī ꝑdicis. p Quos genera.mihi.eriſtēs mihi despōsata p legē susceptionē.ꝓter qđ debuerūt deputari ad seruitūdē mihi q Et imola eis.i.idolis. r Ad deuorandū.i mortē dā.p veneratiōe idoloz.ꝺ enī fiebat spāliter idolo moloth.qđ sic supra dictū ē pluries.erat idolū creū iterꝝ cōcauū.i ē ꝓ camitate fiebat ignis.⁊ cū eis dñi accēsū ponebāt puer in manibꝰ idoli vbi cremebāt.ſz tūc sacerdotes percutiebāt tympana.ꝑ qđ loc⁹ ille vocabat⁹ topheth qđ i latino sonat tympanū.ne pentes puerū offerentes. audirēt clamorē puer ⁊ doleret.sed magis gauderēt credētes puerū sine dolore.ad felicē vitā trāsire.

fiduciā in pulcritudine tua ꝓfornicata es i noie tuo.s et exposuisti fornicationē tuā oi trāseūti.vt ei⁹ fieres.t Et sumēs de vestimētis meis fecisti tibi excelsa hincinde cōsuta.⁊ fornicata ē sup eis.sicut nō ē factū.neq; futurū ē. u Et tulisti vasa decoris tui de auro meo ⁊ argēto meo q̄ dedi tibi ⁊ fecisti tibi imagines masculinas.⁊ fornicata es in eis. x Et sumpsisti vestimēta tua multicolloria. ⁊ vestita es eis.y Et oleū meum ⁊ thymiama meū posuisti cora eis ⁊ panē meū quē dedi tibi similā ⁊ oleū.⁊ mel quibus enutriui te.z posuisti in ꝓspectu eoz in odorē suauitatis.a Et factū ē ait dñs deꝰ.⁊ tulisti filios tuos ⁊ filias tuas quos generasti mihi.b ⁊ immolasti eis ad deuorandū c Nūq̄d pua ē fornicatio tua.d Immolasti filios meos.⁊ dedisti illos ꝓsecrāsi eis.e Et ꝑ oēs abominatiōes tuas ⁊ fornicatiōes nō es recordata dieꝝ adolescentie tue.qñ eras nuda ⁊ confusiōe plena.ꝓculcata i sanguine tuo.f Et accidit pꝰ oēm malicia tuā.ve ve tibi ait dñs deꝰ.g Et edificasti tibi lupanar.⁊ fecisti tibi pstibulum in cūctis plateis.h Ad omne caput vie edificasti signū.ꝑ structiōis tue.⁊ abominabile fecisti decorē tuū. Et diuisisti pedes tuos oīi trāseūti.⁊ multiplicasti oēs fornicatiōes tuas. k Et fornicata es cū filijs egypti vicinis tuis magnis carnū.⁊ multiplicasti fornicationē tuas. ad irritandū me. l Ecce ego extēdā manū meā sup te.⁊ auferā iustificationē tuā. m Et dabo te i aias odiētiū te filiarū palestinarū. q̄ erubescūt i vīa tua scelerata. n Et fornicata es i filijs assiriox eo ꝙ necdū fuerāt expleta. o Et postq̄ fornicata es nec sic es satiata.p et multiplicasti fornicatiōes tuas in terra chanaā cū chaldeis.⁊ nec sic satiata es. q In q̄ mūdabo cor tuū ait dñs deus.cum facias oīa hec opa mulieris meretricis ⁊ pcacis. r Quia fabricasti lupanar tuum in capite oīs vie.⁊ excelsū tuū

s Nūq̄d pua ē fornicatio tua.i. idolatria ista.q. d.nō. imo horribilis ⁊ magna ió ea replicat dicens Immolasti filios ⁊c. t Et ꝑ oēs abominationes ꝑdictas.

v Filio es recordata dierū adolescētie tue .i.vilitatis ⁊ abiectionis i q̄ eras q̄n i principio accepi te.sic exp̄sitū ē supra eo.ca. x Et accidit pꝰ oēm malicia tuā ve ve tibi punito ab assyrijs ⁊ nitez a chaldeis. y Et edificasti tibi lupanar.i. templa ꝑ idolatria. z In cūctis plateis tē.i. in locis colūb vbi. pces pfit pueritie.

a Et abominabilem fecisti decorē tuū quē añ hēbas. loquit enī de pplo sub metaphora meretricis q̄ ex cōtinuatiōe ⁊ frequētia meretricū turpis redditur ⁊ abominabilis b Et fornicata es cū filijs egypti. i. cuz egyptijs i idolatria colēdo cēs eis.

c Magnarū car.i. mēbroz virilū.ꝑ quā magnitudiez metaphorice itelligit idolatrie magnitudo.

d Ecce ego.Posita idolatre culpa.ꝺ ꝓfert pena.⁊ dupli dit i tres ptes.q3 prio ponit pena succincte.scdo repetit culpa idolatrie.ibi Et fornicata es.tertio resumit pena magis diffuse.ibi. Propterea. Circa primū dr. e Ecce ego extēdā manū meā sup te.ad te puniendū. f Et auferā iustificationē tuā.i. trāsgressiones tuas vbi offerebant sacrificia ꝑ pcis iudeoz.qđ ꝑ chaldeos fuit inceptū.iij. Reg. vlt. g Et dabo te i aias odiētiuz te.i.ad uolūtatē eoz. h Filiaz palestinaz.i.gētiū de terra philistinoz q̄ spōdent iudeos.vt.n.cū chaldeis venerūt ad destruēdū urbē. i Erubescebāt.i. vita tua scelerata.i erubescerēt facere tā horribilia q̄ fecisti. k Et fortes i fi.assy.cōtēdo idolatrie eoz.sic ꝑtz de rege achā.iij. l Eo ꝙ necdū fu.expleta.i.satiata idolatria (Reg.xvi. l Et multi fortes tuā.i.idolatriā. m Inter chanaā id est in iudea q̄ ante fuit dicta chanaan terra.

n Cū chal.eoz idola colendo in iudea. o In quo mū.cor tuū.q.d.tanta est immūditicia tua q̄ non appa-

ret via mũdandi te. p Quia fabrica.lupanar.i.tem
pla p cultu idoloꝝ.vt dictũ ẽ.s. q Hec fca ꝙſi mere
faſtidio.frequẽtis ꝑcubit'. r Augẽs pcũ.ſui ꝑcubi
tus. r Sed ꝙſi mlr adultera.qz p legẽs es mihi de
ſpõſata. s Que ſup virũ ſuũ inducit alienos .ad ſui
ꝑcubitũ dando eis p
miũ.qõ ẽ ɔ ꝑſuetudi
nẽ meretricũ.r ſ pue
nit er magna libidie
adulterãdi ſicẽ ppl'us
hieriz r regni iude da
bat dona pcoſa facer
dotibꝫ afferẽtibꝫ ſibi
idola gẽtiũ varia.
t Propterea.dic re
ſumit pena magꝭ diſ
fuſe cũ ór. v Quia ef
fuſum ẽ es tuũ.i.diui
tie tue ſunt ꝑſumpte
in vicio idolatrie mo
r Et (dis pdict'.
revelata ẽ ignominia
tua.i.mãifeſtata ẽ vi
litas tua ĩ idolatra.et
maxime ĩ filioꝝ ĩmo
latiõe.vt dictũ eſt.s.
y Ecce ego ꝙgre.oẽs
ama.tu.qbꝫ comixta
es cõicãdo idolatrijs
z Aũ vniuer (eoꝝ
ſis qs oderas.i. cum
philiſteis q ſp fuerũt
odioſi iudeis .r econ
a Et ꝙgreg. (uerſo.
eos ſup te ĩ obſidione
b Et nu (hierlm.
dabo ĩgminiã tuã .i.
vilitatẽ o pe tue ma
nifeſtabo p cuidentiã
c Et iudi.tẽ (vidce
iudicijs adulteraruꝫ
rc.qbꝫ fm legẽ mors
ẽ ĩfligẽda. d Et da
bo te ĩ ſãguinẽ.i. ef
fuſiõz ſãguis paſſiuã
e Furoꝛ.r zeli.i.p
cedentẽ ex furore ire
mee et zelo iuſticie
mee. f Et denu.te
veſtit.tuis rc.i. oĩb
diuitijs tuis. g Et
addu.ſẽ te ml'titudi
nẽ ĩ exercitu regꝫ babi
lõis. h Et lapi.te
lapidibꝫ.tẽ cĩ multi
ó iudeis ſuerũt iterfe
cti lapidibꝫ machiaꝝ
i Et trucidabũt te gladijs ſuis.in captiõe eiꝰ ciuitatis
multi fuerũt trucidati gladijs. k Et cõburẽt domos
tuas.vt hẽ.iiij.Reg.viij.vbi dr qꝫ nabuzardaz .incendit
domũ dñi.r domũ regis r domos hierlm p circũitum.
l Et facient in te iudicia.penas iuſte inferendo.
m Jn oculis.multi.i.plurimarũ gẽtiũ q erãt ĩ illo exercitu
n Et deſines fornicari.i.idolatrare qz nõ vacabit tibi
ꝑ numia tribulatõne. o Et mercedes vltra nõ dabis
ſacerdotibꝫ idoloꝝ.qz nõ hẽbis vſ. p Et auferẽ ze
lus meus.i.amor ſingulariz q ẽ viri ad vxorẽ. q Ate ſi
cut repudiata a me. r Et q̃ſcã nec iraſcar ſpli'. loq̃ſ
ſcriptura de deo tanq̃ de hoie q̃ nõ iraſcit de q̃cuq̃ malo
eſpe.el' pene ſupuenẽti vxoꝛi repudiate r cã h' repudia
tionis ſubdit. s Eo qꝫ nõ fuiſtis recordata diez adole
ſcẽtie tue.i. bñ
ficioꝝ q̃ tibi ĩ adole
ſcẽtia tua feci.put eſt
expoſitũ ſupra.
t Quapropt r ego
vi.ſu.in capi.tuo de
dite puniendo tamẽ ci
tra ꝺdignũ.nõ ſubdit
Et nõ feci iuxta ſcele
v Ecce ois (ra tua.
Hic arguit malicia
ppli inde ſub nomie
tiſm r h' ꝑpetue. ſcz.
ad ppl'm Iodomoꝝ.r
ppl'm decẽ tribuum
r diuidit ĩ duas qua
prio arguit culpa.ſe
cũdo ſubdit pena ibi
Ergo r tu. Circa pri
mũ ꝓmittit ppli mo
radit pria q̃ h' accipi
tur p gẽte ĩ terra iu
da habitante anteq̃
filq iſrael ingredere
tur terrã ꝓmiſſionis
cum dicatur.
v Ecce ois qui dic
pue.vulgo ad derili
onem alicuius.
x Jn te aſſumet il
lud te deridendo.
y Dicens .Sic ma
ter r filia eius. i. ſicẽ
gens que pceſſit ĩ ter
ra iuda filios iſrael
fuit fornicatrix ſpiri
tualiter p idolatriaz.
ſicut populus iuda
z Filia matris tue
es tu.p umiatiõem.
a Que piecit virũ
ſuum ſcz deũ p idola
triam. b Et ſoꝛoꝛ
ſoꝛoꝛũ tuarũ.ſ. ſodo
me r ſamarie vt exꝓi
mitur infra p quas ĩ
telligitur popul' ſo
domorum et popul'
decem tribuum.
c Pater vestra ce
thea.et exponitur vt
d Et ſo. (ſupra.
tua ma.ſama. maioꝛ
eni fuit ppls.p.tribuũ q̃ ppl'us regni iude. e Et filie
ei'.i.alie ciuitates r ville q̃rũ ſamaria erat metropolis.
f Que habi.ad ſini.tuã.ſunt eni ĩ aq̃lonari pte reſpectu
hieruſalẽ.q̃ ps aq̃lonaꝝ etiã vocatur h' ſiniſtra.eo qꝫ ab
aq̃lone venerũt ſup hierlm multa mala.Hiere.i. Ab aq̃
lone pãdetur rc. g Soꝛoꝛ aũt tua mioꝛ te.qz popul'
ſodome mioꝛ fuit q̃ iude. h Que hĩrat a dextꝛ tuis
qz declinat vſus meridiẽ reſpectũ hieruſalẽ.r ſic dr hic de
ꝓtera ſicut pars oppoſita ſiniſtra. i Sed nec in

riss earū ambulasti. sz in pcis oib⁹. l Paucitatē mīm⁹ pene ꝛc. qđ exponit ra. sa. sic si fecisses talia mala ꝛ filiabꝫ tuis pcula parū reputarē. aliter āt legit interrogatiue. l Paucitatē mīm⁹ ꝛc. q. d. nō. imo multo maiora mala fecisti ꝛc. Ꝫ concordat hr̄ se. cū ōr. l Iuda nō fecit sodoma ꝛc. et Ꝫ declarat ꝑ̄ cū ōr.

m Ecce hec fuit mi q̄ sodome so. tue superbia de se ꝑsumendo. n Saturitas panis deliciose viuēdo. nō mune. panis ꝯtellꝫ gk̄ oīs cibꝰ i scripꝰ. o Et abūdātia. diuitiarū male acq̄sitarū. p Et ocū. a bōis operibꝫ. q Et manū egeno ꝛ paupi nō porrigebāt. p defectū misericordie. nō potentie. vꝫ ex p̄cedētibꝫ. ꝛ q̄ ista ducūt ad vitia carnis pcora. nō subdit. r Et fecerūt abominatiōes coꝝ me. exercēdo vitiū ꝑ̄ naturā. qđ ē abominabile. s Et abstuli eas. subuertēdo ciuitates illas. genitiuꝰ t Hic vidisti ꝛ te ex ēplū ei⁹ nō castigasti qđ aggrauat pcūm. i hebreo hr̄. Sic vidi. s. iuste fiendū. vñ Heū. xxiij. Dic dñs de sodoma ꝛ gmorra. Descendaz ꝛ videbo vtrū clamorē q̄ venit ad me ope ꝓpleuerit. peccata aūt sodome Ꝫ enūerata nō sunt ita grauia de genere sicut ē idolatria q̄ cū multis alijs vitijs vigebat i trīm ꝛ terra iuda v Et sama. dimi. pec. tuoꝝ nō peccauit. q. ꝓplus habitās in trīm coluit idola i domo dñi posita tē pore manasse. iiij. Reg. xxi. qđ fuit grauissimū. sic turpissimū ēmlieri q̄ educat adulterū ad ꝓpriū lectū mariti.

x Et iust. fecisti sorores tuas. nō absolute. sz i cōparatione tua sic pallidū cōparatū ad nigrū ōr albuz. ꝛ sm Ꝫ dicit iudas Heū. xxxviij. de thamar. Iustior me ē. ꝛc. y Ergo Reph̄ēsa malicia. Ꝫ ꝑ̄ subdit pena ꝛ prio denūciat cōpatiue. sco absolute ibi. Et faciā Et i vtraq; pte sil ponitur pene ꝛ miatio. ꝛ sequēs liberatio. Circa primū dicit. y Ergo ꝛ tu por. ꝛ fusi. tuā. i. penā ꝛ fusibilē. z Et uel vici. soro. tu. in malis. z Ergo ꝛ tu ꝛfundere. repentō a Et ouertaz (ē eius dē snie ad maiorē affirmationē. restī. eas ꝛc. Ra. sa. exponit Ꝫ de tpe me sīe quē expectāt iudei. d. q̄ terra sodomoꝝ q̄ subuersa igne ꝛ sulphure legitur. Heū. xlix. tūc sanabit. ꝛ erit ita pulcra sicut a princi. pio ꝛ tri de ea ōr. Heū. xlij. q̄ tūc irrigabat sicut paradi⁹ dñi sed hec expositio fundat sup. a erroneū fundamētū. N. q̄ ꝓpius sit vētus in mūdū. ꝓpter qđ dicit Hiero. q̄ scriptura loquit Ꝫ metaphorice p̄ ouersionē sodomoꝝ. signās ouersionē gentiliū ad xpm. ꝛ p reuersionē samarie. reuersionē hereticoꝝ ad vnitatē ecclesiasticā. a q̄ discesserāt sicut decē tribꝰ a regno dauid. iij. Reg. xij. p reuersionē vo die rusalē. cōuersionē xpianoꝝ peccantiū. in fide tñ informi manentiū ad bonū. Sed q̄ ista exp̄sitio videt aliquibꝰ magis mistica q̄ hr̄alis. nō aliter exponūt dicētes q̄ p sodomā intelligūtur due tribꝰ ꝛ dimidia cōtinentes vltra iordanē. eo q̄ erāt ꝓpe sodomā. p samariā alie. vij. tribꝰ cū dimidia p trīm regnū iude. ꝛ hi dicūt q̄ oia ista. Et cō uertam restituēs ꝛc. impleta fuerūt in reditu de captiuitate babylonica. in q̄ fuerūt due tribꝰ. s. iuda ꝛ beniamī ꝛ alīq̄ de. x. tribꝰ q̄ effugientes manū reg assyrioꝝ venerūt ad hierusalē i regno iude. ꝛ cū illis de regno illo captiuati fuerūt. ꝛ cū redeūtibꝰ redierūt. Ꝫ hec exp̄sitō vī duobꝰ dicere. prio qz sors iude fuit magis ꝓpinq̄ sodome q̄z sortes vltra iordanez cōtinentes. qz mare salis vbi antiq̄t⁹ fuit terra sodomoꝝ habitabil⁹. claudit terminū sortis iude a pte orientali. ꝛ p ti a meridionali. qz ē i angulo vtriusq; lateris vtz i descriptione terre. pmissionis. scōo qz redeūtes ō babilone no recūpauerūt samariā. ꝛ cuniatē ei. p puncs. Ꝫ teneāt eas gentes illuc missi a rege assyrioꝝ vtz. i. esdre ꝛ nemie. ꝛ ēt i euāgelio ꝛ actibꝰ ap̄lorum. Propter qđ vī michi saluo meliori iudicio q̄ hec hr̄a pōt exponi magis hr̄aliter q̄ dicat Hiero. ꝛ vitādo errorē Ra. sa. q̄uis tamē ī vtroq; ꝛ̄ dicūt hāc hr̄am referri ad tpa ꝑ. Ꝫ sm expositionē meā ꝑ sodomā intellr ꝓphas amon ꝛ moab. eoq; loth pr̄ eoꝝ hītauit i sodomis Heū. xlix. ꝛ filie loth matres eoꝝ ibi nate fuerūt. p samariā vo gētiles ibi hītantes vt dictū ē. ꝛ p trīm ꝓphas iudeoꝝ. de oībꝰ istis aliq̄ fuerūt q̄uersi ad fidē xp̄i. p ꝑdicationē ei⁹ ꝛ ap̄lorū. sic ꝑ ō iudeis si cuāgelio i mīꝝ loc. ꝛ actibꝰ ap̄lorū. sūt ō samaritanis q̄z aliū crediderūt ad ꝑdicationē xp̄i. Joh. iiij. ꝛ postea ad ꝑdicationē discipl̄oꝝ. Act. viij. Et sūt de āmonitis ꝛ moabitis q̄z terre erāt ꝓpinq̄ iudee. vñ euēit xp̄i discipuli ad ꝑdicādū fidē p orbē. ꝛ sic prio ꝑdicauerūt in pribꝰ ꝓpinq̄s sm Ꝫ patet hr̄a ex dictis vsq; ibi. b Et portes ignominiā tuā. vt teneāt Ꝫ cōsecutiue ad ouersionē istoꝝ ad fidē secuta ē eoꝝ erubescētia. ꝛ confusio ō peccatis ꝑteritis. ꝛ maxime i p̄sentiarū ꝛ sensu mortis xp̄i p veram pniam vtz Act. ii. c Ex oībꝰ q̄ fecisti consolans eas. quoddāmodo ni solatiū est miseris hr̄e socios in miseria habere mel⁹. q. p morte xp̄i a iudeis ꝑcurata. vēit cōsolatio gētibꝰ p ap̄lorū ꝑdicationē. vñ Act. xiij. Paulus ꝛ barnabas dixerūt iudeis obstinatis q. indignos vos iudicastis eterne vite. ecce conuertimur ad gentes. sic enī ꝑcepit nobis deus.

d Et soror tua so. ꝛc. ad ātiq̄tatē suā. s. ad fidē loth vnī⁹ ven dei cultoris. sicut edoctus fuit ab abraam apud quē diu manſit. ꝛ sic habuit fidē xp̄i abrae ꝓmissi. Heū. xlij. e In semine tuo bñdicent⁹ omnes gentes.

e Et samaria ꝛc. ad antiq̄tatē suā. i. ad fidem iosue ꝛ aliorum senū fidelū. q̄ habitauerūt ibi in principio ingressus filioꝝ isr̄l in terrā illam. q̄ habuerūt fidē de xpo venturo.

f Et tu ꝛ filie tue reuertimini ꝛc. qđ patet impletum in ap̄lis et alijs de iudea ad fidem vocatis.

g Nō fuit aūt sodoma ꝛc. i. q̄diu fuisti in gloria potentiatis tue. ita despicabas eam q̄ dedignabaris de ea aliquid dicere vel audire.

b Ante-

q̄ reuelaretur malicia tua. p manifestā dei vindictam.

i Sicut h̄ tpe. s. captiuitatis sedechie. r ppli sui.

k Inopprobriū. s. actū ē. l Filiar syrie. rc. q: cunctas syrie. r aliarū terra. rū circa iudeā opprobria dicebant de pplo iude capciua-

to. m Scel⁹ tuū. r ignominiam tuā tu portasti. p vindictā dei. r loquit̄ h̄ ppha de futuro p modū p̄teriti. q: ezechiel vita ppha uit añ destructi-onē ciuitat̄ hierlm

n Quia hec dic dñs de⁹ cui⁹ vbū nō p̄t eē falsū. o Et faciaz illic ꝑfit denūciat pe na absolute. r cū h̄ futura misericordia christi tpe. dicit̄ i plona dei. Et facia tibi. infe rēdo penā. p Sicut despexisti iuramētū. trāsgrediēdo legē ad cui⁹ ꝓseruatiōez te obligasti i mōte synai Exo. xxiiij. Qa q̄cūq; locut⁹ ē dñs faciem⁹ r eruus obedientes q Et recordabor ego pacti mei. tūc ei ꝓmi sit de⁹ se eis mittere xp̄m. fm qđ dr Deut. xviij. Prophetā suscitabo eis filiꝫ tui. rc.

perbie tue b añoꝫ reuelaret malicia tua. sicḥ tpe. in obꝓbriū filiarū syrie. r circaz circūitu tuo filiaz palestinarū q̄ ambiūt te p gyrum.

m Scel⁹ tuū. r ignominiam tuā tu portasti ait dñs de⁹.

n Quia hec dicit dñs de⁹.

o Et faciā tibi sicut despexisti iuramētū vt irritū face-res pactam. p. r recordabor ego pacti mei recū in diebꝫ adolescētie tue. r suscitabo tibi pactū sempiternū. q Et recordaberꝭ viarū tuarū. et ꝓfūderꝭ cū recepis sorores tuas. r te maiores cū minoribus tuis. s Et dabo eas tibi in filias. sed non ex pacto tuo. r suscitabo ego pactuz meū tecū. r scies q: ego dñs. t vt recorderꝭ r ꝓfūdaꝭ. u et nō sit tibi vltra apire os p ꝓfusione tua. cū placat⁹ tibi fuero. x in oīb⁹ que feci-sti. ait dominus deus.

.XVII.

Et fcm̄ est vbū dñi ad me dicēs. fili ho mis. y ꝓpōe enigma r narra pabolā ad domum isrl. r dices. hec dic dūs ds. z Aqla grādis. magnꝝ alaꝝ. a longo mēbroꝝ ductu. plena plumis r varietate. b veit ad libanū. c r tulit medullā cedri. d Summitatē frondiū eius auulsit. e r transportauit eam in terram chanaan

t In diebus adolescētie tue. qđ fuit i exitu de egypto r tpe danōis legis. s Et suscitabo tibi pactū sempiter nū. i. pactū noue legis cui nō succedet alia i futurū.

t Et recordaberꝭ viarū tuaꝝ. penitēdo de pcīs p̄teritis vt p̄dictū ē. v Cū receptis sorores tuas tecū. i. alias gētes ītra eccliaz q̄ ichoata fuit i iudeis. x Te ma. cū mu. tuis. q: aliq̄ gētes ad fidē xpi ꝓuerse erāt maiores gēte iudeoꝝ. r aliq̄ miores. y Et dabo eas tibi i filias q: oēs sūt filij eccīe i apīis ichoate. z Sz nō ex pacto tuo. sz ē ex vtute legis ve. sz noue. ꝛō iubdit a Et su scitabo pactū meū tecū. qđ dr pactū nouū ñ fm pactū i oreb initū. hiere. xxxi b Et scies. q: ego dñs. p miracla dimitatē xpi ostisua. c Ut recor. r ꝓfū. de pcīs tuis p teritis. d Ut nō sit tibi vltra apire os. q: nō poteris dicere q̄ aliqđ omiseri de bñficijs pribꝰ ꝓmissis.

e Cū placat⁹ tibi fuero. p carnis assūptionē. e In oīb⁹ q̄ fecisti. q: passio xpi i carne assūpta. fuit sufficiens ad delēdū oīa pcā.

¶ In. c. xxi. vbi dr in postil. Pater tuus amorreus. Additio. i.

Q̄ qđ dr h. Pr tu⁹ amorreus. r mr tua cetbea. p

h prie pōt exp̄i vt sonat. Ad qđ sciēdū q̄ ppha le-pe mutāt modos loquēdi. sic r locutiōes plonarū. q: qñq; mutāt plonā primā i scdam. r ecōuerso. Vñ et i h̄ loco qñq; loquit̄ ppha prie hierosolymitane. nō espe ctu ciuitat̄ nec tēpli. r de illa dic. Pr tu⁹ amorre⁹ r mat tua cetbea. q: ist⁹ fuerit ō ātiquoribꝰ r famosioribꝰ illi⁹ tre hitatoribꝰ. Et fm istū modū itelligit illō qđ dr ifra eo. c. Hic mr ita r filia ei⁹. q: loquit̄ de ulla tra q̄ prius fuit sub idolatrīs amoreoꝝ. r p⁹ea sub idolatrīs iudeoꝝ. cū ās se quit. Et qñ nata es. vult se ppha ad loquēdū cū pplo ie rosolymitano sibi cōtēporaneo. r exponat sic in postilla.

In eo. c. vbi dr i postil. Trāsies āt p te. Addi. ñ.

f Cōm hebreos h̄ qđ dr. Trāsies āt p te. referr̄ ad

illud qđ legit̄ in exitu isrl de egypto qñ de⁹ trāsiēs ad p cutiendū p̄logenita egypti vidēs sāguinē agni paschal immolati. nō ꝓmittebat eos pire. Vñ Exo. xij. Trāsibit enī dñs pcutiēs egyptios. cūq; viderit sanguinē in sup limi nari. r i vtroq; poste trāscēdet ostiū dom⁹. r nō sinet per cussorē ingredi domos vēas qđ ꝓprie vē rūdere huic qđ dr hic. Transies āt p te vidi te ꝓculcari i sanguine tuo. s. agni. r dixi tibi i sāguīe tuo viue. rc.

¶ In eo. c. vbi dr in postil. Propt qđ dic hiero. Additio. ij.

Apostrio bea

e ti hiero. bñ po test dici hrālis Mā decē tribꝰ recedē tes a cultu dīno. r a re gno dauid p deū elec-to. ꝓprie p̄t dici he retici. p sodomas aūt i scriptura sacra si solū itelligūtur sodomi natiōe. h̄z et eoz imitatores. Vñ Esa. i. dr iudeis. Audite vbū domīm principes sodomoz. auribꝰ percipite pplus gomorre. in q̄ loco manifeste ad hr terā accipit gens so-

domep pplo eos imitante. Dicere aūt q̄ p sodomā itelligatur ppl⁹ amon r moab. put postillator vult valde remotū videt a significatōne lre. Hec credo q̄ h̄ inuenia tur in scriptura sacra i alio loco. Et notandū q̄ ex h̄ pas su hebrei estimāt habere validū argumentū. qtra nos q̄ xp̄m nā venisse ꝓfitemur. Dicūt enī q̄ ex h̄ q̄ sodoma et gomorra nō sūt reuersa ad statū pristinū. put hic ppha pnūciat. sequit̄ q̄ nōdū venit xp̄us de q̄ agit. Sed h̄ argumentū euacuat plane p expositionē hieronymi q̄ fun datur in sensu hrali nō pdicto. Cap. XVII.

Et factū est. Hec est tertia ps in q̄ ppheta arguit

e ppl⁹ iude flagitia sub metaphora cedri trāsplan tate r vince vēto vrenti desiccate. et diuidit in duas ptes q: primo ponit flagitij punitio. scdo remedij ꝓmissio. ibi. Hec dic dūs. Prima in duas. q: primo pa bola ponit̄. scdo exponit ibi. Et factū est. Prima diuidit̄ in tres ptes. q: primo sub pabola describit̄ iechonie trāsmigratio r sedechie substitutio. scdo eiusdē rebellio. ibi. Et tacta est. tertio eius captiuatio. ibi. Dic. Circa primū dicit̄. b Propone enigma. i. verbū dñs obscu ritatē. q: velatū p pabolam. c Aquila grandis. p aq̄-lam que est rex auium intelligit nabuch. rex babylonis i peratis multis terris r punctis. ideo dicit̄ grandis.

d Longo mēbro. ductu. plena plu. r varietate. i. diuitijs que erāt de diuersis regnis supatis aggregate. e Ve nit ad libanum. i. ad templū qđ erat in hierlm quod in pluribus scripturis vete. testa. dicatur libanus. eo q̄ fa ctum fuit de lignis libani. vt habetur. iij. Reg.

f Et tulit medullā cedri. i. q̄d erat i urbe maosum

g Summitatē frō. ei⁹ auulsit. i. iechoniā regē. principes r plonas notabiles. cū qbꝰ cepit pcaosa que reperit.

b Et trāsportauit eā i terrā chanaan. i. babyloniē. cha naan. n. in hebreo est nomen ꝓpriū r appellatiuū. r put

est nomē ꝓpriū signat ūdeā.eo q̄ eā inhītauerūt chana nei ası filios isrl̄.put vo est nomē appellatiuū sic signat mercationē.ꝛ fm ꝟ terra babylonie dr ꝟ terra chanaan. eo q̄ multi mercatores frequētabāt eā ꝓpter diuitias ter re.ꝛ ꝓpl̄i multitudinē.ıō subdit. i In vrbe negocia/ tora.vt vrbe eni babylonica fuit posit' iechonias in custodia.ꝛ sub dutur substitutio sedechie cū dr. k Et tulit de semine terre sedechiā q̄ nat' erat de iudea.ꝛ dr supere gia. l Et posuit illud i terra.q̄ fecit eū regē iudee.

m Dr semīe.iecho/nie nepotis sui.

n Ut sit.ra.sup aq̄s multas.i.vt regnaret sup mlt̄os hoies.q̄ nō solū tradidit ei iu deā ad custodiēdū.ſ etiaz alios alias ꝛterras ꝓpe eā. o In supficie posuit illud. q̄ regnū sedechie nō fuit firmū.ſ pax du/rauit.i.ꝛi.ānis.

p Cūq; germinasset .i.regnare cepisset.

q Et erant i vineā la/tione.p sue prāt' dila tionē. r Humili sta tura.q̄ erat sub rege babylonis.ꝛ reddens ei tributa. s Re spiciētibo ramis eius ad eā.i.ad aqlam p̄di ctam.sedechias.ri.et principes ei' seruie/bant regi babylonis. vt dictū ē. t Et ra dices eius sub illa e/rant.q̄ firmitas ꝛg ni sedechie.dependebat a babylonis rege.

'in vrbe negociatoꝛ posui-illā' Et tulit de semīe ꝛre.ꝛ posuit illū ī terra ꝓ semīe 'vt firmaret radicez sr̄ aq̄s mlt̄as. ' In supficie posuit illud' Cūq; germīasset' creuit i vineā latiorē. hūili sta tura respiciētibo ramis ei' ad eā' ꝛ radices ei' sub illis erūt'. Facta ē g̃ vinea ꝛ fru crificauit ī palmites ꝛ emi sit ꝓpagies. ' Et facta ē aq̄/la alā' grādis' magnis alis' mlt̄isq; plumis' Et ecce vi/nea ista' q̄si mittēs radices suas ad eaz' palmites suas extēdit ad illā' vt irrigaret eā de areolis germis sui q̄ in terra bona sr̄ aq̄s mlt̄as plātata ē vt faciat frōdes ꝛ portet fructū. vt sit ī vineaz grādē'. Dic. hec dic dñs de us. ' Ergo ne ꝓspabit' nō/ ne radices ei' euellet.' ꝛ fru ctus ei' distringet.' ꝛ siccabit oēs palmites germis ei' ' ꝛ arescet.' ꝛ non in brachio grādi neq; ī ꝓplo mlt̄o. vt e uellēt eā radicit'. ' ecce plā/tata ē' Ergo ne ꝓspabit' nō/ ne cū tetigerit eā vēt' vrēs' siccabit.' ꝛ ī areis germis sui arescet' Et factū ē vbuz dñi ad me dicēs. ' dic ad domū aspantez. ' Nescit' q̄d ista si/gnificēt. Dic ecce vēiet rex babylonis ī irlm' ꝛ assumet regē ꝛ prīcipes ei' ꝛ adducz eos ad semetip̄z ī babylonē ' et tollet de semīe regni ' fe/rietq; cū eo fed' ꝛ ab eo ac/cipiet iusiurādū. Hz ꝛ fortes terre tollet vt sit regnuz hūile ꝛ nō eleuet' sed custo/diat pactū ei'. et seruet illd ' Qui' recedēs ab eo misit nūcios ad egyptū. vt daret sibi eq̄s. ꝛ ꝓplm multū. ' nū q̄d ꝓspabit' vel ꝓsequet' sa/lutē q̄ fecit hec. Et q̄ dissol uit pactū. nunq̄d effugiet. Viuo ego dic dñs ds. qm ' in loco regis q̄ ꝓstituit eū re gē cui' fecit irritū iuramen tū ꝛ soluit pactū q̄ hēbat cū eo. ī medio babylōis mo/rie tur. ' ꝛ nō in exercitu grandi neq; ī ꝓplo mlt̄o faciet ꝝ eū ' ꝓpharao' plium in iactu ag/geris ' et in extructiōe vallo cōsequētes deſcribit ipius sedechie captiuatio. cū dr ī p sona dñi. Dic. tu ezechiel. g Ergo ne ꝓspabit. sez sede chias.q.d.nō.ıō subdit. h Mone radices ei' euellet sez nabuch.q.d.sic. potestatē ei' totaliter auferendo. i Et fruct' ei' distringet. sanguinē filioꝝ sedechie effū/dendo. sic effunditur vnū de vuis qsi strun gunt. filios eni sede/chie occidit rex baby lonis ī oc̄is eius. iuſ Reg. xlti. k Et sic cabit oēs palmites e' ꝓncipes ei' virtute eneruādo. l Et a/refcet. ſ. vinea p̄dicta p quā intelligit sede chie ptās regia.

m Et ſ ī brachio grā di ꝛc. sedechias. n. fu giēs ꝛ pauc chald eis insequntibo capt' fuit bellatoribo suis hinc ꝛ inde fugiētibo. iuſ. re/gū vlti. n Ecce plā tata ē ptās sedechie p nab. vt p̄dictū est

o Ergo ne ꝓspabit. q.d.nō. p Mone cū tetigerit eā ventus vrēs. i. exercit' chald oꝝ obstitit ciuitatez ꝛ replū. q Siccabit. p totale defectus sue vtutis. q. d. sic.

r Et factū ē. h pabo la posita exponit' eo mō q̄ dcm ē. ſ. d trās/migratiōe techonie. ꝛ substitutiōe sedechie. ꝛ de rebellione ei' ꝛ iura mēti fractiōe ꝛ eiusd captiōe ꝛ ptz ſra pau cis exceptis q̄ discurrēt

s Dic ad domū exa spantē. i. ad regnū iu da dei suū ꝓuocātē. t Et

v Facta est g̃ vinea ꝛ fructificauit. q. regnuz sedechie multiplicatū fuit ī diuitijs ꝛ ptāte. q̄diu iuramentū fa ctū regi babylonis seruauit. r Et facta ē. Hic ꝓsit describit ipius sedechie rebellio. et multiplicatōne eni sue ptās eleuatus voluit negare tributū regi babylonis. et vt ꝟ melius faceret ꝓfederauit se regi egypti qui erat ad uersarius regi babylonis. ꝛ ꝟ est qd dr. x Et facta est aqla altera. i. rex egypti. y Brandis. in dño.

z Magnis alis. i. exercitu multo. vſi acies exercituum a Vulnisq; plumis i. diuitijs. (ale noſanſ.

b Et ecce vinea ista. i. sedechias cū gēte sua. c Qua si mut. radi. ſu. ad eā. vt posset stare ꝝ regē babylonis per egypti regem. d Palmites suos extēdit ad illā. mit/tēdo solemnes nūcios ad ꝓhendū fed' ꝛ amiciciam.

e Ut irrigaret eā de areolis. ferēdo sibi aurilū ī bella toribo suis. Est aūt aureola locꝰ bñ semīatus. ꝛ p ꝟ intel ligitur q̄ ī egypto erāt mlte ciuitates plene vir' bellato/ribus. f Ut faciat frondes ꝛ portet fructū. i. vt possit tenere ꝛ dilatare regnū suū cōtra nabuch. g Dic. hic assumet regē. ſ. iechoniā. v Et tollet ꝺ semīe regni. ſ. sedechiā. x Feretq; cū eo fedus. istituēdo eū regē sub pacto iuramēto firmato. q̄ fuiret ei fidel' sub tributo. y Qui. ſ. sedechias. z Recedēs ab to. tributū dene/gādo. a Nūq̄d ꝓspabit. q.d.nō. b In loco regis .i. ī terra regi babylōis. ibi duct' fuit sedechias ꝛoculat' ꝛ ibidē mortu'. c Et nō in exercitu ꝛc. faciet ꝝ eū. i. ꝝ egē babylōis. d Pharo. rex egypti. e Preliū in ractu aggeꝛ. i. ꝓpediēdo obsidionē. est aūt agger aggrega ex terre ꝛ lignoꝝ ad ꝓpēdū fossata. vt obsidētes possint pu/tgnare cū obsessis ad ꝓpugnacula. f Et ī extructōe al loꝝ. i. fossatoꝝ q̄ fiunt extra' afi portas ne obsessi subito possint irruere ſr̄ exercitū obsidētē. ī isſt ei exerat' chaldoꝝ ñ fuit ꝓpedit' a bellatoribo pharaōis. hz n. exierint de egypto vt ferrent auxiliū sedechie. tū territi a chaldeis eis occurrē. ibi reddit. kt egyptū. hiere. xxvij. c cū subdit g Sprenerūt. n. iuramētū. ſ. sedechias ꝓt qd de' sub/traxit ei oē ꝓsidiū. h Et expandā sup cum rethe me/um. rethe suum ꝛ sagenam. dicit exercituum chalde/

orum ꝓphentē sedechiā. i Hec dicit. Post puniōz fragiū ꝫ ꝑfir ponit ꝑmissio remedij, q ipleta ē in xpo. iō subditur. l Et summā ego de medulla cedri. i. regem messiā fm q dicit ra. sa. ⁊ iō expositores nr̄i q exponunt hūc passum de zorobabel ad lkam magis iudaizāt i ꝫ ḡ iudei. ⁊ dr de medulla cedri. q: xp̄us fm carnē fuit de semine dauid. l Et ponā de vtice ramoz ei⁹ tenerū, q: xp̄s fuit ꝓpietate tenerrimus.

m Et plātā, sup mōtem excelsum. i. ecclaz militantē ⁊ trūphātem vel sup montē excelsum. i. montē syō vbi oblat⁹ fuit in templo ⁊ postea plantes pdicauit, ⁊ multa miracula fecit, ⁊ spūsanctus sup aplos misit.

n Et erūt in germē, p fidelū multiplicatoz

o Et erit in cedrus magnā, vſq post resurrectionez isaam dixit matth⁹ vlt. Data ē mihi oīs ꝓtās in celo ⁊ in terra. p Et habitabit, sub ea oēs volucres ⁊c. i. principes potentes, sic videm⁹ impletū maxime a tempore cōstantini.

q Et scient omia ligna regionis. i. omēs gētes. r Ego dñs humiliaui lignū sublime. id ē romanū impium sub christi seruitute.

s Et exaltaui lignū hūile. i. xp̄m qui dic. Math. xi. Discite a me q: mitis sū ⁊ humilis corde.

t Et siccaui lignū viride. i. pl'm iudaicū p maiori pte, manētē i sua infidelitate. v Et frō. fe. lig. aridū. i. gētilē pl'm fructificare feci. p susceptionē fidei. q pl⁹ erat lignū aridū ex carētia hūoris grē. Ra. sa. istō vltimū exponit de iechonia ⁊ sedechia. dicēs q lignū viride desiccatū intelligit sedechiās ꝓpter multitudinē filioz. quos oēs occidit nabuc. p lignū aridū frōdescēs iechonias qui carēs liberi i babylonē fuit ductꝰ ⁊ ibi genuit zorobabel de q descēdit fm carnē dñs nr̄ ihs xp̄s. Dixi. i.

l Factꝰ ē. Hec ēḡta ps i q arguit ca. xviii.

e malicia pl'i ex pabola vue acerbe. Et ad intellēm hui⁹ ca. Sciēdū q iudei murmurabāt ꝫ iustitiā dei dicētis. q iniuste eos puniebat p pctis pentū. qđ i ꝫ ca. ostēdit esse fm pene eni sunt i duplici genere. q: aliq sūt corpales ⁊ aliq spūales. Itē corpaliū aliq sūt tpales tm. ahe eterne. sic pene gehēne. pene vo corpales ⁊ tpales. sūt qdā medicinales illis q cū eis puniūtur vt cū aliis flagellat vel incarcerat ad sui correctionē. vl' aliis. vt cū aliis p malefactis suis occidit vt alij terreant ⁊ sic emendantur. sūt mixti omn⁹ tales pene medicinales illis q occidnntur si patienter sustineāt. q: valēt ad bonū aie sue. ad qđ bona corpis finaliter ordināt. ⁊ talibus penis corpalibus ⁊ tpalibus bñ puniūtur filij a deo ⁊ ab hoīe p pentiđ. q: secūdū corpus sūt res ipoz pnū. ⁊ sic de⁹ p pctō dauid fecit filiū suū de bersabee narū mort. ij. Reg. xij. Penis vo spūalibus nō puniūtur a deo filij p pentiđ q: fm aiaz nō sunt res pentū. q: imediate aie a deo p creationē infunduntur. ⁊ i ꝫ sensu loquit̄ istō. c. in pte. q: q filij nō puniūtur p ꝑnis p rōne iducit dñs dicens. Ecce omēs aie mee sūt. q: sunt a me creante ⁊ infundente Et q: pene eterne etiam corpales nō infernūt nisi p pctō mortali ⁊ ꝓpio. iō talibus penis nō puniūtur filij p pentiđ. Sciendū tñ q filij pentū maloꝝ frequēter imitatores sunt pnoz sceleꝝ. eo q sunt inter eos nutriti ⁊ facta pentū hūt i aucte maiori. et sic frequēter puniuntur etiaz corpaliter et spūaliter p pctō pentiz. occasionaliter tñ iq̄tū accipūt ab eis exemplū. hz p pctis. p pnis simpliciter. ⁊ ꝫ modo ꝓceduri hoc ca. q: iudei erant imitatores pentum i ido latria. ⁊ aliis facinoribus. ⁊ sic iniuste contra deū murmurabāt dicentes. q punichat eos tantūmō p peccatis pentum. Deus p̄missis pnis ca. i duas ptes diuiditur. q: primo malicia pl'i arguitur. secūdo ad penitentiā inducit. ibi. Cōuertimini. prima in duas. q: primo ponitur pabola tanq falsa. secundo declarat p exempla. ibi. Et vir. Circa primū dicitur in psona dei. b Quid est q inter vos pabolā vertitis in p uerbiū. inter vos frequēter de mea iusticia murmurando. q. d. male loquimini.

c Dicentes patres comederunt vuam acerbam. id est. cōmiserunt peccata deum exacerbantia.

d Et dentes filio. obstupuerūt. i. filij penā sustinuerūt

e Viuo ego dicit dñs. i. sicut verū est. q ego viuo sic et verū est q hec pabola non est a vobis rōnabiliter dicta. et accipitur ibi si p non cum dicitur. Si erit ⁊c.

f Ecce omnes anime. exponatur vt supra.

g Anima que peccaue. ipa mor. morte. culpe ⁊ postea morte gehenne si perseueret in peccatis.

h Et vir. Hic ad ꝓpositū inducūtur exempla. ⁊ diuidit tur in duas ptes. quia primo ponūtur exempla de pseuerantibus in bono vel in malo. scdo de non pseuerantibus ibi Si aūt impi⁹. Circa primū ponūtur tria exempla. ⁊ ē primū de pfe iusto in iusticia pseuerante. ⁊ patet littera paucis exceptis. h Et vir si fuerit iu. in animo.

i Et fecerit. opa iustitie de facto. k In mōt. fi cōe. de sacrificijs idolatrie ad eoz reuerētiā. l Et oculos

suos non leuauerit. sperando ab eis bona consequi.

m Pign' debitori reddiderit. sibi necessariū. sm qđ precipitur Exo. xxij. qui accipiat p pignore ornamentū pauperis necessariū sibi de nocte. rādat aī solis occubitū. poterat tū mane reaccipere

n Et iudicia vera fecerit. cē. qđ ptinz ad iudices siue sint ordinarij siue arbitrarij

o Vita viuet. nō solū nature sz etiā gre.

p Qui genuerit. B ponit scōm exēplū de iniusto filio hois iusti. r ptz silr ībi pauca excepta. q Et fece. enū de istis. i. ō lege pbitis. r Et hec quidē oīa nō faciēte. i. omiserit aliq̄ de pceptis affirmatiuis. cetera patēt in litera vsq; ibi. s Cū viuer. hec detestāda fecerit. li. vniuersa nō teneī hic colligere. qz p singulis incurrit mortem culpe.

t Qui genuerit. B ponit tertiū exēplū ō filio iusto pēs iniusti. q̄ timore dei pa terna scelera nō imitatur. z patz lēa ex supradictis vsq; ibi.

v Et dicitis. vbi ponit q̄dā questio z ei⁹ solutio circa p̄dicta. z patet littera.

x Si aūt impius. B sequēter ponuntur exempla de auertentibus se a suo ꝓposito. et primo de aduertēte se a malo. secundo de auertēte se a bono. ibi. Si aūt. Circa primū dicitur.

r Si aūt impius ege rit pniam ab oībus peccatis. qz nō valet nisi sit integra.

y Et custodierit oīa pcepta mea. qz transgressio vnius facit hominem mustum.

z Oīm iniq̄. ei⁹ ips opatus est non recordabor. ad puniendum mēstruatā non accesserit. z hoiez nō ptristauerit. m pign' debitori reddiderit. p vī nihil rapuerit panē suū esurienti dederit. z nudū operuerit vestimēto. ad vsurā nō comodauerit. z āplius nō acceperit. ab iniq̄tate auerterit manū suā. n iudiciū vm fecerit iter vir z vir. z in pceptis meis ambulauerit. z iudicia mea custodierit vt faciat veritatē. Hic iust⁹ ē. Vita viuet. ait dñs de⁹. o Qui si gēuerit filiū latronē effūdētē sāguinē z fecerit vnū de istis. z hec q̄dē oīa nō faciētē. sed in mōtib⁹ comedētē z vxorē primi sui polluētē egenū z paupertē ptristātē. rapientē rapinas. pign' nō reddētez z ad idola leuātē oculos suos abominatiōem facientē. ad vsurā dātē. z amplius accipientē. numq̄d viuet? Non viuet cū vniūsa hec detestanda fecerit. morte morietur. Sanguis ei⁹ in ipo erit. r Qui si genuerit filiū q̄ videns oīa pcta ptris sui q̄ fecit. timuerit. z nō fecerit sile eis. sup mōtes nō cōederit. z oculos suos nō leuauit ad idola dom⁹ isrl. z vxorē primi sui nō violauerit. z virū nō cōtristauerit. pign' nō retinuerit. z rapinā nō rapuerit. panē suū esurienti dederit. z nudū operuerit vestimēto. a paupis iniuria auerterit manū suā. vsurā z sup abūdantiā nō accepit. z iudicia mea fecerit. z in pceptis meis ambulauerit. B nō morietur in iniq̄tate ptris sui. sz vita viuet. Pater ei⁹ qz calūniat⁹ ē. z vim fecit frī. z malū opatus est in medio pp̄li sui ecce mortu⁹ ē in iniq̄tate sua. t et dicit. Quare nō portabit filius iniq̄tatē ptris. Videlicet qz filius iudiciū z iusticiā opat⁹ est. oīa pcepta mea custodiuit z fecit illa. vita viuet. Alia q̄ peccauit ipa morietur. Filius nō portabit iniq̄tatez ptris. z pr nō portabit iniq̄tatē filij. Justicia iusti sup eū erit. z impietas impij erit sup eū. Si aūt impius egerit pniaz ab oīb⁹ ptis suis q̄ opat⁹ ē. z custodierit oīa pcepta mea z fecerit iudiciū z iusticiā vita viuet z nō morietur. Oīm iniq̄tatū ei⁹ qs opat⁹ ē nō recordabor. In iusticia sua quā opat⁹ ē viuet. u Nūq̄d volūtatis mee ē mors impij dic dñs de⁹. z nō vt conuertat⁹ a vijs suis: z viuat? Si aūt auerterit se iustus a iusticia sua. z fecerit iniq̄tatē sm oēs abominationes qs operari solet impius. c nūquid viuet? Oēs iusticie ei⁹ qs fecerat nō recordabūr. In p̄uaricatiōe q̄ p̄uaricatus ē. z in pcto suo qđ peccauit. i ipis morietur. z dixisti. Nō ē equa via dñi. Audite ergo dom⁹ isrl. b Nunq̄d via mea nō est equa: z nō magis vie vre prave sunt. Cū enī āuterit se iustus a iusticia sua et fecerit iniq̄tatem. morietur in eis. In iusticia quā opatus est morietur. Et cū auerterit se impius ab impietate sua quā opatus est z fecerit iudiciū z iusticiā ipe aīaz suaz vivificabit. Cōsiderās enī z auertēs se ab omnibus iniq̄tatibus suis quas operatus est. vita viuet z non morietur. Et dicunt filij isrl. Non est equa via dñi. Nūquid vie mee nō sunt eq̄ dom⁹ israel z nō magis vie vre prave. Idcirco vnūquēq; iuxta vias suas iudicabo dom⁹ isrl. ait dñs deus. f Conuertimini z agite penitētiaz m ab oīb⁹ iniq̄tatibus vestris. n et non erit vobis in ruinā iniquitas. Projicite a vobis omnes iniquitates vestras

eternaliter punick isti bene temporaliter.

a Nunquid volun tatis mee ē mors impij. i. vt moriat in impietate sua. q. d. non. impietas enī nō pōt esse a deo volita. pūi no autē impietatē bene est ab eo volita in ḡtum est iusta.

b Si autē. B ponit exemplū de auertente se a iustitia. z pz littera vsq; ibi.

c Nunqd viuet. q. d. non. vita gratie q̄ statim pditur p peccatum mortale.

d Cēs iustitie eius quas fecerat. in gratia existēte.

e Nō recordabūtur ad puniendū eternaliter si pseueret in malo. si aūt recuperet graz vivificabunt z sic p̄miabūtur nō solū rēporaliter. sed etiā eternaliter.

f Et dixisti. erronee

g Non est equa via dñi. sez sic puniendo.

b Nūqd via mea. nō est equa. q. d. imo quia sum regula eq̄tatis.

i Cum enim auerterit se iust⁹ ac. i. taliū. puncto in quali reperitur in morte. in tali iudicandus est. iō finaliter cōcludit. Ad circo vnumquēq; iuxta vias suas iudicabo ac.

k Convertimini. hic post reprehensionem malicie ponitur monitio ad penitentiam cum dicit. Convertimini ad deum

l Et agite penitentiam. detestando peccatum.

m Ab omnibus iniquitatibus vestris. quia non valet penitentia. nisi sit integra.

n Et non erit vobis in ruinam scilicet in foueam gehenne.

o Iniq̄tas p penitē

tiam delecta. p Et facite vobis cor nouū. talis noui-
tas ē p grām q̄ a solo deo dat. tū bō ad ħ facit in q̄tū pli-
berū arbitriū cū dei adiutorio se ad ħ dispōit. ō subdit.
q Reuertimī. p pniam. r Et viuite. p grāz q̄ ducat
ad vitā glorie sempiternā. In .c. xviij. vbi dr ui po-
stil. Et dixit erronee
ħō ē eē via dñi.

Addutio.

c Irca ħ iudei
ertā moderni
vehemēter er
rāt Est .n. determinā-
dū apd eos q bō iu-
dicat iuste vel iniuste
apd deū fm nūerum me-
ritoz r demeritoz. sic
q̄ si alīq̄s hīs plura
merita postea labat i
pcā. dū tñ nō fuerint
tot pcā nūero sic fue
rūt merita q̄ tal' iudi
cat iuste apd deū. vñ
rab. moy. i suo deute-
ro. vbi tractat d pnia
ca. iij. dicē sic. Quilibz
hō cuius merita sūt
plura nūero q̄z pcā. iu
stus ē. cui' pcā sunt
plura nūero q̄z meri-
ta ē ipi'. q̄ aūt hz tot
merita sic pcā medi
ocris est. hec ille. quā
sniam fīam r erroneā
oēs cōiter tenent ne
mines dicēte. er q̄ fīa
sniā seq̄t q̄ si q̄s hīs
decē merita. p' ea cō-
mitteret nouez pcā
esset iuste etiā nō pen
tendo de pcīs. qd est maxime erroneū r ō līam hui' ca.
vbi dr. Cū .n. auerterit se iust' a iusticia sua r fecerit iniq̄
tatē morietr in ea. r infra. c. xxxiij. si dixero iusto q̄ vita
viuet. r ipse confisus i iusticia sua fecerit iniq̄tatē oēs iusticie
ei' obliuiōi tradent. r i iniq̄tate sua quā operat' ē i ipa mo
rietr. Qd ē manifeste ō errorē pdictū. Ad. xix.

T tu. hec est ps q̄nta in q̄ arguit principū mal
e cia sub metaphora leene r vinee eiusde. r dui i
dit in tres ptes fm tres filios ioſie ō q̄s loquit.
sedā ibi. Que cū vidisset. tertia ibi. Mr tua Circa primū
dr a deo. a Et tu esechiel. qd aūt subdit i aliīb li-
bris. Fili hoīs. nō ē in hebreo nec i libris correctis.
b Assume planctū sup principes. plāgēdo eoz culpam
r penā sequētē. c Quare mr tua. i. domus regia.
d Leena. i. crudel' facta r rapax cū tū dauid fuerit mi-
tissimus. e Inter leones cubauit. i. ꝯsilio crudelium
r impioz acqeuit. f In medio leūculoz enutruit' ca
tulos suos. i. pueros de semīe regio. g Et edu. vnum
de leūculis suis. s. ioachā filiū ioſie. h Leo factus ē
. i. rex institut'. iij. Reg. xxiij. p leonē ei q̄ est rex aialiū i
telligit ipm regnū. i Et didicit cape pdā. p rapinas.
k hoiemq̄ comedere. p homicidia. l Et audierūt
deo eo gētes. q̄ malicia ei' nota facta ē gentīb in circu
itu habitantīb m Et nō absq̄ vulneribz susceperūt
eū. q̄ in captiōe ei' p regē egypti fuerūt hinc r inde plu
rimi vulnerati. In hebreo hr i. In fossis earū capt' ē.
p̄sequēdo pabola leonis. ad cui' captionem fūt fouee r
in q̄bz p̄uaricati estis: p r fa
cite vob cor nouū r ispm no
uū. Et q̄re morieīi dom'
isr'. Quia nolo morte mo-
riētis dicit dñs de'. Reuer
timī r viuite. XIX.

T tu assume plan
e ctū sē pīcipes isr'
r dices. quare mr
tua leena inter leones cuba-
uit. in medio leū. uloz enu
triuit catulos suos. Et edu
cit vnū d leunculis suis. leo
factus ē r didicit cape pdaz
hoiemq̄ comedere. Et au
dierūt de eo gētes. nō absq̄
vulneribz suis ceperūt eū
r adduxerūt eū i catenis i
terā egypti. Que cū vidisset
quīa infirmata ē r perijt ex-
pectatio ei'. tulit vnū de le
unculis suis. leonē constitu-
it eū Qui ībedebat inter le
ones r factus ē leo. r didicit
p̄dā cape. r hoīes deuora-
re didicit viduas facere. et
ciuitates eaz i deſtū addu
cere. r desolata ē i terā r ple
nitudo ei' a voce rugit' illi
us. Et q̄uenerūt adūsus eū
gētes vndiq̄z d̄ puincijs r ex
paderunt sup eū rethe suū.
In vulneribz eaz capt' ē r
miserūt eū in caueā. In ca
thenis adduxerūt eū ad re
g babylonis miserūtq̄ eū i
carcerē. ne audiret vor ei'
vltra sē mōtes isr'. Mater
tua q̄si vinea i sāguine tuo
sup aquā plātata ē. Fruct'
ei' r frondes ei' creuerūt ex
aq̄s multis. r facte st ei vge
solide in sceptra dominan-
tium. r exaltata est statura
ei' inter frondes Et vidit
altitudinem suam in multi
tudine palmitū suoz. et e
uulsa ē in ira i terāq̄z precta
operiēt paleis in supficie. r leo desup incedēs cadit. Et
sic capit n Et eduxerūt eū rē. ħ dr. iij. Reg. xvij.
o Que cū vidisset. Hic ostr agit de ioachim filio ioſie.
quē rex egypti substituit regē loco frīs sui. vt ibidē habet
o Que cū vidisset scz domus regia. p Quā infir-
mata est. p captionez
ioachaz q Et pe
rijt expectatio ei'. i. ex
pectatio defensionis p
eū. r Tulit vnū d
leunculis suis scz io-
achim. s Leonez
cōstituit eū. i. fecit re
gē. licet eni rex egyp
ti ħ fecerit. tamē hoc
fuit ad pces stupis re
gie. t Qui incede
bat inter leones dñs
se cū hoīes impios r
crudeles.
v Et factus est leo. id est filius ēis in cru
delitate.
x Et didicit pdā ca
pere. subditos spoliā
do. vt inde solueret
tributum regi egypti
uij. Reg. xxiij.
y Et hoīes deuo-
rare. i. vicinas gentes
occidere. cetera patēt
vsq̄z ibi.
z Et conuenerūt ad
uersus eū vndiq̄z ge-
tes de puincijs. in ex
ercitu regis babylo-
nis.
a Et expāderūt su-
per eū rethe suū. id ē
multitudinē bellantiū b In vulneribz earū captus
est. in hebreo habet. in fossis earū captus est. Et exponā
tur vtraq̄z lra vt. ō. c Adduxerūt eū ad regē babylo-
nis r. inceperūt tū chaldei ipm ducere in babylone. ħ
in via mutato ꝯsilio reduxerūt eū ante hierlm. r ipo iter
fecto. piecerunt cadauer eius extra portas hierlm. vt ha
betur hiere. xxij. d Mater tua. Hic agitur de tertio
filio ioſie scz sedechia quem rex babylonis exoculauit. et
in babylonem duxit. et ētum ad hoc dicitur. Mr tua.
id est domus regia. e Quasi vinea in sanguine tuo
Et rebellione eius sedechie cōtra regem babylonis secu
ta est magna effusio sanguinis. in hebreo habet. Quasi
vinea in similitudine tua id est assimilata ē vinee euul-
se. vt habetur infra.
f Super aquam plantata ē. id est super populum inda
fluuium super aquā.
g Fructus eius r frondes eius. id est. diuitie r filij.
h Creuerunt ex aquis multis. id est. ex stipendijs a po
pulo multo collectis.
i Et facte sunt ei vge solide in sceptra dñantium. sede
chias enī cōfidens de sua potestate r roboze gentis sue.
voluit dominari absq̄z iugo regis babylonis.
k Et vidit altitudinem suam. cōsiderans ex superbia sua
q̄ indecens erat ei subesse regi babylonis. r sic rebella
uit. r iuramentum fregit. Propter cuius fractiōem dñs
fuit iratus contra eum r contra suum populum. ō sub-
ditur. l Et euulsa est in ira. scilicet dei.

eius esset electio et regni sui magis fuit tute dei q̃z hominis. a Et vertus vtens. i. rex babylonis. b Sicca uit fructũ eius. q. occidit filios ei⁹. c Marcuerũt et arefecerũt vir. robo. ei⁹. q. fracta ciuitate viri bellatores eius fugerũt. d Ignis cõedit eã. q. chaldei incẽderũt domum regis. r cẽpũt. r totam ciuitatẽ. iuj. Re

e Et nunc ecce. viri. transi. ẽ in deserto. q. sedecim⁹ cis multis aliis⁹ fuit dict⁹ in babylõ. vbi regnãt puniendi ãt vbis r facies iniquitatis tãq̃ desere

e In ter. (ti spiritus. inuia et siti. q. ibi erã pariebãt defectus iumentis alumẽti.

f Et egressꝰ ẽ ignis. i

g De virga (ũ mael. ramoꝝ eius. q. fuit ꝺ. femine regio.

h Cui fru. ei⁹ co. q. godoliã interfecerãt. r tribus regis. r populũ q̃ cũ eo erat captiuauit. vt hẽ Hiere. xli.

i Et nõ fuit in ea virga fortis. q. iohannaz fili⁹ charee r bellatores q̃s cũ eo erãt. r reliqui⁹ pp̃s timore chaldeoꝝ cessi fugerũt in egyptũ ꝓtra vouẽ dñi ad eos p hieremiam dictũ. Hiere. xliij.

l2 Plãct⁹. i. materia plãct⁹. l Et. toti populo. qꝺ dictũ ẽ de filijs iosie regis iuda sancti r iusti.

"r vẽt⁹ vẽs⁹ siccauit fructũ ei⁹. "marcuerũt r arefacte sũt vgę roboris ei⁹. "Ignis comedit eã. "Et nũc trãsplantata ẽ in desertũ ī terra sitiẽti. r egressꝰ ẽ ignis ꝺ vga ramoꝝ eius q̃ fructuz ei⁹ comedit. r nõ fuit in ea vga fortis sceptrũ dñantium. Plãctus ẽ. r erit ī plãctum. .xx.

e Tactũ ẽ in ãno septimo ī qnto. ī ꝺecima mẽs⁹ venerũt viri de senioribꝰ isrl vt interrogarẽt dñm r sederũt coꝝ me. Et factꝰ ẽ sermo dñi ad me dicẽs. Fili hois. loqre senioribꝰ isrl. r dices ad eos. Hec dicit dominꝰ ds. Numqd ad interrogandũ me vos vẽistis. Viuo ego. qr non rñdebo vobis ait dñs ds. Si iudicas eos si iudicas fili hois Abominationes patrũ eoꝝ ostende eis r dices ad eos. Hec dicit dñs ds. In die q̃ elegi isrl. r leuaui manũ meã p stirpe domꝰ iacob. r appuli eis ī terra egypti r leuaui manum meã p eis dicens: ego dñs ds vr. ī die illa leuaui manũ meã p eis vt educerem eos ꝺ terra egypti in terrã quã puiderã eis fluentẽ lacte et melle. q̃ ẽ egregia inter oẽs terras. et dixi ad eos: Unusq̃sq offensiones oculoꝝ suoꝝ abijciat r in ydolis egypti nolite pollui. Ego dñs ds vr. Et irritauerũt me. noluerũtq̃ me audire. Unusq̃sq abominationes oculoꝝ suoꝝ nõ proiecit. nec ydola egypti reliquerũt. Et dixi vt effunderẽ indignationẽ meam sup eos. r ipleꝛe irã meã in eis ī medio terre egypti bis rñsio haberetis occasionẽ seruiẽdi ydolis. r nõ mihi vt dictũ ẽ. h Uiuo ego. i. sic verũ ẽ q̃ ego sum vita p cẽntiã. ita verũ est qꝺ sequi. i Cuia nõ re. vo. s. ad vorum vsum nec p ꝺs habetis libertatẽ seruiẽdi ydolis sicut q̃ritis. sz restringã vos in fiuitute mea. vt hẽ infra eo. ca.

l2 Si iudicas. i. ꝺic si⁹ arguitur malicia patrũ precedentiũ. et ꝺs fm tria tpa. scz habitationis in egypto. i. deserto. et in promissionis solo et fm ꝺ diuidit in tres ptes. secũda. ibi. Feci q̃. terna. ibi. Quobre. Circa primũ ꝺr. l2 Si iu. eos. vidz senes isrl a re q̃rentes. r accipit hic iudicare p rõnabiliter arguere. sicut infra eo. ꝺẽ ca. Iudicio ostendi aduersus pres vros ī deserto. r accipit etiã h si. p qz. eo q̃ ad ezechielẽ pinebat arguere populi victa.

l Abominia. pa. eorũ. id ẽ peccata abominum. Oside (nabuthe. eis. vt rõnabiliter coniunx. n In die q̃ elegi isrl. ꝺ fuit qꝺ ds apparuit moysi dicens ei ꝺ hac libero. Et (ratõe Exo. xij. leuaui ma. meã. i. potentiã meã ad pugnãdũ p Et ap. (dũ egyptũ. eis in ter. egypti. ista fuit reuelatio facta aarõ. vt occurreret moysi veniẽti. vt hẽ Exo. xiij. et tũc facta fuit sibi reuelatio de mõ liberationis ppli et de sacerdotio sibi futuro. vt hẽ. i. Reg. ij. hec dicit ds: Numqd nõ aperte reuelatꝰ sum domui patris tui cũ esset in egypto. ꝺ eñ dictũ fuit heli ꝺ aarõ descendẽti. q Ut edu. eos de ter. egypti. p signa r ostenta. r In ter. quã pudera eis. tanq̃ patet filijs. s Fluentẽ la. et melle. i. abundantẽ bonis. t Que ẽ egregia inter omnes terras. audiui ab illis q̃ fuerũt in iudea r in egypto. q̃ egyptus est fertilior r amenior. et fm ꝺ ista eminẽtia referenda ẽ ad xpm q̃ erat inde nasciturꝰ fm carnem r ibi opaturꝰ hũana saluti. v Et ꝺi. ad eos. p moysen r aarõ. x Unusq̃sq offensiones oculoꝝ suoꝝ abijciat. p vera penitẽtia. y Et in idolis egypti nolite pollui. vt sicut suus sanctꝰ ita et vos sitis sancti. nõ subdit.

z Ego dñs ꝺꝰ vr. cui debetis conformari. a Et irritauerunt me. in malis pseuerãdo. b Et dixi vt effun. indignãtionẽ sup eos. fuerunt eñ in illo pplo multi ita maligni ꝺ q̃ post visionẽ signoꝝ in plagis egypti adhuc rebellabãt verbis moysi. vt habet Exo. xiij. Nonne iste est fmo q̃. propter qꝺ deus voluit eos occidere in egypto. vt dicit hic. pphẽta spiritu dei loquẽs. propter qꝺ tenendũ ẽ firmiter q̃ sit verũ. licet in exodo nõ sit scriptũ. multa eñ tunc facta fuerunt que nõ fuerũt tunc scripta. sicut et Job. vltimo dicit de xpo. Multa quidem et alia signa fecit Iesus in conspectu discipulorum suorum que non sunt scripta in libro hoc.

Capitulum. xx.

Factũ ẽ. Hec ẽ ps sexta in qua arguit ppli malicia sub metaphora saltus cõburẽdi. r diuidit in duas ptes. q̃ primo malicia ppli arguit. scdo parabola inducit ibi. Et fact⁹ ẽ. versus finẽ capli. Prima ī duas q̃ prio ponit senũ interrogatio. secũdo dñi rñsio. ibi. Et fact⁹ est. Circa primũ dr. a Et factũ est in an. se. scz trãsmigratõis iechonie. b In ḋn. s. mẽse ꝓpter qꝺ in aliquibus libris mẽse ponit scz nõ ẽ in hebreo nec in libris correctis subintelligit tñ. c In decima. s. die mẽsis. d Venerũt viri de se. israel. q̃ regnabant pplm in terra babylonis trãslatũ. et tõ in ipis tot⁹ ꝓpis q̃si virtualiter continebat. e Ut interrogarẽt dñm. de agẽdis p eos. et dicit hic Ra. sa. q̃ venerãt ista intẽtõe q̃ si nõ haberẽt a deo rñsum de negotijs sibi iminẽtibꝰ. nõ curarẽt de obedientia vltiori ad ipm. sicut. seruꝰ a dño alteri venditꝰ. r vxor a viro repudiata nõ curãt de ipis vltra. sed querũt sibi cõmodũ alibi vbi pñt. f Et factꝰ ẽ. Hic ponit ꝺs dñi rñsio. et hoc p modũ increpatõis. r diuidit in duas q̃ prio increpat ppli malignitas. secũdo ꝺclarat dñi benignitas. vt oppositꝰ vltra se positꝰ magis elucescãt. scda. ibi. Viuo ego. Prima adhuc in tres. q̃ prio arguitur malicia qrentiũ. secũdo patrũ precedentiũ. ibi. Si iudicas. tertio filioꝝ sequentiũ. ibi. Propterea dic. Circa primus pz lra vsq̃ ibi. g Numqd ad interrogandũ me. q. ꝺ. si vẽnis ad interrogãdũ me de salute aiaꝝ vrarꝝ. sed de negotijs vris tpalibꝰ. et ꝺs intentõe puerila. s. vt si negaret⁹ vo-

a Et feci.s. misericorditer cū eis mortē illā nō inferēdo.
b Propter nomen.vt nō violaret.i. vilificaret.
c Coram gēti.in q̄rū me.erāt.i. coram egyptijs.q: dixissent nō interfecit eos i terra nra.q: ñ poterat eos inde educere
c Et iter q̄s apparui eis.p signa mee ptāe declaratia in terra egypti.
d Ut edu.eos ō terra egypti.p' multas plagas egyptijs illatas. e Eieci g̃. h ꝓfir arguitur malicia ppli q̄rū ad rēs mālionis i deserto. z ꝓpter malicia patrū.sēdo filioz.ibi. Dixi āt. Circa primū ō. Eieci g̃ eos de terra egypti ñ eni timore incussit egyptijs de'. q: cogebat filios isr'elite. exo.xij. f Et eduxi eos i deserū.diuidēdo eis mare rubrum Exo.xiij. g Et dedi eis p̄cepta mea.in monte Synai. z dicē p̄cepta q̄rū ad moralia.z ceremōialia. h Et iudicia mea.q̄rū ad iudicialia. i Que fa.ho vinet i eis.q: ñ inferet sibi mors q̄ in stigēda ē trāsgressoribus legis. k In sup sabbata mea dedi eis.vt.s. q̄escerēt a seruilibꝫ opib. sic et ego sabbato quieui a nouis opibꝫ p̄dēdis. Ban.q. l Ut eēt signū .s. spālis dilectionis. m Inf me z eos.vt.s. q̄escerent in meipo vacādo diuinis. n Et irritauerūt me dom' isr'l in deserto p murmurationes suas i marath z raphidim.vt̄z Exo.xv.z xvij. o Et sabbata mea violauerūt.q: altā de ppio ō p̄ceptū moysi ejecerūt ad colligēdum nā in die sabbati. Exo.xvi. p Dixi g̃ vt effunderē furorē meū sup.c. p' fabricationē vituli z eī' adorationē .tūc eni dixit dñs ad moysen. Dimitte me ꝛc. Exo.xxxij.
q Et feci.s. miam nō inferēdo penā istā.ne violaretur. ꝓpterēdo mihi fl'm.s.q: ad interficiēdū eos eduxisse i desertū. Ñ tūc allegauit moyses coram deo. Ne q̄so dicāt egyptij ꝛc. r Ego igit leuaui manū meā. vindictā meam s Sup eos in deserto. hoc fuit q̄n terruit ꝑbis explorationū voluerūt ire in terrā in egyptū. Num.xiij. t Ne inducerē eos in terrā.s. promissionis. nullꝰ eni de illis intrauit nisi caleb z iosue z leuite. vt dictū fuit ibi. q: non fuerant ex altis numerati. v Precipuā oīm terrarū. et ponāt hec eminētia sicut supra. x Quia iudicia ꝛc. id est.legē meā trāsgrediēdo y Post idola eni cor eorū gradiebat. erant eni pni ad idolatriā. vt̄z in adoratione vituli. z Et pepercit oculus meus sup eos vt nō i terficerē eos. nec ꝓsumpsi eos i deserto. Dixi āt ad filios eoz i solitudie. a In p̄ceptis patrū vroz nolite incedere. neq: iudicia eoz custodiatis neq: idol' eoz polluamini Ego dñs deꝰ vr̄. b In p̄ceptis meis ambulate. c et iudicia mea custodite z facite ea. d z sabbata mea sanctificate. e vt sit signū inter me z vos. z sciatis q: ego dñs deus vr̄. f Et exacerbauerunt me filij. z i p̄ceptis meis nō ambulauerunt z iudicia mea nō custodierūt vt facerēt ea q̄ cū fecerit hō viuet in eis. z sabbata mea violauerūt. g Et ominatus sum vt effunderē furorē meum sup eos. z implerez iram meā i eis in deserto. h Auerti aūt manū meā. z feci ppt nomē meū. vt ñ violaret coram gētibꝫ. de qbꝫ eieci eos i oculis eaꝝ. i Iterū leuaui manū meā i eos i solitudie. k vt dispgerē illos i natiōes z vt̄ilarē in terris. l eo q: iudicia mea ñ fecissent. z p̄cepta mea mortui licet meruissent. nisi decē exploratores q̄ populū terruerāt mors aūt alioz dilata ē. tñ oēs mortui fuerūt i deserto. ꝓ huic videt cōtrariū q̄ subditur.
a Nec ꝓsumpsi eos in deserto. ad q̄ dicendū q: ꝓuptio ꝑte ꝓportat deletionem hoīm in se. z i posteris suis. remansērūt aūt eoz filij z sic nō fuerūt cō
b Dixi (sumpti. aūt hic ꝓfir arguitur malicia filioz eū ō. Dixi aūt ad filios eorū p moysen z aaron. c In p̄ceptis patrū vroz nolite incedere. neq: iudicia eoz custodiatis neq: idol' eoz polluamini Ego dñs deꝰ vr̄. d In p̄ceptis meis ambulate. q̄ sūt scīa. e Et iudi. mea custodite. q̄ sunt equa.
f Et sabba. mea sānctificate. diuino cultui vos applicando g Ut sit signum s. dilectionis. p hoc. n. apparebit q: me diligitis.
h Et exacerbauerūt me filij. in p̄cō ꝑpetro: vt habet Hiere. xxx. aliud enim contigit post mortem patrum. vt dicit Ra. ia. z hoc idem vidē. q: immediate populus numerat. Num.xxvi. z in fine cōcluditur. Hic est numerus filioz israel qui descripti sunt a moyse z eleazaro sacerdote cē. Et subditur. Inter quos nullus eorum fuit q̄ ante numerati sunt a moyse z aaron in deserto Synai.
i Et cōmi. sum vt effun. furorem meū. q: ꝓ peccato ꝑpetro: meruerant aliq̄ mortē. z reliqui dispositi ōem.ata q: intrarent dispōnis terram.
k Auerti aūt manū meā. licet eni gūe aliq̄ fuerūt mortui. tamē aliq̄ non fuerunt ab ingressu terre impediti.
l Et feci ꝓpter nomen meum. ne egyptij reputarēt me falsum nō adimplendo promissum filijs israel factum de introductione in terram chananeoz in Iterum leua. manum meaz. ad testificandum p moysen. o Ut dispergerem illos in nationes. non tūc. sed post ingressum promissionis. et post declinatōnem ad idola. vt̄z in libris iudicū z regū. ꝓpter q̄s secuta est captiuitas decem tribuum primo. z postea duarum. vt patet. ibi. Reg. z hoc ꝓdixit moysi. Deut. xxx. Congregate oēs maiores natu. z subditur. Et inuocabo cōtra eos celū z terrā. Sicut eni q: post mortē meaz undique agetis z declinabitis cito de via quā p̄cepi vobis. z occurreret vobis mala in extrēo tpe ꝛc. o Eo q: iudi. mea nō fecissent. istud refert ad tempus iudicum z regum quod pro tunc erat futurum

ſſi denūciaſ hic p modū ꝓteriti.tuz q2 ſcriptura marie p/
phetaz freq̄nter loq̄tur de futuro p modu ꝓteriti vt fre/
quenter dictū ē ſ.tū q2 iſtud erat dictū a moyſe de ꝓteri/
to.vt dictū ē.ad quā ꝓnunciatōz iſta lēa referſ in pte. et
cōcludiſ in fine. a Ergo ⁊ ego de.eis ꝓce.nō bona.qō
erpōit Ra.ſa.di. q3 lz
eēnt bona in ſe. eo q3
erant cōtentiua iuſti/
cie.tñ nō erant bona
tranſgreſſorib⁹.q3 pu/
niēdi erant grauī⁹ p⁹
agnitā dīi volūtatē
rū lū.xſ. dicīſ. Ver
uus q3 cognouit volū
tatē dīi ſui ⁊c.
b Et iudicia in qui.
nō vi.i.morient. ꝓce/
pta eiꝰ iudicialia in
plurib⁹ caſib⁹ dicebāt
mortē inferēda trāſ/
greſſoribus.
c Et pol.eos in mu
nc.ſuis.i.pollui pmi/
ſi inq̄ntū ulla q3 debe/
bāt do offerre offerre/
bāt ydol. Aliſ erpōit
Cho.de aqu. in pria
ſcbe.d.q3 ſcriptura lo/
quiſ hic de p̄ceptis
ceremonialibus q3 di
cunſ ꝓcepta ſi bona.
q3 nō ꝓferebant gra3
mūdantē a pcō.⁊ tñ
boies p oblatōes ſa
crificioz oſidebāt ſe
peccatores.nō dicīſ.
c Et pol.eos in mu
neri.ſuis.i.pollutos
d Luz of.(oſidi.
oē qō apit vulg̃.id ē
primogenita aſaluz.

e Propter delicta
ſua.que tñ nō aufere/
bant p iſta ſacrificia
q̄ntū ē ex ſe. auferebā
tur tñ p ꝓtestōz ⁊ fidē
offerentiū inq̄ntuz ho/
mines vere ꝓtriū talia
offerebāt hēntes fidē xpi venturi quē hmōi ſacrificia figu/
rabāt. f Nobrē hic arguiſ malicia pplī p⁹ ingreſſuz
terre.pmiſſois cū ſubdiſ. g In h plaſ.me pa.re.cum
ſpreuiſſent me.pri⁹ in deſerto vt ꝓdictū ē. h Et indu
ri.eos in terrā.ſ.chanaan. i Sup quā le.ma.meā.iu
dāo ipi abrāā Beſi.xvij. Per memetipm iuraui dicit do
mīn⁹.Et ſubdiſ.Et poſſidebit ſemē tuū portas inimico/
rū ſuoz ⁊c. k Viderūt enim col.ex.i.loca ydoloz cul/
tui apta ſm modū gētiliū. l Et īmola.ibi vict.ſuas.
ea colēdo. m Et dede.ibi īm.ydolatria.eiꝰ ē dei irri/
tatiua ⁊ puocatiua. n Et poſue.ibi odo.ſuaui.ſue.of/
ferēdo tb ymma ſuaue q3 ſoli deo debebaſ offerri.
o Et dixi ad eos.p ſamuelē ⁊ alios ꝓpheras.
p Quid ē excelſum.q.d. nihil inquātū ibi colīſ ydoluz
q3 ſm veritatē nihil ē. q Et vo.eſt no.eiꝰ excelſuz.vñ
in libro regū freq̄nter dīſ. Adhuc pplꝰ īmolabat in excel
ſis. r Propterea.p⁹ malicīā patrū p̄ced entium. Hic
ꝓſit arguiſ malicia filioz ſequentū tpe ezechielis exitium
reꝓbaſſēt.⁊ ſabbata mea
violaſſent.⁊ p⁹ ydola patrū
ſuoz fuiſſent occī eoz. s Er/
go et ego dedi eis p̄cepta ñ
bona. t ⁊ iudicia i q̄b⁹ ñ vi/
uēt. u ⁊ pollui eos ī mūeribꝫ
ſuis cū offerrēt oē qō apit
vuluā ꝓpt dicta ſua: ⁊ ſci/
ent q2 ego dīs. x Nobrē loq̄
re ad domū iſrl filī hoīs.et
dices ad eos: Hec dicit dīs
ds. Adhuc ⁊ y ī h blaſphēa/
uerūt me p̄es vr̄i cū ſpreuiſ
ſēt me ꝓtēnētes. z ⁊ iduxiſſē
eos in terrā. ſ̄ quā leuaui
manū meā vt darē eis. a Vi
derūt oēz collē excelſuz. ⁊ oē
lignū nēoroſū ⁊ īmolaueūt
ibi victimas ſuas: b ⁊ dede
rūt ibi irritatōz oblatōnis
ſue. c ⁊ poſuerūt ibi odorem
ſuauitatiſ ſue: ⁊ libaueūt li/
batōes ſuas. d ⁊ dixi ad eos. e
Quid ē excelſū.ad qō vos
īgredimī. Et vocatū ē no/
mē eiꝰ excelſū vſq̄ ad hāc
diē. f Propterea dic ad do
mū iſrl. Hec dicit dīs de⁹. g
Certe ī via p̄m vr̄oz vos
polluimī: ⁊ p⁹ offēdicla eo/
rū vos fornicamī. ⁊ ī oblati
one donoz vr̄oz. h cū tranſ/
ducitis filios vr̄os p ignē
vos polluimī ī oīb⁹ ydolis
vr̄is vſq̄ hodie. i ⁊ ego rīdē
bo vob⁹ domus iſrl. k Viuo
ego dicit dīs ds q⁹ ñ rīdebo
vob⁹. l neq̄ cogitatō mē/
tis vr̄e fiet. m dicentiū. Erim⁹
ſic gētes ⁊ ſic ygnatōes tre.
vt colam⁹ ligna ⁊ lapides.
Viuo ego dicit dīs ds: n qm
ī māu forti ⁊ ī brachio extē
to ⁊ ī furoze effuſo o regnabo
ſup vos. p ⁊ adducā vos ī deſer/
tū pplōz. q ⁊ iudicabor vobi
ſcū ibi facie ad faciē. r Sic
iudicio ꝓtēdi aduerſuz pa/
tres vr̄os ī deſto terre egy
pti. ſic iudicabo vos dicit
dīs. s Et ſubijciam vos ſce
ptro meo. t ⁊ inducā vos in
vinculo federiſ. u Et eligā de vo
bis trāſgreſſores ⁊ īpios et
de terra icolat⁹ eoz. x educā
eos: y ⁊ terrā iſrl nō īgrediē/
tur: z ⁊ ſcietz quia ego dīs
cū dicīſ. a Certe in via patrū ve.vos pollui.ſ.p ydo
latriā et alia vicia. b Cū trāſdu.filios ve.per ignē.q3
trāſducnoꝑōt dupliciter intelligi.vno mō q3 offerebant
eos ydolo moloch ⁊ cremabaſ p modū freq̄nter dictuz
ſupius.alio mō q3 p trāſitū inter ignes eſtimabāt purga
ri.quo mō adhuc tar
tharī dicunſ vti.qui
p ignē credūt oīa pur
gari. c Et ego re/
ſpōdebo ⁊c.ſ.ad votū
vīm ſicut q̄ſiuiſtis in
p̄cipio ca.q.d. non.

f Viuo ego. poſtq3
reꝓhensa eſt malicia
pplī.hic cōſequenter de
clarat benignitas dī.
q3 aliqſi ñ ꝓmittit pec
catores p ſuo libito
male agere.ſz p flagel
la eos caſtigat.et q3dā
mō cogit ad ſe rdire.
et hoc ē qō dicīſ hic.
g Non rīde.vobis
ad votū veſtrū ſeu p
ſpentatē tpalem quā
queritis.
h Neq̄ cogi.mentis
veſtre fiet.q2 ſicut di
ctū ē ꝓius intēdebāt
ſeruire ydolis libere
tanq̄ dimiſſi a ſeruī/
tute dei. ſi nō haberēt
riſum ad votū.nō ſeq̄
tur. i Dicentiuz.
Erītis ſicut gentes.li
beri ab obſeruatōe le
gis dei. quod excludi
tur cum ſubditur.
k Nīſi ī ma.fo.cui
poteris reſiſtere.
l Regna.ſup vos.
cogens vos p flagel/
la ad ſeruitutē meam
p talē modū loq̄ndi
dr Oſee.ij.in perſona
pplī iſrl. Reuertar ad
virū meū p⁹iorem.q2
melius mihi erat tūc
q̄ nūc. m Et addu.vos in deſer.populoz.q2 poſt affli
ctōes multas in babylone reduxit pplm in iudeā. ī quo
itinere trāſieſt p deſerta. n Et iudi.vo.ibi fa.ad fa.i.
p bona que vobis facīā manifeſte videbitis q3 nō affligi
vos ex odio.ſz magꝭ ex amore.vt reducerē vos ad bonū.
o Sicut iudi.cōtē.aduer.pēs ve.ī ēſer.terre egypti. p
beneficia eiꝰ ibi viuunt collata māifeſte apparet q3 affli
ctio pplī q̄ pceſſerat in egypto.ꝓmiſſa fuerat iuſto dei iu
dicio. p Et ſub.vos ſcep.meo.i.dīno meo.p⁹ redituz
eiꝰ captiuitatis babylonice nō legiſ pplꝰ iſrl fuiſſe ī ydo
latria.niſi aliq̄ pauci tpe antiochi.vt hr.i.Mach⁹.⁊ tñ h
magis timore q3 ydolatrādi volūtate q̄ntū ad mītos. iō
ſubdiſ. q Et indu.vos in vinc.fe.i. ad obſeruantiaz
legis q3 dr fedus dīſi in plurib⁹ locis ve.te. r Et eli. ⁊c.
de terra inolat⁹ eoz.i.iudea. s Edu.eos. in captiui/
tatē. t Et ter.iſrl.nō ingre.ſz in captiuitate morient.
u Et ſcietis q2 ego dīs.faciens miam cuz penitētib⁹.
et iuſticiā cū obſtinatis.de q̄bus ſubditur.

a Singuli post ydola vra ambulate, loqf ad modū homis irati ō seruiz impiū ejcies eū a sua ictuitate.
b Q si r in ℟ nō au. me c̄, qz aliq volebāt fuire ydol in tēplo dñi. ejplo manasse q̄n tēplo dñi posuit ydola iij. Reg. xxi. et subintelligit, grauī punitum. qz grauī ē ydolatrar i tēplo vo
mint, q̄ alibi, r ē hic mod' loq̄ndi q apud hebreos dr ducrar'. ad c' intellectuz optet aliq̄d suppliere. sic. ij. Reg. v. Proposuerat dō in die illa premiū et qui percussisset iebuzeum r nō dr q̄le premiū ſ intelligit q̄ rex ret p̄ceps militie. licet exprimit. i. Parar. xi. Ro aūt q̄ repic vr tur tali mō loq̄ndi ē. qz sicut dictuz ē loqf ad modū hois iram q̄ ꝑ ira solet ruere verba sua. et subdit ō pe
c ꝓbuit (nitentib'. uicē mi. ois. dom' ira el. qō implerū sunt. in redeuntib' de babilone q̄ reedificaueīt tēplu i mōte mōta ibi dño seruientes.

Et vos dom' isrl', hec dicit dñs ds. Singuli p' ydola vra ābulate, r fuite eis. Qr si ec ui ō nō audieritis me, r nomē meū scīm polluerit, vltra i mūeribz vris r i ydolis vris, i mōte scō meo in mōte excelso israel, ait dñs ds. ibi fuiet in ois dom' israel, oēs inq̄ ī tra i q̄ place būt, mihi, r ibi q̄rā primitias vras, r initiuz decimaꝝ vraꝝ i oiby scrificatōibz vestris. In odorē suauitat, suscipiā vos, cū eduxero vos ō pplis r congregauero vos ō tris i q̄s dispsi est, r sctificabor i vob i ocul' natōū. Et scietis q̄ ego dñs cum eduxero vos ad trā israel, in terra, p q̄ leuaui manū meā vt dare eā pribz vris. Et re cordabimi ibi viarū vraꝝ r oim scelerū vrōū q̄bz polluti estis i eis, r displicebitis vob i ꝓspectu vro i oibz malicijs vris q̄s fecistis. r sciet q̄ ego dñs cū būfecero vob ꝓpt nomē meū r nō ꝑm vias vras malas neq̄ ꝑm scelera vra pessima dom' isrl', ait dñs ds. Et fctus est mo dñi ad me dicēs. Fili hois, pōe faciē tuā ꝑ via auſtri. et stilla ad aphricū. er pphā ad saltū agri meridiani, r dices saltui meridiano. Audi vbū dñi. Hec dic dñs deus. Ecce ego succēdā i te ignē, r ꝑburā i te oē lignū viride r oē lignū aridū, nō extinguet flāma succēsionis. Et ꝑuret i ea ois facies ab austro vsq̄ ad aq̄lonē. et videbit vniūsa caro qz ego dñs succēdi eaz, nec extinguet, r dixi: Aa a a dñe ds. Ipi dicūt ō me, Nūqd nō p pabolas loqf iste.

d Et fctus ē XXI.
e mo dñi ad me dicēs. Fili hois pōe faciez tuā ad irm' r stilla ad sctuaria, r pphā ꝑ humū israel. Et dices terre israel. Hec dicit dominus deus: Ecce

Addicio. i.

f Qc q̄ dr hic.
h Que faciens hō vivet i eis, nō solū videt intelligēdū q̄ sibi nō inferat mors que itelligēda e trāsgressorib' legis pur politialor vult. sed etiā unqntū sei tā ti legis p̄cepta cōcedit vita beata. Unde saluator Dath. xix. c. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. vbi glo. Nota q̄ iustitia legis ita ipe observata nō solū bona terre sed etiā vitā eternaz dabat. ibi nec in glo. et h intelligendū e cū sit de mediator. Nec hoc stat q̄ p tales p̄missiones r cōminatōes lex vetus inducebat ad observantiam p̄ceptoꝝ. qz h erat ꝓpter impfectionez ꝑsonaꝝ que puero sub pedagogo existenti cōparat. ad Gal. iij.

Addicio. ij.

q Quod p̄cepta legis que iusta sunt dicūt non bona in hoc loco. eo q̄ nō sunt bona trāsgressorib' put Ra. sa. dicit nō vdet cōsonū lre. nā res non denominā bone vel male simpliciter nisi ab eo q̄ hāt i se nō aūt ab eo qō eas seq̄tur p accidēs. Scriptura aūt hic loquit absolute et simplr dicens. Et dedi eis p̄cepta nō bona. Si expositio sancti Tho. videt vera et lre cōsona. vt patet intuenti. et p̄sertim. qz vbi nos hēmus. Precepta si bona. Hebraica veritas habet. Ceremonia non bona.

Et factus est. Hec est pars sexta Cap. XXI.
e in qua arguit ppli malicia sub pabola gladij acuti. per quē intelligit nabucho. indeq̄ maliciam puniturī. et dividitur in duas ptes. s. principalem et incidentalē. secūda ibi. Et tu. Prima adhuc in duas. qz primo describit occisio plebis. secundo detectio principis. ibi. Tu autē. Prima adhuc in duas. quia primo deseribitur crudelitas chaldeorum sub metaphora gladij. secundo eoz occasio veniendi. ibi. Et factus est. prima adhuc in duas. quia primo nunciat plebis occisio. secundo excitatur ꝓphete compassio. ibi. Et tu. Circa primū dicit Ezechiel. b Pone faciem tuā ad hierlm. ita q̄ ex modo ponendi faciem tuā designet futura punitio sup eā.
c Et stilla ad sanctuaria. i. destructiones eoz denuncia.

Ūsi dicit ḃ. Ra. sa. q ꝺr hic sc̃uaria i pʼali ad ꝺesignādū
ꝺestructionē primi tēpli ad chaldeos. ⁊ scḋ q romanos
v Ēstcū gladiū meū. i. chaldeoꝝ exercitū. qui ꝺr ḃ gla-
dius ꝺñi. eo q erat executor sue iusticie i pcōꝝ punitiōe
e De vagi. sua. educēdo eū de chaldea. f Et occidā
in te iustū ⁊ ipiū. i ca-
ptione eni iʼlm plēs
iusti occisiōē ipiorū
fuerūt occisi. pfuit tñ
eis ad meritū inēptū
acceptabāt iusticiaꝫ
g Pro eo āt (quia
q occi. i te iu. ⁊ ipiū.
etiā iustis tpaliter ñ
pcēdo. mlto min⁹ par-
cā alijs gentibꝫ ido-
latrie ꝺeditis. q̄ꝝ val
ꝺe mlte fuerūt occise
p exercitū regis baby-
lonis. ideo subditur
b Idcirco egredie-
tur rē. vt sciat ois ca-
to. p effectū mirabilē
i Quia ego ꝺñs e-
duxi gladiū rē. oīes
eni poterant videre
manifeste q̄ nabuc.
non poterat tantam
stragē hoiꝫ facere ni-
si ꝺiuina virtute.
l Et tu fili. hic ꝑfir
exercitat̄ xp̄i ꝺe compas-
sio cū ꝺr. Et tu. s. Eze
l Ingemi⁊ (chiel.
sce. p ꝺolore cordis.
m In cōtritiōe lū-
boꝝ. hoies eni mlti tū
amaritati ꝺeficūt in
robore. q̄ ꝺefect⁹ p cō
tritiōem lūborum ꝺe-
signat. cetera patēt vſq
n Pro au (q̄ ꝺi-
ctus scz gladiꝰ nabuc.
veniēs sup populū
o Et tabe⁊ (iudei.
scet oē cor. i. ꝺeficiet
p tumore.
p Et ꝺissoluēt vni-
uerse man⁹. q. cor ꝺe-
ficiente a quo pcedit ad mēbra exteriora sensus ⁊ mo-
tus. reddātur trementia ⁊ a sua virtute ꝺissoluta.
q Et p cūcta ge. fluēt aque. i. vrine. q̄ timor facit ꝺisso-
lutionē vesice. cetera patēt vſq ibi. r Gladi⁹ eracut⁹
est ⁊ limat⁹. qꝺ statim exponit cū ꝺr. s Ut cedat vi-
ctimas. i. hoies ad mortē. t Eracut⁹ est. in q̄ ꝺesigna-
tur tāta ꝑtus in exercitu chaldeoꝝ. q̄ nō poterat ei resi-
stere. v Ut splēꝺeat limat⁹ ē. p ḃ intelligit terror bu-
ius exercit⁹. stupefaciēs hoies. Cūc ꝺirigit sermo ꝺomi
ad nabuch. cū ꝺr. r Qui moues. i. amoues.
y Sceptrū filij mei. i. regnū iude. z Succidisti oīne
lignū. i. oēm hoiem iuuenem ⁊ senem.
a Et ꝺedi eū ad leuigandū. i. forbiendā. forbit eni gla-
dius i prepatiōe belli. ⁊ ista forbicatio intellr nabuc. ppa-
rat⁹ ad bellū. b Ut teneat manu. s. ꝺīna q̄ principali-
ter fecit stragē ex iusticia sua. c Clama ⁊ vlula. ꝺpa-
tiendo pplo tuo. ꝺ Qui fugerāt gladiū regis assyrioꝝ
e Gladio tradi. sūt. s. chaldeoꝝ. ⁊ loquit̄ de aliquibꝫ re-
gni. r. tribuū q̄ effugerāt manū regis assyrioꝝ. ⁊ postea hī
tauerūt i regno iude tpe ezechie. ⁊ sic cū illis de regno iu-
de punitis fuerūt p nabuch. f Idcirco plaude inp fe-
mur. i. pcute q̄ ꝺr gladius.

hic factus ē in pplo meo ḃ ī
cūctꝫ ducibꝫ isr̄l⁹ q̄ fugerāt
Gladio tradit̄ sūt cū popu-
lo meo. ⁊ Idcirco plaude sup
femur⁹ q̄ꝝ pbat⁹ ē ḃ ⁊ ḃ cū sce-
ptrū subuterit⁹ ⁊ nō erit ꝺi-
cit ꝺñs ꝺe⁹. Tu g̃ fili hoīs
ppha. ⁊ pcute manu ad ma-
nū. ⁊ duplicet̄ gladi⁹ ac tri-
plicet̄ gladi⁹ interfectoꝝ Hic
ē gladi⁹ occisiōis magne. q̄
obstupescere eos facit ⁊ coꝝ
ꝺe tabescēt ⁊ mlti plicat tui-
nas. ⁊ In oīb⁹ portis eoꝝ ꝺe-
ꝺi ꝑturbationē gladij acuti
⁊ limati ad fulgēdū. amicti
ad cedes. m Eracuere vade
ad ꝺexterā siue ad sinistraꝫ.
q̄cūq̄ faciei tue ē appetit⁹. n
Quin ⁊ ego plaudā manu
ad manū. ⁊ iplebo indigr̃tio-
nē meā. Ego ꝺñs locut⁹ sum
Et fact⁹ ē ꝑmo ꝺñi ad me
dicēs. Et tu fili hoīs ꝑpone
tibi ꝺuas vias. ⁊ vt veniat
gladi⁹ regis babylonis. De
tra vna egrediēt̄ ambo. et
manu capiet ꝓiectura. i. ca-
pite vie ciuitatis conijciet.
Alia pones vt veīat gladi⁹
ad rabbath filioꝝ ammon. et
ad iudā i iʼlm munitissimā

g Quia ꝑbat⁹ ē. i. approbat⁹ a me gla-
dius regis babylonis
h Et ḃ cum sce. sub-
uerterit. s. iudeoꝝ.
i Et non erit. q̄ p⁹
sedechiā nō habuerit
regē ppte loquendo
vſq ad xp̄m. licet ei
iohānes hircanus a
machabeis ꝺescēdēs
impoſuerit sibi ꝺya-
ꝺema. cū ipe ⁊ alij
post eū no fuerūt
reges ppte. q̄ nō fue-
runt inuncti ꝑ ꝺomi-
nam electionem ⁊ la-
cram vnctiōem. Et ex
citatur iterū ꝑphete
cōpassio cū ꝺr. Tu g̃
li Et ꝺuplic⁊ (ac.
gla. ac tri. i. a te ꝺenū
cietur ꝺuplicand⁹ et
triplicādus ad ꝺesi-
gnā ꝺ multitudi-
nem interficiēꝺoꝝ.
l In oīb⁹ portꝫ eo-
rum ꝺedi ꝑturbatio-
nem gladij acuti. ita
ut chaldei obserua-
uerūt portas iʼlm q̄
null⁹ absq̄ morte po-
terat egredi.
m Vade ad ꝺexte-
ram siue ad sinistraꝫ
tu nabuc. q̄ꝝ ꝑ volun-
tate tua vbiq̄ hēbis
veram victoriam.
n Quin ⁊ ego plau-
dā ma. ad ma. Ingen-
do pplī mei ꝺestructi
onē. ꝺicit aūt ꝺe⁹ plā-
gere q̄si facit alios ⁊
maxime ipsos q̄ sūt
ei⁹ mēbra plāgētes.

sicut faciebat de ezechiele. ⁊ ꝑ talē modū loquendi ꝺicit
Beſi. xxij. ad abraam. Nūc cognoui q̄ timeas ꝺeum. ni ē
alios cognoscere feci ꝑ tuam obeditiam.
o Et fact⁹ ē. Hic ꝑfir ponit occasio q̄ nabuc. venit ꝺire-
cte ꝺ iʼlm. Ad cui⁹ intellēm sciēꝺū q̄ rex babylonis. ⁊ sui⁹
exercit⁹ venerūt ad quoꝺdā biuiū. cui⁹ vna via ꝺucebat
ad terrā ammonitarū. alia vo ad hierl̄m. ⁊ q̄ chaldei vte-
bant ꝺiuinatiōibꝫ ⁊ sortilegijs. ideo ꝑ ꝺiuinationē voluit
videre q̄ via eēt magis sibi eligēꝺa ꝑ victoria futura. q̄
intēꝺebat vtrāq̄ terrā ipugnare. no tñ sic ꝑ successiue. et
ꝺiuisatio illa ceꝺit ad viā q̄ ꝺucit ad iʼlm. ⁊ illā tenuit.
⁊ ḃ est q̄ ꝺr. p Po. ti. i. ponet̄ sideranꝺo. q Duas
vi. ꝺcurrētes tñ i vno biuio. r Ut re. gla. re. baby. ꝑ
istā viā vel illā. s De ter. vna. i. ꝺe chaldea.
t Egre. ambo. s. nabu. ⁊ ei⁹ exercit⁹ q̄ erit vnicus vt ad
vnū locū veniāt. v Et ma. ca. pie. q̄ via sit eligēꝺa sibi
ꝑ In capi. vie cui. i. ciuitatū. biuiū. n. erat caput vie. ꝑ-

cedēdi ad ciuitatē metropolim ammonitaꝝ.ſ.rabath. et ad ciuitatez metropolim iude.ſ. hirlm. y Stetit eñ rex baby. in biuio.quouſqz ꝓpleta eēt ſua diuinatio.

a Cōmiſcēs ſagit.dicit eñ aliquis q in vna ſagitta ſcr ꝑſit nomē rabath.et in alia nomē hierlm.et prece ſit ſ altū accipiēs ꝑ comie ctura q ōberet ire ad ciuitatē cui⁹ p:ꝛio ca⸗ deret ſagitta. qō con tigit de illa in q erat ſcriptū nomē hierlm.

b Interrogauit ydo la.que ſecū portabat ī c Exta cō⸗(exercitu. ſiluit. inſpiciēdo v i⸗ ſcera aſalis ydol⁹ im molati. in talibus eī diuini gentiū cōiectu d Ad dexte⸗(rabāt. rā eius facta ē diuina tio.iſti eī tres modi ꝓiecturādi cōuenerūt ī hoc q dedinaret ad hirlm que erat ad de xterā veniētiū ō chal⸗ dea ꝛ rabath ad ſiniſ⸗ trā. e Ut ponat arietes.ad cōcuſſionē f Ut api,oe (muroꝝ. in cede.ꝓcipiēdo ſuis bellatoribus cedē in deoꝝ. g Ut eleuet vo.in vlula. ſ. pugne ad bellatores ſuos ex hortandū.

h Ut ponat arietes con.por.ad frangēduz eas. i Ut co.ag.

ad implēdā foſſata. l Ut edifi. muni.i.ligneas tur res vnde interiora ciuitatis videri poſſint ꝛ impugnari. l Erit⁹ quaſi fiu.ꝓſu.ora.in ocu.eoꝝ.i.ſedechie et ſuo rū bellatoꝝ.q rātū ꝓfidebāt ī ſua fortitudīe ꝛ etiā muro rū ciuitatis q videbāt eis ꝑ nabuc.inexpugnabilis.ꝛ ſic fruſtra ꝛ ſaluiſſet ydola ꝛ diuinatōes q̄ſiuiſſet mō ꝓdicto m Et ſabba.ociū mutās.dabat eñ rex nabu.inſultū ci⸗ uitati hirlm.ꝛ ſic mutauit ociū ſabbati diei.q⁹ iudei ſu⸗ mebant arma ad defendēdū ciuitatē. ſz ſedechias et ſui reputabāt ħ fruſtra fieri a nabuc. eſtimātes q nec ſic ci⸗ uitas poſſet ab eo capi. Alij dicūt q hec ē lra. Sabbatoꝝ ociū mutās.ſicut nihil opis fiebat ī ſabbato,ſic ſedechi⸗ as et ſui eſtimabāt nabuc.nihil ꝓficere in ſuo conatu.et de tali conante fruſtra dē cōuert q nihil facit.ꝛ in ħ imi⸗ tāf ociū ſabbati.q̄ſtū ad ħ.in hebreo hē. Septies ſeptez. cui ꝑmittit. Fruſtra ꝓſules oraculū.q̄ exponit ra.ſa.di. q nabuc.xlix.vicibus q̄ſiuit diuinatōes ꝓ captiuitate hierlm.qui faciūt ſeptē ſeptenas. n Ipſa autē recor. iniq̄.ad ca.nabuc.eñ memor iniq̄tatiſ ſedechie.eo q fre⸗ gerat iuramētū.ſperabat capere ciuitatez et pplm. et ſic fuit factū et q⁹ in ħ peccatū cū aliis ſupadditis fuit cau⸗ ſa deſtructōis ciuitatis.iō ſequit⁹ o Pro eo q recor⸗ dati eſtis.tu ſedechia et pplꝰ tu⁹. p Iniq̄tatiſ vre.pec cata vra recitādo. q Et fuela.ſuarica.vras. publice et inuerecunde peccādo. r Et appa.peccata vra ī om. co.vrs.i.que p:ꝛio latebant in cordib⁹ vrīs.

s Manu capiemī.i.potētia regī babylōis. t Cu ūt. vide⸗ſit arguit ſpāluer malicia ſedechie regis.cū dr. Cu

Stetit ei rex babylōis in biuio ī capite duaꝝ viaꝝ di uinatōz querēs. a miſcens ſagittas. b Interrogauit ydo⸗ la extra ſiluit. Ad dexte⸗ rā ei⁹ fcta ē dīnatō ſc hirlm c vt ponat arietes. d vt apiat os ī cede. e vt eleuet vocē in vlulatu. f vt pōat arietes ꝛ portas. g vt oporteat aggerē. h vt edificet munitōes. i erit q̄ q̄ ꝓſulēs fruſtra oracl⁹m ī ocul⁹ eoꝝ. k ꝛ ſabbatoꝝ ocium mutās. l Ipe aūt recor dabit iniq̄tatiſ ad capiēduz Iccirco ħ dicit dñs ds ꝓ eo q recordati eſtis iniq̄ta tis vre ꝛ fuelaſtiſ ꝑuarica⸗ tōes vras ꝛ appueēt pcta vra ī oīb⁹ cogitatōib⁹ vris ꝓ eo iō q recordati eſtis manu capiemi. m Tu aūt ꝓ phane ipie dux iſrl cui⁹

vēit dies ī tpe iniq̄tatis p⸗ finita.ħ dicit dñs ds Auſer cydarim:ꝛ olle coronā. n Nō ne ħ ē q hūilez ſubleuauit ꝛ ſublimē hūliauit. Iniq̄ tatez iniq̄tatē iniq̄tatez po nā eā. Et ħ ñ fcm ē donec veniret cui⁹ ē iudiciū ꝛ tradā ei. Et tu fili hoīs, ꝓpha ꝛ dic Hec dicit dñs ds ad filios āmō,ꝛ ad obꝓbriū eoꝝ. Et dices. o Mucro mucro euagina te ad occidēduz lima te vt iterfeias ꝛ fulge as. p cū tibi videret vana ꝛ diuinatēt mēdacia. q vt da reris ſup colla vulneratoꝝ ipioꝝ q̄ vēiet dies in tpe iniq̄tatis pfinita. r Reuertere ad vaginā tuā in locuz in q̄ creat⁹ es. s In terra natiui⸗ tatis tue iudicabo te ꝛ ef⸗ fundā ſup te indignatōem

m. nabuc. de q pdi⸗ ctū ē. Manu capiemi nī. a Que hu.ſub le.ſ.godoliā que ꝓfe⸗ cit terre.cuius eñ cēt de regio femine.

b Et ſubli hūli. q ſe dechiā de regno dele cit.ſic hebrei exponūt hanc lram. Videt ꝑ mihi aliter dicēdum ſm lram imediate ꝓ⸗ cedēte ꝛ ſeqnte.q⁹ im mediate ꝑmittit Tol le coronaz.ſ. regni iu da.vt dictū ē. de qua ſubdit. Hīone hec eſt que hūle ſubleuauit ſez ipm dauid. Et ſub limē hūliauit.ſ. ſede⸗ chiā ꝓpter malicia ſu c Iniq̄tam.iō ſubdit. qui.iniq̄.iniq̄tatē.ter pōit.q⁹ ſedechias iniq̄ q egit erga deū ꝛ erga pplm ſuuz ꝛ erga regē d Po.(babylōioꝝ. eī.i.coronā regni iu da deponā ꝓ hac tri plici iniq̄tate.

e Et hoc ꝛc. cui⁹ eſt in.i.nabuc.q locutus fuit iudicia ad ſede⸗

chiā filios eius interficiendo.et ipm eroculādo.iii. Re⸗ gū viii. e Et tradā ei.ſedechiā ꝛ ei⁹ pplm. f Et tu. Hec ē ps incidētalis in q̄ agit de deſtructōe āmonitaꝝ ꝑ exercitū chaldeoꝝ.q⁹ ſupra dixerat regē babylōis ſteriſ⸗ ſe in biuio ad querēdū diuinatōz veniendi ꝓ iudeos vel āmonitas.primo q̄ agit de deſtructōe āmonitaꝝ cū dr.

g Ad filios am.et ad ob.eoꝝ.fuerant eñ in exercitu cū rege aſſyrioꝝ in deſtructione ſamarie,ꝛ ex illa victoria de iudeis dicebant obꝓbria eis. h Mucro mu.i.in na buc.et ponit bis ad maiorē affirmatōez.vel q⁹ bis debel⸗ lauit āmonitas.vt dicūt alii. i Euagina te.i.egrede re de terra tua.ſ. de chaldea. l Ad occidēdū. ſ. āmo⸗ nitas. l Lima te vt ful.ad terrendū eos.fulgor eñ ar moꝝ terret aduerſarios. m Cū tibi vide.vana ꝛc.na buch.eñ ꝓcedēdo ꝓ āmonitas q̄ſiuit cōſiliū ab ydolis ꝛ diuinis,ſicut fecerat veniēdo cōtra hierlm.et niſum ſibi fuit q ſecure ꝓcederet q⁹ habere victoriā.et ħ nō fuit mē dacii nec falſum.quia ſic cōtigit de facto. verūtāmen ſacer⸗ dotes ydoloꝝ.ꝛ diuini dicebāt ſibi q fieret virtute ydolo rū ꝛ ſortilegioꝝ.et ſic credidit nabuc.ꝛ hec ſm ħ erāt men dacia ꝛ falſa.q⁹ victoria illa ꝓceſſit et dei ſnīa ad punitī onē maloꝝ. n Ut darentis,ſup col.vul.impioꝝ.ſ. āmo nitaꝝ. o Quoꝝ ve,dies.ſ.pūitōis iuſte. p In tē pore iniq̄.pfinita.in diuina ſnīa.ꝛ nō in ydoloꝝ ꝛ ſortile gioꝝ potētia. q Reuertere.dicit⁹ agit ō deſtructiōe chaldeoꝝ cū dicit. Reuertere ad vaginā tuā.i. in chalde am poſt multaꝝ gentiū ſtrages. r In terra nati. tue id ē in babylone. s Iudicabo te,et ħ fuit ꝓpletum in

nabu.qñ vſus ĩ aĩa bestiã in feras fuit eiect⁹ ⁊ cẽtũ ad posteritatẽ ei⁹.⁊ regnũ tpe balthasar nepotis sui.q̃ interfectus fuit a medis ⁊ pſis in babylone ⁊ ciuitas successa.ĩo subdit.Jn igne furoris mei ⁊c. s Daboꝛ te in manꝰ hoĩm insipiẽtiũ ꝓpter ꝟ eĩ medi et pſe in illa victoria fuerũt insipiẽtes repudiati.q: ꝓtenebãt aurũ et argentũ.vt intẽderent interfectioni hominũ.vt dr̃ Esa.xlvij. ĩo subdit.Et fabricaz interitũ vel dicebant insipiẽtes ĩ spectu chaldeoꝝ.eo q in chaldea vigebat astrologia et ars magica.

t Oblitioni tra.q: ciuitas illa facta est inhirabilis Esa.xlvij.

Capĩm.XXII.

Et factũ ẽ.hec e ẽ pars septima in q̃ exprimit̃ pplĩ iude malicia sub metaphora multiplicis metalli offati punienda.et diuidit in duas.q: ꝓio malicia exprimit̃.scdo pabola subdit.ibi ⁊ factũ est.

Circa primũ exprimitur ꝓio crimẽ credulitatis.cum dicit.

b Ciui.effun.sang. sz innocentẽ.

c Ut vẽiat tps ei⁹. id ẽ destructiois ei⁹. secũdo crimen ydolatrie cũ dr̃. fe.ydola cõtra semetipam vt pollueret.

d Jn sanguine tuo q̃ a te effusus ẽ deliqſti ĩ ydolis tuis q̃ fecisti polluta es. Et appropiq̃re fecisti dies tuos.⁊ adduxisti tps ãnoꝝ tuoꝝ. Propterea dedi te obprobriũ gẽtibꝫ et irrisiõez vniũsis terris que iuxta ſt.⁊ q̃ pcul a te. Triũphabũt d̃ te.

e Sordida.

f Nobil.(to crimĩe. et origine.q: ꝓio fuit fundata a melchisedech.⁊ postea ĩnouata ⁊ ampliata a dauid ⁊ salomone.

g Grãdis interitu.i.patus ẽ tibi grãdis interit⁹. Postea subdit crimẽ cõtẽpt⁹ parẽtuz.qõ ẽ ctra legẽ naturalẽ ⁊ diuinã cũ dr̃. Patrẽ et matrẽ ⁊c.et crimẽ oppſsiõis pauperũ.cũ dr̃. Aduenã calumniati ⁊c.⁊ subdit ꝫceptus ĩpius dei cuz dr̃. h Sanctuaria mea spreuiſtis.ponẽdo ibi ydola. i Et sab.⁊c.opando ne phãda die⁹ sacris. m Viri detra.⁊c.innocẽtes mendaciter accusando.vt morerent sicut ꝺ hieremia dicebãt. Judiciũ mortis ẽ viro huic.i.dignꝰ ẽ vt exprimit̃ crimẽ nephãde luxurie cum dr̃. n Scel⁹ opa.sũt.i.scelera q̃ magꝭ exprimũt̃ cũ subdit. o Derelicti ꝓio discooperẽt ⁊c.vt uercas suas carnaliter cognoscẽdo.⁊ ad mutleres mẽstruatas accedẽdo.adulteriũ indifferẽter committẽdo.ĩo subdit. Vnusquisq; ⁊c. Conseq̃nter resumit̃ viciũ cupiditatis ⁊ crudelitatis sũ.cum dr̃.

p Munera acceperũt ⁊c.interficere eĩ lucri cupiditate enormius est q̃ ex surreptione ire.

q Usuram ⁊ superabundantiam accepisti.et iam fratribus tuis iudeis.

r Et auare.primos tuos calumniabaris. ad ex̃orquendum pecunias (cum iam. oblita es ꝓcepta mea ⁊. Ecce eo⁹ (ꝓtenẽdo. plosi manꝰ meas ⁊c. quasi homo dolores afflictus ꝓpter vicia tua. v Numquid sustinebit coꝛ tuum. penam quam ĩ medio inferre.q.d.non. immo deficiet ꝓ timore. et per consequẽs manus ⁊ alia membra q̃ habent sensum ⁊ motum a corde.

x Ego do.lo.sum et faciam.q.d. non e ꝓphetia comminationis tm̃ que aliq̃n retractatur.sed cuz hoc ꝑdestinatõis que semper impletur.

y Et deficere faciaz immundiciam tuaz a te.multos peccatores occidendo. alios inter gẽtes taliter affligendo q̃ vexatione intellectum dante eo gentur ꝓ penitentiaz redire ad me. ĩo subdit. Et possidebo. ⁊c.

z Et factum est.dic consequẽter sub metaphora multiplicis metalli conflati describitur pũito populo. Et primo hec punitio ex primit̃.scdo scriptura ad describendũ vicia reuertit̃.ibi. Et factũ est.Circa primuz dicit̃ in pſona dñi.

a Versa est mihi dom⁹ israel in scoriam.i.de mundicia in immundiciaz. isto modo dicit̃ Esaie primo. Argentum tuum versum est in scoriam.

b Omnes isti es.habentes similitudinem auri.

c Et stannum.habentes similitudinem argenti. et tamen non sunt.et per hoc designantur hypocrite.quoꝝ aliqui habebant apparentiam maiorem sanctitatis. et aliqui minorem.primi per es.secundi per stannum intelliguntur.

d Et ferrum.i.in vicijs indurati.

e Et plumbum.carnales et lasciui.quia plumbum statim ad calorem ignis liquescit.

f Jn me.fornacis.i.diuine argutiõis ꝓ ꝓphetas.

g Scoria argen.facti sunt.non recipientes correctionem

sed peiorationē. ꝛ sequit pena cōtrsidēs cū dr. Eo ꝙ vsi
a cōgreg. vos ī me hier'm. vt defē (ctis ꝛc. subdit.
datis eā a manibꝰ. fm intētionē vtrā. sz ꝫ rū euenier. ideo
sequit. b cōgregatiōe at. ꝛ eris ꝛc. ī me. fo. qz ca pi
ta irr'm ꝛ succēsa aliq̄ iusti tpaliter pcēt cū iustis. vt dictū ē
ea. pcedēty q̄ p argē-
tum hic intelliguīt
de significatiōe eris
ꝛ ferri stanni ꝛ plum
bi dictum est.

c Et reqescā loquit
de⁹ deseipo ad modū
hois irati cui⁹ ira p⁹
puninonem quiescit
d Et sci. qz ego dns
p expiētā mee ptās
e Et factū ē. Dic re
petunt pplī vicia q̄-
rū ad diuersos status
cū dr. p⁹io generalr.

f Tu es terra imū
da. et peccatis p̄terit
g Et nō ꝫpluta. id
est carēs opib⁹ bois
sic terra nō ꝫpluta ca
ret fructib⁹. Et conse
quēter subdit crimē
pphārū cum dicit.

g Cōiurato pphārū
h Dic (scz falsoz.
leo rugiēs ꝛc. qz pseq̄
bant ad mortē. pphas
dñi. ꝛ rapiebāt eoꝝ
bona. i Viduas
ei⁹ multiplicauerūt.
occidēdo veros p⁹o-
phetas eay maritos
ꝛ subdit crimē sacer-
dl. k Sa (dotū. cū dr.
cet. ei⁹ pte. le. mea. de
ei⁹ obseruātia nō cu-
l Et pol⁹ (rando.

Propterea hec dic dns ds
eo ꝙ vsi est, oēs ī scoriā. pro
pterea ecce ego cōgregabo
vos ī medio irr'm congregati
one argēti ꝛ eris ꝛ stanni ꝛ ferri
ꝛ plūbi ī medio fornacis
vt succēdā in ea ignē ad con
flandū. Sic congregabo ī fu
rore meo ꝛ ira mea. ꝛ requie
scā. et cōflabo vos ꝛ congrega
bo vos ꝛ succēdā vos ī igne
furoris mei. ꝛ cōflabimi ī me
dio ei⁹. vt cōflat argētū ī me
dio fornacis. sic eritis ī medio
ei⁹. Et scietis qz ego dns. cū
effudero idignōz meā sup vos
Et fām ē vbū dñi ad me di
cēs. Fili hois dic ei. Tu es
tra īmūda⁹ ꝛ nō ꝫpluta ī die
furoris. ꝛ coniuratio pphaꝝ
ī medio ei⁹ Sic ego leo ru
giēs rapiēsqz pdā aias duo
rauert. opes ꝛ pciū accepe
rūt viduaꝝ ei⁹ mltiplicaue
rūt ī medio illi⁹. Sacerdo
tes ei⁹ ꝫtēpserūt legē meaz.

luerūt sctūa. me. idolatriā ibi exercēdo m
n Ab sab. meis auer. oculis. cultū me
um negligēdo ꝛ ad terrena lucra se querēdo.
o Principes ei⁹ ī me
dio illi⁹ q̄si lupi. animocētes ingulātes ꝛ boa eoꝝ rapientes.
p Et auare. sec. lucra subuertēdo iustitiā. pter mūera.
q Prophe aūt ei⁹. s. falsi. r Liniebāt eos absqz tpa
mēto. i. indecēter p medātes vicia principū. q̄ debebant
arguere colorātes ea pallio fle iustice. s Dicentes.
Hec dicit dns de⁹. qz simulabāt se pphas veros ī mō
quēdi. vt facili⁹ decipent. sine tāgit crimē pplī cōis cū dr
t Populi ter calūniabātur. s. simplices. v Calūn a
id ē sine cā. x Et rapiebāt violēter. eoꝝ bona.
y Egē. ꝛ paupe. affligebāt. i. illos q̄ se defēdere nō vale
bant. z Et q̄siui de eis. s. de oib⁹ pdictis sacer
dotib⁹ principib⁹ ⁊ vulgaribꝰ. a Virū q̄ interpone
ret se pē. i. pcē efficacē. b Et staret oppositꝰ ꝫ me. i.
ad ipediēdū rigorē iustice mee. c Et nō inueni. saltē
vnū. vt exponūt alii. sz h nō vē bñ dictū. qz ibi erāt hie
re. ꝛ baruch. q̄ erāt iusti. ꝛ orabāt p salute pplī. ꝛ sic dēm
est supra ī captiōe hier'm plures iusti cū ipis fuerūt oc
cisi. de q̄bꝰ nō est dubiū quin deū orarēt p liberatiōe ciui
tatis ꝛ totius pplī. ꝛ nō cū dr. d Et. q̄si. de eis virū. i.

ꝛ polluerūt sctūaria mea.
Inēt sctm ꝛ pphanū nō ha
buerēt distātiā. inter pollutū
ꝛ mundū nō intellexerūt. ꝛ a sab
batis meis auerterūt oculos su
os. ꝛ coinq̄nabar ī medio eo
rū. Principes ei⁹ ī medio illi⁹ q̄si lupi rapientes pdā. ad
effudendū sanguinē ꝛ ad pdē
das alas⁹ rauare sectāda lu
cra. Prophetāt ei⁹ liniebāt
eos absqz tpamēto videntes
vana ꝛ diuinantes ei menda
cium dicentes. hec dicit dns de⁹.
cū dns nō sit locut⁹. Pplī
tre calūniabāt calūniā ꝛ rapiebāt violēter egenū ꝛ pau
pem affligabāt ꝛ aduenam
opprimebāt calūnia absqz
iudicio. Et q̄siui de eis virū
q̄ interponēt sepē ꝛ staret op
positꝰ ꝫ me p tra ne dissipa
rē eā ꝛ nō inueni. et effudi sup
eos idignōem meā. ꝛ ī igne
ire mee cōsupsi eos. Viā eo
rū in caput eoꝝ reddidi. ait

viros inūmero sufficiēti. vt p illis deberē pcere tot⁹ ci
uitati. vñ ꝛ abraā Resp. xviij. Si q̄simisset a dño si pceret
ciuitati sodomoꝝ p decē iustis nō fuit ausus q̄rere ō mi
nori nūero vlter⁹. ꝛ nō q̄ subdit. e Et nō inueni. s. vt
ros iustos ī nūero sufficienti. iniq̄tas enī ciuitatis erat
numis grauis ex mlti
plicitate ꝛ enormita
te ꝛ diurnitate. vtz ex
pdictis ꝛ diffusi⁹. iuxt
Reg. ꝛ. ff. paly. p talē
modū dr. coiter nō ē
vir in ciuitate q̄si sūt
ibi pauci viriles ꝛ a-
numosi. ideo subdit vin
dicta cū dr. Et effudi
sup eos indignatōez
meā ꝛc. ꝛ patet lra.

¶ In ca. xxij. vbi dr ī
posti. Virū qui ītet
poneret sepem.

Additio.

Unod dr hic
q Quesiui de
eis virū q̄ in
terponeret sepē ꝛc. ꝛ
nō inueni. dbi pōt ex
poni de vno tm. qui
lra sonat plane. Ad
q̄d sciendū q nō oēs
iusti sunt equales in
gradu iusticie seu me
riti. ꝛsi licet essent a-
liqui iusti tpe destru
ctionis irr'm. vt hie
re. ꝛ baruch. nō tamē
erāt tanti meriti vt p
orationes de⁹ placa
retur sic p orōez moy
si placat⁹ fuit de⁹. erga
filios isr'l in deser
to. Unde ps. Et dixit
dispderet eos. si non
moyses electus eius stetisset in cōfractiōe ī cōspectu ei⁹
Ubi hic in lra nō dr. Et q̄siui de eis virū iustū ꝛ nō inue
ni. sed dicit. Et quesiui de eis virum qui interponeret se
pem ꝛ staret ꝫ me oppositus. q. d. licet eēnt ibi iusti alii
nō tñ alios eoꝝ erat tante iusticie ꝛ meriti q̄ posset qua
si in oppositū stare ꝫ diuinā irā ꝛ hoc more hūano loq̄n
do. Unde glo. sup istud vbū. Qui interponeret sepē ꝛc. qui
ire mee posset resistere sicut moyses ꝛ aaron ꝛ samuel. vñ
moyses q̄si resistenti ꝛ renitēti dicit. Dimitte me ꝛ delebo
pplm istū. Nec inglo. ꝛ nō ex hoc q̄ talis resistēs nō inueni
ebatur sicut moyses nō sequit q̄ ibi nō erāt alii iusti mu
nus tñ sufficiētes. Q. aūt dr de abraam q̄ non fuit aus⁹
de minori nūero q̄rere q̄ decem. nō facit ad ꝓpositū. put
pōt hēri sup Resp. xviij. ca. in additōne vlti. Replica.

Ri ca. xxij. qz a primo ca. vsq̄z ibi burgesi. nihil pō
t deroli mouet dignū ptractione vbi posti. illum
passum. Et q̄siui de eis virum qui staret ꝫ me op
positus. s. ad impediendū orationibꝰ. ꝛ nō inueni. expo
nit virū. i. viros singulare p plurali. viros ingē in nūe
ro sufficienti. vt ꝓpter illos deberet pcere toti ciuitati et
pplo. quēadmodū abraam nō fuit ausus petere p pau
cioribus q̄s decē tanq̄ sufficientibꝰ. vtz Resp. xviij. burgē.
cōtraducit dicēs debere intelligi singulariter de vno suf
ficiente sicut moyses de q̄ dr nisi stetisset moyses in con-

fractione ⁊c. Seb burgefi. videf facere iniuriam hiere. q̄ fuit sanctus anteq̄ natus ⁊ nō legit deū grauiter offēdis se sicut moyses. Magni igit meriti fuit apud deū ⁊ satis sufficies ad impetrandā quodcūq; impetrabile. Sed q̄ desolatio de q̄ hic dr. pcessit ex ſnia dei diffinitiua. ⁊ p cō sequēs irretractabili tpe aūt moysi fuerūt ſnie ꝛmiatorie q̄ erāt signa dine volūtatis non volūtas bñ placens. et tō irretractabilitas ſnie in ꝑticulari loco non fuit ex defectu intercessionis sufficientis sed ex irrefragibilitate dine volūtatis Ita igitur ista que dicit. Quesiui ⁊ nō inueni virū. intelligenda ē quasi more hūano dicto et hypothesi impossibili. vt sit sensus. q̄ impossibile ē dei diffinitionē impediri. ⁊ si quē se opponentē quererē nō inuenirē Et sic fortassis accipi oportet illud hiere. v. Circūite vias hierl'm. Exemplū aūt q̄d hic posuit. ponit d abraā nō placs burgē. Vide illi' correctionē supra Deū.

dñs deus. .XXIII.

Et factū ē ꝓmo dñi ad me dicēs. fili homis a due mlieres b filie mris vni' fuerūt. c ⁊ fornicate sūt i egipto. d In adolescētia sua fornicata sūt. Ibi ꝑfricta sūt vbera eaꝝ f ⁊ fracte sūt mamme pubtatis eaꝝ. g noīa aūt eaꝝ oolla maior. ⁊ ooliba soror eius minor Et habui eas ⁊ pepererūt filios ⁊ filias. Porro de eaꝝ noīa. samaria oolla. ⁊ irl'm ooliba. h Fornicata ē igit sūt me ooll i ⁊ insaniuit i amatores suos i assirios ꝓximates. vestitos hyatitis principes ⁊ mgistratus iuuenes cupidis. vniuſos eqtes ⁊ ascēsores eqꝝ. ⁊ dedit fornicationes suas sup eos electos filios assiriorꝝ vniuersos. ⁊ in oibꝫ in qs insaniuit i mundicijs eorꝝ polluta ē. Insup ⁊ fornicatōes suas qs habuerat i egypto nō reliqt. Nam ⁊ illi dormierūt cū ea i adolescētia sua. ⁊ illi ꝑfregerūt vbera pubtatis ei. ⁊ effuderūt fornicationē suā sup eā. Propterea tradidi eam i manꝰ amatorꝝ suorꝝ. i manꝰ filiorū assur sup q̄s insaniuit libidie. Ipi discooperuerūt ignominiā ei. filios ⁊ filias ei' tulerūt. ⁊ ipam occiderūt gladio. r Et fctē sūt famose mulieres. ⁊ iudicia ꝑpetrauerunt in ea. s Qd cū vidisset soror eius Poliba

a Et factus est. Hec ē ps octaua in q̄ describit malicia ꝑpli sub metaphora duarū sororꝝ turpit fornicantiū. minoꝝ post maiorē. p quas intelliguntur samaria ⁊ irl'm. vt exprimit in littera. ⁊ p ꝑis regnū isrl' regnū iuda. quoꝝ fuerūt metropoles q fornicate sūt enormiter p idolatriā. vtz ex decursu. iij. ⁊ iiij. Reg. ⁊ ij. Paralip. igitur ꝑis ca. in tres ꝑtes diuiditur. q̄ primo sub dicta metaphora de vtroq; regno agit. secundo. ibi. Et factum est. tertio iterū ꝓmittit. ibi. Et ait dñs. Circā primū dr.

b Due mlieres. i. duo regna ꝑdicta que dicunt mlieres. q̄ erāt ad omne bonū effeminata.

c Filie mris. s vni' fuerūt. q̄ tempe dauid ⁊ salomonis regnū fuit vnū. sed duritia roboam fuit duo diuisum iij. Reg. xij.

d Et forni. sunt in egypto. nō pōt intelligi hoc de duobꝫ regnis diuisis in seipsis. q̄ ista diuisio regni p quingētos annos facta fuit post egressum de egypto. et tō exponit vno mō ingenium fuerit originaliter i ꝑtibus in egypto existentibꝫ ⁊ ad idolatriā egyptiorꝝ declinantibꝫ. Alio mō dicit Ra. sa. q̄ hoc itelligit p imitationem q̄ ista duo regna ad modū patrū in egypto existentiū declinauerūt ad idolatriā.

e In adolescētia sua forni. sūt q̄ statim in principio diuisionis hieroboā rex isrl' fecit vitulos aureos a ꝑplo suo coli. iij. Reg. xij. ⁊ postea regnus iuda ad idolatriā declinauit.

f Ibi iubacta sunt vbera earū. ꝓsequitur metaphorā designādo idolatriā a. tū p carnale ꝓcubitū.

g Et fra. sunt mamme pubertatis earū in dolositate emū iuuencule molliri cantrit manime.

h Noīa aūt earū oolla maior. i. samaria siue regnū isrl' vt exprimit infra q̄ dr maior. q̄ regnū illud ꝓtinebat ⁊ tribꝰ. regnū aūt iuda duas. ⁊ noīa ooll a. q̄d i hebreo sonat tabernaculū. q̄ postea fuit templū baal. ibi. iij. Reg. xij. cap. regnū vō iuda ooliba. q̄d interpr at tabernaculū meū. q̄ ibi fuit templū dominī in hierusalem.

i Et pepererūt filios ⁊ filias. multiplicando ꝓplm in vtroq; regno

l Fornicata est igit sup me. i. in iniurias meā q̄ sum vx eius.

l Oolla. i. regnum isrl' sub noīe samarie statim a tpe hieroboam. vt dictū est colēdo vitulos aureos ꝙm Et i (dolatrauit. sani. in ama. suos in assyr. ꝓximates. i. sibi ꝓximos in sum. quetum eni regnum isrl' cū assiriis fecit ⁊ amicitiam. et ex consequēti recepit ipor idolatriam. et vt dicit Ra. sa. hoc fuit impletum tempe manahen regis israel. qui p regem assiriorꝝ quesiuit fulcri in regno suo. ꝓpter quod dabat ei singulis annis magnum tributum. iij. Reg. xv.

n Principes ⁊ magistratus ⁊c. cū istis eni qui erant maiores post regem quesiuit manahē ex causa ꝑdicta amicitiam. ⁊ secut' ē postea idolatriam.

o Insup ⁊ fornicatiōes ⁊c. non reliquit. quia cum hoc colebat vitulos aureos ad modum pātrum qui fuerant in egypto. vtz Exo. xxxij. de adoratiōe vituli cōstatilis. Ra. sa. aluer exponit di. q̄ illud fuit impletum tēpe osee regis israel. qui nitens rebellare regi assiriorū quesiuit amicitiam regis egrpti. iij. Reg. xvij. ⁊ sic cōicauit idolatriis eius vt maiorem fauorem inueniret apud eum.

p Propterea tra. eā in ma. ama. suo. ⁊ q̄ sint illi subdit

q In manus filiorum assur. isti fuerant amatores tempore manahen. vt dictum est tempe osee salmanasar rex assiriorum cepit osee regem israel. samariam. ⁊ populus captiuauit. vt habetur ibidem.

q Ipi discooperuerunt ignominiam illius. regē ⁊ populum capiendo et partim occidēdo ⁊ prim ꝓcapiendo

r Et fa. sunt mulie. famose. i. diffamate per orbem. ⁊ secundum hoc loquitur de samaria ⁊ hierusalem ꝓmitti. sed non concordat quod subditur.

s Et iudicia perpetrauerunt in ea propter quod videtur translatio nostra in aliquo deficere. quia i hebreo sic habetur. Et facta ē famosa. id est. diffamata mlieribꝰ. id est aliis ciuitatibus ⁊ gentibus ad quas deuenit cōfusio ciptionis dicte.

s Et iudi. perpetrauerunt in ea scilicz assirij. eo q̄ osee ⁊ eius populus fregerant pacta cum eis inita.

t Quod cum vidisset soror ei'. Hic agitur diffusius de

hierm seu regno iude. r primo exprimit eius malicia. se cūdo subdit pena ibi. Propterea. Pria adhuc ī tres. qz pīo exprimit a° idolatria cū assiriis. scdo cū chaldeis. ibi. Cūq; vidisset. tertio cū egyptiis. ibi. misit legatos. Circa primū dz. t Qđ cū vidisset soror ei° ooliba. i. israhel siue regnū iuda puniri pro defectione regni israhel. propter pfederatiōz sui cū gentilibz et diffidētia diuinū adiutoriū ex q cōfederatione secuta est cōcatio idolatrie. de duisset regnū iuda a talibz causisse. qđ nō fecit. sed pe° ogatiuz ē. qz idola fuerūt posita i templo dñi tēpe manasse. iiij. Re. xxi. qđ fuit granissimū sicut adulterū carnale q mīr recipit adultera cū maritо intra lectū. iō subditur.

v Plus q̄z illa insanivit ibi. rc. r ī tpe achā vr dicit Ra. sal. q̄ eliuit familiaritatē teglaphalasar regis assiriox nuntios et mūera vt ꝓberet ei auxiliū. iiij. Re. xvi. r i tranquie ei° abstulit cultū dei de domo dñi. ponēs ibi altare pegrinū vt hēt Ioseph. r ibidē. mgra. isti erāt principales i exercitu regis assiriox de q̄bus magr ꝓnidebat achā. q̄z de auxilio diuino

y Et auri. formearti ones suas. pe° faciēs q̄z regnū israel.

z Cūq; vidisset. hic ꝓfert exprimit ei° malicia cū chaldeis q̄ audiēs victorias ꝓsiluit cū eis amicicias et pua ꝓfidētia ī deū r nimia in hoiem. r ī ē q̄ dz. Cūq; vidisset viros depictos ī pariete. qz facta pbitaī cito solēt depīgi in diuersis locis. a Et accīctos baltheis. i. militaribz cingul' i signū pbitaī. b Et tyaras ī signū nobilitatis. c Insanivit sup eos ꝓcupiscētia oculox suox. r misit nūcios ad eos ī chaldeā. d Cūq; venissent ad eā filij babylonis ad cubile māmax pollu erūt eā stupris suis. r polluta ē ab eis. r saturata ēanima ei° ab illis. e Denudauit q̄z fornicatiōes suas. et discooperuit ignominiā suaz. f Et recessit anīa mea ab ea sicē recesserat aīa mea a sorore ei°. g Multiplicauit enim fornicatiōes suas. h recordās dies adolescētie sue. q̄bz fornicata ē in terra egypti. i Et insanivit libidie sup ꝓcubitū eorū. k q̄z carnes sūt carnes asinox. r sicē fluxus eq̄z fluxus eorū. l. r visitasti scel° adolescētie tue. qñ sūbacca sūt ī egypto vbera tua. r ꝓfracte sunt mamme pubtatis tue. m Propterea ooliba hec dicit dñs deus. n Ecce ego suscitabo oēs amatores tuos. r ꝓtra te. o de q̄bz satiata ē aīa tua. et ꝓgregabo eos adūsum te ī circuitu. filios babylonis r vniūsos chaldeos. nobiles tyranosq; r principes oēs filios assiriox. iuuenes forma egregia. duces et magistratus vniūsos principes principū. p noiatos ascensores eq̄z. q Et veniēt sup te ī structi curru r rota. multitudo ppluī. Lorica r clipeo r galea armabūt ꝓ te vndiq; Et dabo cōā eis iudicium r iudicabūt te iudiciis suis. s Et ponā zelū meū ī te quē exercent tecū in furore Nasū tuū r aures tuas p cidēt. r q remāserint gladio occidēt. Ipi filios tuos r filias tuas capient. t r nouissimū tuum deuorabit ignis

vterq; rex pbitox ānis fuit babylōnis. r sic babylonij veniebāt ī iudeā ad q̄rēdū tributa. r visile ēgy iudei cōicabāt eis ī idolatria ad captādū eox benuolētiā maxie cū ꝓni essent ad oēm idolatriā. g Et resaīa mea. i. dilectio mea ab ea sicē ipa discesserat a cultu meo.

h Multiplicauit. h ꝓfert describit ei° malicia cū egyptiis cūdz Multiplicauit ei fornicatiōes suas. i. idolatrias. i Recordās dies adolescētie sue. rc. q̄ intelligitur originaliter i pcto. vel p eox imitatione. vt dicū ē. s. li Et insaniuit libi. sup ꝓcubitū eorū. r h fuit tēpe sedechie q̄ vt liberaretur a tributo regis babylonis ꝓ iuramentum suū. amicicia cū rege egypti ꝓfert mūera et nuntios. r deus idolatrie cōicans.

l Quox. r carnes sūt vt carnes asini. rc. p h designat magnitudo idolatrie r multitudo tūc vigētis i egypto. sicut hec anima lia sunt excessiue luxuriosa. m Et vi sitasti scel° adolescētie tue. exponatur sicē n Propte (supra. rea. illicꝓfert subditur correctionis pena cum dicit in ꝓsona dei.

o Ecce ego suscitabo omnes amatores tuos. i. illos cū q̄bus cōcasti in amicicia r idolatria. p Cōtra te. vt p eos puniam te. q De quibus satiata ē anima tua. sedechias enī fre bellās regi babylōis in hoc offdit se. fatum amicicia eius r attediatum.

r Nobiles tyrannos. i. ꝓpotentes r volutantios ad te destruendū. s Et nominatos ascensores equox. id ē famosos eqtes. t Et veniēt sup te īstructi curru. id est curribz ad portandū exercitui necessaria. r etiā ad pugnandum. qz antiq° pugnabāt aliq; in curribus.

v Et dabo coram eis iudicium rc. i. faciam eos executores mee iustitie ī te.

x Et ponam zelum meum ī te. i. zelum iustitie mee q̄z tum ad effectum. ideo subditur Quem exercent tecum.

y Nasum tuum r aures tuas precidēt. id est. deformabunt te. et hoc fiet potissime in exoculatione regis sedechie r nobilium occisione. iiij. Regum vltimo.

a Et nouissimū tuū deuorabit ignis. qz finaliter ciuitatē r tēplū ꝓbusserunt chaldei. sublatis prius inde omnibus pretiosis. ideo subditur. Et denudabunt te vestimen

tis tuis. a Et requ.fa.scel' tuū de te.q; nō vacabitur tibi idolatrie. b Et formicationē tuā de terra egypti id ē cōtemptionē i idolatria ⁊ amicicia c Neq; leuabis oculū tuū ad eos ⁊ sperādo ab eis auxiliū. ⁊ ex tali spe vana rebellauit sedechias ⁊ destructa fuit ciuitas

d Ecce ego tra. te i ma. eoꝝ q̄s odisti .i. chaldeoꝝ q̄bꝫ rebellasti. cetera patent ex dictis vsq; ibi.

e In via sororis tue

f Am(id ē samarie bulasti multiplicit idola

g Et da.ca. (trādo. ea in ma. tua. i. punitā te sicli pena q̄ i scriptura noīe calicis de

h Bibes (signat. profundū ⁊ latū .i. magnā penā intēsiue et extensiue sustinebis

i Que et cap.xcv. i. afflictionis ⁊ ignominie

k Et (dignissima eport. vsq; ad feces .

l Et vbe. tua. la. pre dolore. sic homines i magna tristicia existentes trahūt capillos suos. ⁊ lacerant se vnguibus. Proieci (guttas. sti me p' corp' tuum. loquit de virili p primo dū adultere inerecūde q̄ a corpe suo elōgat virū ⁊ currit ad adulterū. sic pplis hierusalē elongauit se a deo ⁊ idola coluit.

m Et ait. Hic verū agit de regno iude et samarie nūcii et primo pontificulpa. sedo pena ibi. Viri g. Licet primū exprimitur culpa nūcii cū dr.

o Nūqd iudicas. oolā ⁊ oolibā. q. d. ad te pertinet iudiciū ydēna tionis earū nūciare.

p Quia adulter. sunt. idolatria.

q Et san. in ma. ea. ydomicidia. r Insup ⁊ fi. suos quos genuerūt mihi. q̄s debuerūt applicare meo cultui.

s Obtulerūt eis .i. idolis. t Ad deuo. .i. obtinendū p modū supⁿ frequēter dictū de puer' oblatis idolo moloch. v Pollue sanctua. meū i die illa. i. pe mana sse quo in templo posita fuerūt idola in .iii. Reg. xxi.

x Cuq; imo. fi. suos ⁊c. q̄ posit talia nephāda eadē die volebāt intrare templū ⁊ deo seruire ⁊ iuxtā malū essꝫ

sacro loco se retrahere. y Miserūt ad viros ve. de lōge ⁊c. loquit de pplo ad modū mulieris libidinose ardentis q̄ aliqs mittit lōge cū laboribꝫ ⁊ supbis magnis p adulteris aduocādis. ⁊ in a. tuētu eoꝝ lauat se ⁊ ornat vt eis placeat. sicut dicit mutebant lōge. ⁊ cū supbis magnis ad

Et denudabūt te vestimentis tuis. ⁊ tollent vasa glorie tue. Et requescere faciā scelus tuū de te. ⁊ fornicatiōez tuā de tra egypti. Nec leuabis oculos tuos ad eos ⁊ egypti nō recordaberis amplius q̄z dic dns ds. Ecce ego tradā te i manꝰ eoꝝ q̄s odisti. in manꝰ de q̄bꝫ satiata ē aia tua. ⁊ agēt tecū in odio. Et tollēt oēs labores tuos. ⁊ dimittēt te nudā et ignominia plenā. ⁊ revelabit ignominia fornicationū tuarum. Scelus tuū ⁊ fornicatiōes tue fecerūt hec tibi q̄z fornicata es pⁿ gētes iter q̄s polluta es i idol' earū. In via sororis tue ambulasti. ⁊ dabo calicē ei' in manu tua. dicit dns ds. Calicē sororis tue. ⁊ bibes profundū ⁊ latū. Eris i derisum ⁊ i subsānationē que es capacissima. ebrietate ⁊ dolore replebit calice meroris ⁊ tristicie. calice sororis tue samarie. Et bibes illū. ⁊ epotabis vsq; ad feces. ⁊ fragmēta ei' devorabis. ⁊ vbera tua lacerabis. q̄z ego locutus sum ait dns ds. Propterea hec dicit dns deus. Quia oblita es mei ⁊ proiecisti me pⁿ corpus tuū. tu q̄z porta scelus tuū ⁊ fornicatiōes tuas. et ait dns ad me dicens. Fili

hois. nūqd iudicas. oolā ⁊ oolibā. ⁊ nūcias eis scelera eaꝝ. q̄z adulterate sⁿt ⁊ sāguis i mānibꝫ eaꝝ ⁊ cuz idol' suis fornicate sⁿt. Insup et filios suos q̄s genuerūt mihi. obtulerūt eis ad devorandum. Hz ⁊ hoc fecerūt mihi. Polluerūt sctuariū meū i die illa. ⁊ sabbata mea profanauerūt. Cuq; immolarēt filios suos idol' suis. ⁊ ingrederēt sctuariū meū i die illa vt pollueret illo. et hec fecerūt in medio domꝰ mee. Miserūt ad viros vētientes de lōge ad q̄s nuncios miserāt. Quibꝫ ecce venerūt q̄bꝫ te lauasti ⁊ circumliuisti stibio oculos tuos. ⁊ ornata es mōdo mulebri. Sedisti i lōco pulcerrimo. mēsa ornata ē añ te. thimiama meū ⁊ vngētū meū posuisti sup eā. ⁊ vox multitudīs exultātis erat i ea. Et i viris q̄ d multitudie hoīz adducebāt ⁊ vēiebāt d deserto posuerūt armillas in mānibꝫ eoꝝ. ⁊ coronas speciosas i capitibꝫ eoꝝ. Et dixi ei q̄ attrita est i adulteriis. Nūc fornicabit i fornicatōe sua et hec et ingressi sē ad eā q̄si ad mulierē meretricē. sic ingrediebant ad oolam ⁊ ad oolibā mulieres nepharias. Viri g iusti sunt. Hi iudicabūt eas. iudicio adulte-

adducendum sacerdotes idolatrie deno ⁊ no ab eis audite. ⁊ illis idolis offerebant bona q̄ deo debebāt offerri. ⁊ ptz hēc vsq; 5 Et mēsa or (ibi. nata ē añ te. i. altare idoli ornatū. est ornamētis tēpli mei. ideo a Dñm (subdit. ama meū. de q̄ dicitur Ezo. xxv. q̄ mihi soli offeratur.

b Et vnguētū meū id ē q̄ vasa mea (unt debent iungi.

c Posuisti sup eā. i. applicasti ad idola

d Et vox mul (trā. situalis exultātis. ad laudem idolorum.

e Et i viris q̄ d mul' titudie hoim adducebātur. i. sacerdotibus

f Posuerūt (idoloꝝ armillas i manibus eoꝝ ⁊c. omādo eas ornamētis sacerdotum

g Et ingressi (dñi. sunt ad eā polluēdo.

h Vi (p idolatriā. ri g iusti sunt. hoc cōsequēter ponit pena cum dicit. Viri g iusti sunt. i. aliqui viriles ⁊ potentes. qui i compatione mulieroꝝ sunt iusti. p ysos itelligūtur anti q̄ qui destruxerunt samariam et chaldei ⁊ alq̄ q̄ fuerunt cum eis in exercitu contra hierusalem. ipi enim nō receperant legem domini. sed erant idolatre tamen ut nunc in hoc peccabant q̄ iudei.

i Et iudicabūt eas

l dest erunt executores iusticie mee.

k Iudicio adulteratū ⁊c. que fm legem condemnātur ad mortem. Et hoc modo chaldei iudicauerunt regnum iuda. ⁊ assirij regnum israel. vt frequenter dictum est in pra. ideo subditur.

l Adhuc ad eas multitudinem scilicet exercituum ad eas totaliter disperdendum. ⁊ patet littera vsq; ibi.

m Et aufe. scelus de terra. p captionem vtriusq; regni

n Et dixĕt oĕs mulieres .i. alie gĕtes o Ne faciāt
fm scel' eax .s. rūpēdo uramētū qō fecit sedechias regi
babylonis q̄ aduxerat eū p dām. ŋ. palīp. xlti. ⁊ Hec
T factū ē (rex ist' regi assyrioz. Cap. XXIIII.
e Hec ē ps nona ī q̄ ꝓter malicīā ppli describit
ei' tribulatio
sub methaphara duplici. sub una describit ppli afflictio. sub
scda afflictōis aggravatio. ibi. ⁊ factū est.
Pria ī duas. q̄ primo ponit pabola. ⁊ scda exponit ibi. ꝓterea.
Circa primū pmittit tempus cum dicitur
b Jn an. no. s. trās migratiōis ioachin.
⁊ idē fuit ān' nonus ēgni sedechie q̄ et successit. ⁊ eodē ānō nabuch. hierlm obsedit
c Hese. x. decīa die mēsis. vt hĕ. ŋq. Re. xlti. ō subditur.
d Jn q̄ ꝓfirmat' ē rex babylonis. i. obfirmat'. e Aduersū hierlm. ad destruendū eā. f Et dices
p puerbiū. i. pabolaz q̄ sequit cū dicitur.
g Pone ollā. i. dispone ad ignē ⁊ p ollā intell'r ist'm. vt expōitur. j. q̄ ppls fuit congregat' in ea p refugio ⁊ p defensiōe ciuitatis. ⁊ tēpli ō chaldeos. in aliq̄bz libr̄ subditū nō ē in hebreo
h Eneā. ſz subintelligit vtz p ea q̄ ifra sequūtur ⁊ ꝓter ꝫ additū fuit ab aliq̄ expositore. l forte a trāslatore. q̄ nō sp trāstulit vbū ex vbo. ſz aliq̄ sensū ex sensu. pinguissimū pec' assue. istud i hebreo nō est
in ꝫ loco ſz p' ea. i Congere frusta ei'. i. pinguissimi
peccatis de q̄ postea subdit. p hec frusta itelligūtur partes ppli in ist'm congregati ad ei' defensionē ꝫ nabucho.
k Omne ptē bo. i. oēs fortes bellatores. l Electa ⁊
ossibz plena. i. oēs viros fortes q̄ occurrerūt ibi vndiq̄.
m Pinguissimū pec' assume. i. id q̄ ē melī' ī hoibus de toto regno. n Cōpone q̄z strues ossiū sub ea. i. face
es ignē desubtus de ossibz q̄ ē fortior q̄z de lignis. ita exponūt alīq̄. sed ꝫ no vt hī dictū. q̄ ifra vbi de isto igne loq̄tur vbi trāslatio nra sic hz. Cōgere ossa q̄ igne succendam. Jn hebreo hĕ. Multiplica ligna accēde ignē. ꝓter q̄ Ra. ſa. sic exponit. n Cōpone strues ossiū sub ea.
id est sic dispone frusta in olla. q̄ ptes magis ossee sint desubtus q̄si al's sustētantes. p q̄ designabat dispositō bellatoz intra hierlm p talē modū q̄ fortiores pstarent

ratū iudicio effudētiū sanguinē. q̄z adulterate sūt ⁊ sāguis ī manibz eax. Et cum
idol' suis fornicate sūt. Hec
eni dicit dās ds. Adducad
eas mīitudinē ⁊ trade eas
ī tumultū ⁊ ī rapinā ⁊ lapidēt lapidibz pploz ⁊ ꝑfodiant gladijs eoz. Filios ⁊
filias eax interficient. ⁊ domos eax igne succēdēt. Et
auferā scel' de tra. ⁊ discēt
oēs mlieres ne faciant fm
scel' eax. ⁊ dabūt scel' vīm
sūt vos. ⁊ pctā idoloz vrōrū portabitz ⁊ scietis q̄z ego dominus deus. XXIIII.
T factū ē vbū dāi
e ad mē ī āno nono
mēsedecio. decima
die mēsis dicēs. Fili hois
scribe tibi nomē diei hoc ī q̄
ꝓfirmat' ē rex babylōis. ad
uersū ist'm hodie. ⁊ dices p
pūbiū ad domū irritatricē
pabolā ⁊ loq̄ris ad eos. hec
dicit dās ds. Pone ollā.
eneā pone inquā. ⁊ mitte in
eā aquam. Congere frusta
ei' in eā oēm ptē bonā. et femur ⁊ armū electa in ossibz
plena. Pinguissimū pec'
assume. ꝓpone q̄z strues os

fium sub ea. Efferbuit coctio ei' ⁊ discocta sūt ossa illius in medio ei'. Propterea hec dicit dās ds'. Ve
ciuitati sanguinū oolle cuius rubigo in ea ē. ⁊ rubigo
ei' nō exiuit de ea. Per ptes ⁊ p ptes suas eijce eam
nō cecidit sup eū sors. Sāguis enī eius in medio ei'
est' sup lympidissimā petrā
effudit illā. Non effudit illum sup terrā vt possit operiri puluere. vt supinducerem indignatiōem meaz et
vindicta vlciscerer. Dedi
sanguinem eius sup petrā
lympidissimam. ne operiretur. Propterea hec dicit dominus ds'. Ve ciuitati sanguinū. cui' ego grādē faciam pirā. Congere ossa que
igne succēdā. Consumētur
carnes. ⁊ coquetur vniūsa
ꝓpositio. et ossa tabescent'
Pone q̄z eam sup prunas
vacuam. vt incalescat et liquefiat es eius. ⁊ conflet ī
medio eius inquinamentum eius. et consumat rubigo eius. Multo labore sudatum est. ⁊ non exiuit de
ea rubia rubigo ei'. neq̄ p

debilioribz fulcimentū. o Efferbuit coctio eius. i. insultus hostiū in ea ut in tū q̄ etiā fortiores bellatores ī
ter ist'm exītes q̄ ossa intelligūtur fuerūt q̄si dissoluti
vtute. ō fugerūt tracta ciuitate in. xxj. Re. xlti.
p Propterea. Hic ꝓnūt dicta pabola exponit. ⁊ ad sensum tā dictū. ſz aliq̄
supadditur cū dr.
q Ve ciui. sāguinū
i. d ē ist'm q̄ effudit p
phārū ⁊ iustoz multum sanguinem.
r Olle. sic. s. noīata ē ist'm vt dictū est
s Cuius rubigo. i. malicia indurata.
t Jn ea ē. pleuerās
v Per ptes ⁊ ptes
eijce eā q̄. i. lōga obsidione aliq̄ de iduratis ī malis pierit fāe
et alīq̄ pestilentia seueris corruptōe. et ī
eius captione aliqui
sunt gladian. ⁊ reliq̄
captiuati. x Jlo
cecidit sup eam sors.
q̄si ei ponit sors ad
oīdēdū q̄ dēant mori. vel dimitti sors p
cit p libz. sicut ionas
sorte deph̄ēsus ceteris dimissis fuit ī mare. plectus. sed hoēs
capti sunt modis p̄dictis. Et si aliq̄ euaserūt. vt ismael ⁊ aliq̄
alīj fuerūt ita pauci
ꝓportue q̄ nō. p nichil
computandi erāt. quia
postea fugientes ī
egyptū cū iohāna filio charee pierūt. saltem p maiori parte.
Dicere. xlij.
y Sanguis enī ei'.
id est peccatum.
z Super lympidissimam petram effudit illum. i. ita publicū ē ⁊ manifestū oīb
bus q̄ nō pt aliq̄ ter
giuersatione celari. sed iusticia diuina ipm exigit statim
puniri. ideo subditur. a Ve ciui. sanguinū. i. hierlm
b Cuius ego grandem faciam piram. i. ignitiōem. a pr q̄
est ignis. c Congere ossa. in hebreo habet ligna.
d Consu. car. i. fame ⁊ peste morient debiliores.
e Et coquetur vniuersa ꝓpositio. i. tota ꝓgregatio populi in hierlm supra modum affligetur.
f Et ossa tabe. q̄z etiā illi q̄ sunt fortiores deficient.
g Pone q̄z eam sup pr̄a. vacuam. q̄z post euacuationez
ciuitatis a populo et diuitijs finaliter incēsa fuit a chaldeis. h Vt incale. ⁊ liquefiat. es eius. i. materia edificiorum. i Et cōsu. rā. eius. vt sic locus incendat' in detestationē malicie in eo diu ꝑpetrate l Multo labore. ē. ad amonitionē dicte rubiginꝭ p Hier. ⁊ alios ꝓphetas ppl'm arguētes ⁊ ob hoc multas iniurias sustinentes.

l Et nō erit de ea nubigo .ē. tribulatōis q̄ frequēter
ptigit illo pplo aī ei⁹ destructionē. a Immundicia
tua execrabil. q̄ mūdari te volui. modis facilionib⁹. vt p
ph̄as correctōes ptīcipares afflictōes. b Et nō es mū
data ab aliq̄b⁹ mōis. c Nec mū. prius dolā. fi. q̄ desi. indi
gnatiōnē meā i te. te tota
liter unstruēdo. sic in
dignatio. ḥois grati
q̄escit i destructione
b Et (sui aduersarij.
fa. ē. ideo ponit sēda
pabola ad ofidēdum
doloris augmētū. et
prio pabola ponit. se
cūdo exponit ibi. Et
dixit Ezech primū sci
endū q̄ dolor cordis
alleuiat p fletū. et plā
ctū sm q̄ dicit ph̄us
j. retho. q̄ q̄diu te
net clausū i corde ma
gis pūgit sed p fletū
et plāctū euaporat et
uane cit. sic et dolor a
postematj q̄diu ē in
tegrū et clausū magis
affligit mitigat aut ez
q̄ rūpit et sanies flu
ere incipit ezechieli
ho data fuit maxima
doloris ō morte vro
ris. et ph̄ibet fuit eā
flere et lugere. Et h ē
q̄ d: hic. e Ecce
ego tollo a te deside
ra. oculi tui. i. vroē tu
am q̄ ē magis diligibi
lis q̄ aurū et argētū.
f Ingemi. tacēs. ita
q̄ nō appareat signū
doloris exteri⁹. Iz pti
g Colligneat interi⁹
rona tua. i. mitra seu
cucufa. h Circū
ligata sit tibi. ad ppo
sitioēz capilloz tuoz
q̄ ē ō modū lugētiū
i Nec amictū o. o
velabis trahēdo ca
puciū aī oc'los sic so
lent facere lugentes.
k Nec ci. lugē. cōe
des. i. nō vnes auste
re. sicut solēt lugētes facere. l Locut⁹ sum ḡ ad popu
lū mane. nūciādo ista a dño mihi p̄dicta. m Et mor
tua ē vro mea vespe. cūsdē diei ad ṽificationē dicti.
n Feci ma. dia sequentis. o Sicut p̄cepat mihi
p̄nuendo a luctu. p Et dixit. hoc ē sīr pabola exponi
tur. p hoc eni designabat q̄ iudei q̄ trāsmigrati fuerāt cū
i chonia in babylonē habebēt matur. ā d'o'ors de destru
ctione hierlm et templi. et de interfectione in q̄ erāt ami
ci et sanguinei. et tū nō audebāt lugere exūtes in chaldea
ne videbātur dolere de regis babylonis victoria. sic du
rus tractarent. sm ḥ ptz ista p magna pte. q Hec
dicit dñs deus. qui mentiri nō pōt. r Ecce ego pol
luam. i. pollui gnitam. s Sanctuariū meū. i. templū
p chaldeos destruendū. s Superbiam. i gloriam.
t Impetj vestri. s. hierlm q̄ metropolis erat in regno
iude. vñ translati fuerant isti. v Et desiderabile oc'
lorū vestroz. i. omne illud q̄ desideratis videre redeun
do in iudeam. et ve ei⁹ destructione timetis.

ignē. a Immūdicia tua execrabil. q̄ mūdare te volui. b
et nō es mūdata a sordibus
tuis. c Sed nec mūdaberis
pri⁹ donec q̄escere faciā idi
gnationē meā i te. ego dñs
locut⁹ sum. Veni et faciā. si
trāseā nec pcā nec placabor
Juxta vias tuas et iuxta ad
inuētiones tuas iudicabo te
dicit dñs. d Et factū ē vbum
dñi ad me dicēs. e Fili hoīs.
ecce ego tollo a te desidera
bile oculoz tuoz in plaga. et
nō plāges nec ploraḃ nec
fluēt lachryme tue. f Ingē
isce tacēs. mortuoz luctū nō
facies. g Corona tua circūli
gata sit tibi. et calciamenta
tua erūt in pedib⁹ tuis. h nec
amictu ora velabis. i nec ci
bos lugentiū comedes. k Lo
cut⁹ sum ḡ ad pl'm mane
et mortua ē vroz mea vespe
l Feci mane sicē p̄ceperat
mihi et dixit ad me popul⁹.
m Quare nō indicas nob q̄d
ista significent q̄ tu facis. et
dixi ad eos. Sermo domi
ni fact⁹ ē ad me dicēs. n Lo
re dñi isti⁹. Hec dicit dñs dṡ
o Ecce ego polluā. p sctūariū
meū superbiā imperij vri et de
siderable oc'loz vroz. et sup

filie vre q̄s reliq̄stis. gladio
cadēt. et faciet sicē feci. Ora
amictu nō velabit. et cibos
l ugētiū nō comedet. Corona
hēbit i capitib⁹ vestr⁹.
et calciamēta in pedib⁹. Nō
plāgetis nec flebit. iz tabe
scetis in iniq̄tatib⁹ vris. et
vnusq̄sq̄ gemet ad frēz suū
q Eritq̄ ezechiel vob i portē
tū. Juxta oīa q̄ fecit faciet
cū venerit istud scietis. q̄
ego dñs ds. Et tu fili hoīs
ecce i die q̄ tollā ab eis fortī
tudinē eoz. et gaudiū digni
tatis. et desideriū oc'loz co
rū sup q̄ requiescūt aīe eoz. et
filios et filias eoz. i die illa
cū venerit fugiens ad te vt
annūciet tibi. in die in quā
illa aperiet os tuū cū eo q̄
fugit. et loq̄ris et nō sileb⁹ vl
tra eris eis in portentum
et scietis q̄ ego dominus.

Capitl'm. XXV.

e Et fact⁹ ē sermo dñi
ad me dicēs. Fili ho
mis pone faciē tuā sup filios
ammon et ppbā de eis. et dī
ces filijs ammō. Audite ver
bum dñi dei. Hec dicit dñs
ds. Pro eo q̄ dixisti euge
euge. sup sanctuariū meū.
quia pollutū est. et sup ter
ram israel q̄m desolata ē. et

p Et facietis sicē fe
ci. vos ptimēdo a ge
mitu et luctu rone p;
q Et eritz eze (dicta.
chiel vobis in portē
tū. i. in signū facti ve
stri futuri. q̄ sicē non
lurit morte vroz. sic
nec vos audebit⁹ lu
gere destructionē tē
pli et ciuitatis.
r Ecce in die q̄ tol
lam ab eis fortitudi
nem eoz. i. viros bel
latores de hierlm.
s Et gaudiū dignā
tis. i. regnum et sacer
b Et desi (dotium
derīū oculoz eoz. i. tē
plū alta q̄ desiderāt
iterum videre.
c Aperiet os tuū.
id est tūc poteris se
cure loqui de ista de
structone q̄ tūc pate
bit p effectū de q̄ po
pulus tuus nō vult
modo tibi credere.
d Et scietis q̄ ego
dñs. p experientiā vra
dicte mee.

Capitum. XXV.

e Et factus est
In p̄cedenti
bus a. ij. c. vs
q̄ huc ph̄auit ezechi
el ō iudeos pauca de
aliis gentib⁹ intersc
rēdo. hic incipit pro
phetare ō extraneos
et diuidit in tres par
tes. q̄ prio ph̄izat ō
gentib⁹ extraneis. secdo interserit aliq̄ de iudeis. tertij. c.
tertio resumit de extraneis. ca. xxvij. Prima i duas. q̄
primo ph̄izat ō q̄tuor pplos succincte. secdo ō alios duo
os diffuse. c. se. Prima adhuc in tres. quia primo ph̄etī
zat ō amonitas. secdo ō moabitas. ibi. hec
dicit. tertio contra philisteos. ibi. hec dicit. Circa primū
dicitur.
a Pone faciem tuam cōtra filios ammon. i. cōtra terram
eoz. et non solū ex modo loquendi. sed etiam standi ofi
das te contra eos loqui.
b Pro eo q̄ dixisti euge euge. interiectio est gaudentis
c Super sanctuarium meum. i. templum.
d Quia pollutū est. i. destructum p chaldeos.

f Idcirco ego tradã te filijs orietalibꝰ.i.chaldeis ꝙꝝ terra ꝓgit ad orietẽ respcũ terre ãmonitaꝝ. Isti.n.ãmonite descẽderũt de loth nepote abrae, ꝙꝝ qꝫ tristari debãt de iudeoꝝ afflictiõe, ꝛipi gaudebãt odio ꝛ iuidia moti, ꝓpter qꝫ meruerũt destrui ꝛ captiuari. g Et collocabũt caulas suas in te.i.ita destruẽt edificia ciuitatuꝫ ꝙ ponẽtiũ. Et caule pecoꝝ ꝫ Rabboꝝ rabath. metropoli rre ãmoni i Inhitaculũ camelorũ.i. sic destruẽ ꝙ cameli pascẽt ibi et resumit cã cũ dicit.

h Pro eo ꝙ plausisti manu.i.odisti signa magna letitie ꝓ hierlm ꝛ repli destructioe. i Extendam manũ meã sup te.i. vindictam meam.

m Hec dicit dñs ꝓphetizat ꝫ moabitas ꝛ idumeos cũ dicit.

n Pro eo ꝙ direrũt moab ꝛ seyr.i. moabite ꝛ idumei. idumea enĩ ꝛ seyr sũt noia synonima. o Ecce sicut oẽs gẽtes, iuda.i. regnũ iuda ẽ destructũ ꝛ captiuatũ sicut alia regna, ꝫ dicebãt insultãdo ꝛ gaudendo. cũ tñ deberẽt cõpati ꝛ dolere. eo ꝙ moabite descẽderũt de loth nepote abrae ꝛ idumei de esau fratre iacob. p Idcirco ecegn ape.hu. moab.i. fortalicia et munitiões fortes q̃ sustinẽt pondus aduersariorꝫ q̃ noiantur cum subditur.

q Bethiesimoth ꝛc. filijs orientis.i. chaldeis vt dictũ ẽ supra r Ut nõ sit memoria vltra filiorꝫ amon id est nõ sint ĩ reputatione vsq; ad tempus magnum.

s Et in moab fa.iudicia.i. vindictas. t Pro eo ꝙ fecit idumea vltionẽ. psequẽdo odiose filios iuda q̃si in vltionẽ bñdictionis paterne. quã obtinuit iacob afi esau primogenitũ. ꝓpter qꝺ esau psequebat iacob fratrem suũ. et sũt posteri esau posteros iacob. q̃ tñ psecutio erat iniustitũ qz hoc factũ fuit ex ordinatiõe diuina. tñ qz esau vendiderat iacob sua primogenita v Et fa.ea desertã ab austro.i. a iudeis q̃ sunt in pte australi respcũ idumee. iõ subdit. r Per ma.ppli mei isrl. ꝫ fuit pte machꝝ q̃ idumeos ĩpugnauerũt.i. Mach.v.c. y Hec dicit ꝫ ꝓphetizat ꝫ philisteos q̃ sp fuerũt inimici iudeoꝝ. vtz ex libris Josue iudicũ ꝛ regũ. z Et vlti se sũt toto aõ interficiẽtes iudeos ex maxima libidine occidendi.

a Et implẽtes inimi. veteres.i. addẽdo ad inimicicias ꝙs habuerũt philistei ꝫ iudeos a principio ingressus eorũ in terrã promissionis. b Et pdã reliquas maritie regiõis philistinoꝝ. q̃ sita est sup mare mediterraneum.

Cap. XXVI.

I factũ ẽ. ẽ ãno ꝫ mẽsis. fcs est sermo dñi ad me dicẽs. Fili hois. ꝙ eo ꝙ dixit tyrus de ihlm euge ꝫ fracte sunt porte ppli. ꝫ uersa est ad me. implebor. deserta ẽ. Propterea hec dicit dominus deus. Ecce ego super te tyre. Et ascendere faciam a te gentes multas Sicut ascendit mare fluctus deliquẽs ꝛ vindictã expediuit dñs eis. idcirco hec dicit dominus deus. Extendã manũ meam sup idumeã. ꝛ auferã ab ea homines ꝛ iumenta. ꝛ faciaꝝ eã deserta ab austro. ꝛ q̃ sũt in dedã gladio cadẽt Et dabo vltionẽ meã sup idumeã per manũ ppli mei isrl. ꝛ faciãt in edõ iuxta iram meã ꝛ furorẽ meum. ꝛ sciẽt vindictã meã dicit dñs dñs. Hec dicit dñs deus Pro eo ꝙ fecerũt palestini vindictã ꝛ vlti se sũt toto aõ. in interficiẽtes ꝛ iplẽtes inimicias veteres. ꝓpter ea hec dicit dñs dñs. Ecce ego extendaꝝ manũ meã sup philistinos ꝛ interficiã interfectores. et pdã reliquas maritie regiõis. faciãqꝫ in eis vltiões magnas in furore. ꝛ sciẽt qz ego dñs cũ dedero vindictã meã super eos.

XXVI.

I Factũ ẽ in vndecimo ãno ꝫ mẽsis. fcs est sermo dñi ad me dicẽs. Fili hois. ꝙ eo ꝙ dixit tyrus de ihlm euge ꝫ fracte sunt porte ppli. ꝫ uersa est ad me. implebor. deserta ẽ. Propterea hec dicit dominus deus. Ecce ego super te tyre. Et ascendere faciam a te gentes multas Sicut ascendit mare fluctus duos ppos diffuse scz ꝫ tyrios et egyptios q̃ mittaf mo leitas iudeis inimicitiãs. qz tyri erãt ꝓpinqui iudeis a pte aq̃lonis. egyptꝫ vo a pte austri. sic ꝫ diuiditur in duas ptes qz prio ꝓpetizat ꝫ tyri. scdo ꝫ egyptii. ca.xxx. ꝓ ima diuisit in tres scdã tres causas destructiõis tyri. ꝛ ꝫ in isto ca. ꝛ duobꝰ sequẽtibꝰ. Dñs aũt c. diuiditur in duas ptes. qz prio ponit ca destructionis. scdo ibi post admirationẽ ibi. Hec dicit. Prima in duas. qz primo ponitur tyri destructiõis causa demeritoria. secũdo effectiua. ibi. qz hec dicit. Circa primũ sciẽdũ ꝙ ciuitas hierlm fuit valde nobilis ꝛ famosa. patet ex iij. Reg. qz Salomon eã nobilissime edificauit. ꝛ ideo postea habitatores tyri cõtra iudeam fuerũt inuidia moti. ꝛ de destructione ciuitatꝫ et ppli gauisi ꝓpter qꝺ meruerunt a deo punitionem. maxime qz Salomõ ꝛ hyram rex tyri fuerunt adinimicez valde amici. iij. Reg. v. primo igitur ponitur tempus huiꝰ re-

uelationis cum dicitur.

a Et fac.est in.xi.anno. s. transmigrationis ioachin.

b Prima mensis. i. prima die.

c Pro eo ꝙ dixit tyrus. i. habitatores tyri de hierlm destructa ꝓ chaldeos. d Euge. iterlectio gaudentis est. ꝫ

e Cõfracte sunt porte ppli. i. porte hierlm ad quã declinabãt ppli multi cã mercatiõis ꝛ causa negociationis.

f Cõuersa est ad me. s. mercatoꝝ multitudo.

g Implebor. scz mercationibꝰ ꝛ lucris. eo ꝙ hierusalẽ destructa ꝛ deserta est.

h Ecce ego su. te tyre. ad te destruendũ. ꝛ ꝓlia vsq; ibi

i Et radam puluerē eius de eā.i.sic destruā oīa edificia.q̄ venᵗ rollet puluerē ⁊ remanebūt soli lapides.

l Siccatio sagēnarū erit in medio maris.h̄ dr eo q̄ tyrus erat vndiq̄ clausa mari.ita ipa destructa piscatores siccabāt ibi retia sua.

l Filie ēius.i.ciuitates ⁊ villę ei sub dite.

m Que sunt in agro id ē in arida sitᵉ ⁊ nō in mari sicut tyrus.

n Gladio cadēt.interfectis earū hītatoribꝰ. o Quia hec illuc sit pontꝰ bꝰ destructiōis cā effectiua q̄ ē duplex.vna principalis.s.dei.alia instrumētalis.s.rex babylonis que in h̄ fuit flagellū dei.⁊ vtraq̄ tangit cū dr in pīsa dei. p Ecce ego addu.ad tyrū nabuc.rē.p illā ci prē adduxit exercitū ad tyrum q Regē regū.q̄ multos reges hēbāt tributarios.cetera patent vsq̄ ibi.

r Et apportabit aggerē.volunt enī a litore maris vsq̄ ad rē nū ponere tantā congeriē lignoꝝ terre et lapidū q̄ haberēt viam vsq̄ ad ciuitatē. sed ꝓplere nō potuit ꝓpter q̄ ꝑ nauigium eam cepit.

s Et clipeū te.i.clipeos bellatorū suoꝝ ad te inuadēdū t Et vineas ⁊ arietes tēpabit.i.in debita ꝓportione collocabit ad destruēdū muros tuos. Est autē vinea instrumētū bellicū ad destruendū murū.et in libro qui catholicō dr vocatur cattus alio nōie.dr vinea q̄ tungit̄ muro.⁊ defodit latēt homines murū pforantes.sicut vinea adheret muro ⁊ sub ea obumbrantur boues.

v Inundatiōe eāq̄ eius.i.ex marina multitudine eoꝝ. x Quiet te pulsus eoꝝ.i.tantus pulsus eleuabitur q̄ ciuitas ab exitibus extra aliquātulū a longe non videbitur.

y A sonitu ⁊ mouebūtur muri tui.i.videbūtur mouerī cetera patent vsq̄ ibi. z Et statue tue nobiles.ad ē ydola tua.vel dicūtur h̄ statue nobiles imagines notabilū pfonarum.que antiquitus ī ciuitatibꝰ erigebātur ad honorem ipārum.

ciuans. Et dissipabūt muros tyri.⁊ destruent turres ei⁹. Et radā puluerē ei⁹ de ea.⁊ dabo eam in lympidissimā petrā. Siccatio sagēnarū erit in medio maris quia ego locut⁹ sū ait dñs dꝰ.et erit in direptionē gētibꝰ. Filie ei⁹ q̄ sunt in agro gladio interficient.⁊ sciēt q̄ ego dñs. Quia hec dic dñs de⁹. Ecce ego adducā ad tyrū nabuchodonosoꝝ regē babylonis ab aq̄lone regē regum cū eq̄s ⁊ curribꝰ ⁊ eq̄tibus ⁊ cetu ꝑploꝝ magno. Filias tuas q̄ sunt in agro gladio interficiet.et circūdabit te munitiōibꝰ.⁊ ꝓportabit aggerē in gyro. Et eleuabit ꝯra te clipeū ⁊ vineas ⁊ arietes tempabit in muros tuos.⁊ turres tuas destruet in armatura sua. Inundatione equoꝝ ei⁹. opiet te pulvis eoꝝ. a sonitu eq̄tū ⁊ rotarū ⁊ currū mouebunt muri tui. Cū ingressus fuerit portas tuas q̄si p introitū vrbis dissipate.vngulis eq̄ū suoꝝ ꝑculcabit omēs plateas tuas.pplm tuū gladio cedet.⁊ statue tue nobiles in terrā corruēt. Vastabūt opes tuas.diripiēt negociationes tuas.⁊ destruēt muros tuos ⁊ domos tuas pclaras subuertēt ⁊ lapides tuos ⁊ ligna tua ⁊ puluerē tuū in medio aq̄rū ponēt. Et quiescere faciā multitudine canticoꝝ tuorū.q̄ nō habebis materiā cantādi.seu magis lugēdi.cetera patē ex parte vsq̄ ibi. c Hec edificaberis vltra.i.vsq̄ ad magnū tempus q̄ tū fuit reedificata.⁊ iterū destructa et iterum destructa ꝑ alexandrū magnū.⁊ iterū reedificata.⁊ postea a christianis capta.Anno dñi M.ccxv.vt hꝰ ī chronica helmandi.

d Hec dicit.ut hec cōsequēter describit suꝑ admirationis tā te ciuitatis cū dicat.

e Numq̄d a sonitu ruine tue ⁊c.i.auditis rumoribus ruine tue.

f Cōmouebūtur insule.i.habitatores insularū q̄ solebāt frequentare portū tuū. q.d.sic ꝑ admiratiōe et stupore.

g Et descendēt de sedibꝰ suis.in signum tristitie ⁊ hūiliatiōis h Omnes principes maris.i.nauigiorum.q̄ frequētabant portum tuum.

i Dicent tibi.compatiendo.

l Quomodo peristi.q.d.non videbat possibile fieri virtute humana.⁊ sine diuina.⁊ tamen ita fuit, quia victoria illa facta ē principaliter virtute diuina.vt dictum est.

l Nunc stupebunt naues.ad est.portantes mercimōia ī nauibus.

m Ne q̄ null⁹ egrediat̄ ex te.q̄ eos recipiat ⁊ merces eoꝝ emat.

n Et adduxero suꝑ te abyssum.i.omnimodā destructiōem.

o Et detraxero te.rē.in mortem vel in infernū.

p Ad populum sempiternū.quia a morte et inferno non est recessus ad ꝓsentis vite statum.

q Porro cum dedero gloriam.electis in iudicio dicendo.Venite benedicti rē.

r In nihilū redigi te.⁊ nō eris.⁊ requiē.q̄ cessabit status mortalis vite.

Et factū ē. Hic ponit scda causa. Ca. XXVII.
e dicte destructiōis tyri. q̄ fuit nimia opulētia. ex
tyrij fuerūt deo ingrati. i superbiā eleuati. Et di-
uidit i duas ptes. q: prio describit hec opulēta. scdo op-
posita miseria. ibi. Gin aqs multis. vt oppositū iuxta re-
positā magis eluceſcāt
Pria i tres fm q̄ hec
opulētia i tribꝰ ostēdi
tur. prio i apparatu
nautico. scdo i exerci-
tu bellico. tertio i ex-
cessu mercatuo. scda
ibi. Perse. z lydi. ter
tia ibi. Carthaginen
ses. Circa prima dr.
b Assume sup tyrū
lamētū. i. describe mi
serā i lamentabilē si-
bi supuenturā. eo q̄ hab
usa ē opulēta bonoꝝ
c Et dices tyro q̄. hi
tat in introitu maris q̄
sic dictū ē erat vndi-
q̄ clausa mari. ꝛ vna
ps erat ꝓpinq̄ littori.
d Negociatiōi po-
puloꝝ q̄ ex diuersis p-
tibꝰ veniebāt ad por
e O tyre tu dixisti. (tu-
isti. te tractādo.
f Perfecti decoris
ego sū. i diuitijs bel-
latoribꝰ z edificijs.
g Funtimi tui. i. sido
nij i fini. tu. hitā
h Qui te edi. ap (res
portātes ad edificā-
tionē tui ligna z lapi
des. i Abietibꝰ
de samir. nomē ē mō-
tis i q̄ crescunt abie-
tes magne z pulcre.
redigā te. z nō eris. z req̄si-
ta no inuenieris vltra i sempi
tnū dicit dns ihs dns. Ca. XXVII.
k Et factū ē vbū dñi
e ad me dicens. Tu q̄
fili hoīs assume sup
tyrū lamētū. z dices tyro.
q̄ hitat i introitu mar. negociatiōi pplox ad insulas
multas. Hec dicit dns dns
O tyre tu dixisti. Perfecti
decoris ego sum. z in corde
maris sita. Funtimi tui q̄
te edificauerūt ipleuerūt de
corē tuū abietibꝰ de samir
extruxerūt te. cū oībꝰ tabu
latis maris. cedrū de liba
no tulerunt vt facerent tibi
malū. quercus de basan
dolauerūt in remos tuos.
z transtra tua fecerunt tibi
ex ebore indico. ptoriola
de insulis italie. Byssꝰ va-
ria de egypto texta ē tibi in
velū. vt poneret malo hia-
cynthus z purpura de ysu-
lis elisa facta sunt opimen
tū tuū Habitatores sidōis
z aradij fuerunt remiges
tui. sapientes tui tyre. facti
sunt gubernatores tui.
senes biblij z prudētes ei.
habuerūt nautas ad mini-
sterū varie suppellectilis
tue. Omnes naues maris
et naute earū fuerunt i po-
pulo negociatiōis tue. p se z
lydi z lybies erāt in exerci-
tu tuo viri bellatores tui.
clypeum z galeam suspēde
runt in te. p ornatu tuo Fi
lij aradij cū exercitu suo su-
per muros tuos in circuitu
sed z pygmei q̄ erāt in tur-
ribus tuis pharetras suas
suspenderūt i muris tuis p
gyrū. Ipi cōpleuerūt pul-
critudinem tuam Cartha
ginenses negociatores tui.
a multitudine cunctarum
diuitiarum. argento. ferro.
stanno. plumboq̄ repleue-
runt nundinas tuas. Grē
cia et tubal et mosoch ipsi
institores tui. Mancipia
et vasa erea adduxerūt po-
pulo tuo. de domo thor
gorma. equos et equites
arado in insula tyro ꝓpinq̄. r Fuerūt remiges tui. i. duo
cētos remos. vii vias. Et remex ducēs. ē rem ductus in
amne. Isti eni erāt assueti a puericia remigare. z iō meli
us sciebāt facere. y Sapiētes tui tyre. i. valde erpti tui
marī. z Facti sunt gubernatores tui. q: ex istis dependet salus
nauiū z q̄ st isti sub-
a Senes (dicut.
biblij. a biblos insula
dicti. q̄ ꝓ expiētia lo
gā hēbāt naulgiū sci
o habuerūt (entiā.
nautas ad misterū. q̄
gubernābāt naues p
nas. i. qbꝰ mercimo-
nia portabāt ad litꝰ de
magnis nauibꝰ q̄ no
pūt tūi appropiare
terre. c Naues na-
tes mar te. hybole
ē ad designādū insti-
tudiez nauiū. z nau-
toꝝ portū tyri requē
tātū. d Perse. h
ꝑsūt ostēdit opulentia
tyri i exercitu bellico
citates ei z regnadiu
durare ꝑ posset nul
hrent valdos bella-
toꝝ q̄ iuadētibꝰ re-
sisterēt. iō dr ple z ly
bij isti erāt optimi la
gittatores. e Ci
pēū z ga. suspē. in te.
vt ꝓmpte posset se ar
mare f Pro orn.
tuo. h ei erat ad glīa
ciuitatis z frōē aduer
sarioꝝ. g Filij a
radij. i. hoies de ara-
do insula. h Sed z
pygmei. hoies sūt cu
bitabilī magnitudis.
Dicūt tūi h expositoꝝ
tes alīq̄ erāt opti-
mi sagittatores. iz es
sent pui z iō ad defensionē ciuitatis i turribꝰ ponebant.
iz h nō ē vsitē q̄ i tā puo corpe eēt vt ad efficaciter sa
gittādū. marie q: de eis dr q̄ pugnāt ꝑ grues z vix se ꝑsūt
ab eis defēdere. iō melius dr q̄ ibi ponebāt ad declaratiō
fortitudis tyri. q. d. si nō eēnt ibi alij pugnatores. posset
tñ resistere aduersarijs. sic. ij. Reg. x. fin vnā opinionem
ceci z claudi supra portas ciuitatis fuerūt positi ad insultādū
eauid. ac si diceret. isti soli possēt defendere ciuitatē ꝑ te.
iō subdit. i Ipi ple. pul. tuā. i. opleta ostendit tua for
titudinē. k Cartha. h ostenditur opulēta tyri i excessu
mercatuo. Ubi nota q̄ p mercatores ulla q̄ abūdāt i vna
terra z viliter emūtur ad alia deportāt vbi care vēdunt
z sic intelligēdū ē de terris ifer. notat. q̄ bona ibi abūdā
tia portabāt ad nūdinas tyri. vbi mercatores de diuer
nationibꝰ currebāt. iō dr. l Cartha. nego. tui portā
tes diuersa metalla ad nūdinas tyri. Erat aūt carthago
ciuitas magna aphrice capitanea. l Grecia z tubal. i.
hispania. m Et mosoch. i. capadocia. n Ipi. id ē
hoies de ist terris nati. o Institores tui. i. mercatores
sic dicti. q: instāt mercibꝰ vēdēdis z emēdis. p Mā
cipia. i. fuos z ancillas venales. q De domo thogor

mā.i. de phrygia. r Equos et cōtes.vt cēnt ibi stipē
uiarij. s Filij dedan.ciuitas ēidumee vt dictū est s.
tyr. t Dentes eyur.i. dētes elephrantoꝝ de q̄b⁹ fiūt
opa eburnea. v Et hebennos.ebēnus arbor
q̄ cēsa durescit in modū lapidis.r hz lignū nigrū io fre
quēter coūngit ī ope
rib⁹ curiosis cuz ebo
re.vt album iurta ni
grū magis appareat
et ecouerso. Dicūt āt
dētes hebenum portā
ones ligni dicto mō

y Syr (indurati.
nego.tiū⁹.i.ad utilita
tē tuā. y Propter
mul.operū tuoꝝ in te
z But (fiendoꝝ.
cā.i.tuncurā pciosaz.
a Et purpurā.r scū
tulata.i. pannos va
rie ꝓtextos ad modū
b Et sericū (seutoꝝ.
et chodchod nomē ē
hebraicū.r dicunt he
brei q̄ ē nomen lapi
dis pretiosi.q̄s autez
sit nō dicunt in spāli.
c In frumēto prio.
id ē optimo.q̄ꝫ.r.s. ut
in iudea. Cetera pa
tent vsq̄ ibi.
d In vino pin. in
lanis coloris optimi.in
hebreo habet. In vi
no albo et lana alba.
unū ēn albū assimi
latur pinguedini in
colore.color alb⁹ etiā
ten et supmū graduz
in coloribus.
e Dan r gre. r mo
noia sūt regionū ori
entaliū vt dicūt aliq̄.
f Proposuerūt fer
fabre.i.formatū ī di
uersa instrumenta.
g Stacten. i. gutta
h Et cala (myrhe.
mus.spēs aromatica
q̄ crescit iurta libanū.
cetera patēt vsq̄ ibi.
i Cū vniuersis pri
ncipibus.i.principis.
k Aram et chenne
ne.noia sūt regionuz.
vnde veniebāt mer
catores ad tyrum.
l In volucris.i. far
dellis. m Hyacinthi r polymi.qz in eis pciosi panni
hyacinthi in coloris r panni multi coloris q̄ dicunt hic
polymita a polis qđ ē pluralitas r mitos gutta.
n Cedros q̄ꝫ.r.c. qz ad nūdinas tyri non tm apporta
bant p mare pānī r cetera supra dicta sz etiā ligna cedri
na. o Et repleꝛ.es multis diuitijs. p Et glorifi.
nimis in corde maris.i.elevata in supbiā ꝓpter sua diffi
cile r q̄si inexpugnabile. q In aqis mul. Hic ꝓfir po

r mulos adduxerūt ad forū
tuū. Filij dedan negociato
res tui. Insule mlte nego
ciatō manus tue. Dentes
eburneos r hebeninos cō
mutauerūt ī pcio tuo Syr
negociatoꝛ tuꝰ ꝓpter mlti
tudinē operū tuoꝝ. gutta
purpuraz r scutulata et
byssuz r sericū r chodchod
ꝓposuerūt ī mercato tuo Iu
da r terra israel ipi institoꝛes
tui ī frumēto prio. bal
samū et mel r oleū r resinā
ꝓposuerūt in nūdinis tuis.
Damascen negociatoꝛ tu
us ī mltitudinē operū tuo
rū. ī mltitudie diuersaruz
opū. in vino pingui. in la
nis coloris optimi. Dan r
grecia r mozel in nūdinis
tuis ꝓposuerūt ferrū fabre
factū stacte r calam in ne
gotiatōe tua. Dedan institi
ores tui in tapetib⁹ ad se
dendū. Arabia et vniuersi
principes cedar ipi negocia
toꝛes manꝰ tue: cū agnis r
arietib⁹ r hedis venerūt ad
te negociatores tui. Uendi
toꝛes saba r rema ipi nego
ciatoꝛes tui. cum vniuersis
primis aromatib⁹ r lapide
pcioso et auro qđ ꝓposue
rūt ī mercatu tuo Aram r
chenne et eden negociato
res tui sabba r assur r chel
mach vēditoꝛes tui. ipi ne
gociatoꝛes tui. multiphari

am ī voluctis hyacynthi r
polimitoꝝ gazarūq̄ pciosa
rum q̄ obuolute et astricte
erāt funib⁹. cedros q̄z ha
bebāt in negociationibus
tuis: Naues maris princi
pes tui in negociatōe tua
et repleta es: r glorificata
nimis in corde maris. In
aquis multis adduxerunt
te remiges tui. Uent⁹ au
ster contriuit te. In corde
maris diuitie tue. r thesau
ri tui et multiplex īstrumē
tum tuum. Naute tui r gu
bernatoꝛes tui. qui tene
bant suppellectilem tuam
et populo tuo preerant. vi
ri quoq̄ bellatoꝛes tui qui
erant in te cū vniuersa mul
titudine tua que est in me
dio tui. cadēt in corde ma
ris ī die ruine tue. A soni
tu clamoꝛ gubnatoꝝ tuoꝝ
ꝓturbabūt classes: r descē
dēt de nauib⁹ suis oēs q̄ te
nebāt remū. Naute r vniū
si gubnatoꝛes maris in ter
ra stabūt r eiulabūt sup te
voce magna. et clamabunt
amare. Et supiacient puluē
rē capitib⁹ suis r cinere cō
spgēt. r radēt sup te calui
ciū: r accingent cilicijs. Et
ploꝛabūt te in amaritudie
aīe ploratu amarissimo. et
assumēt sup te carmē lugu
bre et plāgent te. Que est
vt tyrus que obmutuit in

nūt ipi⁹ tyri sequēs miseria. r diuidit in duas ptes. quia
primo ponit ipi⁹ tyri destructio. secōo alioꝝ cōpassio. ibi.
Assonitu. Circa primū describit destructio tyri sub meta
phoꝛa nauis in medio mari existis. r tēpestate surgente
ꝓterit r diuitie ibi exīstes pdunt. et hoies submergūtur.
et b ē qđ dicit.
q In aquis mltis.
id ē in tribulatōibus
r Adduxe(magnis.
runt te re,tui.i.rectoꝛ
res tui p ingratitudi
nē eoꝝ r supbiā vt di
ctū fuit in prin.ca.
s Uent⁹ au.i.exerci
tus chaldeoꝝ q̄ cōpat
austro.eo q̄ vent⁹ est
t Con(tēpestuosus.
triuit te.i.ꝓteret te lo
quēdo de futuro per
modū ꝓteriti.ꝓpter p
pbetie certitudinē.
v In cor.maris di
ui. tue rē. quia chal
dei q̄cq̄d pciosū erat
ibi absorbuerūt rapiē
tes sibi. r Naute
tui et gu.ppli.
y Qui tene. su.i.ci
uitatis regimen.
z Uiri quoq̄ bella.
tui q̄ erāt in te.ad tui
defensionē.
a Cadent in corde
maris.absorpti a chal
deis. b A sonitu.
Hic ꝓfir describit ali
oꝝ cōpassio.multi ēm
ꝓpli audietes destru
ctionē tyri dolebant
tū q: lucrabant ibi p
mercatōes vt dictū e.
tū q: timebāt sibi vl
maioꝛa pati a chalde
is.ideo dicitur.
b A so.cla.gu. tuoꝝ
rū.i.a tumoꝛib⁹ audi
tis ō deiectōe maioꝝ
tuoꝝ. c Con.classes.i. alie ciuitates.
d Et de. de na.suis
id ē hūiliabunt.r ti
mebūt oēs q̄ tenebāt
remū.i.ciuitatuz gu
bernaculuz.
e Naute r vni.rē.i.
alij miores ꝓsidētes
sub maioꝛib⁹.
f Eiula.su.te.i. pro
tua destructōe rōnib⁹ ꝓdictis. g Et supra.pul. capi.
suis.in signū tristicie et hūliatōis. h Et ra.su.te.i.
ꝓpter te. i Calui.i. capillos ꝓtios tondēdo. sicut ꝺr
de iob in amaritudie positꝰ. Et tonso capite corruit in
terrā cetera patent vsq̄ ibi. l Que ē vt ty.i. filis et
in diuitijs et fortitudine. l Que.ob.in me.ma.nō po
tens resistere chaldeis. m Que in exitu negociatoꝛ
tuaꝝ rē.i.de bonis apportatis in te p mare r ibi vendit

a Syr (indurati. b Et purpurā r scūtulata.i. pannos varie ꝓtextos ad modū c Et sericū (seutoꝝ. et chodchod nomē ē hebraicū r dicunt hebrei q̄ ē nomen lapidis pretiosi. d In vino pin. in lanis coloris optimi. e Dan r gre. r mo. f Ꝓposuerūt fer fabre.i. formatū ī diuersa instrumenta. g Stacten. i. gutta h Et cala (myrhe. i Cū vniuersis principibus.i. principis. k Aram et chenne. l In volucris. i. fardellis. m Hyacinthi r polymi. n Cedros q̄ꝫ. r. c. o Et repleꝛ. es multis diuitijs. p Et glorifi. q In aqis mul. r Naute r vni. rē. i. alij miores ꝓsidētes sub maioꝛib⁹. s Uent⁹ au. i. exercitus chaldeoꝝ q̄ cōpat austro. eo q̄ vent⁹ est t Con (tēpestuosus. triuit te. i. ꝓteret te loquēdo de futuro per modū ꝓteriti. ꝓpter p pbetie certitudinē. v In cor. maris diui. tue rē. quia chaldei q̄cq̄d pciosū erat ibi absorbuerūt rapiētes sibi. r Naute tui et gu. ppli. y Qui tene. su. i. ciuitatis regimen. z Uiri quoq̄ bella. tui q̄ erāt in te. ad tui defensionē. a Cadent in corde maris. absorpti a chaldeis. b A sonitu. Hic ꝓfir describit aliorū cōpassio. multi ēm ꝓpli audietes destructionē tyri dolebant tū q: lucrabant ibi p mercatōes vt dictū e. tū q: timebāt sibi vl maioꝛa pati a chaldeis. ideo dicitur. b A so. cla. gu. tuoꝝ rū. i. a tumoꝛib⁹ audi tis ō deiectōe maioꝝ tuoꝝ. c Con. classes. i. alie ciuitates. d Et de. de na. suis id ē hūiliabunt. r timebūt oēs q̄ tenebāt remū. i. ciuitatuz gubernaculuz. e Naute r vni. rē. i. alij miores ꝓsidētes sub maioꝛib⁹. f Eiula. su. te. i. pro tua destructōe rōnib⁹ ꝓdictis. g Et supra. pul. capi. suis. in signū tristicie et hūliatōis. h Et ra. su. te. i. ꝓpter te. i Calui. i. capillos ꝓtios tondēdo. sicut ꝺr de iob in amaritudie positꝰ. Et tonso capite corruit in terrā cetera patent vsq̄ ibi. l Que ē vt ty. i. filis et in diuitijs et fortitudine. l Que. ob. in me. ma. nō potens resistere chaldeis. m Que in exitu negociatoꝛ tuaꝝ rē. i. de bonis apportatis in te p mare r ibi vendit

diuersis gētibꝫ ꝛ sic de te exeuntib⁹. n Im ple. mul. eoꝝ indigētias supplēdo. o Nūc cōtrita es a mari, id ē a nabuch. q cōgat mari ꝓpter el⁹ tēpestuositatē. vel p Uniuersi ha⁹ (hoc dr. q ꝓ nauigiū cepit ciuitatē. in. obstu. sup te. i. ꝓ tua destructiōe. q Et reges eaꝝ. oēs tempe. pcussi. ti mētes ne siꝫ sibi con ꝛ Duta. (ungeret. vul. ꝓe tristicia et ti more. s Negoci. po. sibila. sup te. sicut supra rē pditū solent hoēs sibilare i signū totalis destructois.

Ca. XXVIII.

Et fact⁹ ē. id ic pōtif tertia cā destructiōis ty ri. q fuit nimia superbia. et diuidit i duas ptes. qꝝ primo describit tyri detectio. scōo ysraelis erectio. ibi. Et non erit vltra. Circa ē. ñ dictū est ō. vna cā dstructiō. s tyri fuit q gaudebat de destructōe hierlim. nō ecōuerso ꝓ⁹ destructōez tyri pōtif sublenatō popli israelitici. pria in duas. qꝝ prio describit dstructio tyri metropolis scōo sibi subdite sidonis. ibi. Et fact⁹ ē. Prima in tres. quia prio circa tyrū pontif excessus elationis. scōo ei⁹ destructōnis. ibi. Propterea. tertio modus lamētatiōis. ibi. Et fact⁹ est. Circa primū sciendū q⁹ aliqui ista ō ca. exponūt ō ca su dyaboli. sed ꝫ exposito videt magis mystica q̄ litalis. nō alij exponūt ad ltaz de rege tyri cui dicit.

b Eo q eleuatum ē cor tuū. p nimine sup bie excessum. c Et dixisti de⁹ ego sum. i. potēs in terra sicut deus in celo. et ē hybole. sicut cōiter dr de aliq multū potēte in aliq patria vel ciuitate. talis est de⁹ talis ciuitatis vel patrie. vel forte hoc dicit. quia rex tyri ex nimia elatione faciebat sibi exhiberi. diuinos honores sicut reges iudaj. Parat. crith. ꝛ nabuc. Dasi. ith. ꝛ gaius imperator. d Cū sis hō fragilis ꝛ mortalis. vñ ōberes e Ecce sa (humiliari ꝛ te nō facere tāq̄ deū adorari. pientior es tu daniele ꝛc. fm estimatiōez tuā ꝓsumptuosam. vel ꝫ dicit ōrisonie. f In sapia ꝛ prudētia tua terrena animali ꝛ dyabolica. g Fecisti tibi fortitudinem aggregando tibi bellatorum multitudinē. cetera pa ent in littera. h Propterea. ideo ꝓpter pontificalis dignitatis. qui iuste inferꝫ excessui elationis. nō subdit.

i Ego adducā sup te alienos. i. chaldeos. quoꝝ lingue medio maris. ¶ Que i ertu negociatōnū tuaꝝ ō maꝛi ipleſti pplos mlos i mltitudinez diuitiaꝝ tuaꝝ et pplos tuoꝝ ditasti reges ꝛe⁹. Nūc cōtrita es a mari. i pfundis aq̄ꝝ opes tue. ꝛ oīs mltitudo tua q̄ erat in medio tui cecidēt. ¶ Uniuersi habitatores ysulaꝝ obstupuerūt sup te⁹ ꝛ reges eaꝝ oēs tēpestate pcussi⁹ mutauēr vult⁹. ¶ Negociatores pplorū sibilauēr⁹ sꝫ te. Ad nihilū deducta es. ꝛ nō eris vsq̄ in ppetuū.

XXVIII.

Et fact⁹ ē fmo dñi ad me dicēs. Fili ho mis. dic pncipi tyri. Hec dic⁹ dñs ds⁹ Eo q eleuatū ē cor tuū⁹ ꝛ dixisti. ds ego sū. i cathedra dei sedi i corde maris⁹ cū sis hō ꝛ nō ds. ꝛ dedisti cor tuū q̄si cor dei⁹ Ecce sapiētior es tu⁹ daniele. oē secretū nō ē absc̄ditū a te⁹ In sapia ꝛ prudētia tua⁵ fecisti tibi fortitudiez. ꝛ acq̄sisti aurꝫ ꝛ argētū i thesauris tuis. i mltitudie sapiētie tue ꝛ in negociatōne tua mltiplicasti tibi fortitudinēz eleuatū ē cor tuū i toboze tuo⁵ Propterea h dicit dñs ds Eo q eleuatū ē cor tuū q̄si cor dei idcirco⁹ ecce ego adducā sup te alienos ⁷robustissimos gētiū Et nudabūt gladios suos sꝫ pulcritudinē sapie tue. ꝛ pollue ent decorē tuū. Interficiēt ꝛ dētrahēt te. ꝛ morieris i interitu occisoꝝ i corde maris. ¶ Nūq̄d dicēs loq̄ris. deus ego sum⁹ coꝝ interficiētib⁹ te. cū sis hō ꝛ nō ds. Jn manu occidētiū te⁹ morte incircūcisoꝝ morieris i manu alienoꝝ. q⁹ ego locut⁹ sum ait dñs de⁹. ¶ Et fact⁹ ē sermo dñi ad me dicēs. Fili hois. ¶ leua plāctū sup regē tyri. ꝛ dices ei⁹. Hec dicit dominꝰ de⁹. Tu signaculū similitudinis. ⁹ plenus sapiētia ꝓfectus decore. in delitijs paradisi dei fuisti⁹ Omnis lapis pciosus operimētū tuum. ⁹ sardius thopasius et iaspis chrysolitus et onix ꝛ berillus saphirus et carbūculus et smaragdus. ⁷ Aurꝫ quoq̄ opus decoris tui et foramina tua in die q̄ cōditus es preparata sunt ⁷ Tu cherub extentus ꝛ protegens

nō intelliges. l⁷ Robustiꝰ. gen. ꝛ iō nō poteris ēfiste re. et tūc cognosces fragilitatē tuā. iō seq̄tur. l Nunquid dices loq̄ris. deus ego sum ꝛc. q. d. nō. q⁹ deficiet suphia tua. m Morte incircūcisoꝝ morieris. i. non solū morte corpali ꝫ et eterna ꝛ loquit hic scriptura de incircūcisis ydolatrie deditis. qō tunc erat cōe p orbem incircūcisiū tū q̄ nō tenebant ad lege mosi. ꝛ erāt cultores vni⁹ vere dei. sic Job et plures alij moriebant i statu sal. n Et fact. (tandoꝝ. est. Dic ꝓfir pontif modus lamētatōis cū ōrd Leua planctū ꝛc. et q⁹ficut dicit Boetius. i. de consol. Infelicissimū infortunij⁹ genꝰ est fuisse felicez. ideo i hoc plāctu primo refert felicitas regis tyri ꝓterita ei⁹ dr. p Tu signaculū similitudis. s. dei. bona eiꝰ a deo data etiam naturalia. et claritas ingenij. potētia et hūsmodi. sunt q̄dā impressiones bonitatis diuine. que multū abundant fuerunt regi tyri et suis principibꝰ concesse. iō subdit.

q Plenus sapia. id ē claritate ingenij per quā acquirit sapia de facili si applicet ad diuina. sed ista fuit magis applicata ad curiosa et terrena. iō subditur. r Perfect⁹ decore. in domib⁹ et vestib⁹ curiosis. ꝛ thesauris ꝛ localib⁹ pciosis. s In deli. paradisi dei⁹ fuisti. hyperbole est ad designandū multitudinē ꝛ magnitudinē deliciarū in quibus viuebāt tyrij. p talē modū dicit Besi. tuj. ō regione circa iordanem. qō irrigabat sicut paradisus dñi. t Omnis lapis pciosus opimētū tuū. in vestibus eiꝰ suis habebant lapides pciosos ad ornatū insertos. quoꝝ nominant aliqui cum dicitur. v Sardius thopasi⁹ ꝛc. per quos intelliguntur etiam alij non nominati. x Aurum quoq̄ opus decoris tui ꝛ foramina ꝛc. quia gemme iste erant auro inclusē ex vna parte. et ideo i auro fiebant quedam fosse q̄ dicunt hic foramina. et ibi gēme includerent ex parte vna. y ¶ Tu cherub extentus ꝛc. cherubin existentes in templo extendebat alas suas. ita rex tyri extendebat potentiam et gloriam ad regiōes alias per fame diffusionem. z Et posui te in monte sancto. id est in honore regio firmo. sanctum eiꝰ in vna significatione idem est quod firmum.

z Dei.qz oīs ptās a deo est. a In medio lapidum ignitoz.i.ad modū ignis radiantiū b Ambulasti.ta liby ornat' vt dictū est. c Perfect' in vijs tuis.i.p̄spere incedens in tpalibz bonis. d Donec inuēta ē iquitas in te.p quā demeruisti deici a dignitate.

e In mlt̄itudine negociationis tue.r.c. fraudulent' acq̄rēdo. f Et eieci te de mō. dei.i.de sublimitate regni a me tibi dati. cetera patēt ex dictis g Perdidi(vsq; ibi sti sapiam tuā i ōcore tuo.ex decore ei di uitiarū.r potētiaruz eleuat' fuit i superbiaz q̄ obnubilat intellēm r sic destruit sapiam h Ut faciē regū de di te.i.i exēplū vt ca ueant a malis tuis. i Polluisti scīficationē tuā.i.regni tui k Pro (firmitate. ducā ḡ ignē ō medio tui.qz dissensio fuit i tyro.pter quaz aliq̄ exierūt latēter eūtes ad regē babylonis.r incitauerūt eū vt veniret ō tyrū ad eā incēdendū. l Oēs q̄ viderint te in gentib obstupescēt.ex nouo casu repentino. m Nihil fact' es. ciuitas enī ita fuit ō structa q̄si nihilz erat reputanda. n Et nō eris i ppetuū.s.reedificata vsq; ad tps magnū.vnde in hebreo habet. Et nō eris in seculū.q; nō ī portat ppetuitatem simpliciter.

'r posui te in mōte sctō dei 'In medio lapidū ignitoz' ambulasti 'pfect' i vijs tuis a die ꝯditiōis tue ꝰdonec inuenta ē iniq̄tas i te ᵉIn mlt̄itudīe negociatiōis tue repleta sunt interiora tua iniq̄tate r peccasti, 'r eieci te ō monte sctō dei.r pdidi, te o cherub ptegēs de medio lapidū ignitoz. Et eleuata ē cor tuū i decore tuo. ʲPerdidisti sapiētiā tuā i decore tuo.in terrā pieci te, ᵏañ faciem regū dedi te vt cernerent te. ˡIn multitudine iniq̄tatū tuaz r iniq̄tate negociatiōis tue, 'polluisti scīficationē tuā. ᵏProducā ergo ignē de medio tui qui comedat te.r dabo te i cinerē sup terrā in ꝯspectū oīm videntiū te. ˡOēs q̄ viderint te in gentib obstupescēt sup te. ᵐNihil fact' es. r nō eris in ppetuū. ⁿEt fact' ē ꝯmo dñi ad me dicēs. ᵒFili hoīs pone faciē tuā cōtra sidonē r ppḥabis de ea r dices. ᵖ

o Et fact' ē. Hic ꝯsr describit' destructio sidonis q̄ erat de regno tyri cū ōr. p Ecce ego ad te sidon.i.ad te pugnandā, q Et glificabor in me.tu.i.gl'iosus apparebo p effectū mee ptātis. r Cū fecero in ea iudicia punitiois ei fm sua demerita. s Et sanctificabor in ea.q; dicat sctūs p ei' punitiōe iusta. t Et immittam ei pestilentiā.id ē mortalitatē ex lōga obsidione. v Et sanguinē.i. effusionē multi.sanguis in eius captiōe. x Et nō erit.ibi post dejectionē tyri r sidonis.q multa mala intulerāt iudeis.ponit̄ iudeoz ꝯsolatio cum ōr. Et nō erit vltra domui isr̄l' offēdiculū amarituduis.p tyros r sidonios spoliantes isr̄l' bonis suis. y Et spinā do.unde.q; no iolū bonis suis filios isr̄l' spoliabāt.iz etiaz i corpib lacerabāt vulnerādo r occidēdo. z Et sciēt q; ego dñs p exp̄iē tiam bonoz q̄ pferā eis. r ipi fiunt ipletū i reditu babylonice captiuitatis.ideo subdit. Qñ ꝯgregauero &c.

a Sanctificabor in eis.i.sctūs apparebo i eoz liberatione mirabili. b Et habitabunt in ea se. reedificata dicit̄ p nouitatē. Cūc enī samaritani r alīq eoz aduersarij cessauerūt eos molestare. c Et edificabūt domos.qz p' reedificationem muroz edificauerūt domos ītra ad hītandū. d Cū fecero iudicia.i.punitiōes debitas. e In oīb q̄ aduersant eis p circūitū.q̄si ei tps reuersiōis babylonie tyri egypti r assirii.r ceteri q̄ molestauerūt iudeos. fuerūt captiuati p regē babylonis.r p' ea babylonij p cyrū r darīū Dan.v. Et p' ipi p duos ānos ēdem regna uit dant' cyr' ei succedēs dedit pplo iudeo rū lr̄as redeūdi i iudeā.vt hī.i. Esdre.i.

dicit dñs deus. ᶠEcce ego ad te sidon, ᵍr glificabor in medio tui. Et scient qz ego dñs, ʰcū fecero i eo iudicia r scificar' fuero i ea. Et immittā ei pestilentiā, 'r sāguinem in plateis eius.r corruent interfecti in medio eius gladio p circūitū. r scient qz ego dñs. ᵏEt non erit vltra domui isr̄l' offēdiculū amaritudinis 'r spina dolorē inferens vndiq; p circuitum eoz q̄ aduersantur eis. 'r scient qz ego dñs ōr. hec dicit dñs de'. Qñ ꝯgregatio domuz isr̄l' de pplis in q̄bz dispsi sū ᵐsanctificabor in eis coram gētibus. r habitabunt in terra sua quam dedi puo meo iacob' r habitabunt in ea securi. ᵒEt edificabūt domos r plantabunt vineas. r habitabunt confidenter ᵖcum fecero iudicia. in omnibus qui aduersantur eis per circumitum. r scient quia ego dominus deus eorum.

.XXIX.

In anno.x.die ezech. gpbat ō egyptū. r diuidit i duas ptes.qz prio destructionē egypti denūciat.secūdo sup ꝟ carnē lugubre decātat cap̄ tyri. Pria in duas.qz prio hāc destructionē pdicat.secdo ad silentiū ne adducit ea.qz.i.pria adhuc i duas. qz prio gpbat ō regē egypti r eī' bellatores.secdo ō eoz auxiliatores.cap̄.se. Pria i duas.qz prio denūciat egypti destructio.secdo postliudaici reductio.ibi. In die illa. Pria adhuc i duas qz prio ponit̄ cā destructiōis demeritoria.sec̄ effectua. ibi. Et faciā ē. Prima adhuc i duas qz prio ponit̄ egypti destructio.secdo cuiusdē repatio.ibi.qz hec dicit. Prima i duas fm duplicē cām destructiōis egypti.secda ibi. Pro eo q̄ fuisti.pria ait fuit numa superbia.cui tñ pmittit tps reuelatiōis b' destructiōis eī ōr. a In an.x.i. transmigrationis ioachi regis iuda b Una die mēsis.i.pria die mēsis sic Beā.i.ōr. Factū ē vespe r mane dies vn'.i.

primus. c Pone
facie tuā ō pha. ad p
nūciandū miserā et
populo suo futuram.
c Ecce ego ad te. s. de
d Draco. (struēdū.
pter dolositatē.
e Magne. pter po
testatē. f Qui cu
bas. i. secure habitas
fm tuā estimatōem.
g In medio flumi
tuoz. i. in egypto q̄ ni
lo irrigat. et ml' ppf
eius magnitudinem
et terre fecūdatōez in
pluribus alueis dui
h Et dicis p̄ dic.
tūmia superbia.
i Deus est flum'.
i. dominor in egypto.
nec supiorē aliquem
aliāliter recognosco.
k Et ponā frenum
in maxillis tuis. i. in
stinctū reuocādi in pre
tium cōtra regē baby
lonis. l Et aggluti
nabo pisces flumi
nū tuoz. i. oēs bella
tores egypti i hoc as
sentient tibi.
m Et extraham te
de. qa tuū obtutum re
gi babylonis vsq ad
fines regni egypti.
n Et proiā te in de
sertū. quia ibi fuit in
terfectus. et maior pa
ssi exercitū et eoz ca
dauera remānerūt in
sepulta.
o Pro eo. quōd
cusa fuit dā ōmentoria
que fuit falsa ofidē
tia quā ōdit sedechie
regi iude. p̄mittēs ei
auxiliū contra regē ba
bylonis et quo sede
chias fuit motus ad
rebellandū regi baby
lonis. a quo cum po
pulo suo fuit captꝰ et
captiuat'. rege egypti nō pstante ei auxiliū. vt hī Hiere.
xxvij. et hoc ē qd dicit. o Pro eo q̄ fuit baculus do.
israel falsam ofidentiā et pbendo. p Qui apphendē
runt te manu. cōfidentes de tuo auxilio. q Et cōfra
ctus es eis deficiendo. r Et lacerasti oēm humerū
eoz. i. fuisti occasio occisionis et destructōis eoz. et sub
dit pena cū dicit. pterea. rē. et ptz lra er p̄dictis vsq ibi.
s A turre syenes. q̄ est in vno termino egypti.
t Vsq ad terminos ethiopie. q̄ sunt in oppōsita pte.
y Nō pertransibit eam pes hois. rē. i. ita pauci erunt ibi.
q̄ quasi p nihilo erunt cōputandi. sicut dicit cōter. nul
lus est ui foro qui sunt ibi pauci compatue respectu mu

Anno decimo
decimo mēse. b vna die
mēsis factū est verbū dñi
ad me dicēs. Fili hois pone
faciē tuā ō pharaonē re
gez egypti. z pphetā de eo
z ō egypto vniūsa loquere
dices. Hec dicit dñs deus.
Ecce ego ad te pharao rex
egypti draco magne qui
cubas. in medio fluminuz
tuoz z dicis meus est fluui
us z ego feci memetipsum.
Et pōam frenuz i maxillis
tuis. et aggluti abo pisces
fluminū tuoz squamis tu
is Et extrahā te ō medio
fluminū tuoz. z vniūsi pi
sces tui squamis tuis ad
herebūt Et proiciā te in de
sertū: et oēs pisces flumis
tui. Sup faciē ꝛre cades. z
nō colligeris. neq cōgrega
beris. Bestijs ꝛre z volati
libus celi dedi te ad deuo
rādū. z scient oēs habitatores
egypti qz ego dñs. Pro eo
q̄ fuisti baculꝰ arundine do
mui isrl. qui apphēderūt te
manu z confracta es. et lace
rasti oēm humerū eoz: z inni
tentibz eis sup te cōminut
es z dissoluisti oēs renes co
rū. ppterea hec dicit dñs de
Ecce ego adducā super te
gladiū meū. z interficiā de
te hoiez z iumētū. Et erit
terra egypti in desertū z in
solitudinē. et scient qz ego
dominus. Pro eo q̄ dixe
ris fluuius meus est z ego
feci eū. idcirco ecce ego ad
te et ad flumia tua: Dabo
q terrā egypti i solitudiez
gladio dissipatam: a turre
syenes vsq ad tmios ethi
opie. Nō pertransibit eaz pes
hominis. neq pes iumēti
gradiet in ea. et non habi
tabit quadraginta annis.
Dabo q terrā egypti deser
tam in medio terrarum de
sertaz. et ciuitates eaz i me
dio vrbium subuersarum z
erunt desolate quadragin
ta annis Et dispergaz egy
ptios in nationes. et venti
labo eas in terras. Quia
hec dicit dominꝰ deꝰ. post
finē quadragīta annoz con
gregabo egyptū ō populis
in quibz dispsi fuerāt. z re
ducā captiuitatē egypti. et
collocabo eos in terra pha
tures in terraz natiuitatis
sue. et erunt ibi in regnuz
humile. Int cetera regna
erit hūilima z nō eleuabit
vltra sup natōes: Et imini
nuā eos ne impent gentib
neq erunt vltra domui is
rael cōfidentia docētes ini
quitatē: vt fugiāt. et seqn
tur eos. et sciēt qz ego dñs
deus. Et factū ē in vicesi
mo et septimo anno in pri
mo in vna mensis. factū est
verbū dñi ad me dicēs. Fili
hois nabuchodonosor rex
babylōis fuire fecit exercitū
suū fuitute magna adūsus
tyrū. Dē caput decaluatuz
mentū solet ibi esse.
cetera patet vsq ibi.
p Et dispergam egy
ptios in nationes. qz
plures eoz fuerunt
in captiuitate ducti.
et multi in seruitutē
vendin gentibus et
nationibus diuersis.
y Cuia hec dic. hic
consequēter describi
tur egypti repatio cū
dicit: Post finez qua
draginta annoz cō
gregabo egyptum de
populis rē.
z Et collocabo eos i
terra phatures q̄ ē in
optimo egypti loco.
a Et erunt ibi in re
gnū humile. ita q nō
reuertent ad pristinā
pompam z superbiaz.
b Neq erunt vltra
domui israel confiden
tia. sed falsa sicut fuerūt
tpe sedechie.
c Docentes iniqui
tatem. inducentes ei
sedechiaz ad frangen
dum iuramentū qd̄
fecerat regi babylōis.
ideo subditur.
d Ut fugiant de do
mino nabuc.
e Et sequātur eos.
id est egyptios de eis
confidentes.
f Et scient quia ego
dominus. per experi
entiam poterunt et
vindicte mee.
g Et factum est. hic
ponitur destructiōis
egypti causa effectiua
q̄ est duplex vna prin
cipalis. s. deus et alia
instrumentalis. s. rex
babylonis et eius ex
ercitus. et vtraq tan
gitur in hac parte. p̄
mittitur tñ tempus
huius reuelationis fa
cte ezechieli cum ōr. g Et factum est. in. pr. ct. vtj. an
b In pri (no. transmigrationis ioachin regis iude.
mo. s. mense. i In vna mēsis. i. prima die mensis.
vt supra expositū ē. l Nabuch. rex ba. ser. fecit exer
ci. suum. in executione iustīcie mee. a Aduersus ty
rum. q̄ pter suam superbiam destrui meruerat fm diui
nam iusticiam. b Omne caput. in exercitu nabuch.
c Decaluatum. et deportatione bacinetti ferrei vel ga
lee. d Et omnis humerus depilatus est. ex deporta
tione lapidum et lignorum quibus nabuch. volut face
re viam vsq ad tyrum. vt p̄dictum est.
e Et merces non est redditā ei. neq exercitui eius de

tyro.q; habitatores tyri videtes appropinq̃re ei⁹ captionem oia p̃ciosa q̃ntũ potuerũt miserũt ad insulas lõge p nauigiũ.et reliquũ absc̃derũt in terra.vel precerũt in mare ne aliq̃d inde haberẽt chaldei. f Propterea sic dabo nabu.regẽ babylonis in terra egypti.i.facã eũ ibi habere victoriam.

g Et deprædabit̃ manubias.i.q̃cũq; p̃ciosa.et dicunt manubie q̃si manu capte.cetera patẽt ex dictis. Ex q̃bꝰ hic quõ bõa egypti data fuerũt a deo nabuch.et eius exercitu p destructione tyri. Ad q̃s dicendũ q̃ si nabu.fecit hoc intuitu iustice vrpote,p̃ malicã habitãtiuz in tyro bene merũt et ꝟ retributõz tpalez q̃ualis eẽt rydolatra.et infidelis. Si aũt nõ fecit hoc intuitu iustice, ꝟ dñatõis et cupiditatis libidine.sicut videtur terr' sonare ex p̃cedentib⁹.sic nõ meruit inde mercedẽ aliquam etiã tpalem.et sm hoc scriptura loq̃tur hic de deo sicut et in multis aliꝭ locis more humano. Apõ hoies eñ ille cui⁹ ad uersarius debellat̃ in aliquo grat' est debellanti. Quis nõ fecerit ꝟ intuitu eius sicut dicit.ij.Reg.xiij. q thou rex emath misit localia p̃ciosa david eo q̃ percusserat adadezer regem syrie eius inimicũ ꝟ ꝟ nõ fecisset aliq̃liter,q̃ter

b In die.hic(ipm. ꝑsit descriptꝰ ppli iudaici reducti in inde am cum dr. In die.i. in tpe a deo p̃uiso.

i Pullula.cor.do.israel.q̃ fuit impletus tpe cyri q̃ sub zorobabel duce dedit iudeis licentiã redeundi.

k Et tibi da.(bel aptũ os.q; oĩbus apparebit q; tua ꝓphetia fuerit impleta.et sic poteris ostanter dicere q; hec habuisti ex diuina reuelatõne. Sicut eñ mardocheus et daniel post reditũ captiuitatis viderũt p aliq̃ tps vt ptz ex libris hester et danielis.q; assuetus cũ quo fuit mardocheus ꝛregnauit post reditũ captiuitatis babylonice. mardocheus aũt et ezechiel ducti fuerũt in babylõnẽ simul cũ iechonia rege. et sic potuit tantũ viuere.sicut mardoche⁹. La.xxx.

L factũ ẽ.hic ꝑsit ezechiel ꝓphetat non solũ cõtra egyptios,sed etiã ꝓtra eoz auxiliatores,et diuidit in duo q; primo ꝓphetat ꝓtra vtrosq; diuisim.secundo cõ egyptios separatim.ibi. Hec dicit. Circa primum dr. b Ululate.p̃ dolore. c Ve ve diei.s. destructõis egypti q̃ propinqua est.tõ subdit. d Et veniet gladius, sez chaldeoꝝ. e In egyptũ,ꝛetiã suꝝ auxiliatores eorum.ideo subdit.

f Et erit pa.Ethiopi.q̃ erat egypto cõfederata. g Et destructa fundamẽta. ciuitatũ ꝛ fortalicioꝝ egypti. h Et chub.i. arabia egypto cõfederata. i Et filij terre federis.i.iudei qui post mortem godolie fugerũt in egyptũ et ibi cũ egyptijs fuerũt prius occisi ꝛ ptim captiuati a chaldeis.vt habet ihr iere.xliij. Dicitur aũt hic iudea terra federis.quia p̃missa fuit abrae ꝛ semini eius in federe. q̃ initũ erat cum eo dñs. Be nesis.xv.

b Ad turre sye.q̃ ẽ in vno termino terre egypti. i Gladio cadent.et in hoc innuitur destructio totius terre.cetera patent vt ꝛ In die(q; ibi. illa egredient.nũ.a facie mea.i.chaldei p̃cedẽtes ex ordinatõe mea ꝛ In trierib⁹.i. in nauibus habentib⁹ tres ordines remoꝝ.

m Ad conterẽdam ethiopie cõfidẽtiã.p̃ destructionẽ eiꝰ egypti fuerunt illuc chaldei p mare.

n Et erit pauor in eis.i. in ethiopibus. o In die egypti.i. tpe quo destruẽt egyptios. p Quia absq; dubio veniet.s. vtriusq; terre. q Et(re ostructõ. cessabit.facia mul.egy.ꝛ quia nõ potent resistere nabuchodonosoꝝ regi.

q Et fa.al.flu.arũ.sic dictũ est supra.nullus transiens p egyptum in plures alueos diuiditur.qui tñ p chaldeos ad hoc fuerunt subducti. vt equites et pedites transire possint faciliter per totam terram egypti.

r Hec dicit.hic ꝓphetat cõtra egyptios separatim ꝛ primo contra multitudinem plebis generaliter.secũdo cõtra personam regis principaliter.ibi. Et factum est. Circa primum dicitur. s Et disperdam simulacra.quia chaldei inde accipiebant aurum et argentum et destruebant residuum.

et omnis humer⁹ depilat⁹ ẽ. Et merces non ẽ reddita ei nec⁹ exercitui ei⁹ de tyro p̃ future q̃ seruiuit mihi ad ũsus eã. Propterea hec dicit dñs de⁹. Ecce ego dabo nabuchodonosoꝝ regem babylõis in terra egypti: et accipiet multitudinẽ ei⁹ et deprædabit̃ manubias ei⁹ ꝛ diripiet spolia eius. et erit merces exercitui illi⁹ ꝛ operi q̃ seruiuit aduersus eaz. Dedi ei terrã egypti.p eo q̃ laborauerit mihi ait dominꝰ dꝰ. In die illa pullulabit cornu dom⁹ isrl'. et tibi dabo aptũ os ĩ medioeoꝝ et scient quia ego dñs.

C Factũ .xxx. Et fuit verbũ dñi ad me dicẽs. Fili hoĩs ꝓphetã ꝛ dic. Hec dicit dñs deus, Ululate ve ve diei,quia iuxta est dies.ꝛ appropinquabit dies dñi dies nubis tẽpus gentiũ erit. Et veniet gladius in egyptuz, ꝛ erit pauor in ethiopia cuz ceciderit vulnerati in egypto: ꝛ ablata fuerit multitudo illius, ꝛ destructa fundamẽta ei⁹. Ethiopia et lybia ꝛ lydi ꝛ omne reliquũ vulgus ꝛ chub ꝛ filij terre federis cũ eis gladio cadent. Hec

t De mē. cītras ē egypti q̄ nūc ꝺr vānata a Et dur. i. ret
b De terra egypti n erit āpli⁹. i. vsq̄ ad magnū tps q̄
p⁹ finē. pl. an. i egypto fiut regnū hūle tū vt hē cap. pce.
Cetera vbi noiant diuerse cītates egypti patēt vsq̄ ibi.
c Juuenes eliopoleos t bubastu. i. poles apti ad ḡlium
de illis ciuitatib⁹.
d Gladio cedēt i p̄
lio. e Et ipe. s. ci
uitates. f Capti
ue ducēt. i. reliquias
pp̄los ī eis habitans.
g Et in taphnis mi
grescet dies. metha
phonica ē locutio. ad
delignādū tribulatio
nis iuꝑ venture ma
gnitudinē. cetera pa
h Et factū (tēt i hra.
ē illoc. apbat principē
ꝛ̄ ꝓsonā regis t prio
pont tps h⁹ reuela
tōis cū ꝺr. Et fa. ē in
pl. an. trāsmigratōis
ioachī. sic ei ꝓpurat
ezechiel. q̄ fuit ꝺ trās
migrat⁹ cū eo. vt di
i Fili hois (etū est
brachiū pharaōis. i.
k Lōfce. pāte ei⁹.
gi. i. de. prio ofringā
l Et ecce nō ē obuo
lutū. s. pānis t ligami
nis. eo q̄ fractura est
insanabilis. cetera pa
m Et (tent vsq̄ ibi.
dispgā egy. in gen. ca
ptiuado pp̄ūm eius ī
diuers terr⁹ et natiōi
n Et ofortā (bus.
bo bra. reg̃ baby. id ē
vtrūq̄ ei⁹ t bellatorū
o Baboq̄ (suo⁹.
gla. me. i mān ei⁹ ꝺ
ad īsinuandū q̄ vi
ctoria quā hūit i egy
pto fuit mag⁹ vtute
dīna q̄ hūana. cetera
patent.

Capitulū .xxxi.

E factū ē. p⁹
e q̄ ezechiel. p
phetauit con
tra egyptū ꝺ ad ꝺ ad
ducit exēplū. qꝺ prio
declarat. secꝺo ad ꝓpo
situ adaptat ibi. Cui
assīlat⁹ es. Circa pri
mū sciendū q̄ exēplū
pont ꝺ de rege assi
rioꝝ q̄ fuerat potēti
or rege egypti. t tūc bel
lat⁹ fuerat et ordi
ne dīne iusticie a na
buch. ꝓpt qꝺ rex egy
pti nō debebat ofide
re se posse ei resistere
faciaz ídola de mēphis. * et
dux de terra egypti nō erit
ampli⁹. Et dabo timorē i ter
rā egypti. t dispdā frā pha
turei. t dabo ignē i taphnis
t faciā iudicia mea i alexā
dria. et effundā indignatiōez
meā sup peluſiū robur egy
pti. t īcidā multitudinem
alexādrie. t dabo ignē i egy
pto. Quasi pturiēs dolebit
peluſium. t alexādria erit dis
lipata. t ī mēphis anguſtie
quotidiane. c Juuenes elio
poleos t bubasti⁹ gladio ca
dent⁹ t ipe⁹ captiue ducent⁹
s Et ī taphnis nigrescet di
es. cū ꝓtriūo ibi ceptra egy
pti t defecerit in ea superbia
potētie eius. Jpam nubes
opiet. filie aut̄ eius in ca
ptiuitatem ducētur. Et iu
dicia faciam in egypto t sci
ent quia ego dominus. h Et
factū est in vndecimo āno.
in primo mense in septima
mensis factū est verbū dñi
ad me dicens. l Fili homis
brachium pharaonis regis
egypti k ofregi l t ecce nō est
obuolutus vt restringer⁹ ei
sanitas vt ligare⁹ pannis t
fasciaret⁹ linteolis t rece
pto roboze posſz tenere gla
dium. Propterea h dic dō
minus deus. Ecce ego ad
pharaonem regem egypti t
cōminuā eius brachiū fo
te. sed ofractū. t deijciā gla
diū de manu eius. m Et dis
pergā egyptū in gentib⁹ et
ventilabo eos in terris. n et
ofortabo brachia regis ba
bylonis. o daboq̄ gladium
meū in manu ei⁹. Et ofrin
gam brachiū pharaonis. et
gemēt gemitib⁹ infecti co
ram facie eius. Et confor
tabo brachia regis baby lo
nis. t brachia pharaōis cō
cident. Et sciant q̄ ego do
minus. cū dedero gladium
meū in manū regis baby lo
nis. t extenderit eū sup ter
ram egypti. Et dispgā egy
ptum in natiōes t ventila
bo eos in terras t sciēt quia
ego dominus.

Capitulum .xxxi.

* Et factū est in an
e no vndecimo. b ter
tio. c vna mensis fa
ctū est verbū dñi ad me di
cens. Fili hominis d dic pha
raoni regi egypti t populo
eius e Cui similis factus es
in magnitudine tua. f Ecce
assur quasi cedrus in lyba
no. g pulcer ramis. h t fron
dibus nemorosus i excelsus
q̄ altitudine k et inter cōdē
sas frondes l eleuatum est
cacumen eius. m Aque nu
trierunt illum. Abyssus ex
altauit illum. Flumina ei⁹
manabant in circuitu radi
cum eius. Et riuos suos e
misit ad vniuersa ligna re
gionis. Propterea eleuata ē
altitudo eius sup oīa ligna
regiōis t multiplicata sunt
arbusta eius et eleuati sūt
rami eius pre aquis mult⁹.
n Cunq̄ extendisset vmbrā
suam. o in ramis eius fece
runt nidos omnia volatilia
celi. p et sub frondibus eius
genuerūt omnes bestie sal
tuum. t sub vmbraculo illi
us habitabat cetus gentiū
plurimarū. Erat q̄ pulcer
rimus ī magnitudīe sua. t ī
dilatatione arbustorū suo
rum. Igit⁹ ps ista in duas diuidit. qꝺ primo pont⁹ regē assirio
rū sublimatio. secꝺo eiusdē detectio. ibi. Propterea. Cir
ca primū pont⁹ tps huius reuelatiōis cū ꝺr. a Et fem
elt ī an. xi. i. trāsmigratiōis ioachī. b Tertio. s. mēse
c Una mēsis. i. prima die mēsis. t sic ptz q̄ hec reuela
tio facta ē posſ pcedē
tem p vnos mēses
sex diebus minus
d Dic pharaōi regi
egypti t ppl'o ei⁹. cos
pūgit in pphetia. qꝺ
pūgēdi erat in pena
e Cui filis fact⁹ es
ꝺſi dicat q̄ tūcūq̄ sis
potēs adhuc tū ī as
cēdisti ad potētiā re
gis assur. iō subditur
f Ecce assur quasi ce
drus ī libano. i. altior
ceteris regib⁹. sic ce
drus alīs arboribus.
g Pulcer ramis in
pulcritudīe p⁹olis.
h Et frondib⁹ nēo
rosis. i. principib⁹ et
militib⁹ copiosus.
i Excelsusq̄ altitu
dine potestatis regie
k Et inter condēn
sas frondes. i. p multi
tudinem principū
t bellatorū suoꝝ.

l Eleuatū est cacu
men eius. i. dominiū
um eius sup mīta re
gna. m Aque nu
trierūt illū q̄. p aq̄s
t abyssum intelligī
copia diuitiaꝝ p quā
habuit fortes bella
tores et diuersis na
tionib⁹ collectos. iō
subdit⁹. Et riuos suos
emisit q̄. q̄ p ꝺ ele
nata est t dilatata po
testas sua. iō subdit⁹.
Propterea eleuata ē
t cetera.
n Cunq̄ extendisſz
vmbram suā. p poten
tie sue dilatationē.

o In ramis ei⁹ fe
cē. m. oīa vola. celi. i.
reges magni acq̄eue
runt subiecti sibi.

p Et sub frondib⁹
eius genuerunt oēs
bestie saltuum. i. ho
mines qui videban
tur indomabiles fue
runt subiecti per eū.
Cetera patent vsq̄
ibi.

a Cedri nō fuerāt altiores illo in paradiso di.i. alii reges in terra q̄tūcunq; bona r amena nō erāt et eq̄les in potē tia neq; in multitudie bellatoꝝ.nō subdit̄. b Et platā. nō fuc.eq̄ fron.illi⁹. Omne lignū rc.i.oē regnū q̄ntūcun q; pulcrū r amenū i diuitijs r potētia nō fuit et adequa tū. c Et emu.sunt eū oīa ligna.i.oēs re ges iudebāt ei ꝓpter eius excellētiā.

d Que erāt in para diso dei.reges em so let delitiose viuere r nō dicūt̄ eē in regnis suis q̄si in paradiso. dē ti paradisus di.q; di gnitas regi a deo con cedit̄ Prouer. viij. Per me reges regnāt rc. e Propterea. hic pōit discribit regē assur dejectio cuꝰ dī. Propterea rc.i.q; ꝓpter superbiā a deo sibi cō cessam eleuat⁹ ē i sup bia. f Tradidi eū

I ma.nor.gen.i.nabuc. g Iuxta im.cie.eū. ipietas ē ꝓprie petiū ꝑ deū sicut pietas est cult⁹ diuini. Rex autē assyrioꝝ ex nimia sup bia superbie in diuinā blasphemiā r tēptū dicēs.iuj.Regu.xix. Scribēs ezechie. Nō te seducat dēs deꝰ tu us in q̄ habes fiduci am rc. r ideo meruit deseri a regno.

h Et suc.eū alieni.i. chaldei. i Et pjci ent eū su.mō.rc.i. in mōtib⁹ r vallib⁹ ꝺbel labūt eū chaldei iter ficiēdo pplm eius.

k Et re.ō vm.eius. de dño ipius.

l Oēs ppli ter.qs sibi subiecerat armoꝝ fortitudo. m In ruinā ei⁹ q; cōparerat regē assur cedro.nō deiecti onē ei⁹ ꝺsignat sub si militudie cas⁹ cedri. n Ba.oīa vo.rc.i. in cedro illo asiq; rue ret. habitauerūt vola tilia rc.exponāt vt s. id ē illi q̄ remanebūt de assyrijs nō ascēdēt decetero ad pristinā prāt̄ē.r subdit̄ cā cū dī. p Quia oēs tra. sunt in.mo.corpalē. q Ad ter.vl.i.ad infernū q̄tū ad ani mā q̄ doctoꝝ dī eē in pfundis terre.r eodē mō itel ligit̄ q̄ subdit̄. r Ad eos q̄ de.in lacū.i. q̄si mortes s In die(xp̄i descēderāt in gehēnā.put expōit Ra.sa. qsi descēdit ad iferos indixi luctū amicis eiꝰ. t Ope ui eū abysso.i.absoꝝbui eū exercitu chaldeoꝝ.

rum. Erat essi tradit illius iuxta aqs multas. a Cedri nō fuerāt altiores illo i paradiso dei. Abietes nō adequa uerūt summitatē eiꝰ b r platani nō fuerūt eque frondi bus illi⁹. Omne lignū paradisi dei nō ē assimilatū illi et pulcritudini eiꝰ q̄m speciosū feci eū r multis cōdē sisq; frondibus: c Et emula ta sunt eū oīa lingua volu ptatis. d q̄ erāt in paradiso dī e Propterea hec dicit dēs dō Pro eo q; sublimat⁹ ē in al titudine et dedit summita tē suā virentē atq; conden sam, r elauatū ē coꝝ eiꝰ in al titudine sua. f tradidi eū in manus fortissimi gētiū. Facies faciet ei. g Iuxta impie tatē eius eieci eū. h et succi dēt eū alieni r crudelissimi nationū. i Et pjciēt eū sup mōtes r in cunctis cōvalli bus corruent rami eiꝰ. Et confringētur arbusta eiꝰ in vniuersis rupibus terre. k r recedent de vmbraculo eiꝰ l omnes populi terre r relin quent eū. m In ruina eius n habitauerunt omnia vola tilia celi: r in ramis eiꝰ fue runt vniuerse bestie regio nis. o Quobrē nō eleuabū tur in altitudīe sua omnia ligna aquaꝝ nec ponēt sub limitatem suaꝝ inter nemo

t Et phibui flumi.eiꝰ rc.i. divitie eiꝰ r potētia nō po tuerūt eū liberare. r Contristat⁹ ē sup eū liban⁹.i. re gnū assyrioꝝ. s Et oīa ligna agri ꝓcussa sunt.i. vinito res r agricole. t A sonitu ruine eiꝰ r cōmoti gētes. ꝑ stupore r admiratōe de ruina tanti regis.

rosa atq; frondosa, nec sta bunt in sublimitate sua oīa que irrigant̄ aquis, p q; om nes traditi sunt in mortē. q ad terrā vltimā in medio filiorum hominū cum ad eos q̄ descendunt in lacum. Hec dicit dēs deus r In die q̄n descēdit ad inferos. indixi luctū s operui eū abysso et phibui flumia eiꝰ, et coher cui aq̄s multas t Contrista tus est sup eū liban⁹ r u oīa ligna agri concussa sunt, x A sonitu ruine eius cōmo ti gentes. y cū deducerem eum ad infernum cum his qui descendebant in lacu. z Et consolata sunt in terra infima. a omnia ligna ꝓ voluptatis egregia atq; preclara ī libano, vniuersa q̄ irri gabant̄ aquis. b Nam et ipi cū eo dēscendēt ad infernū ad interfectos gladio. c r bra chium vniuscuiusq; sedebit sub vmbraculo eius in medio natōnū eiꝰ. d Cui as similat⁹ es o inclyte atq; sū blimis inter ligna volupta tis. e Ecce deductus es cū lignis voluptatis, f ad ter ram vltimā. g In medio in circumcisoꝝ dormies. cū eis qui interfecti sunt gla dio. h Ipse est pharao et om nis multitudo eius dic̄ do minus deus.

a Cū deducerē eū ad infer.q̄tū ad alia. b Et cōsolatus est i ter ra inferi.i. in inferno q̄ dicit̄ eē in terre pfun do q; illi q̄ prius ibi descēderant recepert ꝑ solatōꝝ aliquā de eiꝰ descēsu. solatū esse ē miseri habere socium in pena. r maxime illoꝝ q̄ occisi fuerant ꝓ reges assyrioꝝ. p talē modū dī Ysa.xiiij.ō rege babylonis. Omnes isti tui dicent et di cēt tibi. r tu vulnera tus es.sicut et nos.nos stri silis effect⁹ es sic ibidez fuit expositū. c Oīa ligna vo.i. reges r potētes in hoc mūdo q̄ in hoc mūdo viverūt delitiose. d Illā r ipi cū eo de scēdēt.ad eūdē locū.

e Et brachiū vniusq; id est fortitudo eiꝰ ad infernū deducta. f Sedebit sub vm braculo eiꝰ.i. aliquaꝝ cōsolatiōnē in eiꝰ de scēsu habebit mō pre dicto sicut vmbracu lum facit ꝓsolatōꝝ ca lefacto. g Cui assi. es. hic ꝓfert exemplū de rege assur positum applicat ad ꝓpositū scz ad regē egypti de quo supra dictū ē in principio cap. l. Cui sī milis factus es rc. et subdit̄. Ecce assur rc. Et eodē modo hic in telligitur.

g Cui assimilat⁹ es. q. dice. regi assur in delectione, licet non fuerit equalis ei in potestate, vt supra dictū est. tñ fuisti valde magn⁹ inter alios reges. h Ecce deductus es cū lignis vo luptatis.i. cum regibus tam defunctis. i Ad ter.vl timā.i. in gehennam. k In medio circumcisoꝝ rc. que cum hoc erant ydolatrie dediti.

l Ipse est pharao rc. istud ponitur vltimo ad denotā dum q; ea que dicta sunt in hoc capitulo. dicta sunt ꝓpter eius delectionē et populi sui.

Explicit. xxxii.

Et factū ē. Postq̄ ppheta denūciauit regē egypti
e detectionē. hic ostēdit assumit sup hoc lamētationē.
Et diuidit in duas ptes. q̄ prīo planct̄ incipit.
scōo iterū resumit. sicut solet fieri i carmine lugubri. scōa
ibi. Et factū ē. Prima in duas. q̄a prīo recolit ei⁹ pcedēs
subdumitas. scōo po-
nit ipī⁹ sequens cala-
mitas quia infelicissi-
mū iudicat unūq̄ genus
ē fuisse felicē. prīa de
pola. scōa ibi. Propter
ea. Circa primū p̄mittit tps reuelatōis cū
dicit. a Et factū
ē in. xij. anno. s. trans-
migrationis ioachin
Cetera patēt vsq̄ ibi
b Leoni gentiū assi-
es. in fortitudie ⁊ cru
c Et dra(delitate.
id est ceto. sīc Heū. i.
vbi nīa translatio hz.
Cete grādia. i bebreo
habet. Dracones ma-
gnos. d Et vēti.
cor. i. ptāte tua eleua
tus. e In flumi-
nib⁹ tuis ē dr q̄ ter-
ra egypti ē fluuiat ex
diuisione nili. vt s. di
f Et turba(cū est.
bas aq̄s pedib⁹ tuis
tyrānice regendo.
g Propterea. idē
p̄mit pōit eius calami-
tas et primo describi
tur hec miseria. scōo
et causa effectiua. ibi.
Quia hec dicit. Circa primū dicit in prō-
pria dei.
h Propter ea. i. q̄ abu-
sus es p̄tate a me ti
i Et pdā(bi occisa.
super te ytete meū. i.
exercitū chald or.
k Et eiprabā te. de
loco p̄tis vite.
l Super faciē agri ꝛc.
q̄ cadauera sua. ⁊ suo
rū bellator⁹ remanse-
runt insepulta. bestijs
et auib⁹ laceranda.
l Et impleā. col. ꝛc. i.
in q̄libz loco fugēt.
occisus etis.
m Et operiā cū ex-
tinctus fuerit celos
ꝛc. hoc dicit ad designādū magnitudinē tribulatōis egy
ptior⁹ q̄ designari solet p tps obscurū et tenebrosum. vñ
Iudeus in primo de tristibus dicit. Tempa si fuerint
nubila solus eris. n Solem nube tegā. i. regez cala-
mitate deijciā. o Et luna. i. regina. p Nō dabit
lumē suū. i. nō succedet ornata sz magis captiuata.
q Omnia lu. celi. i. sapiētes egypti. tūc essū rigebat ibi
sapia vt hī. i. metha. r Verere fa. sup te. ꝛc. ⁊ ignī de-
iectionē. s Et irritabo. i. otra te. puocabo.
t Cū indu. otri. tuā p̄ gen. i. eūz pl'm tuū ptritū capti-
uabo inter gētes ertraneas ⁊ longinq̄s. v Et stupe-
fa. su. te. i. pter tui tantā delectionē ⁊ ppli tui.

Factū .XXXII.

e ē. xij. āno i mēse. xij. i
vna mensis. fctm est
vbū dñi ad me dicēs. Fili
homis assume lamentū su-
per pharaonē regē egypti.
et dices ad eū. Leoni gen-
tiū assimilat⁹ es: ⁊ dra-
coni q̄ est in mari Et veni
labas cornu. in fluminib⁹
tuis: et conturbabas aq̄s
pedibus tuis. ⁊ conculca-
bas flumina earum. Pro-
pterea hec dicit dñs deus.
Expādā sup te rhete meū
in multitudine pplorum mul
torum. et extraham te in sage
na mea: ⁊ pjciā te in terrā.
Sup faciē agri abjciā te
et habitare faciā sup te om
nia volatilia celi. et saturā
bo de te bestias vniūse terre. Et dabo carnes tuas sup
montes. et implebo colles
tuos sanie tua Et irrigabo
terram feroze sanguis tui.
insup montes ⁊ valles im-
plebunt ex te. Et operiaz
cū extinctus fueris celos. et
nigrescere faciā stellas ei⁹.
Solē nube tegā. ⁊ luna
nō dabit lumē suū. Omia
luminaria celi: merere fa-
ciā sup te: ⁊ dabo tenebras
sup terrā tuā dicit dñs de⁹
Et irritabo cor pplorum
multorum. cū induxero cōtri
tionē tuaz ingentibus sup
terras quas nescis. et stu-
pescere faciam sup te popu
los multos. Et reges eoz
horroze nimio formidabūt
sup te. cū volare cepit gla-
dius me⁹: sup facies eoz.
⁊ obstupescēt repente sin-
guli. p anima sua i die rui
ne sue. Quia hec dicit do
min⁹ deus. Gladius regis
babylonis veniet tibi: i gla
dijs fortium deijciā multi
tudinē tuā. In expugnabi
les omnes gētes hę. Et. va
stabunt superbiam egypti. et
dissipabit multitudo eius.
Et pdā omnia iumēta ei⁹:
que erant sup aquas pluri
mas. et nō cōturbabit eas
pes hoīs vltra. neq̄ vngu-
la jumentoz turbabit eas.
Tunc purissimas reddam
aq̄s et flumina eoz q̄si ole-
um adducā ait dñs deus
cū dedero terraz egypti de
solatam. Deseret aūt terra
a plenitudine sua quando
percussero omnes habitato-
res eius. et scient quia ego
dominus. Planctus est
⁊ plangent eum filie gentiū
super egyptuz et super mul
titudinem eius plangent
eum ait dñs deus. Et
factū est in duodecimo an
no: i quintadecima mēsis fa
ctum est verbuz dñi ad me
dicens. Fili hominis cane
carmen lugubre sup multi-
tudinē egypti. Et detrahe
pescere faciam sup te popu
los multos. Et reges eoz
horroze nimio formidabūt
sup te. cū volare cepit gla-
dius me⁹: sup facies eoz.
⁊ obstupescēt repente sin-
guli. p anima sua i die rui
ne sue. Quia hec dicit do
min⁹ deus. Gladius regis
babylonis veniet tibi: i gla
dijs fortium deijciā multi
tudinē tuā. In expugnabi
les omnes gētes hę. Et. va
stabunt superbiam egypti. et
dissipabit multitudo eius.
Et pdā omnia iumēta ei⁹:
que erant sup aquas pluri
mas. et nō cōturbabit eas
pes hoīs vltra. neq̄ vngu-
la jumentoz turbabit eas.
Tunc purissimas reddam
aq̄s et flumina eoz q̄si ole-
um adducā ait dñs deus
cū dedero terraz egypti de
solatam. Deseret aūt terra
a plenitudine sua quando
percussero omnes habitato-
res eius. et scient quia ego
dominus. Planctus est
⁊ plangent eum filie gentiū
super egyptuz et super mul
titudinem eius plangent
eum ait dñs deus. Et
factū est in duodecimo an
no: i quintadecima mēsis fa
ctum est verbuz dñi ad me
dicens. Fili hominis cane
carmen lugubre sup multi-
tudinē egypti. Et detrahe

r Et reges eoz ꝛc. i.
nō soliū vulgares. sed
etiā reges ⁊ potētes
timebūt ne sīle eis ac
cidat. s Cū vola
re ceperit gladi⁹ me⁹.
id ē vindicta mee iu-
i Sup faci. (sticie.
eoz videntes appropi
quare chaldeoz exer-
cituū q̄ dr hic gladius
dñi eo q̄ erat execu-
tor diuine iusticie. et
hoc mō rex hunoz di
xit ictō lupo ego tre-
censi se esse flagellum
dei. a Quia hec
dicit. Idē p̄mit pontī
cā effectiua dicte die-
tōis. instrumental tū
q̄ rex babylonis in ē
erat instrūm dei. vt dis
ctū est. ō dicitur.
b Gladius re. baby
lonis veniet tibi. ad
destructionē tuam.
c In expugna. oēs
gen. hec. ex. is cū ba-
bylonis rege.
d Et pdā oīa iumē-
ta. q̄ chaldei nō soluz
interficiēt hoīes sed
etiā pdabunt aīalia.
e Que erāt in. aq̄s
plu. tra ei egypti pa-
scualis ē. pter irrigas
f Et nō cō. (roz nīl.
eas pes ho. ꝛc. i. ita
pauci erit hoies ⁊ aīa
lia i terra egypti q̄ et
trāsitu eoz nō turba-
bunt aq̄s iz erūt puris
g Et plan. eū (time.
ri. gē. i. mulieres in di
uersis terris cātabāt sē
eū carnē lugubre ma
gis ad derisionē q̄ cō
b Et fa. est. (passiōz.
hic resumit carmē lu
gubre et nouā reuela-
tōe. ⁊ diuidit in duas
ptes q̄ prīo pōit mi
seria egyptior⁹ absolu

te sco. spatiue. ibi. Loqnt ei. Circa p̄mū p̄mittit tps re
uelatōis facte cū dr. b Et fa. ē i. xij. an. s. trāsmigratōis
ioachin. ⁊ sic fctā ē eodē āno q̄ ⁊ pcedēs ⁊ eodē mēse. ssi
alia die q̄ pcedēs fctā fuit prīa die mēsis. h ät. xx. vt ptz
in ista. i Cane car. u. magi ad derisiōz egy. p q̄s ad
cōpassionē. l Et detra. eā. i. dicā detrahendā in ge
hennā. a Et filias gentiū. i. gentes venientes in ei⁹

auriliū. b Quo pulcriores in ptāte ⁊ diuitijs.
c Descēde in p̄fūctionē locī infernī. q; ēpto rad' alti or tāto casus grauior. d Gladi' da. ē regi babylōis. ad te interficiēdū ⁊ pplm tuū. e Loquēt ei. Idcirco descri bit miseria egypti ⁊ pharaonis. ⁊ p̄ño ponit duplex dānator gradus. scōs ostdit in q̄ pharao sit ponēd' ibi. Et tu g̃ Hoc ideo dixit in duos fm duos gradus. scōa ibi. Et si dormiēt. p̄m' autē grad' ē illor q̄ descēdūt ad infernū mor te violenta cū dicit. e Loquit ei potētissimi robustor de me dio īferni. isultādo ei q̄ sic dejecit' ē īfernū morte violēta sicē f Ibi assur (⁊ ipi. ⁊ē. q̄ debellat' fuerat ab rege egypti. ⁊t dictū est in ca. p̄cedēti. g In circuitu illi' sepulcra eor. i. interfector cū eo ira q̄ sicut fuerāt socij i morte et ita ēt ī pēa gehēne. ⁊ pene ultor dicunt h sepulcra eo mō loqñ di q̄ dr. Lu. xvi. Mortu' ē diues ⁊ sepult' est in inferno.
b Qui dederāt q̄n dā formidinē ī terra viuētū. i. iudea. ⁊t dicē Ra. sa. aliā eni a stiterūt reges assirio rū vtz. iij. Reg. P̄ōt etiā cū ꝫ intelligi de alijs terr' mlt' q̄bus formidabiles fuerāt reges assirior. ⁊t ptz iij. Reg. xix.
i Ibi elā. i. elamite q̄ sūt p gladiū descē derāt ad infernū. Et ⁊t dict' ptz lra vsq; ibi
l Ibi mosoch. i. ca l Et tu (padoces. bal. i. tyberij q̄ simil't morte violēta descen derūt ad infernū. ⁊ō pducit. Oēs hi incircūcisi interfectiq; ⁊c.
m Et nō dormient Hoc ponit' duos gra dus dānator morte naturali morietium seu corruptiōe aeris. ⁊ nō violentia gladij a quibꝫ sepanf̄ p̄dicti cū dr. Et non dormiēt. vtz supra dictū.
n Cū fortibus cadētibusq; i. morientibꝫ p se sine gladio. o Qui descēderūt ad īferna cū armis suis. i. arma nō sunt eis ablata p violentiaz
p Et posuerūt gladios suos sub capitibꝫ suis. i. anitiq' eni in sepulcris taliū eor ponebātur gladij ad caput ie pulcri. in signū q̄ non fuerant in bello deuicti. ita exponit Ra. sa.
q Et fuerūt iniquitates eor in ossibꝫ eor id est ꝫ̄uis nō fuerūt puniti morte corpali. cū p iniquitatibus suis puniti sunt pena gehēne q̄ est latēs vruētibus sicut ossa sub carne.
r Et tu g̃. Hoc ostdit in quo gradu sunt egypti re ponēdi. s. in p̄mo cuz ullis q̄ p gladiū descē derūt ī infernū. ⁊ō dr.
Et tu ses pharao cum exercitu tuo.
s Dormies cū īter fectis gladio. ⁊ ꝑ hoc ter subdit de pluribꝫ alijs sic punit' cū dr.
Ibi idumea. ⁊c. ⁊ ptz lra vsq; ibi.
t Et vniuer. venatores. i. homicide et ty rānni. eo mō loquēdi q̄ dicit. Hesi. x. quia si nemroth ēt venator robustus coā deo.
v Et portauerunt cōfusiōem suā. in ge henna q̄ est valde cō fusibilis pena.
x Vidit eos pharao in pena gehēnis.
y Et cōsolatus est su per vni. mlti. sua. vi dens q̄ alij reges cū exercitibꝫ suis erant in sili pena. quoddaz eni solatiū miseri est habere socū ī pena. vt p̄dictuz est. cetera patēt ex p̄dictis. Hec tra dicta de hac cō solatiōe videt esse qđ in euāgelio Lu. xvi. de diuite epulone qui ī inferno posit'. pete bat lazarum mitti ad fratres suos viuētes ne venirent in locum tormentor. Ad qđ dicēdū q̄ sicut i demonibus remāserūt naturalia integra. sin dp ositiū. ita in dānatis hoibꝫ. ⁊ō dives iste ex pietate naturali po terat eis cōpati. Itē q̄ suo malo exemplo ⁊ forte verbo induxe rat eos ad peccandū ⁊ sciebat penam suaz aggrauandam ex dā natione eoꝝ ⁊ timo re huius mali petebat Lazarus mitti. Iste vero causē nō sunt in ꝓposito. quia hec consolatio procedebat ex cōfu sio in pena respectu extraneor qui nō attinebāt sic pha raoni nec fuerat eis occasio delinquendi.

Jn ca. xxxij. vbi dicit' in posti. Et tubal. i. hyberij.

e Ubal hispaniam significat sm cõem intelligentiam historiographoꝝ nr̃oꝝ. ꝛ sic posuit. eam exposuit sup hieremiã. tñ quidã aliter trãstulit. Unde Esa. vltimo. vbi dicit. Mittã ex eis. saluos. q̃ saluati fuerunt ad gentes in mari in affricam. in lydiam. tenẽtes sagittam in italiam ꝛ greciã. Et vbi dr italia. in hebreo hẽ. tubal q̃ significat hispaniã. ꝛ sic fuit in re. q̃ iacobus maior fuit missus in hispaniã ad p̃dicandũ ꝛ postea ibidem in morte gloriose ꝛ miraculose sepultus.

Cap. XXXIII.

Et factũ e. p̃ eã ezechiel. p̃phetauit de extraneis. hic ite. p̃phetat de iudeis quibus primo p̃phat aduersa. secõdo pspa. ꝛ vltima. Prima adhuc in duas. q̃ primo p̃phetat de iudeis exulibus in chaldea. secõdo de exulibus in iudea ibi. ꝛ tu fili hominis. tertio iterũ de exulibus in chaldea. ibi. Et tu fili hominis Prima adhuc in duas. q̃ primo ponit populi motiuũ. secundo eiusdẽ obstinatio ibi. Tu g̃. Ultra primũ premittit pabola ꝺ speculatore cũ dicit.

b Terra cũ induxero sup eam gla. i. exercitũ cum gladijs. ad puniẽdũ iniquitatẽ in ea habitantiũ.

c Et tulerit ꝛc. de nouissimis suis. ad ẽ de inferiori pplo. vt dicũt expositores alij. sed nõ videt̃ hũ dictũ. q̃ hec pabola speculatoris applicatur ad ezechielẽ. qui erat de excellẽtioribꝰ nõ solũ rõne p̃phetice cognitiõis sed etiã sanguis. q̃ fuit de tribu sacerdotali vt̃ in plogo. que p̃mitta erat regie. ꝛ iõ cũ dr. De nouissimis suis. intelligendũ est. i. de excellẽtioribus ita enĩ põt accipi nouissimũ vel vltimũ in ascẽdendo. sic in descẽdẽdo. Et hõ mõ dr Benj. rl̃ vlt. q̃ ioseph extremos suorum fratrũ quinq̃ viros ꝓstituit coã rege. ꝛ ad hoc cõcordat qꝺ subditur hic. d Et ꝓstituerit eũ sup se speculatorem li. sup importat eminentiam.

e Et cecinerit buccina. nihil omittẽdo de ptinentibus ad officiũ sibi impositũ. Cetera patent vsq̃ ibi.

f Et nõ insonuerit buccina. omittẽdo de hõ qꝺ spectat ad eius officiũ. iõ sibi imputat homicidiũ. Cõsequẽter pabola ad ꝓpositũ applicat cũ dr. g Et tu fili hominis ꝛc. ꝛ ptz snĩa ex inpradict̃. itẽ. ca. vbi ponũt quasi eadem verba.

Factũ est verbũ dñi ad me dicẽs. Fili hoĩs loqre ad filios ꝑpli tui ꝛ dices ad eos. [b] Terra cũ induxero sup eã gladiũ. [c] ꝛ tulerint populus terre virũ vnũ ꝺ nouissimis suis. [d] ꝛ ꝓstituerit eum sup se speculatorẽ. [e] ꝛ ille viderit gladiũ venientẽ ꝛ cecinerit buccina ꝛ ãnũciauerit ꝑpło audiẽs aũt qlibꝫ ille ẽ. sonitũ buccine. ꝛ nõ obseruauerit. venientq̃ gladius ꝛ tulerit eũ. sanguis ipi⁹ sup caput ei⁹ erit. Sonum buccine audiuit ꝛ no se obseruauit. sanguis ei⁹ i ipo erit. Si aũt se custodierit. aiam suã saluauit. [f] Ꝺ si speculator viderit gladiũ venientẽ ꝛ nõ insonuerit buccina. et ꝑplus se nõ custodierit. venientq̃ gladius ꝛ tulerit de eis aiam. ille quidẽ in iniq̃tate sua captus ẽ. sanguinẽ aũt ei⁹ de manu speculatoris requirã. [g] Et tu fili hoĩs speculatorẽ dedi te domui isrl̃. Audiens g̃ ex ore meo ꝑmonẽ. annũciabis eis ex me Si me dicẽte ad ipiũ. ipie morte morieꝛ. non fueꝛ locutus. vt se custodiat ipius a via sua. ipe ipi⁹ i iniquitate sua morietꝫ. sanguinẽ aũt eꝰ de manu tua requiraꝫ. Si aũt ãnũciãte te ad ipiũ. vt a viis suis ꝓuꝛtat. nõ fuit ꝓuꝛsus a via sua ipe i iniq̃tate sua morietꝫ. porro tu aiaꝫ tuã liberasti. [h] Tu g̃ fili hoĩs dic ad domũ isrl̃. sic locuti estꝫ dicẽtes. [i] Iniq̃tates nr̃e [k] et ꝑcta nr̃a [l] sũ nos sũ. ꝛ i ipis nos tabescim⁹. [m] Quõ g̃ viuere poterim⁹. dic ad eos. [n] viuo ego dicit dñs deus. [o] nolo mortẽ ipij. sꝫ vt ꝓuꝛtat ipi⁹ a via sua ꝛ viuat. Cõuertimini a viis vr̃is pessimis. ꝛ q̃re moriemini dom⁹ isrl̃. Tu ergo fili hoĩs dic ad filios ꝑpli tui Justicia iusti nõ liberabit eũ i q̃cunq̃ die peccauerit. ꝛ impietas impij nõ nocebit ei i q̃cunq̃ die ꝓuꝛsus fuit ab impietate sua. ꝛ iustus non poterit viuere i iustitia sua. i q̃cunq̃ die peccauit. [p] Etiaꝫ si dixero iusto q̃ vita viuat ꝛ cõfisus i iustitia sua fecerit iniq̃tatẽ. oẽs iustitie ei⁹ obliuioni tradẽt ꝛ i iniq̃tate sua quã operat̃ est i ipa morietꝫ. Si aũt dixero ipio. morte morieꝛ ꝛ egerit pniam a pctõ suo. fecerit q̃ iudiciũ ꝛ iusticiaꝫ. ꝛ pignꝰ restituerit ille ipius rapinãq̃ reddiderit. i mandatis vite ambulauit. nec fecerit quicq̃ iniustuꝫ vita viuet ꝛ non morietur. Omnia peccata eius que peccauit. non imputabuntur ei. Judicium ꝛ iusticiaꝫ fecit.

h Tu ergo fili hoĩs dic ad domuꝫ isrl̃. i. ad iudeos tecũ existentes.

i Sic locuti estꝫ dicentes. vnus ad alterũ. Iniquitates (rum. tes nostre. erga ꝓximi l Et pecca (mutata nostra erga deum. in quib nos sunt. i. tam grauia q̃ nõ possumus ea expiare.

n Et i ipis nos tabescimus. deperati posse in iudeam re o Quõ ergo (uerti. viuere poterim". vita gratie. Dic ad eos errorem istum improbando noie meo.

p Uiuo ego. i. sicut verũ est q̃ sum vita p essentiam ita verũ est qꝺ sequit. q Nolo mortem impij. ꝛc. exponẽdum sicut. s. prius. c. hoc excepto qꝺ subditur.

r Etiam si dixero iusto q̃ vita sua viuat ꝛc. quia talis ꝓmissio dei intelligitur sub condutione. scilicet si in iustitia perseueret.

a Et dixerũt. Hic ponit̃ secõm ad ostendendũ obstinationem populi. ꝛ est iniusta murmuratio. ꝓtra deũ. ꝛ ẽ effectus obstinatiõis. ex hõ enĩ q̃ hoĩes sũt in malis obstinati ꝓnpe solent in blasphemiã dei. ꝛ sic erat de istis. iõ dr.

a Et dixe.fi.po.tu.q.d. nō sunt iā de pplō meo fm me ritū. b Nō est eq̄ pōdes.ria dñi.i.iusticia q̄ d ē īpossibile.cū sit regula iusticie. Cetera patēt ex dict.s.xviij.c. c Et factū ē.sic ꝓbetur de iudeis exūtib⁹ in iudea.et primo ponit destructio urb⁹ eū dr. Et factū est in xij.anno.s.transmigrationis d In decī (ioachīmo mēse.7 sic patz q̄ b fuit post revelationes positas ī ꝓcedēti ca.fere p̄ decē menses q̄ ille facte ſ.f.rij āno primo mense. e Ha.aūt dñs.i.et⁹ f Fa ſu.(potentia.ad me.revelando q̄d factū fuerat in urbē. g Ut nūciaret qui fugerat.

b Aperuitq̄ os meū dādo ī ostāriā loquēdi de ipletiōe ꝓphetie mee.de destructione urbis quā ipi reputabāt ad frustrā. Cōsequēter ponit ꝓphia de remanentib⁹ i terra p⁹ destructiōz hierusalē cum dicitur. i Qui habitant ruinos.id ē ī iudea plena.rubr Unus erat (unus.abrahā 7c.i. si ille qui erat unus tm̄ hūit p̄ossessionē terre.p suo semīe nos q̄ multi sumus multo fortiꝰ debem⁹ eam possidere Ra.sa.aliꝰ exponit et melius et vērius dicens. k Unus erat abraaz idē ī vnitate ꝓcepto dō ꝓfederat⁹.i. ī ꝓcepto circūcisiōis.gen.xvij l Nos āt multi sumus.i. deo ꝓfederati ī multis ꝓceptis.vtz in datione legis q̄ attinet multa ꝓpria moralia cerimonialia iudicialia 7 iō melius debēt nobis terra .sicut ī terra loquebant.sz b error tollitur cum dicitur. m Qui in sanguine.comedit.i.vivit de alieno p rapinā 7 homicidium rapto n Et oculos.leuatis ad immūdicias.vel ad idolatriam.vel ad sodomiam et exponit Ra.sa. o Et sanctificamini.nocētē.vtz de ismaele 7 socijs eius q̄ ī terra fecerūt godoliā 7 plēs alios inocētes vt hic dicitur.xli. p Unusquisq̄ ter.he.possi.q.d.si.q̄ nō est filius abrae p imitationem vite. q Fecistis ī gladijs.vīs patri ad homicidia. q Fecistis abominationes.i.turpia vicia. r Et vnusquisq̄ proximi sui polluit.p adulteria.ō subdit pena cū dr. s Quia q̄ ī ruinis habitant.gladio.q̄ godolias 7 plēs alij p⁹ruias ciuitatis fuerūt ī iudea occisi.et dictū ē.p⁹ morte eius alij fugerūt ī egyptū timore chaldeoꝝ.vbi cū egyptijs occisi fuerūt a chaldeis. t Et q̄ in agro est.insidijs transeuntib⁹. v Bestijs tradet ad devorādū. x Qui autem in p̄sidijs 7 ī spelūcis.sunt.p sua tuitione. y Peste morient.i.corrupto aere 7 fame.

z Et dabo terrā.scz iudee. a In solitudine p defectū habitātium 7 cultoꝝ.

b Et scient.q̄ ego dñs.p experientiā ptātis 7 vindicte mee.

c Et tu.fili hoīs.vtz de iudeis exūtibus in chaldea cū ezechiele cūctos

d Filij populi tui qui loquūt de te.derisorie.

e Iurta muros in ostijs domorum.i. ratibus enim locis solent cōuenire homines ad confabulādū

f Dicunt.derisorie

g Venite.ed Ezechielem.

h Et audiamus q̄s sit sermo egrediens a domino.ac si venirent ad te et verbi dī desiderio 7 devotione.quod tamen ē falsum.ideo subditur. Et audiunt sermones tuos et non faciunt eos.cuius causa subditur

i Quia in canticum oris sui vertunt illos.

b Et auariciam suam sequitur cor eorum.ponendo ibi totam cor dis sui attentionem.

i Et ē eis quasi.carmen musicum scilicet verbum tuum modo predicto.

k Quod suaui dulci.so.canitur.i.ad aliquā delectationē.sicut cantilene etiā fabulose audiūtur ad delectationem 7 non ad edificationem.

l Et cū ve.quod ꝓdictum est.eccetenī venit.s.de ꝓximo.

m Tūc sci.q̄ pro.fu.iter eos q̄ videbūt ꝓphiaz tuā impletā. In capi.xxxiij.vbi dicit in postil. Et dixerit filij populi tui. Additio prima.

Error iudeoꝝ circa regulam iusticie. iudicando homines iustos vel iniustos durat in eis vsq̄ hodie,put fuit ostensum in additione.s.cap.xviij.

e

In eodē ca. vbi dr in postil. Un⁹ erat abraā. Additō. q
Braam nō solū vnū pceptū dei seruauit. sz mlta
a ↄ varia. p qbꝫ de⁹ ei pmisit terrā. pmissiōis ↄ bñ
dictionē gēnū in semie eius. vñ Gen. xxvi. Ipse
ysaac a deo dr. Dabo qꝫ posteris tuis vniuersas regiones
has. ↄ bñdicent in se
mine tuo oēs gentes
terre. eo q obedierit
abraā voci mee ↄ cu⁹
stodierit pceptaꝫ mā
data mea. ceremoni
as legesqꝫ meas. Et q ptz q nō solū p
pter pceptū circūcisi
onis fuit deo federa
tus. sed et. pter alia
plūa ↄ forte maiora
sic e immolatio ysaac.
Gen. xxii. vt prius ex
posuimꝰ vbi vero.

La. xxxiii.

Et factū e. hic
e ꝑbat spūalit
ꝑ ꝓra pastores
isrl ↄ primo declarat
malicia ipoꝝ. scdo ō
nūciat ꝓlationēz sub
ditis coꝝ ibi. Propte
rea pastores. Circa p
mum dicitur.

b Ue pastoribꝰ isrl
id e principibꝰ ↄ fals
c Qui pa (ꝑbis.
scebāt semetipos. in
tenti carnalibꝰ deli
tijs ↄ nō curates de
suis subditis.

d Lac com. ↄc. bōa
eoꝝ rapiendo ad vi
ctū vīm ↄ vestitū.

e Qđ crassum erat
occidebatis diuinis
crimia capitalia ipo
nendo. vt sic habere
tis bona coꝝ vtz ō na
both. q. Re. xxi. Et si
mile credīt de pluri
bus alijs esse factum

f Gregē aūt meum
nō pascebatis. exem
plo bone vite. ↄ vbo
sane doctrine.

g Qđ infirmū fuit
nō solidastis. pronos
ad vicia ipediendo

h Et qđ egrotū nō sanastis. assue
tos in malis reuocādo.

i Qđ ꝓfractū e. ꝑ ipatientiā.

k Nō alligastis. benigne ꝓsolādo.

l Et qđ abiectū
erat. de cultu diuino p idolatriā.

m Nō reduxistis. ad
latriam.

n Qđ pierat. p despatiōem.

o Nō quesi
stis. pmittendo eis ex dei mīsericordia veniā.

p Sed
cū austeritate impabatis eis imponētes eis onera grauia
ↄ importabilia.

q Et dispse sunt oues mee p diuersa
vicia ꝓpter defectū boni regimīs ↄ doctrine.

r Et fa
cte sunt in deuorationem oim bestiarū. i. demonū vel ad
uersarioꝝ crudeliū. i. assiriorꝝ ↄ chaldeoꝝ. vtz p ꝓdicta in
plurib⁹ locis.

s Errauerūt greges mei in cūctis mō
tib⁹ ↄc. i. loc⁹ oīb⁹ vbi colebāt diuersa idola.

t Pro
pterea. Hic ꝓfir. pmittit subditis ꝓsolatio. ↄ diuidit tres
ptes. q. pīo ponit necessitas hui⁹ ꝓsolatiōis. scdo ꝓso
latiōis actus ibi. hec dicit. tertio modus ibi. Saluabo.
Circa primū dicit.

t Propterea pastores. i. ppter de
fectū vestri regimīs.

v Audite v. do. cō
patiēns miserie po
puli sui.

x Pro eo
q facti sunt greges
mei in rapinam mo
dis ꝓdictis.

y Eo
q nō esset pa. s. bon⁹
sed magis in lupum
mutat⁹. nō subditur.

z Neq; enī qsierūt.
ↄc. ↄ ptz lra ex dictis.

a Hec dicit. ℞ cōse
quēter. pmittit cōsola
tionis actus cū di
citur in ꝑsona dei.

b Requiram gregē
meū de manu eoꝝ. id
est malos pastoꝝ au
ferendo. ↄ hoc fuit i
pletū tempore xpi vt
magis patebit infra.
tunc enīs sacerdotes
et scribe alijs onera
grauia imponebant
ↄ importabilia. vt hꝫ
Matth. xxiij. ↄ quibꝰ
liberati sunt fideles
p libertatem euange
lij. fm q declarat a
postolus in epla ad
Gal. diffuse.

c Ecce egoipe ↄc. ↄ
visitabo eas. p assum
ptionem carnis hu
mane.

d Sicut visitat pa
stor gregem suū. mise
ricorditer ↄ benigne.

e Et liberabo eas.
de omnibus locis ō
gregando eas in vni
tate fidei ↄ caritatis.

f Et inducam eas i
terram suam. i. in ec
clesiā militantem. et
postea in triumphā;

pastores semetipsos ↄ gre
ges meos nō pascebāt. pro
pterea pastores audite vbū
dñi. hec dīc dñs ds. Ecce
egoipe sup pastores reqrā
gregē meū de manu eoꝝ. ↄ
cessare faciā. vt vltra nō pa
scāt gregē meū. nec pascant
ampli⁹ pastores semetipos
Et deliberabo gregē meum
de ore eoꝝ. ↄ non erit vltra
eis i escā. qz ℞ dīc dñs de⁹.

c Ecce egoipe reqrā oues meas ↄ vilitabo eas. Sic visi
tat pastor gregez suū in die
qū fuerit i medio ouiū suaꝝ
dissipataruz. sic visitabo o
ues meas. ↄ liberabo eas ō
oīb⁹ locis. i qbꝫ dispse fuerāt
i die nubis ↄ caligis. Et e
ducā eas de pplis ↄ congrega
bo eas de terris. ↄ inducam
eas in terrā suā. ↄ pascā eas
in mōtib⁹ isrl i riuis ↄ i cun
ctis sedib⁹ ↄre. In pascuis
vberrimis pascam eas ↄ in
mōtib⁹ excelsis erūt isrl pa
scue earū. Ibi requescent in
herbis viridib⁹. ↄ i pascuis
pinguib⁹ pascent sup mon
tes israel. Ego pascā oues
meas. et ego eas accubare
faciā dicit dñs deus. Qđ
perierat requiram ↄ quod
abiectum erat reducam. et

tem. que est terra viuentium.

g Et pascam eas in montib⁹ isrl. i. in ecclesia militante
p dona gratie. et in triumphante p dona gl̄orie. que desi
gnantur hic p pascua vberrima ↄ cetera corporalia. quia
spiritualia sub similitudinibꝰ corporaliū in scriptura ve
teris ac noui testamenti frequenter designātur. vt fm q
dicit Greg. omelia. xxxvij. Insurgat animus ↄ ex bis q nos
mit ad ea que non nouit. ac p hoc quod nouit diligere di
scat ↄ incognita amare.

h Quod pierat. p defectum regiminis.

i Reqram. reducēdo ad me p gram. l. Et qđ abie
ctum erat. p pastoꝝ tyrannidē.

l Reducam. per beni

gnam ꝺsolationem. a Et qꝺ infirmū fuerat.p.pnī/tatē ad malū ex exēplo malox pastox b Ꝺsolidabo firmābo ī bono. c Et qꝺ pingue ⁊ fox.custo.ī suo bo/no statu.in hebreo aūt bī Et qꝺ pingue ⁊ forte ꝺsumā.id est diuites ⁊ potētes qui unū oppīserūt pauper punā/ideo subditur.

d Et pascā illos in iudicio.iuste fm de/merita puniendo eo/mō q̄ ꝺr.xij.Reg.elt. Colligite micheā ⁊c.⁊ subdit. Mittite virū istū ī carcerē ⁊ susten tate eū pane tribula tiōis ⁊ aq̄ angustie.⁊ huic exposītōi ma gis ꝺcor.ista sequens e Ecce(vt videbit. ego iudico.id ē diſti/guo ēūtū ad penā et f Inter pe (pmūi. cus.man suetum.

g Et pec⁹ ferox.i.in ter simplices hoies ⁊ f.roces.ō subd f.

h Arietū ⁊ hircox. id ē bonox ⁊ malox.ū ō mō ꝺr. Oseā.xxx. Statuet oues a de/stris.hedos āt a sinī ī Hōne sa. (stris. ro.erat.i.sufficere de bebat robis potenti l Pascua (bus. bo.depasci.i.meliori bus bonis in p̄senti l Insup ⁊ (vira vti. restū.pas.re.cōculca. stis.i.illa vī deberēt paupes vuere dedi/stis satellitib⁹ vr̄is. Et eodē mō exponen dū est qꝺ ꝺr. Et cū pu tissimā aquam ⁊c.

m Propterea.i.p/pter talē iniuriā sum/plicib⁹ illatam.

n Ecce ego ipe iudi co ⁊c.exponaſ vt.s.

o Pro eo q̄ late. et hu.ipinge.fortitudie vr̄a ⁊ potēta sīplicef ipugnādo. p Saluabo. Hic īcipit vſ⁹ in hebreo vbi ordiſ p quē fien debeat ista sal⁹ ouiū s.pastoꝛē xp̄m cuj subdunt. q Et susci.su.ea.pa.vnū scz xp̄m fm q̄ ipe met dicat Zoh.x.c. Et fiet vnū ouile ⁊ vnus pastox.

r Seruus.ꝺd.i.regē ō semīe ꝺor dic ra sa.p quē ītelli git messiā vēturꝫ fm errorē suū.nos ūt xp̄z q̄ vēt iā ī mū dū fact⁹ ex semīe dauid fm carnē.vtꝫ Hatt.i. s Ip se pa.eas vbo euāg̃lico ⁊ vtutis exēplo. t Ego āt ꝺo, minus ero eis in deū.nō xp̄liane religiōis cultū. v Et seruus me⁹ dauid.i.xp̄s ꝺr seruꝰ dei rone hūanitaſ assū pte.in q̄ minox ē pr̄e.fm q̄ ꝺr Zoh.xiij. P̄r maior me est.

f Et fa.cū eis pa.pacis.i.legē euāgelicā q̄ ē lec amonis ⁊ p ōis pacis. y Et ces.fa.be.pesti.diminuēdo demo nū potentiā.que p mortem xp̄i sunt diminute.

z Et qui da.i de.religiōis. a De.dor.a pturbatōne demonū. b In saltib⁹.i.loc⁹ religios separ⁊ a sectatib⁹

c Et ponā eos i ci/cūitu coll' mei.i.eccle multitudis.

d Benedictiōem.i.benedictos p̄ ceteris.

e Et deducā imbrē scz gr̄e. f In tpe suo.ſ potissi/me fuit in primitiu ecclesia q̄ spūssc⁹ descēdit sup apostoꝛ/los in signo visibili. Act.ij.⁊ postea daba tur alijs p ipositionē manuū aplox. Act. g Et da.lignū (vitj. agri fructū ⁊c.q̄ ad ſ seqbaſ multiplica/tio bonox opex in ec h Et erūt (eccla. in terra sua absq̄ ti/more ⁊c.quia in con tumelijs hominum gaudebant ⁊ demoni bus impabant.vt p̄z in actib⁹ aplox ī plu ribus locis.

i Et suscitabo eis germen noīatū. id ē p̄z ō semīe ꝺō nasci turū in lege ⁊ ꝓphetis p̄figuratum.⁊ aperte nūciatum.

k Et non erunt vl/tra ymminuti fame.ſ. spūali ex defectu ver bi ꝺmini.

l Nec portabunt ultra amplius obprobria gentium.q̄ gentiles ad fidem cōuersi nō ītulerūt obprobria xp̄i discipulis. sed magꝭ bonoꝝ.

m Et scient.q̄ ego dominus deus eox cum eis per experien tiam bonitatis mee. in beneficijs ſ.bi collatis.

Capitulum.xxxv.

Factus est.Hec est ps incidētalis.in q̄ post cō/solationē fidelū recolit destructiōem idumeox

e qui sp fuerūt infesti iudeis colētib⁹ deū. ⁊ diuidi tur in duas ptes fm duas cās bꝰ destructiōis.scḃa ibi Eo q̄ ꝺixeris. Prima cā est fraternū odiū.quia sicut Esau odio habuit iacob frēm.sua vterinum.vt hī Genes. xxvij. sic idumei descēdentes ab esau.iudeos a iacob de scendētes.⁊ hoc est qꝺ ꝺicit in psona ꝺmini.

b Ecce ego ad te mons seyr.i.idumea q̄ est montuosa.

c Et extendam manum meam.i.potentiam.

d Sup te.i.ad te destruēdam.eo q̄ fueris inimic⁹ sem/piternus populi israel.et concluſeris filios israel.fuerūt enim idumei in obsidione hierusalem cum chaldeis.

g In tpe afflictiõis eoꝝ.i. destructiõis ciuitatis ⁊ templi de q̃ fuerũt sume afflicti. h In tpe iniq̃tatis extreme.i. extreme punitiõis iudeoꝝ p suis iniq̃tatibꝫ ⁊ accipitur h extremũ p matio ꝓpt destructionẽ ciuitatis ⁊ templi. vt dictũ ẽ. i Sangui tradã te.i. filiꝰ israhel tibi consanguineis. ⁊ h fuit ipletũ tpe machabeorũ. q̃ iudas expugnauit filios esau.i. machab. v. k Et cuꝫ sanguie oderis.i. qa odio hũisti iudeos tibi psanguineos.

l Sanguis plequet̃ te.i. iudaice ppls tibi psanguine, cetera patẽt vsq; ibi. m In solitudies sempiternas.i. longas.

n Tradã te. q. p. ea terra illa nũq̃ habitata, sed nõ ita cito. Aliter exponit ista lra vt p sanguinẽ h intelligat̃ homicidiũ vt sit sensus q sic idumei crudeliter occiderũt iudeos vt dictũ ẽ. s. ira p pter h pcssũ effudit ẽ crudeliter sanguis eoꝝ a chaldeis. ⁊ terra eoꝝ destructa vsq; ad lõgũ tps ⁊ hec est positio magri nicolai.

o Eo (precedẽti.by. q dixeris. h ponit secũda cã destructiõis idumeoꝝ q̃ ẽ cupiditas ambitiosa. cupiebãt eni hereditarẽ terrã iudee q̃ erat eis p pmiꝫ. ⁊ ió inuenerũt chaldeos in obsidiõe ierl'm. p h sperãtes obtinere terrã. ⁊ h ẽ qõ o Eo q dixeris (dicit. teris due gẽtes ⁊c. i. duo regna. scz iude et israhel erunt mea.

p Cũ dñs esset ibi. q. in ierl'm colebat̃ in tẽplo in q̃ erat ꝓpiciatoriũ qõ dicebat̃ sedes dei. vt dictũ fuit diffuse. Exo. xxv.

q Quia faciam iuxta iraꝫ tuã. i. debite te puniẽdo de ira et inimicicia cõtra iudeos. r Et notus efficiar p eos. i. eoꝝ liberatiõe de babylonica captiuitate te i captiuitate remanẽte. s Audiui vniuersa obprobria tua. de destructiõe iude. t Deserti. s. sunt montes israel.

v Nobis ad deuorãdũ dati sunt. q. comedemus bona ibi crescẽta. x Et insurrexistis sup me ore vro. dicẽtes q̃ no. poterã defendere ir deos a rege babylonis.

y Verba vra ego audiui. i. blaphemias vras punitre di meã sup te. ⁊ dabo te desolatũ atq; deserti. Urbes tuas demoliar ⁊ tu deser⁹ eris ⁊ scies. q. ego dñs. eo q̃ fuerit inimic⁹ sepiterñ. ⁊ occidere filios israhel i man⁹ gladij⁹ in tpe afflictiõis eoꝝ. in tpe iniq̃tatis extreme. Propterea viuo ego dicit dñs dꝰ q̃ sanguini tradã te. ⁊ sanguis te plequet̃. Et cũ sanguinem odieris sãguis psequet̃ te. ⁊ dabo montẽ seyr desolatuꝫ ⁊ desertũ. ⁊ auferã de eo eu tem ⁊ redeũtem. ⁊ implebo mõtes eiꝰ occisoꝝ suoꝝ. In collibꝫ tuis ⁊ i vallibꝫ tuis atq; i torrẽtibꝫ interfecti gladio cadẽt. In solitudines sempiternas tradã te. et ciuitates tue nõ habitabunt̃. et scieris q. ego dñs dꝰ. eo q̃ dixeri. due gẽtes ⁊ due tre mee erũt. ⁊ hereditate possidebo eas. cũ dñs esset ibi. Propterea viuo ego dicit dñs deus. q. faciã iuxta iraꝫ tuã et sm zelũ tuum quẽ fecisti odio hñs eos. ⁊ notꝰ efficiar p eos cũ te iudicaũo. Et scies q. ego dñs. Audiui vniũsa obprobria tua. q̃ locut⁹ es de mõtibꝫ israhel dicẽs Deserti nobis ad deuorãdũ dati sũt. Et insurrexistis sũ me ore vro. ⁊ derogastis adũsuꝫ me. Verba vra ego audiui Hec dicit dñs deus. Letante vniũsa terra in solitudinez te redigã. sicuti gauisus es sup hereditatẽ dom⁹ israhel. eo q̃ fuerit dissipata. sic faciã tibi. Dissipat⁹ eris mõs seyr ⁊ idumea oĩs. ⁊ scient q. ego dominꝰ.

XXXVI.

t Tu aũt fili hoĩs prophetа israhel mõtes israhel ⁊ dices. Mõtes israhel audite verbũ dñi. hec dicit dñs deus Eo q̃ dixerit inimicꝰ dꝰ vobꝰ euge altitudines sempiternę in hereditatẽ date sũt nob. propterea vaticinare ⁊ dic. hec dicit dñs deus. Pro eo q̃ desolati estis ⁊ pcuticati p circũitũ ⁊ facti i hereditatẽ reliqs gentibꝫ. ⁊ ascendistis sup labiũ lingue ⁊ obprobriũ ppli. propterea mõtes israhel audite verbũ dñi dei. Hec dicit dñs dꝰ mõtibꝫ ⁊ collibꝫ torrẽtibus vallibusq; ⁊ desertis pterinis ⁊ vrbibꝫ derelictis. q̃ deppdate sunt. ⁊ sbsannate a reliqs gẽtibꝫ p circũitũ Propterea hec dicit dñs dꝰ. Nisi in igne zeli mei locut⁹ sum de reliqs gentibꝫ ⁊ de idumea vniuersa. q̃ dederũt terrã meã sibi i hereditatẽ cum gaudio toto corde ⁊ exanimo ⁊ eiecerũt eam. vt vastarent idcirco vaticinare sup humũ israhel. ⁊ dices mõtibꝫ ⁊ collibꝫ iugis ⁊ vallibꝫ. Hec dicit dñs deus. Ecce ego i zelo meo et in furore meo locutus sum. eo q̃ confusionez

a In solitudine te redigã. q. post reditũ iudeoꝝ de babylone idumei remãserũt in captiuitate. ⁊ sic idumea remãsit desolata ꝓpter defectũ culture. XXXVI.

b Propterea. i. propter ilia improperia et vituperia.

c Eo q̃ dixerit inimicus de vobis gaudendo de vra destructione.

d Euge in ciuone. terrecto ẽ gaudẽtis.

e Altitudines sempiterne. i. terra iudee montuosa.

f In hereditate. da. sũt nobis sicuti dicebãt idumei vt dictũ ẽ capi. precedenti.

g Et ascendistis. sit per labiũ lingue. q. extranei loquunt de vobis detractiones. ut ꝓpter hũa improperia et vituperia.

h Quoniam in igne zeli mei. i. in effectu vindicte mee.

i Locutus sum de reliqs gentibꝫ. sententialiter earum punitiõem determinando. k Que dederũt terrã meam sibi. i. iudeam q̃ dicebatur specialiter terra dei. eo q̃ i hierusalem vigebat cultus dei.

m Cũ gaudio. aliq; libri habẽt. Cũ gladio. sed i hebreo ⁊ in libris correctis est Cũ gaudio. q. cũ magna libidine occiderũt ppl'm iudaicũ. ⁊ captiuauerũt ⁊ terrã vastauerunt. cetera patent ex dictis vsq; ibi.

gētiū sustinueritis. ᵇidcirco
hec dicit dns ds. ᶜEgo leuaui
manū meā, ᵈvt gētes q̄ in cir
cuitu vr̄o sint ipe ꝓfusiōz suā
portēt. ᵉvos aūt mōtes isrl
ramos, vr̄os germinetis et
fructū vr̄m auferatis pplo
meo isrl. ᶠPrope.n.ē vt ve
niat. ᵍQuia ecce ego ad vos
r cōuertar ad vos. r arabi
mini r accipietis semētē. r
multiplicabo in vob hoies
oēmq̄ domū isrl. Et hita
bunt ciuates. r ruinosa in
staurabunt r replebo vos
holby r iumētis. r mltiplica
bunt r crescent. ʰEt hitare
vos faciā sicā ꝓcipio. ⁱbo
nisq̄ donabo maioribus q̄
hūistis abinitio. r scietis q̄
ego dns. ᵏEt adducā sr vos
ˡhoies pplm meū isrl. r he
reditate possidebūt te. ᵐEt
eris eis ⁿin hereditatē r nō
addes vltra. vt absq̄ eis sis
Hec dic dns ds. ᵒPro eo
q̄ dicūt vob. ᵖdeuoratrix
hoim es r suffocās gentem
tuā. ᵍpterea hoies ñ come
des amplī. r gentē tuā non
necabis vltra ait dns deus

ʳHec audita faciā in te amplī ꝓfusionē gētiū. r obpro
briū pplor neq̄q̄ portab ex
gentē tuā nō amittes āplī.
ait dns ds. ˢEt factū ē ver
bū dñi ad me dicēs. Fili ho
mis. ᵗdom isrl hitauerūt i
humo sua. ᵘr polluerūt eaz i
vijs suis r i studijs suis. iu
xta imūdiciā mēstruate ea
est via eor coram me. ʷr effudi
indignatiōem meā sup eos
ꝓ sanguine. quē fuderūt sup
ter̄ā. Et i idol suis polluerūt
eā. ˣr dispsi eos i gētes r vē
tilaui sr i ter̄as. Juxta vias
eor r adiuētiones eor iudica
ui eos. r ingressi sr ad gētes
ad q̄s introierūt. ʸr polluerūt
nomē scm meū cū dicerēt
de eis ꝓpls dñi iste ē. r de
terra ei egressi sūt. ᶻEt pep
ci noi scō meo q̄ pollue
rat dom isrl i gētib ad q̄s
ingressi sūt. Idcirco dices do
mui isrl. hec dic dns ds. ᵃNō
ꝓpter vos ego faciaz dom
isrl. sz ꝓpter nomē scm meū
q̄ polluistis in gētib ad q̄s
intrastis. ᵇet sctificabo nomē
meū magnū. q̄ pollutum
est in gētib. in medio earū.
quē polluistis in medio eaz.
r scient oēs gētes. q̄ ego sum
dns. dicit dns ds. cū sctificā
fuero in vobis coram eis.
ᶜcolligam vos de vniuersis
terris. r adducam vos in
terrā vr̄am. ᵈEt effundam
sup vos aquā mundā. r mū
dabimini ab oib inquinamē
tis vr̄is. r ab oib idolis vr̄is
mundabo vos. ᵉEt dabo vo
bis cor nouū. r spm nouū
dabo in medio vr̄i. r auferā
cor lapideū de carne vr̄a.
r dabo vobis cor carneū.
ᶠEt spm meū ponā in medio
vr̄i. r faciam vt in iustifica
tionib meis ambuletis. r iu
dicia mea custodiatis. r fa
ciatis ea. ᵍEt habitabitis in
terra quā dedi patrib vr̄is.
r eritis mihi in populū. r
ego ero vobis in deū. ʰab
omnib immūdicijs vr̄is li
berabo vos. r vocabo frumē
tum. r multiplicabo illud.
r non dabo super vos famē.
ⁱet multiplicabo fructum
ligni. r germen agri. vt non
accipiatis vltra opprobriū
famis in gētib. ᵏEt recorda
bimini viaꝝ vr̄arū pessima
rū. r adiuētionū vr̄arū non
bonarū. r displicebit vobis
in cōspectu vr̄o in iniquita
tibus vr̄is. r in abominatio
nibus vr̄is. ˡNō ꝓpter vos
ego faciam. dicit dns ds. no
tum sit vobis. cōfundimini
r erubescite sup viis vr̄is
domus isrl. ᵐHec dicit dns
ds. in die qua mundabo vos
ab oib iniquitatib vr̄is. r
habitare vos faciam in ciui
tatib. r edificabūtur ⁿdesti
tuta. r terra q̄ fuerat inco
lis deserta. ᵒpro eo q̄ vasta
ta erat in cōspectu oīm qui
trāsibant per viā. ᵖr dicēt.
terra hec q̄ deserta fuerat.
facta est quasi hortus vo
luptatis. r ciuitates hec q̄
destructe fuerāt. r desolate
r subuersē munite habitā
tes sūt. ᵍEt scient oēs gētes
q̄ reliquē sūt in circuitu
vr̄o. q̄ ego edificauerim
destructa. r plātauerim de
solata. ego dns locutus sum
r faciā. ʳEt hec dicit dns
ds. adhuc hoc postulabo a
me domus isrl vt faciam
eis. multiplicabo eos sicut
gregē hoim. sicut gregē sc̄o
rum. sicut gregē in medio
solēnitatis suē. ita erūt ciui
tates desolate plene gregi
bus hoim. r scient oēs gētes
q̄ ego dns.

ˢFactū ē in me manus dñi.
r eduxit me in spu dñi. r
dimisit me in medio campi
qui erat plenus ossibus. ᵗr
circūduxit me sup eis in gy
rum. r ecce multa nimis
erāt sup faciē campi. r ecce
arida vehemēter. ᵘEt dixit
ad me. fili hoīs. putasne vi
uent ossa ista. Et dixi. dne
ds tu nosti. ʷEt dixit ad me.
vaticinare sup ossa ista. r
dices eis. ossa arida audite
verbū dñi. ˣhec dicit dns ds
ossib istis. ecce ego intro
mittam in vos spm. r viue
tis. ʸet dabo sup vos nerui.
r succrescere faciam sup vos
carnes. r superextendam in
vobis cutē. r dabo spm in
vobis. r viuetis. r scietis q̄
ego dns. ᶻProphetaui sicut
mandatus sum. factus est
autē sonitus prophetāte me.
r ecce cōmotio. r accesserūt
ossa ad ossa vnūquodq̄ ad
iuncturā suā. ᵃEt vidi. r ecce
nerui sup ea. r carnes ascē
derūt. r extēta est sup eis
cutis. r spm non erat in eis.
ᵇEt dixit ad me. vaticinare
ad spm. vaticinare fili hoīs.
r dices ad spm. hec dicit dns
ds. a quatuor ventis veni
spe. r insufflā sup interfec
tos istos. r reuiuiscāt. ᶜr vati
cinatus sum sicut mandauit
mihi. r ingressus est in eos
spus. r reuixerūt. r steterūt
sup pedes suos exercitus
grandis nimis nimis. ᵈEt
dixit ad me. fili hoīs. ossa
hec vniuersa domus isrl ē.
ipsi dicūt. aruerūt ossa nr̄a.
r perijt spes nr̄a. r abscisi
sumus nos nr̄is. ᵉpropterea
vaticinare. r dices ad eos.
hec dicit dns ds. ecce ego
aperiā tumulos vr̄os. r edu
cā vos de sepulchris vr̄is.
populus meus. r inducā vos
in terrā isrl. ᶠEt scietis q̄ ego
dns. cū aperuero sepulchra
vr̄a. r eduxero vos de mōni
mētis vr̄is populus meus.
ᵍet dabo spm meū in vobis.
r viuetis. r requiescere fa
ciam vos sup humū vr̄am.
r scietis q̄ ego dns locutus
sum r faciā. dicit dns ds.

ʰEt factus est sermo dñi ad
me dicēs. ⁱEt tu fili hoīs
sume tibi lignū vnū. r scri
bes sup eū. iude. r filios isrl
socios eius. r tolles lignū
alterū. r scribes sup eū. Joseph
lignū ephraim. r omnē do
mū isrl cōsortes eius. ᵏr ad
iunges eos tibi in lignū vnū.
r erūt vnū in manu tua. ˡEt
cū dixerint ad te filij popu
li tui dicētes. nūquid non
ostendes nobis quid tibi vis
hec facere. ᵐdic ad eos. hec
dicit dns ds. ecce ego tollā
lignū Joseph. quod est in
manu ephraim. r tribuū isrl
socioꝝ eius. r dabo sup eos
lignū iude. r faciā ea lignū
vnū. r erūt vnū in manu mea.
ⁿEt erūt ligna in manu tua
in cōspectu eoꝝ. ᵒr dices ad
eos. hec dicit dns ds. ecce ego
tollā filios isrl de medio gē
tiū ad quas abierūt illuc. r
congregabo eos vndiq̄. r
adducam eos in terrā suā.
ᵖr faciam eos gētē vnā in
terra mea sup montibus isrl.
r rex vnus erit oīm eis in
regē. r non erūt vltra duo
populi. neq̄ dividētur vltra
in duo regna. ᵍnec polluē
tur vltra in idolis suis. r in
offensionibus suis. r in cūc
tis iniquitatibus eoꝝ. r sal
uabo eos de cūctis habitacu
lis suis in quibus peccauerūt
in eis. r mundabo eos. r erūt
mihi in populū. r ego ero eis
in deū. ʳet famulus meus
dauid rex super eos. r pa
stor vnus erit oīm eis. r in
iustificationib meis ambu
labūt. r iudicia mea custo
diēt. r facient ea. ˢEt habi
tabūt in terra quā dedi ser
uo meo iacob. in qua habi
tauerūt patres vestri. r ha
bitabūt in ea ipsi. r filij eoꝝ.
r filij filioꝝ eoꝝ vsq̄ in sem
piternū. r dauid famulus
meus dux eoꝝ in sempiter
nū. ᵗEt feriā cū eis pactū
pacis. pactū sempiternū erit
cū eis. r dispsi eos. r multi
plicabo eos. r ponā sanctua
riū meū in medio eoꝝ in sē
piternū. ᵘEt erit tabernacu
lum meū sup eos. r ero eis
in deū. r ipsi erūt mihi in
populū. ʷEt scient gētes q̄
ego dns sanctificans isrl. cū
fuerit sanctificatio mea in
medio eoꝝ in sempiternū.

ˣEt factus est sermo dñi ad
me dicēs. ʸfili hoīs. pone
faciē tuā cōtra gog. r terrā
magog. principē capitis mo
soch. r thubal. r vaticinare
sup eū. ᶻr dices ad eū. hec
dicit dns ds. ecce ego ad te
gog. principē capitis mosoch
r thubal. ᵃr circūducā te. r
dabo frenū in maxillis tuis.
r educā te. r omnē exercitū
tuū. equos. r equites vestitos
vniuersos. turmā grandem
r armatā oēm. gladios ma
nu tenentes. ᵇpersa. chus. r
phut cū eis. oēs clypeū r ga
leā habentes. ᶜgomer. r oēs
manipuli eius. domus thor
gorma. latera aquilonis. r
oēs manipuli eius. populi
multi tecū. ᵈPrepara. r pre
para te. tu. r oēs cōgregatiōes
tuę q̄ cōgregate sūt ad te. r
esto eis in custodiā. ᵉpost
multos dies visitaberis. in
nouissimis annis venies in
terrā reuocatā a gladio. cōgre
gatam de populis multis.
super montes isrl. qui fuerūt
desolati semp. hi de gētibus
educti sūt. r habitabūt oēs
confidenter. ᶠEt ascendes
quasi turbo veniens. r quasi
nubes operiēs terrā. tu. r oēs
manipuli tui. r populi mul
ti tecū. ᵍHec dicit dns ds.
ascendent sermones sup cor
tuū. r cogitabis cogitatiōem
malā. ʰr dices. ascendā ad
terrā absq̄ muro. vadā ad
eos qui quiescūt. habitāt
absq̄ vectib. r portis. r cla
thris. ⁱvt tollas spolia. r
auferas prędā. vt inferas
manū tuā sup habitacula
deserta. r sup populū cōgre
gatū de gētibus. qui possidet
pecudes. r iumēta. habitat
in vmbilico terrę. ᵏsaba. r
dadan. negotiatores terrę
tharsis. r omnes leones eius
dicent tibi. numquid ad
prędā tu venis. ecce ad di
reptionē congregasti cōgre
gationē tuā. vt auferas ar
gentū. r aurū. vt tollas pe
cudes. r iumēta. vt prędēris
spolia multa nimis. ˡPro
pterea fili hoīs vaticinare.
r dices ad gog. hec dicit dns
ds. nōne in die illa cū habi
tabit populus meus isrl con
fidenter. scies. ᵐr venies de
loco tuo de partibus aquilo
nis tu. r populi multi tecū.
ascendentes equites vniuer
si. cōgregatio grandis. r exer
citus copiosus nimis. ⁿr as
cendes sup populū meū isrl.
quasi nubes operiēs terrā.
in nouissimis diebus erit.
r adducam te sup terrā meā.
vt sciāt gētes me. cū sctificā
tus fuero in te gog coram
eis. ᵒHec dicit dns ds. tu es
ille de quo locutus sum in
manu serui meoꝝ prophe
tarū isrl. qui prophetabāt in
diebus illis. anno bis. ᵖr ad
ducam te sup eos. r cōsum
mabor in te gog coram eis.
ᵍet erit in die illa. in die qua
venerit gog sup terrā isrl.
dicit dns ds. ascendet furor
meus in naribus meis. ʳin
zelo meo. in igne irę mee lo
cutus sum. ˢquia nō in die illa
erit motus magnus sup ter
rā isrl. ᵗr pisces maris. r vo
lucres cęli. r bestię agri. r
omne reptile quod mouetur
super terrā. r oēs homines
qui sunt sup faciē terrę. r
pacient a facie mea. r dirue
tur montes. r cadent gradus
r omnis murus in terrā cor
ruet. ᵘEt vocabo contra eum
in cūctis montibus meis gla
dium. dicit dns ds. gladius
viri contra fratrem suum
erit. ʷr ultionem ego iudi
cabo in eo in peste. r in san
guine. r imbrem inundan
tem. r lapidem grandinis.
ignem. r sulphur pluam su
per eum. r super exercitum
eius. r super populos multos
qui sunt cum eo. ˣr magnifi
cabor. r sctificabor. r notus
fiam in oculis multarum gē
tium. r scient quia ego dns.
ʸEt tu fili hoīs vaticinare
sup gog. r dices. hec dicit dns
ds. ecce ego ad te gog. prin
cipē capitis mosoch. r thu
bal. ᶻr circūducam te. r ad
ducam te. r ascendere faciam
te de partibus aquilonis. r
adducam te sup montes isrl.
ᵃr percutiam arcum tuum
de manu sinistra tua. r sa
gittas tuas de manu dextera
tua proiciam. ᵇsup montes
isrl cades tu. r omnes manipu
li tui. r populi qui tecum
sunt. gladio volucri vniuer
sę dedi te. ᶜsup faciem agri
cades. quia ego locutus sum.
dicit dns ds. ᵈet mittam ignē
in magog. r in habitantibus
confidenter in insulis. r scient
quia ego dns. ᵉEt nomen sanc
tum meum notum faciam in
medio populi mei isrl. r non
polluam vltra nomen sanctū
meum. r scient gētes. quia
ego dns sanctus isrl. ᶠEcce
venit. r facta est. dicit dns
ds. ipsa est dies de qua locu
tus sum. ᵍr habitatores ci
uitatum isrl egredientur. r
succendent. r incendent ar
ma. clypeum. r scutum. arcū
quoq̄. r sagittas. r bacula
manuū. r hastilia. r succen
dent ea igni septem annis.
ʰr non portabunt ligna de
agro. neq̄ succident de sal
tibus. sed arma succendent
ignibus. r spoliabunt eos qui
spoliauerant eos. r diripient
direptores suos. dicit dns ds.
ⁱEt erit in die illa. dabo gog
locum nominatum sepulchri
in isrl. vallem viatorum ad
orientalem plagam maris.
r obstruet nares hominum.
r ibi sepelient gog. r omnem
multitudinem eius. r vocabi
tur vallis multitudinis gog.
ᵏr sepelient eos domus isrl.
vt mundent terram. in sep
tem mensibus. ˡsepelient eos
omnes populi terrę. r erit
eis in gloriam. in die qua
glorificatus fuero. dicit dns
ds. ᵐviros iugiter constitue
nt. qui circūeuntes terram
sepelient eos qui remanserint
super faciem terrę. vt mun
dent eam. post menses septem
quęrent. ⁿcircūeuntes terram
r videntes ossa hominis. ponet
iuxta ea titulum. donec se
pelientes illud sepulchrum
nominatum vallis multitudi
nis gog. ᵒnomen quoq̄ ciui
tatis multitudo sepulchrum
nominatum. r mundabunt
terram. ᵖEt tu fili hoīs hec
dicit dns ds. dic cūctis vola
tilibus. r vniuersis bestijs
agri. congregamini. r venite.
congregamini vndiq̄ in victi
mam meam quam ego immo
lo vobis victimam grandem
super montes isrl. r comedite
carnes. r bibite sanguinem.
ᵍcarnes fortium comedetis.
r sanguinem principum ter
rę bibetis. arietum. r agnorū.
r hircorum. r taurorum. r
omnium quadrupedum pin
guium basan. ʳr comedetis
adipem in saturitate. r bibe
tis sanguinem in ebrietate.
victimę meę quam immolo
vobis. ˢr saturabimini super
mensam meam. de equite. r
robusto. r de omni viro bel
latore. dicit dns ds. ᵗEt ponā
gloriam meam in gentibus.
r videbunt omnes gentes iu
dicium meum quod fecerim.
r manum meam quam posu
erim sup eos. ᵘEt scient do
mus isrl quia ego dns deus
eorum. a die illa. r deinceps.
ʷGentes autem scient quia
propter iniquitatem suam
captiuata est domus isrl. eo
quod spreuerint me. r abscon
derim faciem meam ab eis.
r tradiderim eos in manu
hostium eorum. r ceciderint
omnes gladio. ˣsecundum
immunditias eorum. r se
cundum scelera eorum fe
cerim eis. r abscondam fa
ciem meam ab eis. ʸPropter
ea hec dicit dns ds. nunc
reducam captiuitatem iacob.
r miserebor omnis domus
isrl. r zelabor nomini sancto
meo. ᶻet portabunt confusio
nem suam. r omnem preua
ricationem suam qua preua
ricati sunt in me. cum habi
tauerint in terra sua confi
denter. r nullus exterrens.
ᵃcum eos reduxero de popu
lis. r congregauero eos de
terris inimicorum suorum.
r sctificatus fuero in eis co
ram gentibus multis. ᵇr scient
quia ego dns deus eorum.
eos transmigrare faciens in
gentibus. r congregans eos
super terram suam. r non
dimittam ibi vltra ex eis
quemquam. ᶜneq̄ auertam
faciem meam vltra ab eis.
cum effudero spm meum
super domum isrl. dicit dns
ds.

ᵈIn anno vicesimo quinto
transmigrationis nr̄e. in ca
pite anni. in decima mensis.
anno quarto decimo post
quam percussa est ciuitas.
in ipsa die facta est super me
manus dñi. r adduxit me
illuc. ᵉin visionibus dei. in
terram isrl. r dimisit me su
per montem excelsum nimis.
r quasi ędificium ciuitatis
contra meridiem in eo. ᶠEt
introduxit me illuc. r ecce
vir. cuius erat aspectus quasi
aspectus aeris. r in manu eius
funis lineus. r calamus mē
surę. r ipse stabat in porta.
ᵍEt dixit ad me vir. fili hoīs
vide oculis tuis. r auribus
tuis audi. r pone cor tuum
in cūctis quę ego ostendam
tibi. quia ut ostenderem ea
tibi huc adductus es. audi
omnia quę ego loquor tibi
de omni ritu domus isrl. r
de omni lege eius. r pone
animum tuum in introitu
domus in cūctis egressibus
sanctuarii. ʰr loqueris ad
domum rebellem. ad domum
isrl. hec dicit dns ds. sufficiat
vobis omnis abominatio
num vr̄arum domus isrl.
ⁱin introducendo filios alie
nigenas incircumcisos corde
r incircumcisos carne. vt
sint in sanctificatione mea
vobiscum. cum offeretis panē
meum. adipem. r sanguinem.
r irritum facient pactum
meum in cūctis abominatio
nibus vr̄is. ᵏr non custodie
tis excubias sanctuarii mei.
constituistis autem custodes
excubiarum mearum in sanc
tuario meo vobismetipsis.
ˡhec dicit dns ds. omnis alie
nigena incircumcisus corde
r incircumcisus carne. non
introibit in sanctuarium
meum. omnis qui est in me
dio filiorum isrl. ᵐsed et le
uitę qui recesserunt a me
longe. quando errauit isrl.
qui recesserunt a me post
idola sua. portabunt iniqui
tatem suam. ⁿr erunt in
sanctuario meo ministri ha
bentes curam ostiorum do
mus. r ministrantes domui.
ipsi immolabunt holocaustū
populi. r victimam. r ipsi
stabunt coram eis vt minis
trent eis. ᵒpro eo quod mi
nistrauerint eis super idola
sua. r fuerit domui isrl in
offensionem iniquitatis. ideo
leuauit manum meam sup
eos. dicit dns ds. r portabunt
iniquitatem suam. ᵖr non
accedent ad me vt sacerdo
tio fungantur mihi. neq̄ ad
omnia sanctuaria mea. sed
ad sanctum sanctorum. r
portabunt confusionem suam
r abominationes suas quas
operati sunt. ᵍr dabo eos
custodes excubiarum domus
in omni opere eius. r in cūc
tis quę fiunt in ea. ʳSacer
dotes autem leuitici filij sa
doch. qui custodierunt cere
monias sanctuarii mei. cum
errarent filij isrl a me. ipsi
accedent ad me vt ministrent
mihi. r stabunt coram me
vt offerant mihi adipem. r
sanguinem. dicit dns ds.
ˢipsi introibunt sanctuarium
meum. r ipsi accedent ad
mensam meam vt ministrent
mihi. r custodient excubias
meas. ᵗEt erit cum introibunt
portas atrii interioris. vestibus
lineis induentur. r non as
cendet super eos lana. cum
ministrabunt in portis atrii
interioris. r intrinsecus. ᵘvit
tea linea erunt in capitibus
eorum. r feminalia linea
erunt sup lumbos eorum.
non accingent se in sudore.
ʷsacerdotes cum introierint
atrium interius. vestibus
suis quibus ministrant in
eis deponent. r dimittent
eas in gazophylacio sanctua
rii. r induent se vestimentis
aliis. ne sanctificent populum
in vestibus suis. ˣcomam
non radent. neq̄ crines de
mittent. sed tondentes tonde
bunt capita sua. ʸvinum non
bibet omnis sacerdos cum
introiturus erit atrium in
terius. ᶻuxorem viduam aut
repudiatam non accipient.
sed virgines de semine do
mus isrl. aut viduam que fuit
uxor sacerdotis accipient.
ᵃet doctrinam populi mei
docebunt. discretionem quo
que inter sanctum et pro
fanum. ostendent. ᵇin iudi
cio quoque stabunt. vt iudi
cent. iuxta iudicia mea. ius
titiam meam. r legem meam
in cūctis solemnitatibus meis
custodient. r sabbata mea
sanctificabunt. ᶜad mortuum
autem non introibit. nisi ad
patrem. aut matrem. aut
filium. aut filiam. aut fra
trem. aut sororem. que non
habuerit virum. ᵈpost pur
gationem suam. septem dies
numerabit sibi. ᵉet introibit
in die qua ingreditur sanc
tuarium in atrium interius.
vt ministret in sanctuario.
offeret pro peccato suo. dicit
dns ds. ᶠsacerdotes autem
non comedent morticinum
neq̄ captum a bestia. siue
auem. siue pecus. ᵍsacerdotes
primitias omnium primo
rum. r omnem oblationem
omnium rerum. de cūctis
oblationibus vestris. erunt
sacerdotibus. primitias quo
que arisarum vestrarum da
bitis sacerdoti. vt requiescere
faciat benedictionem in do
mibus vestris. ʰmorticinum
r captum a bestia. siue auem.
siue pecus non comedent sa
cerdotes. ⁱterram non here
ditabunt. neq̄ possessionem
habebunt in medio eorum.
ego pars eorum. r possessio
eorum. ego. ᵏet hereditatem
non dabitis eis in isrl. ego
hereditas eorum. ˡPrimitias
sacrificiorum. r primitias
omnium rerum. r omnium
oblationum. de cūctis offe
rentibus. sacerdotes erunt.
primitias quoque de arisis
vestris dabitis sacerdoti. vt
requiescere faciat benedictio
nem in domibus vestris. ᵐsa
cerdotes non comedent de
morticino. neq̄ de captura
auis. siue pecoris.

ⁿDe primitiis quoque ari
sarum vestrarum. ᵒpanes
primitiarum offerent sacer
doti. r ipse offeret ante altare
dei. ipse coquet sacrificium
eorum. r erit ei in cibum.
ᵖr non comedent sacerdotes
de morticino. neq̄ de captura
auis. siue pecoris. ᵍsacerdotes
non comedent morticinum
neq̄ captum a bestia. siue
auem. siue pecus. ʳsacerdotes
primitias omnium primo
rum. r omnem oblationem
omnium rerum. de cūctis
oblationibus vestris. erunt
sacerdotibus. primitias quo
que arisarum vestrarum da
bitis sacerdoti. vt requiescere
faciat benedictionem in do
mibus vestris. ˢmorticinum
r captum a bestia. siue auem.
siue pecus non comedent sa
cerdotes. ᵗterram non here
ditabunt. neq̄ possessionem
habebunt in medio eorum.
ego pars eorum. r possessio
eorum. ego. ᵘet hereditatem
non dabitis eis in isrl. ego
hereditas eorum. ʷPrimitias
sacrificiorum. r primitias
omnium rerum. r omnium
oblationum. de cūctis offe
rentibus. sacerdotes erunt.
primitias quoque de arisis
vestris dabitis sacerdoti. vt
requiescere faciat benedictio
nem in domibus vestris. ˣse
cerdotes non comedent de
morticino. neq̄ de captura
auis. siue pecoris.

ʸDe primitiis quoque ari
sarum vestrarum. ᶻpanes
primitiarum offerent sacer
doti. r ipse offeret ante altare
dei. ipse coquet sacrificium
eorum. r erit ei in cibum.
ᵃr non comedent sacerdotes
de morticino. neq̄ de captura
auis. siue pecoris.

v Tollã q̃ppe vos de gẽtibꝫ ⁊c̃,p cyrũ. ⁊ Et effundã sup vos aquã mũdã.i.pcã vr̃a p̃terita remittã. Doctores aũt nr̃i l̃az ista exponũt de reductione ppli ad fidẽ xpi,⁊ de ablutiõe baptismali q̃ tollit culpa ⁊ pena. Et huic etiã exposittõi ꝓcordat qđ dr̃ in q̃dã libro iudaico apud hebreos autẽtico q̃ dr̃ roma hieroso lymitanũ. Quemadmodũ pelag⁹ mũdificat pollutos,ita de⁹ sanct⁹ ⁊ bñdict⁹ erit mũdãs in futuro isr̃l ⁊ sic ẽ dicẽs. Ezechie. xxxvi. Aspgã sup vos aq̃s mũdas ⁊c̃,qđ aut ẽ dr̃ i futuro in originalibꝫ ⁊ glosis hebreoꝝ supra referr ad tẽ y Et (pus messie. dabo vobis coꝝ nouũ ⁊ spm̃ nouũ .i. voluntatẽ bñfaciẽdi,⁊ bñ referẽdo ad tps redit⁹ de babylone.qꝝ p⁹ea meli⁹ vixerũt q̃ ante Veli⁹ tñ exponit referẽdo ad tps xpi de datõne spũsancti apl̃is ⁊ alijs credentꝫ 5 Et auferã (bus. cor lapideũ.i. pctis obstinatũ dãdo verã cõtritionẽ de pctis.

a Et habitabitis i tra quã dedi pribꝫ vestris.i. in iudea referẽdo ad ppl̃m de babylone redeũtẽ. vel i ecclesia trũphãte et militante referendo ad ppl̃m i xpm credẽ

b Et vocabo (tem. frumẽtũ ⁊c̃,qđ itelligitur ad lr̃am de mltiplicatõe terrenasceñ ꝓ post reditũ de babylone vel p ista metaphorice itelligunt bona spũalia tpe xpi data,⁊ eucharistia q̃ cõficit de frumẽto,⁊ alia xpi dona q̃ frequẽter in scriptura significantur p corpalia.

c Nõ ꝓpter vos ego faciã qꝝ redit⁹ de babylone ⁊ aduẽtus xpi,pcesserũt ex mera bonitate dina. d Cõfudemini ⁊ erubescite sup vijs vr̃is.i. malis p̃teritis. cetera patent vsq; ibi. e Terra illa inculta ⁊c̃,referẽdo ad reditũ captiuitatis babylonice intelligit de terra iudee que tpe captiuitatis fuit deserta,ꝓter cultoꝝ absentiaz. sed i reditu captiuitatis facta fuit fructifera ⁊ amena p cultoꝝ pñtiã ⁊ diligẽtiã,referendo aũt ad tps xpi intelligitur de gẽtilitate.q̃ ante aduentũ xpi fuit q̃si terra inculta.qꝝ no habuit doctores legis dine. nec ꝓphas q̃ eaz excolerẽt,ad fecundationẽ bonoꝝ operũ.sed post aduentũ xpi p p̃dicatiõem apl̃oꝝ ⁊ alioꝝ discipuloꝝ facta ẽ fructifera ⁊ amena p susceptionẽ fidei ⁊ moꝝ. Et huic expositioni ꝙsonat qđ subditur postea. f Multiplicabo eos sicut gregem hoim. Et ũ ad bonos mores q̃ p⁹ erãt

est int̃ gẽtes.qđ polluistis i medio earũ,vt sciãt gentes qꝝ ego dñs ait dñs exercituũ. Cũ scificat⁹ fuero i vobis coram eis. Tollã quippe vos de gentibꝫ ⁊ congregabo vos de vniũsis tr̃is,⁊ adducã vos i terrã vr̃az. Et effundã sup vos aquã mundã,⁊ mundabimi ab oibꝫ inq̃nam̃tis vr̃is,⁊ ab vniũs idol' vr̃is mũdabo vos. Et dabo vob coꝝ nouũ ⁊ spm̃ nouũ ponã i medio vr̃i. Et auferã coꝝ lapideũ ex carne vestra,⁊ dabo vob coꝝ carneũ ⁊ spm̃ meum ponã i medio vr̃i. Et faciã vt i pceptꝫ meis ãbuletꝫ ⁊ iudicia mea custodiatꝫ ⁊ opemi. a Et habitabitis i tra quã dedi pribꝫ vestris,⁊ eritꝫ mihi in ppl̃m,⁊ ego ero vobi deũ. Et saluabo vos ex vniũsis inq̃nam̃tis vr̃is. b ⁊ vocabo frumentũ ⁊ mltiplicabo illũ ⁊ nõ ponã vob famẽ. Et mltiplicabo fructũ ligni ⁊ genimina agri.vt nõ porteꝫ vltra obprobriũ famis i gẽtibꝫ. Et recordabimi viarũ vr̃arꝫ pessimarũ studioꝝ q̃ nõ bonorũ,⁊ displicebũt vob iiq̃tatibꝫ vr̃e,⁊ sceleribꝫ vr̃is. c Non ppt vos ego faciã ait dñs de⁹,notũ sit vob. d Cõfundimi ⁊ erubescite sup vijs vr̃is dom⁹ isr̃l. Hec dr̃ dñs de⁹ Jn die q̃ mũdabo vos ex oibꝫ iiq̃tatibꝫ vr̃is,⁊ inhabitari faciã vrbes ⁊ instauraũo ruinosa,⁊ tra deserta fũit exculta q̃ quõdã erat desolata in oculis oĩs viatoꝝ,dicẽt. e Terra illa iculta facta ẽ,vt hortꝰ voluptatis ⁊ ciuates deserte ⁊ destitute atq; suffosse mũite sederũt. Et sciẽt gẽtes,q̃ cũq; derelicte fuerit i circuitu vr̃o.qꝝ ego dñs edificaui dissipata,plãtauiq; iculta.ego dñs locut⁹ sum ⁊ feci. Hec dr̃ dñs de⁹,adhuc i hoc ẽt me dom⁹ isr̃l vt faciã eis. f Multiplicabo eos sicut gregẽ hoim. g vt gregẽ scrm vt gregẽ isr̃l i solẽnitatibꝫ ei⁹,sic erũt ciuates deserte plene gregibꝫ hoim,⁊ scient qꝝ ego dominus.

.XXXVII.

a Facta ẽ sr̃ me manus dñi,⁊ eduxit me i spũ dñi ⁊ dimisit me i medio cãpi q̃ erat plen⁹ ossibꝫ.

g Ut gregem sanctũ,p susceptionem fidei iustificantis. h Ut gregem hierlm in solennitatibꝫ eius,in quo designatur multitudo credentium de gentilibus,sicut in solennitatibꝫ maxime pasche pentheco,⁊ tabernaculoꝝ,consuebat in hierusalẽ populus multus.

Jn capit. xxxvi. vbi dicitur in postilla Et sanctificabo nomen meum.

Additio.

Aque i hoc ca. principaliter tenentur non possunt ratõnabiliter intelligi ad litteram de liberatione a babylonica captiuitate.in illa enĩ liberatione non legũtur aliqua miracula facta manifeste,p q̃bus posset dici. Sanctificabo nomẽ meũ. id est sanctũ ostẽdaz in liberatione mirabili,put dicat postillator. Licentia enĩ data p cyrũz licet fuerit a deo volũtatem ipsius mouente non tamen fuit miraculose facta imo fm curiuz cõem reges huius seculi cõtradicunt ea q̃ fuerũt facta p illum cos quos debellauerunt. Unde cyrus q̃ dicit thaldeos rõnabiliter detestatur destructiõem hierlm p cos factam. nec b debet inter miracula reputari. licet hoc sit a deo misericorditer factũ. Jtem b qđ dicit. Effundam sup vos aquam mũdam ⁊c̃,Omes hebrei antiqui referũt ad tps messie in quo debebant purgari pec cata. Similiter qđ dicit Dabo vobis coꝝ nouũ ⁊ spiritũ nouũ ⁊ auferam coꝝ lapideũ,ꝓpie refertur ad temp⁹ xpi non ad tempus reditus de babylone.qꝝ licet postea melius vixerunt q̃ ante vt dicit postillator.nõ tamen ꝓpie diceretur q⁹ dedit deus illis redeũtibꝫ coꝝ nouũ ⁊ spiritum nouũ. Nam multi existẽtes in captiuitate babylonica habebant spiritũ rectũ ⁊ coꝝ mundũ.vt hieremias. daniel.⁊ ezechiel.⁊ hmõi quorũ fides non multi legũtur post reedificatiõem templi.

Cap. .XXXVII.

Acta est. Hic ostr̃ describitur liberatio ppli ima
f ginaria ⁊ ꝓphetica visione.⁊ dividitur in duas partes.qꝝ primo describitur liberatio ppli captiuati.ibi.Et factus est. Prima in duas.qꝝ primo ponitur imaginaria visio.ibi eius expositio.ibi.Et dixit. Circa primũ dicitur.

a Facta est sup me manus dñi ⁊c̃,videbatur enĩ ꝓphe

imaginaria visione q̄ p manus cuiusdā effigiei deū rep̄sentaris, portaret in cāpū plenū ossib⁹ mortuor⁹.

b Et circūduxit me p ea in gyro. ita q̄ nō intrabat iter ossa sz circūibat extra. erat enī ezechiel sacerdos. q̄ nō debebat p tangere aut tactu ossiū alicuius mortui.

c Siccaz vehemēter. q̄si hoīm tam diu

d Dñe (mortuor⁹ de⁹) tu nosti. q̄ habes sciam nō solū p dicto rū z p̄tū sz et futu

e Ossa arida (vox audite vbū dñi. q̄ potest i perare vobis sicut ruetib⁹ creaturis

f Ecce ego itromittā in vos spīm. luce 6 ponat p̄io. tñ fuit vltimū. q̄ p̄cessit cōūctio ossiū ad ūcturas debitas. nerui 6 nervor⁹ z carnū z cutis desup. vt postea subditur. Et dabo super vos nervos. nō. z vltimo ponit. z dabo vobis spīm z viuetis.

b Facto⁹ ē aūt sonitus. nō. q̄. ex motione ossiū ad suas iunctur⁹ appropinquātiū videbat imaginarie sonꝰ p̄cedere. cetera patēt ex dictis vsq3 i

a Q̄tuor vē (ibi. tis. i. q̄ttuor mōdi plagis. vñ stant q̄tuor vēti principales. nō q̄ habeant vtutē vivificādi. sed q̄ flātib⁹ illis videbāt imaginarie a deo dari eis spīm⁹

b Et dixit. 6 (vide. p̄tinet ponit hui⁹ visionis intellectio. z dicit aliq̄ q̄ visio ista intelligēda ē de resurrectione generali tpe iudicij. sz saluo meliori iudicio nō vr 6 mihi. q̄ statim exponēdo

c Ossa hec (dicit. vniuersa dom⁹ isrl ē resurrectio aūt generalis nō solū erit filiorum isrl. sed oīm generaliter. vtē q̄ subditur. ipi dicūt Aruerūt ossa nra z p̄ist spes nra. Si aūt intelligerit de resurrectione generali. istud dictū ita se extēderet ad priuꝰ defunctos sicut ad viuētes z futuros. iusti aūt de facti a principio mūdi vsq3 ad tp̄s ezechielis z vsq3 ad resurrectiōem ipi habebāt certam spem resurgēdi in pte electorū. ampq̄ etiam exūtes in inferno sciūt se esse resurrecturos ad augmentū sue pene. q̄ rūc punient in aīa z corpe et ideo videt q̄ hec visio intelligēda sit ad ītam de liberatione ppli isrl a babylonica seruitute q̄ est mors cuiusz 7 nō talis liberatio p̄uenīt. et dicit vivificatio. z loca i q̄ bus detinebant serui eoꝝ sepulcra z tumuli. Sic igit exponenda est hec lra.

m Jpi dicūt. s. iudei in captiuitate detenti.

n Aruerūt ossa nostra. i. virtus nra defecit. q̄ possa designat in q̄b⁹ p̄sistit robur corpis.

o Et perijt spes nostra. s. redeūdi in iudeam.

p Et absciss̄ sumus a tra nativitat⁹ nre.

q Propterea vaticinare. ad auferendū ab eis hāc desperatōez

r Ecce ego apiaz tumulos vr̄os. i. loca in q̄bus estis serui. z carceres in q̄b⁹ aliq̄ erāt

s Et educā (ligati. vos. p lniam regis cyri q̄ dedit licentiā populo redeundi intra

a Esdre. i. ca.

t Et dedero spīritū meū i vobis. i. ostantiam redeūdi in iudeam z positū melioranda vitā vestram.

v Et factus ē. ibi. p̄ist describit vnio populi dispsi. z diuidit in duas ptes q̄ p̄io signū sensibile ponit scdo exponit ibi. Cuz aūt dixerit. Circa primū sciendū q̄ p̄phete ad magis mouendū corda audiētū aliq̄ p̄habāt nō solū vbis sed etiā sensibilibus signis sicut fuit esaias nudus z discalciatus Esa. xx. c. et Jeremias portauit catheas ligneas in collo suo. Jhiere. xxvij. z eodem mō p̄pit 6 ezechiel cum dicitur.

x Sume tibi lignū vnū z scribe sup illō iude. in hebreo ly iude est dativi casus.

y Et filior⁹ isrl socios eius. i. tribui beniamin q̄ in diuisione regni adhesit roboaz sicut z trib⁹ iuda. p̄pter q̄d illud regnuz dicebat duar⁹ tribuū trib⁹ etiam leuitica fuit illa adiūcta eo q̄ hieroboā primus rex israel cultor⁹ vitulor⁹ aureor⁹ sacerdotes z leuitas eiecit de regno suo. z sic venerūt in regnū iude.

z Et tolle lignum alterum et scribe sup illud ioseph lignum ephraim. q̄. primus rex hieroboam fuit de tribu ephraim filij ioseph.

a Et cum. do isrl socioruq3 eius id ē aliarū tribuū.

b Et aduna illa vnū ad alterū. cōtiguatione ita q̄ videantur lignum vnum.

c Cū aūt dix. ibi. p̄ist ponit expositio dicti signi cū 6.

d Ecce ego assumam lignū ioseph. nō. p hoc eni designabatur futurū q̄ regnū isrl erat p̄tingendū regno iude sub

rno rege xpo. nō eñ pt exponi ad lram ō zorobabel seu quo cīq; alio vsq; ad xpm. q; de semine dauid non fuit alīs rex vsq; ad ipm. nō subdit postea. e Et seruꝰ meus dauid sup eos. p quē intelligit messias siue xps in lege ⁊ pphetis promissus s. qui fuit declaratus diffuse ⁊ pte. pax. ⁊ tolue. ut etiā fm doctores hebreos.

f Et pastor vnꝰ erit omniū eoz. scz xpus fm q dr Ioh. x. ca. et fiet vnū ouile et vnꝰ pastor. et sciendū q; p regnū isrl nō solum hic intelliguntur decem tribus iz etiā oēs vocati ad fidē de gētilibus q colebant ydola ante suscepcioz fidei. sicut et regnū isrl cōtinuit a principio regni sui hieroboam vt pt iij. Regū. xij. Vñ ⁊ conuenit de gētibꝰ nomē israel assequūt fm q dicit Esaie. xlviij.

g In iudicijs meis ambulabūt. seruādo legē euangelicā.

h Et habitabūt super terrā. s. viuentium.

i Terrā de. Suo meo iacob. i. datuꝝ promisi. indea eñ nō fuit terra principaliter promissa abraam ysaac ⁊ iacob. q; prio a deo principaliter datū nō ē mīꝰ bonā q; meritū sed maꝰ. opa aūt virtutū. propter q facta fuit promissio patribꝰ sunt maiora bona q; q cunq; materialis terra. et iō in promissiōe materialis terre intelligebat principaliter promissio terre viuentiū vt dictū fuit Beñ. xv. magis diffuse. ⁊ sic intellexerūt patriarche fm q declarat apls ad he. xi. dicēs de ipis. Nūc aūt meliorē appetūt. s. patriā. ⁊ subdit. i. celestē.

l In qua habitabūt vñ. mēte p fidē. eo mō loqndi quo dicit phil. iij. Nostra aūt conuersatio in celis ē. ⁊ habitatiō corpalis ipoz in materiali terra erat hꝰ habitatiōis figura. Vel pōt dici. l In q; habitabūt vel. i. habitabūt loquēdo de futuro p modū p̄senti. propter certitudinē pphetie. et tali mō loquendi vtunt frequenter pphete. vt supra visuꝝ ē in multis locis. iō subdit. l Et dauid seruus meus princeps eoz in ipperuū. qd nō pōt intelligi de psona dauid nec de aliquo de semine eiꝰ nisi de xpō. cuiꝰ regnū est eternū. m Et pcutiā illis fedꝰ pacis. qd hic inchoat in observātia legis euāgelice q̄ est lex amoris ⁊ pficit in patria vbi par ⁊ amor p̄sumat. n Et dabo fructificationē meā. i. fructū eos sanctos. o Et erit tabernaculuz meū in eis. i. habitabo cū eis in pñti in terra p gratiam ⁊ in celo per gloriā. p Et scient gētes q; ego dñs sanctificator isrl. i. cuiuslibet fidelis q̄ noīe isrl noīat vt supra dictum est.

¶ In capi. xxxvij. vbi dicit in postil. Et dixit. Hic ponit huius visionis intellectio. Addimo.

q Quod hec visio ezechielis exponat de liberatione pplī isrl a babylonica captiuitate. videt inconsonū lre. tū q; licet seruꝰ sit mors ciuilis. nō tñ loca vbi serui sūt dicūt sepulcra mortuū q; cū liberant seruī dicant tumulā aperte ⁊ hmōi q̄ in lra de hac dicunt. cum q; licet fuerūt liberati a seruitute babylonica. remāserunt tñ sub seruitute pse ⁊ medoz. vñ pꝰ redēptōs a babylonica captiuitate. i. Esdre. ix. ca. legit esdras diuisse. Seruī sum ⁊ in seruitute nra nō dereliqt nos de. nr. etiā inclinauit sup nos miam et sic ad huc remanebāt mortui ciuiliter. cum q; qd dicit hic. Et dabo sup vos neruos ⁊ succrescere faciam sup vos carnes. ⁊ extendā in vobis cutez. nō videt ptinere ad eductos ō seruitute ad libertatē. vñ manifestuz videt q; hec visio pertinet ad resurrectionē generalē. in q̄ oia dicta reqrunt. put litera plana sonat. fm suā primanaz significationē. a q̄ nūq; est recedendū fm sensuz lēalem. nisi necessitas cogat. Si aūt dicat q; necesse est vt nō intelligat de resurrectōne generali. propter obiectiones allegatas per postillatorē q̄z prīa ē ex hac qd dr. Ossa hec vniuersa dom̄ israel. cū tamē resurrectio p̄dicta sit solū filioz isrl. hꝰ oim generaliter. scōa ē de hac qd dicit Aruerūt ossa nra. et perijt spes nra. put in postilla. Ad primū dom q; licet resurrectō generalis sit oim generaliter. tū iustoz q̄z reproboz. q; tamē reprobi ad malus supplicū resurgūt. nō dicūt pprie resurgere. vñ psal. Ideo nō resurgūt impij in iudicio. put postillator ibidē exposuit. Et io pphet si fecit mentionē hic nisi de filijs israel sub q̄z noīe oēs iusti intelliguntur. put in multis alijs locis. Ad secundū dom q; hac qd dr. Aruerūt ossa nra. et perijt spes nra. intelligit de iustis defunctis. q; licet habuerit certā spem resurrectiōis. q; tñ spes que differt affligit aiam. vt puer. xiij. ca. iō pphet dicit eos sic loquentes. q̄si fm curiuum hoim cōmune hoc dicere potuissent.

Replica.

¶ In ca. xxxvij. vbi postil. mor. duab rōnib exponit visionē hui. ca. ad lram de liberatiōe a captiuitate babylōica quā q̄dā exponūt de resurrectōe generali futura. fortassis bñ fm allegoriā. huic burg. sed alīs primus plegit scdam expositōz mor. debilib rōnib. Prīa q; dicunt hic liberati a sepulcris qd nō videt habere locum in illa captiuitate. Sed videt q; sicut seruit ē mors ciuilis. ita loca talū seruoz pertinūt carceres merito dicunt sepulcra ad instar q a pbis ocū dr viui hoīes se pultura. scdo burg. monet q; licet fuerūt liberati a seruitute babylonica. remāserūt tñ sub pse medoz ⁊ eoz. ⁊ romanoz seruitute. Ad qd dico q; oēs remāserūt tributarij. nō tñ captiui. aliud ēt ē seruire sub tributo ⁊ captiuitate. Seruiēs ēt sub tributo ē totaliter sui iuris. non aūt captiuꝰ. Et pter defectū hūc captiui dicunt ciuiliter mortui ⁊ sepulti. Nec burg. bene videt ad mor. ua postilla. Cū eñ postil. prio moneat ex eo. q; ex. lra non unus

nisi de domo israel. io incouenienter dicit. o domo isrl qđ
e oibus hoib⁹ generale .s. resurrectio mortuor. Ad h̄ re-
spōdet burg. q⁹ p domū isrl intelligūt electi q̄ solū ꝓprie
resurgēt iusta ullud psal. nō resurgūt impi in iudicio. Et
dicit postillatorē sic circa auctoritatē allegatā sentire.
Sz vtrūq; falluz est.
Primū q; absolutū ar-
ticulū fidei omni ca-
ri cōmunē appropri-
at vni plus q̄ alteri-
nā oēs fm aplm pro
prie resurgem⁹. Nec
huic obstat illō psal.
allegatū q; hoc allega-
tū nō dicit resurrecti
onē ipsor teneri fm
qđ z nō ꝓprie quēad-
modum glosat burg.
qđ ptz ex eo q; dicit
in iudicio. s. sessuri iu
dicātes quēadmoduz
in hac vita in cathe-
dra pestilentie sedere
ꝓsueuerūt. Et ptz etiā
ex eo qđ seq̄tur. Nec
patōes i ꝓsilio iustor
qđ ptz totū dicere fm
qđ nō ꝓprie. q; argu-
mentū tale. Peccato-
res nō resurgent i cō-
silio iustor. igit nō re-
surgēt. tenet a fm qđ
ad simpliciter. Etiam
falsum ē qđ postilla-
tor iponit. q; postil.
glosat locū psal. alle-
gatū q; nō resurgūt i-
iusti ad suā exaltatōes
q̄ etiā nō seq̄t ꝓprie sz solū fm
qđ. igit inusti si resurgēt. Secō postil. mouet. q; dicitur
spes nra perijt. qđ de iustis marie locū nō habz. nā ipi
oēs habuerūt ab initio spem. certā future bītudis. Ad
qđ dicit burg. q⁹ ēquis habuerit spem. spes tñ q̄ differt af-
fligit aiam iustor. puer. xiij. sz h̄ nō soluit. q; si seq̄t spes
differt. igit pertȝt. prauu ēm ē expositio. Nec vex ē dilati-
onē resurrectōis iustor eē afflictiuā q; afflictio non stat
cū pfecta bītudie. vt ptz. xij. sup Beñ. ad Ifam. q̄uis eī
aliq̄ mō sperata retardat. vt ibi dicit nō tamē affligit.

Lfact' ē. Posteaq̄ ꝓphetauit
e prospera et aduersa de iudeis. hic reuertit ad p
pphetādū de extraneis. s. ō gog. z magog. Circa
qđ sciēdū q⁹ hebrei dicūt q⁹ sūt .vij. ētes q̄ vēture sūt ad pu
gnādū ꝓtra hierl'm. et debellabunt ꝑ regē messiā. quē expe
ctāt adhuc vēturū. Sz hoc dictū ē erroneū. q; aduenī⁹ xp̄i
trāsijt i ꝓteritū. Ido aliq̄ doctores nr̄i dicūt q⁹ gog ma
gog nō ē aliq̄ gens determinata. sz generaliter significat ps̄e
cutores ecclie. sz hec expositō videt nimis mystica. ꝓpter
qđ saluo meliori iudicio videt mihi p gog intelligi anti-
christ⁹. Dicit eīm gog a gag qđ significat tectū. in hebreo.
q; licz antixp̄s sit futur⁹ hō. inhabitabit tñ totaliter a dya-
bolo. et sic erit q̄si ei⁹ tegumētū sub specie hūana. Ma-
gog aūt significat de tecto ꝓpō itelligunt adherētes an-
tixp̄o tanq̄z de eius familia seu pplo. huic aūt expositōi
ꝓcordat qđ dicit apoc. xx. Soluet sathanas ō carcere suo
et exibit seducere gētes sup q̄tuor āgulos terre gog z ma
gog. c. qđ exponit de psecutōe antixp̄i quē dyabol⁹ p-
mo seduz z postea alios adherēdū sibi. Huic etiā dicto
cōsonat dictū apli si referat ad secūdū aduentū xp̄i. scđa
ad Thes. ij. Quē dñs ihs interficiet spū oris sui z destru
et illustratōe aduēt⁹ sui. Quib⁹ z dictū alior expositor in
q̄ntū tpe antixp̄i erit maria psecutō fidelīū. et fm hanc
sniam ꝓpō agit de psecutōe ecclie ab antixp̄o. z scđo de
antixp̄i destructōe cū
exercitu suo. ibi. Con
uocabo. Prīa i duas.
q; ꝓpō ponit hui⁹ pse
cutōis ꝓparatio. secun
do eius executio. ibi.
Post dies. Circa p̄m
mū dicit.

a Tfa. xxxviii. et⁹ ē ꝓmo dñi ad me dicēs Fili hois. ponе faciē tuā ō gog z ēra ma gog ꝓncipē capit⁹ mosoch z thubal. z vaticinare ō eo. z dices ad eū Hec dicit dñs ds. Ecce ego ad te gog ꝓncipē capit⁹ mosoch z thubal. b Et circūagā te z ponā frenū i maxillis tuis. z educā te z oēz exercitū tuū: eqs z eq̄tes vestitos loric⁹ vniūsos. multitudinē magnā hastaz et clypeū arripientiū et gladiū omnes ethyopes z libyes cū eis. oēs scutati z galeati c Gomer z vniūsa agmina ei⁹ dom⁹ thogorma late ra aq̄lonis. et totū robur eor pplī multi tecū d Prepara et istrue te z oēm mlitudi-

a Post dies multos visitaberis. In nouissimo ānoz vēies ad ērā: q̄ reuersa ē a gladio et ꝓgregata ē de pplis mltis ad mōtes isrl. q fuerūt deserti iugiter. Hec ō pplis educta ē: z habitabūt i ea cōfi dēter vniūsi. Ascēdes aūt q̄si tēpestas veniens. z q̄si nubes vt opias terrā. tu z oia agmina tua. z pplī mltī tecū Hec dicit dñs ds. In die illa ascēdēt sermōes sup cor tuū: et cogitabis cogitatōnez pessimā: et dices. Ascēdā ad terrā absq; muro. veniā ad q̄escētes habitātes sec cure. Hi oēs habitāt sine mu ro. vectes z portе nō sūt eis vt diripias spolia et inua-

dinē tuā: q̄ coacervata ē ad te z esto eis in ꝓceptū. Post dies multos visitaberis. In nouissimo ānoz vēies ad ērā: q̄ reuersa ē a gladio et ꝓgregata ē de pplis mltis ad mōtes isrl. q fuerūt deserti iugiter. Hec ō pplis educta ē: z habitabūt i ea cōfi dēter vniūsi. Ascēdes aūt q̄si tēpestas veniens. z q̄si nubes vt opias terrā. tu z oia agmina tua. z pplī mltī tecū Hec dicit dñs ds. In die illa ascēdēt sermōes sup cor tuū: et cogitabis cogitatōnez pessimā: et dices. Ascēdā ad terrā absq; muro. veniā ad q̄escētes habitātes sec cure. Hi oēs habitāt sine mu ro. vectes z portе nō sūt eis vt diripias spolia et inua-

ctis ad suā exaltatōes et q̄ etiā nō seq̄t ꝓprie sz solū fm qđ. igit iniusti si resurgēt. Secō postil. mouet. q; dicitur spes nra perijt. qđ de iustis marie locū nō habz. nā ipi oēs habuerūt ab initio spem. certā future bītudis. Ad qđ dicit burg. q⁹ ēquis habuerit spem. spes tñ q̄ differt af-
fligit aiam iustor. puer. xiij. sz h̄ nō soluit. q; si seq̄t spes differt. igit pertȝt. prauu ēm ē expositio. Nec vex ē dilatiō-
nē resurrectōis iustor eē afflictiuā q; afflictio non stat cū pfecta bītudie. vt ptz. xij. sup Beñ. ad Ifam. q̄uis eī aliq̄ mō sperata retardat. vt ibi dicit nō tamē affligit.

b Prepara z istrue te. i. ꝓparabis te ad vastationē ecclesie. i Et esto eis in ꝓceptū. i. mltitudo tibi coacerbāda tibi obediet ad nu tū. l: Post dies. Hic nōt pōitur executio psecutōis. z diuidit in duas. q; ꝓpō pōitur hec executio. scđo eiusdē ꝓnunciatio. ibi. Hec dicit. Circa primū ꝓmittit tps cum dicitur. l: Post dies multos vt. i. pueris. q; finaliter antixp̄s a deo fulminabitur. vt infra dicet. l In no uissimo an. ve. i. circa finē mūdi. m Ad terrā q̄ reuer sa ē a gladio. i. ad ecclīam dissipatū que primo fuit sub gladio iudeoz z tyrānoz. sz a tpe ꝓstātini habuit pacē. et sic reuersa ē a gladio. n Et ꝓgregata ē de pplis mul tis q; de omnib⁹ gentib⁹ aliq̄ crediderūt xp̄o.

c Ad mon. israel. i. ad iudeā mōtuosā. sz cūm veniat ad vastandū vbiq; ecclīam. tāmē specialiter veniet i hierl'm vt in tēplo dei sedeat tanq̄z sit de⁹. vt dicit scđa ad Thes. ij. p Qui fuerunt deserti iugiter. i. frequenter. q; ꝓpō p chaldeos. et postea per anthiochum nobilē. z iterum. per romanos. postea per saracenos.

q Hec de populis educta est &c. q; ante aduētū anti-
christi xp̄iani de plurib⁹ terris venient in iudeā et capi-
ent eā z ibi pacifice habitabūt ad tps. et postea q̄si subi
to veniet antixp̄us. ideo subditur. r Ascendens aūt
q̄si tēpestas veniēs. i. subito in magna multitudine ita
q⁹ fideles nō poterūt sibi resistere. s In die illa ascē
dent sermōes sup cor tuū &c. q; extolletur supra oīne illō
quod deus dicit. aut qđ colitur. scđa ad Thes. ij.
t Et dices ꝑ nimia elatōe. v Ascendam ad terram
absq; muro &c. id est ita faciliter capiam ac si non esset
ibi murus vel munitio vel aliq̄ bellī suspitio. x Et

diripias spolia.xpo credētiū. ¶ Ut inferas ma.tu. sup eos q̄ deser.fue.t po.restituti.q̄ sic dictū est tpe trā nor fideles videbant deserti a do.t tpe pac̄ secute resti tuti.vel q̄ fideles electi de terra p̄missionis p̄ saracenos ibi restituēt̄ añ aduentū antixp̄i.vt dictū est. ¶ Qui

pos.cepit.t esse hab⁹ vmb.terre.i. ult̄m et terre p̄missiōis q̄ ē i medio terre habita bilis.q̄ ē un q̄rto dy
a Saba et (mate. dedā .c̄. noīa sunt gē tiū antixpo adheren
b Et ois deo (tū nes.c̄. .i.feroces cō
c Di (tra xp̄ianos. cēt tibi. adulādo t ꝫ fideles incitando.
d Nunq̄d ad sume da spo.tu venis.q̄ d sic.t iō ad h̄ est unten dendū.cetera patēt i littera vſq̄ ibi.
e Nunq̄d .c̄. pp̄lus me⁹ isr̄l.i.vniuersitas
f cōfiden(fidelitū. ter.c̄. occupata terra p̄ multiōis ab eis vt p̄
g Scies t(dictū ē. venies.tūc ad ip̄m i quadendū cū sat̄elliti
h Et ascen(bo ruis. dens sup pp̄lm meū isr̄ q̄si nubes.i. subi to.q̄ nubes aliquan do surgūt et subito.
i Ut ope.ter.m̄ltı tudine g̃ti adheren
k Et adduc.te (tūc sup ter.meā.i.sup te rā p̄missiōis.q̄ d: dei mō spāli.q̄ ibi opat⁹ ē salutē in medio terre ī assumpta p̄ nobis humanitate.
l Ut sciāt gētes mee.cū sanctificatus fuero.i.sanctus apparuero.
m In te.ibi te in terficiedo cū exercitu tuo.vt postea dicet.
n Hec dicit.ad hoc p̄tin ponit dicte p̄secutiōis p̄nūciatio.cū d: in p̄sona dei.
o Tu q̄ ille es de q̄ locut⁹ sum .c̄.q̄ esaias t hieremias t alij .xpbe.locuti sunt de hac p̄secutiōe.vt hic.t in plurib⁹ alijs locis sicut exposui i libro psalmor t alior libror .xpbaliū.
p Ut adducerē te sup eos. ad purgādū electos.t puniēdū reprobos.ideo subditur.
q Ascēdet indignatio mea .c̄.i.vindicta.
r Quia ī die illa erit ꝫmotio .c̄.q̄ multi fideles erūt vacillantes ita vt in errorē ducātur.si fieri p̄t etiā electi. Vbi.xpus
s Et ꝫmouebunt a facie mea.i.vacillabūtur in fide.
t Pisces maris .c̄.i.scrutes in ecclia ī q̄libet statu. q̄ū aliq̄ sunt voluptuosi.iō ꝫpanē piscib⁹ exhibēt i mari t ali qui superbi alta petētes.vt volucres celi.t aliq̄ simplices vt bestie agri.t aliq̄ cupidi sup terrā reptātes.t aliq̄ ho mines rōnabiliter viuētes.
v Et subuertent̄ montes ad ē multi de p̄latis t principib⁹.
x Et cadent sepes id̄ est multi de religiosis t doctorib⁹ vl̄ p montes sepes t muros intelligūtur fortalicia in mōtib⁹ sita.t muris t clausuris munita.q̄ nō poterūt resistere potētie antixp̄i.

¶ In ca.xxxviij.vbi d: in postil.propter q̄ saluo tuctionī iudicio

Additio.

e Positio postillatoris de gog t magog q̄ intelligit de p̄secutōe antichristi videt vera ꝫpter rōes q̄s ipe dicat.sed eius expositio de istis nolūb gog t ma gog ptinet ad ethymologiā valde remotā. Unde meli⁹ vi detur dicendū q̄ gog sit nomē ip̄ius antixp̄i.multi ei fue

uissimis diebꝫ eris.x addu cā te sup̄ terrā meā.vt sciant gētes mee cū sanctificat⁹ fuero in te ī oculis eor o gog.
b Hec dic dns ds. Tu q̄ ille es de q̄ locut⁹ sū ī diebꝫ antiquis in manu seruor meor ꝫpha tū isr̄l.q̄ ꝫphauerūt i diebꝫ illor tēpor.
c vt adducerē te sup eos. Et erit ī die illa in die aduēt⁹ gog sup̄ terrā isr̄l. ait dns ds. ascēdet indig natio mea i furore meo t in ze lo meo. In igne ire mee locut⁹ sū. q̄ ī die illa erit cō motio mag̃ sup̄ trā isr̄l.
d et ꝫmouebunt a facie mea pi sces maris t volucres celi et bestie agri.et oē reptile q̄ mouet sup̄ humū.cunctiq̄ hoīes q̄ sunt sup̄ faciē tre.
e Et subuertent̄ mōtes. t cadent sepes.t oīs mur⁹ corruet in terrā. XXXIX.

e Et quocabo adu⁹ eū icūctis mōtib⁹

trūt nolati p̄phās p magna tempa ante eorum natiuitatem. sicut p̄t̄ de cyro. Ioa sia t alijs. Magog ãt est nomē secūdi filij iaphet vt Beñ.x. et sic pōt accipi p̄ sua p̄pria significatiōe vt intelligat q̄ illa gens descēdens a magog sit de principalibus adherentib⁹ gog siue antixpo. Et huic con cordat auctoritas a pocq̄ postillatore allegata. Nam gens descendens a magog di citur in angulo aquilonari terre. vl̄ quā ptem. vt dicit adhe rentes antixpo ado rabunt eo q̄ christia ni adorant ad orien tem. hebrei ad occidē tem. saraceni vo ad meridiem. Restat q̄ plaga aquilonar⁹ ad quā adorabunt anti xp̄iani a qua pandet omne malū sup̄ om nes habitatores ter re.idiere.i.ca.

Replica.

¶ In ca.xxxviij.de gog t magog dicit burg.sat̄ con
i corditer postil ꝑterq̄ q̄ restringit magog ad gē tem descēdentē a iaphet cui⁹ primogenit⁹ dict⁹ fuit magog.d.q̄ illa gēs erit de principalib⁹ adherenti bus antixpo. Ex illa expositio burg.vt xp̄ianitati expro briosa.nam iaphet cū sua prole occupauit europaz sm oēs cōuter historiographos. in sola aūt europa vt plurī mū viget xp̄ianissimus.vt dicit isdē burg.circa fertū ca. zacharie.i.t sic xp̄iani sm illam burg.ex pōem essent fu turus exercitus t principalis antichristi qđ ē christiās dedecus audire.ideo burg.cū quibusdā alijs debuit opi nari q̄ p̄fidei in dei spāliter.t tribuū trāslati p̄ salmana sar t p̄ alexandrū inclusi in montib⁹ caspios q̄ tpe anti christi solnētur t antichristū recipient p̄ messia infideli ter expectato.t ci in ecclesia que ē in europa potissimū p̄ secutione adherebūt.qđ fortassis genti sue affect⁹ burg. nolūt intelligere.

¶ Cap̄.xxxix.

Vocabo.Dicincipit capitulū ī hebreo.i quo
e agitur de destructione antichristi t sui exercitus et primo circa ds ponit̄ antichristi delectio.secū do delecti despoliatio ibi. Hec est dies.tertio spoliati tu mulatio ibi. Erunt in die.quartū ꝫcludit intenta conclu sio.ibi. Et ponam. Circa primum dicitur.

a Et ꝫuocabo aduer.eū.i.antixp̄m et eius exercitum.
b In can.mon.meis.i.in iudea que est montuosa.

c Gladiū.ad interficiēdū ipm. d Gladi⁹ vnius cu. in frēm suū.qz fulminato antixpo in monte oliueti ⁊ in magna pte exercit⁹ sui.erit dissensio inter residuos. imponētes aduicē q̄ interfecerit eos ad seq̄ndū antixpm et sic inter eos erit bellū. e Et tūc iudicabo cū peste ⁊ē.qz aliq̄ de eius exercitu morient pestilentia.aliq̄ gladio.et aliqui tēpestatib⁹ descendentib⁹ de celo. f Et magni.⁊ sanctificabo magn⁹ ⁊ sanct⁹ apparebo in dedicatiōe mirabili superbi ⁊ exercitu sui. Cōsequēter resumit modū eius veniendi cū dicit. g Ecce ego su.te gog. q.d.nihil poteris facere nisi quātū tibi p̄mittā. h Principē capi.mo.exponat.vt s. Cōsequēter resumitur delectio sua.cum dicit. i Et pcutiā arcū tuū in manu sinistra tua ⁊ē.i.dextera sagittatores tui exercitu⁹.ita q̄ nō poterūt tenere arcū in sinistra manu nec sagittas in p̄ferīs et (dextera.aut.⁊ē.p aliq̄d tps remanebunt cadauera saltē multoz insepulta l Et īmit.ignē i ma. qz magna ps exercit⁹ antixpi fulminabit. m Et in his q̄ habitāt in insu.fidē. sub antixpi.fidēta.fidēles de eius potētia. n Et sciēt q̄ ego vo.p experientiā vīdicte mee. o Et no.san.meū no.fa.i me. po.mei is.i. ppli xpiani q̄ noīe israel noiant.vt s.dictū ē. p Et nō pol.no.sanctum meū am.i.pollui permittā p blasphēias antixpi.⁊ sibi adherentiū. q Ecce venit ⁊ fa.ē.q.d.ita certū est de futuro ac si iā trāsisset in p̄teritū. r Hec ē dies. Hic ponit descriptū exercit⁹ antixpi spoliatio.cum dr. Hec ē dies.s. destructōis antixpi et exercit⁹ sui. s De q̄ locut⁹ fuz. p.pphetas vt dictū ē ca.p̄cedēti. t Et egrediētur ha. de ciuitatib⁹ israel.ad colligēdum spolia.Expositores ātē nostri dicunt cōiter q̄ p habitatores de ciuitatib⁹ israel intelligūtur ciues celestes in diuersis māsionib⁹ habitātibus fm illd Io.xiiij. In domo patris mei māsiones multe sunt.i.diuersi gradus bītudis.q̄ cū xpo egredient ad iudiciū.et cū eo iudicabūt impios approbādo ei⁹ iudiciū. et maxime de antixpo.⁊ damnādis cū eo.de q̄b⁹ subdit. v Et succen.et cōbu.arma clypeū ⁊ē.i.antixpm et eius exercitū cōdemnabūt ad ignē eternū mō dicto.q̄ vocant hic arma.eo q̄ armis impugnauerūt fideles eos crudeliter occidēdo.qō erit cā damnatōis ipor. x Et succē. ea igni septē annis.i.eternaliter qō p septē ānos intelligit eo q̄ vniuersitas tpis septenario numero designat. y Et nō portabūt ligna de regionib⁹.i.nō ædemnabūt vastos fructū pietatis facientes sicut ligna regionū, z Nec⁹ suc.de saltib⁹.i.nō cōdēnabūt eos q̄ habitabāt in saltu p̄ie. a Cū arma suc.igni.i.condemnabunt ad ignē eternū impios tūmō ⁊ nō iustos. Sed hec expositiō videt magis mistica q̄z literalis.iō absq̄ p̄iudicio pōt aliter dici q̄ interfecto antixpo et eius exercitu egredient xpiani q̄ remanebūt vnā de locis vbi erāt absconditi ad colligēdū spolia et ea q̄ erunt apta ad incēdiū.vt clypei hastē.et hmōi applicabūt igni.iō dr. Et succendēt ⁊ē.⁊ aliqui eoz tantū p̄gregabūt quod sufficiet eis ad magnū tps qō exprimit hic p septē ānos et iō nō erit eis necesse altūde ligna colligere. Et despēcabunt eos q̄bus p̄de fuerant.arma et spolia eoz colligēdo. Sz hoc dictum videt esse cōtra illud qō dicit cōiter a doctorib⁹.q̄ post mortē antixpi dabunt.xlv. dies ante iudiciū.vt decepti ab eo habeāt locū penitēdi.⁊ accipit ō daniele.xij. vbi dicit sic. Beat⁹ q̄ expectat ⁊ puenit vsq̄ ad dies mille trecētos. xxxv. Iste eīm nūerus excedit numerū ibidez suprapositū de regno antixpi in.xlv.dieb⁹. et sic inter mortē antixpi et iudiciū spacium septem ānoz non erit. Ad qō dicendum q̄ licet hoc dictū sit satis cōe tamē nō ē omo certū.quia nō determinat p scripturā vtrū illi dies sunt vsuales.s. cōtinētes tm vnā diē et vnam noctem.vel annales. sicut dicit supra.xij. ca. Diem.p anno dedi tibi. ⁊ iō de illis xlv. diebus post mortē antixpi nō habet certū vtrū sint xlv. dies naturales.vel xlv. anni.et dato q̄ esset determinatū de diebus vsualib⁹.nō tū ē determinatū vtrū starim post illos.xlv. dies immediate seq̄tur iudiciū imo videt q̄ sit maius spacium tpis intermediū. p illud qō dr Matth. xxiiij. de aduētu xpi ad iudiciū. Sicut eīm erant in diebus ante diluuiū cōedentes.⁊ bibētes ⁊ nubētes nuptui tradētes vsq̄ ad eū diē quo intrauit noe in archā.⁊ nō cognouerunt donec venit diluuiū ⁊ tulit oēs.ita erit ⁊ aduent⁹ filij hominis.et illud referunt aliqui doctores nr̄i ad tēpus qō erit inter mortē antixpi et diem iudicij. talis ātem pax et securitas in qua quasi nubia absq̄ timore exercent nō videt esse tamquam tps sicut.xlv. dierū ex maioris. b Et erit.Hic p̄mittit agit de sepultura antixpi et suoz.et primo ponit ppositum.scdo removet dubiū. ibi. Tu autem. Circa primū sciēdū q̄ sicut ps immediate p̄cedens exponit a doctorib⁹ cōmuniter de sanctis qui cum xpo adiudicabūt impios igni gehēne. ita etiā hoc pars intelligit de sepultura eoz in inferno eo mō loquendi q̄ dicit Luc.xvi. Mortuus ē diues ⁊ sepultus ē in inferno

meis gladiū ait dñs de⁹. Gladi⁹ vnius cuiusq̄ in frēz suū dirigēt. Et iudicabo eū peste ⁊ sanguīe ⁊ ibre vemēti ⁊ lapidib⁹ īmēsis: Ignē ⁊ sulphur pluā sup eū ⁊ sup exercituz ei⁹.⁊ sup plos multos.q̄ st cū eo. Et magnificabor ⁊ sctificabor.⁊ notabor in oculis multaz gētiū et scient qz ego dñs. Tu āt fili hoīs vaticinare aduersū gog et dices. Hec dic dñs de⁹. Ecce ego sup te gog p̄ncipē capitis mosoch et thubal.⁊ circūagā te ⁊ educā te.⁊ ascēdere te faciaz de lateribz aq̄lonis.et adducā te sup mōtes israel. Et pcutiam arcū tuū in manu sinistra tua.⁊ sagittas tuas de manu dextera tua deiciā. Sup montes israel cades tu ⁊ oīa agmīa tua et pplī q̄ st tecū. Feris auib⁹ oīnīq̄ volatili celi et bestijs t̄re dedite ad vorādū. Sup faciē agri cades.qz ego locut⁹ sū sait dñs de⁹. Et immittaz ignē in magog: ⁊ in his q̄ habitāt in insulis confidēt. et scient qz ego dñs. Et nomen sctm meū notū faciā in medio ppli mei israel. ⁊ nō polluā nomē sctm meū āplius. ⁊ sciēt gētes qz ego dñs sanctus israel. Ecce venit ⁊ factū ē ait dñs de⁹. Hec ē dies de qua locutus sum. Et egredient habitatores ciuitatibus israel. et succendēt et cōburēt arma clypeū et hastas arcū ⁊ sagittas ⁊ baculos manuū ⁊ cōtos ⁊ succendēt ea igni septē ānis. Et nō portabūt ligna de regionibus. neq̄ succidēt de saltibus. q̄m arma succendēt igni et despecabunt eos.q̄ bus prede fuerant ⁊ diripient vastatores suos ait dominus de⁹. Et erit in die

z Nec⁹ suc.de saltib⁹.i.nō cōdēnabūt eos q̄ habitabāt in saltu p̄ie. a Cū arma suc.igni.i.condenabunt ad ignē eternū impios tūmō ⁊ nō iustos. Sed hec expositiō videt magis mistica q̄z literalis.iō absq̄ p̄iudicio pōt aliter dici q̄ interfecto antixpo et eius exercitu egredient xpiani q̄ remanebūt vnā de locis vbi erāt absconditi ad colligēdū spolia et ea q̄ erunt apta ad incēdiū.vt clypei hastē.et hmōi applicabūt igni.iō dr. Et succendēt ⁊ē.⁊ aliqui eoz tantū p̄gregabūt quod sufficiet eis ad magnū tps qō exprimit hic p septē ānos et iō nō erit eis necesse altūde ligna colligere. Et despēcabunt eos q̄bus p̄de fuerant.arma et spolia eoz colligēdo. Sz hoc dictum videt esse cōtra illud qō dicit cōiter a doctorib⁹.q̄ post mortē antixpi dabunt.xlv. dies ante iudiciū.vt decepti ab eo habeāt locū penitēdi.⁊ accipit ō daniele.xij. vbi dicit sic. Beat⁹ q̄ expectat ⁊ puenit vsq̄ ad dies mille trecētos. xxxv. Iste eīm nūerus excedit numerū ibidez suprapositū de regno antixpi in.xlv.dieb⁹. et sic inter mortē antixpi et iudiciū spacium septem ānoz non erit. Ad qō dicendum q̄ licet hoc dictū sit satis cōe tamē nō ē omo certū.quia nō determinat p scripturā vtrū illi dies sunt vsuales.s. cōtinētes tm vnā diē et vnam noctem.vel annales. sicut dicit supra.xij. ca. Diem.p anno dedi tibi. ⁊ iō de illis xlv. diebus post mortē antixpi nō habet certū vtrū sint xlv. dies naturales.vel xlv. anni.et dato q̄ esset determinatū de diebus vsualib⁹.nō tū ē determinatū vtrū starim post illos.xlv. dies immediate seq̄tur iudiciū imo videt q̄ sit maius spacium tpis intermediū. p illud qō dr Matth. xxiiij. de aduētu xpi ad iudiciū. Sicut eīm erant in diebus ante diluuiū cōedentes.⁊ bibētes ⁊ nubētes nuptui tradētes vsq̄ ad eū diē quo intrauit noe in archā.⁊ nō cognouerunt donec venit diluuiū ⁊ tulit oēs.ita erit ⁊ aduent⁹ filij hominis.et illud referunt aliqui doctores nr̄i ad tēpus qō erit inter mortē antixpi et diem iudicij. talis ātem pax et securitas in qua quasi nubia absq̄ timore exercent nō videt esse tamquam tps sicut.xlv. dierū ex maioris. b Et erit.Hic p̄mittit agit de sepultura antixpi et suoz.et primo ponit ppositum.scdo removet dubiū. ibi. Tu autem. Circa primū sciēdū q̄ sicut ps immediate p̄cedens exponit a doctorib⁹ cōmuniter de sanctis qui cum xpo adiudicabūt impios igni gehēne. ita etiā hoc pars intelligit de sepultura eoz in inferno eo mō loquendi q̄ dicit Luc.xvi. Mortuus ē diues ⁊ sepultus ē in inferno

qui vocat hic vallis viatorꝝ, qꝛ lata est via q̄ ducit ad p̄
ditionē ⁊ multi ingredient̄ p ea, matū. vij. Et dꝛ hec sepl̄
tura fieri septē mēsibꝫ, qꝛ eternaliter erāt ibi sic. s. dictū
est de septē annis. Qđ aūt ibi dꝛ de ossibꝫ remanentibus
sup terrā q̄ statuēt iuxta illa titulū donec sepeliāt, p̄ b̄ i
telligit q̄ si p̄ morte
antixp̄i inueniant a
liq̄ de secta sua obsti
nati ab aliis p exco
icationē sepabunt̄ do
nec p mortē sepelian
tur cū aliis i inferno
Sed qꝛ hec expositō
sicut ⁊ p̄cedēs videt
multū mistica, iō po
teit exponi de sepul
tura corpali, nō pter
antixp̄i ⁊ suoꝝ honoꝛ
rē sed ad terre purga
tionē vt dꝛ in littera
Sic ergo exponit.

b Et erit in die illa sc̄z notabili, pter de
iectionem antichristi.

c Dabo gog, i. antix̄po ⁊ eꝰ exercitui.

d Locū. i. sepulture.

e Noiatū, i. famosū
er tanta multitudine
ibi sepulta.

f Vallē viatoꝝ, q̄a
ibi erit strata publi

g Ad orientē (ca
maris. i. vltis mare
mortuū qđ ē in par
te orientali iudee.

h Que obstupesce
te facient p̄tereūtes. i.
admirant. et tali, ⁊ tan
ta detectiōe antixp̄i ⁊
suoꝝ ibidē sepultoꝝ.

i Ut mūdent terrā
a cadaueribꝫ.

k Septē mē. tm̄ ei
ip̄s apponēt illi qui
adhuc statuentur.

l Et erit eis noiata
dies, i. celebris.

m In q̄ glificatus
sum, interficiēdo an
tixp̄m ⁊ eius exercitū
dies enī victorie, so
lent habeꝛi celebres.

n Et viros iugiter
cōstituēt, q̄ sint diligētes ad hoc̄ pficiēdū. o Cūq̄
viderit os hois statuēt iuxta illud titulū. i. notabile sig
nū vt defacili possit inueniri, vt sic rapta ossa sic inuēta
iunct̄ p figna defacili colligātur ⁊ sepelianꝰ. p Pollī
ctores. i. cadauerū curatores. q Homē aūt ciuitatis,
id ē loci vbi fiet sepultura. r Amona. i. ppl̄osa, fm
ꝓpietatē hebraici fmonis ꝓpter multitudinē ppl̄i ibi se
pulti. s Tu q̄. Dic temouēt dubiū, qꝛ b̄ actū ē de se
pultura cadaueꝝ. iō possit aliq̄s credere q̄ nō fuissēt ab
anibꝫ ⁊ bestijs corrosa, qđ ē cōtra illud qđ dictū est. s. breui
ter. Omni volatili ⁊ bestijs terre dedi te ad deuorandū
iō de ista deuoratōe b̄ dꝛ plenꝰ cū dꝛ. Dic oī volucri ⁊ t Cōuenite ⁊c. ad victimaꝫ meā quā īmola vobis. i. ad
cōrodendū cadauera īmolatoꝝ a me in exercitu antixp̄i
anteq̄ eni sepelirent̄ cadauera aues ⁊ bestie fuerūt ꝺ eis
saturate. v Arietū agnoꝝ ⁊c. i. ita comedetis primi
pū carnes ⁊ bibetis sanguinē ac si eēnt arietes ⁊ agni p̄i
gues occisi.

p Et satura. sup me
meū. i. sup locū a me
vobis paratum.

q Et ponā. Hic po
nitur intēta ꝺcō ad
ꝺ eni fiet antixp̄i et
sui exercit⁹ ꝺiectio, vt
deꝰ glificet⁹, ⁊ de eꝰ op
pssione pp̄l̄s ꝛpian⁹
liberet⁹, ⁊ ꝺ est qꝺ di
citur i ꝑsona dei. Et
ponā glām meā i gē
tibꝫ, qꝛ oēs gentiū re
manētes videbūt in
hoc potētia meā glo
z Et sa. do. (riosam
isr̄l. i. pp̄l̄s ꝛpianus.
a Quia ego dñs de
us eoꝝ, p spālē ꝓtecti
b Ex die illa ⁊c. onē.
deinceps, qꝛ p⁹ mor
tē antixp̄i non ꝺbit
c Et tribulationē.
sci. gen. qm̄ in iniqui
tate sua capta sit, do
mus isr̄l. i. q̄ popul⁹
ꝛpianus fuerit oppꝰ
sus ab antixp̄o p iu
sis iniquitatibꝫ qꝛ se
cundū q̄ dicit salua
toꝝ ante tempus anti
cristi abūdabit iniq
tas, ⁊ refrigescet ca
ritas multoꝝ in eccle
sia ꝺi. a q̄ iniq̄tate pur
gabit̄ p tribulationē
d Et ab (antixp̄i.
sco. fa. meā ab eis ⁊c.
tpe eni tribulationis
antixp̄i videbit deus
abscodere faciē suam
ꝛpianis dimittendo
eos i acerbitate tri
bulatiōis sic hō auertit
faciē suā ab illo quez
nō vult a miseria ꝑ
secutiōis erut breue.

e Hunc. i. in breui

f Reducā capti. iacob. i. pp̄l̄m ꝛpiani cum liberando ab
oppressione antichristi. f Et assumam zelum. s. vin
dicte mee cōtra antichristū. g Pro noie sancto meo
qđ ipe blasphemabit. h Et portabūt confusionē suā
id est christiani post mortem antichristi in scipis erunt
confusi de peccatis ꝑteritis ꝓpter que traditi fuerunt
pssecutionibꝫ antixp̄i. i Et redu. eos de pp̄lis. i. de er
roribꝫ pp̄loꝝ qbꝫ assenserāt decepti ab antixp̄o ⁊ sibi ad
herētibꝫ. qꝛ sic dictū ē dabit eis penitētiā ꝺ. k Et
ꝛgre. de ter. inimicoꝝ suoꝝ. ad, vnionez vere fidei et cari
tatis. l Et sa. qꝛ ego dñs deꝰ eoꝝ, p expietiaz vidicte

dentis adipem in saturitatē
⁊ bibetis sanguinē in ebrieta
tē de victia q̄m ego īmola
ui vob. r saturabimī i t mē
sa mea de eq̄ ⁊ de eq̄te fortī
⁊ de, vniūsis viris bellatori
bus ait dñs ds. v Et ponaz
gl̄am meā in gētibꝫ ⁊ vide
bunt oēs gētes iudiciū me
um qđ fecerī, ⁊ manū meaz
quā posuerim sup eos, ⁊ sci
ent domus isr̄l. q̄ ego dñs
deus eoꝝ, a die illa ⁊ deīn
ceps. w Et scient gentes qm̄
in iniq̄tate sua capta sit do
mus isr̄l. ⁊ q̄ dereliq̄rit me
⁊ abscōderī faciē meā ab eis
⁊ tradiderim eos in manus
hostiū ⁊ ceciderint i gladio
vniuersi. x Juxta īmūdicias
eoꝝ ⁊ scel⁹ feci eis, ⁊ abscon
di faciē meā ab illis. y Propte
rea h dic dñs ds. z Nūc re
ducam captiuitatē iacob et
miserebor oīs domus isr̄l.
Et assumā zelū p noie scō
meo. b ⁊ portabunt confusiōez
suam ⁊ oēm p̄uaricationem
q̄m p̄uaricati sunt i me. cuz
habitarēt̄ i t̄ra sua ꝺfiden
ter neminē formidātes. c ⁊ re
ducero eos ꝺ pp̄lis ⁊ congre
gaūo de t̄ris inimicoꝝ suoꝝ
⁊ sctificat⁹ fuero i eis i ocul
gentiū plurimarū. d Et sciēt
qꝛ ego dominus deus eoꝝ

vt dicit Matth. xviij. iō subditur.

e Reducā capti. iacob. i. pp̄l̄m ꝛpiani cum liberando ab
oppressione antichristi. f Et assumam zelum. s. vin
dicte mee cōtra antichristū. g Pro noie sancto meo
qđ ipe blasphemabit. h Et portabūt confusionē suā
id est christiani post mortem antichristi in scipis erunt
confusi de peccatis ꝑteritis ꝓpter que traditi fuerunt
pssecutionibꝫ antixp̄i. i Et redu. eos de pp̄lis. i. de er
roribꝫ pp̄loꝝ qbꝫ assenserāt decepti ab antixp̄o ⁊ sibi ad
herētibꝫ. qꝛ sic dictū ē dabit eis penitētiā ꝺ. k Et
ꝛgre. de ter. inimicoꝝ suoꝝ. ad, vnionez vere fidei et cari
tatis. l Et sa. qꝛ ego dñs deꝰ eoꝝ, p expietiaz vidicte

mee in antixpi psecutione.ō subditur. m Eo q̄ trās
tu.eos i natiões.subiectiõ eos oppssioni.z fuituti ānti
xpi.z suor q̄ erāt diuersar nationū.vt dictū ē.s.z p expli
tā gē mee.ō subdit. n Congregauerun eos sup terrā
suā.i.terra pmissiois q̄ est terra fideliū a q̄ timore anti
xpi aliq̄ erūt fugitiui
z aliq̄ i captiuitatem
ducti.qui eo mortuo
ibi remanent.vel sup
terrā.i.in ecclia multi
tūe p gram.z trium
phāte p gl'az q̄ ē ter
o Et nō (ra viuentū.
derelictorum quē ex
eis.i.ex p̄destinatis.
p Et nō abscon.vl
tra faciē meā ab eis.
q̄ in p̄ria vt facie ad
q Eo q̄ effu (faciē.
deī spīm meū.i.plē
titudinē gr̄e i eccl'a
militāte.z gl'e in triū
phāte. ¶ Cap. XL.

m "eo q̄ trāstulerī eos i natio
nes" z congregaūim eos sup
terrā suā.° z nō derelictorū quē
ex eis ibi" Et nō absc̄ōdā
vltra faciē meā ab eis.° z q̄
effuderī spīm meū sup oēm
domū isr'a.ait dns ds. XL.

Vicesimo. Hec ē ps vltima principalis hui" li
bri in q̄ agit de remūeratōe bonor vsq̄ ad fines
libri.hec tñ remūeratō fm aliōs intelligit ō bōis
corpalib vel de bonis fortune.fm alios de bonis gr̄e.se
cūd alios p̄ de bonis gr̄e.z p̄ de bonis gl'e.put i fine
ibi mag videbit dns ꝛcedēte. Sciēdū igit q̄ i hac pte
vltima ē aliq̄d in q̄ quenūt iudei z p̄iani.vicz q̄ illa q̄
dicūtur h vsq̄ ad finē libri.fuerūt ōnia ezechielī i imagi
naria visiōe.cui" tñ significatiōē intellexit.alr tñ esset vi
sio p̄phica. Et ē ibi aliq̄d i q̄ dissentūt vicz i significatōe
hui" visiōis. Primo igit exponē lr̄a vsq̄ ad finē libri.q̄
tū ad primū. Et q̄ hec visio imaginaria ponit h̄ satis ob
scure.nō circa descriptionē imaginarie visiōis z ei" expo
sitionē.nō solū variant hebrei z latini.sz et hebrei abin
uicē.q̄ Ra.moy.z ra.sa.ipam varie describūt z exponūt
Vult ianni.q̄ migē Ricar.de san.vict.z dns Hug.car.de
ordine p̄dicā.z frater Birar.de primo ordi.fratrū mīo.
circa dictā descriptionē z expōem multipliciter variant
Hec ē mirū de dictis variatiōibus.q̄ descriptio hui" edi
ficij valde obscure tradit in textu z etiā trāslatio nostra i
multis discrepare videt ab hebraica vitate. Quia vo eor
dicta repetere.z vbi deficere videntur.ī probare essz nego
ciū valde plixū z p ōnis legētib tediosū.maxime q̄ i de
scriptione imaginaria z ei" expōne nō ponit principalr
vtilitas p̄phetice visionis.sz in intellectu ei" q̄ p visio
nē imaginariā designat.sic ptz ex dictis i p̄ncipio hui"
libri.q̄ in descriptiōe imaginaria q̄tuor rotaliū z rotarū
nō ponit principalr vtilitas visionis illi".sz in intellectu
ei" q̄ p rotas z aīalia designat.q̄ō fuit revolutio q̄ttuor
regnor.q̄ ppl'm isr'l successiue affligerūt.sic ibidez plenī
fuit dictū. Quia igit descriptiōib p̄dict.intendo po
nere modū vnū.qui vt mihi magis ꝛsonus lr̄e descripti
oni Ra.sa.i pluribus ꝛuenire dicta etiā aliqr̄ q̄ a veritate
magis discrepare vident exponēdo lr̄am ī probare. Se
cundū h̄ igitur resideū huius libri i duas ptes diuidit.q̄
primo p̄mittit q̄dā breuis p̄fatio.scdo subdit.vtilitas
imaginarie descriptio ibi. Et mēsus ē. Prima i tres. q̄
primo ponit hui" visiōis tps.scdo locus ibi. Et adduxit
me illuc.tertio fructus.ibi. Et ecce vir. Circa primū pte
sciendū q̄ trāsmigratio babylonis incepit.p̄te a ioach
rege iuda.q̄ dictus est iechonias.z tūc trāsmigrauit eze
chiel z mardocheus.z post istā transmigratiōez regnauit
sedechias.vi.annis et m.vi.cuius anno destructa fuit ci

uitas z templū.vt habetur.iiij. Regū.xxv. Et.viij. anno
post destructiōem vidit ezechiel hāc visionē vt h̄ ī lr̄a
z sic ptz q̄ a tpe trāsmigratiōis vsq̄ ad tps h" visiōis flu
xerūt.cxviij.an.ꝛpleti.z i principio.xxv.facta ē h̄ visio.z
a Jn.xxv.an.ꝛc.z ptz ex dictis lr̄a pauc ex (h̄ ē q̄ō ōr.

cussa ē ciuitas.ī ipa hac die
b facta ē sup me man" dñi.c z
adduxit me illuc ī visiōib
dei. d Adduxit me i t̄ra isr'l.e
z dimisit me f sup montē ex
celsū nimis.sup quē erat q̄
si edificiū ciuitatis ex̄gētis
ad austrū.z introduxit me
illuc. g Et ecce vir cui" erat
spēs.q̄si spēs eris" z funiculus lineꝰ ī manu ei".

ceptis q̄ sequūtur.
b Decima.s.die.
c Videlis.primi.
d Facta est sup me
man" dñi.i.vt" et" ele
uās me ad visionē se
e Et adduxit me illuc ī visiōib dei.nō eni ezechiel fuit edu
ctus de babylone cor
poraliter.sz tñ ī visiōe
p̄phica q̄ē invidente
subiectiue.z ō locus
huius visionis subiectiue fuit babylonia in q̄ fuit ezechi
el.alr est locus obiectiue q̄ tāgitur cū subditur. f Ad
duxit me i terrā isr'l.quā imaginarie videbat p̄pheta.
g Et dimi. me sup mōtē excel. nimis.sic imaginarie vi
debatur p̄phē. h Sup quē erat edi. q̄si ciuitas.z dici
tur q̄si q̄ nō erat edificiū reale fz similitudo repsentans.
i Vergētis ad austrū. Dicūt aūt exp̄sitores nr̄i.q̄ oīe
q̄ noie ciuitatis z edificij idē ip̄portatur.nā templū cui"
edificiū ifra describitur hz mltas mās̄iones sic ciuitas et
muri ei" erāt cū p̄pugnaculis ad modū ciuitatū.mōs tñ i
q̄ erat edificiū repleti aliq̄tulū erat demissus i tpe austra
li magis q̄ aq̄lonari.nō ōr. i Vergētis ad au. Sed q̄
vbi dicit de p̄pugnacul nō h̄.nā in tota descriptōne tem
pli sequēte nulla fit mētio de p̄pugnaculis.tñ est satis p̄ba
bile.q̄ p̄pugnacula fuerūt ad decorē z fortitudinē edifi
cior. Hz q̄ dicit nolle ciuitatis et edificij templi idem si
gnari nō vr vm.nam i fine libri describitur ciuitas sepa
tim a templo.z nō hebrei dicūt z melt".vt vr q̄ p̄pha duo vi
dit.s.ciuitatē z templū.z q̄ templū erat in pte aq̄lonari.ciui
tas aūt i pte australi.z p edificiū significauit templū.z no
mine ciuitatis ciuitatē vergētem ad austrū z ad h̄ reducē
tur doctores nr̄i p̄dicti in fine libri in descriptione terre
tribuū isr'l diuisē de.saltē aliq̄ situātes templū in pte aq̄
lonari illius terre.z ciuitatez in pte australi.vt ibi vide
bitur plenr dño ꝛcedēte. k Et ecce vir. Hic ponit po
nitur visiōis fructꝰ q̄ ponit in h̄.q̄ angel" ostendit ezechie
li descriptōem z mēsurā eor q̄ sequūtur.vt ānūciaret fi
lijs isr'l p q̄s vniuersitas fidelū intelligitur.vt studiosi
p oōem z exercitū studij q̄reret intellectū visiōis sibi a
perirī.sic dictū fuit Dan.xij.c. Tu aūt damel claude ser
mones z signa libū vsq̄ ad tps statū ptransibūt pluri
mi z multiplex erit scientia. Et sic intelligendum est de q̄
libz visionibus p̄pheticis q̄arū intellectus p̄pheta non
aperitur ponitur tñ aliq̄d vñ h̄ alicui via studiosis
ad intelligendū sicut dixi in apoc.q̄rum spectat ad libz
illū.et in fine huius visionis isr'l dicā q̄rum ad ista dño
cōcedente. Dicit igitur. l Et ecce vir.i angelus i spe
l Cuius erat species quasi species eris.i.sili" cui vir
tudo eris.es eni est durabile z sonabile.z p durabilita
tem significat immortalitatē spūs angelici.z p sonabili
tatem pmptitudinē eius ad resonandū laudes diuinas
fm illō Iob.xxxviij. Ubi eras cū me laudarēt astra matu
tina.z inbilarent oēs filij dei.z ad revelandū hominib

secreta dei. m Et funiculus in manu eius. in edifi-
cijs enī recte erigēdis funicul⁹ in cui⁹ extremitate pēdet
plūbū deseruit. n Et calam⁹ mēsure. i. apt⁹ ad mēs-
randū. p ista duo designabaf edificioꝝ sequētiū q̄rit⁹ ꝛ
rectitudo. o Stabat aūt in por. muri exteriꝰ.
p Et locut⁹ ē ad me
nē. ꝛ pz ex dictis sīia
q Et ī ma(nu ibi.
nu viri. i. angeli.
r Calam⁹ mensure
ser cubitoꝝ hebrei di
cūt. q ex vlnaꝝ. sed ē
eadē sīia. nā v na ul-
la erat pua. hūs qua-
si lōgitudinē cubi⁹-
lem. ꝛ pea videbiſ
s Et palmo. dicūt
aūt expositores no-
stri cōiter q palmus
erat ps calami q̄ te-
nebat eū angel⁹ ex re
siduo calami qđ ꝓti-
nebat ser cubitos si-
ue vlnas mēsurabat
rerāt isti cubiti sex si
gnati distincte sic in
vlnis q̄bꝫ mēsurank
panni. signank distin

mus mēsure ī manu eius.
Stabat aūt in porta. ꝛ lo-
cut⁹ ē ad me ic vir. Fili ho
mis. vide oculis tuis ꝛ au-
ribꝫ tuis audi. ꝛpone cor tū
um ī oīa q̄ ego oſtēdā tibi. q
vt oſtēdar tibi adducte⁹ es
huc. Annūcia oīa q̄ tu vi
des domui isrl. Et ecce mu
rus foris sec⁹ ī circūitu do-
mus vndiq. ꝛ ī manu viri
calam⁹ mēsure sex cubitoꝝ
ꝛ palmo. ꝛ mēs⁹ ē latitudi-
nē edificij calamo vno. altī-
tudinē quoq calamo vno

cte medietatis ꝛ q̄rte. iō angelus aliqſi mensuarabat fm
ptē calami. s. fm vnū cubitū tm̄ vel duo vel tres. Hoc aūt
vltimū dictū de signatiōe cubitoꝝ vel vlnaꝝ ī calamo sa
tis apparet ym. Primū aūt. s. q̄ nō mēsurabat fm q̄tita
tē palmi. nō videf ym. q̄ mēsurātes ꝓnos cū vlna bre-
ui. vel lōga. ita mēsurāt fm q̄titatē vlne quā tenēt ī ma-
nu. sic fm alias eī⁹ ptes. Jō ad intellectū hui⁹ ptis sciē-
dū q̄ apō hebreos pōdera ꝛ mēsure sanctuarij maiores
erāt q̄ ī alijs reb⁹ cōib⁹. sic hf manifeste ī libris. Exo. Le
uit. Nūe. ꝛ Deu. ꝛ sīl⁹ erat de vlna q̄ maior erat in sctūa-
rio q̄ mēsur. b. inf tele ex q̄bꝫ fiebāt vestes sacerdotū ꝛ le
uitaꝝ ꝛ cetera sīli mō mēsurabilia. vlna eī cōis ꝓtinebat
q̄nq; palmos. vlna vo sctūarij ser palmos. Et accipit hꝫ
palm⁹ nō fm q̄titatē man⁹ ex tē se sed clause. ita q̄ ꝓtinet
q̄titatē q̄tuoꝝ digitoꝝ ex transuerso. ꝛ vocat hec q̄titas
gallice dout. hebraice cophac. ꝛ sic vlna vel cubit⁹ sctūa-
rij ꝓtinebat vnū palmū vltra cōem. Quinq; vo palmi di
cto mō accepti faciūt q̄si magnitudinē cubitalē. ideo dixi
vlna cōis hebraica ꝛ cubit⁹ sunt q̄si eadē mensura. ꝛ sic
pz q̄ vlna vel cubit⁹ sctūarij ꝓtinebat cubitū siue vlnaz
cōem ꝛ palmū. ꝛ hꝫ pbaf ꝓ illud qđ ꝛ infra. xlij. ca. Iste
aūt mēsure altaris ī cubito verissimo. q̄ habebat cubitū ꝛ
palmū. Verissimū cubitū siue vlnā verissimam vocat vl
nā vel cubitū sanctuarij. ꝛ hꝫ vltra vlnā cōem vel cubitū
vnū palmū pdicto mō acceptū. Est igit sensus hui⁹ lucre
Et in manu viri calam⁹ mēsure ser cubitoꝝ ꝛ palmoꝝ. i.
ser cubitoꝝ ꝓmunū ꝛ palmo. s. addito cuuslibet ser cu-
bitoꝝ tales enī sunt cubiti sctūarij vt dictū ē fm q̄ āge-
lus mēsurabat. ꝛ hꝫ clari⁹ apparet in lēa hebraica q̄ talis ē
Et in manu viri calam⁹ mēsure ser vlnaꝝ ī vlna ꝛ palmo
id ē loquēdo de vlnis q̄ ꝓtinēt vlnā cōem ꝛ palmū. ita q̄
hꝫ ꝛ palmo. nō referf ad ptē calami q̄ angel⁹ calamū tene
bat. sed ē determinatio q̄ ser cubiti debēt intelligi de cu
bitis vel de vlnis sanctuarij.
t Et mensus est. Posita p̄fatione. hic ꝓsit describit ipa
vsio. ꝛ dividit in tres ptes. q̄ primo describit templū ꝛ
edificia ad ipm ptinēta. secō terra pplo dividēda. c. xlv.

tertio ciuitas edificanda. vltimo capi. ibi. Et hi egressus
Prima adhuc in duas. q̄ primo describitur templum et
ptinētia ad ipm. secō leges mīstrantiū. ca. xliij. ibi. Et ad
duxit me. Prima adhuc ī duas. q̄ primo ponit descrip-
tio tēpli. secō altaris hol ocausti ca. xliij. ibi. Iste aūt mē
sure altaris. Ad intellectū prime ptis notandū q̄ tm̄ tē-
pli edificiū erat situm in spacio quadrato. cuius vnū la
tus erat directe ad orientē. et oppositū latus ad occidē-
tem. alia duo vnū ad aq̄lonē. alterū ad meridiē. ꝛ hꝫ spa-
cio erat triplex murus vnus exterior. secūs medius ꝛ ter
tius interior. ꝛ spaciū ptentū inter murū mediū ꝛ interi
orem dicit atriū exterius. ꝛ spaciū contentū inter murū
mediū ꝛ exteriorē. dicitur ab aliq̄bꝫ vulgi locus. hac forsi
tan rōne q̄ gentiles admittebātur ad locum illū ratione
orationis. nam aliq̄ gētiles ex deuotōne ad templū ve-
niebant ad adorandū illuc. vt habef. xij. Reg. viij. ꝛ Job.
xij. Sciendū tamen q̄ istud spaciū quadratū ptim erat ī
summitate montis in plano. ptim in montis pēdulo. vt
magis videbitur infra. ꝛ hec gibbositas spacij seu inēq̄-
litas q̄tum ad latitudinem situs nō potest in plano fi-
gurari. ꝓpter qđ debet p imaginatiōem suppleri. Ad ma
iorem autem dictoꝝ ꝛ dicendoꝝ intelligētiam posui hic
talem figuram.

Figura totius edificij templi ostensi Ezech. in visione super montem.

Sciendum tamen q̄ hec figura et alie sequentes nō sem
per sunt ꝓtracte pcise in illa ꝓportione que dicitur hic.
quia hoc est difficile fieri. sed supponaf sic esse. sicut ad ī
intelligendum conclusiones geometricas ꝓtrahunf alī
que figure que nō semp sunt facte in illa ꝓportione que a
doctore dicif. sed ab ipō ꝛ ab audiētibꝫ sic facte supponū
tur. Itē qui vult intelligere ea q̄ dicunf hic de edificio
ezechielis. nō negligat hꝛe dictas figuras ꝛ inspicere. nā
aliter parū aliquid in tali posit intelligere nisi cum te-
dio ꝛ capitis sui fractione. Prima pars dividif in duas
q̄ primo describif ps interior totī⁹ edificij. secūdo poste
rior ꝛ hꝛ ps anterior q̄ incipit a latere orientali muri exte
rioꝝ. ꝛ ptēdit vsq̄ ad murū occidētalē atrij interioꝝ. ita q̄

linea imaginarie ptracta a fine vllius muri vsus aquilonem ⁊ vsus austrū dimidit ptem anteriorem a posteriore. quia posterior est vsus occidētem. scda ps incipit in fine pūtis cap. ibi. Et introduxit me. Prima adhuc diuiditur in tres ptes. qz primo describunt porte muri exteriors. scdo porte medij. ibi. Et venit ad portā. tertio porte muri interioris. ibi. Et eduxit me in atriū interi⁹. Circa primū sciendū q in orientali pte muri exteriors in medio eius erat quedā aptura decē cubitoz latitudinis i q̄ erat porta. ⁊ silr in scdo ⁊ tertio muro. directe se respicientes. Quantū igit ad primū murū dr. Et mensus est latitudinē edificij calamo vno altitudinē q̄z calamo vno. ⁊ fm hebreos edificiū hic vocat murus exterior cui⁹ spissitudo dr hic latitudo. ⁊ sic ē eqlis altitudinis. Ⅎ nō videt⁹ euenienter dictū. nā intentio ⁊pbete est describere edificiū decēter dispositū. nō est aūt decens dispositio muri cuius spissitudo est equalis altitudini. ⁊ iō melius videtur dicere expositores alij dicētes q̄ nolē edificij hic intelligit quedā domūcula sup portā edificata cuius latitudo est vnius calami fm spissitudinē muri. ista tñ mensura vnius calami accipienda est intra parietes domūcule. sicut infra dicet de thalamis ⁊ porticibus. ⁊ silr altitudo. Longitudo aūt cuius fm latitudinem porte. s. x. cubitū. sed nō fit hic mentio de ista longitudine. qz tres porte ꝓdicte se respicientes ab oib⁹ ponūtur eiusdem latitudinis. porte aūt muri medij ⁊ interioris describunt infra decem cubitoz latitudinis. ⁊ p⁹ius ista. Item fm hebreos in muro exteriori describit vna porta tñ. s. in latere orientali. ⁊ tñ in muro medio ⁊ interiori ponūt duas portas. sin latere aq̄lonari ⁊ silr in australi. que vident⁹ p nihilo poni. nisi in muro exteriori sint porte considentes ad introeūdū ꝓpter qđ alij vident⁹ melius dicere dicentes q̄ in latere muri exteriors aq̄lonari ⁊ australi sunt due porte ꝓsiles porte orientali. Ad capiēdū vo facilius q̄ dicta sunt ⁊ dicēda ponit hic talis figura.

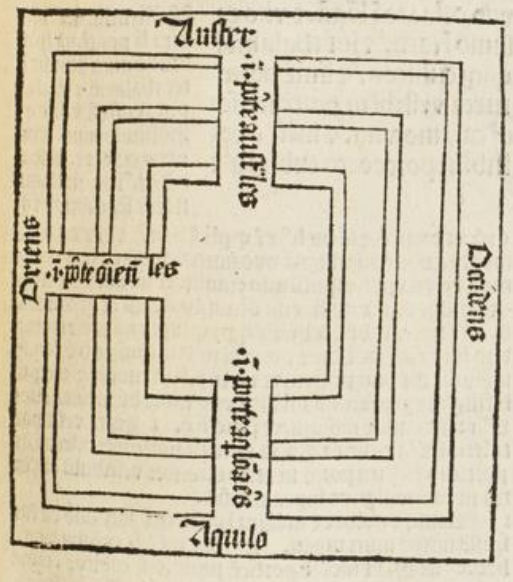

a Et venit ad portā. Hic ostit describit porte muri medij. ⁊ diuidit i tres ptes. qz primo describit porta orientalis scdo aq̄lonaris. ibi. Porta q̄z. tertio australis. ibi. Et duxit me. Prima adhuc i duas. qz primo describit orientalis porta. scdo q̄dā extra illā portā existia. ibi. Et eduxit me ad atriū. Ad intellectū prime ptis ꝓsiderādū q̄ hec porta describit hīe vestibulū. porticū. frontes. thalamos. ⁊ gradus. Gradus aūt sunt ꝓpter declivitatē montis. ⁊ iō a q̄l oco vulgi erat ascensus ad portā istā p septē gradus. Vestibulū aūt est quoddā spaciū añ apturā muri medij quinq̄ cubitoz in latū. s. ab oriēte in occidētē. ⁊ xx. i longū ab aq̄lone in austrū. Porticus aūt ē edificiū situ sup apturā muri medij. ⁊ ex pte interiori ipius muri trāsiēs vltra murū mediū p octo cubitos intrat atriū exterius. ⁊ a terra vsq̄ ad summitatē huius porticus sunt cubiti. l. ⁊ iuxta postes ostij sunt due turres quaꝝ altitudo describit. lx. cubitoz. sic in portis castroz ⁊ notabiliū edificioz fiunt due turres vna ex vna pte ostij. altera ex altera. et vocant frontes qz sunt ad decorē porte ⁊ ad cꝰ defensionē. sicut fortalicia in extremitatibus terraz dicūtur frontarie et in summitatibus istarū turrū erant pomelli. ⁊ sup pomellos rami palmarū eclati. sicut cōiter videm⁹ in pomellis turrū ꝙ habent desup folia eclata vl ramos arboz. ⁊ iste tres erāt edificate in spissitudine muri. tñ excedebāt illā spissitudinē aliquātulū ex vtraq̄ pte. Iuxta turres istas describūtur sex thalami. p portarijs. tres iuxta vnā. ⁊ tres iuxta aliā. qui in hebreo vocātur appenditia qz describūtur adherētes muro medio ab exteriori tamen pte eius. ⁊ ostia thalamoz describūtur ad vestibulū porte. ita q̄ ostia thalamoz ex vna pte sunt directe contra ostia thalamoz existiū in alia pte p modū h figuratū put pōt in plano figurari. s. fm situ fundamentoz. ⁊ ante thalamos ex vtraq̄ pte ostij describit quoddam sedile latitudinis vnius cubiti qđ in textu vocat margo. Item sciendū q̄ porta hic accipit dupliciter. Uno mō large p apertura ostij edificioz in lateribus porte ⁊ desup existiū. sicut dicimus cōiter q̄ porta ciuitatis est tñ turrita ⁊ desup bene edificata. Alio mō stricte p ipo ostio. sicut dicimus q̄ porta ciuitatis est clausa. qñ ostium est clausum. et aperta qñ est aptū. Item sciendū q̄ licz vestibulū ꝓprie sit ante portam muri ⁊ porticus post. tñ vtrūq̄ spaciū. s. anteri⁹ ⁊ posterius aliqñ vestibulū aliqñ porticus nomiat. Item iste tres porte sunt oīno siles. ⁊ iō qđ in descriptione vnius omittit ⁊ in descriptione alterius exprimit intelligendū est esse in oīb⁹. Et idem dicendū de tribus portis tertij muri. exceptis illis in quib⁹ differūt a portis muri medij q̄ inferius exprimet. Hoc aūt dico ꝓter vestibulum quinq̄ cubitoz latitudinis. qđ solū exprimit in descriptione porte australis tertij muri. qđ silr intelligendum est esse in alijs ad magis intelligēdū que dicta sūt ⁊ dicenda posui hic duas figuras quarum prima representat situm porte. porticus. ⁊ vestibuli. frontū ⁊ thalamoz fm lineas fundamētales. tñ intelligendū q̄ fundamenta frontū nō incipiūt a terra ne impediant spaciū inter thalamos. sed quasi p centū cubitos in latitudine muri. put exprimit in figura scda. Secūda vero figura representat altitudinē porte. porticus ⁊ frontū fm spaciū a porta orientali. thalami vero nō pfit sic q̄uenienter figurari fm latitudinem suam ꝓpter murū fm cui ungūtur. sed deficili possunt imaginari tanq̄ elevati sup sua fundamenta iuxta frontes. quanta tamen sit elevatio non habetur ex textu.

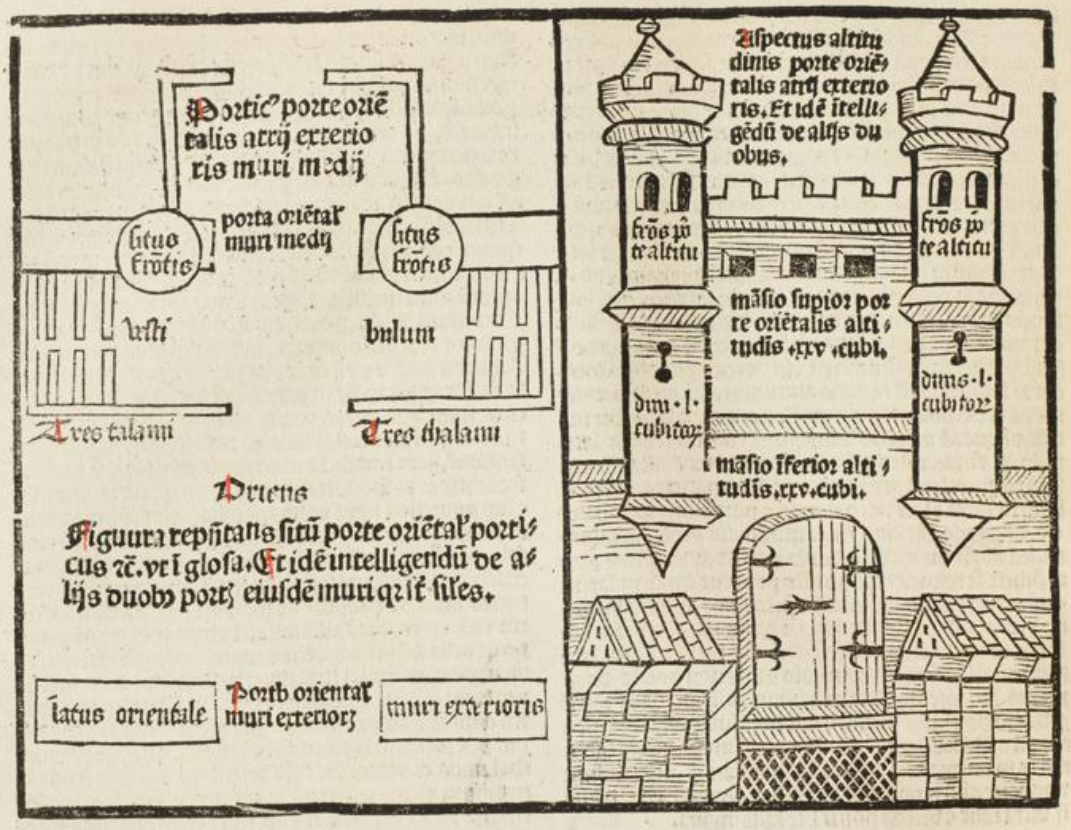

Figuura repsitans situ porte orietal' porti
cus ꝛc. vt i glosa. Et idē intelligendū de a
lijs duoby portj eiusdē muri qrū siles.

latus orientale | Porth oriental' muri exteriorj | muri exteriorjs

His ꝓmissis reuertamur ad expositorē lre.

a Et venit ad portā. q. respiciebat viam orientalē. b ꝛ ascendit p gdus ei⁹. c Et mēsus ē limē porte calamo vno latitudinē. i. limē vnū calamo vno i latitudie. d ꝛ thalamū vno calamo i lōgū. ꝛ vno calamo i latū. e ꝛ erāt thalami quinq; cubitos. f ꝛ limē porte iuxta vestibl'm porte itrisec⁹ calamo vno. g ꝛ mēs⁹ ē vestibl'm porte octo cubitor. h ꝛ ī spissitudie. cui⁹ mēsura h ponit. nā spissitudo muri diuidit ī ter thalamū ꝛ thalamū. sz nō est vsuē ꝙ spissitudo muri diuidēs eēt tāta. cū spacū cui⁹ libz thalami sit tm sex cubitor ī q

b Et ascē. p gra. ei⁹. ꝛc. Et h ꝓz ꝙ gradus isti erāt extra portā i loco vulgi. q; pri⁹ ascēdit grad⁹ dictos. ꝛ p⁹ea occurrit sibi limē porte mēsurādū. si enī eēnt isti grad⁹ itra portā. vt dic mgr Ricar. de sctō victore vel i spissitudie muri porte. vt dicunt alijq; ꝓba duisset. mēsus ē limē porte ꝛ ascēdit p gradus ei⁹. q; limē pri⁹ occurrisset mēsurāti q̄ gradus ascēsus.

c Et mē. ē limē por. ꝛc. fm muri medij spissitudinē. tū i hebreo sic hr̄. Et mēs⁹ ē postē porte. ꝛ dr̄ postj ostij pars muri ascendens sursum. fm latitudinem ostij ex vna pte. cuius latitudo ē fm spissitudinē muri sic ꝛ luminis

d Sid ē limē vnū. h vt lra corrupta p scriptores ponentes. l. p et. nā i hebreo sic hr̄. Et postē vnū. nā ostū qd dr̄ h porta hz duos postes. i. dexterū ꝛ sinistrū eq̄lis mēsure. ꝛ sūt duplex limē. i. infer⁹ ꝛ sup⁹. ꝛ eiusdē mēsure. p pter qd nō variat mēsura si dicat limē fm trāslationem rkam vel postē fm hebreos.

e Et tha. i. quēlibet. vl. thalamor. qr frequēter accipit h singlare. p plurali.

f Vno cala. i lon. ꝛ vno cala. i latū. istō spacū q̄dratū i telligēdū ē itra pietes thalamor. ita ꝙ muri claudentes ꝛ diuidentes thalamos sūt extra mēsurā istā. ō subdit.

g Et iter thala. v. cubitos. dicūt h cōter expositores ꝙ q̄libet muror diuidentū iter thalamos hēbat. v. cubitos

ī spissitudie. cui⁹ mēsura h ponit. nā spissitudo muri diuidit ī ter thalamū ꝛ thalamū. sz nō est vsuē ꝙ spissitudo muri diuidēs eēt tāta. cū spacū cui⁹ libz thalami sit tm sex cubitor ī q

drū vt dictū ē. ꝛ iō melius vr ꝙ ꝓb qd dr̄ h Et inter thalamos. v. cubitos. itelligūt duo muri diuidētes tres thalamos ex vna pte. ꝛ spissitudo cuiuslibet sit duor cubitor ꝛ dimidij. ꝛ ide intelligēdū ē i. ux. thalamū ex pte altera.

h Et limē. sic hr̄ i hebr̄. Et q̄ ꝓz ꝙ supra nō mēsurantur duo lumia. nā sic i eadē porta eēnt tria lumia. qd ē fm. sz mēsurāt ibi duo postes. vt dictū ē. h ūt lumia. ꝛ accipit h singlare ꝓ plurali. nā mēsura vno limie hr̄ mēsura alteri⁹. q; sūt eiusdē mēsura. vt ꝓdictū ē.

i Iuxta vesti. porte itrinsec⁹. i hebr̄. dr̄. Iuxta porticū porte intrinsecus q; porticus est extra portā in atrio exterior. vestibulū aūt extra in loco. vulgi. vt supra dictū ē.

l Calamo vno. hec ē mēsura limis cui⁹ latitudo est fm spissitudinē muri medij. l; Et mē. est vestibu. porte hebr⁹ sic hz. Et mēs⁹ ē porticū porte. vtiq; cubuor. ꝛ tamē enī occupabat de atrio exterior vltra portā. pcedēte ab oriēte ī occidēte. l Et fro. ei⁹ duoby cubitis de frōtibus porte dicta. sa. q; sunt pilarij rotūdi adherētes muro medio a pte exteriori. vn⁹ ad dexterā porte ꝛ alt⁹ ad sinistrā eleuati sursū vltra totū porte edifi cū ꝛ spissitudo cuiuslibet sui diametri ē duor cubitor sic exp̄sit qd dr̄ h. l Et fro. ei⁹. i. q̄libz duaꝝ frontū. m Duoby cubi. s. i spissi-

tudine, sed ℞ nō vt vm, nā ifra ōr q̄ i frōtib erāt feneſtre obliq̄ ad dādū lumē ītri" qō nō ēt niſi eſſet ītra frōtes ꝑcauitas aliq̄ i q̄ ſaltē fieret aſcēſ" ſurſū p cochleā q̄ galli cē ōr vizb āt nō pōt fieri ītra circulū cui" diameter ē duo cubitor tīn, r nō meli" ōr q̄ frōtes iſte ſūt due turri le ex vtraq̄ parte por te, et ꝓdictū ē tāte la titudinis q̄ ītra ꝑca uitatē ſit aſcēſus per modū cochlee, r mu rus circūdās ſpiſſus duob cubitis. In ta libo aūt turrellis fūt feneſtre obliq̄, i. ſtric te exteri" r late inte rius ad diffuſionem lumis, r gallice vocā tur archieres, r ſic ōr

Et frontē ei". i. q̄ libet duarū frontiū,

m Duob cubitis, in ſpiſſitudine muri mō dicto. Hec uſq; ho frōtib dicūt expoſi tores catholici ītrō nabili" r magis ꝓfu ſe q̄ hebrei qō ꝓpter plurīatē repetere r ī pbare hic omitto.

frontē eius m **duob cubitis**

n Veſtibulū aūt porte" erat ī trīſec". Porro thalami por te ad viā oriētalē" tres hinc r tres inde mēſura vna triū" r mēſura vna frontiū" ex v traq̄ pte. Et mēſ" ē latitu dinē limis porte" decē cubi tor, r lōgitudinē porte" tre decī cubitor, r margine aſi thalamos cubiti vni" r cu bit" vn" finis vtriq̄. Tha lami aūt ſer cubitor erant hīc r inde. Et menſ" ē portā a tecto thalami vſq̄ ad tec tuz ei". latitudinē viginti q̄n q̄ cubitor, r oſtiū ꝓtra oſtiū

Veſtibulū aūt porte" erat ī trīſec".

o Erat intrin, i. ītra portā ī atrio exteriori, vt. s dictū ē. p Porro tha. porte hebre" hz. Appēdutia ad viā oriētalē ī illa eni pte mēſurabat vt ꝓdictū ē.

q Tres hic r tres inde, ſ. tres ex vna pte porte, r tres ex altera. r Mēſu. vna triū. q: q̄libet ē ter cubitor um.

s Et mē. vna frōtiū. q: mur" cuiuſlibet ē ſpiſſitudinis duor cubitor. t Et vtraq̄ pte, ſ. oſtiī porte. v Et mē. ē lati. limis porte. Supra mēſurata ē ſpiſſitudo limi nis q̄ ēpcedēdo ab oriēte i occidētē. h aūt mēſurat latitu do ei" q̄ eſt ab aq̄lone i auſtrū cū ōr. x Decē cubi, r tā ta ē aptura oſtiī iter duos poſtes. y Et lōgi. porte. i. altitudinē oſtiī porte q̄ vocat h lōgitudo, eo q̄ ē maior dumēſio ei". z Trec. cubi, r tāta ē altitudo poſtiū oſtiī a Et marg. aſi tha. cubi. vni". i. ſedile ꝓ portarijs.

b Et cubi. vni" finis ſ. vtriuſq̄, nā illis ſedile ſi ē aſi oſtiū thalamor. q: ipediret īgreſſū, iz ex vtraq̄ pte oſtiī ꝓcedēſ vſq̄ ad finē muri. c Thalami āt rē. h patet ex dict. d Et mē. ē portā rē. xxv. cubi. Tīn ē ei ſpaciū a tecto tha lami primi exiſtis ex vna pte porte vſq̄ ad tectū thalami primi exiſtis ex altera pte porte, ita q̄ aptura porte tenz ſ. cubitos; ſpaciū ex vna pte porte iter apturā r thalamū vij. cubitos cūdumdicto, r tīn ex alia pte porte, q̄ ſil' ūcti ſ ptr. cubiti, r notabil' dic̄ A tecto thalami rē. nuz a pede thalami vſq̄ ad pedē oppoſiti thalami ſūt tīn, xiij. cub. nā margo ſiue ſedile aſi thalamos occupabat vnū cubitū ex pte vna, r alter cubitū ex pte altera, ab oſtio tñ vnius thalami vſq̄ ad oſtiū alteri" ſ. xxv. cubi. q: nō ē ibi ſedi le, vt ꝓdictū ē. v Oſtiū ꝛ oſtiū. ſic ei ē diſpoſitū oſtiū thalami ex vna pte q̄ fm rectā lineā opponit oſtio tha lami ex altera. e Et fecit frōtes i. menſuratur. f Pcē lx. cubi. tīn ei ſūt elevate a terra. g Et ad frōtē, i. aſi frōtē a pte tñ iteriori muri medij. h Atriū porte, et h ē atriū exteri", r ē q̄dā platea q̄drata i Et aſi faciem porte, i. hebreo hē Et ſup faciē porte rē. r ē eadē ſnīa duz tñ ly aſi ſignificet locū eminētiorē. k Que ptinge. vſ

Et fecit frontes p. lx. cubitos r ad frontē atriū porte vndiq̄ p circūitū. r aſi faci em porte, q̄ ptingebat vſq̄ ad faciem veſtibuli porte ī teriorīs q̄nq̄ginta cubitos r feneſtras obliq̄s in thala mis m r ī frōtib eor" q̄ erāt ītra portā vndiq̄ p circūitū Sil' erāt erāt r ī veſtibulis feneſtre p gyrū intrinſecus q et ante frontes pictura pal marum celata. Et eduxit me ad atriū exteriuſ. ecce gazophilacia r pauimentū ſtratum lapide in atrio per circūitū. Triginta gazophi

Et fecit frontes p. lx. cubitos r ad frontē atriū porte vndiq̄ p circūitū. r aſi faci em porte, q̄ ptingebat vſq̄ ad faciem veſtibuli porte ī teriorīs q̄nq̄ginta cubitos r feneſtras obliq̄s in thalamis ſt feneſtre magī ſtricte exteri" r magī late iteri" tōe. ſm Et ī frōt. (dicta. eor" ſt ſilr feneſtre ob liq̄ r dicāt h frōtes porte r frōtes thala mor. nā hēbāt portā et vno latere r thala mos ex alio. viz in fi n Que. i. fe (gura. o Erāt ītra (neſtre. portā vndiq̄ p circūi tū. nā ſūt in edificijs adherētib porte vn p Sil' āt erāt (diq̄ r veſtibul'. hebreus

hz. Et ī porticib. ōr in porticibor gyrū. q: ſic ſūt feneſtre i porticu oriētal porte, ſic ſūt feneſtre i porticib portarū aq̄lonar" r auſtral'. q Et aſi frōtes pictura palmar, ī hebreo hī. Et ī frōtib palme, nā i ſuperiori pte frōtiū q̄ tē cīt ī acutū ē ſil'itudo palme celata, vt dictū ē. ſ. Et cūdez ſnīaz ꝓtinet trāſlatio nra. cū ōr Et aſi frōtes rē, ſil'y aſi de notet eminētiā, ſicē ōr Job. i. Quo p" me venit aſi me ſcio eſt. i. ſuperior mihi vel ꝓlat". r Et eduxit me, loic ōſcrī bunt aliā q̄ ſūt vltra portā ſcōi muri cū ōr. Et eduxit me ad atriū exteri". qō ē iter murū medīū r tertiū. s Et ecce gazophilacia, hebre" hz. Lameras. t Et pauimē tū ſtratū lapide, ē eni q̄dā platea ſub duo pauimētata. v Triginta gazophilacia i circūitu pauimēti, excepto tñ ſpacio a porticu porte atriī exterioris occupato, r ſil' ſpacio occupato a porticu r veſtibulo r thalamis porte a triī interioris, q̄ oīa ſunt ſituata i atrio exteriori, vt vide bitur ītra. De lōgitudine vo r latitudine iſtor gazophi lacior nihil ōr in tertu, nec de eor eq̄litate vel ineq̄litate ſed de eor ſitu ōr q̄ ſunt i circūitu pauimēti, nō tñ accī pitur circūlit" ꝓ toto ei" ambitu, vt ꝓdictū ē, r ſic frequē ter accipit circūit" i deſcriptōe hui" edificij, vt infra vi debit. Debēt igit gazophilacia ſituari circa pauimētū ex; eritale decē tori mō q̄ pōt fieri ſaluis tñ debitis ſituatiōi bus alior q̄ in tertu exprimunt. q: videt mihi tal' eſſe, ſic q̄ ad latus aq̄lonare pauimēti ponātur decē q̄ occupā. c. cubitos vnū iurta aliud, r ad lat" auſtrale ſil' ponant decē q̄ occupāt. c. cubitos vnū iurta aliud. Ad lat" āt ori entale octo, q̄tuor ex vna pte porte atriī exterioris, r alia ex alia pte eiuſdē porte q̄ cū ipa occupāt. c. cubitos, duo vo reſidua gazophilacia ponunt iurta thalamos porte oriētalis atriī interioris, vnū ex vna pte r altera ex altera q̄ cū ipa r ei" thalamis occupāt. c. cubitos p modū infe rius figuratū. Et ad maiorem diſtinctiōem a thalamis gazophilacia ſunt mihi colorie. Sciendum etiam q̄ i an gulis circa pauimētū non ponūtur aliqua gazophilacia

q; nō possent hre ostia sup pauimētū.qō tñ debet esse.
a Et pauimē.in fron.portaꝝ.in hebr̄.hr̄. Ad lat' porta
rū.z ponit singl'are.p plali.s.latus.p latera. b Scōm
longi.porta.i.in recta distātia eaꝝ ab oriēte in occidentē
q.d.nō est solū pauimētū ad latera portarū.declinando
ad austrū z aq̄lonem
sed etiā iter duas por
tas recte.pcedēdo ab
oriēte i occidētem.
c Erat inferi⁹.ꝑ ad
dit ad ostēdēdū q nō
loquit de pauimento
alic' superioris māsio
nis vel solarij.z q̄tā
sit dimēsio pauimenti
inter duas portas p
dictas ostēdit.cū sub
d Et mēsus(dicit.
est latitudinē a facie
porte i ferioris.i. por
te atrij exteriorꝭ.
e Usq; ad frontem
.cē.hebr̄.hr̄. Usq; ad
f Atrij inte (facie.
riorꝭ.i.porte atrij i
teriorꝭ.dicūtur ār̄ ꝑ
facies portaꝝ pietes
ipārū ex opposito se
mutuo respicientes.
g Extrinsec⁹ centuꝫ
cubitos.p qō ostēdit q
q̄tuor portaꝝ nō in
cludit.i in ultis.c.cubi
tis seu excluditur.
h Ad oriētē.i.pce
dēdo ab oriēte in oc
cidentē sunt.c.cubiti
inter duas portas.
i Et aquilōe.i.pce
dēdo ab aq̄lone in au
strū sunt.l.c.cubiti
z ōr Facie porte in
ferioris vsq; ad faciē
.cē. Ad designādū q in lateribꝰ portaꝝ maiōr ē dimēsio
pauimēti ab oriēte in occidentē q̄ inter duas portas.s.
q̄tū porta atrij interiorꝭ pl⁹ intrat atriū exteri⁹ q̄ ei⁹ tha
lami qō ē.p.vij.cubitos vel circiter. l: Portā q̄s. hic
ꝓiter describit porta aq̄lonar' q̄ silis ē oīno porte orien
tali ꝓpter qō ex dict' in descriptiōe ill' ptz hec lra vsq;
ibi. l Quinq̄ginta cubitoꝝ lōgitudinē ei⁹.i.altitudiez
q̄ ōr ꝑ longitudo.eo q ē maiōr dimēsio.a pede enī porte
vsq; ad summitatē edificij supra ipm sunt.l.cubiti sic di
ctū est de porta oriētali. m Et latitudinē.xxv.cubito
rū q̄ hic accipit a tecto thalami ex vna pte vsq; ad tectū
thalami ex altera.qō spaciū ē.xxv.cubitoꝝ.tñ ei spaciuꝫ
occupabat porta cū frōtibꝰ suis ab oriēte in occidentem
n Septē graduū ascēsus ei⁹.z idē numer⁹ graduū itel
ligēdus est i porta oriētali pt⁹ descripta de qbꝰ loqtur
ibi scriptura,sz nō exprimitur ibi nūer⁹. o Et porta a
trij interioris .cē.hec lra apud hebreos vocat decurtata
id ē indigēs suppletōne,sicē in multis locis sacre scrip
ture.z est sensus. o Et porta sez aquilonaris.
p Atrij interioris.i.p quā intrat atriū interi⁹.
q Cōtra portā aq̄lonis.i.cō portā aq̄lonarē atrij exteriorꝭ
r Et orientalē.i.sit in pte oriētali porta atrij interiorꝭ
est ꝓtra portā orientalē atrij interioris.iste enī porte ꝑm

laciain circūitu pauimenti
s z pauimētū i frote portarū
t ꝑm lōgitudinē portaꝝ erat
inferi⁹. Et mēsus ē latitudi
nē a facie porte inferioris.
u vsq; ad frontē atrij interio
ris extrinsec⁹.centū cubitos
x ad orientē z aq̄lonē. y Por
tā vo q respiciebat via aq̄
lonis atrij exteriorꝭ mēsus
ē.tā i longitudine q̄ i latitu
dine.z thalamos eius tres
hinc z tres inde.z frotē eius
z vestibulū eius ꝑm mensu
rā porte ꝓtis. z q̄nquaginta
cubitoꝝ longitudinem eius
a z latitudinē vigintiq̄nq;cu
bitoꝝ. Fenestre autē eius z
vestibulum z sculpture ꝑm
mensuraꝫ porte.q̄ respicie
bat ad oriētē. b septē gradu
um erat ascēsꝰ ei⁹.z vestibu
lū añ eā. c z porta d atrij inte
rioris e ꝯ portā aq̄lonis f z oriē
talē. g Et mensus est a por
ta vsq; ad portā centū cubi
tos. h Et eduxit me ad viam

australē.z ecce porta q̄ ēspi
ciebat ad austrū. Et mēsus
ē frotē ei⁹.z vestibula ei⁹ iu
xta mēsuras supiores.z fe
nestras ei⁹ z vestibula i cir
cūitu sicut fenestras ceteꝝ
q̄nq̄ginta cubitoꝝ lōgitudi
ne z latitudie viginti quin
q; cubitoꝝ z in gradibus se
pē ascēdebat ad eā. i Et ve
stibulū añ fores ei⁹.z celate
palme erāt.vna hinc z alte
rā inde k in frote eius. l z por
ta atrij interioris in via au
strali. m Et mensus ē a porta
vsq; ad portā in via austra
li centū cubitos. n Et intro
duxit me o in atriū interius
ad portā australē. p z mēsus
est portā iuxta mēsuras su
piores q thalamū ei⁹. r z fron
tē eius s z vestibulū ei⁹ hiſ
dē mēsurꝭ.z fenestras ei⁹.z
vestibulū ei⁹ i circūitu t q̄n
ginta cubitos lōgitudinis u
z latitudinis viginti q̄nq;
cubitos. x z vestibulū p gyrū

australē.z ecce porta q̄ ēspi
ciebat ad austrū. Et mēsus
ē frotē ei⁹. z vestibula ei⁹ iu
xta mēsuras supiores.z fe
nestras ei⁹ z vestibula i cir
cūitu sicut fenestras ceteꝝ
q̄nq̄ginta cubitoꝝ lōgitudi
ne z latitudie viginti quin
q; cubitoꝝ z in gradibus se
pē ascēdebat ad eā. y Et ve
stibulū añ fores ei⁹.z celate
palme erāt.vna hinc z alte
rā inde z in frote eius. a z por
ta atrij interioris in via au
strali. b Et mensus ē a porta
vsq; ad portā in via austra
li centū cubitos. c Et intro
duxit me d in atriū interius
ad portā australē. e z mēsus
est portā iuxta mēsuras su
piores f thalamū ei⁹. g z fron
tē eius h z vestibulū ei⁹ hiſ
dē mēsurꝭ.z fenestras ei⁹.z
vestibulū ei⁹ i circūitu i q̄n
ginta cubitos lōgitudinis k
z latitudinis viginti q̄nq;
cubitos. l z vestibulū p gyrū

lineam rectam sunt opposite in pte oriētali z aq̄lonari z
australi sic dictū fuit a principio huiꝰ edificij. s Et
mensꝰ ē a por.vsq; ad por.c.cubitos.hec ē mensura pau
menti ab aq̄lone i austrū inter duas portas. in lateribꝰ
aūt ultarū portaꝝ ē maiōr dimēsio pauimēti ab aq̄lone i
austrū q̄ in lateribus
portarū oriētaliū.eo
q̄ circa ultud pauīm
tū nō ponāt alij gra
zophylacia.vtrū intra
mēsura aūt huiꝰ pa
uimēti ab oriēte i oc
cidētem ꝓ tacet.quia
supponit esse.c.cubi
toꝝ sic ē dimēsio pa
uimēti orientalꝭ ab aq̄
lone in austrum.
t Et eduxit me ad
viā australē.idē ꝓ
dscribit porta austra
lis atrij exteriorꝭ q̄ si
milis ē alijs duabus
p̄dictis ꝓpter qō ex
dictis ptz ex lra pau
cis exceptis.
v Et vestibulū ei⁹.
id ē porticū.sic enī ē i
r Et vesti (hebreo.
bula.i. porticꝰ i plali
qō ōr eo q̄ tota porti
cus hz duas mansio
nes.s.superiorē z infe
riorē.vt dictū ē.ꝑ.de
porticu porte orienta
y Et vestibulū.ius.
ante fores ei⁹. ꝯ acci
pit ꝓprie vestibulū.p
spacio vacuo qō ē atꝛ
portā i ter thalamos
ex vna parte z thala
mos ex altera .vt dic
tum est supra.
z In frote eius.i.ē
vtraq; frōtū eius.q: sup vtrāq; ē celata silitudo palme
vt p̄dictū est. a Et por.atrij interioris i via australi.i.
porta atrij interioris australis est directe oppolita porte au
strali atrij exterioris. b Et mēsus ē a porta .cē. hec ē
mēsura pauimēti australis ab austro i aq̄lonē. c Et
introduxit me. Postq̄ describte sūt porte muri medij cū
gētis atriū interi⁹.ꝯ ꝓtr describūtur porte tertij muri cū
gentis atriū interi⁹.z diuidit in tres ptes ꝑm tres portas.
ptes ptebūt.psequēdo. Circa primū ōr. c Et intro
duxit me.s.ag̃lis mēsurās edificiū. d In atriū interi⁹
ad portā australē.mēsurādo ei portas atrij exteriorꝭ.vl
timo mēsurauerat portā australē.etz i pte immediate pce
dēti.ꝯ mēsurādo portas atrij interioꝭ icipit a porta au
strali q̄ directe respicit portā australē atrij exterioris.vt
supra dictū ē e Et men.por.iuxta mēsu.supiores.nā
porte atrij interioꝭ sūt oīno sil'es atrij exteriorꝭ portis.ex
ceptis aliqbꝰ q̄.ꝛ.exprimūt. f Tha.ei⁹.i.thalamos.
g Et frō.ei⁹.i.frōtes. h Et ve.ei⁹.i.porticū.
i Quin.cu.lōgi.i.altitudis q̄ ōr ꝯ lōgitudo.eo q ē ma
ior dimēsio z tot enī cubiti ꝑ a pede porte vsq; ad sūmi
tatē porticꝰ sue.vt supradictū ē de alijs portis. l: Et
lati.xxv.cubi.z accipit ꝯ latitudo a termio frōtꝭ porte a
pte oriētali vsq; ad ꝑmū frontꝭ porte a pte occidētali.

l Et vestibulū. hic accipiť ꝓprie vestibulū. p spacio vacuo. qđ ē añ portā cui⁹ logitudo est. xxv. cubitor⁹. accipiendo longitudinem ab ostio thalami ex una parte vsq; ad ostium thalami ex parte opposita quod est. xxv. cubitorum. eo q; ostia thalamor⁹ nō hūt margines siue sedilia ante se occupantia duos cubitos hīc et inde. ⁊ ideo q̄lis est distātia inter ostia sic inter tecta q̄ supra dicta ē. xxv. cubitor⁹. et accipiť hec logitudo ab oriēte in occidētez a Et vestibulū ei⁹. i. b Ad atri(portic⁹. um exterius. i. ī atrio exteriori. et hoc ē vnū in quo differūt porte atrij interioris. q̄ non sunt in atrio interiori sicut porte atrij exterioris sunt in atrio exteriori. vt ꝓdictus est. c Et pal. ei⁹ in frōte. id ē in frōtib⁹ mō sup. d Et octo (ꝓdicto. gradus erat q̄b⁹ ascēdebať p eā ß ē scdm ī quo differunt porte atrij interioris a portis atrij exterioris. nā ille hūt octo gradus. ille vero septez tūm ꝓdictū ē sī ei edificia ista ī pēdulo mōť. et lō ō loco frōtion ad supiorē describiť ascēsus p grad⁹. e Et introme. hec ē scda ps in q̄ describiť porta oriētalis atrij interioris et ptz lra ex dictis in descriptōe portar⁹ p̄cedētiusq; ibi. f Et vesti. ei⁹. i. atrij exterioris. i hebreo hē Et portic⁹ ei⁹ ad atriū exteri⁹. s. vrgens. q̄ ponit in atrio exterior. sicut dictū ē de porta australi ī pte imediate p̄cedenti. et lō lra videť eē corrupta p scriptores. nā ī porta australi tā descripta ⁊ aq̄lonari imediate post descrībēda nō ponit. Et vestibulū ei⁹. i. atrij exterioris sz sic. Et vestibulū ei⁹ ad atriū exteri⁹. vtz ex tertio. ⁊ accipiť hic vestibulū ꝓ porticu. pōt tñ lra nīa sic exponi. licz aliōrum errore. f Et ve. ei⁹. i. portic⁹ porte oriētal. g Id ē atrij ex. q. d. cui⁹ sit. ē ī pte atrij exterioris. cetera patēt ex dictis in descriptōe aliar⁹ portar⁹. h Et int. me. hec ē tertia ps in q̄ describiť aq̄lonaris porta interioris atrij. ⁊ ptz lra ex dictis in pte p̄cedēti. i Et p sin. ga. tē. occasione h⁹ lre magr Ricardus ō sctō Victore ⁊ dñs Hugo cardinalis dicūt q̄ sicut in pte oriētali sūt gazophilacia. sic in pte aq̄lonari tūgētes hāc lram lre imediate p̄cedēti. et sīlr in pte australi. ad ꝫ etiaz videť facere qđ supra dict. s. q̄ illud qđ exprimiť in descriptōe vni⁹ porte itelligendū ē eē in aliis portis. exceptis his que p textū excludunť. sicut ē nūer⁹ graduū q̄ ē ali⁹ ī portis atrij interioris ⁊ exterioris. ⁊ situs porticū. vt ō. dictū ē. Ra. sa. hebreus nō ponit gazophilacia nisi in pte oriētali. q̄ si eēnt ī pte aq̄lonari ⁊ australi sic. in oriētali describēdo portas aq̄lonares et australes fieret aliq̄ mētio ō gazophilaciis fatē breuiter tangēdo. sicut fit de porticib⁹. vestibul. frōtib⁹. thalamis. ⁊ fenestris. que oīa sīl tūcta ⁊ mlto magis q̄libet eor⁹ p se sumptū. fūt qđ satis mun⁹ q̄ gazophilacia. q̄. xx. sīl tūcta scdm latitudines suas occupāt centū cubitos ī logitudie. ⁊ alia. xx. tūm ex pte opposita ī atrio exterior⁹ in pte oriētali scdm dictos doctores. Q; aūt in descriptione portar⁹ australiū et aq̄lonarū fiat replicatio de minimis respectu mō ꝓdicto. ⁊ nō fiet de multo maiorib⁹. s. gazophilaciis si eēnt ibi. nō ē verisīle nec rōnabile videť. nec ō ad oppositū inducit de silitudie portar⁹ nō valet. q̄ hoc intelligiť ō pertinētibus ad portas. sic sūt porticus frōtes et hmōi. gazophilacia nō sunt hmōi. cui⁹ porte sint ꝓpt gazophilacia magis q̄ econuerso. et etiam sēpara in situ scdm descriptiones dictor⁹ doctor⁹. q̄ tē ipi nō obseruāt in ō sīlitudiez quā p roe inducunt. nā in pte oriētali ponūt. xxv. gazophilacia. xv. ex vna pauimēti pte. et. xv. ex altera. in parte vo aq̄lonari ponūt. xv. tm. et ex vna pte pauimēti et sūr ī australi. nec ō aūt obq; ciť de tertio cū dicit. Et p singula gazophilacia oīm ū frontib⁹ portar⁹. nō valet. nam in hebreo. sic habeť. Et gazophilacū ⁊ ostium ei⁹ in frōtib⁹ portar⁹ q̄ō expōit ra. sa. sic. Et gazophilacū erat ibi. s. ī atrio interiori. vt patebit ex seq̄ntib⁹. k Ostiū ei⁹ ī frō. porta. id ē vsus frōtes illi⁹ porte. q̄ frōtes aliq̄ntulū transeunt in atriū interi⁹. vt s. dictū ē. Portic⁹ aūt illi⁹ porte ē ex altera pte muri interioris in atrio exteriori. vt supra dictū ē. et lō ostiū dicti gazophilacij nō respicit porticū. sz frontes porte aq̄lonaris q̄ ponit hic in plurali. cum dicit. In frōtib⁹ portar⁹. nā in illa porta large sūpta sunt tria ostia sz muri interioris ⁊ porticus ⁊ vestibuli. que ostia porte dicunť stricte accipiēdo portā. vt s. dictū ē. Poteť etiaz iste passus exponi scdm trāslatōz nostrā cū dicit. Et p singula gazophilacia ostiū in frōtibus portaruz. nā in atrio interiori sunt plura gazophilacia. vt patebit ex littera sequēti. et ostia eor⁹ nō pūt respicere porticus portar⁹. que porticus sunt in atrio exteriori. sed respicere pūt frontes nō solum porte aq̄lonaris. sed etiā aliar⁹ quar⁹ frōtes partim sunt in atrio interiori mō supradicto. Et lō melī⁹ dicit q̄ in hac pte describunť alīq̄ q̄ sunt ī atrio interiori. sicut dictū ē s. in diuisiōe dict igiť. i Et p sin. ga. intra atriū exterius exīstia. l Ostiū in fron. portar. diuersar⁹ vt magis videbiť. l Vbi lauabāt holocaustū. id ē carnes cremādas in altari holocaustor⁹. q̄ ab oībus expositoribus ponit in atrio interiori. m Et in vestibulo. hic intersert de mēsis q̄r aliqua sunt in atrio exteriori. s. mense q̄ deseruiūt imolatōni victime holocausti. eo q̄ immediate locut⁹ est de holocausto dicit igiť. Et in vestibulo porte. s. aq̄lonaris. et accipiť hic vestibulū ꝓ porticu q̄ ē in atrio exteriori vt frequēter dictū ē. n Due men. huic. i. in vno latere. o Et due mē. inde. s. in altero. p Et immo. sup eas holo. i. victima totaliter cremāda. q Et ꝓ pec. et ꝓ delī. i. victima ꝓ peccō omissionis. et ꝓ peccō oīmissionis. q̄ō dicit delictū. q̄ si delictū. r Et ad la. exte. i. extra porticus iuxta tñ

eius parietem. a Quod ascēdit ad ostiū porte ꝛ c. i. vnde ascēdit ad ostiū porte aq̄lonaris existētis in muro interiori. nam ad illam ē ascensus p octo gradus. vt ptz ex p̄cedentib⁹. et illi gradus sunt ante porticū.

b Due mēse. ꝛ ad latus alterius ante vestibulū id ē porticum. cetera patēt ex p̄dictis vsq; ibi.

c Sup quas immolabant. i. immolatōz disponebāt. nam. iiij. sunt. p ipsa immolatione. ꝛ. iiij. p vasis immolatōis de q̄b⁹ sub

d Quatuor (dutur. aūt mense ꝛc. quarus materia et forma describit cum dē. De lapidibus q̄dris. ꝛ trina dimēsio cū subdit Longitudie cubiti vni⁹ ꝛc.

e Sup q̄s ponant vasa i q̄bus immolatur id est instrumēta immolatōi deseruientia. fm eūm modū loq̄ndi hebraicus instrumenta cuiuslibz artis vocant cōmuniter vasa. vnd Benedicite. xxiij. vbi dicit Sume arma tua pharetram ꝛc. i hebreo habetur Sume vasa tua.

f Et lab. eay palmi vni⁹. hic accipit palmus nō fm longitudinē manus sed fm latitudinē et vocat gallice dour. et est dimensio. iiij. digitorum ex transuerso. g Reflexa in trinsecus p circuitū. verius ptem supiorē. sicut est in scarphs. et sunt ad hoc hec labia vt vasa sup mensas posita. sicut elū et bacini ad recipiendum sanguinē ꝛ hmōi. ibi melius reponant. h Sup mensas autem carnes oblatōis. i offerēde in altari holocaustor. i Et exportam. Dicit reuertit ad plenius describendus gazophilacia p̄dicta in atrio interiori existēta. k Et extra portam interiorem. i. atrij interioris. l Gazophilacia cantor⁹ in atrio interiori. er hō et seq̄ntibus videt mānifeste q̄ etiam Ricardus de sancto victore. et hugo cardinalis ꝛ alij eos sequentes nō dicant bene. dicentes q̄ nullū edificiū nisi solū altare holocaustor ē in atrio interiori. nā gazophilacia cātor⁹ dicūt hic eē ibi. hec ō h ē qō dr. Et extra portā ꝛc. nā illō qō ē vltra portā vl citra pt dici extra eā. licet cōmunius dicat de eo qō est citra. ꝓpter quod ad excludendū hunc intellectū subdit. in atrio interiori. ꝛ ad

l Quod (ostendēdū in qua parte atrij sunt subditur. erat in late. por. respi. ad aquilonē. i. porte aq̄lonaris.

m Et facies eor. i. ostia.

n Contra viā australē. i. cōtra austrū vt melius apparebit in figura sequenti.

o Una ex latere porte ꝛc. hec littera videt falsificata p scriptores vel imptos correctores. nam sic debet eē. Vnū ex latere porte orientalis. ibi em vnū est gazophilacium Quod respiciebat ꝛc. et sic habemus quatuor gazophilacia in atrio interiori existentia. duo pro cantorib⁹. ꝛ vnū suprapositum fm iteram hebraicam. ꝛ hic alterum. et p

rius. quod ascēdit ad ostiū porte. que pgit ad aq̄lonem. due mense. et ad latus alterum ante vestibulū porte due mēse. Quatuor mēse hinc et quatuor mēse inde. p latera porte octo mense erant super quas immolabant. Quatuor autē mēse ad holocaustum de lapidibus quadris extructe. lōgitudine cubiti vnius ꝛ dimidij. et latitudine cubiti vnius et dimidij. et altitudie cubiti vnius super q̄s ponant vasa: in quibus immolatur holocaustū ꝛ victima. Et labia earū palmi vnius. reflexa intrinsecus per circuitum. Super mēsas autem carnes oblationis. Et extra portā interiorem gazophilacia cantorū in atrio interiori. quod erat in latere porte respicientis ad aq̄lonē. ꝛ facies eor. cōtra viā australē. vna ex latere porte orientalis. que respiciebat ad viā aq̄lōis. Et dixit ad me. hoc gazophilaciū quod respicit viā meridianā sacerdotū q̄ excubant in custodijs tēpli. porro gazophilaciū qō respicit ad viā aquilonis. sacerdotū erit qui excubant ad ministeriū altaris. Isti sunt filij sadoch. qui accedūt de filijs leui ad dominum. vt ministrent ei. Et mensus est atrium longitudine centum cubitorum. ꝛ latitudine centum cubitor p quadrū. ꝛ altare añ faciez tēpli

quibus sint ista duo subditur. o Hoc gazophilecium quod respicit viam meridianā. extrāsuerso. p Sacerdotū. supple ē. q Qui excubant in custodijs templi. ne aliquid indecens fiat ibi. r Porro gazo. qō respi. ad viam aquilonis. i. frontes porte aquilonaris vt dictū est supra. que porta ē via intrandi atrium interius ab aquilone sicut meridiana ab austro.

s Sacerdotes erit qui excubant ad ministerium altaris. i. ad hoc vigilant. sicut em habet. i. Paral. xxiij. Dauid amplians cultum diuinum instituit. xxiij. sacdotes maiores alijs tamē sub summo pōtifice. qui ministrarēt p hebdomadas successiue. et ideo. proportionabiliter fuit ordinatum ō minoribus sacerdotib⁹ ꝛ cantoribus. ꝓpter qō in atrio interiori ponunt q̄tuor gazophilacia. duo. p cantoribus. et duo. p sacerdotibus. vt manerent ibi tpe hebdomade sue ministratōis. Vel aliter pōt dici q̄ non manebant ibi denocte nec comedebant. sed sacerdotes manebant et comedebant in edit. eio aquilonari et australi existibus in lateribus tēpli vt infra dicet. cantores autem cū leuitis in gazophilacijs existibus in atrio exteriori in parte orientali. dicebant tñ dicta. iiij. gazophilacia cantor et sacerdotū. q⁹ seruabant ibi instrumenta eorum ministerio necessaria. vt cithare cymbala ꝛ huiusmodi pro cantoribus. acetabula vo et phiale thuribula et huiusmodi. p sacerdotibus. ne bis in die. p sacrificio vespertino et matutino oporteret talia exportare ꝛ reportare. sicut in ecclesijs nostris remanent frequenter calices libri et vestimenta. et ministri in alijs locis comedunt et iacent.

t Isti sunt filij sadoch ꝛc. hoc dicitur quia salomō. iij. Regum. ij. abiecto abiathar ō summo sacerdotio instituit sadoch loco eius. et sic summum sacerdotium fuit reductum ad progeniem eleazari filij aaron. sicut dictum fuit plenius ibidem. Consequenter ponit mensura atrij interioris. cum dicitur.

v Et mensus est atrium ꝛc. et patet littera. et in hoc terminatur descriptio partis anteriorис edificatoriz templique incipit ab exteriori muro orientali et terminatur in latere occidentali atrij interioris. et linea q̄ inde imaginarie. ptracta vsq; ad muros exteriores aquilonarem et australem. Ad predicta vero facilius capiendum ponit hic figuram sequentem predicta representantem q̄tus ad lineas fundamentales.

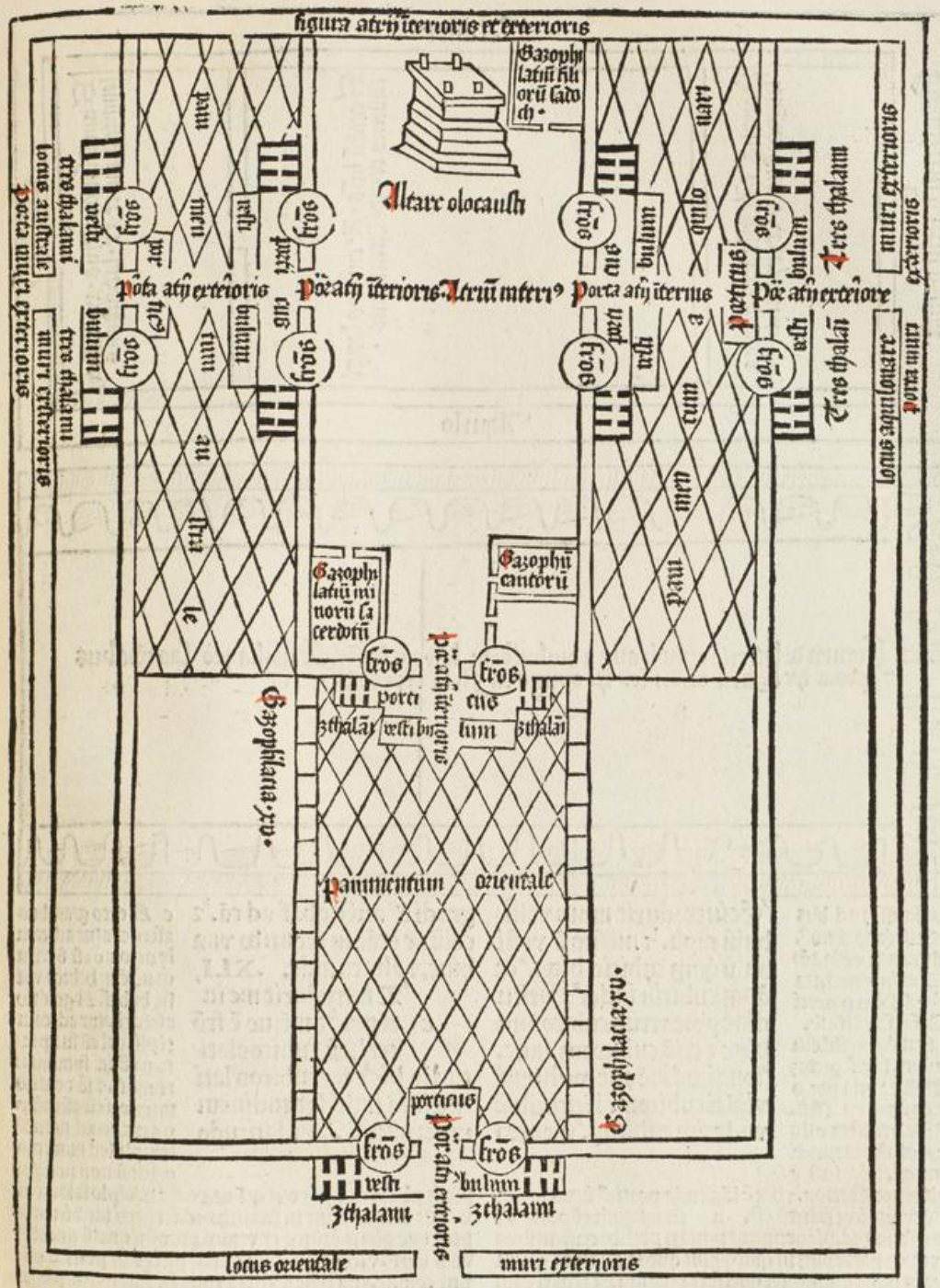

Et introduxit me ꝛc. Descripta pte anteriori edificiorū tēpli. h̄ ꝯsīt describit posterior. i q̄ ſm latinos sūt q̄nq; edificia pricipalia. s. porticꝰ tēpli ipm tēplū. edificiū aq̄lonare ex vno latere tēpli. ꝛ edificiū australe ex altero ꝛ edificiū sepatū ab occidētale pte tēpli. Hebrei vo non ponūt istd vltimū dicētes q̄ edificiū i textu dcm sepatū ē ipm tēplū cū sua porticu. qd rōnabilr pōt dici. nā accipiēdo sic tēplū cū sua porticu iter ipm ꝛ alia edificia est spaciū. ꝛ sic ē ab eis sepatū. i situ. silr i altitudīe. nā a terra in sursum excedit alia edificia. in .lx. cubitis vl circiter silr dignitate q̄ dignꝰ ē ceteris edificijs. sic igit ps ista in tres ptes diuidit. q̄ prio describit porticꝰ tēpli. scdo tēplū ipm in pricipio sequētis ca. tertio edificiū aquilonare et australe ca. xlij. Ad maiorē intelligētiā dicendoꝝ sciendū q̄ accipiēdo tēplū cū porticu. tēplū h̄ tres ptes. Prima ē porticꝰ habēs .xi. cubitos in latitudine que accipit ab oriēte in occidentē. ꝛ .xx. cubitos in lōgitudīe ſm latitudinē tēpli ab austro in aq̄lonē. scda ē sctm vel sctā hns .xx. cubitos in latitudīe. s. ab austro i aq̄lonē. ꝛ .xl. in longitudine. s. ab oriēte in occidētē. tertia ps tēpli ē sanctū sctōꝝ hns .xx. cubitos in lōgitudīe. ꝛ .xx. i altitudīe. et accipiūt iste mēsure itra pietes p modū hic figuratū.

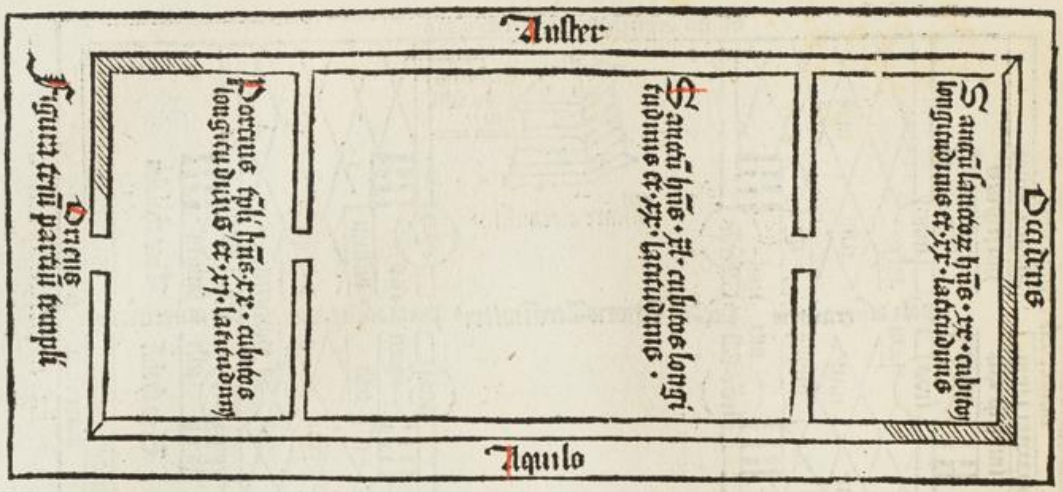

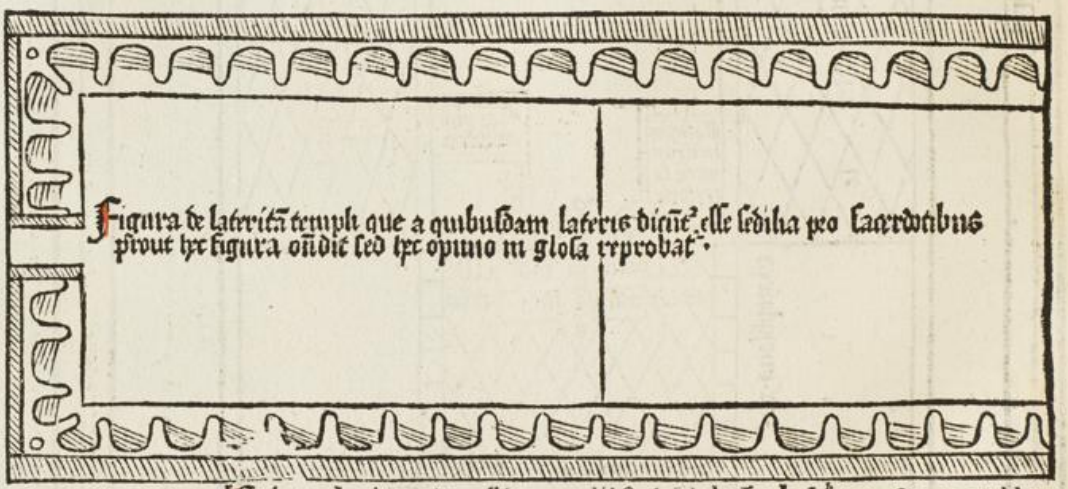

His p̄missis ad lr̄am
x Et in (accedam⁹. trodux. me ī vesti. tēpli. i. ī ei⁹ porticū. ita q̄ h̄ vestibl̄m p porticu sūit. ⁊ sil̄r ī lr̄a se.
x Et mē. ē vestibl̄m v. cubit⁹. hic. i. pietez vestibl̄i ex vna pte o
z Et q̄nq; cu (stij. bitij ide. ex altera ostij pte. ⁊ ostiū ē latitudinis. x. cu. sic dictū ē d̄ alijs portij atrioꝝ. ⁊ hec ē lōgitudo portic⁹ iuxta latitudinē templi. vt p̄dictū est. a Et latitudinē porte triū cubitoꝝ ⁊c. hic accipitur porta p postibꝫ existentibus ex vtraq; parte ostij in quibꝫ sunt quedā celature ⁊ similiter in limine supiori. ⁊ quelibet celatura est triū cubitoꝝ latitudinis p modū in margine figuratum.
b Longitudinem aūt vestibuli ⁊c. hoc ptz ex p̄dictis.

f Et introduxit me in vestibulū tēpli. ⁊ mēsus ē vestibulū q̄nq; cubitis hinc. s et q̄nq; cubitis inde. a ⁊ latitudinē porte triū cubitorum hinc ⁊ triū cubitoruz inde. b longitudinē aūt vestibuli vigīti cubitoꝝ ⁊ latitudinē vndecim cubitoꝝ. c Et octo gradib⁹ ascēdebat ad eā. d ⁊ colūne erāt in frontibꝫ vna hinc. ⁊ altera inde. .XLI.

e T introduxit me in tēplū. b ⁊ mēsus ē frōtes c sex cubitos latitudīs hic d ⁊ sex cubitos latitudinis inde e latitudinem tabernaculi. f Et latitudo

c Et octo gradibus ascedebatur ad eam ly octo nō est d̄ textu q̄ nō ē in hebreo vbi sic habet. Et gradibꝫ ascēdebatur ad eam tēplū enī cū sua porticu est in summitate mōtij. ⁊ iō de atrio interiori est ascensus p gradus ad porticū templi. sed numerus gradnū non ponitur hic. sz pbabiliter pōt dici q̄ sunt. xv. sic in tēplo salomōis
d Et colūne erant in frontibꝫ ⁊c. frontes hic dicuntur ptes due pietis exītes ex vtraq; pte ostij quarū quelibet dicit supi⁹. v. cubitoꝝ. ⁊ ante illos pietes in porticu erāt due colūne. vna hinc ⁊ altera inde sic fuit in templo salomonis. vt hr̄. iij. Reg vij. ¶ Capitulū .XLI.
e T introduxit me. Hic ꝯsequēter describit ipsum

templum. ⁊ primo q̄tum ad ptem q̄ dicitur sanctum vel sancta. scdo q̄tū ad illā que dicit sanctūsctōr. ibi. Et introgressus. tertio q̄tū ad aliq̄ tēplo adūcta. ibi. Et mēsus est. Circa primū dicitur.

a Et introduxit me in tēplū. ex hoc qđ dr. Introduxit. ptz q̄ iste mēsure accipiūtur intra pietes vt p̄dictū ē. ⁊ta q̄ spissitudo parietū nō in

porte decē cubitoz erat[g] et latera porte q̄nq̄ cubitz hinc et quinq̄ inde. [h] Et mēsus est longitudinē eius [i] q̄draginta cubitorum. ⁊ latitudinem viginti cubitorum. [k] et introgressus intrinsecus [l] mensus est in fronte porte[m] duos cubitos. [n] et portā [o] sex

b Et men. (cludit. est frotes. i. exteriores superficies pietū existentū ex vtraq̄ pte aperture ostij. q̄ frotes nominātur. eo q̄ veniēntibus ad ostiū stanti patent interiores ātī superficies latent.

c Et cubitos latitudinis hinc. scdm ad vnam frontem.

d Et sex cubitos latitudinis inde. q̄tū ad alterā. aliq̄ libri hic hñt altitudinis ⁊ male. nā hebrei ⁊ libri bñ correcti habēt latitudinis.

e Latitudinē tabernaculi. i. tēpli qđ frequenter in scriptura vocat tabernaculū. q. d. due frotes dicte cū aptura muri. p ingressu a parte exteriori ponunt pcise latitudinē tēpli sed hꝰ vē falsum. quia stantium subdit.

f Et latitudo porte. x. cubitoz erat. decem aūt ⁊ bis sex faciūt. xxij. cubitos. latitudo vo tēpli intra muros ē. xx. cubitoz tm̄. vt dictū ē supra. Ad hꝰ dicendū est q̄ porta accipit p ostio. ostij vo latitudo excedit latitudinē aperture ingressus tm̄ q̄tū ē spissitudo ostij vtz ad sensum in ostijs domoz. Et p hꝰ insinuat q̄ spissitudo istius ostij est vnius cubiti. ⁊ sic latitudo eius excedit latitudinē hui⁹ aperture vno cubito hinc. ⁊ altero inde ⁊ sic apertura exterior in muro est tm̄. viij. cubitoz. q̄ cū xij. cubitis frontiū faciūt. xx. cubitos pcise. Et q̄ iste sit intellectus. ptz ex ira sequēti cū dr.

g Et latera porte q̄nq̄ ⁊c. nā ab extremitatibz latitudinis ostij vsq̄ ad parietes templi sunt tm̄ quinq̄ cubiti. ex vna parte. ⁊. v. ab altera. vtz ex dictis. Nec mirandū q̄ spissitudo ostij dictaē vm⁹ cubiti. q̄ de porta tēpli p romanos obusti dicit Josephus. xij. li. de iudaico bello. q̄ erat tāti poderis q̄ vix a. xx. viris claudebat.

h Et mēsus est logitudinē eius scz tēpli q̄tū ad illā partē q̄ dicitur sanctū vel sancta.

i Quadraginta cubitoz ⁊c. hoc pz ex dictis.

l Et introgressus. hic ostēdit pars tēpli q̄ dr sanctūsanctoz cū dr. Et introgressus intrinsec⁹. i. sanctūsctōr qđ dr interius templū sic in tabernaculo moysi dicebatur inter tabernaculū.

l Mēsus ē in fronte porte. i. in pariete ex vtraq̄ parte ostij exīte.

m Duos cubitos. hec est spissitudo parietis siue frōtis. paries enī iste non est multū altus. nec sustinet sup se aliud pōdus. q̄ solū dividit inter sanctū ⁊ sanctūsctōr in inferiori māsione templi. ⁊ iō nō describit tāte spissitudinis sic alij parietes tēpli. pter qđ doctores nr̄i vident male dicere. q̄ dicunt eius spissitudinē. vi. cubitoz sicut alij parietes claudentes templū.

n Et portā. i. aptura ingressus exteriorez.

o Sex cubitoz. in latitudine.

p Et latitudinē porte. i. ostij.

q Septē cubitoz. nam eius latitudo excedit latitudinē aperture dicte dimidio cubito hinc. ⁊ dimidio cubito inde. sicut dictū est de cubito integro in descriptiōe porte imediate pcedentis.

r Et mensus est longitudinē ⁊c. hoc pz ex dictis supra vbi describit sanctūsanctoz quadrū equilaterū.

s Ante faciē templi id est partis anterioris templi.

t Et dixit ad me scz angelus hec ostendens.

v Hoc est sanctūsctōr. i. qđ est vltimo descriptum.

p Et men. ē. hic ostendit describunt quedā adūcta templo ⁊ dividit in ptes. xiij. scm numerū adūctoz q̄ patebūt p sequēdo. Circa primū sciendū q̄ templū stricte ⁊ pprie accipit p spacio inter parietes inclusio. ⁊ secūdū hꝰ parietes sunt q̄dā adūcta de q̄bus agit primo cū dicitur

cubitorum. [p] et latitudinez porte[q] septem cubitorum. [r] Et mensus est longitudinē eius viginti cubitorum. et latitudinez eius viginti cubitorum [s] ante faciez templi [t] ⁊ dixit ad me. [v] hoc est sanctum sanctorum. [x] Et mensus est parietem dom⁹ [y] sex

p Et mē. est parietē domus. i. parietes tēpli accipiēdo singulare p plurale. sicut frequēter fit in descriptione huius edificij.

y Sex cubitoz scz i spissitudine. nō enim pōt aliter itelligi. nā longitudo parietum tēpli est. c. cubitorum.

et altitudo. xx. cubitoz. vt plenius infra dicēt. dicit parietē domus. i. tēpli q̄ paries anterior porticus scm hebreos. nō est tante spissitudinis. vt inferius dicetur.

a Et latitudinem lateris. hec est secūda pars in q̄ describūtur quedā adūcta templo q̄ vocāt hic latera. de quibz dicit Ricar. de san. vict. q̄ sunt deambulatoria. ⁊ dicuntur bis. xxiij. i. lxvi. scm ipm ⁊ alios doctores latinos. quoz sex ponit intra murū in inferiori mansione tēpli. tria in vno latere eius. ⁊ tria in altero. ⁊ primū distat a pauimēto per sex cubitos. secūdū per. xij. tertiū p. xxiij ⁊ hꝰ est in vna parte templi. ⁊ sil⁹ in altera. Sed hꝰ dictus est irrōnabile q̄ sic impediret illuminatiōem tēpli per fenestras ⁊ aspectū pulcritudinis parietū tēpli q̄ deberi buntur interius deaurati cū pulcerrimis celaturis. Ītē ꝺdicit sibiꝑi vt videt q̄tū ad latera q̄ ponit extra tēplū. scz. xxx. in vno latere. ⁊. xxx. in altero. nam inferi⁹ lat⁹ siue deambulatoriū distat a terra per. vi. cubitos. ⁊ scdz a primo per alios sex. ⁊ sic ꝺsiter de altijs i altitudine muri tēpli et q̄ sequitur q̄ hec altitudo hz tricesies sex cubitos. vl⁹ series. xxx. qđ idē est. ⁊ sic altitudo murorz tēpli ē. dcxx. cubitoz. Ape vo dicit q̄ ē tm̄. cxx. cubitoz sicut de tēplo Salomonis dr. ij. paralip. iij. cui assimulat istud templū. pter qđ dns Aug. car. dicit q̄ ista latera sunt sedilia ultra latera tēpli. interius tm̄ posita. p sacerdotibz diuinas laudes cantantibz. Et q̄ quodlibet lat⁹ dr esse. xij. cubitoz istā latitudinē ponit pcedēdo a parietibz tēpli vsus medū. Scdm aūt dimēsionē aliā. scilicet pcedēdo scm longitudinē parietū tēpli. quodlibet latus siue sedile habet duos cubitos tm̄. ex q̄ sequit q̄. xx. latera implent longitudinē anterioris partis tēpli ex vna parte q̄ est. xl. cubitoz. ⁊ sil⁹. xx. latera ex parte opposita. decē aūt latera implēt sil⁹ sanctūsctōr ex vna parte. ⁊ decē ex altera. nā eius longitudo est. xx. cubitoz. Sex vo latera q̄ remanēt collocat ex vtraq̄ parte ostij tēpli per modū infra figuratū. Ricz ād hoc dic habeat apparētiā prima facie. tm̄ nō videt posse stare. primo q̄ sanctūsctōr ingreditur solus pontifex sūmus ⁊ semel in anno. vtz ex veteri ⁊ nouo testamento. ⁊ sic nō sunt ibi ponēda sedilia p sacerdotibz. nam hoc esset frustra. qđ nō est dicendum. Ītem dimensio sedilioz scm quam homines sedent lateraliter iuxta longitudinē parietis non est minor sed maior cōiter q̄ illa dimensio que pcedit a parte parietis versus medium thori vel tēpli. ipe vero ponit eam minorem de medietate. vt pz ex dictis. ⁊ sic dicta sedilia redūt inutilia ⁊ inepta ad sedēdum. vt de facili potest imaginari. Ītē cōtra dicit sibiꝑi.

quia ponit in anteriori parte templi.xl.sedilia.totam ei⁹ longitudinem ex vtroq; latere complacētia.⁊ tamē cuz hoc ponit vnū ostiū ad orationē in quolibet latere.⁊ per consequēs ptra apturā illoz ostiorz nō pōt aliqō sedile poni nam impediret transitum maxime cū quodlibet sedile iurta pietem templi ascendat per sex cubitos fm ipz ꝓpter quod non solum impediret transitum.sed etiā totaliter obturaret.Oportet ergz dicere q; quodlibet ostiū sit ad minus duorum cubitoz latitudinis.Et sic tollitur vnū sedile ex vno latere.et vnum ex altero ꝓpter qō nō remanent nisi.xxxviij.ad plus.et sic fm eius dicta sunt.xl.⁊ nō.xl.Plura etiā alia iconuenientia ad ei⁹ dictū sequunt.que ꝓpter plurtatem omitto.Propter quod dico cum hebreis q; illa latera sunt appenditia templi⁹ tēpli exteri⁹ adpetentia.propter quod latera nominātur. sicut.in.Reg.vi.circa templū salomonis fuerunt appenditia fm hebreos ꝓout plenius ibi dixi.Latera vero de quibus hic loq̄mur.ponenda sunt in tribus templi⁹ huius templi.s.occidentali aq̄lonari ⁊ australi.In orientali vero non sunt ponēda.eo q; ex illa ꝓte est ingressus tēpli.In latere vero occidentali quod est brevius.ponūt ser appendētia siue latera.In latere vero aquilonari qō est multolongius.ponūtur.xxx.et sīliter in australi quod est equalis longitudinis.et sic habet numer⁹ late⁹ siue appenditioz.s.lxvi.Modus aūt ponendi talis est.In tēplo nanq; illo describunt inferius pilarij.pmittentes extra parietes ad ipsos fortificādus.sicut fit cōmuniter in nobilibus et arduis edificijs.Igit in pariete occidentali ipsius templi ponunt tres pilarij.duo in eius extremitatibus.et vnus in medio eius.nam ex parte occidētis non est aliquis ingressus vel egressus et dicti pilarij ꝓminent extra parietem templi quinq; cubitis.et hoc ꝓ ꝓminentia pilarioꝝ ꝓbatur in tribus locis.vno mō super alium.et in illis foraminibus figunt trabes de pilario in pilarium super quas situant ligna que gallice dicuntur soliues ex vna parte.et altera parte figuntur soliue in pariete claudente appenditia in parte exteriori. ad portandum tria tabulata vnū sup aliud.ita q; primū tabulatum tectū.est appenditijs inferioribus.⁊ pauimētum medijs.et secūdū est tectum medijs.⁊ pauimentuz supioribus.tertium vero tectum est tm supioribus.nam hec tecta ponunt plana.⁊ sunt hec tabernacula sic disposita.q; primum dutat a terra per sex cubitos.⁊ scōm a primo per alios sex.et sīl⁹ tertiuz a scōo.Et sic patet q; iuxta murum templi ascendunt p.xviij.cubitos.non computata spissitudine tabulatoz que ponit duorum cubitorū Et sic appendentia ascendunt vsq; ad vicesimū cubituz inclusiue qrtum templi.⁊ tanta est altitudo pietis claudentis appenditia exterius.Et quia inferior mansio tēpli vsq; ad primum tabulatū seu cenaculum ponenda ē xxx.cubitorum sicut in templo salomonis.ut⁹.Reguz.vi. ideo sup appenditia remanet paries tēpli liber sine obstaculo per.x.cubitos ad recipiendum lumē ꝓ fenestras ad sufficientem illuminatiōz inferioris mansionis templi.Si vero mansionis huiꝰ ponat altitudo.xl. cubitoz sicut dicūt aliqui.sic adhuc erit conuenientior illuminatio.Et quia mihi videt hec dispositio decentior.q; ꝓ hoc seruatur vniformitas trium mansionū.ideo sic inferius figuratur.Et dictis seqtur q; in latere occidentali templi sunt ser latera seu appenditia.duo ꝓpe terrā distincta per pilariū medū.⁊ ptensa vsq; ad pilarios in extremitatibus existentes.Et cū spacij totū inter duos extremos pilarios sit.xx.cubitoz fm latitudinē tēpli.seqtur q; qlibet appēditiū sit.x.cubitoz ab aqlone in austrū.cōprehēsa tū spissitudine pilarij medij.Et sup duo appēditia inferiora sunt duo alia media.et sup illa duo supiora in omnib⁹ sīlia.Et sīl⁹ dicendū est de appenditijs in latere aq̄lonis existentibus.nam ibi ponuntur.xl.pilarij in longitudine parietis aq̄lonaris.q; cū muro claudēte appenditia in ꝓte occidētali faciūt decē intercapedines in qb⁹ ponūt decē appēditia inferiora.⁊ sup illa decē media.⁊ iterū sup illa decē alia supiora.sicut dictū ē de appenditijs occidentalib⁹.Licet aūt appēditiū vnū triplicatū fm in sunū et medū et suprem⁹ mō dicto claudat ex vna ꝓte pariete occidentali claudente appēditia occidentalia.et ex altera parte claudat pariete aquilonari claudente appenditia aq̄lonaria.⁊ sic computari posset cū illis appenditijs.⁊ cū illis tamē ne idē bis computet⁹.hic tm cōputatur cū aquilonaribus.Et eodem mō dicendum de angulari appenditio in parte australi.Item a dicto appenditio angulari inclusiue vsq; ad nonū cubitū a fine opposito pietis aquilonaris templi exclusiue.vt magis videbit sunt centum cubiti.et sic decem appēditia in hac lōgitudine collocata occupant centum cubitos.et ꝓ consequens quodlibet eoz est decem cubitoz ab occidente in orientem.inclusa tū spissitudine pilarioꝝ interipa dividentium.et spissitudine parietis claudentis exterius a parte occidentali.In nouē aūt cubitis remanentib⁹ de aquilonari longitudine tēpli.ponit cochlea ad ascendendū furtiz in cenaculū templi primū ⁊ secundū et sīl⁹ ad appenditia media et superiora.nam ibi ponunt ostia ex vna ꝓte ad ingressum appenditioꝝ ⁊ ex altera ad ingressum cenaculoz.ꝓpter quod hec cochlea ascendit vsq; ad summitatē tēpli.et ꝓ eam sit ingressus ad tēpli tectū quod ab omnibus expositoribus ponit planum.Aūt dictum est de appenditijs ⁊ cochlea in aquilonari latere tēpli.idem ꝓ omnia intelligendū est in ei⁹ latere australi.Et si dicat q; vna cochlea sufficit ad ꝓdicta ⁊ ꝓ ꝓsequēs alia superfluit.dicendū est q; nō.nam hec duplicatio valz ad securitatē.et si immineat ꝑiculū ignis vel aliq̄d aliud per plura loca sit ascēsus sursum ꝓpter quod in ecclesijs magnis fiunt tales cochlee cōiter in ear⁹ frōtib⁹ ex vtraq; ꝓte.Circa vero duo latera tēpli.s.aquilonare.⁊ australe.ab omnib⁹ expositoribus ponūtur duo edificia a muris tēpli p.xx.cubitos distantia.⁊ quodlibet duoz edificioz est longitudinis centū cubitoz ⁊ latitudinis.l.cubitorum.de altitudine vero nō fit mentio in textu.ꝓbabile tamen est q; est lxxv.cubitoz.ita q; quelibet trū mansionum que ponunt ibi vna sup aliā.sit.xxv.cubitoruz sicut dictum est supra de mansionibus ptictū. veruntamē quia latitudo illoz edificioz ponit in pendulo montis. ideo due supiores mansiones tātū elevate sunt sup terram.ad terū vero descendit ꝓ gradus.sicut in cellarijs. ꝓpter quod ⁊ earū ostia describunt in laterib⁹ eoz versus vulgi locū.Reliqua vero circa templū et edificia ista dicenda dicam ꝑam ei ponendo.Ad capiendum vo faciliuus que dicta sunt ⁊ dicenda ponunt hic tres sequentes figure.Prima representat fm lineas fundamentales posteriorem partē totius edificij.que incipit a latere occidentali atrij interioris.⁊ ptendit versus occidentem vsq; ad murū claudentē exterius vulgi locum.in qua ꝓte est ipm templū cum suis appenditijs ꝓdictis.et duo edificia vnum quod vocatur aquilonare eo q; est situatum in parte aquilonari respectu templi.et aliud australe eadem ratione.s.quia situatum est in parte australi respectu templi.Secunda representat altitudinem templi et appenditioꝝ.⁊ cochleaꝝ ⁊ edificioz circa ipm.eo modo q; ꝓt in plano figurari.nā oportet ꝓ imaginatiōz inspicientis multa suppleri.tertia representat altitudinē edificij aq̄lonaris eo mō sīl⁹ q; ꝓt in plano figurari.et ꝓ ꝑs representat altitudinem edificij australis.nam hec duo edificia in omnibus similia scribunt.

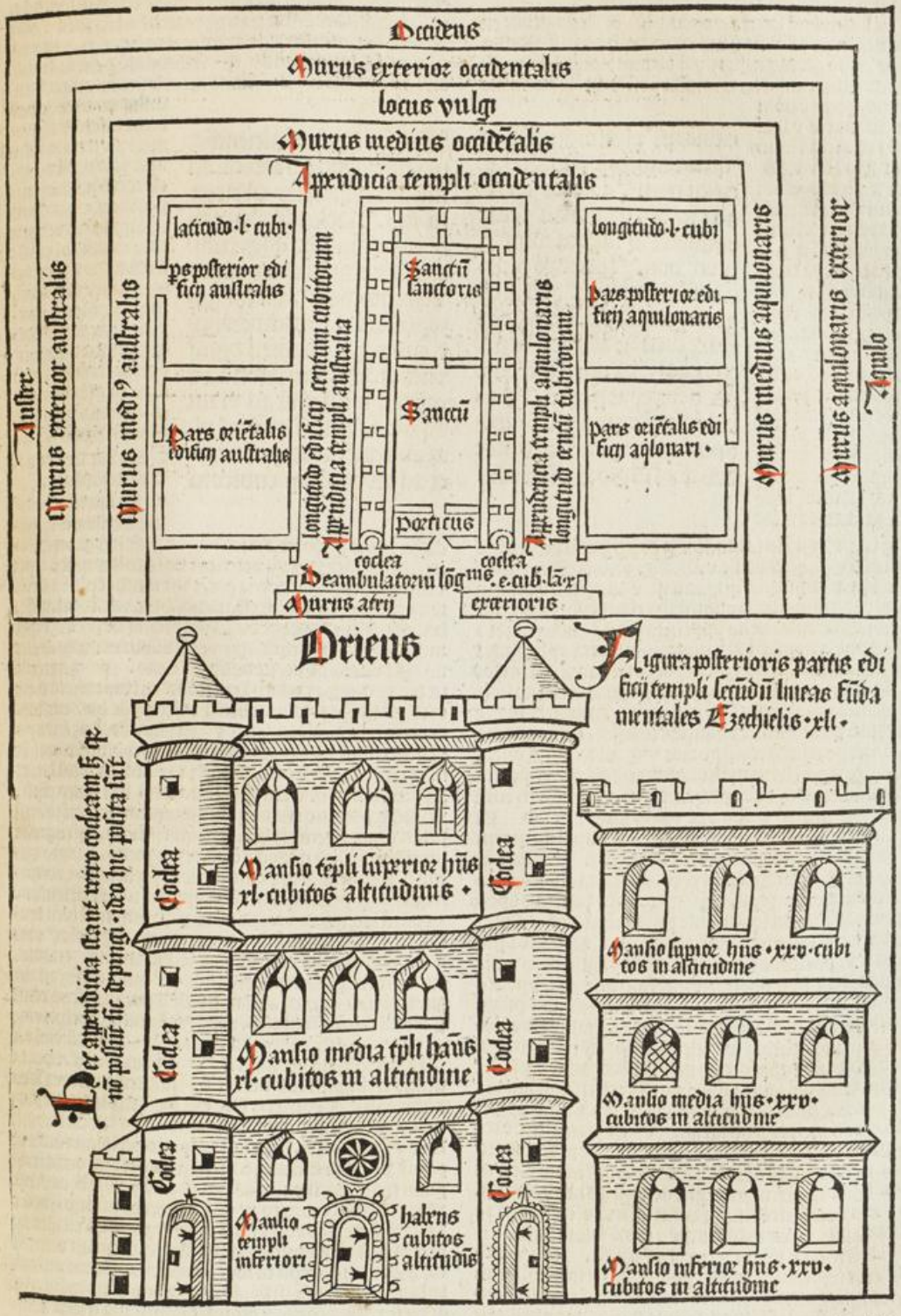
Occidens
Murus exterior occidentalis
locus vulgi
Murus medius occidētalis
Appendicia templi occidentalis
latitudo·l·cubi·
ps posterior edificij australis
Pars oriētalis edificij australis
longitudo edificij centum cubitorum
Appendicia templi australia
Sanctū sanctoris
Sanctū
Porticus
Appendencia templi aquilonaris
longitudo centū cubitorum
longitudo·l·cubi
Pars posterior edificij aquilonaris
Pars oriētalis edificij aqlonari·
Auster
Murus exterior australis
Murus medius australis
Murus medius aquilonaris
Murus aquilonaris exterior
Aquilo
coclea
coclea
Deambulatoriū lōgmis·e·cub·lā·x
Murus atrij
exterioris
Oriens
Figura posterioris partis edificij templi secūdū lineas fūdamentales Ezechielis·xli·
Hec appendicia stant retro cocleam ꝫ qꝛ nō possūt sic depingi·ideo hic posita sūt
Cōclea
Mansio tēpli superior hūs xl·cubitos altitudinis·
Mansio media tpli hāns xl·cubitos in altitudine
Mansio templi inferiori
habens cubitos altitudīs
Mansio supior hūs·xxv·cubitos in altitudine
Mansio media hūs·xxv·cubitos in altitudine
Mansio inferior hūs·xxv·cubitos in altitudine

ldis ꝓmissis ad expositionē ꝛre reuertamur.

a Et latitudine laterꝫ .i. appēditū. b Quattuor cubitor cū manifestū sit ꝑ supradicta q̄ ꝫ accipit cubitus hūan⁹, ⁊ nō geometric⁹, ꝑz ꝙ si latitudo cameriis appēditq̄ eēt q̄ttuor cubitos tm̄, nulla posset ibi eē q̄uenies hītatio, qđ nō ē dom cū describat ꝫ valde decēs edificiū. Et nō dom q̄ loq̄t ꝫ scriptura de spacio erāte ītet trinos pilariū, ⁊ piete ertet⁹ claudē tē appēdicia ī q̄ ꝓ nūc q̄dā mur⁹ a trinio cameriis pilarū vsq̄ ad piete exteri⁹ claudēte appēdicia c⁹ lōgitudo e q̄ttuor cubitor, ⁊ latitudo eadez cū spissitudie pilarū q̄ ꝓt poni duoꝝ cubitoꝝ vel trū ad pⁿ nam tales pilarū in alīs edificijs sic ē i ꝓposito lūt mur⁹ spissi de medietate vī cubitoꝝ, ⁊ latitudinē laterꝫ q̄tuor cubitoꝝ vndiq̄ ꝓcamerū dom⁹. Latera ac lat⁹ ad lat⁹ bis trigintarū ⁊ erāt eminētia⁹ q̄ ingrederent⁹ ꝑ piete dom⁹ ī lateribꝫ ꝓcamerū⁹ vt ꝓtinerēt⁹ ⁊ nō attigerēt piete tēpli. Et platea erat i rotūdū alcēdēs sursū ꝑ choleā, ⁿ ⁊ i cenaculū templi ⁿ deferebat ꝑ gyrū. Idcirco lat⁹ erat tēplū i supioribꝫ, ⁊ sic de īferioribꝫ alcē debāt ad supiora ⁊ i mediū eāt q̄z lati, accipiēdo latitudinē ꝑ eoꝝ ꝓgressū extra piete tēpli. Cū igit ꝓgressus sit .v. cubitoꝝ vt .s. dictū ē, ⁊ mur⁹ et⁹ coniunct⁹ aīq̄ sequtur ꝙ spaciū qđ ē inter murū templi cui adhęret appēditia, ⁊ murū ipa claudente exteri⁹ sit .xx. cubi. Illa vo dimēsio appenditioꝝ ē .x. cubi. vt .s. dictū ē, ꝓpheta trū pilarū⁹ ⁊ muroꝝ duūdetū appenditia spissitudine, in tali em spacio ꝓt eē habitatio ꝙuenies. c Vndiq̄ ꝑ circūi. do. i. templi, ⁊ q̄ i pte orīetali nō sunt appēditia, ꝑz ꝙ circuit⁹ nō accipit ꝫ ꝑ ambitu ex oi pte ꝫ ex trib⁹ ꝓtib⁹ trū, nec trū adhuc integre, nā appenditia aq̄lonaria ⁊ australia nō ꝓcedūt vsq̄ ad terminū orīeta le muroꝝ templi, ꝫ remanēt .xx. cubit⁹ ꝑ choleis, vt ꝓdictū est, nec mirū de tali acceptiōe circūit⁹, nā aliubi ꝫ ēdifīcio accipit⁹ circūit⁹ ꝑ ābitu ex duabꝫ ꝓtib⁹ trū. d Latera aūt lat⁹ ad lat⁹ .i. appēditia sic sūt dispositā ꝙ vnū est ꝓtractū alteri, vt dictū ē .s. ⁊ ptz i figura. e Et erāt eminētia ⁊c. iūgāt sic lra. Et erat eminētia .i. pilarij, mi nēres vitra murū templi. g Per pietē dom⁹ .i. dispositi, ꝓportionabl⁹ fm̄ logitudinē pticis templi. f Que i gredierent⁹ spaciū vltra murū templi. h In lateri .i. ꝓ lateri sūt appēditis sustinēdis mō supradicto. Et ē iste modus loquēdi q̄ ponit⁹ hec ꝓpositio in, ꝑ ista ꝓpositō ne, ꝑ .hāz treq̄ēs i hebreo. i Et ꝓtineret .i. vt pilarij sustinerēt appēditia media ⁊ supiora, ꝑ trabes i eis positas mō supradicto. k Et nō attingerēt parīē templi. id ē ligna dictoꝝ appēditioꝝ nō figerent⁹ i piete templi, sic ex oppositā pte figunt⁹ i pte claudēte exteri⁹ appēditia, vñ i heb. hic hē. Et nō tenerent⁹ i piete templi. Et q̄ ꝑz ꝙ ū attingere ꝫ accipit⁹ ꝑ nō infigi. l Et platea, hec ē ter tia ꝑs in q̄ describit choleas templi cū dō. Et pla. erat i ro tūdū .i. q̄dā vacuitas rotūda itra q̄draturā muroꝝ, i q̄ trī ponūt⁹ gradus circulariter ascēdēdo, q̄ gallice vocāt vis. m Et i cenaculū templi .i. primū solariū ⁊ scōm. nā ꝫ tē plū ponit⁹ hēc tres māsiones, sic ⁊ templū salomonis.

n Deferebat ꝑ gyrū .i. ꝑ circulariē ascēsū. o Idcirco lat⁹ erat templū ⁊c. q̄ i templo ponit⁹ duplex solariū .i. vnū in ꝑ aliud, vt dictū ē. Idcirco templū dō lat⁹ i duabꝫ supioribꝫ māsionibꝫ q̄z i īferiori, nā immediate ꝑ⁹ tabulatū primū restringunt⁹ pietes a pte interiori, sic appet in edifīcijs hītibꝫ solaria, ⁊ sic scḋa māsio ē latior q̄z pria q̄ pari etes magis distant ⁊ sic⁹ tertia māsio ē latior q̄z secunda. p Et vidi. Hec ē q̄rta ps in q̄ reuertit⁹ ad scribēdū aliq̄ de dictis appēditijs que dimiserat dicēs. p Et vidi in domo .i. latere templi. q Altitudinē ꝑ circūi. fun. la tera .i. appēditia. r Ad mēsu. calami .vi. cubi. tm̄ eni distat tabulatū⁹ qđ est tectū inferioꝝ appen dītioꝝ a terra, ⁊ simi liter tabulatū scḋz qđ est tectū mediorꝝ ap pēditioꝝ, ⁊ pauimen tū supioꝝ tm̄ distat a ꝓtio tabulato, et sic⁹ tectū supioꝝ a tabu s Et lati (lato scḋo. tu. ꝑ pietē late forin. v. cubitoꝝ tante emꝫ spissitudis describit⁹ parīes claudēs appē ditia in pte exteriori ex oppositā vo parte claudit⁹ muro templi. t Et erat iteriora do. id est templum. v In lateribꝫ dom⁹ id ē circūdatū appē

v Et vidi ī domo⁹ altitudiez ꝑ circūitū fūdata latera⁹ ad mēsurā calami sex cubitoꝝ spacio, ⁿ ⁊ latitudinē ꝑ pietē laterꝫ forinsec⁹ q̄nq̄ cubitoꝝ. Et erat iteriora domus ⁿ lateribꝫ dom⁹. Et in ⁿ gazophilacia latitudinē vigīti cubitoꝝ ⁿ i circūitu dom⁹ vndiq̄. Et ostiū lateris ad oriēm, ⁿ ostiū vnū ad viam aq̄lonis. ⁿ ⁊ ostiū vnū ad viaz austrālē, ⁿ ⁊ latitudinē loci ad oriēm q̄nq̄ cubitorū

dītis ī trib⁹ ꝓtib⁹ .vt. s. dictū ē. r Et iter gazophila cia. Hec ē q̄rta ps in q̄ describit distātia iter murū templi ⁊ edificiū aq̄lonare ex vna pte, ⁊ inf murū templi ⁊ edificium australe ex altera, q̄ est .xx. cubi. hinc, ⁊ .xx. cubit. inde, hec aūt edificia vocant⁹ hic gazophilacia sic⁹ pleni⁹ exponit mīca. se. vbi principal⁹ agit⁹ de ult⁹ duob⁹ edificijs. ꝫ aūt nō agit⁹ de eis nisi rōne distātie a templo. s In circūit tu do. vndiq̄. i. ex duobꝫ lateribꝫ sic enī supradictū ē. circūit⁹ nō sp dic totalē ambitū ī descriptōe hui⁹ edificij, nec etiā i cōi mō loquēdi. z Et ostiū. Hec est sexta ps in q̄ agitur de loco oriōis. in q̄ fm oēs expositores orabāt illi q̄ templū ingredi nō debebāt, ⁊ ideo cū dō. Et ostiū laterꝫ ad oriēm nō ꝓt intelligi ꝙ illud ostiū sit i muro templi. vt aliq̄ exponūt. q̄ sic nō possent ingredi locū oriōis, nisi prius ingrederent templū, ⁊ sic seqret⁹ dictio .s. ꝙ ingredē rētur templū, ⁊ nō ingrederētur, vtz ex dictis. Lateris igi tur ꝫ accipitur ꝑ appēditijs, sic in ꝓcedētib⁹, ⁊ accipi singulare ꝑ plāli. i. laterū siue appēditioꝝ. Et est sensus. Et ostiū lateris ad oriēz. i. ostiū ꝑ qđ intratur i locū oriationis ē vsus appēditia q̄bꝫ imediare ꝓtūgitur loc⁹ oria a Ostiū vnū ad viā aq̄lonis ⁊c. Ab angulo (tionis. enī orīetali ipius templi, ꝓtenditur vn⁹ murus vsq̄ ad an gulū orīetale edificij aq̄lonaris, in q̄ ponitur illud ostiū ꝑ modū supius figuratū, ⁊ codē mō ex alia pte templi vsq̄ ad australe edificiū, ideo subditur. b Et ostiū vnū ad viā australē. i. ad pte austri. c Et lati. loci ⁊c. hec latitudo ītelligitur iub dīno. d In circūitu. i. circa tres ptes templi ⁊ eⁿ edificia. Iste enī loc⁹ circūit⁹ totū templuz ⁊ eius edificia, pte orīetali excepta. e Et edificium. Hec ē septima ps. Partē istā exponitores latini cōiter ex ponūt de q̄dā edificio qđ dicūt situatū inter occidētale ptem templi ⁊ locū vulgi. Hebrei vo nō ponūt ꝫ edificiū vt dictū est .s. ⁊ merito vt vī. nā in textu nō dr ꝙ q̄ deber uiat cū trī de aliis edificijs ꝫ dicatur, ꝓter qđ cū ipis ex ponā textū de templo ⁊ aliꝯ sibi adiūctis. Et describitur hic latitudo templi cū suis appēditijs, ⁊ locus oriōis in latere occidētali cū dō. Et edificiū qđ erat separū, fm ꝙ dicit ra. sa. ꝑ edificiū hic intelligūtur illa q̄ sunt templo adiūcta ⁊ ꝑ separū ipm templū rōne .s. dicta. vi. ca. et ꝫ ptz ꝑ lēam hebraicā q̄ sic hz. Et edificiū qđ erat coram

pauguisera ꝓ ius mare. ⁊ dicitur ꝙ huaguisera signat edificiū valde notabile. ꝓpter qđ dicit ꝙ intelligitur de tẽplo. Et pōt etiā dici sepatū ꝓpter eiꝰ eminentiā respectu aliorꝫ edificior. Et lō sic dz hꝫ nr̃a trāslatio. e Et edificiū qđ erat sepatū. i. adiūctū ipi templo. noīa enim hebrea sunt indeclinabilia. sic cornu ⁊ gelu ꝓpter qđ in trāsferendo positus fuit nolatiuꝰ casus p vtio. vel forte factū fuit ꝑ scriptoris vicio.

f Uersumqꝫ ad viam respicientem ad mare. i. ad occidẽtez. q; mare mediterraneum claudit undiq; ab occidẽte in q̃ describitur sitꝰ hꝰ templi. vtz. ꝫ. i principio. xl. c.

f Latitudis. lxx. cubi. i qbꝰ includitur qđ subdit. g Paries aūt edificij. v. cubi. ⁊ sil̃r ānqꝫ cubiti de loco oronis. ꝫ. dicti. Uꝰ aūt iste sic̃ intelligitur. Latitudo tẽpli iter pietes. xx. cubitoꝝ. duo pietes. xij cubi. vtz ex supradictis i tertu. Prominentia pilatorꝫ vltra pietes hic ⁊ inde. x. cubi. Latitudo appenditior hic ⁊ inde octo cubitoꝝ. paries claudens appenditia hic ⁊ inde. x. cubi. ⁊ latitudo loci oꝛōis sil̃r. x. cubito. vtz ex dictis in tertu. Ista vo nūeri sil̃ nūeri facūt. lxx. h Et lō. ei. xx. cubitoꝝ. qꝫ sicut. ꝫ. dictū est a termino occidẽtali appẽditioꝝ ꝓcedendo vsꝫ ad locū choice vbi terminātur appenditia sūr. c. cubiti. de qbꝰ resciduntur hic. i. ſ appenditioꝝ angulartū clausoꝝ ex vna pte. ſ pariete occidentali. ⁊ ex altera pte. ſ. piete aqlonari. ꝓpter qđ ullꝰ spaciū pōt ꝓputari ex vtraqꝫ pte. vt. ꝫ. dictū est. hic aūt ꝓputatur i occidentali pte. ⁊ lō rescindendū est a pte aqlonari. aliter idem bis ꝓputaretur. Et idem dicendū est de angularibꝰ appẽditis in pte australi. i Et mẽsus est domus. i. tẽpli. k Longi. c. cubi. ⁊ q̃liter iſtud sit. intelligendū exponitur cū subdit. l Et qđ sepatū erat. ⁊ ꝓ. i. & ꝫ sepatū erat edificiū ⁊c. i. tẽplū qđ dz sepatū cū edificio appenditioꝝ. m Et parietes eius. ſ. edificij appenditiorꝫ. n Longitudinis. c. cubitorū tot enī sunt cubiti ab illo loco templi vbi incipiūt appẽditia vsus orientem vsqꝫ ad eoꝝ terminū in occidente. ⁊ sic nō mensuratur hic tota lōgitudo tẽpli. sed remanẽt in. cubiti vsus orientem a qbꝰ exclusiue incipiūt appẽditia. o Latitudo aūt. ꝫ. hec est ꝑs. viij. in q̃ describitur quedaꝫ platea exſis inter tẽplū ⁊ atriū interi. Ad c. intellectū sciendū ꝙ platea dr a platos qđ ẽ latū vel latitudo. ꝓpter qđ latitudo ponit ꝓ platea aliqñ ⁊ ecōuerſo. et sic ẽ in hebr. ⁊ adhuc magis nā dictio hebraica q̃ ponit ꝰ est equoca ad latitudinẽ ⁊ plateā. ⁊ ꝫ ponitur ꝓ platea. ⁊ sil̃r latitudo. cū dr. Latitudo aūt aſi facie dom. ⁊ q̃ sit ista dom. subditur. p Et ei. ⁊c. ⁊ p id ẽ. i. ei. qđ erat sepatū qđ significat tẽplū vt supradictū est. q Contra orientẽ. i. contra atriū interius qđ est in orientali pte respectu templi. r Centū cubi. ſ. lōgitudinis fim longitudinẽ atrij interioris intra pietes q. ꝫ. xl. ca. ōr. c. cubitoꝝ. Et hec lōgitudo platee accipit ab aqlone in austrū. spaciū aūt eius ab oriẽte in occidẽte. i. inter atriū interius ⁊ templū. x. cubitoꝝ. vt magis videbit ca. se. ⁊ isti. x. cubiti a termino pilatorꝫ orientaliū templi vsqꝫ ad murū occidentale atrij interioris accipiūtur. s Et mensus ẽ hec ẽ ꝑs nona in q̃ describit mēſura tẽpli tota fim lōgitudinem ⁊ esse ſez sine appenditiis sicut supra posita ẽ ꝓtialiter tñ cū appenditiis dicat igit̃. Et mēſus ẽ longitudinẽ ⁊c. Sequitur. t Hostheas ⁊c. Ad intellectū huius ꝓtis sciēdū ꝙ exposītores latini dicūt. ꝙ hecthece ſr anteſolana. ſz hec ſignificatio nō hꝰ ex aliq̃ derivatione greca vel latina ꝓpter qđ vr simpl̃r ficta et maxime qꝫ dictio hebraica ꝰ posita signi ficat pilarios q̃ inſerūtur pietibꝰ magnorum edific. oꝝ ad ipa fortificādū. sic̃ dicit rabi sa. in glo. sup locū istū. cui q̃stō ad ꝰ vẽ esse credendū cū fuerit peritissimꝰ i hebr. Dicat igitur ꝓpha.

s Et mẽſus ẽ longi. edificij ꝫ facie eiꝰ qđ erat sepatū ad dorſū hecthecas ex vtraqꝫ pte cētuz cubitoꝝ. t tẽplū iteriꝰ ⁊ vestibla atrij. limina ⁊ feneſtras obliqꝫ. hecthecas i circūitu

gitudis cētū cubitoꝝ. u Latitudo aūt aſi facie dom. et eiꝰ qđ erat sepatū ꝫ orientẽ cētū cubitoꝝ. x Et mẽſus ẽ lō gitudinẽ edificij ꝫ facie eiꝰ qđ erat sepatū ad dorſū hecthecas ex vtraqꝫ pte. x cubitoꝝ. t tẽplū iteriꝰ ⁊ vestibla atrij. limina ⁊ feneſtras obliqꝫ. hecthecas ſi circūitu

telligitur templū. vt dictū est. ꝫ. q̃ facie eius ꝙs ꝓia. ⁊ ꝓ dorſum vltima. Est igitur ſensus ꝙ angelus mēſuraut longitudinẽ tẽpli a principio vsqꝫ ad finẽ. ⁊ ne aliqs crederet ꝙ pilarij orientales ⁊ occidẽtales nō includerent in hac lōgitudine. eo ꝙ ꝓminẽt vltra muros claudẽtes ab oriente in occidentẽ. lō remouet ꝫ dicẽs. t Hecthecas ex vtraqꝫ pte. i. pilarios ꝓminẽtes ex pte orientis et ex pte occidentis sil̃ includẽdo. v Centū cubitoꝝ. hic ār numer. sic. colligit. ꝓminẽtia pilariorꝫ a pte orientis. v. cubitoꝝ. parietes claudentes longitudinẽ portic. tẽpli. x. cubitoꝝ. portic. enī nō tm̃ ascendit in altū q̃tū ipm templum ꝓpter qđ paries iste ab hebreis ponitur minoris ꝙntitatis vno cubito q̃ paries sit templi. Latitudo vero porticus. xl. cubitoꝝ. vt habetur. ꝫ. in fine. xl. capituli. paries orientalis templi sex cubitoꝝ. vtz supra circa principium huius capituli. Longitudo templi q̃tum ad ptem que dicitur sanctum vel sancta. xl. cubitoꝝ. vtz ibidẽ. paries dividens inter sanctum ⁊ sanctum sanctoꝝ duoꝝ cubitorum. Paries enim iste ascendit in altum per. xx. cubitos tantum nec portat aliquod pondus. ꝓpter qđ minoris spissitudinis est ponendus. Longitudo sanctisanctorum. xx. cubitoꝝ. vt patet supra circa principium huius capituli. Paries occidentalis templi sex cubitorum. Prominentia pilatorꝫ vltra parietem. vi. cubitoꝝ. qui simul iuncti faciunt centum cubitos.

y Et templū. i. hec est ꝑs decima in q̃ supplet aliq̃ superius dimiſſa. nam supius nō fecerat mentiōz de hecthecis siue pilarijs. qui tamen sunt in aliqbꝰ aliis edificijs a templo. lō dicit. Et templum ibi est punctus. ꝓpter qđ ꝑ templū hic significatur pars anterior templi. que etiaz alibi nominatur templū exterius.

z Interi. i. ſcīi ſecꝫ qđ dr templū interius.

5 Et vestibula atrij. id est porticus atriorum. nam hic accipitur ſingulare ꝓ plurali.

a Limina ⁊ feneſtras obliquas hecthecas. q. d. sicut dictum est supra ꝙ hec tria habent limina ⁊ feneſtras obliquas. ⁊ sic similiter habent hecthecas siue pilarios ista. i. tria edificia fortificantes.

b Per tres ptes. in hebreo habetur. iis tribꝰ. ſ. templo interiori ⁊ exteriori ⁊ porticibus atriorꝫ ſunt pilarij. sicut limina ⁊ feneſtre oblique. Et ad eundẽ ſensum trahenda est littera ista. b Per tres partes. i. ꝑtia edificia dicta dispositi sunt pilarij sicut limina et fe

nestre. e Cōtra vniuscuiusq; hec est ps. ri. in q̄ descri
bit ornat⁹ pietū templi a pte interiori. Circa q̄ sciendū q̄
pietes templi salomonis fuerūt interi⁹ opti lignis. vt hē
iij. Reg. vi. ad b et celature ⁊ picture auree q̄ meli⁹ fierēt
⁊ ꝓseruarent i ligno q̄ in lapide. ⁊ idē dr̄ hic de isto tem
plo lz inuolute. nam
trāslatio nr̄a vr̄ plu
ribꝫ defectiua. dic igr
c Cōtra vniuscui⁹
q̄ limē. ly vniuscuiusq;
nō ē de textu. q̄ nō
ē i hebreo. sil'r q̄ sub
d Extratū (dicitur.
q̄ ligno. ly q̄ nō ē de
textu. hec ē eni littera hebraica. ⁊ cōtra li
mē scz templi. Asser ligni. i. asseres ligneos co
opietes vndiq; inte
rius pietes templi rōe
p̄missa q̄d exprimit
viteri⁹ magis ꝓ ptes
e Terra aūt (cū dr̄.
vsq; ad fene. i. a terra
vsq; ad fenestras erat
tal' cooptura lignea. ⁊
tali modo loquēdi fre
quēter vtūtur hebrei
⁊ latini. s. subintelli
gēdo hāc p̄positiōez a
f Et fenestre clause
in hebreo sic ē. Et fe
nestre opte. s. asseribꝫ
ligneis. q. d. nō soluz

°p tres ptes °Oyniuscuiusq; lume⁹ intrariq; ligno p gyrū i circūitu. °Terra āt vsq; ad fenestras ' ⁊ fenestre clause sup⁹ ostia. °⁊ vsq; ad domū interiorē ⁊ forinsec⁹ °p oez pa rietē i circūitu ' interiorē ⁊ forinsec⁹ ' ad mēsurā ''' ⁊ fabre facta cherubi ⁊ palme. ⁊ pal ma ik cherub ⁊ cherub '' du asq; faciei hēbat cherub. ⁊ fa ciez homis iuxta palma ex hac pte. ⁊ faciē leonis iuxta palmaz ex alia pte expressum °Per oēm domū i circuitu⁹ de terra vsq; ad supiorē ptē cherubin ⁊ palme celate e rant i piete templi. ' Limē q̄ drangulū. °⁊ facies sctūarij

aspectus cōtra aspectū. altaris ' lignei triū cubitoz altitudo. ⁊ longitudo eⁱ⁹ duo rum cubitoz. ⁊ anguli eius ⁊ longitudo eius ⁊ parietes eius lignei. Et locutus est ad me. ' Hec est mensa corā dño. ° Et duo ostia erāt i tē plo ⁊ in sctūario. ⁊ in duo bus ostijs ⁊ vtraq; pte bi na erant ostiola. q̄ in seinui cem plicabant. ' Bina enim ostia erāt ex vtraq; pte osti orū. ' Et celata erant in ip sis ostijs templi cherubim ⁊ sculptura palmarū. sicut i parietibꝫ q̄z expressa erant. Mobrem ⁊ grossiora erant ligna in vestibuli ⁊ fronte fo

rtij. ps in q̄ breuiter fm hebreos describit vna visio facta ꝓphe ⁊ fm 𝔅 trāslatio nr̄a vr̄ ee corrupta cū dr̄. Et facies aspect⁹ sctūarij ꝯ aspectū altaris lignei. nā lra hebraica tal est. Et facies sctūarij visio sic visio. Et ē sens⁹. q̄ ꝓpha vi dit i sctūario visionē illam illi quā viderat supra flumē thobar. q̄ describit in p̄cipio h⁹ li. ⁊ h⁹ ter minat vr̄ i hebreo. ⁊ se quēs immediate sic in cipit. Altare ligneum triū cubitoruz altitu do eius. vbi describit mēsa ꝓpositiōis. vnō postea subdit. Et lo cut⁹ est ad me. s. angelus. hec ē mēsa coraz dño. Pōt āt trāslatio nostra sic exponi.

q Et facies sa. aspe. ꝯ aspe. altaris. s. incēsi fz expositores latinos q̄d altare describit si tuatū ad pietē sctiscō rū. vtz exo. xxx. ⁊. iij. Reg. ⁊ sic ex oppositō mutuo se respiciunt. r Lignei. ꝯtū vide tur. nā exo. xxx. i plu ribꝫ alijs locis vocat altare aureū. Dicendū q̄ mēsa ꝓpositionis de q̄ loquit⁹ in scriptura fz hebr̄ altare incēsi ō q̄ loq̄t⁹ fm latinos.

pietes vsq; ad fenestras erāt opti asseribꝫ ligneis fz etiā apture pietū ꝓ fenestris erāt sic opte i circūitu fenestraz g Sup ostia. sil'r erāt celature ⁊ picture infrascripte. vt sit vniformitas ostioz ⁊ pietū. h Usq; ad do. inte. i. in sctōsctōz erat tal' ornat⁹ i Et forinsec⁹. i. in alia pte q̄ dr̄ templū exteri⁹. k ꝓ Per oēm pte. i. circūitu. s. ante ⁊ retro ⁊ a dextris ⁊ a sinistris. l Intrinsec⁹ ⁊ forinse cus. Et 𝔅 dicūt alīq̄ expositores latini q̄ iste ornat⁹ che rubī ⁊ palmaz nō solū erat i tēplo a pte interiori. fz ēt ex teriori. fz nō ē visile q̄ tal' ornat⁹ sit exteri⁹ ad vētū ⁊ plu uiā. nec ad 𝔅 hr̄ sil'e de tabernaculo moysi. nā exteri⁹ fuit o pertū de pellibꝫ arietū. ⁊ saḡ cilicinis. interi⁹ āt fuit or natū cortinis diuersoz coloz ⁊ tabul' deauratis. sil'r templū salomōis hūit talē ornatū interi⁹ tm. ⁊ nō sic dicūt hebr̄. ⁊ meli⁹ vt vr̄. Intrinsec⁹ ⁊ forinsec⁹. intelligūt de sctōsctōz. ⁊ de alia pte q̄ dr̄ sctā sic dictū ē aū immediate. l Ad mēsurā. i. cū ꝓportioabil'r fact⁹ ē tal' ornat⁹ i anteriori p te templi q̄ dr̄ templū exteri⁹. sic i sctōsctōz. m Et fabre facta. i. artificial'r facta. n Duasq; fa. hab. cherub. In visiōe vo q̄ describit i p̄cipio h⁹ libri cherubi dicūtur hic q̄tuor facies. Cetera patēt vsq; ibi. o De ter. vsq; ad supe. ptē. Et 𝔅 dicūt alīq̄ exposi. nīi q̄ tal' ornat⁹ nō solū erat i māsiōe iferiori ipi⁹ templi fz ēt i media ⁊ supiori. Hz 𝔅 nō vr̄ esse vm. q̄ tal' ornat⁹ ē p reuerētia cult⁹ diuini. ad quē deputat⁹ tm iferior māsio. p Media vo ⁊ supior ad reponēdū cortinas ⁊ alia vtēsilia ⁊ localia ad templū pti nētia. Et ꝯ cū dr̄. q De terra vsq; ad supiorē ptē. subintel ligēdū ē inferiorē māsiōis. ⁊ sic exponūt hebrei. p Li mē q̄dru. i. heb. hē. post. i. postes. accipiēdo singl'are pro pl'ali. sic frequēter fit i descriptiōe h⁹ edificij. ⁊ sic fuit i templo salomōis. sic hē. iij. Reg. vi. fecit i itroitu templi po stes de ligno oliuaz q̄drāg'latos. g Et facies. p Hec est

vtrūq; dr̄ in exodo ligneū interi⁹ ⁊ aureū exteri⁹. fz de au ro 𝔅 tacēt. nā alibi sat' exprimit. s Et duo ostia. hec ē ps. rix. i q̄ describit forma ostioz templi cū dr̄. Et duo ostia erāt i tēplo. s. exterion. t Et i sctūario. d. in tem plo interiori. no sic intelligēdo q̄ i q̄libet eēnt due apture fz vna tm. ⁊ p ꝓis vnū ostiū tm. tū quodlibꝫ hēbat duas portiones. q̄ subdit. v Et i duobꝫ ostijs. s. principalibꝫ p Et vtraq; pte. s. templi. q̄tū vna dr̄ sctm. ⁊ alia sctm lex tū. y Bina erāt ostiola. sic adinuicē copulata q̄ vnū pōt claudi ⁊ apiri sine alio. sic appeat i ostijs q̄ dicūtur fracta. ⁊ sil'r in fenestris. Bina enī ostia erāt ex vtraq; p te ostioz. q̄d exponit dupli. Uno mō q̄ i q̄libet ostio p cipali sint due value q̄ claudant i medio apture. ⁊ q̄libet valua sit fracta mō dicto. alio mō q̄ vna valua claudat to tā apturā. fz vna claudat a pte interiori pietz. altera vo ex pte exteriori. ita q̄ nō clause sint value vte. vt appeat pa ries iste vniformis iteri⁹ ⁊ exteri⁹. ⁊ q̄si vnus⁹ q̄. sūlis pi ctura dr̄ fuisse i ostijs. sic in pietibꝫ vñ subdit. z Et ce lata erāt. i. ostijs templi cherubi. sc. ⁊ tū iste value itelligē de sūt fracte. sic dictū ē. a Q Robrē erāt gr. ligna vestī buli. i. portic⁹. b Frōte forinsec⁹. q̄d exponūt alīq̄ la tini dicētes. q̄ in fronte portic⁹ erāt celature maiores ⁊ magis ꝓminētes q̄z in templo. ad q̄d rēfrebat maior grossicies lignoz. Hz hoc no videt vm. q̄ sicut dictū est supra. talis ornatus nō erat in templo exterius ⁊ multo minus in fronte porticus exterius. hic aūt dicit. Erant grossiora ligna i vestibuli frōte forinsec⁹. ⁊ dato q̄ esset ibi nō tm est aliq̄ mō verisile q̄ essent magis ꝓminētes celatu re. ⁊ per ꝓis magis notabiles q̄z in templo. ꝓter q̄d translatio nostra videtur hic esse corrupta. nam i hebreo non habetur. Quamobrem. ⁊ ideo littera sequens nō co tinuatur litere ꝓcedenti de celaturis. sed incipit alia len

tentia cuius talis ē lra in hebreo. Et spissum ligñ sup facie portic' extrinsec'. ⁊ fenestre obliq. ⁊ palme hinc ⁊ inde sup humeruls portic' ⁊ lateribo dom' ⁊ trabibo. Dicēduz igit q hec ē ps. xuij. in q post descriptionē ornatus tēpli ꝙtū ad sctū ⁊ sanctūsco' describit ornat' ꝙtū ad tēpli portic' ꝑmittit vnū tū de fortitudie hui' edificij cū dō. Et spissū ligñ. i. grossū. sup facies portic' exteri' ad retinendū edificium forti' extrinsecus. sup que fenestre oblique. ⁊ silitudo palmarum hinc atq; inde in humerul' vestibuli. fm lra dom', latitudinēq; pietū. XLII.

Eduxit me ī atrium exteri' p viā ducentē ad aqlonē. et induxit me ī gazophilaciuz qđ erat ꝫ sepatū edificiū. ⁊ ꝫ edē. vgētē ad aqlonē ī facie lōgitudis centū cubitos ostij aqlonis ⁊ latitudinis q̄nq̄gīta cubitos. ꝫ viginti cubitos atrij interioris. ⁊ ꝫ pauimētū stratū lapide atrij exterioris vbi erat porticus iūcta porticui ꝓplici. Et añ gazophilacia deambulatio decez cubitoz latitudinis dum ibi. Cumq; ꝓpleuisset. Prima in tres. q̄ primo describit edificiū aqlonare. scdo australe. ibi. Et erāt. tertio vsus vtriusq; ibi. Et dixit ad me. Circa primū. ꝓio ostenditur situs cū dō. a Et eduxit me in atriū exteri'. sic dictū ē. ō. ⁊ ps ex textu. q̄ tēplū ⁊ edificiū aqlonare et australe sunt ī atrio exteriori. igit quo pōt dici q; ꝓpha iussit educi de tēplo ad atriū exteri'. dom q frequēter circa ecclias nras est cimiterū. ⁊ sil' ꝓtotū spaciū eccle siue tēpli ē cimiterū. ⁊ tu aliqs dō exire ō eccle sia ī cimiterū. ⁊ conuersio. ita sil' ē ꝓpo. b Et induxit (scilicet me in gazophilaciū. edificiū enī aqlonare fm totalitatē suā habet. c. cubitos ī longitudine ab oriēte ī occidēte. ⁊ fm b dō gazophilaciū in singulari. est tū diuisum p pietes iteriores et trāsuersō totius edificij trāseūtes. ⁊ fm b iferi' dō gazophilacia i plurali ꝓter plēs diuisiōes. ⁊ qlibet gazophilaciū ē longitudis. l. cubi. fm latitudinē totī' edificij. c Qđ erat ꝫ edificiū sepatū. i. ō tēplū. d Et ꝫ edē. i. appēdicioz edificationē. e Ad gēgētē ad aqlonē. lat' enī aqlonare tēpli ⁊ appēdicioz sibi adherētiū est ꝫ lat' australe aqlonaris edificij. f In fa. lōgitudis. c. cubitoz. tūm enī ꝓtendit lōgitudo totalis edificij. g Qui aqlonarij. q. d. ꝙtuis latus australe huī' edificij sit ꝫ tēplū tū et' ostia sunt in et' latere aqlonari. vñ in hebreo ponit ostiū i nominatiuo. ⁊ ponit etiā singlare ꝓ plurali. nā ibi sunt plura ostia vt expzimit infra. h Et lati. l. cubitoz iuxta dō nō solū spaciū inter pietes. iz etiā pietes ⁊ pilarios. nā ca. ꝑcedēti dicūtur esse in porticibo atrioz q̄ sunt edificia multo minora. i Cōtra. xx. cubitos atrij interioris ⁊c. i. vna ps ostoz. l. cubitoz ē sita ex opposito. xx. cubitoz atrij interioris. ⁊ relīq ps ꝫ pauimētū aqlonare atrij exterioris. Et sic pz q illa ps q̄ ꝫ atriū interi' ē. est. xx. cubitoz. nam. xx. cubit' vni' corridēt. xx. cubitis alterius et relīq ps est. xxx. cubitoz. Sciendū etiā q in ostis. xx. cubitis atrij interioris includit spissitudo muri claudēris atriū interius a pte aqlonis q̄ spissitudo ē. vi. cubitorū. k Ubi erat portic' iūcta porticui triplici. Scdm hebr. hec ē lra. Exedra ꝫ exedram in triplicibo. Et aūt exedra idē qđ camera vel gazophilaciū. Igitur sicut diuisiones edificij aqlonaris dicūtur gazophilacia. ita et exedre. est igitur sensus. Exedra cōtra exedram. i. diuisiones edificij aquilonaris. ⁊ diuisiones edificij australis. que p omīa sunt similes mutuo correspondēt. ⁊ ex opposito situant templo tamen interuenio. In triplicibo. Dicunt autem edificium aquilonare ⁊ australe triplicia. ⁊ similiter eorum diuisiones. eo q̄ sunt ibi tres mansiones vna sup aliam.

l Et ante gazophilacia. a pte orientali.

m Deambulatio. i. via.

n Decē cubitoz latitudinis. ⁊ hec via capitulo p̄cedēti dicta est platea. c. cubitoz longitudinis.

o Ad interiora respiciens. i. vsus templum.

Capi. XLII.

Eduxit me. Post descriptionē templi ꝙtuz ad tres ptes eius. s. porticū. sanctū ⁊ sanctūsanctoz ⁊ ꝙtū ad appēdicia sibi adiūcta. hic ostēdit describūtur duo edificia a muris tēpli p. xx. cubitos distantia vnū in pte aqlonari. alterū in pte australi. Et diuidit in duas ptes q̄ prio describit ē duplex edificiū. scdo scriptura reuertit ad murū exteriorē totius edificij describendum ibi. Et erāt. Prima in tres. q̄ primo describit edificiū aqlonare. scdo australe. ibi. Et erāt. tertio vsus vtriusq; ibi. Et dixit ad me. Circa primū. prio ostenditur situs cū dō. a Et eduxit me in atriū exteri'. sic dictū ē. ō. ⁊ ps ex textu. q̄ tēplū ⁊ edificiū aqlonare et australe sunt ī atrio exteriori. igit quo pōt dici q; ꝓpha iussit educi de tēplo ad atriū exteri'. dom q frequēter circa ecclias nras est cimiterū. ⁊ sil' ꝓtotū spaciū eccle siue tēpli ē cimiterū. ⁊ tu aliqs dō exire ō eccle sia ī cimiterū. ⁊ conuersio. ita sil' ē ꝓpo. b Et induxit (scilicet me in gazophilaciū. edificiū enī aqlonare fm totalitatē suā habet. c. cubitos ī longitudine ab oriēte ī occidēte. ⁊ fm b dō gazophilaciū in singulari. est tū diuisum p pietes iteriores et trāsuersō totius edificij trāseūtes. ⁊ fm b iferi' dō gazophilacia i plurali ꝓter plēs diuisiōes. ⁊ qlibet gazophilaciū ē longitudis. l. cubi. fm latitudinē totī' edificij. c Qđ erat ꝫ edificiū sepatū. i. ō tēplū. d Et ꝫ edē. i. appēdicioz edificationē. e Ad gēgētē ad aqlonē. lat' enī aqlonare tēpli ⁊ appēdicioz sibi adherētiū est ꝫ lat' australe aqlonaris edificij. f In fa. lōgitudis. c. cubitoz. tūm enī ꝓtendit lōgitudo totalis edificij. g Qui aqlonarij. q. d. ꝙtuis latus australe huī' edificij sit ꝫ tēplū tū et' ostia sunt in et' latere aqlonari. vñ in hebreo ponit ostiū i nominatiuo. ⁊ ponit etiā singlare ꝓ plurali. nā ibi sunt plura ostia vt expzimit infra. h Et lati. l. cubitoz iuxta dō nō solū spaciū inter pietes. iz etiā pietes ⁊ pilarios. nā ca. ꝑcedēti dicūtur esse in porticibo atrioz q̄ sunt edificia multo minora. i Cōtra. xx. cubitos atrij interioris ⁊c. i. vna ps ostoz. l. cubitoz ē sita ex opposito. xx. cubitoz atrij interioris. ⁊ relīq ps ꝫ pauimētū aqlonare atrij exterioris. Et sic pz q illa ps q̄ ꝫ atriū interi' ē. est. xx. cubitoz. nam. xx. cubit' vni' corridēt. xx. cubitis alterius et relīq ps est. xxx. cubitoz. Sciendū etiā q in ostis. xx. cubitis atrij interioris includit spissitudo muri claudēris atriū interius a pte aqlonis q̄ spissitudo ē. vi. cubitorū. k Ubi erat portic' iūcta porticui triplici. Scdm hebr. hec ē lra. Exedra ꝫ exedram in triplicibo. Et aūt exedra idē qđ camera vel gazophilaciū. Igitur sicut diuisiones edificij aqlonaris dicūtur gazophilacia. ita et exedre. est igitur sensus. Exedra cōtra exedram. i. diuisiones edificij aquilonaris. ⁊ diuisiones edificij australis. que p omīa sunt similes mutuo correspondēt. ⁊ ex opposito situant templo tamen interuenio. In triplicibo. Dicunt autem edificium aquilonare ⁊ australe triplicia. ⁊ similiter eorum diuisiones. eo q̄ sunt ibi tres mansiones vna sup aliam.

l Et ante gazophilacia. a pte orientali.

m Deambulatio. i. via.

n Decē cubitoz latitudinis. ⁊ hec via capitulo p̄cedēti dicta est platea. c. cubitoz longitudinis.

o Ad interiora respiciens. i. vsus templum.

p Alie cubiti vnius. fm enī Richardū de san. vic. abbonē card. ubi ponit q̄dā via latitudinis vni⁹ cubiti. p quā sacerdotes vadūt ad tēplū. sed ℔ nō vr ym. nam fm ipos oportet dicere q̄ ista via sit lōgitudinis. xxx. cubitorū ad min⁹. talis aūt via deseruiēs transitui sacerdotuz dz esse sic lata. q̄ duo hoies ad minus sibi met obuiāre possint trāsire vn⁹ iuxta aliū ℔ aūt ē impossibile in via vni⁹ cubiti latitudinis. nā accipit cubitus hūan⁹. vt z ex precedentibz i cui⁹ latitudine nō posset transire vn⁹ po grossi⁹. nec vn⁹ satis tenuis p tā tā vie lōgitudinem. Ꝛ nō dom q̄ via. vnius cubiti dr ℔ q̄dā ittoritus stricꝰ de atrio interiori ad via. x. cubitoz ductū ex trāsuerso. z inde intrat portic⁹ tēpli aliq̄ trāsit ista. x. cubitoz via. Et p talē modum oblato sacrificio i altari holocaustoz q̄ ē in atrio interiori. pcedit sacerdos ad imolandū sacrificiū i tēplo p oblationē incēsi. Dicit aūt dict⁹ intrōit⁹ ita stricꝰ. vt ea q̄ sūt i tēplo min⁹ paterēt exāinib⁹ in atrio exteriori. ppter q̄ et p⁹ trāsitū sacerdoti⁹ ille intrōit⁹ ē claudēdus. Sciendum etiā q̄ iste intrōit⁹ ex pte tēpli ē vni⁹ cubiti. ℥ ex pte atrij interioꝛ ē maioris latitudinis. vt expeditior sit transitus sacerdotis sic videm⁹ i fenestris iuxtā q̄ vocant gallice arthieres. q̄ a pte exterior hāt latitudinē q̄si vnius palmi. z ex pte interior duoz vel triū pedū. Ex dictis ptz q̄ via cubitoz. x. pcedēdo de gazophilacijs aq̄lonaribus ℔ tēplū recte vēit ad intrōitū vni⁹ cubiti. z eodē mō pcedēdo ex pte opposita. i. de gazophilacijs australibz ad tēplū. q Et ostia. ibi ē ps tertia vbi agit de situ ostiorū z altitudie gazophilaciorꝝ cū dr. Et ostia eoz. i. gazophilaciorꝝ aq̄lonarū. r Ad aq̄lonē. supple respiciēntia. Dicit aūt doctor latinus q̄ ex pte altera illoz gazophilaciorꝝ. sunt ēt ostia vsus tēplū. q̄ ē in australi pte respectu aq̄lonarū gazophilaciorꝝ. ℥ ℔ nō vr ym. tū q̄ scriptura de ℔ nulla fit mētionē. tū q̄ terra vsus tēplū ē altioꝛ xvi. cubitoz q̄ ex pte altera. z nō vsus tēplū nō pōt sic ē quēmēter ostia. Ꝛ p illa ostia esset ingressus ad locum orōis. z sic inq̄etaret a trāseūtibz p ostia illa cū tū dēat eē q̄et⁹. ppt q̄ sic dicē scripta. i pte aq̄lonari tantū sunt hec ostia ponēda. Q Et ibi sit ostia pcise nō hr ex scriptā ℥ hr q̄ ist⁹ pa. ex ℔ q̄ dr. Ostia. z fm hebreos sūt duo. q̄ cōiter plurale positū sine additiōe signat nūerū binariū. et fm ℔ totū edificiū aq̄lonare diuidit i duas portiones ex trāsuerso z q̄libet portio ē. l. cubitoz lōgitudinis z. l. latitudinis ꝓ ꝓbēsa tū spissitudie parietū. s Ubi erāt gazophilacia. in supioꝛibz mālionib⁹. t Humiliora. i. hebreo hr. Strictiora. i. min⁹ spissa. z ē eadē ītia cū trāslatione nr̄a. q̄ sicut supbus dr grossius. ita hūilis pōt dici strict⁹. z subdit cā cū dr. v Quia supportabāt porticus. i. inferiores māliones gazophilaciorꝝ q̄ dicunt ℔ portic⁹. q̄ p illas ē ingressus ad supioꝛes sic p porticū ē ingressus ad domū. x Que ex illis eminebāt. s. medias z supioꝛes mālionēs. lō subdit. y De inferioribz z de mediis edificij aq̄lonaris. z Tristega enī erāt. i. habētes tres mālioēs vna supra aliā. a Et nō habebant colūnas. sustētantes. b Sicut erāt colūne atrioꝝ id est gazophilaciorꝝ in atrijs existentiū. Sicut enī dictū est. s. xl. ca. in atrio exteriori in pte orientali sunt. xxx. gazophilacia. z in atrio interiori sunt gazophilacia sacerdotū z cātoꝝ hebdomadaꝝ. z in illis sunt colūne sustētantes. i. sustinentes. aūt gazophilacijs. q̄ sunt maioris altitudinis z ponderis nō ponūtur tales colūne sustentātes sed murus spissus z fortis cū bonis pilarijs iste tū murus ē spissior in inferioribus mansionibz q̄ in medijs. z in medijs q̄ in supioribz. fm magnitudinē maioris ponderis supportati. z pter ℔ dr. s. gazophilacia sūt in supioribz hūiliora. i. strictiora. q̄ murꝰ mediaꝝ mansionū est min⁹ spiss⁹. q̄ retractat⁹ ē a parte exteriori. z p ꝓs ē strictior q̄ inferior mānsio. Et eodē mō dicendū est de supioꝛi respectu medie.

ginta. c Et peribol⁹ exterioꝛ fm gazophilacia. d q̄ erāt i via atrij exterioris. e aīi gazophilacia. f Longitudo eius q̄nq̄ginta cubitoz q̄ longitudo erat gazophilaciorum atrij exterioris. g q̄nquaginta cubitoz. z longitudo aīi faciē templi cētū cubitoꝝ. h Et erat subter gazophilacia ℔. introit⁹ ab oriēte ingrediētiū i ea de atrio exte

c Propterea eminebāt. supioꝛes mālioes. d De inferioribz z de mediis a terra cubiti. i. q̄ murus inferiorū mansionū est ita fortis. lō mālioes supioꝛes pōt tūt elevari. e Et pibolus. i. hec ē ps q̄rta in q̄ describit murus. claudēs edificiū aq̄lonare ab orientali pte. fm q̄ dicit hic ra. sa. z ℔ q̄ ex illa pte ē via veniēdi ad gazophilacia in edificio aq̄lonari ptēta. dicit igitur. e Et peribolus. i. murus claudens a pte oriētis. z dicit a peri q̄ est circū. z ambulo as. q̄ iuxta murū illū est deambulatio siue via p quā sacerdotes de tēplo z atrio venūt ad gazophilacia aq̄lonaria z ecōuerso. f Exterior. ℔ dicitur ad differiam muri diuidētis totū edificiū australe pmedium ex transuerso. ppter q̄ est interior murus. z ex pte occidētis habet tria gazophilacia vnū sup aliud. z tria sūt ex pte orientis. g Scōm gazophilacia. i. ptēsus est. z iste peribolus fm longitudinē bmōi gazophilaciorū. q̄ accipit ex transuerso totius edificij aquilonaris.

h Que erāt in via. i. iuxta viam sacerdotum ꝓdictam. i Atrij exterioris. sicut dictū est supra templū. z ista gazophilacia sunt in atrio exteriori. z p ꝓs ista via.

k Ante gazophilacia. i. ex pte orientali q̄ est interior respectu istoꝝ gazophilaciorꝝ sicut z totius edificij ps orientalis dicit anteriori. z pars occidētalis posteriori. vt dictum est. s. ca. xl. l Longitudo ei⁹. i. dicti peribol. q̄n quaginta cubitoz. z subdit rō. m Quia gazophila. longitudo erat. in edificio aq̄lonari ptentor. n Cui quaginta cubitoz. q̄ tāta est latitudo tot⁹ edificij aquilonaris fm quā accipit lōgitudo istoꝝ gazophilaciorꝝ eo q̄ eoꝝ ostia sunt in latere aq̄lonari totius edificij. vt dictū est. s. Dicūtur etiā ista gazophilacia atrij exterioris. eo q̄ sunt in ipo sita vt dictum est supra.

o Et longitudo ante faciem centū cubitoz. Ista est platea q̄ supra. xli. capitulo dicitur latitudo. c. cubitoz. de q̄ fit ℔ itez mētio. q̄ per illam est via sacerdotū de templo ad ista gazophilacia p magnā ptē. p Et erat subtē gazophilacia hec introit⁹. nā eoꝝ ostia sunt in interiimbus mālionibz. z in pte aq̄lonari vbi est terra demissior. ppter pendulū montis. q Ab oriente ingredientiuz in ea de atrio. licet eni venientes de templo ad hec gazophilacia. irent recte ꝑ aq̄lonē vsq̄ ad angulū edificij aq̄lonaris clausum muro orientali z aq̄lonari. tū ex illo an

gulo ad ostia gazophilacior ē p̄cessus ab oriente in occi
dētē. vt in figura ptz. & defectu sine figura pōt imagiari.
Et ppter hō nō vidit ꝓpheta ab oriēte venientiū ad ea. sz ab
oriente ingredientiū i ea de atrio exteriori. Sīlis mod'
loq̄ndi ē. sicut dr apud nos alīquē in ecclesiā ingredi de
cimiterio q̄nō ipa sit
in cimiterio. vt dictum
est supra.

r Jn latitudīe. Post
descriptionē aq̄lonaris
edificij. hic p̄fert de
scribit edificiū austra
lē. q̄d ē p oīa aq̄lonari
sīle. Et q̄ descriptiōz
p̄dictaz terminant i
via venīendi & intro
eundi gazophylacia
in edificio aq̄lonari
p̄tēta. iō describendo
gazophylacia austra
lia. quasi ordinans se
p̄cedenti. incipit a via
venīēti de atrio inte
riori ad ipa. q̄ ē eades
cū via venīēti de tem
plo ad ipa. eo q̄ hec via
ptinet ex vna pte in
terr templū & atriū in
terius ex altera dicit
igit. r Jn latibulis. in spissitudīe mu
ri. s Atrij. s. interioris q̄d dicit atriū anthonomastice
p̄pter altare holocaustor vbi offerebant sacrificia.
t Q̄d erat ꝓ via orien. respectu templi. ō subdit. v Jn
facie edificij separati. templi. cui' ingressus q̄ dicit hic fa
cies ē versus orientē. & supplēdus ē q̄ in perībolo atrij ē
ostiū p q̄d ē exit' ad viā ducentē ad gazophylacia austra
lia et istud ostiū s. dicit via vni' cubiti. x Et erat an.
edi. in hebreo habet. Aīi templū. iō p edificiū hic intelligit
templū. y Gazophylacia. s. australia. sicut dictū ē de aq̄lonarib' ex pte altera. z Et via. venīēti ad gazophy
lacia. a Aīi fa. eor. s. aīi murū orientalē ipor.
b Jurta si. ga. &c. nā in oīb' sunt sulia. p̄pter q̄ ex dict'
s. ptz in ībis vsq; ibi. c Et ostia eor. &c. ad nothū &c. sic
ē ad austrū. videt q̄ ꝺberet dicere ad aq̄lonē. q̄ loq̄t de
silitudie gazophylaciorꝫ australiū ad aq̄lonaria. Dicēdū q̄
hec silitudo ē mutua. & ad hoc exprimēdum loq̄t hic de
ostijs gazophylacior aq̄lonarū assimilādo ea ostijs gazo
phylacior australiū. ac si dicat. sic australia sunt silia aq̄
lonarib'. sic econuerso. pōt etiā aliter exponi de ostijs ga
zophylacior australiū sic. c Et ostia. eor. s. gazophyla
cior australiū. d Secōm ostia ga. & supplendū ē aq̄lo
narū. eo q̄ de ipīs s. locut' ē. et q̄ subdit. e Que. s.
ostia. refert ad ostia gazophylacior australiū. f Erāt
in via re. ad nothū. & sicut ostia gazophylacior aq̄lonarius
respiciūt ad aq̄lonē. sic ostia gazophylacior australiuz re
spiciūt ad austrū. g Ostiū in ca. vie supple ē. q̄ s. di
ctū ē q̄ in spissitudie muri occidētalis ē introit' structi'.
p̄pter q̄d dicit via vni' cubiti. & nō ē supra i tertu exp̄ssuz.
q̄ ibi sit ostiū. ideo hic exp̄munit cū dicit. Ostiū in capite
vie. Dicit aūt caput vie locus vii ē. p̄cessus ad diuersa lo
ca. sicut dicit Ezechielis. xxi. Stetit rex babylōis in capi
te duar viar. A loco vo q̄ ē inter ostiū istud & porticū tēp
li incipit. pgressus versus gazophylacia australia ex pte
vna. et versus aq̄lonaria ex altera. iō vocat caput vie.

riorī in latitudīe perībolī atriī q̄d erat ꝓ viā orientalē i faciē edificij separati. Et erāt aūt edificiū gazophylacia & via aīi faciē eor. iuxta silitudīes gazophylacior. q̄ erāt in via respiciēte ad nothum. g Ostium in capite vie. que via erat aīi vestibulū separatū p viā orientalē ingredientibus. & dixit ad me. Gazophylacia aq̄lonis & gazophylacia austri. que sūt aīi

h Que via erat ante ve. se. i. ante porticū tēpli q̄d dicit
edificiū separatū. Jn hebreo habet. Aīi clausurā organiza
tionis. & redit in eādē sīlitudinē. aīi p aliū modū. Qd cui' in
tellectū sciendū q̄ sicut s. dictū ē ab atrio interiori ē ascē
sus p. xv. gradus. sicut in tēplo salomōis in q̄bus stabant
cātores ꝓpe salomōis
p̄pter q̄ &. xv. psalmi
vocant cāntica gradu
um. ad huī' silitudīes
ponūt grad' in hoc edi
ficio. Jn summitate
vo horū graduū ē osti
um latitudinis cubiti
vni' p̄dicti. et vocat
clausura organizatio
nis. q̄ claudit iter gra
dus vbi est organiza
tio cantor & via q̄ est
inter ipm & tēpli porti
cū. p̄pter q̄d ista ea
dem via ē ante tēpli
porticū. ex vna pte et
aīi clausurā organiza
tōis ex altera. verūtā
q̄ hec clausura orga
nizatōis ē a pte orien
tali huius vie. iō subdit. Per viā orientalez
ingredientibus. i Et
dixit. post descriptiōz
gazophylacior aq̄lo
rum et australiū hic ē

sequit̄ describit̄ vsus eor. cū dr. Et dixit ad me āgelus
hec ofīcēs. k Gazo. aq̄lo. & gazo. au. p̄descripta.
l Que sūt aīi edi. separati. i. ex vtraq; pte tēpli sita.
m Jdest ga. san. i. sanctis vsibus deputata. n Jn
quib' ve. al's vesthunt sacer. q̄ appropinquāt ad dīm in
sctā sanctor. ad mīnistrādū. o Jbi. i. i gazophylacijs
dictis. p Ponēt. s. sacerdotes. q Sctā sctōr. i. ea
que sunt necessaria ad ministeriū i sctōsctōr. r Et ob
la. p pcō & p delicto. i. ptes de ist̄s oblatōib' que cedūt
in vsum sacerdotū nā fm legē comedi debēt in loco sctō
s Cū aūt in. fuc. sacer. gazophylacia dicta. t Non
egre. de san. in atriū exteri'. atriū exteri' hic nō pōt accī
pi generaliter. nā sic accipiēdo gazophylacia ista sunt in
atrio exteriori. sicut frequenter dictū ē supra sz accipit̄ par
tialiter p illis locis ad que admittebant pp̄les. vt ptz ma
gis ex sequentib'. v Et ibi. i. in dictis gazophylacijs.
x Repo. ve. sua in q̄b' mīstrant dño. y Vesti. &c. sic
p̄cedēt ad pp̄lm. s. ad loca atrij exteriorꝫ ad q̄ admittūt
pp̄les. z Cunq; cōplet. Supi' descripte sunt interiorū
mēsure. hic ponūt̄ describunt̄ exteriorꝫ mēsure. Sciendū tā
q̄ exp̄positores latini dicūt q̄ hic describit̄ mēsura muri
medij q̄ diuidit inter atriū exteri' & locū vulgi. & mēsura
cuiuslibet lateris ē q̄ngentor cubitor. q̄d ꝓbant p hoc q̄d
ponit in fine huī' ca. Per q̄tuor vētos mēsus ē murū et'
vndiq; p circuitū lōgitudīes q̄ngētor cubitor. & latitudi
nē q̄ngentor cubitor diuidētē inter sctuariū & vulgi locū
Ez ꝺ hoc q̄d ꝓmittit mēsura eiusdē muri exp̄ssius & ma
gis diffuse. q̄d etiā i fine ca. dr. Per q̄tuor vētos mensus
est &c. est recapitulatio breuis sententie precedentis de
qua dicitur. Sensus est autem contra ven. ori. cala. mē.
q̄ngen. cala. &c. Calamus vero continet. vi. cubitos. vt dī
ctū est. s. i. ca. q̄nquies vo ser facit. xxx. & sic latus orien
tale muri q̄ mensurat hic ꝺ trecentes. c. cubitos qui faci
unt tria milia cubitorum. Ad hoc autem respondent q

sicut quelibet ps panis ē panis, ita q̄libet ps calami est calam⁹. ⁊ sic q̄titas vn⁹ cubiti i calamo signata dr̄ cala mus. Ad b̄ ēt̄ ꝓbād̄ inducūt qđ dr̄ i tertu. in calamo mo mesure. q. d. nō in totali calamo ꝯ ī vna ei⁹ ꝑte q̄ cō tinet cubit q̄titatē, dicūt enī ⁊ vm e q̄tū ad b̄ q̄ sex cu biti sunt distincte si gnati i calamo totali nā mēsure supra de scripte aliq̄ dicuntur vn⁹ cubit⁹, alie duor alie trium, alie q̄tuor ⁊c. Ex dictō cor. i. q cubit⁹ dicit calamus nō pōt stare cū vera ⁊ te hebraica, vt magis patebit in fi. h⁹ cap. vbi trāslatio nostra ē corrupta. nec etā pōt stare cū rōne, nā hoc nomē calam⁹ ēq̄uoce cū ē ad significādū rem nature, ⁊ ad significā dū q̄titatē mesure q ē, vi. cub. ⁊ b̄ scdo mo accipit calam⁹ in to ta ista descriptōe vi. ex. s. dict⁹. xl. ca. Hūc āt vna ē q̄ ꝯ q̄libz ps calami dr̄ calam⁹ in q̄tū calam⁹ ē res na ture. nō tñ sic ē vt ſcat q̄titatē mēsure. Ad b̄ āt ē exem plū sensibile i normāna vlna vocat⁹ vga. ⁊ sic vga q̄uo ce dr̄ de re nāli. ⁊ de vlna. ⁊ ꝯ q̄libet ps vge sit vga. p ut dr̄ de re naturali. nō tñ q̄libet ps vge ē vga vt ē nom vlne. ꝯ sola vlna integra dr̄ vga. ⁊ medietas eius dimidia vga. ⁊ q̄rta ps vnū q̄tarū. Q. āt inducūt illō qđ sequit in calamo mēsure nō ē p eis. ꝯ magis ꝓ eos. nā p b̄ ostēdi tur mānifeste q calam⁹ nō accipit b̄ put res ē nature, sed put ē determiata q̄titas mēsure. i. vi. cubi. ⁊ sic pz. ꝓpositū ꝯz q calam⁹ nō pōſſ dici vn⁹ cubit⁹ nec ecōuerso. Item si sic accipe ret eo q̄ q̄libet ps calami potuit dici calam⁹. vt dict. cade rōe pōſſ dici ō dimidio cubi. nō duob⁹ cubit⁹ ⁊ ō tribꝰ ⁊c. ⁊ sic i tota descriptōe h⁹ edificij vbicūq; erp mit mēsura tocie calami. ubi. est certū eo q̄ idē mit posset accipi p toto calamo ⁊ p singul⁹ ei⁹ ꝑtib⁹. ⁊ p ꝯs dem ostō nē destruit cor. dca supra. p magna ꝑte. Ad tertū āt quē p se inducūt de fi. h⁹ ca. dicit ibi. Dico igit cū ra. sa. q h⁹ de scribit mēsura muri exteriorꝭ totū edificiū claudē. ⁊ et b pz ex mō loq̄ndi. cū dr̄. ꝫ Ut q̄ pleriq; sāct⁹ i spē viri a Mēsuras dom⁹ interiꝰ. ex q̄ vt q̄ includit omia pri⁹ mēsurata. iter q̄ ꝑtinēt pla extra mur⁹ mediū existia. s. ta lami porta. ⁊ atrij exteriorꝭ. ⁊ vestibula eap. ⁊ domūcule e dificate sup portas muri exteriorꝭ p cubitꝰ. sic ex pōe dēntib⁹ ptz. b Et duxit me. extra totū edificiū. c Per viā por. ⁊c. i. p portā orietalē primā. d Et mēsus est ēā vndiq;. s. ſpacū latitudis porte ⁊ muri orietal⁹ ex vtra q̄ ei⁹ ꝑte. e Per circūitū. i. a ꝑte exterior q̄ lōgior ē i teriori. vbi. cubi. ꝓpt spissitudinē muror q̄ ē. vi. cu. ⁊ sic ps iterior restringit. vi. cubitꝰ in qualibet ei⁹ extremitate. f Mēsus ē āt ꝯ vētū orietalē. i. ꝑtē muri orietalē. q̄tuor enī vēti principales freq̄nt accipiūt i scriptu. ⁊ ēt i cōi mō loq̄ndi. p q̄tuor ptib⁹ mūdi. i. orīte. occidēte. aq̄lone et austro. g Quingētos ca. q̄ faciūt tria milia cubitos vt dictū ē. s. Et b mō exponat ista de tribꝰ aliis ptib⁹ vsq; ibi. h Per q̄tuor vētos. vbi ponit recapitulatō bre uis dictor. i Lōgi. q̄ngē. cubi. ⁊ latit. cubi. q̄ngētor

ꝑ circūitū. ⁱ Mēsus est āt ꝯ ventū orientalē calamo mē sure ʰ q̄ngētos calamos i ca lamo mesure p circūitū. Et m sus est ꝯ vētū aquilonis q̄ngentos calamos in cala mo mēsure p gyrū. Et ad vētū austrālē mēsus ē q̄ngen tos calamos. i calamo mensure. ʲ Per q̄tuor ventos mēsus ē murū ei⁹ vndiq; ꝑ circūitū. ᵏ lōgitudinē q̄n gentor cubitor ⁊ latitudi

latera enī muri exterioris sūt equlia. Et hoc āt q̄ ponit hic cubitor i aliꝭ libris arguūt expositores latini coi ter q̄ calamos dictos itelligunt cubitꝰ. vt dictū est et male. nā in hebreo nō ponit cubitor ꝯz absolute ponitur lōgitudinē q̄ngētor ⁊ latitudinē q̄ngētor. Et q̄ pz q̄ iste nūer⁹ refert ad cala mos dictos. q̄ q̄ Hiero. sup Ezechielē retractat q̄tū ad hoc trāslationē dicēs. q ex celeritate trāsferē di male posuit b cu bitor. q̄ter qđ libri latini bn̄ corrigut nō bnt cubitor.

nem q̄ngentor cubitor. ˡ di uidit enter inter sanctuarium ⁊ vulgi locum. XLIII.

ᵐ Duxit me ad por e tam q̄ respiciebat ad viā orientalē. ⁿ Et ec ce gl̄ia dei illi⁹ ingrediebat ꝑ viā orietalē ᵒ ⁊ vox erat ei q̄si vox aquarū multarum ᵖ ⁊ terra splendebat a maie state eius. ᵍ Et vidi visionē m speciem ʳ quam videram quando venit vt disperde ret ciuitatem. ˢ ⁊ species ſm aspectum. quem videram iux ta fluuium chobar. ᵗ Et ce

Ir Dividēte iter sā ctuarū ⁊ vulgi locū Sm heb. vo sic hr. Di uidēte iter scm ⁊ vi le. q̄cđ āt ē intra mu rū interiorē dr̄ scm. etiā spacū intra mur exteriorē ⁊ mediū co tētū. q̄ dino cultus putatū. nā ibi ē oro nis loc⁹. vt. s. dictū ē xl. c. ꝑter qđ dns de illo loco eiecit vēden tes ⁊ emētes. Joh. ij. tangē de loco sancto.

Qđ āt ē extra murū exteriorē dr̄ vile. q̄ nō ē dims vsi bus applicatū. Notādū q̄ mgr̄ Ricar. de san. vic. q̄cđ ni tit ꝑ bare de mēsuris atrior ⁊ murorꝭ ipor. fundat sup hoc q̄ medi⁹ mur⁹ sit. cccc. cubi. i q̄dro. put dr̄ h̄ fm suā opinionꝭ q̄ vē falsa vt dictū ē. ꝑter qđ nō vē valere qđ dic de di ctis mēsuris. excepta mēsura atrij interioris q̄ dr̄ i tertu. cē tum cubitor ꝑ quadrum.

Capitulum. XLIII.

Et duxit me. Postq̄ descripta ē edificior mēsu e ratio. h ponit ꝓbe q̄dā spālis visio. ⁊ secdo. ꝓbe informatio ibi. Et audiui. Circa primū dicitur.

a Et duxit me ad por. ⁊c. hec ē porta orietalis atrij in teriorꝭ. b Et ecce gl̄a dei ⁊c. i. cherubin ⁊ rote ⁊c. in prio ca. descripta maiestatē dei repūtantia. c Ingre diebat ꝑ viā orietalē. atrij inte. i⁹. d Et vox erat ei q̄si vox aquarū mul. signās dīne virtut⁹ magnitudinem. e Et ter. splēde. a maie. ei⁹. videbat enī. ꝓbe imagina ria visiōe q̄ claritas hui⁹ visionis illūinabat totā terrā. f Et vid. visionē ſm spēm. ⁊ silem illi visioni. g Q̄ nā vide. q̄si ve. ⁊c. hec visio descripta ē. s. r. ca. ⁊. ri. b Et spēs ſm aspe. quē videram ⁊c. q̄ visio describit s. i. ca. i Et cecidi sup faciē mea. ex humana fragili tate iuxta apparitionem maiestatis diuine.

Ir Et mauitas dñi ingressa ē templū de atrio interiori l Et leuauit me spūs. i. angelus. q̄ ꝓpheta ceciderat. vt dictū est. m Et introduxit me in atriū interius. de porta eius. n Et ecce reple. erat gloria dñi dom⁹. i. tē plū. de atrio enī interiori videbatur in templo p ostium existens in spissitudine muri cōtra ostiū templi. Notan dum. āt q̄ sicut supra. x. ⁊. xi. ca. vbi describit destructio ciuitatis ⁊ templi. ꝓpheta vidit gl̄am dñi exeūtem de tē plo ⁊ atrio p portā orietalē. ⁊ postea de ciuitate tota in q̄ designabatur recessus ꝓtectionis diuine a templo ⁊ ciui tate. ita hic p portam orietalē vidit ꝓpheta gl̄am dñi in trāte atrij interi⁹ ⁊ tēplū. ad designādū assistētiā diuine virtut⁹. ad protegēdū tēplū ⁊ ciuitatē q̄ ibi describūt. Ult⁹ in fine libri dr̄. Et nomē ciuitatis ex die illo dns ibidē ⁊c.

o Et audiui. Hic ꝓfir ponit ꝓphete instructio de domo descripta cū ꝺr. Et audiui loquētē ad me de domo. Hiꝯ aūt alīq expositores ꝙ de templo signat terminū a q̄ ꝓcedebat ista locutio. ⁊ sic loquēs intelligit esse ī domo quē audiebat ꝓpha ex his ī atrio ⁊ ꝙ ꝓfis iste loquēs ē alt⁹ ab angelo stante iuxta ꝓphetā ī atrio. Hebraeꝯ dicūt ⁊ melius vt vē ꝙ ly ꝺ tenet h̄ materialiter. ⁊ ē sensus. Et audiui loquētem ad me de domo. i. instruēbat me de ꝺitionibus dom⁹. ⁊ fm hoc iste loquēs ē angelus stās cū ꝓpha. Et h̄ ꝓz ꝓ h̄ qđ subditur.

p Et vir. i. angelus in specie viri.

q Qui stabat iuxta me dixit ad me. instruendo me de ꝺitionibus dom⁹ ꝓdicte. ⁊c.

r Fili hois (subdit. locus solij mei ⁊c. dicitur aūt templū ꝺscriptū loc⁹ sessiōis ⁊ habitatiōis ꝺiuine propter spāles effect⁹ ibi dē ꝺine ꝯtuit ⁊ gre.

s Et nō polluet vltra dom⁹ isrl nomen sanctū meū ꝙ ydolatriam.

t Sicut ipi ⁊ reges eoꝝ. fecerūt mltiplicē vsq; ad. Reg. xvij. v In fornicatiōibus suis. ꝺr aūt ido latria fornicatio spūal⁹, eo ꝙ ad ea ibi fornicat cū diabolo, dicit etiā fornicatio corpal⁹ eo ꝙ in aliq̄bꝫ idolatrijs exercebāt fornicatio corpal⁹. i. in idolatrijs veneris ⁊ priapi.

u Qui fa. sunt limē suū iuxta limē meū. qđ exponūt alīq̄ de regib⁹ habitātib⁹ iuxta templū sic ꝺr de salomōe. ad. Reg. ij. ⁊ de athalia. xj. Reg. xi. Sed q̄m sancti reges legūtur ibidē inhabitasse. sic dauid ezechias ⁊ iosias. ⁊ illud qđ ꝺr h̄. Fabricati sunt limē suū ⁊c. dicit ꝓtanq̄ ad illicitū ⁊ ꝓtines ad idolatriā. tō melius ꝺr. limē suū ⁊c. ꝙ ly suū refert ad idolū. nā alīq reges. xiij. Reg. legūtur posuisse idola iuxta templū, ⁊ alīq etiaz in atrijs templi. vt ꝺr de manasse. xij. Reg. xxi. y Et mu. erat inter me ⁊ eos. i. deos alienos q̄ p pietē modicū erāt diuisi a scōscōꝝ. vbi erat ꝓpiatoriū tanq̄ sedes dei. z Propter qđ ꝓsumpsi eos. p rege babylonis. Cetera patent vsq; ibi.

a Tu aūt fili hois ostende domui isrl templū. i. formam templi supra descripti ꝙ me edificādi. b Et cōfundant ab iniq̄tatib⁹ suis. ꝓpter q̄s templū salomonis ē destructū Cetera patēt vsq; ibi. c Et vniuersa p̄cepta ei⁹. s. q̄li ter custodiri ꝺebeat ⁊ officiari. ꝺ Cūctiq; ordinē ei⁹ id ē ordinē sacerdotū, leuitarū ⁊ cantoꝝ. e Et oēs leges eius. i. ceremonias diuini cultus. Cetera patēt vsq; ibi f Omnes fines eius in circuitu. i. ola edificia ⁊ loca circa templū exiſtia vsq; ad murū exteriorē inducitur ꝙ dicuntur sancta rone sctī scōꝝ qđ ē in templo. ⁊ tō supra dictū est q̄ murus exterior diuidit inter sanctū ⁊ vile.

g Iste aūt mēsure. Post descriptionē templi. h̄ ꝓfir ponitur descriptio altaris holocausti. et ꝺuidit in tres ptes nā prio describit ei⁹ ꝺimēsio, scōo eius ꝺē dedicatio, ibi.

cidi sup faciem meā ⁊ maiestas dñi ingressa ē templū p viam porte. q̄ respiciebat ad orientē. l Et leuauit me spūs ⁊ introduxit me i atriū interi⁹. m Et ecce repleta erat gl'a dñi domus. ⁊ audiui loquentem ad me de domo. n ⁊ vir q̄ stabat iuxta me dixit ad me. o Fili hois loc⁹ solij mei ⁊ loc⁹ vestigioꝝ pedū meoꝝ vbi habito ī medio filioꝝ isrl in ꝺcernū. p Et nō polluent vltra dom⁹ isrl nomē sanctū meū. ipi ⁊ reges eoꝝ in fornicatiōibus suis ⁊ in ruinis regū suoꝝ in excelsis. q fabricari sē limē suū iuxta limē meum ⁊ postes suos iuxta postes meos. ⁊ murus erat inter me ⁊ eos. r Et polluerūt nomen sanctū meū ꝙ abolatiōibus q̄s fecerūt. ppt qđ ꝓsūpsi eos in ira mea. s Nūc g̃ repellāt ꝙ cul fornicationē suā. ⁊ ruinas regū suoꝝ a me. ⁊ habitabo ī medio eoꝝ sp. t Tu aūt fili hois. ostende domui isrl templū. u ⁊ confundant ab iniq̄tatibus suis. ⁊ metiāt fabricaz ⁊ erubescāt ex oib⁹ q̄ fecerūt Figurā dom⁹ ⁊ fabricē eius exitus ⁊ introitus. ⁊ oēs ꝺscriptiones ei⁹. x ⁊ vniūsa p̄cepta ei⁹. cūctiq; ordinē ei⁹. ⁊ oēs leges ei⁹ ostende eis. ⁊ scribe ī oculis eoꝝ vt custodiāt oēs ꝺscriptiones ei⁹ ⁊ p̄cepta illi⁹ ⁊ faciāt ea. y Ista ē lex dom⁹ ī sūmitate mōtis. z Omnis fines ei⁹ in circuitu scōm scōꝝ est. Hec ē g̃ lex dom⁹. a Iste aūt mēsure. Post ꝺscriptionē templi. h̄ ꝓfir ponitur ꝺscriptio altaris holocausti. et ꝺuidit in tres ptes nā prio describit ei⁹ ꝺimēsio, scōo eius ꝺē dedicatio, ibi.

Et dixit ad me. tertio offerētiū in illo varia cōditio ī principio. xliij. ca. Ad intellectū p̄me ptis sciendū ꝙ altare holocaustoꝝ ꝺscribit h̄ qđrū cōlateraliter ⁊ ptibus nouū ꝓpositū. Prima ps iuxta terrā vocat sūm⁹ siue fundamentū ⁊ eleuat sup terrā p cubitū vnū. Scōa crepido minor. nam ibi incipit ꝺiserepare edificiū altaris a fundamēto. restringēdo a latitudine fūdamēti p vnū cubitū. ⁊ ascēdit p duos cubitos tertia crepido maior ibi iterū restringit edificiū altaris p vnum cubitū mō ꝓducto. et eleuat sursuz p. iij. cubitos. ꝓpter qđ dicit maior respectū p̄cedentis q̄ ascēdit p. iij. cubitos tm̄. q̄rta vocat ariel. ⁊ ascēdit sursuz p. iij. cubitos ⁊ eius superficies superior ē locus vbi cremat holocaustū. ⁊ sic altitudo altaris sup terrā ē. xij. cubitoꝝ ⁊ sup altare ī q̄tuor ei⁹ angulis q̄tuor cornua. de quoꝝ altitudie nō fit mentio in textu nec ī glo. Sciendū ꝙ ista q̄tuor cornua distant ab extremitatibus altaris faciētibus ei⁹ angulos ⁊ loc⁹ crematiōis holocausti ⁊ sic circa locū crematiōis vn⁹ cubit⁹ additur ī circuitu. Et q̄ sequit ꝙ tota superficies superior altaris habeat in quadro. xiij. cubitos. q̄ loc⁹ crematiōis est. xij. cubitoꝝ in quadro. Item in extremitatibus altaris est q̄dā erectura sursum elevata p vnū palmū. sic fit in scacarijs ⁊ illa vocat labiū altaris. sic describit infernus in figura.

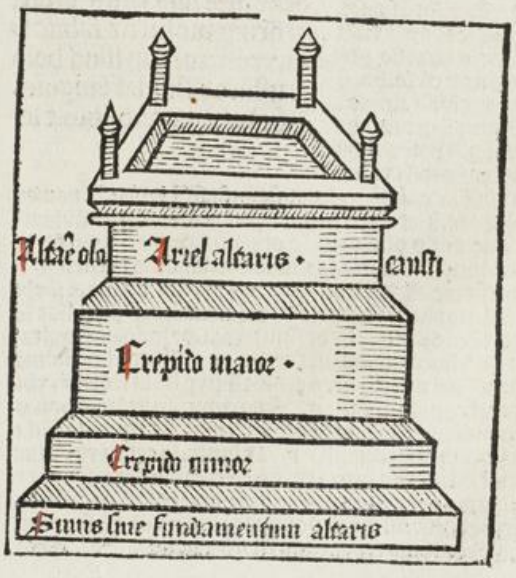

Sciēdū tñ q̄ cū altare sit q̄dratū cc̄ altex ī p̄t totū figurari in plano, sed vnū lat' tñ. alia vo tria sunt p imaginationē inspiciētis supplēda. Vnus ita visis pria ps ī duas diuidit. q: prio describit altaris dimēsio generalr. scdo p ticulr ibi. Hec q̄z. Circa primū dr. g Iste aūt mensure altaris [b]ī cubito verissimo. [i]q̄ habebat cubitū z palmū. [k]In sinu ei[9] erat cubitus [m]z cubit[9] ī latitudine [n]z definitio ei[9] vsq̄ ad labiū ei[9]. [o]z ī circūitu palm[9] vnus [p]Hec q̄z erat fossa altaris. [q]et de sinu [r]re[9] vsq̄ ad crepidinē nouissimā [s]duo cubiti [t]et latitudo cubiti vni[9] [u]z a crepidine miore [x]vsq̄ ad crepidinē maiorē [y]q̄ttuor cubiti z latitudo cubiti vniuſ. [z]Ipe aūt ariel [a] q̄ttuor cubitoruz [b]z ab ariel vsq̄ ad surſū [c]cornua q̄ttuor. [d]Et ariel duodecim cubitor ī longitudine p. xij. cubitos latitudinis. q̄ drangulatū eq̄s lateribus [e] Et crepido [f] q̄ttuordecī cubitor lōgitudinis p q̄ttuordecim cubitos latitudinis in q̄ttuor angulis ei[9]. [g]z cornua in circūitu eius dimidij cubiti. [h]z sinus ei[9] [i] vni[9] cubiti p circūitū. [k]Gradus aūt ei[9] [l]vsi ad oriētē. [m]z dixit ad me. Fili hois. [n]hic dic dñs deus. [o]Hi sunt ritus altaris in q̄cūq̄ die fuerit fabricatū. vt offerat sup illud holocaustū. z effundat sanguis. [p]Et dabis sacerdotib z leuitis. [q]qui sunt de semie sadoch. q̄ accedunt ad me ait dñs deus. vt offerant mihi vitulū de armento p peccato. Et assumens de sanguine ei[9]. pones sup q̄ttuor cornua eius. z sup q̄ttuor angulos crepidinis. z sup coronā in circūitu. [r]z mūdabis illd z expiabis. Et tolles vitulum qui oblat[9] fuit p peccato. [s]z hbures eū in sepato loco domus extra sanctuariū Et ī die secūda offeres hircum capraz immaculatuz. p peccato. z expiabūt altare. sicut expiauerūt ī vitulo Cūq̄ hpleuerit expiās illd offeres vitulū de armento imaculatū. z arietē de grege imaculatū. z offeres eos in p̄spectu dñi. Et mittent sacerdotes sup eos sal z offerēt eos ī holocaustū dño. [t]Septem diebꝫ facies hircū p pctō q̄tidie z vitulū de armēto z arietem de pecorī bus imaculatos offerrent. Septē diebꝫ expiabūt altare z mūdabūt illd. [u]z implebūt manū ei[9]. Expletꝫ aūt sept̄ diebꝫ in die octaua z vltra faciēt sacerdotes sup altare holocaustor vr. s. dictū est. z sic deuorat illas carnes siue adipes sic leo fortis deuorat carnes. a riel aūr leo fortis interpretatur.

a Quattuor cubit. ascendēdo sursum.

b Et ab ariel. i. ab e[9] angulis.

c Cornua quatuor Et ariel. xij. cubi. i lōgitu. nē. quia loc[9] cremationis est.

d Xij. cubi. p q̄drū.

d Et crepido. i. ipi[9]

e Quatu (ariel. ordecim cubi. i. p quadrum. q: vnus cubitus in quattuor lateribꝫ altaris p tendit vltra cornua vt pdictum est. z sic tota superficies superior altaris est. xiij. cubitor in q̄drum. Et vocatur ille cubitus crepido altaris. q: ibi decrepat altare ab eo qđ cit infra tius p vnū cubitum. vltra se extendēs. et spissitudo illius crepidinis ē dimidij cubiti. ideo subditur.

f Et corona in circūitu nē. in hebr̄. habetur. Et crepido. potest tñ dici corona. q: superiorem ptem altaris circumdat.

g Et sinus ei[9]. i. fūdamentū altaris.

h Vnius cubi. sup terrā. z sic resumit altitudo fundamēti q̄ supra fuit omissa vt pdictū ē. i Brad[9] aūt ei[9]. s. altaris. k Versi ad oriētē. i. positi in porta oriētali altaris. vt sic sacerdos offerens sup altare habeat facie versam ad templū qđ est in pte occidētali. l Et dixit ad me. Hic ostr describitur dedicatio altaris p sacrificia septē diebꝫ. z octauo die z deinceps fient ibi sacrificia z oblatiōes rite. z patēbꝫ portes exceptis q̄ discurrent. m Et dabis sacerdotib. i. dandū in futuro denūciabis. n Qui sunt d semie sadoch. exponat sic supra ī fine. tl. ca. o Et mūdabis illud. i. aptabis ad faciēdū ibi oblatōes. p Et cōburet eū in sepato loco domus. i. intra clausuram totius edificij. tamen extra atriū interius z templum.

q Septem diebus facies hircum. id est offeres cum. z cetera alia. r Et implebunt manū eius. i. locū crematiōis dict̄. sacrificijs. z dr. man[9] eo q̄ caput supposita

pidine minore. i. ab ab ei[9] pte superiori. r Vsq̄ ad crepidinē maiorē. i. vsq̄ ad terminū eius superiorem.

s Quattuor cubiti. propter qđ dr maior crepido. q: ascēdit p q̄ttuor cubitos. alia p duos tñ. t Ipe aūt ariel id est superior ps altaris. q̄ vocat ariel eo q̄ in superiori superficie est locus crematiōis holocaustor. vt. s. dictū est. z sic deuorat illas carnes siue adipes sic leo fortis deuorat carnes. a riel aūr leo fortis interpretatur.

a Quattuor cubit. ascendēdo sursum.

b Et ab ariel. i. ab e[9] angulis.

c Cornua quatuor Et ariel. xij. cubi. i lōgitu. nē. quia loc[9] cremationis est.

d Xij. cubi. p q̄drū.

d Et crepido. i. ipi[9]

e Quatu (ariel. ordecim cubi. i. p quadrum. q: vnus cubitus in quattuor lateribꝫ altaris p tendit vltra cornua vt pdictum est. z sic tota superficies superior altaris est. xiij. cubitor in q̄drum. Et vocatur ille cubitus crepido altaris. q: ibi decrepat altare ab eo qđ cit infra tius p vnū cubitum. vltra se extendēs. et spissitudo illius crepidinis ē dimidij cubiti. ideo subditur.

f Et corona in circūitu nē. in hebr̄. habetur. Et crepido. potest tñ dici corona. q: superiorem ptem altaris circumdat.

g Et sinus ei[9]. i. fūdamentū altaris.

h Vnius cubi. sup terrā. z sic resumit altitudo fundamēti q̄ supra fuit omissa vt pdictū ē. i Brad[9] aūt ei[9]. s. altaris. k Versi ad oriētē. i. positi in porta oriētali altaris. vt sic sacerdos offerens sup altare habeat facie versam ad templū qđ est in pte occidētali. l Et dixit ad me. Hic ostr describitur dedicatio altaris p sacrificia septē diebꝫ. z octauo die z deinceps fient ibi sacrificia z oblatiōes rite. z patēbꝫ portes exceptis q̄ discurrent. m Et dabis sacerdotib. i. dandū in futuro denūciabis. n Qui sunt d semie sadoch. exponat sic supra ī fine. tl. ca. o Et mūdabis illud. i. aptabis ad faciēdū ibi oblatōes. p Et cōburet eū in sepato loco domus. i. intra clausuram totius edificij. tamen extra atriū interius z templum.

q Septem diebus facies hircum. id est offeres cum. z cetera alia. r Et implebunt manū eius. i. locū crematiōis dict̄. sacrificijs. z dr. man[9] eo q̄ caput supposita

sacrificia, cetera patēt ex supradictis.

¶ In.c.xliij.vbi dr in postil. Diuidētē inf sanctū ⁊ vile.

Bi nos habem⁹. Diuidentē inter ¶ Additio. v sanctū ⁊ vile. in hebreo habet. Diuidentē inf sanctū ⁊ phanū. qđ videt magis ꝓprie dictū. q⁹ vile ꝓcioso opponit. ꝓphanū aūt sancto.

¶ In.c.xliij.vbi dr in postil. Implebūt manus ei⁹. Additio

b Dc qđ dr. Implere manum alicui⁹. in scripturis facrā intelligit supplere ea q̄ sunt necessaria seu requisita ad tale officiū seu ad talē dignitatē. vñ ¶ Exo. xxix. dr. In consecratōe sacerdoū ipleb⁹ manū aaron ⁊ filioꝝ eius. i. admīstrabis eis necessaria seu opportūa ad hmōi officia seu dignitates. Sic ꝫ cū dicit. De altari. ipleb⁹ manū ei⁹. intelligit q̄ admīstrēt seu supplēāt ea q̄ requrunt ad eius mundationē seu expiationē.

¶ Capitulū. XLIIII.

Couertit me. e Post descriptiōnē dedicatōnis altaꝛ. hic ꝓsit agit⁹ d oblatōibꝫ ibi fiēdis. Et diuidit i duas ptes. q⁹ primo de hoc agit q̄tū ad principes. scđo q̄tū ad mīstros et sacerdotes. ibi. Et adduxit me. Circa primū sciēdū q⁹ princeps est vicarius dei in tpalibꝫ. ⁊ ō describit h̄ hr̄e ꝓgatiuā i mō veniēdi ad offerēdū. tñ p man⁹ sacerdotū. ⁊ etiā q̄tū ad comedendū. nā d oblatōe pacifica vna ps cedit i vsū offerentiū. quā debēt comedere coraꝫ dño. vt diffuse dictū fuit i leuitico. Quātū igit ad primū. s. viā veniēdi ad offeren

a Et duxit me. scilicet angelus me deducens. (dū dr.

b Ad viā porte sanctuarij exterioris. i. atrij interioris. qđ dr d sanctuariū exteri⁹. illā ibi offerebat sacrificium sub duo i altari holocaustoꝝ. ſꝫ ꝓsummabat ꝓ oblatōeꝫ incēsi intra templū. Cetera patēt vsq; ibi. c Et vir si trāsiet p eā. i. dō d cōi ꝓpło. ⁊ subdit rō. d Quīa dñs deꝰ isrl ingressus ē p eā. ꝓpt qđ debet esse maioris reuerētie. ⁊ min⁹ cōis q̄ alie. De h aūt ingressu dñi p eā hr̄. s. in

e Erit q̄ clausa. Hic est finis (principio p̄cedēris. c. vsus i hebr̄. ⁊ ē sensus q⁹ erit clausa cōi ꝓpło. ⁊ sequit p̄cipitū seq̄ntis vsus. Principē. q⁹ subintelligit. excipio. sic ij. Reg. x. dr. Qui percusserit iebusēū ⁊ subintelligit. erit princeps militie. sic ibidē fuit declaratū. ⁊ sic ē ꝫ ppositū.

f Princeps ipe sedebit i ea. i. nō solū (to. nō subdit⁹. potent ibi ingtrare. ſꝫ etiā sedere. ⁊ ad quid subdit.

g Vt comedat panē. i. hostie siue panē. nā noīe panis itelligit i scriptura oīs cib⁹. vt frequēter. s. dictū est.

h Per viā porte vestibuli. i. porticꝰ orientalis interioris atrij. i Ingrediet. ad offerēdū. k Et p viā eius egrediet. ⁊ in h̄ q̄dā ꝓgatiua principis tangit. nā infra xlvi. c. dr. q⁹ ꝓpls ingredies p viā aq̄lonaꝛ egrediat p australē. ⁊ econuerso. Ad dictā sententiā inducit etiā p expositores latinos trāslatio nr̄a. vbi dr. Et erit clausa principi cūctis legibꝫ ei⁹. Et ponet cor tuū i vijs tēpli p oēs exitꝰ sanctuarij. ⁊ dices ad eos. Asperāte me domū isrl. Hec dicit dñs deꝰ. Sufficiant vob oīa scelera vra domus isrl. eo q⁹ inducit⁹ filios alienos incircūcisos corde et incircūcisos carne vt sint i sanctuario meo. ⁊ polluāt domū meā. et offertis panes meos adipē ⁊ sanguinē. ⁊ dissoluist⁹ pactū meū in oīb⁹ sceleribꝫ vrīs ⁊ nō seruastis ꝓcepta sanctuarij mei. ⁊ posuistis custodes observationū meaꝝ in sanctuario meo vobismetipsis. Hec dicit dñs deꝰ. Dis alienigena incircūcisus corde et incircumcisus carne nō ingredietur sanctuarium meū. oīs fili⁹ alien⁹ q̄ est i medio filioꝝ isrl. ¶ Dꝫ ⁊ leuite. q⁹ longe recesserunt a me in errore filioꝝ isrl. ⁊ erraverunt a me post idola sua. portabūt iniquitatem suam. Et erunt ministri in sanctuario meo. ostiarij domus. et ministri domus. ipsi occident holocaustum et victimam populo. et ipsi stabunt coram eis vt ministrent eis. Propterea locutus sum super eos. dicit dñs deus. et ipsi portabunt iniquitatem suam. Et non accedent ad me vt sacerdotio fungantur mihi. neque accedent ad vniuersa sanctuaria mea. ad sancta sanctorum. et portabunt confusionem suam. et abominationes suas quas operati sunt. Et dabo eos custodes excubiarum domus in omni opere eius. et in vniuersis quecunq; fient in ea. Sacerdotes autem leuitici filij sadoch qui custodierunt excubias sanctuarij mei. cum errarent filij isrl a me. ipsi accedent ad me vt ministrent mihi. et stabunt coram me vt offerant mihi adipem et sanguinem. dicit dñs deus. Ipsi introibunt sanctuarium meum. et ipsi accedent ad mensam meam vt ministrent mihi. et custodiam meam custodient. Et erit cum introierint portas atrij interioris vestimentis byssinis induentur. nec ascendet super eos quicquam lanee. cum ministrauerint in portis atrij interioris. et intrinsecus. Mitra byssina erit in capitibus eorum. et feminalia byssina erunt super lumbos eorum. Non accingent se in sudore. Et cum egredientur atrium exterius ad populum. exuent se vestimentis suis in quibus ministrauerunt. et ponent ea in gazophylacijs sanctuarij. et induent se vestimentis aliis. ne sanctificent populum in vestibus suis. Caput suum non radent. neque comam nutrient. sed tondentes tondebunt capita sua. Vinum non bibet omnis sacerdos cum introierit atrium interius. Viduam et repudiatam non accipient vxores. sed virgines de semine domus isrl. et viduam que fuerit vxor sacerdotis. Et populum meum docebunt discretionem inter sanctum et profanum. et inter immundum et mundum ostendent eis. In iudicio quoque stabunt vt iudicent. iuxta iudicia mea iudicabunt. Et legem meam et ceremonias meas in omnibus solemnitatibus meis custodient. et sabbata mea sanctificabunt. Ad mortuum quoque hominem non introibunt. nisi super patrem et matrem. et filium et filiam. fratrem quoque et sororem quę non habuerit virum. super eos contaminabuntur. Et post mundationem suam septem dies numerabunt sibi. Et in die quo introierit sanctuarium in atrium interius. vt ministret in sanctuario suo. offeret pro peccato suo. dicit dñs deus. Et erit eis hoc in legitimum sempiternum. Et possessionem non habebunt. ego enim possessio eorum. Et hereditatem non dabitis eis in israel. ego enim hereditas eorum. Sacrificium et pro peccato et pro delicto comedent. et omne anathema in israel eorum erit. Primitie cuncte primogenitorum et omnis oblatio ex omnibus quę offeruntur. de cunctis primitijs vestris. erunt sacerdotum. Primitias quoque arearum vestrarum dabitis sacerdoti. vt requiescere faciat benedictionem super domum vestram. Omnis morticina et captum a bestia. tam de auibus quam de pecoribus non comedent sacerdotes. Primogenitum omne quod aperit vulvam ex omnibus animantibus quę offeruntur domino. tam ex hominibus quam ex pecoribus. sacerdotum erit. Verumtamen primogenitum hominis redimes. et primogenitum animantis immundi redimes. Quę autem redimi non debent. sacerdotum erunt. Primitias omnium frugum terrę. et omnium quę offeruntur ex omnibus. de cunctis primitijs vestris. sacerdotum erunt. Primitias quoque de conspersione vestra dabitis sacerdoti. vt requiescere faciat benedictionem super domum vestram. Non comedent sacerdotes ex omni morticina et captura auium et pecorum. Omnis alienigena non comedet sanctificationem. Habitator sacerdotis et mercenarius non comedent sanctificationem. Habitatio sacerdotis et emptitius comedet panem eius. Et videbo domum israel per familias suas. et habitabo in medio eorum. Ego dominus deus eorum. Et erunt mihi sacerdotes. Et principes in medio eorum. Et ego dominus deus eorum. Et habitabo in medio eorum. Et ego dominus deus eorum. Et habitabo in medio eorum. Et ego dominus deus eorum. Et habitabo

c Et portauerūt iniq̃tatē suā.q̃ ppter ꝗ erāt dispsi in
d erūt in san.meo editui.i.custodes.ꝛ (captiuitatē.
fuitores ī edibꝰ.s.alijs a tēplo.ꝛ interioribꝰ gazophila
cijs.a q̃bꝰ excludunt.vt patebit.j.ꝛ nō sanctuariū accipit
ꝗ large.put se extēdit ad loca intra murꝝ exteriorē idusa

e Et mistri dom̄.i.
officijs minoribꝰ.ideo
subdit.

f Jpi macta.holo.
cē.Interficere eīm aīa
lia ꝛ excoriare ꝛ laua
re intestina a feqbus.
scopare dom̄ ꝛ pfi'a
ista sunt vilia q̃bꝰ vti
deputantur.

g Jpi ista.ī pspe.co.
.s.sacerdotū ꝛ leuitaꝝ
officia maiora faciēti

h Et mī.eis.(um.
ī officijs vilibꝰ pdictꝫ
sic fui dñs suū.ꝛ sub
dit rō huj' cum dicit.

i Pro eo q̃ mistra.
illis.i.ydolatrijs.ꝺ q̃bꝰ
supra dictū est.

k Et facti sūt domui
isr̄l in offendiculū ini
q̃tatis.Iz eīm sacerdo
tes assenserint primo
regibꝰ ꝛ maioribꝰ de
pplo ī ydolatria vt p̄
dictū e.tñ milti q̃ bo
rebāt ydolatrā videntes sacerdotes ydola
trare tracti fuerūt cē
plo eoꝝ ad ydolatran

l Zdcirco leua.(dū
manum meam.id est
virtutū iusticie mee.

m Sup eos.puniē
do ipos p rege babilo

n Et portaue (nis.
tūt iniq̃tatē suā.i.iniq̃
tatis sue penā.

o Et nō appropinq̃
būt ad me.ꝛc.tāq̃ de
gradati.a dignitate pri

p Neq̃ acce (stina.
dent ad oīne scūariū
intra sctū sctōꝝ.Et ꝺ
patet q̃ p sanctuariū
ꝗ intelligunt gazophi
lacia sacerdotū que sunt a dextris ꝛ a sinistris templi.ꝛ
atriū interi' qꝺ est ī facie ei'.Cetera patēt ex dictis.

q Sacerdotes aūt.hic ꝓfiter agit ꝺ sacerdotibꝰ bonis.
Et primo describit eoꝝ approbatio cum ꝺr.Sacerdotes
aūt ꝛ leuite.i.generis leutici. r Filij sadoch.hoc ꝺr
qꝛ tempore salomonis sadoch fuit positus in summo sa
cerdotio.abiathar inde deiecto.vt habet.iij.Reg.iij.

s Qui custo.cere.san.mei.i.debuū cultū templi.

t Jpi acce.ad me.vt mī.mihi in interiori atrio ꝛ ī tē
v Et sta.in pspe.meo vt offerāt mihi (pio.ꝺ subdit.
adipē ꝛc.isti eīm offerebāt ī atrio interiori ī altari holocau

x Jpi ingredient sctūariū meū.i.templū. (stoꝝ.

y Et ipi acce.ad mē.meā.ad ponendū ibi panes ppo
sitionis.vel p mēsam ꝺ itelligit altare incēsi.vt dictū ē

s.xli.c.in q̃ sacerdotes ꝓsummabāt sacrificia offerendo

z Cunq̃.hic secūdo describit eoꝝ indutū (thimiama.
cū dicit.Cūq̃ ingredient portas atrij interioris.ad mini

a Vestibꝰ lineis indu.qꝺ intelligit ꝺ vestibꝰ (strandū.
exterioribꝰ nō ꝺ interioribꝰ vt dicunt alij.Iz ꝺ videt ex
cludi p ꝺ qꝺ subdit.

b Nec ascen.super
eos quicq̃ laneū.nec
valet argumentū eoꝝ
.s.q̃ sacerdotes alr af
fligerent nimis frigo
re.nā de lino pāt fieri
vestes contra frigus
sufficientes.

c Vti te linee erūt in
capi.eoꝝ.debēt eīm sa
cerdotes vti etaz mi
noꝛes.vt habet Ero.
xxiij.mitris ꝺ byssō q̃
ē genꝰ lini cādidissimi

d Et nō accin.in su
.i.sub ascellis ī quibꝰ
hoies sudāt ꝺ facili.Iz
in loco demissiori.vt
exponūt hebrei.

e Et nō sancti.po.al
loquendo eū in atrio
exteriori.

f Jn ve.fuis.in q̃bꝰ
mīstrauerant dño.

g Caput aūt.hec est
tertia pars in qua de
scribit eoꝝ cōuersatio
cū dicitur.Caput au
tem suū nō radēt.nā
ꝺ faciebant aliqui sa
cerdotes ydolorum.

h Neq̃ comā nutri
ent.sicut p oppositū
faciebant aliqui sacer
dotes aliorum ydolo
rum dimittētes crescē
re capillos suos sicut
mulieres. diuersorum
eīm ydolorum erat va
rius cultus ꝛ aliquā
do contrarius.sicut ī
sacris veteris ꝛ colen
tes erant nudi.ꝛ in sa
cris martis erant ar
mati.

i Nec ton.atton.capi.
sua.ꝛ sic capite non radant nec comam nutriant.

k Et vi.nō bi.vt discreti' se habeāt ī misterio dñi.

l Et viduam ꝛc.excipitur tamē vidua a sacerdote reli
cta.s.qui moriebat sine herede.tūc eīm frater suꝰ tenebat
eam accipere ad suscitandū heredem defuncto.

m Et populum meū.hec est quarta pars in qua agit ꝺ
sacerdotum doctrina cum dicit.Et populū meum do
cebunt ꝛc.renū ad tenendū.aliud ad vitandum.

n Et cū fu.ꝛtroversia.inter iudices vꝺ biū longinq̃.

o Stabūt in iudicijs meis ꝛ iudicabūt.i.determina
bunt ꝛtroversiam illam.dicit eīm Deut.xvij.q̃ de alijs
ciuitatibꝰ ꝛ villis debent venire ad sacerdotes in ciuita
te electa ad cultum dei.vt per eos determinent dubia.
ꝛ firmiter teneatur eorum sententia.Cetera patent.

a Et ad mortuū,hec est pars quinta in qua describit eor mūdatio rōne mortui cū dr. Et ad mor.ho.nō ingredient passim,sicut ceteri hoies b Ne polluant,r per ps sint inabiles ad mīstrandū corā dño. Et capiuntur tñ aliq psone tōne ppinq̄tatis cū dr. c Nisi ad pfez r mrem rc.in q̄b cōtaminabunt,i.poterit ingredi ad plāgendū r sepeliendū tm et h̄ habent imūdiciā ab ingressu scūarij terar dantē.nō subdit.

bata mea scificabūt. d Et ad mortuū hoiez nō ingrediēt ur e ne polluant f nisi ad patrē r mrez r filiū r filiam r frēz r sororē q̄ altez viz.nō hūerit.i.q̄b ptamū abutur g Et postq̄ fuit emūdat e se ptē dies nūerabunt ei r in die itroit sui i scūariū ad atriū iteri,vt mīstret m in scūario. h offerret p pecc̄ato suo ait dns ds. i Nō erit ār eis hēditas b ego hereditas eor. Et possessionē nō dabit eis i isr'.ego ei possessio eor. k Victimā r pro pcō r p delicto ipi l comedēt m r omne votum in isr'

c Unq̄ ceperitis.Supius posita est templi r alrīs descriptio.hic ; fit describit terre possidēde diuisio.Ad cui euidentiā psiderandū q̄ hec diuisio differt a diuisiōe q̄ facta fuit tpe iosue.nā de illa fuit pceptū q̄ plurib daref portio maior.r pauciorib minor

ipoz erit.r primitiua oīm primogenitoz n r omnia libamenta ex oīb q̄ offerun tur.sacerdotū erūt. o Et primitiua ciboz vroz dabit sacerdoti. p vt reponat. q bñdictionē domui sue. r Oīne morticinū s r captum a bestia de auib r ō pecoribz n cōedēt sacerdotes. XLV.

k Unq̄ ceperit trā c diuidere sorti o se pate p tribus dño scificatū de tra. t lōgitudinē vigiti q̄nq̄ milia,latitudinē,r.milia u scificatū erit i oī t mio ei p circūitū x Et erit ex oī pte scificatū y q̄n

hec aūt diuisio fit p portiones eq̄les iter xij.tribz . Ite q̄tū ad situ.naz tribz iuda q̄ fuit bellicosior accepit sorte in termino terre ysus austrū r tribus ephraim q̄ p il lam fuit bellicosior ysus aq̄lonē.vt sic resisterent melius ad uersarijs volentib ingredi terrā p missionis hec aūt fit a r.vt ex sequētib apparebit. Item sciendū q̄ lōgitudo terre p missionis accipit ab aquilone i austrū.latitudo vero ab oriente in occidētem,sed in portionibus assignādis diuersis tribub r ppīs fit ecōuersio.q̄ longitudo accipit ab oriente in occidentē.r latitudo ab aquilone in austrum. Describit ergo hec diuisio primo p tres ptes. q̄z vna est ysus aq̄lonē r diuidit in septē portiones incipientes ab oriente.r terminant in occidentem p septē tribub. Alia ps est ysus austrū.r diuidit sīr in q̄nq̄ portiones p quinq̄ tribub residuis.tertio vo ps q̄ē media inter istas duas diuidit in tres portiones. Prima ysus aquilonē est portio sacerdotū in q̄ situat templū. Scda vo est leuitar.r quelibet istarū est.xxv.milīū calamoz lōgitudinis.r latitudinis.r.milīū calamoz. Tertia vero ē portio ciuitatis bñs.xxv.milia calamoz in longitudine r quinq̄ milia calamoz i latitudine.et sic ptz q̄ iste tres ptes simul iuncte faciunt q̄dratū eq̄laterū.xxv.milīū calamoz. Licet aūt longitudines istaz triū ptiū dictaz accipiant fm dimensionē ab oriente in occidentē sicut p dicte,nō tñ tīn extenduī ysus orientem r ysus occidentem q̄tum ille. Nam supradicte incipiūt a termino orientali totius terre,r terminant ad mare mediterraneū q̄ō est eius terminus occidentalis. Tertia vero p missionis a termino orientali vsq̄ ad terminū occidētalem multo plus extendit q̄z sint.xxv.milia calamoz,r iō tucta tres portiones vltimo dictas ab orientali pte vsq̄ ad terminum orientalem terre remanet magna portio terre.r similiter ysus occidentem,cuius latitudo ab aquilone in austrum est.xxv.milīū calamoz,sicut et latitudines simul sumpte sunt.xxv.milīū calamoz. Et hec portio terre ad orientem r ad occidentem dicit portio principis Ad q̄ō facilius capiendū ponit dic figura.

Sequitur figura.

l Ibi comedēt.in q̄b offerētes mihi h̄nt. m Et omne votum.i.p missum volūtarie deo factū. n Et oīa libamēta.iste sunt oblationes ō liq̄dis.vt vino r oleo. o Et primitiua ciboz vr.id est frugū vrarū r terrenascentiū.de quibz fiūt cibi hoīm.

p Ut reponat bñdictionē.i.domū abundans.

q Domui sue.ita q̄ sufficiat ad sustētatiōnē sui r familie.

r Omne morticinū.i.aīal q̄ō lāguore morū. (lie sue.

s Et captū a bestia.sicut sunt carnes ouis a lupo strāgulate,r ssīles carnes nō debent sacerdotes comedere. Jn ca.lxxij,vbi dr in postil. Et viduam. Additio.i.

o Omnes sacerdotes poterāt fm legez accipere viduas q̄scūq̄z in vxores.lz antea nō fuissent vxores sacerdotū seu fratrū suoz,excepto sūmo sacerdote q̄ nō poterat cū vidua h̄ere vt h̄ Leui.xxi.

Jn eo.ca.vbi dr in postil. Ut reponat bñdictiōem. Nebē.h̄ Reponat bñdictionē Additio.ij.

t domui tue r ē sensus q̄ ex debita solutiōe decimarū r primitiaz sequit q̄ de' remūerādo reponit bñdictionē offerēti.vt i plīb loc̄ sacre scripture h̄.

Jte et h̄ q̄ō dr Oīne morticinū r captū a bestia nō cōedēt sacerdotes.nō intelligit q̄ alij isr'itici talia possēt comedere.phibetur eīm eis talīū oīb israelitis.vt habetur Leui.xxij.c.r in alijs locis.vñ r in actib apl̄oz h̄ q̄ etiā in primitiua eccl̄ia q̄ō aliq̄ legalia pmittebant custodiri ab apl̄is phibebat comedi suffocatū.Fit tamē hic mentio de sacerdotib tantū,eo q̄ ipi magis cauere debent imūdicias,vt in glo. Capt.XLV.

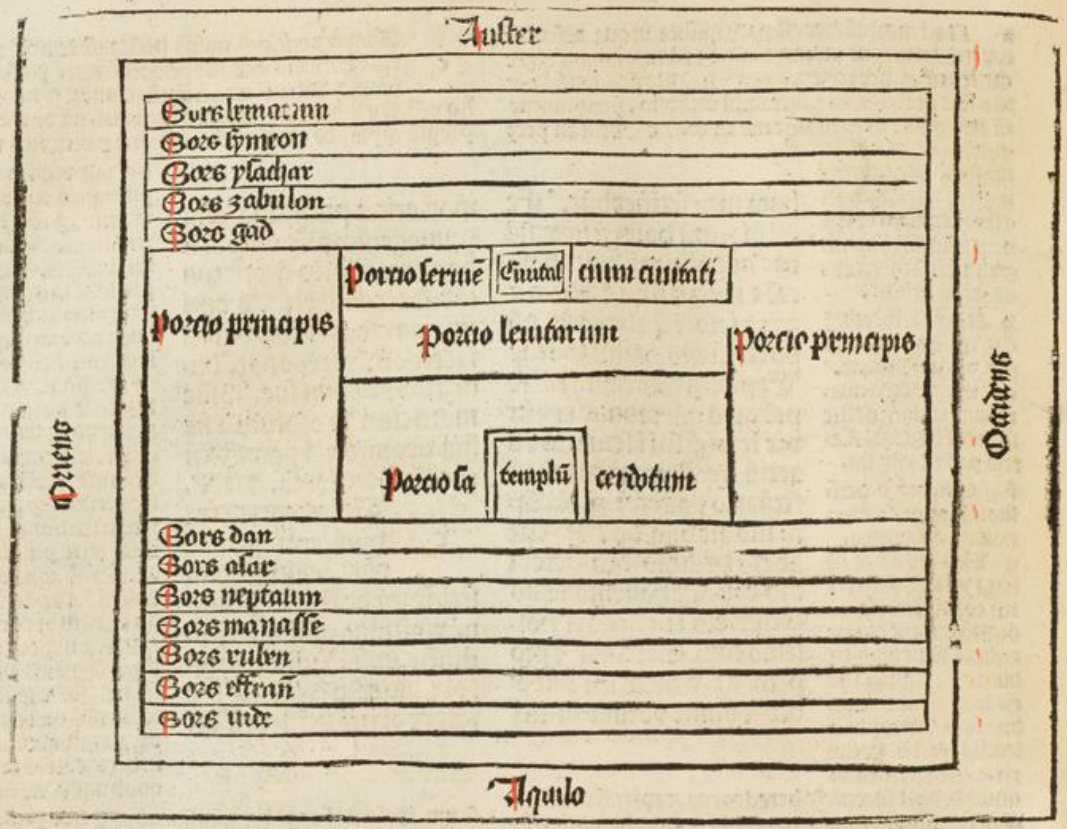

Ipis ꝓmissis ad litte/ram reuertamur.

a Cūq; cepetiſ ꝛc. Circa terre diuiſioze ſic ꝓcedit q; ꝓio deſcri ptio huiꝰ diuiſionis in choaf. ſcdo q̄dā icidē tia interponunt. ibi. Ceratera iuſta. tertio deſcriptio dicte diuiſi oms reſumit ꝛ ꝓſum/ maf. xlvij. c. ibi. hec dicē dſis. Pria ī duas. q; ꝓio deſcri/ bit portiones ſacerdotū ꝛ leuitaꝝ. ſcdo ciuitatis ꝛ principis ibi. Et poſſeſſionē ciuitatis. Pria adducī duas. q; ꝓio de ſcribit portio ſacerdotū ꝛ leuitaꝝ. ſcdo oſtendit q̄d ipſis de beat fieri. ibi. ꝛ ī ipo. Circa primū agit ꝺ portione ſacerdo

a Cūq; ce. ter. di. ſor. i. menſurabilē. ñ ei ꝑt b (tū. cū ꝺr. accipi ſortito. p fortuito euētu. q; certꝰ modꝰ diuidēdi p

b Sepate primitias dſio. portio ei ſa (figit ī ſeq̄ntib. cerdotū ꝺr ſpēal'r q̄d ſcrificatuꝝ ꝛ primitie dſio. eo q; ipi principal'r fuiāt dſio.

c Lōgi. xxv. milia. ſ. calamoꝝ. vt dēm ē. ꝛ ꝓz ī figura.

d Sācti. erit ī oī ter. ꝛc. i. tota poꝛ

e Et erit ex ꝺ ſan. i. ex portione ſa (tio ſacerdotū ꝺr ſctā. cerdotū acciplet vna portio q̄ ſanctior ꝺr. eo q; ē p edifica tōe tēpli. iō ſubdit.

f Quingē. p q̄ngētos. ſ. calamos mur' ei exterior ē q̄ngētoꝝ calamoꝝ ī q̄libz latere. ſic di/ cti ē diſſuſe. ſ. ī fi. xlij. c. ꝛ iō male dicūt illi q̄ dicūt q; hic deſcribit menſura exterioꝛ atrij. cuiꝰ q̄libz lat' ē q̄ngē/ toꝝ cubitoꝝ vt dicūt. ſz fūdāt ſe ſup falſū fūdamētū. put

g Et. l. cubi. ī ſuburbana ei'. ex ꝓio (xlij. c. fuit dictū. errorē dicūt ꝺ ꝛſir q; iſti. l. cubiti ſūt ſpaciū inf muꝝ exte rioꝛē ꝛ mediū ꝓtētū qs ē falſū. q; fm eos ꝺr loc' vulgi. et gentos ꝓ q̄ngētos q̄drifa/ riā ꝓ circūitū. ſ ꝛ q̄ngīta cubitis in ſuburbana eiꝰ ꝓ gyꝝ.

h Et ra menſura iſta' men ſurabis lōgitudinē viginti q̄nq; miliū: ꝛ latitudinem decē miliū' et in ipo' erit tē plū' ſctiſſiq; ſctoꝝ ſanctifi/ catū ꝺ ſra erit ꝺ ſacerdoti/ bꝰ miſtriſ ſctūarij: q̄ accedāt ad miniſterium dñi.

i Et erit eis locus ī domos ꝛ in ſan ctuariū ſcītatis. Viginti/ q̄nq; aūt milia longitudis ſic pleſpſone ꝛuentiāt ad locū iſtū q; ad atrē uz exteri'. ꝛ ſic incōue nies videtur q; ſit una pue latitudis reſpectu atrij exterioſ. cuiꝰ ſpa ciū inf ſcdm muꝝ ter tiū ē fm eos q̄dringē toꝝ cubitoꝝ. Itē loc' iſte ꝺr ſuburbiū vl ſub urbana. q; nomē nō ꝺr l ve. te. ꝺ aliq̄ loco clauſo. nec etiā fm cōem modū lo q̄ndi. vſi ꝛ ra. ſal'. dicē ꝺ q; dictō hebraica ꝺ poſita ſignat locū diſcoopertū. i. ſi clauſū nec edificatū. ꝛ iō iſti. l. cubiti accipiēdi ſūt extra muꝝ exterioꝛē. circa quē ī oī latē ē ſpa ciū. l. cubitoꝝ latitudis. ſic dimiſſū ꝓpf reuerētiā tēpli ꝛ

k Et a mē. ꝛc. ꝺ ꝛſir deſcribit poꝛ edificioꝝ apparētiā. tio leuitaꝝ cū ꝺr. Et a menſura. i. iuxta portōes ſacerdotū ī Deſu. lōgi. xxv. miliū. ſ. calamoꝝ. hec ē (menſuratā. portio leuitaꝝ. vt ꝓz ex p̄miſſis.

l Et ī ipo. ꝺ ofiditq̄d ī dict' portōib' ſit agēdū ꝛ ꝓio ī portōe ſacerdotū cū ꝺr

m Et ipo. ſ. ſpacio ſacerdotib' deputādo.

n Erit tēplū. q̄tū ad primā ptē tēpli m Sctiſſiq; ſctoꝝ. q̄tū ad ſcdaꝝ ptē. ꝛ p iſta duo q̄ ſunt principalia intelligūt oīa alia edi ficia etiā murꝰ exterior.

o Sctificatū erit ꝺ ſra ſacerdotib' ꝛc. q. d. iſte tēpli ſra ſacerdotū ꝺr ſctā. eo q; ad tēpli my/

p Et erit eis locꝰ ī domos. Erq̄ ꝓz (ſterū ſūt deputati. q; excludit ſpaciū. l. cubitoꝝ ꝓdictū. vbi ñ eſt edi ficādū.

q Et in ſanctua. ſcītatis. q. d. iō terſa ſacerdotū ꝺr ſctā eo q; miſtrant ī ſanctuario.

r Et eſt repetitio. ſnie ꝓdicte ad maiorē erpſſionē. ꝛſir agit ꝺ portōe leuitaꝝ di.

s Viginti q̄nq; aūt milia lōgitudis. ꝛ. r. milia latitudi

nis.iuxta mēsurata iuxta portionē sacerdotū.
q Erūt.s.leuitar.vñ subdit. a Leuite q̄ mīstrāt do
b ipi possidebūt.xx.gazophilacia.i sua (mui.i.tēplo.
portione ꝓtrueda.vt exponūt alīq. Videf āt mihi q̄ me
li⁹ exponīt ō.xxx.gazophilacijs exūtib⁹ i atrio exteriori.
q̄x.xx.deputanf b le
uitf ꝓ tpe sue mīstrati
onis.vñ ꝙpinuit Le
uite q̄ mīstrāt domui
c Et possessio (cē.
nē.cē.h ꝓir descriptf
portio ciuitatf cū ōr.
Et possessionē ciuita
tis.i.ꝓ loco ad ciuita
tē edificandā ꝛ.ꝓ fuē
tibꝫ ciuitat.vt habeā
j.ciuitf.
d Quinq̄ milia la
titudinis ꝛc.hoc patz
ex ꝓmissis ꝛ figura.
e Scōm separatoēz sā
ctuarij.i. sicut portio
sacerdotū in q̄ est san
ctuarū hz.xxv.milia
calamoꝝ in longitudi
ne.sic ista.
f Ipm vo.isrl.q.d.
portio ista cedit i bo
nū tot⁹ ꝓpli isrl.
g Principi q̄z.h ꝓfit
descriptf portio prin
cipis cū ōr. Principi
q̄z hinc ꝛ inde i.ad ori
entalē ꝛ occidētalem
partē triū portionū p̄
dictar.sup.dabitz por
tione.ideo subdit.
h In sepa.sanc.i.iu
xta portionē sacerdo
tum ꝛ leuitar sanctuario deseruientiū.
i Et in possessionē ciuitatis.i.iuxta possessionē ciuitatf.
k Et ō faciē.facies h nolaf lat⁹ occidētale triū portio
nū p̄dictar.s.portōis sacerdotū.ꝛ portois leuitar q̄ nōie
sctuarij intelligunt cū ōr separatōis sctuarij.nā iste due por
tiones distincte sūt ab alijs.ꝓ mūris sctuarij.ꝛ portōis
vrbis.ideo subdit. Et ō facie ꝛc. l A latere marī.i.a latē
occidētali triū portionū p̄dictar. m Vsq̄ ad mare.
qđ ē termin⁹ occidētal⁹ tot⁹ terre.supple erit ō possessio
n Et a latere orientis.i.a latere orietali tri (ne principis,
um dictar portionū. o Vsq̄ ad orientē.i.vsq̄ ad ter
minū orientalē tot⁹ terre.erit sitr de principis portione,
p Longitudis aūt.s.portōis principis. q Iuxta vnā
quāq̄ ptiū.i. iclusis tribꝰ portōibꝰ dict⁹. r A termio
occidētali tot⁹ terre. s Vsq̄ ad terminū orientalē.
silr tot⁹ tre.ꝛ hec patēt i figura.ꝛ subdit cā portois pri
t Et nō depopulabūt vltra ꝛc.i.principes (capis cū ōr.
nō spoliabūt ꝓpm bonis suis ꝛ hereditate sua.ꝛz erunt
ptēti portōe.ꝓpria.ideo subdit. v Sufficiat vo.principes
isrl.supple portio vra. x Iniq̄tatē ꝛ rapinas iterm
tite.alr nō essent principes ꝛz tyrānj. y Et iudiciū ꝛ iu
stitiā facite i ꝓpło.ad q̄ eīs tenēf ex officio suo.
z Separate ꝓfinia vra a ꝓpło meo.nō trāscendat⁹ limi
tes possessionis vre alioꝝ hereditatē defalcādo.
a Statera iusta. Inchoata diuisiōe terre.h interponīt
qdā inciden.ia anteq̄z dictaꝝ diuisio terminet. Primū ē de
legalibꝰ mēsurīz qđ vt ōz ꝓpls cū ōr. a Statera iusta

7.x.milia latitudinis⁹ erūt
c Leuite q̄ mīstrāt domui
d ipi possidebūt.xx.gazophi
lacia. e Et possessionē ciuita
tis dabitis ꝓ q̄nq̄ milia lati
tudinis: ꝛ longitudis.xxv.
milia f m separatoēz sctūarij
oī domui isrl. g Principi
q̄z hinc ꝛ inde h in separatoez
sanctuarij ꝛ in possessionē
ciuitatis: ꝛ ō facie separatōis
sctūarij ꝛ ō facie possessio
nis vrbis a latere mar⁹ i vsq̄
ad mare: k ꝛ a latere orie
tis l vsq̄ ad orientē Longi
tudis aūt: m iuxta vnāquāq̄
partē a termino occidētali
n vsq̄ ad terminū orietalez
ō ꝛra erit ei possessio i isrl.
o Et ñ depopulabūt vltra
principes ꝓpm meū.ꝛz ꝛraz
dabūt domui isrl ꝓm tribꝰ
eoz. p dic dñs de q Suf

que est instrumentū ponderandi.ꝛ tō debet esse iusta.
b Et ephi iustū.est aūt ephi mēsura aridoꝝ.vt hebraei
tritici farine.ꝛ similiū. c Et batus q̄ ē mensura liq̄do
rū.vt vinī olei ꝛ silīuꝫ. d Eqlia ꝛ vnī⁹ mēsure erunt.i.
eqlit capiūt ephi i aridis.ꝛ bat⁹ in liq̄dis.ꝛ q̄tū capiūt
determiate subdit.
c Et capiat.x.ꝓ arē
chori bat⁹.Est aūt cho
ri⁹ nomē mēsure i liq̄
dis ꝛ aridis.sic apud
nos ℔ nomē sextarij,
dicim⁹ cīm sextarū vi
ni ꝛ sextarū bladi.Et
capit chor⁹.xxx.modi
os.ꝛ ꝓpōs bat⁹ q̄ est
decima ps chori ꝓti
net tres modios i liq̄
dis ꝛ silr ephi i aridis
Silr tm modi sunt par
tes.ꝓbabile eni est q̄d
scriptura loquaf ℔ hē
i alijs libris ve.testa.
Ruth vo.iij.c.dr q̄ ip
sa portauit sex modios
hordei simil ꝛ semel ō
area boos vsq̄ ad do
mū socr⁹ sue.ꝛ q̄m mo
neta ē medij ꝛ mēsu
ra rep venalij.ideo ō ei⁹
q̄ntate subdit.
f Sicl⁹ aūt.gen⁹ est
monete.
f Viginti obo.habz
sic determinaf i Exo.
g Porro (ꝛ Leuit
xx.sicli ꝛ.xxv.sicli.ꝛ.xv
sicli.q̄ faciūt lr.siclos
simul iuncti.
b Quam faciūt.qđ
est gen⁹ fortioris monete.dicūt aūt alīq̄ q̄ dulgēr⁹ vide
rūt dicta ysidori ꝛ papie ō moneti,q̄ obol⁹ tm valet de
argēto.q̄tū vn⁹ parū turonēsis.ꝛ ꝓm ℔ sicl⁹ valet.xx. u
ronēses puos. Dna vo.c.solidos turonēsiū paruoꝝ.ℨz
meli⁹ videf dicēdū.q̄ valor istoꝝ ē nobis ignot⁹.q̄ valor
monetaꝝ mutaf.nō solū ꝓm differentiā materie,vt auri
argenti ꝛ similiū.ſz etiā ꝓm varietates terraꝝ.
i Et he sūt primitie.h ponit scōm incidēs.s.ō primi
tijs sūmo sacerdoti reddēdis.Et diuidit i duas.q̄ prio
describit primitiaꝝ redditno.scō o redditōis ro.ibi.in sa
crificiū.Circa primū sciēdū q̄ ℨz i lege ꝓcipiant sibi dari
primitie.tñ ibi nō determinaf q̄ta ps debeat dari.h aūt
determinaf ne sacerdotes ex cupiditate pl⁹ exigāt ꝛ ꝓpls
et auaricia ꝛ indeuotōe det min⁹.ꝛ ℨz est q̄d dicit.
i Ide sūt primitie.q̄s tollet⁹.i.sepabitz ab eo q̄d rema
i Hertā ptē ephi ō choro frumēti.ꝛ hec (nebit vobis,
ē.lr.ps chori.ꝛ eodē mo dicēdū ē ō alijs aridis.ꝛ silr de
rebꝰ liq̄dis.ideo subdit. k Hēsura q̄z olei ꝛc.ꝛ ptz ex
dict⁹ ꝛra vsq̄ ibi. l Et arietē vnū.vbi tanaf q̄ta primi
tiaꝝ ō aialibꝰ cū ōr. Et arietē vnū de grege ducētoꝝ.i. de
ducētis arietibꝰ vādis ē vn⁹ sūmo sacerdoti ꝓ primitijs
m Ide his q̄ nutriunt isrl.i.filis portio daf ō alijs aiali
bus nutritis a filijs isrl. Si aūt q̄rat q̄re minor portio daf
ō aalibꝰ.s.ducētesima,q̄z ō terrenascentibꝰ.ō q̄o daf se
xagesima.rñderi ꝑt q̄ nutritio animaliū fit cū maioꝝ
laboꝝ curis ꝛ sumptibꝰ.ꝛ ideo maior ps debet mane
re nutritorib⁹ q̄ alium q̄ cultoribꝰ terrenascentiū.

a In sacrificiū .hic ponit rō reedificationis primitiaꝝ .scz vt princeps sacerdotuꝫ de ipis offerat ꝺo pro se ⁊ p ꝓlo. Et diuidi tur in tres ptes .nam prio agit de oblatiōe principis in ꝓpalibꝫ scꝺo huiꝰ occasiōe de oblatiōe principis in ꝓpalibꝫ sequēti capt. tertio de ritibꝫ sacrifi cij obseruatiōibꝰ se ca.ibi. Et agnū. Pria adhuc in duas .q. primo describit hec oblatio i generali .scꝺo magis i spāli ibi .hec dic. Circa primū ꝺr.

u In sacrificiū ⁊c .q.d. ad ꝺ uant primitie ꝓdicte vt inde fi, at sacrificiū qō ꝓtim ꝓburiť ad honorē ꝺi ⁊ prim comediť a sa

b Et in (cerdotibꝫ, pacifica .hostie vero pacifice vna ps ꝓburi tur ⁊ alia a sacerdoti bus comediť .tertia ab offerentibus.

c Ad expiandū pro eis .i. p filijs isr̄l.

d Dis po.ter.tene biť primitijs his .sol e princi (uendis. pi in isr̄l .i. summo sa cerdoti q ē princeps

f Et su (in spūalibꝫ per ꝓpriū .erūt holoc. ⁊c .debet eiñ ea facere de his q accipit a po

pulo. g Et liba .q̄ sunt oblatiōes de liq̄dis .vt vino

b In lo ei .mi .q̄ sel fū in anno .vt pasce. pethe (oleo. costes ⁊ tabernaculoꝝ.

i Et in kalēdis i neomenijs q̄ fiūt in principio cuiuslibet lunatiōis. k Et i sab. q̄ fiūt in q̄libet hebdomada .cetera patēt. l Hec dic hic ꝓpr describit oblatio principis sacerdotū magꝭ i spā li. Et prio describit eiꝰ oblatio fiēda mēse prio .scꝺo fien da mēse septio .ibi. Septimo mēse. Circa primū dicitur.

m In prio mēse .q̄ incipit apud hebreos a prima luna tione ꝓpinquiori eq̄noctio vnali .siue sit ante siue pꝰ .si ue sit in ipo eq̄noctio .sicut diffusius fuit dictū. Ero .xij

n Una mēsis .i. pria die mēsis .sicut Beſi .i. ꝺr. Factū est vespe ⁊ mane dies vnus .i. primus. o Sumes vi tulū .i. sumendū a summo sacerdote describes .ꝺo subdit.

p Et tollet sacerdos de sanguie ⁊c .i. de sanguie aialis oblati p pctō.

q Et ponet in postibꝫ domꝰ .i. tēpli.

r Et in q̄ttuor angulis ⁊c .ista loca sūt supꝰ descripta.

s Et sic facies .i. faciēdū describes.

t In septia mē sis ⁊c .sic dcm̄ de pria. Et ista duo sacrificia nō sunt in lege posita .sz illud qō sequiť ibi ponit.

v In primo mēse .xiij. die mēsis a vespa eiñ huiꝰ diei incipit apud hebreos solēnitas pascal .vt hr̄ Ero .xij. ⁊ xiij.

x Et fa .prin .i. offeret.

y Vitulū p pec. suo ⁊ p hi.

z in sacrificiū ⁊ holocaustū

b ⁊ in pacifica ad expiādū p eis ait dns de

c Dis ꝓpius terre tenebiť primitijs his

d cipi i isr̄l ⁊ sū cipem erūt holocausta ⁊ sacrificiū

e ⁊ libamia

f i solēnitatibus ⁊ i kalēdis ⁊ i sabbatis in vniūsis solēnitatibꝫ domus isr̄l.

g Ipe faciet p pec cato sacrificiuꝫ ⁊ holocau stū ⁊ pacifica ad expiādū p domo isr̄l .hec dic dns ds

h In prio mēse vna mēsis

i sumes vitulū de armēto i maculatū .⁊ expiab sctūa rijs

k Et tollet sacerdos de sanguine qō erit p pctō

l ⁊ ponet i postibꝫ domꝰ ⁊ i q̄t tuor angul crepidinis al taris .⁊ i postibꝫ porte atrij interioris.

m Et sic facies i septia mēsis p vnoq̄q qui ignauit ⁊ errore decepꝰ est ⁊ expiab p domo.

n In prio mēse q̄rtadecia die mēsis erit vob pasce solēnitas .se ptē dieb azima cōedent ⁊ faciet pr̄inceps in die illa p se ⁊ p vniūso ꝓpio ⁊re vitu lū p pctō

o ⁊ in septē ꝺieꝝ solēnitate

p facier holocau stum dño .vij. vitulos ⁊ vij arietes imaculatos q̄die septē dieb ⁊ p pctō hircū capraꝝ ⁊ sacrificiū ephi p vitulū .⁊ ephi p arietē faci et

q olei hyn p singla ephi

r Septio mense q̄ntadecia die mēsis i solēnitate faci et sic supradicta sc̄ p septez dies .tam p pctō q̄ p holo causto ⁊ i sacrificio ⁊ i oleo.

s Ec dic .xlvi.

b dns de Porta a trij interioris .q̄ re

spicit ad orientē erit clau sa sex dieb in qb opus fit

t Die ā sabbati aperiet .sz i die kalēdaꝝ aperiet

c ⁊ ingre bit princeps p viā vestibu li porte deforis

d ⁊ stabit i li mine porte ⁊ facient sacer dotes holocaustū ei

e ⁊ pacifica ei

f ⁊ adorabit sup limen porte

g et egredietur.

h Porta aūt nō claudet vsq̄ ad vesp

i ⁊ adorabit po pulus terre ad ostiū porte illius in sabbatis ⁊ in kalē dis coram dño.

k Holocaustū aut ē offeret princeps dño i die sabbati sex agnos imaculatos ⁊ arietē imma

l Et in septem die solēnitate .i. in solē nitate paschali q̄ dura rat p septem dies.

a Faci .holocau .i.

b Et olei (offeret. hyn .gen

c ē mēsure ⁊ est tertia ps bati .cui

d q̄ntas est supius de scripta eodem ca.

e Per singula ephi sile q̄ē farina de trit co delicatissima. Ad b eiñ offerebat oleū. vt cū ista faria misce

d Septio mē (ref. se .hic ponit oblatō fi enda mēse septio de sumptibꝫ summi sa cerdotis cum dicit.

e Quindecima die mēsis ⁊c .tūc eiñ a ve spera p̄cedētis diei i cipiebat solēnitas ta bernaculoꝝ .⁊ dura bat p septē dies in q̄ bus fiebāt sūles obla tiones sicut in solēni tate paschali ꝓdictū est ⁊ sic ꝝ b patet lr̄a.

Capitulum .xlvi.

Et dixit dns.

b Postq̄ descripta est obla tio principis in spūa libꝫ .b ꝓpr describitur oblatio principis in ꝓpalibꝫ .Et diuidit in duas ptes .Nam circa oblationē princi pis prio describit mo dus veniēdi .scꝺo ac tus offerendi ibi .ho

locaustū aūt. Circa primū ꝺr.

b Porta atrij interio ris ⁊c .ꝓz lr̄a ex ꝓdictis vsq̄ ibi.

c Et intr .prin .q viam vestibuli .i. porticū porte deforis .tota eiñ porta illa est extra atriū interius .vt supra descriptum est.

d Et stabit in limie porte .ita q̄ nō intrabit atriū intr

e Et facient sacerdotes .i. offerent.

f Et adorabit ipe princeps

g Et egrediet .p eandem viam p quam venit facta prius oone.

h Porta aūt nō clau .vsq ad vespam .⁊ subd r nō cū ꝺr.

i Et adora .pl̄us terre ⁊c. Et quo patet illud qō dictū est .s. .vsq .ca .q̄ hec porta a periet principi ad offerendū ⁊ comedendū. sed ad eam admittit pl̄us ad orandū in sabbatis ⁊ kalendis.

k Holocaustū .hoc ꝓpr describit actus offerēdi .⁊ prio q̄tū ad oblationē obligatoriā .scꝺo q̄tū ad voluntariā ibi

l Si aūt fecerit princeps spontaneū. Circa primū ꝺr.

l Holocau .aūt .qō totū incendit ad dcm honorē diuinum

m Per agnos imaculatos .i. sine defectu alicuiꝰ membri .nam macula nō accipit hic p pelis varietate .sz p alicuiꝰ membri defectibilitate.

l Et faciet f eiñ ephi p arietē .i. cū ariete offeret ephi sile.

m In agnis āt ⁊c .i. cum ser agnis dictis offeret de simila q̄tum sibi videbi tur .scz vnū ephi aut plura .ita tñ vt quot ephi sile offeret tot hyn olei offeret ad cōmiscendum cū sila .cōsequēter

agit de oblatõe principis in kalendis cum dicit.

n In die aũt kalendar ꝛc. ꝛ et dictis patz lra vsq; ib i.

o Et arietes. s. duos. In hebreo nãq; nomẽ pprie sine additõe positũ signat binariũ. Cetera patẽt ex dictis vsq;

p Cũq; ingred. ẽ princeps. vbi describit differẽtia (ibi. int principẽ ꝛ pplm. i mõ veniẽdi ad oõez ꝛ redeundi. ꝛ patz lra vsq; ibi.

q Princeps aũt in me. eo. nam via porte orientalis p quã ingredit ꝛ egredit princeps media ẽ inf viã porte aq̃lonarĩ. ꝛ viã porte australis.

r Cũ ingre. ingredi et ꝛc. i. simĩ. tpe. nã ingressus ei⁹ ꝛ egressus nõ impediũt ingressũ ꝛ egressũ pplĩ. eo q; sũt p vniersas vias.

s Et i nũdinis. i. festiuitatibꝰ i qbꝰ congregãt ppls ad sacrificãdũ. sic in nũdinis ad mercãdũ. vñ i hebreo b pr. In festiuitatibꝰ

t Sacrificiũ ephi p vitulũ. i. cũ q̃libet vitulo offert ephi simile ꝓsũt cũ q̃libet ariete.

v In agnis aũt erit sacrificiũ. s. simile ceteris ipsis oblate.

r Sic inue. ma. ei⁹. i. p sua voluntate. sicut dictũ est supra.

y Cũ aũt ꝛc. hic ꝓsit describit oblatio principis vocãtana. ꝛ patz lra vsq; ibi.

z Et fa. holo. suũ. i. offeret nõ tñ p se. sz p man⁹ sacerdotũ. ad q̃ rũ spectat officiũ sic fieri solet i die sabbati modo supradicto.

a Et egrediet. s. princeps ei⁹ oblatõe facta

b Claudet por. postq; exierit. i b differt oblatio principis spõtanea ab ei⁹ oblatõe i sabbat̃ ꝛ kalendis. q; ꝑ tñ porta apta. vt pplꝰ veniat ad orãdũ. sic dictũ ẽ i oblatione principis i sabbat̃ ꝛ kalendis. c Et agnũ. Statũ kraz ꝛ tunuat blero. ꝛ eũ seqntes. ad kraz immediate precedẽte. i. q̃ loq̃t scriptura ꝺ sacrificio principis spõtaneo. ꝛ ꝑ ꝺ ibi ꝺ q̃ debeat fieri. qpf q̃ ꝺ ꝓsit exprimit q̃ fiat ꝺ agno ãnuclo imaculato. cũ certa mẽsura vini ꝛ olei ꝛ ꝑm b ptz lra. sz b ꝑ videt mihi bñ dictũ qpf dño. primũ ẽ. q; oblatio ꝑ ẽ simplr spõtanea. i q̃ determinat offerẽti materia nõ sic offerre ẽ i ei⁹ voluntate. ita videt ꝺ aialia. s. qꝺ offerat qꝺ placz sibi. dũ tñ sit aial immolaticiũ. pla vo aialia sũt immolaticia ꝑter agnũ sic bꝛre⁹. bos. capra. ꝛ pla alia aialia. Dicõ ẽ. q; sacrificiũ spõtaneũ pt ĩterrũpi ꝛ oino ptermitti. ꝺ isto vo ꝺ q; fiat q̃die. ꝛ q̃ ẽ sacrificiũ ꝺño legitimũ iuge atq; ppetuũ. Et ꝛõ dico sic diuidẽdo. s. diculatum: ꝛ sacrificiũ ephi per arietẽ. m In agnis aũtẽ sacrificiũ qꝺ dederit man⁹ ei⁹: ꝛ olei hin p singla ephi n In die aũt kalendar vitulũ ꝺ armẽto imaculatuz ꝛ sex agni ꝛ arietes imaculati erũt: ꝛ ephi p vitulu: ephi q̃z p arietẽ faciet sacrificiũ. De agnis aũt sic inuenerit man⁹ ei⁹: olei hyn per singula ephi. Cũq; ingressus ẽ princeps p viã vestibuli porte ingrediat̃ ꝛ per eandẽ viã exeat. Et cũ intrabit pplꝰ tre i ꝓspectu dñi i solẽnitatibꝰ q̃ ingredit per portam aq̃lonis vt adoret: egrediat̃ p viã porte meridiane. o Porro q̃ ingredit p viã porte meridiane egrediat̃ p viaz porte aq̃lonis. Nõ reuertet̃ p viã porte p quã ingressus ẽ sz e regione illi⁹ egredietur. p Princeps aũt i medio eoꝝ cũ ingredientibus ingrediet̃: ꝛ cũ egredientibꝰ egredietur: q ꝛ in nundinis ꝛ in solẽnitatibꝰ erit sacrificiũ ephi p vitulũ: et ephi p arietẽ. r In agnis aũt erit sacrificiũ: sic inuenerit man⁹ eius: ꝛ olei p singula ephi. Cũ aũt fecerit princeps spontaneũ holocaustũ: aut pacifica voluntaria dño aperiet̃ ei porta: q̃ respicit ad orientẽ: s et faciet holocaustũ suũ. et pacifica sua: sicut fieri solent in die sabbati. t egrediet̃ u claudet̃ q̃z porta postq̃z exierit. x Et agnũ eiusdẽ anni imaculatum faciet holocaustũ q̃ri die dño. y Semp mane faciet illud. z Et faciet sacrificium sup eo. a catamane mane. b tertã ptẽ ephi ꝛ de oleo tertiã ptẽ hyn: vt misceat simile. Sacrificiũ dño legitimũ: iuge atq; ppetuũ. c Faciet agnũ ꝛ sacrificiũ ꝛ oleum catamane mane holocaustũ sempiternũ. d Hec dicit dñs de⁹. e Si dederit princeps domũ alicui ꝺ filijs suis: hereditas ei⁹ filioꝝ suoꝝ erit: possidebunt eã hereditarie. f Si aũt dederit legatũ ꝺ hereditate sua vni ꝟuoꝝ suoꝝ. erit illi⁹ vsq; ad annũ remissiõis. ꝛ reuertet̃ ad principẽ. g Hereditas aũt ei⁹ filijs ei⁹ erit. h Et nõ accipiet princeps ꝺ hereditate ꝑ violẽtiã: et de ri. q; p⁹ oblatõez sacerdotũ sũmi ꝛ principis ppli. b ꝓsit agit ꝺ oblatõe iugi sacrificij q̃ i lege ꝑcipit oi die fieri. ꝛ b c Et agnũ eiusdẽ ãni. i. natũ codẽ anno q̃ su (ẽ q̃ ꝺ. mit ad imolãdũ. ꝺ Faciet. s. sacerdos hebdomadari' e Holocaustũ dño. i. totũ incẽsuz ad honorẽ diuinũ. ꝛ ꝺ ab holũ grece qꝺ est totũ latine cauma qꝺ est incendiũ.

f Quot die. q; nulla dies poterat transiri absq; oblatõe iugis sacrificij. Semper (crificij. ma. fa. illud. q; nullũ sacrificiũ poterat iterari asi illud.

b Et fa. fa. sup eo. i. cũ eo. vt ꝓsit ad ipm.

i Catamane. est aũt cata ꝓpositio greca. et aliqñ accipit ꝑ transit catagpho. i. trãsscribo aliqñ p p. vt catãtipbrasiz. i. p antiphrasim. ꝛ b mo accipit b catamane. i. p mane.

l Tertã ptẽ ephi. s. simile. ceteris patẽt et

l Faciet agnũ (dictis. ꝛc. repetitio ẽ eiusdez sñie ad maiorẽ assertionẽ. Notãdũ aũt b q; iuge sacrificiũ ve. le. ꝑcipit fieri bis i die. s. vespe ꝛ mane. vt patz i exodo. ꝛ i leuitico nõ fit mẽtio nisi ꝺ mane. ꝛ ꝑ b in nũꝰ q; hec ꝑphetia loq̃ns de futuro. loq̃t principalr de iugi sacrificio noue legis. s. eucharistia. in q̃ offert q̃tidie agn⁹ imaculatus iesus rps. nec offert̃ i vespe. q; tũc ꝑficit celebratur missa. nisi ex aliq̃ necessitate. vt in ordinibꝰ. ꝛ possibile sabbato sctõ qpf ptractatoꝝ officij ꝛ alioꝝ agẽdoꝝ trãsit hora nona ante vesperatõez

m Per ingressũ q̃ erat i latere porte ꝛc. sic. s. descriptũ

hostie. ꝛ sic i natali dñi celebrat missa de nocte. eo q; tũc dñs fuit nat⁹ ꝺ vgine. sz ꝛ istud dictũ videt esse qꝺ ꝺ. s. Agnũ eiusdẽ ãni ꝛc. rps aũt ꝛ fuit imaculat⁹ ꝓpio ãno q; fuit nat⁹. Ad qꝺ dicẽdũ q; vitas hebraica nõ hz. eiusdez ãni. sz sic hz. Agnũ ãni sui. Quis ãt ann⁹ ẽ ipi⁹ rpi sic ꝛ oẽ tps hebreoꝝ. ruit. Jesus rps beri ꝛ hodie ipe ꝛ i secula. marie tps gre. ei⁹ anni dicũt ãni rpi. a Hec dicit. Si de ponit tertiũ iacẽs qꝺ ẽ ꝺ donatoꝛ principis. q; si dederit portiones sue hereditatis vni ꝺ filijs suis remanebit illi filio ꝛ heredi ꝺ suis. si aũt det alteri durabit donatoꝛ vsq; ad annũ iubileũ ꝛ ꝛ vltra. De possessionibꝰ ꝺ ꝓpio sibi subiecti si poterit accipe ꝛ filijs suis dare. ꝛ his dictis ptz lra cũ ꝺ. Si dederit princeps ꝛc. b Et intro. me ꝛc. b ponit q̃rtũ iacẽs qꝺ ẽ ꝺ coq̃nis. ꝛ ꝓpio ꝺ coq̃nis. p sacerdotibꝰ eũ ꝺ. Et introduxit me. s. ãgel⁹ apparẽs i specie viri

est cū ageret ō gazophylacijs australibꝰ ꝙ aquilonarib⁹ habitatōr sacerdotū deputat. d Et erat ibi locꝰ vergēs ad occidētē. i q erāt coqne p sacerdotibꝰ tō subdit.

e Ubi coquēt sacerdotes p pēto ꝛ p delicto. Istoꝝ essi sacrificioꝝ vna ps erat dñi. s. adeps. q̄ i altari holocausto rū cōburebat. ꝛ ꝑ gul q̄ ad crepidinē effun debatur. carnes vo ce dūt i vsum sacerdotū ideo sancte dicunt.

f Ut nō esse. i. atriū exterius. i. ad loca vbi admittunt laici.

g Et sanificet pplm. i. tāgat rē sanctā. vt cō municet cū sacerdotibꝰ qō nō dz facere. ꝛ sic sanificet magis h accipit p oppositū. Sequēter agit de coqnis p populū. h Et eduxit (cū dō me i atriū exteri⁹ cuius figura descripta est in Et ecce atriū (per olū rē. i. qdā spaciū q̄dratū erat q̄libz angulo exterioris atrij q̄ murꝰ medi⁹ cingēs atriū exteri⁹ claudebat qlibet atriolū in duobꝰ lateribus. ꝛ murꝰ basilis alia duo latera opposita.

i Quadra. cubi. per lōgus. ꝛ ꝓ. p latū. Et ō ista atriola q̄drata sūt si eq̄latera. sic atriū interi⁹ describit eq̄later. ꝛ murꝰ exterior tot⁹ edificij vt patuit ex p̄cedētibꝰ. Dz ō muro medio cingēte atriū exteri⁹ no hē aliq̄ certitudo ex tertio. nec ponit debuei ipm eq̄later.

l Et culine. i. coqne fm latitudo. fm hebraeos vo culine sūt fornelli sup qs ponunt caldaria. ꝛ diuersi ignis. ꝛ sic m Subtec porticꝰ. i. atrij interioris. nā (in ide rectꝰ porticꝰ ille sūt fabricate i supiori pte atrij exteriorꝭ. ille vo culine i iferiori eiꝰ pte. n Per gyrū. i. in q̄libet angul. eꝝ q̄ vi licet q̄ expositores latini ponēt ibi culinas i lateribꝰ porticū male dicūt. sic enī ponunt in eccl̄iis mōtis cū porticibꝰ. h a sūt dicūt exp̄sse esse subt porticus Ite thalami porticū orientaliū fm descriptōez eoꝝ iumē bre si ps. sic ꝛ ipmet p̄cedūt. nisi ex illa pte i q̄ fm eos ponunt coqne. ꝛ sic si sup coqnas sūt edificia dicit thalami nullo mō iumē bre ps. Si āt dicat q̄ sint sub diuo. ei sum⁹ ꝛ ferot ascēdētes ō coqnis. reddūt habitatōez thalamoꝝ ineptā. ꝓpt qō scīēdū q̄ coqne sue culine ponende sūt i atriolis. ꝓpt qō imediate p⁹ atriola loq̄t ō coqnis. qō etiā exprimit cū subdit. o Hec ē vo. i. locus.

p Culinas i q̄ coquinabunt. dñi. i. leuite ad hꝰ dispositi ꝛ q Victi. po. i. illā pte victimaꝝ pacificaꝝ q̄ cedit (institutis. i vsum offerētiū. ps aūt q̄ cedebat in vsum sacerdotū coquebat i gazophilacijs sacerdotū. vt supra dictū est.

Jn. c. xlvi. vbi dicit in postil. Et agnū. ista lēz ꝓtinuat ad ieronymū.

Addunto.

Sc sacrificiū ō q̄ h fit mētio nō ꝑt exponi ō iuxt
b sacrificio ō q̄ agit Ruff. cxviij. Nā ibi ꝑcipit cū eo offerri decima ps ephi simile. h aūt sexta ps ephi. ubi etiā q̄rt a hyn olei. hic vo tertia. ubi precipit fieri cū eo libamen. q̄rta pars hyn. hic vo nulla fit mentio ō libamine vini. Costat aūt q̄ ezechiel non poterat mutare cā q̄ ꝑcepta erāt in lege mosaica. ꝑsertim i sacrificijs. vti. ij. Paral. viij. Cūe obtulit salomō holocaustū dño super altare dñi qō extruxerat ante porticū vt p singulos dies offerret in ea iuxta ꝑceptū moysi. vñ expositō hieronymi.

.XLVII.

Et duxit me ad
e portam domus: ꝛ ecce aque egrediebant subter limē dom⁹ ad orientē. Facies essi domus respiciebat ad orientē. Aq̄ aūt descendebant in latus templi dextr̄ ad meridiē altaris. Et eduxit me p viā porte aquilonis: ꝛ conuertit me ad viā foras portaꝝ ad viā portē orientis. Et ecce aque stillabant ex latere dextro. Et cū egrederet⁹ vir ad orientē. ꝛ funiculus in manu ei⁹. ꝛ mensurauit mille cubitos. ꝛ traduxit me p aquā. aquā vsq̄ ad talos. Et rursum mensurauit mille. ꝛ traduxit me p aquā. aquā vsq̄ ad genua. Et rursum mensurauit mille. ꝛ traduxit me. aquā vsq̄ ad renes. Et rursum mensurauit mille. torrens. q̄ transire nō ualebā. Ascenderat enī aq̄ q̄ natare posset. torrens. q̄ nō ꝑt pertransiri. Et dixit mihi. Nūquid vidisti fili hoīs. Et reduxit me. ꝛ reuertit me ad ripā fluminis. Cūq̄ reuertissem. ecce in ripa fluminis ligna arborū multa nimis ex vtraq̄ parte. Et dixit ad me. Aque istę egrediūt ad regionē cōtrariā. ꝛ descendent in campestria. ꝛ ibunt ad mare. ad mare egredientes. ꝛ sanabuntur aque. Et erit omne reptile viuens. quocūq̄ venerit torrens iste. viuet. ꝛ erit piscium multitudo nimia. postquā venerint illuc aque istę. sanabuntur. ꝛ viuet omnia quocūq̄ venerit torrens iste. Stabunt piscatores sup eum. ꝛ a Engaddi vsq̄ ad Engallim. erit locus tendendi rethia. Secundū genus piscium erit. ꝛ similitudo. ꝛ paludes eius. ꝛ lacus. non sanabuntur. Ad salsedinē enī dabuntur. Et iuxta torrentē ascendentem ex vtraq̄ parte ripę. ascendet omne lignum. ad edendum. Non defluet folium eius. ꝛ non deficiet fructus eius. Per singulos menses primos germinabit. Quia aq̄ eius de sanctuario egrediuntur. Erit fructus eius in cibum. ꝛ folium eius in medicinam. Et dixit dñs ad me. Hec ē dom⁹ culinaꝝ in q̄ coquēt mūstri dom⁹ dñi victimas ꝓpli.

Replica.

Ap. c. xlvi. vbi dz. Et agnū eiusdē anni ꝛ cē. qō beatus hiero. exponit ō materia oblatōis principū. postillator aūt ō oblatōe sacerdotis. q̄ dz iuge sacrificiū. Burg. aūt p dictō hiero. dicit postillatoris expositionē stare si posse. qz Ruff. exciij. autoritate dei ponit formā q̄ntitas ꝛ q̄litas. offerēdoꝝ i iugi sacrificio. sstat aūt ezechi lē legē mosaycā ñ posse mutare. Ad qō rndeo. q̄ ꝑcepta h data si sūt a ezechiele. sz dei cui⁹ ē ordere legē ꝛ inꝑtari. fm q̄ntitatē ꝛ q̄litatē. imo fm substātiā sacrificioꝝ. vt ꝑz xꝑo totalē ceremonialia anteriōre ꝛ legē i multi mutente. nec valet expositio quā burg. i. adiutorū sue opinionis assumit. qz cū ō h sacrificio dz i lra q̄ debeat fieri q̄ndie ꝛ sp mane. Burg. exponit. i. p̄cipue acceptāte q̄si a principis voluntate debeat ꝛ oporteat dñi ꝑceptū ꝛ eiꝰ executio deprehendi. qō falsum ꝑ videtur. quia si princeps non acceptauerit interrumpitur. ꝛ si fuit quotidie semper mane. ita nō meret dici iuge legitimū ꝛ sempiternum que omnia in hoc sacrificio dicunt in littera. nec bene respondet Burg. cōtra postil. nō primo. qz videt q̄ nō fuit illa oblatio ꝓpria. Nā iuge legitimū ꝛ sempiternum nō ꝑt dici spontaneū. Et sic fingit Burg. illud qō dicit ad sedam rōez. q̄ videlicet possit interrūpi. qz tūc si esset sp mane iuge ꝛ cetera q̄ in lra dicunt ō hoc sacrificio. Burg. aūt vsq̄ ad finē huius libri aliq̄ dicit valde vana. sz nō ꝓbat. ꝛ qz nō sunt directe cōtra postil. nō est ꝓpositi negocij circa ea amplius immorari. sequitur

Capitulū .XLVII.

Tuertit me. Hic ponit quintū incidēs qđ ē de aq̄s egredientibꝰ de tẽplo, ⁊ diuidit in tres ptes, nã prio describit eaꝝ ort⁹, scđo pgressus ibi. Et cõuertit me. tertio ornat⁹ ⁊ effect⁹ ibi. Et dixit ad me. cir
a Et ꝓduxit me. ad por. do. i. templi. (ca primũ dr.
b Et ecce aq̄ egre. p modũ fõticuli scatu⁹
c bubter. (rietis. li. do. ad orientẽ. i. fluẽtes inde ad orientem
d Facies eius do. i. ostiũ tẽpli. Dicũt aũt exp̃ositores latini q̄ limẽ vñ dicunt ꝺ aq̄ orit ẽ limẽ portic⁹ tẽpli, ꝫ text⁹ seq̃ns vsq̄
e Aq̄ (dicere cũ dr. an. descẽ. in la. tẽpli dextrã. Hãt eẽ nõ ꝑt si orti dicunt subt limen portic⁹ tẽpli. q̄ fluit ad orientẽ vt dictũ est. tẽplũ ãt ẽ ad occidẽtẽ resp̃cũ portꝰ tus. ⁊ ideo dico cũ hebreis q̄ limẽ vñ dicũ tur egredi. ẽ limẽ scti sctoꝝ ãũ. j. dr de istis aq̄s q̄ egrediunt de sctuario. qđ ꝓpie dr sctoscto. ⁊ inde trãsibãt p tẽplũ declinãdo aliq̄tulũ ad latus dextrũ. ⁊ inde ad portã tẽpli. ⁊ postea ad atriũ iteri⁹ fluẽdo sp
exteriorẽ viã q̄respiciebat ad orientẽ. Et ecce aq̄ redũdantes a latere dextro cuꝫ egrederet vir ad orientẽ qui hẽbat funiculũ ī mãu sua⁹ ⁊ mẽsus ẽ mille cubitos, et trãsduxit me p aquã vsq̄ ad talos. Rursũq̄ mẽs⁹ ẽ mille ⁊ trãsduxit me p aquã vsq̄ ad genua⁹. Et mẽs⁹ ẽ mille ⁊ trãsduxit me p aquã vsq̄ ad renes. Et mẽsus ẽ mille torrẽtẽ quẽ nõ potui ptrãsire qm̃ incremuerãt aq̄, pfũdi torrẽt, q̄ nõ pt trãsuadari. ⁊ dixit ad me. Cerne vidisti fili hois. Et eduxit me. et ꝓdurit ad ripã torrẽt. Cũq̄ me ꝓduxisset ecce ī ripa torrentis ligna multa nimis ex vtraq̄ pte. Et ait ad me. Aq̄ iste q̄ egrediunt ad tumulos sabuli orientalis. et descendũt ad plana deserti. intrabũt mare ⁊ exibũt⁹ ⁊ sanabũtur aque. Et omis aĩa viues⁹ q̄ serpit⁹ q̄cunq̄ venerit torrens. viuet. ⁊ erũt pisces multi satis. postq̄ venerit illuc aq̄ iste. Et sanabunt ⁊ viuẽt oĩa. ad q̄ venerit torrẽs. ⁊ stabũt sup il la piscatores. Ab engaddi vsq̄ ad engalli siccario sagenaꝝ erit. Plurime species erũt piscium ei⁹. hĩ pisces maris magni multitudinis nimie. In littoribꝰ aũt ei⁹ ⁊ i paludibus⁹ nõ sanabuntur. q̄ī salinas dabũt. Et sup torrentẽ orietis ripis ei⁹ ex vtraq̄ pte ascẽdẽt ligna vniuersa pomifera. Nõ defluet foliũ ex eo ⁊ nõ deficiet fructus eius
In hebr. hẽ. Et ecce aq̄ phialãtes ⁊c. i. ita tenuis sicut aq̄ exiẽs de ore phiale. vt expon fit hebreis.
l Et mẽsus ẽ mille ⁊c. describit ꝓgressus aq̄ ꝑ m ei⁹ augmẽtationẽ. ⁊ ꝑz ex dictis lutera vsq̄ ibi.
l Et dixit ad me. scz m Certe vi (anglis. dixti. i. sicut vidisti sic certitudinaliter fiet. fm tũ sanũ ꝓphetie intellectũ. de q̄ dicet i fine
n Et eduxit me. hic ꝓsit describit ornatus fluminis ⁊ effect⁹ ⁊ primo tãgit ornat⁹ cuꝫ
o Ecce in ripa (dr. rẽtis ligna multa. ni. i. arbores fructifere et pulcre. ꝓsit tãgit effectꝰ
p Aq̄ (ctus cũ dr. iste egre. ad tumulos. ad orien. i. ad iordanem q̄ ẽ ex pte orietali terre scte. ⁊ curĩt iuo tra hu hareñ. ⁊ sic tãgit tumulos sabuli ī alueo suo p loca. in heb. hẽ.

Ad terminũ orientalẽ. ⁊ redit in eandẽ sniam. nam iordanis fluuius est termin⁹ orietalis terre promissionis. q̄ eĩ filij isr̃l habuerũt possessionẽ vltra. ꝫ fuit p accidens eo q̄ habitatores illius terre noluerũt eos ꝓcedere transitũ pacifice. ꝫ monerãt ꝺ eos bellũ. quibꝰ dñicis filij isr̃l iure belli possederũt terrã eoꝝ. q Intrabũt mare. mortuũ siue salis. r Et exi. nam iordanis fluuius trãsit p illud mare iordan⁹ p lacũ losane. s Et sanabunt aq̄. a salsedine ⁊ amaritudine. q Et omis aĩa viues. i. omne aĩal. r Que serpit. serpere dicunt aĩalia q̄ mouent sine pedib. inter q̄ sunt pisces.
s Quocũq̄ ve. torrens venet. illud eĩ mare ꝺr mortuũ eo q̄ aĩal nullũ ibi vuit. vt ꝺr. ꝙ metheoroꝝ. ꝫ p aquas istas ubi descẽdentes dulcorabit illud mare. ⁊ viuũt ibi pisces in magna multitudine. ⁊ sic ꝑz ista vsq̄ ibi.
t Ab engaddi vsq̄ ad engallũ. duo sunt loca sup q̄ piscatores siccabũt rhetia sua. v In littoribꝰ aũt ei⁹. vbi crescũt canne. r Et in paludibus. vbi aque egredientes de ripis stant p modũ stagni.
ꝙ Non sanabunt. a salsedine. ⁊ subdit⁹ causa.
3 Quia in salinas dabunt. p alimento ciboꝝ ⁊ pulmẽtoꝝ ꝓsiter resumit ornatus fluminis cũ dicit Est sup torrentem ⁊c. ⁊ patet ista vsq̄ ibi.
3 Per singulos mẽses afferet primitiua. i. fructus sufficienter maturos ad esum. cetera patẽt. Et qm̃ completa sunt omnia ad dispositiones templi ⁊ edificiorꝝ ptinentia. hic ponenda est figura repsitans simul totũ edificium. qđ p ptes est supius figuratũ. ista tamen repsentatio fit ꝑ lineas simplices mentales tantum.

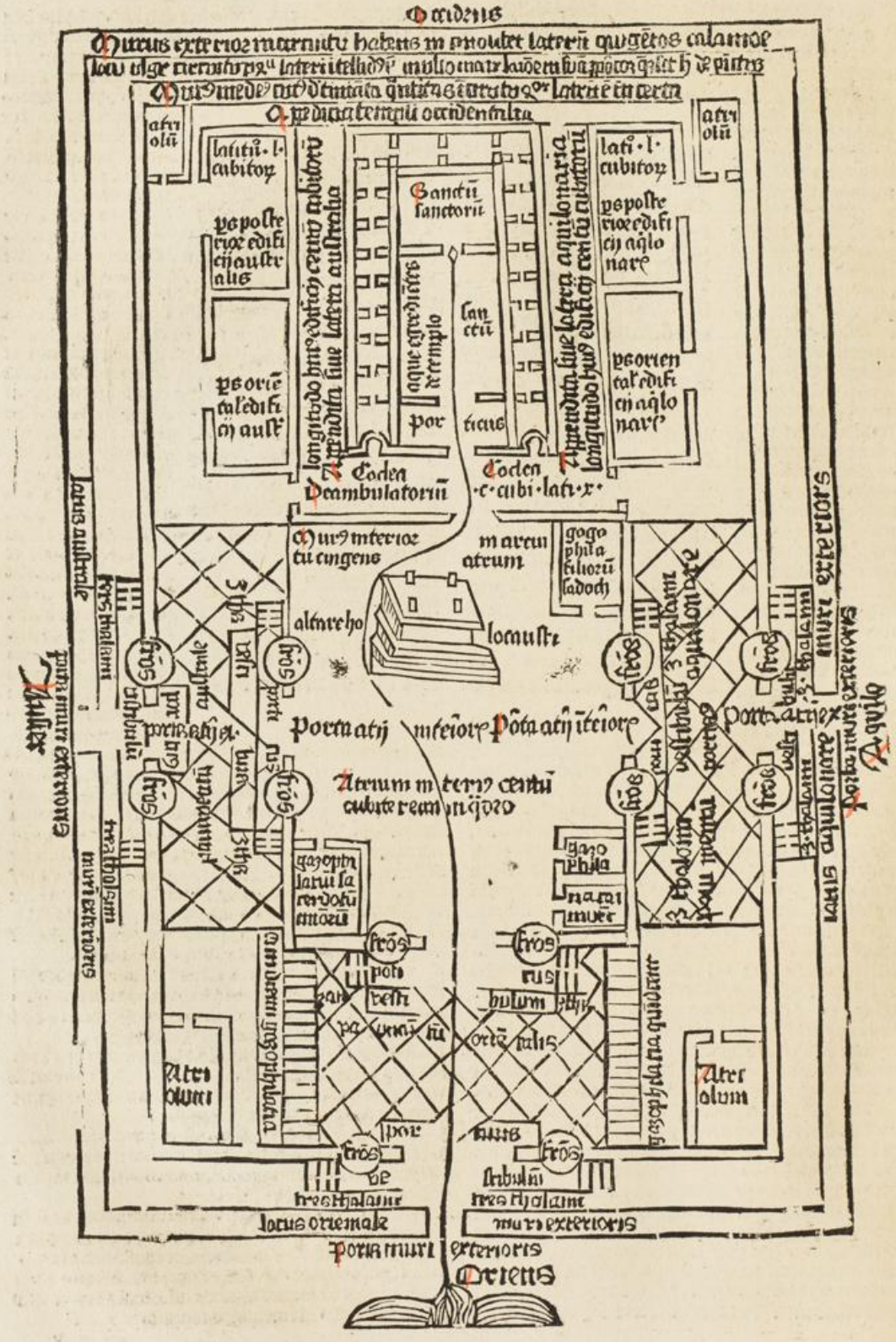
Occidens
Sanctū sanctorū
Coclea
Deambulatorū
Coclea
c. cubi. lati. x.
Porta atij interior
Porta atij interior
Atrium interius centū cubite
locus oriemale
muri exterioris
Oriens

a Hec dicit dñs. Super a principio. xlv. ca. inchoata fuit ꝺe se i pño terre diuidende ⁊ descriptis q̃busq̃ ī cidẽtibꝫ interpositis hic scriptura reuertit ad ꝺscribẽdũ vcãz diuisionẽ, prius inchoatã. Et pño ponit huius terre termi. scõo modus diuidẽdi. ibi Et diuideris. pria ī q̃tuor ꝑm q̃ttuor termi nos hꝰ terre. Et pño describit terminꝰ aq̃lonaris. scõo terminꝰ orientalis ibi. Porro plaga orientalis. tertio australis. ibi. Plaga aũt australis. quarto occidẽtalis ibi. Et plaga maris. Circa ptes istas q̃ttuor ꝓsideranꝺ q̃ ciuitates h nominate ⁊ loca nõ sꝫ attingũt fines termi norꝫ sunt. xpinq̃. sicꝫ si dicerek q̃ villa vernonẽsis est terminus normãnie vsus pisꝰ eo q̃ inter ipam ⁊ riuum diuidentẽ a frãcia normãniaz nõ est alĩq̃s locus notabilis nec spãciũ magnum terre. ꝫ q̃si dimidia leuca. Et ptz hẽc pauci exceptis. q̃ discur

'per singl'os mẽses affe ret primitiua q̃ aq̃ ei' ꝺ sãctuario egredient. Et erũt fructꝰ ei' ī cibũ ⁊ folia eius ad medicinã. Hec dicit dñs ꝺe'. Hic ẽ fmin' ī q̃ possi debitꝭ trã. in. xij. tribꝰ is rael b q̃ ioseph duplicẽ funiculũ hz. Possidebitꝭ aũt eã singl' eq̃ vt frẽ su' sꝭ quã leuaui manũ meã' vt darẽ pribꝰ vris. Et cadet tra ista vob ī possessionẽ c Hic ẽ ãt terminꝰ terre ad plagã septẽtrionalẽ a mari magno via ethalõ veniẽtibꝫ sedada emath berotha sabarĩ. q̃ ẽ iter terminũ damasci ⁊ finiũ emath dom' chicõ, q̃ ẽ iuxta terminũ auran' et erit terminꝰ a marꝰ vsq̃ ad atriũ enõ d terminꝰ damasci ' ⁊ ab aq̃lone ad aq̃lonẽ terminꝰ emath. plaga septentrionalis. e Porro plaga orietal' de medio auran ⁊ de medio damasci ⁊ ꝺ medio galaadꝫ ⁊ de medio terre israel' iordanis disterminas ad mare orietale, metiemi

plagã orientelẽ. Plaga aũt australis meridiana a thamar vsq̃ ad aq̃s ꝺdictionis cades ⁊ rozrẽs q vsq̃ ad mare magnũ, ⁊ hec ẽ plaga ad meridiẽ austral'. Et plaga mar' mare magnũ a confinio p directũ donec veniãs emath. h ẽ plaga mar' c Et diuideꝭ terrã istã vob p tribꝰ isrl' ⁊ mitteris eam ī hereditatẽ vob' ⁊ aduenis q̃ accesserint ad vos q̃ gẽuerint filios ī medio vr̃m. ' ⁊ erũt vob sicꝫ indigene inter filios isrl'. Et obiscũ diuidẽt possessionẽ in medio tribũ isrl' ' In tribu aũt q̃ cũq̃ fuit aduena, ibi dabitis possessionẽ illi, ait dominus deus.

.XLVIII.

' Thec noĩa tribu e um a finibꝰ aq̃lõis iurta viã ethalõ pgẽtibꝫ emath atriũ enõ fmin' damasci ab aquilone iurta viam emath. et erit ei plaga orietalis mare dan vna ' Et a termino dan a plaga

gnũ. latus eiꝰ australe terre, pmissiõis incipit a ciuitate thamar. ⁊ pcedit vsq̃ ad torrentẽ egypti. ⁊ ad mare mediterraneũ r Et pla (termiak ga maris. s. occidẽtalis. nam mare mediterraneũ claudit totũ lat' occidẽtale fre pmissionis. et ꝺz mare magnũ respcũ maris mortui. qꝺ ẽ q̃daz lacus. ⁊ qz pẽgit' ocean no in termio occidentali terre hitabilis. s Donec venias e math. ista emath est alia a supradicta que longe ẽ a mari mediterraneo. ista vo interra mare alr nõ ei terminaret lat' occidẽtale illi' terre.

t Et diuideꝭ. h ꝓsit describit modus diuidẽdi terrã ꝺco mõ terminatã. ⁊ pño q̃ tũ ad extraneos. scõo q̃tũ ad intraneos in pin. se. ca. Circa primũ ꝺz. Et diuideris terrã istã vobis seq̃ v Et aduenis q̃ accesserint ad vos ꝺ gẽtilitate ouersus ad iu r Qui ge (dauersũ nu. fi. ī me. ve. p' suaz ouersionẽ. sic ad eos

ptinet hereditas pfm. y Et erũt vo. sicut indigene. ī ter fi. isrl'. hsido hereditatẽ sicut ipi. z In tribu aũt q̃cũq̃ fuerit aduena. i. q̃cũq̃ tribꝰ ouerterit gentilẽ ad iudaismũ ꝺabit illi possessionẽ in sorte sua. vt sic nutriat eũ ī cultu vni' dei. sicut addurit eũ ad cultũ diuinum.

Thec noĩa. h describit terre dim ca. XLVIII e sio q̃tũ ad intraneos. ⁊ diuidit i tres ptes. quia pño describit sortes. vtj. tribuũ. scõo sortes sacerdotũ leuitar ciuitatis ⁊ principis ibi. Et sup terminũ iuda. tertio describunt sortes. v. tribuũ ibi. Et reliqs tribubus. Circa primũ sciẽdũ q̃ sicꝫ s. dictũ est. sortes tribuũ incipiũt a termio orietali totꝰ terre. ⁊ termiant ad mare mediterraneũ qꝺ ẽ termin' occidentalis. Inter istos aũt duos termios accipit lõgitudo cuiuslibet sortis ⁊ latitudo ab aq̃lone vsus austrũ. pcedẽdo. Et pria sors incipiendo a pte aq̃lonari ẽ ipi' dan. scꝺa aser. tertia nepthalim. q̃rta manasse. q̃nta ephraim. sexta ruben. septa iuꝺe. fm modũ supius figuratũ. xlv. ca. ⁊ hoc est qꝺ dicit.

b A fini. aq̃lo. inciꝑiendo latitudines sortium.

c Iurta viam ethalon pgen. emath. ꝛc. iste ciuitates sũt in termino aq̃lonari totius terre. vtz ex ꝺdictis.

d Et erit ei plaga orietal' mare dan vna. i. sors dan fm suã lõgitudinẽ ꝺtinebit inter orietalẽ terminũ totꝰ terre ⁊ mare mediterraneũ qꝺ ẽ termin' occidentalis terre.

e Et a termino dan. i. iurta terminum dan.

f A plaga orientali ꝛc. id ẽ. ab orientali termino terre

g Usq; ad plagam maris, i. vsq; ad occidentalē eius terminū pertinebit longitudo sortis aser. & sic exponat̄ lr̄a de aliis sortibus. h Et sup terminū iuda. hic describitur q̄tuor portiones, & diuidit in q̄tuor ptes fm q̄ttuor portiones q̄ parebūt p̄sequēdo. Notandū aūt q̄ p̄sidera tis his q̄. s. dicta sūt xlv. c. & inspecta figura patet p magna ꝑte ea q̄ dicūtur de ustis q̄ttuor portionibus. Primo igit determinat eor spaciū cū dr.

i Et sup terminus iuda. i. iuxta sortē eius

k A plaga orientali vsq; ad plagā maris id e a termino orientali vsq; ad occidētalem, nō tñ totus terre, sed trāsportionū, scz sacerdotū leuitaꝝ & ciuitatis.

l Erūt primitie, q̄ in ustis est templum.

m Quas sepabitis, a portionibus aliis.

n Viginticinq; milibus calamis latitudinis & lōgitudinis. Tres em̄ portiones dicte sūt simile facium spaciū q̄dratū eqlatere cui⁹ quodlibet lat⁹ est. xxv. miliū calamo

o Sicut singule ptes &c. i. sic portiones tribuū incipiunt ab oriente & finiunt in occidentem, fm longitudinē suas trās & iste tres ab inuicem diuise scz in hoc dēa q̄ sortes tribuū incipiūt a termio orientali totius terre, & in eius occidentalē terminū finiunt. Isteue tres portiones non sic nisi cuz eis ponat portio principis versus orientē & occidentem. vtz in figura supius posita. xlv. c. hic describit portionem sacerdotum dicēs.

o Et erit sanctuarius in medio eius, i. templū in portione sacerdotū. vtz ex seqn tibus.

p Primitie q̄s sepabitis dño. i. sacerdotibus ministris domini.

q Longitudo. xxv. milibus. s. calamis ab oriente in occidentem

r Et latitudo. x. milia ab aquilone in austrū. hic describit q̄ttuor latera huius portionis sacerdotū dicens.

s Ad aquilonem. i. latus aq̄lonare.

t Longitudinis viginticinq; milia. q̄ mēsurat longitudinē huius portionis. & idem est de latere meridionali. qđ ex opposito sibi mēsurat fm longitudinē. Latus aūt occidētale qđ est vsus mare. est tñ. x. miliū calamoꝝ & sibi orientale. q̄ mēsurat ex opposito latitudinem huius portionis. & sic ptz lr̄a vsq; ibi.

v De filijs sadoch. q. d. sacerdotes ministrantes in b sanctuario erunt iusti & mundi ab idolatria.

x Sed & leuitis &c. hec est secūda pars ut̄ q̄ describit portio leuitaꝝ. q̄ sibi est oino in longitudine & latitudine portioni sacerdotum. & sic patet littera.

y Quinq; milia. hic ꝑfit agitur de portione ciuitat̄ cuius longitudo ē. xxv. miliū calamoꝝ & latitudo. v. miliū. & hoc ē quod dicitur.

y Quinq; milia aūt q̄ supsunt in latitudine scz totius spaciꝝ trium portionū dictaꝝ q̄ latitudo est. xxv. miliū calamoꝝ. et dictū ē. s. huius aūt latitudis portio sacerdotū capit. x. milia & portiole uitarū. x. & sic non restāt nisi. v. milia q̄ faciunt latitudinē portionis ciuitatis.

z Erūt primitie, q̄ in ustis est templum. l Quas sepabitis, a portionibus aliis. m Viginticinq; milibus calamis latitudinis & lōgitudinis, Tres em̄ portiones dicte sūt simile facium spaciū q̄dratū eqlatere cui⁹ quodlibet lat⁹ est. xxv. miliū calamo n Sicut singule ptes &c. i. sic portiones tribuū incipiunt ab oriente & finiunt in occidentem, fm longitudinē suas trās & iste tres ab inuicem diuise scz in hoc dēa q̄ sortes tribuū incipiūt a termio orientali totius terre, & in eius occidentalē terminū finiunt. Isteue tres portiones non sic nisi cuz eis ponat portio principis versus orientē & occidentem. vtz in figura supius posita. xlv. c. hic describit portionem sacerdotum dicēs. o Et erit sanctuarius in medio eius. i. templū in portione sacerdotū. vtz ex seqn tibus. p Primitie q̄s sepabitis dño. i. sacerdotibus ministris domini. q Longitudo. xxv. milibus. s. calamis ab oriente in occidentem r Et latitudo. x. miliū ab aquilone in austrū. hic describit q̄ttuor latera huius portionis sacerdotū dicens. s Ad aquilonem. i. latus aq̄lonare.

nis occupat. v. milia calamos in quadrū. vtz ex p̄dictis
sed sic de latitudine totī portiōis nihil remanet vsus a
q̄lonē z vsus austrū. sz de lōgitudie eius vsus orientem
remanēt. multa calamor. z tm vsus occidētem de q̄b
e Et erunt fruges eius. quia colebantur. (subdit.
f In panes. i. p pa
nibꝰ facietis.
g Dis q̄ fuīt ciui
tati. dicit h glo. hebra
ica q̄ isti fuīt gabao
nite q̄s iosue deputa
uit ad furtiū cōitat.
Pone. ic. Sz h nō est
vm. q̄ iosue nō ꝓpo
uit eos nisi ad fuī
endū de aq̄s z ligno
in domo dei. vtz ibi
dē. Ciuitas aūt h describit sepata a tēplo
p totā portionē leui
tarū. cui latitudo est
x. miliū calamor z ite
rū p magnā ptem la
titudinis portiōis sa
cerdotū vtz ex p̄dicta
Itē de istis fuīētibꝰ
statim subditur.
b Seruiētes aūt ci
uitati opabunt. in di
uersis officijs ciuita
tē custodiēdo. malefa
ctores puniēdo. z pa
cē inter ciues ꝑseruā
do z hmōi.
i Et ex ois tribubus
istī. i. hoīes ad q̄ apti
assumēt ex ois tri
bubꝰ istī indifferēter z si
ne acceptiōe. de quib tribubꝰ nō sunt gabaonite.
l Iste primitie tē. recapitulatio est mētis spacij pti
nentis portionē sacerdotū. leuitar z ciuitatis q̄ est. xxv.
miliū calamor in quadrū. l Iste aūt. hic ꝑfīr descri
bitur portio principis. cui latitudo ē. xxv. miliū cala
mor. sicut z spacij trium portionū p̄dictar. Lōgitudo vo
eius a latere orientali triū portionū p̄dictar vsq̄ ad ter
minū orientalē totius terre. s. determinate. z sīt a late
re orientali earūdē vsq̄ ad terminū occidentalē eiusdem
terre. z h est q̄ dr. l Iste aūt reliquū fuerit prin. erit
ex omni pte. in heb. hē. Hinc z inde. q̄ in pte orientali et
occidētali tīm respū triū portionū p̄dictar ē portio pri
m Primitiar sctūarij. in istis primi (cipis. nō subdit.
tijs intelligī portio sacerdotū z eiā leuitar z sīt ciuita
n Et possessionis ciuitatis e regiōe. xxv (tis. nō subdit.
miliū primitiar. tres essi portiōes p̄dicte lateraliter iun
cte facīt. xxv. milia calamos p quadrū. vt. s. dictum est.
o Vsq̄ ad terminū orientalē. i. a latere orientali dictar
primitiar vsq̄ ad terminū orientalē totius terre est sup
ple. portio principis. p Sed z a mari e regiōe. xxv.
miliū. i. a latere occidētali dictar primitiar q̄ vocat hic
mare co q̄ est vsus mare mediterraneū. q Vsq̄ ad
terminū mar. i. vsq̄ ad litꝰ maris totā terrā termiant
r Iste in ptib principis erit. i. de possessione eius.
s Et erūt primitie sctūarij z sanctuarium tēpli in medio
eius. i. possessionis principis. nam ab oriēte z occiden
te includit dictas primitias. vt dictū est. Cōsequēter oī
ditur quid sit a latere australi z aq̄lonari. cum dicitur.

fuerit in longitudine ſm
primitias sctūarij. xxv. milia
i oriētē. z xxv. milia i occidē
tē erūt. sic primitie sctūarij
z erūt fruges eiꝰ i panes
his q̄ fuīūt ciuitati. b Seruiētes aūt ciuitati opabunt
ex oīb tribubꝰ istī. Omēs
primitie. xxv. miliū. p. xxv.
milia i q̄drū sepabūt i pri
mitias sctūarij z i possessi
onē ciuitat. l Qđ aūt reli
quū fuīt. principis erit ex oī
pte primitiar sctūarij et
possessiōis ciuitat. e regiōe
xxv. miliū primitiar vsq̄
ad terminū oriētalē. sz a ma
ri e regiōe. xxv. miliū vsq̄
ad terminū mar. sīl. i. ptī
bus principis erit. Et erit
primitie sctūarij z sanctua
riū tēpli i medio eius. De
possessiōe aūt leuitar z

t De possessione aūt leuitarū. tē. Hec ꝓpositio de. vno
mō tenet materialiter. Et sic exponit Hugo cardinalis
vt sit sensus. Illud q̄ ptinet ad possessione leuitar. sub
quo nōie intelligūtur sacerdotes h. eo q̄ sūt ex tribu leui
v Et de possessione ciuitatis. i. illud q̄ ptinet ad pos
sessionem ciuitatis.
r In medio primi
principis sup. exīs.
nam vna ps princi
pis includit p̄dicta
ab oriente. altera ab
y Erit in (occidēte.
ter terminū iuda. ab
z Et inter (aq̄lone.
terminū beniamī ab
austro. z sic ista ista lo
quit de limitatione
portiōis sacerdotum
leuitar z ciuitatis a p
te aq̄lonari z austra
li. Sed hec ꝓpositio
videt esse ꝓria tre im
mediate p̄cedēti. q̄ lo
quit de limitatione
portiōis principis si
militer hic immediate se
quenti. cum dicitur.

possessiōe ciuitatis in me
dio p̄uū p̄ncipis erit i ter
minū iuda z i t̄minū beni
amī z ad p̄cipē p̄tinebit
Et reliq̄s tribubꝰ erit ꝑtes
portiōes. A plaga oriētali
vsq̄ ad plagā occidētalem
bēiami vna. Et ō t̄minus
beniamī a plaga oriētali vs
q̄ ad plagā occidentalē sy
meō vna Et sup t̄minū sy
meōis a plaga oriētali vsq̄
ad plagā occidētalem ysa
char vna. Et sīc t̄minū ysa
char a plaga orientali vsq̄
ad plagā occidētalē zabu
lō vna. Et sīc t̄minū zabulō
a plaga oriētali vsq̄ ad pla
gā mar gad vna Et sīc t̄mi
nū gad ad plagā austri in
meridiē z erit finis ō thā
merꝰ vsq̄ ad aq̄s ꝺdictōis ca
desꝰ hēditaſ ō mar magnū

a Et ad principē ptinebit. q̄ ipe exponit extorte sic. i.
ad portionē attinget p̄cipis. nā ad ipam terminar ab
oriente z occidēte. Itē hec exp̄sitio nō ē tota extorta. sz
etiā falsa. nā vbi trāslatio nra hz Et ad principē ptinebit
Jn heb. hē. Et principis erit. Et q̄ ptz manifeste q̄ loqui
tur de principis portione. Dom igit q̄ hec ꝓpositio de
aliq̄s tenet localiter termiatue. et cū dr. talis recessit de
pariſus. ly de signat terminū a q̄ recessit. z sic tenet h cū
dict. De possessiōe leuitar tē. i. de termio istar possessi
onū ab oriente z occidēte. p̄cedit possessio principis vs
q̄ ad terminū orientalē z occidentalē totius terre. z ter
minar ad sortē iuda ex pte aq̄lonis. z ad sortē beniamin
ex pte austri z eodē mō terminant tres portiōes p̄dicte
vtz in figura. sz scriptura loquit hic de possessione princi
b Et reliquis tribubꝰ. Hic ꝑfīr describunt sortes (pis.
v. tribuū existentis a pte australi terre. ita q̄ sors beniā
min ſm suā longitudinem situar iuxta portionē princi
pis z ciuitatis. z ꝑfīr alia q̄ttuor p̄cedendo vsus austrū.
z sors gad est in fine australi totius terre. sicut describi
tur in figura supra posita. Et vide capitulo. q̄ diligenter in
specta patet littera paucis exceptis.
c Ecce pria terminū beniamin. i. iuxta sortem eius.
d Et sup terminū symeonis. i. iuxta sortem eius.
e Et erit finis. i. terminus sortis gad. z p ꝑfīs terminꝰ
australis totius terre.
f De thamar. nomen est ciuitatis existentis in termi
no australi terre inter terminos terre orientalē z occidē
talē. ideo subditur. g Vsq̄ ad aquas ꝓtradictōis

chades, de quibꝫ agꝫ hr iiiie. ꝛ. ꝛ fuit vſus
b Hec contra (orientē,
ma, ma, i. ſors gad p
tendit vſus occidentē
vſqꝫ ad mare mediter
raneū, qđ dr h mare
magnū reſpectu maris
mortui. ꝓnt pomit re
capitulatio breuis di
cte diuiſiois cū dr, h
ē terra ꝛc. ꝛ plz.

i Et hi egreſſus, hec
ē vltia ps i q deſcribi
tur ciuitas edificāda
i q̄dro eq̄latero, cui⁹
latera ſūt diſpoſita v
ſus q̄tuor ptes orbis
principales ꝛ quodli
bet lat⁹ hz i lōgitudi

k Hec eſt terra quā mittet⁹ i
ſortē tribꝫ iſrl. ꝛ he pti
tiones eaꝝ ait dñs dr ꝛ hi
egreſſus ciuitat⁹. ℣ plaga
ſeptētrionali q̄ngētos ꝛ q̄t
tuor milia menſurabis, et
porte ciuitatis omnib⁹ tri
bꝫ iſrl. ¶ Porte tres a ſe
ptētrione. ¶ Porta ruben
vna, porta iuda vna, porta
leui vna, ꝛ ad plagā orien
lem q̄ngētos ꝛ q̄ttuor mi
lia, ꝛ porte tres ¶ Porta Jo
ſeph vna, porta beniamin
vna, porta Dan vna. Et
ad plagā meridianā q̄ngē
tos ꝛ q̄ttuor milia meriet⁹
ꝛ porte tres. ¶ Porta ſymeo
nis vna, porta yſachar vna
porta zabulon vna. Et ad
plagā occidētalē q̄ngētos
ꝛ q̄ttuor milia, ꝛ porte tres
¶ Porta gad vna, porta aſer
vna, porta neptalim vna,
p circūitū decē ꝛ octo milia
l Et nomē ciuitatis l er illa
die m dñs ibidem n Amen.

Explicit Ezechiel ppha.

ne, calamos q̄ttuor
milia q̄ngētos ꝛ tres
portas a tribꝫ tribu
bus denoiatas, dicit
i Et hi egreſſ. (igit.
cui. i. latera ꝛ porte p
q̄s fit egreſſus. cetera
patēt inſpecta figura
h inſert⁹ poſita vſq
lr Et no. ci. ſup (ubi
ple erit.

l Et illa die. q̄ erat
edificata.

m Do. ubi non ſolū
p eſſentiā potentiam
ꝛ ꝓſentiam ſicut ē i a
liis locis ſed etiam p
ſpālem ſuor bificior
influentiam.

n Amen. i. ſic fiat.

Completa expositione visionis imaginarie, p
ceden dū est ad inquirēdū qd p dictā visionez
c imaginariam designet. Nam hic est intelle
ctus principalis prophetie sicut ostensum fuit
supra in principio capituli qdragesimi. Sciendū igit q
circa hꝫ varie dixerūt doctores hebrei silr & latini. Anti
qui vo hebrei dixerūt q imaginaria visio edificatiōis tē
pli & ciuitas q̄ p̄dicta est. signat reedificationē tēpli p
reditū captiuitatis babylonice p zorobabel & socios ei⁹
& reedificationē ciuitatis hierosolymitane p Neemiā et
plm ilr ad hꝫ adumbrātē. Dixerūt tñ q hec edificatio non
fuit ꝓpleta tpe zorobabel & neemie, sz plures reges psar
denoti addiderūt ad edificia ista potissime circa tēpluz
et satis hꝫ pōt et p̄sto Esdre & ij. Aggei. Dicit etiā Jo
seph⁹ ānālaz iudaice li. xx. q̄ herodes ascalonite rex iu
dee c⁹ tpe nat⁹ fuit ꝑs fecit edificia magna & sūptuosa ad
fortificationē citatis & decorē tēpli. dic ēt q ad altitudiez
tēpli addidit. lx. cubitos. Nā zorobabel & alij adiutores
eleuauerūt ipz p. lx. cubitos tñ. & ipe addidit. lx. vt sic eēt
ciusdē altidinis sicut fuerat tēplū salomonis p chalde
os destructū & tanta descripta ē supra altitudo ꝑmus tē
pli imaginarie visi. Ad hꝫ aūt inducūt argumētū ex p̄n
cipio visionis capituli q̄dragesimi. vbi fit mētio d̄ destru
ctione ciuitatis p chaldeos cū dr. xvij. anno postq̄ pcus
la ē ciuitas facta ē sup me manus dñi rē. Et ꝑ hoc descri
bit edificationē ciuitatis & tepli vsq ad finē libri. Et q̄
vt q ad ꝓsolationē ꝓpli adhuc in captiuitate vetēti pro
pheta loq̄tur de materiali reedificatione ciuitat⁹ & tēpli
quā dicūt ꝓpletā mō p̄dicto. sz hꝫ dictū stare nō pōt. qō osi
do primo de ciuitate & tēplo simul. scdo de q̄libet p se.
de templo nanq̄ p zorobabel inchoato ptz primo Esdre
iij. q fuit edificatū in eodē loco in q̄ fuerat templū Sa
lomonis Et silr de reedificatione ciuitatis p Neemiam
ꝑz Nee. ij. q fuit in eodē loco in q̄ pri⁹ fuerat. nā reedifi
cata fuit repando interruptiones & ruinas murox p lo
ca dissipata. Certū est aūt et tertio & q̄cto Regum q tēpli
salomonis edificatū fuit in ciuitate ihrlm. & p ꝑs tēpluz
reedificatū p zorobabel. & in hꝫ conueniūt oēs historiogra
phi iudei & latini. Templū aūt & ciuitas q̄ imaginarie su
pra describūtur distant ab inuicē p. xxviij. miliaria & pl⁹.
ergo impossibile ē vt vē q visio imaginaria de edificati
one ciuitatis & templi post reditū de babylone intelliga
tur. Q. aūt tñ distet declarat sic. Nam inter ciuitatē su
pra descriptā cū suburbanis suis & inter templū cū om
nibus sibi adūctis edificijs. est tota latitudo portiōis le
uitarū ptinēs decē milia calamox. & de latitudine porti
onis sacerdotū q̄ttuor milia calamox & plus. sz istō pl⁹
dimitto. Ista vo rui. milia calamox faciūt xxviij. milia
ria qō sic declarat. Nam quinq pedes faciunt vnū pas
sum. passus. cxx. vnū stadiū. octo vero stadia faciūt vnū
miliare sic notatū. q ptinet mille passus qō patet ex di
ctis. nam octies. cxx. faciūt mille. vñ vsus. Quinq pe
des passum faciūt passus quoq centuz. Viginti quinq
stadiū. si des miliare. Octo facies stadia. duplicatū sit ti
bi leuca. Hoc igit̄ suppositō videndū est de q̄titate cala
mox. Et dictis aūt supra. xl. capitulo patz q vnus cala
mus ptinet sex cubitos. de cubitis sanctuarij quox quili
bet ptinet vnū cubitū vsualē & palmū. vt ibidē fuit ostē
sum. cubitus aūt vsualis ptinet pedē & dimidiū. & sic ca
lamus ptinet nouē pedes & cū hꝫ sex palmos qui faciunt
vnū pedē & plus. sz illud plus dimitto. & sic ptz q calam⁹
vn⁹ ptinet duos passus. Igit̄ cū mille passus faciūt mili
are vnū vt p̄dictū est. sequit q mille calami faciūt duo
miliaria. & p consequēs. xviij. milia calamox faciūt. xxviij
miliaria. sic patet ꝓpositum. scdo sepatim ostenditur de tē
plo et ciuitate inchoatis p zorobabel & neemiam. & primo
de templo. quia supra describitur murus exterior longi
tudinis quingentox calamox in quolibet q̄ttuor laterū
suox. quingenti vo calami faciūt vnū miliare. & sic circū
itus muri est q̄ttuor miliaria. Circuitus aūt templi per
zorobabel inchoati nunq̄ fuit tante ptinentie. imo nec
etiam cū tota ciuitate irlm in q̄ fuit. ergo rē. Item pro
pheta vidit aquas egredientes de tēplo & procedentes vsq
mare mortuū ad sanandum illud de sua amaritudine vt
possent pisces ibi viuere. et dr. s. xlvij. ca. Certū est autē
q in tēplo p zorobabel inchoato & postea p romanos de
structo. nunq̄ fuerūt tales aq̄ nec mare mortuū factum
est dulce. Item idē pōt argui de lignis fructiferis supra
dictas aquas exsitibz & nutritiua facētibz. quodlibz mē
se. qz nunq̄ ita factū est. q̄ rē. ꝓter hec & multa in visio
ne ezechielis p̄scripta q̄ verificari nō ꝑsit de templo p⁹
captiuitatem reedificato. patet falsitas opinionis p̄dic
te. Item idem ostenditur de ciuitate per se. quia supra
vltimo capitulo describitur in quadro equilatero. cui⁹
quodlibet latus continet calamos q̄ttuor milia & quin
gentos. que faciunt. xx. miliaria. vt patet ex dictis supra
Et circuitus ciuitatis ibi describitur decem & octo mi
lium calamox qui faciunt. xxxvi. miliaria. ciuitas autez
inchoata p Neemiam nunq̄ habuit tantā capacitatem.
nec etiam decimam ptem ꝓter qō dicta opinio reproba
tur mō nō solū a latinis. sed etiam ab hebreis.

Dicunt igitur hebrei moderni q hec vltima visio
d Ezechielis est intelligenda de edificijs ciuitatis
& templi in aduentu messie construendis quē ex
pectant ventūrum tanq̄ hoīem purū ꝓphetam. tamen
sanctissimū. etiam moyse sanctiorem. Dicūt etiam q re
gnabit tpaliter sup omnes gētes quas sibi subiciet & in
deis. & edificabit ciuitatē & templū materialiter. sicut hꝫ
describitur ab ezechiele ꝓpheta. Illud aūt errorem q̄tū
ad hoc q negant ꝓpm in lege & ꝓphetis ꝓmissum esse deu
um. & q̄tum ad hoc q dicūt eius aduentū adhuc futurū
ego satis improbaui p scripturas veteris testamenti in
quadam questione de quolibet. annis plurimis iam ela
psis. tamen adhuc repetam pauca de illis. Et primo ad
ostendendum q ꝓpus in lege & ꝓphetis ꝓmissus sit ver⁹
deus & vetus homo. dicitur enim Ysa. ix. de ipo. Paru
lus natus est nobis. & filius datus est nobis. in q̄ exprī
mitur manifeste eius humanitas. p hoc autem q subdi
tur. Et vocabitur nomen eius admirabilis. consiliarius.
deus fortis. pater futuri seculi. princeps pacis. exprimi
tur eius diuinitas. Item Hieremie. xxiij. Ecce dies ve
niunt dicit dominus & suscitabo dauid germen iustum
vbi translatio chaldaica apud hebreos autentica habz
Statuam dauid messiam iustum & regnabit rex et sapi
ens erit. et faciet iudicium & iusticiam in terra. Sequit.
Et hoc est nomen quod vocabunt eum dominus iustus
noster. Per hoc autem q dicitur Suscitabo dauid ger
men iustum. apparet eius humanitas. Per hoc autez q
sequitur. Et hoc est nomen quod vocabunt eum domi
nus iustus noster. exprimitur eius diuinitas. nam pro hoc
nomine dominus hebraica veritas habet nomen domi
ni thetragrāmaton. quod ꝑm hebreos est nomen summi
dei creatoris omnium. Unde dicit rabi moyses i libro
directionis dubiorum parte prima capitulo septuagesimo
q hoc nomen domini thetragrāmaton significat diui
nam essentiam significatione pfecta & immutra. Cetera
vero nomina videntur derivata ab opibus diuinis. vt
creator dominus saluator. & huiusmodi. Item Michee. v
dicitur. Et tu bethleem ephrata. Parvulus es in milib⁹
iuda. Ex te mihi egredietur. Qui sit dominator tui is
rahel. Et egressus eius ab initio a diebus eternitatis.

Q: autem hec auctoritas etiam ſm hebreos intelligat de chriſto patet Mathei ſecundo, quia ſapientes iudeorum eam allegauerunt coram herode quereti natiuitatis xpi locū. z p egreſſum eius de bethleem exprimit eius natiuitas tpalis in hūana natura. p egreſſum aūt ipius ab initio a diebꝫ eternitatis exprimit eius natiuitas eternalis in natura diuina. Q: aūt ſcdo dicit xpm adhuc vēturū eſt ſm. q: Dani. ix. deſcribit tps aduetus ipius ſub certo nūero annoꝝ ſcz ſub septē hebdomadibꝫ annoꝝ. q facit qdringētos nonaginta annos. Finite vo nūerus annoꝝ ꝓpletus fuit tpe xpi. ſicut diffuſe declaratū ſcribēdo ſup danielē, ꝓpter qđ hic eā breuitatis omitto, z tem Dani. ij. de tpe aduētus xpi dr. In diebꝫ regnoꝝ illoꝝ ſuſcitabit deus regnū qđ in eternū nō diſſipabit. qđ ſm hebreos intelligit de regno meſſie. Et ſicut patet ibi loquitur ꝓpha de iiij. regnis ibi ſuccedentibꝫ ſcz babylonioꝝ. p̄ſaꝝ grecoꝝ z romanoꝝ. z tō regnū xpi incepit tpe q vltimū ſcz regū romanoꝝ fuit in ipa prāte qđ maxime fuit tpe auguſti ceſaris. Cuo tpe exiit⁹ de vgine fuit natus vz Luc. ij. ca. Exijt edictū a ceſare auguſto ꝛc. Item Aggei. ij. Adhuc vnū modicū ꝛc. Sequit. Et veniet deſiderat⁹ cūctis gentibꝫ z implebo domū iſtā gla. dicit dns exercituū. ſequit. Adhuc magna erit gla dom⁹ iſtius noviſſime plus qꝫ prime. ꝓper hoc aūt q dicit Veniet deſideratus cūctis gentibꝫ. intelligit aduētus xpi. etiā ſm hebreos. p̄ quē aūt qđ ꝓmittit. Adhuc vnū modicū ē. appet q ē proximus. Iam a tpe q aggeus hoc dixit. vſqꝫ nūc ſcz vſqꝫ ad annū dūi. Decimū. in q hec ſcripſi plus qꝫ mille z lecenti fluxerūt anni. q nō vident poſſe dici rōnabiliter vnū modicū. Item certū eſt q aggeus loquebat de replo ꝓpe zorobabel inchoate dicit. Veniet deſideratus cūctis gentibꝫ z implebo domū iſtā gla. Et q ꝓtz q ſtante illo replo xps venit. z ipm implenit gloria. qui ibi oblatus fuit ꝓpter qđ ſanctus ſymeon tūc exclamauit. Lumē ad reuelationem gentiū z glām plebis tue iſrl. hoc etiā p̄z p illd qđ ſubdit. Magna erit gla dom⁹ iſtius noviſſime plus qꝫ prime. Prima nanqꝫ dō templū ſalomonis qđ fuit deſtructum. Nō pōt aūt dici q templū ꝓpe zorobabel z ſuos ſequaces reedificatū qđ reſpectu templi ſalomonis fuit q̄ſi nullius reputationis in edificijs z ornatibꝫ z ꝓfectibꝫ. fuerit magis glorificatū in aliq niſi p p̄ſentiam xpi. q̄ oblat⁹ ibi fuit z in eo pluries p̄dicauit z plura miracula fecit vt hꝫ in euāgelijs. Illud eñ templū ſtetit vſqꝫ ad xpi. annum poſt paſſionē xpi i q̄ deſtructū fuit p romanos. Q: aūt tertio dicit iudei xpm in primo aduētu ſuo venturū ad regnandū tpaliter in prāte magna. patet manifeſte falſum p illud qđ dr Zach. ix. ca. Exulta ſatis filia ſyon. iubila filia iheru. Ecce rex tuus veniet tibi iuſtus z ſaluator. z ipe pauper z ſedens ſup aſinam z pullū filium aſine qđ expoſit etiā a doctoribꝫ hebreis de aduētu meſſie vt declaratū fuit ibidem. Et ſic patet q eius aduentus primus p̄dict⁹ a ꝓphis futurus in pauptate z humilitate. et nō in terrena gloria ſeu prāte. Item Eſa. lij. dr de chriſto Ecce intelliget ſeruus meus ꝛc. quod intelligitur de xpo etiam ſm hebreos antiquos z etiam totum capitulum ſequens ſicut ibidem fuit dictum. z ibi ſubditur de ipo Inglorius erit inter viros aſpectus eius. z ibidē ſubdit. Et deſiderauimus eū deſpectū z nouiſſimū virorū. virū dolorū z ſcientem infirmitatē z quaſi abſcōditus vultus eius z deſpectus. z poſtea. Sicut ouis ad occiſionē ducetur ꝛc. Ex quibꝫ patet q primus aduētus meſſie non fuit pr ſic ſtatus futurus in poteſtate z gloria. ſed humilitate z pauptate magna. nec ad tempaliter regnandū. ſed ad patiendū z p ſuam paſſionem nos miſeric⁹ditur redimendum. Unde ibidem dicitur. Ipe autem vulneratus ē ꝓpter iniquitates noſtras. attritus eſt ꝓpter ſcelera nra. diſciplina pacis noſtre ſup eum. z liuore eius ſanati ſumus. Q: autem dicunt iudei q meſſias in aduentu ſuo edificabit eis templum materiale ſicut p̄dictur ab ezechiele. z ex hoc ſumunt argumentum contra nos ad probandum. q ieſus nazarenus non fuit meſſias verus. q non edificauit templum ſicut p ꝓphetas fuerat promiſſum. non valet. quia prophete magis dicunt contrarū. Nam Aggei. ij. in auctoritate ſuperius allegata dicitur de templo per zorobabel inchoato. Magna erit gla domus iſtius noviſſime. Ex quo patet q non eſt alta materialiter edificanda p meſſiam. iam iſta de qua loquitur prophet⁹ non eſſet noviſſima. Item Dicit. ij. dicitur d aduentu chriſti primo. Aſſumam vos vnum de ciuitate z duos de cognatione z introducam vos in ſyon. In q̄ p̄dictur ꝓpheta paucos valde de iudeis reſpectiue ad fidē catholicam conuertendos. z ſubditur ibidem. In diebꝫ illis dicit dominus. Non dicent vltra archa teſtamenti domini. nec aſcendet ſup cor. nec recordabit⁹ illius. nec viſitabitur. nec fiet vltra. Hunc autem ita eſt q tabernaculum moyſi fuit factum ad reponendum archam teſtamēti domini vſz Exo. xxv. Et ſimiliter templum ſalomonis ad hoc fuit factum. vt patet in pluribꝫ locis ſecundo et tertio Regum z ſecundo Paralyp. Et ideo ſi archa vltra non fiet. p conſequens nec templum. propter quod iudei vt conſequenter dicant. ſicut. dicunt q meſſias i aduentu ſuo edificabit eis materiale templum. ſic reſtituet eis archam teſtamenti. ppiatorium. z cetera pertinentia ad veteris legis cultum. Cum igitur hieremias prophet⁹ dicat q archa materialis teſtamenti nō fiet vltra nec erit in recordatione vel memoria ſcz ad conſtruendum. per conſequens predixit templum materiale vlterius non reedificandum. Item ad hoc poteſt induci q dicitur Hiere. vij. Nolite confidere in verbis mendacij dicentes. Templum domini templum domini templum domini eſt. In hebreo habetur. Templum domini templum domini templum domini tria in plurali. quaſi dicerer mendacium eſt dicere. q tria templa ſint ſucceſſiue edificanda. Et ideo poſt templum ſalomonis qđ fuit primum. et templum per zorobabel inchoatum et p romanos deſtructum quod fuit ſecundum. non reedificabitur iudeis tertium. Argumentum autem de ieſu nazareno non valet. quia templum per ipm edificatum ē eccleſia ſiue congregatio fidelium in fide caritate formata que eſt ſpirituale templum de cuius edificatione dicit Matheus decimoſexto. Super hanc petram edificabo eccleſiam meam. Cauillationes autem iudeorum per q̄s nituntur ſcripturas veteris teſtamenti prealligatas p̄uertere propter prolixitatem vitandam hic omitto. q̄a illas poſui diffuſe in quadam queſtione de quolibet de qua ſupra mentionem feci. et quia cauillationes illas exponendo libros veteris teſtamenti replicaui ſaltem pro magna parte in locis in quibus exponuntur auctoritates predicte. Expoſitionem vltime viſionis Ezechielis et cauſa exponendam reſeruari poſt expoſitionem librorum omnium veteris ac noui teſtamenti.

Opinio catholicorum.

Reprobatis dictis hebreorum ſm gratiā a domino mihi datam. conſequenter videndum eſt q̄d de viſione predicta dixerunt doctores catholici. z ſunt tres modi dicendi. Iam aliqui vt btūs Hieroſ. et beatus Gregorius dixerunt. per viſionem Ezechielis ymaginariam edificationem eccleſie in ſacramentis et moribus eſſe ſignatam. et hunc ſenſum exponendo ſecuti ſunt. Expoſitionem ymaginarie viſionis. prout ſuperius eſt deſcripta. quaſi totaliter dimittētes. cum ꝑ

ab illa sit ierusalē. sicut dictū fuit ē in principio q̄dragesimi capitis. Dicat etiaz vterius brūs Breg. omnia priora supra hāc visionē. q̄ ille sensus visionis imaginarie ē totaliter reiiciendus. eo q̄ visio illa contineret incōpossibilia. qd̄ arguit ex eo q̄ dr supra. xl. ca. Et mensus ē latitudines edificii calamo vno. p̄ hoc aūt q̄ dicit edificij absolute. loquitur de toto edificio sm Breg. et postea subdit. Et mēsus ē porticū a tecto thalami vsq; ad tectū eius. latitudinē. xxv. cubitorū et fecit fenestras p. lx. cubitos. Ex q̄bus sic arguit. Fenestre sunt in porta. et porta in edificio. et sic maius contineret in minori. i. lx. cubiti in. xxv. et. xxv. in vno. hoc aūt ē impossibile. q̄ ce. Dicit etiā q̄ hoc factū est ex ordinatione diuina. vt legentes dictā visionē reiecto sensu imaginario tāq; nullo. mysticū quererēt intellectū. sz mgr Richardus de scō victore reputās in hoc dictā Breg. minus vere processisse. si via opposita. declarās in expositōe sua possibilitatē totius edificii supius descripti de sensu alio nihil dicendo. si aūt alibi de hac aliq̄d dicit ignoro. soluit aūt argumentū be. Breg. p hoc q̄ oia templi edificia simul sumpta dicuntur vnū edificiū. et nabulonim̄ q̄libet dici p se pōt vnū edificiū sicut totū manerium regis parisius dicit dom̄ regia. et tamē sunt ibi multe dom̄. i. palaciū. camera cauarū. capella et sic de aliis. et iō cū dicit supra. xl. capi. Et mensus ē latitudinē edificii calamo vno. cē. edificium ibi accipit p muro exteriori sm aliqs vel p domūcula supra portā edificata. sm alios vt dictū fuit ibidē. Dominus pugio carnalis processit. q̄si media via declarās possibilitatē edificii imaginarie visi. et cū hoc de edificio ecclie per aliq̄ loca immiscuit. hoc tamē fecit incōplete et etiā inuerecunde. Et etiā sententiā sub diuersis similitudinib̄ pluries repetēdo. et ppter eāde cām expositio dicti Breg. videt minus apta. nā p mōtē supra que ppheta dicit dimissus supra. xl. ca. dicit signari xp̄m. Ite p virū mensurantē edificiū. Item p portā et etiā alia plura. licet aūt dictū dicti Breg. nō intendā in aliq̄ reprobare. tamē aliq̄bus videtur q̄uenientius exponi visio dicta si p diuersas pres et similitudines significarent diuersa. Ite brūs Breg. de dicta visione exposuit tm̄ primū ca. s. xl. et adhuc incōplete nā illo tpe obsessa fuit romana ciuitas. et multū afflicta. ppter qd̄ se excusat de vlteriori prosecutōe ibi termīans dicere visionis expositōz. decē tamē omnia ptinere.

Post ca. xlviij. in mysticatōe vbi dicit in postilla. Nam aliqui vt beatus hyeronymus. Addito.

Circa plurima q̄ continent in ppheta Ezechielis duo sunt considerāda. Vnū est q̄ inter ceteros pphetas iste plurib̄ vtit parabolis. vt patz in processu sue ppherie in q̄ plurimas metaphoras iducit. vñ ipe deo dicebat supra ca. xx. Aa a dñe deus ipi dicunt de me. Nunqd̄ non p parabolas loquitur iste. q̄si dicerēt. Omnes sermōes illi' sunt parabolici. ex q̄ consideratiōe habet q̄ iste visiones edificationū q̄s Ezechiel tradit cōiter sunt metaphorice intelligende. et iō processus Breg. exponendi hmōi visiones censeri debet ppriis et litalis. sm modum loquendi ipi' pphete. sicut in his que parabolice dicunt sensus litalis est. nō ille q̄ p literaz significat. sed qui p res ipas quas lra significat intelligit. put dictū est in plogo sup Genesim. Secundū est q̄ hic ppheta aliq̄ apponebat p modū p̄cepti que tamē nō dixit intelligi vt p̄cepta. sez vt imponāt necessitatē obseruandi. sed q̄li cōsilia que nō habēt vim obligādi ad penā si nō seruent vñ supra capi. xlv. dicit. Hec dicit dñs de' in primo mēse in prima mēsis sumes vitulū de armento immaculatum. et expiabis sanctuariū. cē. Et sic ponit aliq̄ circa sacerdotes. et circa principes in sacrificiis et ornamentis et ingressu templi et aliis. que si intelligerent vt p̄cepta. cēt manifeste contra illud qd̄ legit Deu. iiij. Nō addetis ad verbum qd̄ loquor vobis ne auferetis ex eo. vñ in veteri te. sicut nullus potuit auferre aliq̄d p̄ceptū de his que deus precipiebat p moysen ita nullus poterat addere aliq̄d p̄ceptum vltra illa. et similiter posset dici de edificatōe templi et ciuitatis hic ꝓposita qd̄ significabat reedificatiōem templi. aliquando necessario fiendā. sm edificatōem que de ꝓsilio prophetico fieri debebat. ꝓpter sanctificatōz spiritualem illius edificii quā pphēta principaliter intēdebat. Et no tandū q̄ dicte cōsiderationes que in hac litera. vt ptz. fundant sunt valide ad euacuanda argumēta iudeorum. que ex his visionibus Ezechielis. cōiter iumunt. que qui dē argumēta credunt ee efficacissima ꝓtra nos q̄tūm tz venisse confitemur. cū tamē dicta nō fuerunt hactenus completa nec ꝓfitemur ipa complēda. sed dictis consideratis patet manifeste. q̄ ista possent et debent intelligi parabolice dicta seu p modū consilij. nō aūt p̄cepti vt dictum est.

Expositio visionis imaginarie sm postillatorem.

His igit̄ p̄missis intendo dicere quid mihi videt nō significato visionis imaginarie. non tamē ad satisfactionē mihi vel aliis. cū respectu p̄cedentium doctoz sum nullius momenti. sz ad excitandū animos studiosoz et deuotoz. vt p exercitiū studij et orationis querūt dicte visionis intellectū. ab eo q̄ sua mysteria reuelat humilibus et deuotis. et abscondit a prudentib̄ et sapientib̄ in oculis suis. Credo nanq; q̄ nullus possit dictam visionē sufficienter exponere nisi hoc habuerit ex diuina reuelatōe. Dico igit̄ q̄ significatū suprascripte visionis pōt dupliciter accipi. vno mō vt per illam significetur reedificatio templi materialis post reditum babylonice captiuitatis. nō tamē illo mō quo dixerūt antiqui iudei quem supra reprobaui. alio mō q̄ p illam significet edificiū ecclesie p xp̄m saluatorē nostrum. sicut coiter dicunt doctores catholici. Ad euidentiā primi modi considerādū q̄ frequenter in scriptura sacra. et maxime veteris testamēti. promissiones diuine de bonis futuris. et cōminationes de penis infligendis. intelliguntur sub quibus locutionibus sic scribant absolute. De promissionib̄ aūt patet primo Regum secūdo ca. vbi dicit. Venit aūt vir dei ad heli. et ait ad eum. hec dicit dñs. Nunqd̄ non aperte reuelatus sum domui patris tui. cū eēt in egypto in domo pharaōis. et elegi eum ex omnib̄ tribubus israel mihi in sacerdotez sullicet summū. vt patet p literā sequētē. et postea subditur. Propterea ait dominus deus israel. loquis locutus sum vt domus tua et domus patris tui ministraret in conspectu meo vsq; in sempiternū. nunc aūt dicit dñs absit hoc a me. sed quicunq; honorificauerit me glorificabo eū. q̄ aūt contēnūt me erūt ignobiles. Et his patz. q̄ promissio absolute facta de sūmo sacerdotio ātecessoribus filioz israel de egypto p̄ ea p quadringētos annos vel circiter. s. tpe heli. ostendit dominus q̄ illa promissio intelligēda erat sub conditione sez si sacerdotes summe debite ministraret. aliter no. Similiter idē patet de cōminationib̄ penaz Jone tertio. vbi de p̄cepto dñi dixit Jonas absolute. adhuc. xl. dies et ninive subuertet. Et tamē eius subuersio tunc non fuit secuta. et hoc q̄z ninivite egerunt penitentiam de malis suis ad verbū Jone vt exprimit ibidē. Ex quo patet q̄ cōminatio subuersionis ninive q̄ plata fuerat absolute. intelligēda erat sub conditōe. s. si ninivite in malis suis ꝑsisterent obdurati. aliter nō. Item de promissionib̄ et cōminatōibus simul patet idē. xxviij. vbi dicit ex ꝑsona dñi. Repente loquar aduersum gētē et aduersus regnum vt eradicem et destruā et dispdam illud. si penitentiaz egerit gens illa a malo suo q̄ locut' sum aduersus eā. agam et ego penitētiā sup malo q̄ cogitaui vt faciam ei. ex q̄

patet manifeste q̄ in cōminatoe facta absolute intelligi tur conditio, si illi q̄bus fit pseuerent in malo. Et statim ibidē subdit de promissionibus. Et subito loquar ō gente & de regno vt edificem et plantem illud si fecerit malū in oculis meis, et nō audiat vocē meam penitebar a bono quod locut' sum vt facerem ei. Ex quo patet q̄ in promissiōe de bono cōferēdo intelligitur hec cōditio, si illi q̄bus fit steterint in bono. Ad hoc est etiā ratio naturalis, quia si aliq̄s rex vel princeps promitteret alicui multi equū et arma & ante cōpletionē promissiōes miles auerteret se a rege vel principe ad eius inimicos se cōuertendo, nunq̄d teneret adimplere promissum certe nō, quia nō fuit intētio eius, nec debet ee q̄ ei daret equum & arma ad impugnādū se, sed magis ad seruiendum sibi. In omni vero peccato mortali homo a deo auertit, & ad demonē conuertit. ḡ &c. Itē ad hoc pōt induci exemplū de filijs israel quib⁹ multe terre et alia multa bona promissa fuerūt que nunq̄ obtinuerūt, eo q̄ erga deū suum debitum nō fecerunt, sicut ptz in libro Iosue q̄ filij israel in suis sortibus cupiditate ducti dimiserunt gentes idolatras habitare cum eis sub tributo, & cōtra p̄cepta domini, propter q̄d filij eay succedētes nō solum partem terre tenuerunt, sz etiā populū israel multipliciter afflixerūt. Similiter in ppōsito pōt dici rationabiliter q̄ p visionē imaginariā. Ezechieli signata fuit edificatio ciuitatis & templi materialiter post reditū captiuitatis babylonice futura fm formā supius descriptam, & sic in re factū fuisset si populus israel suū debitū fecisset, in q̄ hec conditio intelligebat⁹ in promisso, sed nō fecit, propter q̄d templū & ciuitas non fuerūt tunc edificate fm modū Ezechieli ostensum, tamē propter aliquos bonos de filijs israel fuit ciuitas reedificata et templū minoris tamē capacitatis et nobilitatis quasi incomparabiliter q̄ fuerat promissum propter q̄d Ezechiel in fine dicte visionis videt dixisse supra, xlviij. Amen, quasi diceret, vtinam sic fiat & non ipe diat p peccata nostra, q̄ aūt filij israel non fecerunt debitū suū ad obtinendū integre dictum promissiz. ptz quia data generali licentia per Cyrum q̄ omnes iudei de regno suo possent in iudeam libere reuerti, et ibi deo seruire, multi tamē capti amore ppriorum quas ibi acceperant et filior⁹ quos ibi genuerant, & possessionū quas ibi acq̄sierant noluerūt inde reuerti, sed magis elegerūt iter idolatras cōmorari. Silr illi qui de captiuitate redierunt iudeam vrores suas hebreas legitimas cōtempserūt, et alienigenas cōtra dei p̄ceptū duxerūt & nō solum vulgares de populo hoc fecerūt, sed etiā maiores sz p̄incipes et sacerdotes, vt habet primo Esdre nono. Itē postea tēpore Machabeor⁹ multi de pp̄lo israel & de sacerdotib⁹ ad vitiū cōtra naturam & ydolatriam se conuerterūt, edificātes in hierusalē ephebiam, i. pstibulū iuuenū, & palestram, i. scolam ad docendū ritus et leges gentilū vt dictū fuit secundo Mach. Similiter postea xp̄m eis p̄missum et inuidia et malignitate contēpserūt, & ip̄m cōtra pylato negantes p manus militū eius occiderunt, propter q̄d eorum ciuitas et templū q̄ reedificata fuerant, p romanos destructa fuerunt, sicut p̄dixerat xp̄us Lu. xix. Videns iesus ciuitatem sanctā hierusalem fleuit sup eaz &c. Sic igitur patet vna expositio q̄tum ad significatū visionis imaginarie supius descripte, sed contra dictaz expositionē posset argui primo de aquis egredientibus de templo sanantibus mare mortuum a sua falsedine & amaritudine, secdo de lignis sup ripam fluminis facientibus nouos fructus singulis mensibus, hec enī videntur aliquibus impossibilia et p̄ ois si iudei redeuntes ō babylone fecissent erga deum debitū suū, non tñ ista fuissent eis facta, cum fuissent impossibilia vt aliq̄bus videtur, et fm hoc expositio dicta nō videt vera. Ad ista dicendum q̄ aliqua sunt possibilia nature, talia que naturaliter currunt et aliqua sunt impossibilia nature, possibilia tamē deo. Et ista sunt in duplici gradu, nam aliq̄ sunt supra naturam q̄tū ad suū principiū non tamē q̄tū ad sequens exercitium, sicut q̄ cecus videat, nam eius illuminatio est supra naturā, sed exercitiū oculi dati p miraculum est naturale, sicut oculi dati p generationē naturalem. Aliqua vero sunt supra naturā vtroq̄ modo, sicut puerilio panis in corpus x̄pi, et pmanentia eiusdem corporis sub specie panis. Posset igit dici vt videt q̄ dulcoratio maris mortui sit possibilis fm naturā, nā aque maris colate p venas terre fiunt potabiles, & hoc mō de aquis p̄cedentibus a mari oriunt alibi fontes dulces et ideo nō videt inconuenies, q̄ aque egredientes de tēplo haberent virtutē naturalem dulcorandi aquas maris p̄dicti, nam in diuersis ptibus mūdi oriūtur fontes, diuersas virtutes & mirabiles habētes, illoc etiā confirmat p scripturā, dicit enī Exo. xv. q̄ aque marath in dulcedinez verse sunt p immissionem ligni quod videt habuisse ad hoc virtutem naturalem vt dictū fuit ibidē. Similiter dicendū de lignis quolibet mense fructificantibus, videmus enī q̄ aliqua ligna et terrena semina fructificāt bis in anno, et forte pluribus vicibus in aliquib⁹ terris, et sic forsan hic posset dici de fructificatione quolibet mēse et dato q̄ nō sit aliqua talis arbor, non tamē est negandum quin deus posset facere, ita q̄ p̄ductio arboris esset supernaturalis, tamē fructificatio sequens naturalis esset, et si hoc ab aliquo negef, non tñ negari potest quin deꝰ posset etiam de qualibet arbore fructū p̄ducere quolibet mense miraculose, et ideo si p̄dicte vie non sufficiūt pōt dici q̄ ō beneficiū diuinū fuisset iudeis cōtinuatū, si ergā deum debitū suū fecissent sicut p. xl. annos pauit eos manna in deserto, et x̄pianis per orbez qualibet die dat corpus suum et suum sanguinē in sacro eucharistie.

Potit capitulū vltimū in mystica expone vbi dicit ī postilla, Propter quod Ezechiel in fine visionis dicte.

Additio.

In hebreo neq̄ in translatione chaldaica, non habet in hoc loco Amen, vnde non debet ex hoc iuui aliquod argumentum.

Alia expositio postillatoris.

a Alia vero expositio potest accipi vt p visionē imaginariā supradictā nō intelligat aliqua edificatio materialis, sed solum edificatio spiritualis ecclesie in moribus fide et sacramentis. In ecclesia vero que est congregatio fideliū duplex est regnū. Vnum q̄tuz ad spiritualia, & hoc designat p edificiū templi, aliud autē q̄tum ad temporalia, et hoc designat p diuisionem terre et edificium ciuitatis circa finē libri, vtrunq̄ tamen regnū est a deo. Ideo dico cum be. Greg. q̄tum ad hoc, q̄ p montez in quo pphera dicit dimissus vel posit' supra xl. ca. intelligit x̄ps de quo scribitur Danielis secūdo. Lapis qui percussit statuaz factus est motus magn⁹, & implenit vniuersam terram, q̄d exponit de x̄po a doctoribus hebraicis & latinis. Sup istum aūt montē fundat ecclesia sicut ipe dicit Math. xvi. Sup hanc petram edificabo ecclesiam meam, id est super me, & hoc quantum ad duplex regimen ecclesie predictum. Et sicut patet ex p̄cedētibus primo agendum ē de edificio in spiritualib⁹, quia a primo describit in p̄cedentibus ipm tēplum, circa cuius edificium describitur triplex murus, scilicet exterior medius, & interior, per exteriorem vero qui circūdat omnia edificia intelligitur p̄tectio seu custodia diuina ela

complectens, de quo muro dicit Esa. xxvi. Urbs fortitudinis nře syon, saluator ponet in ea murū & c. p murū vo mediū intelligit custodia seu ptectio angelica, q includit sub diuina vñ dr ps. cxxxiij. Dñs ītes i circuitu ei⁹, i. angeli Vñ dicit glo. aug⁹, qui sunt in circuitu ecclesie p modum muri, p murū aūt interiorē q ē minoris ambitꝰ intelligitur ptectio seu custodia hūana p plātos ecclesie & eorum ministros, q minores efficatie ē ēg angelica. De ḃ aūt muro cōtra malos plātos dr ezechielis. xiij. Nō opposuistī vos murū, p domo dñi. Intra muros istos ē ingressus ex⁹ tribus ptibus p quas intelliguntur tres ptes terre habitabiles, s. asia aphrica & europa, ex qbus ingressi sunt ecclesiā multa p susceptionē fidei & sacramentoꝝ, & ingredīūt de psenti, & egredient de futuro. De istis vo tribus terre ptibus, dr Ysaie. xxvij. Terra terra terra, audi sermonē dñi, de qbus tribus terre ptibus plures audierūt sermonē apl'oꝝ alioꝝq xpi discipuloꝝ cū effectu credēdi. Ex qualibet aūt pte trū ptū dictarū sunt tres porte in tribus muris ex opposito se respicientes, p qs signātur tres gradus vel status venientiū ad fidem, s. incipientiū, q ut designant p portā exteriorem, siue primā phicientiū, q significant p mediaz, vel secūdam. Perfectoꝝ, q designant p terriā vel interiorem. De portis istis dr ps. lxxxvi. Diligit dñs portas syon super oia tabernacula iacob. Per tabernacula iacob intelligitur status vel gradus fidelīū tpe legis moysaice. per portas syon status vel gradus fidelīū tpe legis euangelice, que dicitur lex amoris, lex aūt vetus, lex timoris, propter qđ porte syon bene dicūtur ꝑdilecte. In portis autem cteriorib non sunt edificia magna, sed quedaz domuncule sup eas edificate, vt. s. dictū est, p qđ designatur q status incipientiū est adhuc notabiliter imperfect⁹. In portis aūt mediis & interiorib sunt edificia pulcra ad designandū q phicientes & pfecti habent maiorē pfectionez pfecti iam actu, phicientes in potentia actui, ppinq, ad qđ designandū ad portas medias est ascēsus p septē grad⁹ tantū, ad interiores vo seu tertias ē ascensus p. viij. gradus. Habet aūt quelibet ex portarū vestibulū, porticum duas frontes, & ex thalamos. Per vestibulū pcedēs porticum, intelligit gratia p̄uenies de q dr ps. lviij. Misericordia eius p̄ueniet me. Misericordia namq dei & ei⁹ gratia sunt idē, p porticū vo grata subsequēs de qua dicitur ps. xxij. Misericordia eius subsequet me, vel alr ꝑ dicta q p vestibulū & porticū designatur voluntas bona, & opatio sancta, de qbus dicit Aug⁹. sup Joh. Precedet vel lese eqret pficere. Per duas frontes q sunt ad decorem & fortitudinē portarū, propter qđ facte sunt ad modū duarū turrellarū, ex vtraq pte cuiuslibet porte, designat pacientia in aduersis, que stabilit hoiem, ne p impatientiā frāgatur, & modestia in psperis q tenet hominē ne p superbiā eleueter. De istis duabus turrellis dicit ps. cxxi. Fiat pax in virtute tua & abūdantia in turribus tuis, nam p pacētiam in aduersis, & p modestiā in psperis, acquirit & conseruatur abūdantia oīm diuinoꝝ bñficioꝝ i nobis. Per thalamos aūt in qbus boues dormiunt & quiescūt, intelligitur pax. vñ in ps. iij. In pace in idipm dormiā & requiescā. Est aūt duplex pax, s. interna, & fraterna, īo dicūtur thalami esse hinc & inde ex vtraq pte porte, & tres ex vna parte, qi pacem interna tria facit. Primū est scia mūda. Ecclesia. xlviij. Boues diuites in virtute pulcritudinis studium habentes pacificātes in domibus suis. i. in cōscētijs xpi⁹. Sciendum est amicicia diuina. Aug⁹. li. cōfessio. Inquietū est dñe cor meū donec requiescat in te, & psalmo. cxij. Pax multa diligētibus legem tuam, q est lex diuni amoris. Tertiū est sufficiētia modesta p quā aliqs est contentus his q habet & sic in se pacificatus. de quo potest exponi qđ dr Gal. v. Beati pacifici qm filij dei vocabuntur, tales enim filij dei quōdammō deo assimilantur, qui non indiget alio extra se, sed ē ibi sufficientissimus. Silr ex altera pte porte sunt tres thalami, q tria facit pacem fraternam. Primū est humilitas vera que intantū pacifica ē q facit pacifice habitare cū suo contrario & hoc ē speciale in hac virtute, nam castus non habitat pacifice cū luxurioso, nec iustus cū iniquo, sed humilis habitat pacifice cum superbo, q sicut superbus vult dominari, ita vere humilis subiici, & sic vterq habet qđ querit, & p ois quiescit, ideo dicitur ps. cxij. Cum his q oderūt pacē eram pacificus. i. cum superbis de qbus dicitur Prouerbio. xvij. Inter superbos semp iurgia sunt. Secundum est equitas iusta sine qua nulla societas potest esse pacifica, sicut patet de societate latronū qui sunt ad inuicē iniustice, nisi enim inter se iuste diuiderent spolia statim inter eos oritur discordia, īo dicit Esa. xxij. Erit opus iustitie pax. Tertiū est taciturnitas debita q tenet os clausum ne prumpat in verba discordie semiantua, vel p oppositū dicatur Eccl. xxviij. Susurro & bilinguis maledictus, multos enim turbauit pacem habētes. De quo libet aūt dictoꝝ thalamoꝝ potest dici qđ scribitur Deut. xxxiij. Amantissimus domini habitabit cōfidēter in eo, quasi in thalamo morabitur tota die, qui eni deū vere diligit i dictis thalamis iugiter commoratur. Post expositionem portarum procedendum est ad expositionem gazophilaciorum, que supra describunt esse circa pauimētum orientale. Et dicūtur esse triginta p que designatur impletio decem ꝑceptoꝝ tempib tribus necessaria. s. tem pore legis nature & tempe legis moysaice, & tempe legis euangelice. Denarius autem numerus multiplicatus p ternarium consurgit in trecesimū. Et bene dicūtur gazophilacia a gaza & phylaxe qđ est seruare, nam p impletōz decem ꝑceptorum conseruantur diuitie virtutū. Post expositiōem gazophilaciorum sequitur expositio mensarum, que supra dicte sunt octo, p quas designant quattuor partes veteris testamenti, & ītuor noui, de quibus tangz de mensis spūalib reficitur totus pplus xpianus sm quod dicitur Deute. viij. ca. Non in solo pane viuit hō, sed i omni verbo qđ egredietur de ore dei. Q. autem vet⁹ testamentū in ītuor partes diuidatur, dixi plenius i principio Gen. Diuiditur enim in libros legales, hystoriales ꝓphetales, & sapientiales. Et cōsimiliter diuidit nouū testamentum, nam libris legalib correspondent euangelia, hystorialib actus apl'oꝝ, sapientialib epīe pauli et epistole canonice, ꝓphetalib aūt apocal'. De qualibet autem dictarum mensarum potest dici qđ scribit Prouerb. ix. ca. Sapientia edificauit sibi domum, excidit colūnas septem, immolauit victimas suas, miscuit vinum & posuit mensam suam. Scriptura namq sacra est mensa sapientie. Post expositiōem mēsarū sequitur expositio atrij interioris, in quo fm hebreos quattuor ponūtur scz altare holocaustoꝝ, gazophilacia sacerdotū hebdomadariorum & transitus aquarum a latere altarij. Et quoniam edificatio ecclesie spūalis nō solum cōsistit in moribus etiam refectione de mensa sacre scripture, sed etiam in sacramentis, ideo p altare holocaustorum intelligit cucharistie sacramentum in quo quottidie immolatur agnus qui tollit peccata mundi. Unde dicit augustinus i libro sententiarū prosperi. Semel immolatus est christus in semetipo, & tamen quottidie immolatur in sacramento inq̄tum p hoc sacramentum efficimur quottidie participes fructus dominice passionis. Unde & in quadā domunicali oratione secreta dicitur. Quotiēs huius hostie cōmemoratio celebrat opus nostre redemptionis exercetur, de hoc autem altari dicitur Hebre. xiij. Habemus

altare de quo non habent edere potestatez. hi qui tabernaculo deseruiūt ceremonias legis veteris obseruantes Et qñ euchristie sacrm cū diuinis ladib⁹ est conficiendū. ideo ppe altare. scz in atrio interiori ponūt gazophylacia sacerdotū. hebdomadariorū. et similiter cātorū p que designātur merita celebrantiū et eis ministrātium. Per aquas vero egredientes de templo et trāseūtes ad latus altaris significat sacrm baptismi. de quo dicit Joelis. iij. Fons egredief de domo dñi. et irrigabit torrete spinarū Dicunt aūt aque iste egredientes de templo. per qđ templū signif. cant duo principales nostre fidei articuli. s. articulus sancte trinitatis. et articulus incarnatōis. vt postea plenius dicet. qz baptism⁹ fit cōem ecclesie formam. conferf in nomine sancte trinitatis. fit q dicit Math. vlt. Euntes docete oēs gētes baptizātes eos in nomie patris et filij et spūssancti. et quia in primitiua eccla fuit collat⁹ in nōie xpi. vt habef in actib⁹ aploꝝ in pluribus locis qđ est nomē suppositi in quo vniunt natura diuina et humana. De duobꝫ aūt istis sacramētis loqtur ispecialiter Ezechiel ppheta. quia sūt specialia mō sacramenta noue legis inq̄tum xps p se ea instituit et eis vsus fuit in seipso et hoc patet de sacramēto baptismi in quatuor euāgelijs q̄tum ad vtrumq. s. institutionē et vsum. et similit de sacramēto eucharistie q̄tū ad eius institutōem. q̄ntū aūt ad eius vsum nō habef in euāgelijs expsse. sed hoc tenet cōmunitas ecclesie. qđ dicit Actu. i. Cepit iesus facere et docere. et iō sicut primo baptizari voluit. et postea baptismū alijs imposuit. sicut cenā primo corpus suum et sanguinē sumpsit. et postea discipulis sumendū tradidit. vnde dicit hiero. ad Lessibiā. Dñs iesus ipe cōuiua et conuiuiū. ipe comedēs et q̄ comedit vñ versus. Rex sedet in cena turba cinctus duodena. De tenet in manib⁹ sua cibat ipe alios. Per hec aūt sacramēta q̄ principalia sunt alia sub intelligunf. Post expositōz autē interioris procedendū est ad expositōem templi qđ edificatio ecclesie spūalis nō solum psistit in moribus et refectione p sacram scripturam. et sacrm. sed etiā in fidei articulis. iō p templum significant sequētia. qđ diuidit in tres ptes. s. porticum sanctū. et sanctū sanctoꝝ. Per porticum aūt est ingressus ad alias ptes. et ideo per ipam intelligit articulus vnitatis diuine eētie. et articulus sue prudentie. q̄ntum ad p miationē boni. et punitōem mali. fides eīm fuit oꝝ articuloꝝ semp fuit necessaria ad salutem. et est prima ad alios credendū. vnde dicit Hebre. xi. Credere eīm oportet accedentem ad deum qz est et inquirentibus se remūeratoꝝ sit. Per sanctū sanctoꝝ intelligit articulus sancte trinitatis. fit tres mansiones vna sup aliā ibidem exstites. licet aūt non sit ibi superioritas nec inferioritas. qz ite. tñ filius est a patre. et spūssanctus ab vtroq. et fit hoc dicit hilari⁹ q̄ auctoritas est in patre. et subauctorita in filio. Per partem templi q̄ dicit sanctū. intelligit articul⁹ incarnatōis bēdicte. p quā tres nature in supposito filij sunt vnite. scz natura diuina. aīa rōnalis. et caro xpi purissima. q̄ significant p tres mānsiones vnam sup aliam exstites. diuina nā q̄ natura superior est ad aīam. et aīa ad carnez. De istis vero duabus templi ptib⁹ pōt accipi qđ dicit Apocal. xxi. Et templū nō vidi in ea. s. materiale. qz fit istū vltimuz exponēdi modū p visionē Ezechielis non intelligit aliā edificatō materialis. sed tm spūalis. iō sequit ibidē. Dominus enī de⁹ oipotēs trinus in psonis templū eius est q̄tum ad sctm sanctoꝝ. et agnus. i. filius incarnatus q̄tum ad illam templi ptem que dicit sanctum. Per pilarios autē templi significantur miracula confirmātia fidem xpi. vnde dr Marci vlti. Illi aūt pfecti pdicauerūt vbiq dño cooperante et sermonē confirmante seqntib⁹ signis. Per cochleas vero q̄bus ascendit sursuz possunt intelligi noticie creaturarum quibꝫ ascendimus in notiam diuinoꝝ. fm qđ dicitur Rom. i. Inuisibilia ipi⁹. i. dei a creatura mūdi. i. ab hoie p ea que facta sunt intellecta cōspiciūtur. sempiterna quoq; virtus eius et diuinitas Per appēditia vo circa templū exstitia. intelligūtur oia alia ad idē pinētia. eo q ad pdictos articulos annectūtur. et qm̄ hoc informis mortua ē. nisi fuerit caritate formata. iō extrema ptē templi pmi edificiū australe et q̄ptempuerit estus caloris. iō edificiū australe significat feruorē dilectionis. Et altera vo ptē edificiū aq̄lonare. eq̄ parte venit horror frigoris. ppter qđ edificiū aq̄lonare significat donū timoris filialis. Timor enī caulatiu⁹ ē immigdatiōis et tremoris vtz ad sensū. Dictū ē aūt. s. q̄ i hīs duobꝫ edificijs ē habitatio sacerdotū. q̄ sacerdotes esse debēt in primo timore ne deū offendāt et in feruore dilectiōis vt ei deuote deseruiāt. De istī edificijs aq̄lonari et australi pōt accipi qđ scribit Cant. iij. Surge aq̄lo et veni auster pfla hortū meū. et fluāt aromata illi⁹. Per spūs tū enī timoris et dilectiōis fluūt aromata charismatū in horto ecclesie militātis. p q̄tuor aūt ariola pōt intelligi q̄tuor virtutes cardinales. de qbꝫ alijs dr ps. lxxxij. Melior ē dies vna in atrijs tuis sup milia. Nam primorati in exercitio virtutū cardinaliū ē optimū. Per culinas vo seu coq̄nas pōt intelligi doctores sacre scripture deuoti. qui suis meditatiōibꝫ decoquunt cibū sacre scripture vt alij possint inde refici. fm illd ps. xxxviij. Cōcaluit cor meum intra me. et in meditatione mea exardescet ignis. alte. vo coq̄ne sunt in atrijs situate. q̄ doctores sacri eloquij debēt primo in q̄tuor virtutibꝫ cardinalibꝫ ee exercitati. dicit enī. i. ethi. q̄ moralis phia nō ē q̄uenies auditor alle q̄ ē psecutor passionū. et multo min⁹ est q̄ueniens auditor theologie. et adhuc multo min⁹ q̄uenies ei⁹ doctor. ppter qđ in sacre scripture doctoribꝫ pergit exercitiū i virtutib⁹ moralibꝫ. vñ dic phus. vij. phic. q̄ sedēdo et q̄escēdo fit aia sciēs et prudēs. q̄ sedādo turbatiōes passionū. et q̄escēdo ab ipulsionibꝫ eaꝝ qđ fit p virtutū moralū exercitiū. acq̄ritur sctārū noticia scripturaꝝ. Per expōem templi et edificioꝝ circa ipm dicendū est qđ significet p sacerdotes i ipo mīstrātes. Circa q̄s q̄nq; sunt supl⁹ describenda. s. cōis genus. habit⁹. modus. victus et actus. Circa primū dr q⁹ sunt filij sadoch. q̄ interpt̄at iustus. et p hō designaf q⁹ ecclesie mīstri debēt esse p imitationē spāle filij xpi qui dr anthonomatice iustus. Esa. xlv. Rorate celi desup et nubes pluāt iustū. apiaf terra et germinet saluatorē. Unde Job. apls de se et sibi similib⁹ dixit. i. canonica. iij. ca. Videte qualē caritatē dedit nobis pr. vt filij dei nominemur et simus. Quātū ad scām dr q⁹ habeāt vestes lineas. per q̄s in mīstris ecclesie designant mētis et corpis puritas et subdif. Q. femoralia linea opiant turpitudinem carnis sue. p qđ significat q⁹ in mīstris ecclesie nihil turpitudis aut dissolutiōis in vbo gestu vel facto debeat apparere. vñ dr Exo. xx. Sacerdotes q̄ accedūt ad me sanctificēt ur ne percutiā eos. Dicit etiā sup. a de sacerdotib⁹ q⁹ in altis vestib⁹ mīstrent in templo. et in altis habitet cū pplo. qđ impletū vr in noue legis sacerdotio. Quantū ad tertiuz dr q⁹ sacerdotes comā nō nutriāt. sed attōdentes tondeant. p quod significat tonsura clericalis in mīstris noue legis. Quātum ad quartū vo dr q⁹ sacerdotes nō comedāt captū a bestia nec p se mortuū p qđ designat q⁹ mīstri ecclesie nō debent de rapina vel alio illicito viuere. Item de sacerdotibꝫ dr q⁹ vinū nō bibant. qñ ingressuri sunt templum p qđ intelligit q⁹ in mīstris ecclesie esse debet sobrietas potissime qñ debēt celebrare. tūc enī in eis requirit nō solū ieuniū ecclesie. sz etiam nature. q̄tū ad q̄ntū dr q⁹ celebrent diuinū officiū. et q⁹ doceāt pplm. qđ ut mundum et immūdū. et quidē in dubijs determinent quid li-

renendū.p quod ꝫ designaf q̄ in ministris ecclesie debet esse deuotio ad debite celebrandum diuina.ꝛ sacre scripture cognitio.ad docendū populum q̄ sunt licita ꝛ que illicita.ꝛ ad determinandū q̄ in dubijs sint tenēda. ista ñ cognitio maior requritur.fm q̄ aliquis in ecclesie gradu maiori constituit̄.ꝓter q̄d ō ignorantibus. Lec. xxj. Quia repulisti sciaꝫ ꝓpālā te.ne sacerdotio fungaꝫ mihi.

In mysticatione.vbi dicit in postilla. Per aquas vero egredientes de templo. Additio.

Existis aquis egredientibus de templo plura po-
d nunt̄ in litera que postillator ꝓtermisit in exponēdo.vt cum dicit. Mensus est mille cubitos.et traduxit me p aquā vsq̄ ad talos Rursumq̄ mille mēsus est et traduxit me p aquā vsq̄ ad genua ꝛc.q̄ oīa non est intelligendum supflue fuisse dicta.vñ i glosa sub quo libet pticula nū hic contentor mysteriū tractat̄.ꝛ ō si q̄s de his q̄ hic continent plenius vult informari ad illā recurrat.

Dicto dictū est de spūali edificatione ecclesie.q̄n-
p tum ad spūale regimē seu statum clericalē.dic cōsequenter agit ō edificio eodē.put spectat ad regimen tpale.seu statum laicalem. Circa q̄ ō tria supius sut descripta.s.diuisio terre.conditio pricipis.ꝛ ciuitatis edificium. ad intellectum istor sciendū q̄ nulla cōtas populi pōt pueniēter stare sine ꝓseruatione iusticie. Est autē duplex iustica.vt dicit.v.ethy.scz commutatiua ꝛ distributiua. Prima propie est inter populares in emptionibus ꝛ vendition̄bus.ꝛ alijs iustis cōmutationibus.ꝛ hec iusticia locū habet in bonis mobilibus ꝛ etiaꝫ in bonis immobilibus.q̄ntū aūt ad immobilia dictū est.s.q̄ debz tribubus.xij.diuidi terra per equalia.p quod intelligit. q̄ populi xp̄iani debent adinuicē vti iusticia cōmutatiua.cui' mediū attendit̄ fm equalitatē q̄litatis.vt habet.v.ethy.ꝛ hoc fit in bonis immobilib'.q̄s q̄libet here ditate ꝓpria est contētus.ꝛ nō accipit p violetia seu fraudem de possessione alteri'.vñ dicit Deu.xxvij. Da edict' q̄ transfert terminos ꝓximi sui.ꝛ dicet oīs ppl's amen. Sicut in bonis mobilibus debet vti iusticia cōmutatiua ppl's xp̄ianus.ꝛ q̄ntum ad hoc dicit supra.xlv. Statera iusta et ephy iustū.et bathus iustus erit vobis ꝛc. De pricipibus aūt dicit q̄ sint contenti terminis sue possessionis.p q̄d intelligit q̄ princeps xp̄iani debent esse contenti suis redditib'.et nullo mō grauare ppl'm exactionib' indebitis vnde dicit Deu.xvij. de rege. Cumq̄ fuerit cōstitutus nō multiplicabit sibi equos nec habebit vxores plurimas q̄ alliciant animū eius neq̄ auri et argēti immensa pondera p grauamē.s.ppli congregata.ꝓpter q̄d ō facientib' contrarū dr Esaie.i. Principes tui infideles. socij furum.oēs diligunt munera.sequūtur retributiones pupillo nō iudicāt.causa vidue nō ingredit ad eos. Principes igit vtunt̄ iusticia.cōmutatiua q̄i sunt contenti p ꝓpijs redditibus et sumūt regni sui lumtibus. ita q̄ non vsurpent indebite sibi alior regna in toto vel in pte. Justicia vero distributiua.ꝓprie pertinet ad superiores q̄ sunt bonor et onerꝫ debitor subditis imponendor.ꝛ hec iusticia non attendit̄ fm equalitatē quantitatis.sꝫ ꝓportiōis. vt quilibet honorē.plus vel min' sicut valet et portat̄ plus vel minus sicut debet. Et de ista iusticia q̄ntum ad sacerdotes qui sunt supiores in spūalibus tam dictum est.q̄ debent determinare dubia.et q̄ teneāt eor' sīa p quam vna pars iustificat̄.ꝛ alia condemnat̄. Quantum ad principes aute dicit̄ in textu q̄ faciant iudiciū ꝛ iustitiam in pplo.p quod designat̄ q̄ ad hoc tenentur principes xp̄iani plus q̄ principes tpe vete.testa.quia totus ille status fuit figuralis respectu no.testa.sicut dicit pria Cor.x.ca. Omnia in figura contingebant illis. Figura aūt deficit a pfectione illius rei cui' est figura. ꝓpter q̄d principes xp̄iani debent esse multo perfectiores q̄s principes iudeorum tpe vete.testa. Circa terminum.i. edificium ciuitatis ptz ex fine libri Ezechielis q̄d in q̄rto describit̄ p ciuitatem vero que dicit̄ ciuitū vnitas.intelligitur vnitas ppli xp̄iani in fide et sacris ecclesie.vñ dicit ꝛph.iij Un' deus vna fides.vnū baptisma. Per hoc aūt q̄ i quadro describit̄ significat̄ q̄ ppl's xp̄ianus exercere debz in quatuor virtutibus cardinalibus. Dicit enī.x.ethi.q̄ intentio legislatoris est ciues facere bonos seu virtuosos. In quolibet autē latere ciuitatis describunt̄ tres porte. et a.xij. tribubus nominate.ꝛ ad q̄tuor orbis partes cōsiliter respicientes.p quod intelligit̄ q̄ ad principē xp̄ianum ad cuius officium spectat posse cōmunitati ciuium omnes xp̄iani sibi subditi tam minores q̄s maiores ex q̄libet parte regni sui liberū ad eū habeāt accessum.tanq̄ ad conseruatorē et defensorē omnium. Et q̄n in hoc sunt dei ministri et eius vicarij.fm q̄ dicitur ad Roma.xiij. Principes non sunt timori boni operis sed mali.ꝛ subditur. Ministri enī dei sunt in hoc ipsum seruientes. ideo subditur in fine libri. Et nomen ciuitatis ex illa die dominus ibidem.q̄ ciuitas non nominatur a vicario.sed a principali domino.ꝛ sic cōtas populi xp̄iani denominat̄ a xp̄o. Circa vero predicta.scz edificium templi.diuisionē terre.ꝛ edificium ciuitatis descripti sunt multi numeri determinati cubitor et calamorum. de quibus ꝓbabiliter potest dici in generali q̄ p ipos intelligit̄ certa quantitas meritor fm conditiones et opa psonarum. sed quoniam ista certa quantitas solt deo nota est q̄ntus ad omnia.alijs vero quantū ad aliqua.quibus et quantum sibi placuit reuelare.ideo circa expositionem dictorum numerorum in speciali ꝛ particulari descendere nolui.sed hoc alijs relinquere quibus reuelare voluerit ille.ō quo dicitur Danielis.ij. Ipse reuelat ꝓfunda ꝛ absconditā.et nouit in tenebris constituta. Et lux cum eo est. Cui laus ꝛ honor et gloria p infinita secula seculor Amen.

Postilla venerabilis fratris Nicolai de Lyra sup Ezechielem prophetam finit.

Prologus

Incipit expositio Eusebii in plogum Danielis.

Damielē pphetam rē. Istum plogū dirigit Hiero. paule et eustochio. ad quaꝝ petitionē transtulit librū illū ꝛ primer tres partes. In prima excitat ad attentionē significās libri difficultatē vsqꝫ ibi. Hec id circo refero ad difficultatē vobis danielis ostenderem. In secunda disp̄it ad docilitatē significans libri ꝓtinētiā. ꝛ in q̄ ordine sit recepta. que incipit ibi. Que apud hebreos rē. In tertia parte captat benivolentiā ostēdēs opis vtilitatē. ibi. Ad quā obsecro vos rē. q̄ntum ad primā ptem nota. q̄ ostendit libri difficultatez ex tribus. Primū ē in comparatione ad alioꝝ translationem. sicut. q̄ q̄ a veritate discordat ꝑuaricata ē. ꝛ ideo dicit primo cū dicit. danielem pphetā rē. Secūdū ē ex libri scriptura q̄ liꝝs chaldeicis ꝙ nō hebraicis scriptus ē. et hoc ē q̄d dicit. Sciendū quippe rē. Tertiū est ex suo studio et labore. q̄d tertio ex primit dicēs. Denicꝫ et ego adolescentul⁹. In ista ꝑte que incipit ibi. Qui apud hebreos rē. disponit ad docilitatē ꝑ tria. Primū est q̄ntū ad ꝓtinentiā huius libri. ꝓtinet ei liber iste apocriphā ptē ꝛ hystoriā susanne. hymnū pueroꝝ. ꝛ belis draconis ꝛ fabulas. que nō reperiunt in hebraica veritate ꝛ que ꝓtra hoc opponāt ab hebreis ponit hieron⁹. Cū dicat audini ego quendā rē. Secūm ē q̄ntum ad situ huius libri in serie librorū vete. te. ꝛ hoc ē q̄d dicit. Super qua re rē. Tertiū est q̄ntū ad ea que opponūt a porphirio ꝓtra hūc librū. ibi. Que aūt ex hoc ꝓpheta rē In tertia ꝑte. que incipit ibi. Unde obsecro vos rē. captat benivolentiā significās opis vtilitatē. ꝑ quā rogat paulā et eustochiū vt fundant ꝑ eo p̄ces ad dominum. ꝛ subdit ibi q̄ parū curat de emulorū iudicio q̄ in vtranqꝫ ptem declinant aut amore aut odio. Et sic iste plog⁹ terminat. Istis visis lr̄e insistam⁹.

a Incipit plog⁹ scī hieronymi in danielē ꝓphām.

b Danielē ꝓphām iuxta septuaginta interp̄tes dñi saluatoris ecclesie non legūt. vtentes theodotionis editiōe. ꝛ hoc cur acciderit nescio. Siue enim quia ꝙ sermo chaldaicus ē. c et quibusdam ꝓprietatib⁹ a nr̄o eloq̄o discrepat c voluerūt septuaginta interp̄tes d easdem e lingue lineas f in trāslatōe suare siue subnoe eoꝝ ab alio nescio q̄ñ satis chaldeā linguā scientes edit⁹ est liber. siue aliud q̄d cause extiterit ignorās. ꝙ vnū affirmare possim q̄ multū a veritate discordet a recto iudicio repudiatus sit. Sciendū q̄ppe danielē maxime ꝛ esdrā. hebraicis q̄dē lr̄is. ꝛ chaldeo ꝛ greco sermone ꝛ cū hoc multū a veritate discordabat. vñ recte repudiata ē. i. repulsa ꝛ abiecta ab ecclesijs. i Una hieremie pericopen. i. decisionē vel ptē. a peri q̄ ē de. ꝛ cope q̄ ē cesio. istam pericopen appellat lamentatōes. k Post q̄ntiliani ꝛ tullij lectionē. id ē studium. i. post q̄ꝫ studuerā in libris q̄ntiliani ꝛ tullij.

l Ac flores et⁹ rethoricos. hoc dicit ꝓpter tullium qui fuit maximus rethor in cuius rethorica studuerat hieronymus.

m Cuꝫ me in lr̄igue huius pistrinū reclusissez. i. cū me in laborem addiscēdi linguā chaldaicā immisissez. Pistrinū appellat locus in quo pistrit. ꝛ sicut ait Ysidorus li. xx. ethy. Pistrinū dicit q̄ pil' tritū. q̄ pilo antea tundebant granū vnde ꝛ apud veteres nō molitores ꝙ pistores dicti. q̄si fistores a findēdis granis frumenti. molē enī vsus nō erat sed granū pilo findebant Et quia ibi erat magn⁹ labor anteq̄ pficeret. ideo dicit se pistrino reclusisse. i. mltis laboribus se cōmisisse. Et ad literā serui recludebantur antiq̄tus vt grana tererent in pistrino. Et q̄ndoq̄ ꝓpter hoc p̄nt pistrinū ꝑ pena seruili. ꝛ ipe redegerat se in magnā seruitutē addiscendi linguā illaꝫ.

n Anhelantia. i. habitū vel spīm emittentia. ab anhelo anhelas q̄d est anniari vel halitum emittere. q̄ cuꝫ multis aspirationibus formant in guttere verba chaldaica.

o Stridentiaq̄ fortiter resonantia. q̄ cū vehemēti p̄cussione lingue ferunt inter dentes. et ꝙ stridēt in emissione.

p Et q̄si ꝑ criptā ambulās. cripta idez ē q̄d caverna. dicat q̄ se q̄si ꝑ criptam ambulare q̄ obscura est. q̄ sol ibi nō lucet. vt ꝑ hoc lr̄igue illi⁹ obscuritatē significet

q Ratū. i. parum. r Ymmē de. aspi. supplecepisses. i. cū cepisses parū intelligere. sic ille q̄ ābulat ꝑ criptaꝫ q̄ñ desup venit lumē. incipit viam videre.

s Impegi. i. cesperam.

t Nouissime. post multos labores.

v In danielē. i. sup librū danielis quē transferre volebam. et ꝛm istam significatōꝫ impingere neutrū est. vel impegi. i. fortiter me impuli. In danielem. i. ad transferēdum librū danielis. ꝛ sic impingere actiuum est.

x Et tanto tedio affectus sum in transferendo.

y Ut desperatione subita. q̄ in translatōis exordio me inuasit.

z Omnē veterē laborē. quē sustinuerā in addiscendo linguam chaldaicam.

a Ingerente. i. inferente vel suggerente.

b Labor improbus omnia vincit. illō scribitur in ꝓuerbio improbus dicit non ꝓbus importunus et ꝑseuerans. et hoc vltimo modo accipit hic. licet

in pamphilo posset poni, p importunus.

a Ꝙsonare. i. debito sono pferre. b Susanne hystoriam. Dañ. xiij. a. c Nec belis draconisq; fabulas Dañ. xiv. d Veru. i. obelo antepositoꝓ qđ ea q̄ scribebañ tanq̄ supflua oſidebantur iugulanda, vide. s. in epla ad desiderium vbi agitur de asterisco et obelo.

e Subiecim⁹. i. ſ fine opis posuimus.

f De ꝓceptoribꝫ. i. de mgris q̄ dicebañ ꝓceptores, q̄ doctrine eoꝝ tanq̄ ꝓcepta custodiebãtur taľ ꝺz esse lr̃a. Audiui quẽdã de ꝓceptoribꝫ iudeoꝝ cũ susanne deriderent hystoriã, ⁊ a greco nescio q̄ eã diceret esse ꝓfictã illđ opponere qđ origeni quoq; aphrican⁹ opposuit, ethymologias has apothoy chynoy chyse ⁊ apothoy pynoy pyse đ greco sermone descẽdere. De grecis lr̃is q̄ solent h scribi me ad pñs nõ intromitto sz ita debent syllabicari sic ꝓscriptũ ẽ sensus talis est. Audiui quẽdam mgm iudeoꝝ deridẽtem susanne hystoriã ⁊ a qđã greco dicẽtez esse ꝓfictã. ⁊ ad pban dũ istud opponebat xp̃ians illud qđ aphrican⁹ disputãs cũ origene illi 'opposuit. s. has ethymologias q̄ h ponũtur ⁊ sumũtur de xiij. danielis, descẽdere de greco. ⁊ p hoc arguebat ab aliquo greco esse ꝓsituã, cũ tales ethymologie nullã hẽant ꝓmentiaz cũ hebraico. Est aũt ethymologia expositio vn⁹ vocabuli p aliud vocabulũ vnũ siue plura, magis notũ vel magis nota, in eadẽ lingua vel in diuersis ſm rez ꝓprietatẽ ⁊ lr̃az silitudinẽ, vt deus dãs eternã vitã salus lapis ledẽs p edez, piger pedibꝫ eger, ⁊ ꝺz ab ethiogrece qđ est ym latine, ⁊ logos qđ est sermo vel rõ. ſi verboq̃ q; ethymologizãdo vocabulũ verã ipius originẽ loquimur, quaq; ꝺz apothoy chynoy chyse, ⁊ a potheoy pynoy pyse, greca est ethymologizatio ⁊ sonat apud nos a cino scindere ⁊ a pino secare, vñ Dañ. xiij. Postq̃ alter senũ tidit. Sub cino qđ nomen arboris apud grecos scissionem notat. fit allusio p vbũ sequẽs cũ ꝺz Scindet te medium. Allusio ꝺz cõsonantia ab alludo dis, qđ ẽ iuxta ludere cõcordare cõcurrere, vñ qñ q̃si p quãdã ꝺsonãtiã ex vno vocabꝫo aliꝫ elicit allusio ꝺz. Jt cũ alt⁹ tidisset. Sub pino qđ nomẽ arboꝛ sonat sectiõz, iõ alludit ei vbũ seq̃ns cũ ꝺz. Et secet te medium. Alij exponũt sic. Sub cino, id ẽ sub ilice, ⁊ dicũt, q̄ forte hebraice nomẽ huius arboꝛ scissionem sonat, ⁊ fit allusio vbi ad nomen ꝓcedens, cum subdit. Scindet te. Jtem exponũt. Sub pino. i. sub lentisco. Est aũt lentiscus arboꝛ humidis, cuius succus scissuras labioꝝ ⁊ manuũ ꝺsolidat, ⁊ dicit a lenta sectiõe, vñ vt fiat allusio vbi ad nomen arboris subdit. Ut secẽt te

sermonẽ chaldaicũ legere ⁊ intelligere q̃ sonare. Hec idcirco refero, vt difficultatẽ vob⁹ daniel' oſiderẽ q̄ apũd hebreos⁵ nec susanne hz hystoriã, nec hymnũ triũ pueroꝝ⁶ nec belis draconis q̃ fabulas, q̃s nos q̄ in toto orbe dispse sẽ⁷, verũ añpositoꝛ eas q̃ iugulãte⁸ sbiecim⁹, ne videremur apud iperitos magnã ptẽ volumis detrũcasse. Audiui q̃ quẽdã' de ꝓceptoribꝫ iudeoꝝ, cũ susanne deriderent hystoriaz, ⁊ a greco nescio q̄ eã diceret esse cõfictã illud opponere qđ origeni q̃s aphrican⁹ opposuit ethymologias has apothoy chynoy chyse ⁊ apothoy pynoy pyse de greco ſmone descẽdere. ⁹ Cui⁹ rei nos intelligẽtiã¹⁰ nr̃is hãc¹ possumus dare vt vbi gr̃a dicamus ꝺtinuo ab arbore ilice dixisse eũ⁸ ilico ' pereas ⁊ alẽtisco[m] ' lentẽ te ꝺminuat anglis[n] vel nõ lẽte peas, aut lentus, i. flexibil' ducaꝛ ad mortẽ[o] siue aliud qđ[o] ad arboris nomẽ. ꝓuenies, deinde tãtũ fuisse ociꝰ[q] tribus pueris, ⁹ cauillabañ vt in camino estuãtis incendij metro luderẽt, ⁊ p ordinem ad laudẽ dei oĩa elemẽta ꝓuocarẽt aut qđ miraculũ diuinecq; aspiratiõis iudiciũ vl' draconẽ interfectũ, ⁹ offa picis vl' sacerdotũ belis[s] machinas deꝑhẽsas, q̃ magis prudẽtia solertis viri q̃s ꝓphetali eẽnt spiritu ꝓpetrata' ⁹ Cũ vo abacuc veniret, ⁊ de iudea in chaldeam raptum discophoꝝ lectitaret, ⁹ querebat exemplũ vbi legissemus in toto veteri te

stamento, chaldaicũ legere ⁊ intelligere q̃ sonare. Hec idcirco refero, vt difficultatẽ vob⁹ daniel' oſiderẽ q̄ apũd hebreos⁵ nec susanne hz hystoriã, nec hymnũ triũ pueroꝝ⁶ nec belis draconis q̃ fabulas, q̃s nos q̄ in toto orbe dispse sẽ⁷, verũ añpositoꝛ eas q̃ iugulãte⁸ sbiecim⁹, ne videremur apud iperitos magnã ptẽ volumis detrũcasse. Audiui q̃ quẽdã' de ꝓceptoribꝫ iudeoꝝ, cũ susanne deriderent hystoriaz, ⁊ a greco nescio q̄ eã diceret esse cõfictã illud opponere qđ origeni q̃s aphrican⁹ opposuit ethymologias has apothoy chynoy chyse ⁊ apothoy pynoy pyse de greco ſmone descẽdere. ⁹ Cui⁹ rei nos intelligẽtiã¹⁰ nr̃is hãc¹ possumus dare vt vbi gr̃a dicamus ꝺtinuo ab arbore ilice dixisse eũ⁸ ilico ' pereas ⁊ alẽtisco[m] ' lentẽ te ꝺminuat anglis[n] vel nõ lẽte peas, aut lentus, i. flexibil' ducaꝛ ad mortẽ[o] siue aliud qđ[o] ad arboris nomẽ. ꝓuenies, deinde tãtũ fuisse ociꝰ[q] tribus pueris, ⁹ cauillabañ vt in camino estuãtis incendij metro luderẽt, ⁊ p ordinem ad laudẽ dei oĩa elemẽta ꝓuocarẽt aut qđ miraculũ diuinecq; aspiratiõis iudiciũ vl' draconẽ interfectũ, ⁹ offa picis vl' sacerdotũ belis[s] machinas deꝑhẽsas, q̃ magis prudẽtia solertis viri q̃s ꝓphetali eẽnt spiritu ꝓpetrata' ⁹ Cũ vo abacuc veniret, ⁊ de iudea in chaldeam raptum discophoꝝ lectitaret, ⁹ querebat exemplũ vbi legissemus in toto veteri test

Prologus

abditas ad helyã. ¶ Cuz recessero a te. spūs dñi asportabit te in locū quē ego ignoro. ¶ Itē illud. iiij. Reg. ij. q̄ dixerūt filij ꝓphetaꝝ ad heliseū. ¶ Ecce serui tui sunt q̄nquaginta viri fortes q̄ pñt ire et q̄rere dñm tuū ne forte tulerit eū spūs dñi. & piecerint eū in vnū mōtū aut in vnā vallium q̄d nō dixissent. Iō ꝓphaꝝ q̄ pr̄i⁹ ō et⁹ recessū ꝓphetauerant nisi possibile eēt gr̄e spūs que erat i helya. a ¶ Promptul⁹. i. alij q̄ntulū. pmpt⁹ parat⁹ et expedit⁹.

b Ezechielē. xl. a.

c Nō fuisse au. affir. ij. Cor. xij.

d Apocry. fabu. id ē hystorias q̄ auctor vl⁹ veritas ignorat̄. in plogo sup iosue in principio tenentes q̄d sit apocryphum. & vsi dicat̄. & quod modis accipit̄. ¶ Fabula dicit̄ a fando. q̄sq̄ dicit̄ loquitur q̄sq̄ res q̄ nec vera est nec verisimilis. Vñ dicit Isido. ethy. prīo. ¶ Fabulas a fando poete nōlauerūt. q̄ non sunt res facte sz loq̄ndo ficte. Item fabla dicit̄ hystoria sicut hic. e Illiō ad. nō ba. da. apud he. interꝓphetas. occasione hui⁹ ꝓbi q̄dā male intelligētes sic̄ fuit rufinus. credidit hiero. sensisse dan. ēl nō ee ꝓphetā. ōbus rūdet i scō libro ꝑtra rufinū dicēs ¶ De daniele breuiter ꝓfidebo me nō negasse eū ꝓphetā. quē statim i fr̄ote plogi. ꝓphetū ee confessus sum. sz q̄d hebrei dicerēt. & q̄bus argumētis mi terent suā ꝓbare stiam: volui me mōstrare. docuisse lectorē ecclesias xp̄i hunc ꝓphetā iuxta theodotionē legere. et nō iuxta. lxx. translatores. quoꝝ. s. in isto libro editionē di ri multū a vtate distare. & recto ecclesiar⁹ xp̄i iudicio reprobatā nō ē mee culpe q̄ dixi. sz cor q̄ legūt. i pmptu st̄ quatuor editiones. aq̄le. symmachi. & lxx. theodotois. ecclesie iuxta theodotionē legūt danielē. ¶ Ego q̄d peccaui si ecclesiar⁹ iudiciū secut⁹ sum. & q̄d aūt refero q̄d aduersum suū sane hystoriā & hymnū triū puerorū & belis draconisq̄ fabulas. que in volumie hebraico nō habent̄. hebrei solēt dicere q̄ id in me criminat̄ stultū se sycophantā ꝓbat. ¶ Nō enī q̄d ipe sentirē. sed q̄d aliꝝ nos dicere solent̄ exponeni. & huiꝝ opinionis. si nō tūdi in plogo breuitati. studes ne p̄ fationes sz libr⁹ scribere videret. puto q⁹ statim subiecerim de q̄ nō ē hui⁹ tp̄is disserere. alioq̄n & ex eo q⁹ asserui porphyriū ꝑtra hūc ꝓphetā multa dixisse vocauitq̄ hui⁹ testes methodiū. eusebiū. & apolinarē q̄. & multis versuū mulibus illius vesanie respōderūt. me accusare poterit. quare nō in pfatiūcula 5 libros porphyrij scripseri. ¶ Qui istiusmodi venias cōsectat̄ & scripture hebraice non vult recipere veritatē. audiat libere. pclamātē. nemo enī cogit̄ legere q̄d nō vult. ¶ Ego petētib⁹ scripsi. nō fastidiosis. gratis. nō inuidis. studiosis. nō scitantib⁹. & tā mihi q⁹ theodotionē hereticū & iudaizantē legit. & q̄ tūcunq̄ peccatoris xp̄iam translationē fastidit. f In tres si q̄dē ptes &. illud innūeles exposit⁹ regū vbi distinguūtur. v. libri legis & octo libri ꝓphetarū & nouē agiographorū g Porphiri⁹. hereticus credo q⁹ fuit ille platonic⁹ porphir⁹. de quo fit mētio i decimo libro Aug. de ciui. dei. ij. ca. & xj.

a Methodius martyr. ō q̄ dicit hieronym⁹ in li. illustrui viroꝝ. methodi⁹ olympij lycie & postea tyri epi⁹ nūdi cōpositiōes sermōis aduersum porphiriū cōscripsit libros xv. i Eusebi⁹ cesa. de q̄ dicit hiero. in eo dē libro. Eusebius cesarie palestine epūs i scripturis diuinis leuissimus. & bibliothece diuine cū pamphilo martyre diligētissim⁹ inuestigator edidit infinita volumia. Alter fuit eusebi⁹ emisenus epūs elegātis & rethorici ingenij.

l Et apolinaris laodicēsis syrie epūs. q̄ grāmaticis in adolescentia operā dedit. & postea i sacras scripturas innūerabilia scribēs. sub theodosio impatore obiit. extant eius aduersus porphiriū. xxv. libri. q̄ inter cetera opa ei⁹ magnē me. phant. Alter fuit apolinaris asie hierapolitan⁹ epūs sicut hiero. in eode li. l Nō satis. i. nō multū.

m Moueor. q. d. parū curo de eis. Cetera plana sunt.

¶ Finit q̄lscunq̄ expositio vtr⁹ plogi.

¶ Incipit postilla fratris Nicolai de lyra sup Danielē ꝓphetā cū additionib⁹ Pauli Burgē. & replicis defensiuis Mathie doctoris ordinis minoꝝ.

Daniel aūt dedit deus intelligētiā oīm visionū dāsi. i. In vbo ꝓposito tanguntur q̄tuor cause libri Danielis. q̄ pre manib⁹ habemus. s. causa subiectiua. effectiua. finalis et formalis. Ad cui⁹ intellectum sciendū q⁹ tres istaꝝ causaruꝝ in idē concurrunt in tota sacra scriptura et in ptialib⁹ ei⁹ libris. sub alia tñ rōe. Dicit enī in phia naturali corp⁹ mobile ē subiectū sub rōe absoluta. & in ptialib⁹ libris sub rōnibus cōtractis. vt in libro de generatiōne. corpus mobile ad formā. et in libro celi & mūdi. corpus mobile ad situm. et sic de alijs libris partialib⁹ q̄iter. sic in tota sacra scriptura

Explicit prologus.

stassito quēcūq̄ sctoꝝ q̄ui voluisse corpe. & in pūcto hore tāta terraꝝ spacia trāsiisse. Cui cū q̄dā ē nr̄is satis adquirendū pmptul⁹ ezechielē adduxisset in mediū & dicere eū de chaldea in iudeā fuisse trāslatū derisit hoiez. et ex ipo volumie dēmōstrauit ezechielē in spū se vidisse transpositum. ¶ Deniq̄ et apl⁹ nr̄m videlicet vt eruditū virū: & q̄ legē ab hebreis didicisset: nō fuisse ausū affirmare se raptū in corpe sz dixisse. siue in corpe siue extra corp⁹ nescio. de⁹ scit. his & talibus argumētis apocriphas i libro ecclie fabulas arguebat. ¶ Sup qua re lectoris arbitrio iudiciū derelinquens illud admoneo nō haberi danielē apd hebreos inter ꝓphetas. sz inter eos q̄ agiographa ꝓscripserunt. In tres siquidez ptes oīs ab eis scriptura diuidit̄ i legē i ꝓphas & i agiographa. i. in q̄nq̄ et octo et in nouē libros. de q̄ nō ē h⁹ tp̄is disserere. Que aūt ex h⁹ ꝓpheta. imo ō hūc librū g porphiri⁹ obiciat. testes sunt⁹ methodi⁹. eusebius⁸ et apolinaris. q̄ multis versuū mulibus eē vesanie respōdentes. nescio an curioso lectori satisfecerint: Vñ obsecro vos o paula & eustochium fundat⁹ p me ad dñm pces: vt q̄diu i hoc corpusculo sum scribam aliquid gratū vobis. vtile ecclesie. dignū posteris. ¶ Presentiū q̄ppe iudiciꝝ oblatrantiuꝝ nō satis m moueor. q̄ i vtrāq̄ partem aut amore labūtur aut odio.

deus sub rõne absoluta est subiectũ, vñ theologia dr ãsi sermo de deo, & sub tractis rõnibz est subiectũ in qbus sacre scripture, vt in veteri testõ subiectũ est vt rex creator & gubernator, & in nouo vt hũani generis redemptor & glificator, & sic pcedẽdo magis ptracte in ptialibz libz vtriusz testamẽti. Hilr idẽ dr est cã effectiua sacre scripture generalr, qz tota sacra scriptura pcedit p eã reuelationẽ & in libris ptialibz ẽ cã effectiua, vt reuelator noticie in qlibet libro spãliter ptente. Hilr ẽ cã finalis tocius sacre scripture, loquẽdo de vltimo fine, qz tota sacra scriptura ordinat finalr ad supnaturalẽ britudinẽ consequendã q̃ psistit i deo obiactiue. I ptialibz libris sub cõtracta rõne. Igit in libro daniel dr ẽ cã subiectiua, effectiua & finalis sub rõnibz ẽctis, qõ notat in vbo passũpto cũ dr. Pcdit dr, qõ ex principio clausule resumit. Deus enĩ vt rex supemines ẽ hic subiectũ, qz vt ptebit ecclesiã libri i eo declarat supemunentia regni dei ad regna terrena, de q̃ dr ps. xcvij. Dr magnus dñs & rex magnus sup oẽs deos, & ps. xlvi. Sup oẽm terrã. Et etiã cã effectiua in ẽ libro put reuelauit danieli noticiã hui⁹ regni de q̃ põt accipi qõ scribit Sap. x. ca. Qñdit illi regnũ dei, et dedit sciam sctor. Est etiã deus cã finalis hui⁹ libri inqz tũ facit nos ptcipes hui⁹ regni, vñ dr Apo. v. ca. Fecisti nos deo nr̃o regnũ & sacerdotes & regnabim⁹ sup terram. Causa vo instrumẽtalis effectiua tangit in vbo ppositio cũ dr Daniel. Vñ dr infra. x. ca. Daniel vir desideror intellige vba q̃ ego loquor ad te. Intellexit enĩ Daniel ea q̃ scribit in ẽ libro, vñ infra. xij. ca. dr. Tu aũt daniel claude sermones & signa libri vsq; &c. Causa vo formalis hui⁹ libri tangit cũ dr. Intelligentiã oĩm visionũ. Circa qõ sciendũ q̃ duplex est forma libri, s. forma tractat⁹ & forma tractandi. Forma tractat⁹ est cumulo hui⁹ libri q̃ diuidit⁹ fin decẽ visiões vt ptebit p̃sequẽdo, due vo hystorie q̃ ponũtur in fine libri nõ sunt de eius integritate, qz nec apud hebreos habent. Forma tractãdi est modus agendi q̃ in libro isto est visionũ intellectio, qz visio nõ est, p̃phetica nisi sit intellecta, & hoc siue sit in somno siue in vigilia, sic pharao vidit spicas. Gen. xli. Et balthasar vidit manũ scribentẽ in pariete. Daniel. v. Ille dormiẽs, iste vigilãs neuter tñ fuit pphã, qz nõ intellexit visionẽ, sz ioseph fuit pphã, qz intellexit visionẽ pharaonis, & daniel sic, q̃ visionẽ balthasar intellexit, vñ dr Dañ. x. ca. Intelligentia opus est in visione sez ad ẽ q̃ pphetica dicatur. Sciendũ tñ q̃ hec visio dr tripler sez sensibilis, imaginaria & intellectualis. Sensibilis visio est, qñ aliq̃d vr exterius & intelligitur significatiũ ipius, sicut Daniel vidit scriptũ in pariete regis mane tethel phares, & intellexit Daniel. v. Imaginaria vo visio est qñ in vtute imaginatiua formant imagines vtute diuina ad aliq̃d occultũ significandũ, sicut daniel vidit quattuor bestias ascẽdentes de mari significãtes q̃tuor regna, & ẽ intellexit Daniel, vt. Visio vo intellectualis est qñ sine aliquibus imaginibz seu figuris menti pphete vtas reuelat sic daniel cogitatio nabuch. fuit reuelata Dañ. ij. Tu rex cogitare cepisti in stratu tuo q̃d esset futurũ post hec &c. Licz enĩ somniũ nabu. fuerit danieli reuelatũ visione imaginaria, qz somniũ regi vidit somnio suo, vt infra dicetur, tñ cogitatio regis nõ potuit sic reuelari sz sola visiõe intellectuali. Itẽ in talibz visionibz pdictis aliqñ apparet aliq̃ ylona docẽs, & sic frequẽter legit gabriel angel⁹ apparuisse ad docendũ danielẽ, vt infra videb. Ẽ pterea quẽdo Item visiões pphetice aliqñ fiũt in somno, aliqñ in vigilia, sicut dictũ fuit in principio libri psalmor⁹ diffusius, de pphetiis visionibz, ppter qõ plura circa visiões hmõi alias a me dicta, in principio huius libri ad pñs omitto qz posita sunt in principio libri psalmor⁹, vbi quilz⁹ plus locum cum sit prim⁹ liber pphetalis fm latinos doctores. Et vtroq; mõ scz in vigilia & somno facte sunt visiones danieli, vt tũ in pte ptz ex pdictis & magis in sequentibz apparet, & iõ merito dr in vbo passumpto, danieli aũt dedit deus intelligentiã oĩm visionũ, ppter qõ in eo fuit implerũ qõ dñs dic. Osee. xij. Ego visionẽ multiplicaui scz in daniele. Cui dedi intelligentiã oĩs visiõis, pheticẽ mõ pdicto, & tandẽ a deo data est sibi visio clara diuine essentie in patria, ad quã nos pducat q̃ cum pr̃e sancto spũ viuit & regnat in secula seculor⁹. Amen.

Explicit collatio sup danielem pphetam.

Incipit daniel pheta. Capitulum .i.

Anno tertio Joacim &c. Liber danielis diuidit⁹ in tres ptes, in ptẽ phemalẽ, & pr̃ẽ executiuaz sue principiez, in principio scdi capituli in anno scdo & ptẽ incidentalẽ in principio .xxx. c. Et erat vir. Circa primũ describit sapia collata diuinitus actori hui⁹ libri, s. danieli, vbi sic pceditur. qz primo ponitur qdã ad sapiam disponẽtia, scdo describitur collata ei sapia, ibi, Pueris aũt bis, tertio ponũtur q dã ad hoc sequẽtia ibi. Fuit aũt daniel. Prima adhuc in tres fm qz in daniele describũtur tria ad sapiam dispenetia. Primum est humilitas status, scdm nobilitas ortus, ibi. Et ait rex aphanẽ, tertiũ solicietas vite, ibi. Proposuit aũt daniel. Circa primũ notandũ q̃ dr Prouer. xi. Ubi hũilitas ibi & sapia, iõ dñs q̃ puiderat danielẽ dina sapientia decorari pmisit eũ prius hũiliari, qz cũ esset de semie regio vt dicetur infra, pmisit tñ eũ captiuari p regẽ babylonis q̃ venit ĩ ierlm & spoliauit eã, & ẽ est qõ dicitur.

a Anno tertio &c, & ptz vsq; ibi Et ptẽ vasor dom⁹ dei Et q̃ ptz q̃ iste nabu. fecit reuerẽtiã deo celi q̃ colebatur hierlm, qz nõ abstulit inde oĩa vasa mistertij, sz aliq̃ reliqt ad cultũ dei. Itẽ qz illa q̃ asportauit nõ applicauit hũanis vsibz, sic fecit balthasar nepos siꝰ, ppter qõ fuit punitus a dño, vt dicetur infra. v. c. sz posuit ea ĩ loco sacro fin suã estimationẽ, i. tẽplo dei sui, & ẽ est qõ dr ẽ. Et asportauit ea in terrã sennaar, i. in babyloniã q̃ prius vocata ẽ sennaar, & postea dicta ẽ babylonia, a turre ibi edificata a filijs noe, vt hr Gen. xi. Jn domũ dei sui &c, & ps. Circa istã ptẽ tria sunt ẽ dubia. Primo qs fuerit iste nabuch, qz plẽs legũtur fuisse tres noiati, scdo qs iste ioacis eadẽ rõne, tertio qre nabuch. venit ĩ eũ in plur. Ad primũ dom q̃ iste nabuch. fuit magn⁹, & dr a magnitudine operũ q̃ regnũ chaldeor⁹ qõ aũ ipm erat puũ valde amplauit & monarchiam fecit sicut Karolus magn⁹ dr. Sic a magnitudine operũ, qz primus de regibz francor⁹ adeptus est romanũ imperiũ. Dicitur aũt in aliquibz hystoriis q̃ nabuch, iste primo vocatus est hoc noie, & hoc accidit ei ntu, qz qñ de nouo fuit natus, fuit in silua, plectus & dimissus, sed ex diuina ordinatione venit capra silueſtris puerũ lanctans, qz scriptũ est in ps. Custodiens parulos dñs, bubo etiam aduolauit sup arborem iuxta puerũ quem leprosus p nemus transiens vidit & cepit admirari, qz illa auis parũ apparet de die, ppter qõ diligẽtius attendens vidit capram lactantem puerum, sub arbore quem assumens nutriri fecit, & eum nabuch. ab eventu vocauit, nabuch. enim bubo dicitur in illa lingua chodocapra, nosor leprosus, & patet q̃ non fuit ille nabuchodonosor sub quo hystoria Judith dicit fuisse, quia ille fuit post istum per magnum tempus, & communiter dicitur q̃ fuit filius cyri, qu. a hystoria Judith fuit post reditum captiuatis babylonice vt patet ibidem. Ad secundum dicendum q̃ iste Joacim fuit filius Josie regis Juda, qui captiuato fratre eius Joachaz per regem egypti, ab eodem scilicet rege egypti constitutus est rex

inde mutato noīe ipīus q̄ pus eliachim vocabaf vtz.iiij Reg.xxiij.z regnauit iste.xi.annis. Cui successit filꝰ eiꝰ Joachiu p n scriptꝰ in fine.z vterq; captꝰ ē a nabu.rege babylonis z eodē anno vt ideibiſ.ꝓpter qō dubiū ē de q̄ scriptura ħ loq̄tur.sed ptz solutio in hebreo. q; primus scribiſ p coph z mem q̄ħ in latino rīdent c z m.scōs scribiſ per caph z nun.q̄ħ in latino rīdent ch.z n. iste aūt Joacim de q̄ loquiſ ħ daniel scribiſ in hebreo p coph z mem.z apō nos dz scribi p c z m.Et q̄ ptz q; iste Joacim fuit filius ioſie. scōo ħ ptz q; scōus Joachi q̄ fuit nepos ioſie regnauit solū p tres meles vt hꝫ.iij.Reg.xxiij. de isto aūt Joacim dicitur hic.

a Anno tertio Joacim ꝛc.sed iſtud dcm vī repugnare ꝑcipiſ q; ꝑdictū ē q; ioacim filꝰ ioſie regnauit.xi annis. ħ aūt captus dicitur.tertio anno regni sui. Ad qō dom q; non accipiſ hic tertiꝰ annꝰ regni ioacim absolute.sz ab illo tpe q̄ ceperat esse tributariꝰ regi babylonis.z iste fuit.xi.annus regni sui. Ad tertiū dom q; cā huiꝰ belli habuit initiū a tpe ezechie regis iuda qñ ostēdit oīa secreta domꝰ sue nūcijs regis babylōis.z tūc ꝑdixit eī esaias.vt hꝫ Esa.xxxix. Ecce dies venīēt in q̄bꝫ thesauri domꝰ tue portabunt in babylonē.z de filijs tuis erūt eunuchi in aula regis babilonis qō tpe ioacim filie ioſie ipletū est. Rex eni egypti ꝓstituerat eū rege amoto frē eiꝰ ioachā vt visum ē.z tō fauebat regi egypti ꝓ nabu.regē babylōis q̄ habebat bellū ꝓ regē egypti.ꝓpter qō rex babylonis venit ꝓ ioacim z fecit eu tributariū z sibi iurauit ꝓ regē egypti. Iste tñ ioacim tertio anno post rebellās a rege babylonis captus est vt dictū ē z vasa dei deportata z pueri de semine regio sunt ducti in babylonem.z interfectus est iste Joacim. Et piectum est cadauer eius extra muros urīm.z impletū est qō de eo dixerat Ieremias.xxij. Sepultura asini sepelief.z ꝓstitutus est filꝰ eius ioachin p n scriptus rex iude p regē babylonis.q̄ post tres mēses mīlo exercitu ꝓ eū tradidit se cū mīre z multis alijs ꝓsilio hieremie.z ħ ꝓprie.dr translmigratio babylonis.z iste ductꝰ ē i babylonē incarceratꝰ.xxxvij.annis vsq; ad regnū euilmeradach q̄ eū amouit de carcere z fecit sibi ꝓmesalē. vt dr iij.Reg.xlvij.sic igiſ ptz tertiū.s.causa belli regis nabuc. cōtra ioacim regē iude sed hec cā accipiſ ex pte regis de bellāns eū. Causa aūt ex pte dei fuit.q; reges iuda z populus erāt pessimi z idolatrie dediti vt hꝫ.iij.Reg.z.ij. Paral.xxvi.ibi. Propter qō dñs ꝓmittebat eos talia facere. Cū rex egypti z rex babylonis mouerūt bellū ꝓ eos successiue. b Et aut rex. Hic ponīf scōm dispones danielē ad diuinā sapiam sz nobilitas ortus.q; fm q; dicit Boetius.z.de ꝓso. Nobilitas generis est q̄dā laus ꝓueniens homini de ꝓbitate pentū. Et tō vt ipe dicit ibidē. In nobilitate generis ħ bonū ē q; q ipam q̄dam necessitas ipis nobilibꝰ iponiſ ne a maiorꝰ suoꝝ ꝓbitate degenerent. hoies aūt bñ morigerati sunt dispositi ad sapiaz

Incipit daniel ꝓpheta Capitulum .i.

a Anno tertō regni Joacim regis iuda vēit nabuchodonosor rex babilonis in ier̄m et obsedit eā z tradidit dñs i manu eiꝰ ioacim regē iude z ptē vasoꝝ domus dei. z asportauit ea i terrā semnaar i domū dei sui. z vasa iculit i domū thesauri dei sui. b et ait rex c aphenē ꝓpositō eunuchoꝝ vt introduceret de filijs iſrl z de semine regio d z tyrannoꝝ e pueros. in quibus nulla esset macula f de cōos forma g z eruditos oī sapientia. h cautos scientia. i z doctos disciplina. k z qui possent stare l in palatio regis m vt doceret eos lr̄as z līguam chaldeoꝝ. n Et constituit eis rex annonā ꝓ singulos dies de cibis suis z vino vnde bibebat ipse. vt enutriti tribꝰ annis postea starēt i ꝓspectu regis. o Fuerūt g int eos q̄ de filijs iude dani el ananias misael z azarias

sedatis passionibꝰ fit anima sciens z prudens. vt hꝫ.vij. phiſ. ꝓpter qō hic introduciſ nobilitas danielis q̄ nobilis exiſtens genere nobilioꝝ fuit moribꝰ. z tō dicitur hic inter nobiles positus edoctus z nutritus. z nomie regio decoratus. q; impositū est ei nomen balthasar qō est regium vt patebit in ſtra.v.ca. hoc est igiſ qō dicitur hic.

b Et aut rex.s. nabuchodonosoꝝ.

c Alpha. ꝓpositō eunuchoꝝ .i. magēo seruientū in domo regis. annexus eni illi qui i domo regia seruiebant ad interiora domus. castrabāf ꝓpter securitatē a mulieribꝰ vt dicūt aliq. Alij vo dicunt q; dicebantur eunuchi ꝓpter castitatē z morū honestatē. qō verius videtur. hoies eni inhonesti no ꝓmittebāf seruire in domibus regū. z inde ē q; seruitores generaliē dicti sunt postea eunuchi. vñ z in actibꝰ apl̄oꝝ. viij. ca. vocaf eunuchus ille vir q̄ erat sup gazas regine ethiopū. sequitur.

d Ut intro. de n.iſrl z de semine regio. Et ꝓ id est quia volebat hīe in aula sua aliqs de semine dauid. e Et tyrānoꝝ .i. nobiliū q̄ virute armoꝝ erāt magnificati. ħ faciebat nabu. ad magnificentiam iuā z memoriā sue curie q; tales nobiles captiuauerat. sequit. f Pueros. in q̄. nulla esset macula .i. defectus membroꝝ. vñ z i lege dicitur aial sine macula z imolaticiū qō non est cecū aut claudū z hmōi. nō ꝓpter pulchritudinē pelliſ. z ex ħ ptz q; daniel z eius socij nō dicūtur hic eunuchi. q; sufficiēt castrati ꝓ absciſionē membroꝝ genitaliū. vt arbitrant alij qui iudei. q; nō fuissent sine defectu membroꝝ nec pulcri aspectus. q; taliter castrati sunt cōiter male grossi etiā in facie. g Decoros forma. ꝓpter pulcritudinem colloris z aspectus. vñ in hebreo dr. Bone visionis.

h Et eruditos sapia .q̄tū ad ꝓbiam naturalem.

i Cautos scia. q̄tū ad sciam rōnalē cuiuscumodi ē grammatica. logica. rhetorica. l z Doctos disciplina. q̄tuz ad ꝓbiam moralē seu q̄tū ad disciplinā moꝝ.

l Et qui posſta. .i. militrare. m In palatio regis. ħ dicit q̄tū ad robur corporis z agilitatem membroꝝ.

n Ut doceret eos lr̄as z linguā chaldeoꝝ. volebat eni nabuch. hīe in palatio suo aliqs de qualibet lingua. qui cū lingua materna scirent linguam chaldaicā. vt posset sibi interp̄tari z legere lr̄as omniū gentiū. Ptz etiā ex ħ q; philo iudeus dicit fuit credens eandē linguā ee chaldaicā z hebraicā. q̄ credebat ex ħ q; abraam fuit oriundus de chaldea. qō non valet. q; nō est inconueniēs imo multū ꝓbabile abraā plēs linguas scisse. scḋ.

o Et cōstituit eis rex annonā ꝛc. vt ex bona nutritioe eēnt magis grossi et apti in corpe z in mente. q; bona dispositio corpis bene facit ad bonam dispositionē mētis. q̄tum ē de se. z maxime qñ cū ħ ē bona disciplina. sic fuit i illꝰ iuuenibꝰ. vtz in litera. p Fuerunt ergo inter eos. id est inter iuuenes electos de diuersis nationibꝰ.

q De filijs iude. daniel ꝛc.

a Et ĩposuit eis ꝓpositus eunuchoꝝ noĩa .x̃c. q; noĩa hebraica erãt babylonijs abominabilia .ꝛ male nota qꝺ ẽ incõueniẽs in illis q̃ stabãt ĩ palatio regis. b Proposuit aũt .t. Hic ponit tertiũ disponẽs danielẽ ad sapiẽtiam .i. sobrietas vict', ſm q; ꝺr Eccl'. .vj. Proposui a vino abstrahere carnẽ meam vt aim meũ trãsferrẽ ad sapiam. Sic fecit iste daniel cũ soc̃is .ꝛ ẽ qꝺ ꝺr hic.

b Proposuit autez da. i. cor. suo ne pol. ꝺ mẽsa regis, ẽ ꝺ cibus ei', Erat enĩ ꝑsuetuꝺo antiq; q; de ĩmolatis idol' ponebaĩ aliq̃ portio ĩ mẽsa maior sic silr ibi erãt a liq̃ lege moysi phibita sic carnes porcine vl hmõi. silr erãt ibi aliq̃ phibita iudeis ex traditionibꝫ pmiſ sic mõ phibitũ ẽ eis bibere vinũ pssium a ꝓfanis. .i. in lege nõ sit eis phibitũ .ꝛ qꝺ a talibꝫ voluit abstinere daniel ne polluerẽtur. aliã pcã ꝺ pcã faciẽdo. nõ voluit abstinere a cibis .ꝛ portibus regijs. q; ẽ modo fec̃ Judith q̃ãꝺ fuit cũ boloferne nolens comedere de cibis ei' .ſ. tm̃ de his q̃ secũ attulerat. vt hr̃ Judith .xij. sequiſ. c Dedit aũt deus da. gram .ꝛ mi. in con. prin. eunuchoꝝ .x̃c. q. ꝺ. .i. princeps eunuchoꝝ mlt̃ diligeret daniel ẽ. tm̃ noluit acq̃escere timẽs ne in corpe detrimẽtũ pateret. .ꝛ p ꝑs ꝓpositꝰ puniret a rege tanq̃ agẽs ꝯ mãdatũ ei'. .ꝛ ptz lr̃a. sequiſ.

d Et dixit daniel ad malassar .x̃c qꝺ enĩ nõ potuit ipe trare a maiori q̃rut ipetrare a mĩori q̃ erat ꝓstitutꝰ ad ministrandũ eis necessaria spãliſ. e Tenta nos ob. ser. tuos diebꝫ .ꝛ. q̃nieẽs spaciũ. pbat nõi petit. quia nec minimis longum vt defacili possit impetrare nec nimis breue. vt a q; possit vitas apparere. f Et dent nobis legumina .x̃c. Ista nũq̃ fuerũt. phibita iudeis. nec aĩ legẽ nec sub. lege. nec pr̃mis traditiõibꝫ. nec idolis fiebat oblatio de talibꝫ .ꝛ nõ poterãt vti talibꝫ sine aliq̃ suspitione pcĩ. ꝓpter ꝺ dicit apls ad Rom̃. xiiij. Qui infirm' ẽ olꝰ mãducet .ꝛ nõ loquif ibi de ifirmitate ꝓscie illoꝝ q̃ timebãt peccare comedendo idolaticã. vt ibidẽ ptz seq̃tur. g Post diẽ aũt .x. ap. vul. eorũ meliores .i. magis vnctꝺi in colore. h Et corpulentiores .i. magis carnosi. i Pre oĩbꝫ pue. q̃ vesc̃e cibo regio. Hoc aũt factũ ẽ dĩna vtute ꝓpter iuuenũ deuotiõez k Porro malassar tollebat cibaria .x̃c. i. occulte portabat p se .ꝛ familia sua. ne ab aliq̃ papeſ .ꝛ puniret.

l Pueris. Hec ẽ scꝺa ps principal' hr̃ ca. in q̃ posita mlt̃iplici disposiõne ad sapiam. et visum est. ꝺsir ꝺ pomꝫ eminẽtia sapie collata danielı̃ socijs e'. .ꝛ prio q̃tũ ad ĩtelligẽtiã seu sapie bitũ. scꝺo q̃tũ ad eloquẽtiã seu erpimentũ ibi. Lõpletis. Prima aꝺhuc ꝺubꝫ. q; prio oĩdit sapia collata oĩbꝫ generaliꝫ. scꝺo danieli spãluet ibi. ꝺa

nieli aũt. Dicit igit prio sic. l Pueris his .i. danieli et socijs suis. m Dedit deus sciam .x̃c. Ex hoc patet q; nõ solũ habuit sciam q; hũanã iuestigationẽ .ꝛ doctriã sz ẽ q; ꝺĩnã infusionẽ .ꝛ ꝺicat. culabulia. o Et disciplinã. q̃ ad moralia. p In oĩ libro. discẽꝺo scz.

q Et sapia. discẽꝺa vl exponenda.

r Danieli. Hic ꝑsequenter oſtit q̃ꝺ collatũ sit danieli ĩ speciali. et hoc est qꝺ ꝺicit Danieli aũt ꝺedit supple deus.

---

a Et ĩposuit eis ꝓpositꝰ eunuchoꝝ nomĩa. danieli balthasar. ananie sydrac misaeli misac. .ꝛ azarie abdenago.

b Proposuit aũt daniel ĩ corde suo ne pollueret de mensa regis. neq; de vino potꝰ eius. .ꝛ rogauit eunuchoꝝ ꝓpositũ ne ꝓtamiaret. c Dedit aũt deus danieli grãm .ꝛ miam ĩ ꝓspectu principis eunuchoꝝ d Et ait princeps eunuchoꝝ ad danielẽ. Timeo ego dõm meũ regez. q̃ ꝓstituit vob cibũ .ꝛ potũ. q̃ si viderit vultꝰ vr̃os macilẽtiores ꝓ ceteris adolescẽtibꝫ coetaneis vr̃is. ꝺẽnabit caput meũ regi. e Et dixit daniel ad malassar quẽ ꝓstituerat princeps eunuchoꝝ sup danielẽ. ananiã. misaelẽ. .ꝛ azariam. f Tenta nos obsecro seruos tuos diebꝫ decẽ .ꝛ ꝺentur nob legumina ad vescẽdum .ꝛ aqua ad bibendũ. et ꝓtemplare vultꝰ nr̃os .ꝛ vultus puerorꝝ q̃ vescunt cibo regio .ꝛ sicut videris, facies cũ seruis tuis. g Qui audito sermone huiuscemodi tentauit eos diebꝫ decez. h Et ꝑ dies aũt decẽ apparuerũt vultus eorꝝ meliores .b. .ꝛ corpulẽtiores .i. ꝑ omnibꝫ pueris qui vescebantur cibo regio k Porro malassar tollebat cibaria .ꝛ vinum potus eorũ. dabatq; eis legumina l Pueris autem his .m. dedit deus .n. scientiam .o. et disciplinã in omni .p. libro. .q. ꝛ sapia. .r. ꝺanieli aũt .s. intelligẽtiam oĩm visionũ .t. et somniorum

---

s Intelligẽtiã oĩm visionũ .i. occultorꝝ. q̃tũ ad ea q̃ .ſ. ĩ vigilia viꝺenꝺ. sic balthasar vidit manũ scribentẽ. q̃ꝺ daniel intellexit vt hr̃ infra .v. c. p ꝓ ẽt intelligẽ ꝓgnitio illoꝝ q̃ viꝺenꝺ auersis sensibꝫ vt i raptu .ꝛ extasi .ꝛ similibꝫ quoꝝ noticiã habuit daniel. t Et somniorꝝ. q̃tũ ad ea q̃ viꝺenꝺ ĩ sõno sic̃ ꝑz infra q; intellexit somniũ nabuch. ꝺe statua magna .ꝛ lapide iꝑm ꝛ tetẽte. .ſ. ca. Et somniuz ei' ꝺe arboꝛe magna .ꝛ vigili sctõ ꝓcipiẽte eã inuꝺi. .ij. c. vtrũ aũt tal' intelligẽtia occultoꝝ fuerit collata ipi daniel i p aliquẽ hitũ sibi infusum ẽ dubiũ .ꝛ ꝺicũt aliq̃ q; sic. q; nõ ẽ dubiũ q; scia ꝺata sibi .ꝛ alĩs fuit habit'. .ꝛ eadẽ rõne vr̃ ꝺe ista intelligẽtia occultoꝝ q̃ fuit ꝺata ipi daniel. q; vtrũq; eoꝺem mõ ꝺr hic ꝺatũ a ꝺeo nisi q; vnũ fuit ꝺatũ generaliter trib. aliud spãluter vni tm̃. Jtẽ. q. ꝺr. ꝺicit pbs q; in aĩa nõ sunt nisi tria. potẽtie. pãsiões .ꝛ habitus. Tal' aũt intelligẽtia occultoꝝ nõ pot ꝺici potẽtia. q; ieſz oĩbꝫ. nec passio. q; passiões ꝓprie ꝺicte sunt ĩ pte sensitiua in q̃ nõ põt esse talis intelligẽtia. passiões aũt large ꝺicte sicut intelligere .ꝛ velle sunt act' q̃ trãseũt. .ꝛ sic nõ ꝺicerẽt aliq̃s ꝓpba qñ ꝺormit. q̃ vr̃ q; tal' intelligentia sit habit'. Et ꝓsumaf rõ. q; ꝺaniel ꝓpositis sibi somniis vel alĩs occultis. statim intelligebat qꝺ nõ vr̃ ee nisi habentis habitũ. Alij ꝺicũt cõtrariũ ꝺicentes qꝺ nõ est ꝓ aliquod lumen habituale impressum menti ꝓphete. sed ꝑ quandam illustrationẽ ad modũ passionis transeũtis qꝺ. ꝓbant ꝺicto Gregorij in ꝓlogo sup Ezechielẽ vbi ꝺicitur. Q. spiritus ꝓphetie aliquando ꝓphetis deest nec semper eorum mentibus presto est. habitus autem inest semper. quia est qualitas ꝺe difficili mobilis.

Ad hoc etiaz inducitur illud .iiij. Reg. iij. de heliseo, qui nō potuit dare rīsum regi nisi pr' vocato psalte. Et cuz caneret psaltes, facta' est spūs dñi sup eū ꝛc, q: per melodiam diuine laudis quā psaltes canebat excitata ē mens heliseī ad deuotionē ꝛ sic mēs eius fuit disposita ad recipiendū dīnā illustrationē. Cōsideratiū tñ q: licet lumē ꝓphetic̄ nō sit hīt' fm ista opiniones, est tñ grā gratis data, sic ē gra tia miraculoz de qua certū ē q: non dic ꝓ ꝙd manes i tpo hoīs ꝛ diuinā assistentiam ad agenda miracla ad pces hoīs ꝛ a tali gra aliqs dr ꝓpha, q: b' pz solutio ad argumenta q̄ sunt, q: alia opinioe

[a] Cōpletis itaq: diebꝫ [b] post qs dixerat rex, vt introducerent introduxit eos ꝑpositus eunuchoz i ꝓspectu nabuchodonosoz. [c] Cūq: eis locutus fuisz rex, [d] nō ī inuēti tales de vniūsis vt daniel ananias misael azarias Et steterūt in ꝓspectu regis.

no cyri, vt habetur infra, r. ca. Et quo patet q: terminus vite danielis non potest accipi primo anno Cyri. ideo

Capitulum. II. (expone vt prius.

i [a] Anno secundo. hic ponitur scda pars principalis huius libri in qua intēdit actor ostendere potentiam regni christi p compationē ad regnū mundi vel diaboli, ꝛ hoc p decē visiones hic ꝓsequēter positas, ꝛ diuiditur in duas ptes, qa primo ponūtur quiq: visiones ad primū aduētū xp̄i pertinētes principalit', scdo q̄nq: pertinētes ad scdm aduentū xp̄i, iz tam ī istis q̄ in illis fiat aliqñ mētio de vtroq:

[e] ꝛ oē vbū sapie, [f] ꝛ intellect' [g] qđ scisciter ē ab eis rex inuenit ī eis decuplū [h] sup cūctos ariolos' ꝛ magos [i] qui erāt in vniuerso regno eius [l] Fuit autem daniel [m] vsq: ad annum primum cyri regis. Capi. II.

i [a] Anno scdo regni

scda incipit ca. vij. anno primo balthasar. Prima diuidit in quinq: ptes fm q̄nq: visiones, prima visio est de statua ꝓpide ablcisio sine manibꝰ statuam grandē conterente, in qua figurata est xp̄i cōceptio diabolū coterentis, secunda de angelo filio dei assumilato in fornacē descendēte, in qua figurata est natiuitas xp̄i in nram penalitatē descendētis, tertia de vigili sancto clamante ꝑcussionē arboris, in qua figurata est p̄dicatio xp̄i vicia rescindentis, q̄rta de manu scribētis in pariete terminationem regni Balthasar, in qua figurata est passio xp̄i regnū diaboli exterminantis, ꝛ cyrographū decreti cruci affigētis, q̄nta de inclusione danielis in lacum ꝛ liberatione eius p angl'm in qua figurata est resurrectio christi infernū spoliantis Partes patent in quinq: capitulis p ordinem sequentibus. Circa primū aduertendum q: causa effectiua principalis huius visionis ē spūsanctus, causa impetratiua est oratio danielis ꝛ socioz eius, causa finalis ē vt dei potētia panderet, ꝛ daniel exaltaret, ꝛ rex superbꝰ humiliaret, causa aūt materialis est ꝓnētia huius visionis, que ostendit discursum mundi p quattuor regna principalia sibi succedentia vsq: ad tps christi omnia regna terrena sibi subiugātis, causa aūt formalis ē diuisio hui' ca. Notaduz q: in q̄libet visiōe ponūtur he q̄tuor cause vt posite sūt in ista, q: q̄libet visio ē q̄si quidā spālis tractat', ḡ circa cām formalē hui' ca, ostendit primo actuelatio somnij, scdo inq̄sitio visi, ibi. Precepit ḡ rex, tertio relatio misterij, ibi. Tunc daniel, q̄rto magnificatio dei, ibi. Tūc rex nabuch. Circa primū ꝓsiderandū quis fuit iste nabuch, q: eni dr hic. In anno scdo regni nabuch. ō dicunt alii, qui q: fuit nabu. iunior ꝛ filius magni nabu. ꝛ q: regnauit ante fratrem suum eulmeradach imediate post ꝑes et hoc ex ordinatione ꝑis ꝓpter malicīā eulmeradach qui erat primogenitus. Magnus eni nabu. iaz regnauerat p. vij. annos integre q̄n daniel de iudea in babylone fuit ductus, ꝛ iterum p tres annos fuit daniel nutritus ꝛ edoctus anteq: ei ꝓcentaretur, vt visum est capitulo ꝓcedenti. Cum ergo in hoc capitulo dicatur q: daniel vt alijs sapientior exposuit somnium nabuchodonosoz, et cum dicatur q: hoc somnium vidit secundo anno regni sui, ideo concludunt q: non potest intelligi de magno nabuchodonosoz ꝓpter quod dicunt alium fuisse nabuch. filiū ꝑdicti, qui nabu. scdus regnauit post patrē. ꝛ scdo āno regni eius facta sunt ista que hic narrantur. Sed hebreī ꝛ berosus hystoriographus chaldeoz q̄bz magē credendū est, dicūt eulmeradach imediate regnasse post patrem ꝛ hoc est qđ dicit quedā glosa que sic incipit, Non

[a] Cōpletis. hic ostēdit sapīa collata danieli ꝛ socijs ē q̄tū ad exprimentū, ꝛ eloquentiā cū dr. Cōpleti itaq: dies bus. s. trium annoz. [b] post qs dixerat rex, vt introduceretur ī ꝓspectu suo. s. vt ibi ꝓbarent, vñ sequitur. [c] Cūq: eis locut' fuisset rex tēptādo in diuersis qōnibꝰ sapiētiam eoz. [d] Nō sunt inuēti tales de vniūsis puerīs. s. q: qui edocti fuerāt cū eis, sequitur. [e] Et oē vbū sapie. i. respectu dīnoz. [f] Et intellect', respcū humanoz, vel alīs, intellect' dr q̄tū ad applicationē bonā sapiētie, q̄tū ad iudiciū certū. [g] Qđ scisciter ē rex ab eis inuenit ī eis decuplū, hic accipit nūer' determinat' indeterminato, i. multo pl'. [h] Sup cūctos ariolos Isti sunt q: vaticinant de occult' p sacrificia in aris idoloz immolata, i Et magos. Isti sunt astrologi q: p ꝓstellationes iudicāt de futuris ꝛ occultis, vñ ꝛ illi q: visa stella venerūt adorare xp̄m, dicti sunt magi, vt hī Matth. ij. [l] Qui erāt in vniuerso regno ei', quia tales artes diuinādi tūc vigebāt in chaldea. [l] Fuit aūt. Hec ē vltima ps in q̄ ponit' qdā ꝓsequētia ad sapīam collatā danieli, q: sunt honor ꝛ gla ipius daniel' in regno chaldeoz ꝛ ꝑsarū. Vñ dr Bap. xij. Propter hāc. i. sapiam habebo claritatē ad turbas, ꝛ honorē apō seniores. Iuuenis ꝛ a cutus fuerat in iudicio ꝛ in ꝓspectu potētū admirabil' ero, ꝛ facies principū mirabūtur me. Hec aūt oīa fuerūt in daniele ꝓpter sapīam a deo sibi collatā, ꝛ b ē qđ dr hic. [l] Fuit aūt daniel. in honore. s. ꝛ gla i chaldea medio, et ꝓside vt patebit ex libri ꝓsecutōe a tpe nabuc. magni vsq: ad tps cyri q̄ destruxit regnū chaldeoz, ꝓpter b iecit. m. Vsq: ad annū primū cyri regis. Ex b pz defect' ulloz q̄ exponūt ībam ista de tpe vite daniel sic exponētes [l] Fuit aūt daniel vsq: ad annū primū cyri. i. tūc vixit ꝛ non plus, q: decima visio danielis facta ē sibi tertio in

filius que habet infra sup principiū. v. c. Hoc etiā videtur p dictū Hiere. xxvij. vbi ponit vbū vsū loquit sic. Dedi regi babylonis terras istas. seqt. Et fuiet ei et filio ei et filio filij ei et nō ponunt plcs. Certū est aūt fm oēs q euilmaradach fuit filius nabuch. magni. et balthasar erat filius filij sui. i. euilmaradach. et nō dr q fuerunt ibi alij interme dij qvocat fuerit nabuc. Historiographi tñ aliq ponūt duos filios inter euilmaradach et balthasar. s. regusar. et labozardach ꝫ q auctoritas hieremie videt discordare ad ānales hebreoꝝ posset dici. q isti duo fuit dē i nūero cū euilmaradach et balthasar. q vterq eoꝝ fuit binomi. ita q euilmaradach alio noīe dict ēregusar et balthasar labozardach. Itē exposito illoꝝ q dicūt q iste nabuch. de q hic agit fuit filius magni nabuch. et regnauit p mortē ei. iclusit ꝑdictionē. q fm eos illa visio q ponit se. ca. ex ponit de mag nabuch. q vsus ē i amētia et ablect ab hoibus. vij an. et ibi dr q daniel fuit familiaris ei et collega et famosissimus i reserādo occulta et secreta dīna. In h aūt ca. dr p expositionē h sōnij daniel fuit prīo ꝑgnit esse tēte sapiēte. et a rege prīo pmot. et socij ei ad iussu petitione ergo istd factū nō potuit eē p mortē magni nabu. et iō dicendū ē q iste nabu. q h sōmiū vidit fuit magni nabu. et q dr h. ¶ In anno regni nabu. scdo nō accepit ann scdos regni sui implē qñ fact fuit rex chaldeoꝝ. ꝫ accepit secūdus regni sui postq fact ē monarcha. q mīta regna acqsiuit. et potissime p vnū ānū subiectōis egyptioꝝ vñ et Josephus dicit de magno nabu. q. li. antiqtat iudaice post vnū annū egyptiace captiuitat vidit nabu. sōniū e Hoc etiā apparet p visionē istā. vbi significatus ē p caput aureū. in q delignat regnū ei primū iter qttuor regna mūdi. Hē igit qd dr h. ¶ In anno scdo regni. i. monarchie Nabuch. vidit sōniū. spūs enī dei potidē (chie tia ē circa principes magnos. inq tū ab eis dependet respublica et ꝑt h aliq ofdūtur eis magi et alijs. q hūsciq sic pharaoni fames futura et abūdantia. fuit tñ ei visio expolita p Joseph. sic visio nabu. p danielē. c Et cōterrit ē spūs ei. ex insolita visiōe. d Et somnū fugit ab eo. obliuio enī causat ex motiōe humoꝝ. ꝑter hoc enī pueri et imbū senes sunt imemores fm pbm in li. de memoria et remi. terroꝝ aūt facit magnā humoꝝ motionē. et iō causant somnij obliuionē. Hoc etiā factū ē ex diuina ordinatiōe. vt occasiōe hui⁹ obliuiōis vocaret daniel ad dei gl̄iam et ppli istrūctio revelationē ipi daniel sublimationē. sic ptēbuit infra eodē ca. e Precepit aūt. hoc est scda ps in q. describit inqsitio visi. et dividit i duas. q prīo rectores vocātur. scdo iterrogātur ibi. Qui cum venissent. Circa primū aduertēdū. q hoīes antiqt imbūtū immutebant augurijs sōnioꝝ sic ptz de pharaone gen. xl. et de ministris ei incarceratis cū Joseph. gen. xl. ca. et infra de isto rege. ca. iij. ꝑter qd fuit solicit de inqsitiōe somnij fm qd dr h. e Precepit aūt rex vt vocarent aruspices q imbostijs de animalibus immolatis diuināt. f Et magi. q archanis incātationibus vtūtur vt hī exo. vij.

g Et malefici. q auertūt sensus hūanos p aliqd factuz vel dictū circa eos. et sic auersis sensibus aliq occulta eis revelant a demonibus. sicut de illis q dormiebāt in sardos insula. vt dicit expositor thomas sup. iij. phī. ca. de tēpe.

Chaldei aūt p cōsiderationē astroꝝ diuināt. Hñ tpe ezechie rex babylonis q fuit in chaldea misit lras et munera ezechie ad inquirēdū de illa solis retrocessione q facta ē tpe suo. vt hī. iij. Reg. xx. c. h Vt indicarēt regi somnia sua. q artes suas ꝓfitebant. ꝫ q̄rit hic q̄re nō fuit vocatus daniel et socij ei. q. s. dictū ē q erāt sapientiores aruspicibus et magis in vbis sapiē. et intellect. qñ ꝓbati sunt a rege. vt dictū est. ca. i. tñ nō erat adhuc daniel ꝓgnit. q̄rtū ad donū ꝓphie. et intelligētie visionū. de q erat h q̄. et iō aliq q̄ erāt famosi in arte diuinādi erāt magi vocati. i Cumq̄ venissent. Hic rectores de somnio interrogātur. et ponitur hic triplex interrogatio. Prima ē cū simplici denūciatione. scda cū forti ꝓminatione et p̄mij promissione. ibi. Et rides rex dixit chaldeis. tertia cū ficti ipositiōe et suspitione ibi. Audit rex et ait. Et cuilibet interrogationi additur sua rēspōsio. ꝫ q̄ prīmo dr sic. i Cumq̄ venissent steterūt corā rege. q̄si parati ad respōdēdū. k Et dixit ad eos rex. Vidi sōmnū et mente confusus ignoro q̄d viderim. Ex terrore enī insolite visionis fantasmata sunt facta ꝓfusa. et sic nō remānit memoria visiōis distincta q fit p hoc q imagines distincte remanēt in memoria. recordabat tñ in ꝓfuso. sicut aliq̄n ꝓtingit etiam i actibus humanis. q aliquis recolit in cōi se comedisse optima cibaria in aliq festo vel vidisse pulcra spectacula. et tñ ne scit determinate dicere. l Respōderūt chaldei. ꝫ isti erant principales inter rectores. q diuinatio eoꝝ erat aliquo mō p viam rōnis. s. p̄ sideratiōem astroꝝ. aliorū aūt diuinatio erat p viam superstitionis vt visum est. et iō isti principaliter inter oēs riderūt. m Regi syriace. Hoc additur q̄ ab isto loco chaldaice vel syriace q̄ est idem idioma q̄tum ad literatos. licet vulgare aliq̄ modo discordet. liber iste scriptus est vsq ad. vij. ca. chaldaice. hebraicis tamen literis que nō distinguūtur a chaldeis in sono. sed tñ in charactere. vt dicit Hiero. in prologo suo sup libros Regum.

n Rex in sempternū viue. hoc dicūt ad captandū eius benivolentiā. et q̄ credebāt hoīes virtuosos post vitā istā transferri ad vitā deoꝝ eternā. vt hī. ij. Mach. xi. vbi dr. Patre nostro inter deos trāslato. et sunt verba antiochi adolescentis loquentis de antiocho patre suo mortuo.

o Dic somnium seruis tuis. tc. Rationabiliter respondent. quia pars tem non potest aliter somnium interpretari. Dicit enim philosophus libro de somno et vigilia. Ille est artificiosus iudex somniorum. qui similitudines rerum ꝑpendere scit. et partes adinuicem comparare. et etiā per comparationem et dispositionem celi. et passiones et solicitudines somniantis. et mores eius et completionem. omniū enim ibi attendenda sunt vt ibidem dicit Albertus magnus. Talis autem interpretatio somnij suppo nit somnium ꝓfectum.

a Et respondens rex. Hic ponitur secunda interrogatō cū adiunctione pene et ꝓmij. et hoc est quod dicitur hic

b Nisi indicaueritis mihi somniū. prius. s. et postea cō iecturā eius. c Peribitis vos. i. morieminī. d Et domus vre. i. possessiōes et bona. e Publicabuntur. id ē fisco vel burse regie applicabūtur. Qđ sequit ptz in lra. f Rndit rex. hic ponit tertia interrogatio q fit nō solū cum pene cominatiōe et pmy promissione sz etiā cum falsi suspitione seu ipositiōe et b ē qđ dr b g Certe scio q tps redimitis. i. dimeneris in vbis vel sic.

h Tpus redimitis. id est ipaciū vite vre vultis retinere p ambages vborū et subdit i Scietes q (cām. a me re. fmo. ppt qđ no possum vobis sōmiu indicare.

k Si g nō indicaueritis et. est de vo. ie. tentia. s. firma et irrevocabil de morte vra l Ne inter. qz fallacem et. q. d. ecce mō pibitis ni talē fallaciam fecerit is et est hic trucatio fnie. sic solet trari facere i loquendo. et io qđ dictū ē. ē supplendū. Ad hanc vo fallaciā removendo dicit.

m Sōniū ita dicimihi. i. tegre et pfecte. n Et iciā. p b sup o Qđ iter. et (plerā loqmini. et non p Rnden (cōtrā. tes g chaldi co. re. di. Mō ē hō sup terrā. et. hoc dicūt qz potebāt aīam a corpe separā esse maioris intelligētie. maxīe dīs cōtūctā. sic dr. q. Dach. n. Patre nō inter deos trāslato dixerūt. q Mō ē hō sup terrā. i. in pfti vita.

r Qui sermonē tuū possit implere. qz nō pōt fieri p artem hūanā. vt tā vilū est. Declarāt b etiā p facta regū p cedētū dicētes. s Sed nec regū qsq magnus et potēs. i. q̄t cūcuq fuerit magn et potēs. t Verbū hu. scisciteris. de pterito. s. v Ab omni ariolo. et. i. a q̄cūq diuinatore. q. d. p dīs nec tu debes q̄rere. cui ea subdit. x Ser. quē tu qris rex gravis est. i. excedens vtutē itellectus humani. y Nec repiet quisq. et. posuerūt enī alīq platonici q demones habent corpa aerea. vtz p dictū Apulei discipuli platonis dicētis. q demones sunt aialia corpe aerea mēte rōnalia. tpe eterna. animo passiua. et sic p dīs q̄dāmō dīs eriātur cū boib. vñ et fm doctos catholicos habitāt hic nobiscū in b aere caliginoso vsq ad iudiciū et ab istis p artes magicas pōt alīq q̄rere. Qz vīs quoz cū hoib nō ē conversatio vocant hic ab ist chaldeis subsātie totaliter sepate. quarū sciētā dixerūt platonici et ea alīj plī maiorē q̄ sit scīa demonū. sz ars magica vel diuinitiua q̄cūq nō se extēdit ad aliq̄d reḡendum ab eis. z Quo audito rex in furore qđ dr qz irrōnabiliter mouebatur cū se excusarent sufficienter.

a Precepit vt pe. oēs sa. ba bylonis. i. studētes phiam et cognitiōem occultoz. Ille enī dr sapiēs qui vltra communē cognitionē hoim trāscēdit. b Et egressa sententia. a rege irrevocabiliter. c Sapientes interficiebātur. i. de eoz interfectiōe disponebāt. qz nō fuerunt interfecti vt habetur infra.

potens k verbū huiusce mo di sciscitat. l ab omni ariolo et mago et chaldeo. m Sermo enī quē tu quer rex gravis est. n nec repiet q̄sq̄ q̄ indicz illū in ꝓspectu regis. excepti dīs quoz nō ē cū hoibz cōuersatio. o Quo audito rex in furore et in ira mag. p ceppit vt perīrēt oēs sapiētes babylonis. q Et egressa sentētia. r sapiētes interficiebantur. s q̄rebaturq daniel et socij ei vt pirēt. t Tūc daniel req̄siuit ō lege atq sna ab arioch p̄cipe milicie regis q̄ egressus fūat ad iterficiēdos sapiētes babylōis. u Et interrogauit eū. q̄ a rege potestatem acceperat. quam ob causam tā crudelis sententia a facie regis esset egressa. x Cum ergo rē indicasset Arioch Danieli. Daniel ingressus rogauit regē vt tēpus daret sibi ad solutionē indicādam regi. y Et ingressus est domum suam

d Querebaf̄q daniel. qz eidē snie subiacebat cū socijs suis Sed q̄rif̄ b q̄re tādurā snam dedit rex ꝓ sapiētes babylonis. Dicēdū q vacantes phie et diectur futuroz et sūlibz habebant a rege victū et vestitū et sūpt magnos. vt s. hitū ē. et de daniele et socijs ei sūlr et gesimū. dr q̄ sacerdotes egypti no fuerūt cōpulsi vēdere terrā eorū sic alij tpe famis. qz ipi recipiebant victum ex horreis regis. et ipi prio vocauerūt phie. vt hī. metaph. agit q̄ rex babylonis mlta expēderat p scisciratione sapiētū. fuit nimis irat qū nō riderūt fm ei volūtatē. et ex tali ira dedit snīaz tādurā et irrevocabilem.

e Tunc Daniel. hic ponit tertia ps hui ca. vbi ponit reservatio misterij. et diuidit in duas. q. prio ponit revelatio facta danieli. scdo interpatio facta regi. ibi. Post hec daniel ingressus. Circa primū daniel prio q̄rit regis diffinitionē. scdo petit dilationē ibi. Cū g rē indicassz. tertio recurrit ad mētis deuotionē ibi. Et ingressus ēdomū suam. q̄rto recipit diuinā inspirationē ibi. Tūc danieli. quinto assurgit ad gratiarum actiōem. ibi. Et benedixit. Circa primū dicitur sic. Tunc daniel req̄siuit de lege atz sententia. Questio enī regis fuerat sibi celata ab aliis ex inuidia et cupiditate. vt dictū est supra. et ideo ignorabat causam sententie regis. sequitur.

f Et interrogauit eū qui a rege potestate acceperat. ere quendi sententiam regis de interfectione sapientū. Cetera patent. g Tum ergo. Hec est secūda pars vbi Daniel petit dilationē ad solvendū questionē. et per hoc ex. cutio sententia regis de sapiētū interfectione dilata ē. et patet litera. a Et ingressus est. hic daniel recurrit

ad mētis deuotatiōem vt possit scire somniū regis ⁊ eius interpretationē. vñ pz q̄ b nō q̄sunt ꝓphe ad soluēdū confidēs de ꝓprio ingenio. nec p vānā superstitiōis. sic augratores ⁊ diuinatores. q̄d ē illicitū ⁊ lege diuina phibitū. sz cōfidēs de adiutorio dīno. ⁊ b ēq̄d dr. a Et ingressus est domū suā vt sic se q̄strat ab exteriorū tumultu meliꝰ vacaret orōni ⁊ contemplatiōi. b Ananieq ⁊ misaeli ⁊c. adiūxit eni sibi socios i orādo. q̄a oro multoꝝ ⁊ maxie bonoꝝ ē influū q̄ audi. b Sup sacro(bilis. isto. i. secreto sacro q̄ ibi fit mētio de ꝝno xpi p lapidē abscisuꝫ de mōte sine manibꝰ c Et ñ (vt videbit. pitēt da. ⁊ socij ei. cū ceteris sapiētibꝰ. i. ꝙ si ⁊ ceteri sapientes. in q̄ apparo oro eoꝝ caritatiua. q̄ ñ solū erat p vita sua ꝓseruanda sz ēt p vita aliorꝝ sapientū q̄ eis imminebāt vt vtilis esset.

d Tūc daniel. Hic describit daniel ispiratio. ⁊ b est q̄d dicit Tūc danieli misteriū. i. somniū regis occultū ⁊ ei⁹ interptatio. e Per visionē nocte revelatū ē a deo. s. non dr b q̄lis fuerit ista revelatio vtrū in somnio vel in vigilia sz ꝓbabile vē. q̄ vidit in somnis ꝓsilem visionē visioni regis. ⁊ vltra b intellectū ipius. ⁊ b etiā dicit glo. q̄ somniū regis dictat somnio suo. hoc ēt vē p b q̄d dr. Nocte. q̄ tales revelatiōes magis nate sunt fieri q̄ etate sensibꝰ ab exteriorib⁹ tumultibꝰ. Vñ dr Job. xxxiij. Per somniū i visiōe nocturna q̄n irruit sopor sup homines ⁊ dormiūt i lectulo. tūc aperit aures virorū ⁊ erudiēs instruit eos disciplina. f Et b̄ūdixit hinc p̄dictis ponit grāruactio. Iste eni erat mos antiquoꝝ in b̄ūfactis q̄ceptis laudare deū sicut grati. b aūt fecit daniel hic. ꝓpter q̄d dr. f Et b̄ūdixit daniel deū celi. i. laudauit. g Et locut⁹ ⁊c. vsq̄ in seculū. i. inefabiliter q̄ vbiq̄z duplicat hoc nomē in veteri testamēto ꝓpter eternitatē cōiter. h Quia sapia. ad disponendū ⁊ ordinādū i creaturis. q̄ opus sapiētis est ordinare. sic dr. Metb. i Et fortitudo. ad exequēdū q̄d ꝓponit. q̄ nullꝰ pōt impedire. k Eius sunt q̄ dispositio ⁊ effectus in oībꝰ aliis dependet ab ipo ⁊ pōt p tpz impediri. l Ipe mutat tpa. q̄ ipe ē primus motor celestiū corpoꝝ. q̄ motū seq̄t ips. vt dr. iij. phi. m Et etates. i. ꝓcessus rez mutabiliū ⁊ corruptibiliū. ⁊ maxie hoīs. maior ei fuit ꝓcessꝰ vite humane añ diluuiū q̄ p vtz i gen. n Transfert regna. ⁊ hoc ꝓtingit frequēter ꝓpter peccata hoīm. sicut pz Ben. xv. vbi dr. q̄ filij isrl acceperunt regnū chananeoꝝ ꝓpter peccata eoꝝ. Sic romani accepērūt regnū iudeoꝝ post mortem xpi. o Ateq̄ cōstituit. q̄ aliq̄s ēt malos hoīes i regnū eleuat ad punitiōz aliorum peccatoꝝ. sicut pz de cyro qui ex oratione dei eleuat⁹ est in regno ad destructionē chaldeoꝝ ⁊ liberationem iudeoꝝ ēm q̄ dr Esaie. xlv. Hec dicit deus christo meo cyro cuius apprehendi dexterā ⁊c. Aliqñ ꝓcerā fit ad exercitium ⁊ flagellationē sanctoꝝ. Exemplum habemus de attila rege hunoꝝ. qui dum sanctū lupū trecensē cum obsideret eius ciuitatem. interrogatus a lupo sancto. quis esset rndit. Ego sum flagellū dei. cui ille respondit Ego sum lupus q̄ debeo flagellari ⁊ ꝓcepit ciuitate spirare.

Daniecq ⁊ misaeli ⁊ azarie socijs suis indicauit negociū. vt q̄reret miscordia a facie dei celi. b sup sacro isto. ⁊ nō perēt daniel ⁊ socij ei⁹ cū ceteris sapiētibꝰ babylonis. c Tūc danieli misteriū. p visionē nocte revelatū est. d Et bñdixit daniel deū celi. ⁊ locutus ait. Sit nomen dñi bñdictū a seculo ⁊ vsq̄ in seculū. quia sapia. ⁊ fortitudo ei⁹ sunt. e ipe mutat tpa. ⁊ etates. f Trāsfert rḡ. atz cōstituit. g dat sapiam sapientibus. ⁊ sciam intelligētibꝰ disciplinā. h Ipe revelat ꝓfunda ⁊ absc̄dita. ⁊ nouit i tenebris ꝓsitura. ⁊ lux cum eo est. i Tibi deus patrū nostroꝝ cōfiteor. k q̄z laudo. q̄ sapiam. ⁊ fortitudinē dedisti m̄i ⁊ nūc ostendisti m̄i q̄ rogauimus te. l q̄z sermonē regis aperuisti nob. m Ipe hec daniel ingressus ad arioch quē ꝓstituerat rex. vt perderet sapientes babylonis. sic ei locutus est. n Sapientes babylonis ne pdas. introduc me in ꝓspectu regis ⁊ solutionē regi narrabo. o Tunc arioch festinus introduxit danielē ad regē. p ⁊ dixit ei. q Inueni hominez de filijs trāsmigrationis iude. r qui solutionem regi annuncietr Rndit rex et dixit Danieli

p Dat sapiam sapientibꝰ. i. notitiā odiuinis illis quoꝝ meres clemantur ad celestia. q̄ tales sunt proprie sapientes dicti a q Et sciam (i. apte. intelligentibꝰ. i. ꝓpriam. i. noticiā de humanis hoibꝰ morigeratis vti. i. ethi. dr q̄ passionū secutor⁹ est in animi auditor⁹ politue r Ipe revelat ꝓfunda ⁊ abscondita. ad q̄ intellectus creatꝰ nō potest attingere ꝓpria virtute.

s Et no. in te. cōstituta sz ignorantie respectu aliorꝝ ab ipso. vel aliter. Ju tenebris ꝓsitura. i. peccata q̄ tūc q̄z occulta ipe nouit. t Et lux cū eo ē (unt. q̄ ipe est ꝓprie lux. vt dr. i. Joh. i. Deus lux est. ⁊ tenebre nō sunt in eo vlle et hoc est intelligendū sm q̄ nomen lucis extensum est ad significandum manifestatiōem. q̄ deus ē lux vera que illuminat omnem hoīem. vt. dr. Joh. i.

v Tibi deus patrū nostroꝝ confiteor. Facit mentionē in oratione de abraam ⁊ de aliis patribꝰ. q̄ ex merito eorum multa bona facta sunt filijs israel ⁊ revelatiōes ꝓphetis. x Teq̄ laudo. ⁊ causam subdit. Quia sapientiam ad intelligendum.

a Et fortitudinem. ad ꝓficiandū. Dedisti mihi ⁊c. est
b Quia sermonē regi. i. illud q̄d requirit. (seq̄tur.
c Aperuisti mihi. misericorditer revelando.
d Post hec daniel. Hic ꝓsequēter ponitur interptatio facta ipi regi. Et dividitur in tres. quia daniel primo reprimit regis indignationem. secdo q̄ tetat eum ad mentis attentionem. ibi. Et respondens daniel. tertio aperit regi visionē. ibi. Somniū tuum. Primum facit p hoc q̄ impedit magistrū militie ab executione sententie regis ⁊c. dicens. e Sapientes babylonis ne perdas p hoc q̄ paratus est regi satisfacere dicens. Introduc me in conspectu regis ⁊c.
f Tunc arioch festinus introduxit danielem ad regem sciebat enim eum esse in desiderio sciendi. ꝓpter quod festinanter introduxerunt danielem ad eum. sciens hoc regi esse placitum.
g Et dixit ei. s. arioch regi.
h Inueni hominem de filijs trāsmigratiōis iude. in q̄ sz terra solent esse ꝓphete. ꝓpter hoc sequitur.
i Qui solutionem regi annuntiet. i. potens sit annunciare. cum sit de illis apud quos solent esse prophete.
Et nota cum dicit. Inueni hominem de filijs transmigrationis iude. ipse mentitur. quia non quesierat daniel. nec inuenerat. sed se obtulerat. Sed hic est

modus illoꝝ qui assistunt regibꝰ fingere se fecisse illa que sciũt eis placere. qꝺ aũt seq̃tur ꝓz ut lra. l Et ꝛndẽs illic ꝓñr ercitat daniel regẽ attentiõem ostẽdẽs rei ꝙsite difficultatẽ dicẽs. m Misterũ. i. occultũ qꝺ rex iterrogat. n Sapi. magi ꝛ ha. exponant hec noia sic ꝓñ

o Et haruspices. i. horaꝝ inspectores. et ꝓ talia diñãt de futu ꝓ Nequeũt in(ris. dicare regi. i. no pñt dissolui q̃cunq; arte hũana vel magica. si a deo solo. ꝛ b e qꝺ ꝛ q Qz ẽ deꝰ i celo re uelãs misteria. qz ipe solꝰ hz certã sciaz futuroꝝ ptingentiũ cuiꝰ modi erãt ꝓtentia i illa reuelatiõe.

r Qui indicauit tibi. Diuina enĩ puidẽtia est principaliꝛ et gi rectore m. tutudis qz ab ipo dependet di rectio mutitudis. sic, bona dispositio cor poris dependet a capi s Que venturꝰ (te ra sunt i nouissimis tpibꝰ. qz i illa reuele latiõe rit mẽtio ꝺ regno xpi. qꝺ ẽ vltimuz regnoꝝ. vii. ꝛ. i. Job. q. ꝺ. de tpe xpi. Filio li nouissima hora est t Hoñũ tuũ. b cõ sequẽter daniel ape rit regi visionẽ. et di uidit i duas. qz ꝓio eã repetit. scꝺo expo sitione subiũgit. b ei pareret rex a prectoꝝ ribꝰ vt patuit. s. scꝺa ibi. Interꝓtationem q̃z eiꝰ. Circa ꝓmuz sic ꝓcedit. qz ꝓio re pert eãm visiõis. q̃ fuit cogitatio regi de futuris. ꝛ ex hꝫ appet reuelatio mira bilioꝝ. qz nõ solũ reuelata ẽ danieli filio regis. sz et cogita tio regi ꝓcedẽs. q̃ soli deo nota erat. ꝛ hꝫ ẽ qꝺ dic.

v Tu rex cogitare cepisti i stratu tuo ꝛc. ex hꝫ etiã ꝓz qꝺ solitudo ꝓcedes i vigilia bñ est cã somnioꝝ sequẽtiũ i sõ no. sz hꝫ est dupliciter. vno mõ naturaliter qñ fantasmata q̃ fue rũt in vigilia reuertũtur i somno vel silia eiꝰ. sz nõ fuit hꝫ sic. qz talia somnia nõ sũt signa futuroꝝ. sz magi ꝓcedẽtiuz filio mõ supnaturaliter qñ ex solitudie circa aliq̃d futurũ disponit hõ vt de talibꝰ fiat sibi aliq̃ ostẽsio a deo ut se quẽti sõno. qz talia puenietius fiũt i sõno q̃z in vigilia. vt. s. dictũ est. ꝛ hꝫ fuit hꝫ. cetera patent vsq; ibi. r Tu rex videbas. vbi scꝺo repetit ipam visionem dicens.

y Et ecce q̃si statua vna grãdis. in lõgitudie sez ꝛ latitu dine. z Stabat cõtra te. sic enĩ erat dispositа i situ re spectu regis quasi aspiceret regem ꝛ ipe eam.

a Et intuit' eiꝰ erat terribil'. qz illa statua significabat mutationeꝫ regnoꝝ vt videbit'. q̃ mutatio ꝓ bella ꝛ occa siones fit. ꝛ ad hꝫ denotandũ terribile erat videre illã sta cui⁹ nomen erat balthasar.

Nunquid ꝑ potes mihi indi care sõniũ qꝺ vidi ꝛ interꝓta tionẽ eiꝰ. l Et ꝛndẽs daniel coram rege ait. m Misterũ qꝺ rex iterrogat. n sapiẽtes ma gi ꝛ arioli ꝛ haruspices ꝓ neq̃ unt indicare regi. o sz ẽ deꝰ i celo reuelãs misteria q̃ ꝺ idi cauit tibi ex Nabuchodo nosoꝝ. p q̃ vẽtura sũt nouissi mis tpibꝰ. q Sõniũ tuũ ꝛ vi siões capitis tui in cubili tuo huiuscemodi sũt. r Tu rex co gitare cepisti in stratu tuo. qꝺ eẽt futurũ ꝓ hec. ꝛ q̃ re uelat misteria ostẽdit tibi q̃ vẽtura sũt. s Vbi q̃z nõ i sa piẽtia q̃ est in me ꝓ q̃z ĩ cũ ctis viuẽtibꝰ. sacrim hꝫ reue latũ est. sz vt interꝓtatio re gi manifesta fieret. ꝛ cogita tiões mẽtis tue scieres. t Tu rex videbas. u Et ecce quasi statua vna grãdis. statua il la magna ꝛ statura sublimis stabat ꝓ tra te. ꝛ intuit' eiꝰ erat terribil'. v Huius statue caput ex auro optimo erat. pectus autem ꝛ brachia de

tuam. vñ ꝛ. s. dictũ est. qꝺ rex territus oblitus est somniũ.

b Huius sta. ca. ex auro ꝛc. ista nõ oportet hic exponere. qz exponuntur in ꝑte sequenti. c Interꝓtationem. hꝫ ponit expõ ꝓdicte visiõis. ꝛ hꝫ est qꝺ dicit daniel.

ꝺ Tu sez nabuchodonosoꝝ. e Rex regũ es. qz mul tos reges dominicerat ꝛ subtributarios habe bat. ꝛ qz maioꝝ rege, rat de toto mõdo ꝑte suo. sz vñ venerit sibi tãta magnitudo sub, f Et deus ce(ditur. li regnũ sez ch. ideoꝝ tum primo.

g Et fortis. ad debel landũ inimicos ꝛ re b Et un(ges alios. periũ. i. monarchiaz. i De. tibi qz de in mo statu ꝓ diuinã di spositione eleuat' es ad oia ista. vt visum l: Et ola i (est. i. ca. qui. habitant filij hoim b diĉ q̃zũ ad citates l Et bestie agri. q̃zũ ad loca campestria.

m Vo. q̃z celi. q̃zũ ad siluas. vbi habitant n De. (anes cõtor. ima. tua. ꝛc. hꝫ est sub prãte tua. Et accipit hic ps ꝓ toto ꝙ syno dochẽ. qz nõ ois ter ra habitabilis fuit ei subiecta. sed magna pars ipius. Est eniz ibi alia figura que di citur hypbole. i. fmo multum expressiuus ad erpssionem excessꝰ ue magnitudis sue. ex quo concludit.

o Tu es ergo caput aureum. hoc ẽ regnũ tuum signatur in sta tua illa q̃ tibi apparuit ꝓ caput aureum ꝛ hoc significat cõuenienter ꝓ aurũ. ꝓpter maximas diuitias illiꝰ regis q̃s congregauerat in babylone de vniuersis regnis ab eo subiu gatis. p Et post te cõsurget regnũ aliud minus. hoc fuit regnum medoꝝ ꝛ ꝑsarum. quod successit regno chal deoꝝ. vt habet infra. v. ca. Signatum autem est illud re gnum ꝓ argentum. quia in illo regno multum vacabant sapientie ꝛ eloquentie que significantur ꝓ claritatem ar genti et eius sonoritatem. Et quia regnum medoꝝ et persarum primo fuerunt duo regna. ꝛ in vno regnabat Darius ꝛ i alio Cyrus. ideo signata sunt ꝓ duo brachia. verumtamẽ quia fuerunt coniuncta simul tempore i ꝙ ri mortuo dario eius auunculo. vt dicetur infra. v. ca. et tempe darij cui in honore successit Cyrus vt dicet. j. vi. c ideo illa brachia erãt iũcta in pectore vno. ideo de illa sta tua dictũ est ꝙ habebat brachia ꝛ pectus de argento.

q Et regnũ tertiũ aliud ereũ. hoc fuit regnũ alexandri magni ꝛ grecoꝝ. qꝺ successit regno ꝑsaꝝ. ꝛ ꝺ reũ ꝓpter sono ritatẽ grece eloẽntie. qz ex ini alia metalla ẽ magis sonoꝝ.

t Quod imperabit vniuerse terre, hoc est q' alexander fere ab omnibus regnis recepit tributa ⁊ munera, mkri eñ reges audiẽtes crebras ⁊ maximas victorias ei' ex tymore ne vẽiret sup eos misert sibi munera. s Et regn. erit ve. fer. ⁊ ist' fuit regnũ romãor, ⁊ eũ subdit.

t Quõ ferrũ ꝯmunit ⁊ domat oĩa, ita regnũ romanor subiugauit sibi oĩa regna p̃dicta, et hoc ex tribus p̃ q̃ romani deuicerũt totũ orbẽ, s. sapia exercitõ armor, ⁊ bono regimine. Qẽm eñ hominẽ vndecunq; veniret ad eos honorauerunt sm valorẽ ius sue in militia sue in scia sue in arte mechanica seu q̃cunq; excellẽtia alia. Et p̃pter h excellẽtes viri de oĩb' ꝓtibus mũdi ꝓpter magnã pacẽ iungebant se eor policie, q̃ tñ regnuz postea fuit diuisuz in impiũ constantinopolitanũ ⁊ romanũ, nõ hoc fuit signatũ i statua p duas tibias ferreas, vel alia rõne, s. q̃ ille qui erat principalis impator accipiebat vnũ socĩũ ad admistrãdũ impiũ, sicut ptz de augusto ⁊ anthonio ⁊ diocleciano ⁊ maximiano ⁊ pluribus alijs. v Porro q̃ vidisti pedes ⁊ digitos pt̃e de terra fictã. p Et pt̃e ferr. re. di. erit. p h signat fortitudo ulnus regni in principio ⁊ postea debilitas ipi' p diuisiões intraneas, ꝓpter ambitões ex q̃bus regnũ romanuz q̃si ad nihilũ deductũ ẽ. vt ptz ad sensum. y Q. tñ de plantario ferri orieť, sic eñ erãt pedes illi' statue dispositi, q̃ plãta pedis erat tota de ferro, digiti aũt exeũtes ꝺ plãta erãt partĩ testei ⁊ ptz ferrei, ⁊ p h signat q̃ diuisiões ille que orte sũt in romãis pcesserũt ex roborẽ diuitiarum ⁊ potẽtie secularis, q̃d aũt seq̃tur, z Cõmi. q̃dez humani signat q̃ ad tollendũ istas diuisiões regnũ romanorũ debilitates, facta sunt mlta ꝯnubia. a Sz nõ adhibit, q̃ p talia nõ potuerũt amoueri diuisiões animorum. Aliter exponũt q̃dã doctores hebreor ab illo loco. Porro q̃ vidisti ⁊c. de societate iudeor ⁊ romanor, que incepit tpe iude machabei, vt hr̃. i. Bacha. xiij. ⁊ renocata ẽ tpe ionathe ⁊ symõis fratrũ suor. ꝓio Bacha. xij. et iudeor debilitas signata ẽ p testã. fortitudo aũt romãor p ferrũ, q̃d aũt seq̃tur. Cõmiscebunt q̃dẽ hũano semine, exponũt de herode ascalonita, cui regnũ iudeor datuz ẽ a romãis ⁊ cui nõ eẽt iude' nationẽ voluit sibi puellam de genere Bacha copulare, vt fi' ei' teneret regnũ, sz illa p̃ dolore se interfecit. Herodes aũt ꝓpter suã luxuriaz ⁊ puelle pulcritudinẽ ea mortua abusus ẽ. vt dicũt. ⁊ h ẽ q̃d dicit hic. Cõmiscebũt hũano semĩe, nõ dr̃ femineo. a Sz nõ ad. sibi. q̃ herodes nunq; dilexit iudeos, nec ipi eũ.

b In die, aũt regno, illor. i. qñ romanũ impiũ i sua fortitudine erit. q̃ dicit regna in plurali. q̃ multa regna continebat sub se. c Suscita. de' celi regnũ q̃d ineternuz nõ dissipabit. istud ẽ regnũ xpi q̃d ẽ eternuz, sm q̃d dicit Luce. i. Regni eius nõ erit finis. q̃d regnũ inchoatũ ẽ regno romanor existẽte in maxima fortitudie sua, q̃ subiectis oĩb' natõib' descript' ẽ orbis de mãdato augusti in d Et re(paratis. q̃ tpe nat' ẽxps. vt ptz Luce. ij. seq̃tur. regnũ ei' al. ⁊c. q̃ regnũ xpi potissime est in celo, vbi cives sunt immortales

citabit deus celi regnũ, q̃d ineternũ nõ dissipabit. ⁊ regnũ ei' alteri ꝓplo nõ tradetur. Cõminuet aũt ⁊ consumet vniũsa regna h, ⁊ ipm stabit ineternũ. Dcõm q̃d vidisti q̃ de mõte abscisus est lapis sine manib' et cõminuit testã et ferrũ ⁊ es ⁊ argentũ et aur. de' magn' fecit regi que vẽtura sunt postea, et verz est somniũ. et fidelis interptatio ei'. Tũc rex nabuchodonosor cecidit in faciẽ suã. et danielez adorauit: et hostias ⁊ incẽsum ꝓcepit vt sacrificarent ei. Loquens ergo rex ait Danieli. Vere deus vester deus deorum est, et dominus regum. Et reuelans misteria, quia potuisti aperire sacramentum hoc. id est sacrum secretum per ipsius reuelationem ⁊ sic patet q̃ nabuch. honorem p̃dictuz impendebat deo principaliter. p Tunc rex danielem. Hec est tertia pars in qua daniel is sapientia erigit ad dei gloriam ⁊ populi israel. qui ca

e Com. ãt et cõ. oĩa regna hec. q̃ in iudicio finali omis prãs terrena auferet. ⁊ ois creatura perfecte xpo subiugabit. ⁊ tã multa regna suppositurũ ingo fidei xpi colla, se q̃tur. f Dcõm q̃d vidisti q̃ de mõte abscisus ẽ lapis in h oĩa dicit modus nascendi ipius xpi q̃ nat' est ꝺ virgie q̃ signat p mõtẽ ꝓpter excellentiam vite, de hoc mõte abscisus ẽ lapis. i. xpus formatꝰ, q̃ p lapidem signat, vtz i ps. Lapidẽ quẽ reprobauerũt ⁊c. g Sine manib' id ẽ sine hũano ope, sz spũssancti virtute.

h Et ꝯminuit te, nõ q̃ oĩa regna mũdi, p maiori pte subiecta ist xpo p fidẽ ⁊ pfectiõ

me subisciẽt tpe iudicij vt dictũ ẽ. i Tũc rex. Dic potiꝰ p̃ dictis magnificatio dei, ⁊ diuidit in tres ptes. q̃ prio superbia regis reprimit. scdo dei potẽtia pandit. ibi, Loquẽs ergo. Tertio danielis sapia erigit. ibi. Tũc rex daniel. Primũ ptz p hoc q̃ dicit. i Tũc rex nabuch. ce ci. in fa. suã, se humiliãdo. l Et daniel ẽ adoratꝰ reuerẽtiam exhibendo. l Et hostias ⁊ incẽs. hoc. vt sacrificarent ei. et hoc loco Porphyrius arguit hũc librũ nõ ẽ confictũ. q̃ non ẽ verisile vt rex tãmagnus ⁊ superb' adoraret Danielẽ in captiuitate detentũ, ⁊ multo min' ẽ credibile q̃ cultũ diuinũ vellet sibi impẽdere, vt dicit hic. Et dato q̃ vellet facere, nõ ẽ credibile q̃ daniel pmisisset h. Vnde Actuũ. xiij. dicit. q̃ Paulus ⁊ Barnabas nõ pmiserunt se adorari a Licaonitis iustis, sz scierũt vestes suas i signũ doloris. Dicendũ ẽ ad ista. q̃ adoratio ibi accipit p reuerẽtia, sicut de Nathan ppheta dicit. iij. Regũ prio. q̃ adorauit regẽ dauid, prius in terra. Nec ẽ mirandũ regẽ prius superbũ h facere ex admiratiõe diuine sapie quaz in eo pcepit. Q. aũt arguit de hostijs ⁊ incenso danieli offerendis dicendũ. q̃ bene dicit hic q̃ rex h pceptꝰ, sz nõ dicit q̃ fuerit factũ. Et ideo credẽdũ ẽ q̃ daniel impedunt fieri, vel q̃ induxit regẽ ad hoc q̃ ista offerenť ad honorẽ dei q̃ misterũ reuelauerat ei, et hoc patet ex parte sequẽti, in qua pandit potentia dei cum dicitur.

m Loquens ergo rex ait Danieli. Vere de' vester, quez colitis et non dn̄ nostri, n Deus deorum est ⁊c, et causa subditur.

o Quoniam potuisti aperire sacramentuz hoc. id est sacrum secretum per ipsius reuelationem ⁊ sic patet q̃ nabuch. honorem p̃dictuz impendebat deo principaliter.

ptiuus erat in regno babylonis ꝓpter reuelationē hoc est qđ dicitur hic. p Tūc rex danielē in sublime extulit ⁊ i magna dignitate posuit. vt statim patebit.

q Et munera multa ⁊ magna dedit ei. q̄ accepit daniel nō ex cupiditate. ꝫ vt de illis fūgs usū pauperib⁹ posset bene facere. Patet etiaꝫ ex hoc q licet nō sit licitū aliq̄d accipere ex pacto p ſpūalib⁹. tū licitū est ab eis qbus ſpiritualia ministrata sūt dona tpalia accipere sicut daniel hoc accepit a rege cui secreta diuina reuelauerat per ſpiritū ꝓphetie.

r Et ꝓstituit eū sup oēs puincias babilonis principē. ad iustitiam exercendam.

s Et ꝓfectū. ad causas magnas determinandas. Magēm (nanq̄ ad facta ardua ordinandū. v Sup cūctos sapientes babylonis. vt talia sine eius ꝓsilio nō ageret. ⁊ tōes ei reddirent. x Daniel aūt postulauit a rege ⁊c. in hoc q̄ ostendit fidelitatē suā. q. primotus ad honorē nō dedit oblivioni socios suos. sed de eor⁹ promotione fideliter cogitauit ⁊ hoc fecit nō solū ꝓpter eos. ꝫ ꝓpter ꝓsolationē filior⁹ ſrl̄ q̄ erāt p̄ puincias dispersi. ⁊ q. sciebat socios suos aptos ad tale officiū. q. erāt sapientes ⁊ fideles. r Ipse autē daniel erat in foribus regis vt eni teneret rege in amicicia ideo nō recedebat de latere eius. ne aliq̄ inimici in eū ꝓsentia semiarēt odiū. Ex hoc etiā loco arguit porphi. ꝑ istuz libū dicēs. q̄ daniel sanct⁹ nō accepisset talē honorem a rege infideli. Ad qđ dōm q̄ porphirius ignoranter loquitur. q. ioseph sanctus filia a pharaone accepit. vt habetur Hesi. i. ⁊ mardoche⁹ ab assuero. vt hic Hester. viij. c. Cōsiderandū etiā q̄ talē honorē accepit daniel. ⁊ isti hic dicti a regibus infidelibus nō ex ambitione honoris. sed ad ꝓsolationē ꝓpli sui. ⁊ ad honorē dei. videtes q̄ p hoc regna melius regerent fm deū ⁊ iusticiā. Circa istud capitulū moraliter exponēdo pōt dici q̄ p statuā itelligit vita sīlata in q̄ Caput est aureū. i. opatio de genere bona. Pectus de argento. q. locutio scia Venter ⁊ femora ex ere. i. sīlatio ficta. q. ꝓdicta fiūt ad appetitū. es eni ꝓponitur ex auricalco. qđ est auro sīle. ⁊ stanno qđ est sīle argento. Tibie ferree sunt obduratio fixa. q. qđ talis ꝓcipit corde. vult oīno tenere. Pedes ferrei ⁊ fictiles sunt petulantia delectatiōis. ⁊ ptinatia excusatiōis. hāc aūt sīlationē nequunt indicare. Artoli. i. sacerdotes symoniaci. Magi. i. phi vani. Malefici. i. iurispiti. q. scia sua isti cōtra ytuntur ad malefaciendū. Ex daniel. i. ꝓsidētia viraſ. Sydrac. i. cōtinētia puitaſ. Misac. i. ꝓsistentia. pbitaſ. Abdenago. ꝓscia puitaſ seu hūilitaſ. meretur fictiōes ꝓgnoscere ac etiam euitare.

Capitulum. III.

n Abuch⁹. fecit statuā. Hic ponit scōa visio ꝓsit sequens. hīs ad primā. q. sicut p primā babylonij suntandu cti ad ꝓgnoscendū dei potentiā oīa regna ytemporalia. ita p istā inducunt agnoscere. q. metu mortis nō ē alius nisi deus adorādus p latriā. Cōsiderādū etiā q̄ licet hec visio sit hystoriaca. cū hoc etiā sit ꝓphetica. ꝓpter eius finē. s. ꝓpter apparitionē angeli filio dei assūpti pueros de fornace liberātis. in q̄ hec visio tangit psonā xp̄i tanq̄ regis eminētis. ciues suos de manu cuiuscūq̄ tpaliter potētis liberātis. Circa hoc ꝓsiderandū q̄ materia huius visionis est de statua aurea facta. ⁊ de pueror⁹ ꝓstantia. de fornace ardēte. ⁊ de angelo pueros liberāte. Causa finalis ē vt xp̄i incarnato pāderet. cultus dei ampliaret ⁊ pplus dei ꝓsolaret. vtz in fine. Causa efficiēs ē spūssancti⁹ hūlis ex pueror⁹ hūilitate. patia ⁊ tribulatiōe. Causa formalis ē modus scribēdi hāc visionez q̄ describit ad modū cuiusdā ſnie iudicial⁹ iniq. ⁊ tō hz tres partes. q. p̄mo ponit puerorū dānatio idigna. scōo eor⁹ liberatio benigna ibi. Et ambulabāt. tertio exaltatiō cōdigna. ibi. Tūc nabuchodonosor obstupuit. Circa primū tāgūtur tria. Primū ē cās litigij inter regē ⁊ pueros. scōm ē formalis dictū. ibi. Statimq̄ in ipo rpe. tertiū pena

babylonis sydrac misac ⁊ abdenago. Ipse autem daniel erat in foribus regis. .III.

n Abuchodonosor rex fecit statuā auream altitudie cubitor⁹ sexagīta. latitudie cubitor⁹ sex. et statuit eā in cāpo durā puincie babylonis. Itaq̄ nabuchodonosor rex misit ad cōgregādos satrapas mḡrat⁹

supplitij ibi. Tūc nabu. replet⁹. Circa primū ſs cām litigij q̄ fuit ex hoc q̄ tres pueri nō adorabāt statuā regis duo tangūtur. Primū ē statue ꝓstitutio. scōm ei⁹ dedicatio. ibi. Itaq̄ nabu. Circa primū ꝓsiderandū q̄ nabu. p superbiā. ppter monarchie adeptionē voluit sibi vsurpare honore diuinū. ⁊ tō fecit statuā magnā auream in q̄ adorare tur. Sicle legit de Caio impatore romano. q̄ vt dicit ioseph⁹ li. xviij. q̄rto. mandauit statuā suā p totū imp̄iū fieri vt in ea adorare. Ad faciendū aūt talia credibile est q̄ hoies inducebātur p aliq̄ respōsa demonū. ⁊ ꝓmissa q̄ nisi tunc hoies inducere ad idolatriā. dicit igit.

a Nabuchodonosor rex fecit statuā auream. exterius tota erat aurea. q. nō ē credibile q̄ ibi esset tanta moles auri vel forte erat interius cōcaua. b Altitudine cubitor⁹. Nam hac altitudine ꝓputat altitudo basis sup quam erat posita. alit nō riderent sibi tantudo q̄ dr esse sex cubitor⁹ tm. cetera patēt. Dr aūt q̄rat q̄re daniel q̄ erat familiaris regi vt visum ē. nō ꝓhibuit eū a tali insania. dicendū q̄ forte erat absens in extremis finib⁹ regni. ppt magna negocia. supra q̄ erat posit⁹. vt vult ē. vel infirmitate fuit ipedit⁹. vel aliq̄ alia cā ꝓsilij q̄ vt ex hoc nō accusatur cum sociis suis. ⁊ tamen certum ē q̄ non adorasset si ibi fuisset. Vel dōm q̄ vidit regē obstinatū i malicia sua. ⁊ tō tacuit videns se nihil ꝓficere in reprehēsione. ꝫ magis regē ad peiora excitare. ⁊ hoc vt glo. interlineari dicere ji. eo. c. sup illū locū. c Precepit vt adducerēt sidrac ⁊c. vbi dr sic. De daniele nō fit mētio q. regi assistebat q̄ ppriaz statuā nō adorabat. c Itaq̄ hic ꝓsequit describit statue dedicatio. volut. n. nabu. q̄ prio adoratio sue statue que vocat hoc dedicatio fieret cū magna solēnitate. ppter magnitudinē sue superbie sue. ⁊ hoc est qđ dr hic. c Itaq̄ Nabuch⁹. misit nūcios solennes. i. d Ad ꝓgregandos satrapas. i. nobiles barones. ⁊ dicunt satrape. q. si satis rapientes. q. solent bona inferior⁹ rapere. e Vocatus. i. cōsiliarios. f Iudices qui sunt ꝓstituti ad audiēdū causas. g Duces. i. etereitus. h Tyrannos. i. exactores tributor⁹ legalū. i Optimates. i. optimos ex istētes. isti sunt honorabiliores. post regē. k Prefectos. i. ꝓpositos. l Principes regionū. sicut sunt balini q̄ hūt plēs ꝓpositos sub se. Isti igitur ꝓdicti prio sūt vocati ad adorandū statuam vt regi ꝓsentientes ceteri timore mortis ⁊ exemplo maior⁹ facilius inducant ad regis voluntatem. Cetera patent vsq̄ ibi.

m Vobis dicitur populis non q̄ omnes ppli posset in campo vnam collocari. sz q̄ principibus q̄ sunt capita aliox intelligūtur oēs adorare. n Tribubus et linguis. q̄ ibi erant hoies diuersax nationū ⁊ linguarum.
o In hora q̄ audieritis sonū tube, forma huius instrumēti nota est ⁊ cōis ⁊ ea vtūtur hoies in bellis ⁊ infestis. ⁊ in ppli cōgregationē. vt hē in p Fistule (Flume. instrm ē de ligno habens mlta foramina p q̄ emittitur sonus ⁊ eo vtunt pastores. q Cythare. instrm est figure triangularis ad modū dimidij scuti. ⁊ tangitur digitis. r Sambuce. q̄ fit ō arūdine pforata. ⁊ dr sambuca a sam q̄ ē sol. ⁊ buccа q̄ ē pua buccia. q̄ solū pōt fieri in estate. vt dicit Hiero. i epla ad dardanū de instrumentis musicis que in sacra scriptura reperiūt s Psalterij. instrm notū est ⁊ tangit cuz t Sympho (pēnaie. aliqñ accipitur p melodia in cōi. sz hic accipit symphonia p instrō determinato oblongo q̄ solent portare ceci. ⁊ digitis v Et vniuersi generis. (tangit. hoc addit. q̄ mlta erāt ibi alia instrumēta q̄ nō exprimūtur hic. x Talibus autē vtebant in adoratione statue ad incitādū hoies q̄ ex diuersis melodijs excitant in hoibus diuerse passiones. vt ptz ad sensū. ⁊ hē. viij. p oll. y Cadentes adorate statuā. i. humiliter ⁊ reuerēter.
z Quā ostituit nabuch. vt in ipa adoret ⁊ cētera vbi pena nūciat si obediētibus. cetera patēt ex pdictis
a Statim. Hec est scda ps principalis hui⁹ ca. vbi ponitur forma iudicij. circa quā primo ponit chaldeox accusatio. scdo pueroz citatio ibi. Tūc nabu. in fu. tertio citatoz inquisitio ibi. Pronūciās. ⁊ quarto inq̄sitoz rūsio. ibi. Ilō oportet nos. In prima pte dr sic. a Statim q̄z in ipo tempe dedicationis statue. d Accedētes vri chaldei ad regem. c Accusauerūt iudeos. moti inuidia ex hoc q̄ iudei erant eis ꝓpositi in negocijs regni. vt ptz in fine ꝑce. ca. d Dixerūtq̄ nabu. regi. Rex in eternū viue. hoc dicunt ad captandū eius benuolentiā et iudices s duces b ⁊ tyrannos i optimates. ⁊ pfectos. omnesq̄ l principes regionū. vt ꝙuenirēt ad dedicationē statue, quam erexerat nabuchodonosoz rex. Tūc ꝙgregati sūt satrape m grat⁹ ⁊ iudices, duces ⁊ tyrāni. ⁊ optimates q̄ erāt in prātibus ꝙstituti. ⁊ vniūsi principes regionū vt ꝙuenirēt ad dedicatiōez statue quā erexerat nabuchodonosoz rex. Stabāt aūt in ꝙspcū statue quaz posuerat nabuchodonosoz rex. ⁊ ꝑco clamabat valēter m Vob dicit ppls n tribuby ⁊ linguis o in hora q̄ audieritis sonitū tube ⁊ p fistule ⁊ q citharе sābuce ⁊ r psalterij ⁊ s symphonie t ⁊ vniūsi generis musicoz u cadētes adorate statuam aureā x quā ꝙstituit nabuchodonosoz rex. y Si q̄s aūt nō pstratus adorauerit eadē hora mittet in fornacē ignis ardētis. Post hec igitur statim. vt audierūt oēs ppli sonitū tube fistule ⁊ cythare sambuce ⁊ psalterij symphonie. ⁊ ois generis musicoz. cadētes oēs ppli tribus ⁊ lingue adorauerunt statuā aureā quā ꝙstituerat nabuchodonosoz rex. Statimq̄ in ipo tpe a accedētes viri chaldei. b accusauerunt iudeos c dixerūtq̄ nabuchodonosoz regi. Rex in eternū viue. d Tu rex posuisti decretū. vt omnis hō qui audierit sonitū tube fistule et cythare sambuce ⁊ psalterij ⁊ symphonie ⁊ vniuersi generis musicoz. psternet se ⁊ adoret statuam auream. si q̄s aūt non pcidens adorauerit mittat in fornacē ignis ardētis. e Sunt ergo viri iudei quos constituisti sup opa regionis babylonice sydrac misac ⁊ abdenago. f viri isti ꝓtempserūt rex decretum tuū. g Deos tuos non colunt. ⁊ statuā aureā. quā erexisti nō adorāt. h Tūc nabuchodonosoz in furore et ira i ꝑcepit k vt adducerent l sydrac misac et abdenago. m Qui ꝓtinus adducti sunt in ꝓspcū regis. n pnūcianq̄z nabuchodonosoz rex ait eis Vere ne sydrac misac ⁊ abdenago o deos meos nō colitis. p ⁊ statuam aureā. quam cōstitui nō adoratis. q Nunc ergo si estis parati quacunq̄ hora audieritis sonitum tube fistule cythare sambuce ⁊ psalterij ⁊ symphonie. omnisq̄ generis musicoz pternite vos ⁊ adorate statuam quam fecimus. r Si vero nō adoraueritis eadē hora mittemini in fornacē ignis ardētis. s Et quis est deus qui eruat vos de manibus meis. t Tunc nabuch. in furore. Hic ponitur pueroz citatio cū dicit. Tūc nabu. in furore ⁊ ira. ex contemptu sibi facto sm suam estimatiōem. non tamen sm veritatem. et sic irrōnabiliter. ō dicit. In furore et ira.
l Precepit. illis pessimis accusatoribꝫ.
m Ut adducerent. coram eo.
n Sydrac ⁊c. de daniele fit mētio. ⁊ cū. s. dicta est.
o Pronūciāsq̄z. Hic ponit citatoz inquisitio. ⁊ patz lra ex dictis hoc excepto. p Deos meos nō colitis. et p id est. q Statuā aure. quā ostituit. quam vocat nabuchodonosoz. deū suū. nō q̄ ipam adoraret. vt dictum est

sed q; ipm repsitabat cui diuinos honores exhiberi vole-
bat. r Et qs ē de⁹ q vos eripiat, dcc fuit mira exceca-
tio, q; ipm deū hebreoz oipotēte vocauerat i pcedēti. c.
q; sugbia mirabile excecat hoiem. s Rūdentes. Hic
ponit req̄sitoz risio, si dicūt. t Nō opter nos d hac
re rūdere tibi, q. d. qo
tua ē ita irrationabi-
lis q; non ē digna rñ-
sione, quia euidēs est
q; ē dare vnū primuz
infinite potentie, z sic
pōt nos liberare, quia
ipm colimus, z hoc ē
q̄d subdit. Ecce enim
deus nr̄ quē colimus
zc. sequit.

v Quod si noluerit, q; aliqñ deus nō libe-
rat seruos suos tpali
terr mell⁹ saluat eos
inuisibiliter eos ad re-
q̄iez transferēdo vt
dicit Aug. in quodaz
sermone sctoz mar-
tyrū. vq. fratruz.

x Notuz sit tibi, q; d̄os tuos nō colim⁹
ex quo pz q; aliud fa-
ctuz ē tribus pueris
materia fortitudinis
q̄d ab impijs credeba
tur cē causa terroris.

z Tunc nabuc. Hic
describit pena impij
regis, vbi primo ponit regis indignatio cū dr.
Repletus e furore. Secdo
indignatōis manife-
sta ostensio cū subditur

5 Et aspe. Faciei illi⁹
immutat⁹ ē zc, q; passio-
nes cordis citi⁹ appa-
rēt in oculis q̄z i aliis
pbis corpis. Tertō sen-
tētie pnunciatio. ibi.
Et pcepit vt succēde-
rēt fornax zc. Quarto
sentētie executio. ibi.

a Et ipse. Viri illi i. tres pueri. b Uincti. vt nullo mō
posset euadere. c Cū bracbis suis z tiaris. Fm alios
tyara ē pallū quo ps vtunt. Fm alios ē mitra q̄ in capi-
te ponit. vsi dicit Ero. xxix. de aaron. Pones tyarā in ca-
pite ei⁹. z inde trahit ad significādū gen⁹ pilleī q̄d porta
bant nobiles. Fm q̄ dr Ezech. xxiij. Cū vidisset viros de-
pictos z tyaras i capitibus eoz. q̄nto ponit dei vindicta-
tio. ibi. c Nonne viros illos q̄ mi. zc. Sciendū tñ q;
d̄ vtit hic p anticipatōem, q; dicit infra eo. ca. q; viri illi q̄
miserāt pueros in fornacē succēdebāt eā. z tō interfecto
istoz p flāmā ignis intelligēda ē facta q̄si angelus descen-
dit cū pueris post orationē azarie. z excussit flāmā d̄ forz-
nace z combussit eos q̄ erāt extra. vt sic rex nō solū de mira
culo visō miraret. sed et p combustionē fortissimoz virozz
d̄ suo exercitu puniret. vt hic videt. d Et ambulabāt.
hec ē tertia ps principalis hui⁹ ca. sciendū tñ q; nō est in
hebreo. tñ cā exposui. q; ē in medio ca. Ingit hic ponit libe
ratio pueroz benigna vbi tria notāt̄ q̄ solent accidere z
tribulatōe iust oz. Scz p̄mēdatio supnē eōtatis. cōdecessio
diuine bonitatis ibi. Et nō cessabāt. collaudatio diuine
maiestatis. ibi. Tunc hi tres. Circa primū aduertēduz q;
primo ponit p̄mēdatio dei ab illis trib⁹ in generali. et
ptz secdo ipi⁹ azarie in speciali. ibi. Stans aūt azarias vbi
Primo azarias p̄mēdat
diuinā iusticiaz. Secdo
implorat eius clemen
tiā. ibi. Ne q̄sum⁹ q̄s.
Tertio allegat consue
tā dei miam. ibi. Et
nunc sequmur te. q̄rto
innocat ei⁹ liberatricē
potentiā. ibi. Et erue
nos. Circa primuz in
cōmēdatōe diuine eq̄
tat azarias attribuit
deo iusticiā z sibipis
culpā dicēs.

c Benedictus es dñe
deus patrū nr̄oz z la
ceat mentionē d antiq̄s
pribz. vt meritis ipoz
rū oratio sit magis ex
audibilis. Et hoc mō
fecit Moyses in oz-
atione ad placandū ira
dñi pctā pplī de vi-
tuli fabricatōe.

f Et gloriuz nomen
tuū. Gloria enī ē cla-
ra notitia cuz laude.
vñ importat q̄ndam
diffusionē laudis. p̄-
pter hoc dicit nomen
dei glorioslz. q; debz
laudari vbiq; terraru
z i omni distā te po
tū. nō subdit.

g In secula q; iust⁹
es. reddēs penā p pec
catis. et hoc ē q̄d sub-
dit. h In omni-
bus q̄ fecisti nobis. p
mittendo nos sicut
i Et vni. Gbulari.
opa tua vera. q; cōfor
mia sunt diuine sapi
entie que fallu nō pōt. k Et vie tue recte. i. pcessus tu
us i mundi gubernatōe. l Et oia iudicia tua vera. di
cit iudicia in pluri. q; vnū ē iudiciū ei⁹ occultū in pūi.
de quo dicit Job. xi. Nunc iudiciū ē mundi. aliud erit ap
tū in futuro. cetera patēt vsq; ibi. m Induxisti. oia hec
pter peccata nra. vbi osiderādū q; pctū ppli israel voca
uit suū q; erat pstitut⁹ ppli Daniel ei⁹ socij eius erant
innocētes et sancti. z maxime q̄si fuerūt de hirtm trāsla
ti. z tō nō fecerūt illa peccata. pter q̄ destructa ē ciuitas
hirtm de q̄ fit hic mētio. n Peccauim⁹. extra primū.
o Et iniq egim⁹. extra deū. et hoc dupliciter. pcto cōmissi
onis. q̄d notat̄ cū dr. Recedētes a te zc. z pcto omissionis.
cum subditur. p Et pcepta tua non audiuim⁹ zc. vt
bi nobis esset. ex te. ex cursu enī veteris testamēti patz. q;
filij isrl fuerūt in psperitate q̄diu fuerūt obedientes dō.
q Et tradidisti nos in manib⁹ iniq. zc. q; q̄sq; punit de
bonos p malos. vt dictū ē. c. pcedēti. vsi et demōes sunt
executores diuine iusticie in inferno. r Et regi iniq;

sto.s.nabuc.q: occidebat innocentes.vt hic ptz. s Et pessimo.q: cogebat hoīes idolatrare vsurpādo sibi diuinos honores. t Ultra oēz terrā.s.supra oēs terrenos q: ꝓter magnitudinē sue ptātis malicia ei' habebat maiorē effectū et euidentiā. v Cōfusio et obꝓbrio facti sumus seruis tuis-rē.q: eis iferf.p obꝓbrio miseria nīa cū eodez ritu colum' te sic-ꝝ ipi ꝓ ille q̄sum'.hicazarias implorat dei clemētiā allegās.ꝓmissionē factā sanctis patrib' dicēs.ne q̄sum' tradas nos hostibus. y In ꝑpetuuz.ꝝ ad tēꝑs puniamur.ꝓ peccatis nīis.

z Ꝓpter nomē tuum.q.d.luꝝ h̄ nō meaf i nostra iusticia. fiat tñ hoc ad gloriaz nomīs tui vt nomen tuū glorificef in liberatione nostra.

a Et ne dissi.test.tuum.i.legem q̄ dissipatur q̄ tenētes eā ob

b Neqz au.(cidunf.mi.tu.a nobis ꝓpter abraam dilectū tuuz. q: fuit ꝓm'a ꝺo electef ydolatrīs.-ꝝ ꝓmissiones apte ꝺ xꝓo ꝓpter ad dicit hic spāliter:

c Et ysaac(dilect' seruū tuū.dicit seru' q: vere obdiēs.-ꝝ pater hoc cū pater voluit eū īmmolare. q: iā erat.xx.annoz.-ꝝ per ꝓfis fortis.pater aūt ei' erat senex ꝝ debilis.noluit tñ resistere.sed ad immolationē volūtarie accessit.vt dicit Ioseph' li.i.antiqtā. d Et isrl sanctū tuū.i.iacob.q̄ dicitur hic sanctus spāliter.q: speciali cultu voluit colere deum.vt dicit Beñ.xxvij. Erit mihi ꝺñs in deū -rē. Illud aūt ꝓprie dicit sanctū qꝺ applicaf diuino cultui.

e Quib' locut' es pollicēs.i.ꝓmittēs.-ꝝ tō nō pōt frustrari ꝓmissio tua. f Ꝛe multiplicares semen eoz sicut stellas -rē.ꝓmissum ē hoc abrae Beñ.xxij. g Ꝛe ꝺñe imminuti sum'.q: multi de filiis israel fuerant occisi ꝓ bella.-ꝝ multi captiuati. h Sumuscz hūles.i. viles in ꝓspectu alioꝝ. i In vniuersa terra -rē.q: iam ꝺispsi erāt in multis terris ꝓ captiuitatē assyrioꝝ -ꝝ chaldeoꝝ -ꝝ egyptioꝝ. k Et nō ē in tꝑe hoc ꝓceps. sup filios israel q̄ possit eos defendere.q: sedechias iam erat capt' l Et dux.s.ex ꝓpl'o nō.q.d.virtute hūana nō possum' saluari de manib' inimicoꝝ. Sūt eis non erat via ad placandū deū ꝓ viā sacrificioꝝ.et hoc est qꝺ postea dicit.

m Et ꝓpheta.q̄ denunciet futuram ꝓsolationem.

n Neqz ho.q̄ erat oblatio tota icēsa ad honorē diuinū

o Neqz sacrificiū.qꝺ ꝓtim uncēdebaf -ꝝ ꝓtim ad vsum sacerdotū reseruabaf.

p Neqz oblatio q̄ offerf ex ꝺuotione. q Neqz incen.hoc ē thymiama odoris suauissimi.qꝺ offerebaf sup altare thymiamatis ad ꝓsummatōz sacrificiū.vt habef ad Hebr.ix. Ratio omniū istoꝝ ē.q: nō erat tꝑis licitū talia offerre nisi in hierm q̄ tā erat destructa.et hoc ē qꝺ ꝺr. r Neqz locꝰ primitiaz coram te.q: tā erat destructꝰ.vt visum est. s Ut possumus inuenire miseri.tuā.supple ꝓ talia sacrificia -ꝝ oblatōes. s Ꝺz i aīo cō.-rē.q.d.loco sacrificioꝝ suscipias illō qꝺ possum' tibi offerre.s.cor ꝓtritū -ꝝ hūiliatū.ps.l.scribif. Sacrificiū deo spūs contribulat'.vñ sup illud Beñ.xxv. Isaac amabat esau dicit ra.mo. Dilecte sunt magne tribulationes q̄z sacrificia .quippe sacrificia sunt de diuitijs hominis.tribulationes vero de corpe ip̄i' tribulati qꝺ est magis charū sibi.sm q̄ dicit Iob.ij.Pellem ꝓ pelle -ꝝ cuncta q̄ habz hō dabit ꝓ anima sua.

t Et sic i multi.agno.-rē.q: tribulato in q̄ isti erāt.ꝓpter deū.est magis accepta deo q̄z sacrificia. vt dictuz ē.

v Cūi non est confusio confidentibꝰ in te.quod est verum de confusione vera q̄ est coram deo per peccatum in cōscientia mala licet sancti bene sustineant confusiones coram hominibus. isz ista non est vera confusio.vnꝺ dicit Chrysost sup Math. Deus est cōsolatio si hō in seipso ꝓfusus sit. si tñ corā homīb'. Per ꝓtrariū lenis ē confusio.i.modica vel nulla.si tñ coram hominib' est et non corā deo. x Et nūc seqmur. Hic ꝑfr azarias allegat in sua oratione cōsuetam dei misericordiam.quam inuenunt reuertētes ad ip̄m. -ꝝ hoc ē quod allegat. Et nunc sequimur te in toto corde -rē. quia litercunqz autem peccauerim'. y Ne ꝓfundas nos. id est confusibiles in conspectu hominum dimittas.

z Sed fac nobiscum iuxta man.tuam -rē.quia ꝓprietas tua est misereri et parcere. a Et erue nos. Hic cōsequenter azarias inuocat liberatricem dei potentiaz q̄ solet assistere in casibus desperatis sm viam humanaz. et hoc est quod dicit. Et erue nos in mirabilibus tuis. h̄ est per opera supra virtutem nature fienda. quod factuz est in liberatione eorum de fornace.

b Et da gloriaz nomīi tuo.vt infideles videntes potentiam tuam mirabilem glorificent nomen tuum.

c Confundantur omnes qui ostendunt seruis tuis mala.et loquitur hic de confusione per penitentiaz qua homo confunditur coram deo de peccato perpetrato. et h̄ est quod subditur. d Et sciant quia tu es dominus deus solus -rē.hoc factum est per hoc ꝙ nabuc.viso mirabiliter glorificauit deum per totum regnum suum.

e Et non cessabant. Descripta commendatione diuine

equitatis, hic consequenter ponitur cōdescensio fue bonitatis incēdēs nostos ⁊ liberans innocētes. Circa qō quattuor tangitur. Primū est fornacis incendiū cū dicit. Et nō cessabāt ministri regis q̄ miserant eos in fornacē, scz, et isti erāt fortissimi de exercitu regis, vt dictū est. s.

f Succēdere fornacem napta, qō est genus bitumis inuentū circa babyloniam ⁊ marie nutrit ignez, vt dic Salustius. Im alios sunt ossa olima ꝑ ū arefacta cū amur

g Et stu. ⁊ pice (ca. ⁊ malleolis. i. sarmentis, secō subdit chaldeoꝝ excidiū cū dicit. Et effundebat ⁊ patz lēa, tertio anglicū ꝑsidium subdit cum dr. Angls aūt dñi descēdit cū azaria ⁊c. ad tto pueroꝝ remediū cuz dicit. Et tū tetigit eos oīno ignis ⁊c. ⁊ ꝓz lēa

ⁱ gl̄iosus sup oīa terraꝝ.

Et nō cessabāt q̄ miserant eos mīstri reg', succendere fornacē napta ⁊ stupa ⁊ pice ⁊ malleolis, ⁊ effundebatur flāma sup fornacē cubitis q̄dragīta nouē, ⁊ erupit ⁊ incēdit q̄s repperit iuxta fornacē de chaldeis. Angelus aūt dñi descēdit cū azaria ⁊ socijs eius in fornacez ⁊ excussit flāmā ignis ō fornace, ⁊ fecit mediū fornacj,

q̄si ventū roris flantē, ⁊ nō tetigit eos oīno ignis, nec ꝑ tristauit, nec q̄q̄ molestie intulit. h Tūc hi tres q̄si ex vno ore laudabāt ⁊ gl̄ificabāt ⁊ bñdicebāt deum in fornace dicētes. Bñdictus es dñe ds patrū nostroꝝ et laudabilis ⁊ gl̄iosus ⁊ sup exaltatus in scl̄a. k Et benedictū nomen gl̄orie tue sanctum ⁊ laudabile ⁊ superaltatum in omnib⁹ secul⁹. Be

conseruari q̄ agit in vnū ⁊ non in aliud vt dictū ē. Ad scōm dōm q̄ calefacere ineſt ꝑ se igni, sed ſ ē tertō mō ꝑfectatis, ⁊ tale ꝓt separi. Aliud aūt qō ꝑ se ineſt primo mō, nō ꝓt ab aliq̄ separi, cuz ⁊tute diuina, qz ponitur i eius diffinitione, ideo nō valet argumentū. Qō aūt dr q̄ angelus fecit medium fornacis q̄si ventū rōtis flantē, ⁊c. Dōm ē q̄ lucz miracula fiant sola ⁊tute diuina principaliter ab angeli circa q̄ habent aliqō misteriuz sic hic q̄ flāma effusa est extra fornacem factū est ⁊tute angeli sed q̄ pueri existētes intra fornacē nō sunt lesi, hoc factū est diuina ⁊tute, igitur ꝓpter tale misteriū ꝓdictū dicit scriptura hoc fecisse angelum.

h Tunc hi tres. Posita ꝓdescēsione bonitatis diuine circa pueros ꝓfir ponitur collaudatio diuine maiestatis ab ipsis. ⁊ dividitur in duas ptes, quia primo isti pueri deū laudant, secō ad laudem dei creaturas inuitāt ibi. Benedicate omnia opera. Prima adhuc in se. q. ꝓmo laudant deum in se, secō in appropriato sibi nomine, ibi et benedictum nomen gl̄orie tue, tertio in assumpta humanitate, Benedictus es in templo, quarto in beata virgine, Benedictus es in throno, quinto in angelor distinctione, Benedictus es qui intueris, sexto in celo empireo cōtinente, Benedictus es in firmamēto. Et nota q̄ in omnib⁹ istis modis quattuor nominib⁹ communiter vtitur, quia deus benedictus dicitur ratione creationis, Laudabilis ratione conseruationis, Gloriosus, ratione ꝓsummate fruitionis, Superexaltatus, rōne incomprehense ꝑfectionis, quia excedit omne qō de ipo dicimus et cogitamus, vel aliter sic, quia deus dicitur, Benedictus ratione bonitatis, Gloriosus, rōne sapiētie. Vñ dic Ambro. Gloria est clara notitia, Superexaltatus, ratione potētie, Laudabilis, quantū ex istis derivatur ꝑfecto in creaturis. Dicit ergo primo,

i Bñdictus es dñe deus patrū nostroꝝ, de patrib⁹ fit mētio q̄ ex meritis patrū ꝓcedebat eoꝝ liberatio, sequit.

k Et bñdictū nomē, hoc est nomē dñi tetragrāmaton, qō est deo appropriatum ⁊ nulli alij attributū, qz ſm q̄ dicit ra. moy. illud nomen significat diuinam ꝓpietatez intrinsecam omnib⁹ alijs separatis, Alia autem nomia diuina imponūtur ab operib⁹ diuinis, sicut patet de ſ nomine heloim in hebreo, vt deus in latino, qō impon̄tur a generali ꝓuidentia, ⁊ ꝓpter hoc cōicatur alijs per quandā ꝑticipatiōem, vñ iudices dicūtur heloim vel dij vt habet exo, xxij. Si latz tur, dñs domus, applicabitur ad deos, i. ad iudices ⁊c. ⁊ multo magis alijs nois diuia hoc mō cōicantur. Nomen aūt dñi tetragrāmaton nulli alij cōicatur, sed de solo deo dicitur. l Benedict⁹ es in tēplo, istud templū est humanitas xp̄i qz in xp̄o habitat plenitudo diuinitatis corpaliter, vt dicit ap̄s ad Col. ij, ꝓpter hoc dr apocal. xx. de celesti hierlm. Templū non vidi in ea, dñs deus ipe est templū eius ⁊ agnus.

m Bñdictus es in throno ⁊c. hoc est in beata virgine, q̄ spāli mō continuata est deo ratione maternitatis, et dicitur ꝓprie ipius thron⁹, qz in gremio eius sedit quād

recepit munera a regib⁹. vt habet Hath. hi. n Benedict⁹ es q̄ intu. abyss. Angelos vānatos ō celo delectos o Et sedes sup cherū. p̄sidens angelis sanctis.

p Benedictus es in firmamēto cē. t accipit hic firmamentū. p empyreo celo. qō describit immobile a sctis. qz est loc⁹ ꝓpr⁹ bitōr. + lō dicit firmamētū. Cōsiderāduz etiā q̄ i istis creaturis p̄dictis dicitur de⁹ spāliter benedicta glorificari. quia sunt conuictre ōo speciali cōiunctione. vtz ex p̄dictis.

q Benedicite oīa opa dñi. hic p̄nt tres pueri inuitāt creaturas ad laudandū deum celi. t primo creaturas in generali dicētes. Benedicite. oīa opa cē. Et p̄sideranduz q̄ in omnib⁹ istis sequētib⁹ vtit istis verbis. bñdicite. laudate. et sup exaltate. eadez ratione q̄ vsus ē in p̄cedentibus nomibus bis. benedict'. laudabilis. t supereraltat'. r Benedicite angeli. hic inuitant creaturas i speciali. t primo creaturas p̄te spirituales. scōo corpales. ibi. Bñdicite celi. tertio creaturas compositā ex spiritu. t corpore. ibi. Benedicite filij hominum. Et dicit gr̄ primo.

r Benedicite angeli cē. primo. ꝓsūn inuitāt creaturā angelicam. tanq̄ deo ꝓpinquiorem. Et sī dicit Aug. li. xi. confes. Que fecisti dūe. vnū ppe te. s. naturā angelicā. altō ppe nihil. s. materiaz p̄uaz. s Benedicite celi. hic inuitāt creaturas corpales. et primo corpa celestia. scōo ea q̄ ptinēt ad elemēta. ibi. Benedicite umber. Circa primū dicat sic. s Bñdicite celi cē. vbi inuitant celū sydereū cū speris. vī. planetaruz. et celū cristallinū. qō dicitur. t Benedicite aque cē. Illud ēt celū dicit aqueū ꝓpter quandā sili'tudinē. qz cōuenit cū aqua in diaphanēitate. tertio inuitant angelos inq̄ntū mouēt orbes. qz ex motu eos cognoscim⁹. q̄ ex tali motione ministrāt. et hoc est qō dicit. Benedicite virtutes cē. quarto inuitant ea q̄ faciunt ad ornatū celi. s. solem et lunā. t alia luminaria cū dr. Bñdicite sol cē. t patent in litera p̄dicta. v Bñdicite umber. hic inuitāt ea q̄ ptinent ad elementa. et p̄mo inuitant ipa elemēta secundo ea q̄ faciūt ad ornatū elemētoz. ibi. Benedicite cete. prima in duas. quia primo inuitāt elemēta superiora. secundo inferiora. ibi. Bñdicat terra. Considerādū aūt in oībus istis. qz ista inanimata et carentia rōe dicunt benedicere deū et laudare p q̄ndam sili'tudinē inq̄ntū p̄ficiunt ea ad que ordinātur a deo. t tex inq̄ntū ex cōsideratiōe talū creature rōnales assurgūt ad bñdicēdū. t laudāndū deū. p̄mo inuitāt elementū aeris tangēdo tres impressiones q̄ fiunt in aere multū vtiles ad vitā hominū. t fit certificatōez terrenaſcentiū. q̄ sunt umber. t ros. t spūs. id ē vent⁹. t b ē qō dicit. Bñdicite umber. t ros do. Secōo tangit elemētū ignis. t eius effectū q̄ ē est⁹ cū dicit. Bñdicite ignis cē. tertio tangit alternatoz ꝓpis causatā ex motu solis i obliquo circulo. s. hyemē et estatē. qz sole⁹ exīte i signis australibus caulatur hyems. eo aūt exīte in signis septētrionalib⁹ causat estas. et h r Bñdi. (ē qō dicit. fri. i. hyems cē. Quarto inuitāt impressiōes que fiūt in oppositis tēporibus. s. in vere et autumno cum dicit. y Bñdicite rores cē quia ros plurimuz fit in vere. pruina in autumno. vt dicit phūs. q̄. meteo. Quinto inuitant impressiōes que fiūt in hyeme. ibi. Benedicite gelu cē. Sexto inuitant ea que fiunt in motu solis diurno i duob⁹ emisperiis. que sunt noct⁹ dies. lux et tenebre. qz sole exīte i emisperio nostro causat dies et lux. quādo aūt ē in emisperio oppositō causat noctē et tenebras. et hoc ē qō dicit. Bñdicite noctes cē. Septio inuitant due impressiōes notabiles q̄ sunt fulgura. t densitas nubiū. ibi. Benedicite fulgura cē. z Benedicite terra. hic inuitāt elemēta inferiora. s. terra et aqua. t primo inuitāt terraz ꝑm se. ibi. Benedicat terra cē. Secūdo q̄ntū ad ptes ei⁹. ibi. Benedicite mōtes t colles. tertio q̄ntū ad ea q̄ germinant ex terra. t adherent ei. ꝓpter qō nō ptinent. ꝓprie ad ornatū terre. ibi. Benedicite vniuersa germinātia cē. Cōsequēter inuitāt elemētū aque. t primo quantū ad origi nem fluminū cū dicit Bñdicite fontes. scōo q̄ntuz ad id qō est termin⁹ fluminū. que flumina in mari ogregātur. ibi. Benedicite maria cē. a Bñdicite cete. hic inuitant ea que ptinent ad ornatū elementoz. cuiusmodi sūt aīalia in elementis viuentia. t mouēta seipa. et p̄mo q̄ ptinent ad elementū aque cuiusmodi sunt pisces. et hoc ē qō dicit. Bñdicite cete cē. ex primunt hic cete. qz sunt pisces marini. t mirabiles multum inter creaturas dei. secūdo inuitant ea q̄ ptinent ad ornatū aeris cum dicit.

b Bñdicite oēs volucres celi. t accipit celuz impꝛopꝛie p celo aereo. tertio inuitant ea que ptinent ad ornatum terre cum dr. c Bñdicite oēs bestie. q̄ntum ad animalia siluestria vnde dicunt bestie q̄si vastie.

d Et pecora. q̄ntū ad aīalia domestica. e Benedicite filij. hic inuitant creaturā cōpositā ex spūali. t corpali. s. naturā humanā. et p̄mo generaliter cū dicit. Benedici. fi. ho. cē. secōo ꝓpr̄m israel spāliter cū dr. f Bñdi. is

nedict⁹ es i tēplo sctō gl'ie tue. t suplaudabil' t supgloriosus in scla. m Bñdict⁹ es in throno regni tui. t suplaudabilis t supexaltat⁹ in scla. n Bñdict⁹ es q̄ intueris abyssos. t sedes sup cherubin. t laudabilis t supexaltatus in secula. o Bñdictus es in firmamēto celi et laudabilis et glorioſus i secla. p Bñdicite. oīa opa dñi dño laudate. t supexaltate eū in secla. q Bñdicite angeli dñi dño: lau. cē. r Benedicite celi domio. lau. s Benedicite aque omnes que sup celos sunt domino: laudate. Benedicite oēs virtutes domini domino. lau. t Benedicite sol et luna dño. lau. v Benedicite stelle celi domino: lau. x Benedicite iber t ros domino. laudate. y Benedicite omnes spirit⁹ dei dño. lauda. z Benedicite ignis t estus domio. laudate. a Benedicite frigus et estas domino. lau. b Benedicite rores et pruina domino. lau. c Benedicite gelu t frigus domio. lau. d Benedicite glacies t nines domio. lauda. e Benedicite noctes t dies domino: laudate. f Benedicite lux et tenebre domino. lau. g Benedicite fulgura et nubes dño. lauda. h Benedicat terra dominū lauder t supexalter eū in secla. i Benedicite mōtes t colles domino. laudate. k Benedicite vniuersa germinantia i terra domino. lauda. l Benedicite fontes domio. lau. m Benedicite maria et flumina dño. lau. n Benedicite cete t oīa q̄ mouētur in aquis domio. lau. o Benedicite oēs volucres celi dño. lau. p Benedicite oēs bestie t pecora dño. lau. q Bñdicite filij

rael ⁊c. et hoc ē q̄ ille pp̄s spāli cultu dicebāt peculiari deo. tertio adhuc spāliis sacerdotes cum dicāt.

g Benedicite sa. ⁊c. et hoc q̄ debēt pollere spāli sctitate ī pp̄lo. Quarto ministros sacerdotū adiunctos. ibi. Benedicite serui dñi ⁊c. Et q̄ laus nō est accepta a deo nisi fiat ex spū ⁊ sanctitate et humilitate. tō subdit. Benedicite spūs ⁊c. Ultimo terminant laudē ustā ī scīpīs hīc a scīpīs inchoauerūt cum dicitur.

h Benedi. anania ⁊c. et hoc ē. q̄ spālem rōez laudādi hēbant q̄ tangit ēū subdit.

i Quia eruit nos ō inferno ⁊c. q̄ illic descendisset aie cor nisi p̄seruata fuisset ō icēdio ignis vtute dīna.

k Benedici. oēs re. ⁊c. istud vltimū addit quia nō solū in pp̄lo israel. sed etiaz ī alīs pp̄lis erant aliq̄ q̄ speciali cultu colebāt dominū sicut fuit iob ⁊ melchisedech ⁊ similes q̄ dicunt h religiosi.

l Tūc nabuc. hec ē tertia ps principal' huius capīs. ī qua ponit̄ puerorū exaltatio cōtra signa vbi scripta notat q̄nto. Primus est apparitio āgeli. q̄ apparuit quarto cū tribus pueris. et hoc est q̄ dicit.

l Tunc nabuc. obstupuit. et robustiōe subita robustissimorū virorū ignis exercit'. vt p̄dictū ē. et de puerorū saluatione in fornace m Et surrexit ppere. ad videndū miraculū. n Et ait optimatibus suis. id ē primis p̄incipib' p' regē. o Nōne tres viros tūc. s. ⁊ nō plures.

p Missos ī medio ignis combustos. q. d. sic. vide affirmāt p̄cipes. ⁊ ps. q Respondit rex et ait. Ecce video quatuor. et ō admirabāt de ārto. r Solutos. q̄ admirabāt q̄ ignis obtussisset eorū vincula et non corpa. et hoc ē q̄ ō. Et ambulātes ī medio ignis ⁊c. s Et spēs ārti filius ē filio dei. q̄ pter irradiationē vult' in corpe assumpto bene apparebat q̄ angelus nō erat filius hominis. sz magis aliq̄d supra hoīez et quid diuinū. Et cōm q̄ ponit ibi ē approbatio miraculi cum dicit. t Tunc accessit nabuc. ad ostiū fornacis et quo ptz eius deuotio. quia nō mittit nuncium.

v Et ait sidrac ⁊c. serui dei excelsi ⁊ usq̄ō idoloz mutoz colūtur in terra. ⁊ x Egredimini de fornace. s.

y Et venite. ad me secuti. sequitur. z Et congregati satrape. q̄ dicunt satrape ⁊ hmoi. s. expositū ē. a Cōtēplabant viros illos. admirātes de miraculo. q̄ ō pbāt per id q̄ subdit. Quīi nihil potuerat ignis in corpoz eoz. et q̄ plus est. b Capill' capitis eoz nō est. adust'. q̄ tū defaculi incendit.

c Saraballa. i. bracche estuales ⁊ breues

d Non fuit. simu. q̄ nō solū nō erāt adusta. sz nec fumo denigrata. e Et odor ignis ī trāsit. p eos. q̄ nō erant immoderate calefacti. tertiuz q̄ ō ponit hic est acclamatio dei cuz dicit.

f Et erum. nabuc. in laudem dei. s.

nabuchodonosor ad ostiuz fornacis ignis ardentis. v et ait. Sidrac misac et abdenago serui dei excelsi egredimini ⁊ venite. Statimq̄ egressi sunt sidrac misac ⁊ abdenago de medio ignis. w Et cōgregati satrape magistratus et iudices et potētes regis. x p̄tēplabāt viros illos q̄m nihil ptātis habuisset ignis in corpibus eoz. b et capill' capitis eoz non eēt adust'. ⁊ saraballa eoz non fuisset immutata. c et odor ignis nō transisset per eos. d Et ērūpēs Nabuchodonosor ait. Benedictus deus eorum. sidrac videlicet misac et abdenago. q̄ misit angelum suum. et eruit seruos suos q̄ crediderūt in eū. e et verbū regis immutauerūt. ⁊ tradiderūt corpa sua ne seruirēt ⁊ ne adorarēt oēm deum excepto deo suo. f A me ergo positū ē hoc ō. ut omnis populus tribus ⁊ lingua que cūq̄ locuta fuerit blasphemiā contra deum sidrac misac ⁊ abdenago dispereat ⁊ domus eius vastetur. Ne. q̄ est̄ alius deus q̄ possit ita saluare. g Tunc rex promouit sidrac misac ⁊ abdenago ī prouincia babylonis.

Ait. Benedict' ō ⁊c. q̄ misit ange. suum. p hoc ostēdit q̄ erat alius diuinus. ⁊ q̄ subito disparuit alīs egredientibus ō fornace. q̄uis q̄ fuerat angel'. Sequit. h Et verbū regis immutauerūt. obediendo deo ⁊ nō regi. Et q̄. nō solum nabuc. in se. sed etiaz in toto regno voluit laudare deum. ideo sequit.

i A me ergo positū ē hoc decretum ⁊c. i. lex firma. et ptz. Quare tū q̄ ō ponit hic exaltatio populi israelitici per puerorū promotionem. et hoc est q̄ dicitur.

k Tunc rex promouit sidrac misac et abdenago. amplius q̄ ante. quia prius erant p fecti operum. sed nūc fecit eos iudices pro

uinciar. et ptz lra. Et in isto ca. pōt assignari quadruppler moralitas. quia in statua ē nota simulatōis. i. adorantib' emulatōis. in ministris vel ī instrumētis adulationis. in fornace tentatiōis. Statua igit̄ notat simulationem potētie. sciencie. seu cuiuscūq̄ excellētie. ille ergo statua est ficta q̄ vera simulata hz meritā falsitatē. Aurea q̄a hz falsam honestatē. Alta. q̄ hz falsum dignitatem. Lata ꝓpter falsam pietatē. Erecta. ꝓpter falsum prātem. Sedica ta. ꝓpter falsā celebritatē fame. Adornata. ꝓpter falsā mansuetatē. Hec oīa sil' occurrētia faciūt simulatorē statuā nō ponentem. In adorātibus ē nota emulatōnis. Adorant

ꝑmo satrape.i.nobiles aspirãtes ad nobilitatẽ generis
Ogfat'.i.ꝑsiliarij aspirãtes ad fãiliaritatẽ principis.
Judices.aspirãtes ad auctoritatẽ. Duces scz exercit' aspirãtes ad noꝭ celebritatẽ. Tyrãni.aspirãtes ad ptãtẽ.
Optimates aspirãtes ad regiã dignitatẽ. Dñi oẽs adorãt
seculi dignitatem ne
potẽtiã honores vel
diuitias ptãt q̃z exẽ
plo subditi faciliter ĩ
ducũtur.ipulli a ima
ionibꝫ ꝑ potẽtiam. A
doctoribꝫ ꝑ fidem do
ctrinã. A religios per
falsam vitã. A mi-
nistris vel ministrãtis
notat adulatio. q̃daz
eni adulãtur supiori
bꝫ rõne timoris.et ꝺ
significat ꝑ tubaz. q̃
terret.q̃dã rõne cõse
quẽdi honoꝭ.vt ambi
tiosi.et ꝺ signat ꝑ fi
stulã.q̃dã rõne fauo
ris habẽdi in causis

n Abuchodo IIII.
noſor rex oĩbꝫ po
pul'gẽtibꝫ et lĩguis
q̃bitãr ĩ vniũsa tra. parvo
bis multiplicet. Signa et mi
rabilia' et fec apd me deus
excelsus. Placuit g̃ mi pdi
care' ei' sig' q̃ mag' st' et mi
rabilia eius.q̃ fortia. et re
gnũ eius.q̃ regnũ sempit'
nũ et ptãs eius in genera
tione et generationez. Ego

nabuchodonoſor quietus
eram ĩ domo mea et florẽs in
palatio meo. Somniũ vi
di qđ pterruit me, et cogita
tiones in stratu meo et visi
ones capitis mei conturba
uerunt me. Et per me ppo
positũ est decretũ vt intro
ducerẽtur in cõspectu meo
cuncti sapiẽtes babylonis
et vere solutiõz somniũ indica
rẽt mihi. Tũc ĩgrediebant

nosꝭ quẽ ꝺ signat ꝑ cytharã.quidã rõe valoris tpalis vt pau
peres.et hoc significat ꝑ sambucã.quidã rõne affect' car
nalis amoris.sicut sunt ꝓprie diligẽtes. et hoc significat
ꝑ psalteriũ.quidã rõne decoris.vt lasciui.et ꝺ ficat ꝑ sym
phoniã.quidã rõe lũoris.vt sic ꝑ superiores possint se vi
dicare de altis.et ꝺ designat ꝑ omne genꝰ musitor.q̃ ta
les ꝓpẽ vitã ñ̃ut adiplere suũ ꝓpositũ. Quarto in for
nace et pueꝝ notat tẽtatio et tribulatio in fornace actue
et in pueris passiue. Fornax eni tribulationis septuplũ suc
cendit ꝑ multos annꝫ liberet. Per aduersitatẽ in insidijs
hostiũ.ꝑ asperitatẽ.in afflictionibꝫ corꝑis exteriorũ.ꝑ
angustiatẽ.in ꝑfrictionibꝫ mẽtis interioribꝫ ꝑ arduitatẽ.i o
peribꝫ difficilibꝫ ꝑ auctoritatẽ ĩ ꝑceptꝫ fortioribꝫ ꝑ au
steritatẽ.in victu et aliis necessitatibꝫ corꝑalibꝫ ꝑ cala
mitates.in infirmitatibꝫ et languoribꝫ. Fornax aũt tẽta
tionis filꝫ septuplũ succendit. q̃z vtq. sunt dñe tẽtationis
q̃z q̃dã tẽtatio dubia.q̃dã occulta'. q̃dã fraudulenta sub
spẽtie boni.q̃dam subita et periculosa.q̃z in repẽtinis diffi
cile est se bñ hꝫe.q̃dam ꝑportuna sicut ẽ tẽtatio carnis q̃
impugnat oĩbꝫ bonis.q̃dã pplexa.q̃dã violẽta ex intẽsio
ne pericli vt mort'.hꝫe tẽtationes succẽdũtur napta.i. cõ
cupia pcti originalis. Stupa.i.cupia superbie et vanita
tis. Pice.i.cupia luxurie camelis. Halleolis.i.cupia
mũdane cupiditatis.q̃ desiccat auarũ hoẽm.sicut malle
oli sarmẽta sunt desiccata. Et hac fornace eripiunt pue
ri.i.innocẽtes. Uncula ꝑsumuntur.i.difficultas ad bo
num et ꝓnitas ad malũ. Seruãtur aũt ulesa sarabalia.i.
bona q̃ honestant.q̃z tegũt mẽbra pudibũda. Tiare.id ẽ
bona q̃ delectãt.q̃z ponũtur in capite. Calceamẽta.id ẽ
bona q̃ sustentãt. Vestes.i.bona q̃ ꝑseruãt. Flãma aũt q̃
diffunditur ꝑ cubitos.xlur.et q̃nquagesimũ nõ lasciens.
significat penã infernj q̃ nunq̃ ꝑsequitur remissionẽ inbi
lei.i.requiẽ eternã q̃ ꝑ remissionẽ iubilei fruatur in scrip
tura.q̃z in inferno nulla ẽ remissio. Capitulũ.IIII.

Abuchodonosor rex ẽ. Hec est certa visio significãs xpi
n ꝓdicationẽ extra humanã ꝑspitatẽ. materia aũt
huius visionis ẽ factũ nabu.q̃ ꝓter offensam dei
vt.annis vsus fuit in amẽtiã. herbarũ radicibꝫ inf alia
lia nutritus.et post dei mia ad regnũ restitut'.et sic bñ
latus regẽ celi laudare cepit.in q̃ ostenditur ministerij dñi
ce ꝓdicationis.s.bñane ꝑspitatis finẽ laudabilẽ ostendit.
Causa finalis est ꝓnunciatio xpi ꝓdicantis.trepidatio de

omnipotẽtis humiliatio regis superbientis.exaltatio dani
elis interptantis.consolatio ppli seruientis. Cã efficiens est
spũs sanctus instinctus.qui habuit daniel rangꝫ vir sobri
et deuotus.humilis et subiect'. interptationibꝫ assuetus.
Causa aũt formalis ꝓsistit in mõ scribẽdi hãc visionez q̃
scribitur ꝑ modũ epi
stole.q̃z ẽ epla regis
nabu.missa ꝑ totã re
gnũ suũ ad laudẽ dei
in memoriã hui' fa
cti.q̃ a daniele posi
ta ẽ in serie huius hi
storie.et ꝺ dñat ꝑ mo
dũ epleq̃z primo ponit
salutatiõem sub
iũgit narratiõem ibi.Si
gna et mira. tertio infert con
cilio ibi.nunc. In sa
lutatione aũt ꝓponit
ꝓsona salutãs quia ẽ
maior cũ dñabus hic.
rex. postea subditur
ꝓsone salutate cũ dñ.

b Sibi ppls ẽ.q̃z
erat monarcha orientis. vt dictũ est. tertio describunt bo
na ope ꝓsonis salutati cũ dñ. c Pax vobis multi
plicet.q̃z bonũ pacis dꝫ rex optare subditis.q̃z ad hoc eis
ꝓponit. d Signa et mirabilia. hic ponit ꝓsone epistole
narratio.et primo ponit in generali.secõ in speciali ibi.
Ego nabuchõs. Circa primũ ꝓsiderandũ q̃ hic in generali
narrat factũ nabu.quo ꝓpter superbiã suã in amentiã ver
sus est et humiliat'.et ꝑ ꝑnã a deo in regnũ restitut'. pro
pter qđ fuit mot' ad deũ laudandũ.et ꝑ epl'am ad laudẽ
dei suos subditos inuitandũ. et hoc est qđ dr hic.
d Signa.i.opa diuina' facta ad inducendũ hoẽs ad
dei reuerentiã. e Et mirabilia.q̃z excedũt intellectũ
humani facultatẽ. f Fecit apd me.i.in ꝑsona mea.et
sunt vba nabu. g Deus excelsus.ꝺ dr ad differentiã
illoz q̃ in tẽplis colebant. h Placuit g̃ mihi pdicare
id est solenniter ꝑ epl'am diulgare. i Eius signa id ẽ
opa supra naturã facta. k Quia magna sunt.i.talia
q̃ nullus pot sibi facere. l Et mirabilia eius.q̃ for
tia.cui nullus pot resistere vl impedire. m Et regnũ
eius.q̃ regnũ sempiter.i.sine fine. n Et ptãs ei' in
generatiõe et generatiõne.i.in oẽm nationẽ. o Ego
nabu. Hic valeribꝫ narratio eple in speciali vbi ꝑmittit
tur quoddam exordiũ respectu sequentiũ in quo i gene
rali tanguñ ꝓsona videns et ꝓsona interptans. et fratus
et rusq̃z. Secõ aũt ponit ꝓsecutio istoz determinate.
ibi. Dulio capitis mei. Primo g̃ describit ꝓsona videns cũ
dicitur. o Ego nabuchõs. monarcha orientis.
q Quietus.i.a prelijs subiugato mihi oriente.
r In domo mea.i.in babylone quaz fecerat caput sue
monarchie. vt dicer'.j.eo.c. s Et florens in palatio
meo.q̃z omnia successerant sibi ad libitũ. fortuna eni pro
spera dicit florũtio metaphorice. t Somniũ vidi.di
uinitus immissum. v Quod pterruit me ẽ. diua v
tute ꝺ facẽte.sentit. x Et ꝑ me ꝓpositum est decretũ
hic incipit ꝓsonam interptantem tangere. Et intro.i cõ
spectum.me.cuncti sa.ẽ.
y Tunc ingrediebãtur hartoli ẽ. supra exꝓsitũ est q̃
dicebant hartoli et ceteri hic nominati.
z Et solutionem eius non indicauerunt mihi.quia ꝺ ẽ
solius dei.ex quo patet eos falsum respondisse in prima
visione quãdo dixerũt. Rex dicat somniũ seruis suis.et so
lutionem indicabimus.q̃z hic dicit expsse q̃ rex narrauit

somniū in cōspectu eoꝝ. ⁊ tñ nesciērūt inteptari.
a Donec collega. i. familiaris. b Ingressus ē in cō spectu meo. Querit ḡ qre nō fuit primo vocatus cū alijs ⁊ marie q; als ei somniū exposuerat. vt dictū est. tj. capi.
Dōm q erat absens p aliq; arduo regni negocio, ppter qō rex nō pcepit iter fici sapiētes sic̄ prius pcepat in sūi casu qa expectabat danielem ⁊ bñ vr̄ sonare ifa cum dr. Solutiōz ei nō ui dicauerūt mihi dōec ingressus e daniel ⁊c
c Cui nomē baltha sar fm nomē dei mei q; tali noīe vocabatur deus nabuch.
d Spūs hz spūm deoꝝ sctōꝝ. ad interptādū somnia, ppter hoc ars interptādi somnia dicebat scia dīna, vñ ⁊ Albert⁹ magn⁹ sup libū de somno ⁊ vigilia dic̄ socratē excla masse athenīes libros lan dās sciam diuinationis somnioꝝ, dicens Absit a me vt hāc, re strā qua expti estis p somnia vim esse istam sciētiā, sz hāc vt diui nā me ignorare pfite or. hūana me scire ex istimat⁹ fūt. ⁊ vt ym fatear bī solū me scire arbitrat⁹ sum qō ignoro eo q̄ sciam deoꝝ vel sctōꝝ nō sū adept⁹, sequit.
e Baltha sar princeps ariolorꝝ. i. diuinatorꝝ. ⁊ bī rone dīne sapiētie qua hēbat. ⁊ nō alij. ⁊ hoc est quod subdit.
f Quo niā ego scio q; spūs deoꝝ sctōꝝ habens in te. dic̄ deoꝝ san ctoꝝ ad differiam demonū a q̄bus magi ⁊ ariolī ⁊ hmōi q̄re bāt rñsa. loquit etiā in psalo de deo fm morē gentiliū. sequit.
g Et oē sacrm. i. secretū.
h Ilō est tibi impossibile. q. d. omne secretū potes aperire.
i Visiones somniorꝝ meoꝝ q̄s vidi. ⁊ solui. eaꝝ narra. nō potuit hic nabu. narrationē sui somnij q̄si ignorati. sicut i prima visione. q; bī somniū narrauit prio rex alijs comen ctoribꝰ. ⁊ scdo danieli. vt bī dictū est. sz petit narrationez p modū expositiōis. in q̄ optet repeti somniū ab expoſi toꝛe applicando ptes visionis ad ptes solutionis.
l Visio capitis mei. ⁊ posito exordio narratiōis ⁊ interptati onis. bī pcedit ad vtrūq; in spālī. ⁊ prio ad narrationē. se cūdo ad eius interptationē ibi. Tu ḡ baltha sar. Prima in tres. q; prio narrat visio put signat regis eminentiā. se cūdo put fcat ō eū diuina sñiam ibi. Videbā. tertio p ut exprimit sñie cām ibi. In sñia. In prima ḡ pte dr sic.
l Visio capitis mei. q; tales visiones fiūt in pte imagia tiua q̄ viget in capite.
l In cubili meo. q; in somno est facta ista visio q̄tat sensibꝰ exteriorib⁹ hec ē. s. q̄ leḡt m Videbā ⁊ ecce arbor. p arborē nabuch. significat. q; fm phm hō ē q̄si arbor eversa hīs radices sursū. i. capil los vel os. q; radices sunt oris siles. tj. de aia.
n In me dio terre. q; babylō vbi regnabat nabu. ē in medio clima te terre habitabilis. s. in qrto fm alfraganū.
o Et al tī. eius nimia. ppter potētiā nabu. ⁊ ei⁹ superbiam.
p Magna. ppter regni extentionē.
q Et fort. ppter magnam miliacim ⁊ pitiam arborꝝ.
r Et pceritas ei⁹ pingēs celū. ppter nabu. excellentiā q̄ de infimo statu ad tantā potentiā deuenerat. vt. s. dictū ē.
s Aspe ctus illi⁹ erat vsq; ad ter. v. ter. q; ab habitātibꝰ in remo tis ptib⁹ tunebāt ne eos inuaderet.
t Folia eius pul cer. hoc dicit q̄tū ad ei⁹ ornatū ⁊ localia q̄ de diuersis regnis sup pati pgregauerat.
v Et fruct⁹ eius ni mius. ppter mīrtudi nē diuitiaꝝ annicia.
x Et esca vīs (hū uer. in ea. ppter mīrtudinē diuitiaꝝ natu
y Subter eā (ralū. habitabāt aīalia. id ē z Et be. (simplices. stie. i. feroces. q; nul lus audebat resistere
a Et in ra. ei⁹ quer sa. volu. celi. pervolu cres intelligūtur gar ruli ⁊ mēdaces ad al ta tendētes. q; tales solēt pricipib⁹ esse la
b Videbā (terales. hic ostēdit narrat⁹ visio inq̄tū ostinebat sniaz dei. vñ dr sic. Videbā. s. pspitatez status
c In visione (mei. ca. mei. ⁊c. q; pspitas pñt⁹ vite. nō ē nisi q̄ si somniū. s. vñ dr in
d Dormierūt somnū suū ⁊ nihil inuenerūt oēs viri di tutiarū in manib⁹ suis. sequit.
e Et ecce vigil. i. ange lus. q; angeli vigilāt ad custodiā nr̄am. ⁊ ad exequēda dei mādata. ⁊ q; nūq; cessant ab actu intelligēdi. sic̄ nos cel sam⁹ oppressi somno.
f Et sctūs. bī dr ad differiam demo nū. q; pbi gētiles dicebāt demones corpa hīe aerea. vt dictū ē. s. anglos aūt esse intelligētias oīno separatas.
g Decelo descēdit. q; a deo mittunt angeli ad hec inferiora admistrāda.
h Clamauit fortiter. ad insinuan dū auctoritatē dīne sñie.
i Succidite arborē. q; nabuch. de regno abiect⁹ ē ad tps. vt dicet. j. ca. c.
k Pre cidite ra. eius. i. filios eius vel posteros q̄ deiecti fūt et interfecti p medos ⁊ pſas. vtz in. c. se.
l Excutite fo lia ei⁹. i. decorē regni. q; mīrtū depertit i infirmitate lon ga regis nabu.
l Et dispgite fru. ei⁹. q; illo tpe q̄lib⁹ ra piebat ibi diuitias illi⁹ regni.
m Fugiāt be. q̄ subter eā sunt. ⁊c. q; mīrti recesserūt de dīno nabu. tēpe amēne sue tam de simplicib⁹ q̄ signanī p bestias. q̄s de principibus q̄ designanī p volucres ad alia tēdētes.
n Eruntīs germē radicū ei⁹ i terra sinite. i. spem certā reuertēdi ad regnū post amētiam.
o Et alligetur vinculo ferreo. id est in infirmitate inducta ex diuina sñia que infrangi bilis est.
p In herbis que foris sunt. q; tempe amē tie habitabat in campis cum bestijs.
a Cor eius ab hūano pmutet ⁊c. q; pdidit vsum rōis p amētiā. ⁊ sic fa ctus ē q̄si bestia q; vita hois nō differt a vita bestiali ni si p vsū rōis. nō q; fuit mutatus in bouē vt dic̄ Joseph⁹ q̄ licet vaciter narret hystoriam veteris testū qui vult ex ponere turpiter deficit. sicut de nuditate ade i statu ino centie dicit Josephus q; nō erubescebat. et exponendo rōem assignat. q; adā vixit tunc in simplicitate bestiali

sicut pueri ante vsum rōnis nō erubescāt de sua nuditate, sz ℔ est manifeste fm. q; sic p petiū melioratꝰ fuisz status primi hois. q; p ℔ adeptꝰ fuisz vsū rōis. ⁊ eodē mō victū ioseph⁹. dicēdo q; nabu. fuit mutatꝰ in bouem b Et. vij. tpa mutent sup eū. i. septē anni. p tps enī ītelligit annꝰ i scriptura vt dr. j. reg. cū dr. Dabo tps ⁊ tpa ⁊ dimidium tpis. Et q; ptz fm q; alibi dictū. vij. annos fuisse mutatos. in. vij. mēses ore dāniel. vt dicēt. sup locū istū c In visia. ideo narratur visio ista ad diuine visiōis cām cū dicitur. In visia vigilum decretū ē. ⁊c. i. ad petitionē sctoꝝ q; sunt i terra quā angeli psidāt coram deo decretū ē hoc a deo in cōspectu angelorꝝ q; dicunt regules rōnibꝰ p̄dictis.

d Do (⁊ cū subdit. nec agnoscāt viuētes sup. trā. i. hoies. e Quia dñatꝰ excelsꝰ i regno hoīz. ⁊c. ferēdo regna ex voluntate suā. f Et hūillimū hoīz. i. ppz g Cōstituet sup eū. s. q; ipemet dicēt Daniel. vij. Data ē mihi ois ptās in celo ⁊ā terra. Vel fm ista q; ℔ intelligitur nabu. q; de hūili statu prio fuit ad regnū eleuatꝰ. sz pter superbiā ad tps deiectꝰ. ⁊ p hūilitatē iterꝰ restituꝰ.

h Hoc somniū vidi ego nabu. rex p ℔ ptz falsitas illoꝝ q; dicūt q; ea q; dicunt in. b. c. nō sunt intelligēda ad ista de nabu. sz de diabolo q; in cōsummatione seculi ꝓsequit maiorē gl'am q; illi angli q; nō peccauerūt. Q. aūt nō intelligat ad ista de nabu. arguit prio. q; non est visile q; rex fuisset dimissus currere p cāpos cū bestijs. sz magis fuisz ligatꝰ ⁊ inclusus. sicut nec q; p tm̄ tps virisset nudus sub dio. Tertio impossibile videt q; ita diu vixisset tali cibo. q; j. dr. Fenū q; si bos comedes. Quarto q; in tanto tpe bestie deuorasset eū vt vr. Quinto q; non ē visile q; vij. annos tm̄ regnū fuisset sine rege. ⁊ nō legit aliꝰ institutus. ⁊ si supfuisset institutꝰ non est visile q; ei cessisset furiā. ideo dicit q; daniel ad ista loquit ℔ de diabolo. sub metaphora de nabuch. sz dictū istoꝝ ē erroneū. q; peccatū demonis ē irremediabile. sic diffusꝰ tractat. q. sen. ⁊ ītū dicere error est Origenis. cuiꝰ improbatione omitto ℔ pter plurimā virtutē. Item q; hr in scriptis cōibus Itē falsitas istoꝝ patz ex ista vbi dr. Daniel erat collegatꝰ nabu. de q; est ℔ fmo. Q. aūt essz familiaris ipi diabolo ē fm cū ℔ dicat q; hebat spm̄ deoꝝ sctoꝝ. Itē somniū nō pōt inesse diabolo sic nec somnus. Itē quō expone ret daniel somniū diabolo cū in demonibꝰ vigeat acumen intellectus magis q; in hoīb⁹. ⁊ nō dom̄ ē q; hec ē vera hystoria ⁊ nō locutio pabolica. q; ptz ex ℔ q; ipsone sic determinate nois. s. daniel. nabu. ⁊ alij. ⁊ eoꝝ officia.

Itē p ℔ q; fact⁹ notat sic celebre q; scribit toti regno i regia epla. Ad primū igit q; ō in ꝓrū obiciat dom̄. q; sic dicit biero. ⁊ experientia docet. multa sunt impossibilia hoī mundano. ⁊ tm̄ sunt possibilia hoī furioso. furia enī facit hoiem multa agere ⁊ pati q; alꝰ non posset. videm⁹ enī⁹ amētes diu sub dio morari. crudis sustētari q; etiā vr q; sunt bestie bestiaz. etiā ferocib⁹ ⁊ cū. talibꝰ amicicia cōtrahūt. hec biero. Ro aūt istoꝝ q; dicit hic biero. pt hoc uter assignari. q; furia naturaz hois deordinat ⁊ q; si bestialē facit. Et ex hoc sequit q; aliqua sunt eis delectabilia. ⁊ possibilia que ante nō erāt pter transmutationem nature. sicut mlieribꝰ pgnantibꝰ carbones vel terra fit cibus delectabilis pter nature deordinatiōem q; ītū alias sunt eis abominabilia. Et hoc etiā sequit aliud. s. q; cū bestijs ꝓbunt familiaritatē pter quandā assimilationē ad eas et pter ℔ bestie nō deuorabāt nabu. sicut ⁊ expimēto videt q; canes ferocissimi non nocēt fatuis naturaliter vl amentibꝰ. Potest tm̄ dici q; a bestijs fuit diuinitꝰ pservatus. et sic ptz ad q; trū or. Prima causa autē quare non fuit ligatus vel inclusus tpe furie. q; p hoc infirmitas fuisz aggrauata. patet enī ad sensū q; furiosi cū ligāt magis infirmant. ⁊ sciebāt hoies sui p fuelatōz danielis q; si cāpis ū morere. sz finalit regnū restituere. Ad q; ntū dom̄ q; regnū tpe illo fuit gubernatum p principes ⁊ maxime p danielē q; diligebat regem. ⁊ quia p danielis reuelatōem sciebāt regē restituendū. nō nullū aliū audebant interim statuere. ne nabuch. postea restitutus puniret eos tanq; reos de crimine lese maiestatis. Itē q; nabu. miltū regnū ampliauerat ⁊ glificauerat. ideo cū maiori pacis principes eū expectabāt. Vl aliter potest dici q; filius eiꝰ euilmeradach illo tēpe regnauit. Quō aūt postea cessit patri dom̄. q; ℔ fecerūt principes q; eius malicia odiebāt. vñ vt dicūt aliq; pter mala qui fecit tpe infirmitatis pateme fuit postea incarceratus a pē cū Joachin rege iuda. et quo cū eo amiciciam contraxit. ⁊ eū de carcere extraxit. vt hr. iij. Reg. viij.

i Tu g balthasar. hic ꝓsit ponit visionis interpratio ⁊ diuiditur in duas. q; primo ponitur hpa interpratio. secdo interpretationis impletio. ibi. Omia hec. In prima parte dicitur sic.

i Tu ergo balthasar. i. daniel.

k Narra interpratiōem festinus. ⁊c. q. d. non indiges temporis dilatione ad cogitandū pter diuinam sapientiam que in te est.

l Tunc daniel ⁊c. cepit intra seipm cogitare tacit⁹. q; a nolebat cito ꝓcedere ad denūciandū regi mala.

m Et cogitatiōes eius cōturbabāt eū. q; rex honorauerat eū miltū et socios eiꝰ. ⁊ nō q; si gratus ꝓturbabat. ō malu eius futuro. vñ sequitur posit.

n Rex mi. somniū his q; te oderūt ⁊c. q; licet vitas cōtra superiores sit dicēda. tñ cū reuerentia debet dici.

a Arborem quam vidisti. hic incipit exponere visionem eo modo quo superius est expolita. ⁊ ideo patet ex dictis sententia vsq; ibi.

b Arborem. vbi posita expositiōe ponit monitio Danielis monētis regez ad pniam ⁊ opa misericordie vt p hec auertat pena futura ab eo. q; nesciebat ꝓpheta vtrū hec ꝓphetia esset dicta per ꝓminatiōem tantum. quia tales ꝓminationes sequenter intelligūtur sub conditione sz si illi contra quos dicunt pseuerent in malo. vñ dicitur iste. iere. xviij. Repente loquar aduersus gentez ⁊a. uersus regnū vt eradicē ⁊ destruā illud. Et pniaz eger. ⁊

gens illa a malo suo agam ⁊ ego penitẽtiam sup malo qd̃ cogitaui vt facerẽ ei. c Hꝛia hec. Hic ponit inter prationis impletio, ⁊ diuidit in duas. qꝛ primo ponit visionis ipletio q̃tũ ad ipius nabu. delectionẽ, ⁊ secdo q̃tũ ad ei⁹ restitutioem ibi, Igit post finẽ. Circa primũ considerandũ q⁹ ly adverbũ danielis nabu. aliquã pniam egerit. et alliq̃ opa mie fecerit. in ad pristinũ superbiã redisse. propter qd̃ pena p̃dicta fuit ei inflicta ⁊ hꝰ est qd̃ dr. Omnia

c Post finẽ (hec ⁊c. mẽsũ. xij. i. post ãnũ qꝛ p annũ facta ẽ dilatio pene propter opera mie. sꝛ qꝛ vt dictũ est reuersus ẽ ad superbiã tũc ei inflicta est.

d In aula babylonis deambulabat. fretus mlitudie multitudinẽ

e Respondit⁹ rex non dr hꝰ q⁹ aliqs loquerẽtur cũ eo. ⁊ nõ dñm q⁹ rñdit sue cogitationi qꝛ tũc cogitabat d̃ abiectione sua. quã p̃dixerat sibi daniel. ⁊ rep̃sentabat fim. ⁊ impossibile. qꝛ iam ãn⁹ trãsierat. ⁊ propter magnitudinẽ potentie ⁊ superbie sue.

f Et ait. Nõne hec ẽ babylon ciuitas magna ⁊c. q. d. q̃s posset me deijcere. dicit autem babylon magna qꝛ fm q⁹ dicit Hieroñ. sup Esa. ipa erat edificata i q̃dro. ⁊ quod libet latus q̃dri habebat. cc. miliaria. i. octo leucas. nec ẽ mirũ qꝛ tũc sic edificabãtur ciuitates. qꝛ q̃libet fm statũ suũ hẽbat iuxta domũ suas ortũ ⁊ vineã. vbi frenascẽtia crescebãt esi diu posset viuere. ob fidtione cum familia sua. Capitoliũ autez vel fortaliciũ illi⁹ ciuitatis erat turris edificata a filijs noe. vt hꝰ Beneſ. ꝛi.

g Quã ego edificaui i domũ regni. si eã edificauerat sipl'r illã citatẽ. sꝛ fecerat ea mei⁹ poli sue mõarchie ⁊ eã ãpliauerat ⁊ fortificauerat ad robur regni sui ⁊ decorem. propter qd̃ reputabat dictũ danielis trufaticum. h Cunctꝛ ser. ad huc esset in ore regis. vt ei ostenderet deus q⁹ propter superbiam suã punitus est. nõ ipo loquẽte supbe subdit inflictio pene cũ dr. i Vox de celo ruit. q̃si quoddã pond⁹ deijciens eius superbiaz. et vox facta ẽ in apto vt dei vindicta intelligarut a pplo. qꝛ nõ ambulabat sol⁹ p̃ aulam suam. sed multi erant cũ eo qui vocez de celo audierunt.

balthasar ⁊ dixit. "Dñe mi somniũ his q̃ te oderunt et interpretatio ei⁹ hostibus tuis sit. "Arborez quam vidisti sublimem atqꝫ robustam cuius altitudo pertingit ad celum. et aspectus illius in omnem terram. ⁊ rami eius pulcerrimi. et fructus ei⁹ nimius. ⁊ esca omnium in ea. subter eam habitantes bestie agri. ⁊ in ramis eius cõmorates aues celi. tu es rex qui magnificatus es ⁊ inualuisti. ⁊ magnitudo tua creuit ⁊ peruenit vsqꝫ ad celuz. ⁊ potestas tua i termios vniuerse terre. Quod autem vidit rex vigilem et sanctum descendere de celo et dicere. succidite arborem ⁊ dissipate illam. attamen gramen radicum eius in terra dimittite et vinciatur ferro et ere in herbis foris et rore celi conspergatur. ⁊ cum fer⁹ sit pabulum eius. donec septem tempora mutẽtur sup eum hec est interpretatio sententie altissimi. que peruenit super dominũ meum regẽ. Ejcient te ab hominibꝫ et cum bestijs ferisqꝫ erit habitatio tua ⁊ fenum vt bos comedes. ⁊ rore celi infunderis. Septem quoqꝫ tempora mutabunt sup te donec scias q⁹ dominet excelsus super regnum hominũ et cuicunqꝫ voluerit det illud. Quod aũt precepit vt relinquer⁹ germen radicũ eius. id est arboris. regnuz tuum tibi manebit postqꝫ cognoueris potestatem esse celestem. b Rex rex consilium meum placeat tibi. ⁊ peccata tua elemosyna redime et iniquitates tuas misericordijs pauperum. forsitan ignoscet deus delictis tuis. Omnia hec venerunt super Nabuchodonosor regem. c Post finem mensiuz duodecim⁹ in aula babylonis deambulabat. Respõditqꝫ rex et ait. Nonne hec est babylon ciuitas magna. quam ego edificaui in domum regni. in roboze fortitudinis mee et in gloria decoris mei. d Cunctꝫ hmo adhuc esset in ore regis vox de celo ruit. Tibi dicitur Nabuchodonosor rex. Regnũ tuũ transibit a te. et ab hominibus ejcient te. et cum bestijs et feris erit habitatio tua. venũ quasi bos comedes. et septem tempora mutabuntur super te. dõec scias q⁹ dominetur excelsus in regno hominũ. ⁊ cuicunqꝫ voluerit det illud. Eadẽ hora sermo completus est super nabuchodonosor. et ex hoibus abiectus est. ⁊ fenum vt bos comedit. et rore celi corpus eius infectũ est donec capilli eius in similitudinem aquilarũ crescerent. ⁊ vngues eius quasi vngues auium. f Igitur post finem dierum ego nabuchodonosor oculos meos ad celum leuaui. et sensus meus redditus est mihi. ⁊ altissimo benedixi. ⁊ viuentem in sempiternum laudaui. ⁊ glorificaui. quia ptas eius potestas sempiterna. et regnum eius a generatione in generationem.

l Fenum quasi bos comedes. et hoc patz q⁹ non fuit mutatus in bouem. vt dic Josephus. qꝛ non dr hic bos. sed quasi bos simili modo viuendo. vt habetur in decretis. xxij. q. iij. remittuntur.

m Et rore celi corpus eius infectum ẽ quia celo tantum regebatur.

n Donec ca. ei⁹ ĩsi. aql. crescerẽt. i. fm lõgitudinẽ alaz aqle qꝛ o Et (nõ tõdebat. vngues ei⁹ quasi vngues auiũ. eadẽ rõne p Igit. sic ponit visiõis impletio q̃tũ ad nabu. restitutionem. ⁊ diuidit in duas ptes qꝛ primo describit eius restitutõ. secdo infert intẽta cõclusio. ibi. Hãc g̃. Circa primũ dr sic.

p Igit post finẽ dierũ. i. septẽ annoz p̃dictorum a domino.

q Ego nabu. oculos meos. corporis scz et

r Ad celũ (mentis. leuaui. i. potẽtiaz dei

s Et sen (cognouisus me⁹ redditus ẽ mihi. quia furia transiet

t Et altissimũ (ti. corde. uen. in sẽ. laudaui ore

x Et glo. cõtendo virtutem eius ⁊ bonitatem publice.

y Quia po. ei⁹. sempiternũ ad durationez

a Et regnū eius in generatiōe ⁊ generatiōem. q; se extē dit ad oēm gentē. b Et oēs hītat. k. apd eū in nihilū repti. sunt. q; de nihilo sunt ⁊ in nihilū redigerent nisi de manuteneētia dei ꝓseruarētur. c Juxta. ii. vo. suaz facit tā in ⁊tutib; celi ⁊c. i. in anglis. d Et nōē q re fi. ma. i. potentie.

e Et dicat ei. ōre fa ciēti. i. dicere possit q; iudicia ei⁹ icomphen sibilia sunt a nobis. nec errare pōt in fa ctis suis. sequitur.

f Figura mea reuer sa est ad me. nō ē p ꝟ intelligēdū q⁹ de fi gura bouis reuersus sit ad figurā boīs. vt dic̄ Josephus ⁊ male. vt visū ē. ſ figura h accipiē p exteriori cōpositiōe. q; fuit tō sua ⁊ vestit⁹ ⁊ sic q̄dā mō in figura mutat⁹ Vel al⁹ intelligendū ē ꝟ fm estimationez quā hēbat in furia. q; tūc sibi videbat q⁹ esset bestia.

g Et optimates mei ⁊ mgrat⁹ mei req̄sierūt me. fm tē pus p̄dictū a daniele. ⁊ ꝓter neḡciā enūmeradach. cui⁹ vīlū erat eis odiosum. cetera patēt. h Hūc igīt. hoc ponit ꝓclo cū dr. Hōc igit ego nabu. laudo ore. i Ma gnifico. corde. l Et glorifico. ope. l Regē celi. cui⁹ regnū solū ē stabile. m Quia oīa opa ei⁹ vera. q; p cedūt fm reg⁹lam sue sapie q̄ nō pōt errare. n Et oēs vie eius. i. modi faciēdi. o Judicia. i. recta.

p Et gradiētes in superbia pōt humiliare. ſ ognoscebat p experientiā. Dubitaſ a q̄busdā vtrū iste nabuc. fuerit sal uat⁹ ꝓpt ſ q̄ dr de eo. Esa. xiiij. Detracta ē ad inferos su perbia tua. cecidit cadauer tuū. ⁊c. ſ. Verūtū ad infernū de trahet⁹ in p̄fundū laci. ⁊ multa q̄ ibi dicūtur. et q̄d̄ alīq bus vē q⁹ sit dānat⁹. Dōm q⁹ ē saluat⁹. q; scriptura fmi nat hystoriā eius in sui humiliatiōe ⁊ dīne ⁊tutis. et fi dei ꝓfessione. vt hic ptz. q̄ nō fit in scriptura nisi ō his q̄ sunt in statu salutis. Hoc etiā dicit decretū. xxiij. q. iiij Nabuchodonosor. Ad illud q̄ dr in ōnū in Esa. dōm⁹ dictū est p ominatiōem intellecta additione. ſ. si nō pen iteret. q; tū penituit. tō ad infernū dānator nō descēdit. sicut Esa. xxxviij. p Esa. dictū est ezechie. Dispone domui tue q; morier⁹ tu ⁊ nō vives. q; tū penituit tō sniā muta ta fuit. ⁊ additi sunt vite eius. xv. anni vt hī ibidem.

Aliter exponēdo p arborē intelligere possum⁹ quē cūq; statū pspērū tpalē vel spūalē. Si accipiē q̄tū ad tē poralē tūc sic arbor ista ē hō q̄tū ad psonā. hō enī est ar bor euersa. vt. ſ. dictū est. Ista arbor est i medio terre. q; sita est inter orientē natiuitatis. et mortis occidentē Alta. p excellentiā inter alias creaturas. Magna. q̄tum ad sciam. Fortis. q̄tū ad potentiā. Procera. q̄tū ad ap parētiam. Ramosa. q̄ ad generis lineā. Fructifera. p opu lentiā. ſz nō q̄tū ad caritatē sed carnē nutriēdā. Pulcra. vl diffusa. q̄tū ad famā. Subter ea alalia. i. simplices. Be stie. i. feroces. In ramis eius volucres. i. in domo ei⁹ vl curta sunt leues. superbi. mēdaces. garruloſ. Et ea vescitur o⁹ caro. i. carnales eius bona ꝓsumūt. q; totū dat mun do. nihil deo. Sup hāc arborē ē sniā quā clamat vigil. i. xp̄us vel angelus vel p̄dicator⁹ vl plat⁹. q̄ sequiſ. Succidite arborē. p morte. Excute. q̄tū ad vilitatē extremam inter alalia. q; in alīs alalib; post mortē remanet aliq̄d vtile. nihil aūt in huiusmodi bomīe. Precidite ramos eius. i. parētelā Excutite folia. i. exteriorē apparētiam Dispgite fructus. i. opulētiā. q; in morte q̄libet rapit q⁹ pōt de bonis talib;. Fugiāt alalia ⁊c. ꝓter famule di sperſionē. Et q̄at extern⁹. i. ad societatē infernalem.

*⁊ regnū eius i generatione ⁊ generatiōem⁹ ⁊ oēs habi tatores terre apud eū i ni hilū reputati sunt. Juxta voluntatē enī suā facit tam in ⁊tutib; celi q̄ in habita toribus terre⁹ ⁊ non est qui re sistat manui eius ⁊ dicat ei quare feciſti. In ipo tēpore sensus meus reuersus est ad me ⁊ ad honorem regni mei decorem q; pertinēti. et figura mea reuersa ē ad me *et optimates mei et magi stratus mei requisierūt me ⁊ in regno meo restitut⁹ sum ⁊ magnificētia āplior additus est m⁹ b Hūc igit ego nabu chodonosor laudo⁹ ⁊ magni fico⁹ ⁊ glorifico⁹ regē celi⁹ quia oīa opera eius vera⁹ et omnes vie eius iudicia⁹ ⁊ gradientes in superbia potest humiliare. .V.

b Balthasar rex fecit grande conuiuium

Lor eius ab hūano cōmutet⁹ q̄tū ad obſtinatiōem. Septē tpa mutātur super eū q̄tū ad dānatiōez ppetuā q̄ p septenarium designat. Ecce arbor hūane ꝓspitatis. ⁊ō ea sniā diuine vltionis. Sed̄o pōt exponi de ꝓspitate seu excellentia spūali. et sic p arborē intellige hoiez ⁊tuosū. Succidat bor ē alta p insticiā. Fortis. p̄stantiā Frondosa. p eloq̄ntiam. Magna. per prudentiaz. q̄ dirigit oēs ⁊tutes. Diffu sa. p miam. Fructifera. p deuotiones eruditionū. Omnes. pascuntur ex ea. p fraternam edificationem.

Subter eam bestie. p sensum exteriorum refrenatiōez In ramis eius volucres celi. p motuum exteriorum moderantiam. hic homo si in peccatum cadat cōtra eam inclamat. Vigil. i. christus in euangelio p̄dicator. vel prelatus predicando. Succidite arborē. q̄tum ad de sertionem caritatis que est vita anime. Precidite ra mos. q̄tum ad ablatiōem voluntatis bone. Excutite folia. q̄tum ad defectum bone locutionis. Dispergite fructus. q̄tum ad subtractiōem bone opatiōis. Fugi ant animalia que subter eā sunt. q̄tum ad defectum de bite subiectionis. Alligetur vincula. q̄tum ad gene ratiōem male ꝓsuetudinis. Ferreo. ꝓter duriciem ob ſtinationis. Humectetur. q̄tum ad inuerecundiam in omnib; malis. quia tunc facta est ei frons meretricis

Lor eius ab humano commutetur. q̄tum ad omnē modum crudelitat⁹. Septem tempora commutētur sup eum. q̄tum ad puersam opinionem totius legis. Ramus arboris sententias percipiunt in somnijs reges. principes. nobiles. diuites. quia frequenter in p̄dicatio nibus audiunt diuinam sententiam. sed non curant ac si esset tantummodo somnium.

Capitulum .V.

Balthasar rex. Hic ponitur quarta visio vbi ostē b ditur eminentia regni xpi ⁊ iustor⁹ ad regnū anti christi ⁊ malor⁹. Causa materialis est destructio regni chaldeor⁹ p medos ⁊ ꝑsas. q̄ q̄dē destructio p digi tos scribentis in pariete est dictata. p danielē interpre tata. in q̄ designatur destructio regni diaboli p mortē chri sti ⁊ eius passionem. Causa finalis est ad ostendendum insticiam dei ⁊ danielis prudentiā extollēdā. Causa effi ciens est instinctus spūsancti de re iminente vñ fuit re uelatio nō somniū. Causa formalis consistit in diuisione et diuiditur in quattuor partes. quia primo tangit visio nis occasio. secundo videntis perturbatio. ibi. Tunc fa cies. tertio turbati responsio ibi. O rex altissime ⁊ cete ra. quarto visionis expositio ibi. Idcirco ab eo. Circa pri mum quattuor ponuntur. Primum est convictus lasci uie cum dicitur.

a Balthasar

rex fecit grande cōuiuiū. Hiere. xxix. pdictū erat q̄ in septuaginta annis terminaret dñium chaldeor vt rediret captiuitas iudeor. Balthasar aūt credebat illō tps trāsisse, & p ꝓphs hiere. dixisse fm. quod vt dicūt habuit fecit tale festū. e Optimatibus suis mille, oēs ei magni principes sui imperij conuenerāt in babylonem vt defenderet ciuitatē ꝑ eyrū & partum q̄ obsederāt ea, vt ꝑz ex fine huius ca.

c Et vnusq̄sq; fm suā bibebat etatē. q̄d exponit dupl̄r. Uno mō q̄ fm etates suas erāt i primo ordinati seniores i primis locis & alij ꝑsr in aliis. Alio mō exponit, q̄ nullus cogebat bibere vltra vires suas sicut fit apud alios, q̄ tū ad hōres inconditos & ꝓpter hoc nō erat decens fieri in aula regali. Scdm q̄d hic ponit est contemptui blasphemie exponendo vasa deo ꝓsecrata vsibus humanis, et hoc est q̄d dicit.

d Precepit g̃ iā temulēto vt afferent vasa aurea & argētea q̄ asportauāt nabuchodonosor ꝑ ei de tēplo q̄d fuit i irlm vt biberet in eis rex & optiates ei⁹, vxores & concubine. Tūc allata sūt vasa aurea q̄ asportauerat de tēplo q̄d fuit i irlm, & biberūt in eis rex & optiates ei⁹ vxores & concubine illius. Bibebāt vinū & laudabāt deos suos aureos & argēteos & ereos ferreos ligneosq; et lapideos. In eadē hora apparuerūt digiti q̄si manꝰ hominis scribēs ꝰ cādelabrū in superficie pietis aule regie.

k Et rex aspiciebat articlos manꝰ scribētis. Tūc facies regis ꝓmutata ē, & cogitationes ei⁹ ꝓturbabāt eū, & cōpages renū ei⁹ soluebant et genua eius ad inuicē colliebant.

m Exclamauit itaq; rex fortiter vt introduceret magos chaldeos & aruspices. Et ꝓloquēs rex ait sapientibus babylonis, Quicūq; legerit scripturā hāc & interpretationē ei⁹ manifestam fecerit, purpura vestiet & torquē aureū hēbit i collo & tertiꝰ i regno meo erit.

n Tūc ingressi oes sapientes regis nō potuerūt nec scripturaz legere, nec interpretationē ei⁹ indicare regi. Qui rex balthasar satis ꝓturbat ē & vultus illi⁹ imutat ē. Optimates ei⁹ turbabāt. Regina ārt ꝓ re q̄ acciderat regi & optiatibus ei⁹ domū cōuiuij ingressa ē & ꝓloq̄ns ait Rex in eternū vive. Nō te cōturbent cogitatiōes tue, neq; facies tua immutetur. Est vir i regno tuo q̄ spūm deor sctor habz in se, & i diebus ꝑris tui scia & sapia inuente sunt in eo. Nam et rex nabuchodonosor pater tuus principem magorum incantatorum chaldeorum

o optiatibus suis mille & vnusq̄sq; fm suā bibebat etatē.

p Precepit g̃ iā temulēto vt afferent vasa aurea & argētea q̄ asportauāt nabuchodonosor ꝑ ei de tēplo q̄d fuit i irlm vt biberet in eis rex & optiates ei⁹, vxores & concubine.

q Tūc allata sūt vasa aurea q̄ asportauerat de tēplo q̄d fuit i irlm, & biberūt in eis rex & optiates ei⁹ vxores & concubine illius.

r Bibebāt vinū & laudabāt deos suos aureos & argēteos & ereos ferreos ligneosq; et lapideos.

s In eadē hora apparuerūt digiti manꝰ hominis scribēs ꝰ cādelabrū in superficie pietis aule regie.

t Et rex aspiciebat articlos manꝰ scribētis.

v Tūc facies regis ꝓmutata ē, & cogitationes ei⁹ ꝓturbabāt eū, & cōpages renū ei⁹ soluebant et genua eius ad inuicē colliebant.

x Exclamauit itaq; rex fortiter vt introduceret magos chaldeos & aruspices. Et ꝓloquēs rex ait sapientibus babylonis, Quicūq; legerit scripturā hāc & interpretationē ei⁹ manifestam fecerit, purpura vestiet & torquē aureū hēbit i collo & tertiꝰ i regno meo erit.

y Tūc ingressi oes sapientes regis nō potuerūt nec scripturaz legere, nec interpretationē ei⁹ indicare regi. Qui rex balthasar satis ꝓturbat ē & vultus illi⁹ imutat ē. Optimates ei⁹ turbabāt. Regina ārt ꝓ re q̄ acciderat regi & optiatibus ei⁹ domū cōuiuij ingressa ē & ꝓloq̄ns ait Rex in eternū vive. Nō te cōturbent cogitatiōes tue, neq; facies tua immutetur. Est vir i regno tuo q̄ spūm deor sctor habz in se, & i diebus ꝑris tui scia & sapia inuente sunt in eo. Nam et rex nabuchodonosor pater tuus principem magorum incantatorum chaldeorum

z Tūc facies regis cōmutata ē, q̄z ex nouo recursus facius ē sanguis ad cor, & per ꝓphs fact⁹ est pallor i facie & tremor in membris exterioribus. Unde sequitur, Et compages renū eius &c,

aa Exclamauit itaq; q̄z nō solū fuit turbatus in corde, sed turbatione ostendit voce,

bb Ut introduceret magos, exponit sic in ꝓximo sequitur.

cc Quicūq; legerit, hāc scr. & interpratōnem eius ma. mihi fere, ꝑtr. resultat. ee Apud gētiles q̄tuor erat insignia regalia purpura, fibula vel torques aurea anul⁹ diadema, hec q̄tuor si ꝓterrena designāt honorē regū, per singula aūt ꝑ se assūpta, vl̄ plura designāt principatione honorꝰ regū, & hōres designāt hic, vnde sequitur.

ff Et terti⁹ i regno meo erit. i. tū⁹ a me erit in honore.

gg Tūc ingressi oes sapi. regi nō po. scrip. legere &c. q̄z erat scripta hebraice & ipi illas lras ignorabant. & dato q̄ sarent legere, tñ nō poterāt scire intellectū eius, q̄z in tribꝰ vbis scz mane, thetel, phares, continebatur tāta sntia q̄ nō poterāt nisi dño reuelāte. Et hoc ē ꝓprie legere q̄ nō solū ꝓgnoscūtur lre, sz etiā intellect⁹.

hh Tūc rex balthasar. Hic describitur regis ꝓturbatio ꝓpter defectū interpratōis cū dr. Tūc rex balthasar satis cōturbat⁹ est, hoc est multum.

ii Et vultus illius immutatus est, quia ꝓpter vehementiam timoris, ire et turbationis frequenter mutabatur color eius in facie,

kk Sed & optimates eius turbabāt, ex regis ꝓturbatione, q̄z a deo erant ꝓcussi cum essent ꝓncipes criminis.

ll Regina autem. i. mater balthasar fm Origenē, sed fm Josephū erat eius auia, q̄d videtur ꝓbabilius, et tñ poterat scire preterita que rex ignorabat que scz facta fuerant tempe nabuchodonosor auī regis.

mm Domum cōuiuij ingressa est, ad ꝓlandum regē & ei consulendum, & patent eius verba vsq; ibi.

nn Est vir in regno tuo qui spiritū sanctor deor habet. loquitur de deo celi in plurali ad modū gentilū, Cetera patent ex dictis in alijs capitulis vsq; ibi.

a Optimates suis mille. Hiere. xxv. pdictū erat q̄ in septuaginta annis terminaret dñium chaldeor vt rediret captiuitas iudeor. Balthasar aūt credebat illō tps trāsisse, & p ꝓphs hiere. dixisse fm. quod vt dicūt habuit fecit tale festū. e Optimatibus suis mille, oēs ei magni principes sui imperij conuenerāt in babylonem vt defenderet ciuitatē ꝑ eyrū & partum q̄ obsederāt ea, vt ꝑz ex fine huius ca.

b Et vnusq̄sq; fm suā bibebat etatē. q̄d exponit dupl̄r. Uno mō q̄ fm etates suas erāt i primo ordinati seniores i primis locis & alij ꝑsr in aliis. Alio mō exponit, q̄ nullus cogebat bibere vltra vires suas sicut fit apud alios, q̄ tū ad hōres inconditos & ꝓpter hoc nō erat decens fieri in aula regali. Scdm q̄d hic ponit est contemptui blasphemie exponendo vasa deo ꝓsecrata vsibus humanis, et hoc est q̄d dicit.

c Precepit g̃ iā temulēto vt afferent vasa aurea &c, de tēplo vbi fuerant reposita a nabuchodonosor venerabiliter secūdū sua estimatōez.

d Que asportauit nabuchodonosor pater eius a templo ierusalē, auus ei⁹ fm eos q̄ dicunt balthasar nasse nitū eius meradach, q̄ optimo vē ꝓbabilior vr. s. dicit est. q. ca. sequitur

e Et biberūt in eis rex &c. ꝓpter hūc ꝓtemptū fuit iste punit⁹ & maxime q̄ illa exposuit suis vxoribus & concubinis, vt ꝑz dr.

f Tertiū q̄d hic est positū, ē act⁹ idolatrie cū dr.

g Laudabant deos suos, insultādo deo iudeor in eius vasis bibebant.

h Aureos & argēteos &c. idola enī fiebant de diuersis metallis fm ꝓportionē illoz ꝓ quo fiebāt. vt idolū martis de ferro, solis de auro, lune de argēto, vñ dr. Act. xix. q̄ edes diane fiebāt argētee. Nō aūt hui⁹ ē ratio q̄ ꝓbabile ē q̄ tales imagines fiebāt ꝓ astrologos. In talibus aūt fiēdis duo attēdūtur, determinata ꝓstellatio et ꝓportiuꝰ influentiis, & determinata dispositio et ꝓportio materie recipientis.

i Quartū q̄d hic ponitur ē ꝓspect⁹ dīne ire cū dr.

k In eadē hora apparuerūt digiti &c. eadē hora dr vt ostendatur manifeste, ꝓpter q̄d erat dei vindicta. s. ꝓpter contemptū dei in abusu vasoz sacroz & laude idoloz. Et hoc etiam ꝓpter q̄ temerariū ē res deo sacratas applicare vsibus hūanis ꝓpter q̄d in eccl̄ia statutū ē. q̄ calix in ꝓpria forma nō vēdatur nisi alteri eccl̄ie.

l Et rex aspiciebat hic nō dr q̄ alij viderūt, ex q̄ vē q̄ nō erat ibi manꝰ scribens fm existimā. q̄z talis cōiter videtur ab oibus assistentibus, sed solū erat talis apparitio in occulis regis, & sentia in pariete scribebatur diuinitus mīsterio angeli, eo. q̄z eoz mīsterio talia fiūt.

m Exclamauit itaq; rex fortiter &c.

n Tūc ingressi oes sapientes regis &c.

o Quicūq; legerit, hāc scr. & interpratōnem eius ma. mihi fere, ꝑtr. resultat. ee Apud gētiles q̄tuor erat insignia regalia purpura, fibula vel torques aurea anul⁹ diadema, hec q̄tuor si ꝓterrena designāt honorē regū, per singula aūt ꝑ se assūpta, vl̄ plura designāt principatione honorꝰ regū, & hōres designāt hic, vnde sequitur.

p Et terti⁹ i regno meo erit. i. tū⁹ a me erit in honore.

q Tūc ingressi oes sapi. regi nō po. scrip. legere &c. q̄z erat scripta hebraice & ipi illas lras ignorabant. & dato q̄ sarent legere, tñ nō poterāt scire intellectū eius, q̄z in tribꝰ vbis scz mane, thetel, phares, continebatur tāta sntia q̄ nō poterāt nisi dño reuelāte. Et hoc ē ꝓprie legere q̄ nō solū ꝓgnoscūtur lre, sz etiā intellect⁹.

r Tūc rex balthasar. Hic describitur regis ꝓturbatio ꝓpter defectū interpratōis cū dr. Tūc rex balthasar satis cōturbat⁹ est, hoc est multum.

s Et vultus illius immutatus est, quia ꝓpter vehementiam timoris, ire et turbationis frequenter mutabatur color eius in facie,

t Sed & optimates eius turbabāt, ex regis ꝓturbatione, q̄z a deo erant ꝓcussi cum essent ꝓncipes criminis.

v Regina autem. i. mater balthasar fm Origenē, sed fm Josephū erat eius auia, q̄d videtur ꝓbabilius, et tñ poterat scire preterita que rex ignorabat que scz facta fuerant tempe nabuchodonosor auī regis.

x Domum cōuiuij ingressa est, ad ꝓlandum regē & ei consulendum, & patent eius verba vsq; ibi.

y Est vir in regno tuo qui spiritū sanctor deor habet. loquitur de deo celi in plurali ad modū gentilū, Cetera patent ex dictis in alijs capitulis vsq; ibi.

a Ꝑpūs amplior. ꝗtū ad multitudinem cognitorum.
b Prudētia. ꝗtū ad cognitiōis claritatē. c Intelligētia ꝙ inter. som. Intelligētia dr ꝗtū ad cognitionē occulti. Interpretatio ꝗtū ad expōnē vbi. d Et osilio secretor. qz vltra sunt alia secreta q̄ in somnijs. sic ē in p posito de scriptura in
piete q̄ fuit no ta da
e Ac soluto (nieligator. ꝗtū ad intelectū scripturar. alijs occultar. q̄ dicit eis ligate. qz nō pōt videre iteri⁹ intellectū. Hmō loq̄t pbus. tm. metaphi. vbi dic ꝙ sicut nodū nō pōt soluere q̄ nō nouit nutricati onē nodi ita nec q̄ez dubitabilē soluere q̄ ignorat intricatiōes rōnū ex vtraq; pte.
f Inuente sunt rē. rex iposuit nomē balthasar. i. ca. dicū ē ꝙ ꝑposit⁹ eunuchor⁹ imposuit ei nomē dani/elu. ꝙ rex nō imposuit. Dōm ꝙ ꝑpositus iposuit de mandato regis. r iō rec⁹ principaliter fecit vt hic dicatur. sequitur.
g Igitur introductus e daniel rē. ex q̄ dr ꝙ ꝑsulū multeris sapiētis nō est ꝓtēnē dū maxime qñ nō hē aliud sicut in ꝓpōsito erat. Sequitur.
h Tu es da. de fil. capti. iude. q. d. tu es de illis apd q̄s ꝓsueuerūt esse ꝓphe. qz a tibi q̄ apd iudeos ratio legūtur fuisse ꝓphi
i Quē ad (phetandū. pē meus. i. auus meus cui vera tradidisti de occultis. cetera patēt ex dictis vsq; ibi
k Videbis da. aut c. rege. Vñera tua sint tibi. rē qz ex pacto nō est aliq̄d accipiendū p revelatione dim secreti. ꝙz potest factū pe
r aruspicū. i. stultū eū. Pater inquā tuus o rex. qz ꝑpūs amplior⁹ prudētia. intelligētiaq; r interpratio sōniorū. r oīlio secretor⁹ ac solutio ligator⁹ inuēte sūt in eo. Hō ē in daniele. cui rex ꝑposuit nomē balthasar. Hūc itaq; daniel vocat. r interpretationem narrabit. s Igr introducit⁹ ē daniel cora rege. Ad quē ꝑ fat⁹ rex ait. t Tu es daniel de filijs captiuitatis iude⁹ quē adduxerat pr̄ me⁹ rex de iudea. Audiui ō te qm̄ spiritū deor⁹ hēas r scia itelligētiaq; ac sapia ap̄liores in uēte sūt in te. Et nūc introgessi sūt in conspectū meo sapiētes magi vt scripturā hāc legerent r interpretationē eius indicarēt m̄i. r nequerūt sensū huius ꝓmōis edicere. v Porro ego audiui de te ꝙ possis obscura interpretari r ligata dissoluere. Si ergo vales scripturā legere r interpretationē ei⁹ indicare m̄i purpura vestieris r torquē aureū circa collū tuū hēbis. r tertius in regno meo ꝓceps eris. Ad q̄ respōdēs daniel ait cora rege. Vñera tua sint tibi. et dona domus tue alteri da. scripturā ātē legā tibi rex. r interpretationē ei⁹ oñdā tibi. o rex. x Deus altissimus regnū et magnificētiā. glam. r honorem dedit nabuchodonosor patri tuo. r ppter magnificētiā quā dederat ei vniūsi pp̄li tribus r lingue tremebant r metuebant eū. Quos volebat interficiebat. ꝙs volebat percutiebat. ꝙs volebat exaltabat. r ꝙs volebat humiliabat. Cui aūt eleuatū ē cor ei⁹. r spūs illi⁹ obfirmatus est ad superbiā. deposit⁹ ē d solio regni sui. r gla ei⁹ ablata est. r a filijs hoīm eiect⁹ est. Dz r cor ei⁹ cū bestijs positus ē. r cū onagris erat hītatio ei⁹. Fenū ꝙz vt bos cōedebat. r rore celi corp⁹ ei⁹ infectū est donec ꝙgnosceret q̄ ptātem hēret altissimus in regno hoīm. r quemcūq; voluerit suscitabit sup illud. y Tuq; filius eius Balthasar nō humiliasti cor tuū. cuz scires hec oīa. sed adūsuz dominū celi eleuat⁹ es. z Et vasa domus ei⁹ allata sūt cora te. r tu r optimates tui. r vxores tue. r concubine tue vinū hibistis in eis. a Deos quoq; argenteos et aureos r ereos. ferreos ligneos. q; et lapideos qui nō vident. nec audiūt nec sentiūt laudasti. b Porro deū q̄ hz flatū tuū in manu sua. r oēs vias tuas c nō glificasti. d Idcirco
magnificētiā. glam. r honorem rex dedit nabuchodonosor patri tuo. r ppter magnificētiā quā dederat ei vniūsi pp̄li tribus r lingue tremebant r metuebant eū. Quos volebat interficiebat. ꝙs volebat percutiebat. ꝙs volebat exaltabat. r ꝙs volebat humiliabat. Cui aūt eleuatū ē cor ei⁹. r spūs illi⁹ obfirmatus est ad superbiā. deposit⁹ ē d solio regni sui. r gla ei⁹ ablata est. r a filijs hoīm eiect⁹ est. Dz r cor ei⁹ cū bestijs positus ē. r cū onagris erat hītatio ei⁹. Fenū ꝙz vt bos cōedebat. r rore celi corp⁹ ei⁹ infectū est donec ꝙgnosceret q̄ ptātem hēret altissimus in regno hoīm. r quemcūq; voluerit suscitabit sup illud. y Tuq; filius eius Balthasar nō humiliasti cor tuū. cuz scires hec oīa. sed adūsuz dominū celi eleuat⁹ es. z Et vasa domus ei⁹ allata sūt cora te. r tu r optimates tui. r vxores tue. r concubine tue vinū hibistis in eis. a Deos quoq; argenteos et aureos r ereos. ferreos ligneos. q; et lapideos qui nō vident. nec audiūt nec sentiūt laudasti. b Porro deū q̄ hz flatū tuū in manu sua. r oēs vias tuas c nō glificasti. d Idcirco

l Ꝛex balthasar. in Deus altissim⁹ dedit regnū nabu. qz de infuno ita tu eleuat⁹ est ad monarchiam. vt dictū est supra.
m Et magnificētiā ꝓpter expensas magnas q̄s faciebat. qđ est ꝓpriū magnifici.
o Et (vt dr. tm. et hi. glam. q̄ fuit ad diffusionē fame sue magni.
p Et ho (mudanis. nore. q̄ ei⁹ ab vniuers⁹ ipendebat. qz aliquē ex ꝓ honorabant exaltabant. aliq̄ ex timore. s. illi q̄ erāt ab eo exaltati. aliq̄ ex timore. s. illi q̄ erāt ab eo depssi. r q̄ sequunt in lra patēt ex dictis vsq; ibi.
q Cui aūt eleuatus est cor eius. p superbiā
r Et spūs. nimiam tus illius obfirmat⁹. est. i. obstinat⁹. qz nō statim ad primū. peccatū punit eū dns. sz expectauit correctionē. qđ sequit ꝓz vs
s Cor eius (q; ibi. cū bestijs positū ē qz subtractio vsu rōnis hō nō differt a bestijs. vt hī. i. metaphi. qđ fuit in nabuc. per amentiā vt visum ē qđ sequit ꝓz ex dictis vsq; ibi.
t Tu q̄z filius⁹ ei⁹. i. est nepos. q. d. grauit peccasti. qz exemplū in auo tuo habuisti.
v Q̄z adhuc. dñator celi eleuat⁹ es. per superbiam.
x Et vasa dom⁹ ei⁹ allata sunt cora te. rē ecce rōtumelia quaz non fecerat nabuch.

test aliq̄d accipi ex liberalitate dantis. sicut fecit daniel. infra. e. c. l Ꝛex. Hec ē tria ps hui⁹ ca. vbi dat regi responsio a daniele. Et q̄ ꝓz q̄ vicia principū tpe debito nō sunt tacēda. r vt daniel melius ipm arguat ponit eē plus aut sui. q. ppter superbiam suā fuit deiectus a regno ad tpus vt patuit. ca. ꝓce. r iō iste grauius peccauit q̄ nō fuit correctus exemplo eius. Nec valet si dicat q̄ ute nō habebat adhuc discretionē q̄ annus eius mortuus est. r sic posset excusari p ignorātiā facti non valet. sic dictū ē. qz facta regū. s. notabilia scribebant in annalibus hystorijs r
y Deos q̄z aureos rē. ecce blasphemia. qz laudādo deos suos deū eli q̄ in rē colebat blasphemabat.
z Porro deū celi qui habet flatum tuū. i. spiritū tuum vel virtutē respirandi in quo cōseruatur vita.
a In manu tua. i. potestate.
b Et omnes vias tuas. i. cogitationes et opera.
c Nō glificasti. reddēdo tibi grās p beneficijs acceptis.
d Idcirco. hoc est ītra pars principalis huius capituli. in qua ponitur visionis expositio.
e Missus

d Idcirco. i. propter ꝓdicta tua mala.

est ab eo articulus manus: i. digiti manꝰ more hebraici sermonis. q̄ frequēter ponit singlare p plāli. vt Exo. viij Venit musca grauissima. i. multitudo muscaꝝ. qz ples apparebāt digiti. seqr e Thetel. idē ē qđ appēsio statere. ꝓpter i Up (qđ subdit. pēsus es i statera. di uini iudicij. s. i q̄ pōderata sunt facta tua l: Et inuētus es minus hīs. i. min⁹ ī vita q̄ putares diuino iudicio h ex gente p̄pter mala tua. tertiū ptinet ad trāslationē l Phares (regni. enī idē ē qđ diuisio. ⁊ h̄ est quod subdit. m Diuisum ē regnū tuū a te. s. ⁊ a ꝓpter tuus. n Et datū est medis ⁊ pſis. qz ei īmediate successit darꝰ med⁹. ⁊ postea cyrus rex pſaꝝ nepos darij. o Cūc iubēte rege indutus ē daniel purpura ⁊c. h5 q̄ ritur ḡre talē honorē sibi exhibuit cū diceret ei ōna. p cendū q̄ h̄ fuit ne coīa hoibꝰ mēdacij arguerēt. qz talem honorē ꝓmiserat legēti scripturā ⁊ interpretanti. vt ex p̄dictis. scōo qz credebat p̄ h ira dei placare exhibēdo hoc honorē. cius ꝓpe. sequit. p Eadē nocte interfect⁹ ē balthasar. in h apparet interptatiōis ꝓpletio. ⁊ fm aliquos balthalar a suis cubicularijs fuit interfect⁹. ⁊ cuitas ꝓ ditiōe coꝝ cyro tradita. Hec ōm glo. interfect⁹ ē ab exercitu medoꝝ ⁊ pſaꝝ. q̄ audita visione de diuīa ſnia ꝑ balthasar ꝓ explozatores suos fecerūt insultū audacter ꝓtra ciuitatē. ⁊ viri bellatores ciuitatis nō potuerūt eis resistere. tū qz erāt attoniti ⁊ in stupozes uersi ex p̄dicta visione p daniel interptationē. tū qz erāt fatigati a puniceo vino. Q. aūt cyrus puinio deberet babylon inuadi. ⁊ capi. p̄diderat Esa. xlv. Babylon dilecta mea posita ē mhi in miraculū pone mesam ꝓteplare i specula. hostes. sume surgētes. Sequit. Comedētes et biberes surgite p̄ncipes arripite clypeū. q. d. magis esset tps p̄uidi q̄ festinādi Sequitur. q Et darius medus successit in regn⁹. licet enī cyr⁹ obsideret ciuitatē cū dario. tū successit ipe dario. q̄ erat antiq̄oꝝ ⁊ ei⁹ auūcul⁹. ita tū q̄ post eū regnaret. ⁊ ita factū fuit q̄ cyrus dario in regnū successit. Qđ aliter exponēdo dōm q̄ in h ca. ꝑ viciū carnalitatis ⁊ cupidita tis dar iudiciū ęternis. In balthasar nota suppfluitatem. qz interptat capill⁹ capitis. q̄ nesciē ex suppfluitate. In conuiuijs gulā. in vino ineptā leticiā. in vroribꝰ incēbitā accēdi licentiā. ī cōcubinis manifestā luxuriā. ꝙ optimatibꝰ adulatoꝝ applaudentiā. in vasis aureis superbia. Illaz tales hoies finaliter in superbia vitā ꝓsumūt. qz īrē superfluitas ꝓpter superbiā. nō ꝑbat. Diligentes q̄ oīs iuues ē superbus. h de vicio carnalitatis. Quantū ad viciū cupiditatis nota q̄ cupiditas ē idoloꝝ seruit⁹ fm ap̄lm. qz vnus q̄sq; rē quā ꝑ ceteris diligit. ꝓponit deū suū. In idolo. Igitur in dijs aureis notatur opulētia. In ageteis apparentia. qz argentū ē sonoꝝ. In ereis fraudulentia. qz rē esse aurū et no est. In ferreis violentia. qz ferrū domat

ab eo missus ē articul⁹ manus. q̄ scripsit h qđ exaratū ē. Hec ē ār scriptura q̄ digesta ē. Mane thetel. phares Et h ē interptatio ꝓmonis. Mane numerauit dꝰ regnū tuū. ⁊ ꝓpleuit illd. Thetel appēsus es i statera. ⁊ inuētus es minus hīs. phares diuisū ē regnū tuū. ⁊ datū ē medis ⁊ pſis. Tūc iubēte rege. indut⁹ est daniel purpura. ⁊ circūdata ē torques aurea collo ei⁹. ⁊ ꝓdicatū ē

omnia. sic ista in omnib⁹ sunt sine misericordia. Contra duo vitia p̄dicta notat h iudiciū ęternis. qđ ē ꝓcessus et dictamē dine ſnie. Scribēs ē pr̄. manus est filij. digitus est ſpūssanct⁹. sicut enī digit⁹ ⁊ manus sunt a brachio ita ſpūssanct⁹ a pre et filio. vñ de ipo dr Exo. viij. Digit⁹ dei est hic. In plete nota tur plenitudo assumpti hois. in aula vterus virginalis. in causa delabro ꝑ qđ scripsit certitudo naturaꝝ dictaminis. qz defecit ī oīb⁹ his pscrutādis. in scriptura artitudo extremi examis quod erit tale. Mane. numeratio. thetel. statere. appēsio. phares diuisio. qz in finali examine dꝰ oēs actoes nūerabit. oēs circumstātias ponderabit. oēs factiones separabit. Et tunc sequit error affectiōis. quod notat in factei mutatione. Error ognitōis quo significat in cognitionū ꝓturbatiōe. Heroꝝ affluctios in renū dissolutiōe. Timoꝝ desperatiōis in genuum ollisione. ecce iudiciū terribile cōtra viciū carnalitatis et auaricie.

Capitulum. VI.

Placuit dario. Hec est q̄nta visio. q̄ licet sit hystoria ut dr visio. qz h fictiōnētio de angelo in lacū descendere. ⁊ ora leonū mirabiliter ꝓcludere. ⁊ daniēlē liberāte. in qbꝰ notat mitterū xp̄i resurgēs. vt. s. dctū ē. Cū igitur materialis h⁹ visiōis ē emulatio principi ꝑ daniele. ⁊ reclusio ei⁹ in lacū ⁊ liberatio ei⁹ p angelū causa finalis vt innocētia cerneretur. dei iusticia panderetur. et mestitia plebis ſtructe leniretur. Cā efficiēs est angelica apparitio h̄ merēte innocētia daniel cū deuotione ⁊ patia. Cā formalis i mō. ꝓcedēdi ꝓsistiti. Procedi tur aūt h p modū fraterne inuidie ⁊ explorationis ꝑ cūtā innocentis. ⁊ h̄ q̄tuoꝝ ptes. qz ꝓio ponitur honoꝝ exaltatiōis ex pte daniel. scōo iniuꝝ emulatōis ex pte ꝓncipū ibi. Cūq; ⁊ princeps. tertio rigoꝝ ꝓdēnationis ex pte regis ibi. Quod vbū cū audisset. q̄rto tenoꝝ liberatiōis ex pte dei ibi. Et tūc ꝓio diluculo. Circa primū notātur tres gradus honoris danieli exhibiti. primꝰ est positiuꝰ quē tenuit daniel in dignitate. qz a dario q̄ balthasar successit fuit ꝓstitutus vn⁹ de tribꝰ principalibꝰ regni principibꝰ. audito enī q̄ ꝓcedēte visionē exposuerat. duxit eum secū in media honorifice ꝓpter eꝝ sapiam. ⁊ tenuit eum in tali honore in q̄ posuerat eū balthasar q̄ fecerat eum tertiū i regno suo. vt dictū ē ca. ꝓcedēti. i. vnū de tribus principalibꝰ regni sui. ⁊ h̄ est quod dicitur h.

a Placuit dario. medo. i. filio astragi ad differaz alterius darij q̄ fuit filij⁹ assueri quē debellauit alexāder magnus

b Et ꝓstituit sup re. su. sa. cētū viginti. sic. s. dictū est satrape dicūtur q̄si rapiētes satis. isti igitur erāt constituti ꝑ totū regnū in diuersis ptibꝰ ad pecunias colligendas.

c Et sup eos principes tres. maiores. s. p̄ regē. sequitur

d Et rex nō sustineret molestiā. duplici de ca. Una quia erat antiquus. Alia qz erat monarcha nouus. et in principio talia solent aliq̄ magn⁹ rebellare. tō curā regni alijs tradiderat vt ipe posset magis vacare circa hostes reprimendos si insurgerent.

e Igitur Daniel. hic

secundo ponitur gradus comparatiuus honoris ipsius danielis, quia non solum satrapas superabat, ꝫ etiam alios duos principes qui erant constituti cum eo super totum regnum, vt visum est, & causa subditur.

f Causa spiritus dei id est virtus a deo data ad ꝓgnoscendū q̄ agēda sunt

g Tum (& requēda, plior erat in eo, i. maior ītēsiue & extēsiue.

Daniel superabat omnes principes & satrapas q̄s spūs dei [g] āplior erat i illo. [b] Porro rex cogitabat cōstituere eū sup oē regnū. [i] Vñ [k] principes & satrape [l] q̄rebāt occasionē vt inuenirēt danieli et latere reg [m] nullāq̄ cām [n] et suspitionē repire potuerūt eo q̄ fidel' erat, & ois culpa & suspitio nō inueniret [o] in eo. [p] Dixerūt g̃ viri illi, nō inueniemus danieli huic aliq̄ occasionē [q] nisi forte i lege dei sui. [r] Tūc principes & satrape surripuerūt regi, et sic locuti sūt ei. [s] Dari rex in eternū viue. [t] Cōsiliū inierūt oēs principes regni tui mgratus & satrape senatores & iudices

b Porro rex, h̄ ponit gradus supplatiū honorū quē rex voluit sibi exhibere p eminētiā sue sapie, quia rex voluit cū aliis duobꝰ maiorib ꝑponere vt sic esset sup totū regnū imediate posit i Vñ & prīci (ipm. pes. Postq̄ describit ē honor ex pte danielis. h ꝓpter ponit h̄ uior emulatiois ex pte principū q̄ solet vigere i curijs magnatoꝝ & q̄ inuidi [u] ip q̄rit occasionē ꝺ innocētem, iō prio querunt occasionē ꝺ danielꝫ circa ꝓuictū carnalē.

l Principes & satrape, mori a prīcipib. l Quere bāt vt inue occa. da. ex latere reg, i. amonēdi eū a familiaritate reg, Vel l'alr. Vl latere ponēdo danieli q̄ hēret familiaritatē suspectā cū ea. m Nullāq̄ cām &c. & q̄ ptz eminētia virtus danielis, q̄ inter extraneos & emulos eius non potuit notari etiā a diligēter ꝓsiderātib de aliq̄ crimine certo nec i facto, q̄d notar cū ōr. m Nullā cām, nec i signo q̄d notar ibi. n Et suspitiōe, suspitio enī ē q̄n aliq̄s incipit dubitare de fama vel bonitate alicui [v] et aliq̄ leui signo. o Dixerūt g̃, Hic querūt scdo occasiōez ꝺ danielē circa rītū legalē, & h̄ est q̄d ōr. p Nō inuenim [w] da, huic ali, occa, accusandi eū, s. erga regem.

q Nisi forte in lege dei sui, q̄ sciebāt q̄ ipe magis vellet facere ꝺ edictū reg q̄ ꝺ mādatū dīne legis, & iō cogitauerūt q̄liter rex faceret aliq̄d edictū q̄d nō posset fuari sine transgressione legis iudeoꝝ, vt sic capent danielē mandato legis nō obtemperentem, & hoc est q̄d subditur.

r Tūc prīci, & satra, surri, regi, surripe ē aliquē vbis fallere q̄si ꝓmodi sui grā. cū tñ sit ꝺ eū, & sic factū ē in ꝓposito, q̄ induxerūt eū ad faciēdū edictū p cui [x] occasionē occideret daniel q̄ erat marie sibi vtilis & fidelis, videbāt tñ i prīa facie illud edictū esse ꝓ regis vtilitate, & h̄ est q̄d dicit hic. s Rex in eternū viue, q̄, d. nos optam [y] salutē tuā, t Cōsiliū inierūt, om. prīn. reg. tui, ꝓ bono statu regni ꝺseruādo. v Ut decretū ꝑpetuo exeat & edictū, id ē ler firma & irrenocabilis. x Ut ois q̄ petie. ali. pe. a q̄ cūq̄ dēo & ab hoīe, h̄ dicūt vt postea nō possit danielem aliquo mō excusare. y Usq̄ ad dies xxx. nisi a te rex. tm̄ tpis ponūt vt daniel nō posset euadere q̄n capet in oratione, q̄ in vno puncto tpe posset sic deū secrete orare q̄ alios lateret. z Mittat in lacū leonū, ad devorā dū, q̄ ꝺdēnati ad mortē illic ꝓtrahebant. Hoc enī edictū vi

[w] vt decretū imperatorium exeat & edictū vt oīs q̄ petierit aliquā petitionē a q̄cūq̄ deo & hoīe [y] vsq̄ ad xxx. dies nisi a te rex [z] mittat in lacū leonū. [a] Tunc itaq̄ rex cōfirme sniaz [b] & scribe decretū, vt nō imutet [c] q̄d statutū est a medis & ꝑsis, nec ꝓuaricari cuiq̄ liceat. [d] Porro rex dari [e] ꝓposuit edictū et statuit. [f] Qđ cū daniel ꝓpisset, i, cōstitutā legē, ingress [g] est domū suā, & fenestris apertis in cenaculo suo contra hierl'm [h] trib tpib ī die [i] flectebat genua sua [k] & adorabat, [l] cōfitebatur q̄ coram deo suo sic & antefacere consueuerat. [m] Viri g̃ illi curio

debāt facere ad firmitatē regni & monarchie. mq̄tū ꝓ h̄ posset inducerētur ad tāta reuerētiā & timorē regis q̄ nō auderēt petere ab alio etiā a ꝺo & iō rex q̄ erat nouus monarcha, sensit ne sctēs eoꝝ fraudē. Si in decretis fecit assuetus ad suggestiōz aman. vt h̄ [n] Dester. uij. & uij. q̄ q̄si zelans ꝓ pace regni ī petrauit fieri edictū de destructiōe iudeoꝝ, tcū h̄ ipetrauit aliud edictū fieri ne aliq̄s accederet ad regē infra xxx. dies ī h̄ simulās se zelare ꝓ regis magnitudine, et cui [o] reuerētia null [p] auderet ad eū accedere in tāto tēpe. ꝫ h̄ faciebat ne aliq̄s infra h̄ tpus ad regē accederet q̄ liberationē iudeoꝝ impetraret. Hoc mō familiares principib aliq̄s inducūt eos ad faciendū aliq̄ statuta pessima sub specie q̄ zelēt ꝓ rege, cum tñ aliud intendant. Sequitur.

a Tūc itaq̄ rex ꝓfirma sniam, q. d. libēter debes facere, q̄ est ꝓ regni vtilitate. b Et scribe decretū vt non unimutet &c. q. d. q̄d tot & tantoꝝ sapientū ꝑsilio ordinatū est nō debet imutari per vocem vnius hominis.

c Qđ statutū est a medis & persis, ex hoc videt q̄ vnū erat regnū medoꝝ & persarū, q̄ cyrus nepos darij ei ī honore successit vt ꝓdictū est. d Qđ cum daniel cōperisset, &c. ingressus est domū suā, vt occulte oraret deū cauens de periculo insidiarū, ne tentaret deū exponens se mortis piculo sine cā si h̄ faceret in apto. t Et fenestris aptis in cenaculo suo ꝺ ier'm, hoc h̄ ex. iij. Reg. viij vbi ōr. q̄ filij isr'l ducti in captiuitatē debēt orare versa facie ꝺ ier'm. vt ex memoria templi vbi deus colebat oīo eoꝝ esset magis devota & efficabilis. f Tribꝰ tpib in die, i. hora matutinali, q̄ lotis manib videt tūc bene dicūt deū, & hora sexta ante ꝓmeridiē. Exemplū h̄ Actuū, x. vbi ōr. Ascendit petrus in supiora domus vt oraret circa horam sextā, & hora vespertina fm q̄ ōr Actu. iij. Petrus & Johes ascendebāt in templū ad horā orationis nonam, q̄ accipit circa tēpus vesperarū, vtz in ecclesijs maioribꝰ, vbi tunc dicitur nona.

g Flectebat genua, q̄tū ad actū latrie exteriorem.

h Et adorabat, q̄tū ad actū interiorem.

i Cōfitebat &c. s. peccata ppli isr'l & sua, q̄ oīo humiliātis se nubes penetrat, vt habet in Eccl. xxv.

l Viri ergo illi, Hic tertio q̄runt occasionē ꝺ danielē circa ꝓtemptū regalem, & h̄ est q̄d ōr hic. Viri g̃ illi curiosius inquirentes, i. cum magna sollicitudine occultas vias & per occultos modos.

l Inuenerunt danielē contra regis edictum.
m Orantē ⁊ obsecrantē. Obsecratio est oro q̄ fit p̄ inuocationē alicuius rei sacre p̄ quā oro fiat exaudibilis, vñ dr obsecratio q̄si ob aliq̄d sacrū depcatio, sic cū dr, Per crucem ⁊ passionē tuā libera nos dñe, vel sic, ⁊ tō in oibus ofonibꝫ eccle ad hꝰ q̄ fiant magis exaudibiles dr. Per dñm nr̄m ihm xp̄m ⁊c. vbi ē inuocatio sce trinitatis. Sequitur.
n Et accedē. inuidi exploratores.
o Locuti sunt regi sup edicto, hoc est de regis sniā, firma ⁊ irreuocabili prius facta. hoc faciūt ne rex habeat liberādi viaz danielē, ⁊ hoc est q̄d subditur.
p Rex nunq̄d non cōstituisti vt oīs hō ⁊c. ⁊ sic loquūtur tacito nōie danielis, vt cū rex vīderit generaliter, q̄ oīs trāsgredies statutū sit morte puniendus, nō possit postea excipe daniel. quo vīso habito a rege, vtz in litteras p̄mouerūt accusatiōem suā dicentes.
q Daniel. ipm nominant nōie iudaico tacito nōie balthasar q̄d erat nomē regiū. Addūt etiā cōditionē seruilē vt magis p̄uocēt regē, cum iubeātur.

sius inquirētes[l] inuenerūt danielē[m] orantē ⁊ obsecrātē deū suū. [n]accedentes[o] locuti sūt regi sup edicto[p]. Rex nū q̄d nō p̄stituisti. vt oīs hō q̄ rogaret quenq̄ dīos ⁊ hoīes vsq̄ ad dies xxx. nisi te rex mitteret ī lacū leonum. Ad q̄d rīdēs rex ait. Ver[q] mo iuxta decretū medor atq̄ psar q̄ nō patiatur fieri. Tūc rīdētes dixerūt coram rege[r] daniel[s] d filijs captiuitatis iude[t] nō curauit de lege tua[u] ⁊ de edicto q̄d p̄stituisti, sed triby tpibꝫ p̄ die orat obsecratiōe sua. Quod vbi cū audisset rex satis[x] contristat[y] ē. et p daniele posuit cor[z] vt liberaret eū, ⁊ vsq̄ ad occasum sol laborabat vt eueret illū. [aa]Viri aūt illi[bb] intelligētes rege[cc] dixerūt ei. [dd]Scito rex q̄a lex medor atq̄ psar ē vt omne decretū q̄d statuerit rex nō liceat īmutari. [ee]Tūc rex

p̄cepit ⁊ adduxerūt danielē ⁊ miserūt eū ī lacū leonum, dixitq̄ rex Danieli[ff]. Deus tuus quē colis sp. ipe liberabit te[gg]. Allatusq̄ ē lapis vn[hh] ⁊ positus[ii] ē sup os laci[jj] quem obsignauit rex ānulo suo, ⁊ anulo optiatū suor, ne q̄d fieret d̄ danielem. [kk]Et abijt rex ī domū suā[ll] ⁊ dormiuit īcenatus[mm] abiq̄ nō stratis allatis corā eo, insup[nn] ⁊ somn[oo] recessit ab eo. [pp]Tūc rex p̄mo diluculo surgēs festin[qq] ad lacū leonū p̄rexit[rr] appropinq̄nsq̄ lacui danielē voce lacrimabili inclamauit, ⁊ affatus[ss] est eū. [tt]Daniel serue dei vīuētis de[uu] tu cui tu fuis sp̄ putasne valuit te liberare a leonibus, ⁊ daniel regi rīdēs ait. Rex ineternū viue[vv]. De[ww] me[xx] misit anglm suū[yy] ⁊ pclusit ora leonū ⁊ nō nocuerūt m̄i. q̄ coram eo iusticia inuenta ē in me. Sz ⁊ coram

regis ad memoriam, q̄ ita erat expressum q̄ nullo modo poterat danielē excusare q̄n fecisset. Erāt enī nō poterat excusare ex pte legis, q̄ erat firmata irreuocabiliter vt vīdim ē. nec ex pte orātis, q̄ in ea sic dr. Quis hō qui petierit ⁊c. ⁊ sic in ea includit daniel sic ⁊ alij. nec ex pte orati, q̄ dr ibi. Ab hoīe q̄usq̄ deo ⁊ homine.
d Tūc rex p̄cepit. hic describit miseria hois innocētis, s. danielis. et hoc est q̄d dicitur.
e Adduxerūt daniel. Videt q̄ rex q̄ nō poterat liberare danielē nisi frangendo decretū q̄ fractio erat sibi periculosa. tō coram rōne p̄dicā, tō ranq̄ min[ff] malus fm estimationē suā elegit eis tradere danielē, ⁊ maxime quia firmiter credebat q̄ deus eū liberaret sicē audierat de tribꝰ sociis suis liberatis d camino, ⁊ hoc est q̄d sequitur post.
f Deus tu[gg] quē co. sp̄ipe li. te. q̄ fm q̄d dicit gl. nō loquit dubitatiue sz affirmatiue. g Allatusq̄ ē lapis vn[hh] magn[hh]. i. pondē. h Et posit[ii] (rosus, est su. os la. ne aliq̄s posset ingredi. q̄ magis timebat rex d̄ eruditate hoīm d̄ danielē q̄m de ferocitate leonū. ⁊ hoc est q̄d sub

r De fi. cap. iste nanq̄ deberet esse humilis. s Mō eu. de le. tua. q̄ oīb ē venerāda. t Et de edicto tuo, q̄d penis est. q̄ illa lex erat posita sub p̄cepto. q̄d ptem̄ p̄sit transgredīēdo q̄d p̄bant p hoc q̄d subdit. Sed triby tpibꝫ p̄ die orat ⁊c. v Quod vbi. Hec est tertia ps p̄cipalis hui[ff] ca. vbi describit rigor p̄dēnatiōis ex pte regis, vbi tria notant. primū est malicia hostis ipellentis scōm ē miseria hois innocētis ibi. Tūc rex p̄cepit. Secundum est mestitia regis ī p̄sit. ibi. Et abijt rex. Circa primū dicit sic. Quod vbi cū audisset rex satis[x] ⁊ tri. q̄ p̄cepit fraudē eor, ⁊ nō audebat de plenitudie ptātis frangere ledictū in principio sue monarchie. q̄ reges de nouo creati solēt iurare q̄ seruabūt consuetudines regni, ⁊ tō si p̄ consuetudinē frāgeret tale edictū īmineret piculū de seditione q̄ de talibꝰ solet accidere. ⁊ tō alio mō conat[uu] est rex danielē liberare, pter q̄d subdit. x Et p daniele posuit cor. i. intelligētiā ⁊ conatū. y Vt liberaret eū, interpretando sc̄z edictū, ⁊ se multipl[ff] excusando, ⁊ sz mod[hh] hō exprimat. vñ intelligit p hꝰ q̄ in talibꝰ deficit accusatores vsq̄ ad occasum solis, vt dr in lra, ⁊ patet. sequitur.
z Viri aūt illi, accusatores pessimi.
a Intelligētes regē. q̄. s. vellet modis variis liberare danielē. b Dixerūt. ad p̄tranū arguendo.
c Scito rex q̄ lex medor ⁊ psarū ⁊c. tō reuocāt edictū

i Q̄nē obsignauit rex ⁊c. ne aliq̄s intraret sine (dutur. suo se. tu. cui[ff] cā subdit. Me q̄d fieret d̄ danielē. k Et abijt rex. Hic ponit mestitia regis ex p̄dēnatiōe danielis ⁊ hoc ē q̄d dr. l Et dormiuit incenatus. i. abijt ad dormiendū, ita q̄ nō dormiunt. vñ sequit. m Et som. re. ab eo tū ex tristicia, tū ex defectu cibi. n Tūc p̄mo. Hec est q̄rta ps principalis vbi describit tenor liberationis ex pte dei, vbi tria notant. innocētia liberata, inuidia lacerata, ibi. Jubēte rege dei magnificētia p̄dicta ibi. Tūc dan[ff]. Circa primū dicit sic. n Tūc rex p̄mo diluculo. id est sūmo mane trāsacta illa nocte. o Surgēs rex festi. ad la. leo. p̄rexit. Ex magno enī desiderio liberādi danielē rex q̄ p nocte vigilauerat vt dictū est. etiā in mane nō dormiunt. q̄d vñ solet esse remedū maximū d̄ vigilia notis. p Appropinquansq̄ lacui da. vo. lachr. inclamat. ex affectu enī cordis lachrimat[ff] ē. q̄d tū reges solēt cauere q̄ntū p̄sit maxime corā pp̄lo ne mlieres esse videant.
q Daniel ser. dei vi. dicit q̄ntū ad vānam idolor que nō viuūt. r Deus tuus ⁊c. putasne valuit te a le. si dicit dubitādo de dei potētia, sed vt cū daniel d opinionē hūanā illesus apparuerit iusticie appeat indignatō regis d accusatores danielis. sequitur. s Deus me[xx] misit anglm suū. q̄ opa mirabilia facit ministerio angelorū.
t Et cōclusit ora leonū. q. d. natura feritatis leonū nō

est mutatꝰ, ꝫ ab ãgelo phibita, qđ̃ patuit ꝙ affectu sequẽ
ti in accusatores suos. ¶ Jubẽte aũt. Hic describit
inuidia lacerata, cũ ðr. v Adducti sunt viri illi qui
accu. tc. hoc erat iustũ ꝼm penã talionis q̃ maxie hꝫ lo
cũ inter eũles, sicut erat in ꝓposito. ¶ Et nõ pue. vsq
ad paui. Laci tc. Jose
phus dicit ꝙ accusa
tores diuerũt leones
fuisse saturatos cani
bus, tnõ danielẽ nõ
tetigisse, tũc rex iussit
vt ipi darent carnes
leonibꝫ, qđ̃ cũ vellẽt
facere leones eos de
cerpserũt usq; ꝑuenꝛ
rẽt ad pauimetũ, tex
hoc patuit manifeste
ꝙ daniel ex sua iusti
cia fuerat liberatus.
v Tũc dan⁹. Hic ð
scribit dei magnificẽ
tia ꝓdicata ꝓ regẽ da
rium ꝓpter visus mi
raculũ, tꝓ ꝓphia ex ꝓ
dictis in principio
q̃rti cap. tin fi. capi.
ꝓmi. ¶ Vel aliter expo
nendo, pcessus emula
tionis describit i hũc.
qꝛ in emulis ꝓprio no
tat ꝑbrio ex hac secu
ta est elatio, ex hac e
mulatoꝛ insidiatio
ad vltimũ istoꝝ deie
ctio, thec oia patẽt in lra. Ad euadendũ aũt emulationẽ
exemplo danielis recurrẽdũ est ad oronẽ. ¶ In mõtan
di ꝓsidera ꝙ daniel ingressus ẽ domũ in q̃ notat ꝓsidꝛ
ratio mentis. ¶ Patebat aptis fenestris. in q̃ notat attentõ
legis. In cenaculo. in q̃ notat excessus ꝓtẽplationis. Tri
bus tpibꝫ. in q̃ notat ordinatio tpis. Flectebat genua. in
quo notat ꝓfessio oris. Ad ista ꝓsequũtur liberatio ei⁹ in q̃
appet cõtas dei temulorꝝ pditio. in q̃ appet ðr seueritas

Anno primo balthasar. Capitulum VII.

a posuit ꝓpha quinq; visiones q̃ respiciũt ipi pri
mum aduentũ. Hic ꝑ̃ ponit alias. v. q̃ respicꝛ
unt eius aduentũ scõm. Prima est de q̃tuoꝛ aialibꝫ mõ
struosis. tde aduentu iudicis. tdesignat vltime tribula
tionis totalẽ pcessum. Secda de pugna psarũ tgrecoꝝ sub
specie arietis thirci, q̃ designat eusdẽ tribulationis prin
cipalẽ ꝓflictũ. Tertia de hebdomadis abbreuiatꝰ usq; ad
mortẽ ꝛpi q̃ designat eusdẽ tribulationis solatiũ, qꝛ tẽpe
psecutionis antixpi maximũ solatiũ erit fidelibꝫ de meo
na passionis ipi. Quarta de apparitione viri liberationem, po
puli pnũciatis, q̃ designat eusdẽ tribulationis terminũ.
Quinta de pugna ꝛpi victoria finali sub figuo regꝫ aqlo
nis taultri, tdesignat eusdẽ tribulationis truꝑphũ. Par
tes etiã patẽt in. v. capi. seq̃ntibꝫ ordinẽ positis. ¶ Circa
primã visionẽ ꝓsiderandũ ꝙ cũ materiat⁹ est de q̃tuoꝛ re
gnis mũdi principalibꝫ fideles successiue affligentibus,
et de regno ꝛpi pfecte obtẽto in iudicio finali oĩa regno
cõtinẽte. Causa finalis ẽ puidẽtia tcautela ꝓ futurã tri
bulationẽ, qꝛ min⁹ ferũt iacula q̃ puidenꝰ. tvt ostendat ꝙ
usq; ad finẽ mũdi puersoꝝ molestia ẽ ꝓ fideles ipugna
tura. tiustoꝝ modestia tandẽ victura tantixpi mole
stia finaliter pitura. tꝛpi militia eternaliter regnatura. Cã
efficiẽs principalis ẽ spũssanctus aio desiderãti tꝛ deuo
to infundens cognitiõem regnoꝝ tpoꝝ tfactoꝝ. ¶ Daniel
aũt cã efficiẽs instrumẽtalis ista sub q̃dam breuitate de
scribẽs. Causa formalis in diuisione ꝓsistit. tdiuidit in
duas ptes, qꝛ ꝓprio ꝓmittit quedã ꝓfatio respectu sequẽ
tiũ, scõo describit ipa visio vbi. Videbã in visione mea.
Circa primũ tria po
nũntur. Primũ ẽ tps
in q̃ ista visio facta ẽ
cum dicitur.

a Anno primo bal
thasar. Et q̃ ꝓꝛ ꝙ da
niel nõ potuit visio
nes secundum ordi
nem historie vl tpis
in q̃ facte sunt danie
li, qꝛ illa q̃ scripta sũ
in ca. pcedẽti fuerũt
facta post istã visiõez
qꝛ facta fuerunt sub
dario. Darius autẽ
successit balthasar vt
visũ ẽ in fine. v. c. Nõ
aũt hui⁹ ordinis est
qꝛ ista visio ẽ pure ꝓ
phetica tnõ ponit cũ
visionibꝫ sequẽtibꝫ q̃
sunt eusdẽ ꝓdictionis.
Precedẽtes aũt visi
ones vel scripte hy
storicerũ sunt ꝓphetice vl ꝓphetico historice. Alia ẽ nõ. pcedẽ
tes enĩ ꝓtinẽt ad ipi
primũ aduẽtũ. vt di
ctũ ẽ. f. i. ca. hec aũt cũ seq̃ntibꝫ ꝓtinet ad aduẽtũ ipi se
cũdũ seꝛ ad iudiciũ vt magꝛ videbit. pseq̃ndo. scõo tãgit
modꝰ videndi cũ subdit. b Daniel somniũ vidit tc.
Ex quo ꝓꝛ ꝙ vidit i somno tnõ in vigilia. tertio subdit
modũ scribendi cũ subdit. Et somniũ scribẽs breui ꝛmone
ꝓhẽdit tc. c Videbã tc. Hic ꝓfitꝛ sentit ipa visio se
cũdo ipi⁹ visionis interpratio ibi. Horruit spũs me⁹. Pri
ma i duas qꝛ ꝓprio ponit visio i generali, scõo explicatur
magꝛ i spãli ibi. Bestia q̃li leena. In ꝓia pte dic sic daniel
c Videbã. i. intelligebã. d In visiõe mea. qꝛ sensum
visionis imaginarie itellexit. intelligẽtia enĩ op⁹ ẽ in visi
one. vt ðr. ꝛ. c. e Nocte. qꝛ tũc ꝙtatis sensibꝫ exteri
oribꝫ facili⁹ ꝙgnitio supnaturaliũ accipit. vt. s. hitũ est.
f Et ecce q̃tuoꝛ vẽti celi pugnabãt. i. q̃tuoꝛ angeli. q̃ ꝓ
pter similitudinẽ vẽti dicunt spũs. ventus enĩ inuisibilis ẽ
ꝓpter suã subtilitatẽ, ꝓpter qđ̃ vocat spũs sicut tangel⁹.
Por aũt hꝰ loc⁹ exponi dupliciter. vno mõ de angelis malis,
tsic dicũtur pugnare, qꝛ excitant bestes ad pugnaz. Alio
mo de angel bonis q̃ ꝑsunt diuersis regnis. tsic dicũtur
pugnare ꝓ subditis inq̃tũ, ꝓponũt coã dño coꝝ merita q̃
aliqñ sunt ꝓna. tñ angeli isti merita ꝓna ꝓponendo co
rã dño nõ hꝫ volũtates ꝓnas. sed q̃runt sup hoc bene
placitũ diuinũ, de futuris. vt ꝙ tale regnũ dñet tali vel
ecouerso. Scita tñ sup hꝰ dina volũtate accepta ẽ vtriq; an
gelo siue sit ꝓ exaltatiõe gentis cui ꝓest. siue ꝓ depssi
one. Ista aũt diffusius tractanꝰ. q̃ sententiarum.
g In mari magno. i. in hoc mũdo qui dicitur mare. ꝓ
pter instabilitatẽ et variabilitatẽ regnoꝝ. qui sicut ma
re agitatur. tprelle ibi oriuntur.
h Et quatuoꝛ bestie. i. q̃tuoꝛ regna magna. tdicũtur
bestie ꝓpter ferocitatem.
h Grandes. ꝓpter supbiam tꝓtentiam.

i Ascendebant.i.oriebantur successisse.
k Diuerse inter se.i.moribꝫ ⁊ legibꝫ differentes
l Prima.explicat hic visio in particulari.⁊ diuidit in q̄tuor ptes fm q̄tuor regna.scđa incipit ibi.Et ecce.tertia ibi.post hec aspiciebā.⁊ta ibi.post hec Prima igitur bestia fecat regnū chaldeoꝝ ⁊ maxime q̄tuz ad regē eius nabuchodonosor.

m Quasi le (ioō 8.) ena.ꝓpter ferocitatez ⁊ luxuriā q̄ in chaldeis vigebat.ideo enī inter bestias ē ferocior.⁊ maxime si catulos nutriat.⁊ semper gestit coitum.

n Et alas hēbat aq̄le.ala vna ē abūdantia ⁊ diuitie q̄bo abūdabat illō regnū.vñ supra signabat p capput aureū.vt.s.dicm est.Alia ē pernia armoꝝ ꝓpter exercituz belloꝝ.q̄bo nabu. debellauit ⁊ subiugauit sibi regna mlta.Istis duabꝫ alis.s. pernis armoꝝ ⁊ diuitijs ferebat in altū p superbiā intantū q̄ faciebat se adorare sicut deū.vt visū est.s.cap.ꝓ hoc de ipo scribit.Esa.xiiij.Supra astra celi ascendā.⁊ si multis ero altissimo.Dicunt aūt iste ale aq̄le.q̄ aquila ē rex auiū i q̄ signat monarchia nabuchō. o Aspiciebaz donec euulse sunt ale ei⁹.q̄ qñ in furiā vsus ē nabu.qñ libet rapiebat diuitias suas.sibi potētia eius oīno defecit ad tps. p Et sublata ē de terra.q̄ ab poīb electus est.vt dictū est.s. q Et sup pedes quasi hō steti.q̄ qñ restituit⁹ est ei sensus recognouit se hoīem fragilem. r Et cor ei⁹ datū est ei.i.cor humanū.q̄ primū reputabat se quēdā deū.ꝓ cor etiam ꝫ exponi de toto regno. Et ale hui⁹ regni.i. diuitie ⁊ potētia chaldeoꝝ. s Abiate sūt p eyrū ⁊ darū.q̄ subuerterūt babyloné. Et q̄ hō steti.q̄ chaldei medis ⁊ psis subiecti facti sunt.q̄ tūc ꝓgnouerūt se cē hoīes fragiles. s Et ecce alia bestia.ꝫ significatur regnū medoꝝ ⁊ psarū.iō dr. t Similis vso.q̄ vsꝰ est leone mitior.vel magis ꝓpie loquēdo minus crudelis. tic illud regnū erga iudeos fuit mitis ꝓ respū pcedentiuz qō pz.q̄ cyrus captiuitatē iudeoꝝ remisit.⁊ templū reedificare ꝑmisit.vt hī Esdre.i. Ite alia rōne ꝓpatur vsos.q̄ vsus ē potētissimus ad labores ⁊ ybera.⁊ puo ꝓtentus cibo.ita q̄ ꝓ magna pte anni nihil sumit.sic ꝓ se infrangibiles erant laboribꝫ ⁊ insupabiles bellis.⁊ adeo parci victus.vt pene sicco pane vterent nisi gra hospitū vel festi.vt dic Trogus pōpeius historiographus. v Impte stetit.q̄ illud regnū nō venit ō vltim ad bellandū.vt dicūt iudei.ꝫ historia iudith dic ōrū q̄ cābises filius Cyri q̄ alio noīe ē dict⁹ nabu. misit holofernē ad debellandū filios isrl.sed ī tā historiā nō accipiūt iudei nec vt dicūt hz appentiā vtutis.q̄ illo tpe erāt ita subiecti iudei ps q̄ nō audebāt edificare templū.sine licētia regis.et iō nō est vīsile q̄ auderent exercitui tāto resistere quem hēbat holofernes nec vllius exercitus. x Et tres ordines erant in ore eius.i.tria regna simul ūuicta vtute psarū. scz regnū chaldeoꝝ.medoꝝ.⁊ psarū. y Et sic dicebāt ei.i.ciuitati regi vllius regni.s.assuero. z Surge ⁊ comede carnes plūmas.q̄ aman ⁊ socij eius suaserūt regi assuero interfectiōem iudeoꝝ.vt ptz Hester.xij. Notandū q̄ de iudeis magis loquit̄ ppha q̄z de alijs gētibꝫ.q̄ propter eos hec visio ⁊ alie prius ostendebant danieli. quia cū q̄libet quasio iniqua aman nō habuit effectū.vtz Hest.vij. iō nō dē hic q̄ bestia cōederit. scz q̄ suadebāt ei cōedere.

a Post hec aspiciebam ⁊ ecce alia.s.bestia p quam designatur regnū alexandri ⁊ grecoꝝ.ideo subditur.

b Quasi pdus.pardus enī est aīal velocissimū.⁊ ipe alexander.mira celeritate totū orientē sibi subiecit.q̄ in.vij.annis ꝑtem europe ⁊ totam asiam obtinuit.vt dicit hic gl. Varietates aūt pardi significant diuersa regna et ptates que sibi subiecit. Vñ dr.i. Dach.i.q̄ obtinuit reges terre ⁊ tyranno.⁊ silent terra in ꝑspectu eius.

c Et alas habet q̄si auis q̄tuor super se. Iste q̄tuor ale sūt robur corporis.animositas.largitas ⁊ industria tā ex naturali ingenio q̄z ex studio armoꝝ q̄z exercitio.q̄ oīa fuerāt excellēter in alexandro. Istis aūt quatuor alis q̄volabat ad victorias.ꝓpter velocitatē debellandi aduersarios. d Et q̄tuor capita erant in bestia.q̄ alexander habuit q̄tuor successores q̄bo diuisum fuit regnū ei⁹.vt tolome⁹ enī succēssit sibi i egypto. Seleucus in syria. Antigon⁹ in asia. Philippus in grecia. e Et ptās data est ei.q.d. victorie ꝑdicte fuerunt facte vtute alexandri. scz vtute a deo sibi data. Vnde legit in scola hist̄or.q̄ cū alexāder cogitaret sibi subiugare orbē.exiis adhuc in macedonia deus sibi apparuit in similitudine summi sacerdotis indeoꝝ induti pontificalibus ornamētis ⁊ sibi victoriam ꝓmisit. Propter q̄ alexander venies ꝓxima vrbem cum ꝓcessu ei obuiaret ⁊ summus sacerdos pontificalibꝫ indutus.alexander de equo descendit ⁊ deum q̄ sibi apparuerat adorauit in hoīe.q̄ eius similitudinē gerebat.et ideo ciuitati pepcit.

f Post hec. Hic describit regnū q̄rtū scz romanū.⁊ diuidit in duas ptes.q̄ primo describit fortitudinem huius regni. scđo ostendit ex ipo ortū antixpi ibi. Cōsiderabā cornua. Circa primū ꝓsiderandū q̄ hec bestia quarta nō noiat ꝓpio noīe sicut alie pcedētes.q̄ nō habuit aliq̄d ꝓpriū nomē alicuius bestie p q̄d posset ferocitatē huius regni designare. ꝓpter q̄d in glosis hebraicis dr regnū romanū neq̄. Descriptura huius regni cōtra fideles ptz manifeste in ꝑsecutione martirū ⁊ in occisiōe ꝑcipuoꝝ apostoloꝝ petri ⁊ pauli.⁊ hoc est q̄d dicitur.

g Bestia quarta.i.regnū romanū. h Terribilis.ꝓpter crudelitatē ꝑdictam. i Mirabilis.ꝓpter hūanam sapiam q̄ vigebat in romanis untis q̄ p eam deuicerunt orbem magis q̄z p fortitudinē. k Et fortis nimis.ꝓpter potentiam. l Dentes ferreos.ha.magnos.q̄ sicut ferrū domat oīa.ita regnū romanū de mundi⁹ omnia alia regna.sicut.s.dictū est.c.vij. m Comedens atq̄ comminuens aliquos occidēdo. n Et reliqua pedibꝰ suis conculcans.ceteros tributo subiciendo.

o Dissimilis autem erat ceteris bestijs.q̄ potestatem ⁊ ferocitatem pcedentiū regnoꝝ multum excessit.

p Et habebat cornua.x.i.decē reges.sic enī in cornibꝫ est defensio animalium.ita reges debēt defendere ꝓpl'm sibi subiectum. Cōsiderandū aūt q̄ dr.x. reges nō intelligūt

hic p̄ succession̄e vni⁹ post alterū.sz intelligunt reges simul exilētes.vt ptz.j.co.ca.p expositionē āgeli loquē tis cū daniele.qz futurū ē q̄ romanū ip̄iū diuidat in .x. regna sic exitia imminēte tpe ānixp̄i.vt hꝫ apocal'.xvij. q Cōsiderabā cornua.h describit aduēt⁹ antixp̄i et p̄ dict⁹ regib⁹ orīundi. ⁊ diuidit i duas par tes qz p̄mo facit qđ dictū ē.scdo descri bit aduētū xp̄i adiu dicū omnē ptātem terrenā auferēt⁹.ibi. Aspiciebam donec throni.Circa primū q Cōsidera (dz sic. bā cornua.i.diligent ītuebar.⁊.reges pdi r Et ecce cor(ctos. nu aliud paruulū oz tū est de medio eorū id ē ānixp̄s q̄ erit rex p̄.respectu illoꝝ pdic toꝝ q̄ erit hō purus ⁊ paru⁹ q̄tū ad ptātē i principio sz po stea crescet dyaboli adiutorio.

Cōsiderabā cornua.ʳ ecce cornu aliud paruulū oz tū ē ḋ medio eoꝝ ⁊ tria ḋ cor nibꝫ primis euulsa sūt a fa cie ei⁹ Et ecce oculi q̄si oculi hois erāt ī cornu isto ⁊ os loquēs ingētia ˢ Aspiciebā ᵗ donec throni positi sūt, ᵘ ⁊ ātiquꝰ dieꝝ sedit ˣ Vestimē tū ei⁹ cādidū q̄si nix ⁊ ca pilli capitꝭ ei⁹ q̄si lana mūda ᵇ Thron⁹ ei⁹ flāme ignis rote ei⁹ ignis accēsus ᶜ fluuius igne⁹ rapiduſq; ᵈ egre diebat a facie ei⁹. ᵉ Milia miliū ministrabāt ei ᵍ ⁊ decies mīes cētena milia assi stebāt ei. ʰ Judciū sedit ⁊ li bri apti sūt. ⁱ aspiciebā ,qđ ᵏ voce ꝑmonū ˡ grandiū qs cornu illud loqbat. Et vi di qm̄ interfecta eēt bestia ⁊ periss⁹ ᵐ corpus ei⁹ ⁊ⁿ tra ditū eēt ad ꝓburēdū igni⁹ aliarū q̄q; bestiarū ablata eēt ptās: ᵒ ⁊ pavite ꝓstitu ta essent eis ᵖ vsq; ad tp̄s et tp̄s ᵠ Aspiciebā g̃ ī visione noctꝭ ⁊ ecce cū nubib⁹ celi ʳ q̄si filiꝰ hois veniebat, ˢ et vsq; ad antiquū dierū pue nit ⁊ in cōspectu ei⁹ obtu lerunt eū ᵗ Et dedit ei ptātē ⁊ honorem, ᵘ et regnū ⁊ dem⁹ eīm sensibiliter q̄ corpa celestia q̄si incōpabiliter excedūt elemēta.qz vna stella visu notabilis ī firmamē to maior ē tota terra. Cū igit̄ angeli videant hic se habe re respectu hoīm sicut corpa celestia respectu elemēto⁹ ⁊ nec angeli possint excedere hoies in cōtinua quātita te ideo ex h̄ arguunt sancti ⁊ doctores. q̄ excedūt eos quasi incōpabiliter in nume rositate.

b Judiciū sedit et libri aperti sūt.i.libri cōscientiarū.qz ꝓscia cuiuslibet patebit oī bus.vt sīa iudicis appareat omnib⁹ re cta. Similiter libet vite aperiet̄ q̄ tenebi tur in manu dei.⁊ li ber mortis q̄ tenebit̄ in manu accusatoris i Aspiciebā.i.ꝓsidе rabā q̄ sīa daret̄ de bestia.s.ḋ regno anti xp̄i.qui vt visum est quodāmō ptinet ad quartū regnū.

k Propter vocē ser monū grādiū ⁊c.i.p pter blasphemias ab antixp̄o platas cōtra deum. l Et vidi qm̄ interfecta esset bestia.qz interficiet̄ antixp̄s virtute dei sm̄ q̄ dicit ap̄s.ij.ad Thessa.ij. Quē dns iesus interficiet spiritu oris sui ⁊c. m Corpus ei⁹.i.hoies mali q̄ sunt corpus antixp̄i.sicut xp̄s est caput oīm bonoꝝ. n Traditus esset ad cōburēdū igni.s.infernali. o Aliaꝝ q̄q; be stiarū ablata esset ptās.i.vidi.s.q̄ oīs ptās tūc cessabit p Et tpa vite ꝓstituta essent eis.a deo p̄ordināte.

q Vsq; ad tp̄s ⁊ tēpus.i.q̄diu durabit pſecutio bono rū a malis.⁊ p primū tp̄s intelligit̄ pſecutio q̄ fuit ante primū xp̄i aduentū.p scōm tp̄s pſecutio fidelū vsq; ad aduētū xp̄i secūdū.s.ad iudiciū. Vel sm̄ aliquos h̄ est re ferēdū ad tp̄s pſecutiōis ānixp̄i. Sz prima expositio me lior videt.qz pſecutio antixp̄i durabit p tp̄s ⁊ tpa ⁊ di midiū tp̄is.vt hꝫ.j.xij.ca. r Aspiciebā. Hic describi tur triūphalis victoria q̄tū ad ei⁹ humanitatē.⁊ h̄ ē qđ dicit Aspiciebā.i.ꝓsiderabā cui ptās ablata ab antixpo s Et ecce cū nubibus celi.sicut eīm xp̄s ascē (varetur. dit in celū sm̄ humanitatē obsequio nubiū.ita etiā ve nit ad iudiciū.vt habeat actuū primo.vbi dicit. Hic xp̄s qui assumptus est a vobis sic veniet ⁊c.

t Quasi filius hominis.ḋz quasi.qz nō solū est filius sed plus.qz est filius dei.⁊ h̄ est quod subdit.

v Et vsq; ad antiquū dierū pueniebat.i.ad eq̄litatē dei patris in vna diuīa essentiat p Et i ꝓspectu ei⁹ obtule rūt eū.angeli.s.qui in iudicio erūt ei obsequētes.

y Et dedit ei ptātē.qz tūc erūt subiecta plene ipsi xp̄o vt habeat ad Hebreos.ij. Et nota q̄ hic dicit potestatem scz coercendi incōtū se extendit ad punitionē malor.

a Et regnū.incōtū ꝓtie respicit salutē electoꝝ. Ker eīm ꝓtie dicit̄ qui p̄sidet ad bonū subditoꝝ.

z Et honorem.s.latrie que sibi impenderetur nō solum abelectis sed etiam a damnatis.sm̄ quod dicit apostо lus ad Phil'.ij. In nomine iesu omne genu flectat̄ cele stium terrestrū ⁊ infernoꝝ sequit̄.

b Ptās eius ptās eterna que non auferet̄ ⁊c.qz regni

s Et tria ḋ cor.pri. euul.sunt a fa.ei⁹.qz rex aphrice egypti et ethiopie subijcient̄ i primis antixp̄o.p ista ptz falsitas porphirij exponētis h̄ de antiocho epiphane.qz nō fu it decim⁹ ab alexādro magno.nec inuenit̄ q̄ tres reges occiderit.⁊.vij.alios sibi subiecerit.vt hic dz. Ite bе sta q̄rta ab āgelo dz h̄ regnū quartū.vt h̄ ptz.j.co.ca. re gnū aūt quartū ab hoīb⁹ dz eē romanū regnū ḋ q̄ nō fu it antiochus.sed ḋ regno grecoꝝ. t Et ecce oculi ei⁹ q̄si hois i cornu isto.q.d.sz antixp̄s faciat tāta mirabi lia vt ab aliq̄bus credat̄ de⁹.tñ erit hō pur⁹. t Et os loquēs ingētia.qz puniēdo ⁊ dominādo multos decipi et.⁊ de multis iactabit se q̄ facere nō pōt. v Aspicie bā.h ponit̄ aduēt⁹ xp̄i ad iudiciū aduenient⁹ ⁊ regnū an tixp̄i ꝓterēt⁹ ⁊ diuidit̄ i duas ptes.qz p̄mo ponit eiusdē iudicial' pſidētia rōne deitatis.scdo ei⁹ triūphal' victo ria et pte hūanitat'.ibi. Aspiciebā g̃ in visione noctis In p̄ma igit̄ pte dz sic. v Aspiciebā.i.ꝓsiderabā illud cornu paruū qđ significat antixp̄m. x Donec throni positi sunt.dicit throni in plurali.qz nō sol⁹ xp̄s iudi cabit.sz apl'i ⁊ viri pfecti ei assistēt i iudicio sup thronos sedēdo. y Et antiquus dierū sedit h̄ dicit q̄tū ad iu dicē p̄cipalē q̄ dz antiqu⁹ ꝓpter eternitatē. z Vestі mētū ei⁹ cādidū q̄si nix. In h̄ notat excellētia deitatis q̄ est lux in accessibil.qz cādor inter alios colores pl⁹ hꝫ a Capilli capitꝭ ei⁹ q̄si lana mūda.h dz ꝓpter (de luce. maturitatē iudicātis.qz sīa dei nō ē festina sz mature ꝓlata. b Thron⁹ ei⁹ flāma ignis ⁊c. h dz ꝓpter zelū veritatꝭ.iste ꝓditiones p̄dicte debēt eē in vero iudice.

c Fluuius igneus rapiduſq;.p h̄ designat̄ pena infer nalis trahēs pctores in ifernū. d Egrediebat a fa cie ei⁹.qz tollet impius ne videat faciē dei. e Milia miliū ⁊c. Ecce duplex angeloꝝ officiū.s.angeloꝝ ministran tiū nobis ex dei ordinatiōe.cū dz. Ministrabāt ei. Et offi ciū angeloꝝ assistētiū q̄ vacāt ꝓtēplatiōi diuine cū sub

6 Et decies milies cētena milia assistebāt ei Et (dic. notādū q̄ h̄ ponit nūer⁹ determinat⁹ p indeterminato qz angeli sunt in maxio nūero nobis indeterminato.vi

eius nō est finis vt dr̄ Lu.i. Et ptz er ūltis falsitas por-
phirij exponentis ih̄u de iuda machabeo rei⁹ fratribꝫ.qz
oēs ꝓpli z lingue nō futerūt eis vt hic dr̄.sz solūmō pau
ci de iudaico ꝓpło z lingua hebraica.nec regnū eoꝝ fuit
eternū sz fuit ablatū ꝑ herodē ascholonitā. Iré iudas
nō venit i nubibꝫ vt
hic dr̄.z tō ista ſ pfit
exponi mſt de xpō.

c Horruit.h ponitur visionis interp-
tatio.z primo in ge-
nerali.scdo in spāli
ꝗtū ad regnum xpi
ibi. Postꝫ hoc volui
dicit ḡ primo sic da-
niel.

c Horruit spūs me
us ꝛc.ꝓter mala q̄
videbāt fieri in futu
rum.z ꝓter blasphe
mias ꝑ deū.z ꝓter i
solitā visionē sequit

d Accessi ad vnū
de assistentibꝫ sibi an
gelus q̄ assistebāt iu
dici.iste ſ accessus
fuit i imaginaria vi-
de Hec ītuor (sione,
bestie ꝛc.surgēt suc-
cessiue.sic ptz ex pdi-

f Suscipiēt (ctis.
autē regnū.post illa
quatuor regna.

g Sancti dei altis-
simi.z h erit in iudi-
cio finali.qz tūc cuz
xpō regnabūt illi qui
mō.ꝓpter ipm oppꝛ-

h Et obtinne (munt
būt re.vsqz in se.scło
rū.i.eternaliter.vbi
eñ istud nomē secu-
lū sic duplicat.intel-
ligit eternitas.vt.s.
dictū est.

i Postꝫ h hoc ponitur interp̄tatio visio
nis in spāli ꝺ quarta
bestia.z paruulo cor-
nu ei⁹.z ptz snīa er his q̄ dicta sunt de ītio regno vsqz
ibi. k Et de cornu illo.i.antixpō. l Ecce habebat
oculos.qđ signat ei⁹ nimiā astutiā. m Et os loquēs
grādia.i.blasphemias ꝑ deū. n Et maior erat ceteris
qz regnū antixpi erit maximū ſm extēsionē.sz sit paruū
ſm durationē. o Aspiciebā.i.cōsiderabā. p Et ec
ce cornu.i.antixps. q Faciebat bellū aduersus san
ctos ꝛc.qz tūc erit maxima pſecutio sanctoꝝ.

r Donec venit antiquꝰ dierū.qz ante aduētū iudicis
interficiēt antixps. s Et iudiciū dedit sanctis excel
si.i.victoriā iudicis dedit eis ꝑ oppſſores coꝝ ſm q̄ dr̄
Hab.v. Erabāt insti in magna ossātia aduersus eos q̄
se augusti fuerūt.vel qz pfecti cū xpō iudicabūt.

t Et tps adue.s.iudicij finalis. v Et regnū obti.
sancti.i.ptātē ꝑ eos q̄ ipos afflixerūt. x Et sic aut.s.
angelus q̄ loquebat̄ danieli. y Bestia quarta regnū
quartū erit.s.regnū romanū vt pdictū ē.qđ aūt sequit
supra exposit̄ ē vsqz ibi. z Porro cor.r.ipius re.r.
re.erāt.s.simul regnātes imīnēte tpe antixpi q̄ sibi di-
uidēt regnū romanū. a Et alius cōsurget post eos
scz antixps qđ sequit ptz ex pdictis vsqz ibi.
b Et putabit q̄ possit mutare tpa.i. cursum z modū
vīnēdi.z h ex numa
ei⁹ ſuperbia ꝓcedit.

c Et leges a deo da
tas.qz cultū dei aufe
ret ꝑ posse suo.z ſ
bi illū cultū vsurpa
bit oīdes se tāqz sit
deꝰ vt dicit apls .ij.
ad Thes.ij.sequit.

d Usqz ad tps z tē
pora z dimidiū tpis
id est vsqz ad tres an
nos z dimidiū.qz tā
tū durabit pſecutio

e Et iu (antixpi.
diciū sedebit.vt dr̄.in ſa-
ſ Regnū aūt ꝛc.sub
ter oe celū det ꝓpło
sanctoꝝ qz oē qđ tcn
dit infra ambitū celi
vltimi scz empꝛea da
bit sanctis.qz ceteret
totū ad gloriā eoꝝ Et
ex verbis ipsius ptz q̄
loquit̄ daniel nō intē
de regno terreno sed
etiā de celesti.

g Hucusqz finis ꝺ
bi ā angeli loquētis cuz
daniele.z docentis eū
de pdicta visione. se
h Ego dani (quit
el.mutabor.meis cogi
tatibus.ꝓter dei blas
phemias futuras et
oppſſiones sanctoꝝ.

i Et facies mea mu
tata est in me.qz ex ve
hemēti cogitatio
ne z abstractiōe a cor
poris ſensibꝰ multuz
imutat̄ hois vultus.

l Verbū aūt in corde meo cōseruaui.vsqz ad debitū
tps descriptionis z denūciationis.vel aliter. Conseruaui
id ē memoriter tenui sic rem dignā mēoria. Dorat̄ ex
ponēdo possum⁹ dicere.q̄ prima bestia significat seui-
ciā tyrānoꝝ.scda pfidiā hereticoꝝ.tertia fraudulentiā si
mulatoꝝ.ītra malitiā emulatoꝝ. Prima h̄z corpus leo
nis in quo denotat̄ crudelitas principis q̄ ē efficacissima
ad male agendū Habet aūt duas alas.s.nobilitatē ge
neris z ptātē regiminis.hec eñ duo maxima supportāt
crudelitatē sed si ale iste auferāt.statī sup pedes suos
sicut bō.i.fit human⁹ q̄ ante erat crudelis z durus. Et
cor eius dat̄ ei.ꝑ recognitionē sui z dilectionē dei.scda
bestia est ursus qui habet debile caput qz hereticī hūt
debile fundamentum. Et in parte stetit.qz pauci sunt ab
ecclia. Tres ordines dentū in ore eius.qz tribꝰ modis
se munīūt hereticī.s.ꝑ auctoritates canonicas male in
tellectas ꝑ rōnes sophisticas z ꝑ rōnes vere scientie ma

le tamen applicatas. Propter hoc dicit Apoca. xvi. Vidi de ore pseudo ꝓphe ꝓcedebāt tres spūs mūdi in modū ranarū. Tertia bestia est pardus, qui ē tot' varii, ita simulatores sunt varij corde ẏbo ⁊ facto, vt decipiāt q̄cunq; mō. Quattuor capita bestie sunt q̄ttuor intentiones malesc; vanitas superbie voluptas lasciue, cupiditas auaricie libertas insolētie. Intentōne enī assequēdi ista vl' aliq̄d istoꝝ ꝓcedit cōiter fraudulētia simulatoꝝ. Quattuor autez ale q̄bꝫ nutrunt ꝓseqū p̄dicta sunt amicicia ficta vl' pruriēs, bñficētia largitas, apparētia mētis, s. sctitatē applaudētia blādiēs. s. suptores. Quarta bestia inominabilis ⁊ terribilis ꝓmittēs in se oēm ferocitatē aliaꝝ bestiarū est, q; malicia emulatoꝝ ꝓtinet in se malicia p̄dictoꝝ vicioꝝ, habet enī emulator sevicia tyrānoꝝ, ꝺ ꝺr terribilis, pfidiam hereticoꝝ, ꝺ mirabilis, fallacia simulatoꝝ, ꝺ fortis. Describit etiā p ℔ q̄ scit dentibꝫ vorare, pedibꝫ conculcare, cornibꝫ pugnare. Per dētes intelliges seductores, p pedes sectatores, p cornua tractores ad alios attrahendū ⁊ seducendū, habet cornua, r. q; decē sunt modi detractiōis, ⁊ septē eoꝝ diaboli subjiciātur, tres vero destrunt seu ꝓmunūtur. Primꝰ modus detractiōis ē in absentia detrahere, scōus malū frīs inārere, tertiꝰ in q̄sitū diuulgare, q̄rtus nutribꝫ despicere, q̄ntus bonū denigrare, sextus innocētē decipe. septimꝰ deceptū accusare. Alij tres modi detractiōis residui oīno destruūtur. Primus est ꝓscia sui, scōus amicicia primi, tertiꝰ reuerētia plati. Si ei emulator detrahit vic fle q̄ ꝓscia eū incitat ad talia dōm, vel q; diligit eū quē accusat, vel q; faceret ꝑ reuerentiū plati si talia taceret. cū tñ dicit sola voluntate detrahendi ⁊ nō ꝓpter aliq̄d istoꝝ trium.

In cap. vij. Danielis, vbi ꝺr in postil. Ecce quattuor venti celi pugnabant. Additio.

c Circa declaratiōem visiōis q̄ttuor bestiaꝝ in ℔ loco ꝓtēte. Sil'r ⁊ visiōes statue de q̄. s. c. tj. agit ob stinatio hebraice infidelitatis mīta q̄rit subterfugia, vt veritas occultet, ⁊ ideo licet postil. sufficienter exposuit iuxta catholicā vitatē. tñ vt ipugnatiōes aliorꝫ aduersantū ꝑter Ra. sa. de q̄ solo facit mentionē postil. enarent, ⁊ catholica vitas magꝭ elucescat, sequētē moueo in hac materia q̄dam scz vtrū in ordine regnoꝝ danieli in p̄dicto, ca. j. tj. ⁊. vij. reuelatoꝝ regnū xp̄i seu eccle sit vnū. Et prio arguit q̄ nō. Nā vnū regnū a daniele traditū debebat ꝓterere seu diminuere regnū chaldeoꝝ ⁊ alia tria regna sibi succedētia, vtꝫ Dani. ij. vbi exp̄sse ꝺr, q̄ lapis absciſus sine manibꝫ q̄d ē q̄ntū regnū ꝺbat ꝓminuere testā, ferrū, es, argentū ⁊ aurū. q̄ fuit regna p̄currentia q̄ntū regnū. ſꝫ ꝓstat q̄ regnū eccl'ie fi ꝓminuit regnū chaldeoꝝ q̄ꝺ aurū fuit. cū tā p magnū tp̄us aū ortū regni ecclesie fuerat destructū p medos, g̃ regnū eccl'ie nō est pregnū vnū in ordine p̄dictoꝝ. Preterea in hac numeratōe regnoꝝ principaliū mūdi ꝓtineri ꝺz vt vl' regnū saracenoꝝ tanḡ vnū de magnis. Est enī magnū in extensione q; occupat fere totā aphricā, ⁊ magnā ptē asie, ⁊ aliās p̄ncias europe. Sil'r ē magnū in duratiōe cū jā fluxerūt circiter. dcc. anni a suo initio q̄ꝺ excedit tp̄s duratōis regni medoꝝ ⁊ grecoꝝ p̄dictoꝝ ⁊ vltra. Sil'r ē magnū i pseuerōne fideliū vt satis est notū. vſi sm q̄ldā figurat in visione statue p tybias ferreas, ⁊ in visione bestiaꝝ p q̄rtam bestiā q̄ p regnū xp̄i ē occidēda. ſꝫ regnū xp̄i seu eccle ꝺ q̄ agit nūq̄ ꝓminuit seu ꝓtriuit ℔ regnū ferreū, seu p̄cēdentā bestiā vt notū ē. g̃ regnū xp̄i nō ē quintū de q̄ daniel loquit. Preterea sm oēs expositores tā catholicos q̄ hebreos regnū grecoꝝ ē tertiū. ſꝫ regnū grecoꝝ ⁊ romanoꝝ videnť esse vnū regnū. nā romani sunt filij immediate grecie, vtꝫ Deu. x. vbi inter filios iauan q̄ ponat grecia i hebreo, cecḥin noiant qui sunt romani i eadē hebraica lingua. Et sic patet q̄ regnum grecoꝝ et romanoꝝ sunt vnius et eiusdem nationis sm originē. vñ nō ꝺbit dici regna diuersa ſꝫ vnū. q̄ꝺ p successionē q̄si h̄ereditaria a grecis in romanos venit. Vel sicut ꝑse ⁊ medi nō duo regna ſꝫ vnū hic ꝓputāť. ⁊ ꝓnis regnū romanoꝝ ē tertiū. cū sit idez cū regno grecoꝝ. Sed ꝓstat q̄ regnū eccl'ie immediate successit regno romanoꝝ ⁊ cōiter tenet. g̃ regnū xp̄i seu eccle sie est quartū. ⁊ p ꝓnis nō q̄ntum. Preterea, posito q̄ regnū romanoꝝ sit q̄rtū. adhuc videt q̄ regnū xp̄i seu eccle sie non sit quintum. Est enim regnum ecclesie est quartū idē cū regno romanoꝝ. Nam regnū ecclesie principaliter vt sumpsisse ptātem seu imitū a romano impio scz a Cōstantino q̄ impialē ptātem ⁊ auctoritatē tribuit beato Siluestro ⁊ eius successoribꝫ. Et etiā vt quidā dicūt. compulit seu coegit plīma regna vt accipent fidē eccl'ie. sic regnū eccl'ie ē quartū sicut ⁊ romanū cū q̄ est idē ⁊ p cōsequēs nō q̄ntū. Preterea Dani. vij. legit. In diebꝫ regum seu regnoꝝ istoꝝ suscitabit deus celi regnū q̄ꝺ ineternū nō corrūpet ⁊c. In q̄ manifesto denotat q̄ alia q̄ttuor regna debebāt existere seu durare cū regnū quintū a deo suscitaret. sed regnū ecclesie fuit suscitatū tpe vnī regni tñ. s. romani cū alia p̄cedētia tam essent suppōsita. ergo regnū ecclesie nō est q̄ntū. Preterea, comu puulū q̄ꝺ apparuit in q̄rta bestia ꝓprie videt figurare regnū ecclesie. tuz q; habuit imitū valde infirmū seu humile scz a xp̄o qui vitā paupem gessit ⁊ humilē. q̄ꝺ notat cū dicit puulum. tum q; fuit erat in q̄rta bestia q̄ꝺ denotat ipius colligatiōem cū impio romanoꝝ ⁊ deuiatiōem ab eo. vt factū est in Cōstantino. tum q; de eo ꝺr in hoc. vij. ca. Et fmones cōtra excelsum loquet. ⁊ putabit q̄ posſit mutare tēpora ⁊ legē. q̄ꝺ exponit ab hebreis de xp̄o. inq̄ntum docuit multa denotātia pluralitatē in diuinis. Sil'r docuit idemptitatē psonalē dei ⁊ hoīs. ⁊ etiā voluit mutare legem sm eos inq̄ntū mīta docuit ꝑ phariſaicā doctrinaz. phariſei enī erāt doctores p̄cipales moysaice legis. vtꝺr Math. xxiij. c. Sup cathedrā moysi sederūt scribe ⁊ pharisei. Oz ptās illi? comu puulī ē destruēda p regnū q̄ntū. vtz in eo. c. g̃ regnū xp̄i nō ē q̄ntū. Oz ꝺrū hꝫ Dani. tj. vbi narratis q̄ttuor primis regnis subdit. In diebꝫ autē regū seu regnoꝝ istoꝝ suscitabit deus celi regnū. q̄ꝺ ineternū nō dissipabit. Vbi glo. pater suscitabit regnū filij sui ⁊ ecclesie. ⁊ sic pz q̄ regnū xp̄i ⁊ ecclesie ē quintū in ordine p̄dictoꝝ. Huic ꝺm q̄ sm catholicā veritatē necesse est dicere q̄ regnū q̄ntū de q̄ daniel facit mentionem in vtraq; visione predicta sit regnum christi. Nā in vtraq; visione de quattuor regnis p̄cedentibus dicit q̄ sunt temaliter terminanda. de q̄nto vero regno dicit q̄ stabit ineternū vtz in vtroq; ca. p̄dictoꝝ. Sed constat q̄ad regnū xp̄i ꝓprie p̄tinet durare ineternū ⁊ sine fine. iuxta illud Luc. i. c. Regnabit in domo iacob ineternū ⁊ regni eius non erit finis. Sed ad maiorē euidētiam ꝓtentoꝝ in p̄dictis duobꝫ ca. ⁊ eorū aduersantiū exclusionē attendū est. q̄ licet in vtraq; visione p̄dicta de regno xp̄i agatur. differēter tñ in vtroq; ca. de hoc tractat. q̄ꝺ sic pz Nam regnū xp̄i licet sit vnū ⁊ idem sm se. dupliciter tñ pōt ꝓsiderari sm duos eius aduentus. ex quibꝫ diuersi effectus erant. p̄ducendi specialiter circa rempublicā mūdanam. In primo enī aduentu diuulgata xp̄i fide. idolatria erat extirpanda. vt hꝫ Esa. ij. ⁊ in aliis locis. q̄ꝺ fuit singularissimū in regno christi ⁊ ecclesie cum hactenꝰ tempe moysi ⁊ aliorꝫ ꝓphetaruz. licet magnalia virtute diuina opabantur non tamen hoc vicium potuit extirpari. nedum a gentilibꝫ. sed etia ab ipo populo israelitico ī cuius p̄sentia illa tam magna fiebant. vtz Exod. xxxij. ⁊ iij. Reg. in multis locis. Sed constat q̄ post primū aduētū xp̄i ⁊ sue fidei diuulgationem exclusa est idolatria sim-

plicif a tota republica mūdi.licet forte ī aliquib⁹ regioni
bus aliqua eius vestigia remaneant de quibus non est
mētio facieda.q; vt ait pbus.qō modicū ē p nihilo re
putaf. De isto igif aduētu xpi.s.primo ⁊ ō ei⁹ effectu cir
ca ydolatriā agit ī prima visione p̄dicta.vbi q̄tuor re
gna p̄cedētia q̄ntū regnū qō ē xpi figurant p statuā.nā
statua cōiter significat ydolatriā.put etiā hebrei sent ī
unt.simulacra etiā demonū cōiter p statuas ydolatri
cas colebant.vt ptz.3.Regū.18.de statua quā fecit Na
buc. Et q; oia regna mūdi ante aduētū xpi primū licet ī
ter se multū differebāt.tñ in hoc ueniebāt vt cultū deo
debitū creaturis ipēdebāt.idcirco ꝓprie designabāf oia
regna p̄cipalia in vnica statua ydolatriā designat.p
pter ipoz ueniētia ī cultu ydoloz.licz p̄icularia mēbra
statue eēnt ō diuersis materijs ⁊ formis.sicut ⁊ ipa re
gna inter se erāt diuersa ī varietate ydoloz ⁊ ī alijs. In
scōa vo visione agit ō regno xpi put in scōo suo aduē
tu totā mūdanā p̄tātē hz amouere subjcies oia impio
patris ⁊ suo.de q; i.ad Cor.xv. Deinde finis cū tradi
derit regnū deo ⁊ patri cū euacuauerit oēm p̄cipatū ⁊
p̄tātē ⁊ vtutē.cū q; etiā sancti regnabūt.put i vij.ca.
dicit. Magnitudo regni dē ꝓpło sanctoz. De isto igif
aduētu xpi.s.scōo ⁊ hmōi suo effectu circa mūdanā po
testatē pemt⁹ auferēdā agit in scōa visione ī q; quattuoz
regna p̄cedētia seu p̄currētia ꝓuenīēter figurant ꝑ vari
as bestias feroces.designātes varia ferocitatē ⁊ tyrāni
cā ipoz regnoz.put exposit⁹es cōiter tradūt. Predi
ctis etiā ꝓsonat q; q̄ntū regnū in prima visione p lapi
dē abscisuz.sine manib⁹ deligiaf.qō denotat natiuitatē
xpi fm carnē nō ex virili semine.p ductā.put cōiter tra
dit.In scōa vo visione q̄ntū regnū p filiū hoīs in nubi
b⁹ celi venīētē designaf.qō ꝓprie ptinet ad aduētū scōm
iuxta illud Act.i. Quēadmodū vidistis eū euntē in ce
lū ⁊c. Et notādū q; sicut prima bestia fm inḡm histori
arū incipit in scōa etate.s.a Samuch abauo abrae. ⁊ fo
te melius vt q̄dā dicūt a nemroth q̄ fuit primus oppssoz
hoim.⁊ primo regnauit i babylonia seu chaldea.vt hē
Beñ.r.q; q̄dē p̄tās tyrānica ꝓtinuata ē p assyrios ⁊ alios
vsq; ad nabuch hz p̄interualla habuit mīras iterpola
tiones.sic quarta bestia ꝓtinet totā tyrānicā p̄tātem ⁊
mūdanā incipiēdo a regno romanoz vsq; ad finē mun
di.seu vsq; ad scōm aduentū xpi.put ptz in lra. Ad pri
mū g̃ dicēdū q; hz regnū xpi seu ecclie nō cōminuit re
gnū grecoz seu p̄atū ⁊ hmōi q̄tū ad eoz mūdanā p̄tā
tē ꝓminuit tñ oia regna mūdana q̄tū ad cultū ydoloz
put divulgata fide i orbe p discipulos ei⁹ ⁊ eoz succes
sores.euacuata ē cultura demonū a toto fere mūdo.vt
dictū ē.vñ pcuciēte lapide absciso sine manib⁹.i. absq;
būana potētia statuā.i.ydolatriā ipam cōminuit tam
antiqnā.s.chaldeoz q̄ alias succedētes.vt dictū ē. Re
gnū eñ romanoz.vt dictū ē qō est quartū oia simula
chra colebat.vt ptz in eo qō legif de phano pantheon
⁊ sic tota statua.i.ydolatria erat in sua integritate cum
pcussa fuit p lapidē abscisum sine manib⁹. Ad scōm.di
cēdū q; regnū saracenoz licet sit magnū ⁊ potēs.nō tñ
de eo fieri debuit aliqua mētio in prima visione.cum
ante primū aduentū ⁊ divulgationē sue fidei nō fuerat
ortū.vt est manifestū. Nec etiā in secūda visione debet
de ipo regno mētio fieri p se tāq; de vno q̄tuor regnoz
p̄dictoz p̄cipaliū.nā qōlibet eoz se extendit ad totuz
orbē.sic q; quolibet p̄dictoz q̄tuor in sua valitudine ex
istente.nō erat aliud regnū qō sibi resistere valeret. Re
gnū vo saracenoz nūq; ad tātā potētiā deuenit q; sibi
resistere.nō valeret aliud maioris potētie vel saltē eq̄
lis.vñ nō dz iter monarchias ꝓputari. Posset tñ i scōa
visiōe itelligi seu significari p aliq; cornua q̄rte bestie.q;
q̄dē bestia totā tyrānicā p̄tātē a romanis vsq; ad vltimā
etatē ꝓtinere vt put tactū ē in visione. Ad tertiū dicēdū
q; q̄dem expositoz hebreoz de magis famosis q; dz Ba
abenhazra hyspan⁹ ostendere vel exponere itēdes q; regnū
xpi ⁊ ecclie nō sit q̄ntū in ordine regnoz hoz Danieli re
uelatoz.⁊ exide iferre q; nō sit regnū celeste ⁊ eternū.licz
adhuc spectat aliud q̄ntū a deo ieternū suscitādū.finxit
idētitatē specificā iter regnū grecoz ⁊ romanoz cui⁹ mo
tiua tāgunt in argumēto p̄dicto.q; tñ idētitas a nullo ex
positoz hebreoz tenef. Sz falsitas hui⁹ fictionis e mani
festa.nā greci ⁊ romani sunt diuersaz nationū.iūr ⁊ lin
guaz maxime distinctaz.lingua eñ greca manifeste dis
fert a latina sicut ⁊ hebraica.vñ ⁊ titul⁹ sancte crucis in
his tribus linguis tāq; iter se valde differentibus fuit scri
pt⁹ hebraice.grece ⁊ latine. Joh.xix. Diuersitas at lingua
rū p̄cipaliū.nationū diuersitatē manifestat ysi Ben.x.
ca. Et ex his dispse sunt insule gētiū vnusq;q; i linguam
suā ⁊c.nec solū hz.licz et oino diuersis characteribus vtunt ī
scribēdo.qō nō ꝑtinet vm nationi.put ē mānifestū. Itē re
gnuz romanoz successit regno grecoz.eos debellādo.eo
mō quo ipse successerūt chaldeis vt historiographi tra
dūt.vñ talis successio nō facit idētitatē regnoz.alis pa
rī rōne dicerent ipse ⁊ chaldei vnū ⁊ idem regnū.⁊ sic de
alijs qō est falsum.put ptz in lra. Nec valet illud allega
tū Beñ.r.ca.de iauan ⁊c.q; in scriptura sacra nomē alti
cui⁹ patris milioz q̄nq; appropriat vni tñ.licet distingua
tur ab alijs fratribus seu ꝓdecedentibus. ita hebrei eñ dicūt
ab Abraā vel a heber.⁊ tñ ysmael q; ab abraā descendit
⁊ p̄ nīs ab heber.vt habet Beñ.r.ī nō dicit hebreus.
vnde ⁊ similiter cechūs qui dicunt romani in hebreo li
cet descenderunt a iauan quiū hebreo dicit grec⁹.non
tñ ex hoc sequif q; natio romana ⁊ greca sunt eiusdem
speciei. Ad quartū dicendū q; hebrei cōmuniter tā sim
plices q̄ periti ficte vel saltem false asserunt regnuz ro
manoz de quo agit ī daniele ⁊ regnū xpi seu ecclie esse
vnū ⁊ idē.in qua q̄dē estimatiōe erroneam seu falla
ciam inciderunt p̄cipaliter ex hoc q; credunt regnuz
ecclesie esse mūdanū seu terrenū sicut vnū de ceteris re
gnis hui⁹ mundi.quod est euidenter falsum teste ve
ritate Job.xviij.ca. Regnū meū nō est de hoc mundo.
que auctoritas sola sufficit ad cogēdū fideles vt ponāt
differentiā inter regnū ecclie ⁊ cetera regna in hoc q; re
gnum xpi ⁊ ecclie nō est mundanum sed celeste seu di
uinū.put a precursore xpi primo fuit p̄dictū Matth.iij.
ca.quod sepe ꝓfirmauit xps in sua doctrina.vocādo re
gnum suū regnum dei ⁊ regnum celoz. Sed infideles q̄
has sacras auctoritates nō recipiūt ratione possunt de
hoc ꝓuinci. Et multis eñ patet differentia euidēter no
tissima inter regna mūdana ⁊ regnū xpi seu ecclesie.licz
vnum inter cetera sufficat qō sumif ex potestate tradita
summo pontifici ecclesie.nam vt dicit pbus.iij. Poli.
Ordinatio populi ꝓcipue dependet ex maximo princi
patu.ostat aūt q; maximus principatus ecclie ꝓsistit in
potestate pontificali.s.ligandi animas atq; soluēdi.fm
quā summus pontifex ⁊ ecclia credif habere claues re
gni celoz.vt Matthei.xvi.ca.sed ꝓstat q; talis potestas
nō est mundana nec similis potestati alioz regnorum
sed omnino ab eadem separata. Si autē dicaf ab infi
delibus q; licet hoc asserat in euāgelio.non tamen ab
ipsis creditf. Ad hoc dicendū q; siue credatur ab infide
libus siue non.adhuc patet ratio maxime differētie in
ter regnū romanoz qō in virtute armoz ⁊ legum secula
rium dominabaf orbi ⁊ inter regnū ecclie qō p hāc po
testatē pōtificalē regit subditos suos ⁊ hoc sufficit ad
ponēdū distinctionē latā inter potētiā romanā cesaris
⁊ summi pontificis.intātū q; nō pōt dici vnū ⁊ idem

regnū. vt recte intelligenti. Differentia etiā inter regnū romanor̄ ⁊ ecclesie satis ē euidēs p̄ psecutiones tyrānicas romanor̄ ip̄s exercuerūt in eccl̄ia seu in martiribꝫ xp̄i ferocissime a tempe neronis vsq; ad p̄uersionē p̄stantini. Ad illud aūt qđ dr̄ de p̄stantino q̄ p̄ expulsionē fecit venire gētes ad fidē xp̄i. dñ est fm̄ ⁊ ficticiū. p̄ncipiū enī ptz i hystoria sua. vbi sic legit. Cōstantin⁹ inuitās pplos ad fidē xp̄i in p̄ncipio tor⁹ ppli romani. ⁊ senatus ista publice dicit q sequūtur. Inter diuina ⁊ hūana fraudia dñ interest vt hūana fraudia coacta sunt. diuina aūt volūtaria. de⁹ enī q̄ queta mente colit. ⁊ sincero affectu ab hoīb⁹ bonor⁹ ap̄. spōtanea dz ei⁹ esse cultura. sit ḡ oīb⁹ notū. nō necessitate coactos ꝫ suo inducto liberos posse fieri xp̄ianos. Que oīa multa silia ex gestis b. Syluestri ⁊ alīs autēticis hystoriis p̄cōduter tradūtur ex qb⁹ potī⁹ elucidat vitas catholica. cū xp̄s q̄ in sua p̄ceptione ⁊ natiuitate fuit lapis absc̄isus sine manib⁹. sic sine manib⁹ p̄cussit statuam. s. idolatriā. nam absq; p̄tate hūana seu tpali cesarē p̄cussit lepra. Et q̄ p̄cussione ⁊ sanatione miraculosa tota statua idolatrie fuit vere ⁊ tualiter diruta p̄cipiente cesare. vt oīa phana idolor⁹ destruerētur vt in veris hystoriis patz. Que q̄dē destructio vsq; in hodiernū diē durat. nō cessante virtute eū etiā in locis nō obedientib⁹ cesari ⁊ remanente inmobile. sed potius diua virtute ⁊ p̄ordināte in aduentu primo filij sui ⁊ eius fide diuulgata. Si aūt negat aū infidelib⁹ p̄tigisse miracula in p̄uersione p̄stantini. rñdet fm̄ Aug⁹. q⁹ adhuc maius miraculū esset si rūmaruma mutatio. ⁊ tā generalis ⁊ duratura seu diutura circa cultū idolor⁹ p̄tigiss nullo supuenīēte miraculo euidēti. Ad q̄rtū dom q⁹ licet q̄n̄ suscitatā fuit regnū xp̄i ⁊ ecclesie. supp̄ssa essent tria regna prima q̄rtū ad p̄tē mūdanā. no tñ q̄rtū ad cultū idolor⁹. idolatria enī remānebat i vigore suo in q̄libet gente. etiam destructis principatib⁹ regnor⁹. p̄ut dictū est. Et q⁹ daniel in illa visione de statua habuit sp̄alem respectū ad destructiōem idolatrie p aduentū xp̄i primū ⁊ diuulgatiōem ei⁹ fidei. ideo dixit. In diebꝫ regnorū illor⁹. q⁹ exhibitis q̄tuor p̄dictis q̄ ad idolatriā. vtz de romanis q̄ oia idola ceterar⁹ nationū colebāt. suscitabit⁹ deus regnū celeste qđ totā fere idolatriā in republica destruit. Ad sextū dom q⁹ bene fm̄ est q⁹ in unicum regni ecclesie fuit humile imo ⁊ totius ecclesie fundamentū in humilitate cōsistit. dicēte xp̄o. Mathei. xi. ca. Discite a me q⁹ mitis sum ⁊c. Et mīi efficiamini sicut pusilus iste ⁊c. Matt. xviij. ca. Ꝫ hoc ē vn̄ de principalib⁹ signis veri christi p̄nūssi. vñ Esa. liij. loquēs de xp̄o ad lēam ait. Et ascēdet sicut virgultū coram eo. Et ibidē. Vidim⁹ eū despectū ⁊ nouissimū virorū in q̄ loco ⁊ in alīs ex̄plurimis satis p̄nōstratur humilitas xp̄i p̄mūssi. Sed in hoc qđ dicit de regno ecclesie qđ deriuat a regno romano. vel in eo fūdatur. p̄supponitur fm̄. vt ex dictis ptz. immo inter ista duo regna scz ecclesie ⁊ romani ip̄erij est tanta distātia ptātis sicut celū a terra distat in latitudine. vt tā dicit̄ est. Vera enī prās ecclesie est mere sp̄ualis tanq̄ i claustro regni celestī fundata. ꝓtās vo romani imperij ē mere tpalis. et manifestū est. vñ ⁊ positio q⁹ regnū eccle ali qđ dominū tpale a romano impio susceptū esset ex ꝫ non susciput ecclesia aliqđ augmentū essentiale in sua p̄tate sed potius quoddā adiacēs ⁊ accidētale. qđ p̄ deū ecclie ⁊ abesse p̄ter subiecti corruptiōem. Ista enī erat ver⁹ monarcha in regno ecclesie clerus vel clemēs q̄ nullā habebat p̄tē saltē i exercitiōe. sicut Syluester vt eius successores q̄ patrimoniū ecclesie tpale integre possederunt. In vocabūt qđ docuit ab hebreis de xp̄o. q⁹ locutus ē cōtra deū in q̄tū dicit̄ pluralitatē in diuinis. sic⁹ ⁊ diuinitatem in xp̄o. et etiā qđ locutus ē ꝫ legē in q̄tū docuit multa cōtra pharisaicam doctrinā p̄supponūt falsum et erroneum. sequendo obstinatiōem siue ceecitatis circa cognitiōem veri xp̄i. sed de hoc nō est hic discutiendum. ꝫ dño ꝓcedēte forte in alio tractatu videbit. Replica.

i In danielis circa visionē statue ca. ij. ⁊ q̄tuor bestiarū ca. vij. burg. mēdat postil. exp̄ositionē. et addit vnius q̄nis determinatiōem p̄ quā vult ostendere regnū xp̄i ⁊ ecclesie esse q̄ntū post q̄tuor hic signata. Et vnū de fundamentis illius determinatiōis ē q⁹ p̄ primū xp̄i aduentū statua est ꝓminuta. i. idolatria penitus destructa. q⁹ etsi in quibusdā mūdi ptib⁹ remāserit modicū hoc p̄ nihilo reputat fm̄ p̄dm. Sed cūeo q⁹ vbi burg. p̄ fidei fauore disputat. fidē ledat. maz inde⁹ supposito dicto burg. principio pōt formare tale argumētū cōtra fidē ⁊p suo errore. In aduētu messie dz cessare idolatria simplr̄ vel p̄ maxima sui ptē. sed hoc hodie nō videt factū. igitur messias nōdū venit sed est expectādus q̄ est formalis error iudeor⁹. maior huius argumenti est burg. minor ptz. Nam hodie alia aphrica ⁊ps europe seruiunt idolis. imo ⁊ hi qui xp̄iani dicūtur sine cultura idolor⁹ non sunt in europa. nam seruūt vētris ebrietati. fornicationi ⁊ auaricie p̄ cunctis natiōib⁹. que omnia fm̄ ap̄lm ad Ephes. v. ⁊ Philip. iij. idolor⁹ sunt fruitutes. cui sñie ꝓcedat burg. circa ca. xiij. Zacharie. Una p̄ter securius est cū postil. ꝓcedere q⁹ in primo aduentu xp̄i statua idolatrie sit p̄cussa. in secūdo aūt aduentu. sit totaliter ꝓminuenda. nec allegatū de p̄mo loco habet de cōparatione modici ⁊ nihili. Quilibet enī intelligēs videre p̄otest. si modica sit terra in fidelitū ad cōparationē xp̄ianitatis. nec multū ꝓdudit iudeis q⁹ burg. in hui⁹ q̄stionis disputatiōe interserit hystorias silvestri ⁊ ꝓstantini. q⁹ sicut canone biblie p̄ sui erroris defensione i mīs cōrumpit ⁊ falsificant. ita hystorias citra ⁊ext. a biblia facilius p̄temnūt.

Capi. VIII.

Anno. iij. regni balthasar. hic ponit. viij. visio. et ē scōa de p̄nentib⁹ ad aduentū xp̄i secundū. sic in p̄cedenti visione habitus est p̄cessus generalis vltime tribulationis. sic in ista explicatur p̄fectus p̄cedens vltimam tribulatiōem. Causa materialis hui⁹ visionis est pugna regni grecor⁹ ⁊ medorum sub similitudine arietis ⁊ hirci. et pugna antiochi epiphanis inde orti sub similitudine cornu modici. Finis huius visiōis est exponere p̄ncipiū p̄cedentis visionis. q⁹ sequētes visiones sunt quasi exp̄ositiones ip̄ius. Unde in p̄cedente visione dictum est circa finē illius q⁹ daniel fuit edoctus de illa visione ab vno angelor⁹ assistentium. verūtamen illud ver̄ fuit edoctus non expressit totum in cap̄cedenti. ⁊ ideo expressit magis in sequētib⁹ ca. Finis ei est ostendere magnitudinem tribulationis tempore antichristi ⁊ suorum membrorum ipsum p̄cedentium et robur sanctorum contra eos ⁊ terminum laborum. Causa autem efficiens est instinctus sp̄ūssancti factus danieli propter affectum deuotionis ⁊ conatum attentionis. Causa formalis in diuisione consistit. Notandū ad euidentiam sequentis littere q⁹ in sacra scriptura aliquando est dupler sententia litteralis. quia ea que sunt facta in veteri testamento sunt figure eor⁹ que fiunt in nouo. dicente apostolo. i. ad Corinth. x. Omnia in figura contingebant illis. Et ideo quando in veteri testamento p̄dicitur aliquid esse impletum in aliqua persona veteris testamenti. verius tamen et p̄fectius in aliqua noui testamenti. tunc est ibi dupler sensus litteralis. vn⁹ principalis. et alius principalior. de illo scz in quo p̄fectus impletur verbū predictum. ꝫdigratia. i. Para. xxij. dicitur

Ego ero ei in patrem. ⁊ ipe erit mihi in filiū. qđ est vbū dñi loquētis de salomone. q̄ fuit filius dei p adoptionē in principio regi nisu. ꝓpter qđ amabilis dño dict⁹ ē. vtz ij. Reg. xij. Et sic vbū illud impletū ē ad ikam in salomone. pfect⁹ aūt ipletū est in xpo q̄ est filius dei p naturā cuius figura fuit Salomō. ⁊ iō illa auctoritas ad ikam intelligitur de salomone ⁊ de xpo. de salomone minus pncipl'r. ⁊ de xpo principali⁹. ⁊ Propter qđ aplūs ad hebreos. allegat pdictā auctoritatē tangē de xpo dictā ad ikaz. Sic ē i. ꝓpositū. q̄ sub silitudie arietis ⁊ hirci tractat daniel de pugna regni grecoꝝ ⁊ medorū. principaliū ei⁹ intentio ē tractare de pugna antixpi vl' mēbroꝝ ei⁹ ⁊ xpianoꝝ. ⁊ iō ē ibi dupler sensus ikalis. vtz ex pdictis Propter qđ sciendū q⁹ sicut in pria visōe egit de q̄tuor regnis subuertēdis p q̄rtū. qđ ē xpi regnū. ita h̄. ⁊ qđ ibi intelligit⁹ p statuā ⁊ lapidē intelligit hic p bestias ⁊ filiū bois seu iudicez. Sūt circa cām formalē ꝓsiderandū q⁹ prio ponit⁹ visiōis oñsio. secūdo exp̄sitio ibi. Factū est aūt cū viderē. Circa primū tria tangūtur. q⁹ prio tangit decursus anetis. i. regni medoꝝ. secdo ꝓcurſus hirci. i. regni grecoꝝ. ibi. Ecce autem hircus. tertio incursus cornu modici. i. antiochi i ppm iudeoꝝ ibi. De vno aūt ex eis. p vlē autez pōt exponi de xpianis ⁊ antixpianis. Ut in arete intelligat ptās ecclesie ⁊ sciōꝝ. Per hircū ptās malignoꝝ. q⁹ scriptū ē math. xxv. Statuet oues a dextris. hircos aūt a sinistris. p cornu parū intelligat ptās antixpi ⁊ suoꝝ ꝓpanceoꝝ. Reuertendo aūt ad sensum q̄ prio intelligit⁹ ls nō principal'r sez de regib⁹ medoꝝ ⁊ grecoꝝ. cōsiderandū q⁹ circa quēlibet regē vel regnū tangit triplicē statū regni. s. initialem medium ⁊ finalem. Circa primū dicit daniel.

a Anno. iij. regni balthasar ꝛc. Et q̄ ptz q⁹ hec visio fca ē p duos annos p⁹ pcedētē. ⁊ hoc tangit cum subdit.

b P⁹ id qđ videra i principio. q⁹ pcedētē visionem vidit daniel prio anno regni balthasar. c Cū essem in susis castro. hic tāgit locū hui⁹ visiōis. dicit aūt in susis castro. q⁹ illa ciuitas erat clausa fortib⁹ muris ad modū castri. d Qđ est i belā regiōe. Ab bela dr regnū bela mutarū. ⁊ metropolis illi⁹ regiōis erat susis. q⁹ multa regna ⁊ multe regiones erant sub rege medoꝝ. e Vidi i visione vna gnaria. s. f De esse sup portā vlai. vlai est ꝓpriū nomē cuiusdā porte pdicte ciuitat⁹. ⁊ intrāt⁹ palus. q⁹ aſi illaz portā sunt paludes a qbꝫ illa porta est denoiata. g Et ecce aries. p quē signat⁹ regnū medoꝝ qđ si fuit multū infestū iudeis vt dicūt hebrei. ꝓpter qđ fcat⁹ p aſal māsuetū. h Stabat ante paludē. p qđ fcatur instabilitas regni ei⁹ sicut palus nō ē locus firmus. i Qđs cornua excelsa. i. duos reges magnos iter alios sez darū filiū astyag⁹ ⁊ regū ei⁹ nepotē. l Vnū excelsus altero. q⁹ cyrus fuit potētioꝝ dario. l Atqꝫ succesēs. q⁹ fere totā asiam sibi subiugauit.

Anno tercio regni balthasar rex visio apparuit mihi. Ego daniel⁹ p⁹ id qđ vidi ā ī pncipio vidi ī visiōe mea⁽ᵃ⁾ cū eē in susis castro⁽ᵇ⁾ qđ ē i bela regiōe⁽ᶜ⁾ vidi ⁊ vidi⁽ᵈ⁾ Et ecce aries vn⁹⁽ᵉ⁾ stabat ad paludē hns⁽ᶠ⁾ cornua excelsa⁽ᵍ⁾ ⁊ vnū excelsi⁹ alto⁽ʰ⁾ atq; succrescēs⁽ⁱ⁾ Postea vidi arietē cornib⁹ ventilantē cōtra occidentē ⁊ contra aqlonē ⁊ contra meridiē⁽ᵏ⁾ ⁊ oēs bestie nō poterant resistere ei nec liberari de manu ei⁹⁽ˡ⁾ feceꝫ q⁹ sm volūtatem suā⁽ᵐ⁾ ⁊ magnificat⁹ ē⁽ⁿ⁾ ⁊ ego⁹ intelligebā⁽ᵒ⁾ Ecce aūt hircus capraruꝫ⁽ᵖ⁾ veniebat ab occidente sup facie tot⁹ terre⁽ᵠ⁾ ⁊ non tangebat terrā⁽ʳ⁾ Porro hirc⁹⁽ˢ⁾ hē bat cornu insigne inf oculos suos⁽ᵗ⁾ ⁊ venit vsqꝫ ad arietē illū cornutū⁽ᵛ⁾ quē viderā stātē ante portam⁽ˣ⁾ ⁊ cucurrit ad eū in impetu fortitudis sue⁽ʸ⁾ Cūqꝫ appropinquasset ꝓpe arietem⁽ᶻ⁾ efferat⁹⁽ᵃ⁾ est in eum⁽ᵇ⁾ ⁊ pcussit arietem⁽ᶜ⁾ ⁊ cō minuit duo cornua eius et nō poterat aries resistere ei

m Postea vidi arietem cornib⁹ ventilantem cōtra occidentē ꝛc. q⁹ reges psarū ⁊ medoꝝ ad oēs istas ptes dilatauerūt regnū illud. vñ in hystoria Judith. i. scribit⁹ cambises filius cyri misit holoferne ad subiugādū sibi oīa regna occidētis. n Et pēs bestie nō pot. resi. ei ꝛc. q⁹ nulli reges q̄tūcūq; fortes poterant ei resistere. Sequitur.

o Et magnificat⁹ ē q⁹ illō regnū obtinuit monarchiaz. ⁊ grecia ei fuiebat iub tributo vtz tpe philippi patris alexandri magni qui reddebat tributū dario regi psarū ⁊ medorum.

p Et ego. s. daniel.

q Intelligebā qđ significaret visio ⁊ mutationē regnoꝝ futurā. q⁹ regnū grecoꝝ huic regno succesſit.

r Ecce aūt hirc⁹. ꝛ ponit⁹ cursus regni grecoꝝ. qđ regnum significat⁹ p hircū quia greci fuerūt luxurioſi. sicut hirc⁹ est animal luxurioſum ⁊ feruidū et maxime alexander q̄ fuit primus rex vt dr. propter qđ missa fuit sibi puella veneno nutrita vt sic p incontinētia suā accedens ad eam intoxicaret. sed aristoteles p gestus ⁊ aspectus oculoꝝ illi⁹ puelle ppendit ea sic esse nutritā ⁊ phibuit alexandrū ab ei⁹ acubitu vt scribit ls. de secretis secretoꝝ. s Veniebat ab occidēte ꝛc. q⁹ macedonia vbi primus regnauit alexander. ⁊ vñ mouit exercitū ꝑ darium regē psarū est in occidētali pte respectu regni psaꝝ ⁊ medorū. t Et nō tangebat terrā. q⁹ alexander rāta festinatiōe venit contra darū qđ vē magis volasse q̄ iuisse sm cōem modū loquēdi. ad exprimēdū velocitatē. Aduertendū q⁹ isti darius nō fuit filius astyag⁹. de q̄ dictum est. nec fuit ille dar⁹ filius hystaspis sub quo ꝑsumatū est templū. Et h̄ sm opinionē cōem latinoꝝ ⁊ etiaz iosephi. iz fuit darius filius arsami sub quo sm cōe dictū latinoꝝ defecit regnū psaꝝ p alexandrū q̄ debellauit eū. sm vo Ra. sa. fuit filius assueri ⁊ hester regine. ⁊ hoc dictum videt mihi rōnabili⁹ ⁊ scripturis magis ꝓsonū vt diffusi⁹ dixi in pmi. li. hester. ⁊. i. Esdre. viij. ⁊ adhuc dicam inferius. xi. ca. v Porro hirc⁹. i. regnū grecie hēbat cornu insigne inter oc̄los. istud cornu fcat alexādrū primū regē. ⁊ dr insigne. q⁹ fuit nobilissim⁹ princeps. vt patuit ca. pce. sed dr istud cornu situ inter oculos. q⁹ duxerat p phos. ⁊ potissime p aristotelē phoꝝ principem.

y Et ve. vsqꝫ ad ari. illū cornu. q⁹ alexander insultauit dario.

z Quem vidi stantē ꝛc. q⁹ darius aduētum alexandri p nihilo reputabat. ⁊ iō ei non occurrit. sed stans in loco suo misit aliquos de principib⁹ suis. peritos eis. vt adducerent sibi alexandrū ligatum ⁊ flagellatum

a Et cucurrit ad eū i ipe. forti. sue. quia alexander primo occurrit principibus darij predictis. ⁊ deuicit eos iuxta fluuium grācum.

b Cumqꝫ appro. prope arietem. quia deuictis principibus darij venit contra ipm darium.

c Efferat⁹ ē in eū. i. ferino more eum inuasit. d Et pcussit arietez. s. darium regē psarum. e Et ꝓminuit

duo cornua eius .i. robur regni medor̃ ꝛ pſarũ. ſequitur.
a Cũq; eũ mi.ſſ. i. trã oculi.a. gl'am illi⁹ regni delecta.
b Et nemo q̃bat liberare aretẽ ⁊c. q; null⁹ amicor̃ ſuo
rũ vl̃ ꝓtector̃ poterat ſibi facere auxiliũ ꝺ alexandrũ. hic
cuius aũt capra⁹ fact⁹ ẽ magn⁹ nimis. q; magnitudo ale-
xandri ⁊ eius fama cre
uit ſupra modũ ſub-
iugata ſibi rota aſia ⁊
appulit magna pte
c Cũq; cre. frac. eſt
cornu magnũ q; ĩme-
diate p⁹ illas victori
as mortu⁹ ẽ alexãder
ãno. xij. regni ſui era-
tis aũt ſue. xxxij. ãno
ĩ babylone. nec potu-
it redire ĩ terrã nati-
uitat⁹ ſue. vt ꝓdixit⁹
dr̃ ĩ ſcolaſtica hyſtor.
d Et orta ſunt cor-
nua q̃tuor ſubter il-
lud .i. q̃tuor regna ĩ
q̃bꝫ diuſũ ẽ regnũ a-
e Per q̃ttu (lexãdri
or̃ vetos celi .i. p q̃ttu
or̃ principales pres
mũdi vſi oriũtur ven
ti. q; ptolome⁹ lagi
filius regnauit ĩ egyp
to. philipp⁹ fr̃ alexã
dri in macedonia. ſe-
leuc⁹ in ſyria ⁊ baby-
lone. antigon⁹ in aſia ſm q; dicũ glo. f De vno aũt
hoc deſcribit iterũ antiochi epiphanis ortu ex pãiet
ꝫ iudeos cũ dr̃. De vno aũt ex eis .i. de ſeleucho rege ſyrie
g Egreſſu eſt cornu vnũ modicũ .i. antioch⁹ epiphanes
q̃ deſcẽdit de ſeleucho. cũ ples fuerũt itermedij. h Et dicit
iſtũ cornu modicũ. q; p̃ri⁹ fuit rome obſes. vt dr̃. i. mac. i.
h Et factũ ẽ grãde. ſ. q; antioch⁹ igrãte ſenatu eſſet de
roma vt occuparet regnũ ſyrie. vt dr̃. i. Dach. i. Et p̃ri-
uauit filiũ frãs ſui primogeniti. ſ. ſeleuci philometoris re-
gno ſibi debito. i Cõtra meridiẽ. q; ptolomeũ regez
egypti fugauit de cãpo ⁊ egyptũ obtinuit. vt hẽ .i. mach. i
Egyptus aũt eſt i ſitu meridionali reſpectu ſyrie.
l Et ꝫ orientẽ. q; i plãe q̃ ẽ in oriẽte reſpectu ſyrie miłos
venicit ⁊ ſub tributo tenuit. vt ibidẽ dr̃. iij. ca. l Et ꝫ
fortitudinẽ .i. ꝫ irlim vbi dr̃ q̃ ẽ fortitudo colebatur.
m Et magnificatũ ẽ vſq; ad fortitudinẽ .i. ꝫ filios iſrl q̃
angelor̃ anniht⁹ cuſtodia vallabant. n Et deiecit de
fortitudie. q; ples eor̃ idolatrie ſubiecit. o Et ꝫ ſtel
las. q; miłos ſtabiles ĩ cultu dei occidit. vt ꝫ. q. mach. vi
⁊ vij. p Et vſq; ad prin. fort. magni ẽ .i. vſq; ad deũ
q̃ colebat in irlm. q; ad tp̃s abſtulit cultũ ei⁹. ⁊ dr̃ ſic ei ꝑ
naluiſſe ꝓ quãdã ſiſtitudinẽ. Dei aſt. ꝓ principẽ fortitudi
nis intelligit ſum⁹ ſacerdos. q; tũc regebat ciuitatẽ et
tẽplũ ꝫ quẽ ꝓuauit antiochus. q Et ab eo tulit iuge
ſacrificiũ. qꝺ dicebat agn⁹. q̃ imolabat veſpe ⁊ mane. qa
figurabat imolationẽ corꝑis xp̃i qꝺ quottidie imolat in
altari. r Et deiecit locũ ſanctificatiõis. q; antiochus
ꝓphanauit templũ ponẽdo ibi abominandã idolũ. vt dr̃
i. Dach. i. Veritũ q; iſta nõ fecit antioch⁹ ꝓpria virtute
ſz deo p̃mittẽte ꝓpter petã ꝓpli puniẽda. ideo ſubditur.
s Robur aũt datũ ẽ ei .i. antiocho. t Cõtra iuge
ſacrificiũ ꝓpter peccata ꝓpli iſrl. ⁊ maxime ſacerdotum.
q̃ vt dr̃. i. Dach. iij. iam nõ erant dediti circa altare. ſz
ꝓtempto tẽplo ⁊ ſacrificijs neglectis feſtinabãt principes

ſteri paleſtre. ⁊ ſic dicitur ibidem q; fecerũt ꝓſtibula iu-
uenũ iuxta templũ. v Et ꝓſterne. veritas in terra .i. cę-
tus dei cultus. x Et ꝓſpe. ⁊ faciet. ſcz ſm volũtatem
ſuam. y Et audiui vnũ de ſanctis .i. angelis.
z Loquentẽ alteri neſcio cui. ⁊ ſic hic dr̃. q; daniel non
hẽbat intellectũ hui⁹
viſionis ad plenũ. vt
ĩ. patebit.

[1] Cũq; eũ miſiſſẽ ĩ ęrã ꝓcęca
uit⁹ ⁊ nemo q̃bat liberare arie
tẽ de mãu ei⁹. [2] Dixi⁹ aũt ca
pra magn⁹ fact⁹ ẽ nimis. [3] Cũq; creuiſſẽ fractũ eſt cor
nu magnũ [4] ⁊ orta ſũt q̃ttuor
cornua ſubtꝫ illo ꝓ q̃ttuor vẽ
tos celi. [5] De vno aũt ex eis ẽ
greſſũ ẽ cornu vnũ modicũ
[6] ⁊ factũ ẽ grãde ꝫ meridiẽ
⁊ ꝫ orientẽ ⁊ ꝫ fortitudinẽ. [7]
Et magnificatũ ẽ vſq; ad for
titudinez celi. [8] et deiecit de
fortitudie⁹ ⁊ de ſtellis ⁊ pcul-
cauit eas⁹ ⁊ vſq; ad p̃cipẽ
fortitudis magnificatũ eſt
⁊ ab eo tulit iuge ſacrificiũ
⁊ deiecit locũ ſũctificatiõis
eius. [9] Robur aũt datũ ẽ ei⁹
cõtra iuge ſacrificiũ ꝓpter
pcta⁹ ⁊ piternet⁹ vitas i tra⁹
⁊ ꝓſpabit⁹ ⁊ faciet⁹. [10] Et audi
ui vnũ de ſanctis⁹ loquẽtez
⁊ dixit⁹ vn⁹ ſcũs alteri neſcio
cui loq̃nti. [11] Uſq; q̃ viſio⁹ et
iugi ſacrificiũ⁹ ⁊ pctm̃ deſo
latiõis q̃ facta eſt⁹ ⁊ ſcũariũ
⁊ fortitudo⁹ oculcabit⁹. [12] Et
dixit ei. [13] Uſq; ad veſperaz
⁊ mane⁹ duo milia trecenti
⁊ mũdabit⁹ ſanctuariũ⁹ ĩ fa
ctũ eſt aũt cũ viderẽ ego da
niel viſionem. [14] ⁊ quererem
intelligentiam. [15] Ecce ſte-
tit in conſpectu meo qua-
ſi ſpecies viri. [16] Et audiui

c Et iuge (hĩta eſt. ſacrificiũ .i. q̃tidianũ
c Et petm̃ deſolati
onis .i. deſolatio⁹ tẽ-
plũ facta ꝓpter pecca
ta ꝑpli ꝑ poſitionem
idoli in templo.
d Et. ſcũariũ .i. tem
plũ. cui⁹ vna ꝑs dice
bat⁹ ſctũ. altera ſctũ
e Et fortitus (ſcõz.
do ſanctorum. ſ.
f Oculcabit⁹. et re
ferẽs vbũ ad oſa ꝑdi
cta ꝓ cepto pcũ deſo
lationis. de quo nõ
queritur q̃diu calca
bitur. ſed q̃diu dura
bit ⁊ ꝫ eſt vbum trũ
catũ. quia loquẽs ad
modũ dolẽtis loq̃s.

qui aliquid in loquendo omittit. Et notandum q; iſta
queſtio facta eſt ab vno angelo q̃renti ab alio angelo vt
ĩ ſra. Et q̃ ꝑz q; angli ſuperiores illuminãt angl̃os inferiores.
g Et dixit ei. ſ. angelus ſuꝑior inferiori. h Uſq; ad
veſpam ⁊ mane. i. ꝓ ſucceſſionem diei et noctis erit tan
tum temꝑis qꝺ ſequitur. i Duo milia trecenti i. ſex
anni. q. d. ꝓ tũ temꝑis ꝓcalcabuntur ꝑdicta.
k Et mundabitur ſanctuariũ ſcz ꝓpleto tẽꝑe ꝑdicto a
polluꝯone facta ibi ꝑ antiochum qꝺ factum legit⁹ a iuda
machabeo ⁊ fratribꝫ eius .i. Dach. iij. Conſiderandum
tamen q; tm̃ tp̃us fuit ab ingreſſu antiochi in urbs vſq;
ad emũdationẽ tẽpli. idolũ tm̃ fuit poſitũ in tẽplo ꝓ tres
annos poſt ingreſſum antiochi in urbm. q; idolũ non ſteterit
in tẽplo niſi ꝑ tres annos. vt videbit⁹ j iij. ca.
l Factum eſt autem. Hic ponitur ꝑdicte viſionis expo
ſitio. et dividitur in duas partes. quia primo ponit⁹ viſi
onis expoſitio. ſcõ infertur quedam concluſio ibi. Et ego
daniel. Prima adhuc dividitur in tres partes. q; ꝑmo
exponitur myſterium antecꝺis. ſcõ hoc. ibi. Porro hirc⁹
tertio cornu inꝺicti ibi. Et poſt regnum eor̃. Prima ad
huc dividitur in duas partes. quia primo notatur deſi-
derium ſciendi in daniele. ⁊ modus reuelandi in gabriele.
hoc fecit ꝑ mandatum angeli ſuperioris ſcz ꝑ michaelez
ſcõ ponitur expoſitio gabrielis. ibi. Tres quem vidiſti
dicit igitur.
m Factũ ẽ aũt cũ viderẽ ego daniel viſionẽ. i. imaginariã.
n Et quererem intelligentiam. cũ magno deſiderio. qꝺ
licet eam intelligerer in ꝑte. vt ꝑdictũ eſt. nõ tñ in toto.
o Ecce ſtetit in conſpectu meo qui ſi ſpecies viri. quia
non erat vir. ſed angelus in ſpecie viri ſcz michaelis qui
erat ꝓnceps ſynagoge. vt patebit infra .x. capitu. ⁊ ideo
erat ſollicitus vt myſterũ daniel reuelaretur.
o Et audiui vocem viri. id eſt michaelis in ſpecie viri
apparentis.

p Inter vlai.i.apparentis in tali loco.
q Et clamauit ⁊ ait.s.loquendo angelo inferiori.
a Gabriel fac intelligere istū.i.danielē.Et q̄ ptz q̄ minister⁹ angl'or ordo est. b Et venit sz gabriel.
c Et stetit iuxta vbi ego stabā.ad loquendum mecum.
d Cūq; veniss̄z paues corrui in faciem meā.H factū ē vt daniel exis iter angl'os ꝓgnosceret fragilitatem humanam.
e Et ait ad me.Intelige fili hois.s.corruptibilis eadē rōne q̄ pr⁹ sz vt ꝓgnoscat suū f Qm̄ (fragilitatē. in tpe finis cōplebit⁹ visio.ex q̄ ptz q̄ hz visio aliq̄ mō sit ipleta i antiocho.tñ pfecti⁹ ꝓplebit⁹ i antyp̄o i fine mūdi.⁊ iō de ipō ē principal' sens⁹ lēal'. vt p̄dictum est.
g Cunq; lo.ad me col.sū.pr⁹ in terram bis ad terraz cecidit loq̄nte angl'o.vt magis ꝓgnosceret fragili
b Et teti.(tatē suā. me.ꝓfortādo. i Et statu me i gradu meo erigēdo me q̄ pr⁹ iacebā sic q̄ drupes ad terrā. h Dixitq; mihi Ego osidā tibi q̄ ven.sūt i nouiss.maledictiōis.i.tpe illi⁹ maledicti hois.q̄ ꝓpter abūdātiā malicie ēt maledictio i abstracto.⁊ b ē antixp̄s ꝓprie.⁊ antioch⁹ epiphānes aliq̄ mō.inq̄tū figura antixp̄i pleñdo cultū dei.vt visum ē, l Et tñ hz tps finē suū.in q̄.s.ista ꝓplebunt⁹ m Aries posit q̄busdā pambulis ad expositiōs visiōis. hic gabriel incipit visionē exponere inq̄tū tangit regē medoz ⁊ pſarū.et ptz ista ex p̄dict⁹ Vltra⁹ exponit eā inq̄tū tangit regnū grecoz di. n Porro hirc⁹ capraz.⁊ pz vsq; ibi n Ker primū.s.alexāder vt p̄dictū ē.q̄ assi tps alexādri regis grecie crēt q̄si nulli⁹ momēti.⁊ iō ꝺr primo iter notabiles. o Q. aūt fracto illo.i.mortuo assi finē naturalē vite sue.q̄ p venenū mortu⁹ ē adhuc iuuenis ex⁹.s. xxiij.an.vtz ex p̄dict⁹ ⁊ b frak ꝓ fractionē. p Surrexerūt ꝓ eo q̄tuor.s.cornua.hoc erat q̄ q̄tuor reges ꝺ gēte ei⁹ ꝓsurget sūt regnātes.⁊ impiū tenētes alexādri sz diuersas ptes. q Sz nō in fortitudine ei⁹.q̄ nullū istoꝝ regnoz potuit cōparī regno alexādri in fortitūdine sz ꝓp⁹ duraverunt.q̄ regnū alexādri valde pax duraut. vt s.dictū est. r Et post regnū.Dic⁹ fuit ponit expositiōē cornu modici.i.antiochi ⁊ antixp̄i cui⁹ figura fuit antioch⁹.⁊ b est q̄ ꝺr.Et post regnū coꝝ.s.ꝓcedentium.
s Cū creuit q̄ ꝓsurget rex impu. facie.i.antioch⁹ q̄ pmissus ē regnare ad puniendū iniq̄tates filioz isr.q̄ creuerūt numis illis ꝓpter.vt visū ē. Dicit⁹ aūt antioch⁹ impudēs facie.q̄ nulla turpitudinē verebat facere etiā in loco sc̄o vbi stabat idolū.q̄ locus erat etiā repletus imūditijs scortantiū cū meretricib⁹.vt ꝺr.h. Dach.vi.⁊ b factū est pantiochū. t Et intelligēs ꝓpositiōes.q̄ antiochus callidus erat.⁊ p̄uenies alios calliditate sua.vl aliter. Intelligēs ꝓpositiōes.i.intelligere faciēs.q.d. daniel q̄ p ea q̄ facit intelligēt ista visio q̄ mō ē occulta.
v Et rob.forti ei⁹ sz nō in viribus suis.q.d.licz sic creat fortitudo antiochi ad faciendū ista.non tñ b erit ex viribus suis.sed ꝓpter peccata ppli sic dimittet⁹ a deo agere.q̄ sicut frequēter dictū est.deus aliqñ vtitur malis r Et supra q̄ credi pōt vniuer (ad puniendū bonos. sa vastabit ⁊c.q̄ nō erat credibile hoib⁹ q̄ ille q̄ erat rome obses deberet sic ꝓsperari ⁊ tam ardua facere.

vocem viri ꝓ inter vlai ⁊ et clamauit ait. Gabriel fac itelligere istā visionē et vēit ⁊ stetit iuxta vbi ego stabā. Cūq; vēissz paues corrui i faciē meā. Et ait ad me. intellige fili hois q̄m i tpe finis ꝓplebit⁹ visio. Cūq; loq̄ret ad me.collapsus sū ꝓnus i terrā. Et tetigit me ⁊ statuit me i gradu meo. dixitq; mi. Ego osidā tibi q̄ futura sūt i nouissimo maledictionis q̄m hz tps finē suū. Aries quem vidisti hēe cornua.rex medoz ē atq; psaz Porro hircus capraz rex grecoz ⁊ cornu grāde.qđ erat iter oculos ei⁹ ipe est rex primus. Qđ ãt fracto illo surrexerūt q̄tuor ꝓ eo. q̄tuor reges de gente ei⁹ ꝓsurgēt sz nō in fortitudie ei⁹. ⁊ p⁹ regnū eoz cū creuerit iniq̄tates. ꝓsurget rex impudēs facie. ⁊ itelligēs ꝓpositiones ⁊ roborabit fortitudo ei⁹ sz nō i viribus suis. ⁊ supra quā credi pōt vniuſa vastabit et ꝓsperabitur ⁊ faciet. Et interficiet robustos ⁊ populum sanctoz ꝑm volūtatem suā ⁊ dirigēt dol⁹ i manu ei⁹ ⁊ cor suū magnificabit et in

y Interficiet robustos sz septē frēs q̄ cū mīe fuerūt robustissimi ad tenendus legē dei.vtz.h. Dachab.vij. Et q̄ nō solū illi sunt interfecti ab antiocho.sz multi alij q̄ noluerūt derelinquere legem dei ideo subditur.
z Et ꝑm̄ san. fmvo.i.interficiet. s.
a Et diri vo.i.maceius.i.ad finem intētum ab eo pducet ꝓ opa eius.
b Et cor suū magnificabit.q̄ antiochus intantū erat elatus ꝙ supbiam quasi crederet habere tartaram ad naūgandū ⁊ mare ad ambulandum. vt ꝺr.h. Dach.v.
c Et in copia rerum oīm occidit plurimos.q̄ talē occasionē sanctoz fecit per tempalem potentiam sibi a deo ꝓmissam.
a Et contra principem principum consurget.quia cōtra deum surrexit auferendo cultum eius q̄tum ad tps.
b Et sine manu conteretur.quia antiochus rediēs de pside percussus a deo morbo in testino mortuus est.prout habet.h. Dach.ix. Quoniam aūt sicut dictum est antiochus fuit figura antichristi.ideo littera ista que exposita est de antiocho.iterum melius exponitur.et pfectius de antichristo ab illo loco vbi incipit scriptura loqui de antiocho cum dicitur. Et post regnum eorum sz grecoz quia regnum antichristi pinet quocāmō ad regnum romanum de quo ceritur. vt p̄dictum est.quod quidem regnum romanum est post regnum grecorum. de quo fit mentio in parte immediate p̄cedenti vtz. Cum creuerit iniquitates.quia fm testimonium saluatoris. Habbundabit iniquitas.immunete tempe antixpi abundabit iniquitas et refrigescet caritas multorum. Consurget rex impudēs facie.q̄ antixp̄us ad omne malū erit inuerecūdus. Et intelligens ꝓpositiones.q̄ antixp̄us erit callidissimus ingenio naturali.⁊ auxilio diaboli familiaris sibi. q̄ habebit demonem principem. Roborabitur fortitudo ei⁹ q̄ excedet omnem terrenam potestatem tpe suo. sed nō in viribus suis.q̄ nō erit hoc virtute humana sed diabolica.in cuius virtute faciet illa mirabilia.deo tñ pmittente Et supra q̄ credi pōt vastabit vniuersa ⁊c.q̄ ptās antixpi sic subito apparebit q̄ omnibus admirabilis erit. Et interficiet robustos ⁊c. i.illos q̄ inuenient firmi in lege dei nolentes ei obedire. Et dirigetur dolus ⁊c.i.ad finē intentum ab eo perduceret.licet ad tēpus breue. Et cor suum magnificabit.quia extolletur sup omne illud quod dicit⁹ deus vel colit⁹.vt dicit Apostolus.h.ad Thessalo. ij. Et in copia omniū rerum occidet plurimos.q̄ p fortitudinem malicie ⁊ thesauros diuitiarum naturaliū ⁊ artificialium multos interfecit. Et contra principem prin-

cibum consurget.i.contra deū cultū eius auferens et sibi vsurpās.qz in templo dei sedebit ostendens se tanqz sit deus vt 2.Thess.ij. ad quem dicit. Et sine manu conteret.qz dns ihs xps cum interficiet spū oris sui.vt ibidem dicitur.sequitur

b Et visio mane et vespe q dicta ē vera est.i.p successiones xpi apparebit veritas visionis xpi. unde tū primus ad antiochū quantū pertinet ad antixpm vel aliter exponit.vt p mane intelligat xps antiochū qui fuit primus respectu tē poris antixpi. vt sit sensus. Visio dicta sm qd refert ad manicē ad xps antiochū. Et vespe.i.ad xps antixpi vera ē.qz i vtroq; sensu hz veritatē.vt visum est.sequitur.

c Tu ergo daniel.

d Signa visionem id ē memorie omenda eam scribēdo vt postea possit sciri a posteris.

e Quia post mltos dies erit.i.splebit. f Et ego.h ponit quedā sc̄o respectu precedentiū. Et ego daniel langui.pcursus timore visionis et admiratione.sequitur.

g Cūqz surrexissem faciebā opa regis.i.negocia regni. qz sup ipa erat positus daniel.vt visū est.s. b Et stupebā ad visionē.pter horrorem malox futurox.

i Et nō erat q interpretaret.qz hz visio esset ei interpretata in generali.nō tn oīno i spāli q̄stū ad noīa regū et dem natax psonax. Et q̄ pz qz spūssctus nō sp revelat pphis sensū plenariū visionis.hz solū q̄stū expedit ē p loco et tē pore et psonis p q̄bus fit revelatio. et pter h pphe nō ita clare scripserūt misteria xpi de futuro sic euāgeliste scribētes historiā de pterito. Videret forte aliqs qz hec visio nō posset ītelligi exponi de antixpo. Prio qz tribulatio q̄ hic describit dz durare p.vi.annos.vt dictū ē qō non pōt dici ad lītam de psecutione antixpi. q durabit tm ad tres ānos et dimidiū.vt dz.Apoc.xij.c. Secō qz h dz qz ui hac tribulatione q̄ h describit dz auferri iuge sacrificium inge aūt sacrificiū nūc est sacrificiū altaris.qō nō cessabit vsqz ad iudicii finale sm qz dz Matth.xxiv. Ecce ego oīb diebus vobiscū sū vsqz ad cōsumationē seculi. Ad primuz dōm qz psecutio antixpi aliqn accipit stricte p tpe in q̄ antixps psequitur fideles i psona ppria.et sic nō durabit. nisi p tres ānos et dimidiū. aliqn large accipit sez qz cū h accipit aliqd de tpe precedēti in q̄ p ministros antixpi fiet q̄ dam dispositio ad ipm p deceptiones et malas psuasiones et sic accipit hic duratio illi⁹ psecutionis. Ad secm dōm qz sacrificium altaris tpe antixpi cessabit q̄stū ad solēnitatē.quia tūc misse si celebrabunt publice.hz tm occulte.ppter rabiē illius psecutionis et sic intelligit hic cessatio iuge sacrificij

M anno primo.Hic ponit octauarius. Ca.IX.

i q̄ fuit facta in anno prio darij q occidit balthasar. Postqz daniel descripsit volume tribulationis totale decursū et principale eius affectū. vt visū ē in duobus capibus. hic ponit describit eiusdē tribulationis solatiū qō maxime erit ipis fidelibus ex consideratione passionis xpi. Igitur causa materialis ē de.lxx. hebdomadis determinatis et p eis vsqz ad passionez xpi q maxime erunt inuitāda tempore antixpi. Causa finalis vt ostendat xps expiationis peccati p morte xpi. et p hoc detur consolatio xpi fidelibus in tribulatione antixpi existentibus. Causa efficiens est iustinctus spūssctus tū fact⁹ danieli ostēdi petitū suū et desiderātū et postulātū remedū. Causa formalis i diuisione assistit q talis ē qz prio ponit meritū orationis.secō modus revelationis. ibi. Cūqz loqrer. Primū est ex pte danielis.secm qz parte angeli revelātis. Circa primū tria notanda. primū ē de bita ordinatio orātis.se cūdū professio penitentis ibi. Et orauit deū tertiū oratio petētis. ibi. Et nūc dñe. Circa primū considerāduz qz debita ordinatio orātis ē qz attēdat debitū tps orādi sc̄d fac daniel h.qz intellexit qz appropinquabat tps a deo promissum de liberatione ppli. et hoc est qō dicitur.

In anno prio i darij qui fuit assuerus.aduertenduz qz iste assuerus nō ē iste de q̄ historia hester tractat. ille fuit post p magnū tps. hz iste assuerus ē ille q̄ supradictus est astiages. et hoc est qō subditur.

b De semie medox.qz dari⁹ victo balthasar transtulit regnū ad medos. c Qui imperauit sup regnū chaldeorū.primus nō simpr et absolute. hz primus de pticto semie hz medox. d Anno vno.i.prio sm modū loquēdi hebraicū. vel dz Heb.i. Factū ē vesper mane dies vnus.id ē prim⁹. e Ego daniel intel in libris hieremie.

semine medox. q̄ ipauit super regnū chaldeox. a anno vno regni ei⁹. Ego daniel intelligebam in libris numex annorū de q̄ fact⁹ ē sermo dñi ad hieremiā pphaz vt complerētur desolationis ierm septuaginta annis. et posui faciem meam ad dominū deū meum rogare et deprecari in ieiunijs. b sacco et cinere et oraui dñm deū et confessus

f Numex annox nc. Et nota qz iste cui revelabant diuina secreta nihilomin⁹ thi scripturā hieremie. et alioz pphax legebat. Ex quo docet nos q̄ proficientes de prio sanctissimo desiderātur videre dicta aliox scriptura aūt illa de q̄ fit h mētio hieremie.xxix. q̄ ceperunt impleri in babylone.lxx. anni visitabo vos. et suscitabo super vos verbū meū bonū et reducā vos ad locū istū nc. Completionē aūt annox appropiquāte intellexit p tpa regū q regnauerūt a principio desolationis usqz ad tpus illud p q̄ fuit consumpta desolatio.lxx. q hec desolatio fuit completa anno.iij.ex.i. ante exitū darius medus regnauit duobus annis. et sic completum desolationis distabat tm.v.annis. et principio sexti. qz exitus de ḡro āno suo regnauit tm i principio assi dictū completum tū. vt ibidē dictū fuit. g Et po.fa.me.ad do.i.attentionē mētis et facie corpis. qm vsa facie visus ut⁹m orabat vt dictū ē.s.vi. b Rogare.ferueter i deprecari.p severāter. h In ieunijs.vt simul fieret deo sacrificiū p spūs cōpm. et p carnis.et⁹ maceratiōem. qz scribit Thobie.iij. Bona ē oro cū ieunio. I Sacco.i.cilicio in Et cinere.i.recordatiōe fragilitatis humane. b erat modus iudeox qsi erant in afflictiōib positi ponere ei⁹ sup caput ut signū humiliationis. qz dz Eccl.xxxv. Oratio humiliātis se nubes penetrabit. Hz vr h qz Daniel peccauerit orādo p liberatiōe ppli. qz talis oro vr p cedere ex quadā dubitatiōe. ne implerēt vbū dei dictuz p Ieremiā de liberatiōe ppli tempe determinato. vt vr i portare defectum fidei. Dicendū qz daniel orabat p diuine promissionis impletione. non qz dubitaret de dei fidelitate. sed vt ostenderet se gratū deo de promissione pri⁹ facta. Item daniel sciebat promissiones diuinas impleri p orationes bonox. qz sic de⁹ ordinat aliqd futurū. ita ēt et modū eueniendi. qz vtrūqz cadit sub diuina ordinatione. quia res et suus modus. et ideo orabat impleri pro

missionem a deo factam. Item ꝓmissiones diuine in sacra scriptura sp intelligẽde sunt sub ꝓditiõe siz q̃ illi pͣ tur impedimẽtũ ex pte illi⁹ cui ꝓmissio fit deũ offendedo. vñ dr Hiere. xviij. Subito loqr de gẽte z de regno vt edificẽ z plantẽ illud. si fecerint malũ in oculis meis. vt non audiat vocẽ meã pe/

nitẽtiã agã sup bono qd locut⁹ sum. vt faz/cerẽ ei. Timebat aũt daniel ne filij isrl ꝓ pcta sua posuissent i/ pedimentũ dine ꝓmissionis. z ideo ora/bat dñm ad tollẽdũ istud impedimẽtũ si ef/fet. Per ꝓdicta pt̃s argumẽtũ. qz oro/ daniel⁹ non ꝓcedebat ex aliq̃ infidelitate siz magis ex bonis cãis

n Et oraui dñm. h ꝑ describit ꝓfessio penitentis. vbi notan/dũ qꝺ daniel assumit in se ꝑsonã ꝑpli isrl. qz nõ erat tal⁹ etatis. nec ꝓditiõis qꝺ talia mala egisset qũ fuit trãslat⁹. qz puer erat sanctus. siz pcm̃ ꝑpli isrl dicit pcm̃ suum inq̃tũ erat ꝑpli illi⁹ mẽbrũ. Procedit aũt sic qz ꝓfidẽdo primo narrat malicias de/prauãtes. scõdo remouet circũstãtias excu/santes ibi. Nõ obedi/uim⁹. tertio exaggez/rat ꝓditiones aggra/uãtes ibi. Et stillauit

Et nota qꝺ in oibus istis attribuit deo iustitiã. z sibi z ꝑpli isrl iniustitiã. Circa ꝑ/mũ notandũ qꝺ malicie deprauãtes sunt ꝓ bonos mo/res omittẽdo ꝓcepta z faciẽdo. ꝑhibita. dicit igit prepo/nẽs dei magnificudinẽ z clemẽtiã. vt ꝑ pcm̃ ꝑpli grauius appareat.

o Et obsecro dñe deus magꝺ qz supueniet oi/bus q̃ possim⁹ de eo cogitare vel dicere.

p Et terribi/lis. trãsgressores punies.

q Custodies pactũ. promis/sa implendo.

r Et miam. vltra ꝓmissa adaudo. sed q̃/bus hic fit subdit.

s Diligẽtibus te z cõmãdãtibus tuis. corde et ope.

Alteri⁹ incipit pcta ꝓfiteri dicẽs.

t Peccauim⁹. in oi genere pcti. i. qꝺ explicat ꝑ/tes.

v Iniqtatẽ fecim⁹. ꝺ/ homines.

x Impie egim⁹. ꝺ deũ. pietas enim est cult⁹ di/uinus. z ideo impietas ẽ recessus a debito cultu diuino.

y Et recessimus a mãdatis tuis. ea totaliter deserẽdo.

5 Et declinauim⁹. prio paulati⁹ z tertiũ agẽdo. qz nõ sta/tim decidit hõ in ꝓfundũ pctoꝝ. Dicit aũt a mãdatis tu/is. ꝓpter ꝑcepta moralia. Ac iudiciis. ꝓpter iudicialia.

a Nõ obediuimus. Hic ꝑ remouet circũstãtias excu/santes q̃ sunt ignorantia z infirmitates. Primuz remouet ꝑ hoc qꝺ ꝑplus isrl fuit inobediens vbis. ꝓphe ex ore dei loquentis. Secõm remouet ꝑ hoc qꝺ nõ solũ vulgares homines peccauerũt. imo etiã illi qui credebant esse viri ꝓfecti in ꝑplo. z hoc est qꝺ dicit.

a Nõ obe. ser. tu. ꝓphe. q̃ lo.

b Regibus nris. ꝓi. (sunt in no. tuo. nõ ex capite ꝓpio.

quã posuit nobis ꝑ seruos suos ꝓphas z ois isrl ꝓua/ricati i tẽ legẽ tuã. z declina/uerunt ne audirent vocẽ tuaz z stillauit sup nos maledi/ctio z detestatio q̃ scripta ẽ in libro moysi serui dei quia peccauim⁹ ei⁹.

Et statuit ter/mones suos q̃s locut⁹ ẽ sup nos z sup ꝓncipes nros q̃ iudicauerũt nos. vt ꝺ sup̃du/ceret i nos magnũ malũ. q̃/le nũq̃z fuit sb oi celo. siz qꝺ/ facti⁹ e in iersm. sic scriptũ ẽ i lege moysi.

Hec malũ h̃ ve/nit sup nos. z n rogauimus facie tuã dñe deus nr̃. vt reꝺ/teremur ab iniqtatibus nris. z cogitaremus veritate tuã.

Et vigilauit dñs sr̃ malicias. z adduxit eas sr̃ nos. Justus dñs deus nr̃ in oibus opibus suis q̃ fec̃ nobis.

Nõ enim audiuim⁹ vocez eius.

Et nũc dñe deus nr̃. qui eduxisti ꝑplm tuum de terra egypti in manu forti.

et posuisti tibi nomen sicut est hodie. peccauimus. inique egimus. o dñe iuxta omnem iustitiam tuam auertatur queso furor tuus et ira tua a ciuitate tua hierusalem monte sancto tuo. propter peccata nostra et iniquitates patrum nostrorum hierusalem et populus tuus in opprobrium sunt omnibus per circuitum nostrum. nunc ergo exaudi deus noster orationem serui tui et deprecationes eius et ostende faciem tuam super sanctuarium tuum quod desolatum est propter temetipsum. inclina deus meus aurem tuam et audi. aperi oculos tuos et vide desolationes nostras et civitatem super quam invocatum est nomen tuum. non enim in fiducia justificationum nostrarum effundimus preces ante faciem tuam sed in miserationibus tuis multis. exaudi domine. placare domine. attende et fac ne moreris propter temetipsum deus meus quia nomen tuum invocatum est super civitatem tuam et super populum tuum.

Hec verba oratio/nis danielis ꝓphe. Et nota qꝺ in ea ꝓmittit⁹ ꝑ/tes. Primo ꝓmittit⁹ ꝑs impetrãs. scõdo ꝓmittit⁹ ꝑs impetrata. ibi. Et nũc dñe deus nr̃. Circa ꝑmũ notandũ qꝺ ꝓmittit⁹ ꝑs impetrãs

Daniel in ꝓposito. d. n Et nūc do. deus noster qui
edu. ppl'm tu. de ter. egyp. in ma. for. pharaonē pcutiendo ⁊ mirabilia ꝑ ppl'o tuo faciēdo q̄ nō poterāt fieri nisi vtute infinita. a Et fecisti tibi nomē. q̄ ꝑ illud factum nomē dīi publicatū fuit ⁊ q̄si p vniuersam terram.

b Sedm diē hanc id ē vīz in hac die q̄ filij isrl' tūc dispsi per orbē narrabāt ea que dūs p eos fecerat in egypto. sequitur.

c Auertat obsecro ira tua ⁊c. metaphorica est locutio. de⁹ enī dr̄ auerti q̄n punit q̄ ad modū tranſe habet ⁊ sic daniel petit punitōis amotionē

d Ciuitate tua ie rusalē. in q̄ vigebat cultus diuinus ex diuina electione.

e Et a monte sctō tuo in q̄ erat templū q̄ illa ps ciuitat' ierusalē in q̄ erat templū erat mōtuosa. se

f Dicerim et (quit. ppl'us tu⁹ in obprobriū sunt oīb⁹ p circūitū nr̄m q̄ nō solū mō babylonij captiuauerūt filios isrl'. ſz etiā assirij ⁊ alij ppl'i q̄ erāt in circuitu eorū. multos detinebāt captiuos. de filijs isrl'.

g Et ofide fa. tu. hic ponit' scōm q̄d est materia siue petitiōis. s. collatio boni.

h Sup sanctuariū tuū ⁊c. q. d. restitue ciuitatē ⁊ tēplū in statū pristinū.

i Propter temetipm. h scōo tāgit ipetrādi fiducia. q̄ innitit dīne bonitati ⁊ clemētie et nō pprie iusticie. ⁊ hoc est q̄d dicit Propter temetipm. i. propter bonitatē tuā. inclina de⁹ meus. l Exaudi dīne hinc deducit oratij instātia cū dr̄. Exaudi dīne pces benigne audiēdo.

l Placare. offensam remittendo.

m Attende ⁊ fac nobis ꝓsolationē pfectā tribuendo.

n Ne moreris. q̄ tps istat i q̄ promisisti ꝓsolatōz dare no

o Propter temetipm. vt. s. vitas tua cūctis appareat ⁊ bonitas. ⁊ vt cultus tibi debit⁹ ꝓsoluat. ꝓpter q̄d subdit. Quia nomē tuū est inuocatū sup ciuitatē ⁊c.

p Cumq; adhuc loq̄rer. descripto merito oīonis ex pte danielis. h ofir ponit modus reuelatiōis ex pte gabriel. ⁊ diuidit in duas ptes. q̄ prīo ponit' danielis excitatio scōo ei facta reuelatio ibi. Lxx. hebdomadas. Circa primū dicit sic. p Cūq; adhuc loq̄rer. ꝓfitendo dei iusticiam ⁊ potentiā.

q Et oratē. iuocādo ei⁹ demētiā.

r Et ꝓfiterer petā ⁊c. ad impetrandū indulgētiam.

s Adhuc me loquēte. in q̄ ofidit velocitas exauditōis diuine.

t Ecce vir gabriel. q̄ in spē viri angl's apparebat.

v Quē videra in visione a principio. in vīone descripta. ca. pce.

x Cito volās. in q̄ exprimit' pm. tutudo angelor ad exequendū dei mandatum.

y Tetigit me. excitādo ⁊ ꝓfortādo. z In tpe sacrificij vesptini. Ex q̄ ptz q̄ a mane vsq; ad vesperam orauerat daniel. Patet etiā q̄ p̄dicta vba oīonis plata fuerūt cū magno tractu tpis ⁊ meditatiōis. ⁊ talis oratio est deo

Exaudi dīne placare dīne. attende ⁊ fac ne moreris ꝓpter temetipm dr̄ meū. q̄a nomē tuū inuocatū ē sup ciuitatē ⁊ sup ppl'm tuū. Cū q̄ adhuc loq̄rer ⁊ orarē et ꝓfiterer petā mea ⁊ petā populi mei isrl'. vt ꝓsterneret p̄ces meas i ꝓspcū dei mei ꝓ monte sctō dei mei adhuc me loq̄nte i oīoe mea ecce vir gabriel quē videra i visione a pcipio cito volās tetigit me in tēpe sacrificij vesptini. ⁊ docuit me ⁊ locutus est m̄. dixitq; daniel nūc egressus sū vt docerez te ⁊ intelligeres Ab exordio pcū tuaz egressus ē sm̄o. Ego āt veni vt indicarē tibi q̄ vir desideriorz es Tu āt

acceptabilis. nō autem illa in qua sunt multa vba multiplicata sine attentiōe animi ⁊ deuotiōe. q̄lis ē oīo ethn

a Et docuit me. de futuris ad (nicoz. vt dr̄ Matth. vi. cōsolationē ppli isrl'.

b Egressus daniel. nūc egressus sum vt docerē te ⁊c. Dicunt aūt angeli egredi q̄n mittit ad nos a facie dī nō q̄ ab eius ꝓtemplatione recedāt. ſz q̄ ad nos q̄ sumus remoti accedunt.

c Ab exordio pcūz tuaz. hoc dicit vt oīdat oīoem danielis acceptā coram deo.

d Egressus est sm̄o id est dei sententia ō futuris.

e Ego aūt veni vt indicarē. s. dei sniam.

f Quia vir desideriorum es ꝛc. deo amabilis. vel aliter. Desideriorz. i. desideratus scire secreta dīna ad dei laudem ⁊ populi liberationem.

g Tu aūt animaduerte sm̄o nē ⁊ intellige. frequenter excitat cum angl's ad oīendū magnitudinē ⁊ altitudine dīni secreti sibi reuelādi. q̄ aduētus ipī apd hebreos habebat ꝑ maximo secreto. Ad q̄d denotandū. lxx. interptes illud Isa. ix. Vocabit nomen eius admirabilis. cōsiliarius. deus fortis ⁊c. sic transtulerunt. Nomen eius magni consilij angelus. ⁊ in ō officium ecclesiasticū sequit' transſatiōem eoz. q̄ sic accipit' in introitu misse maioris i natiuitate dīni.

h Septuaginta hebdomadas. Hic cōsequenter ponitur reuelatio facta danieli. et diuidit' in duas ptes. q̄ primo ponit' reuelatio ipa. scōo ipius reuelationis expositio ibi. Scito ergo et animaduerte. Circa primum considerandum q̄ daniel motus er consideratione ꝓphetie ieremie. orabat ꝑ cōsolatione populi israel ⁊ liberatione eius de captiuitate babylonica. vt visum est in principio capi. Et dominus qui plus dat q̄m ab eo petatur ex abundanti non solum sibi hoc futurum reuelauit. sed etiam liberatiōem fiendā per christum cuius erat figura illa liberatio de captiuitate babylonica. et sic dominus reuelauit danieli plenū intellectum prophetie. quia in illis septuagin. annis in fine quorum liberatio captiuitatis babylonice facta est figuratus fuit numerus septuagenarius hebdomadarū. In cuius fine erat fienda liberatio perfecta per christi passionem. Ad intellectum autem dicendorum duo sūt hic premittenda. primum est qualiter accipienda est hic hebdomada. secundum est quantum continent septuaginta hebdomade. Circa primum sciendum est q̄ hebdomada idem est q̄d septena. ⁊ ideo aliqui dixerunt q̄ hic accipit' tota septena vel hebdomada iubileorum. quarum quelibet cōtinet. l. annos. Alij aūt dixerūt q̄ hic accipit' hebdomada centenariorum quaz q̄libet ꝓtinet centum annos. Sed vtrūq; istor ꝓz falsum. primo q̄ adhuc non esset ablatum sacrificium. et hostia de hierusalem. nec

ciuitas hierlm destructa p ducem populi romani, q; ute
bdomade nō essent ꝑplete. Cōtrariū aūt manifeste ap
paret vm, q; ante ista mlia tpis ciuitas urlm destructa
est p romanos, & p ꝓfis sacrificiū ablatū est unde & hostia
& oblatio, q; nō est licitū iudeis talia offerre alibi. Item
nūq̄ inuenīt in scriptura hebdomada iubileoꝝ vel cen
tenarioꝝ, sz bñ inuenīt hebdomada vicerū. Leui. xxv. vbi
agit de festo pentheco, & hebdomada annoꝝ. Leuit. xxv.
vbi agit de iubileo, & nō exponere hūc passum de hebdo
madis iubileoꝝ vel centenarioꝝ est ficticiū. cū talis hebdo
mada vel septena nō inueniat alibi in scriptura. Itē in
deī nūq̄ accipit hebdomadā centenarioꝝ vel iubileoꝝ
nec aliq̄ eoꝝ vnq̄ exposuerūt sic istū locū. et ī ꝓpiani q̄
sic volūt exponere magi iudaizāt in hoc q̄ ipi p hō cōclu
dētes q̄ p locū istū nō potest ꝓbari. Christi aduentū esse
ꝑpletū. Alio mō ꝑt accipi hebdomada vel septena die
rū, sicut accipit cōiter, & hoc mō nō ꝑt accipi hic, q; to
tum tps. lxx. hebdomadaꝝ nō ꝓtineret vltra annū et di
midiū, & sic q̄d hic ꝑdicit implēdū in illis. lxx. hebdoma
dis fuisset impletū infra annū & dimidiū. Tertio mō
accipit hebdomada vel septena annoꝝ quarū q̄libet cōti
net. vij. annos, & hoc mō ꝑtet q̄ accipiat hic p locū a di
uisione, qi nullo ꝑdictoꝝ modoꝝ ꝑt accipi, nec alī mo
dus ꝑt rōnabiliter dici ab eis, cū nō inueniat hebdo
mada aliter dicta in scriptura, nec etiā in vsu cōiter loq̄n
tiū. Sed adhuc restat dubiū q̄liter accipit hic ann⁹, q; vt
dictū est hic iste hebdomade sunt annoꝝ & sic acceperūt
etiam oēs expositores tā hebrei q̄ catholici. Sed dubiū
est vtrū isti anni intelligant lunares vel solares, q̄ distin
gunt abinuicē, q; annus lunaris est breuioꝝ anno solari.
xi. diebus, dicit igit Beda & aphricanꝰ & expositores ca
tholici cōiter ipos sequētes q̄ iste. lxx. hebdomade sunt
annoꝝ lunariū. Douent aūt ad hoc d dñs q̄ iudei sic cō
putant vt dicūt. Itē p hoc q̄ in lra iste hebdomade di
cunt abbreuiate, & sic videtur itelligi de hebdomadis an
noꝝ lunariū q̄ sunt breuioꝝ q̄ hebdomade solariū. Si
cut enī annꝰ solaris excedit annū lunarē in. xi. dieb. sic
hebdomada vna annoꝝ solariū excedit hebdomadā ānoꝝ
lunariū. in. lxxvij. dieb. Sz h dictū nō vt vm. ꝓio q̄a
iudei nō ꝓputāt p annos lunares sz solares, alt seqret q̄
pascha eoꝝ tā circuisset totū annū. ita q̄ celebratū fuisz
in quolibet tpe anni, q; tenent facere pascha dnīca to
legis. xiij. luna primi mēsis. Si igit ꝓputaret p ānos lu
nares seqret q̄ reuoluto āno pascha eoꝝ celebraret p. xi.
dies afi solennitatē paschalē ꝓcedēt ānī, & sic ꝓfir d aliis
solēnitatibꝰ paschalibꝰ. Et q̄ ptz q̄ infra, satis breue tps
celebraret in oib tpib ānī, q̄d manifeste ptz flm ex vsu
eoꝝ. Et ꝛ dom q̄ lz iudei incipiāt annū a prima luna ꝓxī
quion eq̄noctio vnali, tū p emboliſmos fit eq̄tio tpis a
pudleos, q; terti⁹ annꝰ apd eos hz. xiij. lūationes. Itez q̄d
dr q̄ hebdomade dicunt h abbreuiate, nō vz. q; ī hebrai
co dr. pcise, & sonat. ac si diceret q̄ illud tps, ē determina
tū & taxatū a deo. ita q̄ illa abbreuiatio nō sonat hic di
minutionē sz magi determinationē tpis & ꝑfinitionē. Itē
expositores iudeoꝝ sup locū istū nūq̄ fecerūt mentiōez
de annis lunaribꝰ sz tm de solaribꝰ. Et q̄ ptz q̄ sunt acci
piēdi ānni solares, alt nō haberem⁹ argumētū ꝺ iudeos
cū null⁹ eoꝝ mō ꝑdicto accipiat. Itē in toto ve. te. fit cō
putatio p annos solares, & oēs sic ꝓputāt. sic manifeste
ptz in Beñ, & in alīs libris. Et q̄ ptz q̄ dictū bede & afri
cani & aliꝰ seqntū supponit flm. Sic igit ptz primū. s.
q̄liter hebdomades sunt accipiēde. s. hebdomades annoꝝ
solariū. Annꝰ aūt solaris ꝓtinet. ccclxv. dies. annꝰ aūt lu
naris minoꝝ ē. xi. dieb vt dictū ē. Hōm q̄ est ꝑmittēdū
est q̄tū tps ꝓtinēt iste. lxx. hebdomades, & ptz defacili q̄
cccxc. annos solares, q; q̄libet hebdomada cōtinet. vij
annos. si vero multiplicent. lxx. p septē. resultant. cccxc.

His visis accedendū ē ad exponēdā lram, & circa hoc
ponēda ē & reprobāda q̄dā expositio q̄ apd iudeos ē cō
munior & celebrior, & est expositio ra. sa. Iste igit ra. sa. in
cipit ꝓputatiōem. lxx. hebdomadarū a destructōne tem
pli facta p nabu, & dicit eas ꝓpletas in destructiōe secun
di tēpli p Titū & Uespasianū. ita q̄ tps medium inter
istas duas destructiones flm ipm non ꝓtinet nisi. cccxc.
annos in quib licet ppls isrl sustinuerit aliqs aduersi
tates, tñ cū hoc habuit aliqs ꝓspitates, q; redijt de cap
tiuitate babylonica & templū fuit reedificatū & ciuitas &
sacerdotes & principes in ppl'o, ꝓprijs legibꝰ uti permissi
sunt. Sed post destructiōem scdaz p Titū & Uespasianū
cōpletis hebdomadis ꝑdictis sunt in ꝑfecta captiuitas
te in qua dimittit eos deus vt dicit ra. sa. vt p hoc desi
stant a peccatis & puniant ꝑteritis & mereant. q̄ visi
ones ꝓphaꝝ de xpo ipleant. & ista captiuitas durabit vs
q̄ ad aduentū xpi. Sic igit adaptat lram. Uariat tñ lraz
aliq̄ mō accipiēdo in aliquib locis aliter q̄ habeat trā
latio nra, vt videbit exponēdo lram. Dicit igit sic. Sep
tuaginta hebdomades. i. septuaginta septene annoꝝque
ꝓtinent tps ꝑdictū. Precise sunt, hec ē lra hebraica. flm
eū. i. cū ꝑcisione diffinite a deo. ita q̄ non sunt plures nec
pauciores. Sup ppl'm tuū. s. isrl. Et sup vrbē sanctā tuaz
sz hierlm a prima destructiōe q̄ facta ē p nabuc. vsq; ad
scdam q̄ futura est. ad h vt ꝑfecte puniant de malefact
suis, ꝓpter q̄d sequit. Ut ꝓsumek ꝓuaricatio. i. vt desistāt
a ꝓuaricationib suis, & p hoc mereant apud deū q̄ deleat
iniq̄tas eoꝝ. Et adducatur iustitia sempiternū. i. vt in sē
piternū iusti fiant, & tūc finaliter. Impleat visio & ꝓphe
tia. i. ꝓmissiones facte p ꝓphetas de xpo. Et vngat scīm
sanctoꝝ, vbi enī nos dicim⁹ sanctus. Ra. sa. dicit Scīm.
Et in hebraico nō est distinctio, q; eodem mō scribitur &
pnūciat in neutro & in masculino. Sic igit exponit. Un
gatur sanctū sanctoꝝ. i. templū q̄d reedificabit p messiaz
& archa testamēti & alia uasa sanctuarij. Scito g̃. Hic po
nitur explicatio ꝑdicte visionis magis in ꝑticulari, q̄d
sic exponit Ra. sa. Scito ergo & anim⁹ aduerte, verba sunt
angeli danielē exctantis ad attentiōem. De exitu sermo
nis, ita q̄ vbi dicimus lab exitu, ipe dicit de exitu, vt per
ꝓpositionē ꝓnunctam nō designet terminus a q̄ sit inci
pienda ꝓputatio, sed denotet materia de q̄ angelus vult
loqui, q; supra dixerat danieli. Ab initio ꝑcū tuarum
egressus est sermo, vt sit sensus. Tu daniel scito & anim⁹
aduerte de exitu sermonis vt iterū edificet urlm. i. intelli
ge diligēter qualiter flmo egressus a deo de edificatione
hierlm sit intelligēdus, q; vsq; ad xpm ducem hebdoma
des septem. i. vsq; ad Cyrum q̄ dictus est xpus. Isa. xlv
Hec dicit dns xpo meo cyro &c. Ipe enī fuit dux iudeo
rum ineꝛtum ꝑcepto eius reducti fuerunt de captiuita
te babylonica, & a destructione templi & ciuitatis facta p
nabuch, vsq; ad primū annū cyri fuerunt q̄nquaginta
duo anni q̄ faciūt septē hebdomades annoꝝ. i. xlix. an
nos, & adhuc vltra tres annos, sed angelus nō numera
bat nisi hebdomades ꝑfectas. Tres aūt annos qui ꝑti
nent ad hebdomadā sequētem dimisit, q; numerant cū
hebdomadis sequentib. Et hebdomadis. lxx. reuertef.
ita q̄ vbi dicimus hebdomades. lxx. in ntio. ipe ponit
in ablatio, & hoc fit sine mutatione littere hebraice, q; oīa
noīa hebraica sunt indeclinabilia. ita q̄ nō est variatio
ibi p casus, sed tñ p plurale & singulare. Et vbi dicimus
Et iterū. ipe dicit. Reuertef. q; in hebraico satis ꝓsimili
ter scribunt. Sic ergo exponit. Et hebdomadis. lxx. i. in
tempe q̄ fuit a licentia data p cyrū reuertendi vsq; ipe
destructiōem factā p tytū. Reuertet sz pp'us de capti
uitate, & edificabitur platea, id est, ciuitas. Et muri in

angustia tpm q; in tpe illo toto habuerūt aliqua pspera. vt ptz in redditu captiuitatis ⁊ reedificatione tepli ⁊ cōsimilibꝫ. ⁊ et aliqua aduersa. Et post hebdomades lxij occidet xps .i. agrippa rex de q̄ legit Act. xxvi. q fuit rex in iudea. ⁊ sic dr xps ꝓter h̄ q reges iungebant. sic de Saule dr. ij. Reg. i. Quare nō timuisti mittere manū in xpm dñi. Iste aūt agrippa vt dicit Rab. sa. occisus est circa illa tpa in qbꝫ destructa est ciuitas p Tytū ⁊ vespasianū. Et nō illi. sic eñ est in hebraico. vbi dicim⁹. Et nō erit illi ꝓlius q̄ eū negatur⁹ est. sic ḡ exponit. Et nō illi .i. ipe agrippa nō erit. q; p mortē tollet de medio. Alij aūt iudei moderni h̄ addūt sic. Et nō ei. i. non agrippa nec aliq̄ rex decetero de gēte iudeoꝝ. quousq; veniat xps ꝓmissus in lege ⁊ ꝓphetis. Et ciuitatē ⁊ sanctuariū dissipabit ꝓlis cū duce. venturo h̄ exponit sic ⁊ nos de destructiōe hierlm ⁊ tēpli facta p ducē ꝓli romani. Et finis eius vastitas. i. finis ꝓli romani. q; ille ꝓlis ⁊ oēs aduersarij iudeoꝝ finaliter vastabunt p regē messiam. Et vsq; ad finez belli statuta desolatio. ita q vbi dicim⁹. Post finē ⁊c. ipe dicit vsq; ad finē ⁊c. qō exponit sic ꝓtinuādo ꝓdicta. q; licet oēs aduersarij iudeoꝝ vastent finaliter p messiam. vt dictū est. tñ statuta .i. a deo diffinita desolatio ciuitatis hierlm ⁊ regni iudeorū erit vsq; ad finē belli. s. gog ⁊ magog. de qbꝫ loquitur Ezech. xxxviij. Et deuincent p regē messiam. ⁊ tūc restituet ciuitas hierosolymitana ⁊ regnū iudeorū. vt dicit iste Ra. sa. Cōfirmabit aūt pactū multis hebdomadas vna ⁊c. q; in vltima septena annoꝝ fuerūt treuge inter ꝓlm romanū ⁊ iudeos. q̄s treugas vocat hic pactū. s. pacis. q̄z iudei cito fregerūt treugas ⁊ rebellauerūt. ⁊ sic i medio illi⁹ hebdomadis. s. in q̄rto anno. venit exercitus roman⁹ ⁊ dissipauit ciuitatē ⁊ templū ⁊ captiuauit ꝓlm. ⁊ sic deficit hostia ⁊ sacrificiū iudeoꝝ. q; ñ ē eis licitū talia facere extra hierlm. ⁊ h̄ ē qō dr. Et in dimidio hebdomadis. s. in vltima eius medietate. Deficiet hostia ⁊ sacrificiū in tēplo. i. in loco vbi fuerat tēplū. Et abominatio desolationis. q; ibi fuit statua hadriani ī patois posita in loco vbi steterat archa. Et vsq; ad cōsumationē ⁊ finē belli gog. s. ⁊ magog. Perseuerabit desolatio iudeoꝝ. q; deuict⁹ gog ⁊ magog ꝑ messiam restituet regnū iudeoꝝ vt dicit. Contra ista exposition̄ arguit primo de nūero annoꝝ. q; a destructione hierlm ꝑ Nabuch. vsq; ad destructionē el⁹ ꝑ Tytū ⁊ Vespasianū nō ponunt iste Rab. sa. nisi. cccc. annos ꝓcise. q; sm oēs historiographos sunt multoplures. q̄z hāc obiectionez omitto. q; in cōputatione annoꝝ secut⁹ sum Ra. sa. tōq̄ rōnabil⁹ dicēt sup libꝝ Hester. ⁊ in aliqbꝫ alijs locis. Item id qō exponit. vt ꝓsumet ꝑuaricatio. i. vt desistant a ꝑuaricationibꝫ ⁊ peccatis. ptz eē falsum. eo q; a tpe destructiōis facte p romanos nō destiterūt iudei a peccatis. imo sunt augures ⁊ puratores ⁊ multis alijs peccatis irretiti q̄ maxime phibent in lege moysi. Item ꝫ id qō exponit. Et deleat iniq̄tas. i. mereant apud deū p captiuitatē modernā. vt iniq̄tas eoꝝ deleat apud deū. Quero ab eis. q̄ sit ista iniq̄tas delenda. q; ante captiuitatē babylonis fuerūt iudei ydolatre maximi ⁊ occisores ꝓphetaꝝ. vt ptz ex. iij. li. Reg. ⁊ multis alijs peccatis irretiti ⁊ tñ p omnibꝫ istis delendis nō sustinuerūt captiuitatē nisi. lxx. annis sm Rab. sa. Et tpe aūt Tyti sustinuerūt captiuitatē p. D. cc. annos ⁊ ampli⁹. ⁊ adhuc nescit terminū captiuitatis. q̄ oportet q; illa iniq̄tas ꝫ p hāc captiuitatē deleat sit maior q̄ si incōparabiliter. q̄z illa q̄ fecerit captiuitatē babylonicā. sed nō pōt aliq̄ assignari. nisi illa qua interfecerūt xpm que fuit maxia iniq̄tas. Et reditu eñ captiuitatis babylonice nō legunt iudei fuisse ydolatre vel occisores ꝓphetaꝝ. ⁊ actores ꝺsimiliū criminū. sicut asi. ꝓterq̄ nulla alia cā h⁹ captiuitatis pōt assignari rōnabiliꝫ nisi occisio xpi sm q; ꝓdixit saluator. Lu. xxi. Videbis iesus ciuitatē sanctā hierusalē ⁊c. ⁊ sic nō ē expectandus xps de futuro. vt dicit iste exposit⁹. Itē illud qō dicit. Et ipleat visio ⁊ ꝓphetia .i. ꝓ meritū iudeoꝝ in hac captiuitate iplebunt visiones ⁊ ꝓphetie de xpo. q; Aggei. ij. dr. Adhuc vnū modicū ⁊ mouebo celū ⁊ terrā ⁊c. Sequit. Et veniet desideratus cūctis gentib⁹. ⁊ replebo domū istā gloria. Scōm omnes expositores catholicos ⁊ hebreos iste desideratus cunctis gentib⁹ intelligit xps. cū q̄ dicat ꝓpheta q; post vnū modicū debeat venire. nō pōt adhuc intelligi venturo de futuro. q; a tpe aggei vsq; ad destructione factā p romanos fluxerūt. cccc. anni ⁊ plus sm cōmunē ꝓputationē. sm vo computationē hebreoꝝ fluxerunt anni. cccxx. Et itez a destructione facta p Tytū vsq; nūc fluxerūt anni. D. cclxij. s. vsq; ad annū dñi. D. cccxcviij. in cuius fine in quo hec postilla fuit vltimate correcta. tantū aūt xps nō pōt dici modicū. Itē in eadē auctoritate dicit ꝓpheta in ꝑsona dñi. Replebo domū istā gloria ⁊ ioquit ꝓpheta de tēplo reedificato post captiuitatē babylonicā. q̄ stāte isto tēplo venit desideratus cūctis gentib⁹ id est xps. Itē ꝫ id qō dicit. Et vngat sanctū sanctoꝝ. p hoc intelligēs archā testamēti ⁊ alia vasa sanctuarij q̄ p messiā debent recuperari. q; dicit Iere. xij. Cū multiplicati fueritis ⁊ creueritis in terra. In diebꝫ illis ait dñs. Nō dicēt vltra archa testamēti dñi. neq; ascendit sup cor. neq; fiet vltra ⁊c. q̄ nō sunt ꝓ messiam recuperāda. Itē q; h̄ xpm vocat cyrū ⁊ postea agrippā cū subdit. Occidet xps ptz falsum ex mutatione ꝑsone. q; ꝑ seriem text⁹ ptz q; loquit⁹ ō eodē xpo. Item q; dicit agrippā occisum circa tpa destructionis ciuitatis ꝑ Tytum ⁊ Vespasianū. videt esse manifeste falsum. q; nō habet hoc in aliqua historia autētica. imo Iosephus libro de iudaico bello dicit eū confederatū fuisse romanis tpe istius belli. Item q; postea subdit. vsq; ad finē belli gog ⁊ magog statuta est. i. diffinita ē a deo desolatio ciuitatis hierlm. Hoc ptz falsum. q; ciuitas Hierosolymitana reedificata fuit postea p Hadrianū imperatorē. Item qō subdit. Cōfirmabit aūt pactū multis ⁊c. qō exponit de treugis factis inter iudeos ⁊ romanos circa tpa destructionis ciuitatis. videt manifeste falsum. q; nec Iosephus de hoc loquit. nec in libro antiq̄tatū. nec ī libro de iudaico bello. vbi diligenter describit oīa q; fuerūt facta inter ꝓlm iudaicū ⁊ romanū tpe illo. h̄ etiā ptz p h̄ qō dicit in lra. Multis q; si esset verū fuisset factū cum omnibꝫ iudeis. ⁊ nō cū aliqbꝫ tñ. Et omnibꝫ ꝓdictis patet expositio ꝓdicta falsa. ⁊ irrationabilis. Iuxta visis ponēda est expositio catholicoꝝ dicentiū istas hebdomades impletas in xpi passione. Circa qō sciendum q; est vna cōis expositio. quā sequunt cōmuniter expositores catholici. ⁊ est expositio Bede sed illam ad ꝑsens omitto duplici de causa. Una ē q; hec expositio ponitur multū exprosse in glo sup Danielē in loco isto. ⁊ in scolastica historia. ⁊ tō ibi potest recurrere qui vult eam ibi videre. Alia cā est. q; illa expositio videt mihi falsa. q; ꝓputat p annos lunares supponēdo q; hoc modo cōputēt iudei. quod est supra improbatū. vt visum est. Et tō aliter expono cōputando p annos solares. Ad cuius euidentiā sciendū q; cōputatio annoꝝ solarium ꝫ dupliciter potest accipi. Uno mō sc̄m Iosephū. sc̄m quē a reditu captiuitatis Babylonice vsq; ad principatū Math. fluxerūt anni. cccc. xlij. vt habet in li. xx. antiquitatis iudaice. Principat⁹ vo machabeoꝝ duravit. clxij. annis. antiq̄tatis iudaice li. xiij. ca. vl. Extūc herodes ascalonita. cui⁹ tpe nat⁹ fuit xps vt habet Matth. ij. regnauit ī iu-

dea.xxviij.annis.vsq; ad natiuitatē xpi.nec obstat q; alij
q; hystorie dicūt xpm natū.xxxi.anno regni herodis.q; cō
putāt ab anno q̄ fuit ei datū regnū p̄ imperatorē romanū
qō fuit p̄ tres annos añq; hēret illud. Antigono occiso q̄
vltim⁹ regnauit de machab⁹ & inde fluxerūt.xxix.anni. et
principiū.xxxi.vsq ad
baptismū xpi Lu.iij.
Hūs erat incipiens
xx.annor⁹ &c.& inde
fluxerūt.vij.anni vsq
ad.xij.an.p⁹ passi
onē ei⁹. Isti vo anni
sūt iuxta facunt.dcc.
annos.a qbus si rscin
dant.ccc.an.ni q̄ flu
xerūt a reditu capti
uitatis babylonice acci
pēdo a p̄mo anno cy
ri q̄ extūc dedit pplo
licētiā redeūdi de ba
bylone vsq ad.xx.an
nū exclusiue artaxer
sis q̄ tūc misit neemiā ad reedificādū ciuitatē ihm. Nec
mie.q.remanēt.cccc.xc.anni q̄ faciūt.lxx.hebdomades an
nor⁹ solariū.& sic numer⁹ lxx.hebdomadar⁹ incipit a.xx.
anno inclusiue regni artaxersis & termiat in.xij.āno p⁹
passionē xpi. Nō restat oīdere.q; a p̄mo āno cyri vsq ad
xx.an.artaxersis fluxerūt.ccc.anni.qō oīdit p chronicas
latinor⁹ sm qs cyr⁹ regnauit.xxx.ānis.cābises filius eius
vij.duo magi.vij.mēsibus q̄.p vno anno computant. qr sī
maior ps anni dari⁹ hystaspis.xxxvi.versus filius eius.xx.
Arthabanus mēsibus.vij.q̄ computant p anno.artaxes.xlv.
vsq ad missionē neemie. Anni vo isti simul iuncti sunt.ccc
lxvij visis accedēdū ē ad lxx cū dr. h lxx.hebdoma
des &c.vbi ponit hebdomadar⁹ reuelatio cum dicitur.
h lxx.hebdomades.q̄ p̄cinct.cccc.xc.an.vt.s.dictū ē
i Abbre.sunt.& sunt regulrate in dei pscientia.
k Sup pplm.s.iudaicū.& sup vrbē tuā sc̄z hierlm.
l Ut cōsumet p̄uaricatio.i.terminet.nō subditur.
m Et finem accipiat peccatū.p xpi passionem.
n Et adducat iustitia sempiterna.p eius p̄dicationem.
o Et impleat visio & pphecia.de ipo predicta.
p Et vng. sanctus sanctor⁹.i.xpus q̄ in hūanitate vn
ctus est oleo gr̄e p̄ consortib⁹. q Scito g. hic p̄cipit poni
tur dicte reuelatiōis expositio. Ad cui⁹ intellectū p̄ide
randū q; angl⁹ diuidit lxx.hebdomades in tres ptes.s.i
vij.& xlix & vltā.q; in istis ptib⁹ spālia opa facta fūt i po
pulo iuda. Nā in primis.vij.pplis cū labore mag⁹ reedifi
cauit ihm & cā tenuit cōtra aduersarios. nā vna manu facie
bant opus.& altera tenebāt gladiū. Hec.xlix.propter aduer
sarios insurgētes in edificatiōe.& post in alijs.lxij.pplis
aliqsi būt pspa.aliqsi aduersa.in vltima vo xps p̄dicavit
& passus fuit.& fides xpi ml̄tū fuit dilatata p p̄dicati
onē apl̄or⁹ p⁹ xpi mortē.vt i actibus apl̄or⁹. Dicit igr̄ ag⁹.
Scito g̃.& animaduerte. tu daniel q̄liter hebdomades
sunt intelligēde. Ab exitu sermonis vt iter edificet ihm.s.
a.xx.anno artaxersis tūc mittētis neemiā ad ei⁹ reedifi
cationē. Vsq; ad xpm ducē.i.vsq; ad xpi baptismū. in q̄
fuit declarat⁹ dux fidelium p p̄ris & spūssci testimonium.
Vbi dr. vij. hebdomades i septē in q̄bus pplus tu⁹ cū labore
mag⁹ ciuitatē reedificabit. Et hebdo.lxij.in q̄bus nunc ad
uerla mūc pspa sustinebit. Et rursū edificabit platea et
muri &c. hoc dicit ad oīdēdū q̄d futur⁹ erat in.vij.hebdo
madis p̄dis.& p⁹ hebdomades.lxij.cū.vij.p̄dis q̄ faciunt
hebdomades.lxix. Occidet xps.s.in vltima hebdoma
da q̄ incipit a baptismo xpi.qr post baptismū p̄dicauit

animad uerte sermonē & in
tellige visionē. Septuagin
ta hebdomades abbreuia
te sunt sup pplm tuū & sup
vrbē sctām tuā vt cōsumet
p̄uaricatio. & finē accipiat
peccm. & deleat iniq̄tas. ad
ducat iustitia sempiterna. et
impleat visio & pphetia. et
vngatur sanctus sanctorum

trib⁹ annis cū dimidio. & tūc passus fuit in medio illius
hebdomade. Et non erit pplus eius qui eū negatur⁹ est
qui iudei negantes eū corā pilato extūc nō fuerūt pplus
ei⁹. Et ciuitatē & sanctuariū.i.trlm & templū. Dissipabit
pplus cū duce venturo.i.exercitus romanus cū princi
pe tyto. Sciendū itaq; q; hec dissipatio nō fuit impleta
infra dictas hebdomades.lxx.s; postea per.xxxix.annos
sm istā expositionē q: tū fuit fact⁹ in penā mortis xpi. vt
hē Lu.xix.ō hiericmediate ponit post mortē xpi. de q̄ ante
imediate fit mētio. Et finis eius.i.ciuitatis trlm. Vastitas
p exercitū romanor⁹. Et post finē belli.s.romanor⁹ cō
tra iudeos. Dūtata desolatio.i.desolatio ciuitatis.vt iu
deor⁹ a deo p̄dicta. Cōfirmabit aūt.q: occasione mortis
xpi exierat terminos.lxx.hebdomadar⁹ in penā dcc mor
tis.vt dictū est.ō reuertit ad oīdendū q̄d ampius de
beat fieri in vltima hebdomada de q̄ incepat dicere. et
nō p̄cecerat dicēs. Cōfirmabit aūt pactū multis.i. legez
euangelicā q̄ ō: pactū nouū. Hiere.xxxi. hebdomas vna
sc̄z vltima in q̄ xpus trib⁹ annis & dimidio p̄dicauit le
gem euangelicā. & eam cōfirmauit p miracula & morte su
am. & in trib⁹ annis residuis cū dimidio p̄dicationem
apl̄or⁹ vt p̄dictū est. Et in dimidio hebdomadis deficiet
hostia & sacrificiū. q: in medio illius hebdomadis pass⁹
est xps. vt visum ē. & tūc sacrificiū legis cessa & mortua fu
erūt. Et in templo erit abominatio desolatiōis. Istud fu
it diu post. lxx. hebdomades qñ Adrian⁹ imperator suam
statuā fecit poni i loco vbi stetterat archa dñi. Et q: post
ser. qñ q̄dē durabit captiuitas siue desolatio iudaici pplī
ridet dicēs. Et vsq ad cōsumatiōem sc̄z mūdi. & tūc ei sm
doctores catholicos quidā iudei ad fidē xpi. Hūc
aūt exponēdi modū secutus sum als qñ primo scripsi su
per danielē. Sed q: postea cōfidens de dei adiutorio ag
gressus sum scribere sup totā sacram scripturā. & cum re
missem ad libros Esdre & Hester visū mihi fuit. & adhuc
videt saluo meliori iudicio q̄ enūeratio annor⁹ q̄ posita
est in expositione ista nō bñ cōsonat sacre scripture. qa in
magna pte sui p̄cedit sm chronicas latinor⁹. s. a destru
ctione ciuitatis trlm p nabu. vsq ad.xx.annū artaxersis
exclusiue. qō tempus sm chronicas latinor⁹ fuit. cl.xxxv.
annor⁹. Secom hanc cōputationē Mardocheū fuisset. cclx
annor⁹. qñ p assuerū fuit exaltatus. nō est aūt verisimile.
q; tūs vixerit. & dato q; vixisset. tñ facere nō potuisset illa
que de eo scribūtur in libro Hester. s. regere domū regi
ne & regis palaciū & equitare p ciuitatē & ista. Q. autez
sequat⁹ ad dictā enumeratiōem mardocheū tūc fuisse tē
te etatis oīdit. qr ductus fuit in babyloniē cū Iechonia
rege iuda vt hē Hester. ij. & tūc fuit ad minus. x. annorū.
Post iecoiam sedechias regnauit. xi. annis. iij. Regum
xxiij. Deinde secuta est captiuitas. lxx. annor⁹ sm chroni
cas latinor⁹ sc̄z a destructione ciuitatis p nabuc. vsq ad
primū annū cyri a q̄ vsq ad. xix. annū artaxersis inclusi
ue fuerunt anni. ccc. vt p̄dictū est. et remanent adhuc de
eius regno. xxi. anni. qr regnauit. xl. annis. Xerses secun
dus mensibus duob⁹ Sogdianus mēsibus. vij. & cōputātur
isti duo p vno anno. Darius nothus. xix. Artaxerxes. xlj. an
te exaltationē mardochei Hester. ij. Si vo p̄dicti an
ni simul cōiungātur faciūt annos. cclx. sicut als dixi i p̄
cipio libri Hester. Ideo pono aliū modū cōputādi septua
ginta hebdomades p̄dictas cōsonum magis scripture sm
quē mardocheus. xij anno regni assueri fuit trāsl. x. ij. an
nor⁹. vt ostendi in p̄ncipio libri Hester. & adhuc in sequentib⁹
oīdet. Modus etiā iste quē intēdo ponere p̄cedet p̄tim
sm sacrā scripturā. p̄tim sm heb. dicta. p̄pter qō nō pote
rit ab eis rōnabiliter impugnari. tū in vno non intendo
eos sequi. in q̄ oīdā eos deficere manifeste. Primo igit
videndū est. a q̄ incipit cōputatio. lxx. hebdomadar⁹. scōo

vbi termūat. qz ī his duobꝫ iacet vis negotiꝫ. tertio ad expositionē ire accedet. ¶ Quantū ad primū dirigit nos vbū angeli dicētis danieli. Ab exitu ſmōis vt iterꝫ edificet hierlm ꝛc. ℣ In hebreo hr. Ab exitu ſmonis ad reuertendū. z edificādū hierlm ꝛc. ℣ Ex quo videt qꝫ a primo vbo ex reuelatiōe d mini ꝓcedente ō reditu ꝑſi in hierlm. z ꝓſus reedificādi ibi templū z habitacula ministroꝝ z ꝑſi ibi dē habitāt. ſz adhuc nō esset data licētia reedificādi muros ciuitatꝫ z fortalitia debeat hebdomadaꝝ ꝓputatio incho ari. ¶ Illud aūt vbū hr ¶ Iere. xxix. vbi dr. Cū ceperint impleri in babylone. lx. anni. visitabo vos. z suscitabo sup vos vbū meū bonū z reducā vos ad locū istū. ſz quo tpe fuit ſ dictū ptz ex ca. xxviij. ¶ Iere. vbi dr. qꝫ ī anno iij. sedechie regis mense. v. hieremias reprehēdit ananiā falsum ꝓphetā. ¶ Iste eū asserebat iechoniā. z q cū eo trāslati fuerāt in babylonē redire in hierlm post. ij. annos z iugū regis babylonis ꝓfringi z ꝓſir ca. xxix. ponit epla ¶ Iere. ad trāsmigratos in babylonē. vt nō ꝓficerēt vbis fallor ꝓphetaꝝ in qua scribit ſ vbū ex reuelatione dñi ¶ Cū inceperit ipleri in babylone. lx. anni ꝛc. ℣ Et sic ptz qꝫ hoc vbū dixit dñs ꝑ ¶ Iere. anno. iij. sedechie circa finē. ꝓpter qđ ꝓputatio. lx. hebdomadaꝝ dz incipi ab anno. v. sedechie iclusiue. ¶ Vtū ad scđm dico qꝫ terminat in anno passionis dñi inclusiue. ¶ Nā incipiēdo ab anno v. inclusiue regis sedechie hñt. vi. anni integri de regno ei⁹. + quia. xi. anno regni sui mēse. iij. fuit capt⁹. iij. Reg. xxv. ꝓpter qđ ille. xi. annus rōne maioris ptis ꝓputandus est in tpe destructionis ciuitatis. ne vn⁹ ann⁹ bis ꝓputet. ¶ A dicta vo destructione vsqz ad primū annū cyri fluxerūt. lij. āni. fm heb. Cyrus vo tribo annis regnauit fm eos post monarchiā acceptā. a q tpe hic fieri ꝓputatio. ¶ Illi vo q dicūt eū regnasse. xxx. annis incipiūt ꝓputare a principio regni sui impsidē tñ. ¶ A principiū vo anni. iij. q regnauit cyrus ꝓputandū est in tpe cābisis filij sui ne vn⁹ ann⁹ bis ꝓputet. ¶ Cābises vo. vi. ānis regnauit. vt dicit Iosephus li. antiqtatis iudaice. xi. post quē fm heb. regnauit assuerus marit⁹ hester. z in hoc. ſ. secutus sum eos in prin. li. hester. ſz ſ q dicūt eū regnasse xiij. annis. tñ videt mihi deficere manifeste. ¶ Nā assuerus accepit hester vxorē anno. vij. regni sui. mense. x. vt hr hester. ij. ca. ¶ Cū igit fm ipos darius filius assueri z hester regine post assuerū regnauerit imediate. oportet cō sequēter eos dicere qꝫ in principio regni sui fuit tñi. v. vel. vi. annoꝝ. ¶ Nā a despōsatione hester vsqz ad ei⁹ natiuitatē trāsijt. viij. annus assueri. vel maior ps ipsius ad min⁹. ¶ Nō ē aūt verisimile vt talis puer scriberet sic actētice z seriose edificationē templi. sicut exprimit ō ipo. ℣ Esdre. vi. ℣ Et ad ſ posset rñderi qꝫ hester mater sua q iudea erat z mortuo assuero supuixerat. in fauorē iude oz fecit scribi illā eplam z sigillari nōie filij sui existentis adhuc pueri. ꝓpter ſ hec rīsio remouet ibi per ītam sequētē vbi dr qꝫ de sumptibꝫ regis si nec esse fuerit ministrent sacrificia z offerāt oblationes deo celi. + orēt ꝓ vita regis z filioꝝ ei⁹. ℣ Et quo ptz qꝫ erat tāte etatis qꝫ filios habebat. z nō dico cū aliis historiographis qꝫ assuerus regnauit. xl. annis. z sic darius filius eius qui cepit regnare post patrē imediate fuit. xxij. annoꝝ vel circiter fm ꝓdicta. ¶ Anno vo scđo darij resumptū fuit opus templi scđi. z ꝓsumatū vi. anno regni eius mēse. xij. i. ¶ Esdre vi. Sciēdū tñ qꝫ idē ānis fuit. xl. assueri z prim⁹ darij. nā ei successit imediate. z sic oportet de nūero ānoꝝ ipoꝝ vnū subtrahere. aliter vn⁹ bis ꝓputaret. z sic assuerus z darius regnauerunt. xlv. annis vsqz ad scđi tēpli ꝓsumationē. z inde vsqz ad ei⁹ destructionē ꝑ romanos fluxerūt anni. cccxx. fm Rab. sa. z alios hebreos. qbus si iungant anni ꝓdicti ab anno. v. sedechie iclusiue sunt simul anni ccccxxij. a quibus si rescindāt. xlij. anni qui post annū passionis xpi fluxerūt vsqz ad ō structionē tēpli scđi fm oēs historiographos remanēt anni. cccc. q faciūt. lxx. hebdōadas annoꝝ ꝑfecte. ¶ Et sic ptz scđm. ſ. terminatio. lxx. hebdomadarū in anno passionis xpi iclusiue. ¶ Et ꝓdictis ptz qđ supꝛa dictū ē ō etate mardochei. ¶ Nā si accipiāt ānī ſ enumerati ab anno. v. sedechie. vsqz ad. xij. assueri sunt simul anni. lxxix. qbus si ad iungant ſ qtuor primi regnū sedechie. z. x. quos ad minus habuit tpe trāslatiōis siue ī ieuenf. recij. sicut. ſ. dicebaf. ¶ His dictis accedendū ē ad expositionē ire. q diuidit in duas ptes. in prima ponit reuelatio. in scđa vo reuelatiōis expositio ibi. ¶ Scito ergo prima ps exponat sicut in expositione hebdomadaꝝ ꝓcedēti immediate. nā in hoc conueniūt hec z illa.

q ¶ Scito ergo. ¶ Hic ꝓſir ponit reuelatiōis expositio. z dividit in duas ptes. qr primo ponit. lxx. hebdomadas generaliter. scđo exponit aliqđ primens ad vltimā spām liter. ibi. ¶ Confirmabit aūt. ¶ Circa primū dicit angelus daniel. Scito ergo z animaduerte. qualiter hebdoma (nicli. des sint incipiēde z intelligende. r Ab exitu ſmonis. vt iterꝫ ꝛc. i. a quo anno sedechie inchoāde sunt vt ostensum est supra. s Vsqz. i. t Ad xpm ducē ꝓtendende sunt. v ¶ Hebdomades. vij. z hebdōades. lxij. vsqz ad vltimā hebdomadē in qua xps dux ꝑfectꝫ xpi am baptisandus ē. z legē euāgelicā ꝓdicaturus. + z ꝓ salute humani generis moriturus z in celū ascēsurus. ¶ Dicit ergo aūt. vij. hebdomades z vltimam ab aliis ꝓpter spāliū opa facta in ipis. ¶ Nā in vltima facta est generis humani repatio vt dictū ē. ¶ In septē vo tēpli primi destructio vsqz ad primū annū cyri q dedit licentiā reedificandi a destructione eius templi vsqz ad primū annum cyri qui dedit hanc licentiam fluxerunt anni. lij. vt dictum est supra. quo faciunt septem hebdomades annoꝝ z cū hoc tres annos. q computant cum tempore lxij. hebdomadaꝝ. eo qꝫ nō faciūt ꝑ se hebdomadā z cadē rōne ser anni de tpe sedechie ꝓcedentes tēpli destructionem. x ¶ Et rursum edificabit platea. ſ. tēpli.

y ¶ Et muri. ciuitatis hierlm in tpe. lxij. domadarū per Zorobabel z ¶ Neemiā z alios patres.

z ¶ In angustia tpm. qr p gētes circūstātes fuerūt multū impediti z afflicti z etiā postea. vt ptz i ¶ Esdra z ¶ Hieremia z libris machabeoꝝ. a ¶ Et post hebdomades lxij. z septem alias ꝓcedentes supple.

b ¶ Occidet xps. in vltima hebdomada vt ꝓdictū est.

c ¶ Et nō erit populus eius qui eū negaturus est id ē iudei coram Pylato ipm negaturi. dicentes. non habemus regem nisi cesarem Io. xix. non erunt amplius eius pop⁹. sed xpiani in ipso regenerandi z ab eo denominandi.

d ¶ Et ciui. z sanctuariū. i. tēplū scđm.

e ¶ Dissipabit populus id est exercit⁹ romanus.

f ¶ Cū duce venturo. i. cū tyto venturo ꝺ hierlm. illud nō fuit factū infra xps. lxx. hebdomadaꝝ. ſz postea p. xl. annos vt predictum est. sed qr hoc factum fuit in penam mortis xpi. nō b ponit imediate postq̄ locut⁹ fuerat de

xpi occisione. g Et finis eius. s. ciuitatis hierlm.
h Vastitas. quia fuit vastata p romanos. i Et post finē belli romanoꝝ ꝑ iudeos. l Statuta desolatio id ē desolatio ciuitatis et tēpli q̄ obtinuerūt romani. et iudaici ꝓpli quē partim occiderūt et partim captiuauerūt sicut statutuꝫ erat et ordinatū a deo i pēnā mortis xpi. Sciēdū aūt q̄ lra hebraica sic hz. Et vsq̄ ad finē belli statuta desolatio et multū mutat sntia. Ex hoc ēm dicunt hebrei q̄ desolatio et captiuitas in q̄ sunt durat̄a ē vsq̄ ad finē belli gog et magog q̄s messias venturus debellabit. et tūc regnabūt in iudea tpaliter. Et sm hoc possūt iudei dicere q̄ lra nra sit falsa et expositio ipsius sit. Ad qd excludēdū sciendū q̄ in hebreo sunt due dictiones q̄rū vna significat idē qd adhuc, alia idē qd vsq̄. q̄ eisdē lris scribunt. s. ayn et deleth. et diuiguntur ille due dictiones solū ꝑ punctationē. q̄ facili mutari ꝓtest manentibꝰ lris. Hec aūt dictio adhuc aliqñ accipit in scriptura ꝑ posit. sicut Zone. iij. Adhuc. xl. dies et nineue subuertet. i. post. xl. dies subuertet. Et sm hūc sensum primo fuit facta pūctatio dictionis hebraice in h loco et sonat od. et sic trāstulit trāslator noster. Postea mutata est punctatio ꝑ iudeos ad signandū vsq̄. et sic sonat ad. et similiter fecerūt i pluribꝰ alijs locꝭ. ve. teste ꝓut in ꝓcedentibꝰ li. declaraui. Acceperūt aūt occasionē hoc faciēdi ex. lxx. interꝓtibꝰ. q̄ vbi inuenerūt aliq̄d de mysterio trinitatis et incarnatiōis fecerūt vel aliter trāstulerūt sm q̄ dicit Hiero. i. plogo sup pētateuchū. Et idē ego oīa in pluribꝰ locꝭ. ve. tetigi. spaliter Esa. ca. lx. ꝓ eo cū q̄ vbi habet de xpo Et vocabit nomē eius ad mirabilis ꝓsiliarius. deus fortis. pater futuri seculi. princeps pacis trāstulerūt. Et vocabit nomē eius magni cōsilij angelus. l Cōfirmabit. hic reuertit angelus ad loquendū de vltima hebdomada de q̄ icepat dicere q̄ntū ad mortē xpi. et nō ꝓcesserat interponēs penā hui⁹ mortis vt dictū est. dicit igit. l Cōfirmabit aūt pactū multis. i. legē euangelicā q̄ dz pactū et fedus nouū Hiere. xxxi. l Hebdomas vna. illā in vltima hebdomada xps ꝓdicando. mirabilia faciēdo. monēdo resurgendo. ascēdēdo i celū. et mittēdo spūm sanctū. legē euangelicā confirmauit. et ānō sue passionis ꝑ ꝓdicationē aplorꝫ notabiliter dilatauit. vt ꝓz Act. ij. et iij. m Et in dimidio hebdo. i. in vltima eius medietate in qua passus est n Deficiet hostia et sacrificiū. q̄ sacrificia vetera (xps. gis cessauerūt ꝑ passionē xpi nō būtia vltra vim obligandi. o Et erit in tēplo abominatio desolationis. Hoc refert ad tps sequēs. lxx. hebdomadas in q̄ adrianus impator fecit ponī statuā suā i loco tēpli vbi steterat arca. q̄ statua apud hebreos vocat abominatio sicut et q̄libet aliud ydolū. et erat desolationis iudaice signum manifestū. ꝑ Et vsq̄ ad cōsumationē et finē. s. seculi. q Perseuerabit desolatio. Spe eius finē mūdi detecta falsitate antixpi ꝑ helyā et enoch iudei ad xpm conuertent. et multi eorū alter sustinebūt martyriū. put dicunt coīter doctores. nri. Hic ca. ix. vbi dz in postil. Quis visis accedendū est ad litterā exponendā. Additio.

In hac reuelatione danielis ꝑ angelū facta. que inter cetera ꝓphetica de primo aduētu xpi tractātia efficatior vt ad ꝓfutandā hebreoꝝ pfidiā asserentiū nōdū impletū eē tps hui⁹ aduent⁹. vltra illa q̄ postil. ponūt. tria vident addenda. Primū cui⁹ auctoritatis sit hec expositio Rasa. inter hebreos. vt videat si sufficiat illā tm impugnare. et ex ea cōtra eos arguere. vel oporteat inqrere d aliꝰ expositionibꝰ eoꝝ in hoc loco

tis. hebdomas vna et i dimidio hebdomadis deficiet hostia et sacrificium. et erit i templo ꝙbominatio desolationis. et vsq̄ ad cōsumationē et finē. pseuerabit desolatio.

Secōm qualiter ꝓter rōnes postil. q̄bus res probari videt ꝓdicta expositio sunt alienate. q̄bus rōnabiliter posset euacuari. Tertiū q̄do ex ipa expositione Rab. sa. hz falsa. tū cū q̄busdā verꝭ et ab eis receptꝭ veritas nra. s. q̄ aduētus xpi tā longe transiuit ut ꝑteritū posset cōcludi cōtra eos. Circa primū sciendū q̄ hec reuelatio pluribꝰ et varijs modis exponit ab hebreis. nō tū expedit singulos opiniones seu erroneas enarrare expositiones. Nā sm ꝓmi. ethico. oēs q̄dē pscrutari opiniōes inane fortasse ē. sufficiēs aūt maxime q̄ sufficienter apparēat vel estimēt habere aliquā rōnē. Cōstat aūt q̄ hec expositio Rab. sa. ē seu vebet esse tāte auctoritatis apud hebreos q̄ nō possunt ab ea deuiare iuxta fundamētū pharisaice doctrine sm quā illa q̄ in thalmud determinata habent seu diffinita circa sacre doctrine expositionē. nō hz eis q̄libet cūq̄ ab eisdē recedere. sed tenēda sunt tanq̄ in textu sacre scripture ꝓtēta. put Ramoy. Large tradit in principio sui Deuter. et in pluribꝰ alijs locis hr. Unus rō est. q̄ auctoritas thalmudica in hmōi determinationibꝰ apud eos ē in eodē gradu sicut auctoritas vniuersalis ecclie apud nos. sz ꝓhat q̄ Rasa. nō sunt ꝓmi⁹ inuentoꝝ hui⁹ expositionis. de q̄ h agitur. hz expresse hec expositio ponit in thalmudica doctrina ꝑticulariter in duobꝰ locis. primo in libro q̄ intitulat d ordine mūdi. q̄ hebraice dr cederholaz. Similiter in libro q̄ dr abodazara i. ca. In q̄bus locis cōcorditer hr q̄ lxx. hebdomade. Danielis incipiūt a destructione primi tēpli et terminant in destructione secūdi. Quas auctoritates sequit. Rab. sa. in hoc passu tāq̄ inuiolabiliter tenendas apud hebreos rōne ꝓdicta. Ex quibꝰ sequit q̄ licet multi hebreoꝝ attendētes q̄ ꝓdicta expositio per suos magistros determinata nō solū poterat rōnabiliter teneri seu sustineri. sed ex eadē cū aliꝭ q̄busdā verꝭ ꝓcludebat xpm tā venisse. vt ꝙ patebit. inuenerūt quasdā varias et ꝓfusas expositiones. vt saltē ꝑ vias obliquas et tortuosas veritatē lucē clariorē subterfugerēt. put d eis vaticinat Ezechiel. xiij. ca. Sicut vulpes in deserto sunt ꝓphete tui israel excluse tū hac expositiōe thalmudica qua sequit Rab. sa. nō est facienda alia mētio d aliꝰ expositionibꝰ eoꝝ multipliciter fictis. Oportet ēm illos adherere ꝓdicte expositioni ac si esset in lra ꝓtenta. Circa secōm ꝓter illa q̄ postil. ponit ꝑ ꝓdictā expositionem thalmudicā seu Rab. sa. que sunt satis valida. adhuc potest vlterius ꝑ illā fortiter obiici. Et primo pōt sumi ꝑ eos validissimū argumētū de numero ānoꝝ inter vtrā q̄ destructionē cōtentoꝝ. Nā licet computatio hebreoꝝ in hmōi hystorijs sit in multis que nobis sunt incerta tenenda seu sequēda. ꝑsertim ꝑ eos ꝑ q̄s ꝓpria testimonia rōnabiliter posset ꝓcedi. vbi tm euidenter deficiunt vel sibipsis ꝓdicunt in computatione nullo mō sunt eoꝝ dicta admittenda. sz ꝑ illos de talibꝰ fortiter dubitandū. Cōstat aūt q̄ in ꝓposito manifeste deficiūt. Plures etiā anni sm eos fluxerūt inter vtrāq̄ destructionē

ē.lxx.hebdomade que faciunt.cccxc.annos qō sic patz
Nam ipi dumdūt has.lxx.hebdomadas in duas partes
principales scz in.c.hebdomadas q̄ faciūt.lxx.an.q̄ fluxe
rūt fm eos a destructioe templi p nabuchodo. vsqz ad
ꝟsumatiōz edificatiōis templi secūdi q̄bꝫ adaptāt illō
Hiere.xxv.c. Cū impleti fuerint in baby lone. lx. anni
visitabo vos ꝛc. Et i.lx.hebdomadas q̄ faciūt.cccxx.an
nos.q̄bꝫ dicūt duasse templū secūdū. vtz in li. abodaza
ra pallegato ca.v. vbi hē q̄ regnū ꝑsay tpe templi secun
di durauit.xxiij.annis.ōitr regnū grecoꝝ tpe p̄dicti tem
pli.cxxx.ōitr regnū machabeoꝝ.qy.ōitr regnum herodis
seu herodianoꝝ.cij.annis. Hec oia sunt in textu li. pal
legati. vbi ra.sa.glo.hz.cccxc.annos durationis tēpli scōi
qui si cū.lxx.annis q̄ fluxerūt a destructione templi pri
mi vsqz ad ꝟsumationē secūdi iungant.habes.s.lxx.heb
domadas Danielis.hec Ra.sa. Sed prima ps ist⁹ cō
putationis ꝛtinet fm etiā fm eos. Pōt enī ex auctorita
tibꝫ suis deduci q̄ a destructiōe primi tēpli vsqz ad eⁱ⁹
ꝟsumatā edificationē.lxxvij.anni fluxerūt.q̄bꝫ sic pz. Nā
nabu. regnauit.xlv.annis.vt in li.magnila.c.i.ex verbis
sacre scripture pbaf. In anno aūt.xix.nabu.destructum
est tēplū in mēse.v.vt hē Hiere.lij.ꝛ in.liij.Reg. Et q̄ se
qui ur q̄ nabu.regnauit a destructiōe templi.xxvij.an.
quoꝝ primⁿ licet impfectⁿ ꝟputaf p anno.vt sepe hē in
scripturꝭ.ꝛ etiā i thalmud frequēter legif.q̄ vna dies cō
putaf p anno. Cōsequēter evilmeradach regnauit.xviij.
annis.put ipi.pfitenf̄ haberi ex traditiōibꝫ antiq̄s li. p̄
allegato. Balthasar vo regnauit.iij.annis.vt hē ex textu
Darius vo primⁿ regnauit.ij.an.q̄bꝫ silr hē ex textu. Cō
sequēter cyrus fm hebre. licet min⁹ vere. vt patebit cuz
de vera expositione ageī. regnauit.xxj.annis. Assuerus q̄
dicaf arphaxat regnauit.xxij.an.quoꝝ.xij.habenf̄ ex tex
tu Hester.iij.ca.ꝛ duo habenf̄ ex traditiōe fm eos ꝫ fm
latinos.xl regnauit.darⁿ vo vsqz ad ꝟsumationē tem
pli.vt hē ex textu.vi.an. Et q̄bꝫ sequif q̄ a destructiōe tē
pli primi vsqz ad ꝟsumationē scōi etiā fm ꝟputū ipoꝝ flu
xerūt anni.lxxviij.licet fm alios min⁹ pl̄es. Et sic patet
q̄ prima ps hui⁹ ꝟputatois ē falsa etiā fm eos.deficit ei
p vnā hebdomadā ꝛ vnū annū. Silr in scōa pte ꝟputa
tionis pampli⁹ deficiūt subtrabēdo pl̄es annos vt pa
tebit in lra in ꝟ ca.cū de vera expositiōe harū hebdoma
darū ageī. vñ manifestū est q̄ hec expositio p̄supponit
fm etiā fm eoꝝ ꝟputatiōez. Preterea vt lra sonat euidē
ter in bis.lxx.hebdomadis danieli reuelat⁹ ꝑplēda erant
illa q̄ i lra ꝛtinēf̄.s.cōsumatio ꝓuaricatiōis ꝛ deletio ini
q̄tatis.ꝛ adductio iustitie sempiterne ꝛ hmōi.q̄bꝫ exp̄sse
lra testaf̄ dicēs.lxx.hebdomade abbreuiate sūt seu diffi
nite vt cōsumaf̄ ꝓuaricatio.ꝛ finē accipiat pctūm.ꝛ delea
tur iniq̄tas ꝛc. Nō enī dixit angel⁹ q̄ post.lxx. hebdoma
das ꝟ erat impledū.ꝫ in sequētibꝫ dixit post hebdoma
das.lxij.occidef̄ xps ꝛc.lxx.hebdomade scisse sunt ꝛ tria
fiant. hoc ē durāte tēpe.lxx.hebdomadaꝝ. vtz manifeste
sane p̄dicta vba intelligēti. Ꝫz fm p̄dictā expositionem
manifestū est q̄ nihil illoꝝ q̄ in prima ꝓpositiōe angelica
cōtinenf̄ fuit impletū fm eos durāte tpe.lxx. hebdoma
darū. sed totū illud remanet apud eos futurū. ita q̄ nō i
plebif̄ vsqz ad aduentū messie inaniter expectati ab eis.
q̄d est manifeste cōtra sensum lre. vt dictū ē. Si aūt di
catur q̄ illa q̄ cōtinenf̄ in prima ꝓpone angelica. licet nō
fuerint impleta durāte tpe hebdomadaꝝ q̄ ad p̄fectā as
secutionē fuerūt tū impleta p modū meriti. hoc est durā
te tpe hebdomadarū. pplus ille meruit vt cōsumaretur
ꝓuaricatio ꝛc. in aduētu sui messie futuri. Hoc nō valet
tum q⁹ nō est cōsonū lre q̄ simpliciter dicit vt cōsumaf̄ ꝓ
uaricatio ꝛ adducaf̄ iustitia sēpiterna. ꝛ cetera hmōi. Nō
enī dicit vt mereanf̄ talia hē.ꝫ vt habeāt Magna enim
vrsia ē inter meteri aliq̄d ꝛ hē illud. Nam mīti meretur
vitam eternam qui tamen non habent eam. tum q⁹ etiā
Ra.sa. p̄fitef̄ q̄ pplus ille nō meruit p̄dicta infra tē
pus hebdomadaꝝ. sed finiⁿ hebdomadis tpe hui⁹ diu
turne ꝛ interminabilis captiuitatis illa habebat mereri.
vtz ex dictis suis q̄ in postilla ꝟtinenf̄. Ex q̄ sequif q̄ in
fra tp̄us hebdomadaꝝ nihil fuit impletū fm eos de cō
tentis in prima ꝓpositione angelica. nec p modū meriti
nec assecutiōis. vñ lra fm p̄dictā expositionē remāet sim
pliciter falsa. Preterea captiuitas babylonica tolerabili
or ꝛ melior fuit hebreis incompabilr magꝫ q̄ captiuitas
hodierna. q̄bꝫ ptz ex tribꝫ. Primo ione durationis. Illa ei
duraut p.lxx.annos. ista vo durauit vltra. Ch. ꝛ cccc. an
nos. ꝛ adhuc in suo vigore ꝟsistit. scōo respcū diuine p
uidētie. Ibi illa enī fuerūt a deo. pnisi de dono ꝓphetie
ꝛ miraculoꝝ. Erāt enī inter eos ꝙplurimi ꝓphete dūtr
Hieremias. Ezechiel. Zacharias ꝛ Daniel. In ista vero
nullus legif̄ fuisse ꝓpheta. Silr ꝛ in illa deꝰ fecit ꝓ eis
multa miracula vtz de liberatiōe danielis ꝛ triū pueroꝝ.
ꝛ de mardocheo ꝛ hmōi. In ista vo sic nec fuerut ꝓphe
te. ita nec miracula diuina p eis legunf̄ facta. vñ ꝛ ipi de
seipīs ꝛ statu hodierne captiuitatꝭ in q̄ neutrā p̄dictorum
habuerūt. intelligit illud ꝓphe ps.lxxiij. Signa nra nō
vidimus. ꝛ iā nō est ꝓpha ꝛc. tertio respectu dignitatum
seu honoꝝ secularū. In illa enī q̄dā eoꝝ habuerūt hono
res regios ꝛ mīras dignitates. vt legit de Joachim qui
re. vl. cui⁹ thronus fuit sublimat⁹ ab evilmeradach sup
thronos alioꝝ regū p tota vitā suā. Silr daniel fuit sub
limatus hīs ptātem sup pinciam babylonicā. Silr et
socij eius. vt hē Dani. ij. Nardochaeus etiā fuit ꝟstitutus
ēsi scōus regi assueto. Hester vlr. Zorobabel habuit di
gnitatē comitatus. vtz Aggei. ij. ꝛ sic de q̄busdam alīs.
In ista vo capiuitate oēs sunt in vilissimo statu sine ho
noribꝫ si u dignitanibꝫ hmōi. vbicūq̄ sunt vt est notū. Ec
quibꝫ seq̄tur q̄ daniel q̄ vehemēter anxiebaf ꝛ dolebat
de p̄dā leuioꝝ ꝛ breuioꝝ captiuitate dicit in ꝟ ca. in sua
oratione. pplus tuus est in obprobriū oīb⁹ q̄ in circūitu
nro sunt. Silr Aperi oculos tuos ꝛ vide tribulationem
nram ꝛc. Incompabiliter amplius voluisset de captiui
tate hodierna si eā ꝛgnouisset ppl⁹ dei futurā. Cōstat aūt
q̄ fm p̄dictā expositionē anglus nūciauit danieli in hac
reuelatione captiuitatē hodiernā. q̄ acerbissima ꝛ lōgissi
ma est incompabiliter sup primā. ꝛ p eius anglus no p
nosticabat ei grata seu ꝟsolatoria. ꝫ potius molesta ꝛ tri
me afflictiua. cuius oppositū ptz in lra. Nam angel⁹ ga
briel apparuit ei ēsi bonus nūci⁹ ꝛ in hora accepta. Et tpe
sacrificij vespertini. ꝛ in vbis suis annūes q̄ pces sue erāt
exaudite. Dicebat enī ab exordio pcum tuaꝝ egressus est
sermo. Silr vocat eū virū desideriorum. q. d. q̄ indicatz ei
suoꝝ desideriorꝫ impletionē. cui⁹ oppositū totaliter est
fm p̄dictā expositioem. Nam danieli nō expedito ō pri
ma captiuitate. ꝓnosticabat crudelissimā scōam. Simi
liter doleti ꝛ se affligēti de lōgitudine prime captiuitatꝭ
lxx. annoꝝ. ꝛ sup hoc petenti liberatiōis acceleratiōez di
cendo. Placare dñe. accelera ꝛ fac. angelus ꝓnūciabat
captiuitatē futurā. cuius terminū ei minime ꝓpalabat.
de q̄ ꝫ amplius ꝛ fortⁿ debuisset angustiari. vñ si hec bene
aspiciaf̄ manifestū est q̄ tota ꝟsolatio danielis consis
batur durāte tpe hebdomarum q̄bꝫ totaliter euacuat p̄dic
tam expositionē. vtz intelligenti. Preterea in hac expo
sitiōe exponit illud Ezech. xxi. ad rpm ducē. de cyro q̄bꝫ ptz eē
fm ex tribꝫ. ꝛ primo q⁹ nō est vm q̄ a destructiōe prima
vsqz ad cyrū fluxerūt. vij. hebdomade tm. cū etiā fm cō
putū suū ab eade prima destructiōe ꝛ sqz ad Balthasar
exclusiue fluxerūt. xlix. anni. q̄ faciūt hebdomadas. vij. in
tegras. nam vt dictū est. ꝫ in prima obiectione nabuch⁹

regnauit post destructiõem tẽpli.lxx.ij.annis.& ꝺsequnter cnilmeradach filiꝰ eiꝰ regnauit.xviij.annis q̃ faciunt.l. annos. Et sic ptz.q.xij.hebdomade & plusq̃ ãnꝰ trãsierũt anteq̃ cepisset balthasar regnare. q̃bꝰ si addãf.v.an ni q̃bꝰ successiue regnauerũt balthasar & dariꝰ primus sicut.s.dictũ est sequit q.xij.hebdomade sup:adicte.& plus.vi.ãni.trãsierũt ãn regnũ cyri.vñ ptz eẽ falsus cyr fuisse xp̃m ducẽ ꝺ q̃ angelus loq̃bat.nec valet dicere.q q: hebdomada octaua ẽ ipfecta.ió nõ ꝓputaf cũ.vij.ꝑ dictis.sz refuaf ꝓputanda cũ.lxij.sequẽtibꝰ.tũ q: ser sũt maiorꝰ ps & notabilis hebdomade q̃ vnũ potꝰ debuis sent ꝓputari cũ vij.primis.q̃ cũ.lxij.sequentibꝰ cũ q̃bꝰ vñꝰ annꝰ tñ illiꝰ hebdomade ineludebaf.tũ q: in hac reuelatione angelica descẽdit vsq; ad dimidiũ hebdo made ꝓputandũ.vt ptz in ℔ ca.circa vltimã hebdoma dã & sic.vi.anni nõ erãt dimittẽdi q̃ factũ pl'q̃ dimi diũ hebdomade.tũ q: in.v.annis huiꝰ octaue hebdoma de regnauerũt duo magni monarche.s.balthasar & dari us.q̃ q̃libet accedit magis ad terminũ.vij.hebdomada ꝫ q̃ cyrus.vñ de q̃libet eoꝝ debuisset potius intelligi q̃ de cyro q̃ lõgiꝰ diffat. Secõ q: nusq̃ in sacra scriptu ra legit q̃ aliq̃s dicat messias seu vnct' simpliciter nisi vnct' fuerit corporaliter sacro oleo q̃ sacerdotes & re ges vngebant vel spũali.s.oleo gr̃e ꝓphetalis ꝺ q̃ in ps. Unxit te deus deꝰ tuꝰ oleo ꝛc. Similiter aũt & ibi. Noli tãgere xp̃os meos.qꝺ fm expositores intelligit de ab raã & aliis patriarchis q̃ fuerũt ꝓphete. Neutro istorũ modoꝝ põt attribui vnctio cyro vt messias dici posset nã nõ fuit ꝓpha.vt ẽ manifestũ.nec etiã sacro oleo vn ctus vt ptz ex ℔ nã olei vnctiõis sacrũ nũq̃ fuit i tẽplo scõ vt hꝫ in li.q̃ ꝺr canhedrin & in aliis locis. Et autẽ obijciaf de ℔ qꝺ ꝺr Esa.xlv. Hec dicit dñs messie seu xp̃o suo cyro.nõ valet.nã fm mgrm historiaꝝ.vt Rab.sa.tes staf messias nõ accipit i ꝓdicta auctoritate. Esa. nisi p cyro messia q̃ ab eis expectaf.& nõ ꝑ Cyro.idẽ Ra.Aben hazra.tertio q: posito & nõ accesso q̃ messias posset dici cyrus in sacra scriptura.cũ tñ sibi adiungit hec dictio magnꝰ.put ẽ in hebraica lra.nullo mõ põt intelligi ꝺ cyro nec de aliq̃ alio messia seu vncto.nisi de rege messia tñ de q̃ oẽs principaliter ꝓphete loquunt. Cui' rõ est. Illã ꝓprius & ver' sensus huiꝰ dictiõis magnꝰ est princeps seu principal' vt ptz ꝓuer.viij.ca. Audite q: principalia loquor.vbi eñ nos habem' principalia.i he breo hꝫ maggin q̃ ẽ plurale istius singularis magnꝰ & sic ꝺ multis aliis. Nullus eñ sane metis posset dicere nec ipũnet hebrei intãta prũpũt insaniã q̃ assererẽt vt in sacris scripturis messias principal' dicaf.nisi illi q̃ iter ceteros xp̃os principatũ tenet vel tenebit fm eos.i cu ius etiã signũ Esa.lv.c.vbi ꝺ vero xp̃o ad lram agit. Et fm heb.ibidẽ legit. Ecce testem ꝓlis dedi eũ magnꝰ & ꝓceptorẽ gẽtibꝰ. Fecẽ q̃liter ꝓcedat Esaias cũ ãgelo re nelãte. Daniel noiando vez xp̃m seu messiã magnꝰ.i. principẽ seu principalẽ. Et sic ptz q̃ expositio Rab.sa. asserẽs q̃ xp̃s i ℔ loco accipit q̃ cyro.est oino falsa. Et notãdũ q̃ Ra.abenhazra q̃ magne auctoritatis reputa tur inter eos i expositiõe lrali.& ẽt alij moderni atten dẽtes q̃ cyrus in scripturis nõ possit dici xp̃s seu messi as cupiẽtes tũ q̃ hec auctoritas nullo mõ applicaretur xp̃o nr̃o.idcirco ꝺdicꝫ Ra.abenhazra.attribuit ꝺdictũ vbũ.s.vsq; ad xp̃m neemie alij vero Zorobabel. Sed di ligenter intuẽti nihil eis ꝺdest hec varietas & astutia. nã etsdẽ tõmbꝰ excludunf ab isto loco neemias. Zoro babel.& agrippa.sicut & cet'.& hec de scõ principali. Lir ca tertiũ principale supponẽdũ ẽ q̃ iustitia sempiterna q̃ ꝓtinef in vbis angeli fm traditionẽ thalmudistaꝝ ẽ ipe xp̃s seu messias.vt hꝫ in li.de ordine mũdi.s. allegato. vbi q̃dã doctor eoꝝ ꝺ antiq̃s q̃ ꝺr Ra.barachia exponẽs illud Esa.lvi.vbi ꝺr prima ẽ salutatio mea adveniẽdũ.& iustitia mea intelligif messias ꝺ q̃ scriptũ est in Dañ.ix.ca. Ut adducaf iustitia sempiterna. Similiter ꝓsupponen dũ ẽ q̃ sanctussanctoꝝ.qꝺ ꝺtinet i ꝓdictis vbis angelicꝫ intelligit ipe xp̃s seu messias.ꝓmissus vñ ra.moy.bar nabaman recolligẽs multa q̃ ꝺ hac materia i libris thal mudicis legunf & exponẽs ꝓdictũ vbũ i sua glo. super Dañ. sic dicit. Sanctuariũ sanctuariꝰ vel sanctussanc toꝝ nõ nisi ipe messias ẽ sãctificat' ꝺ filijs ꝺ. Presup ponif etiã q̃ infra tps.lxx.hebdomadaꝝ ipleda erãt illa q̃ in vbis angelicis principaliter ꝓtinent.s.ꝑsummatio ꝓ uaricationis.& adductio iustitie sempiterne.& vnctio sanctisanctoꝝ.put i scda rõne.s.ꝺ expositionẽ Rab.sa. fuit deductũ. Ex quibꝰ sequit q̃ añ destructioẽ tẽpli se cũdi adducta ẽ iustitia sempiterna.& vnct' ẽ sanctussan ctoꝝ.s.verus messias.ꝓmissus.ꝺ ista tenet ꝓ expositio nẽ Ra.sa.ꝺ dictã.fm quã.lxx.hebdomade terminanf i tpe destructiõis tẽpli scõi.vt dictũ est. Et sic infra illud tps qꝺ tã ꝑ magna tpa trãsijt in ꝓteritũ.xp̃s venit.qꝺ est intẽtũ. Hec mirãdũ si ex falsa opinione ꝛcludaf ve ritas.tũ q: ex falsis sepe sequit ver.tũ q: ad ꝛuincendũ aduersarios.iꝺoꝝ ꝓpria cõfessio ẽ efficax argumẽtũ. Et nota q̃ nõ solũ fm Ra.sa.thalmudicã doctrinã vt dictũ ẽ.sed etiã fm oẽs fere expositores eoꝝ.lxx.hebdomade terminãf i destructiõe tẽpli scõi. Et ℔ ꝺ tertio principali.

In eo.ca.vbi ꝺr in postil. Dñ ãt sequit ad dictã enu merationẽ mardocheũ tũc fuisse tãte etatis ostẽdit.qꝺ ducẽ' fuit in babyloniã cũ iechonia rege iuda vt hꝫ be

n Ex ẽ necessariũ ex (ster.ij.ca. Additto. textu allegato ꝺ hester.ij.ca. concedere q̃ mardo cheus fuisset ducẽ' in babyloniã cũ iechonia re ge iuda.ibi eñ legit sic. Erat eñ vir in susan ciuitate vo cabulo mardocheus filiꝰ iair.filij semei.filij cis de stir pe geminꝰ q̃ trãslat' fuerat de hirlim eo tpe q̃ iechoniã rege iuda trãstulerat ꝛc.fm quã lram si illud relatiuũ.q̃ trãslat' fuerat.referaf ad pauũ mardochei.& nõ ad mar docheũ.sequit ex lra q̃ Ais ducẽ' fuit i trãsmigratoꝝ cũ iechonia nõ aũt mardocheus ꝓnepos suus.& sic non oporteret ꝺcedere q̃ mardocheꝰ fuisset.ccix. annoꝝ.qñ plassus ex fuit exaltat'.vt dicit postil.qꝛ forte ꝑ magnũ tẽ pus post trãsmigratiõe mardocheus fuisset natꝰ i su sis vel alibi. Sed q̃ q̃ trãslatus fuerat.posset referri ad Ais ptz ꝑ exẽplũ.nã sicꝫ dicit q̃ ꝺ fuit filiꝰ ieffe.filij obed.filij booz q̃ ꝺcerat cũ ruth moabitide.vez diuisset nã illud vltimũ relatiuũ q̃ posset referri tñ ad suũ ime diatũ antecedẽs.vñ similiter posset ꝛtelligi ꝓposito. Et hoc mõ accipiunf grãmaticalia in genealogia saluato ris Ih̃u.vij.ca.s.q̃ q̃libet istoꝝ relatiuoꝝ ꝺz referri ad sũ um imediatũ antecedẽs.nõ ãt ad remotũ vt ptz intuẽ ti. Et q̃ous sequit q̃ expositio prima postil.nõ esset re probãda ꝓpter illã inconuemẽtiã quã allegat ꝺ etate mar dochei.est tñ alia rõ potior ad impugnãdũ illã expositi onẽ q̃ quidẽ rõsumif ex initio hebdomadaꝝ put ptz in fra cũ de vera expositione tractabif.

In eo.ca.vbi dicif in postil. Primo igit̃ videndus est terminꝰ a q̃ incipit ꝓputatio.lxx.hebdomadaꝝ.

I n expositione huiꝰ visionis ẽ mari Additio. ma varietas nõ solũ inter catholicos & iudeos q̃ ex diuersitate fidei circa aduẽtũ xp̃i diuersi mode eã exponũt.sz etiã inter catholicos ex varietate opinionũ atq; historiaꝝ multiplex interuenit varietas idcirco.vt planior sensus magis elucescat de tribꝰ pri diuẽ vt aliq̃ꝺ declarãdũ. Primo.s. determinis hay hebdomadaꝝ.s. de initio & fine qualiter sint inquirẽdi seu

inuestigendi.scõo q̃liter sit ꝓcedendũ in ꝓputatione ab
uno extremo ad aliud.tertio q̃liter de hac reuelatione
fm ei⁹ catholicã expositionẽ cũ aduersarijs ẽ agẽdum.
Circa primũ ꝓsupponẽdũ ẽ ꝙ initiũ hay hebdomaday
nõ pot rõnabiliter assignari in aliq̃ tpe sequẽte tps quo
hec reuelatio fuit facta Danieli.i.post annũ.i.darij Cu
uus rõ est.Nã ex ꝟ sequeret ꝙ Daniel ꝑ hãc reuelationẽ
sibi factã nõ eẽt certificat⁹ ỏ tpe q̃ ea que petebat; debe
bãt ipleri.ꝟ pot⁹ ignorabat quãtũ tpis distabat a tpe
reuelatiõis vsq̃ ad tps in q̃ ꝓplerent ea q̃ sibi fuerãt re
uelata.qõ ẽ inconueniẽs.cũ in hui⁹ noticia de⁹ principali
ter desiderũ suũ ipleuit.ꝛ nõ nõ legit petiuisse ab ange
lo sup ꝟ vlteriorẽ cognitionẽ vt ptz lr̃am intuenti. Pre
supositũ ãt ptz ꝑ palpabile exemplũ.nã posito casu ꝙ
vn⁹ dns haberet vnũ ſeruũ.cui ex misericordia vel libe
ralitate ꝓmiserat libertatẽ a futute.nullum tps ei assi
gnãs.ꝛ ꝓinr ex aliqua occasione illũ suũ ĩcarcerauit seu
posuit in custodia q̃ qdẽ suus maxime anxiatus a lõga
futute ꝛ carcere iſtanter dño suo supplicat vt miserea
tur ei de tãdiuturna ꝛ acerba affrictiõe ꝛ ꝓcedat ei liber
tatẽ a seruitute ꝓmissam.sibi ꝛ a carcere.a dño suo acci
pit talẽ rñsionẽ.ſ. ꝙ a die in qua haberet licẽtiã exeũdi
de carcere vsq̃ ad annũ ꝓtinuũ ꝑfectã libertatẽ vt ꝓmi
serat ei daret. Jn q̃ casu manifestũ ẽ ꝙ suus ille nullam
certitudinẽ ꝟ de tpe sue liberatiõis. Cũ ei tps primus
a q̃ pẽdebat tps scõm ẽ sibi penit⁹ ignotũ.ꝓinr ꝛ scõm si
militer ẽ ei ignotũ. Quod qdẽ exẽplũ totaliter applica
tur casui nro.nã si initiũ hebdomadaꝝ tpe reuelatiõis
erat futur⁹.nec fuerat. Danieli reuelatũ quãtũ distabat
a pñti tpe reuelationis.adhuc facta reuelatiõe remane
bat dubi⁹. Daniel de ꝙntãtate seu pluritate tpis. in q̃
reuelata debebãt ipleri qõ principaliter ab eo intẽdebat
Et q̃d sequit ꝙ exponere ab exitu sermõis ỏ ãno.i. Cy
ri vel de.xx.artarersis.ẽ oino inconueniẽs. Daniel ei tpe
reuelatiõis nesciebat si Cyrus habebat illã licẽtiã dare
similiter si artarerses ꝛ nullus alt⁹ q̃s hec erãt factur⁹
q̃libet illoꝝ erat futur⁹ ꝛ mere ꝓtingẽs nec fuerat sibi
reuelatũ ꝑ angelũ vt ẽ manifestũ in lr̃a. vñ sanctoꝝ
seu doctoꝝ reuerẽtia semp salua ly exitu sermõis ꝑ ãge
lũ.platũ nõ ꝺz applicari alicui tpi sequẽti tps reuelatio
nis pñtis.ꝟ primo anno Danielis vt q̃dã volũt.vel ali
cui ꝓterito tẽpori Danieli noto.vt ide haberet noticiã
certã q̃s reuelata erãt adiplẽda.scõo ꝓsupponẽdũ est ꝙ
cuilibet catholico ỽba angeli sane intelligẽti ꝺz cẽ cer
tus vltim⁹ termin⁹ hebdomadaꝝ.cui⁹ rõ ẽ.Nã hmõi cõ
currit cũ tpe passionis r̃pi.qõ ptz ex ꝟ. nã deletio unq̃
tatis ꝓsummatio ꝓuaricatiõis ꝛ hmõi.q̃ in prima ꝓpo
sitione angelica ꝓtinent sunt r̃pi effectus passionis r̃pi
cui⁹ liuore sanati sum⁹ Esa.liij.de qua passione angel⁹
fecit exꝓssam mẽtionẽ.di.post.lxij. hebdomadas occi
dẽt r̃ps. Cũ igit̃ tps passionis r̃pi ẽ notũ nobis.qõ sunt
xviij.anno tyberij cesaris.sequit ỏ ciuitate ꝙ vltim⁹ ter
min⁹ hebdomadaꝝ ẽ nobis not⁹ ex fide q̃ ẽ idẽ cũ ꝑdi
to tp̃ e passionis. Et q̃ ꝓinr ẽ nobis notũ ꝙ initiũ harum
hebdomadaꝝ ꝓcessit annũ.xviij.tyberij.p.cccc.c. annos
ex auctoritate angelica. ꝟ cũ q̃ anno alicui⁹ regis inde
orũ.vel chaldeoꝝ.vel psarũ hmõi initiũ ocurrit. ꝟ dili
gentẽ reqrit imaginẽ.cui⁹ rõ ẽ.Nã hystorie ocurrẽtes
cũ tpe.lxx.hebdomadaꝝ.nõ ocurrũt pfecte seu integre
in sacris scripturis nec in alijs autẽticis annalibꝫ imo
hystorie illoꝝ tpm.ꝑcipue regũ psay ꝛ medoꝝ sunt ple
ne diuersitatibꝫ ꝛ ꝺictionibꝫ intrãtũ.ꝙ nõ solũ variant i
tpe duratiõis q̃rũdã regũ.ꝟ etiã q̃dã hystorie noiant q̃s
dã reges psay.ỏ q̃v alt⁹ historiographi minime faciũt
mẽtionẽ. Jn ã post rertem q̃ poterer sibi subiugauit re
gnũ grecie vsq̃ ad alexãdrũ magnũ fuerũt i ꝓside fm la
tinos.xi.reges. Scõm ỽo hebreos a cyro q̃ ꝓcessit ꝓdi
ctũ rertem vsq̃ ad ꝓdictũ alexãdrũ fuerũt tm̃ q̃tuor re
ges in ꝓside.vt postil.ponit.Jsa.ca.vñ ꝑ historias hmõi
nõ ẽ loc⁹ inuenięndi initiũ hay hebdomadaꝝ certitudi
naliter mõ ꝓdicto.ſ.cũ q̃ anno alicui⁹ regis de ꝓdictis
ocurrit tale initiũ ꝺato ꝙ noticiã habeamus vltimi fi
nis eaꝝ cũ q̃ ocurrat vt dictũ ẽ. ꝟz ad iuẽtionẽ hui⁹ ini
tij duo sunt faciẽda. Primũ.ſ.ꝓderare ỽba angeli.ad
qõ tps ꝺñt magis aptari.scõm ꝙ ꝺ q̃b⁹ nõ habeť histo
ria sacre scripture recurrat ad hystorias autẽticas. ſpã
liter hebreoꝝ.ꝛ fm eas ꝓcedat in hac ꝓputatione a tpe
passionis r̃pi ascẽdẽdo ꝑ.cccc.c. annos ꝛ ibi assignare
initiũ. Nõ q̃dẽ ꝑ talẽ ꝓputationẽ ꝓuẽtũ. si nõ ocurrat
cũ tpe adaptato ỽbis angeli credẽdũ ẽ ꝟ ꝓtingere ex de
fectu seu corruptiõe hystoriaꝝ vel potius ex malitia ad
uersantiꝝ volẽtiũ occultare.vt ꝓsueuerũt mysteria r̃pi.
Et tũc recurrendũ ẽ cũ cautela ad alias hystorias gẽti
liũ.vt talis erroꝝ vel defect⁹ ꝑ verisimiliores hystorias
taliũ corrigat vel supleat. Nõ aũt ãre hystorie hebreoꝝ
sunt pt⁹ reqrẽde seu ꝓsequẽde q̃ alie ẽ ꝺupler. Prima
q̃ ipi magis sunt autẽtici in his q̃ ad itellectũ sacre scri
ptur̃e lr̃ale faciũt q̃ alij alt⁹.scõa q̃ cũ eis potius debe
m⁹ agere de hac materia.iurta illud.i.Petri.iij.ca.para
ti redere rõnẽ cuicũq̃ petẽti ꝛc. Et q̃v bene ꝓsideratis
initiũ hay hebdomadaꝝ ponẽdũ ẽ.put magister raymũ
dus martini tradit i prima pte sui pugionis.ca.ij.iij.vij.
anno sedechie.vel in.xij. Nabuch.qõ vnũ ꝛ idẽ ẽ. quam
si iam in ꝟ sequit̃ postil.vt ꝓxime postil. Nõ aũt ꝑ ꝑdi
ctos mgros assignata ẽ.ꝙ in ꝑdicto tpe exiuit fmo dñi
primo ꝛ principaliter de visitatiõe r̃pi ꝛ impletiõe ꝟbi
diuini boni sup eos q̃ qdẽ sermo ꝓphẽdit nõ solũ bonũ
reedificatiõis tẽpli ꝛ reductionis r̃pli.sed etiã bona spi
ritualia tpe r̃pi ꝺmplẽda.vt ptz ij̃dem.xxix.ca. Cõfirma
tur aũt hec rõ.q̃ illa tpa in q̃v exiuit sermo de reedifi
catione.vt est primus ann⁹ Cyri ꝛ.xx.artarersis.sunt
rõnabiliter exclusa.eo ꝙ erãt futura tpe hui⁹ reuelatio
nis vt dictũ ẽ.nec etiã in tpe prime destructionis tẽpli
vt hebrei volũt posset assignari.vt ptz ꝑ ea q̃ ꝺcta sũt
ſ. in hoc ca.nec etiã in tpe hui⁹ reuelationis rõnabili
ter ꝺz assignari hmõi initiũ.tũ q̃ eo tpe nõ exiuit fmo
de reedificatiõe.tum q̃ tã eriuerat ad Ieremiã.tũ q̃
daniel cũ orasset tpe hui⁹ reuelationis. diligenter cõsi
derabat circa illũ exitum sermõis diuini ad Ieremiã
vt ptz in principio hui⁹ ca.vnde ꝓuenięntius videť ibi a ſ
signari initiũ vbi versabať intẽtio ꝙphete q̃ alibi. Sed
qõ maxime hanc assignationẽ ꝛfirmat.est ꝙ ꝓputatio
annoꝝ ab vno extremo hebdomadarũ ad aliud ꝓuenien
ti⁹ ocordat cũ ꝑdicto initio q̃ cũ ceteris ꝑ alios exposito
res assignatis.vt satis patebit diligenter intuenti. Et ꝟ
de primo. Circa scõm attẽdendũ ꝙ licet iſti duo magi
stri ocordãt in initio ꝛ fine ißay hebdomadaꝝ in ꝓcessu
cõputationis tm̃ discordãt in aliquibꝫ nã postillator te
net illũ modũ quẽ habes in postilla. Magister ỽo Ray
mundus ꝓputat sic.Jsa.xij.ãno Nabuc.inclusiue q̃ idez
est cũ.xij. regni Sedechie in q̃ egressum ẽ ỽbũ dñi ꝑdi
ctũ ad Ieremiam vsq̃ ad finẽ.xlv. anni regni ipsius
Nabuchodo. fluxerunt anni.xxxij. Qui aũt.xij. annus
Nabuc. sit idẽ cũ quarto sedechie pũt haberi.xij. Re
gũ vltimo Qui aũt a.xij.anno Nabuc. vsq̃ ad finem re
gni eius fluxerũt anni.xxxij.ꝛ ptz ex hoc Nã nabuc.
regnauit.xlv.annis.put hebrei tradũt in li. magnila.i.
ca.a q̃v si subtrahanť.xi.anni primi restat ꝙ a.xij.ãno
nabuc.inclusiue.vsq̃ ad finẽ regni ei⁹ fluxerũt. xxxij.
Cõsequẽter si ꝺictis addanť.xviij.ãni enumeradaꝝ
ꝛ tres anni balthasar q̃ tot annis regnauerunt fm oẽs
hebreos.sic habenť de regibꝫ chaldeoꝝ ab egressu ỽbi ꝑ

dicti.lx.anni.quibꝫ si addant duo anni darij.z.xxx.anni cyri nepotis eius silr z.xvij.assueri filij cyri z mariti hester.silr z.vi.anni darij secūdi vsqꝫ ad ꝯsumationē tempi scōi.put hr in textu.sic faciūt.lij.annos de regibus pſar.post chaldeos vsqꝫ ad ꝯsumationē tēpli secūdi.quibus additis.lx.primis chaldeoꝝ.cōstat qꝫ ab egressu vbi dñi ad hieremiā vsqꝫ ad ꝯsumationē tēpli secūdi fluxerūt.cclxij.anni.qbꝫ si addant.cccclx.an.durationis tēpli scōi fm oēs hebreos.sic ab egressu p̄dicti vbi ad hieremiā.vsqꝫ ad destructiōem ciuitatꝫ z templi vltimam.fluxerunt dxxij.anni.a qbꝫ si rescindant.xlij.anni qbꝫ pcessit passio xp̄i vltimā destructionē templi fm oēs de hac ꝑmateria loquētes.restat qꝫ ab egressu vbi ab ore dei ad hieremiā vsqꝫ ad annū passiōis xp̄i p̄dictū fluxerūt.cccclx.an. q̄ sunt.lxx.hebdo.p gabrielē annūciate. In q̄ quidē ꝯputatione in oīb ꝯcordat cū hebraica z talmudica historia.exceptis tm̄ duratione regni cyri q̄ fm hebreos regnauit tribꝫ annis tm̄. Scōm vo latinos qꝫ in b sequit magister p̄dictus regnauit.xxx.an.vt p̄dictū est. Cōputatō vo postil.ꝯcordat etiā cū hebraicā historijs in tēpe regni cyri.z in oīb aliis.excepto tm̄ tpe durationis regni Assueri mariti hester.durauit enī fm hebreos.xvij.an.tm̄. fm vo latinos qꝫ in b sequit postil.durauit.xl. vñ differētia inter istos duos mgros in hac ꝯputatiōe totaliter ꝓsistit in duratiōe tpis regni cyri z assueri. Nam magr Raymūdus sequit hebreos in assuero.z latinos in cyro postil.vo p oppositū. Cōcordat enī cū hebreis in cyro.z cū latinis in assuero. In aliis vo q̄ ad hāc ptinēt ꝯputationē oīno silr se hꝫt. Attendendū est g̃ q̄ ista ꝯputatio nū rōnabilius ꝓcedat.ne cū de hac materia cū aduersarijs disputare ꝓgerit appareat ꝓplexitas seu claudicatio in nro mō exponēdi.vñ sub correctiōe melⁱ sentiēdi ꝓcessus mgri raymūdi validior videt ex duobꝫ. Dicio qꝫ cyrū regnasse.xxx.an.put mgr raymūdus ꝓsupponit.nō solū greci z latini.put Eusebius.Paulus.Orosius.Beda sup Esdram.iij.ca. hiero.sup zachariā.glo.i.Esdre.v.ca.mgr historiarū in fine danielis.h testant.Hz etiā ꝯcesonhebreⁱ abbreuiator iosephi.q̄ large de h tractat.de gestis cyri h ꝓcludit in fine. In q̄ igit greci z latini cum aliq̄ de famosis hebreoꝝ historiographis ꝯcordāt.ꝓnⁱ tenendū ē qꝫ illud in q̄ aliq̄ hebrei tm̄ z nō oēs ꝓsumūt scōo qꝫ assuerū regnasse.xl.an.nemo hebreoꝝ testat.Hz solū latini.vñ hebrei caullando ꝓt dicere q̄ hoc fuit inuentū ficte ex pte infra q̄d nō ꝓt circa annos cyri silr catullare.cū etiā aliq̄s de suis h fateāt.vt dictū est. Ad obiectionē vo postil.de h q̄d legit Esdre.vi.c. Orentqꝫ p vita regis z filioꝝ eⁱ. Et q̄ arguit q̄ darⁱ erat ꝑfectæ etatis circa tpis ꝯsumatiōis templi q̄ filios habebat dōm q̄ nō sequit. Possunt enī illa vba intelligi de filijs regis si eos habuisset. Silr enī mō legit Deu.xvij.vbi de rege tractās ait. Vt longo tpe regnet ipe z filij eius sup isrl.q̄ q̄dē verba nō ē necesse vt intelligātur de filijs regū in rerū natura exitibꝫ.sed de filijs qꝫ habere posset in futuro vt ptz ex ista untuēti.z h de scōo. Circa tertiū attendendū ē q̄ secūdū san. Tho.i.p.q.xxxij.ar.i.in corpe.q.cū aliqbꝫ ad ꝓbandū aliq̄ q̄ fidei sunt.inducat rōnes q̄ nō sunt cogētes cedet in derisionē infidelū.credūt enī q̄ hmōi rōnibus innitamur.z ꝓpter eas credam.z idē dōm ē de auctoritatibꝫ.vñ hꝫ hec expositio inter ceteras catholicas.salua meliori iudicio portio videat.nō tñ ex ea ꝓtra ꝑaduersarios sumi posset efficax argumentū.ꝓt enī decimari aliq̄ ex his q̄ ꝓsupponūtur in ꝓcessu ꝯputatiōis p̄dicte ex historijs q̄ ab eis nō traduntur nec ꝯtinent in sacra scriptura.vt est de duratiōe cyri vel assueri.put dictū ē. Nihilominus tñ hec expositio vtilis ē in duobꝫ.primo in eruditione catholicoꝝ.qui ꝓsupposita fide omissa varietate confusione ceterarū expositionū informabunt de sano z plano intellectu huⁱ reuelatiōis.scōo qꝫ etiā ꝫ aduersarios etsi no arguēdo saltē defendēdo ꝓt eā ꝓponere.et absqꝫ rōnabili calūnia sustinere. Ad arguēdū tñ ꝫ eos ō hac reuelatiōe satis sufficit principiū sumere ex expositione Ra.sa.supradicta q̄ est cōis hebreoꝝ expositio.put deductū est.ꝫ.in.i.additiōe huⁱ ca.circa tertiū principale. Et hoc de tertio.

In eo.ix ca.vbi dicitur in postil. Distinguit autem vij.hebdomadas z vltimam ab aliis ꝓpter ꝑalta opera facta in ipis ꝛc. Additio.

h Certū quā assignat postil.p distinctiōe.vij.hebdomadaꝝ ab aliis nō vr sufficere. Nā fm verā expositionē quā sequit̄ p̄dicte.lxx.hebdomade inceperūt a.xij.anno sedechie vt dictū ē.q̄ quidē annus ꝑcedit tēpli destructiōez p ser annos. Nā destructio illa fuit.xl.an.sedechie.vt hr Hiere.vl.z.iij.Reg.vl. Cōstat ād q̄ idē est in tm̄.vij.hebdo.z.lxx.hebdo.cū hmōi.vij.hebdomade sint prima ps huⁱ tripartite distinctiōis. Et q̄ sequit̄ q̄ a prin.vij.hebdo.vsqꝫ ad primū annū cyri dāris Iniam reedificādi fluxerūt.lix.anni q̄ faciūt.vij.hebdomadas integras.z ifup tres annos.vñ dato q̄ tres.annos ꝑtermisisset.eo q̄ nō faciūt p se hebdomadā integrā nulla vī rō ꝙre ꝑtermisisset.vij. hebdomadā q̄ integra est z ꝑfecta.vñ melⁱ videt dōm fm magrm raymundū vbi.s.q̄ assignat aliter distinctionē hay hebdomadarū dies.q̄ in q̄l.bet pte huⁱ tripartite distinctiōis q̄dā fuerūt facta seu ordinata ad reuelationē misterioꝝ xp̄i ꝓtinētia Nam infra tpis.vij.hebdo.reuelatū fuit nabu.q̄ monarchiam tūc vsam tenebat misteriū incarnatiōis xp̄i q̄ ad vtrāqꝫ naturā ipius diuinā.s.z humanā vt.s. Dasi.ij.c. in lapide abscisō sine manibꝫ ꝛc.qd̄ cōiter exponit de xp̄o fm humanā naturā.fm quā natus est de mre sine patre put ibidē fuit expositū. Diuinā vo.Dan.c.in ꝙrto viro.q̄ filius erat filio dei vt ibidē etiā fuit declaratū. Similiter infra tpis.lxij.hebdomadaꝝ sequētiū circa principiū earⁿ fuit reuelatū danieli p angelū sub certo numero tempⁱ aduent xp̄i cū suis ꝓnētijs z q̄litatibꝫ sub ꝯpendio expressionis mō q̄ntea.vt̄z in reuelatiōe de q̄ agit. Consequēter etiā circa finem hay hebdomadaꝝ p eundē angelum vgini gloriose fuit ꝑfecte annūciatus aduētus xp̄i z effectualiter implet. Cōsequēter in tpe hay.lxij. hebdo. templū fuit reedificatū in q̄ replo xp̄s oblatⁱ fuit ꝺo patri.z sic honoꝝ p̄dicti templi secūdi iuxta ꝓphetiā Aggei mistomatioꝝ q̄ prioris tēpli effectus ē ꝑfite ibidē xp̄o.quinūq̄ ibidē corpaliter visus fuerat. Silr i vltima hebdomada ab aliis distincta fuit impletū misteriū redemptionis hūane.in q̄ oēs expositores catholici conuenūt. Sed cōtra h possent aduersarij ex duobꝫ ꝺicere. Primo q̄ visio illa de lapide absciso fuit.tj.anno regni nabuch.vt in prin.ij.c. p̄dicti exꝑsse dicit. Et q̄ sequit̄ q̄ h nō fuit ifra tpis.vij.hebdomadaꝝ q̄ postea incipiūt. Ia.xij.anno nabuch.vt dictū est.scōo q̄ p̄dicte due reuelationes aliter cūq̄ sumant.fuerūt tpe nabu.ante eⁱ alienationē vtz i littera.sed iste.vij.hebdo.se extendūt vsqꝫ ad magnā ptē durationis enumeradach.vñ remanet magna ps hay.vij hebdo.in q̄ nulla legit fuisse facta reuelatio. g̃ nō debuissent assignari.vij.hebdomade ꝓpter rōem p̄dictā.sed tres seu q̄tuor.put fuerūt. Silr ꝓt arguere ꝫ scōam distinctionē.s.lxij.hebdomadaꝝ.q̄ nō in principio earⁿ hec fuelatio fuit facta Danieli.qꝫ postqꝫ transierat de eis vna hebdoma.integra.z q̄si dimidia de scōa.vtpz ꝯputanti a principio hebdomadaꝝ vsqꝫ ad annū primum darij primi.in q̄ hec reuelatio fuit facta. Sed ad primū istoꝝ dicendū ē q̄ vbi ꝺr.s. Dasi.ij. In scōo anno regni nabuch. nō intelligit scōo anno q̄ nabu.sup chaldeos primo rey

gnauit.sed intelligitur de secūdo anno regni eius ab eo
ipe q̄ se iudeos regnauit.⁊ sili' se alias nationes inpauit
put.s.in postil.in.ij.ca.hē in q̄ etiā accidat Ra.abraaz
abenhazara in eodē loco. Alij vo expositores heb.dicūt
q̄ ly scōus ann⁹ regni nabuc.intelligit secūdus ann⁹ aī
mortē suā. Cōstat aūt q̄ fm vtrāq; expositionē ly scōs
annus regni nabu.otinet infra tps.vij.hebdomadarū⁹
qō ē ꝓpositū. Ad scōm vo vōm q̄ hec distinctio hebdo⁹
madaꝝ nō ast intelligēda sic punctualiter q̄a ꝓpo tēpe
cuiuslibet distinctiōis vsq; ad finē fiant seu ꝓmuēt illa
q̄ illi pti applicant.sz sufficit q̄ in aliq̄ pte notabili cuiusli
bet distinctiois impleant.nam Beli.xv.legit Sato p⁹
noscēs q̄ pegrinū futuꝝ sit semē tuū i terra nō sua.⁊ sub
jcient eos seruituti ⁊ affligēt cccc.an. Cōstat aūt q̄ semē
abrae nō fuit afflictū seu seruiliter subiugatū p oēs.cccc.
annos.sz tm̄ p.ccc.put ibidē exponit.⁊ tm̄ scriptura hō at
tribuit illis.cccc.an. vsi ⁊ in ꝓposito.licet nō p totū tp⁹
vij.hebdomadaꝝ fuerūt facte reuelatiōes ꝓdicte sufficit
q̄ in aliq̄ pte sui circa principiū fuissent facte. Sili' ē di
cendū de scōa distinctiōe q̄ nō sic distincte punctualiter ē
accipienda.sz sufficit q̄ circa principiū ⁊ medū ⁊ finez ei⁹
impleant p intervalla ea q̄ illi applicant.vt dictū ē. Si
q̄s aūt voluerit oīno hui⁹ distinctionis rōem nūnerali
ter hīe optet recurrere ad misticū sensum.Vñ fm Greg.
in.xij.li.mora.cū rō hīe defecisse ꝓgnoscit.restat vt ad my
sticū sensum sine dubitatiōe recurrat.vñ in ꝓposito pos
set assignari rō mistica nūeralis huic distinctioi satis p⁹
pria. Ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ antiq̄ lex septennaria
dr ꝓpter p̄ceptū sabbati ⁊ alioꝝ q̄ ei accidāt. Sili' ⁊ nona
lex octonaria dr ꝓpter misteriū dīnice resurrectiōis. Vñ
sup illud Eccl's.xi. Da ptes septē necnō ⁊ octo.glo. Da p
tes septē.i.vetus testamētū.cui⁹ septima dies.i.sabba
tū p̄cipue honorat necnō ⁊ octo.q̄ est nouū.vbi glo. in
terli. Nouū ꝓpter dīnicā diem.vñ ad ꝓpositū vt gabriel
ostenderet Danieli q̄ iustitia sempiterna q̄ adducenda
erat pfecte debebat adimplere veterē legē.idcirco primā
ptem hui⁹ distinctiōis in.vij.hebdo.determinate accu
dit.vt etiā ei innueret q̄ octonaria lex.i.nona p̄dicte le
gi hēbat succedere p rpm.⁊ cū eo inco:pari.nō subiunxit
numez.lxij.nam.viij.in.vij.deducti faciūt nūez.lvi.q̄
denotat legē nouā p octo.⁊ legē veterē p.vij.⁊ ex ded u
ctione vni⁹ in alter⁹ innuit eaꝝ vtualē ꝓiūctiōem. Ita.vt
dicit in.gl.allegata.sine altero toto non valet alterū. Pe
vi.enī hebdomadis q̄ restant ex nūero.lxij.fm hūc sensū
qui nō ex toto ad lām seq̄ dr nō est faciendā mētio cum
nō faciāt integrā hebdomadā.nam Deu.xxij.c.dr.Mu
merabiꝝ ḡ ab altero die sabbati.vij.hebdo.plenas.i.inte
gras. Ex q̄ pt⁹ q̄ vbi de hebdomadis agit nō ē faciēda
mentio nisi de integra hebdomada.nīi forte vbi expssa
fit mētio de aliq̄ pte hebdomade.sicut i ca.spāliū inēo
rab dimidiū vltime. Et hec rō hmōi distinctiōis sufficere
debet fidelibus qui ꝓsuppositā fidē desiderant habe
re rationem scripturarum. Replica.

Hca.ix.lxx.hebdomadaꝝ materiā satis ꝓcorditer
tractāt postil.⁊ burg.sz tū burg.in q̄busdā cōtra
postil.se caullatorē ostendit sumēs occasionē ex q̄
dam ꝓputatiōe quā reprobat ex eo.q̄ mardochē' vē esse
nimis excessiue etatis iuxta illā ꝓputatiōem.⁊ hō dr sequi
ex eo q̄ dr Hester.ij.q̄ mardochē' fuit trāslat' cū iechō
nia in babyloné.sz burg.mouēs difficultatē grāmatica
lem de relatiuo ⁊ asicedēte primo ⁊ remoto dicit id ex lī
tera allegata Hester.n.nō hēt q̄ mardochē' fuisset trās
latus cū iechonia.sed Eis q̄ dr in lra allegata.Erat vir
in ciuitate susis vocabulo mardochē' filius iair.filij se
mey.filij cis de stirpe gemini.q̄ trāslatus fuit de urīm cū
iechonia. Referēdo inq̄t burg.ly q̄ ad primū asicedens
significat ipm cis translatum non mardocheum. sed nō
insistendo grāmatice q̄ sepe ⁊ ꝓprie refert remotū asice
dens sicut primū vē burg.deficere.q̄ si ad primū asice
dens dz fieri vt ipe vult relatio.tūc gemini trāslat' ē qō
flin est.q̄ gemini fuit vn⁹ de pgenitorib⁹ Saul.vt dr.i.
reg.ix.nec vē vm ē ō cis q̄ fuit pē Saul.⁊ p tpa oīs regū du
rare nō poterat vt trāsferret cū iecōnia.nisi burg.ingat
alū q̄ vocet noīe cis.⁊ q̄ nō hz firmare auctoritatem
ad facilitate ptemnit q̄ pbaī.⁊ ad rem sīa transmigrati
one iec bonie ꝓputarent annī cis.paul.semey aui.⁊ Iair
ꝓis mardochei fortassis mardochē' nō repiret nat⁹ qñ
dicit Hester.ij.ipam hester in filiā adoptasse ⁊ curā ei⁹
rexisse.vel saltem inuenire valde inuentis q̄lis ad hmōi
officia fuisset ineptus ⁊c. Itē burg.eo.c.notat postil.i co
q̄ recedit a ꝓputatiōe raymūdi q̄ ꝓputat annos fm ꝓpu
tum latinoꝝ q̄ ad ēgnū cyri ⁊ regnū assueri marin hester
ꝓputat fm ꝓputationē hebreoꝝ.⁊ postil.facit p oppositū.vñ burg.ꝓfert factū raymūdi in ℔ postil.debilib⁹ rōi
bus Prima q̄ factū ray.q̄ ad cyrū accidat vt dicit grec⁹ ⁊
latinus ⁊ vm hebreoꝝ q̄ fuit abbreuiatoꝝ iosephei. Secū
da rō.q̄ soli latini dicūt assuerū regnasse.vl.an.pūt igit
iudei caullaī q̄ ℔ sit pūctū.sz q̄ ad primā rōem vē alle
gatio burg.modicū valere.nam allegare p auctoritatib⁹
in ꝓputo pūti eos q̄ in ꝓputatiōe.lxx.hebdo.multipliciter
deficiūt ⁊ inter se nō accordant puerile est.q̄ etiā scriptu
ra sacra pderet auctoritatē si in ea reperet discordātia vl
defectus.vt scribit b. Aug.ad b. Hiero.epla.i.⁊ viij.trā
sumit.xx.dist.ego.⁊.c.si ad scripturas. Hunc aūt Beda et
alij p burg.allegati sunt diuersi.q̄ quidā eoꝝ ꝓputāt fm
annos lunares.quidā solares.quidā a primo anno cyri ⁊c
que oīa nec a raymūdo nec postil.nec bur.sunt recepta.
Non igit seqtur.accordāt cū raymūdo in vno pūcto.igit
standū est eoꝝ dict⁹. Nec iocelon abbreuiatoꝝ Iosephi
pōt allegari p aucte.q̄ a cōi ꝓputatione hebreoꝝ ⁊ suoꝝ
magrōꝝ sine rōne recedit ex scriptura nihil pbās.nec se
cunda rō sua valet.q̄ calūnie iudeoꝝ nō sunt curāde vbi
sine aucte scripture ea q̄ nostre fidei sunt impugnāt.nec
remanet iudeis excusatio ex diuersitate ꝓputationū cum
tps.lxx.hebdo.de q̄ hic agitur q̄litercūq; ꝓputet.p mul
le annos transierit in ꝓteritum ⁊ amplius. Sola igit ob
stinatio malitiosa tenet eos in pfida expectatione mes
sie. Nec valet rēspōsio burg.ad id qō postū.p sue intenti
onis ꝓfirmatione adduxit de Esdre.vi.q̄ dicit burg.fieri
orōem p filijs nōdū exūtibus.sed ꝓriū vē.q̄ Esdre.vi.dici
tur. Orent p vita regis ⁊ filioꝝ eius. ꝓsupponit igit i lit
tera vita filioꝝ.p qua orādum dr. Illusoria etiā ꝓuide
tur p nōdum exūtibus in rep natura.fit quidē hū.p defū
ctis sz nō p futuris nisi ꝓphetice.q̄liter non est in Esdra
dictum. Nec est silē qō burg.adducit Deu.vij.ubi ei nō
dicit q̄s ꝓorare p rege ⁊ filijs eius.sed ꝓnostice dr de rege
nōdum exūte ⁊ filijs futuris. Si rex iustus fuerit diu re
gnabit.⁊ filij eius post eum.⁊ regnum eius transibit ad
posteros. Potest eni de non existentib⁹ ꝓprie q̄s ꝓnosti
care.sed non p eis orare spāliter.p vita eoꝝ qui non vi
uunt. Reliqua q̄ in daniele notat burg.non sunt magni
ponderis sed stant in verbis et computis fm burg.non
punctualiter accipiendis.

a Anno.iij.cyri.Hic ponit.ix.visio danielis .x. a rm opinionē cōes ista visio q̄ h ponit differt ab illa q̄ ponit i duob.c.se.sz mihi vr q̄ ē vna tm vt magr ptēbit legēdo ibaz.Diuidit g̃ sic qz prio describitur excellētia hr visiois.secō exprimit ptinētia ibidē relate vitatz.r h duob ca.se. Pria i dualz qz prio tāgit magnitudo hr visiois i generali.secō magr in spāli ibi.In dieb ill. In pria pte prio tangit tps q̄ fcā ē revelatio danieli cū dicit.

a Anno.iij.cyri regis plarz.secō revelatiois magnitudo cuz

b Verbū ruela (dr. tū.i.vitas q̄ vbo ex

c Danieli (primit. co.bat.h dicit.qz baltha sar erat nomē eir scōm.vtz.r.i.hr li.

d Et vbū vm.ad i

e Et fortelligēdū. titudo ma.ad iplendū.qz nō poterat ipleri nisi vīna vture r ordinatiōe.qz hec visio pītiet psecutionē antiochi r antixpi r destructiōnē eoz r resurrectiōz mortuoz.vt videbit. f Intelleser.qz non tm habuit visionē imaginariā.sz ēt itellectualē.pter q̄d subdit. g Intelligētia ei op ē i visione ad h.s.q̄ aliqs dicat.pba.sic.s.declaratū ē in pri.li.ps. vel pōt exponi. Intelligētia op ē r̄c.q.d. optz intellecti hois a do eleuari ad h q̄ talia possit itelligi r capi.r i h ptz arguitas visiois in generali. h In die.i.h ponitur excellētia hr visiois magi spāli.r h duplr.prio exp te danielis videtz.secō ex pce angeli appentis.ibi. Die āt vruth. Magnitudo āt visiois ex pte danielis ondit i deuota ppatiōe ipi" afi hāc visionē.r h p luctū.ieiuniū r oōnē.r h ē q̄d dr h b In die.i.ego da.lu. pctā r miseram ppli israel i Ierūsalē.die.in q̄ ostdit magnitudo austeritatis ex pte tpis. l Panē desi.i.cibū delicatū qz noīe panis in scriptura itelligit ois cib". l Nō comedi.r ca.r vi.nō itro.i os meū.Et sic pz magnitudo austeritatis ex pte cibi r pot". Per h aūt q̄ dr q̄ in tribz hebdomadis nō cōedit talia ex devotiōe. innuit scriptura q̄ alijs tpib talib vtebat. Ex q̄ ēt vlteri" ptz q̄ tūc non tenebat tāta austeritatē i victu q̄m tenuerat in iuuētute sua qñ bibebat solū aquā r cōedebat legumia vt dictū ē i.ca.i.m" rō ē.qz daniel iā erat in tanta auctē q̄ poterat hr victualia i q̄b nō eēnt aliq̄ sibi illicita.r iterq̄ iam erat senex.cū a tpe sue migratiōis i babylōe iā pterā fuissent lxx.an.r eēt i. lxx.vt magr explicabit.ij.tāta āt austeritatis nō ē fuāda i senectute.qñ possiōes sūt edomate r corp" debilitatū.sic i iuuētute qñ vigēt passiōes. m Sz ne qz vng.vn.sū. Unguētū h accipit p lacryma alicui" arboris aromatice.qz talib vngebāt i terra illa p in tpie calōis.r ad p̄seruādū bonā dispōez corpis. n Die āt. vruth.h pfir exprimit excellētia visiois ex pte angeli apparētis.r prio describit ipi" angeli appentis insolit" fulgor. secō videtū terror ibi. Vidi āt ego daniel. In pria pte sic. n Die āt.vruth.r̄c.vbi designat tps determiatum hui" visiois nō solū q̄tū ad ānū.sic in pān.h" ca.dictū ē sz ēt q̄tū ad diē determiatū. Notat ēt pfir loc" cum dr.

o Etā iuxta flu.ma.q̄ ē tigr.h ē vn" de q̄ttuor fluminib paradisi.r notat sic a velocitate cursus a tigride q̄ ē bestia velocissima. p Et le.occu.me.corpis.sez r mentis.

q Et vidi.visiōe intellectuali r corpali. q Et ec.vir vn".i.angel" apparēs i spē viri. r Vestit" li.vbi prio describit eū q̄tū ad extrinseca q̄ ad vestimētū albū vel lineū q̄ designat puritas angelica.r q̄ ad cingulū cū dicit.

s Et re.et" acci.au. obrizo.i.mūdissimo. vel dr obrizū ab ob.et radio radias.qz ppt radiatiōz sic notat.p zonā aureā r radiātē intelligit feruor caritatis q̄ angeli indissolubiliter ligant cū deo scōo describit āgelus q̄tū ad ītrinseca.cū dr

t Et cor.ei" q̄.chry. Et aūt chrisolit" lapis coloris marini r hz scintillas aureas. Per tale igr corp" intelligit celū qđ ē pprie mobile āgelor.qz corpus angeli nō informant ab eo sz tm moueāt Color āt mat̄s q̄ ē in chrisolito ē silis coloi celesti. Per scintillas aureas i telligt stellas q̄ sunt i celo.tertio describit angelū appnte q̄tū ad extremitates dr. v Et fa.e" ve.spēs fulguris.in q̄ notat excellēta glie āgelice. r Et oculi.ei" vt lam.ar.in q̄ notat pspicacitas i āgeli cognitiōe. y Et bra.r̄c.q̄si spēs ess cādētis.in q̄ signat fortitudo angeli. ad opandū p brachia.r ad mouēdū se de loco ad locū p pedes. z Et vox ser.ei" vt vox multitu.in q̄ designatur efficacia vtut" ei" ad docēdū hoies de occultis r revelandū vitatē qz vn" āgel" pōt pl" docere q̄ multitudo hominū seu doctor. Ad euidētiā aūt maiorē pdictor" sidrandū q̄ āgeli apparēt hoib i corpib assūptis ad instruendū eos familiari" de occultis.r iō p quietates corpor assūpti significant quietates āgeli spāles.vt dictū est.

a Vidi aūt.h pfir ponit videtū terror.r prio ponit eorū trepidatio.secō āgeli confortatio ibi. Et ecce man". dicit igr prio sic. a Vidi āt ego da.so.visi pfecte.s.qz nō solū vidit angelū appentē.sz audiuit eū loquētē r itellexit. Alij enī viri q̄ erāt cū daniele viderūt solū āgelū apparētē.ex cui" visiōe territi fugerūt.r iō dicūt h nō vidisse visionē.qz angelū loquētē nō audierūt.nec intellexerūt ea q̄ fuerūt revelata danieli.r h est q̄d dr h. Porro viri qui erāt mecū r̄c.r ptz ex dictis vsqz ibi. b Et ñ rem.for. in me.qz terror reddidit mēbra exteriora frigida r tremētia.pter recursum spirituū r sanguis ad cor.qz talis recursus fit in passione timoris. c Sz etiā spēs mea mutata ē in me.qz ex timore pallor caulsat in facie.pter recursum sanguis ad cor ab exterioribz membris.

d Et emarcui r̄c.qz p timorē nimiū hō fit aliqñ stupidus r q̄si impotēs se mouere. e Et audi.tace.oster.r̄c. qz ex timore nō poterat stare. f Et ec.man".h ponit angeli confortatio.r h duplr.qz prio confortat eū impfecte. postea pfecte.qz pcessius ē debit" de ipfecto ad pfectus. secōa ps incipit ibi.Ecce tū loqtē mihi.primū aūt facit tangendo ipm r leuādo aliq̄tulū.r h est q̄d dr h. f Et ecce ma.s.angeli. g Tetigit me.confortādo. h Et erexit me sup genua mea.aliq̄tulū eleuando. i Et dixit ad me vbo confortādo. k Daniel vir desideriorz. q̄re āt daniel dict" ē vir desideriorz dictū ē.ir.ca. l In tellige vba mea r̄c.i q̄ confortat eū q̄tū ad mentē.sic.r q̄tū

ad corpus cum dicit
m Et sta i gra. tuo,
id ē rect" ⁊ recta fa
cie vl" celū. B ē ei gra
dus hois. alia ät ala
lia stät sup pedes fa
cie iclista ad terram
n Cūq; dirit. mi. f.
istū sten tremēs. q; i
mutato fcā i corpe ex
pederi fiore nodum
adhuc transierat.
o Et ait ad me. no
li metuere daniel. q;
nō appui ad malefa
ciendū tibi. sz magis
ad docēdū te illā q̄ ō
sideras scire. ⁊ B ē qđ
p Quia ex (subdit.
die prio q̄ tu po. cor
tuū ad intelligendū illa q̄ pr" videras. c. viij. ⁊ nō intel
lexeras ad plenū vt dictū fuit sr illō vbū i fi. viij. c. Stu
pebā ad visiōz ⁊ fi erat q̄ interpraref. vl" al'r. Ad intelligēdū
s. volūtatē dei circa ea q̄ sr ventura pplo tuo ⁊ q̄si i idē re
dit. q Ut te affli. i co. di tui. vt p B ofo tua citi" exau
direcorā do. ep pñs vina vitas tibi reuelaref. r Ar
audi. sr vba tua ⁊c. s. ō reditu ppli ō captitate babylōica
sz ōnū vr. q; luia rdeūdi tā erat data. i. āno cyri. ista aūt
ofo daniel ⁊ afflictō ō q̄ B loq̄t āgls. fcā fuit an. ui. cyri.
vtz ex dict̄ isto. c. q̄ tē ñ fuit exaudita ofo daniel ō rditu
ppli. sz añ p. ch. an. Dōm q̄ iudei fuerāt i babylōe p. lxx.
an. q̄stū ad illos q̄ cū iechōia trāslati fuerūt. Alii vo q̄ in
subiectōe ioachi pre" fuer̄t trāslati obsides vt ō danie
le ⁊ alijs ō semīe regio ōr. fuerūt tā. lxx. an. Alii vo q̄ cū se
dechia fuer̄t trāslati fuerūt ibi. lxx. an. fm illā p̄uaratōez
quā secut" sū tāq̄ iudicio meo vtor. ē. s. c. ui. ⁊ ic p pñs u
li q̄ tūc viuebāt fuerāt nati i babylōe p maiorē pte ppter
qđ afficiebāt ad rmāendū i ra babylōis. ⁊ ppt possessio
nes q̄s ibi acq̄sierāt ipi vl" pres eor. ⁊ ppt vxores q̄s ibi
accepant ⁊ filios q̄s ibi gēuerāt. Et ió pl" lxx. datā a cy
ro rmāserī i ra babylōis bñ p. ch. an. ⁊ pl". vt ōr i. scolast.
histo. ppt qđ tiebat daniel ne totū negociū ō rditu eor i
trim ipediret. Et ió orabat daniel. ui. an. cyri vt B ipedi
mētū tolleret. ⁊ fuit exaudit" ⁊ B ē qđ dic̄ āgls. s Et
ego ve. pp. f. tu. ānūciaf. i. tibi q̄ tua petitio sit exaudita
t Punāt re pña. ⁊c. ad euidētia h" ōsiderādū q̄ āgeli q̄
pūt dueref. puicijs dicūt principes illar. ⁊ B roabilr. q; sr
soliciti ō bono earū ió noiaf ordo ipor sic. s. ordo princi
par". Cōsiderādū ēt q̄ sic vni toti puicie pest vn" āgel"
bon" q̄si princeps ad pcurādū bonū illi" puicie. ita pest
vn" āgls mal" q̄si princeps adducēdū hoies illi" puicie
ad malū. Dicūt igr aliq̄ q̄ iste princeps pśar fuit angel"
mal" q̄ filios isr̄l icarabat ad rmanēdū i babylōe ex car
nalitate q̄dā rōis p̄dict̄. ⁊ ió ōr B q̄ restitit. xxi. diebus
okoni daniel q̄ orabat p reditu ppli ut̄m. ⁊ p pñs resti
it āgelo bono. q̄ pśitabat orōes daniel coā deo. ⁊ B est qđ
āgel" loq̄ns danieli dirit. t Pnm. te. p. restit. mi. xxi.
dieb. tūn ei tpis durauit ofo daniel ⁊ afflictio vtz ex pdi
ctis. Btūs ät gre. p. ui. di. moral'. dic̄ q̄ fuit bon" āgls q̄ p
erat reg̃ pśar q̄ videbat ex mālioe filioz isr̄l i pside mlros
ō pñs ⁊ medis ouerti ad cultū ⁊ fidē vm" dr. ⁊ ió iterpel
labat deū vt rmanerēt i pside. osidēs i ospcū ōi bōa q̄ ex
B deuenirēt. sic āgls sctūs ōr i sistere āgło scto q̄ repūta
bat daniel' ofoz ō prio coā deo. nō tñ ut āgłos sctos ē p
rietas volūtatū simplr. q; volūtates eor sr ofōmes di
uine volūtati. q; tñ ō futur. igr ät qđ de" dedit. ió aliq̄ cō
sulēdo deū ō aliq̄ futuro circa pplos q̄bus pūt allegant
deer sz kroz nimi" irruit sup
eos. ⁊ fugerūt in absc̄ditū
Ego ät relict" sol" vidi visi
onē grādē hāc ⁊ nō rmānsit
i me fortitudo sz eruaz spēs
mea imutata ē i me ⁊ emar
cui. nec habui q̄cq̄ virium
Et audiui vocē ꝓmonū ei"
⁊ audiēs iacebā ōsternat" sr
facie meā. ⁊ vult" me" here
bat tre. Et ecce man" tet
igit me" ⁊ erexit me sr genua
mea ⁊ sup articulos manuū
mear. ⁊ dirit ad me. Dani
el. vir ōsideriorū intellige ver
ba q̄ ego loq̄r ad te" ⁊ sta in
gdu tuo. Nūc ei sū missus
ad te. " Cūq; dirisz mi ꝓmo
nē istū steti tremēs ⁊ ait ad
me. noli metuere daniel" q;
ex die prio q̄ posuisti cor tu
um ad intelligēdū" vt re af
fligeres i ospcū dei tui. ex
audita st vba tua" ⁊ ego vēi
ppt ꝓmōes tuos. " Pnceps
aūt regni psar restitit mi vi
ginti ⁊ vno dieb" ⁊ ecce mi
chael vn" de principib" pri
mis vēit in adiutoriū meū
⁊ ego remāsi ibi iuxta regē
merita ōria. ⁊ sic dicū
tur resistere adiuices
sz q̄s reuelaf eis sē B
dina volūtas simplr
concordant in ea.

v Et ec. mich. vnus
de pri. prīs q; erat su
prior āgls āglo q̄ loq̄
baf. q; erat p̄cepi to
ti" synagoge. sic ē mō
priceps toti" eccie. et
ió q̄si solū ꝑerat filijs
isr̄l q̄ erāt i pside. sic
ille q̄ loq̄bat danieli.
sz ēt erat oīb" filijs
isr̄l vbicūq; eēnt. et ió
pcurabat bōa filioꝝ
isr̄l vbicūq; ꝓter qđ
audiunt illū āgelū q̄
ꝑerat vni pti eoꝝ. sc̄z
eoꝝ q̄ erāt i pside. ⁊ B ē qđ subdit ō michaele. vēit i adiu
torū meū. seq̄f. r Et ego rem. ibi. i. coā ō offerēs p
ces tuas. y Iuxta re. p. i. iuxta āgelū q̄ ꝑerat pśis mi
hi resistēte mō pdcō. B ät dirit āgls danieli ad ostendū
q̄re tū tardauerat ad denūciādū erauditiōz orois.
a Ue. vt do. te q̄ vē. sr ⁊c. Et q̄ pz q̄ ñ solū venerat ad ō
nūciādū danieli rditū captitat". nec solū ea q̄ fcā sr tēpe
ātiochū ep̄iphānis. sz ēt q̄ vēnura sr i fine mōi tpe anti"pi
vt p̄dixit. c. se. ppt qđ seq̄f. b Cūm adhuc. vi. i dies. s.
mlros differt ipleda tot. a'r. c Cūq; loq̄. B ponit ofo
latio pcā ipi" daniel. ⁊ diuidit i duas ptes. q; prio facit
qđ dcm ē. ic do subiūgit cāz sui rcess" a daniele ibi. ⁊ nūc
reuertar. Circa primū ōr sic c Cūq; lo. mi. an. s. hui"
cemodi vba. d Deiecta vul. me. i ter. āgli nō potēs su
stinere aspectū fulgor" āgeli appent". ⁊ B factū ē vt dani
el. ꝓgisceret fragilitatē hois rel'cū vtut āgl'oꝝ. e Et
ec. āgli illi. s. ho. q; ñ erat hō sz āgel" appens in spē hois.
f Tetigit. la. me. vt posse loq̄ ppt qđ seq̄f. Et apīes os meū
locuit" sū ⁊c. seq̄f. g Dixe mi i vis. t. dix". sr ꝓpag. mee
⁊c. i. tūcture mēbroꝝ meoꝝ ppt defectū sāguis ⁊ spirituū
recurrētū ad cor. ⁊ ex passioe tiorū ppt visiōz isolitā āgli
appent". seq̄f. b Rursū g tetigit me q̄si visio hois. q̄a
tūc āgls apparuit i forma hūane spēi alr q̄z añ Jn prāte
ei āgloꝝ ē spēs corporū assūpto ad trāsmutare defectū. sic
ät appuit ei āgls ad ipm magis ꝓfortādo. ppt qđ subditur.
i Et ꝓfortasti me ⁊ poz ita. seq̄f. l Cūq; lo. me. qua. s. p
fecte ꝓfortat". seq̄f. l Et ait āgel" s. danieli. m Nūq̄
q̄d scis q̄. ve. ad te. q. d. ego vēi vt ōsidere tibi oroz tuā ex
audita. ⁊ ea q̄ sūt futura tpibus nouissimis. vt ia dcm ē. ⁊ ma
gis p̄dixit. s. n Et nūc reuer. B exprimit cāz ire oz ei⁹
cito recedere a daniele vt rediret ad iterpellādū coā deo
p pplo isr̄l. ne redu" et" ō babylōe ipediret p āgl'm q̄ pe
rat pśis. ⁊ B ē qđ dic̄. n Et nūc reuer. s. in ospcū dei.
o Ut p. ad. prin. gsa. qđ q̄dē plū ē p B q̄ āgli q̄ pśi di
uerf gēribꝰ offert coā ō ōria merita ipoꝝ. vt dictū est.
p Cū ei egre. ap. pri. grecoꝝ. i. āgls grecoꝝ. B ät inpo
nit āgel" loq̄ns dan. q; i pri. se. c. faciet mētiōz ō bell' psa
rū ⁊ grecoꝝ adiuicē. q Verūtū. i. asiq̄ reuertar rcedē
do a re. r Annū. ti. ⁊c. i. in pscie dei mihi reuelata q;
reuelatio ē q̄dā ipssio dine scie. Annūciabo i q̄nā tibi" ul
la q̄ desideras scire s Et ne. ad. me" ē i oīb" his q̄. s.
spectāt ad pmotiōz ppli isr̄l. t Misi mi. pri. ve. q; sic
dcm ē michael erat pnceps toti" synagoge generaliter.

Bo ät ⁊c. in. c. pce. osa ē emunētia visio Da. xi.
e nis vt dictū ē. B ñr circa istā visiōz declarat" ordinē
tia veritatis. ⁊ diuidit in duas ptes. q; prio osidit futura
violētia puerꝰ ꝑ electos. scda finalis victoria electoꝝ

cōtra reprobos.ca.se. In rpe aūt ūlo. Pria diuidit i duas q̄ primo explicat pcess⁹ regni plax i breui.scdo ort⁹ regni grecor. ⁊ ß vt sic puēiat ad ātiochū epiphanē q̄ fuit de reg̃ grecor. fuit etiam figura antix̄pi de q̄ ē pncipal⁹ itētio. vt videbit.scda ibi. surget vo. dic̄ g̃ prio sic. a Ego aūt ꝛc.q̄ inf fecit balthasar. vt.s. dictū ē in fi.v.cap.

b Strabā vt ꝓforta

c Et (ref regnū ei⁹. roboraref. aliq̄ expo nūt di. q̄ ista sī ꝟba danielis q̄ orabat p dario q̄ eū mīrū honorauit. ⁊ eū de lacu leonū liberauit vt dēm ē.s.vi.c. ⁊ß ēt dic̄ gl. iterli. sz ß nō vt verū. q̄ ꝟba imediate p̄cedēria sūt ꝟba angeli loq̄ntis danieli. vt visū ē. Sūt ꝟba imediate seq̄ntia q̄ copulā tur ad ista p dictiōez copulatiuā. vt vide

psax Veni aūt vt docerē te q̄ vētura sī pplo tuo ī nouissimis diebꝰ q̄m adhuc visio ī dies Cūq̄ loq̄rer̄ m̄ huiuscemōi verbꝰ deieci vultū meū ad t̄rā ⁊ tacui ⁊ ecce q̄si similitudo filij hois tetigit labia mea. ⁊ apiēs os meū locutus sū. ⁊ dixi ad eū q̄ stabat ꝯ me Dñe mi ī visiōe tua dissolute sī ꝓpages mee ⁊ nihil ī me remānsit virtū. ⁊ quō poterit ſu⁹ dñi mei loq̄ cū dño meo. ⁊ nihil. n. in me remānsit virtū. sz ⁊ halitꝰ me us intercludit Rursū q̄ tetigit me q̄si visio hois ⁊ ꝓfortauit me ⁊ dixit Noli timere vir desideriox pax tibi. cōfortare ⁊ esto robust⁹ Cūq̄ loq̄rer̄ mecū ꝓualui ⁊ dixi. loq̄re dñe mi. q̄ confortasti me ⁊ ait Quid scis q̄re veneri ad te ⁊ nūc reūtar vt pl̄ier ad sū pncipē psarū

Cūq̄ enī egrederer̄ apparuit pnceps grecoꝝ veniēs Verūtn̄ ānūciabo tibi qd̄ expssū ē i scriptura veritatis. ⁊ nēo ē adiutor meꝰ i oibus his nisi michael pncepſ vr

Ano ārt a prio .xi. e ānō darij medi ista bā vt ꝓforta ref⁹ ro boraref⁹ ⁊ nūc vitarē ānūci abo tibi Ecce adhuc trel reges stabūt in pside ⁊q̄rtus ditabit opibꝰ nimijs super oēs ⁊ cū inualuerit diuitijs suis ꝓcitabit oēs adūsum regnū grecie. Surget vero rex fortis ⁊ dñabit ptāte multa ⁊ faciet qd̄ placuerit ei. Et cum steterit ꝓ regnū eius ⁊ diuidet in q̄tuor vētos celi sz nō in posteros eius nec̄ ſm potēti am illi⁹ qua dñatus ē. Lacerabit enī regnū ei⁹ etiam in externos. exceptis his.

regnū. de q̄ mōarchia pcessit antioch⁹ illu istr radix pcti q̄ fuit figura ātix̄pi. ⁊ diuidit dual ꝓes. q̄ primo tractat ō reg alexādri q̄ fuit p.i⁹ rex. vt.s. dictū e. c. viij. secūdo ō regnis poster ior duox ei⁹. i. syrie ⁊ egypti ibi. Et ꝓfort. rex austri. dic̄ g̃ ꝛc.

ꝛ Surget vo. i gre Rex fortis. (cia. s. id ē alexāder magn⁹. m Et dña. po. mul. q̄ m̄tra regna sibi ac n Et fa. qd̄ (q̄sum. pla. ci. ō regnū plarū. o Et cū ire. i. robore potēcie sue ⁊ eraſ p Cōte. te. ei⁹ (sue. q̄ mortu⁹ ē veneno. cū eēt adhuc in flore iuuētutis sue ⁊ potentie. vt.s. vi. c. vij. c.

q Et diui. s. regnuz r In q̄t. vē. ce (ei⁹. li. i. ī q̄ttuor regna q̄ sita sī ad. iij. pncipales ꝓes mōi. respcū ir̄m q̄ sic. s. dictum est prolomeus lagi filiꝰ successit sibi ī egypto q̄ ē ad meridiē respcū ir̄z. ꝓpt ß i seq̄ntibꝰ rex egypti vocaf rex austrie. seleuc⁹ successit sibi i syria q̄ ē magis ad aq̄lone respcū ir̄m. ꝓpt q̄ ō i seq̄ntibꝰ rex syrie vocaf rex aq̄lois. Philipp⁹ ārt fr alexandri successit sibi ī macedoia ⁊ grecia q̄ magis ē i occidēte Antigon⁹ ārt successit sibi i asia q̄ ē magis i oriēte. ex ißis ārt q̄tuor ptibꝰ mōi oriūf q̄ttuor pncipales vēti. ō regnū alexādri ꝺ ß diuisū i q̄ttuor vētos celi. s Sz nō ꝛc. s. i filios ei⁹. q: alexāder ñ hūit filios. ⁊ si hūit ñ regnauerit p⁹ eū. t nec̄ ſm ꝛc. q: null⁹ ō successoribꝰ alexādri fuit eq̄lis sibi ī ptate. vñ seq̄f. v Lacerabit ꝛc. q: mīte natiões receſſerit ab ei⁹ mōarchia ipo mortuo. ⁊ mīti ēt alij q̄si iij. pdicti ipossēt sibi dyadēata. ⁊ ß ēq̄ dic̄. r Et iā ī ext. ß meliores q̄s sī. iij. pdcī diuidet regnū ei⁹. sz q: nulla regna istox steterit exceptis. iij. pdcis. nō subdit y Excep. his. s. pdcis. iij. a Et ꝓfor. ß ōnr agit ō pcessu duoꝝ regū. s. egypti ⁊ sirie p⁹ mortē alexādri. ō alijs ārt duobus regnis alie ⁊ macedōie ſi fec̄ ālis mētōz. rō h⁹ ē q: regnū egypti ⁊ regnū sirie erāt ꝓpīq̄ fre iudee. q: iudea erat posita ī medio hūs egyptū ad austr ⁊ syriā ad aq̄lonē vt dēm ē p⁹ mortē ārt alex. ma. regnū egypti ⁊ regnū sirie hūerī bellū adiuicē sub mīris regibꝰ sibi succedētibꝰ vt videbit. Iuij ārt irſl ī medio ꝓsiti erāt pue vtutꝝ respcū istox ⁊ aliq̄ ō populo isrl fauebāt aliq̄ regi egypti. aliq̄ regi sirie. ito occasione h⁹ rex egypti aliq̄ ō bellabat filios isrl. q: fauebant suo adūsario ⁊ eos rōe aliq̄ rex sirie ō bellabat eos. ⁊ mō subiugabāt eni mō alios. ito ō istis duobꝰ regibꝰ pplz isrl sue cessiue afflig̃tibꝰ loq̄batur ā g̃s daniel. q̄ ō sīderabat scire statū pplī sui. De alijs ārt duobꝰ regibꝰ. i. aste ⁊ macedōie tacet. q: pax aut nihil hūerit cū iudeis agere. Ad maiorē aūt euidētiā lre seq̄ntis describūf ß in figura subscripta reges sirie et vna pte. ⁊ reges egypti et altera vsq̄ ad tēpus antiochi epiphanis. q̄ per ē regnū. ista p mittūf ß. q: fuit figura antix̄pi de quo principaliter hic intenditur.

Danielis

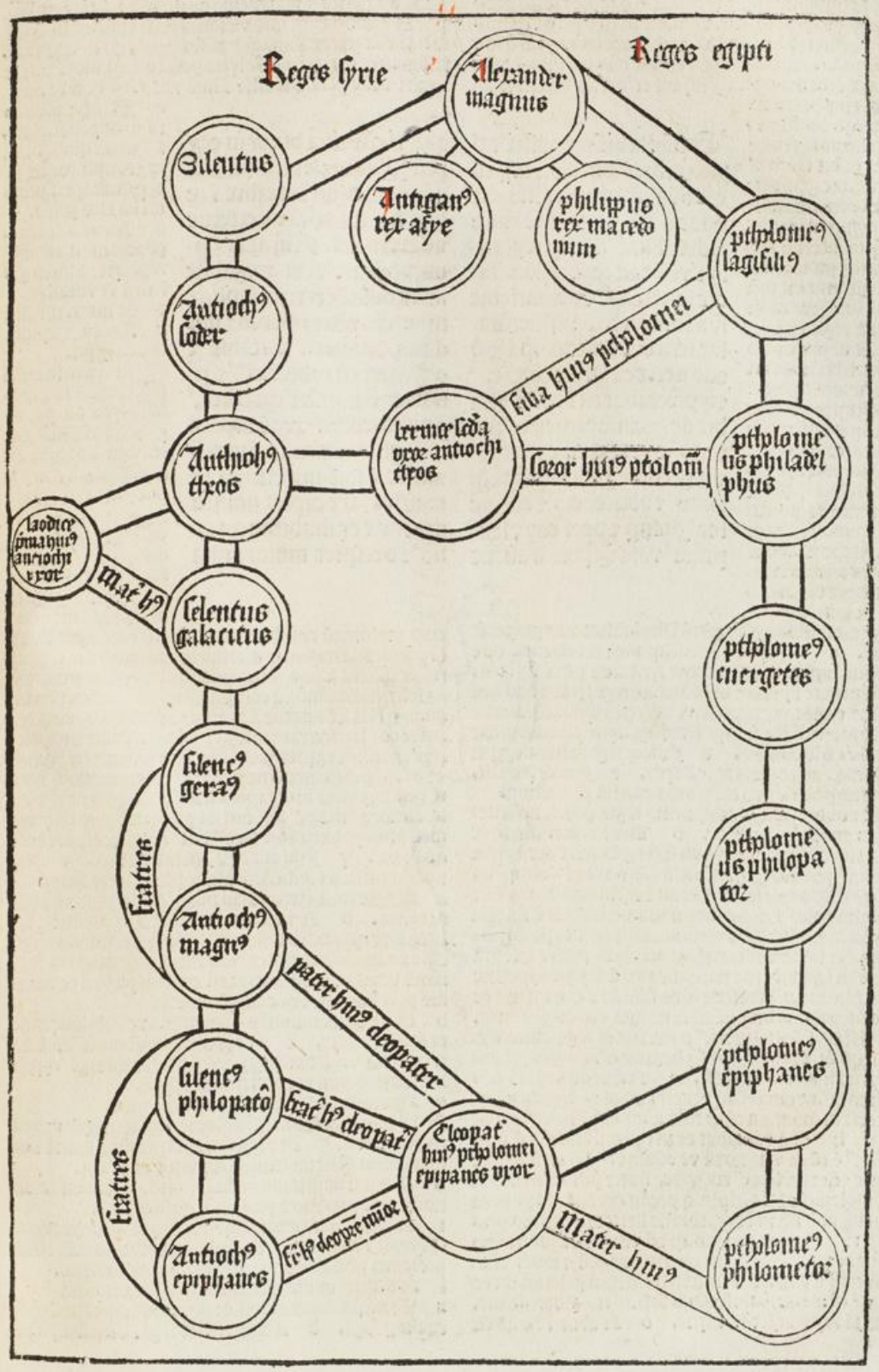

Reges syrie
Reges egipti
Alexander magnus
Sileutus
Antiganꝰ rex afye
philippus rex macedonum
ptholomeꝰ lagifiliꝰ
Antiochꝰ soder
Antiochꝰ theos
Laodice prima huiꝰ antiochi uxor
Mat̄ hꝰ
Selentus galacitus
silencꝰ geraꝰ
fratres
Antiochꝰ magnꝰ
pater huiꝰ deopater
silencꝰ philopatô
frat̄ hꝰ deopat̄
Antiochꝰ epiphanes
fr̄ hꝰ deopr̄e mīor
Cleopat̄ huiꝰ ptholomei epipanes uxor
Mater huiꝰ
ptholomeꝰ philometor
ptholomeꝰ epiphanes
ptholomeus philopator
ptholomeꝰ euergetes
ptholomeus philadelphus
soror huiꝰ ptolom̄
fiba huiꝰ ptholomei

a Et ꝓfortabitur sicut dictū est in hac pte tangit̄ pcessus regnoꝝ egypti ⁊ syrie. ⁊ diuidit̄ in tres ptes. q̄ prio tangit hystoriā istoꝝ regū vsq; ad antiochū magnū q̄ fuit pē antiochi epiphanis. scdo etiā tangit hystoriā de regno antiochi magni ibi. Filij aūt eius. tertio describit antiochi epiphanis regnū ad qđ principaliter intendit venire ibi. Et stabit i loco eius despect⁹. dicit̄ g prio sic

*a Et ꝓfortabit̄ rex austri ⁊ ō principib⁹ ei⁹ pualebit sup eū ⁊ dñabit ditiōe. ml'ta enī dñatio ei⁹. b Et p⁹ finē ānoꝝ fed⁹abunt. c filiaq; regis austri vēiet ad regē aq̄lōis facere amicicias ⁊ nō obtinebit fortitudinez brachij⁹ nec stabit semē⁹ et tradet̄ ipa ⁊ q̄ adduxer̄t eā adolescētes ei⁹. d q̄ ꝓfortabat eā i tpib⁹ ⁊ stabit de germie radicū ei⁹ plātatio⁹. e veniet cū exercitu⁹ ⁊ ingredi⁹ puinciā regis aq̄lonis. f ⁊ aburet̄ eis ⁊ obtinebit. g Insup ⁊ deos eoꝝ ⁊ sculptilia ⁊ vasa q̄s pciosa auri ⁊ argēti captiua ducet in egyptū. h Ipe pualebit adūs⁹ regē aq̄lonis. i Et intrabit in regnū rex austri ⁊ reuertet̄ ad terrā suā. k Filij aūt ei⁹ puocabūtur. l ⁊ congregabūt ml'titudinē exercituū plurimoꝝ. m Et vēiet pperās ⁊ inūdans. ⁊ reuert̄ ⁊ ꝓcitabit⁹ ⁊ ꝓgredi⁹ cū roboꝛe ei⁹. n ⁊ puocabit⁹ rex austri⁹ egredi⁹. o ⁊ pugnabit adūs⁹ regē aq̄lōis. p ⁊ ꝓualebit ml'titudinē nimiam. q et dabit⁹ multitudo in manū ei⁹. r Et capiet mulitudinem⁹ ⁊ exaltabitur coꝛ eius. s ⁊ decipiet multa milia

b Et de principib⁹ ei⁹ pualebit in eū. ⁊c. qđ ē sic intelligendū de principib⁹ ei⁹. i. de principib⁹ ab eo descēdentib⁹ aliq̄s erit potētioꝛ eo. q̄ ptolome⁹ philadelph⁹ filius ei⁹ fuit eo potentioꝛ ⁊ ditioꝛ ⁊ sapientioꝛ. vñ tpe ei⁹. lxx. interpres trāstulerūt sacrā scripturā i alexādria. ⁊ tant⁹ amatoꝛ sapie fuit q̄ libros oīm gētiū i sua bibliotheca ꝓgregauit sequit̄. c Et post finā. fede. q̄ ute ptolomeus philadelphus multū depsserat regē syrie. sic ⁊ pr̄ ei⁹ voluit finē ponere i bello ⁊ sibi federare regē syrie dādo sibi suā filiā vxoꝛē. noie bernicē. vt sic regnū syrie acq̄reret ne potib⁹ suis. ⁊ ꝙ facti ē tpe tertij regis syrie. i. antiochi theos. ⁊ ꝙ ē qđ subdit hic. d Filiaq; regis austri. i. egypti e Veniet ad regē aq̄lonis. i. syrie. f Facere amicicias. inter prēm ⁊ martiū ꝓ matrimoniū predictum.

g Et nō obtinebit fortitudinē brachij. i. filia regis pdicti nō retinebit fortitudinē regni syrie. h Nec sta. fe. ei⁹. i. filij ex ea nati nō obtinebūt regnum sic cogitauerat rex egypti ptolome⁹ philadelph⁹. vt dictū ē. Nō aūt ei⁹ fuit. q̄ antiochus theos rex syrie bēbat aliā vxoꝛē noie Laodicē. et ex ea filiū noie seleucū galericū. ista aūt laodice q̄ fuit prima vxoꝛ antiochi theos reputata ē q̄si ancilla postq̄ copulata ē ei bernice filia regis egypti. ⁊ tū postea recepta fuit ab eo i grām. ⁊ ipa timēs ne iterꝝ a marito expellere tur cū filio suo. ꝓ bernice ⁊ filijs suis. dōo maritū suū veneno interfecit. ⁊ bernicē cū filijs suis occidi pcurauit. ⁊ sic filius ei⁹ seleuc⁹ galeric⁹ patri suo in regnū succes sit. ⁊ ꝙ est qđ dr. Et tradet̄ ipa scz bernice filia regis. q̄ tradita fuit ad mortē. vt visū est. i Et q̄ adduxer̄t eā adolescētes ei⁹. i. domicelli q̄ venerāt cū ea de egypto in syriā ⁊ erāt in comitatu ei⁹. q̄z tota familia ei⁹ interfecta est cū ea. k Et q̄ ꝓfortabat eā in tpib⁹. i. marit⁹ ei⁹ q̄ interfect⁹ ē cū ea veneno tū vt visum ē. l Et stabit de germie ei⁹. q̄z ptolome⁹ euergetes frater pdicte bernicē et filij⁹ ptolomei philadelphi. q̄ pcessit ex eadē radice cū ea regnauit post prēm i egypto. ⁊ sic stetit in reg̃ loco prius fuit. m Et ve. cū exercitu. q̄z ad vindicādū mortē soroꝛis sue bernices. ꝓgregauit exercitū magnū ⁊ fortē. ⁊ ingressus est regnū syrie. ⁊ interfecit seleucū galericū ibi regnantē cū matre sua. ⁊ ꝙ est qđ dr ꝫ. n Ingredietur. puinciā regis aq̄lonis. i. syrie. o Et aburet̄ eis. id est seleuco galerico ⁊ matre eius quib⁹ obꝓbria intulit.

p Et obtinebit. q̄z iure victorie eos occidit. q̄z tū habita hac victoria etiā audiuit dissentionē ortā in egypto. ꝛō festinanter reuersus ē de syria portās secū idola auri et argēti ⁊ alia pciosa localia illius regni. ⁊ ꝙ ē qđ dr hic.

q Insup ⁊ deos eoꝝ ⁊ sculptilia. obtiet Vasa quoꝝ (scz. q̄z ⁊. captiua ducet in egyptum. ipe. s. ptolomeus euergetes.

s Pueua. aduer. regē aq̄lonis. i. aduersus regē syrie seleucū galericū vt visum est.

t Et intra. in regnū

v Rex au (scz nūc. itm. i. egypti.

x Et reuer. in terrā suā. deuicta tū ⁊ spoliata syria nō pdicto

y Filij aūt eius. hic pūr agit de regno antiochi magni q̄ fuit filius seleuci galerici regis syrie. ⁊ diuidit in duas ptes. q̄z prio ostendit qualiter pugnauerunt ptra ptolomeum philopatoꝛe. scdo q̄liter pugnauit ꝓ filiū eius ptolomeū epiphanē. ibi. Conuertet̄ rex aq̄lonis. Circa primū ꝓsiderandū q̄ mortuo seleuco galerico rege syrie. vt pdictū ē. duo filij eius q̄ tūc erāt pueri creuerunt scz seleucus cerānos q̄ erat primogenitus ⁊ antiochus magnus q̄ erat scds natus. Mortuo aūt ptolomeo euergete q̄ patrē coꝛ interfecerat ⁊ mrez. vt visū ē. regnāte ptolomeo philopatoꝛe i egypto loco pris fuit ptolomei euergetis. vno rres pdicti mouerūt ꝓ eū pueri ad vindicandū mortē penitꝰ ꝛ infra breue tpꝰ seleuc⁹ cerānos mortuꝰ est et sic antioch⁹ magn⁹ solꝰ fuit ad pugnandū contra ptolomeū philopatoꝛe. tū antioch⁹ vic⁹ fugit de cāpo. ⁊ hoc ē qđ dr hic. y Filij aūt ei⁹. s. seleuci galerici. ꝛ Puocabunt⁹. s. ad vindicādū mortē pris ⁊ mris ipoꝝ.

a Et ꝓgre. mul. exer. plu. ad pugnādū ꝓ ptolomeū philopatoꝛem. b Et veniet ꝓperans. q̄z añq̄ mitteret bellū cū rege egypti. seleucus cerannos frater senioꝛ mortuꝰ est. ⁊ audita morte frater eius antiochus magnus festināter venit de babylone. vt cū exercitu pugnaret aduersus ptolomeum. ⁊ hoc est qđ dicitur.

b Et. ve. ppe. ⁊ inundās ⁊ reuertet̄. s. de babylone audita fratris morte. c Et ꝓgredi⁹ cū roboꝛe ei⁹. i. cū roboꝛe exercitu veniet ad pugnādū ꝓ ptolomeū regē egypti.

d Et puocans re⁹ austri. i. rex egypti.

e Egredietur. obuiam antiocho magno.

f Et pugna. aduer. regē aq̄lonis. i. ꝓ antiochū magnū regem syrie. g Et prepabit multitudinē nimiā. i. mūtonaiorem q̄z sit multitudo exercitus antiochi.

h Et dabit⁹ multitudo in manus eius. q̄z exercitus antiochi deuictus fuit a ptolomeo philopatoꝛe.

i Et capiet multitudinē. q̄z multos de exercitu antiochi cepit viuos. k Et exaltabitur coꝛ eius. id est coꝛ ptolomei philopatoris ꝓter victoriam habitam.

l Et deiciet multa milia. s. de exercitu antiochi.

a Ꝙz nō ꝓualebit. oīno. s. q̄z nō potuit capere antiochū. ꝙz euasit p fugā. b Conuertet̄. hic ꝓsir describit pugn.

antiochi magni cōtra ptolomeū epiphanem. ⁊ diuidit in tres ptes. qz prio facit qđ dictū ē. sēdo ponit q̄ddā incidens ibi. Filij q̄z. tertio reuertit ad ꝓpositū ibi. Et veniet. Circa primū ꝑsiderandū q̄ antiochꝰ magnꝰ denictus a ptolomeo philopatore. vt vlciſceret. vt posset vindicare obꝓbriū suū inſurrexit ꝯ ptolomeū epiphanē regnātē i egypto loco ꝑis sui defuncti. scz ptolomei philopatoꝛ. ⁊ ſic qđ

b Couertet. dz hic. rex aq̄lonis. i. antiochꝰ magnꝰ rex syrie.

c Et ꝓpabit multa. multoma. q̄z pr̄. s. i pugna quā hūerat cōtra ptolomeū philo

d Et i fine (paroꝛe. tpm annoꝝ q̄. i. post magnū tp̄us mortuo philopatore ꝑdicto.

e Ille. ꝑ eram. s. ille antiochus magnus.

f Cū exer. ma. et multitudie bellatoꝝ.

g Et op. bꝫ numis. et abū data pecunia rū ⁊ victualiū.

h In tpibꝫ illꝰ mlti ꝓsurgēt aduersus regē austri. i. ꝯ ptolomeū epiphanē regē egypti. qz philippus rex macedonū ꝑfederat' antiocho magꝰ inuadebat egyptū cū eo tali pacto q̄ qlibet eoꝝ hēret ciuitates ꝙpinquiores regno suo q̄s possent acq̄rere in egypto.

i Filij q̄z. ꝫ ponit q̄ddā inadēs illꝰ tp̄is. q. ꝛpe ptolomei epiphanis. omias q̄. erat sacerdos i iudea fugit i egyptū. d. se velle implere ꝓphetā Esa. etc. In die illa erit altare dñi in medio terre egypti. ⁊ lō honorifice ſsuscepꝰ est a ptolomeo epiphane. ⁊ fecit ei. ꝛplū ille ꝛplo hierosolymitano. ⁊ ꝫ elt qđ dz danielꝰ. i Filij q̄z prevaricatoꝝ ꝓpli tui. i. ꝓpis israel. de q̄ erat in natus daniel.

k Extollent vt impleant visionē. Esaie ꝑdictā. Dicūtur aūt isti filij ꝑuaricatoꝝ. i. de q̄ero ꝑuaricatoꝝ. qz si erat eis licitū ꝛplū edificare ⁊ hostias offerre extra hierusalē ⁊ ꝓpter ꝫ in penā ꝑcti eoꝝ subdit.

l Et corruet. quia a romanis postea destructū ē illꝰ templū ⁊ ciuitas i qua erat. q̄ vocabat tūc ciuitas onie.

m Et veniat. hic reuertit ad ꝓpositū scz ad describendū pugnā ātiochi magni ꝯ ptolomeū epiphanē. ⁊ ꝫ elt qđ dz hic. Veniet rex aq̄lonis. i. antiochꝰ magnꝰ rex syrie. cū alio rege ꝑdicto.

n Et ꝓportabit aggerē. i. faciet ꝓportari p multitudinē exercitus sui.

o Et capiet vrbes munitissimas. i. ciuitates q̄s reges egypti cepant ꝓius in regno syrie ⁊ eas munierāt vt melꝰ possint eas tenere ꝯ regē syrie.

p Et brachia austri nō sustinebūt. i. fortes milites egypti positi in ꝑdictis ciuitatibꝰ ad eas custodiendū non poterūt eas tenere.

q Et ꝓsurgēt electi eiꝰ ad resistēdū q̄. magni principes de egypto voluerūt succurrere illis q̄ erāt obsessi ab antiocho in ciuitatibꝰ predictis.

r Et nō erit fortitudo. q̄ nō poterūt eis succurrere.

s Et fa. ve. sup eū. i. ꝯ ptolomeū.

t Iuxta placitū suū. q̄ ciuitates ꝑdictas recuperauit.

v Et nō erit qui stet ꝯ fa. eiꝰ. s. reg̃ syrie.

x Et stabit in ter. inclita. i. urbs ⁊ iudea q̄ dz inclita ꝛpter cultū diuinū. ecclesiam. q̄ antiochus ibi honorifice ſsuscepꝰ ē.

y Et ꝓsu. i. ma. eiꝰ. q̄a inde abstulit ꝑsidiū ptolomei reg̃ egypti. reos qui fauebant sibi.

z Et po. fa. suam. i. totam attentionem.

a Et ve. ad tenē. vni. reg. eiꝰ. i. reg̃ egyptū. q̄ nō ſsufficē antiocho magꝰ recuperare ciuitates ⁊ loca ꝑdicta. ſz voluit obtinere totū ſregnū egypti. veritū q̄ ꝓpter dit q̄ ꝫ nō poterat ꝛtute armoꝝ. lō ſsibi fecit pacē cū ptolomeo epiphane ⁊ q̄rere bonū eius ꝓpter qđ dedit ei filiā suā cleopatrā i ꝛpoxē vt sic melꝰ posset ingredi egyptū. ⁊ hoc ē

a Recta (qđ dz hic. facient. cū eo. q̄ antiochus magnꝰ fecit recta cū ptolomeo ſm apparentiam tantū.

b Et filiā fe. i. ō numero femina rum.

c Da. i. cleopatrā

d Et cuertat ulterius. id ē decipiat occasione filie hūs ingressum familiarē intra egyptū vt sic possit capere

e Et nō stabit. (eū. scz fraudulēta antio

f Nec illꝰ erit (chi. scz regnuz egypti vt cogitauerat. q̄ ducesegypti ꝓceperūt fraudē antiochi ⁊ caue" se habuerūt circa eū. sicꝫ filia eiꝰ cleopatra magis fuit marito suo regi egypti q̄z patri suo antiocho.

g Et ꝙuertet fa. su. ad ī sulas q̄ ātiochꝰ magnꝰ vidēs scz defraudatū a spe obtinē di regnū egypti. ꝙuertit se ad debellandū insulas asie.

h Et capi. mul. de illis insulis.

i Et cessa. fa. princ. obꝓbrium. i. scipm. q̄ ꝫ faciēdo. pariauit obꝓbriū suū Insule enī asie erāt ꝑfederate romanis. lō ab eis missus est scipio africanus ꝯ antiochū q̄ deuicit eū. ⁊ de cāpo fugauit. ꝓpter qđ subdit.

k Et obꝓbrium eiꝰ ꝙuer. in eū. id ē in antiochū. hec ātē exposito vē esse ꝛria textus. q̄ ꝫ antiochus nō fecit obꝓbriū suū cessare. scz magis augeri. ꝓpter ꝫ recurrendū ad lram hebraicā q̄ talis ē. Et reduce. ois obꝓbriū suū sup eū. q̄ ꝓpter blasphemias contra deū incurrit dictum obꝓbrium. et absq̄ obꝓbrio suo reddet ei. quia nihil deperiit ipi deo ꝓpter blasphemias antiochi.

l Et ꝙuer. faciē su. ad impe. ter. sue. quia fugiens de asia voluit ad terram suam redire.

m Et ūnpinget. quia in ipo reditu occisus fuit in tēplo nanee. ut. Dach. i. ca.

n Et nō inueniet. q̄ ipe ⁊ qui cum eo erant diuisi fuerunt membratim. ita q̄ eius cadauer non fuit cognitus nec sepultū. dicunt tamen alīq̄ q̄ in dicto reditu occisꝰ fuit pugnans ꝯra elymeos. ⁊ q̄. i. ca. ut. Dach. loquitur de antiocho epiphane eius filio.

o Et stabit in loco eius vilissimus. i. scelerus filiꝰ eiꝰ senior. qui ꝓpter ignerriam dicit hic vilissimus.

p Et indignus decore regio. i. honore regali.

q Et in paucis dieb⁹ ꝓterē. q̄ patrū regnauit.

r Non in furore nec in prelio. quia non fuit hō bellicosus nec militaris.

s Et stabit in loco eius despe ctus. ibi. c consequenter agit de regno antiochi epiphanis qui fuit figura antichristi. vt dictum est. de quo principaliter agitur hic. Ad euidentiam aūt eoꝝ q̄ sequūtur

scienduꝫ qꝺ illud qꝺ est figura vel signū oportet qꝫ sit res a lia. illꝺ enī qꝺ nichil ē nō pōt esse signū alicui vl figura. et tm illꝺ qꝺ est figura vl signū alicui pōt dupliciter cōsiderari q̄ ad pns. vno mōꝺ ē figura tm vel signū. alio mō et ē res quedā in se. et tm figura alicui sicut circulꝰ pēdēs aliꝗ taberna pōt cōsiderari vt est signū vini existēs i cellario tm. vel pt est signū vini. et cū hoc vt est res aliꝗ in se. Illa aūt q̄ dicunt de figura vl signo pmo mō intelligūt vera tm ē de his qꝫ est signū vel figura. i. qꝫtū figura ducit tm in cognitionē alicuius. Illa aūt q̄ ducunt ꝺ signo vel figura secꝺo mō. verificant ꝺ vtroq; scz ꝺ re q̄ figura ē et de co cui est figura.

Silr. mō est in sacra scriptura. qꝛ si aliquꝺ dicat de aliquo vt est figura alterius tm. tūc sensus litteralis ē vnus tm. i. de illo cui ē illa figura sicut de salomone vt ē figura xpi tm. dicitur illꝺ ps. lxxi. Et dñabit a mari vsq; ad mare. et a fluminе vsq; ad termios orbis terrarū. et ꝺ solo vificat de xpo ad lram nō de salomōe cui regnū solū fuit in iudea. Sz illꝺ qꝺ ꝺr de aliquo sm se. et vt ē figura alterius. illud vificat ad lram de vtroq;. alio mō principalr de illo cui est figura. sicut ꝺ salomōe ꝺr. i. Paral. xxii. Ipse edificabit mihi in filium. et ego ero illi in patrem. qꝺ vificat de salomone et ꝺ xpo. cui salomon erat figura. Sz principalr de xpo q̄ est filius naturalis dei. salomon aūt fuit filius ei⁹ p adoptionē gre. saltez in principio regni. Silr ꝺm ē in ꝓposito qꝫ antiochus illustris q̄ erat figura antixpi. pōt dupliciter cōsiderari. vno mō vt ē figura antixpi tm. et sic ista q̄ dicunt de antiocho verificant tantū ad lram de antixpo. alio mo pōt accipi vt ē figura antixpi et cū hoc vt sm se est. aliquꝺ. et sic illa q̄ dicūtur de ipo verificant ꝺ vtroq;. de antiocho tm impfecto. et pfecto de antixpo cui ē figura. sicut dictū ē. s. viij. c. qꝛ ea q̄ ibi dicta sunt vificant ꝺ vtroq;. Jn hoc aūt aliq; dicūtur de antiocho pdicto isto duplici mō. et ꝺ diuidit in duas ptes. qꝛ prio ponūtur ea q̄ dicūtur de antiocho sm se et vt ē figura antixpi. et sic vificant de vtroq;. scꝺo ea q̄ dicūtur ꝺ antiocho vt ē figura antixpi tm. et sic vificant de solo antixpo ibi. Et faciet rex sm voluntatē suā. Prima in tres. qꝛ prio ostēdit qliter obtinuit regnū syrie fraudulēter. scꝺo agit de pugna antiochi ptra ptolomeū nepotē suū ibi. et brachia. tertio qliter pugnauit ꝺ filios israel. ibi. Et reuertetur in terrā suā. Circa primū sciendū qꝫ antiochus magnus de q̄ dictū ē duos filios habuit. vnū q̄ vocat est seleucus philopator. et fuit primogenitus. alius aūt vocat est antiochus epiphanes vel illustris. qꝺ idē est. et ille traditus ē romanis obses ꝓ pace suo ne a fidelitate romanoꝝ recederet. Ꝓ cuius igit antiocho magno vt dictū est. succedisset ei in regnū seleucus filius eius primogenitus. de q̄ dictū est hic qꝫ fuit vilissimus. et indignus honore regio. ꝓpter inerciam suā. igit antiochus epiphanes q̄ erat rome obses audita morte pacis sui. et sciens mortē fratris sui regnantis. occulte recessit de roma sine satu senatoꝝ vt cōiter dicūt historiographi. Aliq; aūt dicūt sz pauci qꝫ recessit ꝺ licentia senatoꝝ. nō tñ est vis qliter recessit siue sic. siue sic veniēs igit in syriā vbi regnabat frater suus. cepit simulare benignitatē erga ciues. et audaciā ꝺ hostes. et ꝺ hoc attraxit multos ad se. ꝓpter qꝺ ffe eius mortuo q̄ parum regnauit. vt dictū est obtinuit regnū eius. et nepotē suū. s. filiū fratris sui primauit regno sibi debito. et hoc ē qꝺ ꝺ

hit. s Et stabit in loco ei⁹. i. seleuci. t Despect⁹. id ē antioch⁹ epiphanes q̄ ꝺ hic despect⁹. qꝛ fuit rome obses. v Et nō tribuet ei honor regis. i principio qꝛ pr suus antioch⁹ magn⁹ declarauit i testameto suo sibi succedere in regno seleucū. qꝛ tūc erat iuuenis qꝫ pr ꝓferebat i regno suo de filiis suis quem volebat.

nō in furore nec in plio et stabit in loco ei⁹ despect⁹. et nō tribuet ei honor regis. Et veniet clam et obtinebit regnū in fraudulentia et brachia pugnātis expugnabūtur a facie eius. et ꝓterētur Jnsup et dux federis. Et p amicicias cū eo facient dolū

et ascendet et supabit i modico pplo et abundantes et vberes vrbes ingredietur. et facient q̄ nō fecerūt pres ei⁹ et pres patrū ei⁹. Rapinas et predā et diuitias eoꝝ dissipabit. et cōtra firmissimas cogitatiōes inibit. et hoc vsq; ad tps.

w Et concitabit

x Et veniet clam. i. occulte qꝺe roma. occulte recessit. vt iā dixit.

y Et obtinebit (ctū ē. bit regnū in fraudulētia. qꝛ obtinebit regnū ꝓ fremi snū ꝓ simulatiōes ꝓdictas.

z Et brachia. h ostendit qliterpugnauit ꝓ ꝺ ptolomeū philometorē nepotē suū. filiū cleopke sororis siue ꝓducte et ptolomei epiphanis regis egypti. et diuidit i duas ptes sm duas inuasiones qs fecit ꝺ egyptū. scꝺa ibi. Et scitabit. Circa primū sciendū qꝫ antioch⁹ epiphanes rex syrie simulauit se zelare ꝓ nepote suo rege egypti adhuc tñ puero. et iō qꝫ si sub titulo tutoris accepit citates qs reges egypti ꝓpe regnū egypti acquisierāt qs cū principes egypti. noīe pueri repeterēt. antioch⁹ regnauit reddere. et loiter ipm et regē egypti adhuc puerū guerra mota ē. sz duces ptolomei regis egypti venientes ꝺ antiochū deuicti sūt. et ꝓ pueritia ꝓ pugnabāt. tñ postea antioch⁹ sibi fauit totū fecisse amore pueri tāq; sibi magis ꝓpinqui. et pote ipi⁹ auūcul⁹. et h fec fraudulēter vt posset melius ingredi egyptū et obtinere diuitias illius regni. et h ē qꝺ ꝺr h.

a Expugnabunt a facie ei⁹ &c. qꝛ deuicti sūt ab āntiocho.

b Jnsup et dux federis. i. ptolome⁹ philometor. cui q̄ antioch⁹ ei⁹ auūcul⁹ sibi fabat facere fed⁹ princip⁹. et tūc est ab eo. scz. qꝛ vt dictū ē de viciis principibus pueri. et puer q̄dā mō deuict⁹ ē.

c Et p amic. cū eo fa. dolū. qꝛ vt dictū ē sibi fauit ꝓdicta fecisse amore nepotis sui. q̄si possz melius custodire res suas q̄s hostes extranei. h tñ dolose sibi fabat. vt possz ingredi egyptū ad ipm spoliandū. et h est qꝺ dicit.

d Et ascēdet. i. egyptū.

e Et supabit i modico populo. qꝛ egyptij nō timebāt ab eo crediteres q̄ ita subito ꝓbono nepotis sui regis egypti.

f Abundātes et vberes vrbes ingredietur. spoliādo eas.

g Et facient q̄ nō fecerūt patres ei⁹. qꝛ ꝓdecessores sui. s. reges syrie. nō asportauerunt spolia tre egypti. sz alia extranea illius regni ꝺpassim sicut fecit antioch⁹ magn⁹. vt visū ē.

h Et ꝺ firmissimas cogitationes inibit. s. cōsiliū. qꝛ astutia sua et fraude decepit sapientes egypti. vbi tūc vigebat sapia.

i Et h vsq; ad tps. q. d. non diu durabit. qꝛ inde fuit postea turpiter expulsus. vel aliter. Vsq; ad tps. s. antixpi. in q̄ ꝓ plebūtur ista pfectius qꝛ antioch⁹ fuit figura antichristi.

k Et scitabit. hic describit scꝺa inuasio quā fecit antiochus ꝺ egyptū. qꝛ ptolome⁹ puer creuit. et sic ꝓparauit se ad pliū cōtra auunculū suū. Jste tñ antioch⁹ semꝺ dolose agebat. et iō videns nepotē suū hoc forte exercitū. ꝓpter qꝺ timens deuinci traxit ad se muneribus alios de gente ptolomei p qꝺ impedita fuit victoria ptolomei ꝺ antiochū et fecerūt pacem. simulatā tñ. qꝛ vnus cogitabat malū cōtra alium. et hoc est qꝺ ꝺr hic.

l Et concitabit fortitudo eius et cor eius. i. antiochi regis syrie.

l Aduersus regem austri. i. egypti nepotē suū. sequitur.

m Et rex austri. i. ptolome⁹ rex egypti iã fact⁹ adult⁹.
n Prouocabit ad bel. multis auri. ⁊ for. nimis ꝯ anti
ochũ aũunculũ suũ. o Et nõ stabũt. qz inibunt ad
uersus eũ ꝯsilia. qz aliq̃ de gẽte ptolomei nõ steterũt fi
deliter cũ eo. ⁊ induxerũt eũ ad faciẽdũ pacẽ. ⁊ ducti ad
hoc ab ãtiocho vt dicti ẽ. ⁊ ꝑ ẽ q̃ dz.

p Et comedentes panẽ cũ eo ꝺterẽt eũ qz occasione bur⁹ pa
cis simulate. multi de exercitu regis egypti
postea fuerũt interfe
q Quor q̃z re(cti
gũ cor erit malefa
ciãt qz vt dictũ ẽ pax
fuit nõ simulata. ⁊ iõ
vn⁹ ꝯ alter malũ co
gitabat i corde suo.
r Ad mẽsam vnam
mẽdaciũ loquẽt. qz
ad simulationẽ ma
ioris pacis comede
bãt admiscẽ. ⁊ vbi
mẽdaciis nitebãt se
mutuo decipere.
s Et nõ ꝓficient. qz
vn⁹ nõ potuit alium
totaliter subuertere
sicut cogitabant.
t Quia adhuc finis
id ẽ negotij iter ipos
v In aliud tẽpus
erit. vel aliter. qz ad
huc finis. i. fraudulẽ
tia vel malitia antiochi magis ꝓplebit in antixpo cui⁹
antiochus ẽ figura. x Et reuertet. hic ꝓfr ostdit ꝯ
liter antiochus epiphanes ipugnauit filios isrl. ⁊ dixit
dix i duas ptes fm q⁹ dupler fuit ipugnatio ꝯ cos. scõa
ibi Statuto tpe. circa primũ sciẽdũ q⁹ antioch⁹ reuer
tẽs de egypto post primã inuasionẽ egypti intrauit hie
rusalẽ. menelao ductore ⁊ alij q̃ ei fauebant. ⁊ fecit ibi
mala ꝙz nõ tãta quãta fecit postea. ⁊ ꝺ ẽ q̃ dz hic.
y Et cor ei⁹. s. antiochi. a Aduersus testũ suũ. s.
iudeã ⁊ hierlm. vbi dei testamẽtũ fuabat. b Et
et ibi multa mala. c Et reuertet in terrã suã. ꝺ est i
syriã. d Statuto tpe. Hic describit scõa ei⁹ ipugna
tio ꝯ filios isrl. Ad cui⁹ euidẽtiã sciẽdũ q⁹ ãtiochus epi
phanes alio tpe volẽs intrare egyptũ. inde repulsus ẽ
ꝑ marcũ publiũ missum ad ꝺ a senatu romanor. q̃bus
egypti rex erat ꝺfederat⁹ q̃ quidẽ marc⁹ publius cũ iue
nisset antiochũ in litore maris. ꝓcepit sibi vt discederet
ab amicis romanor ⁊ cẽt ꝺterẽt⁹ regno suo. Cũc antio
chus petijt sup ꝺ ꝯsiliũ ⁊ deliberationẽ. ⁊ tũc marcus
publi⁹ fecit circulũ in harena cũ baculo quẽ tenebat in
circũitu antiochi di. Senat⁹ ꝓcepit vt rẽdeas aũq̃ ex
eas ꝺ hoc circulo. Cũc ãtiochus nõ audẽs ꝓtenre mã
datũ senatoꝝ dixit ei cẽ obediẽdũ. ⁊ sic tristis reuertẽs
in hierlm. fecit illa mala q̃ dicunt. i. ⁊. vj. Mach. ⁊ hoc ẽ
q̃ dz hic. d Statuto tpe reuertet. ⁊ veniet antio
chus. s. e Ad austrũ. i. ad egyptũ capiendũ.
f Et nõ erit prioꝝ sile nouissimũ. qz tũc nõ spoliauit
egyptũ sicut in prima vice. vt. s. dictũ ẽ. sed magis ide
repulsus ẽ turpiter ꝑ legatũ romanoꝝ. ⁊ ꝺ est q̃ dz ꝺ.
g Et veniẽt sup eũ trieres ⁊ romani. i. exercit⁹ roma
n⁹ in nauib⁹. h Et reuertet nõ morte sed qz ꝺteret⁹
fuit a sua intẽtione vt visum ẽ.
i Et reuertet. ab egy
pto. s. Iz Et indignabit ꝯ testũ sanctuarij. i. ꝯ hierlm
l Et faciet. ibi multa mala. m Reuertet q̃z. hoc dr
cit qz iã fuerat ibi als. n Et cogitabit aduersios eos
q̃ dereli. testa. sanctuarij. qz etiã illos iudeos q̃rũ ꝯsilio
venit in hierlm qui
erãt legis trãsgressoꝝ
interfecit antio
ch⁹. mot⁹ cupiditate
thesauroꝝ q̃ erant in
templo.
o Et brachia ex eo
stabũt. qz posuit ma
cedones in arce que
erat in hierlm. vt hẽ
i. Mach. xi. ca. Ille ci
uitas posset rebella
re cõtra ipm.
p Et polluent san
ctuariũ fortitudinis
id ẽ tẽplũ in q̃ dns q̃
est fortitudo coleba
tur. qz ibi ꝓcepto ãti
ochi fetẽ iũt are ydo
loꝝ ⁊ facta sunt ꝓfa
q Et auferẽt (bula
iuge sacrificiũ. qz per
ser ãnos sacerdotes
iudeoꝝ nõ poterant
ibi offerre sacrificiũ
ꝓsuetum.
r Et dabũt abomi
nationẽ in desolatio
ne. qz ibi posuerunt
ydolũ iouis. ydolum
aũt apud hebreos nolak abominatio. ⁊ ꝺ fuit occasio
maxime desolationis ipsis iudeis qñ positũ fuit i tẽplũ
s Et ipi in testamẽtũ simulabũt. qz aliq̃ pessimi ꝺ iu
deis simulãtes se zelare ꝑ cultu dei ꝓfim iudeoꝝ decep
erũt. sicut de alchimo ⁊ suis sociis dr. i. Mach. vij.
homo sacerdos de semine aaron venit. nõ decipiet
nos. ⁊ tñ statum rupit iuramẽtũ. vt ibidẽ dr ⁊ fecit pe⁹
iudeis q̃z gẽtiles fecerãt. t Popul⁹ aũt. ꝺ ꝓfitẽ ostdit
machabeoꝝ ꝯstãtia in sustinẽdo formẽta ne facerẽt ꝯ le
gẽ. vt ptz de septẽ fratribus ⁊ mr eoꝝ. ⁊ multis alijs. vt
hẽ. ij. Mach. vij. ⁊ in debellãdo aduersarios. vt ptz ꝺ iu
da machabeo ⁊ fratribus ⁊ sociis eoꝝ. ⁊ ꝺ ẽ q̃ dz.
t Pplus aũt scies deũ suũ. s. fide formata charitate.
v Obtinebit. i. ꝓfecte tenebit legẽ. x Et faciet. mi
ta ꝯ aduersarios. vt ptz de iuda machabeo ⁊ sociis eius
y Et docti in pplo docebũt plurimos. resistere aduer
sarijs. ⁊ tenere legẽ vsq̃ ad mortẽ. sic fecit Matathias
vt hẽ. i. Mach. ij. qui docuit filios suos certare vsq̃ ad
mortẽ ꝓ defensione legis. z Et ruent in gladio ⁊ ī
flãma ⁊ in captiuitate ⁊ in rapina dier. qz illo tpe mul
ti de filijs isrl interfecti sunt gladio ⁊ aliq̃ igne. ⁊ aliqui
ducti sunt captiui. ⁊ aliq̃ bonis suis spoliati vt manife
ste ptz. i. ⁊. vj. Mach. a Cũq̃z corruerint quo auxilio
subleuabunt. qz matathias ⁊ filij eius in ꝓfectione an
tiochi aliquã ꝙsolationẽ pplo fecerũt. b Et applica
bunt eis plurimi fraudulenter. sicut de alchimo iã dic
tũ est. ⁊ sicut de nichanore. vt dicit. i. Mach. vij. q̃ fecẽ
amicicias cũ iuda machabeo. postea volebat eũ capere.
c Et eruditis ruent. sicut pater de iuda machabeo
⁊ fratribus eius. q̃ in defensione legis ⁊ patrie mortui
sunt. d Ut ꝓflent ⁊ eligant ⁊ dealbent ꝑ tribulatio,

nes q̄ sunt magis accepte deo q̄s sacrificia vt.s dictus
est ca.ij.ꝛ hoc. e Usq; ad tps ꝓfinitū.s. a deo ꝛ b̄ ē
vsq; ad finē mūdi.q: vsq; tūc sancti sustinebūt tribula
tiones maloꝝ. f Quia ad huc aliud tps erit i quo
scz oia ista pfecti" ꝓplebunt.s.tps psecutiois antixp̄i.q̄
erit caput oim malo
rū ꝛ cuius figura fuit
antiochus. Et q: vi
ctū ē q: ea q̄ sunt de
antiocho dicta usq;
huc.nō solū sunt dic
ta de eo ſm se.sz cū
hoc.ꝛ ē figura anti
xp̄i.nō est ibi duplex
sensus ītalis.vn⁹ de
antiocho q̄ dict" est.
Alius de antixp̄o ad
quē p̄dicta de facili
pōt applicari. De an
tiocho eīm tria dicta
sunt i generali. Pri
mū ē qualiter obti
nuit regnū fraudulēter.ibi. Et stabit in loco suo despe
ctus ꝛc.ꝛ b̄ pfecti" verificat de antixp̄o.q̄ magis obti
nebit dominiū nō ꝓpter nobilitatē generis.sz magis p
fraudulētiā.ꝛ sic pōt applicari illa lra.ſm q̄ dictū ē de
antiocho q̄lr pugnauit ɔ regē egypti.ꝛ b̄ notat ibi. Et
brachia pugnātis ꝛc.ɔ quē pugnauit duplici via.s.frau
dulētia ꝛ armoꝝ potētia.vt visum ē. Et illud pfectius
ꝓplebit in antixp̄o.q: rex egypti erit vn⁹ de tribꝰ q̄ pri
mo fugabunt ab eo.vt dictū ē.s.xij.ca. Nō ē dubiū q̄ ɔ
eū rex maioꝝ fraude ꝛ maioꝝ potētia q̄s antiochus fe
cerit.ꝛ ꝓpter b̄ tota illa lra pōt defacili applicari antix
p̄o ꝛ maxime illud qđ ibi dr. Et faciet q̄ nō fecerūt pa
tres ei⁹ ꝛ pres patrū ei⁹.q: nullus ɔ regibꝰ totꝰ mūdi
fecit.vel faciet talia qualia factu" ē antixp̄s. ꝛ sz multi
reges q̄ pcesserūt antiochū.fecerūt et maiora q̄s antio
chus fecerit.vt ptz ɔ alexandro magno a q̄ descēdit re
gnū antiochi.vt.s.dictū ē. Tertiū aūt qđ dictū ē ɔ an
tiocho ē q̄lr pugnauit ɔ filios isrl.ibi. Et reuertet in
terrā suā ꝛc.vbi dictū ē quō filios isrl multipliciter af
flixit.ꝛ a cultu ver dei iquātū potuit auertit ꝛ quō mꝝ
ti de ꝓplo isrl ꝓstanter mortē ꝛ tribulationes sustinue
rūt. Et b̄ multofortiꝝ iplebit de antixp̄o.q: erit sine cō
patione maioꝝ psecutoꝝ ecclie q̄s ulle fuerit synagoge.ꝛ
multoplures p eū a fide auertēt.ꝛ multoplures in fi
de stātes cruciabunt q̄s p antiochū.ꝛ nō tota ista lra po
test defacili ad ipm applicari.sed ꝓpter plicitatē vitan
dā omitto p sīr gula vba discurrere. g Et facit rex ꝛc.
b ꝓsīr ponunt ea q̄ dicūt ɔ antiocho.put fuit figura an
tixp̄i tm.q: nō verificant de eo ad lram.sz tm de antixp̄o
ꝛ diuidūt in duas ptes.q: primo ponit ꝓcessus antixp̄i
ɔ deū.scdo ɔ colentes ipm ibi. Multiplicabit gloriā pri
mū ostdit duplr.s.in ꝓceptu blasphemie ꝛ in cultu ydo
latrie.ibi. Deū aūt moazi.primo igit ɔ sic ꝓtinuādo lit
teralē lrē immediate pcedēti.vbi dictū ē. Adhuc aliud tps
erit.s.tps antixp̄i.vt dictū ē. g Et faciet rex.i.anti
xp̄s. b Juxta voluntatē suā.q: malitia sua pduceť
ad effectū. i Et eleuabit ꝛ mae.aduer.oēm deū ſm
q̄ ɔ.ij.ad Thessal.ij.nisi venerit discessio primū.ꝛ re
uelat" fuerit hō peccati filꝰ pditionis.q̄ extollit sup oē
qđ ɔ de".aut qđ colit.ostdēs se tanq̄s sit de".ꝛ nō ista li
tera nō pōt exponi nisi de eo. Antiochus ei epiphanes
nō eleuauit se ɔ omnē deū.imo ydolū ionis coluit.ꝛ in
tēplo hierosolymitano posuit.ꝛ iudeos ad cultū illi⁹
quātum potuit induxit vt legit.i.Mach.ꝛ.ij.

dulenť Et ɔ eruditis tu
ent.vt ꝓbenť ꝛ eligant et
dealbent vsq; ad tps ꝓfi
nitū. f q: adhuc aliud tps
erit. g Et faciet b iuxta volū
tatē suā rex. Et eleuabit ꝛ
magnificabitur aduersus
oēm deū. k Et adūsus deū
deoꝝ loquet magnifica l et
diriget m donec ꝓpleat ira

l Et aduersus deū deoꝝ loquet magnifica.q: ātixp̄s
ꝓtumeliā loquet ɔ deū celi.q: ostdet se tāq̄s sit de".vt dic
apls.vt iā allegatū ē. l Et diriget.q: ad effectū in
tentū ei⁹ pduceť malicia q: sedebit in tēplo tanq̄s sit
deus nō tm viu.ꝓpter qđ subditur.

cūdia. n Perpetrata q̄ppe
ē diffinitio. o Et deū patrū
suoꝝ nō reputabit. p ꝛ erit i
ꝓcupiscentijs feq̄. q nec
quēq̄ deoꝝ curabit. q: ad
uersū vniūsa ꝓsurget. De
uz āt moazim i loco suo ve
nerabit. ꝛ deū quē ignora
uerūt pres ei⁹. r colet auro
ꝛ argento ꝛ lapide p̄cioso.

m Donec ꝓpleatur iracundia.s. dei sup
eū.q: si vtute ei⁹ mori
etur subito vt dicunt
sancti.ꝛ aplus.ij.ad
Thessal.ij. Quē dns
iesus interficiet spū
oris sui ꝛc.

n Perpetrata ē q̄p
pe diffinitio.q.d. ira
determinatū ē in dei
p̄sciētia.ꝛ nō ita cer
tū est de futuro ac si
iam esset factum de
ꝓterito.

o Et deum patrum
suoꝝ non reputabit.
q: antixp̄s nascet de iudeis vel xp̄ianis.q̄ deū celi ado
rāt.ꝛ antixp̄s ei⁹ cultū auferet ꝛ usurpabit sibi vt dictū
ē.ptz ēt q: ista lra nō potest exponi de antiocho qui ido
la grecie coluit sicut patres sui.ꝛ ad ipsa adorāda ui
deos induxit in hierlm vt dictū ē ꝛ similiter samarita
nos q: rēplū qđ erat in monte garazim ioui dedicauit
vt hr.ij.Macha.vi. p Et erit in concupiscentijs fe
minaꝝ quia licet antixp̄s fingat castitatē exterius vt fa
cilius decipiat. tamē nō erit castus vt dicunt aliqui.q:
erit plenus omni malicia.ꝛ p ois erit luxuriosus.p:o
pter qđ significat per bestiam ascendentem de abyssis.
Apo.xvij. In bestia aūt significat carnalis lasciuia p:o
pter qđ phus.ij.ethi. vitam carnalem seu voluptuosaꝝ
vocat bestialem vitam.

q Nec quenq̄ deoꝝ curabit hoc ptz verum de anti
xp̄o ex dictis ꝛ falsum de antiocho.causa subdit.

r Quia aduersum vniuersa consurget id est cōtra deū
ꝛ homines.quia antiochus consurget contra omnes
homines eos sibi subjciēdo.ꝛ contra deum eius cul
tum sibi usurpando.sed neutrū verificat de antiocho
quia iouem coluit ꝛ romanis subiectus fuit vt ptz ex
dictis.ꝛ ideo nō surrexit cōtra vniuersa.

s Deū aūt moazim. Hic ponit ꝓcessus antixp̄i ɔ de
um p cultū ydolatrie.q: licet se faciat adorari sicut de
um in palam.vt oēm talem cultum auferat ab alijs vt
dictū est.tm demonē p:iuatū quē habebit occulte ado
rabit.cuius virtute ꝛ auxilio faciet illa mirabilia q̄ facit
rus est.deo tm permittente.ꝛ hoc est qđ dicit hic.

s Deum aūt moazim ꝛc. Moazim interp̄tat p̄sidium
sic eīm vocabit demon eius p:iuatus quia ab eo habe
bit p̄sidium ꝛ auxilium. Uel aliter p̄siduū ɔ locus p̄stru
endus ab antixp̄o vbi colit illū demonē occulte.

t Et deū quē ignoraverūt patres ei⁹. ibi accipit ꝛ p:o
id est Deum quē ignoraverunt iudei vel xp̄iani ex qui
bus descendet antixp̄s.

v Colet auro ꝛ argento ꝛ lapide p̄cioso ꝛc.q: in loco
illo reponet antixp̄s diuitias p̄ciosas tanq̄s in loco se
cretissimo ꝛ fortissimo.vñ sequit. x Et faciet.s.hoc
qđ dictū est. y Ut muniat moazim.i.locum illū vbi
adorabit demonē occulte.ɔ dicit. z Cum deo alie
no quē cognouit.p familiaritatē ꝛ pacta cū eo inita.q:
habebit pactū cū illo demone.s.p:iuato.q̄ tū alienus
debet eē ab omni homine. a Et multiplicabit. hic
ꝓsīr ponit ꝓcessus antixp̄i ɔ colentes deū qui erit in ex

altatione malor qui ei obedient. ⁊ in psecutione bonorū
q̄ ei resistent. ⁊ h̄ est q̄d d̄r hic. a Et mlt̄iplicabit glo-
riam. s. sibi obedientiū eos exaltando. b Et dabit eis
ptātem in multis. ⁊ nō dicit in oīb⁹. q̄ nullū faciet sibi
equalem. c Et terrā diuidet gratuito. i. p voluntate
sua familiaribꝫ suis

rebusq̄ p̄ciosis. d Et faciet
vt muniat moazi cū deo a
lieno. quē ꝯgnit ⁊ mlt̄iplı-
cauit gl̄iam ⁊ dabit eis ptā
tē in multis. e et terrā diui-
det gratuito. f Et in tpe pfinito
to p̄liabitur adūsus eū rex
austri. g ⁊ quasi tēpestas ve-
niet ptra illū rex aq̄lonis ī
currib⁹ ⁊ in eq̄tib⁹ ⁊ ī classe
magna. h ⁊ ingrediet terras.
⁊ ꝯteret ⁊ ptrāsiet. i Et introi
bit in terrā gl̄iosam ⁊ mlt̄i
corruent. k Hꝫ aūt fugient de manu eius. edō
⁊ moab ⁊ principes filiorū
āmō. l ⁊ mittet manū suā in
terras. m ⁊ terra egypti nō ef-
fugiet Et dñabit thesauro
rū auri ⁊ argenti ⁊ in oībus
p̄ciosis egypti. n Per lybiaz
q̄z ⁊ ethiopiam trāsibit. o et
fama turbabit eū ab ori en-
te ⁊ ab aquilone. p ⁊ veniet in
multitudine magna. q vt cō-
terat ⁊ infficiat plurimos.
r Et figet tabernaculū suuz
apeduo inf duo maria. s sup
montem inclytū et sanctuz
t ⁊ veniet vsq̄ ad summita-
tē ei. v ⁊ nemo auxiliabit ei.

¶ In tempe .XII.
i aūt illo. o consur-
get michael p̄ncepſ
magnus. qui stat pro filijs
populi tui. c ⁊ veniet temp⁹

pestas veniet ꝯ eū rex aq̄lonis. i. antixp̄s h̄ designatus p
antiochū q̄ fuit figura ei⁹. vt dictū est ⁊ sequit.
g Et ingredi. f terras ⁊ pteret. q̄z rex egypti erit vnus de
primis ptrix ab antixp̄o. vt visū ē. s. viij. c. h Et in-
troibit ī terrā gl̄iosam. i. iudeā q̄ dicit gl̄iosa ꝓpter mira-
bilia ibi facta a deo. ⁊ ꝓpter opa nr̄e salutis ibi fcā a xp̄o.
i Et mlt̄i corruēt. i. multe terre ⁊ vrbes ⁊ gētes subjci
entur antixp̄o. k Hꝫ aūt sole salvabunt de mānu ei⁹
edom ⁊ moab ⁊ principes alīs principiū filior ām̄on. h
aūt fit ꝓpter dīnaz miam. q̄z sancti hēbūt illuc aligō r̄fu-
gium tpe antixp̄i. q̄d fiet ꝓpter mīr⁹ pfectos q̄ nō vide
rent se opponere antixp̄o. l Et ista lr̄a etiā ptz. q̄ nō pōt ex
poni de antiocho. q̄z oēs gētes ⁊ terre nō fuerūt ei sub-
iecte exceptis his tribꝫ. l Et mit. ma. su. in ter. q̄z ad
illas terras vbi antixp̄s psonaliter nō accedet mūnctos
mittet. m Et terra egypti nō effugiet ⁊c. q̄z illa erit ō
primo subiectis antixp̄o. vt visum est. n Per lybiaz
q̄z ⁊ ethiopiam transibit. q̄z ista vno regna silr subjcien
tur antixp̄o. h aūt non pōt dici de antiocho. q̄z istas ter-
ras nō legit intrasse. o Et fama turbabit eū ⁊c. q̄z fa
ma sanctor nolentiū antixp̄o obedire turbabit eū. vl fo
te fama aliquor regū fideliū ei resistere volentiū. sequit.
p Et veni. in multi. mag. q̄z hēbit exercitū maximum.
q Vt ꝯteret ⁊ interficiat plurimos. oēs sc̄z nolentes ei
obedire. r Et figet tabernaculū suū apeduo inf ma
ria fm hiero. apeduo idem est q̄d emaus. qui locus ē in
ter mare mortuū ⁊ mare mediterraneum. s Super
montē inclitū ⁊ sanctū. i. mōtem olueti. vel montē syon
q̄n enī antixp̄us ponet tabernaculū suū in emaus. ponet
ip̄m quodāmō sup montē olueti vel montē syon. q̄ sūt
mōtes ꝓpinqui distantes tm̄ p miliare. q̄z ab emaus inci
piūt montana vrb̄m. t Et veniet vsq̄ ad summitatē ei⁹
q̄z antixp̄us veniet in montē syon in loco vbi fuit tēplū
vt ibi sedeat ⁊ adorer̄ tanq̄ sit deus vt dicit ap̄ls. Silr
veniet vsq̄ ad summitatē mōtis olueti. vñ ascēdet xp̄s
in celum. tanq̄ inde ascensurus in altum virtute. demo
nis ip̄m portantis. v Et nemo auxiliabit ei. q̄z virtu
te diuina ibi subito interficiet. fm q̄ dic ap̄ls ad Thes.
ij. Quē dñs Jesus interficiet spū oris sui ⁊ destruet illu-
stratione aduentus sui. Ex h aūt loco ptz silr q̄ h nō pōt
exponi de antiocho. q̄z nō fuit mortuꝰ in
ter mariane cū ip̄o nō
tem scrīm. hꝫ redeūdo
de pside vt hī. ij. Ma-
cha. vi. ⁊ vij. Macha-
bē. Porphirius etiā
te ficticie exponit h
ip̄o antiocho dicens
q̄ mortuꝰ est in q̄dā
monte qui nominat ape
duo ⁊ est situs inter
duo magna flumina. s
eufratem ⁊ tigrim. q̄
dicunt hic maria. si-
militer mons ille dr
inclitus ⁊ sanctus. q̄z
gētiles ibi colebāt de
os suos. hoc aūt totū
pt̄z ficticiū. q̄z nō in-
uenitur in scriptura
aliquis mons sic vo-
catus in pside. Simi
liter q̄ flumina dicant
maria est ꝓtra ꝓsuetu
dinem scripture. licz
aliqñ scriptura nolet stagna magna h̄ria magnam cō-
gregatiōem aquarū maria. silr q̄ mons vbi colebantur
idola dicat inclitus ⁊ sanctus ab angelo q̄ loquebat da-
nieli. est manifeste falsum. imo magis diceret ꝓphanus
sic igit̄ pt̄z q̄ licet in lr̄a p̄accepta vsq̄ ad locū illū. Et fa
ciet rex fm volūtatem suam ⁊c. sint aliq̄ que possent ap-
plicari antiocho. tamen multa interserūtur q̄ non pos-
sent verificari de eo vt visum est. ⁊ iō p hoc cogimur ex-
ponere de antixp̄o totam lr̄am sequentem a loco supra-
dicto.

Capitulum .XII.

¶ In tempe aūt illo. Postq̄ descripta est violentia
i antixp̄i ꝯ electos. hic ꝓsit ponit finalis victoria
ꝓtra reprobos ⁊ diuidit in duas ptes. q̄z prio po
nitur principalis intētio. scdo subiungit vtilis instructō
ibi. Tu aūt daniel. Circa primū duo facit. q̄z primo ostē
dit conatū angelor ad tuitōem fideliū. scdo describit cō
ditionē ⁊ gradus resurgentiū ibi. Et multi de his q̄ dor-
miunt. Circa primū ꝓsiderandū q̄ conatus angelor cir-
ca fideles tpe antixp̄i erit necessarius ad duo. i. ad fideli
um defensionē ⁊ aduersarij destructioem. q̄z licz antixp̄s
verbo xp̄i ex dei sententia interficiat. vt dictū est. hic tñ
erit auctoritative. sed p michaelem qui ē princeps eccle-
sie. sicut fuit antiquitus princeps synagoge. hoc fiet exe-
cutive. ⁊ hoc est quod dicit hic.
a In tempe illo. i. antixp̄i sc̄z qñ angeli mali conabunt
oēs corrumpere ⁊ a fide subuertere etiā electos si fieri po
test vt dicit in euangelio.
b Cōsurget michael ⁊c. ad fortificandū electos p se et
p angelos sibi subditos. sequitur.
c Et veniet tempus ille nō fuit ⁊c. ꝓpter magnitudinez
tribulatiōis q̄ ventura est sub antixp̄o. ille nunq̄ fuit a
principio mūdi vsq̄ tunc. ⁊ dr Matt. xxiiij. Per h patet q̄
male exponit porphi. hunc locū de psecutione iudeoꝝ
sub antiocho. q̄z maior fuit illa q̄ sub nabu. fuit. ⁊ intenī
ue ⁊ extensiue. intensiue q̄z destruxit ciuitatez ⁊ templū.

ꝛ magnā ptē ꝓpli occidit. aliquā ꝺo cū rege sedechia captiuā duxit, exceptis ꝗbusdā pſonis pauperū ꝛ vilium ꝗs dimisit ad colēdā terrā vt ptz. iij. Reg. vl. similiter extēſiue q; duravit p. lxx. annos. Illa āt q facta sunt ab antiocho ñr mō p ſer annos. De affictiōe aūt q facta ē pꝛo isti p tyrū ꝛ resi/ pasianū nō ē dubiuꝫ qn fuerit maiꝛ q; illa q fuit sub āntiocho d Et i tpe illo saluabit ꝓpls tu⁹, illi dicū/ tur eē de pꝛo et⁹ qui sunt vere iſlite habētes verā fidē ihūs Jesu xpi, ꝛ isti oes p̄/ destinati q; null⁹ saluabit nisi p fidē xpi ꝛ hē q; subdit.

e Qui q inuentus fuerit scripꝰ in libro vite, q quidē liber nō ē aliud q; scriptio electoꝝ in mēte diuina ꝛ isti vere saluabunt de tribulatione antixpi, q; ꝓpter electos breuiabunt dies pſecutionis antixpi, vt hꝫ Mat. xxiiij. f Et multi. hic pſit describit ꝑditio ꝛ gradus resurgentiū, ꝛ diuidit in duas ptes, q; primo tāgit diuersitatē resurgētiū q̄tum ad electos ꝛ reꝓbos. ſcḋo tāgit diuersos gradꝰ electorū, ibi. Qui aūt docti. Circa primū sciēdū q; ꝫ oēs resurgēt tā boni q; mali tñ diuersimode, q; aliq resurgent ad gloriā, ſ. electi, alij ad penā, ſ. reꝓbi, ꝛ hoc ē qđ dicit. f Et mul. de his q dor. in pulr. euigilabūt, resurgētes a morte, nō eñ ſoquit de dormitione somni ſz mortis qđ ptz p hoc qđ dicit. g Qui dor. in pulvere terre. p hoc aūt ē qđ dicit. Multi intelligunt oēs vt dicit Augu. ꝛ hic modus loquēdi bene inuenit alibi in sacra ſcriptura, vel aliter dicit. Quia, ꝓpter pueros dānatos q̄ licet resurgāt nō tñ dicunt ꝓprie euigilare, q; nō sunt habituri ſensum pene vel glorie. vigilia aūt est ſolutio ſensus. h Alij in vitā eternā, ſ. electi.

i Alij i obꝓbriū, ſ. reꝓbi qđ obꝓbriū erit ēt sempiternū, ꝓpter qđ subdit. k Vt videant semp. ſ. obꝓbriū iue dānationis. hūc etiā locū exponit porphy. et male de illis iudeis q̄ se absc̄oderūt in ſpeluncis ꝓpter pſecutionē antiochi, ꝛ audita inde victoria venerūt ad ipm q̄ſi euigilantes de pulvere terre. Alij in vitā, ēt ad obſeruatores legis. Alij in obꝓbriū ēt ad ꝓuaricatores. Ista exposition ꝑz manifeste falsa, q; oēs q̄ se absconderūt vt venerūt ad iudā machabeū mō ꝑdicto erāt zelatores legis aliter nō venissent ad ipm sed obediuiſſent antiocho, ꝛ tñ de istis dr q; aliq euigilabūt ad obꝓbriū, g⁹ exposition ē falsa, q; dicit q; illi q euigilauerūt ad obꝓbriū erāt ꝓuaricatores legis. Similiter illi q erāt obſeruatores legis q̄ fm eū dicū euigilasse ad vitā postea mortui sunt, ꝛ sic nō ꝓnt dici euigilasse ad vitā eternā fm q; dr hic. Et q̄bus ptz q; ista lra non pōt exponi nisi de resurrectione futura post pſecutionē an/

l Qui aūt docti. Hic ꝓsit tangunt diuersi gra (tixpi, dus electoꝝ q̄ erūt quasi diuerse claritates stellaꝝ fm q; dr. i. ad Cor. xv. Stella differt a stella in claritate. sic ꝛ resurrectio mortuoꝝ ꝛc. ꝛ illi tñ q̄ supemunēt alios hic i vita ꝛ doctrina habebūt spāle ꝓmiū. ſ. aureolā doctoꝝ ꝛ ideo dicunt hic fulgere quasi ſplēdor firmamenti Alij aūt q̄ ꝓ exēpla bone vite inducūt alios ad iuſticiā q̄ nō sunt doctores tñ dicunt fulgere q̄ſi stelle in ꝑpetuas

m Tu aūt daniel. Hic ꝓsit ponit vltis (eternitates. instructio ipsius danielis, ꝛ instruit eū angelus ꝺ duo/ bꝰ primo de clausione visionis, ſcḋo de duratione pſe/ cutiōis. ibi. Et vidi ego daniel. Circa primū aduertendū q; diuina secreta nō sunt oibꝰ reuelāda, ꝓpter qđ dicebat Saluator Math. vij. Nolite sācta dare canibꝰ ꝛc. i. obſtinatis. Similiter nec vulgaribꝰ hominibꝰ q̄ non ꝓnt talia capere, ꝓpter qđ ꝝs loquebat turbis i parabolis, ſz discipulis exponebat oia. vt ꝺr Mat. xiij. ca. q; talia sunt maioribꝰ reuelāda. Daniel aūt erat vir desideriorꝝ. vt. ſ. dictū ē ca. ix. ꝛ iō dignū erat vt sibi multa diuina secreta reuelarentur q̄ tñ alias occultabant, ꝛ ꝺ est qđ dicit hic.

m Tu aūt daniel claude fmones ꝛc. q. ꝺ. diuina secreta tibi reuelata enigmatibꝰ inuolue ꝛ i exposita dimitte, ꝛ hoc vt maligni nō habeāt materiā deridendi ꝛ studiosi habeāt materiā se exercēdi. sequit. n Usq; ad ꝝs statutū. q. ꝺ. tūc erūt ꝑfecte manifesta q̄ſi ꝑplebūt. o Plurimi ptrāsibūt, legentes, ſ. libꝝ illū aliq malignantes. aliq deuote tractātes. p Et multiplex erit scia, i. expositio circa ista. q Et vidi ego. hic scḋo angelus instruit danielē de duratione pſecutiōis antixpi ꝛ diuidit in duas ptes q; primo instruit eū de summa/ durationis. scḋo de eius terminis. ibi. Et cū ꝑpleta fuerit tertio infert quādā cōclusionē ex ꝑdictis ibi. Tu autez daniel. Ad euidentiā primē ptis aduertendū q; daniel vidit hāc visionē iuxta fluviū tigris. vt dictum est ca. x. Apparuerūt aūt sibi tres angeli. duo stantes ex vtraq; ꝑte fluminis, ꝛ illi duo erāt angelus pſaꝝ ꝛ grecoꝝ quia grecia est ab occidentali parte illius fluminis. regnū pꝛsidis magis in oriente. Tertius aūt angelus apparebat quasi stans sup fluviū ꝛ ille erat gabriel q̄ loquebat daniel instruens eū de duratione pſecutiōis antixpi. ꝛ ꝺ est qđ dicit hic. q Et vidi ego daniel. ꝛ ecce q̄ſi duo alij. dicit quasi, q; nō erāt homines sed angeli apparentes in spē virorꝝ. sequit. r Et dixi viro. i. gabrieli apparente in spē viri. s Qui erat indutus lineis. ad denotādū angelicā puritatē. t Qui stabat sup aquā fluminis. ad designādū q; prās terrena est finaliter cōculcanda. Aque eñ ꝓpls significantes fm q; dr Apoc. xvij. Aque multe ꝓpli multi. v Usq; quo finis horꝝ mirabilium. i. quanta erit duratio pſecutionis antixpi ꝑ r Et audiui virū qui indut⁹ erat ꝛc. i. gabrielē (dicte, in spē viri apparentē. y Cū eleuasset dexterā ꝛc. ad maiorē affirmationē dicti sui. z Quia in ꝝs ꝛ tpa ꝛ dimidiū tpis. i. intantū durabit illa pſecutio ſ. p tres annos ꝛ dimidiū. ꝝs eñ sumptū i singulari significat vnū annū. vt. ſ. habuū ē ca. viij. Tempus aūt acceptus in plurali sine numero determinato hat ꝑ binario annoꝝ. fm cōem modū loquēdi hebraicū ꝛ liber vite scriptus est hebraice ab vij. ca. vsq; ad finē. Dimidiū aūt

tpis significat dimidiū annū.ꝛ sic ptz ꝙ psecutio antixpi durabit p tres annos ꝛ dimidiū quātū durauit pdicatio xpi. porphyrius aūt exponit tps istud de psecutione antixpi. sed ꝟ ptz manifeste falsum qz aut accipit psecutionē antiochi a principio q̄ intrauit hierm vsq; ad tps in quo mādatū ē sanctuarū p iudam machabeū.ꝛ tūc ptz falsitas eius qz illud tps ponit fer annos vt.s. habitū ē.viij.c. vbi dicit sic. Et q̄ sanctuariū ꝛ fortitudo pculcabit Et dixit angelus.s. angel⁹ rī dens ad hāc quesho nē. vsq; ad vesperā ꝛ manē dies duo mi lia trecenti ꝛ mundabit sanctuariū. ꝟ etiā potest probari ex .i. Mach.i. vbi dicit ꝙ antioch⁹ epiphanes ingressus est hierm anno.cxliij. regni grecoꝝ ꝑpe finē illi⁹ anni.ꝛ ibidē.iij. ca. dr ꝙ sanctuariū mundatū est anno.cxlviij. ꝑpe finē illius anni. ir. mense. xv. die illius mēsis. vt ibidē dr.ꝛ sic tēpus intermediū fuit q̄si sex annoꝝ. Si aūt porphyr. accipiat psecutionē antiochi nō a primo ingressu eius i hierusalē. sed a die q̄ posuit ydolū illud nō fuit in tēplo p tres annos ꝛ dimidiū. sz fuit ibi p tres annos pcise. vt dicit Josephus. xij. li. antiq̄tatū. primo aūt li. Mach. vī ꝙ ibi fuerit p. r. dies vltra tres annos. qđ ꝑbat sic. qz in anno. cxlv. mense. ir. die. xv. mensis positū ē ydolū pdictū in tēplo. vt dr. i. Mach. i. ꝛ anno. cxlvij. mense. ir. die. xv. mēsis purificatū ē tēplū. vt hr. i. Mach. iij. ꝛ sic tps intermediū fuit triū annoꝝ ꝛ. r. dier. Dicē dū ꝙ. xv. die mēsis. ir. obtulerūt sacrificiū i tēplo purificato. vt dr. i. Mach. iij. sz p. r. dies ante amouerant ydolū. qz bene posuerūt tantū tps ad purificandū templū. Ionas aūt ydolū fuit a principio q̄ ceperūt tēplū purificare. ꝛ sic ptz ꝙ revolutis tribꝰ annis pcise eodē die amotū ē ydolū quo fuerat positū. a Et cum ꝑpleta. postꝫ angelus instruxit danielē de summa durationis psecutionis antixpi. ꝟ instruit eū determinis ipius durationis. ꝛ dividit in duas ptes. qz primo instruit eū ō termino ad quē. secōo de termino a q̄. ibi. Et a tpe. Le mun⁹ aūt ad quē finiet̄ duratio psecutionis antixpi. erit ei⁹ fulminatio seu interfectio dicit igit̄ angelus loquēs a Cū ꝑpleta fuerit dispsio man⁹ ꝑpli sancti (danieli. id est xpiani. qđ erit qñ. ꝑpter atrocitatē psecutionis antixpi nullus xpian⁹ audebit apparere in publico.

b Cōplebunt̄ vniuersa hec. i. fulminabit̄ antixps et veniet resurrectio mortuoꝝ ꝛ iudiciū. c Et ego daniel audiui ꝛ nō intellexi. qz sz intelligere veritatē in generali. ꝛ in spāli q̄rū ad multa. nō tū q̄rū ad oēs circūstantias ꝛ determinatas psonas. qz sicut. s. dictū ē veritas de futuris nō revelat̄ ꝓphetis nisi fm ꝙ expediens est fm diuinā ordinationē. d Et dixi dñe mi quid erit post hec. volebat enī daniel pl⁹ scire. qz volebat scire finē mundi determinate. e Et ait. s. angelus rī f Vade daniel. i. vades viam vniuerse carnis sibi. nis p mortem. g Quia clausi sunt signatiq̄ sermones. q. d. nō mō scies nec ad te ptinet. Hoc etiā mō rīdit saluator apl̄is Act. i. Nō est vestrū nosse tpa vel mēta ꝛc. Apli aūt fuerūt magis illuminati q̄ ꝓphe. ꝛ tō si scire finē mūdi determinate nō ptinebat ad apl̄os vt dicē saluator nec p ꝓphas hoc petebat daniel. Et ꝟ apparet fatuitas illoꝝ q̄ voluerūt finē mundi ꝑdicere determinate. ꝛ oēs q̄ hoc attē tauerūt mēdaces inuēti sunt. sequit.

telligēt,ᵐ ꝛ a tpe cū ablatū fuerit iuge sacrificiū ⁿ ꝛ posita fuerit abomīatio i desolationē dies. Ō, c cxc, ° Beat⁹ q̄ expectat, ꝛ puenit vsq; ad dies mille trecentos triginta q̄nq;. Tu aūt daniel vade ad ꝑfinitū. et requiesces ꝛ stabis i sorte tua in fine dierꝝ. hucusq; daniel ī hebreaico volumīe legim⁹ ecēeta q̄ sequūt̄ vsq; ad finē libri. de theodotiōis editiōe trāslata sunt

b Eligent̄ ꝛ dealbabunt̄ ꝛc. s. electi in psecutione antixpi ꝛ mēbroꝝ suoꝝ vsq; ad finem mundi.

i Et impie agēt impij fm ꝙ dr Apoc. xxij. Qui in sordibus est sordescat adhuc.

l Nequ intelligent oēs impij. qz precludūt sibi viā intelligēdi. fm ꝙ dr Sap. i. In malivolam animā nō introibit sapia.

l Porro docti intelligent. s. revelationē ꝑdictā quātū expedit Isti docti intelligūt apl̄i ꝛ euāgeliste ꝛ alij deuote exercentes se in scriptura q̄ sunt docibiles dei. Per hoc ptz ꝙ intellect⁹ hui⁹ ꝓphetie nō est interclusus bonis ꝛ devotis. q̄ntū tū expedit. sed tm̄ malivolis ꝛ impijs. m Et a tpe. hic ꝓfitinstruit danielē de termino a q̄ incipi ēdi sunt ꝑdicti tres anni cū dimidio dierū. Et tpe cū ablatū fuerit iuge sacrificium ꝛc. i. a tpe illo q̄ sacrificiū altaris cessabit celebrari n Et posita fuerit abominatio ꝛc. i. anti (solenniter. xps exhibitus hoibus ad adorandū. Ab illo inquā tpe dies mille. ccxc. q̄ faciūt tres annos cuz dimidio. ꝛ tm̄. dies vt ptz ꝓsiderāti qz vn⁹ ānus hz. ccclxv. dies. ꝛ sic illud idē spaciū tpis qđ prius exp̄ssit p tres annos cū dimidio. hic exp̄mit p dies dictos. Sic igitur ptz ꝙ tres anni cū dimidio psecutionis antixpi nō sunt incipiendi ab illo tpe quo se incipiet ostendere ꝛ aliquos attrahere sed ab illo tpe q̄ tam erit tante ptātis ꝙ se exhibebit adorandū hominibꝰ. ꝛ q̄ fideles nō audebūt in palā sacrificiū altaris ꝓficere ꝑpter timorē eius. sequit.

o Beatus q̄ expectat ꝛ puenit ad dies. M. cccxxv. qz hic ad numerū ꝑcedēte addunt. xlv. dies q̄ post mortē antixpi dabunt a deo ante iudiciū vt decepti in psecutione possint penitere. ꝛ tō dicit. p Beatus q̄ puenit vsq; ad dies. M. cccxxv. ad est beat⁹ est q̄ in tribulatione antixpi stabit que durabit p tres annos cū dimidio sine p dies. M. ccc. ꝛ adhuc vltra viuet p. xlv. dies qz si nō fuerit deceptus p antixpm vt pfect⁹ coronabit̄ Si aūt fuerit decept⁹ poterit penitere in illis. xlv. diebꝰ sequētibꝰ mortē antixpi qz tūc eius falsitas erit omnibus manifesta ꝛ sua prās ablata. Licet aūt hoc dictum sit satis cōmune. tm̄ p hoc nō dr ꝙ aduent⁹ xpi ad iudiciū sit futurus immediate post. xlv. dies naturales cōputandos a morte antixpi. etiā nō est certitudinaliter determinatū q̄ illi. xlv. dies sint vsuales vel ānales. fm illud Ezec. iij. Diem p anno dedi tibi. ꝛ dato ꝙ esset determinatū de vsualibꝰ. tm̄ nō hr ꝙ post illos immediate sit aduentus ad iudiciū. imo vr ꝙ futurꝫ sit tūc magis spaciū tpis intermediū p illud qđ dr Dan. xij. Sicē erāt in diebꝰ ante diluviū comedētes ꝛ bibētes nubentes ꝛ nuptui tradētes vsq; ad eū diem intrauit noe in

archam ⁊ non cognouerunt donec venit diluuiū ⁊ tulit oēs. ita erit aduentus filij hois. Et istud referūt aliq̄ doctores nīi ad tps q̄ erit inter mortē antixpi ⁊ diē iudicij. Talis aūt pax ⁊ securitas in q̄ fornicia ⁊ nubia exercent nō videt esse p tamparū spaciū trīs sicut. xlv. dierum. ⁊ maxime si determinatū ℟ esset. et ℟ plenū dicit sup Ezechie. xxxix. Et dicit pz falsitas iudeoꝝ dicētiū q̄ ponit hic tpus p q̄ debēt expectare messiam futurū. ⁊ accipit hic dies p āno. vt dicūt. ita q̄ debēt expectare per mille. cccxxx. an. incipiendo a putatiōem istoꝝ annoꝝ a tēpe q̄ positus ē idolū in templo Contra ℟ autē arguit sic. quia posito idoli aut accipit ab eis de idolo posito tpe antiochi epiphanis q̄ optet dici fm illos iudeos q̄ predicta ex ponūt in ℟ ca. de antiocho. ⁊ tunc appet falsitas istoꝝ manifeste. q⁊ ab illo tpe vsq̄ nūc fluxerūt plus q̄ⁿ. ccc. anni. ⁊ tñ adhuc si ℟ sit messiam. vt dicūt. aut accipit de idolo posito p imperatorē romanū post destructiōem factā tpe tyti. ⁊ tūc optet q̄ p̄dicta in ℟ ca. exponerent de imperatore romano ⁊ ℟ nō pōt esse. q⁊ illud q̄ p̄dictū est. Hec quē deoꝝ curabit. cē. nō pōt exponi de eo. q⁊ romani deos olim gentium colebāt. Et ℟ etiam pz q⁊ cuigilatio dormientiū in puluere de q̄ dictū est circa p̄in. huⁱ ca. intelligēda ē de resurrectōne vera in fine mūdi. ⁊ nō accipit p exitu ō captiuitatis tpe mach. vt dicē pozp. q⁊ daniel tūc no surrexit ℟ mō. Ultimo duo ca. nō sunt de canone. ppter q̄ ad pīas illa dimitto. sed expositis li. canonicis ad altos intendo manū mittere. ⁊ tūc exponā ista duo ca. illo auxiliante sine quo nihil bom possumus facere. cui est honor ⁊ glia in secula seculorum Amen.

Explicit postil. nicolai de lyra sup danielem.

Incipit historia susanne ⁊ belis ⁊ draconis.

b Historia Susanne contigit ante captiuitatē babylonicā vel circa p⁹. q⁊ daniel erat adhuc valde iuuenis. fm q̄ dr. j. li. ca. Iunq̄ duceret ad mortē suscitauit deus spīm pueri tumoris cui nomen daniel. ⁊ tñ translatus fuerat in babyloné ante dictā captiuitatē. xj. annis q̄b regnauit sedechias. ppter q̄ hec hist. iteri. biblie nō canonicas situari debz p⁹ libū barich de q̄ certū est q⁊ vna ps eius fuit scripta ante captiuitatē. vt ibidem plenius fuit dictum.

a Erat vir habitans ⁊c. Hec historia diuidit in ꝗttuor ptes. q⁊ primo describit susanne nepharia tentatio. scōo ipius maligna accusatio ibi. Et clamauerunt aūt. tertio eius iuq̄ condemnatio ibi. Credidit eis multitudo. ꝗrto ipius digna liberatio ibi. Exaudiuit dns. Prima adhuc diuidit in ꝗttuor ptes. q⁊ primo describit psone tentate ⁊tus. scōo tentantiū status ibi. Et constituti sunt. tertio tentationis ortus. ibi. Cum aūt ꝓplus reuertisset. ꝗrto tentationis modus ibi. Et factū est. Circa primū describitur psona tentata. s. susanna a nobilitate generis. quia erat de tribu iuda. vt dicetur. j. ⁊ q⁊ erat ioachim copulata in matrimonio qui erat nobilior oīm iudeoꝝ. vt hic dicit. Describitur etiam a pulchritudine corpis. vñ dicitur pulcra nimis. erat ⁊ a pulcritudine mentis. q⁊ dr. Timens deum. cuius causa exprimit. q⁊ erat erudita a parentibꝰ fm legē moysi. ⁊ iō bene nominata erat fm ꝓprietatē rei susanna. i. lilium. ꝓpter q̄d senes erant magis inflati de ea q̄m de vili psona. his dictis patet lra.

b Et constituti sunt. Hic ponit describit tēptantium status. quia erant senes maturitate etatis. Iudices sublimitate auctoritatis. preditti. vt dr. j. apparentia sanctitatis. ⁊ iō defacili poterant mulieres seduc cere. Dicit hic glo. q⁊ hebrei dicūt ipos de cepisse mulieres p ℟. q⁊ dicebāt xpm de semine eoꝝ nasciturū.

egressa ē iniq̄tas de babilone a senioribꝰ iudicibꝰ q̄ videbant regere ppm. istī frequētabāt domū ioachi ⁊ veniebāt ad eos oēs q̄ hebant iudicia. Cū aūt ppls reūtisset p meridiē igrediebat susāna et deābulabat i pomario viri sui. ⁊ videbāt eā senes q̄die igredientē ⁊ deābulātē. et exarserūt in ꝓcupīa ei⁹. Et eūterūt sensū suū et declinauerūt oculos suos vt nō viderēt celū nec⁊ recordarēt iudicioꝝ iustoꝝ. Erāt cum essent de tribu iuda. eo q⁊ tribꝰ sacerdotalis ⁊ tribꝰ regia ꝓiuncta erant cui⁹ nativitas marie d. sideratur. se c De quibꝰ locutus est dns. Hiere. xxix. vbi dicit (quia sic. Ponet te dominus sicut sedechiam ⁊ achab. q̄s frixit rex babylonis in igne. p eo q⁊ fecerunt stulticiam i israel ⁊ mechati sunt in vxores amicoꝝ suoꝝ ⁊ locuti sunt verbum in nomine meo mendaciter q̄d non mandaui eis. Dicunt enim hebrei q⁊ isti senes erant a dño p̄dicti tēpe ieremie. xxix. Sed contrarium videt quia dicit frixit in igne p regem babylonis. duo autem senes qui tentauerūt susannam fuerunt lapidati. vt dicit hic glo. Item fuerūt lapidati a populo non a rege. Dicendum q⁊ pena mortis quecunq̄ aliqñ signatur per ignem in scriptura. ⁊ iō corr lapidatio potest vocari frixio in igne. Item sciendum q⁊ de licentia regis babylonis pena debita iudicabat p iudeos fm legem moysi. quia iudices regis legem iudeorum ignorabant sed executiōem mortis nō poterant inferre nisi ex speciali mandato regis ⁊ auctoritate. ⁊ ideo q⁊ ꝓplus eos lapidauit fuit de ꝑcepto regis. ꝓpter quod rex fecit principaliter ⁊ auctoritative. populus autem executive. Cetera patent.

a Cum aūt populus. Hic ponitur tentationis ortus. q̄ orta est in istis senibꝰ. sicut cōiter oritur tentatio carnis in aliis hominibꝰ. Primo ex impudico aspectu. quia dicitur q⁊ videbant eā quotidie. Secōo ex inordinato affectu cum subditur Et exarserunt. Et ꝓsequēter excecato intellectu cum dicit. Et auerterunt sensum suū ⁊c. q⁊ inordinata affectio excecat oculum rōnis Et ꝓsequenter ex nephario conatu ad implendū ꝓpositum. cum dicitur. Dixit alter ad alterū ⁊c. Dicit igitur primo sic.

a Cum autem ꝓplus reuertisset post meridiem ⁊c. Susanna enī erat verecūda ⁊ pñte frequētia populi stabat clausa cum puellis suis intra domum. sed cum populꝰ exisset. et senes aliquātulum remanerent ad ꝓferendum iñsimul de auditis in iudicio. tunc susanna exibat cameram ⁊ intrabat ortum causa recreationis ⁊ lauatiōis nec cauebat tantum a senibꝰ ꝓpter etatem ⁊ sanctitatis apparentiam in eis q̄tum cauebat ab aliis. Cetera pa-

tēt et dictis vsq; ibi. b Dixitq; alter ad alter⁹ ꝛc. ℞ se cerūt q; q̄libet volebat se expedire de alio vt posset sol' reuerti ad loquēdū cū susanna ⁊ ad decipiēdū eā. seq̄f. c Cunq; reuertissent, ꝓpe domū ioachi p diuersas vias. Venerūt in vnū ꝛc. sequit. d Et tūc in cōe stauerūt ꝛc. q; firmati fuerāt in suo malo ꝓpositō.

e Factū est aūt. hic ꝓfert ponit tētationis modus. vbi ponunt ista p ordinē. Prima est fraudulēta ⁊ insidiatio in hoc q; obſ uauerūt ipſi aptū .s. posit ꝓpi discessum. ⁊ locū cognitū. s. pomarii vel ortū ⁊ hoc est quod dr hic.

e Factū est aūt cuz obſ. ꝛc. modus loq̄ndi est ad significādū frequētā facti alicui q̄d. q; susanna frequēter illū ortū intrabat sequit.

f Et nō erat ibi aliq̄s ꝓt duos senes absconditꝰ. ⁊ eā ex ardore desiderij.

g Dixit q puellis afferte mihi oleū. hic oleū accipit ꝓ lachryma arboꝝ aromatiſ caꝝ q̄ vnūt in terra illa ꝓ estum.

h Et smigmata. fm Dieto. smigma ē aq̄ de hordeo ⁊ palea facta ad lauandū facie ⁊ refrigerandū.

i Et ostia pomarij claudite. ꝓpter securitatez ne posset aliq̄s venire ad eam.

k Et la. ex illis .s. q̄ debebāt apportare puelle ꝓdicte. ⁊ forte erat ibi riuulus fontis vel aliq̄d aliud. seq̄f.

l Cū aūt egresse essent ꝛc. ℞ ponit scōz q̄ fuit in ista tētatione. s. maligna suggestio primo susannā assecurādo ad ꝓpetrādū rem illicitam. cū dr. Ecce hostia pomarij clausa sunt ꝛc. Secō et morte mi nādo nisi cōsentiat cū subdit. Q̄ si nolu. di. Ꝛte testimoniū ꝛc. Tertiū q̄ in hac tētatione ponit est susanne ⁊ tuosa electio. q; magis elegit mori q̄ dei mādatū ꝓtergredi. ⁊ hoc ē q̄ dr hic.

m Ingemuit susanna. ex dolore cordis ꝓpter periculū imminēs.

n Angustie sunt mihi vndiq;. Angustiosum est mori ⁊ angustiosum est dignū morte fieri. ꝓpter q̄ sequit.

o Si cū hoc egero q̄ ꝓsuaderis legē dei trāsgrediēdo.

p Dolos mihi est. s. debita. q; in lege moysi ꝓcipitur adulteria lapidari.

q Si aūt nō egero. nō effugiam gl ambo vulnerati amore ei⁹. nec idicauerūt sibi vicissim dolorē suū. Erubescebāt em idicare sibi ꝓcupiscētiā suā volētes ꝓcubere cū ea. Et obſuabāt q̄ tidie solicit⁹ videre eam⁹

r Dixitq; alter ad alterꝫ ea m⁹ domū. q; hora prādij ē Et egressi recesserūt a se.

s Cūq; reuertissent. venerūt in vnū. ⁊ scisciatates ab inuicē cām ꝓfessi sūt ꝓcupiaz suā

t Et tūc in cōe stauerūt ꝛps q̄n eā possent inuenire sola

u Factū ē aūt cū obſuarent die aptū. ingressa ē aliq̄n sic heri ⁊ nudiusterci⁹ cū duab⁹ sol' puellis. voluitq; lauari in pomario. Erat q̄ppe erat ⁊ nō erat ibi q̄q̄ ꝓter duos senes absconditos et ꝓtēplātes eā

v Dixit q puellis. afferte mihi oleū⁹ ⁊ smigmata. ⁊ ostia pōarij claudite⁹ vt lauer Et fecerūt sic ꝓcepat. clauseruntq; ostia pomarij. ⁊ egresse sūt ꝓ posticū vt afferrēt q̄ iusserat. Ne sciebāt q; senes int⁹ eē absconditos

w Cū aūt eēnt egresse puelle. surrexerūt duo senes. ⁊ accurrerūt ad eā et dixerūt Ecce ostia pomarij clausa sunt. ⁊ nemo nos videt ⁊ in ꝓcupia tui sum⁹. Q̄ obꝛē assentire nob. ⁊ cō miscere nobiscū Q̄d si no luer⁹. dicem⁹ ꝺ te testioniū q; fuerit tecū iuuenis ⁊ ob hāc cām emiseris puellas a te

x Ingemuit susāna ⁊ ait Angustie sūt m̄ vndiq;. Si ei⁹ egero mors m̄ ē. si aūt nō egero. nō effugiam man⁹ vras Sz melꝰ ē m̄ absq; opere incidere in manus hoim q̄ peccare in ꝓspectu dñi.

y Et exclamauit voce magna susāna exclamauerūt aūt ⁊ senes aduersus eā.

z Et cucurrit vn⁹ ⁊ aperuit ostiū pomarij. ad simulandū q; vir ei⁹ deq̄ filio ea accusabāt exiret anteq; famuli venissent q; si ostiū inuentu fuisset clausum ⁊ ipſi inuenis nō fuisset inuētus. testimoniū eoz fuisset suspectū. seq̄f

a Postq; aūt locuti sunt senes. accusātes susannā ꝺ crimine adulterij.

b Erubuerūt sui. q; diligebāt susannam tanq; in domo eius nutrit. cui cā subdit

c Et via nūq; (turdi. siue. f. huiusce mōi de susanna. in q̄ apparet bonitas ei⁹ ꝛō solū in vita sz etiā in fama.

d Et facta est dies crastina. hic ꝓfert ponit accusatio in iudicio. ⁊ diuidit in tres ptes. q; primo ponit susāne citatio. secō accusantū iuratio ibi. Consurgētes aūt. tertio iuratorū testificatio. ibi. Et direrūt ꝑsbyteri ꝛc. s. ad locum iudicij.

e Et venit cū paretib⁹. q; nō poterat sola sufficere ire ad iudiciū. amici aūt ei⁹ venerūt cū ea ipi ꝓpter sanctitatē ei⁹ quā nouerāt. seq̄ f.

f Et imq; illi iusserūt vt discooperiet. q; forte volebāt inducere ꝓpm ad suspicādū male de ea ex rubore vultꝰ

eius sciebat eā ipam esse verecūdā. g Erat eī coopta ꝛc. hoc pōt intelligi dupl'r. Uno mō referendo ad p̄ceptū senū qui iusserūt eā discoopiri. vt sic reticerent eius aspectu ex quo nō poterāt sibi copulari nepharia ꝛ ad amicos ei⁹ qui coopuerant eā vt sit sensus.

g Erat eī coopta. s. amicoꝝ suoꝝ ꝑsilio.

h Ut vel sic sartarē tur decore ei⁹. i. vt nō videntes ei⁹ pulchri tudinē min⁹ inflamarent de ea ꝛ sic nō accusarēt eā crudeliter q: amici ei⁹. s. susanne sciebāt cām accusationis p reuelationē susanne.

i Flebāt igit sui ꝛc. scz ex pietate cognoscētes innocētiā sui.

k Cōsurgē (sanne. Hic ponit accusantium iuratio ex q̄ hr argumētū q̄ ꝺ crimine vſi aliq̄s debeat mori nō est credēdū alicui simplici vꝺbo suo cuiuscūq; auctoritatis ꝛ sanctitatis sit. ꝛ h ēgꝺ ꝺr hic.

l Cōsurgētes aūt duo p̄sbyteri. q̄ erant iudices ꝛ sacerdotes populi.

l Posuerūt manꝰ suas sup caput eius. Iste eī erat modus iurandi cōtra psonā ꝺdēnandā ad mortez vt testes in iurādo ꝛ testimoniū pferendo ponerēt manꝰ sup caput ei⁹. vt hr Leuit. xxiij.

m

dicium sile pcedenti.sequit. a Inueterate diez malox.r ex hoc pz q testes falsi sunt icrepādi r terrēdi vt ex hoc magis appareat eox fraudulētia. b Hūcve.pec.tua.rc.i.osidenit p penā tibi a deo inferēdā.seqf. c Dicē te dño. Innocētē rc.hoc dr Deut.xxvij. d Hūc g si vi. eā.dic sub q arbore. ex hoc pz q testes sunt interrogādi de circūstantijs.q: p hoc apprehēdit eox falsitas et e Euder (dictio. eos colloqntes sibi. curialr loqf sic hō castus r vecūdus nō sicut senex.ipudica q dixerāt. Eidem eos piter pmiscerī.

f Qui ait.sub cyno nomē ē arbor.r ē idē q lentisc⁹ arbor hūilis cui⁹ succ⁹ foliox pfolidat labia.vt dicē g Dixit aūt (hoc glo. daniel.recte.mentit⁹ es in caput tuū.i.ad dānationē capit⁹ tui q ex hoc sequitur.

h Ec.ang.dñi rc.i. iuder.q: iudices populi r sacerdotes aliq si noīant angli. sic pt Dalac.cf. Labia sacerdotis custodiūt sciaz r legē requrūt ex ore ei⁹.ang's ei dñi exercituū ē.vel angelus vere accipit ibi p ang'o susanne q dā nationē senū erga deum peccauit.

i Et amoto eo rc. prius eux amouit q̄z alter veniret ne posset alteri signare quid diceret.

k Et dixit ei. Semē chanaā rc.hz ei esset de tribu iuda fm rē tū unitabā moses chanan eox.icrepat aūt ipz daniel sicut primū r eadē cā vt territus cuius deprehēdat.

l Spēs aūt decepit te.i.pulcritudo susanne. m Et pcupia subuertit cox tuū.i.mētez tuā auertit a rectitudine rōis.r legis diuine. n Sic fa.fili.isr.eas p terrores decipiēdo. o Et ille ti.loq.vo.osentiēdo vobis ī opus nepharīū. p Sed filia iuda.nobilis scz genere r moribo. q Nō sustinuit in q̄tatē vram.vobis assentiendo. r Hūc g dic sub q ar.apō.eos lo.sibi curi aliter loquēdo de actu carnali.vt tam dictum est.

s Et ni ait.sub primo nomē est arboris nec ē arbor eadē cū lentisco vt dicūt aliq̄ r male.q: tūc nō erāt discordia ī testimonio eox.cui⁹ ōnū exprimit in lēa.alr nō essent pueri sicut testes falsi.r iō dōm q primus idē ē q pīm⁹ vtor in li.de ppte.rex. t Dixit aūt daniel.Rec.men.es et tu rc.eodē mō exponit sicut prius. v Et sc.te me.separando scz asam a corpe p mortē.q: non fuerūt interfecti gladio vt .5. dictū ē. x Exclamauitq: oīs ce.q: videbat ō ductiōem eox. y Et osur.aduer.du.presbi.facientes eis fm legē talionis scriptā in lege moysi. z Et interfec. eos.i.sicut dignos morte regi tradiderūt.q̄ debat altam iusticiā r ipe fecit eos pburi fm modū illius terre.vt .5. dicit.

eos Cū aūt diuisi essent alt ab alto.vocauit vnū ō eis r dixit ad eū a Inueterate dierū malox nūc venerit pcta tua q̄ opabaz pr⁹ iudicijs iudicia iniusta.innocentes opprimēs.r dimittēs noxios c oīcere dño. innocētē r iustū nō interficies. d Hūc g si vidisti eā dic sb q̄ arbore e videris eos colloqntes sibi. f q̄ ait. sb cyno g Dixit aūt daniel.recte mētit⁹ es in caput tuū. h Ecce ei angl's dei acceptā sniam ab eo scidet te mediū. i Et amoto eo iussit vēire alium r dixit ei. Semē chanaā r nō iuda spēs decepit te r pcupia subuertit cor tuū. k Sic faciebaz filiabz isr. l & ille timētes loqbant vob⁹ sz nō filia iuda sustinuit iniq̄tatē vrāz. m Hūc g dic nō sb q̄ arbore pphēderis eos loqntes sibi. n q̄ ait. sb primo o Dixit aūt ei daniel.recte mētit⁹ es r tu ī caput tuū. p Ecce ei angl's dei gladiū habēs vt secet te mediū r interficiat vos. q Exclamauit ita q̄ oīs cet⁹ voce magna r benedixerūt deū q̄ saluat sperantes in se. r Et osurrexerūt a dūsus duos presbros. Conuicerat.n. eos daniel ex ore suo falsum dixisse testimoniū. s Fecerūtq: eis sic male egerāt adūs⁹ p primā vt facerēt hz legē moysi r ita fecerūt eos.et saluat⁹ ē sanguis innoxius in die illa. t Helchias aūt r vxor ei⁹ laudauerunt deum p filia sua susanna cum ioachim marito eius r cognatis oīb⁹ q̄ nō est inuenta in ea res turpis. u Daniel aūt factus est magnus in pspectu populi a die illa r deinceps.

x Ter a. xiiij.

e Stryages appositus ē ad pres suos r suscepit cyrus pses regnū ei⁹ Hiere.xxix.vt.5.allegatū est eo.c. f Vel aliter. z Interfecerūt.q: de voluntate regis spālis pmissum est iudeis. vt eos interficerēt fm legē moysi.r sic fuerūt lapidati.q̄ lapidatio pōt dici fructo in igne.vt supra dictum est.

a Helchias. Hic ponit gratiarū actio p liberatōne innocētis.r ē q ō.dr helchias r vxor eius laudes p filia sua rc. b Quia nō (sequit. ē imē.in ea res turpis.hz enī laudarent deū de liberatōe suscanne a morte.tñ magis laudabāt eā de liberatōe sue innocentie.q: innocētia ē magis bonum q̄z sit corporalis vita.

c Daniel aūt fact⁹ est magn⁹ rc.q: ex hoc fō intonuit spūs⁹ q̄ spiritus erat in illo r zelus legis diuine. Dhz etiaz ex hoc solicitudo ei⁹ circa pplm.q: hz esset in domo regis tñ solicitus erat de his q̄ fiebāt apō filios isr.

Capitulū. xiiij.

Et rex astyages ges. Hic pōit historia belis r historia draconis ponunt.r diuidit in duas ptes.q: primo tēpus q̄ historia accidit exprimit.r secundo historia describit ibi. Erat q̄z idolum. Circa primū aduertendū q̄ aliq̄ dicunt istam ptem pmere ad ea.rriij.ita q̄ notatur p hoc tempus q̄ accidit factum susanne scz quando mortuus est astyages rex r cyrus et successit.non tamen intelligendū q̄ astyages regnauerit in babylone.quia nunq̄z.imo fuit rex medox r pharaz vt habetur in scolastica historia.sed quia cyrus mīta bona fecit populo israel.ideo fm istos hic notatur tempus quo cyrus accepit astyagis regnum. Ad euidentiam autem huius notandum q̄ sicut scribitur in scolastica historia. Astyages vidit in somnis de genitalibus sue filie vitem procedere que occupabat totam asiā. Et responsū est ei a coniectoribus q̄ illa filium pareret qui asiam sibi subiugaret r astyagem debellaret.quo audito dedit filiam suam cuidam plebeio muliti ne filius ex ea nascens nobilis et potens fieret. Fecit etiam observari tempus partus filie sue.et puerum natum fecit occidi. Illi vero quibus hoc preceptum est horrentes facinus istud.puerum viuum in nemore proiecerunt.quem pastor inueni eius secum portauit nutriuit r in filium adoptauit. Qui adultus factus electus est a pastoribus in regem suum r delinquentes graviter puniebat in tantū q̄ clamor venit ad regem astyagem.qui accersito iuuene q̄siuit q̄re talia faceret.et ille coostanter respondit q̄ poterat cū esset ab eis electus in regē. astyages aūt cultu iuuenis r eius pstātiā pconsideras.cogitauit ipm esse de semie regio

ꝛ nō filiū pastoris ꝛ ingrēs diligēter inuenit vitates ꝙ ipe erat nepos su⁹ quē occidi mādauerat ꝛ dīna virtu⁹ te mutat⁹ ē aīm⁹ ei⁹ ꝛ iuuenē recepit i grām credens ꝙ somniū suū fuisset ipletū in regno p̄dicto pueroꝝ ꝛ nepotē suū tradidit ad custodiendū ꝛ nutriendū cuidaz de principibꝫ posteaꝫ rebellātibꝫ plis ꝺ aſtyagez missus ē ille princeps ꝺ eos. Et recordat⁹ cuiusdaz iniurie quā fecerat sibi aſtyages suasit occulte plis vt eꝝ i regem sibi eligeret ꝛ ipe ptē eoꝝ adiuuaret ꝺ aſtyagē. ꝛ sic factum est. Qꝺ audiēs aſtyages ꝙgregauit exercitum vt debellaret eꝝ nec potē suū. ipe tñ finaliter a cyro deuict⁹ est. Cyrus tñ eū hūane tractauit ꝛ ei regnū hircanoꝝ dimisit. dario aūt filio aſtyagis regnū medoꝝ. ipe aūt regnū pſarū sibi retinuit. ata tñ ꝙ regnū aſtyagis ꝛ Darij ipōs morientibꝫ ad cyrum deueniret et iō cyrus aſtyage mortuo ei successit. vt ꝫ ꝺ. Sz ꝙ dicunt aliq ꝙ tūc accidit hystoria susanne. vt dictū ē nō vr cē vrū. qz cyrus post darū regnauit annis. xxx. vt dicūt hystoriographi. ꝛ tñ qñ mortu⁹ est adhuc erat fortis ꝛ ꝓcedēs ad bellū qz pugnās ꝺ maiestas alis massuetas mortu⁹ ē. Ite qñ successit aſtyagi iā ad mīn⁹ erat. xxx. annoꝝ vl cir citer. qz iā aū ipm in bello deuicerat. vt dictū est. ꝛ sic no vr ꝙ cyrus aū mortē darij succederet aſtyagi p. x. annos vel circa. Qñ aūt dan⁹ mortu⁹ ē daniel iā erat. lxx. an. fm latinos. fm hebreos. lxviij. qz a tpe q̄ fuerat transmigratio in babyloné iā trāsierāt. lxx. anni captiuitaz babylonice fm latinos. fm hebreos aūt. lij. anni. Ite. xi. de regno sedechie aū captiuitatē dictā. ꝛ post trāsmigratiōz danielis i babyloné ꝛ daniel qñ duct⁹ est in babylonem. ꝓbabile ē ꝙ cēt. x. an. vel circiter ad min⁹ q̄ simꝫ sūt anni. lxviij. Et sic nō pōt dici ꝙ daniel esset iuuenis illo tpe q̄ asſyages mortu⁹ est. g nō sunt tūc hystoria susanne. qz tē iuuenis erat. vt ꝺ. in lra. Suscitauit deus spm̄ iuuenis eni nomē daniel ⁊c. Ite in lra ꝺ. ꝙ daniel a die illa ꝛ de inceps fact⁹ est magn⁹ coꝝ oī ꝓlo. ꝛ sic ptz ꝙ erat iuuenis etate. qz a iuuē ute sua fuit not⁹ in sapia. vtz. j. c. Da. Et iō nō vz soluto aliq dicētis ꝙ daniel ꝺ. iuuēis nō simplr. qz iā erat magne etatis. sz ꝺ. iuuenis respcū senuz q̄ accusauerāt susannā. qz iā erat dan. lxx. an. vtz ex pdictis. Senes aūt illi nō vident tūc fuisse maioris etatis cū adhuc in eis vigeret tāta ꝑcupia carnalis. qz iam ante p̄ mīstos annos dixerat daniel de vita hoīs. Si aūt in potēratibꝫ. lxx. anni ꝛ ampli⁹ eoꝝ labor ꝛ dolor. Sic igit ptz ꝙ hystoria susanne nō accidit tpe q̄ eyr⁹ successit asſyagi. ꝛ iō dōm ē ꝙ p̄ mortē asſyagis q̄ ꝺ notat cū ꝺ. Et rex asſyages. designat tpe hystorie leqntis q̄ facta est sub balthasar vel euilmeradach pre suo. fm ꝙ ꝺ. in scol. hysto. ꝛ iō ē principiū. xviij. ca. li. dani. Tūc aūt daniel erat p uecte etatis ꝛ amic⁹ reg⁹ babylonis ꝓpter sapiam suā frequēter ofūsam. vtz ex dictis in li. dan. nec adhuc erat destructū illud regnū babylōis p cyrū ꝛ darū. ꝓpter ꝙ hec hystoria ponit inter scripturas nō canonicas p⁹ hystoriaz susāne. ꝛ aū hystoriā iudith q̄ stigit p⁹ destructiōz babyl.

"Erat aūt daniel quinta regis ꝛ honorat⁹ sup oēs amicos ei⁹. b Erat q̄z idolū apud babylōios noīe bel. ꝛ ipēdebant i eo p dies singulos simile arthabe. xij. ꝛ oues. xl. c viniq amphore. vi. d rex q̄z colebat eū. ꝛ ibat p singlos dies adorare eū. e porro daniel adorabat deū suū. f Dixit q̄ ei rex. q̄re nō adoras bel. g Qui rndēs ait ei⁹ qz nō colo idola manufacta sz viuentē deū q̄ creauit celū ꝛ terraz. h ꝛ hz potēē oīs carnis. i Et dixit rex ad eū. k Nonne vī tibi esse bel viuens de⁹. An nō vides quāta comedat et bi. Et erat draco. l Cir. a primū q̄ttuor tangūt sex erroris accusatio. scdo erroris accusati diſq̄sitio. abi. Et ira⁹ rex. tertio diſq̄siti inuētio ibi. Occidit ergo ulos. Circa primū ꝓsiderandū ꝙ idola habuerūt ortū a tpe nimi⁹ reg⁹ affrictoꝝ. qui mortuo pre suo belo noie fecit imaginem pēis ad sui ꝓsolatiōz ꝛ ei deferebat tñ honorē ꝛ reuerentiā q̄ ꝓfugētibꝫ ad ipam pcebat. ꝛ ex hoc hoīes ceperūt diuinū honorē ipendere illi imagini. Ad hui⁹ aūt sūlitudinē in diuersis locis fecerūt imagines amicoꝝ suoꝝ mortuoꝝ ꝛ eis ipendebāt honores. Et sic idola fabricata sunt ad exemplū idoli beli p̄dicti. ita etiā ex eo noīati sunt. qz primū idolū vocatu est belus sicut vocabatur ille. ꝙ q̄ factū est idolū. Alij aūt ꝓsilr noīauerūt. qz aliq vocauerūt idolū suū bel. aliq beel. aliq beelzebub. ꝛ aliq baal. apud babylonios aūt vocabat bel. ꝛ b ē q̄ ꝺ. hic. b Erat q̄z idolū apud baby. ⁊c. dies sile arthabe. xij. Similia est farina delicatissima. Artaba est gen⁹ mēsure ꝓtinens tres modios. sed cū q̄ritaris sit modius hic acceptus nō hr ꝓ certitudine. qz q̄ntitas modij varia tur fm diuersas ciuitates ꝛ terras. sz possiū⁹ hic aliq cōiecturare ꝓ trām sequētem. Ille enī. xij. artabe cōtinebant. xxvi. modios farine. ꝛ tñ faciebat de pane q̄tum sufficiebat sacerdotibꝫ belis ꝛ familie eoꝝ. q̄ dicunt fuisse lxx. j. eo. ca. c Viniq amphore sex. Amphora ē vas q̄dratū habens duas ansas ad modū aurū vt dixit Ysi. xvi. et hi. Amphora ātiquit⁹ apud grecos pedē q̄dratū de vino. ꝛ tunc non accipit solū ꝙ vale in generali sed etiaz ꝙ certa mēsura. q̄ntum aūt amphora teneat apud babylonios de quibꝫ est hic sermo nō habetur p ueritatē in litera. sed solum p ꝓiecturam fm sufficientiam ꝓnatū q̄bꝫ militrabat illud vinū sicut dictū ē de farina.

d Rex quoq colebat eum ⁊c. credens aliquid diuinū esse in eo ex tanta comestione. Qdēs enī gentes semp estimauerūt deū esse aliquid magnū supra hoīem. ꝛ iō omnia mirabilia excedēta vtutem humanā vel fm rem vel fm opinionem colebant vt deos.

e Porro daniel adorabat deum suum. i. deum celi qui licet sit deus omniū p creatiōem. dicit tamen deus daniel⁹ spāliter p cultum spālem sequitur.

f Nō co. ado. manufacta. qz i talibꝫ nihil pt esse diuinitatis. cū sint infra hoīem sicut q̄dā opa humana.

g Sed vi. deū ⁊c. qz ipe ē formaliter vita. cū de⁹ sit suū intelligere q̄ est nobilissimū viuere. vt hr. xij. meta. Est etiam deus vita effectiue causans in alijs vitā ꝛ motuz. vt ꝺ. Ecc. xxvij. In ipo viuimus mouemur ꝛ sumus.

h Et habet pratem omnis carnis. qz pōt oia ad nihilum redigere sicut de nihilo creauit oia.

i Et dixit rex ad eum. Nonne videtur tibi bel esse deus viuens ⁊c. Argumentum autem tumit q̄ vivat ex comestione. qz nihil carens vita comedit. cum sit actus vegetatiue anime. a Et ait daniel ⁊c. intrinsec⁹ luteus est ⁊c. et p consequēs nō habens vitam nec viscera ne-

hmõi membra cibum accipiẽtia.ꝛ sic ptz primũ. s. erroris ereulatio p danielẽ. b Et iratus rex. ihic ostr ponitur erroris accusati disq̃sitio.ꝛ ꝟ est qđ dr. Et irat⁹ rex ꝛc.rõ fuit qz ille expẽse fiebãt de bursa regis.ꝛ alia necessaria sacerdotũ dabant a cõtrate xpi.ꝛ sic erãt in grauamen regni.ꝟ enĩ fuit

obseruatũ apud oẽs gentes.q̃li de iure gentiũ q̃ sacerdotes vacãtes diuino cultui recipiebãt necessaria a cõtrate xpi,vl ab illo q̃ pcrat cõtrati.vñ d: Benef.vl vtiq.q̃ sacerdotes egypti nõ st̃ pulsi vẽdere possessiones suas tempore famis qz eis victualia pbebant ex bonis regis publicis qđ sequit. ptz in lra vsq; ibi.

c Tu rex pone escas sup mẽsam añ bel et vinũ misce.i. tpa aq̃ sm modũ illi⁹ terre i q̃ pter vini fortitudinẽ nõ bibit sine aq̃

d Et claue(mirtioe, de ostiũ.ꝛ signa anulo tuo.ꝟ ei erat mos sigillãdi antiq̃t⁹. vt pr̃ Hester.vñ.ꝛ in anulo isto erat imago regis sculpta.sequit.

e Continebãt aũt, ꝟ ẽ p nihilo hẽbãt facere talẽ obligationẽ ꝛ causa subdit.

f Quia fecerãt submẽsa absconditũ introitũ ad quẽ veniebant p viã subterraneam de domibꝫ i q̃bus manebant extra templum qđ de leui poterat fieri in ciuitate babylonica q̃ nõ erat hĩtata nisi valđ diffuse.qz vt dictum est.s.Dañ.vñ.ca.Ciuitas babylonica tenebat.viñ.leucas in q̃drũ.ita q̃ intra ciuitatẽ erãt agri.ꝛ vinee.ꝛ silua. in q̃bꝫ crescebãt terrenastria q̃ quibꝫ poterãt hoĩes diu viuere obsidionis tpe

g Factũ est igit. hic ponit inq̃siti erroris inuẽtio. h Quia postq̃ egressi sunt.s.sacerdotes de tẽplo. i Precepit daniel pueris suis.i. seruis. k Et attulerũt cinerẽ ꝛ p totũ templũ cribrauit cora rege.ad ꝟ vt videret rex manifeste q̃ nulla vestigia erãt ibi qui exiuit de templo.ꝛ signatũ est ostiũ vt deprehenderẽtur sacerdotes p viã aliã intrasse qđ ptz in lra vsq; ibi. l Statimq; cũ aperuissent ostiũ intuit⁹ rex mẽsam.ad videndũ si cibaria erãt comesta. m Exclamauit voce magna.ad laudandũ deũ suũ. n Magnus est bel.in virtute q̃ tanta comedisti.vidit enĩ mensam vacuã q̃ totũ comedisset. o Et nõ est apud te dolus quisq̃.i.illa fraudulentia quã daniel affirmabat.

p Et rulit daniel,ex regis simplicitate.

bibat quotidie⁸. Et ait daniel arridẽs. Ne erres rex. Iste ẽ enĩ intrinsec⁹ lute⁹ fortrinsec⁹ ere⁹.neq; comedit aliq̃⁹ l Et irat⁹ rex vocauit sacerdotes eius ꝛ ait eis.nisi dixeritis m̃,q̃s ẽ q̃ comedat impẽsas has moriemi. Si aũt oñderit⁹ q̃ſ bel comedat ꝟ moriet daniel,qz blasphẽauit i bel. Et dixit daniel regi, Fiat iuxta vbũ tuũ,erãt aũt sacerdotes bel.lxx.exceptis vxoribꝫ ꝛ puuulis et filijs. Et venit rex cũ daniele in tẽplũ belis, et dixerũt sacerdotes belis. Ecce nos egrediemur foras⁶ ꝛ tu rex pone escas ꝛ vinũ misce⁵ et claude ostiũ ꝛ signa anulo tuo, et cũ ingressus fueris mane,nisi inueneris oĩa comesta.a bel morte moriemur. vel daniel q̃ mẽtit⁹ ẽ adũsnos⁴ Cõtinebãt aũt,³ qz fecerãt sõ mẽsa absconditũ introitũ ꝛ p illũ ingrediebant⁸ sp ꝛ deuorabãt ea⁸ Factũ ẽ igit⁹ postq̃ egressi fuerãt illi. et rex posuit cibos añ bel ¹ pcepit daniel pueris suis⁸ ꝛ attulerũt cinerẽ ꝛ cribrauit p totũ templũ coram rege, ꝛ egressi clauserũt ostiũ ꝛ signates anulo regis abierũt. Sacerdotes aũt ingressi sunt nocte iuxta ꝟsuetudinẽ suã ꝛ vxores ꝛ filij eoꝝ ꝛ cõedert oĩa ꝛ biberũt. Surrexit ãt rex pũo diluculo ꝛ daniel cum eo. Et ait rex. Salua nesĩt signacula Daniel,q̃ tñdit, salua rex, ¹ Statiq; cũ aperuisset ostiũ,intuit⁹ rex mẽsam[m] exclamauit voce magn⁹ "Magn⁹ es bel⁰ ꝛ nõ ẽ apud te dol⁹ q̃ſq̃. ᵖ Et risit daniel⁹ ꝛ tenuit regẽ ne ingrederetur intro, ꝛ dixit ᵍ Ecce pauimentũ, animaduerte, cuiꝰ vestigia sũt hec. Et dixit rex Video vestigia virorꝝ ꝛ mulierũ ꝛ infantiũ. ʳ Et iratus est rex ˢ Tũc apphendit rex sacerdotes ꝛ vxores ꝛ filios eoꝝ ᵗ ꝛ oñderũt ei abscondita ostiola p q̃ ingrediebãtur, ꝛ ꝟsumebant que erãt sup mẽsam ᵘ Occidit, q̃ illos rex, ʷ ꝛ tradidit bel in ptãtẽ danielis. ˣ qui subuertit eũ ʸ et templũ eius. ᶻ Et erat draco magnus in loco illo. ᵃ et colebant eum babylonij.

q Et tenuit regem ne ingrederet intro. donec vidisset vestigia illoꝝ q̃ de nocte intrabãt ad comedendũ ea que erãt posita sup mensam.qpter qđ sequitur.

r Et dixit.s.daniel regi. s Ecce pauimentũ.animaduerte cuiꝰ vestigia ꝛc.vestigia aũt infantium a vestigijs viroꝝ distinxit p quitatẽ pedis.q̃ minor est in pueris q̃ in viris. Vestigia autez viroꝝ distinxit a vestigijs viroꝝ p figuraz, qz mulieres hũt calciamẽta alteri⁹ figure q̃ ꝟi in terra illa

t Et iratus est rex, qz p cuidẽs signũ cognouit sez falsitatem sacerdotum.

v Tũc apprehẽdit rex sacerdotes ꝛc,tã q̃ coniuctos.

x Et oñderũt ei abscondita ostia.qz fuerãt posiri in qđbꝫ ꝛ tormentis ad talia reue

y Occidit (landũ, ergo. ihic ostr ponit erroris inuenti ertirpatio p mortẽ sacerdotũ ꝛ destructiõem idoli ꝛ templi.ꝛ ꝟ est qđ dr hic. ᶻ cecidit q̃ illos rex.i.occidi fecẽ.

3 Et tradidit bel in ptãtem danielis. ad faciẽdũ q̃cq̃d vellet.

a Qui subuertit eum.i.idolum cõminuendo.

b Et templum eius,ipm destruendo.

c Et erat draco.ihic oñditur danielis audacia in innatisme draconis venenosi.ꝛ diuiditur in duas ptes. quia primo ponit inuasionis rõ.scdo ipa inuasio ibi. Tu aũt rex.ibi rõ aũt inuasionis fuit.qz rex volebat vt daniel draconem coleret.ꝛ hoc est qđ dicitur hic.

d Et erat dra.ma.in illo loco.i.in babylone in quodam templo in quo locus subterraneꝰ erat vbi ille draco erat.

d Et colebant eum babylonij.quia sicut dictum est q̃ſ homines videbant insolitum quid ꝛ mirabile excedens hominis virtutem reputabant illud tanq̃ deum. Modus autem colendi vt dicunt aliqui erat per quedam instrumẽta fcã decoro vitulino plena aq̃.ꝛ tũ dicebant hydrulia.ab hydros qđ ẽ aq̃ Sacerdotes igit illi⁹ tẽpli percutiebãt illa hydrulia vgl.ꝛ sic reddebãt sonitũ terribilem

ad quē ercitat⁹ draco emittebat aliqñ fumū, aliqñ ignez
qō hoies vulgares videtes istud reputabāt q̄si sacrū, et
sic inclinati ad rem adorabāt qz ī ꝺ decepti erāt a sacer-
dotibꝫ colētibꝫ illū draconē, ꝓpter q̄stū tpalē quē inde re
portabāt. Et sūr aliqñ fit in ecclesia maxima decepto po
puli ī miracul' factis
a sacerdotibꝫ vt eis
ad herētibꝫ, ꝓp' lucrū
tpale z talia, sāk extir
pāda a bonis platis
sic̄ ista extirpata sūt
a Et dixit daniele,
rex: cē, qz iste nō sit de
us viuēs. Adora g̃ eū
extensauit se daniel,
vt visū ē de adoratio
ne belis p ꝺ q̄ ñ erat
de⁹ viuēs, non pote
rat aūt dicere de dra-
cone q̄n hꝫbat vitam,
b Dixitq; da. re. de.
me ador. qz ipe ē de⁹
viuēs, illo ei negauit
daniel draconē habe
re vitā simplr, sed ne
gauit vitā vinā qz so
lus de⁹ ē vita p ēēn
tiam z q̄ ōia alia viui
ficant, vt. s. dictū est.
c En aūt ꝺ (eo. ca.
ponit ipi⁹ draconis in
uasio z prio Daniel
petit sui⁹ inuasionis
līaz di. Tu āt da mi
hi ptāre, i. līaz talē
q̄ null⁹ me impediat
z interficiā draconē a
le nisi dīna vtute, ꝓpter
b sequit. d Et ait rex do tibi.
Tulit g̃ da. pi. z adi. z pilos rē, ꝓpter odorē eni pinguedi
nis calefacte libēter accepit, draco ille massam illā sibi p
tectā. e Et dirup. ē dra. qz cū momordisset massaz il-
lam dētes ei⁹ inuoluti sunt ꝓpter picē z pilos sic q̄ ñ po
tuit os aprire z massam illā mastica re. p ꝑfis nō potuit
respirare z ē aīal valde calidū qō patz p effectū. qz aliqñ
p os emittit fumū aliqñ ignē, nō rupt⁹ ē vēter ei⁹ ꝓpt de
fectū respirationis. f Et di. da. ecce quē colebaz. q. d.
p effectū ptz q̄ nō erat de⁹ nec aliq̄d diuinū erat in eo.
g Cō cū audis. b describit daniel ꝓstātia insultiendo
aduersa. z diuidit ī duas ptes. qz prio describit magni
tudo pene sibi inflicte, scdo modus liberationis dīne ibi
Erat aūt abacuc. Circa primū aduertēdū q̄ duplex pena
fuit inflicta danieli, vna fuit pena mortis, qz missus ē i la
cū leonū vt ab ipis deuoraret, scda fuit pena famis, qa
subtract⁹ ē ei ois cib⁹, vt si leones nō tangeret eū saltez
fame periclitaret, z b ē qō d: b. g Cō cū au. ba. s. belis
destructionē z draconis interfectionē p ipm danielem.
h Indig. sunt vehe. qz fuerūt decepti z incitati p sacer
dotes q̄ p illo cultu zelabāt. qz inde viuebāt. nec fuit mi
rū si cito fuerūt indignati ꝫ danielē q̄ erat alienigena et
alteri⁹ legis cū esset natiōe iudeus. i Et ꝓgre. aduer. re
gem. qz facta ē seditio z motio ppli ꝫ eū p ꝓdictis.
l Dixerūt. iude⁹ fact⁹ est rex. q. d. apostata ē a lege z ri
tu nr̄o z regum p̄cedentiū. qō ꝓbant p factū. l Bel
destru. dra. interfe. qz dedit ptātē b faciendi danieli. qu.
erat iudeus, sequit. m Trade. no. danielē scz vt mo
riatur. m Aliq̄n interfi. te z do. tu. i. familiā tuam.

"Et dixit rex danieli, Ecce
nūc nō potes dicere, qz iste
nō sit ꝺs viuēs, Adora g̃ eū
"Dixitq; daniel regi, dīm
deū meū adoro, qz ipe ē de⁹
viuēs. Ipse āt nō ē deus vi
uēs "Tu āt rex da mi ptātez
z interficiā draconē absq; gla
dio z fuste, "Et ait rex, do ti
bi, "Tulit g̃ daniel picē z a-
dipē z pilos z coxit pter fe
citq; massas z dedit in os
draconis "z dirupt⁹ ē draco
"Et dixit daniel, Ecce quez
colebaz⁸ qō cū audisset ba-
bylonij⁹ indigti sūt vehemē-
ter z ꝫgregati aduersū regez
dixerūt. Jude⁹ fact⁹ ē rex,
Bel destruxit, draconē int-
fecit, z sacerdotes occidit, z
dixerūt cū venisset ad regem

"Trade nob daniele" alio-
q̄n in tficiem⁹ te z domū tuā
"Tulit g̃ rex q̄ irruerēt in eū vehemēter, qz furor ml-
titudinis ꝫcitare ē valde irrōnabilis z periculosus.
o Necessitate ꝓpul. tradi. eis danielē. Non enī poterat
rex ita cito ꝫgregare exercitū ad cohibendū multitudis
cōcitate imp etū, z nō optebat q̄ traderet eis danielē, vel
q̄ morerētur cum to-
ta familia sua. Dē vi
debat q̄ ipo mortuo
daniel non euaderet
mortem, qz ꝓpter ips
insurgebat multuu
do cōtra regem. Ve-
rus autem malū vi
debat prima facie q̄
solus daniel tradere
tur morti q̄ q̄ ipe et
rex z familia sua mo
rerētur ideo tāq; mi-
nus malū fm estima
tionē tradidit eis da
nielem z maxime qa
cōfidebat ipm p diui
nam potentiam libe
rari, sicut audierat
liberationem sociorum
Danielis de camino
ignis.
p Qui misē. cum ī
lacu leonū. z erat ibi
sex dieb⁹. Et hoc ptz
q̄ missio danielis in
lacum est alia ab illa
que facta est tempo
re darij, vt dictum est
supra ca. vi. quia tūc
non fuit in lacu nisi
p vnam noctem, vtz ibidem. hic autem dicit fuisse in la
cu p sex dies. similiter ptz hic alia de causa, qz fuit posi
tus in lacum tempe darij, eo q̄ fuit imposita sibi transi
gressio regij edicti q̄ vt ibidem dicit posuerat edictū, vt
nullus peteret aliq̄d a deo vel homine, nisi a rege vsq;
ad. xxx. dies. Daniel autem infra istud tempus inuētus,
est adorare deum, ꝓpter qō missus fuit in lacum leonuz
Causa autem q̄re hic dicit positus in lacum leonum est
alia scz destructio belis z interfectio draconis.
q Porro in lacu rē. Hic tangitur pena famis. Dimis-
sus est in lacu per sex dies naturales sine cibo. z interim
denegatus est leonibus cibus consuetus vt cutus deuo
rarent danielem.
r Erat aūt abacuc. Dic ꝓsit ponit ipi⁹ danielis libera-
tio. prio ponit liberatio eius a pena famis, scdo a pena
missionis in lacū ibi. Venit ergo rex. In prima pte dicit
sic. Erat aūt abacuc ꝓpheta in iudea. Hic est vnus de. xij
prophetis vt videtur Hiero. sentire in ꝓlogo.
s Et ipe coxerat pulmentum. z intriuerat panes in al
ueolo rē. nomen est vasis facti ad reponendum cibos z
dicitur ex similitudie alui. id est ventris vbi abi reponū
tur et inde alimentum ad singula membra virtute calo
ris naturalis defertur.
t Dixitq; angelus domini ad abacuc. Fer prandiū qō
habes in babylonem danieli. q. d. ipse indiget. cibos est
ei denegatus.
v Et dixit abacuc. Dñe babylonem nō vidi z iō nescirē
illuc ire. p Et lacum nesciō. z iō dato q̄ iam essem in
babylone, nescirem danielem inuenire. Ista dixit se ex-
cusando. q Ita ꝓhendit eum angelus domini

in vertice eius. Angelus aſſit apparebat in corpe aſſumpto. ꝛ ſō dicit apprehēdiſſe caputq; poſuit manū ſ̄e caput a Et portauit eū capil. capi. ſui. Nō eſt ſic intel (eius. ligendū q; vtus angeli ſolūmō rangeret capillos ei'. ſz totū corpus ſm q; h dr. q; poſuit manū ſup caput ei'. vt dictum eſt.

b Poſuitq; eū i babylonē ſup lacū i impetu ſpūs ſui. vtuſ fuerit nec eſt mir ſi angelus portauerit hominē p tm ſpaciū terre in modico tpe. qa vnus angelus reuoluit orbē circulariter in vno die ad quē tota terra ꝓpata non ē. niſi q̄ſi punctus. ſeq̄f.

c Et ait daniel. Recordatus es mei de'. prius eni bñdixit deum q̄ ſumeret cibū. hec eſt eni ꝓſuetudo laudabilis.

d Venit g̃. hic ponitur liberatio daniel de lacu cū dr. Venit g̃ rex die ſeptimo. qa daniel erat ꝓdemnatus ad b̄ q; ſtaret ibi

angelus dñi in vtice eius. ꝛ portauit eū capillo capitis ſui. b poſuitq; eū i babylonez ſup lacū in impetu ſpūs ſui. Exclamauit abacuc dicēs Daniel ſerue dei tolle prādiū q̄ miſit tibi deus. c Et ait daniel. Recordatus es mei deus. ꝛ nō dereliquiſti diligētes te. Surgens daniel comedit. Porro angelus dñi reſtituit abacuc cōfeſtim in loco ſuo. d Venit g̃ rex die ſeptimo. e vt lugeret danielem. ꝛ venit ad lacuz et introſpexit. f ꝛ ecce daniel

ſedens in medio leonū. g Et exclamauit voce magna rex dicens. Magnus es domine deus danielis. h Et extraxit eū de lacu leonū. i Porro illos q̄ pditiōis ei' cā fuerāt. k intromiſit in lacū. l ꝛ deuorati ſ̄t in momēto coram eo. Tūc rex ait. Paueāt hītantes vniūſam terrā deuz danielis q; ipe eſt ſaluator ꝛ liberator facies ſig̃ ꝛ mirabilia in celo ꝛ in terra qui liberauit danielem de lacu leonum.

Explicit daniel ꝓpheta.

p ſer dies naturales. e Ut lugeret danielē. q; phabiliter credebat ipm mortuū. f Et ecce daniel ſedēs. viuus ꝛ ſanus. g Et exclamauit rex voce magna dicēs magnus es dñe deus danielis. viſo eī miraculo magnificauit diuinā potētiam. h Et extraxit eū. Jam eni tranſierat ſeditio ppli. ꝛ maxime q; videbāt p effectū virtutē dei ipius. i Porro illos q̄ pditiōis eius cā fuerāt. incitādo multitudinē ppli ad clamorē ꝓdictū ꝛ ſedi

tionem. k Intromiſit in lacū. Iſtud eni fuit iuſtum ſm legem taliōis. ex q̄ declarata fuit iuſticia danielis. l Et deuorati ſunt in momēto. i q̄ appuit ſaluatio danielis magis miraculoſa. Tūc rex ait. Paueāt habitātes tc. Viſo eni miraculo ꝓdicto rex voluit magnificare diuinam potētiā nō ſolū in babylone ſed in toto regno ſibi ſubdito ꝛ b̄ eſt q̄d dicit hic Paueant. i. timeant blaſphemare. habitātes in vniuerſa terra. babylone eſt. ad exprimē dū magnitudinē ſui regni q; nō eſſet terra erat ſibi ſubiecta. Deū danielis. Iz eſt ſit de'oim. dicit tñ b̄ deus danielis p cultū ſpālem ꝛ q; ipſum danielē ſpāliter ſaluauerat p euidēs miraculū. ꝛ b̄ eſt q̄d ſubdit tur. q; ipe liberator ꝛ ſaluator faciēs ſignaid ē opa ſup naturaz que hoīes inducunt ad cognoſcendū diuinam excellentiam. q; diuina potentia ꝛ miſericordia cognita eſt in liberatione danielis. ꝛ ſua iuſticia in ſuor accuſator deuoratione. ꝛ p hoc rex gentilis ꝛ populus ei ſubiectus fuit inductus ad laudandū deum qui eſt b̄dictus in ſecula ſeculorum Amen.

Explicit poſtilla Nicolai de lyra ſup hiſtoriaz Suſanne ꝛ belis et draconis.

Incipit expositio brutonis in plogū .xpi. ꝓphārum.

In idē ordo ꝛc. Iste plog⁹ cōis ē .xp̄i. puis ꝓphetis ꝛ hz q̄ttuor ptes. In pria tangit apud hebreos ꝛ .lxx. diuersitas ordis ꝓphārum cuz dicit. Mō idē ē ordo ꝛc. In scda ostdit q̄ variū hsit modū scribendi. ibi. Osee comatic⁹ ē. ꝛc. In tertia subdit eor collectio in vnū ibi. Et q̄ longū ē ꝛc. In q̄rta distinguunt tpa ꝓphārum ibi. Et osee synchronō esaie ꝛc. Duis visis ike insi

b Apd he (stam⁹. bre. q̄s hiere. imitat.

c Qui ē apd nos latinos fm .lxx. interp̄tes. vñ dic glo. Ordo xp̄i. ꝓphārum fm .lxx. talis ē osee. amos. micheas. iohel. abdias. ionas. naum. abacuc sophonias. agge⁹. zacharias. malachias.

Scdm hebre. vo q̄s hiere. seq̄t talis ē ordo osee. iohel. amos. abdias. ionas. micheas naum. abacuc. sophonias. agge⁹. zacharias. malachias.

d Vñ. q. d. apd hebreos q̄s sequmur sūt taliter ordinati.

e Scdm id qđ legitur apud hebreos.

f Esse. i. in ista trāslatione q̄ mō cōiter vtit ecclesia.

g Dispositi sunt. aū trāslationē istā cōiter curebat editio .lxx.

h Osee. Sicut ait Isi. ethy. vij. Saluator aut saluans interpretat. dū eni ira dei in ꝑplm israelē ob crimē idolatrie ꝓphasset. domui iude salutē pnūciauit. ꝓpter qđ ezechias rex iuda sublatis idolis q̄ pcedētes cō secrauerant templū dñi purgasse ac purificasse mōstrat.

i Comatic⁹ est. interlinearis. i. abbreuiator. p qđ tāgit ꝓphetas comatis. est eni coma pūctata platio oīoms p minores decisiones. vt ore. genis. oculis. p idē mētiz adesse cloqo. forma. nobilitate cares. ecce q̄libet decisio sive pticula oīonis parū valet p se. sed oēs insim̄ aggregate reddūt pfectū sensum. Colō aūt ē punctata platio fm maiores decisiones q̄ pfectū reddūt sensum. sed nō pfectam sniam. sicut dictū ē. s. in plogo sup esaiam. Dicit ergo abbreuiator. q. breues hz clausulas q̄rū q̄libet p se nec perfectum sensum reddit nec pfectam sniam. Unde cū dicero. dixisset. Osee comatic⁹ est. exposuit scīpm dicz Est. pro id est. l Quasi p snias loquēs. licet eni q̄libet clausula videat ꝓplerī repūtare sniam. tñ suspēdit snia vsq̄ post ꝓpletā totalē oīoem. sicut ptz in ꝓstructione suspensiua. vbi gra. Osee. i. dz. Vade. ecce. q. vna snia. Sume tibi. exore fornicationū. ecce q̄si alia snia. Et fac filios fornicationū. ecce q̄si tertia snia. ꝛ tā nōdū ꝓpletur vsq̄ ad finē xp̄i cū dz. Quia fornicās fornicabit terra a dño. Vñ si sic intelligēda est glo. q̄ dicit. Comatic⁹. i. diuis⁹ supple p clausulas. eo q̄ in singlis clausulis diuersas vel plenas snias dicat. i. dicere videat. Aliter exponitur. Et q̄si p snias loquēs. i. pfundas xp̄i intelligentias. fm q̄ Aug. de sanct. vic. diffinit sniam dicēs. Sententia est pfundior intelligētia q̄ nisi expositione vel interptatione nō inuenit. vide in plogo Esa. de col. ꝛ comatib.

m Iohel planus i principijs. i. in principio. ꝑale ponitur p singulari. Mota q̄ principiū ꝛ initiū differunt. Initiū ꝓprie dz affq̄ nō est aliud. principium aūt post qđ ē aliud. ꝛ sic medium qđāmō dz principium respectu finis. ꝛ isto dz plan⁹ in principijs. i. in initio ꝛ medio. ꝛ i fine est difficilis.

n Et vsq̄ idclusiue.

o Proprietates. i. ꝓprios modos scribē p Esdrā scribaz. (di. i. Esdre. vij. Ipe Esdras ascēdit de babylone ꝛ ipe scriba velox. eo q̄ legē mosi ꝛ bustā velociter repauit. vel q̄sdā figuras inuenit i hebreo q̄bz velociter scribūtur.

q Autumant. i. putant vel affirmāt. autumo as. dz putari. affirmare. ꝓfidere. ꝛ cōponit ab ab. ꝛ tumos qđ ē mēs q̄si a mēte sic hre. ꝛ unde dz Ab autuma hui⁹ me. elia.

r Q paula (no. vñ. ꝛ custachiū. de his ī uenies supra in ꝓlo-

Incipit ꝓplogus in librū duodecim ꝓphetarum.

n On idem ordo ē duodecī ꝓphaz apd hebreos q̄ ē apd nos. Cui fm id qđ ibi legit hic q̄z dispositi sūt Osee comatic⁹ est ꝛ q̄si p snias loq̄ns Iohel plan⁹ i principijs i fine obscurior ꝛ usq̄ ad malachiā habēt singuli ꝓprietates suas quē esdrā scribā legisq̄ doctorē hebrei autumāt. Et q̄ lōgū ē nūc de oīb⁹ dicere b esth vos o paula ꝛ eustochiū admonitas scire volo vnū librū eē duodecim ꝓphetaz ꝛ osee synchronon esaie malachiā vo aggei ꝛ zacharie fuisse tpib⁹ Jn q̄bus ār tps nō pfert i titulo sub illis eos regib⁹ pbasse. sb qb⁹ ꝛ hi q̄ ante eos hnt titulos ꝓphetauerunt.

Item alius prologus.

Egule sunt he. ibus significatiōibz noīm. ad ēs tribus ꝓpbas sermo dñi dirigat. Quotiēscūq̄ ad decē tribus tendit ꝓphetia. sub his nominib⁹ designant. i. ephraī samaria. israel. ioseph. iezrael bethel. bethaven. ꝛ interdū iacob. Cū aūt ad duos loq̄tur tribus. sb his nominib⁹ sermo profert. i. iuda. hierusalem. beniamin. domus dauid. ꝛ interdū iacob. Aliqū ens israel ad totas duodecim tribus refert. Duplex est apd hebreos sententia de his q̄ttuor versibus qui

go sup Josue vsus finē. ad petitionē istoz transtulit hieronimus istū librū. s Admonitas vos volo eē supple b. s. t Unū librū esse. xij. ꝓphaz. q̄ hebraice dz tarasara. hz q̄re est vnus liber. in plogo sup libros regū ponit rō. vt. i. apud hebreos tot cēt libri q̄t sunt lre alphabeti. vl aliter fm Isi. q̄ ait in. vi. ethy. Libri. xij. ꝓphaz auctor suoz noīb⁹ ꝓnotant. q. ꝓterea dicūtur miores eo q̄ sermones eoz breues sunt. vñ ꝛ oēs simul subiungunt in vno volumie ꝓtinent. s. ꝓpter brevitatē suā. hz q̄rit q̄re libri veteris testa. vident i nūero lris alphabeti. ꝛ nō libri nouī test. Rideo q. ve. testa. fuit iuriale ꝛ q̄si elemētale ad nouū ad qđ designandū cuilibet libro videt vnū elementū hebraici alphabeti. sicē meli⁹ scribit in plogo sup regum.

v Synchronō. i. otemporaneū. a syn qđ ē con ꝛ chronō qđ est tps. q. in eisdē tpib⁹ ꝛ sub eisdē regib⁹ ꝓphauerūt sicut ptz in titulis eorūdem. p Malachiā vo ꝛc. interlinearis. Esdrā fuisse autumāt q̄ velox scriba fuit. Istos aūt tres. s. malachiā. aggeū. ꝛ zachariā ꝓgit. q. ipi ꝓphauerūt de reedificatiōe hierlm.

y Fuisse tpib⁹ interlinearis. post reditū de captiuitate. In fine ponit regula p quā sciri pōt qb⁹ tpib⁹ ꝓphe singuli ꝓphetauerūt cū dz.

z In qb⁹ aūt ꝓphetis tps nō pfert in titulo. vos volo admonitas esse a Sub illis eos regib⁹ ꝓphetasse. sub quib⁹ ꝛ hi qui ante eos habent titulos. i. reges in titulis notatos. Prophetauerunt.

Explicit q̄libz expositio istius prologi.

Incipit expositio plogi fm britonē ī Osee pphām.

Imporib ozie rē. Iste plogus q̄ principalr̄ pre ponit osee duas hs ptículas principales. In prīo oñdit quō tpe osee pphauit cū dr. Ipibus ozie rē. In scōa ponit cā mortua q̄ eū ad prophetandū iduxerit ibi. De mēorato itaq; nūmero rē. vbi duplex tangit inductiuū. primū ē maloz cui pa et pena illis infligēda. scōm ē bonoz boitas et pmissio illis fcā ibi domū āt inde. Tē ī pria pte scōe pt̄ principal. prīo tangit culpa et signū. ubi ex eis pphā accipe mlierem fornicariā ad ōsignādū spūalē fornicationē ppli isrl. Scōo ponit signū pene ibi. Et cū dr̄ pcepto rē. Inbet eī vocare filium quē genuit iezrael ad designādū q̄ eadē vindicta accipiet de peccato iehu q̄ accepta ē in iezrael de sanguine naboth. tertio tangit rō siue cā pene infligēde ibi. Cui⁹ pmissionis hec ē cā rē. Hoc visis lr̄e insistamus.

a Ipibus ozie. q̄ idē ē qđ azarias. iiij. Reg xv. Ezj. iij. Paral. xxvi. appellat ozias et in pphets similiter.

b Et ioathe. iiij. Reg. xv. et. ij. par. xxvij.

c Achaz. De q̄. iiij. Reg. xvi et. xxj. Paral. xxviij.

in capite sunt pnoīati. Quia dicit q̄ ab esdra scriba ī oīb⁹ pphis sic fuit ī titulatū vt pscripto vniuscuiusq; noīe pphetia cōpleat sit seqns noscat. Ipse ē aūt esdras q̄ vltim⁹ pphaz malachie nomine scribit. Alij vo dicūt q̄ ab ipīe pphis p spūm scm vt cetera sunt pscripta. Incipit plog⁹ ī libz osee pphe.

Empib⁹ ozie⁹ et ioathe⁹ achaz⁹ et ezechie regū iuda et ieroboā filij ioas regis. Osee filī⁹ beeri⁹ ad pphetiā dicendā spūsancto replet⁹ est. De memorato itaq; nūero regu⁹ achaz rex iuda, et ieroboaz rex isrl dūm derelinqntes vt historie regū et palypomenō īdicant, etiā isrl idolatrie crīm impio ac ptāte sua admittere coegerūt. Propter qđ de⁹ ad osee hec locut⁹ est dicens, Accipe tibi vxorē fornicariam siue fornicatōnū. et fac filios fornicationum. Fornicariā itaq; ñ elocati⁹ corpis meretricē, sz gētilez deū ignarē appellat. q̄ dei creatoris sui amore ptēpto symulachroz se sbiecit desiderijs sz cū dr̄ pcepto pphā ī hac paruissz pceptū ex ea filiū iezrahel pcepit noīare deo pollicēte, p⁹ breue tps sanguinē iezrahel ī domo iehu vindicare. Cui⁹ pmissionis hec cā ē iehu p beliseum ī regē iūcto ad defendē dū sanguinē naboth. c⁹ iezrahel queq; nūc tpis metropol erat quē iezabel achab regi isrl vxor iteremerat sicut regū historia expōit. Js cū gūit iuxta dīnū pceptuz vindicādi sāguis cā ī oēz memorati domū deseruissz b⁹ pacto dñz dereliqsse inuenit c⁹ p nepote ieroboā q̄ lcōe pphēsius ē, originis sue fcā mutāte, ac ptra dei pcepta obediēdo peccauit sz potī⁹ fornicarijaz ad pudicitiā renocauit. et mentēs ī sua bonitate de mala bonā fecit. qđ aūt ī eo fit carnaliter in dño accipitur spūalr q̄ accepit synagogā viri sui ī memorē. et cū mlīs dijs gētū fornicātē Ezech. xvi. et. xxiij. p totū. qz ē dr̄ ī gl. q̄ fornicariā ad pudicitiā renocauit. pter ls supplēdū ē tm. qz sīl fuit ygētil et fornicaria. i. nō fuit tm fornicaria. que locauit corp⁹ suū sed et q̄ deo pol (gētilis licēte. i. pmittēte supple commīando.

t Sanguinē iezrahel in domo iehu vindicare. i. sīlem vindictam acceptuz de iehu q̄lē accepit de iezrael. i. sicut vltus fuit de interfectoribz naboth q̄ fuit ciuis iezrael sic vlciscē de iehu. Sanguinē iezrahel. i. sanguinē fusus in agro iezrael vel ciuis iezrael. iij. re. xxi.

d Et ezechie. de q̄. iiij. Reg. xviij. et. ij. par. xxix.

e Et ieroboā filij ioe. de q̄ habet. iiij. Reg. xiij. et. xxv. Et nota q̄ iste ieroboā nō ē ille ieroboā sub q̄ diuisus est isrl a iuda. de q̄ hr. iij. Reg. xij. q̄ ille fuit filī⁹ nabath iste fuit filī⁹ ioas. nec descēdit ab eo. sz a iehu tertia gñatione

f Osee filī⁹ beeri. iste fuit de tribu isachar ort⁹ ī bethlemoth. vt dicit glo.

g Ad pphetiā dicendā de q̄ dicit hiero. in glo. Patet osee añ captiuitatē pphasse sub ozia et ioathan. et ipam ingruētē sub achaz luxisse et pteritā propter emēdationē iude reteruisse sub ezechia rege. pphanit enī añ captiuitatē q̄. x. tribz captiuate sunt a salmanasar rege chaldeoz. de q̄. iiij. Reg. xvij.

h Achaz rex iuda. de q̄ hr q̄ deū dereliqrit. iiij. Reg. xvi et. xij. par. xxviij. i Ut hi. Re. iiij. Reg. xiij. et. xxi. l Et Paral. ij. par. xxviij. de ieroboā nulla fit mentio in paral in nra trāslatiōe forte editio. lxx. de eo mētionē facit. l sic.

i Ut histo. reg. indicāt. de achaz et ieroboam.

l Et paral. de achaz. l Admittere. i. peccare.

m Propter qđ deus. ecce cā pter quā pphauit. sez malicia regū et ppli eoz.

n Et fac filios fornicationū. id est genera filios de fornicaria pt⁹ nō fornicādo cum illa. Quidā male hūt fornicatiōis. lxx. etiā nō hūt fac. sed tolle.

o Nō elocati. i. extra locati. p Corpis meretricem. que locat corpus suum ad turpes vsus. fm q̄ hystorice accipit plan⁹ ē sensus et dz suppleri tm. qz alr cōtrariū dr̄. in glo. vbi dic hiero. mirū vr fm supficiē historie cur hoc dñs iusserit. vel cur pphā iussus accipe fornicariā paruerit. sz neq; dñs rē turpē pcepit. neq; pphā

a Iehu p heliseū in regem iūcto. iiij. Reg. ix. Et vr falsum. qz ibi legit q̄ helise⁹ misit vnū de filijs pphārū q̄ vnxit eū. R fideo. tñ dicit inunisse qz aucte e⁹ vnctus ē

t Ad defēdēdū sanguinē. i. vindicādū sīle. Judith. i. iurauit nabu. q̄ defenderet se de oīb⁹ his.

v Petropol. in regē samarie. i. ciuitas ad cuius mensuram alie ciuitates dīsponebant. a metros qđ est mensura et polis qđ est ciuitas.

x Interemerūt. i. interimi pcepat. iiij. Reg. xxi.

y Memorati sez achab. z dereliquisset. i. interficiendo. iiij. Reg. ix.

a Dominum dereliquisse. iiij. Reg. xj. Non recessit a peccatis ieroboam rē.

b Cui⁹ p nepote ieroboā. iste nō fuit filī⁹ nabath sz filī⁹ ioas pnepos iehu. iehu enī genuit ioachaz. ioachaz āt genuit ioas. ioas aūt genuit ieroboā. ij. Reg. xiij.

c Cui lectione cōphensus est. i. in scriptura comprehensus est sequi facta patrum suoz. i. iiij. Reg. xiij. Regnauit hieroboam filius ioas regis isrl in samaria. rl et vno anno. et fecit qđ malum est coram dño. non recessit ab oīb⁹ peccatis ieroboā filij nabath vel melius.

c Cui lectione comprehensus. osee sz in titulo cū re-

gibus iuda. ¶ Cū pplo isrl. nota q̄ in libro isto nomine isrl decē tribꝰ signant. q̄ cū eēnt plures q̄ alie nominent̄ vocate sūt. due alie tribꝰ noīe iuda. In q̄busdā bibliis scribit hec notula q̄ sequit. Regle sūt be sub q̄bꝰ significatiōibꝰ noīm ad qs tribꝰ p. pbas fmo dñi duriga tur. q̄ciēscūq; ad decē tribꝰ tēdit pphia. sub his noībꝰ designant. i. ephraiz samaria. isrl ioseph. iezrahel. bethel. bethauē. interdū iacob. quādo āt ad duas loquitur tribꝰ sub his noībus fmo. pfert. iuda. trim. beniamin. domus dauid. ¶ interdū iacob. Aliq̄tiēs autē isrl ad totas. xij. tribꝰ e In loco (refert. certe. vel certo vl me f Fue (lius terre. rat pfiusus. xij. re. xij. g Pñs. i. pauī. filie Dasi. r. nabu. Pater tuꝰ. i. auus tuus. more scripture q̄ sepe auos ¶ patuos pñes vocat. s. pro ponit genealogia. h Redūdauit fcit. in b vt dñs iuste egisse cū iehu. nō enī peccauit i effusiōe sanguinis naboth. imo meruit vindictā dō. cū. vij. uj. Reg. r. Bene studiose egisti q̄ rectū erat ¶ placebat i oculis meis ¶ oīa q̄ erāt i corde meo fecisti ꝛ achab. filij tui vsq; ad quartaz generationē sedebūt sup thronū isrl. Ridco b p silē dictū ē. q̄ sicut illi puniti sunt. q̄ naboth interfecerūt. sic isti q̄ dñm dereliq̄rūt. vij. uij. Reg. r. Porro iehu non custodiuit vt ambularet in lege dñi isrl. i Domui autē iude. hic tangit promissio facta bonis. l Misericordia lectione pphensa. i. tota mia. fm qp legit. uj. Reg. rr De manu regis assirioꝝ liberabo te. ¶. uij. Reg. rix. i multis locis. l ℔ b b. i. pter b. m Promissa ē. i. fcā p missio liberatōis. Ez ezechias ¶. alr exponit. l Misericordia lect. ppe. s. de q̄ legit Osee. i. Domui iuda miserebor. ¶ saluabo eos i dño deo suo. hec salutatio legit. uij. Reg. xix. Cū vna nocte percussa sūt i castris assiriorum. clxxv. milia. l ℔ b b. s. m Promissa est. mia. n ℔ uia. ꝛ ezechias ¶. sublatꝰ idol. uj. Reg. xviij.

o Pater ei⁹. achaz. p Tēplū dei purgasse. p electōnem sordiū. ¶ ex b purificatū. vij subdit. q Et purificasse. ij. Paral. xxix. Ēdūdate domū dñi dei p̄m nostroꝝ ¶ auferte oēm imūditiam de omni sanctuario.

¶ Explicit exp̄sitio isti⁹ plogi. ¶ Incipit postil. Illico. de ira sup oseam ppetam.

Duodecim ppetarū ossa pullulāt de loco suo. Eccl. xlix. Sicut in li. ps. psalmo a diuersis auctoribꝰ ꝓpositi in vno libro ꝓplectunt. q̄ dicit liber psalmoꝝ vt ibidē fuit plen⁹ declaratum sic ppetie. xij. ꝓphax in b libro reponūtur q̄ dō liber. xij. ꝓphax. de q̄ pōt accipi vbū ꝓpositū. duodecim ppetarū ossa ꝛc. In q̄ duo notant̄ in generali. s. auctoꝝ q̄litas cuz dicit. Duodecim ꝓphax ossa pullulant. ¶ libri hui⁹ vnitas cū dō. de loco suo. q̄ hic coartant̄ q̄si in vno loco. Circa primū in. xij. ppetis q̄tuoꝝ fuisse notātur. s. numer⁹ ꝓuenies. ibi duodecim visus inspicies. Prophetaꝝ vtus stabilies. ossa ¶ frnct⁹ pullies. Pullulāt. Circa primū sanctis ptz ex noīe q̄ numerus duodenarij ex denario ¶ bīanario ꝓponit. Per denarū vo. r. pcepta decalogi. q̄ bīarium autem dilectio dei ¶ primi de signant. Isti ꝓphe. r. pcepta decalogi et dilectiōe dei ¶ primi seruauerūt. ¶ alios ad hāc obseruātiā efficaciter induxerūt vtz ex processu huius libri. pter q̄ sō nūero duodenario ꝓuenienter colligunt. ¶ io in. xij. patriarche figurant. q̄ tanq̄z pñes fideles ppli ipz ad obseruantiā decalogi et caritate dei et primi verbis ¶ opibus inuitauerūt iō de ipis potest dici illud Gene. xxxv. Erunt filij iacob duodecim. Per iacob q̄ supplātatoꝝ intrp̄tatur. ape deus oibus p̄sidens ¶ sub pedibꝰ suis tenēs intelligit⁹ eui⁹ filij p adoptiōnē fuerūt isti. xij. p phete. ¶ sic pz primū. Circa scōm p̄sideranduꝫ q̄ sicut vsus corporalis stat ad supriciem visi corpis. ¶ vltra nō ꝓgredit. sic intellectus naturali cognitione stat ad illud q̄d ex sensibꝰ. ibꝰ pōt ꝓgnosci necvltra pōt ꝓgredi. Sed intellect⁹ ꝓphetic⁹ lumine diuino cōfortatus ꝓgredit vltra scz ad ꝓgnoscendū futura ꝓtingentia. cordiū occulta ¶ sīlia. sicut plen⁹ fuit declaratum in principio libri psalmoꝝ. ¶ io ꝓphe antiq̄t⁹ appellabant videtes. q̄ videbāt illa q̄ aliis erāt occulta. fm q̄ dicit i. Reg. ix. Qui enī ꝓpheta dr hodie. vocabat olim videns verūtū q̄ ℔ fiebat vtute diuina. iō dr. ij. Petri. i. c. Non volūtate humana allata ē aliq̄n ꝓpheta. sed spūsancto inspirati locuti sunt sancti dei hoīes. ¶ sic pz scōm. Circa tertiū sciendū q̄ accipiēdo generaliter ecclesiā. Una ē ve. testa. ac noua. fm q̄ dicit Bre. omel. vij. Quis patrisfamilias rectus siī⁹ unquā teneri q̄z ꝓditoꝝ nostrū q̄ eos q̄s ꝓdidit nō possidet sicut dñs subditos in domo. q̄ hꝫ vineā vomeresq̄ scz ecclesiam. q̄ a primo abel iusto vsq; ad vltimū electū q̄ in fine mūdi nasciturus ē q̄t sanctos ꝓtulit q̄si tot palmites misit. ¶ sicut ē vna ecclesia sic ē vnū ecclesie corpus. huius aūt corpis robur tpe ve. test. cōstitit in sanctis ꝓphetis. ꝓpter q̄ merito dicunt. huius corpis ossa. Et io in pſona hui⁹ corpis dicit iustice sanctus Iob. Ossibꝰ ¶ nerus ꝓpegisti me. Quia corp⁹ ecclesie vete. testa. ꝓpactū fuit ¶ fortificatū p sanctos ꝓphetas q̄. p veritate fidei ¶ mox ꝓsanter steterūt contra idolatras. ¶ plēs eoꝝ p martriū transierūt. vt Amos et Isaias. ¶ plēs alij. ¶ io merito dicunt ossa esse ꝓpter actum fortitudinis. et etiam nerui ꝓpter ꝓfectionē caritaz. sic patet tertiū. Circa q̄rtū ꝓsiderandū q̄. uij. ꝓphe non solū in vita vbis ¶ exemplis fecerūt fructū optimū. ꝫ etiā post mortē. ¶ facient vsq; ad finē mūdi p doctrinā eoꝝ in b libro ꝓtentā. ꝓpter q̄ merito dicunt ꝓtinue pullulare. ꝓpter q̄ de quolibet eoꝝ potest illud dici. Eccl. l. c. Quasi oliua pullulans. ¶ quasi cypressus in altitudinē se extollens. Per pullulatiōnē olive intelligitur fructificatiō punguedinis gre in vita pñti. ¶ p altitudinē cypressi conte curio bītudinis in futuro. ¶ vtrūq; ꝓsequuntur fideles vitam eoꝝ imitando ¶ doctrinā implendo. ¶ pz q̄rtū ¶ p ofis tota ps prima principalis. Circa secūd ū in q̄ notat̄ libri vnitas ꝓsiderandū q̄ isti. xij. ꝓphe vno spū fuerūt inspirati. ¶ ad vnū finem scr ordinati. ¶ ad inuicē caritati vniti. ꝓpter q̄ decenter sunt in eodem libro collocati.

ẽtum ad eor doctrinam.qđ notatur in vnitate loci cũ dr. De suo loco.de q̃ põt exponi qđ dr.Job.xxviij.Aurо locus ẽ in q̃ ꝓfatur.in sacra scriptura p aurũ itelligit sapientia diuina q̃ fuit in istis ꝓphis.ꝛ sicut minera auri pluribꝫ portionibꝫ colligit ꝛ in vna fornace ad ꝓflandum ponit.sic in vnũ mal sam redigit.sic sapiẽtia diuina in ist plu ribꝫ ꝓphetis refulgẽs in ꝫ libro colligit ad instructionẽ fideliuꝫ vt in ꝑsti ꝓgnoscant deũ p fidẽ.ꝛ in futuro p aptã visionẽ ad quã nos ꝓducat qui cũ ꝑre ꝛ spũsctõrinit ꝛ regnat in secula seculoꝝ Amen.

Incipit liber Osee ꝓphe. Capitulum. I.

Verbũ dñi qđ factũ est ad[b] osee filiũ beeri[i] in diebꝫ ozie ioathã achaz ezechie regũ iuda.ꝛ in diebꝫ hieroboã filij ioas regis isrl.[c] Principiũ loquẽdi dño in osee. Et dixit dñs ad osee.[f] Vade sũe tibi[g] vxorẽ fornicationũ[b] et fac tibi filios fornicationũ[i] qz fornicãs fornicabit terra [k]a dño. [l]Et abijt[m] ꝛ accepit gomer[n] filiam debelaim[o] et ꝓcepit ꝛ pepit ei filiũ. Et dixit dñs ad eum,[p] Voca nomẽ eius iezrahel.[q] Et adhuc modicum et visitabo sanguinem iezrahel sup domũ hieu.ꝛ quiescere faciam regnum domus israel.[r] Et erit in die illa.ꝛ conteram arcum israel in valle iezrahel.[s] Et concepit adhuc et peperit filiam.[t] Et dixit dñs ad eum.[u] Voca nomen eius absq; misericordia.quia non adijciam ultra vt misereꝛ domui israel.ꝛ dimittens dimittam eis.[x] Et misereꝛ domui iuda.ꝛ saluabo eos in dño deo ipoꝝ.[y] Et non saluabo eos in arcu.ꝛ in gladio.ꝛ in bello.ꝛ in equis.ꝛ in equitibꝫ.[z] Et ablactauit absq; misericordia filiam.[aa] Et dixit dñs ad eum.[bb] Voca nomen eius absq; misericordia.quia vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[cc] Et erit numerus filioꝝ israel quasi arena maris.que sine mensura est.ꝛ non numerabit.[dd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[gg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[oo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[pp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[tt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaa] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[bbb] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ccc] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ddd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[eee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[fff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ggg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hhh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[iii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jjj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kkk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[lll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mmm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nnn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ooo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ppp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qqq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rrr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[sss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ttt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uuu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xxx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yyy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zzz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaaa] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[bbbb] Et erit in loco vbi dictum est eis.[cccc] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[dddd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[eeee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ffff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[gggg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hhhh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[iiii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jjjj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kkkk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[llll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mmmm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nnnn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[oooo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[pppp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qqqq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rrrr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ssss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[tttt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uuuu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xxxx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yyyy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zzzz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaaaa] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[bbbbb] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ccccc] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ddddd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[eeeee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[fffff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ggggg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hhhhh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[iiiii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jjjjj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kkkkk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[lllll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mmmmm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nnnnn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ooooo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ppppp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qqqqq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rrrrr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[sssss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ttttt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uuuuu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xxxxx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yyyyy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zzzzz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaaaaa] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[bbbbbb] Et erit in loco vbi dictum est eis.[cccccc] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[dddddd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[eeeeee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ffffff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[gggggg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hhhhhh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[iiiiii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jjjjjj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kkkkkk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[llllll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mmmmmm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nnnnnn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[oooooo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[pppppp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qqqqqq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rrrrrr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ssssss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[tttttt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uuuuuu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xxxxxx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yyyyyy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zzzzzz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaaaaaa] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[bbbbbbb] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ccccccc] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ddddddd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[eeeeeee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[fffffff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ggggggg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hhhhhhh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[iiiiiii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jjjjjjj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kkkkkkk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[lllllll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mmmmmmm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nnnnnnn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ooooooo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ppppppp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qqqqqqq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rrrrrrr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[sssssss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ttttttt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uuuuuuu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xxxxxxx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yyyyyyy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zzzzzzz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaaaaaaa] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[bbbbbbbb] Et erit in loco vbi dictum est eis.[cccccccc] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[dddddddd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[eeeeeeee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ffffffff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[gggggggg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hhhhhhhh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[iiiiiiii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jjjjjjjj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kkkkkkkk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[llllllll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mmmmmmmm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nnnnnnnn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[oooooooo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[pppppppp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qqqqqqqq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rrrrrrrr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ssssssss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[tttttttt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uuuuuuuu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xxxxxxxx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yyyyyyyy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zzzzzzzz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaaaaaaaa] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[bbbbbbbbb] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ccccccccc] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ddddddddd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[eeeeeeeee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[fffffffff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ggggggggg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hhhhhhhhh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[iiiiiiiii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jjjjjjjjj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kkkkkkkkk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[lllllllll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mmmmmmmmm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nnnnnnnnn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ooooooooo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ppppppppp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qqqqqqqqq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rrrrrrrrr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[sssssssss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ttttttttt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uuuuuuuuu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xxxxxxxxx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yyyyyyyyy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zzzzzzzzz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaaaaaaaaa] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[bbbbbbbbbb] Et erit in loco vbi dictum est eis.[cccccccccc] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[dddddddddd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[eeeeeeeeee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ffffffffff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[gggggggggg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hhhhhhhhhh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[iiiiiiiiii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jjjjjjjjjj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kkkkkkkkkk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[llllllllll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mmmmmmmmmm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nnnnnnnnnn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[oooooooooo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[pppppppppp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qqqqqqqqqq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rrrrrrrrrr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ssssssssss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[tttttttttt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uuuuuuuuuu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xxxxxxxxxx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yyyyyyyyyy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zzzzzzzzzz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaaaaaaaaaa] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[bbbbbbbbbbb] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ccccccccccc] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ddddddddddd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[eeeeeeeeeee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[fffffffffff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ggggggggggg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hhhhhhhhhhh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[iiiiiiiiiii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jjjjjjjjjjj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kkkkkkkkkkk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[lllllllllll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mmmmmmmmmmm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nnnnnnnnnnn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ooooooooooo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ppppppppppp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qqqqqqqqqqq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rrrrrrrrrrr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[sssssssssss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ttttttttttt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uuuuuuuuuuu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xxxxxxxxxxx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yyyyyyyyyyy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zzzzzzzzzzz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaaaaaaaaaaa] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[bbbbbbbbbbbb] Et erit in loco vbi dictum est eis.[cccccccccccc] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[dddddddddddd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[eeeeeeeeeeee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ffffffffffff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[gggggggggggg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hhhhhhhhhhhh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[iiiiiiiiiiii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jjjjjjjjjjjj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kkkkkkkkkkkk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[llllllllllll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mmmmmmmmmmmm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nnnnnnnnnnnn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[oooooooooooo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[pppppppppppp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qqqqqqqqqqqq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rrrrrrrrrrrr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ssssssssssss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[tttttttttttt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uuuuuuuuuuuu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xxxxxxxxxxxx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yyyyyyyyyyyy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zzzzzzzzzzzz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaaaaaaaaaaaa] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[bbbbbbbbbbbbb] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ccccccccccccc] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ddddddddddddd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[eeeeeeeeeeeee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[fffffffffffff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ggggggggggggg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hhhhhhhhhhhhh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[iiiiiiiiiiiii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jjjjjjjjjjjjj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kkkkkkkkkkkkk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[lllllllllllll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mmmmmmmmmmmmm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nnnnnnnnnnnnn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ooooooooooooo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ppppppppppppp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qqqqqqqqqqqqq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rrrrrrrrrrrrr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[sssssssssssss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ttttttttttttt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uuuuuuuuuuuuu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xxxxxxxxxxxxx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yyyyyyyyyyyyy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zzzzzzzzzzzzz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaaaaaaaaaaaaa] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[bbbbbbbbbbbbbb] Et erit in loco vbi dictum est eis.[cccccccccccccc] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[dddddddddddddd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[eeeeeeeeeeeeee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ffffffffffffff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[gggggggggggggg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hhhhhhhhhhhhhh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[iiiiiiiiiiiiii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jjjjjjjjjjjjjj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kkkkkkkkkkkkkk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[llllllllllllll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mmmmmmmmmmmmmm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nnnnnnnnnnnnnn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[oooooooooooooo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[pppppppppppppp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qqqqqqqqqqqqqq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rrrrrrrrrrrrrr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ssssssssssssss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[tttttttttttttt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uuuuuuuuuuuuuu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xxxxxxxxxxxxxx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yyyyyyyyyyyyyy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zzzzzzzzzzzzzz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaaaaaaaaaaaaaa] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[bbbbbbbbbbbbbbb] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ccccccccccccccc] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ddddddddddddddd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[eeeeeeeeeeeeeee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[fffffffffffffff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ggggggggggggggg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hhhhhhhhhhhhhhh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[iiiiiiiiiiiiiii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jjjjjjjjjjjjjjj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kkkkkkkkkkkkkkk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[lllllllllllllll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mmmmmmmmmmmmmmm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nnnnnnnnnnnnnnn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ooooooooooooooo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ppppppppppppppp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qqqqqqqqqqqqqqq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rrrrrrrrrrrrrrr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[sssssssssssssss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ttttttttttttttt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uuuuuuuuuuuuuuu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xxxxxxxxxxxxxxx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yyyyyyyyyyyyyyy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zzzzzzzzzzzzzzz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaaaaaaaaaaaaaaa] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[bbbbbbbbbbbbbbbb] Et erit in loco vbi dictum est eis.[cccccccccccccccc] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[dddddddddddddddd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[eeeeeeeeeeeeeeee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ffffffffffffffff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[gggggggggggggggg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hhhhhhhhhhhhhhhh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[iiiiiiiiiiiiiiii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jjjjjjjjjjjjjjjj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kkkkkkkkkkkkkkkk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[llllllllllllllll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mmmmmmmmmmmmmmmm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nnnnnnnnnnnnnnnn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[oooooooooooooooo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[pppppppppppppppp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qqqqqqqqqqqqqqqq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rrrrrrrrrrrrrrrr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ssssssssssssssss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[tttttttttttttttt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uuuuuuuuuuuuuuuu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xxxxxxxxxxxxxxxx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yyyyyyyyyyyyyyyy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zzzzzzzzzzzzzzzz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaaaaaaaaaaaaaaaa] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[bbbbbbbbbbbbbbbbb] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ccccccccccccccccc] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ddddddddddddddddd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[eeeeeeeeeeeeeeeee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[fffffffffffffffff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ggggggggggggggggg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hhhhhhhhhhhhhhhhh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[iiiiiiiiiiiiiiiii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jjjjjjjjjjjjjjjjj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kkkkkkkkkkkkkkkkk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[lllllllllllllllll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mmmmmmmmmmmmmmmmm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nnnnnnnnnnnnnnnnn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ooooooooooooooooo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ppppppppppppppppp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qqqqqqqqqqqqqqqqq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rrrrrrrrrrrrrrrrr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[sssssssssssssssss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ttttttttttttttttt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uuuuuuuuuuuuuuuuu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xxxxxxxxxxxxxxxxx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yyyyyyyyyyyyyyyyy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zzzzzzzzzzzzzzzzz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaaaaaaaaaaaaaaaaa] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[bbbbbbbbbbbbbbbbbb] Et erit in loco vbi dictum est eis.[cccccccccccccccccc] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[dddddddddddddddddd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[eeeeeeeeeeeeeeeeee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ffffffffffffffffff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[gggggggggggggggggg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hhhhhhhhhhhhhhhhhh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[iiiiiiiiiiiiiiiiii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jjjjjjjjjjjjjjjjjj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kkkkkkkkkkkkkkkkkk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[llllllllllllllllll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mmmmmmmmmmmmmmmmmm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nnnnnnnnnnnnnnnnnn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[oooooooooooooooooo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[pppppppppppppppppp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qqqqqqqqqqqqqqqqqq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rrrrrrrrrrrrrrrrrr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ssssssssssssssssss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[tttttttttttttttttt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uuuuuuuuuuuuuuuuuu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xxxxxxxxxxxxxxxxxx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yyyyyyyyyyyyyyyyyy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zzzzzzzzzzzzzzzzzz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaaaaaaaaaaaaaaaaaa] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[bbbbbbbbbbbbbbbbbbb] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ccccccccccccccccccc] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ddddddddddddddddddd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[eeeeeeeeeeeeeeeeeee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[fffffffffffffffffff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ggggggggggggggggggg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hhhhhhhhhhhhhhhhhhh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[iiiiiiiiiiiiiiiiiii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jjjjjjjjjjjjjjjjjjj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kkkkkkkkkkkkkkkkkkk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[lllllllllllllllllll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mmmmmmmmmmmmmmmmmmm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nnnnnnnnnnnnnnnnnnn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ooooooooooooooooooo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ppppppppppppppppppp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qqqqqqqqqqqqqqqqqqq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rrrrrrrrrrrrrrrrrrr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[sssssssssssssssssss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ttttttttttttttttttt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uuuuuuuuuuuuuuuuuuu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xxxxxxxxxxxxxxxxxxx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yyyyyyyyyyyyyyyyyyy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zzzzzzzzzzzzzzzzzzz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[bbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] Et erit in loco vbi dictum est eis.[cccccccccccccccccccc] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[dddddddddddddddddddd] Et erit in loco vbi dictum est eis.[eeeeeeeeeeeeeeeeeeee] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[ffffffffffffffffffff] Et erit in loco vbi dictum est eis.[gggggggggggggggggggg] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[hhhhhhhhhhhhhhhhhhhh] Et erit in loco vbi dictum est eis.[iiiiiiiiiiiiiiiiiiii] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[jjjjjjjjjjjjjjjjjjjj] Et erit in loco vbi dictum est eis.[kkkkkkkkkkkkkkkkkkkk] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[llllllllllllllllllll] Et erit in loco vbi dictum est eis.[mmmmmmmmmmmmmmmmmmmm] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[nnnnnnnnnnnnnnnnnnnn] Et erit in loco vbi dictum est eis.[oooooooooooooooooooo] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[pppppppppppppppppppp] Et erit in loco vbi dictum est eis.[qqqqqqqqqqqqqqqqqqqq] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[rrrrrrrrrrrrrrrrrrrr] Et erit in loco vbi dictum est eis.[ssssssssssssssssssss] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[tttttttttttttttttttt] Et erit in loco vbi dictum est eis.[uuuuuuuuuuuuuuuuuuuu] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] Et erit in loco vbi dictum est eis.[yyyyyyyyyyyyyyyyyyyy] Vos non misereꝛ mei.ꝛ ego non ero vester.[zzzzzzzzzzzzzzzzzzzz] Et erit in loco vbi dictum est eis.[aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] Vos non mis

q Et vlsitabo.i.punīā seu vindicabo. r Sangui/
nē iezrahel.i.sanguinē innocētū effusum in iezrahel qō
exponūt al q̄ de sanguine naboth ibi effuso. vt hē. iij.
Reg.xxi. sed huic dicto obuiat qō subdit. s Super
domū iehu.q; dom⁹ eius nō fuit punita ꝓpter sangui/
nē naboth ſz magis
exaltata.eo q; Jehu
in vīdictā sanguinis
naboth deleuit do/
mū achab ꝓpterq̄ t
ꝓpter occasionē facer
dotū baal dīs dixit
ad eū.iij. Reg.x. q;
studiose egisti qō re/
ctum erat t placebat
in oculis meis. t oīa
q̄ erāt in corde meo
fecisti ō domū achab
filij tui vsq; ad quar/
tā generationē sede/
būt sup thronū isrl.ſz
q; iehu postea fec ma
lū coꝝā dīo vt ibidē
hē. t filij ei⁹ post eū. ō ſ; id malū d: hic sanguis iezra/
hel. t q; isti vel eoꝝ aliq̄ innocētes occiderūt t illud d:
hic vindicari sup domū iehu qō fuit ipsemet in zacharia
ei⁹ ab nepote. vt hē. iij. Reg.xv. t ertūc multū fuit affli/
ctū regnū isrl quousq; fuit captiuatū p reges assyrioꝝ
ſz teglatphalassar t salmanasar. ō sequit. t Et q̄es/
ſa. re do. isrl' osee ei⁹ rege captiuato. v Et in il. die.
id est in illo tpe. x Cōterā arcū isrl. q; tūc debellati
fuerūt ab assyrijs. y Et cōcepit. Hic ostēdit denūciaē ca
ptiuitatis diuturnitas p nomē filie nate cū dicit.
z Voca nomē ei⁹ absq; misericordia. ō subdit.
a Quia nō addā vltra misereri domui isrl. vltra dif/
ferendo ei⁹ captiuitatē. b Sz obliuione obliuiscar
dimittēdo in captiuitate sicut dimittit res ꝑdata obli/
uioni. vñ fm hebreos illa captiuitas nō ē adhuc reuo/
cata. c Et domui iuda miserebor. ei⁹ captiuitatem
differendo. q; ꝓpter merita ezechie q̄ regnauit tpe osee
plꝰ iuda fuit saluat⁹ de manibꝰ sennacherib miraculo
le. ō subdit. d Et saluabo eos in dño deo suo. i. in
virtute dīi q̄ misit angelū t interfecit in castris assyrioꝝ
clxxv. milia bellatoꝝ. iij. Reg.xix. ō subdit. e Et nō
saluabo eos in arcu ꝛc. t nō solū misert' fuit dīs regni
iude captiuitatē differēdo vsq; ad tps sedechie ſz etiā
inductā relatādo inspirādo ei⁹ regi vt dare licentiā plꝰ
redeūdi. vt hē Esdre.i. f Et ablactauit. i. a lacte amo
uit. t p hō designat q̄ oīs ꝑsolatio cēt regnoꝝ isrl subtrahē
g Et concepit. Postq̄ egit ō captiuitate regni isrl' (da.
q̄ ꝓcessit tpōr aduētū. h in aduētu tpōr describit cectras
ud eoꝝ. t hō p nomē filij nati cū d:. h Voca nomen
ei⁹ nō plꝰ me⁹. q; negauerūt ipm assi prelatū dicentes.
Nō habem⁹ regē nisi cesarē. t tūc ꝓprie facti sunt non
plꝰ ei⁹. fm q̄ ꝑdixerat. Dañ.ix. c. Post hebmadas. iij.
occidet xps. t nō erit ei⁹ plꝰ q̄ eū negaturus est. t ō il/
lis dicit hic. Quia vos nō plꝰ meus.

mē eius iezrahel. Quia adhuc modicū ꝙ vlsitabo. ſā
guinē iezrahel sup domū
iehu ꝙ t q̄escere faciā regnū
dom⁹ isrl. Et ī illa die ꝙ te
rā arcū isrl ī valle iezrahel
Et concepit adhuc. t pepit
filiā t dixit ei. Voca nomē
eius absq; misericordia.
Quia nō addā vltra mise
reri domui isrl ſz obliuiōe
obliuiscar eoꝝ. Et domui
iuda miserebor. t saluabo
eos ī dño deo suo ꝙ t nō sal
uabo eos ī arcu t gladio t
ī bello t ī eq̄s t eq̄tibꝰ Et
ablactauit eā q̄ erat absq;
misericordia. Et concepit t
pepit filiū Et dixit ei. Vo
ca nomē ei⁹ nō plꝰ meus
Quia vos nō plꝰ me⁹. t
ego nō ero vester de⁹.

Jn ca.i. osee vbi d: in postil. Jn diebꝰ hieroboā filij ioas
Jquerak q̄re in ꝓpheta esaie q̄ Additio.
s ꝓphetizauit tpibꝰ q̄tuoꝝ regū iude hic notatoꝝ
nō notat hieroboā q̄ regnauit cū ozia rege iuda
tñ. annis vt d: in postilla. t tñ notat hic. i. ꝓhemio osee
Quid ad hoc dicēdū sit habet in additione prima sup
primū capitulum esaie.

Jn co. ca. vbi d: ī postil. Vxorē fornicarīā. Additio.
Scūdū trāslationē ionathe. s. chaldaicū illud q̄d
s hic d:. Sume tibi vxorē fornicarīā. Et adhūc t ac
cepit gomer filiā debelaī t concepit ꝛc. similiter t
illud q̄d. ij. ca. d: Adhuc vade t dilige mulierē tuā di/
lectā amico ꝛc. totū intelligit ī visione ꝓphetica factū
nō aūt in re. q̄d licet deuiet a cēt expositiōe doctoꝝ no/
stroꝝ t ēt hebreoꝝ. videt tñ aliquā ptē veritatis habere
Primo ex hō q̄ accipe mulierē fornicarīā mētis aut cor
poris dato q̄ postq̄ eam accepit, ꝓpha neutro mō esset
fornicaria. tñ adhuc haberet spēm mali. q̄d de⁹ nō ꝑci
peret facere ꝑsertim ꝓphete. cui⁹ vita cederet alijs in ex
ēplū. Jtē illud factū nullo mō cōsidet rei figurate. Jl
la enī gomer erat fornicaria tantūmodo anteqū eā acci
peret, ꝓpheta. ſz post acceptionē erat vxor legitima ꝛc a
sta ꝓmigali castitate fm cōmunē exp̄ositione. ſz stat q̄
regnū isrl t ēt regnū iude, postq̄ deo fuerūt cōiuncta p
legis acceptionem fornicata sunt a deo fm aūt exposi/
nē chaldaicā ꝓpheta accepit illā fornicarīā t fecit fi
lios fornicationū. q̄d ꝓprie cōsideret rei figurate, sed
q; fm istā expositionē hoc solū fuit fm visionē ꝓpheti/
cā t nō realiter. nō nullā rōnē hz peccati vel mali exēpli
silr exponūt aliq̄ illud q̄d hē Beū. xv. Sume tibi vaccā
triennē t artabē tritī annoꝝ ꝛc. q̄d totū fuit factū in visi
one ꝓphetica. q̄d satis sufficiebat ad certificationē ab/
rae de his q̄ ibidē ꝓmittēbat. enī modicū afi d: ipo dixerat
Credidit abraā deo t reputatū ē erad iusticiā. t sic vi
det q̄ tā nō oportebat ostendere sibi signa visibilia ad cre
dendū cui⁹ simile pōt dici in ꝓposito. Replica
Jrca primū osee. Burgesi. mouet ō postillato/
c rē dicentē q̄ patres ꝓphetarū in exordijs notari
fuerint eccliā, ꝓphete, fm regulā hebreoꝝ d: hoc vi
de correctoriū circa primū cap'm hiere. Et ita circa idē
capitulū burgesi. vt ysmael manū mouet ō oēs. numirus
q; oīm ō eū moueant. Dicit enī illū passum. Accipe for
nicariā ꝛc, nō debere intelligi fm rem, sed fm ꝓphetica

visionē nō realiter q3 hz speciē mali quā de⁹ nō ꝑcipe/ret. vt ppha cederet alijs in malū exēplū. huic⁹ correctio/nē vide Beñ. rij. in correct. penultimo. ꝛz q bur. ō ar/guit q factū nullo mō cōrñdet rei signate. nō valet. q3 ſm materiā ſubiectā vtiq3 cōrñdet. cuius nō oportet ſi/gurā ꝛ figuratū ꝑ oīa cōrñdere vt ptz ꝑ to/tā legē veterē. imo ꝛ burgñ. j. rñ. c. cū glo. dicit. Typus partem indicat q ſi totū ꝑcedat in typo. ſā nō eſt typus ſz veritas. cor/rñdet ſāt ſm materiā fornicarie vt terra fo/nicās ſit figurata. ſz nō oportet ſi formi/caria ſumpta ī matri/monū fuit emēdata q igit iſrl figuratus debuit eē emēdatus Et dicunt filij legiti/mi. filij fornicationū a denoiatione mris qſi poſita fuit ī exem/plo figurali. Cuia tūc de⁹ etiā ſynagogā recipet in vxo/rē legitimā ſi auferret fornicatiões ſuas a facie ei⁹ ꝛc. ꝑ ut etiā burgeñ exponit. Lapl'm. II.

E Erit nūc incipit ſcōm ca. ſm hebreos in quo
e poſt excecutionē iudeoꝝ ponit illumiatio gen/tiū. Circa q3 ſciendū q ī hō nc incipit nouū ca. ad denotandū q incipit alia ſnia a ꝓcedēti. ꝛ diuidit ī duas ꝑtes. q3 primo describit gētilitaſ vocatio ſcōs vo/catē ꝛ ſolatio. ibi. Propter hoc. Prima in duas. q3 prio ponit dicta vocatio. ſcōs iterponit regni iude captiua/tio. ibi. Judicate. Sciendū ēt q gentiles ꝓuerſi ad fidē xp̄i noie iſrl nominant. ſicut fuit declaratū Eſaie. xlviij. ſup illud. Iſte dicet dñe ego ſum. ꝛ ille inuocabit ī noie iacob. ꝛ b ſcribet manu ſua dño ꝛ ī noie iſrl aſſimulabit ſō dicit hic. a Et erit nūer⁹ filioꝝ iſrl quaſi harena maris. i. in multitudine maxima. ſicut videm⁹ impleꝛ/tū in ꝓuerſione gentū. b Et erit in loco. hanc au/ctoritatē allegat apl's ad Roma. ix. dictā ad ſram ō ꝓuer/ſione gētū. ꝓpter q3 exponētes hanc ꝑē aliter videnť ab eo diſcordare. ꝓpter q3 ſicut viri a principio intelli/tigit de illumiatione gentū. dicit igit. b Et erit ī lo/co. i. in orbe vniuerſo vbi habitāt gētiles. c Ubi di/cēť eis. nō pleb⁹ mea vos. q3 vſq3 ad aduētū xp̄i fuerunt ydolatre dediti. d Dicēť eis filij dei viuentis. p ſuſceptionē fidei. ſm q ōr Joh. i. Quotq3 āt receperūt eū dedit eis ꝑtātē filios dei fieri his q̄ credūt in noie ei⁹. Et q3 ꝓuerſi ſunt p ꝓdicationē apl'oꝝ ꝛ aliorꝝ diſcipu/loꝝ q̄ fuerūt iudei. ita q exiudeis ꝛ gētilib⁹ facta ē vna eccla. ſō ſubdit. f Et ꝛgregabūť filij iuda. i. apl'i alij ex diſcipuli natione iudei. g Et filij iſrl. i. gētiles cō/uerſi q̄ ſic noiant vt ꝓdcm ē. h Pariter. i. vna eccla
i Et ponēt ſibimet. i. vnanimiter ꝛſtituent.
k Caput vnū. ſ. xp̄m. l Et aſcēdēt de terra. i. multi
plicabunť fideles ꝑ orbē ſicut illa q̄ pullulāt ō terra. vſ ꝛ ō magna multitudine ꝓpl'i ꝓuenīēte admirabūť ō vul/gariter. Videbať pl's de terra pullulare. m Quia magn⁹ dies iezrabel. i. magna ꝛgregatio ſeu multiplica/tio fideliū. eo q iezrabel interꝑtať ſemē dei. ꝛ h mō ex/ponit rab. ſa. licet vertat ad aliū intellectū. nō ei pōt cō/nienīēter exponi ps iſta ō pl'o redeunte ō babylone v volūt aliq̄ dicere. q3 ille ꝓpl's redijt in hierl'm. eſdre. i. ꝛ nō in iezrabel. q3 ſamariā ꝛ alias ciuitates ꝓpinquas. r. tribuū ō q̄b⁹ erat iezrabel tenebāt gētiles ibi adducti ō aſſyrijs. vt hz. iij. Reg. xvij. ꝛ primo eſdre. iij. ꝛ q3 ſicut dictū ē ꝑfideles ō natiōe iudeoꝝ facta ē prima ꝓuerſio gētiū. tō alloquit eos dñs dicens. n Dicite vos apl'i ꝛ alij fideles de
o Fratri/bus vestris. i. ꝓuer/ſis ō gentilib⁹ q̄ facti ſunt fratres vestri ꝑ ſuſceptionē fidei.
p Populus meus id ē q̄ ō ſunt pl'i me' ſicut ꝛ vos ſicut dicē apl's ad Roma. iij. c. nō ē diſtinctio iudei ꝛ greci. nā idem dñs oīm ꝛc.
q Et ſoroꝛi veſtre. ſ. gentilitate ꝓuerſe.
r Miſericordiā cō/ſecuta. cū eiū eſſet ab ātiquo ydolatrie de/dita ꝑ miſericordiā dei merā ꝛ nō ꝑ me/rita patrū. vocata ē ad fidē ſicut iuda ꝑ merita abrae ꝛ aliorꝝ ſanctorꝝ antiquorꝝ. s Judicate. Dic denūciať captiuitas duaꝝ tribuū q̄. ſ. fuerat omiſſa eo q̄ captiuationi. r. tribuū q̄ ſunt iſrl ſm carnē iūgebať vocatio ſeu illuminatio gētiū q̄ ſunt in iſrl ſm ſpm̄ ꝛ diuidit in duas ꝑtes. q3 primo denūciať captiuitas rōne culpe. ſe/cūdo rōne ignorantie ibi. Et hec neſciunt. Circa primū alloquit iuſtos q̄ erāt in regno iuda. vt hieremiam ba/ruch ꝛ alios dicēs. s Judicate matrē veſtrā. i. hieru/ſalē q̄ erat metropolis in regno. ꝛ ſic mater aliaꝝ ciui/tatū ꝛ totiꝰ ꝓpl'i. ſicut. ij. regū ō. de abela. Cur q̄ris ſub/uertere matrē ciuitatū in iſrl. t Judicate. i. ex mali/tia eiꝰ ꝓpendite. v Qm̄ ipa nō vxor mea. ꝛ ō ꝓpter ydolatriā ꝑ quā a me receſſit ꝛ maxime ꝛ ꝓmanſſe qui ydola poſuit in tēplo dñi. x Et ego nō vir eiꝰ. q3 vir ꝛ vxor correlatiue dicunť. ꝛ tō remoto vno remouet re/y Auferat fornicationes ſuas. i. ydolatrias (liquum.
z A facie ſua. ita q̄ ad eas āmplius nō attēdat ſz ma/gis retro dorſum ꝓiciat. ſ Et adulteria ſua ꝛc. loq̄/tur de hieruſalē ꝑ modū meretricis q̄ inter vbera ſua ponit fragrātia aliqua vt magis placeat adultero ſic ha/bitatores hierlm offerebāt ydolis fragrās thymiama.
a Ne forte expoliē eā nudā ꝑ chaldeos. q̄ ciuitatē po/ſtea ſpoliauerūt oīb⁹ bonis. hic ō forte. nō ꝓpter aliq̄ dubiū exiſtēs in deo reſpectu futuroꝝ q̄ ſunt ſibi certiſ/ſima. ſz ad denotādū libertatē arbitrij. ꝑ q̄ ſi ꝑfecte pemiteret deꝰ parceret de pena. p Et ſtatuā eā ſm dié natiuitatis ſue. i. in magna ꝛfuſiōe ꝛ vilitate. ſm q ōr Ezech. xvi. Jn die ortus tui nō ē ꝓcīſus vmbilicꝰ tu⁹ ꝛ in aqua nō es lota. ꝛ ſequit. Proiecta es ſup faciē terre in abiectione. c Et ponā eā quaſi ſolitudinē. deſtru/ctis muris ꝛ cōbuſtis edificijs. d Et ſtatuaꝝ eā ve/lut terrā inuiā. ꝓpter multiplicationē ſerpentū ꝛ alia/ꝝ ferarū et longa vaſtatione terre. e Et interficiā eā ſi/ti. deficiente potu in obſidione. f Et filioꝝ eius nō miſerebor. ſ. partim occidenť ꝛ partim captiuabunť. et oīa iſta paſſa ē hieruſalē poſtea ꝑ chaldeos.
g Qm̄ filij fornica. ſunt. i. multe ydolatrie. ſicut viri ſanguinū dicūť multi ſanguinis effuſores. gtūs ei plura/lis. hz virtutē hui⁹ duplicis ſingularis. h Vadā poſt amatores meos ꝛc. poſt ydola quib⁹ victū ꝛ vestitum

ꝛ alia necessaria attribuebant. i Propter hꝫ ecce ego sepiam viam tuam spinis ꝛc.i.chaldeis obsidentibꝫ urbem in circuitu cū gladijs interficiendū. k Et semitas suas nō inueniet.i.vias p quas posset effugere. l Et sequet amatores suos.i.desiderabit aduentū egyptior q̄ miserant ei auxilium.

m Et nō app̄hendet eos. q̄ nō fuerūt eis in auxilio ſz magis in nocumento. n Et dicet.in.mentē.vadā ꝛ reuertar.q̄ melius fuit michi vxori prime quam nunc videre me in arto positā ꝛ in puncto captiuitatis ꝛ destructionis. ꝓcepit q̄ male faceret colēdo idola. ꝛ q̄rendo hūanum auxiliū ex dei diffidentia. ſz hꝫ fuit nimis tarde. o Et hec nesciuit. (dicit. ūdic ꝓfur denūciatur dicta captiuitas culpabilis rone ignorantie. q̄ causat in alia ex peccatoꝝ multiplicatione ſm qđ dr Sap. xi.ca. Excecauit illos malicia eoꝝ. ꝛ ſm hꝫ p Et hec nesciuit (dr hꝫ uit. q̄ ego dedi ei frumentū ꝛc.i.cibū ꝛ potum ꝛ indumentum q̄ diuine sūt naturales. q Et argentū multiplicaui ꝛc.i.diuitias artificiales. magna ei cecitas fuit attribuere talia idolis surdis ꝛ mutis.

nicata ē maceria eoꝝ. Cōfusa ē q̄ ꝓcepit eos q̄ dixit. [b] Vadā p̄ amatores meos q̄ dāt panes mihi. ꝛ aq̄s meas. ꝛ lanā meā ꝛ linū meū oleū meum ꝛ potū meū. [l] Propterea hꝫ ecce ego sepiā viā tuā spinis ꝛ sepiā eā maceria. [k] Et semitas suas nō inueniet. [l] ꝛ seq̄t amatores suos. [m] ꝛ nō app̄hēdet eos. ꝛ q̄ret eos ꝛ nō inueniet. [n] Et dicet. Vadā et reuertar ad virū meū priorez q̄ hꝫ mihi erat tūc magis q̄ nūc. [o] Et hec nesciuit. q̄ ego dedi ei frumētum ꝛ vinū ꝛ oleū. [q] ꝛ argētū multiplicaui ei ꝛ aurū. [r] q̄ fecerūt baal. Jdcirco cōuertar ꝛ sumā frumētū meū in tpe suo. ꝛ vinū meum in tpe suo. [s] ꝛ liberabo lanā meā ꝛ linū meū q̄ opiebant ignominiā ei. [t] Et nūc reuelabo stulticiā ei in oculis amatoꝝ ei. [v] ꝛ vir nō eruet eā de manu mea. [x] Et cessare faciaz oē gaudiū ei. [y] solēnitatē ei. [z] neomeniā ei. [a] sabbatum ei. [b] ꝛ oīa festa tpa ei. [c] et corrūpā vineā ei. ꝛ ficū ei. [d] de quibꝫ dixit. Mercedes hec mee sūt q̄s dederūt mihi amatores mei. [e] Et ponā eā in saltū. [f] ꝛ cōedet eā bestia agri. [g] Et visitabo sup eā dies baalim q̄bꝫ accēdebat ture. [h] ſua et ornabat inaure sua ꝛ monili suo ꝛ ibat p̄ amatores suos. et mei oblīuiscebat dicit dñs. [i] Propterea hꝫ ecce ego lactabo eā. [k] ꝛ ducā eā in solitudinē. [l] Et loq̄r ad cor ei. ꝛ dabo ei vinitores ei. ex eodē loco. [m] ꝛ vallē achor ad apiendā spez. [n] Et canet ibi iuxta dies iuuentutis sue ꝛ iuxta dies ascēsionis sue de tra egypti. [o] Et erit in die illa ait dñs. vocabit me. ꝛc. baalim. [p] Et auferā nomina baalim de ore eoꝝ. ꝛ nō memorabuntur vltra nominū. [q] Et percutiam eis federa cū bestia agri. ꝛ cū volucre celi. ꝛ reptili terre. arcum quoq̄ et gladium. ꝛ bellum conteram de terra. ꝛ faciam eos dormire fiducialiter. [r] Et sponsabo te mihi in sempiternū. ꝛ sponsabo te mihi in iustitia. ꝛ in iudicio. ꝛ in misericordijs. ꝛ in miserationibus. [s] Et sponsabo te mihi in fide. ꝛ scies dñm. [t] Et erit in die illa. exaudiam dicit dñs. exaudiam celos. ꝛ ipsi exaudient terram. [v] Et terra exaudiet frumentum. ꝛ vinum. ꝛ oleum. ꝛ ipsa exaudiet iezrahel. [x] Et seminabo eam mihi in terra. ꝛ misericordiam cōsequar non misericordiam cōsecutam. ꝛ dicam non populo meo populus meus es tu. ꝛ ipse dicet deus meus es tu.

toꝝ ei. [p] ꝛ vir nō eruet eā de manu mea. [q] Et cessare faciaz oē gaudiū ei. [r] solēnitatē ei. [s] neomeniā ei. [t] sabbatum ei. [v] ꝛ oīa festa tpa ei. [x] et corrūpā vineā ei. ꝛ ficū ei. [y] de quibꝫ dixit. Mercedes hec mee sūt q̄s dederūt mihi amatores mei. [z] Et ponā eā in saltū. [a] ꝛ cōedet eā bestia agri. [b] Et visitabo sup eā dies baalim q̄bꝫ accēdebat ture. [c] ſua et ornabat inaure sua ꝛ monili suo ꝛ ibat p̄ amatores suos. et mei oblīuiscebat dicit dñs. [d] Propterea hꝫ ecce ego lactabo eā. [e] ꝛ ducā eā in solitudinē. [f] Et loq̄r ad cor ei. ꝛ dabo ei vinitores ei. ex eodē loco. [g] ꝛ vallē achor ad apiendā spez. [h] Et canet ibi iuxta dies iuuentutis sue ꝛ iuxta dies ascēsionis sue de tra egypti. [i] Et erit in die illa ait dñs. vocabit me. ꝛc. baalim. [k] Et auferā nomina baalim de ore eoꝝ. ꝛ nō memorabuntur vltra nominū. [l] Et percutiam eis federa cū bestia agri. ꝛ cū volucre celi. ꝛ reptili terre. arcum quoq̄ et gladium. ꝛ bellum conteram de terra. ꝛ faciam eos dormire fiducialiter. [m] Et sponsabo te mihi in sempiternū. ꝛ sponsabo te mihi in iustitia. ꝛ in iudicio. ꝛ in misericordijs. ꝛ in miserationibus. [n] Et sponsabo te mihi in fide. ꝛ scies dñm. [o] Et erit in die illa. exaudiam dicit dñs. exaudiam celos. ꝛ ipsi exaudient terram. [p] Et terra exaudiet frumentum. ꝛ vinum. ꝛ oleum. ꝛ ipsa exaudiet iezrahel. [q] Et seminabo eam mihi in terra. ꝛ misericordiam cōsequar non misericordiam cōsecutam. ꝛ dicam non populo meo populus meus es tu. ꝛ ipse dicet deus meus es tu.

r Que fecerūt baal. ei sacrificia offerēdo ꝛ ꝓcios eis ornādo. s Jdcirco conuertar ꝛ sumā fruc.ꝛc.i.auferā ab ea bona ad victū ꝛ vestitū ptinētia. t Et liberabo lanā meā. de fuitute. q̄ seruit idolatris eoꝝ ignominiā opiendo. v Et nūc reuelabo stulticiā ei in oculis amatoꝝ ei. i. coram idolis q̄bꝫ fuebat ꝛ sceleribꝫ egyptijs q̄bꝫ federata erat. x Et vir si eruet eā de manu mea. egyptij eni nō poterāt eā iuuare sic ꝓmiserant.

y Et cessare faciam omnem gaudiū eius. ciuitatē ꝛ ꝓlm destruendo. z Solēnitatē ei. i. solēnitates. ponēdo singlare ꝓ plurali. sic Exo. viij. Venit musca grauissima. ꝛ q̄ sint ille solēnitates explicat magr di. a Neomeniā ei. q̄ fiebat in principio cuiuslibet mēsis. b Et sabbata eius. in fine cuiuslibet hebdomade. c Et oīa festa tpa ei. i. festa tpalia q̄ fiebāt sol in anno. s. pasce ꝛ penthecostes ꝛ sil̄ia. d Et corrūpā vineā ei. ꝛc.i. vineas ꝛ alias arbores fructiferas q̄s ꝓsciderūt chaldei in terris circa urbem exercitus. e De q̄bꝫ dixit. Mercedes hec ꝛc. q̄ si solū bona mobilia attribuebat bñficio idoloꝝ. ſz etiā bona immobilia.

f Et ponā eā in saltū. in eni destructa lōgo tpe fuit sine habitatoribꝫ. ꝛ sic creuerūt ibi spine ꝛ frutecta. g Et comedet eā. i. bona ei. h Bestia agri. i. nabu. q̄ vsus in amētia erect fuit ab hoibꝫ ꝛ cū feris fuit habitatio ei. vt hꝫ Dani. iiij. i Et visitabo eā di. bala. i. i q̄bꝫ seruiunt baalim debite puniendo. k Et orna. mau. sua ꝛc. ad reuerentiā eni idoloꝝ ornabāt se habitatores urbium. sicut catholici in festis sctoꝝ. l Propter hꝫ. ptem istam exponūt Ra. sa. de captiuitate babylonica ꝛ eius relaxatione vsq̄ ad finē capituli et aliqui expositores catholici eū sequūtur in pte exponētes de reductione captiuitatis babilonice. ſz ꝓra hꝫ obuiat ſra in pluribꝫ locis ꝛ potissime in fine capituli. q̄ ab aplo ad Rom. ix. allegat dicta littera de ꝓuersione gentiliū ad fidē vt vidēbit. ꝛ fm hꝫ in parte ponit gentilitas vocate diuina ꝓsolatione. ſz dictū ē in diuisione ꝓpter hꝫ istud non copulat immediate ad ea q̄ precedente. sed ad aliud q̄d. s. positum ē. Dicite fratribꝫ vrīs ꝓphis me. ꝛ sorori vre ruhama. id ē gentilitati ꝓpheta. Etiam plectura ꝛc.

l Propter hꝫ ecce ego lactabo eā. ꝓsolationibꝫ ipius sancti. vsi Act. xxvi. ca. legit q̄ pdicāte petro cecidit spiritus sanct̄ sup cornelium ꝛ alios gentiles q̄ erāt cū eo ꝛ loquebātur linguis.

m Et ducā eā in solitudinem. q̄ a tpe aplorum multi quesiti ad fidē trahebāt se ad loca solitaria vt mich̄ vacaret ptemplationi ꝛ refugerent ꝓsolatione diuina. ideo subditur.

n Et loquar ad cor eius. q̄d fit in secreto rū reuelatōe. ꝛ ipius sancti ꝓsolatione.

o Et dabo ei vinitores ei. ex eodē loco. Jsti sūt apostoli qui vinū doctrine christifidelibꝫ ꝓpinauerunt. ꝓpter qđ saluator dicit de seipo Joh. xv. ca. Ego sum vitis vera ꝛc. Et istud vinum germinat virgines. Zach. ix. Et isti vinitores fuerunt ex eodem loco. quia nati in iudea. sicut ꝛ christus.

p Et vallem achor. non est nomen loci ſm q̄ dicit Rabi sa. q̄ achor non est nomen ꝓprium sed appellatiuum ꝛ turbatōem significat. vt ꝓbatum fuit Josue. vij. ꝛ ō per vallem achor intelligitur humilis cōtritio de peccatis. sicut dicit idem Ra. sa. ꝓpter quod andreas ꝛ alij sequentes eum dicentes. q̄ vallis achor est hic nomen loci iuxta hiericho quem primo intrauerunt redeuntes ō babylone magis iudaizant q̄tum ad hꝫ q̄ ipe.

q Ad aperiendam spem. Dum illis enim contritio de peccatis aperit spem saluris.

r Et canet ibi. deum laudando.

s Juxta dies iuuenturis sue. ꝛ qui sint illi dies subditur. Et iuxta. et ꝓ id est. Et iuxta dies ascensionis. eius de terra egypti. tunc eni ascendens de mari rubro cecinit Cantemus domino gloriose ꝛc. Exo. xv. Sic ꝓmittit ecclesia valde fuit diuinis laudibꝫ intenta. vtz in actibus apostolorum in pluribꝫ locis.

t In die illa. i. in tempe noui testamenti.

v Vocabit me ꝛc. baalim. Dicunt hic aliqui q̄ baalim idem significat q̄ vir me. et tamē redeūtes de captiuitate vitabāt hoc nomē. eo q̄ erat simile noi idoli. s. baal Ra. sa. hoc exponit magis catholice q̄tū ad hoc dicēs q̄

vir me⁹ hic accipit.i.sponsus me⁹ q̄ est noīatio amoris Baalim vo fm ꝓpietatē hebraici fmonis idem est q̄ dñs me⁹ q̄ noīatio ē timoris.fm illud malach.i.ca. Si ego dñs vbi ē timor me⁹,z sic ē sensus q̄ ex familiaritate cū deo ꝓfs ei⁹ vocabit eū sub noīe amoris z nō timoris.z h̄ ꝓprie pue/nit statui noue legis q̄ ē ler amoris fm q̄ dicit aug. Breuis differētia legis z euāgelij timor z amor, sic igit timori succedit amor.

t Et aufe.noīa baalim ō ore ei⁹ ꝛc.sicut ptz ipletū p p̄dicatione ap̄lor z aliorū credētiū q̄ cessauit ydolatria q̄si p totū mūdū. Et pruinā (dū. eis fedus in die illa id est tpe gratie.

z Cū bestia agri.i. cū crudelibꝫ tyrānis

a Et cū volucre celi.i. cū regibꝫ superbis.

b Et cū reptili terre id ē cū eoꝝ ministris

bit me vir me⁹ z nō vocabit me vltra baali[a] Et aufe/rā noīa baali ō ore ei⁹ z nō recordabit vltra noīs eoꝝ [y] Et pcutiā eis fedus ī die illa[5] cū bestia agri[a] z cū volucre celi[b] z cū reptili terre,[c] Et arcū z gladiū z bellū ⁊terā ō terra[d] z dormire[e] eos faciā fiducialit. [f] Et spōsabo te mihi ī sempiternū.[g] et spōsabo te mihi ī iustitia z iudicio, z ī misericordia z miserationibꝫ. Et spōsabo te mihi ī fide z scies q̄

ego dñs[b] Et erit in illa die exaudiā dic dñs [i] z [k] exaudiā celos, z illi exaudient terrā, z terra exaudiet triticū z vinū z oleū, [l] z hec exaudiēt iezrahel. Et semiabo eā m̄ ī terrā[m] z misereboꝝ ei⁹ q̄ fuit absq̄ misericordia. Et dicā ñ ꝓp̄lo meo. ꝓfs me⁹ es tu, z ipe dicet deus meus es tu. .III.

[n] T dixit dñs ad

e me[o] Adhuc vade z dilige mlierē dilectā amico, z adulterā, [c] sic

qz z isti q̄ in p̄cipio ꝓsequebant fidē xp̄i. ad fidez sunt uersi in magna ꝑte tor⁹ mūdi. z matre a tpe ꝓstāti.

c Et arcū gladiū z bellū ⁊terā, qz xp̄ianoꝝ p̄secutores facti sunt eoꝝ defensores, iō sequit.

d Et dormire.i. q̄escere.

e Eos faciā, sedata p̄secutōe.

f Et spōsabo te mihi ineternū, qz ecclie xp̄i spōse nō succedet nisi status glorie.

g Et spon.te mihi in iustitia ꝛc. qz fides sine opibus mortua.est.

h Et erit in die illa exau.i. ꝑces fideliū. z subdit modus.

i Et p id est.

k Exaudiā celos ꝛc. q̄d intelligit ō multiplicatiōe bonoꝝ tpaliū z spūaliū in ecclia. Dicunt em̄ celi exaudire, q̄ dei volūtate roꝛē z pluuiā salutiferā infundūt. z terra q̄ humectat z fecūdat sic diffusa. z terrena scētia q̄ terra ꝓfert ea in abundātia. Et sic vo ad abundātiā bonoꝝ spūaliū celi dicūt exaudire, q̄ angeli q̄ sunt ciues celestes ipetrāt apud deū etiā bona p regnis z p̄sonis sue custodie cōmissis. z terra.i. habitatores ei⁹ q̄ exaudiunt ab angelis. z bona spūalia p triticū vinū z oleū designata, q̄ multiplicant ī fidelibꝫ ꝓfs. iō sequit.

l Et hec exaudiēt iezra.i. semen dei cuismodi sunt fideles sicut.s. dictū ē ca.i. ꝓpter qd̄ Ra.sa. dicit h̄ q̄ p iezrahel itelligunt filiū captiuitatis ī sua reuersione. qd̄ nō pōt intelligi de ciuitate iezrahel ad quā nō redierūt. vt dictū ē.s. ista āt ꝓpleta sunt ī ecclia fideliū q̄ ex dei bñficio bonis spūalibꝫ z tpalibꝫ ē fecūda.

m Et misere boꝝ ei⁹ q̄ fuit absq̄ misericordia. trāslatio. ltr. hz. Et dilectā nō dilectā ꝛc.i. gentilitatē, q̄ ante vocationē nō erat dilecta. z in h̄ sensu allegat h̄ scripturā ap̄ls ad roma. ꝓpter qd̄ sic ē intelligēda ps ista vt p̄dictū est.

In ca.ij. vbi ō ī postil. Et vallē achoꝝ fi ē nomē loci.

E cūdū glo. achoꝝ ē nomē ꝓpriū. et

f, significat illū trāsgressoꝛē de q̄ fit mentio ione. vij. a q̄ vallis illa in q̄ fuit iterfect⁹ vallis achoꝝ noīat. z ē sensus q̄ sicut punito illo achoꝝ israhelite habēt spē vincēdi. sic destructa hierlm z tēplo p romanos. z punitis his q̄ peccauerūt in xp̄o. q̄si destructis figuris. tā habēt ap̄li gaudiū z spē q̄ totū mūdū xp̄o subiacient. vt in glosa.

In eo.ca. vbi ō ī postil. Et spōsabo te mihi ī sempiternū. Et repetit hic desponsatio (ternū. Additio.

t primo cū ō. Despōsabo te in sempiternū. scōo cū dicit. Et desponsabo te mihi in iustitia z iudicio z in misericordia z miserationibꝫ. tertio cū dicit. Et despōsabo te mihi in fide. z scies q̄ ego dñs. Vñ fm glo. primo sponsauit de⁹ ecclesiā antiquoꝝ in abraā, vel cū eduxit eā de egypto. vt ꝛo rē haberet sempiternā. Scōo in mōte sy nai dās eis p sponsā lib. legis iustitiā z iudiciū z iūctā legi misericordiā vt si peccauerit capiuet. si pe/nituerit remouetur. Tertio spōsauit eam in aduētu filij. q̄ est ī fide trinitatis in q̄ fide credētes statum sciūt. q̄ ille ē de⁹ quē pri⁹ negauerūt hec ī glo. vsi subdit. Et scies q̄ ego dñs.

Replica

M capitu. ij. vbi dicitur. Et vallem achoꝝ. postil/

i lator dicit. Achoꝝ nō ē nomē ꝓpriū sz appellatiuū significās turbationē. z h̄ clarius exposuit iosue. vij. ubi Burg. et nō ō dixit h̄ āt ꝓpter quādā glosaz burgēsi. se opponit. sz videt glo. minus autētica q̄ litere ō dicit. Hā iosue. vij. ille trāsgressoꝛ de q̄ hūc locū exponit nō ē dictus achoꝝ sz achā. z.i. palypo. ij. dicit Achar z in glo. interlineari iosue. vij ō. hoc idē sentire beat⁹ hiero. Cū igit in nulla correcta biblia noīet ille trāsgressoꝛ achoꝝ. videam⁹ q̄ aio Burgēsi. voluerit hāc glo. litere nō ꝯsonantē adducere. nisi in odiū postillatoris. Nō est igit ver q̄ vallis illa sit ab illo trāsgressoꝛe dicta vallis achoꝝ sed ē dicta a trāsgressione. z sic est appellatiuū nomē nō ꝓpriū q̄ significat turbationē. put ēt innuit

L dixit. Post voca/ (glo. ī hoc loco. La. III.

e catione gentiū. hic ꝯsit denunciat finalis ꝙuersio iudeoꝝ. Circa quā primo ponit iudeoꝝ ingratitudo z tandē eoꝝ excecatio. scōo eoꝝ finalis ꝙuersio. ibi Post hec. Prima in duas. qz primo ponit signū ꝓphetici. scōo signatū. ibi. Quia dies multos. Circa primuz dicit ꝓphete a dño.

b Adhuc va. z dili. mu. dilect. amico in hebreo habet socio. Et quo ptz q̄ amicus hic ō. eius sponsus vel marit⁹. sub quo tñ vt ingrata adulteraā. z sic iuste a marito dimittit. iō subdit.

c Sicut diligit dñs filios isrl. eos de egypto educēdo z legē diuinā aliaq̄ beneficia specialiter tribuēdo. fm q̄ ō. psal. cxlvij. Nō fecit taliter omni nationi z iudicia sua nō manifestauit eis.

d Et ipsi respectāt ad deos alienos eos colēdo statī enim post legē datā adoraverunt vitulum conflatilem exo. xxxij. z postea temporibus iudicū z regū ydola coluerunt. vt ptz ex de cursu. illi⁹ tpis.

e Et diligūt vinacia vuaꝝ. In hebreo habetur Dolia vel ciphos. ex quo patet q̄ p vinacia hic intelliguntur vasa vinoꝝ cōtentiua que tamen diliguntur ꝓpter vinum contentum. z sic notantur. hic de ebrietate que ducit ad alia vicia.

f Et fodi eā mihi. in hebreo habeť. Et cōduri eā mihi scz adulterā a marito dimissaz. fm ät trāslationē nr̄am loq̄ť ō plebe iudaica p modū vinee eo q̄ ōz vinea dñi sabaoth. esa. v. ca. vinea ät colit cū fossione. g Qui deci argēteis. q̄z fm doct. hebreos latinos eos sequē tes pb̄ designať edu

ctio p̄pli de egypto. quā fecit de⁹. xv. die mēsis primi ero. xij. h Et chozo ordei et dimidio. chorus aūt xxx. modios p̄tinet. z sic chorus z dimidi⁹ p̄tinet. xlv. modios ad designādū. xlv. dies q̄ fluxerit a. xv. die mēsis primi exclusi ue vsq̄ ad primā die mēsis tertij inclusi ue in q̄ p̄pls exiēs de egypto venit ad mō tē synai vbi recepit le gē a deo. fm q̄ dicit Ero. xix. Mēse ät ter tio egressiōis ilrl̄ de terra egypti i die hac id est prima die men sis fm q̄ exponūt oēs catholici z hebrei venerūt i soli tudinē synai. Q̄ aūt fuerūt ibi. xlv. dies p̄cise sic ptz. q̄z iudei faciūt mēses p lunationes. vna vo lunatio hz xxx. dies cū dimidia. ppter qđ iudei facūt primū men sem. xxx. dieꝝ. z scđm. xxix. z ssis cōbinādo. ex q̄ ptz q̄ a xv. die mēsis primi exclusiue vsq̄ ad primā tertij inclu siue fuerūt dies. xlv. videť aūt mihi q̄p istos nūeros p̄sit quēmēti⁹ designari. pphete scī z p̄sone p q̄s plebs iudaica vsq̄ ad rp̄m fuit deducta. ita q̄ p. xv. argēteos intelligunť. xv. pphete q̄z habeť. pphie. s. esaias hieremi as ezechiel. z xij. pbe. daniel ei apud hebreos nō repo nit inter pphas sz iter agiographa. vt ptz p hiero. i plo go galeato. p. xlv. modios p̄sone i genealogia rp̄i ponēte q̄ matth. i. ponit. xij. fm tres quaterdenas ibidē posi tas. q̄bus si addanť tres reges q̄ omittunť iter ioā z oziā fm q̄ declarat hiero. sup Matth. habem⁹. xlv. i Et dixi ad eā Dies multos expectabis me. in signū q̄ plebs iudaica expectaret messiam multis temporibus. adhuc enim expectat.

k Nō fornicabeꝛz. q̄z nō seruiunt ydolis.

l Et nō eris cū viro. i. p̄o a q̄ es mō sepata ppter su am incredulitatē. m Sed z ego expectabo te loqui tur in p̄sona dei q̄ expectabat iudeoꝝ finalē quersionē. n Quia dies. Hic ostit ponť signatū p. ydigitale factū cū ōz Quia dies multos. q. d. factū p̄dictū designat q̄ dies multos. o Sedebūt. i. manebūt. p Filij is rael sine rege z sine p̄ncipe. sicut videm⁹ mō ipletum q̄z de suis nō habēt regē vel p̄ncipē. sz alijs regib⁹ z p̄ncipib⁹ seruiūt. q Et sine sacrificio. z sine altari. q̄z fi p̄sit sacrificare extra hierlm. a qua sunt repulsi. z tēplū est destructū. r Et sine ephot. i. sine veste sacerdota li. q̄z sublatis sacrificijs cessāt vsus vestis sacerdotalis. s Et sine theraphin. i. imaginib⁹ in q̄bus demones so lebāt dare respōsa. z apud iudeos nō sunt talia.

t Et post hec. Hic vltimo ponť iudeoꝝ finalis cōuer sio cū ōz. Et post hec. i. post iudeoꝝ abiectionē z ceca tionē. v Reuertentť. ab errore suo. x Et querent dñm deū suū. deuote. y Et dauid. id ē dei filiū iesuz rp̄m z q̄ sic debeat intelligi ptz p trāslationē chaldei

diligit dñs filios ilrl̄ z ipi respectāt ad deos alienos z diligūt vinacia vuaꝝ. Et fodi eā m⁹ q̄ndecī argēteis b z chozo ordei et dimidio chozo ordei. Et dixi ad eā. Dies multos expectabis me. k Nō fornicaberꝛ z nō eris viro m sz z ego expectabo te n Quia dies multos. o sedebūt filij ilrl̄ sine rege z sine p̄ncipe p z sine sacrificio z sine altari r z sine ephot r z sine theraphin s Et post hec reuertentť filij ilrl̄ t q̄rent dñm deū suū z dauid regē suū z pauebunt ad dñm. z ad bonū ei⁹ in nouissimo diez

Audite vbū .IIII. a dñi filij ilrl̄ q̄z iudi ciū cū dño hitatori bus tre c Nō ē ei veritas d z nō ē misericordia e z nō est scia dei i terra. f Maledictū b z mēdaciū z homicidiū. g et furtū i z adulteriū n inunda uerūt n z sanguis sanguinē tetigit o Propter hoc luge

reuertentť filij ilrl̄ z q̄rent dñm deū suū z dauid regē suū z pauebunt ad dñm. z ad bonū ei⁹ in nouissimo diez. t Et ad bonū ei⁹ timēdo declinare ab eo qđ bonū ē in oculis ei⁹. z subdit tps. z In nouissimo diez. i. ca finē mūdi impleꝛ bit illud. vt dictū est supra. i. ca.

In ca. xij. vbi ōz in posti. Et post hec. b vltimo ponit iudeoꝝ finalis quersio.

Additio

b Oc qđ dicit. Et post hec re uertentť filij ilrl̄ z que rent dñm deū suū. fm hebreos referť ad tēpus i q̄ spectāt false messiam venturū i q̄ tpe dicūt q̄ reuertentť ad deū z penitētiā. z erūt sub obedientia sui messie. z sic tenēt q̄ ex isto loco nō est argumentū efficax cō eos. Sz dñs in spicieꝝ

ti manifeste ptz q̄ ex b qđ dicit. Reuertentť filij ilrl̄ z q̄ rent dñm deū suū z dauid regē suū plane intelligit q̄ il le dauid. s. de q̄ ibi loquit. nā venerat nisi q̄ ipi nō quere bāt eū. nō erit ōz. Reuertentť filij ilrl̄ z q̄rent dñm suū et veniet dauid rex suus. sz et querēt dauid regez suū. q. d. querēt illū q̄a venerat. vñ z hec pphia implet ō bis q̄ quotidie quertunť et eis. respectu q̄z ōz. In nouissimo diez etā si nō sit in tpe circa finē mūdi. Nouissimo dies dicunť tps noue legis. cui nō succedit alia lex vt hē infra Oiche. xiij. in posti. vnde bene aspicieti hec au ctoritas plane facit cōtra eos. Cap'm. IIII.

Audite. Supra ose. pphetizauit nō solū vbis sz a sensibilibus factis. hic ostit pphetizat simplicibus verbis explicādo magis p̄missa. q̄ sunt duo i ge nerali. s. dei iusticia in peccatoꝝ punitione z eiⁿ miseri cordia in penitēte susceptiōe. Et dividit in duas ptes q̄z primo ponit explicatio. scđo explicationis p̄mulga tio ca. xiij. Prima in duas. q̄z primo explicat dei iusti cia in punitione peccatoꝝ. scđo eiⁿ misericordia i reuer sione eoꝝ ca. vi. Prima in duas. q̄z primo explicat iusti cia erga p̄pl̄m indistincte. scđo magis distincte ca. sequē ti. Prima adhuc in duas. q̄z primo explicat dei iusticia in punitione peccatoꝝ ꝝ primū. scđo in punitiōe ꝝ deū ver. qđ debetis intelligere. b Quia iudici. dño cum habitatoꝛib⁹ terre. z vult ostendere q̄ iuste p̄cedit in eoꝝ punitiōe p̄pter qđ subdit. c Non est enī veritas. ad primū in vbis. d Et nō misericordia. erga pauperes in effectu cordis. e Et nō est scia dei. directa i agē dis. f In terra. i. in iudea. g Maledictuꝛ. i. de tractio. primi z vituperiū. h Et mēdaciū. nocēdo ei in vbis. i Homicidiū. inferēdo nocumētū corpis. k Et furtū. in reb⁹ possessis. l Et adulteriū. in pso na violata. z p ꝛfis in heredib⁹ falsis. q̄ p adulteriū sum mittunť. m Inundauerūt. i. vltra modū abūdaue rūt. sicut aq̄ inundātes. ppriās ripas exeūt. n Et san guis sanguinē tetiget. et p̄dictis enī victis secuta ē tan ta effusio sanguinis q̄ boues mutuo sanguine fedebanť o Propter hoc luge. terra. i. desolabiť. sicut ecōtrario

dicitur ridere methaphorice qñ floribꝫ ⁊ fructibꝫ repleꝫ.
p Et infirmabit oīs q̄ hītat ī ea.nō solū boues .ɜ.etiā
bestie ⁊ aues q̄ deseruīt hoībꝫ ad solaciū ⁊ cibū p venan
onē ⁊ aucupiū.⁊ ideo puniunt hoīes ī morte eoꝝ qñ pesti
lentia moriūtur. q Et pisces maris ꝯgregabunt. hebrei dicūt fimentur,
ꝙ hū enī hebraicū hic
positū eq̄uocū est ad
ꝯgregari ⁊ fimari.ter
circūstātia lre videnť
hebrei meliꝰ dicere.
r Verūtū vnusq̄sq̄
nō iudicet .i.nulli
arguat petōres hui⁹
pli.q; facerꝫ frustra
ideo subditur.
s Pl̄us enī tuus
sicut hi q̄ ꝺdicūt sacꝰ
doti.⁊ in ꝺ oādit eꝰ
incorrigibilitas.
t Et corrues hodie
id ē cito ⁊ mutať hic
modus loquendi de
tertia pſona ad scdaꝫ
v Et corruet etiam
pꝓba.i.falsus.
x Tecū q̄ te nutri
uit ī victꝰ adulatiōi
bus ⁊ mēdacijs suis.
y Nocte feci tacere
mr̄em tuā.i.irīm q̄ de
nocte capta fuit .q.
Paraľ.vlt.⁊ sic ꝯfusa
z Cōticuit(oticuit.
pl̄s me⁹ eo q̄ nō ha
buit sciam .i.diuine
legis.attēdēs magis
falsꝫ pꝓbis.ideo subdit.
a Quia tu sciaz re
pulisti.i.diuinā.pꝓhe
tis reuelatam.

b Repel.te ne.sacer
do.funga.mihi.Sa
cerdotes enī sctōs p
phetas pſeqbant.vtz debiere.trꝛ .⁊ iō merito fuerunt
ptim occisi ⁊ ptim captiuati ī captiōe irīm. c Et ob
lita es legꝭ dei tui.legis studiū dimittendo⁹ ⁊ mēdacijs
pseudo pꝓbaꝫ intendēdo. d Obliuiscar fili.tui.i ne
cessitate eis nō succurrēdo. e Scōm multitudinem.
Hoc ꝓfit declarať diuina iustitia in punitiōe pl̄i de pec
catis ꝑ deū.i.idolatria multiplicia.⁊ diuidit in duas par
tes.q; prīo circa ꝟ arguit ꝓpl̄s.ɜ.tribuū.scōo mouet po
pulus duaꝫ ibi.Si fornicaris.Circa primū dicitur.
e Scōs mul.eoꝝ sic peccauerūt mihi.pcā mīltiplicando. f Blām eoꝝ.i.regiā dignitatē. g Jn ıgminiā
ꝓmutabo.regē cū pl̄o captiuādo. h Peccata popu
li mei comedēt.i.idoloꝝ sacerdotes.q; recipiebāt oblati
ones factas p pctis.⁊ potiꝰ q; ex pl̄i idolatria ex q̄ pſeq̄
bant questū fustētabant. i Et ad iniq̄.eoꝝ suble.aſaī
eoꝝ inducēdo eos ad idolatriādū.ad maiorē questū ꝓ
quendū. k Et erit sic pl̄s sic sacerdos.i.siles in pu
nitōe.iō subdit. l Et vi.su.eū vias eī⁹.i.penā debitā
inferendo. m Fornicati sunt.idolatrādo. n Et ñ
cessā.idolatriam ꝓmuādo. o Qm̄ dñm dereli.in nō
custodiēdo.i.legē eī⁹.qui⁹ cā subdit. p Fornicatio.i.
corpal ⁊ spūalis. q Et vinū ⁊ ebrietas auferunt coꝛ.

Bhit terra⁹ ⁊ infirmabit oīs q̄
hītat ī ea, Jn bestia agri ⁊ ī
volucre celi.ſ̄ ⁊ pisces ma
ris cōgregabunt. ꝛ Verūtū
vnusq̄sq̄ nō iudicet ⁊ nō ar
guat vir. ⁵ Pl̄s enī tu⁹ si
cut hi q̄ ꝺdicūt sacerdoti. ⁶
Et corrues hodie ⁷ ⁊ corru
et etiā ꝓpha⁸ tecū. ⁹ Nocte ta
cere feci mr̄em tuā¹⁰ Cōticu
it pl̄s me⁹ eo q̄ nō habue
rit sciam. ¹¹ Quia tu sciētiaz
repulisti¹² repellā te ne sacer
dotio fungaris mihi. ¹³ Et oblita
es legis dei tui. ¹⁴ obliuiscar
filiorꝫ tuorꝫ ⁊ ego. ¹⁵ Scōm
multitudinē eoꝝ sic peccā
uerūt mihi ¹⁶ glām eoꝝ in igno
miniā ꝓmutabo. ¹⁷ Peccata
pl̄i mei comedēt ¹⁸ ⁊ ad ini
q̄tatē eoꝝ ꝺleuabūt aīas
eoꝝ. ¹⁹ Et erit sic pl̄us sic sa
cerdos, ²⁰ Et visitabo sup eū
vias eī⁹ ⁊ cogitatiões ²¹ eius
reddā ei ⁊ comedēt ⁊ nō sa
turabunt. ²² Fornicati sť ²³ et
nō cessauerūt, ²⁴ qm̄ dñm de
reliq̄rūt in nō custodiendo

ista enī auertūt intellectū ⁊ volūtatē a studio legꝭ diuīe.
r Pplus me⁹ in ligno suo.i.in idolo ligneo. s Jn
terrogauit.euētū de futuris. t Et bacu.eius annūcia
uit ei.erat enī q̄dā diuinandi modus p iectionē bacu
li ⁊ oīa ista ⁊ silia ad idolatriā ⁊ supstitionē ptinēt.ideo
v Spirit⁹ (sequiť
enī fo.decē.cos.id ē
malign⁹ spūs tētans
de idolatria ⁊ de pti
nentibus ad eam.
x Sup capita mō
tiū ⁊c.in talibꝫ locis
arduis ⁊ umbrosꝭ ido
latriā exercebant.
y Et ꝓpter.nomē ē
arboris umbraz ma
gnam faciētis.
z Jdeo fo.fi.vre.i.
ꝓmittent sic decipi ⁊
iuste.ad vīz punitō
z Nō vi.sup fi.(ne
ve.ne.ē.ipediēdo eas
a malis suis p puni
tionē cui⁹ cā subdit.
a Qm̄ ipī ⁊ pres eo
b Cū (rū ⁊ marīn.
meretricibꝫ uersabā
tur.formicādo ⁊ adul
terando corpaliter.
c Et cū effeminatis.
id ē cultoribꝫ idoloꝝ
eunuchizatis.sic vir
gines deputabantur
ad cultū dee vestre.
d Sacrificabāt.for
nicādo spūaliter.
e Et pplus non in
telligēs.i.intelligere
nolēs q̄ ista fūt pessi
f Vapulabit (ma
id ē verberabit plagis a deo immissis.
g Si fornicaris.hic
mouet duaꝫ tribuuꝫ

pl̄s talia cauere.cū ꝺr. g Si fornicaris tu isrl̄.po
nitur hꝰ sꝰ.p qꝰ.vtz p ꝺdicta. h Nō delinq̄t saltē iuda
qz habebat templū dei in irīm. i Et nolite ingredi ī
galgala.loc⁹ est vbi iosue circūcidit filios isrl̄.vt hī Jo
sue.v.propter qꝰ loc⁹ veneratiōr reputabať propter qꝰ ido
latre postea ibi posuerūt idola. k Et ne ascenderitꝭ
in bethauen ibi enī positus vnus erat de vitulis aureis
hieroboam. l Neq̄ iuraueritis viuit dñs.applican
do idolis modū iurandi p deū. m Qm̄ sicut vacca
lasciviens q̄ rūpit iugū. n Declinauit isrl̄.a iugo di
uine legꝭ. o Nūc pascet eos dñs q̄si agnū ī latitudi
ne.q̄si enī agn⁹ debet occidi lauti⁹ pascť.⁊ p hoc designa
tur q.ꝛ.tribꝰ cito essent gladio tradende. p Parti
ceps idoloꝝ ephraim.i.deditus idolatrie.
q Dimitte eū.tu iuda ne ꝓsimo eius corrumpatis.
r Separū est ꝓmuū eoꝝ.i.excōicatū. s Dilexerūt
afferte ignominiam.i.idolatriaz. t Protectores eī⁹.
id est reges ⁊ sacerdotes. v Ligauit eū spūs.i.malig
nus. x Jn aliis suis.tāñ intellectu p obstinationez
in effectu p erūtionē. y Et ꝓfundent a sacrificijs
suis.i.ꝓpter sacrificia sua idolis ⁊ demonibꝰ oblata.

Capitulum .V.

a Audite. Hic ꝯfir declarat diuina iusticia in puni
tione peccatoꝝ magis distincte. ⁊ diuidit i duas
ptes. qꝛ primo declarat culpa. scdo determinat
pena. ibi. Et rñdebit. Circa primũ exprimunt distincti
status ppli cũ dr. a Audite h sacerdotes. q debebãt
pesse in spũalibus.
b Et attendite do-
mꝰ isrl que tenebat
deo vo seruire ex le-
gis susceptione.
c Et domꝰ regis q
p potẽtiam debebat
mala cohibere.
d Quia vobis iudi
ciũ est. i. condẽnatio
iusta ⁊ subdit cã.
e Qm la. facti estis
speculatiõi. i. anima
bus q deberẽt p cõtẽ
placionẽ in deũ ele-
uari.
f Et sicut rhete ex-
pãsum sup montem
thabor. ibi eñ reges
isrl ponebãt custodi
am militũ ad capien
dũ illos q ibant i hie
rusalẽ ex deuotione
ad offerendum.
g Et victimas de-
clinastis in pfunduꝫ
cogentes offerre ydo
lis que sunt dño offe
h Et ego (renda.
eruditor. i. cognitor
⁊ oñsor. oim eoꝝ.
i Ego scio ephraĩ
id ẽ malicia eiꝰ. ⁊ no
minat hic ⁊ i pluribꝫ
locis ⁊ maxime in h
ppheta regnũ decez
tribuũ ephraim. eo q
hieroboã primus rex
fuit de illa tribu. k Et isrl nõ est abscondit a me. re
petitio est eiusdẽ sub alio noĩe ad maiorẽ assertionem.
l Nõ dabũt cogitationes suas vt conuertant. qꝛ sunt
obstinati p deceptionẽ dyaboli. iõ sequit. m Quia
spũs fornicationũ. i. dyabolus de ydolatria tentans.
n In medio eoꝝ ẽ. tanq̃ possidens. o Et rñdebit
Hic ꝯfir denũciat pena. ⁊ primo multipliciter. scdo so-
lẽniter ibi. Clangite circa primũ dr. o Et rñdebit
arro. isrl in fa. eiꝰ p penã debitã a deo illatã.
p Et isrl ⁊ ephraim ruent. i. rex ⁊ ppls. q Ruet ẽt
iudas cũ eis. i. simili pena punieť. nõ tñ eodẽ tpe qꝛ re
gnũ isrl fuit captiuatũ primo tpe osee. ⁊ regnũ iuda po
stea tpe sedechie. r In gregibꝫ suis. q sunt de ouibꝫ
⁊ capris. s Et armẽtis suis. i. bobus ⁊ vaccis.
t Vadẽt ad querẽdũ dñm. offerẽdo sacrificia d istis
animalibꝫ iminẽte hora sue captionis. v Et nõ in
ueniẽt. s. eiꝰ misericordia indigni. cuiꝰ cã subdit.
x In dño pua. sunt qꝛ fi. alie. genuerũt. docentes eos
ydolatrare. y Nũc deuorabit eos mẽsis. s. iulij dic
rab. sa. in quo samaria fuit capta. z Cũ patribꝫ suis.
qꝛ tũc terra. x. tribuũ que erat diuisa in. x. ptes fm nume
rũ tribuũ. fuit destructa. a Clangite. Hic ꝯfir sequit
pene pmulgatio solẽnis. Circa qd sciẽdũ q terra benia
mĩ ex vna pte erat cõiũcta terre decẽ tribuũ. Gabaa vo
⁊ rama erãt duo fortalicia in sorte beniamin. Betha-
uen vo erat aliud fortaliciũ i sorte ephraim. ⁊ iõ ipo de
structo ab assyrijs illi q erant in fortalicijs beniami ce-
perũt clãgere buccinis. vt populus duaꝝ tribuũ se ppa-
raret ad resistẽdũ ne
terra eoꝝ destrueret
sicut terra decez tri-
buũ eis vicina. ⁊ hoc
est qd dr. Clãgite buc
cina in gabaa ⁊c. Et
subdit causa.
b Vlulare i betha
uen. tãq̃ iã capti.
c Post tergũ tuuꝫ
beniamin. i. iuxta te.
ppter qd timendum
tibi est ne pauaris si-
mile.
d Ephraĩ. i. regnuꝫ
decẽ tribuũ.
e In desolatione
erit. p salmanassar.
f In tribubus isrl
ostẽdi fidẽ. i. fideli-
tatẽ pphetaꝝ meoꝝ
q pnunciauerũt eaꝝ
destructionem.
g Facti sunt prin.
iuda quasi assumen-
tes. terminũ. captiui
tatis eñ decẽ tribu-
bꝫ p salmanassar illi
d regno iuda cogita
uerũt dilatare tminũ
suũ itra metas decẽ
tribuũ. cuꝫ tñ sortes
essent distincte fm or
dinationẽ dei ppter
qd in penã huiꝰ cupi
ditatis subdit.
h Sup eos effun-
dam. quasi aquã id ẽ
abundanter. i Irã meã. s. p nabuchonosor.
k Calumniã patiens est ephraim. licet eñ pateretur
iusti ex parte sui. tamen Salmanassar inuasit iniuste
⁊ iniqua voluntate.
l Fractus iudicio. s. diuino iusto. iõ subdit.
m Quoniã cepit abire post sordẽ id est post ydolum
ponit hic singula p plurali.
n Et ego quasi tinea ephraim. i. cito destruã eum.
o Et quasi putredo domui iuda. i. tardius puniã eũ.
tardius eñ corrumpit pannus p se ipm quod fit putre
fiendo q̃ corrumpat a tinea que corrũpit ipm aliquan-
do etiã in nouitate sua. ⁊ ita regnũ iuda tardius fuit ca
priuatũ q̃ regnũ isrl. vt superius dictũ est.
p Et vidit ephraim languorẽ suũ. i. captiuitatẽ irrepa
bilẽ. sicut languor est infirmitas incurabilis.
q Et iudas vinculũ suũ. i. captiuitatẽ reuersibilẽ sicut
vinculum solubile.
r Et abijt ephraim ad assur. qꝛ primo cõsensit reddere
tributũ regi assyrioꝝ. s Et misit vltorez. i. ad regem
egypti. vt p eum liberaret a dicto tributo. ad quem mi-
sit osee. iiij. Regum. xvij. t Et ipe nõ poterit sanare
vos. immo ista missio fuit occasio destructionis regni
israel. vt ibidem habetur. v Nec soluere poterit

re eũ Separatũ ẽ ꝯuiuium
eoꝝ. fornicatiõe fornicati
sũt dilexerũt afferre igno-
miniã ptectores eiꝰ Liga
uit eũ spũs in alis suis ⁊
ꝯfundet a sacrificijs suis.
a Audite h sa .V.
a cerdotes ⁊ attẽdi
te domꝰ isrl. ⁊ do-
mꝰ regis auscultate. qꝛ vob
iudiciũ ẽ. Qm laqueꝰ fa-
cti estis speculatiõi. ⁊ sic
rhete expãsuꝫ sup thabor
⁊ victimas declinastis i
pfundũ. Et ego eruditor
oim eoꝝ Ego scio ephraĩ
⁊ isrl nõ ẽ abscõdit a me.
Quia nũc fornicatus est
ephraim. ꝯtamĩat ẽ isrl.
Nõ dabũt cogitatiões su
as vt reũtant ad deũ suũ.
qꝛ spũs fornicationũ. in
medio eoꝝ. ⁊ dñm nõ co-
gnouerũt. Et rñdebit ar-
rogãtia isrl i facie eiꝰ ⁊ isrl
⁊ ephraim ruẽt i iniq̃tate
sua Ruet etiã iudas cum
eis In gregibꝫ suis ⁊ i ar
mẽtis suis vadãt ad q̃ren
dũ dñm ⁊ nõ iueniẽt. Ab-
latꝰ ẽ ab eis In dño pueri
cati sunt qꝛ filios alienos
genuerũt. Nũc deuorabit
eos mẽsis. cũ ptibꝫ suis.
Clangite buccina i gabaa.
tuba i rama Vlulate i be-
thauẽ. post tergũ tuũ be-
niamin Ephraim i deso-
latione erit In die corre-
ptiõis in tribubꝫ isrl oñdi
fidẽ Facti sũt prĩcipes iu
da q̃si assumẽtes tminũ.
sup eos effundã q̃si aquã
irã meã Calũniã patiẽs ẽ
ephraĩ fractꝰ iudicio qm
cepit abire post sordẽ. Et
ego q̃si tinea ephraĩ. ⁊ q̃si
putredo domui iuda Et
vidit ephraĩ lãguorẽ suũ.
⁊ iudas vinculum suũ Et
abijt ephraim ad assur. et
misit ad regẽ vltorez. Et
ipe nõ poterit sanare vos
nec soluere poterit a vob

a vobis.de regno iuda. r Vinculū captiuitatis vre. exierūt eū egyptij.de terra sua ad auxiliū iudeoꝝ.sz territi et decursu chaldeoꝝ redierūt in terrā suā.vt hr.hiere. xxxvij. y Cūm ego ql ego ql leena ephraim.cito devorāt eū
z Et ql catul⁹ leonis.q̄ min⁹ crudeliter agit. Domui iuda.ro subditur de vtraq; domo.

a Ego ego capiā.qz vtraq; captiuitas facta ē vtute diuia pi
b Vadēs(capaliter. reuertar ad locū meū m.subtrahendo ab vtroq; regno subsidiū
c Donec defi(meū. catas capti ab aduer
d Et qra.fa.sartis. ci.me.veratiōe dāte vobis intellectum.

In ca.v.vbi dr̄ postil. Quia filios alienos genuerūt ꝛc.

Additio.

Sc qđ dr. qz
b filios alienos genuerūt. pt accipi sicut sonat.s.ō generatione carnali. eo q vxores alienigenas ducebant ex qbus filios generabāt contra dei p̄ceptum.

vinculū.' Cūm ego ql leena ephraī ⁊ ql catul⁹ leōis domui iuda. "Ego ego capiā ⁊ vadā tollā ⁊ nō ē q eruat. "Vadēs reūtar ad locuz meū donec deficiat⁹ ⁊ qrant faciem meam. .vi.

"In tribulatiōe sua⁹
i mane consurgēt ad me. "Venite ⁊ reūtamur ad dñm⁹ qz ipe cepit⁶ ⁊ sanabit nos⁹ ⁊ percutiet ⁊ curabit nos. "Viuificabit nos p⁹ duos dies i die ꝛtia suscitabit nos⁹ ⁊ viuem⁹ i ospcū ei⁹ "sciem⁹ ⁹ sequmurz⁹ vt cognoscam⁹ dñm⁵ "Quasi diluculū p̄parat⁹ ē egressus ei⁹

i In tribulatiōe. Post declarationē diuīe iusticie ꝟ ostendit declaratio ponit sue misericordie ꝟ ostendit ꝟ ꝟ ꝟ

in hebreo hꝫ. Societas sacerdotū. i. maior eo mō loquē/
di q̄ oꝛ. hꝫ. Reg. xvij. Fuit aūt dauid sacerdotis erant.
b Jn via interficientiū. pꝫ designat q̄ maiores ō ga/
laad erāt ꝓsentanei ꝙ ptcipes i latrocinijs illꝫ ꝙ hom/
cidijs. ꝙ in hꝫ erat trā sgressio legꝭ ꝓ primū. c Pergen
tes de sichē ad aliuꝫ locū vbi erāt nūdine ad q̄s portabant pe/
cunie p emedis mer
cimonijs. ꝙ latrones
p̄dicti ponebāt se in
insidijs ibi.
d Jn domo ist̄l vi
di horrēdū scz idola/
triā ꝙ homicidium.
e Sed ꝙ iuda pone
messem tibi. i. temp⁹
rue collectiōis ꝙ trās
latiōis de terra tua⁹
f Cū cō. chaldeos⁹
uer. ca. po. mei. Hē/
brei aūt dicūt. Cū cō
uerterō ineptā letici
am ꝓpli mei. Dictio
eni hebraica positaꝫ
eq̄uoca ē ad captiui/
tatē ꝙ leticiā ineptā.
ꝙ hꝫ scdo mō mag⁹ cō
sonat ire p̄cedēti. q. ī
captiuitate babylon
ca uersa fuit letitia
inde in tristiciā. trās/
latio vo nr̄a sic expo/
nit. Sed ꝙ iuda pone
messem tibi ꝛc. q. d.
licet cito debeas du/
ci ī captiuitatē. tñ ad
huc erit messis tibi ī
g Cum (terra tua.
ꝑuer. capti. ꝓpli mei
sub zorobabel de lnia egri. ꝙ in hꝫ notaꝫ distinctio captiui
tātis inde ꝙ ist̄l. q. ista reuersa fuit ad terrā suā. captiui/
tas aūt ist̄l nō est reuersa. Capitulum. VII.

Um sanare vellē. ihic incipit capl̄m in hebreo
c in libris correctis. in q̄ ofdit negatio⁹ diuie mie
regni ist̄l. ꝓpter multitudinē ꝙ euidētiā sue iniq̄ta
tis. ꝙ ꝓ̄so ponit euidētia cum oꝛ. in ꝑsona dñi.
a Cū sanare velle ist̄l. eius captiuitatē reducendo.
b Reuelata ē iniq̄. ephraī ꝛc. i. tāmultiplex ꝙ mā/festa.
q̄ hmōi bñficio ē indigna. c Opati sṫ menda. erga ho
mines ꝙ deū p idolatriā ꝙ fallaciā. d Et fur ingress⁹
est ꝛc. i. pati sunt aliena rape int⁹ ꝙ extra. ꝙ sic ptz euiden
tia mltiplicē petī eoꝝ ꝫ primū. Cōsequēter ponit eadem
euidētia in petis ꝫ deū cū oꝛ. e Et ne forte dicāt ꝛc.
q. d. nō ꝑūt dicere q̄ eoꝝ petā antiq̄ latebāt me. ꝙ nō suꝫ
recordat⁹. q̄. f Nūc circū. eos adū. sue. i. ita euiden/
tes sṫ circa eos. sicē furtū qđ circūdat collū latronis dep/
hensi. Dicūtur āt hꝫ admuētiones vituli aurei q̄s admue
nit hieroboam rex primꝰ in ist̄l de ꝛsilio falsoꝝ ꝓphaꝝ ne
ꝓpl⁹ regni ist̄l reuerterē ad regnū dauid. vt hꝫ. xij. Reg.
xij. vsq̄ subdit. g Jn mali. sua leti. re. s. ꝓphē falsi et sa
cerdotes excelsoꝝ. cū eni veniset ꝓpha dñi ad increpan/
dū hieroboā vitulis īmolantē. ꝙ ad eū dictū altare fuiſ/
set scissum. ꝙ man⁹ regis arefacta. ꝓpha falsus fuit p⁹ vi
rū dei ꝙ reduxit eū p mēdacia sua. ꝓpter qđ fuit peussus
a leone in itinere. xij. Reg. xiij. Et sic ꝓpha falsus ꝛfirma/
uit regem in errore dicens q̄ ille nō fuerat ꝓpheta dñi
nec a deo missus. cū in itinere fuisset a leone ꝑcuss⁹ ꝙ sic
rex ꝙ ꝓncipes eⁱ⁹ ꝛsentientes fuerūt lerificati.
h Oēs adulterātes. i. idolatrātes. i Quasi clyban⁹.
succensus a coquēte. i. ad hꝫ incitat. a rege. Fm eni cōem
modū loquēdi ille q̄
incitat alios ad mali
oꝛ succēdere furnum
l Quieuit ciuitas
paululū ꝛc. q. a prin
cipio tot⁹ ꝓpls nō fu/
it infectus illa idola
tria. sꝫ paulatim ad hꝫ
tract⁹ tot⁹ ꝓpls. ꝙ tūc
fuerit posite custodie
ne aliq̄ irent i ulm ī
dieb⁹ solennib⁹.
l Dies regū nr̄ī. sic
dixit hieroboā q̄ so/
lennitas dñi erat in
bethel vbi erat vnus
vitul⁹. xij. Reg. xij.
m Ceperūt princi/
pes furere. i. cum co
n Ar(idolatra re.
no. fecerāt eni princi
pib⁹ magna cōmuia.
vt sic eos attraheret
ad intētionē suā. ido
o Extē. ma. (subdit
su. cū illuso. in hꝫ eni
illudebant deo.
p Quia appli. qua
si clyba. cor suuꝫ. i. et
feruēti volūtate secu
ti sunt eū idolatria.
q Cū insidiarē eis
vt auerteret eos a dō
r Tota nocte (suo.
oꝛ. i. in pace q̄eunt
qſi vidit assentiētes sibi. q. vltra nō tumult occidi ab eis
p reuersionē eoꝝ ad regnū dauid ꝓpf qđ audaci⁹ ad ido
latriā eos inuitauit. ido subdit. Mane ipe succensus.
s Omnes calefacti sunt. i. ardentes in idolatria.
t Et deuorauerūt iudices suos. interficiēdo senes vi/
tulos illos reꝓbātes. v Oēs re. eo. ceci. i illā ido
latriā. vñ de q̄libet eorūdē oꝛ. xij. Reg. xiij. A petis hiero/
boam q̄ peccare fecit ist̄l non recessit ꝛc.
x Ephraim. Hic ponit idolatrie mltiplicitas. cū dicit.
Ephraim in ꝓpls ipe ꝓmiscebaſ. q. regnū ist̄l nō solum
fuit infectū idolatria hieroboā. sed etiā idolatrijs gentili/
ū exitiū circa regnū ꝙ nō solū ad horā hꝫ etiā ꝓmue. ido
y Ephraim fa. ē subcine. i. idolatrijs gētiū (subditur.
infectus. sicē panis subcinericius ꝓbit sordes a cinere⁹.
z Qui non reuersatur. p penitentiam.
a Come. alie. ro. eius. q. ꝓpter petā ista frequenter fuit
ab hostib⁹ depdatus. b Et ipe nescivit q. hꝫ esset p/
pter hāc idolatriam. ꝙ sic ptz eius excecatio. nō solū mue
nū sed etiam senū. ido subdit. c Sed ꝙ cani effu. sunt
in eo. i. dediti ist̄i. ido subdit pena. d Et hu. sup.
ist̄l. qđ impletu fuit tpe osee q̄ cū ꝓpl⁹ ist̄l duct⁹ ē capti/
uus in assirios. xij. Reg. xvij. e Nec reuersi sunt. per
psiam debitam. f Et factus est ephraim quasi colū/
ba seducta. i. rhetib⁹ aucupis capta.
g Non habens cor. i. fiduciam in dño.
h Egyptum inuocabant. confugientes ad humanum

auxiliū ⁊ dimittētes diuinū. ⁊ ꝟ̄ tpe Osee. iiij. Reg. xvij.
b Ad assirios abierūt tpe manahen. iiij. Reg. xv.
i Et cū pfecti fuerint. ꝓfidētes de auxilio hūano ⁊ diffidētes de dño. l Extpā. sup eos rhete meū. dādo ces
ī mālibꝫ aduersariox. ⁊ cā subdit. l Qm̄ recessa me. p
m Ego re(struxi ē
demi eos. de seruitu
n Et ipi (te egypti.
locuti sunt ꝯ me mēdacia. dicētes ō virtus aureus. Ecce dis
tui isrl q̄ eduxerūt te
ō terra egypti. iij. Re
n Et nō cla (gū. iij.
manerūt ad me ī cor
de suo. me deuote de
o Sz vlu (pcando.
labāt. ī cultu idoloꝝ.
p Jn cubi. su. i. in
q Sup (delubris.
triticū ⁊ vinū rumia
bant. q̄ post idola ⁊
traz gulā exercebāt.
r Et ego eruditui ⁊
ꝓfortaui brachia eox
mittendo eis ꝓphas
ad eruditionē eox et
ꝓfortationē in bono.

cabāt b ad assirios abierūt. t
Et cū pfecti fuerint k expan
dā sup eos rhete meū. ⁊ q̄si
volucrē celi detrahā eos ce
dā eos ꝟ audition̄ cet̄ eox.
Ue eis l qm̄ recesserūt a me.
Vastabūt. q̄ puaricati sūt ī
me. m Ego redemi eos ⁊ ipi
locuti sunt ꝯ me mendacia
n Et nō clamauerūt ad me in
corde suo o Izvlulabāt ī cubi
libꝫ suis. q Sup triticū ⁊ vi
nū ruminabāt. ⁊ recesserūt
a me. r Et ego eruditui eos ⁊
ꝓfortaui brachia eox. ⁊ in
me cogitauerūt malicias.

s Et in me cogi. mali. ꝓphas meas occidēdo. t Re
uersi sunt vt eēnt absq̄ iugo. primo enī subtraxerūt se a
iugo roboā filij salomonis. iij. Reg. xij. ⁊ postea a iugo di
uino leḡ seruiēdo idol̄. v Facti sunt q̄si arc̄ dolosus
q̄ reflectit sagittā ꝯ tenentē eū. sic ꝓ̄s isrl blasphemias
retorq̄bat in deū sustētatorē suū. x Cadēt gla. s. assi
rioꝝ. y A furore lingue sue. i. ꝓpf blasphemias ꝯ deū
z Jsta subsannatio eox. i. derisio dei. ꝯ Jn terra e
gypti. i. didicerūt eā cū essent inter egyptios.

Jnca. xij. vbi dr in postul. Cū sanare vellē. Additio
Vod dr hic. Cū sanare vellē isrl ⁊c. vsq̄ ibi. Co
q ram facie mea facta sunt. Aliter exponēdū vide
tur. Ad q̄ sciendū q̄ in ullo ꝓ̄lo. x. tribuū erāt a
liq̄ pcā occulta ⁊ aliq̄ manifesta de q̄bꝫ loq̄f ꝓphā in p
sona dei ad modū medici q̄ intēdēs curare aliquē mor
bū patentē inuenit in infirmo alīū morbū occultū et q̄
curatio redd̄f difficiliox. ⁊ ꝟ̄ est qđ dicit. Cū sanare vellē
isrl. s. a morbo seu pcō publico. Reuelata ē iniq̄tas efra
im ⁊ malicia samarie. s. ille q̄ erāt occulte. qđ declarat cū
sequit. Quia opati sunt mēdaciū. in mēdacio enī pncio
so duo cōtrer occurrūt victa. Primū ē patēs. s. falsa voc̄
significatio. Aliud est latēs. s. intētio fallēdi q̄ in corde co
silit soli deo nota. q̄ sm̄ ꝓphaz scrutat corda ⁊ renes. De
clarat enī ꝓpositū in eo qđ sequit. Et fur ingressus ē spo
lias latrūcul⁹ foris. Cōtingit enī q̄nq̄ q̄ aliqs aliena cu
pies ⁊ nō audēs ꝟ̄ publice facere furat. ⁊ sic ē vicū latēs
⁊ cū hz opportunitatē ī publico hec rapit. ⁊ sic ē patēs vi
cū. ⁊ de ꝟ̄ dicit. Et fur ingressus ē. s. latēs. Et ē spolians
latrūculus foris. sic patēs. Cōsequēter q̄ inter eos erāt
aliq̄ q̄ murmurātes de diuina iustitia dicebāt q̄ mala que
de⁹ eis inferebat nō pmeriebāt ex culpa ꝓpria sz ex deme
rits antiq̄ꝓ pentū. put etiā hodie bebrei erronei asserūt
dicētes. q̄ sunt in hac captiuitate ꝓpter pctm̄ virtuli in
deserto fabricati. qđ flm̄ est. put alibi ē ostensum. iō subdit
Ne forte dicāt ī cordibꝫ suis oēm malicia eox me recor
datū. hz ostendit q̄ punitio eis illata seu ꝯminata corrīde
bat peccatz eox principaliter ꝯmissis. rū subdit. Nūc cir

cūdederunt eos adinuentiones sue. coram facie mea fa
cte sunt q. d. nō ꝓ prēritis antiquox victis puniunt sed
ꝓ eis q̄ ipos sunt principaliter ꝓpetrata. Replica.
M ca. xij. vbi dr. Cū sanare vellē. id qđ dr. vult
i addere sup postul. vē sunpliciter flm̄ q̄ deo medi
co sit aliqs morbo
tus ⁊ aliqs occultus
q̄ oīa nuda ⁊ apta sūt
oculis dei. ⁊ si dicere
velit burg. q̄ aliquis
sit occult⁹ poīby non
dee tūc expositio fi ē
ad ꝓpositū like q̄ ē ver
bū dñi dicēt. Cū sa
nare vellem ⁊c.

Cap. VIII.

M gutture.
i Post declara
tionē diuine
iusticie ⁊ misericordie.
hic ꝓfr ponit ꝓmul
gatio vtriusq̄. ⁊ prio
iusticie. scdo mie. ca.
xiij. Prīa ī duas. q̄
prio pōit dei iusticie
ꝓmulgatio. scdo ꝓpli
increpatio. ca. se. Pri
ma in tres. q̄ primo
yclamat dei iusticia
ꝯ iudā. scdo ꝯ isrl. ibi. De invocabūt. tertio iterꝫ ꝯ iudaz.
ibi. Et iudas. Circa primū dr ꝓbe a domino.

a Jn gutt. tuo sit tuba. i. clama alte ad modū sonitus
tube. ⁊ qđ debeat clamare subdit. b Quasi aq̄la. ad ē
nabuch. rapax ad modū aq̄le. ꝓpter qđ aq̄la vocat Ezec.
xvij. Aq̄la vna grādis ⁊c. c Sup domū dñi. i. acto ve
niet ad destruendū domū dñi in urbm. qđ fuit impletum
tpe sedechie. iiij. Reg. xlvij. et subdit cā. d Pro eo q̄
transgressi sunt fedus meū. iuramento nomunis mei firi
matum. Sedechias enī de ꝓsilio seniox ⁊ sacerdotū ru
pit iuramentū qđ fecerat nabu. deseruiēdo sibi fideliter
sub tributo. iij. Parat. vl. e Et legē meā puaricati sunt
faciēdo multipliciter ꝯ legē dñi datā. in monte syna. po
test etiam ista pars exponi de destructione templi p ex
ercitum romanox eo q̄ aquila est signū romani impij.
d Pro eo q̄ trāsgressi sunt fedus meū. occidēdo xp̄m
qui missus erat ad federandū inter deum ⁊ populum.
e Et legem meam puaricati sunt. irritantes mandata
domini ꝓpter suas traditiones sm̄ q̄ improperat eis cri
stus. Matth. xv. f De invocabunt Hic consequen
ter promulgatur diuina iustitia contra isrl. cum dicit.
De invocabunt. arrati ab assirijs. g Cognouimus
te isrl id est nos qui sumus populus tuus isrl. ⁊ sub
intelligendum est q̄ hec vocatio erit frustra. et subditur
causa. h Proiecit isrl bonū. i. cultū dei. p cultu ri
tulorum. i Jnimicus persequetur eum vsq̄ ad ca
ptionem et captiuationem.
l Ipsi regnauerunt sz reges isrl.
l Et nō ex me. quia ex diuina ordinatione regnum de
cem tribuum erat datum dauid et filijs eius in sempiter
num. sed contra hoc videtur quod dicitur. iij. Regum. xj.
Jpi hieroboam. Hec dicit dominus deus isrl. Ecce
ego scindam regnum de manu salomonis et dabo tibi
decem tribus. Dicendum q̄ hoc fuit indirecte et quasi
per accidens scilicet ad puniendū malum salomonis ad
qđ declinauit in senectute. ⁊ sic ꝓmisit roboā respondē
re dure populo. ex qua risione decem tribus fuerunt

ab eo diuise, ⁊ sic istud ꝓtingit ex ꝓmissione diuina ⁊ nō ex ꝓprie ex ordinatōe diuina q̄ respicit aliq̄d fm se ⁊ absolute ꝛō subdit. m Principes exciterūt ⁊ nō ꝯgnouī, i. non approbauī, s. malicia ꝓpli se a regno dauid segregantis. ⁊ p̄ß regē sibi statuētis ꝓpria uolūtate ⁊ nō de mādato

n Aurū suū ⁊ (dñi. argētū suū fecerūt sibi idola. Vitulos au
o Ut inten (reos. rent. hec ei idolatria fuit interi⁹ sui cū.
p Proiect⁹ ē vitul⁹ tuus. i. vitulꝰ, q̄ duo fuerūt accipiēdo sin gulare ꝑ pluralꝫ.
q Usq̄q̄ nō potetūt emūdari. scz filij isr̄l ab ß delicto. q. d. nunq̄ vsq̄ ad eorū captiuationē.
r Quia ex isr̄l ⁊ ipe est. i. ipe vitulus ē de auro ⁊ argento regni
s Artifex fecē (isr̄l. illū, ex q̄ ptz q̄ nō est de⁹ q̄ nō ē fact⁹ sz factor omnium.

me[m] p̄cipes exciterūt ⁊ nō ꝯgnouī. [n]Aurū suū ⁊ argentū suū fecerūt sibi idola[o] vt interirēt. [p]Proiect⁹ ē vitul⁹ tuus samaria. Ira[r] est furor me[m] in eis. [q]Usq̄q̄ nō potuūt emūdari. [r]Quia ex isr̄l ⁊ ipe ē. [s]Artifex fecit illū et ñ ē de⁹. [t]Quōm i araneaꝝ telas erit vitul⁹ samarie. [u]qa vētū seminabūt ⁊ turbinem metēt. [v]Culm⁹ stās. nō est in eo germē. nō faciet farinaz. Q̄ō etsi fecerit alieni come dēt eā deuorat⁹ ē isr̄l. [w]Nūc fact⁹ ē i natiōib⁹ q̄si vas i mūdū. [b]qr ipi ascēderūt ad assur. [c]Onager solitar⁹ sibi ephraiz. [d]Munera dederūt amatorib⁹ sz ⁊ cū mercede ꝯduxerūt natiōes. [e]Nūc cōgregabo eos ⁊ q̄escēt pauliꝰ per ab onere reg⁹ ⁊ p̄cipū[g] [f]Quia m[l]tiplicauit ephraī altaria ad peccādū facte sūt ei are i delictū. [h]Scribaz ei multiplices leges meas[i] q̄ velut aliene ꝯputate sūt. [k]Hostias offerēt imolabūt carnes ⁊ cōedēt. ⁊ dñs ñ suscipiet eas. [l]Nūc recordabit[ur] iniq̄tatis eoꝝ ⁊ visitabit pcta eo rū. [m]Ipi i egyptū ꝯuertēt. ⁊ oblit⁹ ē isr̄l factoꝛ sui. ⁊ edificauit delubra[o] ⁊ iudas m[l]tiplicauit vrbes munitas. [p]Et mittā ignē i ciuitates eo⁹ ⁊ deuorabit edes illo⁹.

t Quōm in araneaꝝ telas erit, piect⁹ i loco vili. an beb. hk. q̄si bastile erit. i. dissipatus in frusta sicut ligna q̄ ponunt in ignem. Ex quo vt q̄dā vituli erant tm̄ aurei exteri⁹ ⁊ ligneꝰ interi⁹, ⁊ sic subtracto auro p assirios ignis facies fuit de ligno. v Quia ventū seminabūt. i. opera mania. x Et turbinē metēt. i. i captiuitate ibunt. y Culmus stans nō ē in eo ꝛc. i. si ꝓtingat eis aliq̄ apparētia, pspitat⁹ nō tñ veniet ad effectū. ⁊ si veniat a bad uersarijs rapiet. z Nūc fact⁹ ē in natiōib⁹. i. cito ducēt assirios captiu⁹. loquit enī de futuro p modū p̄teriti ꝓpter certitudinē ꝓphetie. a Quasi vas imūdū. i. ibi viliter tractabit. b Quia ipi ascēderūt ad assur. i. ibi in captiuitatē cito ducent. ⁊ subdit cā c Onager solitari⁹ sibi ephraim. onagri discurrētes p deserta ꝛhunt ventū ad sui refrigerū fm q̄ ꝛō dicere. ⁊ it. Onagri steterūt in rupibꝫ. trahebāt ventū ąsi dracones. Sic isti discurrebāt ad diuersa loca gentiliū ad attrahēdū sibi idolatrias eoꝝ. ⁊ in ß delectabant. nō subdit. d Munera dederūt amatoribꝫ. i. idoloꝝ sacerdotibꝫ. ⁊ ad idē ꝑtinet qō subdit. Sed ⁊ cū mercede ꝛc. ⁊ subdit pena. e Nūc ꝯgregabo eos. i. modico tpe tenebo eos in terra sua ꝯgregatos. f Et quiescēt paulisp ab onere regis scz assirioꝝ, in cui⁹ regno oppriment̄ dura seruitute. q. d. cito sunt de terra sua dispgēdi ⁊ in seruitutē deducēdi. et subdit causa. g Quia m[l]tiplicauit ephraim altaria. scz idoloꝝ. h Scribā eis m[l]tipli. le. me. ꝓphas eis remēmorādo. i Que velut aliene ꝯputate sūt ab eis eas trāsgrediēdo. fm aliquos istud legit interrogatiue. Scribā eis m[l]tiplices leges addēdo p̄cepta p̄ceptis. q. d non. eo q̄ ß esset frustra. vel subdit Que velut aliene ꝛc. k Hostias offerēt ꝛc. Circa ß secundū q̄. r. tribꝫ sz colerēt idola tñ cū ß colebāt dñm ꝓpter qō dixit eis helias

altaria ad peccādū facte sūt ei are i delictū. [h]Scribaz ei multiplices leges meas[i] q̄ velut aliene ꝯputate sūt. [k]Hostias offerēt imolabūt carnes ⁊ cōedēt. ⁊ dñs ñ suscipiet eas. [l]Nūc recordabit[ur] iniq̄tatis eoꝝ ⁊ visitabit pcta eo rū. [m]Ipi i egyptū ꝯuertēt. ⁊ oblit⁹ ē isr̄l factoꝛ sui. ⁊ edificauit delubra[o] ⁊ iudas m[l]tiplicauit vrbes munitas. [p]Et mittā ignē i ciuitates eo⁹ ⁊ deuorabit edes illo⁹.

IX.

n [a]Oli letare isr̄l, [b]noli exultare[c] sic ꝓpli[d] qr fornicatus es a deo tuo. [e]Dilexisti mercedē sup oēs areas ⁊ici. [f]Area ⁊ torcular nō pascet eos. ⁊ vinū metiet eis. [g]Nō habitabūt in terra dñi. [h]Reuersus est ephraim in egyptum, [i]et in assyrijs pollutum comedit

irī. Reg. xvīī. Usq̄quo claudicatis in duas ptes. nūc colendo baal. nūc colendo dñm. sz talis cultus non est deo acceptus. ꝛō subdit. Et dñs nō suscipiet eas, ꝛō subditur punitiōis accelerato. l Nūc recordabit uniq̄tatis eoꝝ penā debitā inferendo. m Ipi in egyptū ꝯuertētur. id est in seruitutē duram ⁊ vilē sicut fuerunt in egypto.
n Et oblitus est. repetitio est cāe punitionis dicte.
o Et iudas. Hic reuertitur ꝓpha ad declarandū diuinā iustitiā ꝛō iudā dicens, Et iudas multiplicauit vrbes munitas. decem enī tribꝰ i captiuitate ductis due tribꝰ q̄ remanserant fortificauerūt terram suā fortaliciis. vt hēt iij. Reg. ⁊q̄ tpe Ezechie numis ꝓfidebant de illis. ⁊ parum de deo. ꝛō puniti sūt iusto dei iudicio. propter qō subditur.
p Et mittā ignem ꝛc. qō fuit adumplētum p exercitū chaldeorum.

Cap. IX.

n Oli letari. Postq̄ posita est diuine iusticie ꝯ ꝓphm declaratio. hic ꝓfert ponit eiusdem increpatio ⁊ anq̄ puieri multiplici ꝛō licto. ⁊ diuiditur in duas ptes. q̄ primo increpat populus vt viliter peioratus. secdo vt multipliciter ingratus ca. se. Prima diuidit in quinq̄ ptes fm quinq̄ mutationes de bono in malū. Prima est de abundantia in penuriam. secda de mūdicia in imūdiciam ibi. Reuersus ē. tertia de scientia in stulticiam ibi. Scitote. quarta de bonitate in maliciam ibi. Quasi uuas. quinta de fecunditate in plis carentiam. ibi. Ephraim. Circa primū dicit.
a Noli letari. in animo.
b Noli exultare. exteri⁹ in signo. dicit enī exultatio q̄si extra saltatio. c Sicut ꝓpl⁹. q. d. magis habes materiam tristicie q̄ gētiles q̄ nō sunt trāsgressores legis mosaice sicut ⁊ tu. q̄ nō fuit eis data. d Quia fornicat⁹ es a deo tuo. idolatrādo ⁊ legē eius transgrediendo.
e Dilexisti mercē. sup oēs areas ꝛc. p cultu enī idoloꝝ ꝙsequi spabant abūdantiā tpalū bonoꝝ. sed accidit eis ꝯtrariū q̄. hec abundantia quā ꝙsecuti fuerant deum colendo mutata est in penuriam. ideo subditur.
f Area ⁊ torcular nō pascet eos. ⁊ vinū metiet eis. q̄ nō crescet q̄tū spabant. ⁊ cum ß efficientur de terra sua captiui. ꝛō subditur. Non habitabunt in terra domini.
g Reuersus. Hic increpatur de mutatione secūda. s. de mundicia in imūdiciam cum dicit. Reuersus ē ephraim in egyptum. i. de mūdicia vite quā lex tradidit. in imūdiciam ꝙuersationis egyptiace h Et in assyrijs. s. i ductus. i Pollutum comedit. id est comedet cito ciboria in lege ꝓphibita.

Osee

[1] Non libabūt dño vinū. q. d. ꝓpter sui īmūdiciā ineptū est ad dei sacrificiū. m Sacrificia eoꝝ q̄si panis lugētiū. i. polluta. in domo enī in q̄ erat mortuꝰ oīa cibaria reddebant polluta. et illi q̄ comedebāt ea. iō seq̄t. Oēs q̄ cōedēt ꝛc. n Quia pa. eoꝝ aie ꝛc. q. d. ille panis potest reficere hoīem iꝫ ineptꝰ ē ad faciendū unde deo oblationeꝫ. o Quid (iō subdit) facietis in die solēni. i. q̄ debetis apparere cora dño cū oblatiōibꝫ et ñ vacui. et nō habetis aliq̄d aptū ad offerēdū. et hm hūc sensū ꝓnūciatur ꝛre ꝓcedēti. Rasa. alii exponūt di. q̄ alloq̄t duas tribus a nabu. occidēdas di. o Quid fa. i die solēnē. q̄n dñs de cadaueribꝫ vris faciet solēne ꝓuinū bestijs et auibꝫ. q. d. nō habebitis refugiū. et sic ꝓuinciꝫ p ꝛc (cū ira sequente) ei ꝓcessit ꝛc. pauci q̄ effugerūt i destructione ill'm ierunt in egyptū ꝑ ꝓsilū ꝑ iere. scꝫ Johannan filius charee. et alij cum eo. Iere. xlij. iō subdit.

[1] Non libabūt dño vinū et nō placebūt ei m Sacrificia eorū q̄si panis luēgtiū. Oēs q̄ comedēt eū ꝓtamiabūt n qz panes eoꝝ aie ipoꝝ nō intrabunt i domū dñi. o Quid facietis in die solēni in die festiuitatis dñi. p Ecce ei ꝓfecti sūt a vastitate. Egyptꝰ cōgregabit eos. Memphis sepeliet eos. r Desiderabile argēti. eorū ortica hereditabit. lappa. i tabnaculis eoꝝ. s Venerūt dies visitatiōis. t venerūt dies retributiōis. Scitote isr̄l stultū. p̄pham insanū. virus spiritalē. Propter multitudinē iniq̄tatis tue et multitudo amētie. Speculator ephraim

p Egyptus ꝓgre. eos. ista tñ fuga nō valuit eis. qz cito post nabu. intrauit egyptum et eos occidit. iō subditur.

q Memphis sepe. eos. ciuitas ē egypti q̄ nūc dr damiata. r Deside. argē. eoꝝ orti. hereditabit ill'm eni destructa. ꝛgo ꝛpe fuit sine habitatorib' vbi fugiētes absc̄oderant sua ꝑciosa. et sic ibi ꝛetinebūt ortice et spine. s Venerūt dies visi. i. punitiōis. t Venerūt dies retribu. s. p pec catis. et in h notat iustitia huiꝰ punitiōis. v Scitote. hic increpat tertia ꝓuocatio. s. de sapia et stulticia. deberat eni dñs illi ꝓpe legē de q̄ dr Deut. xiij. Hec sapiētia et intellect' coā ꝓphis. iꝫ ꝓpter trāsgressionē eiꝰ fuerūt excecati. qz frequētatio ꝓcoꝝ excecat mētis oculū. iō subdit. Scito te isr̄l. et dicūt alij correctores q̄ sī due dictiōes. scito te. et sic isr̄l ē vocatiū casus. iꝫ in hebreo ē una dictio. et tūc isr̄l est actī casus. et sic ē sensus.

v Scitote ꝛc. q. d. ptꝫ oib' q̄ ꝓphs isr̄l factus ē stultus.

x Propheta insanū. qz ꝓphe isr̄l erāt arrepticij a demonib'. iō cū subdit. y Virū spiritalē. intelligit malig spū arreptū et subdit cā hui'. z Propter mul. iniq̄tate tue et mul. amē. supple facta est a demone deo iuste sibi ꝑmittēte. Cōsequēter subdit de bonis ꝓphis. a Speculator ephraim. i. annūciās vitatē ephraim. b Cū deo meo. i. loquēs de spū dīno. c Prophā. s. et fm̄ veritatē. iꝫ qz tales ꝓphas q̄rebāt interficere sicut. j. ꝓtebit de amos. iō sequit. d Laqus ruine factꝰ ē sup omnes vias eiꝰ. qz in dicī et factī talis ꝓphe q̄rebāt occasionem mortis sue. et qz regnū isr̄l nō solū ꝑ faciebat. sed etiā regnū iuda in q̄ erat templū. iō subdit. e Insania i domo dei eiꝰ. qz zacharia interfecerūt in domo dñi. vj. Paral. xxiij. et qz ista erāt horrēda. iō subdit. f Profūde pec. sicut in die. gabaa. i q̄ vtor leuite mortua fuit i creditū ibidē. Judi. xix. g Recorda. unq̄. eoꝝ nō q̄a optimo cadat i deo. iꝫ qz ad modū recordātis se ꝑ quan

do punit peccata dissimulata. h Quasi vuas. Ric in crepat q̄rta mutatio de virute in malicia. cū dr in ꝑsona dñi. Quasi vuas in deserto. q̄ sunt ibi valde ꝑciose. qz rare

i Invenit isr̄l. in primis ꝓtres abraam. ysaac et iacob.

k Quasi prima poma ficulnee. q̄ sunt alijs meliora.

l In cacumine eius vidi ꝓres eoꝝ sunt ei in cacumine arboris fructus ei⁹ maturant et melius eo q̄ a sole attīgūtur liberi. sic dicti ꝓres fuerūt meliores posteritatibus. de q̄bꝫ subditur.

m Ipi aūt intrauerūt ad beelphegor. i. ad idolatriā filiorum amon et moab. Hūe.

n Abalienati (ꝛre. sunt. a deo.

o In ꝓfusione. s. sua vt ibidem habetur.

p Et facti sunt abominabiles sicut ea q̄ dilexerūt. i. sicut ido la q̄ abominationes noiant frequēter in scriptura.

q Ephraim. Hic increpat ꝓphus de quīta mutatione scꝫ a fecunditate prolis i carentiam. et diuiditur in tres partes. quia primo ꝓpositum ꝑdicitur. secundo incidens ponitur ibi. Sed et ve. tertio scriptura ad primū refertur ibi. Ephraim. Carentia vero prolis in magna ꝑte fuit eius captiuatio. quod notatur cum dicitur.

q Ephraim quasi auis. auolans de nido suo.

r Auolauit. ductus extra terram suam in captiuitatem et loquitur propheta de futuro ꝑ modum preteriti. sicut frequenter dixi. et ideo sic intelligendum est in alijs vbi non exprimitur.

s Gloria eorum a partu. in hoc enim gloriabantur q̄ vteres eorum faciliter concipiebant et sine periculo pariebant. ex quibus sequebatur habundantia prolis. De mutatione huius glorie subditur.

t Quod etsi enutrierint filios suos absq̄ liberis eos faciam. interficiendo eos ꝑ assirios.

v Sed et ve eis. Hec est pars incidentalis in qua propheta in ꝑsona dei loquens denunciat futuram destructionem populi iudaici per romanos. habita occasione ex eius destructione per assirios de qua ante immediate fuerat locutus. Circa quod sciendum q̄ iste ē vn⁹ de passibus scripture veteris testamenti corruptis a iudeis fm̄ q̄ dicit frater Raymundus in hebraica lingua valde peritus. Ad cuius intellectū sciendum. q̄ sic in hebreo habetur. Quia etiā ve eis besuri decli. Hebrei vero habent duplices literas scꝫ Samech et sin in sono et charactere differētes. Si vero besuri ꝑ lrāz samech scribitur significat in recessu meo. Quādo vero scribitur ꝑ sin significat incarnatiōem meam. hic autem scribitur ꝑ sin. et ideo hec est vera littera. Quia etiam ve eis in carnatio mea de eis. Assumpsit enim deus carnem de iudeis. et ex hoc secutum est ve eis. quia ꝑ maiorem partem fuerūt incredduli et ꝑsecutores christi. et in vindictā mortis

eius p romanos trucidati.ꝛ captiuati fuerũt qđ etiã ve
signat p ꝟ qđ in principio dr.C mia etiã ve eis.etiã i la
tino additamẽtũ fcat.ꝛ i hebreo loco ei⁹ ponitur hec di
ctio gam.p quã fcaf additamẽtũ ꝓsili⁹ ꝛ diminutio po
puli iudaici p romanos fuit tãta imo maior q̃ illa q̃ fu
it facta p assirios et
chaldeos.a principio
eni obsidionis p ro
manos vsq; ad fine
mortui fuerũt fame
pestilẽtia ꝛ gladio de
cies cẽtũ milia.ꝟ ac
aũt vtatẽ fidei nr̃e ꝫ
sonã mtũ Ra.sal. re
pellere dicẽs.q̃ lite
ra sin qñ pũctaf de
sup in sinistra pte hꝫ
sonũ ꝛ vtutem lr̃e sa
mech.ꝛ sic besuri si
gnificat h recessum
nõ incarnationez.q̃
sic punctaf lr̃a sin i ꝟ
loco.ꝟ istud vr̃ fu
gavitaſ.prio q̃ hec
lr̃a in toto vet.te.nõ
inueniſ alibi sic pun
ctata vt dicit p̃dict⁹
frater Ray.ꝛ ego sil⁹
nõ recolo me vidisse alibi sic pũctatã.ꝓpter qđ vr̃ hec ad
dinio facta ad deprauandũ sniam.sc̃n q̃ pũcta nõ sunt
de substãtia lr̃e.nec a pricipio scripture fuerũt.vñ ꝛ roma
li q̃ in synagogis eor legũtur sunt sine pũctis.ꝫ p ma
gnũ rp̃s postea inuẽta sunt hmõi pũcta ad facili⁹ legẽdũ
Cũ igiſ subtracto pũcto p̃dicto ipi p̃cedũt q̃ besuri p sin
scriptũ incarnationẽ mea fcat ꝓuincuſ p̃cedere q̃ ꝟ be
sunꝫ incarnationẽ fcat.Et qñ trãslatio nr̃a dictũ Ra.sa.
sequiſ q̃ sic hꝫ.Sed ve eis cũ recessero ab eis ps q̃ fuit fa
cta post corruptionẽ dictã.põt tñ trahi nr̃a trãslatio ad
p̃dictam ĩtellectũ.ꝫ ve eis rc.q̃ ꝓpr negociationẽ ĩcarna
tionis dei.de⁹ recessit ab eis dimittẽs eos in ceritate eo
rũ vsq; cũ intrauerit plenitudo gentiũ.fm q̃ p̃ducat ap
plus satis diffuse in epla ad romanos. a Ephraim.
Hic scriptura reuertiſ ad p̃dictã carẽtã.plis in regno.ꝛ
tribuũ tpe ve.te.cũ dr. a Ephraim vt vidi tyr⁹ erat.
id ẽ sili⁹ tyri ĩ filios mltitudie.iõ subdit. b Fũdata
in pulcritudie.pulcritudo eni ciuitatis principaliꝛ i mlꝫ
titudine plebis ꝫ sistit.ꝛ ꝓfir ofidit mutationẽ i oppositũ
c Et ephra.edu.ad interfe.filios suos.i.ad regẽ assirio
rũ q̃ eos debellauit ꝛ captiuauit. d Da eis dñe.i.da
bis. e Vtuluã sine liberis.i.vrores sterriles. f Et
vbera arẽtia.ita q̃ tã nati nõ potuerũt nutriri.ꝛ subdit
cã hui⁹ pene. g Oẽs negcie eor in galgal.ibi eni cir
cũcidit iosue filios isr̃.ꝛ tũc ibi p̃cepit q̃ erat ab alio tẽ
pore.ꝓpter qđ ꝓphe falsi dicebãt q̃ erat loc⁹ sanctior tem
plo qđ erat in ier̃m.ꝛ docebãt pp̃lm ibi colere idola et q̃
reddebanꝫ deo exosi ꝛ a deo reprobati.iõ seq̃f.Mo addã
vt diligã eos. h Oẽs prin.eor rece.ab eo.p idolatri
am ꝛ a terra sua p captiuitatẽ. i Radix eor exiccata
est.i.vtus plificandi. k Cr̃ etsi genuerint.no tñ vi
uent. l Abiiciet eos de.me.de terra sua vbũ ẽ ꝓphe
te captiuitatẽ denũciãtꝫ. m Quia nõ audierũt eum.
reuocantẽ eos p ꝓphas ad bonũ. n Et erũt vagi i na
tionib⁹.i.captiuati in lõgin quis regiõib⁹. Jn ca.ir.vbi
dicit in postil.q̃ panis eor aie ipor rc. Additio

*Ephraim vt vidi tyr⁹ erat
[b]fundata i pulcritudie,[c]Et
ephraĩ educet ad interfectorẽ
filios suos. Da eis domie
Quid dabis eis,[d]Da eis[e]
vuluã sine liberis,ꝛ vbera
arẽtia.[g]Oẽs negcie eor in
galgal.q̃ ibi exosos habui
eos ꝓpter malicia adinuẽ
tionũ eor de domo mea eĳ
ciã eos.[h]Mo addam vt dili
gã eos.[i]Oẽs principes eor
recedẽtes[k]Percuss⁹ ẽ ephra
im.[l]radix eor exiccata est.
Fructũ nequaq̃ faciẽt,[m]qõ
etsi genuerit,interficiã amã
tissima vteri eor.[n]Abiiciet
eos dñs de[o] me[p] qr no au
dierũt eũ[q] ꝛ erunt vagi in
nationibus. .X.
*Jsr̃[r] frõdosa isr̃l⁹ fru
[s] ctꝰ adeq̃t⁹ ẽ ei.[t]Se
cũdũ mltitudinem
fruct⁹ sui[u] mltiplicauit altaria[x] iuxta vbtatẽ tre sue eru
beraut simulachris[y] Diui
sũ est cor eor.[z]nũc iteribũt
[a]Jpe ꝟfringet sil̃achra eor
[b]deppꝰabiſ aras eor.[c]quia
nũc dicent,[d]non est rex nob
offerent se offerre intendunt.p animadvõ ipor nõ intra
bit in domũ dñi.s.acceptabile. Jn eo.e.vbi dr i po
stil.Litera qđ sciendũ q̃ iste ẽ vn⁹ ꝺ passiuꝰ scripture.
f Oppositio rasymũdi ẽ ra.Ad cui⁹ ma Additio.
iorẽ declarationẽ sciendũ q̃ ista penultima alpha
beti hebraici dr sin q̃
sipſr scripta ꝟdat sic ẽ
ista nr̃a.ꝓrtq.i.s.Di
aũt punctaf desup in
sinistra pte hꝫ sonuꝫ
lr̃e tertie nr̃i alphabe
ti scz e.ꝛ in ꝟ dictum
Ra.sa.hic in postilla
allegatũ ꝓtinet aliqđ
veritatis.Sed attẽ
dẽdũ q̃ hec dictio ba
car in hebreo fcat car
nem.ꝓprie ꝛ cõter.q̃
qđẽ dictio bacar vbi
cunq; scribitur in be
breo scribiſ cũ littera
s.p̃dicta pũctura in
sinistra pte desup po
sita.ꝛ ex hac dictiõe
dermaf hec dictio be
cari scripta cũ eadez
sin sic pũctata.sic si
gnificat idẽ qđ incar
natio mea in lingua nostra.vnde cauillatio ra.sa.nõ va
let vt patet ex dictis ꝑsertim habenti noticiam in gram
matica hebraica sermonis. Capitulum.X.
Jsr̃ frondosa.Post increpationẽ populi de sua
v petoratõne.hic ꝓfir increpaf de ingratitudine.et
dividiſ in qtuor ptes.fm qttuor ingratitudines
quarũ prima ponif in capitulo ꝑsenti.alie tres in tribus
sequentibꝰ.Prima in duas.quia primo increpaf ingra
titudinis culpa.scdo iubditur pena ibi.Diuisum ẽ.Cir
ca primũ considerandũ q̃ deus fecit ibi populo magnũ
beneficiũ introducendo eum in terraꝫ lacte ꝛ melle ma
nantem.Exo.iij.sed hoc beneficio ingrati cõuersi fuerũt
ad idolatriam.ideo dicitur hic. a Vitis frõdosa isra
hel.vocaf autem ppls vitis sicut dicif Esa.v.Vinea do
mini exercituum domus israel est.et dr hic frondosa.qr
in multitudine populi ꝛ abundantia diuitiarũ fuit ibi
fortificata.ꝛ hoc ex terre fertilitate.ideo subditur.
b Fructus adequatus est ei.quia q̃tũcunq; populus
creuisset fructus terre sufficiebant ad eius sustẽtationẽ
ꝫ qr hec abũdãtia fuit ei⁹ occasio recedẽdi a deo fm q̃ p
dixerat moyses Deute.xxxij.Jncrassatus est dilectus ꝛ re
calcitrauit rc.ideo subditur. c Secm multitu.fruct.
sui.i.diuitiarum naturalium ꝛ artificialium.
d Multiplicauit altaria.ad idolatriam exercendam ꝛ
non solum vnus idoli sed multorum.ideo subditur.
e Juxta vbertatem terre sue exuberauit simulachris
f Diuisum est.Hic ꝓfir subditur pena.ꝛ primo ponif
punitio decem tribuum.scdo correctio duarum.ibi.A
rabit iudas.Prima in tres.qr primo punitur punitio po
puli.scdo asportatio idoli ibi.Vaccas.tertio captiuatio
sceptri regij ibi.Confusio.Circa primum dicitur.
f Diuisum est cor eorum.partim idola colendo.partim
deum. g Nunc interibunt.id est cito interficien
tur et captiuabuntur per regem assiriorum.
h Jpse confringet simulachra eorum.accipiendo ide
aurum ꝛ argentum. i Depopulabiſ aras eor.acci
piendo sibi preciosa ornamenta eorum. k Cr̃a nũc
dicent israhelite. l Non est rex nobis.id est non

pōt nos defendere. sicut cōiter de rege dicit. q̄ nescit vel nō pōt ꝓfm defendere. Illō hēm⁹ regē. r subdit cām.

m Nō enī timem⁹ dñm. sic enī dicebāt aliq̄ boni inter eos. er q̄ nō reuertemur ad dñm rex nō pōt nos defēdere.

n Loq̄mini ẏba visiōis iuxta. ẏba est ꝓpḥe increpantis ꝓfm eo q̄ credebāt ẏbis florẽs ꝓbaꝝ i hebreo. hē. Loq̄mini ẏba iuramēti falsi. i. q̄si iuratis falso iuratis.

o Et feriet⁹ fedus sc̄z fallaciter cū primus vrie. r iō aliq̄ li. p Cū mē (bri hūt. dacio. sz nō est i heb. subintelligitur tamē q̄ Et germi. q̄. amari. iudi. sup sulcos agri. i. puertit⁹ iudicū pauper q̄ vocant sulci agri eo q̄ p potentiā diuitū op. primunt⁹ molestant⁹ r Vaccas. Hic ꝓfr describit exportatio idoli. r q̄ ista lēa est imutata r ꝑm hebreos in pte corrupta. nō ad eū intellectū sunt aliq̄ p. mutenda: Primū ē q̄ manahē rex ifr dabat singulāris munera ꝑciosa regi assiriox vt ꝓfirmaret regnū suū qō i. trauerat violēter. iiij. Reg. xv. r inter illa mūera erāt vituli aurei q̄s fecerat hieroboā vel saltē vn⁹ illox de q̄ fit mentio. Ille q̄ erat in bethel q̄ alio nomie dr bethauen Josue. vij. r in h̄ q̄uenit hebreus latini. Dicūt vlterius aliq̄ expositores latini q̄ sacerdotes illi⁹ idoli seu idolorū recerūt occulte vitulos de cupro deauratos. r illi fuerūt portati in terrā assiriox r ipi furtiue retinuerunt sibi aureos. r cū postea rex assiriox vidit fraudē indignatus afflixit grauī terrā r ꝑm h̄ exponūt hāz istā dicentes.

r Vaccas bethauen. i. vitulū q̄ erat in bethel quem vocat ꝓpha noie vacce. derisorie r in pl̄ali vaccas. eo mō loquēdi q̄ dr. Exo. xxxij. Isti sūt dij tui q̄ eduxerūt te de terra egypti. r tū nō erat ibi nisi vn⁹ vitulus ꝓflatilis.

s Colui. habi. sama. q̄ erat metropolis r sic habitatores eius colebāt idolū a rege suo factū. t Q̄ luxit sup eū. i. sup vitulū ꝓpl⁹ eius q̄ colebat eū. iō luxit q̄si fuit exportat⁹ nō ꝑdicto. v Et eduxi eius. i. sacerdotes vituli. r dicūtur eduxi ab ede. r tueor eris. q̄si tuētes seu custodiētes ēdē idoli. x Sup eū exult. ꝓpē suū lucrū q̄ illi furtiue retinuerūt. sz ꝓpl⁹ lugebat q̄ ipm sublatū credebat. y In gl̄ia ei⁹. i. in vitulo q̄ reputabat⁹ honor ꝑrie. z Quia migr. ab eo. i. a ꝓpl⁹ ex ei⁹ opinionē a Siq̄. r ipe i assur dela. ē. cū aliis mūeribꝫ vt credebat ꝓpl⁹. b Munus regi vltori. q̄ vlciscebat. manahem de ꝑdictis sibi. c Cōfusio ephraim capiet. i. ex h̄ cōfusiōne reportabit fraude detecta. vt ꝑdictū ē. d Et confundet⁹ isrl in volūtate sua. i. in volūtate sacerdotū q̄ fecerūt tale furtū. ex q̄ secuta ē cōfusio regni mō supradicto Hec expositio nō vr valere. ꝓmo q̄ satis vr distorta. scōo q̄ cū dr. Coluerūt hitatores samarie. q̄ luxit sup eū ꝓpulus. 3ꝝ q̄ de suo facto ē redditurū cāe dicti imediate ꝓcedētis. luctus vo ꝓpl⁹ de asportatiōe vituli fi ē aliquo mō vel cā vel rō q̄ hitatores samarie colerēt ipm. sz magis ē ad oppositū. Itē furtū sacerdotū vr esse ficticiū q̄ in receptiōe r traditiōe rex ꝑciosar adhibet magna diligēcia. vas ār aureū a cupro deauratō statim distinguitur q̄ colore r ꝑdus. Itē expositores isti dicūt h̄ haberi ab hebreis. qd nō vr ꝑm. q̄ ra. sa. magnus doctor inter hebreos nihil penitus dicit de hac furto vel fraude. sz ad ꝑmū sensum exponit lēam. Quantū ad h̄ sciendū q̄ q̄ hec ē lēa hebraica ad vaccas bethauē timuerūt hitatores samarie. i. ꝓpter vitulū q̄ erat in bethel. vt supradictū est. Timuerūt hitatores samarie. sine infortunū r malū veniret sup regnū. ꝓpter missiones vituli regi assiriox. erat enim samaria metropolis regni. r iō ꝑ ceteros exprimit timor ei⁹ respectū infortunij futuri. trāslatox vo nr vr credi. disse hūc timor ē fuisse reuerētie. r iō trāstulit. Coluerūt. ꝓ timuerūt. q̄ luxit sup eū. i. sup vitulū trāsportatā. ꝓpter ei⁹. i. ꝓpl⁹ regni. Et eduxi id ē sacerdotes simuliter luxerūt. q̄ habuerūt maiorē cāz lugēdi. r iste luct⁹ mouit hitatores samarie ad magis timendū de infortunio futuro. Sup eū exultauerūt in gl̄ia ei⁹. i. sup vitulū exultauerūt sacerdotes r ꝓpl⁹ q̄si gl̄iose venerabāt. r iō luxerūt in ei⁹ deportatione de q̄ subdit. Q̄ migrauit. tē. ita q̄ ly q̄ migrauit refert ad illud q̄ ꝑdictū de luctu sacerdotū r ꝓpli. cetera patēt ex supradictis. c Cōfusio. Hic cō sequēter describit captiuatic sceptri cū dr. Cōfusio ephraim capiet. i. regē isrl. q̄ sic notāt q̄ ꝓmus rex fuit de tribu ephraī. d Et cōfun. isrl. i. ꝓpl⁹ ei⁹. d Jn volūtate sua. q̄ ꝓsensit regi i cultu vitulox. iō subdit.

e Trāsire fecit samaria regē suū q̄si spumā sup faciem aq̄. i. fecit eū duci i captiuitatē viliter. sic spuma ē res vilis eo enī q̄ ꝓpl⁹ ꝓsensit regi in cultu idolox. idolatria fuit multiplicata i regno q̄ fuit cō captiuatiōis regis r ꝓpli.

f Et disp. ercł. idoli. i. vt fusc̄z vituli q̄ colebāt i loc⁹ alt⁹.

g Peccatū isrl. h̄ dr q̄. iij. r iiij. Reg. frequēter repetit⁹ hieroboā. eo q̄ fecit vitulos q̄ peccauit. r peccare fecit isrl. b Lappa r tri. ascēdet sup aras eox. q̄ terra vertetur in desertū. i Et dicēt sc̄z israelite q̄ imminente captione sua desiderabāt occultari i cauernis montium

l Et dieb⁹ gabaa peccauit isrl. Ad intellectū hui⁹ sciēdū q̄ casus de idolo miche r vxore leuite in gabaa mox tue fuerūt eodē tpe. r licet scribant⁹ in fine libri iudicū ꝑtigerūt cito p⁹ mortē iosue r de casu idoli declarau i Judi. xvij. et idem patet de alio casu. q̄ tunc tpis phine es filius eleazari sacerdotis erat summus sacerdos. vt h̄ Jud. xx. ca. sic g̃ dicit.

l Et dieb⁹ gabaa peccauit israel. quia a tempore quo gabaa enormiter peccauit in vxore leuite. totus popul⁹ isrl peccauit in idolo miche. quia permisit illud stare in tribu Dan vsq̄ ad decem tribus captiuitatem. Jdeo subditur.

l Jbi steterunt. quia idolum miche in tribu dan stare permiserunt. r iurta hoc fit hic memoria ō peccato gabaa. arguendo populum israel qui fuit ita solicitus de vindicanda iniuria humana. et tamen neglexit vindicare iniuriam diuinam. licet enim benefecerint in primo sed licet pugnando ꝓtra gabaonitas. tamen magis teneb⁹tur ad secundum scilicet ad amouendum idolum de tribu Dan. et ꝓ ista negligentia fuit punitus in pugna contra gabaonitas a quibus fuit bis turpiter debellat⁹ licet vicerit in tertio conflictu. et hoc ē q̄d subdit.

m Nō. n. timem⁹ dñz. Et rex q̄d faciet nobis. n Loq̄mini ẏba visiois inutilꝭ r feriet fedus cū mēdacio r germinabit. q̄si amaritudo iudiciū sup sulcos agri. Vaccas bethauen colu erūt hitatores samarie. Quia luxit super eū ꝓpl⁹ ei⁹ r editui ei⁹ sup eū exultauerūt ī gl̄ia ei⁹ q̄ migrauit ab eo. Siq̄dem r ipe in assur delatus ē munus regi vltori. c Cōfusio ephraim capiet. r ꝑfundet isrl in volūtate sua. Trāsire fecit samaria regē suū q̄si spumā sup faciē aq̄. Et dispdent excelsa idoli ꝑ cr̄m isrl. Lappa r tribulus ascedet sup aras eorū. Et dicent montibꝫ operite nos r collibꝫ. cadite super nos Et diebus gabaa peccauit israel. Jbi steterunt

a Nō ꝓphēdet eos in gā. ꝑli. sup fi. iniq̄. i. gabaonitis q̄ bus nō ꝑualuerūt prima vice ⁊ secūda. b Juxta desiderīū meū corripiā eos. ꝙ regē assiriorꝫ. c Cōgregabuntur sup eos ꝓpli. s. multi cū rege venientes. d Cū corꝝ ꝓpter duꝝ. in iq̄. suas. i. ꝓpter duos vitꝫos q̄s inq̄ coluerꝫ.

e Ephraim. i. regnū

f Vitula doc. (isr̄. diligere triturā. i. silis est vitule q̄ cōsuescunt triturare. id ē exercere granū in area et ꝓculcatione sua. sic eī terūtur messes in terra illa. Vitula aūt talis diligit locū triturē. q: ꝓsueuit ibi cōedere ad libitū suū. Fz illud Deu. xxv. Non ligabis os bouis triturāti. ⁊ tō nō vult exire de loco illo Iz ꝑ curaī. ⁊ si exit cito reuertit. sic ꝓpl̄us isr̄ fuit frequenter flagellatus a deo. ꝓpter idolatriā. etsi nō dimisit eā. ⁊ si aliq̄ dimiserūt hoc fuit tm̄ ad horā. Ēa aūt hebraica planior est q̄ talis est. Ephraiz vitula stimulata diligit triturā. i. locū triturē. nō dimittēs illū ꝑ stimuli punctiōe. g Et ego trā. sup pulc. colli eī⁹. focaliter subiugādo assiriorꝫ regi.

b Ascen. sup ephra. i. faciā ascēdere regē assiriorꝫ super ipm. ita ꝙ ponet pedes sup eī⁹ collū. Ille enī q̄ ē simplr debellat⁹ ōr suppeditat⁹. i Arabit iudas. Hoc pomꝫ correctio duaꝝ tribuū. ⁊ diuidit in duas ptes. q: primo ponit hec correctio. secō tribuū obstinatio ibi. arastis. Circa primū sciēdū ꝙ due tribꝫ videtes. s. tribꝫ captiuitas ꝓpter petā sua dispositū se ad bonū adhortāte eaꝫ ezechia rege eaꝝ. ideō ōr. l Arabit iudas. i. disponet se ad laborē pñe ⁊ ad opa vitaꝫ ⁊ misericordie. ideō subditur Seminate vobis ī iusticia ⁊c. lz Ips aūt req̄. do. ꝙ bona opa. l Cū ve. q̄ do. vos iusti. s. rex ezechias. Iz q̄n ezechie successit manasses fil⁹ eī⁹ q̄ fuit pessim⁹. ⁊ ido ꝓla posuit in domo dñi. ideō subdit. m Arastis impietatē. i. disposuistis vos ad male agendū. sic exponūt aliqui cōtinuādo ad lām ꝓcedētē. Iz q: in fine ꝓcludit. Sic fecē vobis bethel in q̄ adorabaꝫ vitul⁹ q̄ erat in regno israel ⁊ nō iuda. ptz ꝙ hec lra nō ꝑtinḡit ꝓcedenti. Iz dirigit ad ꝓpm. s. tribuū. ꝓpter q̄ dōm ꝙ Is arastis ⁊c. Incipit alia ps in q̄ post correctionē duaꝝ tribuū ꝓdictaꝝ reuertit ꝑ pha ad ostendendū obstinationē in malo. s. tribuū di.

n Arastis impi. cogitādo male agere. n Iniq̄tatē messuistis. iplēdo ope o Comedistis frugē mēdacij acq̄escēdo false ꝓphē. p Quia ꝓfisus es in vijs. i mittendo nūcios ad reges egypti vt rebelles assiriis. q̄ō fecē Osee. xii. Reg. xvij. q Et in multi. fortitu. magis cōfidens de eis q̄z de deo ꝓpter Is supple. r Cōsurgit tumul. in po. tuo. i. sonus ꝓfusus fugiētū de ꝓlio. s Et oēs muni. tue. in q̄bꝫ ꝓfidebas t Vasta. si vasta. ē salmana. Judic. viij. scribit ꝙ gedeon debellauit zebee ⁊ salmana principes madian. ⁊ captos occidit. eo ꝙ interfērāt frēs suos ī thabor. ⁊ fm Is exponit hec lra. sicut vastatus est salmana princeps madian. v A domo eī⁹. i. a gedeone ⁊ sociis eī⁹ de q̄ dict. x Qui vindicauit baal id est vindictā accepit de eo. q: suffodit a tare eius. ⁊ lucum succidit. Judi. vj. y In die prelij. refert ad illō

Sicut vastatus ē salmana. s. in die ꝑlij gedeonis cū ipo.

a Matre sup filios alli. a. i. eo ꝙ occiderat frēs gedeonis. ⁊ matrē eoꝝ cū ipis. fm hebreos alta ē hic sinia ⁊ lra licet ad eandē ꝓcedem. Ad cui⁹ intellectū sciendū ꝙ ī hebreo nō hē hic salmana. Iz salman. nec est nomē ꝓpriū fm eos. Iz appellaciuum. ⁊ significat pacificaz seu quietā Is etiā vē. q: salmana q̄ō est nomē ꝓpriū incipit ꝑ lit. rā iade. salmā vero hic scriptū incipit ꝑ lram sui. Itē ꝑ eo ꝙ habem⁹ A domo ei⁹ q̄ vindicauit baal. in hebreo hē. A domo ī sidiatoris. est igr hec lra. Sicut vastata est pacifica a domo insidiatoris. ⁊ est sensus Sicut gens pacifica ⁊ q̄eta nō tunc sibi de periculo vastat ab insidiatore ⁊ ei⁹ familia irruēte subito inp gentē improuisā que credebat ī pace ⁊ q̄ete. sicut legit de vastatione lachis. Judi. xvij. In die ꝑlij sic insidiose ꝓmissi. Vē sup filios alluſa. tales enī latrones nō solū solent interficere mares. Iz etiā femīas ne accusent. ⁊ sic occidūt mīes cū filijs. ⁊ est intētio ꝓphete. ꝙ sic fiet. ꝙ tribulo ꝑ petis suis. ideo subditur.

b Sic fecit vobis bethel. i. sic meruistis.

c A facie neq̄cie vrāe. i. ꝓpter nequicias vrās ibidem factas adorando vitulum.

In capi. x. vbi ōr in postil. Circa primū dicitur. Diuisum est cor eorum. Additio.

q Quod dicit. Diuisum est cor eoꝝ. nūc interibunt. vē plane ꝓcordare dicto saluatoris. Mat. ca. xij. vbi dicit. Omne regnū in se diuisum desolabit. Exq̄ enī hēbant multa ⁊ varia idola vt paulo supra ōr. Juxta vbertatem terre sue eruberauit simulachris ꝓpis erat vt diuiderent ī eoꝝ culturis. ⁊ sic ꝑdictū peccatū ꝓtrahebat secum diuisionem.

In eodem capitulo vbi dicitur in postilla. Ad vaccas bethauen. Additio.

v Bi nos hēm⁹. ad vaccas bethauen. in hebē. habetur. Ad vitulos bethauen. q̄ō magis ꝓcordat huiꝫ casu ꝑtin. q: ephraim vitulos colebat.

In eodem capitulo vbi dicitur in postilla. Seminate vobis in iustitia. Additio.

v Bi nos habemus in Is loco. Cū venerit q̄ docebit vos iusticiā. in hebē. hē. Dence veniat q̄ doceat vos iusticiā. q̄ō intelligendū est ꝓprie de ꝙ impios iustificat ipius grā. Vñ ad Rom. iij. c. Justificati gratia ipius. ⁊ ꝓtinuat ad ꝓcedētia sic. Nam hic ꝓpha hortat ꝓpm isr̄litū in generali vt disponat se ad receptionē ꝙ. Is ꝑ obseruationē legis subq̄ erat. de q̄ dic. Seminate vobis in iusticia. q: vera obseruatio legis disponebat ad legē ꝙ. sicut seminatio ad messem. ideō subditur Mente in ore iusticiā. Ter enī ꝙ ꝑcipue in misericordia ꝓmittit. Vñ Matt. ix. ca. Nonne legistis. misericordiam volo ⁊ nō sacrificiū. ⁊ q: ꝙs aduentus ꝙ non erat ita ꝓpinquus. sicut ꝙs seminatiōis appropinq̄t tempori messis statim sequentis. ideō subdit. Innouate vobis nouale. q. d. hec seminatio frequētāda est ⁊ cōtinuanda

donec veniat plenitudo tpis ō quo dicit. Tps aūt reḡ
rendi dñm donec veniat ꝛc. s. tps sol iusticie sed qz ipi
exhortati oppositū fecerūt. cū. p maiori pte legē xpi non
receperūt. io subdit. Arastis impietatē. iniqtatē messuī
stis. q. d. nō aratis iusticiā. put exhortabar in observati
one legis sz potiꝰ im
pietatē. qz vba legis
nō ad declarationez
veritatis xpi sz exhor
te exponebāt. vt ptz ī
ꝗplurimis locis. vñ
ꝛ merito iniquitatē
messuistis. Ca. XI.

Sicut mane h
s icrepaſ ꝓphs
p sēda ingra
titudine q̄ accepit re
spectu beneficij edu
ctiōis ꝓphi de egypto
ꝛ deductiōis p deser
tū ꝛ licet istud būfi
cū p̄cesserit tpe būfi
cū positū ca. p̄ce. nō
tñ intētione qz ad h
facta est eductio ꝓphi
de egypto vt induce
ret ī terrā lacte ꝛ mel
le manantē. Prete
rea sicut frequēter di
ctū est ī sacra scriptu
ra frequēter prius fa
cta posteriꝰ scribunt
Phs igit ca. ī duas
ptes diuidit. qz primo ponit ꝓphi vastatio. p sua ingra
titudine. scdo ponit eiusdē ꝓsolatio ex diuina dulcedine
ibi. Quo. Circa primū dr. a Sicut mane trāsit. velo
citer. b Pertrāsit rex istrl. i. regnū istrl cito deficiet. et
h̄ p ingratitudine bñficij accepti. qd notaſ cū dicit.
c Quia puer istrl. puericia hui⁹ ꝓphi attendit sm tps ex
itus de egypto vt frequēter. s. dictū est. io sequit.
d Et ex egypto vocaui filiū meū. Ait exo. ult. dicit dñs
Filius⁹ meus primogenitus istrl. e Vocauerūt eos. s.
moyses ꝛ aaron ꝛ alij ꝓphete seqntes exhortātes ꝓphm
ad bonū. f Sic abierūt a facie eoꝝ. i. retrocedētes a
monitis eoꝝ. io sequit. Baalim īmolabāt ꝛc. g Et
ego q̄si nutricꝰ ephraim portabā eos. sicut nutrix portat
infantulū. h Et nescierūt. i. se nescire simulauerunt
i Q curatē eos. i. q̄ gerere curā de eis bñficia exhi
bēdo. in hoc appet ingratitudo eoꝝ. k In funicu
los adā trahā eos. i. in beneficijs exhibitis q̄ attrahūt
coꝛ hoīs ꝛ sunt q̄dā vincula dilectiōis. l Et ero eis
q̄si exaltās iugū ꝛc. i. subleuans laborē eoꝝ sicut auriga
qui vidit bouē onere depressum subleuat iugū. vt alleuia
tus vires resumat ad laborādū. sic dñs filios istrl affli
ctos in deserto recreauit bñficijs educēdo eis aquā de
petra ꝛ silia vt meli⁹ laborē ītineris tolerarēt. m Et
declinaui ad eū vt vesceret. dādo ō celo mānā. Ero. xvi.
n Nō reuertet in terrā egypti. sic. n. fuit imūctū ꝓpho
vt nō reuerteret ampli⁹ in egyptū querendo amicicias
egyptioꝝ. sz qz trāsgressi fuerūt h̄ vt dictū ē ca. p̄ce. ideo
o Et assur ipe rex ei⁹. ipm subiiciēdo sibi ꝛ ca. sequit.
ptinando. p Qm̄ noluerūt reuerti ad bonū sm mo
dum ꝓphetarū. q Cepit gladius. s. deuorare habita
tores ciuitatum ei⁹. r Et cōsumet electos. i. bella
tores robustos. s Et ꝓphs me⁹ pēdebit. i. suspēsa ꝛ cō
fusa mēte remediū expectabit. t Ad reditū meū. s.
p exhibitū bñficiū q̄ ab eis subtract. ꝛ qz ibi fuit lōgus
tps tract⁹. nō subdit. v Jugū aūt imponet eis simul
tē grauis seruit⁹ ab assyrijs. x Quod nō auferet.
qz captiuitas. r. tribuū nō fuit reuocata ō assyrijs. sz ca
ptiuitas duaꝝ fuit reducta ō babylone. y Quō. h
ponit ꝓphi cōsolatio
ex diuina pietate ad
q̄ ōndēdū primo ex
cludit ꝓphi meritū ei
ꝰ in plona dei.
y Quomō dabo te
ephraim in manibꝰ ad
uersariorꝝ sicut me
z Protegā (ruisti.
te ab aduersarijs. q̄ō
nō meruisti.
a Quō dabo te. ꝛ
respondet.
b Sicut adama po
nam te vt seboim. i.
sm demerita tua de
beres ippetuō deleri ꝛ subuerti absq; re
patiōe aliq̄ sicut iste
due ciuitates Ada
ma ꝛ seboim fuerūt
funditꝰ subuerse cū
sodoma ꝛ gomoꝛra.
c Cōuersus ē ī me
coꝛ meū. i. nō punui
te sm totū rigorē iu
sticie mee.
d Cōturbata ē pe
nitudo mea. i. mota ē sup te misericordia mea.
e Nō faciā furoꝛē ire mee. i. rigorē iusticie mee.
f Nō puertar. ab ītētiōe misericordie. g Ut dispgā
ephraim. i. totaliter deleā absq; repatione. h Qm̄ de⁹
ego. q̄ punitionē ad correctionē facio. i Et nō hō. q̄
punit ad interitū ꝛ ad vindictā. l Jn medio tui san
ctus. i. te sanctificās. m Et nō ingrediar ciuitatē. i.
cultū meū nō ponā in vna ciuitate tm̄ sz p totū mūdū
ꝛ ē h̄ impletū tpe gratie in q̄ sacrificiū ecclie offert vbi
q; ꝛ nō ī vna ciuitate tm̄. sicut fiebat tpe veteris testa. ex
tra em̄ hierlm nō erat locꝰ sacrificij. ꝛ ꝓpter h̄ dixit dñs
Malach. i. ca. A solis ortu vsq; adoccasum magnū ē no
mē meū in gētibꝰ. ꝛ in omni loco offert ꝛ sacrificat nō
meo oblatio mūda. ꝓpter qd̄ dixit saluator Jo. iiij. Ve
nit hora in qua nō in monte h̄ neq; hierosolimis. s. tm̄
adorabitis patrē sz vbiq; nō subdit. Sed veri adoratoꝛ
es erūt q̄ adorabūt ꝑem in spū ꝛ veritate. Spūs em̄ ē
deꝰ q̄ loco nō circūscribit nec ad locū determinat.
l Post dñm ambulabūt. ei obediēdo. m Quasi
leo rugiet ꝛc. h aūt exponit rab. sa. ō messia futuro. ꝛ q̄
tū ad h̄ qd̄ de tpo exponit bene dicit. sz qd̄ dicit futurū
tā ē impletū qz tps q̄ ōr leo de tribu iuda Apocal. v. ca.
Rugit clamore siue ꝑdicatiōis in se ꝛ apl'is.
n Et formidabūt filij maris. i. boues seculi hui⁹ q̄ō ē
quasi mare ꝓcellosum. o Et auolabūt quasi auis ex
egypto ꝛc. i. velociter veniēt ad fidē. q̄ ipletū est a tpe
apostoloꝝ a quo fides xpi publicata ē p vniuersum oꝛ
bem. sicut plen⁹ declaratū fuit sup illud Psal. xviij. In
omnē terrā exiuit sonus eoꝝ ꝛc. ꝛ multi nō solū de gen
tilibꝰ sed etiaz de iudeis regni iude ꝛ regni istrl p oꝛbem
dispsis. puersi sunt ad fidē. p Et collocabo eos ī do
mibus. i. in ecclesijs vbiq; p oꝛbē terraꝝ edificatis ꝛ po
stea in celi mansionibꝰ. Jo. xiij. Jn domo patris me

mansiones multe sunt ꝛc. ¶ In ca. ij. vbi dicitur in
postul. io subdit. Ex egypto vocaui filiū meū. ¶ Additio
Glosa sup ℔ vbū Ex egypto vo. si. me. nō est hec p̄
ermitteda q̄ sic dicit. Hoc testimonio vtit ma-
theus q̄n ex p̄cepto angeli ex egypto ꝑedit ibus
cū mr̄e ad terrā ysra-
el. q̄ hic typice refe-
runt ad xp̄m. tñ q̄ ty-
pū hūerūt saluatoꝝ
nō p̄ opa sua eoꝝ
figurauerūt. typ⁹ enī
p̄t̄ē idicat. qō ī totū
p̄cedit ī typo iā ñē ty-
pus ℈ historie vitas
appellāda. ¶ Decī glo.
¶ In eo. ca. vbi oz
in postul. Et ꝑpls me
us p̄debit.

si colūba d̄ra assirioꝝ ꝛ col
locabo eos in domib⁹ suis
dicit dominus. .XII.

Ephraī negatōe ꝛī
dolo dom⁹ isrl. Ju
das āt test⁹ descēdit cū deo
ꝛ cū scīs fidelib⁹ ephraim

Ephraī circūdedit me. ℈ e
Littera hebreoꝝ in ℔ loco est Additio.
aliq̄liter obscura. tñ recte siderāti vr sic cū rete
ēda. Et ꝑpls meus suspēsus ē ad rebellionem
meā. ꝛ ad altū vocāt eā. isi nō exaltabit. cui⁹ sniā tal⁹ esse
vr q̄ ꝑpls ille q̄ vocabat a ꝑphis ad altū. s. ad emenda-
tionē vite. sp erat in ℔ suspensus nō recte intendēs sed
tendēs ad rebellionē. vñ nūc simul tendebat in altum
ad qō vocabat. ¶ Capitulum .XII.

Circūdedit me. ¶ hic incipit. xij. ca. fm hebraicam
veritatē in q̄ ꝑpls. ꝛ. tribuū increpat de tertia i-
gratitudine que respicit būficiū impēsum iacob
p̄riarche nō solū ꝑ se sed etiā ꝑ posteros. q̄ būficio abu-
se sunt decē trib⁹ erga deū ipm ꝑ idolis diminutēdo. ꝛ er
ga frēs suos duaꝝ tribuū eos multiplicater p̄sequendo.
vtz. iij. Reg. xij. in pluribꝰ locis. ꝓpter qō in ℔ ca. iurta
būficiū iacob ꝑpensum describit ingratitudo seu mali-
cia. ꝑ. tribuū. ꝛ primo generaliter. scōo spāliter ibi. Et ga
laad. prima in duas. q̄ primo ponit malicia ꝑpli. secun
da mia dñi. ibi. Et ego dñs. Prima adhuc in tres q̄ pri
mo malicia ꝑpli ꝑmittit. scōo būficiū dei interponit ibi
¶ In vtero. tertio scīptura ad primū reuertit ibi. Chanaā
Prima adhuc ī duas. q̄ ꝑmo ponit decē tribuū culpa.
scōo pena. ibi. Ephraim pascit. Circa primū oz in ꝑsona
dei. a Circūdedit me. i. me delusit. b Ephraim. id ē
hieroboā primꝰ rex de tribu ephraim. c In negatio
ne. dō seruit mihi dicēdo. Non ē nobis ps in dauid ꝛc. iij.
Reg. xij. Et in negatōe nōis mei. dicēdo de idolis fabri-
catis. q̄ sūt dij tui isrl. q̄ eduxerūt te de terra egypti. ꝛ q̄
hieroboā induxit ad hāc negationē duplicē ꝑtis tribū
ephraim. ꝛ ꝑtis alias nouē. io subdit. d Et i dolo do
mus isrl. sed q̄ tribꝰ iuda stetit in veritate cultus diui-
ni ꝑ longa tpa. io subdit. e Judas aūt testis descen
dit cū deo. in hebreo hē. Judas aūt adhuc potēs cū deo
q̄ licet diminutū fuerit regnū suū. tñ adhuc habuit ptā
tem sup tres trib⁹. s. iude beniamin ꝛ leui. q̄ sacerdotes
ꝛ leuite ꝑ regnū isrl dispsi in ciuitatib⁹ sibi assignat⁹ a io
sue dimiserūt eas nolētes vitulos colere. ꝛ habitauerunt
in regno iuda vbi remāserat dei cultus. io oz. Potes cū
deo. i. q̄ est sanctus ꝛ fidelis implēdo. ꝓmissa. io subdit.
Et cū sanctis fideli. qō exponit ra. sa. dicēs. i. cū deo san
cto ꝛ būdicto. ꝛ hec expositio est multū ꝑsona fidei nē.
licet ꝑter eī intentionem. hic enī exprimit articulus san
cte trinitatis. ꝑ ℔ enī q̄ de deo oz. Cū sanctis fideli. ꝑ no
men ꝑrale qō ꝓiungit singulari vnmit recte pluralitas
ꝑsonaꝝ in vnitate essentie. Ad hāc expositionem pōt trahi
translatio nra cū oz. e Judas aūt testis. s. veritatis
ꝑ hoc qō retinuit cultū diuinū f Descēdit. ꝑ ℔ quod
cū⁹ regnū fuit diminutū q̄ tñ cultū dei retinuit. subdit

Cū de. ¶ hanc aūt lām aliq̄ expositores nostri exponūt
de fidelitate trib⁹ iude que prima post moysen intrauit
mare rubrū. et sic oz. Judas testis. s. veritatis a moysi
cte. Descēdit. s. post eū in mare rubrū. Cū deo. i. fm mā-
datū diuinū. Et cū sanctis fidelib⁹. i. cū moyse ꝛ aaron.

ℨ hec expōsiuo vide
tur falsa eo q̄ in he-
breo nō hē fidelibus
in plurali. sed fideli ī
singul'a. ¶ hec autez
expositio nō h⁹ ꝑias
ad p̄cedentē litteraz.
sed prima expositio
est fm veritate hebra
ice ꝛ cōsona fidei ca-
tholice ꝛ ꝑtit se habēs
ad lām immediate ꝑ-

pascit vētū ꝛ seq̄t festū to-
ta die mēdaciū ꝛ vastitatez
multiplicat. Et fed⁹ cū assīri
is iniit. ꝛ oleū ī egyptū fere
bat. Judiciū q̄ dñs cū iuda
ꝛ visitatio sup iacob. Iurta
vias ei⁹ ꝛ iurta adiuētōes
ei⁹ reddet ei. In vtero sup

ℨ Ephraī (cedentē.
pic ꝑtit ponit populi decē tribuū pena. et primo in bo-
nis possessis. cū oz. Ephraim pascit ventū in penā ei ꝑ-
dicte duplicis negationis fuit multū afflictus a circūstā
tib⁹ ꝑpls. ꝛ maxime ab assīrijs a q̄bus fuit primo sub tri
buto subiectus. ꝛ postea captiuatus. iij. Reg. xvij. ꝛ fm
hoc dicit. ℨ Ephraim. i. ꝑpls decē tribuū sic noiatus.
eo q̄ hieroboā primꝰ rex fuit de illa tribu vt ꝑdictū est.
Pascit ventū. supbis assīrijs reddendo tributum.
Et sequit estū. i. egyptū que est ī plaga australi respe-
ctu indee. ꝛ sic in caliginosi regione. q̄ sic enī rex isrl que-
rens liberari a tributo assirioꝝ misit nūcios ad regē egy
pti cū muneribꝰ magnis. vt eius auxilio liberaret. vt hē
iij. Reg. xvij. Iz Tota die mendaciū ꝛ vastitatē mul
tiplicat. meritō enī fuit regi assirioꝝ cui iurauerat sub tri
buto fuite. ꝛ ꝑ hoc incurrit vastitatē ꝛ destructionez re-
gni sui. q̄ rex assirioꝝ ꝑpendēs q̄ volebat ad eius seruī
tute recedere terrā ei⁹ vastauit. ꝛ tm finaliter cepit inuasit.
Et fedus cū assīrijs iniit. hoc subdit ad exponendum
qō dictū ē obscure de pacto qō firmauit cū rege assirio-
rum de reddendo sibi tributū. m Et oleū in egyptū ferebat. i. ꝑ nūcios mittebat cū aliis muneribꝰ. vt libera
retur a ꝑdicto tributo. ꝛ q̄ ex hoc secuta ē captiuitas. re
gis ꝛ regni vt dictū est. ꝛ q̄ hoc fuit in ꝑsecutōis ire
gni iude quā regnū isrl sibi intulit. ideo concluditur.
n Judicium ergo dñi. in punitione ephraim.
o Cū iuda. i. ꝑ iuda. ꝑ Et visitatio. i. punitio dei.
q Sup iacob. i. sup regnū isrl. eo q̄ iacob ꝛ isrl sūt nōia
synonyma Beñ. xxxij. r Iurta vias eius. i. opera.
s Et iurta adinuētiones ei⁹ in ꝑsecutione iude ꝛ vitulo
rū fabricatōe. t Reddet ei. s. penā debitā inferēdo.
v In vtero. hic ꝓpr ponit būficiū ꝑriarche iacob ī ꝑ-
sum cui⁹ decē trib⁹ erāt ingrate. ꝛ ponit hic duplex būfi
ciū. vnū ante natiuitatē cū oz. v In vtero supplāta-
uit frēm suū. colludebant. n. in vtero mris. Beñ. xxv. ꝛ cū
mater dñm ꝓsuleret de isto ꝓlictu. rñdet dñs. Duo ꝑpli
ex vētre tuo diuident. ꝑpl⁹q; ꝑpl⁹m superabit. ꝛ maior ser-
uiet minori. nē. Scōm būficiū fuit ꝑtit natiuitatē ī eta-
te iam adulta. io subdit.
a Et in fortitudine sua directus est cū angelo. de hac
lucta dicit plenī⁹. Beñ. xxxij. aliq̄d tñ est repetendū. eo q̄
aliq̄d hic addit qō ibi dimittit. Sciendū igit q̄ fm Ra-
sa. ꝛ alios hebreos ille angel⁹ erat custos Esau. ꝓpter qō
zelans ꝑ eo voluit impedire iacob ne trāsiret in terram
ꝓmissionis ad obtinendas būdictiones. ꝛ primogenita
Isaac in ꝓiudiciū esau. ℨ dñs tantū fortitudinē tūc cōtu
lit iacob q̄ nō potuit eū impedire sed magis iacob ꝑua-
luit. io oz hic. Directus est cū angelo eructauit cum eo
Et inualuit ad angelū ꝛ ꝑfortatus est qō videns angl⁹

Fleuit.eo q̄ non poterat eum impedire. Et rogauit vt dimitteret eū fm q̄ dr Gen.xxxij. Dimitte me iā aurora ē. q̄. querēs dilationē de inia dei sup iura bñdictionis q̄z mogeniture. ō subdit in p̄iona angeli. In bethel inuenimus eū. i. deū. Et ibi loquet nobiscū. determinās hāc cām. z talis est littera hebraica. Hec aūt exp̄sitio z̄nnet aliq̄ incōuenientia. Primo q̄ fm dictū hebreoz ille angelus erat bonus. eo q̄ erat custos esau. deus aūt iā ante dixerat ip̄i iacob. Reuertere in terram natiuitatis tue. Gen. xxxj. nullo aūt mō verisile est q̄ angel' bonus vellet executōez diuini mādati impedire. cui⁹ eius volūtas sit oīno p̄formis volūtati diuine. nec p̄t dici q̄ angelus sanctus ignoraret reuelatiōem factam ip̄i iacob. tum q̄ reuelatiōes fiūt bonis mediantib⁹ angelis. z ō illa q̄ hoib⁹ reuelantur p̄ius a sanctis angelis ꝑgnoscūtur. tum q̄ iacob reuelatiōem seu mandatū dei p̄dictū narrauerat verbis suis rachel z lye. Gen. xxxj. talia vo nō latēt angelos q̄z ꝑgnitio nō impedit p̄ distantiā localē. Item angl⁹ experiēs tantē fortitudinē in iacob vt dicūt hebrei. ignorare non potuit q̄ esset a deo. z p̄ dñs nullo mō de hoc fleuisset. nec dilatione de iure bñdictionis z p̄mogeniture determiando q̄ simul cū volūtas eius sit toraliter p̄formis voluntati diuine. ꝓpter q̄ dicit Gen. xxxij. alle angelus fuit custos iacob. z ex valūtate dei i corpe assumpto apparuit sibi. vt non solū verbo sed etiaz sensibili signo assecuraret eū de esau fratre suo quem nimis timebat. et ō post luctam in q̄ fuerat se nō posse p̄ualere iacob dixit. Si fortis fuisti ꝑ deū. i. ꝑ angelū a deo missum. ꝓpter. q̄ dr deus p̄ticipatiue. ḡto magis ꝑ hoies p̄ualebis. i. ꝑ esau cū filijs suis. nec tū illa fictio ag̃li fuit mēdaciū. sicut nec illa q̄ dñs finxit se longius ire. Luc. xxiij. q̄z p fictionē angeli significabat veritas futura. q̄ p̄lius descendens de iacob p̄ualeret p̄lio descēdenti de esau sicut z p hoc q̄ dñs finxit se longius ire fecit q̄ adhuc erat longe seu peregrinus a discipulor mente vt exponit beat' Greg. omel. xij. igē fm hoc exponēda hec ē lra.

a Et in fortitudie sua. i. quā habebat a natura sua z nō datam a deo ad horā vt dicūt hebrei.

b Directus est cū angelo. luctando cum eo.

c Et invaluit ad angelū nō fm exīstiam sed fm apparentiā p̄ angeli fictiōem qui sic se habebat q̄si eum superare non posset absq; tamē falsitate z mēdacio vt dictū ē.

d Confortatus est p bñdictiōem angeli sibi datā. fm q̄ dr Gen. xxxij. Et benedixit eū in eodem loco.

e Fleuit. s. iacob.

f Et rogauit eū. i. deuote z cum lacrimis rogauit eum vt diligeret eū z i via custoditet. et sic factum est. ideo subditur.

g In bethel inuenit eum. s. deum cum angelo.

h Et ibi locutus est nobiscū. q̄ ibi deus in p̄sōa angeli dixit ei. Ego de⁹ omp̄s. Gen. xxxv. Cresce z multiplicare. z subditur. Terrā in q̄ dedi abrahā z ysaac dabo tibi et semini tuo. Et ad hunc intellectum p̄t applicari lra hebraica cū dicit. In bethel inuenimus eū vt sit vbū angeli denūciantis iacob deū sibi apparituū in bethel. Gen. xxxv. Et ibi loquet nobiscum. replicans benedictiones patrum tuor super te z semen tuum. p quib⁹ ego⁹ rogaui eum. Angeli enim p̄curāt bonū sue custodie ꝑ missor.

i Et dñs deus exercituū. i. angelorum.

l Memoriale eius. i. ip̄ius iacob. tum q̄ habuit deus semp in memoria. tum q̄ nomen dei sup iacob memorabatur in ḡtum deus iacob dicebat. z ē verbū p̄phe memoriā iusticiam iacob patriarche vt eā posteri imitent. ō subditur. Et tu. s. populus israel.

m Ad dñm tuum deum conuerteris. s. iacob imitari studueris. z subdit mod⁹ conuersionis.

n Misericordiam z iudiciū custodi. q̄ misericordia sine iudicio pusillanimitas est. et iudiciū sine misericordia crudelitas est.

o Chanaan. Hic scriptura reuertit ad scribendū malitiam. z tribuū ḡtū ad cupiditatis viciū dicēs. Chanaā in manu ei⁹ statera dolosa. z nō ē h̄ chanaā nomē p̄prū q̄ chananei de terra illa erāt expulsi. sz est nomē appellatiuū significās mercatorē. sicut z puerbior. xxxi. Syndonem fecit z vendidit. z cingulū tradidit chananeo.

p Et dixit ephraim. i. pp̄lus. z. tribuū vt supra dictū ē

q Verūtū diues effectus sum. absq; seruitute dei.

r Inueni idolū mihi. i. aurū z argentū q̄ē est idolū cupidi. fm q̄ dicit glosa. vñ in hebreo h̄ hic. Inueni ceusum mihi. i. faciliter acq̄siui.

s Omnes labores mei nō inuenient mihi iniq̄tatez. i. ḡtūcunq; laborasset̄ corporaliter nō acq̄siuissem tantā pecuniam quā p̄hē vocant iniquitatem. maior enī pecunia acquiritur p fraudē vsure. q̄ p laborem corporalem. Ra. sa. exponit dicens. q̄ hic est modus loquendi decurtatus vbi oportet aliq̄d suppleri sicut. ij. Reg. v. dicitur. Proposuerat enī dauid in die illa. qui p̄cussisset iebuseum z̄c. et nō fit ibi aliqua mentio de remuneratione fm hebraicam veritatem. sed supplendum est fiet magister militie. sicut exp̄mitur. i. Paral. x. z eodem modo hic continuando littere p̄cedenti. Inueni idolum mihi. sic dicis. z tu deberes dicere.

s Omnes labores mei. i. diuitie mee.

t Non inueniēt mihi iniquitatem. i. nō poterūt expiare iniquitatē meam z sic est verbum dei vel p̄phete arguentis in populo israel vicium cupiditatis.

v Et ego. Postq̄ descripta ē malicia populi. hic iuxta eam ponitur gratia dei. vt maior appareat iuxta suum oppositum. z continuat sic littere p̄cedenti. Licet iniquitates tue sint magne z inexpiabiles per te.

v Et ego dñs deus tuus de terra egypti. i. ab illo tempore quo inde redemi te. z legē tibi dedi. z petā possum remittere tibi.

r Adhuc sedere te faciā in tabernaculis. q̄d exponit Ra. sa. sic. Ꝛepus erit in q̄ auferā te a stateris dolosis z faciā te sedere in synagogis z scholis cum auditorib⁹ diuine legis. z hoc fuit adimpletū q̄n dñs vocauit de thelonio matheū. Matth. ix. z. de actib⁹ publicis zacheū. Lu. xix. z̄ sibi es ad suū discipulatum.

y Sicut in diebus festiuitatis. in sabbatis enim conueniebant in synagogis iudei ad audiendum doctrinā diuine legis. z sic faciebant christiani in p̄mitiua eccl̄ia z modo faciunt in dominicis diebus.

a Et locutus sum sup pphas, i. p pphas de tpe huius vocationis qđ est tps gre. b Et ego vñi. multi. q; sic dicta. ra. sa. sup zacharia. Uniuerse pphe nō fr locum. nisi ad dies messie. s. principaliter pter tps xpi denūciandū.
c Et in manu pphaꝝ. i. in opibus eorum.
d Assimilatus sum. i. pfiguratus vt in formatōe eius de costa ade prefigurata ē formato ecclie de latere xpi dormientis i cruce p deglutionē ionę in ventre ceti triby diebꝫ triby noctibꝫ sepultura xpi. sm qđ dicit Matt. xij. & sic de multis alijs possit exemplificari.
e Si galaad. Post increpationē malicie xpi a decē tribuū ge neraliter. hic incipit speciatim ꝙdam ad ciuitatem galaad cui⁹ habitatores pessimi erāt. vt dictum ē. ca. vi. & ideo pcipue increpat de idolatria. & primo arguit⁹ vicium. secōo iuxta hoc ponit erga pmissa patriarchā iacob dei beneficiū ibi. Fugit iacob. Circa primū dicit.
e Si galaad idolū & accipit b si. p qz. pprie ꝙ dicitur.
f Ergo frustra erāt cē. erat ei galaad vltra iordanē. et galgal citra & quis in galaad erant idola. tū cū b transibāt iordanē ad exercendū ibi idolatriā q ibi vigebat. vt dictū ē. s. iij. ca.
g Bobꝫ imolātes. sacerdotes eius idoloꝝ ad augmentadū quelā suā fecerūt ibi idola ad ia multitudinē vitulorꝫ in bethel & in dan ex ritum.
h Hā & altaria eoꝝ erāt q si acerui &c. i. totaliter dstruent
i Fugit iacob. Hic iuxta xpi vicium deserībit erga iacob dei beneficiū exhibitū ei in pona. pria. cū dr Fugit iacob in regionē syrie. & hoc de illo matris neap esau interficere. Deꝰ. xxvij. & de volūtate patris Deꝰ. xxviij. & dns sibi apparuit in via dicēs. Ero custos tuus q̄cunq; pre ceris. Deꝰ. xxviij.
k Seruiuit israel. iacob alio nōe vocat⁹ israel.
l In vxo. i. pter vxorē habendā. Benek. xxix. Et in vxorē seruauit hebrei dicūt. Expectauit fulien do septē annis anteq; sibi daret. & ad ide refert ira ira. cū dicit m Seruauit. s. pactū initū cū laban deseruiendo sibi p filiabꝫ suis. Cōsequēter ponit dei beneficiū exhibitū iacob in suis posteris cū dr.
n In pphā autē. id ē in moyse.
o Eduxit dns israel de egypto. vt i exo.
p Et in pphā seruauit ē. s. p oꝛōem moysi deo volēte ipsum interficere p fabricatiōe vituli. Exo. xxxij. & de illis beneficijs ingrat⁹ fuit pplus. & tribuū. ideo subdit.
q Ad tractādū me. puocauit ephraim i amaritudinibꝫ suis. i. idolatrijs.
r Et sanguis ei⁹. i. quē fudit de innocentibꝫ.
s Sup eū veniet. p debitam & duram punitionem.
t Et obprobrium cē. qz erit in vltimitate magna.
In cap. xij. vbi dicitur in postilla. Uerumtamen dixi ves effectus sum. Additio.
Oc qđ dr. Uerūtī dixi ves effectus sum inueni cē
h sum mihi &c. videt pmittere cū b qđ dixerat statī supra. Chanaan in manu ei⁹ statera dolosa cē.
Isto mō mercator q p fraudē statere calumniat dolose

"Et locut⁹ sū sup pphas⁹ & ego visionē mltiplicaui. c & i manu pphaꝝ assimilatus sū.
e Si galaad idolū g frustra erāt i galgal. s bobꝫ imolantes. h Hā & altaria eoꝝ q si acerui sup sulcos agri. i Fugit iacob in regionē syrie. k & seruiuit israel i vxorē. l & i vxore custodiuit. n In pphā autē eduxit dns israel de egypto. o & in pphā seruat⁹ ē. p Et in pphā seruauit deus israel vniuersam carnem. q Ad tractandū me puocauit ephraim in amaritudinibꝫ suis. r & sanguis ei⁹ sup eū veniet. t et obprobriū eius restituet ei dns de⁹ su⁹.

.XIII.

l Quāte ephraim horroꝛ alios, gaudet, et q̄ sit dives sine hoc q̄ inueniat eius iniq̄tas. q; hec deceptio fit latēter. & hoc ē qđ sonat ira plane cū dicit. Uerūtī dives effect⁹ sum. inuenī census mihi. s. mō p dicto. Et sic oēs labores mei. i. in his q̄ laborauī. Nō inuenīēt mihi iniq̄tatē. s. pter occultationem pdicti dolī. sed quia hoc nō sufficit apud deū q̄ oia scrutat. ideo subdit. Ego dns deus tuus. q. d. si ego boluissem posses abscōdere nō tamen mihi.

Capitm. XIII.

Oquēte. hic i crepat pplus de qrta ingratitudine circa dei beneficiū. & diuidit i duas ptes. q; primo ponit pplī maleficia. secūdo p ōnē dei beneficia. ibi. Ego aūt. Circa primum dicit.
a Loquente ephraim. id ē hiero boā dicente. de vitulis. vij. Re. xij. Isti sunt dij tui israel q̄ eduxerūt te de terra egypti. vt pplis eos colerent.

b Horror. s. tionis.
c Inuasit israel. q; maioribꝫ sibi p̄sentientibꝫ pplus timuit eis resistere.
d Et deliq̄t in baal. q. d. nō sufficit ei colere vitulos. sz etiā idolū baal coluit postea. sic ptz iij. & viij. Reg.
e Et mortu⁹ est. morte culpe que separat a deo q̄ est vita p essentiam.
f Et nūc addiderunt ad peccandū. multiplicādo sibi idola diuersar gentium
g Factura artificū totū est. nihil habēs numinis aut virtutis.
h Dic ipi di. s. sacerdotes idoloꝝ ppe q̄stū.
i Immolate hoies. i. o vos hoies immolate & offerte.
k Uitulos adorātes. sicut pcepit rex.
l Idcirco. i. pter istas malicias.
m Erūt q̄si nubes matu. cē. i. cito veniet eoꝝ occisio & captiuitas. cui⁹ celeritas designat p oīa ista.
n Ego aūt. Hic ecōtrario ponit⁹ dei bñficia qui pluit sup gratos & ingratos. Matth. v. Qui pluit sup iustos & iniustos & diuidit in duas ptes. q; primo recolit bñficiū pteritū secōo pmittit futurū ibi. De manu mortis. Prima in duas. q; primo ponit ingratitudo de bñficio. secōo iusta ōi punitio ibi. Et ego ero. Circa primū dr in psona dei.
n Ego aūt dns deus tuus de terra egypti. q. d. obsignatus & mihi seruire ex tempe q̄ inde te redemi.
o Et deū absq; me nescies. sic enī pcepi tibi in monte synai. Exo. xx. Nō habebis deos alienos coram me.
p Et saluator nō ē pter me. q. d. manu amelech te saluaui. Exo. xvij.
q Ego cognoui. te. m. deserto. dans tibi manna de celo.
r Iuxta pascua sua. i. ita laute prouidi eis. ac si essent in terra fertili sibi pmissa. & mutatur ō modus loquēdi de scōa psona ad tertiam.
s Adimpleti sunt naturalibꝫ & artificialibꝫ diuitijs in terra promissionis.
t Et eleuauerūt cor suū. p superbiam.
v Et oblīti sunt mei. p idolatriam multiplicē. licet adsit ingratitudo huius bñficij increpata fuerit supius. xi. c. tñ hic repetit. qz aliqđ ō exprimit qđ nō ē ibi exp̄ssum.
x Et ego ero. Hic pfit pontif ingratitudinis punitio. cū dicit. Et ego ero eis q̄si leena q̄ est magne crudelitatis

p Sicut pardus, q̃ est magne velocitatis, ꝛ sic nō poterūt effugere. 3 In via assyrioꝝ, i. q̃ ducent captiui in assyrios. a Occurrā eis q̃si vrsa, i. crudeliter. b Et diripā interiora iecoris eoꝝ q: in via illa multi eoꝝ fuerūt mortui afflictione famis ꝛ tuneris, ꝛ pricie bant̃ bestijs lacerādi ideo subdit̃.

c Bestia agri scindet eos, ꝛ q: b non p cessit ex defectu diuine misericordie ꝛ ex demerito sue malicie ideo subditur.

d Perditio tua isr̃l id est ex demerito facti tui.

e Tātūmodo ī me auxiliū tuum, i. pena tua nō pōt nisi p me subleuari. ió subdit̃.

f Ubi est rex tu⁹, q. d. tecū est captiuus ió subdit̃ ironice.

g Dazine nūc saluet te, Da mihi regē ꝛ principes hoc petiit tot⁹ pl̃s anteq̃ diuideret in duo regna, i. Reg. xij.

h Dabo tibi regē ī furore meo, licet eīm illā petitionem exaudierit, tñ sibi displicuit. vñ ibidē dixit samueli. Audi vocē pl̃i, nō eīm te abiecerūt sed me ne regnē sup eos. i Et auferā in indignatione mea, i. iustitie mee vindicta, sic ablatus fuit osee rex isr̃l, ꝛ sedechias rex iuda, ꝓpter peccata ina. l Colligata ē iniquitas ephraī, i. integre reseruata apud me. l Absconditū peccatū ei⁹, ꝛ manifestabit̃ in punitiōe apta.

m Dolores parturientis, q̃ sunt vehemētes.

n Veniet eīm, p regē assyrioꝝ, ꝛ subdit̃ cā. o Jpe filius nō sapiēs, i. a deo patre p idolatriā recedēs.

p Nūc eīm nō stabit, ꝫ regē assyrioꝝ a quo pl̃s ei⁹ cōteretur. q De manu. Postq̃ cū ingratitudine pl̃i de scripsit beneficiū p̄teritū, hic ꝓfert ponit futur⁹, Circa q̃ sciendū q⁹ hebrei ꝛ alij rp̃iani eos sequentes exponūt hoc de liberatione captiuitatis babylonice. ꝫ fm q⁹ dicit hiero. paul⁹ apo. in lege ꝛ ꝓphetis humanit⁹ ꝛ diuini tus instructus exponit hāc ptē de resurrectione generali futura p rp̃m q̃ erit ad vitā mortalē. dicēs prima ad Corin. xv. Cū aūt mortale hoc induerit īmortalitatem, tūc fiet sermo q̃ scriptū ē, Absorta est mors in victoria ꝛc. ꝛ allegat scripturā fm trāslationē. lxx. q̃ p eo q̄ habemus hic. Ero mors tua o mors ꝛc. hꝫ. Absorbta ē mors in victoria ꝛc, put dicit hieron. ꝛ ió nō debem⁹ nec possum⁹ aliter exponere fm q⁹ dicit hiero. Hec aūt resurrectio ad vitā mortalē incepit ī rp̃o. fm q⁹ dicit. i. ad Cor. xv. rp̃s resurrexit a mortuis primitie dormientiū. qm̃ q̃ dē p hominē mors ꝛ p hominē resurrectio mortuoꝝ. et sicut in adā oēs moriunt̃ ita ꝛ in rp̃o oēs viuificabunt̃ Jn resurrectione vo sua liberauit patres sanctos ó manu mort⁹ in lymbo detentos, ió ó. q De manu mortis liberabo eos ꝛc. q: in sua resurrectiōe de ptāte mortis liberauit aliquos partialiter, ꝛ in resurrectione generali liberabit oēs generaliter, ꝛ huic expositioni ꝓnat q̃dā glosa hebraica. Beñ. xxiij. dixit ra. Josue filius leui, Jut cū angelo mortis vsq; ad portas gehenne ꝛ duxit mecū messias filius dauid, ꝛ cū viderūt captiui lucē messie letantes dixerūt. Jste educet nos de hac obscuritate, sicut scriptū est ī osee, De manu inferni redimet eos

ꝛ saturati sūt. Et eleuauerūt coꝛ suū, ꝛ obliti sūt mei. r Et ego ero eis q̃si leena, s sic̃ pardus ī via assyrioꝝ. a Occurrā eis q̃si vrsa raptū catul⁹ ꝛ diripā interiora iecoris eoꝝ. Et ꝓsumā eos ibi q̃si leo. b bestia agri scindet eos. Perditio tua isr̃l. c tātūmō ī me auxiliū tuū. f Ubi ē rex tu⁹. Jaxie nūc saluet te ī oībꝫ vrbibꝫ tuis, ꝛ iudices tui, ó q̃bꝫ dixisti, g da mihi regē ꝛ ꝓncipes. h Dabo tibi regē in furore meo ꝛ auferā in īdignatione mea. l Colligata ē iniquitas ephraī. abscōditū peccatū ei⁹. m Dolores ꝑturiēt̃ n veniēt ei⁹. o Jpe filius nō sapiens. p Nūc eī nō stabit ī ꝑtitiōe filioꝝ. q De manu mort⁹ liberabo eos, ó morte redimā eos. r Ero mors tua o mors, ero morsus tu⁹ inferne. s Cōsolatio abscōdita ē ab oculis meis. t qr̃ipe ꝛ iterfrēs. u diuidet. x Adducet vr̃ē tē vētū dñs ó deserto ascēdēte ꝛ siccabit venas ei⁹ ꝛ desolabit fontē eius. y ripe diripiet thesauꝛ oīs vasis desiderabilis. XIIII.

a Ereat samaria, p qm̃ b ad amaritudinē ꝓcitauit deū suum. c Jn gladio peāt. d Paruuli eoꝝ elidant̃, ꝛ fere ei⁹ scindant̃. e Conuertere ísta el ad dominum deum tuū

r Ero mors tua o mors, hoc ó. in ꝑsona rp̃i q̃ mortem destruxit inchoatiue in sua resurrectione et ī fine mundi destruet ꝓsummatiue vt dictū s Ero morsus (est, tu⁹ inferne. q: alios ide eripuit. s. sanctos ꝛ alios ibi reliquit. s. dānatos, ꝛ sic erit in finali resurrectiōe. vt habetur Matth. xxv. Jbūt hi in supplicium eternū, iustiaūt in vitā eternā. Et q: ī ꝑtiti null⁹ scit ó qua parte sit futur⁹ fm illud Eccl'ar. Nescit homo vtrū odio vel amore dign⁹ sit. ió subdit ꝓpheta in ꝑsona hūani generis.

t Consolatio, q̃ fiet sanctis in iudicio.

v Abscondita est ab oculis meis, ꝛ subditur causa.

ens. p Nūc eī nō stabit ī ꝑtitiōe filioꝝ. q De manu mort⁹ liberabo eos, ó morte redimā eos. r Ero mors tua o mors, ero morsus tu⁹ inferne. s Cōsolatio abscōdita ē ab oculis meis. t qr̃ipe ꝛ iterfrēs. u diuidet. x Adducet vr̃ē tē vētū dñs ó deserto ascēdēte ꝛ siccabit venas ei⁹ ꝛ desolabit fontē eius. y ripe diripiet thesauꝛ oīs vasis desiderabilis.

XIIII.

a Ereat samaria, p qm̃ b ad amaritudinē ꝓcitauit deū suum. c Jn gladio peāt. d Paruuli eoꝝ elidant̃, ꝛ fere ei⁹ scindant̃. e Conuertere ísta el ad dominum deum tuū

p Quia ipe. i. rp̃s solus. q Inter fratres. i. hoīes q̃ omnes sunt fratres abijdā primo patre descēdētes.

3 Diuidet separando oues ad hedis. i. iustos a reprobis. Matth. xxv. ꝛ q: illud iudiciū p̄cedet ignis ꝛflagrationis. ió subdit̃. a Adducet vr̃ē ventū dñs id est ignē ꝛflagrationis ad modū venti discurrētē.

b De deserto ascēdētē, q: tātū ascēdet sup terrā quātū ascēderūt aque diluuij. c Et siccabit venas ꝛc. quia cōburet oīa vmētia ꝛ siccabit humida. d Et ipe diripiet thesaurum ꝛc. i. omnia generaliter que modo cōcupiscuntur in presenti vita. Capl'm. XIIII.

Ereat samaria. Superi⁹ posita est primulgatio diuine iustitie. in hoc vltimo ca. ponit̃ primulgatio sue misericordie. primittit̃ tñ decē tribuū punitio tēporalis. eo q̃ iste ꝓpheta scribebat principaliter ꝫ de cē tribus dicēs. a Pereat samaria, metropolis ī regno decē tribuū. b Qm̃ ad amaritudinē cōcitauit deū suū. p ydoloꝝ cultū. c Jn gladio pereāt. s. assyrij. d Paruuli ei eoꝝ elidant̃. ꝓpter eīm rebellionē (rioꝝ, osee ita crudeliter se habebāt q̃ etiā nec paruulis nec prengnantibꝫ parcebāt. e Cōuertere. ideo subdit̃ primulgatio diuine misericordie generaliter quātū ē et se Sciendū tñ q̃ alij exositores catholici resiliunt huic capitulo reducūt ad tp̃s ezechie. in quo captiuatis iam decē tribubꝫ. pl̃s regni iude timēs egit penitentiā. Ezechia rege ad hoc eū exhortāte. ꝓpter q̃ de⁹ eū misericorditer liberauit de manu sennacherib miraculose. xxxvij. Regū. xix. Alij vo reducūt ad tp̃s liberationis de babylonica captiuitate. q: vexatione dante iudeis intellectum cōuersi fuerūt ad dñm. ꝓpter q̃ de⁹ misericorditer eos liberauit p cyrū. Et posset satis applicari ista ad hūc sensum vel illū. ꝫ isti vident mmis iudaizare. Trāslatio eīm

chaldaica vbi nostra sic hz in 13 ca. Conuertent sedēres i vmbra ei⁹, viuēt tritico, t germinabūt q̄si vinea talis est Cōgregabūt de filijs captiuitatū suaꝝ habitabūt in vmbra messie sui viuificabunt mortui t multiplicabit bonū i terra. Ex quo ptz q̄ residuū hui⁹ ca. loquit ō tpe xpi

[a] q̄m corruisti i iniq̄tate tua

[b] Tollite vobiscū vba t cōuertimini ad dñm. [c] t dicite ei⁹ Oēm auferes iniq̄tatē, t accipe bonū t reddem⁹ vitulos labioꝝ nrōꝝ. [d] Assur nō saluabit nos. Super equū nō ascēdem⁹ [e] nec dicem⁹ vltra dijs nr̄i opa manuum nr̄aꝝ q̄ apud te miseretur pupilli. [f] Sanabo ptritiones eoꝝ, [g] diligā eos spōtanee, [h] q̄a auersus ē furor meus ab eis. [i] Ero q̄si ros [k] Et israel germinabit sicut liliū. [l] t erūpet radix ei⁹ vt libani

[m] Ibunt rami ei⁹, [n] t erit q̄si oliua [o] gl'ia ei⁹ [p] t odor ei⁹ vt libani [q] Cōuertent sedētes i vmbra ei⁹, [r] viuēt tritico. [s] Et germinabūt q̄si vinea, [t] memoriale ei⁹ sicut vinū libani [u] Ephraī, [v] q̄d mihi vltra ydola. [w] Ego exaudiā, [x] t dirigā eū, [y] ego vt abietē virētē [z] ex me fructꝰ tuꝰ inuētus ē [aa] Quis sapiēs t intelliget ista, intelligēs [bb] t sciet hec [cc] Quia recte vie dñi t iusti ambulabūt i eis: [dd] p uaricatores vo corruēt in eis. ¶ Explicit osee, ppha.

a ppropinquabit enī regnū celoꝝ. vel baptismꝰ iohannis baptiste fuit quedā, ptestatio pnie agēde in aduētu xpi.

b Quīm corruisti in iniq̄tate tua. a statu gratie.

c Tollite vobiscū vba. nō dicit brutoꝝ aialiū sacrificia q̄ cessauerūt in lege noua. sz vba duplicē ptestiōis, s. peccatoꝝ t diuine laudis. quib⁹ hō querit ad deū.

d Et dicite ei. i. xpo. e Omnem auferes iniq̄tatē. xps enī abstulit peccatuꝝ originale p sacramētū baptismi. t actuale p sacramētū pnie, propter q̄d dr de eo ioh. i. Ecce agn⁹ dei, ecce q̄ tollit peccata mūdi. f Et accipe bonū. i. bonū de genere ad q̄d se extendit facultas hūana. fac acceptū deo patri sua gratia. g Et reddem⁹ vitulos. i. sacrificia eo q̄ in veteri lege ō specie bouis fiebāt maiora sacrificia. h Labioꝝ nostroꝝ. i. laudes de notas que sunt sacrificia acceptissima. ps. xlix. Sacrificiū laudis honorificabit me. i Assur nō sal. nos. ic. id est ni pōnis nō recurrim⁹ ad auxiliū humanū sz diuinū. t ita fuit in primitiua eccl'ia. q̄ xpiani ō psecutiōes iudeoꝝ t ēt tyrannoꝝ nō pugnabāt armis sz orationibꝰ deuotis. vñ p orationes bti basilij t sui ppli sancē⁹ mercurius miles iam defunctus interfecit iulianū apostatā ecclie psecutorē. t ei⁹ lancea q̄ in ecclesia beati basilij fuerat inuēta est sanguine iuliani apostate pfusa.

k Hec dicem⁹ vltra dijs nostri. ic. q̄ p aduētū xpi deiecta est ydolatria. l Quia ei⁹ q̄ in te est miserebens pupilli. erāt enī pp'le asi aduētū xpi pupillus. q̄ carens parentibꝰ. sz nūc hz xpm t ecclīam verū patrē t verā matrē. m Sanabo. hic ostr. ppbetat diuine misericordie (trem. largitatē dicēs in psona xpi. Sanabo ptritiones eoꝝ. i. vere penitētes sanabo p gratiā. n Diligā eos spōtanee. q̄ amor inter hominē t deū primo, procedit ex parte dei. propter q̄d dicit iohānes prima canonica. iiij. Diligam⁹ deū q̄m ipe prior dilexit nos. t sic ei⁹ dilectio est spōtanea. o Quia auersus est furor meus ab eis. p morte enī xpi hoīs placat⁹ est deus pater t p ipsius filius q̄ est vnus de⁹ cū ipo. ō subdit. p Ero quasi ros sicut enī ros imuisibiliter descēdit t fecundat terrā, sic dei filius imuisibiliter descēdens fecundauit ecclīam. Esa. lv. Rorate celi desup t nubes pluāt iustū aperiat terra t germinet saluatorē. q Et israel. i. pp'le xpian⁹ seu eccl'ia.

r Germinabit sicut liliū. p puritatē vite. s Et erūpet radix ei⁹. Radix enī ecclie est ipe xps sm q̄ declarat diffuse Aug. sup ps. Ista radix erupit q̄si ap'los alios q̄ fideles pruit. ō subdit.

t Ibūt rami ei⁹. i. de virtute in virtutē. u Et erit quasi oliua que semp est in vita. v Gloria ei⁹ (roce. q̄ gl'ia xpi nō marcescit. w Et odor ei⁹ (scit. id est fame bonitatꝭ xpi in se t ei⁹ discipulis diffundetur. sicut patet implctum per vniuersum orbē. propter q̄d dicit ap'los. ij. Corith. ij. xps bon⁹ odor sum⁹ in omni loco.

x Conuertent sedentes in vmbra ei⁹ sc̄z xpi vt ptz p trāslationes chaldaicā supra allegatā. y Viuent tritico. i. eucharistie sacramēto q̄d ofert in pane triticeo. t hic panis dat vitā mundo. Joh. vi. Si quis manducauerit ex hoc pane viuet iternū. t pter hoc ionathā filius ozie qui fecit trāslationem chaldaicā loco hui⁹. Viuēt tritico. trāstulit. Mumificabuntur mortui. Christus enī t eius discipuli in noie ei⁹ legūtur multos mortuos suscitasse. z Et germinabūt q̄si vinea. pter hoc dicit saluatorꝭ Joh. xv. Ego sum vitis vera t vos palmites. a Memoriale ei⁹ sicut vinū libani. pe enī mōte istū crescebat vinū optimū memoria dignum. b Ephraim. supple dicet. c Quid mihi vltra idola. multi enī de decē tribubꝰ reuersi a regno assyrioꝝ crediderūt ad p̄dicationē apl'oꝝ aliorūq̄ xpi discipulorū. omni idolatria t superstitione derelicta. licet enī multi qui redierunt de babylone nō leganē postea idolatrasse nisi aliq̄ pauci machabeoꝝ tpe. illi tñ de decē tribubꝰ q̄m nō redierūt de captiuitate p assyrios facta idola coluerūt. saltē vt pote inter idolatras pmorantes.

d Ego exaudiā. orationes ei⁹. e Et dirigā eū i via salutis. f Ego vt abietē virentē. s. faciam eum.

g Ex me fructus tuꝰ. sicut dictū est capitulo p̄ceden. tātūmodo in me auxiliū tuū. hic mutat⁹ modus loqndi ō tertia psona ad secūdam. h Quis sapiēs. id est mutat⁹ paucitatē credētiū. licet enī primi credentes xpo fuerint iudei. tamen fuerunt pauci cōparatiue respectu remanentium i infidelitate. quod ppheta admiratur cū videret in spiritu xpm tot t tanta miracula facturū q̄ merito sibi ab omnibꝰ erat credendū. ō subdit.

i Quis sapiēs. sapia desursum descendere que est sua dilis t bonis psentiēs. iaco. iij. k Et intelliget ista. quasi diceret pauci p patiue intelligēt dicta ppha.

l Et sciet hec. que dicta sunt. m Quia recte vie dñi sz p̄cepta decalogi t euangelij t cōsimilia.

n Et iusti ambulabūt in eis. i. iustificati p fidē xpi. p cedēt in eis de virtute in virtutē. o Prevaricatores vo corruent in eis. qui casus t si creat ordinem diuine misericordie, tñ intrat ordinē siue iusticie, sm quē puni-

tio peccatoꝝ ad gl̃am dei cedet ⁊ electoꝝ qui cū eo regnabunt in secula seculoꝝ Amen.

¶ In ca. xiiij. vbi dicit in postilla. Et reddemus vitulos. Additio.

Quedam glosa hebraica sup istud verbū. Reddemus vitulos sic dicit. Soluem⁹ seu reddem⁹ cōfessionē labioꝝ nr̄oꝝ in loco vitulorꝝ. magis enī placet pn̄ia deo in q̄ rectꝰ pfessio labioꝝ q̄z sacrificia. vnde de capro emissario p quē expiabant peccā tot⁹ populus vt hē Leuit. xvi. c. nihil accedebat ad altare nisi sola confessio dicit enī ibi lic. Confiteatur sup eū oīa peccata filioꝝ israel.

¶ In eo. c. vbi dicit in postilla. Prevaricatores vero corruerent in eis.

Additio.

Prevaricatores dicūtur, put i glosa corruere in vijs dñi eo modo q̄ dicit. Luc. ca. ij. Ecce hic positꝰ est in ruinā.

¶ Incipit expositio primi, plogi fm̄ hieronem in iohelem prophetam.

Sanctus Johel ⁊c. Istep logus ag̃it uor hz ptes. In q̄rū pria ordo istius pphe ad alios ostendit cū dr. Sanctus iohel ⁊c. In scōa demonstrat ad q̄s pphetia ei⁹ dirigit ibi. Et sicut ibi sub noīe ephraim ⁊c. Tertio tps pphationis eius subijūgit ibi. Tempa q̄z. Quarto expositiones quorūdā vboꝝ in pphetia ptentoꝝ exprimūtur ibi. Porro factū esse sermonē dñi. vbi duo facit. primo enī exponit ptenta in titulo ibi. Porro factū esse ⁊c. secōo exponit ptenta in exordio ibi. Auditus aūt ⁊c. Quis visus hr̄e insistam⁹. Ordo istius pphe apud hebreos ⁊ apud lxx. hr̄. s. in principio primi plogi sup osee.

b Et sicut ibi. i. osee primo. vide notulā vsus finem expositiōis scōi plogi sup osee de regulis. s. sub q̄bus significationib⁹ noīm ad q̄s trib⁹ p pphas fmo dñi dirigatur.

c Sic ⁊ in hūc pphām ⁊c. ⁊ nullā oīno israelis. i. decez tribuū in q̄b⁹ fieri mentionē. vsi ⁊ in sequēti plogo dicitur iohel fatuel filius describit terrā duaꝝ tribuū. vbi aliq̄ dicūt. xij. nō duaꝝ. ⁊ exponūt q̄d supra positū ē. s. Nullaz oīno ⁊c. supple ad corrigendū. q. q̄libz de eis fit mentio reducēdo mala eoꝝ in exemplū vt caueāt due trib⁹. de q̄b⁹ noloꝝ contēdere. sed credo hiero. q̄ ait nullā oīno. p. tribuum hic fieri mentionē. sm̄ple principaliter. vt q̄dā volunt

d In dieb⁹ ozie qui alio noīe dicit azarias. De q̄ legit̄ iiij. Reg xv. ioathan. iiij. Reg. xv.

e Et ezechie. iiij. Reg. xviij. xix. ⁊. xx. f Regum iuda id ē duarū tribuū. g Et in dieb⁹ hieroboā. iiij. Reg. xiij. iste nō est hieroboā filius nabath. de q̄. iij. Reg. xij. sz fuit filius ioas regis israel. de quo. iiij. Reg. xiij.

h Fuit ioas, iste ioas nō fuit ille qui fuit rex iuda quē

¶ Incipit plogus in iohel pphetam.

Sanctus Johel apud hebreos p⁹ Osee ponit. Et sic ibi sub noīe ephraī ad decē tribus pferē vaticiniū q̄ vl̄ samaria vl̄ israel sepe mēorant sic ⁊ in hūc pphaz offe q̄d dr ad tribū iuda ⁊ ad irl̄z ptinere credēdū ē. ⁊ nullā oīno israelis. i. decē tribuū in hoc fieri mentioz. Apa q̄z q̄b⁹ prophauit eadē dēm⁹ accipe q̄ i osee legim⁹ i dieb⁹ ozie. ioathaz ⁊ achaz ⁊ ezechie regū iuda. ⁊ i dieb⁹ hieroboā filij ioas regis israel pozro fctm̄ ee pmonē dñi ad meritū eoꝝ refert cui fit ñ ad pditioz eoꝝ q̄ fieri dr. vt alibi legim⁹ Dñs factꝰ est m̄ ī salutē. Audite eī ī scriptur⁹ scīs nō ē iste. q̄ ad aures sonat. sz q̄ ī corde pcipitur iuxta illd q̄d dñs ioq̄t Qui hz aures audiēdi audiat. Qđ aūt dr hebraice hyezimi. grece enechziasti latine sonat. auribꝰ pcipite pprie ñ aure. sz corde pcipit. q̄ senes sc̄a ⁊ celestes audiūt spūal̄r. q̄ āt hītāt in tra appellant q̄z tremib⁹ auribꝰ pcipiūt. Ubicūq̄z āt hꝫ duo vba iūcta ponūt nō ad simplicē tm̄ vboꝝ sonū sz ad recōditā q̄z dictoꝝ ī telligētiā ptiere ītelligēdū ē. In genesi lamech loq̄t ad vxores suas ada ⁊ sella Audite vba mea vxores lamech auribꝰ pcipite pmones meos. q. vir occidi in vulnꝰ meū ⁊ iuuenē in liuorem meuz ⁊ esaias. Audite celi ⁊ auribꝰ pcipe terra

iojada sacerdos interfecta athalia instituit in regnum. de q̄. iiij. Reg. xi. xij. xiij. sed fuit rex israel filius ioachaz regis israel. de q̄. iiij. Reg. xiij. i De his q̄tuoꝝ regib⁹ iuda legitur in. xij. Paral. xxvi. ⁊. xxvij. ⁊. xxviij. ⁊. xxix. ⁊. xxx. ⁊. xxxi.

i Porro. Hic exponit vba que ponunt in titulo. Sic enim intitulat iohel. Verbū dñi qđ factū est ad iohel ⁊c. ⁊ hieronimus exponit sic

l Sermonem dñi. id est verbum dei. id est filium.

m Factum esse q̄ ad effectum pphetie i. pphete.

n Ad meritū eius refertur. i. dei verbū dicitur ita factum esse. pter meritū vel pter preparationem.

o Eius. i. prophete iohelis.

p Qui fit. i. meruit vt ista reuelatio ei fieret saltem preparādo se.

q Ejus id est verbi dei. id est filij.

r Qui fieri dicitur id est verbum dñi quod factum ē ad iohel. q. d. non intelligitur per hoc q̄ dicitur in titulo Johelis q̄ filius dei factus ē q̄ aliqua conditio vel proprietas notetur inesse ipi verbo. sed dicitur factus per inspirationem in propheta.

s Dominus factus est mihi in salutem. i. dominus fecit me in salutem.

t Auditus autem ⁊c. Hic exponit cōtenta in exordio vbi dicitur. Audite hec senes auribus percipite ⁊c.

v Dominus loquitur. Matth. xiij. Qui habz aures ⁊c.

x Quod autem dicitur enechziasti grece. latine sonat auribus percipite proprie id est pfecte.

y Non aure sed corde pcipitur. In antiquis bibl̄is scribitur sic. Et dicit hebraice hyezimi. grece enechziasti latine sonat auribꝰ pcipite Hieronim⁹ in originali. qđ autem nos interpretati sumus auribꝰ percipite ⁊ apud grecos ⁊ apud hebreos vnum verbum est. qđ pprie corde non aure percipitur.

z Qui senes sunt. moribus. Sapientia. iiij. Cani sunt sensus hominis. ⁊ etas senectutis. vita immaculata. ⁊ hoc ptinet ad actiuam.

a Et celes. conuersatione. hoc ptinet ad contemplatiuam. Philip. iij. Conuersatio nostra in celis est.

b Auribus tantum corporalibus percipiunt.

c Duo verba. scilicet audite ⁊ auribus percipite.

d Non ad simplicem. id est exteriorem.

e Sed ad reconditam. id est interiorem.

f In Genesi quarto.

g Et Esaias. i. a.

Explicit qualiscunq̄ expositio istius prologi.

Prologus

Incipit expositio sēi plogi ſm hieronē i iobel, pha-

Iobel filius fatuel ꝛc. in isto plogo quatuor tangūtur, s primo eius psona, phete describit cū dicit, Iobel filius fatuel ꝛc. Secūdo phetia tāgitur cū dicit, Describit terrā ꝛc. Tertio modus agendi subaungit ibi, Ex tribus generibꝫ rhetoꝝ ꝛc. Quarto ite tertio, pphete impugnāt ibi, Hic ergo, phēta ꝛc. Littera plana est.

b Eruca ꝛc. hec tāgunt in primo capitulo. Eruca ab ero dēdo dicit vermis qui erodit frōdes, ꝛ maxime olerū, vñ dicit eruca quasi eroda. Eruca appellat fer locuste anteꝙ habeat alas, vnde dicit bruchus ꝙsi brachus a brachia quō ē breue q; brevius ꝛ parvius est vel a brevium quō est consumere, q; cōsumit totū in circuitu suo. Licet ei in vno loco et radicit' cōmedit fructus. cū aūt volat appellat locusta ꝙsi longa hasta, greca vō hasticon appellant rubigo est fruguꝫ corruptio. qui ſeꝛ tenere fruges notio rore pcutiunt ꝛ rā spice q; culmi vertunt in rubore, minuꝫ coloris vel syncopatis ꝛ ōr a rubeo, bes, vel ōr a rodo dis, quasi rodigo. c Effusum iri spiritū sanctū, hoc tangit in scō ca. g. vel in. a. ſm quosdā libros. d Super suos dei ꝛ ancillas ꝛc. hic tangit illud qō scribit Actu. ij. Super seruos meos ꝛ sup ancillas meas i dieb' illis effundā de spiritu meo ꝛc. ꝛ sumit de iobel. ij. g. vel de tertio. a. ſm quosdā libros. e Id est sup centū viginti ꝛc. hoc est qō ōr Actu. i. Erat aūt turba hoīm simul fere centum triginti ꝛc. f Cū fuere in cenaculo syon Act. i. cū introissent in cenaculū ascenderūt vbi manebāt petrus ꝛ iohannes ꝛc. g Qui cētū viginti surgētes p incremēta, i. p aggregationē. h Ab vno vsq; ad quindecim, q; omnes pticule ab vno vsq; ad quindecim simul agregate factū centū viginti. i Quindecim gradū numerū. s. in illis quindecim particulis que graduales dicunt. k Qui in psalterio mystice ponunt, q; significant, p fectū virtutū, de quibus agit in illis, xv. psalmis quas qui habent spiritū sanctū habere merentur. s. in epistola ad paulinū inuenies plenius expositionē oīm istoꝝ. l Ex tribꝫ generibꝫ rhetoꝝ. Rhetor. i. orator, ōr a rhesis qō est locutio q; dz esse copiosus i verbis. Sunt ātē tria genera causaꝝ circa que versāt rhetores sicut dicit ysidorus. ij. ety. s. deliberatiuū, demōstratiuū ꝛ iudiciale. Deliberatiuū genus est in quo de quibuslibet vtilitatibꝫ vite quid debeat fieri aut nō debeat tractat. Demōstratiuū est in quo laudabilis psona aut vituperabilis ondit. Judiciale in quo de pnis psone facto aut pene aut pmij sententia dat. In primo ergo datur recte viuēdi forma, in scōdo discutiunt merita, i tertio retribuunt singulis pene vel pmia, ꝛ in his tribꝫ cōstat tota istius libri cōtinentia. l Ex tribus igit generibꝫ rhetoꝝ, i. ex tribꝫ generibꝫ causaꝝ circa que versantur rhetores.

Incipit argumētū i iohel pphetam.

Iobel filius fatuel describit trā duodecim tribuū, a eructa bruco locusta rubigine vastāte ꝓsumptā, ꝛ post reuertionē prioris ppli, b effusum iri spiritū sanctū, c super suos dei ꝛ ancillas, i. super centū viginti credētes hoīes, d qui fuere in cenaculo syon, e q centū viginti ab vno vsq; ad quindecim paulatim ꝛ p incremēta surgētes, f quindecim graduū numerum efficiūt, g qui i psalterio mystice continentur.

In hoc, pphēta idcirco nec reges nec tpa sunt prenotata, q; eisdē rēporibꝫ ac regibꝫ, quibꝫ osee pphetauerat, ꝛ ipe pphetauit Ex tribus igit generibꝫ rhetorū, m hec sumunt principia ꝛ tres sunt argumentorum partes, ex quibus incipere solet omnis orator, Aut ei n docibiles, o aut benivolos, p aut attētos auditores debet efficere. l Hic ergo prophēta a magnitudine cladis sumēs principiū, eos q; qui audituri erant volens ad penitentiā ꝓuocare reddit attentos admirans futurum malum, vt considerantes vētura cladis asperitatem, ocius arriperent penitentiaz. Iohel interpretatur incipiēs aut dñi descensus. Fatuel vo aut latitudo aut ostiuz dei. Tropologice, hoc ē q; ostiū dei ꝛ sciam habuerit aptā recte incipit prophetare.

Explicit argumentū.

m Hec sumuntur principia. hec ō quibus p̄cipaliter agitur in hoc libro. q; h agit sicut ꝛ i illis tribus causaꝝ generibꝫ de moꝝ informatione, de meritoꝝ discussione de iusta oīm retributione. quoꝝ primum auditores reddit dociles. q; decet vtilia. scōm reddit benivolus q; agit de singulorꝝ ppalāda iustitia. tertium reddit attentos ne incurrāt penas ꝛ amittāt pmia, ꝛ ista tria pertinēt ad officiū rhetorum. vñ subdit hic.

n Ex tres sunt argumentoꝝ partes ꝛc. argumentū dicit. q. argute. i. callide inuētū. vel quasi argumenti mentē. arguit eīm eā tangz ignarā. vt ex tra se de ignorantia confundat.

o Docibi. istruēdo p Benivo. pcando. q Attentos, excitā-

do, multipliciter exponunt verba ista. r Hic ergo, pphēta ꝛc. hic tangit intentio pphete, que est ꝓuocare malos ad penitentiā. s A magnitudine cladis. Ut refert ad narrationē cū dicit. Residuum eruce comedit locusta ꝛ residuū ꝛc. quia qsdē rēporibus ꝛc. iuxta illam regulā que dat in fine illius plogi. s. Nō idē est ordo ꝛc. vbi dicit. In quibꝫ autē pphetis tps non pferit in titulo. sub illis eos regibus pphetasse sub quibꝫ ꝛ hi q; ante eos habent titulos pphetauerūt. Cetera plana sunt. Quod aūt addit in quibusdā bibliis. s. Iobel interpretatur incipiēs aut dñi descensus nō est de plogo isto sed postilla quedam est.

Explicit qualiscunq; expositio istius plogi.

Incipit postilla fratris Nicolai de lyra sup Johelem cum additionibꝫ et replicis. Capitulum.I.

Verbū dñi. Hic in principio iobelis ꝓphe duo sunt ꝑmittēda. Primū ē qđ ꝓphauerit et dicit hic hiero. in primo plogo sup hūc ꝓphaz q̄ ꝓpheauit ad tribū iuda et iſrl et nullā omnino fecit de.x. tribubus mentionē. Sed ipe i epla paulinū de studio sacre scripture seu de oīb diuie scripture libris dicit cōtrariū sic dicēs. Johel filiꝰ fatuel descripsit terrā. xij. tribuum eruca. bruco locusta. rubigine vastāte consumptam. ꝓpter qđ de eꝰ dicto salua sit reuerētia partū videt tenendū in ꝓposito rabi sa. vo dicit q̄ ꝓphauit nō solū contra duas tribꝰ. sz etiā ꝑ alias. x. dicēs. q̄ hec sterilitas terre erꝰ dicta corrosione fuit i diebꝰ ioiā filij achab de q̄ hī. xij. Reg. et q̄ ex hac fames fuit in iudea generali p vij. annos. sic denūciauit helisē mlierī cuiꝰ filiū suscitauerat. xij. Reg. viij. Propter qđ illa mlr cū filio suo iuit ad pegrinandū ex terrā. xij. tribuū. s. in terrā philistinoꝝ vt ibidē hī. Erat etiā ipa de. x. tribubꝰ ꝓpter qđ i suo reditu accessit ad regē iſrl petēs agros suos sibi restitui q̄ in eiꝰ absentia tāto tpe fuerāt ab aliis occupati. vt ibidē dicit. Et sic ptz q̄ illa fames nō solū fuit in terra duarū tribuū sz etiā. x. ꝓpter q̄ aliꝰ expositores catholici sequūtur hāc sniaz quā etiā intēdo pſeq̄. Dicūt ē q̄ ipe ꝓphauit de q̄ dicit hiero. in plogo q̄ ꝓphetauit iſde tpibus qbꝰ et osee. s. tpibꝰ ozie. ioathā. achaz. et ezechie regis iuda et fm hoc dictū ꝓphauit post sterilitatē dictā. q̄ ozias mcepit regnare ꝓpter annos pl̄es mortē ioiā regis iſrl. vtz ex iij. Reg. et fm hoc dictū iohel nō ꝓphauit de vastatiōe terre causata ab eruca bruco ꝛc. sz solū de vastatiōe p illā figurata q̄ facta fuit postea p̄ quattuor regna. vt plenius. j. c. c. appebit. Ra. sa. vo dicit q̄ ꝓphauit tpe ioiā regis iſrl. ita q̄ sicut helisē p̄nūciauit famē futurā. ita iste exp̄ssit modū venēdi. s. p corrosionē eruce bruci ꝛc. Et q̄ hoc modus dicēdi mihi vr̄ probabilior. intēdo cū seq̄. tū sine p̄iudicio alteriꝰ. his igit̄ p̄missis ad lr̄am accedam? q̄ in duas p̄tes diuidit. s. in ꝓhemiū et tractatū q̄ incipit ibi. Residuū ꝛn plogo vo ppha p̄io notificat ex noīe cū dr. Verbuz dñi qđ factū est ad iohel. et ex genere cum dicitur.

b Filiū fatuel. et fuit iste ꝓpha sic et filiꝰ fm regulaz hebreoꝝ quā posui in principio osee. Scdo audientū attētio excitat cū dr. c Audite hoc se. p̄io eos alloquit eo q̄ sūt maioris reuerētie et intelligētie et alios ꝑ. d Et auribꝰ pcipite oēs ꝛc. si factū est istud. s. q̄ postea ponit in tractu. ꝛn diebꝰ vr̄is aut in diebꝰ patrū vr̄oꝝ. q. d. nō. q̄ ibi accipit si ꝑ nō. sed ꝑ vr̄ qđ dr. Exod. x. de locustis inducī sup terrā egypti. et sederūt in vniuersis finibꝰ eoꝝ innūerabiles q̄les ante illud tpꝰ nō fuerāt. nec postea future sunt. Ad hoc videt Ra. sa. di. q̄ licet ille locuste fuerīt plures et maiores q̄ iste tri q̄ttuor plage hic posite. sc. de eruca et bruco locusta et rubigine simul sumpte fuerūt maiores. et sic intelligendū est dictū ꝓphete q̄ q̄ttuor tales pestes sibi nō ibi succedētes nō fuerant tpibus ꝑteritis. e Sup hoc filiꝰ vr̄is narrate ꝛc. q̄ hec ꝓphetia ē memoriter tenenda. et p successiones generatiōnū recolenda. et ꝑ videm? ꝓpleri nō solū in iudeis. sed etiam xp̄ianis. f Residuū. ibi hic incipit tractat? in q̄ ꝓpheta primo p̄dicat desolatoria. secdo p̄mittit consolatoria ibi. Nunc ergo circa medium sēdi ca. Circa primum ptem ꝓsiderandū q̄ de istis q̄ttuor plagis eruca bruco locusta et rubigine. dicūt expositores nr̄i cōiter q̄ nō fuit res gesta. q̄ q̄ttus liber regū et sēdus paralip. nullaz de ꝑ facit mentionem sz ē tm̄ pabola. sicut cū dr. iudicū. ix. Dixerūt ligna ad rhā nus ꝛc. q̄ ꝑ nūq̄ fuit in rerū natura sz p ligna pabolice intelligūtur habitatores ſychē p primum vo abimelech. Sic in ꝓposito p ista q̄ttuor nōia hic posita sz eruca ꝛc. intelliguūt pabolice q̄ttuor regna sibi succedētia q̄ indeā corroserunt et vastauerunt. s. assirioꝝ. chaldeoꝝ. grecoꝝ et rōanoꝝ. regnū q̄ saꝝ et medoꝝ sic legit iudeā vastasse. imo plures reges fuerunt ut dēs benivoli vt cyrus. darius. artaxerses. et assuerus. rabi sa. vo ecōtrario dicit q̄ ē tm̄ res gesta. ita q̄ terrena sēcia iudee sic fuerūt q̄ter successiue vastata. et ex ꝑ secuta est fames quā ꝑdixerat helisē durās septē annis. et ex ꝑ vr̄ q̄ ille q̄ttuor pestes nō fuerūt eodē anno sz i diuersis. aliter nō vr̄ q̄ fames ē tādiu duraz. p sterilitate vnius anni. Qđ q̄t postea subdit. Heus enī ascēde sup terram ꝛc. q̄si exp̄os pabolā ꝓpositā de eruca bruco ꝛc. dicē q̄ circa et bruc? et locusta hic metaphorice dicunt̄ gens fortis. eo q̄ destruxerūt terrā ad modū exercit? trāseuntis. et sic exponit illa q̄ sequunt̄ ꝓsul? de gentibꝰ et popul? terrā vastaturis. sed vtrūq; dictū vr̄ deficere. Primū q̄ fit hic ita exp̄ssa mentio de istis corrosionibꝰ terrenascētiū ꝑ erucā bruci ꝛc. et de fame inde sequēte. q̄ nullo mō vr̄ esse tm̄ pabola. nec valet argumentū inductū. q̄ q̄rto Reg. heliseus p̄nūciauit hāc sterilitatē. licet nō exprimat eās q̄ exp̄imit iohel ꝓpha. sic ozia rege thurificā te facē? fuit terremotꝰ magn? in iſrl. cui? mentionē nō facit xij. Re. sed solū de plaga lepre inflicta ozie. sed terremotus exp̄imit amos. i. et zacharie. xiiij. Fit scōm dictum q̄ ita fit exp̄essa mētio de gentibꝰ terrā inuasurīs q̄ nullo mō videt ꝑ hoc ꝓpheta significare. pabolice corrosionē terre p erucā et brucū ꝛc. q̄ licet hoīes pabolice noībus aīalium designent. sicut vir ostans dicit Leo. rapax lup? et hmōi. tamen nō sic inuenit̄ eorum in scriptura. sēd bruta noīb hoīm vel gentū designant. ꝓpter qđ saluo meliori iudicio vr̄ mihi q̄ cū dr hic. Residuū eruce ꝛc. ibi est simul pabola et res gesta. sicut ꝑ iere. xxv. dicitur q̄ portauit cathenas ligneas in collo suo. et sic fecit secūdum rei veritatē et rem gestam ꝑ hoc designat̄ incathenatio populi in captiuitatē ducendi. sicut fuit postea ipletum tempe sedechie. Sic in ꝓposito fm rem gestam fuerunt quattuor destructiones terrenascentiū p erucaz brucum ꝛc. et p hoc significabantur. vastationes maiores future per quattuor regna predicta. Igitur fm hanc sententiam residuum huius ca. diuiditur in duas partes. quia primo ꝓpheta predixit vastationem. secundo inducit ad lamentatiōem ibi. Plange. Prima in duas. q̄ primo ponitur figura. secundo res figurata ibi. Hēc enī figura enim fuit quadruplex corrosio terrenascentium vt dictum est. que fuit res in se et figura futuri. et quā tuz ad hoc dicitur. g Residuum eruce. Est autem eruca ꝓprie vermis nascens in olerib?.

h Comedit locusta ꝛc. Differūt aūt locusta et bruchus. sicut perfectum et imperfectum in eadem specie. Fetus enī locuste anteq̄ habeat alas vocat̄ bruchus. sz qñ habet alas

Incipit iohel ꝓpha. I.

Verbū dñi qđ factū ē ad iohel filiū fatuel. Audite hec senes et auribꝰ pcipite oēs habitatores terre. si factuz est istud

in diebus vestris aut in diebus patrum vestroꝝ. Super hoc filijs vr̄is narrate et filij vr̄i filijs suis. et filij eorum generationi altere. Residuum eruce comedit locusta. et residuū locu-

tunc dicitur locusta. b Et residuū bruci comedit rubigo. Sit aūt rubigo vicīū segetū qū vēto vrēte pcussē nō facīūt granū. z si facīūt est rarū i Expgiscimī ebrīj. i. aduertite z psiderate iminēs vobis malū. h Flete. q: deficiet vobis vinū in q delectabimī. ex vinea tā corrosione.

l Bens ei. h ꝓfit ponit res figurata. s. vastatio facta p q̄tuor regna supradicta. cū l Bens cui (dicit) ascendit. i. ascēdet z loquit de futuro p modū pfīj ꝓpter certitudinē ꝓphetie.

m Sup terrā meā. id ē sup iudeā q̄ spāliter dr terra dñi. eo q̄ ibi vigebat cultꝰ eiꝰ n Fortis z innūerabilis. talis ei fuit gēs assiriorꝫ chaldeorum grecorꝫ z romanorū. vtz ex gestis eorꝫ.

o Dentes eiꝰ. in h designat crudelitas p Posuit vi (eorꝫ) neā in eā in desertū. isti enī exercit⁹ in iudea vineas excidūt arbores fructiferas. et eas p̄o pte dolauerūt ad faciendū machinamēta et alia exercitibꝫ necessaria. vel aliter pōt dici. q̄ h accipit vinea dñi p ꝓphetis. sm illud Esa. v. Vinea enī dñi exercituū domus isrl est. quā domū isti exercit⁹ spoliauerūt bonis z asportauerūt i ꝑsonis q Plāgedic (nis. ꝓfīt ꝓpha inducit populū ad lamēt acionēz z p̄o p vastatiōe prima. scdo p scda in p̄inci. ca. sequētis. Prima in duas. q: p̄o inducit ad fletū generaliter. scdo sacerdotes spāliter ibi. Accingite vos. Circa primū dicit. q Plāge q̄si virgo. Virgo enī despōsata. si moriatur eī sponsus anteq̄ nuptie eī⁹ amplexibꝫ bꝫ maternā imaginī luctus. ꝛō ponit hic p exēplo ad designandū magnitudinē luctꝰ iminētis. ꝛō subdit. r Pertīt sacrificiū. de aialibꝫ z terrenascētibꝫ. licet enī de terrenascentibus aridis ꝓprie diceret fieri oblatio tū hic vocat sacrificiū iarge loquēdo. s Et libatio. de liq̄dis vt vino z oleo. t De domo dñi. q: ꝓpter corrosionē terrenascētiū nō habebat vñ talia possent fieri. v Luxerūt sacerdotes. ꝓpter defectū diuini cultus. z etiā sui victus q̄ erat de decimis z oblationibꝫ. x Depopulata ē regio. carēs habitatoribꝫ. y Luxit humus. pmuta fructibꝫ. sicut ecōtrario dr videre metaphorice q̄n plena est fructibꝫ. z Quoniam devastatū est triticū p q̄tuor plagas supradictas. a Cōfusi sunt agricole. frustrati sūt spe sui laboris. b Ululauerūt vinitores. sic ecōtrario solēt cātare in abūdātia videmie. z ex h p̄z lra seq̄ns.

c Accingite vos. Hic ꝓfīt inducit sacerdotes spāliter ad lamentū dicēs. Accingite vos. s. cilicijs in signū humiliatiōis coram deo. z subdit cā. d Quīm interijt de domo dei. z exponit vr. s. e Sanctificate ieiunīū. i. disponite vos ad deuote abstinendum.

Vocate cetū ꝛc. vt sit pcibꝰ mitor impetꝝ diuīa clementia ideo subditur.

g Et clamate ad dñm a a a Jn heb. ē vna dictio z sonat sic. aha z ē interiectio dolentis.

h Quia ꝓpe ē dies dñi. i. dies iue vindicte inferēde. z ꝛō maebat ꝓpha ad dñm clamare. vt saltez tpare tur rigor sue iusticie.

i Et quasi vastitas a potēte veniet. scz a deo cui⁹ vindicatio īpediri non pōt nisi p suam clementiam.

k Numq̄d ꝛc. perierūt alimēta. i. cito pe

l De domo (rient. dei vīi letitia z exultatio. q: leuite nō cātabant cantica letitie sed magis lamentationis ꝓ miseria terre.

m Computruerūt iumenta. in stercore suo. q̄a ꝓpter sterilitatem terre non habebant stramenta ad sufficiendum eis.

n Demolita sunt horrea. i. contenta in horreis.

o Dissipate sūt apothece. i. sumpta sunt q̄ erant reposita p vi

p Quia inge (ctu. muit animal ꝛc. trifdz Quia non est pascua eis. omnia enī virentia fuerūt corrosa. ideo q̄ clamat ꝓpheta dicens. q Ad te domine clamabo. in oratione. p sublevatione nostre miserie.

r Quia ignis comedit speciosa deserti. Ignem autez z ignis flāmam vocat ventum vrentem segetes rubiginantem. z etiam erucam. brucum z locustam. que ex sua corrosione ita reddebant vegetabilia arida acsi cucurrissent ibi ignis z flāma.

s Sed z bestie agri scz silvestres.

t Quasi area sitiens ymbrem. i. desiderans.

v Suspexerunt ad te. p̄ sitis lassitudine. ideo sequit.

x Quoniam exiccati sunt fontes. ex vehementia venti vrentis siccitatem causantis.

Jn ca. primo Johelis vbi dr in postil. Primū ē q̄bus ꝓpheta venit ꝛc. Additio.

Verba hieronimi in hoc plogo posita sane intelecta nō otrariant vbis suis in epla ad paulinū ꝓ vt postillator estimare videt. Pro q̄ sciendum q̄ scōm q̄ ponit hiero. in h plogo tpa in quibꝫ ꝓpheta vixit iohel eadem sunt tpibꝫ in quibus ozeas ꝓphetauit

Johelis

ſcz in dieb⁹ ozie ioathan achaz⁹ ꝛc. Sed ozeas ſepe notat ephraim ⁊ ſamariã. ad deſignãdũ ꝙ ibi loquit de. x. tribub⁹. q̃rũ ciuitas metropolis erat ſamaria ⁊ prim⁹ rex. ſ. hieroboã fuit de tribu ephraim. ⁊ qñq̃ notat iudã ⁊ iſr̃z vt deſignet ꝙ ibi loquit de duab⁹ tribub⁹. ſz ꝓpheta iſte Johel ſz iſta q̃ ꝓphauit ꝑtim de eruca ⁊ bruco ꝛc. in tota terra iſr̃l. ſ. tribuũ cõtigiſſe intelligant⁹ nũ q̃ rũ in ſua ꝓphia fecimen nomẽ de. x. tribubus. ſ. noiando ephraim vl̃ ſamariaz ſicut ozeas ſz ſolũ iudã ſyon ⁊ iſr̃l. vtz currenti p totã ſuã ꝓphiam. ⁊ nõ cũ dicit hieroñ. in plogo ſup hũc ꝓpheraz ꝙ ad tribum iuda ⁊ iſr̃l. ꝓphauit. nullã oino facies de. x. tribub⁹ mẽtionẽ intelligendũ ẽ ꝙ in tota ſua ꝓphia nõ noiauit ephraim nec ſamariã nec aliq̃d hmõi ad. x. tribus tñ ptinẽs. Q. aũt dicit in epiſtola ad paulinũ ꝙ iohel deſcribit terrã. iij. tribuum erucabruco ꝛc. vaſtatã ⁊ plumptã. intelligendũ ẽ ꝙ hec vaſtatio ad totã terrã. iij. tribuũ ſe extẽdit. licet nõ noiaſſet ſamariã ⁊ ephraim ⁊ hmõi. Q. aũt iſta ꝛtigiſſent etiaz in terra. x. tribuũ ſatꝛ ptz ex eo ꝙ allegat in poſtilla ex hiſtoria. iij. Reg. Vñ ꝙ poſtillator⁹ dicit⁹ ꝙ de dictis hiero. parũ vr̃ tenendũ i ꝓpoſito manifeſtũ ẽ mult⁹ rõnabiliꝛ eſſe dictum. In eo. ca. vbi dicit in poſtil. Simpliciter ſcõm dictum. Additio.

Secundũ dictũ ſeu ſẽa expoſitio nõ vr̃ rõnabiliꝛ ſ probari in poſtillatore. illã brutta aſalta inueniuntur in ſacra ſcriptura deſignari noiãb⁹ hoim p ſertim ſub noiãb⁹ collectiuis ꝓpter certas eoz actiones ſeu ꝓprietates q̃bz hoiãb⁹ aſſimilant⁹. vt cũ dr̃ Prouerb. xxx. Formice ꝓpls infirmus. lepuſcul⁹ plebs imualida. ió cuz dicit hic. Gens enĩ aſcẽdit ſup terrã meã. Silr ꝓpls fortis ⁊ hmõi bñ põt intelligi de locuſta q̃ aſcẽdit ordinate ſicut acies in bello. Vñ puer. vbi. ſ. Locuſta regẽ nõ hz ſz egreditur p turmas. Facit etiã p iſta expoſitiõe ſẽa. qz i multis locis loquẽdo ꝓpheta de iſta gẽte ꝓpl⁹ vel exercitu. adũgit hũ aduerbiũ ſilitudinis. ſ. q̃ſi. vt cũ dr̃. Quaſi aſpectus eq̃z aſpectus eoz. ⁊ q̃ſi eq̃tes ſic currũt. Manifeſtũ eſt aũt ꝙ in exercitib⁹ chaldeoz aſſiriorz ⁊ hmõi. veri eques erãt ⁊ veri eq̃tes. ⁊ ſic nõ debebãt noiari p ſilitudinem ſz p eſſentiã ⁊ realitatẽ. Silr ꝙ dicit. Velut ꝓpls fortis ꝓparatus ad ꝓliũ. ⁊ q̃ſi fortes currẽt. ⁊ q̃ſi bellatores aſcendẽt murũ. a mira ſilia q̃ hic ponũtur. magis ꝓprie dicerent⁹ ſine ſilitudine. poſſet enĩ dicere de ꝓpl⁹ chaldeorum grecoz ⁊ hmõi tpe ſui domini ꝙ erat ꝓpl⁹ fortis ꝓparatus ad ꝓliũ. ⁊ ꝙ erãt viri bellatores ⁊ hmõi. Unde hec ſẽa expoſitio videt planior q̃rũ ad ſenſum ꝛalem. Si aũt q̃rat ſenſus figuratiuus. q̃ tñ nõ eſt ꝑtis ſpeculatiõis. p eruca notat ibidem. p locuſta manis gla. ꝓbrucum ĩgluuies vẽtris. ⁊ p ubigine ira. ꝓut hẽ i gloſa. vbi mira alia figurata circa hũ traduñt. Replica.

Si primo capitulo iohelis poſtil. inq̃rẽs q̃bz Johel ꝓphetauerit oñdit btũ hiero. varie loqui i plogo huius ꝓphete. ⁊ ad paulinũ de oĩb⁹ ſacre ſcripture libris. p oĩb⁹ eius dicta declinat. Sz burg. ſalmanis btũ hiero. a ꝺdictione ⁊ bũ. dicit quedã q̃ nõ vr̃ vera. dicit nanq̃ de regno. iij. tribuũ nulla fiat ſpãlis mentio in tota ꝓpheta iohelis cuius tallitas videri poteſt. Nam ſicut regnum decem tribuũ deſignatur p ephraim ⁊ ſamariã. ita etiam in libris Regũ. iij. ⁊ iiij. et Paral. iij. decẽ tribus ſignificant⁹ p regnũ iſrael. q⁹ poſt receſſum decẽ tribuũ a regno roboaz. ſemp regnum iſrael in ſcriptura eſt diſtinctum contra regnũ iuda. Hũc aũt in tertio capitulo Johel diſtincte loquit⁹ de vtroq̃ dicẽs. Cuz cõuerſero captiuitatẽ iuda ⁊ iſr̃l. Et infra. Vocat deus hereditatem ſuã iſr̃l. Et ca. vlt. Iohel diſtinguit inter illa duo regna. dicens. Dñs de ſyõ rugiet ⁊ de iheꝛlm dabit vocem ſuã ⁊ dom⁹ ſpes ꝓpli ⁊ fortitudo iſr̃l ꝛc. ꝑtz igit ꝙ per ſilum nitit⁹ defendere btũ hiero. q̃ non indiget ſua defenſione. q⁹ poſtul. beati hiero. nõ improbat ſed declinat. ⁊ non ĩmoratur nec curat ꝓpter rõnes q̃s ponit de vidua in iſrael ꝛc. que vide in poſtil. Hec ponderanda eſt replicatio burg. ꝛtra poſtil. q⁹ dicit de metaphoris quib⁹ hoies ſignificant⁹ p beſtias ⁊ ecõuerſo. t̃les enĩ trãſſumptiões ad diſputatiõem nõ ptinẽt. Ca. II.

Tuite. Hic oñr inducit. ꝓpheta ad lamentũ pro
c vaſtatione terre fiẽda p q̃ttuoz regna ſup⁹ dicta dicens. a Canite filij. non canticũ leticie. ſz triſticie. ideo ſubditur. Ululate. b Comburent⁹ oẽs habitatores terre. i. totus iudee. c Quia venit dies domini. i. tempus ſue vltionis. d Quia prope eſt dies tenebrarum ꝛc. i. tempus multarũ miſeriarum ⁊ calamitatum. q̃ potiſſime habet⁹ ocum in prima deſtructione templi p chaldeos. ⁊ ſecũda p romanos. ⁊ in eius ꝓphanatione p grecos. quando antiochus abominandũ idolum poſuit in templum dei. i. Dach. i. ca.

e Quaſi manẽs expanſum. mane eſt principium diei. q̃ cum incipit luceſcere ſup terram ſtatim expanditur ſup totam terram ab oriente in occidentem. ⁊ in hoc notat exercituum multitudinem. qui de quatuor regnis ſupra dictis venerunt contra iudeam.

f Similis ei non fuit. quilibet enĩ in aliqua conditione exceſſit alios vtpote ꝓpl⁹ aſſiriorum in cupiditate. chaldeoz in ferocitate. grecorum in doloſitate. plus enĩ nocuit hoc regnum iudeis doloſitate q̃ poteſtate. vt patet. i. ⁊ ij. Machabeo. Romanoz vero ĩ poteſtate ꝓpter quod iſtud regnum vocatur ferreum. Dan. ij. ca. q⁹ ſicut ferrum domat omnia. ita regnum romanoz domauit alia regna. g Ante faciem eius ignis vorans. q⁹ primo ingreſſu iudee cõburebãt villas nõ clauſas. fugientibus inde habitatorib⁹. h Et poſt eum exurens flamma. q⁹ habita victoria comburebant ciuitates munitas ⁊ martime populus chaldeoz ⁊ romanoz qui combuſſerunt ⁊ templum. i Quaſi hortus voluptatis terra coram eo. i. erat pulcra ⁊ plena fructib⁹ bonis ante aduẽtum cuiuſlibet exercitus.

k Et poſt eum ſolitudo deſerti. quia in receſſu ſuo dimittebant terram vaſtatam.

l Neq̃ eſt qui effugiat eum. i. pauci poterant effugere ꝓpter ſequentium velocitatem. ió ſequitur.

m Quaſi aſpectus equoz velociter currentium.

n Et quaſi equites ſi current ſes pedites.

o Sicut ſonitus quadrigarum ſuper ꝛc. In hoc etiam notatur multitudo aduerſariorum ex magno ſonitu

qui cauſabatur et fragore armoꝝ ⁊ inceſſu turbarum.
p Veluti pl'us fortis ⁊ ꝑpar' ad plīū .i. munit' omni genere armoꝝ. q A facie ei' cruciabunt pli ſ. et ſolo aſpectu. r Oēs vul. redigē. in ol. i. in olle nigredi/nē et anxietate ⁊ ex fumo ꝓcedēte ex igne accenſo ab eis ꝑ oīa loca iudee.

s Sicut fortes cur/rēt nō ipediti armo/ t Qua (rū pōdere. ſi viri bellatores. i. exercitati i arte bellādi. v Aſcen. mu. i. ad ci uitates occupādum. x Viri in vijs ſuis grad. ⁊c. i. ita ordiate incidēt ꝙ non numis ſepabunt abinuicem nec numis ꝓiungētur Dicit enī vegetius li bro de re militari q iſta ē optima diſpoſi tio bellātiū. ita ꝙ p mīā ſepationē aduer ſarij nō ingrediantur acie. ⁊ p numiā ꝓiūcti one vn' non ipediat alīū ad inuadēdū. ad y Sz et (uerſarios. p feneſtras cadēt ⁊ ñ demolient. i. ſi ꝓtigat eos per feneſtras do/mos intra cadere nō ledent inde. Jn heb. tſi hꝫ. Jn armis ſta/būt ⁊ vtile nō q̄rēt. i. nō q̄rēt diuinas prin cipaliter. ſz interfice/re hoies. ⁊ hec vt ve/rio: ita. q. de feneſtr̄ 5 Per fene. ſequit. intra. q̄ſi fur. i. ita la/tenter ꝙ exiſtentes intra ſibi de defenſione nō poterāt puidere. a A facie eius ꝓtre. ter. i. hoies in terra ha/bitātes. b Dortis ſunt celi. i. angeli q̄ ſunt aues celeſtes. Angeli enī ad cuſtodiā diuerſar gentiū deputati pu gnant inuicē p gentib' ſue cuſtodie ꝓmiſſis vt hꝫ Dan. x. quā pugnā exponit dionyſi' etiā de bonis angel'. ta/men hec pugna eſt inter eos ſine diſcordia. vt ibi pleni us fuit dictū. ⁊ hec pugna vocat hic motio celoꝝ.

c Sol ⁊ luna obtene. ſunt. locutio metaphorica ꝑ quā intelligit hoim tribulatio magna. eo mō loquēdi q̄ dicit etiā vulgariter tps nubilū tenebroſum. vſi dicit Poeta. Cū fueris felix mltos nūerabis amicos. Cpa ſi fuerint nubila ſol' eris. d Et dns de. vo. ſu. amutēdo iudeis terroꝛē. e Ante faciē exercit' ſui eo ꝙ erāt executo/res diuīe iuſticie. licet ꝫ facerēt iniq̄ volūtate. vt frequēter dictū eſt. ſ. in eſaia ⁊ hieremia. f Quia mlta ſunt nimis caſtra ei'. q̄libet enī victor exercitū fuit valde magn' i mltitudie ⁊ fortitudie. g Mag. enī dies do mini. ſ. in oſiōe ſue vīdicte. nō ſubdit. h Et q̄s ſuſti nebit eū. q. d. ꝙ. ꝓphā. nō poterim' ſuſtinere. ⁊ ꝫ maxime apparuit i ciuitatis ⁊ templi deſtructiōe. ꝓio ꝙ chaldeos. ⁊ ſcdo ꝙ romanos i Hūc ḡ. poſtq̄ ꝓphā pdixit deſo latoria hic incipit denūciare ꝓſolatoria. ⁊ q. act' actuo rū ſunt i patiēte ⁊ diſpoſito. ideo ꝓio inducit pl'm ad de bitā diſpoſitionē. ſcdo denūciat diuinā ꝓſolationez. ibi.

tes ſic currēt' Sicut ſonit' q̄drigaꝝ ſr̄ capita mōtiū ex iliēt. ſic ſonit' flāme ignis deuorāt' ſtipulā ' velut po/pul' fort' ꝓparat' ad plīū. q A facie ei' cruciabunt po/puli' oēs vult' redigent in ollā. ' Sic fortes current' q̄ſi viri bellatores' aſcēdēt mur'. ' Viri i vijs ſuis gradient' ⁊ ñ declinabūt a ſēi/tis ſuis. Vnuſq̄ſq̄ frēz ſu/um nō coartabit. ſinguli i calle ſuo ābulabāt. ' Sz et p feneſtras cadēt ⁊ nō de/mollient. Vrbē igredient'. in muro currēt. domos cō ſcendēt. ' p feneſtras intra/būt q̄ſi fur. ' A facie ei' con tremuit tra. ' moti ſt celi. ' Sol ⁊ luna obtenebrati ſt ⁊ ſtelle retraxer̄t ſplēdorez ſuū. ' Et dns dedit vocē ſu am' añ faciē exercit' ſui q ' mlta ſt nimis caſtra ei' q fortia ⁊ faciētia vbū eius.

Relatus eſt. Debita vero diſpoſitio ad ꝓceptiōem diui/ne conſolatiōis eſt veritas pnie ⁊ ꝓtritiōis. Matt. v. Bea/ti q̄ lugēt qm ipi conſolabūtur. ideo dr in pſona dñi.
k Conuertimi ad me in to. cor. ve. i. vacāt ⁊ integraliter.
l In ieiunio ⁊c. carnē affligēdo vt ſpūs ad deu eleuet'.

' Magn' et dies dñi ⁊terri bil' vald'. ' ⁊ q̄s ſuſtiebit eū 'nūc ḡ dic dns. ' ꝓuertimi ad me i toto corde vro. ' i ieiu nio ⁊ fletu ⁊ i plāctu' ⁊ ſci/dite corda vra' ⁊ ñ veſtimē ta vra. ' et ꝓuertimi ad dñm deū vr'. ' q benign' ⁊ mi/ſericors ē. ' parciēs ' ⁊ multe mi/ſericordie ' ⁊ pſtabil' ſr̄ ma licia. ' q̄s ſcit ſi conuꝝtat' et ignoſcat. ' ⁊ relinq̄t p' ſe bñ dictionē. ' Sacrificiū et li/bamē dño deo nr̄o. ' Cani te tuba in ſyon. ' ſanctifica te ieiuniū ' vocate cetū. cōgregate pplm. ſctificate ec cleſiā. coadunate ſenes. cōgregate puulos. ⁊ ſugētes vbera ' Egrediat' ſpōs' de cubili ſuo ⁊ ſpōſa de thala mo ſuo. ' Inter veſtibulū ' et altare' ploradūt ſacerdotes' miſtri dñi ⁊ dicēt ' pce dñe pce pplo tuo ' ⁊ ne des hereditatē tuā ' i obꝓbriū ' vt

m Et ſcindite cor/ vra. malas cogitatio nes reſcindendo.
n Et nō veſtim. vra mos erat iudeis i tri ſticia poſit' ſua ſcin/dere veſtimēta. vtz i plurib' locꝫ veteꝛ te/ſtamenti. ſz ꝫ parum valet aut nihil niſi a/ſit ſciſſio cordis mo/o Et cō (do victo. uertimini ad dñm. e' miam implorando.
p Quia benignus. in effectu.
q Et miſericors eſt in affectu. dicit enim miſericors. q̄ miſeri/am alteri' cordi acci/pit ad reuelandū.
r Parciēs. puerſiōez peccatoꝝ ꝓſpectādo.
s Et multe miſeri/cordie. circa ꝙ dignuꝫ
t Et pēta (puniēdo. bilis. petā ꝓdonādo.
v Quis ſcit ſi ꝓuer tatur ⁊ ignoſ. ⁊c. Spi/ritusſanctus enī tan/gīt corda ꝓphaꝝ fm ſuū arbitriū pl' ⁊ mi/nus. ⁊ tō aliq̄ſi p eos denūciat ſic penas fu/turas. ꝙ licet tūc ſint certi ꝙ talis reuelatō

est a deo. tñ adhuc iḡrant aliq̄ſi vtrū ſit ꝓphā p̄deſtina/tionis q̄ ſp ipleꝫ. vel ſolū ꝓminatiōis q̄ ꝓpter pniaꝫ ipe/ditur. ſic ionas dixit. Adhuc. xl. dies ⁊ ninive ſubuertet'. ⁊ tūc ignorauit ꝙ hoc eſſet impediendū ꝓpter pniam ni nivitaꝝ. ⁊ ſic iſte ꝓpheta de plagis ſupra poſitis igno/rabat. ⁊ tō vbū iſtud. Quis ſcit ⁊c. nō dicit in pſona domi q̄ certitudinaliter ꝓgnoſcat oīa futura. ſz i pſona ꝓphete.
x Et relinq̄t. poſt ſe bñdictionē. i. ſuā grām in bñficijs tpalib' ⁊ ſpūalib'. y Sacrificiū ⁊ libamē domīo do noſtro. ſubintelligit. fiat ad placandū eius iram.
z Cānite tuba in ſyon. ad populi cōuocatiōem.
a Sanctificate ieiuniū. ꝙ carnis mortificatiōem.
b Vocate cetū ⁊c. i. oēs vtriuſq̄ ſexus ⁊ etatis. vt ex cō mum afflictiōe ⁊ depcatiōe cuius placet' deus. ⁊ ꝫ mo/do fecerūt ninivite Jone. iij. c Egrediat' ſpōſus ⁊c. q. d. n on eſt tempus vacandi amplexib' ſed luctib'.
d Inter veſtibulū. ſ. tēpli. e Et altare. ſ. holocauſti.
f Ploradūt ſacerdotes. cū lachrimis ⁊ deuote depcan/tes. g Parce dñe parce ꝓplo tuo. a pena quam deme ruit ꝓ ſuo peccato.
h Et ne des hereditatē tuā. i. iudeam. q̄ dr dei heredi/tas rōne. ſ. dicta ca. i. i Jn obꝓbriū ſcz ſeruituris gentib' alienis. ideo ſubditur.
k Ut dominētur eis nationes. Et hoc patet quod ſu/pradictum eſt ſcilicet ꝙ Iohel nō ſolum ꝓphetauerat de

vastatione terre p eruecam bruchum ⁊c. vt dicit Ra. sal. q̄ nō pōt dominū sup holes, sz etiā de vastatōibꝫ futuris p ōtruor re. zua supradicta q̄ successiue acceperūt vsium in iudea. l Quare dicūt in po. vbi ē deꝰ eor. sic enī dixerūt gētiles post vastationē iudeor derisorie insultā tes q̄ deus eor ñ po terat eos saluare.

m Zelat⁹ est rex. b pōt ꝓba pdicit diuinā cōsolationē ⁊ p̄mio ēt̄ ad multiplicatōnē in bonis. scdo q̄ tū ad vltionē de inimicis ibi. Verum q̄d mihi. Prima i duas. p̄mo pmittit bona tē poralia. scdo spūalia. vt ex sensibilibꝫ ad ite ligibilia deducant scdā ibi. Et erit. Circa primū p vastacione terrena scēnū p eruecam bruchū ⁊c. denūciat fertilitatē fructuum loquēs in pſona dñi dicens.

n Ecce ego mittaz vobis frumentū ⁊c. Dicit enī Rabi. sa. q̄ post illā famē q̄ fuit tpe ioram secuta est adeo fertilitas magna ꝓpter q̄d mlr q̄ cuz filio pegriata fuerat i terre pbulistinorū de cōsilio helisei reuersa fuit i iudeā fame trāsacta. iiij. reg. o Et nō dabo vos vltra obprobriū in gētibus. (viij. Ape enī illi⁹ fame multi cogebant exire de illa terra et sustinere obprobria in terra aliena. Sciendū tū q̄ ply vltra nō intelligit ppetuitas sz aliq̄ tpis lōgitudo. sic diffusius fuit dictū sup illō Esa. xiij. Nō leuabit gēs ꝙ gētē gladiū nec exercebunt vltra ad pliū. p Et eū q̄ ab aq̄lone ē pcul faciā a. regnū assiriorꝫ vt dicūt aliq̄. q̄ tpe Ezechie fugit ofusibiliter de iudea. iiij. Reg. xix. Ra. sa. Ꝟ exponit de cetu aialiū pdictor. s. eruce bruci ⁊ aliorꝫ. et hoc magis ꝺsonat lr̄e sequēti cū dr. q Et expelā eū in terrā inuiā ⁊ desertā. vbi nō ē hītatio hoīm. Sēnacherib ei fugiēs redijt in terrā suā ab hoibꝫ hītatā. t Faciē eius mare orientale. istud ē mare mortuū q̄d terminat ad orientalē angulū terre pmissionis vsus desertū egypti. ⁊ p Ꝟ in summā q̄ ille cetus eruce bruchoꝝ ⁊ aliorum non intraret iudeā. et q̄ prima ps bēt aspectū ad extremū angulū iudee. s Et extrema ei⁹ ad mare nouissimū. i. magis elongabit a terra vra q̄ ps pria. t Et ascendet eor⁹ ⁊c. q. qñ talia aiālia moriunt in magna multitudine. de putrefactione surgit magn⁹ fetor ⁊ aeris corruptio. sic dicit hiero. se vidisse in illa terra. Et ꝟ ptz q̄ ñ loquit̄ ꝟ scriptura de exercitu sennacherib ab angelo p cussō vt bē. xix. Reg. xix. q. illa pcussio talis fuit q̄, corpa fuerūt inuenerata sub vestibꝫ ⁊ armis. ⁊ talibꝫ aūt non ascēdit fetor. v Quia supbe egit. Ꝟ ꝟ arguit alīs ad ōnū sz q̄ intelligāt de exercitu sennacherib. q. superbia in bruco ⁊ eruca ⁊ talibꝫ nō bz locū. Ad q̄d dōm q̄ ꝟ tutes ⁊ vicia nō sint in brucis ⁊ talibꝫ ꝓprie. sunt tamē loquēdo large. sic agn⁹ dr mansuetus. vulpis dolosus. ⁊ equus recalcitrās ⁊ supbꝰ. ⁊ ꝟ mō dr de cetu locuste bruci ⁊ aliorꝫ q̄ superbe egit p excessu in corrosione terrena. scenū. Consequenter ꝺolat habitatores terre dicens. Noli timere terra ⁊c. p Aialia bruta. de terrena scentiū abūdantia. ⁊ ptz ista. q Et filij syon exultate. nō p dissolutionē sz p deuotionē. lō subdit. in dño ⁊c.

gnū attulit fructū suū, sic⁹ ⁊ vinea dederūt vtutē suā 'Et filie syon exultate ⁊ letamini in dño deo vō. ' q. dedit vob doctorē iusticie, 'ⁿ descēdere faciet ad vos ymbꝛē matutinū ⁊ serotinū, ᵇ sic in principio, Et implebuntur aree frumēto ⁊ redūdabūt torcularia vino ⁊ oleo, 'Et reddā vob ānos q̄s comedit locusta bruc⁹ ⁊ rubigo ⁊ eruca, 'fortitudo mea magna quā misi in vos. ⁊ cōedetis vescētes ⁊ saturabimini 'ⁿ laudabitis nomē dñi dei vri. q̄ fecit mirabilia vobiscū 'Et ñ ꝓfudēt ppls meus ᵍ in sempiternū ᵇ ⁊ scietis q̄ in medio isrl ego sū. ⁊ ego dñs deus vr. ⁊ nō est amplius, 'et nō

: Quia de vo. do. iusticie. i. doctores accipiendo singlare pro plurali. sic Exo. viij. Venit musca grauissima. Et vt dicit Ra. sa. Per ꝟ intelligunt ꝓphe illi⁹ tpis populū reuocātes ad bonū scz iohel ⁊ alij ꝓphete sibi ꝓpanei. i. heliseus ionas. ⁊ alij plures sm ra. sa. sm vero hiero. iohel ꝓphetauit tardius. ⁊ sic cōpanei fuerit sibi oseeesaias. ⁊ ceteri illius tpis. In p̄cedentibꝫ ñ secut⁹ sum dictus Ra. sa. q̄ vē mihi q̄ntū ad ꝟ dicere. ꝓbabilius sicut tetigi i p̄cipio huius ꝓphie.

a Et descēdere faciet ad vos ymbꝛes. ad fecūditatē terre cōue
b Sicut in(nicntē. principio. ⁊ asiq̄s fieret terra sterilis per corrosionē eēt̄ruce bru
ci ⁊ aliorꝫ. c Et red. vo. an. q̄s come. lo. ⁊c. i. tāta erit fertilitas q̄ recōpensabit̄ q̄d fuit sic corrosum d Fortitudo mea. q. d. illa corrosio fuit facta ex ordine iusticie mee. ⁊ nō locustarū vtute. e Et laudabit⁹ nomē dñi dei vri. eo q̄ reddidit vobis fertilitatē mirabilem vltra spem hūanā. f Et nō ꝓfun. po. me. er sili sterilitate. g In sempi. in heb. bē. In seculū q̄d nō ipōrtat ppetuitatē seu tps nisi vsq̄ ad iubileū. etiā si iubileus non distet p mlros annos. h Et scietis q̄ expiētā boni a me collati. i Et nō ꝓfun. po. me. in eter. In hebē. habet̄ in seculum.

Capitulum. III.

Erit post hec. Hic incipit capitulū i hebreo. si
e gnatio vo capitulor i bibliis nris ē frequenter
defectiua. q. frequēter nō sequit signationem hebraicā. nec etiā hiero. vtz i antiqs bibliis sm hieroni. signat. Postq̄ denūciauerat ꝓpha ꝓ o multiplicationē in bonis tpalibꝫ. hic ꝓsequit idē denūciat in spūalibꝫ. q. q. ver⁹ testamētū pmittebat tpalia. Esa. i. Si audieritis me bona terre comedetis. Nouum aūt testamentū pmittit spiritualia. Ezech. xlij. Penitentiaz agite. q̄ appropinquabit enī regnum celor. ideo p̄cedens pmissio de temporalibus fuit impleta tempore veteris testamenti. vt pdictū est. Isa vero tempe noui testamenti. et videbitur. vnde ⁊ ra. salo. dicit. q̄ istud est referendum ad tempus futurum p quod intelligitur tempus messie quē dicit adhuc erunturum. ⁊ q̄ in tempe eius dabit abūdanter spūs sanct⁹ q̄ntum ad donū ꝓphie ⁊ ad alia mlta mirabilia. ⁊ q̄ congregabit oēs iudeos p oē bē dispos ⁊ subiugabit eis oēs gentes terre. Et hāc sniaz applicat ad ꝓsēs vsq̄ ad finē huius ꝓphetie. ꝓter quod aliqui expositores nostr⁹ exponentes hunc passum de reditu captiuitatis baby

lonice tpe qui dat⁹ fuit spūs ꝓphie esdre aggeo ⁊ zacha/
rie magꝰ iudaizāt ꝗtū ad hꝝ ipe. Dimittam⁹ igit dictū
Ra.sa.ꝗtū ad illud qđ ē fallitatis.s.q rpus sit vēturus
⁊ quecā alia ad hꝝ ꝓpria ⁊ accipiam⁹ illō qđ ē vitat.s.q
passus iste sit ad tpa rpi referēdus ⁊ fm hꝝ ps ista in du
as diuidit.q2 primo
mit id qđ ē iā imple/
tū i aduētu rpi prio.
scdo qđ restat ip'plēdū
in aduētu scdo ibi.et
dabo ꝓdigia.Circa p̄
mū sciendū q⁹ hāc lit
terā allegat.Petr⁹ a/
postolus act.ij. tāḡ
ipletā ad ifram i mis/
tione spūssancti die
pentħ.sup aplos alios
q̄ credētes in sīḡ
visibili,ꝓter qđ nō
est exponēda aliter ad
lītam a catholicis vt
vr ⁊ fm hoc dicatur.
a Et erit p⁹ hec.scz
post tpa vete.testa.
b Effundā spīm me
um sup oēm carnem
qđ exponit Ra.la.sic
id ē sup oēs hoiēs cu
ius erat cor teneruz
ad modū carnis.i.nō obstinatū in pctīs ⁊ fm hꝝ dr ezech
xxxvj. Auferam cor lapideū de carne vra ⁊ dabo vobis cor
carneū.i.p deuotionē dispositū ad grām spūssancti.⁊ talia
erāt aplor⁹ aliorq discipulor corda,vel aliter pōt dici.
c Sup om.car.i.sup iudeos ⁊ gētiles indifferēter fm
qđ hr Act.x,ꝓter qđ dr ad Rom.x.nō est distinctio iu/
dei ⁊ greci,nā idē dns oim diues i oēs q̄ invocāt eū abū
danter dando eis spūssctū. d Et ꝓphabūt filij vestri
⁊ filie vre.i.manifester dabit spūssanct⁹ vtriq sexui. vñ et
in die pentħ.inter aplos erat mlieres fm q⁹ dr Actu.i.
Hinc erāt pseuerātes vnanimiter i orōe eū mlieribꝫ ma
rie mr ihesu,⁊ statim subdit de spūssctī descēsu. Et dū ꝓple
rentur dies pentħ.&c. Act.xxj.dr. Erāt aūt phili ꝓpo ḡttuor
filie vgines ꝓphetātes. f Iuuenes vri.i.hoiēs cuius
liber etatis dabit spūs ꝓphetie. g Somnia somniabūt
id est reuelatiōe. diuinas in somnijs habebūt.ad quas
aīa est magis tūc disposita,ꝓter abstractionē ab exterio
ribꝫ sensibꝫ.vt plen⁹ dixi in principio libri ps almor.
g Sed ⁊ sup seruos meos,In primitiua ecclīa oīb⁹
baptizat⁹ dabat spūssanct⁹ i sīḡ sensibili p impositionez
manuū apl'or.vt hr Act.viij.⁊ in plurib⁹ alijs locis Et ad
huc oīb⁹ baptizat⁹ nisi obicē ponant dat grā spūssti.scz
nō in sīḡ visibili. b Et dabo.Hic ostē ponit qđ restat
ad implēdū circa scōm rpi aduētū. Aliq tū exponūt tan
qđ ipletū in ꝓrio aduētu.sz nō vr mihi q⁹ lra ꝓcorder,ꝓt
qđ reducendū ē magis ad tpa scdi aduētus. Circa qđ
sciendū q⁹ rpo ascēdete in celū angeli appentes denūcia
uerūt ei⁹ aduentū ad iudiciū dicētes.Act.i.Hic iesus q̄
assumpt⁹ ē a vobis in celū sic veniet.s.ad iudiciū. vt ex
ponūt oēs doc.scti. Datio vero spūssti in sīḡ visibili fu
it manifestatio rpi ad dexterā patris glorificati. fm qđ dr
Joh.vij. Nōdum enī erat spūs dat⁹ q⁹ iesus nōdū erat
glorificat⁹ Et tō sicut angeli rpo ascēdente denūciauerūt
aduentū eius ad iudiciū.sic Joel ꝓpha denūciās futu
am missionē spūssancti in signo visibili statim denūcia
uit.tpus futuri iudicij.⁊ diuidit in duas ptes.q2 primo
ponūt signa p̄cedētia iudiciū,scdo iudicij exercitū,ibi.q2

confundetur ppl's meus
ineternum. .III.
a Erit p⁹ hec effū/
da spm meū sr oēm
carnē ⁊ ꝓphabūt fi
lij vr ⁊ filie vre. Senes ve
stri sōnia sōniabūt ⁊ iuue/
nes vri visiōes videbūt. b ⁊
sup seruos meos ⁊ ācillas
i diebꝫ illis effūdā spm meū
⁊ dabo ꝓdigia i celo ⁊ i tra
sanguinē ⁊ ignē ⁊ vaporē
fumi. c Sol ꝓuertet i tenebras
⁊ luna i sanguinē antecꝫ
veniat dies dñi, magn⁹ ⁊
horribilis. d Et erit oīs q̄ in
uocāuit nomē dñi salu⁹ erit
q2 i mōte syon ⁊ i hrlm erit
saluatō,sic dixit dns ⁊ re/
siduis qs dns vocauerit.
e Quia ecce i diebꝫ illis ⁊ tpe
illo cū ꝓuertero captiuitatez
iuda ⁊ hrlm congregabo oēs
gētes ⁊ deducā eas i vallē
ioſaphat. f ⁊ disceptabo cū
eis ibi sup pplo meo et he/
reditate mea israel. g quos
dispersērt in nationibus ⁊
terram meam diuiserunt.
Et super populum meum

ecce. Circa primū dicit. Et dabo ꝓdigia &c. ista sunt terri
bilia signa,aduentū iudicis p̄cedētia,put expressius dicit
de ipis Matt.xxiv. Marci.xiij. Et luce.xxj. Erūt signa
in sole ⁊ luna ⁊ stellis &c. ⁊ Sanguine.q2 ante aduē/
tū rpi ad iudiciū erit plecutio antirpi q effundet sāguis
innocentum.
h Et ignem.s.ꝓflagrationis p̄cedentez
aduentu iudicis.
i Sol conuertet in te/
nebras.nō fm resed
fm appentia.q2 ab/
scondetur eius lumē
in Et luna in sāguinem.licet fm apparen
tiam sicut cū patitur
eclypsim rubea vr.
n Antecꝫ veniat
dies dñi.i.sui iudicij
o Magnus.q2 oēs
ibi comparebunt.
p Et horribilis.scz
peccatorib⁹ ⁊ impijs
Act.ij.petrus sic allegat. Et manifestus.q2
tūc manifesta erunt
abscōdita cordis nri.
q Et erit.nō tempe

iudicij sed ante,ꝓphete enī frequēter de vno tpe transeūt
ad aliud. r Omnis qui invocauerit nomē dñi.fm q⁹
dr ad Ro.x. Corde enī creditur ad iusticiā,ore aūt cōfessio
fit ad salutem. s Quia in monte syon ⁊ in hrlm erit
saluatio.ibi enī saluator noster opatus est salutem p sua
p̄dicatiōem.⁊ būdictam passionem. Poterit etiaz hoc re
ferri ad futurum tempus antirpi quem dominus iesus
interficit infra hrlm in monte oliueti cū magna pte sibi
adherentiū.⁊ sic fidelibꝫ nomen eius invocantibꝫ dicto
modo erit saluatio a plecutione eius t Et in residuis
id est in illis qui decepti ab antirpo tunc conuertentur
ad christum. v Quia ecce.Hic consequenter ponit
iudicij exercitum cum dr. x In diebꝫ illis.i.circa p⁹
antichristi plecutionem. y Cum conuertero captiui
tatem iuda ⁊ hierusalem.i.iudeos ab antirpo deceptos.
qui detecta falsitate eius p helyam ⁊ enoch ad christum
retrahentur. z Congregabo omnes gentes.
in generali iudicio.
a Et deducam eos in vallem ioſaphat que ē inter mō
tem oliueti ⁊ hierusalem.non q⁹ ibi omnes capiantur.sz
quia christus descendens ad iudicium,apparebit in aē
re sup montem oliueti vnde ascendit in celum.⁊ iudicā
di apparebunt circa illum locum.ita q⁹ aliqui erunt in
valle ioſaphat et alij circa.
b Et disceptabo ibi cum eis.i.ostendam iudiciū meum iu
stum,q2 tunc manifestabitur omnibꝫ merita ⁊ demeri
ta oīm.⁊ sic ꝗtū ad electos ⁊ reprobos apparebit omni
bus christi iudicium esse iustum.
c Sup pplo meo ⁊ hereditate mea israel. Ista hereditas
est vīs ecclesia seu congregatio fideliū a primo abel iusto
vsqꝫ ad vltimū electū q̄ in fine mūdi nascitur' est.vt dicit
Greg.omel.xij. d Quos dispersērt captiuando et in
exiliū mittendo.sic potissime ptz de xpianis p tyrānos i
exiliū ⁊ captiuitatē miserotiens ⁊ miserpr missis. e Et
terrā meā diuiserūt.s.frā ꝓmissionis quā saraceni diuiserūt
sibi.xpianis inde ptim electꝫ ptim occisis. f Et sup
pplm meū miserūt.scz.vt acciperent sibi ptes de mancipijs.

a Et posuerūt pueꝝ in pstibulū,abutētes pulcris iuue
nib⁹ in vicio ꝯ naturā. In heb.aūt hr. Et posuerūt pueꝝ
p expensis. Et accepit hic pueꝝ p pueros in pl'ali. Freq̄n
ter enī legim⁹ q⁹ iuuenes rpiani ab infidelib⁹ sunt vēdi
ti vt inde recipent pecuniā. b Et puellā.i.puellas.
c Vēdiderūt,p vi
no i.vt de pcio habe
rent vinū ⁊ alia vite
necessaria. Sciendus
tū q⁹ nō solū p ist⁹ pec
catis ꝺdēnabūtur un
pj in vltimo iudicio
ſz p oīnib⁹ aliis. Jsta
tñ ſpāliter exprimun
tur,q⁹ sunt ꝯ naturā
lem amorē ⁊ ꝑpassio
nē q⁹ inter oēs hoies
ꝺz esse. illa enī que ſt
cuſdē ſpēi naturali
ter adinuicē ꝑpatun
tur,⁊ b mō. Datib⁹.
xxv. Saluator loq̄ns
de ꝺdemnatiōe impi
orū ⁊ remuneratione
iuſtoꝝ solū facit men
tionē de opib⁹ pietā
tis ⁊ eoꝝ ꝯtr⁹. Quib⁹
respōsuri sunt vni
uersaliter ꝑ oīb⁹ ꝑti
bus bonis ⁊ malis.
d Hec. Supra pro
pheta,denūciauit mꝫ
tiplicationē i bonis
Hic ꝑfit denūciat vl
tionē de inimicꝫ,⁊ di
uidit in duas ptes,q⁹ ꝓmo denūciat vltio. ſcōo mōi con
ſumatio. ibi. Cōſurgāt. Prima adhuc in duas,q⁹ ꝓmo de
nūciat vltio quedā implēda tpe ve.te,ſcōo alio tpe no
uiſſimo dictū est.s. de duplici collatiōe bonī,ſcā ibi.cla
mate. Circa ꝓmū sciendū q⁹ tyrꝝ ⁊ ſydonij ⁊ philistei
erant iudeoꝝ vicini,ꝓpter q⁹ debebāt eoꝝ miserie ꝯpati,
⁊ ipi fuerūt magis crudeles,q̄ reges assirioꝝ ⁊ chaldeo
rū fuerūt ⁊ exercuerūt ꝯ eos,ꝓpter q⁹ eoꝝ punitione fit
hic mētio ſpālis,cū dō in ꝑſona dñi. e Verū q⁹ mi
hi ⁊ vobis ⁊c. Dicit aūt se deus ꝑsecutionē pati in ꝓ
uſrōne aliꝫ q⁹ cū malis affligebant ⁊ q⁹ licet iudei me
ruiſſent affligi ⁊ captiuari,tū ipi intq̄ volūtate exercbant
e. Illunq̄d vltionē vos reddentis mihi,q.d.nō q⁹ vob⁹
nō nocui sed bñ feci. f Et si vlciſcami.ꝑm intentionē
vram malā. g Cito velociter reddā vicissitudinē.id
est penā debitā. Jsti enī ꝓpli post captiuitatē iudeoꝝ sa
tis cito fuerūt debellati ⁊ captiuati. h Argentū eniꝫ
meū ⁊ aurū tulistis.in destructiōe enī irlm ⁊ iudee ipi
habuerūt ꝓtem in ꝓda. i Et desiderabilia mea et
pulcerrima.i.ornamēta meo cultui deputata. k In
tulistis in delubra vra.ad ornādū loca idoloꝝ.
l Et filios iuda ⁊c.q⁹ ptē suā de mācipijs vēdiderūt gre
cis,q̄ p mare portauerūt eos longe. m Ecce ego ſu
scitabo eos ⁊c.q⁹ fuit impletū tpe cyri q̄ dedit licentiaꝫ
iudeis redeūdi,⁊ ad ꝟ exequēdū misit nūcios ⁊ lras per
totū imperū suū in q̄ erāt loca ſalte aliq̄d que mercā
tores greci duxerāt ad vendendū mācipia. Et q̄rtā retri
butionē vram.inferēdo vobis similē penā. n Et vē
dā.filios vros.in seruos. o Et filias vras.i.facultas.
p In manib⁹ filioꝝ iuda.i.ꝑ manus eoꝝ q⁹ dicit ali
qui impletū fuiſſet̄ liberatiōe iudeoꝝ de babylonica ca
ptiuitate. q⁹ secum adduxerunt de babylone plures gen
tiles ⁊ illos postea vendiderūt. sed ꝟ no vt q̄nientes di
ctū q⁹ gētiles q̄ venerūt cū eis de babylone venerūt vo
lūtarie ſaltē ꝑ maiorē ptē ⁊ erāt ad iudeismū q̄ers sicut
dictū fuit.i. ſdre. Preterea illi erāt babylonij ⁊ non tyrij
ſydonij ⁊ philistei de
quib⁹ hic agit̄. Et nō
vē meū dōm ꝟ fuiſ
se impletū postea tē
pore machabeoꝝ qui
pugnā es ꝯ ducesan
tiochi frequēter eos
debellauerūt. ⁊ mlta
mācipia inde vēdide
rūt inter q̄ plata fue
rūt de istis locꝫ. vſ. ⁊
inter duces debella
tos audeis pomꝑ cē
debe⁹ dux maritim⁹
tyrus aūt ſydō ⁊ phi
listea sunt loca mari
q Clamate.(cōma.
hic ponit alia vltio
impleda tpe nouī te
ſtamēti. ⁊ dicit aliā
q⁹ erit vltio finalis iu
dicij ſz lra vē dissona
re q⁹ ꝺz hic. Sanctifi
catebellū suſcitate ro
bustos.q⁹ i finali iu
dicio nō ꝯgregabūtur
gētes ad bellandum.
ſz ad penaſ ⁊ pnia re
cipiendū. ⁊ ꝺ vē mi
hi q⁹ q̄nientius pōt
exponi de ꝑsecutiōe antirp̄i. q̄ violētia armoꝝ conabit̄
totaliter trālferre dei culcū ad se. ij.ad Thes.ij. Sedens
se tanq̄ sit deus.⁊ fm h ꝺz. Clamate hec ī gētib⁹.i.clama
buius vos mīstri antirp̄i.⁊ hic erit exponēdū ī sequētib⁹.
r Sanctificate bellū.i.ꝺfirmate ꝯ colētes deū. In hebraeo
hr. Prepate bellū,verbū enī hebraicū hic positū cōuocā
est ad prepare ⁊ sanctificare. s Suscitate robustos,
vt adherēt antirp̄o. t Cōcidite aratra vra in gladi
os.i.alias occupatiōes dimittite ⁊ ei adhereat.
v Infirmus dicat ⁊c.i.nullus se excuset quin ei obedi
at in rpianoꝝ ꝑsecutiōe. x Erumpite.i.venite cum
magno impetu. y Et ꝯgregami ad antirp̄m.⁊ ponā
me ī irlm.vbi ofidet se tanq̄ sit deus.ij.ad Thes.ij.
z Ibi occumbere faciet dominus robustos tuos.inter
ficiens antichristum ⁊ maiorem partem sibi adherētū.
a Consurgant. Hic consequenter describitur mūdi cō
ſumatio que sequitur dictam ꝑsecutionem. ⁊ diuiditur ī
duas partes.quia primo describitur finale iudicium. vt
ad dantur aliqua que supra sunt omissa. ⁊ ſcōo pene ⁊ p
mia ibi. Et scietis. Circa ꝓmum dicitur. Consurgant ⁊
ascendant gentes ſcz de sepulchris suis per generalē re
ſurrectionem.
b In vallem iosaphat.circa eī ifīm locū erit iudicium sc̄
vt ꝓdictū est. c Mittite falces.i.mittet. ⁊ hoc dici ꝑ
angelis qui erunt executores diuine iuſtitie fm q⁹ dicit
Matt.xiij. Messis vero consumatio seculi est. Messo ſ
res autem sunt angeli. d Quoniam matureſcat me
ſis.id est,venit tempus reddendi penas et premia ꝑ me
ritis. e Venite et descendite.mecum ad iudicium.
tunc enim christus venturus est cum angelis ſuis.
f Quia plenum est torcular,exuberant torcularia

repetitio est eiusdem ad maiorem expssionem, qz quod significauit p messem b signat p̃ vindemiã. f Qua multi, ẽ malicia eoz. q. d. pena nõ ẽ amplius differenda.

g Ppli ppli in valle ꝯcussiõis. tũc eni fideles ppli ab infidelibꝫ sepabunt. h Sol z luna obtenebrati sũt. ap/parẽte enĩz claritate iudicis obfuscabitur claritas luminũ ad p̃sentiam luminis.

i Et dns de syõ rugiet. ꝛ ipsos sniaz. p/hz k Et de (ferendo. irlm dabit vo. su. in/stis dicendo. Venite bndicti ptris mei ꝛc. ꝛ dr B de syon z de irlz eo qꝺ loc' iudicij erit ibi vt p̃dictũ est.

l Et mouebunt cẽli. ad receptiõz iusto m Et terra. (rum. ad receptionẽ reprobor. qz loc' gehenne sub terra dicit esse.

n Et dns spes ppli sui. qz tũc videbit dr ppls qꝺ nõ ẽ sua spe o Et (defraudat'. sciet. Hic pñit desci/bunt pene z p̃mia iudiciũ generale sequẽtia. z pro pre/mia cũ dr. Et scietis. vos iusti. p q Quia ego dns vr ei dẽtes me facie ad faciẽ. q habitãs in syon. s. celesti de q̃ dic aplus ad Hebr. xij. Accessistis ad mõte syon z ciui/tatẽ dei viuẽtis irlm celestẽ. de q̃ subdit. Et erit irlm sctã. r Et alieni nõ trãsi. p eã amp. i. iprobi ampli' nõ erunt ꝓmixti cũ iustis. sic fuit in irlm terrena z militãte eccl'ia. q̃ est etiã irlm. vt dr in scriptura. s Et erit in die illa stilla. mon. dulce. ac. p ista intelligit suauitas q̃ erit in ce/lestia pria sic frequẽter in pluribꝫ locis ve. test. ac noui fruitio beata p sensibilia delectabilia metaphorice desi/gnatur. t Et fons de domo dñi egredie. i. plenitudo bñtudinis scata noie fonis. v Et irriga. torrẽ. spina/rũ. i. ullos q̃ in pñti vita ad modũ spinaꝝ fuerunt arefa/cti p carẽtiã delectabilitũ. z B, pter rpm. Jn heb. aũt hr. Et irrigabit torrẽte sechim. z p B pñt intelligi corpa sctoꝝ q̃ tũc erũt incorruptibilia sicut z ligna sethim iputri/bilia. z B erit qz bñtudo aĩe redũdabit ad corpa. Consequẽter agit de penis reproboꝝ cũ dr. x Egyp. i. deso/lat. z idumea in des. pdit. sempiternalis. z p istas duas gẽ/tes intelligũtur generaliter oẽs pctores. istã tñ spãliter exp̃/mũtur. qz egypt' filios isrl' imq̃ oppssit. z esau a q̃ dicta ẽ idumea frẽm suũ iacob innocẽtẽ psecut' fuit. Jn cã vero dãnatiõis reproboꝝ exprimũt spãliter pctã crudelitatis vt p̃dictũ ẽ. z tõ subdit. Pro eo qꝺ imq̃ egerunt ꝛc. subin/telligũtur tñ oia alia pctã. Cõsequẽter reuertũt ad p̃miũ bonoꝝ dr. y Et iudea ĩeternũ habitabit. sic. s. p irlm z syon metaphorice intelligit ciuitas celestiũ. sic hic p iu/deã terra viuẽtiũ. sicut Jheremie. xxxij. Jn dieb' illis salua bit iuda. ubi p iudeã intelligit oĩs ꝓfitẽs deũ corde z ore z opib' etiaꝝ sm dicta antiquoꝝ hebreoꝝ. vt ofisum fuit ibidẽ. sic in ꝓposito p iudeã q̃ interptat ꝓfessio intelligit patria celestis vbi ẽ iug' ꝓfessio diuine laudis. ps. lxxxiij. Beati q̃ hitant in domo tua dñe ꝛc. a Jn generatiõ/ne z generatiõem. i. sine fine. b Et mũdabo sangui/nem ꝛc. de cursu cõi iusti affigunt i pñti, pter qꝺ ab ho/minibꝫ sensibilia bona attendentibꝫ, quoꝝ est maior nũe/rus. sm illud Eccli. i. Stultoꝝ infinitus est numerus re/putant deo odiosi sic iniusti. sed in bñtudine celesti de clarabit eoꝝ iustitia. z sm B dicit dns. c Et munda bo sanguinẽ eoꝝ. i. ulos tũc fuisse mũdos ostendam. Quos nõ mũdaueram. i. quoꝝ inũditiam non decla/raueram in pñti vita hoibꝫ attendentibus tñ sensibilia bona.

d Et dns ꝓmorabi tur in syon. scz celesti vbi clare z ꝑpetuo vi debit z a sanctis pro tua voluntate habebit ad fruendũ ad quaz fruitiõem nos perdu cat q̃ cũ patre z spiri tu sancto viuit et re/gnat in secula seculo/rum Amen.

¶ Jn ca. tj. vbi dici tur in postil. hic ꝓfit inducit prophet.

Additio. i.

Hec qõ dr Ca/nite tubam. pla/ne pot intel/ligi qꝺ pba iducat po pulũ ad lamentũ. p va/statione terre fienda p q̃ttuor regna p̃dicta. z adhuc magis ꝑtie de vastatio/ne fienda p chaldeos. eo qꝺ parum infra de hac vastatio/ne loquẽs dicit. Prope est dies tenebraꝝ. Cõstat aũt qꝺ vastationes facte p grecos z romanos nõ ita ꝑpe erãt ĩ/satis longe. Jn eo. ca. vbi dicitur in postilla. Et b ꝑs quod supra dictum est.

Additio.

Hoc qõ dr hic. Ne dominent eis nationes nõ habebit qꝺ Iobel ꝓbauit de vastationibꝫ futuris p q̃ttuor regna supradicta. nam et vastatiõe terre p ericaz z bruchum sequebatur fames intantũ qꝺ viri istra helitici cogebantur exire ad alias regiones ad victum querendum. sicut legitur de elimech z noemi cum filiis ipoꝝ. s. maalon z chelion. Ruth. i. sic dñabunt eis natio/nes z etiã dicebãt in populis. vbi ẽ deꝰ eoꝝ. Replica.

Jn secundo ca. Iohelis vbi dicitur. Canite tubam ꝛc. quod exponit postillator de lamento p va/statione terre fienda per quattuor regna inonat chica. Sed burg. eodez modo exponens de chaldeis. de grecis autem z romanis non vult admittere ꝑpter id qꝺ dicitur ꝑpe esse tempus. quia vt dicit tempus illarum va/stationum non potest dici ꝑpe quia multum distans. Si si burg. attendisset altos passus sacre scripture. ita vilem z tentatiuã non faceret obiectionẽ. Dicit eni Esa. Prope est vt veniat tempus. z dies eius nõ elongabũtur. de quo qui plus distabat a tempe Esa. q̃ vastatio romanorum z grecorum a tempe Iobelis. Sicut igitur plus distãs di/citur prope sic z illud quod ꝑpinquius est.

Jn capi. tij. vbi dicitur in postilla. Et posuerunt pue/rum in prostibulo.

Additio.

Vbi nos habemus. Puer in pstibulo. in hebreo habetur. Posuerunt puerum in meretricem.

Jn eodem vbi dicitur in postilla. Et idumea in desertum perditionis.

Additio.

Et istas duas gentes pñt intelligi generaliter omes pctores ecclesiam ꝑturbãtes. q̃ in duo genera di/uidunt. Iudã. i. eoꝝ psequunt' ecclesiã eam vio/lenter oppꝝmẽdo. qui ꝑ egyptũ intelligunt q̃ filios isrl

colles fluẽt lacte. et p oẽs riuos iuda ibũt aq. z fons de domo dñi egredie. z ir/rigabit torrente spinarum Egypt' in desolationẽ erit z idumea in desertũ pditiõis p eo qꝺ iniq̃ egerunt ĩ filios iuda. z effuderunt sanguinẽ innocentẽ ĩ terra sua Et iu/dea in eternũ habitabit. et irlm in generatiõe z gene/rationẽ. Et mũdabo san/guinẽ eoꝝ. q̃s nõ mũdaue/rã. z dns ꝓmorabit in syon

Explicit Johel ꝓpheta.

Prologus

opꝛesserũt violẽtet. Alij vo pturbant eccl̃iam ꝓ falsas scripturaꝝ interꝓtationes. ⁊ tales ꝓ idumeã intelligunt idumea eĩ accipit sepe in scriptura ꝓ synagoga. q̃ falsas interꝓtationes fingit in sacra scriptura ad puertenda mysteria xpi. put. s. Esa. xxxiij. ca. in additionibꝫ.

In eo. ca. vbi dicit in postil. Et mũdabo sanguinẽ eoꝝ.

Additio. Up illud verbũ. Et mũdabo sanguinez eoꝝ quẽ nõ mũdauerã. Glo. Mundat dominꝰ sanguinẽ pctoꝝ in euãgelio quem ꝓius in lege nõ mũdauerat.

Incipit expositio primi plogi ꝑm brixonẽ in amos ꝓpham.

Ozias rex ⁊c. Isti ꝓphete tres plogi pmittunt. q̃tũ iste primꝰ ẽ an q̃ biero. pcedit hoc mõ. Primo eĩ ponit quoddã incidẽs ꝓ qõ accedit ad principale. cuz dicat. Ozias rex ⁊c. Principaliter ãt tria intẽdit tãgere. Primo tps diuulgationis huiꝰ ꝓphetie cũ cã efficiente. ibi. Ait hunc itaq; terremotũ. scdo materiã. ibi. In eas gẽtes q̃ lectione ⁊c. tertio quoꝝdã ꝓtentoꝝ in pricipali ope ponit exꝓsitionẽ ibi. Et qz idẽ ꝓpheta. Dicit itaq;. a Ozias rex ꝺ quo hꝛ. xj. palip. xxvi. b Lũ dei reli. soli. emula ref. i. amaret vel imitaref. vsus. Emulor imitaf amat iuuet ac imitaf. In opusculo de vocabulis biblie inuenies exẽpla de istis significationibꝫ. De isto ꝺr in. xj. pal. xxvi. Fecit qꝺ rectũ erat in ꝓspectu dñi iuxta oĩa q̃ fecerat amasias pater eiꝰ. c Zelo religionis amore ꝓuocat. Ozũ legit. xj. paralip. xxvi. vbi ꝺr. Lũ roboratus esset elatus est coꝛ eiꝰ in interitũ suũ. ⁊ neglexit dñm deũ suũ. ingressusq; tẽplũ dñi adolere voluit incensum sup altare thymiamatis. solutio. in hoc q̃ intẽdebat ꝓmouere diuinũ cultũ nõ neglexit dñm sz dilexit ꝓter hꝰ aũt ꝺr dñm negleriſſe q̃ ꝓceptũ nõ fuauit. vsi ꝺr hic. d Lõtra ꝓceptũ legis moysi ⁊c. Hũe. xvij. b. Lu ⁊ filij tui custodite sacerdotiũ vestrũ. ⁊ oĩa q̃ ad cultũ altaris ꝑtinẽt ⁊ intra velũ sunt ꝓ sacerdotes administrabunt. sicꝫ extern⁹ accesserit occidet. Item Hu. i. a Inuenies simile. e Paralypomenõ. xxvi. f Sacerdotale officiũ ꝑsumere conatus est. vsi azarias sacerdos ⁊ alij sacerdotes dñi dicebãt ei. xj. pal. xxvi. Nõ est tui officij ozia vt adoleas incẽsum dño. sz sacerdotũ dñi. hꝰ est filioꝝ aarõ. q̃ cõsecrati sunt ad hmiuscemodi ministeriũ. g Ob eam rem terremotũ ⁊c. vñ biero. sup primuz amos Ozias q̃ ⁊ azarias q̃ indebitũ sacerdotũ sibi vendicãs ꝑcussus ẽ lepra in fronte ⁊ terremotꝰ fact⁹ est magn⁹ ꝓ totã vrbem. h Lũ terremotꝰ. i Etiã zacharias ꝓpha memnit xiij. ca. vbi ꝺr. Fugietis sicut fugistis a facie terremotꝰ in diebꝫ ozie regis iuda. Glo. Qui vsurpãs sacerdotiũ le pra ꝑcussus ẽ. ad cuiꝰ impietatẽ tota terra mota est.

Incipit plogus in amos prophetam.

Ozias rex cũ dei religionẽ solicite emularet. nimio religionis amore puocat ꝺ ꝺceptum legis moysi arrepto thuribulo. vtiñ hystoria libri secũdi paralypomenõ oñdit sacerdotale officiũ ꝑsumere conat⁹ ẽ. Ob eã rẽ terremotũ in tẽplo dei exortũ cõstat. cuiꝰ etiã zacharias ꝓpheta meminit. Ante hũc itaq; terremotũ amos ꝓpheta tpibꝫ ꝓdicti regꝫ. et tpibꝫ hieroboã filij ioas regꝫ isrl̃. in eas gẽtes q̃ electiõe ꝑpẽse sũt ir. dei ob easdẽ q̃s memorauit affuturã denunciat. Et qz idẽ ꝓpha in sequẽtibꝫ ait. Sup tribꝫ impietatibꝫ ⁊ sup q̃tuoꝝ nõ conuertã eum tertio peccatoꝝ idulgẽtiã deũ dare posse significat. quã q̃rto eadẽ pctã admittẽtibꝫ. nec penitẽtiã nec indulgẽtiã datuꝝ annũciat. Nã ꝓ ignis similitudinez quẽ in ꝓdictas gẽtes imittẽdũ ꝓdixit. gnauẽ atq; irreuocabilẽ dei irã ad euersionẽ earũdẽ ciuitatũ ꝓcessurã voluit demõstrare.

Item alius plogus. Hos ꝓpheta pastoꝝ ⁊ rusticoꝝ ⁊ rum

hieroboã filij ioas ad dñam hieroboã filij nabath de q̃. xij. Reg. xij. ⁊ deinceps. sil̃r. xj. pal. c. ⁊ deiceps in multis locis. de hieroboã ãt filio ioas legit. xiij. Reg. xiiij. g. In eas gen. q̃ elect. oꝑ. sunt. j. prio ⁊ scdo legit ibi de gaza ⁊ de tyro. de edom. ꝺ filijs ammo. ⁊ de pluribꝫ aliis m Quas memorauit. s. ibidem cũ dicit Sup tribus sceleribus ⁊c.

n Et qz idẽ ꝓpha. i. qz dñs ꝑ ꝓpham dicit ibi q̃ nõ pcet sup sceleribꝫ eoꝝ signat q̃ ꝑcere potuit.

o In sequẽtu. s. post tps tactũ ut q̃ ꝓpha. ait. qꝺ tãgit i titulo. ⁊ post ꝓmissionẽ dñi tactã in ꝓncipio ex ordine. ibi. Dñs de syõ ꝑ Zi. ⁊c. (rugiet ⁊c. tertio qz prio tãgitur tps. scdo ꝓmissio. tertio subũgit. Sup tribꝫ sceleribꝫ ⁊c. vel Tertio. i. ter peccatũ ꝓmittentibꝫ siue iterãtibꝫ signat se posse indulgere. sz nõ quarto qꝺ intelligi dz q̃tuz ad sensum mysticum. s. fm quẽ q̃rto ꝺr iterare q̃ ꝓsuetudinarie finaliter iterat. Peccatoꝝ indulgẽtiã deũ dare posse signat. q Quẽ scz deũ. r Quarto eadẽ pctã admittẽtibꝫ. i. cõmittẽtibꝫ ⁊c. ꝺ postq̃z diterat q̃ illos nõ conuerteret. subdit destructionẽ illoꝝ futurã ꝑ ignẽ. sicꝫ prius ĩ singul⁹ pctibꝫ vsi subũgit s Nã ꝑ ignis silũtudinẽ. ⁊ dic. Ignis silũtudinẽ (hic. nõ tgnẽ. q̃ q̃si ĩ nihilũ erãt postea redacti ꝓsecutiõe illi⁹ imissa a dño ꝓter pctã eoꝝ. t Predixit ibidẽ. s. primo ⁊ scdo. v Earũdẽ. s. q̃s prius noiauit. s. gazam tyr.

Explicat qualiscũq; expositio istius prologi. (rum ⁊c.

Incipit secundi plogi exposito.

Hos ꝓpha ⁊c. Iste scds plogus tres hz ptes principales. In prima tanguntur cause opis. In scda ponit auctoris ꝓmẽdatio spãlis. ibi. Amos vo interꝑtat. In tertia subdit ꝓphetie cõmẽdatio generalis. ibi. In vitate eĩ vox oĩm ꝓphetaꝝ ⁊c. In prima cã efficiẽs multipliciter describit. primo q̃tũ ad nomẽ cũ ꝺr. Amos. scdo q̃tũ ad officiũ cũ ꝺr. Propha. tertio q̃tũ ad ꝺditionẽ cũ ꝺr. Rustic⁹. quarto q̃tũ ad opis ꝓsuetudinẽ cũ ꝺr. Rubor mora distringẽs. q̃nto q̃tũ ad modũ agẽdi cũ ꝺr. Paucis verbis explicari nõ pot. in q̃ tangit cã formalis. sexto q̃tũ ad actũ ꝓphetãdi ibi. Ille loquitur ad vaccas pingues ⁊c. in qua tangit cã materialis. In scda pte auctoꝛis ꝑsiliter q̃tuoꝝ cõmendat. primo ex abũdãtia gre ibi. Interꝑtat omnis⁹. scdo ex officij dignitate. ibi. ꝓpetauit inter ceteros ⁊c. tertio ex debita ad ꝓphetiã dispositione. ibi. Esse q̃ ipe ꝓpheta si poterat ⁊c. q̃rto ex vtilitate ⁊ vniuersalitate doctrine. ibi. Qui etiã tuba sua ⁊c. Glo. vsis hr istiam⁹. a Amos. ecce nomẽ ꝓphe. b Propheta. officio. c Rustic⁹ cõditione. d Rubor mora distringẽs opis cõsuetudine illud sumitur de amos. xij. vbi scribit. Armentarius ego sum vellicans siccomoros id est discerpens frondes si-

Prologus

comori ⁊ altarū arbor ad pastū pecor. ita dicit glo. inf. linea. vñ destringēs vellicās ⁊ discerpēs p eode accipiūt Itē glo. marginal' dicit ibi. Sicomor' idē q̄ rubo afferēs mora q̄ pastorū famē depellūt ⁊ folia esurie pecor. In opusculo d evocabulis biblie plenius inuenies de rubo ⁊ sicomoro.

d Paucis vbis explicari nō pōt ꝓpter vbor ꝓfunditatē ꝙ plenitatē ⁊ ne miteris q̄ diu plenitatē q̄ p̄ p̄ lurū optulit ipm esse.

e Quis enī digne. id ē sufficienter ⁊ cō

f Exprī (peretenter. mat. i. exprimere possit

g Quattuor scelera damasci ⁊c. ſ. primo

h Et septimo ⁊ octauo gradu inde. ⁊ israel. ſ. ij. gradus a pl' hic loc' q̄ in. vij. gradu. i. septimo loco inuenit ꝛ iudā. i. cōtra duas tribus relicto deo idolis dedicas. ⁊ in octauo gradu. i. octauo loco ꝛ isr'. i. q̄ decē tribus. quaruz ita petā enumerat.

i Hoc loqtur. ſ. vij.

k Ad vaccas pingues. h tāgit mathia.

l Cuitura. ſ. vi. ca.

m Domū maiores decē tribuū ꝓter maiorē multitudinem.

n Q̄ noz̄q̄ duaz tribuū sessionibus. id est capitulate. lxx. annoz. hiere. xxv. ⁊ xxix.

o Ipe cernit fictorē locuste. infra. vij. fictorē appellat dñm creatorē ⁊ spiratorem locuste. i. exercit' assiriorz. vñ hiero. in originali. Q̄ndit dñs sennacherib regē assiriorz cum infinita multitudine exercit' instar locuste vniuersa comedētis eēt turū de cui' aduētu hē. vij. Reg. xviij. ⁊ Ysa. xxxi.

p Et stantē dñm. infra. vij. q Sup murū litū. hec est lēa hiero. r Vel adamantū. hec ē lēa. lxx. vide supa expositionē posita in epla ad paulinū. s Et vncinū pomoz. infra. vij. a. Attrahentē supplicia peccatorib.

t Et famē. vij. f. s. in epla ad paulinū hec plenī' expo nunt. t Nō dicit ver. ſ. infra. viij. vbi dr. sed audiēdi vbū dei p qđ intuit illā famē fore audiēdi vbū increatū qđ vnicū vbū est. nō vbū creata q̄ plura sūt. v Onustus. onere grē. i. grā spūalī q̄ subleuat ad celū. q̄ on' dicitur q̄ graue reddit maturitate mor. ⁊ de isto onere dicit Apatth. xi. Jugū enī meū suaue est. ⁊ on' meū leue.

x Prophetauit inter ceteros. ſ. iohelē naum ionā osee esaiam. ⁊ omēdar' in h q̄ dr in aliis ꝓbasse. qđ enī inter plures bonos oppoīt nō pōt hēe latentia malū.

y Esse quippe nō poterat. ua bū ⁊ ita sufficienter.

z Nullus pastor ante fuisset. q̄ in illo officio instruct' fuit sufficientibus ⁊ erēplis q̄ ꝓponit ꝓbando. sicut tangit in multis glo. infra. vij. ⁊ hic q̄ nō erat pastor spūal' magnū ḧūt cōmodū de materiali officio pastorali. q̄ p hoc fuit abilior ad officiū ꝓphandi. multo magis pastores spiritualis. Tuba sua. i. p̄dicatiōe so (rituales ad h sunt vtiles nota ⁊ apta Joel. ij. Canite tuba in syon glo. Publice p̄dicate pniam. ⁊ bū dicat. Publice. ad modū tube q̄ cōfuse audiat a bonis ⁊ a malis. ⁊ publica p̄dicatio publice delectat bonos. offendit autem obstinatos.

a Canēt tuba spūalis. ad differētiā materialiū. de qbus dr numeri. x. Fac tibi duas tubas argenteas.

c Scriptū est. Esa. xl. Sup montē excelsum ascende ⁊c.

¶ Explicat q̄ lucida expositio istius plogi.

¶ Incipit tertius plogi expositio fm hieronē

Jc Amos ꝓpha ⁊c. i h tertio ꝓlogo p̄cedit p hūc modū. ꝓpter ei ambiguitate remota notificat ꝓphe p sona cui dr Hec amos ꝓpha ⁊c. scdo determinat ꝓphationis tps. ibi. ꝓphauit aūt ⁊c. tertio ponit ꝓphetie materia. ibi. Q̄rie aūt ⁊c. q̄rto exprimit diuīe electiōis grā q̄ ad ꝓphiam vocat' est ibi. Hūc ablatū. quīto subiūgit finalē ipius pseuerātia ibi. quē amasias ⁊c. sexto fit mētio de ipius morte ⁊ sepultura ibi. p'

In veritate enī vox oīm ꝓphetaz° tanq̄ tuba spūal' ē p̄dicās i eccl'a. Fm q̄ scriptū est. Ascēde in montē excelsum. tu q̄ euāgelizas syō exalta vocē tuam q̄ p̄dicas irl'm.

¶ Itē ali' plogus

Jc amos ꝓpha et pastor nō fuit pat esaie. ꝓphe q̄ q̄ scripsit. Hā alijs lr̄is ille. alijs iste apud hebreos scribit q̄ differētia literaz apud latinos nō hīt ⁊ ille fortis vel robust'. hic vir auulsus ī rep̄tat. q̄ loqtur ꝛ decē trib. q̄ p idolatriam a cultu dei ⁊ a rēgno dauid erāt auulse. Fuit aut ē ognatio e' ex oppido thecue. qđ sex miliaribus distat a bethleē. curā gerēs pecorū in latitudine cāpoz q̄ st primi oppido thecue. ī qbus humi arde atq̄ barenoz senihil oīno frugū gignit. sed vberrimis pascuis abū bec semiuiu' ⁊c. Itē in prima pte notificat ꝓpha multipliciter. primo p psonalē discretionē ibi. Hō fuit pr esaie. scdo p scripture distinctionē ibi. Hā alijs lr̄is ille. tertio p nois interp̄tationē ibi. Et ille fortis vel robustus ⁊c. q̄rto p suā ognitionē ibi. Fuit aūt ognatio ei' ⁊c. quinto p officij ꝓsuetudinē seu solicitudinē pastoralē ibi. Eurā gerens pecor ⁊c. sexto p quietuz seu quietationē ibi. Et h numero pastor ⁊c. septimo q̄tum ad interp̄tatuā. ibi. Imperit' sermone. octauo q̄tū ad cognituā ibi. Ex plen' sciētia. his visis littere insistamus

b Pater esaie. de q̄ Ysa. i. Visio esaie filij amos.

c Hec ⁊ ille. ſ. pr̄ esaie. c Prophā extitit. Esaie xxvij. a. d Nam ⁊ alijs lr̄is ille. ſ. amos pater esaie. vñ dicit hiero. in originali. Ille. scribit per primā ⁊ vltimam sui nois lr̄am aleph ⁊ sade. ⁊ interp̄tat fortis atq̄ robustus. hic vo p ayn ⁊ samech. ⁊ interpretat p̄s auuls' medie litterē. men ⁊ vau. vtriq̄ ꝓnenientes sunt.

e A cultu dei. iij. Reg. xij.

f Et a regno dauid. vij. Reg. xvij. g Fuit ab ⁊ a bethleem. ad meridianam plagam. sicut dicit hiero.

h In quibus campis. Nihil oīno frugum gignitur hīc existente arida atq̄ barenosa. ista littera sat' plana ē. sed q̄ cōior littera est. humi arde atq̄ barenose ipius expositioni insistendū est. pōt aūt exponi dupliciter. pōt enī

dici q̄ isti genitiui ꝓ nunc cū ℞ qđ dico cāpis ex vi demōstrationis essentie sic. b ℣n qui.cam. i humi aride ⁊ harenose.i.humū aridā ⁊ harenosam habentibꝫ.i.q̄ hñt humū aridā ⁊ harenosam. l2 Nihil omnino frugū.gignit.sicut dr magne vtutis vir.i.hñs magnā vtutē egregie pulcitudinis mulier.i. habēs egregiā pulcritudinē.⁊ extreme turpitudinis aial.i. habēs extremā turpitudinē.multa talia exempla ponit prisc. nus in minori volumine circa principiū scdi libri. Aliter exponit littera ista.vt ℞ qđ dico humi ponatur ad verbialr. Dic prisciā n⁹ i.xv.maioris voluminis Sciēdū q̄ ꝓpria ciuitatū noia si prie vel scde sint declinationis gtiō casu pro aduerbio in loco accipiunt.vt rome suꝫ tarenti sum accusatiuo vo ad locū cuiuscūq̄ declinatiōis.vt romā eo vel tarentū vel carthaginem vel athenas.ablatiuo de loco vel p locū vt roma exeo .tarento trāseo si sint tertie.ablatiuo tā in loco q̄ de loco vel p locū.vt carthagine suꝫ.carthagine venio.carthagine trāseo. Idē etiā semp in pluralibꝫ inuenit.vt athenis suꝫ athenis venio athenis transeo. Et paucis interpositis subdit. Inueniunt ⁊ quedā appellatiua supra dictā regulā fuāta .vt militie militia milti.domi domū mo. hnmi mū mo. Ite nota q̄ qñ nomē ponit p aduerbio. aduerbiū est ꝛm qđ q̄ absolute tenet.nomē āt simpliciter.vñ possunt ei iungi adiectiua vel alia substātiua nomina in cōformitate accidētiū.sicut ptz hic ⁊ ī ouidio epla xv in scda epla scribit. Atq̄ alios tam nunc doctas erat inquit athenas Cōstriam⁹ itaq̄ lram. In quibꝫ cāpis. Nihil omnino frugū gignit humi aride atq̄ harenose.i.in humo arida atq̄ harenosa. Ite p exēpla pristiani supra posita ptz q̄ noia aduerbialiter posita qñq̄ ponunt cū verbis significantibꝫ motū.qñq̄ cū significantibꝫ quietē. Ite ouidit p exēpla ouidij dicentis. In tertio metamorphoseos. Spargit humi iussos mortalia semina dentes. Item in eodē. Spectat humi positus geminū ceu lumina sydus. Ite in doctrinali scribit. Rothomagi studeas vel rome deinde moreris. Olim tu atq̄ domi residebis humiq̄. Ite grecism⁹ dicit sic. Rome rothomagi vernone morat athenis. Romā rothomagū vernonē tendit athenas. Roma rothomago vernone redibat athenis. Rure morat humi militeq̄ domi. Rus tendebat humū militaq̄ domum. Rure redibat humo militaq̄ domo. Dicūt aūt grāmatici q̄ ista ℣ttuor appellatiua sequunt regulas ꝓriorū nolim quia sunt appropriata ad necessaria saluatiōis vite humane duo ad defensionē extrinsecā.dom⁹.n. defendit a pluuia ⁊ grādine militia ab hostibꝫ.⁊ alia duo q̄ ad defensionē intrinsecā scz rus qđ necessariū ē ad culturā.vt inde hō

dant ⁊ iō cūcta sunt plena pastoribꝫ ⁊ sterilitas terre ꝓpēsat pecoꝝ multitudine. Et hoc nūero pastoruꝫ fuit amos ī peritꝰ ꝓmone ꝛ plen⁹ scia. Prophetauit autē eisdē tpibꝫ q̄bꝫ iobel naū ionas osee esaias. Ꝛ aliquātulū exorsus ē ꝓphetare añq̄ esaias. Hanc āt ō decē trib⁹ locut⁹ est. pauca de duabꝫ itersere. hūc ablatū de numero pastoꝝ misit dñs.vt ī samaria ꝓphetaret.ᵐ quē amasias sacerdos frequēter plag⁹ affligit.tādē filiꝰ ei⁹ ozias vocē per tympora transfixit. Post hec semiuiu⁹ ī terrā suā euect⁹.post aliq̄t dies

dolore vulner⁹ expirauit se pultuscꝫ ē cū patribꝫ suis.

Explicit ꝓlogus. Incipit Amos ꝓphera. .I.

ᵃVerba amos ᵇqui fuit ī pastoribus the cue.ᶜ q̄ vidit sup isrl ᵈī diebꝫ ozie regꝫ iuda.⁊ ī diebꝰ hieroboā filij ioas regꝫ isrl.ᵉante duos annos terremot⁹. Et dixit.ᶠ Dñs ᵍde syon rugiet ⁊ de hierl'm dabit vocē suā.ʰ Et luxerunt speciosa pastoꝝ.ⁱ et exiccatus ē vertex carmeli. Hec dicit dñs. ᵏ Sup trib⁹ sceleribus damasci.ˡ ⁊ sup q̄tuor nō conuertam eum.

adnotationibus pauli episcopi burg.

Caplm.I.

Verba amos hec ꝓphetia que tertio loco ponit̄ diuidit̄ ī phemū ⁊ tractatū qui incipit ibi. Et dixit in prima partepartitione notificatur auctor ex nōie cū dr a verba Amos. Et iste est alius ab illo q̄ fuit pater esaie. licet vterq̄ fuerit ꝓpheta Ille enī fuit nobilis ⁊ de genere regio. hic aūt rustican⁹. Ille ēt scribit in hebreo p litterā alepb in principio ⁊ sade ī fine. iste vo p lrām ayn in principio ⁊ samech in fine. Propter q̄ ille robustus. hic ausus interp̄tat. Notificatur etiā ex officio cū dr.

b Qui fuit in pastori.thecue. Est aūt thecua territoriū segetibꝫ ineptū. sunt ibi tñ pascua aialiū fecūda. secūdo ostendit q̄bꝫ ꝓphetauerit cū dr. c Que vidit sup isrl.i.supregnū decē tribuū ꝛ illud principaliter ꝓphetauit secūdario tñ ꝛ plura alia regna.vt videbit. tertio ostendit tps in quo ꝓphetauit.⁊ primo in generali cū dr. d ℣n diebꝫ ozie regis iuda ⁊ in diebꝫ hieroboam. Fuit enī simul regnauerūt partialiter tamen.q̄ vltima pars regni hieroboā ⁊ prima regni ozie simul cōcurrūt.vt patet.iiij. Reg.xv. ozias tñ ibi nomiatur azarias.q̄ fuit binomi⁹.scdo in speciali cū dicit. e Ante duos annos terremot⁹. Ozias enī rex iuda ī supbiā elatꝰ voluit offerre thymiama in tēplo dñi sup altare incensi.⁊ tūc a dño fuit lepra percussus.⁊ fuit etiā tūc terremot⁹ ad ostendendū iram dei ꝛ ipm de quo terremotu dicet plenius Zacha.xiiij. Amos cepit ꝓphetare p duos annos ante f Et dixit. Hic incipit tractat⁹ in quo primo ꝓphetat ꝛ plura regna in generali.scdo magis ī speciali ibi. Hec dicit. Circa primū dicit. Et dixit.s.amos a deo inspiratus. g Dñs de syon rugiet.ira enī dñi contra regna (tuos in sequētibꝫ exꝓssa designat metaphorice p rugitū leonis qui est terribilis.⁊ dicit. h De syon.eo q̄ ibi in tēplo erat ꝓpiatoriū q̄d erat quasi sedes dei vt dictū fuit. Exo.xxv.⁊ videbat ꝓphete imaginarie q̄ vox dei loquentis ad se ex illo loco procederet vsq̄ ad eū. i Et luxerūt speciosa pastoꝝ.i.habitationes ⁊ maneria ꝓlatorū ⁊ regnoꝝ infra scriptoꝝ. l2 Et exiccatus est vertex carmeli.i.cito deficiet ptās cuius ibet regni.sic enī sonat trāslatio chaldaica ⁊ iō nō ē hec ꝓphetia de sterilitate futura p nimiā siccitatē vt credūt aliq̄ sz ē locutio metaphorica ad designādū desolationē regnoꝝ infra scriptoꝝ. l Hec dicit. Hic ꝓfr ꝓphetizat magis in spe-

cialiu.ꝛ primo ꝫ extraneos.scdo ꝫ iudeos se.ca. ibi. Hec dicit dñs sup trib⁹ sceleribꝫ iuda. Prima diuidit in sexptes fm sex regna ꝫ que pphetizat.ꝛ patebūt ptes pse quendo. In prima pte pphetizat ꝫ regnū syrie dices.

m Sup tribꝫ sceleribꝫ damasci.i.syrie eo ꝙ damascus erat metropol' illius regni.fm ꝙ ꝺr esaie. vij. Caput syrie damascus. n Et sup ⁊r (scus. tuor nō ꝓuertā.hic dicit hebrei ꝙ si homo peccauerit bis vel ter eodē genere peccati. remissibile est. sz nō si quater.ꝛ si itelligit de irremissibilitate simplr. hoc est erroneū.ꝛ ꝫ scripturā. sicut ptz. iij. Reg. de manasse rege. q̄ nō solū quater sz pluries peccauit ydolatrie.ꝛ homicidij incurrit.ꝛ tñ finaliter venia obtinuit.ꝛ alia plura exempla possent adduci ꝺ scriptura. Vi intelligat irremissibile.i. de difficili remissibili. sic verū est. Ista tamē difficultas nō ē ex pte diuine potētie. sed ex parte peccatoris q̄ ex eo ꝙ totiēs reiterat peccatū reddit se misericordia indignū. sine qua nō pōt a peccō resurgere. fm ꝙ ꝺr osee. xiij. Perditio tua ex te isr̄l. tātūmodo ex me auxiliū tuū. Per talē vo modū loquēdi dicit saluator Matth. xij. Qui aūt dixerit vbū contra spiritū sanctū nō remittet ei.i. de difficili remittetur. Et mō dicit phs. v. metha. ꝙ impossibile ꝺr vno mō q̄ vix pōt fieri. regnū ꝺo syrie multociēs affluxerat regnū decē tribuū.ꝛ iniuste. ꝓpter q̄ dignū erat diuina punitione.ꝛ maxime qr victoria sibi ꝓcessa abusum fuerat in magna crudelitate. ⁊o subdit. o Eo ꝙ triturauerūt i plaustris ferreis galaad.i. habitatores galaad per plaustra nō intelligunt hic currus. sz q̄dā instrā dentes ferreos habētia q̄ voluebant sup segetes positas i aria nō solū excutiendū granū. sz ⁊ ad ꝓtundendū sic stipulā vt redigeret quasi in paleā ad dandū asinis in defectu melioris pabuli.ꝛ talibꝫ instrīs ꝓtriuerunt syrī hoies crudeliter de galaad. p Et mittā ignē.i. domo asael.ꝛ deuorabit domū benadab. Sic scribit cōuerti in bibliis nīis. in hebreo. tñ scribitur p trāz res i fine sic benedar. benadab aūt scriptus p b in fine regnauit asi asael immediate.ꝛ post asael benadar filius eius. Et isti fuerūt ante tpōs amos pphete q̄ cepit pphetare tpe ozie vt dictū ē ꝛ ꝓter ꝺ cū ꝺr hic. Et mittā ignē i domū asael. ꝙ domū intelligunt posteri eor a deo puniri. que punitio noīe ignis designat. pbabile ē etiā ꝙ edificia ab eis facta fuerūt tūc ꝓdusta. ex primunt aūt hic inter reges syrie asael ꝛ benedar. qr crudeliter nimis se habuerūt erga filios isrl. vt ptz. er. iij. Reg. q Et cōterā vectē damasci id est fortitudinē ei⁹. r Et disp. habitatorē de campo ydoli.i. de syria ydolatrie subdita. s Et tenentē sceptrū.i. regē. t De do. vo.i. i domo regia in q̄ vocauit de luxus. v Et trāsferet ⁊c. ℞ fuit impletū tpe achaz. vt hr̄. iiij. Reg. xvi. vbi dicit. Teglatphalassar rex assyrioꝝ interfecit rasin regē syrie.ꝛ habitatores damasci trāstulit cyrenē. x Hec dicit. Hec ē scda ps i qua ꝓphetizat ꝫ philisteos dicēs. y Sup tribꝫ sceleribꝫ gaze nomē est ciuitatis regie. z Et sup quatuor ⁊ cetera. exponit sicut prius de multiplici impugnatiōe iudeoꝝ iniusta ꝓpter q̄ philistei erant digni dei vindicta. et maxime qr visi sunt ex eos crudelitate nimia ⁊o subdit.

a Eo ꝙ trāstulerit captiuitatē pfectam destructa p assyrios. ꝛ postea hierlm per chaldeos aliq̄ euadētes fugerūt vsus trā philistinoꝝ q̄bꝫ i tali casu erat ꝓpatēdū ꝛ philistei eorū conuersos insidiātes capiebant eos ꝛ idumeis vēdebāt i finos. ꝛ sic trāsferebāt captiuitatē iudeoꝝ pfectā.

b Et mit. ignem in murū gaze. q̄ postea fuit accēsa p chaldeos. ꝛ ꝺr facit mētionē ꝺ destructiōe aliarū ciuitatū nobiliū i terra philistijm ꝛ ptz ex eā cū ꝺr. cū dispdā tē

c Hec dicit. Hec ē terra ps in q̄ ꝓphetizat ꝫ tyrū q̄ est in pte aq̄lonari iuxta iudeā. ꝛ multis vicibꝫ tyrij intulerūt iudeis molestiam ꝓpter q̄ erāt digni a deo puniri. ⁊o subdit. d Sup tribꝫ sceleribꝫ ⁊c. ꝛ maxime qr eadē crudelitate vsi sunt erga iudeos fugitiuos qua ꝛ philistei. ⁊o sequit.

e Eo ꝙ ꝛcluserunt ⁊c. ꝛ exponit vt supra. f Et non sunt recordati federis fratrū. i. salomonis regis isrl. ꝛ hyrā regis tyri q̄ fuerūt admixtē ꝛfederati. iij. Reg. v. ꝛ in tantū ꝙ vocabāt se mutuo fratres. ꝓpter q̄ hyrā dixit salomoni. iij. Reg. ix. Necciue sunt ciuitates quas dedisti mihi frater. g Et mittā ignē in murū tyri. p chal

h Hec dicit. hec est quarta ps in qua ꝓphetizat ⁊deos. ꝫ idumeā q̄ multociēs. valde pfecuta est iudeos. ꝓpter q̄ meruerat sustinere vindictā. maxime cū idumei ⁊ iudei de duobꝫ fratribus essent nati. iacob ꝛ esau. ꝓpter q̄ naturaliter eos diligere debebant ꝛ ipi eōrio eos odio habebāt ⁊o subdit. i Eo ꝙ in gladio pſecut⁹ sit fratrē suū. esau cui ꝙrebat occidere iacob fratrū suū. Bene. xxvij. ⁊ sicut idumei ab esau descēdentes filijs isrl' peterunt trāsitū p terrā negauerūt. Iume. xx. dicentes p'hibet isrl. Nō trāsibis p me. alioq̄n armat⁹ occurrā tibi. et sicut postea frequēter impugnauerūt eos i terra sua ⁊o subdit.

l Et viola. misericordias eius. i. quā debuit habere erga ꝓximum isrl'ēm pte dicte fraternitatis. l Et tenuit. vltra furorē suū ⁊c. i. irā ꝛ odiū ipius esau ꝫ iacob semp retinuit pl's idumeoꝝ ꝫ populū iudeoꝝ. m Mittā ignē in themā. nomē est loci in idumea ꝛ sicut bosra. vñ fuit ꝛo bab rex edom Beñ. xxxvi. ca. Sed alia est bosra i moab.

a Hec dicit. Hec est pars quta in qua ꝓphetizat cōtra filios ammon qui debuerūt diligere filios isrl' eo ꝙ descenderūt a loth nepote abrae patris iudeoꝝ ꝛ ipi ecōtrario habuerūt eos odio. ꝛ eos multis vicibꝫ pſecuti sunt crudeliter. vt ptz. i. Reg. xi. ꝺ naas rege eo-

qui nolebat fedus facere cū eis nisi erueret oīm oculos dextros.ō subdit.
b Sup tribꝰ sceleribꝰ filiorꝫ ām̄on.id est multotiēs replicatis.
c Nō ꝙuertā eū,dando sibi pnām.et ꝓsequatur ventā

v Eo ꝙ disseruerit pgnātes galaad ne pueros parerēt ꝙ terram pr̄m possiderēt sed ipi ām̄onite eā hi tarēt.ō subditur.
e Ad dilatandum terminū suū.i.terraꝝ sue habitationis.
f Et succendā ignē in muro rabba. Hec est ciuitas ꝙ.iq.Deutero.vocat rabath.et erat metropolis i regno ammon.
g In vlu.i.in sono ꝓfuso vulneratorum ⁊ moriētū in prelio.
b Et ibit melchon id ē rex eoꝝ.in captiuitatem.

In ca. primo amos vbi ꝺ in postilla. Eo ꝙ disseruerit pgnantes galaad.

leribꝰ filiorꝫ ām̄on. ⁊ super ꝙttuorꝫ nō ꝙuertā eū,eo ꝙ dissecuerit pgnātes galaad ad dilatandū terminū suū. Et succendā ignē in muro rabba.⁊ deuorabit edes eiꝰ in vlulatu in die belli.⁊ in turbine in die ꝓmotionis.
b Exibit melchon in captiuitatē,ipe ⁊ pncipes eius simꝫ dicit dñs. .II.

Ec dic dñs b Super tribꝰ sceleribꝰ moab ⁊ sup ꝙttuorꝫ nō ꝙuertā eū c eo ꝙ incenderit ossa regis idumee vsqꝫ ad cinerē.⁊ mittā ignē i moab d ⁊ deuorabit edes carioth. e ⁊ morietꝰ in sonitu moab i

v Additio.
Bi nos habemus pgnantes,in hebr.bṙ.baroth ꝙ dictio vno mō ꝺcat pgnates.⁊ alio mō significat montanas.⁊ isto mō intelligendo sensus huiꝰ est ꝙ ām̄onite dissipabant montanas ꝙ diuidebāt inter terrā ām̄on⁊ galaad.vt sic ampliaret terminos suos amonis inde lumitibꝰ.⁊ bꝰ videtur magꝭ ꝓsonum rationi. Capitulum.II.

Ec dicit.Hec est sexta ps in ꝙ ꝓbetat ō pplꝫ moabꝫ fuit descendit a loth.ꝓpter qꝺ debuit diligere iudeos.⁊ tñ ecōtrario multotiēs impugnauit eos.vtꝫ in libris iudicū⁊ regū.ō ꝺ. b Sup tribus sceleribꝰ ⁊c.i.multotiēs replicat.ꝓpter qꝺ dignꝰ erat sustinere supplicū⁊ cū hꝰ ꝙ dignitati regie intulit crudele supplicū.ō subdit. c Eo ꝙ incēderit ossa regis idumee.quis aūt ille rex fuerit nō ꝺ hic.nec etiā alibi i scriptura. Aliꝫ tñ glosatores dicūt ꝙ fuit ille rex edom qui.xvij.Reg.xij.dicit fuisse in exercitu cū regibꝰ isrl⁊ iuda ō moabitas.⁊ cū rex moab esset obsessus voluit irrūpere ad regē edom⁊ nō potuit.sed fuit ꝓpulsus in ciuitatem redire.ꝓpter qꝺ moabite ō ipm irati post morte eius exfoderūt ossa de sepulcro eius⁊ incenderūt ea Ra.sa.dic ꝙ quidā rex edom pugnās ꝓtra moab tas.cecidit in manibꝰ eoꝝ⁊ exercuerūt in eo bāc crudelē ignominiā,tamē nō dicit ꝙs fuerit ille rex edom. d Et deuorabit edes carioth.nomē ē ciuitatis in moab. e Et morietur i sonitu moab.in sonitu fꝛz belli vbi est sonit' magn⁹. ex fragore armoꝝ⁊ clamore morientū. f Et dispdā iudicē ⁊c.iudices⁊ oēs nobiles psonas. g Hec dicit Postꝙ ꝓbauit ō iudumeos.hic ꝓbetat ō iudeos.ꝓ primo ō regnū iuda.scdo ō regnū isrl.ibi. Hec dic dñs. Circa primū sciēdū ꝙ decē tribubꝰ separatis a regno dauid. xij.Reg.xij.cultus⁊ doctrina legis p sacerdotes remansit in regno inde.ꝓpter qꝺ illud regnū habuit maiorem opportunitatē seruādi legem⁊ cultū diuinū.⁊ ꝓpꝫ magis reprehensibile fuit de transgressione.⁊ tñ multociens

clangore tube.⁊ dispdā iudicē de medio eiꝰ ⁊oes pncipes eiꝰ interficiā cū eo dic dñs. g Hec dicit dñs b Super tribꝰ sceleribꝰ iuda⁊ sup ꝙttuorꝫ nō ꝙuertā eū. eo ꝙ abiecerit legē dñi⁊ mandata eiꝰ nō custodierit. Decepērūt eī eos idola sua. post ꝙ abierāt pres eoꝝ. i ⁊ mittaꝝ ignē in iuda⁊ deuorabit edes ierlm. k hec dic dñs l Super tribꝰ sceleribꝰ isrl.⁊ sup ꝙttuorꝫ nō ꝙuertā eū m ꝓ eo ꝙ vēꝺiderit ꝓ argento iustum n ⁊ pauperem ꝓ calciamēt̄,o qui conterunt super puluerem terre capita pauperum. p et viam humiliū declināt q Et

et domum regis. et domos ierlm ꝓ circūtū.xij.Reg.vlti.

l Hec dicit.b ꝓfit ꝓbetat ō regnū isrl⁊ ponit hec ꝓphetia vltimo loco qꝫ ꝓphete circa eū diuti' morat.s.vsqꝫ ad finē tū aliꝫ interfuit aliꝫ de regno iuda. Et diuidit in duas ptes Amos enī primo denūciat suā ꝓphetiam scdo ex hꝰ patet in luriam.cap.vij. Prima ī tres ꝙ primo arguit populū de auaricia. secūdo de idolatria .c. xij.ibi. Venite ad bethel.tertio de carnalitate⁊ lasciuia.ca.vi. Sciendū tñ ꝙ ista divisio nō est ꝓcisa.sed tñ a plurimo.in ꝙlibet enī ꝓte interseritꝰ de aliis vicijs. Prima in duas.qꝝ prīo arguit cupiditas viroꝝ.scdo suarū vroꝝ in prīn.ca.iij. Prima in tres.qꝝ primo ponūtur ꝓphe fligicia.scdo recolūtur dei bñficia ibi. Ego sum tertio ꝓdicūtur futura supplicia ibi. Ecce ego. Circa primū dicit.

l Sup tribꝰ sceleribꝰ ⁊c.qꝺ exponūt aliꝫ dicēteꝫ ꝙ primū scelus fuit vēditio ioseph. Besi.xxxvij.scōm in adoratione vituli. Exo.xxxij.tertiū in negatiōe dauid.xij.Regum.xij. Tue nobis ps in dauid ⁊c.quartū aūt in vēditione ipīus xpi.ꝓpter quā sunt ꝙ orbes captiuati.ꝓpter qꝺ dicit. m Nō ꝙuertā eū.reducēdo ab hac captiuitate. n Pro eoꝝ vēdiderit ꝓ argēto iustū.i.xpm antonomatice iustū.sed illud qꝺ subdit no vē bñ ꝓfonare.
o Et paupem ꝓ calciamētis.ꝓpter qꝺ hec exposītio videtur magis mistica ꝙ littera.is.ō dom est aliter.
m Sup tribꝰ sceleribꝰ ⁊c.i.ꝓ vicijs inf̄ascriptis multotiens⁊ multipliciter iteratis sicut sup̄adictum est de aliis. o Eo ꝙ vēdiderit ꝓ argento iust ū. i.iusticiam subuertendo iudicū ꝓ precio. o Et paupem ꝓ calciamentis.i.ꝓ re parui valoris in ꝙ apparet magnus contēptus pauperū.hebrei dicūt. Et paupem ꝓ clausuris. Ducto enī hebraica hic posita eḋuoca est ad calciamenta et clausuras. Et exponit sic Ra.sa.dicēs ꝙ oī paup habebat vineā vel agrū iuxta diuitis possessiōem. molestabat eū calūnijs vt sic cogeret sibi vēdere possessionē suā⁊ diues sic auferebat clausurā mediā inter suā⁊ pauris possessionē.ponēs totū sub vna clausura.⁊ hoc magꝭ cō sonat littere precedenti.
p Qui conterunt sup puluerem terre capita pauperū cum detrahendo totaliter a suo statu. sic enī deiectus vulgariter dicitur in puluere ꝓstratus.
q Et viam humiliam declinant. id est declinare faciant.quia humiles talibꝰ superbis cedunt in via quando obuiauerint eis declinantes a latere.
a Et filius et pater eius ierunt ad puellam.i. pē violā

uit puellã filio suo affidatã sen despõsatã.ꝛ in ꝟ tangit crimẽ incestus. b Et sup vestimẽtis pignio accubuerũt iuxta oẽ altare. Faciebãt eñ iſti aliqñ magna ꝑmia in locis vbi colebant idola.ꝛ de vestimentis pauper apud eos ipi gnoratis faciebãt sedes ad recũbendũ in mensa.ꝛ q3 cõ ꝑmia illa fiebant de substãtia inuſta oppſſor ꝛ dãnator abeis.ſõ subdit. Et vi nũ dãnator ꝛc.

c Ego aũt. Dic ꝑfir recoluni diuina bñficia illi ꝓpio exhibita.vt ex ꝟ flagicia p̃dicta apparẽt maiora.ꝛ supplicia sequentia iuſtiora.ꝛ dr in pſona dei. Ego aũt exterminaui amorreum a facie eoꝝ.i.ante faciẽ ꝑpli iſrl.ſicut patet in libris Hiu.ꝛ io d Cui altitu (sicdo cedroꝝ.i.valde et ceſſiua vltra cõez statũ.ſõ de eis dr Hũe. rin. Quibꝰ cõparati q̃si locuste videbant.

e Et fortis ipe quasi querc'.i.ſicut er cedebãt ꝑplm iſrl in altitudine.ita.ꝛ in fortitudine.

f Et cõtriui fructũ ei⁹ desup ꝛc.i. pricipes.ꝛ subiectos illi⁹ ꝑpli.ꝑtr recolit alio beneficiuz ꝑcedẽs.ſ. eductio de seruitute egypti cũ dr. Ego suꝫ ꝛc.ꝛ ptz ifa.

g Et iuſcitaui ð filiꝭ vestris ꝓphetas ad docendũ ꝑplm. et ꝟ ptz ꝑ totũ ver⁹ testamentũ. h Et de iuuenibꝰ vestris nazareos.aliꝭ ad sempr sanſonẽ.ꝛ samuelẽ.ꝛ aliꝭ ad tps.

i Hunqd nõ ita est.q.d.nõ potestis negare ista beneficia.ꝛ vos ecõtrario me puocatis iõ sequit. k Et p pinabitis nazareis vinũ.vt ifringerẽt votũ mihi fcm. l Et ꝓphetis mãdabitis.sicut ptz ifra.vſq.ca.q̃ amaſias sacerdos bethel nitebat impedire amos a ꝓphetia. m Ecce ego.ꝟ ꝑtr ꝑdicunt debita supplicia.ꝛ primo ostendit ꝟ punitio ieuitabilis.ꝛ secdo rõnabilis.ca.se. Circa primũ dr. Ecce ego stridebo sup vos ꝛc.talis aũt strido causat ex onere suppaposito.ꝛ ꝟ insinuat q̃ petã ꝑpli crãt ita grauia q̃si de nõ posset vltra tolerare absq3 punitione debita. Hebrei sic dicunt. Ecce ego stridebo in locis vestris q3 dictio hebraica est equiuoca ad vtrãq3 significationẽ.ꝛ ī ꝟ notat modus punitionis. Plaustrũ multũ oneratũ ꝓterit.ꝛ stridere facit illa sup q̃ trãsit.q.d. nõ poterit effugere.sicut nec illa sup q̃ trãsit plaustrũ oneratũ iõ subdit. n Et ꝑibit fuga a veloce.q3 capiẽt aſiq3 possit effugere. o Et tenẽs arcus nõ stabit ð hostes. p Et robustus corde.i.audax.ꝛ cõstãs alias. q Hud⁹ effugiet.ꝓcul armis ꝑ timore.

Audite vbũ. Postq3 punito regni Cap. III. iſrl oſſa ẽ ineuitabilis.ꝟ ꝑtr ostendit rõnabilis.ꝛ diuidit in duas ptes.q3 primo hec rõnabilitas declarat.secdo punito iter ꝓclamatur. ibi. Propterea Prima in duas.q3 primo ostendit rõnabilitas ex testimonio diuiõ.secdo exhumano ibi. Audite. Circa primũ ꝑphera prio exaltat attentionẽ dicẽs Audite vbũ dicẽs ꝛc.

b Sup omnẽ ꝓgnationẽ.ꝛ sic alloquit oẽs iudeos generalit c Cõmovos ꝓgnoui ꝛc.ꝓhibendo vobis lege diuinã.ꝛ alia beneficia plura.ꝑs. ezech. Hõ fecit taliter omni nationi.ꝛ iudicia sua nõ manifestauit eis.

Audite vbũ. III. q̃d locut⁹ ẽ dñs sup vos filij iſrl sup oẽm ꝓgnationẽ quã eduxi ð tra egypti dicẽs Tantũ mõ vos ꝓgnoui ex oibꝰ cognationibꝰ tre. Idcirco visitabo sup vos oẽs iniq̃tates vias. Hũq̃d ãbulabũt duo pariter nisi cõuenerit eis. Hũq̃d rugiet leo ī saltu nisi habuerit ꝑdã. Hũq̃d dabit catul⁹ leonis voce de cubili suo, nisi aliq̃d ꝑphẽderit. Hũq̃d cadet auis ī laqueũ terre, absq3 aucupe. Hũq̃d auferet laque⁹ ð terra, anteq3 q̃d ceperit. Si clãget tuba ī ciuitate.ꝛ ꝓplus nõ expauescet. Si erit malũ ī ciuitate, q̃d dñs ñ fecerit. Quia nõ faciet dñs de⁹ vbũ nisi reuelauerit secretũ suũ ad

d Ad circo visitabo sup vos. actus vos puniẽdo quãto maior fuit ea ingratitudo.dicta ꝓphetar ꝑ spiritu dei loquẽtiũ repellendo iõ subdit.

e Hũquid ambulabunt duo pariter ad aliquẽ locũ determinatum.

f Nisi eis ꝓuenerit tale ut ex rõnabili cã.q.d. nõ ꝟ metaphorice designat cõuenientia dei.ꝛ ꝓphe loquẽtis ex eⁱ⁹ ore.

g Hũquid rugiet leo ī saltu ꝛc.q.d.nõ leo rugiẽs ẽ de⁹ p os ꝓphe peccatoribꝰ cõminãs.ad q̃d sequit pena sicut ad rugitũ leonis ꝑda.ꝛ ꝟ nisi penituerint.ꝛ idẽ intelligit ꝑ ꝟ q̃d h Hunqd vabit ꝛc.est eñ repetitio eiusdẽ (subdit. ſñie ad maiorẽ assertionẽ. i Hũq̃d cadet auis in laqueũ terre.i.absq3 ꝯditũ in terra. k Absq3 aucupe.i.sine ope aucupis laqueũ tendentis.q.d.nõ ꝑ aucupẽ intelligit de⁹ peccatorẽ capiẽs in laqueũ pene.ps.x. Plus et sup peccatores laqueos ꝛc. l Hũq̃d auferet laqueus ꝛc.q.d.nõ.sic intentio dei non frustrat a punitione peccatoꝝ in malo ꝑseuerantiũ. m Si clãget tuba in ciuitate.ꝑ aduẽtu aduersariorꝝ sup eã. n Et ꝑplus nõ expauescet.q.d.timo.ꝑ tubã intelligit denũciatio ꝓphetica diuine cõminationis.ꝓter hoc subdit. o Si erit malũ.s.pene. in ciuitate q̃d nõ fecerit dñs.i. ordinauerit fieri vt dedec⁹ culpe puniat decore iusticie. quasi diceret aliter nõ fiet. p Quia nõ faciet dñs de⁹ vbuz de his que sunt necessaria hoibꝰ nũciari.

q Nisi reuelauerit ꝛc.q3 sicut natura nõ deficit in necessariis.ita auctor nature nõ deficit nũciãdo ꝑ ꝓphetas ea que sunt necessaria cognosci.ꝛ nõ possunt via humana.sciri. Hĩa exẽpla ad hoc posita sunt in ꝟtio diuina ꝑ ꝓphetas ꝓclamata rõnabilis ostẽdat.nõ subditur

a Leo rugiet.i.dñs p ꝓphas cōminat. b Quis nō timebit.q.d.Nullus ē q̄ nō debeat timere ꝛ de malis
c Dñs de⁹ locutus est.ꝓphetas inspirādo (penitere.
d Quis nō ꝓphetabit.inspiratione ā deo acceptā populo nūciādo.q.d.nulli⁹ dz tacere p quacūq; ꝓsecutiōe

e Audite.ꝑ ois ofi
dit rōnabilitas puni
tiōis testimonio hu
mano cū dr. Audite
facite i edib⁹ azoꝛ ꝛc.
id ē iter gētiles legē
dei nō habentes.
f Cōgregamini sup
montes samarie ꝛ vi
de.insa.mīras.i. ydo
latrias ꝫ deū.
g Et calūniā patiē
tes.i quo notat pec
catū ꝫ primū.q.d. si
gētiles talia viderēt
sola rōe naturali du
cti iuste punēda di
cerēt.
h Propterea ofisa
rōnabilitate punitio
nis supadicte h ipa
iter.pclamat cū dr.
i Tribulabit ꝛ cir
cuiet terra ita ꝙ ni
hil remaneat absco
k Et detrahet⁹ ditū.
et te fortitudo tua.i.
rer principes ꝛ bella
l Et diripiē(to)es
tue.edes tue.q; bona
unde auferent⁹ ꝛ postea incēdent.ꝛ ꝫ fuit ipletū tpe oseę
ię.Reg.xvii.Verūtñ q; aliq; pauci euaserūt ꝫ subdit.
m Sic si eruat pastor ꝛc.sic eruēt filij isrl.i.valde pau
m In plaga lecti.i.in regione regni unde (ci ex eis.
q̄ dr lectul⁹ rōne tēpli qđ erat ibi ꝫ q̄ dr Can.i. Lectul⁹
noster floridus eo ꝙ ibi habitabat de⁹ p spālē inhabita
tionē. Illiseñ q̄ ꝓdicto mō euaserūt tpe ezechie vene
rūt i regnū inde redeūtes ad diuinū cultū. n Et i da
masci grabato.q; ēt aliq; ex dict⁹ euadētibus i damascū re
fugerūt.ꝛ fuerūt occultati ad tps. Scicēdū tñ q; aliq; he
brei dicūt ꝙ damasci ē ꝫ nomē appellatiuū.ꝛ nō est no
men loci ꝛ significat victū.q; ezechias dei cultor ꝓdicꝫ
ad regnū suū refugiētibus.puidit mō ꝓuenienti ꝺ victu.
ꝛ q; nō solū fuit ꝓphs isrl punit⁹.sed etiā cult⁹ ydolatrie
ibidē dissipat⁹.ꝫ subdit. o Audite ꝛc.in diē cū visi
tare cepero ꝓuaricatiōes isrl.ꝓpīm puniēdo. p Visi
tabo ꝛ sup altaria bethel.oīa loca idolatrie subuertēdo.
q Et percutiā domū hyemalē cū domo estiua. potēt⁹
ci ex carnalitate bēbāt varios domos.p hyeme ꝛ estate
r Et pibūt oēs dom⁹ eburnee.nō ꝙ totalr eēnt ebur
nee ꝫ q; ibi erāt aliq; opa nimis curiosa eburnea ꝛ ꝫ mō
dr.iij.Reg.vi.ꝺ achab rege isrl. s Et dom⁹ eburnea quaꝛ
t In ca.iij.vbi dr inposilla.ꝫ deo subdit. (edificauit
Nunquid ambulabunt duo pariter. Additio.

Quod dr hic. Nūqd ambulabūt duo pariter ꝛc. vt
ꝙ stumari cū ꝓcedētibus ꝛ sequētibus.sic ei diceraꝛ
supra de⁹ ipis filijs isrl. Cīmō vos ꝓgnoui ex
oīb⁹ nationib⁹ terre.ꝫ dicit⁹ visitabo sup vos oēs in
q̄tates vras.in q̄ de⁹ videt tñdere cuidā tacite questiōi.
Poterāt eīm querere filij isrl a deo q; eis ꝓminabāt de
tot supplitijs ꝓpter sua pcā q̄ ē rō q̄re magꝭ nos afflig

suos suos ꝓphas. Leo tu
giet.⁹ q̄s nō timebit. Dñs
de⁹ locut⁹ ē.⁹ q̄s nō ꝓphe
tabit. Audite facite i edi
b⁹ azoti.ꝛ in edib⁹ tre egy
pti.ꝛ dicite. Cōgregamini
sup mōtes samarie.ꝛ vide
te insanias mīras i medio
ei⁹.ꝛ calūniā patiētes i pe
netralib⁹ ei⁹. Et nescierūt
facere rectū dicit dñs the
saurizātes iniq̄tatē.ꝛ rapi
nas i edib⁹ suis.⁹ Propte
rea hec dicit dñs de⁹. Tri
bulabit ꝛ circuiet tra ꝛ de
trahet ex te fortitudo tua
ꝛ diripiet edes tue. hec di
cit dñs. Quō si eruat pa
stor ꝺ ore leonis duo crura
aut extremuꝫ auricle. sic
eruēt filij isrl.q̄ hītāt i sa

maria ī plaga lecti ꝛ in
damasci grabato. Audite
ꝛ prestamī in domo iacob
dicit dñs de⁹ exercituū.q;
i die cū visitare cepo p̄uaricatiōis isrl sup eū⁹ visita
bo ꝛ sup altaria bethel. et
ā putabūt cornua altar⁹ ꝛ
cadēt i trā. Et percutiā do
mū hyemalē cū domo esti
na ꝛ pibūt dom⁹ eburnee
ꝛ dissipabunt edes multe

Dicit dñs. IIII.
Audite vbū ꝫ vacce pīgues.q̄ estis i
mōte samarie q̄ calūniā fa
cit⁹ egenis.ꝛ ꝓfrīgit⁹ pau
pes.q̄ dicit⁹ dñis vris. Af
ferte ꝛ bibemus. Juravit
dñs de⁹ i scō suo. q; ecce
dies veniēt sup vos.⁹ ꝛ le

bo.i.corrigā iniqtates vras. vt cessetis.
vel nō cessantes gra
uī⁹ puniamini. hec i
glo. Ex qz erāt aliqui
q̄ de hmōi diuina vi
sitatione.male senti
ebāt.erronee estimā
tes.ꝙ talia mala pe
nalia cōminata cum
ꝓgeret euenire nō
a deo inflicta seu in
tēta erāt.ſz ꝓtingebāt
casualiter. eo modo
q̄ philistei.i.Reg.vi.
dicebāt. Nō manus
sua tetigit nos.ſz ca
su cōtigit. Idos in p
bat.ꝓpha dicēs. Nū
q̄d ambulabūt duo
piter nisi ꝓuenerit sie
ē in hebreo.ꝛ qđ ad
dit eis nō ē de textu
ꝛ sic est sensus ꝙ nūq̄
duo hoies ex diuer
sis ptib⁹ veniētes cō
currūt p oīa vt piter
ad vnū locū determi
natū accedāt.signū ē
ꝙ oc ꝫfit ex certa cō

tinētia vtriusq; nō a casu.ꝛ sic ꝓuenientia ꝓphetice ꝓnun
ciatiōis cū rei euētu ē signū ꝙ talis euētus nō est casual
ſz intēt⁹ ad qđ adducit aliud exēplū ꝺ naturaliter signi
ficātib⁹.sicut ē rugit⁹ seu vocatio leonis.q̄ significat
p̄dā factā vel capiēdā.q̄ q̄dē significatio est nō a casu ſz
ex ꝑstinctu naturali. Silr exēplificat ꝺ aue cadēte in la
queū terre.qđ nō casualiter ſz p idustriā aucupis ſfit.sic
etiā ablatio laquei. Silr ēt adducit exēplū ꝺ cōtr⁹suetis.
ſ ꝺ clāgore tube q̄ significat aduētū aduersarioꝝ.q̄ q̄
dē significatio nō ē casualis ſz ex more hoīm intēta. vñ
ꝺ oīb⁹ istis ꝓcludit p silitudinē. Si erit malū in ciuita
te qđ de⁹ nō fecit. Hoc ē dicere. Sicut p̄dicti affect⁹ nō
casualr ex suis causis ſz ordinate seu intente pueniunt
sic cū mala pene eueniūt in ciuitatib⁹ nō sunt censenda
casualia sed a deo intenta.ꝛ ꝫ ē qđ principaliter intēdit
deducere ex p̄missis.

Capitulū.IIII.

Audite verbū. Postq̄ cupiditas virorꝝ declarata
est. Hic ꝛfir idem ostendit de vxoribus eoꝝ cū di
a Audite verbū hoc vacce pingues.i.po(ci
tentū vxores.q̄ dicunt vacce.ꝓpter vitulos aureos.q̄s
adorabāt.ꝛ pingues rōne diuitiarꝝ.ad quarū acquisitio
nē in quā viros suos incitabāt ꝫ subdit.
b Que calūniaꝫ facitis.i.p viros vros fieri ꝑcuratis
ideo sequit. c Que dicitis dominis vestris id est ma
ritis. d Afferte ꝛ bibemus id est substantiā alioꝝ
rapite.vt nos ꝛ familie nostre possimus laute bibere.
ꝛ subditur pena.
e Juravit dominus in sancto suo.id est in semetip̄o
qui est sanctus sanctoꝝ.
f Ecce dies veniēt sup vos.i.ad punitionē vestram.
g Et leuabūt vos portādo in captiuitatem.

h In cōtis sicut portantur res pōderose in tinellis.
i Et reliquias vras in ollis feruētib⁹.i.ceteros ad fortalicia fugientes ibidem cremabūtur cū edificijs.
l Et p apturas exhibuts.i.multe fient apture in murp̄s extrahemi. l Et pficiemi in armon.nomē è regionis lōginq̄ vltra terrā assirior.

m Clemite. Postq̄ ppha arguit plm de auaricia.hic pfir arguit ips de idolatria ⁊ diuidit in tres partes.q⁹ prio ponit idolatrie frequētatio secūdo frequētatū obstinatio ibi. vsi ⁊ ego terno ppe mōtio ibi. Postq̄ aūt. Circa primum dicitur.
m Clemite ad bethel.i.veneris frequentando locū idolatrie ita.q⁹ ppha nō inuitat ad idolatriā ꝑ magis arguit eam.
n Ad galgalā. Ibi enī fuit idolatria exercebat.vt dictū est .s. Osee.iij.ca.
o Et offerte.i.offeretis.tribꝰ diebꝰ.s.in anno.sic in tēplo vsi q̄ erat in vrbe cultores dei debebāt ꝓpatere ter in anno. Exo. xxiij. Dieroboaz enī in cultu vitulor̄ ꝗs fecit statuit aliā silia cultui diuino q̄ fiebat in vrbe vt plis faciliꝰ assentiret.
p Et sacrificate de fermētato.sicut ⁊ gētiles ydolatre. Oblationes enī deo facte i vrbe erāt absq̄ fermēto
q Sic enī vos (to. luistis filij isrl scz sacrificare vitulis aureis.⁊ nō de mādato meo.ꝫ vestra voluntate iniqua.
r Vsi.hic ostr ponit obstinatio plis q̄ plures a deo fuit flagellat' ꝓpter pctā.nō tñ emēdat⁹.⁊ prio ponit flagellū famis cū dr. Vsi ⁊ ego dedi vo.stu.den.i.famē. Debrei enī dicit. Dentū dentū.vsi ⁊ famelici dicunt vulgariter hre dētes acutos ⁊ ventrē vacuū.ió sequit. Et indigentiā panū.scdo flagellū siris cū subdit. s Ego q̄ ꝫ phibui a vob ymbꝛē.nō tribꝰ mēsibꝰ asi messem.q̄ incipit in terra ulla mēse aprili.⁊ sic fuit phibit⁹ ymber tpe quo magis solet pluere. v Et plui sup vnā ciuitatē ⁊c. i. qsi dedi pluuiā fuit ita modica q⁹ nō sufficieb at vobis ad potū.ió sequit. Et venerūt due ⁊ tres ciuitates ⁊c. Et tertio flagellū vēti vrētis terrena sēcia corrūpēt ⁊ eruca generātis cū dr. Peraussi vos in vēto vrēte ⁊c.quarto flagellū occisiōis ab aduersarijs cū dr. r Vsi in vos mortē in via egypti. Oiserūt enī iuuenes electos i egyptū ad adducendū inde aurūlū ꝰ assirios.q̄ occupauabūt vos[b] in cōtis[c] ⁊ relīq̄as vras i ollis feruētibus[d] Et p apturas exibit⁹ altera ꝑ alterā.[e] ⁊ pficiemi i armō dic dns[f] Clemite ad bethel ⁊ ipie agite ad galgalā ⁊ multiplicate p uaricatiōes[g] Et offerte mane victimas vras.tribꝰ diebꝰ decias vestras.[h] ⁊ sacrificate de fermētato laudē.⁊ vocate voluntarias oblatiōes ⁊ ānūciate.[i] Sic enī voluistis filij isrl dic dns de[k]. Clūz ego dedi vob stupore dētiū i cūctis vbibꝰ vris.⁊ idigētiā panū in oibꝰ locis vris.et nō estis reūsi ad me dicit dns[l] Ego ꝫ phibui a vob ymbꝛē cū adhuc tres mēses superessent vsq̄ ad mēse ⁊ plui sup vnā ciuitatē.⁊ sup alterā ciuitatē nō plui. Pars vna ꝓpluta è. ⁊ps sup quā nō plui aruit Et venerūt due ⁊ tres ciuitates ad vnam ciuitatez vt biberēt aquā.⁊ nō sē satiate.⁊ non redistis ad me dic dns. Percussi vos i vēto vrēte ⁊ i aurugine. multitudinē hortorū vrōz ⁊ vineaz vraz. oliueta vra ⁊ ficeta vra comedit eruca ⁊ nō redistis ad me dic dns. Visi in vos mortē i via egypti. peussi in gladio iuuenes vros vsq̄ ad captiuitatē eqz vroz. ⁊ ascēdere feci putredinem castroz vroz in nares vras ⁊ nō redistis ad me dicit dns[m] Subuti vos sic subuertit deus sodomā ⁊ gomorrā[n] ⁊ facti estis q̄si torris raptꝰ ab incēdio.[o] ⁊ nō redistis ad me dic dns. Quapropter hec faciā tibi isrl. Ideoq̄ aūt hec fecero tibi[p] preparare i occursum dei tui isrl. Quia ecce formās mōtes ⁊ creās ventū[q] ⁊ ānūcias homi eloq̄um suū faciēs matutinā nebulā. ⁊ gradiēs sup excelsa terre. dns[r] deus exercituū nomē eius. .V.

A Udite vbū istud[b] q⁹ ego leuo sup vos plāctū.[c] Dom⁹ isrl cecidit ⁊ nō adiēciet vt resurgat.[d] Virgo isrl piecta ē in terrā suā.non ē q̄ suscitet eā.q⁹ hec dicit dns deus. Urbs de q̄ egrediebantur mille.relinquētur i ea cētū
e Et annūcians hoī eloquiū suū dādo ei spīm ꝓphie.
f Deus creatuū.i.angelor. Capitulum.V.
A Udite. Hic ponit scdm mortuū.q⁹ est diuie insticie ꝓsideratio acriter pctā puniēt ⁊ diuiditur in duas ptes.q⁹ prio ponit ꝓsideratio.scdo argūtatur plis de oppsito ibi. Qui querit. Prima in duas qz prio inducit plm ad ꝓsiderationē pene ēterite. scdo ad euasionē future ibi. Quia hec dicit. Circa pmū dicit ppha
a Audite verbū istud. nō solū aure sed etiam corde.
b Ego leuo. sup vos plāctū. opatiēs miserie vobis inflicte. c Dom⁹ isrl cecidit.a statu pspitat⁹ ⁊ ꝫ fuit a tpe asael regis syrie q̄ ꝫ modū affligit regnū isrl sta q⁹ ds tū. Reg.xiij. Iratusq̄ è furor dñi ō isrl.⁊ tradidit eos in mānu asael regis syrie ⁊c.⁊ subdit. Attriuerat eos ter syrie d Nō adiēciet vt resurgat.i. ꝓterita ptāte. Et ad idē facit q⁹ sequit. e Virgo isrl piecta ē ⁊c. q⁹ expssio est eiusdē ad maiorē assertionē q⁹ declarat p illud q⁹ sub-

ti ab assirijs fuerūt cesi ab eis.⁊ equi eoz ab aduersarijs capti.ió subdit. Usq̄ ad captiuitatē equoz. Et q⁹ cadauera eoz remāserūt insepulta.subdit. Et ascēdere feci putredinē ⁊c. quinto flagellū subuersiōis terre ꝑ aduersarios cū dicit. r Subuerti vos.q̄ subuersio facta est ferro ⁊ igne.ió sequit
s Et facti estis sic torris.i.lignū semiustū.⁊ dr. t torreo torta Et nō redi (restis ad me.totiēs flab Quapro gellanpter h facia tibi isrl. id est iterabo tibi penas ꝓsiles ⁊ maiores c Postq̄ aūt. Hic pfir ponit ꝓphe monitio.s.vt ꝓpls ad dominū ꝓuertat.⁊ ad hō inducit duplex mortuū.scom ponit ca.se. Primū aūt mortuū ē ꝓsideratio diuine potētie.cui ois creatura debet se subiscere.
c Post (ió dicit. q̄ aūt hec fecero tibi id ē afflictiones ꝑdi d Preparare(ctas. in occursum dei tui isrl.ꝑ debitā pniamveratiōe tibi intellectū dante. Et dicunt expositores nr̄i communiter ⁊ satis rōnabiliter q⁹ hec ē ppha de questione indeor circa finē mūdi futura. vsi ⁊.t.⁊ tribꝰ adhuc nō sunt liberate a captiuitate.⁊ fin h erd Preparare (ponit. in occursum.i.ꝓparaberis. Ad hāc autem questionē seu pniam dictā dr mouet excellētia diuine mie.ió sequit. Quia ecce formās montes ⁊c.

ditur. f Urbs de qua egrediebant mille ꝛc.
f Quia hec dicit dñs hic inducit ad enallagen pene futurę dicēs i ꝑsona dei. g Querite me. p opa dona.
h Et viuet. corpali ꝛ spūali vita. i Et nolite ꝙrere bethel. i. nolite colere idola q colunt i bethel. i. i galgala
l Et (ꝛ bersabee. galgala captiua ꝛ duc̄et ꝛc. i. ppl'us idolatrā exerces ibidem.

l Querite dñm et viuite. exponatur vt m De forte (ꝓius ꝙburaꝝ vt ignis q totaliter defic̄ ꝓsumatione matęrię cōbu/
n Domus (stabilis. ioseph. i. regnū ist'. qđ ꝺnoiaꝝ a ioseph eo q hieroboā primus rex fuit de tribu ephraim
o Qui (filij ioseph conuertistis. h̄ ꝑtr argut ꝓpm de oppositō. s. q peccabāt sine freno rōne dei p̄ꝓpositō. ꝛ ꝓio arguit eo' transgressiones. scđo uersiones ibi. De desiderātib. ꝛ pria i duas. q ꝓio arguit primo ꝓpli multiplex trāsgressio. scđo subdit punitio ibi. Idcirco. Circa primum
o Qui uer (dicit. titis i absinthiū iudiciū. i. amaritudinez pauper eos miuiste ꝓ
p Et in (dēnant res. sticiā. i. deū q ē iusticia p eēntā sic ꝛ vita
q In terra relinquit. ꝓ idolis ꝛ ꝓ
r Facientē arcturū orionē. Est aūt arcturus q̄dā ꝓstellatio q̄ reuoluit circa polū septēntionalē ꝛ vocat vrsa maior ab astrologis ꝛ currus Karoli a laycis. Orion aūt ē q̄dā ꝓstellatio clara ꝛ nota. ꝓtim exis in thauro ꝛ ꝓtim in signo geminorū. ꝛ ortus eius facit tempestates ꝓpter qđ dicit ꝓbꝝ. ij. mtthe. q orion ē indiscret' ꝛ difficilis s Conuertēs in mane tenebras ꝛc. i. successionē facit diei ꝛ nocti
t Qui vocat aq̄s mare. eleuando eas in vaporib⁹ humidis. v Et effundit eas sup faciē terre. puertēs eas in pluuiā. x Qui subridet vastitatē. in heb. dr. Qui violētat fortē. eū repumēdo. ꝛ sic subridet. i. otēnit vastitatē a forti factā. y Et depo. sup po. affer. ppl'm de regno potēti trāsferendo ꝛ captiuādo. Ista dicta sunt de deo ad ofendū q nō est ꝓ idolis relinquēdus. ꝛ reuertitur ad ofendū ppli trāsgressionē dicens.
a Odio habuerūt corri. in ꝓꝛ. In porta enī antiq' sedebāt iudices ꝛ senes. vt q̄libet etiā extran⁹ inuenti reꝰ eos in ꝓmptu. b Et loquentē pfecte. i. sanos doctores ꝛ ꝓphetas. c Abominati sunt. eoꝝ doctrinam refutando. d Idcirco. h̄ ꝑtr subdit punitio cū dicitur Pro eo q diripiebatis pauperem. ꝛ subdit mod⁹ direptōis
e Et pdā electā. i. illō qđ erat melꝰ ꝛ vobis placētius.
f Collebatis. nō in penā hui⁹ ꝛ aliox pcōꝝ ꝓdictorum.
g Domos ꝺres lapide edificabit. i. sumptuose ꝛ laboriose. h Et nō habitabitis i eis. q in captiuitatem ducemini. i Quia cognoui multa scelera vra. ad puniendū. k Et fortia. i. grauia. l Hostes iusti. iniusticie. ita q iustū est neutri generis. m Accipientes munus. p subuersione iusticie.
n Ipse prudēs i tpe illo tacebit. cessans a correctione ꝛ a vide ꝙ nō eēt ad vltam emēdationē. sz magis ad pcōꝝ vltoꝝ aggrauationē. iō sequitur.
Quia tpe malū ē nō ꝓpter se sz ꝓpter malicias gentis. ꝛ ꝓpter h̄ ante tps illud ꝓphēta monet eos de correctione dicens.
p Querite bonū. q emēdationē vite.
q Et viuatis. corꝓaliter ꝛ spūaliter.
r Et erit dñs exercituū vobiscū. ꝓ grām suam vos ꝓtegēdo.
s Et tanꝛ diuitis. i. desideraſtis. sz quia h̄ desiderū nō implestis mala vita corrigatur. iō subditur.
t Odite malū ꝛc. due enī sunt partes iusticie. s. declinare a malo. ꝛ facere bonū.
v Et ꝓstituite i porta iudiciū. i. iudices i portis ciuitatū ꝛ villarū. sicut ꝓcipitur Deut. xvi. ad h̄ vt q̄libet tā pegrin⁹ q̄ ciuis possit statim iudices inuenire.
x Et forte misere. dñs. nō dr h̄ forte ꝓpter aliquā mutabilitatē q̄ fit i deo. sz i libero arbitrio hominis.
y Reliquijs ioseph. i. regno ioseph. qđ dr h̄ reliquie ꝓpter eius diminutionē. et ꝑdictū ē. Dicit etiā hic regnū. ꝛ. tribuū regnū ioseph. eo q hieroboā primus rex fuit de tribu ephraim filij ioseph. z Propterea hec dicit dñs deus exercituum vltor. In oib⁹ plateis planctus. hec ſnia nō refert ad ꝛam i mediate ꝓcedentē sed ad illud qđ dr supra. Hostes iusti accipientes munus ꝛ pauperes in porta deprimētes. et q̄ ꝓcludit hic. Propter
a In omnib⁹ plateis. s. ciuitatum. (rea. ꝛ subditur.
b Planctus. morientium.
c Et in cunctis que fons sunt. id est in villis ꝛ oppidis in campestri terra situatis.
d Dicitur ve ve. ꝓpter multitudinem miserie.
e Et vocabūt agri. ad luctū in villis ꝛ oppidis in q̄b nō sunt h̄ites artē plangēdi.
f Et ad plāctū. in ciuitatibus.
g Eos qui sciūt plangere. i. cantare carmen lugubre. tales enī solēt in ciuitatib⁹ manere.
h Et in oīb⁹ vijs. i. ꝑ totos locos.
i Erit planct⁹. cui⁹ causa subdit. Eo q pertransibo in medio tui. faciēs executiones iusticie mee p assirios.
a Ue desiderantib⁹ hāc autē litteram exponunt aliqui de regno duarū tribuū de quo ꝓphetauerat hieremias ꝛ alij ꝓphe q ꝓpius futurus erat ita

captiuitatē babylonicam. ⁊ inde post. lxx. annos reditu
rus ⁊ habitaturus maiora bona ⁊ ante. qb⁹ tñ nō erat ī
telligendū stantiū p⁹ reditū. ꝫ lōge post. l. in aduētu xpi
pur declarauit supra in pl̄ib⁹ loc⁹. Esa. Hiere. ⁊ alior⁹ pro
phetar⁹. Multi in de pl̄o intelligebant q̄ habituri essent
talia statim ī reditu
ꝑter qd̄ desiderabāt
hāc acceleratiōē ip̄i
us captiuitatis ꝑter
acceleratiōē ꝓspita
tis in reditu. ex ḡ ap
plicāt l. ꝫ sequentes
in q̄ ꝓba eos inere
pat de tali desiderio
vt dicūt isti. ꝫ istud
non vt ꝓuenienter di
ctū. q⁹ non solū reges
iosaphat ⁊ ledechias
ꝫ etiā p̄ncipes ⁊ sac
dotes ⁊ pseudo ꝓphe
tę cōis pl̄s plequebant
Hiere. ad mortē. eo
q̄ ip̄e denūciabat ul
timā captiuitatē acce
lerationē. Et q̄ pz q̄
nō desiderabāt eā. ꝫ
magis abhorrebant.
ꝑter qd̄ sicut dictuꝫ
est. s. hic ꝓba argu
it illusores. mult. esse
in pl̄o reputabāt di
cta ꝓphar⁹ frīuola de
diuīa punitiōe futu
ra. ⁊ sic derisōrio dicebāt. Hiere. xvij. vbi ē vbū dñi. Ve
niat. sicut fuit ibidē expositū. ita hic. Ve desiderātibꝰ
cē. ⁊ diuidit ī duas ptes. q⁹ pīo ōdicit suppliciū. secōo au
ferē remediū ibi. Odi. Circa primū dicit.

a Ue desiderātibꝰ die⁹ dñi. i. die⁹ diuīe vltiōis denūcia
tā a ꝓphis. de q̄ ironice dicebāt. Veniet dies illa loquen
do p modū optatiuū. b Ut q̄d eam vobis. i. q̄lis est
vobis futura dies illa. ⁊ ꝓfidet. c Dies dñi ista tene
bre. i. erit vobis tribulatiōis plena. qō p tenebrā metha
ꝓnice designat. nō subdit. d Quō si effugiat vir a
facie leonis ⁊c. i. tūc vobis occurrēt tot pricula q̄ si aliq̄s
euadat vnū. incidet in aliud. nō ꝯcludit. e Numquid
nō tenebre ⁊c. q. d. sic. ⁊ exponit vt. s. f Odi. Hic cō
sequēter auferē remediū qō posset esse p diuinā mīaz qō
tollit in pl̄ona dei. Odi ⁊ pieci festiuitates vr̄as ⁊c. ⁊ pz
lra vsq; ibi. g Aufer a me tumultū carminū tuoꝝ. i.
si offeras mihi laudes vocib⁹ būanis seu musicis. instītis
nō acceptabo. q⁹ nō ē speciosa laus in ore pcōr⁹ Eccl. xv
h Et reuelabit q̄si aqua. i. valde manifeste. i Iudi
ciū. i. executio iustīe mee. k Quasi torrēs fortis. q̄
suo impetu rapit ea q̄ inuenit. q. d. ita rapiemī in capti
l Numq̄d hostias ⁊c. istud refert ad tp̄s in q̄ (uitatē.
filij isr̄l fuerūt in deserto. et dicit aliq̄ expositores nīt q⁹ a
ꝓfatiōe vituli. Exo. xxij. nō obtulerūt sacrificia ⁊ obla
tiones dño. ꝫ idolis q̄ portabāt in tabernaculo. ꝫ ꝫ nō vt ꝫm
q⁹ p adoratiōe vituli ꝓpis fuit grauiter punit⁹. vt dr ibi
dē. ⁊ fuit p pcō idolatrie ⁊ phegor. Nūe. xxv. ⁊ iō nō ē ve
risīle q⁹ si tūdiu exhibuissent idolatriā idolis q̄ secū por
tassent ān ꝓpis fuisset multitudō de ꝫ punit⁹. ⁊ ān ꝫ hoc
esset exꝑssa mētio in libris moysi. ⁊ iō istud inducit ado
stendendū q⁹ sacrificia nō sunt deo accepta nisi assit dōa
vita. ⁊ ꝫ p oppositū. ꝫ. q⁹ sacrificia ista fuerūt omissa lo
go tpe cū pl̄us isr̄l esset in deserto. ⁊ tñ dūs q̄si benign⁹
⁊ placatus illi ꝓpter ꝓmissa multa bñficia. ꝫbendo māna
cōtinue. ⁊ ducat⁹ q̄ ignis ⁊ nubis de nocte ⁊ die. ⁊ multa
alia bñficia. De dicta vo omissione sacrificior⁹ dicit Ra
sa. sup illud. Nume. ix. Fecerūt filij isr̄l phase tpe suo. q⁹
toto tpe q̄ fuit in deserto nō fecit nisi illud phase tantū.

b Ut q̄d eā vob⁹ Dies dñi
ista tenebre ⁊ nō lux. c Quō
si fugiat vir a facie leonis ⁊
occurrat ei vrsus. ⁊ ingredi
atur domū ⁊ innitat manu
sua sup parietē ⁊ mordeat eū
coluber. d Numq̄d non tene
bre dies dñi ⁊ nō lux. ⁊ cali
go ⁊ nō splēdor ī ea. e Odi ⁊ p
ieci festiuitates vestras. et
nō capiā odorē cetuū vr̄oꝝ.
f Si obtuleritis mihi holo
caustomata ⁊ munera vr̄a
nō suscipiā. ⁊ vota pinguiū
vestroꝝ nō respiciā. g Aufer
a me tumultū carminū tuo
rū. ⁊ cantica lyre tue nō au
diam. h Et reuelabit quasi
aqua iudiciū. ⁊ iusticia q̄si
torrens fortis. i Numq̄d ho
stias ⁊ sacrificiū obtulistis
mihi in deserto q̄draginta
annis dom⁹ isr̄l. k Et porta
stis tabernaculū moloch
deo vr̄o. ⁊ imaginē idoloꝝ
vr̄oꝝ. sydus dei vr̄i rēpha.
figuras q̄s fecistis vob ad o
rare eas. l Et migrare vos
faciā trās damascum dixit
dñs ds exercituū nom⁹ ei⁹

V Ae vob q̄ opulēti estis in syon
⁊ confidit ī mōte sa
marie optimates capita pp̄lo
rū igredientes pōpatice do
mū isr̄l. Trānsite ī calānē et
videte ⁊ ite inde in emath
magnā. ⁊ descendite in geth
⁊ tñ erat principalis
solēnitas anni. ⁊ ī q̄
debebāt offerri sacri
ficia solemnia. ⁊ si il
lud fuit omissum ma
iorū sortitus alia minus
principalia. Fuit enīz
sup ꝫ. cū pl̄o dispen
satū ꝓpter incertū nu
bis motū. sicut et de
omissione circūcisio
nis. Ista tñ omissio
sacrificior⁹ nō est sic ī
telligēda generaliter q⁹
illo tpe fuerint nulla
sacrificia oblata. q⁹ ī
dedicatione taberna
culi obtulerūt princi
pes plura alialia in sa
crificiū dñi. Hūe. etc.
Et idē ꝓtingit et ali
quibus alijs causis spe
cialib⁹. ⁊ fm ꝫ ꝺ ꝫ.

l Numq̄d hostias ⁊ sacrificia ⁊c. q. d. pau
ca obtulistis. ⁊ ideo
nō computar. fm il
lud qō dicit. etc. Phy.
qō modicum est. q̄si nihil reputar. m Et port. taber.
moloch. fm qō dicti ra. sa. ⁊ fm ea q̄ ꝺdicta sunt de statu
pl̄i in deserto. istud nō refert ad tēm imediate ꝓcedē
tem. sed ad illud qō supra dictū est. Dies dñi sp̄ tenebre et
nō lux. i. dies punitiōis vr̄e erit plene tribulatōe cui cō
iungitur. n Et portastis. i. portabitis loquendo de
futuro p modū ꝓteriti. ꝑter certitudinē ꝓphetie.

n Tabernaculū moloch ⁊c. Dicit enī ra. sa. q⁹ assirij. du
centes decem trib⁹ in captiuitatē posuerūt idola q̄ colu
erant sup hūeros eoꝝ in itinere. vt sic apparet q⁹ dñs q̄s
colebant nō potuerant eos saluare ꝫ assirios. et huic ex
positioni cōsonat littera sequens. o Et migrare
vos faciā trās damascū. i. vltra regnū syrie mittēdo eos
in captiuitatē in terrā valde longinquā. Cap. VI.

V Ae vobis qui opulenti estis. In hoc auct ca. arguit
ꝓphā de superbia ⁊ carnalitate. ⁊ diuiditur ī duas
partes. quia primo exprimitur culpa. secūdo sub
ditur pena ibi. Quapropter. Et in hoc capitulo loq̄tur
ꝓpheta contra regnū isr̄l ⁊ ꝫ regnū iuda. dicit igitur.

a Ue vobis q̄ opulenti estis. diuitijs. i. male acquisitis
b In syon. id est in regno iuda sic nominato. eo q⁹ hie
rusalem ibi erat metropolis in qua erat templum ⁊ do
mus regia in monte syon.
c Et confidit in monte samarie. id est in potentia re
gni israel. cuius metropolis erat samaria in monte sita.
vt habetur. iij. Reg. xvi.
d Optimates. id est principales in populo.
e Ingredientes pompatice domum israel. i. cum sup
bia magna ostentantes vos in populo.
f Transite in calanne. id est in babylonia. et dicit ra.
salomon. g Et ite inde in emath. que nunc dicit̄ an
tiochia. h Et descendite in geth palestinorū.
que erat principalis inter quinq; ciuitates philystinoꝝ

i Si latior terminus eor ter. vestro est. q. d. nō. imo vedi vobis latiorē ⁊ meliorē terrā. ⁊ ꝟ est ym si ꝓsideretis principia istor regnor q fuerūt minora i extensione ⁊ bonitate a principio q̄ regnū iudee. datū ꝑ ꝓphetā isrl a deo. q̄ regnū babylonie ⁊ antiochie postea fuerūt magis dilatata in spacio ⁊ in fortitudine. Qui sepa (dimetis estis i deu plentia.

l In die magnū. i. ad punitionem magnā eo q̄ vobis regnū dato abusi estis. iō subdit. Et appropinquantis solio iniquitatis. m Qui dormitis in lectis eburneis. ⁊ lasciuitis in stratis vestris. qui eo meditis agnū de grege ⁊ vitulos de medio armenti qui canitis ad vocē psalterij. n Sicut dauid putauerūt se hre vasa cātici. bibētes vinū in phialis ⁊ optimo vnguēto deliburi. ⁊ nihil patiebant. sup cōtritiōe ioseph. o Qua propter. nūc migrabūt in capite transmigrantiū. ⁊ auferet factio lasciuiētiū. p Iurauit dns de in aīa sua. dic dns de exercituū. Detestor ego superbiā iacob. ⁊ domos eius odi. ⁊ tradaz ciuitatē cū habitatoribus suis. q Et si reliq fuerint decē viri in domo vna. ⁊ ipi morient. r Et tollet eū. ꝓpinquus suus. ⁊ ꝓburet eū. ⁊ efferat ossa de domo. ⁊ dicet ei q̄ i penetralibus dom? ē. nūqd adhuc ē penes te. ⁊ nō. debit. Finis ē. ⁊ dicet ei. tace. ⁊ nō recorderis nois dnī. s Quia ecce dns mādauit. ⁊ percutiet domū maiorem ruinis. ⁊ domū minorē scissioniby. t Nunqd currere quadrupedes in petris. aut arari pt in bubalis. u Quia cōuertistis in amaritudinē iudiciū. et fructū iustitie i absinthiū. q̄ letamini in nihilo. q̄ dicitis. x Nūquid non in fortitudine nostra assumpsimus nobis cornua. y Ecce enī suscitabo sup vos dom? isrl. dic dns de exercituū gētē. ⁊ cōteret vos ab introitu emath usq ad torrentem deserti.

palestinoz. ⁊ ad optima q̄s regū hoz si latior finis eor termino vro ē. q̄ lepati estis in die malū. ⁊ appropinquastis solio iniquitatis. m Qui dormitis in lectis eburneis. ⁊ lasciuitis in stratis vestris. qui eo meditis agnū de grege ⁊ vitulos de medio armenti qui canitis ad vocē psalterij. n Sicut dauid putauerūt se hre vasa cātici. bibētes vinū in phialis ⁊ optimo vnguēto deliburi. ⁊ nihil patiebant. sup cōtritiōe ioseph. o Qua propter. nūc migrabūt in capite transmigrantiū. ⁊ auferet factio lasciuiētiū. p Iurauit dns de in aīa sua. dic dns de exercituū. Detestor ego superbiā iacob. ⁊ domos eius odi. ⁊ tradaz ciuitatē cū habitatoribus suis. q Et si reliq fuerint decē viri in domo vna. ⁊ ipi morient. r Et tollet eū. ꝓpinquus suus. ⁊ ꝓburet eū. ⁊ efferat ossa de domo. ⁊ dicet ei q̄ i penetralibus dom? ē. nūqd adhuc ē penes te. ⁊ nō. debit. Finis ē. ⁊ dicet ei. tace. ⁊ nō recorderis nois dnī. s Quia ecce dns mādauit. ⁊ percutiet domū maiorem ruinis. ⁊ domū minorē scissioniby. t Nunqd currere quadrupedes in petris. aut arari pt in bubalis. u Quia cōuertistis in amaritudinē iudiciū. et fructū iustitie i absinthiū. q̄ letamini in nihilo. q̄ dicitis. x Nūquid non in fortitudine nostra assumpsimus nobis cornua. y Ecce enī suscitabo sup vos dom? isrl. dic dns de exercituū gētē. ⁊ cōteret vos ab introitu emath usq ad torrentem deserti.

Qui sepa (dimetis estis i deu plentia. l In die magnū. i. ad punitionem magnā eo q̄ vobis regnū dato abusi estis. iō subdit. Et appropinquantis solio iniquitatis. m Qui dormitis in lectis eburneis. ⁊ lasciuitis in stratis vestris. qui eo meditis agnū de grege ⁊ vitulos de medio armenti qui canitis ad vocē psalterij. n Sicut dauid putauerūt se hre vasa cātici. bibētes vinū in phialis ⁊ optimo vnguēto deliburi. ⁊ nihil patiebant. sup cōtritiōe ioseph. o Qua propter. nūc migrabūt in capite transmigrantiū. ⁊ auferet factio lasciuiētiū. p Iurauit dns de in aīa sua. dic dns de exercituū. Detestor ego superbiā iacob. ⁊ domos eius odi. ⁊ tradaz ciuitatē cū habitatoribus suis. q Et si reliq fuerint decē viri in domo vna. ⁊ ipi morient. r Et tollet eū. ꝓpinquus suus. ⁊ ꝓburet eū. ⁊ efferat ossa de domo. ⁊ dicet ei q̄ i penetralibus dom? ē. nūqd adhuc ē penes te. ⁊ nō. debit. Finis ē. ⁊ dicet ei. tace. ⁊ nō recorderis nois dnī. s Quia ecce dns mādauit. ⁊ percutiet domū maiorem ruinis. ⁊ domū minorē scissioniby. t Nunqd currere quadrupedes in petris. aut arari pt in bubalis. u Quia cōuertistis in amaritudinē iudiciū. et fructū iustitie i absinthiū. q̄ letamini in nihilo. q̄ dicitis. x Nūquid non in fortitudine nostra assumpsimus nobis cornua. y Ecce enī suscitabo sup vos dom? isrl. dic dns de exercituū gētē. ⁊ cōteret vos ab introitu emath usq ad torrentem deserti.

n Dicut dō putauerūt se hre vasa cantici. i. instrumēta musicis vti. q. d. nō ē ita eo q̄ dauid in diuis laudibus vtebat istis. ipi aūt in lasciuijs ⁊ dissolutionibus.

o In phialis vinū bibetes. cū excessu et p Et (i. inimitate. optimo vnguēto deliburi. ad odorez sue carnis pertinendū Et dicūt hic aliq̄ q̄ vnguentū optimū dicit illud q̄ vngebant vasa diuino cultui applicāda. de q̄ ꝓcipitur. Exo. xxx. q̄ nullus sub pena mortis vtat ipo ad odorem sue carnis. q Et nihil patiebant. i. ꝓpatiebant. r Sup ꝓtritione ioseph. i. destructione ꝓpli isrl. q̄ ꝓphetas nūciata. reputabāt enī vba eor friuola. s Quapropter. Hic ꝓnt subdit debita pena. ⁊ diuidit in duas partes. q̄ primo ꝓdicit pena. secō relumit culpa ibi. Nunquid currere. ⁊ circa primū dicit. s Quapropter. i. ꝓpter ꝓdictas culpas. t Nūc migrabūt. i. cito migrabunt. v In capite. i. optimates q̄ sunt capitanei populi erūt in captiuitati primi. x Et auferet factio lasciuientiū. i. adulatio eor qui nutriebant eos in facinoribus suis. y Iurauit dns. i. firmiter statuit q̄ hec pena erit. iō subditur. z Detestor ego superbiam iacob. i. a Et domos eius odi. i. domū decē tribu (populi isrl. um ⁊ domū duaz. b Et tradam ciuitatē. i. ciuitates in manibz aduersariorz. c Ds si reliq fuerint. euadentes aduersarios p abscōsionē sui in locis occultis.

d Et ipi morient ibi fame vel fumo incendij.

e Et tollet eum. i. quemliber sic mortuum.

f Propinquus suus. qui euasit manus assiriorz.

g Et ꝓburet eū. nō potes eū deferre ad locū sepulture.

h Et efferat ossa. que facilius pūt portari ad locū sepulture q̄s totū corpus. i Et dicet. s. dictus propinquus. k Et qui in penetralibus do. est. querens mortuos in locis occultis. l Nunqd adhuc penes te est

m Et respondebit finis est. i. non inuenio plures.

n Et dicet ei. i. primo ab eo quereti. o Tace ⁊ non recorderis nois dnī. q̄ nobis fecit mala ista. ita q̄ vel bū hois impacietis ꝓ dīm fuit exposituros nros. sm vo hebreos hec est ira. ⁊ tollet eū ꝓpinquus suus de ꝓbustione sua. i. de loco vbi fuerat ꝓbustus. vt efferat ossa ꝑ combustione tenaciter ⁊ sepeliat ea. Et dicet ei ꝛc. ⁊ exponat vt. s. vsq; ibi. Et dicet. i. ꝓpinq; sibi loquēti. Tace i. nō loquaris vltra de ista inquisitōe ⁊ sepelitione. ⁊ subdit p Et nō recordabit. tur nō recordandū nomē dnī id est ista mors cōmunis eis. eo q̄ nō recordabant nois dnī. nō est curandū ꝑ eor sepultura. sic exponit q Quia ecce (hebraice dns mandauit. id est adhuc efficacius inde orū inspirauit voluntatē vemendi ꝓ eos. q Et percutiet. p eos r Domū maiorē ruinis. i. regnū. r. tribuum irrepabiliter.

s Et domū minorez id ē regnū duaz tribuū t Scissioni (bubus. q̄ tñ sunt repabiles. Vñ ⁊ captiuitas duaz tribuū narrata fuit p extū. Captiuitas vo. x. tribuū adhuc nō est relata sm hebreos. v Nūquid. Hic ꝓpha resumit populi malitiā dicēs. Nūquid currere queūt in petris eq̄ ꝛc. q. d. nō. q̄ hec esset extra solitū nature cursum. ⁊ tñ sic facitis in moralibus. iō sequit. x Quia in amaritudinē ver. iudicij. ꝛc. ducētes vitam pauperū ad amaritudinē puerilis iusticie. iō subdit. y Qui letamini in nihilo. i. in vana gloria mūdi. z Qui dicitis vos iactando.

a Nūquid nō in fortitudine. assumpsimus. cor. i. ptātē ꝓpriam nobis ꝓpria virtute ⁊ industria. q. dicant sic. iō subdit pena b Ecce enī suscitabo ꝛc. gentē. i. assirioū ꝓ regnū isrl ⁊ chaldeoz ꝓ iuda. c Et ꝓteret vos ab introitu emath. qui est initia terminū iudee in pte aquilonari. d Usq; ad torrentem deserti. qui est i extremitate australi. ⁊ sic ꝓmittit destructionē totius iudee.

Capitulum. VII.

Hec ostidit. Cupius amos denūciauit suā ꝓphiam hic et hoc patit calūniaz. sm q̄ dicit Jobes os aureum. Incurrit odium qui arguit criminosos et diuiditur in duas partes. q̄ ita primo patitur calumniam. secō resumit suam ꝓphiam cap. sequenti. Prima i duas. quia primo ponitur calūnie spectatio occasio. secundo calūnie impositio ibi. Et misit. Prima adhuc in duas. q̄ primo ponitur occasio idirecta. secūdo directa ibi. Hec ostidit. Licet aūt tota ꝓphetia amos fuerit occasio calūniandi ipm generaliter. tñ ꝓphia in .b. .c. posita fu

it occasio specialis ⁊ ponunt hic primo due visiones que fuerūt hui⁹ calūnie occasiones, indirecte tñ, sed a ponuntur ibi. ‖ Hec ostendit. Circa primū sciēdū q̄ ꝑ hanc visiōe imaginaria videbat deū producentē locustas ad corrosiones terre nascentiū, tñ ad ꝓces ei⁹ nō ꝓdurit effectū, sic ad priam minuitur impedita fuit subuersio ꝓ ionam pclamata, ⁊ ꝟ est q̄ d

a ‖ Hec ostendit, dicit, in visione imaginaria, cui⁹ tñ significationē intellexit, ꝑ hanc ⁊ sic intelligēde sunt alie visiones sequētes

b Et ecce victor, i. formator

c Locuste, i. locusta rū, sicut Exo. viij. Venit musca grauissima, id ē multitudo mu

d In princi(scatū, pio germinātiū sero tini ymbris, i. illo tē pore q̄ solēt blada tu

e Et ecce se(cellare, rotiu⁹ post tōsionem gregis, in heb. habet Post tōsionē gregis ⁊ vē hec lēa fallifica ta p imperitiam scri ptor, ꝓpter similitudi dictionū, vel p imagi nationē aliq̄s corre ctor, eo q̄ tonsio magis ꝺr de gregibus q̄ de regib. Ad intelle ctū igit hui⁹ lre sciendum q̄ sicut in terra

Hec ostendit .VII. m dñs de⁹ Et ecce fictor locuste i principio germiantiu serotini ymbris ⁊ ecce serotin⁹ p tōsionē regis. Et factū ē cū cōsumassz cōederē herbā tre dixi, Dñe deus ꝓpitius esto obsecro. Quis suscitabit iacob, q̄ puul⁹ ē misert⁹ ē dñs sup hoc, nō erit dixit dominus Hec ostendit m dñs deus. Et ecce vocabit iudiciū ad ignem dñs deus ⁊ deuorabit abyssum multam, ⁊ comedit simul ptem Et dixi, Dñe deus quiesce obsecro Quis suscitabit iacob, q̄ puulus est. Misert⁹ est dñs sup hoc, Hec ⁊ istud nō erit dixit dñs deus Hec ostendit mihi dominus deus. Et ecce dominus stās sup murū litum, ⁊ in manu ei⁹ trulla cemētarij. Et dixit dñs ad me, Quid tu vides amos. Et dixi, Trullam cemētarij, ⁊ dixit dñs Ecce ego ponā trullam in medio ꝓpli mei isrl. Nō adiciā vltra supinducere eū ⁊ demolient excelsa idoloꝝ et scificationes isrl desolabūtur, ⁊ surgā sup domum hieroboā i gladio Et misit amasias sacerdos bethel ad hieroboā regē isrl dicēs Rebellauit ꝑtra te amos i medio dom⁹ isrl. Nō poterit tra sustineri vnulos sermones ei⁹, hec ei dicit amos, In gladio morietur ieroboā ⁊ isrl captiu⁹ migbit de terra sua Et dixit amasias ad amos, Qui vides gdere fuge i terrā iuda et

sio q̄ fuit directa occasio calūnie cōtra amos, cū dicitur,

r Ecce dñs stans sup murū litum, i. linitū, ⁊ p murū intelligit robur regni, p. tribuū, p limitionē diuisa ptectio, eo q̄ muri limitio ptegit a nuce ⁊ pluuia.

s Et i manu eius trulla cemētarij, q̄ ē instrm ad limitēdū, ⁊ sic q̄ꝝ ꝓ

t Ecce ego ponā, i.

v Trullā (deponā, subtrahēdo a regno, p tribuū, ptectioꝝ meā,

x Nō adiciā vltra supinducere, i. linere, p qđ intelligit ptegere vim ꝓtectā, hebrei aūt aliā ꝝam habēt, tñ ad eāde liniaz q̄ ē.

Ecce dñs stās supmurū lumatū, ⁊ i manu ei⁹ linea, ⁊ accipit hic linea, p chorda lathomi i cui⁹ extremitate ē plūbū, ⁊ cū q̄ ꝓsideraret si mur⁹ erigit, recte sup fundamentū ⁊ si inuenit dissonioꝝ reducit eā ad rectitudinē, ⁊ ꝑ hoc designat diuīa iniquitatē tortuositatē culpe emēdās p penā, nō sequit, Ecce ego ponā lineā in medio ꝓpli mei isrl, id ē rectitudinē iustitie mee ei⁹ petā pu nietis. Nō adiciam vltra ptālire eū, id ē dissimulare ei⁹ petā ablq̄ punitione.

y Et demolient ex celsa idoli, i. bethel ⁊ dan, vbi colebāt vituli, z Et sanctificationes isrl, i. loca vbi offerunt oblationes ⁊ sacri

a Desolabunt, qđ fuit ipletū p regē assiriozum, ut(ficia, Reg. xvij. b Et surgā sup domū hieroboā in gladio qđ fuit ipletū p sellū q̄ interfecit zachariā filiū hui⁹ hieroboā, ⁊ regnauit p eo, ut, Reg. xv. ⁊ hec visio fuit directa occasio calūnie ꝺ amos. c Et misit. Dicēs isr ponit calūnia ꝺ amos, ⁊ p.io ponit hec calūnia, sed o calūniatoris pena ibi. Et tridit. Prima in duas, q̄ prīo amos accusatur, secdo molestat ibi. Et dixit. Circa primū dicitur.

c Et misit, s. nūcios. d Amasias sacerdos bethel q̄ erat locus principalis cultui vituli dedicatus.

e Ad hieroboā regē isr. uit hieroboā filiū Joas. ut, Reg. xv. f Rebellauit ꝺ te amos, exercitās ꝓpm ad te odiendū. g Nō potest terra sustinere &c. i. nō est dignū ipm amplius viuere sup terram, q̄ dicit.

h In gladio morietur hieroboā, hec accusatio fuit falsa amos enī nō dixerat hoc de hieroboaz, sed de domo ei⁹ seu posteritate, vtz p predicta.

i Et dixit, Dicēs amos molestatur, vidit ei iste amasias q̄ rex parū curauit de sua accusatione, quia cognouit eam esse falsam, vel q̄ reputauit verba amos fumosa, tō tentauit amos fugare de terra illa dicens.

k Qui vides, i. amos q̄ dic te hñe dei visiones,

l Fuge in terram iuda, vbi audiuntur talia.

m Et comede ibi panem, qui dabitur tibi, ꝛo tua prophetia. n Et in bethel nō adiicies vltra vt ꝓphetes, quia sanctificatio regis est, id est locus dedicatus a rege

p cultu vituli.vt habet.iij.Reg.xij. o Respondit⁹ illic ꝓfr p̄dicat calūniatoris pena. tñ amos prius rñdet ironice sibi illate.s.q̄ ꝓphetaret in terra iuda p pane di. p Nō sum ꝓpha ꝛc.i.nō suz de ꝓphis falsis.q̄ phetāt p talibꝫ acq̄reus.fm qđ dr Ezech.xiij. Uiolabāt me ad

pplm meū ꝓpter pugillum hordei ꝛ fragmen panis ꝛc.

q Sed armētari⁹.i. hōis alterius q̄ erāt diuitie illi⁹ tpis.q.d.si indigeo victu necessario.vt p illo ꝓphetizē mēdaciter ꝭ sum vetus ꝓpha.iō subdit.

r Et tulit me dñs ꝛc.ita q̄ loq̄r ex inspiratione diuina.sic exponit Ra.sa. Aliqui vero exponūt sic.Nō sum ꝓpha ꝛc.i.nō suz carnius actualiter spiritu ꝓphetie.ꝭ hec exposito nō vī,ꝓueniens.p̄ro q̄ in toto veteri testamēto ꝛ nouo nō solū dr ꝓpheta q̄ actu tangit spū p phetie ꝭ, etiā q̄ ꝓsuevit tangi q̄uis actu nō tangat.scdo quia statim i eade ꝛsone p̄dixit ꝓphetice punitionē amasie dicens.

s Tu dicis nō ꝓphetabis.volēs impedire vbum domini.

t Propter hoc.hec erit pena tua.

v Uxor tua in ciuitate fornicabit ab assirijs ciuitatē capiētibꝫ q̄ polluēt in oculis tuis vtorē tuā ꝛ occident prolē. x Et humus tua in funiculo metiet.i.extraneis gentibꝫ dividet.Rex eni assirior captiuato regno.x.tribuū misit illuc gentes alienas ad possidendū terrā.vī.Reg.xvij. y Et tu in terra polluta morieris.i.in assirior terra multis idolatris polluta.Dicit aūt hiero.in plogo huⁱ⁹ ꝓphetie.tertō q̄ amasias sacerdos frequēter plagis afflixit amos.ꝛ tādem filius eius ozias eū vecte p tempora transfixit.ꝛ sic dolore vulneris expirauit.qđ hic non exprimitur.

¶ In capitulo.vij.vbi dicitur in postilla. In bethel nō adijciens vltra.

Additio.

Super illud vbū.In bethel nō adijcies vltra vt ꝓphetes.q̄ sctificatio regis est ꝛ dom⁹ regni ē gl, nō ait.Sanctificatio dei ē.ꝭ regis adulando regali fastigio.Dos eni colētibꝫ falsos deos est.vt qđ faciūt regibꝫ suis attribuāt.hec in glo.Pōt etiā dici q̄ iō mittebāt eū ad terrā iuda.ꝛ expellebāt a bethel.q̄ ipe ñ ꝓphetabat in nōe vitulor.q̄ in bethel adorabant.nec in nōe regis hieroboā.q̄ dñabat ibi.ꝭ in nōe dei q̄ colebatur in irlm q̄ est in terra iuda.q.d.er q̄ non ꝓphetizas ex nōe regis nr̄i.nec dei nr̄i.nō debes hic ꝓphetizare.ꝭ i loco vbi colit⁹ deus in cui⁹ nōe tu ꝓphetizas. Cap.VIII.

Ecosidit.Postq̄ amos passus fuit inimicā.illic ꝓfr resumit suā ꝓphetiā.ꝛ diuidit in duas ptes. q̄ primo denūciat ꝓpli destructionem,scdo ei⁹ re-

comede ibi panē.ꝛ ꝓphetabis ibi⁹ ꝛ in bethel nō adijcies vltra vt ꝓphetes.q̄ sctificatio regi⁹ est ꝛ dom⁹ regni est ꝓpli.Respōditq̄ amos ꝛ dixit ad amasiā⁹ Non sum ꝓpheta.ꝛ nō sum filius prophete⁹ ꝭ armētari⁹ ego suz vellicans siccomoros,⁹ Et tulit me dñs deus.cū seq̄rer gregē.ꝛ dixit dñs ad me Uade ꝓpheta ad ꝓplm meū isrl'.Et nūc audi vbū dñi.

Tu dicis nō ꝓphetab⁹ sup isrl'.ꝛ non stillabis sup domuz idoli.⁹ Propter ꝭ hec dicit dñs⁹ vxor tua in ciuitate fornicabit.ꝛ filij tui ꝛ filie tue in gladio cadēt.⁹ ꝛ humus tua funiculo metietur

⁹ Et tu in terra polluta morieris ꝛ isrl' captiu⁹ migrauit de terra sua. .VIII.

Ecosidit mihi dñs deus⁹ Et ecce vnci-

nus pomoz.ꝛ dixit.⁹ Quid tu vides amos.ꝛ dixi.vnci nū pomoz Et dixit dñs ad me⁹ Uenit finis sup ꝓplm meū isrl'. Nō adijciā vltra vt ptrāseā eum.⁹ Et stridebūt cardines tēpli i die illa dicit dñs de⁹ Multi mortui⁹ erūt.in oī loco.ꝓjciet⁹ silentiū⁹ Audite hoc q̄ cōteritis pauperem.ꝛ deficere facitis egenos terre⁹ dicētes.⁹ Quā trāsibit messis ꝛ venūdabimus merces,ꝛ sabbatū⁹ et apiem⁹ frumētū⁹ vt iminuam⁹ mēsurā⁹ ꝛ augeam⁹ siclū⁹ ꝛ supponam⁹ stateras dolosas⁹ vt possideam⁹ in argento egenos⁹ ꝛ pauperes ꝓ calciamentis,⁹ ꝛ q̄squilias frumēti vēdam⁹ Iurauit dñs⁹ in superbiā iacob.⁹ Si oblitus fuero vsq̄ ad finē oīa opa eoz.⁹ ¶ Nūquid sup isto nō ꝓmouebit⁹ tra ꝛ lugebit

ca primum dicit.

b Ecce vncinus pomoz,poma q̄ pūt manu colligi ꝓio colligunt.ꝛ postea illa q̄ nō pūt capi nisi cum vncino q̄ tamen a terra bunt.ꝛ iō ꝓphet⁹ illo nē designabat diuina vltio vltimata absq̄ reiractōe.iō subdit.

c Uenit finis ꝛc.vt ptrāseam eū.dimitto tendo absq̄ punitōe debitā dicit q̄ hec est ira.Ecce calatus ficorū ꝛc pessimaz q̄ nihil valēt.sed ꝓficiunt.ꝛ p hoc captuatio ꝓpli designatur.

d Et stridebūt cardines templi in quo adorat⁹ vitulus.p stridorē cardinū intelligitur destructio edificioz.In heb autem hr̄.Et stridebūt cardines palatij.i palatio rū regis ꝛ principū.

e Multi morient⁹ nō tñ oēs q̄ assirij aliqs reseruauerūt vt in captiuitatē ducer⁹

f In oīi (reniur⁹ loco,ꝓjciet⁹ silentiū⁹ id est ab omni loco repellet⁹ p clamorē morientium.

g Audite.illic ꝓfr arguit in potentibꝫ crimen auari, cie dicens.Audite hoc qui conteritis pauperem,i.pauperes ad nihilum redigitis.

h Dicentes.cum desiderio.

i Quando transibit messis.i.abundantie tempus.vt sic tempore charistie blada vendamus caritas.

k Et sabbatum.in quo⁹ fit quies a venditione.

l Et aperiemus frumentum.id est horrea frumenti.

m Et imminuamus mensuram,dolose.

n Et augeamus siclum.i.preciū. o Et supponam⁹ stateras dolosas.in ponderemonete. p Ut possideamus in argento egenos,quia ꝭ pellentur se nobis vēdere in fuos q Et pauperes ꝓ calciamentis. In hebreo habetur.Pro clausuris.ꝛ exponatur.vt supra.ij. ca.circa medium. r Et quisquilias,id est purgamenta,que non debent vendi cum frumento sed ejici.

s Iurauit.illic resumit ꝓpha penā ꝓpli magis diffuse explicando.ꝛ primo q̄tū ad penā corpalem.scdo q̄tum ad spialem ibi.Ecce dies.Circa primum dicitur.

s Iurauit dñs.i.firmiter disposuit ꝛ irrevocabiliter.

t In superbiam iacob.i.contra superbiam populi decez tribuum. v Si oblitus fuero ꝛc.id est nō obliuiscar sed puniam eorum opera mala.

x Nunquid super isto non commouebit⁹ ur terra ꝛc. Quasi diceret,immo commouebitur afflictione magna

¶ Et ascendet quasi fluuius ⁊c. ꝓ hoc designat captiui-
tas ꝓpe futura, sicut aq̃ flumis transeũt de loco sue ori-
ginis ad loca lõginqua. 3 Occidet sol in meridie. i.
tempe q̃ spabant ꝑspitatez supueniet aduersitas. ⁊ tenebrescere faciaz ⁊c. (intelligit ꝓ hoc qõ subdit.
a Et tenebrescere faciaz ⁊c. (intelligit ꝓ hoc qõ subdit.
est eni exꝓssio eiusdẽ
sñia ꝓ alia verba ad
maiorẽ exaggeratiõz.
a Et inducã sup oẽ
dorsuz vestm saccum
⁊c. sic eni ducebãtur
captiui iduti sacco. ⁊
capite rasi. sm q̃ dici
tur Deut. xxi. De ca
ptiuitate nudati in-
micoꝝ capitis.
b Et ponã eã q̃si lu
ctũ vnigeniti. i. in tã
ta amaritudine sicut
ẽ mẽ lugẽs vnigeni-
c Ecce dies (tum.
hic ꝑsit explicat pẽa
spũalis cum dicit.
d Et emittã ⁊c. nõ
famẽ panis. i. solum.
e Sed audiẽdi ver
bũ dei. iusto eni dei
iudicio factũ ẽ vt po
pulus. ꝙ tribuũ q̃ pro
phetas prim occide-
rat ⁊ partim fugaue
rat iminẽte tribula-
tione eoꝝ ꝓ assirios.
q̃reret ꝑsiliũ a ꝓphis
⁊ nõ iueniret. to sub-
f Et ꝓmoue(ditur.
bunt a mari vsq̃ ad
mare. i. a mari medi
terraneo vsq̃ ad ma
g Et ab(re galilee.
aq̃lone. i. a termio aq̃
lõari regni. ꝙ. tribuũ.
h Usq̃ ad orientẽ. i. vsq̃ ad terminũ orientalẽ.
i Querẽtes vbũ dñi. ꝓ oẽs ptes sui regni. l2 Et nõ
inueniẽt. qz nõ sunt digni rõne ꝓdicta. l In die illa
deficiẽt vgines pulere. a sua pulcritudĩe. m Et ado
lescẽtes. a sua fortitudine. n In siti. s. coꝝpali. ex quo
ptz qõ dictũ ẽ cũ defectu cibi ⁊ poꝰ coꝝpalis. fuit etiam
defectus eiꝰ i spũalis. o Qui iurãt in delicto sama-
rie. i. in vitulo quẽ fecit hieroboã rex samarie. ⁊ in ꝟ faci
ebant ei reuerẽtiã. qz boies ꝓ maiorẽ sui iurãt. ad heb. vi
p Et dicũt. Viuit deꝰ tuꝰ dan. ibi eni fuit posit⁹ vnus
de vnoꝝ vitulis a hieroboã factis. vij. Reg. xij. ⁊ ei attri
buebãt deitatẽ ꝟ mõ iurãdo q Et viuit via bersabee
id est ille ꝓ cuꝰ adoratiõe itur in bersabee. ibi eni vige-
bat idolatria vt dictũ ẽ. s. v. ca. Sciendũ tñ q̃ ista ber-
sabee est alia ab illa q̃ est in termio australi terre ꝓmissi
onis q̃ est in tribu iuda. de q̃ ꝛ. vij. Reg. xix. q̃ helias ve
nit in bersabee iuda ad dñam istius q̃ nõ est in iudea.
r Et cadẽt ⁊ nõ relurgẽt vltra. i. illa captiuitas. ꝙ tribu
um nõ fuit relapata. vt frequẽter. s. dictũ ẽ. In. c. vij.
vbi ꝛ in posti. ¶ Si transibit messis. Additio.

Hoc qõ ꝛ hic. ¶ Si trãsibit messis ⁊ venũdabim⁹
merces ⁊ sabbatũ. ⁊ apiem⁹ frumentũ exponũt
s q̃busdã hebreoꝝ de mẽse embolismali q̃ fiebat
cõiter semel in triennio. q̃si faciebãt tredecim mẽses in
anno. eꝝ q̃ sumebãt diuites cupidi occasionẽ vendendi
carius victualia ex mutatiõe festiuitatũ. Sili qõ ꝛ hic.
Sabbatũ. intelligãt de sabbato terre. qõ fiebat in septi-
mo anno. ⁊ tũc cessabant ab agricultura. vt hr Exod. xxv.
ex qua cessatione ca-
rius vẽdebant victu
alia. ⁊ tũc sumabant
cupidi occasionẽ ad
minuendũ mensurã
q̃ talia vẽdebant ⁊ au
gẽdum siclũ. s. mone
te quã in pctũ recipe
debebãt. ⁊ sic duplica
ter defraudabãt pau
peres emẽtes ex tali
chartitia occurrẽte.

Capitũm. IX.

Vidi dñm. hic
amos ꝓphat
tra regnum
duarum tribuũ. ⁊ di
uiditur in tres par-
tes. qz primo ponit
pene acerbitas. secũ
do eius ineuitabili
tas ibi. Non erit. ter
tio rõnabilitas. ibi.
Numquid. Circa pri
mum dicit.
a Vidi dñm stãtez
supaltare holocaust o
rum qõ erat in hieru
salem metropoli du
arum tribuum.
b Et dixit. executo
ribꝰ iuste iusticie.
c Percutite cardi
nem. s. templi.
d Et ꝓmoueantur
supliminaria. ꝓ qõ si
gnabat destructio tẽ
pli futura sub rege sedechia. ⁊ subdit eã tñ ptialis cũ ꝛ.
e Uuaricia eni in capite oĩm. i. in rege ⁊ principibꝰ et
sacerdotibꝰ. f Et nouissimũ eoꝝ. i. minimũ de ꝓlo.
g In gladio interficiam. ꝓ hoc designabatur q̃ a ma
ioribꝰ vsq̃ ad minimos omnes subsisterent regi babylo
nis armoꝝ violentia. ⁊ sic adimpletum fuit sub sede
chia. ult. Regum vltimo.
h Nõ erit. hic ꝓsit ponit pene ineuitabilitas cũ ꝛ. nõ
erit fuga. s. ad euadendũ simpliciter. qz si fugerint ad ho
ram postea capient. iõ subdit Et q̃ fugerint ⁊c.
i Si descẽ. vsq̃ ad infer. i. in locis subterraneis se ab
scondẽdo. l2 Inde manꝰ mea. i. ptãs mea. l Edu
cet eos ꝓ chaldeos q̃ rẽt eos ibi. ⁊ inueniẽt eos.
m Et si ascẽ. vsq̃ ad celũ. fugiẽdo ad mõtes altos. q̃si
cacumia vident tãgere celos. n Inde detrahã eos
ꝓ chaldeos ibi. eos insequẽtes. o Et si cela. se ab ocu
meis in pfũ. marꝭ. i. si possent ꝟ facere. p Ibi man.
ser. ⁊ mor. eos. i. ꝓ ꝟ nõ saluarent. q Et si abie. i capt.
⁊c. ibi eni tanq̃ viles psone ⁊ abiecte occidebant ꝓ mo
dica eã. r Et ponã ocu. meos sup eos in malũ. indu
cẽdo sup eos malũ pene. s Et dñs deꝰ exercituũ. i.
angloꝝ ipe. s. est. t Qui tangit terrã duarũ tribuum
virga iusticie sue. v Et ascendet sicut fluuius oĩs ꝓ ꝟ
designabat duarũ tribuum generalis exterminatio scil-

per fluxū aq̄. sicut dictū ē. c. p̄cedēti de decē tribub⁹.
x Qui edificat in celo ascēsionē suā. h̄ d̄r q̄ licz deꝰ sit
vbiq̄. tñ eiꝰ maiestas relucet ī celo. y Et fasciculum
suū sup terrā fundauit. p fasciculū intelligit̄ regio elemē
taris que modica ē respectu ambitꝰ celeitꝫ. z Qui
vocat aq̄s marꝫ quia
vapores humidi ele-
uant̄ inde p maiori
z Et effundit (pte-
eas resoluēdo vapo-
res in pluuias.
a Nūquid. hic ꝯsit
ostendit̄ p̄dicte punitō
nis rōnabilitas cuz
d̄r. Nunq̄d nō isrl̄ as-
cendere feci de terra
egypti. q. d. sic. educē
do eos de dura serui
tute ad terrā fluentē
lacte ⁊ melle. ⁊ iō hu
ius bñficij ingrati sūt
magꝫ digni punitiōe.
b Et palestinos. id
est philisteos.
c De cappadocia. q
d. sic. ⁊ h̄ hr̄ Gen. x.
d Et syrios de cyre
ne. q. d. trāsfero gentē de terra ad terrā. put placet volū-
tati mee. ⁊ aliq̄n ꝓpter demeritū sue culpe. iō subditur.
e Ecce oculi dñi dei sup regnū peccās. eius pctā cōsi-
derādo ⁊ puniēdo. iō subdit̄. f Et ꝯteram illud a fa-
cie terre. totaliter destruēdo. tpat tñ istū rigorem q̄tum
ad iudeos dicens. g Verūtñ ꝯterēs nō ꝯteram. i. nō
destruā oīno. h Domū iacob. s. p orbem. dispgā. ido
subdit̄. i Ecce enī ⁊c. sicut ꝯcutit̄ triticū in cribro. ad
hoc eī ꝯcutit̄ granū in cribro vt purget̄. sic enī pene a deo
inflicte sunt pctōꝝ purgatiue q̄n patiēter tolerant̄.
k Et nō ca. lapil. sup terrā. i. de vbis meis nihil transi-
bit inuacuū q̄n impleat̄. l In gladio morient̄ omēs
pctōres ꝓpl̄i mei. q̄ sunt in pctis suis obstinati.
m Qui dicūt nō appropinq̄bit. q̄ ꝯminatiōes ꝓphaꝝ
friuolas reputabāt. n In die illa. Postq̄ amos de-
nūciauit ꝓpl̄i isrl̄ destructiōem. hic vltimo denūciat fina
lem repationē p xp̄m. dicūt tñ aliq̄ expositores catholici
q̄ ꝓpha hic denūciat repationē ꝓpl̄i q̄ facta est in reditu
captiuitatꝫ babylonice sub zorobabel duce. sz h̄ nō vt̄ ve
rū. q̄ ꝓpl̄s il e nūq̄ fuit in tanta ꝓspitate q̄ hic describit̄
cū subdit̄. Vt possideāt reliq̄as idumee ⁊ omēs natiōes.
Imo sp fuit in subiectiōe ⁊ seruitute. prīo psarū. scdo greco
rū. tertio romanoꝝ. ꝓpter q̄d btūs iacob⁹ Act. xv. allegat
hāc scripturā dictā de edificatiōe ecclesie p fidē. Ra. ial.
etiā exponit q̄d d̄r hic. Suscitabo tabernaculū dauid ⁊c.
id ē regnū dauid. q̄d fm oēs hebreos intelligit̄ suscitan-
dū p aduentū messie. ⁊ sic fm ra. sa. scriptura hec loquit̄
de tpe xp̄i. q̄uis errat dicēdo h̄ tp̄s futurū. q̄d iā est p̄te
ritū. Itē in libro senhedrin q̄ apd hebreos ē autenticus
d̄r Erigā tabernaculū dauid q̄d cecidit. dicit ra. iohannā
In generatiōe in q̄ filiꝰ dauid. i. messias vētur⁹ est. Sa-
piētes magistri mīorabunt̄. ⁊ sic fuit tpe xp̄i. q̄ aliq̄ iu-
deoꝝ erāt iaducei q̄ negāt spūm ⁊ angelū ⁊ resurrectiōz
q̄d est maxime erroneū. Alij vo pharisei q̄ ꝓpt̄ traditōes
suas irritauerant mādata dei. q̄d ē vale fatuū. Ptz etiaz
q̄ hec scriptura. Suscitabo tabernaculū dauid ⁊c. referr̄
ad tp̄s xp̄i fm hebreos. igitur sequēdo dicta beati iaco-
bi exponēda est hec littera de reedificatiōe ecclesie p xp̄z
in vnione gentiū ⁊ iudeoꝝ. sicut allegat̄ Act. xv. ⁊ diuidi-
tur in duas ptes. quia primo describitur hec reedifica-
tio. scdo reedificationis acceleratio ibi. Ecce dies. Ad ī
telligentiā primi sciendū q̄ xp̄us dauid noīatur in scri
ptura veteris testameti. Osee. iij. Post h̄ reuertent̄ filij
isrl̄ ⁊ querēt dñm deū suū. ⁊ dauid regē suū. vbi hz trās-
latio chaldaica. Re-
uertētur filij isrl̄ ⁊ q̄-
rent cultū dei sui. ⁊ o-
bedient messie filio
dauid regi suo. sicut
ibidē fuit expositum
⁊ silr̄ Hiere. xxx. Ser-
uient dño deo suo. et
dauid regi suo. trans
latio chaldaica habz
Colent corā dño deo
suo. ⁊ obediēt messie
filio dauid. Itē scien
dū q̄ vna est ecclesia
q̄ īcepit prīo ab abel
iusto vsq̄ ad vltimū
electū q̄ in fine mun
di nasciturus est. fm
q̄d dicit bea. Grego.
omel. vij. ⁊ ista ecclia
vocat̄ tabernaclz dei
seu xp̄i. Esa. iiij. Et e-
rit tabernaculū ī vmbraclz diei ⁊c. Apoc. xxi. Ecce taber
naclm dei cū hoīb⁹ ⁊c. Igit̄ tabernaculū istud in q̄ ē ve-
rus dei cultus cecidit post diluuiū oīb⁹ ad idolatriā de-
clinantib⁹ a tempe nemroth. q̄ coegit hoīes ignem ado
rare. paucis tamen exceptis. vt abraam ⁊ aliquib⁹ alijs
fidelib⁹. multi etiā de illis qui descenderūt ab abraā de-
clinauerūt ad idolaeriam. vt ysmahelite filij cethure. et
idumei ab ysaac descēdentes. Et licet oēs filij iacob fue
rint fideles. tñ multi postea ab eis descendētes fuerunt
idolatre. vtz Exo. xxxij. de adoratione vituli ⁊ in libris iu
dicū ⁊ regū de cultu idoloꝝ. Sed casum huius taberna-
culi repauit xp̄us ⁊ eius discipuli p quoꝝ p̄dicationem
cessauit idolatria p orbem. ⁊ vocati sunt iudei ⁊ gentiles
ad fidem. ⁊ hoc est q̄d dicitur hic.
n In die illa. i. tempe gratie. q̄d dicit̄ dies ad Roma.
xiij. Nox precessit dies autem appropinquabit.
o Suscitabo tabernaculū dauid. i. ecclesiam xp̄i q̄ fm
deitatem est ab eterno. ad Hebre. xiij. Jesus xp̄us heri ⁊
hodie ipe ⁊ in secula.
p Quod cecidit p idolatriam mō p̄dicto.
q Et reedificabo apturas muroꝝ eius. id est scissuras
gentium p diuersas ritus. quia alique colebant iouem.
et alie dianam. et alie martem. ⁊ sic de alijs que p predi
catiōem christi ⁊ apostolorum reducte sunt ad vnū verū
dei cultum.
r Et ea que corruerant instaurabo. q̄ multi qui corrue
rant a fide vnius dei. ad eam sunt releuati.
s Et reedificabo eū sicut in dieb⁹ antiquis. i. sicut an-
te diluuium quando omnes cōmuniter colebant vnuz
deum fm ipius ade instructiōem. licet postea corrupti
fuerint cōmuniter carnalitate ⁊ lasciuia. Gen. vi. Cis
quippe caro corruperat viam suam.
t Vt possideant reliquias idumee et omnes nationes
ista autem possessio nō intelligit̄ p dominiū tempale. sz
spūale. inq̄tum apostoli ⁊ fideles alij colla gentiū subij-
cerunt fidei. ideo Actuum. xv. vbi allegatur hec scriptu
ra fm translationem. lxx. que tunc multum erat autenti
ca. pro eo quod dicitur Vt possideant reliquias idumee
⁊ omnes nationes. eo q̄ inuocatum sit nomen meum

oīs. ⁊ defluet sic fluuiꝰ egy
pti. Qui edificat ī celo as-
cēsionē suā. ⁊ fasciculū suū
sup terrā fūdauit. q̄ vocat a-
quas marꝫ ⁊ effūdit eas sr̄
faciē terre. dñs nomē eiꝰ. nū
q̄d non vt filij ethiopū vos
estꝫ m̄ filij isrl̄ ait dñs. Nū-
q̄d isrl̄ ascendere feci de terra
egypti ⁊ palestinos de cap
padocia ⁊ syros de cyrene
Ecce oculi dñi dei sup re-
gnū peccās. ⁊ ꝯterā illud a
facie terre. Verūtñ ꝯterēs
nō ꝯterā domū iacob dic
dñs Ecce enī mādabo ego
⁊ ꝯcutiā in oīb⁹ gentib⁹ do
mū isrl̄ sicut ꝯcutit̄ triticū
in cribro ⁊ nō cadet lapillꝰ
sup terrā. In gladio mori-
ent̄ oēs pctōres ꝓpl̄i mei q̄
dicūt. nō appropinq̄bit ⁊ n̄
veniet super nos malum.
In die illa suscitabo taber
naculū dauid. quod ceci-
dit ⁊ reedificabo apturas
muroꝝ eiꝰ ⁊ ea q̄ corruerāt
instaurabo. ⁊ reedificabo
eū sicut in dieb⁹ antiq̄s vt
possideant reliq̄as idumee

sup eos. dicitur ibi. Ut requirāt ceteri hoīni dñm ⁊ oēs gentes sup quas inuocatū est nomē meū. ⁊ iō qđ dr hic. Eo q̄ inuocatū sit nomē meū sup eos. referr̄ ad illos qui vocati sunt ad fidē. exprimūtur aūt hic spāliter idumei. qr ipi ⁊ iudei de duob⁹ fratrib⁹ descēderunt. s. Jacob et Esau ⁊ xp̄s ex iudeis descēdit fm carnē. et similiter apl'i ⁊ primi credentes.

v Ecce dies. Hic cōseqnēter describit̄ dicte reedificatiōis acceleratio. q̄ facta ē p celerē euāgelij publicationē. qr viuēte adhuc btō petro ⁊ pluribus alijs apl'is fides catholica fuit p totū orbē p̄dicata. sic plenius declaraui sup illud ps. xviij. In oēm terrā exiuit sonus eoꝝ ⁊c. ⁊ breuiter potest hic resumi. p̄dicatio enī euāgelij incepit a ir'lm q̄ est i medio terre habitabilis. Act. i. ⁊ inde deriuata est circūqnaq̄. v'sus autē occidentē publicata fuit viuēte petro. qr discipuli ab eo missi in franciam p̄dicatione euāgelij. edificauerūt senonis ecclesiam in honore beati petri. quē credebāt passum. sed postea audiētes ip̄m viuū nomīauerūt dictam ecclesiam sancti petri viui. in qua pluries ego fui. et eodem tpe fides catholica fuit p̄dicata p oīa loca notabilia regni francie. vsq̄ ad mare occeanū. qđ est terminus terre habitabilis fm astrologos. Et eadē rōne euāgeliuz tūc fuit p̄dicatū v'sus alias ptes a ir'lm scz oriētis austri ⁊ aquilonis. imo pbabilius hoc videt̄. qr pl'es apl'i ⁊ alij xp̄i discipuli dispsi fuerūt ad p̄dicandū euangeliū versus alias ptes q̄ v'sus occidentē. ⁊ sic ptz celeritas gentium ad fidem. Itē sciendū q̄ ꝯuersio gentiū ad fidem messis designat̄ noīe. Luc. x. Messis quidē multa ⁊c. ⁊ sil'r calcatio vue. ⁊ seminatio pabolice dicunt̄ pphetie. hoc modo frequēter loquit̄ ⁊ xp̄us in euāgelio. vñ Luc. viij. Semen est verbum dei. Est igitur sensus.

v Ecce dies venient. i. tempus noui testamenti.

x Et cōprehēdet arator messorem. i. p̄dicator statiz attinget ad fideliū ꝯuersionem. sicut ptz Act. ij. vbi ad predicatiōem petri statim ꝯuersi sunt tria milia. ⁊ iiij. cap. q̄nq̄ milia.

y Et calca. vue. i. ppinator sacre doctrine

z Mittentem semen. i. faciet discipulos aptos ad p̄dicandū. sicut ptz in actib⁹ apostoloꝝ in pluribus locis q̄ edocti ab eis p̄dicabant verbum dei.

a Et stillabūt mōtes. i. apostoli ceteris p̄eminentis

b Dulcedinem euangelice doctrine.

c Et oēs colles. id est minores doctores

d Culti erunt. cultura spūssancti ad p̄ferendum fructum ī ecclesia dei.

e Et conuertam captiuitatem ppl'i mei israhel liberando eos de seruitute diaboli.

f Et edificabunt ciuitates ⁊c. p hec itelliguntur vniuersi status ecclesie. p ciuitates status coniugatorum in quo requirit̄ cōsensus animoꝝ. vnde ⁊ ciuitas dicit̄ ciuiū vnitas. p vineas vero status p̄latoꝝ ⁊ doctoꝝ vnde et xp̄s dixit apostolis Johis. xv. Ego sum vitis ⁊ vos palmites. per hortos vero status religiosorum. qui sunt clausi sub disciplina regulari. Isti enī status sunt instituti a temp̄ib⁹ apl'orum ⁊ discipuloꝝ xp̄i. Et pceptio vtilitatis seu fruct' cōsequentis est consecutio meriti in presenti. ⁊ p̄mij in futuro. quod nobis concedat ⁊c.

⁊ omēs natiōes. eo q̄ inuocatū sit nomē meū sup eos dicit dñs faciēs hec. v Ecce dies veniēt dicit dñs x ⁊ ꝯprehēdet arator messorē y ⁊ calcator vue z mittentem semē. a Et stillabūt mōtes b dulcedinē c ⁊ omēs colles d culti erūt. e Et ꝯuertā captiuitatē ppl'i mei isrl' f ⁊ edificabunt ciuitates desertas ⁊ inhabitabūt ⁊ plātabunt vineas. ⁊ bibent vinū eaꝝ ⁊ faciēt hortos ⁊ comedēt fructus eoꝝ. Et plantabo eos sup humum suā ⁊ non euellam eos vltra de terra sua. quā dedi eis dic̄ dñs deus tuus.

Explicit amos ꝓpha.

In capitulo. ix. vbi dicitur in postilla. Nūquid. Hic consequenter ostenditur.

Additio.

Postillator in hoc loco omisit illud exponere qđ dicitur in littera. Nunquid non vt filij ethiopsi vos estis mihi filij israel ait dominus. cui' sensus cum continuatione ad sequentia habetur in glo. vbi sic dicitur Gloriabantur iudei. quia erant de stirpe patrum quib⁹ locutus est deus. ⁊ q̄ etiam de egypto eos eduxit. cōtra hoc quoq̄ dicit domin'. Sicut creaui vos ita ⁊ ethiopes. sicut eduxi vos de egypto ita ⁊ istos. alios de diuersis ptib⁹ adduxi. ergo non superbiatis. quia equali conditione facti. equali sententie subiacebūt. hec in glo. fm quam ista dicunt̄ ad conterendum sup̄biam eoꝝ de qua subditur. Ecce oculi domini super reguz peccans et conteram illud.

Prologus

Incipit expositio plogi fm britonē in abdiā pphām

Iacob patriarcha ꝛc. Iste plogus diuidit in tres ptes. In prima ponit materia opis sequētis. s. ipius pphete cū dr Iacob pīarcha ꝛc. ꝛ qr metaphorice in plona edom ꝫ idumeos pbia dirigit. In scda pte subdit ratio metaphore. ibi. Et qr ppls isrl. In tertia vo pte ponit nonficatio ipsius pphe. ibi. Hebrei hūc dicūt. Iz qdā incipiāt ibi plogū. Iz melius mihi videtur. vt in eodē plogo pcedēnbz ꝓtinuetur his visis lre insistam ꝛ exponēdo subdiuidamus.

a Iacob pīarcha id est patrū ꝓceps habuit eīm duodecī filios a qbz tribz. rtj. descēderūt.

b Qui ob rubozē. coꝛ. sui edō hebrea lingua appellatus ē. qd latine sanguine dr. Is memoratū fratrez suum q isrl nomē accepat graui odio cōmoꝛ iterime re conat ē. c Qua d cā oēs q ppl'm isrl. i. filios pīarche iacob pdicti esau odiū imitati psecuti sunt. esau ꝛ edō appellati sunt. d Et qr ppl'us isrl. e de captiuitate chaldeoꝛ p q rū regē ps arnutu dei reuocat' ī hie tz f ab alio regno grauiter affligit' atqz oppressus. b ío rs regnum qd moze esau pdictū ppl'm psecutū est. p denūciationē abdie pphete icrepat. qd nō dei idignatiōe sz sua vtute k ppl'm. l supatū gl'iabat'. m De quo regno olī p dd "ī ps. cxxxvi. dictū est. o Memorare dñe filioꝛ edom" in die" hierl'm. r Iam reliqua lectione cōphensa futuꝛ in gētes iudiciū. s ob causas lectione comphensas t regnūqz dei in populo isrl significat. u Hebrei hunc dicūt esse q sub rege samarie achab v ꝛ pissima iezabel pauit cētū prophetas. x in specubus. qui nō curuauerunt genu

Incipit plogus in abdiam pphetam.

Iacob patriarcha habuit fratrē esau b q obruboze cōpis sui edō hebrea lingua appellatus ē. qd latine sanguine dr. Is memoratū fratrez suum c q isrl nomē accepat graui odio cōmoꝛ iterime re conat ē. d Qua d cā oēs q ppl'm isrl. i. filios pīarche iacob pdicti esau odiū imitati psecuti sunt. esau ꝛ edō appellati sunt. e Et qr ppl'us isrl. f de captiuitate chaldeoꝛ p q rū regē ps arnutu dei reuocat' ī hie tz g ab alio regno grauiter affligit' atqz oppressus. h ío rs regnum qd moze esau pdictū ppl'm psecutū est. p denūciationē abdie pphete icrepat. qd nō dei idignatiōe sz sua vtute i ppl'm. l supatū gl'iabat'. m De quo regno olī p dd "ī ps. cxxxvi. dictū est. n Memorare dñe filioꝛ edom" in die" hierl'm. o Iam reliqua lectione cōphensa futuꝛ in gētes iudiciū. p ob causas lectione comphensas q regnūqz dei in populo isrl significat. r Hebrei hunc dicūt esse q sub rege samarie achab s ꝛ pissima iezabel pauit cētū prophetas. t in specubus. qui nō curuauerunt genu

q Hierl'm quā ipediūt dicit glo. vel p In die. quo euertere volūt.

q Hierusalē. aduinctī babylonijs. filij eīm edō. i. idumei impedimēto fuerūt iudeis reedificantibus hierl'm post reditū ō babylonia.

r Iam reliqua ꝛc. Hic arguit a minori sic. Si ī rs eodē pphēta fit cōminatio ꝫ gētes alias q nō ita meruerūt sicut idumei multo forti ꝫ istos dicit igit.

r Iam reliq lectione hui' libri.

s Cōphēsa. ibi. iuxta est dies dñi super oēs gentes.

t Ob cās. s. qr istat Esau filios isrl ipugnauerūt ꝛ demalis eoꝛ gaudebāt.

v Regnūqz dei vsq in finē istius libri dr

Et erit dñio regnū. q. d. dicta ꝓmissa in pphetia signāt q pena inferet alijs regnis ꝛ isrl erit regnū dñio.

r Hebrei hūc esse ꝛc. Hic notificat pphēta multipliciter. Primo eīm ostendit qs sit cū dr. Hebrei hūc eē ꝛc. secūdo ostendit vbi sepult' fuit. ibi. Sepulcrū qqz ei'. tertio ostendit meritū dom pphete. qd habuit ibi. Igit qr centū pphetas ꝛc. quarto ostendit q uenientia notationis q ei cū paulo ꝛgruit. ibi. Et sicut Stephan' dicit igit.

x Hebrei hūc dicūt. rs dicit qr videt q traditio hebreoꝛū rs cōstiterit. qr nō videt q posset pauisse pphetas sub achab ꝛ pphetasse sub hieroboā. y Pauit cētū pphetas. iij. Reg. xviij. Abdias timebat dñm deū isrl'al de. nā cū interficeret iezabel pphetas dñi tulit ille centū pphetas ꝛ absōdit eos qnquagenos ꝛ qnquagenos ī spelūcis ꝛ pauit eos pane ꝛ aqua. Pt g fuit sub achab qūo pphetauit sub heroboā filio ioas. ꝓstat aūt q sub eo pphetauerit qr sub eīdē regibz pphetauit sub qbus amos fm regulā hiero. quā ponit in fine illi' plogi scz Nō idē est ordo ꝛc. vbi dr. In qbz aūt tps nō ꝓfert in titulo sub illis eos regibz pphetasse. sub qbz ꝛ hi q ante eos habēt titulos pphetauerūt. Abdias aūt nō hz tps determinatū in titulo. Quo aūt tantū vixit. ab achab eīm vsqz ad hieroboā fuerūt. vij. generationes. Rndeo. posset esse q hiero. nō dixit rs fm suā sniam. ꝫ fm iudeorū traditionē. sicut supra expositū est. ibi. Hebrei hunc dicūt ꝛc. Vel pōt dici q sub achab fuit multū iuuenis sub hieroboā ꝛo senex. Ochozias eīm filius' achab regnauit sup isrl duobz annis. vij. Reg. viij. g. ꝛ post eū ioram frater ei' duodecim annis. xij. Regū. iij. a. postea hieu. xxviij. annis. xij. Reg. x. postea toachab filius' hieu. xvij. annis. xij. Reg. xiij. a. post hūc ioas filius eius sedecim annis. xij. Reg. xiij. c. post hūc regnauit hieroboā sicut

legit in eodē.c.r sic ab achab vsq; ad hieroboā fuerunt lxv.anni.fuit ḡ inuentus sub achab r senex sub hieroboā r tūc datū est ei donū pphete. z In specubꝫ vel spelūcis.in originali tm̄ ē.z In specubꝫ.r ponat q; alter; supplu it cū idē significēt spēc; r spelūca. a Ante baal i originali nō est Ante sz Baal ibi est dantui ca b Et de septē (sus. milibꝫ.iij.Reg.xix.f. Et dereliquiā mihi i isrl.vij.milia virorꝫ q; rū genua nō sunt curuata ante baal.

c Herodes antipatris filiꝰ.Nota tres fuisse herodes.primꝰ fuit herodes ascalonita filiꝰ antipatris q; pueros occidit.de quo Math.ij. Secꝰ herodes antipas filius herodis ꝓdicti sub q; passus est xps. ō q; luc.iij. Tertiꝰ fuit herodes agrippa filius aristoboli filij herodis magni. q; iacobū fratrē iohānis interfecit.r petrū in carcere tru sit.ō quo Act.xij. ō primo agitur hic.

d Augusti.ab augēdo sic dicti. Vñ Isi. etymol.ix. Augustus iō apō romanos nomē iperij ē eo q; oli augerēt rempub.amplificādo.quod nomē primū senatꝰ octauiano cesari tradidit vt q; auferat terras iō nōie r titulo cōsecraref.dū idē octauianꝰ cesar r imperator appellaref vel augustus.Itē alibi legitur.q; romani aculātes augusto mensem q; prius sextilis dicebat a nōie augusti appellauerūt augustū. e Cesares.sic dicti a Iulio cesare primo imperatore.vñ Isi.ethymol.ix.Cesar nomē a tullio incepit.q; bello ciuili cōmot' primꝰ romanū singulare obtinuit principatū. Cesar aūt dict' est q; ceso matre vtero.plat'.eductusq; fuerit.vel quia cū cesarie nat' sit a q; imperatores sequētes dicti sunt cesares.eo q; comati essent q; ei ex secto mris vtero extrahebant cesones vel cesares appellabant. f Greco nomine vocauit se bastenī.augustā.illā ītam bñt libri correcti.alij bñt sic.Greco nōie vocauit augustam.sbaste grece augusta latine. g Et sic stephanꝰ.ō q; Act.vij. r.vij. Coronā.iuxta sui nois interptationē.nā stephanꝰ grece corona latine. i Sic hic de serui.dei cū paulo ꝛc.ō dicit.q; aplus paulꝰ semp in epīs suis se fuū appellauit.q.d.sicut paulꝰ gloriari poterat ō ō.q; fuus dei erat.r fuū dei se dicebat.sic r iste fm nois interptationē gloriari poterat.q; fact' est fuus dei.Abdias eiꝰ seruꝰ

ante baal,ᵇ r de septē milib; erāt quos helyas arguitur ignorasse.Sepulchrū quoq; ei' vsq; hodie cum mauseolo helisei,pphete r baptiste iohannis in sebaste veneratiōi habef,que olī samaria dicebat.Hāc herodes rex antipatris filiꝰ i honore ᵈaugusti,ᵉcesar; fgreco nōie vocauit sebaste.Hic igit q; cētū pphetas pauerat accepit gratiā pbalē.r ō duce exercitꝰ fuit dux ecclie.Tūc i samaria puū gregē pauerat nūc i toto orbe xpi pascit eccl'ias. gEt sicut stephanꝰ coronā meruit passiōis sic ō fuit dict' deicū paulo aplo nōie glīak q; abdias fuus dñi i nostro sonat eloquio.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Abdias q; interpretatur fuus dñi pfonat ō edō sanguineū terrenūq; fratrē.fratrꝰ q; iacob semp emulū hanste pcurit spiritali.

Explicit argumenutm

dñi vel seruiens domino interpretatur.

Explicit qualicunq; exposito istius prologi.

Incipit postilla Nicolai de lyra sup abdiam cū additionibus Pauli burgensis.

Incipit abdias pphā.i. Visio abdie. Hec dicit dñs de ad edō. Auditū audiuim a dño r legatū ad gētes misit. Surgite r ꝓsurgam adūsus eū i plīū. Ecce paruulū dedi te i gentib. Cōtēptibilis tu es valde. Superbia cordis tui extulit te. habitantē i scissuris petrar exaltātē soliū tuū. Qui dicis in corde tuo. Quis detrahet me i trā. Si exaltatus fuerīs vt aq̄la.r si iter sydera posueris nidū tuū.inde detrahā te dicit dñs. Si fures introissent ad te.si latrones p noctē quo conticuissent. Nōne furati essent sufficientia sibi. Si vindemiatores introissent ad te.nūq̄d saltē racemū reliquissent tibi. Quo scrutati sūt esau. Inuestigauerūt abscōdita eius. Usq; ad terminū emiserunt te. Omnes viri federis tui illuserūt tibi. Inualuerūt aduersum te viri pacis tue

Visio abdie fm doctores hebreos r latinos iste abdias fuit dispensator domus achab regis isrl. q; cū iesabel interficeret pphetas dñi abscōdit ex eis q̄nquagenos. r q̄nquagenos in spelūcis r pauit eos.iij.Reg.xviij.r iō meruit a dño spīm pphetie fm dictū saluatoris Math.v. Qui recipit pphētā in nōie pphete mercedē recipiet pphete. Dicit aūt pphā ō idumeos. q; debuisset diligere ut deos.eo q; a duobꝫ fratribꝫ descēdissent r ipsi eōrdo habuerūt eos odio.r eoꝝ pse cutoribꝫ auxiliū pbuerūt. Diuidit ḡ eius pphia in duas ptes. q; primo nūciat idumeoꝝ vastatio.secōdo iudeoꝝ ꝓsolatio.ibi. In monte. Prima in tres.q; primo denūciat eoꝝ vastatio propter culpā superbie.secūdo ꝓpter culpā suspīnose scie.ibi. Nōne est prudentia.tertio ꝓpter culpā fraterne inimicicie.ibi Propter interfectionē. Circa primum dicit.

a Visio abdie.sz ē becq̄ sequit. b Auditū audiuim a dño.ego r alij pphete inspirati ab eo. b Et legatū ad gētes misit.iste legatus est unus tinus diuin' enīas aduersarios idumeoꝝ ad deuastandū eos ꝓpter peccata eoꝝ.iō subdit cōfederatio eoꝝ ad ō agendū cū ō. Surgite r ꝓsurgam' ꝛc. c Ecce paruulū dedi te.vbū est dñi loquentis de futuro p modū p̄teriti.ꝓpter certitudinē pphetie sup idumeam vētute. d Superbia cordis tui extulit te.vltra modū virtutis tue. e Habitantē in scissuris petrarū.i. loc i vbi accessus est difficilis.in q̄bus nimis confidis.iō subdit. f Qui dicis in corde tuo.q; detrahet me in terrā.i. deiciet me a magnitudine mea. ac si nō times hominē nec deū.iō subdit respōsio divina. Si exaltatus fueris ꝛc.r subdit oīm bonoꝝ direptio totalis cū dicit g Si fures introissent ad te.r ptz lra vsq; h Omnes viri federis tui.in quo ostēdit q; ta (q; ibi lia passura sit idumea nō solū ab inimicis suis.sz etiam ab illis q; prius erāt amici sui r sibi ꝓfederati.q; est sat;

granius. ſm illud ps. liiij. Si inimicus meus maledixiſſet mihi ſuſtinuiſſem vtiq; ꝛc. i Nō eſt prudētia, hoc ſequēter denūciat vaſtatiōē dom ꝓpter iciam ſuperſtitiōſam, intendebāt enī diuinatiōes et augurijs, iō ſubditur Nō ē prudēta in eo, intēdētes enī talibꝰ frequēter decipiunt. iō ſubditur.

Qui comedūt tecū, ponēt insidias subter te. Nō ē prudētia ī eo. Nūqd nō ī die illa dicē dñs, pdā ſapiētes de idumea ⁊ prudētiā de monte esau. Et timebūt fortes tui a meridie vt ītercat vir de mōte esau. Propt̄ iterfectionē ⁊ ꝓpter iniq̄tatē in frēm tuū iacobꝰ operiet te cōfuſio ⁊ pibis ineternū. Indie cū ſtares aduſus eū q̄n capiebāt alieni exercitū eius. ⁊ extranei īgrediebāt portas eius ⁊ ſup ĩrl̄m mittebāt ſorte tu q̄z eras q̄ſi vnꝰ ex eis ⁊ nō deſpicies in die frīs tui in die peregrinatōis eiꝰ. Et nō letaberis ſup filios iuda in die pditiōis eorū. ⁊ nō magnificab os tuum in die angustie. Neq; īgredieris portā ꝑpli mei in die ruine eoꝝ, neq; deſpicies ⁊ tu in malis eiꝰ ī die vaſtitatis illiꝰ. Et nō emitteris aduersus exercitum eiꝰ in die vaſtitatis illius, neq; ſtabis in exitibus vt interficias eos q̄ fugerint. ⁊ non claudes reliq̄s eiꝰ in die tribulatiōis. Quīa iuxta ē dies dñi ſup oēs gētes ſicut feciſti fiet tibi, retributionez tuā conuertā in caput tuum. Quō enī bibiſti ſup mōtez ſcīm meū bibēt oēs gētes iugiter ⁊ bibent ⁊ abſorbebunt ⁊ erūt q̄ſi nō ſint. Et in monte ſyon erit ſaluatio ⁊ erit ſanctus. Et poſſidebit domus Jacob eos q̄ ſe

Propter interfectionē. Hoc ꝓfr̄ denūciatur vaſtatioppter crumē inimicicie fraterne cū dicē. Propt̄ iter. ⁊ ꝓpter iniq̄tatē in frēm tuum iacob Esau enī pſequebat fratrem ſuum iacob ad montē Beſi, xxvij. ꝓbꝫdictione pēna ⁊ eodem, mō idumei ab esau deſcēdentes pſecuti ſunt ꝑplm iſrl̄ a iacob deſcendentem ꝓpt̄ q̄ nō oſtat b iacob

o Operiet te cōfuſio, ſupueniēs tibi ex omni pte. p Et pibis ineternū abſq; regni repatiōe. q In die cū ſtares aduersꝰ eū. id ē ꝑplm in dato. r Quīa capiebāt alieni, i. aſſirij. ꝓiō ⁊ poſtea chaldei. s Et extranei ingrediebāt portas eiꝰ ī iſrl̄m ⁊ alijs ciuitatibꝫ. t Et ſup ĩrl̄m, i. ſup ꝑdam trl̄m.

v Mittebāt ſorte. vt quilibet portaret ꝑtem ſuam.

x Et nō deſpicies in die fratris tui. i. in die vaſtatiōis

y Tu q̄z eras ꝛc. ciuitates deſtruēdo ⁊ bona rapiendo eius nō deſpicies eū. q; tu eris magis ꝓtemptibilis.

z In die pegri, et. i. captuatiōis ad ter. extraneam

3 Et nō letaberis. q̄ bēbis in occaſionē maioris triſticie

a Et nō magnificabis os tuū. iactando te q̄ fueris in templi ⁊ ciuitatis ꝑdustione. ex q̄ ꝓtigit maxima iudeoꝝ angustia, licet enī idumei pluries fuiſſent ꝺ regnū iuda cū aſſiriis ⁊ chaldeis vt dictū eſt. tñ aſi ꝑdustionē ciuitatis et templi p nabuſardā fuerūt captiuati. vt dicūt expoſitores aliqui. ⁊ ſic nō fuerūt in illa. iō ſubdit.

b Neq; ingredieris portā, ꝑtis iſta.

c Et nō emitteris aduersus exercitū eius. i. ad pſequēdū ſedechiē fugiētē cū viris bellatoribꝫ.

d Neq; ſtabis in exitibꝫ. ſ. ciuitatis ad interficiendū fugiētes.

e Et nō claudes reliq̄s. q̄ nō poterunt effugere de ciuitate

f Quīa iuxta eſt. i. ꝓpe ⁊ bñ dictā vaſtationē ĩrl̄m.

g Dies dñi. i. tps siue vindicte.

h Sup oēs gētes ſcz regni idumee. ſz q; Eſa. xxi. ⁊ ꝓphe. xlix. ⁊ Hiere. xlix. ⁊ Ezech. xxv. vt dicere tertius. q; idumei fuerūt cū chaldeis in deſtructiōe ĩrl̄m ꝑ chaldeos, ſicut ibidē fuit dictū. ⁊ idē ſonat q̄ hic ꝑmittit. Et ſuper ĩrl̄m murtebāt ſortē. i. ſup predā de ĩrl̄m vt q̄ſq; ꝑtē ſuā tolleret. tu q̄z eras q̄ſi vnus ex eis. q̄ diuiſio ꝑdicta fuit in captiōe ciuitatꝫ ꝑ chaldeos. Huiter exponenda ē ita ab illo loco.

i Sicut feciſti pleq̄endo nequiter tui. i. de vaſtatiōe eiꝰ facta ꝑ chaldeos ſic ꝓuenit. vel dicitur. Qui in ruina letatur alterius. i. de ruina alterius non erit impunitus. q. d, magis malū cui inferet tibi ꝑ de ſtructione ĩrl̄m, ita ceſſabis deſpicere ꝑplm iudaicū.

3 Et nō letaberis, ſupueniēt enī tibi occaſiones triſticie maioris, mot̄ enī maiores depellūt minores.

a Et nō magnificabis os tuū vitra te in tēpo q̄ multi in ciuitate ⁊ templo captiue eadem de causa.

b Neq; ingredieris, poſt ciuitatis recuſitatione ꝑ neemiā.

c Et nō emitteris aduersus exercitū eius tuc temꝓ multi in ꝑplm nabuchodonoſor.

d Neq; ſtabis i exitibꝫ. ĩrl̄m ad interficiendū fugientes ꝺ ea ſicut feciſti tpe obſidionis eius.

e Et nō claudes deſ reliquos remanētes in ciuitate, ſicut tunc feciſti.

f Quīa iuxta eſt. i. ꝓpe. q; ſtatim poſt deſtructionē ĩrl̄m mult captiuati ciuitatem.

g Dies dñi. i. tempus siue vindicte.

h Sup omnes gentes ſcz regni idumee. de quibꝰ loq̄tur ꝓphēta. i Sicut feciſti pleq̄endo nequiter tui os iude, ita alij pſequentur te.

k Quō enī bibiſtis ſup montē ꝛc. i. laute vixiſtis de bonis acceptis de templo q̄ erat in monte moria.

l Bibent omnes gentes, hauriendo bona tua.

m Et abſorbebunt te, venientes ſup te tanta poteſtate q̄ non poteris reſiſtere.

n Et erunt quaſi non ſint, alicuius vtutis gētes ſtue, ideo ſequitur. i Sicut feciſti, pſequendo nequiter tui os iude, ſic alij pſequentur te.

k Quō enī bibiſtis. i. letanter feciſtis.

l Sup montez ſanctū tuū. i. de malo veniente ſupra ĩrl̄m, vbi eſt templū nomini meo dedicatum.

l Bibent omnes gentes, hauriendo bona tua ⁊ letādo de tua miſeria.

m Et abſorbebunt. te ꝛc. aliter de uorando.

n Et erūt quaſi non ſint. ſ. gentes tue, vnde illud refertur ad illud quod ſupra dicitur.

o Dies dñi ſuper omnes gentes.

o Et in monte. Hic poſt deſtructionem idumeoꝝ nūciat ꝓphēta conſolationem iudeoꝝ. ⁊ dicunt alīq̄ expoſitores noſtri. q; reſiduū huius ꝓphetie intelligit ad literam de reditu captiuitatis babyloniee.

o Et in monte ſyon erit ſaluatio. q; liberati de captiuitate i. lue venerunt. vt habet. i. eſdre. q.

p Et erit ſanctus quia ibi reedificarunt fuit templum in loco ſancto ſuo q Et poſſidebit domus iacob eos qui ſe poſſ. derant. quod maxime fuit impletum tempore machabeorum, qui pugnantes virtuter hoſtes aduerſarios ſibi ſubiecerunt.

r Et erit domus iacob

ignis ⁊c. dicit̄ ꝟ dom⁹ iacob illi de regno iude. q̄ redierūt de captiuitate. ⁊ dom⁹ ioseph illi de regno ist̄. qui euadētes man⁹ assyrioꝝ postea venerūt ad habitādū i regno iude. ⁊ cū illis de regno iude captiuati fuerunt. ⁊ cū redeūtibꝫ redierūt. s Et domus esau stipula. i. idumea ita faciliter deitruef ab eis sicut stipula ab igne.

t Et hereditabunt hi q̄ ad austrū sunt. qz tpe machi. dilatauerunt termios habitatiōis sue circūq̄q;. v Et transmigratio exercit⁹ hui⁹. i. illi q̄ de regno iude transmigrauerunt in babyloné hereditabūt iuxt̄ Sita chanaan(pie. neoꝝ loca q̄ fuerunt achananeis possessa antecꝫ nlij ist̄ ingte dicerent terrā illam.

possiderant. ⁊ Et erit domus iacob ignis ⁊ domus ioseph flamma ⁊ domus esau stipula. Et succendēt in eis. ⁊ deuorabunt eos. ⁊ nō erūt reliquie domꝰ esau. qz dñs locut⁹ est. ⁊ Et hereditabūt hi qui ad austrū sunt montem esau ⁊ q̄ī cāpestria philistiim. ⁊ possidebūt regionē ephraī ⁊ regionē samarie. Et beniamin possidebit galaad ⁊ transmigratio exercit⁹ huius filiorū ist̄ q̄a loca chananeorū vsq̄ ad sarepta. ⁊ trāsmigratio hierl'm q̄ in bosphoro est possidebit ciuitates austri. ⁊ ascēdēt saluatores in mōtē syō iudicare mōtē esau. ꝰ ⁊ erit domino regnum.

¶ Explicit abdias. ꝓpha.

ciuitas est in qua mulier vidua pauit helyam. z Et trāsmigratio hierl'm ista q̄ in bosphoro. nomē est loci in regno babylonie ꝑm illā expositionē. ad quē aliq̄ ō hierl'm fuerūt trāslati. a Et ascendēt saluatores. i. defensores ⁊ nec mias vel machabei. vt dicunt alīq̄. b Et erit in domo regnū. i. vtute diuina fient ista cui seruiēt a captiuitate liberati. ℨ in aliqbꝫ aūt libris additi fine Amen. sed nō est in hebreo nec in libris correctis. ℨ ista expositio videt habere aliqua dubia. Primo qz nō habef plane ō scriptura. q̄ termini iudeoꝝ fuerūt dilatati ita reponibꝫ ꝓdictis. ⁊ maxime qz dr hic. Possidebūt regione samarie. qz samaritani illic nūq̄ a rege assyrioꝝ nlij. Reg. xvij. habitauerūt regionē illā vsq̄ ad tps xp̄i. vt ꝑz ꝟ Iob. nlij. ⁊ in plurib⁹ alīs locis et euāgelio. ℨ rex q̄ dr. Et erit dño regnū. videf extorte exponi. qz interruptio regni dauid. q̄ dr regnū dei in scriptura a doctoribꝫ hebreoꝝ ⁊ latinoꝝ dr repanda p xp̄m. ⁊ ꝟ videntur manifeste ionare dicta ꝓphe. ꝓpter q̄ Ra. sa. ⁊ alij hebrei exponūt tota ꝓtē ista de ꝓsolatione iudeoꝝ p xp̄m. ℨ in ꝟ deficiūt q̄ dicūt ee futuꝝ q̄ iam est impletū. ⁊ io pōt ista ps exponi de tpe xp̄i cū dr. Et in monte syon erit saluatio. qz xp̄s saluator noster ibi pluries ꝓdicauit in tēplo. ⁊ pluries infirmos curauit spualiter ⁊ corporaliter. Et erit sanct⁹. qz ibi missus fuit spiritussanct⁹ in signo visibili i die pentēd. ꝑm q̄ dicit hiero. i epla ad paulinū. Et possidebit dom⁹ iacob. i. apli primoꝝ credentes q̄ fuerūt de domo iacob. ⁊ ista possessio nō est p tēporale dñium. ℨ qz poterēs hui⁹ mūdi posuerunt colla sua sub iugo fidei. Et erit dom⁹ iacob ignis ⁊c. qz super eos apparuit spiritussanct⁹ in specie ignis. Act. ij. Et domꝰ esau. i. generalit̄ gētiles. et ꝟ eiꝰ q̄ esau ꝓsequebat iacob. ⁊ descēdentes ab eo. ſz tamen ꝓsequebant filios ist̄ a iacob descēdētes. oēs q̄ ꝓ ꝑm ist̄ ꝓsecuti sunt eiusmodi erāt gētiles. vocati sunt nōie edom. vt dicunt hebrei. ⁊ vlterī deductū est ꝟ nomē ad oēs ꝓsecutores filioꝝ ist̄. ⁊ ꝟ idē dicit hiero. ī ꝓmo ꝓlogo huī⁹ ꝓphē. Et p hoc q̄ dicūt hic stipula. ⁊ apli ignis. intelligitur eoꝝ cōuersio facilis ad fidē. Et deuorabunt eos. i. corpori xp̄i mysticoꝝ incorporabūt. ⁊ ꝟ mō dr Act. ij. Surge petre. occide ⁊ māduca. i. de ꝓuersione Cornelij ⁊ alioꝝ gentiliū cū eo existentiū statim futura. Et nō erūt reliquie. i. nō remanebit in eis aliq̄d idolatrie ꝓcedentis sicdicit̄ ꝓuer. xij. Certe impios ⁊ nō erūt. s. amplius impij manebūt tñ ad pietatē cōuersi. Et hereditabunt ⁊c. Actuū. i. dixit iesus discipulis suis. Eritis mihi testes i hierl'm ⁊ in omni iudea. ⁊ samaria vsq̄ ad vltimū terre. qz fidē xp̄i. primo ꝓdicauerūt in hierusalē ⁊ postea i alīs ꝓtib⁹ circūquaq; q̄ ſubmittentes colla gentiū fidei. ⁊ ꝑm hoc dicunt hic aliq̄ hereditare terras diuersas ad quas iuerūt. ⁊ exprimunt specialiter aliq̄ terre ꝓpinque hierl'm ⁊ iude. vt mōs esau. terra philistiim. samaria ⁊ galaad ⁊ sarepta sydonioꝝ ⁊ ꝓ ista loca itel ligunt oia alia ad q̄ dilatata est ꝓ apl̄os fides catholica. Secundū tñ q̄ vbi trāslatio nostra habet. vsq; ad sareptā. in hebreo habef vsq; seraphath id est vsq; in francia. vt dicit Rab. sa. ⁊ ꝑm hoc exponi q̄ dicit hic. Et transmigratio exercitus hui⁹ id est collectiōis fidelium in iudea existentiū. qui erāt exercit⁹ sortis ꝺ dyabolū ⁊ ꝓsecutionē infidelium. quoꝝ aliqui trāsmigrauerūt ꝓ varia loca i fidelium. q̄ hic chananei noīant̄ ꝓcedētes vsq; in francia ſcz sanctus Samuian⁹. q̄ fuit de. hr. dīsc. pulis vn⁹. et cōuertit ad fidē ciuitatē senonensem. que tūc erat metropolis in tota francia. ⁊ ciuitas aurea vocabat̄. ⁊ post ciuitatis cōuersionē eā dño dedicauit faciēs cruces in ciuitatis muro cū pollice. cui cedebat lapis sicut cera mollis ⁊ adhuc apparēt in pluribꝫ locis sicut ego vidi. q̄ hec scripſi. ⁊ socij sancti Samuiani alias ciuitates francie plures ad fidē xp̄i conuerterūt et ex actis eoꝝ hr. Et trāsmigratio hierl'm q̄ ē in bosphoro. i hebreo hr. In cepharad. i. in hispania. vt dicit Rab. sa. qđ fuit impletū ꝓ iacobū apl̄m ⁊ ei⁹ discipulos ibi fidē xp̄i primū ꝓdicantes. ⁊ colla gentiū ſubiugātes. ō ſubdit. Possidebit ciuitates austri. licet cū hyspania respectu hierl'm sit ī parti occidētali. tñ respectu francie de qua fecerat mentionē immediate magis eū ad austrū. Et ascendēt saluatores id est petrus ⁊ paulus q̄ dicunt saluatores participatiue. eo q̄ sunt ꝓpugnatores apostoli. In montem syon id est in ecclīam. que mōs syon dr. Ysa. ij. ⁊ Zech. xij. et ibidē dictū est. Iudicare mōtē esau. i. romani vt dicit Rab. sa. q̄ apparentes Cōstātino ⁊ cū arguentes de ꝑsecutione xp̄ianoꝝ incurrerūt eū ad defensionē xp̄ianoꝝ ⁊ edificationē ecclīaꝝ p romanū imperiū. Et erit dño regnū. qz roma caput mūdi dimisit vicario xp̄i. trāsferēs sedē imperij cōstātinopolim. Aliter etiā pōt exponi de tpe futuri iudicij. cū dr. Et ascēdēt saluatores. i. apostoli q̄ erūt iudicis assessores ad ꝓfectā salutē electoꝝ tunc habendā in montē syon. qz circa illū locū erit finale iudicium vt dictū est supra. Joelis. iij. Iudicare mōtē esau id est ꝺēnare superbiā infidelium. q̄ ut noie edom vel esau designant. vt dictū est supra. Et erit domino regnū. qz omnia ꝓfecte subiicient dño nostro iesu xp̄o cui est honor ⁊ gloria in secula seculoꝝ Amen.

¶ In ca. primo. Abdie vbi dicit in postilla Et hebreo potest ista pars exponi de tēpore xp̄i.

Additio.

Prologus

Per idumeā de qua principaliter in ppbia abdie agit fm hebreos intelligit romanū imperiū put in glo. nra in hoc loco hꝫ. vbi sic dr. Hec oia iudei ō tpe antixpi interptant. quē p xpō recipiēt. t q̄d ꝫ idumeā dicit ipi de romano imperio somniāt dictū. hec in glo. Arca q̄ notādū q̄ p romanū imperiū intelligūt cōiter romanā ecclīam quā dicūt destruēdā p messiā ab eis iam iter spectatū. quā q̄dē ecclīam romanā asserūt figurata fuisse p quarta bestiā vidam a daniele. vij. ca. quā ꝓphetat destruēdam p quintū regnū icorruptibile a deo suscitandū. q̄ falsum est t erroneū. put in additione sup danielē ca. ꝫ. dicto fuit sufficienter oīsum. Dicūt q̄ asserūt p idumeaz intelligi ecclīam xpianā seu romanā. unprobatuz fuit plene s. Esaie. xxxiij. in additione. vbi ostensuz fuit q̄ in illo loco. sicut in q̄busdā aliis sacre scripture verificat ō eis illud ps. Gladius eoz intret in corde ipoz. Attente eñ si videret scripture idumea in illo. c. t in aliis silibz significat ad litram synagogā iudeoz. q̄ Apoc. ij. synagoga sathane dr. q̄ p negationē t occisionē xpi. t plecutionē membroz ei' facta est vere ecclie dei inimica eo mō quo idumea ab esau descendēs fm carnē semp fuit aduersatrix hierlm materialē. Ista aūt ꝫsideratio plene oñdit in additionibz p̄libatis. s. Esa. xxxiij. Dani. vij. vñ q̄ in ꝫ ca. primo de idumea p̄sertim ab illo loco. t in mōte syō &c. intelligēdū est de synagoga iudeoz. t q̄ dr de syō ioseph t iacob intelligendū est ō ecclīa t p̄cipue xpiano. t iō p̄cludit in fine. Et erit dño regnū. q̄ idumea p̄dicta separata a psortio fideliū post passionem legit Matth. viij. Data ē mihi oīs ptās in celo t in terra. Itez q̄ dr hic circa finē. Et trāsmigratio hierlm q̄ ē in bosphoro. s. in hyspania. possidebit ciuitates austri impletū fuit q̄n hyspani ante ortū nephandę secte machometi possederūt multas ciuitates i aphrica. vt in cronicis habet. Aphrica aūt est in pte australi terre habitabilis.

Incipit exp̄sitio primi plogi fm d'tronē i ionā ꝓphaz

Sanctā ionā &c. Iste plogus diuidit in q̄q̄ pticulas. In prima ꝓphete psona nōnificatur ibi. Sanctū ionā &c. In scda subdit cā cur ad ꝓphetandū mittit ibi. In p̄denatione aūt isrl In tertia ips ꝓphetationis exp̄imit ibi. Ceporibz q̄q̄ bieroboā. In quarta quedā eu a ꝓphetando retrahētia innuunt ibi. Hic cū ꝓphetia illuminate. In quinta cōparat heliseo. t cā fuge monstrat. ibi. Hoc illi acciderat &c. Ite in prima pte nōnificat psona ꝓphete p tria primo p̄declarationē origīis. scdo p euentū suscitationis ibi. Que helyas. tertio p rōnē agnoiationis. ibi. Ob hāc cāz Dicat itaq̄ a Sanctā. Hic quenā āre dr sanctus pl' q̄z ceteri ꝓphete. q̄ oēs sancti fuerūt. Rūsio. ne videat dānat'. qm infra videt mādato dñi repugnasse t de misericordia dñi in nīuitas ꝓtristat' fuisse. b Oulier tus vidue. iij. Regū. xvij. dr de helya. Apparuit ei mulier vidua colligēs ligna t. c Sareptane a sarepta ciuitate. q̄ sita erat inter tyrū t sydonē. De resuscitatione filij istius vidue dr. iij. Reg. xvij. g. Grandiuit dñs vocem helye t reuertit aīa pueri intra eū t reuixit.

d Hūcin illo miraculo cognouit &c. e Ob hanc helyas locut' est. ille q̄ suscitat' est filiꝰ esse dicit veritatis. Ideo de veritate columba nascitur quia ionas columbam sonat. In ꝑdemnatione aūt isrl ionas ad gētem mittit' q̄ ni niue agēte pniam. illi i malicia pseuerāt. Ceporibus quippe hieroboā regis isrl q̄ deo relicto cū ꝓpho suo i samaria idol' sacrificabat. ionam ꝓphetā fuisse quartus liber regum indicat. In cū prophetia illuminā cām. Hic notificat p agnoiationē. t prio ipa agnoiatio ponit scdo ipius cōgruētia subiūgit ibi. Et ex eo q̄ &c. Dicit igitur e Ob hāc cām. s. q̄ mulier dixerat helye iij. Reg. xvij. g. Hinc in isto cognoui. quia vir dei es tu. t verbum dñi in ore tuo veruz est. Dicunt.

f Ipm puez. i. ionā. g Vocatū amathi &c. Ista satis plana est.

h In ꝑdenatione aūt isrl. Hic subdit cā cur ad ꝓphetādum mittit. s. impenitētia isrl penitētiꝫ nimiuitis. Jone. iij. Crediderunt viri niniuite dño t ꝑdicauerūt ieiunū. t vestiti sunt saccis a maiore vsq̄z ad minorē. t ꝫ ē q̄ dr hic. i Q. niniue agēte pniam &c. sicut dicit biero. i ii. de locis Niniue ē vrbs assyrioz. quā edificauit Assur egredies de terra sennaar t de ista loquit hic. Est aūt t alia vsq̄z hodie ciuitas iudeoz noie niniue in angulo arabie. quā nūc corrupte niniuen vocāt. k Ceporibz q̄ippe hieroboā. ō q̄ dicit iij. Reg. xxij. f. Regnauit hieroboā filiꝰ ioas regis isrl i samaria quadraginta. t vno anno t sequit. Ipe restituit terminos isrl ab introitu emath vsq̄z ad mare solitudinis iuxta sermonē dñi dei isrl. quē locutus est p seruū suū ionā filiū amathi. Et ex ꝫ ptz q̄ multum senex erat q̄n hec facta sunt. l Is cū ꝓphetia &c. Hic ponit' q̄dā q̄ cū retrahebāt ne ꝑdicaret ninuitis. q̄ tñ retrahere nō debebāt. duo aūt retrahebāt eū. Primū est q̄ cum ꝑuideret niniuitas p penitētiā reuersuros nolebat eis ꝑdicare. ne falsum ꝑdicasse postea videret. t ꝫ est q̄ dr hic. Is cū ꝓphetia illuminate &c. Scdm erat q̄ sniam cōminuitas. plārā reuocari nolebat. ipam tñ reuocandā cōuidebat. t ꝫ est q̄ dr hic. Hā sicut de' ad abraā &c. sed in vtroq̄z errabat q̄ notat cū dr. Diuine dispensatiōis ignarus &c. Dicit igit. Is cū ꝓphetia illuminante &c. Cōtra sup illud. xxxiij. Esa. Dispone domui tue. dicit glo. Legerat ionas i eodē libro. q̄ niniuitas. nequitia fm ꝫ q̄ agebāt die quadrigesimo cōplēda erat. t ita ciuitas eorū destruēda. sz illud nō legerat q̄ p sui cominationē acturi essent penitentiā. t ita misericordiā consecuturi. Preterea infra dicit. Diuine dispēsationis ignarus. Rūsio. aliq̄ dicūt. q̄ legerat in speculo eternitatis eoz puersionē. sicut hic dr. t q̄ essent misericordiā ꝓsecuturi. sz modū puersionis nō legerat. s. q̄ p suā cominationē deberent cōuerti. sz p ꝫ nō posset responderi ad scdm. propter hoc dicēdū q̄ ablatiu' absolut'. nō ꝓportat hic causalitatē. sed ꝓcomitantiā. vt sit sensus. Dū illuminaret ꝓphetia ad videndū subuersionē corporalē. supple vidit spūalē puersionē nō spiritu ꝓphetico. sed credulitate q̄dam. Fm hoc exponit lra sic. l Is id est ionas.

m Cum ꝓphetie illuminate. ad denūciandum inte-

ritum ciuitatis.i.cum illuminante luce cognitiõis ꝓphe
tice q̄ deberet denũciare interitũ ciuitatis. o Vide
ret.i.crederet. n Peccatores ciuitatis mĩam ꝑsecu
turos.q̄ sciuit deũ misericordẽ.vñ Jone.iij.Scio q̄ tu
deus clemẽs ⁊ misericors es patiens ⁊ multe miseratio
nis.⁊ ignoscẽs super
p Jre no (malicia
lebat.ergo inobedies
erat.q̄ peccabat.Rñ
sio.dicit aliq̄ q̄ sic ẽ
vñ potimodũ gram
ter punit' est ⁊ pen
tuit ⁊ ꝑfessus ẽ pcñi
suũ Jone.i.Scio qñ
ꝓter me hec tempe
stas grãdis ẽ sup vos
Vl' por dica q̄ fi erat
reculatio ꝓcepti ꝟ ex
cusatio sic moyses ex
cusat ie.Expo.vñ.di.
Obsecro dñe ñ sũ elo

q Mã sic dscñs ⁊c.
b tãg.k scdm ꝓter qõ
nolebat eis ꝑdicare.
ꝟ fm hoc vr̄ invidus
fuisse.Rñdeo.nõ dic̃
volebat nõ revocari.
sed nolebat revocari
ita q̄ nec ℔ nec eius
oppositũ volebat.sed
fm ℔ nulla esset rõ.

te" peccatores ciuitatis ni
nive dei mia3 ꝑsecuturos
°videret.ne falsa pdicarevi
derek.ad denũciandũ iteri
tũ eiusdẽ ciuitat3 ire nole
bat.° Mã sicut de° ad abraã
de ĩpietate sodomoꝝ et go
morreoꝝ locut° est clamor
sodomoꝝ ⁊ gomorreoꝝ pue
nit ad me. Jta ⁊ de ninive
dicit.eo q̄ ascẽderit clamor
malicie ei° ad deũ. Et quia
sentẽtia dei de sodomis fa
cta.minime revocata ẽ. ita
⁊ ionas adũsum niniuẽ ꝓ
latam sniam revocari nole
bat.° diuie dispẽsatiõis ig
rus.q̄ salutẽ hoĩm ad se co

Propter hoc põt dici q̄ nõ sequit ꝟ volebat q̄ nõ dimit
teret.q̄ invidus ert vel iniquus.q̄ ℔ volebat nõ. q̄ de
malo eoꝝ gaudebat.sed q̄ de malo ꝓh̃i sui dolebat.scie
bat ei eoꝝ conversionẽ in ꝑdemnationẽ fore iudeoꝝ.vñ
glosa.Revelaverat ꝓpheta revelãte spũ.q̄ pnia gentiũ ruina
esset iudeoꝝ.⁊ iõ amatoꝝ patrie nõ tam invidet nimiũq̄
cupit ꝓh̃m suũ n perire.unde etiam q̄ si vidisset in spe
culo eoꝝ conversionẽ teneret ꝑformare volũtatẽ suã volũ
tati divine.Sed adhuc ex ẏbo glo.s.Revelante spũ ⁊c.
videt q̄ eoꝝ conversionẽ viderat revelatiõe ꝓphetica.Rñ
deo q̄ nequa.q̄.sed ℔ solũ q̄ hoc pnia si ꝓsinge.et iudeo
rũ ruina esset. r Locutus est.Bene.xvij.

s Divine dispẽsationis ignarus.Hic ostdit.q̄ in duo
bus errabat.s.ꝓter ignorãtiã duor.Primo.q̄ deũ igno
rabat magis diligere salutẽ q̄ mortẽ.Ezech.xviij.g.Nolo
mortẽ morientis.sed vt convertat ⁊ vivat.Secũdo qa
ignorabat eius pñtiã ⁊ potentiã esse vbiq̄ ibi.Jdeo a cõ
spectu dei.Primo g̃ ostenditur ignorantia.secõ modus ig
randi ostenditur ibi.Hoc illi acciderat.Dicit igitur.

s Divine dispẽsatiõis ignarus.Sed ꝟ dictũ ẽ supra.q̄
q̄ ℔ sciebat quadã pñsumptiõe.ꝓter hoc recusabat pdi
care.Rñdeo.iguarus p illuminationẽ ꝓphetie.⁊ ℔ pbat
scda ps q̄ sequitur. t Hoc illi accederat ⁊c.in q̄ ostdi
tur q̄ loquit de ignorãtia q̄ est p carentiã spũs ꝓphetal.
Helise" enĩ sciebat illã mulierẽ de q̄ agitur.iij.Reg.viij.
esse in amaritudine aĩe p signa q̄ videbat ⁊ nesciebat spi
ritu ꝓphetico.⁊ sili' hic sciebat deũ pñturũ indulgentiã
pñs signũ.q̄ ad pdicandũ mittebat.sed nesciebat ꝓphe
tica illuminatiõe.Precedẽtes abiectiões satis possem'
evadere typando exposition lre vt dicat Jre nolebat.i.
q̄si nolẽs ire erat ⁊ sili' revocari nolebat.i.q̄si nolẽs q̄ re
vocarek.⁊ sili' divine dispẽsatiõis ignarus.i.q̄si diuinam
ignoraret dispensationẽ ⁊ oia tũc respiciũt signa exterio
ra.fm q̄ iudicamus.i.Reg.xvi.b.Homo videt ea q̄ pa
tent,dñs aũt intuet cor.Et istã expositionẽ videt velle

littera sequẽs scz quasi humanum aliq̄ passus ⁊c.

v Jdeo a cõspectu dñi.fm primã expositionẽ hic nota
tur scda ignorantia q̄ fuit spãliter causa fuge. Et nota q̄
bene dicit humanũ aliq̄d passus. talis enĩ error inerat
ei a natura corrupta.vt credere q̄ qz extra terram in q̄

uertẽtiũ mag' vult q̄ interi
tũ. Hoc illi accidera.t qõ ⁊
secõ helisei o q̄ filiũ sũnami
tidis mlier' mortuũ ignora
uit. Jõ a ꝓspcũ dei fugere
se ionas putabat hũanũ ali
quid passus dicẽre dauid.
Quo ibo a spũ tuo.⁊a fa
cie tua quo fugiam.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Onas colũba pul
cerrima.naufragio
suo passionẽ dñi ꝑ
figurans.mũdũ ad pniam
revocat.⁊ sub noie niniue
salutem gentiby denũciat.

Explicit argumentum.

deus colebak a pce
pto absolueret. dicit
eĩ Aug'. Approbare
falsa.p veris vel eõ
uerso non est natura
hois institui sed pe
na damnati. Et nota
q̄ dicit q̄ ionas post
q̄ pdicauit nimuis
cõsulus p verecũdia
latenter ingressus est
terrã suã ⁊ assumpta
matre latẽter egress"
ãnis.vñ.exulauit no
lens redire p verecũ
dia tandem mortua
matre rediit.

Incipit expositio
logi fm britonẽ se
cundi in Jonam.

Jonas colum
ba ⁊c. Jn ℔ se
cũdo plogoꝝ
cedit ℔ mõ.primo ei
notificak ꝓsona ꝓphete.secõ ostditur series sive historia
ꝓphetie ibi.ad gentiũ pconiũ.tertio determinak locꝰ se
pulture ꝓpheta ibi. Cuius sepulcrũ. Item in prima pte
notificak a tribo.a nois interpratione cũ dicit Jonas co
lumba ⁊c.a ognatione cũ dicit. Filius amathi a loco vñ
erat cũ dicit. Qui fuit de geth.q̄d aũt significet geth ex
primit Hiero.dicens in originali. Beth in scõo sephori
me tario q̄ hodie appellat dioceserea euntibo tyberiadez
haud grandis est vicinus.vbi ⁊ sepulcrũ eius ostdit.q̄
q̄ alq̄ intra diapolim.i.lyddã ⁊ cũ natũ ⁊ odtũ velit nõ
intelligẽtes ℔ qõ additur.ophir ad destructionẽ aliarũ
urbiũ geth ptinere q̄ intra elencheropolim sive diapo
lim hodie demonstrant. Item in scõa pte in q̄ tangit se
ries sive historia ꝓphetie primo tangit missio ꝓphete ad
pdicandũ ninivitis ibi. Ad gentiũ pconiũ mittit. secun
do fuga ꝓphete iniunctũ officiũ exequi ⁊ temnentis ibi.
Dissilijt ꝓmunt ⁊c. tertio sequit ad exequẽdũ compulsio
ibi. Propter quẽ pclitat nauis ⁊c. qrto subiũgitur inui
cti executio ibi. Rejectus pdicauit. quinto ostdit exequẽ
tis effectus sive affectio ibi. Sed ꝟ tristat ⁊c. q̄ iniqu' fu
it. Rñsio.alis ponit ꝑ ostn.i.p excecatione iudeoꝝ quã
intellerit ꝓsequi ex gentiũ conversione. Invidet. q̄ invid'
fuit. Rñsio.alis ponit ꝑ ostn.i.sustinet doloris passiõ
q̄ ad invidiam solet ꝓsequi. Sephon.ophidũ fuit vñ fuit
oriunda Anna mater bte ẏgnis.tyberiadẽ.civitas fuit
in judea in honorẽ tyberij cesaris condita.

Explicit qualiscunq̄ expositio istius prologi.

Postilla sup pphetiā Jone cū additionibꝰ incipit.

Et factū ē. Hic incipit Jonas Capitulum I.

E pphā. 7 diuidit in duas ptes. qꝛ primo ostēdit eiꝰ inobedietia 7 scdo pnia. se. ca. Prima in tres. qꝛ primo describit Jone rebellio, scdo rebellātis dephēsio. ibi Dñs autē. tertio ɔphēsi punitio ibi. Et dixerūt. Circa primū dr.

a Et factū est vbū dñi ad Jonā q pphetauit tpe hieroboam regꝭ isrl vt hꝫ. iiij. Regum. xiiij.

b Filiū amathi. dicūt aliq ꝙ nomē proprium ē pris ipsius sed hō nō videt verꝫ qꝛ fm oēs doctores hebraicos 7 latinos iste ionas fuit filiꝰ mulieris vidue, quē suscitauit helyas. iij. Reg. xvij. illa autē nō fuit d populo isrl, sꝫ gētilis, vt ptꝫ p vba saluatoris Luc. iiij. Multe vidue erāt in diebꝰ helye in isrl. 7 ad nullā illaꝝ missus est helyas 7c. 7 p ɔñs eiꝰ maritꝰ fuerat gentilis. Talibꝰ autē nō dabat tūc ipsūs pphetie. 7 tñ oporteret hō dicere si fuit pater ione. fm regulā doctoꝝ hebreoꝝ 7 catholicoꝝ. s. ꝙ qñ i principio alicuiꝰ pphetie exprimit nomē patris intelligit fuisse ppheta sicut 7 filiꝰ. 7 iō dicēdū ꝙ amathi ē. t hic nomen appellatiuū 7 sonat veritatē in latino Resuscitato eñ filio dixit vidue dixit ipe helye. Nūc in isto ɔgnoui qm vir dei es tu. 7 vbū dñi in ore tuo verꝫ est. Et ob hō puer suscitatꝰ ex tūc vocatꝰ est filiꝰ emathi. i. veritatis. 7 hoc idē dicit Hiero. in plogo. sicut aliqs dr filiꝰ mortis. qꝛ fecit aliqd dignū morte. ij. Reg. xij. c Surge 7 vade in niniuē. q erat ciuitas longe posita. d Et pdica i ea eiꝰ subuersionē. e Quia ascēdit eiꝰ malicia corā me. i. malicia habitantiū meruit ꝙ subuertat.

f Et surrexit ionas. vt fugeret in tharsis. ciuitas ē cilicie. d qua paulꝰ fuit oriundus. Act. xxi. g Et descēdit in ioppen. portus ē i iudea sup mare mediterraneū.

h Et dedit naulū eiꝰ. i. pciū nauis p sua deportatiōe. Hic occurrūt duo dubia. Primū quare volebat fugere. ad cuiꝰ intellectū sciendū ꝙ duplex est pphetia qtū spectat ad ppositū. vna q dr pphetia pdestinatiōis. s. qñ aliqd reuelat futurꝫ eo mō q ē in diuina pordinatione. 7 illud semp implet. hoc mō reuelauit dñs samueli deiectionē saulis. i. Reg. xv. ppter qđ dixit samuel. Porro triūphator in isrl nō parcet. 7 penitudine nō flectet. neqꝫ ei homo ē vt agat penitentiā. Alia ē pphetia ɔminatiōis scꝫ qñ aliq punitio reuelat futura put ē in causis scdis fm eaꝝ dispositionē. 7 fm hō. Esaias d mādato dei dixit Ezechie. iiij. Reg. xx. Precipe domui tue. morieris ei tu 7 nō viues. Talis eñ erat infirmitas. ꝙ fm naturā nō poterat euadere mortē. 7 hō nō semp implet. pordinauerat eñ deꝰ eū sanare miraculose ppter eius pces 7 lachrymas. Itē sciendū ꝙ spūs diuinꝰ put vult tāgit corda pphetaꝝ. s. minꝰ pfecte vel pfectiꝰ. sicut Esaie fuit reuelata mors Ezechie futura fm cursuꝫ nature iō dixit. Morieris tu 7 nō viues. p ɔstea vō eiꝰ sanatō miraculosa. sic ibidē subdit. Reuertere dic ezechie 7c. Audiui orationē tuā 7 vidi lachrymā. 7 ecce sanaui te. Pphia at ista de subuersione niniue fuit tñ ɔminatiōis. qꝛ tūc nō fuit impleta ppter pniam niniuitaꝝ. verūtñ hoc non fuit reuelatū ione a principio. sꝫ solū ꝙ denunciaret niniue subuersione. Jonas vō ɔsiderans diuine misericordie magnitudinē. 7 ex altera pte ɔiecturas ꝙ niniuite peniterēt ad eiꝰ denunciationē. timuit ne ppheta sua nō impleret 7 sic falsus ppheta diceret ppter qđ voluit mādatum dñi declinare. Et hō ē qđ dicit. j. c. iiij. Propter hoc poccupaui vt fugerē in tharsis. scio eñ ꝙ tu deꝰ clemēs 7 misericors es 7c. Sed ɔ hoc posset dici ꝙ ionas poterat nūciare destructionē niniue ɔditionaliter scꝫ si nō peniterēt. et sic non posset vocari falsus ppheta. ppter qđ hec rō fuge videt nulla. Ad qđ dicēdū ꝙ ionas ppheta sciebat ꝙ platio vbi pphetici magis sequit formā diuine volūtatis qꝫ humane. Sicut patet Nūeri. xxiij. de balaā q volebat maledicere pplo isrl. et econtrario benedicebat. Jonas autē sciebat circa hoc diuinā volūtatē. s. ꝙ subuersio niniue nūciaret absolute. 7 iō interponere ɔditionē nō erat potestatis sue. Scdm dubiū ē quō voluit fugere a facie dñi. que sciebat vbiqꝫ psentē. Ad qđ dicēdū ꝙ licet sciret deū esse psētē vbiqꝫ p essentiā 7 potentiā. sciebat tñ cū hoc ipm esse spāliter i aliquo loco 7 nō in alio fm aliquē effectū determinatū sicut qtū ad missionē spiritussancti in signo visibili fuit in domo in qua erāt discipuli congregati. fm ꝙ dr Actuū. ij. Et repleuit totā domū vbi erāt sedētes. 7 nō alia loca. Tēpore vō Jone spiritus pphetie nō dabat i terra gētiliū. sꝫ tñ iudeoꝝ. nec valet ɔ hoc. ꝙ Ezechiel 7 Daniel pphetauerunt in chaldaica captiuitate. qꝛ hoc fuit lōge post ione tpa. 7 iō estimauit si esset extra terrā isrl. nō fieret sibi mādatū diuinū. de pphetica nūciatione. sicut dr. i. Reg. x. de saule. ꝙ existens cū pphetis pphetabat. 7 nō alibi. licet hoc deꝰ possit vbiqꝫ facere. et iō ionas voluit extra terrā isrl fugere. hō etiā a deo pmissuꝫ est fieri. vt fugiēs naufragiū pateret 7 a pisce deglutiret. i q triduū sepulture xpi pfiguraret. qđ dr Math. xij. Sicut fuit ionas in ventre ceti tribus diebꝰ 7 tribꝰ noctibꝰ. sic erit filiꝰ hoīs in corde terre.

i Dñs autē. Hic ɔsir describit rebellantis dephensio. s. p tēpestatē a deo missam in mare. p quā coactꝰ fuit suā inobedientiā ɔsiteri. 7 ptꝫ lrā.

k Et clamauerunt viri ad deum suum id est quilibet eorum ad deum quē colebat. Dicit eñ Rab. Sa. ꝙ ibi erant homines de varijs gentibꝰ 7 diuersoꝝ rituū.

l Et Jonas descendit ad interiora nauis. horrens videre maris tempestatē. 7 maxime quia sciuit eam propter se exortam.

m Et dormiebat sopore graui. absorptꝰ p tristicia euētus sicut apostoli in passione xpi. Luce. xxij.

a Et dixit vir ad colegā suū. i. viri existētes i naui hoc inter se dixerunt.

Incipit ionas ppheta.

Et factū ē [a] .I. vbū dñi ad ionā [b] filiū amathi dicēs. [c] Surge 7 vade in niniuē ciuitatem grādē [d] 7 pdica i ea [e] qꝛ ascendit malicia eius corā me. [f] Et surrexit ionas vt fugeret in tharsis a facie dñi. [g] Et descēdit ioppen. 7 inuenit nauē euntē in tharsis. [h] Et dedit naulū eiꝰ 7 descēdit i eā vt iret cū eis i tharsis a facie dñi. [i] Dominus autē misit ventū magnū in mare. 7 facta est tempestas magna in mari. 7 nauis periclitabat cōteri. Et timuerūt naute. [k] 7 clamauerunt viri ad deū suum 7 miserūt vasa que erāt in naui in mare. vt alleuiaretur ab eis. [l] Et ionas descēdit ad interiora nauis. [m] 7 dormiebat sopore graui. 7 accessit ad eū gubernator 7 dixit ei. Quid tu sopore deprimeris Surge inuoca deū tuū si forte recogi-

b Venite mittam⁹ sortes, dicit aūt rab. sa. q videbāt alias naues ab eis diūtātes pspere nauigare. ita q tēpestas erat solū circa nauem illā ⁊ ꝫ videt ex eo qđ dr. J. Et remigabāt viri vt reuerterent ad aridā ⁊ nō vallebāt. q mare ibat ⁊ intumescebat sup eos. ex q videt q fluctus maris ꝙuemebāt ad eos ad quācūq; ptē se verteret ⁊ ex ꝫ pceperūt q illa tēpestas erat ex orta ꝓpter maleficiū alicui⁹ existis in naui. ⁊ iō miserūt sortes ad inuenīdū ipm. Qualiter aūt licitū sit vti sortib⁹ ⁊ q liter nō dictū fuit diffuse Vide. artic. Potest tn ꝫ aliqđ breuiter reperi. Circa qđ sciendū q duplex est sors. qdaz diuisoria vt qū ad aliqđ diuidēdū mittūt sortes vt p hoc determinet ꝙs quā ptē accipiat cōmittēdo totū euēti fortune. qđ nullus est peccatū. Alia consultoria qua p sortes ꝙsulit qđ sit agēdum vel dimittendū. ⁊ sic si exp̄ecet ostentio p sortes e demone illicitū ē. sūt si a corpe celesti cui⁹ effect⁹ ad ꝫ nō se extendit. ⁊ iō nō eret occulto pacto demonū. Si aūt exp̄ecet a deo ⁊ sanctis angelis nullū ē peccatū nūi in casu vt cū hoc fit sine necessitate. q; tunc ad dei tētationē ptinet. vel si in necessitate debita dei reuerentia omittat. ꝓpter qđ ꝑmissa oratione apli miserunt sortes in electione mathie vel si electiōes eccl̄iastice q̄ instinctu spūssancti debent fieri fortune sortū cōmittant. Rōnes ⁊ auctoritates omitto. q; posite sunt loco supradicto. Istos tn nō oportet hic excusare de peccato. q; sic dictū ē erāt ibi diuersi hoīes diuersos deos colētes. ⁊ iō videt q miserūt sortes sm modū gētiliū q̄ vsunt superstitiosis. c tn q elicui bona de malis. sic sortes tēperauit. q; ionas deprehensus fuit. ⁊ ꝙfiteri peccatū suū ⁊ pulsus fuit. sm q dr ꝑouer. xvi. Sortes mittūtur in sinū. sz a dño tēperant. iō sequit. c Et dixerūt ad eū indica nobis ꝛc. ⁊ fecerunt sibi quatuor ꝙstiones d Quod est opus tuū. q; ex opere malo (dicentes. bō est puniendus. e Ne terra tua. q; ꝓpter malicia terre aliqs aliqsi punit. f Et quo vadis. q; aliqs puniendus est q vadit ad locū malū seu phibitū. Et ad vtā questionē trādit se fugere in tharsis. vt declinaret dñi p ceptū. vt dr infra. Cognouerūt em vīi. q a facie dñi fugeret. vt indicauerat eis. licet hic taceat. g Ded ex q populo q; aliqsi filj⁹ punit p malo parentū.

h Et dixit ad eos Hebreus ego sum. ꝙ em nomē ē cōmune omnib⁹ descendentib⁹ a Jacob patriarcha. et timuerūt dñm deū celi ego timeo. q fecit mare ⁊ aridam. i Et timuerunt viri timore magno⁹ ⁊ dixerūt ad eū Quid ꝙ fecisti. Cognouerūt ei viri q a facie dñi fugeret. q; indicauerat eis ionas. Et dixerūt ad eū Quid faciemus tibi. ⁊ cessabit mare a nobis. Quia mare ibat et intumescebat. ⁊ dixit ad eos Tollite me ⁊ mittite i mare ⁊ cessabit mare vob. Scio ei ego qm̄ ꝓpt me tē pestas hec grādis venit super vos. k Et remigabant viri vt reuerterent ad aridam. ⁊ nō valebant. quia mare ibat ⁊ intumescebat sup eos. l Et clamauerunt ad dominum ⁊ dixerunt. Quesum⁹ domine ne pereamus in anima viri istius. ⁊ ne des super nos sanguinem innocentem⁹ quia tu domīe sicut voluisti fecisti. Et tulerūt ionā ⁊ miserūt in mare. ⁊ sterit mare a feruore suo. o Et timuerūt viri timore magno dominum ⁊ imolauerūt hostias dño ⁊ vouerūt vota.

p Et stetit mare a feruore suo. ex q manifeste apparuit ipi⁹ ione trāsgressio. mandatū dñi declinando q Et timuerūt viri ꝛc. ex signis visis fuerūt ꝑuersi ad colēdū verū deū. q̄ habet sup omnē creaturā dñiū ⁊ hoc bonum elicuit deus de malo ione. Dicit autem Aug⁹. in ench. q deus a ꝑfecto ē omnipotēs ⁊ bonus q; nō sineret mala fieri nisi ex eis maiora bona eliceret.

r Ꝑparauit .II. dñs piscem grādē vt deglutiret ionam⁹ Et erat ionas in ventre piscis tribꝰ diebꝰ ⁊ tribus noctibꝰ c Et orauit ionas ad dñm deū suū ꝺ ventre piscis. Et dixit Clamaui de tribulatione mea ad dominū⁹ ⁊ exaudiuit me.

¶ In ca. i. Jone vbi dicit in postil. Et tñ oporteret hoc dicere si fuit pater ione.

Additio.

Et dictū fuit. s. biere. i. ca. i additione. ⁊ tñ alīs additionib⁹ nō est regula apud hebreos. q; qñ exp̄rimit in principio alicui⁹ ꝓphete nomen patris intelligit pater fuisse ꝓpheta sicut ⁊ filius. sz est dictū vnius rabi. qđ nō habet aliquā ꝓbabilitatē. nec auctoritatis fundamentū. tñ nō est necesse dicere q; ama thi est nomen appellatiuū.

Capm. II.

r Ꝑparauit. Hic ꝙfir ostendit ipius ione penitentia. ⁊ hoc ex duob⁹. primo ex ei⁹ oratione. secūdo ex mādati diuini ꝓsecutione. ca. sequenti. Prima in tres. q; ꝓmo ponit orātis loc⁹. ⁊ scōo orationis modus ibi. Et orauit. tertio erit⁹. ibi. Et dixit. Circa pa a Et ꝑparauit dñs piscē grādē. q; ei obedit (mū dr. ois creatura ad nutū. b Et erat ionas i vētre pisc⁹ tribꝰ diebꝰ ⁊ tribꝰ noctibꝰ. nec est mir⁹ si tā diu ibi vixit q; fuit hoc diuina ꝓture. q pōt vbi vult ⁊ qño vult saluare c Et orauit. Hic ꝙfir describit orationis modus. cum sub dic. Clamaui ad dominū de tribulatione mea. erat quidem valde horridum sic deglutiri. ⁊ in ventre p scis detineri. d Et exaudiuit me. Jonas enim adhuc exulans in ventre piscis cognouit. diuinitus se exituꝝ

f De ventre infer.i.de ventre piscis.qui dicitur infer.is metaphorice.q; valde horridū erat ibi esse.

g Proiecisti me in pfundū ⁊c.q; pisces tā magni habitant in pfundo maris.nō eū pūt natare ꝓpe littus.

h Omnes gurgites tui ⁊ fluctus tui sup me trāsierūt. trāsibāt sup piscē ⁊ p ꝑis sup ionā i eo inclusum.cetera patēt ex dictis vsq; ibi.

i Ad extrema montiū descēdi.sic eīdē ē.tales pisces hitant in pfundo maris gō multū distat a mōtibus i littore mar. et

k Terre(istentib. vectes ꝑcluserūt me ineternū.i.ita sū cōclusus inter littora maris q; aneternum nō potero exire.nisi tua vtute.iō subdit. Et subleuabis ⁊c.

l Cū angustiaret̄ i me aīa mea.ꝺsperās omni vtute hūana. m Dñi recordat' sū a q̄ solo expecto fme. n Qui custo (diū. diūt vanitates i eis o Im(pseuerātes. stra miseri.suā derelinquūt.i.reddūt se indignos diuīa mia ꝓ vanitatib; suis seq̄dis q̄ nulli' sunt p Ego aūt(mometi. in voce laudis īmolabo tibi.s.cor meu; p verā ꝓtritionē ⁊ pe q Que; (nitentiā. cūq; vouī reddā.homines eīī in magna necessitate exītes solēt emittere vota dño. ⁊ sic fecit ionas in vētre pisces exīs. r Et dixit. Hic ꝑfr ponit ip sius ione exitus.cū ꝺr. Et dixit dñs pisci.dei dicere ē sum facere.fecit eīī piscē ionā euomere i aridā terrā.hoc eīī nō potuiss facere sine dei spāli opatiōe.q; ꝓpter sui magnitudinē nō potuiss tīn aride natādo a ꝓpinq̄re.

Jn ca.ij.vbi ꝺr i postil. Qui custodiūt vanitates.

L Littera hebraica sic se hz in hoc loco. Additio Qui custodiūt vanitates inanū mīam suā derelinquūt.⁊ est sensus.q; illi q̄ custodiebāt vanitates falsoꝝ deoꝝ vouētes eis in tribulatiōib; suis aliq̄ opa mie facere.tales vouētes mīam suā derelinquunt. q; illi dij nō pūt eos iuuare.s; q̄ vouet deo vero oportz; q̄ reddat vota sua.eo q; est adiutor in tribulationibus.et iō subdit. Ego aūt in voce laudis īmolabo tibi quecunq; vouī reddam ⁊c. Cap̄.III.

Et factū est. Ostensa ione pna et eius ꝛone.hic ꝑfr idem ofidit ex mādati dei ꝓmpta executiōe. ⁊ diuidit in duas ptes.q; prio ponit hec executō scdo ione sequēs afflictio sequēti.c. Prima in tres.quia primo ponit ꝓdicatio ione.scdo conuersio ninuie ibi. Et crediderūt.tertio ꝺescensio miserationis diuine ibi. Et vidit. Circa primū ꝑmittit mādati diuini reiteratio.cum dicitur. Et factum est vbum dñi ad ionam scdo ⁊c. scdo subdit huius mandati executio.cum dicitur.

b Et surrexit ionas ⁊ abiit ⁊c.sine dilatione.

c Et ninive erat ciui.ma.tri.triū dierū.dicit aliqui q̄ tres diete ponebant circūeundo muꝝ ciuitatis.sed hoc non videt vm.q; fm sacrā scripturā ⁊ historiographos babylonia excessit oēs alias ciuitates i magnitudine uitīn q; ꝓbs dicit de ea.q; nō erat ꝓpe ciuitas fz regio clausa muris.⁊ tamē fm Hiero.circuitus muroꝝ iuz bēbat.triū leucas tīn.q̄ nō faciunt tres dietas complete.⁊ iō melī' videtur dōm q; iste tres diete sunt accipiēde. ꝓcedēdo p vicos ciuitatis vbiq;.sic ei habebat ionas facere ꝺnunciando ꝓpe subuersionē ciuitatis.

d Et cepit Jonas introire ciuitatē uiere diei vnius. Dicunt hic aliq̄ q; ionas ita ꝓmpte exeq̄batur mandatū dei.q; itet triū diez vna die cōpleuit fz ß non vt retrtuꝰ ꝺsonare.q; dicit Et cepit ionas introire ciuitatē itinere diei vnius.si.n.ꝺ dictū essz ym.magis dicere ⁊c. Perterrit ionas ciuitatez itinere diei vnius. Et iō dōm ē q; in prima die ꝓcessit ꝓ vnam ptem ciuitatis tantum.

e Et clamauit ⁊ dixit.s.vbum dñi.nihil addendo.

f Adhuc.xl.dies ⁊ ninive subuertetur.sic eīī meruerāt ciuiū delicta.vt dictū est supra.⁊ q; erat ꝓphecia ꝺminationis.vt est dictū supra.cōditio erat subintelligēda.s.si non agerent penitentiam.sed non erat a ꝓpheta ex ꝓmenda.vt ꝑdictum est.

g Et crediderunt. Hic ꝑfr ponitur cōuersio populi ad ꝓdicationem ione cum dicit. Et crediderunt viri ninuite in deum.qui prius tīn colebant idola.

h Et ꝓdicauerunt.i.solenniter indixerunt populo.

i Jeunīū ⁊c.vt p carnis afflictiōem ⁊ humiliationem in victu ⁊ vestitu placarent dei iram.⁊ non solū fecerūt hoc populares.sed etiam maiores.ideo subditur de rege vt sui exemplo magis animarent alios.

k Et abiecit vestimentū suū.i.signa regalia deponēdo

l Et indutus est sacco.in signum penitentie.

m Et sedit in cinere.in signū humiliatiōis magne.

n Et clamauit p os preconis.

o Hominēs ⁊ iumēta ⁊c.hmōi ei aīalia sunt homini data in adiutoriū.⁊ iō afflictio eoꝝ in boues redundat. propter qō ad ostendendum ꝑfectam penitentiam non solum indixit rex afflictionem hominū.sed etiam aīaliū

p Clament ad dñm in fortitudine, deficiente eñ pastu mugiebant, qui mugitus dicebat eñ clamare ne gius p boues ꝺ ordinabat ad placationē sue offe. nse.

q Et conuertat vir a, q̃cūq; de pꝛio de malo ad bonū. Et subditur rō. r Quis scit si conuertat, q̃si dicat, sic p peccata nostra ē offens⁹ ua fortitan p nām pniaz erit placatus.

s Et vidit de⁹, hic pfert ponit pdescentio miserationis diuine, cū dicit. t Et vidit de⁹ opera eoꝝ, accepta suit et approbauit, sic Beñ. uq. Et respexit de⁹ ad abel et ad mu nera eius.

t Et miser⁹ ē, penā pminatā nō inferendo. Quandū tñ q̃ postea nimirum reuersi fuerūt ad vomitū, et sic ciuitas fuit subuersa, de q̃ subuersione pphauit sctūs thobias. xiij. cap.

Caput tum. IIII.

Affictus ē. Hic pfert pōit ipius Jone sequēs affictio, que primo ponit, ibi arguit ibi. Et dixit, Circa primum dicitur.

a Et afflictus ē Jonas, q̃ vidit adhuc ciuitatē stantē p⁹ terminū, vl. diez, et sic mutat dictamen, et vilipendi sicut falsus pꝛpheta, q̃ erat sibi afflictio maxima, antiq̃ magis vellebat mori q̃ viuere in statu

b Nunqd nō (falt. hoc est verbū meum cū dixi ē. s. q̃ timebat dictū suū nō impleri, pter magnitudinē misericordie dei, pter q̃s voluit fugere a facie dei, vt supra dictū est, et ptz littera.

c Et dixit dñs. Hic impatietia ione pfert arguit, cū dꝛ. Et dixit dñs, reprehendens eius impatientiam.

d Putasne bñ irascēris tu. i. rōnabiliter, q. d. non.

e Et egressus est Jonas, scz ante terminū, vl. diez, ita q̃ hic exitus ponitur p recapitulatione. f Et fecit sibi met vmbraculū, cōtra solis estū, qui est ibi multū intensus. Et ad melius arguendū impatientiam ione ponit exemplum sensibile cum dicitur.

g Et prepauit dñs deus hederam faciendo eam subito crescere supra cursum nature,

et iumenta⁹ clamēt ad dñm in fortitudie⁹ et conuertat⁹ vir a via sua mala et ab iniq̃tate q̃ est in manib⁹ eoꝝ, quis scit si conuertat⁹ et ignoscat deus et reuertat⁹ a furore ire sue et nō pibim⁹. ° Et vidit de⁹ opa eoꝝ, q̃ cōuersi sunt de via sua mala, et miser⁹ē super malicia quā locut⁹ fuerat vt faceret eis, et nō fecit.

Et afflictus .IIII. est Jonas afflictiōe magna et iratus est et orauit ad dñm, et dixit, obsecro dñe, ᵇ nunqd nō hoc ē verbū meū cū adhuc essem in terra mea. Propter hoc p occupaui vt fugerē i tharsis. Scio enī q̃ tu deus clemens et miserico⁹ es, paciens et multe miserationis et ignoscens sup malicia. Et nūc dñe tolle q̃so aiaz meaz a me, q̃ melior est mihi mors q̃ vita. Et dixit ᶜ dñs ᵈ Putasne bñ irascer⁹ tu? Et egress⁹ est Jonas de ciuitate, et sedit ꝓtra orientē ciuitatis ᶠ Et fecit sibimet vmbraculū ibi, et sedebat subter illud i

h Et letatus est Jonas duplici de cā. s. q̃ faciebat sibi vmbraculū grossum, et q̃ ex eius miraculosa pductione estimauit q̃ deus suam pphetiam adimpleret.

i Et prepauit deus vermē, omnia enī q̃cūq; minis tra, sua, puidentia disponuntur.

vmbra donec videret q̃d accideret ciuitati, et ᵍ ppauit dñs de⁹ hederā, ascendit i ē caput ione vt esset vmbra super caput eius, et pregeret eū Laborauerat enī, ʰ letat⁹ ē Jonas super hedera leticia magna. ⁱ Et pauit de⁹ vermē ascensu diluculi i crastinū et percussit hederā et exaruit Et cū ortus fuisset sol, precepit dñs vēto calido et vrēti et percussit sol sup caput ione et estuabat. ᵐ Et petiuit anie sue vt moreret, et dixit, Melius ē mihi mori q̃ viuere Et dixit dñs ad Jonā, ⁿ Putasne bñ irascēris tu sup hederam. Et dixit, Bñ irascor ego vsq; ad mortem, et dixit dñs ᵒ Tu doles sup hederā in qua nō laborasti, neq; fecisti vt crescēret, q̃ sub vna nocte nata est et sub vna nocte perijt, ᵖ ego nō parcam ninive ciuitati magne, in q̃ sunt plus q̃ centum viginti milia hoim⁹ q̃ nesciūt q̃d sit inter dexteram et sinistraz suam et iumenta multa.

k Et percussit hederā corrodendo eius radicem.

l Precepit dominꝰ vento calido et vrenti ad incendendum solis estum.

m Et petiuit anie sue vt moreretur, cū quia estu supra modum affligebat, tum q̃ ex arefactione hedere, subita coniectu rauit q̃ sua pphetia non impleretur, et sic falsus pꝛpheta crederetur, q̃ erat grauius morte, ió subdit. Melius est mihi mori q̃ vt quo eius impatiē tia irrōnabilis ꝓcluditur, cum dicit.

n Putasne bñ irascēris sup hederam, scz rōnabiliter de arefactione eius.

o Et dixit. Bñ irascor ego. i. rōnabiliter et causa predicta, et ex hō concludit deus oppositum dicens.

p Tu doles sup hederam et rōnabiliter sm tuam estimatiōs.

¶ Explicit Jonas pꝛpheta

q Et ego non parcam ninive, q. d. multo forti⁹ debeo compati et condolere tante ciuitati veraciter penitenti et parcere de subuersione.

r Qui nesciunt quid sit inter dexteram, id est sunt adhuc infra annos discretionis, et p consequens adhuc innocentes, et ideo pter tantorum innocentiam rationabile est temperari iusticie mee rigorem.

¶ Postilla Nicolai de lyra cum additionibꝰ sup Jonam pꝛphetam feliciter finit.

Prologus

Incipit exposito plogi fm britonem in micheam. Imporro ioath ꝛc. In isto plogo pcedit hie ro. p hūc modū. Prio dicit qbz tempibz. ꝛ sub qbus regibz est edita pphetia. scdo agit de regū differentia ibi. Sed de supradicto. tertio subditur ō malos ꝯminatio diuina ibi. Ob rem ꝛc. dicat igitur.

a Tempibz ioathe filij ozie. de q. ut̄. Regum. xv. g. ꝛ. tj. Paralypo. xxvij. a.

b Achaz. de q. ut̄. Reg. xvi. a. ꝛ. tj. Paralypo. xxviij. g.

c Et ezechie. de quo ut̄. Reg. xviij. ꝛ. tj. paralypo. xxx. cap. a.

d Lectio ipa demōstrat. Michee. i. cum dicat. In diebz Jonathan ꝛc.

e Sed de supradicto nūero. Dicit ponitur regū vna quidaz eōꝝ placuerūt deo ꝓpter religiositatem sicut ioathaz ꝛ ezechias. quidā displicuerūt ꝓpter idolatriā sicut achaz. lra plana ē dicit igitur. Sed de supradicto numero regū ioathā ꝛc. contra ruiz vē Eccl. xlix. vbi dicit. Preter dauid ezechiā ꝛ iozіaz oēs reges peccatū ꝯmiserūt q̄ ioathan peccauit. q̄ deo fi placuit. Rūdeo nō placuit simplr. sed q̄ ad hoc placuit. q̄ idola q̄ erant in urlm destruxit. displicuit autē q̄ excelsa si abstulit. ut̄. Re. xv. g. fec̄ qđ placitū erat coꝝ dño. et sequitur. Verūtm excelsa nō abstulit. tj. Paral. xxvij. Fecit qđ rectū erat coꝝ dño iuxta oīa q̄ fecerat pater eius. excepto q̄ nō est ingressus templū dñi. ꝛ adhuc pplс delinq̄bat. Itē illud Eccl. Omnes reges pcīs ꝯmiserūt intelligendū est de pctō idolatrie vel in se vel in aliis. vel hoc dicit in ꝓpatione ezechie ꝛ iosue q̄ minus pectauerūt et cito penituerūt. De ezechia ptz q̄ placuit deo. ut̄. Reg. xviij. xix. xx. tj. Paral. xxix. ꝛ. xxx. xxxi.

f Relicto deo. tj. Paral. xxviij. a. Nō fecit rectū in ꝓspectu dñi. sic̄ dauid pater eius ꝛc. Item co. ca. g. Tpe anguste sue auxit ꝓtemptū in dñm. ipe p se rex achaz imolauit dijs alienis ꝛc. g Quibz etiā filios suos. ut̄. Reg. xvi. a. Filiū suum ꝓsecrauit trāsferens p ignē fm idola gentiū. tj. Paralypo. xxviij. Lustrauit filios in igne iuxta ritū gentium.

b Samariam regionē palestine vel ciuitatē. vñ Ysidorus li. ethimol. xiij. ca. ij. Samaria regio palestine ab oppido quodā nomē accepit. qđ vocabat samaria ꝛdem in. xv. li. c. i. vbi agit de noibz ꝛbū ꝛditarū Samariā a q̄ omnis regio q̄ circa eam fuit nomē accepit. Sennacherib rex assiriox ꝓstruxit. vocauitq̄ samariam. i. custodem qz qñ isrl̄ transtulit in medos ibi custodes constituit. hāc obsidione captam antiochus soter coēgit. quā postea herodes a fundamētis instaurās. in honore augusti augusta. i. sebastē greco fmōe vocauit. Ibi siti sunt helisē ꝛ abdias ꝓphete. ꝛ q̄ maior inter natos mulier nō fuit iohānes baptista. Cōtra istam denūciat diuina ꝯminatio per pphetā Michee. i. a. vbi dr̄. qđ vidit sup samariā ꝛ urlm gio. Quia primū samaria metropolis. x. tribuū capta fuit. deinde urlm. pphetie imponit titulus. primo de samaria. scdo de urlm. ut̄. Reg. xvij. ꝛ. xxv. Inuenies ō vtri usq̄ captiuitate. Item. i. Michee fit ꝯminatio ō samarie. Item. i Populo etiam israel. Michee. ut̄.

Explicit qualiscūq̄ expositio istius plogi.

Quidam libri habent hic scōm plogum qui sic incipit

Sermo dei qui sēp ad pphetas ō scendit. Et licet iste plogus i bibliis pluribz nō scribatur. tñ ꝓpter curiosos mihi vē expedire q̄ breuiter transcurratur. duo itaq̄ notātur in plogo isto. primo enī pphete commendat cū dr̄. Sermo dei. scdo rō ipositionis nois sibi ꝛ aliis assignat. ibi. Quō igitur apud nos ꝛc. Commendat aūt pphetā a vnebz. prio a spiritu pphetie. secūdo a congruentia ꝓpriox nois ꝛ ꝓpriox loci ortꝰ sui. ibi. Qui interpretatur humilitas. ibi enī ponūtur interpretationes noīm. s. pro pphete ꝛ loci ortus sui vt insinuent sibi ꝛ nutē ꝓuenire pphete dicit igit̄. Sermo dei qui semp ad pphetas descendit. Contra. spūssanctus nō semp tangit corda pphetarū. Rūdeo. Semp. i. horis statutis. sicut. i. Thes. v. Sine intermissione orate. i. horis statutis. Ite moralibi. vinculo quodam. Humiliamini sub potenti manu dei. i. Petri. v. Qui se humiliat exaltabit. Lu. xviij. Discedite a me. Math. xxi. Quō igitur dicit notat rō impositionis nominis non solū sibi sed ꝛ aliis. ꝛ hoc tam apud nos q̄ apud hebreos ꝛ grecos. Sortitus. i. ad votū imposita. Auspicium. id est augurū. Auspex ꝓprie dicit diuinātes qđ diuinat ex cōsideratiōe volatus auiū. vñ auspex dicit quasi auspex qz spect. i. ꝓsiderat aues volātes. vnde auspicium dicit diuinatio q̄si auspicium. qz fit ex inspectu auiū. Michees q̄ interpretatur humilitas. Abdias seruus dñi. Zacharias memoria domini.

Finit expositio britonis in secundum plogum Michee prophete.

Postilla Nicolai de lyra sup micheā incipit cū additionib⁹ Pauli ep̄i burgensis. Capitulum .i.

Verbū dn̄i. Hic incipit ꝓphe. in michee q̄ in duas ptes diuidit. s. in ꝓhemiū ⁊ tractatū q̄ incipit ibi. Audite. i. ꝓpemio primo notificat auctor ⁊ no⁹mine cū dicit. Ad micheam. ⁊ ex natiuitate loco cum dicit.

Incipit Micheas ꝓpha.

Verbum dn̄i qđ factū ē ad micheam morasthite i diebus ioathā, achaz ⁊ ezechie regū iuda, qđ vidit sup samariam et hyrl̄m, Audite pli oēs et attendat terra ⁊ plenitudo eius ⁊ sit dn̄s de⁹ vob̄ i testem, dn̄s de templo sancto suo. Quia ecce dn̄s egredi et descendet de loco suo, ⁊ calcabit sup excelsa tre, Et ꝑsument montes subtus eū ⁊ valles scindent sicē cera a facie ignis, sicut aq̄ q̄ decurrūt i pceps, In sceleꝛe iacob omne istud, ⁊ i pctis domus isrl̄. Qđ scelus iacob. Nonne samaria et q̄ excelsa iude nonne hyrl̄m. ⁊ ponam samariam quasi acerꝛuum lapidū in agro cū plātat vineā, ⁊ detrahā ē i valles lapides eī⁹ Et fundamēta eius reuelabo, Tomia icul ptilia eius concidentur, et omnes mercedes eius cō⁹burent igni, ⁊ omnia idola eius ponam in ꝑditionem q̄ de mercedib⁹ meretricꝛ congregata sunt, ⁊ vsq̄ ad mercedem meretricis reū tentur, Sup hoc plangaꝛ ⁊ vlulabo, vadam spoliat⁹ et nudus, Faciam planctum velut draconum, ⁊ luctum quasi struthionū, quia desperata est plaga eius q̄ venit vsq̄ ad iudā, tetigit portam populi mei vsq̄ ad hyrl̄m. In geth nolite annūciare, lachrymis ne ploꝛetis, In domo puluꝛis puluere vos conspergite ⁊

a Postilla Nicolai de lyra sup micheā incipit cū additionib⁹ Pauli ep̄i burgensis. Capitulum .i.

b Morasthite. i. ō morasthi. scō ponit ꝓphetie cū dicit In diebꝫ ioathan ⁊c. tertio ad q̄s facta est ꝓphetia ibi.

c Sup samariā. ⁊ hyrl̄m. i. sup regna. x. tribuum ⁊ duar̄ Samaria aūt erat metropol̄ i vno.

d Audite (⁊ hyrl̄m i alio. dite. Hic incipit tractatus q̄ in duas partes diuidit. q̄ primo ꝓphā ꝓpo⁹ominatur scō ipm⁹ solat̄ c. uti ista diuisio nō est pcisa. sz tm̄ a primo. In pria enī ꝑtie ponūtur aliq̄ ꝑsolatoria. ⁊ in scā aliq̄ desolatoria. Prima diuidit in duas. q̄ primo ꝓmiatur pena ꝓpter culpā ꝓpli generalit. scō. ꝓpter culpā maioꝛ specialiter ca. iij. Prima adhuc in duas. q̄ ta primo ponit ꝓmination pene ꝓpter culpā idolatrie. scō ꝓpter culpā auaricie. ca. se. Prima in duas. q̄ ꝓpo ponit ꝓmination pene. scō cō⁹silio ꝓphe ibi. Sup b. Prima i duas. q̄ ꝓpo fit ꝓmination vtriq̄ regno diuicim. scō regno isrl̄ sepatim. ibi Et ponā. prima in duas. q̄ ꝓpo denūciat pena. scō declarat culpa ibi. In scelere. Primo erigit ꝓpha ad attentꝛ ez dicēs. Audite ꝓpli ⁊c. scō inducit dei testimonium ꝓ veritate dicēda ibi. d Et sit dn̄s. vo. in testem. q̄ fallere non pōt nec falli. e De tēplo. i. de celo⁹ em ꝓpꝛio. vbi cū eo sunt angeli scti eius laudib⁹ intenti.

f Quia ecce dn̄s egre. de loco. ꝓpriū enī ipius dei ē ꝑcere ⁊ miserēri. ⁊ iō loc⁹ eius dr̄ mīa. a q̄ quodāmō vē egredi q̄si punit sm̄ rigoꝛē iusticie. vt dicit ra. sa. ⁊ tal egressus nō est ꝑ motū localē. sz q̄ cā efficiēs sl̄itudinarie dr̄ egredi in effectū q̄s ꝑducit ipm̄. g Et descēdit puniendo pcā hoīm ꝑtōr. h Et calcabit sup excelsa terꝛe. nō deferēs alicui ꝑsone. ꝓpter eī⁹ magnitudinē. iō subditur. i Et ꝑsument montes. i. maioꝛes. k Et valles. i. mīoꝛes. l Sicut cera ⁊c. i. cito ⁊ absq̄ reistentia. q̄ nō pōt resisti diuine vtuti. m In scelere. Hic ꝑfit subdit culpa cū dr̄. In scelere iacob. i. ꝓpter scel⁹ regni isrl̄ qđ no⁹ af etiā iacob. sic ꝑtiarcha iacob. fuit binomi⁹ n Omne istud. i. pena sup̄adicta ⁊ subsequēs ꝓtinget ⁊ de ꝫ scelere q̄rit cū dr̄. Qđ scelus iacob. et rñdet.

o Nonne samaria. q. d. sic. ꝓ samariaz intelligit idolatriam q̄ exercebat in toto regno isrl̄. cui⁹ metropolis erat samarra. ꝓ regū potentiā. hieroboam enī ꝓm⁹ rex adh̄ induxit ꝓphm̄. vt habetur. iij. Reg. xij.

p Et que excelsa iude. i. vnde ꝓcedit idolatria que exercetur in montib⁹ regni iude q Nonne hyrl̄m. q. d. ex potentia regū iude. quoꝛ sedes regia erat in hyrl̄m ꝑfuit ista malicia. Salomon enī ꝓpo ꝓpter hyrl̄m edificauit ꝛpla idoloꝛ vxoꝛib⁹ suis. iij. Reg. xi. qđ fuit ꝓuocatiū idolatrie alijs. Postea vo achaz altare lacrile⁹gū posuit in templo dn̄i. Reg. xvi. Et ꝑ ea manauit idola posuit in tepio dn̄i. Reg⁹gū. xxi. ⁊ sic potentia regū maloꝛ induxit ad idolatria ꝓphm̄.

r Et ponā. Hic ostendit ponit ꝓmination pene regni isrl̄ ꝛeparatum cū dicit. Et po. nama. q̄li acerꝛuū lapidum ꝑ destructionem samarie metropolis in regno x. tribuū intelligitur destructio tot⁹ regni qđ impleta fuit ꝛepe ⁊ lee. in dn̄i. Reg. xvij.

s Et omnia iculptilia eius concidentur vt inde aurū ⁊ argentum auferatur.

t Et oēs mer. eius id est illa q̄ nō possūt bene portari a predatoribus.

v Comburent⁹ igni. cum domib⁹ in q̄bus sunt.

x Quia de mercedibus meretricis. id ē idolatre gentis. q̄ idolatria vigebat in regno x. tribuū.

y Et vsq̄ ad mercedem meretricis. id est gentis idolatre assirioꝝ. z Reuertentur. reportauerunt enī ꝑciosa illius regni quasi ꝑ mercede executionis diuīe iusticie. sicut Ezech. xxix. dicit. q̄ spolia egypti data fuerunt chaldeis ꝓ bellatione tyri.

a Super hoc. Hic consequenter ponitur compassio ꝑ ꝓphete super populum suum cum dicitur.

a Super hoc plangam ⁊c. Est autem vlulatus vox cō fusa ꝓcedens ex magno dolore.

b Nudam spoliatus. i. laceratis vestibus. iudei enī⁹ in dolore positi vestes suas lacerabant. vt patet in multis locis veteris ac noui testamenti.

c Faciam planctum velut draconū. i. valde horribilē.

d Quia desperata est plaga eius. id est non est remediabilis malicia eius. nec ꝑ consequēs pena debita ad ꝫ sequens. ⁊ subditur etiam alia causa. cum dicitur.

e Q̄ vēt vsq̄ ad iudā. malicia ⁊gni isrl̄. ⁊ sic reseq̄t pēa.

f In geth nolite annunciare. ne philistei letentur de miserie huius populi. ꝑ talem modum vanid loquebatur in planctu sup saul ⁊ ionathan filium eius. ij. Reg. i Nolite annunciare in geth ⁊c.

g Lachrymis ne ploꝛetis. id est signa tristicie in aperto non ostendatis ne nunciet⁹ philisteis.

h In domo puluꝛis ⁊c. i. secreto faciatis tristicie vestigiū

i Et transite vobis habitatio pulcra. i. vos habitātes in regno decem tribuum. qđ est pulcre habitatiōis. Trāsite id est exto transibitis ducti in captiuitatem.

a Confusa ignominia i. habitatio vra q̄ prius erat pulcra cito ꝓfunder̄ p̄ ignominia sibi illata. ⁊ qz aliq̄ p̄mia/tiones ꝓphar̄ deridebant' tanq̄ frivolas dicētes. Adhuc nō sum' eiecti de terra nr̄a. ⁊ō dicit ꝓpha. b Non est egressa q̄ hītat i exitu. i. cuius gens ista nō sit expulsa, tū ēi tanus exeūdi.

c Planctū domus vicina accipiet ex vobis. dom' vicina dicitur ꝟ regnū duaz tribuū. quod ītediate erat iunctū regno .x. tribuū ⁊ accipit malicia idolatrie ab eo. vt dictū ē. ⁊ p ꝟsis occasionē pene sequtis ac planctus

d Que stetit sibi/met. captuato ei regno .x. tribuū ⁊ regnū iuda adhuc stetit p/pter bōitatē ezechie regis q̄ tūc regnabat uij. Reg. xviij. cui successit manasses. q̄ fuit pessimus. ⁊ō dicit.

e Quia infirmata est in bonū. posuit ei manasses icola i tēplo dei. uij. Reg. xxi. ⁊ qz ex ꝟ secuta ē destructio ip̄lm. uij. Regū vltī. ⁊ō subdit.

f Que hītat i amaritudinib. ꝓpter destructionē ciuitatis ⁊ templi imminentē.

g Tumultus q̄dri ge. i. q̄drigarū. h Habitāti lachis. rome ē ciuitat. q̄ gtio noie dr dan. Judi. xviij. ⁊ ē in termino aqlonari respectu terre pmissionis. ex illa vo pte venit exercit' chaldeoz ꝟ ip̄lm dicere. i. Cum tumultu magno q̄drigaz ⁊ armatoz timorē habitātibus incutiēnū ⁊ iuste ab illa pte īcepit pena sicut incepat culpa. qz in lachis fuit positum idolū miche a principio tpis iudicū. vt hr Judicū. xviij ⁊ inde idolatria. pcessit ad terrā. x. tribuū. ⁊ de illa ad terrā duaz. ⁊ sic dr Principiū peti tē. i Propterea. istud referr̄ ad sequētia. Dicit ra. sal. q̄ gethei ꝓfederati fuer̄t cū phacee rege ysrl ad veniēdū ꝟ regnū iuda cū rege syrie de q̄ hr Esa. vij. ⁊ tū postea fuerūt in ꝓspiratione occisiōis phacee cū osee filio hela. ip̄i. Reg. xv. ⁊ fuerūt mēdaces ⁊ deceptores ꝓpter qō meruerunt q̄ terra eor vastaretur ab assiriis hoc est qō dr. i Propterea. i. ꝓpter mēdacia cū ⁊ deceptione dicta. l Habit. s. rex assiriop.

l Emissarios. i. bellatores ab eo missos. m Sup hereditatē geth. domos mēdacij. ita q̄ p domos idē intelligit qō p hereditatē geth ⁊ qz nō solū geth fuit destructa sz mareſa ⁊ odolla. ⁊ō subdit. n Adhuc hereditē. id ē immeū terrā tuā accipiēt ⁊ possidēt. o Addu cā tibi q̄ hītas in mareſa. i. gēti ibi dē hītanti. p Usq; ad odollā veniet gla ysrl. i. ꝓsusio q̄ sic notat ironice. sicut michol dixit dauid. ij. Reg. vi. Qz gliosus fuit rex israel hodie. i. q̄ulis. Posz etiā aliter dici q̄dicto hebraica ꝟ posita. put varie pūctat signat gl̄am ⁊ grauitatē. ⁊ i hoc sēdo sensu ē ista plana. p Usq; ad odollā. q̄ ē determinus ysrl. q Veniet grauitas. i. deit ructio q̄ adu/ersarios. ⁊ō ꝓcludit ꝓpha. r Decaluare ⁊ tondere i signū tristicie. s Sup filios deliciaz tuaz. i. nutritos in delitijs. t Dilata caluiciū tuū sic aq̄la. car' plume cadūt q̄ sunt nimis antiq̄. v Dm̄ captiui ducti sūt ex te. i. cito ducentur in terram assiriorum.

Jn ca. i. Richee vbi dr in postill. Et ecce dns egredit de loco suo. Addimo.

Ista exposito de egressu domini quā posillator attribuit rasi. potī' esset attribuenda glose nr̄e. q̄ sup illud vbū Egredit dr loco suo interlineariter dr de loco suo. i. de mia ad iudicia.

Capitulum. ij.

V Ē q̄ cogitatis iniqui/tatē ⁊ operamini malū i cubilibꝫ vr̄is. In luce matutina faciūt illō. qm̄ ꝓta dm̄ ē manus eorum. Et cōcupierunt agros. et violēter tulerunt ⁊ rapuerunt domos ⁊ calūniabantur viz ⁊ domū eius. viz et hereditatē eius. Idcirco hec dicit dns. Ecce ego cogito sup familiā istā malū vñ non auferetis colla vr̄a et nō ambulabitis superbi qm̄ tps pessimū ē. In die illa sumet sup vos parabolā ⁊ cantabitur canticum cum suauitate. dicentium. Depopulatione vastati sumus. q̄ Pars populi mei cōmutata est. Quō recedet a me. cum reuertatur qui regiones nostras diuidat.

Jn ca. i. Richee vbi dr in postill. Et ecce dns egredit de loco suo. Addimo.

Ista exposito de egressu domini quā posillator attribuit rasi. potī' esset attribuenda glose nr̄e. q̄ sup illud vbū Egredit dr loco suo interlineariter dr de loco suo. i. de mia ad iudicia.

Capitulum. ij.

V Ē q̄ cogitatis. Hic primat ꝓpha ꝓpr culpa auaricie. ⁊ diuidit in tres ptes. qa ꝓpha ponit pene imminatio. secdo. ꝓphe cōpassio ibi. Omnā. tertio ꝓphe ꝓsolatio. ibi. Congregatione. Pria i duas qz ꝓpha ponit ꝓpr culpā. secundo imminat penā. ibi. Idcirco. Circa pr̄imum dicitur.

a Ve q̄ cogi. inutile. i. bona aliena rapere qō ē magis nocuus q̄ vtile. sm illud Aug. Iuuenis in ca dānū in scia. tulit veste ⁊ pdidit fidē. b Et operāmini. in cubi. re. i. opari disponitis. ⁊ō subdit. c In luce matutina faciūt illō crepūdo in ope qō dispoſuerāt de nocte. ⁊ q̄d sit illud subdit. d Et ꝓcupierūt agros. s. alienos. e Et violēter tulerūt. fraudib ⁊ violētijs. f Et calūniabant virū ⁊ domū ei'. psequēdo pauperes in psonis ⁊ in bonis suis. g Idcirco. Hic ꝓfert pdicat penā. ⁊ secō remouet fām estimationē ibi. Ille loqm̄. Circa primum dicitur.

g Idcirco. i. ꝓpter dictā malicia. h Ecce ego cogito sup familiā istā. i. sup regnū .x. tribuū. b Malū. s. pene i Ex̄ non auferet colla vr̄a. q̄ erit tam grane q̄ si ꝓteritis euadere. k Et nō ambulabit superbi. sz magis depssi ⁊ hūiliati vt captiui. l Qm̄ tps pessimū est. s. cōtra vos. m In die illa. sup vos pabola. i. cōis derisio. n Et cantabit. cāti. cū suauit. ab aduersarijs vr̄is. o Dicentiū. in psona vr̄a. p Depopulatione vastati sumus. theglatphalgassar ei rex assiriorū in pte deuastauit ip̄lm. uij. Regū. ⁊ō subdit. q Pars ꝓpli mei ꝟmutata est. qz captiuauit ptem ꝓpli. q̄ facto recessit ad terrā suā. cuius vero filius salmanasar captiuauit residuū. ⁊ adduxit gentes extraneas ad possidendū illius regni terram. uij. Reg. q̄ ꝓuidens dicit in psona populi sui.

r Quō recedet a me. q. d. quid valet mihi iste recessus s Cum reuertatur. i. filius eius qui regiones nostras diuidat gentibus alienis. adeo concludit prophet̄a.

a Propter hoc non erit tibi. o israel.

b Mittens funiculū. sc̄. i. hīs hereditatez in pmissio/

nis terra. qz gētes illuc adducte manserūt ibi vsqz pʳ tpa
pli. vt frequēter. s. dictū est. c Ne loquami. ibi. qz
excludit falsam estimationē pli credētis se nō expelli ō
terra q erat sibi data a dño dicēs. Ne loquami loquētes
inter vos. d Non stillabit sup istos. i. pena ꝓmina-
ta a pphis. non cadet
e Hūqd (sup nos.
abbreuiatʳ est spiritʳ
dñi rē. i. eius volun-
tas nō est diminuta
ad bñfaciendū nobis
nec cogitat nobis fa-
cere qđ dicūt pphete
r subdit rūsio in plo-
f Nonne (na dei
ba mea bona sunt
cū eo rē. i. verba pro
missiua sunt r factis
boni illis q incedūt
via recta r nō malis
hoibʒ de qbʒ subdit
g Et ecōtra. po. me-
tus in aduer. ꝓsurrexit
id ē ꝓ me plequendo
me in mēbris meis.
ideo subditur.
h Desup tunicam
pallū sustulistis vio
lenter r male ab ipo
tentibʒ se defendere.
i Et eos q trāsibāt
simpliciter sine culpa.
k Euertistis in bellū inua-
dentes eos sine causa. l Mulieres pli mei eiecistis
de domo delinaꝝ. interficiēdo viros earʒ cū qbʒ delecta-
biliter viuebāt. m Apuulis earʒ tulistis laudē meaz
qz orphani facti p vos cogunt ꝑ dolore clamare magʒ qꝫ
laudare. n Surgite r ite. i. de terra vra cito ibiʒ i ca
ptiuitatem. o Propter īmūdiciā eius. et peccatis.
sup dictis. p Contūpēt putre. pes. s. gens ista.
q Utinā. Hic ꝓfr ponit pphe ꝓpassio ꝓpter malū pli ꝓ
suo supuenturū dicētis. Utinā nō ceim vr bñs spūs. s. pro
phete in malis q ꝓdixū r Et menda. po. loq. i. qꝫ il-
la q dixi nō cueniēt. nō tñ sic est. s Stillabo tibi. i.
penā venturā denūciabo. t In vinū r in ebrietatez
id ē pene abūdantiam q ꝑ totū frequēter designat i scri
ptura. r potissime Ioel. rē. v. Accipe calicē rē.
v Et erit sup quē stillat po. iste. i. sup pli istū istʳ de-
scendet pena a me ꝓdicta. r Congregatiōe. Hic cōse
quēter ponit pli ꝓsolatio vt post vnū mortificatiuū in
fundat oīū lenituū et exponūt aliq ptem istā de redi-
tu captiuitatis babylonice. sed nō vt ꝓueniēter dictū. qa
dicit hic. Congregabo iacob totū. De captiuitate vo baby
lonica redierūt tñ due tribus r pauci de. x. tribubʒ q eua-
serāt manʒ regis assiriorʒ. r postea habitauerūt in regno
inde. r cū duabʒ tribubʒ captiuati fuerūt r redierūt. nō
tñ oēs. sz plēs de istis r de illis remanserūt in babylonia
detenti amore vtorʒ ꝗs ibi accepant r plis. quaz creaue-
rant. r bonorʒ tpaliū q acq̄sierāt. Preterea qz in fine dici
tur Et transibit rex eorʒ coram eis. Redeūte de captiuita
te nō habuerūt regē ducē. ꝓpter qđ istud est referendum
ad xpi tpa. Itiā exponūt aliq de ꝓuersione generali inde
orum ad fidē circa finē mūdi. r pōt ad hec applicari vi
deʳ tñ mihi ꝓueniēʳ exponi de congregatiōe patrū i lym-
bo r eorʒ eductiōe ꝓ xpm sic. Congregatiōe congre
gabo iacob totū. hoc ꝺr eo mō loquēdi q maiores ciuita
tis dicunt tota ciuitas. ꝓpter qđ factū eorʒ dicit factū to-
tius ciuitatis. Et qz ſm veritatem soli electi dicunt de
domo iacob numero r merito. r oēs isti fuerūt ibi congrega
ti a principio mūdi vsqz ad resurrectionē xpi.
y Pariter ponit illū q̄si gregem i ouili. qz erāt ibi a ꝺo
custoditi vsqz ad tpa xpi q inde translati sunt ad gl̄am.

Propter hoc non erit tibi mit-
tēs funiculū sorti i cetu dñi
o isrl. Ne loqmi loquentes
Nō stillabit sʒ istos. nō ꝓ-
hēdz ꝓfusio dic̄ dom iacob
Hūqd abbreuiatʳ est spūs
dñi. aut tales sʒ cogitatiōes
ei. Nōne vba mea bona sʒ
cū eo q recte gdit. Et con
trario pli me in aduersa-
riū ꝓsurrexit. Desup tuni-
cam pallū sustulistis. r eos
q trāsibāt simplr ꝑ bellum. Mulieres pli mei
eiecistis ō domo delinaꝝ su
arū a puulis earʒ tulistis
laudē meā ipetuū. Sur
gite r ite qz nō hēcis h̄ req-
ni. Dic ꝓsequēter rē.

Propter imūdiciā ei
corrūpēt putredie pessima
Utinā nō ceim vir bñs spi-
ritū r mēdaciū potī loque
rer. Stillabo tibi ī vinū r
in ebrietatē r erit sʒ quem
stillat pphs iste. Cōgregati
one ꝓgregabo iacob totū te
in vnū ꝺucā reliqas isrl.
Pariter ponā illū q̄si gre-
gē in ouili. q̄si pec ī medio
caulaʒ. Tumultuabuntur
a mltitudie hoim. Ascēdz
eni pādes iter añ eos. Di-
uidet r trāsibūt porta et e-
gredient ꝑ eā. Et trāsibit
rex eorʒ cora eis. r dñs i ca
pite eorum. ✣ III. ✣

z Tumultuabunt
a mltitudie. p hūc tu
multuatione nō itel-
ligit aliq ꝓmoto ḧeti
ōria. sed p eā. s. de-
signat mltitudo ma-
a Ascēdet eni gna.
scs ipe rps. vñ dic r a
bi sa. Ascēdet eni scz
saluator eorum.
b Pandens iter qz
sua morte aputt celū
c Diuidet scz erist̄es
i inferno. qz electis
inde eductis repro-
bi remāserūt. nō subdit
d Et trāsibunt por
tam scz infernī ide
egrediendo.
e Et trāsibit rex eo
rum cora eis rē. i. do
minus ihesus xps ve-
rus deus. qui viuit r
regnat in secula secu
lorʒ Amen.

In ca. ij. vbi ꝺr in
postilla Ne loquami
Additio.

Vbi nos habemus. Ne loquamini loquentes rē.
v In hebreo habetur sic. Ne loquamini loquūtur
non stillabit sup istos nec comꝑhendet confusio
vbi est finis versus r sequitur alius versus sic. Hunqd
dicit domui iacob. Hunquid abbreuiatus est spūs dñi
rē. r sensus est q illi de populo phibebant ꝓphetas ve-
ros ne ꝓphetarent. vt supra. Amos. vij. ca. de quo dicit
ꝓpheta. Ne loquamini loquuntur. i. isti rebelles loquū
tur ꝓphetis. Ne loquamini. quam phibitionem funda-
bant in duobʒ. primo in comminatione dicendo qꝫ q ꝓ-
pheraret sup istos apprehendet confusionem. r de hoc di-
cit. Non stillabit sup istos. i. nō ꝓphetabit. r sic si apꝑhē
deret scz ꝓphetantem confusio. r a sensu contrario q stilla
bit sup illos confunderur. Secōo fundabāt phibitionez
suam ꝓsumendo de bonitate diuina de quo dicit. Hun-
quid dic domui iacob. nūquid abbreuiatus est spiritus
domini rē. q. diceret vt in glosa q aliqs largus est in bo
nitate. nūquid nobis erit breuis. Ad qđ rndet ꝓpheta I
ꝑsona dei. Nonne vba mea bona sunt. r sic non sunt di-
mittēda ꝓpter ꝓminationes. nec est dicēdus spūs dñi
abbreuiatus esse. qz largitas bonitatis diuine est cū bo-
nis. r nō cum diuisset. Verba mea sunt bona. subdit. Luz
eo qui recte graditur.

In eodem vbi dicitur in postilla. Utinam. Hic cō-
sequenter ponitur. ꝓphete compassio rē. Additio.

Vbi nos habemus. Utinam in hebreo habeʳ que
dam dictio que vno mō signat idem quod vti-
naz Et alio modo significat idem quod sivnde
in ps. vbi ꝺr. Si ꝓpls meus audisset me. loco illius si. po
nitur eadem dictio sicut hic. r fm hanc significationem
scz vltimam sensus talis videʳ esse. Dicebat enim ꝓphe
ta illis qui eum mitebāt prohibere ab actu ꝓpheran
di. vt eis ostenderet qꝫ erat ꝓpheta verus r ñ falsus

q̄ si ip̄e essz vt̄ non habēs spiritū sc̄z dei. sed mendaciū potius loquet̄. tūc p̄sabat p̄ aliq̄ lucro seu delectatione. de q̄ dicit Stillabo tibi. i. p̄habo tibi. In vinum et ebrietatē. i. p̄ter aliq̄d lucrū delectabile. q̄ pseudo prophete p̄ter ista ꝓsueuerāt p̄bare. iō subdit. Et erit sup q̄ stillabunt p̄l's iste. vbi in heb. sic habet. Et erit stillator p̄ ipso. q. d. talis stillator. s. in vinū et ebrietatē erit ꝑtmēs stillator p̄ ipso. s. q̄ mendacia poti⁹ volūt audire q̄z vera. Cōseqūnter p̄phā ostendit se nō solū esse p̄nūciatorē malo⁹ sed etiā bono⁹ vbi oportebat. iō subdit. Congregatiōe tc. exponat vt in postilla.

Capitulū. III.

Et dixi. Audite ꝓ hoc p̄phete omnia tur penam. p ꝑtā maiorum. t spāliter. scdo magis generaliter ibi. Verūtm. puma in duas. q⁹ p⁹ io ponit ꝓminatio. p̄ter culpā p⁹ncipū. scdo. p̄ter culpā pseudo. p̄barum. ibi Hec dicit. Circa p⁹mum dicitur.

b Audite p⁹ncipes iacob. i. ton⁹ populi c Nunq̄d non ist̄. vestrū est scire iudicū. q. d. ad hoc teneminī q̄ habet officū iudicandi. d Qui odio habetis bonū. t sic potestate data vobis a deo abutimī e Qui violēter tollit⁹ pelles eo⁹. bona populi rapiēdo. f Et carnē eo⁹. in psonis affligēdo. g Qui comederūt tc. p ꝓmessionē t excoriationē t ossiū ꝓfractionē t ꝓcissionē in lebete. dant intelligi varij modi t̄quisiti populū affligendi.

h Sic clamabūt ad dñm. cū ab aduersarijs affligent. i Et nō exaudiet eos iudiciū enī sine misericordia fiet ei qui nō miseret̄ Jaco. ij. k Hec dicit. hic ꝑ̄ ponit ꝓminatio ꝑter culpā pseudo ꝓphārū cum dicit. l Qui mordet dentib⁹ suis. detrahēdo veris ꝓphetis. m Et ꝑdicāt pacē tc. i. denūciāt p̄spa illis q̄ dant eis mūera. altis aūt aduersa. n Propterea nox. i. obscuritas ignorātie. o Vobis ꝓ visione erit. t tenebre. s. tribulatiōis t angustie. p Et occūbet sol sup ꝓphas. id ē ois ꝑgnitio t claritas ꝑspicatis deficiet eis.

q Quia nō est risum dei. s. vbi eo⁹. iz magꝝ ab eis cōfictū. r Verūtm. hic ꝓminat ꝑter ꝑtā oim maiorū generaliter dicēs. s Repletus ego sum fort. spū. dñi. i. spūs dei q̄ dedit mihi ꝓstantiam ad arguendū vicia maiorum patenter. iō subditur t Audite hoc principes qui habetis supiorem potestatem in templo.

v Et iudices. iusticiam in omnib⁹ pertentes.

x Qui edificatis syon in sanguinib⁹. i. de substantia et sanguine innocentū condēnantes eos ad mortem vt habeatis bona eo⁹. y Principes eius in muneribus iudicabant. i. p̄ munerib⁹ iniustā sniam ꝓferebant.

z Et sacerdotes eius in mercede docebāt. qui tñ ex officio tenebāt docere legē liberaliter.

a Et ꝓphete eius in pecunia diuinabant. i. p̄ pecunia mendacia ꝓfingebāt

b Et sup dñm reqescebant. i. a dño reqes ꝓmittebant.

c Dicētes. Nunq̄d nō dñs tc. q. d. dicant veraciter deus est in vobis. t iō non habetis timere ab ad⁹ ꝓ⁹ uersarijs. ꝑter hoc cāvestri. qui falsa ꝓmittitis.

e Syon quasi ager arabit tc. i. sic erit ꝺ structa q⁹ potent arari ꝑter defectū habitantiū. q⁹ ꝑter ꝓmissa falsor ꝓphetarum sedechias rebellauit regi babylonie. t ꝺ secura est destructio templi ꝑtinuat⁹. vñ. Reg. vltimo.

f Et mons templi in excelsa siluay. q⁹ i locis destructis t derelictis longe tpe solent fruteta crescere tempus vo captiui tatis duraūit. lxx. annis fm multorem ꝓputationem in tanto tempore potuerunt bene crescere.

Capitulū. IIII.

Et erit. Hec est pars secunda principalis in qua ꝓpheta principaliter denunciat consolatoria. ꝓ⁹mittit vero consolatorium erat xp̄i misterium. t iō ꝓpheta describit beneficij magnitudinem. secundo iuxta hoc arguit malo⁹ ingratitudinem. cap. vi. Prima in duas. quia primo describit propheta condītionem corporis scdo capitis. cap. se. Corpus autem misticum christi est ecclesia. cuius primo describit conditionem. scdo tyrannorum ꝑsecutionem ibi. Nunc quare. Circa p⁹mū sciendum q⁹ pars ista ab hebreis t latinis exponitur de xpo christi. varie tñ quia iudei dicunt adhuc xp̄m venturū. nos autem dicimus tempus sui aduentus ꝑteritum ad confirmationem sui erroris accipiūt inde aliqua argumenta ex hoc loco. Primo q⁹ dicit hic. Erit in nouissimo dierum tc. tempus vero Jesu nazareni non fuit nouissimum. vt patet. quia post eius mortem fluxerunt multi anni. ergo iesus nazarenus non fuit christ⁹. sed adhuc expectatur venturus. Item quia subditur. Et erit mōs domus dñi preparatus in vertice montiū. quod non est adhuc factum. quia mons syon non est in aliquo eminamst et sunt multi montes illo altiores. Item quia sequitur. Et concident gladios suos in vomeres tc. et sequit̄. Et nō discent vltra belligerare. Post vero tempus iesu nazareni fuerūt bella grauia t potissime in iudea. q̄ p romanos fuit destructa q̄ tc. Ista vo argumenta t alia ali-

soluti. Isa.lij. vbi ysaias littera ponit. pōt aliqd repeti. Ad primū dicēdo q̄ tps noue legis dr nouissimū. qr nō succedet ei alia lex. sicut successit legi moysaice. r sm b dicit i. Job.xj.c. In nouissima hora ē. Ite Hiere.xlix. Congregamini vt annūciē vobis que ventura sunt in nouissimis diebus.

Et tñ sm hebreos ista impleta diu. s. ab ingressu terre promissionis sub iosue. p maiori pte vt ibidē fuit dictū. secōm soluit eam p dictū Ra. sal. q̄ dicat q̄ illa elevatio nō est intelligēda corpaliter. sz qr debeant ibi fieri mirabilia q̄ fuit ipletū qñ xp̄s deus r hō fuit ibi ptatus in tēplo. ibi etiā postea p̄dicauit r mlta fecit mirabilia sue diuinitat̄ ostēsiua ibi etiā sup ap̄los spūm sanctū misit in signo vis. vbi q̄ fuit mirabile maximū. Ad tertiū vtēbit infra. Igit exp̄ō hui⁹ lr̄e dr̄ō mone ecclesie. sic fuit exposita ysa. lxj. c.

a Et erit in nouissimo diez. i. tpe gratie q̄ ē nouiss mū. r vdi

b Nōs do (ctū eū. m⁹ dñi ptepa. i vertimontiū. p mirabilia ibi facta maiora q̄z alibi. vt dictū ē.

c Et fluēt ad eū ppli rc. vō videm⁹ impletū p orbem in cōuersione gentiū.

d Et docebit nos de vijs suis. q̄z tū ad p̄cepta.

e Et ibimus in semitis ei⁹ q̄tū ad p̄silia euāgelica.

f Quia de syon egredietur lex rc. de hierusalem enī p̄cesserūt ap̄li a q̄bus discipuli ad p̄dicandum p orbē fidē xp̄i dicti. i.

g Et iudicabit inter ppl̄os mlt⁹. iudicio discretiōis aliōs vocādo ad fidē r grām. a. ltis omissis suo iusto iudicio. licet nobis occulto.

h Et p̄cidēt gladios suos in vomeres rc. Christ⁹ ei⁹ fuit natus tpe marime pacis. propter qd tūc fuit descript⁹ vniuersus orbis. Luc. ij. r duraut illa pax p longū tps propter qd in multis ptib⁹ plura arma bellica q̄ ptūc non erāt necessaria diuersa fuerūt in ista agricultura apta.

i Et nō discēt vltra belligerare. istud vltra non importat sp̄ p̄petuitatē a pte post. sz aliqō tps determinatum. r aliqñ nō longū. sicut. iij. Reg. xi. Et nō venerūt vltra latrones syre in terrā ist̄. s. tpe illius regis. r helisei. tñ postea multotiēs venerūt.

k Et sedebit vir subt⁹ vineā suā rc. i. hēbit pacē r securitatē. r b ipletū est i ecclesia a tpe Constantini r be. Siluestri.

l Quia oēs ppli a fide xp̄i alieni.

m Ambulabūt vnusqsq; in nōie dei sui. q̄z p longū tps post mortē xp̄i diuerse gētes diuersa idola coluerūt.

n Nos aūt ambulabim⁹ in no. dei nr̄i. s. ie su xp̄i.

o In eternū r vltra. i. vltra oēm mēsurā q̄tū cunq; longā.

p In die illa. i. tpe gre q̄ dr dies. Ad Rom. xiij. Nox p̄cessit. dies aūt approp̄inquabit.

q Cōgregabo claudicātē. i. gentilitatē q̄ distorte incesserat per idolatriam. r

r Et eā quā eiecerā. q̄z legē non dederat gētilib⁹ nec ꝓphas. r sic quodāmō eos eiecerat.

s Colligā in ouili ecclesie p ap̄lor p̄dicatiōem. Videt tamen q̄ melius exponat̄ hec littera de gente iudaica q̄tum ad illā q̄ adhesit xp̄o cū dr. q Cōgregabo claudicantē. i. gētem iudaicā. que dicit claudicās ab antiquo. iij. Reg. xviij. Usquequo claudicatis in duas partes. Et sic in aduētu xp̄i claudicauit. q̄z aliq̄ adhęrebāt

Ecce erit in nouissimo diez⁹ erit mōs domus dñi p̄paratus in vertice mōtiū r sōlimis super colles. Et fluēt ad eū ppli r ppabūt gētes multe r dicēt Venite ascēdam⁹ ad mōtē dñi. r ad domū dei iacob. r docebit nos de vijs suis. et ibim⁹ in semitis ei⁹. qr de syō egredietur lex. r vbū dñi de ierusalē. r iudicabit iter populos multos. r corripiet gētes fortes vsq; in longinquū Et p̄cidēt gladios suos in vomeres. r hastas suas in ligones. Nō sumet gēs adūsū gētē gladiū r nō discent vltra belligerare. Et sedebit vir subtus vineam suaz r subtus ficū suā. r nō erit q̄ deterreat. qr os dñi exercituū locutū ē. qr oēs ppli ambulabūt vnusqsq; in nomīe dei sui. nos aūt ambulabim⁹ in nōie dei nr̄i in eternū r vltra. In die illa dic dñs congregabo claudicatē r eaz quā eiecerā colligā r quā afflixerā ꝓsolabor. Et ponā claudicantē in reliquias r eaz q̄ laborauerat in gētē robustam. Et regnabit dñs super eos in mōte syon. ex h nūc et vsq; in eternū Et tu turris gregis nebulosa filia syon vsq; ad te veniet r veniet potestas prima regnū filie hierusalē. Nūc q̄re meroze cōtraheris. Nūquid rex nō ē

sibi sicut vō redēptori. aliq; a⁹t reputabāt eū deceptorē vt p̄z ex decursu euangelij.

r Et eā quā eiecerā dimittendo errare p diuersa vicia.

s Colligam intra xp̄i ecclesiam.

t Et quā afflixerā. s. p chaldeos r grecos r romanos. r iubintelligitur. Cōsolabor

v Et po. clau. in reliquias. qr pauci de iudeis adherūt xp̄o respectu adherentiū

x Et eam q̄. (alior. laborauerat. h dicit de primis credētib⁹ qui cū xp̄o in labore r afflictione p⁹ mortem eius. vtz in actibus ap̄lor in pluribus locis.

y In gentes robustam. qr tolerabāt afflictiones r tormenta nō solū patienter sed etiam gaudēter.

Et. v. Ibant ap̄li gaudētes a ꝓspectu cōcilij qñ digni habiti sunt p nōie ihesu ꝓtumelia pati. z

Et regnabit dñs sup eos in mōte syon. i. in ecclesia q̄ dr mōs syon eo q̄ ibi xp̄s fidē catholicā p̄dicauit r spūm sctm̄ sup apostolos.

a Et hoc nūc r vsq; in eternū. qr statui (stolos militat. ecclesie militātis succedet status ecclesie triūphant̄. cuius nō est finis.

b Et tu turris gregis. i. templū qđ erat factū ad modū turris. r dr gregis. qr in atrio iuxta tēplū īmolabant̄ greges in altari holocaustor.

c Nebulosa. ex nebula fumi ꝓsurgēte de holocaustis q̄ totaliter incendebant̄ ad honorē diuinū.

d Usq; ad te veniet. sc̄z redemptor. qđ impletū fuit qñ ibi oblat⁹ fuit r predicauit. r subdit̄ additio venētis cum dicatur.

e Et veniet potestas prima rc. rōne sue deitatis.

f Nūc quare. hoc ꝓsit ponit̄ eccl̄ie p̄secutio. Sciendum q̄ aliq̄ residuū huj⁹ capli vsq; ibi. Nūc vastaberis. exponūt de deductiōe iudeor in babyloniē r reductiōe. Et ista satis pōt applicari vsq; ibi. Surge r tritura. sz vltra nō pōt bñ applicari. qr redeūtes de captiuitate babylonica nūq; bñ hūerūt talē ptātē q̄lis h describit. sz sp fuerit sub fultute. primo ptar r medor. secōo grecor. tertio romanor. Propter qđ ra. sa. exponit hāc lr̄am de tpe xp̄i dicēs q̄ in aduētu messie iudei erūt in maria ptāte r subtj cient eis oēs reges terre. Istam vō p̄cedētē exponit de captiuitate babylonica r eius reductiōe sicut r p̄cedentes qđ aūt sequit. Nūc vastaberis rc. exponit de destructiōe babylonis p cyrū r darū. Alij exponūt de vastatione iudee p sennacherib tpe ezechie. Istas aūt expositiones nō p̄sequor. qr vident mihi distorte. propter qđ saluo meliori iudicio vt mihi q̄ hic primo ponit̄ p̄secutio ecclesie. r secūdo synagoge ibi. Nunc vastaberis. Et sz iste due p̄secu-

tiones fuerint eodem tpe, saltem p pte finis tñ contrarios habuerūt. qz ex pſecutione q̄ facta eſt ſub ſtephano pio martire diſpſi fuerūt fideles de urſm p varias regiones p̄dicādo fidē catholicā. Act. viij. Synagoga ex pſecutione ſua defecit. qz captiuatis iudeis p romanos ceſſauerūt legis ſacrificia z oblatiōes z ſilia q̄ nō p̄ſt ab eis offerri extra terrā p̄miſſionis. Primo igit agit de pſecutiōe ecclie cū f Hūc ḡre (dicit. merore habens. h ōr. q̄tū ad debiliores fideles q̄ in pſecutiōe facta ſub Stephano fuerūt in afflictione z merore. Act. viij.

g Dunqd rex nō ē tibi. q. d. imo ꝓphēdit te dolor ſic ꝓtinentē. Dole z fatage filia ſyō q̄ pturiēs. qz nūc egredier de ciuitate. z habitab i regiōe z vēies vſq ad babyloné. Ibi liberaberis ibi redimet te dñs de mānu inimicoꝝ tuoꝝ. Et nūc ꝯgregate ſt ſup te gētes multe q̄ dicūt lapidet. z aſpiciat i ſyon ocls nr. Ipi aūt nō cognouerūt cogitatiōes dñi. z nō intellexerūt conſiliū ei. qz ꝯgregauit eos q̄ſi fenum aree. Surge z tritura filia

tibi aut ſiliari tuo p̄ſt. qz ꝓphēdit te dolor ſic ꝓtinentē. Dole z fatage filia ſyō q̄ pturiēs. qz nūc egredier de ciuitate. z habitab i regiōe z vēies vſq ad babyloné. Ibi liberaberis ibi redimet te dñs de mānu inimicoꝝ tuoꝝ. Et nūc ꝯgregate ſt ſup te gētes multe q̄ dicūt lapidet. z aſpiciat i ſyon ocls nr. Ipi aūt nō cognouerūt cogitatiōes dñi. z nō intellexerūt conſiliū ei. qz ꝯgregauit eos q̄ſi fenum aree. Surge z tritura filia ſyō. qz cornu tuū ponā ferreū z vngulas tuas ponaz ereas. Et cōminues ꝓplos multos. z interficies dño rapinas eoꝝ. z fortitudinez eoꝝ dño vniuſe tre. Hūc vaſtabaris filia latrōis. ob ſidionē poſuerūt ſup nos in vga p̄cutient maxilaz iudicis iſrael.

V.

Et tu bethleem ephrata puul es i milibꝰ iuda. ex te mi egredietur q̄ ſit dñator in iſrl. z egreſſus eius ab initio a dieb eternitatis ꝓpt

ſyō. qz cornu tuū ponā ferreū z vngulas tuas ponaz ereas. Et cōminues ꝓplos multos. z interficies dño rapinas eoꝝ. z fortitudinez eoꝝ dño vniuſe tre. Hūc vaſtabaris filia latrōis. ob ſidionē poſuerūt ſup nos in vga p̄cutient maxilaz iudicis iſrael.

V.

Et tu bethleem ephrata puul es i milibꝰ iuda. ex te mi egredietur q̄ ſit dñator in iſrl. z egreſſus eius ab initio a dieb eternitatis ꝓpt

fortitu eoꝝ do. vni terre. i. xpo cui ſubiecta eſt gentium fortitudo. y Nunc vaſtaberis. hic p̄ſt deſcribitur pſecutio ſynagoge p romanos in virtone. mortis xpi. Luc. xix. In q̄ quidē pſecutione defecit. qz deſtructo templo z tota urbe. iudei partim trucidati. z partim captiuati ſunt. z hic ceſſauerunt legalia. z qz h oc fuit ſatis tito poſt pſecutionē eccleſie i iudea de qua dictū eſt in p te p̄cedenti. ō dicit. y Nunc vaſtaberis filia latrōnis. i. gens iudaica. vñ dñm. Matth. xxi. dixit. ō tē pio qō erat in hirlm Domus mea dom ōrōis vocabit. vos āt feciſtis illam ſpeluncam latronum.

z Obſidionē poſuerunt. i. ponent. qz loquit ꝓphera. qz erat

a Sup nos ſcz iudeos. in quoꝝ pſona loquit ꝓphera. qz erat

b Quia ꝓphendit te dolor. primo in iudea de pſecutione iudeoꝝ. z poſtea in alijs ptibꝰ ex pſecutōe tyrānoꝝ.

c Quia nūc egredieris de ciuitate. ſcz. i. de urſm. qz ſic dictū eſt in pſecutiōe ſancti ſtephani. fideles p maiorē p te exierūt de urſm. z diſpſi ſunt p regiones p̄dicando.

d Et venies vſq ad babyloné. z nō loquit ibi de babylone q̄ eſt in terra chaldeoꝝ q̄ iam erat ſubuerſa. z habitabilis. ſz de babylone q̄ eſt in egypto in q̄ fuit fides xpi publicata p matheū apl̄m in cui ſorte venit egypt. vt dicit Piero. in libro illuſtriū viroꝝ. Vel p babyloné hic intelligit roma. ſicut. i. Petri. v. Saluat vos eccl̄ia q̄ eſt in babylone collecta. i. roma ſm q̄ dicit Piero. z oēs expoſitores in q̄ publicatū fuit euāgliū p apl̄os Pe. z pau.

m Ibi liberaberis. a pſecutoribꝰ tuis. qđ fuit impletū

n Et nūc ꝯgregate ſunt ſup te gētes mlte. tpe oſtantini. te. pſequētes eccleſiā primo in iudea. vt. Act. viij. z plurib⁹ alijs locis. poſtea p totū orbē p tyrannos nitētes extinguere fidē catholicā. ō ſubdit.

o Qui dicūt lapidet. ſcz qz ſicut dictū eſt in pſecutione magne creuit fides catholica. qđ fuit figuratū. Exo. i. in filijs iſrl q̄to magis opp̄mebant tanto magis multiplicabant et creſcebāt. ō ſubdit. p Ipi aūt nō cognouerūt. cogitata. p̄ſi qui tyranno pſecutionē mouerūt in eccleſie augmentatiōnē p̄ſtitū. ſicut venditionē ioſeph i egt dñiū Gen. xxxvij. ō ſubdit. q Quia ꝯgregauit eos q̄ſi fenū aree. i. ubi ſubdūctiendo. qz principes q̄ ſequebant fidē catholicā ſubmiſerūt colla ſua iugo xpi. vſq de oſtantino. z de alijs principibꝰ p orbē. ō ſubdit. r Surge z tritura filia ſyon. i. eccleſia ſubijce tibi colla gentiū.

s Quia cornu tuū ponā ferreū. i. dabo tibi virtutē p̄dicandi oſtanter fidem. z ſirmādi p miracula. ita q̄ multitudo gentiū ſubijcietur tibi tritura p̄ſate diaboli.

t Et cōminues ꝓplos multos. inducēdo eos ad veram cōtritiōem ſuoꝝ peccatoꝝ.

v Et interficies dño rapinas eoꝝ. in beb. hf. Et ſanctificabis. qz bona tpalia q̄uerſoꝝ ad fidem ſunt diuīo cultui applicata in plurib⁹ locis p orbem. z qz talia bona diuertuntur a monizata. ideo tranſlatio noſtra ꝑ. Inſficies

Et fortitu eoꝝ do. vni terre. i. xpo cui ſubiecta eſt gentium fortitudo. y Nunc vaſtaberis. hic p̄ſt deſcribitur pſecutio ſynagoge p romanos in virtone. mortis xpi. Luc. xix. In q̄ quidē pſecutione defecit. qz deſtructo templo z tota urbe. iudei partim trucidati. z partim captiuati ſunt. z hic ceſſauerunt legalia. z qz h oc fuit ſatis tito poſt pſecutionē eccleſie i iudea de qua dictū eſt in p te p̄cedenti. ō dicit. y Nunc vaſtaberis filia latrōnis. i. gens iudaica. vñ dñm. Matth. xxi. dixit. ō tē pio qō erat in hirlm Domus mea dom ōrōis vocabit. vos āt feciſtis illam ſpeluncam latronum.

z Obſidionē poſuerunt. i. ponent. qz loquit ꝓphera. qz erat de gente illa.

b In virga p̄cutient. ſcz romani.

c Maxillā iudicis iſrl. i. ita viliter tractabūt z affligent pſonas in ſtatu dignitatis exiſtentes ſicut gartiones. vñ z tyr. ſacerdotes q̄ erant in xpo principales capta auctoritate iuſſit occidi. vt dicit Joſephus li. ō. iudaico bello.

Et tu bethleem. Hic incipit Capitulū. V.

Et tu bethleem. Hic incipit capitulū in hebreo in q̄ poſſēt ꝓphete denūciare ecclesie. p motionē. hic p̄ſt denūciat capitz cōditionē. z diuidit in duas ptes. qz primo ponit conditio xpi. ſcdo adherentiū ſibi. ibi. Propter hoc. Conditio xpi eſt q̄ in vna pſona eſt deus verus ab eterno. z hō i tēpore. hō ēm ē ſibi ſingulare. Primo igit exprimit eius humanitas ex loco natiuitatis cū ō. a Et tu bethleem ephrata. i. alio noīe ſic noiata. vt habet. Beſ. xxv.

b Parunitas ſcz locus In milibꝰ iuda. i. reſpectu tpis tui in dignitate z multitudine. qz ide fuit tribꝰ regia. in de ēm fuit natus daniel. i. Reg. xvi. z qz nobilitas ciuitatis magis cōſiſtit in xpo q̄ in ſpacio. ideo Matthe. ij. ca. allegauit auctoritatē iſtam ſic. Et tu bethleem terra iuda nequaq̄ minima es in principibꝰ iuda.

d Ex te mihi egre. qui ſit dñs in iſrl. glo. Ra. fui. meſſias filius dauid. z h idem dixerūt ſacerdotes et legiſperi ab herode requiſiti vbi xpus naſceret. Matth. ij. dicentes. ſm bethleem iude. ſic ēm ſcriptū eſt p ꝓphām. Et tu bethleem ce. Ex q̄ ptz q̄ aliqui catholici expoſitores hanc ſcripturam deſcendia rege. magis iudaizant q̄ hebraei. z cū hoc diuertūt ab intentione euangeliſte. Cōſequēter exprimitur xpi diuinitas. cum dicit.

e Et egreſſus eius. id eſt amanatio

f Ab initio. i. a pte. q̄ eſt principium filij.

g A dieb eternitatis. qz hec emanatio eterna. ſp ēm naſcitur filius a patre. z ſemp natus eſt.

h Propter hoc. Hic p̄ſt agitur de adherentibꝰ christo quoꝝ primo ponit pfectus. ſcdo pficiendi modus ibi. z erunt reliqui. Prima in duas. qz primo oſtendit ꝓpoſitum. ſcdo remouet dubiū ibi. Et erit iſte. Circa primum ponitur cōtinuatio ad p̄dicta. Dictū eſt ēm q̄ xpus fm humanam naturā fuit de bethleem. z ſic iudeus z legem

seruauit. Propter hoc voluit deferre ppho & legi, qñ quis in morte ei' lex cessaueret q̃tũ ad efficatiã rñ ad tẽpus potuit fuari vt synagoga eñ honore duceret ad sepu. crã, vt dicit Aug. Nisi q̃uis ppls indoctus q̃tũ ad incredulos, esset morte vigil' ppter mortem xpi, sñ vita punito fuit dilata vq̃ ad annũ. xlv. in q̃ destructa fuit ciuitas & tẽplũ, & ppls captiuatus p exercitũ romanor, & hoc est qđ dicitur.

b Propter hoc, i. pter assumptionẽ humane nature de iudeis & honorabili terminatione legis.

i Dabit eos, i. permittet maneos habitare in hierlim & iuda.

k Usq; ad tps publicationis euangelij, i quo p orbẽ tam iudee ecclie nũg, & ẽ fuit ẽ plerũ etiã tpe apl'or sicut declaratũ fuit supra. Amos. ix. & dñs tuũus sup illud ps. xcvij. In oem terram exiuit son' eor. Illo fuit tps, xlij. annor p dictor, in q̃ publicatũ fuit euãgeliũ, & synagoga ducta ad sepulcrũ, & q; pauci ppatine de iudeis fidẽ receperũt, iõ sequit.

l Et reliquet, i. pauci ppatim fratrũ ei', i. iudeor q̃ dicunt fratres xpi, q; (tũc fuit ex eis fm carnẽ.

n Cõuertent ad filios isrl, i. ad fidẽ, vt. patriarchar q̃ fuerunt filij iacob. illo nõie dicit isrl, vel ad. vt. apl'os q̃ dicunt filij isrl, i. xpi videtes deũ in humanitate ex ẽ unitã conceptionis, q; vocati ab eo fuerũt p certis tpe & dignitate, & q; ad ilam fuerũt de o

o Et habit, xpi ecclam q̃tũcũq; psecuto (ppho isrl, nibo fuerit occulta.

p Et pascet filios suos fidei doq̃ In fortitudine dñi, i. miraculis cõfirmata (certũa. Dñi viri. Predicauerũt vbiq; dño cooperante & sermonẽ confirmãte sequẽtibus signis, q̃ nõ pñt fieri nisi virtute diuina.

r In sublimitate nominis dñi dei sui, i. iesu xpi in cui' nõie in primitiua eccla cõtra fiebãt miracula, sue veritatis oĩmoda. Et q; de gentilibus plures fuerãt cõuersi p orbẽ vniuersum, iõ subdit.

s Et cõuertent, q; nũc magnificabit, i. nomẽ xpi. usq; ad terminos ter

t Et erit hic pñt remouet dubiũ, possent eñ tu (redei michee pr̃ponere credere q; ei' ppheta de aduẽtu xpi, & pfectu adhereriũ sibi, deberet cito impleri, iõ hoc remouet dicens.

t Et erit ille sez xps.

v Pax, i. ôr in abstracto p excellentia, & ẽ modo dicit apls. Eph. ij. Ipse est pax nostra q̃ fecit vtraq; vnũ.

x Assyrius cũ venerit in terrã nostrã &c. q. d. nõ erit ei to ista pax, sed oportet primo terrã nostrã cõculcari & deuastari p assyrios & chaldeos, de qbus subdit infra. Assyrij eñ primo vastauerũt iudeã captiuãdo decẽ tribus, vij. Reg. xvij. & postea chaldei alias reliquas duas. vij. Reg. xxiv. y Et suscitabim', i. suscitãdo denũciabim', ego & alij pphete.

z Septẽ pastores, i. septẽ duces plar & medior, de quor consilio reges cuncta facieb̃ Dester, i. Et uti dederũt pinũ egro & dario de inuasione vtriusq; regni, i. assyrior & chaldeor, & q; ceperunt regnũ babylonie. vt ptz Dan. v. & p ysa & regnũ assyriorũ qđ erat tũ sub ptate babylonis redactum.

a Et octo primates, i. sũ exercitu pfarũ & medior, q̃ dicebant consiliarij vel mareschalli bellator directores.

b Et pascent, i. devorabunt.

c Terrã assur in gladio. In hebreo habetur. Et corringes. Et ro hui' diuersitatis ẽ q; vbũ hebraicũ hic positũ est cõuocũ ad pascendũ & pungere.

d Et terrã nemroth in lãceis suis hic ẽ terra babylonie in q̃ primo regnauit nemroth Ben. x.

e Et liberabit ab assur &c. ita q; nõ posset venire in terrã nostrã, sicut venerat an

f Et erit. Re (tẽ, meto dubio, pphetã reuertit ad ostendẽdũ circa adhereres xpo pfectũ modũ eiendes primo q; ẽ erit virtute diuina, scdo q; no humana, ibi. Et erit Circa primũ ôr.

f Et erũt reliqe iacob. i. apli & alij primi credẽtes, q̃ sup̃a dicunt reliqe

g In medio ppli multi, quasi ros, facientes ppos fructificare, qđ videm' impletũ p orbẽ vniuersum.

h Vdo. fructificanto eñ q̃ fit virtute roris nõ sit hũana, puidẽtia, iz diuina, iõ subdit. Que nõ expectat virũ &c.

i Et erũt reliqe. i. hdie xpi & discipuli. l Quasi leo &c. q; sicut nõ impedit leo a pfectione fidei, sic nec apli a gẽtũ quersione, iõ subdit. Cum eũ trãsierit &c.

k Exaltabit mam' tua. i. ptẽ apl'or, & mutat hic modus loquẽdi de tertia psona ad 2dam.

l Sup hostes tuos, i. demones q̃s fugabãt ab idolis & corporibus

m Et oĩs inimici tui interibũt, qđ pot itel (obsessis, ligi de sacerdotibus idolor, vel de iudeis ꝺ xpm obstinatis, q̃ destructi fuerũt & captiuati p romanos in vltione mortis xpi & discipulor ei', quor alios occiderũt, vt stephanũ, iacobũ fratrẽ iohãnis, vt habet in actibus apostolor, & iacobũ fratrẽ dñi, fm q̃ dicit ioseph'. xx. li. antiquitatũ.

n Et erit. Hic pñt oñdit q̃ pfectus discipulor xpi nõ fuit virtute humana vt pote virtute armorũ & munitionũ, p q̃s modũ creuit lex machometi, iõ subdit.

o Auferã equos tuos de medio tui, i. virtute armor & cõsimiliũ nõ pficies in cõuersione gẽtũ.

p Et pdã ciuitates terre tue &c. i. in fortalicijs nõ erit ofidẽtia tua, iz in prãte diuina, p talẽ modũ loqũt zacha. tuas pphetas, ff. ca. Absq; muro habitabit hierlim p multitudine hoĩm. & loquit de hierlim post ei' reedificatio nẽ p neemiã, vt videbit ibi dño precedẽte. & sic cũ ôr Absq; muro &c. nõ intelligit p hoc destructio murorũ, iz q̃ nõ essent necessarij p defensione ciuitatis.

q Et auferã maleficia. q; idolatria & diuinationes & cõsilia ad idolatriã ptinẽtia p pdicationẽ apl'or & aliorũ credentiũ sunt a gẽtilibus credentibus amota.

r Et facia in furore & indignatione vltionẽ pene in pãri illate sunt

medicine.ꝛ lō nō dicit ꝓpie vltio furoꝛis seu indignationis.sz pene gehēne.ꝛ lō de ipsis hic loquit.

s In oibꝫ gētibꝫ q̄ nō audierūt.s.ꝑdicationē apl̄oꝝ ꝛ doctoꝝ fideliū q̄ nō cōmunant penas tales sz futuras

Audite Postq̄ ꝓpheta (ꝛ errnas. Cap.VI.

Denunciauit xp̄i aduētū.Bsz increpat ꝓlm in credulū ꝛ primo ponit hec increpatio.secūdo ꝑsolatio.ibi. Ne leteris Prima in duas.quia ꝓio increpat ꝓphs vt ingratus de bñficijs scdo vt irretitus vicijs.ibi. Audite tribꝫ Prima i tres.qꝛ ꝓio multiplex dei bñficiū recolit.scdo falsitas grattudinis excludi tur.ibi. Quid dignū tertio ꝓuas ꝛcludit ibi.Indicabo. Circa primū dicit.

a Audite q̄ dñs loquit.q.d. sunt diligēter attēdenda.

b Surge tu michea

c Cōtende iudicio aduersum mōtes ꝛc. id est aduersum sup̄bos ꝓpl̄i mei.

d Fortia fundamēta terre.i. reges ꝛ prīcipes quoꝝ officiū ē terrā cōseruare.

e Quia iudiciū dñi cū ꝓpl̄o suo ofidēdo suā benignitatē ꝓ bñficia ꝛ ꝓpl̄i in gratitudinē. lō subdit. Populeme ꝛc.ꝛ ptz lra vsq̄ ibi. f Et misi ante ꝛc.quia moyses erat dux ꝓpl̄i.aaron sacerdos.Maria ꝓphetissa Exo.xv. g Memēto queso q̄d cogitauerit balach. q̄ cogit dō debellare ꝓpl̄m ist̄l ꝑ auctoritū maledictōis balaā sup ipm Hūe.xxij. h Et q̄d rīderit ei balaam dices.Nūo maledictā.cui nō maledixerit dñs Hūe.xxiij. Et iterū ibidē. Ad bñdicendū adductus sum benedictionē ꝓhibere nō valeo. i De sethim vsq̄ ad galgalā.i.de exercitu ist̄l q̄ tūc erat in sethim. Hūe.xxv.ꝛ ptē debat vsq̄ ꝓpe iordanē iuxta quē ē galgala et oppositū in terra ꝓmissionis. Rab.sa. exponit sic. De sethim id est q̄ntus ꝓpl̄s ist̄l in sethim peccauerit peccato phegor. Hūeri.xxv.tūdis nō dimisit eū.sz introduxit eū in galgalā q̄ est in terra ꝓmissionis. k Ut cognoscerēs iusticias dñi.i. fidelitatē ei ad abraā ysaac ꝛ iacob impleōo qō eis ꝓmiserat. l Quid dignū. Hic ꝓfit excludit falsitas gratitudinis cū dr. Quid dignū offerā domino ad reddendū gr̄as debitas de tāt̄is bñficijs.

m Curuabo genu deo excelso.habēdo devotionis signa cū mala vita.q.d.non est hec vera grattudo.Sa.i. Cū multiplicaueris oratiōnē nō exaudiā. n Hunq̄d offerā ei holocaustomata ꝛc.q.d.talia sacrificijs nō

Audite q̄ dñs loq̄tur. Surge. ꝓtēde iudicio ad vsū mōtes ꝛ audiāt colles vocem tuā. Audiāt mōtes iudicium dñi.ꝛ fortia fundamēta terre. qꝛ iudiciū dñi cū populo suo.ꝛ cū ist̄l diiudicabit. Pꝓle me. q̄d feci tibi aut q̄d molest̄ fui tibi Rñde in. Quia eduxi te ō tra egypti ꝛ ō domo ꝓuiētiū liberaui te.ꝛ misi añ faciem tuā moysen ꝛ aaron ꝛ mariā Pꝓle me. memēto q̄so q̄d cogitauerit ō te balach rex moab. ꝛ q̄d rīderit ei balaā filiꝰ beor ō sethi vsq̄

placat de. qꝛ talia ꝑm se nō sunt accepta.sz ex fide ꝛ devotione offerētis. o Hunq̄d dabo primogenitū meū q.d.hoc nō valet.qꝛ mors innocētis deo nō placet. vñ ꝛ abraā nō ꝓcepit de. immolare filiū suū Deu.xxij. vt sic impleret.sz vt obedientia abrae manifestaret.

ad galgalā. vt ꝓgnoscerēs iusticias dñi. quid dignū offerā dño Curuabo genu deo excelso. Hunq̄d offerā ei holocaustomata ꝛ vitulos ānicl̄os. Hunq̄d placari pōt dñs si milibꝫ arietū an mult̄ milibꝫ hircoꝝ pinguiū. Hunq̄d dabo ꝓ ogenitū meū ꝓ scelere meo fructū vētris mei ꝓ pctō aīe mee. Indicabo tibi o hō q̄d sit bonū. ꝛ q̄d dñs req̄rat a te. Utiq̄ facere iudiciū ꝛ diligere misericordiā ꝛ solicitū ābulare cū deo tuo. Vox dñi ad ciuitatē clamat ꝛ sal erit timētibꝫ nomē ei. Audite tribꝫ Et q̄s approbabit illud. Adhuc ignis i domo impi thesauri iniq̄tatis ꝛ mēsura minoꝝ ireplena. Hunq̄d iustificabo stateram ipiam.ꝛ sacelli pōdera dolosa. In q̄bꝫ diuites ei repleti sūt iniq̄tate ꝛ hītātes i ea loq̄bant mēdaciū ꝛ lingua eoꝝ fraudu-

p Indicabo tibi.Bsz veritas gratitudinis cōcludit. Indicabo tibi o homo q̄d sit bonū deo ꝑ se acq̄rat a te.ꝑ gratitudinē reconciliatū tibi dari. Utiq̄ facere iudiciū.i. habere iustitiā nō tm in habitu sed etiā in effectu.ꝛ hoc ad omnes.

s Diligere misericordiā.ad pauperes.ꝛ dicit diligere.quia opa pietatis nō sūt meritoria. nisi fiant ex charitate.

t Et solicitū ambulare cū deo tuo.i. mādata eius diligenter ad implendo.

v Vox dñi ad ciuitatez clamat ꝑ me ꝛ alios ꝓphetas ista ꝑdicta.

x Et salus erit timētibus.timore filiali. q̄ est annexus charitati in via.

y Audite. Hic ꝓfit arguit ꝓphs de vitijs ꝛ primo ō vicio fraudulētie. scdo ō vicio fraterne inimicitie. i principio ca. sequentis. Prima in duas. qꝛ primo arguit culpa.scdo subdit pena.ibi. Et ego. Circa primū dicit ꝓphe

y Audite tribꝫ.s.ist̄l generaliter vocē dñi ꝑdictā.(ta.

z Et quis approbabit illud. corde assentiēdo ꝛ ope ad implendo.q.d.pauci aut nulli.ꝛ subdit cā huius impedimenti. a Adhuc ignis.s.ocupiscētie ardētis.

b In domo impi.i.in ipa ꝛrore.ꝛ familia tota.

c Thesauri iniq̄tatis.i.iniquitate acquisiti.

d Et mensura minor.ad decipiēdū emētes.

e Ire plena.i. vindicte dei ꝓuocātiua.

f Hunq̄d iustificabo stateram impiam ꝛc.q.d.nō cū sim iustitie regula.loquit eīs ꝓpheta i ꝑsona dñi cetera patēt.

g Et ego. Hic ꝓfit subdit pena cū dr. Et ego g.i. ꝓpter ꝑdictā fraudulētiā. h Lepi pcutere te ꝑ tione.i. captuatione de terra tua. Regnū eīs decem tribuū ꝛ regnū duax primo fuerūt afflicta multipliciter ꝓpter pctā sua.ꝛ tādē captuata.vnū ꝑ assyrios.aliud ꝑ chaldeos.

i Tu comedis ꝛ nō saturaberis.cibo tibi deficiēte.

l Et humiliatio tua in medio tui.i. i medio terre tue cōfunderis ab aduersarijs tuis. l Et apphendes. In heb. hr. Et attinges.s.aduersarios tuos ducētes filios tuos secum captos. m Et nō saluabis de manibus eorum.qꝛ eis nō poteris ꝓualere.

n Et quos saluet[er]ẽ ⁊c.i.si contingat te aliquos ex eis saluare intersicient altũde. o Tu seminabis ⁊ no metes.qz aduersarij tui colligent messem vel destruent.
p Tu calcabis oliuã.oleum exprimendo. q Et nõ vngeris.pulmẽta tua inde condiendo.
r Et multũ ⁊c.q.d. labores tuos alij cõmedent ⁊ bibẽt.et tu fame[ri]e ⁊ sitibũdus
s Et (remanebis. custoditi pcepta amri ⁊c.q fuerunt idolatre pessimi. vt habeẽt vij. Regnu.
t Et ambulasti ī voluptatibz eoꝝ.qz non fuerũt idolatre ioiꝫ sed etiã carnaliby vicijs subiuti.
v Et vare te in perditionẽ ⁊c.i.quasi vt si teneẽ hic cauallarie.ij pfecutue. qz captiuitas regni illi⁹ ad ꝺ cõiecta ẽ ⁊ derisio et obpbriũ tot⁹ pplꝰ.

Capitulum.VII.

v Vę mihi. Hic pfert arguit pplus de peccato f.alterne inimicicie. ⁊ primo plangit pheta p gentis iuemalicia dicens.
a Ve mihi qz factꝰ sũ sicut q colligit in autũno racemos vindemie. nõ est botr⁹ ad cõedẽdũ pcoꝝ fic⁹ desiderauit aĩa mea. Perijt sctũs ẽtra. ⁊ rectꝰ ī hoibz nõ ẽ. oẽs ī sanguie isidiant. vir frẽ suũ ad mortẽ venaẽ Malũ manuũ suaꝝ dicunt bonũ. Princeps postulat. ⁊ iudex i reddẽdo ẽ. Et magnꝰ loquit ẽ desideriũ aĩe sue. et pcurbauerũt eã Qui optimꝰ eis ẽ qsi paliurꝰ ⁊ rectꝰ ī ta ī oze eoꝝ et ego g̃cepi pcutere te pditioẽ ī pcil tuis. Tu cẽdes ⁊ no sanaberis. ⁊ hũiliatio tua ī medio tui. Et apphẽdes ⁊ nõ saluab⁹ ⁊ qs saluaueris.in gladiũ dabo. Tu seminab ⁊ nõ metes. tu calcab oliuã ⁊ nõ vnges oleo. ⁊ mustũ ⁊ nõ bibes vinũ. Et custodisti pcepta amri ⁊ oẽ opus domꝰ ac hab. ⁊ ābulasti in voluptatibz eoꝝ. vt darez te ī pditionẽ ⁊ hitãtes ī ea ī sibilũ ⁊ obprobriũ pplꝰ mei portabis.

.VII.

v Vę mihi qz factꝰ sũ sicut q colligit in autũno racemos vindemie. nõ est botr⁹ ad cõedẽdũ pcoꝝ fic⁹ desiderauit aĩa mea. Perijt sctũs ẽtra. ⁊ rectꝰ ī hoibz nõ ẽ. oẽs ī sanguie isidiant. vir frẽm suũ ad mortẽ venaẽ Malũ manuũ suaꝝ dicunt bonũ. Princeps postulat. ⁊ iudex i reddẽdo ẽ. Et magnꝰ loquit ẽ desideriũ aie sue. et pcurbauerũt eã Qui optimꝰ eis ẽ qsi paliurꝰ ⁊ rectꝰ ī ce[r]ꝰ qsi spina de sepe. Dies speculatiõis tue visitatio tua venit. Nũc erit vastitas eoꝝ. Nolite credere amico. nolite pfidere ī duce Ab ea q dormit ī sinu tuo custodi claustra oris tui. qz filiꝰ pruelia facit pr. ⁊ filia psurget aduersus matrem suã. nurus aduersus socrũ suam. ⁊ inimici hois domestici eiꝰ. Ego aũt ad dñm aspiciã. expectabo deũ saluatorẽ meũ. Audiet me deus meꝰ. Ne leteris inimica mea sup me qz cecidi cõsurgã cũ sedero in tenebrꝰ dñs lux mea ẽ. Ira dñi portabo. qm peccaui ei. donec cãm meã iudicet. ⁊ faciat iudiciũ meũ. Educet me i lucẽ. videbo iusticiaz eius. Et aspiciet inimica meaꝰ ⁊ opiet pfusione que dic ad me. Vbi ẽ dñs deꝰ tuꝰ. Oculi mei videbũt eã nũc erit in pculcationẽ vt lutũ plateaꝝ Dico. vt edificent macerie tue. In die illa longe fiet lex. In die illa ⁊ vsqz ad te veniet qsi spina de sepe. Dies speculatiõis tue visitatio tua venit. Nũc erit vastitas eoꝝ. Nolite credere amico. nolite pfidere ī duce Ab ea q dormit ī sinu tuo custodi claustra oris tui. qz filiꝰ pruelia facit pr. ⁊ filia psurget aduersus matrem suã. nurus aduersus socrũ suam. ⁊ inimici hois domestici eiꝰ. Ego aũt ad dñm aspiciã. expectabo deũ saluatorẽ meũ. Audiet me deus meꝰ. Ne leteris inimica mea sup me qz cecidi cõsurgã cũ sedero in tenebrꝰ dñs lux mea ẽ. Ira dñi portabo. qm peccaui ei. donec cãm meã iudicet. ⁊ faciat iudiciũ meũ. Educet me i lucẽ. videbo iusticiaz eius. Et aspiciet inimica meaꝰ ⁊ opiet pfusione que dic ad me. Vbi ẽ dñs deꝰ tuꝰ. Oculi mei videbũt eã nũc erit in pculcationẽ vt lutũ plateaꝝ Dico. vt edificent macerie tue. In die illa longe fiet lex. In die illa ⁊ vsqz ad te veniet
v Ego aũt ad dñm ãpiciamponẽdo in eo totam meam fiduciam. vbum est pphete p se ⁊ suis filiis in futuris tribulacõe. Post pñs lectionẽ hic vltimo pphete redit ad eius cõsolationẽ pdo deinãdando captiuitatis terminationẽ. ie cũdo posit terminum dee plolationẽ ibi. pasce pplm Circa primũ p Ne leteris (dicit. inimica mea. i. ru babylon ne leteris ō captiuitate iuda. qz cecidit. in mando tuis.
y Consurgam. p eccl uberando. ꝺ em non pot intelligi de captiuitate decem tribuũ. que non redijt.
z Cũ sedero in tenebris. i. postq̃ fuero in tribulatione captiuitatis
a Dñs lux (ratio. mea est. afferẽs mihi
b Iram do(lentiã. mini. i. penam. ab eo ĩflictam mihi.
c Portabo patiẽter
d Donec cam meã iudicet. ptra babylonem. hoc est cũ regnum iuda fuerit purũ. ut ste ergte diuine iustꝫ cie. tamen hoc chaldei exequebant inq̃

ta ī oze eoꝝ et ego g̃cepi pcutere te pditioẽ ī pcil tuis. Tu cẽdes ⁊ no sanaberis. ⁊ hũiliatio tua ī medio tui. Et apphẽdes ⁊ nõ saluab⁹ ⁊ qs saluaueris.in gladiũ dabo. Tu seminab ⁊ nõ metes. tu calcab oliuã ⁊ nõ vnges oleo. ⁊ mustũ ⁊ nõ bibes vinũ. Et custodisti pcepta amri ⁊ oẽ opus domꝰ ac hab. ⁊ ābulasti in voluptatibz eoꝝ. vt darez te ī pditionẽ ⁊ hitãtes ī ea ī sibilũ ⁊ obprobriũ pplꝰ mei portabis.

c Precoquas ficus.que primo maturant.
d Desiderauit aĩa mea.sed supple t.ō inueni.p ꝺ pheta metphorice exprimit in pso abũdantiã mali et defectũ boni.ō subdit.
e Perijt sanctus de terra.interfectus a malis.ō sequit.
f Omnes in sanguine insidiant.querẽtes interficere iustos machinationibus diuersis.
g Malũ manuũ suaꝝ dicũt bonũ.qz qualis vnusquisq̃ est talis ꝫbi finis videt.
h Princeps postulat.lenari extorsionẽ a subditis.
i Et iudex in reddendo est.i.sub rege pstituti studẽt p iniusticias ad satisfaciendũ regi.ō subdit.
k Et magnus lo.est deside. aĩe sue.i.rex suis ministris exprimit suam voluntatem.
l Et pturbauerũt eam.i.ministri dure tractauerũt gentem subditam p iniusticiam.
m Qui optimꝰ in eis est.i.min⁹ malus.
n Quasi paliurus.i.herba pungitiua.
o Et qui rectus.in ꝓpatione ad nedores.
p Quasi spina de sepe.pungẽs annãs pplm iniuste.
q Dies speculationis tue.i.captiuitatis tue a pphetis ꝓmisse ⁊ pnũciate.
r Nolite credere amico.i.pseudo.p

pphete.pmittẽti vobis securitatem. q̃si sit vere amicus.
s Et nolite pfidere in duce.i.rege credentes q̃ possit vos ab aduersarijs liberare.
t Ab ea q̃ dormit ⁊c.id est ab vroze ꝓpria.q.d.tanta immineꝫ vobis miseria q̃ nullus potent confidere de alia pſona q̃ tũcunq̃ sibi fuit cõiuncta.
v Ego aũt ad dñm ãpiciamponẽdo in eo totam meam fiduciam. vbum est pphete p se ⁊ suis filiis in futuris tribulacõe. Post pñs lectionẽ hic vltimo pphete redit ad eius cõsolationẽ pdo deinãdando captiuitatis terminationẽ. iecũdo posit terminum dee plolationẽ ibi. pasce pplm Circa primũ p Ne leteris (dicit. inimica mea. i. ru babylon ne leteris ō captiuitate iuda. qz cecidit. in mando tuis.
y Consurgam. p eccl uberando. ꝺ em non pot intelligi de captiuitate decem tribuũ. que non redijt.
z Cũ sedero in tenebris. i. postq̃ fuero in tribulatione captiuitatis
a Dñs lux (ratio. mea est. afferẽs mihi
b Iram do(lentiã. mini. i. penam. ab eo ĩflictam mihi.
c Portabo patiẽter
d Donec cam meã iudicet. ptra babylonem. hoc est cũ regnum iuda fuerit purũ. ut ste ergte diuine iustꝫ cie. tamen hoc chaldei exequebant inq̃
e Educet me in lucẽ ꝓsolationis.
f Videbo iusticiã ei⁹. de chaldeis ficndam p eorum et earum.
g Et aspiciet inimica mea.i.babylonia.
h Et opietur pfusiõe.i.vndiq̃ erit confusa.
i Que dicit ad me.derisorie.
k Vbi ẽ deꝰ tuꝰ.q.d.nõ pot de captiuitate te liberare.
l Oculi mei videbunt in eam.i.eius miseriam.
m Nunc.i.cito.
n Et erit in pculcationẽ vt lutꝫ p eorum ⁊ earũ.
o Dies supple veniunt.
p Vt edificent macerie tue. vbum est pphete alloquentis captiuitatem inde de reditu captiuitatis babylonice. sed qz pheta loquebatur longe antẽ captiuitatem et eius reditum. ideo demonstrat q̃ terra iuda esset prius affligenda p regem assiriorum dicens.
q In die illa.i.tempe achaz idolatre.
r Longe fut lex. qz fecit deponi altare domini vbi offerebantur hostie sm legem. ⁊ iussit eas offerri sup altare sacrilegum. uij. Regum. xv.
s In die illa.i.tempe ezechie filij achaz.

t Usq; ad te veniet assur. i. sennacherib rex assyriorum q̄ venit vsq; ꝓpe hierl'm ad capiendū eā. v Et vsq; ad ciuitates munitas. q̄ vastauit in circūitu totam x Usq; ad flumen. s. iordanem q̄ est terminus (terrā. terre ꝓmissionis v'ius orientē. y Et ad mare d̄ mari. i. de mari mortuo vsq; ad mare mediterraneum.

z Et ad montē de monte. i. de monte syon vsq; ad montē libani. q̄ est in termino aquilonari iudee.

a Et terra erit ī desolationē ꝓpter habitatores suos. i. ꝓpter peccatum achaz ⁊ aliorū regū idolatraꝝ. q̄ fecerūt idolatrare populum.

b Pasce ꝓpl'm Hic ꝓpheta denūciat populo ꝯsolationē post reditū captiuitatis babylonice. dirigēs sermonē ad deū dicēs.

b Pasce populum tuū. i. pasces.

c In virga tua. i. ī directione tua. eū reducendo de captiuitate babylonica.

assur. [v] ⁊ vsq; ad ciuitates munitas et a ciuitatibus munitis [x] vsq; ad flumē. [y] ⁊ ad mare de mari [z] ⁊ ad mōtē de mōte. [a] Et terra erit ī desolationē ꝓpter habitatores suos. ⁊ ꝓpter fructū cogitationū eoꝝ. [b] Pasce ꝓpl'm tuū [c] in virga tua. gregē hereditatis tue. [d] habitātis solos in saltu [e] In medio carmeli pascentur basan ⁊ galaad iuxta dies antiq̄s. s'm dies egressionis tue de terra egypti. Ostēdā ei mirabilia [f] Uidebunt gētes ⁊ cōfundent̄ sup omni fortitudine sua. Ponet manū sup os. [g] aures eoꝝ surde erūt. Lingēt puluerē sicut serpētes. velut reptilia terre ꝑturbabunt̄ d̄ edibꝫ suis [h] Dn̄m deū nostrū nō desiderabūt ⁊ timebūt te [i] Quis de⁹ sil'is tui [k] q̄ aufers iniq̄tatē ⁊ trāsfers peccatū reliq̄arū hereditatis tue. [l] Nō immittet [m] vltra furorē suū. qm̄ volens misericordiā est. Reuertet̄ ⁊ miserebit̄ nr̄i. Deponet iniquitates nr̄as [n] ⁊ ꝓiciet in ꝓfundū mar; oīa peccata nr̄a [o] Dabis v'itatē iacob misericordiā abraā. q̄ iurasti patribus nostris a diebus antiquis:

Explicit Micheas ꝓpha.

d Habitātes solos in saltu. i. ex tua ꝓtectione poterūt habitare securi in saltu. vbi habitant fere. vñ. i. Esdre. viij. d̄r q̄ esdras nō petiuit equites a rege dicens q̄ in via ꝓtegerent̄ diuina ꝓtectione. e In medio carmeli pascent̄ ⁊c. i. in loco fertili. f Uidebunt gentes ⁊ confundent̄. samaritani eñ videntes illos q̄ de captiuitate venerūt ꝓsperari in reedificatione ciuitatis ⁊ tēpli ⁊ in alijs fuerūt multū ꝑturbati ⁊ cōfusi vt habet̄ esdre ⁊ neemie.

g Aures eoꝝ surde erūt. i. declinabūt audire ꝓsperitatē eoꝝ ꝑ inuidia qua torquebunt̄. sicut serpēs in puluere volutat̄. h Dn̄m deū nostrū nō desiderabūt timore seruili. timentes a deo puniri. ꝓpter mala que conabūtur facere ꝓpl'o tuo reuertenti. ⁊ ꝓpter ista ad dei laudē assurgit ꝓpheta dicens. i Quis deus similis tui. q. d. nullus. q̄ tu es solus deus verus. k Qui aufers iniquitatem a seruis tuis ꝑ pene medicinā.

l Nō immittet. mutat ꝓpheta modū loquēdi d̄ scd̄a ꝑsona ad tertiā. m Ultra furorē suū. si ꝑseuerent ī bono. talia eñ sunt sub cōditione intelligenda. sicut dictū fuit diffuse Hiere. xviij. Deponet iniquitates nr̄as q̄d erat onus nos grauans. n Et ꝓiciet in ꝓfundū maris. i. faciet eas nō apparere ad punitionē ⁊ reuertit̄ ad loquendū in scd̄a ꝑsona dicens. o Dabis veritatem iacob ⁊c. i. ad implebis ꝓmissiones factas patrib⁹ nostris que tūc implēde erāt. ⁊ modo implete sunt ī domino iesu xp̄o. cui est honor ⁊ gloria in secula seculoꝝ Amen.

¶ In ca. vij. vbi dicitur in postil. Maluz mannum suarum dicunt ⁊c.

Additio.

Vbi nos habemus malū manuū suaꝝ ⁊c. In hebreo sic habet̄. Sup manuū suarū malū vt bene faciant. princeps querit ⁊ iudex in reddendo est. ⁊ est sensus. q̄ tāta erat malitia populi q̄ ꝓpt̄ mala opera intendebāt reddere bonū remunerationis intantū q̄ princeps querebat an debebant remunerari aliqua mala. ⁊ iudex diffiniebat q̄ sic. Similiter quilibet magis tendebat in desideriū suū etiā cōtra iusticiam ⁊ sic ꝑturbant eam de quo concludit. Et ꝑturbauerunt eam scz iusticiā

¶ In eodem capitulo. vbi dicit̄ in postil. Dabis veritatem iacob.

Additio.

Attendendū est quare petiuit veritatem dari iacob ⁊ misericordiā abrae. cuius ratio videt̄ esse. Nam abrae primo fuit facta ꝓmissio de xp̄o venturo cum iuramento. vt habet̄ Gen. xxij. ⁊ hoc fuit per misericordiā quoniā nulla merita humana sufficerent ad hoc de condigno. vnde talis ꝓmissio ad misericordiā pertinet. ideo dicit. Dabis misericordiā abrae. sed facta hmōi ꝓmissione. iam deus debebat implere ꝑdicta ex veritate. ⁊ iō dicit. Dabis veritatem iacob. q̄ iam facta erat ꝓmissio misericorditer ipi abrae. vt dictū est. que quidē ꝓmissio vallata fuit iuramento. ⁊ iō subdit. Sicut iurasti ⁊c.

¶ Postilla fratris nicolai de lyra cū additionibꝫ Pauli ep̄i burgēsis ac replic̄ magistri Mathie dorinck finit.

Prologus

Incipit expositio prologi sm brutonē i Naum pphām

Naum pphetā ꝛc. Iste prologus dividit in tres ptes. In prima tps editionis pphetie tangit in scda notat eor demeritū vel peccatū ꝓ qbus pphetia edit. ibi. Sed cū habitatores ꝛc. In tertia exprimit rō finis ꝓpter quē pphetat. ibi. Jam ei decē tribus ꝛc. Ite in prima tangunt duo scz tps expōnis. ꝛ expōnis cōfirmatio. ibi. Si quidē in hac. Dicit igitur.

a Naum pphetam assi aduētū regis assyrioꝝ. i. salmanasar.

b Qui pplm israel ꝛc. iij. Reg. xvij.

c Fuisse. nō pphetasse ne cōtradicatur eiqđ dr infra. eodē ꝓlogo. Jam enī. x. tribus ab assyrijs ducte fuerāt in captiuitatē Sed ꝓtū videt. s. q ipse pphetauit tpibꝰ Joathe Achaz. ꝛ ezechie regū iuda. s. eo tpe q micheas sm regulā fecerō. supra posita in fine ultī plogi scz Nō idem ē ordo ꝛc. Rñ. regula illa intelligēda e q̄nz ad aliquod tps nō q̄nz ad omne. vñ iste propheta pphetauit tpe ezechie q micheas similiter pphetauit.

d Si quidē in hac huī lectionis. i. huī libri. hic intendit cōfirmare qđ dixit per rectū. Sed ꝺ in principio huī pphetie agit de morte regis assyrioꝝ. non q̄ in fine agit de aduētu eius ad plām. Ad q̄ tñdet qđā q̄ de duobus fit sermo. primo enī agitur de morte sennacherib q̄ obsedit hierusalē. i fine aūt agit de aduētu alterī ad pugnā afflictā ninive destructa fuit. vnde qđ dicit.

e Predicti regis. nō intelligit de illo ꝺ cuius morte hic in primo ca. vsi pphēta nō loqt de eodem nūero in illis duobus locis sz rex assyrioꝝ fuit salmanasar qui indeos. x. tribuū captiuauit. iij. Reg. xvij. ꝛ de isto agit Naum. iij. a. ibi. Vox flagelli ꝛc. ibi enī describit aduētus regis ad pugnā. Ite rex assyrioꝝ fuit sennacherib q̄ obsedit hierlm. iij. Reg. xviij. ꝛ Isa. xxxvi. de q̄ loquit hic in principio. de cui⁹ morte habet. iij. Reg. xix. ꝛ Isa. xxxvij. g. Qui sic exponit. dicit q illa lra. Sic̄ dem ꝛc. supflua ꝛ dicit Hiero. q̄ dicat. J. eodē. Jam enī. x. tribꝰ ab assyrijs ducte fuerāt in captiuitatē In hystoria aūt vbi tāgit hystoria quindecim capīt. iij. Regū scribit sic. Sub ioathā exorsus est pphetare naū ꝺ helchesei de tribu symeon ꝺ ninivē pdicens hec dicit dñs ad ninivē. Exterminabo te ꝛ nequaq̄ pgredientes de te impabūt mundo. Et hiero. sup naū dicit herodotū dixisse subuersam niniven a rege medorū tpe ionie de euersione q̄z finali ninive pdixit naum q̄ facta est in hunc modū. padus que circūdabat eā sup inundauit eā facto parte terremotu ꝛ igne de sublimi emisso. de q̄ inundatione videtur scripsisse in libro suo ibi. Inundās nō faciet innocentē dñs i tēpestate ꝛ turbine vie ei⁹. tñ sm alia lra legit. ibi. Quia dñs no faciet innocētē. tñ libꝰ scriptus p captiuitatē. i. tribuū sub ezechia dū vastarēt ab assyrijs terrā iuda. in quo pphetauit plenē de destructione assyrioꝝ in ꝓsolationē gētis sue. Se cūdū ꝺ distinguam⁹ tps q̄ pphetare incepit. ꝛ tps q̄ libꝝ scripsit. ꝛ sic regula. Ideo. nō habebit instantiam nec lra supflua nec sequēs ire ꝓdicit

f Sed cū habitatores ꝛc. hec est scda ps in qua primo exprimit petīs eor sumptiter cōtra quos editur pphetia. scdo ostendit cāz editionis ꝺ illos. ibi.

g Qua de cā pphetauit enī cōtra ninivitas ꝓpter recidiuū illoꝝ post ꝓdicationem ione.

b Jam enī decē trib. Ecce tertia ps plogi. sad quid cōtra illos edit pphetia. sad cōsolationē decē tribuum. primo igit notat ꝓsolatio ex editione pphetie cōtra ninivem. scdo magnitudo ꝓsolationis. ibi. Hec erat pars ꝓsolatio. Dicit itaq̄. b Jam ei decē tribus ꝛc. iij. Reg. xvij. cetera plana sunt.

Explicat qualiscunq̄ expositio istius plogi.

Incipit plogus in Naum pphetam.

Naum pphetā assi aduētū regis assyrioꝝ. q̄ populū israel captiuū in suā regionē trāstulerat fuisse hebreoꝝ traditō confirmat. Si q̄dē i fine huius lectionis ꝓdicti regis aduētū idē pphēa annūciare mōstrat. Qz cū habitatores niniue. iona iterītū ciuitatis pdicāte. ne diuina ira denūciatū iterītū iusti nerēt. pcōꝝ ꝛ ipietatē penitētiā egissēt. accepta dei misericordia grauioribꝰ se criminibꝰ ipliciuerūt q̄ de cā mēorat pphēa spūlctō plenꝰ iudiciū dei annūciās ita locutꝰ ē De zelās ꝛ vlciscēs dñs ē ꝛc. Jā ei decē tribꝰ ab assyrijs ducte fuerūt in captiuitatē sub ezechia rege iuda. sub q̄ etiaz nūcī ꝓsolatiōe ꝑli trāsmigrati. ad ūsuz niniuē visio cernit. Hec erat pars ꝓsolatio tā his q̄ā assyrijs fuierāt q̄z reliqs q̄ sub ezechia ꝺ tribu iuda ꝛ beniamī ab eisdē hostibꝰ obsidebāt. vt audirēt assyrios q̄z a chaldeis eē capiēdos. sicī seqntibꝰ libri huī demōstrabitur. Sciēdū q niniue īnīa lingua ꝺ hebreo speciosam sonat. Speciosus ātem hic mūdus ꝺr. Vñ ꝛ apud grecos cosmos ab ornatu nomen accipit. Et q̄quid nūc aduersum niniue ꝺr ꝺ mūdo figurat pdicari sentiam. Quā ob cām ꝛ assūptio quā septuaginta interpretes dicunt.

Apud hebreos massa ponit. i. graue onꝰ. eo q eū aduersus quā pphetat pmat nec sinat elevare cerui cē. Sic̄q̄z ꝺ attēdendū. q hec cāpa vel assumptio vel onꝰ vel pōdus pphē visio sit. Nō enī loq pphā sexta. vt montanꝰ ꝛ pscilla maximullaq̄z delirāt. sz qđ pphat liber ē visiōis itelligētis vniūsa q̄ loq ꝛ pondus hostiū faciēt. suo populo visionē. De ꝓsumatiōe itaq̄z mūdi sm anagogicā ꝓsolationē fcrōꝝ. pphetia terit. vt q̄cunq̄z i mūdo videt. q̄si ptereūtia ꝛ caduca prēnant ꝛ pparēt se ad iudicij diē. Ibi vltoz adūsum vires assyrioꝝ. effutur⁹ est dominus.

Explicit plogus. Incipit argumentum.

Naum ꝓsolatoꝝ ꝺb iterpat. Increpat ciuitatē sanguinū ꝛ post euersionē illiꝰ loq. Ecce sup mōtes pedes euāgelizātis ꝛ annūciāt pacē.

Explicit argumentū.

Postilla fratris Nicolai de ordine fratrum predicatorum super prophetam naum incipit.

Capitulum.I.

Onus niniue. Prophetia naum in duas partes diuidit scz phe. mū & tractatū. qui incipit ibi. Deus emulator. In prologo primo tangit materia huius prophetie in generali cū dicitur.

a Onus niniue. i. prophetia de malo pene venturo super niniue. sicut dictū fuit Jone. iij. ni minus ad prædicationē Jone agētibus pniam deus nō intulit pēam prenunciatā. ex qua postea redierūt ad vomitū de' destruxit niniue regnū p nabu. regem caldeox & hanc destructionē predixit prophetice scribens Tobias. xiij. c. & de ista loquit naum prophā. secundo notificat auctor cum dicitur.

b Liber visiōis naum helchesei. Ista q notificat ex nomine cuius dicitur.

Incipit Naū ppha. I.

Onus niniue. Liber visiōis Naum helchesei. dominus emulator & vlciscēs dns. vlciscēs dominus & dns furore. vlciscens dns in hostes suos et irascēs ipe inimicis suis. Dominus patiēs & magna fortitudie & mūdās nō faciet innocentē. Dns in tēpestate & turbīe vie eius. & nebule puluis pedū eius. Increpans mare & exiccās illud. & oia flumia ad dsertū deducēs infirmat basā & carmelus & flos libani elāguit. Montes comoti sūt ab eo. et colles desolati sūt. & ptremuit tra a facie ei. & orbs. & omnes habitātes in eo. Ad faciē indignatiōis ei. quis stabit. & quis resistet in ira furoris ei. Indignatio ei. effusa est vt ignis & petre dissolute sūt ab eo. Bonus dns & fortis in die tribulatiōis. & sciēs sperantes in se. Et in diluuio pterenunte consumationē faciet loci ei. & inimicos ei. psequet tenebre. Quid cogitatis

c Naum. qui interpretat consolator. & venit sue prophetie q2 destructionē assirior denūciauit ad consolationē. & tribuū q p assirios fuerāt captiuate & duarū tribuū q p eos fuerāt mlt afflicte tpe ezechie grātē ex loco natiuitat sue cū dicit. Helchesei. tertio ex officio prophētādi no solū verbo sed etiā scripto cū dr. Liber visiōis. Iz ei. xij. prophetie sint collecti in vno volumine. tñ prophetia cuiuslibet posset dici vnus liber pticularis d Dns emulator. Dic incipit tractatus in q prio zel diuine iustitie declarat. scdo ad propositū applicat ibi. Bonus dns. Prima in duas q2 prio ponit rigor diuine iustitie ad punitēdū. scdo vigor sue potentie ad exequēdū ibi. Dns in tēpestate. Circa primū dr.

d Dns emulator. i. ira scz seu vindicte appetitor ꝯ peccatores obstinatos. Emulatio em aliqñ p ira ponit. sic Ezech. xvij. Erat statutū idolū zeli ad prouocandū emulationē. i. deū ita vt ibidē dictū fuit. In heb. hē. Dns accēsus. Ira em duplr diffinit a philosophis. vno mō materialr sic. Ira ē accensio sanguis circa cor. & sic dr in heb. Dns accensus. Ira. alio mō formalr sic. Ira ē appetit vindicte & sic hz trāslatio nra. Dns emulator. i. vindicte appetitor vt dictū ē. Sciendū q passio ire nō ē in deo ppie. Iz meta phorice. q2 ad modū irati se hz qñ punit. ꝛo subditur.

e Et vlciscēs dns. i. puniēs & repetit predicta mala plures. cū dr. Vlciscēs dns &c. ad maiorē affirmationē diuine vindicte ꝯ petōres obstinatos. f Dns patiēs. q2 non statim punit petōres. Iz expectat eox pniam. vt sequens punitio iustior ostendat. g Et mag. fortitudie. q. d. talis est peccatio punitionis nō est ex defectu virtutis. h Et mūdans nō faciet innocentē. i. petōres obstinatos si dimittet trāsire sine debita punitione. ac si essent innocētes. p nunciādo ad precedētia. vl aliter. h Et mūdās. petōrem penitētez a culpa. i Nō faciet innocētē. s. liberz a pena. q2 pene sunt quedā medicine petōr purgatiue. l Dns in tempestate. Dic pōt ostendit vigor diuine potētie cū dr. Dns in tēpestate & turbine vie ei. i. sic ostendit venire ad punitēdū petōres obstinatos. de q hē exemplū. Exo. xviij. vbi dicit q punitionē egyptior processit ventus vehemēs & venit tota nocte. & in debellatione exercitus syrie venit imber tempestate Judicū. v. Et sūr in debellatione philistinor orante samuele. i. Re. vij. & in pluribus aliis locis hr similē.

l Et nebule puluis pedū eius. ex vēto turbinis elevat pului obscurās aere ad modū nebule. & dr precedere ex dei pedibus. q2 procedit ex terra tm istū modū loquendi de q dr Exo. ix. vi. Celū impleuerunt & terra labelli peāum Jncre (meor. pans mare & exsiccās illud sua virute. sic p3 Exo. xiij. de mari rubro Et oia flua (bromina ad deser. deducit. sicut em siccauit alueum iordanis. ita posset oia flumina desiccare Jnfirmat (careest basan & carmelus. q3 sunt loca vbi trima p Et flos libani elāguit. vbi solet cē viroz continuus. & h tpe hyemis fuit ex siccitate inducta diuina virtute tribus annis & mensibus ser. Jaco. v. q Montes cōmoti sunt &c. hoc frequēter apparet in terremotibus. Dicta ista sunt inducta ad ostendendū magnitudinē virtutis diuine. ꝯcludit. r Ante faciē eius indignatiōis q3 stabit. q. d. nullus s Jndignatio ei. effusa est vt ignis. hoc patuit in subuersione sodome & gomorre igne sulphureo. t Et petre dissolute sunt ab eo. et vehementi igne resoluūtur lapides. vt3 in calce. v Bonus dns. Hic pōt ludi q3 dictum est de rigore diuine iustitie. & vigore sue potentie ad propositū applicatur in punitione regni assirior in quo metropolis erat niniue. et diuiditur in duas ptes. primo ponit vnus regis scz sennacherib ipunitio. scdo totius regni destructio ca. le. Prima in duas q2 primo circa sennacherib ponitur vltio diuina. scdo exultatio in terra iuda ibi. Ecce sup montes. Ad intellectum primi sciendum q3 sicut habet. xiij. Reg. xviij. Pennacherib venit in iudeam & de lachis misit rabsacē in ierm ad terrendū ezechiam & suū pplm. sed rege ethiopum in iudeam venit terram sennacherib compulsus fuit dimittere iudeam ad defendendū terraz suam. sed habita victoria rediit in iudeam ad destructionē ierm. et tunc angelus domini percussit in exercitu eius. lxxv. milia bellatoz. et ipse cum paucis fugit ad terram suam. vbi interfectus fuit a filiis suis. ut3. Reg. xix. & sic confortatus fuit Ezechias cum populo suo. & hoc dicitur. v Bonus dominus & confortans scz ezechiam & pplm suum.

r Et sciens. scia approbationis. y Sperantes in se id est ezechiā & esaiam & alios iustos cōtra sennacherib de diuino ostendentes auxilio. z Et in diluuio pterēunte. i. in fortitudine exercitus sennacherib. sm q3 dicitur. Esa. xviij. Adducet dns sup eos aquas fluminis fortes et multas. regem assiriorum &c. & sequitur ibidem. Et ibi p iudam inundans &c. z Consumationem faciet loci eius. ad est destructionem per angelum. vt dictum est.

a Quid cogitatis ꝯ dnm tu sennacherib & exercit tuus q. d. vos cogitatis ꝯ dnm de structiōem ciuitatis domini

ꝛ tēpli.sed nō poteritis.ꝛ subdit eā. b Cōsummatio
nē ipe faciet exercitus vestri. c Nō cōsurget duplex
tribulatio id ē sennacherib si tribulabit regnū iude ꝓpter
captiuādo.sicut salmanasar pater suus regnū isrl tribu
d Quia sicut spine se inuicē ꝓplectunt.ꝛ sic (tamꝫ
inuicē coburunt.
e Sic ꝓuisū eorꝫ
ꝛc. In vespe ei nocꝫ
in qua angelus ꝑcus
sit exercitū redigēdo
in cineres corpa bel
latorꝫ.ex fecerat pri
cipib⁹ exercitus cou
uium.
f Exte cribit cogi
tans cōtra dñm ma
liciā istefuit.trabsfec
missus ad terrendu
ezechiam ꝛ ꝓpm su
um vt sic se redderet
ꝛ ducerent in terraꝫ
ydolatrie subiecta.
g Si ꝑfecti fuerint
ꝛc.i.si bellatores fue
rint ꝑfecti in fortitu
dine ꝛ multitudine.
h Sic cū arrondē
tur.i.ab angelo pcu
tient.q̄ pcussio voca
tur ratio sine arrōsio
Esa.xxj. In die illa
dabit dñs in nouacu
cula acuta in rege as
syrioꝫ caput ꝛ pilos
pedū ꝛ barbā vnuer
i Afflixi te. (sam
ꝫbū ē dñi ad ezechiā
ꝛ ꝓpm suū q̄ fuerūt
afflicti ꝑ rege assyrioꝫ. k Et nō affligā te vltra sc̄z ꝑ
assyrios.ista postea tpe sedechie ꝓphe fuit afflict⁹ ꝑ chal
deos. l Et nūc cōtera virgā.i.potestate.
m Et vincula tua dirumpā.q̄ cū exercitu poteris ire
libere ꝓtudeā. n Et ꝓcepit sup te dñs.verbū est ꝓ
phete.ad sennacherib.de quo ꝓcepit dñs angelo vt ꝑ
cuteret exercitū ei⁹. o Non seminabit ex noīe tuo
amplius.i.nō nascent amplius tibi filij.q̄ fugiens ad
terrā suā.cito fuit interfectus a filijs suis.s.post.xlv.di
es a fuga sua Thobie.4. p De domo dei tui inter
ficiā.q̄ in ꝑplexidoli sui fuit interfectus.iiij. Reg.xix.
q Sculptile ꝛ cōflatile.ponā sepulcrū tuū.(cōfubdit.
q̄ inter id ola fuit occisus.nec ꝙ sepultura factus ē ei
honor regius.eo ꝙ factus erat toti ꝓlo exosus impu
tanti destructione exercitus ꝓdictā iuꝑbie sennacherib
deū isrl blasphemātis.unde.Reg.xix. r Ecce sup mon
tes. Hic ꝓfir ponit exultatio ꝓphe unde.cū dr. Ecce super
montes pedes euāgelizātis ꝛc.q̄ pcussio exercitu ꝛ senna
cherib fugiēte.stati ezechias misit cursores ad denūciā
dū dr aurā tūlibi fuit.ꝛ vt oēs venirēt i hierl̄z ad reddē
dū gratias deo de tāto bñficio. s Quia nō adiciet
vltra vt ptrāseat in te belial.i.absq̄ iugo.ꝙd intelligi
tur sennacherib q̄ nec deū nec hoīs reuerebat.
t Uniuersus interfit.q̄ post mortē sui exercitus occi
sus ē.i.vbi dr in ꝓsul.Nō ꝓsurget (sus fuit.vt dictū ē.
Iget duplex tribulatio. Additio.
I Sic q̄ dr.Nō ꝓsurget duplex tribulatio vt ꝓti
nuari cū hoc ꝙd immediate ꝓcerat.Cōsumma
tionē ipe faciet.ꝛ est sensus.q̄ de⁹ decreuerat ꝓsumma
re exercitū sennacherib sic totaliter q̄ iterū nō posset tri
bulare regnū iuda ꝛ sic dicit Non consurget.i.in regno
iuda. Duplex tribulatio ex parte assyriorum.

Capitulum.II.

A Scēdit post
ꝙ ꝓpheta de
nunciauit per
cussionē sennacherib
assyrioꝫ regis.b ꝓfis
denunciat destructio
nez regni in quo me
tropolis erat ninyue
q̄ destructio facta est
ꝑ nabu cb.rege baby
lonie post mortē sen
nacherib.ꝛ ꝓlio po
nit hec destructio.se
cūdo destructionis lo
ca.se.Prima in tres
q̄ primo ponit nimi
ue obsidio.secūdo ob
sidentis captio ibi.porte
fluuiorꝫ.tertio capte
depdatio.ibi.Dirupti
te.Circa primū alloq̄
tur regem assyrioꝫ di
cens.
a Ascēdet.i.ascen
det curr⁹ ꝛ equos.i.
exercit⁹ chaldeoꝝ.
b Qui dispgat co
rā te.rasādo rectam
tuā in oculis tuis.ꝛ
nō poteris resistere.
c Qui custodiat ob
sidionē.circa nimuē
vias q̄ capiet eā.
d Cōtēplare viā.ꝛc.i.dispone te ad occurredū eis.tuos
bellatores ꝓfortando.q.d.hoc erit ꝓnihilo.vt habet in
fra ꝛ subdit eā. e Quia sicut reddidit dñs supbiā ta
cob detrahendo sennacherib.eo ꝙ supbe egerit cōtra du
as tribus. f Sic supbiam isrl.supple cito reddet de
struēdo totū regnū assyrioꝝ.eo ꝙ supbe egerit ꝑ regnū
decē tribuū.ipm vniuersaliter capiendo. g Quia vasta
tores.i.chaldei venientes. h Dissipauerūt eos.i.dis
sipabūt assyrios. i Et ꝓgies eoꝝ.i.filios ꝛ filias.
k Clypeus fortiū ei⁹.s.nabuc. l Ignis erāt ei ibi
lamine ere ad solis radios refulgentes sicut ignis ad
terrorem assyrioꝝ.ꝛ ad obfuscādū oculos eoꝝ. m Cur
ri erant i coccineis.hēbāt sup arma ornamēta rubea.
ne si aliōs eoꝝ vulneraret ex apparēta sanguis alij ter
rerent. Ignee habene curr⁹.i.currūs.erāt eis ibi habe
ne lunate.ꝛ sic i radio solis fulgebāt sicut ignis. o In
die ꝑpa ei⁹.s.ad ꝓlū. Et ecōuerso erat d assyrijs de q̄bꝫ
dicit. p Et agitatores ei⁹.i.aurige ꝓpheta ei dyno ex
ercitu loquēdi trāsit ad aliū ꝛ ecōuerso sic solet fieri in
descriptiōe bellorꝫ. q Cōsopiti sūt.i.attoniti ꝑ stupo
r In itinere.ꝛtur.sūt neglectes curr⁹ duces.(re iō subdit
re iō subdit. s Quadri.col.sūt ex defectu ductōis.
ꝛ subdit eā b⁹ stuporis eis dr. t Aspect⁹ eoꝝ.i.chalde
v Quasi lā.ꝓpter refulgētia armoꝝ vt ꝓdictū ē. (oru.
x Quasi ful.discur.s.velociter ꝛ audacter currentes ꝛ
assyrios. y Recordabit.s.rex assyrioꝝ. z Fortium
suoꝝ.qui solebant esse cōstantes ꝛ animosi.ꝛ fieri sunt
pauidi.ideo subdit. a Ruent in itinere suo.

nō potētes resistere in cāpo chaldeis.ō subdit. z Velociter ascēdēt muros ei⁹. Zn heb.hr. Festinabāt ad muros suos.vt q̄ nō poterāt resistere in cāpo defenderēt se in muro. a Et preparabit vmbraculū.i.tētoria chaldeorum in circuitu ciuitatis ponent ad eam obsidendū.et sic p3 ciuitatē obsidio

b Porte fluuiorū. hoc scribit ipius captio.cuz dr. Porte fluuioz.i.porte ninive q̄ ordebat in mutatiōe fluuiorum.

c Aperte sunt.i.fracte imp.ā chaldeo

d Et templū.i.templū ad solū diruti.i.templū idoli vesrach qđ colebāt reges assiriorū.vt.Reg.xix. In hebreo hr. Et palatiū.s. regis Ad solū diruti in regni p̄emptum.

e Et mules captiu⁹ ꝛc.i.milites regni assiriorz Zn scriptura ei frequenter ponit singulare p plāl. Zn hebreo hr. Et altāris captiua adducta est.Et dicit altāris hic regia. vt dicit ra.la.fm illōs.qui. Aiunt regia a dextris tuis.ꝛ ita se q̄s possit cū dr.

f Et ancille ei⁹ miabant.captiue a chal

g Gemētes (dei. ꝛc.nō audentes alte clamare p timore.

Velocit ascēdēt muros ei⁹ a ꝛ p̄parabit vmbracl'm. b porte fluuior⁹ aperte sūt⁹ ꝛ templū dirutū. c Et miles captiu⁹ adducē ē. d ꝛ ancille ei⁹ miabant⁹ gemētes vt colube murmurātes i cordibus suis. e Et ninive q̄si piscina aq̄z aq̄ ei⁹. f ipi vo fugerūt. g State state. ꝛ nō ē q̄ reuūtat. h Diripite argētū diripite aur⁹ ꝛ nō ē finis diuitiarū ex oībz vasis desiderabilibz⁹ m. i Dissipata ē⁹ ꝛ scissa ꝛ dilacerata⁹ ꝛ cor tabescēs ꝛ dissolutio genicul⁹ ꝛ ō fectio i cūctis renib⁹ ꝛ facies oīm sicē nigredo olle. k Vbi ē hīt a culū leonū ꝛ pascua catul⁹ leonū ad quā iuit leo vt ingrederet illuc catul⁹ leōis.ꝛ nō ē q̄ exterret. l leo cepit sufficienꝫ catul' suis. ꝛ necauit leenis suis. m Et impleuit p̄da spelūcas suas.ꝛ cubile suū rapīa. n Ecce ego ad te dic dñs exercituū. o et succēdā vsq̄ ad fūmū⁹ quadrigas tuas. p leūculos tuos comedet gladius⁹ q Et exterminabo de terra⁹ p̄da tua⁹ ꝛ nō audiet vltra vox nūcioz tuoz**

Ecce ciuitas .III. v sanguinū⁹ vniūsa mēdacij⁹ dilacerationē plēa⁹ nō recedet a te rapina. Vox flagelli ꝛ vox ī pet⁹ rote. ꝛ eq̄ fremētis ꝛ q̄ drige feruēt. ꝛ eq̄tis ascendētis⁹ ꝛ micāt⁹ gladij⁹ ꝛ fulgurātis hast⁹ ꝛ multitudinis interfecte. ꝛ grauis ruine. nec est finis cadaueru⁹. Et corruēt in corpib⁹ suis ꝓpter multitudinez fornicationū⁹ meretricis speciose ꝛ grate⁹ et pītis maleficia. q̄ vēdidit gētes ī fornicatiōib⁹ suis.ꝛ familias in maleficijs suis. Ecce ego

Capitulū.III.

Ve ciuitas. p⁹ v ciuitatē ostēsionē. hic p⁹pheta declarat dīrutiōis rōem q̄ fuit ciuitatis malicia.cū ī tti interponit de ipēa. Et diuidit in duas p⁹tes.q⁹ prio ꝓpter malicia nūciat ei⁹ depopulatio.ꝛ scōo ei⁹ multiplex p̄fusio ibi. Ecce ego. Circa primū dr.

a Ve ciuitas sāguinū.i.cui⁹ ꝓpls fuit effusor multi sanguinis.

b Vniuersa mēdacij.i.toto dedita mendacio q̄s cīi nō poterat supare vtute.nisi⁹ est decipe fraude.

c Dilaceratiōe plena.i.dimissionib⁹ itrīsecis.q⁹ est signuz p⁹pinque subuersiōis. Quātū.rij. Omne re

d Et leunculos tuos comedet gladius.i. filij tui occidentur. e Et exterminabo de terra.s.tua. f Preda tua.dādo cā chaldeis. g Et nō audiet.vl.vox nūcioz tuoz.ad blasphemādū deū sicut rapsaces a te missus blasphemauit.vt.j.Reg.xviij. Et terit trāq̄ rabsaces.ꝛ exclamauit voce magna indatce ꝛc. Et sequit ibidē. Nolite audire ezechiā q̄ vos decipit dī. Dīs liberabit nos.nunq̄d liberauerūt dij gētū ꝛc. q.d.nec ēs vester poterit vos liberare.

h Et ninive q̄si piscina aquaz aque eius.i.munitio fluuioz de q̄ ꝓfidebāt nō resistit aduersantib⁹.sic aq̄ piscie resistere si pīt p̄ sua paucitate. i Ipi vo fugert.s.ō ciuitate q̄cūq̄z potuert fugere. k Diripite.h ꝓut describit ciuitatē capte depdatio.cū dr. Diripite vos chaldei. l Argētū ꝛc.i.q̄cūq̄z pciosa. m. Dissipata ē.s.minive. n Et scissa p fractiōs muroz in plurib⁹ locis. o Et cor tabescēs.i.deficiēs factū est bellatorib⁹ viris. p Et dissolutio geniculoz .q. est genuū q̄ tremūt ex timore.ꝛ ō dicunt genicula diminutiue. q Et defectio in cūctis renib⁹.ita q⁹ non poterāt stare. r Et facies oīm sicut nigredo olle, ex fame.ꝛ ex fumo incēdij ninive.ō subdit dersio ne.

s Vbi est habitatio leonū.i.minive.vbi solebāt reges ꝛ p̄cipes habitare.q̄ erāt feroces vt leones t Et pascua catuloz.i.filioz. v Ad quā iuit leo.i.rex.i. quā ciuitatē ingressus est vt ibi haberet secure cū catulis suis.id est filijs ꝛ famulis.q.d.nulla ē.q⁹ nō hz refugiū a facie chaldeoz. x Leo cepit sufficiēter.i.abūdanter bona multoz regnoz sibi diripiēdo fm q⁹ dr.vt.Reg.xix. Vere dñe dissipauerūt reges assiriorz gētes ꝛ terras oīm.

y Et necauit leenis suis.i.interfecit reges terre.vt coꝛpciola afferet vxoribz ꝛ pcubinis suis. z Et impleuit p̄da spelūcas suas.i.domos suas.ō subdit vltio diuīa.

a Ecce ego ad te dicit dñs.cuius virtuti nō pōt resisti.

b Et succendam vsq̄ ad summū.als fumū.i.totaliter.

c Quadrigas tuas.in quib⁹ alia regna deuastauit.

d Et leunculos tuos comedet gladius.i. filij tui occidentur. e Et exterminabo de terra.s.tua. f Preda tua.dādo cā chaldeis. g Et nō audiet.vl.vox nūcioz tuoz.ad blasphemādū deū sicut rapsaces a te missus blasphemauit.vt.j.Reg.xviij. Et terit trāq̄ rabsaces.ꝛ exclamauit voce magna indatce ꝛc. Et sequit ibidē. Nolite audire ezechiā q̄ vos decipit dī. Dīs liberabit nos.nunq̄d liberauerūt dij gētū ꝛc. q.d.nec ēs vester poterit vos liberare.

i Et corruent in corpib⁹ suis.q.d.tanta erit multitudo interfectoz q⁹ vnus interfectus cadet super alium.ꝛ subditur causa.

k Propter multitudinem fornicationū spūalū que sunt idolatrie ꝛ corpalium.

l Meretrices speciose ꝛc.i.minive attrahētis alias gētes ad suas idolatrias p multas vias.

m Et pītis maleficia.i.habētis in se maleficos ꝛ incātatores magicis artib⁹ vtentes.

n Que vendidit gentes in fornicationib⁹ suis.q⁹ pulchras puellas aliarū gentium captas exponebant minivite pītibulis pro precio.ꝛ idem faciebant de pulchris iuuenibus in vicio sodomitico.

o Ecce ego. Hic ꝓsit ostendit ipius minive dersio ꝛ sub nomine minive totius regni assiriorz.ꝛ diuidit in duas partes.q⁹ primo ostendit.vastitum sub parabola fornicarie.secundo sub parabola leenille ibi. Congrega ꝛc. Prima in duas.quia primo ponitur parabola. secundo exemplum de ciuitate alia ibi. Nunquid. Circa primum dicitur in persona dei.

o Ecce ego ad te.

ponendā in vituperiū ⁊ derisionē. a Et revelabo pudēda tua. loquit de ea sicut de muliere fornicaria deppēsa. cui⁹ turpitudo oīb⁹ manifestat. b Et p̄jciaz sup te abominatiões. q⁹ faciā te despici factis ⁊ vbis sic vilez ⁊ abomīabilē. c Et ponā te in exemplū. s. correctōis aliox tuā punitionez v idemtiū. ic subditur d Oīs q̄ viderit re si ict a te. ia maleficijs tuis ne sil⁹ puniz e Quis com(atur. mouebit sup te caput tibi ppatēdo. q. d. nl⁹ lus. sz dicēt oēs iudiciū dei sup te iudicium. f Nunqd. hic fit pomk exēplū de alia ciuitate. destructa p nabu. in egypto q̄ prius vastauit egyptum q̄z regnū assiriox. cuz f Nūq̄d melior (ōr. es alexādria. q. d. non ⁊ tō stare ꝑ nabu. non potes. sic nec illa. Jn hebk. hr. Nunqd melioz es no. nutrice. b eīm ciuitas vocabatur no. qsi destruxit eā nabu. ⁊ dicebāt nutrix. q⁹ ibi nutriebank pueri regis ꝓpter pulcritudinē ⁊ bonitatē situs sicut dicit ra. sa. postea p magnū tp̄s alexāder magn⁹ intrauit egyptū. ⁊ recedit/ caunt hāc ciuitatē vocans eā noie suo alexandriā. Trāslator ātē nt dimisit nomē antiquū qd erat q̄si obliuiont datuz. ⁊ loco hui⁹ posuit nomē nouū qd erat famosum g Pplez. i. q̄ multos ppl̄os habuit sub se. h Que habitat in fluminib⁹. p̄ b designat amenitas sit⁹ ⁊ fortitudo. i Cui⁹ diuit. e mare. i. diuitie ibi apparēt. k p mare. l2 Aque muri ei⁹. i. circūdāt muros ei⁹ ad maiorē fortitudinē l Ethiopia fortitudo ei⁹. ad ē ꝑfederata ad ei⁹ fortificationē. m Et egypt⁹. cui⁹ tūc erat metropolis. n Et nō ē finis diuitiaz suaz ⁊ fortitudinis o Aphrica ⁊ lybies fuerūt in auxilio tuo. s. in auxilio alexādrie mutat ei modus loq̄ndi de tertia p̄sona ad scōam. p Sz ipa. nō obstātibz p̄dictis. q Jn trāsmig. du. est. q nabu. r Parvuli ei⁹ elisi. q̄ bus ꝓsuetū ē sp̄ pcr in bellis. q̄in b notat crudelitas chaldeox. s Et sup inclytos ei⁹ mise. sor. ad determinandū q̄ q̄s hōret captiuos. t Et oēs opti. ei⁹ ac. q̄ tū solent honestū tractari ꝓpter reuerētiā stat⁹. v Et tu g nunne. p Jnebriaberis. i. filijs pennis vel maioribz replebēris. y Et q̄res tu auxi. ab inimico. i. ulti a q̄b speras hāc auxiliū. fiēt tibi inimici. z Oēs mūitiones tue sicut fic⁹ ac. i. cito deficient ad tertā q̄tūcūq̄z sint fortia Ecce po. tuus mulieres. i. factus ē pauidus ⁊ um(tes-

ad te dic dñs exercituū. et revelabo pudēda tua ī facie tua. ⁊ oīdā ī gētib⁹ nuditatē tuā ⁊ regnis ignominiā tuā. b Et p̄jciam sup te abōinationes. ⁊ contumelijs te afficiaz. ⁊ ponā te i exēplū. et erit oīs q̄ viderit te elōliet a te ⁊ dicet. Vastata ē nineue q̄s ꝑmouebit sup te caput. Vnde q̄rā ꝑsolatorē tibi c Nūq̄d melior es alexādria ꝑplox q̄ hītat in fluminib⁹. Aque ī circūitu ei⁹. cui⁹ diuitie mare. aq̄ muri ei⁹. Ethiopia fortitudo ei⁹ regyptus ⁊ nō ē finis Aphrica ⁊ lybies fuerūt ī auxilio tuo ꝑsz ipa q̄ ī trāsmigrātiōe ducta ē in captiuitatē. r Parvuli ei⁹ elisi sūt ī capite oīm viaz ⁊ sup inclitos ei⁹ miserūt sorte ⁊ oēs optimates ei⁹ ꝑstricti sūt ī ꝓpedib⁹ Et tu g inebriaberis ⁊ eris despecta ⁊ q̄res tu auxiliū ab inimico. s Oēs mūitiones tue sic fic⁹ cū grossis suis. si cōcusse fuerint cadēt ī os cōedētis. Ecce ꝑplus tu⁹. mulie

potens ad resistendū. ⁊ sic intrabunt hostes. b Devorabit ignis vectes tuos. i. tanta erit. vehemētia incēdij q̄ faciet ferrū portarū liquefieri. c Aquā ꝓpter obsi. hauri tibi ironice loquit. q. d. nulla munitio valebit tibi vi/ cualiū vel fortaliciox. iō subdit. d Peribis gladio. scz chaldeorum. e Devorabit te vt bruc⁹ id ē ita facilīter ducet te ad mortē sic bruc⁹ mortē aduenīēte trif f Cōgregare. (gore. hoc ꝑtinet ondit ei⁹ derisio ⁊ destructio sub metaphora locuste cui f Cōgregare (dicit. ac. i. sic brucus ⁊ locusta ꝓgregant ī maria multitudine. ita q̄tūcūq̄z magnā multitudine bellatoz aggregauerit tibi tū no poteris te defendere. iō g Brucus (subdit. exp̄a. ē auola. i. exercitus tuus tu⁹ fugiet a facie h Custo (chaldeox. des tui q̄si locuste. i. bellatores tui ꝓpotentes te custodire. i Quiescit. i. simile 12 Jn sepi (sedent. bus. Modus ē ei locustaz aduenīēte frigore se in sepib⁹ congregare. ⁊ tibi se occultare q̄tū p̄tz frigus hz si supueniat ortus solis anteq̄z sint mortue statum euolāt. in de. ꝙ b designat metapponce q̄ assimilat timore nabu. in fortalicijs ꝓgregarent ⁊ postea extra terrā suā in captiuitatē ducerent k Dormi. pasto. tui id est cōsiliarij tui ne scientes consulere tibi. m Sepelient princi. tui. sepultura asini ligare. trāsf. n Lantauit popu. tuus in montib⁹. fugiens ad loca inaccessibilia equitib⁹. o Non est obscura. id est occulta. p Contri. tua. s. oīb⁹ manifesta. q Pessi. est pla. q⁹ nullus apponet remediū. nō subdit. r Oēs qui audierunt audi. tuā. i. malū veniens sup te. q̄ audiet vbiq̄z s Cōpresse. manus sup te. i. magis studuerūt aggrauare q̄z alleuiare. cui⁹ causa subdit. t Quia sup quē transit malicia tua sp. q. d. nulli sunt ppl̄i qui non fuerūt a te afflicti ⁊ oppressi. ꝓpter q̄ gaudent de tua oppressione. in hoc etiam applaudentes iusticie dei. qui est benedictus in secula seculorum Amen.

Jn capi. iij. vbi dicitur in postilla. Sepelientur principes tui. Addatio.

Vbi dicit. Sepelient principes tui. Jn hebreo hr Sepulti sunt seu habitauerūt in sepulcris p̄ncipes tui. Et est sensus q⁹ principes erant no solū dormientes. sed q̄si mortui sepulti qui nō p̄nt se mouere.

Prolo. in Habacuc

Incipit expositio plogi fm hitonē i abachuc pphaz

Quattuor pphete. In isto plogo q̄dā tangūtur q̄ referūtur ad pphetiā. t q̄dā q̄ pnēt ad pphetā. t primo tangūtur duo q̄ referunt ad pphetiā. primū est q̄uenientia quarūdā aliaruz pphetaz cuz ista qō notat in principio. secundū est q̄uenientium expeditiois dīa qō notat ibi. De nau tē. postmodū tangūtur ea q̄ pnēt ad pphetā. t prio tangūt noīs cōuenientia ibi. Uni vel ex eo. scōo ex primo q̄uenientie cā. ibi. Nullus em̄ tā audaci voce tē. vbi quasi inculpat hō blasphemia cū dr. Uide q̄ temeraria vox sit. Sed infra visus finē plogi excusat. tertio notat q̄ spū pphetico loqt cū pphetie intelligētia ibi. Necnon adiuertendū vbi elidit falsam mōtani doctrinā dupl̄r. prio p se cū dicit. Intelligit qō videret. scōo apl̄i auctoritate ibi. Ut apostolus tē. quarto ostendit contra q̄s intēdit pphetare ibi. Illud q̄z dicere tē. quinto q̄ tempore fuit ibi. Et vt sciās q̄z eo tē. sexto q̄ intelligentia dictoz ex causis est sumēda dicendi excusat eū hiero. dū dicendi cās exponit ibi. Interiz sectandū lectam tē. Ultimo multipl̄r ostendit q̄ nullus debet turbari ꝫ dīm si nō statim de tribulatione erut. ibi. Et quō si egrotus tē. His visis expositiōi littere insistam⁹ t pti āsentes plana exponam⁹ obscura.

Incipit plogus in Abachuc prophetam.

Quattuor pphetē duodecī pphaz rū volumie ptinent e q̄bz tres i principio lemna. i. pōdus titulū hīt nau abachuc et malachias. Zorro[b] zacharias i medio t circa finem duos huiuscemodi portit titul⁹. e q̄bz vn⁹ ē. onus vbi dñi i tra adrach t damasci reqei ei⁹ alī i fine. scōs vbi dñi sr̄ isr̄l. De nau[c] oziby tuis iā lib⁹ vn⁹ edit⁹ ē. de zacharia t malachia. si vita comes fuit. dissereī. Hunc abachuc hēm⁹ i manibz q̄ vl ex eo q̄ amabil⁹ deo ē vocaī āpleratio. vl q̄ i certamē t luctā t vt ita dicā amplexū cū deo ꝓgredīt āplerant. i. luctātis sortit⁹ ē nomē. Null⁹ ei tā audaci voce quī⁹ ē deū[d] ad disceptatiōnē iusticie puocare. t dicere ei Cur i rebz hūanis mūdi isti⁹ pōpa tāta rez vsq; iqtas Clociferaboz ad te vī patiēs t si saluab⁹? [e]Quare ostēdisti mī iniqtatez[f] t laborē videre. Iacerata ē lex[g] t nō puenit vsq; ad finē iudiciū qz impi⁹ pualet adūl⁹ iustū ideō egredīet iudiciū pūsum. [h]Uides q̄z temeratia vox sit. t q̄dammō[i] blasphemantis creatorē suū ad iudiciū puocare. t vas fragile[k] adūsus figulū. cur tale vel tale factū sit disputare. [l]Necnō t ostendit q̄ anima duertē dū. q̄ assumptio vl pōdus q̄ dīm⁹ q̄ia iam esse dixim⁹. pphete visio ē. t aduersum mōtani dogma pūsum intelligit qō videt[m] nec vt amens loquīt. nec more insanientiū femināz. [n]aut sine mēte[o] sonū. [p]Uñ t apl̄s iubet[q] vt si pphetātibz alijs alī fuerit reuelatū. taceat q̄ prius loq̄batur. [r]Et statiz nō ē inqt dissensiōis deus sz pacis. [s]Ex quo intelligit

a Zacharias in medio. i. q. t circa finē. ri.

b Orationibz tuis. loquīt ad chromatiū cūm ad cuius instantiā pmentat⁹ est libū istū. t sicut credo pmēratio pposuit plogū istū. Uñ glosa in principio libri. Cōmentatur hiero. osee. ioel t amos. abdiā t ionam. michēā. habacuc. sophoniā. aggeū. paule t custo. chio. sup naum. michēā. sophoniā. aggeū paule t custodio. sup abachuc chromatio tē. Uñ in originali incipit sic. plogus. Primū chromatē epōz doctissime tē. i. i eodem plogozō. Illud q̄z discē. q̄ semel a me violēter engis vt ipse quosdā gradus t scalas ad altiora nitēs hystoriam tibi interpter.

c Quare. i. ad quid.

d Ad discep. iusticie. i. ad prentiōnē vel disputationē de iusticia neglecta.

e Iniquitatem impiorum.

f Et laborem oppressoz.

g Nō peruenit ad finē iudicii. q̄ finis iudicij est iuste iudicare.

h Uides q̄z temeraria vox sit. de ista temeritate excusat eū hiero. q. sicut tactū est. ō. in diuisione. t vere temeraria ē q̄stum ad supficiem littere vñ subditur.

i Et quodāmō. i. superficialiter.

k Blasphemātis. i. vituperantis vl reprehēdentis. Blasphemare tria signat q̄ habent⁹ hīc vsū. Blasphemo culpo vel detraho vel reprehendo.

l Auctor figulū Rom. ix. Nunq̄ dicit figmentū ei ꝺ se finxit q̄d me fecisti sic hiere. xviii. Et sicut lutū in manu figuli. sic vos in mānu mea domus isr̄l.

m Necnō t ostendit ad aduertendū. ꝺ ostendit. q̄ spū pphetico loquit q̄ quē sibi dictoz mōrū i intelligētia revelatur. t ꝺ q̄ versus dogma mōtani hereticī q̄ dogmatizauit pphetas nō ꝺfecte intellexisse. cōq̄ peccauerūt sed more insanientiū loqui Act. xxvi. Insanis paule multe littere ad insaniā vertūt. Primo ꝺ ostendit pphetā loq̄ spū. p. he tale qō notat in visione pphetica. cum dicit

m Necnō tē. pphe visio est q̄ ipse videbat pphetice mittens p intellectū ad ea spūsāncto reuelante illuminatum. Sed q. vo mōtanus hereticus duplicīter errabat. prio dicendo q̄ pphete nō intelligebant q̄ dicebant. scōo q̄ nō amētes vba sua ꝓferebāt. primū errorem elidit hiero. dicens. Et aduersum montani dogma. puersum intelligit qō videt. scōm elidit ibi.

n Nec vt amēs loq̄ nec mo. insa. t insanz. i. phitonissaz.

o Aut sine mente. i. sine intellectu. p Uonū. vbo rum q̄si non valens in loquendo cohibere spiritum suū. Prouerb. xxv. g. Sicut vbo patens t absq; muroz ambitu. ita vir qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum. Et istum duplicem errorem elidit p auctoritatem apostoli. sumptam de. i. Cor. xiiij. Continua litteraz sic. Non loquit vt amens aut vt femina insaniens.

q Unde sc̄z vt appareat. pphetas t doctores nō ita loq

r Et id est etiam.

s Apostolus iubet. i. Cor. xiiij.

t Vt si pphetarum vbo alijs alī fuerit revelatum tacet. qui prius loquebantur. per hoc q̄ dicit revelatum fuerit elidit primum errorem scilicet q̄ prophete non intelligerēt que dicebant. q̄ prophetia enim est rerum latentium preteritarum vel presentium vel futurarum divina inspiratione manifestatio. Secundum autem scilicet q̄ pphete loquerentur vt amentes cohibere spiritum non valētes cōsequenter elidit arguens et his verbis apostoli et dī

v Et quo intelligitur. per hoc scilicet q̄ fu (cerus)

rebū apl̄i qui loquebat̄ tacent ⁊ altos loqui pmittunt.
a Cū ḡs ex volūtate reticet. nō mutit̄ aut coactus.
b Et alijs locū dat ad loquēdū. intelligit̄ inḡ hmōi.
c Posse ⁊ loq̄ ⁊ tacere cū velut. vñ. i. Cor. xiij. Spūs p̄phetar̄ ꝓphetis subiecti sunt. glosa. Spūsanctus q̄ vn̄ est ꝫ plaluter dr propter multos ꝓphas ḡs ꝛ plet vel ꝓpter plura dona et̄ subdit ē ꝓphetis. vt qñ volūt loq̄ possint ⁊ nō cogit eos hūc phitonic̄ damare aliq̄ vel subtrahere. de hñte aūt spīrū phitonicū dicit hic.
d Cui aūt in extasi id ēmutit̄ loquit̄ supple coact̄ clamare a phitonico spū ipsuz
e Nec tacere agitāte. re nec loq̄ in sua ptāte hz. Hz ꝫ. i. Regum xxiij. dr. Est mlr hñs phitonē in endor et vñ ⁊ loq̄ ⁊ tacere potebat cū volebat Respōdeo qñ phitonic̄ spīrit̄ vehemt admirat̄ vt aliq̄d reueler tunc nō auferr ptātē loqndi vel tacēdi. sicut pz de mliere ꝑdicta. De eius ē de obsessis ad ī sanitatem deductis ō q̄ bus loquit̄ b. Nō sit diuersitatis ē. q̄ admirātib⁹ petit vt sepī⁹ invocet̄ quos aūt obsidet. ḡsi ptātē super eos hīs oppriunt q̄tū pmittit̄. Extasis sicut aūt papias dicit̄ excessus mētis q̄ fit ex pauore mētis. ⁊ accipit hic in malo. sicut ⁊ in. v. libro ecclesiastice hīstorie vbi dicitur. Aiunt montanū quēdā noīe q̄ nup ad fidē xp̄i venerat. subrogato asie p cōsule auiditate nimia primat̄ ac censum ꝛtijs spīritib⁹ in semetipo locū vendidisse. ac repēte in q̄dā mentis excessu effectū. velut spū actū p̄loqui cepisse noua quedā ⁊ diuersa ab his q̄ ex successione maiox ecclesie tradita fuerant. In bono aūt dr extasis. cum mens tuā pauore alienat. ꝫ inspiratiōe reuelatōis assumitur. f Illud ḡz dicit. Hic ostēdit ꝺ ḡs ꝓphetare intendit. Et ad euidentiā huius notandū q̄ sicut ꝓphanum vaticiniū habuit ꝺ niniuē ⁊ assirios q̄ decē tribꝰ q̄ vocant̄ isr̄l vastauerūt ⁊ captiuauerūt ⁊ h̄ in ꝓsolatiōe p̄pli captiuati. ita abacbuc hz vaticiniū ꝺ nabu. ⁊ babylonē a quibꝰ terra iuda vastata est ⁊ ir̄lm ⁊ templū ē subuersum. ⁊ hoc in ꝓsolationē p̄pli vastati ⁊ captiuati. ſ. duarū tribuū. ꝓphetat itaq̄ ꝺ nabu. ⁊ chaldeos siue babylonios q̄ duas tribꝰ captiuauerit dicit igit̄ illō ḡz dicit. ꝛc.
g Ad altiora nitentu. i. tendēti ⁊ ascendēti ad sensum tropologicū. h Historiā tibi interpretet. i. exponā q̄tum ad sensum ĺkalem. i Qui vastauerūt. x. tribꝰ. vñ Reg. xvij. k Ꝺ q̄ iudas ⁊ ir̄lm. ꝛc. vñ. Reg. xxiij. et xxv. l Et vt scias. ꝛc. Hic ostēdit q̄ tpe ꝓphe fuit. ſ. tpe captiuitatis duaꝝ tribuū qō ex hīstoria Dañ. xiij. ꝑbat. vbi narrat abacbuc ꝓpha missus fuisse cū cibo ad danielem in lacū leonū q̄ erat in babylone. angelo eius deportante qui vtiq̄ daniel de his qui in nabu. captiuati erāt fuit. vt ꝫ in principio danielis. m Q̄q̄ ꝛc. nō legat in hīstoria ſcz de missiōe abacbuc ad danielē. hz de theodotionis editione trāslata ē. sic dicit Hiero. Dañ. xiij. g.
n Igit̄ siue ḡs recipit ꝛc. q̄ dā recipiūt dictā hīstoriam ⁊ quidā nō. ostendit q̄ nihilomin⁹ verū dixit siue recipiat siue nō recipiat. et q̄ vtro q̄q̄ dato hz tm̄ ꝓ positu. vñ dicit. Igit̄ q̄ quidā dicta ꝓphetarum cauillant a quibusdam recipiunt.
n Igit̄. i. ꝓpter hoc volo ondere q̄.
o Siue ḡs recipit scri. illā de missione abacbuc. Dañ. xiij.
p Siue nō recipiat. vtrūq̄ ꝓ no. est q̄ dictum⁹ supra abacbuc ꝓphetasse aduersus babylonē ⁊ nabu. q̄ captiuauerāt duas tribꝰ.
q Aut enī recipit ⁊ tūc planū est. q.
r Et tam potest factā rem. i. potest captiuitatem duoꝝ tribuum.
s Liber abacbuc refutat. cōtra captiuantes. ſ. contra babylo. et nabuchodonosor.
t Aut si nō recipit. ⁊ tūc scribit ꝓphetico spū q̄ ventura cognoscit. ſ. captiuitatē duarum tribuū ꝓ babylonios ⁊ ipos babylonios postea destruēdo Esa. xxiij. Ie qui ꝑdaris nonne ⁊ ipse ꝑdaberis. Q̄z aūt omnia ista ꝓ videnti plane scribit in hīstoriis vbi dr Porro abacbuc fuit de tribu symeon. Hic ꝓuidit captiuitatem ir̄lm venturam. animaduertentib⁹ chaldeis fugit in sostrate. nā ⁊ erat incola in terra isr̄l descendentibꝰ vero inde relict̄ in egyptum quasi peregrinabatur in terram suam. ⁊ scripsit in principio opis sui causas aduersus deum cur impius vastaret populum dei ⁊ sanctuariū eius. cur ipse clamaret ⁊ non exaudiret̄ur. sed in consolationem apparuit ei dominus calamitates circūstantium nationū futuras ꝓ nabu. longe maiores. ⁊ tandem ipm nabu. periturum ⁊ ideo a murmure conuersus est ad preces.
v Interim sm litteram ꝛc. q̄ supra eodem ꝓlogo videbatur ꝓpheta quasi de blasphemia inculpari vbi dicitur. Videns q̄temeraria vox sit ꝛc. hic subdit ipius excusatio ⁊ tangūtur hic tria. Primo enī ponūtur verba ꝓphete quibꝰ videtur turbari aduersus dñm. vt de culpabilis videbatur. Secō tangit̄ locutionis causa vel cō. vñ excusabilis iudicaretur ibi. Et hoc dicit ꝓ mentis vel pre mente angustia ꝛc. Tertio dicit q̄ generaliter ex ꝑsona humane impatientie loquebatur ibi. Sed ⁊ hoc generaliter accipe ꝛc. Dicit ergo. v Interim. id est inter alia q̄ dicitur in prologo isto. x Causatur aduersus deum ꝓpheta cur nabuc. vñ Regum xxv. y Nescient aūtem ergo nō fuit ꝓpheta. Respōdeo ipe bene sciebat sed hoc dicat in ꝑsona populi. z In igne ꝓbari. Ecclesiast.

"cū ḡs ex volūtate reticet" ⁊ alijs locū dat ad loquendū posse ⁊ loq̄ ⁊ tacere cuz velit. Qui āt ī extasi. i. fuit⁹ loq̄t. nec tacere nec loq̄ in sua ptāte hz. Illō ḡz dicit. q. sel'a me violent ex igis vt q̄si q̄dā gdus ⁊ scalas ad altiora niteti hīstoriā tibi iterpret ꝓphetiā ē circa babylonē ⁊ nabuc. regē chaldeoz. vt quō prior ꝓpha naū quē abacuc seq̄t vaticiniū būit ꝺ niniuē et assirios q̄ vastauerūt decē tribꝰ q̄ vocant̄ isr̄l. ita abacbuc ꝓphetiā ḧeat adūsus babylonē ⁊ nabu. a q̄bꝰ iudas ⁊ ir̄lm tēplūq̄ subūsa sunt. Et vt scias eo tpe fuisse abacbuc. q̄ iā due tribꝰ q̄ vocabāt iuda ducte erāt in captiuitate. daniel docere te poterit ad quē in lacū leonū abacbuc cū prandio mittit quāq̄ apd hebreos hec ꝑba nō legat hīstoria. Igit̄ siue ḡs recipit scripturā illā siue nō recipit. vtrūq̄ ꝓbabe aut ei ꝛcepit ⁊ iā p̄ factā rē liber abacbuc texit. aut si nō recipit q̄si ꝓpha scribit q̄ ventura cognoscit. Interi hz kaz causat aduꝝ deū ꝓpha cur nabuc. tēplū ꝺi vastet ⁊ iudā cur ir̄lm quōdā vrbs ꝺni ꝺstruat. q̄re clamet ꝓps ⁊ nō audiat vociferet ad dñz oppss a chaldeis ⁊ nō saluet q̄re ēt ipe ꝓpha vl ꝓpius ex cuius ꝑsona loquit̄ ad hoc vixerit. ⁊ hucusq̄ ꝓductus sit. vt iniquitatē hostium ⁊ suū laborez viderit cum iniustitia preualeat adūsum se. Et hec dicit pre mentis angustia. nescient autem

Habacuc

In igne phas aur⁹ & argentū, hoies vo receptibles i camino humiliatiois Job. xxvij. Auro loc⁹ ē in q̄ ostatur.
a Et tres pueros, Dan. iij. b Inuestigabilia Ro. xj. O altitudo &c. t Quia nō ita videt deus. 1. Reg. xvi. Nō iudicabo sicut intuet homo, homo enī videt ea q̄ parent oculis aūt intuet cor.
d Et quō si egrotās bō ostendit q̄ phā non debebat turbari ad uersus dīm si nō audiebat clamores oppilor⁹ q̄ nō erāt audiendi q̄ō primo ostendit p̄ sūmitatē humanē impatiā a prudēti medico. secundo confirmat per auctoritatē ibi. Nō intelligēs. ita tam patiēs clemētie suē pōdera & mēsuras ordinat in finem.
f Atq; mēsuras. scz q̄ mō debuto ordinat.
g Nōm id q̄ mihi p̄secut⁹ ē. a. Thi. i. f. iō mihi misericordiam p̄secutus sum. vt in me primū ostenderet xp̄s iesus oēm patientiā ad informationē eor⁹ q̄ credituri sūt illi in vitam eternam
b Sed nō deficiam⁹ iij. Cor. iij. f.
i Et benedicat deū oī tpe. ij. Cor. i. a. Benedicat deus &c. ps. xxxiij. Benedicat dīm i oī tempe Thob. iij. & mnī tpe benedic deum.
k Qui pseuerauerit Matth. x. d.
l Et gl'iabor in labore dolore. ij. Cor. xij. Libenter gl'iabor i infirmitatibus meis.
m Et cū hiere. dicit hiere. xx. vbi nos habem⁹. Iā oīs loq̄r vociferans iniq̄tatem & vastitatē clamito dicit glosa hiero. q̄ sic incipit. Iere. q̄ amaro vbo mō tridebo p̄ua relationē & miseriam inuocabo.
n Et quō alius. f. pusillanimis & carnalis.
o Inuocat deum. vt a p̄sentib⁹ tribulatiōib⁹ eū emat et imminentes repellat. p Sic sanctus vir & bellator inuictus. sicut hieremias & paulus q̄ dicebat ad Ro. viij. Quis nos separabit a caritate xp̄i. tribulatio an angustia &c. q Ad exercendū se. q̄tū ad sustinentiam.
r Et p̄bandum. q̄tum ad constantiam.
s Tribulationē & miseriā inuenire desiderat. Job. vi. Hec sit mihi consolatio vt affligens me dolore non parcat ps. Ego in flagella paratus sum &c.

Explic. & qualit. unq; expositio istius prologi.

Postilla Nicolai de lyra sup̄ p̄pheam Habacuc incipit.

Capitulum. I.

O Nus q̄ō vidit habacuc. Hic incipit ipius habacuc, p̄pheta. & diuidit in duas p̄tes scz in p̄hemiū & tractatū. qui incipit ibi. Vsq̄quo. In p̄hemio primo tangitur breuiter materia huius p̄phie cū dicit a Onus. i. p̄pheta de malo pene vēturo sup̄ regnū babylonie. Sicut enī nauis p̄phauit ō assirios q̄ captiuauer⁹ & regnū. & tribuū. iij. Reg. xvij. sic iste p̄phetizauit ō babylonios q̄ captiuauerūt regnū duar⁹. iij. Reg. xxiv. & ō erat ad cōsolationē eor⁹ q̄ ō structo p̄ctū & dario babylōio regno duc⁹ tribus fuerūt ō captiuitate liberate. i. Esdre. i. scdo notificatur auctor ex nomine cū ō. Habacuc. et ex officio. cum dicitur.

Habacuc lucrator⁹ fortis & rigid⁹ stat sup̄ custodiā suā. & figit gdū sup̄ munitionē vt xp̄s i cruce p̄tēplet & dicat. operuit celos gl'ia ei⁹. & laud⁹ e⁹ plēa ē tra. Splēdor ei⁹ vt lux erit cornua i manib⁹ e⁹ ibi abscōdita ē fortitudo e⁹

Explicit argumētū. Incipit habacuc p̄pha .I.

Onus ō vidit habacuc p̄pheta. c Usq̄ q̄ dñe clamabo. & non exaudies. d Vociferabor ad te vim patiēs & non saluabis. e Usq̄quo. Hic incipit tractat⁹. Et diuidit in duas p̄tes. q⁹ primo ponit p̄phete denūciatio. scdo eiusdē ōfocatio. iij. Circa primū p̄pheta admirans p̄speritatem babuchodonosor tēpalem. cum ipe esset idolatra pessimus & ei⁹ populus. circa hoc primo monet dīoc̄ōem. scdo audit ei⁹ responsionem. c. se. Prima in duas. q⁹ primo ponit ipi⁹ nabuch. p̄sperationē. scdo huius p̄speritatis abusū ibi. hec est fortitudo. Prima in duas. quia primo querit p̄phet⁹ de p̄speritate nabuch. contra iudeos. scdo contra populos alios ibi. Aspicite. Circa primum dicit p̄pheta non solum in p̄sona sua. sed aliorum iustorum sui populi dicens. c Usq̄quo domine clamabo in oratione contra nabuc. & p̄plū & ciuitatis destructorem & p̄plī in captiuitate detentorem. d Vociferabor ad te vim patiens id est angustiam de oppressione populi mei. e Et nō saluabis. q. d. multum tardas saluare nos. f Quare

b Onus vidit scz p̄phetice. De tpe vero huius p̄phetie dicit Iere. in plogo & exposit⁹ nostri cōiter q⁹ habacuc p̄phetauit ō structionē babylonie post destructionez tēpli & altaris ibi⁹ p̄ chaldeos.

ostendisti mihi iniquitatē nabu, & exercitus, sui.
g Et laborē .i. angustiā ꝙli mei. h Videre ꝑdā, ꝙa chaldei secū portauerūt de iudea ꝙcuꝙ; ꝑciosa. i Et iniustitiā ꝫ me .i. ꝫ eīm iudei iuste puauerent ex ꝓte dei, & nabu, & ei⁹ exercit⁹. h exeqbat iniusta volūtate & iniqua.

l Quare respicis cōtēptores .i. chaldeos q̄ sunt tui nois ꝓtemptores, & tū respicis eos ꝓferēdo eis potestatē ꝙlaꝫ ꝙalem.
l Et taces ꝓculcante ipio .i. nabu, & eius m Iustio (exercitu, & se .i. ꝙlm iudaicuꝫ n Et fa (coiente te, ctes homes q̄si pisces maris ꝓmittendo q̄ maiores deuorāt mi, nores, sic ē in ꝑfectis o Et q̄si re (maris, ptilia nō hītia ducē id ē p̄ nō hēs curaꝫ pi⁹ de hoibꝫ q̄ꝫ de bestijs irrōnabi, bus, de q̄bꝫ dic apls .i. ad Cor. ix. Nūq̄d ē cura deo de bob.
p Et factū est iudi, tiū .s. puersum.
q Et ꝫdictio, veri, q Potētior, (tatis, q̄ vitas succūbit.
r Propter h lacerata ē lex, q̄ fit ꝫ dicta mē legis nature. Po test etiaꝫ h referri ad legē moysaicū quā cō busserūt chaldei.
s Et non pue, rsq̄ ad finē .s. debitum.
t Judicū .i. executio iustitie ꝫ magi ei⁹ v Ex impuls ꝫ tiū.
x Prevalet (nabu, aduer. instū, inde po, pulū in q̄ erāt iusti. ī ꝙlo āt nabu, nulli, cū oēs eēnt idolatre. y Propte, rea egre. iudi. puer. Judei eīm ī babylonīa ducti frequen, ter iuste ꝺēnabant ad facultatū suaꝝ amissionē taliq̄s ad mortē, h etiā aliter exponīt referēdo ad deū.
z Propterea rē .i. ꝓpter ꝑdicta vt q̄ a te egrediat iudi, cū puersū, & h coīā hoīb⁹ pfunditatē iudiciorꝫ tuorꝫ cōsi derare nesciētib⁹. a Aspicite, h ꝑtr admirā. ꝙba po tentiā nabu, ꝫ alias gētes. cū ꝺr. Aspici. in gen. rē .i. vi, a Quia op⁹ fa, ē .i. ato fiet. (debitis mirabilia, b Qđ ne, credet. nulli, n. videbat credibile q̄ regnum nabu, dilatarer in tāpto tpe. ō subdit. c Ex ecce, su, scitabo. q. d. istud mirabile nō fiet hūana vtute ꝫ mea.
d Gentē amā .i. valde crudelē. e Et velocē. ad am, bulandū & pugnādū, & sic ad regna mīta sibi subiciēdū.
f Horribilis .in aspectu. g Et terribilis .er actu.
h Et semetipa iudi, & on⁹ ei⁹ egredie .i. ex actib⁹ suis crudelib⁹ metebit finalr a dño iudicari & puniri, put ex primit diffuse .c. se. i Leniores par. rē. locutio ē hyp, bolica ad designādū velocitatē eqꝝ & eqtū. k Hēs ad ꝑdā veniēt .i. ad capiēdū oīa ꝑciosa alioꝝ. l Faci eis eoꝝ vēt⁹ vrēs .i. sic vēt⁹ vrēs velociter ꝙsumu, segetes sic chaldei suo ipetu subiicient sibi gētes .ō subditur.
m Et ꝙgregabit q̄si parena captiuitatē ipe de regib⁹ trīphabit & tyrāni ridicu li eius erunt. Ipe sup oēm munitionē ridebit & cōpor tabit aggerē & capiet eam.
Tūc mutabit spūs & pertrālibit & corruet hec ē for titudo ei⁹ dei sui. Nūq̄d nō tu a principio dñe ds me us sce me & nō morīemur. Dñe ī iudiciū posuisti cū & forte vt corripes funda, sti eū. Mūdi sunt oculi tui ne videas malū & respice re ad iniquitatē nō poteris.
Quare nō respicis sup iniq̄ agētes & taces deuorāte ī pio iustiorem se. Et facies hoīes q̄si pisces maris & q̄si reptile ñ hīs principē totū ī hamo sbleuauit. trahit il, lud ī sagēa sua & ꝙgregauit ī rethe suū & h letabit & exultabit ꝓpterea īmolabit sa gene suer sacrificabit rbeti suo q̄a ī ipis icrassata ē ps ei⁹ & cibi ei⁹ elcūs ꝓpter h q̄ expādit sagenam suā.

de subiectis eorum.
o Et tyrāni. q̄ altis formidabiles & duri p Ridiculi e⁹ (sunt erūt .i. in materia derisi onis. q̄ faciebat eos duci ī cathenis ad o, blētationē sue victo, q Ipe sup oēm (re, mummos ridebit re putās se posse eā facil iter capere. ō subdit. & ꝙportabit aggerē &c. r Sic mutabit spū, rit⁹. q̄ nabu. p⁹ mul, tas victorias ieuit amētā. & inter fe, as hīrauit estimās se be stiā esse. ō subditur.
s Et ꝓpt. q̄si .s. a dignī tate regni. Qđ .s. nō. Sibi ꝺr nabu. regnuꝫ tuū transibit a te.
t Hec ē. h ꝙsit ꝺscri bit sibi date ptātē ab usus. q. victorias sibi ꝓcessas diuina vtute ad puniēdū peccata mīrarū gētiū nō attri buebat deo. ꝫ idolo suo. ō subdit.
t Hec ē forti. eius. fm suam reputatiōꝫ.
v Dei sui .i. q̄ sibi p uenerit a dolio flo.
x Nūq̄d nō tu a pn, ci. i. ab eterno sol⁹ es y De (deus tu q̄ es. us me⁹ vbū ē ꝓphete ꝓfitētis vitatē divi nature iurta fallitatē idoli. vt oppositū nō

se posita magꝫ elusecerāt ꝫ Et nō morīemur .s. p ptātē regis babylonis ñ saluare nos voluer. a Dñe ī iud. id ē execrādōꝫ tue iusticie. b Posuisti eū .i. dispōsui sti. c Et for. i. dās ei fortitudinem. d Ut corripes mītos petōrꝫ p eū. e Mūdi sūt ocu. tui. q̄ nulla ī, mūdicia pt ī te eē. f Hec vi. ma. approbādo. ō subdit
g Et resp. ad iūg. nō po. eū approbādo. ex q̄ ꝺcluditur.
h Quare ñ respi. sup iniq̄ agēte .i. sī chaldeos iniq̄ volū tate nos opprimētes eoꝝ malicīā reprimēdo. i Et taces rē. exponāt sic. ꝫ h Totū ī ba. sūble. rē. loquit h de rege babyl̄ois sub metaphora piscatoris q̄ cū hamo pancos pisces capit. & plēs ī sagena & rethi. sic rex babylonis ī principio paucos sibi subiecit p⁹ea mītos valde.
l Sup h leta. i. sī victorias mītas & magnas. m Pro pterea īmo. sage. sue. rē. i. idolo suo qđ vocat h sagēa sua & rethe suū q̄ victorias sibi ꝓcessas a dō attribuebat idolo suo vt ꝑdictū ē. a Ex ī ipis icras. rē. i. sua ptās magnifi b Et ubi rē. i. ditie ī q̄bꝫ delectabat. sic gluto ī cibis cara, & potib⁹. c Pro. rē. i. ptātē suā q̄ estimabat ab idolo sua

Habacuc

sibi ꝓcessam. d Et semp interficere gẽtes non cessat. vnã gentẽ sibi subiciendo postaliam. Capitulũ. II.

f Super custodiã. Dic ꝑfir ponit vñ visio ad qõez sibi ꝓposita p ꝑsonam. & diuidit i duas ptes. qr pmo ꝑsona se disponit ad audiendũ. scõo describit diuinũ visũ ibi. Et vidit. Circa primũ dicit. Super custodiã meam stabo &c. loquit ꝺ scipo sub metaphora custodis fortalicij ob sessi. talibz eñ custodibz assignant locadiuersa ad defendendũ & vocant custodie eorũ. Et qlibz ẽ valde attẽtus sup locũ suũ. qr si esset negligẽs. piculũ ꝓmo veniret super ipm. & ꝺ nõ dicat ꝓpheta se diligẽter attendere ad ꝓcipiẽdũ diuinũ visum.

b Et qđ videam ad arguẽtiã me. si male moui qõez & idiscrete

c Et vidit. ꝺ ꝑfir describit diuina visio. circa quã ꝺus ꝓmo determinat sui visi descriptionẽ. scõo explicat ipam visionẽ ibi. Et quõ. Circa primũ dicit

d Scribe visũ. i. visionẽ tibi ostensuraz ad futurã memoriam.

e Et explana. i. uide & intelligibiliter de

f Ut pcur. (scribe. q̃ lege. eũ. i. facilr possit intelligere.

g Qr adhuc visus ꝓcul. istud refertur ad ꝺ qõ ꝓdicit. Scribe visũ. q. d. nõ scribẽda dr visio ne deꝛ oblitioni. qr nõ implebit ita cito.

h Et apparebit in finẽ. i. finaliter iplebit. & sic apparebit p effectum.

i Et nõ mentiet. i. veritas eius ostendet.

k Si morã fecerit. tardando vltra tmũ desideriũ.

l Expecta illũ. id ipletionẽ visionis patiẽter.

m Qr veniens veniet &c. meã ordinationẽ.

n Et nõ tardabit. vltra rõem licet videat tibi vel ꝓti infirmis q̃r ꝑsonã assumis ꝺ tmũ ꝓpter ipletionis desideriũ.

o Ecce q̃ incredulus ẽ &c. bis diuinis.

p Nõ erit recta aĩa ei⁹. qr distorta ẽ a rectitudine virtutis prime.

q Justus aũt in fide sua vivet. vita gre. & nõ intelligit de fide formata caritate.

r Et quõ. ꝺ ꝑfir describit destructio regni babylonie. & iuste sex ꝓpter sex vicia in illo regnãtia. & tm ꝺ diuidit i sex ptes q̃ ptẽbũt ꝑsequẽdo. Ad maiorẽ intelligentiã dicto⁹ & dicẽdo⁹. Sciendũ qr regnũ babylonie cẽ cepit mltũ potẽs tpe nabu. & duravit hec potentia tpe suo & filij sui. & cepit debilitari tpe nepotis sui balthasar. sub q̃ destructũ fuit regnũ Dasi. v. Propõa igit loquens de rege babylonis de tpe vnius istoꝝ trãfit ad loquẽdũ de tpe alterius. qr q̃libz vna ꝑsona in ꝺ reputant. Iz ꝓ maiori pte loquatur de tpe nabu. Unũ igit vicij ꝓpter qđ regnũ babylonis fuit destructũ. est irreuerẽtia diuina quã fecit balthasar. q̃ vasa ꝓsecrata diuino cultui hũanis vsibz applicauit. & bibit i eis. & optimates eius. & uxores & ꝓcubine. & interfecit

sp inꝺficere gẽtes nõ cessat

Vp custodiã .II.

f meã stabo & figã gradũ sẽ munitiõz. Et ꝓtẽplabor vt videã qđ dicat mihi & qđ rñdeã ad arguẽtẽ me. Et rñdit mihi ꝺus & dixit. Scribe visum & explana eũ sup tabulas vt ꝑcurrat q̃ legerit eũ. qr adhuc visus ꝓcul ꝺ appebit i finẽ & nõ mẽtiet. Si morã fecerit expecta illũ qr veniẽs veniet & nõ tardabit. Ecce q̃ incredul⁹ ẽ nõ erit recta aĩa ei⁹ i semetipo. Justus aũt i fide sua vivet. Et quõ vinũ potãtẽ decipit. sic erit vir superbus & nõ decorabit. Qui dilatauit q̃si infern⁹ aĩaz suã & ipe q̃ mors & nõ adimplebit & congregauit ad se oẽs gẽtes. & coacervauit ad se oẽs ꝓlos. Nũqđ non oẽs isti sup eũ ꝓbolã

fuit balthasar eadem nocte. Dasi. v. Qõ ꝺ.

t Et quõ vinũ. i. vasis sacris potatũ.

s Potantẽ decipit. qr ꝓ ista dei meruit.

t Sic erit vir superbus &c. balthasar q̃ in templ dei fecit dicta vasa i conuiuio apportari. & in ꝺ fuit decept⁹.

v Et nõ decorabit. minus dicit & plus facit. i. inhonorabilr privat⁹ re

x Qui (quo & vita. dilatauit q̃si infern⁹. q̃ est insatiabilis.

y Aiam suã. i. amz Et ip (bitionẽ suã. se q̃si mors. i. nulli pcens ꝓ crudelitate.

a Et nõ adimplebit. id ẽ nõ satiar⁹ opibus

b Et congrega. (malitiose ponit scõm vicium qđ est violentia. q̃ rex babylonie subiecit sibi alia regna. & ꝺ fuit maxie tpe nabude q̃ ꝺ. Et congregauit ad se oẽs gẽtes. eas sibi violẽter subiiciẽdo

c Nũqđ si oẽs (dosti sup eũ pabolã sumẽt. i. dicẽt. & ꝺ qr multiplicat nõ sua p violentiam

f Usqueq̃ & aggraue. se dẽsum lutũ. Tanti q̃to est dẽsus tãto põderosi⁹. & sic ẽ i rapina. qr nõ est ibi ablatio rei sic ẽ in simplici furto. Iz eũ ꝺ sit iniuria ꝑsone cui⁹ bona violẽter rapiunt. & ꝓpter talẽ aggrauatiõz denso luto ꝓpat.

g Nũqđ nõ repe. ꝑsur. q̃ mor. & e. q. d. sic qr medi & ꝑse regẽ iterfecerit & ꝓpz captiuauerit. & bona rapuerũt

b Qr tu spo. gen. mul. bona eoz violenter auferẽdo.

h Spoliate oẽs q̃ reliq̃ fue. de po. a te spoliatis. qr ꝑtulerunt semedis & ꝑsis ꝺ balthasar.

l Propter san. ho. i. holm a te occisos.

k Et iniq. terre ciui. i. ꝓpter iniq̃tatẽ quã admisisti in terra iude & in civitate urim. q̃r principes ptim occidisti. & ptim captiuasti.

l Ve q̃ congregat. ꝺ ponit tertiũ vicium qđ ẽ auaricia cui ꝺ. Ve q̃ congregat auaritiã. ꝺ auar⁹ q̃si auidus ens q̃ nõ pot satiari.

m Ut sit i excelso nid⁹ ei⁹. i. civitas regia sit potentissima & fortissima. sic fecit nabu. de q̃ se iactauit. Dasi. ut q̃ nõe hec ẽ babylon civitas magna q̃ edificaui i domũ regni i robore fortitudis mee & in gl̃ia decoris mei.

n Cogitasti ꝑfu. domui tue. qr q̃anto fuit maior regni exaltatio. tãto fuit ꝓfusibilior ei⁹ deꝑssio tpe nepotis sui balthasar.

o Occi. po. mul. &c. et de bonis eoz edificares tuã civitatẽ ꝺ aliaz tuã ꝓ

p Lapis de pariete cla. &c. i. apta erit vindicta ac si te accusarẽt lapides & ligna.

q Ve q̃ edi. ꝺ ponit tertiũ vicij qđ ẽ homicidiũ cũ ꝺ. Ve q̃ edificat civitatẽ i sanguinib⁹. i. effũdẽs sanguinẽ initũ. ꝓ tali edificatiõe. tõ subdit punitio.

r Nũqđ si hec sit a ꝺo exercituũ. q. d. sic. & q̃ (cũ ꝺ

unt illa subdit. s Laborabūt eī ppl̄i. multitudo babylonior. t In multū igne. ad exting̃uendū vel ipediendū cuntatis incendiū p medos vt ps̄as futurum.

v Et gētes. s. babylonie. x In nichilū. s. laborabūt. qz ī extinguendū ipedire nō poterūt. y Quia re terre. medos z ps̄is in tāta mlt̄itudine q babylonios nō poterūt resistere.

z Ut cognoscāt gloriā. i. piātē ei gloriā p ultionē vindicte fue. q̄ q̄dē ps̄as erat.

a Quasi aq̄ operiētes mare. i. fundum maris. q. d. sic vindicta dei veniet sup regnū babylonis q nō appebit vltra sic nec fundus maris.

b Ue q potū dat. Ponit quātū vitiū qđ fuit ignominia illa z ta dignitati regie. dixit ei ih̄s hebrei q nabad ostentationē sue victorie fecit adduci in publico solenni sedechiā cathenatū z fecit sibi dari potū valde laratiuū z fedat fuit in aspectu oīm. q sedechias se habere in tāto ludibrio mortuus fuit. ꝯ dolore z hoc ē qđ dicitur.

b Ue q potas dat amico suo. fuerat ei sedechias amicus nabucho. q fecerat eū regē. ut. Reg. xxiiij. c Mittēs fel suum. i. miscēs qđ laratiuū vltra modū. qđ dr fel ex effectu. qz vertit sedechiā ad mortis amaritudinē. z qz ex corde felleo p̄cessit tale factū. d Ut aspiciat nuditatē eius. id ē verecundiā. e Reple. ē ignominia. scz sedechias.

f Pro gloria. q debebat sibi fieri p dignitate regia. propter q̄ nebuchodonosor sedechiā se male egisse secū sepeliri honorifice fecerat. xxiij. g Bibe tu q̄z. i. tu bibes p̄fusionē a domino tibi p̄parātā. h Et p̄sopiere. i. p̄sopieris vsus in amētiā. i Circūdabit te calix. i. pena a deo īfligēda l2 Et vomitus ignominie tue. i. p gloriam regni ignominia supueniet tibi. z subdit ca. l Quia miserabiliter. i. tēplū te destruens qđ hic z ī pluribus locis dr libani. eo q̄ fuit facta de lignis libani. iij. Reg. v. m Et vastatio animalium. id ē ablatio sacrificior. n Deterrebit eos. s. destructores tēpli z cultus diuini. propter q̄ eīi chaldei meruerūt destrui z nō solū q̄ meruerūt propter petitū ī deū. sz etiā in primū. nō subdit. o De sanguine hoīs. i. hoīm p chaldeos effusis. p Et iniquitatē terre. i. exercitū in regno iudee. q Et ciuitas. s. ultima a chaldeis destructe. r Et oīs habitator ea. q̄ chaldeos fuerit atrociter vulnerati z captiuati. s Quid p̄dest. q. d. nichil. t Quia sculpsit illud fictor. z nō nichil hz nisi aut vtilis. v Ut face simulachra. mlta. in q̄ notat ps̄ius babylonie mlt̄iplex idolatria. ex q̄ ptz q̄ ppha nō loquit̄ de statua aurea ī q̄ nabuchodonosor faciebat se adorari. Dan. iij. vt dicūt alīq̄. sz ō idola qua ipe colebat. x Numquid ipse doctor. poterit. i. lapis sculptor. q. d. nō. y Et oīs spūs nō ē in visceribus eius. id est nullus spūs ē ibi. qz oīs nō ēq̄pollet nullo. z Dñs aūt in tēplo sc̄o suo. i. in celo vbi magis refulget eius gloria. ꝫ Sileat a facie ei⁹. diuinitatē ei⁹ nulli alij attribuēdo

Capitulum .III.

Habacuc ppheta pro ignorantijs. .III.

a Domine audiui auditionem tuam z timui. dñe op⁹ tuum in medio annorum viuifica illud. In medio annorum notum facies. cum iratus fueris misericordie recordaberis. deus ab austro veniet. z sanctus de monte pharā. Operuit celos gloria eius z laudis eius plena est terra. Splendor eius vt lux erit. cornua in manibus eius. ibi abscondita est fortitudo eius. ante facie eius ibit mors. Egredi

Domine audiui auditionem tuam. hic p̄mittit habacuc ppheta exordium totius libri. in hebreo z est de integritate textus sicut sunt multi in libro ps̄. aut ibidē fuit dictum. ideo habacuc ppheta p ignorantijs. et dicit h̄ aliq̄ q̄ ppha peccauit ex ignorantia. murmurando de diuinis iudicijs q̄si minus recte dicēs. s. c. i. Propterea egredietur iudicium puerum. z nō audita diuina misericordia sui peccatū ꝯgnit. z p ei⁹ remissione orauit. Sz nō vt mihi visum est q̄ ppheta adeo ullum̄ z ispirat⁹ ignoraverit diuina iudicia fore recta. saltē in generali. licet modū rectitudinis forsitā ignoraverit in pticulari. z p ps̄as nō est vtile q̄ de eis murmuraverit in p̄sona ppria. sz assumēt p̄sonā infirmor⁹ de diuinis iudicijs murmurātiū. sicut ibidē fuit dictū. z h̄ apparet ex eo qđ hic dr. Pro ignorantijs in plurali. si ei loquret in p̄sona ppria quemadmodū dicere ī singulari p ignorantia. Igit sicut supra accepit p̄sonā infirmor murmurādo. ita h̄ orans a Dñe audi (quo. vt petit ignorātie eius remitteret a dño. ut h̄ ps̄ir ponit oro in q̄ ppha sic peccauit. qz p̄io denūciat destructionē babylonis. scdo modū captiuis ibi. Nūq̄d in fluminibus. tertio p̄mittit in laudē deuotionis ibi. Ego aūt sicut. s. dictū ē ppha desiderabat potentiam chaldeor destrui ꝓpter eor malitiā. z de ei⁹ futura destructione audierat diuinā reuelationē. ut. h. io exclamat. a Dñe audi. audi. tuā. i. penā chaldeor futurā quā audite me fecisti

b Et timui. p admiratione rigoris tue iustitie. Vel al̄s. timui. de pena infirmor ppli mei de tuis iudicijs murmurantiū. c Dñe op⁹ tuū. in punitionē chaldeorū. q̄ fiet virtute tua magis q̄ humana. d In medio. an. viui. al̄s. id. i. viuificabis ponēdo ī effectu. z illud medium annor referūt aliq̄ ad balthasar q̄ interfect⁹ fuit ī virili etate. et sic in medio annor suor. tū vt mihi q̄ melius pōt referri ad annos destructionis tēpli. a cui⁹ destructione vsq̄ ad primū annū cyri fluxerūt. lxx. anni sm hebreos. z inde vsq̄ ad ei⁹ reparationē sexto anno darij. xl vi. an. Joh. ij. Quadraginta z sex ānis edificat̄ ē tēplū h̄. Et certū ē q̄ hoc dicebat̄ de tēplo ꝓzorobabel reedificato. Balthasar vo ī q̄ chaldeor regnū defecit p duos annos fuit occis⁹. ante primū annū cyri ī q̄bus regnauit dari⁹ med⁹. Dan. v. z sic occasio balthasar fuit q̄si ī medio dictor ānor. qz. l. sunt exacte vna cū xl viij. ex altera. Sciēdū tū q. xl vi. anni p̄io

anno cyri vsq; ad sertū darij accipiunt fm ꝓputationē grecoꝝ ⁊ latinoꝝ. fm hebreos aūt sūt pauciores vt plenius dicti hester. i. Dañ. ix. Per hꝫ tm nō intrungit expositio dicta. qz qđ ē iter duos termios dr ee in medio. licet plꝰ larꝫ dicet ab vno termino ꝙ ab alio. ⁊ hꝫ mō prim⁹ annus cyri pōt dici in medio annoꝝ. licet ꝑ pmōr satis fuerit repatiōi tēpli. ꝙ eius destructioni. De verificatiōe illi⁹ vbi Johā. ij. Quadragīta et sex annis ꝛc. no ē mltū curādū. qz no ē verbū ꝙpij nec euāgelute nūl tm̄ referēdo. sed ēt vbum iudeoꝝ ob ignorātiā ꝙpō ꝙ quez multa falsa dixerunt vt ptz ex euāgelijs.

e Cū trax fueris. ꝓpm̄ inde captiuan⁹ ⁊ Misericordie. do. recordaberis. ipm̄ ꝑ cyrū liberando.

g Deꝰ ab austro. hꝫ alludit ꝙpheta hystorie eductionis ō egypto ꝙ ēst ad austrū respectu iudee. ⁊ ē sensꝰ

d Deꝰ ab austro veniet. i. sicut deꝰ a ꝑte australi venit cū populo ꝓpm̄ ad terrā ꝑmissionis deducēdo. fm illud Deut. iij. Mouit dñs iter tuū habitās tecū. rl. ānus. sic veniet cū medis ⁊ ꝑsis ad liberādum ipm̄ ō captiuitate babylonica. b Et sanct⁹. i. deꝰ ꝙ ē sanctussanctoꝝ. i De mōte pharā. i. sicē reduxit ꝓpm̄ ꝑ locū illū. Ita. x. ita deducet ꝓpm̄ suū reducēdo i iudeā. l Operuit celi gl̄ia ei⁹. i. ꝑās ei⁹ gl̄iola in destructione babylonica. l Laudis ei⁹ plena est terra. qz ō illa destructiōe milte regiōes gauise sūt ꝙ fuerāt a chaldeis afflicte. vt dictū ē ca. ꝓcedē. m Splēdor ei⁹. i. fulgur armoꝝ exercit⁹ cyri ⁊ darij ꝙ ō splēdor dei. eo ꝙ ille exercit⁹ erat executor diuie iusticie.

n Cornua i ma. ei⁹. i. arc⁹ extēti ⁊ baliste. qz ꝑse ⁊ medi erāt optimi sagittarij. o Ibi abscōdita ē fortitudo ei⁹. qz victoria illi exercitui ꝓcessa. magꝝ fuit virtute diuina latēte ex hūana. p Ante facie ei⁹ ibit mors in heb. hꝫ. Pestilētia. Aduetū eīm cyri ⁊ darij ō babyloniā ꝓcessit mortalitas debilitās virtutē chaldeoꝝ. q Egrediēt dyabol⁹ añ pedes ei⁹. qz tales ꝑcussiōes frequēter fiūt ꝑ demones. sic ōr ō egyptijs ps. lxxvij. Immissiōes ꝑ angelos malos. r Stetit hꝫ icipit visus alꝰ i heb. ⁊ refert ad exercitū cyri ⁊ darij. q̄ stetit in obsidione babylonie vsq; ad ei⁹ captionē. iō subdit. s Et mē. est terrā. qz terra babylonie fuit diuisa principib⁹ exercitus fm suā portionē. t Aspexit. s. aduersarios ꝓuidēter. v Et dissolute gētes. s. babylonis ⁊ eā adiuuātes.

x Cōtriti sunt mō. scli. i. maiores principes babylonie q̄ ante erāt altiores i hꝫ scło. y Incurr. sunt colles. i. hūili ati ⁊ deiecti principes minores. z Ab itinere eterni. ei⁹. i. a ꝓcessib⁹ exercituū cyri ⁊ darij ab eterno ꝓuisis a a Pro iniq̄tate. s. destructionis tēpli a chaldeis. (deo. vt ꝓdictū ē ca. ꝓce. b Vidi tēdoria ethyopie. s. turbata ⁊ silr madian. vñ qđ ōr hꝫ. Pelles i heb. hꝫ. i. o. tue Illi eīm ꝓpli fuerūt cū nabuc. i destructiōe tēpli. ⁊ cū nepote ei⁹ balthasar fuerūt debellati. c Nūqd. hic ꝑsit poni tur mod⁹ captionis ⁊ diuidit i tres. qz ꝓpha ꝓmo ponit captionis modū. secdo approbat diuinū iudiciū. ibi. Iudui. tertio reuertit ad ꝓpositū. ibi. Fic⁹ eīm Dria ad

huc i duas qz primo ille mod⁹ exprimit. secundo hystorie iosue alludit ibi. Sol ⁊ luna. tertio reuertit ad narrādum captionis modū. ibi Alia fecisti Circa primū sciēdū qđ ꝑse ⁊ medi videtes cuitatē babylonis i expugnabile. ꝓt multoꝝ altitudine ⁊ fortitudine loge a cuitate diuiserūt fluiū eu phratē i plures alueos ⁊ sic ꝑ alueū ꝑcipalē diminutū ire. uerūt cuitatē vbi nō erat mur⁹ ⁊ hꝫ ē qđ dr c Nūqd i fluminib⁹. i. in euphratē q̄ dr flumia i plurali. tū ꝓpter ei⁹ magnitudinē. tū ꝓpt diuisionē d Irat⁹ es (dicta. dñe inferēdo babylonijs effectū tue vindicte. q. d. sic.

e Vel i mari. i. i euphratē q̄ nōiat mare more hebraico. q̄ ois congregatio aq̄rū magna mare dr fm illd Esai. i. Cōgregatio eloq̄ aq̄rū appellauit maria. f Indignatio tua. ꝙ babylonios. q. d. sic. nō ei tal⁹ diuisio euphratis videbat posse fieri. nisi spāli adiutorio dei. g Qui ascē. sicē in libris correctis ⁊ i heb. h Sup eqs tuos. i. sup̄ eqs medoꝝ ⁊ ꝑsarū dādo eis ⁊ eqtib⁹ virtutē capiēdi babyloniā. i Et q̄ drige tue. i. qbꝫ pugnabāt atiq̄. l Saluatio capti eīm babylonie fuit saluatio ꝓpli inde ꝓ cyrū liberāti ei⁹a captiuitate. l Suscitās susci. ar. tuū. i. arc⁹ medoꝝ ⁊ ꝑsaꝝ. q̄ dicūt tui. qz ad executionē tue iusticie erenti.

m Iuramēta tribuū q̄ locut⁹ es. i. ad seruādū iuramēta q̄ fecisti abrahā ysaac ⁊ iacob ō fra a tribub⁹ possidēda qꝫ hꝫ redierūt due trib⁹. ⁊ alię ō decē i iudeā. n Fluuios scindes. i. euphratē mō. ꝛ. dicto. ita q̄ ē repertio eiusdē ad maiorē expōnē. o Viderūt te aq̄ i effectu ptāt⁹ tue. p Et do. mō. i. supbi babylonij. q Burges aq̄. trā. i. ipet⁹ euphratꝫ a suo alueo diuertit mō ꝑdi r Hedūt abyss. ro. suā. i. fund⁹ euphratꝫ denudat⁹ (cto. aq̄s ita ofidit dei virtutē sup babylonios hic sic clamaret sic ōr ca. ꝓce. Lapis de pariete clamabit. s Altitudo. s. ipe deꝰ ꝙ no solū ōr alt⁹ i ꝑcto. sz ēt altitudo in abstracto. sic ōr vitas ⁊ iusticia. ⁊ hꝫ ꝓpter excellētia sue t Dan⁹ suas le. ad puniēdū chaldeos. (altitudinis. v Sol ⁊ luna. hꝫ ꝓpha alludit hystorie iosue. cū dicit. v Sol ⁊ luna stete. ꝛc. i. sicut steterūt pugnāte iosue ꝫ chananeos i signū diuie virtutis sibi assistēt. sic assistet v⁹ deus medis ⁊ ꝑsis pugnātib⁹ ꝫ chaldeos. iō subdit.

p In luce sagitte tue ibūt. i. eoꝝ sagitte a te dirigēt ad inter. iciēdū chaldeos. ⁊ silr eoꝝ haste. ꝓpter qđ dicit tue qz a te directe i executionē tue iusticie. y In fremitu. exercit⁹ cyri ⁊ darij. z Cōculcabis terram. s. b

a Et in furore.i.in vindicta tua. (bylonis.
b Obstupefacies gētes.ad auditū babylōioꝝ venientes
c Egressus es.i.egredieris cū medis ⁊ plis eos dirigēdo
d In salu.po.tui.q; p illā victoriā cyr' dedit pl'o licētiā reuertendi in iudeam.iō subdit. e In latit.cū

xpo tuo.i.cyro De q̄ dr. Esa.xlv.hec dicit dns xpo meo cyro ⁊c. Scīēdū tn q; cyr' nō dr ibi xps nisi inq̄tū fuit figura ihu xpi.⁊ iō hec ita ad ihm xpm principaliter referēda. vt sit sensus. Sic fuit tu cū cyro ad liberationē pl̄i tui de babylone.sic eris cū ihesu xpo ad liberationem pl̄i tui de inferno.q̄ est figurata p salutez

xpi a cyro data. f Ferculū caput.i.balthasar regem. g Denudasti funda.vsq; ad collū.i.manifeste ondisti multiplicē' vicia p vindicte tue effectū. h Vale, dixisti leptis eī.i.dñationibꝫ eī. i Capiti bellatoꝝ eī.i.principi siue militie.⁊ subdit cā. k Venientibus vt turbo.i.cū ipetu ⁊ furore. l Ad dispgen. me. id ē pl̄m meū in irā ⁊ ruinā. m Exultatio eoꝝ.i destructiōe ciuitatū ⁊ regni ⁊ captiuatiōe pl̄i. Sic eius ⁊c. n Vitā fecisti in mari.h ppha reuertit ad narrādū captiuitatis babylonice modū.sicut in cātilenis idē frequenter repetit'.q; modus fuit p diminutionē euphratis q dr h mare.hic.⁊.s.cū dr. n Vitā feci.in mari.i.in eufrate. o Aquis multis.i.eqs medoꝝ ⁊ plaꝝ q̄ dicunt tui.eo q̄ a te sunt directi in executiōe tue iusticiē. p In luto aq̄rū multaꝝ.q; alphē' euphratis nō erat totaliter deficcatus.⁊ sic erat ibi lutū derelictū ab aq̄s multis q̄ ibi antea fuerat. q Iudicium.h pūr ppha approbat iudiciū diuinū de captiuatiōe pl̄i sui ad purgationē peccatoꝝ dicēs q Iudicium pl̄m infirmū murmurātē ꝑ tuū iudiciū de eius captiuatiōe. r Et ptur.ē ven.me'.tumultus essine suo murmure ad mā.puocaret te. s Vroce.scz.murmuris eoꝝ. t Contremuerūt labia mea.q̄si loq̄ ipotētia iz mīa cū tremore moueri. v Ingrediat putre.q.d captiuitas sup nos inducta q̄ aliqn putrefūt corpa est putrēter tolerēda. x Ut requiē a labore captiuitatis. y In die tribulationis.i.tpe babylonice destructionis. z Ut ascendā.de chaldea i iudeā p eyn lucentiam.

a Ad pl̄m accinctū nīm.i.armis patū.sic cīm ascēdērūt filij isrl' de babylone.pter piculū hostiū in via. Vel dicit pl̄s accinct'.i.dispositus ad gradiendū.⁊ sequit h ppha in pona pl̄i de babylone reditum.q; tpe illius captiuitatis ipe erat in iudea fm historiā Dan.ruth.q̄uis cīm no sit autētica.tñ phabilim reputat. b Ficus.Supra posuit modū captiōis babylonis ex debellatiōe eiusdem. hic idē ondit ex defectu victualiū.dns cīm afi aduētū cyri ⁊ darij ꝑ babyloniā induxit terre sterilitatē.ita q̄ forta licia nō potuerunt sufficiēter munire.iō dr. b Fic' eni nō florebit.i.modicū florebit.ita q̄ faciet modicū fructū q̄si p nihilo reputādū fm q̄ dr.ij. pbl.⁊ pō modicū ē āsi nihil reputat.⁊ etiā fm eōem modū loquēdi q̄ dr nihil ē in arboribꝫ q̄ ibi est modic' fruct'.⁊ ita intelligit illud q̄ subdit de vineis olivis ⁊ aruis. c Abscidet de ouili pec' ⁊c. q; pter defectū pastꝰ asalia poterūt patū fructificare. d Ego aūt. Audita babylonis destructione ⁊ pl̄i inde liberatiōe, ppha exclamat dicēs. Ego aūt in dño gaudebo,a plaudēs diuine iusticie ⁊ liberatiōe populi inde. e Et exultabo in iesu deo meo.i. salutari meo liberāte pl̄m meū de captiuitate babylonica ⁊ fm h iesus ē nomē appellatiuū.dr q; dictū est q̄ liberatio de captiuitate babylonica figura ē liberatiōis patrū de lymbo inferni sic fieda p ihm xpm.⁊ vtrāq; liberationez

videbat ppha futurā iō iesus e hic cīā nos f Deus (mē.pau. inin' fortitudo mea. educēdo me sua virtute.pio de babylone, scdo de inferno.vtrāq; ē.⁊ sic ē vbū ppe loquentis in pl̄a populi in babylone captiuati.⁊ in lymbo ō g Et ponet (tenti. pedes meos q̄si cer nor q; red eātibus de babylone dedit virtutē ⁊ agilitatē gradiendi ⁊ hīt erat de lymbo viuce egrediēdi.⁊ celū ascendēdi.iō subdit. h Et sup excel.mea deducet me victor.q; pl̄s de babylone rectes ascēdu in terrā q̄ est terra in oliuosa.⁊ potissime.q; venit in hīm.et ibi replū fundauit in monte syon.i.ihdre.ihī. Et detenti in inferno ascēdentes in celū cū victore xpo. i In psalmis canētē.q; pl̄s rectes de babylone deū laudabat i via ⁊ magis i fine.i.hsar.ihī. Et licet cū xpo in lymbo detes cū duris laudibꝫ ascēderint in illius fine tñ pseuerates ps. lxxxiij. Ait q̄ hīt in domo tua dñe.in se.te.laudabunt te.ad

Hyn ca.iij.abacuc vbi dr i posti.(quā nos pdicat ⁊c. hic pūr ponitur oratio ppbete. Audito.

Hec materia huius orōis ppbice tpi' abacuc val c de varie se hūerūt expositores. Quā cīm hebraeoꝝ dicūt q; hec oīo fuit facta p q̄dā sterilitate tūc futura.ad q̄ facit aliq̄ in h cātico ptenta.vt cū dr. Munquid in fluminibꝫ irat' es dne.q; in sterilitate cessante pluuia diminuunt flumina.⁊ ita cū dicit. Suscitabis arcū tuū intelligūt de pace.de q̄ Deus.ix. Arcū meū ponā in nubibus.q̄ de arc' in tpe pluuie solet apparere. Vel Ezech.i. Velut aspectū arc' cū fuerit in nube in die pluuie.vsi p phetā erabat fm eos vt apparet ille arc'.⁊ sic pluuie fuerent more solito. Vel cū dr. Fic' eīm nō florebit ⁊ si erit germē in vineis ⁊c. Abscidet de ouili pec' ⁊c. torū attribuūt sterilitati pdicte.p q̄ dicūt ꝓphamiorasse ne pl̄us pter p pdictā plagā.vñ dicit. In medio annoꝝ vivifica illud.i.in medio annoꝝ sterilitatis pdicte.⁊ sup h petit. Cū irat' fueris misericorditer recordaberis. Alij vo h cāticū exponūt de destructiōe babylonie.⁊ de mō captōis ei' sic in postilla cū aliq̄bus variationibꝫ.de q̄bꝫ nō ē curandū. Dz salmo ig melioꝝ iudicio hec oīo magis vt̄ pertinere ad misteriū xpi.⁊ ad h vt tendere glosa ordinaria.pro maiori pte.q̄ satis apparet ex ei' devota oppositi. e. Et cīm opposita ad modū psalmoꝝ dauid.q̄ inter ppbetas exprssi' de mysteriis xpi deuote cecinit.⁊ iō in tota sacra scriptura nō inuenit hec dictio cola in hebraeo.nisi in psalterio ⁊ in h cātico vñ cū dr. Deus de mōte pharā.i alibꝫ certis locis.ponit in hebraeo cola.q̄ē vna palma fm.iij. fm quā expositionē h q̄ dr in titulo.s.oīo abacuc pro pbete.p ignorātiꝫ ꝓtinuat ad pcedētia sic. Hic erat ei ppheta supl' increpādo idolatras. Ille q̄ dicit ligno exporrige ⁊c.⁊ sequit. Ecce ille q̄ coopt' ē auro ⁊ argento ⁊ oīs spūs nō est in visceribus ei'.q; idola lyssint subtiliter ⁊ sūt ptuose fabricata. nullū tñ spūale grām seu virtutē vel vitā in se ꝓtinēt.iz de deo vo subdit ecōtrario. Dñs in templo sctō suo.s.de' incarnat'.q̄ cū sit in corpe sibi vnito.dicitur

esse in tẽplo suo. iuxta illud Job. ij. ca. Soluite tẽplum istud q̃ tante virtutis ẽ q̃ cũ sit in p̃dicto tẽplo suo eius vsito tota terra. i. tot' mũdus subiacet de q̃ subdit. Sile at a facie ei' oĩs terra. Et q̃ ꝓpheta i spũ videbat q̃ circa xp̃i incarnationẽ de q̃ statum dixerat. Dñs in templo sctõ suo multi errores babebãt ꝓsurgere. iõ orat p ignorãtijs de q̃ ꝺr i titulo. Oratio abachuc p ignorãtijs. ne iusti in hmõi caderẽt ignorãtia. & q̃ mysterũ ℔ habuerat nõ p ꝯgnitionẽ naturalẽ. sz ex fide q̃ est ex auditu. iõ in exordio sui cãtici seu orationis dicit. Dñe audiui auditũ tuũ & timui. s. timore filiali causato ex deuota reuerẽtia tãti mysterij. ꝯsiderãs pertit auditũ p̃dictũ ipleri. ꝺ. Do mine op' tuũ in medio annoꝝ viuifica illud. Vbi notãdũ q̃ ℔ qõ ꝺr hic. In medio annoꝝ. nõ dz itelligi ꝺ medio rei. geometrice loquẽdo seu arithmetice. seu ꝺ medio rõnis. put p̃bs accipit mediũ. q̃. ethycoꝝ. ꝺ. q̃ virtus moralis i medio ꝯsistit. s. ꝓ ꝓformitatẽ ad rõnẽ rectã et sibi in ꝓposito. mediũ annoꝝ. intelligendũ ẽ fm ꝓformitatẽ ad rõnẽ diuinã. q̃ s unime recta e. ꝺordinãtẽ aduentũ xp̃i in tpe ꝓformi dictamini siue rõnis. In q̃ q̃dẽ tpe erit tpis plenitudo. ꝺ q̃ apls. c. iiij. ad galath. Cũ venerit plenitudo tpis. & sic intelligẽda ẽ glo. iterũ. q̃ sup illud vbũ. In medio annoꝝ dicit. s. in plenitudine tpis. Et q̃ nõ sufficeret q̃ op' dei. s. incarnatio filij fieret nisi hoi bꝰ notificaref. iõ subdit. In medio ãnoꝝ notũ facies. Et q̃ timebat ꝓpha ne ex hũana malicia ℔ bfitiũ impediref. iõ subdit. Cũ irat' fueris misericordie recordaberis. Cõsequẽter ostẽdit quo illud op' dei. s. incarnatio venit in noticiã seu cognitionẽ nostrã. ꝺ. Deus ab austro veniet. s. in meridie. Sic ei i meridie sol maxime lucet. sic ad fidẽ incarnatiõis maxima lux salutis supnaturalis requirit. Et q̃ deueniet ad hmõi fidẽ ꝑ scripturaꝝ testimonia. iõ subdit. Et sanct' ꝺ mõte pharan. i. de mõte vmbroso & dẽso. ꝑ q̃ sacra scriptura q̃ ℔ mysteriuz variis locutionibꝰ & vmbrosis figuris traditur intelligit. Cõsequẽter de ei' natiuitate dicit. Operuit celos gltia ei'. nato ei dño. ãgeli. Gloria i excelsis cecinerũt. Et q̃ ꝺ ei' p̃dicatione & vita & miracul' tor' orbis fuit replet'. iõ subdit Et laudis ei' plena ẽ terra. Cõsequẽter q̃ rp̃s q̃ sol iusticie ꝺr tãq̃ lux vera irradiat in mũdo. iõ dicit. Splẽdor ei' vt lux erit. Et q̃ hmõi splẽdor fuit quodãmõ occultat' in cruce. iõ subdit. Cornua in manibꝰ ei'. ibi absc̃õdita ẽ fortitudo ei'. & ibi est finis vsus apud hebreos. & est sensus. Cornua in manibꝰ ei'. i. trophea crucis fm glo. q̃ ꝑ extẽsionẽ manuũ xp̃i in cruce. cornua are crucis sunt exp̃ssa. in q̃ q̃dẽ cruce absc̃õdita est fortitudo eius. q̃ erinanuit semetipm etã vsq̃ ad mortẽ. Cõsequẽter de effectu passionis ei' dicit. Ante faciez ei' ibit mors. q̃ moriendo mortẽ nram destruxit. Egredietꝫ dyabol' ad pedes ei'. q̃ põt intelligi ꝺ expoliatione inferni q̃ dyabol' põt dici. vel fm glo. q̃ xp̃o ingrediẽte in corde fugit dyabol'. Cõsequẽter dicit. Stetit & mensus ẽ terrã. & hic incipit vsus in hebreo. Ad cuius intellectũ i ordinatione ad ꝓcedẽtia & sequẽtia sciendũ. q̃ q̃ ꝓpha dixerat q̃ fortitudo xp̃i erat absc̃õdita in cruce. iõ hic declarat quo sua potẽtia. put ẽ de' fuerat antea valde patẽs & ostisa & spãliter in opibꝰ q̃ fecerat in tpe veteris testi. q̃rũ aliq̃ ꝓcipua hic narrat. ex q̃bꝰ vnũ ẽ q̃ diuisit terrã ammorreoꝝ & chananeoꝝ in hereditatẽ filijs isr̃l. q̃ q̃dẽ diuisio facta fuit ꝑ mẽsurã in funiculo distributionis. vt hꝫ Josue. xvij. de q̃ dicit. Stetit & mẽsus est terrã. s. p missionis mõ p̃dicto. Et sequit. Aspexit & dissoluit gentes. s. habitãtes in illa. q̃ fuerũt ab ea separi p mortẽ & captiuitatẽ & hmõi. Et q̃ reges eoꝝ erãt magni & fortes ab antiq̃ vt ꝺr in ps. Qui occidit reges fortes &c. ideo subdit. Contriti sunt montes scil. Incuruati sunt colles mũdi. &c. Si ãt q̃rat q̃re in hmõi narratiõe incipit ꝓpha ab acq̃sitione seu diuisione terre & ptermisit illa q̃ fuerũt in defto & hmõi. Dicẽdũ q̃ de datiõe legis q̃ fuit potissimũ & principale iã aliq̃d tetigerat ꝓpha cũ dixerat. Deꝰ ab austro veniet &c. & ℔ significatiõ principaliter aduertũ xp̃i. vt. s. expositũ est. & alludẽdo illi hystorie ꝺ datiõe legis i mõte synai q̃ erat vicin' mõti pharan. ꝺ q̃ fit ℔ mẽtio. ꝯsiderat fortitudinẽ dei ostẽsam antiq̃s p̃ acq̃sitionẽ & diuisionẽ terre ꝺ q̃ dic. Deus ab austro veniet &c. & sic hꝫ in ebrea etymologia etymologie. Vbi notãdũ q̃ vbi nos habem' ethymologie. i heb. hꝫ chusan. q̃ ẽ nomẽ ꝓpriũ cuiusdã q̃ afflixit filios isr̃l. eo q̃ offenderãt deũ colẽdo ydola. sz q̃ postea penituerũt & exclamauerũt ad dñm. de' saluauit eos p othoniel fr̃em caleph. vt hꝫ Judi. iij. & sic de' ostdit potẽtiã suã punitẽdo ydolatras & misereꝺo penitẽtibꝰ. Nõ ãũt q̃re trãslatio nra hz ethiopie ẽ. q̃ chus signat ethiopes. & iõ p chusã trãstulit ethyopiã sz ad veritatẽ. ethyopia nõ ẽ chusan sz chus. chusan ei ẽ nomẽ ꝓpriũ hois. vt dictũ ẽ. & sic hꝫ i chaldaica trãslatione. ꝯtur dic. Turbabũt pelles terre madian. i q̃ tãgit hystoriã gedeon cũ maditis q̃ ab eo fuerũt turbati & victi. vt hꝫ Judi. vij. ꝯtur dicit Illuc i flumnibꝰ irat' es dñe &c. in q̃ ostdit potẽtiã dei alludẽdo hystorie ꝺ diuisiõe maris rubri & iordanis. nõ fuato tũ ordine tpis nec exprimẽdo fcĩm sed more poetico tãgẽdo. Et q̃ de' se habuit in istis vt vir pugnator ꝑ salute ꝓpli. iõ subdit. Qui ascẽdes sup eq̃s tuos q̃drige tue salutatio. Si' q̃ subdit. Suscitans suscitabis arcũ tuũ. intelligit eode mõ. s. siderãdo deũ ac si eẽt fortis eques & exp̃t sagittator. Et q̃ ista & silia fecit de' vt fuaret iurameta q̃ fecit patribꝰ ꝺ ℔ q̃ semẽ eoꝝ possideret terrã ꝓmissiõis. iõ dicit. Iurameta tribubꝰ q̃ locut' ẽ. & sequit. Fluuios scindes terre &c. i q̃ ẽ replicatio p̃dictoꝝ ad maiorẽ ꝯfirmationẽ. Q. ãũt seq̃t. Burges aq̃ trãsit. intelligit ꝺ aq̃s Iordanis q̃ deficedentes trãsierũt. & sic remãsit abyssus discoperta. vñ ꝺ ℔ ꝺr Josue. iij. ca. Aq̃ q̃ inferiores sunt decurrẽt atq̃ deficiẽt. sz aq̃ alte steterũt q̃si imobiles de q̃ ꝺr. ibi. Que ãt desup venũt i vna mole ꝯsistũt & ℔ ẽ q̃ ꝺr. Altitudo maris sua leuauit ꝑ altitudinẽ intelligit aq̃s altiores. s. supiores Que leuauerũt mar' suas. i. amouerũt ptãtes suas ne currerẽt naturali cursu. ꝯsit alludit hystorie Iosue ꝺ statione solis & lune. Iosue. x. ꝺ q̃ dicit. Sol & luna steterũt. & q̃ ibi de' misit lapides grãdinis magnos ꝺ celo q̃bꝰ p cussi fuerũt aduersarij. iõ subdit. In luce sagittaꝝ tuarũ ibũt lapides ei illi q̃ nõ sine fulgure mittunt existimant vt sagitte seu haste lucẽtes. & q̃ ex hmõi pcussionibꝰ miraculosis. habitatores terre chanaã fremuerũt & stupuerũt. iõ dicit. In fremitu cõculcabis terrã & in furore ob stupefactes gẽtes. ꝯsit reuertit ꝓpha ad loquẽdũ ꝺ ℔. Ad q̃ sciendũ q̃ supi' ꝓpha dixerat q̃ potẽtia xp̃i fuerat in cruce absc̃õdita ꝺ q̃ dicit. ibi. Absc̃õdita ẽ fortitudo ei'. & postea ostdit q̃ ei' potẽtia in antiq̃s fuerat multipliciter publicata. & ℔ cũ dicit. Stetit & mẽsus ẽ terrã &c. vsq̃ ad istũ locũ. Hũc ãũt ostdit. q̃ sz potẽtia xp̃i in cruce absc̃õdita fuerit. vñ fuit magna & salutifera operans vñ dic. Egressus es i salutẽ ꝓpli tui. in salutẽ cũ xp̃o tuo & sequit. Percussisti caput ꝺ domo impij. q̃ princeps demoniorꝝ q̃ in ligno vincebat in ligno victus fuit a xp̃o. et sequit. Denudasti fundamẽtũ ei' vsq̃ ad collũ. q̃ vt ꝺr i glo. Absc̃õdita ei' apta sunt nõ ad breue tpis sz imppetuũ. & sequit. Maledixisti sceptris ei' &c. Totũ exponit ꝺ ptãtibꝰ dyabolicis q̃ frequẽter venũt ad dispgendũ iustos. & seq̃t. Exultatio eoꝝ sic ei' q̃ devorat &c. vel ei aduersarij hũani generis se habẽt vt exultãtes cũ devorãt pauperẽ in absc̃õdito. eo mõ q̃ ꝺr i psalmo. Insidiat in absc̃õdito vt rapiat pauperẽ &c. & seq̃t. Hũa fecit

sti in mari eos tuis in luto aquū multay qō a multis exponit ō trāsitu maris rubri. Hz ptinuādo ad pdicta videt exponēdū sicut in glo. ō mari hui⁹ secli. vbi ē lutū curarū ⁊ solicitudinū multay i q̄ mari ps fecit viā eis suis id est iustis, qs regit sicut eques equū suū. ⁊ ō dādo eis exempla vite ⁊ ostendit salubertima p q̄ possent vitare huiusmodi curarū ⁊ solicitudinū pbibuit cū ps solicitudinem futuroꝝ ⁊ tpaliū. Matth. vi. c. Et sic facit viam in hmōi mari turbulento, ps dicit. Audiui ⁊ turbat⁹ est vēter me⁹ ⁊c. Ad cui⁹ declarationē iciendū q̄ pheta ꝓsiderās ex pdictis duo principaliter, vnū ē tribulatio quā ps passus ē in cruce, vbi abscōdita ē fortitudo ei⁹, vt dicerat. scōm ē fruct⁹ salutiferus sue passionis, ō q̄ dicit. Egressus es i salutē pli ⁊c. turbat⁹ ē in mēte ⁊ ptremuerūt labia sua, quasi nescies loq̄ ex turbatione tāte ꝑnetatis, nō dicit. Audiui. s. pdicta ex inde q̄ ē ex audito. Et ꝓturbat⁹ ē venter me⁹. s. mens mea q̄ ē in trinseca sic vēter iter mēbra corporea intrinsec⁹ ē. Cōtremuerūt labia mea, q: loq̄la turbabat ex vehemēta turbatiōis in trinseca. ingrediat⁹ putredo ⁊c. ingredit⁹, q: turbatio mētis redūdabat ēt in mēbra solida q̄ sunt ossa. Et rone tāte turbatiōis ⁊ tremoris dicit Ut requiescā in die tribulatiōis. ⁊ ē sensus q̄ pha habebat requiescere et ꝓlari in salute ab eo desiderata, q̄ tūc facta ē in die tribulatiōis. s. in tpe passionis xpi. Et nūmirū si pha ō hoc tremebat ⁊ ꝓturbabat⁹ ō tribulatione passionis et si ex ea secret fruct⁹ salutifer ēt xps iminēte passione ꝓtristabat⁹, ⁊ cepit tedere ⁊ metu⁹ eē. Matth. xxvi. c. ꝓsit pha turbabat⁹ ex hoc q̄ habebat ꝓmisceri cū ꝓfo iudaico q̄ puratur⁹ erat morte xpi. ⁊ de hoc dicit. Ascēdaz ad pli⁹m accinctū nrm. i. ascēdā in iudeā ad pli⁹m illum q̄ paratus ē cū armis ad occidendū xpm. Et notādū q̄ vbi nos habem⁹ in hoc loco, accinctū nrm. i heb. dr Jegudeno ⁊ est oino sile vbū. Beñ. super circa hdictionē gad, in q̄ loco trāslatio nra hz: Preliabit ante eū. vñ ⁊ in hoc loco sic debuisset dicere. Et ascēdā ad pli⁹m q̄ pliabit⁹ ast eū. i. cōtra eū. ⁊ sic sinia erit planior ad ꝓpositū. ⁊ sequi. Ficus cū nō florebit ⁊c. vbi vr loq̄ pha pabolice ō pplo iudaico assimulādo eū ficui nō florenti, vel vineę nō germināti et hmōi. sicut Isa. c. v. assimilat illū pli⁹m pheta ad vineam nō fructuosā. ⁊ ē sensus. Sic cū. i. ille pls nō florebit in illo tpe. Nec erit germen in vineis. q: pādit virorē gratie. Deficiet op⁹ olive. q: ō iusto dr. Ego sicut oliua fructifera in domo dñi. Dixit ⁊ intelligēdū ē ō gō dicit Et arua nō afferēt cibū. i. ō cibo spuali. Abscidet de ouili pec⁹ ⁊c. q: ā tpe illo desinit ee grex dñi sicut ⁊ popul⁹, vñ Dan. ca. ix. Occidet xps ⁊ no erit ei⁹ pls q̄ eū negatur⁹ ē. ꝓsit pha ex illis duobꝫ ꝓsideratis. s. q̄z vnū erat tristabile. s. afflictio passionis. ⁊ aliud magni gaudij et exultatiōis. s. fruct⁹ salutifer⁹ ei⁹ inclinat se ad gaudiū. q: ppetuū ⁊ indeficiēs. ⁊ ō hoc dicat. Ego aūt in dño gaudebo ⁊ exultabo in deo ihesu meo. q. d. hz illā tristiciā ꝓsidero q̄ magna ē. tū q: trāsitoria eā dimitto. ⁊ gaudebo in dño q̄ ē eter⁹. Et exultabo in deo ihesu meo. s. in sua saluatione q̄ eterna ē. ⁊ sequi. Deus dñs fortitudo mea s. ad tolerādū plixitatē spei. Et ponet pedes meos qua si cervoꝝ ad attingēdū terminū desideratū velociter. Et sup excelsa deducet me. s. sup alta ⁊ sup pha. q̄ hunc salutē triant. Et sic ero victor in psalmis cantēs. Et nota q⁹ dr hic. Victor in psalmis cantēte, ponunt sil'ia vba b cur in titulo quarti psalmi. ⁊ vñ istud cāticū, prie ē sicut vn⁹ de psalmis dō.

Incipit plogus in Sophoniā pphetā.

Radūt hebrei cuiuscūq; pphe pater aut auus ponat in titulo ipos q̄z pphas fuisse. Cū ⁊ amos vnū de duodecim pphetis q̄ dixit, nō sum ppheta nec fili⁹ pphete, sed pastor capraꝝ, ⁊ vellicās sycomoroꝝ, ꝑis nomē i titulo nō habere. b Hoc si verū ē sophonias ppheta, q̄ nomine (vt ita dica) pphetico ⁊ c gliosa maioꝝ suoꝝ stirpe generat⁹ ē. Habuit etiā ꝑem chusi⁹ auū godoliā, pauū amariā, attauū ezechiā ⁊ talē quadrigā ipe

Postilla fratris Nycolai de lyra cum additionibus pauli epi burgēsis, ac replicis magistri matthie doricii sup abachuc pphetā finit feliciter

Incipit expositio plogi, fm brutonē in sophoniā pphetam.

Radūt hebrei ⁊c. In isto plogo pcedit hiero. p hūc modū. primo ponēs quandā regulā hebreoꝝ pphete, gsonā describit scōo ponit interpretationē nois q. pphe ꝓgruit ibi. Sophonie sophonie ⁊c. tertio repetit carnalē pphete genealogiaz et qua spūalē elicit. ibi. Iste g̃ pphetarc. quarto dicit cui⁹ regis tpe pphanit. ibi. Iosiā regē iude ⁊c. hūc pphete materiā tāgit. ibi. Ideo de⁹ p pphetā. Itez in prima pte cōmēdat pphā sine describit a tribu. primo ab officij dignitate. ibi. Hoc si verū est iste sophonias pphā scōo a nois ꝓfiguratiōe vel cōgruitate. ibi. Qui nois. et ita dicā, pphetico. tertio a generis nobilitate. ibi. Gloriosa maioꝝ ⁊c. alias divisiones ponem⁹ in locis suis. Dicit igit⁹. a Tradūt hebrei. i. regulariter dicūt.

b Vellicās sycomoros. i. discerpēs folia sycomoꝝ et aliaꝝ arboꝝ ad pastuꝫ pecoꝝ. vide. s. in scōo plogo sup

c Hoc si verū ē ⁊c. hic describit⁹ psona pphete (amos. q̃tū ad duo. s. q̃tū ad ꝓfiguratiōē nois cū dr. Qui vt ita dicā ⁊c. ⁊ q̃tū ad nobilitatem origitis. ibi. Et gliosa maioꝝ. dicit igit⁹.

c Hoc si verū ē q̄ hebrei tradūt.

d Sophonias ppheta. vt ita dicā. p quādā eētie de mōstratiōē. sicut dr mulier egregia forma.

e Qui nois pphetico. i. pphetalis officij ꝓfiguratiuo.

f Et. i. etiā.

g Glo. ma. su. stirpe gene. ē hō vbū est sumit⁹ bis in ost⁹ tuēdo. ⁊ sepe vba q̄ pluries resumit⁹ po nunt⁹ in fine sile⁹ vt hic. ⁊ in ouidio epla⁹. Tu dñs, tu vir, tu mihi frater eras die baiseis acbilli. dr g. Qui nostrine pphetico. i. pphetalis officij ꝓfiguratiuo vel propriete ꝓgruo. In ipa em ipositiōe nois hui⁹ ꝓfiguratiui vt q̄ esset pphā futur⁹. ⁊ ita videt exponere lra sequēs q̄ dicit q̄ vtraq; nois interpratio pphete ꝓuenit. ⁊ sicut dicit lra sequēs exponere ꝓcedentē. Alij dicūt q̄ q̃nione est ibi vna dictio, dicūt em q̄ quinio quinionis dr collectio q̃nq; in vno ordine. Hz nō ē multū in vsu. ⁊ ꝓpter ō dicit Hiero. vt ita dicā. q: g. tūt. ꝓcedētes pphete cō numerant⁹ hic sophonie dicit. q⁹ ex his fit quinio. ē ergo sensus. Illoc si verū ē. vt. s. Sophonias pphā in q̄ dā Quinōe pphica ⁊ gliosa stirpe maioꝝ suoꝝ. i. ꝓcedē tiū pphaꝝ Generat⁹ ē. Quicqd sit de ⁊ tate lre. ista lectura rephendit⁹ de manifeste in cōgruitate. Est em ibi sole⁹ cismus. cū q̃nio sit tm masculini generis. esse pristina no q̄ dicit q̃nto maioris volumis. Jm oī antecedente qsi nō sunt vbalia vel ptcipialia masculina sunt vt stellio gurgulio. qsi sūt vbalia sine ptcipialia feminina sūt. vt oratio actio ꝓiugatio ꝓiectio ⁊erpretatio. Quid q̄ dicem, ō vnio vnionis nōne p ꝓiectione vel egregatiōe iueni in terni o dico q⁹ sic. Hz tūc p syncopā dr ab vnitio vniti

onis qõ est nomẽ ẏbale descẽdẽs ab vno vnis, naz ab vnus vna vnũ ór b vno lapis pciosus sic dict⁹. qr tãtũ vnus ⁊ nũqz duo vel tres sit⁹ inuenũt. Zte vnoór pctũ vnũ in tessera ⁊ sit⁹ credo qẏ ẏnio si aliqd fcet, fcat ẏnqz pcta i tessera. sic seuto fcat sep, ⁊ tũc dertuat a ẏn⁹ ẏna ẏnũ. Dis dict⁹ leero ri iudiciũ dr elinquo h Anũ ab aueo auef qõ ẽ cupio cupis. qz multũ auet nepotes.

i Proauũ. pẽz aui. ãsi ẋpe auum.

l Amariãnõ amasi am. vt qdã falsi libri hñt. Alia esñ interpr̃ationẽ hz amarias ⁊ alia amasias. vide in interpr̃atiõib⁹.

l Atrauũ. pauu patrẽ ãsi altex p⁹ auum ⁊ idẽ dr abau⁹ ãsi lon m Et tra(ge ab auo. lẽ qdrigã ⁊c. ẋpbe qdrigã ⁊ aurigis ẏpanẽ vñ de helya dr. nũ. regũ. h. Pẽ mi curr⁹ isrl ⁊ auriga ei⁹. sile dr de heliseo. aũ. Reg. xiij. d. Bre. Auriga agitat curr⁹ portat. Doctor ẽ q moꝛes ꝓpũ p paciẽtiã sustinet ⁊ sacrificioquiẽ vbũ docet ⁊ curr⁹ dr ⁊ auriga. curr⁹ qz to'erando portat, auriga qz exhortãdo agitat. n Nomẽ sophonie ⁊c. Hic sm interpr̃atione nois ꝓmẽdat ẋpba a duobus. pmo ab officij sublimitate ibi. Alij speculaz. scdo a misterioꝝ cognitiõe ibi. Alij archanũ dñi. ⁊ tertio ꝓmẽdatur a quietꝫ ⁊ virtuqz ibi. Siue igit speculã. dicit ẏg. f.

n Nomẽ sophonie. i. h nomẽ sophonias ⁊c. o Utrãqz. i. vtraqz interpr̃atio. p Prophete pueniũt. s. q hñt speculãdi officiũ ⁊ notitiã misteriorũ. h. pbat hiero. per vbũ dñi factũ ad ezechielẽ ẋpbam. i. filij hois ⁊c. Ezechi. xij. ⁊. xxiij. q Iste ẽ ẋpba. hic repetit ẋpbe genitiuo carnalis cũ dr. Filij⁹ erat chusi ⁊c. ex q elicit ẽ generatõ spiritualis cũ dr. De fortitudie ⁊c. Ostdit ẽ h q sicut psona a psona nascit. sic ⁊ donũ ouis a dono. ẽa planta ẽ r De fortitudie itaqz dñi nat⁹ ẽ sermo. dñi. h notat q fortitudo vite dz pcedere sermonẽ doctrine. vt pri⁹ ds faciat q doceat. Act. i. Cepit ihesus facere ⁊ docere. Eccl. xxiij. Conseruabit disciplinã ⁊ tũc rñdebit. Eccli. xl viij. a. Surrexit helyas ꝓpha sicut ignis ⁊ vbũ ipi⁹ q⁹si facula ardebat. Job v. f. dr de iobe. Ille erat lucerna ardẽs ⁊ lucẽs. Bern. tã tũ lucere ẽ vanũ, tm ardere parũ. ardere ⁊ lucere pfectus.

s Et de ser. dñi nata est magnitudo dñi. hic notat q doctor nõ dz ex doctrina sua q̃rere magnificentiã ꝓriã. sed laudẽ dei ⁊ gl'am. i. Chri. ij. Exhortatio nra nõ de errore neqz de imũdicia neqz in dolo. sz sicut. pbati sum⁹ a deo vt crederet⁹ nobis euãgeliũ. ita ⁊ loqmur nõ q⁹si hoibus placẽtes. sz deo q̃ pbat corda nra. ⁊ sequit ibi. Nec q̃rentes ab hoibꝫ gl'am ⁊c. Coll. iij. Oẽe qcqz facis ẏ vbo aut in ope oia facite in noie dñi nri ihesu xpi. gras agẽtes deo pri ꝙ ipm. i. Cor. x. g. Oia in gl'am dei facite Eccli. li. Dedit mihi dñs lingua mercedẽ meã. ⁊ ipa laudabo eum. t Et de magni. do. nata ẽ hũ. q⁹ q̃ ds ver⁹ deum magnificat tãto seipm magis hũliat. Exo. iij. Et q locutus es ad seruũ tuũ impedimẽtis ⁊ tardioris lingue velut extrem⁹ auriga ꝙpleuit. n Nomẽ sophonie, alij speculã, alij archanũ dñi trãstulerũt. Siue igit speculatiue absc̃oditũ dñi interpret⁹ vtrũqz ꝓpbe ꝙuẽit. Dr ei ad ezechielẽ. f. Fili hois, speculatorẽ te posui domui israel. Iste ẽ ꝓpha q erat in specula ⁊ i sublimibꝫ stitutus. ⁊ nouerat misteria dñi fili⁹ erat chusi q interpr̃atat hũilitas. Habebat q̃z auũ godoliaz q dicit magnitudo dñi. ⁊ pauũ amariã. q ⁊ ipe vertit in sermonez dñi attauũ ezechiã q sonat fortitudo dñi. r De fortitudine ieqz dñi natus ẽ sm⁹ dñi ⁊ de sermone dñi nata est magnitudo dñi r ⁊ de magnitudine dñi nata ẽ hũilitas. vt cũ puenerit eliquis ad pfectũ dicat. qz nõ sũ dignus vocari apls. Et illõ in psalmis. Dñe nõ est exaltatũ cor meũ. neqz elati sũt oculi mei. Josiã regẽ iude cui⁹ tpibꝫ sophonias ꝓphetasse inuenit. deo p oibus regibus iude placuisse hystoria quarti libri regũ r ⁊ secũdi paralipomenon demonstrat. t Josias simulachra⁹ q̃ pater suus ammon r vel auus manasses in tẽ speculator. i. sublimatus ad arcẽ speculationis qõ fcat. Lu. xix. a. vbi dr de zacheo q̃ statura pusill⁹ erat ꝙ ascẽdit in arborẽ sycomor⁹ vt videret ibm. Sycomor⁹ interpr̃atat ficus fatua. Bre. Contẽplari dei sapiaz nõ possunt q̃ sibi sapientes videñ. q⁹ tãto ab ei⁹ luce lõge sũt q̃to apõ semetipos hũiles nõ sũt. qz i eop mẽtibus dñi tumor elationis crescat arcẽ ꝓtem platiõis claudit.

v Josiã regẽ ⁊c. hic describit rex in c⁹ tpe sophonias ꝓphauit. cõmendat ãt h rex iosias a tribꝫ. primũ est qẏ deũ ꝓpue co uit. secũdũ qẏ idolor sũ lachra ⁊ idolatriã dstruxit ibi. Josias simulachra ⁊c. tertiũ est ꝙ festũ pasce intermissũ mitis tpibus celebrauit ibi. Jdẽ cassiodr̃e pascha ⁊c. p Quarti libri Reg. xxiij. Silis illi nõ fuit ante eũ rex q̃ reuerteret ad dñm in omni corde suo ⁊ in tota anima sua ⁊ in vniuersa virtute sua iuxta oẽz legẽ moysi neqz post eũ surrexit similis illi. z Et sedi palypo. xxiij. a. Octauo anno regni sui cũ adhuc eẽt puer cepit q̃rere deũ patris sui dauid.

a Josias ⁊c. sil'lachra ẏmmunisse. nũ. Reg. xxiij. fere per totũ. h. palyp. xxxiij. Sculptilia succidit atqz ẏmmunit. Itez in eodẽ. Dãdauit iudã ⁊ urbẽ ab excelsis ⁊ lucis simulachris ⁊ sculptilibꝫ. b Que pr̃ fuus ammõ. h. paly. xxiij. g. Cũctis idolis q̃ manasses fuerat fabricat⁹ imolauit atz seruiuit. nũ. Reg. xxi. g. Seruiuit imũdicijs. qbꝫ seruiebat pẽ ei⁹ ⁊ adorauit eas. c Vel auus manasses. nũ. Reg. xxi. a. Edificauit excelsa q̃ dissipauerat ezechias pater eius ⁊ erexit aras baal. ⁊ fecit lucos. sicut fecit achab rex isrl. ⁊ adorauit oẽm milicã celi ⁊ colui eã. Et fecit eadẽ vba dicũtur de eo. h. palyp. xxxiij. a. d Pre oibus regibus iude. Cõtra Eccli. xlix. Preter dauid ⁊ ezechia ⁊ iosiam oẽs peccauerũt. sic g videñ ezechias ⁊ dauid placuerit iosie. Rñdeo ezechias ꝓrogatiuã habuit i miraculis. p eo facts. ij. Reg. xx. ⁊ Esa. xxxviij. Dauid i hũilitate ⁊ spũ ꝓphetico. Josias in cultu religionis. Vel pot dici ꝙ simplicior fuit melior. ⁊ feruẽtior ezechia sed non dauid ⁊ posset dici ꝙ dauid nõ fuit ꝓpte rer inde Reges. n. iuda dicũtur ꝓpte q̃ regnauerunt tm sup duas tribꝫ. Reges aũt isrl sup decem tribꝫ in samaria. Dauid vero sup duodecim tribꝫ regnauit. Ut ꝓpatio ipm nõ recipit. sed illos q̃ tm duabꝫ tribubꝫ pfuerũt quibꝫ oibꝫ melior fuit iosias. Item sup illud. nũ. Reg. xviij. a. Non fuit similis ei de cunctis regibꝫ iuda. dicit in hystoria. si q̃rit de iosia dicimus q⁹ iosias ille melior fuit eo. sed ille ꝓponitur ei in hoc ꝙ magnificatus est ꝓclaris bellor tiulis. qr tria manuita fecit dñs ꝓ eo. solus regressum. additione ãnoꝝ

Prologus

stragē hostiū pangelū. d In qbꝫ ꝛc. Cōtra.iiij. Reg. ꝛ xviij. dr de ezechia. Cōfregit serpētē eneū quem fecerat moyses. Ite ingē dicit i hystoriis q ezechias ꝛfregit serpentē eneū quē fecit moyses. ꝛ puluere ei⁹ dispsit i torrē rē cedrō Rfideo ḡdā dicūt q hec vba tracta sunt a tosephō q errauit ꝟ dicēdo q nec ꝟ inueniꝫtur alto mō nec in libro Regū. nec paralip. Pōt ꝛ aliter dici. dr esse in hystoriis ꝟ iosia oia vestigia ydolatrie redegit in puluere ꝛ vestigia serpentis enei quez struit Ezechias ob ꝟ in prologo sophonie legit iosias serpētē struisse. vñ dr q aliqđ frustuz relictum fuit ab Ezechia qđ plus ab ydolatrantibꝫ iudeis habebat in reuerētia qđ cōminuit iosias. Vel pōt dici ꝟ q dico. Cōminuit. nō ē de textu prophe. sz inuenit aī in multis libris. ꝛ tūc destruit ita sic.

d In qbꝫ. i. inter q simulacra.

b Cui errori. id ē ad quē errorez. i. ydolatrie.

c Induci⁹ po(test) pulsus. pls dico.

d Detenti⁹ superstitione. ꝛc. i. cum approbatione receperat.

a Eneū serpentē. a moyse. Nūe. xxi. nō dicit q destruxerit. qz hoc legit ō ezechia. iiij. reg. xviij. a. Dicit aūt inuenitur. Cōminuit. sicut in aliqbꝫ libris scribit. tūc dicēdū est sicut prius. q ezechias ꝛfregit serpētē quē iosias cōminuit ēqtū ad aliquā ptē qz adhuc in reuerentia habebat. ꝛ tūc destruit ita sic. In quibꝫ. i. inter q simulacra. Cōminuit ꝛ cōminuit serpētē ꝛc. Cum errori induci⁹ pls admiserat. i. peccauerat. admittere ei dr peccare vel recipere. pls inqꝫ detenti⁹ superstitiōe. i. vitiosa religione vel superstitiosa obstinatiōe. Idoloꝝ. i. in cultu ydolatrie.

e Idē custo pascha. iiij. reg. xxiij. nec ei factū ē tale pascha diebꝫ iudicū q iudicauerūt isrl ꝛ oīm diez regū isrl ꝛ regū iuda. sicut in. xxiij. anno regis iosie ꝛc. eadē sūma legit. ij. paral. xxxv. f. f Jō de⁹ p. pphām ꝛc. h tāgit materia. pls ꝛc q sisstit in tribꝫ. in gētiū destructiōe. in israelitici pūli liberatiōe. in ciuitatis hierl'm repatiōe. ista ma satis patēt in lra. dicit igit.

f Jō. s. propter bonitatē rei.

g Gētibꝫ. s. philisteis moabitis ꝛ assyrijs. (gis iosie.

h Lectiōe sophēsis. sophonie. ij. Gaza destructa erit ꝛc. ibi nominat ciuitates philistinoꝝ q destruēde erant.

Jtē in eodē ca. Moab et sodoma erit ꝛ filij ammō q̄si gomorra. ꝛ sequit in eodē ca. Et ponet assur. ꝛ ponet speciosam in solitudinē. Hoc ē nimirū.

i Assumpsit iudicū sez ordinatiōis ꝛ destructiōis. qđ sonāti verba ominatiōis vsi dr Gaza destructa erit. moab vt sodoma erit ꝛc.

k Pplo vo isrl sa. i. liberatiōez a captiuitate. i. esdre. i.

l Et ciuit. ꝛc. i. esdre. vi.

m Tūc tpis tribuēdā. s. q̄si gētes qbꝫ cōminat destruct[ur]e erit. ꝛc. Ecce ego querar euersionē tabernaculoꝝ iacob ꝛ tectis ei⁹ miserebor. et edificabit ciuitas in excelso suo ꝛ tēplū iuxta ordinē suū plo dei collocauerat. deiecta ꝟ minuisse mōstrat.

n In quibꝫ erūt serpētē. eneū a moyse factū. cui errori. induci⁹ pls superstitiōe ydoloꝝ detenti⁹ admiserat.

o Idē custodisse pascha. ꝛ intermissis tpibꝫ multis solus celebrasse mōstrat.

p Jdeo de⁹ p. phetaz tpibꝫ memorati reg. q̄ puerura erāt ostendēs.

q gētibꝫ quidē. lectiōe pphētis affuturꝫ iudicii.

r Pplo vo isrl salutē. ꝛ ciuitati hierl'm restaurationē.

s tūc tpis tribuēdā. rectu lectionis denūciauit.

Explicit plogus.

Incipit argumētū

a Sophonias speculator et archanoruz dei cognitor audit clamorem a porta piscium. ꝛ iulatum a secūda. ꝛ contritionē a collibꝫ Judicit q̄z vlulatū habitatoribꝫ pile. qz ptigit eis pls chanaā. dispierūtq; nisi q̄ inuoluti erāt argēto.

Explicit argumētū. Incipit sophonias pphēta.

Verbū dñi .I. qđ factū est ad sophoniā filiuz chusi filij godolie filij amarie filij ezechie in dieby Josie filij ammō regis iudā.

Cōgregās congregabo oīa a facie ē re dicit dñs. Congregās hoiem et pecus cōgregās volatilia

Explicit qualiscūq; expositio istius plogi.

Postilla Nicolai de lyra sup sophoniā pham incipit cū additionibꝫ pauli episcopi Burgēsi. ꝛ replicis matthie doctoris ordinis minoꝝ.

Cap'm. I.

Verbuz dñi. Prophetia sophonie ī duas ptes diuidit. i. phemū et tractatū q̄ incipit. ibi Cōgregans. In phemio notificat sophonias stat⁹ gen⁹ ꝛ tps Gratus cū dr.

a Verbū do. qđ factū ē ad sophoniam ꝟ ē ostendit ꝑm fuisse pphētā. sc. Petri. i. Ilo volūtate hūana allata est aliqñ pphetia. sz spūsancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. ꝛ iste. stat⁹ ē. Jsti medi⁹ inter deū ꝛ cōem pl'm. ꝓpter qđ pphete dicūt dñi ptia patrine. sm. q̄ exponit saluator. Ille. ps. Ego dixi. dñi est. ꝛ. Jo. x. ca. Illos dixit deos ad qs fact⁹ ē sm o dr scdo notificat ei⁹ genus nus cū dr. b Filiū chusi. ꝛc. sm regulā hebreoꝝ iste fuit. ppha. eo qđ exprimit nomē ei⁹ in principio pphetie filij sui sicut dictū ē Esai. i. ꝛ idē ē intelligēdū ō aliis tribꝫ ꝟ notantes. Iz nō habeant eoꝝ pphetie. ꝛ sic ptz q iste sophonias nō solū fuit pphēta. Iz ō genere pphetali. q. pē ei⁹ au⁹ ꝛ pau⁹ ꝛ attau⁹ fuerūt pphete. tertio notificat tps cū dr. c In die. iosie. ex q ptz q iste pphetauit aī tpis babylonice captiuitat⁹. d Cōgregās. ꝟ iste ponit tractat⁹ q̄ diuidit ī duas ptes. s. i. ptē cominatoriā ꝛ desolatoriā q̄ incipit in. iij. ca. Pria ī duas. qz prio cōminat peccatoribꝫ generalr. scdo magr spālr. ibi. Et exrendā. Circa primū dicit pphēa in psona dñi. d Cōgregās ꝛgregabo oīa a facie terre. ꝛ ista congregatio nō ē ad salutē. Iz ad penā. qđ ptz ex fine ꝟ ptis. vbi dr. Et dispdā homes a facie terre. ꝛ ꝟmō accipit congregatio ab abachuc prio. Totū i pmo subiecerunt ꝛ congregauit ī rhete suū. ꝛ sic cōminat penā peccatoribꝫ generaliter cū dicit.

c Cōgregās hoiem. i. homes petōres ad penā. ꝛ qz bruta ꝓpter homiem facta sunt. Iō cōminat q̄ hec pena extēdi debeat ad ipa cū dr. Et pecora. ꝛc.

f Et extendā. hoc ꝛ cōminat peccatoribꝫ spālr ꝛ primo indefs. scdo populis extraneis ca. se. Prima diuidit in ḡnes ptes. quia prio fit cōminatio sacerdotibꝫ. scdo principibus. tertio vulgaribꝫ. quarto se occultātibꝫ. ḡnto excludit tribulationis pondus. ptes patebūt psequēdo. Ista tn diuisio nō ē ita pcisa q̄n de sniarū⁹ ptis ponat aliqđ ī alia. sicut fit cōuer in diuisionibꝫ aliis. pphetaz. Circa primū dr in psona dei.

f Et extendā manū meā sup iudam. ad puniēdū ei⁹ pl'm peccatorē.

g Et sup oēs habitatores hierl'm q̄ erat metropolis inde. ꝛ ibi vigebat vitiū ydolatrie. in q̄ magr erāt culpabiles sacerdotes q̄ tenebant illud exercere ꝛ diuino cultui ītendere. nō subdū.

h Et dispdam de loco reliqas baal. i. idolatrie cultum
i Et nomen edituū cū sacerdotibus. edituū dicūt custodes loci idolatrie qui ede tuētes. k Et illos q̄ adorāt supter tecta militiā celi. i. solē et lunā aliosq; planetas. tecta enim domoꝝ illiꝰ terre erāt plana. ō ibi ascēdebāt idolatre ad videndū et colēdū plenius sydera.
l Et iurant in melchon qui sūt cū dño colebāt idola. et in eoꝝ reuerentiā iurabant.
m Et q̄ auertūt de post tergū dñi. et leḡ et cultū dimittētes
n Silete a facie dñi id ē silebitis sicut de tecti et confusi.
o Quia iuxta ē dies dñi. i. tps siue vindicta
p Qr̄ ꝓpauit (dicte dñs hostiā. i. plm in de ad occasionem.
q Sctificauit vocatos suos. in hebr̄ hr̄. Prepauit. verbū enim hebraicū h positū eq uocū est ad ꝓpare et sctificare. Hebrei secquunt vnā significationē. et trāslatio nra aliā. pūt etiā dici isti vocati a deo sctificati. i. applicati ad executionē diuine iustitie et isti fuerūt chaldei.
r Et erit. hec est secūda ps in q̄ comināt principibꝫ cum ōr.
r Et erit in die hostie dñi. i. occisionis pctoꝝ fm ordinē diuine iustitie.
s Visitabo sup principes ꝛc. principes eiꝰ sedechie et filios eiꝰ fecit nabuc. occidi. et oculos eiꝰ erui. utꝫ. Reg. vlti. t Et sup omēs ꝛc. i. vestib cultui alienoꝝ deoꝝ deputat. talibꝫ sēm putabāt sacerdotes iudeoꝝ aliqñ. qr cū dño etiā idola colebāt vt pdictū est. v Et visi. sup oēm ꝛc. ingredīēs domū dñi magis ad suā pompā q̄ ad dei reuerentiā. in hebreo nō hr̄. Sup oēm trāsiliētē limē. qr aliq̄ volentes sacerdotes dagon et eius cultores imitari. q̄ nō calcāt sup limen tēpli dagon. i. Reg. v. sic ingredientes tēplū dñi limē trāsiliebāt absq; eiꝰ calcatiōe. fm q̄ dicit hiera. sa.
v Qui ꝓplēt domū dñi dei ꝛc. ibi tractātes negociationes ꝛc. sīlia vtz Job. ij. q̄ bñt iniq̄tatē et dolū annexa.
r Et erit. hec ē tertia ps in q̄ cominat vulgaribus. d.
y Vox clamoris a porta piscū sic notata. qr respicie bat mare. et p illā pisces inferebant in urbē et erat in muro exteriori. z Et vlulatus a scōa. i. a porta sibi coherēs. Et tritio magna a collibus (spondēte in muros scdo. id ē a monte syon in q̄ erat tēplū et dom⁹ regia q̄ claudebāt tertio muro. Et ꝓplicē ei clausurā fecē Sal. i. urbem. Et p ista ostēdit q̄ tot⁹ ꝓpls ciuitatis erit affligēdus i oī tpe.
b Vlulate habitatores pile. i. urbem vt dicūt exposito. nes nōīa. q̄ ōr pila eo q̄ e in medio iudee. sicut pes ponit⁹ q̄ pila. ōr in medio eius. Vñ versus. Est pila pes pōs

pila. Iudꝰ. pila taberna. i. hebreo hr̄. Habitatores hamaquetes. et sonat pfundū in latino. et dic ra. sa. q̄ illa ē ciuitas q̄ vocat tyberias notata. pfunda. eo q̄ est in demissiori loco iudee.
c Loquent⁹ oīs ꝓpls chanaan. i. iudeo ruꝫ siue iudee. qr ibi habitauerūt chananei. vñ filios isrl. et qr filij isrl secuti sūt mores chananeoꝝ.

magna a collibꝰ b Vlulate habitatores pile. c Conticuit oīs ꝓpls chanaā d dispierūt oēs inuoluti argēto. e Et erit i tpe illo f scrutabor ihm in lucernis g et visitabo h sup viros defixos i fecibꝰ suis k q̄ dicūt in cordibꝰ suis. l Non faciat bñ dñs. m et nō faciet male. n Et erit fortitudo eoꝝ in direptionē et domꝰ eoꝝ in desertū. Et edificabunt domos et nō hītabūt et plātabūt vineas. et nō bibēt vinū earū. o Juxta ē dies dñi magnus. iuxta ē et velox nimis. p Vox diei dñi amara q tribulabit ibi fortis. Dies ire dies illa. r dies tribulationis et angustie. s dies calamitatis et miserie. t dies tenebraꝝ et caliḡis. dies nebule et turbinis. u dies tube et clāgoris sup ciuitates munitas. x et sup anglos excelsos. Et tribulabo hoīes et ambulabunt vt ceci. y qr

d Dispierūt oēs. in uoluti argēto. i. plani diuitijs male acqsitis q̄ inuoluūt hoīes peccatis. fm illud ad thimo. vi. Qui volūt diuites fieri incidūt in laqueū et tentationē diaboli et desideria e Et erit (multa ꝛc. Hec est q̄rta ps in q̄ ominat ꝓpha latentes f Scrutabor (bus. d. ihm in lucernis. qr capta ciuitate chaldei cū luminaribꝰ q̄rebāt absconditos i locis subterraneis et ob
g Et vin (structis. tabo. inferendo penā
h Sup viros defixos i fecibꝰ suis. i. ob
stinatos in pctis suis. i Qui dicūt in cordibꝰ suis. male de deo sentiendo. k Nō faciet bñ dñs. suis cultoribus. l Et non faciet male. suis contemptoribꝰ. Exciderāt em in errorem illoꝝ qui dicunt. putidentiā diuinam nō extendi ad hec inferiora. ex quoꝝ psona ōr Job xxij. Circa cardines celi pambulāt. nec nra considerat.
m Et erit fortitudo eoꝝ. i. diuitie eoꝝ. vñ in heb. habetur. Substantia eoꝝ in direptiōem chaldeis.
n Et domus eoꝝ in desertū. habitatoribꝰ earuꝫ occisis vel captuatis. iō subdit. Et edificabunt domos ꝛc.
o Juxta est. hec est ps quinta in q̄ ꝓcluditur pondus tribulationis iminentis cum dicit. Juxta est dies dñi magnus. magnitudine sue vindicte.
p Vox diei dñi amara. qr oēs clamabunt ꝓ amaritudine angustie. q Tribulabitur ibi fortis. et miscromagis alij. r Dies ire dies illa. i. dei vindicte.
s Dies tribulationis. ertem. t Et angustie. interne.
v Dies calamitatis. i. luctus. x Et miserie. i. cuiꝰ libet hominis defectus. y Dies tene. et caliginis. q. d. tanta erit tribulatio q̄ nullus poterit videre locū fugiendi seu abscondendi se. z Et turbinis. i. impetus chaldeorum omnia rapientis.
z Dies tube et clangoris. chaldeos ad bellū incitantis

a Et sup angu. excelsos .i. turres excelsas q̄ solēt fieri ī murop angulis b Et ambu. vt cecci. .i. incidētes in piculis vndiq; sicut cecus ambulās cadit i foueā ⁊ impingit ad lapidē. ⁊ subdit cā. c Quia dño peccauerūt. multipliciter. vt ptz p̄ supradicta. d Et effundetur sanguis eop sicut humus. .i. ita q̄ tota erit opta sanguine.

f Et corpa eop. sic̄ sterco. .i. vinutten. insepulta.

g Jn igne zeli eius id est vindicte dei.

h Deuorabitur ois terra. .i. iudee de qua loquit̄ pphēta.

Caplm .II.

c Pollic̄ propheta ꝓminat̄ e iudeis. h ꝓinde ꝓminat̄ q; extraneis. et diuidit ī duas. q; primo ꝓmunat ad te dicta. ideo exequit̄ dicēda. ibi. Quia gaza. circa primū post cōmunationē ca. pce. posita iducit ppm suū ad penitētiā vt euadat penā ꝓmunatā. d.

a Cōuenite. p̄ mutuā dilectionē.

b Cōgregami. in loc̄ diuini cult̄ ad impetrādū peccatop vestrop remissionem.

c Gēs nō amabil. id est deo odibilis pter pctop multiplicationem.

d Priusq̄ pariat visio. .i. anīq̄ pena mihi ofīsa reuelatione diuina sup vos veniat in effectū. e Quasi pulueꝝ trāseuntes die. Jsta lra apud hebreos dr decurtata. q; ad eā tellectū oportet supplere aliq̄. ⁊ sic ꝓmunat sic pcedēti lre. Priusq̄ pariat visio. .i. pena ꝓmissa tollat vos d̄ terra vra. ita velociter sicut vēt tollit pulueꝝ. ⁊ sic sol suo trāsitu velocia cit die. f Anīq̄ ve. sup vos ira fu. dñi. .i. pena sue vin

g Anīq̄ ve. sup vos ira indig. eī. repentina est (dicte. eiusdē sñie ad maiorē assertionē. ⁊ sic ē in heb. pter q̄d aliq̄ male corrigūt. trahētes istud quasi nō sit d̄ textu.

h Querite dñm oēs māsueti terre. vt p vrām iusticiā ⁊ orationē alīs pcak a pena ꝓminata. sic Deū. ⁊ risp. dicit dñs sevelle pceres tori ciuitatis sodomop. .i. iustis si ibi inuentrent. i Querite iustū ⁊c. .i. ꝓpm deū ꝓsiderādo eī iusticiā ⁊ māsuetudinē. q. d. sic ꝓmiat̄ ē pena pctōrib; et sua iustitia. sic pāt̄ ē pcere penitētib; et sua

a Quia gaza. h ꝓinde pphā exeq̄t̄ dicēda extraneis (mia. ꝓminādo. ⁊ prīo philistheis. ideo moabit̄ ⁊ āmonit̄. ibi Audiui. Tertio ethiopib; ⁊ assyrijs. ibi. Et vos. Circa

a Quia ga. destru. erit. q. d. pp̄ h monui (primū dicit. vos ad pniaz. q; fra philistinop q̄ ē vēa fortior destruet pp̄ sui obstinatione ī pctō. ⁊ exprimit h nota q̄ttuor ciuitatū principaltū. ꝓinde toti pplo ꝓminat. d.

b Ue q̄ habitis funiculū maris gēs pditop. Verbū dñi sup vos chanaā terra philistinop. vt ni. mar̄. .i. pte terre sitā. s. mare fra eop philistiop sita ē s. mare mediterraneū. c Verbū do. su. vos cha. terra eop philistiop d̄r chanaā q; erat vna portio regnop chanaā. vt ptz ī li. iosue. d Et erit. su. ma. .i. terra philistie Reges past. q; destruct̄ ciuitatib; ⁊ exercitib; (noꝝ bitatoꝝ terra mā debit̄ inculta. ⁊ sic sol' pascuis aīalīū apta.

f Et erit funi. eī q̄ remā. d̄ do. iu. ⁊c. .i. reuertētes de babylone ibi pascēt aīalia sua.

g Ad vesp. req. cū aīalib; suis in caulis

h Qz visi. eos dñs liberādo eos de captiuitate babylonica sp̄ī Audi (eop pniaz. ut. h ꝓinde ꝓminat̄ moabitis ⁊ āmonit̄. d. ī i Audi (psona dei. in obpro. moab tē. dicit h ra. sa. q; iudei cū ducerent ī babylonē captiui gemētes ⁊ flētes. moabite ⁊ āmonite p̄ quop terrā ducebant derisone eis dicebāt. Quare lugetis ⁊ tristami. q; ad terrā vrām ducuni. inde cī natus fuit abraaz pr̄ vester. Beñ. .xi.

l Et magnifi. sunt sup terminos eop. qz iudeis in captiuitatē ductis moabite ⁊ ammonite occupauerūt ptē terre eop. ⁊ subdi ī Propte(tur pena. rea vi. ego dī. do. .i. sic verū ē q; ego sum vita p eēntiā. ⁊ sic punietur moabite ⁊ ammon Quia (monite. moab ⁊ so. erit ⁊c. li.

vt nō dic̄ d eqlitatē. q; iste terre nō fuerūt sic subuerse. sz ad rp̄s fuerūt deserte. hītatoribus ei' ⁊ cultoribus ptim occisis ⁊ ptim captiuitat̄. n Siccitas spinap. .i. nō crescēt ibi nisi spine. o Et acer. sal. sal. .n. reddit terrā sterilē. ⁊ iō p̄ h designat sterilitas trē. ꝓpter defectū culture vt dictū ē. p Usq; mete. rnū. in heb. hr. Usq; ī seculū. ⁊ iō eternū ñ iportat h ppetuitatē a pte finis sed lōgitudinē tpis. q Reliq̄e po. mei. .i. reuertētes de babylonia. r Diripiēt eos. qd fuit ipletū tpe machabeop. ⁊ cū h' replicat cū dr. s Hoc eis eueniet ⁊c. ⁊ exponit vt. s. t Horribil' do. sup eos. grauiter puniē v Attenuabit oēs deos ter. idola moabitap ⁊ am(donitap ꝓterēdo. x Et adorabunt eum. s. dñm. y Viri .i. iudei. z De lo. suo. .i. d̄ templo ī urb̄ ꝓsolabel recedi

a Oēs insu. gē. .i. alīq̄ d oib; insul. q; ppe scī (ficādo. tatē templi mīri gētiles d diuersis ptib; veniebant adorare deū ī urb̄ vt h. .ij. Reg. xviij. ⁊ Jo. xij. vbi dr ist̄. Et attenuabit ⁊c. exponit vt sit d̄ tpe xpi. ppria ī q̄ delecta ē idolatria ⁊ oēs gētes adorāt vnū deū Jz diuersimode excepti aliq; barbari ī q̄bdā ab aliq̄bus adhuc mācre idolatria.

b Sz ⁊ h visio ꝓmiat ethiopib; ⁊ assi. d. Jz ⁊c. q̄ frequentes

c Jnfre. ⁊c. gla. suū (pplo meo molesti fuisti. q̄. pa. ruꝝ.

dicit gladiū regis babylonis, qui in hoc erat executor diuine iustitie, et victorias agebat diuina virtute. d Et extēdet manū suā i. vindicte sue ptātē. e Dup aqlonē. in illa eīm pte ē regnū assirior respectū urb'im. f Et ponet speciosam. i. nitidissimā q̄ erat metropolis i illo rgno, vt supius dictum. ibi, assimilat meretrici speciose.

g Et accubabūt (ciose. būt i medio ei⁹ greges. q. data diu manebit ei⁹ destructio q̄ i plateis ei⁹ crescere herbe a alū pascue apte h Et onocrotalus et herici⁹ &c. tales enim aues et bestie solēt in edificijs destructis habitare. i Hec ē ei⁹ (bitare. ut. glosa. i. supba.

l Habitās in cōfidētia. q. pter magnitudinē sue potentie nullum timebat.

l Que dicebat. p̄ nim Ego (mia supbia. sū. s. sola potens. alie aūt ciuitates nullius reputatiōis sunt respectu mei. et p ciuitatē metropolim intelligit Ninuē (ligit regnū. facta ē i desertū. q. d. nō est factū sola vitute hūana. sz magis diuīe dīs q̄ trā (tuna. sit p eā sibilabit. deligmās q̄ ei⁹ ptās sicut sibilus transijt.

p Et mouebit manum suam notādo mala q̄ egit is alijs fecit.

Capitulū. III.

v Ae puocatrix. hec ē scā'ps principalis q̄ ē ppli dei⁹ solatorū. et exponūt aliq̄ solationē. p reditu de captiuitate babylonica. sz aliq̄ ponūt hic q̄ nō videnf hunc intellectum ee sona. et videbit. psequēdo. pter q̄ mihi vē sine pudicio q̄ istud sit referēdū ad cōsolationē factā et fiendā p xp̄m. Scien dū tū q̄ sz adueⁿ xp̄i fuerit oīb⁹ solabit⁹ q̄tū ē de se. facē ē tñ tribulabilis plurib⁹ iudeor. p sua incredulitate. et iō p̄dīs capl̄m i duas ptes diuidit. q. prio ponit incredulor increpatio. secūdo credētiū solatio ibi. In die illa. Primo i duas q. prio increpat incredulitas iudeor. scō ponit̄ puersio finalis eor ibi. Dixi. prīa adhuc i duas. q. primo increpat culpa. scō subdit pena ibi. Dīs iustus. Circa primū dr a Ue puocatrix et redēpta ciuitas colūba. ista ciuitas intelligit irlm sm oēs expolitores hebraicos et latinos q̄ dr puocatrix ire diuine. pter malicia sacerdotū et scribarū et tra xp̄m insurgentiū. Et redēpta. q̄ tum ad bonos p xp̄i aduētū. Et colūba pter simplices q̄ i petēdo morte xp̄i fuerūt decepti p sacerdotes. Matt. xxvij. b Nō audiuit vocē. s. xp̄i p̄dicātis. c Et nō suscepit disciplinā. recedendo a peccatis. d In dīo nō ē p̄fia. sz magis i hominib⁹. vñ Job. xi. offenserūt ofilio cayphe de morte xp̄i ne venirēt romani et tollerēt locū et gentē. e Ad deū suū. s. xp̄m. f Nō appropinquauit. p imitationē is se magis elongauit. g Principes eius in medio eius quasi leones &c. Plus eīm iudaicus fuit p sacerdotes regebatur. et sm hoc erāt principes et iudices xp̄i. q̄ dicūtur hic leones rugientes pter crudelitatē ō xp̄m. et i. pter gā populū cui⁹ bona prim violēta prim fraudulenta rapiebat. q. valde auari et cupidi erāt vt̄z ex euāgelio et Iosephꝰ hoc declarat multipliciter li. bro. de iudaico bello. h Prophe ei⁹ vesani sic ptz de cayphaq̄ xphanit de morte xp̄i Jo. xi. et tñ fuit pessimus et infidelissimus ei⁹ p phetia sua vera fuit. hāc tñ nō intellexit vt ibi declaratur. i Sacer. ei⁹ polluerūt sctū. i. lege et templū q. legē dei irritauerūt pter suas traditiōes Matt. v. Et tēplū polluerūt p̄mittendo et faciendo ibi seculares negotiationes Jo. ij. q. tū hīt annexa vicia mēdacia et dolositates.

l Dīs iustus. hoc pter ponit debita pēa circa quā prio ponit xp̄i iustitia. et q. pcessit punitio ista cū dr. Dīs iustus i medio ei⁹. i. dīs ihs xp̄s qui fuit i medio ppli in hac lūdetate sz assūpta l Non (hūanitate. faciāmq̄. in psona. p̄pria nec dimittet im punitam in alta.

m Mane mane. i. celeriter. n Judiciū suū. da. i. punitionē suā ō ciuitatē et xp̄m incredulū. tlīt. eīm ānno a passione xp̄i p romanos fuit irlm destructa. et xp̄s incredulus prim occisus. et prim captiuatus o In luce. quia punitio ista toti orbi fuit mānifesta. p Nescivit autē iniquꝰ. i. xp̄s incredulꝰ. q Cōfusionē. ibi vēturā pro morte xp̄i. q. si p̄cognouisset nō eā dētinuisset. r Dispdigen. de iudea. s Et dissipati sūt anguli eor. i. principes q̄b⁹ adherebāt sicut pietes angulo. vel q. tota terra iudee fuit dissipata p romanos vsq̄ ad extremos eius angulos. t Desertas fect vias eor. p q̄s ō iudei captiuato. nō subdit. v Desolata sunt &c. q. pz lēa. r Dixi. hic ponit̄ ponit iudeor finalis puersio. scō circa q̄ remouet dubitatio ibi. Verūtā. Circa primū dr. y Attū timebis me. timore filiali p xpe isto. z Susci. discipli. s. xp̄i detecta p enoch et helyā falsitate anti xp̄i.

a Et nō pibit habitaculū eius. i. habitaculū bonor nō tollet a puersis. b Propter oia in quib⁹ visitaui eā id est. pter longā captiuitatē quā induxi sup gentē iudaicam et q̄ videbat a deo totaliter reprobata.

c Verūtamen. hic remouetur dubium. posset eīm aliquis credere q̄ iudei essent generaliter ad deum cōuertendi tempore sue predicationis. ideo hoc remouet ostēdens q̄ erit hoc circa finem mundi. Ad cuius intelli

lectū sciendū. q̄ fm glo. sup illud Mar. vlt. Hodie ē heres p̄incipes sacerdotū ꝛgnouerūt ibm nazarenū eē rp̄m. sz q: postea manifeste p̄dicauit ꝛ eoꝝ vicia. annūtiā ꝛ odium ꝛceperūt ꝛ ip̄m. ꝓpter q̄ ꝓcedens ꝛgnitio fuit subuersa ꝛ excecatio secuta. ꝛ excecatio sacerdotū cā fuit excecatiōis aliox ꝛ ex hoc uersio generalī inde/ox ē dilatata. ꝛ gētilitas ad fidē vocata. secūdū q̄ dic̄ apl's Ad Ro. xi. ca. Cecitas ex pte ꝓtigit in isr̄l' dōec plenitudo gentiū intraret. ꝛc. ab ē q̄ hoc

c Verūtū diluculo id ē tpe p̄dicationis rp̄i q̄ hoc diluculū. s. Osee. vi. Quasi diluculū ꝓparat' ē egressus d Surgētes (et' ꝛc. sz iudei cōtra rp̄m.

e Corrupēt omēs cogitatiōes suas. i. cognitiones q̄s h abebāt f Quapro (de rp̄o. pter expecta me. i. expectabis manēs i tua

g In die (cecitate. resurrectionis mee in futurū. i. vsq; ꝓpe finē mūdi. i. in q̄ resurget mortui. q̄ hoc fiet uno die. q: fiet vir

h Quia (tute diuia. iudiciū meū. s. finale.

i Et congregē gētes.

k Et (generaliter. effundā sup eos indignationē meā. q̄d intelligit ēt ad malos. q̄ erūt in maiori nūero. totū autē a maiori ꝓte determinat.

l In igne enī zeli mei. i. zelo meo accenso.

m Devorabit eos terra. iste ē ignis ꝓflagrationis ꝓcedēs iudiciū.

n Cuia tūc. tpe ꝓcedēti iudiciū anteꝝ ꝓ interfecto.

o Reddā po. labium electū. q: oēs ꝓfitebunt rp̄m.

p Ut inuo. oēs no. dñi sez ihu rp̄i.

q Et seruāt ei humero uno. i. ore uno cultu xp̄iano. q̄d h intelligat de rp̄o fm doctores anniās hebreoꝝ ptz p glo. sup. Beati. rli. vbi allegat hec scriptura. sicut scriptū ē. Tūc ꝓuertā ad ꝓlos labiū electū ad inuocandū nomen dñi. ꝛ ad colendū eū hūero uno. ꝛ sequit exponendo n̄ est aūt dictū hic nomen domini. nisi rex messias. ꝛ ad colendū eū hūero uno. q: erit principatus

a Ultra flumi. ethiopie. ꝛc. i. oēs gētes (sup hūerū ei'. ēt ūcuiq; longinq̄ devote credēt rp̄o ꝛ seruient.

b In die illa. Post increpationē incredulox iudeox. hic ꝓfr ponit ꝓsolatio credentiū. q̄ in aduētu xp̄i fuerūt pauci ꝓportione vt p̄dictū est eū ox.

b In die illa. hoc nō refert ad lram immediate p̄cedēte. sz ad illud q̄d supra dictū est de tpe p̄dicationis rp̄i in q̄ principes iudeox fuerūt p̄dicto mō excecati. ꝛ fit multitudo xp̄ī. apl'i vero credētes illūinati de q̄bus dr hic.

c Nō fam. sup adinuen. tuis i peccatis ꝓteritis p passionē rp̄i totaliter deleꝝ

d Quia tūc auferā de medio tui magnilos. i. principes sacerdotū. ꝛ scribas supbos. q̄ in vltionē mortis xp̄i tm' cū xp̄o eis adherēte fuerūt destructi p romanos.

d Et nō adijcies exaltari. i. supbe eleuari.

e In mō te scā. meo. i. in mōte syon vbi erat tēplū. q̄d fuit p romanos destructū. ꝛ ante eius destructionē multū glia/bant iudei de ipo.

f Et derelinq̄m in me. tui pp'm pauperē. s. apl̄os ꝛ alios fideles ꝓtēptores terreno:um.

g Et spabūt in noīe dñi. nō in potētia mūdi. vtz in actibus apl̄oꝝ in pluribꝫ locis.

h Nō faciēt iniq̄. tē. q̄a valde mūde ꝛ iuste uebāt i p̄mitia eccīa

i Cū ipi pascent. apl'ox doctrina.

k Et accubabunt. ꝛ non erit qui exterreat. Lauda filia syon. iubila isr̄l'. Letare et exulta isr̄l' in oi corde filia hier'm. Abstulit dñs iudicia tua. auertit inimicos tuos. Rex isr̄l' dñs in medio tui. nō timebis malū vltra

l Et nō erit q̄ exterreat. terrore deficiēte a fide vera. ꝛ q: multi eox nō timebāt tm̄ m Lau(ta. ō subdita. da filia syon. i. eccīa n Jubila (multās. tē. repetitio ē eiusdē sñie ad maiorē exp̄ssio Abstulit (onem. dñs iudiciū tuū. i. pena p̄ peccō ade inflictā ēt ad descensū i up Auertit i (femū. inimicos tuos. reprimēdo ꝓtētia demonū.

q Rex isr̄l' dñs. s. ne/r In me. (ius xp̄s. tui. fm q̄ dicit Mar. vlt. Ecce ego vobiscū sum oīb diebꝫ vsq; ad ꝓsummationē seculi

s In die illa dicet' isr̄l'm. i. ecclesie militāti q̄ noie isr̄l designat Esa. lxv. p aplos et alios p̄dicatores cōfortādo fideles i infir/

t Noli timere. a p̄secutiōibꝫ iudeox ꝛ tyran (miorum.

v Nō dissoluant man' tue. te retrahendo a bono ope.

x Dñs de' tu'. s. libꝫ rp̄us.

y In me. tui. sicut iā expositū est.

z Ipe saluabit. te ip̄sum.

a Gaude. sup te. ꝓpter p̄seuerātiā i fide.

b Silebit. sez pcā tua ꝓterita.

c Exultabit. a hoīes vanos.

d Ero a lege recessi. i. a fide xp̄i ꝛ deuotiōe. decepti p sacerdotes ꝛ scribas. vt p̄dictū ē.

e Congregabo. ad fidē xp̄i reducēdo. nō p̄dicāte petro sic reduct fuit ex illis tria milia die vna Act. ij. ꝛ alia die q̄nq; milia. Act. iiij.

f Cū ex te erāt. i. de nūero p̄destinox ad fidē.

g Ut nō vltra ba. sup eis op. s. sue infidelitatis.

h Ecce ego interfi. oēs q̄ affli/e. te. primitiua eīm eccīa valde afflicta fuit a iudeis i p̄secutiōe q̄ facta ē sub stephano. Act. viij. ꝛ isti fuerūt oēs interfecti p romanos. vel in seruitutē redacti p captiuitatē. que seruitus est mors c ullis.

i Et saluā. claudicātē. in p̄secutiōe eīm sub stephano credētes. p'matio pre dispō fuerūt p regiōes aplis i isr̄l remanētibꝫ. qui erant fortiores. ꝛ sic ecclesia videbatur quodāmō claudicare in debilior pte.

k Et eam que ejecta fuerat. p dispōnem p̄dictam.

l Congregabo. in vnitate caritatis vel q: post dest'ctione i onē isr̄l'm p tytū. Adrianus eā reedificauit ꝛ ibi xp̄ianis habitare ꝛcessit. ꝛ sic multi de xp̄ianis q̄ erāt dispersi p regiones. ibi fuerūt iterū congregati.

m Et ponā eos in laudē. q̄d maxime fuit impletū tpe cōstantini ꝛ citra.

n In omni terra cōfu. oculos eo-

rum. i. vbi prius fuerāt ꝓfusi. q; ante reputabant malefici ⁊ sacrilegi vt̄z et gestis apl̄oꝝ ⁊ martyrū. o In tpe illo q̄ adducā vos. de locis occultis ad publicū. sicut p̄z de scto siluestro ⁊ multis alijs latentibꝫ ꝓpter rabiē psecutoꝝ. q̄ postantinū ⁊ alios principes fideles fuerūt asse curati ⁊ valde exaltati.

p tū uerrero (ti. capitulatē vram. prius em̄ illi q̄ deꝑhendebant tāq̄ xp̄ianū occidebant vel dānabant. sicut captiui ad fodiendū pareūt talia opa fulta ⁊ dura. vt p̄z ex gestis multoꝝ q̄ dicendo (martyrum. mittimus. q̄ ē ipa vitas ⁊ regnat in secula seculoꝝ Amen.

J ca. iij. sophonie vbi dr in postil. Vap uocatur ⁊ redēpta ciuitas columba.

Additio.

v Obi in trāslati one nēa dicat. Redēpta. Jn heb. ponit q̄dā dictō equoca. q̄ vno mō signat redēptaz. ⁊ alio mō signat polluta. Visus em̄ dictō ponitur h̄ ⁊ Malach. i. vbi dr. Offertis sup altare meū pollutū panē. vñ i scā significatiōe accipiūt h̄ hebrei istā dictionē q̄ ē magis

Jn eo. c. vbi dr i postil. Dispdidi gētes ⁊c. (sonū lr̄e.

H Oc q̄ dr hic. Dispdidi gentes ⁊c. Additio. aliter posset exponi ⁊ forte melius. Ad q̄ sciendū q̄ put puerbialiter dr. Felix quē faciūt aliena pericula cautū. sic dei intētēs correctionē ꝑpl̄i istius. punichat alias gētes manifeste p pcis coꝝ vt inde sumeret ꝓfectū ille eruditionē ad timēdū deū ne sil̄r eis attingeret. et h̄ est q̄d dicit ꝓpha i psona dei. Dispdidi gētes. scilz gētiū nationes. Dissipati sunt anguli earū. ad oīdēdū q̄ aliter fuerūt punite ⁊ totaliter desolati sic q̄ null⁹ remanere ibi. vñ dic. Nō remanēte viro nec vllo habitatore. et q; ex h̄ replo debuissent erudiri ad timēdū deū saltē timore seculi ne eis sil̄ia p̄ingerēt. nō subdit in psona dei. Dixi. attamen timebis me. suscipies disciplinā. scilz ex flagellis alioꝝ. Et nō pibit hitaculū ei⁹ ⁊c. sed q; talē disciplinaz nō susceperūt. sz magis obdurati sunt. nō subdit. Diluculo surgētes. i. solicite. Corruperūt oēs cogitatiōes suas Et q; talū obstinatoꝝ pena cōrsidēs ꝑcipue ad finale iudiciū refuat. nō subdit. Quapropter expecta me i die resurrectionis mee in futuro. scilz in die resurrectionis generalis q̄ dr resurrectio dei ineꝑtū a deo mirifice efficax. et exponantur cetera prout in postilla.

Jn eo. c. vbi dr i postil. Vltra flumīa ethiopie. Additio

H Oc q̄d dr hic. Vltra flumīa ethiopie. ꝑtē dr de terra illa vbi decē tribus fuerūt trāsmigrate p Salmanasar regē assiroꝝ q̄ posuit eos iuxta fluuiuz gozan. vt dr. iij. Reg. xvij. q̄ tpe alexandri magni recluse fuerūt miraculose. credit tñ ipos egressuros circa finem mūdi. put h̄ in hystoria scolastica. ⁊ tūc reducēdi sunt ad verū cultū diuinū sicut ⁊ alie gētes remanētes sicut dr supra. Tūc reddā oībus labiū electū vt inuocēt oēs tri no

mine dñi. qui quidē sic transmigrati dicūtur h̄ic supplices mei. s. dei ineꝑtū p pniam de ꝑteritis humiliabuntur. Dicūtur etiā filij dispsoꝝ meoꝝ. eo q̄ descēderūt ab illis q̄ dispsi fuerūt p diuinā iniam. De istis g̃ concludit h̄ ꝓpheta q̄ deferēt deo mūera. sicut. s. Esa. lxvj. dr de eisdē

omni tra ꝑsiōis eoꝝ in tpe illo q̄ adducā vos. ⁊ in tpe q̄ congregabo vos. Dabo ei vos i nomē ⁊ i laudē oīb⁹ ꝑplis tre cū cōuertero captiuitatē vram coraz oculis vestris. dicit dñs.

Explicit saphonias ꝓpha.

Incipit prologus in aggeum proꝑtam.

Jeremias. ꝓpheta ob cām p turij sedechie regis. vt hystoria libri scdi paralipomenō idicat. q̄ fidē promissā nabuchodonosoꝝ regi chaldeoꝝ nō seruauerat. ꝓplm isr̄l ꝓtert cū memorato rege israhel. ex pugnata hierl̄m. captiuū in babylonē fuisse ꝓductū. sz cū mēoratus ꝓplis multis tpib⁹ idol̄ seruiēdo. ⁊ effusione sāguis innocentū se grauiter īpiasset. Nolens dñs generationē vnā sazᵗ eiusdez ꝓpli ob cās mēoratas penit⁹ de pire septuaginta ānoꝝ captiuitatē eidē ꝓplm in regē chaldeoꝝ statuit sustinere. hac cōne vt ꝓplo nūero annoꝝ nouꝰ ꝓpls a memoratis pcis immunis ad ēnuatōez isr̄l ꝑtinere. Septuagesimo itaq; scdo anno regno chaldeoꝝ subuerso q̄ adhuc octo anni restabant ad regnandum quod

Jn tertio ca. Sophonie. vbi dr. Dispdidi gētes ⁊c. postil. exponit de iudea sic totū capitulum de ea loquit. Burg. aūt p viam digressionis exponit. p cautela iudeoꝝ de punitiōe gentiliū. iuxta illud. Felix quē faciūt aliena pericula cautū. sz modicū colorē hz illa digressio q̄ p oppositū indi. ex punitiōe gentium raro vel nunq̄ facti sunt cautiores sz securiores. p ꝑis ad vicia procaces. iuxta illud. Deute. xxxij. Jncrassatus ꝓplis recalcitrauit Et sequit. Dereliquit deū factorē suū ⁊c. Que em̄ pigritia q̄ ortū hūt ex gētiū dilatatiōe ad vicia defluētes i tribulationib⁹ ad deum recurrerunt. put videri potest ex serie veteris testamenti.

Incipit expositio plogi in aggeū. ꝓphaz sm̄ hebreos

Jeremias ꝓpha ⁊c. iste plogus diuidit̄ in duas ptes. in quarū prima insinuat missio ꝓphe ad denūciandū tpe domus dñi edificāde ꝓplo reuerso de babylonica captiuitate. In secundo ostenditur materia ꝓphetie ibi. Omnia aūt q̄ in textu. In prima pcedit sic. primo tangit de captiuitate. scdo de reuersione ibi. Septuagesimo itaq; scdo anno. tertio tangit missio ꝓphete ibi. Tunc a ꝓplo isr̄l ⁊c. Item in prima pte primo tanguntur diuersa cā captiuitatis. scdo tangit causa durationis ibi. Sz cū memoratus ꝓplus diuat igitur.

a Hieremias ꝓpha ⁊c. libri scdi paralipomenon. xxxvj. vbi dr. a rege q̄z nabu. recessit qui adiurauerat eum p deum.

b Populum israel refert. Hiere. xxxvij. nec intelligendum est q̄ referat cām. s. piurij sedechie. sed translationem in captiuitatem. Vñ sic dr ibi. Hec dicit dñs. Ego tradam ciuitatem hanc in manu regis babylonis ⁊ succendet eam igni ⁊ tu non effugies de manu eius. sz ꝓprehensione comprehenderis. ⁊ in manu eius traderis.

c Sz cū memoratus. hic tangitur causa durationis captiuitatis. primo ergo exprimitur cā meritoria. secundo cā efficiens ibi. Volens deus. tertio cā finalis ibi. hac autem. dicit igitur.

c Sz cū memo. po. s. ꝓplis isr̄l h̄ refert ad duas tribus vel ad alios relictos de decē. d Multis tpib⁹. Hiere. q. a seculo confregisti iugum. rupisti vincula. dixisti. nō seruiam in omni colle sublimi ⁊ sub oī ligno frondoso tu prosternebaris meretrix. e Et effusi. sanguis innocentium ⁊ magie in tpe manasse. iij. Reg. xxi. Jnsup sanguis inno

rinum fudit manasses multū nimis donec ipleret irl'm
vsq; ad os. Ihere. xix. Edificauerūt vbs alienis in enmon
ḡs nescierūt ipi r pres eop r reges iuda. r repleuerūt locū
istū sanguine innocētū. f De grauiter impiasset. i. i
ipiū fecisset. r sumit hic impietas put dicat oppositū pie
tati. q̄ est cultus dei.

g Ob eās memo
ratas. s. cultura idolo
rū r effusione sāguis
h De (innocentiū.
ptuaginta annoy. de
quib⁹ dr Hie. e. xxix.
Cū ceperint ipleri in
babylone. lx. anni. vi
sitabo vos rc.

i Hac rōne vt ꝓple
to nūero annoy. lxx.

k Bonus ppl's āri
quo mortuo. qz vita
bois raro excedebat
lx. annos p̄. Dies
annoy nr̄oy in ipis

l Septuagesimo(lx. anni.
simo itaq; scdo āno.
hic tangit reuersio a
captiuitate babyloni
ca r prio rangit occa
sio reuersiois. scz sub
uersio regni chaldeo
rū r successio regū me
doy in regnū babylo
nicū. scdo tangit cau
sa meritoria reuersio
nis ibi. Cui⁹ prio an
no. tertio euētus re
uersiois ibi. Haz mo
riente. Itē in pria p
te prio tangit destru
ctio regni chaldeoz
scdo successio regū me
doy ibi. Dari⁹ q̄ medis rc. dicit igit.

etiā sexta visio danielis ostē
dit cū ppt cām sacrilegij q̄
ead ē visiōe ꝓtect fuisse ex
tinctū. darius q̄ medis ipa
bat vt septima visio dani
elis ostidit. mēorat⁹ ī regno
succedit Cui⁹ prio āno re
gni⁹ vt decīa visio danielis
manifestat⁹ daniel supputat
annis vidēs appropinq̄
re tps reūsionis⁹ q̄ p hiere
miā fuerat. pmissa. orās tā
p se q̄ p ppl'o. eādē pmissi
onē a deo postulabat ipleri
cui⁹ p gabrielē archangelū
ī eadē visiōe iuxta p̄cei eius
dē vniūsa ꝓpleta esse. deus
dixit. Hā moriente supra
dicto dario rege medoy et
succedēte ī regno cyro rege
psaz. pmissiōe dī ꝓpleta p
eūdē regē pplinq; isrl'i in
reductū historia secundi li
bri paralypomenon. Et ī

ctium esdre prophete cōfir
mant. Cui⁹a ppl'o isrl' et
seniorib⁹ templū dei edifi
cari cepisset. mortuo cyro
rege ac regnante dario re
ge psarū q̄ memorato cyro
successerat. vicine gentes ci
uitatis irl'm vt idē esdras
refert restauratōnem tēpli
r ciuitatis resistēdo impe
dire cepērūt Qua rōne d
territ⁹ ppl's isrl'. repatoz su
pradicti tēpli dñi necdū iu
xta pmissionē ꝓcessā eē cre
debat. Propter quod ī se
cundo anno regni memo
rati darij regis psarū. ag
geus propheta a deo mis
sus zorobabel qui de tribu
erat iuda qui potestatem
regni susceptur⁹ erat r ie
sum filium Josedech sum
mum sacor dotez admonet
vt credant cōpleto nūero

Supputatis ānis ter
tio rāgit oīois actio
ibi. Orans tā p se. q̄r
to oīois exauditio ibi
Cui⁹ p gabrielē. Dicit
e Cui⁹. s. Da (igit.
rit. Plora q̄ multi fu
erūt darij. Primus fuit
filius assuragis. q̄ dari⁹
fuit auūculus cyri. q̄
regnū chaldeoy expu
gnatū dario. vtpote
maioi etate reddi
dit. q̄ mortuo regnus
chaldeoy ad cyrū ne
potē ei⁹ devolutū est
Alij fuit dari⁹ filius
histaspis q̄ regnauit
xxvij. annis. cui⁹ an
no sexto renouatū est
templum r ꝓsumatū
i. Esdre. vi. Hemoroe
udeoy edificabant r
pspabant iuxta ꝓphe
tia aggei r zachariē fi
lij addo. r edificauerūt
r ꝓstruxerūt iubente
deo isrl' r iubēte cyro
r dario r artaxerxe re
gibus psaz r cōpleuerūt
domū dei rc. b⁹ da
rij hystaspis filij⁹ per
tes. in cui⁹ oculis es
dras inuentēs grāz ob

tinuit vt in irl'm reuerteret cū multis denarijs. i. Esd. vij.
hui⁹ etiā regis pincerna fuit neemias q̄ cū milita turba re
uersus ē i irl'm data sibi inia a rege ad instaurādū irl'm.
r muros ei⁹ diruptos. Hec. ij. Terti⁹ dari⁹ dict⁹ ē ogmen
to noth⁹ quē poeslit scōs patres. Quart⁹ fuit dari⁹ filius a
rasami quē interfecit alexāder macedo. q̄ dari⁹ victum⁹ fu
it de regib⁹ medoy r psaz Ad ḡ b⁹ dr itelligit de prio dario
seu successit cyr⁹ i regnū f Ut dicit. vi. dani. māifestat.
Dani. ix. g Supputat⁹ an. captiuitat⁹ iudeoy.
h Cui⁹ p hiere. nu. pmissi Hiere. xxv. r xxix. i Orans
rē. Dani. ix. k Per gabrielē archā. Dani. ix. adhuc loquē
te me ī oīoe mea. ecce vir gabriel quē videra ī visiōe in
pricipio cito volās tetigit me rē. l In ea. vii. dani. ix
m Hā moriēte rē. b tangit act⁹ reuersiois siue exit⁹. pri
mo igit notat ordo reuersiois cū dr. hā moriēte supradco
rege medoy. s. dario. r succedēte ī reg̃ cyro. scdo notat ef
ficiēs cā cū dr. n Per eūdē regē. i. cyr. i. Esd. i. tertio
notat ipa reūsio ibi. pplinq; isrl'i in irl'm reductū. qrto subdit
ipi⁹ reuersiois ēntificatio ibi o Historia scdi libri par.
vlti. p Et intiū. Esd. i. c. q Cui⁹a ppl'o. b iubent d
missiōe ppl'e r pri⁹ o tangit q̄ ē miss⁹. scdo tangit missiois
act⁹ l exit⁹ ibi. ppt q̄d ī scdo āno. tertio ad q̄d ē miss⁹ ibi
Vt credāt ꝓpleto nūero. Itē ī pria pte duo tangit. ipedi
mētū restauratois citat⁹ r tēpli. r incredulitas ppli d ist. q
tia tpis redificatois ibi. q̄ rōe rē. dicit igit. q Cui⁹ rē. ei
s Dor. cy. q̄. s. dolo circuuētū iffec rgia scitat⁹ (dr. q̄

legitur esū in chronicis q̄ cyrus multis regnis impugnatis ⁊ principib⁹ supatis, spectas bello ipetebat, tomyri regina scythar⁹ dissimulato dolore filij sui quē iā cyr⁹ in bello trucauerat, dolose pacē optauit, vbi temulētū eū duceū, multitudo psaꝝ enecauit, caput vo cyri amputari atq; in etrē hūano sanguine plenū, pcī iussit, nō muliebriter increpitās. Sanate inquit sanguine quē q:

s Ac regnāte (sisti. dario, filio histaspis ō q̄. i. Esdre. v. ⁊ vi.

t Qui memorato, s. cyro successit. Ix pl'es fuerint intermedij, s. cābises, siue artarxerses, ⁊ ermeides ⁊ frater ermeidis, quē ermeidem montēs sibi substituit, sicut scribitur in hist⁹ijs.

v Ut idē esdras refert. i. Esdr. ij. g. ⁊ iij p Qua rōne. i. q̄ cū. y Deterru⁹ pp'lus ist', vel detētus fm aliā lram vñ ispeditus fuit vñ credebat nondū aduenisse tps reedificatōis. vñ aggei. i. pp'lus iste dic. Nōdū venit tps domus dñi edificande.

z Propter qō in secūdo anno ⁊c. B notat euentū fuse actus missionis. Tangit ergo tps missionis cū dr. In scdo anno regni memorati darij filij hystaspis, qui missus scz aggeus pp'ha ⁊ a q̄. q: a do ad quē, q: ad zorobabel ⁊c. illud hē i principio aggei dr. in anno scdo darij regis psaꝝ in mēse. vi. in die vna mēsis factū est v̄bū dñi in manu aggei pphe ad zorobabel filiū salathiel ducē iuda ⁊c. a Ut credāt, hic tangitur ad qd sit missus ⁊ sunt duo, primū ē admonitō de credulitate ꝑpletiōis nūeri annor⁹ repanōis irlm. scdm ē dissuasio imitatiōis pp'li nō credētis ibi. b Hoc etiam additō, lra plana ē c Dia āt q̄ tertu. hic tāgit materia pphetie. c Reuersionē pp'li. hoc nō dicit, quia aliquid tāgatur de reuersione pop'li actuali, sz q: pp'lo reuerso fiebat pphetia ad edificatiōz tēpli aggei. ca. i. ascēdite in mōtē, portate ligna ⁊ edificate domum ⁊ in fine eiusdē capi. hē de B ⁊ ingressi sunt ⁊ faciebāt op⁹ i domo dñi. e Renouatione ciuitat⁹ aggei. i. nūqd tps ē vt habitetis i domib⁹ laqtis ⁊c. f Obseruātiā sacēdotalē. Agg. ij. Interroga sacerdotes legē ⁊c. g Et interitū regnor⁹. Agg. ij. Subuertā solū regnor⁹ ⁊ interā fortitudinē regni gentiū. Explicit q̄lisūq; expō istius plogi

Postilla Nicolai de lyra sup aggeū pphetā icipit cum additionib⁹ pauli de scti burgen. ⁊ replicis mathie doring. ordinis minorum. Capitulum. I.

In anno scdo. Incipit pphetia aggei q̄ dividitur in duas ptes, s. in phemiū ⁊ tractatū q̄ incipit ibi. Hec dicit. In phemio vo pmittit prohibui⁹ pphetie tps cū dr. In anno scdo darij regis. Scdm Iosephū. xi. libro antiqtatis iudaice iste darius fuit filius hystaspis, ⁊ fuit amicus zorobabel ⁊ fuit notabilis iudeis, vñz. i. Esdre. vi. ⁊ hoc maxime fuit vt dicit Iosephus, q: affectū pmouere ad regnū pfectū fecit votum q̄ si peregisset eū sic pmoueri faceret tēplū in irlm. edificari. ⁊ ibi vasa deserti. Scdm vo rabi. iste darius fuit filius assueri regis ⁊ hester regine, ⁊ sic fuit fauorabilis iudeis rōne mris sue q̄ fuit iudea ⁊ isto scdo dictū vñ mihi pbabilius sic declarari diffusius sup primū capitulū libri hester, tm fm vtrūq; dictū. Aggeus ꝑpetauit p⁹ reditū captiuitatis babylonice, q̄m vterq; fuit tamē duo fuerūt regnauit post cyrum.

a In die vna mensis. i. prīa die illi⁹ mēsis, eo mō loquēdi q̄ dr. Besi. i. Et factū ē vespere ⁊ mane dies vnus. i. prim⁹, secundo pomit nomē pphete cum dicitur.

b Facce ē v̄bū dñi in manu aggei. i. p ipsum aggeū tanq̄ per dei ministrū. Iste esū est modus loquendi hebraice, pōt etiā dici q̄ in B exprimit⁹ donū pphetie datū aggeo p sūmā fortitudinē doni corporalis q̄ pomit in manu recipientis, tertio pomit q̄bo pphetauit cum dicitur.

c Ad zorobabel filiū salathiel. ⁊ sic iste zorobabel fuit nepos ioachim. Datus. i. quē culmeradach leuauitēo carcere. ⁊ posuit thronū eius sup thronū regū q̄ erāt cuz eo in babylone. xxxvij. Reg. xxv.

d Ducem iuda. eo q̄ erat de tribu iuda.

e Et ad iesum filiū iosedec sacer. magn. ista esū duo erāt pōcipaliores i pplo. ⁊ iō pphetia aggei dr eis facta principaliter. ⁊ relīq; pplo ꝑtr. f Hec dicit. hic ꝑsit incipit tractat⁹ circa q̄ sciēdū q̄ pp'lus redītes ō babylone statim fundeunt tēplū in irlm. i. Esdre. iij. sz fratres fuit ispeditus a vicinis gētib⁹ ꝑpter q̄ dicebat nōdū aduenisse tps reedificādi tēplū, si esū p̄aceret dño p tūc illa edificatio tolleret impedimēta, vt dicebat, ꝑpter q̄ fuit negligēs de illa edificatiōe vsq; ad tps darij regis in q̄ aggeus ꝑsūfacto illustrat⁹ rephēdit eos negligētia exhortās ad tēplum edificationem q̄ ꝑpletū fuit. vi. darij anno. i. Esdre. vi. Scdm iosephū vo anno eius. xiij. q: fuerūt diligentes in opando. Sic igit iste tractat⁹ in duas ptes dividitur q: primo ponitur argumētōis actus, secundo eius effectus ibi. Et audiuit. Circa primū dr. g Populus iste dicit. Nondū venit tps. hoc dicebant ꝑpter impedimenta supuenientia a deo pmissa, vt dictū est. sz B non valebat. Deus esū aliq̄s pmittit in ope sibi placito impedimenta occurrere, vt manus meritū habeat in maiori labore. ideo subdit. h Numq̄d tempus vobis est, vt habitetis in domibus laqueatis. i. vt faciatis edificia curiosa

tus cunctis gentibus.

Explicit argumentū. Incipit aggeꝰ. pphā. I.

In anno scdo darij regis in mense sexto in die vna mēsis factū est v̄bū dñi in mān aggei pphe ad zorobabel filiū salathiel ducē iuda ⁊ ad iesū filiū iosedech sacerdotē magnū dicēs Hec ait dñs exercituū dicēs. Populus iste dicit, Nondum venit tempus domus domini edificande Et factum est verbum domini in manu aggei pphete dicens. Numquid tps vobis est vt habitetis in domib⁹ laqueatis, ⁊ domus ista deserta. Et nunc hec dicit dominus exercituū. Ponite corda vestra sup

i Et domus ista deserta,q.d,nō,qđ ꝓbat ꝑ effectum.
l Ponite corda vra sup vias vras,i,cogitate de opib ꝑ vris necessitatib,z inuenietis defectū notabilē ꝓpter opis tēpli negligentiā vt hĕ,j,nō seqt. l Semiastis mlt̄ ſ,respectu fructus inde sequēs ita ꝙ nō habuistis ci bū ad sufficientiā nec potū,nec operi mētū

a Et q̄ merce,ꝙgregauit vt ide lucrarer.
b Misit eas i saccu lū ptusum,i,puū,aut nullū habuit inde lu crū ꝓpter negligentiā edificādi dñi tēplum tōfūr in ducit ad hoc edificiū dicens.
c Ascēdite ī mōtez, scz libani vbi erant li gna huic edificio ap te,cetera patēt in ītā ex dictis vsq; ibi.
d Et vos festinatis vnusq̄sq; in domum suā,i,cū magna dili gentia intēditis vti litatib vris,z qz nō valet talis diligentia sine dei,pidētia,ido
e Propter (subdit, hoc,i,ꝓpter nimiā di ligentiā in operibus vris,z negligentiā in
f Super (diuinis, vos ꝑ,fūt celi ne,da ro,sufficientē ad ter re fecūdatione z ꝑ cō sequēs ipedita fr ter renascētia,z ꝑ ōēs ho mines z iumēta suffi ciens nutrimētū nō ꝓhibita,qđ requirit ad multiplicationē hoīz z iumentoꝝ,qz semē eoꝝ ē de superfluo alimē ti,vnus eīm nutritiua materiā ministrat ge neratiue,ſ,de alia.
g Et sup oēm labo rem manuū,qz hoies non pūt dñi laborare, nisi habeāt sufficiēs nutrimentum.
h Et audiuit,h ꝓfir ponit argumētōis effe ctus,qz ad vocē ꝓphē duꝝ ꝓpl'i z sacerdos magnus,z ꝑfir tot' ꝓpl's ꝓceperūt volūtatē z ꝑstantiā edificādi domum dñi z ptz ītā paucis exceptis q̄ discurrent.
i Et dixit agge' nun,do,de nun,do,i,de nūero ꝓphaz adeo missoꝝ
l Ego vobiscū suz dicit dñs,pat' vos auxiliari ī edifi catiōe tēpli. l Et susti,do,spūm,i,volūtatē z ꝑstantiā ad edificandum.

Capitulum.II.

In die viceſima. Postq̄z rephēsa ē ꝓpl's negligētia hic ꝑfir ꝓfortat eos sequēs diligētia,z diuidit i duas ptes,qz prio cōfortat de opis pfectu,scdo de ꝓmi aduētu ibi,Nolite timere.Circa primū ponit primo cōtinuatio respectu pdicti,scdo executio ꝓpositi ibi,In

a In die,xx,z quarta mē (septimo.Circa primū dicit, sis z,i,mediate eīm ꝑmiserat ꝓphā. Et faciebāt op' in do mo dñi exercituū deꝝ,i,nō dicerat q̄ tpe inceperāt illō op',nō ꝫ manifestat q̄tū ad annū cū dr.In anno,q,da tq̄,z q̄tū ad mēsam cū dr. b In.vi.mēse.Et dicunt

Et dixit aggeꝰ nūcꝰ dñi, de nunciis dñi ꝓphetans. Ego vobiscū sū dicit dñs. Et suscitauit dñs spūm zorobabel filij salathiel ducis iuda z spūm iesu filij iosedech sacerdotis magni z spūm reliq̄ rū de oī ꝓpl'o ingressi sūt et faciebāt op' i domo dñi exercituū dei sui. .II.

In die viceſima z q̄rta mēsis' i sexto mēse i āno scdo da tij regis' i septio mēse viceſi ma z prīa mēsis,factū ē v bum dñi ī manu aggei ꝓphete dicēs. Loqre ad zo robabel filiū salathiel du cē iuda,z ad iesū filiū iose dech sacerdotē magnuz et ad reliq̄s ꝓpl'i dicēs. Qs in vob ē derelict' q̄ vidit do mū istā' i gl'a sua prīa. z q̄d vos videt hāc nūc' Nūq̄d nō ita ē q̄si nō sit ī ocul' ve stris. Et nūc ꝙfortare zo robabel dicit dñs z ꝙfortar iesu fili iosedech sacerdos magne,z ꝙfortare oīs po pul' tre dicit dñs exercituū z facite qm ego vobiscū sū dicit dñs exercituū. Verbū qđ pepigi vobiscū cū egre deremi ō tra egypti z spūs me' erit ī medio vr̄m. Nō

septēbris,qz sm eos prim' mēsis apō he breos ē aprilis,ſz ois sum fuit Hesi,vij,et tro,tq̄,q̄ prim' men sis apō heb,ē mart' tū aliqn ꝙcurrit cum apli nro,qz facūt mē ses ꝑ lunationes z sm ſ ulte mēsis est augu stus,q̄ ē sext' a mar tio,ſz qz,xxuj,dies sau guli,nō ē tps in q̄ so lent edificia magna ī choari ſz magis circa principiū veris z ad huc min' ē apta,xxuj dies mēsis septēbris tō alt' dōm q̄ ſz mar n' sit prim' mēsis a pud hebreos,sm ordi nem festoꝝ pāni cir culū,tū septeber ē pri mus sm ordinē nego cioꝝ qz prim' simplr sm eos,eo q̄ in ipso fuit creatus mūdus sic declaratū fuit dis fusi'. Hesi,vij,z sm ſ mēsis.vi,ſ accipit fe bruari' cui',xxuj,dies ē in principio veris qz est tertia dies ei'.
c In.vij,mēse,hic ꝙfir exequit ꝓpositū Circa qđ prio ponit tps cū dr.In,vij,mē se,scdo subdit ꝙfortatio apantiū cū dicit.
d Loqre ad zorobabel tc,virgēdo prio sermonē ad principa les,z scdo ad totū po
e Quis ī vo (pulī. bis est derelictus,s,in vita. Qui vidit do mū istā,a salomone edificatā nūc tamen

destructam. f In gl'a sua prima,s,tempe sedechie ri uebanc eīm adhuc aliq̄ reuerā de captiuitate babylonica q̄ tpe sedechie viderāt templū a salomone edificatū, aſi q̄s destruere ꝑ nabuzardan,vt hĕ,i,Esdre,iij.

g Nunq̄d nō ita est q̄si nō sit,q.d,sic,qz redeūtes ō ba bylone statī inceperūt reedificare templū ſz impediti ab aduersarijs modicum fecerūt vsq; ad scōm dar ij annum, ita ꝙ illud q̄si nihil erat ꝓputandum.
h Et nūc ꝙfortare zorobabel tc,q.d,ꝑficietis in opere mea assistentia. i Verbū qđ pe,vobiscū,i,cū ꝑtibus vestris l Cū egre,de terra egypti,in ipis,quia filij

peristīt in pentho virtualiter seu originaliter, ꝓmisit eīs ꝑphō assistere, dū tīs seruiret ei fideliter vt̄z i Exo. & Deu. in pluribo locis. ℔ Noli timere, hic ꝓfert ponit ꝓphēt̄ ꝑsolatio de aduētu xp̄i, & diuidit in duas ꝑtes, q̄r ꝑmo ponit ꝑsolatio ꝓphēt̄ de xp̄i aduētu, ſcdo ō mltiplicatione fructu ibi. In vicesima. Circa primū ō.

m Adhuc vnū modicū ē. i. xp̄us breue respectu ꝓcedētis du n Et (ratiōis mō. ego ꝓmouebo celū m illud fuit ꝑpetū quā do stella noua i nativitate xp̄i apparuit o Et terrā (Q̄ part. q̄, & mare q̄ō fuit ꝑpetū p victoriā romanoꝝ in oi terra & in insulis p Et mo. (inuisos oēs gētes, & ō fuit impletū imminente xp̄i nativitate, ꝓpter q̄ō tūc exijt edictū a cesare Augusto vt describerēt vniuersus orbis redact' sub dnio romani imperatoris ꝓpterq̄ ibāt singli ad ciuitatē suā, & tunc xp̄s fuit nat' Luc. q. ideo

lite timere, q̄r hec dic̄ dīs exercituū. Adhuc vnū, modicū ē' & ego ꝓmouebo celū & terrā & mare & aridā. Et mouebo oēs gētes & veniet desiderat' cūctis gētib' Et implebo domū istā gl'a, dicit dīs exercituū. Meū ē argētū & meū ē aurū, dic̄ dīs exercituū. Magn' erit gl'a domꝰ istī nouissime, plꝰ q̄ prie, dic̄ dīs exercituū. Et i loco isto dabo pacem, dic̄ dīs exercituū. In vicesima & q̄rta noni mēsis i āno scdo darij regis factū ē verbū dīi ad aggeū ꝓphām dicēs. Hec dic̄ dīs exercituū. Interroga sacerdotes legē dicēs. Si tulerit hō

carnē sctificatā i ora vestimēti sui, & tetigerit de ſūmitate ei' panē aut pulmētū, aut vinū aut oleū aut oēm cibū, nūq̄d sctificabit. Rñdētes aūt sacerdotes dixer't Nō. Et dixit aggeꝰ Si tetigerit pollut' i aīa ex oibus his, nūq̄d ꝓtamiabit'. & rñdēt sacerdotes & dixerūt. Cōtamiabit'. Et rñdit aggeꝰ & dixit. Sic ꝓpls iste & sic gēs ista ā me dicit dīs, & sic oē opꝰ manuū eoꝝ & oīa q̄ obtulerit ibi cōtamiata erit. Et nūc pōite corda vestra a die hac & sursū a ꝑte ponē lapidē sup lapidē ī templo dīi cū accederet ad acerui vigīti modios

ple ꝓ rege messiā edificādo quē angeli exꝑctant venturū s. patet falsū ꝓ hō, ō hic dic̄t. Et implebo domum istā gl'a. Et q̄ ꝓtz q̄ ꝓphēta loq̄bat de domo que edificabat et quā digito ostendebat. Ista ꝑ ō q̄ subditur. Istīꝰ domꝰ nouissime Et q̄ ꝓtz q̄ nō ē ista tertia domꝰ materialis expectāda. Et hoc manifeste ostdit primus aduēt' xp̄i ꝓpletus, q̄ ꝓphetat ō vētura domo illa stante, & eā sua ꝑsona glificaturus. Ista aūt ōstricta fuit ꝓmissos tā diu ē ſez ante no. xlij. pꝰ passionem christi.

y In vicesima. hic ꝓfert ponit ꝓphēt̄ consolatiōne de multiplicatione fructū terre. Et diuidit in duas ꝑtes, q̄r primo ostdit multiplicatiōem fructū, ſcdo redit ad denūciandū xp̄i aduētū ibi. Et factū ē. Prima in duas q̄r primo quedā pabola ponit, ſcdo ad ꝓpositū applicat ibi. Et rñdit. Circa primum ponit primo tempus determinatū cum ē. In vicesima & quarta &, ſcdo subditur pabola ꝑ modū interrogationis cum dicitur. Interroga sacerdotes legē quia ex officio tenentur scire eam.

a Si tu. hō car. sanctificatam, q̄tz ista, & subdit rñsio. Dixerūt nō. & subdit ſcda quēstio de oppositō eīs dic̄t.

b Et tetigerit pollutus an aīa. i. qui incurrit pollutionem ex tactu mortui vel alterius hmōi. & subdit rēsponsio.

c Contaminabitur. Nō vero quare pannus ex tactu carnis sanctificate sanctificatus ꝑ tactum suum non sanctificat aliud ad cibum vel potum ꝑtinens. & tamen homo pollutus ex tactu rei immūde pollut illud pōt causa duplex assignari. Una est q̄ facilius est destruere q̄ strueré, ita facilius est polluere q̄ sanctificare. Alia, q̄ homo ꝑ se est magis susceptiuus sanctificationis & pollutionis q̄ res inanimata, que non est susceptiua vicissitudinis sicut homo, ꝓpter q̄ō homo pollutus modo ꝓdicto, magis pollut aliud tactu suo q̄ pannus sanctificatus aliō sanctificet.

d Et rñdit. hic applicatur ad ꝓpositū cū dicitur.

e Sic populus iste, qui est mutatus & vicissitudinis susceptiuus.

f Ante faciem meam, pollutus reputatur vsq̄quo tēplum edificetur.

g Et oīa que obtulerit mihi extra locum templi.

h Contaminata erūt q̄ō statum declarat ꝑ effectū cum dicit. Et nunc ponite corda vestra &. i. diligenter considerate tempus precedens inchoationem edificationis templi. l. Cum accederetis ad acerui scilicet sextum. l Vigīti modiorum, id est que fuit

humanam estimationem deberent facere. xx. modios. et faciebāt tm. x. ita de vnis in torcular. im Percussi vos vēto vrēte ꝛc. i. immisi pestilētiam p magna gte vastantes vel impedientes terrenā fertilitatē. ꝛ ide ē de fructu arbor. q Ex die ista. i. a die resumptōis edificij tēpli opando in templi muro. q̄. fuit mēse. xx. ñ antea. cuiꝰ die mēsis. vi. opari cepant materiā ꝓpando. vt dictū ē in prin. huiꝰ capitli. r Benedicā. i. multiplicabo fructū terre. q. d. B erit vobis signū manifestū acceptatiōis mee. s Et factū ē. hic vltimo redit ꝓphe ad denūciandū rpi aduētū q̄ ē. at principale ꝓpositū. q̄ sic dicē ra. sa. vniuersi ꝓphe nō fūt locuti nisi ad dies messie. q̄ est intelligendū de principali intentione. sicut plenius fuit dictū in principio Esa. ꝛ Dies remic. Primo igit ponit rps hui⁹ reuelatiōis cū dicit. s In vicesima ꝛ q̄rta mensis. Secō explicat reuelatōem cum dr. t Loqre ad zorobabel. q̄ de ipo erat rps nasciturus sm carnē. v Ego mouebo celū pitez ꝛ terrā erponat sicut supra. x Et subuertā solū regnoꝝ. subticiēdo regno romanoꝝ. ꝛ q̄ tūc venit rps vt. s. dictū est iō subdit. y In die illo. i. tpe gre q̄ dr dies. Ad Rom. xiij. ca. Nox p̄cessit dies aūt appropinquit. Assumā te zorobabel. Ra. sa. exponit hoc ad lām de ipo zorobabel Et cū subdit. Et ponā te q̄si signaculū. B dr sm ipm ꝫ illud q̄ de iechonia ano ipius dr. Scriptū est. Viuo ego dicit dns q̄ si fuerit iechonias filius ioachim regis iuda q̄si anulus in manu dextera mea. inde euellā. Hic aūt accipit signaculū p anulo. q̄ antiq̄ signabant lra principū anulis suis. vt hr Esther. viij. Est igit sensus sm ra. sal. q̄ sic Jeconias fuit a deo repulsus ꝓpter eius maliciam. Sic zorobabel nepos eius a deo acceptus ꝓpter suā iusticiā Quia te elegi scz ad opus reedificatiōis tēpli. Vz hec expositio nō videt ꝓuenire. q̄ illud q̄ ꝑmittit. Ecce ego mouebo celū pitez ꝛ terrā ꝛc. ab oīb doctoribus latinis ꝛ hebraicis exponit de mutatiōe regnoꝝ longe post tempꝰ zorobabel. vñ ꝛ ipe Ra. sa. exponit hoc de terminatiōe regni grecoꝝ. q̄ p longū tps fuit post tps zorobabel. ꝛ tō q̄ immediate subdit. Jn die illo dicit dns exercituū assumā te zorobabel fili⁹ salathiel. seruus meus dicit dns. ꝛ ponam te quasi sigillum. quia te elegi dicit dominus exercituum.

Explicit Aggeus ꝓpha

te zoro. non videtur conuenienter exponi de ipo in psona ꝓpria. sed de xpo. vt dictū est. qui designat hoc nomine zorobabel. eo q̄ descēdit ab eo sm carnem. ꝛ in eo fuit figuratus sicut dicere. xx. notatur dauid vbi dr. Seruient dño deo suo ꝛ dauid regi suo. ꝛ ista. Hec. iij. Reuertetur filij isrl ꝛ querent dominū deum suū ꝛ dauid regē suū. sicut ibidem plenius fuit declaratū. Dicit ergo.

a Assumā te zorobabel. q̄ humana natura xpi assumpta fuit a verbo diuino in vnitate persone.

b Fili salathiel. xps em sm carnem dicit filius salathiel. sicut ꝛ dauid ꝛ alioꝝ in genealogia christi ponit.

c Seruē mē (scz. sm humanam naturam in qua minor est

d Et ponaz (patre. te qua signaculū. i. signū federis inter deum ꝛ genus humanū ꝓpter q̄ sanctus Symeon dixit de eo Luc. ij. Ecce positus est hic in ruinam ꝛ resurrectionem multoꝝ in isrl. ꝛ in signū cui cōtradicet scz a sacerdotibꝫ ꝛ scribis.

e Quia te elegi ad opus redemptionis humane. Dicit dominus exercituum qui est ipa veritas ꝛ viuit et regnat in secula seculorum Amen.

In cap. ij. Aggei vbi dr in postilla. Ideo aliter dōm q̄ licet martius sit primus mensis.

Additio.

Apud hebreos non solū est vnū principiū anni sed plura. Primus em̄ mensis sm ordinem festoꝝ ē mensis nonarū fruguz q̄ semp est circa equinoctium vernale in quo tempe exiuerūt de egypto. Alius mensis primus est sm ꝓputatiōem tubilei ꝛ est mensis septimus a ꝑdicto primo mense. ꝛ iste cōuenienter ē circa equinoctiū autūnale. Nō autem diuersitatis horꝝ principiorū declarat. s. in additione sup Ezo. ca. xij.

In eodem cap. vbi dicitur in postilla. Et ego mouebo celum.

Additio.

Quod dr hic. Mouebo celum ꝛ terram ꝛc. potest etiam intelligi de terremotu magno qui sm Josephum tempe herodis sub quo natus est dominus contigit. et quia cum terra mouetur totum mundū estimant homines moueri. ꝛō dicit. Mouebo celum ꝛc.

In eodem cap. vbi dicitur in postilla. Mecum est argentum ꝛ meum est aurum.

Additio.

Et B q̄ dr. Meū ē argētū ꝛc. intelligit q̄ maiores gle scdi tēpli nō ē accipieda sm diuinas tpales. scz q̄ ꝑdūerat imediate. Implebo domū istā gla. ne forte aliqs intelligeret esse dictū de gla diuinitatis. ꝛō subdit. Meū est argentū ꝛ meū est aurū ꝛc. eo modo q̄ ps. dixit. Non in sacrificijs tuis arguā te ꝛc. Hec em̄ sunt omnes bestie siluarū ꝛc. q. d. nō est intelligēda hec gloria de multitudine diuitiarū. q̄ talem gl̄am nō ꝛpto nec requiro. q̄ meum est argentum.

In eodem ca. vbi dr in postil. Alia. q̄ hō est magis susceptiuus sanctificationis ꝛ pollutionis.

Additio.

Prologus in zachariã

Sicut pannus sanctificat nõ sanctificat ex tactu suo id qõ tãgit, ita nec hõ sanctificat solo tactu sanctificat illud qõ tãgit. Si hec rõ scda postillatoris nõ videt valere, nec etiã ad intẽtũ pphete pinere videt. Intẽdit eĩ̃ pphã ex rñsionib⁹ sacerdotũ oĩdere pplõ, q̃ licet facerẽt aliq̃ bona ex generetiq̃ ipi nõ erãt boni q̃ sua opa nõ debẽbãt cẽseri bona, sic p̃ primã rñsionem sacerdotes direrũt q̃ caro sctificata tangens aliquẽ cibũ non sctificabat eũ, & nõ solũ si debẽbãt cẽseri bona sed potiꝰ mala incẽtũ ipi erãt mali, qõ ptz p̃ secundã rñsionẽ sacerdotũ vbi direrũt. Si tetigerit polutus &c. & ideo pphã applicãs responsionẽ, sacerdotũ ad suũ ppositũ dicit. Sic pplꝰ iste &c. vsq̃ ibi. Et oĩa q̃ obtulerit mibi ꝛ contaminata erũt. q. d. Sicut hõ pollutꝰ tangẽs rẽ mũdã cõtaminat eã, sic q̃ pplꝰ iste pollutꝰ est tõ oĩe op⁹ manuũ eoꝝ & oĩa q̃ obtulerunt ꝛ contaminata erũt. cuiꝰ ꝛtrariũ ipi putabant. s. q̃ ex tactu bonaꝝ seu sanctaꝝ rex sanctificabant. qõ excludit p̃ primã rñsionẽ sacerdotũ.

Incipit prologus in zachariam prophetam.

Secũdo ãno⁹ darij regiꝰ medoꝝ aggeũ ꝛ zachariã, pphetas lectiones eorundẽ declarant. Hꝫ hac de cã aggeus zacharie i ordine, pphetaꝝ plat⁹ esse videt: q̃ eũ duobus mensib⁹ vt pdictoꝝ lectiones oñdũt, ĩ, pphetia p̃cessisse inuenit: ꝛ ad reparationẽ tẽpli p̃cepto dei pl'm animasse: vt esdras refert dicẽs. In scõdo ãno darij regis plaꝝ, ppbauerũt aggeꝰ ꝛ zacharias filiꝰ addo pphe sup iudeos q̃ erãt i iuda et hierl'm: sup isrl' in noĩe dei sup eos. Tũc surrexerũt zorobabel filiꝰ salathiel: ꝛ iesus filiꝰ iosedech et principes eiꝰ: inchoauerũtq̃ edificare domũ dei q̃ est i hierusalem, cũq̃ eis adessent pphete: exhortatõe sua adiuuerunt eos. Nã et pl'm isrl' ab imitatõe paternoꝝ delictoꝝ p̃ suã admonitionem idem pphetã cupiẽs reuocare: verbis lectione cõmphensis vsus est. Vidi nocte: ꝛ ecce vir ascendens sup equum rubeum ꝛc. Vidit pphetaꝝ virũq̃ equo rubeo sedentẽ: ꝛ stantẽ: in medio myrteti vmbrosi cuius visionis hec solutioꝰ est. Vir ascendens equum rubeum: licet angelus intelligatur: tamẽ quia predicti coloris equum conscendere visus est: vindictaq̃ sanguinisꝰ i eã gẽtẽ significat afferendã: q̃ populũ israel in captiuitatem redegerat tie intentio, ibi. Nã ꝛ pplm ꝛc. vbi dicit q̃ intendebat reuocare pplm ab imitatione scelerꝝ paternoꝝ. secũdo tangitur ppli consolatio, ibi. Vidit pphetaꝝ vir ꝛc. tertio tãgit dubiũ cuiꝰ in pphetia sequit expositio, ibi. Hꝫ hãc visionẽ ꝛc. Itẽ in illa ptcula in qua notat cõsolatio tria tanguntur. Primũ ẽ cõsolatoria visio. cũ dr. Vidit pphetaꝝ ꝛc. secũdũ est visionis solutõ ibi. Cuiꝰ visionis hec solutio est. Tertiũ est solutõs confirmatio, ibi. Haz ꝛ Esaias ꝛc. Hic patet diuisio ꝛ totuentia libri⁹ plogi. Dicit igitur.

a Anno secundo. q̃ fuit quadragesimus a primo anno cyri.

b Darij hystaspis. vñ glo. Licet q̃ xx. annis regnauit in persis interfecto apud massagetas a tomyra regina massagetarũ, cambises filius cyri maior successit in regnũ, qui expleto octo annis vnos magos fratres habuit successores. quibꝰ occisis a populo darius filiꝰ hystaspis rex persaꝝ cõstitutus est cuiꝰ regni anno scõdo factꝰ est sermo dñi ad zachariã filium barachie filij addo pphaz. Ergo a primo ãno cyri usq̃ ad secundũ annũ darij supputant anni. xl. ꝛc.

c Lectões eorundẽ Aggei. i. a. ꝛ zacharie. i. a. tñ aggeꝰ p̃cessit duobꝰ mẽsib⁹ i pphetãdo. Vñ i principio aggei dicit. Hense. vi. in principio zach. dr. Hense. vñ.

d Esdras refert. i. Esdre. v. In anno secũdo. Illud accipit dñs. i. Esdre. v. vbi dr. Prophetauerũt aggeꝰ pphetaꝝ ꝛ zacharias filiꝰ addo pphetãtes ad iudeos q̃ erãt i iudea ꝛ hierl'm i noĩe dei isrl'. tũc surrexerũt zorobabel filiꝰ salathiel ꝛ iosue filiꝰ iosedech ꝛ ceperũt edificare tẽpluz dei in hierl'm ꝛ pphete cum eis adiuuãtes eos.

e Verbis lectione comphensis Aggei. i. que vba subiungũt hic cũ dicit. f Vidi nocte ꝛ ecce vir ascendens. ille vir angelꝰ fuit apparẽs in specie viri insidentis in equo rubeo. exq̃ patet q̃ visio fuit imaginaria, vide glo. marginalẽ que exponit totam auctoritatem.

g In medio myrteti. hic myrteũ dicit locꝰ in q̃ crescunt myrti. est aũt myrtus species arboris in qua dicit Isid. in. xvij. etho. Myrꝛ a mare dicta eo q̃ magis litoria arbor sit. Virgiliꝰ. Et amãtes littoria myrti. Hunc est q̃ a grecis myrtene dicit. Medicoꝝ aũt libri hãc arborem aptã scribũt mulierꝫ necessitatib⁹ plurimus. Item i glosa Esa. xli. dr sic. Myrꝛ arbor aromatica imputribilis vessa mẽbra cõsolidat ꝛ reparat. Mystice, p̃ myrtũ signifẽt pphete, ꝛ alij qui odore virtutuz ꝛ spirituali gaudio sũt respersi inter quos quasi eos consolans dicitur stare angelus.

h In eam gentẽ. i. assirios ꝛ chaldeos ꝛ alias natões que afflixerant iudeos, vt patet Zach. ir.

Replica.

Nec hꝫ aggei postil. reddit rões q̃re sctificatũ ex tactu sacre rei nõ sanctificat vlterꝰ. hꝫ pollutũ ex tactu rei pollute pollut vlterꝰ, primã q̃ facilius est destruere q̃ cõstituere, scõda q̃ hõ plꝰ ẽ susceptiuꝰ sctificatõis ꝛ pollutõis q̃ res inanimata. Cõtra quã rõez obiicit burg. q̃si si voluisset itelligere postil. putãs q̃ voluit dicere hoĩez sctificatũ solo tactu sctificare sic pollutꝰ solo tactu polluit. hꝫ ꝺ nõ dicit vt ptz. hꝫ solũ compat pollutionẽ aĩate rei ad sctificatõez rei inaĩate. Jõ in l'a i q̃stione ꝺ rectificatõe fit mẽtio ꝺ reb⁹ inaĩatis. q̃ dr. Si quis pollutꝰ in aĩa. talis eĩ̃ pollutio est formalr in aĩa. iõ magis ꝛtrariosa. In reb⁹ aũt inaĩatis nõ est formalr illa pollutio vel sanctificatio. hꝫ solũ ex legis dictamine. in reb⁹ aũt ratõnalib⁹ animatis ex legis obseruantia.

Incipit expositio plogi fm britonẽ i zachariã pphaz.

Secundo anno darij &c. Iste plogus duas habet partes principales. in quaꝝ prima tangũt quedã aggeo ꝛ zacharie cõmunia. in scõda tanguntq̃ quedã zacharie ꝛ eiꝰ pphetie spẽalia. ibi. Hã ꝛ populũ israel. Item in prima parte tanguntur tria. primo tangit̃ temp⁹ pphetationis istoꝝ pphetaꝝ cũ dicitur. Anno secũdo darij &c. Secũdo tangit̃ ordo pphetationũ. ibi. Sed hac de causa &c. vbi dicit q̃ aggeꝰ p̃cessit zachariã duobus mensibus. Tertio tangit̃ intenno pphetarum. ibi. Ad restaurationẽ eiã templi. Item in secunda parte principali in qua tanguntur q̃ zacharie et eius pphetie sunt spẽalia tria notant. primũ est pphe

i Hã ysaias xxv.a. Iz In leuitico.xxiij.g. Cum metis vobis die primo fructꝰ arboris pulcerrime.spatulas palmarꝝ.ramos ligni densa frondiũ.ꝛ salices de torrente.ꝛletabimini ꝛc.arborẽ pulcerrimã appellat myrtũ sicut patet hic in lra cũ dr. Fructꝰ ligni speciosi.ligniũ aũt densa frondium appellat oleam.

l Acc.die prima i. cũ celebrabitꝫ festum scenophegie.

m Fru.ligni speciosi.i.frondes myrti ad designandũ leticiam p bene olentis ligni fragrantiã scenophegia erat festũ hebreoꝝ ꝛ interptaf raberuacu loꝝ dedicatio q̃ celebrabaf a iudeis in memoriã expeditõis cuz ab egypto.p̃moti vel moti in tabernaculis agebanf.vide in opusculo ꝺ vocabulis bi n Hz hãc visi (blie onẽ. Hic exponit hiero.q̃re dicaf hec visio nocte fieri.ꝛ ponit rõ .s.q̃uenientia liberatio nis ꝓpli ab vltima captiuitate cũ illa q̃ fuit ꝺ egypto.q: sicut i illa liberatõe i pte erãt i tenebris q̃tũ ad tps p̃paratõis ad eundũ. ꝛ in parte erãt in luce q̃tũ ad ipm eritũ.q: de nocte p̃parauerũt se ad exeundũ.sic ptz Exo.xij.ꝛ mane egressi sunt sic i ista liberatione q̃tũ ad aliquaz ptẽ erãt i tenebris captiuitatꝫ.q̃tũ ad aliaz ptẽ erãt i lumie libertatꝫ.q: primo egressu ꝺ captiuitate cũ zorobabel.i. Esdre.vij.multi morati sunt i terra chaldeoꝝ q̃ postea egressi sunt cũ Esdra.viij.ãno ar taxerxis.vt hẽ.i. Esdre.viij.a.ꝛ adhuc multi remãserũt qui cũ neemia egressi sunt.xx.anno eiusdez artaxerxis.vt hẽ Neemie.ij.a. Hz videf dubitatio de hoc q̃ ꝺicit.

o Qꝺ ẽ noctu ꝓphã se vidisse memorauit.q: ꝓp̃m isrl in prima liberatone de terra egypti noctu discessisse cõstabat. Contra Exo.xij.c. In eadẽ ipa die educã exercitũ vestr ꝺ terra egypti. Itẽ eodẽ ꝺ. Nulle vestr egredief ostium dom sue vsq̃ mane. Itẽ eodẽ f. Eadẽ die egressus est ois exercit dñi ꝺ terra egypti. Cõtrariũ videf ẽ in p logo. Itẽ Exo.xij. Hoc est ista obseruabil dñi q̃ eduxit eos de terra egypti. Et ad idẽ valet vsus eccie q̃ in benedictione cerei paschalis ꝓpli de nocte egressũ fuisse decantat. Rideo.vtras est sicut.s.dictũ est.q: de die eriefi q̃ aũt dicuf exisse de nocte referendũ est ad cãm exitus ꝛ ꝓparationẽ.ꝺ nocte eiꝫ vrgebãt egyptij populũ de terra egypti exire.sicut legif Exo.xij.e.ꝛ de nocte se p̃parauerunt ad exitum.sicut ibidẽ dicitur.

¶ Explicit qualiscũq; expositio istiꝰ prologi.

Postilla Nicolai de lyra sup zachariã ꝓphetã incipit.

Capitulũ.I.

i In mense octauo. Hic incipif ꝓphetia zacharie. ꝛ dividif in duas partes. Rin ꝓphemiũ ꝛ tractatum.qui incipit ibi. Iratus est. Circa primũ primo ponif huius ꝓphetie tps.cũ dicit.

a In mẽse octauo ꝛc.ꝛ sic patet q̃ ẽ fuit postꝫ resumpserant opus tẽpli dñi.q: resumpserunt illꝺ anno ij. darij.ri.mense.xxiiij. die mẽsis.vt habetur Aggei.i.c.

b In anno secundo darij. Rm Josephum iste fuit darij filius hystapis.ꝛ fuit fauorabilis iudeis.eo q̃ anteq̃ promoueretur ad regnũ fuit familiaris zorobabel ꝛ fecit votũ ꝺ edificatõe templi i hierusalẽ si eũ ꝓmoueri cõtingeret ad regnum. Rm vo Ra.sal. iste darius fuit filius assueri ꝛ Hester regine.ꝛ ideo fuit fauorabilis iudeis rõne matris sue. Que aũt istarum opinionũ sit verisimilior tractaui dif fusius in principio libri hester tenendo q̃ scõa. Secꝺo hic in prologo notificat auctor mitrumẽtalis huiꝰ ꝓphetie.ꝛ primo ex ꝓphetie dono.cũ dicit. Factum est verbũ dñi Secꝺo ex noie ꝓprio.cũ dicit.

c Ad zachariam qui interptaf memor dei. filiũ zacharie ꝛc.ꝛ Rm regulã hebreoꝝ iste duo fuerũt ꝓphete sicut ꝛ zacharias licet nõ habeant eoꝝ ꝓphetie. Ꝺicũt enim hic aliqui q̃ iste addo fuit ille ꝓpheta q̃ missus fuit ad hieroboaz.iij.Re. xiij.ꝛ Rm ẽ nõ fuit annus zacharie.Rz magis remotus.q: inter illũ ꝛ zachariã fluxit valde longũ tps. Dicit ẽ filius eius q: fuit de genere ipsi.ꝰ.sicut tps in euãgelio dicitur filius dauid.q: de eius genere descendit Rm carnez Hz ẽ dictũ ꝺ scriptura nõ habet autoritatẽ.q: aij. Re. nõ exprimif.q̃ ille fuerit vocat addo.nec.tij. Paraly.xij.nisi ꝺiecturaliter Rz nõ certitudinaliter.ꝛ dato q̃ sic exprimeref adhuc nõ valeret.q: plures ꝓphete noiati sunt eo dẽ noie sicut zacharias filius iotade ꝛ zacharias filius barachie. Et sic iste addo videf esse alius ab illo.etiã si vocat fuerit addo.nõ eiꝫ ꝺsuetũ est q̃ ꝓphete sic genealogizent.videlicet p patrẽ ꝛ per aliũ sic remotũ a patre intermedijs omissis.

e Iratus est. Hic ꝺñi ponif tractat. in q̃ primo agitur ꝺ tẽpli ꝛ ciuitatꝫ reedificatõe. Secꝺo ꝺ reedificate habitatione.c.v. Prima i duas.q: prio agif ꝺ dicta reedificatõe

scdo de edificantiũ ꝓsolatõe.c.iij. Prima adhuc in duas q; primo agit de tẽpli reedificatõe.scdo ô ciuitatis repatione.c.seqn. Prima adhuc in duas.q; primo ponit populi monitio.scdo eiusdẽ ꝓsolatio.ibi. In die vicesima. Monitio aũt in ꝫ ꝓsistit q; nõ sint incredduli vbo; dñi & in peccatis obstinati sicut fuerũt pres eorũ ꝓpter qõ dñs ꝓmisit destrui ciuitatẽ & templũ & ꝫ est qõ ór.

e Irat⁹ est dñs sup pres vros.permittendo eos captiuari & ciuitatẽ & templũ vastari ꝓpter ꝭ; peccata.ideo subdit ꝙ in ꝑsona dei.

f Conuertimini ad me.p veriũ pñiam.

g Et conuertar ad vos p clementiã.

h Ne sitis sicẽ pres vri in pcis obstinati

i Ad qs clamabũt pphe priores tpe sedechie & ante.

k Et nõ audierũt.ꝙ magis ꝓtempserũt.ꝓpter qõ iuste puniti fuerũt.ideo subdit.

l Pres vri vbi sunt q.d.ꝑtim fuerũt occasi a chaldeis.& partim i captiuitate mortui.

m Et pphe.i.falsi ꝓmittẽtes eis pacẽ & victoriã.q.d.incurrerũt eandẽ ĩsaiam.Ra.sal. aliter exponit ô.ꝓphis dñi.vt sit ꝙdã obiectõ ꝓtra dicta.q; possent dicere illi q̃ bus loq̃bat pphet⁹.sicut pres nostri sunt mortui ita et pphete dñi.& sic nõ habuerũt aliquã ꝓgatiuã afi pres suos ꝓpter suã iusticiã.& subdit respõsio dñi.

n Iuniq̃d in sempiternũ viuẽt.q.d.natura mortalis nõ ꝓmittit q; semp viuãt. o Verũtamẽ verba mea.

p Et legitima mea.q̃tũ ad legem. (q̃tũ ad mores.

q Que mã.serui meis pphis.vt diceret pribꝫ vestrꝫ q; captiuarent⁹ & interficerent.nisi se corrigerẽt a moribꝫ malis & trãsgressionibꝫ legꝭ. r Iuniq̃d nõ comꝓhenderũt pa. vros.q.d.q; sic accidit eis vt ꝑdiderũt.& ꝓ ꝑis fuerunt veri pphete.& tõ viuũt in alia licet mortui sint in corpe.

s Et quersi sunt.s.aliq̃ ô pribꝫ vris i captiuitatẽ ducti. afflictõe dante eis intellectũ. t Et direrũt.ꝑtẽtes dei iusticiã in sua punitõne. v Sicut co.dñs.ꝭm or dinẽ sapiẽtie sue. p Facere nobis.ꝭm ordinẽ sue iuy Et ꝭm vias nras & dicunt ꝫ via (sticie.nõ subdit. peccata ꝓsentia.adinuentões aũt enormia & ꝭsoluta q̃ ad

z In die. Octo ꝑtes ponit ꝓphi (inuenit hũana malicia. ꝓsolatio.& diuidit in duas ptes ꝭm duplicẽ visionẽ ꝓsolatoriã.scdã ibi Et leuaui. Prima in duas.q; primo ponitur visio.scdo ei⁹ expositio.ibi.Et dixi.Circa primũ ponitur tps hui⁹ visionis cũ ór. z In die vicesima.& iij. mensis.xi.& sic ista visio facta est post ꝑcedentẽ que facta fuit mense.viij.anni secũdi darij regis.

a Sabath.i hebreo hẽ Sebeth.& ĩdet ianuario.expositores tñ dicũt cõiter q; februario.& ꝫ est.q; aliqñ ocurrit cũ eo in parte vel in toto.iudei. eĩ faciũt mẽses p lunationes. Et ideo in tertio anno mẽsis ꝙ or duodecim⁹ q̃ ór adar duplicat.martiꝰ eĩ ꝭm cursum festor est primus apud hebreos vt diffusi⁹ declarabit. Sen.vij.& Et octi.xij.Primꝰ eĩ mensis ꝭm ordinẽ festorum.semp incipit apud hebreos a prima lunatione que est ꝙinquior equinoctio vernali sue sit ante sue post sue i ipo eq̃noctio qõ quidẽ equinoctiũ modo est.xij.die martij. Consequẽter ponitur ipsa visio.cũ dicit.

b Vidi per noctem que rõne quietis est magis apta reuelationibꝰ ꝓphetic⁹ q̃ dies

c Et ecce vir.i.angelus in specie viri.

d Ascendens super equũ rufum. In hebreo habet.Rubeum & ꝓ hoc designabatur vindicta diuina ô aduersarijs iudeorũ per colorẽ sanguineũ.

e Et ꝑ ipse sta.inf myrteta.est aũt myrtetum locus in quo crescunt myrti. Est aũt myrtus arbor faciẽs pulcerrima & odoriferta poma vnde & Leuit.xxiij.c. vbi translatio nostra habet.Fructus arboris pulcerrime loco arboꝛ pulcerrime i hebreo ponit eadẽ dictõ q̃ & hic habet.& idẽ significat.Hiero.in ꝓlogo huiꝰ ꝓphetie & ꝓ pulcritudine ligni & odorem fructus designat gaudiũ affuturũ de reedificatione templi & ciuitatis.& de ꝛepssione aduersarij.

f Que erant in ꝓfundo.i.in valle.i vallibꝰ (nor suoꝛ. eĩ magꝭ crescũt myrti & pulctiores & fecũdiores q̃ alibi.

g Et p⁹ eũ equi rubei varij & albi.ꝓ hoc intelliguntur Perse Greci & Romani q̃ afflixerunt ꝓpm iudeos ꝭm successionẽ regnoꝛ.ita q; per equos intelliguntꝰ isti populi.per aſcẽsores eoꝛ.angeli eis ꝓpati vt dicunt expositores cõmuniter.Ra.sal.vero dicit q; ꝓ bocintelliguntur angeli diuersoꝛ ordinũ parati ad exequendũ voluntatẽ dñi.& huic dicto videt ĩta seqns ꝓsonare vt videbit.

h Et dixi.h ponit dicte visionis q̃tũ ad aliquã partẽ exꝓsitio. Et diuidit in duas partes.q; primo ponitur hec exꝓsitio.secundo er ꝫ subdit angeli deꝑcario.ibi.Die exercituũ. Circa primum dicitur.

h Et dixi.ego zacharias. i Qui sunt isti.i.q̃d significant isti equi rufi varij & albi. k Et dixit ad me angelus q̃ loq̃bat in me.i.mihi deputat⁹ ad custodiã.

l Ego ostendã tibi.id est faciam ostendi per angelũ superiorem qui preest toti populo iudeoꝛ.& iste dicit esse Michael Dani.x.ideo subditur.

m Et respondit vir qui stabat inter myrteta.id est angelus toti populo prelatus.

n Isti sunt qs misit dñs.ad exequẽdũ suã voluntatẽ.

o Et responderũt angelo domini qui stabat inter myrteta.tanq̃ superiori.

p Perambulauim⁹ terrã.ꝓsiderãdo statũ regnoꝛ.

q Et ecce oīs terra habitat & quiescit. illo ieīn tpe nō erāt bella notabilia ī regnis pductis. r Et rīndit. hic ꝓsequit̄ ponit̄ angel⁹ iudeis plati vocatio. cū dicit.

s Dñe exercituū vsq; q̄ tu nō miserebe/ris hīrl'm & vrbiū iuda q̄b⁹ iratus es. Iste ia septuagesi/mus ann⁹ ē. Et rīndit dñs angelo q̄ loq̄batur ī me. verba bona: verba cōsolatoria. Et dixit ad me angel⁹ q̄ loq̄batur ī me. Clama dicēs. Hec dicit dñs exercituū. zelaui sum hīrl'm & syon: zelo magno. Et ira magna ego irascor sup gentes opulētas: q̄ ego iratus sum paucis. ipsi vo adiuuerūt ī malū. Ideo ꝓpterea hec dicit dñs. Reuertar ad hīrl'm ī miseicordijs. & dom⁹ mea edificabit̄ in ea ait dñs exercituū. & ppendiculū extrēdet̄ sup hīrl'm. Adhuc clama dicēs. Hec dicit dñs exercituū.

m & trā: & ecce oīs tra habitat & quiescit. Et rīndit angelus dñi: & dixit. Dñe exercituū vsq; q̄ tu nō miserebe/ris hīrl'm & vrbiū iuda q̄b⁹ iratus es. Iste ia septuagesi/mus ann⁹ ē. Et rīndit dñs angelo q̄ loq̄batur ī me. verba bona: verba cōsolatoria. Et dixit ad me angel⁹ q̄ loq̄batur ī me. Clama dicēs. Hec dicit dñs exercituū. zelaui sum hīrl'm & syon: zelo magno. Et ira magna ego irascor sup gentes opulētas: q̄ ego iratus sum paucis. ipsi vo adiuuerūt ī malū. Ideo ꝓpterea hec dicit dñs. Reuertar ad hīrl'm ī miseicordijs. & dom⁹ mea edificabit̄ in ea ait dñs exercituū. & ppendiculū extrēdet̄ sup hīrl'm. Adhuc clama dicēs. Hec dicit dñs exercituū.

n Adhuc affluent ciuitates mee bonis & cōsolabit̄ adhuc dñs syō & eliget adhuc hierl'm. o Et leuaui oculos meos & vidi: et ecce q̄tuor cornua. p Et dixi ad angelū q̄ loquebatur̄ in me. Quid sunt hec. Et dixit ad me. q Hec sūt cornua q̄ vētilauerūt iudā & israel et hīrl'm. r Et ostēdit mihi dñs q̄tuor fabros. Et dixi. Quid isti venīūt facere. Qui ait dicēs. Hec sūt cornua q̄ vētilauerūt iudā ꝓ singulos viros & nēo eor⁹ leuauit caput suū. t Et venerūt isti. ut deiciāt cornua gētiū q̄ leuauerūt cornua sup tram iuda: vt dispgerent eam.

n Adhuc affluent ciuitates mee bonis & cōsolabit̄ adhuc dñs syō & eliget adhuc hierl'm. o Et leuaui oculos meos & vidi: et ecce vir. p Et dixi ad angelū q̄ loquebatur̄ in me. Quid sunt hec. Et dixit ad me. q Hec sūt cornua q̄ vētilauerūt iudā & israel et hīrl'm. r Et ostēdit mihi dñs q̄tuor fabros. Et dixi. Quid isti venīūt facere. Qui ait dicēs. Hec sūt cornua q̄ vētilauerūt iudā ꝓ singulos viros & nēo eor⁹ leuauit caput suū. t Et venerūt isti. ut deiciāt cornua gētiū q̄ leuauerūt cornua sup tram iuda: vt dispgerent eam.

u Et leuaui .II. e oculos meos & vidi: et ecce vir. et ī manu eius funicul⁹ mēsor⁹

r Et ostēdit mihi dñs q̄tuor fabros. i. q̄tuor angelos patros frā gere dicta cornua. q̄ sunt executores diui/ne iusticie.

s Et nemo eor⁹ id ē iudeor⁹.

t Leuauit caput suū id est potuit resistere aduersarijs ꝓdictis.

v Et venerunt isti. id est dicti fabri.

x Deterrere ea. i. ꝓdicta regna. vel aduersa/rios sm q̄tuor partes mūdi. vt dictū est.

y Ut deiciāt cornua gentiū. i. ptātes earū q̄ in rēo vidē⁹ im/pletū. cui⁹ impio sub/miserūt colla princi/pes gentium.

In. c. i. zacharie vbi dicit in postil. Et sm regulam hebreor⁹ isti duo fuerūt pphete.

Additio

Sent dicti sm it ī additione Hieren. i. c. & Osee. i. c. ß dictus q̄ dicit postillator eē re/gulā apud hebreos fi est regula sz dictū vni⁹ singular⁹ q̄ nō hz autoritatē. & in q̄rere circa ß videt magr curiosū q̄ vtile cū pphetie de hmōi pūbz ppbay si fuerint. vt dictū sunt ī pductis addi

In eodē. c. vbi dr in postil. Est aūt myrt⁹ (tionibz. arbor faciēs pulcerrima poma.

Additio.

Zeet myrt⁹ sit arbor pulcra & faciat folia & grana odorifera si tū facit fructū pulcr. sz q̄dā ḡna mi/nuta nigra. vñ Leui. xxiij. vbi dr. Fruct⁹ arboris pulcerrime. nō ponit ī hebraico dictio significās myrtū sz alia q̄ significat cytr. q̄ dr pomū pulcerrimū. Et ī eo dez loco vbi ponit ea dē dictio q̄ hic hē ī trāslatōe nra dr. Ci gnā dēsax frōdiū. q̄ ptinet ꝓprie ad myrtū. vsi. in dicto Hiero. ī plogo allegato a postillatore. non dr ō myrto q̄ habet fructū pulcr sz odorifer. q̄ vt dictū est grana myr ti q̄ sunt et⁹ fruct⁹ non sunt pulcra sz odorifera. ligno vo attribuit pulcritudinē. quia sic est in re.

Capitulū .II.

l Et leuaui. Hic ꝓsequēter denunciat reedificatū e ciuitat⁹ hierl'm. Circa q̄ sciendū q̄ illa edificatō/que facta est p zorobabel. fuit figura edificatōis ecclesie p christū q̄ dicit spūalis hierusalē. vt frequenter supra dictum est. & ideo de vno edificio fit transitus ad aliud. igit primo nunciat materiale. secdo spūale. ibi. Et ecce. Circa primū dr. b Vidi. visione imaginaria. c Et ecce vir. i. angel⁹ in specie viri. (intellectuali. d Et in manu ei⁹ funicul⁹ mensor⁹. i. apt⁹ ad mēsuranda loca in q̄bus debēt fieri edificia. ideo subditur.

deor⁹ persar⁹ grecor⁹ & romanor⁹. vt cōiter exponit̄ Ra. sa. p q̄tuor cornua intelligit aduersarios iudeor⁹ sm q̄ttuor partes mūdi. q̄ ab oriēte fuerūt afflicti & ab occidēte a meridie & ab aq̄lone. & ꝓ diuersas gētes circa iudeā habitātes. vt patet ex. xlix. Regū. & ij. Paral.

e Ut metiar hierm ẽtum ad ciuitatẽ metropolim. f Et videã qtũ ad alia loca in iudea. g Quãta sit latitudo ei⁹ ⁊c. antequ eñ edificent ciuitates ⁊ loca, acci plunt mẽsure edificior fm longitudinẽ ⁊ latitudinẽ.

h Et ecce. Hic ostẽdit vt metiat edificiũ spũalis hierm. illa eñ q̃ sequũtur nũq̃ fuerũt i hierl̃ꝫ p neemiã reedificata, sed semp fuit i timore aduersantiũ subiectione extraneor⁹ vsq; ad ei⁹ destructiõez p exercitũ romanor⁹. dicit g

h Et ecce angel⁹ mihi, p custodia deputa

i Egrediebat (tus. ad habẽdũ reuelationẽ nouã ỗ futuris ab angelo supiori. q; fm ordinẽ hierarchicum supiores ãgeli illuminãt medios. ⁊ medij inferiores. ⁊ ex hõ patz q; hec reuelatio est de alia re q̃ pcedẽs. q; ẽ ỗ hierm spũali. ỗ seq̃t

k Absq; muro habitabitur hierm p multitudiẽ hoim ⁊ iumẽtor⁹ in medio eius.

l Pre multitudie. qõ impletũ videt i fideliũ multiplicatõe p or bẽ vniuersũ. m Hoim ⁊ iu. q; credẽtiũ aliq̃ sũt sapientes ⁊ ditati q̃ hoies dicũt. alij vo simplices ⁊ illitterati q̃ iumẽta noiant. ps. lxxij. Et iumẽtũ fact⁹ sũ apud te ⁊ ego

n Et ego ero ait dõ. murꝰ. i. ptector ⁊ defẽsor. (sp tecũ.

o Et i gl̃ia ero i medio ei⁹. q; de⁹ in ecclia honorat. ⁊ nõ ad eũ hoies inuitant cũ subdit.

p O o o fugite ỗ terra aq̃lonis. i. ỗ ptãte dyaboli. q Eñ i q̃ttuor vẽtis celi dispsi vos. i. sparga pmisi p varios errores añ aduẽtũ

r O syon. i. pplis pfectus ad fidẽ. noie eñ hierm ⁊ (xpi. noie syon intelligit ecclia vt declaratũ fuit Esa. lij. c. q̃ ẽ idẽ. qõ fidelis pplis. q; ecclia nõ est ipi pfectus, sz fideles.

s Fuge ỗ ptãte dyaboli. t Que habitas apud filiã babylonis. i. cultũ ydolatrie. nõ eñ pt hic intelligi conuenienter p filiã babylonis ciuitas vel terra babylonie. q; lõge añ tpe hui⁹ pphetie ciuitas babylõis fuerat destructa p cyr ⁊ darĩũ. ⁊ iudei remissi i iudeã. vt hẽ. i. Esdre. ⁊ licz aliq̃ remãserũt i terra babylonis detẽti amore vxor⁹ q̃s ibi acceperant. ⁊ pl⁹ quã ibi fecerũt. vt dictũ fuit ibidẽ. tñ illi videnf pbabil⁹ fuisse pauci cõparatiue. q; oẽs naturalit inclinant ad reuertẽdũ i terrã or⁹ginis sue. ⁊ marie ỗ terra in q̃ detinenf in captiuitate ⁊ fuitute. Hec rõnabiliter pt dici q; illi q̃ remanserũt moueant ỗ fugere, ppt vastatoez iminẽtẽ illi terre. q; a tpe cyri legit regnũ ei⁹ ⁊ successor⁹ suor⁹ sat⁹ quietũ fuisse vsq; ad tpa alexandri magni. q̃ regnũ illud vi armor⁹ subiecit sibi. Tre i terra q̃ ỗ or filia babylonis imediate supra ỗ terra aq̃lonis. babylonia vo nõ est ad aq̃lonẽ respectu iudee. sz magis ad orientẽ. ⁊ iõ p babylon q̃ ꝓfusio interpꝛtat. ⁊ p aq̃lonẽ ỗ q̃ ỗ. Hiere. i. Ab aquilone pandet oĩe malũ. ptãs demonis metaphorice seu figural⁹ designat. sicut ⁊ beat⁹ Petrus i fine prime canonice sue dicit. Salutat vos ecclesia in babylone collecta. i. in roma. q; tũc tpe Neronis ibi vigebat ptãs demonis.

Et dixi. Quo tu vadis. Et dixit ad me. Et metiar hierm ⁊ videã q̃ta sit longitudo ei⁹. et q̃ta latitudo ei⁹. Et ecce angel⁹ q̃ loquebat i me egrediebat. ⁊ alius angel⁹ egrediebat in occursum ei⁹. ⁊ dixit ad eũ. Curre. loq̃re ad puerũ istũ dicẽs. Absq; muro habitabitur hierm p multitudiẽ hoim ⁊ iumẽtor⁹ in medio eius. Et ego ero ei ait dñs murus ignis in circuitu. et in gl̃ia ero i medio ei⁹. O o o fugite ỗ terra aq̃lonis dicit dñs. q; qm̃ in q̃ttuor ventos celi dispersi vos dicit dñs. O syon fuge q̃ habitas apud filiam babylõis. qz hec dicit dñs exercituũ. Post gl̃iam misit me. ad gentes q̃ spoliauerũt vos. Qui eñ tetigerit vos. tãgit pupillã oculi mei. Qz ecce ego leuo manũ meã sup eos. ⁊ erũt pde his q̃ seruiebãt sibi. ⁊ cognoscet⁹ qz dñs exercituũ misit me. Lauda ⁊ letare filia syon. qz ecce ego venio ⁊ habitabo i medio tui ait dñs. Et applicabunt gentes multe ad dñm i die illa. ⁊ erunt mihi i populũ. Et habitabo in medio tui. ⁊ scies qz dñs exercituũ misit me ad te. Et possidebit dñs iudã tuũ. i. angelor. vel i hebreo potuit ỗ nomẽ dñi tetragrammaton sol⁹ deo appropriatũ vbi trãslatio nẽa habz dñs

r Post gloriã misit me. fm seriẽ text⁹ nõ est verbũ zacharie sz dei dicẽtis se misisse. qõ verificat in xpo q̃ ẽ ver⁹ de⁹ a pce missus p salute generis humani. Et huic consonat q̃dã glosa hebraica a Ra. laã inducta q̃ talis ẽ post gloriã misit me. Quia post honorẽ redditũ esau vocauit messiam. i. antichristũ etiã glosis hebraicis princeps romanor⁹ frequenter Esau ⁊ romanos seyr nominat. ⁊ sic impletũ ẽ in dño iesu xpo qz post gl̃iaz monarchie adeptã a romano principe cesare augusto. ppt qõ fecit describi orbẽ vniuersum tãgz sibi subiectũ nat⁹ fuit xps. vt patet Luc. ij.

s Ad gẽtes q̃ spoliauerunt vos. i. ad iudeos q̃ fideles primitiue ecclie grauiter tractauerũt &c. vtq; q̃bꝰ pdicauit dñs i psona ppria. ⁊ dicunt ỗ gẽtes qz tũc nõ viuebãt fm legẽ vt iudei. sz trãsgrediebant. ppter manda

ta hoim. vt ptz in euãgelio. Vt ad gẽtes. i. romanos pcipes q̃ i primitiua ecclia fideles pseq̃bant i corpibꝰ suis ⁊ bonis. q̃bꝰ pdicauit xps p apl̃os petr⁹ ⁊ paulũ. ⁊ alios doctores seq̃ntes.

t Qui eñ tetigerit vos ⁊c. i. solicite vos custodiã. sic custodit oculi pupilla. sz eñ tunc xps pmiserit fideles corpaliter pturbari. tñ custodiunt eos solicite i spũalibꝰ bonis. in q̃bꝰ tũc creuit ecclia merito ⁊ numero fideliũ magis q̃ tpe pacis. qõ fuit figuratũ in filijs isrl̃ q̃ q̃nto magis affligebant ab egyptijs. tanto magis multiplicabant Exo. i. iõ subdit.

a Ecce ego leuo manũ meã. i. vt tute.

b Sup eos. i. principes romanos.

c Et erũt pde his q̃ fuerãt sibi. (nos ⁊ eor⁹ ministros. qz principes romani ⁊ alij subiecti q̃ in primitiua ecclia affligebãt fideles fuitute dura. ⁊ eis abstulerũt bona sua mõ supposuerũt colla sua iugo xpi ⁊ eor⁹ ministris. dotãtes ecclias tpalibꝰ bonis.

d Et cognoscet⁹. p expientiaz bonor⁹ ⁊ miraculor⁹.

e Qz dñs exercituũ. i. de⁹ pr̃ dñs angelor⁹.

f Misit me pro generis humani salute. ⁊ ideo pro tanto bñficio inuitat ecclia ad laudẽ diuinã. cũ dr. Lauda.

g Et ecce ego venio. p carnis assũptõez (⁊ letare ⁊c.

h Et habitabo i medio tui. quẽsando ⁊ pdicãdo Joh. i. Verbũ caro factũ est ⁊ habitabit i nobis.

i Et applicabunt gentes multe ad dñm. qõ patet impletũ p conuersionẽ gentium ad fidẽ xpi p orbẽ vniuersum.

k Et erunt mihi in populum. quia inter credentes nõ est distinctio iudei ⁊ greci. nam idem dominus omniũ ad Roma. x. c.

l Et possidebit dominus iudam. id est confitentes deum quia corde creditur ad iusticiam ⁊ ore cõfessio fit ad salutem ⁊ ꝑ per dominum iudam tales intelligantur etiam fm doctores hebreorum fuit ostensum Hieremie, tricesimo tertio. ⁊ tricesimoquarto.

m Partē suā.i.pmiū suū. n Jn tra sanctificata.i. in celo qđ vocatur terra viuentiū. o Et eliget adhuc hierlm.i.celebrē. p Dileat ois caro.a plasphemie dñi q Quia iurre.ō hab.san.suo.i.osurget (nr̄i ihesu xp̄i. in finali iudicio ad mala puniendū ⁊ bona pmiandū.

Jn.c.ij.vbi dr.i po stilla. Et ego ero ei ait dominus.

Addimo.

Uper ꝟ q̄ di
f cit Et ego ero ei ait dñs mu rus ignis glosa inter lineanda. Dur'.i. defensio sui.s. Jgnis ho stibus.

Capitulū.III.

Tostdit Post
e cuitatis ⁊ tē pli reedificati onem.hic pphēta cō sequēter denūciat edi ficantiū ꝟsolatōnē.⁊ primo ihesu summi sa cerdotis.scdo zorobabel ducis seq̄nti capi tulo. Circa primū sci endū.q̄ sicut dicit ra. pphe principaliter locutus fūt ō dieb⁹ mes sie. ideo pphēta prio denunciat ꝟsolationē summi sacerdotis de ei⁹ emundatōne.scdo de xp̄i incarnatōe.ibi. Audi ihesu. Circa pri mū sciendū q̄ iudei re deūtes ō bab.one peccauerūt graviter accipiēdo alie nigenas vxores.vt hr̄.i.Esdre.x.c. Sacerdotes sic alq̄ i ꝟ peccauerūt.⁊ cū eis ihesus fili⁹ Josedech sacerdos sū mⁱ.ꝟ ad exhortatōē Esdre eiecerūt eas.⁊ ꝟ est q̄ dr.

a Et ostdit mihi ⁊c. coā angelo dñi.s.michaele Plato toti iudeor pplo.vt pdictū est. b Et satban stabat a dex.ei⁹ vt aduersaret ei.accusando eū ō trāsgressione fili or suor.sicut heli fuit reprehensus a dño ⁊ punit⁹ ō trās gressione filior suor.i.Reg.iij.nō enī legit q̄ iste ihesus in psona pphē vxorem alienigenā accepit.

c Et dixit dñs ad satban. Dic i hebreo hr̄ nomen dñi tetragrāmaton soli deo appropriatū.vbi translatio nra hz Dñs. Et q̄ ponit hic ter.⁊ loquendo quasi de psona alia.satis aperte ostenditur in deo trinitas psonar.

d Nunqđ nō iste.s.i.ihesus. e Torris est erut⁹ ō igne .i.q̄si ticio seni cōbust⁹ i translatōe captiuitatis bab y lonice.q.d.sic.⁊ adhuc eis eū totaliter totū cōburere.

f Et ihesus erat indut⁹ vestibꝫ sordidis.q̄ culpā incur rerat et negligētia arguēdi filios suos.⁊ enā ad qđ te nebaf ex officio cū esset pōtifex summ⁹.

g Et ait.s.michael. g Ad eos q̄ stabāt coram se.i. alios angelos nr̄os.vt dicitꝫ. b Auferte vesti.sor.ab eo.p ꝟ designabaf remissio culpe de q̄ penituit.⁊ filios suos ⁊ pplm ad abijciendū vxores alienigenas induxit.

i Et indui te mutatoriis.i.gratie.⁊ virtutū indumētis.

k Pone cydarim.id est mitrā qua vtebaf summus pontifex.⁊ per hoc designaf q̄ digne exerceret officium culpa per gratiam deleta.

l Et angelus dominⁱ.s.michael.

m Contestabaf iesum.in bono ipm confirmando.

n Hec dicit dñs.q̄ est ipa veritas. o Si in vijs me is ambulaueris.legē meā custodieris.do. p Et custo.meā custodieris.reuerēter ⁊ debite officiū pōtificū exercendo.

q Tu q̄z iudicabis ⁊c.i.officio pōtificis ꝓfuncturis.

r Et da.tibi ambu. de his q̄ nūc hic assi stunt.i.de angel hic assistentibꝫ dabo tibi adiutores ⁊ directo res in officio tuo.

s Audi Jesu.sacie consequēter ponit consolatio iesu sacer dotis de xp̄i incarna tione.qua summe de siderabant prēs vete ris testameti.ideo sub ditur Audi iesu.q.d. rem valde grandem ego sum tibi dictur⁹.

t Tu ⁊ amici tui.i. illi q̄ sūt pari ad abijciēdū alienigenas vo res ⁊ legem seruare.

v Quia viri porten dentes sunt.i.in sum rū expectantes.s.xp̄i mysteriū. Dicit enī z portēdēs a portēdo dis. qđ̄ aliq̄d in lōginquum designare. Rabi sa. dic̄ q̄ isti fu erūt ananias my sael et azarias.q̄ de baby

mutatoriis. Et dixit Po nite cydarim mundaz sup caput eius. et posuerunt cydarim sup caput ei⁹ mū dam ⁊ induerūt eū vestib⁹. Et angelus dñi stabat ⁊ contestabaf angelus dñi iesum dicens. Hec dicit dñs exercituū Si in vijs meis ambulaueris. ⁊ custo diam meā custodieris: tu quoq̄z iudicab⁹ domū meā et custodies atria mea: et dabo tibi ambulantes de his q̄ nūc hic assistūt. Audi iesus sacerdos magne tu ⁊ amici tui q̄ habitant co rā te: q̄z viri portendētes sunt. Ecce enī ego adduc cā fuū meū orientē. q̄z ec ce lapis quē dedi coram ie su. sup lapidem vnum septem ocli sunt. Ecce ego

lone kdiefr eū zorobabel ⁊ Jesu sacerdote.⁊ erāt ei fami liares ⁊ amici.⁊ dicūtur hic viri portendentes.q̄z i eis fuit factū portētū.i.mirabile signū qđ de camuno ignis erierāt illesi.vt hr̄ Dan.iij. Ecce enī ego adducā fuū meū orientē. Jn hebreo hr̄ germinātē.et expōit ra. Sa. de zorobabel q̄ dr hic germinās.eo q̄ genuit neemiam.vt ipe dicit.q̄ edificauit ciuitatē hierlm.sic pr̄ fuit templū asi cō struerat. Jz ꝟ nō vr̄ vere.q.ij. Dach.dr.q̄ iste neemi as erat sacdos.⁊ sic de tribu leuitica zorobabel āt ō tri bu iuda:vt z Dach.i. Et ideo alīq̄ expositores catholi ci dicētes cū ra. Sa.q̄ hec scripta intelligif ad trām de zorobabel.dicit q̄ hic vocaf oriēs.q̄ fuit or⁹ ō tribi re gia.⁊ q̄ pspat⁹ fuit in edificio templi.ꝟ isti cū ra. Sal. vi dent iudaizare.⁊ magīz antiq̄ hebrei. vñ ibi trāslatio nra hz. r Ecce enī ego adducā fuū meū orientē ⁊c. Translatio chaldaica apō iudeos autētica sic hz. Ecce ego adducā fuū meū messiā ⁊ revelabif.et q̄ pauz q̄ de christo ad trām intelligif. s Quia ecce lapis.i.xp̄s q̄ dicif lapis abscisus de monte sine manib⁹. Dan.ij.ca.

z Quē dedi coā iesu.q̄z vidit eū p fidē futur⁹.sic sal uator dic̄ Joh.viij. Abraam pr̄ vester exultauit vt vide ret diem meū: vidit ⁊ gauisus est. a Sup lapi.vnū .i.christū qui est vn⁹ in psona.ꝟ in eo sit duplex natura.

b Septē oculi sūt.i.septē dona spūsci: q̄ in plenitu dine q̄euerūt in xp̄o homie.fm q̄ dr Esa.xi. Requiescet sup eū spūs dñi ⁊c. q̄ ad trām intelligif de xp̄o etiam fm dicta hebreor.vt ibidē fuit diffuse declarat⁹.

c Ecce ego celabo sculptu ei⁹.q̄z cor⁹ xp̄i fuit formatū et figuratū in vtero virginis virtute diuina.

v Et auferā iniq̄tatē terre illi⁹.i.mūdi toti⁹. Uel p sep̄tē oculos vniuersitas angelor designat. vñ Dani.vij. Angeli dicunt vigiles. ⁊ Bat.xviij. Angeli eor semp vident facie pñs. Et isti septē oculi sunt p xp̄m. q; semper sunt attēti ad exeq̄ndū ei⁹ mādatū. q; ipe est rex angelorū. ⁊ hec expositio magis ꝛcordat ike seq̄nti

c In die vna.i.i die passionis sue sm q̄ dr Job.i. Ecce agn⁹ dei ecce q̄ tollit pcta mūdi. Considerādū aut̄ q̄ h dicat Ra.sal. q̄ ip se nesat q̄ sit ista dies q; nō p̄t assignare aliq̄ in die sup pfidiā iudaicā q̄ negat xp̄m venisse in q̄ terra iudee fuerit absq; iniq̄tate. ⁊ iō ex hs q̄ obiect hanc ignorantiā p̄ter ei⁹ intentionē ꝛfirmat catholicā veritatē.

f In die illa.i.tempore xp̄i.

g Vocabit vir amicū suū subter vineam ⁊c.p talē modū loq̄ndi significat tps magne pacis i pluribus locis sacre scripture. ⁊ sic fuit i natiuitate xp̄i. p ꝓpter q̄s tūc descriptus fuit orbis. vt dictū est supra. oīb⁹ terris sub imperio romanor pacatis.

Cap.IIII. (tis.

Et reuersus ē. c Hic ꝛfirmat pontifex ꝛsolatio zorobabel ducis ꝺ ꝓsummatione templi futura q̄s ipe fundauerat. sz postea op⁹ impeditū fuerat vsq; ad scōm annū darij regis persar. in q̄ zorobabel ⁊ ei adherētes resumpserūt opus. vt dictū est. s. Aggei.i.c. Igit̄ pfis capiculū i duas ptes diuidit. q; primo hui⁹ ꝓsummatōis pontifex ꝙphetica visio. scōo hui⁹ visionis expositio. ibi. Et rñdi. Circa primū dicit.

a Et reuersus ē angel⁹. mihi p custodia ꝺputat⁹. q̄ ad

b Et suscitauit me. ad visionē eius (horā disparuerat. ꝙphetica optet excitari ⁊ eleuari mētē. ⁊ seq̄t visio eū dr.

c Vidi ⁊ecce candelabr⁹. videbat enī visione imaginaria candelabr⁹ aureum sile illi qđ fuerat in tabernaculo mo;si. ꝺ cui⁹ materia ⁊ forma dcm fuit plēarie Exo.xxv.

d Et lāpas ei⁹.i.sedes lucerne q̄ erat ꝺ auro mundissimo

e Sup caput ipi⁹. i.in sūmitate cādelabri. ⁊ acci (mopit lāpas i singulari ꝙ plāli. sic Exo.viij. Venit musca grauissima. i.multitudo muscar. q; septē erāt sedes lucernar. sic ⁊ septē lucerne. Ul pt dici q̄ h fit spāalis mētio ꝺ vna illar. q̄ erat i medio stipit⁹ cādelabri. ⁊ tres hinc ⁊ tres inde sup̄ scalamos ei⁹. f Et septē infusoria. i. vasa aurea cū quibo infundebāt oleū in lucernis.

g Et due oliue. i. rami oliuar i supiori pte. q̄si formam

h Et rñdi. Hic pontifex ꝺdicte visionis ꝙsicar habētes. expositio. ⁊ primo de significatōe candelabri. scōo ꝺ spicis oliuar. ibi. Et rñdi. Circa primū sciēdū q̄ candelabr⁹ erat vnū de principalib⁹ ornamentis templi. ⁊ iō ponebāt

celabo sculpturā eius: ait dñs exercituū. ⁊ auferā iniq̄tatē terre illi⁹ in die vna

In die illa dic̄ dñs exercituū vocabit vir amicū suū subter vineā ⁊ subter ficū.

Et reuertens. .IIII. e sus est angel⁹ q̄ loq̄batur in me. ⁊ suscitauit me q̄si virū q̄ suscitat̄ ꝺ somno suo. Et dixit ad me Quid tu vides. Et dixi. Uidi: ⁊ ecce cādelabr⁹ aureū totū: ⁊ lāpas ei⁹ super caput ipsi⁹: ⁊ septē lucerne ei⁹ sup illud: ⁊ septē infusoria lucernis q̄ erant sup caput ei⁹. ⁊ due oliue sup illū vna a dextris lāpadis: ⁊ vna a sinistris ei⁹. Et rñdi ⁊ aio ad angelū q̄ loq̄batur in me dicēs. Quid sunt hec dñe mi. Et rñdit angelus q̄ loq̄batur in me. ⁊ dixit ad me Nunq̄d nescis q̄d sunt hec

Et dixi. Nō dñe mi. Et respōdit ⁊ ait ad me dicens. Hoc ē verbū dñi ad zorobabel dicēs. Nō i exercitu nec in robore: sz i spū meo dic̄ dñs exercituū Quis tu mons magne coram zorobabel in planū. Et educet lapidē p̄marium ⁊ exequabat grāz grē ei⁹. Et factum est verbū dñi ad me dicēs Manus zorobabel fūdauerūt domū istā ⁊ manus eius pficiēt eā: et scietis: quia dñs exercituū misit me ad vos Quis enī despexit dies puos Et letabunt: ⁊ vidēbūt lapidē stanneum in manu zorobabel. Septem sunt isti oculi dominī q̄ discurrunt in vniūsam terram. Et rñdi ⁊ dixi ad eū Quid sūt due oliue iste ad dexteram candelabri et ad sinistram eius. Et respōdi

ibi nisi post cōpletionē ip⁹ templi. ⁊ iō p visionē candelabri designabat futura ꝓsummatio templi sub zorobabel. a quo fuerat inchoatū. ⁊ hoc est qđ dicit.

i Hoc est verbū dñi ad zorobabel. i. visio ꝓdicta est significatiua ꝓsummatōis templi, sicut ⁊ verbū sensibile, ē signū rei significate

l Nō in exercitu neq; i robore. i. nō vtute hūana ꝓsummabit templū sz diuina. iō subdit

l Sz in spū meo. q; deus inspirauit dario ꝓsummare templū in hūm inchoatū. ⁊ ad hoc ꝓbere necessaria et removere impedimēta vt ꝓb. i. Esdre. vi.

m Quis tu mōs magne. i. dyabole p superbiā eleuate q̄ opus templi impediti. inducendo ad hoc gētiles ⁊ cambisem filiū cyri.

n Coram zo. in pla. i. deficies ab intento. ita q̄ ampliꝰ impedire nō poteris.

o Et edu. la. primarium. i. zorobabel sup lapidē fundamēti iam ante positū educet edificū in altū.

q Et exeq̄bit gratiā grē ei⁹. i. sicut cyr⁹ dedit licentiā edificādi. ita p̄ unpetrationē zorobabel darius dabit gratiā ꝓsummādi. iō sequit.

q Man⁹ zoro. fun. do. ista sub cyro.

r Et man⁹ ei⁹ pficiēt eā sub dario. s Et scie⁹, per impletionē vbi mei. t Quia dñs exercituū misit me ad vos ꝺ edificatōe templi exhortādo. q̄ impletōes enī sue ꝙphetie apparuit mānifeste q̄ fuerat a deo missus sic ꝙphba

v Quis enī de. dies puos. i. statū redeuntiū ꝺ (ver⁹. babylone. q̄ despiciebant ⁊ affligebant a gētib⁹ circūstātib⁹. vt p̄z. i. Esdre. iij. q: tñ his nō obstātib⁹ templum fuit p zorobabel consummatū. ideo subdit.

x Et letabunt. s. iudei prius despecti ⁊ impediti.

y Et videbūt lapidē stanneū. In hebreo bk. ꝓplumbatū. q̄ qđ designat edificiū templi recte sublimatū.

z In manu zorobabel. i. p solitudinē ⁊ diligentiā eius

Cōsequenter exponit qđ dictū ē. s. ꝺ oculi sup lapidē vnus

a Septē sunt isti oculi. i. vniuersitas angelo (cū dicat. tū designata p septenariū. eo modo loq̄ndi q̄ dixit raphael angel⁹ Thobie. xij. Ego vn⁹ et septē q̄ stam⁹ añ dñm. oēs enī āgeli astāt coram deo inq̄tū faciē ei⁹ clare vident. ⁊ oēs nituntur i ministeriū sm qđ dr Hebre. i. Oēs administratorij spūs sūt ꝛc. inq̄tū volūtatē ei⁹ exequunt. sz enī superiores si mittant ad exteriora exequēda ꝓpt̄ qđ dicūt assistentes. alij mīstrantes. tñ etiā superiores mittunt ad inferiora. q; superiores illuminant medios. ⁊ medij inferiores ꝺ agēdis sm ordinē diuine volūtatis. ideo subdit.

b Qui discurrunt vniuersam terrā. q; oēs agūt ad ea q̄ fiunt circa humanā naturā. c Et rñdi. Hic ꝓsequenter ponitur

erosolitio de duabꝫ olivis ⁊ spinis earū ⁊ rostris eande labri.⁊ qꝛ eadē est eoꝝ significatio:ō vat̄ vna rēspōsio: cum subdit̄ in fi.capl̄i ⁊ dr. d Jsti sūt duo fi.oleæ.i.zorobabel ⁊ iesus pontifex q̄ dicūt filij olei.qꝛ zorobabel erat de tribu regia.Jesus aūt ō sacerdotali.dignitas ät vtriusq; officū p iunctionē debebat ꝓferri.tñ ista vnctio non fuit tpe secundi templi fm hebꝛeos.

e Qui assistunt do, vni.terre.fideliꝫ insistētes operi eiꝰ in tēpli edificatione.Rostra aurea fm visionē imaginariā erant due recurvationes in candelabꝛo:in quibꝰ pendebāt infusoria. De olivis āt ⁊ spicis eaꝝ dictū est.s.

scdo:et dixi ad eū.Quid sunt due spice oliuaꝝ q̄ sūt iuxta duo rostra aurea:in quibꝰ sūt suffusoria ex auro,⁊ ait ad me dicēs.Nunquid nescis quid sunt hec Et dixi.Non dñe mi.Et dixi.Jsti sūt duo filij olei qui assistunt dominatori vniuerse terre. .V.

[a]Et cōuersus sum: e et leuaui oculos meos[b] ⁊ vidi:[c] ⁊ ecce volumē volās.Et dixit ad me:Quid tu vides ⁊ Et dixi.Ecce ego video volumē volās [d]longitudo eius viginti cubitoꝝ:[e] ⁊ latitudo eiꝰ decē cubitoꝝ.et dixit ad me.[f]Hec ē maledictio[g] q̄ egredit̄ sup̄ faciē ois terre.[h] qꝛ ois fur sic̄ ibi scriptū est iudicabit̄:⁊ omnis iurans ex ꝫ sic̄[i] iudicabit̄.

[k]Educā illd dic̄ dñs exercituū:[l] ⁊ veniet ad domū furis ⁊ ad domū iurātis ī nōe meo mendaciter:⁊ cōmorabit̄ ī medio dom⁹ eiꝰ,

Capl̄m.V.

Conversus sum e Hec ē scda ps principalibꝰ ꝓphetie:ī q̄ ponit̄ ꝓphetie spectantes ad tps hītatōis ciuitatis ī reedificate.⁊ prio sub regno ꝓsar.scdo grecoꝝ.c.ix.tertio romanoꝝ.c.xi. Sciēdū tñ q̄ hec diuisio non est p̄cisa:sz frequēter de alio tpe inuenit̄ in vna ⁊ ecōuerso,qꝛ sic̄ freq̄nt dcm est.s.tal diuisio sic p̄cisa nō inuenit̄ in ꝓphis q̄ fm tactū variū.s.de vno trāseūt ad aliud:aliq̄ occasiōe habita.Et dividit in tres ptes.qꝛ prio ponit expulsio mlticiplicis vicij.scdo successio q̄druplicis imperij.ca.seq̄n.tertio solutio dubij.c.vij. Pria in duas. fm duplicē visionē.scda ibi.Et egressus est.Circa primū dr. a Et cōuersus sum.Tid capiendā diuinā revelationem.

b Et vidi.visiōe imaginaria. e Et ecce volu.volās, .i.exiens de tēplo ⁊ ciuitate.cui⁹ q̄n̄tas subditur.

d Longitudo eiꝰ.viginti cubitoꝝ fm latitudinē tēpli. e Et latitudo eiꝰ.xx.añ faciē tēpli.ita q̄ volumē illud videbat de tēplo egredi. e Et dixit ad me.exponendo significatōes; volumis. f Hec ē maledictio.i.pena p̄ peccīs inflicta,sic Ezech.ij. vidit liby in q̄ erāt scripte lamētatōes. g Que egredit̄ sup̄ faciē ois tre.cū in deos pcōrūm de hierlm ⁊ iudea captiuaꝝ ad diuersas ptes orbis,ꝓpt pcā furti ⁊ piurij q̄ ibi destructiōes ciuitatis vigebāt ibi.Ely ⁊ sedechias rex tradit̄ fuit in manus nabuch,ꝓpt pcm̄ piurij;qđ incurrerat erga ipm. vt hr̄.ij.Paral.vlt. h Quia ois fur sic̄ ibi scriptū est .i.in volumie volāte. i Judicabitur.i.punietur. k Educā illd.extra hierl̄m ⁊ iudeā.⁊ p h designat̄ q̄ reedificata hierl̄m tam ta pcā nō abūdauerit in iudea. l Et veniad do.furis ⁊c.i.vltio diuīa veniet sup̄ indeos

[a]et ꝫsumet eā ⁊ ligna eius et lapides eiꝰ.[b]Et egressꝰ est angel⁹ q̄ loq̄bat̄ in me ⁊ dixit ad me,Leua oculos tuos ⁊ vide,Quid est hoc q̄ egredit̄.et dixi,Quid nam est:Et ait,Hec ē amphora egrediēs Et dixit, Hec est oculus eoꝝ in vniuersa terra.Et ecce talentū plūbi portabat̄:et ecce mulier vna sedēs ī medio amphore.Et dixit,Hec ē impietas.Et piecit eaꝫ in medio amphore:et mīsit massam plūbeā in os eius Et leuaui oculos meos et vidi.et ecce due mulieres egredientes et spūs in alis eaꝝ.Et hēbāt alas quasi alas milui,⁊ leuauerūt amphorā inter terrā et celum. Et dixi ad angelū qui loq̄bat̄ in me,Quo iste deferūt amphoram. Et dixit ad me.[c]Ut edificetur ei: [d]domus [e]in terra sennaar et stabiliatur [f]et ponat̄ ibi sup̄ basem suam.

captiuatos ꝓpt pcā m Et cōsū (ista. met eū ⁊ lig.eiꝰ.i.tot̄ pgenie trāsgressoꝝ

n Et egressꝰ ē.Hic ponit̄ scda visio,videbat enī ꝓpha visione imaginaria q̄ndā amphorā de tēplo ⁊ ciuitate egredientē in qua sedebat q̄dā mulier.ita q̄ p os amphore appebat desup.Videbat enī talētuz plūbi portari ab āgelo q̄ impōsit mlierē intra amphorā.opilās os amphore talēto vel massa plūbi.ne mlr posset egredi inde. Et ō sup appere videbat vltra duas mlieres alatas portātes illā amphorā ad babylonis terrā.Per amphoraz aūt q̄ est genꝰ mensure designabat̄ ꝓprie regni iude dolose egerat in mēsurādo ea q̄ vendebat.⁊ ꝓpt h ducti fuit captiui in babylonē.vt dic̄ra.sal. Hz ꝓncipaliꝫ fuit ibi ducta ꝓpt idolatriam vtz.ut.Reg.⁊ .ij.par. in pluribꝰ locis.ō alij dicūt ⁊ melius vt vidz q̄ p amphorā q̄ genꝰ est mēsure.intelligit multiplicatio pcoꝝ in regno iuda ⁊ ī tāta mēsura q̄ diuina ultricia exigebat vt vltio inferret fm mēsurā pcoꝝ.fm illd Deu.xxv.ca. Scōm mēsurā pcī erit plagaꝝ modus. Per mulierez in amphora sedentē ⁊ desup apparentē,intelligit idolatria q̄ est directa ꝫ deū,⁊ ideo excedit pcā q̄ sunt ꝫ primū ideo vocat̄ ipietas.qꝛ sic̄ cultꝰ dei vocat̄ pietas fm Tullū.ita ⁊ idolatria ipietas. Talentū vo plūbi signat gravitatē peccati. Due mulieres amphorā portātes in frā sennaar,q̄ est eadē cū terra babylonis.vtz Besi.ij.signi ficāt duas tribꝰ a q̄bꝰ regnū iuda nomiat̄ regnū duarū tribuū.q̄ ꝓpt pcm̄ idolatrie principaliꝫ ⁊ alia ofir fuerūt captiuate et ducte ī babylonē.⁊ his dictꝫ ptz lra vbi

o Ut edificetur ei.i.idolatrie et cetere malicie.

p Domus.i.mansio.

q Jn terra sennaar.i.babylonis cū pcōrūm ibi captī

r Et ponat̄ ibi sup̄ basē suā.i.sic firmet̄ q̄ nō reuertatur in iudeā:⁊ sic factū fuit.qꝛ post reditum captiuitatis babilonice nō legitur,iste ꝓpius ad idolatriam declinasse nisi aliqui pauci tempe antiochi ⁊ magis ī more tormenti q̄ libidine peccandi.

In capl'o. v. vbi dr in postil. Ecce volumen volās ꝛc.

Additio.

Expositio postillatoris de duabus visionibus in hoc capitulo ꝓtentis non videtur consonare rationi nec lre. Cum q; ꝑ peccata q̄ iaz trāsiuerant in ꝓtentū, simil'r ꝛ pene q̄ p eisdē petis fuerāt ꝑ ola publice inflicte, irrōnabile vr q; ꝓpheta ea denūcia ret sub visiōe imaginaria seu enigmatica. cū iā eēnt oīb⁹ quib⁹ loq̄bat patēter nota. Cū q; captiuitas babylōica nō legit fuisse fcā in penā furti iz poti⁹ idolatrie et homicidij. vtz. iiij. Reg. v. ij. paliꝑ. Cū quia illa q̄ sequit̄ de amphora ꝛ de muliere ꝛ de alijs i scda visiōe ꝓtētis impropie aplicant ꝓposito ꝛ inutiliter traderent obscure cū iā omīb⁹ erāt marie manifesta. Vā ad hmōi visiones ꝓprie exponēdas tq̄dā videt eē p̄mittēda. Primū ē q; iudei durante tēplo scdo. ꝛ post tps machabeoz cū incepit secta pharisaica oriri finxerūt q; de⁹ dederat moysi i mōte synai duas leges. Vnā scz scriptā q̄ ꝓtinet in duabus tabul' et in toto pentatheuco. Et aliaz quā dederat moysi nō in scriptis sed oreten⁹. ꝛ hec lex oreten⁹ vt dicūt data vocat' apd eos scda lex. ꝛ in ea ꝓtinent traditiones pharisaice: q̄s dicūt deuteroseas tanq̄ in scda lege p̄dicta ꝓtentas. Que q̄dē puersa lex fuit redacta in scriptis post destructōem tēpli secundi p centū āños fere p quidam q; dr rabbi monoz ꝑ quē fuit collecta seu compilata in q̄dā volumīe in mīris libris diuiso. qd quidē volumen vocat' apd eos mystia. i. scda lex. post xo p. ccc. annos fere p̄dictū volumē. scz illa mystia fuit exposita valde plixe ꝛ dispendiose p multos libros q̄ cōiter dicunt thalmud: q̄s est duplex. Primū dr hierosolymitanū: qd fuit ꝓpositū hierosolymis. ꝛ scdm dr babylonicū. qd fuit compositū in terra babylōis. ꝛ istud secundū est maioris auctis q̄ primū. ꝛ tenet' cōiter apud hebreos tanq̄ expositio vera ꝛ irrefragabil' diuine leg⁹ q̄ ꝓtinet' in pentateucho ꝛ in p̄dicta mystia. Scdm p̄missa tēdū est ꝙ in quolibz p̄dictoz opez p̄sertim in scdo ꝓtinent' mīta falsa et erronea ꝛ inq̄ ꝛ etiā absurda: q̄ repugnāt nō solū diuine legi iz ēt naturali. ꝛ q̄ntū p̄t nitūtur doctrine ꝑq̄ celestj ꝛ immaculate est repugnare ꝛ eam deturpare. De ortu p̄dicte false doctrine ꝛ q̄nta sit auctas eiꝰ apd hebreos diffuse hr̄ in libris eoz. sed breuit' ꝛ determinate hr̄ in plogo. xuij. libroz Ra. moy. egyptij. Tertiū premittendū est q; p̄dictū thalmud ꝓtinet mītas absurdas doctrinas circa credibilia. put dcm fuit. s. in additōe circa Esaiā. xxxiij. Quartū p̄mittendū est q; in dicto thalmud ꝓtinent' multa inq̄ ꝛ enormia ꝛ inimica iuri ꝛ rōni circa agibilia de q̄bz infra aliq̄d dicet. Conseq̄nt circa expositionē hāz visionū dicendū q; posteq̄ ꝓpheta ostēderat ꝓphetice regimē secūdi templi in suo primordio eē bonū sub zorobabel duce ꝛ iesu pontifice. de q̄bz dixerat Isti sūt duo filij olive qui assistūt dñatori vniuerse tre. scz iuste ꝛ fideli' opando in edificatōe tēpli ꝛ in regimīe populi. nūc aūt ꝓphetat quō circa finēduratōis h⁹ tēpli deteriorādus erat status p̄li ꝑ doctrinaz leg⁹ nephādā que in illis tpib⁹ debebat oriri ꝛ post destructōem templi in scriptis redigi. ꝛ de ꝟ dicit. Et puersus sum. s. ad videndū nouissima hui⁹ tēpli. Et leuaui oculos meos. tanq̄ respiciēs a longe. Et vidi imaginaria visione. Et ecce volumen. ꝑ q̄d intelligit illud volumē de q̄. s. dcm est. q̄d vocat false apd hebreos lex scda. Et q; nullaz habet auctem in scriptura sacra. iō subdit. Volans. quasi diceret. nullū habet fundamētū. vel quia in scripta demones volucres dicūt'. vt in cap. viij. Luce. ideo illud volumē dr volare: q̄si hūs motum demoniacū. Fuit enī hoc opus nephandū ꝑ demones semel recuperatum. vt dictum fuit in p̄dicta additōe esaie. xxxiij. ca. Et quia ꝟ volumen ꝓter p̄cepta decalogi in vera lege mosaica cōtenta addit alia ficta asserens fuisse a deo data moysi oretenus. ꝛ a moyse alijs successoribus. iō dic. Longitudo eius viginti cubitoz: ꝛ latitudo eiꝰ decē cubitoz. ꝑ q̄d intelligit ꝙ licz in tota latitudie legis diuine. ꝛ. pcepta ornent principalia. tñ ꝟ volumen se extendit vsq; ad decē alia. q; in q̄libz pcepto dic eē aliq̄d de lege scripta per moysen. ꝛ aliq̄ additū de lege oreten⁹ data. ꝛ sm ꝟ p̄cepta dicūt eē duplicata. sequit. Hec est maledictio q̄ egredietur sup faciē oīs terre. Vocatur enī hec doctrina nephāda maledictio. q; vt dr iheremie. xlviij. Maledict⁹ qui facit opꝰ dñi fraudulenter. Constat aūt ꝙ huius volumīs seu doctrine fabricatores opus dñi. scz legem eius fraudulēter facūt fingēdo ꝓcepta seu expositōes preceptoz leg⁹ nō sicut de⁹ pcepit. ideo ipm opus dicit maledictio. Que egredietur sup faciē oīs terre. q; hec doctrina vbiq; terraꝝ diffunditur vbi iudei sunt dispersi. Qualr aūt maledictio hec defraudar diuinā legē ofendit in duobz dicēs. Quia oīs fur sicut ibi scriptū est iudicabitur ꝛc. Ad q̄d sciendū q; licz furtū fuit generalr phibitum inter ꝓcepta decalogi. Eco. xxij. tñ in hac falsa doctrina ꝓtinetur ꝙ licitū est furari a paganis seu gētilib⁹ et sic exponūt vbū illud Abachuc. iij. ca. Vidit ꝛ dissoluit gentes. Similiter licet periurū sit a deo phibitum inter ꝓcepta in decalogo: vbi. s. et iterū Mūe. xx. de hoc amplius dr. Vir cum iurauerit iuramentū ad obligādū obligatiōem sup animā suam nō irritabit verbum suum totum. sed quod egressus fuerit et ore suo faciet. Tamē isti falsi interpretatores dicūt: ꝙ qui cūq; vnus sapiens vel tres idiote pūt absoluere hoiem a voto vel iuramēto quod est manifeste cōtra diuinā legem. vnde qui faceret sm suā falsam interpretationem cōmittendo furtum: esset dānatus. ꝛ hoc est quod dicitur. Quia omnis fur sicut ibi scriptū est. s. in volumīe nephando p̄dicto Judicabit'. i. dānabitur. Simil'r dicendū est de periurio. et de hoc dicit. Et omis iurans ꝛc. Et sequit̄ de dānatione furis ꝛ periuri p̄dictoz. Educā illud dicit dns. s. illud volumen. Et veniet ad domū furis ꝛ ad domū iurātis ꝛc. i. istud volumen erit causa destructionis illorum qui talia fingunt ꝛ sequūtur. Vnde put ipsi traduntur super illud verbum Trenoz. i. Sedebunt ad terrā seniores filie syon. tota ordinatio magna iudicū illius p̄li q̄ dicitur canhedica et fuit infecta a Nabuchodonosoz tēpe sedechie. eo ꝙ absolut sedechiā a iuramēto q̄d iurauit ipsi nabuch. de quo iuramēto hr̄. iiij. Reg. xxiij. Simil'r ꝓpter fraudes ꝛ vsuras q̄ cōmittūt ꝓ xpianos ꝛ etiā paganos. inf q̄s cōmorant frequēt occidūtur. ꝛ deualūtur in diuersis regionib⁹. et de hoc dicit. Et cōsumet eum et ligna eius ꝛ lapides. Conseq̄nt agit ꝓpha in scda visione de scdo ope nephādo. s. thalmud. de quo dicit. Et egressus ē angel⁹. ꝛ dixit Leua oculos tuos. q; vt dictus est ꝑ longū temp⁹ post cōpilatoēz p̄dicti volumīs fuit thalmud cōpositū. de q̄ subdit. Hec est amphora egrediens. ꝛ vbi trāslatio nūa habz: amphora. in hebreo hē ephy. eadez enī dictio ponit Exo. xvi. vbi. ō. Homor de cima ps ē ephy. et sic hec āphora seu ephy est q̄dā mensura. et est sensus. quia thalmud istō est expositio volumīnis supradicti: vt dictū est. ꝛ sic est mensura q̄ ꝓtenta in illo volumīe mēsurauit. ꝛ sequitur. Hec est ocul' eoꝝ in vniuersa terra. Et notanduz ꝙ vbi nos habemus in hoc loco Oculus. in hebreo habet quedā dictio q̄ vno modo significat idem qd oculus. et alio mō significat idē q̄d color. ꝛ alio mō signat idē quod mīras. Et isto tertio modo intelligit sm. lxx. interpres. et sic ē sensus ꝙ sicut angelus dixerat ꝙ dictum volumen erat maledictio. sic de ista amphora seu ephy āgel⁹ declarat ꝙ est

quedam iniquitas sicut prima. ideo post pauca dicit. Hec est impietas. et est rō. q̄ hec doctrina thalmudica continet mīas iniq̄tates iniq̄ntū potuit mīa iura iniq̄ inter prios ⁊ mīo magꝭ int̄ extraneos. Est etiā impia erga deū ⁊ pentes. qō grie dr impietas. vt dic̄ be. Tho. de iniq̄tate iurū thalmudicoꝝ q̄ qsi innūerabilia sunt ponā q̄dam q̄ occurrūt. ex q̄bꝫ p̄t legens de alijs aliq̄d estimare. Dicūt enī in libro q̄ dr canhedrin. vbi agit̄ de testibus. q̄ cū aliq̄ testes teltant falsuꝫ primū sic q̄ si nō contestaret de falsitate eoꝝ coram iudice. prim⁹ occide ret per iusticiā. q̄ tūc si prim⁹ fuerit occisus p falsa testi monia p̄dictoꝝ. nō sunt occidendi testes sꝫ si repta fue rit falsitas eoꝝ p iudices anteq̄ occideret r̄e⁹. Tūc oc cidendi sunt testes falsi. ⁊ hīnūit p̄bare p lrām Deut. xix. vbi dr Si steterit testꝫ mēdax ꝯ hoīem ⁊c. ⁊ infra. Cū q̄ diligētissime pscrutātes inuenerint falsuꝫ testē dixisse contra frēm suū mendaciū reddent ei sic fratri suo facē cogitauit. Hec in lra. Ex q̄ arguīt q̄ reddendū est falso testi sic facere cogitauit. nō aūt reddendū ē ei sicut fecit et ió si cogitauit dīn ⁊ nō fec̄. dicūt q̄ occidēdus ē testꝫ falsus. sꝫ si nō solū cogitauit sꝫ et fecit sic q̄ occisus fu it ille ꝯ quē mēdaciū testat⁹ ē. tūc nō est occidend⁹ testꝫ falsus. Et q̄ p̄t lector ꝑsiderare q̄nta sit insania fabrican tiū hanc doctrinā qui asserūt maiorē penā debere cogi tanti aliq̄d malū tm̄ seu loq̄nti q̄ cogitāti ⁊ loq̄nti ⁊ ex plenti. cū tm̄ a fortiori p̄t ꝯnū deducere. q̄ si cogitanti tm̄ ⁊ loq̄nti pena talionis debet multo magꝭ cogitanti loquēti ⁊ explēti p̄ctum cū in eodē loco scripta de hmōi teste falso dic̄. Nō misebesset⁹ sꝫ alias p alia. oculū p oculo ⁊c. Et q̄ pz mānifeste q̄ si p falsuꝫ testionuꝫ prim⁹ p̄didit oculū q̄ falsus testꝫ debz pati simile. Ite in libro canhe drin vbi de homicidijs agit̄. determināt q̄ crime homi cidij debet diffiniri p certū nūez iudicuꝫ q̄ dr Canhe drin. q̄ si nō fuerint ꝛcordes in ꝑdēnando vl liberando reū sic ꝓtingit in mīs causis inf iudices q̄ tunc stabit iudicio maioris p̄tis. sic q̄ si maior pars ꝑdēnauerit reū tūc re⁹ est occidend⁹ ⁊ ecōtra. Dicūt tm̄ ibidē q̄ si oīs canhedrin. iudices ordinarij ꝛcorditer ꝑdēnauerint re um ad morē q̄ in illo casu reus ē liberand⁹. Ad q̄ ar guīt de q̄dā textu fauolesic in p̄cedēti Ex q̄ hī mariasi sania p̄dictoꝝ thalmud fabricātū q̄ maiorē auctē dāt parti q̄ toti ꝛ i ló principiū indemōstrabile. s. q̄ totuꝫ sua p̄te est maī⁹. Ite determināt in libro q̄ dr babainec ca. q̄ si aliq̄s inuenit rē a primo suo p̄dītē in loco vbi rōnabile ꝓsumendū est q̄ dns illi⁹ rei desp̄at de recupe ratōe eius. vt puta cū p̄dit eam in loco in quo cōcurrit magna multitudo hoīm et hmōi. q̄ tunc inuēt⁹ nō te net restituere rem inuentā dño suo. cū tamē lra generā liter mādat restitui res p̄ditas diligēter. Deutero. xxij. Etiā er dictamīe natural rōnis q̄ dictat. Q̄ tibi nō vis fieri: alteri facere noli. talis restitutio est facienda. Con tra alīgenas hīt etiā iura iniq̄ssima. determinant enīz q̄ si corā aliq̄ iudice hebreo gētilis seu pagan⁹ contēdat in iudicio cū aliq̄ iudeo q̄ tūc si iudex p aliquā legē in daicam posset iudeū liberare seu ei fauere q̄ facīat di cendo. Ista est lex nra. Si aūt hīs nō posſ nisi p leges pa ganoꝝ tunc iudicet eū sm̄ leges paganoꝝ dicendo. Hec est lex vra. Si aūt nec sic nec sic posset iudeo fauē dicūt q̄ tunc iudex debz q̄rere cauillatiōes taliter q̄ nūq̄ sen tentiā ferat ꝯ iudeū in causis gentiliū. Item q̄ deteri⁹ est determinant q̄ sicut bonū est vt hō conterat caput serpentis q̄ntūcunq̄ serpens sit pulcer. sic bonū est oc cidere gentilē seu paganū q̄ntūcunq̄ bonus videat hoc ius tm̄ nō exequūtur. ꝓpter timorē piculi quāta sit iniq̄ tas hui⁹ iuris satis notū est de se. ⁊ ꝛpugnat ēt mānifeste iuri diuino. In decalogo enī homicidiū ꝓhibet simpl⁹ sen indifferēter non excipiendo gentiles nec paganos. Item Gen. ix. Quicūq̄ effuderit hūanū sanguinē. fun det̄ sanguis ei⁹. ad imaginē q̄ pe dei fact⁹ ē hō. Constat aūt q̄ q̄libet hō fact⁹ est ad imaginē dei siue hebre⁹ siue gētilis. De impietate vo h⁹ doctrine erga diuinū ho norē ⁊ reuerētiā patz ex his q̄ dicta fuerūt in additōe su p̄dicta. s. Esa. xxiij. vbi inf alia dictū fuit q̄ ipi asseīs in libro q̄ dr Barahoth alīs bambot. q̄ de⁹ i certis tpib⁹ doleus de destructōe hierlm ⁊ dispersiōe p̄pli israelitici dicat. Ue mihi q̄ destruxi ciuitatē meā ⁊ obuffi templū meū. ⁊ trāsmigrare feci filios meos inf natiōes q̄ ma rime insanū est. Ut enī miserā significat q̄ nullo mō attribuēda est deo. nec plane nec metaphorice. miseria enī nec dūs deo ſnec etiā beat⁹ attribuit. Erga parētes vo pz impietas eoꝝ p h⁹ q̄ dr matis. xv. Quis⁹ q̄dcūq̄ est er me ꝑderit tibi ⁊c. vbi rp̄s ꝓfutat phariseos de inho noratōe pentū. ꝓpter suas traditiones. vt ibidē i additiōe sufficiēter fuit exp̄sitū. Ex q̄bꝫ ⁊ alijs q̄ plurimis que valde difficile esset enarrare in hmōi doctrina conten tis de phariseis ⁊ scribis. qui mēdacter eā finxerunt et ꝓprie verificat illud Here. xvij. Quō dicitis sapien tes sum⁹ ⁊ lex dñi nobiscū est. Uere mēdacij est opatus stilus mēdax scribax. Et ad insinuādū causam siue tāte insanie subdit. Uerbum dñi piecerūt ⁊ sapientia nulla est in eis. Nam postq̄ verbum dñi. scz filium dei piece runt intantū carnerūt vera sapiētia q̄ ad hmōi nephā dam doctrinā inscriptis ponēdaꝭ modo p̄dicto ꝓcesse runt. Si aūt obijciat contra p̄dicta ō hoc q̄ dns dicit Matthei. xxiij. Sup cathedrā moysi sederūt scribe ⁊ pha risei quicq̄d dixerint vobis facite. ex quo vidr q̄ doctri na eoꝝ sana erat ex q̄ erat ope adimplēda. Dicendum q̄ illud verbū domini intelligit de doctrina mosaice legꝭ inq̄ntū eam nō excedebant nec putabāt p eoꝝ traditio nes. non aūt de lege secūda p eos ficta. vtꝭ. dictum est. Unde notāter dixit. Sup cathedrā moysi. vt ō signaret q̄ loquit̄ de doctrina in lege mosaica ꝓtenta. seq̄t in lra Et ecce talentū plumbi portabat⁹ ⁊c. vbi. Jn os ei⁹. Ad q̄ sciendum q̄ hec doctrina thalmudica a phariseis inuenta seu scripta nō solum in sententia sꝫ magnos defectus vt dictū est. sed etiā in mō tradendi. ⁊ hoc du pliciter. Uno mō quia valde obscure ⁊ obfuscate tradi tur q̄ ibi ꝯtinentur. Ex quibus de ipsa dicebat intelligē dum esse illud q̄ dr in psal. Collocauit me in obscuris sicut mortuos seculi. Sed oq̄ rōnes ⁊ monita sua vt plu rimū sunt inualida ⁊ infirma. put hī er supradictis eo rum argumētis. et ideo ad ostendendū primū dicit p̄ pheta. Ecce talentum plumbi portabatur. ⁊ infra. Et fit massam plūbeam in os eius. q̄i diceret. sic obscure ⁊ obfuscate loquit̄ ac si haberet magnū pond⁹ plumbi in ore. Secundū aūt ostendit dicens q̄ mulier sedebat i me dio amphore. ⁊ infra. Et iecit eam in medio eius. per quod designat q̄ eius rōnes ⁊ monita que sunt media et quibꝫ deducūt cōclusiones sunt infirma ⁊ inualida sicut mulier detenta ⁊ iecta. Sequitur. Et leuaui oc los meos ⁊ vidi. et ecce due mulieres ⁊c. Pro quo sci endum q̄ p istas duas mulieres intelligūtur predicte due expositiones: quarū quelibet dicitur thalmud. q̄ intelligit per amphoram mō predicto. Que quidē mu lieres dicunt̄ egredientes sꝫ de templo. quia ibi habuit primo rdiū hec doctrina. vt dictū est. dicit autem q̄ ha bebant alas quasi milui. Milnus aūt est auis fraudu lenta et rapax impotentium. quod ptinet ad hanc do ctrinam que homies imbecilles in potentia intellectu a fraudulenter decipit. Dicit aūt q̄ leuauerūt amphō ram inter terrā ⁊ celum. Nam vt dicit in glosa. Quod inter celū ⁊ terrā ima deserit et ad supna minime ptingit

et sic doctrina pharisaica p inanē gl̄iaz hmētē eleuat. vt
prīos ḡsi despiciēs deserat. nec tñ summa pting̈ valet
ꝛ seq̄t in lr̄a. Et dixi ad ag̈elū. Quo iste deferūt ampho
ram ꝛc. vsq; ad finē capli. p qđ ostdit q; hec talmudica
et pharisaica doctrina fuit stabilita in tra babyloms q̄
est terra sennaar. vbi
tanḡ sup basem suaz
q̄siit. Talmud eñ
litz duplr sit. vt dēm
eñ. babylonicū tñ est
principalr ꝛ maioris
auctis tāḡ ab omib⁹
hebreis vniuersaliꝰ
approbatū. vt dēm ē
Et notāndū q; iudei q̄
sepe i suis scripturis p
phetāt nescientes et
ponūt illō vbū. Ecce
due mlieres de duo⁹
bus vicīs q̄bꝰ phari
sei erāt marie implꝰ
tati. q̄z vnū dicūt eē
ypocrisim. aliud vo
elatōem seu supbiaz
mētis. De q̄bꝰ q̄dez
duob⁹ vicīs sꝰ tabat
eos rps in euāgelio.
de ypocrisi ei Mat
thei. xxiij. Ve vobis
scribe ꝛ pharisei by⁹
pocrite ꝛc. Et sic est in multis aliis locis. De elatione
seu superbia mentis Luce. xviij. ca. vbi dicit. Duo ho
mines ascenderūt templū. vnus pharisē⁹ ꝛc. vbi phari
seos increpat tanḡ ꝓfidētes ō sua iustitia ꝛ a ios sper
nētes. ꝛ sic notāt de elatōe supbia mētz. Usi vbidē ꝛclu
dit. Qui se exaltat humiliabit. Replica.

¶ cap. v. zacharie. vbi postil. exponit ad lr̄az visio
i nes ibi ptās: sm intētionē glose ordinarie Burg.
dereliqua glo. quā ō postil. gr̄adipēdere ꝛsueuit mi
ra imaginar̄ de talmudicis libris. de q̄bꝰ hic fac lōgū tra
ctatū: q̄ q; fidei fuēr ꝛ traditōes ō legē reprobāt ñ recipi
ūt solū ad eaꝝ obiectōes ō postil. veri ō glo. dico. Cū enī
pīo arguit q; si videnr ꝛgrue tradi sub figurꝰ ꝛ enigma
tibꝰ obscuris q̄ trāsiert in ꝓteritū: Dico q; in mīs sacre
scripe passibꝰ ꝓterita tradūt obscure sic̄ moyses i Beñ.
Nathan ꝓphā ꝓteritū pctm̄ dauid sub metaphora diui
tis ꝛ paupis ꝛ ouicule tractauit. vt. q. Reg. xij. ꝛ i multꝰ
aliis locis. Et cū scdo arguit q; captiuitas babylonica
nō fuit fcā in penā furti. de q̄ b. oz. in lr̄a. Rndeo q; esaī
as a principio suę ꝓphetie dixit Principes tui socij furū
et generalr idolatria furtū dici pt. q; p ipam subtrahit
deo sibi debitus cultus ꝛc. Capitulum. VI.

Tquersus sum. Hic ponit successio q̄drupliciꝝre
e gni cui successiue fuiert iudei. s. regni chaldeorū
psar grecoꝝ ꝛ romāoꝝ. Et diuidit i duas ptes. q;
prīo ponit dicta successio. scdo iudeoꝝ psparo. tamen
sub fuiture. scda ibi. Et factū est. Prīa in duas. q; prīo
ponit regnoꝝ ꝓditio. scdo eoꝝ dilatatio. ibi. Jn qua. Cir
ca primū oz. b Vidi. visione imaginaria.
c Ecce quattuor q̄drige. i. quattuor regna p̄dicta.
d Egredientes ō me. dn. mōtū ꝛc. i. succedētes sibi in
orbe sm dicta ꝓphaꝝ scoꝝ. q̄ de ipsis ꝓphauerūt. vt z hic
et Dan. vij. ꝛ in plīb aliis locꝭ. ꝛ dicunt isti ꝓphe montes
ꝓpter altitudinē rēplatōis. ꝛ ereꝰ ꝓpf stabilitatē ꝛ tutis
et duo q; de duobꝰ regnis aliqui enī fuert de regno iu
de et aliq̄ de regno israel. vt ptz in libris Reg. ꝛ psalm.

e Jn quadriga prima. i. in regno chaldeoꝝ.
f Equi rufi. in hebreo hꝰ Rubei. quia chaldei multum
sanguinē effuderūt. ꝛ potissime de iudeis in obsidiōe hie
rusalem ꝛ eius captione.
g Jn quadriga secunda. i. regno persarū ꝛ medoꝝ.

natore omnis terre. ᵍJn
qua erāt equi nigri ʰ ꝛ egre
diebatur in terraz aquilo
nis: ꝛ albi ⁱ egressi sūt post
eos. ᵏ ꝛ varij ˡ egressi sūt ad
terrā austri. ᵐ Qui autem
erant robustissimi: ⁿ exierūt
et querebant ire ꝛ discur
rere p omnē terraz. ᵒ Et di
xit. ᵖ Ite: ꝛ pambulate ter
ram. et perambulauerunt
terram. Et vocauit me et
locutꝰ est ad me dicēs ˢ Ec
ce q̄ egredīūr in terrā aq̄
lonis: ᵗ requiescere fecerūt
spiritū meū in terra aqui
lonis. ᵘ Et factū est verbū

b Equi nigri. ꝓpter
horroꝛē q̄ incutiebāt
perse et medi iudeis
tpe assuetis q̄ suadēte
amon p̄cepit oēs iu
deos p totū regnum
suū interfici. i Jn q̄
driga tria. i. in regno
grecoꝝ. k Eq albi
q: primꝰ ret alexāder
magn⁹. licz ventret ō
bierim ad destructiōē
eāꝝ. tñ vīus fuit i man
suetudīez. eo q; sūm⁹
sacerdos ꝛ alij sacer
dotes et fuelatōe vi
uina exierāt obuiā si
bi in potificalibꝰ ꝛ sa
cerdotalibꝰ indumē
tis. ꝛ descēdēs de eō
deū celi in sūmo pon
tifice adorauit dicēs.
q; eū adhuc cēt i ter
ra sua. de⁹ apparuit si
bi in tali effigie. p o
mittens ei victorias de regibus terre. vt habet in scho
lastica historia. l Et in quadriga quarta. i. in regno
romanoꝝ. m Equi varij. quia alij imperatores fuert
iudeis māsueti: vt Augustus ꝛ tyberius ꝛ alij feroces
vt gaius ꝛ nero ꝛ vespasian⁹. n Et fortes. q; regnuz
romanoꝝ in fortitudīe excessit p̄decessoꝛa regna.
o Quid est hꝰ vsie mi. i. q̄d significāt hę q̄drige ꝛ equi.
p Et ait ad me. visionē exponēdo. q Jsti sūt q̄ttuor
venti celi. i. q̄ttuor regna ad modū vētoꝝ p tras discur
rētia. vl q: orta fuert i q̄ttuor ptibꝰ mūdi vsi ouīē vēti.
r Ut stent. in ptāte ꝛ dominio tpīb⁹ sibi ꝓpriis a deo
a. q̄ est oīs ptās frena. s Jn q. hac ꝓsit ostdit vbi i
cepert bellare ad se dilatādū. tñ de q̄driga prīa in q̄ erāt
eq̄ rufi. nō fit hic mētio. q: regnū chaldeoꝝ iā erat ōstru
ctū p cyrū ꝛ darīū. s Jn q̄ erāt eq̄ nigri. i. pse ꝛ medi
vt dēm ē. Egrediebant ad trā aq̄lonis. licz enī chaldea
nō eēt i aq̄lonaꝛ ptē respectu medie ꝛ pstdis. vt i superi
oꝛib⁹ dēm ē. tñ regnū chaldeoꝝ extendebat vsq; ad ptes
aq̄lonaꝛ. vsq; ad illā ptē q̄ collegit nabuch. exercitū ad re
medū ō hierim. vt dēm fuit hiere. i. in illꝰ ꝓphe q̄ sunt
ꝓpīnq̄ medie ꝛ pstdi incepert perse ꝛ medi impugnare re
gnū chaldeoꝝ. v Et albi. i. greci. t Egressi sūt p⁹
eos. q: alexander magn⁹ ibi debellauit darīū regē psarū
ꝛ porū regē medoꝝ. y Et varij. i. romāi. z Egres
si sūt ad trā austri. i. se dilatātes respectu rome. z Qui
aūt erāt robusti. Isti sunt et romāi q̄ supra dicti sunt va
rij ꝛ fortes. a Exte. ꝛ q̄rebāt ꝛc. q: se ñ dilatauert tñ
ad vnā ptē. sz ad oēs ptes orbis. ō seq̄t. b Et dixit
scz vbis a q̄ eōis ptās. c Jte pam. trā. et oīm parte
subingādo eaz. d Ecce q̄ ingredīūr in trā aq̄lonis ei⁹
pugnādo regē chaldeoꝝ. e Requiescere fecerūt spīm meū
id est ira mea. Loquitur enī ds de scipo ad modū hoīs
irati cui⁹ ira quiescit q̄n punit. De⁹ ergo punīūt chaldeos
p persas et medos qui balthasar regem interfecerunt
et regnū eius occupauerūt Dan. v. ca.
f Et factū est. Hic ꝓsiter ponit iudeoꝝ consolatio de

edificatõe tẽpli ⁊ honore edificati. Circa qđ sciẽdum q̃ aliq̃ iudei ð babilone venerãt apportãtes munera auri ⁊ argẽti p tẽpli edificatõe, ⁊ ei⁹ veneratõe, ⁊ i reuelatõe diuina p̃ceptũ ẽ zacharie q̃ ex illo auro ⁊ argẽto facerẽ coronas, ⁊ ponerẽt i capite iesu põtifi; ad denotandũ p̃fectũ i edificatõe ⁊ ad ministratõẽ põtifical' offici. Eo q̃ postea ille corone suspẽderent i tẽplo edificato i loco patenti ad tẽpli decorẽ ⁊ offerentiũ memoriã. Et his dictis ptẽ ĩra pauc; exceptis q̃ discurrent.

a Ecce vir oriẽs nomẽ ei⁹. Iesus põtifex i bono pficiẽs.

b Et subter eũ oriet. i. sub eo edificium tẽpli p̃sperabitur.

c Et cõsiliũ pacẽ erit. inter duos illos. i. inter iesum pontificẽ ⁊ zorobabel ducẽ.

d Et q̃ peul sũt. non solũ iudei sẽ etiã gẽtiles.

e Venient i hĩm ex deuotõe.

f Et edificabũt i tẽplo dñi. offerẽdo munera p̃ciosa ad tẽpli necessaria ſm q̃ hĩ. Dach. iij. c. Fiebat vo q̃ ⁊ ipi reges ⁊ p̃cipes locũ ſtimo honore dignũ ducerẽt, ⁊ tẽplũ maximis

g Et scietis. p implerõẽ p̃phetie (munerib⁹ illustraret. mee. ⁊ sic est vbũ zacharie.

h Erit aũt hĩ si auditu audieritis ⁊c. p hĩ patẽ q̃ hec p̃missio ð bono futuro. ⁊ alie p̃sumules frequenter intelligunt in scriptura tali ꝺditione. si. si illi q̃bꝰ fuit in bono p̃seuerẽt. ⁊ sint cõminatões de malo pene si p̃maneãt in peccatis. Sciendum aũt q̃ vbi trãslatio nra sic habet. Ecce vir oriẽs nomẽ ei⁹. trãslatio chaldaica apud hebreos autẽtica sic habẽ. Ecce vir messias nomẽ ei⁹. ⁊ sic intelligit ad lrãz ð iesu nazareno. q̃ ẽ vere messias i lege ⁊ p̃pheti p̃missus. q̃ ð hic oriens. q̃ ſm deitatẽ eternaliter orit a pre. Et subter eũ oriet. q̃ tunc erat nasciturꝰ ſm humanitatẽ realiter ð mẽe Et ipe edificabit tẽplũ dñi. i. ecclĩaz ð fidelibꝰ suis tanq̃ ð lapidibus vivis. Et ipe extruet templũ. repetitio est eiusde ad maiorẽ assertionẽ. Et ipe portabit gloriã in sua resurrectione. Et sedebit ⁊ dñabit sup solio suo. in sua ascẽsiõe ad dexterũ dei pris. vt ð Marci vlti. Assumptꝰ est i celũ ⁊ sedet a dextris dei. Et erit sacerdos ⁊c. vsi ð eo ad hebreos. vij. Hic aũt eo q̃ maneat i eternũ sempiternũ hꝫ sacerdotiũ. Et cõsiliũ pacis erit int duos illos. i. inter iudeos ⁊ gẽtiles ex q̃bꝰ facta est vna ecclĩa. sub vno pastore iesu xpo. cetera exponant sic pr⁹. nec mirãdũ q̃ i principio hui⁹ pticꝰ loq̃t scriptura ð iesu filio iosedech q̃ fuit figura re ⁊ noie iesu xpi filij dei. q̃ p̃pter similitudinẽ figure ad figuratũ sacra scriptura frequenter trãsibit sub vno pterita ð vno ad altez. sic dictũ fuit Esa. xiij. q̃ scriptura loq̃ndo ð rege babylonis. trãsit ad loq̃ndũ de demone q̃ eũ figurabat. ⁊ similiter fit in plurib⁹ aliis locis.

In. c. vi. vbi dicit in posi illa. Hic ponit successio quadrupliciꝫ regni.

Additio.

b Oc. c. vi. ſm ꝓmutatõe ad p̃dicta videt sic exponendũ. Nã postq̃ p̃phera scripserat ð bono regimine secundi tẽpli in suo principio. ⁊ hoc i. iij. c. vbi dixit. Isti sunt duo filij olive ⁊c. vt supra expositũ est. ⁊ p̃sit in. v. c. tractauit ð doctrina phanzaica seu thalmudica nephanda sub qua regimẽ secundi templi fuit post temp⁹ machabeoꝝ vsq̃ in finẽ. in. B. c. vi. agit ð regimine populi dei per verã euãgelicã legẽ q̃ diuulgata fuit. p̃ destructionẽ templi ⁊ postea ð q̃ dicit. Et p̃uersus sum ⁊ leuaui oculos meos. i. trãsiui ad aliã visionẽ altiorem. Et ecce quattuor q̃drige. i. q̃tuor euangelia. quorũ equi alij rufi. i. martyrio. alij nigri. i. obscuri p̃fundit. mysterij. Alij albi. gra ⁊ iustificatõis. Alij varij ⁊ fortes. gratiã curationũ et diuersitatẽ virtutũ habentes. Dicunt aũt iste quadrige egredi ð medio duorum montiũ. s. ð medio duoꝝ testamẽtoꝝ. q̃ mõtes ex firmitate ⁊ soliditate sue doctrine erei dicũt. ⁊ q̃ nulla vetustate ꝓsumi pũt. Et hi dicuntur q̃tuor venti egredientes vt stẽt corã dñatore vniuerse terre. q̃ ad q̃tuor p̃tes mũdi p̃dicatio euãgelica discurrit. q̃ in oẽm terrã exiuit son⁹ eoꝝ tc. Sz robustissimis eoꝝ dixit q̃ pambulauerũt terrã ⁊ reẽeuerũt seu reẽescere fecerunt ipsũ i terra aq̃lonis. p q̃ ð signat q̃ sedes aplica in q̃ residet plenitudo ecclĩastici roboris. debebat quiescere. i. sedere rome q̃ est in terra aq̃lonis. s. respectu hierusalẽ. vel q̃ licet in oẽm terrã exiuit euãgelica p̃dicatio. tñ in europa q̃ est aq̃lonaris respectu terre habitabilis. reẽeuit spũs dñi. i. ecclĩastica ptãs q̃ p ipsum dñi exercef. Et notandũ q̃ licet hec expositio videat⁹ esse allegorica p̃supposito tñ ſm ꝓmutationẽ ad p̃cedẽtia q̃ in B. c. loquit̃ p̃pha de regimine ecclesie post destructõẽs tẽpli vt dictũ est litteralis debet censeri ſm regulas supra in questione super plogum Beñ. positas.

Replica.

i B. c. vi. quattuor. quadrigas Burgẽsis exponit de quattuor euãgelijs. q̃ etsi p̃mystica expositõe sustineri pt. tñ ſm litterã nõ possunt reddi singula singulis. Nã non est ratio q̃re vnũ euangeliũ habuerit equos rufos aliud albos. aliud nigros. aliud varios q̃ q̃uis euangelia sunt in stilo diuersa. est tñ vna oĩm materia. vt pt̃ p beatũ augustinũ ð 2o corda. euãgelistaꝝ ⁊ p beatũ Greg. sup ezechielẽ. Et spẽaliter q̃driga cũ rubeis eq̃s nõ ð p̃cessisse alijs p̃cedẽtibꝰ q̃si p martyres eq̃s rubeis significatos euãgeliũ nõ sit p̃speratũ. Alie eiũ q̃drige cũ suis eq̃s ad diuersas mũdi p̃tes dicunt i littera processisse. cũ tamen euangelium ⁊ eius sonus i omnem terram per bas ⁊ illas indifferẽter exiuit. Unde si expositio Burgẽsi. accipiẽ vt mystica. non oportet figurã ⁊ figuratũ p omnia concordare. vt dictũ est supra circa capitulum p̃imũ Osee.

Capitulũ. VII.

c Factum est. Hic interponitur solutio cuiusdaꝫ dubij. Et diuiditur in duas. quia p̃mo questio proponitur. ⁊ secũdo soluitur. ibi. Et factum est Circa p̃imũ sciendũ. q̃ post deũctionẽ ciuitatis ⁊ tẽpli tempore sedechie. iudei postea teiunauerũt ãnuatim illa die. Et qua populus reciterat de captiuitate. ⁊ templum erat ꝓpe consummationẽ. ideo iudei q̃ remãserãt

in babilone miserūt nūcios ī hīrlm ad ꝓphas ⁊ sacerdotes. ꝗrēdo si deberēt ab illo ieiunio cessare. ⁊ ꝫ est qō 02

a Et factū est ī anno ꝗrto darij regis in cui⁹ ānō iecto tēplū fuit ꝓsummatū. b Jn ꝗrta. die mēsis. ꝛc. ꝙ est casleu. cui apud nos cōfidet Nouēber. ⁊ sic accipit ꝫ non⁹ mensis ſm ordinē festor. in q̄ ordine marti⁹ ē primꝰ. vt declaratum fuit diffuse Exō. xij. ⁊ Ero. xij.

c Et miserūt ō babylone.

d Ad domū dei sarasar. iste principalis erat inter nūcios.

e Ad ꝓcandū faciē dñi. q: oīm bono negocio ꝓmittēda ē oro

f Ut di. sacerdotibꝫ ⁊c. q̄ debēt rūdere de lege ⁊ ō aliis dubijs.

g Nūqd flen. est mihi. i. ꝓlo iudaico.

h Jn q̄nto mēse. ꝫ exīi ciuitas fuerit capta ꝗrto mēse. tū non fuit combusta vsq; ad mēsem quintū. vt dictū est. s. Hiere. xxxij. ⁊ hī. xij. Reg. vltī.

i Et factū ē. Hic ꝓfir q̄stio posita soluit ī q̄ solutōe sic ꝓcedit. q: prio increpant de modo ieunandi ꝑtento scdo ꝓsolant de bono futuro. ca. seq̄n. tertio cōplet q̄stionis solutō vsus finē eiusdē. c. ibi Et factū est. Prima in duas. q: primo ꝓpha arguit modū indebitū ieunādi. scdo iducit ad rectū modū viuēdi. ibi. Et factū est. Circa primū sciēdū ꝙ licet iudei ī diebꝫ ieuniorꝫ suorꝫ abstinerēt ab aliqbꝫ cibis. nō tñ abstinebāt a victus. ꝓpter qd erāt reꝓhensibiles. ꝫ ꝙ diffuse ostēdit Esa. lviij. nō ibidē dicat. Bolute ieunare sicut ad hāc diē. ⁊ hoc modo arguit eos ꝓpheta di.

k Cū ieu. ⁊ plange. ī q̄nto. s. mēse. ꝓ ciuitatē ⁊ templi

l Et septuno. ꝓ interfectōe godolie ad q̄m (destructōe. secuta ē dispsio reliq̄ꝝ ꝓpli iude.

m Per bos septuaginta ānos. s. captiuitatē.

n Nūq̄d ieiunio ieiunastis mihi. ꝰ Et cū comedistis ⁊ bibistis nunq̄d nō vob comedistis ⁊ vobismetipis bibistis ꝰ Nūq̄d nō sūt hec vba q̄ locut⁹ est dñs ī manu ꝓpheta⁹ ꝓriorꝫ cū adhuc hierusalē habitaret ⁊ esset opulēta. ⁊ ipa ⁊ vbes ī circuitu ei⁹. ⁊ ad austrū. ⁊ ī cāpestribꝫ habitaret ꝰ Et factū ē verbū dñi ad zachariā dicēs.

Hec dicit dñs exercituū dicēs ꝛ Judiciū vez iudicate ⁊ misericordiaz: ꝛ miserationes: ꝰ facite vnusq;q; cū fratre suo. Et viduā ⁊ pupillū et

t Judiciū vez iudicate. nō deferētes aliqui ꝫ iustitiaz

v Et misericordiaz. q̄ntū ad mētē affectū. (tione aut fauore.

x Et miserationes. q̄ntū ad multiplicē effectum.

y Facite. cū psonis indigētibꝫ cuiuscūq; ꝓditōis aut se

z Vir fratri suo. i. ꝓximo suo. (xus.

aduenā ⁊ pauperē nolite calūniari: ꝰ ⁊ malus vir fratri suo. ꝰ nō cogiter ī corde suo ꝰ Et noluerūt attēdere ⁊ aūterūt scapulā recedētes: et aures suas aggrauauerūt ne audirēt: ⁊ cor suū posuerūt vt adamātē ne audirēt legē ⁊ vba q̄ misit dñs exercituū. in spū suo ſctō ꝓ manū ꝓphaꝝ ꝓriorꝫ ꝰ Et facta ē indignatio magna a dño exercituū. Et factū ē sicut locut⁹ sum ⁊ nō audierūt: sic clamabūt ⁊ nō exaudiā dicit dñs exercituū ꝰ Et dispsi eos ꝓ oīa regna q̄ nescierūt. ꝰ Et terra desolata ē ab eis eo ꝙ nō esset trāsiens ⁊ reuertēs: ꝛ posuerūt terrā desiderabilē in desertū.

a Hō co. in cor. suo malū. ex q̄ ꝓz falsitaſ Josephi dicētis libro antiq̄tatū. xij. c. ꝙ cogitatio ſi est ꝓcūſ nisi ꝓcedat ad effectū.

b Et noluerūt attendere. ad verba ꝓphaꝝ ꝑcēs vbi q̄ erāt in hierusalem ⁊ regno iude ante ꝺstructōez hīrlm ſz magſ ꝓphas ꝓsecuti sunt ad mortē.

c Et fa. est indignatio magna a dño. q̄ ꝓ chaldeos ciuitatem ⁊ templū destruxit. ꝓpulū partim occidendo ⁊ partim captiuādo. ideo sequit.

d Et dispsi eos ꝓ oīa regna. i. ꝓ mīta. vt per regna assyrioꝝ. chaldeoꝝ. pſay. ⁊ medoꝝ.

e Et ter. deso. est ab eis. i. ꝓpt eoꝝ demeri

f Et po. terrā (ta. desiderabilē. i. iudeā q̄ fuit desiderabil ꝑtibꝫ ſctis. non tā ꝓpter eꝝ fertilitatē. q: terra egypti est fertilior. q̄ ꝓpter mūdi redemptorē q̄ opat⁹ est salutē.

Capitulū. VIII.

a Factum est.

e Hic post ꝓpli increpationez ponit ꝓpheta boni ꝓ missionē. vt bonus samaritanus post vinū mordicatiuum infundens oleum lenitiuū. ⁊ diuidit in duas partes. q: primo ponit dicta ꝓmissio. scdo. ꝓmissionis ꝓfirmatio. ibi. Hec dicit. Promissio vo ista est de ꝓspera habitatōne ciuitatis hīrlm reedificate. Premittit tū ꝓterita castigatio. ex qua dicit in ꝑsona dei.

b Zelat⁹ sum syon. sicut vir vxorē. qui acriter corripit eā delinquentē. ⁊ accipit hic syon ꝓ ꝓplo qui ibi ꝺuenie bat ad templū. ⁊ etiā ꝓ templo. q: popul⁹ castigat⁹ fuit per captiuitatē. ⁊ templū incēsum ꝓpter ꝓpli malicias.

c Reuersus sum ad syon. in dulcedine clementie.

d Et ba. ī medio hīrlm. q: post reedificatōez tēpli vbi ꝓsiguit cult⁹ dei. ⁊ etiā ibi erit multitudo ꝓpli. ideo sequit.

e Adhuc habitabunt seneś ⁊c.q; nō interficient in iuuentute sicut antea, cetera patēt in littera.

f Hec dicit. Hic ostit sequit dicte promissiōis confirmatio. ⁊ diuidit i duas. q; primo confirmat rōne. secdo exēplo. ibi Hec dicit. Nō aūt accipit ex dei potētia cui nihil est difficile. ⁊ hō est qd dicit.

g Si videbit difficile i oculis reliquar ppli hui⁹. propter paucitatez eōm plebis tpe zacharie videbat hoibz qd cetero hūm nō posset sufficiēter populari. sz hoc nō obstat potētie dei. ideo subdit. Numqd in oculis meis ⁊c. ⁊ subdit modū populatōis cum dicatur.

i Ecce ego saluabo ⁊c. q; reedificata ciuitate ⁊ statu ei⁹ pspitate. mlti iudei ō diuersis pribz instinctu dei venerūt illuc ad habitandū.

l Hec dicit (tandū. Hic ostit confirmat exēplo pris q; anteq̄ resumeret edificatio tēpli pris erat i misero statu. ⁊ ope resumpto cepit meliorari. ideo dicit.

l Cōfortent manus vre. i tēpli ope.

m Qui auditis ⁊c. p os pphar. s. aggei ⁊ zacharie ad edificiuz tēpli exhortantiū.

n Siqdē aīa dies illos merces hoīm nō erat nec merces iumentoz erat °neq̄ introeūti neq̄ exeūti erat pax p tribulatōe: ⁊ dimisi⁹ oēs hoies vnūquēq̄ ptra primū suū. Nūc aūt q nō iuxta dies priores ego faciā reliquijs pplī hui⁹: dicit dñs exercituū. sz semen pacis erit. Vinea dabit fructū suū: ⁊ terra dabit germen suū. Et celi dabūt rorē suū: ⁊ possidere faciā reliquas pplī hui⁹ vniūsa hec.

o Neq̄ introeunti neq̄ exeūti erat pax. propter iniquitatē aduersa

p Nunc aūt (rior. id est post operis resūptionem.

q Nō iuxta dies priores. in q̄bz pplis erat i miseria magna.

r Sz semē pacis erit. i. pplis poterit pacifice et semiare ⁊ metere ⁊ erit etiā abundantia. ideo subditur. Vinea dabit fructū suū ⁊c.

s Et erit. sic erat; maledictō i gētibz. q; qñ gētiles maledicebāt alicui dicebāt. sic tibi ptingat sic misero iudeo

t Sic saluabo vos. ō malis. v Et erit⁹ bñdictio. q; bñdicens alicui dicet. Fiat tibi sicut iudeis. Licet aūt istud aliqliter fuerit impletū tpe tēpli ⁊ summari. ⁊ ciuitatis reedificate. tñ multo perfectius impletū fuit tempore xpi ⁊ apl̄oz. cetera patent vsq̄ ibi.

r Hec sunt q̄ vba q̄ facietis. vbi ꝛcludit q; promissio dictoz bonoz implebit i eis. si pmaneāt i iustitia. ideo subdit

t baculū in manu ei⁹ p multitudine dier. Et platee ciuitatis cōplebunt infantibus ⁊ puellis ludētibz i plateis ei⁹. ¶ Hec dicit dñs exercituū. s Si videbit difficile i oculis reliquar ppli hui⁹ i diebz illis nūqd i oculis meis difficile erit: dicit dñs exercituū. ¶ Hec dicit dñs exercituū. Ecce ego saluabo pplm meū ō tra orientis ⁊ ō terra occasus solis: ⁊ adducā eos ⁊ habitabūt i medio hierm ⁊ erūt mihi i populū: ⁊ ego ero eis i deū in vitate ⁊ i iustitia. ¶ Hec dicit dñs exercituū. Cōfortent manus vre q audit⁹ in his diebz pmones istos p os pphar i die q̄ fūdata ē dom⁹ dñi exercituū vt tēplū edificaret. Siqdē aīa dies illos merces hoīm nō erat nec merces iumentoz erat °neq̄ introeūti neq̄ exeūti erat pax p tribulatōe: ⁊ dimisi⁹ oēs hoies vnūquēq̄ ptra primū suū. Nūc aūt q nō iuxta dies priores ego faciā reliquijs pplī hui⁹: dicit dñs exercituū. sz semen pacis erit. Vinea dabit fructū suū: ⁊ terra dabit germen suū. Et celi dabūt rorē suū: ⁊ possidere faciā reliquas pplī hui⁹ vniūsa hec. ° Et erit sic erat; maledictō i gētibz. q; qñ gētiles maledicebāt alicui dicebāt. sic tibi ptingat sic misero iudeo

t Sic saluabo vos. ō malis. v Et erit⁹ bñdictio. q; bñdicens alicui dicet. Fiat tibi sicut iudeis. Licet aūt istud aliqliter fuerit impletū tpe tēpli ⁊ summari. ⁊ ciuitatis reedificate. tñ multo perfectius impletū fuit tempore xpi ⁊ apl̄oz. cetera patent vsq̄ ibi.

r Hec sunt q̄ vba q̄ facietis. vbi ꝛcludit q; promissio dictoz bonoz implebit i eis. si pmaneāt i iustitia. ideo subdit

y Loquimini veritatē. sine dolo ⁊ deceptione.

z Veritatē ⁊ iudiciū pac̄ iudicate. sine psonaz acceptōne.

a In portis vrīs. in portis cīm ciuitatis sedebāt (one. antiquit⁹ iudices vt oēs tā indigene q̄ aduene in pmptu possent eos inuenire. cetera patent.

l gētibz dom⁹ iuda ⁊ dom⁹ isrl. Sic saluabo vos ⁊ eritis bñdictio. Holite timere. Cōfortent manus vre: q; hec dicit dñs exercituum. Sic cogitaui vt affligerē vos cū ad iracūdiā. puocassent pres vri me dicit dñs. ⁊ nō sū misertus. sic conuersus cogitaui i diebz istis: vt benefaciā domui iuda ⁊ hierusalē. Holite timere. ¶ Hec sunt q̄ vba q̄ facietis. Loq̄mini veritatē vnusq̄sq; cum primo suo. Veritatē ⁊ iudiciū pac̄ iudicate i portis vrīs: ⁊ vnusquisq; malū cōtra amicū suū ne cogitetis i cordibz vrīs. ⁊ iuramentū mendax ne diligatis. Oia cīm hec sūt q̄ odi dicit dñs. Et factū ē vbū dñi exercituū ad me dicēs. ¶ Hec dicit dñs exercituū. Ieiunium q̄rti. ⁊ ieiunium q̄nti. ⁊ ieiunium septimi ⁊ ieiunium decimi erit domui iude i gaudiū ⁊ letitiā ⁊ i solēnitates pclaras. Veritatē tm̄ ⁊ pacē diligite. ¶ Hec dicit dñs exercituū. Vsq̄quo veniāt pplī ⁊ habitēt i ciuitatibz multis. et vadant habitatores vnus ad alterū dicētes. Eamus ⁊ deprecemur facie dñi: et q̄ramus dominū exercituū. Vadam etiam ego. Et venient populi multi ⁊ gentes

b Et factū est. Hic ponit impletio solutionis de q̄stione supposita. ⁊ diuidit i duas pres. q; primo ponit solutōis cōpletio. secdo aduentus xpi denūciatio. ibi. Hec dicit q; principalis intētio pphetar est nunciare dies messie vt dicit rasi. i. seqnti. c. ⁊ alij doctores hebrei. ideo frequēter loquendo ō alijs interserit ō priuentibz ad aduentuz xpi. Circa primū sciēdū q; q̄stio fuit mota ō ieunijs q̄nto mese ⁊ septimo ⁊ occasiōe hui⁹ fit mētio ō alijs ieunijs q̄ apud iudeos fiebāt p anni circulum cū dicit.

c Ieunium q̄rti. s. mensis in q̄ capta fuit ciuitas hierusalem vt ptz. iij. Reg. vltō.

d Et ieunij q̄nti. i. q̄ templū ⁊ ciuitas fuerūt cōbusta.

e Et ieunij septimi. in die expiatōis. ⁊ propter mortē godolie. vt pdictū est.

f Et ieunij decimi q; tūc ezechiel ⁊ ppls existēs i babilonia audierūt rumores ō subuersione hierusalē et templi.

g Erit domui iude i gaudiuz. i. vertet ad eoz pspitatē ⁊ solatiū. si tñ ieunēt debite. s. a vicijs abstinendo ⁊ opa iustitie faciendo. ideo sequit.

h Veritatē tm̄ ⁊ pacē diligite iuste ⁊ pacifice cū pximo conuersando.

i Hec dicit. ō (doceri venūciat multiplicatio fidelium in aduētu xpi cū ō.

l Vsq̄q̄ veniāt ⁊c. ⁊ primus sic cū pce (in psona dei. dēti ifa. Veritatē tm̄ ⁊ pacē diligite. iuste ⁊ pacifice conuersando. Vsq̄q̄ veniāt pplī. mlti ad fidē xpi in lege et

l Et habitēt i ciuitatibz mlte. p orbē (pphetis pmissi. diffusis. sicut videm⁹ impletū p orbē vniuersum.

m Et vadāt habitatores ⁊c. seinuicē exhortātes ad bo

n Vadā etiā ego. q; ego deus i humana natu (na opera assumpta veni i hierusalem. vbi oblat⁹ fui in templo

vbi freq̃nter orauit ⁊ p̃dicauit populũ exhortando.

o Jn dieb illis in quib appr̃. decē hoīes. ⁊c. ⁊ q; sunt. lxx. lingue q̃ multiplicate p decē faciũt septingẽtos. ⁊ utq; in pallijs iudeoꝝ erãt q̃tuor fimbrie p̃ q̃tuor angulos Septingẽti vo ducti p q̃ternarũ faciũt duo milia octingẽtos. ⁊ dicit hic Ra. sa. q tot gentiles ꝺ oĩbꝫ linguis sequẽtur quẽlibet iudeũ uersum ad iudaismũ. q; ꝫ nõ fuit impletũ a reditu captiuitatꝭ babylonice vsq; ad tps istõ fm ipm. ió cogit ꝫ reducere ad tps futur in q̃ dicit Messiã futur. ꝫ qꝺ dicit implendũ iã impletũ est a tpe apl'oꝝ q̃ fuerũt iudei natione. q; ad p̃dicationẽ eoꝝ in sortibꝫ suis. nõ solũ de gẽtilibꝫ adhe serunt vni apl'o duo milia octingenti. sed etiã multi p'les ad fidẽ xpi uersi. ꝺ tũ hic.

p Apphendẽt decẽ homines ⁊c. q; denarius est limes numerorũ. vt hr. iij. phil. ⁊ septẽtes numeri sunt replicatões denarij. vt vr. bis decẽ. xx. ter decem. ⁊ sic ꝺ ista. ⁊ ideo p denariũ notat multitudo adherentiũ apl'is ad seq̃ndũ xpm. r Et oĩbꝫ linguis. ꝓpter ꝫ donũ linguaꝝ in die pentecostes fuit datũ apl'is vt fidẽ xpi p̃dicare possent in oĩbꝫ linguis. Capitulũ. lx.

Hus vbi. ꝓ postq̃ posite sũt. ꝓphie respicẽtes ad tps o hierm reedificate sub ꝺiatu psay. ꝫ ponũt. ꝓphie ad idẽ sub tpe regũ grecoꝝ. ⁊ diuidit i duas ptes. q; prio nũciat solatõ iudeis ex aduersarioꝝ delectione. scõ ex xpi missione. ibi. Exulta satꝭ. tertio ex bonoꝝ multiplicatõe. se. ⁊c. p̃ma vo ptẽ expõit ra. sa. ꝺ subiectõe fraꝝ ⁊ ciuitatũ q̃ nolanꝭ ꝫ tpe messie. quẽ expectant iudei vẽturꝫ. sz q; ꝫ iã trãsijt i pteritũ. ió alij exponũt ꝺ victoriis machabeoꝝ. sz q; victorie eoꝝ nõ videnꝭ aliq̃ ꝛ tm se extẽdisse vt ista sonat. ió alij exponũt ⁊ melius vt credo ꝺ victoriis alexãdri magni q̃ fuit primus rex i monarchia grecoꝝ ⁊ destruxit monarchiã psaꝝ ⁊ medoꝝ. igit fm hãc sniam

a On' vbi dñi. i. ꝓphia ꝺ malo pene (exponit sic ista. supuenturo terrꝫ infra notati. ⁊ deficiẽte eaꝝ ptãte sicut onus graue deficit hoīs portãtis vtute. b Jn tra adrach

c Et dama. reqẽt eius. q; damasc' caput erat syrie (i. syrie. vt hr Esa. vij. ⁊ ió i ipa q̃escebat syria sic i metropoli et

d Qr dñs ẽ ocu. ho. ⁊c. i. q; dñs pus (fortiori ciuitate. det ⁊ disponit oĩa sup hoīes vẽtura. ⁊ potissime respicit xp'm isrl' uncẽtũ assũptur' erat humanã naturã de eo. ꝫ aũt ꝫ introducit ad significãdũ q; tribulatões ꝫ nũciate sup terras istas vẽture p alexandr magnũ venerũt. p pter mala q̃ fecerũt xp'o iudeoꝝ saltẽ p pte.

e Emath q̃z. nomẽ ciuitatꝭ syrie. ppe terminos iudee.

f Et tyr' ⁊ sydõ silr. vt ptz ex. iij. Reg. g Assumpserũt ꝺppe sibi sapiaz. s. terrenã. ió subdit. h Et edificauit tyr' munitionẽ suã. vt nõ timeret hoīes.

i Et coacerua. argẽ. q̃si humũ. i. in magna valde abundantia. ⁊ ꝫ er mercibꝫ q̃ afferebanꝭ ubi p mare et terrꝫ diuersay gentiũ. vt hr Ezech. xxvij. sz q; sapiẽtia terrena si

l2 Ecce dñs possi. eã. p alexãdr. (valet ꝺ dñs. ió subdit.

l Et ponter i mari fortitudinẽ ei'. Tyr' eĩ erat undiq̃ mari circũclusa. sz alexãder magn' lignis ⁊ lapidibꝫ terra im positis ꝛnguauit eaz ꝓpinq̃ lito. i. ⁊ sic cepit eã ⁊ cõbussit.

m Videbit ascalon ⁊c. Iste eĩ ciuitates philistinoꝝ erant site sup mare mediterraneũ ⁊ ꝓpinq̃ tyro. ⁊ ei ꝛfederate. ⁊ ió videntes destructões eaꝝ timuerũt destructionẽ ꝓpriã. ideo subdit.

n Qm ꝛfusa est spes ei'. quã habebãt i fortitudine ⁊ auxilio tyri

o Et sedebit separatꝭ in azoto. q̃ est ciuitas philistinoꝝ. ⁊ ꝺ h separatꝭ alexander qui bõa terre sepauit ⁊ diuisit suis bellatoribꝫ. in hebreo hr. Et sedebit spũs in azoto. et ꝫ queuit alexandro qui fuit nat' ꝺ adulterio. Mectaneb' eĩ p illusiones magicas sub specie ammõis dei ly bie cognouit matrem alexandri ⁊ eũ genuit vt hr i hystoria alexandri

p Et auferã sanguinẽ ei' ꝺ ore ei'. s. alexãdri. q̃ in (detestãtes. dignat' ꝫ iudeos dixit se destruere hierm ⁊ iudeoꝝ effũdere sanguinẽ. sz viso summo sacerdote ybus fuit i mãsuetudinẽ. vt dictũ ẽ. s. c. vi. q Et abominatões ei'. id ẽ blasphemias ꝺ deo isrl q̃s dicebat ipm impotẽtẽ ad defendẽdũ ppl'm isrl ꝫ ipm. r De medio dentiũ ei'. i. ꝺ ligua ei' q̃ ẽ i medio dentiũ. s Et relinq̃t. i. q̃abit. t Etiã ipe deo nr̃o. q; alexander deo sacrificauit i hierusalẽ fm põtificis ofisionẽ. put dicit Josepb' lib. antiq̃

v Et erit q̃si dux in juda. q; libertates ppl'o (tatũ. ri. dedit. vt ibidẽ habef. x Et accaron quasi iebuseus. q; illã ciuitatẽ subiecit iudeis sicut iebuleus fuit subditus per expugnationẽ dauid. ij. Reg. v.

y Et circũda. do. meã. i. templũ. a Et bis q̃ mi. mihi. i. et iuda machabeo ⁊ frib ei' q̃ templũ ꝫ duces antiochi illustrꝫ recupauerũt ⁊ mũdauerũt. i. Mach. iiij.

b Euntes ⁊ redeũtes. i. ad bella ꝫ aduersarios insurgẽtes. ⁊ ꝫ fuit post tps alexãdri. vt ptz. i. Mach. i.

c Et non trãsibit vltra super eos exactor. s. tributi. Vñ i. Mach. xiij. ꝺ. Anno. clxx. ablatũ est iugũ gẽtiũ ab isrl.

d Quia tunc vidi oculis. clementie afflictionẽ populi. ⁊ dicitur hoc in persona dei.

e Exulta. Hic ostr annunciat aduentꝫ xpi quẽ summe desiderabant patres antiqui. ⁊ diuiditur in duas. quia primo denunciatur aduentus christi. secũdo multiplicatio fidelis populi. ibi. Conuertimini. Circa primũ dicit.

e' Exulta satis filia syon ⁊c. qꝺ patet impletum de domino iesu christo. Matth. xxi. vbi allegatur hec auctoritas tunc impleta quãdo christus veniens in hierusalez ad passionem suam fuit receptus in ciuitate ⁊ in tẽplo cum letitia ⁊ exultatione populi.

a Ecce rex tu⁹ veniet tibi .i. ad salutē tuā, vñ dicit ō ra, sal', q⁹ scriptura ista nō ꝓt intelligi nisi ō rege messia.
b Justus ⁊ saluator: saluauit eū nos ꝑ uiā iusticie se, ipm morti offerēdo. c Jpe paup. pauperē eū uitā du rit a principio natiuitat⁹ usq; ad horā mort⁹ vt ptz ex de cursu euāgelij.
d Et ascēdēs sup asinā ⁊ sup pullū filiū asine. Et dispdā q̄drigā ex ephraim ⁊c. q⁹ no ui armor tri umphauit. s. euidētia miraculor. vñ dicit ō Ka. sa. q⁹ messias non indigebit bellatoribꝫ ad subiugādū sibi ml̄ titudinē gentiū, sz er ronee dicit futur. qō tā, est ꝓtentū ꝑ ꝓdica tionē aplor. ꝛō subdit
f Et loq̄tur pacē gē tibꝫ. q̄ cōuerse sunt nō violētia sed persuasio ne pacifica.
g Et ptās ei⁹ a mari ⁊c. q⁹ in oīb⁹ partibꝫ orbis sūt alīq; fideles xp̄m ꝓfitētes. ⁊ Mat. vlti. dicit. Data ē mi hi oīs ptās in celo et in terra.
h Tu q̄z. o xp̄e. ⁊ mutat mod⁹ loq̄ndi ō tertia persona
i In sanguie. i. in vtute sanguis tui i cruce (ad sēdaz, effusi. k Testamēti tui. q⁹ sanguis ille est ꝓfirmatio noui testa. Matth. xxvi. l Emisisti victos tuos ⁊c. d. pēes i inferni lymbo detētos eduristi. m Cōuer timini. Hic ꝓfr inducunt xp̄i ad fidē xp̄i. aliq; tñ expo nūt residuū hui⁹. c. ō iudeis q̄ fugerāt tpe ꝓsecutōis re gis antiochi. sz audito q⁹ iudas machabe⁹ ⁊ frēs ei⁹ ꝓua luerāt aduersus duces antiochi redierūt ō diuersis par tibꝫ cū iuda fortiter ꝰ aduersarios ꝓliantes. ⁊ ad ℍ satis ꝑt applicari ꝛka. sz saluo meliori iudicio mihi videt meli us exponi ꝓfr ad ꝛkaz ꝓcedētē ō vocatōe ad xp̄i fidē cū m Cōuertimini ad munitōez. i. ad xp̄i fidē q̄ ē tāq̄ (ōz. fortaliciū credētibꝫ. ſm illud ꝓuerb. xviij. Turris fo tissima nomē dñi. ad ipm currit iust⁹ ⁊ saluabit.
n Uincti spei. i. uincti adimuicē charitate ⁊ spe retri
o Hodie q̄z. i. noui testa. tpe. q̄ ōz dr (butōis eterne. es ad Ro. xiij. Hor ꝓcessit dies aūt appropinquauit.
p Annūcias duplicia reddā tibi. tpe eū no. testa. ꝓdi cat⁹ publice duplex gr̄a. s. aīe reddēda. s. aīe ⁊ corpis.
q Ejn extēdi mihi iudā. i. iesum xp̄m ō tribu iuda ſm carnē natū. r Quasi arcū. in cruce q̄ arcu est ꝓtussus
s Jmpleui ephraiz. i. aplos q̄ oēs vl fere oēs (deuō. fuerūt ō regno decē tribuū. q̄ vocat⁹ ephraim frequēter in scriptura ve. te. eo q⁹ Hieroboā primus rex fuit ō tribu ephraim. hos aūt aplos ipleuit dñs spūsētō. Act. ij.
t Et suscitabo filios tuos syon. i. aplos. v Sup fi lios tuos grecia. in q̄ plēs apli ꝓdicauerūt fidē xp̄i. ideo
x Et ponā te quasi gladiū fortū. ꝓdicando (sequit. dei verbum. qō est gladius spiritus. Eph. vi.
y Et dñs de⁹ sup eos videbit. in miraculis visibilibꝫ diuina virtute fiendis ad inuocatiōnē apostolor.

hirl'm ᵃEcce rex tu⁹ veniet ᵇiust⁹ ⁊ saluator ipe paup ⁊ ascendēs sup asinā ⁊ sup pullū filiū asine ᶜEt dispdā q̄drigā ex ephraim ⁊ equū ō hirl'm: ⁊ dissipabit arcus belli ᵈEt loq̄t pacē gentibꝫ ᵉ⁊ ptās eius a mari usq; ad mare: ⁊ a flumibꝫ usq; ad fi nes tre⁹ Tu q̄z i sanguie te stamēti tui ᶠemisisti victos tuos ō lacu i q̄ n est aq̄ Cō uertimī ad munitōez ᵍvinc ti spei ʰHodie q̄z ⁱānūciās duplicia reddā tibi ᵏq̄m ex tendi mihi iudā ˡq̄si arcū: ᵐipleui ephraiz. ⁿEt suscita bo filios tuos syon: ᵒsup fi lios tuos grecia ⁊ ponā te ᵖq̄si gladiū fortium ᵠEt dñs

de⁹ sup eos videbit ˢ⁊ exi bit vt fulgur iaculū ei⁹ ᵗEt dñs de⁹ i tuba canet ᵛ⁊ va det i turbine austri. ˣDñs exercituū ʸpreget eos ᶻ⁊ de uorabūt ᵃ⁊ subiicient ᵇlapidi bus fūde ᶜEt bibentes ine briabunt ᵈq̄si a vino ᵉ⁊ reple bunt vt phiale ᶠ⁊ quasi cor nua altar. ᵍEt saluabit eos dñs de⁹ eor in die illa ʰvt gregem ꝑpli sui ⁱq⁹ lapides sancti ᵏeleuabunt super ter rā ei⁹ ˡQuid eſt bonū eius est: ⁊ q̄d pulcrū ei⁹ nisi fru mentū elector: ᵐet vinum ⁿgerminans virgines.

ᵃErite a do .X. p mino pluuiam ᵇin tempore serotino:

s Et exibit vt fulgur iaculū ei⁹. i. effect⁹ sue ptātis sta manifestabit. sicut fulgur egrediens de nubibꝫ.
a Et dñs de⁹ i tuba canet. i tuba. s. ꝓdicatōis ꝑ aplos ō qua ōz ysa. lviij. Quasi tuba exalta voce tuā.
b Et vadet in turbine austri. i. idola auferet sic⁹ vent⁹ turbinis stipulā.
c Dominus exerci tuū. i. angelor.
d Protegat eos. dā do eis ꝓstantiā cōtra ꝓsecutōes tyrānor.
e Et deuorabunt. i. incorporabunt xp̄o gē tes ꝑ susceptōez fidei.
f Et subiicient. iugo
g Lapidibꝫ fū (xp̄i. de. i. ꝓdicatōnibꝫ ꝓce dentibꝫ ex charitate q̄ ꝑ fundaz designat eo q⁹ de corda efficit.
h Et bibētes inebri abunt q̄si a vino. i. de lectabunt in ꝓuersio ne gentiū sic delectāt illi q̄ bibūt vinū.
i Et replebūt vt phi ale. mentis i dicta cō uersione.
k Et quasi cornua altaris. s. holocaustor vbi inter cornua pone bant carnes ꝓcreman de ad honorē diuinū.
l Et saluabit eos do min⁹ de⁹ eor i die illa. i. tpe noui testa. vt ꝓdictū est.
m Ut gregē ꝑpli sui. i. sic⁹ bon⁹ pastor diligenter custo
n Quia lapides sancti. i. electi dei. (dit gregē suū.
o Eleuabunt sup terrā. primo ꝑ meritū gr̄e. ⁊ postea ꝑ pmiū gl̄ie. ex ℍ aūt q̄ ōz ℍ lapides scī. apparet mālfe ste q⁹ ꝓpha loquit metaphorice. q⁹ lapides materiales fi sūt scitatz vl̄ vicī capaces. ꝛō subdit adhuc metaphor.
p Quid eſt bonū ei⁹ ⁊c. i. q̄d est placēs cōā deo. (ce.
q Nisi frumētū elector. i. corp⁹ xp̄i ꝓsecratū i pane fru menti q̄ nutriūt spūaliter electi. r Et vinū. i. sanguis xp̄i sub specie vini. s Germinās vgines. i. mltipli cans vgines i eccl̄ia dei. seqntes vestigia xp̄i passi.

Erite a dño. Hic ꝓfr ꝓsolat ꝑpm ō bo Cap. x.

p nor⁹ mltiplicatōe. ⁊ diuidit in duas ptes. q⁹ ꝓ pho ꝓpha denūciat bonor mltiplicatōz. scdo dispsor ꝓgregatōz. ibi. Sibilabo eis. ꝓia ps ab hebreis exponit ro ⁊ catholicꝫ cōiter exponit ō abūdātia terrenā scendū ⁊ ō victoriis Mach. ⁊ satis ꝑt ad ℍ applicari ꝛka. sz saluo meliori iudicio videt mihi exponēda ō bonis spūalibꝫ hic ꝑ corpalia metaphorice designatis. dicēdo ꝓfr ad p cedentia ⁊ subseqntia vt videbit. in tpe eū i mediate p cedenti locut⁹ fuerat ꝓpheta ō vocatione ad fidē xp̄i ⁊ nu tritione in ea cibo ⁊ potu sacramentali. ad que disponit verbū diuinū. ideo ꝓsequenter dicit ꝓpheta.
a Petite a domino pluuiā. i. doctrinā euangelicam. si cut dicit Deut. xxxij. Concrescat vt pluuia doctrina mea fluat vt ros eloquiū meū ⁊c.
b In tempore serotino. i. tpe noui testamenti. q̄ dicit serotinū. respectu veteris. testamēti. vñ ōz prima Joh. ij. Nouissima hora est. ꝑ hoc q̄ dicit hic in tpe serotino. vi det q⁹ nō loquat⁹ de pluuia materiali. ꝑ ter renascentibꝫ quibꝫ pluuia prunitiui tp̄is est tñ vel pl⁹ necessaria.

c Et dñs faciet nues ⁊ pluuiã. i. doctrinã euãgelicam q̃ dr nue. q; refrigerat ꝓpie est ⁊ pluuia. q; multiplicat bonũ opis fructũ. d Dabit eis singul' herbã. sic enim frumentũ prio facit herbã. postea spicã. ⁊ vltimo granũ sic fructificatio ipãlis de minus ꝓfecto ꝓcedit ad debitum augmentum.

e In agro. s. dñico q̃ ẽ eccl'ia. Matt. xiij.

f Q; simulachra locuta sunt inutile gentilibus eẽ. ita ꝙuersionẽ in idolis respõsa dabant q̃ nõ solũ erant inutilia. sz etiã nocia.

g Et diuini ⁊ talibus eẽ erãt intẽti gẽtiles. ita ꝙuersionẽ ad

h Idcirco ad fidẽ ducti sunt. a recta via p varios errores.

i Affligent. remanẽtes in erroribꝫ.

k Q; nõ est eis pastor. i. doctor verus. sz falsus. nõ subditur

l Sup pastores. id est sacerdotes idolorũ ⁊ doctores gentiũ.

m Iratus est furor meus. q; nõ solũ iuste mali. sz etiã ptrahũt ad malũ de q̃bꝫ subditur.

n Et sup hir (ditur. eos visitabo. i. sup reprobos q̃ dicunt̃ pdi vel hirci. Matt. xxv. ⁊ accipit hic visitatio p malo pene. q̃ autẽ subditur.

o Q; visitauit dñs ⁊ accipit visitatio in bonũ vtroq; mõ frequẽter accipit visitatio in scriptura.

p Domũ iuda. i. cetum aplorũ xpm confitentiũ. q; p domũ iuda intelligũtur xpm confitentes. etiã fm hebreos vt dictũ fuit illiterate. xviij. ⁊ xviij.

q Et posuit eos q̃si equũ gl'ie sue. q; deduxit eos. p sua volũtate ad declarandũ gl'az matellat' sue p opa miracu-losa.

r In bello. ꝫ hũani generis inimicũ.

s Et ipo. i. ap'lo ⁊ successor' suor.

t Angulus comũ gens iudeos ⁊ gẽtiles in vna eccl'ia.

v Et ipo paril-lus. i. sustẽtans debiles ⁊ infirmos.

x Et ipo arc' p-lij. ꝫ hereses ⁊ errores insurgẽtes. ⁊ marie tpe antixpi.

y Et ex ipo egredief. i. abiciet.

z Dñs exactor. i. antixps cũ suis satellitibꝫ q̃ a dño iesu xpo interficiet. vj. Ad Thes. ij. idoꝫ sequit̃ postea.

a Quia dñs cũ eis. s. dñs iesus xps.

b Et ꝓfundent̃ a. ẽsores equoꝝ. i. milites antixpi.

c Et ꝓfortabo domũ iuda ⁊ domũ ioseph. q; aliq̃ apli fuerũt de vtroq; regno vel p domũ iuda intelligunt̃ fideles de iudeis ecclẽtes. ⁊ p domũ ioseph q̃ iterpraf accrescẽs fideles de gentibꝫ q̃ sunt in magno nũero.

d Et ꝙuertã eos reducendo ad veritatẽ fidei aliquos auersos ab ea tpe antixpi.

e Et erũt sicut fuerũt qñ nõ piecerã eos. i. ante psecutionẽ antixpi. in q̃ videbunt̃ fideles q̃si a deo pi.ct.

f Et trãt q̃si fortes ephraim in fide firmati.

g Et filij eoꝝ vid. bũt. i. ab eis edocti ⁊ regenerati p baptismũ.

h Et letab. unt̃. de detectõe antichristi.

i Sibilabo eis. idic ꝓpheta denũciat diuersoꝝ congregationẽ. et dicit hiera. sa. q; hec ꝙgregatio referẽda est ad tpa futurũ q̃ vocat tpus messie. ⁊ h̃ dicit verũ. sz q̃. dicit futurũ iam impletũ ẽ p xpm in vocatione fideliũ. q; congregati sunt in vna ecclesia nõ locali. motione sz fidei. ⁊ caritatis vnioe. ⁊ h̃ est cõ dictũ.

l Sibilabo eis ispiritãdo ipis deuotiõis.

k Et ꝙgregabo illos fide ⁊ caritate.

l Quia redemi eos mea passione. vt dicitur Job. xix. q; ihs moriturus erat. nõ tñ p gẽte. sz vt filios dei q̃ erant dispsi p varios errores gẽtilũ cõgregaret in vnũ mõ predicto.

m Et multiplicabo eos sic ãt fuerãt multiplicati. sz tpe dauid ⁊ salomonis in q̃ fuerũt multi fideles eccl'ie. quia vna ẽ eccl'esia fidelũ a primo abel iusto vsq; ad vltimũ electũ q̃ in fine mũdi nascetur. tus est. vt dicit Bre-omel. vij. ⁊ nõ solum tot imo multoplures multiplicati sunt tpe noui testamẽti q̃ veteris.

n Et seminabo eos in aplis. p pdicatores missos ad diuersas partes orbis.

o Et vel longe. i. de longinquis pribus.

p Recordabũt̃ mei id est bñficioꝝ meoꝝ.

q Et viuent. vita grate.

r Cũ filijs suis. i. imitatoribꝫ suis.

s Et reuerent̃ ⁊ reducã eos de terra egypti ⁊c. q; de diuersis pribꝫ orbis ad tpa antixpi venient fideles ⁊ occupabũt burgum ⁊ terrã promissionis.

t Et nõ inuenief eis locus. h̃ dicitur ad designandũ magnã multitudinẽ venientium.

v Et trãsibit sz dñs.

x Et ꝓcutiet in mari fretum dando eis transitũ. psperum. iõ sequit̃

y Et pcutiet in mari fluctus. faciens eos ẽsecere.

z Et ꝓfundent̃ cola. pfunda fluminis. i. terra egypti vt dicit hiera. sal. eo q; inundab̃

a Et hũiliabit̃ superbia assur ⁊c. an (inundatione nili. his terris habitãt saraceni q̃ a xpianis debellabunt̃. q; lex machometi a gladio incepit. ꝙ gladiũ teneb̃. ⁊ gladio terminabit̃.

b Cõfortabo eos in dño. s. xpianos

c Et in nõe eius ambulabũt. nõ pumentes de sua potentia sed diuina.

Capitulum. xi.

Peri libane. Istud capitulũ varie exponit̃ ab

a hebreis ⁊ latinis. ⁊ eos expositores mihi videntur in aliq̃bꝫ a lra dissonare. ꝓter q̃ sine pũcio intendo de diuersis expositiõibꝫ aliq̃ assumere. ⁊ aliqua addere ad litteram ꝛecordandã. Dñs igit̃ capitulũ in tres ptes diuidit̃ q; prio describit̃ scdi templi destructio. scdo destructionis rõ ibi. Hec dicit dñs. tertio antichristi psecutio ibi. Et dixit dñs. prima ps nõ solũ a latinis sed etiam ab hebreis antiqs exponit̃ de destructione tẽpli facta p romanos. vñ in libro q̃ dr Ioseph a pd hebreos

dicitur q̄ ante destructionē templi porte eius de nocte aperiebant sine hoie. ꝛ dixit rabi Johānā templū quare destruis templū. scio enī de te q̄ finis tuus erit destructō sup te nanq; ꝓphetauit zacharias. a Aperi lybane portas tuas. ꝛ comedat ignis cedros tuas. Romani enī capta ciuitate incēde

b Ulu(rūt templū. la abies. q̄ cecidit cedrus q̄ erat te maior. ꝛ sudatur expositio.

c Quīn magnifici vastati sunt. i. illi q̄ erāt maiores in ꝓpio inde orū in ipīm erātes. et iō alij q̄stres in locis alijs debebāt officiare de scīpīs.

d Ululate q̄rcus basan. i. bitatores vltra iordanē. vbi erat terra basan in q̄ tunc habitabāt aliq̄ iudei.

e Quīn succidus est saltus munit⁹. i. urbs in q̄ rancq; metropolis erat magis munita ꝑ romanos alijs ciuitatibus

f Uox vlulatus (tuus. tus pastor. i. sacerdos tū q̄ tūc regebāt ꝓpīm

g Quīn vastata e magnificētia eor. i. templū de q̄ gliabant ꝛ magnifice vtebant.

h Uox rugitus leonū id ē pdonū q̄ ad destructionē templi abūdabāt in iudea et dicit Joseph⁹ li. de iudaico bello.

i Quīn vastata est superbia. i. diuitie q̄ sunt materia superbiēdi. k Jordanis. i. iudee sup iordanē site.

l Hec dicit. d ꝓphetis de scelerib⁹ ꝑdicte destructiōis rō q̄ fuit iudeor⁹ ingratitudo. ꝛ diuidit in duas ptes. q̄ ꝓpio ponit magnitudo bñficiorū diuinor⁹. scdo ingratitudo iudeor⁹ ibi. ꝛ dixi. Dīa in duas. q̄ ꝓpio ponunt bñficia dei in exitu de egypto. scdo in itinere terrestri ibi. Et assumpsi. Circa primū d̄r

l Hec dicit dñs de me. recolēdo bñficia indeis ꝓstita.

m Pasce pecora occisiōis. i. dic q̄ pauli filios isrl qui dicebant pecora occisiōis in egypto. q̄ maiculi nascēdi in flumine ꝓiciebātur. ꝛ adulti duris laboribus affligebantur intātū q̄ vita eor⁹ ad amaritudinē deducebat. vt habetur exo. i.

n Que qui possidebāt. s. egyptij.

o Occidebāt. mō ꝑdicto.

o Uēdebāt ea. q̄ principes egypti hēbāt eos suos ꝛ vn⁹ aliq̄s vēdebat alij.

p Dicētes. bñdictus de⁹. q̄ tradidit istos mālibus nris.

q Diuites facti sumus. q̄ vēdēs glabat de ꝓcio. temēs de mācipio.

r Et pastores eor. i. dñi eor.

s Nō ꝓcebāt eis. a laboribus duris.

t Et ego nō ꝓcam vltra sup habitatores. ter. i. egyptios q̄s multis plagis afflixit. ꝛ postea in mare submersit. exo. xiij.

v Ecce ego tradaz homines ꝛc. q̄ multi eor⁹ sequētes regē submersi sunt cum eo. ꝛ remanētes postea prēdebāt adinuicē. q̄ vn⁹ imponebat alteri q̄ fuerat in cā detentōis filioꝝ vel in egypto ꝑ ꝓceptū dñi. et q̄ secute fuerāt plage egypti.

r Et cōciderūt ter. i. lacerabūt seinuicē.

y Et pascā pecus occisionis. i. filios isrl q̄s pauit in deserto mana celeste. i. an.

z Propter hoc. i. ꝓpter afflictionē quā sustinuerūt ab egyptijs.

ꝛ O pauperes gregis. i. o vos hebrei q̄ fuistis in

a Et assumpsi. hoc dicit recolnn tur bñficia in iudea ꝓstita in q̄ ꝓdux⁹ regiū tpe dauid ꝛ salomonis. ꝛ q̄uis salomō demeruisset annihilationē regni tui deus hoc nō fecit. sed regnū in duo diuisit. iij. Reg. xi. ꝛ hoc est q̄d dicatur.

a Et assumpsi mihi duas ỽgas. i. duos re

b Una voca (geo. ni decore. s. Hieroboā qui locatus fuit ꝓ populere ꝓmittēs ei ꝛ

c Et alte (berrate. ram vocam funiculū sex roboā q̄ locut⁹ fuit ꝓpio dure dicens.

Pater meus cecidit vos flagellis. ego aūt cedā scorpionibus. Est aūt scorpio genus flagelli. ꝛ cui⁹ manubrio dependēt cordule nodulos hītes ferreos aut plūbeos in extremitate. ꝛ nō vocatur scorpio. tum q̄ grauiter pcutit. tū q̄ in pcutiēdo fine cordula rū sup corpus pcussi reflectit. sicut scorpio reflectēdo caudā pūgit. ꝓter q̄d roboam

b vocatur funiculus

d Et pauī gregem. id ē sustētauī ꝓpīs indaicis i vtroq; regno

absq; meritis eor⁹ cā declinarēt ad idolatriā. ꝓter quas subduxit.

e Et succidi tres pastores in mēse vno q̄ fuerūt. s. ioram rex isrl. ꝛ ochozias rex iuda. ꝛ iezabel q̄ cuz iorā filio suo regnū administrabat vt dr exo. xij. ꝛ. xiij. Re. xj. Istos enī tres interfecit dñs ꝑ iehu filiū namsi eo q̄ erāt idolatre pessimi. vtz. xij. Reg. ix. iō subdit.

f Et tractauit est alia mea i eis. i. retractata est ab eis ꝓter nimiā eor⁹ malicia. iō subdit.

g Quīdem ꝛ anima eor⁹ variauit in me. in multiplici actu idolatrie.

h Et dixi. nō pascam vos. i. demerita vra exigūt q̄ nō sustētē vos. vñ. xij. Reg. xv. d̄r. In diebus illis cepit dñs tedere sup isrl. pcussitq; eos asael ꝛc. iō subdit. Quō moriat moriat ꝛc.

i Reliq; deuorēt vnusq̄sq; carnē ꝓximi sui. q̄ nō solū occidebant ab extraneis. imo etiā dissensionib⁹ intestinis. et ꝓter h mala subdit.

k Et fregi ỽgā meā q̄ vocabat decor. i. regnū isrl q̄ dñs ꝓmalmanasar tpe osee abstulit. xij. Regum. xvij.

l Et abscidi eā. q̄ illud regnū nō fuit restitutū. nec captiuitas illa redijt.

m Ut irritū faceret fedus meū. ly vt tenet hic ꝓsecutiue. q̄ hec irritatio secuta est.

n Quō pcussi eā oīb⁹ ꝓphetis. q̄ sez nō dñarēmur indeis. q̄diu iudei seruirēt fideliter mihi. ꝛ ꝓ talem modū loquēdi dr Osee. ij. Et pcutiā eis fedus meū in die illa cum bestia agri. ꝛ cum volucre celi ꝛc. s. q̄ non noceāt ꝓpio meo. vtz ibidē

o Et irritū deductū est in die illa. q̄si enī regnū israel fuit translatum in assirios. manifeste patuit q̄ fedus ꝑdictum erat irritatum.

p Et cognouerunt sic pauperes gregis. i. pauperes populi isrl.

q Qui custodiunt sez legem.

r Dixi. i. vt obediant mihi. ꝛ isti erant iusti in ꝓpio si⁹ lo q̄ a malorib⁹ erāt depauperati. q̄ iustos ꝑsequebantur.

s Quia verbū dñi est, stalis trāslatio regū ⁊ ppli ꝓpter pēta. Hoc eīm pōdirit dñs p moysen Deut. xxviij. Ducet q̄ te dñs ⁊ regē tuū quē cōstitueris sup te in gentē quā ignoras tu ⁊ patres tui ⁊c. Justi eīm de ꝓlo istō q̄ studebant legē moysi, viderut tūc hoc dñi verbū esse impletū.

t Et dixi. Hic ꝓiter ponit in deos ingrati tudo, q̄ marsepa parum in pcessatōe mortis xp̄i, ⁊ q̄tū ad hoc. Et dixi ad eos, i. ad iudeos romanos tes post ea priuitate pūctā, ⁊ eriam post captiuitatem babylonicā.

v Si bo, est i oculis vr̄is afferte mercedē meā, id est seruite mihi ō cetero fideliter p beneficijs vobis a me collatis.

x Et si nō, q̄escite, s. a mea fruitate ⁊ nō dixit hoc inducendo ad malū, sz p̄ insinuans q̄ dimisit hominem in libertate arbitrij bonū vel malū faciendi, p ⁊ nō q̄ nō dicit hic, ⁊ si nō quiescite, fm modum loquēdi dat intelligi q̄ nō seruirēt deo sic grati, sz magis agerēt cū eo vt ingrati ipm in natura assūpta persequēdo, ꝛo subdit.

y Et appenderunt mercedē meā, i. pciū, p corpe meo sibi tradendo, sicut merces equi dr̄ pciū q̄ vendit ⁊ emit.

z Triginta argēteos, ipi iude pdutor, fm q̄ hr̄ Matth. xxvi. ⁊ xxvij. vbi matthe⁹ spūsctō illumiat⁹ dicit hāc ꝓphetiā tāc fuisse ipletā a

a Et dixit dñs ad me, zachariā. b Proijce illud, i. ⁊ pciū pdite ꝓficiendū.

c Ad statuariū, i. fusore ydoloꝝ aruspices, vt dicāt ei posītores nr̄i, p quē intelligit ipe de⁹ qui est formator oīm, ⁊ est sensus.

b Proijce illud ad statuariū, i. pdic illud coram deo ponendū vt videat ⁊ iudicet.

d Decor pciū, i. vile, ⁊ est hic modus loqn̄di (cet ⁊ factū, di ironice etiā fm hebreos q̄ intelligit oppositū, sicut ō grianzo ironice dr̄, ecce magn⁹ gigas.

e Quo appciati sum ab eis, i. empti a iudeis iuda vēditore, q. d. raparuo ⁊ vili pcio nō debui appciari. Hebrei dicūt q̄ hoc est ira. Proijce illud ad thezaurarū vel ad figulū. duplicio eīm hebraica hic posita ē equoca ad thezaurarū ⁊ formatorē, ⁊ formatoꝝ. pt dici figul⁹ q̄ formar vasa ō terra, ⁊ statuari⁹ q̄ formar statuas ō alia materia trāslatio nr̄a accipit hāc vltimā significatōem, s. tertiam. Hebrei vo alīq̄ accipiūt primā, alīq̄ secdam, ⁊ illoꝝ accessorio magis ꝓsonat cuāgelio vbi dr̄ q̄ iudas reuolut. xxv. argēteos sacerdotibꝫ q̄ custodiebant thezauros tēpli, ⁊ q̄ est illa pecunia emerūt agrū figuli Mat. xxvij. Sic igit pt hec ira exponi. Proijce illud ad thezaurarū, i. pdic pciū xp̄i coram sacerdotibꝫ q̄ erāt thezaurarij ꝓficiendū. hic dr̄ Mat. xxvij. q̄ iudas ꝓiecit argēteos coram sacerdotibꝫ recessit ⁊ vadens ꝓijce illud ad figulū, i. pdic ꝓficiēdū ad emendū unde figuli agrū tū ly ad nō est intelligēdū causaliter sz ꝓsecutiue, q. d. empto agro ꝓsecuta est ad illā ꝓiectionē decor pciū ⁊c. exponat vt s.

f Et tuli xxx. argēteos ⁊c. sic vidi hāc ꝓphē visōe imaginaria, hāc si acciperē xxx. ōnarios. ⁊ ꝓficerer i domo dñi p q̄ō designabar sic fiēdū ō pcio xp̄i a iuda, pdutore q̄ p

custodiūt mihi q̄ verbuz dñi est. Et dixi ad eos. Si bonū est in oculis vr̄is: afferte mercedē meā ⁊ si nō: q̄escite. ⁊ appēderūt mercedē meā triginta argēteos. Et dixit dñs ad me. Proijce illō ad statuariū decor pciū q̄ appciat⁹ sum ab eis. Et tuli xxx. argenteos: et proieci illos i domo dñi ad statuariū. Et pcidi virgam meā secundā q̄ appellabat funiculū: vt dissoluerem germanitatē inter iudaz ⁊ israel: ⁊ dixit dñs ad me. Adhuc sume tibi vasa pastoris stulti. quia ecce ego suscitabo pastorem in terra: qui derelicta non visitabit dispersum nō quere et contritum non sanabit ⁊ id quod stat nō enutriet. ⁊ carnes pinguium comedet: ⁊ vngulas eoꝝ dissoluet. Q pastor ⁊ idolum: derelinquens gregem. Gladius super brachium ei⁹. ⁊ super oculum dextrum eius. Brachium eius ariditate siccabitur ⁊ oculus dexter eius tenebrescēs obscurabitur.

Capitulū. XII.

i Et dixit. Hic ꝓiter agit ō pscutōne antixp̄i, ⁊ ostendit sic ike p cedēti. q. iudei p maiori pte negauerūt vez xp̄m ipm repellētes. ꝛo iuste permittēs a deo recipe antixp̄m q̄ falso dicet se esse xp̄m, ⁊ sic ab eo decipi. ⁊ nō pdurit xp̄s Joh. v. Ego veni in noīe pris mei ⁊ nō accepistis me. si aūt alius venerit i noīe suo illū accipietis. Sic q̄ pcedit. q. primo pontifex pscutio antixp̄i breuiter ⁊ succincte. scdo magis diffuse. seqn̄. c. Et erit. Hume tibi vasa. i. instrā, vt virgā ⁊ pecora primū dr̄ rā pastō. ale ⁊ hmōi. instrā eīm cuiusłibet artis dicuntur vasa fm ꝓpietatē ideomatis hebrei.

l Pastoris stulti. an signū q̄ iudei recepturi sunt antixp̄m q̄ erit tante amētie q̄ dicet se esse deū. ij. Thes. ij. Qui extollit supra oīne q̄d dr̄ de⁹ aut q̄d colit.

m Quia ecce ego suscitabo. i. bo. i. suscitari faciā.

n Pastorē in terra. i. antixp̄m

o Qui derelicta nō visitabit ⁊c. i. nullā (vsiatur i ea. op⁹ pietatis exhibebit. sz erit maxime crudelitatis erga iustos.

p Et carnes pinguū comedet, eoꝝ bo (stos. nō subdit. na rapiēdo.

q Et vngulas eoꝝ dissoluet. corpaliter eos affligendo ⁊ occidēdo.

r O pastor ⁊ idol⁹. idolū dr̄ q̄d ō p deo colit ⁊ nō est, ⁊ sic erit de antixp̄o q̄ sedebit in tēplo dei tāq̄ sit de⁹. ij. Thes. ij.

s Gladi⁹. i. ſnia dei

t Sup brachiū ei⁹. i. sup virtutē ei⁹ corpalem.

v Et sup oculū dextr ei⁹. i. sup alaz i q̄ est intellect⁹ qui

x Brachiū ei⁹ ariditate siccabit. q. corp⁹ ei⁹ (dr̄ oculus. p michaelē ō pcepto xp̄i fulminabit.

y Et oculus dexter ei⁹ tenebrescēs obscurabit. q. eius alia ad tenebras exteriores in infernū deducet.

Capitulū. XII.

Plus. Istud. c. ab aliq̄bꝫ nr̄is doctoribꝫ ēt̄ um ō ad sui principiū exponit de destructōe hui⁹ p romanos. sz huic videt obuiare q̄d hic dr̄. Sz et iuda erit in obsidione ꝓra hur̄m. Itē q̄d subdit. In die illa dicit dñs. Percutiā omnē equū i stupore ⁊ ascensores ei⁹ in āmētia. q. nō legit tribus iuda fuisse cū romanis i obsidione hierusalē ꝓra iudeos obsessos. nec q̄ exercitus romanoꝝ a deo tūc sic fuerit ꝑcussus. imo valde ꝓspere triūphauit ō iudeis, fm q̄ declarauit diffuse Josephus

li. ō iudaico bello. Propter qō exp̄ositores alij nr̄i expo
nunt ō ꝓsecutōe eccl̄ie p̄munire a iudeis ⁊ p̄ncipib⁹ ro
manis. ſz exp̄ositio videt magis mystica ꝗtū ad litterā.
Ponunt etiā hic i tertu aliq̄ q̄ vident ad ō esse dissona
vt videbit. Ra. sal. vo exponit ō. c. ⁊ q̄si oīa seq̄ntia vsq̄
ad finē hui⁹ ꝓphete
ō bello Gog ⁊ magog
ꝓtra iudeos. q̄s dicit
p regē messiā venturū
debellādos. ſz ō fun-
dat sup falsum funda
mentū. sicut dixi de
gog ⁊ magog Ezech.
xxxix. Et q̄ ibidē di-
xi. q̄ per gog ⁊ magog
intelligit antix̄ps ⁊ ei⁹
exercit⁹. ideo hic ꝓphet
saluo tñ meliori iudi
cio. videt text⁹ ō ꝓse-
cutōe antix̄pi exponē
dus vsq̄ ad finē hui⁹
ꝓphete. licet aliq̄ alia
interseranf. ⁊ iō sicut
dixi. c. p̄cedēti ō descri
bit persecutio antix̄pi
magis diffuse. ⁊ diui-
dit in tres ptes. q̄ p̄i
mo persecutō antix̄pi
describit. ſcō questio
tacta solui. c. ieq̄nti
ibi. Framea iusciare.
tertio ꝓpositū resumit
c. xiiij. ꝓxima adhuc tri
tres. q̄ primo ponit
antix̄pi psecutio. ſcō
eius detectio. ibi. In
die illa. tertio iudeo⁹
conuersio. ibi. Et effundā. Circa p̄mū dicit.

a Onus ybi dñi. i. ꝓphia ō afflictōe futura et ordinati

b Sup isrl. i. congregatōes fideliū. ad quā no (one dei.
mē israel in nouo te. est trāslatū. sicut declarauī diffuse
Esa. xlviij. ⁊ hr̄ ad Rom. ij. c Dixit dñs extendēs celū
ō dz. q̄ celū ad modū tentorij sup terrā extēdi videt.

d Et fundās terrā. q̄ nihil est sub ea cū sit in fimū ele

e Et fingēs spūm hois i eo. q̄ aīa a deo creat⁹ mentū.
⁊ infundit corpi organizato. f Ecce ego ponā hie. i.
eccl̄iaz q̄ vocat hierl̄m Esa. ij. vt ibidē dictū fuit diffuse. ⁊
Apocal. xxi. Vidi ciuitatē sanctā hierl̄m descēdētē de ce

g Supluniare crapule. ad q̄d hebr̄e (lo sic̄ spōsam ⁊c.
impingūt. q̄ antix̄ps ⁊ ei⁹ exercit⁹ post psecutōez eccl̄ie
deficiet vt dictū est. In hebreo habet. Vacuū amaritu
dinis. q̄ eccl̄ia amaricabit in psecutōe antix̄pi. ⁊ postea
ipe ⁊ ei⁹ exercit⁹. iō subdit. h Olbo ꝓlis. q̄ de oīn
bus populis aliq̄ adherebūt antix̄po. ideo subdit.

i Et iuda erit i obsidione ꝓtra hierusalē. q̄ tūc aliq̄
x̄piani timore ducti. erunt in exercitu antix̄pi.

l In die illa ponā hierusalē lapidē onerosū. lapis em̄ pō
derosus q̄si mouet de loco suo affligit motores. sic antix̄
ps ⁊ ei⁹ exercit⁹ querentes tollere stabilitatē eccl̄ie af-
fligēt ⁊ turbabūt fideles. ⁊ ō ē q̄ subdit. Oēs q̄ leuabūt

l Et colligent aduersus eā oīa regna terre. i. (eū ⁊c.
aliq̄ ō olbo regnis adherentes antix̄po.

m In die illa. Hic ꝓfr̄ ponit antix̄pi ⁊ suū exercit⁹ de

n Percutiā oēm equū stupore. ⁊ ascēsorē (iectio cū dz.
ei⁹ ⁊c. q̄ ipe fulminabit. vt dictū est. ⁊ magna pars sui
exercit⁹ peribit. o Et super domū iuda. id ē sup chri
stianos in eius exercitu existētes et timore.

p Aperiā oculos meos. misericordie. q̄ non peribunt
cū ceteris antix̄po adherētibꝰ volūtarie. ideo subdit.

q Et dicēt duces iuda. i. p̄ncipales in illis christianis
antix̄po timore adherētibꝰ. r Confortent mihi ha-
buratores hierl̄m. quia
x̄piani timore antix̄pi
in ei⁹ exercitu futuri.
desiderabunt corde p
sperutatē x̄pianoꝝ ob
sessoruz. licet hoc oste
dere non audeāt ma-
nifeste. Hec aūt ſra vi
det dissona illi exposi-
tioni q̄ exponit passuz
illū ō ꝓsecutōe p̄mi
tiue eccl̄ie p̄ principes
iudeoꝝ. vt patet i acti
bus apl̄oꝝ. Itē illud
q̄ postea dicit hic Et
saluabit dñs taberna
cula iuda. q̄ iudei ꝓse
quētes eccl̄iā p̄mi
tiuā. nō desiderauerūt
psperitatem x̄pianoꝝ.
nec fuerūt saluati ad
uenientibꝰ romanis cō
tra hierusalē. ſz magis
occisi. ⁊ destructi.

s In die illa po. du
ces iuda ⁊c. q̄ x̄piani
existentes in exercitu
antix̄pi antix̄po fulmi
nato. ⁊ percūte exer-
citus ei⁹ parte. timore
depositō cōtra reliq̄s
remanētes ō pte anti
x̄pi pugnabūt. t Et habitabit hierusalē rursuz. a x̄pi-
anis pacifice mortuo antix̄po. ⁊ ei⁹ exercitu dissipato. ⁊
accipitur hic hierusalē nō solū p eccl̄ia militante ſz etiā
p ipa ciuitate ad ſraz m̄q̄tum antix̄ps veniet ante ipaz
⁊ ibidē interficiet. obtenta tñ pri⁹ ciuitate ⁊ templo.

t Et sal. do. ta. iuda. i. res ⁊ corpa x̄pianoꝝ cū antix̄po
timore existentiū. vt ꝓdictū est.

v Sicut i principio. i. ante cōꝝ essent cū antix̄po.

x Vt nō magnifice glorief dom⁹ dauid ⁊c. ne fideles
ipugnati ab antix̄po despiciāt x̄pianos ex timore seq̄n
tes antix̄pm. dicēdo q̄ merito perijssent sic infideles si
fuissent mortui cū alia gēte antix̄pi. nō em̄ ō suos veniēt
volūtarie ſz coacti timore. q̄ remoto ad suos reuertent.

y In die illa. ptegat dñs habitatores hie (ideo sequit.
rusalē. ab impugnatōe antix̄pi. z Et erit q̄ offendent
ex eis. timore duct⁹ nō ꝓdicto. vel deceptꝰ ab antix̄po.
q̄ milti x̄piani tūc decipient credētes ipm esse ve x̄pm.

a Quasi dauid. i. cito misericordiaz ꝓsequet sicut dauid si
vere peniteat sic ipe dauid. vt ptz. ij. Reg. xij. vbi dr. q̄ ipo
ꝓfitēte petīa ꝓpetratū cū berlabee. nathan ꝓpha dixit ei
dñs trāstulit petīam tuā. b Et dom⁹ dauid q̄si dom⁹
dei. i. sicut illi q̄ stabūt i fide x̄pi. c In die illa q̄ra
terere oēs gentes. i. antix̄pm. ⁊ ei adhorētes ita q̄ ē te
petitio ei⁹ q̄ supra dictū est ad maiorē assertionē.

a Et effundā. Hic ꝓfr̄ describit iudeoꝝ conuersio. ⁊ ſcō
eoꝝ regeneratio in principio capituli sequētis. Circa pri
mū sciendū. q̄ sicut dicit sanct⁹ Methodi⁹ martyr dete
cta falsitate antichristi per Enoch ⁊ helyam iudei q̄ pri⁹
adheserunt sibi conuertentur ad x̄pm finaliter. parati

p ei⁹ fide mori.ita q̄ cētuſſ. milia' coronabāt martirio ex o⁹ tribu filior iſrl.vt ō: Apocal.vij.ꝛ b eſt qd ō:.

a Et effundā ſup domū dauid.i.iudeos reuertētes ad
b Et ſup habitatores hierl'm.i.ſup oēs generaliť (xpm.
credētes i xpm. c Spīm gre.unctū illos reducet ad
fidem veraꝫ.

d Et pcū.q: alios fideles pteget ab impugnatiōe antixpi ex
qualuēs pces eor.
e Et aſpiciēt ad me ſcz iudei q̄ tūc vere cō
f Quē cōfuertent. fixerūt. tūc eīm cōfitebunť q̄ ihesus nazarenus ab eis crucifix⁹. id eſt pdīb eor fmt.ꝛ eſt verus xp̄us in lege ꝛ in ꝓphetis pro
g Et plan (multus. gent eū.i.dolebūt de hoc.q eū offenderūt in ope.ꝛ mutaꝫ h modus loquēdi de.pria ꝑſona ad tertiā.quod frequenter fit in prophetis.vt.ſ.vlsum ē
h Quaſi ſup vnigenitū.i.ita dolebūt ex vera ꝛtritōe ſicut ſoler hō dolere de prīogenito ſui morte. qui dolor apud hoīes ſoler eſſe maximus.
i Et dolebūt ſup eū cē.repetitio eſt eiuſdem ad maiorē exp̄ſſione.ꝛ q: tūc in eccleſia nō ſolū erit plāctus de xpo moi do pdicto.ſz etiā de iudeis martirizatis ab antixpo. qui plangenť a tribulib⁹ ſuis remanentib⁹.ſō ō:. k In die illa cē.ſicut planctus ad rēmon nomē ē ciuitatis p pinū cāpe magedo in q̄ iurāmoſias occiſus. de cui⁹ morte fuit magn⁹ plāct⁹ in tota fraſrl'.vtz.q̄.palypo.xxxv.ꝛ incepit i ill̄a ciuitate adrēmō q̄ erat xp̄iā loco occiſiōis
l Et plāgent terre familie ꝛ familie ſeorſum. i. q̄libet tribus mortuos de ſua tribu Raſa.ꝛo dicit h̄ q̄ q̄libet tribus planger ſpāliter mortuos ſuos i bello gog ꝛ magog ꝛ in h̄ conuenit mecū q̄tū ad aliq̄d.q: p gog ꝛ magog intelligo antixpm ꝛ eius exercitū.vt dictū eſt.ſ. m Familie domus dauid ſeorſū ꝛ mlieres eor ſeorſū.q: in loco orōnis vbi ſoler fieri talis planct⁹ mlieres erāt ſegregate a viris apud hebreos.ꝛ ſūr eſt apd xp̄ianos i eccl'ia ꝛpter honeſtatē ſeruādā.ꝛ nō iam hic exp̄ſſe familie principaliores.i. Reg.cū ō:. Familie domus dauid.ſcdo pphetaꝝ ibi. Familie dom⁹ nathā cē.tertio ſacerdotuꝫ et leuitarū ibi. Familie domus leui ꝛ quarto cuiuſdā notabilis viri ibi Familie ſemei.quinto reliquein generali ibi. Omnes familie cē. Capitulum. xiij.

In illa die.dic ofit deſcribit iudeor regeneratio
i p baptiſmū.ꝛ diuidit in duas ptes.q: prio ponitur hec regeneratio.ſcdo idolatrie ꝛ falſitatis re
a In die illa.in qua (motio ibi. Et erit. Circa primū ō: detegit falſitas antixpi. b Erit fons patēs domui dauid q: oēs iudei tūc ofluēt ad baptiſmū. c In ablutionē pcōris ꝛ mēſtruate. Per mēſtruatā intelligitur pctm̄ originale qđ xp̄s in matris ventre.p pcōrē peccatū actuale.vtrūq; eīm lauat baptiſmus in adultis ad baptiſmū venentib⁹ q̄ies erāt tūc venientes p matore pte.vtz ex pdictis. d Et erit. Hic ofit ponit abiectio idolatrie.ꝛ ideo falſe ꝓphetie ibi. Et erit. Circa primū sciendū q̄ licet p pdicationē ap̄lor aliorūq; ſuccedentiū doctor idolatria ceſſauerit p mūdū.p maiori pte vt frequenter. ſ. dictū eſt.tñ adhuc aliq̄d remāſit.q: in pdīb aq̄lonarib⁹ ſunt aliqui xp̄ſti.ꝛ in magna multitudine q̄ dicunť vnitarij.illud vnū qđ eis prio occurrit q̄libet die venerāť vt deum ſuū.p illa die. ſic relatione fidedigna ī telleri Antixp̄s etiaz faciet ſe adorari ſicut deū.vt hr̄.ij. ad theſſ. ij.ꝛ ideo vſq; poſt mortē eius nō ceſſabit totaliter idolatria.tunc eīm oēs viuēt in fide catholica.ꝛ h̄ ē qđ ō:

d Et erit ī die ſcilicet mortis antixpi.
e Diſpdā nōia idoloꝝ de terra.q: ſic dictū eſt tūc oīno ceſſabit idolatria.ꝛ fz iſta illud qđ ego dixi ī aliq̄b⁹ loc⁹ ſupra.ſ.q ad pdicationē ap̄lor ꝛ aliorū doctor ſequētiū ceſſauit idolatria per mūdū. intelligendū eſt ſimpliciter nō tñ totaliter.ſicut ethiops ō: niger ſimpl'r. cuius ſit albus fm dentes q̄ albedo ē modica reſpectu nigredinis.ꝛ ideo q̄ſi nihil ꝓponitur fm ſnīam p̄bi.ij.phi.vbi dicit. Qđ eſt modicū quaſi nihil reputať ꝛ etiā fm cōem modū loquēdi. illud q̄ dicitur eſt modicū nihil ō:.ꝛ ſic ē in ꝓpoſito.q: illa idolatria que remāſit in aliq̄b⁹ gētib⁹ barbaris vt aſſerit illa eſt modica ꝛ q̄ſi p nihilo reputanda reſpectu illius q̄ ceſſauit p alias partes orbis. f Et pſeudo ꝓphetas. Hic ofit ponit ceſſatio falſe ꝓphetie cum ō:. Et pſeudo ꝓphetas ſcz falſos. q̄ p ſuā malicīā fingūt ſe eē ꝓphetas ꝓpter queſtū.
g Et ſpīm immūdū.i. ꝓphetantes p ꝓphetias a demone acceptas.ꝛ omnib⁹ aliis modis p reſpōſa demonū.
h Auferā de terra.q: nihil remanebit de tali ꝓphetia.
i Et erit cum ꝓphetauerit quiſpiam cē.i. ſi aliq̄s vellet pdicto mō ꝓphetare.amici ſui eiam intimi nō paterent.ſed ip̄m grauiter punirent.ideo ſequitur.
k In die illa confundentur ꝓphete.quia nullus audebit ꝓphetam ſe dicere nec oſtendere.ideo ſubditur.
l Nec coopient ſ pallio ſaccino.i. veſte aſpera.tali enim veſte vtebanť antiquitus ꝓphete ſaltem aliqui. vtz de Helya.iij. Reg.i. Et cōſimilem habitū accipiebant falſi ꝓphete vt magis crederent eis.
m Adam exemplū meū.i. intentus agriculture exemplo ip̄ius ade.de q̄ dicit Geſi.iij. Emiſitq; eū dñs de paradiſo voluptatis vt operaꝛtur terram de qua ſumptus eſt. In hebreo habeť. Homo pecudi tauit me. id eſt cōdu xit me ad cuſtodiendum pecora.q.d. non ſum ꝓpheta Quid ſunt plage iſte cē.

n Et dicet his plagat⁹ sum ꝛc.i.ista nō sunt mihi facta ex odio.ꝫ ex amore p mea correctōe. o Framea. Hic soluit tacita q̄stio.ꝛ primo q̄stio soluit.secdo ex ꝟb⁹ multiplicatio fidelū ꝛcludit.ibi.Et erūt.Questio vo orū hz ex p̄missis.q: dictus est q⁹ fideles graviter affligent ab antixp̄o ꝛsatellitibus suis.ō hoc posset aliq̄s admirari et q̄rere quō de⁹ sic p̄mitteret iustos affligi ab iniq̄ssimo hoie.ꝛ rndet q⁹ nō est mirādū.q: pro p̄prio filio suo nō pepcit de⁹.ꝫ p nobis omnib⁹ tradidit illū⁹mortē acerbissima ꝛdēnādū.q̄ō est qō dicit.

o Framea.i.gladius acerbe afflictōis.

p Suscitare sup pastorē meū.i.sup xp̄m q̄ dicat de seipō Joh.x.c. Ego sum pastor bonus ꝛc.

q Et sup vir coherē tē mihi.q: hūanitas xp̄i inseparabiliter iuncta est deitati.Ra.sa. ꝟ exponit de imperio romano p messiā destruendo ꝓpter mala q̄ fecit romanū imperiū xp̄o iudaico.ꝛ apparet q⁹ valde extorte ꝛ male exponit.q: imperatorē romanū vocat nequā ꝛ pessimū.ꝛ sic nō p̄t dici pastor dei nec inherēs sibi.q: talis inherentia amicitiā significat.vñ in hebreo ō⁹.Sup vir mihi associatū.qō ō xp̄o optime exponit.vt dictū est.

r Percute pastorē ꝛ dispgent oues.ꝟb fuit impletū qñ apli in passione reliquerunt xp̄m.vt dic̄ saluator Matth. xxvi.ex q̄ patet q⁹ hic passus intelligit de christo.

s Et vertam manū meā.i.potestatē meā.

t Ad parvulos.i.aplos.qui dicunt hic parvuli eo q⁹ timore fugerūt i passione xp̄i.q̄ postea ꝛ tute divisa sic fuerunt firmati ꝛ solidati q⁹ gaudebāt in tormētis fm q⁹ ō⁹ Act.v.c.ꝫ bāt apli gaudētes a ꝓspectu ꝓsilij.qm̄ digni habiti sunt p nōie iesu cōtumelia pati. v Et erit.Hic incipit ysus in hebreo.vbi agit̄ de fidelū multiplicatōne ad passionē xp̄i seq̄nte.fm q⁹ ō⁹ Joh.xij.Nisi granū frumenti cadēs in terrā mortuū fuerit ipm solum manet.si aūt mortuū fuerit multū fructū affert.Sciendū igit̄ q⁹ post passionē xp̄i ꝛ publicationē euāgelij.popul⁹ totius mūdi in tres partes divisus est.quar vna est iudeorum obst̄ natoꝝ.alia est gentilū i infidelitate remanentiū.ꝛ ō

x Partes due in ea.i.in terra. (ysus ō⁹.

y Dispergent ꝛ deficiēt.Hic defect⁹ p̄t duplicater intelligi.vno mō ō defectu gē ꝛ virtutis.ꝛ sic a tpe publicatōis euāgelij in q̄ omnes tenent ad fidē catholicā.defecerūt due.alio mō de cessatōe ꝛ trinitatis secte.ꝛ sic deficient in morte antixp̄i qñ omnes iudei ꝛ gentiles ꝓvertent ad fidē xp̄i.Tertia vo ps xp̄ianoꝝ de q̄ dicit.

5 Et tertia pars relinquet i ea.i.in terra aliis duabus de

a Et ducā tertiā partē p ignē (ficte⁹ modis p̄dictis.ꝛ acerbe tribulatōis.q: xp̄iani primo fuerūt afflicti a iudeis.vt p̄t in actib⁹ aplor in pluribus locis.ꝛ postea a romanis principib⁹ ꝛ aliis tyrānis.ꝛ grauī affligent in p̄secutōe antixp̄i. Verūtamē q: hec tribulatio est ad pbationē electoꝝ ꝛ augmentū glorie ip̄oꝝ.ideo subdit.

b Et vrā eos sicut vrit argentū ꝛc.vt nulla i eis remaneat imunditia.ꝛ q: p̄ces tales sūt exaudibiles.ō seq̄t.

c Ipse voca.nomē meū.i.invocabit me i orōe devota.

d Et ego exaudiā eum.ad nutum.

e Et ip̄e dicet mihi ꝛc.q: ꝓfitebit̄ me p filiū ꝛ ego eū p approbationem.

¶ In.c.xiij.vbi dicit in postilla.Perdā nomina idoloꝝ ꝛc.

Additio.

Quod aūt idolatria Post ad quentū xp̄i primū cessaūt p mūdum nō solū simpliciter.sz etiā totaliter satis pt in multis locis spāliter Isa.lxvj.ca.vbi dicit.Et idola penit⁹ ꝛterent. Hec obstat qō dicit ō aliq⁹ barbaris.quia hec cessatio intelligit fm ꝓstitutōes seu consuetudines reipublice.q: nulla est gens q̄ cogat colere idola sic fiebat añ aduentū xp̄i licet in multis partib⁹ remanēat aliq̄ non solū apud barbaros.sz etiā apud alias natōes peccātes in idolatria.sicut etiā inter fideles multi errāt superstitiosa facientes.cū ꝟb tñ stat q⁹ idolatria penit⁹ cessaūt cū nullus sit rex neq; aliq̄ ptās publica q̄ cultū idoloꝝ cōpellat sicut ante aduentū xp̄i.

Replica.

¶ In.c.xiij.vbi ō⁹.Perdā nōia idoloꝝ.exponit postil.ō tpe antixp̄i añ cui⁹ mortē ñ cessabit i tota idolatria.Burg.aūt p modū redargutōis.dic̄ q⁹ post aduentū xp̄i primū cessaverit ois idolatria nō solū simpl'r sz etiā totaliter.Cz illud nō videt vez ante tpa silicet nr̄i ꝛ ꝓstātini quādo tota respublica romana fuit idolatrie dedita.ꝛ cogebat ad idolatrādū.cui⁹ cōpulsioni restiterūt sancti martyres vsq; ad mortē inclusive.vide hui⁹ materie correctōez.s.Daniel.ij.ꝛ vij.ō statua percussa.

Ecce dies.Hic incipit resumit̄ pscutio Cap.XIIII. antixp̄i ad ꝟb q⁹ aliq̄d explicet qō nō est supra explicatū.ꝛ dividit in duas ptes.q: primo ponitur dicta pscutio.secdo ponunt aliq̄ ad ip̄az seq̄ntia.ibi Et veniet.Circa primū ō⁹. a Ecce dies dñi venūt.i. a deo dispositi ꝛ p̄visi. b Et dividen̄t spolia tua.ab c In medio tui.capta.s.civitra (antixp̄o ꝛ ej⁹ exercitu.te ō q̄ subdit. d Et congregabo oēs gentes ꝛc.q: de oīb⁹ gentib⁹ aliq̄ erunt in exercitu antichristi.

e Et vastabunt domus.quia inde bona rapient.

f Et mulieres violabunt.antixp̄s em̄ adherentib⁹ sibi larabit habenas ꝓpiscētie. g Et egredet̄ pars civitatis in captivitatē.vendita p satelites antixp̄i.

h Et reliquū ꝑpl̄ nō auferet ex⁹be.q: aliq̄ ibi morieṫ ꝛ aliq̄ obedieṫ antixp̄o.partim timore.partim decepti ab eo.vt dictū ē.s.ꝛ qñ vbi deficit humanū remediū solet adesse divinū.ō subdit. i Et egredie⁹ dñs.p effectū

k Et ꝓliabit̄ gentes illas.i.ō antixp̄m (sue iustitie.ꝛ ej⁹ exercitū. l Sicut ꝓliatus est in die certaminis qñ regē egypti pharaonē cū exercitu suo ꝑsequ⁹ filios isr̄l inse-

quentē submersit ī mari rubro. Exo. xiiij.

a Et stabūt pedes ei⁹ ⁊c. qz in mōte oliueti fulminabi tur antixps. vt dictū est. ⁊ qz in talibꝰ de⁊ vindictis so ler cū fulgure esse terremot⁹. no. pbabiliter p̄t dici q ī fulminatōe antixpi erit terremot⁹ etia q̄ pcedit aliq pars sui exercit⁹. no subdit.

b Et scindet⁹ mons oliuaz ⁊c. exponit alij q̄ hac scissione in qtuor ptes facta. i. ad orientē. occidentē. aq̄lonē. ⁊ meridiē. Ra. dicit ipaz fieri ī duas ptes. ita q̄ vna ps montis declinabit ad aq̄lonē. alia ad meridiē. ⁊ ita fissura erit intermedia. ita q̄ logitudo ei⁹ erit ab oriente in occidentē ⁊ hoc ꝓphetat ei q̄d̄ post subditur.

c Et adiūgent⁹ vallis montiū. i. vallis iosaphat q̄ est inter mōtē syon ⁊ montē oliueti. ita q̄ hꝫ mons oliueti ab oriente. ⁊ mōtē syon ab occidente.

d Usq; ad primum ſ. locū dicte fissure. q̄ fissio montis oliueti fugiet vallē iosaphat

e Et fugietis. timore

f Sicut fugistis. ducti a fa. ter. i die ozie regis iuda. q̄ fm q̄ habet. ij. Paral. xxvi. volunt sibi vsurpare pōtificij officiū. ⁊ tūc fuit percussus lepra. ⁊ fact⁹ ē terremot⁹ vr d̄ tali ꝑsumptione

g Et veniet. Hic ꝓponunt tria (oñderet ura diuina. sequnta mortē antixpi. ſ. finale iudiciū. ⁊ bonoꝝ ꝑmium. ibi. ⁊ erit. ⁊ stat⁹ eccl̄ie post ānixpi exterminiū. ibi. ⁊ fuer

g Et veniet dñs de⁹ me⁹. ſ. ad iudiciū. Circa primū dr. cūm. si tñ imediate post mortē antixpi. hꝫ erit ibi tps meritū vt melius dicit Ezech. xxxix. b Desq; sancti cū eo. qz cū tpe iudicabūt reprobos. ⁊ maxime apli. quibꝰ dicit Matth. xix. Sedebitis ⁊ vos sup sedes duodecim ⁊c.

i Ī die illa. ſ. iudicij. h Nō erit lux. ſ. reprobis q̄z erit maior numer⁹. fm q̄ dr Mat. vij. Lata ē via q̄ ducit nos ad pditōez ⁊ multi intrabūt p eā. l Hꝫ frigus ⁊ gelu. i. horror ⁊ timor q̄ p gelu ⁊ frigꝰ designāt eo q̄ ex frigore timor causat⁹ refugiete sanguie ad cor. ⁊ sic membra exteriora redundāt frigida ⁊ tremēta. m Et erit dies vna

n Que nota est dño. fm q̄ dr Mat. xxiiij. (. ſ. iudicij. De die illa ⁊ hora nemo scit. neq; angeli ī celo. hꝫ pr̄ filiū p̄ hoc excludunt filij⁹ ⁊ spūsctūs q̄z ē vna noticia cū

o Nō dies neq; nox. ſ. ꝓprie. dies em ꝓprie ē lato ꝑe. solis sup terrā. ⁊ nox lato ei⁹ sub terra. Ī generali vero resurrecto de mortuoꝝ corpa erūt incorruptibilia. ⁊ sic cessabit generatio ⁊ corruptio ī elemētis ⁊ mot⁹ celi q̄ ē cā generatōis ⁊ corruptōis. ⁊ sic non erit dies ⁊ nox ꝓprie q̄ causant ex motu solis. p Et ī tpe vespi erit lux. i. celsante tpe q̄d causat ex motu celi erit lux pfecta beatis ī gl̄ia celesti. sic dictū ē d̄ reprobis q̄z ñ erit eis lux hꝫ frigꝰ ⁊ ge

q Et erit. Hic ponit scōm. i. retributio ꝑmij cū dr. (lu.

r Ī die illa exibūt aq̄ viue d̄ hierm. ſ. celesti. d̄ q̄ dicit Hebr. xij. Accessistis ad mōtē syon ⁊ ad ciuitatē dei viuētis hierlim celestē. ⁊ p aq̄s viuas intelligit hic vita btā fm q̄ dr Apoc. vij. Agn⁹ q̄ regit eos ducet eos ad vite fontes aquaz. q̄ dicunt d exire d hierlim. qz dei mabunt ad oriēs

s Media eaz ad mare orientale ⁊c. qz (bros. in subdit. qtā vita dematur equiter impolita equitate meritoz ad

viue d hierusalē. Mediū eaz ad mare orientale. ⁊ medium eaz ad mare nouissimū. Ī estate ⁊ in hyeme erunt. et erit dominus rex sup omnē terrā. In die illa erit dñs vn⁹. ⁊ erit nomen eius vnū. ⁊ reuertet⁹ omis terra. vsq; ad desertū d cole remmo ad austr̄ hierlim. ⁊ exaltabitur. ⁊ habitabit in loco suo a porta beniamin vsq; ad locū porte pri oris. ⁊ vsq; ad portā anguloz. ⁊ a turre ananehel vsq; ad torcularia regis. ⁊ habitabūt ī ea. ⁊ anathema ñ erit ampli⁹. Sed iedebit hierusalem secura. ⁊ hec erit plaga qua percutiet dñs oes gentes q̄ pugnā

eles. tos q̄ in principio humani mri fuit. ⁊ ad alios qui ī fine mundi nati fuerunt. Qz aut p mare intelligat congregatio hoim. patet Apoc. xvij. vbi dr. q̄ p aq̄s multas intelligūtur ꝑpli multi. mare vo dr ꝑgregatio aq̄z Heñer. ⁊ congregatoes aq̄z appellant. i. martiri

t Ī estate ⁊ in hyeme erit. i. ꝑpetuo. duratio eiusdē ꝑdicta a pre senti e dione diuidentis. q̄ ꝑpetuitas d designat q̄ successiones etaz ⁊ hyemis. no q̄ tunc sint differentie tpis q̄d tūc cessabit. hꝫ q̄ ꝑpetuitas no pt significari a nobis nisi p̄ tpis Sic em dr d eternitate diuita Apoc. i. Qui ē ⁊ q̄ erat ⁊ q̄ venturꝰ e.

v Et erit dñs rex sup omnē terrā. qz tūc cessabit prelatio ⁊ dominiū no solū i hoibꝰ hꝫ etiā i angel. in q̄bꝰ respicit officiū administratōis. fm q̄ dr. i. ad Cor. xv. q̄ ps curabit oēm principatū ⁊ potestatē cū tradiderit regnū deo ⁊ pri. ideo subdit.

x Ī die illa erit dñs vn⁹. hominū ⁊ angeloꝝ.

y Et erit nomē ei⁹ vnū. in parte eius noiat⁹ a nobis pluribꝰ noibꝰ. qz noiam⁹ eū sicut cognoscim⁹. in cognitionē aūt dei deuenim⁹ ex pfectoibꝰ creaturaz q̄ sunt pres ⁊ distincte. hꝫ ī patria videb⁹ p seipm immediate. ⁊ sic noiatur vno simplici noie ab vna simplici perfectione.

z Et reuertet⁹. Hic ponit tertiū. ſ. statꝰ eccl̄ie post mortē antixpi. qz licet peccat iudiciū ⁊ btoꝝ ꝑmium. tñ ponit h post. qz sacra scriptura no sp sequit ordine tpis. hꝫ frequenter pr̄ facta vltimo narrāt. ⁊ diuidit ī tres ptes qz primo ꝓpha describit hūc statū. ideo reiunxit pena antixpi ⁊ sui exercit⁹ vt addat aliq̄d q̄d. s. nō erit explicatū. ibi. Et hec erit plaga. tertio redit ad ꝓpositū. ibi. Et omis

z Et reuertet⁹ omis terra. i. oēs habi (. Circa primū dicit. tantes ī terra ad dñm festum ꝑtm mortuo antixpo. vt s.

a Usq; ad desertū ⁊c. i. quocūq; loco quā (dictū ē. tumcūq; pax ab hominibꝰ habitato

b Et exaltabit⁹. i. eccl̄ia q̄ fuerat ab antixpo ⁊ suis depressa. vt. s. dictū est. pt etiā intelligi d hierlim ad. hꝫ q̄ capiet ⁊ deprimet ab antixpo. vt ꝓdictū e. ⁊ post mortē ei⁹ erit

c Et habitabit ī loco suo ⁊c. qz mlti de hierlim (tabit. captiuabunt ꝑ antixpm. ⁊ timore ei⁹ fugiet multi. q̄ ipo mortuo reuertent. ita q̄ ciuitas i oibꝰ suis ꝑtibꝰ habita

d Et anathema. i. maledictio. e Nō erit am (bit. pli⁹. q̄bꝰ fuit tpe antixpi. f Hꝫ sedebit hierlim secura. ⁊ habitabit. qz ꝓsecuto antixpo erit victima.

g Et hec. Hic ꝓpha reiunxit exercit⁹ antixpi exterminiū

cum dicitur. Et hec erit plaga ⁊c. ſ. antixpi ⁊ ſui exercit⁹ q̄ pugnabūt ꝟ ih̄m vt dictū e. ſ. in prīo h⁹ ca. b Tabescet caro vnuſcuiuſq; .i. deficiet peſtilētia ⁊ morte. i Et oculi eo⁹ ꝓtabeſcēt. deficiēte vtute viſus. l Jn foraminib⁹ ſuis .i. in locis ſuis q̄ ſunt q̄dā foramina in capite.

l Jn die illa erit tumultus dñi .i. timor⁹ a dño ⁊ḡs ille ſit ſub m Et apprehēdet vir manū proximi ſui. q; mutuis gladijs ſe interficiēt q̄ſ tū ad aliquā ptēz illi⁹ exercit⁹. ſicut de philistheis turbatis ꝟ .i. n Sed ⁊ (Reg. ruth. iudas pugnabit adu⁹ ih̄m exponat. vt o Et ꝓgre (ſ. .i. ca. gabunt diuitie omnium gen. in circuitu. ſ. hierlim. ibi em̄ apportabunt diuitie quas alibi rapiet antixp⁹ ⁊ eius exercit⁹ ⁊ ibi erit ſuę vltre termin⁹ vt di p Et ſic erit (ctū eſt. ruina eq̄ ⁊ mulꝰ ⁊c. q; alia exercit⁹ antixpi patient peſtilētia ſicut ⁊ boles. ⁊ illa duo nō fuerūt ſupⁱ expli cata.

uerūt aduſus ih̄m. b Tabescet caro vnuſcuiuſq; ītātis ſup pedes ſuos ⁊ oculi eius ꝓtabeſcēt i foraminib⁹ ſuis ⁊ lingua eo⁹ ꝓtabeſcet in ore ſuo. l Jn die illa erit tumultus dñi magn⁹ i eis ⁊ apprehēdet vir manū proximi ſui ⁊ diſeret man⁹ eius ſup manū proximi ſui. n Jz ⁊ iudas pugnabit aduſus ih̄m. o Et cōgregabūt diuitie oīm gentiū i circuitu. aur⁹ ⁊ argentū ⁊ veſtes mīte lar⁹ ⁊ ſic erit ruina eq̄ ⁊ muli ⁊ cameli et aſini ⁊ oīm iumētoꝝ q̄ fuerint i caſtris illis. ſic ruina hec. p ⁊ oēs q̄ reliq̄ fuerīt de vniuſis gētib⁹ q̄ venerunt ꝟ ih̄m aſcēdēt ab anno in

annū⁹ vt adorēt regē dñm exercituū ⁊ celebrēt feſtiuitatē tabnacloꝝ. r Et erit q̄ ſi aſcēderit de familijs terre ad ih̄m vt adorēt regē dñm exercituū nō erit ſup eos imber. s Et ſi familia egypti nō aſcēderit ⁊ nō venerit nec ſup eos erit. Jz erit ruina q̄ plaget dñs oēs gētes q̄ no aſcēderīt ad celebrāduz feſtiuitatē tabnacloꝝ. t hoc erit pctm egypti. ⁊ h pctm oim gētiū q̄ nō aſcēderint ad celebrādā feſtiuitatē tabernacloꝝ. u Jn die illa erit qđ ſr frenū eq̄ ē ſcm dño. c ⁊ erūt lebetes i domo dñi q̄ſi phiale coram altari. et erit oīs lebes i ih̄m ⁊ in iu

ꝓ Non erit ſup eos imber ſ. z diuie gē et cuāgelice doctrine eo mō loquendi q̄ dicit Deute. xxxij. Loncrescat vt pluuia doctrina mea ſtillet vt ros eloquiū meū. q̄ſi imber ſup terram ⁊c. q Et ſi familia egypti .i. gentiles. quia p egyptios intelligit ꝟ Sed erit. etiā alij ruina ſ. z umbris pcia carētia. ⁊ p egyptios intelligunt alij gētiles. ſubditur.

a Hoc erit peccatū egypti ⁊ h pctm oim gentiū. q. d. h qđ dicti eſt de egypto extendit ad alias gētes b Jn die illa erit qđ ſup frenū equi ē ſanctuz dño. qđ exponit gloſa. q; mortuo antixpo tanta erit pax q̄ nō erit neceſſari⁹ vl⁹ armoꝝ ⁊ equoꝝ. ⁊ tāo

rū ⁊ argentū qđ ante ponebat in tremis offeret ad cultū diuinū q̄ valde augmētabit mortuo antixpo vt dēm ē c Et erit lebetes in domo dñi .i. vaſa ad diuinū cultum apta vt calices ⁊ hmōi. que h vocant lebetes. q; hic p ꝓpheta metaphorice loquēs exprimit cultū nouū. ſc. q̄ ea q̄ erant in cultu ve. te. vt dictū eſt de feſto tabernaculoꝝ ih̄m. ⁊ ad h deſignandū ſubdit. d Phiale coram altari. phiale ſunt vaſa ad vſum poculū apta. Amos. vi. Bibentes in phialis vinū. e Et venēt oēs īmolantes ſacrificiū .i. ſc. qđ eſt euchariſtia. f Et coquēt i eis. id ē h ſacrificiū offerent in ardore caritat⁹ q̄ tūc vigebit in xpianis. ⁊ eſt hic metaphorica locutio ſicut ⁊ ſupra. g Et nō erit mercator⁹ q; vicū ſymonie totaliter ceſſabit in eccliā. Sciendū aūt q; expoſitores nr̄i cōtēter tres vltimas ptes huⁱ capituli exponūt⁹. ab illo em̄ loco. Et reuertēt oīs terra ⁊c. vſq; ibi. Sed ſedebit ih̄m ſecura. an cluſtue exponūt de ꝓmo btoꝝ poſt iudicū. ꝓſequendo ſcē pcedenti. ⁊ qđ ſubdit. Et hec erit plaga vſq; ad locū illū inclusiue. Sic em̄ ita exponūt de ſuppliciis reproboꝝ. qđ ſubdit. Et omnes q̄ reliq̄ fuerunt ⁊c. vſq; ad finem capit. exponūt de pfectu eccleie p⁹ mortē xpi. ita q̄ illō qđ ſeq̄tur. Jn die illa erit qđ ſup frenū eq̄ eſt ſcm dño. exponūt de tpe ꝓſtātino in q̄ multū fuit dilatata eccla. in cui⁹ freno mē eius helena dr fecisse poni vnū de clauis xpi. ⁊ alium in eius galea vt ſic eēt ſecut⁹ inter pītoꝝ picula. ꝓſtas ex poſitiones nō pſequor in pticulari. q; i gloſis ⁊ aliis poſtil. pōt a quolibet videri. videt mihi ſaluo meliori iudicio q̄ expoſitio quā poſui ſup iſtas tres ptes magis cōſonat iſtarū ptium ⁊ etiam p̄cedenti.

q Et oēs. ſ. hec ꝓpha reſumit ꝓpoſitū. ſ. ſtatū eccle p⁹ antixpm q̄ſi oēs generaliter ꝓuertent ad xpm. vt. ſ. dictū e. io dr. r Et oēs q̄ reliq̄ fuerint de vniuerſis gētib⁹ q̄ venerūt ꝟ ih̄m. q; aliq̄ venēt cū antixpo magis coacti q̄ voluntarie. ⁊ iſti ꝓuertent ad xpm vtā alioꝝ morte. io ſubdit. s Aſcendēt ab anno i annū .i. ſingulis annis diebꝰ ſolēnibꝰ ad h ſtatutis ab eccleſia. s Et adorēt regē dñm exercituū .i. xpm q̄ ē rex nō ſolū hoim ſz etiā angelorum. t Et celebrēt feſtiuitates tabernaculoꝝ. nō accipit hic feſtū tabernaculoꝝ put iudei celebrāt q; cultus ille ceſſauit a tpe publicatiōis euāgelij. extūc em̄ ille cultus fuit mortifer⁹ ⁊ in cultū ſpūalē mutat⁹. illa aūt feſtiuitas tabernaculoꝝ fiebat in lege in memoriā q̄ſdā ih̄l i deſerto habitauerūt in tabernaculis. ⁊ pcedēdo intrauerūt terrā promiſſiōis. ⁊ figurabāt p h futuꝝ tpe no. ſc. fideles p. cedēdo de vtute in vtutē tpe pegrinatiōis huⁱ⁹ vite ītrarent terrā viuentū apta tamen p xpm. ⁊ h mō celebrāt boni xpiani p hūc mūdū trāſeūtes tanq̄ pegrini ⁊ deuenient ad pātriā paduſi ⁊ magis celebrabit⁹ poſt mortē antixpi oīb⁹ gentib⁹ ad fidē xpi ꝓuertis. pōt etiā dici q̄ ſicut xpiani celebrāt feſta paſce ⁊ penthecoſtes. alio tñ mō q̄ſ iudei. ſic etiā feſtū tabernaculoꝝ celebrādo officiū ⁊ tentoria q̄ttuoꝝ tpm in ſeptembri. in q̄ mēſe a iudeis celebrabatur feſtū tabernaculoꝝ. xv. die menſis. ⁊ iſta obſeruatio xpianoꝝ magis vigebit p⁹ mortē antixpi ſicut ⁊ alie obſeruantie no. ſc. vt dictū eſt. v Et erit q̄ nō aſcenderit de fa. ter. ad ih̄m. ptz q̄ nō loquit⁹ h de ih̄m hyſtorice ſed metaphorice ingēntū p ih̄m ſignificat⁹ multitās eccleſia ſicut dictum fuit diffuſe Eſa. ij. nō em̄ poterūt ꝓuenire oēs familie terre in cuitate ih̄m hyſtorice. q; de oīb⁹ ꝓtib⁹ mūdi nō poſſent ſic ſingulis annis ꝓuenire. nec etiā ibi capi ꝓpter qđ quedā glo. hebraica ſup iſtud capi. dicit q̄ ciui

¶ In capi.xiiij.vbi dicitur in postil. Et scindetur mõs oliuarum.

Addicio.

Pront ista sonat plane scissura mõtis oliueti in ẽt tuor ptes ẽ intelligẽda. dicit enim Scindet mons oliuarũ ex media pte sui ad orientẽ ꝛ ad occidentem. ꝛ sic in hac scissura media ps montis oliueti erit orientalis. ꝛ media ps occidentalis. Nõ ei dicit. ab oriente in occidẽtẽ sed ad orientẽ ꝛ ad occidẽtem. ꝛ sequitur. Separabitis mõtis medii ad aq̃lonẽ ꝛ medii eius ad meridiẽ. Ex q̃ habẽt alia scissura secũdam quã media ps montis erit aq̃lonaris ꝛ media meridionalis. et sic patz manifeste. q̃ hec diuisio fiet in ẽt tuor ptes ad modum crucis Ra.sa. vo fugit hãc planã expositionẽ ne intelligat mõs oliueti in forma crucis scindi. fugit enim signum crucis sicut ꝛ diabol' pẽ et'.

da sctificatus dño exercituũ ꝛ veniẽt oẽs immolãtes ꝛsumẽt ex eis ꝛ coquẽt in eis ꝛ non erit mercator vltra i domo dñi exercituũ i die illo. ¶ Explicit zacharias ppha. ¶ Incipit prologus in malachiã ppham

Eus p moysen ppho istl' pcepat sacerdotes tabernaculi sui omni corporali vicio liberos hostias omni vicio vacuas sibi offerre. Quibus legem suam ad regendum populum ob hoc dederat vt per sacrificiorum oblationem interuncij dei et hominum facti. populum preceptis celestibus facerent obedire. Unde sacerdotes ꝛ moram reedificationis templi. ꝛ ad exhortandũ ad edificẽdũ q̃ talr exhortati statim tẽplũ ꝛ altare reedificauerũt. quibꝫ reedificatis emersit aliud peccatũ. s. q̃ sacerdotes maculam habentes sacrificabãt ꝛtra illã phibitionem Leuit. xxi. f. Nõ de semine tuo p familias q̃ habuerit maculã non offeret panẽ dño do suo nec accedet ad ministerũ eius. Item offerebant sacrificia maculam habẽtia. cõtra illam phibitionẽ Leuitici. xxij. c. Si maculam habuerit nõ offeretis ꝛc. ꝛpter quod dñs subtraxit illis tẽporalia bñficia. vnde missus fuit malachias a dño ad increpãdum eos. ꝛ ostendit diuina bñficia ꝛ eoꝝ ingratitudinem et hoc q̃ pcepta dñi cõtemnebant. ꝛ hec tangũtur hic. dicit igitur.

Idã expositores hebreoꝝ dicũt q̃ bellũ de q̃ loquit erit tpe festi tabernaculoꝝ ꝛ ꝛpter h illud festũ celebrabit postea cũ multomagis solẽnitate q̃ antea. ꝛ h pot applicari ad ꝛpositũ nrm. q̃ si ita sit macula fiẽt tpe huius festi fideles remanẽtes inter tpos hui' belli ꝛ die iudicij rõnabilr debẽt statuere q̃ fiat illud festũ de nouo celeberrimũ sic q̃ oẽs teneant ad ecclesiam venire q̃ est vlim spiritualis ꝛc. Replica.

Ma.ca.xiiij. vbi dr Et scindet mõs oliuaꝝ vbi postil. allegat q̃stã q̃ exponũt de scissura mõtis i ẽtuor ptes p modũ crucis. allegat etiã ra.sa. q̃ dicit scissurã solũ fieri ab oriẽte i occidentẽ. cui vr ista ꝛsonare vtz in postil. Sz burg. motꝰ ra.sa. dicit eũ fugere planã expositionẽ q̃ fugit lignũ crucis sic ꝛ diabol' pẽ eius sz tũ ittrõli burg. vt obuiare fuga de q̃ dr ista. q̃ crucis mysteriũ q̃ ad ista purat burg. deseribere nõ ẽ materia ¶ Postil. fratris Nicolai de lyra cũ addi (fuge sz refugij. tionibꝫ pauli epi burg. ac replicis nigri mathie vorincz sup Zachariam ppheta fiunt.

Incipit expositio ꝓlogi fm bratonẽ in malachiã ppham.

Eus p moysen ꝛc. In isto plogo tria ea q̃ in ppheta dicuntur. ostendit ppl'i israhelitici ingratitudo ꝛ eiusdẽ increpatio. Procedit aũt in isto plogo p hũc modũ. primo exprimit bñficia dei ꝓstitũ ppl'o. secõ ostendit ppli ingratitudo ibi. Sz q̃ tanti muneris. tertio subdit duplex increpatio ibi. Iõp malachiã ppham ꝛc. Bñficia aũt dñi exprimit in duobꝫ primo in officio ꝓstito sacerdotibꝫ. secõ in dignitate officij ipi' ꝛ ista dignitas notat ibi. Vide ꝛ sacerdotes ꝛc. Officium aũt ẽ mediatiõis q̃ ẽ duplex. s. ppli ad deũ. q̃ notat primo ꝛ dei ad ppl'm q̃ notat secõ ibi. Quibꝫ legẽ ꝛc. In h enim q̃ instituit sacerdotes in officio offerẽdi sacrificia dat officiũ mediatiõis ppli ad deũ. in hoc q̃ dedit legez fm quã debebãt regere ppl'm. dat officiũ mediatiõis dei

a Deus p moysen. Nota q̃ post ꝛc (ad ppl'm. dicit igit dñs iuda de captiuitate babylonica q̃ fuerat reuersũ edificabãt sibi domos ꝛ habitabãt in illis nõdũ templo reedificato vt dr Aggei. i. b. Missi sumꝰ a dño Aggeus et zacharias ppheta ad increpandũ eos ꝛpter negligentiaz

f Populum pceptis celestibus facerent obedire. Iudith. viij. f. Quoniam vos qui estis prelbyteri in populo dei ꝛ er vobis pender anima illoꝝ ad eloquium vrm corda illorum erigite.

g Unde sacerdotes angelos dei esse hoc loco scriptura testatur. Malach. ij. capi. Labia sacerdotis custodiunt scientiam ꝛ legem requirent ex ore eius. quia angelus domini exercituum est. Sed ezechielis septimo dicit. Querent visionem de prophetꝛ ꝛ lex peribit a sacerdote et cõsilium a senioribus.

b Sed q; tanti muneris grām. hīc exprōbratur ingratitudo ꝑpli et duoꝝ. scz ꝓcepti dīni muneris ibi. Et q; tanti mu. ꝛc. et inobia dīni ꝓcepti ibi. Supradictus ꝑpls ꝛc. vbi notat inobia ꝑpli. et ei⁹ sacrdotū in duobꝫ. in ō q; alīa macula hītia offerebat ibi. Sacrificiū vicio

deturpata. et in hoc q; ipi offerēdo maculo; it erant ibi. Ipōs crīminib⁹ ꝛc. vitiis igit. i b Et q; tanti mu neris gra. scz. ꝛupradictus ꝑpls vicia. sacrifi. vicio deturpata. Ia cob. i. g. Intulistis ō rapinis claudi. et tan guidū. et infirmū. mu tuos. et io dr code. di. Nō mihi voluntas in vobis dicit dīns exercituū. et munus non su scipiā. de manu vra.

i Ꝑpls crīminibus atq; impie. ma. do. of ter. ceperūt. Malach. ij. Vos recessistis de via. et scandalizastis plu rimos in lege. Pro eo de ꝙ plebanus sacrī mus altare dñi fletur gemitu. ita vt vltra nō respiciā ad sacrificiū. nec accipiā placabile q̄d de manu vestra.

l Ideo ꝙ malach. ꝛc. hīc subiūgit duīa increpatio ꝓpter eoꝝ ingratitudinē. sit aūt hīc duplex increpatio. pri mo eīm fit ipropera tio dīnę bñficētie. scdo fit impropera tio ꝓuaricatiōis eoꝝ et malicie ibi. Iam reliq; lectiōe comphēsa. Pte in prima pte notant duo. scz. sue ver ba ipropantis. et iustitia ipropantis. scdm tangitur ibi Et dixist. Et ibi tangit primo qō ꝑpli. scdo rīsio dñi ibi. Nōne frater fuit esau ꝛc. q̄stiōe inducīū bñficij. rīsio ē ma nifestatio iustitie dei bñfactis et illoꝝ ingratitudinem increpātis vel ipropantis. dicit igit. l Ideo. i. ꝓter l Per malachiam ꝓpha deus (pnotatā ingratitudinē. ꝑpli suū isrl increpās. s. in ꝓphīa sequēti. et inchoās in crepare. hic est eīm increpatio increpatiōis. infra autem vbi tangit eoꝝ malicia. s. Ā reliq; ꝛc. ponit consumatio. Inchoat eīm in offensione bñficioꝝ. ꝑsumat in impropatio m Dilexi vos. ecce manifestatio (ne malicie ingratoꝝ. n Nonne. bñficij vide Malach. i. vbi ponunt vba ist. frater erat ꝛc. b insinuat iustitia increpātis ex duob⁹. scz ex cō descēcia dīne iustitie reprobādo esau et eligēdo iacob. et ex ꝓgruētia vbi ꝓpositi ad eoꝝ increpationē ibi. Cuius rei gra ꝛc. Iust⁹ eīm fuit reprobādo esau et eligēdo iacob sīl⁹ iuste fecit increpādo eos neglecto tāto bñficio eis ꝑsti to in electiōe eoꝝ i ꝑte suo iacob. dicit igit. n Nonne frater erat esau iacob dicit dīns. q. d. sic. Resī. xxv. f.

o Et dilexi iacob. esau aūt odio habui. Malac. i. q. d. i b dilexi vos q̄ cū esau et iacob eēnt frēs. dilexi iacob pa trē vrm et nō esau frēm eoꝝ. nō tū inuste fui nec iniuste egi et b est q̄d sequit. p Esau āt frēm. nō inīq. i. inuste. q Aut spō. volū. q̄n aliq; fuerit rō. s. mala opa esau in ꝑscia. scz eīm demerita simplr nō sunt cā reprobatiōis. dico cā ꝓprie loquēdo in ꝑscitis. nihilomīn⁹ cā ē q̄re sp ꝑsciū tur q̄tū ad b q̄ nō apponit eis gra nec ofertur gloria.

r Vel sine meriti grā. ogrui supple. nō est eīm cā ꝑdesti nationis ex patre ꝑdestinati eius opatio bona vl⁹ q̄ se ꝑ parat. scz ogruū est et q̄si q̄dāmō mortuā ꝑerētis vt grām infundat. sic unīquā iacob electū no sine grā meriti. i. no sine ꝑparatiōe q̄d intelligēdū ē q̄tū ad ꝓpationē grē in ꝑsenti. vel nō sine grā meriti. i. opis meritorij q̄ ad gliam in futuro Manifestū est et ꝓbat b dicens.

s Cū fm ꝑsciaz suam. videlicz mala esau et prepationez iacob ad bonū tam opa me ri Esau q̄dē (ratione. effusione sang. frater. ꝑcupi. Resī. xxv. g. Dederat ipe esau iacob ꝑ benedictione q̄ ꝓfatur rat et pr. dixit q; i cor de suo. venient dies lucī⁹ ꝑris mei et occi dā iacob frēm meum v Iacob aūt ob iu r Cum (id est co gnitionē. Resī. xx. g. Vnde dum facie ad facie. et sal. fa. est anima mea. ac si diceret. cog nui dīm q; ipe me co gnoscere dignat⁹ est. y Cui⁹ rei gra. Hic ostēdit vbi ꝓpositum ꝛgrue ad increpatiōez illoꝝ. prio igit innuit atur ipa ꝛgruentia q̄ fuit electio iacob. scdo innuit rō electiōis. ibi. Quis ex opibꝫ. dicat igit. y Cui⁹ rei gra. i. gra electionis iacob et reprobationis esau. z Supradicto vius est exemplo. scz exemplo iacob et esau ad increpationē iudeoꝝ. b inquā a Dilexi iacob. q. d. q; sic dilexi frēm vestrū (exemplo. et frēm eius reprobaui magnū vobis bñficiū ꝓtuli. unde est q̄ ꝓphēta vius est exemplo dilectiōis iacob. et re probationis esau ad increpationem iudeoꝝ b Quis ex opibꝫ. innua tur ista mō vius est supradicto exemplo ad⁹ ꝑpli isrl increpationē q̄ ostendit gra q; fecit deus illi. q; uis ꝛc. i. licet ex uris q̄ de iacob et esau scripta sunt. Resī. xxv. g. pateat esau dignū fuisse reprobatione. et iacob electione. dicit igit. b Quis ex opibꝫ memoratoꝝ. scilz c Quoꝝ memoratoꝝ est operū eorūde (esau et iacob. d Liber geneseos meminit. Resī. xxv. c. et. j. in plurib us capitulis. vel sic. Cuius rei gra. q̄si ad ostendendū q̄ de factis eoꝝ ꝑsciam habuerit supradicto exemplo vius est q; tales constat sic dimissos fm reprobationem et electi onem antecē natos. q̄uis ex opibus. q. d. constat q̄ de⁹ facta eoꝝ ꝑsciuerit que in geneli determinantur aperte Geneseos. xxv. vbi dicitur. Quibꝫ auctis factus est esau vir gnarus venandi et homo agricola. iacob aūt vir sim plex habitabat in tabernaculis. e Iam reliq. b subditur de impropatione malicie eoꝝ. q̄ ostendit in duobꝫ scz in ꝓuaricatione diuinoꝝ mandatoꝝ quo ad ritum ta ciēdi et quo ad cultū idoloꝝ. Continuat ita. in principio ꝓphetie vius est exemplo dilectionis iacob et odij esau ad insinuandū grām iudeis ꝑstitutam. et ingratitudinez increpandam. et ꝑsequēter in ꝓphēta manifestat. ait eoꝝ transgressio. e Iam reliq. i. ab eo q̄ dictum est in principio scz diligi vos ꝛc. f Que lectione comp hensa sunt. i. dicta consequenter in ꝓphēta.

g Ꝑuaricatione populi isrl in obseruā. sacrificijs dei

Malachie.i. Offeretis sup altare meū pollutū panem ⁊c. gtē in eodē.g. Maledict⁹ dolosus q̄ hz in grege suo masculū ⁊ votū factēs īmolat debilē dño ⁊c. b Increpationēq̄z in eundē seq̄z pl̄m isrl. i Q. de eos alienos colue. signi. Malach. iij. Trāsgressus est iuda ⁊ abominatio facta e in isrl et in jrl̄m. q̄ polluit sanctificationē dñi quā dilexit ⁊ habuit filiā dei alieni. Item Malach. iij. A diebus patrū vr̄or recessistis a legitimis meis et non custodistis.

Explicit ḡlis cū ḡz expositio ush⁹ plogi.

Postilla Nicolai de lyra sup malachiā pl̄bam incipit cū additionib⁹ Pauli epi burg. ⁊ replicis mḡri mathie dornici.

Capitulum. I.

Onus verbi dñi. Hic incipit pphetia Mala. Et dividit in duas ptes. i. in phemiū ⁊ tractatū. tractatus incipit ibi. Dilexi vos ⁊c. In pria pte describit impositio officij prophetandi ipi malachie cui dicitur.

a Onus vbi dñi. i. officiū denūciādi verbū dñi nū, officium eīt alicui impositū ḥz onus eius ſm cōem modū loq̄ndi q̄ frequēter vtunt pphe. secdo ostdit cui vbū hmōi sit b Ad isrl. Post reditū eīt captiui (denūciandū cū ḥz. ratis babylonice q̄ tpe pl̄bauit malachias pl's redieus nomē isrl obtinuit. q̄ captiuitas. p. tribuū nō redijt. tertio notificat pl̄ba ex noie cum ḥz. c In manu malachie. i. p ipm malachiā. Malachias aūt intepraī angls dñi. Ex q̄ aūt dixerūt aliq̄ q̄ fuit angls ī corpe assumpto aliq̄ vo q̄ fuit esdras scriba. sz ista nō habēt auctoritatez ex scriptura. nō eadē facilitate ꝓtēnunt q̄ pbantur.

d Dilexi vos. hic incipit tractat⁹ Circa q̄nē sciendū q̄ principalis intētio pl̄bat fuit denūciare tpi aduētū. et diffusius dictū fuit in princi. hiere. ⁊ tō malachias pīo arguit multiplex pctm̄ pl̄i. secdo denūciat aduētū tpi. c. iij. Et q̄ pria de pctis ē dispositio ad receptionē redemptoris. ſm q̄ ḥz. Mat. iij. Poniam agite. appropinquabit enim regnum celorum. ⁊c. ſō pria dividit in duas ptes. q̄ primo. pl̄ba arguit sacerdotes ⁊ pl̄m p̄tinctum. secdo magis diffusum ibi. Filius. tgit pīo arguit oēs simul de ingratitudine in pl̄sona dei. d. secdo. hic. q̄ fuerūt filij eiusdē patris ⁊ mīs. vtz Esa. i. pv. ⁊. xxvij. hec aūt dilectio iacob ⁊ odium esau fuerunt signa electionis ⁊ reprobationis eterne. ⁊ sic allegat apl's Ro. ix. ⁊ in ḥ apparet dilectio dei spālis ad pl̄m isrl q̄ descēdit a iacob q̄ alio noie dictus est isrl. Esa. xxvij. secdo ostdit spālis dilectō ad isrl. ⁊ odiū ad pl̄m descēdentē ab esau p effectum.

b increpationēq̄z ī eundē q̄ deos alienos coluerit significat. Explicit plogus.

Incipit argumentum.

Malachias apte erī tur fine oīm pl̄bat. dicit de abiectiōe isrl ⁊ vocatiōe gētiū. Nō est mīr ait volūtas ī vob dic dñs exercituū. ⁊ munus nō suscipiā de manu vr̄a. Ab ortu eīm solis vsq̄z ad occasū magnū ē nomē meū ī gētib⁹. ⁊ ī oī loco sacrificat⁹ ⁊ offert nomi meo oblatio mūda.

Explicit argumentum.

Incipit malachias pl̄ba.

a Onus vbi .I. dñi p ad isrl c in manu malachie pphete. d Dilexi vos dicit dñs. et dixistis, e In q̄ dilexisti nos. f Nonne frater erat esau iacob dicit dñs. g Et dilexi iacob h esau autem odio habui. i Et posui montes eius in solitudinē. k et hereditatē eius in dracones deserti. l Q. si dixerit ydumea m destructi sumus. sed reuertētes edificabimus que destructa sunt. Hec dicit dominus exercituum. n Ipsi edificabunt et ego destruam. Et vocabuntur termini impietatis. et populus cui iratus est dominus vsq̄z in eternum. o ⁊ oculi vestri. p videbūt. q ⁊ vos dicetis. Magnificetur dominus r super terminum isrl. s Filius honorat patrem t ⁊ seruus dominum suum. u Si ergo pater ego sum. v vbi est honor meus w ⁊ si dominus ego sū

a Onus vbi dñi. i. officiū denūciādi verbū dñi nū, officium eīt alicui impositū ḥz onus eius ſm cōem modū loq̄ndi q̄ frequēter vtunt pphe. secdo ostdit cui vbū hmōi sit b Ad isrl. Post reditū eīt captiui (denūciandū cū ḥz. ratis babylonice q̄ tpe pl̄bauit malachias pl's redieus nomē isrl obtinuit. q̄ captiuitas. p. tribuū nō redijt. tertio notificat pl̄ba ex noie cum ḥz. c In manu malachie. i. p ipm malachiā. Malachias aūt intepraī angls dñi. Ex q̄ aūt dixerūt aliq̄ q̄ fuit angls ī corpe assumpto aliq̄ vo q̄ fuit esdras scriba. sz ista nō habēt auctoritatez ex scriptura. nō eadē facilitate ꝓtēnunt q̄ pbantur.

d Dilexi vos. hic incipit tractat⁹ Circa q̄nē sciendū q̄ principalis intētio pl̄bat fuit denūciare tpi aduētū. et diffusius dictū fuit in princi. hiere. ⁊ tō malachias pīo arguit multiplex pctm̄ pl̄i. secdo denūciat aduētū tpi. c. iij. Et q̄ pria de pctis ē dispositio ad receptionē redemptoris. ſm q̄ ḥz. Mat. iij. Poniam agite. appropinquabit enim regnum celorum. ⁊c. ſō pria dividit in duas ptes. q̄ primo. pl̄ba arguit sacerdotes ⁊ pl̄m p̄tinctum. secdo magis diffusum ibi. Filius. tgit pīo arguit oēs simul de ingratitudine in pl̄sona dei. d. secdo. hic. q̄ fuerūt filij eiusdē patris ⁊ mīs. vtz Esa. i. pv. ⁊. xxvij. hec aūt dilectio iacob ⁊ odium esau fuerunt signa electionis ⁊ reprobationis eterne. ⁊ sic allegat apl's Ro. ix. ⁊ in ḥ apparet dilectio dei spālis ad pl̄m isrl q̄ descēdit a iacob q̄ alio noie dictus est isrl. Esa. xxvij. secdo ostdit spālis dilectō ad isrl. ⁊ odiū ad pl̄m descēdentē ab esau p effectum.

b Et posui montes eius. i. terram esau mōtuosam in solitudine p nabuch. reges. t Et hereditatē eius in dracones talia eīt animalia solent habitare in terra deserta. et etiā in ruinis edificiis. l Q. si dixerint idumea. i. populus destru (idumee. en sumus sed reuertētes edificabim⁹ terram nr̄am melius q̄z iudei reuersi edificauerūt suā. hoc excluditur cū subdit in pl̄sona dei.

m Ipsi edificabūt ⁊ destruā ⁊ vocabuntur termini impietatis. i. terra in qua viguit impietas. pp̄ter quā iratus ē dñs cōtra terram ⁊ pl̄m in ea habitantem.

n Et oculi vestri. o iudei.

o Videbunt. vindictam meaz in idumeis qui semp fuerūt vobis molesti.

p Et vos dicetis. magnificet dñs. i. appareat magnitudo eius. q Sup terminū isrl. i. sup terrā isrl ipam ⁊ habitatores eius ad hostiū pt̄egendo et in bonis multiplicando r Filius. Hic ostendit arguit sacerdotes ⁊ populum diuisim. ⁊ primo de peccatis in deum. secdo in primum ca. sequēti. Prima in duas. quia primo arguit sacerdotes. secdo populares ibi. Et vos. Prima adhuc ī duas. quia primo sacrificium sacerdotum excludit tanq̄z malum. secundo sacrificium nove legis concludit tāq̄z deo acceptissimum ibi. Non est. Circa primum sciendum q̄ licet totus populus israel diceretur dei filius. Exo. iiij. Filius meus primogenitus israel. tamen sacerdotes ad eius ministerium deputati dicebantur dei filij ⁊ serui modo speciali. ⁊ sic loquitur hic.

r Filius honorat patrem id est tenetur honorare. quia habet ab eo esse nutrimentū ⁊ documentum.

s Et seruus dominum suum. supple timebit. q̄ nō est in hebreo nec in libris correctis. sed subintelligitur.

t Si ergo pater ego sum. ⁊ accipitur si pro quia. deus ē pater omnium p creationem. ⁊ specialiter iudeorum per legis dationem que nō fuit data aliis populis ps. cxlvij. Non fecit taliter omni nationi. et iudicia sua non manifestauit eis. et adhuc specialius sacerdotum quos elegit ad suum ministerium.

v Ubi est honor meus. quasi diceret. non defertis mihi honorem vt debetis.

a Et si dñs ego sum. i. p gubernationē vestri specialem.

b Ubi ē timor me⁹ .q.d.nō apparet in vobis. Et scien dū q̄ vbi dr̄ b. Et li dns ego sū. in hebr. pr. Si dñs plan ter ego sum. an q̄ designat i deo platuras plenarū in vni tate ēntie. q: nome plane significat cū p̄prie singlar. Dic dns exercituum ad vos o sacerdotes ⁊c. ab illo eñ loco.

Filⁱ honorat ⁊c. vbi inclusiue. Jn q̄ de ipertin⁹ nome tum totū ē sub vno versu in hebreo. Et q̄ ptz q̄ ab illo loco incipit arguere sacerdotes. Et inducit ihūs dominus.

c Offertis sup altare meū pollutū panē panes eñ p̄ pollutis debebāt p manus sacerdotum p̄stari, formari ⁊ decoqui, ⁊ ipi ad euitandū laborem faciebāt p alios ḃ fieri, vt dicūt aliq̄. alij vo dicūt q̄ dr̄ hic panis pollut⁹ eo q̄ erat de furtico p rapinam acquisito formatus.

d Et dicitis. vos male exercitando. Jn quo pollutum⁹ te. a subdit dñs ihūs. Jn eo q̄ dicitis .i. facto ostenditis

f Mēsa dñi despecta ē. p b eñ q̄ ponitis ibi panes paucto mō formatū debonotatis eā. ⁊ ad ḃ inducit exemplū dicēs.

g Et si offeratⁿ claudū ⁊ languidū .s. aial indebitū sup altare holocaustor.

h Nōne malū ē. q.d. sic. q: ḃ ē p̄hibitū in lege.

i Offer illud duci tuo ⁊c. q.d. si offeres principi terrēo q̄ ē cinis ⁊ pulvis nō placeret sibi nec pp ḃ exaudiret p̄ces tuas ⁊ mlt̄orum, debēt talia ḃo offerri. nō duc eos ad pñiam. d. Et nūc depcami vultū dei ⁊c. k Quis in vobis claudat ostia ⁊c. q.d. nullus de vobis ip̄edet mihi ista officia grat̄, q: ostiarij tēpli tilli q̄ nutriebāt ignem in altari hebant inde magnū emolumentū. l Nō ē mihi. hic p̄fert p̄cedit sacrificiū deo gratū excludēdo p̄dictū offerēdi modū cū dr̄. Nō ē mihi vo. in vobis .i. bñplacitū p̄pter malū vrm. m Et munⁿ non suscipiam de manu vra. q: sacrificia veteris legis nō erāt accepta nisi ex bonitate offerentis. nō dr̄ Beñ. ult. Respexit dñs ad Abel et ad munera ei⁹, i. ad bonitatē abel principaliter. ⁊ ad munera ei⁹ p̄fert. n Ab ortu eñ solis vsq̄ ad occasū. i. p orbē vniuersum. o Magnū est nomē meū in gentibꝰ q̄d exponit ra. sa. dupl̄r. Uno mō. q: licet gētiles adorarent idola vt deos. ifi dicebāt deū celi ⁊ terre excellētiorem illis dijs. ꝛ ab hac expositione discordat q̄d subdit.

p Et in omni loco sa. ⁊ of. noi meo obla. mūda. q: si gētiles cū deo celi idola colētes deo facerēt oblationē, illa nō eēt imūda cora deo. q: ab idolatris esset oblata. ⁊ nō cū ḃ ponit alia expositionē dicēs q̄ iste passus intelligitur de iudeis iter gētiles p orbē dispsis deū adorātibus denote. q̄ ore dr̄. hic mūda oblatio ⁊ p eos nomē domi p̄dicat magnū in terris gētiū. ꝛ istud nō vt vm. nō eñ est visibile q̄ illi q̄ erāt dispsi inter gētiles idolatras tem

b Vbi ē timor me⁹ dic dñs exercituū ad vos o sacerdotes q̄ despicitis nomē meū. ⁊ dicitis. in q̄ despeximꝰ nomē tuū. c Offertis sup altare meū panē pollutū. ⁊ dicitis. in q̄ polluimꝰ te. d Jn eo q̄ dicitis. mēsa dñi despecta est. Si offeratⁿ cecū ad imolādū nōne malū ē. e Et si offeratis claudū ⁊ lāguidū. nōne malū ē. f Offer illō. duci tuo. si placuerit ei. aut si suscepit faciē tuā dic dñs exercituū. Et nunc depcamini vultū dei vt misereat vrī. de mānu eñ vra factū ē p̄. si q̄ mō suscipiat facies vestras dic dñs exercituum. k Quis i vob q̄ claudat ostia ⁊ iccdat altare meū gratuito. l Nō ē mihi volūtas i vob dic dñs exercituū. m ⁊ mun⁹ nō suscipiā de manu vra. n Ab ortu ei sol⁹ vsq̄ ad occasū magnū ē nom̄ meū i gētibꝰ ⁊ i oi loco sacrificat ⁊ offertur noi meo oblatio mūda. q: magnū ē nomē meū i gētibꝰ dicit dñs exercituū. et vos polluistis illō. o in eo q̄ dicitis. mēsa dñi ptamiata ē ⁊ q̄d supponit ꝓceptibꝰ ē. cū igne q̄ illō deuorat. ⁊ dicitis. ecce de labore. Et exufflastis illō dic dñs exercituū. p Et intulistis de rapis claudū ⁊ lāguidū. ⁊ intulistis munⁿ. q Hūqd suscipiā illō de mānu vra dic dñs exercituū. r Maledict⁹ dolos⁹ q̄ hz i grege suo masculū. ⁊ votū faciens. immolat debile dño. s Quia rex magnus ego dicit dñs exercituus. ⁊ nomē meum horribile in gentibꝰ

mū. ⁊ deo accept. ibi mū. in olīo etia terre natiōibꝰ sunt aliqui xpiani ḃ sacrificium offerētes. ⁊ cū dr̄ hic.

q Magnū ē nomē meū in gentibꝰ ⁊c. loquit ꝓpha de futuro p modū p̄teritis ꝓpter certitudinē ꝓphetie.

r Et vos polluistis hic p̄fert ꝓpha arguit ꝓphetes. q: illi q̄ debebant offerre oblationes mundas ⁊ electas offerebāt de peioribꝰ vt vid ebi. j. ⁊ nō hic arguūt ut cum dr̄. Et vos polluistis illud scz nomē meū quatū in vobis est.

s Jn eo q̄ dicitis. sicut ⁊ sacerdotes.

t Mensa dñi ptamiata ē. i. pōt ibi fieri licite oblatio de mioribus bonis.

v Cum igne q̄ deuorat illud. i. cū igne qui seruat semp in altari holocaustor ad cremandū adipes sacrificior qui poterat fieri ex quibuscūq̄ lignis. ⁊ eodem mō arguebāt de sacrificijs ibi offerendis. x Et dixistis. vos mēdacif exy Ecce de labore. i. cum magno labore potui (cuiusmodi) talia sacrificia offerre ꝓpter pauptatem nostram.

z Et exufflastis illud. i. bonū q̄d debebat offerri reduxistis quasi ad nihilum.

a Et intulistis de rapinis claudum ⁊ languidū ⁊c. ita q̄ erat ibi duplex pctm. vnū .s. primū. s. rapina. ⁊ aliud cōtra deū scz offerēdo lege ꝓhibitū. nō sequitur.

b Non suscipiam illud. acceptando. ⁊ q̄ ista intelligātur de ꝓphanis offerentibꝰ ostendit p ḃ q̄d subditur.

c Maledictus dolosus qui habet in grege suo masculum. i. aial bonū ⁊ aptum ad sacrificandū deo.

d Et votum faciēs. de sacrificio deo offerendo.

e Jmmolat debile. i. animal languidum vel alias ine ptum ad offerendum.

f Quia rex magnus ego. s. sup oēm creaturam.

g Et nomen meū horribile. ad est timendum.

Jn capitulo primo Malachie vbi dicitur in postilla Et dilexi Jacob ⁊c. Additio.

Et dilectionem Jacob videtur intelligi potius in ḃ loco ipa electio Jacob seu p̄destinatio que fuit ab eterno. sil⁹ p odium elau intelligitur eius reprobatio eterna seu ab eterno. ⁊ ḃ videt ex vbis ap̄li ad Rom. ix. dicentis. Cū eñ nondū nati fuissent aut aliquid boni aut mali egissent ⁊c. ⁊ sic dilectio Jacob ⁊ odium elau in hoc loco non videnf dicenda signa electionis et reprobationis prout in postilla. Sed potius per ea

intelligūtur ipa electio ⁊ reprobatio In eo.ca.vbi dr in postilla. Quis in vobis claudat ostia. Additio.

l Ittera hebraica sic hz in ℔ loco. Quis i vobis ꝙ claudat ostia ⁊ nō incēdatis altare meū grat̄ seu frustr. nō em̄ ē mihi volūtas in vobis ⁊c. ꝙ q; ex

deneritꝫ eor munera sua ⁊ sacrificia si erāt deo grata. ⁊ dē ꝙ si appetebat ꝙ aliqs clauderꝫ ostia tēpli ne ꝙ null⁹ intraret ad incendendū altare. ſ. cū sacrificijs ⁊ h ē qđ dicit hīa. Quis in vobis ꝙ claudat ostia. i. vtinā esset in vobis qui clauderet ostia tēpli. Et nō incēdat altare meū. ſ. sic clauso templo nō incendit fr altare meū aliqđ. Bratis. i. frustra. Nō aūt ītre dē volebat ꝙ claudi deren ostia tēpli subditur cū dicit. Nō est mihi volūtas i vobis ⁊ munꝰ nō accipiā de manu vr̄a. q. d. nō sr accepti offerētes nec oblata. ℣Replica.

M principio i malachie ubi dr. Jacob dilexi ⁊c. postū. exponit vt assumptū a deo ad pbādū ītra titudinē filioꝝ isr̄l. Assumptū aūt illō exponit p modū effect manifesti sc̄z q; iacob obtinuit benedictionē p̄nam ⁊ hereditatis p̄missionē q̄ erant annexa primogenituræ. esau abiecto. q; sine dei dilectiōe ex pte vna ⁊ odio ex pte altera fieri nō potuit. q̄ sunt effect dilectionis dei manifesti. Burg. aūt vult ꝙ dilectio ⁊ odiū debeāt hic accipi p p̄destinatiōe ⁊ reprobatiōe. nō p eoꝝ effectibꝫ vt postil. Ad pbandū suū ꝓpositū burg. adducit ap̄m ad Ro. ix. Jbi dico ꝙ ap̄s adduxit h dictū nō q̄ ad effectū. ſz ad mirās de cā. ostēdēs p processū q; illi nō sit cā q̄rēda. Sic i ꝓposito si ꝓpha in psona dei volēs ꝓpiꝰ ostendere ꝙ eū diligeret. ostenderet p talia occulta sapie dei q̄ sunt p̄destinatio ⁊ reprobatio. pbasset ꝓpiꝰ dubiū ⁊ ignotū p ignotius sicut si hodie ingratis ⁊ de dilectiōe dei dubitantibꝫ dilectio dei p vtā p̄destinatiōis psuaderi deberet plus dubitarent de antecedente q̄z ꝓsequente. Capi. II.

T nūc ad vos. Hic ostat argut ꝓpha sacerdotes ⁊ e ꝓpiꝰ de petis ꝫ primū. licet cū h aliqđ ponaf de petis ꝫ deū. ⁊ diuidit in duas ptes. q; primo arguit sacerdotes. ſcdo ꝓpiatres ibi. Munqđ. Circa primū ponit monitio cū dr. a Et nūc ad vos mādatū hoc o sacerdotes. q. d. debetis diligēter attēdere. b Et si nolueritis. punitā vos. nō sequit. c Dutā in vos egestatē. quā supra modū timebāt. q; auari ⁊ cupidi erant. d Et maledictiōibꝫ vr̄is. i. illis. q̄ pluentibus bñdicere. ſ. vineis ⁊ bladis ⁊ hmōi. ita ꝙ erit penuria. Jta exponit ra. ſa. ⁊ subdit cā. e Quīa nō posuit sup cor. ſcz exercere debitū officiū vēm debito mō colēdo deū ⁊ ꝓpiꝫ instruēdo. f Ecce ego ptēcīā a vobis brachiū. auferēdo a vobis vtutē ⁊ sustētationē. g Et dispgā super vultum vēm ſterc⁹ ⁊c. i. ex celebratiōibꝫ hmōi nō reportabitꝫ honorē ꝫ effusionē. h Et assumet vos secū. ſ. stercus.

ita ꝙ eritis ꝓtemptibiles. sicut ⁊ ipm. i Et scietis ꝙ experientiā mee punitiōis. k Quia misi ad vos. sacerdotes ⁊ leuitas l Mādatū illō. de cultu dei ⁊ doctrina populi. m Ut esset pactū meū cū leui. i. cū tribu eius. q̄ fuit ad ℔ electa a deo. Nūe. iij. c. n Pactū meū id est lex.

q Lex vitat fuit in ore ei⁹ ⁊ iniq̄tas nō est inuēta in labijs ei⁹ Jn pace ⁊ eq̄tate ambulauit mecū ⁊ multos auerit ab iniq̄tate. Labia ei sacerdotis custodiūt sciaz ⁊ legē requirēt ex ore ei⁹ q; agelus dñi exercituū ē. Vos aūt recessistis de via ⁊ scandalizastis plurimos in lege. Jrritū fecistis pactū leui. dicit dñs exercituum. Propt qđ ⁊ ego dedi vos ꝓtemptibiles ⁊ humiles oibus plis sicut nō custodistis vias meas ⁊ accepistis faciē in lege. Numquid nō pater vnus omnium nostrum. Numqđ non deus vnus creauit nos. Quare ergo despicit

o Fuit cū eo vite et pacis. Fuit em̄ p̄missū a deo ꝙ pl̄s in pace viueret si legē seruaret. ⁊ sic fuit adipletū q̄diu ℔ seruauit. vt̄z ex decursu vetesta.

p Et dedi ei timorē. scz moysi. ⁊ aaron. et pluribꝫ abijs descendentibꝫ q̄ deū timue

q Lex veritat fuit in ore ei⁹. ad docendū pl̄m.

r Et iniq̄tas nō est inuenta in labijs ei⁹. q; em̄ aaron fecit vitulū. ꝓfatilē fuit ex timore mortis. vt dicūt fuit plenꝰ. Exo. xxxij. Nec ipi. nec alij leuite crediderūt ꝙ in vitulo esset aliqđ numinis qđ ptz ex h ꝙ tota tribus leui adiunxit se moysi ad interficiē dū illos q̄ peccauerāt

in idolatria vituli. Exo. xxxij. s Jn pace ⁊ eq̄tate ambulauit mecū. iuste ⁊ nūdo ⁊ me deuote colēdo. t Et multos auertit ab iniq̄tate. pl̄m docēdo h enim pertinet ad officiū leuitici. ⁊ potissime sacerdotū. nō subditur. Labia ei sacerdotis ⁊c. subdit cā. v Qr angelus dñi exercituū est. habet em̄ officiū angelicū. scz colere deū ⁊ dirigere pl̄m sicut angeli in ministerū missi. ꝓpter salutē electoꝝ semp vident faciē patris qui ē in celis. Matt. xviij x Vos autem sacerdotes ⁊ leuite hui⁹ tpis.

y Recessistis de via quam tenuerunt moyses ⁊ aaron ⁊ alij iusti.

z Et scādalisastis plurimos in lege. i. fuistis eis occasio delinquendi. Est em̄ scandalū impactō pedis ad aliquid qđ facit incedentē ruere. malicia aūt sacerdotum ⁊ doctoꝝ facit errare pl̄m. vñ dicit saluator. Ceci sunt ⁊ duces cecoꝝ. si autem cecus ceco ducatum prestet. ambo i foueam cadunt. Propter q̄ dicit Aug. in pastorali. Cū pastor pabrupta graditur. consequens est vt grex ad precipitium sequatur.

a Jrritum fecistis pactum leui. de officio sacerdotij.

b Propter qđ et ego dedi vos ꝓtemptibiles. i. abiectos.

c Et accepistis faciez in lege. iusticiantes impiū pro munere. sacerdotes enim iudicabant populum maxime post reditum de babylone.

d Munqđ. Postq̄z reprehēdit sacerdotes ⁊ leuitas ꝺ malo regimine populi. hic ostat argut cet eros de. cōtem ptu primi. ⁊ primo in generali cum dicitur.

d Numquid nō pater vnus ⁊c. q. d. sic. scz adaz vt dicūt aliqui vel abraam vñ alios. ⁊ est vbum ꝓphete.

e Numqđ nō deus vnus creauit nos. q. d. q; oēs humane creāturæ a deo immediate.

f Quare ergo despicit vnusquisq; nr̄m frēm suū ꝓtes paupertatem suam. q. d. non habemus causam.

a Uio.ãs pactũ pm nr̃oz.i.legẽ datã pr̃ibꝫ nr̃is,q̃ pce
pit primũ dñigne.id oi ipse arguit ꝓtepũ vꝛes q dꝫ
esse vna caro cũ viro cũ dr. b Transgr. ius ẽ iudas
rc.i ut.i trãsgressio ipeccatũ cũ suadet. c Quia cõta
minauit iudas sanctũ dñi.i.templũ. d Quã dilexit.s.

vnusq̃sq; vẽm frẽz suũ vio
lãs pactũ pm nr̃oz. Trãs
gressus ẽ iuda z abominatõ
facta ẽ i isrl z i ierlm qz pfa
nauit iudas scificatiõez
dñi quã dilexit z hũit filiã
dei alieni. Dispdet dñs vi
rũ q fecerit hoc mgrm z di
scipulũ de tabnacło iacob
z offerẽtẽ munꝰ dño exer
cituũ z b rursũ fecisti. Ope
riebat lachrimis altare
dñi fletu z mugitu, ita vt
nõ respiciã vltra ad sacrifi
ciũ, nec accipiaz placabile

e Et habuit (dñs
scz iudas.i.illi de re
f Filiam (gno inde,
dei alieni. Fuerũtẽtes
cũ de babylone ꝓtẽ
pserũt vxores suas iu
deas q ex frequẽti ptu
z labore utinens erãt
deturpate, z duxerũt
vxores alienigenas,
vz.i. Edare. ir. c. z pri
mas tenebãt i domi
bus suis qsi ancillas
mulieres vo docent
pueros suos ꝓpios
mores, z sic alienige
ne vxores docebãt fi
lios a iudeis genitos
idolatrare qđ erat pec
catũ. nõ sequit. Dispe
ret dñs virũ q fecerit
g Mgrm z dr (hoc
scilꝯ. i. magnũ sa
ne pcuũ. h Et offerentem.i. de tribu sacerdotali qz
in alia tribu inuẽti sunt viri q acceperant vxores alienige
nas.i. Edre. x. ca. i Et b rursum fecistis. Operabatis
lacrimis rc. credẽtes expiare b pctũ absq; emissiõe alie
nigenaꝝ, qđ nũ ẽ fm. nõ iuvdꝫ. Ita vt nõ respiciam rc.
l Et dixistis. Quã ob cãm. nõ dimittis illud delictuz
p solũ sacrificiũ Ad qđ rñdet cũ dr. l Quia dñs testi
ficat cõiter te z vxorẽ. de mutua cohabitatõne z dile
ctione z ideõ p adã ꝓphetice Bed. q. vt ibidẽ fuit decla
ratũ. Propterẽ relinquet hõ ptem suũ z mrem. z adhere
bit vxori sue. z erũt duo in carne vna. m Quã tu de
speristi. tenẽdo eã vt ancillã. n Et hec pceps tua.
id socia nõ ancilla. o Et vxor federis tui. p sensum
aĩ oꝛ q facit mdonũ. p Nõne vn' fecit. q. d. sic, quia
vn' de' fecit adã z euã. q Et residuũ spũs ei' ẽ. ad b
cũ fecit de' mulierẽ de costa viri. vt sicut vna caro sũt
ita sint vnus spũs z vna afa. p veram dilectionem.
r Et qđ vn' qrit, nisi semẽ dei. q. d. ad b est vnitio seu
pũctio infumoꝝ vt inde pcreẽt semẽ ad cultũ dei. ideo
s Custo. g spũs rc. i. boni. ã volũtatẽ ad vxorem (subdꝫ.
t Cũ odio habueris dimitte, dando ei libellũ repudij
vt possit alteri nubere. z nõ sic ancilla a te violẽter tene
ri. b cũ est mn' malũ qz affligere vxorẽ sine cã. libellus
cũ repudij nõ fuit pcessus vt p se esset licit' sz ad mai'
malũ cauendũ. vt diffuse declarauit. Deute. xxiij.
v Operiet aũt iniq̃tas vestimẽtũ viri. i. vestimẽtũ viri. sicẽ so
nat lra hebraica q nõ põt referri nisi ad masculũ z si ad
femĩa fm modũ loquẽdi hebraicũ. z ẽ sensus. Operiet
rc. q. d. p dei vindictã sic apparebit iniq̃tas viri despiciẽ
tis vxorẽ mõ ꝓdicto. sicut apparet illud qđ ponit̃ super
In ca. ij. vbi dr in pncilla. Et ma (vestimentũ eius.
ledicã benedictionibꝫ vestris. Additio.
Bcqđ dr hic. Et maledicã bfictiõibꝫ vr̃is. fm
h mgrm in. vij. dist. xxv. quidã referũt ad hereticos
q̃ sunt ab ecclia pcisi. z ad excõicatos quoꝝ bñ
dictiones fuũt maledictiões his q eoꝝ sequũtur errores
Alia etiã exꝑitionẽ ponit quã credo esse Greg. z est ta
lis scz q q a malis sacerdotibꝫ oñdicit a deo erit maledi

ctus, qz bñdicist inique agentibꝫ z adulant̃ peccantibus
In codẽ ca. vbi dr in dummõ diuites sunt. hec ille.
Postil. Nonne vnus fecit. Additio.
h Bcqđ dr hic. Nonne vnus fecit rc. aliter expo
nitur fm quosdã hebreoꝝ exꝑitores z magistrõ

qđ de manu vra z diristis
Quã ob cãm, qz dñs testi
ficat ẽ inẽ te z vxorẽ pub
tatis tue quã tu despexi
sti. Et hec pticeps tua et
vxor federis tui. Nõne vn'
fecit z residuũ spũs eius est
Et qđ vn' qrit nisi semen
dei. Custodite g spũ vr̃z
z vxorẽ adolescẽtie tue no
li despicere. Cũ odio habu
eris dimitte, dicit dñs dr isrl
Operiet aũt iniq̃tas vestimẽtũ ei⁹
dicit dñs exercituũ. custodi
te spũ vr̃z z nolite despicere.

sonũ lre vt vr̃. Ad qđ
sciendũ q abrahã bñs
ut vxorẽ liberã saram
de genere suo, accepit
tñ aliã vxorẽ alienige
nam, i. agar ancillam
egrpciã. Beñ. xvi. c.
et q volebant se excu
sare a pcto illi q alie
nigenas vxores acce
perãt habentes alias
ꝓpias, z hoc ẽ qđ dr,
Nonne vnus fecit. s.
abraam q erat vn' pr̃
oim institutũ. Et resi
duũ spũs eius p hoc
qđ dicit residuũ. i. reli
quitur supabũdans.
eo q residuũ cuiuscũ
qz rei supabũdat sup
ipam rem. q. d. nõ su
mus inculpãdi, ꝓpter
vxores alienigenas.
co q abraam hoc fecit vt dictum est. z tamen spũs eius. s
ꝓphetie z sanctitatis supabundãs fuit. z sic gelta ei' sũt
trahenda ad ꝓphetiam. Ad qđ respondet ꝓ ꝓphetam. Et
quid vnus querit nisi semen dei. q. d. illevnus hoc fecit
non ex libidine carnali. sed qz sara erat sterilis ipamet p
curante hoc fecit abraam causa plis h abende. vt in cap.
Beñ. supradicto. Et quia non fecit hoc abraam solũ ad
instantiam sare. vt dictũ est, sed etiam nutu scu inspira
tione diuina. nõ dicit. Et quod vnus querit nisi semẽ dei
hoc est dicere, illud qđ querebat abraam nõ est intelligẽ
dũ semẽ seu plem simpliciter. sed semen dei. qz a deo in
spiratus hoc faciebat. z sic ondit q non erant excusati p
exemplũ abrae. z nõ horãt eos. Custodite g spũs vestrũ. z
vxorem adolescẽtie tue noli despicere. qz abraam non fe
cit hoc despiciẽdo vxorem. sed rõnbꝫ ꝓdictis. z sequitur.
Cũ odio habueris dimitte. ꝓ libellũ repudij qui erat sim
pliciter licitus tempe vete. testa, vt declaratũ fuit in ad
ditione. Deute. xxiij. Replica.
M ca. ij. vbi dr. Nonne vnus fecit rc. Burg. assi
i mit contra postillatores z glosam quã aliquan
do non fert numis ponderare q ille passus de
beat exponi de abraam contra excusatiõem friuolaz po
puli in littera positam, vt sit vbum populi contra deum
arguentis. Nonne scz abraam habuit alienigenam vxo
rem sine reprehensione. q. diceret. quare reprehenditur in
nobis. Sed in lra z eius pcessu est vbum ꝓphete in per
sona dei arguentis populum. z ita dicit glo. Unde pos
set hic burg. multipliciter culpari, sed non est ptis ꝓpo
siti nisi ofidere eum male contra postillatorem moueri.
Sed circa illum passum eiusdem capituli. Si odio ha
bueris vxorem dimitte. Burg. de materia illa se remittit
ad vicesimũ quartuz capitulũ Deute. vbi vide correcto
rium satis latũ dirigit ad ca. xxiij. Matthei.

Capitulum. III.

Aborare fecistis. Hic incipit caplm I hebreo vbi
l incipit aduentus christi denũciatio. z diuidit i
duas ptes, qz primo ponitur occasio huius denũciatiõis.

secūdo ipa denūciatio subditur ibi. Ecce ego mittā. Circa primū sciendū q̄ ppl's iudeoꝝ saltē p magna pte videt alias gētes i hōc mūdo pspari, vt chaldeos & pas & medos q̄ erāt idolatre & se frequenter deprimi & capturari, dicebat q̄ de⁹ diligebat malos, & de seruitorib⁹ suis nō curabat, vel q̄ de istis iferio aby putabāt non hēbat, ex q̄ seruiente sibi negligebant & alios sic exaltabantur, & sic deo ip̄onebant malicia malos diligēdo vel ignorantia meritā & demerita hominū nō videdo, & verū q̄ est erroneū & deo odiosum. hō 8.

a Laborare fecistis dñm in sermonib⁹ vris, blasphematorib⁹. Et loquit scriptura ō hoīe q̄si de hoīe affecto de malo q̄ audit.

b In eo q̄ dicit⁹ erronee. Dis q̄ facit malū &c. Et dicit⁹ p̄z supra

c Aut certe vbi est deus iudicij, i. vbi qui dicans iter bonos & ma

d Ecce ego, ibi (los. p̄sit denūciat⁹ xp̄i aduentus in q̄ fit bonorū, & malor discretio q̄ in p̄mo aduētu xp̄i factū est iudicium discretiōis, vocādo alios ad gr̄am ceteris dimissis iusto dei iudicio licz nobis occulto, sz in scōo aduētu fiet iudiciū discussiōis malos punīēdo & bonos p̄miādo, sic g̃ p̄cedit q̄ p̄mo vterq; aduētus denūciat, & scōo p̄dicet⁹ error euacuat ibi. Jnualuerūt, p̄ia in duas, q̄ p̄mo ponit dicta denūciatio, scōo xp̄i monitio ibi. Ego enim. p̄ia adhuc in duas, q̄ p̄mo denūciat vterq; aduētus, scōo vtriusq; effectus ibi. Jpe ei. Circa primū p̄mo denūciat primus aduētus xp̄i, cui⁹ dr in p̄sona xp̄i.

d Ecce ego mitto angelū meū, i. iohem baptistā q̄ magis venit in terris vitā angelicā q̄z humanam, q̄ enim hec scriptura dicat de ipo ad litteram, p̄z mar. xi. vbi dicit saluator de iohe. Hoc est de q̄ scriptū est. Ecce ego mitto &c.

e Et prepabit viā. q̄ p̄dicatio & baptismus iohis fuerūt quedā p̄paratiōes ad baptismū & p̄dicationē xp̄i.

f Et statim veniet ad templū suum. q̄ ibi xp̄s oblat⁹ fuit & ibi plures p̄dicauit & miracla fecit.

g Dñator quē vos q̄ritis, i. xp̄s cui⁹ aduentū desiderabant p̄es antiq̄.

h Et angelus testi. q̄ xp̄s fuit nuncius noui testi. vt p̄diterat Hoc ere. xxxi. scōo denūciat aduentus xp̄i scōs cū dr.

i Ecce venit, i. veniet certitudinaliter ad iudiciū.

k Et q̄s poterit cogitare diē aduētus eius. q. d. nullus. vñ dr Matt. xxiij. De die illa et hora nemo scit &c.

l Et q̄s stabit, i. potent stare.

m Ad videndū eū. q̄ sicut primus aduētus fuit in hūilitate & māsuetudine, ita scōs erit in ptāte & terrore.

n Jpe enim. Hoc p̄sit ponit effectus vtriusq; aduēt⁹ tm in q̄dā generali, & p̄mo primi, scōo scōi ibi. Et accedam. effectus aūt primi fuit vocatio aliq̄ ad fidē q̄s in primitiua ecclia pbauit q̄si aurū in fornace p tribulationes in iudea, vtz in act. apl̄oꝝ in pluribus locis, & postea p tyrannos in omnib⁹ ptib⁹ orbis. & hoc est q̄d dicitur.

n Jpe enim q̄si ignis conflās. ad pbationē electoꝝ.

o Et q̄si herba fullonū. q̄ vtūtur fullones ad purificandas vestes & eas nitidas faciendas.

p Et purgabit filios leui. i. apl̄os q̄z aliq̄ fuerūt de tribu leui, & oēs fuerūt nouē legis xp̄i.

q Et colabit eos. ad pfectā mūdiciā deducit.

r Et erunt (cendo. offerētes sacrificia. i. eucharistiā, q̄uis in lege sacrificia figurātia fuit pfectū p plura imfecta.

s Et placebit dño &c. q̄ illud sacrificiū est deo acceptissimū.

t Sicut dies seculi & sicut anni antiq̄. vñ in canone misse dicit Sicuti accepta habere dignat⁹ es munera pueri tui iusti abel & sacrificiū p̄triarche nr̄i abrahe, & q̄d tibi obtulit summ⁹ sacerdos tuus melchisedech. Sciendū tñ q̄ illud sicut non designat eqlitatē sz correspōdentiā rei figurate ad figuram, licet enim res figurata excellit figurā, sic sacrificiū nouе legis q̄d est eucharistia excellit, oīa veteris legis sacrificia.

v Et accedam. Hoc ponit effectus aduētus scōi cū dr. Et accedā ad vos in iudicio, q̄a p̄pus veniet in iudiciū in forma humana tñ gloriosa.

x Et ero testis velox. q̄ illō iudiciū breui tpe expedietur.

y Maleficis & adulteris. i. quibuscūq; peccatoribus. q̄a vtute xp̄i nota fient omnib⁹ eoꝝ peccata & sententia iudicis iusta, ista tamē peccata specialiter exprimūntur q̄ cum delitate importāt, sicut & Matt. xxv. vbi p̄cessus illi⁹ iudicij ponitur a saluatore.

z Ego enim dominus Hoc consequenter post effectum extremi iudicij ponitur monitio populi, que tunc nō habebit locum sed ante. dicit igitur. Ego enim dom⁹ ad quem spectat omnium generale iudicium.

a Et non mutor in meipso. licet sit mutatio in effectibus meis sm varietatem meritoꝝ & demeritoꝝ hoīm.

b Et vos filij iacob nō estis consumpti. licet hoc meruissent mala vita tñ saluauit aliq̄s ex mea misericordia.

c A diebus enim patrū vestroꝝ recessistis. q̄ circa p̄ dationē legis I mōte synai peccauerūt I adoratōe vituli. Exo. xxxij

d Reuertimini ad me. per veram penitentiam.

e Et reuertar ad vos. per clementiam.

f Et dixistis. vos male excusando.

g In quo reuertamur. q. d. non declinauimus a deo, cuius contrarium ostenditur cum subditur.

h Si affiget hō deū. q̄ vos ofigitis me. Jn hebreo hō. sē violēbit hō deū. q̄ vos violētat me. loq̄tur enim scriptura de deo sicut de hoīe cui⁹ bona p violētiā capiūtur. de cune vero ipius dei sunt p sustentatiōe ministroꝝ suoꝝ q̄ retinebantur iniuste a iudeis laicis, ideo subditur

seꝯ. III.

Laborare fecistis dñm I sermonibus vris & dixistis

In q̄ eos fecim⁹ laborare[b]

In eo q̄ dicit⁹ oīs q̄ facit malū bon⁹ est in ospectu dñi, & tales ei placēt. aut certe vbi est de⁹ iudicij[c]

Ecce ego mittā angl̄m meū & ppabit viā ante faciē meā. Et statim veniet ad templū suū dñator quē vos q̄ritis, & angl̄s testi quē vos vultis, Ecce venit dicit dñs exercituū & q̄s poterit cogitare diē aduēt⁹ e⁹ & q̄s stabit ad videndū eū

Jpe enim q̄si ignis conflans & q̄si herba fullonū. Et sedebit ofl̄ans & emūdans argentū & purgabit filios leui & colabit eos q̄si aurū & q̄si argentū & erūt dño offerentes sacrificia I iustitia. Et placebit dño sacrificiū iuda & hierl̄m sicut dies seculi & sicut anni antiq̄

Et accedā ad vos in iudicio, & ero testis velox maleficis & adulteris & periuris & q̄ calūniantur mercedē mercenarij, et humiliāt viduas & pupillos, & opprimūt pegrinum nec timuerūt me dicit dñs exercituū Ego enim dñs & non mutor & vos filij iacob nō estis ōsumpti, A diebus enim patrū vestroꝝ recessistis a legitimis meis, & nō custodistis Reuertimini ad me & reuertar ad vos dicit dñs exercituū & dixistis In q̄ reuertemur. Si affiget hō deū, q̄ vos ofigitis me, et dixistis, In q̄ ofigimus te

nos in omnib⁹ p̄tib⁹ orbis. & hoc est q̄d dicitur.

n Jpe enim q̄si ignis conflās. ad pbationē electoꝝ.

o Et q̄si herba fullonū. q̄ vtūtur fullones ad purificandas vestes & eas nitidas faciendas.

p Et purgabit filios leui. i. apl̄os q̄z aliq̄ fuerūt de tribu leui, & oēs fuerūt nouē legis xp̄i.

q Et colabit eos. ad pfectā mūdiciā deducit.

r Et erunt (cendo. offerētes sacrificia. i. eucharistiā, q̄uis in lege sacrificia figurātia fuit pfectū p plura imfecta.

s Et placebit dño &c. q̄ illud sacrificiū est deo acceptissimū.

t Sicut dies seculi & sicut anni antiq̄. vñ in canone misse dicit Sicuti accepta habere dignat⁹ es munera pueri tui iusti abel & sacrificiū p̄triarche nr̄i abrahe, & q̄d tibi obtulit summ⁹ sacerdos tuus melchisedech. Sciendū tñ q̄ illud sicut non designat eqlitatē sz correspōdentiā rei figurate ad figuram, licet enim res figurata excellit figurā, sic sacrificiū nouе legis q̄d est eucharistia excellit, oīa veteris legis sacrificia.

v Et accedam. Hoc ponit effectus aduētus scōi cū dr. Et accedā ad vos in iudicio, q̄a p̄pus veniet in iudiciū in forma humana tñ gloriosa.

x Et ero testis velox. q̄ illō iudiciū breui tpe expedietur.

y Maleficis & adulteris. i. quibuscūq; peccatoribus. q̄a vtute xp̄i nota fient omnib⁹ eoꝝ peccata & sententia iudicis iusta, ista tamē peccata specialiter exprimūntur q̄ cum delitate importāt, sicut & Matt. xxv. vbi p̄cessus illi⁹ iudicij ponitur a saluatore.

z Ego enim dominus Hoc consequenter post effectum extremi iudicij ponitur monitio populi, que tunc nō habebit locum sed ante. dicit igitur. Ego enim dom⁹ ad quem spectat omnium generale iudicium.

a Et non mutor in meipso. licet sit mutatio in effectibus meis sm varietatem meritoꝝ & demeritoꝝ hoīm.

b Et vos filij iacob nō estis consumpti. licet hoc meruissent mala vita tñ saluauit aliq̄s ex mea misericordia.

c A diebus enim patrū vestroꝝ recessistis. q̄ circa p̄ dationē legis I mōte synai peccauerūt I adoratōe vituli. Exo. xxxij

d Reuertimini ad me. per veram penitentiam.

e Et reuertar ad vos. per clementiam.

f Et dixistis. vos male excusando.

g In quo reuertamur. q. d. non declinauimus a deo, cuius contrarium ostenditur cum subditur.

h Si affiget hō deū. q̄ vos ofigitis me. Jn hebreo hō. sē violēbit hō deū. q̄ vos violētat me. loq̄tur enim scriptura de deo sicut de hoīe cui⁹ bona p violētiā capiūtur. de cune vero ipius dei sunt p sustentatiōe ministroꝝ suoꝝ q̄ retinebantur iniuste a iudeis laicis, ideo subditur

a In decimis.q̄ debebant leuitis. b Et in primitijs q debebant sacerdotib⁹.z ad hāc sniam reducit trāslatio nr̄a.hō eīm dicto mō violetat' sm cōem modū loquendi dr vsq; ad cor ꝓfectus. c Et in penu.vos maledicti estis.in penā eīm dicti pcī de' imminebat sterilitatem terre nascētiū, ideo subditur.

b Inferte oēm decimā in hordeū.s.leni c Et ꝓbate (tarū. me.i.effectū bonitatis mee si de decimis fe cerit⁹ qō debet⁹.hōo f Si nō apecuderit. tuero vobis cataractas celi.dādo vobis pluuias.z rores ad fecūdationē terre cōue g Et effudero(uētes. ro vobis benedictiones id est bonor⁹ tpalium multiplicationem. h Et increpabo ꝓ vobis deuo.ātē.i.facū q̄ vetus vrēs. locuste z pmōi.nō deuorabūt seu pdorabunt terre nascētia.

i Et beōs vos dicēt oēs gētes.q̄ sunt i cultu vēo et bonorum vēor multiplicatiōe. ista tñ pmissio e sub cōditiōe. i.si fecerint bñ.qō qz nō fecerunt pmissio nō fuit ipleta k Inualuerūt (ta. Dicerio supra positus remouet.z diuidit⁹ in duas ptes. da prio dicē error repetitur vt aliq̄d addat z scō euacuat ibi. Cūe locuti sūt timentes. Circa primū dr in ꝑsona dei. l Inualuerūt sup me verba vra.i.ꝓ me sūt multiplicata.z q̄ sunt illa subditur. m Vanus ē q̄ seruit deo.qz ad ꝑ nō sequit⁹ aliqua ei⁹ retributio.qz sicut dictū ē supius negabāt deū habere ꝓuidentiā de actib⁹ hūanis vt iusticiā.z ad vtrū q̄ sequit⁹ defectus bone retributiōis.nō subdit⁹ in ꝑsona talium. n Et qō emo.qz custo.ꝓcepta eius.q.d.nullū o Et qz ambulauim⁹ tristes.i.ieiunijs afflicti.vñ i hebreo hr. Et qz ābulauim⁹ denigrati.qō vltes⁹ excludebāt p Ergo nūc.i.in pñti vita. q Beatos dicim⁹ arrogātes.i.eleuatos in pōpa.z potētia.qz bñ est eis i hac vita.nec expectāt alia. r Siquidē edificati sunt.in domib⁹.z possessionib⁹. s Et tentauerūt deū.ipm puocando.z otemnēdo. t Et salui facti sunt.et q̄ concludit q nō habeat de malis cor noticiā.vel si hz q̄ de talibus nō facit iusticiam. v Cūe locuti sunt.Dicit ostēdit dict⁹ error tollit⁹.z primo succincte.secō magis diffuse.ca.vlt. Circa primū dr. v Cūe locuti sunt timētes deū qui ꝓfitent⁹ diuinā ꝓuidētiaz.z eius iusticiā ad oia se extendere. x Unusquisq; cū primo suo.de ꝑmiatione bonor⁹.z puniriōe malor⁹ in seculo futuro.z subditur. y Et attēdit dñs &c. Dicit accipit⁹.q.d id est sic eīm loq̄bātur adinuicē. Attēdit dñs scz bona.z mala q̄ fiunt in ꝑsenti vita. z Et scriptus ē liber.i.ista sunt in diuina

*In decimis[b] z in primitijs et in penuria vos maledicti estis z me vos ꝑsigitis gens tota. *Inferte oēz decimā i horreū meū.z sit cibus i domo mea[c] z ꝓbate me sī[d] dicit dñs si no aperuero vob[e] cataractas celi[f] z effudero vob[g] benedictionē vsq; ad abūdātia[h]. Et increpabo ꝓ vob[i] deuoratē.z nō corrūpet fructū terre vre.nec erit sterilis vinea i agro dicit dñs exercituū. Et beatos vos dicēt oēs gētes. Eritis vos kra deliderabil[k] dicit dñs exercituū. Inualuerūt sup me verba vra dicit dñs. Et dixist⁹.qd locuti sum⁹ ꝑ te. dixist⁹. [m]vanus ē q̄ seruit deo[n] z qō emolumētū qz custodiuim⁹ ꝓcepta ei⁹ z qz ābulauim⁹ tristes coram dño exercituū. [o]Ergo nūc[p] beōs dicimus arrogātes. Siquidē edificati sūt facientes ipietatē[q] sti pula. Et flāmabit eos dies veniēs dicit dñs exercituum[r] q̄ nō derelinqt eis radicē z germē. [s]Et orietur vob timentib⁹ nomē meū[t] sol iusticie[u] z sanitas i pennis eius [x]Et egrediemini[y] z salietis sicut vitulus de armento.

tes[z] z tentauerūt deū[a] z salui facti sūt[b]. Tūc locuti sūt timētes deū[c] vnusquisq; cū ꝓximo suo[d]. Et attēdit dñs z audiuit[e] z scripte[f] ē liber mōumēti coram eo timentib⁹ dñm z cogitātib⁹ nomē ei⁹[g] z erūt mihi ait dñs exercituū[h] i die q̄ ego facio[i] i peculiū[k] z pcā eis[l] sicut pcit vir filio suo ꝑ tienti sibi[m]. Et ꝓuertimini[n] z videbitis q̄d sit inter iustū z impiū z inter ꝑuientē deo z non seruientem ei. .IIII.

[a]Ece ei dies veni-
e et[c] succesa q̄si caminꝰ[c] z erūt oēs superbi[d] z oēs facientes impietatē stipula. Et inflāmabit eos dies veniēs dicit dñs exercituum[e] q̄ nō derelinqt eis radicē z germē. [f]Et orietur vob timentib⁹ nomē meū[g] sol iusticie[h] z sanitas in pennis eius [i]Et egrediemini[k] z salietis sicut vitulus de armento.

e Et cōuertimini scilz ad me vos q̄ estis in supradicto errore.
f Et videbitis quid sit inter iustū z impiū qz hz iustus in pñti castiget. tñ p hoc ꝓseruat⁹ in bonis gñe ꝓsteā in bona gle deducet.

In ca. q̄rto vbi dr in postil. Ista tñ peccata specialiter exprimūtur. Additio.

r primūtur ista pcā. s. maleficiū z adulteriū z punitū. sm glo. qz cōmuniter ista pcā fiūt occulte. hz a deo ꝓferuntur in medio. ne diu lateāt. z hō pmittit. et ero testis. q. d. z de stipulis petis nō inuenient⁹ et plurimū testes. tñ ego ero testis. Additur etiā pdictis peccatis ista q̄ sequūtur. s. q̄ nō reddūt mercedē mercēnarijs. z viduas z pupillos opprimūt z peregrinū. ne pua pirent⁹. q̄ puriores adulteris cō parantur. vt in glo. Capitulum.IIII.

Ece eīm. Dicit ꝓdict⁹ error remouet magis explicite ex ꝑmiatione bonor⁹ z punitione malor⁹. et prio ponit malor punitio. secō bonor retributio ibi. Et orietur. Circa primū dr. a Ecce eīm dies veni et. s. iudicij. b Succesa q̄si caminus. qz illā die ꝓcedz ignis ꝓflagratiōis ad purgationē elemētor⁹. z eā seqtur ignis gehēne ad punitionē reprobor⁹. ideo subditur. c Et erunt oēs superbi. peccātes ꝑ deū. d Et oēs facientes ipietatē. ꝑ pcā ꝑ primū. e Stipula. incendio gehenne deputata. f Que nō derelinquet eis radicē qz post finalē sniam nō erit tps nec locus reuertendi ad grām. g Et orietur. Dicit ostendit ponit bonor⁹ retributio. cū dr. Et orietur vobis timētib⁹ nomē meū. timore filiali. qz hz caritatē anneram. h Sol iusticie. i. xps q̄ tūc apparebit electis retributor z saluator⁹ iustus. i Et sanitas in pēnis eius. s. orietur. qz p ipm electi gliaz aīe z corpis ꝙsequent⁹. k Egredieminī. ad considerationem pene reproborum quam euadetis. l Et salietis sicut vitulus de armento. qz talis vilio erunt eis exultationis occasio. tum ꝓter eius euasionem.

tum ꝓpter diuīe iusticie implet̄oem. ſm q̄ dicit̄ ps. lvij. Letabit̄ iustus cum viderit vindictā ⁊c.

m Et calcabit̄ impios cū fuerint cinis. i. afflicti pena ignis gehēnal̄. q̄r corpa dānator̄ nō incinerabunt̄. ſz ſp viuēt ⁊ ſp cruciēt̄. n

o Memēto te. Hic ꝓpit̄ pontifex gſialis monitio; ⁊ matie indeor quor̄ pl̄es ꝓuertent̄ ante iudiciū. ī dicit̄ Memētote legis moyſi ſerui mei. in qua fit mentio de aduentu xp̄i. ſm q̄ dicit̄ saluator Joh. v. Si crederetis moyſi: crederetis forte et mihi.

p Quā mandaui ei in oreb. Exo. xx.

q Precepta. ſ. decalogi que seruanda sunt ꝑte noui testamenti.

r Et iudicia. i. illa q̄ ꝑtinent iſtū modū viuendi ad ꝓximū. q̄ simil̄r fuant̄ in noua lege. licz nō eodē mō q̄ntū ad omia. q̄r ꝓcepta iudicialia q̄ fuant̄ in noua lege obligant vt de nouo instituta. de ceremonialib⁹ vo nō fit hic mētio. q̄r illa sunt total̄r exclusa in nona lege. ita q̄ nō ꝑſit obſuari licite eo q̄ erāt respectu nom testi figure et tō cessauerāt aduenīte veritate.

s Ecce ego mittā vobis helyā ꝓphām. qui ad h̄ refuat̄ in vita cū Enoch: vt ꝑdicent p̄ phidā antichristi. ideo subdit̄. t Antequā veniat dies dñi. i. dies iudicij. quā die ꝓcedet ꝑsecutio antichristi.

v Et puertet cor ꝑm ad filios. reducēdo (tiche) illos q̄ tūc erūt increduli ad fidē xp̄i: in quē crediderūt ꝓres aīarū. ⁊ sic illi ꝓres diligēt filios ⁊ ecōuerso in ca

x Ne forte veniā. In hebreo ſi est forte. q̄r (rtate) spiaduētus dei ad iudiciū cert̄ ē. ꝑ ōt etiā dici ſm trāslationē nr̄am: q̄ nō ponit hic forte ꝓpt̄ incertitudinē aduent⁹. ſed ꝓpter incertitudinē determinati tpis. Vñ xp̄s dicit Actuū. i. c. Non est vestr̄ nosse tpa vl momēta ⁊c.

y Et percutiā terrā. i. hitantes in terra generaliter.

z Anathemate. i. sempitna sepatōe ab ea. q̄r null⁹ bō hitabit terrā vltra. sed aliq̄. ſ. electi adherebūt deo sempiterna fruitōe: quā nobis accedat q̄ cū ꝑe ⁊ spūſcto vivit ⁊ regnat deus in secula seculorū amen.

In cap̄lo. iiij. vbi dr̄ inpostilla. Precepta. ſ. decalogi

Additio.

Bi nos habem⁹ in hoc loco ꝓcepta ⁊ iudicia: in

v hebreo habet̄ ceremonia ⁊ iudicia. vñ ex h̄ loco estimāt hebrei habere ꝓpria nos validū argumentū ad ꝓbandū q̄ ceremonialia nō debēt cessare ꝑ messiā: vt h̄ cōiter in expoſitoribus eor̄: sed bñ aspicienti verā ⁊ ꝓpriā lr̄e significatōez ex hac auctē nō bſit intentū: sed forte ex ea ꝑt oppositū ꝓbari. Ad q̄ sciēdū q̄ aliud est dicē Memētote legis moyſi. ⁊ aliud ē dicē: Seruate legē moyſi ⁊c. Nā ad ſuandū legē req̄rit facere ea q̄. in lege ꝓcipiunt̄ ⁊ vitare ea q̄ in lege ꝓhibent̄. ad memoriā vo legis habendā h̄ nō req̄rit. ſz sufficit h̄c memoriā de lege in mēte ad ex⁹ spūalez intelligentiā ꝓcipiēdā Unde in h̄ loco ꝓpha ad spūalē legis intelligentiā inuitat ſm glo. inſlineare. nō aūt exhortat̄ ad obſuantiā legis. ⁊ sic ex iſtis auctē h̄c q̄ ceremonialia ⁊ iudicialia legis mosaice: de q̄bus dic tm̄ fit mentio: sunt bſida in memoria mō ꝓdicto. nō aūt seruāda q̄ ad ſt̄ō eos. ſi enī ꝓpheta intēderet exhortari xp̄m ad legē mosaycā perpetuo obſuandā vtiq̄ dixisset. Seruate seu custodite legē moyſi. ⁊ h̄ ſi dixit. sed memētote legis. ad innuēdum q̄ ſupra dām ē. Et notandū q̄ hanc dñiā inter custodire ꝓceptū: ⁊ memoriā habere de ꝓcepto seu de lege: ponit ra. Moy. gerundeū. in expōne ſup pentateuch⁹ ſup illō verbū Exo. xx. Memēto vt die sabbati sanctifices. Et illō

veniat dies dñi magnus et horribilis. Et puertet cor patr̄ ad filios: et cor filiorū ad ꝓres eor̄ ne forte veniā ⁊ percutiā terrā anathemate.

Explicit Malachias propheta.

vbū Deut. v. Observa die sabbati: dicendo q̄ primū verbum importat ꝓceptum affirmatiuū soluz de memoria sabbati habenda. ⁊ scōm vbum importat ꝓceptuz de custodiēdis omib⁹ q̄ custodienda sunt in sabbato.

In eo. cap̄. vbi dr̄ in postil. Et cōuertet cor patr̄ ad filios.

Dcq̄ dicit̄ de helya. Et conuer- Additio

h tet cor patr̄ ad filios: ⁊ cor filior̄ ad ꝓres eorū.

Videt̄ ꝙue exponendū de scō Johāne bapta: qui ꝓcessit xp̄m in spū ⁊ virtute Helye. Luc. i. c. Iste enī puertit cor patr̄ ad filios inq̄ntum vigito demōstranit filios christū. in quē cor patr̄ fide ⁊ desiderio tendebat sed h̄ in singl̄ari vago: nō aūt in singl̄ari demōstrato. si milit̄ cōuertit cor filior̄ ad ꝓres eor̄. inq̄ntū xp̄s quez filios digito demōstrauit est ille in quē patr̄ fides ⁊ desiderū tendebat saltem in singulari vago. et sequitur. Ne forte veniam ⁊ percutiam terrā anathemate. q. d. Si sine ꝑcursore ꝓcedente venissem. deficiente demōstrante me deficeret fides mea. ⁊ sic terra esset ꝑcutēda anathemate ⁊c.

Replica.

M cap̄. iiij. vbi dicit̄. Et conuertet cor patruz ad fi

i lios. Postillator exponit de helya. quia hoc faciet precurrendo ſm aduentū christi. Burgensis aūt exponit de sancto Johāne baptista. ſz illa expoſitio est mystica: sicut Johānes fuit mysticus Helyas: quia venit in spiritu ⁊ virtute helye. Expoſitio etiam Burgenſis literalis esse debeat occurrūt inconuenīcia. ꝓmum. quia in lra dicitur de die ꝓuenīda magna ⁊ horribili. Johannes aūt non ꝓuenit diem horribilem sed desiderabilem. Item dicit̄ de non cōuersis p helyam comminatorie. Ne forte veniā ⁊ percutiā terrā anathemate. Johannes autē non ꝑcucurrit talē ꝑcursorē. quia christus non venit post Johannē iudicare sed iudicari. nec venit vt iudicet terram vel percutiat. sed vt saluet̄ mundus per ipm. Uenus salutis participes nos faciat christus ipse Jesus in secula seculoz benedictus Amen.

Postilla fratris Nicolai de lyra cum additionibus pauli epi Burgenſis ac replicis ingēi Wathie dorindi eiusdem ordinis sup Malachiam ꝓphām finit.

ꝑꝑꝑ

Prolo. in li. Macha.

¶ Incipit expositio Burchardi in prologū librorū Machabeorum.

In Machabeorū libri duo ꝛc. Anteq̄ exponam' prologū premittendum' quedā antecedentia q̄ necessaria iudicam'. Et primo notandū q̄ libri machabeorū non sunt de canone, legunt tñ in ecclesijs p̄ institutionem romane ecclie. Item tuce epūs Rabanū q̄ vna scribitur Ludouico regi francorū et altera Heroldo archidyacono nunq̄ in biblia sunt scribēde, nec prologi sunt dicende, q̄ occasione nonnulli sic errant, vt libros istos credant a rabano fuisse trāslatos, cū ipse nō trāstulerit, sed tm̄ fuerit cōmētat'. De his duobus libris dicit Hieronym' in prologo galeato. Machabeorū primū hebraicū reperi, scōus grecus ē, q̄d ex ipsa phrasi pbari pt. Itē nullā video in dictis epistol' difficultatē nisi q̄ aliq̄ dubitāt de significatōe hui' nois vangionū, sunt aūt vangiones pūs q̄dā de q̄bus dicit Lucan' in prio. Et q̄ de latis umitant' sarmata bracis, vangiones bataniq̄ truces ꝛc. His visis ad prologū accedam'. Diuisio ist' prologi discurrit p̄ tinentia ꝛ ptenta. Et prio tangit de ptinentib', s. de duob' libris Machabeorū scōo de ptentis, s. de diuersitatibus cōtentorū, ibi. Prenotet pūa ꝛc. Itē in pria pte prio ponit Hiero. opis titulū cū dic. Machabeorū libri. Scōo ponit distinctionem librorū vel numer, cū dicit. Duo. In parte scōa tangit ptenta sub triplici differētia, q̄dā enī dicunt de maioribus principal', quedā de omibus' cōter quedā de alīq̄bus singularit'. Principal' de maioribus recitant ducū prelia, ibi. Prenotant pūa ꝛc. ꝛ inde trophea ibi. Et nobilis machabei ducis triūphos, ꝛ ei' pemineritia ibi. Et cui' nomie ꝛc. Cōmuniter de oīb' recitat' sabbatorū pugna, ibi. Pugnā q̄s sabbatorū, vel prio Machabeorū, ij. dicit. Dixit vir prio suo. Ecce cōmunitas oīm ꝛ seq̄t' ibidē. His hō q̄cūq̄ venerit aduersus nos i bello die sabbatorū pugnem' aduersus eū ꝛc. Singlariter de alīq̄bus recitat' septē fratrū martyrū gesta ꝛ eorū mēris constātia, ibi. Hec q̄s hystoria. Dicit igit Hieronym'.

a Machabeorū libri duo. Nota q̄ in hystorijs scribit' q̄ in scōo li. Machabeorū nō est hystorie pscutio is, pscute recapitulatio, est enī epla quā scribit Judas machabē ꝛ senatus iudeorū hierosolymē dispōsionē iudeorū que erulabat in diuersis regionib' orientis ꝛc. Rabanus magis lucidat veritatē sup primū scōi libri. Dicit enī q̄ scōs liber diuersam hz a priore narratōem, sz tñ hystorie nō destruit veritatē q̄ licz mīta prioris ptineat testimonia tñ per pla interserit que nō in illo inuenūtur.

b Hebreorū duces, scz Mathathiam, de q̄. ij. Mach. i. et Symonē, de q̄ hz eodē. g. et iudam machabeū, de q̄ primo Mach. iij. et in plūb' seq̄ntib' capīs et ionathā de quo primo Macha. ix. ꝛc.

c Persarum. Jsidorus in. ix. etymologiar dicit q̄ perse a perso rege vocati sunt, qui e grecia asiā transiens, ibi barbaras gentes graui diuturnoq̄ bello perdomuit, nouissime victor nomē subiecte gēti dedit idem in. xiij. Media ꝛ persida a regib' medō et perso cognominate sūt. er q̄bus media ab occasu trāsuersa parthia regna amplectit. a septentrione armenia circūdatur, ab ortu caspios videt a meridie persidā, pfida aūt tendēs ab ortu vsq̄ ad indos, ab occasu rubr' mare habet. ab aq̄lone vo media tangit. ab austro armenia q̄ pside āne crit. De plīs ducum hr̄ in mītis locis, de mathathia ꝛ suis fr̄ibus primo Mach. ij. Collegerūt exercitū et p̄cussert petōres i ira sua. Item de iuda ꝛ suis fr̄ibus. i. Mach. iij. Prelia bant' plia ist' cum lencia. ꝛ ibidē sequit' Quomō iudas uit obuiā Appollonio. ꝛ percussit ꝛ occidit eum. ꝛ mīta alia exempla patent.

d Nobiles trium phos, quia cum pauci deuicit multos et fortes, primo Machabeor. iij. c. Quomodo poterimus pauci pugnare aduersus mītitudinē tantā tā fortē. Et seq̄t ibi. Jnsiluit in eos subito ꝛ otrit' seron ꝛ exercit' ipi' i ospcu ei'. Itē eodē q̄rto. Vit iudas viris q̄ secū erāt. Ne timueritis mītitudinē eor ꝛ impetū eor ne formideš, ꝛ sequit'. Congressi sūt et contrite sunt gētes ꝛ fugerūt i campū ꝛc. Itē in eodē cōmiserūt plūs ꝛ cecidert de exercitu lysie q̄nq̄ milia vi e Machabei ducis. i. inde. de q̄ dr. i. Ma(rorū ꝛc. chabeor. ij. a. Surrexit iudas q̄ vocabat machabeus. Jnterp̄tat aūt machabe' ptegens vel ptectio, ꝛ de ipo dr. i. machabeor. ij. q̄ ptegebat castra gladio suo Et ab isto machabeo denominant libri machabeor. in q̄ notat eius pemīnētia, vñ sequit'. Et cuius nomine libri ist̄ nuncupati sunt. e Gesta machabeor fratr, de q̄bus legitur. ij. machabeor, vñ. stringit septē frēs vnacus, mre a prehēsos cōpelli a rege edere ō phas carnes porcinas Item in quodā plogo qui in q̄busdam bibl̄is inuenit et incipit Machabeor libri duo ꝛc. dicitur sic. Machabei septem frēs ab vna mre machabea nomie genīti, custodientes legem patr̄ traditōem nō manducantes carnē porcinā. ob hoc ab antiocho rege seuissimo in antiochia martyrij gl̄ia coronati sunt cū matre sua, atq̄ sepulti cū magna veneratione ibi req̄escunt. De eorum supplicijs ꝛ de cōstantia mītis legit'. ij. Machabeor. vij.

¶ Incipit prologus beati Hieronymi presbyteri in libros Machabeorum.

Machabeorum libri duo p̄ notant plia, inter hebreorū ducēs gētemq̄ persar: pugnā quoq̄ sabbatorū: ꝛ nobiles machabei ducis triūphos: ex cuius nomie ꝛ libri ijdē sunt nuncupati. Hec q̄z hystoria ptinet etiā inclyta illa gesta machabeorū fratrū qui sub antiocho rege p̄ sacris legib' dira tormenta perpessa sunt. Quos mat pia dū diuersis supplicijs vrgerent: nō solū nō fleuit sed et gaudēs hortabatur ad gl̄iam passiōis.

¶ Explicit prologus.

¶ Explicit qualiscunq̄ exposītio istius prologi.

Postilla Nicolai de lyra sup libros machabeorum incipit.

Capitulū .I.

Et factū est. Post hystoriā Judith ꝯtum ad hystorias i sacra scriptura nō ꝑtinas sequit hystoria i libro machabeor descripta rōne dicta i principio libri. Quod licet p magnū tps ꝓtigerit postea. Nam hystoria libri Judith ꝓtigit tpe cambisis filij Cyri ſm cōmunē exposītionē doctor nostror quā secut sum exponēdo libr illū. Hystoria vo machabeorū ꝓtigit tpe antiochi epiphanis regis syrie. vt patet i principio primi libri. Verūtamē hystoria videt intricata. ꝓpter duos fratres. s. Seleuchum. & antiochū epiphanē. & eor posteros. q̄ se mutuo expulerūt ō regno guerra inter eos ꝙsi impacabili cōmota. Ad cuidentiā igit hystorie aliq̄d est hic premittendū ō dicti regni successione. Sciēdū igit q̄ post mortē Alexandri magni. ei⁹ monarchia i quattuor regna fuit diuisa. s. macedonie. asie. egypti. et syrie. sicut Dan. viij. fuerat ꝓphetatū. ꝛ ō duob primis regnis nō fit mentio in primo machabeor libro. ꝛ ꝓcedit ſm ꝓcessum regni syrie. q̄ multū iudeā afflixit. resistentib ꝑt poterāt machabeis. & aliqua de regno egypti occasionaliter interponā. Sciendū igitur q̄ mortuo alexandro magno primꝰ regnauit in syria seleuc⁹ & alij quattuor post ipm. & sext⁹ fuit antiochus magn⁹ q̄ duos habuit filios. s. seleucum philopatorem. q̄ sibi succes sit in regno tanq̄ primogenit⁹ & antiochum epiphanem q̄ traduus fuit romanis obses. & audita morte patris & inertia seleuci sui fratris. venit in syriā. & ab aliquib ciuitatib recept⁹ fuit. & tandē syrie regnū obtinuit. ꝓpter q̄ō inter posteros ei⁹ & posteros fratris sui ō syrie regno fuit longa ꝯtentatio. & aliq̄s ꝑualebat vna pars. aliq̄s vero altera. & syria ō vna posteritate ad aliā trāsibat. vt patet in figura in pagina seq̄nti posita. in cui⁹ summitate ponit Antioch⁹ magn⁹. & ei⁹ duo filij in duob laterib descēdendo. & sub eis eor posteri. Processus vero regni incipiendo ab antiocho magno de posteritate vni⁹ filij ad alter⁹ posteritatē vel in eadē posteritate ō parte ad filiū vel ad aliū successorē patet in linea transuersali de mutuo facta. Et ad maiorē euidentiā sup quēlibet successiue regnū obtinentē posui ltras alphabeti ſm processus ordinē dicti regni. Et quoniā ō summus sacerdotib iudeorum in libris machabeor est mentio. ideo sciendum q̄ iaddus alexandri tpe fuit sacerdos summus. post eū onyas sub quo Ptolomeus soter rex egypti multos iudeos captiuauit. post eū symon iustus. deinde eleazarus frater ei⁹. deinde onyas Symonis iusti filⁱ. q̄ vsq̄ tunc fuerat puer. post eum Symon filius eius. deinde onyas filⁱ ei⁹ tpe antiochi magni & seleuci eius filij. cuius tempore heliodor⁹ ad spoliandū erariū in hierusalē fuit missus. & hic onyas ſm Josephū libro duodecimo antiq̄tatis iudaice. c. vi. habuit duos fratres. s. iasonē & menelaum. qui successiue licet vsurpatiue tenuerūt summū sacerdotiū. quib⁹ successit alchimus p institutionē violentā antiochi epiphanis q̄ nō erat de linea sacerdotali licet descēdisset ab aaron. vt habet infra. c. vij. & tūc sacerdotiū deuenit ad machabeos. qui antiocho regi & ei⁹ factis ꝯtum poterant resistebant. Habebāt enā ibi aliquid iuris. Illā matathias pater eor descēderat de illis ꝑtib. quos dauid instituerat ad deseruiendū templo domini per vices suas. primo Paral. 24. Ex q̄ hur⁹ primi & secūdi machabeor maior est autoritas q̄ Josephi. cum ab ecclesia recepti sint ad legendū. ideo nō est dimittendus tertius ꝓpter Josephum. ꝙ magis ecōuerso. Secundo vero libro. viij. c. dicit expresse q̄ iason fuit frater onye & q̄ menelaꝰ & lysimachꝰ fuerūt fratres symonis ꝓpositi templi & de tribu beniamin sicut & iste symon. vt habet secūdo libro. c. iij. De alchimo vero habet secūdo libro viij. c. q̄ fuerat summꝰ sacerdos tpe Antiochi epiphanis. ꝙ electꝰ fuit inde. eo q̄ ritu gentilū fuerat inquinatus quē tamen restituit demetrius seleuci. vt habet ibi. & septimo capitulo primi libri. & ideo ſm textum intendo exponere libros machabeor.

Sequitur figura regum cum suis attinentiis.

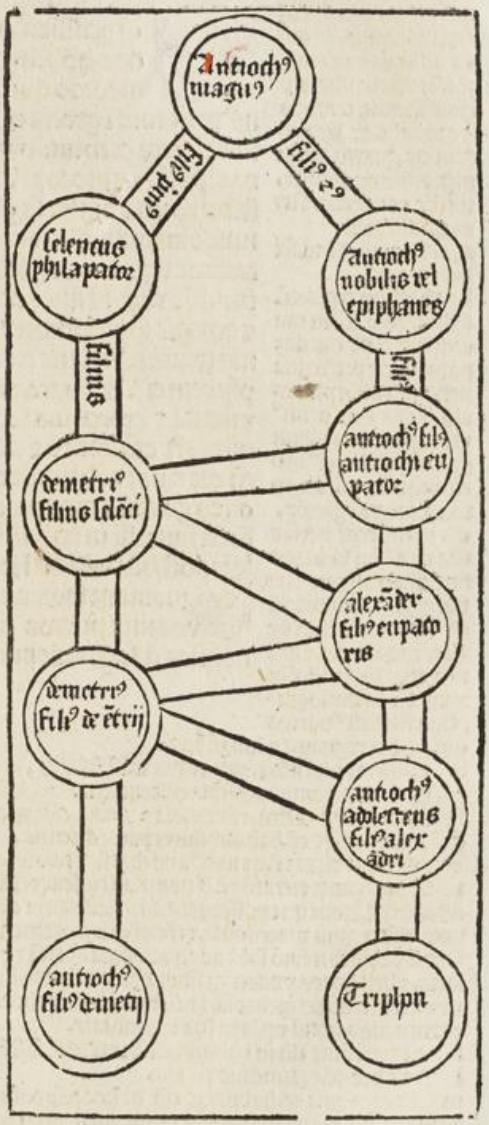

Per figuram igitur ꝓpositam patet processus regni syrie ꝯtum ad principes qui iudeor populū afflixerāt. Quinto tamē libri accipienda est ſm duces qui populū israel liberauerunt. tamen liber totalis primo in duas partes diuiditur ſm duos libros partiales primum. s. & secundū. Primus aūt liber diuiditur in ꝑtes tres. q̄ primo ponit liberatio populi sub matathia. secundo sub

Liber

iuda.iiij.c.a.tertio sub ionatha.ir.c.quarto sub symone xiij.c.Prima in duas.qz primo ponit deiectio ppli ⁊ tẽpli facta p antiochũ epiphanẽ.secdo defensio facta p matathiã.c.seqn.Prima adhuc in tres sm triplicẽ pcussionẽ p antiochũ factã.Prima facta fuit p ipm psonaliter. secũda p eius ducẽ.q ponit ibi.Et post duos annos.tertia p eũnucios ⁊ scripturã.ibi Et scripsit.Circa primũ primo describit afflictois origo.secundo afflictois occasio. ibi.In diebꝫ illis.tercio afflictois tempus ⁊ ordo.ibi.Et ꝑparatum est.quarto multiplex afflictoꝝ oppssio. ibi.Et conuertit.Circa primũ dicit.

a Et factũ est ⁊c.scilicet magn⁹.

b Philippi regis ⁊c. scilicet tota.nã in macedonia q̃ est quedaz pars grecie pr⁹ regnauerat pr̃ eius ⁊ plures alij.sz iste fuit prim⁹ monarcha non solum grecie sz etiã tot⁹ orientis.ꝓpter qđ ab eo incipit regnũ grecoꝝ.

c Darii regẽ persaꝝ iste dar⁹ sm hebreos fuit filius assueri ⁊ hester regine.sicut dictũ est ī principio libri hester.⁊ Dani.xi.c.⁊ pluribꝫ aliꝭ locis.Scõm alios vo hystoriographos fuit ali⁹ darius qui postea regnauit p longũ tps.

d Cõstituit plia mlta.tra regna resistẽtia sibi.

e Et obtinuit omnium.sibi resistentium.

f Munitões.i.castra ⁊ fortalicia ⁊ bona ī eis reposita.

g Et pertrãsijt ⁊c.habitabilis ex parte orientis.

h Et siluit terra ⁊c.q: null⁹ audebat sibi resistere vbo

i Et ꝯgregauit virtutẽ ⁊c.H ponit ad rfiden(vel facto. dũ tacte q̃stioni qua posset q̃ri.Quo fecit tanta cũ paruum esset regnũ macedonie.⁊ rfidet q ꝯgregauit sibi exercitũ valde fortẽ.nõ solũ de macedonia.sz etiã de aliꝭ locis.⁊ bellatores vndecũq; sibi libẽter adherebãt.Haz in victoriꝭ nõ retinebat sibi nisi bonũ honorabile.concedens aliꝭ bonũ vtile et sua liberalitate.

k Et facti sunt illi in tributũ.ad sui exercit⁹ sustẽtamẽ

l Post hec ⁊c.egritudine valida. (tũ.

m Et cognouit ⁊c.habuerat eĩ de hoc responsum ab arboribꝫ soli ⁊ lune ꝺsecratis.a quibꝫ quesierat si ducto orbe terraꝝ rediret ad matrẽ suaz ⁊ sorores charissimas ⁊ ꝛsponsum est q̃ non.quia cito esset moriturus.

n Et vocauit ⁊c.i.socios familiares.nullus eĩ ꝺ filijs suis si tamẽ aliquos habuit legitur post eũ regnasse.

o Et mlplicata ⁊c.q: regnũ syrie ⁊ regnũ egypti ab alexandro descẽdentia afflixerũt ppm isr̃l colentẽ dñm.et q: ꝓmissa dicta sunt vt ad antiochũ illustrẽ deuenirẽt. ideo subdit.

p Et exijt ex eis.s.a regibꝫ syrie.vt patz in figura supra posita.

q Radix peccati.nã ex eo pullulauerũt plura mala q̃ ex aliꝭ ꝓcedentibus.

r Antiochus illustris.i.clarus seu nobilis.⁊ significat idẽ qđ epiphanes qđ est nomen grecũ.⁊ dicit ab epi qđ est supra.⁊ phanes appartitio.q̃si sup alios eminens vel apparens.

s Filius antiochi. magni.

t Qui fuerat rome obses.naz antiochus magn⁹ pater ei⁹ p romanos fuit repressus ab infestatõe vicinaꝝ sibi gentiuz romanis federataꝝ.⁊ ad maiorem securitatẽ acceperunt obsidẽ filiũ suuz iuniorẽ.q audita morte sui patris ⁊ inertia Seleuci sui fratris de roma clam recessit.et in syriã veniens aliqs ciuitates marituimas habuit ⁊ tandẽ regnũ ideo subditur.

v Et regnauit ⁊c.qđ incepit ab alexandro magno.vt dictum est supra.Dicunt tñ aliq̃ q̃ hec numeratio incipit a primo anno Seleuci.q̃ imediate successit alexandro magno in syria.sz H̃ non videt bene dictũ.q: H̃ ⁊ infra.vi.c.⁊ Daniel. viij.alexander dicitur prim⁹ in regno grecoꝝ nec obstat q̃ ipi p tpa regũ intermedioꝝ numerant.cxxxij.ãnos a primo anno seleuci vsq̃ ad primũ annũ antiochi epiphanis.q: idẽ ann⁹ dicit vltim⁹ regis ꝓcedẽtis.⁊ prim⁹ immediate sequentis.⁊ sic bis cõputat.Antiochus aũt epiphanes fuit non⁹ ab alexandro magno.⁊ sic p talem cõputationẽ vn⁹ anni bis cõputati habent nouẽ anni min⁹ sm veritatẽ.q̃ fuerũt ꝺ tpe alexandri magni postq̃ regnauit in tora grecia.Duodecim aũt anni quibꝫ dicit regnasse.incipiũt a tpe quo post patrẽ imediate regnauit ī macedonia tñ.⁊ sic regnũ grecie ichoandũ ẽ ab eo.

x In diebꝫ illis.Posita origie psecutoris.H ꝛsr ponit occasio psecutois q̃ ꝓcessit ex malicia aliq̃ ꝺ ppls isr̃l

y In diebꝫ illꝭ ⁊c.nõ solũ ī scripts formali.sz etiã (tõ dr. l aliꝭ effectiue.iõ subdit.

z Et suaserũt ⁊c.i.fed⁹ sa.

a Cum gentibꝫ incircũcisis ⁊ idolatris nos (ętatis. eis ꝯformãdo.⁊ subdit ratio.

b Quia erq̃ ⁊c.istud dictũ videbat hr̃e colorẽ.q: ante captiuitatẽ babylonicam ppls isr̃l multũ declinauit ad idolatriã.vt patz tertio ⁊ q̃rto Regũ.⁊ tñ habuit reges potẽtes.s.i samaria ⁊ hierlm Post reditũ vo captiuitatꝫ babylonice vsq̃ ad H̃ tps ad idolatriã nõ declinauerat.⁊ tñ regẽ nõ habuerat.⁊ sub tributo regũ aliox seruiebat.Sz isti tacebãt illud erq̃ ꝑ suasio talis erat iniq̃.s.q ꝓpter ydolatriã regũ isr̃l ⁊ iuda ⁊ subditoꝝ suoꝝ dicta regna fuerũt destructa.et reges isr̃l ⁊ iuda cũ suis populis captiuati.

c Et bon⁹ ⁊c.q: respiciebãt q̃tũ ad illud qđ ꝓponebat

et nō cuantū ad illud qđ tacebaţ. b Et destinauerūt id est firmiter ordinauerunt. c Aliq̄ de pplo.i. pauci respectu aliop. d Et abierūt ad regē.s.antiochū ydolatrā. e Et dedit illis ꝛc.i. vt sm ritū in circūcisorū viuerent.ꝛ ad hoc alios libere possent inducere.

f Et edificauerūt ꝛc. .i.scholā in q̄ docerēt et addiscerent leges et statuta gētiliū.ꝛ dr gymnasiū. nam in schola disputat vn9 cū alium.sic in gymnasio exercent homines ad luctā corpalem.

g Et fecerūt ꝛc.dimittendo filios suos incircumcisos.

h Et iūcti sūt natiōibus.scz formādo se eis in vita ꝛ moribus.

i Et venūdati sunt .i.totaliter dediti.

k Ut faceret malū sicut de achab hr.iij. Re.xxi. eo q̄ venūdatus sis vt faceres malū in ꝛspectu dñi.

l Et paratū ē. scdm fir pontifficalis afflictōnis tpūs ꝛ ordo.nam ea fcē antioch9 in egressu ō egypto. Ad cui9 intellectū sciendum q̄ sicut dicti sūt Dani.xi. ca. antioch9 magnus ad ꝛfederatōem ipi9 cū rege egypti ꝛ econuerso dedit filiā suā cleopatrā ptolemeo epyphani.ex q̄bus natus fuit ptolemeus philometor. igit9 mortuo ptolemeo epyphane. antioch9 illustris rex syrie accepit aliquas ciuitates regni egypti regno suo xpinq̄s q̄si tutor nepotis sui. q̄ puer adhuc erat q̄s cū duces egypti repeterēt pro puero. et ipse nollet reddē.motū fuit bellum inter ipsos et antiochum: in quo victi fuerunt duces egypti.et per consequens ptolemeus philometor cū eis qui erat adhuc multū iuuenis.ꝛ egypto spoliata:antioch9 venit i hierlm ꝛ fecit mlta mala.vt hr in parte seqnti.In hac pte describit bellū dictum:cum dr

l Et dātū ē ꝛc.s.regnū egypti mō tā dicto.vt pz in lra

m In mltitu.grauis.s.ad sustinēdū. (paucis exceptis.

n In curribus.in q̄bus pugnabāt reges antiqtus.

o Et elephantis. portātibus castra lignea.in q̄bus erāt homines armati desup pticētes iacula. p Et eqtibus circa elephantes ordinatis ne occiderentur ab aduersarijs. q Et copiosa ꝛc.inuadens egyptū p terrā et per mare.

in oculis eop. r Et destinauerūt aliq̄ ō pplo ꝛ abierūt ad regē ꝛ dedit illis prātē vt facerēt iusticiā gētiū et edificauerūt gymnasiū in hierlymis sm leges nationū. s ꝛ fecerūt sibi ꝓputia:ꝛ recesserūt a testamento scō ꝛ iūcti sunt natōibus ꝛ venūdati sunt t vt facerēt malū

t Et paratū est regnū in cōspectu antiochi ꝛ cepit regnare in terra egypti vt regnaret sup duo regna. u Et intrauit i egyptū m in multitudine graui: n in curribus o ꝛ elephātis p ꝛ eqtibus q ꝛ copiosa manuū mltitudine. r Et cōstituit bellū adūsus ptolomeū regē egypti:ꝛ veritus ē ptolome9 a facie ei9 ꝛ fugit.ꝛ ceciderūt vlnerati mlti. s Et ꝓpehendit ciuitates munitas in tra egypti ꝛ accepit spolia tre egipti

t Et ꝓsurrit antioch9 postq̄ ꝓcussit egyptū u in centesimo ꝛ q̄dragesimo ꝛ tertio āno ꝛ ascēdit ad isrl ꝛ ascēdit hierlymā in mltitudie graui. x ꝛ intrauit in sanctificatōem y cū superbia: z et accepit altare aureū a et candelabr lumīs b ꝛ vniuersa vasa eius ꝛ mēsaz ꝓpositionis c ꝛ libatoria d et phialas e ꝛ mortariola aurea f ꝛ velū g et coronas h ꝛ ornamentū aureū qđ i facie tēpli erat i et cōminuit omia. k Et accepit argētū et aur ꝛ vasa concupiscibilia: ꝛ accepit thesauros occltos q̄s inuenit ꝛ sublatis oib abijt i terrā suā. l Et fecit cedē hoim et locut9 ē i superbia magna m Et fact9 ē planct9 magnus in isrl ꝛ in omi loco eoruz. n Et ingemuerūt principes ꝛ seniores ꝛ iuuenes ꝛ virgines infirmati sunt:ꝛ speciositas mlieꝝ imutata ē. o Vir marit9 sumpsit lamētū: et q̄ sedebāt in thoro maritali lugebāt. p Et cōmota est terra sup hītātes in ea:et vniūsa dom9 iacob induit confusionē q Et p9 duos ānos diez misit rex principē tributoꝝ i ciuitates iuda ꝛ venit hierlz cū turba magna r et locut9 ē ad eos ꝑba pacifica i dolo9 ꝛ credidērunt ei s Et irruit sup ciuitatē repente:ꝛ pcussit eam plaga magna: ꝛ pdidit pplz multū ex isrl t Et accepit spolia ciuitatis ꝛ succēdit eā igni. u et destruxit domos ei9: ꝛ muros ei9 in circūitu: ꝛ

t Et ꝛuersus.scdm fir pontif iudeoꝝ multiplex oppressio cum dr. t Et ꝛuers antioch9 ut ei9 suū. s postq̄ ꝓcussit egyptū.mō dicto. t In .cxl.ꝛ tertio āno.s.regni grecoꝝ.ꝛ p ois āno.vi.regni antiochi.vt ex pdictis.

v Et ascēdit ꝛc.q.ꝓparata erat ad faciendū mala.

x Et intrauit ꝛc.i. in tēplū quod tā diu erat pfanatū babylone ꝛ sociis ei9 reedificatū.

y Cū superbia.tractās cōtemptibiliter vasa sacra.ꝛ subdit. z Et accepit ꝛc. in q̄ creabat thymiama ad honorē dñi num.

a Et cādelabr lumīnis.Mā sup illo erāt septē lucerne auree.

b Et vnuer.vasa ei9 sc.forcipes ꝛ emūctoria q̄ oia erāt aurea.

Ero.xxv. c Mēsā ꝓpositōis.sup quā ponebant.xij. panes calidi in die sabbati ꝓ xij.tribubꝫ isrl.ꝛ in ꝫ significabāt q̄ sacerdotibꝫ debebāt a populo vict9.

d Et libatoria.i.vasa in q̄bus ꝓbabant liq̄da:ꝛ de q̄bꝫ fiebāt libamina q̄ sunt obl̄ationes ō liq̄dis.

e Et phialas.i.vasa in q̄bꝫ reponebāt vnguēta et thymiamata.

f Et mortariola aurea i q̄bꝫ terebāt illa et q̄bꝫ cōponebātur.

g Et velū.dividēs inf sctū ꝛ sctū scoꝝ.

h Et corōas.erātes ibi ad ornatū tēpli.

i Et orna.aureū.i. cortinā auriphrigiatā.

k Et cōminuit oia .i.in pulueꝛ redegit vt dicunt aliq̄ exposit̄es.ſz ſi est versile q̄ tam ꝑciosa vellet sic ꝓterere.ideo dr q̄ hec cōminuit.i.a ꝓria forma trāsmutauit:materiā retinēs ad alios vsus ad suā vtilitatē.

l Et ingemuerūt ꝛc.tanq̄ mal' occurrere si volētes.

m Et cōmota ꝛc.i.in suo decore trāsmutata ꝓpter miseriā hītātiū in ea.

n Et post duos ānos.scdm fir pontif psecutio quā fecit antiochus p suū ducē fallacē.ideo subdit.

o Et locutus ꝛc.significās q̄ venisset ꝓ bono statu ciuitatis reformādo.

p Et credidērunt ei.eū intra recipiendo.

q Et irruit ꝛc.ciuib9 nō cogitātibꝫ de defensione.

r Et destruxit ꝛc.notabiles ꝛ fortes.ne post ei9 recessum iudei possent ibi tueri.

s Et muras ꝛc.faciendo ibi mltas apturas p q̄s eqtes ꝛ pedites multi possent ingredi libereſi iudei vellent in aliq̄ rebellare.

t Et edificauerunt ⁊c.i.arcē ſyon.
v Et facta ⁊c.i.ī fortaliciū ⁊tra ciuitatis populum,ideo ſubditur poſtea.
x Et facti ſūt ⁊c.ad capiendū ciues ⁊ ſpoliandum.
y Et factū eſt ⁊c.i.loco templi,ne cultus diuinus ibi poſſet exercerī,nā ꝺ arce poterāt ſup deū colētes iacula ꝓiicere eo ꝙ erat ꝓpe templū.
z Et in ⁊yabolū magnū,alias malum,homines eiꝰ peſſimi dicunt ⁊yaboli ꝓ quādā ſimilitudinē,⁊ accipiūtur hic ſingulare ꝓ plurali,⁊yabolum,i.⁊yabolos.
a Et facta eſt ⁊c.id eſt extraneoꝝ.
b Sāctificatio ⁊c.in loco eiꝰ templi creuerūt arbuſta,vt dicitur.j.m.iij.c.
c Scōm gloriā eius ꝓpe ſalomonis.
d Multiplicata ⁊c.ꝓpe antiochi illuſtris.
e Et ſcripſit.Hic cōſequenter deſcribit ꝓſecutio regis antiochi ꝓ nuncios ⁊ ſcripturā in qua primo ꝓcepit legē moſaicā aboleri,ideo dicit.
e Et ſcripſit rex,per decretum firmū.
f Ut eſſet oīs ꝓpls regni ſui vnꝰ,vmꝰ legis ⁊ ritus.
g Et reliquerūt vnꝰ quiſq; gentilitū aliusꝫ titū habentū ꝙ antiochus.
h Et multi ⁊c.aliq timore aliq fauore.
i Et miſit rex ⁊c.id eſt epiſtolas decretuꝫ ſuū ꝓtinentes.
k Ut ſequerentꝰ ⁊c.ydolatrarum.
l Et phiberent holocauſta,q totaliter incendebantꝰ ad honorem diuinum.
l Et ſacrificia ꝓ peccatis oblata.
l Et placatōes.i.ſacrificia pacifica,ꝺ quibus habet in leuitico
ptinas durerūt mulieres ⁊ natoſ,⁊ pecora poſſederīt
r Et edificauerūt ciuitatez dauid muro magno et firmo ⁊ turribꝫ firmis:ſ ⁊ fca eſt illis ī arcē.Et poſuerūt illic gentē peccatricē viroſ iniq̄s ⁊ ꝙualuerūt ī ea.Et poſuerunt arma ⁊ eſcas:⁊ ꝙgregauerūt ſpolia hīrlm ⁊ repoſuerunt illic:ſ ⁊ facti ſunt in laqueū magnū.t Et factū eſt lb ad inſidias ſanctificationi:ſ et in ⁊yabolū malū iſrl.Et effuderūt ſāguinē innocentē ꝓ circūitū ſanctificatōis.Et cōtaminauerūt ſanctificationem.Et fugerunt habitatores hieruſalē ꝓpter eos:ſ et facta eſt habitatio exterorū ⁊ facta ē extera ſemini ſuo: ⁊ nati eius reliquerunt eā.
b Sāctificatio eius deſolata eſt ſicut ſolitudo,dies feſti eius conuerſi ſunt in luctū:ſabbata eius in obꝓbrium:honores eius in nihilū.c Scōm gloriā eiꝰ mꝰ multiplicata eſt ignominia eiꝰ et ſublimitas eiꝰ conuerſa eſt in luctū.c Et ſcripſit rex antiochus oīm regno ſuo ſyt eſſet oīs popꝰ vnus
g Et reliquerūt vnuſquiſq; legē ſuā et conſenſerūt omnes gentes ſm verbū regī antiochi.o Et multi ex iſra el ꝙſenſerunt ei:⁊ ſacrificauerūt ydolis:⁊ coīnquauerunt ſabbatum.ſ Et miſit rex antiochus libros ꝓ manus nunciꝰ in hieruſalez et in oīes ciuitates iudee
k vt ſequerentꝰ leges gentium terre:ſ ⁊ phiberēt holocauſta ⁊ ſacrificia ⁊ placationes fieri in tēplo dei:m ⁊ phiberent celebrari ſabbatū et dies ſolēnes.o Et iuſſit coīnquinari ſancta:p et ſanctū populum iſrael.Et iuſſit edificari aras ⁊ tem
pla et ydola et īmolare carnes ſuillas.q ⁊ pecora communia et relinquere filios ſuos incircūciſos:r ⁊ coīnquinari animas eorum in omnibꝫ immundicijs:ſ et abominationibus:t ita vt obliuiſcerentur legem,u et immutarent omnes iuſtificationes dei.Et quicunq; non feciſſent ſm verbuꝫ regis antiochi:morerētur.
Scōm oīa verba hec ſcripſit omni regno ſuo,et ꝓpoſuit principes populo q̄ hec fieri cogerēt.Et iuſſerunt ciuitatibus iude ſacrificare.Et congregati ſunt multi ꝺ populo ad eos qui dereliquerāt legē domini: ⁊ fecerūt mala ſup terrā.ſ et effugauerūt ppl'm iſrl'ī abditis:et in abſcōditis fugitiuoꝝ locis.v Die quīta decima menſis caſleu,x quinto et quadrageſimo et cētеſimo anno.a edificauit rex antiochꝰ abominādū ydolum.c deſolatōis ſup altare dei ⁊ per vniuerſas ciuitates iude ī circūitu edificauerūt aras et ante ianuas domoꝝ et in plateis incendebant thura,et ſacrificabant.Et libros legī dei cōbuſſerūt igni ſcindētes eoſ et apud quemcūq; inueniebantꝰ libra teſtamēti domini,ꝺ et quicūq; obſeruabat legem domini,ſm edictuꝫ regis trucidabant,eū.Jn virtute ſua faciebāt hec populo iſrael.qui inueniebātur in oīm menſe in ciuitatibus.f Et quinta et viceſima die mēſis,f ſacrificabāt ſuper aram que erat contra altare,et mulieres que circumcidebant,f filios ſuos trucidabantꝰ ſm iuſſum regis antiochi.m Et ſuſpendebant pueros a ceruicibꝫ per vniuerſas domos eoꝝ
m Et phiberent ⁊c.ꝓ beneficio creatoris omnium.
n Et dies ſolennes vt paſche pentheceſtes ⁊ hmōi.
o Et iuſſit ⁊c.id eſt templi loca.
p Et ſanctū populū iſrael,qui dicitur ſanctus,q ꝓ ceteris populis ad diuinū cultum deputat.ꝙ ſi res inanimate que diuino cultui deputantꝰ dicūtur ſancte vt veſtes et vaſa ⁊ ſimilia.
q Et pecora cōmunia,i.immūda ſm legem moyſi.
r Et coīnq̄nari ⁊c.i.cibis lege phibitis.
s Et abominationibus,i.ydolatrijs que abominationes dicūtur ī veteri teſtamēto
t Jta vt obliuiſcerētur legē,per conſuetudinem legi ⁊trariam.

v Et immutarēt ⁊c.i.oblatōnes ⁊ ſacrificia q̄ offerebantꝰ deo celi,cetera patēt vſq; ibi.
x Et effugauerūt ⁊c.q nolētes ydolatrare refugiebāt occulte ad ſpeluncas montium. vt habetꝰ.j.ſequenti c.Scdo ꝓcepit ydolatriam,pſiteri,ideo dicitur.
y Die,xv.mēſis caſleu.i.decēbris vt dicunt aliqui,ſed melꝰ videtꝰ ꝙ correſpondet nouēbri.nā apud hebreos eſt tertiꝰ a ſeptimo mēſe computato vtroq;,q̄ ſeptimus correſpondet ſeptēbri noſtro,aliqſi tñ ꝓ parte ꝺcurrit cū octobri noſtro,⁊ per conſequēns caſleu ſimiliter cū decembri,⁊ ratio hui⁹ eſt q̄ iudei faciūt mēſes ꝓ lunatōnes,ſicut plenius declarauit Beſi. vſq;,⁊ Exo.xſ.
z Quinto ⁊.xl.et.c. anno,ſ.regni grecoꝝ.

a Et edificauit.i.statui fecit. b Abominādū ydolū.s.iouis olimpij. c Desolatōis.q; erat signū desolationis templi.tertio pcepit legē mosaicā destrui.ió dr. Et libros legis dei cobusserūt ꝛc̄.Quarto pcepit oēs legis obseruatores trucidari.ideo dr.Et libros legis dei cōbusserūt ꝛc̄. Quarto pcepit oēs legis obseruatores trucidari.ideo dicit.

d Et quicūq; seruabat ad legē dñi ꝛc̄.et patet littera vsq; ibi.

e Et quinta ꝛ vicesima die mēsis casleu.

f Sacrificabāt ꝛc̄.s. dei sup qō erat ydolū positū ꝛ hic ara in q̄ sacrificabant ydolo erat posita ꝓra altare dei.

g Et īspendebant ꝛc̄ i.p colla fumibꝫ iuncta cernices trāseuntibus,cetera patent.

Capitulū.II.

a In diebꝫ illis.

i Posita defectione pl̄i p antiochū epiphanē.hic ꝓfert pontī aliq̄lis eius releuatio p matathiā vbi primo pontī audacta zelātis.secōo constantia tolerātis.ibi. Et exclamauit.tertio prudentia morientis.ibi. Et approximauerunt.Circa primū primo pontī plancꝰ humiliatōis.secōo auctis cōfessionis.ibi. Et venerunt illuc.tertio zelus emulatōis.ibi. Et cessauit.Circa primū ꝓmittit matathie genꝰ cū dicit.

a In diebꝫ illis surrexit matathias filius iohannis.ꝛ eius officium cū dicitur.

b Sacerdos ex filijs ioarim iste fuit vnus ō viginti q̄tuor sacerdotibꝫ q̄s instituit david ad augmentationem diuini cultus.i. Paral.xxiij.ꝛ dicunt aliq̄ q̄ iste vocat ibi ioachim q̄ habuit sortē.xvi.videl tñ mihi q̄ melꝰ dicit ibi ioarib q̄ habuit sortē primā.noīa eīm hebrea frequenter mutant in vltima lītā sicut ꝛ larma.ꝛ ß patet et ß qō.s. xxiij.c.dr.q̄ matathias fuit ex filijs iarib.qō idē nomē

c Ab hirīm.istud refer ad illud qō.s. (est qō ioarib.

pontī.surrexit.mā inde recessit ꝓpē tēpli ꝓtaminationē.

d Et consedit in monte modin.vnde erat oriundus. Consequenter describit ples eius cū dr. e Et habebat filios q̄nq; ꝛc̄.interpretationes cognominū hic omitto.q; hieronimꝰ i libro suo ō interpretatiōibꝫ noīm hebreoꝝ nōnullas ponit ō libris machabeoꝝ.ꝛ iste q̄ sunt remigij ꝛ i fine biblie cōiter ponunt sunt in pluribꝫ impropte.et frequenter a hieronimo reprobate.

f Vidi viderūt mala.oculo compassionis ꝛ doloris.

ꝛ eos q̄ circūciderant illos trucidabāt.Et mīri de populo israel diffinierūt apō se vt nō māducarēt īmunda:ꝛ elegerūt magi mori ꝙ cibis coinq̄nari immūdis, ꝛ noluerūt infringere legē dei sanctā:ꝛ trucidati sūt. Et facta est ira magna sup pl̄m valde.

.II.

a In diebꝫ illis surrexit matathias filius iohannis filij symonis sacerdos ex filijs ioarim ab hirīm ꝛ cōsedit in monte modin. Et habebat filios q̄nq; iohannā q̄ cognominabat gaddis: et symonē qui cognominabatur thasi:ꝛ iudam q̄ vocabat machabe ꝛ eleazarum qui cognominabat abarō: ꝛ ionathan q̄ cognominabat apphus. Vidi viderunt mala que fiebant in populo iuda et in hierusalē. Et dixit matathias. Ue mihi vt quid natus sum videre ꝓtritionem pl̄i mei ꝛ contritionem ciuitatis sancte ꝛ sedere illic cum datur in manibꝫ inimicoꝝ. Sancta in manu extraneoꝝ facta sunt: templū eius sicut hō ignobilis. Vasa glorie eius captiua abducta sunt trucidati sunt senes eius in plateis:ꝛ iuuenes eius ceciderūt in gladio inimicoꝝ. Que gens non hereditauit regnū eius ꝛ nō obtinuit spolia eius. Omnis cōpositio eius ablata est. Que erat libera: facta est ancilla. Et ecce sancta nostra ꝛ pulcritudo nostra ꝛ claritas nostra desolata est: et coinq̄nauerunt eā gentes. Quo ergo nobis adhuc viuere: ꝛ scidit vestimēta sua matathias ꝛ filius eius ꝛ operuerunt se cilicijs: ꝛ planxerūt valde. Et venerūt illic q̄ missi erant a rege antiocho: vt cogerēt eos qui ꝓfugerant in ciuitatē modin īmolare ꝛ accendere thura ꝛ a lege dei discedere. Et multi ō populo israel ꝙsentientes accesserūt ad eos: ꝛ matathias ꝛ filij eius cōstanter steterūt. Et rīdentes qui missi erāt ab antiocho dixerūt matathie. Princeps ꝛ clarissimus ꝛ magnus es in hac ciuitate: ꝛ ornat filijs ꝛ frībꝫ. Ergo accede prior ꝛ fac iussum regis sicut fecerūt oēs gētes ꝛ viri iuda q̄ remanserūt in hierusalem: ꝛ eris tu ꝛ filij tui inter amicos regis: ꝛ amplificatus auro ꝛ argēto ꝛ muneribꝫ multis. Et rīdit matathias: ꝛ dixit magna voce Et si omnes gentes regi antiocho discedant vt vnusquisq; recedat a cultura legis patrum suorum: ego ꝛ filij mei ambulabimus in pactō patrum nostrorum. Absit a nobis vt relinquamus legē ꝛ iustificationes. Non audiemus verba regis vt declinemus a cultura nostra neq; ad dextrā neq; ad sinistrā. Postq̄ autē cessauit loqui verba hec coram omnibus accessit quidam iudeus coram oculis omnium vt sacrificaret in altari quod erat in modin secundum mandatum regis. Quod cum vidisset matathias feruore zeli commotus sunt renes eius et ascendit impetus furoris eius secundum iudicium legis et percussit eum super altare. Simul autem et regis virum qui cogebat sacrificare compulit et altare destruxit. Sic zelatus est legem dei sicut fecit finees zacharie filius. Et clamauit matathias in ciuitate voce magna dicens. Omnis qui habet zelum legis et assistit testamento exeat post me. Et fugerunt ipse et filij eius montes et reliquerunt omnia que habebant in ciuitate. Tunc descendentes multi q̄rentes iudicia et iustitias ascenderunt in desertum vt habitarent ibi ipsi et filij eorum et pecora eorum. Quia aucte sunt eis mala nimis. Nuntiatum est autem regi antiocho et exercitui qui erat in hierusalem ciuitate dauid quia multi qui discesserant a lege dei ascenderunt in locum absconditum in deserto. Et miserunt ad eos ibi ciuitatem et comprehenderunt eos et ponentes castra contra eos expugnabant eos die sabbati. Et dixerunt ad eos. Egredimini super hec et facite verbum regis et viuetis. Et dixerunt. Non egrediemur nec faciemus verbum regis vt polluamus diem sabbati. Et festinauerunt ad pugnandum contra eos. Et non responderunt eis neq; proiecerunt lapidem ad eos neq; obstruxerunt latibula eorum dicentes. Moriamur omnes in simplicitate nostra testificantur super nos celum et terra quia iniuste interficitis nos. Et surrexerunt super eos in bello in sabbato et occiderunt eos cum mulieribus et filijs et pecoribus eorum quasi mille homines. Quod cum audisset matathias et amici eius ingemuerunt super eos valde. Et dixit vnusquisq; ad proximum suum. Si omnes fecerimus sicut fratres nostri fecerunt pugnantes pro animabus nostris et legitimis nostris cito delebit nos de terra. In illo tempore consurrexerunt eis dilecti dei et fortes israel omnes qui voluntarie offerebant se pro lege. Et congregata est ad eos omnis multitudo eorum qui fugiebant a malis et facti sunt eis in auxilium. Et congregati sunt et percusserunt in furore suo homines peccatores et impios in furore suo. Et reliqui fugerunt ad gentes vt saluarentur. Et circuibat matathias et amici eius et destruebant altaria. Et circumcidebant filios qui inuenerant incircumcisos in finibus israel. Et persequebantur filios superbie et prosperabatur opus in manibus eorum. Et obtinuerunt legem de manibus gentium et de manibus regum et non dederunt cornu peccatori. Appropinquauerunt autem dies matathie vt moreretur et dixit filijs suis. Nunc conualuit superbia et tempus eversionis et tempus indignationis furoris. Nunc igitur filij mei emulatores estote legis et date animas vestras pro testamento patrum nostrorum. Et memores estote operum patrum quę fecerunt in generationibus suis et accipietis gloriam magnam et nomen eternum. Abraham nonne in temptatione inuentus est fidelis et reputatum est illi ad iustitiam. Ioseph in tempore angustie sue custodiuit mandatum et factus est dominus egipti. Phinees pater noster zelando zelum legis accepit testamentum sacerdotij eternum. Iesus implendo verbum factus est iudex in israel. Caleb testificando coram ecclesia accepit hereditatem regionis. Dauid misericors factus possedit thronum regni in seculum seculi. Helyas zelando zelum legis assumptus est in celum. Ananias azarias et misael credendo liberati sunt de flamma. Daniel in simplicitate sua liberatus est a fauibus leonum. Et sic per singulas generationes intelligite quia omnes qui sperant in eo non infirmabuntur. Et ne timueritis sermones viri peccatoris quia gloria eius stercus et vermis. Hodie extollitur et cras non inuenietur quia reuersus est in terram suam et cogitatus eius periit. Vos ergo filij confortamini et viriliter agite in lege quia in ea gloriificabimini. Et ecce video fratrem vestrum simeonem quia vir consilij est ipsum audite semper. Ipse erit vobis in patrem. Et iudas machabeus fortis virtutis a iuuentute sua ab adolescentia sua sit vobis princeps exercitus. Et faciet bellum populi. Et congregabitis ad vos omnes factores legis et vindicabitis vindictam populi vestri. Reddite retributionem gentibus et intendite in mandata legis. Et benedixit eos et appositus est ad patres suos. Et mortuus est in anno centesimo et quadragesimo quarto et sepelierunt eum filij eius in sepulchris patrum suorum in modin. Et luxit eum omnis israel planctu magno. Et ait iohannes ad iudam et symonem fratres suos. Ecce ego et fratres mei et domus patris mei cepimus pugnare pro legibus et ceremonijs a iuuentute nostra usque in hodiernum diem. Et nos sumus qui impedimur ab inimicis nostris et in nos surrexerunt. Et congregauimus nos in tempore isto vt non pereamus sicut fratres nostri. Et nos sumus qui vindicamus animas nostras et legitimas nostras. Et ecce

i Et fratribus.i. magna cognatione.
k Ergo accede prior.qi dicerēt:decet te.Secūdo verbis pmissoris.cū dr l Et eris ꝛc.qrtū ad bonū honorabile. m Et āplificat'auro ꝛc.qrtū ad bonū vtile.
n Et rndit matathias ꝛc.vt magā appareret ei' ꝓstātia
Et sicoēs gētes ꝛc.sequitur.
o Ego ⁊ filij mei ꝛc id est cognati.
p Obediem⁹ legi ꝛc colentes vnū deū verum.⁊ cetera patent.
q Et vt cessauit ꝛc. Hic ꝓfert poēt zelus emulatōis q̄ infecit iudeū idolis imolantē.pter lra vsq; ibi.
r Et ꝓtremuerūt ꝛc. qr fortis mot' cordis redūdat ad corpus.
s Et accen.ē furor ei⁹. .i. ira p zelū.qr tū exercitabat ꝑm rōnis iudiciū.iō subditur.
t Secōm iudiciū legis.sic fortis ire passione vtiť laudabiliť ad ꝓmpti⁹ exequēdo actū virtuť.ut.ethi.
v Et zelat⁹ ē ꝛc.qui ex zelo legis interfecti zambri cū scorto madianitide.Nūe.xxv.
x Et exclamauit. Postq̄ descripta est zelātis audacia.hic ꝓfert describiť ipi⁹ tolerātis ꝓstātia q̄ prio declarať in B qr matathias cū filiis suis non fuit fract⁹ rigore aspritatis magneligens verbis viuē in deserto eē legē trālsgredi.ideo subdiť.
y Et fugit ipse ꝛc. bona sua ꝑpalia ppt zelum dei cōtēnens.
z Tūc desc.mlti. qui iā ad fugerāt ad loca mag⁹ mōtuosa.
a Qui dissipauerūt mandatū regis.ipsuz implere denegando et virū inducentē ad regis obediētiam occidendo.cetera patēt vsq; ibi.
b Et nō rndērūt eis ad vorū.s.eoz sed ad contrariū.iō ꝑmutit et direrūt. Non exibimus ꝛc.
c Nec lapidē miserūt in eos.ad sui defensionem tiocho obediunt vt discedāt vnusquisq; a fuitute legis patꝛ suoꝝ:⁊ ꝓsentiant mādatꝭ ei⁹: ego et filij mei ⁊ frēs mei: obediem⁹ legi patꝛ nrōꝝ. Propitiꝰ sit nob ds: nō est nob vtile relinq̄re legē et iusticia del. Nō audiem⁹ vba regis antiochi nec sacrificabim⁹ transgrediētes legīm nē mādata vt eamus altera via. Et vt cessauit loq̄ vba hec accessit quidā iude⁹ in omniū oculis sacrificare idolis sup arā in ciuitate modin ꝑm iussuz regis. Et vidit matathias ⁊ doluit:⁊ ꝓtremuerūt renes eius Et accēsus ē furor ei⁹ ꝑm iudiciū legis⁊ insiliēs trucidauit eū sup arā Sed ⁊ virq̄ rex antioch⁹ miserat q̄ cogitabat īmolari: occidit in ipo tpe:⁊ arā destruxit:⁊ zelat⁹ ē lege⁊ sic fecit phinees zambri filio salomi, Et exclamauit matathias voce mag̃ in ciuitate dicēs, Ois q̄ zelū hꝫ legis statuēs testamētum exeat post me.⁊ fugit ipse ⁊ filij ei⁹ in mōtes.⁊ reliq̄rūt q̄cunq̄ habebāt in ciuitate Tūc descenderūt mlti q̄rētes iudiciū⁊ iusticiā in desertū:⁊ sederūt ibi ipi ⁊ filij ei⁹ ⁊ mlieres eoꝝ ⁊ pecora eoꝝ qm̄ inūdauerūt sup eos mala Et renūciatū est viris regis ⁊ exercitui q̄ erāt in hierlm in ciuitate dauid qm̄ discessissent viri q̄daz qui dissipauerūt mādatuz regis in loca occulta in deserto:⁊ abissent post illos multi. Et statim ꝓcesserūt ad eos ⁊ ꝓstituerūt adūsus eos ī prelīū ī die sabbatoꝝ Et dixerūt ad eos Resistite et nūc adhuc exite ⁊ facite ꝑm verbuz regis antiochi et viuetis. Et dixerūt, Non exibim⁹ neq̄ faciem⁹ vbū regis vt polluam⁹ die sabbatoꝝ.⁊ ꝓcitauerūt adūsus eos ꝓliuz:⁊ rndērūt eis nec lapidē miserūt in eos, nec oppilauerunt loca occulta dicētes Moriamur oēs in simplicitate nostra et testes erūt sup nos celū et terra q̄ iniuste pditis nos. Et intulerūt ill' bellū sabbatis:⁊ mortui sūt ipsi et vxores eoꝝ ⁊ filij eoꝝ et pecora eoꝝ vsq; ad mille aīas hoīm. Et cognouit matathias ⁊ amici ei⁹ ⁊ luctū habuerunt sup eos valde. et dixit vir primo suo Si ois fecerim⁹ sicut frēs nostri fecerūt ⁊ nō pugnauerimus adūsus gentes ꝑ ani mabꝰ nrīs ⁊ iustificationibus nostris citius disperdent nos a tra. Et cogitauerūt ī die illa dicētes Ois hō q̄cūq̄ venerit ad nos ī bello die sabbatoꝝ: pugnemus adūsus eū ⁊ nō moriemur oēs sic mortui sūt frēs nostri in occultis Tūc cōgregata ē ad eos synagoga iudeoꝝ fortis viribꝰ et iſtr. Ois volūtari⁹ in lege et oēs q̄ fugiebāt a mal' ad diti sunt ad eos: ⁊ facti sūt illis ad firmamentū: ⁊ collegerūt exercitū ⁊ percusserūt pctōres in ira sua.⁊ viros iniq̄s in indignatōe sua ⁊ reliq̄ fugerūt ad gentes circūadiacentes ⁊ collegerūt sibi.
d Et septē diebꝰ in q̄bꝰ dies sabbati erat inclusus.ꝓpt q̄ matathias q̄ erat in lege peritus: declarauit q̄ licitū erat iudeis in sabbato pugnare in necessitatis casibus.
f Et ꝓgnit. Hic ostendit scdo ꝓstātia matathie ⁊ coꝝ q̄ cuz eo erāt in B qr nō fuerūt fracti terrore aduersitatꝭ audita morte mille hoīm.iō subditur f Et cognouit matathias ꝛc.morte predictoꝝ.
g Et luctū habuerūt ꝛc.qr mortui erant ex indiscreta deuotōe. iō subdiť. Et dixit ex primo suo ꝛc.
h Pro aiabꝰ nrīs.i. ꝓ vitis nrīs vt ita lī
i Et iust (cent loq̄. stificatoribꝰ.i.legē obseruatoribꝰ.

l Citius dispdent nos.⁊ sic seq̄n̄ f maiora mala. l Et cogitauerūt.in die illa dicentes. m Ois hō ꝛc.Istud ordinauerūt de cōsilio matathie: vt dictum est.
n Tūc ꝓgregata ē. Hic terno declarať eoꝝ ꝓstātia.qr si fuerūt fracti labore anxietatis q̄ vtiliť hostibꝰ restiterūt.iō dicitur.
n Tūc ꝓgregata est ad eos.s.ad matathiam ⁊ eius amicos.
o Synagoga iudeorū fortis viribꝰ q̄ntū ad robur corpis ⁊ ſpiritus. ideo subdiť
p Omis vo.i lege. .i. hꝰis voluntatē legis seruandi legem.
q Et facti sūt ill' ꝛc. elegentes matathiā in principē suum.
r Et peruserūt peccatores ꝛc. ꝓ zelū legis exeratata.
s Et ceteri fugerūt

ad nationes gentilium.extra iudeam existentes.
t Et circūiuit mat.ꝛc.ꝙ loca iudee idolatria polluta.
v Et cir.pue.ꝛc.ꝙs ptes eoꝝ ñ fuerāt ausi circūcidē
mortis timore. x Et pse.sunt ꝛc.i.boies valde sup
bos:sic boies digni morte dicunt filij mortis.i.Re.xxvi.
y Et pspatuz ē ꝛc.i.
matathie ꝛ filioꝝ suo
rum. z Et obti.le
gē.i.legis obſuantiaz.
a De māibꝫ gētiū
.i.depssa eoꝝ potētia.
b Et nō dederūt ꝛc.
sed magis repſſerunt
et sic min⁹ dicendo
plus significat.
c Et appropinquerūt
Descripta matathie
pstantia. hic ꝑit de
scribit ei⁹ pudētia.
nā videns appropinq
re tps sue mortis. or
dinauit imposterꝝ de
defensiōe legis.ꝛ prio
ad eā filios suos ani
mat dicēs. d Nūc cōfortata ꝛc.s. antio
chi regis. vt patet ex
predictis.
e Et castigatio.nra
pro peccatis nris.
f Et tēp⁹ euersiōis
diuini cult⁹ ꝛ legis.
g Et ira.i.pena.
h Indignatiōis.s.
dīe sue iusto iudi
cio.ꝙ nobis occulto.
i Nūc ḡ filij ꝛc.i.ze
latores ꝛ defensores
ipsi⁹.qz nūc est neces
sitatis tempus.
k Et date aias vras
piculo mortis vos ex
ponendo. l Pro
testamēto patꝝ.i.pri
bus dato Exo.xx. Se
cundo exēpla patꝝ al
legat. ꝛ prio in gñali
dicēs. Et memētote
operꝝ patrum ꝛc.
m Et accipietis glo
magnā.i.virtutis fa
mā in pētis: et nomē
eternū in fuso. Ose
ānter ponit exempla
in patiēdo dicens. n
violatōis ysaac. Beñ.xxij. o Inuēt⁹ ē fidel.q.d.sic.
quia paratus fuit immolare ꝓpter bonū obedientie.
p Et reputatū ē ꝛc.ꝓpter bonā voluntatē. q Joseph
in tpe ꝛc.qz tūc erat venditꝰ in fuū. r Luxo.māda
tū.crimēs adulteriū. Beñ.xxxix. s Et fact⁹ ē dūs egy
pti. Beñ.xli. t Phinees pr nr zelan.ꝛc.sic dēm ē.s.
v Jesus.i.Josue. x Dū ipleuit ꝛ bū dñi ꝙ moysen
sibi dictum. y Factus est dux in isrl.Josue.i.
z Caleb dum ꝛc.virtutē dei ⁊ exploratores.Nūc.xiij.
a Accepit hereditatem.Josue.xxij.
b Dauid in sua misericordia.qua precepit saulꝰ qui
ceteri fugerūt ad natiōes
vt euaderēt. c Et circūiuit
matathias ꝛ amici eius et
destruxerūt aras: ꝛ circū
ciderūt pueros incircunci
sos quotꝗt inuenerūt in fi
nibꝫ isrl in fortitudie. d Et
pſecuti sunt filios supbie
et pspatū est op⁹ ī māibꝫ
eoꝝ. e Et obtinuerūt legē ⁊
māibꝫ gentiū et de māib⁹
regū ꝛ nō dederunt cornu
pcōri. f Et appropinquerūt
dies matathie moriendi ꝛ
dixit filijs suis: g nūc cōfor
tata ē supbia et castigatio
ꝛ tps euersiōis ꝛ ira indi
gnatōis. h Nūc ḡ filij emu
latores estote legis. i et da
te aias vras ꝓ testamento
patrū: ꝛ memētote operuꝝ
patꝝ q fecerūt in generatōi
bus suis. k ꝛ accipietis gliaz
magnā et nomē eternum.
l Abraam nōne in tēratōe
inuēt⁹ ē fidelis ꝛ reputa
tū est ei ad iusticiam. m Jo
seph in tempe āgustie sue
custodiuit mādatū: ꝛ fa
ctus est dūs egypti. n Phi
nees pater nr zelādo zelū
dei: ꝛ accepit testm sacer
dotij eterni. o Jesus dum
impleuit verbū: factus ē
dux in isrl. p Caleph dū te
stificat in eccia accepit he
reditatem. q Dauid in sua
misericordia ꝓsecutus est sedē
regni in secla. r Helias dū
zelat zelū legis: recept⁹ est
in celū. s Ananias azarias
ꝛ misahel credētes liberati
sunt de flāma. t Daniel in
sua simplicitate libatus ē
de ore leonū. Et ita cogita
te ꝙ generatōes ꝛ gliatōes
qs oēs ꝙ spant in eū nō in
firmāt. u Et a verbo viri pec
catoris ne timueritis qz
gl̄ia ei⁹ stercus ꝛ vermes ē
Hodie extollit et cras nō
inuenit: qz ꝓ sus ē in terā
suā ꝛ cogitatio ei⁹ perijt.
x Vos ḡ filij confortamini
et viriliter agite in lege. qz
cū feceritis q vob pcepta
sunt in lege a dño deo vro
in ipa gliosi eritis. y Et ec
ce symō frr vester scio ꝙ vir
consilij ē. z Ipm audite sp.
ꝛ ipse erit vob pat. a Et iu
das machabe⁹ fortis viriby
a iuuētute sua sit vob prin
ceps militie. b et ipse aget
bellū populi. c Et adducet
ad vos oēs factores legis
et vindicate vindictā ppli
vestri. d Retribuite retribu
tionem gentibus et inten
dite in preceptū legis. e Et
benedixit eos ꝛ appositus
est ad patres suos. f Et de
bus cecidit in manu sua.i.Regum.xxiij.ꝛ xxvi.
c Consecutus est ꝛc.ij.Reg.xij. d Helyas ꝛc.occi
dendo pphas baal.iij.Regū.xviij.
e Receptus est in celum.iiij.Regum.ij.
f Ananias ꝛc.corde.vnū verum deū cōfitentes ore.
g Et liberati sūt de
flāma.Danielis.iij.
h Daniel in sua sim
plicitate.i.oās deū
simplici corde.
i Liberat⁹ ē ꝛc.Da
niel.vi. Cetera patet
vsq; ibi. k Et ad
bus.s. cōminatorijs.
l Vin p tōtis.scz
antiochi regis.
m Ne timueritis.ti
more vrōs alios deꝝ
n Quia (cientes
glia ꝛc.i. in stercus ꝛ
vermē ꝓuertet.et vi
det hic matathias p
phetice ioq.nō in lā
guore posse ꝓ sto
antiocho vermes vi
uētes de carne ei⁹ sca
turiebant ꝛ ex fetore
ei⁹ exercit⁹ grauabat
vt hr.j.libro.ij.ca.ix.
o Hodie extol.po
tentia regni. p Et
cras ꝛc.i.cito morie
q Quia puer.(tur
sus ꝛc.i.reuertisse.vt
dictum est.s.ca.i.
r Et cogitatio eius
perijt.qz non potuit
placere qđ cogitabat
de iudeorum destru
ctione.
s Vos ḡ.filios tertio
filios suos ad defen
sionē legis ordinat vi.
s Vos ḡ.ꝛ in dño
et in potētia virtutis
t Et viriliter agi.(et⁹
te in lege.pugnādo.p
eius defensione.
v Quia in ipsa ser
uanda ꝛ implenda.
x Plotosi erūt.primo in spe.postea in
re. Qe autēz in alijs
bus libris interponitur cum feceritis ꝛc.non est de tex
tu:nec habetur in libris correctis.
y Et ecce symon frater vester:scio ꝙ vir consilij est.
id est prudens in dandis consilijs.
z Ipsum audite semp.eius sequendo consilium.
a Et ipse vobis erit pater.quia prudentia in bellis est
magis necessaria ḡ fortitudo.
b Et iudas ꝛc.ideo ad principatum militie aptus.
c Et ipse aget bellū ppli.de consilio tamē symonis.
d Et adducet⁹ ꝛc.qz vir⁹ vnita fortior est sepa dispsa
e Retribuite retri.gentibꝫ.ipsas punitēdo.p mal⁹ illa
tis fidelibꝫ.Cetera patent.

T surrexit iudas. Post libe- Cap'm. III.
e rationē pli sub matathia: fit descriptū eiusdē li-
beratio sub iuda. Circa quā pmo describit virtus
ducis, secōo fructꝰ eius cū aduersarijs. ibi Et psecutꝰ est
Circa primū dr.

a Et surrexit iudas ad pliī defensionem posit suum patrem.

b Et adiuuabāt eū ꝛc. obedientes et tāq̄ exercitꝰ duci.

c Et pliabantꝰ ꝛc. signū eni hīus generati est delectatio in ope. ns. etbi. ꝛp hoc ꝙ bēbāt habitū fortitudīs.

d Et dilatauit ꝛc. ad fcā patrīs sui, notabilr addēdo.

e Et induit se ꝛc. i. fortiter ꝛ audacter.

f Et succinxit se ꝛc. Mā agilis erat ꝛ expdit ad bellādā sic bō succinct' ad ābulādū

g Et pteg. castra. s. in isrl. h Silis facus ē leōi, de q̄ scribit puer. xxx. Ē eo fortissim' bestiarum ad nulli' pauebit occurrit

i Et sic catul' (sus. ꝛc. cui rugitu terrent bestie) fiunt ꝙpide sic g̃tes idolatre audito nomine iude.

l Et psecut' ē. Hoc pfit describit cōflict' iude cū aduersarijs. et pmo in gñali. scōo spāli: ibi. Et cōgregauit apollonī. Circa primū dr. l Et psecut' ē ꝛc. in loc' abdit. vbi se absconderāt fugiendo. l Et directa ē sal' s. isrl.

m In mānu ei'. i. in potēria ei'.

n Et exacerbat. re. m'tos. eorū gentes debellādo

o Et letifi. iacob. i. pl'm isrl ipm libe

p Et i secu' (rādolū ꝛc. qō pz ad impletū, nā ad ei' cōmēdatōem narrant ei' fcā p orbem vniuersum.

q Et ogregauit peū-
functus est anno cētesimo
q̄dragesimo sexto ꝛ sepultus ē a filijs suis in sepulcris patrꝝ suorū in modin
ꝛ planxerūt eū oīs isrl' planctu magno.

.III.

e Surrexit iudas
q̄ vocabat machabeus filꝰ eius p eo ꝛ adiuuabant eū oēs frēs eius ꝛ
vnūsq̄ q̄ se iūxerāt pli ei':
ꝛ pliabantꝰ pliū isrl' cū leticia: ꝛ dilatauit gl'am pl'o
suo ꝛ induit se lorica sicut
gigas: ꝛ succinxit se arma
bellica sua in plijs: ꝛ pteg-
gebat castra gladio suo.
Silis facꝰ est leoni i opibus suis ꝛ sic catulꝰ leōis
rugiēs in venatōe: ꝛ psecutꝰ ē iniq̄s psecutās eos
ꝛ qui ꝛturbabāt pl'm suū
eos succēdit flāmis ꝛ pul
si sunt inimici ei' p timore
ei' ꝛ oēs operātes iniq̄tatē cō
turbati sūt: ꝛ directa ē salꝰ
m in mānu ei'. n Et exacerbabat reges m'tos ꝛ letificabat iacob in opibꝰ suis: et
in seculū mēoria eius i bñ
dictione. ꝛ pambulabat ci
uitates iuda: ꝛ perdidit ī-
pios ex eis. ꝛ auertit iram
ab isrl. Et notat' ē vsq̄ ad
nouissimū tē' ꝛ congregauit
pereuntes. ꝛ congregauit
apollonī gentes ꝛa samaria virtutē multā ꝛ magnā
ad bellandū contra israel.
Et cogit iudas et exijt
obuiā illi. et pcussit ꝛ occidit illū: et cecidēt vulnerati m'lti ꝛ reliq̄ fugērt ꝛ accepit spolia eoꝝ. Et gladiū
apollonij abstulit iudas
et erat pugnās in eo oībus
diebꝰ. Et audiuit seron
pceps exercit' syrie q̄ cōgregauit iudas ogregatōnē fideliū ꝛ eccliam secū: ꝛ
ait. Faciā m nomē ꝛ glorificabor in regno, ꝛ debellabo iudā ꝛ eos q̄ cū ipo sūt
quia spernebant vbū reg'.
Et ppauit se et ascenderūt
cū eo castra impioꝝ fortes
auxiliarij vt facerēt vindictā in filios isrl. Et appropinquārt vsq̄ bethoron: ꝛ
exiuit Judas obuiā illis
cū paucis. Vt aūt viderēt
exercitū venientem sibi obuiā dixerūt iude: Quomō
potemꝰ pauci pugnare
contra multitudinē hanc
tantā ꝛ tam fortē? Et nos
fatigati sum' ieiunio hodie
Et ait iudas: Facile ē concludi multos in mānu pauco-
rū: et nō est differētia in
conspectu dei celi liberare in multis et in paucis:
qm̄ nō in multitudīe exercitus victoria belli: sed de
celo fortitudo est. Ipsi veniunt ad nos ī m'litudie ꝓtumaci, ꝛ suphia vt dispdāt
nos ꝛ vxores ntras ꝛ filios
nostros. et vt spoliēt nos
Nos vero pugnabim' p
animabꝰ nris ꝛ legibꝰ nris
et ipe dns conteret eos añ
cum regis pricipibꝰ. ibi Et audiuit ātē. tertiū cū finitimis gentibꝰ. ca. v. Prima adhuc in duas, q: primo ponit bellū iude cū apollonio duce samarie. scōo cum seron duce syrie. ibi. Et audiuit seron. Circa primū dr.

r Et ogregauit ꝛc. vt faceret sibi nomē debellando iudam.

s Et cognouit Judas. per exploratores suos.

t Et exijt obuiā illi Non pmittens et fines suos ingredi.

v Et gladiū ꝛc. in signū victorie sic dauid gladiū golie. primo Reg. xvij.

x Et erat pugnans ꝛc. hoc dr ad denotādū gladij bontatē.

a Et audiuit. Hoc consequenter describit bellum iude cum seron syrie duce. Circa q̄ primo ponitur ipsius seron apparatus. et patet lra. scōo iudeorum metus ibi Et exiuit iudas obuiam illis cum paucis ideo timuerūt. s. multitudinem fortem cōtra se venientem. tertio pōitur per verba iude populi consolatio: ibi. Et ait iudas: Facile ē ꝛ cludi m'tos in manibꝰ paucorū ꝛ et hoc virtute dei cui nō potest resisti quā eis assilire affirmat dicens.

b Ipsi veniunt ꝛc. id est in malis obstinati.

c Et superbia. quaz deus a principio mūdi detecit in angelis suphientibꝰ.

d Ut dispdant nos ꝛc. iniuste nocumentum nobis inferendo in personis, ꝓpijs et nobis cōiunctis et rebus possessis. p
pter qō habent iniustū bellum: nos autez iustum. ideo subditur.

e Nos vero pugnabimus pro animabꝰ nostris. i. vitis nostris defendendis.

f Et rebus nostris a deo datis. ideo cōcludit. Et ipse dominus ꝛc. Quarto ponitur aduersariorum debellatio: cum dicitur.

g Ut cessauit aūt loq̄. ꝛ ptz lr̄a vsq; ibi. b Et pue nit ad regē. s. antiochū epiphanē. i Ut audiuit aūt rex. Hic ꝓfit ō̄scribit bellū iude cū regis principibꝫ ad hoc speciale destinatis p̄cedētes vo nō fuerūt ad bellandum missi: sz cū eēnt posit ad custodiā terraꝝ iude ꝓpinquā intulerūt iudeis bellū vt sic oīderēt se zelare p rege. ꝛ diuidit i duas ps. q; prīo ponit bellī apparat⁹. secūdo ꝓflict⁹. c. seq̄nti Dīa in duas. q; primo p̄ponit apparat⁹ ex parte regaliū. secōdo ex parte iudeoꝝ: ibi. Et vidit iudas. Et notā dū q; apparat⁹ ex pte regaliū sp est cū ira ꝛ cupiditate. cū mīrtudine supba et ptāte. ex pte vo iudeoꝝ cuz oōne ꝛ hūilitate: cuz dei fiducia ꝛ pietate Circa primū prīo ponit rex ordinatio. secūdo ordinatōis executō: ibi Et rex assumpsit. Circa primū ō.

i Ut audiuit aūt rex Duces suos a iudeis denictos. ceſa patēt vsq; ibi. k Et vidit q; defecē pecūia ō thesaurꝰ suis ꝛc. q; si sufficiebat ad tūi exercitū diu sustinēdū l Et tribu. regiōis modica ꝛc. nō enī soli iudei rebellauerāt eo q; cogebat eos ad colendū iouis idolū vt dīm ē. s. H̄ et multi gētiles aliū ritum hītes: q̄z aliq̄ colebāt herculē. alīq; dyanā. ꝛ sic de aliis: q̄b scripserat p decretuz vt dimitterēt ritꝰ suos ꝓ antiochi cultū vt eēt ꝓpls vnus vt dīm ē. s. i. cap. q̄ erat eis graue. ō negauerāt antiocho tributa consueta.

m Et timuit ne nō ꝛc. i. vt ñ posset cōtinuare sumptꝰ militū sicut prius.

n Et cogitare in ꝓsidium. in q̄ erant diuite mīte vt posz inde defectū suū supplere Dimisit tūi in antiochia q̄ erat metropolis regni sui lysiā ad faciē nrām. Clos aūt ne timuerit seos ꝰ vt cessauit āt loq̄ insiluit in eos ſbito: et ꝓtriꝰ ē seron ꝛ exercitꝰ ei⁹ in ꝓspectu ipsi⁹. ꝛ psecut⁹ est eū in descēsu bethoron vsq; in cāpū. Et ceciderūt ex eis octingēti viri. reliq; āt fugerūt in trā philistiim. et cecidit tīor iude ac fratrū ei⁹ ꝛ formido sup oēs gētes in circūitu eoꝝ ꝰ ꝓ uenit ad regē nomē ei⁹ et de plīs iude narrabāt oēs gentes. ¶ Et audiuit āt rex antioch⁹ ꝰ mōes istos: iratus ē ualo: ꝛ misit ꝛ ꝯgregauit exercitū vniuersi regni sui castra fortia valde. Et aperuit erariū suum ꝛ dedit stipēdia exercitui i annū: ꝛ mādauit ill' vt essent parati ad oīa. ꝛ vidit q; defecit pecunia de thesauris suis ꝛ tributa regiōis modica ꝓpter dissensionē et plagā quā fec in terra vt tolleret legitima q̄ erāt a primis diebꝰ et timuit ne nō hīet ꝛ sel ꝛ bis in sumptus ꝛ donaria q̄ dederat antelarga mānu ꝛ abunda uerat sup reges q̄ añ eum fuerāt Et ostensatus erat animo valde: ꝰ ꝛ cogitauit ire in ꝓsidē ꝛ accipe tributa regionū ꝛ ꝯgregare argentū multū. ꝛ reliqt lysiā ꝰ hoiem nobilē de genere regali sup negocia rēgia a flumine euphraten vsq; ad flumē egypti: ꝛ vt nutriret antiochum filiū suum donec rediret. ꝓ et tradidit ei mediū exercitū ꝛ elephantos. ꝛ mādauit ei de oīb⁹ q̄ volebat: ꝛ ō inhabitātibꝫ iudeam ꝛ hierusalē: et vt mitteret ad eos exercitum ad ꝓterendā ꝛ extirpandā vtutē istī. ꝛ reliq̄as hierī. m et auferēdā mēoriā eoꝝ de loco: ꝛ vt ꝓstitueret hītatores filios alienigēas in oīb⁹ finib⁹ eoꝝ. ꝛ sorte distribueret trā eoꝝ. ꝰ Et rex assumpsit ptē exercitꝰ reliqui. ꝛ exiuit ab antiochia ciuitate regni sui ꝰ āno centesimo ꝛ q̄dragesimo septimo et trāsfretauit euphraten flumen ꝛ pambulabat supiores regiōes Et elegit lysias ptolomeū filiū dorim ꝛ nichanorē et gorgiā ꝰ viros potētes ex amicis regis: ꝰ ꝛ misit cū eis q̄dragīta milia viroꝝ ꝛ septē milia eqtū vt venirēt in trāz iudā: ꝛ dispderēt eū ꝓm verbū regis. Et ꝓcesserūt vt irent cū vniūsa vtute sua: et venerūt ꝛ applicuerunt ammaum in terra campestri. ꝰ Et audierūt mercatores regionū nomen eoruz. et acceperunt argentum ꝛ aurum multū valde ꝛ pueros: et venerunt in castra vt accipent filios israel in seruos. ꝛ additi sūt ad eos exercitus syrie ꝛ terre alienigenaꝝ. ꝰ Et vidit iudas et frēs ei⁹ q; multiplicata sunt mala. ꝛ exercitꝰ applicabat ad fines eoꝝ ꝛ ꝯgnouerūt verba regis q̄ mādauit populo facere in interitum ꝛ consummationem. Et dixerūt vnusquisq; ad prorimū suū. Erigam⁹ de iectionē ꝓpli nri ꝛ pugnemus ꝓ ꝓplo nro ꝛ sanctis nostris. et cōgregatus est

o Dominē nobilē ꝛc. in q̄ nota ei⁹ aptitudo ad custodiam regni.

p Et tra. ei mediū ꝛc. quia tradidit sibi mediet⁹ rex exercit⁹: tam in hoīb⁹ q̄ i alia lib⁹ aliā vo mediet⁹ sēcum duxit.

q Et rex assumpsit Hic ꝓfit ponit ordinatōis regis executio. Et prīo ex parte regis cum dicitur.

r Et exiuit ab ātiochia ꝛc. s. in metropoli.

s Anno. c. et. xl vij. s. regni grecoꝝ. regni vo sui āno. xl. q; cepit regnare āno. cxxxvij. regni grecoruz. vt dīm est. s. ca. i. Secōdo ponit executio ex pte lysie custodis igni cuiꝰ. Et elegit lysias ꝛc

t Et viros ꝛc. vt sic dēnt magi volūtarij ordinatōis regis exeq̄.

v Et misit cum eis xl. milia viroꝝ. s. peditū. cetera patēt vsq; ibi. x Et audierāt merca. ꝛc. i mīrtudine ꝛ fortitudine ꝛ credētes q; tati deberent iudeos capere: ꝓpauerūt se ad emēdū illos in seruos ꝛ ancillas: ꝓpter q̄ venerunt ad castra eoꝝ.

y Et vidit iudas. Hic ꝓfit ponit apparat⁹ bell' et pte iudeorum. Et primo p humilem ꝛ deuotā orationē. secōdo p bellatorum dispositionem: ibi. Et post hoc. Circa primū patz littera et ꝓdictis vsq; ibi.

z Et hierlm si habitabat. Hoc inponit ad reddendū cām qre nō iuerūt hierlm ad orandū. cū ibi esset locus diuinū cult⁹. a Et sctm. i. tēpli locus. b Conculcabat. t subdit a qbus. c Et filij alienig. erāt i arce xpinqua templo. d Et congregati. sunt iudei.

e Et venert ꝛc. i. venert adorare ibi. vsq facie ab hierlm. sic dr de Daniele q orabat vsus hierlm Dañ. vi. et subdit cā orādi in maspha. cū dr.

f Quia locꝰ orōis erat ꝛc. i. prioribꝰ tpⁱ

g In isrl. ubi (bus. enī) congregabat pⁱus isrl ad orādū dñm vt habetur. i. Regū. vij.

h Et ieiu. die illa. ad se corā dño afflige dū inviciu. i Et indueꝝ se cilicijs. ad se affligēduz in vestitu.

k Et cinerē posu. ꝛc in signū hūliatiōis.

l Et scidert ꝛc. i. scidert i signū afflictiō

m Expādert (nis. libros legī. ad oīden dū q pati erant p lege se picul' morꝛ tradere.

n De quibus scrutabāt gētes ꝛc. Ali qui enī gētiles magꝛ subtiles t literati volebāt arguē cultū idoloꝝ ex libꝛ moysi. nā exod. xxv. pcipit q intra scīm scōꝝ ponerēt imagies cherubin. sꝛ ꝫ nō valꝛ. q. si ponebanꝰ ibi ad ꝫ q colerenꝰ: sꝛ vt oīderet q angeli p cherubin repsitati fuūt deo cuⁱ sedes figurabāt p pⁱpitatoriū qđ remānebat vacuū. ad significādū q deitas si pōt p imaginē repsitari. vt diffusⁱ dictū fuit ibidem o Et attulerūt oꝛna. ꝛc. et subdit cā qre ista adduxert ad illū locū. cū dr. p Et clamauert. ad um petrādū dei misdiā. q Quid faciemⁱ istꝛ. ītā extra hierlm si erat locꝰ sacrificij. nazarei vo tenebanꝰ offerre sacrificia in expletōe voti sui ītūe. vi. Sūt sacerdotes nō poterāt vti vestibꝰ sacdotalibꝰ nisi in ministerio tēpli. ad qđ nō poterāt accedē xpⁱ gētiles q erāt in arce.

r Et q ꝛc. q. d. nō ē aliⁱ locꝰ. (vt pdictū est. iō subdit.

s Et sancta tua. i. templi loca.

t Conculcata sunt. a gentilibus.

v Et pfanata et luxurijs t idolatrijs ibidē exercitis.

x Sacerdotes tui ꝛc. nō potētes tibi mīstrare. sꝛ solū miserā suā lugere. y Et in hūlitatē. i. detectōem.

z Et ecce natōes ꝓuenert ꝛc. q. d. nō sufficiūt eis mala nobis illata. nisi nos deleāt penitꝰ de terra. a Et tubis exclamauert. vt miscdiā implorarēt: nō solū vocibꝰ hūanis sed etiā musicis instrumētis. sic aliqñ pulsant ecclesie campane ꝫ piculū fulguris et tempestatis.

b Et post hec. Hic consequēter ponit apparatus iudeoꝝ per exercitus dispositionē cum dr.

b Et post hec constituit iudas duces populi. Nam in piculis nō est dimittendum sciēter qđ fm hūanaz pudentiā pōt fieri. aliter videretur qđā tentatio dei.

c Tribunos. qui p essent mille bellatoribus.

d Et centuriones. qui centū.

e Pentacōtarchos qui qñāginta. t dicit a penta qđ est qñq t costes decē: t archos princeps. qꝛ qñq; de cēnarijs pfidebant.

f Et decuriones. q decē preessent.

g Et dixit his. qui edificabāt domos ꝛc sequit fm legez q hꝫ Deut. xx. et eoꝝ ideo fuit ibi victa.

h Et collocauerūt ad austꝝ ammauz. to sephus dicit emaus que distat a hierlm lx. stadijs vt habetur Luce vltimo.

i Melius est nobis mori in bello iusto q̄ mala gentis nostre. Sic aliqñ videre mala gen. ꝛc. que ē vita pbrosa cui bona mors est pr eligēda.

Capitulum. IIII.

e Assumpsit gorgias. Postq̄ descriptus est pugne apparatus. hic consequenter describitur cōflictus. Circa quem primo ponitur iude decertatio. secundo decimis aduersarijs templi purificatio ibi. Dixit autē iudas. Prima in duas. quia primo ponitur conflictus iude cum exercitu missō a lysia. secundo cum ipso in pson propria ibi. Quicūq; autē alienigenarum. Prima adhuc in tres. quia primo ponit gorgie insidiatio. secundo insidiantis delusio ibi. Et audiuit iudas. tertio delusi fugientis ꝓclusio ibi. Et adhuc loquente. Insidiatio vero gorgie fuit. qꝛ disposuit de nocte venire ad castra iudeorum t eos occidere ex impⁱo tuso. et patet littera vsq; ibi.

Assumpsit gorgias quīq; milia viroꝝ t mille equites electos. et mouerunt castra nocte vt applicarent ad castra iudeoꝝ et percuterent eos subito.

b Et filij.s.alienigenaꝝ. c Qui erāt et arce.i. de numero illoꝝ q̄ erant in arce ſpon ad nocendū iudeis q̄n tūcunq; poterāt. d Erāt ill' duces.qz sciebant loca circa hierlm p q̄ freqūnf discurrebāt ad capiēdū iudeos. e Et audiuit.Hic ꝓfir ponf insidiātis delusio.quia fraus Gorgie fuit revelata iude.7 tūc cuz oīb bellatoribꝫ suis eriuit ō tentoriis ad pcutiendū gr̄ē exercitus regis q̄ remāserat in castris an̄ gorgias cum alia ꝑte rediret q̄ credens fugisse iudeos in montibus querebat eos.7 interim iudas aliā ptem exercitus debellauit et artē arte delusit.et his dictis ptz littera pauc̄ q̄ discurrentur. f Adhuc enī dispersus ꝛc.qz illa ps exercitus quā gorgias secum duxerat adhuc nō rdierat ad castra regis.

g Qui tegumenta.i.arma ad septegendum. h Et gladios.ad inuadendum. i Non hēbant.ꝓf inopiā:vt dicūt aliq̄ sed hoc nō vē verum: quia de spoljs exercitus apolonij 7 exercitus seron acq̄sierant arma in bona q̄ntitate.vtz.c. p̄cedenti.7 ideo libri correcti sic hbīt.qz tegumenta 7 gladios fi hēbāt.7 in hoc redd̄f causa q̄re iudas appuit ī campo cum tribꝫ milibꝫ tiū.qz lz acq̄siuissent arma in p̄cedentibus victorijs:nō tñ ī tanta copia q̄ possent armare tria milia virorum bellatoꝝ.7 sic ē sensus.qz tegumēta et gladios non habebant.s.ad armanduz plēs q̄ tria milia.

k Dementote q̄liter ꝛc.Exo.xiiij. l Et tuba ꝛc.ad animādū bellatores suos ad p̄lium.Cetera patent. m Et adhuc loquēte iuda.Hic ꝓfir ponf gorgie delusū con

[a] Et filij [c] qui erant ex arce [b] erant illis duces. [c] Et audiuit iudas 7 surrexit ipse et potētes pcutere virtutē exercituū regis:q̄ erant in animā. [d] Adhuc enī dispersus erat exercit⁹ a castris. Et venit Gorgias ī castra iude noctu 7 neminē inuenit.7 q̄rebat eos ī mōtibꝫ: qm̄ dixit. Fugiūt hi a nob Et cū dies fact⁹ essz: apparuit iudas in campo cum tribꝫ milibꝫ virorꝝ tm̄ [e] qui tegumēta [b] 7 gladios non habebāt. Et videt castra gentiū valida et lozicatos et eq̄tatus ī circūitu eoꝝ: et hi docti ad p̄liū. Et ait iudas vir q̄ secū erant. Ne timueritis ml'titudinē eoꝝ: et impetū eoꝝ ne formidetis [f] Memētote q̄liter salui facti sunt p̄res nr̄i in mari rubro:cum sequeret⁹ eos pharao cū exercitu multo Et nūc clamem⁹ in celum et miserebit nr̄i dñs: 7 memor erit testamēti patꝝ nostroꝝ:7 cōteret exercitum istū añ faciē nr̄am hodie. et scient oēs gētes q̄ ē ds q̄ redimat 7 liberet israel. Et leuauerūt alienigene oculos suos 7 viderūt eos venientes ex adūso. Et exierūt de castris in p̄liū 7 tuba cecinerūt hi q̄ erāt cū iuda.et ꝓgressi sunt 7 ꝓtrite sūt gētes 7 fugerūt in cāpū. Hostiles im̄ aūt ceciderūt ī gladio 7 p̄secuti sūt eos vsq; gazeron 7 vsq; in cāpos ydumee azoti 7 iamnie:7 ceciderūt ex illis vsq; ad tria milia virorꝝ. Et reūsus est iudas 7 exercit⁹ eius seq̄ns fusio.quia fugit timēs ꝛfligere cū exercitu iude.Ideo ō: n Ecce apparuit pars q̄dā.s.illa ps exercitus regis q̄ secū duxerat gorgias.vt p̄dictū est. o Prospiciens de monte.in q̄ gorgias quesierat iudeos. p Et vidit gorgias ꝛc.s.illi q̄s reliq̄rat in castris. q Et succensa sunt castra eoꝝ a iudeis. r Quibꝫ illi ꝛc.7 fugerunt non audētes cum iudeis affligere Cetera patent. s Quicunq; autez. Descripto conflictu iude cū exercitu miſso a lysia.hic ꝓseq̄f ponf exercitus eius cū exercitu lysie in p̄sona ꝓpria.Circa q̄ ō primo p̄it mortuū lysie.7 ptz eius apparatus:cū subdit. s Congregauit lysias ꝛc.scz peditum Secundo ponf iude occursus: ibi. Et occurrit eis iudas ꝛc. et oratio eius cū subditur. Benedict⁹ es saluator isrl qui ꝓtriuisti impetū potētis idest golie.hoc habetur primo Reg.xvij. Et tradidisti castra alienigenaꝝ in manu ionathe filij saul ꝛc. primo Reg.xiiij. Tertio ponf vtroꝝq; conflictus cum dicitur. Et commiserunt p̄liū ꝛc.et patz ītā.

[f] Memētote ēq̄liter ꝛc. Exo.xiiij. [g] Et tuba ꝛc.ad animādū bellatores suos ad p̄lium. Cetera patent. [h] Et adhuc loquēte iuda. Hic ꝓfir ponf gorgie delusū con eum. Dixitq; ad populū. Non ꝛcupiscatis spolia: quia bellum ꝛtra nos est. et gorgias et exercitus ei⁹ prope nos in mōtibꝫ:ſz state nūc ꝛ inimicos nr̄os:et expugnate eos:et sumetis postea spolia securi. [i] Et adhuc loquente iuda hec [k] Ecce appuit ps q̄daz ꝓspiciens de mōte. [l] 7 vidit gorgias q̄ in fugā cōuersi sunt sui [m] 7 succēsa sunt castra.Fum⁹ enīz q̄ videbāt declarabat qđ factum est. [n] Quibꝫ illi conspectis timuerūt valde: aspiciētes sīl 7 iudā 7 exercitū in campo paratū ad p̄liū.7 fugerūt oēs in cāpo alienigenaꝝ 7 iudas reūsus est ad spolia castroꝝ.7 acceperūt autez multū 7 argentū 7 hyacinthum 7 purpurā marinā: et opes magnas :7 ꝛuersi hymnū canebant 7 bñdicebant deū in celū q̄m bon⁹ est:q̄m in seculū misericordia ei⁹ Et facta ē salus magna ī isrl in die illa. [o] Quicūq; aūt alienigenaꝝ euaserūt venerunt 7 nūciauerūt lysie vniuersa que acciderant. Quibꝫ ille auditis cōsternatus animo deficiebat: quia nō qualia voluit: talia contigerūt in isrl: et q̄ lia mandauit rex.Et seq̄nti anno [p] cōgregauit lysias virorꝝ electoꝝ septuaginta milia 7 equitū quinq; milia vt debellaret eos.et venerunt in iudeaz:7 castra posuerunt in bethoron: et occurrit illis iudas cū decem milibus viris. Et viderunt exercitum fortem

[q] Et succensa sunt castra eoꝝ a iudeis. [r] Quibꝫ illi ꝛc.7 fugerunt non audētes cum iudeis affligere Cetera patent. [s] Quicunq; autez. Descripto conflictu iude cū exercitu miſso a lysia.hic ꝓseq̄f ponf exercitus eius cū exercitu lysie in p̄sona ꝓpria.Circa q̄ ō primo p̄it mortuū lysie.7 ptz eius apparatus:cū subdit. [s] Congregauit lysias ꝛc.scz peditum Secundo ponf iude occursus: ibi. Et occurrit eis iudas ꝛc. et oratio eius cū subditur. Benedict⁹ es saluator isrl qui ꝓtriuisti impetū potētis idest golie.hoc habetur primo Reg.xvij. Et tradidisti castra alienigenaꝝ in manu ionathe filij saul ꝛc. primo Reg.xiiij. Tertio ponf vtroꝝq; conflictus cum dicitur. Et commiserunt p̄liū ꝛc.et patz ītā.

[t] Dixit aūt iudas. Postq̄ descripta est iude decertatio. hic conseq̄nter representatis hostibus describitur templi purificatio.7 secundo purificati renouatio:ibi. Et accesserunt lapides. Tertio altaris dedicatio ibi. Et fecerunt dedicationem. Circa p̄mū primo ponf lamentum destructionis cum dicit.

v Et viderũt ꝛc. scz ipm templum.
x Et exaltare. sicilicz holocaustorum.
y Prophanatũ. Nam ibi positũ fuerat idolũ. vt dictũ
z Et in atriis virgulta nata. s. in atrio sa- (est. s. ca. i.
cerdotũ: ꝛ in atrio virorꝫ mundorꝫ ꝛ in atrio immũdorꝫ.
a Et pastophoria dirupta. i. domuncu las circa atria sacdo tũ edificatas in qbꝫ offerẽtes hostias pa cificas comedebãt co rã dño parte sibi cõ tingẽte. nã de hostijs pacificꝫ vna pars in cendebaꝫ ad honorẽ dñi. alia cedebat in vsus sacerdotum tertia in vsus offerẽ/
b Et scidert (rũ. vestẽ. sua ꝛc. in signũ doloris ꝛ hũiliatõis
c Et exclamaue. ꝛc. De quibꝫ hꝫ Mũc. x. et dicunt tube signo rũ. qz p illas significa bant plura. s. cõuoca tio ad cõsiliũ ꝛ cõgre gatio ad festũ. ꝛ mo tio castrorꝫ ꝛ exercita tio ad bellum.
d Tũc ordinauit ꝛc. Hic scdo tollit im pedimẽtũ purificatõ nis cũ dr. d Tũc ordinauit ꝛc. vt sic es sent occupati in sua defensiõe vt ñ posset ꝓcere sagittas vel spicula ad eos q̃ emũ dabãt loca sancta. Et ꝓfiter ponit ipa puri ficatio cũ dr. elegit sa cerdotes ꝛc. i. sancte vite ꝛ integre fame.
f Et tulerũt ꝛc. i. la pides altarꝫ qõ fece rant gẽtiles ad ĩmo landũ idolo sup alta re holocaustorũ posi to. vt dictum est su pra ca. i.
g In locũ ĩmũdũ. Lapides aũt altaris dñi ꝓfanatos posue runt in loco mundo sicut subdit. ꝛ cogita unt de altari holocau storꝫ ꝛc.
h Et repo suerũt ꝛc. i. in mõte syon vbi erat domus
i Quousqz ve (dñi. niret ꝓpha. dicẽs qd essꝫ agẽdum de illis.
k Et accepert. Hic ꝓfir describit templi purificati renouatio et orauit ꝛ dixit Bñdictus es saluator israꝫ qui ꝓtriui sti imperũ potentẽ in mãu fui tui dauid ꝛ tradidisti castra alienigẽarꝫ in manu ionathe filij saul ꝛ armige ri eius. Cõclude exercituꝫ istũ in mãu ꝓpli tui israꝫ: et ꝓfũdant in exercitu suo ꝛ eqũbꝫ. Da illi formidinẽ ꝛ tabefac audaciã virtutis eorꝫ et cõmoueant ꝓtritõe sua Dejce illos gladio diligẽ tiũ te. ꝛ collaudẽt te oẽs q̃ nouerũt nomẽ tuũ in hymnis. Et cõmiserũt plũ ꝛ ce ciderũt de exercitu lysie qñ qꝫ milia virorꝫ. Videẽs aũt lysias suorꝫ fugã ꝛ iudeorꝫ audaciã: ꝛ q̃ parati sũt aut viuere aut mori fortiter: abijt antiochiã ꝛ elegit mi lites vt multiplicati rursꝫ venirẽt ĩ iudeã. Dixit ãt iudas ꝛ frẽs eiꝰ. ecce ꝓtriti sunt inimici nri: ascẽdamꝰ nũc mũdare sancta ꝛ reno uare. Et ꝓgregatꝰ ẽ oĩs ex ercitus ꝛ ascenderũt ĩ mon tẽ syon. et viderũt sctificationẽ desertã: ꝛ altare ꝑphanatũ: ꝛ portas exustas et in atrijs virgulta nata sicut in saltu vel ĩ mõtib et pastophoria dirupta.
l Et scidert vestimẽta sua: ꝛ plãxerũt planctu magno et imposuerũt cinerẽ sup ca put suũ: ꝛ ceciderũt in faciẽ sup terrã: ꝛ exclamauerũt tubis signoꝛ ꝛ clamauerũt in celũ.
m Tũc ordinauit iu das viros et pugnarẽt ad uersus eos qui erãt in ar ce donec emũdarẽt sancta
n Et elegit sacerdotes sine macula voluntatẽ hñtes in lege dei. ꝛ mũdauerunt sancta. Et tulerũt lapides contaminatiõis in locum immũdum. ꝛ cogitauit de altari holocaustorũ quod prophanatũ erat quid de eo faceret. et incidit illi cõ silium bonũ vt destrueret illũ ne forte illis eẽt in ob probriũ. qz ꝓfanauerunt illud gẽtes ꝛ dmoliri sunt illud.
o Et reposuert lapi des in mõte dom in loco apto: q̃ aduscz veniret ꝓ pheta ꝛ ĩderet de eis
p Et accepert lapides itegros sm legẽ: ꝛ edificauerũt al tare nouũ sm illũ qõ fuit prius:
q ꝛ edificauert sancta ꝛ q̃ intra domũ erãt in trinsecꝰ: ꝛ edẽ ꝛ atria san ctificauert.
r Et fecert vasa sancta noua: ꝛ intulerunt candelabꝫ ꝛ altare incen sorum ꝛ mẽsam in templũ
s Et incẽsum posuert sup altare ꝛ accẽdert lucernas que sup candelabꝫ erant ꝛ lucebãt ĩ tẽplo. Et posuert sup mẽsam panes ꝛ appen derũt velamina ꝛ cõsum mauert oĩa opa q̃ fecerãt. Et ante matutinũ surre xert q̃nta et vicesima die mensis noni, hic est mensis casleu.
t centesimi quadragesimi octani anni: et obtulerunt sacrificiuz sm legem sup altare holocau storum nouũ quod fecert.
v Scõm tempus et sm diem in qua cõtaminauerũt illud gentes: in ipsa renouatũ est in cãticis ꝛ cytharis ꝛ cynaris ꝛ cymbalis. Et cecidit omnis populus in faciẽ: et adorauerũt et parãdo defectus erit stẽtes in scda parte templi q̃ dicebaꝫ scã sanctorũ.
o Et eedem. i. edifi cia q̃ erãt extra. p ha bitaculis sacerdotũ.
p Et atria scificaue rũt. eradicãdo virgul ta et aspergentes lu stratõis aq̃.
q Et intulert candelabrũz ꝛc. Hec enz tria erãt in pria pte tẽpli. mẽ sa ꝓpositõis in par te aqlonari candela brũz in australi: altaꝛ re incẽsi in medio ꝛ sanctũ sanctorum.
q Et incẽsum po suerũt. i. cremauerũt super altare.
r Et appendert velamẽta vnũ in introitu tẽpli. aliud ad sctũ sctorꝫ.
s Centesimi octaui ãni. regni grecorum.
t Scõm tpus ꝛ sm diem ꝛc. Nam anno clv. die x. xv. mensis casleu sacrificaue runt ydolatre super aram. vt hꝫ. i. cap. et ãno. clxiij. die vi cesimaquĩta mensis casleu obtulerunt in dei sacrificiũ in tem plo purificato. et sic renouatis tribus an nis eadem die reno uatum est templum qua fuerat ante cõta minatũ. sicut fuerat antea ꝓpheratũ Da nielis. vij.
v Et fecerunt dedi cationẽ. Hic ꝓfir de scribit templi reno uati dedicatio. et primo ãntum ad altare cum dicitur.
v Et fecert dedica tionẽ altarꝫ diebꝰ ꝛc. et inde tractum fuit q festa solẽnia octa tauã habẽt in nouo testamento.

p Et ornauerunt ꝛc. pro victoriis a deo sibi datis.
q Et statuit iudas ꝛc. Ista est dies ō q̄ ō: Joh. x. Encenia fcā st in hierlym̄is ꝛ hyems erat. Incipiebat enī hec solēnitas a. xxv. die mēsis cassleu cui ꝛndet nouēber ꝛ aliqñ decēber in pte. Sp̄ia nāq; dedicatio tpe salomōis fcā fuit in septēbri. iij. Reg. viij. Alia in reditu babylonice captiuitatis fuit in vere. cetera patēt vsq; ibi.
r Et hrēt pl̄s ꝛc. Sicut enī esau q̄ seq̄bat iacob Gen. xxvij sic ydumei ab Esau descēdētes sp̄ molesti fuerūt iudeis descēdentib⁹ a iacob.

Capitulum. V.

T factum est
e vt audierunt gētes ꝛc. Idcirco ponit tertiū pflictus iude antiochi tempe quē habuit iudas cū finitimis gentib⁹: inuidentib⁹ pspitati iudeor̄ q̄ fcā est p iudā et frēs ei⁹. ꝑpf q̄ iudeos hītantes int̄ eos occidebāt. ꝛ propinq̄s terminis eius inuadebant ꝛ obsidebant. ꝓpter q̄ iudas et frēs ei⁹ ꝓtra gētes istas pugnauit. circa q̄ sic ꝓcedit. q. p̄mo ponit pflictoz̄ liberatio. scōo aliq̄z istra belitarū p̄sumptio ibi. Et in diebꝫ. p̄ma in duas. q. p̄mo ponit pflictus iude cōtra aliquos spāles aduersarios. scōo ꝑ alios et diuersis gētib⁹ cōmixtos. ibi Et cōgregate sunt gentes. Circa p̄mū p̄mittit causa pflict⁹ iude in generali cum dicitur
a Et fctū ē vt audierūt gen. in circuitu. i. gētiles in circuitu iude habitantes.
b Irate sūt valde. prosperitati iudeor̄ inuidētes. et sic hēt. i. Esdre. iij. ꝛ neemie. iij.
c Et cogitabāt ꝛc. id est filios israel.
d Qui erāt int̄ eos. Plures enī de filiis isr̄l fugiētes psecutōnē antiochi epiphanis: latēter ierāt ad habitādū int̄ gētiles

bñdixerūt in celū cū q̄ ꝓsperauit eis. [e] Et fecerunt dedicationē altaris diebus octo: ꝛ obtulerūt holocausta cum leticia ꝛ salutaria laudis. [f] Et ornauerūt faciē tēpli coronis aureis ꝛ scutulis: ꝛ dedicauerūt portas et pastophoria: ꝛ iposuerūt eis ianuas. Et fcā est leticia in pl̄o magna valde. ꝛ auersus ē obprobriū gētiū. [g] Et statuit iudas ꝛ frēs ei⁹ et vniūsa eccl̄ia isr̄l vt agatur dies dedicatōis altar̄ in tpib⁹ suis ab āno in annum p̄ dies octo: a q̄nta ꝛ vicesima die mēsis casleu cū leticia ꝛ gaudio. Et edificauerūt in tēplo illo mōtē syon: et p circuitū muros altos ꝛ turres firmas: ne q̄n venirēt gētes ꝛ ꝓculcarēt eū sic antea fecerunt et collocauit illic exercitū vt ꝙuarēt eū ꝛ muniuit eū ad custodiēdā bethsuram. [h] vt hrēt pl̄us munitionē contra faciē idumee.

V.

[a] T factum est vt au
e dierūt gētes in circuitu q̄ edificatū altare ꝛ sanctuariū sic̄ prius: [b] irate sunt valde: [c] et cogitabant tollere gen⁹ iacob: qui erāt inter eos: ꝛ ceperūt occidere de populo et psequi. Et debellabat iudas filios esau in idumea et eos q̄ erāt in arabatha neq; circumsedebant istrahelitas: et pcussit eos plaga magna. Et recordat⁹ ē malicię filiorum bean qui erant populo in laqueum et in scandalū insidiantes

ꝓpe iudeā hītantes. Scōo ponit pflictus iude in speciali. Et p̄mo ꝑ idumeos ꝛ arabathaneos ꝛ filios bean. Nam isti put poterant iudeis nocebāt. ꝛ ptz ista vsq; ibi e Anathematizauit. sicut ō: de Josue q̄ anathematizauit vrbē hiericho. Josue. vi. cui⁹ habitatores omnes interfect. ꝛ metalla q̄ p ignē purgari poterāt diuino cultui deputauit p̄ ne l cessarijs tabernaculi vnde anathematizatio est nomē grecum et ō: ab ana q̄ ē sursum ꝛ thesis positio quia talia separātur ab vsibus humanis ꝛ deputant̄ cultui diuino.
f Et transiuit ad filios amon. Isti enī fuerūt molesti iudeis ēquis eis debuissent ē benivoli. eo q̄ descenderant de lot nepote abrae.
g Et cepit tazer ꝛc. id est villas sub dominio tazer existes.

ei in via. Et conclusi sunt ab eo ī turrib⁹ et applicuit ad eos [d] ꝛ anathematizauit eos ꝛ incendit turres eorū igni: cum omib⁹ qui in eis erant. [e] Et transiuit ad filios amon: ꝛ inuenit manum fortē ꝛ populū copiosum ꝛ Timotheū ducem ipsoz̄ñ. et cōmisit cum eis prelia multa: ꝛ p̄triti sunt in conspectu eoz̄ ꝛ pcussit eos. [f] et cepit tazer ciuitatē et filias eius et reūsus est in iudeam. [g] Et congregate sunt gētes q̄ sunt in galaad adūsus israelitas qui erāt in finib⁹ eoz̄ vt tollerent eos. [h] Et fugerūt in dathemam munitiōez ꝛ miserūt lr̄as ad iudā ꝛ frātres eius dicentes. Congregate sunt aduersum nos gentes per circuitum vt nos auferāt ꝛ parant venire et occupare munitionem in quā confugimus: [i] et timotheus est dux exercit⁹ eorum. Nunc ergo veni et eripe nos de manibus eorum. quia cecidit multitudo de nobis. Et oēs fratres nostros qui erant in locis tubin interfecti sunt Et captiuas duxerunt vxores eorum et natos et spolia. et peremerunt illic fere mille viros Et adhuc epistole legebantur. Et ecce alij nūcij venerūt de galilea cōcissis tunicis nūciantes sm̄ verba hec dicētes ꝙuenisse adūsum se: [k] a ptolomaide et tyro ꝛ sydone: et replera est omis galilea alienigēis vt nos ꝙumāt

b Et congregate sunt gentes. Idcirco ponit conflict⁹ iude contra aduersarios et diuersis gentibus cōmixtos. Circa quod primo ponitur causa conflictus. Secundo belli apparatus: ibi. Et autem audiunt. Tertio bellantium virtus: ibi. Et abiit symon. Causa vero conflgendi fuit oppressio iudeorum a cōmixtis gentibus in galaad et in galilea. ꝑpf q̄ iudei in illis partib⁹ positi petierūt a iuda ꝛ ei⁹ frātribus adiuuari ꝛ littera ptz paucis ex
i Et fuge(ceptis. rūt ꝛc. sic notabatur illa munitio.
k Et timothe⁹ est dux ꝛc. qui erat hō bellicosus et iudeis molestus.
l A ptolomaide. ciuitate que postea dicta est achon.

m Ut audiuit aũt. Hoc consequenter ponitur belli apparat⁹. habito enim consilio iudas cũ vna pte exercitus iuit ad liberandum iudeos: qui erant in galaad: r symon cum alia parte ad liberandũ eos qui erant in galilea. r Ioseph filiũ zacharie r azariã reliq̃t iudas cum residuo exercitu i iudea p custodia populi manẽtis in sua absentia.

n Et dati sunt viri rc. quia cũ pancionibus aduersarijs habebat p fugere q̃ iudas o Et abijt. Hic consequenter ponit bellantiũ virtus. Et primo symonis r sui exercitus, et ptz littera vsq̃ ibi.

p Et assumpsit rc. vt essent magi remoti ab aduersarijs r p consequens magis tuti.

q Et iudas. Hic cõsequẽter ponit virtꝰ iude et eoꝝ q̃ cũ ipso erant. Et diuidit in duas partes, q̃ primo ponit aduersariorum debellatio Secundo iudeorum assecuratio. ibi Et cõgregauit iudas. Prima in duas ꝑtes duplicem thimothei debellationẽ. Secunda ibi. Post hec autẽ. Circa primam partem patz lẽa vsq̃ ibi.

r Constituerunt ad mouẽ exercitũ, id est ipm applicare ad inuadendum.

"Ut audiuit aũt iudas et populꝰ ꝑmões istos: cõuenit eccia magna cogitare q̃d facerẽt frib⁹ suis q̃ i tribulatiõe erãt r expugnabant ab eis. Dixitq̃ iudas symoni frĩ suo. Elige tibi viros r vade r libera frẽs tuos ĩ galilea: ego aũt r frr meus ionathas ibimus ĩ galaadithim: r reliq̃t iosephũ filium zacharie r azariam duces ꝑplicũ residuo exercitu in iudea ad custodiã: r precepit illi dicẽs. Preeste pplo huic: r nolite bellum cõmittere adu̇sũ gẽtes donec reu̇tamur" Et dati sũt symõi viri tria milia vt iret in galyleã, iude aũt octo milia in galaaditht̃. Et abijt symon in galileã: r cõmisit ꝓlia multa cũ gẽtib⁹ Et cõtrite sũt gẽtes a facie ei⁹ r ꝑsecut⁹ est eos vsq̃ ad portã ptolomaidis Et cecidrũt d̃ gẽtib⁹ fere tria milia virorꝫ r accepit spolia eorꝫ Et assũpsit eos q̃ erãt i galilea r in arbatta cũ vxorib⁹ et natis r oib⁹ q̃ erant illis et adduxit in iudeã cũ letitia magna. Et iudas machabe⁹ r ionathas frr eius trãsierũt iordanẽ et abierũt viã triũ dierꝫ in deserti: Et occurrerũt eis nabutheiꝫ r susceperũt eos pacifice et narrauerũt eis oĩa q̃ acciderãt frib⁹ eorꝫ ĩ galaadithide, et q̃ multi ex eis ꝑphẽ si sunt in barasa r bosor: et in alimis et in casphor et magetht̃ r carnaĩ. Hec omnes ciuitates munite r magne, Sz r in ceteris ciuitatibus galaaditht̃idis tenent cõprehẽsi. Et in crastinuꝫ cõstituerũt admouere exercitũ ciuitatib⁹ his, r ꝑphẽdere r tollere eos i vna die Et ꝙuertit iudas r exercitus ei⁹ viã in desertũ bosor repente: et occupauit ciuitatẽ: r occidit oẽm masculum in ore gladij r accepit omia spolia eorꝫ: r succendit eã igni. Et sustulerũt inde nocte: r ibant vsq̃ ad munitiõeꝫ. Et factũ est di luculo cũ eleuassent oculos suos, r ecce pplus multꝰ cuius nõ erat nũer⁹: portantes scalas r machinas: vt cõprehẽderẽt munitiõem et expugnarẽt eos. Et vidit iudas q̃ cepit bellum et clamor belli ascẽdit ad celũ sic tuba r clamor magnus de ciuitate, Et dixit exercitui suo, Pugnate hodie p fratrib⁹ vr̃is Et vẽit trib⁹ ordinib⁹ post eos: et exclamauerũt tubis r clamauerũt in oratione, Et ꝙgnouerũt castra thimothei q̃ machabeus est: r refugerũt a facie ei⁹. Et ꝑcussit eos plaga magna: r ceciderũt ex eis in die illa fere octo milia virorꝫ. Et diuertit iudas in maspha: r expugnauit r cepit eã, r occidit omnẽ masculũ ei⁹ et sumpsit spolia ei⁹ r succẽdit eã igni Inde ꝓrexit r cepit casbon et magedon et bosor: r reliq̃s ciuitates galaaditht̃idis.

Post hec autẽ verba congregauit Timotheus exercitus alium: et castra posuit contra raphon trans torrentem. Et misit Iudas speculari exercitum: et renunciauerunt ei dicentes: quia conuenerũt ad eum omnes gentes que in circuitu nostro sunt: et exercitus multus nimis. Et arabes cõduxerũt in auxilium sibi: et castra posuerunt trans torrentem, parati ad te venire in prelium. Et abijt Judas obuiam illis. Et ait Timotheus principibus exercitus sui,

s Et surrexerũt inde nocte: vt ex improuiso irruerent sup eos: qui obsiderant iudeos inclusos in munitione.

t Et vidit iudas rc ad capiendũ dictam munitionem.

v Et venit rc. Dimisit eni exercitum fuit tres partes irruens super aduersarios a tergo.

x Et diuertit iudas in maspha. Aliqui libri habent maspha et male, q̃ maspha est locus in iudea in quo fuerunt congregati iudas et populꝰ ad dominũ depcandum, supra, xj, capitulo.

y Post hec assit ꝓba ibic ꝓpter põitur secunda Timothei debellatio. et ptz littera vsq̃ ibi.

z Et ait timotheus principibus rc, Erat enim sortilegus. et p hoc factum sortilegi sauerat ꝺ victoria sui contra iudam vl̃ eõuerso.

a Statuit scribas populi secus torrentem, Isti enim habebant in scriptis nomina bellatorum, et per hoc poterant scire si oẽs transirẽt.

b Et transfretauit ad illos prior. vt daret alijs audaciã trãseundi.

c Et placerunt ꝛc. vt fugeret magis expedite.

d Et congregauit. Postq̃ descripta ē aduersarioꝝ debellatio, hic ꝓsit describitur iudeorum ãsecuratio. nã liberatos ab obsidiõe noluit inter aduersarios diuittere, sz adducere eos in iudeã vt essent ibi tuti. Et patet littera vsq; ibi.

e Et venerunt vsq; ephron, vbi pontẽ impedimentũ inuenies in via. Illam habitatores ephron negauerũt eis trãsitũ p suã ciuitatẽ, et nõ poterãt trãsire p aliã viã adeo subdit,

f Sed per medium, sz ciuitatem ephron.

g Iter erat. scilicet inde ꝛ populo eius.

h Et obstruxerũt ꝛc. id ẽ murauerũt eas.

i Et pcepit iudas p̃dicare. i. p pontẽ dicere

k Vt applicarẽt ꝛc. id ẽ vt insultũ facerẽt contra ciuitatem.

l Et eradicauit eam, id est subuertit.

m Et erat iudas ꝛc. faciebat enĩ vltimam custodiã ne aliquis ex debilitate seu alia occasiõe remaneret post armatos, ꝛ ab aduersarijs insidiantibus caperetur

n Et obtulerunt ꝛc. id est eo q̃ bellatores sani redierãt ꝛ integro numero.

o Et in diebus. Hic ꝓsit describitur quorũdam iudeoꝝ ꝓsumptõ sz illoꝝ qui in absentia iude ꝛ fratrũ suorũ remãserant ad populi custodiã. ꝛ ꝓsumẽtes de sua virtute exierũt ad ꝓliandũ cũ gẽtilibꝫ cõtra iude ꝓhibitionẽ que habeb̃ supra. Et patet littera vsq; ibi.

p Et azarias princeps virtutis. i. partis exercitus que remanserat ad custodiam iude tantũ et non ad bella contra extraneos congregandum.

Cũ approp̃inquerit iudas et exercit⁹ ei⁹ ad torrẽtẽ aq̃ si trãsierit ad nos prior: non poterim⁹ sustinere eũ, quia potẽs poterit aduersũ nos Si vo timuerit trãsire et posuerit castra extra flumẽ trãsfretem⁹ ad eos: ꝛ poterim⁹ aduꝫus illũ. Erãt ap̃pinq̃uit iudas ad torrẽtẽ aq̃ ⁹ statuit scribas ꝓpli sec⁹ torrẽtẽ, ꝛ mandauit eis dicẽs. Heminẽ hoim reliq̃ tis sz veniãt oẽs in ꝓlium.

b Et transfretauit ad illos prior: ꝛ oĩs ꝓpls post eũ, et cõtrite sunt oẽs gẽtes a facie eoꝝ, ꝛ pierẽt arma sua et fugerũt ad phanũ quod erat i carnaim. Et occupauit ipam ciuitatẽ: ꝛ phanũ succẽdit igni cũ oĩbꝫ q̃ erãt in ipo: ꝛ oppssa ẽ carnaim: et nõ potuit sustinere ꝫ facie iude. c Et cõgregauit iudas vniũsos israelitas qui erãt in galaaditide a mimo vsq; ad maximũ, ꝛ vxores eoꝝ ꝛ natos ꝛ exercitũ magnũ valde vt venirẽt in terrã iude: ꝛ venerũt vsq; ephron, ꝛ hec ciuitas magꝝ in ingressu posita munita valde. Et nõ erat declinare ab ea dextra vel sinistra sz p mediũ iter erat. Et ĩclusi erũt se q̃ erãt in ciuitate ꝛ obstruxerũt portas lapidibus. Et misit ad eos iudas verbis pacificis dicẽs. Trãseamus p terrã vram vt eamus i terrã nram: ꝛ nemo vobis nocebit: tm̃ pedibꝫ trãsibim⁹. Et nolebant eis aperire. Et pcepit iudas predicari i castris: vt applicarẽt vnusq̃sq; in q̃ erat loco. Et applicuerũt se viri virtutis et oppugnauit ciuitatẽ illã tota die ꝛ tota nocte: ꝛ tradita ẽ ciuitas i manu eius Et peremit oẽm masculũ i ore gladij ꝛ eradicauit eã ꝛ accepit spolia eoꝝ: ꝛ trãsiuit p tota ciuitatẽ sup interfectos. Et trãsgressi sunt iordanẽ in cãpo magno ꝛ faciem bethsan. d Et erat iudas congregãs extremos ꝛ exhortabat ꝓpl̃m p tota viã donec venirent in terrã iuda. Et ascẽderũt in mõtẽ syon cũ letitia ꝛ gaudio. ꝛ obtulerũt holocausta q̃ nemo ex eis cecidisset donec reuterent in pace. e Et in diebꝫ q̃bꝫ erat iudas ꝛ ionathas in terra galaad ꝛ symon frẽ ei⁹ in galylea ꝛ faciẽ ptolomaidis: audiuit ioseph⁹ zacharie filiꝰ ꝛ azarias prĩceps virtutis: res bñ gestas et ꝓlia q̃ facta sũt ꝛ dixit. f Faciam⁹ ꝛ ipi nobis nom̃ ꝛ eam⁹ pugnare aduersus gẽtes q̃ in circuitu nr̃o sũt Et pcepit his q̃ erãt in exercitu suo ꝛ abierũt iãmiam et exiuit gorgias de ciuitate: ꝛ viri ei⁹ obuiã illis in pugnã. Et fugati sũt Joseph⁹ ꝛ azarias vsq; i fines iudee, et ceciderũt illa die de ꝓplo isrl̃ ad duo milia viri. Et facta ẽ plaga magꝝ in ꝓplo: q̃ nõ audierũt iudã ꝛ frẽs ei⁹: existimantes fortiter se facturos. g Ipsi aũt nõ erãt de semie virorꝫ illoꝝ: p quos salus facta ẽ in isrl̃ Et viri iuda magnificati sũt valde: in ospectu oĩs isrl̃ ꝛ gẽtiũ oĩm vbi audiebãt nomẽ eoꝝ. h Et que uerunt ad eos fausta acclamantes. Et exiuit iudas ꝛ frẽs ei⁹ ꝛ expugnabant filios esau in terra q̃ ad austrũ est: ꝛ percussit chebron ꝛ filias ei⁹ ꝛ muros ei⁹: ꝛ turres ei⁹ succẽdit igne i circuitu Et mouit castra vt iret in terrã alienigenarꝫ. i Et perambulabat samariã. k In q̃ Faciamus ẽ ipsi nobis nomen ꝛc. ex q̃ patet q̃ mouebant ex presumptiõe ꝛ laudis cupiditate.

r Et abierũt iamniã. vbi habitabat gorgias cum exercitu suo.

s Ipi aũt nõ erant ꝛc. i. Edathye et filiorum suorum ꝛ consanguineorum eorum

t Et viri iuda ꝛc. propter crebras ꝛ magnas victorias.

v Et conuenerunt ad eos ꝛc. i. eufortunia siue laudes de euforturnijs magnificãtes. Et dicunt faulta a faueo faues quasi fortune fautores. Plures enĩ de gẽtilibꝫ circa iudã ꝫ habitantibꝫ videntes et audiẽtes iude fratrũq; suoꝝ bonas. i. fortunas venerunt ad eos facere amicicias.

x Et pambulabat samariã. vbi habitabant gentiles illuc missi de perside, qui semp fuerũt molesti iudeis. vt patz. i. Esdre ꝛ neemie

y Et reuertũ scriptura ad loquendũ de predictis q̃ processerant ad bellũ ex presumptione cum dicitur.

z In illa die. id ẽ illo tempore.

5 Ceciderūt sacerdotes ꝛc. s. Ioseph⁹ ⁊ azarias supradicti. ō licet essent de sacerdotali genere nō tñ erāt de sorte ioarim. de qua fuit matathias. vt hꝝ. s. in princ. ca. sequ.

Trex antiochus. Descriptus vicio e rys iude tpe antiochi epiphanes. hic ꝑfit descri bit cōflict⁹ iude tēpe filij sui antiochi eupatoris. Et quia corruptio vni⁹ē generatō alteri⁹. tō prio ponitur mors āntiochi illustris. sequ subsitutio filij e⁹ āntiochi eupatoris. ibi. Et cognouit lysias. Circa primū prio pōitur fue mortis occasio. q̄ fuit duplex. Una q̄ fuit turpiter repulsus a quadā ciuitate ꝑsidis valde opulēta. quā ꝙrebat subito dep̄dari. Et hoc est quod dicitur.

b Et audiuit esse tē. Hoc audiuit ab exploratorib⁹ quo miserat ad inquirēdū de ciuitatib⁹ in quib⁹ posset accipe diuitias. ⁊ pecunias multas. nā ad hoc uerat in ꝑsidem. vt dictum est. s. uj. capitu.

c Et illic fuerunt. tē. ad decorē tēpli diuitiis plenū.

d Et lorice tē. ad memoriā suarū victoriarū.

e Et querebat querere ciuitatem. dolose.

f Et nō potuit. q̄ ei⁹ nibo reuelatus fuit ei⁹ dolus.

g Et abijt cū tristicia magna. q̄ fuit occasio sue mortis ꝓxia. nam ſpūs tristis exiccat ossa. ꝓuer. xv. Secunda sue mortis occasio fuit tristicia super ꝓdictā venies de audita debellatiōe ꝓncipuz suoz in iudea ⁊ ꝓsperitate iudeorum. Et hoc est. quod dicitur.

h Et venit q̄ nunciaret ei. Et patet littera vsq̄ ibi.

i Et q̄ tē. i. ydolum ionis q̄ edificauerat antiochus sup̄ altare dñi. vt. s. capitulo. i.

k Et sanctificationē id est templum.

l Et bethsuram ꝛc. vt esset eis in fortalicium cōtrā impulsus gentū.

m Ut audiuit ꝛc. q̄ illa die⁹ ceciderūt sacerdotes in bello dū volūt fortiꝛ facere: dū sine ꝓsilio exeūt in ꝓlium. Et declinauit iudas in azotū in terrā alienigenaꝝ: ⁊ diruit aras eoꝝ et ꝓlia deoꝝ suorū succēdit igni: ⁊ cepit ꝓlia ciuitatū. ⁊ reuersus ē in terraz

iuda. VI.

e Trex antiochus pambulauit supiores regiones. Et audiuit esse ciuitatē elimaidem in ꝓside nobilissimā ⁊ copiolā in argēto ⁊ auro. ⁊ ꝓplūq̄z ī ea locuplex valde. Et illic velamina aurea: ⁊ lorice et scuta: q̄ reliquit alexander philippi rex macedo qui regnauit prim⁹ in grecia. et venit ⁊ q̄rebat capere ciuitatē ⁊ dep̄dari eā: ⁊ nō potuit: qm̄ innotuit sermo his qui erāt in ciuitate. Et insurrexerūt in prelium ⁊ fugit inde⁹ ⁊ abijt cū tristicia magna: ⁊ reuersus est in babyloniā. ⁊ venit qui nūciaret ei in ꝓside. quia fugata sūt castra que erant in terra iuda. ⁊ q̄ abijt lysias cū virtute forti in primis. ⁊ fugat⁹ est a facie iudeorū. ⁊ inualuerūt armis ⁊ viribus. et spoliis multis q̄ ceperāt de castris q̄ exciderūt. ⁊ q̄ diruerūt abominationem quā edificauerāt sup̄ altare q̄ erat in hierlm. ⁊ sanctificationē sicut prius circūdederūt muris excelsis: sed ⁊ bethsuram ciuitatē suā. Et factū est vt audiuit rex sermones istos erupuit et cōmotus est valde. ⁊ decidit in lectū ⁊ incidit in languorē p̄ tristiciā. quia non est factū sicut cogitabat. Et erat illic p̄ dies multos q̄ renouata est in eo tristicia magna⁹ ⁊ arbitrat⁹ ē se mori. Et vocauit oēs amicos suos: ⁊ dixit illis. Recessit somn⁹ ab oculis meis et cōcidi ⁊ corui corde p̄ solicitudine. Et dixi in corde meo. In quātā tribulationē deueni: ⁊ in quos fluct⁹ tristicie in qua nūc sum. q̄ iocund⁹ eram ⁊ dilectus ī potestate mea. Nūc vero reminiscor malorū que feci in hierlm. vnde ⁊ abstuli omnia ꝓlia aurea ⁊ argentea que erāt in ea. ⁊ misi auferre habitātes iudeā sine cā. Cognoui ergo q̄ ꝓpterea inuenerūt me mala ista: et ecce pereo tristicia magna: in terra aliena. Et vocauit philippū vnū de amicis suis ⁊ ꝓposuit eū sup̄ vniuersum regnū suū. Et dedit ei dyadema ⁊ stolā suam ⁊ ānulū. vt adduceret antiochū filiū suū ⁊ nutriret eū ⁊ regnaret. Et mortu⁹ est illic antioch⁹ rex anno centesimo quadragesimono no⁹ ⁊ cognouit lysias quoniam mortu⁹ est rex. ⁊ ꝓstituit regnare antiochū filiū eius quē nutriuit adolescētē. ⁊ vocauit nomē eius eupatorē. Et hi qui erāt in arce⁹ cōcluserāt israel in circūitu sanctoꝝ. ⁊ querebāt eis mala semp ad firmamētū gentium. Et cogitauit iudas dispdere eos ⁊ cōuocauit vniuersum ꝓlm vt obsiderent eos. Et cōuenerūt simul et obsederūt eos ānno

n Et arbitratus est se mori. desperās de infirmitate sanari. Cetera patet vsq̄ ibi. o Et dilect⁹ in potestate mea. sed hoc erat a satellitibus suis. sed erat odiosus gentibus alqs ꝓter superbiā ⁊ malicia suā.

p Hunc reminiscor tē. pena debita vendicante culpam.

q Et preposuit tē. videns imminere de ꝓpinquo sūū interitum

r Et dedit ei dyadema tē. i. insignia regalia ad insignendū filium suum.

s Et mortuus est tē. cepit aūt regnare ānō centesimo tricesimo sexto primo. vt. s. i. ca. primi⁹ fi. ann⁹ ⁊ virum⁹ fuerit impfecti. ⁊ anno septimo regni sui cepit filios israel graviter affligere. ⁊ anno. xl. posuit ydolū sup̄ altare. vt patet ex ꝓdictis. s. i. cap.

t Et cogit. Descripta morte āntiochi. hic ꝑfit describit subsitutio filij sui qui primo sublimat⁹ in regnū. secūdo ꝓuocat⁹ contra deū ꝓlm. ibi. Et hi q̄ erāt. Circa primum dicitur.

t Et cognouit lysias. quē reliquerat Antiochus ad custodiam regni ⁊ nutritionez filij sui. vt supra. ij. capit.

v Quoniā mortuus est rex. hoc cognouit p nunciū ꝓuenientē philippum quē rex mortes iniuxerat tutorē filij sui.

x Et constituit tē. vt sic priuaret philippum officio tutoris ⁊ regni negocijs in ipm retorquendo.

y Et hi. Hic ꝑfit rex nouus ꝓtra iudeos ꝓuocatur. ⁊ primo ponitur huius ꝓuocationis occasio. scdo ipa ꝓuocatio. ibi. Et tractus est rex. Occasio vo ꝓuocationis fuit accusatio iudeoꝝ erga ipsum de obsidione macedonū. et quibusdā alqs. et hoc est quod dicit.

y Et hi q̄ erāt ī arce. ad nocendum iudeis. vt habetur. s. i. capitu.

a Conclusserant israel tē. i. hic cū arguerent

q nō poterāt libere exequi cultū diuinū. b Et cogitauit ꝛc. vt diuin⁹ cultus posset libere exerceri. c Et fecerūt balistas, ad iaciēdū spicula ⁊ tra arces ꝛ pugnacula.
d Et machinas, ad destruēdū muros eo⁹. e Et exierūt ꝛc. occulte ⁊ impio⁹ ex isto fauore, ꝛ subditi. Et adiunxerunt se illis ꝛc.
f Nos decreuim⁹ seruire patri tuo ꝛc. isti fuerūt de illis q̄ uerunt ad antiochū epiphanē impetrāres ab eo vt faceret iudicia gentū in hierlm. vt. ꝛ. i. cap.
g Et filij pditionis ꝛc. scz matathias ⁊ filij ei⁹ et amici ei⁹ q̄ phariseos legis obsidebāt vel occidebant.
h Et nō ad nos ꝛc. inferendo nobis mala.
i Sed ⁊ in ꝛ. pseqndo amicos ⁊ sectatores legis.
k Et ecce applicuerūt hodie. i. isto tempore.
l Ad arcē in hierlm. impugnādo gētē tuaz.
m Et munitionē ꝛc. ⁊tra te ⁊ regnū tuum.
n Et nūq̄ preueneris ꝛc. contra te.
n Et nō poteris ꝛc. q̄m erūt muris fortificati. o Et iratus ē rex. Hic ꝓfert pontifex ipius regis prouocatōem ex qua primo disponitur belli apparat⁹. secūdo cōflictus. ibi. Et venerūt. Circa primū dicit
o Et iratus est rex vt hec audiuit. quia videbantur esse ⁊tra honorē suū ⁊ bonum rei publice.
p Et conuocauit ꝛc. vt eis assisterent.
q Et principes exercit⁹ sui ꝛc. vt se ad bellum disponerent.
r Et elephanti ꝛc. Dicit enī pbs libro ō animalibz q̄ elephas est animal maxime disciplinabile.
s Et venerunt. Hic ꝓfert pontifex belli cōgressus ⁊ primo in munitōne. scdo in campo. ibi. Et surrexit rex. Circa primum dicitur. s Et venerūt p ydumeam. que terra erat iudeis aduersaria. vt patet per predicta. v. cap tulo.
t Et applicuerūt ad bethsurā. vbi erāt iudei pro defensione loci. v Et pugnauerunt ꝛc. contra bethsuram.
x Et fecerunt machinas. ad destruendum eam.
y Et exierunt. s. iudei qui erant in munitione obsessi.
z Et succenderūt ꝛc. reuertentes ad munitionē ⁊ defendentes eam. a Et recessit iudas ab arce. vt succurreret iudeis in bethsura obsessis. b Et surrexit rex. Hic ꝓfert describit bellū in cāpo. circa quā partē primo pontifex belli ꝓparatio. scdo belli cōgressio. ibi. Et appropinquauit. tertio populi liberatio. ibi. Et audiuit lysias.
Circa primum dicitur
b Et surrexit rex ante lucem. vt iret ad pugnandum contra iudā
c Et comparauerunt se ꝛc. id est disposuerit se ad pugnandum.
d Et aliterunt ꝛc. scilicet pedites.
e In loricis cōcatenatis. Mā macule loricarū sese complectuntur ad modū catēnay.
f Ibāt ante eos ꝛc. eaz velociter precedendo.
g Et quocunq̄ ibat ibant. subsequendo.
h Et nō discedebant ab ea. ne ab aduersariis vulneraret bestia.
i Et sup eas machinas ad pjiciendū iacula.
k Et intus magister bestie. regēs gressus eo⁹
l Et residuū ꝛc. scz a dextris ⁊ sinistris animalium.
m Statuit in duas ꝛc. Mā sonus tubaruz excitat ad audaciam.
n Et purgere. ad bellum.
o Constipatos in le. id est cōiunctos ne acies ⁊ legiones rumpantur ab aduersarijs.
p Et distincta est ꝛc. vt si iudas qui paucos habebat bellatores comparatiue fugeret ad montes non euaderet. q Et cōmou. admiratiōe vel q̄dā tremore.
r Omnes inhabi. terrā. s. illam. vbi poterat talis sonitus ⁊ cōmotio percipi. s Et approiauit. Hic ꝓfert ponitur conflictus. Et primo in campo. scdo in fortalicio. ibi. Castra aūt regis. Circa primū primo pontifex cōflictus

centesimo quīquagesimo: b et fecerunt balistas c ⁊ machinas. d Et exierūt quidā ex eis qui obsidebant e ⁊ adiunxerūt se illis aliquiā pij ex isrl. ⁊ abierunt ad regem ⁊ dixerunt. Quousq̄ nō facis iudiciū: ⁊ vindicas fres nostros. f Nos decreuimus patre patri tuo ⁊ ambulare in p̄ceptis eius, et obsequi edictis eius g ⁊ filij populi nostri, ꝓpter hec alienabāt se a nobis. Et quicūq̄ inueniebant h ex nobis interficiebant: ⁊ hereditates nostre diripiebant i Et nō ad nos tm̄ extēdebāt manum sed ⁊ in oēs fines nostros. k Et ecce applicuerūt hodie l ad arcē in hierlm oc cupare eā m ⁊ munitionē in bethsurā munierūt. n Et nisi p̄ueneris eos velociº maiora q̄z hec facient: o ⁊ nō poteris obtinere eos. p Et iratus est rex vt hec audiuit, q ⁊ conuocauit oēs amicos suos: r ⁊ p̄cipes exercitus sui ⁊ eos qui sup eq̄tes erāt Sed ⁊ de regnis alijs ⁊ ꝺ insulis maritimis venerūt ad eū exercitus cōductici s Et erat numerus exercit⁹ eius centū milia peditum et vigiti milie equitū ⁊ elephanti triginta duo ducti ad preliū. t Et venerūt per ydumeam. u ⁊ applicuerunt ad bethsurā v ⁊ pugnauerūt

3 dies multos x et fecerūt machinas. y Et exierūt ⁊ succēderūt eas igni ⁊ pugnauerunt viriliter. z Et recessit iudas ab arce et mouit castra ad bethzacharaz cōtra castra regis a et surrexit rex ante lucē, et concitauit exercitus in impetū cōtra viam bethzacharaz. b Et cō parauerunt se exercitus in preliū et tubis cecinerunt Et elephantis ostenderūt sanguinem vue et mori, ad accuendos eos in prelium Et diuiserunt bestias per legiones: c et astiterunt singulis elephantis mille viri d in loricis cōcatenatis, ⁊ galee ere in capitibz eorū et quinq̄ēti equites optima tiuniuscuiq̄ bestie electi erāt e Ibi ante eps ybicūq̄ erat bestia ibi erāt. f et quocūq̄ ibat ibant g et non discedebant ab ea, Sed et turres lignee sup eos firme protegentes ⁊ sup singulas bestias h et sup eas machine, Et sup singulas viri virtutis triginta duo qui pugnabāt desup i ⁊ intus magister bestie. k Et residuū equitatuz hinc et inde l statuit i duas partes, tubis exercitū cōmouere m et purgere n ꝓstipatos in legiōibz ei⁹, Et vt refulsit sol in clypeos aureos et ereos resplēduerūt montes ab eis ⁊ resplēdueꝛt sic

in generali. ꝛ patz. scdo ī spāli eū dr 3 Et vidit eleazar. dr ioseph⁹ q̄ iste fuit frater iude. vñ. s. ꝙ. ca. quart⁹ filiꝰ Dat hatpie eleazarus nolatur. ꝛ est idē nomen qđ eleazar. Homina enī hebrea ad latinū tracta frequēter accipiūt hāc syllabā us: in fine. vt iacob iacobus. saul saulus Et sic de multis alijs. Sed cōtra hoc videt: qz iste dicit nil⁹ saura. Sequēdo dictū Joseph pot dici q̄ hic posuit nomē matris. vt. s. ꝙ. ca. nomē patris. vel q̄ Dzaphias fuit binomius. ꝛ alio nomie saura dictus.

v Una de bestijs ꝛc. per signa regia ibidez posita.

x Ut visum est ꝛc. in turre lignea sup eā existente. ꝓter signa dēi nō tamen erat ita.

y Et dedit se. i. vitaz iuam corporalem.

z Ut liberaret popm̄ suū. Bonū enim ꝓpriū corporale. ꝓter salutē bom cōmunis ē exponēdū. nō subdit.

a Et acq̄reret ꝛc. vt tuose monēdo. Credebat enī ꝓbabiliter q̄ si rex esset mortuus statim fugeret eius exercitus.

b Et occidit. pentiēs in vētre vbi non erat armatus.

c Et videtes. Iudas et eius exercitus.

d Virtutē regis. cui nō poterāt resistere.

e Diuerterunt se ab eis. cautē recedentes vt possent templū dñi qđ erat in hierusalem seruare. f Castra ār dic ostr ponit bellum in fortalicio. et primo ꝓponit de fortalico qđ erat in hierlm. ꝛ pater. et interponit de fortalicio bethsure qđ priocepit rex antiocꝰ uret in hierlm. ideo dicitur.

g Et fecit pacē ꝛc. p talē modū q̄ dimitteret fortaliciū salutis sitis p̄sonis. ꝛ subdit rōtalis pactis et parte tu deorum cum dicitur.

h Quia nō erat ꝛc. i. obsessis in bethsura. ꝛ subdit causa cū dicit. i Quia sab. erāt terre. i. annꝰ septim⁹ in q̄ terra nō colebat nec seminabat. vt hē leuit. xxv. Sed contra hoc videt qđ dicit ibidē. Dabo vobis bñdictionem meā anno sexto ꝛ faciet fructus triū annoz. ꝓpter qđ nō

lampades ignis. Et distincta est pars exercitus regis p montes excelsos ꝛ alia per loca humilia ꝛ ibant caute et ordinate. Et cōmouebāt quoq; inhabitātes terrā a voce multitudinis eorum et incessu timebat collisionē armoz. Erat enī exercitus magnꝰ valde ꝛ fortis. Et appropinquat iudas ꝛ exercitus eius in prelium. ꝛ ceciderūt de exercitu regis sexcenti viri. Et vidit eleasar filius saura. vnā de bestijs loricatā loricis regijs. ꝛ erat eminēs sup ceteras bestias. Et visum est ei q̄ in ea esset rex. Et dedit se. vt liberaret populū suū. et acquireret sibi nomē eternū. et accurrit ad eū audacter ī medio legionis interficiēs a dextris ꝛ a sinistris. ꝛ cadebant ab eo huc atq; illuc. Et iuit sub pedes elephantis ꝛ supposuit se ei. ꝛ occidit eū. ꝛ cecidit in terrā super ipm̄ ꝛ mortuus est illic. Et videtes virtutem regis ꝛ impetū exercitus ei diuerterūt se ab eis. Castra aūt regis ascēderūt contra eos in hierusalē: ꝛ applicuerunt castra regis ad iudeā ꝛ montē syon. et fecit pacē cū his q̄ erāt in bethsura. ꝛ exierūt de ciuitate. qz non erant eis ibi alimenta conclusis. quia sabbata erant terre. Et cōprehendit rex bethsaurā: ꝛ cōstituit ibi custodiā seruare eam. Et conuertit castra ad locū sanctificatiōis dies multos. et statuit illic balistas ꝛ machias ꝛ ignis iacula: ꝛ tormenta ad lapides iactandos: ꝛ spicula ꝛ scorpios ad mittendas sagittas ꝛ fundibula. Fecerūt aūt et ipi machinas aduersus machinas eoꝝ: et pugnauerunt dies multos. Esce aūt non erant in ciuitate. eoz septimus annus esset. ꝛ qui remanserant in iudea de gētibꝰ cōsumpserant reliquias eoz q̄ reposite fuerāt. Et remāserunt in sanctis viri pauci qm̄ obtinuerat eos fames: ꝛ dispersi sunt vnusquisq; in locus suū. Et audiuit lysias ꝙ philippus quē cōstituerat rex antiochos cū adhuc viueret vt nutriret antiochū filiū suū et regnaret. reuersus est a pside ꝛ media ꝛ exercitus qui ablerat cū ipo. et q̄ querit suscipere regni negocia. Et festinauit ire. et dicere ad regē et duces exercitus. Deficim⁹ q̄tidie et esca nob modica ē. et locus quē obsidem⁹ ē munitus: ꝛ incūbit nob ordiare de regno: Nūc itaq; dem⁹ dextras hoīb istis. ꝛ faciamus cū illis pacē et cū omni gēte eoz. et ostituamus ill⁹ vt ambulēt ī legitimis

videt ꝙ annꝰ septim⁹ faceret aliquē defectū ibi sed magis abundātiā. Dicendū q̄ istud dei būficiū fuit ante captiuitatē babylonicā in qua cessauerūt aliqua dī būficia. nō enī postea legunt habuisse iudei archā testamēti, nec ꝓpiciatoriū, nec rūsa in rōnali summi sacerdotis. nec vnctionē regū ꝛ pōtificū. et hoc etiā cōtenit in dei moderni. et hē in libro hebraico nomie senhedrin hierosolimitāo. ꝛ idē videt fuisse de duplicatiōe fructuum anno sexto. Et ꝓpter reuertit ad obsidionē fortalicij hierosolimitani cum dicitur.

l Et cōuertit ꝛc. i. tā pli. l dies mult. qz hoc erat fort. ꝛ mūt ꝓpter qđ non potat eo expugnari. m Et ita tuit ꝛc. ad defensores sagittandum.

n Et machinas. ad muros concutiēdum.

o Ad ignis iacula. i. instrumēta ad ignem graue iaciendum.

p Et tormēta ꝛc. i. pertrarias ꝛ mangonellos.

q Et scorpios. i. instrumēta ad mittēdū sagittas venenatas.

r Esce aūt nō erāt in ciuitate ꝛc. hoc subdit ad ostendēdū q̄ nō poterāt diu tenere fortalit.

s Et audiuit. (cui. dic ostr ponit liberatio ꝓpit et beneficio dei. qz facit cū tētatione. p quem. ꝛ ꝛō misit rumores lysie per quos fuit cōpulsus solutionē obsidionis ꝓcurare. et ꝛō est quod dicitur.

s Et audiuit lysi. q̄ philip. ꝛc. ad qđ seq̄batur elōgato lysie a familiaritate regis ꝛ regni negocijs qđ formidabat. nō dissoluere obsidionē ꝓcurabat dicens.

t Deficit. q̄tti. tā alīq̄ interficiebant ꝛ aliqui infirmabant. sicut solet accidere i obsidōe.

v Et esca ꝛc. ita q̄ nō poterimus diu tenere obsidionē. x Et locus ꝛc. s. posito animis ꝛ

cibis. hoc dicebat ad habēdā intētū. tū erat falsum sicut ꝓmittit parte p̄cedēti. vbi dr. Et remāserūt in sanctis viri pauci qm̄ obtinuerat eos fames. y Et incūbit nobis ꝛc. q. d. maiora negocia nos vigēt ad dimittēdū hāc obsidionē. nō cōcludit. z Nūc itaq; de. dez. po. istis ꝛc. nos

dus enī hoīm faciētium pacē adiuuicē erat vare mutuo dextras manus. Cetera patēt vsq; ibi. a Et vidit munitionē loci.i. fortitudinē. b Et rupit cē. destruēdo loc̄ ne si iudei rebellarēt haberēt ibi recursuz. Ca. VII.

Anno cētesimo. Postq̄ descript' est cōflictus iude

a tpe āntiochi eupatoris. hic cō sequēter describit eius cōflictus tpe demetrij fil'ij alteri' fratris. s. seleuci. ⁊ diuidit in duas partes. q: primo describit ipi' iude pugna scōo cū romanis amicicia cōtracta. vtj. ca. Prima in tres. nā primo circa demetrium ostēdit adeptio regni. scōo occasio belli. ibi. Et venerunt ad eū. tertio cōgressio prelij. ibi. Et elegit rex. Circa primum dicitur.

a Anno. cli. scilicet regni grecorum.

b Erijt demetri' cē. videt enī se priuatum regno patris sui p patrū suū antiochū epyphanē. adijt romā ad cōquerendū de eo sed ipo viuente nihil pfecit. ꝓpter qō ipso mortuo redijt ad obtinendū regnū cōtra cognatū suū. maxime q: tūc regnū erat qdammō diuisum p lysiā ⁊ philippū. eo q̄ quilibz volebat esse tutor anno chi eupatoris. ⁊ agere negocia regni. vt patet ex p:dictis.

c Et ascendit cē. s. tyrum. vt dicit ioseph'.

d Et regnauit illic. q: multi venerunt ad eū recipiētes ipm tanq̄ regē ⁊ dñm. tum q: regnū sibi debebat ex successiōe paterna. tuz ꝓpter diuisionē p̄dictā

e Et factū est cē. sez palatium antiochie q̄ erat metropolis.

f Comprehendit. in demetrij fauorem.

g Et venerūt. Hic cō sequēter ponit occasio belli. q̄ fuit accusatō iude ⁊ amicoꝝ suorū per inimicos de israel. ⁊ patet litera.

h Et elegit rex. Hic ꝓsit describit cōgressio belli. ⁊ primo cōtra alchimū sacerdotē. scōo contra nichanorem. ibi. Audit aūt alchimus. Prima in duas. q: primo describit bachidis et alchimi dolus. scōo iude conflictus. ibi. Et vidit iudas. Prima adhuc in duas. q: primo describit ꝓceptio dolosi. scōo deceptio populi. ibi. Et cōuenerūt ad alchimū. Circa primum dicitur.

h Et cle. rex cē. Erat enī a rege cōstitut' ad illū' terre custodiam.

i Et alchimū impiū cē. i. constituit eū summū sacerdotē. cū tamē non esset de genere sacerdotali. vt dicunt alij. Alij vero dicūt q̄ erat sicut infra dicitur de eo. Homo de semie aaron venit cē. tñ nō erat de linea summoꝝ pontificum ab eleazar descendentium.

k Et locuti sunt cē. dicentes q̄ venerāt ꝓpter bonū statū terre. vt possent iudā et fratres ei' occidere dolose. sed eorum vol' non habuit effectum.

l Et cōuenerūt. Hic ꝓsit subdit' decepto populi.

m Congregatio scribaꝝ. q̄tū ad legispitos

n Et primi assidei. i. quasi assidue assistentes diuino cultui. ⁊ hoc p deceptionē alchimi. cui' ro subdit cum dz.

o Homo sacerdos de semine aaron venit cē. nō tñ de familia sūmi sacerdotis. Scōm alios vero nec de semie aaron erat. licz isti crederēt in hoc decepti. sed primū videt' verū quia magis est cōsonū textui in hoc loco ⁊ etiam secūdo libro. etij. c.

Cetera patēt vsq; ibi.

p Seraginta viros notabiles. in populo ꝓfama ⁊ virtute. ito subditur.

q Scōm verbū. qō scriptū est in psal. Ire vsq;

r Carnes sanctoruz tuorum cē.

s Nō est in eis veritas in verbo.

t Et iudi. ibi. in facto et subditur causa.

v Transgressi sūt ei cē. eos accidēdo quibus iurauerant pacem.

suis sicut prī. Propter legitima enī ipoz q̄ despeximus irati sunt: ⁊ fecerūt oīa hec. Et placuit ꝑmo in cōspectu regis ⁊ pncipū et misit ad eos pacē facere et ceperūt illā. et iurauit illis rex ⁊ principes ⁊ exierūt de munitione. Et intrauit rex mōtē syon' et vidit munitionē loci' et rupit citius iuramētū qō iurauit. ⁊ mādauit destruere murū in gyro. Et discessit festināter ⁊ reuersus est antiochiam. ⁊ inuenit philippū dominātē ciuitati. ⁊ pugnauit adūsus eū et occupauit ciuitatem. .VII.

a Anno cētesimo q̄nquagesimo ⁊ pmo: b erijt demetri' seleuci filius ab vrbe roma. c et ascendit cū paucis viris in ciuitatē maritimā. d et regnauit illic. e Et factū est vt ingressus ē domū regni patrū suoruz. f cōprehēdit exercitus antichū et lysiam vt adducerēt eos ad eū: ⁊ res ei innotuit et ait. g Nolite mihi ostēdere faciē eoꝝ: ⁊ occidit eos exercitus. Et sedit demetrius sup sedē regni sui. h et venerunt ad eū viri iniqui et impij ex isrl: ⁊ alchim' dux eoruz q̄ volebat fieri sacerdos. i Et accusauerūt populum apud regem dicētes. Perdidit iudas ⁊ fratres eius amicos tuos. ⁊ nos disperdidit de terra nostra. Nunc ergo mitte virū cui credis vt eat et videat exterminium omne quod fecit nobis in regionibus regis et puniat oēs amicos ei' et adiutores eoꝝ. k Et elegit rex ex amicis suis bachidem qui dominabatur trans flumen magnum in regno ⁊ fidelem regi: et misit eū vt videret exterminium quod fecit iudas. l Sz et alchimum impiū constituit in sacerdotiū: et mandauit ei facere vltiones in filios israel. Et surrexerūt et venerunt cum exercitu magno in terram iuda: et miserunt nuncios: m et locuti sunt ad Judam et ad fratrem eius verbis pacificis in dolo: et non intenderūt sermonibz eoꝝ. Cliderunt enim quia venerunt cum exercitu magno. n et conuenerunt ad alchimū ⁊ bachidem. o congregatio scribarū requirere que iusta sunt p Et primi assidei qui erant in filijs israel. et exhrebant ab eis pacem. Direrūt enī q Homo sacerdos de semine aaron venit: non decipiet nos. Et locutus est cuz eis verba pacifica: et iurauit illis dicēs. Non inferemus vobis malum: neq; amicis vestris. Et crediderunt ei: ⁊ comprehendit ex eis r seraginta viros: et occidit eos vna die: s ꝑm verbum quod scriptum est. t Carnes sanctorum tuorū et sanguinem ipsorum effuderunt in circuitu hieruſalem. et non erat qui sepeliret. Et incubuit timor et tremor in omnem populū quia direrunt. u Nō est veritas: v et iudicium in eis: w Transgressi sunt enim cōstitutum: et iusiurandum

f Et misit homines armatos. ℣ Et cōprehēdit mlt̄os ꝛc, pter infidelitatē quā in eis viderāt. a Et commisit regionem iudee. b Alchimo regendā. c Et reliquit cū eo auxiliū, i. viros bellatores.

g Et satis agebat alchimus, i. quantū poterat, vt videbatur.

b Pro pri. sa. siu. scz ꝓfirmādo ꝛ ampliādo

c Et cōuenerūt ꝛc, i. pellēdo eos ad gentilē ritum.

d Et fecerunt plagaz magnā ꝛc, i. in vltis q̄ erāt obseruatores legis

e Et vidit iudas. hic ꝓfir describit iude cōflictus ad extirpandū bachidis ꝛ alchimi dolum cū dicit, Et vidit iudas ꝛc, oculo cōpassiōnis ꝛ doloris.

f Multo plus q̄z gētes. Mā apostate legis sunt gentilib⁹ neq̄ores

g Et exiit ꝛc, vt oīes malos extirparet ꝛ faceret vindictā in viros desertores, i. apostatas

b Et cessauē (legis. rūt vltra exire ꝛc, i. in aee de fortalicio quod obtinebāt i hierusalē.

i Videt aūt alchim. hic ꝓfir describit bellū iude cōtra nichanorem. Et primo ponit̄ Nichanoris ꝛ alchimi dolus, scdo cōflictus ibi Et cognouit nichanor. Circa primū premittit̄ dolus alchimi accusādo iudā ꝛ fres ei⁹ cū dr

k Et accusauit eos multis criminib⁹, falso tñ ꝛ iniuste. Secundo ponit̄ dolus nichanoris nitentis capere iudā dolose, ꝛ patet littera vsq̄z ibi. l Et salutauerūt ꝛc, veraciter ex parte iude, scz ex parte nichanoris dolose, ideo subditur,

m Et hostes ꝛc, dum tñ haberent tempus aptum et horam.

n Et conterritus est ab eo, caute recedēdo.

o Et cognouit. hic ꝓfir ponit̄ cōflict⁹ nichanoris cōtra iudam Et diuidit̄ i duas partes fm duplicē cōflictum, scdo ponit̄ ibi,

quod iurauerāt. Et mouit bachides castra ab hierusalem et applicuit in bethzecha, et misit et cōprehēdit multos ex eis qui a se refugerāt et quosdā de populo mactauit ꝛ in puteū magnū proiecit. a Et cōmisit regionē b alchimo ꝛ reliquit cū eo auxilium in adiutorium ipsi, Et abiit bachides ad regem. c Et satis agebat alchimus b pro principatu sacerdotij sui c et conuenerunt ad eū oīes qui perturbabant populū suū et obtinuerunt terrā iude. d et fecerūt plagam magnā in isrl, Et vidit iudas omnia mala que fecit alchim⁹ et qui cum eo erant filijs israel, f multo plus q̄z gentes, g Et exiit in omnes fines iudee in circūitu et fecit vindictam in viros desertores: b ꝛ cessauerunt vltra exire in regionem. i Elidit autē alchimus q̄ p̄ualuit iudas ꝛ qui cū eo erāt: et cognouit quia nō potest̄ sustinere eos, et regressus est ad regem: k et accusauit eos multis criminib⁹. Et misit rex Nichanorē vnum ex principibus suis nobilioribus: qui erat inimicicias exercens cōtra israel, et mandauit ei euertere populum. Et venit nichanor in hierlim cū exercitu magno, et misit ad iudā et ad fratres eius verbis pacificis cum dolo dicens, l Non sit pugna inter me et vos, Veniā cum viris paucis: vt videam facies vras cuz pace. Et venit ad iudam: l et salutauerūt seinuicē pacifice: m et hostes pati erāt

Et exiit nichanor, ꝛ in p̄lio vo cōflictu nichanor debellatus fugit, et patet ꝛa vsq̄z ibi. o Et fugerūt ꝛc, in qua erant gentiles aduersarij iudeoz.

rapere iudā. Et innotuit sermo iude qm̄ cū dolo venerat ad eū et cōterrit⁹ est ab eo ꝛ amplius noluit videre faciē eius. n Et cognouit nichanor: qm̄ denudatū est cōsiliū ei⁹, et exiuit obuiam iude in pugnā iuxta caphar salama. Et ceciderūt de nichanoris exercitu fere q̄nq̄ milia viri, o et fugerūt in ciuitatem dauid. p Et post hec verba q ascendit nichanor in montē syō: r et exierūt de sacerdotibus populi salutare eū in pace ꝛ demonstrare ei holocaustomata: que offerebantur pro rege: s ꝛ irridēs spreuit eos t et polluit ꝛ locutus est superbe iurauit cū ira dicēs Nisi traditus fuerit iudas et exercitus eius in manus meas: ꝓtinuo cū regressus fuero in pace succendā domū istam. u Et erit cum ira magna: et intrauerunt sacerdotes ꝛ steterūt ante faciem altaris tēpli: ꝛ flētes dixerunt, Tu dñe elegisti domū istam ad inuocādū nomen tuū in ea ꝛ x vt esset domus oronis: ꝛ obsecrationis populo tuo, y Facy in dictā in hoīe istoz exercitu ei⁹: ꝛ cadant in gladio. z Memento blasphemias eorū: et ne dederis eis vt ꝑmaneant. a Et exit nichanor ab hierlim ꝛ castra applicuit ad bethoron, b et occurrit illi exercitus syrie, ꝛ iudas applicuit in adarsa cū trib⁹ millib⁹ viris. Et orauit iudas ꝛ dixit, c Qui missi erāt a rege sennacherib dñe quia blasphemauerant te, d exiit angelus et percussit ex eis centū octogīta q̄nq̄

p Et p" b ꝛ, ad effectū sicut. ij. Reg. i. dicitur q̄ e verbū q̄ ē factuz.

q Ascēdit nichanor ꝛc, i. ad locū tēpli q̄ erat in altiōr parte mōtis q̄z turris dauid.

r Et exierūt ꝛc, q̄ re presentabat personam regis.

s Et demonstrare ei holocaustum. ꝛc, oranduū est enī ꝓ regib⁹ nō solū pro bonis sed etiam pro malis, vt deus cōuertat eos ad se. Mā ex eis dependet bonū commune.

t Et irridens spreuit eos ꝛc, eoz salutationē non recipiens.

v Et polluit. i. eorum sacrificia polluta reputauit, cetera patent vsq̄ ibi.

x Vt esset dom⁹ oronis, q̄ fit verbis simplicibus. y Et obsecrationis, que fit p inuocationē alicuius rei sacre, vt cū dicit, p passionem tuā libera nos dñe, vel aliquid silē.

z Et exit. hic ꝓfert ponit̄ scdo cōflictus in quo nichanor interfectus fuit. sic ḡ exit nichanor ab hierlim ad pugnandū cōtra iudā.

a Et occurrit illi exercitus syrie. ad formicandū nichanoris exercitum,

b Qui missi erant a rege sennache. dñe ꝛc, vt habet. iij. Reg. xviij

c Exiit angelus ꝛc, iij. Reg. xix.

c Et cōmiserūt ⁊c.i. martij vt dicūt aliqui. et hoc quia aliqñ ꝓ vna parte cōcurrit cū martio. sed cōius cōcurrit cū februario. Mā est virtus mēsis hebreor. primus mensis aūt magis cōfidet martio sicut plenius declarau. Bers. vij. ⁊ Exo. xij. d Et tubis ⁊c. ꝙ sonū eni tubarū signifi cabāt exercitū nichanoris venientū. vt iudei in castellis ex istentes securi egrederent ⁊ pseqrēt fugientes

e Et ventilabant ⁊c. diuidebātur eni in diuersas ptes fugiendo.

f Et cōuertebant ⁊c. quālibet parte fugien tium inuadendo.

g Et derterā eius ⁊c. ptra templū cōminan do ꝙ in suo regressu succenderet ipsum.

h Et siluit terra iu da. a prelijs.

i Dies paucos. non audita morte nichano ris. demetrius rex mi sit bachidē ad impu gnandū iudeā. vt hē ī principio capituli. ij.

Cap̄m. VIII.

e L audiuit Iu das. Descripta iude multipli ci victoria. hic ꝓsr describit ipius cū roma nis amicicia cōtracta. Et diuidit in tres par tes. Mā prio describit romanor fama lauda bilis. scdo iudeor lega tio fidelis. ibi. Et elegit iudas. tertio vtro rūq cōfederatio amicabilis. ibi. Et placuit Prima adhuc in tres. Mā prio describit eorū fama ex crebris victo rijs. scdo ex fidelibus amicicijs. ibi. Cū amicis aūt. tertio et prudē tibus eor modestijs. ibi Et in oibus illis. Circa primū ponit romano rū laus in generali. cū dicit. a Et audiuit iudas ⁊c. ꝙ publicam famam.

b Quia sunt poten tes viribus. ū enim sibi subiugauerant multa regna. c Et acquie scūt ad ola. dum tamē sint rationabilia.

d Et quecūq access. ad eos ⁊c. nullor ami ciciam respuentes.

e Et audierunt. hic ꝓsr ponit fama roma nor magis in spāu. et

milia: sic cōtere exercitum istū in cōspectu nostro hodie: ⁊ sciant cetteri quia male locutus ē sup sancta tua et iudica illū ꝑm maliciam illius. f Et cōmiserunt exercitus prelijs terciadecima die mensis adar. et contrita sunt castra nichanoris ⁊ cecidit ipe primus in plio. Et autē vidit exercit⁹ ei⁹ quia cecidisset nichanor. ꝓiecerunt arma sua ⁊ fugerūt et persecuti sunt eos viaꝫ vnius diei ab adazer vsqꝫ quo veniatur in gazara. g et tubis cecinerunt post eos cū significatōibus. Et exierunt de omnibus castellis iudee in circuitu. h et venti labant eos cornibus. i et conuertebant iterum ad eos. Et ceciderunt omnes gladio. ⁊ nō est relictus ex eis nec vnus. Et acceperunt spolia eorum in predam: et caput nichanoris amputa uerunt. k et derteram eius quā extenderat supbe: ⁊ attulerūt ⁊ suspenderūt ꝓtra hierusalē. Et letatus ē populus valde: ⁊ egerunt diē illam letricia magna. Et cōstituit agi omnibus ānis diem istam terciadecima die mensis adar. l et siluit terra iuda dies paucos.

Cap̄m. VIII.

e L audiuit iudas nomen ro manorum. m qꝫ sunt potentes viribus: et n acquiescunt ad oīa q̄ postulant ab eis: o ⁊ quicūq accesserit ad eos statuerunt cū eis amicicias: ⁊ qꝫ sūt potētes viribus. p Et audierūt prelia primo in grecia eū dicit. q Et virtutes ⁊c. q̄ est qui dā pars grecie quā senones galli acquisierūt sub brennio duce. ⁊ cū galatia noiauerūt quasi gallo grecia. Scdo in hispania cū dicit. r Et quāta ⁊c. ad subiectionē cui⁹ mōtes pyreneos inuincibiles ante fecerūt fore puios cum maximis sumptibus. s Et ꝙ in ptāte. s. sua. t Rede gerūt metalla. i. mineras. u Argēti ⁊ au. q̄ sunt in hispania.

eorum: et virtutes bonas quas fecerūt in galatia: qꝫ obtinuerūt eos et duxerūt sub tributū. q Et quanta fecerūt in regione hispanie: et ꝙ in potestatē r redegerūt metalla s argenti ⁊ auri q̄ ibi sunt. t et possederūt omnem locū consilio suo u ⁊ pacientia. locaq̄ que lōge erāt valde ab eis. ⁊ reges q̄ supuenerant eis ab extremis terre contriuerūt. ⁊ percusserunt eos plaga magna. Ceteri autē dant eis tributū oībus annis. r Et philippum ꝑsen cetheorū regem et cereros q̄ aduersus eos arma tulerāt cōtriuerūt in bello ⁊ obtinuerūt eos. s Et antiochū magnū regē asie qui eis pugnaꝫ ītulerat habēs centū viginti elephantes ⁊ equitatū. ⁊ currus et exercitū magnū valde contritū ab eis: ⁊ qꝫ ceperunt eū viuū ⁊ statuerunt ei vt daret ipe ⁊ q̄ regnarēt post ipm tributū magnū: t ⁊ darent obsides: u ⁊ cōstitutum et regionē indorū. x et medos ⁊ lydos de optimis regionib⁹ eorū. y et acceptas ab eis: z dederunt eumeni regi. a Et quia qui erant apud helladam voluerūt ire ⁊ tollere eos ⁊ innotuit senno his. et miserunt ad eos b ducē vnum. c et pugnauerunt contra illos. d et ceciderūt ex eis multi. ⁊ captiuas duxerūt vxores eorū et filios et diripuerūt eos et terrā eor possederūt. et destruxerunt muros eorū et in seruitutem redegerūt

m Et possederūt ⁊c. id est prudētia sua bellica. Vñ dicit vegeti⁹ libro de re militari. q̄ in nullo legunt romāi orbē terre subiecisse sibi. nisi prudētia bellica. ⁊ exercitio armorū. Nam greci erant eis astutiores. hispani feriociores. Theutonici corpore maiores ⁊ fortiores. gallici vero pluriores. vt ibidē dicit Vegetius.

n Pacientia. tollerādo pacienter labores: qui est in exercitio armorum. Cetera patet vsqꝫ ibi.

o Et philippū ꝑsen cetheor regē. Joseph⁹ dicit. Cetheorū reges. ita q̄ vterqꝫ erat rex in diuersis tñ partib⁹ terre illius. sicut aliqñ in gallia fuerunt plures reges. ⁊ ō videt q̄ hic ponat singulare ꝓ plis regē ꝓ reges. sicut frequenter fit in scriptura. vñ exodi. viij. Venit musca grauissima. id ē multitudo muscarum.

p Et antiochum manū q̄ fuit pr̄ seleuci et antiochi epiphanis vt dictum est supra.

q Et daret obsides. qr vn⁹ fuit antiochus illustris filius ei⁹. vt supra. i. capitulo.

r Et cōstitutū. i. illō qd ordinauerūt vltra annuū tributū. s Et regi indi. supplie obtinuerūt. t Et med. ⁊c. supplie expulerunt. v Et acceptas eas ab eis. vt armor. x De derūt eumeni regi. cōfederato sibi. y Et qr ⁊c. s. cumeni regē ⁊ populū suū de dictis regionib⁹ qs dederāt eis romani. z Et inoru. ser. his. i. romanis.

5 Et misc ad eos. defendendo.
a Ducem num. cū exercitu romanorum.
b Et pugnā. ꝑ illos. qui erant apud ellada
c Et cecidit. ꝛc. ꝓtis ita.
d Cū amicis. Hic ꝓfert pontif fama romanor ex fidelitate amicicie cū dicit. Cū amicis autē suis. qui fedus inierūt cum ipsis.
e Et qui in ipsis. ꝛc. fedus inirū cōfirmātes Cetera patent.
f Et in omnib' istis. Hic ꝓfert describitur fama romanor et modesto viu circa cultū dnor cum dicitur.
g Nemo por. dyade. ꝛc. nullus vtebat insignijs regalibz. a principio cum vrbis condite fuerunt reges rome vsq ad tarquinū superbum. quo deiecto ꝓpter eius superbiam et tyrannidē. ꝓpsi cōsules prefecit regimi reipublice. deinde tribunos plebis. dictatores rursus cōsules rempublicam gubernauerūt vsq ad tubilū cesarem qui primꝰ arripuit imperū singulare. ꝓpter quē igit̄ ꝓpe machabeor consules preerant reipublice.
h Et quia curi. ꝛc. i. locū solennem vbi cōueniebāt consules de bono regimine reipublice tractantes.
i Et cōmittunt. ꝛc. q̄ vocabant consules ad consiliū. sicut in multis ciuitatibz singulis annis vnus constituitur maior sup alios consules.
k Et nō ē inuidia. ꝛc. sic in principio fuit in romana reipublica. ꝓpter quod intrā creuit augmentū. sed postea fuit oppositū. ꝓpter q̄ ad tm̄ venit detrimentū sicut patet ad sensū Unde dicit iohannes os aureū. sicut concordia. res que crescūt. discordia maxime collabuntur.

illos vsq in hūc diē. Et residua regna ⁊ insulas que aliq̄n restiterāt illis exterminauerūt ⁊ in prātē rede gerūt. [b] Cū amicis aūt suis [c] et qui in ipis requiē habebāt cōseruauerūt amiciciā et obtinuerūt regna q̄ erāt prima ⁊ que erāt longe. q̄ quicūq audiebāt nomē eorū timebāt eos. Quibz vero vellēt auxilio esse vt regnarēt regnabant. Quos autē vellēt regno deturbabant et exaltari sunt valde [f] et in omnibz istis [g] nemo portabat diadema. nec indue bat purpura vt magnificarēt in ea. [h] Et q̄ curiā fecerūt sibi: et quotidie cōsulebāt trecētos viginti cōsiliū agentes sp de multitudine vt que digna sunt gerant' et cōmittūt vni homini magistratū suū p singulos annos dominari vniū se terre sue: et oēs obediūt vni. [k] et non est inuidia neq̄ zelus inter eos. [l] Et elegit iudas eupolemū filiuz iohānis filij iacob et iasonē filiū eleazari, et misit eos romā cōstituere cum illis amiciciā et societatē [m] et vt auferrēt ab eis iugum grecoꝝ. q̄ viderūt q̄ in seruitutē premerēt regnū israel Et abierūt romā viā multam valde ⁊ introierunt curiam et dixerunt. Judas machabeus ⁊ fratres eius et populus iudeorū miserunt nos ad vos statuere vobiscū societatē ⁊ pacem et cōscribere nos socios et amicos vestros. [n] Et placuit sermo in cōspectu eorum Et hoc rescriptū q̄d rescripserūt [o] in tabulis ereis. et miserūt in hierlm vt esset apd eos ibi memoriale pacis et societatis. Bene sit romanis et genti iudeorū in mari et in terra in eternū [p] gladiusq̄ ⁊ hostis procul sit ab eis. Q̄ si istet bellum romanis pri' aut omnibus socijs eorum in omni dominatione eorum [q] auxiliū feret gens iudeorum prout tēpus dictauerit' cor de pleno. Et prelianti bus non dabunt neq̄ subministrabūt triticū arma pecuniam naues. sicut placuit romanis. ⁊ custodiūt mandata eorū nihil ab eis accipientes. Similiter autez et si genti iudeoꝝ prius accideit bellū adiuuabunt romani ex animo prout tē pus eis permiserit. ⁊ adiuuantibus nō dabitur triticū arma pecunia naues. sicut placuit romanis. ⁊ custodiant mandata eorum absq̄ dolo. Scdm hec verba hi aut illi' addere aut demere ad hec' aliquid voluerint: facient ex proposito suo. et quecunq̄ addiderint vel dempserit rata erunt, Sed de malis que rex demetrius fecit in eos scripsimus ei dicētes. Quare grauasti iugū tuū super amicos nostros ⁊ socios iudeos. Si ergo iterū adierint nos aduersum te: faciem' ill' iudiciū ⁊ pugbim' tecū mari ⁊ traq̄.

Capitulum IX.

[a] Interea vt audiit demetrius q̄ cecidit nicanor et exercitus eius in prelio apposuit bachidem et alchimum rursum mittere in iudeaz' et dextrum cornu cū illis. [c] Et abierunt viam q̄ ducit in galgala. et castra posuerunt in masaloth q̄ ē in arebellis et occupauerūt ea et peremerunt animas hominū multas. In mense [l] Et elegit. Hic ꝓfert describit iudeoꝝ legatio fidelis. ⁊ patet littera vsq ibi.
m Et vt auferr. ꝛc. regnū enī syrie detinuatū est a grecis. vt dictū est in principio libri. ꝓpter q̄d in illo regno et eius exercitu erant multi greci. sicut patet in ipis predictis. cetera patēt.
n Et placuit. Hic cōsequeter ponit romanū ⁊ iudeoꝝ confederatio amicabilis. ⁊ patet littera vsq ibi.
o In tabu. ereis. vt scriptura posset diuꝰ permanere.
p Gladiusq̄ ⁊ hos. nocetis eis.
q Auxiliū feret. ꝛc. i. prout tps opportunus fuerit.
r Corde pleno. i. vere ac ter absq̄ dolo. Cetera patent. vsq ibi.
s Q̄ si post hec. ꝛc. id est. romani vl iudei.
t Addere. ꝛc. que scripta sunt.
v Aliq̄d voluer. ꝛc. i. ex cōmuni ꝓsensu vtroq̄. Cetera patent.

Capitulum IX.

[a] Interea. Describit pro ducatu iude machabei. Hic ꝓfert describit ducatus ionathe fris sui. Circa q̄d primo describitur mors iude. secundo substitutio ionathe ibi. Et factum est post obitum iude. Circa primū primo ponit belli apparatus. secdo conflictus. ibi. Et mouit exercitus. Pria in duas. q̄ primo ponit apparatus ex parte gentilium. secdo ex parte iudeorū. ibi. Et iudas. Circa primum dicitur.
a Interea. i. dum legati iudeorū cū romanis tractarent de federe ⁊ amicicia.
b Et dextrū. ꝛc. i. acie forte que solebat astare regi a dextris.
c Et abierūt viā. ꝛc. vbi iosue filios israel circūcidit. Josue. v. Cetera patent.

d Et iudas, hic ꝓsit ponit apparatus belli ex parte iudeoꝝ, et patet vsq; ibi.

e Et milites subtrahebant, cē, scz iude recedentes occulte timore mortis.

f Et belliū purgabat eū, ita q; nō poterat conuenienter recedere absq; aliq; exterminio suoꝝ per aduersarios insequentes eum.

g Et cōfortabat eos, videlicet populū vtrobiq;.

h Quia nō habebatis, cē, qui accesserant de castris suis propter diuinam causam.

i Moriamur in virtute, ꝙ multicia cerrādo.

k Et nō inferamus, cē, si moriamur fugiendo.

l Et mouit exercitū, hic ꝓsit ponit cōflictū cum dicit. Et mouit exercitus, scilicet iude.

m Et dixit sunt cē, exercitus bachidis.

n In duas partes, vt facerēt duo cornua siue duas alas equitū.

o Et prius certauit, cē, ad aduersarios deterendū et penetrandū.

p Et primauit legio exercitus bachidis.

q Et cōmota ē terra, cē, tātus enī erat strepitus clamoꝝ et ictuū et collisionis armoꝝ ꝙ terra videbatur commoueri.

r Et igitur est prelium, nam iudas et sui erant inter aduersarios inclusi, et sic repugnabant acriter sicut de vita desperati.

s Et iona, cē, nō tñc sed post prelium corpus eius ab hostibus tredimendo, vt dicit Joseph. antiq. iudaice, etc.

t Et factū est. Descripta morte iude, hic cōsequenter describit substitutio ionathe circa quā ꝓmo ponit institutionis necessitas, secōdo institutionis solēnitas, ibi, et cōgregati sunt. tertio inde cōsurgēs aduersitas, ibi, et cognouit bachides. Circa primum dicitur.

t Et fa, est cē, pausse se primo anni centesimi et quinquagesimi et secundi applicuerunt exercituz ad hierusalem: et surrexerunt et abierunt in berea viginti milia virorum et duo milia equitum. Et iudas posuerat castra in laisa: et tria milia viri electi cū eo. Et viderūt multitudinem exercitus quia multi sunt et timuerunt valde: et multi subtraxerunt se de castris et non remanserunt ex eis nisi octingenti viri. Et vidit iudas ꝙ defluxit exercitus suus, et bellum perurgebat eum: et confractus est corde: quia non habebat tēpus congregādi eos et dissolutus ē, et dixit his qui residui erant, Surgamus et eamus ad aduersarios nostros: si poterimus pugnare aduersus eos. Et auertebant eum dicentes Non poterimus sed libere mus animas nostras modo et reuertamur ad frēs nostros, et tunc pugnabimus aduersus eos. Nos autē pauci sumus. Et ait iudas, Absit istam rem facere: vt fugiamus ab eis. Et si appropiauit tempus nostrū, moriamur in virtute propter fratres nostros et non inferamus crimen glorie nostre. Et mouit exercitus de castris et steterūt illis obuiā. Et diuisi sūt equites in duas partes et fundibularij et sagittarij ꝑibāt exercitū et primi certaminis oēs potētes. Bachides autē erat in dextro cornu et primauit legio et duab; pribꝫ, et clamabāt tubis. Et clamauerunt aūt et hi q erāt ex parte iude etiā ipsi, et cōmota ē terra a voce exercituū: et cōmissum ē ꝑliū a mane vsq; ad vesperam.

Et vidit iudas quia firmior est pars exercitus bachidis in dextris, et conuenerunt cum ipo omnes cōstantes corde et contrita est dextera pars ab eis, et pſecutus est eos vsq; ad montē azoti. Et qui in sinistro cornu erant viderunt ꝙ contritū est dextrum cornu, et secuti sunt post iudam et eos q cum ipo erant a tergo. Et ingrauatum est prelium et ceciderunt vulnerati multi ex his et ex illis. Et iudas cecidit, et ceteri fugerunt. Et ionathas et symō tulerunt iudam fratrē suū et sepelierūt eū in sepulcro patrū suoꝝ in ciuitate modin, et fleuerūt eū omnis populus israel planctu magno et lugebant dies multos et dixerunt. Quomodo cecidit potēs qui saluum faciebat populū israel. Et cetera verba belloꝝ iude et virtutū quas fecit et magnitudinis eius nō sunt descripta multa enī erāt valde. Et factū ē post obitū iude emerserūt iniq; in oībꝫ finib; israel et exortī sūt oēs q operabāt iniquitatē. In diebꝫ illis facta ē fames magna valde: et tradidit se bachidi oīs regio eorū cū ipis. Et elegit bachides viros ipios et ꝓstituit eos dños regiōis, et exquirebāt et pſcrutabāt amicos iude, et adducebāt eos ad bachidē et vindicabat in illos et illudebat. Et facta ē tribulatio magna in israel qlis nō fuit ex die q nō ē visus ꝓpha in israel, et congregati sūt oēs amici iude, et dixerūt ionathe. Ex q fr tuus iudas defecit ē vir talis ei nō ē q exeat ꝑ inimicos nros bachidē et eos q inimici sūt gētis nre. Nūc itaq; te hodie eligim⁹ eē p eo nobis in principē et ducem nr̄m pastore inmiserunt gregē lupi rapaces.

v Et exorti sunt. viuente enī iuda erāt sopiti quasi mortui, sed ipo mortuo ereperunt sua cornua.

x In diebus illis cē, tūc ex defectu culture ꝑpter guerram.

y Et tradidit se Bachidi ad seruiendum sub tributo regi.

z Et elegit cē, de israel.

a Et pscrutabantur cē, quia cognoscebāt eos et sciebāt latibula eorū.

b Et vendicabāt cē, contēptibiliter eos ingulando.

c Et facta est cē, et hec fuit necessitas instituendi ducem loco iude.

d Et congregati sūt, hic ꝓsit describit institutionis solēnitas, nā ad hoc fuit ꝑpls cōgregatus vt electio ionathe fieret certa et solēnus, et patz littera.

e Et cog. bachi. hic ꝓsit describit insurgēs aduersitas, et dividit in tres ptes, q; ꝓmo ꝑsecutio ionathe ꝓponitur, secōdo mors iobānis frīs sui interponit. ibi Et nuntiatum est fratrē suum, tertio scriptura ad primā reuertit. ibi. Et audiunt bachides. Circa primum dicitur.

e Et cognouit bachides. institutione ionathe. f Et que. cũ occidere. diuersis vtis ⁊ machinatiõibꝫ. quas cognoscẽs ionathas declinauit caute. ꝛõ subdit. g Et fugerũt ⁊c. quousq; possent exercitũ aggregare. h Et cõ descen. ad aquã. i. iuxta aquã. i Lacus asphar. iste lac⁹ est mare mortuũ quod alibi dr lac⁹ asphalti.

k Et cogno. bachid. p suos exploratores.

l Et die sab. veni. ⁊c. in contẽptũ festiuitatis iudaice. et vt iudi nõ defenderẽt se sicut de quibusdã dictũ est supra. q. ca. vel saltẽ et minus voluntarie sumerẽt arma illa die.

m Et ionath⁹ misit. Hic ꝑsit mos iohannis fratris interponit et prio ponit ei⁹ occasio do ola p insidias sibi positas in via. ꝛõ dr.

m Et ionathas mi. ⁊c. mittẽs aliquos de populo cũ iohãne ips precedente.

n Et rogauit nabutheos ⁊c. vt hr. s. v. c.

o Ut cõmitti. ⁊c. per modum custodie vsq; ad die belli cũ bachide Aliqui libri sic habẽt. Vt cõmendaret illis ⁊c. i. vt nabutheis accõmodauerãt ionathe et fratribꝫ ei⁹ tẽtoria sua et arma.

p Et erierunt filij iãbri. insidiãtes iohãni.

q Et comphen. ioh. et etiã occiderũt eum. vt habẽt in pte seqnti

r Post hec. Hic ꝑsit ponit vindicatio iohãnis. Et ptz hꝰ vsq; ibi

s Cũ ambi. mag. i. cũ apparatu magno et pompa.

t Et record. sunt sanguinis ⁊c. et q̃ patz q̃ iohãnẽ occiderant. vt dictum est.

v Et ecce tumultus. et multitudine venẽtium.

x Et spon. pcesse. ⁊c. obuiã illis qui adducebant sponsam. Cetera patent vsq; ibi.

y Et reuer. sunt ⁊c. sq; ad mare mortuũ in loco ꝑdicto. qõ dicit͡ fr ripa iordanis. nã iordanis trãsit p ipm mare mortuũ. vt hr ios. iij cem ad bellandũ bellũ ꝓ nostrũ. Et suscepit ionathas tpe illo principatũ ⁊ surrexit loco iude fratris sui.

z Et cognouit bachides et querebat eũ occidere. Et cognouit ionathas ⁊ symõ frater ei⁹ ⁊ oẽs q̃ cũ eo erãt et fugerũt in desertũ thecue ⁊ cõsederũt ad aquam lac⁹ asphar et cognouit bachides ⁊ die sabbatoꝝ venit ipe ⁊ ois exercit⁹ eius trãs iordanẽ Et iõathas misit fratrẽ suũ ducẽ ꝓlij: ⁊ rogauit nabutheos amicos suos vt cõmẽdaret illi apparatũ suũ q̃ erat copiosus. Et exierunt filij iãbri et madaba⁹ et cõprehẽderũt iohannẽ ⁊ oĩa q̃ habebat: ⁊ abierũt habẽtes ea. Post hec verba renũciatũ est ionathe ⁊ symoni fratri eius q̃ filij iambri faciũt nuptias magnas ⁊ ducũt spõsã de madaba filiã vni⁹ de magnis principibꝫ chanaan: cũ ambitione magna. Et recordati sunt sanguinis iohãnis fratris sui ⁊ ascenderũt ⁊ absconderũt se sub tegumẽto mõtis ⁊ eleuauerũt oculos suos ⁊ viderũt ⁊ ecce tumult⁹ ⁊ apparat⁹ multus ⁊ spõsus ꝓcessit ⁊ amici eius: et fres ei⁹ obuiã illis cũ tympanis ⁊ musicis ⁊ armis multis Et surrexerũt ad eos ex insidijs ꝑ occiderũt eos: ⁊ ceciderũt vulnerati multi: ⁊ residui fugerũt in mõtes ⁊ acceperũt oĩa spolia eoꝝ ⁊ conuerse sũt nuptie in luctũ. ⁊ vox musicorum ipoꝝ in lamẽtũ. Et vindicauerũt vindictã sanguis frꝰ sui⁹ et reuersi sũt ad ripam iordanis. Et audiuit bachides ⁊ venit die sabbato trũ vsq; ad ripã iordanis in virtute magna. Et dixit ad suos ionathas. Surgam⁹ et pugnem⁹ ꝓ nra inimicos nros⁹ Nõ est ei hodie sic heri ⁊ nudiustert⁹. Ecce ei bella ex aduerso. aqua vero iordanis hinc inde ⁊ ripe ⁊ paludes ⁊ salt⁹. ⁊ nõ est loc⁹ diuertẽdi. Nunc ergo clamate in celũ: vt liberemini de manu inimicoꝝ vrorũ. Et cõmissum est bellũ. et extẽdit ionathas manũ suam ꝓcutere bachidẽ. et diuertit ab eo retro: et dissiliit ionathas: ⁊ qui cum eo erãt in iordanẽ: et transnatauerũt ad eos iordanẽ. ⁊ ceciderũt de parte bachidis die illa mille viri: ⁊ reuersi sunt in hierlm. Et edificauerũt ciuitates mũitas in iudea: munitionẽ q̃ erat in hiericho ⁊ in amnaum ⁊ in bethoron ⁊ bethel ⁊ thãnatha ⁊ phara ⁊ thopo muris excelsis ⁊ portis ⁊ seris Et posuit custodiã in eis: vt inimicicias exercerẽt in israel. et muniuit ciuitatez bethsurã ⁊ gazarã ⁊ arcẽ. ⁊ posuit in eis auxilia ⁊ apparatũ escaꝝ. et accepit filios principũ regiõis obsides: et posuit eos in arce in hierlm in custodiã Et ãno cẽtesimo q̃nq̃gesimo scdo mẽse scdo ꝓcepit alchim⁹ destrui muros dom⁹ sctẽ interioris. ⁊ destrui opa ꝓphar: ⁊ cepit destruere Jn tpe illo ꝑcussus ẽ alchim⁹ ⁊ impedita sũt opa illius ⁊ obclusũ est os

z Et audiuit. Hic ꝑsit scriptura reuertit͡ ad illud q̃d. s. ꝓsitũ est. i. ꝓsecutio ionathe ab ipo bachide. ⁊ prio ponitur eoꝝ cõflictus. scdo alchimi decessus. ibi. Et anno cẽtesimo. tertio bachidis recessus. ibi. Et vidit bachides. Circa primũ patz hꝰ ex ꝑdictis vsq; ibi. a Nõ est enim hodie ⁊c. hoc dixit Jonathas ad animandũ suos. ostendẽs q̃ non patebat locus fuge.

b Extendit iona. ⁊c. tm̃ enim inualuit q̃ eus interfecisset nisi retrocessisset.

c Et dissiliit ionath. ad psequẽdum bachidem et eius gentem.

d Et reuersi sunt in hierlm. i. bachides et sui. et cetera patent vsq; ibi.

e Et accep. filios pri capũ ⁊c. i. principalium iudeorum.

f Obsides. ne rebellarẽt se iõathe socãdo

g Et anno. cliij. Hic describit͡ alchimi decessus. ⁊ primo ponit͡ causa. cum dicitur.

h Precepit alchim⁹ destrui muros ⁊c. i. sc̃tis sanctoꝝ. qõ erat interior pars templi.

i Et destrui opa prophetaꝝ. nã fm tẽplum de quo loquit͡ edificatum fuit per exhortationem ⁊ adiutoriũm aggei ⁊ zacharie prophetarũ. i. Esdre. vi.

k Jn tpe illo peruersus est ⁊c. a deo.

l Et impedi. sunt opa illius maligna.

m Et obclusum ẽ os eius. qz factus ẽ mut⁹

n Et mãdare de domo sua. i. nõ potuit ordinare de rebus suis ⁊ familia.

o Et mortuus ē ibi in tormēto magno dī iudicio iusto.

p Et vidit bachides. Hic ostit describitur recessus bachidis de terra iuda cū dicit. Et vidit bachides cē, post eius institutionē in sacerdotē venerat in iudeā, vt hē in prin. huius ca. + sic habuit causaz reuertendi.

q Et cogitauerūt. hic ostit primo ponit eius reditus ad iudeā. + secūdo totalis ei⁹ recessus ab ea. ibi. Et irat⁹. Circa primū dicitur.

q Et cogitauer. oēs iniqui. de gpio israel.

r Et habitabāt. cē. habitāt cōfidenter nō precauētes sibi de bello. gpter qđ de facili potuit capi. Cetera patēt vsq; ibi. s Vt comprehēderēt ionathan et eos qui cē, latenter et dolose.

t Et app̄. s. iōathas.

v De viris regionis. id est iudeis.

x Cum prin. erāt milicie. i. ductores illorū qui volebāt ionathan et socios eius capere.

y Et recessit ionathan in berthbessen. q̄ est in deserto. vt haberet fortaliciam pro refugio

z Et reliqt ionathas. cē. s. berthbessen ad ei⁹ custodiā. a Et exiit regionē + venit cē. secū sufficienti bellatorum

b Et petiit odaren cē. q̄ erat aduersarius ionathe populi sui.

c Symon vo cē. ps fecerat bachides ad impugnationē ciuitatis. + sic symon remansit in ciuitate. et Jonatas in regione.

d Et afflixerūt eum valde. Mā hō superbo magna ē afflictio superare non posse.

e Et irat⁹. Hic ostit describit totalis recessus bachidis a iudea. cū dicit. e Et irat⁹ cē. iusto dei iudicio. cū essent peccatores patrie et desertores legis dei eius et dissolutus ē paralysi nec vltra potuit loq̄ verbū + mādare de domo sua

e Et mortuus ē alchimus in tpe illo cū tormēto magno

f Et vidit bachides quoniā mortu⁹ est alchim⁹ + reuersus ē ad regē: + siluit terra annis duobꝫ + cogitauerūt oēs iniqui dicētes. f Ecce ionathas + q̄ cū eo sunt in silentio habitāt cōfidenter. Nūc ergo adducam⁹ bachidem: + cōprehēdet eos omnes vna nocte. Et abierūt et cōsiliū eis dederūt. et surrexit vt veniret cū exercitu multo. Et misit occulte epistolas socijs suis: qui erāt in iudea: vt cōprehēderēt ionathan: + eos qui cuz eo erant sed nō potuerunt. qz innotuit eis cōsiliū eorum

g Et apprehendit de viris regionis: q̄ principes erāt militie q̄nquaginta viros: et occidit eos.

h Et secessit ionathas + symon + q̄ cum eo erāt in berthbessem q̄ est in deserto. + extruxit diruta eius + firmauerunt eā. Et cognouit bachides: + p̄ gregauit vniuersam multitudinē suā. + his qui de iuda erāt denūciauit. Et venit et castra posuit desup berthbesse. + oppugnauit eā dies multos: + fecit machinas.

i Et reliqt ionathas symonē fratrē suū in ciuitate. et exiuit in regionē + venit cū numero: + p̄cussit odarez + fratres eius + filios phiseron in tabernaculis ipōrū et cepit cedere + crescere in virtutibꝫ. Symon vero + qui cū ipso erant exierūt de ciuitate + succenderūt machinas + pugnauerūt contra bachidem: et contritus est ab eis: + afflixerunt eū valde: quoniā consiliū ei⁹ + congressus eius erat inanis. k Et iratus contra viros iniquos qui ei consiliū dederant: vt veniret in regionem ipōrum: multos ex eis occidit. l Ipse autez cogitauit cum reliquis abire in regionē suam. m Et cognouit ionathas. et misit ad eum legatos componere pacem cum ipo. et reddere ei captiuitatem. n Et libēter accepit: et fecit sm verba eius et iurauit se nihil facturum ei mali oībus diebus vite eius. Et reddidit ei captiuitatē quam prius erat predatus de terra iuda: et conuersus abiit in terram suā: et non apposuit amplius venire in fines eius. Et cessauit gladius ex israel. o Et habitauit ionathas in machmas. p et cepit ionathas ibi iudicare populum + exterminauit impios ex israel.

Caplm. x.

q Anno cētesimo sexagesimo ascēdit alexāder antiochi filius r qui cognominat⁹ est nobilis. et occupauit ptolomaidam et receperunt eū, et regnauit illic. s Et audiuit demetrius rex + cōgregauit exercitum copiosum valde + exiuit obuiam illi in prelium. t Et misit demetrius epistolā ad ionathan verbis pacificis. vt magnificaret eum. Dixit enim. Anticipemus facere pacē cum eo: priusq̄ faciat cum alexandro aduersus nos. u Recordabitur enim oīm malorūque fecimus i eū et i frem ei⁹. + i gētē ei⁹ Et dedit ei potestatem cōgregandi exercitum et fabricare arma: et esse ipsum socium eius: + obsides qui erant in arce iussit tradi ei Et venit ionathas in hierusalē. f Ipe autē cognouit cū reliqs abiīe. Nā p̄fuit erat sibi in iudea manere.

g Et cognouit ionathas. ei⁹ recessum + ira contra illos q̄ eum abscesserunt in iudeam.

h Et misit ad eos legatos componere. + ad componendum.

i Pacē cum ipo. ipe rās q̄ reciperet eam iuxta cut + fecit. Cetera patent vsq; ibi.

k Et habita. ionat. in machmas. als magmas. locus ē iuxta vt patet. 1. Reg. xiij.

l Et cepit ionathas. bonos exaltādo + impios punīendo. Ex q̄ p̄z q̄ habitabat sat⁹ pacifice

Caplm. x.

a Anno cētesimo sexagesimo. s. regni grecorum

b Qui cognominat⁹ est nobilis. s. alexander sicut auus suus antiochus epiphanes.

c Epistam verbis pacificis. ficte + hoc alexandri tūnc temporis. ideo subditur.

d Recordabit ei cē.

Et sic inuab it cõtra nos alexandrũ. ionathas tñ illis epistolis viis est ad bonũ sue gentis. q: p eas incussit timorem alienigenis. ꝛ recuperauit obsides de iudeis quos accepat bachides, vt dictũ est ca. ꝑce. Et patet lra vsq; ibi.

e Et habitauit ionathas in hierlm. Et subdit cã cũ ór.

f Et cepit edificare ꝛc. ad dei cultũ electã

g Et fuge ꝛc. contra hierusalem.

h Cantũ in bet. ꝛc. id est de filijs israel q̃ erant a postate a lege dei. i Et an. alerã. Dic ꝑñt rex alexander scribit ionathe veraciter. et patet lra vsq; ibi

k Alexan. fratri iõathe salutẽ. fraternitatis nomine apparet veritas amicicie. l Et misit pur. i. vestes pur puream.

m Et coronã aureã. q̃bꝰ licitũ erat vti illustri no aliꝰ q̃ erãt speciales regis amici. ꝛ sic patet q̃ salutauit eũ nõ solũ verbis fictis sicut demetrius. sed etiam donis honorabilibus et preciosis.

n Ut qui no ꝛc. in p speris ꝛ aduersis. qõ ꝑpriũ ẽ veraciũ amicoꝝ

o Et induit se ꝛc. i. vestem pontificalem.

p In die solẽni sce. i. dedicatiõis tẽpli primi qõ fecit salomon. Hã illa dedicatio fuit septimo mense q̃ corrñ det septẽbri. Dedicatio vero tẽpli scõi mẽse fuit ad ar. i. Esdre. vi q̃ est. xtj. apud hebreos et corrider februario. licet aliqñ concurrat saltem ꝑ magna parte cum marcio.

q Et fecit arma cop. tpe quo erat in pace ꝑpter cõtentionẽ demetrij ꝛ alexandri adinuicem. r Et audiuit demetrius. Dic ꝑñt ponit epla secunda demetrij ad iudeos adulatoria ꝛ ficta. ꝓpter qõ nõ fuit ei adhibita fides. et patet vsq; ibi.

s Qñ serua. ad nos pactũ. ficte loquit. q: nõ legit ionathas cuz eo fecisse aliqõ pactũ. sed tñ epla sua vsus fuisse ad bonũ. vt pre-

alexandrũ. ionathas tñ illis epistolis viis est ad bonũ sue gentis. q: p eas incussit timorem alienigenis. ꝛ recuperauit obsides de iudeis quos accepat bachides, vt dictũ est ca. ꝑce. Et patet lra vsq; ibi.

e Et habitauit ionathas in hierlm. Et subdit cã cũ ór.

f Et cepit edificare ꝛc. ad dei cultũ electã

g Et fuge ꝛc. contra hierusalem.

h Cantũ in bet. ꝛc. id est de filijs israel q̃ erant a postate a lege dei. i Et an. alerã. Dic ꝑñt rex alexander scribit ionathe veraciter. et patet lra vsq; ibi

k Alexan. fratri iõathe salutẽ. fraternitatis nomine apparet veritas amicicie. l Et misit pur. i. vestes pur puream.

m Et coronã aureã. q̃bꝰ licitũ erat vti illustri no aliꝰ q̃ erãt speciales regis amici. ꝛ sic patet q̃ salutauit eũ nõ solũ verbis fictis sicut demetrius. sed etiam donis honorabilibus et preciosis.

n Ut qui no ꝛc. in p speris ꝛ aduersis. qõ ꝑpriũ ẽ veraciũ amicoꝝ

o Et induit se ꝛc. i. vestem pontificalem.

p In die solẽni sce. i. dedicatiõis tẽpli primi qõ fecit salomon. Hã illa dedicatio fuit septimo mense q̃ corrñ det septẽbri. Dedicatio vero tẽpli scõi mẽse fuit ad ar. i. Esdre. vi q̃ est. xtj. apud hebreos et corrider februario. licet aliqñ concurrat saltem ꝑ magna parte cum marcio.

q Et fecit arma cop. tpe quo erat in pace ꝑpter cõtentionẽ demetrij ꝛ alexandri adinuicem. r Et audiuit demetrius. Dic ꝑñt ponit epla secunda demetrij ad iudeos adulatoria ꝛ ficta. ꝓpter qõ nõ fuit ei adhibita fides. et patet vsq; ibi.

s Qñ serua. ad nos pactũ. ficte loquit. q: nõ legit ionathas cuz eo fecisse aliqõ pactũ. sed tñ epla sua vsus fuisse ad bonũ. vt pre-

rusalem et legit epistolas in auditu oñis populi: et eorũ qui in arce erant. Et timuerunt timore magno: quoniã audierunt q̃ dedit ei rex potestatẽ congregandi exercitũ. Et traditi sũt ionathe obsides. et reddidit eos parẽtibꝰ suis. [c] Et habitauit ionathas in hierusalem: [d] et cepit edificare et innouare ciuitatem. Et dixit facientibꝰ opera vt exstruerent muros: et montẽ syon in circũitu lapidibus quadratis ad munitionẽ: et ita fecerunt. [g] Et fugerũt alienigene qui erãt in munitionibꝰ quas bachides edificauerat: ꝛ reliq̃t vnusquisq; locum ꝛ abiit in terram suã. [b] tñ in bethsura remanserũt aliqui ex his qui reliquerãt legẽ ꝛ precepta dei. Erat enĩ hec eis ad refugiũ. [i] Et audiuit alexander rex ꝓmissa que ꝓmisit demetrius Jonathe. ꝛ narrauerunt ei ꝑliaꝛ virtutes quas ipe fecit ꝛ fratres eiꝰ et labores: q̃s laborauerũt Et ait. Nunquid inueniemus aliquẽ virũ talẽ. Et nũc faciemꝰ eũ amicũ ꝛ socium nostrũ ꝛ scripsit eplaz et misit ei ꝑm hec verba dicẽs. [k] Rex alexãder fratri ionathe salutẽ. Audiuimus de te q̃ vir potẽs sis viribus et aptus es vt sis amicus nr̃. Et nũc cõstituimꝰ te hodie sũmũ sacerdotem gẽtis tue ꝛ vt amicꝰ vocerꝭ regis [l] Et misit ei purpurã [m] et coronã aureã [n] vt q̃ nr̃a sũt sentias nobiscũ: ꝛ cõserues amicicias ad nos [o] ꝛ in

duit se ionathas stolã sanctam septimo mẽse ãno cẽtesimo sexagesimo [p] ĩ die solẽni scenopegie. Et cõgregauit exercitũ [q] ꝛ fecit arma copiosa. [r] Et audiuit demetrius ꝛba ista ꝛ cõtristatꝰ ẽ nimis et ait. Quid hoc fecimus q̃ ꝑoccupauit nos alexander apphẽdere amicicia iudeoꝝ ad munimen sui. Scribã ꝛ ego illis verba deꝑcatoria ꝛ dignitates et dona: vt sint mecũ in adiutorium. Et scripsit eis ĩ hec verba. Rex demetrius gẽti iudeoꝝ salutẽ. [s] Qñ seruastis ad nos pactum et mãsistis in amicicia nr̃a et non accessistis ad inimicos nr̃os: audiuimꝰ ꝛ gauisi sumꝰ. Et nunc ꝑseuerate adhuc cõseruate ad nos fidem ꝛ retribuemus vobis bona ꝑ his q̃ fecistis nobiscũ ꝛ remittemꝰ vobis ꝑstationes multas: [t] et dabimꝰ vobis donationes. ꝛ nunc absoluo vos ꝛ oẽs iudeos a tributis [u] ꝛ ꝑcia salis ĩdulgeo [v] ꝛ coronas remitto: [x] et tertias seminis [b] ꝛ dimidiã ptẽ fructꝰ ligni [c] q̃ ẽ portõnis mee reliquo vob ex hodierno die ꝛ deiceps ne accipiaꝭ a tra iuda ꝛ a tribus ciratibꝰ q̃ addite sũt illi ex samaria ꝛ galylea ex hodierna die ꝛ in totũ tps. [y] Et hierlz sit sctã ꝛ liba cũ finibus suis [z] ꝛ decie ꝛ tributa ipi sint. [a] Remitto etiã ptã tẽ arcis q̃ ẽ in hierlm ꝛ do eã summo sacerdoti. vt cõstituat in ea viros quoscunq; ipse elegerit qui custodiant eã [b] ꝛ omnem aniam iu-

dictum est. t Et remittemus ꝛc. i. multa que consueuistis nobis reddere. v Et dabimꝰ vobis dona. ita q̃ nõ solũ remittemꝰ vobis debita sed etiã dabimꝰ vobis ampla dona. x Et ꝑ. sa. indulgeo. i. pecuniã quã debebatis regibꝰ ꝑ sale fiedo. Est enĩ terra iudee ꝑ magna parte sup mare: in aliquibꝰ locis faciebant affluere aquas maris ꝑ alueos sup terrã que cõuertebant in sal ad calorẽ solis. ꝛ illa dicebant saline de quibus fit mentio infra ca. xiij.

y Et coronas remit. quas nobis debebatis.

a Et tertias seminis id est frugum.

b Et dimidiã ꝛc. i. arborum.

c Quod est portiõis mee. de cõsuetudie mihi debite.

d Et hierlm ꝛc. ab oĩ tributo ꝛ exactione.

e Et decime ꝛ tributa. q̃ solent nobis reddi. f Jpius sint. ad bonum ciuitatis.

g Remitto etiã potestatẽ arcis ꝛc. sequitur Qui custodiãt eam. s. ꝑ rege vt dicit iosephꝰ Unde ꝛ ca. se. dicit q̃ ionathas cõgregauit gentẽ ad expugnandũ arcem illã. Et quo patet q̃ nõ erat sibi tradita.

h Et omneꝫ aniã. id est personam.

i Ut oēs ⁊c.ita q̄ nō solū sint liberi a tributo debito p sonis suis sed etiā pro aliquibus brutis. k Et omnes dies solēnes qui celebrant semel in anno.vt pasca ⁊ pēthecostes ⁊ huiusmōi.
l Et sabbata.quelibz hebdomada.
m Et neomenie.in quolibet mense.
n Et dies decreti.ad solēnizandū.sicut dies victorie de interfectione olofernis ⁊ sui exercitus.vt hē iudith vltimo.⁊ de interfectione aman.hester.ult.
o Sint oēs immut. ab oī exactiōe ⁊ vexatione.
p Iudeis oīby ⁊c.q̄ multi valde remāserāt in ciuitatiby babylōie psidis ⁊ medie.qui cū zorobabel in iudeā nō redierūt detenti amore vxorum.quas acceperāt ibi.⁊ pris quam genuerant ⁊ tpalium que ibi acquisierant.
q Et nemo hab.prātem ⁊c.s.in diebz predictis.
r Et vt ascribant ⁊c. que erant valde bonorifica ⁊ ad tutelā aliozz iudeoz p regnum sparse dispersorum.
s Et ambulant in legibus suis ⁊c.i. ita libere custodiā ⁊ legitima sua p totū regnum meum sicut in iudea.
t Ptolomaida.id est achon.
v Et confines eī.i. ville sibi adiuncte.
x Quas dedi donū. id est gratis.
y Sanctis qui ⁊c.i. sacerdotibus ⁊ leuitis diuino cultui deputatis.
y Et hoc dab.in opa domus.s.vt p eī reparatione ⁊ sacrificioz oblatione. Consequēter tangit de luminaribus templi cū dicitur Et quicūq fugerit ⁊c.
z Obnoxij regi.i. obligati pe ne propter alia quam noram.
a Et ad edificāda ⁊c. Sumptus dabuntur de rationē regis ⁊c.i. de suis redditibz ppriis.
b Et audiūt ⁊c.re deoz q̄ captiua ē a terra iuda in oīm regno meo relin quo liberā gratis vt oēs a tributis soluant et etiā pecorū suoz et oēs dies solēnes et sabbata ⁊ neomenie et dies decreti: et tres dies ante diē solēnē ⁊ tres dies p diē solēnē sint oēs ītūitatis et remissiōis p oīby iudeis q̄ sunt in regno meo.
q Et nemo habebit ptātez agere aliq̄d ⁊ mouere negocia adūsus aliquē illorum in oī causa. r Et vt ascribant ex iudeis in exercitu regis ad triginta milia viroz. Et dabunt illis copie vt oportet oīby exercitibus regis.et ex eis ordinabunt q̄ sint in municiōibz regis magni. Et ex his cōstituentur sup negocia regni que agunt ex fide: et principes sint ex eis ⁊ ambulēt in legibz suis sicut pcepit rex in terra iuda ⁊ tres ciuitates q̄ addite sūt iudee ex regione samarie.cū iudea reputent: vt sint sub vno.et non obediāt aliene ptāti nisi sūmo sacerdoti ptolomaida et cōfines eī quas dedi donū sanctis q̄ sunt in hierusalē ad necessarios sumptus sanctoz. Et ego dabo singulis annis quindecim milia sicloz argēti de rōnibz regis q̄ me pringūt et oē qđ reliquū fuerit qđ nō reddiderāt q̄ sup negocia erāt ānis prioribz ex ijs dabūt in opa dom. Et sup hec q̄n q̄z milia sicloz argēti q̄ accipiebāt de sctoz rōe p singlos ānos. ⁊ hec ad sacerdotes ptineāt q̄ ministerio fūgunt. Et q̄cūq cōfugerit in tēplū qđ ē hierosolimis ⁊ in oīby finibz eius. obnoxij regi in oī negocio dimittant: ⁊ vniūsa q̄ sunt eis in regno meo libera habeāt. Et ad edificādā vel restaurāda opa sctoz sumpt dabunt de rōne regis. ⁊ ad extruēdos muros hierū: et cōmuniēdos in circuitu sumpt dabunt de rōe regi et ad extruēdos muros in iudea. t Ut audiuit nūtio nathas ⁊ pris ēmōes istoo nō crediderūt eis nec receperūt eos. q̄ recordati sūt malicie magne quā fecerat in isrl: et tribulauerat eos valde. u Et pplacuit eis in alexādrū. q̄ ipe fuerat eis pceps ēmonū pacis ⁊ ipsi auriliū ferebāt oīby dieby. x Et cōgregauit rex alexander exercitū magnū et admouit castra ꝟ demetriuz. Et cōmiserūt pliū duo reges ⁊ fugit exercit demetrij ⁊ insecut ē eū alexāder et incubuit sup eos ⁊ inualuit pliū nimis donec occidit sol. ⁊ ceciderit demetri ī die illa. y et misit alexander ad ptolomeū regē egypti legatos ēm hec vba dicens, Q̄m regressus sū ī regnū meū ⁊ sedi ī sede patrū meoz ⁊ obtinui pncipatū ⁊ cōtriui demetriū ⁊ possedi regionē nr̄az: ⁊ cōmisi pugnā cū eo: ⁊ ptrit ē ipe ⁊ castra eī a nob. ⁊ sedem ī sede regni eī. ⁊ nūc statuam adinuicē amicitiā ⁊ da mi filiam tuā vxorē ⁊ ero gener tuus et dabo tibi dona ⁊ ipi dignitatē. Et tūdit rex ptolome dicēs. Felix dies in q̄ reuīs es ad trā pr̄m tuoz ⁊ sedisti ī sede regni eoz. Et nunc faciam tibi qđ scripsi

putātes eos falsos. ⁊ merito, pter suā malicia pcedentē.
c Et cōpla. ⁊c.seruare eī eo fedus amicicie. d Et cōgregauit. Hic pfit describit cōgressus alexandri cū demetrio. Et ptz ista vsq ibi
e Et misit alexāder. vbi et alexandri victoria contra hūc amicicia et sed o subdit ionathe gloria. ibi. Et scripsit rex alexāder. pris a ps patet paucis exceptis que discurrentur.
f Et sedi ⁊c. in antiochia q̄ erat metropolis illius regni.
g Et dabo tibi dona. regie maiestati digna
h Et ipi digni. q̄ vocabit ⁊ erit regina.
i Et scripsit. Hic incipit describit ionathe gloria cum dicitur.
k Et scripsit rex alexāder ionathe. sicut amicus amico.
l Et abiit cū gloria. id ē cū apparatu magō.
l Et occurrit ibi duobus regibz. s. alexādro et ptolomeo.
m Et cōuene. ad. ⁊c. Ma a lege apostatauer

tunt ꝙ alios a postasiā quātū poterāt inuitabāt. n Et collocauit ꝛc. in iudicio ꝙ in cōmuni. o Exiit cū eo in mediū ꝛc. ad eius honorē ꝙ aduersariorum cōfusionem.

p Et ꝑdicate. i. per ꝑconem publicate.

q Ut nemo ꝛc. ꝙ patet littera.

r In anno cētesimo. Hic ostit describit conflictus ionathe ꝑ alexandro, vbi ꝑmo ponitur apollonij cōminatio, ſcdo ionathe anīatio, ibi. Ut audiuit aūt ionathas, tertio alexādri congratulatio, ibi. Et factū est. Circa primum dicitur.

r In anno. clxv. regni grecorum.

s Venit demetr. ꝛc. vbi occisio patre suo ab alexādro ad parentes matris sue iuerat ꝓ refugio.

t Inter pa. su. ꝑ crētesium auxilium inter quos creuerat.

r Et reuer. ē antiochiam, metropolī ciuitatē vt ibi cōgregaret exercitū ad pugnādum contra alexandrum.

v Et cōstituit ꝛc. in vna parte regni q̄ vocabat celesyria ꝙ erat regio maritima.

x Et accesit ad tamniam que sita est ꝓ mare in undeo, ꝙ ideo videtur illuc venisse ꝑ nauigium.

y Et misit ad, ionat. inuitādo eū ad pugnā

z Tu solus ꝛc. q. d. credis tu vm resistere quasi diceret non.

a Ego aūt ꝛc. eo ꝙ fi habeo te statum ad nutum meum.

b Propterea qz tu ptātē ꝛc. q. d. hoc non puenit ex tua ꝑbitate, ſz ex mōtiū asperitate ad q̄s tu refugis, quia sunt inaccessibiles eq̄tib⁹ nr̄is, ī̄o sequitur.

c Descēde ad nos in cāpū. i. ad terrā planā.

d Interroga ꝙ vide q̄s sum ego ꝛc. q. d. si hoc scires, te mihi subijcēs

e Q̄ nō pōt ꝛc. in ꝑlio ſz cōuertit ad fugā.

f Sed nūc quō poteris ꝛc. vbi nō ꝛc. ꝓpter

stī: sed occurre mihi ptolomaidā vt videam⁹ inuicem nos: ꝙ spōdeā tibi sicut dixisti. Et eripuit ptolome⁹ de egypto ipē ꝙ cleopatra filia ei⁹ ꝙ venit ptolomaidā anno cētesimo, sexagesimo octauo. Et occurrit ei alexāder rex ꝙ dedit ei cleopatrā filiā suā, ꝙ fecit nuptias ei⁹ ptolom. ide: sicut reges in magna glia. Et scripsit alexāder rex ionathe vt veniret obuiā sibi. Et abijt cū glia ptolomaidā. ꝙ occurrit ibi duob⁹ regibus: ꝙ dedit illis argētū multū aūr et dona, ꝙ inuenit gram in cōspectu eor⁹. Et q̄uenerūt aduersus eū viri pestilētes eratisti, viri iniq̄ interpellātes adūsus eū. ꝙ nō intēdit ad eos rex. Et iussit spoliari ionathan vestib⁹ suis, ꝙ indui eū purpura. Et ita fecerūt. ꝙ collocauit eū rex sedere secū: dixitq̄ ꝓcipibus suis. Exite cū eo ī mediū ciuitatis ꝙ ꝑdicate vt nemo adūsus eū interpellet ō vllo negocio, nec q̄sq̄ ei molestus sit de vlla rone Et factū ē vt viderūt q̄ interpellabāt gliam ei⁹ q̄ ꝑdicabat, ꝙ optū eū purpura fugerūt oēs. Et magnificauit eū rex: ꝙ scripsit eū ī ter ꝓmos amicos ꝙ posuit eum ducē ꝙ participē ꝓcipat⁹. Et reūsus ē ionathas ī hierusalē cū pace ꝙ lencia. In anno cētesimo sexagesimo q̄nto venit demetri⁹ filius demetrij a creta in terram patrū suor⁹. Et audiuit alexander rex ꝙ contristat⁹ ē valde ꝙ reūsus ē antiochiam.

Et cōstituit demetri⁹ rex apollonij ducē q̄ erat ce

lesyrie ꝙ congregauit exercitū magnū ꝙ accessit ad iāniā: et misit ad ionathā sūmū sacerdotē dicēs. Tu sol⁹ resistis nob⁹ Ego aūt fact⁹ sū in derisū ꝙ in opbrobriū ꝓ ꝓterea qz tu ptātē adūsum nos exerces ī mōtib⁹. Nūc g̈ si ꝓfidis in virtutib⁹ tuis descēde ad nos in cāpū et cōparem⁹ illic inuicē: quia mecū ē vir⁹ bell⁹. Interroga ꝙ vide q̄s sū ego: ꝙ ceteri q̄ auxilio sūt mihi, q̄ ꝙ dicunt qz nō pōt stare pes vē aīi faciē nr̄am, qz bis in fugā uersi sūt pres tui ī terrā suā. et nūc quō poteris sustinere eq̄tatū ꝙ exercitū tm̄ in cāpo vbi nō ē lapis nec̄ sarū nec̄ locꝰ fugiēdi Ut audiuit aūt ionathas ꝓmōes apollonij motus ē aio, et elegit decē milia virorū, ꝙ exijt ab hierlm. ꝙ occurrit ei symō frr ei⁹ in adiutoriū ꝙ applicuerūt castra in ioppē ꝙ exclusit eū a ciuitate qz custodia apollonij ioppe erat ꝙ oppugnāt eā. Et exciti q̄ erāt ī ciuitate aperuerūt ei ꝙ obtinuit ionathas ioppē. Et audiuit apollonius ꝙ admouit tria milia eq̄tū ꝙ exercitū multū ꝙ abijt azotū tāq̄ iter faciēs et statim exijt in cāpū eo ꝙ haberet mltitudinē eq̄tū ꝙ ꝓsideret in eis: ꝙ insecutus est eū ionathas in azotū: ꝙ cōmiserūt ꝓliū. Et reliqt apollonius ī castris mille eq̄tes post eos occulte, ꝙ cognouit ionathas qm̄ insidie sūt post se. Et circūierunt castra ei⁹ ꝙ cecerūt iacula in pplm a mane vsq̄ advesperā. Popul⁹ aūt stabat sicut ꝑceperat ionathas ꝙ laborabat

dies iter equitū ꝙ peditū meor⁹. tibi ꝙ tuis, qz statim caperemini aūt audiuit. Hic ꝓmit ꝑmus

g Flecte locus fugiēdi, ab eq̄tib⁹ meis. h Ut ionathe ꝓuocatio ꝙ patet vsq̄ ibi.

i Et exclusit eū a ciuitate. i. ꝑ⁹ is qui pe ionathan exclusit ab ingressu ciuitatis ioppensis. Et subdit cā cū dicitur

k Quia custodia ꝛc. id est hoies armati ex parte ipi⁹ ibidē positi.

l Et oppugnauit eā, scz ionathas ioppē ꝛc. Cetera patet vsq̄ ibi.

m Et abijt ꝛc. i. plene procedendo.

n Et statim exijt de castris.

o In campū. quasi paratus ad preliū. Et subditur causa.

p Eo ꝙ haberet multitudinē. ītnē ꝛc. ꝙ prelium ꝓmiserūt. nō tñ statim sed postea. ꝙ subijt cū.

q Et reliquit apollonius ꝛc. i. post recessum suū de castris.

r Occulte. vt Jonathas ꝙ ei⁹ exercit⁹ ignoranter includerentur inter aduersarios.

s Et circūierūt ꝛc. ad euadendam insidias.

t Popul⁹ aūt ꝛc. Dicit eni ioseph⁹ q̄ exercitus erat ordinat⁹ in q̄dro facta testudine de scutis ad excipiēdū sagittas aduersarioꝝ donec eoꝝ pharatre essent euacuate. vt sagittarij equites essent fatigati et eoꝝ eq̄ quo facti erant quod sequitur.

v Et eiecit ꝛc. faciēs cōtra aduersarios fatigatos impetum.

x Intrauerūt bethagon. i. domum dagon sine templū. Erat aūt dagon ydolū habens caput quasi pisc⁹. vt dicunt hebrei. ideo sic nominabat a dag. q̄ in hebreo signat pisc⁹ in latino.

y Exierũt de ciuitate. resistere non audentes ionathe.
z Et factũ est. Hic ponit alexãdri regis gratulatio nẽ cõgressus ionathe fuerat pro eo, vt patet ex dictis.
3 Et misit ei fibulã auream. Erãt enim quattuor insignia regalia. s. purpura corone. fibula aurea. & sceptrũ duo miserat ante ipm ionathe. vt dictũ est circa principiũ huius capi. & nũc misit sibi tertiũ. quartũ vero sibi soli seruabat. qđ est proprium regie maiestatis.

Capm. xi.

a Et rex egypti. Hic ponit descriptio ducatus ionathe tpe secũdi regis demetrij. Circa qđ primo describit alexãdri regis obitũ. secũdo demetrij successus. ibi. Et congregauit. tertio antiochi adolescentis aduentus ibi. Triphon aũt. pmittit tres qs primo ponitur ꝓductio ptolomei. secũdo confederatio demetrij. ibi. Et misit legatos. tertio ꝑstratio alexandri. ibi. Et audiuit. Circa primũ dicit
a Et rex egypti &c. hyperbole est ad designandum sui exercitus magnam multitudinem.
b Et naues multas. qs regnũ alexandri qđ qrebat acqrere dolose partim erat sup mare.
c Exist. de egypto.
d In syriã. pergens.
e Verbis pacificis. cũ habitatoribus syrie vtẽs quasi querẽs bonũ regni p genere suo.
f Cũ aũt introiret ciuitatem. aliquam.
g Ponebat custodias militũ. ad obtinendũ terrã ꝑ alexandrũ. cetera patent vsq; ibi
h Et cor q &c. in qbo erãt sepulti notabiles viri.
i Et narrauerũt &c. vt habet ca. precedẽti.
k Vt inuidiam faceret ei. puocando eum contra ionathan.
l Et tacuit rex. subdissimulatione trãseundo. cetera patẽt vsq; ibi.
m Rex ãt ptolomeꝰ &c. regni syrie p custodias militum ibi positas. vt dictum est.
n Et cogitabat in alexandrũ. generũ suũ. o Cõsilia mala. grẽs est priuare regno & vita. p Et misit legatos. Hic ponit cõfederatio ptolomei cõ demetrio alexãdri inimico. & ps ira vsq; ibi. q Quesiuit ei me occi. Dicũt alij glose & alij hystoriographi qđ ꝟ verũ erat qr eũ intoxicare qsierat. sz hoc vidi. ꝟ im ꝑ ira ꝑcedẽte in qua dicit qđ alexander mãdauerat ptolomeũ honorifice recipi. sitr ꝑ litterã immediate sequentem cum dicitur.
r Et vituperauit eum &c. ex quo patet qđ crimen sibi falso imposuit cupiditate victus. Prouer. vii. Occasiones querit qui vult recedere ab amico. Sciendũ etiã qđ Iosephus circa hystorias huius libri multa dicit q̃ sunt dissona veritati. ꝑter qđ illa tanq̃ friuola dimitto. qr quia liber ille ꝟ sit canonicus tñ maioris auctoritatis est q̃ sit Iosephus.
s Alexander aũt &c. illis tribus. q. d. ꝑter ꝟ tales pactiones facti facẽt pofat ptolomeꝰ.
t Scyula rebellabat q erãt &c. ꝑter qđ timerat rex ad reprimendũ illos vel sedandum.
v Et audiuit. Hic cõsequẽter ponit ꝑstratio alexandri p proditores socerí sui. Cetera patent vsq; ibi.

uerunt equi eorũ. Et eiecit symon exercitũ suũ. et commisit ꝑ legiones. Eq̃tes enim fatigati erãt. & ptim fugati sũt ab eo et fugerũt. Et q dispersi sunt p campũ fugerunt in azotũ & intrauerũt in bethagon ydolũ suũ vt ibi se liberarẽt. Et succẽdit ionathas azotũ & ciuitates q̃ erãt in circuitu ei. et accepit spolia eor & tẽplũ dagon & omnes qui fugerũt in illud succendit igni. Et fuerũt qui ceciderũt gladio cũ his q̃ succensi sunt: fere octo milia virorũ. Et mouit inde ionathas castra: & applicuit ea ascholonã et exierunt de ciuitate obuiã illi in magna gloria. et reuersus ẽ ionathas in hierusalẽ cũ suis habẽtibus spolia multa. Et factũ est vt audiuit alexander rex sermones istos addidit adhuc glorificare ionathã & misit ei fibulam auream sicut ꝓsuetudo ẽ dari cognatis regũ. Et dedit ei acharon & oẽs fines eius in possessionem.

xi.

a Et rex egypti congregauit exercitus
e sicut harenã que ẽ circa oram maris: b et naues multas & q̃rebat obtinere regnũ alexãdri dolo et addere illũ regno suo. c Et exiit in syriã vbis pacificis & apiebant ei ciuitates. & occurrebat ei. qr mãdauerat alexãder rex exire ei obuiã eo qđ socer suus esset. d Cũ aũt introiret ciuitatẽ ptolomeus e ponebat custodias militũ in singulis ciuitatibus.

Et vt appropiauit azoto ostenderũt ei templũ dagon succeusim: & azotũ & cetera eius demolita & corpora ꝓiecta: f et eos q̃ cesi erant in bello tumulos quos fecerat secus viam: g Et narrauerũt regi qđ hec fecit ionathas h vt inuidiã faceret ei i. Et tacuit rex. Et occurrit ionathas regi in ioppẽ cũ gl'ia. & inuicẽ se salutauerũt: & dormierũt illic. Et abiit ionathas cũ rege vsq; ad fluuiũ q̃ vocabat eleutherꝰ et reũsus est in hierlm. l Rex autem ptolomeus obtinuit ciuitates vsq; seleuciã maritimã m & cogitabat in alexandrũ n cõsilia mala. o Et misit legatos ad demetriũ dicẽs Veni cõponam⁹ inter nos pactũ & dabo tibi filiã meã quã habet alexãder & regnabis in regno ptis tui. Penitet enim me qđ dederim illi filiã meã. p Quesiuit enim me occidere. Et vituperauit eũ ꝓterea qđ ꝓcupierat regnũ ei⁹. Et abstulit filiam suã & dedit eã demetrio. et alienauit se ab alexãdro. et manifestate sũt inimicicie ei⁹. Et intrauit ptolomeus antiochiã & imposuit duo ydemata capiti suo. egypti & azie. Alexander autem rex erat in cilicia illis tẽporibus q̃ rebellabãt q̃ erant in locis illis r Et audiuit alexander qđ addurit ptolomeus filiã suã & dedit eam demetrio & vẽit ad eũ ꝑ belũ. Et ꝑdurit ptolomeus rex exercitu & occurrit ei i manu valida & fugauit eũ. Et

p Et rex ptolomeus &c. Postq̃ receperat caput alexandri. et sic videt mortuus subito nullo dei iudicio. Iosephus tñ dicit q eũ ptolomeꝰ in bello contra alexandrũ ter. atus elephantis vocc. piecit eũ. & tũc fuit ꝛ taliter vulneratus. sed vlso capite alexandri fuit aliquãtulũ cõsolatus. sed postea cito mortuus. Sed contra hoc videtur qđ de predicto bello ꝓmittit. Rex autem ptolomeꝰ eraltat ẽ &c. qđ subditur. Et abstulit

zabdiel arabs caput alexandri. qđ nō fecisset in fauorem ptolomei si fuisset ex vulneratiōe ei⁹ a quinquis morti.

y Et qui erāt in munitionib⁹ syrie a ptolomeo positi. vt ꝓdictū ē. z Pepulerūt ab his ꝛc. scz alexādri. vt dicūt alii qui. ſz ſ nō vidz verū. q⁹ debellat⁹ erat a ptolomeo. z id co qđ dz hic. z Munita castra. intelligēdū ē demetrij. q̄ no lebat hoies extraneos possidere fortalicia re a Et regna (qm̄ sui uit. Hic ꝓsit ponit⁹ succ cssio demetrij. et prīo q̄tū ad obtentū domi niū cū dicit. Et regnauit demetri⁹ ꝛc. secūdo q̄tū ad ꝓuocationem ꝓtra ionathā p accusa tionē iniquoꝝ iudeoꝝ. eo q̄ obsideret arcē. et patz lr̄a. tertio q̄tus ad demetrij placationem cū dicit. b Ut autē audiuit ionathas. mā datum regis.

c Jussit obsidere. i. obsidionē arcī p alios cōtinuare. Aliq̄ tñ li bri habēt iussit nō ob sidere. i. obsidionē di mittere. z ſ magis cō sonat lr̄e ꝓcedēti z sub sequenti.

d Et elegit de senio ribꝫ isrl ꝛc. vt venera bili societate z mūerū multitudine z ꝑcōsi tate placaret regē. qđ et fecit. z ꝓz lr̄a vsq; ibi

e Exēplū epl̄e ꝛc. ille lasthenes erat cretē sis attinēs demetrio ex parte matris. z q̄ de metrio puerat de ex ercitu ad obtinēdū sy rie regnū cōtra alexan drū. ꝓpter qđ demetri us reputabat eū sicut patrē. z de factis nota bilib⁹ sibi scribebat. et ſ de gratijs ionathe factis scripsit epl̄as io nathe z lasthenj eādē formā cōtinēres. prius tñ scripsit lasthenj. Et ſ est qđ dz. Exēplum epl̄e ꝛc. z seq̄t epl̄e cō tinentia. cum dicitur,

f Statuimus q̄ ꝛc. possidendos pacifice.

g Et tres ciuitates. tertia nō nominat hic.

h Samaria. in q̄ ha bitabāt gētiles ibi trā slati ꝺ ꝓfide⁹. Reg. xvij. Cetera patēt vsq; ibi.

i Et areas salinaꝝ. i. fugit alexāder in arabiam vt ibi. pregereꝛ. Rex autez ptolome⁹ exaltatus ē z ab stulit zabdiel arabs caput alexādri. z misit ptolomeo ⁱet rex ptolome⁹ mortu⁹ est in die tertia: ꝛ q̄ erāt i mu nitiōib⁹ ꝛ pierūt ab his qui erāt ītra castra. ᵃEt regna uit demetrius anno cente simo septuagesimo septīo. Jn diebꝫ illis cōgregauit ionathas eos q̄ erāt in iu dea vt expugnarēt arcē q̄ ē in hierlm z fecerūt ꝓtra eā machinas multas. Et abi erūt quidā q̄ oderāt gentē suā viri iniqui ad regez⁹ de metriū: z renūciauerūt ei q⁹ ionathas obsideret arcē Et vt audiuit irat⁹ ē z sta tim venit ptolomaidam. z scripsit ionathe ne obside ret arcē. sed occurreret sibi ad colloquiū festinato⁹ Ut audiuit aūt ionathas ⁱiussit obsideri. ᵏEt elegit ꝺ se nioribꝫ isrl. et de sacerdoti bus z dedit se pic'o. Et ac cepit auz z argētū z vestes et alia ꝛenia multa. z abijt ad regē ptolomaidā: z iue nit grām in cōspectu eius Et interpellabāt aduersus eū q̄dā iniq̄ ex gēte sua. Et fecit ei rex sicut fecerant ei q̄ ante eū fuerāt. Et exalta uit eū in ꝓspectu oīm ami coꝝ suoꝝ: z statuit ei prīci patū sacerdotij. et q̄cunq; alia habuit pri⁹ ꝑciosa. z fe cit eū prīcipē amicoꝝ. Et postulauit ionathas a rege vt immunē faceret iudeā: et tres toparchias: id est: samariā z cōfines ei⁹: et ꝓ

loca in q̄bꝫ fiebat sal. mō supra dicto ca. x. l Et ponat in mōte ictō. ad memoriā in futurū. Quarto describitur stat⁹ demetrij q̄tū ad exercit⁹ dimissionē. cū dz. l Et vidēs demetrius ꝛc. z patet lr̄a vsq; ibi. m Et inimici erāt ei ꝛc. q̄ erāt de regno syrie. nā a regnis p̄cedētibꝫ con sueuerāt annonam accipe. no solū tpe belli. ſz etiā pacis. vt sic esset pari pugna re. p rege tpe necessi tatis.

misit ei talenta trecēta. Et consensit rex z scripsit iona the epl̄as de his oīb⁹ hunc modū ꝓtinētes. Rex deme trius frī ionathe salutē et gēti iudeoꝝ. ᶜExēplū epl̄e quā scripsim⁹ lastheni parē ti nō de vobis misim⁹ ad vos vt sciretis. Rex deme trius lastheni parēti salu tē. Gēti iudeoꝝ amicj no strīs z ꝓseruātib⁹ q̄ iusta st apud nos decreuim⁹ bene facere ꝓpter benignitatem ipoꝝ quā erga nos habent ¹Statuim⁹ q̄ illis oīes fi nes iudee: ᵍ z tres ciuitates lydā z ramathe q̄ addite st iudee⁹ et samaria z oēs ꝓfi nes eaꝝ seq̄strari oīb⁹ sacri ficātib⁹ in hierosolimis: p his q̄ ab eis pri⁹ accipiebat rex p singlos ānos: z p fru ctib⁹ terre z pomoꝝ. z alia q̄ ad nos ptinebāt deciarū et tributoꝝ. ex ſ tpe remit tim⁹ eis ʰ z areas salinaꝝ et coronas q̄ nobis deferebā tur oīa ipis cōcedim⁹: z ni hil hoꝝ irritū erit ex ſ z in oīe tps. ⁱNunc hoc curate facere hoꝝ exēplū z detur ionathe ʲ z ponat in monte sancto z in loco celebri. ᵏEt vidēs demetrius rex q⁹ si luit terra in cōspectu su o z nihil ei resistit dimisit totū exercitū suū. vnūquēq; i lo cū suū: excepto pegrino er cercitu quē traxit ab insulis gentiū: ˡ et inimici erant ei omnes exercit⁹ patrū eius ᵐTriphon autem erat qui dam partium alexādri pri us: z vidit q̄m omnis exer cit⁹ murmurauit ꝓtra de

n Triphon autem. Postq̄ descriptius est demetrij stat⁹. hic ꝓsit describit antiochi ado lescentis aduēt⁹. Et di uidit in tres ptes. q⁹ prīo ponit aduēt⁹ an tiochi. secūdo fallitatis demetrij de nudatio. ibi. Et misit ionathas. tertio aduē tus antiochi executio. ibi. Post h aūt. Circa primum dicitur.

n Triphon autē ꝛc. q⁹ pri⁹ fuerat cū alexā dro. postea vo ipo de caputato fuit cū deme trio.

o Et vidit q̄m ꝛc. di cēs eū honore regio in dignū. ꝓpter cām ꝓdictā.

p Et writ ad emal chuel. al's emathuel. ꝛc. post eius mortem.

q Et assidebat ei. i. assidue astabat apō eū

r Ut traderet ꝛc. tan q̄ tutori z ductori.

s Ut regnaret ꝛc. ꝓ hoc enī intēdebat tri phon habere admini strationem regni sicut postea fuit de facto.

t Et renūciauit ei ꝛc. vt illum induceret ad tradēdū sibi antiochū

v Et mansit illic die bus multis. nō potens cito flectere emalchue lē. ꝓpter antiochi puc rītiam.

x Et misit. Hic ꝓsit ponit⁹ fallitatis deme trij denudatio Circa quā primo pon... tpe petitio. cū dicitur. Et misit ionathas ad demetrium regem. pe tens.

y Ut efficeret. id est. efficere posset.

z Eos qui in arce e rant in hierusalem:

quoꝝ aliqui erāt alienigene, aliqui vero iudei: tñ aposta
te. Et hoc videf q illa ira q dicit supra ionathan ad man
datū demetrij remouisse obsidione arcis ē verū.

5 Et qui in presidijs erāt. in diuersis locis iudee ad im
pugnationē gentis iudaice. a Et misit. dic scdo pōt
petitionis cōcessio. ⁊ patet. Et subdit processiois rō cū dr.

b Nūc ergo recte fe
ceris ⁊c. Ad hoc ei cō
cessit petitionē vt io
nathas sibi mitteret
bellatores ad sui defē
sionē. timens ꝓ habui
ter insurgere contra se
rebellione. sicut ⁊ fuit
erit. vnde subdit. Et cō
uenerūt ⁊c.

c Et vole. ⁊c. ꝓpter eꝝ
inertiam ⁊ malitiam.

d Et fugit rex i aulā.
tanq̄ in locū tutiorē.

e Et occupauerūt ⁊c.
ne aliquis aliunde posset ingredi ciuitatē in
auxiliū regis.

f Et ceperūt pugna
re. i. ad pugnā se dispo
nere. g Et vo. rex iu
ante q̄ caues essent cō
gregati ad ipm impu
nandū. ideo subditur.

h Et dispsi sunt ⁊c. i
terficiēdo. eos qui vo
lebāt interficere regē.

i Et occiderūt ⁊c. p
uenientes eos antēq̄
essent vniti ⁊ dispositi
ad pugnādū. ⁊ sic poꝛe
rant multos occidere.

k Et succenderūt ci
uitatē. non totā sed in
vna pte ponētes ignē
ad ciuiū terrorem. ideo
subdit. l Et firma
ti ⁊c. ⁊ ꝓsis ⁊ tute cor
poris. nā a corde. pce
dit sensus ⁊ motus ad
alia membra. ꝓpter quod
deficiente corde defici
unt ext. riora membra.
Cetera patent.

m Et sedit demetri⁹
Hic ꝓsit describit falsi
tatis demetrij denuda
tio. nā habita pace de
negauit oīa ꝓmissa
ionathe. ⁊ hoc ē q̄ dr.

m Et sedit deme. ⁊c.
id est in antiochia me
tropoli. repressa rebel
lione ciuiū p auxilium
iudeorum.

n Et si
lut terra ⁊c. qui non
erat q̄ auderet sibi re
bellare depressa metro
poli ciuitate.

o Et
mētus est omnia ⁊c.

metriū ᵖ ⁊ iuit ad emalchu
el arabē q̄ nutriebat antio
chū filiū alexādri. ᵠ ⁊ assidē
bat ei ʳ vt traderet eum ipi ˢ
vt regnaret in loco patris
sui. ᵗ Et enūciauit ei quāta
fecit demetri⁹ ⁊ inimicicia
as exercituū ei⁹ aduſus il
lū ᵘ ⁊ misit ionathas ad deme
triū regē ˣ vt ejceret ʸ eos q̄
in arce erāt in hierlim: ᶻ et q̄
in ꝑsidijs erāt. quia impu
gnabant isrl. ᵃ Et misit de
metri⁹ ad ionathan dicēs.
Nō ℔ faciā tibi ⁊ gēti tue:
sed gloria illustrabo te ⁊ gē
tem tuā cū fuerit opportu
nū. ᵇ Nūc ergo recte feceris
si miseris in auxiliū mihi
viros q̄ discessit oīs exer
citus me⁹. Et misit ei iona
thas tria milia viroꝝ fortī
um anthiochiā. Et venerūt
ad regem. ⁊ delectat⁹ ē rex
in aduētu eoꝝ. Et cōuene
rūt q̄ erāt de ciuitate cētuꝫ
viginti milia viroꝝ. ᶜ et vo
lebant interficere regē. ᵈ Et
fugit rex in aulā. ᵉ et occupa
uerūt qui erāt de ciuitate
irinera ciuitatis ᶠ ⁊ ceperūt
pugnare. ᵍ Et vocauit rex
iudeos in auxiliū ⁊ cōuene
rūt oēs simul ad eū ʰ ⁊ disp
si sūt oēs p ciuitatē: ⁱ ⁊ occi
derūt i illa die centū milia
hoīm: ᵏ et succenderūt ciui
tatē et ceperūt spolia multa
in illa die: ⁊ liberauerunt
regē. et viderūt qui erāt de
ciuitate q̄ obtinuisset iudi
ciuitatē sicut volebāt. ˡ ⁊ in
firmati sunt mēte sua ⁊ cla
mauerunt ad regem cum
precibus dicentes. Da no
bis dextras ⁊ cessent iudei

oppugnare nos ⁊ ciuitatē.
Et ꝓiecerūt arma sua ⁊ fe
cerūt pacem. Et glorificati
sunt iudei in cōspectu regi
et in cōspectu oīm qui erāt
in regno eius. ⁊ nobati sunt
in regno. ⁊ regressi sunt in
hierlim habētes spolia mul
ta: ᵐ Et sedit demetri⁹ rex
in sede regni sui ⁿ ⁊ siluit ter
ra in cōspectu ei⁹ ᵒ ⁊ mētit⁹
est oīa quecūq̄ dixit: ᵖ ab
alienauit se a ionatha: ⁊ nō
retribuit ei ꝓm beneficia q̄
sibi retribuerat ᵠ et vexabat
eū valde ʳ Post hec autē re
uersus est triphon et anti
ochus cum eo puer adole
scens: ⁊ regnauit ⁊ imposu
it sibi diadema. Et congre
gati sunt ad eū oēs exer
cit⁹ quos dispserat deme
trius ⁊ pugnauerat cōtra
eū. et fugit et terga vertit.
ʳ Et accepit triphon besti
as: ˢ et obtinuit antiochiā:
ᵗ et scripsit antiochus ado
lescēs ionathe dicēs. Con
stituo tibi sacerdotiū. ᵘ ⁊ cō
stituo te sup quattuoꝛ ciui
tates vt sis de amicis reg.
ˣ et misit illi vasa aurea i mi
nisteriū ⁊ dedit ei prātē bi
bēdi in auro ⁊ esse i purpu
ra ⁊ habere fibulā auream.
ʸ Et symonē fratrē ei⁹ cōsti
tuit ducem a terminis tyri
vsq̄ ad fines egypti. ᶻ Et
ejcit ionathas ᵃ et pambu
labat trās flumē ciuitates
ᵇ et cōgregat⁹ ē ad eū oīs ex
ercitus syrie in auxiliū. Et
venit ascholonē ⁊ occurre
rūt ei honorifice de ciuita
te. Et abijt inde gazan ᶜ ⁊ cō
cluserunt se qui erant gaze
et obsedit eā: ⁊ succendit q̄

de gratijs ionathe gēti q̄ iudeoꝝ fidis. p Et verab.
eū valde. p principes suos ꝓ inuadendo terminos iudee.
q Post hec aūt. Hic ponit describit aduentus antiochi
adolescētis in regnū alexādri patris sui. Circa q̄ ꝓmio
pōt regni obtēius. scdo cū ionatha fedus. ibi. Et scripsit
antiochus. tertio ḥ⁹ federis effectus. ibi. Et exiuit iona
thas. Circa primū dr.

q Post hoc aūt ⁊c. i. de arabia in syriā. Ce
tera patēt vsq̄ ibi.

r Et accepit ⁊c. i. ele
phantos exercitus de
metrij.

s Et obtinuit antio
chiam metropolim ci
uitatem. ⁊ ꝓ ꝑsis alias
multas.

t Et scripsit. Hic ꝓsit
ponit cōfederatio an
tiochi cū ionatha. erat
enī rex nouus ⁊ adhuc
vnā magnā partem re
gni tenebat demetri⁹.
ꝓpter q̄ indigebat io
nathe cōfederatione.

v Et cōstituo te ⁊c.
extra iudeā existentes.

x Et misit illi va. au
⁊c. i. mēse sue. ō subdi
tur. Et dedit eis pote
statem.

y Et symonē fratrem
⁊c. intra quos includi
tur terra philistijm.

z Et exiuit ionathas.
Hic ꝓsit ponit dicti fe
deris effectus. ⁊ primo
antiochi dominū di
latando. cum dicitur.

a Et pambulabat ⁊c.
eas inducendo vt obe
dirent antiocho.

b Et cōgregat⁹ ē ⁊c.
que odiebat demetrū
vt predictum est.

c Et concluserūt ⁊c.

nolētes eū recipe nec a demetrio recedere. d Et ꝑdatus est eā, nā alia ⁊ plura gaze bona erāt extra ciuitatē in suburbijs ⁊ villulis. e Et accepit ⁊c. ne postea rebellaret. a Et audiuit, Hic scdo ponit effect⁹ ꝑdicti federis demetrio repugnāte, cū dr. a Et audiuit ⁊c. cōtra antiochū ab ipso recedēdo ⁊ adherendo demetrio. b In cades ⁊c. hoc dicatur ad differentiā alteri⁹ que dicit cades barne, vbi sederūt filij isrl multo tpe. Deute. i.

c Volen. eū remouere ⁊c. sicut ei constituerat antiochus.

d Fratrē aūt suū ⁊c. ad iudee custodiam.

e Et ap. sy ⁊c. in qua erāt aduersarij iudeoꝝ a demetrio positi.

f Et cōclusit eos, ita q̄ nō poterāt exire nec aliq̄d ab extra habere.

g Et postulauerunt ⁊c. vt saltus ꝓsonis recederent inde.

h Et posuit in ea ꝑsidiū. i. armatos de genere iudeorum.

i Et ionathas, ⁊ ci⁹ applicuerūt ad aquā genezar. i. ad mare galylee q̄d etiā dr mare gēzar siue genezareth quasi generās auraminā illō mare ē vētosuz

k Et tēdebāt ⁊c. ignorante ionatha.

l Ipe aūt oc. ex aduerso illoꝝ qui erāt in campo.

m Et fugerūt ⁊c. terrti⁹ ex insidijs repentina insurrectione.

n Et scidit ionathas ⁊c. i. paramēta que ponunt ad decorē supra ma. ⁊ hoc fecit ī signuz doloris.

o Et posuit ter ⁊c. se humiliando.

p Et reuers. est ⁊c. i. ad aduersarios suos.

q Et cōuer. il. ā eniz recedebāt tāq̄ victores fugiētibꝫ iudeis, sed ionathas inuitās eos ad ꝑliū fecit eos cōuertere ad se.

r Et viderū t q̄ fugier. par. illi⁹. ionathe.

s Et reuer. sunt ad eū, ei⁹ exemplo animati.

t Et insecū eo. aduersarios.

v Usq; ca. vñ venerant ad ꝑliuz.

erāt in circuitu ciuitatis⁸ et ꝑdat⁹ ē eā. Et rogauerūt gazenses ionathā ⁊ dedit illis dextrā ⁊ accepit filios eoꝝ obsides: ⁊ misit illos ī hierusalē ⁊ ambulauit regione vsq; damascū. Et audiuit ionathas q̄s ꝑuaricati sunt ꝓcipes demetrij⁹ ī cades q̄ ē in galylea cū exercitu multo⁶ volētes eū remouere a negocio regni et occurrit illis, fratrē aūt suū symonē reliq̄t intra, ꝓuinciam⁷ Et applicuit symon ad bethsurā, ⁊ expugnabat eā dieb⁹ multis: ⁸ ⁊ cōclusit eos. ⁹ Et postulauerūt ab eo dextras accipe: ⁊ dedit illis et eiecit eos inde: ⁊ cepit ciuitatē⁹ ⁊ posuit ī ea ꝑsidiū. ¹⁰ et ionathas ⁊ castra ei⁹ applicuerūt ad aquā genesar et ante lucē vigilauerūt in cāpo aso⁊, ⁊ ecce castra alienigenaꝝ occurrebāt ī cāpo ¹¹ et tēdebāt ei insidias ī mōtibꝫ ipe aūt occurrit ex aduō so, Insidie vo exurrexerūt de locis suis: ⁊ ꝓmiserūt ꝑliū¹² Et fugerūt q̄ erāt ex pte ionathe oēs: ⁊ nemo relict⁹ est ex eis nisi mathathias fili⁹ absoloni. ⁊ iudas fili⁹ calphi ꝓceps militie exercit⁹¹³ Et scidit ionathas vestimēta sua⁹ ⁊ posuit terrā ī capite suo ⁊ oꝝauit¹⁴ Et reū sus ē ionathas ad eos in ꝑliū: ⁹ ⁊ cōuertit eos in fugā

Et vidit ionathas, Hic ꝓsit describit Cap. XII.

e ducat⁹ ionathe sub antiocho filio alexādri ā regnāte sub q̄ videbāt sibi ꝓspere succedere ⁊ nolēs omittere de his q̄ fm humanā ꝓuidētiā facere potera

et pugneuerūt. Et viderūt q⁹ fugiebāt pris illi⁹: et reuersi sunt ad eū ⁊ insequbātur cum eo oēs vsq; cades ad castra sua: ⁊ pueneūt vsq; illuc, Et cecidēt de alienigenis in die illa tria milia viroꝝ: et reūsus ē ionathas ī hierl̄z. XII

e Et vidit ionathas q⁹ tps eū iuuat: ⁶ et elegit viros ⁊ misit eos roma statuere ⁊ renouare cū eis amiciciā, et ad spartiatas ⁊ ad alia loca⁷ misit epistolas fm eādē formā. Et abierūt romā: ⁊ intrauerūt curiā ⁊ dixerūt, Jonathas summ⁹ sacerdos ⁊ gēs iudeoꝝ miserūt nos vt renouemus amiciciā ⁊ societatez fm pristinū, Et dederūt illi epl̄as ad ipos p loca: vt deducerent eos in terrā iuda cū pace, ⁸ et hꝫ ē exēplū epl̄aru⁹ q̄s scripsit ionathas spartiatis, Jonathas summ⁹ sacerdos ⁊ seniores gētis ⁊ sacerdotes ⁊ reliqu⁹ ꝑplus iudeoꝝ, spartiatis frib⁹ salutē, ⁹ Jampridē misse erāt epl̄e ad oniam sūmū sacerdotem a dario q̄ regnabat apud vos: q̄s estis fratres nostri sicut scriptū ¹⁰ cōtinet q̄s subiectum est, ¹¹ Et suscepit onias virū qui missus fuerat⁵ cū honore, ⁊ accepit epl̄as in q̄b⁶ significabat ꝺ societate ⁊ ꝺ amicicia⁶ Nos

ad firmādū ꝑm suū in pace, ꝓio cū extraneis se cōfedc rauit, scdo cōtradictores alexādri regis expugnauit, il. i. Et audiuit ionathas, tertio tryphon eū defraudauit, ibi. Et cū cogitasset tryphon, ꝑtia in duas, q⁹ ꝓio ponit ei⁹ cōfederatiōis epl̄ax descriptio, scdo sentētie recitatio, ibi. Et hoc est exēplū. Circa primum dicit.

a Et vi. iona. ⁊c. dicitur aūt tps esse bonus et iuuare q̄s cōtingunt in ea ꝓspera, malu aūt et nocere q̄s aduersa.

b Et elegit vir. ad tale legatōne aptos, scq̄s

c Misit epl̄as ⁊c. i. eandē fiuiam de amicicia statuēda ⁊ renouāda, Leterapatent.

d Et hꝫ est exēplum, Hic ꝓsit ponit recitatio sententie epl̄arū. et ꝓio epl̄e ionathe missē spartiatis, scdo epl̄e respondet ab eis. ibi. Et hoc rescriptum. Jn epl̄a vero ionathe fit mētio de q̄stiōe ꝓio de quadā epla p⁹ missa tpe onie summi sacerdotis a rege spartiatarū iudeis, ⁊ hꝫ eq̄ dr.

e Jāpridē ⁊c. a dario Joseph⁹ li. xi. antiq̄tā. iudaice nōiat eū arū et ē idē nomē, sicut in latino nicola⁹ ⁊ colū⁹ vocat tū spartiatas laudemonios recitans epl̄am in hac forma. Rex lacedemoniox arius onie salutē. Regentes scripturā aliquā inuenim⁹ ex vno genere iudeos ⁊ lacedemōes extitisse, ⁊ familiaritatē cū abraā socialiter habuisse. iustū est ꝫ vt fres existatis ⁊ trālmittere ad nos ⁊ petere q̄ vobis necessaria iudicatis. Facim⁹ vo ⁊ nos idē ⁊ vra ꝓpria simul⁊ nostra cōmunia reputem⁹. Portitor⁹ ītaruz dimoti⁹ epl̄as vobis defert quadrūgulo scriptas signaculu habentes aquilā draconem virgulis deportātem.

f Et suscepit onias vir ⁊c. a rege spartiatax seu lacedemoniorū. g Cū honore, acceptās eius legationem.

h Hos enī cū nullo hox indige. Hic scdo in epla ionathe ponit cā scribēdi cū dr. Hos enī cū nullo ⁊c. i. cū nos nō essem⁹ in aduersitate sed ꝓsperitate, q. d. nō scribim⁹ vobis ex aliqua necessitate a qua nunc velim⁹ ꝑ vos eleuari ꝫ ex sola amicicia⁷ caritate iter nos ⁊ vos nutrieda,

i Habētes ꝛc. legis ꝛ ꝓphaꝝ. k Qui sunt in manibꝫ nr̄is. i. nō sum⁹ ꝓnūc occupati in exercitio armoꝝ sicut tē pore p̄cedēti. sed magis in lectiōe sanctoꝝ libroꝝ. Cetera patēt ex dictis. Scdm iosephū hec lr̄a. Nos cū nullo horū indigerem⁹ ꝛc. refert ad scripturā quā lacedemones dicebāt se inuenisse cōtinētē ꝙ erāt de genere abraā. de qua dicit Jonathas ꝙ non indigebāt illa scriptura ad ꝓpositū ꝓbandū. q̄ꝛ per libros sanctos q̄s habebāt iudei apud se h̄ sciebāt. q̄ sint illi libri nō dicit ioseph⁹ in particulari. tū infra eodē capl'o dicā quid super hoc mihi videtur.

l Nos g̃. Hic tertio ī epl'a dicta fit mētio de fidelitate iudeoꝝ erga spartiatas cū dicit.

l Nos g̃ in oī tp̄e. ex quo misistis ad nos ꝓ amicicia ꝛ fraternitate

m Memores sum⁹ ꝛc. q̄ fiebāt de aīalibꝫ.

n Et in obseruatiōibus. i. alijs oblatiōibꝫ et vigilijs ꝛ oratiōibꝫ.

o Nos aūt. Hic q̄rto ponit rō quare non scripserant spartiatis tp̄e tribulatiōis ꝛ belloꝝ que acciderant iudeis cū dr̄. Nos autē ꝛc. vt patꝫ ꝑ p̄dicta.

o Noluim⁹ g̃ ꝛc. petēdo a vobis auxiliū.

p Neq̄ ceteris ꝛc. et subditur causa cū dr̄.

q Habui enī ꝛc. q. d. nō dimisimus a vobis petere auxiliū ex diffidētia de vobis. sed q̄ꝛ non fuit nobis necesse deo nos auxiliante.

r Elegim⁹ itaq̄. Hic quīto fit mētio de nūcijs epl'e. ꝑ eosdē enim nuncios scripsit ionathas romāis ꝛ spartiatis. ꝫ q̄ꝛ romāi maiores erāt. iō pri⁹ iuerūt ad romanos ꝛ postea ad spartiatas. ꝛ h̄ ē qd dr̄ Elegim⁹ itaq̄ neumeniū antiochi filium. Cetera patēt ex dictis

s Et hoc rescriptuꝫ. Hic ꝯfir ponit epl'a respōsiua regis spartiatarū ad ionathan cū dr̄.

t Rex spartiataꝝ onias. sic enī vocabat rex spartiatarū tp̄e ionathe. ille vo q̄ pri⁹ regnauerat onie tp̄ : dari⁹ vocabat. vt dictū ē. s. v Inuētū ē in scriptura dicitur hic

enī cū nullo hoꝝ indigeremus habētes solatio sctōs libros q̄ sunt in manib⁹ nostris maluim⁹ mittere ad vos renouare fraternitatē et amiciciā: ne forte alieni efficiamur a vobis. Multa enī tp̄a trāsierūt: ex quo misistis ad nos. Nos g̃ in om̄i tp̄e sine intermissione in diebꝫ solēnibꝫ ꝛ ceteris. q̄bꝫ oportet memores sumus vr̄i in sacrificijs q̄ offerim⁹ ꝛ in obseruatiōibꝫ: sicut ꝓhas ē ꝛ decet meminisse fratrū. Letamur itaq̄ de gl'ia vr̄a. Nos aūt circūdederūt multe tribulationes ꝛ multa p̄lia: ꝛ impugnauerūt nos reges q̄ sūt in circūitu nr̄o. Noluim⁹ g̃ vobis molesti esse neq̄ ceteris socijs ꝛ amicis nr̄is in his p̄lijs. Habuim⁹ enī de celo auxiliū: ꝛ liberati sum⁹ nos ꝛ humiliati sūt inimici nr̄i. Elegim⁹ itaq̄ neumeniū antiochi filiū antipatrem iasonis filiū. ꝛ misimus ad romanos renouare cū eis amiciciā ꝛ societatē pristinā. Mādauim⁹ itaq̄ eis vt veniāt etiā ad vos vt salutēt vos ꝛ reddāt vobis epl'as nr̄as de innouatione fraternitatis nr̄e. Et nūc bene facietis rn̄dētes nobis ad hec. Et h̄ rescriptū epl'aꝝ qd misit onias. Rex spartiataꝝ onias ionathe sacerdoti magno salutē Inuētū ē in scriptura de spartiatis ꝛ iudeis qm̄

sūt fr̄es. ꝛ q̄ꝛ sūt de genere abraā. Et nūc exq̄ hec cog̃uim⁹ bn̄ facitis scribentes nobis de pace vr̄a. Sꝫ ꝛ nos rescripsim⁹ vobis. De cora nr̄a ꝛ possessiones nr̄e vr̄e sūt: ꝛ vr̄e nr̄e. Mādauim⁹ itaq̄ hec nūciari vob Et audiuit ionathas qm̄ regressi sūt p̄ricipes demetrij cū exercitu mlto supra q̄ pri⁹ pugnare ad ūsus eū et exijt ab hierl'm: ꝛ occurrit eis in amatithe regiōe. Nō enī dederat eis spaciū vt ingrederent regionem ei⁹. Et misit speculatores in castra eoꝝ ꝛ reuersi renūciauerūt q̄ cōstituerūt superuenire illic nocte. Cum occidisset aūt sol p̄cepit ionathas suis vigilare: ꝛ eē in armis paratos ad pugnā tota nocte. Et posuit custodes ꝑ circūitū castrorū. Et audierūt aduersarij q̄ paratus ē ionathas cuꝫ suis in bello. ꝛ timuerūt et formidauerūt in corde suo Et accēderūt focos in castris suis. Jonathas aūt et q̄ cū eo erāt non cōgnouerunt vsq̄ mane. Videbāt aūt luminaria ardētia et secut⁹ ē eos ionathas et nō cōprehēdit eos. Transierūt enī flumē eleutherum. Et diuertit Jonathas ad arabas q̄ vocabāt zabadei et ꝑcussit eos ꝛ accepit spolia eoꝝ. Et iunxit ꝛ venit damascū ꝛ pābulabat oēm regiōeꝫ illā. Symō āt exijt

nec etiā in iosepho q̄ sit illa. ꝫ pōt dici ꝓbabilr̄ q̄ sit scriptura genesis. in qua fit mētio de abraā ꝛ ei⁹ genere. ꝛ dicūt aliq̄ q̄ spartiate descēderūt de abraā ꝑ vnū de filijs ei⁹ ex chetura natū q̄ ponunt Gen. xxv. Sed huic dicto dissonare vidr̄ qd. s. dr̄ eo. ca. s. lacedemones cū abraā familiaritatē socialiter habuisse. ꝓpter qd magis vidr̄ q̄ descenderit a nachor fratre abrae q̄ cū abraā socialiter vixit lōgo tp̄e. cui⁹ etiaꝫ generatio scribit Gen. xxij. ca. cetera patent ex p̄dictis.

x Et audiuit. Postq̄ descripta est cōfederatio ionathe cū alijs gētibus. hic ꝯfir ponitur ei⁹ cōflict⁹ cū demetrij p̄ricipibꝫ. ꝛ ponit eorū debellatio. scdo iudee munitio. ibi. Et reuersus ē ionathas. Pria ī duas. q̄ꝛ p̄rio ponit ionathe conflict⁹. scdo symonis fratris ei⁹. ibi. Symon āt. Circa primū dicitur.

x Et audiuit ionat. qm̄ egressi ꝛc. ad vidicandū opprobriū. eo q̄ fuerāt a ionatha debellati. vt h̄r ca. p̄cedenti Cetera patēt vsq̄ ibi.

y Q̄ cōstituerūt ꝛc. i. ad castra ionathe vt ea ꝑcuterēt repēte. ꝓpter qd ionathas p̄cepit suis vigilare ꝛ ad pugnaꝫ paratos esse.

z Et acce. simulātes q̄ꝛ ibi manerent tota nocte. ꝫ eis accēsis fugerunt.

a Jonathas aūt ꝛc. scꝫ fugā eorū. ꝛ subdit cā. b Vide enī ꝛc. ac si essent ibi hoīes.

c Et diuertit ion. ꝛc. s̄m iosephū isti sunt q̄ s. ix. c. dicunt filij zambri. ꝛ occiderūt iohānē ionathe fratrem.

d Et iunxit. exercituꝫ suum vniendo.

e Et venit damascū. ad confirmandum populum cū antiocho. f Symon aūt. Hic ꝯfir describit conflictus symonis cum aduersarij. cum dicit. Symō autem exijt de hierusalē. vbi remanserat ad terre custodiā.

g Et venit vsq; cē. in quib; erāt hoīes demetrij tenentes ea. h Et declinauit in ioppe. i subdit eā. l Audiunt enī cē. ciuitatis fortaliciū. m Tradē. par. de. ppterea fell mauit capē ipm p ptē antiochi. l Et reuertius est. Dic pūt ponit iudee nūtio. cū dr. Et reuersus est ionathas. aduersarios partim fugatus. t ptim occisis. m Et conuocauit cē. p cōsilio habendo.

n Et cogitauit cū eis cē. ad tre fortificatiōz o Et edifi. muros in hierūm cē. disposuit ei facere murū magnū et altū inter arcem. t reli quā ciuitatis partem. vt illi q erāt in arce nō possent habere victualia de ciuitate. ideo subdit. Et neq; emant cē. p Et ceci. mu. i. murus. ita q ponit ibi plurale p singulari. sicut frequēter clausura ciuitatis dr mur' t muri i plurali. q Sup torrentē cedrō. q currit et latere orientali hierūm. r Et repa. eum cē. i. murū qui ceciderat.

s Et symō edificauit cē. nota sunt fortalicio rū vel port' duaz portaz vnī' fortalicij. ideo subdit. Et munuit eā. t Et cū cognitass. hic vltimo describit ionathe deceptio. Et ita q̄ sciendū q̄ triphon audiēs demetriū esse captū. t incarceratuz ab arsate rege plidis. et a medie etiā mortuum. vt dicit ioseph' antiq̄ tatis iudaice li. xiij. ca. xi. t. y. cogitauit interficere antiochū regē. t assumere sibi regnū. q; timuit ne ionathas qui zelabat p antiocho impediret eū. ō p̄o disposuit interficere ionathan. t ēm h illa q̄ dicunt hic. t ca. sequē. ponunt hic p anticipationē. q; exigerūt post incarcerationē demetrij q̄ scribit infra i pri. xiij. ca. q; hoc stare nō pōt cū tertio huj' libri. q; ibi dr. q; hec captio fuit anno. clxiij. t ca. xi. dicit q; āno. clxx. ab latū ē regū gētiū ab israel. t cepit pls scribere i tabul' t gestis publicis anno p̄o sub sy

[m]et venit vsq; aschalonem: et ad proxima presidia. [n]et declinauit in ioppen: et occupauit eam. [o]Audiuit enī q; vellent p̄sidium tradere partibj demetrij: et posuit ibi custodes vt custodirēt eam. [p]Et reuersus ē ionathas [q] t cōuocauit seniores pplī: [r] et cogitauit cum eis edificare presidia in iudea [s]et edificare muros in hierusalē: et exaltare altitudine magna inter mediū arcis & ciuitatis: vt seperaret eā a ciuitate vt esset ipa singulariter: t neq; emāt neq; vendāt. [t]Et cōuenerunt vt edificarent ci uitatē [u] t ceciderūt muri q̄ erāt [x] sup torrētē ab ortu solis [y] et repararit eū q̄ vocat caphetheta [z] t symō edificauit adiada ī sephela t muniuit eā, t imposuit portas t seras. [a]Et cū cogitasset tryphō regre asie t assumere diadema t extēdere manū in antiochum regē. timens ne forte nō p̄mitteret eū ionathas sed pugnaret aduersus eū querebat cōprehendere eū et occidere. [b]Et exurgens abijt in bethsan, et exijt ionathas obuiam cum quadraginta milibus virorum electoz in p̄lium: et venit bethsan. Et vidit tryphon quia venit ionathas cum exercitu multo: vt extenderet in eū manus & timuit. [c]Et excepit eū cū honore t cōmendauit eū omnibus amicis suis: & dedit ei munera. Et precepit exercitibus suis t vt obedirēt ei sicut sibi. Et dixit ionathe. Vt quid vexasti vniuersū populū: cum bellū nobis non sit. Et nūc remitte eos in domos suas. Elige aūt tibi viros paucos qui tecū sint: [d] t veni mecum ptolomaidam: [e] et tradā eā tibi. et reliqua presidia et exercitum t vniuersos p̄positos negocij t cōuersus abibo. Propterea enī veni. [f]Et credidit ei: t fecit sicut dixit et dimisit exercitum et abierunt in terram iuda. Retinuit aūt secū tria milia virorum [g] ex quibus remisit in galyleam duo milia, mille aūt venerunt cū eo. Vt autē intrauit ptolomaidam ionathas [h] clauserunt portas ciuitatis ptolomenses [i] et cōprehenderēt eū: t oēs qui cū eo intrauerunt: gladio interfecerunt. Et misit tryphon exercitū t equites in galyleā t in cāpū magnū: vt p̄derent oēs socios ionathe. At illi cum cognouissent q̄ cōprehensus ē ionathas: t perijt et oēs qui cū eo erāt hortati sūt semetipos t exierūt parati in p̄liū. [k]Et videtes hi q̄ insecuti fuerāt [l] q; p ania [m] res ē illis, [n] reuersi sūt. illi aūt venerūt oēs cū pace ī terram iuda. et plāxerunt ionathan t oēs qui cū ipo erāt valde. Et luxit israel luctu magno: Et quesierūt omnes gētes que erāt ī circuitu eoz cōterere eos. Dixerēt enī. Hō hñt p̄cipēt ad iuuātē. nūc q̄ expugnē illos t tollā dr hoīb mēoriā eoz

mone, summo sacerdote magno duce t p̄cipe iudeoz. Symon aūt in ducatu ionathe successit. t io cū liber ille sit maioris auctoritatis q̄ dictū ioseph. Dicēdū q̄ illa q̄ dicunt hic t cap. sequenti. no ponūtur p anticipationē sz ēm ordinē. Sic q̄ p̄cedit. q; p̄o ponit tryphonis fraudulenta malignitas. ideo ionathe nimia credulitas. ibi. Et credidit ei. Circa primū pz ex dictis litteram vsq; ibi.

v Et exurgens cē. vt caperet t interficeret ionathan. sz videns q̄ no poterat h facere p̄ bellū. couertit se ad fraudes et dolum. ideo subdit. p Et excepit cē. vt melius posset eū decipe. t patet littera vsq; ibi.

y Et veni. cē. i. achon q̄ erat ciuitas magna de regio.

z Et tradē cē. vel ciuitates nomine regis.

a Et quer. abibo cē. t cre. h pūt describitur ipi' ionathe nimia credulitas. cū dr. Et credidit ei. q; principatioz erat in domo regis antiochi. cui ionathas erat cōfederat' t amicus. vtz ex supradictis Et ignorabat machinationes tryphois i mortem antiochi.

b Ex q̄bus remisit cē. eo q̄ p̄cipes demetrij aliqñ facieb̄t insultū in parte ulla. vt dictū ē s. xi. ca. versus finem.

c Clauserūt cē. sicut mādauerat eis tryphō

d Et cōprehēderunt eū vivum. Cetera patent vsq; ibi.

e Et videtes cē. socios ionathe.

f Quia p anima. i. vita.

g Res ē il. s. ionathe socijs

h Reuersi sunt. non audētes cū eis cōfligere. ppter h dixit abner ipi ioab. ij. Reg. ca. ij. An ignoras q; periculosa sit desperatio.

Capitm. XIIII.

C vt audiuit

e symon. Hic incipit ārta pars principalis hui' lib. primi. in q̄ agit de ducatu symōis. Et dividit in duas partes q; primo describit ei' ducā

tus sub antiocho adolescēte ⁊ demetrio q̄ sil' regnauerūt certātes de regno. scdo sub ātiocho demetrij nito. ca. xv. Pria in duas. q̄ prio describit iudee pacificatō sub regimine symonis. icdo federis renouatio. cū extraneis ca. sequenti. Pria in duas. nā prio in ducē eligit. scdo triphon repellit. ibi. Et mouit triphon. tertio iudeis libertas redditur ibi. Et elegit symō. Circa symonis electionez prio pontif eligēdi cā. scdo electiōis forma. ibi. Et accessus ē. tertio electi industria. ibi. Et cōgregās ⁊c. Causa vo eligēdi ducem fuit. q̄ capto ionatha triphō cōgregauit exercitum magnū ad delendum iudee pplm q̄ carēs duce dissolut' erat timore q̄ audiēs symō voluit tāto malo obuiare. ideo subditur.

b Et cōgregauit populum ad ipm cōfortandum

c Vos scitis ⁊c. pro legibus seruandis.

d Et p sanctis. i. templo ⁊ cultu diuino venerādis. e Prelia. id ē labores prelioꝝ.

f Et angustias. coꝛdis ⁊ coꝛporis.

g Quales vidim'. i. experti sum' ⁊ sustinui'.

h Idoꝛ grā pierūt ⁊c. vt patz per predicta.

i Et nūc nō mihi cō. ⁊c. i. vite mee coꝛpali

k In oīm' tpe tribulatiōis. populi mei.

l Vindi. i. traq̄z gēs meam. occasiōe captuatā.

m Et sancta. a gentibus contaminata.

n Quia cōgrega. ⁊c. et est hipbole ad designādū q̄ triphonis exercitus erat cōgregat' ex multis gentibus.

o Conte. nos inim. gra. i. odio solo sine culpa nostra.

p Et accensus. Idic ꝓfit pontif electiōis forma cū dr. Et accessus ē spūs pli sil' ⁊c. nā patri cōsensu ⁊ voluntate elegerūt eū p duce. iō subdit. q Et oīa q̄cūq̄z ⁊c. obediēdo tibi vsq̄z ad mortē. r Et cōgreg. Idic ꝓfit pontif electi industria cū dr.

s Et cōgre. om. vi. bella. vt essent parati contra triphonem.

"Caudi .XIII. e uit symon q̄ cōgregauit triphon exercitū copiosum: vt veniret in terrā iuda ⁊ attereret eā videns quia in tremore populus est ⁊ in timore. ascendit hierlm: [b]⁊ congregauit populū et adhoꝛtans dixit. [c]Vos scitis quanta ego ⁊ fratres mei ⁊ dom' patris mei fecimus pro legib': [d]et p sanctis [e]plia [f]⁊ angustias [g]quales vidim'. [h]Horum gratia pierunt fratres mei oēs p̄ter israel: ⁊ relict' sū ego sol'. [i]Et nūc nō mihi cōtingat parcere aīe mee [k]in oīm ope tribulatiōis. Nō enī melior sū fratribꝫ meis [l]Vindicabo traq̄z gēm meā [m]et sancta: natos q̄z nros ⁊ vxores. [n]q̄ cōgregate sunt vniuse gētes [o]cōterere nos inimicicie gratia. [p]Et accessus est spūs pli simul vt audiuit sermones istos: et respōderūt voce magna dicentes. Tu es dux nr̄ loco iude ⁊ ionathe fratris tui. Pugna prelia nostra: [q]et oīa q̄cūq̄z direris nob faciem'. [r]Et cōgregās oēs viros bellatores [s]accelerauit cōsummare vniuersos muros hierusalem: ⁊ muniuit eam in gyro: [t]et misit ionathā filiū absolomi: [v]et cū eo exercitū nouū in ioppen. ⁊ electis his q̄ erāt in arce remānsit illic ipe. [x]Et mouit triphon a ptolomaida cū exercitu multo vt veniret in terrā iuda: ⁊ ionathas cū eo ī custodia. Symon aūt applicuit [y]in addō cōtra faciē campi. [z]Et vt cognouit triphon q̄ surrexit symon loco frīs sui iōathe. ⁊ q̄ cōmissur' esset cū eo prelio: misit ad eū legatos dicēs. Pro argēto q̄ debebat frater tuus ionathas in rōne regis propter negocia q̄ habuit detinuimus eū. Et nūc mitte argēti talēta cētū ⁊ duos filios ei' obsides: vt nō dimissus fugiat a nobis ⁊ remittim' eū. [a]Et cognouit symon: q̄z cū dolo loquerēt secū. Iussit tū dari argētū ⁊ pueros ne inimicicia magnam sumeret ad pplm isrl dicentē Quia nō misit ei argentū et pueros ꝓterea periit. et misit pueros ⁊ centū talenta. Et mētit' est ⁊ nō dimisit ionathā. [b]Et post hec venit triphon intra regionez: vt cōtereret eā. ⁊ gyrauerit p viā que ducit ador. [c]Et symon ⁊ castra ei' ambulabant in oēm locū quocūq̄z ibant. [d]Qui aūt ī arce erāt [e]miserūt ad triphonē legatos: [f]vt festinaret venire p desertū: ⁊ mitteret illis alimōias. Et parauit triphō oēm equitatū: vt veniret illa nocte. [g]Erat enim nix multa valde: ⁊ nō venit in galadithim. [h]Et cū a ꝓpinquasset baschamā occidit ionathan ⁊ filios eius illic. Et cōuertit triphon: et abijt in terrā suā. Et misit symon ⁊ accepit ossa ionathe fratris sui et sepeliuit ea in modin ciuitate patrū eius. Et planxerūt eū omnis israel planctu mag̃

s Accelle cōsu. ⁊c. q̄s cepat ionathas. vt hī in ca. pce.

t Et misit ionathan ⁊c. q̄ erat fidelis amic' sibi.

v Et cū eo exercerci. ⁊c. ⁊ dicit' nouū. nā ali posuerat' ibi symon custodes. vt hī cap. p̄cedēti. ꝛ timebat ne traderet ioppen triphoni. ꝓter q̄ misit alios de q̄b magꝛ cōfidebat.

x Et mouit tri. Idic ꝓfit pontif repulsio conat' triphonis. et hec duplex. scda ibi. Et post hec venerūt. Circa primū pater lra vsq̄z ibi. Symon aūt applicuit cuꝫ exercitu suo.

y In addus. erat' eni locus alt'. vnde poterat planities terre a lōge videri.

a Et vt cogn. triphon ⁊c. institutus dux populi.

b Et q̄z comiss. eet aduersus eū plūs. ipm reformidās ꝓuertit se ad ydolum.

c Dicēs p argēto ⁊c. id est cōputo de vectigalib' ab eo recepīs q̄ debebat reddere regi.

d Et cogit sym. ⁊c. nā erat hō prudēs. prout p̄ter q̄. s. q. c. dr. Circa cō

e Jussit trida (silq. ti ⁊c. ad euitādū mal' malū. s. discessum ꝓpli ab eo p odiū. ⁊ sic ꝓpls de facili perisset exīs sine duce ⁊ dispūs et p ꝓfis perisset cult' diuinus. ideo subditur.

f Me inimicicia ⁊c. et sic patz q̄ bñfecit sic bñ. ꝓcium merces in mari. ꝓter salutē coꝛpoꝛ. q̄ est magꝛs bonum. et patet lra.

g Et post hec. Idic cō sequēter pontif scda triphonis repulsio. scdo innocentū ab eo occisio. ibi. Et cū appinq̄sset. Circa primum dr.

g Et post hec venit triphon intra regionē scz iudee.

h Et sym. et castra ⁊c. s. triphon et castra ei'. vt obuiarēt eis in plūs anteq̄z vastarēt terrā iudee.

i Qui aūt ī arce erāt. s. in montiōe hierosolymitana ꝓ pplm israel.

k Diserte ⁊c. occulte

l Vt festi. ve. p desertū. vbi nō obseruabat symō.

m Erat aūt ⁊c. hoc pontif ad ofidēdū aduer' sui impedimentū. nā sic dr ioseph'. tāta nix cecidit in deser-

to q̄ nō potuit venire sicut dispōnerat. n Et cū ap. lōic pōnt oblēdit malignitas triphonis in occasiōe immocē tū. ⁊ prīo ionathe ducis. scdo antiochi regis. ubi. Triphō aūt. Circa primū dicit. o Occa. to. ⁊c. in odiū iudeoꝝ et vt postea liberi⁹ occideret dñm suū. vt dictū ē capit. p cedenti. Cetera patēt vsq; ibi. p Et statuit sep. pyram. Est aūt pyramis edifi ciū lati⁹ in inferiori pte tendēs sūpi⁹ i acutū et dicit a pyr quod est ignis. q̄ est talis figure Fecit aūt sex pyramides p patre suo ⁊ mr̄e et ūtuos p fratrib. se ptimā aūt p se. ⁊ sic ad huc vnūs fuit sollicit⁹ de sua sepultura.

q Et his circūpo. ⁊c. ad sustētatiōē edificij. r Et sup colū. ar. sculptu. vt dicūt aliq. Alii qui vero arma vera sicut supra sepulcra mi litū ponunt scuta ⁊ ve xille ad memoriā eternā q̄ mortui erāt i defensiōe gentis sue.

s Trip. aūt. Hic pōnt ponit malignitas triphonis in occasiōe vsurpationis regis. ⁊ patet littera vsq; ibi. s Et fe. plagā ⁊c. Sicut ō prouerbio. etc. Cū impij sūpserint principatū. gemet populus.

t Et edi. symon presidia iudee triphonis malicie resistendo.

v Et cle. sy. Hic pōnt circa tria eos describitur libertatis restitutio. Et prīo ponit eius adeptio. scdo executiō ibi. In diebus illis. Circa primū sciēdū q̄ licet demetri⁹ fugisset ō prīo sicut dict⁹. vt. s. ⁊i cap. tñ postea collegit sē in vna pte regni. et alīq̄ principes ⁊ milites recedētes ab ūtiocho adheserūt sibi pugnan tes p eo contra ionathā vt dictū est. s. ⁊i. ca. et pī. Ex postea ūtiocho occiso ⁊ triphōe regnā te p eo. iudei magis elegerūt adherere demetrio a q̄ pri⁹ recesserāt. eo q̄ meru⁹ fuerat Jonathe promissa. vt hr. s. ca. ⁊i. q̄ triphon q̄ ionathan dolose ceperat ⁊ ipm cū filijs suis ne quiter occiderat. ⁊ demetrius libenter recepit eoꝝ reconciliationē. vt contra triphonē iuuarēt cū. q̄ dolose occupauerat regnū. ⁊ sic cōtingit recedit iudeis ad eoꝝ voluntatē. ⁊ hoc ē qđ dr. v Et elegit sy. ri. ad negociū apros. p Et misit ad demetrium regē. rogādo. y Vt face. remis. re. g. f. iudee de tributi et exactionib⁹ impositis a syrie regib⁹. z Quia acc⁹ omnes triphonis p dire aliā lr̄a habet. ꝑ de ceptionē ēāt gesti. hec clausula ponit ad ōndendū quare symō misit legatos ad demetrium. q̄ oēs acc⁹ triphonis erāt p deceptionez et dolū. vtz et p̄dictis. Vel p direptione. id ē dissipatiōne iusticie et veritatis. ⁊ in ioē redit. ꝓpter qđ symon cū eo fedus noluit cōtrahere sed magis cōtra eū sez demetrū adiuuare. cetera patent vsq; ibi.

a Coronā ⁊c. i. ornamentū colli ex aureis annulis cōtextū. b misit symon demetrio. et ipe susceptit in signū facte reconciliatōnis.

b Et scribere ꝑpōsi. ꝓpositis nostris.

c Remittere ⁊c. a tē pore ionathe.

d Quecūq̄ ei. cōstituimus vobis tunc.

e Confirmat. firmiter stāt nūc ⁊ in futurum.

f Remittim⁹ q̄q̄ ⁊c. id est si p ignorātiam fecistis aliq̄d cōtra me prō antiocho.

g Et sūq̄. ⁊c. s. amicos

h Conscribant ⁊c. ita firma et libera. Ideo subdit. i Ablatū est ⁊c. s. plenarie. asi vero fuerat ablatū partialr et imperfecte. Et q̄ istō fuit factū notabile. iō subdit. l2 Et cepit ꝑplo dirl'isci. ⁊c. tales enī annotatiōes tpm incipiūt ab aliquo euētu notabili. sicut iudei prīo scripserunt ab exitu de egypto. postea ō reditu a babylone. ⁊ cō similiter hic a pontificatu symonis ⁊ ei⁹ ducatu. sub quo libertas fuit eis restituta.

l In die. il. Hic pōnt ponit executio dicte libertatis. ⁊ prīo impugnando gazā. scdo arcē. ubi. Qui aūt erant.

et luxerunt eum dies multos. Edificauit symon super sepulcrū patris sui et fratrū suorum edificiū altum visu lapide polito retro et ante. et statuit septē pyramides: vnā cōtra vnā patri et matri. et quattuor fratribus. q̄ et his circūposuit columnas magnas et super columnas arma ad memoriā eternam. ⁊ iuxta arma naues sculptas que viderētur ab hominib⁹ nauigantibus mare. Hoc est sepulcrum quod fecit i modū vsq; in hunc diē. r Triphon aūt cum iter faceret cum antiocho rege adolescente dolo occidit eum. et regnauit in loco eius. ⁊ imposuit sibi diadema asie et fecit plagā magnam in terra. s Et edificauit symon p̄sidia iudee: muniens eam turribus excelsis. ⁊ muris magnis et portis et seris. et posuit alimēta in muni tionibus. t Et elegit symon viros et misit ad demetrium regem vt faceret remissionem regiōi. quia actus omnes triphonis per direptionem fuerant gesti. Et demetri⁹ rex ad verba ista respondit ei. et scripsit epistolam talem. Rex demetrius symoni summo sacerdoti et amico regum et senioribus et genti iudeorū salutem. v Coronam auream et baben quam misisti⁹ suscepimus. ⁊ parati sumus facere vobiscū pacem magnam. b et scribere ꝑpositis regis. c remittere vobis que indulsimus. d Quecūq̄ enī constituimus vobis: constāt. Munitiōes quas edificastis vobis sint. e Remittimus quoq̄ ignorantias et peccata vsq; in hodiernum diem: et coronā quaz debebat. Et si quid aliud erat tributarium in hierusalem iam non sit tributarium. f Et si qui ex vobis apti sunt conscribi inter nostros: g conscribatur. ⁊ sit inter nos pax. Anno centesimo septuagesimo ab latum est iugum gentium ab israel. h Et cepit populus israel scribere in tabulis ⁊ gestis publicis. anno prīo sub symone summo sacerdote magno duce et principe iudeorum. i In diebus illis applicuit symō ad gazam. k et circūdedit eam castris. ⁊ fecit machinas ⁊ applicuit ad ciuitatem ⁊ percussit turrim vnam. ⁊ comprehendit eam. l et qui erupuerant erant intra machinam et ciuitatē: m et factus est mot⁹ magnus in ciuitate. n Et ascenderūt q̄ erant ī ciuitate cū vxoribus et filijs supra murum scissis tunicis suis. et clamauerunt voce magna postulātes a symone dextras sibi dari: ⁊ dixerūt. Nō nobis reddas sm malicias nostras: sz sm misericordias tuas: et seruiemus tibi. Et flexus symon non debellauit eos: eiecit tñ eos de ciuitate o ⁊ emundauit edes in qbꝫ fuerāt simulcra p ⁊ tūc intrauit in eā cū hymnis bñdicēs dñm.

Circa primū dicit. l Jn die il. symō applicuit ad gaz. que multū erat nociua iudeis. m Et circūdedit eā castris. i. bellatorū cū eis. n Et q̄ euaserāt. i. effugerāt de turre capta. o Erāt intra machinā ꝛc. i. refugerat ad q̄n dam munitionē ciuitatis sic nominatā. p Et factus ē motus magnus. scz timoris. ideo sequitur. q Et ascēderūt ꝛc. ꝛ pz lēa vsq; ibi.

r Nō debellauit eos scz occidendo.

s Et emūdauit edes ꝛc. Nam habitatores erant ydolatre.

t Et tūc intrauit eas ꝛc. attribuendo illam victoriam deo.

v Et eie. ꝛc. i. ydolatria. x Collocauit in ea viros. i. iudeos.

y Et munuit eā. contra aduersarios.

a Qui aūt. hic p̄ fit ponit impugnatio arcis cū dicit. Qui autez erāt in arce hierl'm prohibebant ꝛc. s. q̄ murū inter arcē ꝛ ciuitatem edificatū. vt dr. 3. ca. p̄cedēti. ꝛ per custodias armatoꝝ supadditas a symone. Cetera patent vsq; ibi.

b Et cyna. Cynara cynare. ē instrumētū musicū. dicit tū a cieo cies q̄ idē est q̄ moueo moues. q̄ suo sono notabiliter mouet aerez.

c Et nablis. i. cythara

d Quia cōtrit⁹ ē inimicus magn⁹. i. pplis existens in arce q̄ multū grauabat pplm ꝛ impedebat cultū diuinū. Cetera patent vsq; ibi.

e Et vi. sy. ꝛc. i. fortes et iustus ꝛ industrios ad bellandū. f Et posuit eū ducē virtutū. i. bellatorū. g Et ha. i gaza. i. in gaza ꝛ ei⁹ sub urbīs. s. iohānes vt resisteret aduersarijs.

Cap'm. XIIII.

Jn o. dcxij. p⁹

a adeptionē libertatis. hic cōsequenter agit de renouatione amicicie ꝛ fa; multitatis. Et diuidit ur in .ij. pres. quia p̄mo ponunt duo pambula. scdo renouatio ipa. ibi. Et auditū est. tertio dignitas pōtifi;

Et eiecta ab ea omni immundicia: [b] collocauit in ea viros q̄ legē facerēt [c] et muniuit eā et fecit sibi habitatōnē. [a] Qui autē erāt in arce hierl'm prohibebant egredi ꝛ ingredi regionē: ꝛ emere ac vēdere: ꝛ esurierūt valde, ꝛ multi ex eis fame pierūt clamaueēt ad symōz vt de ꝛteras acciperēt: dedit illi, ꝛ eiecit eos inde, ꝛ mūdauit arcē a cōtaminatiōibz. Et intrauerūt in eā tertia, ꝛ vicesima die secūdi mēsis anno cētesimo septuagesimo primo cum laude ꝛ ramis palmaꝝ: ꝛ cynaris ꝛ cymbalis [e] ꝛ nablis ꝛ hymnis ꝛ cāticis: [d] q: cōtrit⁹ ē inimicus magn⁹ ex ist'l. Et cōstituit vt omnibus annis agerētur dies hi cū leticia. Et munuit mōtē tēpli qui erat sec⁹ arcē. et habitauit ibi ipe et qui cū eo erāt. [e] Et vidit symon iohānē filiū suū q̄ fortis pūij vir esset: [f] et posuit eū ducē virtutū vniuersaꝝ et habitauit in gazaris.

Ano cen .XIIII.

a tesimo septuagesimo secundo cōgregauit rex demetri⁹ exercitū suū ꝛ abijt in Median ad cōtrahēda sibi auxilia: vt expugnaret triphonē. Et audiuit arsaces rex ps̄idis et medie: q: intrauit demetrius confines suos. et misit vnū de p̄cipibz suis vt cōprehēderet eū viuū, et adduceret eū ad se, et abijt et p̄cussit castra demetrij, et cōprehēdit eū ꝛ adduxit eū ad arsacē: ꝛ posuit eā in custodiā, [b] ꝛ siluit oīs terra

calis symoni cōstituta. ibi. Et ꝟ exēplū. Primū pambulū est captio demetrij regis. cui⁹ notat tps cū dr a Anno. clxxij. regni grecoꝝ. ꝛ sic est in alijs intelligendū. Cetera patēt. b Et siluit. Hic ponit scdm pambulū q̄ est pacificatio iudee sub symonis regimine. cū dr. Et siluit. scz a p̄lijs nociuis.

iuda omnibz diebz symonis [c] et q̄siuit bona gēti sue⁹ et placuit illis ptās ei⁹ [c] ꝛ gloria ei⁹ omnibz diebz, [f] ꝛ cū omni gloria sua [g] accepit ioppen in portū: [h] ꝛ fecit introitū in insulis maris. Et dilatauit fines gētis sue. et obtinuit regionē, [i] et cōgregauit captiuitatē multā, [k] et dñat⁹ est gazare ꝛ bethsure ꝛ arcis ꝛ abstulit jmundicias ex ea: ꝛ nō erat q̄ resisteret ei. [l] Et vnusq̄sq; colebat terrā suā cū pace, [m] et terra iuda dabat fruct⁹ suos: ꝛ ligna cāpoꝝ fructū suū. [n] Senio res in plateis sedebāt oēs [o] et de bōis terre tractabāt [p] ꝛ iuuenes induebāt se gloriā [q] ꝛ stolas belli [r] ꝛ ciuitatibus [s] tribuebāt [t] alimonias et cōstituebāt eas vt essent vasa munitionis [v] q̄ad usq; notatū est nomē glie ei⁹ vsq; ad extremū terre. [x] Fecit pacē sup terrā ꝛ letat⁹ ē isr'l leticia magna, ꝛ sedit vnusq̄sq; sb vite sue ꝛ sb ficulnea sua, ꝛ nō erat q̄ eos t̄reret. Defecit impugnās eos super terrā. Reges cōtriti sūt in diebz illis. Et cōfirmauit oēs hūiles pp̄li sui et legē erāsiuit: ꝛ abstulit oēm iniquū ꝛ malū. [y] Sctā glorificauit: [a] et multiplicauit vasa sanctoꝝ. [b] Et auditū ē rome q̄ defunct⁹ esset iōathas ꝛ vsq; in spartiatas: et cōtristati sunt valde, Et audierunt aūt q̄ symon fr̄ ei⁹ fact⁹ eēt sūm⁹ sacerdos loco ei⁹: ꝛ ipe obtineret oēz regionē ꝛ citates in ea: scripserūt ad eū tabulis ereis vt renouarēt amicicias et

c Et quesi. bo. genti sue. principali⁹ q̄ sibi. q: bonū sq̄tū cōmun⁹ tanto diuinius.

d Et placuit illis. scz iudeis ptās symonis. q̄tum ad ducatum.

e Et glo. q̄tū ad pōtificatū. f Et cū oī glo. sua. i. cū oibz aliis q̄ fecerat gloriose.

g Acce. iop. in por. s. maris. ideo subdit.

h Et fecit introi. ꝛc. ad q̄s iudei habebant libez accessum p̄ illuz portū. i Et cōg. ca. multā. Hoc intelligit dupl'r. vno mō de gentilibz quoꝝ multos captiuauit. alio mō d̄ iudeis. q̄z multos de captiuitate redemit ꝛ ad iudeam reduxit.

k Et dñia. ē. sicut patet sca. p̄ce. l Et vn⁹ quisq; ꝛc. in quo notatur pacis securitas.

m Et ter. in. da. fru. su. ꝛc. Ecce terre fertilitas.

n Senio. i pla. (tas. ꝛc. in q̄ apparet hoīm lōgeuitas. o Et de bo. ter. tra. ecce iusticie veritas. p Et iuue. induebāt se gl'iam. Ecce populi iocunditas.

q Et stol. bel. i. arma bellica. Ecce strēnuitas illā tp̄e pacis vtebant̄ talibz. vt si bellū insurgeret scirēt se armare. et possent facilī⁹ arma portare. r Ciuita. i. ciuitatū pauperibus.

s Tribue. symoni.

t Alim. ꝛc. i. apte ad sin defensionē si esset necesse. Et q: tot bona puenerūt sub symōis regimine. iō subdit de ipo.

v Et quoad. no. est ꝛc. i. valde longe. et est hyphole. Cetera patēt vsq; ibi. x Sanglo. i. templū ꝛ atria.

a Et ml'. va. san. q̄bz vtebant̄ sacerdotes ad diuinum cultum.

b Et auditū ē rome

c Scrip. vbi ponit scriptura romanoꝝ de renouatione amicicie cū iudeis quā fecerāt cū iuda et cū ionatha fratribus eius. Et lecte sunt in ꝓspectu ecclie in hierlm. Et hoc exēplū epl̄e ꝙs sparciate miserūt. d Sparciatarū ꝓcipes ⁊ ciuitates symōi sacerdoti magno ⁊ senioribus ⁊ sacerdotibus ⁊ reliquo populo iudeoꝝ fratribus salutē. Legati qui missi sunt ad populū nostrum nunciauerūt nobis de vestra gloria ⁊ honore et letitia et gauisi sum⁹ in introitu eoꝝ. e Et scripsimus que ab eis erāt dicta in cōcilio populi sic. Numenius antiochi et antipater iasonis filij⁹ legati iudeoꝝ venerūt ad nos renouātes nobiscū amiciciā pristinā, et placuit populo excipe viros gloriose, et ponere exemplū sermonū eoꝝ in segregatis populi libris, vt sit ad memoriā populo sparciatarū. Exemplū aūt hoꝝ scripsimus symoni magno sacerdoti. f Post hoc autē misit symon numenium romam habentē clypeū aureū magnum pondo mnarum mille, ad stabuendā cum eis societatē. Cum autē audissent populus romanus sermones istos: dixerunt. g Quā gratiā rumactionem reddemus symoni et filijs eius. Restituit enim ipe fratres suos et expugnauit inimicos israel ab eis et statuerunt ei libertatē. et descripserūt in tabulis ereis. et posuerunt in tytulis monte syon. h Et hoc est exēplū scripture. Octauadecima die mēsis ebul. anno cētesimo septuagesimo secūdo anno tertio sub symone sacerdote magno in asaramel in cōuētu magno sacerdotū ⁊ ꝑncipū ⁊ ꝓncipū ⁊ gētis et seniorū regiōis nota facta sunt hec, q̄m frequēter facta sunt ꝑlia in regiōe nostra. i Symon autē mathathie filius et filijs iarib ⁊ fratres ei⁹ dederūt se piculo, et resistiterūt aduersarijs gentis sue vt starēt sancta ipoꝝ ⁊ lex et glia magna glorificauerūt gētē suā. Et congregauit ionathas gentē suā, et fact⁹ ē illis sacerdos magnus: ⁊ appositus ē ad populū suū. Et voluerūt inimici eoꝝ calcare sancta: et atterere regionē ipoꝝ et extēdere man⁹ in sanctasciū. k Tūc restitit symoni et pugnauit ꝓ gēte sua et erogauit pecunias multas: ⁊ armauit viros virtutis gentis sue ⁊ dedit illis stipendia ⁊ muniuit ciuitates iudee et bethsurā q̄ erāt in finibus iudee, vbi erant arma hostiū antea, ⁊ posuit illic ꝑsidiū viros iudeos, ⁊ ioppen muniuit q̄ erat ad mare ⁊ gazarā q̄ est in finibus azoti, in qua hostes antea habitabāt ⁊ collocauit illic iudeos ⁊ quecunq; apta erāt ad correptionē eoꝝ posuit in eis. l Et vidit ꝑplus actū symonis ⁊ gloriā quaꝝ cogitabat facere genti sue. ⁊ posuerūt eū ducē suū et ꝓncipē sacdotū, eo q̄ ipe fecerit hec omnia ⁊ iusticiā et fidē quā cōsecrauit genti sue, ⁊ exqsiuit oī mō exaltare ꝑplm suū. Et in diebꝫ e⁹ ꝓsperatū ē in manibꝫ eius vt tollerent gētes de regione ipoꝝ, et q̄ in ciuitate dauid erāt in hierlm in arce de qua ꝓcedebāt ⁊ cōtaminabant offia q̄ in circuitu sanctoꝝ sūt: et inferebant plagam magnā castitati. Et collocauit in ea viros iudeos ad tutamentū regionis ⁊ ciuitatis: et exaltauit mr̄ in q̄ descripsit notabilis cetus populi.

r Symō aūt. Hic secūdo ꝑsr describit multiplex cōmendatio ꝓpter quā pontificalis dignitas concessa ē symoni ⁊ filijs eius cū dr. t Symō aūt matha. Fuit enim iste matthias sacerdos de sorte seu vice iarib, sicut dictū ē supra cap. ij. sicut zacharias pr iohānis dr de vice abia. Gen. v Dederūt se pcl. vtq; ex ꝑdictis x Et starēt sancta sua ctoꝝ, id. st templum. y Et lex quā volebat antioch⁹ abolere.

z Et glia ma. i. diuinus cult⁹ quē volebat deiuuere, cetera patent ex predictis vsq; ibi. a Tūc restituit symō. vtq; ex ꝑdictis ca. ꝓce. b Et eroga. pecunias de substātia ꝓ tua gente defendenda. c Et q̄ cunq; ap. erāt ad correptionē eoꝝ. i. ad repressionē aduersantoꝝ. vt baluastas arcē ⁊ ꝑsidia. d Et vidit ꝑplus. Hic tertio ꝑsr ponit dicte cōstitutionis siue institutionis act⁹ cū dr. Et vidit ꝑplus actū symonis id ē ei⁹ facta valde notabilia. e Et posuerūt ducē suū. ꝛc. s. capi. ꝓcedēti, posuerūt eum ducē suum ꝓ ꝑsona sua et simplici verbo. Hic aūt posuerūt eū ducē et pontificē nō solū ꝓ se. sed ꝓ posteritate sua. ⁊ ꝑ firmauerūt in mutabili decreto, cetera patent vsq; ibi. f Et iuse. pla. ma. castitatū, id ē mūdicie tēpli⁹ cultus d. uini. ⁊ q̄ mulieres hebreos rapiebāt aliq̄s illis abutentes. g Et rex deme. statuit illi. ꝛc. cap. ꝓcedēti. h Audiuit enī ꝛc. i. nō solū honorauit eū ex amore vt ab eo iuuaretur, vt dictū est cap. ꝓcedēti, q̄ ne a romānis puniret si ꝑ tēderet se aduersarū symoni ⁊ iudeoꝝ genti. i Et q̄ iudei ⁊ sacerdotes eoꝝ

repetitio ciusdē ē qđ p̄missum est ad maiorē affirmationem. ⁊ Jneternū.i.pro se ⁊ sua posteritate. l: Donec sur.ppba fidelis.i.messias a iudeis expectatus ⁊ propheta eis p̄missus.Deute.xviij.Prophetā suscitabo eis ⁊c.⁊ tūc est adimpletū.qz filij symonis tenuerūt principatum ⁊ sacerdotiū vsq; ad herodē ascalonitū, cui⁹ tp̄e natus est ihc̄s. Dat.ij. q̄ est rex et sacerdos ineternū.

l Et vt sit sup eos dux in regimine tp̄alium. m Et vt cura esset illi p̄ sanctis in regimine spūaliū. n Et vt cō. ppo. sub se inuictoq; regimine. o Et sup arma.vt nullus inoueat bella sine ē licentia.

p Et vt audiat ab oi.i. ei obediat in oīb⁹.

q Et scribant in noie ei⁹ oēs cōscript.i. acta publica. dicēdo. Anno tali symonis.

c Et vt op.pur.⁊ auesūbo auro regis vel aurea corona s Et ne li. Hec q̄to ponitur dicte cōcessiōis confirmatio.ei ō.et ne liceat vlli de populo cuius cūq; dignitatis aut ordis ⁊ scriptū facere aliq̄d hoc.⁊ subdatur p̄na trāsgressor ei dicit Qui aūt fecerit cōtra hec.⁊c. v Re⁹ erit.s. mortis vel alteri⁹ pene fm modū ⁊ quātitatez culpe. x Et cōplac. oīi.po. dicta ordinatō et qz ad ō requirebat cōsensus symonis.subditur. Et suscepit symon ⁊c. Et scripturaz istā decreuit ponere in tabulis ereis. ad ppetuam memoriam.

z Et ponere eas ī pibolo sanctoz.i.in muro cingente tēplū ap̄ri quod est circum.

a Et tēplū āt eoz ponere in erario.i. ī loco magis publico.

b Ut ha.sy.⁊ fi. ei⁹.i. videāt cum voluerint

Capūm. XV.

e Et misit rex. Hic describitur ducat⁹ symōis sub antiochovltimo demetrij filio.et diuidit in duas ptes.qz prio describit

tauit muros in hierusalē, d Et rex demetri⁹ statuit illi summū sacerdotium: fm hec fecit eū amicū suū: et glorificauit eū gloria mag̃ e Audiuit enim q̄ appellati sūt iudei a romanis amici et socij ⁊ fratres.⁊ q̄ suscepērūt legatos symōis gl̃ose, f et q̄ iudei ⁊ sacerdotes eorū cōsenserūt eū esse ducem suū ⁊ summū sacerdotem ineternū g donec surgat pphēta fidelis h et vt sit sup eos dux i et vt cura esset illi p̄ sanctis: k et vt cōstitueret p̄positos sup opa eoz ⁊ sup regionā: l et sup arma ⁊ sup p̄sidia: et cura sit illi de sanctis: m et vt audiat ab oīb⁹ n et scribant in noie ei⁹ oēs cōscriptiones in regione ⁊ vt operiat purpura ⁊ auro o et ne liceat vlli ex pplo ⁊ ex sacerdotib⁹ irritum facere aliquid horū, ⁊ cōtradicere his q̄ ab eo dicūt, aut conuocare cōuentū in regione sine ipo. ⁊ vestiri purpura ⁊ vti fibula aurea. p Qui aūt fecerit extra hec, aut irritū fecerit aliq̄d horū r⁹ erit. q Et cōplacuit oīi pplo ista tuere symonē et facere fm vba ista. Et suscepit symon et placuit ei vt summo sacerdotio fungeretur: ⁊ esset dux ⁊ p̄ceps gētis iudeoꝝ ⁊ sacerdotum, ⁊ p̄esset oībus. Et scripturā istam decreuit ponere ī tabulis ereis. r ⁊ ponere eas in peribolo sanctorū in loco celebri. s Ereptū aūt eorū ponere ī erario: t vt habeat symon ⁊ filij eius.

Capitul. .XV.

Tmisit rex antiochus filius demetrij epl̃as ab insulis maris symoni sacerdoti et principi gētis iudeorū et vniuersi genti, ⁊ erāt cōtinētes hūc modū. Rex antiochus symoni sacerdoti magno et genti iudeorū salutē. u Cū quidē pestilentes obtinuerūt regnū patrū nostroz, volo aūt vēdicare regnū ⁊ restituere illō sicut erat antea, ⁊ electam feci multitudinē exercitus et feci naues bellicas. Volo aūt pcedere p regionē vt vlciscar in eos q̄ corruperūt regionē nr̄am, ⁊ q̄ desolauerūt ciuitates mr̄as in regno meo. x Nūc g̃ statuo tibi omnes oblatiōes q̄s remiserūt tibi aūtecessores reges: ⁊ q̄cūq; alia dona remiserūt tibi. y et p̄mitto tibi facē pcussuram p̄pr̄ij nūismatis in regiōe tua. Hierl'm āt scrām esse ⁊ liberā ⁊ oīa arma q̄ fabricata sūt ⁊ ī p̄sidia q̄ extruxisti q̄ tenes maneant tibi. Et oē debitū regi ⁊ q̄ futura sūt regi ex hoc ⁊ in tp̄ore tēpus remittunt tibi. z Cū āt obtinuerim⁹ regnū nr̄z gl̃ificabim⁹ te ⁊ gētē tuā, et tēplū gl̃ia magna ita vt mānifestet gl̃ia vēa in vniuersa terra. a Anno centesimo septuagesimo q̄rto exijt antiochus in terrā patrum suorum, et conuenerūt ad eum oēs exercitus, ita vt pauci relicti essent cum Triphone. Et insecutus est eum Antiochus rex. Et venit doram fugiens p maritimam Scieb.at enī q̄ cōgregata

hmōi ducat⁹, sedo ipe symōis obitus, circa medū sequentis ei.ibi. Ut ptolome⁹ ⁊c. Pria in tres, qz prio ponitur antiochi cū symone cōfederatio, secdo federis ruptio, ibi. Antioch⁹ aūt. tertio ruptionis punitio in primi. seq̃n. c. Pria adhuc in tres, nā prio ponit dicta confederatio, secdo triphōis insecutō, ibi. Anno cen. ⁊c. tertio ei insecutā fugi⁹ dicti decimi ratio, ibi. Venit aūt. Pria in duas, qz prio ponit scriptura cōfederationis motū, secdo federis modū, ibi. Nunc ergo. Circa primū dr.

a Et misit antioch⁹ filij⁹ demetrij. ⁊c. Josephus dicit ipm fuisse fratrē ei⁹, sed dicto Josephi nō est credendum cōtra auctoritatē hui⁹ libri, vt.s. dictū est.

b Epl̃as ab insulis maris. adhuc eni non obtinebat regnū syrie. ō querebat cōfederari cum symone.

c Cū q̄dā pestil. scz triphon ⁊ ei adherentes. Cetera patent.

d Nūc g̃ sta. Hoc sic ponit cōfederatōis modus cū dr. d Nūc g̃ statuo tibi oēs ob. ⁊c. id est gras ⁊ cōcessiones regū precedentium.

e Et p̄mitto ⁊i.fa.p. ⁊c. Addit ad cōcessiones regū p̄cedentium. Cetera patēt vsq; ibi.

f Cū aūt obtin. vbi fit p̄missio de futuro, que ⁊si nō fuit impleta. vt hr infra. Nā obtēto regno alienauit se a symone, ⁊ tō tales p̄missiones videbant humulatorie q̄usq; esset in regni possessione.

g Anno cen. ⁊c. Posita federatione cū symone. hic pūr ponit insecutio tryphonis a rege, ⁊ ptz ira vsq; ibi.

h Cũ.exr.milib⁹ vir. belligerato,scz peditũ,

i Et circũiuit ciuit. ponẽs in circũitu ei⁹ obsidionẽ a pte terre ⁊ naues a mari accesserẽt et sic fuit obsessa ciuitas ꝑ terrã ⁊ ꝑ mare.

k Et verabãt ciuita. telis ⁊ machinis.

l Venit aũ hic pono mĩ ciuisdã supradicti declaratio. Dictũ ei fuit ca. ꝓce. q̃ tamen tum romani symoni libertatẽ ⁊ descripserũt in tabul' ereis. ⁊ nõ fuit ibi dictũ q̃s esset tenor illius scripture ⁊ q̃s fuit nũci⁹. ideo hic declarant ista. ⁊ ꝓpõ q̃tũ ad nũciũ cũ dr.

l Venit ãt Mãc ⁊c. scdo q̃tũ ad scripture tenorem cũ dicatur.

l Luci⁹ ꝓsul ro. tunc eñ romana ciuitas ꝑ consules regebatur.

m Ptolom. regi. scz egypti. cetera patẽt vsq̃ ibi.

n Vsũ ẽ aũt no. ac. ab eis clv. in federis ⁊ amicicie signum.

o Si q̃ q̃ pest. iudei.

p Ut vindi. ⁊c. infe rẽdo debitam penam.

q Hec eadẽ scri. ⁊c. s. syrie. et q̃ patz q̃ istud ponit hic ꝑ recapitulationẽ. nã ħ contigit de metrio patre antiochi adhuc regnante. ⁊ ħ ẽt hẽ ꝑ illud. q̃d hẽ ca. ꝓce dẽti. scz q̃ rex demetri⁹ fecit symonẽ amicum suũ ⁊ glorificauit eũ. et subdit ad ħ vna rõ cũ dr. Audiuit ei q̃ appellati sunt iudei a romanis amici ⁊c. et q̃ ps q̃ tã recepat lras istas ꝛ renouatiõe amicicie inter romanos ⁊ iudeos

r Et attalo ⁊c. vbi ponuntur plures reges ⁊ terre q̃bꝫ romani scripserũt ꝑ iudeis in forma permissa.

s Et ẽ. aũt eoꝝ ⁊c. vt sciret q̃d regibꝫ eẽt scriptũ ꝑ ꝓpõ iudeorum.

t Antioch⁹ aũt. hic ponit federis antiochi cũ symone ruptio. ⁊ ħ tripl'r. ꝓpõ ꝑ signũ. q̃ sunt mala in eũ: et reliquit eũ exercit⁹: et applicuit antiochus sup dorã cũ centũ viginti milib⁹ virorꝝ belligeratorũ ⁊ octo milib⁹ eq̃tum' et circũiuit ciuitates et naues a mari accesserũt ᵏet vexabãt ciuitatẽ a terra et mari ⁊ neminẽ sinebant ingredi vel egredi. ˡVenit aũ mumen⁹ ⁊ qui cum eo fuerãt ab vrbe romana habentes epl'as regibꝫ ⁊ regionibꝫ scriptas: in quibꝫ continebant̃ hec. ᵐLucius cõsul romanorũ: ⁿ ptolomeo regi salutẽ. Legati iudeorꝝ venerũt ad nos amici nr̃i renouantes pristinã amiciciã ⁊ societatem missi a symone principe sacerdotũ ⁊ pp̃lo iudeorꝝ. Attulerũt aũ tẽ ⁊ clypeũ aureũ mnarum mille. ᵒPlacuit itaq̃ nobis scribere regibꝫ ⁊ regionibꝫ vt nõ inferãt illis malã: neq̃ impugnent eos ⁊ ciuitates eorꝝ ⁊ regiones eorũ. et vt nõ ferãt auxiliũ pugnantibꝫ aduersus eos. ᵖElisum aũt est nobis accipe ab eis clypeũ. ᵠSi qui ergo pestilentes fugerint de regione iporꝝ ad vos: tradite eos symoni principi sacerdotum ʳvt vindicet in eos ꝑm legẽ suã. ˢHec eadẽ scripta sũt demetrio regi⁹ ⁊ attalo ⁊ ariarathe ⁊ arsaci. ⁊ in oẽs regiones ⁊ samsone ⁊ sparrantis et delo ⁊ mido ⁊ sitrione et carie ⁊ samũ ⁊ pamphiligã et litiã et alicarnasũ ⁊ rhodum ⁊ faselida ⁊ coo. et syden ⁊ arado ⁊ gortynam et gnidũ ⁊ cyprum ⁊ cyrenen.

* Exẽplũ autẽ eoꝝ scripserũt symoni principi sacerdotũ ⁊ pp̃lo iudeorꝝ. ᵗAntiochus aũt rex applicuit castra in dorã scdo⁹ admouẽs ei sp̃ man⁹ ⁊ machinas faciẽs et cõclusit triphonẽ ne ꝓcederet. ᵘEt misit ad eum symon duo milia virorũ electorꝝ in auxiliũ: et argentũ et aurũ et vasa copiosa. et noluit eũ accipe sed rupit omnia que pact⁹ est cũ eo antea: et alienauit se ab eo. ᵛEt misit ad eũ athenobiũ vnũ de amicis suis vt tractaret cũ ipo dicens. Clos tenetis ioppem et gazarã ⁊ arcem que est in hierusalẽ ciuitates regni mei. ʷfines earũ desolastis: ˣet fecistis plagã magnã in terra. ⁊ dominati estis per loca mlta in regno meo. Nunc ergo tradite ciuitates quas occupastis: et tributa locorũ in quibus dominati estis extra fines iudee. Sin autem date pro illis quingenta talenta argenti: ʸ ⁊ ertermiñ quod exterminastis: et tributorũ ciuitatũ: alia talenta quingẽta. Sin autem veniemus ⁊ expugnabim⁹ vos. Et venit atheno bius amic⁹ regis in hierlm et vidit gloriã symonis et claritatẽ in auro et argẽto: et apparatũ copiosum⁹ ⁊ obstupuit. et retulit ei verba regis: ⁊ respõdit ei symon et dixit ei. Neq̃ alienam terrã sumpsimus: neq̃ alienam detinemus, sed hereditatẽ patrũ nostrorũ q̃ iniuste ab inimicis nr̃is aliq̃ tẽpore possessa est. Nos vo ips habentes vendicam⁹ hereditatẽ patrũ nostrorũ. Nã d ioppe ⁊ gazara q̃ exposculas: ipi faciebãt in pp̃lo plagã magnã: ⁊ in regione nr̃a: hoc dam⁹ talenta centũ. Et non rñdit ei atheno bius verbũ. ᶻRevertit aũt cũ ira ad regẽ renunciauit ei vba ista. ⁊ gl'iam symõis et vniũsa q̃ vidit. ᵃ ⁊ irat⁹ ẽ rer ira magã. Tryphon autẽ fugit naui in orthosaida. refutauit symonis donũ ⁊ auxiliũ. ⁊ hoc est q̃d dicatur.

t Antiochus aũt ⁊c. obsidionẽ soluerat per hiemẽ vel alterã cãm.

v Admo. ei sp man. id est faciẽs ei insult⁹.

x Et misit ad eũ sy. ⁊c. ⁊ noluit ea accipe. vt osideret dissolutoes federis ⁊ amicicie.

y Et misit ad eũ. hic ponit ruptio federis ver boꝝ: misit solẽne nuncium ad repetendum ciuitates plures ⁊ tributa. ⁊ ps lra vsq̃ ibi.

z Fines earum oeso lastis. incendendo.

a Et exterminij. id ẽ ꝑ exterminio locorũ ⁊ hoim. cetera patent vsq̃ ibi.

b Et obstupuit. id ẽ ammirat⁹ fuit de tãto statu symonis. cetera patent vsq̃ ibi.

c Reuersus autẽ cũ ira ⁊c. eo q̃ symon nõ rñderat ꝑm suam voluntatem.

d Et irat⁹ est rex. hic ꝓsir ponit ruptio federis facto. q: rex ꝑcepit inuadere iudeos. ideo subdit.

e Et cõsti. rex ⁊c. i. in terra supra mare mediterraneũ sita ⁊ iudee ꝑ pinqua.

f Et mãdauit illi ca. mouere. i. facies armatorum ducere.

g Et manda. illũ ⁊c. i. fortalicia sic nosatũ

et eo q̄ sup torrētē cedron esset situ vt ex ꝺ posset meli⁹ impugnare iudeā.

h Et obstruere portas ciuitatis. scz hiemsalē hoibꝰ armatis.

h Rex aut̄ ꝑsequeb⁹ triphonē q̄ de dorā latēter fugerat p nauē

i Et puenit cendebeus tamniā. ad inuadēdā iudeā. ō fabdit.

k Et cepit irritare plebem. ⁊c. l Ut egrest. de cedrone ex im. puiso ad depredandū populū ⁊ occidendum.

Cap'm. XVI.

e Tascēdit. Hic ꝑfit describ' p dictē ruptiōis federis punitio. Circa quā prio ponit dispositio exercit⁹. scdo conflictus. ibi. Et surrexerūt. Circa primū dicit

a Et ascēdit iohēs de gazeris ⁊c. in hierim q̄ est i altiori situ q̄ gaza

b Et nūcia. symo. ꝑi suo. q: sine eⁱ licentia nolebat pugnare cū cēdebo sicut fuerat ordinatū supra ca. ruj. per sacerdotes ⁊ populuz.

c Et vocauit sym. ⁊c. q̄ poterāt ad bellū ꝓcedere. Cetera patēt vsq̄ ibi.

d Et elegit ō regiōe. xx. milia virōz peditū.

e Et dormiue. in modin. accipiētes requiē vt essent magis expediti ad belli laborē.

f Et surrexerūt. Hic ꝑfit ponit belli cōflictus cum dicitur.

g Et abierūt in cāpū paratī ad bellum.

h Et fluuiꝰ torrens erat inter mediū ipōz scz diuorum exercituū.

i Et admouit castra. scz ipe iohannes.

k Et trāsfretauit primus. vt daret alijs audaciā trāsfretandi.

l Et dimisit ꝑ'm. p̄ actes.

m Et eḋtes i medio peditū. scz posuit ne eḋ ab aduersarijs vulnerarent.

n Et exclamaue ⁊c. fin ꝓcē ptū legis Hiume. x.

o Residui aūt ⁊c. scz

Et cōstituit rex cendebeū ducē maritimū. ⁊ exercitū peditū ⁊ equitū dedit illi. [5] Et mādauit illi mouere castra cōtra faciē iudee. [6] Et mādauit ei edificare cedronē. [b] et obstruere portas ciuitatis ⁊ debellare populū [b] Rex aut̄ ꝑsequebat̄ triphonē. [7] Et puenit cēdebeꝰ iamniam. [k] et cepit irritare plebē ⁊ cōculcare iudeam ⁊ capituare populū ⁊ interficere. [l] et edificare cedronē [8] Et collocauit illic equites et exercitū [l] vt egressi pambularent viam iudee sicut constituit ei rex.

.XVI.

[e] Tascendit iohannes de gazaris [9] et nunciauit symoni patri suo q̄ fecit cēdebeus in populo ipōz. [c] Et vocauit symō duos filios suos seniores iudā ⁊ iohannem et ait illis. Ego ⁊ frēs mei ⁊ domꝰ patris mei expugnauimꝰ hostes israel ab adolescentia vsq̄ in hunc diē: et prosperatū est in manibus nostris liberare israel aliquotiēs. [10] Nūc aūt senui sed estote loco meo et frēs mei: et egressi pugnate pro gente nostra. Auxiliū vero de celo vobiscū sit. [d] Et elegit de regione vigiti milia virōz belligeratorōz ⁊ equites. ⁊ profecti sunt ad cendebeū: [e] et dormierūt i modin. [f] et surrexerūt mane [g] et abierunt in campū. Et ecce exercitus copiosus i obuiā illis. peditū [h] et fluuius torrens erat inter mediuz ipsorū. [i] Et admouit castra cōtra faciē eoz: ipe ⁊ populus eius. et vidit populuz trepidare ad transfretandū torrentē: [k] ⁊ trāsfretauit ꝑmꝰ. et viderūt eū viri: et trāsierunt post eum. [l] Et dimisit populū [m] ⁊ equites in medio peditū. Erat aut̄ equitatus aduersariorꝰ copiosus nimis. [n] Et exclamauerunt sacris tubis: et in fugā cōuersus est cendebeus ⁊ castra eius ⁊ cecidерunt ex eis mⁱ ⁊ vulnerati: [o] residui aut̄ in munitionem fugerunt. [p] Tūc vulneratus ē iudas frater iohānis. Johānes aūt insecutꝰ est eos [q] donec venit cedronem [r] quā edificauit. et fugerunt vsq̄ ad turres que erāt in agris azoti [s] et succēdit eas igni. Et ceciderunt ex illis duo milia virorum et reuersus est in iudeam ī pace. [t] Et ptolomeꝰ filius abobi cōstitutus erat dux [v] in cāpo hiericho. ⁊ habebat aurū ⁊ argentū multū Erat enī gener summi sacerdotis. [x] et exaltatū ē cor eius: [y] et volebat obtinere regionē. [z] et cogitabat dolū aduersus symonē et filios eiꝰ vt tolleret eos. Symō aut̄ pambulās ciuitates q̄ erāt ī regiōe iudee. ⁊ solicitudinē gēres earū [a] descēdit in hiericho ipe ⁊ mathathias filius eiꝰ ⁊ iudas anno centesimo septuagesimoseptimo mense vndecimo. [b] hic est mensis sebath. [c] Et suscepit eos filiꝰ abobi in munitiunculā. que vocatur doch. cū dolo quā edificauit. [d] et fecit eis cōuiuiuz magnū ⁊ abscōdit illic viros. [e] et cū inebriatus essz symon ⁊ filij eiꝰ surrexit ptolomeꝰ cū suis. ⁊ sumpserūt arma sua: ⁊ intrauerūt ī cōuiuiū ⁊ occiderūt eū ⁊ duos filios eiꝰ ⁊ q̄sdā pueros eiꝰ et fecē deceptionē magnā in isrl ⁊ reddidit mala ꝓ bōis et scripsit hec ptolomeus: et misit regi vt mitteret ei exercitū ī auxiliū ⁊ traderz ei regiōez: scz ⁊ ciuitates eoz ⁊ in cedronem.

p Tūc vulneratꝰ est iudas. ꝙ exponit̄ ad deliberandū an mittat cē iohānis q̄ nō dimittit aduersarios ꝑsequi ꝓpter vulnerationem sui fratris. q Hōc venit cedronē. s. cendebeus. qō patet ex hoc quod sequitur.

r Quā edificauit. et fugerunt ⁊c. scz alīq̄ fugientes de bello vadūt ꝑ vias ꝑs diuersas.

s Et succedit eas ig. scz iohānis ⁊ eiꝰ exercitꝰ

t Et ptolomeus. Descripta supraꝰ vita symonis virtuosa. hic ꝓnter describit mors eiꝰ proditiosa. cuiꝰ motuum fuit ambitio que ponit cum dicitur.

t Et ptolomeꝰ filiꝰ ⁊c. a socero suo symone

v In cāpo hiericho. id est. i vna ꝑte iudee.

x Et exaltatū est ⁊c. ꝑ superbiam.

y Et volebat ⁊c. i. totā iudeā ꝑ ambitionē suam

a Et cogitabat. Hic scdo ponit obtinendi medū. qō fuit nequissima proditio. iō dicit Et cogitabat dolus ⁊c. Symon aūt perambulans ciuitates. vt videret⁹ qualiter essent gubernate ⁊ contra aduersarios munite.

b Descēdit hiericho vbi gener suꝰ erat dux ab eo constitutus.

c Hic ē mēsis sebat. debet scribi sebeth et correspōdet ianuario.

d Et suscepit ⁊c. simulās amicicia cū socero suo ⁊ filijs eiꝰ vt magis eos deciperet.

e Et fecit eis ⁊c. vt facilius eos occideret. ideo sic dicit.

f Et ꝙ inebriat⁹. ⁊c. i. cōuenienter faciatis et bo ⁊ potu. eo modo loquendi quo dicit Canticoꝝ. v. Comedite et bibite ⁊ inebriamini. Cetera patent.

g Et misit. Hic tertio ponit intētiōis ptolomei frustratio p iohānē qui euadēs eī volū pugnauit fortiter post ea cōtra eū ⁊ defendit ⁊ tenuit iudeā valde magnifice p patrē suū. nō dicit. Et misit alios satellites suos. h In gazarā tollere iohannē. i. eū capere ⁊ occidere. i Et tribunus. exercit' iohānis

l Di. epi. cē. ⁊ pcurrēs. s. satellites ptolomei missos ad ꝓdcā locā. l Qui. de pusillo. qz ptolome' nō oēs occiderat sed aliqs ex eis. vt dictū est supra. m Ut nū. o. vt euaderet dicta pericula.

n Ut audi. aūt cē. i. admirat' fuit de dolositate tāta. o Et cōprehē. vi. cē. ⁊ eodem mō puidit aliis pcul sollerter ⁊ puide. et sic ptolome' defraudat' fuit a sua pessima intētiōe. p Et ceter. ser. iohā. qbus docuit ꝓlm q Et bellor eius. qbus defendit eum.

r Et bo. vir. cē. inter qs fuit victoria notabilis quā būit de hircanis. et q cōmunatus est hi. canus.

s Et edificij murorū cē. in hielm ⁊ in iudea ad terre fortificationē t Et rex gest. ei'. que fuerūt mirabiles ⁊ mīte. vñ ꝺt ioseph' li. xvij. q ipe habuit spīm prophetie. v Ecce hec scrip. sunt in li. cē. hūc aūt librū nō habem' sicut nec plures alios ō quibus fit mētio in libris regū ⁊ paralypomenon.

tributa[g] et misit alios[b] ī gazarā tollere iohannē: ⁊ tribunus[k] misit eplas vt veniret ad se: ⁊ daret eis argētū et aurum ⁊ dona. Et alios misit occupare hierl'z ⁊ mōtē tēpli. Et pcurrēs [l]qdā[m] nūciauit iohāni in gazara: qz perijt pr ei' ⁊ frēs ei': et qz misit te qz interfici. [n]Ut audiuit aūt vehemēter expauit ⁊ ꝓphēdit viros q venerāt pdere eū ⁊ occidit eos. Cognouit eī qz q̄rebāt perdere eū [o]et cetera p̄monuit iohannis [p]⁊ bellor ei' [r]⁊ bonarū vtutū qbus fortiter gessit: [s]et edificij murorū qs extruxit et rerū gestar ei': [t]Ecce hec scripta sunt in libro dier' sacerdotij ei', ex q̄ factus est princeps sacerdotum post patrem suum.

Explicit liber primus Machabeorū: Incipit secundus.

Postilla nicolai de lyra sup. secūdū libz macha. īcipit.

Caplm. I.

[a]Fratribus [b]qui sunt per egyptū iudeis [c]salutē dicūt fratres qui sunt in hierosolimis iudei: ⁊ q̄ ī regione iudea ⁊ pacē bonā [d]Benefaciat vobis deus [e]⁊ meminerit testamenti sui, [f]qđ locutus est ad abraam [g]et ysaac [h]⁊ iacob seruorum suorū fidelium, [i]et det vobis cor omnibus vt colatis eum, [k]et faciatis eius voluntatem, [l]corde magno et animo volenti, [m]Adaperiat cor vestrum in lege sua, [n]et in preceptis suis, [o]et faciat pacem [p]et audiat orationes vestras, [q]et reconcilietur vobis: [r]Nec vos deserat in tempore malo, [s]Et nūc hic sumus orantes pro vobis [t]Regnante Demetrio anno centesimo sexagesimo nono [u]nos iudei scripsim[us] ibi. Regnāte demetrio. tertio suā inferūt intentionē. ibi. Acturi itaq;. Circa primū captāt dupl'r eor benuolētiā. scz eos amicabil'r salutādo. ⁊ p eis humiliter exorādo. ibi Benefaciat vobis. Circa primū dicit. a Fratribus. qđ ē nomē amicabile. nā frater dr quasi ve alter ipe. ⁊ vocāt eos fratres. eo q erāt de eadē gente ⁊ sub eadem lege. b Qui sē p egyptū iudeis. scz dispersis. Ptolome' enim lagi fil' q̄ post alexandrū magnū primus regnauit in egypto. sicut supra dictū ē in primi libri pncipio. multos iudeos captiuauit. q̄z aliqs ptolome' ppiladelph' ei succedēs relaxauit in fauorē. ixx. īterptum q sibi libros morsi. ⁊ fm aliqs totū vet' testamētū trāstulerūt de hebreo in grecū. multi tū in egypto remāserūt ⁊ pcedente tpe acq̄sierūt bona tēporalia. ⁊ p plis pcreationē multiplicati sūt qbus iudei manētes in iudea scripserūt. ꝑ deo subditur.

c Salutē dicūt frēs cē. ⁊ pacē bonā. nā bona gēera elegibilior ē pace mala. d Benefaciat. hic pōt captāt eor benuolētiā. p eis exorādo dicētes.

d Būfac. vo. de'. in spūalibz ⁊ tpalibus.

e Et mem. test. sui. i. firme promissionis.

f Qđ locut' ē ad abraam Beñ. xxij. g Et ysaac. xxvi. h Et iacob. xxviij. et supplēdū ē q̄ sunt de numero seruor suor fidelū. vl' aliter sic iungēdo. Et meminerit testameti sui. i. promissionis firme. Seruor suor fidelū. i. p suis seruis fidelibus facte. qđ ad abraā ysaac ⁊ iacob locut' ē. prio q̄tū ad patres illi' testamēti. i Et det vo. cor oīb vt co. eū. fide spe ⁊ caritate. qbus colit de' cultu interiori. vt dt aug. in enchiridion. l Et facia. cē. p effectū in cultu exteriori l Corde magō cē. qz deo nō placēt sacrificia coacta sz voluntaria. m Adap. cē. studēda ⁊ intelligēda. n Et ī pce. suis. ope adimplēdis. o Et fa. pa. vt vacare talibus valeatis. p Et au. cē. vobis cōdescendēdo. q Et rec. vo. pcās ptenta remittēdo. r Nec vos dese. cē. vos ī tribulatōibz cōsolādo. s Et nūc hic. in hierl'z ⁊ iudea. t Dum' orā. p vo. q. dicāt. ita debetis orare p nobis et acquiescere petitionibz nostris: maxime de solemnitatibz deuotis. v Regnante demetrio. hic ꝓnr inuitat eos ad obseruantiā duplicis festi. scdm ponitur ibi. Et diem ignis. Prima in tres. quia primo ponitur eorum inuitatio. secundo dicti confirmatio. ibi. Anno cente. tertio intēta conclusio. ibi. Facturum igitur. Circa primum notāt tps cū dicit. v Regnante demetrio cē. Dicit hic glosa rabani q̄ iste fuit demetrius fil' seleuci q̄ regnauit tpe

iude machabei. vt ptz. vij. ca. primi li. sz huic dicto manifeste cõtradicit qõ sequit anno. clxix. hic aũt demetri⁹ añ tps hoc fuit mortu⁹. nã fili⁹ ei⁹ intrauit regnũ patrũ suo rũ anno. clv. vt hr̃. ē. prio li. x. ca. ⁊ ante ipm regnauerat alexander duob⁹ annis. q̃ interfecerat patrẽ suũ. vt ptz in prin. eiusdẽ ca. decimi

Jste vo demetri⁹ fili⁹ primi demetrij regnauit vsq; ad annũ. clxij in quo fuit capt⁹ et incarceratus. vt hr̃ prio li. xiij. ca. Et q̃ patz q̃ iste demetri⁹ fili⁹ primi demetrij adhuc regnabat anno. clxx. Et tõ q̃ dicitur hic.

¶ Regnãte demetrio anno. clxx. intelligitur de ipo. Ipe vo añ capriõẽ iniã cũ symone summo sacerdote ⁊ gẽte iudeoꝝ renouauit amiciciã. et cõcessit plures libertates ⁊ priuilegia q̃s ante cõcesserat tpe ionathe. nec alij reges p̃decessores sui. vt hr̃. xij. ca. primi li. propter hoc subditur ibi.

Ablatũ ẽ iũgũ gentiũ ab ist̃. ⁊ fuit ppls in magna leticia et in pace bona toto tpe symonis. ⁊ sic ẽ verisimile. vt dicit sup locũ istũ dns Hugo cardinalis. q̃ illo tpe scripserũt iudeis habitãtib⁹ in egypto de solẽnitatib⁹ istis recipiẽdis. licet eni tpe iude primũ festũ fuit ministratũ. nõ tamẽ a iudeis in egypto manẽtib⁹ receptũ. vt ptz ex ep̃la sequẽte in qua nulla fit mẽtio hr̃ hoc festo licet scribaꝫ iudeis manẽtib⁹ in egypto. ¶ Nos iudei. manentes in hierlm ⁊ iudea. ¶ Scripsim⁹ vobis. de solẽnitatibus hiis cõtẽtis. ⁊ de aliis in hoc libro scriptis. Dz cõtra hoc obiicit. q⁹ sicut dictũ est hec scripserũt adepta libertate tpe symonis ⁊ demetrio regnãte. hoc fuit anno. clxx. vt hr̃. ca. xij. primi li. Ad hz pot dici q̃ hoc negociũ fuit inchoatũ anno. clxx. ⁊ cõsummatũ anno seq̃nti. Hic autez ponit data p tpe inchoatiõis. ibi vo p tpe cõsummatiõis Dicit aũt nos iudei. tc. q⁹ idẽ ppls fuit tpe iude ⁊ symõis et cũ hoc etiã eedẽ psone nũero in multis. vt ptz de iuda ⁊ symone q̃ fuerũt frẽs ⁊ ptẽperanei. vtz. ij. c. primi li. et ide erat de multis aliis. ¶ In tribulatõe. i. de tribulatiõe.

a Et impetu qui tc. scribendo enim de sue libertatis adeptiõe ⁊ festoꝝ receptiõe. habuerũt tãgere de p̃cedenti tribulatiõe. b Ex quo recessi iason tc. Hic eni ambies sacerdotiũ iuit ad regẽ antiochũ incitãs eũ de trãslatiõe iudeoꝝ ad gẽtiliũ ritũ. vt hr̃ infra. viij. ca. ⁊ istud fuit principiũ malor̃ q̃ fecit antiochus epiphanes i hierlm. vt hr̃ ē. i. li. ⁊ etiã infra in hz scõo. iõ subdit. c Portã succen. id. est portas ciuitatis ⁊ tẽpli. vt hr̃. viij. ca. i. li. d Et effuderũt tc. vt hr̃ prio li. ⁊ in hoc secũdo. e Et ora. ad dñm. magis pugnãtes. ⁊ oriõib⁹ q̃s cũ armis. f Et exasperãtes. antiochi ducib⁹ debellatis. g Et obtu. tc. in tẽplo recupato ⁊ purificato. vt hr̃. i. li. viij. ca. ⁊ dicit hic sacrificiũ. oblatio de aĩalib⁹ simulago farina est frumẽti delicatissima. de qua fiebãt panes ꝓpositionũ. h Et nũc frequẽtate. i. singulis annis celebrate. i Dies scenop. id est purificatiõis tẽpli quã cõstituit iudas. viij. diebꝫ celebrari a. xv. die mẽsis casleu. ¶ Anno. c. Hic ꝓsiter ponit declaratio seu cõfirmatio dicti. ſ. de tribulatiõe q̃

vobis in tribulatiõe ⁊ imperu q̃ supuenit nobis in istis annis: e ex quo recessit iason a sancta terra et a regno. f Portã succẽderũt et effuderũt sanguinẽ innocẽtẽ. g Et oraui⁹ ad dñm et exauditi sum⁹: et obtulim⁹ sacrificiũ ⁊ similagiuẽ. ⁊ accendimus lucernas ⁊ ꝓposuimus panes. h Et nũc frequẽtate dies scenophegie mensis casleu. i Anno cẽtesimo octogesimo octauo populꝰ q̃ est hierosolimis ⁊ in iudea senatusq; ⁊ iudas aristobolo mgro ptolomei regis k q̃ ẽ de genere christorũ sacerdotũ: ⁊ his q̃ in egypto sũt iudeis l salutẽ ⁊ sanitatẽ. m De magnis piculis q̃a deo liberati magnifice gratias agim⁹ ipi. n vtpote q̃ aduersus talẽ regẽ dimicauimus. o Ipse eni ebulire fecit de pside eos q̃ pugnauerũt cõtra nos ⁊ sanctã ciuitatẽ. p Hã cum in pside esset dux ipe. ⁊ cũ ipo imẽs⁹ exercit⁹ q cecidit in tẽplo nanee

supueneratꝫ eis tpe antiochi. ⁊ hz fit p quãdã ep̃lam i egypto tpe iude missaz. cui⁹ tenor hic recolit. cũ dr. Anno. clxxviij. tc. hz hr̃ videt falsuz. q⁹ data ep̃le p̃cedentis q̃ fuit scripta post mortẽ iude. q̃si. xx. annis talis ẽ anno. clxx. vt dictũ ẽ. ⁊ sic iudas lõgo tpe scripsisset post mortez suã. Dicẽdũ q⁹ in ep̃la iude. initiatio annorũ nõ incipit a principio regni grecoꝝ sicut alia ſz ante vt hic innuit glo. ſz vbi icipit ſi dicit pot aũt dici q⁹ incipit a. xij. anno regni. assueti. in q̃ mirabili mõ liberat⁹ fuit pplus ist̃ a pꝛsecutiõe amani. vt hr̃ ibidem. iij. ca. ⁊ hz. propter duo. prio q⁹ liberatio illa fuit valde mirabilis ⁊ notabilis. Judei vo incipiebãt nũeratiõnes annoꝝ a factis notabilib⁹. vt dictũ est. s. scõo q⁹ liberatiõ illa fuit ſ ist̃ istis tpib⁹ antiochi. propter q̃ ep̃la iude loquens de hac liberatiõe incipit ab illa numerare. Assueruꝫ vero

ẽm Computationẽ quã posuit Dani. ix. regnauit annis. xl. vel circiter. ⁊ sic a. xij. anno regni ei⁹ inclusiue in quo fuit facta liberatio pplꝰ ab amam pꝛsecutiõe. remanẽt de regno ei⁹. xxix. anni. cui ẽm hebreos q̃s in hz secut⁹ sum in pce dẽtib⁹ successit dari⁹ ipi⁹ Nester regine filius. q̃ regnauit vi. annis vsq; ad ꝓsummationẽ tẽpli scõi. vtz. i. Esdre. vi et neemie. xv. vsq; ad debellationẽ ei⁹ p alexãdrũ magnũ ẽm hebreos. sicut dicit pleni⁹ sup libũ esdre ⁊ danielis. a quo alexãdro incipit regnũ grecoꝝ. vt dictũ est in princi. primi li. cui⁹ regni fluxerat. cxl viij. anni qñ purificatũ fuit tẽplũ p iudã machabeũ. vt hr̃. ē. i. li. iij. cap. ducib⁹ antiochi debellatis. Isti vo anni sũt iuncti faciunt annos. clxxviij. in ep̃la iude nũeratos. r Aristo. mgro ptolo. scz philometoris q̃ fuit nepos ãtiochi epiphanis. vt ofi sum fuit Dani. xi. ⁊ adhuc ostẽdit infra. iij. ca. ⁊ p ꝓfis fuit tpe iude machabei. vtz ex supradictis prio li. huius aũt ptolomei dicit aristobol⁹ mgr. q⁹ fecit sibi cõmentarios sup libros moysi. et erat natiõe iude⁹. iõ subditur.

m Qui est de gene. christoꝝ sacer. i. vncto⁹. Christ⁹ et a ebrũsimate dr. descẽdit eni ab aaron. tũ linea recta sacerdotalis nõ fuerunt vsq; ad eũ. n Valutẽ. ſ. animẽ.

o Et sanitatẽ corpis. ⁊ subdit ep̃le narratio. in qua ponitur prio euasio sui piculi. scõo. pstratio antiochi. ibi. nã cũ in pside. Circa primũ dr. p De magn. piculis tpe antiochi epiphanis. q Adeo liberati. iuua gra nõ virtute nr̃a vel meritis. r Magni. gras agim⁹ ipi. tanq̃ de beneficijs ei⁹ grati. s Utpote q̃ aduersus talẽ regẽ. ſyrie ⁊ pꝛsidis. cui⁹ regnũ erat valde magne potẽtie et vtutis. t Dimicaui. debellatis ei⁹ ducib⁹. a Ipe eni ebu. i. in magna mltitudie venire. b Fecẽ de p. tc. et pz ex dictis. i. li. c Hã cũ i pſi. Hic ꝓsit fit narratio ẽ ãtiochi. pstratiõe cũ subdit. d Ceci. i tẽ. na. dicit aliq̃ q⁹ hz dr ẽ ãtiocho epiphãe q̃ fuit ꝓpane iude machabeo et sic vt hec exposito p̃cedẽtib⁹ ꝓcordare. ſz huic obstat q̃ dictũ ẽ. ē. i. li. ca. vi. q⁹ antioch⁹ epiphães mortu⁹ fuit lãguore i lecto suo nõ in tẽplo nec gladio. sic dr hic. sic. ij. ix. ca. dr q⁹ mortu⁹ fuit in mõtib⁹ miserrime reuertẽdo ẽ pside. Ad hz aũt rñdẽt doctores dicti q⁹ p tanto dicit hic

in tēplo nanee eecidisse eo q̄ ibi mortui fuerūt amici ei⁹ vt hic dicat. q̄ erāt robur sui exercit⁹, sicut de hoie cui contingit magnū infortuniū. dr cōiter q̄ ē mortu⁹. licet in p̄sona ista fuit vtuus. & sic dicūt q̄ de illo tēplo euasit antiochus. Sed huic rūsioni videt obuiare qđ subdit. clauserūt tēplū cū intrassz antiochus. & sic nō videt q̄ euaserit. quia sacerdotes morte ei⁹ magis q̄rebāt q̄z alioz. ō subdit. Peruasserunt ducē. p̄ō & principal⁹ Et eos q̄ cū eo erāt cōsequēter. Et diuiserūt mēbratim. Q̄z autē p̄ ducē intelligat rex antiochus patet ex principio partis sue⁹ vbi dr. Blam cū in p̄side esset dux. ipe. i. antioch⁹ epiphanes. vt dicunt alii. Igit. pter ista dicunt alii q̄ scriptura loquitur hic de morte anaboch magni q̄ fuit p̄ antiochi epiphanis. & q̄ pater & filius sunt quasi vna p̄sona. Nā pater qđammodo manet in filio. sm illud Eccles. xxv. Dortu⁹ ē pē eius. et quasi nō ē mortuus Reliqt enī filiū simile sibi. Jō nō ē mirandū si scriptura ante loq̄ns immediate de filio trā sit ad patrē. Frequēter enī in sacra scriptura fit ille trāsit⁹ d vna p̄sona ad aliā. pter affinitatē. sicut ostēdi in p̄ceden. loquēdo de modis exponēdi scripturā sacrā. sic igit intelligendo dicit. nā cū i p̄side esset dux. i. antiochus magn⁹ cecidit in tēplo nanee. nā fugat⁹ de bello a scipione aphricano. rediēs ad terrā suā mortuus fuit. in ꝟ tēplo. vt dixi plen⁹ Dan. xi. e Cōsi. oe. sa. nanee. nā vt interficerēt eū eo q̄ esset p̄dator tēploz. induxerūt ad illud qđ subdit. f Eteni cum ea. i. nanea. g Habitatur⁹ venit. i. factus⁹ ei reuerētiā. h Et et accepcu. mul. Hoc enī sibi p̄miserāt sacerdotes q̄ facta diane debita reuerētia traderēt ei pecunias q̄ erāt in tēplo. i Dotis noīe. i. qđ dotatū erat tēplū. nec erāt necessarie ad sumpt⁹ tēpli vel sacrificioz. k Cunqz ꝓpo. eas. vt magis alliceret eū. l Clause. tēplū. quasi habētes ad eū negociū secretū. m Aptoz occul. adi. tēpli. per quē introirēt hoies ad ei⁹ mortē parati. n Et diuimēbra. ré. pter qđ corp⁹ ei⁹ nō fuit cognitū. nec honorē regio sepultū. sicut dixi Dan. xi. o Per oīa bñ. de⁹. ꝟ dixerūt nō zelo vindicte sz iustitie diuine. & in ꝟ terminat epla iude. p Facturi. dic pomꝰ cōclusio iudeoꝝ qui scripserūt iudeis habitātibus in egypto rpe demetrij. inter dētes eos inducere ad celebrationē purificationis tēpli.

c cōsilio decept⁹ sacerdotuz nanee⁹ Eteni cū ea⁵ habitatur⁹ venit ad locū antiochus & amici ei⁹ & vt acciperet pecunias multas⁷ dot⁹ nomine. Cūqz ꝓposuisset eas sacerdotes nanee & ipe cuz paucis ingressus esset ītra ambitū phani⁸ clauserūt tēplū. Cū aūt ītrasset antioch⁹ h aptoꝝ occulto aditu templi murētes lapides ꝑcusserūt ducē & eos q̄ cum eo erāt: & dimiserūt mēbratim et capitibz amputatis foras piecerūt. Per oīa bñ dicit⁹ de⁹ q̄ tradidit impios i Facturi igit q̄nta & viceſima die mensis casleu k purificationē tēpli necessariū l duxim⁹ significare vobis m vt & vos q̄z agatis n diē sce nophegie & diē ignis q̄ datus ē q̄n neemias edificato tēplo & altari obtulit sacrificia. o Nā cū in p̄sidē ducerent p̄es nēi sacerdotes q̄ tūc cultores dei erāt⁹ acceptū ignē d altari occulte r Absc̄dert⁹ i valle⁹ vbi erat pute⁹ alt⁹ & sicc⁹ & in eo cō-

tutati sūt eū: ita vt oīb⁹ i q̄z tus eēt loc⁹. Cū aūt p̄teriſſent anni mlti: & placuit dō vt mitteret neemias a rege p̄sidis: nepotes sacerdotū illoz qui absc̄derāt mis it ad req̄rēdū ignē. & sicut nar rauerūt nobis nō inuenerut ignē sz aquā crassam. et iussit eos haurire & afferre sibi. & sacrificia q̄ imposita erāt: iussit sacerdos neemias aspgi ipa aq̄ & ligna. & q̄ erāt sup posita. Ut q̄z ꝟ factū ē & tps affuit q̄ sol refulsit q̄ prius erat in nubilo⁹ accēsus ē ignis. magnus⁶ ita vt oēs mirarent⁷. Oronē aūt faciebāt oēs sacerdotes dū cōsummaret⁸ sacrificiū. 9 Jonatha inchoante: ceteri⁹ autē respondentibus. Et neemie erat oratio hūc habēs modum. Dñe de⁹ omniū creator⁸ terribilis & fortis⁹ iust⁹ et misericors¹ qui solus es bon⁹ rex⁹ solus prestās: sol⁹ iustus & omnipotēs & eternus qui liberas israel de omni malo: ¹ Qui fecisti patres electos⁷ & sanctifica-

v Die scēophegie. i. purificatōis seu dedicationis dicte.

x Et die ignis. Hic ꝑsit pomꝰ inuitatō ad festū scdm. circa quod p̄ō pomꝰ festi rō. secūdo ei⁹ celebratio. ibi. Oratione aūt. tertio eiusdē approbatio. ibi. Ut vo manifestata. Circa p̄mū dr. x Et die ig. ré. a deo de celo sūt celebrētis & subditur datōis tps. Qñ neemias &c. de ꝟ tamē nulla fit mētio in Esdra & neemia. & subdit datōis mod⁹ q̄ dicit y Nā cū in p̄side &c. tudei vo de regno. & tribuū fuerūt ducti captiui in regnū assirioꝝ et p̄sidis. vt hēt. iij. Regū. xvij. ꝟ de illis nō vid: hic scriptura loq. ꝟ de illis de reg iuda in q̄ erat tēplum. & ist trāslati fuerūt in babylonē. pter qđ dicunt alii q̄ noie p̄sidis hic intelligit rotū regnum nabucho. regis. nic totū aliqñ intelligit per ptē. ꝓt etiā aliter dici q̄ cū nabucho. ptra hier⁹ venerūt multi de reg p̄sidis q̄ habuerūt ptē suā de captiuis. sic ducēt illos in p̄sidē. z Accep. ignē de altari. holocaustoꝝ a Absc̄derunt i valle. s. iosaphat vt dicūt alii q̄ eo q̄ est. p tinqua loco templi. b Ubi erat pute⁹ altus. i. pfundus. c Et siccus. id ē aqua carēs. Cetera patēt in lra vsq̄ ibi. d Accen. est ignis magn⁹. nō humanitus sed diuinitus. ō subdit. e Ita vt oēs mirarent⁷. nō enī esset mirabile si accensus fuisset ab hoie. e Orationē aūt. Hic ꝑtet pomꝰ festi celebratio quātū ad ei⁹ initiū. cū dicit⁹ e Orari. at &c. pter sacrificiū & dationē ignis ad ei⁹ cōsumptionē. sicut datus fuerat tpe helye post aspsionē aque. iij. Reg. xviij. f Jonatha inchoante. q̄ principalis erat iter cātores. g Terribilis. peccatoribz. h Iust⁹ & misericors. nā iusticia & misecōia relucēt in oīb⁹ dei opib⁹. i Qui solus es rex⁹ bon⁹. p essentiā. alij vero p participatōnē trīn. k Solus prestās. s. bñficia. nā alij nō prestāt nisi vtute diuina. l Qui fecisti patres electos. s. abrā ysaac & iacob quos elegisti p tuā misecōiam. m Et sanc. eos. p tuā gratiā. n Et cult. pau. tuā. i. pstm istl. qui in plur. bus locis vete. testa. dicitur pars & hereditas domini.

v Die scēophegie. i. purificatōis seu dedicationis dicte.

x Et die ignis. Hic ꝑsit pomꝰ inuitatō ad festū scdm. circa quod p̄ō pomꝰ festi rō. secūdo ei⁹ celebratio. ibi. Oratione aūt. tertio eiusdē approbatio. ibi. Ut vo manifestata. Circa p̄mū dr. x Et die ig. ré. a deo de celo sūt celebrētis & subditur datōis tps. Qñ neemias &c. de ꝟ tamē nulla fit mētio in Esdra & neemia. & subdit datōis mod⁹ q̄ dicit y Nā cū in p̄side &c. tudei vo de regno. & tribuū fuerūt ducti captiui in regnū assirioꝝ et p̄sidis. vt hēt. iij. Regū. xvij. ꝟ de illis nō vid: hic scriptura loq. ꝟ de illis de reg iuda in q̄ erat tēplum. & ist trāslati fuerūt in babylonē. pter qđ dicunt alii q̄ noie p̄sidis hic intelligit rotū regnum nabucho. regis. nic totū aliqñ intelligit per ptē. ꝓt etiā aliter dici q̄ cū nabucho. ptra hier⁹ venerūt multi de reg p̄sidis q̄ habuerūt ptē suā de captiuis. sic ducēt illos in p̄sidē. z Accep. ignē de altari. holocaustoꝝ a Absc̄derunt i valle. s. iosaphat vt dicūt alii q̄ eo q̄ est. p tinqua loco templi. b Ubi erat pute⁹ altus. i. pfundus. c Et siccus. id ē aqua carēs. Cetera patēt in lra vsq̄ ibi. d Accen. est ignis magn⁹. nō humanitus sed diuinitus. ō subdit. e Ita vt oēs mirarent⁷. nō enī esset mirabile si accensus fuisset ab hoie. e Orationē aūt. Hic ꝑtet pomꝰ festi celebratio quātū ad ei⁹ initiū. cū dicit⁹ e Orari. at &c. pter sacrificiū & dationē ignis ad ei⁹ cōsumptionē. sicut datus fuerat tpe helye post aspsionē aque. iij. Reg. xviij. f Jonatha inchoante. q̄ principalis erat iter cātores. g Terribilis. peccatoribz. h Iust⁹ & misericors. nā iusticia & misecōia relucēt in oīb⁹ dei opib⁹. i Qui solus es rex⁹ bon⁹. p essentiā. alij vero p participatōnē trīn. k Solus prestās. s. bñficia. nā alij nō prestāt nisi vtute diuina. l Qui fecisti patres electos. s. abrā ysaac & iacob quos elegisti p tuā misecōiam. m Et sanc. eos. p tuā gratiā. n Et cult. pau. tuā. i. pstm istl. qui in plur. bus locis vete. testa. dicitur pars & hereditas domini.

o Cōgrega dispsionē nr̄am. nō enī redierāt oēs de babylone ⁊ in alijs regnis multi erāt dispsi. p Affli. ⁊p. nos. hoc dixit neemias nō zelo vindicte sed iustice.

q Cōstitue pplm ⁊c. i. in hierlm ⁊ iudea. r Sic dixit moyses. Deut. xxx. Si ad cardines celi fueris dissipatus, inde retrahet te dns de me⁹ ⁊c. s Cum aūt cōsum. esset sacrificiū p ignē celit⁹ datū. erat enī oblatū in hoc loca ustū qđ incēdebat totaliter ad honorē dnī. t Et reliqua aq. q nō fuerat aspsa sup sacrificia ⁊ ligna. v Nec mias iuni. ⁊c. i. lapides laterales altaris.

p Et eis flāma ⁊c. si muliter diuinitus.

y Sz ex lu. ⁊c. qz maior flāma cōsumit nr̄m iō rē. z At vo. Hic pōnt ponīt dicte celebrationis a pbatio. cū dr.

z Et vo mani. ⁊c. i. dicta cōsumptio sacrificiō⁹ p ignē celit⁹ datū.

a Cōsideras aūt rex. p B nō erat factū hūanum sed diuinum.

b Et rē diligēter exam. ne forte fuisset ibi aliquid ficticiū. c Fecit ei tēplū. si accipiat hic factio ppie. iste rex fuit dar⁹ cui⁹ anno. vi. pfūmatū ē tēplū scōm prio Esdre. vi. ⁊ B consonat dictis hebreoꝝ. q̄ inter cyrū ⁊ hūc dariū ponūt nīi duos reges. s. cābisen ⁊ assuer vt dictū fuit. i. Esdre. et ca. ar. daniel⁹. Nec obuiat qđ alibi dr iste rex Artarerses. qz sm hebreos illo tpe oēs reges pse nōie regni vocabant artarerses. et cū B habebāt nomē pprium psone vt cyr⁹ cābises ⁊ hmōi. sicut reges romani dicūt cesares nōie cōi. et cū B habēt nomē psonale. vt Iulius⁹ augustus⁹ tyberius⁹ ⁊c. sm alios hystoriographos neemias fuit missus post tēpli cōsummationē. ⁊ sm hoc factio accipit hic large cum dicit

c Fecit ei tēplū. i. factū decorauit ⁊ honorauit. Nō enī pōt dici q̄ in pside fecerit tēplū sacerdoti neemie. Hā extra hierlm nō erat licitū iudeis tēplum erigere seu sacrificare. pter qđ neemias q̄ sanct⁹ erat B nō sustinuisset.

d Ut pba. q. d nō fac. fue. i. vt facto a pbaret tāq̄ vere dictū miraculū in hierlm factū. e Et cū pbasset. i. a pbasset.

f Sacerdo. ⁊c. p ducē nōie ipi⁹ indeā regētē. g Et accipiēs ⁊c. i. nō solū p pdictū ducē dedit eis munera sz etiam in psona pria. qđ tripl̄r pōt intelligi. vno mō veniendo in hierlm ex deuotiōe. alio mō p sepīm dispōnēdo in pside dona sacerdotibꝫ in hierlm trāsmittēda. tertio mō qz ciuitate redificata neemias sacerdos redijt ad regē. et cū eo aliq̄ alij sacerdotes quibus manu pria dona dedit. h Appellauit aūt neemias hūc locū. i. festū in hoc loco notatū. i Nepthar qđ ⁊c. ⁊ idē significat nephi. idē enī idioma variat sm diuersas partes terre. sic galli cū plius ⁊ in picardia aliter pronunciatur.

stī eos: accipe sacrificiū p vniuso: pplo tuo isrl⁹. ⁊ custodi ptē tuā ⁊ sctifica⁹. Cōgrega dispsionē nr̄az. libera eos q̄ ꝓuiūt gētibꝫ ⁊ ptē pros ⁊ abōiatos respice vt sciāt gētes q̄ tu es deus nr̄. Affligе oppmētes nos et ꝓtumeliā faciētes ī superbia. q Cōstitue pplm tuū in loco sctō tuo: sic dixit moyses. Sacerdotes aūt psallebāt hymnos: vsqz quo cōsūptū eēt sacrificiū. r Cū aūt ꝓsūptū eēt sacrificiū: s ex residua aq̄ neemias iussit lapides maiores pfūdi. Qđ vt factū ē ex eis flāma accēsa ē: t sz ex lumie qđ refulsit ab altari ꝓsūpta ē. u Et vo māifestata ē res renūciatū ē regi psaz q̄ ī loco ī q̄ ignē absc̄oderāt hi q̄ trāslati fuerāt sacerdotes: aq̄ apparuit. de qua neemias ⁊ q̄ cum eo erāt purificauerūt sacrificia. x Cōsideras aūt rex. ⁊ rē diligēter examinās: y fecit ei tēplū. vt pbaret qđ fctm erat. z Et cū pbasset: sacerdotibꝫ donauit multa bona: ⁊ alia atqz alia munera. a et accipiens manu sua tribuebat eis. b Appellauit aūt

neemias hūc locū nepthar qđ interptat purificatio. vocat aūt apud plures nephi.

.II.

i Inuenit aūt in descriptionibꝫ hieremie pphe q̄ iussit eos ignē accipe q̄ trāsmigrā. bāt vt significatū ē: b et vt mādauit trāsmigrātes. Et dedit illis legē ne obliuiscerēt p̄cepta dñi. ⁊ vt nō exerrarēt mētibus videntes simulacra aurea ⁊ argētea ⁊ ornamenta eorū ⁊ alia hmōi dicēs. portabāt ne legē amouerēt a corde suo. c Erat aūt ī ipa scriptura⁹ quō tabnaculū ⁊ archā iussit pphā⁹ diuino trāslato ad se fctō⁹ comitari secū. b vsqđ exijt ī mōte ī q̄ moyses ascēdit ⁊ vidit dei hereditatē. Et veniēs ibi hieremias inuenit locū spelūce: et tabnaculū ⁊ archā ⁊ altare incēsi intulit illuc⁹ ⁊ ostium obstruxit. Et accesserūt qdā sibi q̄ seqbāt vt notarēt sibi locū ⁊ nō potuerūt inuenire. Et ait cognuit hieremias culpans illos dixit q̄ ignot⁹ erit loc⁹ donec congreget dns congregationē populi: et propicius fiat. m Et tunc

i Inuenit. Posita mutatione ad observātiaz duplicis festi. ⁊ hoc p verba. hic pōt ponī tra mutatio ad idē p pphārū dicta. Et dixit in duas partes. s. in partē principalē ⁊ incidētalē. q̄ incipit ibi. Et vt cōstruens. Prīa in dās qz inducit prio ad scōm festū vt cōtinuētur dicta dicēdi. scōd ad primū. ibi. fuit ⁊ salomon. Circa primuz prio ponunt hieremie dicta. cum dicitur.

a Inuenitur aūt ⁊c. istas descriptiones nō habem⁹. nec etiam hebrei.

b Et vt mādauit trāsmigrans ⁊c. hoc bene hē in epla q̄ denota tur a baruch. eo q̄ fuit ei⁹ scriptor ⁊ portitor. tñ tenet cōiter q̄ hiere. fuit eius auctor.

c Erat aūt in ipa scriptura. s. descriptionū p dictaz q̄s nō hab. m⁹

d E no taber. ⁊ archam q̄ fecit bezelcel in deserto. Exo. xxv.

e Just. ppha. s. hiere.

f Diuino respōso ad se facto. i. ex diuio mādato.

g Comitari secū per aliēs q̄ portabāt ista.

h Vsqđ exijt in monte ⁊c. i. nebo i vertice cui⁹ phasga. vt habetur Deuteronomij vltimo.

i Inuenit locū spelūce. nō a casu sed ex diuina ostēsiōe sm ista scripturā. k Et ostiū obstruxit. s. introitū illius spelūce incognoscibile sua oratione reddidit. io subdit

tur. Et accesserūt quidā ⁊c. l Ignotus erit locus ⁊c. hanc autē cōgregationē ⁊ appiationē expectant iudei futurā in aduētu messie. ⁊ nos intelligimus esse factam in aduentu christi sm q̄ dicit Johā. xi ca. q̄ cayphas cum esset pontifex anni illius pphetauit. quia iesus erat moriturus pro gente. ⁊ nō tm pro gente sed vt filios dei qui erant dispsi cōgregaret in vnū. m Et tunc dom⁹ ostēder hec. Cū igit ista nō sint ostensa in aduentu christi. qz sm hebreos a tempore captiuitatis babylonice vsqz nūc habita nō fuit archa domini. pter qđ locus iste videtur aliquibus saltus vel saltē dubius. pōt tamē ad hoc dici

q̄ p̄dicta appa rebūt in fine mūdi in cōuersione iudeorũ ad fidē christi. Sz hoc esse videt cōtra dictũ ihiere. ca. xlj. Et nō dicēt vltra archa dñi. neq; ascendet sup cor neq; fiet vltra. Itē qō hic dicit de abscōsione arche ⁊ altarz incensi p hiere. nō habet magnā apparētiā. q̄ hieremias in carcere fuit clausus vsq; ad diē captiōis hierusalē p chaldeos. vtz ihiere. xxxvij. ⁊ xxxviij. et sic ante captionē ciuitatis ista nō fecē nec post captionē vt vidē. q̄ capta ciuitate stati chaldei oia p̄dosa nō solū aurea ⁊ argentea: sed etiā erea cōtregerūt et totum rapuerunt et asportauerūt. iiij. Reg. xxv. ⁊ hiere. vlt. ppt qō non vidē verisimile q̄ hieremie dimiserūt archā dñi ⁊ altare incensi. que erāt de auro purissimo. vt hz in Exod. Igit ppter ista et alia supradicta de morte antiochi a tpe demetrij que cū difficultate magna possunt cū aliis scripture locis concordari. vtz ex supradictis liber iste secūdus et maxime quātū ad p̄fationē reputat a multis multū apocryphus. istud tū maioz iudicō dereliquo.

n Et sicut. Hic ostit̄ ducunt ad ꝓpositū dicta salomonis ⁊ moysi cum dicitur.

o Manifestabat hec. s. nubes implēs domū dñi. ij. Reg. viij. ⁊ ij. Paral. v. p Et vt sapiam ⁊c. post dedicationē. iij. Reg. viij. q Sicut ⁊ moyses orauit ⁊c. Leui. ix. sicut ⁊ salomō orauit ⁊ descēdit ignis de celo. ij. Paral. vij. r Et dixit moyses ⁊c. hoc hz Leui. x. vbi dr q̄ moyses increpauit eleazar ⁊ ithamar. eo q̄ hostiā p peccato nō comederāt. sed iussit eā exustā. ⁊ nō cū dr. b. s Dixitq; moyses. subintelligendū ē increpatiōes p̄ aaron ⁊ filios ei⁹. t Siluit. Hic inducit ad primū festū sez dedicatiōis q̄ iudā ⁊ fratres eius instituū p factū salomonis ⁊ dicta neemie. cū dicit. similiter ⁊ salomon ⁊c. u Inferebant aūt ⁊c. quos nō habem⁹ nec etiā hebrei. v Et qualr cōstruēs. Hic addit inicidēs de libris ꝓscriptis ⁊ cōgregatis tpe neemie. nam illo tpe Esdras sacerdos reperant libros vet. te. q̄ fuerāt cōbusti p chaldeos. x Siluit aūt ⁊ iudas ⁊c. Ex q̄ videt q̄ ei⁹ tpe etiā auctoritate fuerūt ei⁹ facta ⁊ fratrū suoz descripta. y Acturi itaq;. Hic vltimo ponit intēta cōclusio. s. inductio iudeorū habitantiū in egypto ad celebrationē duoz festoz. de quibz dicit. z Bene igit facietis ⁊c. eos solennizātes. et vt hoc libentius faciāt dant eis spem de diuinis beneficijs ampliorib⁹ obtinendis cum dicitur.

a Deus autem ⁊c. dans ei plenam libertatem tempo

dis ostēdet hec: et apparebit maiestas dñi: et nubes erit sicut ⁊ moysi manifestabat. ⁊ sicut cū salomon petijt vt loc⁹ sanctificaret̄ magno deo⁹ manifestabat hec. Magnifice etenī sapiētiaz tractabat: et vt sapiētiam habēs obtulit sacrificium dedicatiōis ⁊ ꝓsummationis tēpli. Sicut ⁊ moyses orabat ad dñm: ⁊ descēdit ignis de celo ⁊ ꝓsūpsit holocaustū: sic ⁊ salomō oranit. ⁊ descēdit ignis de celo et cōsumpsit holocaustū ⁊ dixit moyses eo q̄ nō sit comestū qō erat p peccō: et cōsumptū ē. Sic ⁊ salomō octo diebz celebrauit dedicationē. Inferebant ēt in descriptiōibz ⁊ cōmētarijs neemie. hec eadē: ⁊ qualr cōstruēs bibliothecā congregauit de regiōibz libros et ꝓphaz ⁊ dauid: ⁊ epl̄as regū ⁊ de donarijs. Simil⁊

aūt ⁊ iudas ea que ciderat p bellū qō nobis accidērat cōgregauit oia: ⁊ sunt apud nos. Si ergo desideratis hec: mittite qui perferant vobis. Acturi itaq; purificationē scripsim⁹ vobis. Bene ergo facietis. si egeritis hos dies. Deus aūt qui liberauit populū suū ⁊ reddidit hereditatē oībz: et regnū ⁊ sacerdotiū ⁊ sanctificationē: sicut ꝓmisit in lege: speram⁹ q̄ cito nr̄i miserebit: ⁊ cōgregabit de sub celo in locū sanctū. Eripuit enī nos ⁊ magnis periculis: ⁊ locum purgauit. De iuda vo machabeo ⁊ frib⁹ ei⁹ ⁊ de tēpli magni purificatōne et de are dedicatione: sed ⁊ de prelijs que ptinēt ad antiochū nobilē ⁊ filiū ei⁹ eupatorē et de illuminatōnibz que de celo facte sunt ad eos q̄ pro iudeis fortiter fecerūt

re symonis filij matathie. vt dictum est supra. i. li. ca. xiij. quo tpe isti vident scripsisse iudeis cōmorantibz in egypto. vt dictum est ca. p̄cedēti. b Et reddidit hereditatē oībz. s. habitantibz in iudea. nā habita pace quilibet poterat habitare in hereditate sua. c Et regnum ⁊ sacerdotiū. i. locum regni qui est hierusalem vel p regnū intelligit regimē populi qō habuerunt successiue fratres machabei simul cū sacerdotio. nō enim pōt dici q̄ tūc habuerit regnū ꝓpte. nā a captione regis sedechie. nullus fuit rex de iudeis vsq; ad aristobolū nepotem symonis predicti qui post captiuitatē babylonicā primo imposuit sibi diadema regni. vt dicit Josephus libro. xiij.

d Et sanctificationē sez templi ⁊ dei cultū.

e Sicut promisit in lege. Deute. xxx. Si ad cardines celi fuerit dissipatus inde retrahet te dñs deus ⁊c.

f Speramus. ex hac promissione.

g Q̄z cito nostri miserebit. maiora bona tribuendo.

h Et cōgregabit ⁊c. vos ⁊ alios iudeos q̄ estis dispersi per mundum. et hoc impletum fuit per christum. quia fm q̄ dicitur Johannis. xi. Christus passus est vt filios dei qui dispersi erant congregaret in vnū. i. in vnam ecclesiā caritate vnitam. Isti vero intelligebāt de congregatione corporali iudeorū in hierusalem et in idea. sicut ⁊ iudei moderni expectant hoc fieri in aduentu messie. Intentio tamen legis ⁊ prophetarum de congregatione fidelium fienda per christū est de spirituali congregatione que iam partim impleta est modo dicto. ⁊ perfectius implebitur circa finem mundi. quando omnes gentes conuertentur ad fidem christi.

i Eripuit enī nos de magnis periculis. vt patet ex p̄cessu primi libri.

l Et locum purgauit. vt habetur supra primo li. xiij. ca.

l De iuda vero. Premissa inuitatione ad obseruātiam dupliciis festi. hic cōpendiose ponit̄ processus huius libri secundi. Et diuidit in tres partes. quia primo tangitur breuiter eius materia. secundo scribentium ratio motiua ibi. Confederantes enim. tertio scribendi modus et forma. ibi. Veritatem quidem. Prima pars patet ex dictis in primo libro vsq; ibi.

l Et de illuminationibus. id est diuinis reuelationibus et angelicis apparitionibz que in hoc secundo libro magis explicantur. vt patebit locis suis prosequendo.

m Cū pau. essent vindicarēt. malos puniēdo.
n Et barbarā ⁊c. iudei eīm barbaros reputabāt oēs q̄ nō erāt de lege sua. o Ut leges q̄ abolite erāt. p edictū regis antiochi. vt ptz. i. c. primi libri.
p Restitueret. p. iudā machabeū ⁊ socios ei⁹.
q Dño cū oīm ⁊c. i. hec nō fuerunt facta virtute humana sz di
r Jtēqz a ia (uinasone ⁊c. q̄ scripsit diffuse iude ⁊ socioz eius
s Tentauim (facta. mus nos. er q̄ videf q̄ fuerūt plures i hac cōpilatione.
t Uno volumīe breuiare. s. in ß scōo libro q̄ est satis breuis.
v Cōsiderantes eīm hīc ostēdit scribentiū motiua ratio q̄ ē vtilitas legentiuz q̄ gaudēt breuitate. ⁊ nō descripta breuiter. legūt libentius. ⁊ memorie cōmendāt melius. propter qđ isth si plures fuerint laborē ab breuiādi sumpserūt. ⁊ idem fuit motiuū si vn⁹ tm̄ abbreuauit. ⁊ bis dictis patz lēa.
x Ueritatē q̄dē. hīc ostēdit ponitur scribēdi modus ⁊ forma cū dr
x Ueritatē q̄dē ⁊c. i. cedim⁹ va esse que scripserūt alij diffuse.
a Ipi aūt. i. nos. fm datā ⁊c. quā breuitatē formā explicat p exemplum dicēs.
b Sicut enim noue dom⁹ architecto. i. principali artifici.
c De vniuersa structura curandū est. s. dispositōe fundamēti partetū ⁊ tecti.
d Et ei vo q̄ pingere ⁊c. nā ad eū nō pti
ita vt vniūsaz regionē⁽ᵐ⁾ cuz pauci essent vindicarēt⁽ⁿ⁾ et barbarā multitudinē fugarēt: ⁊ famosissimū i toto oz be tēplū recuperarent: ⁊ ciuitatem liberarēt⁽ᵒ⁾ vt leges q̄ abolite erāt⁽ᵖ⁾ restitueret⁽ᵍ⁾ domino cū oī tranq̄llitate, ppi tio facto ill. ⁽ʳ⁾Jtēqz a iasone cyreneo q̄ nqz libris cōprehensa⁽ˢ⁾ tentauim⁽ᵗ⁾ nos ⁽ᵛ⁾vno volumīe breuiare⁽ˣ⁾ Cōsiderantes eī multitudinē librorū ⁊ difficultatē volentiby aggredi narratōes hystoriaz, ppt multitudinē rex cuiauim⁽ᵃ⁾ volētiby q̄dē legere vt essent animi oblectatio: studiosis vo vt facili⁹ possint mēozie cōmēdare, oīby aūt legētiby vtilitas ofera tur. Et nob q̄dē ipis q̄ hoc op⁹ breuiādi cā suscepim⁹ ñ facilē laborē: imo vo negociū plenū vigiliaz ⁊ sudoris assumpsim⁹. Sic hi q̄ parāt quuiū: ⁊ q̄rūt alioz volūtati parere, ppt multoz grāz libēter laborē sustinem⁽ᵇ⁾ vitatē q̄dē ō singul' autoriby ꝓcedētes: ipi āt fm datā formaz breuitati studētes⁽ᵇ⁾ Sic enī noue dom⁹

architeco⁽ᶜ⁾ de vniuersa structura curandū est: ei vo q̄ pingere curat q̄ apta sunt ad ornatū exq̄rēda sūt: ita estimandū est ⁊ in nobis. Et eīm intellectū colligere et ordinare sermonē: ⁊ curiosi⁹ ptes singlas q̄sq̄ disq̄rere hystorie ꝓgruit autori ⁽ᵈ⁾breuitatē vo dictois sectari: ⁽ᵍ⁾ ⁊ executōes rex⁽ᵇ⁾ vitare breuitati ꝓcedēdū ē ⁽ᶠ⁾Hinc ergo narratōez incipiem⁹: de pfatione tm̄ dixisse sufficiat. ⁽ᵏ⁾Stultū eīm est añ hystoriā effluere: i ipa aūt hystoria succingi. .III.

⁽ᵉ⁾Gitur cuz sancta i ciuitas⁽ᵇ⁾ habitaret in oīm pace: leges aūt⁽ᵇ⁾ adhuc optime custodirent⁽ᵏ⁾ ppt onie pōtificis dispositōez ⁊ pietatē ⁊ aīos odio habētes mala: ⁽ᵉ⁾fiebat vt ⁊ ipi reges ⁊ pncipes locū⁽ᵉ⁾ sūmo honore dignū ducerēt: ⁊ templuz⁽ᵈ⁾ maximis muneribus illustrarent⁽ᵉ⁾ ita vt Seleuc⁽ᵉ⁾ asie rex de reditibus suis prestaret offies sumpt⁽ᵉ⁾ ad ministeriū sacrificioz ptinētes⁽ᶠ⁾ Symō aūt ō tribu beniamin ꝓpositus

tia libri breuiādi cā. ⁊ scribēdi forma. vt dictū ē. Qđ aūt ponit ō imitatōe ad duoz festoz obseruātiā. nō ꝓprie ptinet ad hui⁹ libri pfationē. sed magis est aliquid adiunctum vt pambulum sicut dictū est supra.

Capitulum. III.

i Bit cū sancta ciuitas ⁊c. Sicut ptz ex pdictis i ß libro scōo tangit breuis liberatio ludeoz ab afflictōibz p iudā machabeū ⁊ socios eius. in q̄ etiā aliq̄ ponūt q̄ supi⁹ i primo li. sūt omissa. Sciēdū etiā q̄ hystoriographi cōiter incipiūt ab alio q̄ pcedēti hystoriā q̄m intēdūt principalit describere vt sic ꝓueniēti⁹ descēdāt ad suū ꝓpositū. ⁊ io verisile est q̄ iason cyrene⁽ᵃ⁾ q̄ hystoriā iude⁽ᵇ⁾ ⁊ sociorum ei⁹ scripsit diffuse. icepit a tpe pōtificis onie ⁊ eodē mō liber iste q̄ ē abbreuiatio illi⁹ hystorie. vt dictū ē. ictpit silr mō. ppt qđ i duas ptes diuidit. q̄ prio ponit q̄dā liberatōis tē pli tpe onie. scōo subdit liberatio rempli ⁊ ppli facta tpe iude. ca. seq̄n. ibi. Sed post seleuci. Circa primū sciendum q̄ opposita iuxta se posita magis eluescūt. ⁊ io prio ponit tēpli venerato ꝓcedēs scōo eius ꝓculcatio se q̄ns. ibi. Symon aūt Circa primū dicit.

a Jgit cū sctā ciuitas. s. hierusalez. q̄ dr sctā eo q̄ ibi vigebat cultus diuinus.
b Habitaret i oī pace. sub tributo cū regū
c Leges etiā (syrie. s. date moysi. d Adhuc opti. custodirent. nā a redditu captiuitatis babylonice vsq̄ ad tps antiochi epiphanis. nō legit iudei ad ydolatriā seu ritū gentilū declinasse.
e Dropf onie pōtificis pietatē. i. diligētiā i diuino cultu nā fm tullium pietas ē cult⁹ soli deo debit⁹. Q. aūt i aliq̄
b⁽ᵇ⁾ libris ꝑmittit dispositōez si ē ō textu. nec i libris correctis. f Et aios. s. alioz onie adhesitū. g Fiebat vt ipi re. ⁊ pnci locū. i. birā ad diuinū cultū electa.
h Sūmo honore dignū ⁊c. i ea edificatū. i Maris muneribus illustrarēt. ita q̄si solū honorabāt⁽ᵇ⁾ bo sz etiaz facto. ⁊ ponit exēplū cū dr. k Jta vt seleuc⁽ᵉ⁾ iste fuit fili⁹ antiochi magni. ⁊ ei successit i regno. sic ostensum ē in pncipio primi libri. l Symō āt. hīc ostēdit ipi⁹ tēpli ꝓculcatio. cui⁽ᵈ⁾ prio ponit occasio. ⁊ scōo subdit executio. ibi. Cūqz retulissz. Circa primū dr. l Symō aūt

ꝛc.q̄ tū ad res exteriores.q: nō fuit sacerdos cū esset ō
m Contēdebat obsistēte ꝛc.s.onia. (tribu beniamin.
n Iniquū aliq̄d ꝛc.i.cū difficultate aliq̄d attētare ꝛ ōz
a molo ꝛs.vñ etiā.j.utj.c.ōz q̄ amici bu⁹ symonis sub
alis ip⁹ homicidia ꝑpetrabāt. o Sz cū vincere ꝛc.
p se ꝛ suos.cogitauit
ꝫ facere p regiā pote
statē.nō subdit.
p Venit ad apollo
niū.q̄ gentilis erat vt
sic p ducē regē indu
ceret ad tēpli spoliati
q Et nūciauit (onē.
ꝛc.loc⁹ erat ꝑpe tēplū
in q̄ custodiebant de
posita valētiū psona
rū.ꝛ etiā bona p sustē
tatiōe pauper colle
r Et cōes copi (eta.
as imensas esse.s.i il
lo erario.ꝛ dicuni hic
cōes copie.bona sua
ta p cōtate.q̄ nō ptinent ad rōes sacrifici
orū ꝫ addidit iste ꝑdi
tor.qr sciebat q̄ rex q̄
p sacrificijs sumptus
dabat vt ꝓmissū ē.nō
libēter acciper bona
p sacrificijs custodita
ideo subdit.
s Esse aūt possibile
sine offensa.
t Sub ptāte regī ca
dere vniuersa.i. fisco
regio applicari p bo
no regni.
v Cūq; ꝫ ꝓfir ponit
vicit ꝓtept⁹ executio.
circa quā primo ponitur mādatū regī cū ōz
Cūq; retulissz ꝛc.ꝛ pz
secūdo obediēta du
cis cū dicit.
a Statimq; heliodo
rus.vbi primo ponit
ei⁹ attētatio.s.ō ꝓpli
trepidatio.ibi.nō mo
dica vo.tertio atten
tantis pcussio.ibi.he
liodor⁹ aūt.q̄rto pcus
si sanatio.ibi.Cūc q̄
dā.Circa primū ōz.
a Statūmq; heliodo
rus ꝛc.ad exequēduz
regī mandatū.
b Spē q̄dē.i. summa
c Quasi p ce (tor
lessyriā ꝛc.ad setēdū eaz dispositōez tūi ne iudei se muni
rent ad defendēdū eraria ꝫ ip̄m.cetera patēt vsq; ibi.
d Osidit deposita esse hec.ꝛ victualia ꝛc.In tribu eīm
ūnis fiebat q̄dā decima pauplb⁹ distribuēda.q̄ aliqsi vē
deba⁹ ꝛ ꝑciū i tēplū ad custodiā mittebat.fiebāt etiā cū
ꝫ alique collectōes a diuitib⁹ q̄ sibi seruabant.
e Quedā vo esse hyrcani thobie.i. deposita ab eo.
a Viri valde eminēt⁹.i vtute ꝛ fama.ꝛ ꝫ ōz ad ofiden
tēpli ꝓstitut⁹: m cōtendebat
obsistēre sibi ꝓcip⁹ sacer
dotū n iniquū aliq̄d i ciuita
te moliri Sed cū vincere
oniam no posset, venit ad
apolloniū tharsee filiū q̄ il
lo tpe erat dux celessyrie et
phenicis: ꝛ nunciauit ei pe
cunijs innūerabilibꝫ plenū
esse erariū hierosolymis: ꝛ
cōes copias īmēsas esse q̄
nō ptinent ad rōes sacrifici
orū esse aūt possibile sub
ptāte regis cadere vniuersa
o Cūq; retulissz ad regē ap
polloni⁹ de pecunijs q̄ de
late erāt: ille accitū heliodo
rum q̄ erat sup negocia ei⁹:
misit cū mādatis vt p̄dictā
pecuniā trāsportaret p Sta
timq; heliodor⁹ iter ē aggres
sus: r specie quidē q̄si p ce
lessyriā ꝛ phenicē ciuitates
esset pagratus⁹: reuera aūt
regis ꝓpositū pfectur⁹. Sz
cū venisset hierosolymā et
benigne a sūmo sacerdote
i ciuitate esset exceptus: nar
rauit ō dato indicio pecu
niaꝝ: ꝛ cui⁹ rei grā adesset
aperuit. Interrogabat aūt
si ve hec ita essent. Tūc sū
mus sacerdos t osidit depo
sita esse hec ad victualia vi
duaꝝ ꝛ pupillorum: q̄daz vo
ē hyrcani thobie viri val
de eminētis: in his q̄ detu
lerat impi⁹ symon: vniuer
sa aūt argēti talenta esse q̄
dū q̄ ibi nō reseruabāt depositā malor hoīm vl fidelitē.
vsi ꝛ neemias fecat ptici vasa thobie gentil⁹ gazophila
no dom⁹ dñi. Hecmie.xiij. b Decipi vo eos q̄ credi
dissent.i. cōmēdassent depositā sua ibi custodiēda.ꝛ sup
plendū ē si portaret regi. c Impossibile oīno esse,
dringēta ꝛ auri ducēta de
cipi vo eos q̄ credidissent
loco ꝛ tēplo qō p vniūsum
mūdū honorat⁹ p sui vene
ratōe ꝛ sctitate oīno impossibile esse d At ille p his
q̄ habebat in mandatis a re
ge: dicebat offi genere⁹ re
gi ea esse deferēda Cōstitu
ta aūt die intrabat de his
heliodor⁹ ordinatur⁹ f Non modica vo p vniuersam ci
uitatē erat trepidatio Sa
cerdotes aūt añ altare cuz
stolis sacerdotalibꝫ iacta
uerūt se: ꝛ inuocabāt ō ce
lo eū: q̄ ō depositis legē po
suit vt his q̄ deposuerant
ea salua custodiret g Jā vo
q̄ videret summi sacerdotis
vultū mente vulnerabat:
facies em ꝛ color immuta
tus: declarabat internum
animi dolorē. Circūfusa ei
erat mestitia quedā viro: ꝛ
horror corpis: per quē ma
nifestus aspicientibꝫ dolor
cordis eius efficiebatur.
Alij etiā gregatim ō domi
bus ꝓfluebant publica sup
plicatione obsecrantes: p
eo q̄ in ꝓtemptū loc⁹ esset
venturus. Accinctiq; mulie
res cilicijs pect⁹ p plateas
ꝓfluebāt: ꝫ ꝛ vgines que
cōclusē erāt pcurrebāt ad
oniā: alie aūt ad muros. q̄
dā vo p fenestras aspicie
bant: vniuerse aūt proten
hec ē ꝓstructio suspēsi
ua.ꝑ q̄ ō refert ad in
terrogatōez heliodori
q̄ ꝓmittit. Si ve hec
ita essent.s.q̄ dixerat
symon.s.q̄ sine offen
sa dei possent ad regē
dicta deportari.ꝛ ꝑ
ꝫ onias i sua visione
dicit ipossibile esse.qr
ꝫ nō solū erat aliena
rape.sz etiā dei tēplo
ꝓuincialiā inferre.
d At ille.s.heliodor⁹
e Pro his q̄ ha.i mā
datis a rege.cui vole
bat simplicit obedire
f Dicebat offi gene
re.i.o⁹ modis.
g Regi ea esse defe
renda.ideo subdit.
h Cōstituta aūt die
intrabat ad exequēdū
regia mandatū.
i Non modica vo.ꝫ
ꝓfiter ponit ꝓpli trep
datio.ne ꝓtempt⁹ infer
ret dei templo.ad q̄ ō
euitandū subdit cōis
oko.ꝛ primo sacerdo
tū cū dicit.
k Sacerdotes āt ast
altare.s. holocaustoꝝ.
l Cū stolis ꝛc.in sig
nū humiliatōis vt p
ces eoꝝ essent magis
eraudibiles fm illud
Eccl.xxxv. Oko humi
liantis se nubes pene
m Et iuuo (trahit.
cabant ō celo.i. vt ex
audirent de celo.
n Qui ō deposit⁹ le
gē posuit Exo.xxij.
o Ut his q̄ deposit
erant.ab iniuriōe he
n Jā vo q̄ (liodor⁹.
videret sūmi sacerdo
tis vultū supple sibi
cōpateret.ꝛ subdit ra
tio cū dicit.
o Mēte vulnerabat
q̄ ꝓfir declarat p im
mutatōez faciei.i. q̄ magis q̄ i alijs ptib⁹ corpis relucet
p Pro eo q̄ i ꝓtemptu ꝛc.nisi de (dispositio animi.
adiuuaret ꝓpter q̄s eius auxiliū sup ꝫ implorabat.
q Accinctiq; mu.cili.pect⁹ se macerādo p subsidio dei
r Sz ꝛ vir.q̄ ꝓclu.erāt.i. ō domib⁹ parētū (impetrādo.
si essent rōe verecūdie ꝛ pudicitie vginal.tū i illa turba
tiōe erubāt ꝓter mo⁹ solitū currētes ad oniā. Aliq̄ tū ex
ponūt ꝫ dicētes q̄ aliq̄ vgines nobiles ꝑpe tēplū custo-

diebant incluse vsq; q̄ nuptui traderent. s Erat enī
miſera ꝓmixte multitudis iudeoꝝ cuiuſcūq; ſtat⁹ ⁊ ſexus.
t Et magni ſacer. i agōe ꝓſtituti. i. in anxietate mētis.
v Expectatio. p ꝓcepta tēpli fuſo. cetera patent.
x Heliodor⁹. Hic ꝓfit ōſcribit exeq̄ntꝫ pcuſſio: cum ōr.
Heliodor⁹ āt ⁊c. i. q⁹
ficere intēdebat.
y Sz ſpūs oīpo. dei id eſt eius virtus.
z Magnā fecit ⁊c. quertēdo heliodorū
et ſuos ſatellites in
tantā mētis formidiez
et roboꝛ diſſolutioez
q⁹ ſi poterāt pficē il-
lā executoꝛ. ⁊ ſubdit
a Appa⁹ (cā cū ōr.
rut enī ill' q̄dā equ⁹
terri. ba. ſeſſoꝛē. i. an
gelū loci defenſoꝛē i
ſpecie hois eq̄ſtꝛ appa
b Heliodo. (rentē.
ro pri. cal. eliſit. i. pri
ores pares pedū: et
inde ōr calcitrare.
c Alij ēt ap. duo iu
uenes. i. angeli i ſpe
cie iuuenū apparen-
d Virtute de (tes.
cō. ⁊c. apparebāt eīs
fortes ⁊ pulcri ⁊ bñ
ornati. ad deſignan
dū angeloꝝ fortitudi
nē ⁊ pulcritudinē na
ture et ornatū glie.
e Subito āt helio
doꝛ ꝓcidit i terrā. ex
coꝛ pcuſſioe.

dentes manus in celū dep
cabant. ⁴ Erat enīz miſera
cōmixte multitudis ⁵ ⁊ ma
gui ſacerdoꝛ in agone ꝓſti
tuti ⁶ expectātio. Et hi q̄dē
inuocabāt oīpotētē deū vt
credita ſibi bis q̄ credide-
rāt cū oī integritate ꝓſua
renē. ⁷ Heliodoꝛ⁹ aūt qđ de
creuerat pficiebat, eodē lo
co ipſe cū ſatellitib⁹ circa
erariū pſens. ⁸ Sz ſpūs oī
potent⁹ dei ⁹ magnā fecē ſue
oſtenſiōis euidētiā. ita vt
oēs q̄ auſi fuerāt parere ei
ruētes dei vrute i diſſolu
tionē ⁊ formidinē ꝓūterēt
¹⁰ Apparuit ei ill' q̄dā equ⁹
terribilē hūs ſeſſoꝛē optis
opimētis adornat⁹. iſq; cū
impetu ¹¹ heliodoro prioꝛes
calces eliſit. ¹² Qui aūt ei ſe
debat videbāt arma hē
aurea ¹³ Alij etiā apparuēr
duo iuuenes ¹⁴ vrute decoꝛi:optimi glia: ſpecioſiq;
amict u: q̄ circūſteterūt eū
et ex vtraq; pte flagellabāt
ſine intermiſſione ¹⁵ multis
plagis verberātes. ¹⁶ Subi
to āt heliodoꝛ ꝓcidit i ter
rā: ¹⁷ eūq; mlta caligie circū
fuſum ¹⁸ rapuerūt, atz in ſel
la geſtatoꝛia poſitū eiecerūt
Et hīs q̄ cū mlt⁹ curſoꝛib⁹
⁊ ſatellitib⁹ pdictū igreſſ⁹
eſt erariū portabāt nllo ſi
bi auxiliū ferēte mānifeſta
dei conita vrute. Et ille q̄
dē p diuinā vrutē iacebat
mut⁹ atz oī ſpe ⁊ ſalute pri
uat⁹. ¹⁹ Hi āt dūz bñdicebāt
qꝛ magnificabat locū ſuuz
et tēplū qđ paulo añ tioꝛe
ac tumultu erat plenū: ap
parēte oīpotente dño gau
dio ⁊ letitia ipletū ē. ²⁰ Tūc

f Eūq; mlta caligi
ne circūfuſuz. ad de
ſignādū tenebroſita
tem mentis ſue.
g Rapuerūt. ſ. ſacēdo
tes. de loco ſacro cū
amouentes. eo q⁹ vi
debāt mortu⁹ vl moꝛ
ti ꝓpinqu⁹. ne et ca
dauere mortui cōra
miarēt loc⁹. ceſa pa
h Tūc vo. (tent.
Hic oīt ōſcribit ipi⁹
pcuſſi ſanatio. ſcdo
ſubdit ſanātis infa
matio: in prin. ſeqn
tis ca. Circa primuz
pīo pont⁹ pcuſſi ſa
natio. cuz ōr. Tūc vo
et amicī heliodori ⁊c
et ptīſta. ſcdo pont⁹
ſanati gr̄arumactio:
cū ōr. Teſtabāt autē
Et prīo gr̄ia tr. cū ſub
i Omīb⁹ ea (dit.
q̄ ſub oculī⁹ ciderat. in
ſua flagellatōe ⁊ mi

rabili ſanatōe. ſcdo coram rege ſpecialiter dicens.
k Si quē hēs hoſt. aut reg. tui inſidiatoꝛē. de q̄ caute
veliſte expedire. l Mitte il. ⁊ flagellatū eū recipies.
hoc enī erat exp⁹ in ſeipo. m
tē. ß aūt adidit: qꝛ firmit tenebat

verō et amicī heliodoꝛi q̄
dā rogabāt ꝓfeſti oīa vt i
udicaret ¹ altiſſimū: vt vitaz
donaret ei. q̄ i ſupmo ſpū
erat ꝓſtitut⁹. Cōſiderās āt
ſūm⁹ ſacēdos ne forte rex ſu
ſpicaret malitiā aliquā ex
iudeis circa heliodoꝛ ꝓſū
matā: obtulit. p ſalute viri
hoſtiā ſalutarē. Cūq; ſūm⁹
ſacēdos exoraret ipſē iuue-
nes eiſdem veſtib⁹ amicti
aſtātes heliodoro direxēr
Oīe ſacerdoti gr̄as age
Nā ꝓpt eū dñs tibi vitam
dōauit. Tu āt a deo flagel
lat⁹ nuncia oīb⁹ magnalia
dei ⁊ ptātē. Et his dict⁹ ſi
cōparuerūt. Heliodoꝛ⁹ aūt
hoſtia deo oblata et votis
magnis ꝓmiſſis ei q̄ viue
re illi conceſſit: ⁊ onie gr̄as
agēs. ēcepto exercitu repe
dabat ad regez. Teſtabat
āt oīb⁹ ea q̄ ſb ocul⁹ ſuis vi
derat opa ² magī dei Cū aūt
rex int̄rogaſſz heliodoꝛ qs
eēt apt⁹ adhuc ſemel hiero
ſolymā mitti ait. ³ Si quē
hēs hoſtē aut regni tui iſi
diatoꝛem. ⁴ mitte illuc ⁊ fla
gellatū euz recipies. ⁵ ſi tū
euaſerit: eo q⁹ ī loco ſit ve
re dei q̄dā vt⁹. ⁶ Ha ipe q̄ hz
in cel' habitatōz. viſitatoꝛ
⁊ adiutoꝛ eſt loci illi⁹: ⁊ ve
niēs ad malefaciēdū p
cutit ac pdit. Jgē de helio
doro et erarij cuſtodia ita

⁷ ymō (res ſe hz. IIII
ſ aūt pdictus ⁸ pecūia
tū et patrie delatoꝛ
⁹ male loqbāt de onia: ¹⁰ tāq;
ipe ¹¹ heliodoꝛ iſtigaſſz ad hs
⁊ ipe fuiſſz incētoꝛ malorū:
¹² puiſoꝛēq; ciuitat⁹ ac defē
ſoꝛē gent⁹ ſue ¹³ ⁊ emulatoꝛē

k Si tū euaſerit. ſ. moꝛ
tē. ſi euaſiſſe nt⁹
ſi p pces onie. Cete⁹
ra patent.

Capl'm. IIII.

Jmon autem
ſ Poſtq; deſcri
pta ē heliodo
ri ſanatio. ß ꝓfit po⁹
nit ſanāt⁹ infamatio
cū ōr. Symō āt pdi⁹
ct⁹ de tribu beniamī
de q̄ fit mētio ꝓpe pri
cipiū ca. pcedentis.
b Pecuniay ⁊ prie
delatoꝛ. i. accuſatoꝛ:
vt bē ibidē. c Va
le loqbāt ō onia. vo
lēs eū infamare. ⁊ß
odioſū redddē pplo.
d Tāq; ipe. ſ. onias
e Heliodoꝛ inſti⁹
gaſſet ad ß. ſ. ad ſpo
liandū erariū: ⁊z exte
rius fingeret ꝛium
f Prouiſoꝛēq; ciui
tatis. hierlm.
g Ac defen. gentis
ſue. ſ. iudaice.
h Et emula. legī di
i. ei⁹ amatoꝛē. vſi vſ⁹
Emuloꝛ inflat amat
inuidet ac imitatur.
i Audebat inſidia
toꝛē regni. ſ. iudee q̄
licz tūc nō hēret regē.
tū erat vnū regnū.
l Dicē mēdacē. p
priū crimē retoꝛq̄ns
in oīa. l Sz cū
inimicitie int̄ſi pce
deret. nō ſoluz vbis
ſed etiā factis.
m Ut ēt p q̄ſdā ⁊c
i. faſtuares amicos.
Et dicuntur a necto
nectis. quia tales ad
inuicē ꝓnectūtur.
n Homicidia fie
rēt. occidebāt enī ali
q̄s de amicis onie.
o Conſiderās oni
as piclm ꝓtēnois. in
trinſece. q̄ pcioꝛ eſt illa q̄ eſt ɔ extra
neos. p Et apol
lonij inſanire. i. ar
dēter ⁊ male conari.
q At regē ſe ꝓtulit
ſcz ſeleuci: q̄ adhuc
vinebat aquā quem
ſperabat gr̄az reme
diū inuenire p helio

dor quē suis ꝓbis sanauerat. r Sz post seleuci. descripte liberatōe tēpli ꝓ oniā. h ꝟ describit liberatio tē pli r ꝓpl'ꝑ iudā. r primo tpe antiochi epiphanis scdo antiochi eupatoris. c. x ibi. Hūc aūt de eupatore. tertio tpe demetrij filij seleuci. c. xvij. Prima ī duas. q: primo describit ꝓpl'm tribulatio scdo tribulati liberatio. ca. xiij. Prima adhuc ī duas. q: prio ponit inchoatio tribulationis ꝑ ambitiosos sacerdotij. scdo tribulationis ꝟsummatio ꝑ insultationē regis antiochi. c. seqnti. ibi. Hīs itaqꝫ gestis. Prima diuidit in duas. q: primo ponit triū ābitio. secūdo vnius. s. iasonis miserabilis terminatio in principio seqntis. c. Prima diuidit adhuc ī tres ꝑs ambitiones triū in principatu sacerdotij sibi succedentiū. scda ibi. Et ꝑ trienniū temp⁹. tertia ibi. Quā ob cām. Prima adhuc ī duas. ī partē. s. principalē. r inciditalē. q incipit ibi. Diisso aūt. Prima adhuc ī duas. q: primo ꝑ ambitionē iasonis ponitur gētilitatis introductio. scdo eiusdē ꝟsummatio. ibi. Cū aūt ānquennalis. Circa primum dicit.

r Sz post seleuci vite excessū. i. ipso mortuo. s Cū suscepiſſz (tuo. set rex antioch⁹. frater ei⁹ priuans regno nepotē suū. vt declaratū fuit ī principio primi li. t Ambiebat iason frat⁹ onie. ipo adhuc viuēte.

v Sūmū sacerdotiū r q: ñ poterat h̄ licite ō ꝙsumit ꝓ vias illicitas obtinere. s. ꝑ pecuniā. ideo subdit.

x Addito rege ꝓmittēs ei rc. ꝑ trāslatōne ꝓpl'i ad ritū⁹ gentiliū. ideo sequit. y Si ptāti ei⁹ ꝓcederet gymnasiū. i. scholā gentilitatis sicut dictū fuit primo libro. i. c.

z Et ephebiā. i. ꝓstibulū pulcerrimor iuuenum.

a Et eos qui rc. i. q: ꝑ literet se gentiliter viuere.

b Ad cū rex annuisset. tū ꝓpter ꝓmissa. tū ꝓpter dilatatōnē gentilis ritꝰ. q sibi placebat. eo q: gentilis erat.

c Et obtinuisset principatū. s. sacerdotij.

d Statim ad gētī. rc. vti eīs libenter⁹ ei obediebant eo q: ꝺ sua tribu erant. r ꝑ istos intēdebat trahere alios. ꝺ

e Et amoris his rc. syrie. (subdit.

legis dei⁹ audebat īsidiator regni⁹ dicere. Sz cū inimicitie intrm ꝓcederēt. vt etiā ꝑ ꝙdā symōis necessarios homicidia fierēt. ꝟsiderans onias periculū ꝓtentionis r apollonii īsanire vtpote ducem celesyrie et phenices: ad augēdā malitiam symōis: ad regē se ꝓtulit: nō vt ciuiū accusator: sz cōem vtilitatē apud semetipm vniuſe mitis ꝟsiderās. Licebat ei sine ēgali pugnātia: īpossibile eē pacem rebus dari: nec symonē posse cessare a stultitia sua. Sz post seleuci vite excessū: cū suscepiſſz regnū antioch⁹ q nobil' appellabat' ambiebat iason frat⁹ onie sūmū sacerdotiū: adito rege ꝓmittēs ei argēti talenta trecēta septuaginta: r ex redditibus alīs talēta octogīta Sup h̄ ꝓmittebat et alia cētū q: ānquaginta si ptāti eius ꝓcederet gymnasiū r ephebiā sibi ꝟstituere r eos qui hierosolymis erāt ātiochenos scribere. Ad cū rex annuisset r obtinuisset prīcipatū statī ad gētilē ritū cōtribules suos trāsferre cepit: r amotis his q: hūanitatis cā iudeis a regibus fuerāt ꝟstituta ꝓ iobem⁹ prēz eupolemij. q⁹ apd romāos

f Fuerāt ꝟstituta per iohannē ista impetrātem.

g Patrē eupolemij. qui. s. eupolemus.

b Apud romanos rc. vt hic. s. i. li. viij. c. ꝓdicta eīm favorabilia iudeis auferebat ab illis. q: nolebāt recipe vitam gentilitatis. vt sic cogeret eos ad recipiendū.

i Etenim au. est sub ipa arce. ꝓpe templū

k Gymnasiū (dsi. ꝟstituere. i. scolā gentilitatis.

l Et optimos quosq: ephebor. i. pulcerrimos iuuenes.

m In lupa. ponere vt exerceret i eis viciū ꝫ naturā. ꝺ enim ephebus quasi valde lucid⁹.

n Erat aūt hoc non initium tantū. s.

o Sz incremētū qdā gētilit apud iudeos cetera patēt vsq: ibi.

p Festinarēt ptīcipes fieri palestre. est aūt palestra loc⁹ vbi exercetur lucta. sicut r gymnasium. r etiāq: trahit ad significādū scholā. eo q: ibi disputant studētes adinuicē r idē significat hoc nomē palestre qđ supra nole gymnasij.

q Et ꝓbitōis ei⁹ iniuste. i. traditōnis siue pessime doctrine. r ꝺ ꝓbitio a ꝓbeo ꝓbes.

r Et ī exercitijs disci. i. informari in exercitio talis doctrine.

s Et patrios qdem honores. i. diuinū cultū in quo gloriabātur patres eor.

t Grecas glias. i. ritus r modos viuēdi ī qb⁹ gloriabant greci.

v Quar gra percutiebat eos ꝓtenus. habebat. aliquib⁹ iasoni assentētib⁹ alīs dissentētib⁹ r sic scisma erat ī ꝓplo qđ ē valde periculosum.

x Jn leges eīm rc. sicut eīm pietas est cultus diuin⁹. ita ipietas ē ꝓria diuino cultui. y Impune si cedit. q: nō punitꝰ dedec⁹ culpe sine decore iusticie. z Sed r h̄ seqnsrc. in seqntib⁹ ei exponunt mīta grauiora q venerūt sup

a Cū aūt. ꝺ ostq: posita (ꝓpim ꝓpt istas trāsgressiones. est gētilitatis introductio. h ꝟ ponit ei⁹ ꝟsummatio sal tē q: tū ad iasonē sacerdotē q̄ misit magnā pecuniā in sacrificijs herculis expendēdā. ita le. ii. sacrificiū est gētili

a Cū aūt ānquēnalis agō (ludis summū malū. ꝺ ꝺ. i. lucta vl' pastiludiū seu aliqđ hmōi qđ semel fiebat in ānoq: āmis. r illud ꝺ q h agit fiebat ī veneratōez herculi.

b Et rex pfis esset.s.antioch⁹ nobil⁹. c Misit iason facino:osos.i.facinoribꝫ plēos.vſi⁹ vsus.Sus plena notat.bund⁹ simulat.bilis aptat. d Vtros pōres.de sua secta,ppt qđ ō ill⁹ pfidebat.cū erāt mun⁹ mali q̄ ille. q: pecuniā quā portabāt p sacrificijs hercul⁹ rogauerūt erpēdi ī vsibꝫ alijs,ō sequif postea.

e Propter pfites āt id est,pter pfitantes dictam pecuniā.

f Date sūt ī fabricā nauiū triremiū,a tris qđ ē tres ⁊ rem⁹ remi habebāt eī ille naues tres ordines remoꝝ.

g Misso aūt,Hec ē ps inadētalis ī q̄ ponif qđā incidēs illi⁹ tpis.Ptolome⁹ei philometo:cū adhuc esꝫ puer successit pri ī regno egypti,et q: erat nepos antiothi epiphanis,etpote filius sue sororis sicut osidi plenū⁹ dasi.r.ō anni och⁹ accepit alijs ciuitates ō regno egypti q̄si curā gerēs de regno nepotis sui.sꝫ cū postea nollet eas reddere,primates egypti mouerūt ō eū bellum zelantes p suo rege.⁊ sic fuit alienatus a negocijs neporis sui.⁊ ħ est qđ dicit.

g Misso aūt in egyptū apollonio.iste fuit missus a rege antiō h Propter (ocho. primates ptolomei. nolētes q⁹ antioch⁹ se intromitteret ō negocijs egypti.ō ħ eū audierat antioch⁹ rumores.⁊ voluit scire veritatē p istū apollonū.qđ ⁊ fcm fuit.ō subdit.Cū cognisi Proprijs vtili.ꝫsulēs.s.vt ciuitates q̄s pr⁹ (set cē. accepat tenere posset ī augmētū sui regni.cetera patēt. l2 Et post triēnij tps.post ambitōez iasonis.ħ ꝫfit ponif ambitio menelai.cū dr. l Misit iason menelaū. q̄ ō sua mala secta erat.⁊ sic ī eo pfidebat. m Supradicti symōis.ō tribu bēiamin.vt hr.c.pce. n Frēm.i. in malicia sibi parē.vſi exponūt aliq̄ seq̄ntes dictū iosephi dicētis q⁹ iste menela⁹ ⁊ iason fuerūt frēs onie pōtificis,sꝫ q: ppt dictū iosephi ō q̄ certū ē q⁹ multa falsa ponit.ſi videf autoritas hui⁹ libri dimittēda.nec eī⁹ lra ex torte exponēda maxie cū ad legēdū sit recept⁹ ab ecclia ppt qđ saltuo melioꝝ iudicio videf mihi q⁹ iste menela⁹ ppie dicaf ff symonis ō tribu bēiamin.Si vo ꝫ ħ obticaf q⁹ iste menela⁹ fuit summ⁹ sacerdos.vt dr ī lra. q⁹ retrorsit ī semetipm sūmū sacerdotiū qđ debebaf filijs aaro tm̄.dicēdū q⁹ ħ nō valet.nā ħ sacerdotiū obtinuit p antiochū ydolatrā ⁊ gentilē,ppt qđ nō curabat ō q̄ tribu indeoꝝ pōtifex esset.ſz solū ō vtilitate tpali quā inde habere,ō subdit. o Atille cōmendat⁹ regi.q mīstros assistētes sibi.quib⁹ munera dederat menelaus.

p Cū ſgnificasset fa.po.ei⁹.q munera ō apportauerat ⁊ noie suo magꝫ q̄ iasonis obtulerat.⁊ alia mittere ō futuro,pmiserat,vt hr.ſ. q In semetipꝫ retorsit cē. a rege sibi ꝺcessū.cetera patēt vsq̄ ibi.

r Et iason qđē q̄ pprijū frēm.s.onam.

s Captiuauerat ipō ersite ī antiochia officiū ei⁹ male ipetrauerat. t Ipse decept⁹ (rat. q menelaū.

v Profug⁹.cū q: priuat⁹ erat sacerdotio. cū q: soluere nō poterat ipositā sibi sūmā.

x Menela⁹ aūt cē. scilicet sacerdotij.

y De pecu.vo.re.pmiss.vt dictū est.

z Nihil agebat ⁊ subdit causa cū dicit.

a Cū era.face.sostratus.ō nō pmittebat q⁹ ō leuatōne pecunie se itromitteret menelaus.

b Quā ob cāꝫ (la⁹. Hic ꝫfirmagit ō ābitōe lysimachi cui⁹ primo ponif institutio.scdo ei⁹ destitutio.ibi. Dū tis aūt sacrilegijs.prima ī duas,q: prio ponif istitutō lysimachi scdo mors onie iusti. ibi.⁊ cū agerent.Circa primū dicit.

b Quā ob cāꝫ vtriq̄ ,s.menela⁹ ⁊ sostrat⁹.

c Ad re.sūt euo.menesta⁹ eo q⁹ pecuniā p missaꝫ nō mittebat.sostrat⁹ vo q: menelauꝫ exactōez facere ſi sinebat,ppt qđ menelaus ipm accusabat. d Et menela⁹ cē.ħ pcurāte sostrato ⁊ alijs modis q̄bꝫ poterat p ābitōez,sic dcm ē.s.ō iasone q⁹ officiū sui frīs onie male pcurauerat.Dicūt tm̄ ħ expositores aliq̄ seq̄ntes dicta iosephi.q⁹ iste lysimach⁹ nō fuit ff menelai.ſz dr ħ ei⁹ ff.eo q⁹ fuit sibi ſilis ī malicia. sic dr q⁹ tuthil ⁊ chymera sūt frēs.ſz hec ecpō videf ertota.marie qſi scribif hystoria.vbi ſi ē vtēdū metaphora sicut ē ī pposito.ppt qđ meli⁹ videf dici seq̄ndo ter.libri q⁹ isti tres.s.lysimach⁹.menela⁹.⁊ symō tēpli pposit⁹ frēs e Sostrat⁹ āt pla.ē ciprijs.sic freq̄nf mutāf ba.fuerūt. liui regi.ſsula vo cipri subiecta tūc erat ātiocho regi.

f Et cū hec.ħ interponif mors onie.cui⁹ prio describif occisio.scdo vindicatio.ibi.Ob quā cāꝫ. Circa primū pmittif tpis opportūitas cū dr. g Contigit thar.⁊ mallo.i.ciuel duaꝝ ciuitatū. h Seditōez mouere.ō regē ātiochū i Eo q⁹ antio.re.ocu.ī datuo casu. l2 Dono essent dati.dolebāt essī q⁹ sub dnio talis mīteris eēnt positi. l Festināter itaq̄ cē.ne malꝰ malū oriref ō ipꝫ.ſz p quē modū ſi dr ħ,ſz vtiliter ē q⁹ donū illō retractauit,⁊ ꝺcubie

ne aliter puidit. m Iacto suffecto .i. sub se facto
locū ei⁹ tenēte. n Uno et eo. su. an. i. antiochena ci
uitate. o Ratus .i. opinat⁹. et ꝺr reor ris.
p Menela⁹ accepisse ꝛc. ad mortē onie pecuniā ī regis
absitia p̄ andronicū cupiditū. Cetera patent vsq; ibi.
q Arguebat eū. de furto notabili rei sacre.
r Jn loco tuto se cō
tinēs. in q̄ null⁹ sub
pena mortis audebat
aliquē ledē. ꝓpter qꝺ
dicebāt asylum. ab a
qꝺ ē sine ꝛ sylen qꝺ ē
trahe⁹. Jdq; nō ē phas
alicui ibi tāgere ꝛ of
fendē alīū. cēta patēt
s Ob quā cāz ille ꝺic
pōsit pōnit occisionis
dicte vindicatio. et
ptz lēa vsq; ibi.
t Deū c. sobrietatē
in pocibus et cibis.
v Et modestiā. in
vbis ꝛ factis. x An
dronicū pur. erutuz.
tanq; de statu digni
tatis depositū ꝛ degra
datū. y Per totā
ꝛc. vt vindicta scele
ris oculis appareret.
z Et i eodē loco ꝛc.
vt sic culpe rūderet
a Multis āt. (pena.
Postq; .s. posita ē ly
simachi institutio hic
ponit ei⁹ destitutio.
et sedo menelai resti
tutio: ibi. De his q̄.
Circa primū dicit.
a Multis āt ꝛc. s. in
diuniculi⁹ dissipatō
ne. ꝛ vasoz aureoruz
furtiua subtractiōe.
b Menelai filio.
vt de auro pte hr̄et.
ꝛ vt p̄ lo ꝺ lisimachū
cōcitato ipe sacerdo
tū recuperet. sic ꝛ fa
ctū fuit vt ex seq̄nti
bus patebit. c Et
diuul. fama. de dicti
sacrilegijs a lysima
cho cōmissis.
ꝺ Cōgregata ē mul
titudo ꝛc. iniqs ma
nibus rei cepit mul̄itu
dinē ꝺ se comotā in
terficiēdo p iniqs qs
armauerat. cetera pa
tēt vsq; ibi. e Sēs
vo i fu. uersū ſſ. s. q̄
erāt cū lysimacho.
f Jpm ēt sacrilegū
seq; lysimachū sec⁹ er
rariū interfecerunt.
g De his q̄. Hic cō
sequēter describitur
rat thiro ꝛ pvicinas ciuita
tes. Qꝺ cū certissime cog
uisset onias: arguebat eū
ipse in loco tuto se ꝓtinēs
antiochie secus daphnem
Ubi menela⁹ accedens ad
andronicū rogabat vt oni
am inficeret: q̄ cū venisset
ad oniā: ꝛ dat⁹ dextris cuz
iureiurādo q̄buis eēt ei su
spect⁹ suasisset de asylo. pce
dere. stare eū permit nō veri
tus iusticiā ob quā cām nō
solū iudei sz ēt alie q̄z natiō
nes īdignabāt. et molestē
ferebāt de nece tāri viri in
usta. Sz regressuz regē ꝺ
cilicie loc⁹ adierunt iudei
apꝺ antiochiā sil⁹ ꝛ greci:
q̄rentes ꝺ iniq̄ nece onie
Cōtristat⁹ ita q̄z ē aio antio
chus. ꝓpt onia. ꝛ flerus ad
miscḗiam lacrimas fudit:
recordat⁹ defuncti sobrieta
tē vt modestiā. Accēsuq;
ais andronicum purpura
erutū p totā ciuitatē iubz
circūduci. ꝛ in eo loco in q̄
in oniā ipietatē cōmiserat
sacrilegū vita priuari: ꝺño
illi ꝺigna im retribuēte pe
nā. Jultis āt sacrilegijs
in tēplo a lisimacho cōmis
sis menelai filio ꝛ diuul
gata fama: congregata est
mlt̄itudo ad ipsum lysima
chū: mlto iā auro exporta
to. Turbis āt insurgētibꝫ
et ais ira ēplet⁹ lisimach⁹
arma ꝛ fere tribꝫ milibus:
iniqs maīb⁹ vtrice pit: duce
quodā tyrāno etate parit
et demētia. puecto. Sz vt
intellexerēt conatū lysima
chi: alij lapides. alij fustes
validos arripuere. q̄ꝺā ve
to cinerē in lysimachū ie
cere. Et mlt̄i q̄ꝺē vlnerati
q̄ꝺā aūt ꝛ pstrati: oēs vo i
fugā ꝗusi sūt. Jpm ēt sacri
legū sec⁹ erariū interfecerūt.
g De his q̄ cepit iudicium
adūs menelaū agitari Et
cū vēisset rex tyrū ad ipm
negociū ꝺtulerāt missi tres
viri a senio: ibꝫ. Et cuz su
peraret menelaus pmisit
ptolomeo mlt̄as pecūias
dare ad suadēdū regi. Jta
q̄z ptolome⁹ in q̄ꝺaz atrio
positū q̄si refrigerādi grā
regē adijt ꝛ ꝺduxit a sniā
et menelaū q̄ꝺē vniūse ma
licie reū crimiꝫ absoluit:
miseros āt q̄ etiā si apud
scithas cām dixissent ino
cētes iudicarēt: hos mor
te dānauit. Cito q̄ iniustā
penā dederāt q̄ p ciuitate
et pl⁹ ꝛ sacrī vasis cām p
secuti sūt. Qobrē tyrij q̄z in
dignati: erga sepl̄turā eoz
libalissimi exciterūt. Jene
la⁹ aūt ꝓpt eoz q̄ i potētia
erāt auariciā pmābat in
ptāte: crescēs i malicia ad
ĩsidias ciuium. V.
e Odem tpe ānioch⁹
secūdā p pfectiōez
pauit i egyptū. Cōtigit āt
p vniūsaz hierosolymoz
ciuitatē videri dieby q̄dra
ginta p aera eqtes discur
rētes auratas stolas hītes
et hastas q̄si cohortes ar
matas: ꝛ cursus eqz p or
dines digestos ꝛ ogressio
nes fieri cōmin⁹ et scutoz
mor⁹: et galeatoz mlt̄itu
dinē gladijs district⁹ et te
loz iactus ꝛ aureoz armo
rū splēdorē: oīsq; generis lo
menelai restituto: qui cū predictis debuisset ad mor
tem ꝺdemnari: p pecunias tū fuit restitut⁹ ad p̄ciū patū
sacerdotij. dic igit⁹. g De his q̄ .s. de auro furtiue sub
lato de tēplo. h Cepit iudiciū ꝛc. q̄z factū fuerat ei⁹
filio. ꝛ q̄z ad .b. secuta fuerat plurīū occisio. i Et cū
supareꝫ menela⁹ .i. cōmin erēt de dictis criminibus.
k Promisit ptolo
meo. regi familiari.
l Ad suadēdū regi
pro menelao: ꝛ ꝺ ad
uersarios suos.
m Et ꝺduxit a sen
tentia. quā cogitaue
rat dare ꝺ menelaū:
ꝺās sniam p ꝺuum.
n Miseros āt. s. ac
cusantes menelaū.
o Qui ēt si apꝺ scī
thas. q̄ sunt barbari
irrōnales ꝛ crudeles
p Cito q̄. (populi.
.i. p̄cipitāter ꝛ male.
q Iniustā penā de
derāt. supple eis.
r Qui p̄ citate. hie
rusalem.
s Et pl⁹. fideli.
t Et sacrī vasis. fu
ratis.
v Eausam pfecuti
sunt ꝺ menelaū.
x Menelaus autez
ꝛc. quia ꝓpter dona
eius cōmēdabāt euz
apud regem.
y Permanebat in
ptāte summi sacer
dotij.

Capl̄m. V.

Odem tēpe.
e Postq; supi⁹
descripta ē la
sonis fuga. hic ꝺscri
bit ei⁹ mirabilis ter
minatio. cui⁹ p̄lio si
gnū p̄mittit⁹ sedo si
gnatū subdit⁹. ibi. Sz
cū falsus rumor. Cir
ca primū ꝺr.
a Eodē tpe. antio
chus .s. epiphanes.
a Sedam pfectiōz
pauit i egyptū. Pri⁹
enī itrauerat egyptū
q̄ cursū gerēs nepoz
sui. sz alienat⁹ a nego
cijs ei⁹ p primates
egypti. vt dēm ē ca
pce. sedo ꝓpauit er
eratū ad itrādū ibi.
b Cōtigit aūt. illo
tpe. c Per omnes
saz ꝛc. nō ē p̄ bitelli
gendū q̄ singul⁹ die
bus fierēt apparitio
ista: sz q̄ infra spaciū

quadraginta diez pluries fuit visatiē Ach.i. ō: q rpās post resurrectōez suā p dies.xl. appuit discipul. r tā nō aparuit eis singul' diebꝫ. d Auratas stolas.i. tunicas q̄ induūt sup arma ad decorē. e Et cur. eqtre.i. dispositos fm artē militarē. f Et pgressi fuerī cōmun' id est de prope.

g Et scu. mot'. q̄ un pugna aliqs leuātur fursū. aliqs ad derte tā. aliqs ad sinistraz mouēt. h Et galeatoz. i. hoīz galeas hntiū. i Mistuai nē gla. distri. i. diuersimode motꝫ misūc fe riēdo pūcos: nunc ces sim. k Quapter oēs rc. i. q̄ talia cēnt signa futuri boni fuerūt tū signa mali. sez depopulatōis ciuitatis. Prio q iasonē. postea p antiochū epz phanē: sic aū subuersionē hierlz p romanos appuerūt signa mlta sic narrat Josephꝰ li. ō iudaico bel. q̄ tū hꝫ ppr plitates omittor: q̄z eoz aliq̄ ponūt hic in glosa.

l Sz cū fal. rumor. Hic ꝓsit pōit signatū ad iasonis ipetū. cū ō:. l Sz cū fal. rc. sez ō morte ātiochi.

m Assūpta. i. mi. mil. virꝫ imo magis pluribꝫ. n Aggressi est ciuita. r pēte. hie rusalē vt fuerat. pfugus p factā menelai vt dēm ē. c. pce. credebat enī iason regem mortuū. r sciebat ei' filiū adhuc ee puerū. r sic credebat hāc tē pus aptū ad recupandū sacerdotiū q̄ p ui uat' fuerāt p Antiochū. ceta patēt vsꝫ ibi o Abut i āmanutē. vsi venerat hierlm.

p At vltm in exitū sui. i. ad sui exīmiū. q Ēoclus ab aretha ara. tyrāno. q̄ psequebat eū. r sic pz q̄ nō solū erat odiosus iudeis sz ēt gētib extraneis. r At refu. legū. i. apostata a lege tuīa. s Peregre periīt. i. in altena fra. t Lacedemōas pfect'. isti erāt spartate q̄ erāt iudeis ꝓfederati. vt dēm ē. s. i. li. c. rij. ppf qō credi dit ibidē hāc fugiū sz inuēit Scū. q̄ spartate coguerūt mala q̄ fecerat gēti iudeoꝝ. iō subdit. v Jpe. r illamētat'. rc. r sic vt q̄ ibi fuerit occisus. r corp' ei' plectū bestijs. r auibꝫ denorādū. x Hijs itaq̄ gestis. Postq̄ descripta ē inchoatio tribulatōis iudeoꝝ ppf ambitiōez sacerdotij. hꝰ ōsit pōit ei' ꝓsūmatio p oppressiōez regē antiochi. Circa qō prio ponit vastatio plebis. scdo subuersio

ricar. Qua ꝓpf oēs rogabāt ī bonū mōstra ꝓuti. Sz cū falsus rumor exiꝫ tāq̄ vita excessisset ī antioch' assūptis iason nō minus mille viris aggressus ē ciuitatē repente. r ciuibꝫ admuz quo lābꝫ ad vltimū apphēsa ciuitate menelaꝰ fugit in arcē. Jason vo nō parcebat ī cede ciuibꝫ suis nec cogitabat pspitatē ad uersuz cognatos malā esse maximū arbitrās hostiū. r nō ciuiū se trophea capturꝫ Et pcipatū q̄dē nō obtinuit. finē vo insidiarꝫ suarꝫ ꝓfusionē accepit: r pfugus iter' abijt in āmanitē. Ad vltimū i exitiū sui' ocluſ' ab aretha arabū tyrāno fugiēs de ciuitate in ciuitatē oīb' odios' vt rfuga legū. r exectabil' vt pric et ciuiū hoſt': in egyptū errusus ē. q̄ mlt's de pria sua expulerat: pegre periſt' lacedemonas pfect' q̄i p cogtiōe ibi refugiū habitur': et q̄ insepultos mlt's abiecerat: ipse. r illamētat'. r insepult' abijcit sepultura: neqꝫ pegrina vsus: neqꝫ patrio sepulcro participās. Hijs itaqꝫ gestis suspicat' ē rex

societatē deserturos iudeos. r ob hꝰ pfect' ex egypto efferat' ais ciuitatē quidē armis cepit. Jussit āt militib' inferre. nec parcere occurs ātib'. p domos ascendētes trucidare. Fiebant g cedes iuuenū ac senioz mulierū. r natoz exterminia: virginūqꝫ r puloz neces. Erāt autē toto triduo octagīta milia interfecti. q̄dragīta milia vincti. nōmin' āt venūdati. Sz nec ista sufficiūt Ausus ē etiā intrare tēplū. r vniūsa terra sancti' menelao ducto re' q̄ legū. r patrie' fuit proditoꝝ. r sceleste' māib' suis. Sēta vasa q̄ ab aliis regibus. r ciuitatib' erāt posita ad ornatū loci. r gliam cōtrectabat indigne. r cōtaminabat. ita alienatus mēte antioch' nō ꝓsiderabat q̄ ꝓpter pctā hītantū ciuitatē modicū deus fuerat iratus: ꝓpter qō. r ac. i. dit circa locum despectio. Alioqn nisi ꝓgisſz eos mlt is pctis ēē involutos: sic heliodor' q̄ miſſ' ē a seleuco rege ad expoliādū ararium etiā hic statim aduenies flagellat'. r repulsus vtiqꝫ

a Et ob hꝰ pfect' ex egypto. vñ fuerat de mādato romanoꝝ

b Efferat' animis. tum ppf repulsiones sui de egypto. tū q̄z credebat iudeos recessisse a suo dño.

c Ciuitatē q̄dē hie rusalē. d Armis cepit. eoꝝ erat intra diuisa. vrz p ꝓdicta.

e Jussit āt militibus inferre gliaꝝ absq̄ sex' vl' etat' distinctōe. f Erāt aūt toto triduo quo durauit illa occisio.

g Octogīta milia interfecti. q̄z ārebātur in loꝝ occlꝰ vbi se abscōderūt. h Quadragīta mil. vincti. vt dicūt ī captiui. Mō unꝰ āt (tē. venūdati. in suos et ēcillas mercatoribꝰ q̄ ad hꝰ venerant.

k Sz nec ista. Hic ꝓsit pōit tēpli violatio cū cū ō:.

l Ausus ē rc. q̄z dedicatū erat cultui diuino. ceta xo cultoribus idoloꝝ.

m Menelao ducto re. q̄ ecōtrario debuisset p emunitate tē pli zelare. ideo seqtur.

n Qui legiz diuinaꝝ. o Et patrie. Judee. p Fuit ꝓditoꝝ rc. sumēs sēta vasa q̄ ab aliis regibꝰ rc. i. cyro. r dario. vt pz. i. esdre. r seleuco. s. āti. c. q Cōtrect. idigne. ꝓptis māibꝰ r Et itami. applicādo alijs vsibꝰ. s Ita alienat' rc. nō q̄z ꝓsiderasset vsū rōis. sz q̄z ꝑ ꝓsiderabat potētiā dei q̄ beliodoꝝ flagellauerat. ppf euasionē tēpli. s. āti. c. q̄ō factū erat p regnū assirie notoriū. ꝓpter qō nō est versile q̄n ad notitiā antiochi deuenisset. sz dūs ppf pctā ppli pmittebat locū ptēni. sic dixerat dūs salomoni. iij. Reg. ix. cetera patent. t Jgit antioch'. Hic ꝓsit describitur vastatio populi in regis absentia. r diuiditur in duas partes. scz in principale r incidētale que incipit ibi. Judas aūt. Circa primum primo ponitur recessus

legis. c. sequenti. Pria in duas. q̄z primo pōit vastatio plebis in regis pntia. scdo in ei' absentia. ibi Jgit ātioch' Circa primū prio ponit vastatio tpli. scdo violatio tēpli. ibi Sz nec ista. Circa primū prio ōz. r Hijs itaqꝫ gestis sez ꝙ citatus hierlm a iasone capta fuisset. r q̄ inuenit' ab eo pōtifer desiruit' ī arcē refugisset. vt ꝓdictū ē. y Suspicat' ē rex antiochus z Societatē defuturos ideos. i. tributū sibi negaturos.

antiochie de iudea spoliato templo. ꝛ ptz lra vsq; ibi.
v Extimās se ꝛc. hyperbolica locutio ē ad exprimēdū
supbie sue magnitudinē. x Reliqt aūt ꝓpositos ꝛc.
iudeoꝝ post suū recessum. y Hierosolymus q̄dē ꝛc. i.
oriūdūspe phrigia in q̄ regiōe est troia. z Moribꝫ cru
delioꝛē eo. s. ātiocho
a In garizim. q̄ est
mōs in regiōe samarie
b Qui grauī⁹ q̄ꝫ ce
teri ꝛc. q; samaritani
sp fuerūt molesti iude
is. vtz in Esdra ꝛ nee
mia. c Cui⁹q; appo
situs eēt ꝫ iudeos. i.
firmar⁹ in ꝓposito no
cēdi eis. d Misit
odiosuꝫ prin. apollo.
de cui⁹ nequitia ꝛ mor
te hr̄. i. libro. iij. c.
e Pacē simulās vt
hr̄et ingressum in ci
uitatē. f Oēsq; q̄
ꝛc. et h videnꝫ q; ar
matiōeꝫ illā simula
ret fieri ad aliquē lu
dū exercēdū vt hasti
ludū ꝛ himōi. ad qō
vidēdū ꝓuenerūt plu
rimi. ꝛ illos prio iuſ
sit inffici q̄ꝫ ad vi
ros etaꝫ pfecte ꝛm
iussum regis. g Iu
das aūt. Hec ē ps in
cidental⁹ in q̄ potꝫ fu
ga iude cum pluribꝫ
altꝫ ad loca deserta
eoꝝ q̄ nō poterāt ma
la q̄ fiebāt in hier⁹m
impedire, sic g̃ dr.

g Judas aūt ꝛc. nō
in nūero fratꝝ suoꝝ
sed magis q̄m⁹, vt hr̄. s
t. li. c. q. sed in numero
summoꝝ sacerdotuꝫ.
vt dic̄ glo. nō tamē
incipiēdo ab Aaron
q; m⁹to plures fuerūt
sed a principio regni
grecoꝝ, qđ vt dicunt
glositoꝛes aliq̄. ince
pit a seleuco: q̄ in syria successit alexādro magno. et tūc
summ⁹ sacerdos fuit onias taddei fili⁹, q̄ ꝛm h dēm fuit
prim⁹. Symō iust⁹ scōs eleazar⁹ filius onie terti⁹, Ma
nasses q̄rt⁹ eleazari auūcul⁹, q̄nt⁹ onias symōis iusti fi
lius, sext⁹ symō onie fili⁹, septim⁹ onias h⁹ symōis filius
quē inffecit andronic⁹, vt dēm ē ca. pcedē. octau⁹ iason
nonus menela⁹, decim⁹ iudas machabe⁹, Hoc accipit
de glo. rabani sup locū istū: q̄ accipit de dicto iosephi, sed
vid⁹ in duobꝫ deficere. prio q; iustus⁹ successit me
nelao ꝛm tertū h⁹ libri. s. iij. c. qui maioꝛ ē auctis q̄ꝫ di
ctū iosephi vel rabani. ꝛ sic eadē rōe q̄ nūerand⁹ hic ia
son ꝛ menela⁹ numerari debz iusmach⁹ in decimo loco
et nō iudas. scdo deficit. q; ponit regnū grecoꝝ recipe
a seleuco: qđ tñ incepit ab alexādro magno. vt dēm ē. s.
prio capīo primi libri. ꝓpf qđ v̄ mihi q; hec enūeratio
fuisset ab audacia. Nec nō
ꝓpter locū gētē sed ꝓpter gētē lo
cū ds elegit. Idcoq; ipe
loc⁹ pticeps fact⁹ ē ꝑpli ma
loꝝ. postea aūt fiet soci⁹ bo
noꝝ ꝛ q̄ derelict⁹ in ira dei
oīpotentis est iterū in magni
dñi reconciliatōe cū sūma
gl'ia exaltabit⁹. Igit⁹ antio
chus mille ꝛ octingēt⁹ ab
latis de tēplo talēt⁹ velo
citer antiochiā regressus ē
⁹existimās se ꝑ supbia ꝛ
ad nauigādū, pelag⁹ vero
ad iter agēdū deducturū
ꝓpter mētis elatōem. ⁹Re
liqt aūt ꝓpositos ad affli
gendā gentē, ⁹hierolymis
q̄ dē philippū genere phry
gem: ⁹moribꝫ crudeliorē eo
ipso a q̄ ꝓstitut⁹ ē: ⁹in gari
zim āt andronicū ꝛ mene
laū⁹ q̄ grauī⁹ q̄ꝫ ceteri īmi
nebāt ciuibꝫ. ⁹Cui⁹q; appositus eēt ꝓtra iudeos: misit
⁹odiosū p̄cipē apollonii
cū exercitu viginti duobꝫ
miliꝫ pcipiēs ei oēs pfe
cte etaꝫ inffic̄re. mlieres
ac iuuenes vēdere. ⁹Qui cū
venisset hier⁹mā⁹ pacē si
mulās q̄uit vsq; ad diem
sctm̄ sabbati, ꝛ tūc feriatꝫ
iudeis arma capē suis ꝑce
pit. ⁹Oēsq; sil' q̄ ad specta
culū pcesserāt: trucidauit
ꝛ ciuitatē cū armatꝫ discur
rēs ingētē mlitudinē pe
remit. ⁹Judas aūt macha
be⁹ q̄ decim⁹ fuat: secesserat
in desertū locū, ibiq; inter
feras vitā in mōtibꝫ cū suꝭ
is agebat: ⁹et feni cibo ve
scentes demorabāt ne par
ticipes eēnt coinq̄natōis.

⁹Ed nō post .VI.
s multū tēpis ⁹misit
rex senē q̄ndā antio
chenū⁹ q̄ cōpelleret iudeos
⁹vt se trāsferrēt a patrijs ꝛ
dei legibꝫ: ⁹cramiare etiaꝫ
qđ in hier⁹mis erat tem
plū ꝛ cognominare iouis
olympij, ꝛ in garizim, put
erāt⁹ hi q̄ locū inhabitabāt⁹
iouis hospital⁹. Pessima āt
ꝛ vniūsis ⁹quis erat maloꝝ
incursio, ⁹Hā tēplū⁹ luxu
ria ꝛ comessatōibꝫ erat ple
nū ꝛ scortātiū cū meretri
cibus. sacratisq; edibꝫ mu
lieres se vltro ingerebant:
introferētes ea q̄ non lice
bant⁹ Altare etiā⁹ plenum
erat illicitis: q̄ legib⁹ phi
bebant⁹. ⁹Necq; āt sabbata
custodiebant⁹: ⁹neq; dies
solēnes patrij seruabātur:
incipe debeat a tpe alexādri magni, ꝛ tūc ſm oēs histo
riographos iaddus erat summ⁹ pontifex iudeoꝝ: cui si
cōnumeret onias fili⁹ eius ꝛ alij seq̄nt⁹ notari vsq; ad
oniam q̄uē inffecit andronic⁹. inueniet q; iste vltimus
onias fuit non⁹: ꝛ p alios iudas decim⁹ q̄ꝫ ad intran
tes legitime. Jason
autē menelaus ꝛ iust⁹
machus sunt ab hoc
numero efficiendi. tū
quia male intrauerūt
tum q; cultū diuinū
dissipauerūt. vtz ex su
pradictis, et sic si fue
runt summi sacerdo
tes ſm rem sed nō tāq;
ſm nomen ꝛ vsurpa
tionem. h Et fe
ni cibo vescentes. i.
tefrenascentibꝫ q̄ po
terāt in deserto repe
riri. q; solo feno non
poterant sustētari.

Cap. VI.

Ed non post
s multū tēpis
Postq; discr
pta est plebis vasta
tio. Hic conseqnter
describit legis abo
litio. Et prio in regis
absentia. scdo in ei⁹
psentia. ca. seqnti. Dat
ma in duas. q; prio
introducit gētilitatis
forma. scdo rebellio
impijs pēnis. ibi. Erat
autem. Circa primū
introducitur forma
gentilitatis. prio q̄ꝫ ad
modū viuēdi cui⁹
dicatur.

b Misit rex senem
ꝛ. i. vnū sacerdotez
gentilē. Idem enī si
gnificat senex in gre
co: qđ ꝑsbyter in la
tino. Alī prio de aia
vbi translatio nostra
habet: Si senex ha
beret oculum iuuenis: videret vtiq; vt iuuenis. In an
tiqua translatione habet: Si presbyter haberet oculuꝫ
iuuenis ꝛc.

c Qui compelleret iudeos. primo vbis psuasinis. po
stea tormētis. d Et se transferrēt ꝛc. a legibꝫ dat⁹ in
monte synai patribus. e Contaminare etiam. Hoc
secundo q̄ntū ad contaminatōem templi cum dicitur.
e Contaminare etiaꝫ ꝛc. dedicando ipm cultui iouis
olympij. quod prius erat dedicatū cultui veri dei.
f Et in garizim ꝛc. Ad intellectū hui⁹ sciendū qđ sicut
dicit Josephus antiq⁹ iudaice libro. xij. sanaballath sa
maritanus dedit filiam suā vxorē Manasse fratri sum
mi sacerdotis iudeoꝝ. Qui volens hāc honoꝛem sacer
dotalem, rogauit socerum vt edificaret sibi in mōte ga
rizim tēplū: quod nomiauit tēplū sūmi dei, et hoc fu

it tpe alexādri magni. sz postea videtes samaritāi q̄ antiochꝰ rex hiēr iudeos exosos. scripserat antiocho se nihil hōre cōe cū iudeis. petētes q̄ tēplū apd eos edificarū in monte garizim ioui dedicaret. ꝛ hoc est qd dicit.

f Et in garizim put erāt supple postulātes. g Hoc q̄ lo. inhitabāt. s. sama

b Jouis (ritam. hospitaꝝ. idē erat cū ioue olympo. sz duplicit nocabāt p duobus locꝭ in qbꝫ solēnit colebāt. sic apud nos dr scūs michael de mōte gargano ꝛ mōte tumba. Iz sūt alia mlta loca i qbꝫ scūs michael veneratur. i Pessima āt ꝛ vniuersis. vere iudeis. k Brauis erat maloꝝ incursio. nā eis mlta sil occurrebāt mala. l Hā tēplū deo dedicatū.

m Luxu. ꝛ comessationibꝫ erat plenū ꝛc. introferētes ꝛc. sob latiōes idolaticas.

n Altare etiā. holocaustoꝝ. o Plenū erat illicitis. i. hostijs gētiliū īmūdis.

p Hec ꝛ. hoc tertio ponit gētilitatis introductio in violatōe tpis sacrificū dr p Hec ꝛ aūt sab. cū stodiebāt. cū tū erat p̄ceptū Exo. xx. i memoriā beneficij creationis.

q Hec ꝛ dies solēnes patrij. id est a patribꝰ obseruati sicut dies pasche in memoriā liberatiōis populi de egypto. ꝛ pēthecostes. in mēoriā datiōis legis in mōte synai. ꝛ sic ō alijs vt plenī fuit dcm in Exo. ꝛ leuiti.

r Hec simplr. i. mānifeste. s De qbꝫ iudeis ꝛc. mortis tiore. erāt tū aliq̄ qui ꝛ stāter ꝛ mānifeste ꝛ sitebant vt ex seq̄ntibꝫ apparebit. q. tū erāt pauci ꝛ patiue. tō p nulli reputāt sic dr cōit q̄ nulli in eccia q̄ sūt ibi pauci respectu multitudis q̄ deberet. ibi cē. ꝛ. ij. phisi. dr q̄ illud qd modicū ē q̄si nihil reputaꝝ.

t Ducebāt aūt. Hoc qrto ponit gētilitatis introductio i veneratōe idoli cū dr.

t Ducebāt ār. s. iudei.

v Cū i ama. necessitā ꝛ faciebāt mortis tiore. ꝛ In die natal reg. antiochi.

a Ad sacrificia. q̄ tūc fiebāt solēnit ad honorē bachi. nā rer credebat eū fauisse sue natiuitati.

b Et cū liberi. i. bachi. vsiꝰ. Liber. i. bach. vl vir sine pede nat.

c Cogebant. iudei.

d Hedera conari. i. hsites serta i capitibꝰ ō hedera. eo q̄ hz filitudiez ei vite. ꝛ iuenit viridis oī tpe. nō sicāt vue ꝛ marie tpe natal dicti regis.

e Libero circuire. i. ad honorē ei chorizare.

f Decretū Hoc qnto ponit introductio gentilitatis in oblatōe sacrificij. nā mlti iudei nō solū in hierlm et in dea. Iz ēt in ciuitatibꝫ gētiliū hitabāt dispsi. ꝛ ill ciuitatibꝫ mādatū fuit p regē decretū. vt iudeos hitantes ibi cōpellerent ad dimissionē sue legis. ꝛ susceptōem ritus gētilis. ꝛ hō ē qd dr.

f Decretū āt erat ꝛc. ꝛ pz ex dicta hoc excepto.

g Suggerētibꝫ ptolo. i. sceleribꝫ ptolomei. q̄ p falsam suggestionē dederat regē a sua ꝛ me nelaū ferēda. s. vtq. ca.

b Erat g. Introducta gētilitatis forma. hic ꝓsit remittēdo inf. igit pēa. ꝛ prio p circūstiōis tenore. scdo p sabbati honore. ibi. Alij vo. ter tio p illiciti cibi horore. ibi. Jgit eleazarus. Circa primū dr

b Erat g vide. miseriā. sic būt libri correcti. ꝛ ē sēsus. Erat aūt. i. ꝓtigebat tūc oibus assuetis vidē miseriā q̄ subeūtur.

i Due enī mul. de late sūt. i. accusare.

k Malos su. circūcidisse qd apparebat ex p̄putij p̄cisione.

l Quas. sic hūt libri correcti.

m Ad vbe. inf. sus pēsis. qd erat valde mirabile. s. q̄ pueri suspēdio necarēt ad vbera. qbꝫ deberent nutriri. ꝓter qd p̄ceptū fuit iudeis Exo. xxij. Nō coqs hedū in lacte mris sue. videbat enī nimis durū ꝛ crudele q̄ hedꝰ coqret i lacte vsi sole bat viuē. sic ibidem plenī fuit dictū.

n Alij vo. Hic ꝓsit pēa obseruātiū sabbatū ponit. ꝛ prio h pena. scdo ēmouet opinio falsa: ibi. Obse, cro āt. Circa primū dr

o Ad pri. coeūtes. i. conuenientes

p Spelūcas. i. latebras ꝛc. ibidē meditatiōibꝫ vnis et orōibꝫ vocādo.

q Cū ideati cēnt philippo. q̄ posuerat illi hierlm ad affligēdū iudeoꝝ gētē. vt hz. c. precedēn.

r Flāmis succēsi sc. s. fumiferi vt dicē Joseph. qbꝫ nec cati sunt i spelūcis.

s Eo q̄ vere. ꝓ religionē ꝛc. ꝓ qō p matathiā ꝛ alios sapientes fuit declaratū. s. prio libro. ij. ca. q̄ licitū erat eis se defendē i diebꝫ sabbatorū.

a Obsecro. Hic ꝓsit remouet opio falsa. qz possit aliqs credē q̄ ds pmitteret iudeis talia ꝓtigisse ex eꝝ odio ꝛ eos. ad qd ēmouēdū dr hic q̄ talia fi sūt signū odij dei sz dilectōis. sic pr̄ ꝓ filiū quē diligit p defectibꝫ suis p flagella corripit: nō āt alienū quem negligit. ꝛ ex his ptz lra pauce recepte q̄ discurrēt.

b Ne abbor. gen nostre. s. iudaicū.

c Etenī mul. tpe si sinēret. i. p ut sentūt sm ptē irronabilē petā ꝓtinuare.

d Sz sta tim vl. adhibē. p flagella cohibēta.

e Magni bñficij ē iudicū. s. q̄ si fuāt ad penā futurā sz purgāt ad vitā.

f Nō ei sic ī alijs natiōibꝫ. idola colentibꝫ. (tā btām.

g Dñs patiēter expectat. eay puntōz differēdo. vt sic apparеat dei misericōia maior expectādo eoꝝ pniam. ꝛ p ꝑsis ei punitio iustior p talē expectatōez. tō ꝓcludit.

h Propt qō nūq̄ qdē ꝛc. nā ex amore corpit. vt dcm

i In aduersis ꝛc. ei patientiam tribuendo. (est.

s Sed hec nobis. i. a nobis ad cōmonitōem legētiū: ne credāt penas nobis inflictas ex odio dei pcessisse.

l Dicta sint pauc, ſ verbis: q; mlto pl'a possent indu
ci ad ꝓpositū oſidēdū. m Jā aūt ve, ē ad narratōz, ſ.
penaz ꝯs electi, p legē obſuārta, ptulert. n Jgit. hinc
ꝓſūr describit pēa p horrore illicui cibi inflicta, nā elea
zar, magē elegit mo
ri ꝙ cibo lege ꝓhibi
to coīnq̄nari: nō ſolū
ex re, comeſtiōe, ſēt
ex comeſtiōis fictōe
nā ex ꝟs pbabīl' vide
bat ſeq̄ trāſgreſſiōez
mlt̄oz. r ꝟs ē q̄d dr.
o Eleazar, vn, ꝛc.
i. de excellētioribꝫ in
ſcia virtute ꝛ fama.
p Apto ore hians
p violētiā carnificū.
q Cōpellebaī carnē
ꝛc. q̄d ē ꝓhibitū i le
ge Leuit. xi. r At
ille gl'oſaz ꝛc. i. gl'e
meritoriā rp̄i tamē
tempe ꝙsequende.
s Magē ꝙ odi. vi
tam. i. vicioſam.
t Volūtarie pībat
ꝛc. ꝓpt ſeq̄ns pmū.
v Jntuēs āt. oculi
cordis. r Quēad
modū optz accedere
ad beatitudinē.
y Deſtituit nō ad
mittē. i. perpetrare.
z Jllicita. ꝓpt vite
ſez pſitz. a Amo
rē. nā bonū virtutis
mai'ē ē bonuz vite
coꝛpal'. mai'āt bonū
nō ē exponēdū. p ſal
uatōe mioz boni. ſz
magis econuerſo.
b Jbi āt q̄ aſtabāt.
ad exeq̄ndū regē mā
datū. c Jniq̄ mi
ſe. cōmoti ꝛc. dr aūt
iniq̄ miſatio. eo q̄ i
ducebat ad iniq̄tatē
licz enī comedē car
nes illas ꝺ q̄bꝫ ſua
debāt cōedere eleaza
ro eēt ei licitū abſo
lute. tū i illo cāu erat
illicitū. nā in tali fi
ctōe erat falsitas et
mēdacū facto ꝛ alio
rū ſeductio. ex eo q̄
doctor legē erat. et ꝺ
p illō factū alij tracti
fuiſſent ad trāſgredi
endū legē. ꝺ ſeq̄tur.
d At ille cogi. ce
pit etatis ac ſenectutis ꝛc. ꝓpter virtutis et ſcientie
concomitantiā. e Et inge. nobili. caniciē. Nobili
tas enī generis, puenit ex gl'iatōe. nobilitas ꝺ vtutꝫ ex
opatōe ꝙtū ad vtutes acq̄ſitas. ꝛ ex datōe diuīa q̄ntū
ad infusas. ꝛ iſte vtutes reddūt caniciē nobilē in ꝛgeni

legentiū dicta sint pauc,
m Jā aūt veniēdū ē ad nar
ratōez. Jgit eleazar, vnuſ
de primoribꝰ ſcribaz: vir
etate puect, ꝛ vultu deco
rus, apto ore hians, ꝓpel
lebaī carnē porcinā mādu
care, r at ille gl'oſiſſimam
mortē magis ꝙs odibilem
vitā cōplectēs: volūtarie
pībat ad ſupplicīū. Jntu
ens āt quēad modū opoꝛ
teret accedere: patiēter ſu
ſtinēs deſtinauit nō admit
tere illicita ꝓpt vite amo
rē. Jbi aūt q̄ aſtabāt iniq̄
mſ eratōe cōmoti, ꝓpt an
tiquā viri amicitiā tollen
tes eū ſecreto rogabāt af
ferri carnes q̄bꝫ veſci ei li
cebat vt ſimularet mādu
caſſe ſic̄ rex impauerat de
ſacrificij carnibꝫ: vt ꝟs fcō
a morte libaret, ꝛ ꝓpt vete
rē viri amicitiā hāc ī eo fa
ciebāt hūanitatē. At ille
cogitare cepit etatꝫ ac ſene
ctutis ſue eminētiā dignaz
ꝛ ingenuā nobilitatꝫ cani
tiē, atz a puero optīe ꝓfa
tiōis acꝛ: ꝛ ꝑm ſcīē ꝛ a do
cōdite legꝫ ꝙſtituta: rīndit
cito dicēs: ꝓmitti ſe velle
in ifernū. Nō enī etati nr̄e
dignuz est inq̄t fingere vt
mlti adoleſcētes arbitran
tes eleazar nonagīta ānoꝝ
trānſiſſe ad vitā alieni
genaz: ꝛ ipi ꝓpter meā ſi
mulatōez ꝛ ꝓpter modicū
coꝛruptibīl' vite tp̄us deci
pianī ꝛ ꝟs maculā atz exe

ta nobilitate. f Rīndit cito nā in hūitibꝫ hītū nō req̄
rit lōga deliberatio. g Dicēs ꝓmitti se ꝛc. i. poti' ſu
ſtinere penā oēm ꝙs facē talē fictōz. ꝛ ſudit ad ꝟ tōz. d.
b Nō ei etati nr̄e dig. ꝛc. ꝛ ꝟs maculā ifamie ꝙtū ad
hoīes i atz cre
atōz. apō deū an
gelos ſctōs.
l Wee ſenectuti
aeq̄tā. ꝛ diuīnū indi
cū incurrā. ꝺ ſubdit
l Nā ꝛ ſi ī pſenti tpe
p talē fictiōz. ſz ma
nū oīpotēt dei ꝛc. nō
a Cōobrē ꝓcludit.
fortiſ vi. exceden. i.
eā p lege dei exponē
b Senectute (do.
q̄dā dign' apparebo
ad gl'iaz dei ꝛ edifica
tionē p̄mi. c Pro
grauiſſimis. i. bone
ſtiſſimis. ſicut hō dr
honeſt' grauis mori
bus. ceſa patēt vſz
d Per arrogā (ibi
tiā ꝛc. q̄d ſi erat ver
ſz ꝟs dixerat p oſtātiā
mēt' ad dei gl'iaz. et
p̄mor edificatōez.
e Cū a morte ꝛc. p
dictā fictōem.
f Duros corpis ꝛc.
ſm pt̄e ſenſitiuā.
g Scōm aīaz vo. in
tellectiuā. b Libē
ter hec patior. ſic ſa
piens p ſanitate oſe
q̄nda libēter accipit
potionē ſenſui guſt'
amarā. ceſa patēt.

Capitulū. VII.

Ontigit āt ſe
pt̄ frēs. poſt
q̄s deſcripta ē
cōpulſio ad gētilita
tē i regē abſentia. ꝛ tz
ex dict. hic oſtēr fit
idē in ei' pſitia. vt ex
ſeq̄ntibꝫ apparebit.
Et p̄cio fit ꝟ un gl'iali
ſcio ī ſpāliībi. Un'
aūt. Circa p̄mū dr.
a Contigit aūt ꝛc.
Hoc ſi vē otigiſſe in
hierm vel iudea. q̄
rex antioch' nō legit
ibi rediſſe poſtq̄s in
de receſſerat ſcā ſtra
ge populi ꝛ ſpoliatio
ne templi. vt habet ſupra capitulo. v. ꝓpter quod vi
derut hoc contigiſſe in antiochia ſeu aliqua alia ciuita
te notabili ad quam venerat edictū regis de cōpulſiōe
ideorum ibidem habitantium ad ritum gentilium. vt
habetur capitulo p̄cedēti. b Flagris ꝛ taureis cru

cruciatos, flagr flagri ē summitas virgula ad īuicē ligata: q̄ facit strepitū pcutiendo ꝛ pcutiū p calefactōis modū, taurea taurea: ē flagellū de corio thauri factum.
c Unꝰ aūt. Hic ꝓfir ponit ꝓpulsio in spāli, ꝛ prio pōit afflictio ffis prophetarū qui p se ꝛ alt̄s dixit.
d Parati sumꝰ ꝛc. i. a deo vocati pūbꝰ nostris in monte synai.
e Jussit ei q̄ prior fuerat locuꝰ ꝛc. ꝓpter veritatis ꝓfessionē.
f Jussit ignē admoueri. i. exhiberi seu apponi.
g Quēad modū p testatiōez cantici ꝛc. Deut. xxxii.
h Et īfinis suis ꝛc. Mortuo itaq; hic ꝓfir ponit afflictio secūdi, ꝛ pz lra vsq; ibi. patria voce dixit. i. fm doctrinā scōz patrū.
i Tu q̄dē scelestissime. i. in sūmo gradu scelerꝭ extis, s: Post hūc tertiꝰ. Hic ponit tormēti tertii. l Et linstulatꝰ ꝛc. nō abhorrēs ei⁹ ꝓfessionem propter diuīe legis obseruantiā, cetera patēt.
m Et ꝟ ita defuncto hic ponit vexatio q̄rti. ꝛ pz vsq; ibi.
n Tibi enī resurrectio ꝛc. hicz enī oēs īfine mūdi resurgant immortales. q̄ tunc cessabit generatio et corruptio, tamen soli boni resurgēt ad vitam īmortalez q̄ erit p glorīā aīme redūdantē ad corpꝰ p dotem impassibilitatis. Corpa vo malorum erūt īmortalia vt sp crucient ignē gehenne. vt hꝫ Math. xxv. que est mors secūda Apocalipsꝭ. xx.
o Et cū admo. Hic ponit tormēti quīti cū dr. Et cū admoūisset. i. applicassent quintū. p Verabant eum similī mō sicut p̄cedentes.
q Facis q̄ vis. voluntate nequissima.
r Noliāt putare genus nr̄m ꝛc. eoꝝ permittit nos a te cruciari. q; ꝟ fac ad augmentū meritī nr̄i.
s Patiēter sustine. i. modicum expecta as succēdi: q̄by stati succēsis t iussit ei q̄ prior fūat locuꝰ amputari linguā: ꝛ cute capitis abstracta sūmas q̄z manꝰ ꝛ pedes ei p̄cidi. ceteris eiꝰ fribꝰ ꝛ mr̄e inspicientib⁹. Et cū iā p oīa inutil factꝰ esset: iussit ignē admoueri: ꝛ adhuc spirantē torqueri in sartagīe in q̄ cū diu cruciaret: ceteri vnacū matre īuicē se hortabāt mori: fortit dicētes Dñs dꝰ aspiciet vitatē: ꝛ ꝓsolabit in nobis, s quēadmodū in ꝓtestatiōe cāntici declarauit moyses, t ī fuis suis ꝓsolabit. Mortuo itaq; illo prio, ꝟ mō seq̄ntez deducebāt ad illudēdū ꝛ cute capitis eiꝰ cū capill abstracta: interrogabāt: si māducaret priꝰ oꝝ toto corpe p mēbra singla punirēt. At ille rīdēs patria voce dixit. Nō faciam Propt q̄ ꝟ iste seq̄nti loco primi tormēta suscepit: ꝛ in vltimo spū ꝓstitutꝰ sic ait. u Tu q̄dez scelestissime ī p̄nti vita nos p̄dis: sed rex mūdi ꝺfūctos nos p suis legibꝫ etne vite ēsurrectōe suscitabit. x Post hūc tertiꝰ illudit: y ꝛ linguā postulatꝰ cito ptulit. ꝛ manꝰ ꝓstāter extēdit: ꝛ cū fiducia ait: z celo ista possideo. sz ppt dei leges nūc hec ipsa despicio qm̄ ab ipo me ea receptuꝝ spero: ita vt rex ꝛ q̄ cū ipso erāt mirarent adolescētis animū q; tanq̄ nihil duceret cruciat⁹. m Et ꝟ ita defuncto, q̄rtū verabāt simiter torq̄ntes: ꝛ cū iam esset ad mortē sic ait: Potiꝰ est ita q; ab hoīb⁹ morti datos spez expectare a dō: itez ab ipo resuscitandos, " Tibi enīz resurrectio ad vitā nō erit. ° Et cuz admonuissent q̄ntū verabant eū. at ille respiciēs in eū dixit. Potestatē īnt homīes habēs cum sis corruptibilis, p facis quod vis. q Noli autez putare genus nostrū a deo esse derelictū. r Tu autem patienter sustine ꝛ videb magnā ptātem ipsi⁹ qualiter te ꝛ semē tuū torq̄bit. ' Post hunc ducebant sextum: ꝛ is mori incipiens sic ait. t Noli frustra errare. u Nos enī ppter nosmetip̄sos hoc patimur peccātes in deū nostrū: ꝛ digna admiratiōe facta sunt in nobis. x Tu aūt ne existimes tibi impune futurū: quod contra deum pugnare tentauerīs. y Supra modum autem mater mirabilis et bonorum memoria digna q̄ pereūtes septē filios sub vnī⁹ diei tpe ꝓspiciēs. z bono animo ferebat ppt spem quā in deo habebat singulos illorū hortabat voce patria fortiter repleta sapientia: a ꝛ femineo cogitationi masculinuz animū inserens dixit ad eos. b Nescio qualr ī vtero meo apparuist. c Nec enīz ego spiritū et animā donaui vobis d et vitam: e et singulorum membra nō ego ipsa compegi. f Sed enī mūdi creator q̄ formauit homīs natiuitatē: quicq̄ oīm inuenit originem: ꝛ spīm vobis

ita ꝟ ly patienter nō est nota virtutis sed breuitatis ꝛ temporalis. ideo subditur.
t Et videbis. ato. v Magnā ptātē ipsi⁹: cui nō pōt resisti. x Qualr te ꝛ semē tuū. i. imitatores tuos.
y Torq̄bit. eternalr in gehēna.
z Post hūc. Hic ꝓfir ponit vexatio sexti. ꝛ pz vsq; ibi.
a Nos enī. ppt nos metipsos ꝛc. Licz essī sancti cēnt ꝛ innocentes. tñ ꝓfitent se pati ppt p̄cta: imputātes sibi alioꝝ delicta. eo q̄ essent ō eodē ꝓpio. Et sīc fecit Dauid. ix. a Tu aūt ꝛc. ō dest ꝛc. eius cultū aufe rendo ꝛ ei⁹ pplm crudeliter occidendo.
b Supra mo. Hec est ps septima: in q̄ insponit mīs ꝓstātia. cū dr Supra modū autē mr̄ mirabil. Mā antea nō legit fuisse aliq̄ tāte ꝓstātie.
c Que peūtes septē filios. q̄ntū ad vitaz p̄sentē, sz salvatos q̄ntū ad futurā. nō subdit.
d Bono aīo ferebat ppt spem. sez alteri⁹ vite.
e Singulos āt illoꝝ ꝛc. i. sc̄ōz patrz doctrine ꝓsona. iō subditur.
f Repleta sapīa. sc̄torum patrz.
g Et femineꝫ cogitationi que ē de mollicie et remissiōe.
h Masculinū aīm inferēs qui tēdit ad ardua ꝛ difficilia. i. ādit ad cos. et magno feruore. l Nescio qualr ꝛc. tūc enī apparet puer cē in vtero mr̄is qñ incipit se mouere. mot⁹ aūt et sensus sūt ab anima q̄ est in puero p infusiōez. mot⁹ āt infusiōis ē soli deo cognit⁹. iō subdit
l Nec ei ꝛc. i. aīaz intellectuā q̄ ē spūal nāe.
m Et aiaz. i. potētiā sensitiuā q̄ ē ipsi⁹ ꝓducti.
n Et vitā. i. opatiōes vite.
o Et sing. mēbra ꝛc. q̄ ꝟ formatia fiūt a mēe sz a pēe. ꝛ ulla mēbra agit nisi in vtute prie cause. iō subdit:
p Sz ei mōi cre. ꝛc. et pz ex dictis vsq; ib.

q Sicut nūc vosmetipsos despicit, ītū ad vitā cor-
r Antioch⁹ aūt. Hec octaua ps in q ponit (poralē.
martyriū sep.imi, ꝓmittit tñ ei⁹ psuasio, scdo pōit ei⁹
vexatio: ibi, Cū hec illa, Circa primū pīo ponit psua-
sio a rege cū dr. r
ctos filios q̄ dice-
bāt eū scelestū ⁊ incē-
dio gehēne refuatū
s Dīt ⁊ expbrātis
⁊c. q: vocē dictor fra
trū reputabat despe
ctā, sic psonas eorū
despicabiles reputa
bat. ⁊ sic duplicē rōe
reputabat se ꝓtēptū
, rōe vbor ⁊ psonar
despicabiliū.
t Cū adhuc ⁊c. vt
saltē illū superet.
v Nō so. vbis hor-
tabat ⁊c. ⁊ pz lra vsq
ibi. x Cū aūt mīt
Hīc pōit psuasio iu-
uenis a mīe: q̄ ꝑmi-
sit suasurā se filioī
suo, ⁊ vexdirit. q: ꝑ
missio absoluta sic ē
ista intelligēda: ē de
bono, nō subditur.
y Irridēs cru. ty-
rānū, q: psuasio, sua
erat ad vtut bonū,
et paret lra vsq ibi.
z Sz dign⁹ ⁊c. i. eor
ꝑsortio ꝑ palmā mar
a Ut i illa (tyrā.
missatōe. q̄ fiet sctis
in resurrectiōe.
b Cū frib⁹ ⁊c. ad au
gmētū gle vē ⁊ mee
c Cū ꝫ illa ad. dice
ret. Hīc pūr pōit ei⁹
vexatio: cū dr. Cū ꝫ
illa dicerz, ex magno
feruore ñ expectauit
finē vbor mīs ꝑple
d Quē sustiet (te.
, i. differt⁹ vexare sub
spe vana q̄ debeā re
gi obedire. e Mos
eni ꝑ pctīs nīis ⁊c.
exponāt sic, s. de se
pto lre. f Dīs ds
nē mo. ē irat⁹, nā ois
pēa i pīm: modica ē
respcu fuke. g Mo
li tru. extol. ⁊c. sic hīt
libri correcti. q. dicat
nō ptingēs ad illud
q̄ ds speras dei iudicō
ipedīt⁹. h Mā fra.
mei modico ⁊c. re-
spectu doloꝛ futuri
i Sub testamento
, i. ꝑ omissione futu-
ra.

Antioch⁹ aūt cō. se arbitrat⁹. ꝑ di
k rex cum miscōia redderet ⁊
vitā. [1]sic nūc vosmetipsos
despicit⁹ ꝑpt leges ei⁹ An
tioch⁹ aūt ꝓtēni se arbitrat⁹
sil⁹ ⁊ exprobrāt⁹ voce despe
cta⁹ cū adhuc adolescētior
supesset: [2]nō solū vbis hor
tabat: sz ⁊ cū iuramēto affir
mabat diuitē se ⁊ btm̄ fa
cturū ⁊ translatū a patrīs
legib⁹ amicū habiturū: et
res nccias ei ꝓbitur⁹ Sed
ad hec cū adolescēs neq̄q̄
inclīaret⁹ vocauit rex mīez
⁊ suadebat ei vt adolescēti
fieret i salutē[c] Cū aūt mīt
Hīc pōit psuasio iu-
uenis a mīe: q̄ ꝑmi-
sit suasurā se filioī
suo, ⁊ vexdirit. q: ꝑ
missio absoluta sic ē
ista intelligēda: ē de
bono, nō subditur.
y Irridēs cru. ty-
rānū, q: psuasio, sua
erat ad vtut bonū,
et paret lra vsq ibi.
z Sz dign⁹ ⁊c. i. eor
ꝑsortio ꝑ palmā mar
a Ut i illa (tyrā.
missatōe. q̄ fiet sctis
in resurrectiōe.
b Cū frib⁹ ⁊c. ad au
gmētū gle vē ⁊ mee
c Cū ꝫ illa ad. dice
ret. Hīc pūr pōit ei⁹
vexatio: cū dr. Cū ꝫ
illa dicerz, ex magno
feruore ñ expectauit
finē vbor mīs ꝑple
d Quē sustiet (te.
, i. differt⁹ vexare sub
spe vana q̄ debeā re
gi obedire. e Mos
eni ꝑ pctīs nīis ⁊c.
exponāt sic, s. de se
pto lre. f Dīs ds
nē mo. ē irat⁹, nā ois
pēa i pīm: modica ē
respcu fuke. g Mo
li tru. extol. ⁊c. sic hīt
libri correcti. q. dicat
nō ptingēs ad illud
q̄ ds speras dei iudicō
ipedīt⁹. h Mā fra.
mei modico ⁊c. re-
spectu doloꝛ futuri
i Sub testamento
, i. ꝑ omissione futu-
ra.
tatus [3]Nōdū enī oīpotēs dei
⁊ oīa īspiciētis iudiciū effu
gisti[b] [4]Mā frēs mei modico
nūc dolore sustētato: [5]sub
testō[6]ēne vite effecti sr: tu
vo iudicio dei iustas sup-
bie tue pēas exolues. ego
aūt sic ⁊ frēs mei aīaz ⁊ cor
pus meū trado ꝑ prīs le-
gib⁹ [7]inuocās deū maturi⁹
gēri nīe, ppitiū fieri, [m]teq̄
cū tormītis ⁊ vberib⁹ ꝓfite-
ri: q̄ ipe est ds sol⁹ [8]In me
vo ⁊ in frib⁹ meis desinet
oīpotēs ira: q̄ sr̄ ome gen⁹
nīm iuste sup adducta est.
Tūc rex accēsus ira, ī hūc
sup omīs crudeli⁹ deseuit:
indigne ferēs se derisū Et
hic itaq̄ mūd⁹ obijt ꝑ oīa ī
dño ꝓfidēs. [9]Nouissime aūt
p⁹ filios ⁊ mr̄ ꝓsūpta ē Jgr̄
ō sacrificijs ⁊ ō nimijs scru
delitatib⁹ sat⁹ dām ē. VIII.

[n]Udas vo machabe⁹ ⁊
i q̄ cū illo erāt ītroibāt
latēter ī castella: [o]⁊ cō-
uocātes cognatos ⁊ amī-
cos: [p]⁊ eos q̄ ꝑmanserant
i iudaīsmo assumētes: edu
cerūt ad se ser milia viros
[q]Et inuocabāt dīm vt re-
spiceret in ꝑt̄m q̄ ab oīb⁹
calcabat⁹ ⁊ miserereť tēplo
quod cōtaminabat⁹ ab im
pijs. Misereret⁹ etiā exter-
minio ciuitatis q̄ erāt ilico
cōplanāda, ⁊ vocē sanguī-
nis ad se clamantis audī-
ret: mēorareť q̄q̄ iniquissi-
mas mortes puuloꝛ inno
centū ⁊ blasphemias noī
suo illatas, ⁊ indignareť sr̄
his. At machabe⁹ ꝓgrega
ta multitudie[r] intolerabi-
lis gentib⁹ efficiebat⁹. [s]Ira
nis spebꝰ ī suos ei⁹ īflāma
tus

l Eterne vite effecti sunt. quī sine dubio ꝓsequitur.
l Jnuocās deū maturi⁹, i. cū pōdere effect⁹. m Te
q̄ cū tormētis ⁊c. in ꝫ vr ꝓphetice loq̄. q: sic fuit ꝑpletus
de fuko. vtz, ſiſt. c. cetera patēt. Cap. VIII.
i Udas vo. Descripta iudeoꝛ tribulatōe ꝑ regē an-
tiochū, hic ꝓsit ōscri
bit liberatio ꝑ iudā
machabeum. Circa
quā primo ponit li-
beratio ꝑpli, secūdo
purgatio tēpli. ca. x.
Prīa in duas, q: pri
mo ponit liberatio
ꝑpli a reg⁹ duc⁹ib⁹, se-
cundo a psona ei⁹ se
q̄nti cap. Prima ad
huc in duas, q: prīo
ponit unde ꝓspatio,
scdo principū antio
chi debellatio: ibi.
Udēs aūt philippus
Circa primum dicit
a Judas vero ma
chabe⁹ ⁊c. ab aduer-
sarijs occupata, non
eni hēbant tm̄ ꝑpm
q̄ possent potenter
cōmittere bellum.
b Et ꝓuocantes co
gnatos, de qbꝫ magꝫ
ꝓfidēbāt⁹ ⁊ qui ad ꝫ
erāt magis pertī.
c Et eos q̄ ꝑmanse
rāt ⁊c. nā ad pugnā-
dū ꝑ lege erāt volū-
d Et inuoca⁹ (tarſ.
bāt⁹ dñs ⁊c. sine cui⁹
auxilio nō poterant
resistere aduersario-
rū nūero allegantes
ad ꝫ rōes ex pte ꝑpli
ꝓcucan. ⁊ tēpli cōra
minati ⁊ ciuitatis ele
cte ad cultū dei. ⁊ san
guinis innocēt⁹ effu
si. ⁊ nois sui blasphe
mati. ⁊ patz lra vsq
ibi.
e Jntolerabilis gen
tib⁹ efficiebat⁹, q: nō
poterat ipsius impe
tus sustinere. ⁊ sub-
dit causa cum dr.
f Jra eni dñi ī mi
sericordiā cōuersa ē.
et sic hēbant auxiliū
dei.
g Et supue. castell⁹
⁊c. s. ab aduersarijs q̄
nō puderāt sibi ꝫ ad
uētū ipsi⁹. h Da
rume aūt noctibus.
quia tūc hostes mi
nus poterant sibi ꝑ
uidere.
i Videns aūt. Hic

cõsequẽter describit principũ regis debellatio, & prio ponitur belli apparatus. scõo afflictus ibi. Ad h etiã. Pria in duas, q: prio describitur apparat⁹ ex pte gẽtiũ, secundo ex pte iudeoꝝ, ibi. Judas aũt. Circa primũ dr. i Ui dẽs aũt philipp⁹ + quẽ scꝫ rex antioch⁹ reliquerat hierosolimis ad affligendum pplm iudeoꝝ, vt hr. s. v. ca. Et dicunt aliq̃ q̃ iste est philipp⁹ ille de quo dicit in fine ca. se quẽtis, q̃ transferebat corp⁹ antiochi defuncti, sꝫ hoc nõ videt verũ, prio q: iste erat in hierlm. ali⁹ aũt in psi de ꝑcũ antiocho rege qui fuit istud bellum. scõo q: iste fuit ꝓduges genere, vt hr. s. v. ca. ali⁹ vero collacrane⁹, vt hr in fine ca. se. cetera patent ut scꝫ ibi.

k Uisit nichanoꝝ patrocli. s. filium.

l De primoꝝ amicũ, sic habẽt libri correcti. Erat enĩ de principalib⁹ amicis suis.

m Datis ei de pmigenti &c, erãt enĩ collecti de diuersis locis & ciuitatib⁹.

n Cõstituit autẽ. i. firmiter promisit.

o Nichanoꝝ regi. i. loco regis in Jh teneti. nã rex erat in pside vt dictũ est. p Ut tribu. &c. Erat enĩ rex antioch⁹ tũc tributarius romanoꝝ. q De cap. iude. suppleret. i. de pcio iudeoꝝ ꝙs in suos et ancillas vẽderet. nõ subdit. Statimq̃ ad maritimas &c. s. i. lib. iij. ca. nõ dr q̃ mulierũ, tñ dat intelligi p h̃ q̃ dicit. Et audierũt mercatores &c.

r Monaginta manci pia talento. s. vno.

s Distractur. de aũt mãcipiũ quasi manu captũ. q: p bellũ capiebant et in seruos vendebant seu redigebant. t Jud. aũt. Hic ꝓsit describit apparat⁹ belli ex pte iudeoꝝ. & primo ponit aliquoꝝ pusillanimitas cũ dr. v Ex qbus q̃. formi. magnitudinẽ & fortitudinẽ exercit⁹ venẽtis a nichanoꝛe. x Et nõ cre. dei iusti. min⁹ debito cõfidẽtes de auxilio diuino, & sic nõ credebant diuine iusticie, quia nõ credebãt q̃ de⁹ faceret iusticiã. i. vindictã de aduersarijs eoꝝ. y Jn fugã vte. subtrahẽtes se occulte de societate iude. z Alij vero. Hic ꝓsit ponit altoꝝ afflictas. et prio in generali. scõo ꝑticulariter iude in spãli. ibi. Cõuocatis aũtẽ. Circa primũ dr. a Alij vo &c. accipit hic si p q. q: enĩ dñi in miscõiam ꝓuersa ẽ. b Et supueniẽs castella et ciuitatib⁹ improuisus: succẽdebat eas: & opportuna loca occupãs nõ paucas hostiũ strages dabat: c maxime aũt noctib⁹ ad huiuscemodi excursus ferebat, et fama virtutis ei⁹ vbiq̃ diffundebat. d Uidẽs autẽ philipp⁹ paulatim viz ad ꝑfectũ ꝓuenire ac frequẽtiores ei cedere, ꝑspere. ad ptolomeũ ducẽ celesyriez phenicis scripsit, vt auxiliũ ferret regis negocijs. At ille velociter e misit nichanoꝛem patrocli f de primoꝛib⁹ amicũ g datis ei de pmixtis gẽtib⁹ armatis, nõ min⁹ vigẽti milib⁹ vt vniuersũ iudeorũ gen⁹ deleret: adiũcta ei ꝛ gorgia viro militari et i bellicis reb⁹ expientissimo. h Cõstituit aũt i nichanoꝛ regi vt tributũ qõ romanis erat dandũ: duo milia talẽtoꝝ de capitate iudeoꝝ suppleret. Statiq̃ ad maritimas ciuitates misit cõuocãs ad coemptionem iudaicoꝝ mãcipioꝝ, ꝓmittentes se k nonaginta mãcipia talẽto⁹ distractuꝝ: nõ respiciens ad vindictã q̃ eũ ab oĩ potẽte esset ꝓsecutura l Judas aũ. vbi cõperit indicauit his q̃ secũ erãt iudeis nichanoꝛis aduẽtũ m Et q̃bus quidã formidãtes & nõ credẽtes dei iusticie n in fugaz vertebant, o alij vo ssi qui ꝺ his superãt p veniebãt sil̃q̃ dñm deꝓcabant vt eriꝑet eos ab impio nichanoꝛe q̃ eos ꝓuisq̃ in cominus veniret r vẽdiderat. s Et si nõ, ꝓpter eos, t ꝓpt testamẽtũ tñ qõ erat ad ꝑres eoꝝ. u et ꝓpter inuocationẽ sancti et magnifici nois eius super ipos. x Cõuocatis aũt machabeus septẽ milib⁹ q̃ cũ ipo erãt y rogabat ne hostib⁹ recõciliarent: z neq̃ metuerẽt iniq̃ veniẽtiũ aduersum se hostiũ multitudinẽ a sed fortiter cõtenderent: b ante oculos c habẽtes contumeliã que loco sancto ab his iniuste esset illata d itẽq̃ ludibrio habite ciuitatis i iuriã e adhuc etiã veterꝝ institutoꝝ cõuulsa. f Nã illi q̃ dẽ armis cõfidũt ait simꝫ et audacia g Nos aũt i oĩ potẽte dñio q̃ põt & venientes aduersum nos & vniuersum mundũ vno nutu delere cõfidim⁹. h Admonuit aũt eos et de auxilijs dei q̃ facta sunt erga parentes eripet eos a meanore. salutem hoc faceret. f Propter ter test. &c. i. ꝓpter punitionẽ factaꝝ a deo patrib⁹ scitis de cõseruatõe semis coꝝ vel aliter. f Propẽ test. &c. i. ꝓpter legẽ data ꝑ ꝓphẽ q̃uaꝝ volebat destruere rotaꝛ antiochus. vtꝝ ex supradictis et sili volebãt h facere duces eius.

g Et ꝑpt innu. &c. q: dicebant p gẽtib⁹ ceteris dei ꝑpls. h Conuocatis aũt. Hic ponit ponit aflictas iude in spãli. & prio suos animando. scõo exercitus ordinãdo. ibi. Constituit &c. Pria in duas. q: prio iudas suos animat rõnib⁹. scõo exemplis. ibi. Admonuit ãt. Circa primũ dicitur. b Cõuo. aũt macpa. vt exitos ꝓpe magis intelligeret eius verba. i Sep. mil. i Dach. iij. dicit q̃ fuerũt tria milia. Dicendũ q̃ ibi loquit de sufficienter armatis. vñ ibidẽ subdit q: regumẽ. et gladios nõ habebãt. s. ad armãdũ ꝑfes sufficienter. h multi ex magꝫ desiderio mori ad pugnãdũ ꝓ patria & lege dei fuerit ibi q̃si mermes. & maxie q: dixerat iudas meli⁹ ẽ mori q̃ videre mala gẽtis nre & sctoꝝ. p Jtẽ. lu. ha. ciui. s. hierlm ad dei cultũ electe. q Adhuc etiã vet. &c. habebãt enĩ indei aliquas ordinationes extra legẽ moysi factas a senioribus ꝓpter bonũ regimẽ ꝑsõ. tertio põit rõ ex pte auxilij cũ dr. r Nã illi q̃. &c. i. tñ in vtute hũana q̃ est defectiua. s Nos aũt in oĩ. do. c vt ẽ firmitas infinita. t Ad-

monuit aūt. Hic iudas suos animat exēplis, cū dicitur
t Admonuit aūt ꝛc. in exitu isrl de egypto Eco, xiij, c.
v Et qō sub sennacher, ꝛc, ab angelo dei pcussa, vt hī
iiij, Reg, xix, ca. x Et dep, ꝛc, istud bellū non hī in scri
ptura sacra, nec alibi potui repire, ꝑpter qō nō possum di
cere nisi illud qō h ē in
tertio. y Vbi ad rem
ven, i, ad pugnandum
actū. z Vdaeo, so
cijs, i, in eodē exercitu
existētibus cum iudeis,
a Hesitātibus, i, formi
dātibus pugnare.
b Ipi ser milia soli,
sex iudei.
c Pereme, exp, milia,
nō ꝑpria virtute sz dīna
d Et bñficia p his
plurima ꝓsecuti sunt a
rege, Cōsequēter ponī
tur admonitiōis effe
ctus cū dr. Hīs verbis
cōstantes effecti ꝛc.
e Consti, itaq, Hic
ꝓsit ponit exercit' ordi
natio cū dr. Cōstituit
itaq; fratres suos du
ces, qr de eor fortitu
dine ꝛ fidelitate confi
debat magis.
f Utriq; ordi, s, equi
tū ꝛ peditū, tū in ālibz
etiā acie, erāt aliq; equi
tes ꝛ pedites, et h ēm
doctrinā vegetij, li, de
re militari, ꝓtissume
qñ bellū cōmittit i lo
co aspero vbi equites
non ꝑsit bñ cōmungi,
g Symonē ꝛ iosep,
et iona, s, i, li, ij, ca, vbi
ponunt fres iude non
nominat ibi aliqs iose
phus, ꝑpter qō dicunt
aliq; q' iste nō fuit frat
carnalis iude, sz tm le
galis, vt de eadē lege,
vel hoc de eadē cogna
tione, sed nō ēverisile
q' inter duos fratres
iude carnales sz symo
nē ꝛ ionathan ponat
frēq; frater ei' ali' q' tū sit extraneꝰ,
ꝑpter qō videt melꝰ dicēdū q' iste fuit fr carnalis iude, q
prio libro notat eleazar'. Hñ, xv, libro antiqt, iudaice dr
q' iste eleazar' cognominat' ē saph', ꝛ videt idē nomen
qō ioseph' abbreviatū tū, sicut nicola' ꝑ arbreviationez
aliqñ dr cholaus. b Subiec, vnic, mil, ꝛc, retinens in
acie sua duo milia q̄ngentos. i Ad h ētiā. Postq; de
script' ē belli apparat', hic ꝓsit describit cōflict', ꝛ primo
ponit cōflict' cū nichanore, secō interponit cōflict' cum
timotheo ꝛ bachide, ibi. Et ex his, tertio reuertit auctor
ad loquēdū de nichanoris cōfusiōe, ibi. Facinorosissim'
aūt ꝛc. Ꝓria adhuc in duas, qr prio ponit nichanoꝛ de
bellatio, s, dō grātiacatio, ibi. Arma aūt, Circa primū dr
i Ad h ētiā, s, ad bellandū viriliter. k Ab esdra lec,
illis sanctis, vt ꝓcipit Deu, xx. Iste esdras nō fuit, ille q̄ lege
et q' sb sennacher tib centū
octogintaq̄nq; milia pierꝰ
ꝛ de plio qō eis aduersus
galathas fuit in ꝑbylōia:
vt oēs vbi ad rem vēnī est
macedonib' socijs hesitā
tibus. ipi ser milia soli peme
rūt cētū viginti milia, ꝑpter
auxiliū illis datū de celo ꝛ
bñficia p his plurima ꝓse
cuti sūt. Hīs vbis ostātes
effecti sunt ꝛ p legib' ꝛ pa
tria mori parati. Cōstituit
itaq; frēs suos duces vtri
q; ordini symonē ꝛ iosephū
et ionathan subiectis vni
cuiq; millenis ꝛ q̄ngētenis
ad h ētiā ab esdra lecto il
lis scō libro: ꝛ dato signo
adiutorij dei: in ꝑria acie
ipe dux cōmisit cum nicha
nore, Et facto sibi adiuto
re oīpotēte interfecerūt
sup nouē milia hoīm. ma
iorē aūt partē exercit' nich
anoris vulneribus debilē fa
ctū fugere cōpulerūt. Pe
cunijs vo eor q̄ ad emptō
nē ipoꝝ venerant sblatis
ipos vsq; quaq; ꝓsecuti sūt
sz reuersi sūt ora ꝓclusi: Nā
erat ante sabbatū, quā ob
cām nō ꝓseuerauerūt inse
quētes. Arma aūt ipoꝝ ꝛ
spolia cōgregātes sabbatū
agebāt bñdicentes dīm q̄
liberauit eos in isto die mi
sericordie initiū stillans in
eos. Post sabbatū vo de
bilibus ꝛ orphānis ꝛ viduis
diuiserūt spolia ꝛ residua
ipi cū suis habuere. His
itaq; gestis ꝛ cōiter ab oīb
facta obsecratione: miseri
cordē dīm postulabāt vt i
finē seruis suis recōciliare
tur. Et ex his q̄ cum timo
theo ꝛ bachide erāt, ꝫ se cō
tendētes sup viginti milia
interfecerūt: ꝛ munitiōnes
excelsas obtinuerūt: ꝛ ples
ꝑdas diuiserūt equā portio
nē debilib' pupillis ꝛ vidu
is sz ꝛ senioribus facientes,
Et cū arma eor diligēter
collegissent oīa cōposuerūt
in locis oportunis. Resi
dua vo spolia hierosolymā
detulerūt, ꝛ philarchē q̄ cū
timotheo erat interfecerūt
viz scelestū: q̄ in multis iu
deos affixerat ꝛ cū epinicijs agerūt i hierosolymis
eos q̄ sacras ianuas incē
derūt, i, calisthenē cū in qō
dam domiciliū refugisset
reparauit, nā ille mortuꝰ fuerat diu ante, sz fuit vnus de
sacerdotib' eiusdē tūs nois ꝛpe iude. l Et va, sig, adiut,
dei, nō dicit hic quale fuerit, sz ꝓbabiliter pōt dici q' fuit
clangor sacratū tubaꝝ in aggressu belli. m In prima
acie ipe dux ꝛc, sz iudas machabe'.
n Inter, fu, ir, mi
lia, sz in, i, lib, iij, ca, dr
q' ceciderit viq; ad tria
milia. Et iccirco q' illa
tria milia ceciderūt in
prio cōgressu belli, et i
psecutioe fugiētiū cor
alij ceciderunt ita q' in
vniuerso fuerūt, xx, mi
lia ꝛ ampli' vt hic dr
Cetera patēt viq; ibi.
o Sz reue, ꝛc, i, repī
si, nā vnumquemq; hora
decima a q̄ incipiebat
obseruatio sabbati, sed
h ñ videbat ipedire, qr
s, i, li, q, ca, tā erat decla
ratū q' licitū erat eis i
sabbato bellare. Dicen
dū q; vere ē se defendē
do, nā h ē necessitatis
nō aūt immadēdo seu q̄
sequēdo. p Arma
aūt. Hic ob victoriam
subdit grātiacatio, cum
subdit. q Sabbatū
agebāt ab opib' seruil
ib' q̄escēdo, ꝛ diuinis
laudib' vacādo, ideo
subdit bñdices dīm.
r Post sabbatū vero
ꝛc, qr ꝑte ꝑde debilib'
et pauplib' dederūt ꝛc.
Cetera patent.
s Et ex his. Hic ꝓsit
interponit de cōflictu
cū thimotheo ꝛ bachi
de q̄ plen' hī, i, li, v, c,
videt tū q' iste bachi
des sit ali' ab illo quē
misit demetrī' cū alch
imo ꝫ iudeos, vt hī, s,
primi li, xij, ca, nā ples
erāt ꝓcipes ꝛ milites
eiusdē nois sicut ꝛ mō
cetera patent vsq; ibi.
t Et cū epinichia, i,
solēnitates de victoria se cōtra timotheū ꝛ bachidē obten
tis. Et dr ab epi qō ē supra ꝛ nichos qō ē victoria. Vnō
alia trāslatio habet. Dies victorie, et dicitur in glosa.
v Eos q̄ sacras ian, sz tēpli. x Incēderūt, s, calisthe
nē, inter istos ꝓcipalē. y Cū in qōdā domi, refug, ꝑ
fui turione. z Incēderūt ꝛ sic pena cōsidet culpe.
a Facinorosissim' aūt, Hic reuertit auctor ad loq̄ndum
de supradicti nichanoris cōfusiōe eū dr. b Qui mille
negociātes ꝛc, i, multos, ita q' ponit hic numerus deter
minat' ꝑ numero indeterminato, sicut aliqñ fit in scri
ptura, ꝓut fuit oīssum in apocal. c Humili, aug, dīt
ab his, sz iudeis. d Quos nul, erisli, a, nulli' cē ꝓuiꝫ
e Depōsita veste glie, ne cognoscerer. f Per meditet
raneas fugiēs, i, ꝑ loca occulta. g Vol' venit antioch,
cū valde paucis, h ei mō dr ꝓceps sol' qñ hz paucos tecū

b Predicabat nunc ⁊c. hoc dicebat magis ad exercitionem sui bellua detectione et exercit⁹ sui debellatõe q̃ ad exaltationẽ diuini nominis, et cõmendationẽ diuine legis, et obseruatorum ipsius. Caplm. IX.

Odem tẽpore.

c Descripta liberatione populi ab antiochi uiribus, hic ꝓfert describit liberatio ꝑticularis a ꝑsona ipi⁹ ⁊ hoc p diuinã pcussionem. Circa quã primo ponit huius pcussionis ratio, scdo ipa pcussio ibi. Sed qui vniuersa. tertio pcussi humiliatio. ibi. Hunc igit. Circa primum ponit ratio humiliati extremitio. ibi. Igit homicida. Ratio vo pcussionis antiochi fuit, quia nõ sufficiebãt sibi mala que iudeis fecerat, vt patet ex supradictis, sed cũ hoc anhelabat ad gentẽ iudeorũ ꝙtaliter destruendã, ⁊ ciuitatẽ dei hierim funditus subuertendã vt sic repulsionẽ sui de persidie et debellationẽ ducum suorũ in iudeos vindicaret. Et his dictis patet ꝛa paucis exceptis q̃ discurrenꝫ.

b Quedicit ꝓlipolis, hec est illa ciuitas que primo li. vi. ca. dicitur elymaida. et hoc ꝓpter noie. ⁊ hic ꝓlipolis, eo q̃ erat metropolis ꝑsidis circa egbathanã hec est ciuitas que vocatur egbathanis. i. Esdre. vi. et Judith. i.

c Celesti eũ iudicio purgente. i. impellẽte. Ad cui⁹ intelligentiaz sciendũ q̃ in hac festinatione duo erãt. s. intentio antiochi ꝑuersa ad populi delectatiõẽ et ciuitatis subuersionẽ. ⁊ ꝟ nõ erat. a deo impellente q̃ nõ ẽ auctor mali culpe. sz erat ab Antiochi malicia. Aliud erat velocitas motiõis ad quã secut⁹ fuit casus antiochi et eius quassatio grauis. et ꝟ fuit a deo impellẽte q̃ est auctor mali pene. de q̃ dicitur Amos iij. Nõ est malũ in ciuitate qđ si fecerit dñs.

d Sed qui. Hic ꝓfert ponit antiochi ꝑcussio. cum dicit.

e Percussit eũ ⁊c. Nã erat intra viscera. et mortu⁹ fuit ex ea. Qui multis ⁊ nouis cruciatibꝫ ⁊c. vt. s. pauit i. vi scatibꝫ.

f Licet ille ⁊c. ꝓpter dictã plagã. nõ vltis addidit ſcdam, cũ subdit.

g Contigit illũ ipetu ⁊c. ꝙ vexatione curã ex tali festinatione.

h Jlicz qui sibi videbat ⁊c. ypbole est. ad designãdum superbiã siue magnitudinem.

i Manifestã deum ⁊c. i. facto ex duplici ꝑcussione.

k Ita vt de corpore impij vermes ⁊c. ex putrefactione intestinoꝝ.

l Ac viuẽtes in doloribꝫ carnes ei⁹ ⁊c. ꝑ fumem apostematum.

m Et q̃ paulo an sydera celi cõtingere ⁊c. ypperbole est, ad exprimendũ eius superbiam.

l Hinc igit ⁊c. Hic ꝓfert describit percussi humiliatio. ⁊ ꝓprio coram deo. scdo coram hoibus. ibi. Sed nõ cessantibus. Circa primũ ꝏ.

n Hic igit cepit ex graui supbia. deduct⁹ ab alto ad infimum.

o Ad agnitionez sui venire. q̃ vexatio dat intellectũ. Ysaie. xxviij Cetera patẽt vsq ibi.

p Grabat autẽ hic scelestus dñm. a q̃ non esset miscdiam cõsecuturus. qđ dupl̃ pot intelligi. Uno mõ q̃ntũ ad relaxationem pene corporalis. que nõ semper remittit orantibꝫ etiã vere penitẽtibus. Uel aliqñ non expetit eis. et sic licet forsitan vere penituerit. tamẽ q̃ntũ ad euasionẽ mortis corporalis nõ fuit miscdiam consecutus sed tm̃ q̃tũ ad veniaz peccatorum. Alio mõ etiã q̃tum ad remissionem peccatorũ. qđ tenet cõiter dicendo q̃ eius penitẽtia nõ fuit va. q̃ si fuit ꝓpter offendi. Uel sz tm̃ ꝓpter euasionem corpalis flagelli. et sic nõ fuit miscdiam cõsecut⁹ q̃tũ ad remissionẽ culpe. nec pene. Cetera patẽt vsq ibi.

q Equales nũc athe niẽsibꝫ q̃ multas liber tates habebant ꝓpter sapientie studium. q̃ fiebat ibidem.

r Et predicaturũ dei potestatẽ omĩa hec ad cuasionẽ pene ꝓmit tebat ẽm cõez opinioz s ꝫ sed nõ cessarib. Deꝯ describit eius humiliatio cõã boibꝫ iudeis. quos aũ supra modũ cõtẽpserat. scribens eis epiam de precatoriã. vtz vsq; ibi

t Et ex sentẽtia vob. cuncta sunt. i. ad voluntatẽ vram vobis eue

v nõ desperẽ (niunt. rans memetipm de ui firmitate curari. i hoc videl manifeste mẽti ri. q̃ supra dicit q̃ nõ cessantibꝫ doloribꝫ desperãs scripsit ad iudeos ꝛc. Et ꝫ enĩ videtur vez q̃ supra dictũ est sez q̃ eꝝ penitentia nõ fuit vera.

x Respiciẽs autez q̃ pater meus. ad hoc ui uens ordinauit ꝺ suo successore. vt in casibꝫ magnis. ꝛ dubijs scirent homines regni ad quẽ deberent determinate recurrere.

y Ad hec cõsideraũs. id ẽ iuxta hec cogitãs.

a De prorimo potẽ tes quosq; ꝛc. i. q̃ pri cipes potentes iuxta regnũ nostrũ existẽtes diligẽter attendant op portunitatem tpis in quo possint nocere re gno. quod potissime cõ tigit qñ homies regni sunt in dubio ad quez debeant recurrere pro regni defensione.

b Designaui filium ꝛc. q̃ adhuc innẽs erat

c Que sepe recurrẽs ꝛc. i. medie q̃ pcidis.

d Multis vestrũ cõ mendabã. i. tali modo loquit ne mẽdaciũ eꝝ ꝓpiaꝝ. q̃ si diceret se scripsisse cõmunitati. vel aliqbꝫ psonis eas nominando. statim pos set percipi falsitas dicti sui. sed quia dicit multi nullũ noiando et ciuitatẽ ad quã festinãs veniebat vt eam ad solum deduceret: ac sepulcrũ con gestoꝝ faceret nunc optat liberam reddere: ꝛ iudeos quos nec sepultura quidez se dignos habiturũ: sz auibus ac feris, diripiendos traditurum ꝛ cũ paruulis exterminaturum dixerat:

e equales nunc athenien sibus facturum pollicetur. templum etiam sanctum quod prius expoliauerat: optimis donis ornaturuz et sancta vasa multiplica turum et pertinẽtes ad sa crificia sumptus: de reddi tibus suis prestaturũ. sup hec et iudeum se futurum et omnem locum terre per ambulaturũ et predicatu rum de ipotestatem. Sz nõ cessantibus doloribus. superuenerat eĩ i eũ iustũ dei iudicium. desperans scripsit ad iudeos in hunc modum deprecatõnis epi stolam. hec continentem.

Optimis ciuibus iudeis plurimam salutem et bene valere. et esse felices: rex et princeps antiochus. Si bene valetis et filij vestri: et ex sentẽtia vobis cũcta sunt: maximas agim⁹ gra tias. Et ego in infirmita te constitutus: vestri autez memor benigne reuersus de persidis locis ꝛ infirmi tate graui apprehensus ne cessarium duxi pro cõmu ni vtilitate curam habere non desperans memetipz sed spem multam habens effugiendi infirmitatẽ. Re spiciens autem q̃ et pater meus quibus temporibus in locis superioribus du cebat exercitum ostendit qui post se susciperet prin cipatum vt siquid contra rium accideret: aut difficile nunciaretur scientes hi qui in regionibus erãt cui esset rerum summa derelicta non turbarentur: ad hec considerans. de proxi mo potentes quousq; et vicinos temporibus insidi antes et euentum expectã tes. designaui filium meũ antiochum regem. quem sepe recurrens in superio ra regna. multis vestrum commendabam. et scripsi ad eum que subiecta sunt. Oro itaq; vos et peto. mẽ mores beneficiorum. pub lice et priuatim: vt vnus quisq; conseruet fidem ad me et ad filium meum. Cõ fido enim eum modeste et humane acturum: et seq̃n tem propositum meum. et communẽ vobis fore. Igi tur. homicida et blasphe mus. pessime percussus: ꝛ vt ipse alios tractauerat: peregre in montibus. misẽ rabili obitu vita funct⁹ est. Transferebat autem cor pus philippus collactane us eius. qui metuens filiũ antiochi ad ptolomeũ phi lometorẽ in egyptũ abijt.

m Achabeus .x. aũt et q̃ cũ eo erãt domino se protegẽ te templum quidem ꝛ ciui tatem recepit. Aras autez quas alienigene per plate as extruxerant: itemq; de lubra demolitus ẽ. Et pur gato templo aliud altare fecerunt: o ꝛ de ignitis lapi dibus igne concepto sacri ficia obtulerunt: post bien nium: et incensum et lucernas et panes propositiõis posuerunt. Quibus gestis rogabant dominũ prostra ti in terram ne amplius tali bus malis inciderẽt. Sz et si quando peccassent vt ab ipso mitius corriperẽt non poterat sic percipi quia poterat quilibet opinari talẽ cõmenda tionẽ eum fecisse in se creto. et hoc verbo vel scripto.

a Et scripsi ad eũ ꝛc. sez de substitutione ipi us in regnum et de eꝝ recommendatione.

b Memores benefi ciorũ. tũ ex supioribꝫ nõ apparet aliquod bene ficium ab eo iudeis ꝓ stitus nisi vnum sez de vindicta. mortis olie supra posita ca. iij. Et quantũ ad hoc subdit.

c Publice. hoc enim fuit publicum.

d Et priuatim. licet hoc videat falsum pro pter magna mala que fecit iudeis. vt patet ex supradictis. tamen nõ poterat percipi in hoc suum mendaciũ. nam beneficia priuata non sic veniunt ad noticiã aliorum.

e Sequẽtem propo situm meũ. i. volunta tem meã erga vos bo nam.

f Cõmunem. i. conde scendentẽ.

g Vobis fore igitur. Hic vltimo ponit eꝝ exterminatio. cũ dicit.

h Igit homicida et blasphemus. vt patet ex supradictis in mul tis casibus.

i Pessime percussus. Nam et hoc nõ fuit ꝓ verã penitentiã emen datus. ideo subdit.

k Miserabili obitu vita defunctus est. Et enĩ emẽdat⁹ fuisset eꝝ obitus miserabilis nõ diceretur.

l Trãsferebat aũt eos ad locũ sepulture pr̃m suos.
m Philippus collactane ei⁹. i. de eodẽ lacte nutritus. hic est philippus cui tradidit diadema z stolã suã z annulum vt instituere regẽ filiũ suũ. vt hr. i. li. vi. ca.
n Qui metuẽs filiũ antiochi tuum q: lysias q filiũ antiochi nutrierat eũ ꝓtra philippũ illi tauerat. ne ꝓpter eũ a negocijs regni elõgaret. et quia philippus cuitatẽ regiam occupauerat. vt hr ibidẽ. z infra. xiij. cap. quã nõ potes defendere ꝓtra regem fugit ad ptolomeũ egypti regẽ.

Caplm̃. X.

Ichabeꝰ aũtẽ.
m Descripta liberatione popli. hic ꝓsr describit purgato tẽpli q diffusi⁹ describitur. ꝟ. i. li. xij. ca. et ibidẽ exposita ẽ. propter qõ i hac parte restat nisi breuiter aliq̃ vocabula discurrere.
b Et deignit. lapi. i. aptis ad hoc vnde excutiatur ignis.
c Post biennũ. s. in tertio ãno a pollutiõe eius eadẽ die qua fuerat ante pollutũ. vt hr̃ pr̃iõ li. xij. ca. et. j. parte ista. z sic hoc fuit in cõpletiõe trienn. q̃ sed nõ post triennũ. ꝓt etiam aliter dicta post biẽnũ. nõ incipiendo a pollutiõe tẽpli. sz a pr̃incipio bellor̃ inde machabei. qbꝰ post regis recessus debellauit aduersarios iudeorum.
d Propter qõ thyrs. Est aũt thyrsus fruter medi⁹ q̃rũcũq̃ herbar. vñ procedunt rami hinc et inde. Et est nomẽ cõpositũ a terra et surſuz. eo q a tra surſuz cõscendit.
e Misse deseri. liberatione ppli p iudã tpe antiochi nobilis. hic ꝓsr ponit⁹ eius liberatio tpe antiochi eupatoris. Et diuidit in duas partes. q: prio ꝓmittit duplex pambulũ. secdo accedit ad ꝓpositũ. ibi. Borgias aũt. Primũ pambulũ ẽ de mõ scribẽdi ea q̃ sequunt⁹ cũ dr. f Narrabim⁹ breuiãtes ma. q̃ in bellis gesta sũt. ꝓ hoc et dicit glosa Rabbani innuit q̃ bellũ hui⁹ antiochi ꝓtra iudeos qõ. i. li. vi. ca. diffuse scribit hic ab ordine hystorie ꝓtermittit. hꝫ si raban⁹ intelligat q̃ in b. r. li. ꝓtermittat simplr̃ nõ videt vep. nã infra xiij. ca. plen⁹ ponit vt ibidẽ videbit dño cõcedẽte. Si aũt intelligat q̃ ꝓtermittat fm ordinẽ hystorie tñ sic habet apparetiã dictũ suũ. quia b bellũ videt fuisse in principio regni sui qõ tñ ponit hic in fine. g Hic enim. hic ponitur secũm pambulũ qõ est de regni ordinatione. Hã primi-

pes a rege ordinati nouerũt bella ꝓtra iudeos. vt et seqñtibus apparebit. hic q dicit g Hunc ei. s. antiochũ b⁹ eupator. h Cõstituit sup negocia regni ꝓpr̃i⁹ eni a patre ei⁹ fuerat cõstitut⁹ sup negocia regni in parte. s. a flumine eupharate vsq̃ ad flumẽ egypti. vt hr. iij. ca. primi libꝫ istẽ cõstituit cũ ꝓceratorẽ suum sup negocia regni generalr̃. z et subdit causa huiꝰ institutionis. cum dicitur.
i Hã ptolomeus ꝛc. Iste eni vtr̃ nimis idoneum officio. ꝫ inde deposit⁹ duplice rationẽ. Pria ẽ. q: erga iudeos se habebat modeste cõtra intentionẽ antiochi epiphanis. Scda ẽ. q: notabat apd regẽ de. p ditione. q cũ esset prio cũ rege egypti relinqndo cypr̃ũ sibi traditam ad custodiã. et postea trãsies ad antiochũ regẽ nõ fidel⁹ se habuisse et sic dato sibi veneno perat. et loco ei⁹ lysias institutus fuit. z ꝟ est qõ dr. b. Hã ptolomeꝰ ꝛc. q. d. Io lysias institutus fuit q̃ ptolomeus fuit destitut⁹ z veneno interfect⁹. Et q: hec littera intricata ẽ. et i alt q̃ detruncata. aõ iungatur sic. Hã ptolomeꝰ q̃ dicebat macer sic. s. cognominatus ad differentiã ulti⁹ ptolomei q̃ s. xiij. ca. inuasit antiochũ epiphane ad vandã sniam iniquam.
k Iusti ten. er. inde. id est firm⁹ seruator iusticie ad eos. Et subditur causa cum dicitur.
l Esse cõtru. s. cũ iudeis iuste et modeste.
m Et pcipue ꝓpr̃ inuꝛ. ꝓ antiochũ epiphanẽ. vtꝫ p supradicta.
n Et pacis. age. cũ qs. in aliquã recõpensationẽ dicte malicie ꝓtra eos facte.
o Sz ob hoc accu. ꝛc. s. ab amicis eupatoris. p Cũ frequẽter ꝛc. i. cũ frequẽter diceret eupator hic ptolomeꝰ z pdito⁹ vnꝰ. q Eo q̃ cypr̃ũ credita sibi. i. traditã sue custodie. r Philometore egypti rege. s Deseruisset. infidelit̃er eã cũ eodẽ. t Et ad antiochi. trãsiat. i. de ei⁹ familia fact⁹. v Et ab eo recess. nõ exequẽdo ea ca iudeos ei⁹ intentionẽ. r Uene. pertꝫ. s. inuite q̃rũ ad eãm de iudeis. q̃ eã sit de alia. y Borgy. aũt. ꝛc ꝟ accedit ad ꝓpositũ. s. ad describẽdũ cõflict⁹ iude. p liberatiõe ꝓpr̃i tpe eupatoris. Et diuidit in duas ptes. q: prio describit hic cõflict⁹ cũ regis ducibꝰ. secdo cũ psona ipsi⁹. xiij. ca. Pria diuidit in q̃tꝫ ptes fm nũer̃ ducũ et gẽtiũ cũ qbꝰ iudas z ei⁹ socij pugnauerũt. Iste prio ponit ei⁹ cõflict⁹ cũ gorgia z adherentibꝰ sibi cũ dr. y Borgi.

et nõ barbaris ac blasphemis hoibꝰ traderẽt. Qua die aũtẽ templũ ab alienigenis pollutũ fuerat. cõtigit eadẽ die purificationẽ fieri vicesima z .v. mẽsis qui fuit casleu. Et cum letitia dieb⁹ octo egerũt in modũ tabernaculorũ. recordãtes q̃ ante modicũ tpis diẽ festũ tabernaculor̃ in mõtibꝰ z in spelũcis more bestiarũ egerãt. ꝓpter quod thyrsos z ramos viridis z palmas preferebant ei q̃ ꝓsperauit mũdare locũ suũ. et decreuerũt cõi pcepto z decreto vniũsi gẽti iudeorũ oĩbus annis agere dies istos. Et antiochi q̃dẽ qui appellat⁹ est nobilis vite excessus ita se habuit.
Hunc aũtẽ de eupatore antiochi impij filio q̃ gesta sunt narrabimus breuiãtes mala q̃ in bellis gesta sunt.
Hic eni susc̃epto regno cõstituit sup negocia regni lysiaz quendã phenicis z syrie militie principẽ.
Hã ptolomeus q̃ dicebat macer iusti tenax erga iudeos esse ꝓstituit:
m z pcipue ꝓpter iniq̃tatẽ q̃ facta erat in eos: et pacifice agere cũ eis.
Sed ob hoc accusatus ab amicis apud eupatorẽ cũ frequẽter ꝓditor audiret eo q̃ cypr̃ũ creditã sibi a philometore, dereliquisset: z ad antiochũ nobilẽ trãsiatus eriã ab eo recessisset veneno vitã finiuit.
Gorgias aũt cũ esset dux locor̃ assumptis aduenis frequẽter iudeos debellabat.
Judei vo qui tenebãt opportunas munitiones fugatos ab hieroso lymis suscipiebãt: bellare tẽtabãt.
Hi vo q̃ erãt cum machabeo p oões dñm rogãtes vt eẽt sibi adiutor impetũ fecerũt in munitiones idumeor̃. multaq̃ vi insistentes loca obtinuerũt occurrẽtes. interremerunt: oes simul nõ min⁹ viginti q̃n milibus trucidauerũt.
Quidã aũt cũ cõfugissent in duas turres valde munitas oĩm apparatũ ad repugnãdũ habẽtes. machabeus ad eor̃ expugnatiõez relicto symone z tolepho: itẽq̃ zacheo: eisq̃ qui cum ipis erãt satis multis: ipse

autē ꝛc, propiquorum iudee, s. idumee. vt videt p sequētia, et habetur etp: esse, vij. capit.
z Judei vo ꝛc, inter iudeam ꝛ idumeam.
a Fugatos, gētiles.
b Ab hierosolymis, p iudeos ibidē exītes
c Suscipiebant eos, viriliter repugnando.
d Impetū fecerūt ꝛc, moti, ꝓpter inuidias eorū, ecta patēt vsq; ibi.
e Accusant q pecunīā ꝛc, dimittēdo effugere aduersarios iudeorū q̄ postea plures de iudeis interfecerūt, et plures captiuauerūt.
f Illos igit, pditores factos, i. iudeos de victa pditione ꝓuictos.
g Interfecit. sic̄ meruerant.
h Et timothe⁹. Hec est scda pars in q̄ agit de cōflictu iude cū thimotheo cum dicitur.
h Et timothe⁹ ꝛc, vt dictū est, s. vij. capit.
i Cōuocato exercitu ꝓgrine multitudis, i. gentilū extraneorum.
k Et cōgregato asiano equitatu, i. equitibꝫ de asia.
l Machabe⁹ vero et qui cū ꝛc, videntes q̄ virtute ꝓpria resistere non poterant.
m Appropinquante illo ꝛc, vt ferret eis auxilium.
n Caput terra aspergētes, s. in signū humiliationis et afflictōis. q̄ sicut dicit Eccl. xxv. Oratio humiliātis se nubes penetrabit.
o Ad altaris, scz hostiā locausti.
p Crepidinē, puoluti, vt eorū oratio esset magis eraudibilis.
q Sicut dicit ler. De utero, vij. vbi dr. Tradentq; reges eor in manus tuas, nullus poterit resistere tibi.
r Longius de ciuitate, i. hierusalem.
s Procedētes, nō pmittētes aduersarios terram intrare.
t Resederūt, ad alios ad eas q̄ amplius purgebant pugnas cōuertus est Hi vero qui cum symone erant cupiditate ducti, a q̄ busdam qui in turribꝫ erāt suasi sūt pecuniā ꝛ septuaginta milibꝫ didragmis ac ceptis dimiserunt quosdā effugere. Cū autē machabeo nunciatū esset quod facturum est principibꝫ popli cōgregatis accusant q̄ pecunia fratres vēdidissent: aduersarijs eorū dimissis. Hos igit̄ pditores factos interfecit: et confestim duas turres occupauit. Armis autē ac manibꝫ omnia ꝓspere agendo in duabus munitionibꝫ pluscz viginti milia peremit. Et timotheus qui prius a iudeis fuerat superat⁹: cōuocato exercitu peregrine multitudinis et cōgregato equitatu asiano aduenit: quasi armis iudeā capturus. Machabeus autē et qui cū ipo erant: appropinquante illo depcabant dñm, caput terra aspergētes lumboscz cilicijs precincti: ad altarꝫ crepidinē prouoluti: vt sibi propicius, inimicis aūt eorū esset inimicus: et adūsarijs aduersarēt sicut dicitur. Et ita post orationē sumptis armis lōgius de ciuitate procedentes: et prīmi hostibꝫ effecti resederunt. Primo autē solis ortu vtriqz cōmiserunt. Isti quidē victorie et prosperitatis sponsorem cū virtute dñm habentes: illi autē ducem belli animum habebant. Sed cū vehemēs pugna esset: apparuerunt aduersarijs de celo viri q̄n qz in equis: frenis aureis decori: ducatum iudeis pstātes, et quibus duo machabeum medium habentes armis suis circūseptū incolumem conseruabāt, in aduersarios autem tela et fulmina iaciebāt, ex quo et cecitate confusi ꝛ repleti perturbatione cadebant. Interfecti sunt autem viginti milia quingenti pedites et equites sexcēti. Timotheus vero confugit in gazaram presidium munitum: cui preerat cereas, machabeus autem et qui cum eo erant letantes obsederunt presidium diebus quattuor. At hi qui in tus erant loci firmitate cōfisi supra modum maledicebāt, et sermones nephādos iactabāt. Sz cum dies quinta illuxisset: viginti iuuenes ex his qui cum machabeo erant accēsi animis propter blasphemiaz viriliter accesserūt ad murum et feroci animo incedentes ascendebant, sed et alij similiter ascendentes: turres portasq; succendere aggressi sunt: atq; ipos maledicos viuos cōcremare. Per continuum autez biduum presidio vastato timotheum occultātem se in quodam repertum loco peremerunt: et fratrem illius ceream et apollophanem occiderunt. Quibꝫ gestis in hymnis et confessionibus benedicebant dominum qui magna fecit in israel, et victoriam dedit illis.

.XI.

f Ed parvo post tēpore lysias procurator regis et propinquus ac negociorum prepositus grauiter ferens de his q̄ acciderant congregatis octoginta milibus et equitatum vniuerso veniebat aduersum iudeos existimās se ciuitatem quidē captam quantulū quiescentibꝫ, et ad bellatores ornandum.
v Illi quidē victoria, ꝛc. i. iudei confidebāt de virtute diuina, gentiles vero de illi ducis animofitate, et sic de potestate humana.
x Apparuerūt aduersarijs ꝛc. i. angeli i specie virorum. Cetera patent vsq; ibi.
y Cui erat cereas, frater timothei, vt patet ex littera sequenti.
z Supra modū male dicebant, iude ꝛ locis eius.
a Et sermōes nephid est blasphemias cōtra deum iactabant. i. superbe pronūciabāt.
b Accensi animus cū blasphemijs contra deum quas magis portebant q̄ ꝓpria mente.
c Et tubis gentis ronciter in hymnis ꝛc. attribuendo sibi totaliter victoriam.

Capīm. XI.

f Ed parvo post tpe. Hec ē tertia pars i q̄a ponit conflictus iude contra lysiam. Et diuiditur in duas partes. q̄r prīo describit lysie debellatio. scōo ibius cū iudeis federato, ibi Et qua nō insensatus. Circa primum dicitur
b Lysias procurator regis, generaliter in regni negocijs, vt habet capit. precedenti.
c Et ꝓpinquus. Iam erat de genere regali. vt habetur. i. ll. iij. cap.
d Grauiter ferēs ꝛc. scz de debellatione duum regis.
e Ciuitatem ꝛc. s. hierusalem.
f Gentibꝫ habitaturū, iudeis interfectis vel inde ejectis.
g Cēplū vo in pcinie questū. Illā oblationes ꝛ oēs ꝓuentus intēdebat cōuertere i lucrum regis.
h Nullq; recogitans ꝛc. sed solū humanā.
i Sz mēte effr. i. sine

freno rõnis in supbiã elatus. k Interuallo q̃nq; stadioꝝ q̃ faciũt dimidiũ miliare ꝛ q̃rtã partẽ vltra. ꝑ ã stadia octo faciũt miliare, Cetera patẽt vsq; ibi. l Apparuit p̃cedẽs eos eques .i. angel⁹ in spẽ hoĩs equitis p hanste vibrationẽ designãs eis victoriã affuturã. m Et muros ferreos ꝛc. hyperbole ẽ. ad exprimẽdũ magnitudinẽ pstãtie, quã cõceperunt ex dicta apparitione.

n Plures aũt ꝛc. pro q̃ cẽtes arma suaui sic velocius currerent.

a Et q; dic̃ pfit describit ipi⁹ lysie reconciliatio cũ iudeis. Et dividit in duas partes. q; prio ponit hãc reconciliatiõ. secõdo cuidã cõfirmatiõ. ibi. lysias. circa primum duo dicit.

a Et q; nõ insensat⁹ erat. mun⁹ dicẽdo pl⁹ significat. s. q; iste lysias erat valde sensat⁹.

b Secũ reputãs ipe id est in animo suo cõsiderans.

c Factã erga se diminutionẽ sui exercit⁹ in bellatoribus, armis, tentoriis ꝛ stabulis, que fugientes solent perdere.

d Et intelligens multos ꝛc. non virtute p̃pria sed diuina.

e Misit ad eos. pro pace reformãda nolẽs pugnare cõtra deum.

f Et regẽ cõpulsurũ, nõ vi q̃ pcibat cõsilio, nã erat ei⁹ nutrit⁹. vt patet. i. li. iij. ca. et eius p̃curator generalis. vt dictũ est ca. p̃ce. ꝛ iõ factũ fuit. ideo sequitur.

g Ea rex cõcessit. que tñ decẽs erat cõcedi p tpe. vt⁹ ex lra sequẽti.

h Lysias. ibi dic̃ pfiter ponit recõciliatõis cõfirmatio. ꝛ ꝑ p lras. et dividit i quattuor partes fm lras q̃druplices q̃ patebũt p̃sequendo. Prio igit̃ ponit tenor lre lysie ad iudeos. et patet littera vsq; ibi.

i Quecunq; igit̃ regi. ꝛc. bono mo.

k Expo. p lit. vel nũciũ. qõ ptz ex rescripto regis ad lysiã. vt hic̃ inpte seq̃nti. ꝛ sic risit sibi sicut absenti.

l Et q̃ res pmut. i. qõ gẽtibꝰ habitaculũ facturũ cẽplũ vo in pecunie q̃stum sicut cetera delubra gentiũ habiturũ. ꝛ p singulos annos venale sacerdotiũ⁹ nusq̃ recogitãs dei potestatẽ: sed mẽte effrenatus i multitudine peditũ et in militibus equitũ et in octoginta elephantis cõfidebat. Ingressus autẽ iudeã ꝛ appropiãs bethsure que erat i angusto loco ab hierosolyma interuallo quinq; stadioꝝ illud p̃sidiũ expugnabat. Vt autẽ machabeus ꝛ qui cum eo erãt: cognouerunt expugnari p̃sidia. cum fletu et lachrymis rogabant dominũ et omnis turba simul: vt bonum angelum mitteret ad salutẽ israel. Et ipse primus machabeus sumptis armis ceteros adhortatus est simul secũ periculum subire et ferre auxilium fratribus suis. Cũq; pariter prompto animo procederent hierosolymis: apparuit precedens eos eques in veste cãdida armis aureis: hastam vibrans. Tunc oẽs simul benedixerunt misericordem dñm. et conualuerunt animis nõ solum homines sed et bestias ferocissimas: et muros ferreos parati penetrare: Ibant igit̃ p̃mpti de celo habẽtes adiutoriũ et miserantẽ super eos dominũ. Leonum autẽ more impetu irruẽtes in hostes prostrauerũt et eis vndecĩ milia peditum ꝛ equitum mille septẽtos. vniuersos autem in fugam verterũt. plures autẽ ex eis vulnerati nudi euaserũt. Sed ꝛ ipe lysias turpiter fugiẽs euasit. Et quia non insensatus erat secum ipe reputans factam erga se diminutionem ꝛ intelligens inuictos esse hebreos omnipotẽtis dei auxilio nitẽtes misit ad eos promisitq; se consensurũ omnibus que iusta sunt: et regẽ cõpulsurũ amicũ fieri. Annuit autẽ machabeus p̃cibus lysie: i omnibus vtilitati cõsulẽs. Et quecunq; machabeus scripsit lysie de iudeis: ea rex cõcessit. Nam erãt scripte iudeis epistole a lysia siquidẽ hunc modũ cõtinentes. Lysias populo iudeorum salutẽ. Johannes et abessalon qui missi sunt a vobis tradentes scripta postulabant. vt ea que per illos significabãtur implerem. Quecunq; igit̃ regi porrexerunt perferri expossui. et que rex permittebat concessit. Si igit̃ in negotiis fidẽ conseruaueritis: et deinceps bonorum vobis causa esse tentabo. de ceteris autem per singula verba mandaui et istis: et his qui a me missi sunt colloqui vobiscum. Bene valete. Anno centesimo quadragesimooctauo mensis dioscori die vicesima et q̃rta. Regis autem epistola ista continebat. Rex antiochus lysie fratri salutem. Patre nostro inter deos translato: nos volentes eos qui sunt in regno nostro: sine tumultu agere: decẽs et iustũ erat cõcessit. s. rex. sic ei hĩ libris correct⁹.

m Si igit̃ in negotiis regni.

n Fidẽ cõ. i. fidelitatẽ.

o Bonoꝝ vobiscũ. als bonoꝝ vobis cũ esse tẽtabo. apõ rege p vobis interpellãdo. de ceteris vo q̃ rex nõ accessit.

p Mãdaui ꝛ ist̃. q̃s ad me misistis.

q Et his q̃ a me missi sunt. ad vos.

r Colloq; vobiscũ. pter cõe bonũ. ꝛ subdit data epla cũ dr.

s Anno. clxviij. regni greco

t Dioscori iiij (rũ. iunio. q̃ sic notat̃ eo q̃ sol i illo mẽse intrat signũ gemiꝝ. q̃ grece dioscori nominant. ꝛ ab eis mẽsis iunij dioscor⁹ appellat. Sz ꝑ dicta videt eẽ qõ dr. li. vi. ca. q; antiochus epiphanes mortu⁹ fuit anno clxix. Hec aũt lra data fuit post ei⁹ mortẽ. vñ in rñsiõe sui filij subdit̃ pter nõ inter deos trãslato ꝛc. Silr lra ei⁹ ad iudeos data fuit an no. clxviij. vt hic̃ infra eo. c. Dicẽdũ q; idẽ annus fuit q̃ prio li. dr. et lix. ꝛ hic. clxviij. Nã annus aliter incipit apõ diuersos. sicut patz q; renouatio date ãni in cipit i italia a natiuitate dñi. in frãcia vo ab ei⁹ resurrectiõe. ppt q̃ õ illõ q̃ fit ipe iterme dio ãno dñi. M. ccc. xxix. fm nũeratoẽs frãcie dicerẽt eẽ fem ãno dñi M. ccc. xxx. fm nũerationẽ italie. Et si renouatio date retardaret̃ vsq; ad festũ oĩm scõrũ. totũ tps iterme diũ cẽt h⁹ additõis. Sic aũt fuit i ꝓposito. Nã mortuo antiocho epiphane filio ei⁹ antiochꝰ cupator stati⁹ regnare cepit et fm diuersas inceptiones ãni ille ãn⁹. clxix. et. clxviij. dr. Et eodez mõ inse; nutibꝰ soluat̃.

v Reg⁹ aũt epi. hec ẽ scõa ps i q̃ ponit tñsio regis lysie de negocio p̃dicto cũ dr. p Lysie fri salutẽ. erat enĩ ꝺ cognatiõe ei⁹. vt p̃dictũ ẽ. ꝑ q̃ vocat̃ eũ fratrem.

q Patre nostro inter deos trãslato. Erat enĩ optimo gẽtiũ q; patres eoꝝ i morte trãsferebãt

ad ꝯsortium deoꝝ sicut de homīs christianis dicimus q̄ transferunt ad consortiū angelorꝝ. ℨ Sine tumultu agere. i. in pace viuere. ℨ Et rebus suis adhibere diligentiā. qđ non possunt nisi habebant pacem.

a Audiuim' iudeos nō ꝯsensisse ꝛc. ℨ magis volebāt sustinere martyriū. vtz per predicta cap. vi. et. vij.

b Judicauim⁹ tēplū restitui illi. i. cpli tū templi libeꝝ. illaz tam templū hębant. cetera patent.

c Ad iudeos vero. Hec est tertia ps in qua ponit tenor lre regis ad iudeos. cū dr.

d Rex antioch⁹ senatui iudeoꝝ. i. collegio senioꝝ pplm regentiū. et dr senatus a senes ꝛ nat⁹. qꝛ senes erate ꝛ moꝛbus ad hoc eligebant.

e Si valetis ꝛc. i. voluntas nostra est vt bene sit vobis.

f Adijt nos menelaus. a vobis missus et est hic alⁱ a menelao qui vsurpauit sibi sacerdotiū. vt dictū est. s. c. iij.

g Dicens vos velle descendē dē ꝛc. sicut em dictū est. s. i. ca. q̄ reges egypti ꝛ syrie mⁱti iudei erant dispersi extra iudeaz inter ydolatras habitātes ꝓpter qđ aliqui periti in lege hitātes in iudea volebāt eos vt visitare ad cōfirmādū eos in legē obſuantia petētes ad hoc securitatē a rege quā ipe concessit vsq̄ ad tem

h De his q̄ (pus per ꝛc. Hoc dr ꝓpter bella ꝑ duces suos gesta. ꝛ subdit⁹ hⁱ lre data. cū dr. i Anno. cxlviij. xandici mēsis. qui correspondet aprili. xv. sez die.

k Miserūt aūt etiā hic ꝓnit ponit tenor lre romāoꝝ ad iudeos. et ꝑ lra ꝛ ē eiusdē date cū lra regis ꝓcedēte. Et ut ꝑ q̄ lysias ultas lras regis ꝛ romanoꝝ ad iudeos prouenit. ꝛ postea scripsit iudeis litterā

'et rebus suis adhibere diligentiā 'audiuim⁹ iudeos nō cōsensisse patri meo vt trāsferrent ad ritū grecoꝝ ℨ tenere velle suū institutū: ac ꝓpterea postulare a nob ꝓcedi sibi legitia sua. Volētes igit hāc q̄z gentē quietē esse statuētes⁹ iudicauim⁹ tēplū restitui illis vt agerēt ꝑm suoꝝ maioꝝ cōsuetudinē. Bñ igit feceris si miserⁱs ad eos ꝛ dextrā dederis vt cognita nr̄a voluntate bono aīo sint ꝛ vtilitatib ꝓpꝛijs deseruiāt. 'Ad iudeos vo regis epla talis erat. ⁹Rex ānioch⁹ senatui iudeoꝝ ꝛ ceteris iudeis salutē. ᵉSi valeris sic est vt volum⁹ sed et ipsi bñ valem⁹. 'Adijt nos menela⁹ dicēs vos velle descēdere ad vestros q̄ sunt apd nos. His igit qui cōmeāt vsq̄ ad tricesimū mensis xandici dam⁹ dextras securitatis vt iudei vtant cibis et legibus suis sicut et prius et nēo eoꝝ vllo mō molesti am patiat⁹. ʰDe his q̄ p ignorātiā gesta sūt. Visum⁹ aūt ꝛ menelaū q̄ vos alloq̄tur. Valete. Anno centesimo q̄dragesimooctauo xandici mensis q̄ndecima die. ᵏMiserūt aūt etiā romani epistolā ita se hītē. Quintus mennⁱ et tⁱ manilⁱ legati romāoꝝ pplo iudeorū salutē. De his q̄ lysias cognat⁹ regis ꝓcessit vobis et nos ꝓcessim⁹. de q̄b aūt ad regē iudicauit referendū: ꝓfestim aliquē mittite dilⁱgenti⁹ int vos ꝓferentes. vt decernam⁹ sicut cō

suī supra posita que data fuit eodē anno. xxiij. die mēsis iunij. et sic post illas. Caplm. XII.

Hjs factis pactionib. Hec est quarta pars in qua b describit⁹ cōflictus iude cū timotheo ꝛ socijs eⁱ⁹. Et diuidit in tres partes. qꝛ prio hui⁹ cōflictus causa ponit. scdo dilatio interponit. ibi. Jopite vero. tertio ꝓsecutum resumit. ibi. Jude discesserunt. Circa primū primo ponunt continuata ad capitulum ꝓcedens. cū dicit. Hjs factis pactionib scriptas ca. precedēti.

b Judei agriculture tē. datis treugis et pactionibus ꝑdictis. q. d. ante non poterāt vacare ꝓpter vrgentia bella. Cosequēter subdit occasio cōflictus iude cū timotheo. cum dicit.

c Sed hi qui resederant. i. remanierant in locis circa iudeā post recessum ipⁱe.

d Timotheus. ille ē alius ab illo q̄. s. i. ca. legit⁹ occisus. Quin ei duces ꝛ milites erant eisdē nois sicut ꝛ mo

e Demophon superbus. cognomē eⁱ⁹ ei⁹.

f Et nichanor cypriarches. i. princeps cypri

g Non sinebant eos in silentio agere. Bñ insultus facebant ꝑdo in extremitatib iudee in absentia lysie. ꝓpter qđ iudas decreuit debellare ipsum.

h Jopite vero. Hic ꝓnit ponitur dilatio cōflictus inde cum timotheo ꝓpter quedā insurgentia in quib iudas fuit occupat⁹. ꝛ primū fuit flagitiū gentilium in iope habitantium cum quib habitabant multi iudei quoꝝ iopite plures submerserūt ꝑdictose. facietes eos ascēdere nauiculas sub specie pacis ꝛ amicicie ad videndū iudū quez debebant in manu exercere qđ flagitiū voluit iudas ante oīa vindicare. Et patet littera pauciis exceptis.

i Ascēdere scaphas. id est paruas nauiculas

k Cum duo par. iopite.

l Cū vxorib⁹ ⁊ filijs. iudeorum.

m Scōm cōe ita⁊ decretū. Decreuerant eni iopite latenti dolo iudeos sic submergere

n Sed cū cognouis. Hic ꝓsit ponit vindicta de iamnitis qui similē dolū volebant facere. ⁊ ptz ista vsq; ibi.

o Ab stadijs ducentis. ꝛl. Fuit aūt octo stadia vnū miliare. et pri. vnam leucam.

p Inde cū abiissent. Hic ꝓsit ponit aliō impedimentū seu dilatio conflictus inde cū thimotheo q arabes mouentes in via bellum contra iudaz et socios eius. Et ptz vsq; ibi.

q Promittentes pase datu. terra eni illoz erat multū pascualis. et iudei ꝓpe illā terram habitantes habebant plura animalia. ⁊ sic pax cū illis vtilis erat iudeis.

r Discessere ad tabernacula sua. s. arabes q̄ non habitāt in ciuitatibus, sed in tentoriis.

s Aggressus est. Hic ponit alia dilationis causa ex obsidione cuiusdā ciuitatis nociue iudeis. cui⁹ nomē erat casphin. ⁊ ptz vsq; ibi.

t Remissius agebāt. quasi parū curātes de obsidione reputātes inexpugnabilē ciuitatē.

v Et loquen. q̄ phas nō est. s. blasphemias cōtra deum iudeoruz.

x Cpiby iesu. i. iosue qui alio noīe dictus ē iesus naue.

y Precipitata. hierich. vt hī Josue. vi. Cetera patent.

z Inde discesserunt. Hic resumit q̄ supra ꝓpositū fuit de cōflictu inde cū timotheo. Et primo ponit cōflictus cōtra timotheū. secō debellatio cuiusdā ciuitatis aduersarie iudeorū. ibi. Post horuz fugā. Circa primū ponit timothei insecutō. cū dicit. Inde discesserunt. Sed cum cognouisset et eos qui erant iamnie velle pari modo facere habitantibus secum iudeis: iānitis quoq; nocte superuenit: ⁊ portum cū manibus succēdit: ita vt lumē ignis apparet et hierosolimis ab stadijs ducentis quadraginta. Inde cum iam abessent nouem stadijs ⁊ iter facerēt ad timotheum: cōmiserūt cum eo arabes q̄n q; milia viri: et equites q̄n genti. Cumq; pugna valida fieret ⁊ auxilio dī pene cessisset: residui arabes victi petebant a iuda dextras sibi dari promittentes se pascua daturos et in ceteris profuturos. Judas autez arbitratus vere in multis eos vtiles promisit pacem deretrisq; acceptis discedere ad tabernacula sua. Aggressus est autem et ciuitatem quandam firmam pōtibus munitaq; circūseptaz que a turbis habitabatur gentium promiscuarum: cui nomen casphin. Illi vero qui intus erant confidētes in stabilitate muroruz et apparatu alimoniarum remissius agebant. maledictis lacescentes iudam et blasphemantes ⁊ loquētes que fas nō est. Machabeus autem inuocato magno mundi principe qui sine aliētibus et machinis: temporibus iesu precipitauit hiericō: irruit ferociter muris et capta ciuitate per dīi voluntatē innumerabiles cedes fecit: ita vt adiacēs stagnum stadioruz duorum latitudinis sanguine interfectoruz fluere videretur. Inde discesserunt stadia septingenta q̄n quaginta. et venerunt in tharacha: ad eos qui dicuntur tibianei iudeos. et thimotheum quidem in illis locis non comprehēderunt: nullo negocio perfecto regressus est relicto i quodam loco firmissimo p̄sidio. Dositheo autē ⁊ sosipatri q̄ erāt duces cū machabeo remanerent a timotheo electos ipsidio. x. milia viros Ac machabeus ordinatis circum se ter milibus et cōstitutis per cohortes, adūsus timotheum processit: habentem secum centum vigiuti milia peditum. eq̄ tumq; duo milia quingentos. Cognito autē iude aduentum timotheus premisit mulieres et filios: et reliquum apparatum in p e sidium quod carmon dicitur. Erat enim inexpugnabile et accessu difficile: propter locorum angustias. Cumq; cohors iude prima apparuisset: timor hostib⁹ incussus ē ex presentia dei. qui vniuersa conspicit ⁊ in fugam versi sunt alius ab alio: ita vt magis a suis deijcerentur et gladiorum suorum ictib⁹ debilitarentur. Judas autem vehementer instabat puniens prophanos. ⁊ prostrauit ex eis triginta milia viroruz. Ipse vero thimotheus incidit in partes dosithei et sosipatris: et multis precibus postulabat, vt viuus dimitteretur: eo q̄ multoruz ex iudeis parētes haberet ac fratres quos morte eius decipi eueniret. et cum fidem dedisset restituturum se eos fm constitutum illesum eum dimiserunt propter fratrum salutē. Judas aūt regressus est a carmon interfectis viginti quinq; milib⁹. Post horū fugā ⁊ necē mouit exercitum contra galaadites.

a Venerunt in tara. credentes inuenire timotheū in locis illis.

b Ad eos qui ꝛc. fm glosam erāt quidā populi cū iudeis federati ⁊ ide dicebāt iudeitubi anei ipsi tubilei. i. alienigene vocati seu adducti.

c Regressus est. s. timotheus.

d Relicto in quodā loco ꝛc. i. multitudine armatoz ad resistēdū iudeis. cetera patēt vsq; ibi.

e Timotheus ꝓmittit ꝛc. q: ō facili ab aduersarijs capiuntur.

f Timor hostib⁹ ꝛc. et nō ex magnitudine vel fortitudine exercitus iude machabei.

g Ita vt magis a suis deijcerentur. ꝛc. sicut contigit in exercitu zabee et salmana. Judicum. vij. ⁊ viij. Et in statione philistinoruz. i. Reg. xiiij.

b Judas aūt vehementer instabat. fugientes persequendo.

l Ipse vero timotheus incidit ꝛc. i. in vllaz partē exercitus quā regebant. et ceperunt eū vivum. et multis precibus postulabat ꝛc. allegans quod subdit.

l2 Eo q̄ multorum ꝛc. in suis vinculis detentos.

l Quos morte eius decipi eueniret. i. occidi in vindictam mortis eius. Cetera patēt.

m Post hanc fugam.

Hic ꝯsit describit captio cuiusdã ciuitatis q̃ multa mala fecerat iudeis. n Et robusti iuuenes. de ciuitate. o Pro muris. defendẽdis. p Cõsistẽ. forti. repugn. exercitu iude. Et subdit repugnãdi facultas. cum dicitur q In hac aũt machi. mul. ꝛc. q̃bꝫ poterãt inuadẽtes repellere. r Sꝫ cũ oĩpo. inuo. ꝛc. Ex q̃ patꝫ ꝙ ciuitas illa capta nõ fuit humana sed diuina virtute.

s Inde ad ciuitatez scythaꝝ. cui⁹ habitatores erãt beniuoli iudeis. licꝫ essent gentiles. Propter qd̃ iudas eis regratiãdo ꝑtrãsijt rogãdo vt essent beniuoli de futuro. sicut fuerãt de preterito. Et sic patet vsq̃ sibi.

t Die solẽni ꝛc. i. die penthecostes. q̃ enũeratis septẽ hebdomadibꝫ plenis ab altero die sabbati. in q̃ obtulerũt manipulũ primitiarũ ꝑcipit celebrari. Leui. xxiij. v Et post penthe. Hec ẽ pars q̃nta in q̃ describit belluꝫ ꝯ gorgiã. et prĩo ponit hec pugna. scdo de iudeis mortuis cura. ibi et seq̃nti die. Circa primũ ptꝫ lr̃a vsq̃ ibi. Cõtigit paucos iudeoꝝ. c⁹ cã ponit infra eo. cap. x Dasisth. vo ꝛc. Dicunt aliqui ꝙ bizaceni erãt gẽtiles cõfederati iude vel ab eo conducti. sꝫ meli⁹ vidꝫ ꝙ fuerũt iudei a ciuitate vñ erant sic nominati.

y Atq̃ ita gorgi. effugit in mare. nomen est fortalicij.

a At illis q̃ cũ esdrĩ erãt. iste esdrin fuit de socijs gorgie. ꝛ remansit in bello ipo fugiẽte b Et fatigatꝫ. s. socijs esdrin. vt dicunt aliq̃. sꝫ meli⁹ vidꝫ dici de socijs iude ꝓpter qd̃ ĩuocauit auxiliũ diuĩe potentie. c Incipiens voce pa. i. fm doctrinã patrũ sanctoꝝ. ꝛ sic illa victoria fuit magis oratione q̃ gladio. sic Exo. xvij. oronib⁹ moysi vict⁹ fuit amaleeh. d Et cũ septĩa dies supueniret. i. sabbatũ. e Scdm cõsuetudi. purifica. aqua lustrationis post contactum

citũ ad ephrõ ciuitatẽ munitã in qua multitudo diuersarũ gentiũ habitabat: [n]et robusti iuuenes [o] ꝓ muris [p]consistentes fortiter repugnabant. [q]In hac autez machine multe: ꝛ telorum erat apparatus. [r]Sed cuꝫ omnipotentẽ inuocassent qui potestate sua vires hostium confringit. ceperunt ciuitatẽ et ex eis qui intus erant viginti quinq̃ milia prostrauerunt. [s]Inde ad ciuitatem scytharum abierunt: que ab hyerosolymis sercentis stadijs aberat. Contestãtibꝫ autẽ his qui apud scythopolitas erant iudeis ꝙ benigne ab eis haberent et temporibꝫ infelicitatis ꝙ modeste secũ egerint: gratias agẽtes eis et exhortati etiaꝫ decetero erga genus suũ benignos esse: venerũt hyerosolymã [t]die solẽni septimanarum instante. [v]Et post penthecosten abierunt contra gorgiam prepositum idumee. Exiuit autem cum peditibus tribus milibus et eq̃tibus quadringẽtis. Quibus congressis cõtigit paucos ruere iudeorum. [x]Dositheus vero quidam de bachenoris eques vir fortꝫ gorgiam tenebat: et cũ vellet illũ capere viuũ eques quidam de tracibus irruit in eum: humeruſq̃ ei⁹ amputauit: [y]atq̃ ita gorgias effugit in maresa. [a]At illis qui cũ esdrin erãt diutius pugnãtibꝫ [b]et fatigatꝫ inuocauit iudas dominuꝫ

adiutorem et ducem belli fieri: [c]incipiens voce patria et cum hymnis clamorem extollens fugam gorgie militibus incussit. Iudas autem collecto exercitu vẽit in ciuitatem odollam [d]Et cum septima dies superueniret [e]fm consuetudinem purificati: [f]in eodem loco sabbatum egerunt. [g]Et sequenti die venit cum suis iudas vt corpora prostratorum tolleret: et cum parentibus poneret in sepulcris paternis [h]Inuenerunt autem sub tunicis interfectorum de donarijs ydoloruꝫ que apud iãniam fuerunt [i]a quibus lex prohibet iudeos. Omnib⁹ ergo manifestum factum est. ob hanc causam eos corruisse. Omnes itaq̃ benedixerunt iustum iudicium dñi qui occulta fecerat mãifesta. [k]Atq̃ ita ad preces cõuersi rogauerunt: [l]vt id quod factum erat delictum obliuioni traderetur. At vero fortissimus iudas hortabat populum conseruare se sine peccato: sub oculis videntes que facta sunt pro peccatis eorum qui ꝓstrati sunt. Et facta collatione duodecim milia dragmas argenti misit hierosolymã offerri pro peccatis mortuorum sacrificium. bene et religiose de resurrectiõe cogitans. Nisi enim eos qui ceciderant resurrecturos sperarent superfluum videt ꝛ vanũ orar ꝓ mortuis Et qꝛ ꝯsiderabat ꝙ hi q̃ cũ

in prelio mortuoꝝ. vt precipit Num e. xviij. f In eodem loco ꝛc. diuinis laudibꝫ vacando. g Et equenti die. Hic ꝯsit põit cura de iudeis in bello mortuis. ꝛ primo ratiõe corpoꝝ. scdo rõne animaꝝ. ibi. Atq̃ ita. Prĩa vero cura fuit de sepeliẽdis corporibꝫ in paternis sepulcris fm morẽ iudeorũ. h Inuenerũt autẽ sub tu. ꝛc. i. de rebꝫ ꝑciosis cultui eorum dedicatis.

i A quibꝫ lex ꝓhibet Deut. vij. cetera patẽt k Atq̃ ita. Hic ꝯsit ponit cura de aĩabꝫ. et hoc. s. dupl'r ĩ orando. l Vt id qd̃ factũ ꝛc. id ẽ vt ad punitõnẽ nõ reseruaret vltra coraꝫ dño. in q̃ tñ nulla cadit obliuio. ꝛ mittẽdo pecuniã in hirlm. vt ibi offeret sacrificiũ ꝓ remissiõe peccati mortuũ. et ptꝫ lr̃a. Sꝫ forte videret alicui ꝙ factũ fuisset illud frustra. eo ꝙ videntibi mortui fuisse in pctõ mortali habentes secũ donaria idolorũ. Dicẽdũ ꝙ iudas ꝛ socij ei⁹ debebãt ꝓbabiliter iudicare ꝙ penituisset in morte. ꝛ sic orationes ꝛ sacrificia valebãt eis eo ꝙ mortui fuerũt in statu salutis.

Capl'm. XIII.

Anno. cxlix. Descripto conflictu iude cũ regis ducibꝫ. hic ꝯsit ponit cõflict⁹ eiusdẽ cũ ꝑsona ipi⁹. Et diuiditur in tres partes. qꝛ prĩo ponit belli apparatus. scdo cõflict⁹. ibi. Et dato signo. ftio reg egressus. ibi. Vt aũt cognouit: Prĩa in duas. quia prĩo ponit apparatus belli ex parte regis antiochi. scdo ex ꝑte iude machabei. ibi. Quibus iudas cogni. prĩa in duas. qꝛ prĩo ponitur regis apparat⁹. secũdo menelai interit⁹

ibi, Cōmiscuit autē. Circa primū autē sciendū q̄ iste belli apparatus et etiā cōflictus magis diffuse ponit. i. li. vi. ca. tñ hic aliqua ponunt q̄ vident dictis ibidē dissonare, p̄mo q̄ dicit peditū, cc. milia et equitū. v. milia et elephātes. xxij. Mā ibi habet. c. milia peditū. et. xx. milia eq̄tū. et elephanti. xxxij. pōt dici q̄ p̄mo fuerūt centū milia peditū tñ. vt dicit. i. li. et postea fuerūt additi. x. milia que cū primis hic numerātur. De equitibꝰ vo dicēdū q̄ i vniuerso fuerūt. xx. milia. sz tñ erāt v. milia electi p̄ ceteris exītes in acie regis et illi soli hic numerant. et alij tacent. ꝛc. Et de elephātis pōt dici eodem mō q̄. xxij. erāt p̄ ceteris fortiores q̄ nūerant hic. ꝛ residui. x. tacent. Jn talibꝰ enī frequēter nūeratio diuersimode accipitur.

b Currus cū falcati. trecentos. Talibꝰ enī antiq̄tus in pl̄is vtebantur. vt habet in libris Iosue ꝛ iudicū. in pluribus locis tñ. de illis curribꝰ nō fit mēto i primo li. sicut etiā i euangelijs. ꝛ q̄ vnus euangelista tacet alius exprimit.

c Commiscuit autē. Hic p̄fir describit menelai interit⁹ q̄ retorsit se i sūmū sacerdotiū. ꝛ xij. c. de quo dicit hic.

c Cōmiscuit aūt se illis. i. iudeꝰ aduersarijs

d Depcabat antiochꝰ pugnare fortiter cōtra iudā machabeū. ideo subdit.

e Mō p patrie salu. sz p p̄rio. iō subdit.

f Sperās se cōstitui in princi. i. sūmi sacerdotij p victoriā antiochi a q̄ fuerat amotus p patrē eⁱ⁹. s. iij. ca.

g Sz rex regū. qui iuuer est sordium.

h Dusci. am. antioc. in petōrem. menelauz.

i Et sugger. lysia. ꝛc. Mā p̄ter eⁱ⁹ ambitionem ꝛ sacrilegia in tēplo cōmissa p eⁱ⁹ cōsiliū. vt hꝫ. s. iij. capit. secuta ē rebellio iudeoꝝ cōtra regē. Cetera patēt vsq̄ ibi. k Sz rex. Mā ex morte menelai possz aliqs credere regē iudeis paccatū esse. iō mouet hoc cū dr.

l Sz rex mēte effrenatus. i. sine freno rōnis in superbiā elatus.

m Nequiuit cōpesci. ꝛc. sz p rumores cōtrarios ab hoc fuit impeditus. vt hꝫ infra eo. ca.

n Et ibi⁹ iudas cogitat. Hic p̄fir describit apparat⁹ iude machabei. ꝛ p̄mo p orationes deuotas de q̄bꝰ magis q̄ de armis cōfidebat. Et patet vsq̄ ibi. o Ac p̄lium. ꝛc. i. cōsolat⁹ fuisset p cuiratis ꝛ tēpli recuperationē et aduersariorū multiplicē ratione. vt patet ex dictis depōne.

p Per triduū contristatis horis. s. ad ꝛ aptis. q̄ in illo triduo oportuit eos refectioꝝ accipe ꝛ somnū q̄ cōperēt. sed pōnit apparatus p arma cōsilia. cum dicitur.

q Hortat⁹ ē eos. ꝛc. et p arma ꝛ victualia.

r Jpse vero cū seniorib⁹ cogitauit. occurre regi anteq̄ vastatis terra. tertio pōnit apparat⁹ p exhortationes optimas ad cōfortandum alios bellatoꝝ ad fortiter dimicandum. Et patet littera.

s Et dato signo. Hic p̄fir pōnit cōflict⁹. Ad cui⁹ intellectū sciēdū. q̄ iudas cū rege habuit in cāpo duplicē cōflictū vnū circa finē noctis. de q̄ tacet in p̄mo li. alīū de clara die ꝛ sole refulgēte in clypeos aureos ꝛ aureos ꝛ ereos q̄ diffuse scribit. i. li. bro. vi. ca. Hic aūt de vtroq̄ cōflictu breuiter ꝛ cōmixtim fit mētio. Mā hic liber scōs estquedā abbreuiatio. vt dictū est. s. ij. ca. Igitur de p̄mo cōflictu dr.

s Et dato signo suis dei victorie. i. victorie a deo p̄sequēde. quod aūt fuerit hꝫ signū non dicit hic. sz videt fuisse quedā reuelatio facta iude que nō explicatur p̄pter breuitatē sectandam.

t Juuenibus fortissimis electis. Et hoc videt q̄ in isto primo cōflictu nō fuerūt oēs iude socij. sed alīq̄ ad hꝫ specialiter electi. in secundo vero conflictu fuerūt oēs iude bellatores. vt hꝫ primo li. vi. ca.

v Nocte aggressus. ꝛc. i. partē exercit⁹ in qua erant regis tentoria.

x Et maximū elephantoꝝ. istud fuit factū in eo conflictu q̄ fuit clara die. vt scribit. i. li. vi. ca. satis diffuse.

pietate dormitionē accepe rāt optimā haberēt repositā gratiā. Sancta ergo et salubris est cogitatō p defunctis exorare: vt a peccatis soluantur. .XIII.

Anno cētesimo q̄dragesimonono cognouit iudas antiochum eupatorē venire cū multitudine aduersus iudeā: et cū eo lysiā procuratorē et p̄positū negocioruz secū habentē peditū centū decē milia et equitū quīq̄ milia et elephātes viginti duos currus cū falcib⁹ trecentos. Cōmiscuit aūt se illis ꝛ menelaus: ꝛ cū multa fallacia dep̄cabat antiochum nō pro patrie salute sed sperans se constitui in principatū. Sed rex regū suscitauit animos antiochi in peccatorē et suggerētē lysia hūc esse causam omnium malorū iussit vt eis ē cōsuetudo ap̄hēsum i eodem loco necari. Erat aūt in eodē loco turris q̄nquaginta cubitorū. aggestū vndiq̄ habēs cineris hec p̄ spectū habebat i p̄ceps. Jnde in cinerē deici iussit sacrilegū oīb⁹ eū p̄pellentibus ad interitū. Et tali lege p̄uaricatorē legis contigit mori: nec terre dati menelaū. Et quidē satis iuste nā q̄ multa erga aram dei delicta cōmisit. cui⁹ ignis et cinis erat sanct⁹: ipse in cineris morte dānatus est. Sed rex mēte effrenatus veniebat nequiorē se p̄ce suo iudeis ostēsurus. Quibus iudas cognito: p̄cepit p̄lio: vt die ac nocte dīm i uocarēt: q̄ sicut sp ꝛ nunc adiuuaret eos. q̄p̄e q̄ lege et patria sanctoq̄ tēplo priuari verebant. ac p̄lium q̄ nup paululū respirasset: ne sineret blasphemis rursus nationib⁹ subdi. Omnib⁹ itaq̄ sīl id faciētib⁹ et petētib⁹ a dño misericordiaz cū fletu ꝛ ieiunijs p triduum cōtinuū p̄stratis hortat⁹ ē eos iudas vt se p̄pararent. Jpe vo cū senioribꝰ cogitauit p̄ius q̄ rex admoueret exercitū ad iudeā et obtineret ciuitatē exire ꝛ dīi iudicio cōmittere exitū rei dās itaq̄ p̄ātem oīm deo mūdi creatori et hortatus suos vt fortiter dimicarēt et vsq̄ ad mortē p legibus tēplo: ciuitate: patria et ciuib⁹ starēt circa modin exercitū cōstituit. Et dato signo suis dei victorie iuuenib⁹ fortissimis electis: nocte aggressus aulam regiam in castris interfecit viros quattuordecim milia. et maximū elephantorum cum his qui superpositi fuerāt. Summoq̄ metu ac perturbatione hostium castra ēplētes rebusq̄

y Hoc aūt ꝛc.q: hoc fuit cōpletū in fine noctis.s. cētū ad interfectionē duoꝝ miliū de hostibꝫ. Aliq tñ libri habēt.xij.milia.ꝛ cētū ad pturbationē castroꝝ. nō aūt cētū ad elephātoꝝ interfectionē. vt dictū est. z Sed rex accepto ꝛc. Mā p dictā inuasionē habuit experientiā de audacia eoꝝ.

a Bene.i.prudenter ꝛ caute.

b Difficultatē locoꝝ. id est fortalicia.

c Tētabat. supple capere. ideo subditur.

d Et berhsure ꝛc. iudeis armatis.

e Castra admouebat. i. applicabat ad ipm capiendum.

f Sed fugabat. Mā intus exīstētes aliquādo exeuntes subito repellebāt ipe exīstētes. et alios occidebāt ꝛ redibāt ad fortaliciū antequ tot exercit' posset armari.

g Enūciauit āt ꝛc. i. secreta iude ꝛ eoꝝ qui erant berhsure.

h Rodochus q̄dam ꝛc. q̄ capt' ab aduersarijs p tormēta ad hoc fuit compulsus.

i Iter rex sermonē ꝛc. de fortalicio reddēdo salutis suis corpibꝫ qui cōsenserāt eo q̄ victualia eis deficiebāt. vt hē primo libro. vi. ca.

k Abiit. s. rex ō berhsura reliqa ibi suoꝝ custodia. vt hē. i. li. vi. ca.

l Cōmisit eū iuda. i hoc tāgit scōs cōflict' q̄ fuit de die clara et alia die. vt vidēr q̄ pri

m Supat' ē. s. iudas et ei' exercit'. Mā videntes virtutē regis ꝛ impetū exercit' ei' diuertērūt se ab eis. vt habetur. i. li. vi. ca.

n Ut aūt cognouit. Hic ꝑtr describit regis recessus de iudea vt iret cōtra philippū q̄ occupauerat antiochiam. Et q̄ ꝑ q̄ ꝑtet istud bellū antiochi ꝛ iudeā est idē cū illo q̄ scribit. i. li. vi. ca. Mā ibidē ponit recess' regis ꝓpter eandē cām. Aliqua tñ hic ponunt q̄ ibi tacēt et econuerso. Mā hic tacēt fractio iuramēti regis q̄ ibidem exprimit in destructiōe munitiōis. o Et recōciauit. obtulit. sacri. p sacerdotes tñ. Cetera vero vsq; ꝓpe finē huius capli tacent primo li. p Machabeū amplerat' ē. in signū recōciliatiōis. Cetera patēt vsq; ibi. q Ne forte sedus irrumperet. s. iudas ꝛ eos grauaret q̄ tñ nō fecit. sed magis rex fed' rupit. vt dictū ē. r Tūc ascendit lysias tribunal. i. locū eminentē ad psuadendū gentē. et exposuit rationē. Dicēdo q̄ ꝓpter bonū cōmune facta est conuentio regis ꝛ iude. s Regressusq; est antiochiā. Hic aūt omittit qualiter inde fugauit philippū. q̄. s. ii. ca. p anticipationem positū fuit.

Et ꝟs mō regis ꝓfectio et
redit' ꝓcessit. .XIIII.

f Ed post triennij tps cogitauit iudas ꝛ q̄ cū eo erāt demetriū seleuciū cū mlt'itudie valida ꝛ nauibꝫ p portum tripolis b ascēdisse ad loca opportuna: c et tenuisse regiones aduersus antiochū et eius ducē lysiam. d Alchimus autē q̄dā q̄ summ' sacerdos fuerat e q̄ volūtarie coinquinat' est tpibꝫ commixtiōis cōsideras nullo mō sibi esse salutē neq; accessum ad altare f venit ad regē demetriū cētesimo q̄n quagesimo anno g offerens ei coronā aureā ꝛ palmam h sup hec et talos q̄ tēpli eē videbant'. i Etiā q̄dē die fluit. Tps aūt opportunū demētie sue nact' cōuocatus a demetrio ad cōsiliū: interrogat' quibꝫ rebus ꝛ consiliꝫ iudei niterētur respondit. k Ipi qui dicūtur assidei iudeoꝝ quib' preest iudas machabeus bella nutriūt et seditiōes mouent: nec patiuntur regnū esse quietum. l Nam et ego defraudatus patētum gloria. Dico autem summo sacerdotio huc veni. m prio quidem vulneratibus regis fidem seruans. Secundo autem etiam ciuibus cōsu

f Ed post trēnij tps. Descripto inde cōflictu tpe antiochi nobilis ꝛ eupatorꝝ ei' filij. hic tertio ponit eius conflictus tpe demetrij. Et diuiditur in tres partes. q̄ primo ponit demetrij sublimatio. secō inde socioꝝ eiꝝ accusatio. ibi. Alchim' aūt. tertō eoꝝ extermini iussio. ibi Qui statim. Circa primum dicitur.

a Sed post triēnij tēpus ꝛc. istud triennium accipit a morte antiochi epiphanis ꝛ intromissione filij sui eupatoris. q̄ sm numerationē in hoc libro positā contigit anno. cxl vij. vt dictū ē. s. xi. capi. Demetrius autem regnū obtinuit anno. cl. qui ēidem annus cuꝝ cli. quo dicit demetr' iuraſſe regnū sm computationē positā. i. li. ca. vij. et sic triennium nō fuit cōpletū iꝫ intelligit p synodochen. sic corpus christi dicit fuisse p triduū in sepulcro.

b Ascendisse ad loca opportuna. i. fortia et munita.

c Et tenuisse regiones. q̄os ad mandatuꝫ demetrij exercitus interfecē. vt hē. i. li. vij. ca.

d Alchimus autem. Hic ꝓsit describit iude socioꝝ mortis eius accusatio cum dicitur.

d Alchimus autē quidē ꝛc. non de iure sed de facto iniustus. primo q̄ antiochum epiphanē. quia licꝫ esset de genere aaron. tñ nō descenderat ab eo q̄ linea sacerdotali. vt dictum fuit supra. i. li. vij. ca.

e Sed volun. coinquinat' est q̄ bis ꝛ sacrificijs gentilium.

f Temporibus commixtiōis. i. q̄n antiochus illustris

cogebat iudeos ad su/
sapiēdū ritū gētiuum
ita q̄ inter iudeos ⁊ gē
tiles nulla esset distin
ctio.

g Cōsiderans nullo
mō sibi esse salutē cor/
poris.

h Hec accessum ad
altare. q̄diu iudeus sta
ret in potestate.

i Venit ad regē ⁊c.
et sic in regni sm̄ princi
pio.

k Offertōs ei ⁊c. in si
gnū victorie ⁊ dignita
tis regie.

l Sup hec ⁊ talos. i.
vasa offertoria in mo/
dū turrī facta. quibus
vtebant sacerdotes in
solennitatibꝫ magnis.

m Et ipa quidē die
situit. vt domū suū regi
magis esset gratiosum
Cetera patēt vsq̄ ibi.

n Ipi q̄ dicunt assi
dei. i. assidue vacātes
diuino cultui. tpibus
tamē ad hoc aptis.

o Prio quidē ⁊c. mē
titur sicut hō fallax. q̄
venerat ad obtinendū
summum sacerdotiū.

p Scōm humanita/
tem ⁊c. i. sm̄ benigni/
tatē tuam. i. famosam.

q Et ceteri amici ei⁹
scz alchimi.

r Qui statī. hīc ꝑsit
ponit iussio regis ō ex
terminio iudaice gen/
tis. Et dividit in tres
partes. Mā ad hoc agē
dum primo nichanor
mittit. secōo cū iuda fe
dere iungit. ibi Nicha
nor tū. tertio fedus hu
iusmodi rumpit. ibi.
Alchim⁹ aūt. Primū
patet vsq̄ ibi.

s Tūc gētes q̄ de iu
dea fugerāt iudā. eo q̄
erāt ꝓuinciarū legū.
Cetera patent vsq̄ ibi.

t Cōspersi terra rog.
eū. Mā in pcīs deuo/
tis magis q̄ in armis
confidebant.

v Qui pīm suū con
sti. ineter. i. duraturū.
Mā lex vet⁹ nō ē amo
tap ꝑpm sed magis p/
fecta. Dat. v. Moueni
soluere legē scz adiicere.
nec q̄ ipsis pīs ē ap. no

lens. Nam illoꝝ prauitate
vniuersum genus nr̄m nō
minime vexat. Sz ozo his
singulis o rex cognitis et
regioni ⁊ generi⁹ ꝑm humā
nitatē tuā promulgatā om
nibus, pspice. Nā q̄diu su
perest iudas impossibile ē
pacē esse negocijs. Talib⁹
autē ab hoc dictis ⁊ ceteri
amici hostiliter se habētes
aduersus iudam inflāma
uerunt demetriū. Qui sta
tim nichanorē prepositum
elephantorū ducem misit
in iudeam. datis mandat⁹
vt ipm quidā iudā caperet
viuū. eos vero qui cū illo
erāt dispgeret ⁊ ostitueret
alchimū maximi tēpli sum
mū sacerdotē. Tunc gen/
tes que de iuda fugerant
iudam, segregatim se nich
anoꝛi miscebant miserias
et clades iudeoꝝ prosperi
tates rerum suarum exīsti
mantes. Audito itaq̄ iu
dei nichanoꝛis aduentu ⁊
conuentu nationū conspers
si terra rogabant eum qui
populū suū constituit ut nē
num custodiret. quicq̄ suā
portionē signis euidentib⁹
protegit. Imperante autē
duce statim inde mouerūt
cōueneruntq̄ ad castellū
dessau, Symon vero frat
iude cōmiserat cū nichano
re sed conterritus est repē
tino aduētu aduersariorū.
Nichanoꝛ tamē audiens
virtutē comitū iude ⁊ ani
mi magnitudinē quā ꝑ pa
trie certaminib⁹ habebāt
sanguinis iudiciū facere
metuebat. Ꝏbrem premi
sit possidoniū et theodoci
um ⁊ mathiā vt darent de
xtras atq̄ acciperēt. Et cū
diu de his cōsiliū ageretur
et ipe dux ad multitudinē
retulisset oīm vna fuit sūa
amicicijs annuere. Sta/

q̄ diem constituerūt qua
secreto inter se agerent et
singulis selle p̄olate sunt
et posite. Precepit autem
iudas armatos esse locis
opportunis. ne forte ab ho
stib⁹ repente mali aliquid
oriretur. Et congruū collo
quium fecerunt. Morabā
tur aūt nichanoꝛ hierosoly
mis: nichilq̄ iniq̄ agebat.
Gregesq̄ turbarū que cō
gregate fuerant dimisit.
Habebat autē iudam sem
per carum ex animo ⁊ erat
viro inclinatus. Rogauit
q̄ eum ducere vxorē: filios
q̄ procreare. Nuptias fe
quiete egit: cōmuniterq̄
viuebant. Alchimus aūt
videns caritatē illoꝝ ad
inuicem ⁊ cōuentiones: ve
nit ad demetriū ⁊ dicebat
nichanorem rebus alienis
assentire. Judamq̄ regni
insidiatorē successorē sibi
destinasse. Itaq̄ rex exa
speratus ⁊ pessimis huius
criminationib⁹ irritat⁹ scri
psit nichanoꝛi dicens. gra
uiter quidē se ferre de ami
cicie conuentione: iubere ta
men machabeum citius vi
crum mittere antiochiam.
Quib⁹ cognitis nichanoꝛ
consternabat ⁊ grauiter fe
rebat. si ea que cōuenerāt
irrita faceret. nihil lesus
viro, sed quia regi resistere
nō poterat. opportunitatez
obseruabat qua: preceptuz
ꝑficeret. At machabe⁹ videns
secum austerius age/
re nichanorē et cōsuetum
occursum ferocius exhibē
tem. intelligens non er bo
no esse austeritatem istam
paucis suorum congregat⁹
occultauit se a nichanore
Quod cum ille cognouit
fortiter se a viro ꝑuersum
venit ad maximum et san
ctissimum tēplum et sacer

tus. sz pfectioꝛ fact⁹. si
cut frequēter ostēdi in
libris noui ac veteris
testamenti.

p Quicq̄ suā portio.
nē. sicut dictū est pluri
es i ii li. Cetera patet.

r Nichanoꝛ tū. hīc
ꝑsit ponit cōfederatio
nichanoris ⁊ iudee. Et
pz ista paucis exceptis
z Sang. iudic. ⁊c. i. q̄
effusione sanguinis iu
deoꝝ. ꝓpter q̄d elegit
pacē facere cū eo. ⁊ pa
tet vsq̄ ibi. a Gre/
gesq̄ turba. i. bellatoꝛ
b Alue cōgrega. fue.
ad bellandū ⁊tra iudā
et socios eius.

c Dimisit. ire ad lo
ca sua eo q̄ pax esset fa
d Alchim⁹ aūt. (cta
hāc ꝑsit ponit ruptio
dicti federis. ⁊ prio po
nitur hui⁹ ruptiōis ꝓ
curatio. secōo ei⁹ mani
festatio. ibi. At macha
be⁹. Circa primū vide
d Alchim⁹ aūt ⁊c. q̄
simit eā rumpe eoq̄ ha
beret iudā odiosum.

e Et dicebat ⁊c. s. ab
vtilitate regni.

f Assentre iudāq̄ ⁊c.
falso eū notās crimine
asserebat.

g Successorē si. dest.
q̄d similiter erat falsū
Cetera patent.

h At machabe⁹. hic
ꝑsit describit federis vi
olati manifestatio. Et
prio signis cū dicitur.

i Videsne austeri⁹ ⁊c.
q̄ ⁊ ispositō cordis vir
pōt celari quin appare
at in exteriorib⁹ signis
vt ī gestu vultu ⁊ aspe
ctu.

k Paucis suoꝝ con/
gregatis. dñs dirit con
ceptū sibi animi.

l Occultauit se a ni/
chanore. ne subito ca
peret⁹ ab ipo. secōo ma
nifestat verbis cum di
citur.

m Quod cum ille co
gnouit ⁊c. Et sequit.

n Jussit sibi tradi vir. s. iudã. o Et tẽplũ ℔ rẽ. i. bacho, sicut dictũ est, ꝫ. ca. vi. o Et his dictis abijt. cum indignatiõe de tẽplo. p Cõserua ineternũ rẽ. contra nichanoeis cõtamunationẽ. q Que nup mũda. ẽ. a sororibꝫ luxurie ⁊ ydolatrie, vt hĩ. ꝫ. c. a. r Razias autẽ. Hic ꝓfir ponit federis violati manifestatõ, in factis, ⁊ prio i inuasione razie. scdo i pugnatione iude. ca. vlti. Circa primum dicatur.

r Razias aũt. quidã de senioribꝫ erate scẽtia ⁊ moribꝫ.

s Delatus ẽ nichanor, id ẽ accusatus, ꝙ esset amicꝰ ⁊ fautor iude.

t Vir amator ciuitatis, i. boni cõmunis.

v Et bñ audiẽs. pauperes sicut ⁊ diuites ad eos instruendum ⁊ dirigendum.

x Hic multis tpibus rẽ. ex quo patet ꝙ cõtinentia carnis tpe veteris testamẽti fuit laudabilis.

y Putabat enĩ si illũ decepisset alꝫ deperisset ptrahendo ad gentilem ritum.

z Sese cladẽ maiãs iudeis illaturũ. nã ei⁹ exẽplo multi fuissent ad hoc ptracti.

a Cũ iã cõprehenderet, i. esset ꝓpe ad comprehensionem.

b Gladio se petijt. se ipsum percutiendo.

c Eligens nobili. rẽ. cui⁹ duplex erat causa. vna ne forte vi tormentoꝝ inclinaret ad gentilẽ ritũ. qõ erat maximum malũ tõ subditꝰ.

d Qꝛ subditus fieri peccatoribꝫ. ipsum ad ydolatriã trahere q̃rẽtibus. Alia ne in cõtẽptũ dei celi ei⁹ vita in ludibrio haberet, sicut sanson se interfecit. Judicũ. xvi. ⁊ saul. 1. Reg. vl. ⁊ dictũ fuit ibidẽ. Et in his duobꝰ casibꝫ dicũt hebrei ꝙ nõ solũ licitũ ẽ, sꝫ etiã meritoriũ interficere seipm. qꝛ talis interfectio ordinat in deũ. Si autẽ hoc faciat aliqs ꝓpter semetipm. vtpote ad euadendũ lõgum vel grauem cruciatũ vel indotibus solitas hostias offerẽtibꝫ: iussit sibi tradi virũ. Quibꝫ cũ ꝫiuramento dicentibꝫ nescire se, vbi eẽt qui q̃rebat. et extẽdẽs manũ ad tẽplũ iurauit dicẽs. nisi iudã mihi vinctũ tradideritis: istud dei phanũ in planiciẽ deducã: ⁊ altare effodiã: ⁊ templũ hoc libero patri consecrabo. Et his dictis abijt. Sacerdotes aũt ꝓtendentes manus in celũ inuocabãt eum qui semp ꝓpugnatoꝝ esset gentis ipoꝝ hec dicentes. Tu dñe vniuersoꝝ qui nullius indiges: voluisti tẽplũ habitatiõis tue fieri in nobis Et nũc sancte sanctoꝝ omnium dñe: cõserua ineternum inpollutã domũ istã que nup mundata ẽ. Razias autẽ quidã de senioribus ab hierosolymis delatus est nichanoꝛ: vir amatoꝛ ciuitatis ⁊ bene audẽs qui pro affectu pater iudeoꝝ appellabat. Hic mltis tpoꝛibꝫ continentie ꝓ positũ tenuit in iudaismo. corpusq ⁊ aiam tradere cõterus ꝓ pseuerãtia. Volẽs autẽ nichanoꝛ manifestare odiũ quod habebat ĩ iudeos: misit milites quingentos vt eũ comprehẽderẽt. Putabat enĩ si illũ decepisset: sese cladem iudeis maximã illaturũ. Turbis aũt irruere in domũ ei⁹ et ianuã disrumpe atq ignez admonere cupiẽtibus Cũ iam cõprehenderẽt gladio se petijt: eligens se nobilit mori potiꝰ q̃ subditꝰ fieri peccatoribus ⁊ cõtra natafamiã sui ⁊ suoꝝ si moriat vili morte. hoc semp ẽ illicitũ. Et vt dicũt aliq̃ hoc mõ intelligẽdũ est dictũ Aug. quod habeat hic inglo. que talis est. Hic exceptis quos lex iusta generaliter. ⁊ ipe fons iusticie deus spãliter occidi iubꝫ. Quisquis hominũ vel seipm vel quẽlibet aliũ occiderit: homicidij crimine innectet. Hã ⁊ scriptura libri huiꝰ que recepta est ab ecclesia ad legẽdum ꝓ informatione moꝝ. nõ videt hic ratiam arguere sed magꝭ cõmendare de suuꝑ interfectione. Si autẽ ꝑdicta nõ sufficiũt ad eius excusationez. pot dici ꝙ fecit hoc ꝑ spãlem instinctũ spũssancti. Omnes enĩ homines sunt deo moꝛtꝭ debitores. qõ debitũ deo pot reperete qficunq vult. ⁊ quocunq. vtpote ꝑ manũ ꝓpriam siue per alienã. Cetera patent, vt in littera.

n Jchanoꝛ autẽ vt cõperit iudam esse in locis samarie cogitauit cũ omni impetu die sabbati cõmittere bellũ Judeis vero qui illũ ꝓ necessitatez sequebantur dicentibꝫ ne ita ferociter et barbare faceris: ꝫ honorẽ tribue dei sanctificationis: et honora eũ qui vniuersa conspicit. At ille felix ĩterroꝛ gauit si ẽ potẽs in celo qui imperauit agi diem sabbatoꝝ. et ridentibꝫ illis est dñs viuus ipe in celo potens q̃ iussit agi septimam diem. At ille ait. Et ego potens sum sup terram qui impero sumi arma ⁊ negocia regis impleri. Tamẽ nõ obtinuit vt consiliũ ꝓficeret.

Capm. xv.

Jchanoꝛ autẽ.

n Hic ꝓfir ponitur manifestatio violati federis in ꝓpugnatiõe iude. Circa qõ ponit primo belli apparatus. scdo conflictus. ibi. Machanoꝛ aũt. tertio laudabilis terminus. ibi. Cumq cessassent. Prima ĩ duas. qꝛ primo ponit apparatus ex parte nichanoꝛis. scdo ex pte iude machabei. ibi. Machabeus autem. Circa primũ dicatur.

b Cogitauit die ⁊c. id est potestate sua.

c Cõmittere belluꝫ credẽs ꝙ iudas ⁊ socij sui minus se defenderẽt. ꝓpter quietem diei sabbati.

d Jude, vocẽ. nã ad

hoc sub pena mortis cogebant. Dicētibus ꝛc. Sequit.

e Et dñs vinus ꝛc. scz celebrē ꝛ quietatū vt dr Exo. xx.

f Tamē nō obtinuit ꝛc. scz de capnōe iude ꝛ sociorum suorū, superstōe fm regis mādatū ca. ꝓce.

g Machabeus aūt. Hic ꝓfr ponit apparat' ex parte iude, ꝛ prio p bonā exhortationē. scdo p devotā orationē. ibi Et cū ita oēs. Prima i duas. q prio ponit exhortationis actus. scdo effect'. ibi. Exhortari ita q; Prima in duas. quia primo ponit exhortatō generalis. cum dicit.

h Cōfidebat sp cum oīi spe. scz victorie afuture nō virtute hūana sed diuina. ꝛō subdit.

i Et hortabat su. ne formi. allegans q maius auxiliū haberēt. s. diuinum.

k Sz in mente habebant adiutoria sibi fm̄ de celo. ꝛ sic bñ fiebat p̄ stitis sperarēt de ipsis dis.

l Et allocutus est eos de lege ꝛ pphe. admonētibus pugnare p patria, ꝛ legibus divis

m Admonēs etiam certamina q̄ fecerant prius. quoꝝ pderāt laudem ꝛ meritū si fugerent vt effeminati.

n Simul ostēs gentiū fallaciā. scz Machanoris ꝛ suoꝝ q̄ fed' fregerūt iuramēto firmatū

o Singulos aūt. hic ꝓfiter ponit exhortatio specialis p expositiōꝝ cuiusdā visionis facte iude. cui' series ponit cū dr.

p Erat autez hmōi visus. i. visio in somnis iude ostensa.

q Oniaz q̄ fuerat sūmus sac. vt dr. s. iij. c.

r Vir bonū. q̄tū ad meritū virtutem.

s Et benignum. erga pauperes.

t Verecundū visu. i. horrētē oēz turpitudinem.

v Modestaz moribz. i in oīi actu et gestu.

x Dan' prēdentem orare. supplendum est. hoc videbat iudas, in visione.

y Postēa apparuisse. ipsi iude.

z Et aliū, vir etate et glia mirabilē. ipi iude. Et ꝓpter hāc admiratiōnē subdit.

a Respondentem vero oniaz dixisse. ipi iude.

b Hic est fratrū amator. i. iudeoꝝ, ꝛ subdit nomē suū cū dicit.

c Hieremias propheta dei. fuit enī vnus de magnis prophetis.

d Extendisse autē hieremiā ꝛc. videbat ei iude q̄ hieremias traderet sibi gladiū p̄mittens q̄ adversarios deuinceret p ipm.

Et p istā visionē ꝛ intellexit iudas affuturū sibi victoriam. et sic exposuit bellatoribz sua vt p̄mittitur. Exposito digna fide somnio. i. revelatione divine in sōnis facta. ꝛō istud tacetur primo li. vij. ca. vbi describitur istud bellū

e Exhortari ita. Hic ꝓfr ponit exhortatōis effectus cum dicit. Exhortari itaq; iude sermonibz bonis valde. sequitur.

f Statuerūt dimicare cōstāter ꝛ strenue.

g Ut virtus de negocijs iudicaret. eo. vt fortitudo bellantū itemq; inter eos ꝛ aduersarios diuinitus.

h Erat enī p vroribz et filijs ꝛc. minus enī timebant de morte p̄pria ꝛ suoꝝ, q̄ de violatione tēpli in contemptum dei.

Et nichanor q̄dē cū summa superbia erectus cogitauerat cōmune tropheū statuere de iuda. Machabeus autē semp cōfidebat cum omni spe auxiliū sibi a dño affuturū: et hortabatur suos ne formidarēt aduentū nationū sed i mente haberēt adiutoria sibi facta de celo. et nūc sperarēt ab omnipotēte sibi affuturam victoriā. Et allocutus eos de lege ꝛ pphetis: admonēs etiā certamina que fecerāt p̄ius promptiores constituit eos. Et ita animis eoꝝ erectis sil' ostēdebat gentiū fallaciā: et iuramentoꝝ p̄uaricationem.

Singulos autē illoꝝ armauit nō clypeis ꝛ hastis munitionē sed sermonibz optimis exhortationibz exposito digna fide somnio: per quod vniuersos letificauit

Erat autem hmōi visus.

Oniā qui fuerat sūmus sacerdos virum bonum ꝛ benignum verecundū visu: modestū moribz: ꝛ eloquio decorum: et quia puero in virtutibz exercitatus sit manus protēdentē: orare pro omni pplo iudeoꝝ.

Post hoc apparuisse ꝛ alium virū etate et gloria mirabilem: et magni decoris habitudinē circa illū.

Rndentē vero oniam dixisse.

Hic est fratrum amator ꝛ populi israel: hic est q̄ multū orat pro populo ꝛ vniuersa sancta ciuitate hieremias propheta dei.

Extēdisse autem hieremiam dextram ꝛ dedisse iude gladiū aureum dicentem. Accipe sanctum gladium munus a deo: in quo deijcies adūsarios populi mei israel.

Exhortari itaq; iude sermonibus bonis valde de quibus extolli posset impetus et animi iuuenum confortari: statuerunt dimicare et confligere fortiter. vt virtus de negocijs iudicaret: eo q̄ ciuitas sancte et templum periclitarentur.

Erat enim pro vroribus et filijs, itemq; pro fratribus et cognatis minor sollicitudo, maximus vero ꝛ p̄im pro sanctitate timor erat templi, sed et eos q̄ in ciuitate erāt non minima sollicitudo habebat p̄ his qui congressuri erant.

Et iam cū omnes sperarēt iudicium futurum: hostesq; adessent atq; exercitus esset ordinatus, bestie eq̄tes q̄ opportuno loco cōpositi

Cōsiderans machabeus aduentum multitudinis ꝛ apparatum varium armorum, ac ferocitatē bestiarum: extendens manus in celū prodigia facientem dominum inuocauit, qui non fm armorum potentiam, sed prout ipsi placuerat dignis victoriam. Dixit autem inuocans hoc modo: Tu domine qui misisti angelum tuū sub ezechia rege iuda: et interfeciste de castris Sennacherib centum octoginta quinq; milia, et nunc dominator celorum mitte angelum tuum bonum ante nos in timore et tremore magnitudis

i Et iam cū. Hic ꝓfr ponit apparatus per orationē devotā. ꝛ primo ponit orādi necessitas cum dicitur.

i Et iam cū oīes sperarēt iudicū futurū. i. plū contētione determinans iude ꝛ aduersariorum.

k Hostesq; adesse. de propinquo.

l Atq; exercitus. Machaneis.

m Esset ordinatus. fm militare disciplinā

n Cōsiderās machabeus aduē. mul. ꝛc. videns se nō posse resistere virtute humana.

o Extē. ma. i celū. invocās dominū auxiliū.

p Tu dñe q̄ misisti āgelū tuū sub Ezechie rege iude ꝛ cetera. Hec

hystoria habek. tiij. Reg. xix. q Nichanor a sit: Premisso apparatu hic inter ponit cōflict⁹ q erat ex parte nichanoris pterritus ⁊ supbus ⁊ pomposus. ꝛ subditur. r Cū tubis ⁊ cāticis admouebāt. i. applicabāt ad cōgressum ita leāter ac si iudā ⁊ socios suos iā tenerēt cōprehēsos. ex parte vero iude humilis ⁊ deuot⁹. ꝛ subdit

s Manu qdē pugnāt ⁊ cordibus dīm orātes pstrauerūt ⁊c. pugnāte in eis di ex tertia ꝛ subdit. pstrata dicit ⁊c. t Cūq cessassent. hic pfr ponit laudabilis termin⁹. prio in gratārū actione. scdo in celebritatis institutione. ibi Itaq; omēs. Circa pr. mū prio ponit laus diuina ex bo ⁊ pte. scdo facto cum dicitur.

v Precepit aūt iud. q per oīa corpore ⁊ aīo mori. p ciuib⁹ paratus erat. mor⁹ enī animi fortis redūdat ad mēbra corporis.

x Caput nichanoris et manū cū hūero abscisam hierosolymam pferri. sicut dauid ad dei laudē ibi portauit caput Goliath philistei. vt hīc. i. Reg. xvij.

y Ad altare. ad offerēdū deo sacrificium.

z Accersit ⁊ eos q in arce erāt ⁊c. ad eos deterrendum.

ꝛ Linguā etiā nichanoris in particulas pscisam iussit ⁊c. pter blasphemiā ab eo prolatā. Cetera patent.

a Itaq; Hic. pfr ponit celebritatis institutio. p dicta victoria. et patet littera. Notādū tamē q hic nō fit mentio de inuitatione iudeoꝝ in egypto habitantiū ad huius solēnitatis obseruātiā. sīl ꝛ nec. i. li. ca. vij. vbi de hac solēnitate fit mētio. pter qd nō videnf dīm dicere illi q dicunt q totū qd positū est a principio tertij ca. hui⁹ libri vsq; huc positū est principalr ad inuitandū iudeos i egypto habitantes ad obseruationē hui⁹ solēnitatis. pter quod processus quē tenui videf mihi magis cōsonꝰ lre h⁹ libri.

b Igit. Hic in fine ponit breuis. epylogatio circa predicta. ⁊ patet littera vsq; ibi. c Ita legentib⁹ si sp exact⁹ ⁊c. i. diligentius vsq; ad. partes

d Linguā etiā impij nichanoris pcisam iussit particulatim auib⁹ dari: manū autē demētis ꝛ tēplū suspendi. Dēs igit celi bñdixerit dīm dicētes. bñdictus q locū suū incōtaminatū seruauit. Suspēdit aūt nichanoris caput in summa arce vt euidēs esset ⁊ manifestū signū auxilij dei. Ita q⁹ oēs cōi cōsilio decreuerūt nullo mō die istū absq; celebritate pterire. habere aūt celebritatē tertiadecia die mēsis adar. q dicit voce syriaca pridie mardocheidie

e Igit his ergā nichanorē gestis ⁊ ex illis tpib⁹ ab hebreis ciuitate possessa. ego q; in his faciā finē sermōis. Et si qnidē bñ: vt hystorie ꝛpetit. hoc ⁊ ipe velim. Si aūt min⁹ digne cōcedendū est mihi. Sicut enī vinuz sp bibere. aut sp aquā. Ita q⁹ est. altera⁹ aūt vti delectabile. ita legētib⁹ si sp exact⁹ sit sermo. nō erit grat⁹ ⁊c. hic ergo erit consummatus.

Explicit liber secūdus Machabeorum.

Explicit postilla magistri nicolai de lyra sup vetus testū cū expositionib⁹ brītois in plogos hieronimi. ⁊ cū additionib⁹ Pauli epi burg. ⁊ correctoris earūdē additionū editis a Mathia doringi ordis minoꝝ. Idē q; nicola⁹ ō lyra in scda pfatione ait litteā postille sup vet⁹ testū posita excusat se de expositione plogoꝝ biblie. Sole enī expositiones plogoꝝ i quatuor euāgelistas sunt ipi⁹ nicolai de lyra. Omniū aūt reliquorum prologoꝝ vtriusq; testamēti expositiones in hoc tali ope per alios inserte recepte sunt ex tractatu Britonis de expositionibus prologorum biblie.

Incipit libellus editus p mgrm Nicolaū de lyrano ordinis minor theologie professorem in quo sunt pulcerrime qōnes iudaicā gridiā in catholica fide improbātes.

Primo queritur vtrum

p ex scripturis receptis a iudeis possit efficaciter pbari saluatorē nrm fuisse deum et hoiem. Et arguit primo q sic. qr tamen qō duo includit vnū qđ pertinet ad psonā xpi. s. q sit deus et hō. aliud ad rēs scz q sit xpi mysteriū ꝓpletū. et ideo de vtroq arguit. Et prio p id qđ hr Hiere. xxiij. Ecce dies veniūt dicit dns et suscitabo Dauid germen iustū ꝛc. Et q̄ ptz xpm. promissum ex semie dauid. et p dns intelligit hoiem. et sequit in eadē auctē q̄ de xpo loquitur. In diebꝫ illis saluabit iuda et isrl habitabit confidenter. et hoc est nomē q̄ vocabūt eū dns iustus noster. ex q̄ ptz eius diuinitas. Secdo vicz de tpe arguit p illud Aggei. ij. vbi de xpo dr. Veniet desideratus cūctis gentibꝫ et replebo domū istā gla dicit dns exercituū. ꝓphera autē ibi loquebat de domo dei edificata a filijs isrl post reditum de captiuitate babylonica. q̄ stante illa domo venit xpus. domus aūt illa destructa fuit. xlij. anno a passione dñi p Tytū et vespasianū. q̄ ante erat ꝓpletū xpi misteriū Et sic ptz ꝓpositū. Jn ꝓtrariū aūt arguit qr iter iudeos sunt et fuerūt multi hoies ingeniosi et in scripturis legis et ꝓphaꝝ valde studiosi. q̄ si ꝑdicta possent haberi efficaciter p scripturas ab eis receptas no eēt veriſile q̄ tamdiu stetissent in tali errore. igit ꝛc. Rndeo hic sunt principaliter duo intendenda. Primū est q̄ sunt scripture a iudeis recepte. Secōm vtrū ꝑdicta possint p illas scripturas pbari. pbatione efficaci. Circa primū sciendū q̄ libri canonici vet. testa. sunt ab eis recepti. tanq̄ deo inspirante scripti. et sunt in vniuerso. xxij. fm antiquam ꝓputationē et xxiij. fm modernā. qr lamentationes Hiere mie. et liber ruth ponūtur mō p duobꝫ libris a libris hieremie et iudicū separatis. De istis aūt libris aliq̄ dicunt legales scz quinq̄ libri moysi. et sunt in primo ordine apd iudeos. alij dicūtur ꝓphales scz iosue iudicū. samuel. id est primꝰ et scds. Regū. Malachias. i. tertiꝰ et q̄rtꝰ regum Esa. Hiere. Ezech. et liber. xij. ꝓphaꝝ q̄ dr terealsta. Et isti octo sunt in scdo ordine. Reliq̄ vo dicunt agiographi. i. scripture sētē vel sctōꝝ scripture. Et sunt isti. liber Job. liber psalmoꝝ. pabole. ecclesiaste. cātica cantticoꝝ. paralipomenon. daniel. esdra. et hester. ruth. lamentationes hieremie. et isti sunt in tertio ordine. Cōsiderandū etiā q̄ isti libri sunt apd eos multiplr cōscripti. vno mō pure hebraice. et sic prio traditi sunt. vicz fmone hebraico cū lr̄is hebraicis. Alio mō hebraice sz nō pure. vicz fmone chaldaico. sz lr̄is hebraicis. Sed qr hebraicū et chaldaicū. sūt idiomata ꝓpinq̄ eundē numerū lr̄aꝝ hr̄ia. q̄ lr̄e q̄nus. discrepāt in figura tm̄ q̄uenūt in sono et vtute vt dicit hiero. in ꝓlogo galeato. et cō vnū idioma pōt facilr scribi p lr̄as alterius. hoc igit mō plures scripserūt vetus testamentū et maxime ionathan filius oziel cui" scriptura est ita autētica apd hebreos q̄ nullus adhuc ausus fuit sibi ꝺdicere. ꝓter qđ in libris notabilibꝫ iudeoꝝ ponit hebraicū puꝛ in vna colūna et chaldaicū scriptuꝫ ab isto ionathan lr̄is hebraicis in altera. et vtunt iudei isto chaldaico q̄si p expositione qr aliq̄ q̄ erāt multū obscura in hebraico puro. clari" ponunt q̄si exponunt in isto chaldaico. vt. j. ꝓbibit magis. Et cō illa translatio necessaria est ad disputādū cū iudeis in passibꝫ multis. Sīlr trālatio. lxx. interꝓtū apd eos hr̄ salte apd alios studiosos. alii eēt. lxx. fuerūt electi de toto ꝓplo isrl tanq̄ excellentissimi et studiosissimi ac periti in vtriq̄ hebraica et greca. secundū q̄ dicit Josephus. xxij. li. antiq̄tatū. xpi aūt nō sp trāstulerūt de hebraico in grecū vbū ex vbo. sz frequenter sensum ex sensu. mutātes aliq̄ vel occultātes et inducta ea q̄ possent esse cā erroris ptolomeo regi. Hāc aūt traslationē voluerūt hr̄e studiosi hebreoꝝ tanq̄ factum sapientissimoꝝ virorꝝ et dato q̄ nusq̄ ab eis hr̄etur. nō tn̄ posset ipam negare cū fuerit facta a sapientissimis et valentioribꝫ de toto ꝓplo et in tāto nūero. Et cō de illa possumus nos iuuare ad pbandū aliq̄d ipis iudeis. sic. j. patebit. Jtē ꝑter scripturas canonicas sunt alie scripture a iudeis recepte tāq̄ autētice. s. thalmud qr fm eos scriptura ista nō differt a scripturis canonicis. nisi sicut lex data vbo a lege data scripto. qr ista fuit reuelata moysi a deo sicut illa q̄ sunt scripta in libris moysi. sz tūc moyses nō scripsit ea q̄ tinent in thalmud. Et ꝫ potuit esse duplici de cā. vtpote qr nō erat necessariū vt ꝓlius sciret talia ne erat necessariū de ꝓceptis i lege. vel qr ista magis erūt in secretis ḡnda. moyses tm̄ tradidit eā iosue et alijs seniorib vbo sicut hr̄erat a dño et alij alijs posteriorib eodē mō. et sic ꝓgr q̄usq̄ scripta sunt talia p posteriores doctores ne cederet in oblionē. Sīlr dicta doctoꝝ hebraicoꝝ q̄ glosauerūt vetus testm̄ sunt autētica apd eos m̄ tomagis q̄ apd nos dicta Hiero. et aug. et aliorꝝ doctoꝝ catholicoꝝ. Et ꝫ potissime q̄d qđ scribit Deut. xxij. Mo declinabis a vbis eoꝝ ad dexterā siue ad sinistram. vbi loquit scriptura de sacerdotib et doctoribꝫ ad q̄s ꝓcipit scriptura in dubijs recurrere. et eoꝝ sniam indiscusse tenere. sz aūt hmōi scripture in magna ptē sint false. thalmud. glose doctoꝝ hebraicoꝝ. tm̄ ꝓbas possum" cōtra eos efficaciter arguere ex q̄ sunt ab eis ꝑdicto mō recepte sicut ecōtrio argumentū qđ faceret ꝺ nos ex euangelio et scripturis aplorꝝ hmōi eēt efficax ꝺ nos. licet repūtēt hmōi scripturas fm̄ ptinere. Visio q̄ scripture sint a iudeis recepte. secdo videndū ē an id qđ i qōne ponit possit p illas scripturas efficaciter pbari. Et distinguo prio de pbatione efficaci. qr pbatiōis efficacia pōt dupliciter accipi. vno mō q̄ sit tra efficax pbatio q̄ nullo mo possit eluari sine euidēti negatiōe vel ꝺdictiōe scripture ꝑdicte et sic mihi vr q̄ adhuc nō sit pbatū qđ in qōne q̄rit̄ dicta scriptura. Cui" rō ē. qr mysteriū trinitat" et incarnatiōis xpi exp̄ssi" ponit in no testō q̄ veteri sic patz manifeste et ab oib ꝓcedit et tm̄ multi heretici totū nouū testm̄ recipiūt et p suis erroribꝫ exponūt. aliq̄ eī ipoꝝ negant trinitatē psonaꝝ in diuinis. sicut Sabellius. aliq̄ negāt diuinitatē in xpo. sicut arrius. aliq̄ vērā hūanitatē sicut manicheus qđ dixit xpm hr̄e carnē fantasticū. ad qđ sequit ipm nō fuisse verū hoiem. qr caro vera est de veritate nature humane. Sīlr arri" dixit ipm nō hr̄e aīaz intellectuā. sz vbū supplere aīe locū qđ tm̄ vbū ꝺ esse creatum. Sīlr apollinaris dixit ipm nō hr̄e aīam intellectuam. licet assumpserit aīam sensitiuā et ad dictū vtriusq̄ sequit xpm nō fuisse verū hoiem cū ab aīa intellectiua acciat ipēs hūana. Si igit dicti heretici exponebāt p se scripturā noui testamēti. multo magis iudei possunt p se exponere scripturā veteris testi. Alio mō pōt accipi pbatiōis efficacia p scripturā. sic q̄ licet scriptura ponit alt poni aliq̄ mō saltē ad euadendū ab seq̄ ꝺdictione manifesta. tm̄ simpliciter loquēdo nō pōt alio mō rōnabilr exponi quin sp appeat expositio fidei catholice rōnabilior. Et ꝫ mō credo q̄ id qđ positū est in qōne. pbatū ē satis p scripturā vete. testa. et vtr pōt ꝫ idē pbari ꝫ mō p cedendo. Jn qōne aūt ponunt duo vt dictū est. Vnū scz qđ pertinet ad rēs. s. vtrū rēs aduētus xpi sit ꝓtertū.

Secōm qđ pertinet ad psonam xpi vtrum sit deus et hō in vna psona et istud implicat duo. qr fides catholica ponit vnionem nature diuine et humane in determinata

psona.s.filij ⁊ non plis' nec spūssancti.⁊ ex hꝫ supponit
plalitas plonaꝝ i diuis qđ fortissime negat a iudeis.Et
ī ad pbandū qđ in qstione ponit p scripturā a iudeis
receptā.ista tria sunt p ordinē declarāda ex eadē scripta
Primū est qꝫ ī vnitate diuīe essentie est plalitas plo-
naꝝ siue suppositoꝝ. Scōm est qꝫ i psona filij natura
hūana ⁊ diuīa sūt vnite ita qꝫ ipe ē ver' de⁹ ⁊ verus hō.
Tertiū est qꝫ hꝫ factū est ō preterito ⁊ ſi expectandū ō tu-
turo.sicut expectāt iudei.⁊ in hꝫ sunt valde decepti.

Ad declaratōnē primi primo induco argumetū migri
sentē.dist.ij.primi libri.q.pbat plalitatē plonaꝝ i diui-
nis per illud qđ scribit in principio Gen. In principio
creauit de⁹ celū ⁊ terrā ⁊c.hebraica vitas sic habet.In
principio creauit heloim celū ⁊ terrā ⁊c.Heloym est no
mē plale hui⁹ nois hel vel helon qđ significat deū in
singulari.⁊ hꝫ satis ptz sciētib⁹ ꝓprietates idiomatū hebra
ici.p hꝫ aūt qꝫ nomē plale diuinū ꝓiungit cū vbo singu
laris numeri cū ōr.Creauit heloym.ac si diceret.Crea
uit dñs.ofidit igit in scriptura qꝫ ī deo est aliq plalitas ī
vnitate essentie.qꝫ talis mod⁹ loq̄ndi sepe i veteri testa
mento inuenit ō deo ⁊ ō nllo alio.Et q̄ patet qꝫ aliqua
plalitas ī vnitate diuīe essentie est q̄ in nlla alia inue-
nit natura.⁊ hec est pluralitas plonaꝝ in vna simplici
essentia q̄ in pdicto mō loq̄ndi designat p verbū singu
laris numeri ꝓiunctū nomini plali. Sed ad hꝫ rñdent
dicentes.qꝫ hꝫ nomē heloym indifferēter accipit in pla
li ⁊ singulari.⁊ qñ ōr ō deo vero.semp accipit ꝑ singula
ri.⁊ sic est i ꝓposito qñ ōr.In principio creauit heloym
celū ⁊ terrā.i.de⁹. Sz ista hāc solutionē arguo ex te-
stu sacre scripture qꝫ hꝫ nomē heloym ⁊ alia nomina
diuina dicunt freq̄nter ō deo vero ī plale qđ patet manifeste.qꝫ
ꝓiungit cū adiectiuis pluralib⁹ ⁊ vbis pluralis numeri
Exemplū ō adiectiuis Josue vlti. Non poteritis seruire
dño qꝫ dñs sanct⁹ ipe.⁊ vitas hebraica sic habet.Nō po
teritis seruire dño qꝫ heloym sancti ipe. Itē Iudicū.xxiij.
Peruertistis ꝛba dei viuētis vri exercituū dei vri tetra-
grāmaton.⁊ nota qꝫ ibi ponit nomē dei tetragrāmaton
qꝫ veritas hebraica sic habet.Peruertistis ꝛba heloym
viuentiū dñi exercituum dei vri.Et nota qꝫ ibi ponit no
men dñi tetragrāmaton dei vri.cū ōr in autoritate pre
missa.Dñi exercituū.vbi habem⁹ nomē dñi.in hebrai
co ponit nomē dñi tetragrāmaton.qđ signif.cat diuinā
naturā ſm suas ꝓprietates intrinsecas absq̄ ēspectu ab
extra vt magis patebit infra.⁊ sic patet qꝫ ī intrinsecis di
uinitas est aliq plalitas p pluralitatē immediate.Pcedē-
tē ēst ōr in autoritate.Peruertistis ꝛba heloym ī aym
i.deoꝝ viuentiū.⁊ ꝓiungit ista pluralitas nomini dei te
tragrāmatō tñ immediate subdit.Dñs exercituū ⁊c.i sin
gulari.⁊ sic p hꝫ patet qꝫ in vnitate diuīe essentie est aliq
plalitas cū summa simplicitate q̄ nō est ī alijs.qꝫ semp
vbi scriptura ponit aliqđ significās pluralitatē plonaꝝ
ibi deinde ponit qđ ofidit essentie vnitatē vt p autori-
tatē pdictā patet vt.i.subsequenter patebit.Itē Esa.liij.
Dñabit⁹ tui q̄ fecit dñs exercituū nomen ei⁹.hebraica
vitas sic habet.Dñator⁹ tui factoris tui dñs exercituū
nomē ei⁹.In hac autoritate vbi ponit.dñs exercituum
nomē ei⁹.ponit nomē dñi tetragrāmaton.Et ō ex hac
autoritate ꝑ argui sic ex pcedēti.si⁹ hoc nomē heloym
freq̄nter ꝓiungit cū vbo pluralis numeri.vbi gra.ij.Re.
vij.ōr.Que est aūt gēs vt pl's tu⁹ isrl in terra ppt quā
iuit de⁹ vt redimeret eā sibi in pplm ⁊c.hebraica vitas
sic habet.Quis ē vt pl's tu⁹ isrl gens vna in terra.ppt
quā iuerūt heloym ad redimendū sibi pplm.Itē Eccli.
ij.Quis ē hō inquā vt possit secū regē factorē suū.hebrai
ca vitas sic habet.Quis ē hō vt intret post regē q̄ ia fece
rit eū. Patet igit ex pdictis qꝫ pdicta euasio est falsa
qꝫ nomē heloym dictū ō deo vero accipit freq̄nter in sa
cra scriptura i plali.vt ptz ex autoritatib⁹ pdictis q̄ non
pōt intelligi ad lrāz nisi ō deo vero.ppt qđ alij soluerūt
alr alibi.Item glo.sup illud Eccli.qđ dictū ē.Quis ē hō
vt intret post regē q̄ ia fecerūt eū.glo.hebraica.Si qrat
q̄ fecerūt eū.s.hoiem pōt dici de⁹ sctūs ⁊ dñs ꝓlij sui.et
ꝓlij rñdet in glo.sup ps.xlix.Qui fact⁹ est ab asaph de⁹
deoꝝ dñs locut⁹ est ⁊c.In hebraico sunt tria noia diuina
s.hel.heloym.⁊ nomē dñi tetragrāmaton loco hui⁹ ha-
bem⁹ hꝫ nomē dñs.Querit ibi glosator q̄re asaph ter no
minauit deū i principio hui⁹ psalmi.Rñdit vt ofideret
qꝫ de⁹ in tribꝫ ꝓprietatib⁹ creauit seculū.si ꝓfid erentu
ite rñsiones duo sunt verissime.Prima est que dicit qꝫ
de⁹ ⁊ dñs filij sui fecerūt hoiez.⁊ ꝓpter hꝫ dicit in pla
li.Eccli.ij.Quis ē hō vt intret post regē q̄ ia fecerūt eum
qꝫ dñs accipit hic ꝓ patre.dñs ꝓlij sui.ꝓprie dicit filij⁹
q̄ est verbū mentis paterne.⁊ spūssctūs amor et ipis pce
dens.Alia sctā rñsio q̄ dicit qꝫ asaph ter nolauit deū.
qꝫ de⁹ in tribꝫ ꝓprietatib⁹ creauit mundū est verissima.
qꝫ tres sunt ꝓprietates in diuinis.s.paternitas.filiatio
⁊ spiratio.q̄ sunt ꝓprietates ꝓstitutēs.Et creat⁹ mūd⁹
est in tribꝫ ꝓprietatib⁹ istis qñ indiuisa sunt opa trini
tatis.Patet etiā ex istis qꝫ nō est ytra intentionē hebra
eoꝝ doctoꝝ atq̄ꝫ aliq plalitas ponat in deo seu in di
uinis.dū tñ seruet vnitas deitatis quā vnitatē catholici
verissime ꝓfitent.Hāc igit vltimā rñsionē q̄ vt visus est
ꝓtinet veritatē.posteriores iudei depraūt dicentes.qꝫ
diuīa sapiētia.bonitas ⁊ potētia sunt iste tres ꝓprieta-
tes in quib⁹ de⁹ creauit mundū ⁊ oīa fecit.⁊ ideo in pri
cipio Gen.dicit.In principio creauit heloym.in plura
li ad denotandū istas tres ꝓprietates siue attributa in
deo ī q̄bꝫ oīa opat.Et eo mō exponūt autoritates alias
Sz ista rñsio nō est rōnabilis. Primo qꝫ sic de⁹ opat
ꝑ potentiā.sapientiā.⁊ amorē.ita artifex creat⁹ opat per
artē suā.sicut ꝑ regulā directiuā ⁊ ꝑ potentiā trāsmutā-
di materiā.⁊ ꝑ lucri amorē sicut ꝓpter finē.Si igit ꝓpt
pdicta.s.ꝓpter potentiā.sapientiā.⁊ bonitatē diuinam
nomē dñi ponit in plurali quādo opat.eadē rōne ⁊ ma-
iori debet scriptura sic loq̄ ō artifice creato operationē
ipi⁹ ei primēdo qđ nō inuenit.⁊ talis mod⁹ loquēdi i sa
cra scriptura de deo freq̄nter habet.Et confirmat ratio.qꝫ
potentia sapiētia ⁊ amor plus differūt in artifice creato
q̄z in deo.qꝫ differūt.s.re absoluta.qđ nō pōt esse in deo.
ergo mod⁹ loquēdi in plali magis cōpetit in exp̄ssione
operatoris creati artificis q̄z ipius dei. Itē arguit sic.
Jn tentio moysi erat inducere populū ad cultū vni⁹ dei
⁊ ipm ab ydolatria reuocare.ad quā ille popul⁹ erat ꝓn
vt patet ex toto discursu veteris testamēti.Ex igitur per
modū pdictū loquēdi in plurali posset haberi aliq occa-
sio cogitandi absolutā pluralitatē in diuinis nō est veri-
simile qꝫ moyses cognoscēs pronitatē populi ad idola-
triā visus fuisset tali vocabulo vel modo loq̄ndi ⁊ in scri
pturis relictū esset nisi ꝑ hoc subtiliter sapientib⁹ indicare
voluisset qꝫ cū vnitate simplicis essentie in deo stat plu
ralitas plonaꝝ.aliter eim fuit mod⁹ loq̄ndi essz ōrius sue
intentōi. Est aūt sciendū qꝫ in hebraico mysteria ab-
scondita ⁊ solū sapientib⁹ nota et modo scribendi inco-
sueto freq̄nter designant.Ista sunt q̄ viri de hac respō-
sione.⁊ hāc questionē determinant. Sz postea venit ad
man⁹ meas quidā libell⁹ hebraice script⁹ vbi pdicta ra
tio aliter soluit.Et ꝯtū ad illud argumentū dicit sic auc-
tor illi⁹ libelli.qꝫ illi q̄ arguūt pluralitatē plonaꝝ in divi
nis per hꝫ nomē heloym qđ pluralitatē s gnificat et tñ
dicitur de deo innituntur sup baculū arundineū ofractuꝫ
qꝫ talis mod⁹ loq̄ndi alibi inuenit de vno solo.sicut ps
i.Reg.xxiij.vbi scriptura loquit de suscitatōne samuelis.

cū dixit illa mulier phitonissa. Vidi heloym ascēdētes ō terra. sedē vbū saulis. Qualis ē forma ei⁹ ⁊c. Jtē nō solū loq̄t scriptura sic ō ℟ noīe heloym. ꝫ et iā ō aliq̄bꝫ aliis. vbi gra. Ezech. xlvi. dr sic. Jn die aūt kalēdaꝝ vitulū ō armēto imaculatū ⁊c i hebreo aūt ponit Thamin qō significat imaculatū. ꝫ thaminū qō est ꝑale huius noīs thamin vl thamau. ⁊ ꝓiūgit cū vitulo i singulari. ⁊ p ℟ tm nō interpretat aliq̄ ꝑalitas. q̄ ⁊c. Jtē aliq̄n verba ꝑalis nūeri ꝓiūgunt cū noibꝫ ⁊ ꝓnoibꝫ singularꝫ nūeri. vbi gra. ⁊ aū. i. Trahe me post te. curremꝰ ⁊c. ⁊ sic ñ valꝫ argumētū q̄ ꝯcludebat ꝑalitas ꝑsonaꝝ exℓ q̄ noīa diuina ꝓiūgunt cū vbis ꝑalis nūeri. vt videt ⁊ sic p ista loca scripture arguit ō ꝑdicta. Sz p ista nullo mō infringūt ea q̄ dicta sūt. q⁹ fm expositores hebraicos samuel ñ fuit verus sol⁹ ꝫ moyses cū eo. dicūt ei q̄ samuel surrexit tūc ñ vrute magica. ꝫ vrute diuina seu ꝓmissione. qđ dictus ꝓuenit cū illa opīōe. quā tāgit Aug⁹. i epla ad simplicianū. ⁊ hī glo. i. Reg. xxviij. sup locū illū dicūt iudei q̄ samuel timuit ad diuinū iudiciū euocari. iō rogauit moysen vēre secū vt essꝫ sibi testis q̄ integre fuisset legē ab eo scriptā. mlier igit phitonissa q̄ solū samuelē vocauerat vidēs alīū ipm associantē admirās dixit in ꝑticu. Deos video ascēdētes ō terra. i. hoies diuinos ⁊ indicauit modū siue visionis saulī ꝫ breuiꝰ scribat. i. Reg. xviij. Saul aūt ñ q̄siuit nisi ō figura ipi⁹ q̄ ꝓpio apparuerat ⁊ ñ ō assocīāte ipm. ⁊ ꝓpt ℟ q̄siuit i singlari. videlicet essꝫ forma ei⁹. q⁹ cū solo samuele volebat loq̄. ⁊ sic ptz ex dictis doctoꝝ hebraicoꝝ passū istū exponētiū. q⁹ ñ infringit nr̄m argumētū p dictū. ꝫ ꝓfirmat magis. q⁹ heloym ō duobꝫ dr. Si āt dicatur fm aliā opīonē quā etiā tāgit aug⁹. q⁹ ñ fuit vere samuel q̄ appuit. tūc rūdeo q⁹ duo alīi appuerūt. videlicet demō ꝓiuat⁹ ulli mlieri magice. ⁊ q̄dā forma repsitans samuelē. ⁊ ꝓpt ℟ dixit i ꝑali. video deos ⁊c. sau⁹ aūt nō nisi ō vno q̄siuit. s. ō samuele. quē vocari fecerat. Ad scām argu. dicēdū ē q⁹ thamin qō significat imaculatos i ꝑali. ñ ꝓiūgit cū vitulo i singlari. vt ipe arguit. ⁊ male. ꝫ cū grīo ꝑalis nūeri. ñ ei ꝓpt variatōez casuū. sic nos. ꝫ tm̄ variant noīa fm numer⁹ ꝑalez ⁊ singulare. ⁊ ē sensus Jn die āt kalēdaꝝ vitulū ō armēto imaculatoꝝ. i. ō nūero illoꝝ imaculatoꝝ q̄ ad ℟ refuabāt. faciet sacrificiū ⁊c.

Ad cui⁹ euidētiā ē notādū q⁹ ex statuto legis i ꝑticularibus mēsis debebat offerri vitul⁹ vn⁹ imaculat⁹. ⁊ iō dr diuersi sacerdotes i vno loco. ꝑpe tēpū vt tales vituli fierēt saltē. xij. ad min⁹. ⁊ ō ill⁹ saltē ad ℟ refuatꝫ sp accipiebat ille q̄ i ꝓncipio mēsis seu kalendaꝝ qō idē ē offerebat ō tali aūt oblatōe loq̄t Ezech. i loco ꝓdicto. ⁊ iō ad ℟ denotādū posuit thaminū i ꝑali ad īuētū q⁹ vn⁹ ō ill⁹ plibus debeat offerri. ⁊ sic ptz q⁹ ꝑdicta ñ infringūt ea q̄ dicta sūt ℟ noīe heloym. ꝑpt qō antiq̄ doctores hebreoꝝ alīi nitebāt̄ soluere ꝓdictū argumētū. vt patuit ex ꝑdictis. Ad tertiū ē dicēdū q⁹ liber cāticoꝝ a doctoribꝫ hebraicis exponit̄ ō deo ⁊ synagoga sic ō ꝛpo. ⁊ etiā a doctoribꝫ catholicis. vt ꝛ. dicit. Jgit fm illos illa vba. Trahe me p⁹ te. sūt vba synagoge. q̄ dr spōsa dei. iō tal⁹ spōsa ñ ē vna ꝑsona singularis. ꝫ collectio fidelium. ⁊ iō ad ℟ denotādū subdidit ꝑali. Curremꝰ. ⁊ iō ℟ ponit ad denotādū ꝑalitatē ꝑsonaꝝ. ⁊ iō ex ℟ nō infringit argumētū ō ℟ noīe heloym ⁊ aliis noibꝫ diuis. etiā ō noīe dñi tetragrāmaton q̄ ꝓiūgunt cū vbis ꝑalis nūeri. ad denotādū ibi aliquā ꝑalitatē p modū ꝓdictū. ꝫ magis p ℟ argumētū p dictū ꝓfirmat. Quedā etiā alia ꝯducit autor ꝓdicti libelli ad suū ꝓpositū q̄ ponit⁹ ad ꝑsens. tū q⁹ ꝓdic. ꝫ solutis alīis patet. tū q⁹ intēdo libellū istū ꝛmpbare p ea decurrēdo q⁹ ibi mīra ꝛ fidē ꝛpianā tāgunt. Jtē nō solū arguit ꝑalitas ꝑsonaꝝ i diuis ex ℟ noīe heloym. vt ipe supꝛdixit. q⁹ unitūnur baculo arūdineo ꝓtracto. ꝫ eandē ꝑalitatē claris exꝑimūt. ꝑpbe i mīstis loc⁹. vbi gra. i ꝑs. xliij. q̄ nō ꝑt exponi. nisi ad lītās ō ꝛpo. vt diffusi⁹ declarauī sup epistolā ad ℟eb. c. i. ⁊ ibidē dr ō ꝛpo. Sedes tua i ſcm̄ ſcli vga eq̄tatis vga regni tui. Dilexisti iusticiā ⁊ odisti iniq̄tatē. ꝓpterea vnxit te de⁹ de⁹ tu⁹. Jn hac autoritate exꝑimit ꝛpus tāq̄ de⁹ vnct⁹. q⁹ i hūana natura assūpta vnctus est plenitudine gre. exꝑimit ℟ etiā de⁹ vngens ipm tāq̄ ꝑsona distincta ab ipo vncto. q⁹ scriptura sacra ō ipso vngente loq̄t tāq̄ ō alia ꝑsona. Notandū etiā q⁹ ex ꝑte dei vngētis duplicat̄ ℟ nomē de⁹. cū dixit. Unxit te de⁹ de⁹ tu⁹. ad denotādū ꝑsonā ꝑtis ⁊ ꝑsūscti. Et sic ptz ex hac auctate ꝑalitas ꝑsonaꝝ ⁊ diuitas ipi⁹ ꝛpi. ꝓpt qō ad idē ꝓpositū ꝓbādū iducat eā aplus ad ℟eb. i. c. Jtē ps. cit. dr. Dixit dñs dño meo ⁊c. ⁊ q⁹ ista sunt vba ꝑtis ad filiū. vt ptz p trāslatōez chaldaicā q̄ dic sic. Dixit dñs vbo suo sede a dextris meis. Patz etiā p id qō seq̄t in eodē ps. Ex vtero añ lucifer genui te. q⁹ ñ ꝑt cōpetere nisi filio dei. p ℟ ei q⁹ dr h. De⁹ vbū ex vtero. i. genit⁹ de substātia dei. ostendit diuīe essentie vnitas. q⁹ deitas plurificari nō ꝑt. p ℟ āt qō dr genit⁹ ō subsītātia dei. ostendit distinctio ꝑsonaꝝ. q⁹ nulla res seipaz gignit. sil⁹ p ℟ qō dr. Sede a dextris meis. vna ei ꝑsona nō dr sedere ad dexterā sui ꝑp⁹. ⁊ sic ex hac autoritate patz ꝑalitas ꝑsonaꝝ. ⁊ maxie q⁹ h ps. nō ꝑt expōi ad lītās nisi ō ꝛpo. sic ꝑt⁹ declarauī sepla ad ℟eb. i. c. ꝓpt qō saluator allegat eā in ℟ sensu Dat. xxij. ⁊ aplus vbi s. Jtē ꝑalitas ꝑsonaꝝ ꝫ solū ⁊ ꝛpmitt̄ i scriptura ve. testa. ꝫ etiā determinata ꝑalitas. vt. b. trinitas. Esa. xlviij. Nō a ꝓncipio i absc̄dito locut⁹ sum ex ꝑte añq̄ fierē. ibi erā ⁊ nūc dñs de⁹ misit me ⁊ spūs ei⁹. Jsta sūt vba dei loq̄ntis. vt ptz ex textu imediate p̄cedē ti. sūt ex ℟ q⁹ imediate subdit. Hec dic dñs de⁹ redēptor ta⁹ sctūs isrl. Jn hac āt autoritate imediate p̄missa. Esa. exp̄sse loq̄t de⁹ ō datōe legis. q⁹ fuit data i mānifesto. q⁹ ō die ⁊ audiēte toto ppło vocē dei loq̄ntis. vt ptz Exo. xix. ⁊ xx. ⁊ ℟ ē q⁹ dicit. Nō a principio i absc̄dito locutus sū. i. q̄n lex primo fuit data. ⁊ imediate subdit. Et nūc me misit de⁹ ⁊ spūs ei⁹. vbi de⁹ dicit se missū a deo ⁊ spū eius. Nūc aūt ē ita q⁹ inf mittentē ⁊ missū sp est distinctō ꝓnalis. igit est distinctio ꝑsonaꝝ in diuis. s. trinitas. s. dei missi. ⁊ dei mittētis ⁊ spūs ei⁹. deū aūt missū dicim⁹ deū incarnatū. s. filiū. deū aūt mittētē ⁊ spūm ei⁹ dicim⁹ ꝑez ⁊ spūmsctū. ⁊ sic ptz trinitas ꝑsonaꝝ. Ad euadendū aūt istud dictū. Ra. sal. vnū medacū adinuenit sup locū istū. d. q⁹ oēs ꝓphe fuerūt cū moyse i mōte synai ⁊ ibi ac ceperūt ꝓphias suas. sic ⁊ moyses legē. ꝫ postea illas ꝓphetias denūciauerūt ppło tpe a deo determinato. ⁊ iō dicit q⁹ vba ꝑdicta sunt vba Esa. ab isto loco. Et tpe anteq̄ fierēt ibi erā. i. a tpe datōe legis ō q̄ fit fmo ibi fui in mōte synai. ⁊ q̄ sequit. Et nūc me misit de⁹ ⁊c. refert ad tps q̄ Esa. missus ē ad annūciandū ppło illa q̄ ꝓ⁹ acceperat i mōte synai a dño. ꝫ istud dictū ptz esse falsū multiplicit. nā imediate ꝓmittit verbū dñi loq̄ntis ō datō ne legis. cū dr. Nō a principio i absc̄dito locut⁹ sū. ⁊ iō imediate subdit. Et tpe anteq̄ fieret ibi erā. ⁊ sic ex mō loq̄ndi ptz q⁹ ē vbū eiusdē. ⁊ sic ptz q⁹ illō scām ñ ē vbū Esa. ꝫ ipi⁹ dei. sic ⁊ ꝓmū. Qz āt ꝓmū sit vbū dei loq̄ntis ō datōe legis. ꝑz ꝑ hāc ꝑcedētē. q⁹ ibi ꝓmittit. Ego vnxi m⁹ ⁊ ego nouissim⁹ manꝰ mea fūdauit terrā ⁊c. qō nō ꝑt dici ō Esa. Jtē glo. hebraica q̄ apō eos autētica reputat sup illū locū. Exo. xx. c. Ego sū dñs de⁹ tu⁹ ⁊c. dicit sic. Si dicē i secreto fuit fmo. s. legis nōne iā dictū est Esa. xlviij. Nō a principio i absc̄dito locut⁹ sū. ⁊ sic patz p istā glosam apud eos autēticā q⁹ istud vbū Esa. i ꝑsona dr loq̄ntis dei. ⁊ ō datōe legis. Jtē sup illud Exo. xix. Generūt in solitudine synai. dicit sic glo. autēnca hebraica. Data est lex in publico. vt ois q̄ voluerit recipe eā recipiat. sequit

Et ecce ds scis ꝙ h dictus. d. Esa. xlviij. Ab principio in occulto locut' sum antequ fieret ibi erã. ꝙ idē hr sup illd Exo. xx. Ego dns ds tu'. Et sic pz nõ solũ ex textu p cedẽti ꝙ sequti sz et ex glosis hebraicis apd iudeos auten ticis: ꝙ auctas allegata Esa. xlviij. Ab principio ꝛc. Nõ ẽ intelligẽda de ipo Esa. loqnte in psona ppria sz magis loquit in psona dei. qz prio dedit legẽ i mote synai. ꝙ postea missus in mũdũ a deo pre ꝙ spũ ei' ad redẽptionem hũani generis sm q exprimit mãifeste in pdicta aucte. et io in fine illi' auctis posit. Hoc dic redẽptor tu' sanctus isrl. Zte q dic esa. fuisse in mote synai est valde absurdũ. qz esaias adhuc nõ erat natus imo fuit nat' post fere p. dcxxxvi. annos. qz ab egressu de egypto usq ad ẽrtu annũ regni salomõis. in q fundatũ est tẽplũ. fluxerunt anni. cccclxx. vt hr. iij. Reg. vi. ꝙ extũc usq ad primũ annũ ozie regis iuda. sub q cepit esaias pphetare fluxerũt. ccvi. anni. vt pt haberi discutiẽdo cõputando tpa regũ intermediorũ inspiciẽdo. iij. ꝙ. iiij. libr' Reg. Si aũt dr q Esaias postq̃ accepit pphetiã in mote synai mortuus sit. ꝙ postea tpe ozee reuiuiscat' illd vẽ fictitiũ. qz sacra scriptra h nullo mõ innuit sz magis nũ. ꝙ marie qd oportet fm eũ dic idẽ d oibz pphis. vtz ex pdictis. Si aũt dr q ãia esaie fuit creata ãs corp'. ꝙ sic fuit in mote synai in aia ꝙ nõ i corpe. ꝙ postea illa aia tpe ozie fuit infucta corpori p via nature generato et organizato. h dẽm est ꝛ scripturã Beñ. i. ꝙ. c. Formauit dñs deus hoiem de limo tre. et inspirauit ꝛc. ex q pz mãifeste q organizatio corpis hũani pcedit origine creatoem ꝙ infusionem anime.

Item zach. iij. dr. Hoc dic dns extẽdẽs celos ꝙ fundãs terrã ꝙ fingẽs spũ hois in eo. ex q pz q aia hois creat' in ipso corpe iã organizato. Ubi ꝙ glosa hebraica sr locũ istũ sic dicit. Creator creat aiaz cũ pfectõe figure hũani corpis. Zte arguit ꝛ vtrãq; mãsione sil. qz si esaias fuit i mote synai tpe legis date. et h sine in aia iñi sine in aia et corpe ibi. ꝙ ibi accepit pphiam. quã postea denũciauit. ꝙ sic alij pphe. Sequit q scripta ve. testi in magna pte sit falsa. qz ieptissime dic pphas accepisse spũ pphetandi de nouo. sic pz de helyzeo. iij. Re. ij. ꝙ ꝛ ezechiele Ezech. i. et de mltis alijs. sil' q reuelatões sunt facte ipsis pphis de ipis q ignorabãt. sic pz de helizeo. iij. Re. iij. vbi dic de illa mliere sunamite. Aia ei' in amaritudine ẽ ꝙ dns celauit a me. sil' de daniele. de q scribit Dañ. i. q deus dedit illi intelligẽtiam visionum. ꝙ. ij. cap. qualr reuelatũ est ei somniũ nabuchodonosor ꝙ ei' iterpratio. ꝙ. ij. ca. introducit angel' gabriel reuelãs danieli dictũ mysterii hebdomadaz. ꝙ in plibz alijs locis eiusdez libri sile induciẽ. sil' et in alijs libris ve. te. vtz in tuẽti q omitto. propter plenitudẽ vitãdã. hec aũt oia ꝙ silia ecent simplr falsa si pphe pfecte accepissent pphias suas in mote synai. qz extũc fuissent de oibz illũinati. siue fuisset ibi i aia tñ siue i aia ꝙ corpe. ꝙ sic pz q rõ Ra. sa. nõ solũ est ꝛ totaz scripturã ve. testi ꝙ pphetiã q dicit q aia pcedit corpus sed ꝙ ꝛ totã scripturã pbor vt ex pdictis pz. Et sic ex pdicta aucte Esa. trinitas pson pz in diuis. Ad idẽ etiaz facit illd Eccs. iij. Funicul' triplex difficile rũpit. glosa hebraica. Sẽsus vr ee mysteriũ trini dei ꝙ vni' nõ defacili discutit. sz hãc glosã ãtiquã moderni iudei querterẽt retorqntes hãc trinitatẽ ad tria attributa diuia q sunt potentia. sapia ꝙ bonitas. sz h est. ꝛ improbatũ. udez in psal. Verbo dñi celi firmati sr ꝙ spũ oris ei' ꝛc. et sic de alijs. Patet igr principale q̃liter pluralitas psonarũ possit pbari p scripturã a iudeis receptam. similite ꝙ trinitas determinata.

Probatio incarnationis diuine persone.

Secundũ principale est pbandũ. s. incarnatõem diuie pson ita q messias promissus in lege ꝙ pphetis sit verus ds ꝙ ver' hõ. Et ad h pbandũz adduco auctem dicte. xxij. Ecce dies veniũt dicit dns et suscitabo dõ germẽ iustũ. Et p h pz ꝙ apparet xpi humanitas. qz hec auctas multoes exposit̃oes hebreorũ intelligit de xpo ad lram. sequit in eadẽ serie text' ꝙ in eadẽ pson. Hoc ẽ nomẽ qd vocabũt eũ dns iustus nr. Et p h exprimit xpi diuitas vera. qz vbi hẽm' Justus dns nr. In hebraico hr nomẽ dñi tetragrãmaton. qd nomẽ est ppriissimũ inf noia diuina. ꝙ ppt h de nullo. gr nisi de ds vero. Sz ad h iudẽt aliq̃ dicetes. ꝙ nomẽ dñi tetragrãmaton nõ dr ds deo totiñ sz et ds alijs. vt hr Ezech vltimo. de illa ciuitate q̃ describit ibi Et nomẽ ciuitatis dns ibidẽ. vbi habem' dns ibidem. in hebraico pponit nomen dñi Tetragrãmaton. et sic illd nomen dr de illa ciuitate q tñ nõ est idẽ qd deus. ergo ꝛc. Zte gesimj. dicit Vocauit abraam nomẽ loci illi' dns videt. vbi habem' dns. in hebraico ponit Tetragrãmaton. ꝙ sic locus ille nolat illo noie vt videt. Item Judic. vi. Edificauit igr ibi gedeon altare dño: vocauitq; id dñi pax. in hebraico hr Dominus pax. Et ibi est nomẽ dñi tetragrãmaton. ꝙ sic idẽ qd pr' inpradictũ est habet. Item Exo. xvij. Et edificauit moyses altare tño et vocauit nomẽ eius de' exultatio mea. Ubi nos hẽm' Dñs. in hebraico est nomẽ dñi tetragrãmaton. ꝙ sic idem qd prius. Sed ista responsio nulla ẽ qui nullũ pdictoz nolat ppria nomine dei qd est nomẽ dñi tetragrãmaton. sed nolatur quodlibet pdictoz a quodã effectu dei. qz sol' ds nolat hoc nomie. h h nõ est inconuẽiẽs sicut alijs homo bñ vocat Zdeodatus. vel deusdedit. vel aliqd hmoi. nõ tñ vocatur deus absolute. qz h esset impiũ. ꝙ h pz discurrẽdo p oia pdicta. quia Ezech. vl. non dr. Nomẽ ciuitatis dns. ita q nomiet nomẽ dñi tetragrãmaton. sed dr ibi nomen ciuitatis dns ibidẽ. i. denominari dr a diuia inhabitatõe. ꝙ h pz p chaldaicã trãslationẽ que sic habet Nomen ciuitatis. exponẽs adiect. Zi die q fecit dns descendere suã diuinitatẽ ibidẽ. simili Beñ. xxij. dr. Vocauit abraam nomẽ loci illi' dns absolute. sz dns videt qz locus ille nõ est nolatus nomen dei tetragrãmaton. sz est nolatus a visione diuia qz vidit ibi humilitatẽ ꝙ afflictõem ipsius ysaac. libertas eũ a morte ꝙ arietem loco eius ponens. vel aliter q̃ abraam vidit ibi in spũ xpm deo edificandũ p salomonẽ in q̃ de' visus' erat preces ppli sui ꝙ oblatões. ꝙ h pz p trãslationẽ chaldaicã. vbi dr Adorauit ibi abraã ꝙ ait coã dño. hic erũt colẽtes coã deo gentes. sil' Exo. xxij. Moyses nõ vocauit id altare nolẽ dñi Tetragrãmaton absolute. sed vocauit id: dominus exaltatio mea. a q̃dã effectu diuino. qz dns liberauerat ibi ppm a manibz amalec. h ad pces moysi. vt pz ibidem. simili Judic. vi. gedeon nõ vocauit altare illd nomie dñi absolute. sed a quodã effectu diuio. Et io vocauit illud dñi pax vel dei pax. qz dns pmiserat sibi pacem ab inimicis psentibz cui. ꝙ de facto cõpleuit. Et hoc patet p trãslatõem chaldaicã q̃ sic habet. Edificauit ibi gedeon altare dño et fuuit sup illud deo q fecẽ ei pacem. Patet igr ex pdictis q nomẽ dñi tetragrãmaton nõ dr de aliq̃ nisi de deo vero tñ. Hoc etiã expsse dicit rabi moy. i libro directõis pplexoz dicẽs expsse. q omnia noia diuia denuata sũt ab opibz diuis. pter nomẽ tetragrãmaton qd est appriatũ altissimo creatori. ꝙ sm ipm solũ denotat diuinã eentiã cũ pprietatibus suis intrinseas. Cetera aũt nomia diuia imposita sunt ab opibz diuis. Sic pz de h nomie heloy et adonai que inf cetera noia sunt magis ppria. et tñ h nomẽ heloy vl adonai imponit ad significandũ deũ ex generali puidẽ

tia: ꝛ ꝓpter hoc cōmunicaſ aliſs, vſi iudices ꝛ ſapiētes ꝛ
diuina ſapia ꝑdīt aliqñ noiaſ heloy in ſacra ſcripſa,
vt dicē pſ. Ego dixi dij eſtis ꝛc. In hebraico pōit heloym
et ꝓſilia hſitur i plīb; loc; ꝛ ſiſt hē ve ſ noīe adonay qđ
imponiſ ab vniuerſali p̄ſidēte, ꝛ tō bñ dr in ſcriptura
de potētib; ꝛ regib;, nō aūt ita ē de nomīe dñi tetragrā
maton: qđ ſignificat diuinā eſſentiā nudā ꝛ purā abſq;
reſpcu ad extra, vt dicē doctor p̄dict', ꝛ tō nō eſt cōmuni
cabile alteri, et tō cū ipſe xp̄s nominet ſ nomīe, vt ptz
p auctem allegatā ibiere, xxiij, ptz q ipe xp̄s eſt ver' ds.
Propter ſ aliq ſoluerſ aliter auctem p̄dictā corrūpētes
verā lkam dicētes q ſic ē in hebreo ibiere, xxiij. Et ſ ē no
men eius q̄ vocauit eū dñs iuſt' nr̄, ita qđ nomē dñi te
tragrāmaton loco cui' ponit in translatōe nr̄a dñs: vt
dictū ē. nō referſ ad meſſiā filiū dauid, ſz ad deū ver. q̄
vocabit ipm ad liberatōem xp̄i ſiſt' qñ placuerit ſibi.

Contra iſtā ſolutōem nō pōt argui niſi ondendo q
ſibi corrūpūt verā lkam ꝛ negāt veritatē vt negēt xp̄i di
uinitatē, hoc aūt poſſz optie fieri ex antiqs bibliſs q̄ nō
eſſent corrupte in paſſu iſto, ꝛ in aliſs in quo fit mentio
de diuinitate xp̄i ſi haberi poſſent. et ſ nō illi q̄ poſſe
rūt nos ꝫ eos in ſ paſſu ꝛ ꝓſimilib; arguebāt. licet autē
ego ſi viderim aliquā bibliā iudeoꝝ q̄ nō ſit i paſſu iſto
corrupta, tñ audiui a fidedignis rōe vte ꝛ ſcie ꝛ ſcie af
firmātib; iuramēto qđ ſic viderāt in antiqs bibliſs, ſic
hz translatio hieronymi ſupr' inducta. Si aūt nō p̄ſt ha
beri antiq bīe nō corrupte, recurrendum eſt ad alias
tranſlatōes qs iudei rōnabiliſ negare nō p̄ſt. Et p ſ po
terit p̄dicta falſitas dēphendi. Et p̄ſo dēphēdiſ p trāſ
lationē. lxx. interp̄tū q̄ ſic hz vt translatio hiero. vt ptz p
officiū eccliaſticū qđ de iſta trāſlatōe aſſumptū eſt. in q̄
quidē officio ſic ponit iſta auctas Jn diebz illi' ſaluabit
iuda ꝛ iſrl' habitabit ꝓfidenter, ꝛ ſ ē nomē qđ vocabūt eum
dñs iuſt' nr̄. Et ſ patz q nomē dñi tetragrāmaton ad
xp̄m referſ. Sed q̄reret aliqs ꝛ bñ quo. lxx. interptes
ſic tranſtuleſt. q: q̄ntū poterāt in ſua trāſlatione operie
bant diuinitatē ipius xp̄i ne rex prolome' crederet eos
adorare duplicē diuinitatē, vt dicē hiero. in plogo pen
tateuchi ꝛ in pluribz aliſs loc;. Ad ſ eſt dicendū q
lxx. inſpretes in ſ loco ſufficiēter operāt diuitatē xp̄i
quia transferēdo de hebraico in grecū nō poſuerūt nomē
dei tetragrāmatō, ſed loco eius poſuerūt nomē cōmune
Kyrios: qđ in greco ſonat idē qđ dñs apō nos. Et ſ no
men pōt dici de ō vero ſeu de q̄libz magō p̄ncipe ſeu
magnate, ꝛ eodē mō hiero. trāſferens de hebraico in la
tinū poſuit nomē cōmune dñs, q: nō hūit nomē ꝓpriuz
correſpondēs nomi dñi tetragrāmaton. tō loco eius po
ſuit ſ nomē cōe dñs qđ indifferēter dictū eſt ō deo ꝛ q̄
libet homīe magno, ꝓpter qđ autoritas hieremie, xxiij.
ſimiliſ nō eſt efficax ad ꝓbandū xp̄i diuinitatē ſm trāſla
tionē hiero. ſz ſolū ex hebraica vitate ſm quē modum
ego ꝓceſſi. Scdo ptz falſitas iudeoꝝ in loco p̄dicto p
translatōem chaldaicā q̄ eſt autētica apō eos q̄ ſic habz
Ecce dies veniūt dicit dñs et ſuſcitabo dauid meſſiam
iuſtū, vbi hēm' germē iuſtū. Et quo pz q hec autoritas
intelligiſ de xp̄o ad lkam, ꝛ ſequiſ in trāſlatiōe chaldai
ca. Et hoc eſt nomē qđ ipſi appellabūt ei domin' iuſtus
noſter. Et hiere. xxiij. translatio chaldaica hz. Et ſ ē no
men qđ ipſi dicēt dñs iuſtus nr̄, ꝛ ibi ponit nomen dñi
tetragrāmaton: vbi poſuit hoc nomē dñs. Et quo patz
qđ in hebraica veritate nō eſt vocabit ſz vocabūt. et ſic
p ptz q nomē dñi tetragrāmaton referſ ad meſſiā q̄ no
mine dicit hiere. ipm appellandū ſeu noiandū a ꝓpīs ſi
bi ſubditis. Et tō alij aliter ſoluerſ, dicētes qđ p ſ nomē
nō hē q meſſias ſit de', q: nō dr q debeat eē deus ſz vo
cabiſ de', Sz iſta rñſio nō valz, q: iſta nomiatio vel vo
catio ſi vera eſſet ſequiſ qđ ſit deus re, ſicut noīe, ſic aūt
eſt in ꝓpoſito. q: ibidē ds ꝓmittiſ de ipſo ſit nomiato.
Ecce dies veniūt dicē dñs ꝛ ſuſcitabo dō germē iuſtum
et regnabit rex ꝛ ſapiēs erit ꝛ faciet iudiciū ꝛ iuſticiā in
terra. Hoc aūt eēt falſuz ſi nomē diuinitatſ ꝓprium ſibi
vſurparet, ꝛ illo noīe vocari ſe ꝓmitteret niſi ſm vitatē
deus eēt. Jtem licz iudei expectēt meſſiā pur hoiem fu
turū tñ expectāt eū ſicē ꝓpham ſanctiſſimū ꝛ ſanctiorez
moyſe. hoc autē eſſet impoſſibile ſi ꝓmitteret ſe vocari
noie dñi tetragrāmaton. niſi ſic eēt ſm vitatē. imo in
curreret pctm blaſphemie, ꝛ ſic pz q illa objectio nulla ē

Jtem ad ꝓbandū xp̄m eſſe ver deū ꝛ hoiem adducaſ
illa autoritas Eſa. ix. vbi de xp̄o ſic dr. Paruul' natus ē
nobis ꝛ filiꝰ datus ē nobis, ꝛ facta ē p̄ncipat' ſup hūer
eius, ꝛ vocabiſ nomē ei' admirabil', ꝓſiliari', deus fortiſ,
pater futuri ſeculi: princeps pacis. Et p ſ qđ dr Paruul'
nat' ꝛc. oſtendiſ ipius xp̄i vera hūanitas, p hoc aūt qđ ſeq̄
tur. Et vocabiſ nomē ei' admirabil' ꝛc. apparet ei' diui
nitas. Sz ad ſ rſident dicētes q̄ i hebreo nō hē vocabiſ
ſed vocabit, ꝛ ſic illd qđ imediate ſeq̄ſ qđ exprimit diui
nitatē. nō referſ ad puerū natū ſz ad ver deū noiantem
ipm ꝛ nomē pueri ponit in fine auctis cū dr. Princeps
pacis. ita qđ ſm eos nō eſt p̄nceps in noiatiuo ſed po
tius in vocatiuo: p̄nceps. vel potiſſime in accuſatio
principē pacis. qđ defacili p̄ſt dicere. q: noīa apō eos
ſunt indeclinabilia. ꝛ tō eodē mō ſcribiſ noiatiu' ꝛ accu
ſatiu'. Eſt igiſ ſenſus auctis ſm eos. Paruul' nat' ē no
bis ꝛc. ꝛ vocabit ille q̄ eſt admirabil' ꝓſiliari'. ds fortis
pr̄ futuri ſeculi nomē ei'. i. paruuli nati. principē pacis
Et tō dicūt qđ iſta auctas eſt intelligēda de p̄ncipe eze
chia rege iuda ſub q̄ dñs dedit xp̄o pacē inffecto exer
citu ſennacherib reg aſſyrioꝝ ab angelo diuiſ' miſſo vt
hr̄. iiij. Reg. xix. vel ſi dicaſ q de xp̄o debebat intelligi p
hoc nō ꝓbaſ ei' diuitas. ſz q: ſic ſtidentes corrumpūt
textū. tō recurrēdū eſt ad alias trāſlatiōes ſicē feci in au
toritate ſupadicta. Et p̄ſo patz hoc falſum p. lxx. inter
pretes q̄ bñt hic vocabiſ. ſicut dicē hiero. in ſua trāſla
tione. ſz tñ in ſ differūt a trāſlatōe hiero. q: nomīa exp̄i
mentia diuitatē xp̄i celauerāt in ſua trāſlatiōe rōe p̄dic
ta in p̄cedenti auctē. ꝛ tō ſic trāſtuleſt Puer nat' ē no
bis ꝛ filiꝰ datus ē nobis cui' impiū ſup hūer ei' ꝛ voca
biſ nomē ei' magni ꝓſiliſ angelus. Et iſto mō in officio
miſſe recitaſ in natiuitate dñi. q: officiū eccliaſticū i his
que accipiūſ de ve. teſtō ſequiſ trāſlatōem. lxx. interptū
ſaltē in plīb. p hāc aūt trāſlatōz pt̄z q in hebreo nō eſt
vocabit ſz vocabiſ, vt iſti dicūt corrūpentes textū. et p
ꝓfis q iſta noīa admirabil' ꝓſiliari', ꝛ de' fortis ꝛc. que
ſunt exprimētia diuitatē referūſ ad puerū natū ſiē ꝛ illō
qđ iſtis nomīb; corrūpit in trāſlatōe. lxx. ſcz hoc. Et vo
cabiſ nomē ei' magni ꝓſiliſ angel'. qđ idē ſignificat im
plicite ꝛ velate. q̄ iſta noīa diuitatē xp̄i exprimentia ſi
gnificāt explicite. ꝛ māifeſte qđ maximū ꝓſiliū ꝛ ſecre
tū diuinū fuit incarnatōis diuīe myſt. rū anteq̄ in effe
ctu ꝓpleref. ptz ēt p hāc trāſlatōz q hec auctas nō p̄t in
telligi de Ezechia rege iuda. q: iſta noīa diuitatē chriſti
exprimentia. ſ. admirabilis, ꝛ ds fortis ꝛc. nō p̄ſt ei cō
uenire, ꝛ p ꝓfis in fine auctis nō hē in hebraico. princi
pem pacis. in accuſatiuo caſu vt ipſi dicūt corrūpentes
ſententiā. ſed potiꝰ p̄nceps pacis in noiatiuo. q: ſic di
ctum eſt in autoritate p̄mittiſ. vocabiſ ꝛ nō vocabit. ꝛ p
ꝓfis ſi in fine auctis poneref p̄ncipē pacis in accuſa
tiuo. male eſſet dictū vt de ſe pz. Jtem q iſtam pacē di
cunt debere intelligi de pace qnā habuit ppls iſrl' ſub
ezechia rege interfecto exercitu ſennacherib ptz falſum
per ſeq̄ntē textū. q: imediate ſubdiſ i auctē p̄dicta Eſa.
Multiplicabiſ ei' imptū ꝛ pacē ſi erit finis, q: iſta pax

quã habuit tunc sub ez echia populus fuit satis breuis vt patz intuenti ḡrtũ libr regũ. Item ꝓdicta responsio Judeor ptz falsa p translationem chaldaicã que sic se hz infans nat' est nobis ⁊ filius datus est nobis. et recipiet sup se legẽ ad fuãdũ eã. ⁊ vocabit nomẽ eis de ante ad mirabil' ꝯsilio ds fortis ꝯ manẽs in seculo seculor messias in cui' dieb multiplicabit pax. p ꝫ enim ḡ dr hic messias. patz q̃ hec auctoritas nõ est intelligeda de ezechia iz de christo. p hoc enim dr hic. Et vocabit nomẽ ei' de ante admirabil' ꝯsilio ds fortis. ptz q̃ nomina diuinitatẽ exprimẽtia referũtur ad ꝑsonam. ita q̃ ipse est ver' ds. Q. aũt inf ponit hic ista determiatio de asi qđ nõ ẽ in hebreo. hoc est ad denotandũ q̃ nomẽ xpi prius fuit vocatũ a deo ⁊ etiã ab angelo ꝫ tpalr nasceret fm qđ hr lu. q. ⁊ matth. primo. Q. aũt in hac trãslatõe chaldaica dr. Et recipiet sup se legẽ ad fuandũ eã. loco cui' in hebreo ⁊ in trãslatione hiero. hr. Et facta ẽ principat' sup hũer ei'. hoc est ad denotandũ q̃ xps erat impletur legẽ ⁊ fuauit fm q̃ ipsemet dicit Matt. v. Non veni solue legẽ iz adimple. Itẽ notandũ q̃ in ꝓdicta auctõe Ysaie vbi dr xpo dr. Et multiplicabit ei' ipũ. In hebraico ponit Lemarbe. qđ in latino sanat multiplicabit. ⁊ scribit hec dictio hebraica precisa. sic q̃ hec ista mem. causa ponit in medio dictionis. qđ est ꝫ naturã h' ike. ⁊ modũ scribẽdi hebreor que nũq̃ alibi ponit nisi in fine dictõis fm q̃ tangit hieronym' in ꝓlogo galeato vbi dic q̃ sunt quinq̃ ike duplices apud hebreos. q̃ ꝑ has aliter scribũt fines dictionũ alit principia ⁊ media. ⁊ de his quinq̃ ikis duplicabo. vna est mem clausa. alia est mem apta. Mem clausa sp ponit in fine dictõis. mem aũt apta in principio ⁊ in medio. hic aũt vt dcm est ponit mem clausa in medio dictõis ꝫ natura ike. ⁊ modũ scribẽdi ad denotãduz q̃ xps de q̃ loq̃t ꝓpha erat nasciturꝰ de virgine clausa ꝫ modũ nature ⁊ q̃ mysteriũ incarnatõis erat clausum ⁊ secretũ. sicut enim ꝑte ꝑ figuras grãmaticales significãt aliq̃d subtiliter intelligẽtibꝰ. sic ꝓphe p talẽ modũ scribendi insolitum mysteria occulta aliq̃s designabãt. ⁊ ꝫ mõ moyses significabat plalitatẽ ꝑsonar in vnitate diuine cẽtie ꝓnẽdo hoc nomẽ heloym cũ vbo singlaris nũer vt dcm ẽ. Item ꝓbat tertio incarnatio diuie ꝑsone p auctez Mi chee. v. Et tu bethleẽ ephrata puul' es ī milib iuda. ex te enī egrediet q̃ sit dñator ⁊c. Et egressus ei' ab initio a diebꝰ eternitatis. Q. aũt hec auctas ad lrã intelligat de christo patz p translationẽ chaldaicã q̃ ite hz. Ex te enī egrediet messias. vbi enī nos habem' Ex te enī egredief qui sit dominator. per hũc enī certum de bethleem ostẽ situr ipius christi vera humanitas. ⁊ etiam fm carnez natus est de semine dauid qui fuit de bethleem. vt habetur primo. Regũ. xvi. ꝓpter qđ scribe iudeor et pharisei in lege interrogati ab herode de loco natiuitatis xpi responderũt q̃ nasceret in bethleem. ⁊ confirmauerunt dictum suũ ꝑ hanc auctoritatẽ Dicheerit ptz matth. q. sed ꝑ exitꝰ eius a diebꝰ eternitatis exprimit natiuitas eius eterna qua semper nascitur a patre ⁊ semper natus est. Sed ad hoc responderunt aliqui q̃ per hoc non intelligitur christi eternitas fm diuinitatẽ. sed predestinatio siue predestinatus siue natiuitatis que est in humana natura tantũ. sed hoc non valet quia eternitas talis predestionis est omnib cõmunis. quia omnia quãticũq̃ minima sunt a deo predestinata eternaliter ⁊ ordinata. et ideo si hoc modo intelligeret predicta autoritas ꝑ ipsam non exprimeret ipecialitas in christo respectu aliorũ quantumcunq̃ minimoꝝ. propheta aũt intelligit ⁊ intendit per ipaz exprimere preeminentiã et excellentiã christi. vt patet intuenti. Propter qđ dicũt aliq̃ iudei q̃ septez res fuerunt create a deo ante mũdũ. scz lex. penitentia. gehenna. domus sanctuarij. thronus glie. hortus voluptatis ⁊ nomen messie. et ideo sic exponũt illud Gen. ij. de horto voluptatis Plantauerat aũt dns hortũ voluptatis a principio. i. ante mũdũ ꝑ quo milia annoꝝ. et ꝫ mõ exponũt illud qđ dr Dicheec. v. Egressus ei' ab initio ⁊c. quia nomen messie fuit creatũ ante mundũ mõ predco iz hoc dictũ est ita ironabile q̃ nõ indiget reprobatõe Licet enim nõ potuit p se creari sed in alio intellectu. hoc aũt nõ pot esse in intellectu diuino in quo nõ pt aliq̃d creari nec angelico vel hũano pot sic creari ante mũdũ quia angel' vel homo nõ ponit inter creata asi mũdus fm ipsos. Simlr q̃ penitẽtia q̃ nõ est nisi de peccato p certo fuit asi mũdũ. ⁊ p ꝑs asi peccatũ qđ est valde absurdũ. Hoc aũt mõ possz argui de illis ⁊ ꝫ aliis ꝓsequitur sed dimitto qr dicta eor fmiola apparent ⁊ ꝑ ola absurda Item incarnatio dei probatur per auctoritatem Cantico rum. i. Egredimini filie syon ⁊ videre regem salomonem in diademate quo coronauit eum mater sua. nam fm omes doctores hebreor vbicũq̃ in libro canticorum ponit nomen salomõis sub illo nõie intelligẽdus est deus ipse qui est magn' salomon. i. pacificus. qr facit pacem ⁊ concordiã in creaturis ꝑ cõnexionẽ partiũ vniuersi fm q̃ habet Job. xxv. Qui facit concordiam in sublimibꝰ suis. vñ dicũt qđ in toto illo libro agit de deo ⁊ sponsa. gñaliter sub nõie salomonis ⁊ sponse seu amice sic doctores catholici dicũt qđ in eodẽ libro sub ꝓdictis nõibꝰ agit de vnctõe christi ⁊ eccle. hoc supposito arguo ad propositũ. quia in ꝓdicta auctoritate dicit de matre salomonis. si igit nõie salomõis intelligẽdus est deus. etiã fm sensum lrãlem fm ipos. ergo oportet eos concedere qđ deus habeat mrem. hoc aũt est impossibile fm naturã diuinã ⁊ simlr fm naturã angelicã ergo talis natura ẽ natura hũana in q̃ cõuenit sibi hẽ matrẽ. etiaz q̃ natura humana est nobilior inter illas naturas q̃ sunt p generationẽ. et sic patet incarnatio diuie ꝑsone. Sed ad hoc respondent aliqui iudei dicẽtes qđ deus q̃ est magnus salomon vocat hic ecclesiam isti' matrẽ ad exprimendum magnũ amorẽ quem habuit ad eam. aliq̃s filiaz aliq̃s sororẽ aliq̃ndo matrẽ appellando. Sed ꝓtra hoc arguit quia vñ sacre scripture passus obscur' nõ debet exponi nisi per aliũ locũ clariorẽ eiusdem scripture. nunq̃ autez in scriptura veteris testamenti inuenit simile qđ deus vocat ecclesiã israel matrez. sed bñ inuenit q̃ vocat eã sponsam amicã filiam ⁊ huiusmõi. fm qđ dicitur Ihie remie. ij. Recordat' sũ tui miserans adolescentiã tuã et caritatẽ desponsationis tue qñ secuta es me in deserto. Et hiere. xxxi. Reuertere virgo israel ad ciuitates tuas vsq̃quo delicijs dissolueris filia vaga. ergo ꝓdicta expositio nõ est rõnabil. Item mater respectu filij ꝫ rõnẽ principij. hoc aũt nullo mõ potest dici de ecclia respectu dei vel alicuius dignioris ⁊c. et sic remanet ꝓdicta nostra expositio rationabilis ⁊ vera. Item probatur diuinitas et humanitas christi per autoritatẽ Zacharie. ix. Exulta satis filia syon et iubila filia hierusalẽ. ecce rex tuus venit tibi iustus et saluator ipse pauper ascendẽs sup asinam. fm doctores hebreor ista autoritas nõ potest exponi ad lrãm nisi de messia. p hoc qđ dicit hic. Pauper ⁊ ascẽdens sup asinã. ostẽdit eius hũanitas in q̃ sic paup cũ homiib ꝙuersat' est. p hoc aũt qđ dr Ker inst' et saluator. ostẽdit in eo natura excellentior ꝙ quã potest saluare ⁊ regnare. qr paup in ꝑtiũ hmõi est impotens ad talia. et ideo fuit in vnũ simul diues ⁊ pauper. diues in natura diuina. ⁊ paup in natura hũana. Et qđ sic debeat intelligi auctas ꝓdicta Zacharie. patz ꝑ glosam hebreor apud eos autenticã super illud Cantico rũ primo. Exultabimus ⁊ letabimur in te glia. i. in te fauebo

et benedicto. Sile est esñ hic cuidam regine cuius marit⁹ filij. ⁊ generi trā sierūt mare. postea p magnū tps dictus est ei. venerūt generi tui. rñdit q̄ ad me. letēr filij mee dicū ē ei. venerūt filij tui. rñdit. q̄d ad me. letēr mur⁹ mee q̄ū aūt dictū ē ei. venit vir tu⁹. dixit. nunc facta ē pfecta leticia mea. sic factū ē vt essent ppbe dicētes ad illm filij tui delōge venerūt. rñdit. q̄d ad me. letent filie iude sz cū dictū ē ei illud. Zach. ix. Ecce rex tu⁹ venit. tūc fuit ei leticia pfecta. vñ ibidē satz p̄mittit. Exulta satis filia syon. iubila filia ihrlm ⁊c. Et ista glo. ptz q̄ zacharias ppba loquit de aduētu dei ad filios ysrl. si igit̄ fm eos ista auctoritas loquit de messia. q̄ erā in eadē aucte dr venire ī pauptate. ꝯcludit q̄ ipe sit de⁹ ⁊ hō. ita q̄ sit pauper ne hūanitatis ⁊ potēs salnare rōne diuitatis. Patz g̃ ex p̄dictis scōm principale scz q̄liter ex scriptur̄ receptz possit ꝓbari incarnatio diuine psone.

Estat ꝓbare tertiū principale scz q̄ tps b⁹ incarnatōis sit ꝑteritū ad q̄ aūt induco ppbiam Jacob Beñ. xlix. Nō auferet sceptrū ỏ iuda nec dux de femore ei⁹ donec veniat q̄ mittēd⁹ ē ⁊ ipe erit expectatio gētiū. sz nō ablatū ē regimen ⁊ dñatio a iudeis a tpe herodis ascalonite sub q̄ nat⁹ est ihs. g̃ ab illo tēpe venit rps. Ad q̄ rñdēt aliq̄ iudeⁱ q̄ hec auctas nō ē itelligēda de rpo ad lram. sz de nabuḃ. rege babylo. q̄ misit ēzer ordinatiõe diuia ỏ irlm ꝓplē petā ꝓphē. vt hr. xxv. Jere. xxix. Extūc cēm defecit regimē iudeoꝝ q̄ cepit sedechias regē ⁊ excecauit eū ⁊ filios ei⁹ occidit. vt hr ibidē. c. xxxix. nec p⁹ea aliqs ỏ ei⁹ stirpe ꝛgnauit. q̄ b⁹ dictū appet ffz. q̄ p⁹ captiuitatē babylonicā būerūt duces ⁊ principes sic ptz de zorobabel. Esdra. Neemia ⁊ Machabeis. Iohabuerūt ēt reges q̄ iohes hyrcan⁹ symeonis machabei fil⁹ iposuit sibi diadema regni. ⁊ extūc regnauerūt filij e⁹ vsq̄ ad herodē q̄ fuit alienigēa a gēte iudeoꝝ ⁊ tō vsq̄ ad illō tps nō fuit amotū oīno dñiū iudeoꝝ. Si aūt dicat q̄ a tpe nabuch. fuit amotū a tribu iuda de q̄ amoniõe loq̄tur ppba p̄dictus q̄ illi q̄ regnauerūt postea fuerūt de alia tribu. q̄ machabei fuerūt de tribu sacerdotali. non valet b⁹ dictū. q̄ zorobabel q̄ p⁹ captiuitatē babylonicā fuit eoꝝ dux fuit ỏ tribu iuda. vt⁹ mātfeste ex textibꝫ ꝫ tis sacre scripture. sil⁹ machabei. q̄ trib⁹ sacerdotalis et regia erūt simrte. Et iō alij soluūt aliter dicētes. q̄ intelligit̄ de roboā filio salomonis a q̄ recesserūt decē tribus ⁊ adheserūt hieroboā filio nabath. vt hr. xij. Reg. xij. sic ꝫ exponūt p̄dictā auctoritatē. Nō auferet sceptrū ỏ iuda ⁊c. donec veniat sylo. q̄ vbi hieronim⁹ trāstulit. mittendus. Hebraica vitas habet. sylo ⁊ est nomē loci. vt dicūt q̄ in illo loco venit roboā vt ostitueret post ꝓtem rex. ⁊ in illo loco recessit ꝓplus irl̄ ab eo. ⁊ ostituerūt sup se regem hieroboā q̄ erat de alia tribu. s. ephraim. ⁊ sic ablatū fuit sceptrū tūc de iuda. verūtū quia ipi filio salomonis remanserūt due tribus. ideo sequit̄ in hebraica veritate. Et ei aggregabunt gentes. vbi hieronimus transtulit. Et ipe erit expectatio gentiū. Sed ista trāsio ptz falsa p tertium. iij. Reg. xij. q̄ ibi ỏr q̄ ille loctis vbi roboā fuit a populo derelict⁹ vocat sychē ⁊ est locus bñ remotus ab illo qui vocat sylo. Itē hmōi trāsio pcedēs ⁊ osil̄es apparent false p trāslationē chaldaicā. quia vbi hieronimus trāstulit. Donec veniat q̄ mittēdus ē hebraica vitas hz Donec veniat messias. q̄ id q̄d erat obscurū p hoc voluit declarare. ⁊ sic ptz q̄ p̄dicta auctoritas nō poterat itelligi de nabuchodonosor: nec de roboam nec de alio q̄ ỏ rpo. q̄d aūt sequit̄ in hebraico. Et ei aggregabunt gētes. sic est intelligendū q̄ iudei in aduētu rpi. p maiorē partē sunt obstinati in sua infidelitate. ⁊ gentiles q̄ noīe gentium designant aggregati sunt ipo rpo fidemq̄ eius denote suscipiētes sm q̄ dicit apl⁹ Ad Rom. xi. Excitas ex pte contigit in isrl donec plenitudo gentiū introiret. ⁊c. Q. aūt tpe herodis ablatū est a iudeis sceptrū patet q̄ ipe fuit primus alienigena q̄ regnauit in iudea. patet enim q̄ fuit idumeus. Iste herodes romanoꝝ auxilio fretus debellauit antigonū regem iudeoꝝ q̄ descēderat a machabeis ⁊ oēm ꝓlem regiam occidit. et libros ỏ genealogia regū ꝑbuit ne postea deꝑhenderet ipi et filij eius aliem a regno dauid. interfecit etiam ⁊ doctores legis q̄ docebant in xp̄o illud. Deuter. xvij. ca. De medio tuoꝝ pones sup te regem. vt sic auferret a iudeis oēm viam recuperandi sceptrū. q̄ etiam ptz p effectum q̄ ab illo tpe vsq̄ nūc fuerūt. Decem. anni ad minus q̄ tali anno incarnatiõis ceptū est b⁹ opus. ⁊ ac huc nō deficiens. magis a ꝓdicto sceptro longinqui q̄ a principio. Cū ergo ablatio sceptri fuit signū eis ꝓcul dubio aduentus xp̄i manifeste ptz q̄ illud impletū est tēpe herodis q̄ regnante natus est xp̄us iesus. ⁊ sic ptz ꝓpositū. Ideo licitz q̄ tps incarnatiõis sit ꝑteritū. Item b⁹ idē ꝓbatur auctoritate aggei. ij. Hec dicit dñs exercituū. adhuc modicum vnum est ⁊ ego mouebo celū ⁊ terrā. mare ⁊ aridā ⁊ mouebo oēs gentes ⁊ veniet desideratus cunctis gentibꝫ ⁊ sequit̄ Magna erit gl̄a istius domus nouissime magꝫ q̄ prime. dicit dominus exercituū. Et in omnes expositores hebreoꝝ habet̄ q̄ iste desideratus ē messias iste christus. ptz igit̄ q̄ ꝑ illa in auctoritate ꝓdicta petita q̄ tps aduēt⁹ xp̄i sit ꝑteritū. Primo p id q̄d dicit ibidē. adhuc vnū modicū. ⁊ subdit de aduentu xp̄i. Veniet desideratus cūctis gentibꝫ ⁊c. Aggeus ppheta dixit b⁹ verbū scdo anno darij regis pharū. ab illo aūt tempe vsq̄ nūc fluxerūt anni Dcccccclix. Fm computationē iudeoꝝ ⁊ plures adhuc scōm computatiõem nostram. Dcci. Talis eīm numerus non dicitur in scriptura modicū. cum eīm dicat ppheta i scriptura restare xp̄us modicū vsq̄ ad tps desiderati cum cetis gentibus ptz q̄ xp̄us sui aduentus est ꝑteritū. Sed ad hoc respondēt aliq̄ q̄ tm xp̄us in scriptura hr dicitur modicum. q̄ in pñs. lxxx. dicitur. Mille anni ante oculos tuos tanq̄ hodierna dies ꝑteriit. Sed q̄ hec trāsio si valeat. patet quia si tempus mille annoꝝ comparetur eternitati modicū est. ⁊ sic loquitur auctoritas psalmi predicti q̄d patet p hoc q̄ dicit. Mille anni ⁊c. quia diuisa cognitio que p̄oculos designatur eternitate mensurat̄ sed si referatur tempus mille annoꝝ ad expectatiõem populi. sic non potest dici rōnabiliter loquendo tps modicū sed magnum. vñ ⁊ Baruth. vi. Tempus captiuitatis babylonice ꝓdicitur magnum. ⁊ longum quod tamē fuit valde modicum respectu sc̄z. lxx. annorum. Item propositum p id quod in auctoritate subdit. Veniet desideratus cunctis gentibꝫ ⁊ replebo domū istam gl̄a. ⁊ loquitur. p ppheta de domo dei edificata a iudeis post captiuitatez babylonicam. Igitur stante illa domo venit iesus xp̄us quia ppheta dicit eā replendā gl̄a p aduentū ipius desiderati cūctis gentibꝫ ad eam. Domus autem illa destructa est p tytum. ⁊ vespasianū. xlij. anno post dñi passionem. q̄ ⁊c. Item tertio p hoc idem patet. ppositum per illud q̄d sequit̄ in auctoritate ꝓdicta sc̄z. Magna erit gloria istius domus nouissime magis q̄ prime. ⁊ constat q̄ ppheta loquitur de domo edificata post captiuitatez babylonicam. vt dictum est. ad cuius edificationem inducebat populum. ⁊ ꝓdixit gloriam eius maiorem futuraz q̄ fuit gloria domus edificate p salomonem. hoc autem non intelligitur propter maiores diuitias seu honores seu cultum diuinum vel edificatores quia status populi tūc erat quasi nullus respectu illius domus. ⁊ status q̄ fuit sub salomone. ppter hoc dicit. iij. Esdre. iij. q̄ sacerdotes q̄ viderāt primā domū lachrymabāt alt⁹ exultan-

tibus in dedicatione dom' scde.q; ãsi nullius mometi erat respcũ prime.ꝛ ió no põt intelligi gla ei' maio; nisi p aduentũ ipius desiderati cunctis gentibꝫ qui eaꝫ glo; rificauit plenitia sua.q; in ea fuit a matre oblatus fm q ꝓphet a malachias põtxerac.iij.ca.Statim veniet ad tẽ plũ scm̃ suũ dñator quem vos queritis ꝛ angelus testꝫ quem vos vultis.Jpam aut domũ frequenter honora uit qñ ibi docuit ꝛ põicauit.Dicunt autem aliqui iudei ad hoc q maio; fuit gloria secũde domus q̃ prime in an nis q; pl' duraunt.iꝫ ħ nõ valet.iꝫ q; vm sit q pl' dura; uit.ħ tm nõ fuit ad gl'az ꝫ ignminia q; plibꝫ tpibꝫ fuit con culcata ꝛ dehonorata.q; antioch' epiphanes posuit ibi abominãdũ idolũ ꝛ fecit ibi ꝓtribula mlier fm q habet ꝓio Mach.ꝛ.ij.Sz q; libꝝ istũ nõ recipiũt iudei .ió põt dici q ħ idẽ hꝫ Dañ.viij.ħ et dicit Joseph' li.ꝛ. antiq; tatũ.Sitr qñ ciuitas itm fuit capta p popeyũ impato; rẽ romanoꝝ. Jtẽ itez alꝫ p herodẽ ascolonitã .ꝛ virio qñ destructa fuit p Tytũ ꝛ vespesianũ oibꝫ eiꝰ istis tẽpi bus fuit illa dom' delecta ꝛ pculcata.Jtẽ ista maiorit as durationis nõ vt esse alie' gle notabilis.alt eñ lapis di; ceret maiꝰ honoꝝ ꝛ gle q̃ natura hũana.q; ẽ maiorꝭ durationis.Jtẽ si ꝓputem' durationẽ dom' scde fm iude os dicẽtes eã duraſſe.cccxx.an.hẽbim' q ꝓia dom' pl' duraunt.q; ples anni fluxerũt a q̃rto anno salomõis in q̃ fundatata ẽ dom' ꝓia usq; ad.xi.annũ sedechie in q̃ de structa fuit.q; fluxerũt ãni.cccxxvij.ꝓputãdo tpa regẽ in termedioꝝ in.ij.ꝛ.uij.li.Reg.ꝓfecta aũt fuit.xi.ãno salo; monis ꝛ sicut ꝓfecta.cccxxij.ꝛ sic pl' q̃ scda duraut. si accipiꝫ duratio scde dom' fm ꝓputationẽ iudeoꝝ. ꝫ aũt dom' scda pl' duraunt.vt.ꝫ.dictũ ẽ.tñ ista obiectio ẽ effi car ꝑ iudeos.q; ꝓcedit ex suꝑpositõne ꝓputatois eoꝝ quã reputãt vcrã.ꝫ ptz q̃ ex ꝑdicta autoritate aggei q tps ad; uẽtus xpi ẽ ꝓteritũ.Sz restat ostendere q in ꝑdicta aucte vr dubiu.ſ.q in aduẽtu desiderati cuiꝰ gẽtibꝫ sit umple tũ q ibi dr.ſ.Adhuc modicũ ꝛ mouebo nõ solũ terrã ,ſz celũ.Dom ẽ q celũ i aduẽtu xpi motũ ẽ large accipiẽdo motũ ꝑ oi inouatiõe q; magna inouatio i celo apparuit qñ in natuitate xpi noua stella ẽ visa.ꝓpt qđ reges vene rũt ad ipm adorãdũ.Jtẽ circa illd tps.ſ.tpe herodis sub q̃ nat' ẽ xps i iudea de q̃ magꝰ loquit ꝓpha q̃ delitis ter ris fuit matim' terremot' untñ q gẽtes ꝓpinq credebãt q in iudea null' hõ remãsisset vt dic Joseph' i ꝓio li.ô iudaico bello.ꝛ ex ħ arguit ꝓbabiliter aliquã ꝓiunctionez fuisse planetar notabilẽ siue cõstellationẽ ex qbꝫ solent accidere talia.Q. aũt more tũc fuerũt oẽs gẽtes ꝑz.q; i, minẽte xpi natiuitate ꝓcepit cesar august' describi vni; uersum mũdũ.ꝛ oẽs gẽtes romanoꝝ tributarios se ꝓfite ri.ꝛ ꝓterea singli ibãt ad loca vñ erãt oriũdi ad ꝑdicta faciẽda.ꝓpt qđ etiã ioseph de galylea ascẽdit in bethleez cũ maria sibi despõsata ꝑgnãte vt ibi ꝓfiteret vtz Lu.ij. ca.Jn iudea etiã tũc fuit facta magna ꝓmotio.q; qdam nosse iudas natõne galyle'.publice asserebat iudeis eẽ il licitũ ꝓgnoscere aliũ dñm ꝑter deũ.ꝛ mlti iudei secuti sr ipm ꝛ p' ea iterfecti ab exercitu romanoꝝ vt dic Joseph' ij.li.anciq.ꝛ idẽ hꝫ Act.v.Jſi hos dies extitit iudas ꝛc. de ꝓmotiõe aũt maris nõ oz exẽplũ ponere.q; frequẽter solet accidere Jtẽ q tẽpus aduẽt' xpi sit ꝓpletũ.ꝑz p au toritatẽ Dañ.ix.vbi angꝰ gabriel instruit eũ de tpe ad; uẽtus xpi di.lxx.hebdomade abbreuiate sunt sup xp'm tuũ ꝛ sup vrbẽ tuã sctã.ꝛ vt ꝓsumeret ꝑuaricatio ꝛ finẽ ac cipiat petiũ ꝛ deleat iniqtas ꝛ adducat iusticia sempiꝫ na ꝛ iplebit visio ꝛ ꝓphetia ꝛ vngat sctũssctoꝝ.Ad intel; lectũ hui' ꝓphetie ꝓio vidẽdũ ẽ q̃lr dic accipiat hebdo mada vl' hebdomadas.qđ idẽ ẽ.Jn sacra eĩ scriptura ac cipiꝫ hebdomada dupl'r.vno mõ ꝑ tpe septẽ diez. et ħ mõ cõiter accipiꝫ.nã ħ mõ loquit scriptura de hebdoma da.Leuit.xxvij.vbi dr q septẽ hebdomade accipiẽde sr a festo pasce q̃ faciũt.xlix.dies.ꝛ.l.die celebrãdũ ẽ festũ pentthecostes.Alio mõ accipiꝫ hebdomada ꝑ tpe septez annoꝝ.ꝛ ħ mõ loquit scriptura Leui.xxv. vbi dicit.Nu; merabis .vij.hebdomadas ãnoꝝ q̃ faciũt.xlix ãnos.ꝛ.l. annis seqns dr iubile'.q̃ apd iudeos dr ãnus remissio nis.nõ inuenit aũt hebdomada posse accipi plibꝫ mo; dis.ꝛ ió ħ nõ põt accipi ꝑ hebdomada diez.q; alꝰ tota ꝓphetia Danielis fuisset ꝓpleta infra annũ ꝛ dimidium. q̃ ꝑ locũ a diuisione optet q accipiat ꝑ hebdomada an; noꝝ.ꝛ in ħ oẽs catholici ꝛ hebrei quenũt ꝫ differũt in ħ.q; alicꝫ catholici vt Beda ꝛ alicꝫ dicũt q isti anni intel; ligẽdi sunt anni lunares.q̃ breuiores sunt annis solarib; ꝑ.diebꝰ mot' aũt fuit ad ħ dom ex duobꝰ.ꝓio ex tertu. q; dr ill hebdomade abbreuiate.ꝛ sicut dictũ ẽ anni luna; res sunt breuiores solaribꝰ.ꝛ ꝓpis hebdomade annoꝝ lunariũ sr breuiores.Scdo q; anglꝰ loqbat danieli qui erat hebreus ꝛ iudei ꝓputabãt ꝑ annos lunares.vt dicit Beda ꝛ ió angelus posuit nũez ꝑdictoꝝ lunariũ .sed sal ua reuerẽtia bede vtrũq; videt falsum esse.q; in hebreo no ponit abbreuiate in detrũcatiõne seu diminutionẽ. put sonat.ꝫ ponit ꝑfise put denotat tpis determinatoꝝ id est nõ plus neq; min'.Sitr scdm vt fm.Si eñ iudei haberẽt annũ breuiorẽ.ꝛ.diebꝰ q̃ annꝰ solarꝭ q̃ vtimur cũ fm legẽ teneant prio mẽse cuiuslibet anni facere pa; sca in die determinato.ſ.decima sexta die primi mensis. seqref q pasca iudeoꝝ hui' anni aficederet seu anticipa ret pasca anni ꝑcedẽtis in.xi.diebꝰ ꝛ eodẽ mõ pasca ãni sequẽtis ꝑcederet ꝑ.xviij.dies ad qđ seqref q ipi celebra rent pasca suũ ex obligatiõe ꝓcepti infra breue tps in q̃; libet mẽse totius anni.Hoc aũt apꝑet manifeste.fm ex usu eoꝝ.sp eñ faciũt eodẽ tpe.ꝛ ió ptz q ꝓputãt ꝑ annos solares sicut ꝛ nos.licet eñ incipiãt ipi mẽses a lunati; onibꝰ.tñ terti' ann' apd eos ħz.xviij.lunationes.ita q ꝑ emboliſmos faciũt equationẽ tpis.ꝛ sic ꝓputãt ꝑ ãnos solares sicut nos.dato tñ q ꝓputarẽt ꝑ annos lunares. nihilomin' haberef ꝓpositũ nrm vt videbit.Scdo videñ dũ est q̃t annos ꝓtinẽt hebdomade ꝑdicte.ꝛ ptz ꝑ ħ qa si multiplicenf.lxx.ꝑ septẽ.resultãt.ccccl.xxx.ꝛ sic.lxx.ꝑ dicte hebdomade ꝓtinẽt annos.cccxc.Tertio videndũ est a q̃ anno incipiat ꝓputatio istaꝝ hebdomadaꝝ.ꝛ di; cũt alicꝫ iudei q incepit ab.xi.anno regis sedechie quã; do destructũ ẽ primũ templũ.Alicꝫ dicũt q incepit a ꝓio anno darij regis medi.q; illo tpe dixit ista angelus Da; nieli.Alicꝫ dicũt q incepit a reditu captiuitatis sub zo:o babelduce.anno.ij.cyri regis ꝑsaꝝ.Alicꝫ dicũt q incepit a scdo anno regni artarxerxis qñ missus est neemias ad reedificandũ ciuitatẽ sctãm.q̃ aũt istaꝝ opinionũ sit ve; ra ꝛ aliaꝝ improbationẽ omitto ꝓpter ꝓlixitatẽ vitandã. q; istud diffuse scripsi sup danielez.ꝛ fm oẽs istas tres ꝓputatiões habebit ſufficiẽter ꝓpositũ sez q tps aduen; tus xpi sit ꝓteritũ.qđ ptz q; angelus determiate assignat cccxc.annos vsq; quo impleaf visio ꝛ ꝓphetia ꝛ vngaf sanctusſanctoꝝ.i.xpus.Sed q̃liter cũq; inapiant ãni so; lares vel lunares ꝛ vbicũq; incipiat ꝓputatio fm ꝑdca. q; inferius nõ põt accipi q̃ in scdo anno artarxerxis to tũ tñ tps ꝑdictũ iam diu est ꝓteritũ ꝛ ħ sufficit ad ꝓpsi tũ nrm.Si aũt aliꝭ velit plenius videre q̃liter iste nũe rus annoꝝ ꝑdictus impletus ẽ ꝑ ptes singulas ꝛ q̃liter in medio hebdomade vltime passus ẽ xps ꝛc.q̃ facit ad expositionez hui' tert' põt recurrere ad id qđ scripsi sup danielẽ vbi ista diffuse tractaui ꝛ ꝓriadicta vt potui ꝓbaui.vez ħ volo remouere q̃dã solutionẽ flaz ꝛ er roneã quã dat ra.ſa.ad rõem ꝑdictã dicẽs q ille septua; ginta hebdomade non continent tempus precisum vsq; ad Christi aduentum et passionis eius mysterium.os

p̄dictū est ꝙ tūc ꝑt tps p̄cisum a destructōe primi tēpli
vsq; ad destructōz sc̄ōi p titū ⁊ vespasianū. d. Et. lxx. p̄
cise hebdomade sūt. i. pfunte sup ꝓplz tuū ⁊ sc̄z vbē tuā
aūcq; veniat pfecta captiuitas ipoz q̄ sc̄a ē p romanos
cōburētes ciuitatē ⁊ tēplū et eyciētes unde ꝓplm iudai
cū. Ut ⁊sumet p̄uaricatio. i. vt desistāt a p̄uaricatōibꝫ
castigati p p̄dictā captiuitatē ⁊ afflictōz vt deleat iniq̄tas
coy. s. p captiuitatē ⁊ afflictōz p̄dictā q̄ est eis p pena vt
dicit. Et adducat iustitia sempitna. i. vt i eis iustificēt
p p̄dictā captiuitatē p pctis penā tolerādo. Ut sic final'
impleat visio ⁊ ꝓphetia. i. visiōes ō rpo. p̄misse p ꝓphas
Et vngat sanctuariū. i. archa dñi ⁊ vasa sanctuarij q̄ re
cupabūt p messiā in fine h̄ captiuitatis iudeoz vēturū
vt dicit. Sz ḡntū debeat durare ista captiuitas nō ꝺr. et
p ꝓphs determiatū aduēt' rpi tps hic nō diffinit. Qualit
aūt exponat lr̄az seq̄ntē hic omitto. tuz q; nō est necessa
riū ad ꝓpositū. tū q; diffuse tractaui h̄ sup̄ danielem.

Q. aūt ista expositio sit falsa et extorta facta p eos ptz
p lr̄am p̄cedentē. vbi ꝺr ꝙ angel' gabriel venit ꝓpt ora
tionē danielis oratis. p liberatōe ꝓpli ad declarādū eam
ditionē sue pene. tō nō solū nūciauit ei liberatōez
de captiuitate babylonica sz et pfectā liberatōem fiendā
p rpm. de q̄ principalit danielis orabat. ⁊ tō dicere ꝙ ange
lus veniebat ad denūciādū danieli pfectā liberatōz sui
populi. ⁊ nullū certū tps liberatōis fiende p rpm. h̄ est
valde absurdū ⁊ p̄cedēti lr̄e ꝛ. q; angel' nō venisset
ad ꝺsolatōem danielis sz magis ad eius desolatōez. Itez ꝙ
dicūt qđ p captiuitatē in q̄ fuit desistāt a p̄uaricatōibꝫ
h̄ mānifeste est falsū. q; sup̄ oēs gētes intrēdūt sortilegijs
et augurijs vt sciunt illi q̄ noverūt facta illoy. ⁊ tū ista
marie. phibent' in lege diuina. sic ꝑz in Deut. ⁊ cro. et in
pluribꝫ alijs locis ve. te. Itē ꝙ dicit impleri visiōes ꝓ
phetar' p merita coy est ꝺ id qđ ꝺr Deut. ix. Scito ꝙ nō
ꝓpt iustificatōes tuas dñs ꝺs tu' dederit tibi hāc ī pos
sessionē ⁊c. ⁊ multo mīꝰ ꝓpt iusticias coy ē implēda p
missio. ⁊ marie q; de ea scribit Esa. xvij. Et erit ad lapi
dē offensiōis ⁊ petrā scandali duabꝫ domibꝫ isr̄l. Itez
ꝙ dicit p unctōem sanctū sc̄oz intelligi unctōem arche
et sanctuarij q̄ recupabunt p messiā regē. h̄ est ꝺ illis qđ
ꝺr ille dicere. ut. Cūq; multiplicati fueritis ⁊ creueritis ī ter
ra isr̄l in diebꝫ illis ait dñs. nō dicēt vltra archa testamti
dñi. neq; ascēdet supra cor neq; recordabūt illi' neq; vi
tabunt nec fiet vltra. h̄ est dictū ꝙ ceremonie re. festi.
oīno cessauerūt p' passionē rpi. ⁊tūc enī fuerit mortue.
pluribꝫ etiā alijs modis argumētaui sup̄ danielē ꝺ p̄di
ctū errorē. sz ista ad pns sufficiāt. Itē pbaf tps aduēt'
rpi esse pteritū p id Dani. ij. vbi ꝺr ꝙ nabuch. vidit sta
tuā magnā. huius aūt statue caput erat auro purissimo et
optimo fuit. pect' aūt ⁊ brachia ex argēto puro. venter ⁊
pedes ei' et femora ex ere. tubie. aūt ferree ⁊c. seq̄f. Ab
scisus ē lapis ō mōte sine manibꝫ ⁊ percussit statuā in pe
dibꝫ ei' ferreis ⁊ fictilibꝫ ⁊ cōminuit eos. ꝙ hāc statuā
ō signant' q̄tuoz regna magna sibi ī ordine succedētia. fin
ꝙ daniel dixit' inspirat' ibidē exposuit. primū ē regnū
chaldeoz. qđ sigficaf p caput aureū. vt ibidē ꝺr. Secōm
ē regnū plax̄ qđ sigficaf p argētū qđ subiecit sibi regnū
chaldeoz. tertiū est regnū grecoz seu alexandri qđ p es
signficaf qđ subiecit sibi regnū pharū. q̄rtū est regnum
romanoz qđ p ferrū designaf. qđ subiecit sibi regoū gre
coz ⁊ alia regna mūdi. sicut ferrū domat oia alia metal
la. p lapidē aūt abscisum de mōte sine manibꝫ designa
tur ipe rps q̄ bs sine regnū ei'. cui subijciendū erat ro
manoz imperiū. vt p̄dicit. Ista aūt plen' declarauit sup̄
danielē. sz pono h̄ breuiter. ꝙ in p̄dicta expositiōe oēs
expositores tā catholici q̄ hebreoz concordant. Tunc
hoc suppposito arguo sic. q; in p̄dicta ꝓphetia. exprimit
ꝙ ille cui subijciendū erat regnū romanoz erat ipe rps
cum hoc igit impletū sit tpe Constantini ⁊ illustri pa
pe q̄ tpe romanū imperium p fidē verā subiectū est Jesu
filio v̄ginis marie. patet ꝙ ipe est ver' rps et messias.

Posq; aūt pbatū est tps aduēt' rpi pteritū p scriptu
rā canonicā. hoc idē etiā pbaf p glosas. ⁊ dicta doctoz
hebreoz apud eos autēnica. vbi Esa. vlt. ꝺr. Anteqū par
turiret peperit. glosa hebreoz. Quia anteqū nat' fuisset
ille q̄ in futurū erat redegit natus fuit redēt'. q̄ asi
natiuitatē Cyri qui ciuitatē destruxit. ppl'm captiuauit
⁊ seruitutī exposuit. intantū ꝙ dabant triginta iudei. p
numo argenteo. vt dicē illoq. flor. fuit natiuitas ipi' rpi

Hoc idē ptz p trāslatōem chaldaicā ibidē. Adhuc nō
erit ei venies angustia ⁊ rediuiet. ⁊ adhuc non venit ei
tremor cū doloribꝫ. ꝓf partū reuelabit' rex messias. do
lor enī ⁊ angustia ptus exprimūt magnā calamitatem
quā sustinuerūt iudei in obsione Cyri ⁊ vespasiani. ergo
ante obsidionē illā ⁊ miseriā illaz venit christus hoc cō
cedunt multi apd̄ eos. dicūt ꝙ ipse rps natus sit in die
destructōis tēpli. Sz cū ab illo tpe fluxerit. D. cxxv.
anni. q̄rit ab ipsis vbi sit ipe rps. ⁊ vbi p tū tps fuerit.
Et dicūt aliq̄ ꝙ ipse cū angel' vivēs in corpe quo moy
ses vixit. rl. dicbꝫ in monte sinai et expectat p̄ceptū dñi
ad se ostendēdū. Alij dicūt ꝙ est ultra montes caspios ex
pectans p̄ceptū dñi de liberatōe ꝓpli. Alij dicunt ꝙ va
dit p mundū. sicut paup ⁊ leprosus ⁊ hūiliatus ꝓpt pec
cata populi. fin ꝙ ꝺr Esa. liij. Et nos reputauim' eū q̄si
leprosum ⁊c. quousq; appareat ex p̄cepto dñi in virtute
ad liberatōem filioy isr̄l de futurite ⁊ miseria in q̄ su nt
alis autē varietas ostendit manifeste ꝙ dictus coy q̄ntū.
ad hoc est ficticius. sed ver est quo ad hoc ꝙ tempus ad
ventus christi iam diu est pteritū. Item hoc idem ptz
per quandā traditōem apud eos auteticā. ⁊ cōtinetur
in quodā libro qui apd̄ eos vocaf liber iudicū ordina
rior traditus a domo helye. i. a discipul' eius p sex milia an
erit mundus. duo milia vanitatis. duo milia legis
duo milia messie. Ad intellectū huius sciēdū ꝙ hebrei
dicue hoc fuisse dictū a filio mulieris sareptane quem
suscitauit helyas qui etiam postea pabuit spīm ꝓphetie
et ꝓphetauit de duratōe mūdi ꝙ duraret. vt dictus est
sex milia annoy. duo milia autē dicūt tempus vanita
tis. quia a principio mūdi vsq; ad vocatiōem abrae. q̄.
dictū est ei a domino. Egredere de terra tua ⁊c. Beñ. xij
mundus defluxerat in vanitate peccatoꝝ. Diuino per
luxuriā. vt patz tempe Noe propter quod factū est di
luuiū. q; oīs caro corrupat viā suam. Deōo p idolatriā
post diluuiū. qm̄ circa natiuitatē abrae totus mūdus
erat idolatrie dedit'. ipse aūt prio ausus ē publice vnū
creatorē ⁊ deum p̄dicare. vt dicit Josephus prio libro
antiquitatū. et istud tempus duravit duo milia anno
rum. ⁊ xxij. quia abraā habuit. lxx. ānos q̄ndo vocat'
est. extunc aūt incepit temp' legis quia lex nō dat' nisi po
pulo adunato. p abraā aūt incepit ppls adunari sub fi
de vni' dei ⁊ ad legē suscipiendā dispont. ꝓpt qđ abrae
data est lex circūcisionis ad distinctōem illius populi
qui erat legē acceptur' ab alijs populis. ab illo aūt tpe
sex a vocatione abrae vsq; ad natiuitatē christi fluxerūt
duo milia annoy. nisi ꝙ deficiunt. xxiij. Si igitur acci
piāt. xxiij. qui superabūdant vltra duo milia p̄dicta
que dicūtur tpa vanitat'. habebimus quattuor milia
annorū a principio mundi vsq; ad natiuitatem christi
nisi ꝙ ꝛ deficiunt quinq; anni. Si ita' quinq; anni ōbus
christus latuit in egypto ꝓter psecutionem herodis
iungūtur p̄cedentibꝫ. ita ꝙ dies messie incipiant com
putari ab illo tpe q̄ de egypto ē reuersus habebimus de
principio mūdi q̄ttuor milia annoy vsq; ad dies messi e

scz.2000.vanitatis.2000.legis fm pphiaz pdictū. Utz
aut dies xpi debeat tm durare plus milia annoz vel pl9
vel min9 no me intromitto qz tm mūdi determinādū
dicere nō intēdo, sed sufficit mihi fm pdictā traditiōz
iudeoz q tps aduēt9 xpi sit pteritū, ex q iā dictū ēq trā-
lati a principio mūdi q̄ttuoz milia annoz qz a princi-
pio mūdi ipi ꝓputāt. v. milia. cc. lx. annos vsq ad annum
dñi. iz. oz. q̄ pfis opus fuit scriptū. Item ondēdo ꝓpositū
p roēz ex scriptura supta. ꝓsiderādo em. pcessus ve. te. ap
paret q q̄dm filij isti fuerūt seruientes deo fuerūt in tri-
bu, pspero. r si aliq̄ fuerūt captiuati r afflicti. ꝟ fuit ꝓp
petm xpi illi9. nūc aūt ita ē q ad captiuitatē babyloni-
cā fuerūt idolatre pessimi r occisores pphaz eos aipet s
phibētiū. untm q repleuerūt ciuitate irim sāguie. pphaz
vsq ad os vt dz. ut. Keg. Et milta alia fecerūt pp9 capti
uati if babyloniā. r illa captiuitas nō durauit nisi per
lxx. an. Cū aūt captiuitas i q sunt nūc duraverit p āños
mille ducētos triginta quīq. nec adhuc appet eoz libera-
tio de pīo. oz eos ꝓcedere q petm ꝓpter qō rādin capti-
uati sunt. fuit mai9 q̄ pcā ꝓcedētia captiuitatē babyloni
cā cū pena debeat mdere petō. ꝟ aūt nō pōt dici nisi pp
illud grauissimū petm q xpm eis i lege r pphis pmissuz
negātes r psequētes crudeliter occiderūt. qz p9 redditum
captiuitatis babylonice nō legit idolatrasse r pphas occi
disse r tāta crimia ppetrasse i alijs sic an. r to rōnabilr si
pōt assignari cū tāte captiuitatis r miserie nisi illa q dca
e. l. q nō ꝓcucurūt ipis visitatiōis sue. vt Lu. xix. ꝟ aūt dic
rabi moyses in li. Judi. ordiarioz. Jesus nazarenꝰ vtiusꝰ
est ee messias r interfect9 ē p domū iudich r ipe fuit cā
r ꝓmeruit vt destrueret istā i gladio. Jtē doctrina aliq̄
declarat ꝑ a r ꝟ dupliꝛ. Uno mō p reductionē ad pnci-
pia euidētia r ꝟ mō declarat ꝑitas eoz q iubiacēt facul-
tati naturalis intellectus. Alio mō p diuinū testimoniū
scz qñ ad ꝓfirmationē tal9 doctrine fit tale miraculū de q
certū ē q nō pt fieri nisi ꝑtute diuīa. sic ē suscitatio mor-
tui. illūatio ceci r ꝓsilia. Cōstat igit q nullo mō de9 pt ee
teste falsitatis. r tō si tale miraculū vel factū diuinā p
petrat ad declarat9 alic9 doctrine sufficiēter ꝓclusit ꝓpo
situ. s. tale doctrinā esse vam. r ꝟ mō declarata est ꝑitas
eoz q excedūt intellect9 facultatē. sic ptz q ꝟ mō decla-
rata ē ꝑitas q dicta ē p moysen iosue r ꝓphetā. Nūc aūt
ita ē q opa diuīa sunt milta valde r manifeste facta ꝑ ad
claratiōnē xpi r doctrine ei9 r suoz. vtz p scriptores veris
simos r famā publicā vsq nūc ꝓtunatā q i talibꝰ faciūt
sufficiēte fidē. sic firmit tenem9. Aristt. fuisse phm r pla-
tonē. r tm nō hem9 ide aliā pbationē nisi p famā publicā
igit etiā sic fuit ō doctrina xpi. ꝟ etiā pz p libros apud iu-
deos autēticos. Scribit ei i quodā libello q apd eos in
titulat de iesu nazareni generatiōe. q leprosos mūdauit r
claudū ex vtero mris sue stare fecit. r mortuū suscitauit.
r milta alia q fieri nō poterāt nisi ꝑtute diuīa. ꝟ tm ibi-
dē q talia fecerat ꝑtute notis tetragrāmatō. qz q sciret il
lud debito mō pnūciare possz ꝑtute illi9 miracula face-
re vt in eo. li. ꝟ. ihs aūt nazaren9 pnūciatiōne illi9 no-
minis didicit vt ibidē ꝟ q i tēplo dñi lapidē sup quem
steterat archa dñi ātiq̄t9 iuenit i q erat scriptū tale nomē
expositū. vocat aūt expositio illi9 notis descriptio r deter
miatio q̄lr debeat pnūciari. Iz aūt ꝟ dictū nō sit vm. tm ex
ꝟ iudeos ht argumētū. q nomē dñi tetragrāmatō q ē
inter alia notia sctissimū fm eos nō pōt hēe ꝑtute ad agē
dūali qō ꝛrū honoz diuino sz magz adicd q ē honoz di-
uino ꝓsonū. Cū igit dicūt q ꝑture illi9 notis ibs nazare-
n9 fecerat miracula oz eos ꝓcedere q doctrina xpi ad c9
firmationē f. ciebat talia miracla nō erat falsa nec hono
ri diuino ꝛria. sz magz ꝓsona. cū q̄ docuerit se ee vm deū
vez xpm a deo missū r vm hoiez. seq̄t9 ꝓ nis q istō sit ve
rū. alr seq̄ret q ipe fuisz ktus ꝓpha r alcrimeret sibi blas-
phematorie dignitatē. r q ad ꝓfirmatiōz istius fālitatis fuisset
facta ꝑa miracla ꝑtute diuī notis sctissimi r tūc de9 in c9
ꝑtute talia miracla fierēt q alia ꝑtute fieri nō psit. esset
testis falsitatis. q̄d ē icōueniēs. Jtē pnūciatio cuiuslibet
notis nō pōt talia facere sz sol9 de9 talia fecit. r facit ad i
uocationē sui notis r ꝑtutis. si igit xps ꝑtute notis ꝓdicti fe
cit ꝓdicta. oz ꝓcedere q illa fec ꝑtute dīna r p nis q do-
ctrina ei9 ad c9 ꝓfirmatiōz. talia fec fuit ꝑa cū ōs ñ posz
sit esse testis falsitatis. vt. s. dictū est. hec ēt talia vē dice-
re ioseph9 exīsse q fuit martin9 historiograph9 iudeoz et
apd eos autētic9. dic ei sic li. xvii. ātiq̄tatū describēs tē
pora ryberij cesar. sub q̄ pass9 ē ibs inqt Fuit hisdē tpib9
ibs sapiēs vir. si tm eū vir nosse fas ē. erat ei mirabilium
opm effector. r doctor eoz hoim q libēter audiūt ea q ve
ra sunt. r multos q̄dē iudeoz. r multos ex gentib9 sibi ad-
iūxit xps. h erat. hūc accusatiōz ꝓnoz nīe gētis virorz cū
plat9 i crucē agēdū decreuisset nō deseruerūt eū qui q ab i
tio dilexerāt eū. appuit ei eis tertio viu9 fm q diuin9 ispi
rati ꝓphe vel hec vel alia de eo i mirabilia miracula fu-
tura ee ꝓdixerat. Jtē qñ scripta dic aliq̄d futurū. r dem
nat xps modū. r locū. r si oia ista ꝛcurrāt i vnū. mānifeste
ꝑs q ille q̄ fuerat ꝓdictus ē adipletus. sacra aūt scriptura
ꝓmiserat aduētū xpi vtz i multis locis. dem̄iauit etiā tps
venīedi. vz qñ fieret trāslatio regni. vt ht Beñ. xlix. Non
auferet sceptrū de iuda. r̄c. sil9 loc9 nascēdi. r̄c. Dicbee. v
Et tu bethleē r̄c. sil9 modū viuēdi. s. q xps i pauptate vi
ueret Zach. ix. Ecce rex tu9 venit iust9. r saluator. ipe pau
per. r̄c. determiauit scriptura modū moriēdi. s. q in hu-
militate r patia ex pte ip9 ꝑsonē xpi. sz i crudelitate ma
xima ex pte ipoz occidētiū eū. vt ht Esa. liij. tāqz ouis ad
occisionē duct9 ē r̄c. cū aūt hec oīa manifeste sint adim-
pleta de iesu nazareno rōnabilr ꝓcludit q ipe sit verus
xps. Uz ꝛ h arguūt iudei m̄ltipl. ꝓio q id qō ht Esa.
ix. vbi loquit9 de aduēt9 xpi dicit. Erit i nouissimis diebꝰ
ꝓparatus mōs mōs dñi i vrice mōtū. r̄c. sequit. Cōflabūt
gladios suos i vomeres. r lāceas suas i falces non leua-
bit gēs ꝛ gentē gladiū. nec exercitabunt ultra ad pre-
liū. Et his ens formāt q̄druplex argumētū. Primo ex
h. Erit in nouissimis diebꝰ. Jesus autem non fuit i no-
uissimis diebus. quia post natiuitatē ei9 fluxerūt mul-
ta tpa. igit nō fuit xps c9 aduēt9 promitt9. i nouissimis die
bus. Secdo ex eo qō subdit9 q mōs dom9 dñi erit i ver
tice mōtiū. Mōs em ille oz mōs ihs vbi fuit tēplū edifi
catū sz mōs ille i aliq̄ nō ē eleuat9. q̄ adhuc nō vidit xps.
vñ occasiōe h9 vbi dicit aliq̄ doctores hebreoz q dñs
oz portare mōtē thabor i mōtē ysrahel r mōtē carmeli ad
locū vbi ē irim. r sup vticē istoz mōtū ponere mōtē sy-
on. h ūt nōdū ē adipletū. q̄ r̄c. Tertio arguūt ex ea qō
subdit. Et fluēt ad eū oēs gētes. qz nō oēs gētes credide-
rūt in ibm nazarenū nec adhuc credūt. igit nō fuit xps.

Quarto p id qō subdit. Nō leuabit gēs ꝛ gētē gladiuz
r̄c. qz nō cessauerūt bella p orbē vtz mānifeste r maxie ea
p9 mortē iesu i iudea fuerūt bella atrocissima tpe tyti et
vespesiani. igit ipe nō fuit ver9 xps. Ad primū dōm ē.
q dies nouissimi dicunt9 sc9 dis messie in sacra scriptu
ra. quāq̄ fm doctores hebreoz debēt ad minus durare
p duo milia annoz. vtz ex pdictis. r nō solū dies messie
dicuntur dies nouissimi sz etiā aliq̄ tpa ipm xpm pcedē
tia vtz Beñ. xlix. vbi patriarcha Jacob dixit filijs suis.
Congregamini vt annunciem q ventura sunt nouissimis
diebus. r ibidem non solum denunciat de aduentu xpi.
sed de multis alijs q̄ impleta sunt tpa regnum isr̄l. r iudi
cum. vt patet ikam intuēti. r etiā fm expositores hebreo
rum. r tō non valet pdictum argumentum. Ad secm
argumentū est dicendū q eleuatio montis syon nō in-
telligit fm localē eleuationē vt intelligūt iudei sz fm mo-
bilitatē. r signoz magnitudinem. Fm etiā q dicit Rabi

sa. magnus doctor apud eos hoc est dictū q̄ tanta signa
& maiora debēt fieri in aduentu xp̄i in mōte syon q̄ in p̄
dictis aliis mōtib⁹. & ꝓz ipletū q̄ ihūm nazarenū q̄ illu
minauit cecū natū & sanauit languidū i. pbatica piscina
& multa alia miracula fecit ibi. Z bidē etiā spūsctū apo
stolis dedit qđ fuit maximū miraculū. q̄ homines idiote &
simplices hūerūt noticā pfectā scripturaꝝ & loq̄bāt idi
omata oīm linguaꝝ. Si aūt diceret q̄ hec solutio sumat
ex euāgelio. & iō nō est efficax ꝯ eos nec valet. q̄ ad pbā
dū aliq̄d iudeis oportet vti scripturis apō eos autētic⁹ in
rīdēdo eor̄dē dictis. dico q̄ ħ nō oz sp. Itē nō solū eua
geliste scribāt xp̄m miracula fecisse vera. Iz etiā doctores
hebreoꝝ vtz ex p̄dictis. ꝓpter qđ ulta solutio hz efficaciaz
ex eoꝝ libris. Ad tertiū ē dom q̄ ibi ē diſtributio p ge
neribus singulorꝝ & nō p singulis generū. Sicut dr q̄ omne
aīal fuit in archa noe. q̄ de singulis spēbus aīaliū fuerūt
ibi aliq̄ individua in archa noe. Sūt de oīb⁹ gentib⁹ ali
qui crediderūt in xp̄o vtz p diffusionē fidei in toto orbe
Aliter pōt dici q̄ ois in sacra scriptura ponit ꝓ multis
aliq̄n & frequēter. sicut hr. q. Reg. xvij. Dixit absolon ei
oēs viri isrl melius ad achitū. Certū est em̄. q̄ ibi nō erāt
oēs viri isrl̄ plures ꝛz multi. & sic ē in ꝓposito. q̄ multi cō
uersi sunt de gentib⁹ ad fidē catholicā etiā tpe ap̄lorum
q̄ in oēm terrā exiuit sonus eoꝝ. s. p̄dicatiōis & annūci
ationis fidei xp̄iane. Ad q̄rtū est dom q̄ circa tpa xp̄i
fuit pax diuturna in toto orbe. & maxime in iudea. qđ ꝓz
ex ħ q̄ imminente natiuitate xp̄i pacificatis oīb⁹ regnis
& sub imperio romano redactis ꝑceptū fuit a cesare au
gusto vt describerēt vniuersus ordis & ab illo tpe vsq̄ ad
xl. annū post passionē xp̄i qñ inceperūt iudei rebellare ro
manis nō legunt aliq̄ bella notabilia fuisse in iudea nec
iudeos vsos fuisse armis. q̄ terra illa custodiebat a mi
litib⁹ romanis. & iō ꝓbabile est q̄ tūc ꝓpter diuturnitatem
tpis pacis iudei instrā q̄b⁹ prius vtebant in bellis mu
tauerūt in instrā agriculture apta sicut sensibiliter vide
mus fieri in terris vbi ē pax diuturna. & iō dr in auctori
tate p̄dicta. Cōflabūt gladios &c. qđ aūt subdit. Nō leua
bit gēs ꝛ gētē &c. ñ ꝑportat pacē eternitatē ꝛz diurnitat ē
vbi ūt hēm⁹ vltra. i heb. hr. Aad. q̄ dictio nō ꝑcat eterni
tatē. vtz. ut. Reg. vi. vbi nos hēm⁹. Et vltra nō venerūt
latrones syrie in terrā isrl. in heb. hr. Aad vel aaz & tamē
certū ē q̄ ibi nō importat eternitatē. q̄ frequēter postea
syri inuaserūt. & depdati sunt terrā isrl. ꝛz ꝑportat diurni
tatē tpis ad logū tps. ħ ē ne ill' accidat sic accidit ill' q̄s i
samariā deduxit belizē de q̄b⁹ ē ibi sermo. Quinto ar
guūt ibi iudei ꝯ aduentū xp̄i. ꝓ ħ qđ hr Esaie. xi. Egredietur
virga de radice yesse &c. vbi scriptura loquit de aduentu
xp̄i etiā fm oēs doctores hebreoꝝ & catholicos. Sequit
ibidē. Habitabit lupus cū agno & pdus cū hedo accuba
bit. & sequit ibidē. Delectabit infans ab vbere sup fora
men aspidis & in cauerna reguli q̄ ablactatus fuerit ma
nū suā mittet. Dicūt sic iudei q̄ ī aduentu xp̄i aīalia silue
stria debēt se domesticare sic q̄ pacifice habitabūt cum
aīalib⁹ naturaliter māsuetis. & aīalia venenosa nō no
cebūt hoīb⁹ vel pueris. imo secure infantes cū eis ludēt
hoc aūt nō est ipletū. vtz ad sensum igit nō vēit xp̄us.

Ad ħ est dom q̄ ibi ē locutio metaphorica. q̄ ibi no
mināt homines noīb⁹ aīaliū Vide hr Deut. xxiij. vbi hr. Be
niamin lup⁹ rapax &c. & ibidē. Neptalim cervus emissus
rius. & ibidē. Dan. Coluber in via. Et igit dom est in p̄
posito q̄ iudei & gentiles q̄ prius erant adinuicē nociui
odiosi pacifice sūl habitabūt q̄uersi ad fidē xp̄i vt dr Ac
uti. Multitudinis credentiū erat cor vnū & aīa vna. & ītm
illo tpe fuerūt ad fidē xp̄i q̄uersi aliq̄ gētiles vtz eodē li
bro & eodē mō exponēdū ē de pueris. qđ seq̄t. & de aīalib⁹
venēos. q̄ simplices & pueri nō ledunt ab eis q̄ ante cō
uersionem ad fidem xp̄i erant veneno infidelitatis & p̄
fidei repleti. Q. aūt talis mod⁹ loquēdi sit in ꝓducto ca.
Esa. ꝓz p id qđ ꝓmittit ibi q̄ stirpē yesse vocat virgā. simili
ter ipm ibm vocat florē cū dicit. Et flos de radice ei⁹ as
cendet &c. & sūt cū subiūgit. Erit iustitia cingulū lumboꝝ
eius & fides cinctoriū renū eius. Manifeste hr q̄ ibi cin
gulū & cinctoriū metaphorice accipiunt. Et hec oīa patēt
p trāslationē chaldaicā q̄ sic hz. Exibit rex de filijs Esa. &
messias de filijs filioꝝ eius. Sequit. Et erūt iusti circum
circa ei. & fideles adherētes ei. & erit iusticia cingulū lū
boꝝ eius & fides cinctoriū renū eius vbi nos habemus
Habitabit lup⁹ cū agno ibi. Sequit. Et pax in diebꝫ eius
multiplicabit. Et q̄ ꝓz q̄ ē locutio metaphorica. potest
etiā dici qđ adimpletū est ad lrām in fidelibꝫ xp̄i. q̄. fere
māsuete facte sunt frequēter coram fidelibꝫ xp̄i eoꝝ devo
rationi expolite. sūt bestie venenose nō poterāt eis noce
re vt eis saluatoꝝ ꝓmiserat in euāgelio. Dedi vobis vir
tutē calcandi sup serpentes & scorpiones &c. Et Actuum
xxviij. dr q̄ paulus ꝓcussus a vipera ī nullo lesus ē ꝓpter
qđ barbari videntes ħ & admirātes dicebāt ipm esse deū.
vtz ibidē. Certo arguūt p id qđ hr Deut. xxx. Si ad car
dines celi fueris dissipatus inde retrahet te dn⁹ de⁹ tu⁹
& assumet atq̄ introducet te in terrā quā possederūt pa
tres tui &c. Ex ħ ibi arguūt cū simus dispsi p totū mū
dū & nō ꝯgregati sequit q̄ nō venerit xp̄s. Ad ħ ē dom
q̄ ħ fuit impletū in reditu eoꝝ de captiuitate babylo
nica hz ꝯ hoc arguūt p id qđ hr Ezech. xxxix. Scient q̄ ego
dns eoꝝ ex q̄ trāstuleri eos ī nationes & ꝯgregaueri eos
sup terrā suā & nō derelinq̄ri quēq̄ ex eis ibi. Dulti
em̄ derelicti sunt de captiuitate babylonica & assirioꝝ.
q̄ nō oēs reuersi sunt. igit tūc nō fuit impletū xp̄s xp̄i.

Ad ħ dom q̄ nulli fuerūt ibi derelicti q̄ voluissent re
uerti. q̄ cyrus q̄ erat monarcha ī oīb⁹ illis regnis dedit
liam generale oīb⁹ reuertēdi. imo etiā mandata dedit re
uertentib⁹. vtz Esdre. i. & iō in ħ impletū est vbū Ezech.
& ipius mors q̄ nullus derelict⁹ est ibi q̄ voluerit reuer
ti. illi aūt q̄ noluerūt facti sunt indigni diuino beneficio
Aliter pōt dici sic. q̄ ꝓdicta ꝯgregatio pōt intelligi p fi
dem & caritatē q̄ ꝯgregatio ē p xp̄m ihm. fm qđ exponit
Job. cap. ii. vbi dicit q̄ cayphas ꝓphetauit q̄ iesus erat
moriturus ꝓ gēte & nō tm̄ p gēte ꝛz vt filios dei q̄ erant
dispsi ꝯgregaret in vnū. nullus aūt extra hāc ꝯgregatōz
derelinquit q̄ velit intrare. q̄ nulli claudit gremiū eccle
sie. Septio arguit iudei p id qđ hr Zach. vi. Et orāes
nomē eius. Trāslatio aūt chaldaica sic hz Messias no
men eius. Et q̄ ꝓz q̄ de xp̄o intelligit & sequit in eadem
auctoritate. Et edificabit templū dn̄o. ibus aūt nō edi
ficauit aliq̄d templū dn̄o igit nō fuit xp̄us. Ad ħ ē di
cendū q̄ hec auctoritas intelligit de scdo templo edifi
cato ꝓ zorobabel vt dicit ra. sa. doctor eoꝝ. & iō ex hoc cō
tra nos non habent argumentum. sed dato q̄ intelliga
tur de christo ad litteram est dicendum q̄ ipe edificauit
templum de lapidib⁹ viuis & spūalibus. vtz de ipis fide
libus & talis edificatio debebatur ipi xp̄o que est perfe
ctissima vnde sup illud Beſ. xxviij. Non est hic aliud ni
si domus dei &c. i. domus que edificata est in terris nil
est respectu domus celestis. Illa proprie edificatur ex
lapidibus viuis. videlicet ex fidelibus in ꝑsenti ꝯpaginā
tis adinuicem & ꝯglutinatis p gratiam & in futuris per
gloriam. vbi habetur glosa hebraica q̄ patriarcha Ja
cob vidit dei domum edificandam in terris et domum
dei incelis. ideo dicit Non est hic aliud &c. Octauo
arguunt p id quod habetur Ysaie. xvij. Ecce dies veni
unt dicit dominus & suscitabo dauid germen iustū &c.
quod de christo intelligitur vt est supra allegatum. Et
subditur ibidem. In diebus illis saluabitur iuda &c.

Sed nunq̃ acciderunt tot miserie filijs israel sicut post passionē xpi. vtz in destructione ciuitatis & templi. q̃ non fuit vere xpus. Ad ꝟ dicendū q̃ iam no erat filij israel & iuda. xpte loquēdo. qz erāt auersi a deo. qz xpm negauerunt & occiderūt. ꝓpter qđ in illā miseriā venerūt. Et ideo ex illa miseria magis ꝓcludit. ꝓpositū sicut ptz ex ꝓdictis. Illi aut q̃ erant vere filij israel & q̃ sez xpm receperant saluatē iunt p ipm. nō solū spūaliter q̃tū ad alias ꝟ etiā ꝙtū ad corpus corpaliter qz ex m q̃ dr in ecclesiastica hystoria imminente destructione ciuitatis ihm. p rytu & vespasianum admoniti sunt fideles q̃ erāt in iudea q̃ angelū vt fugerent in regnū regis herodis agrippe q̃ erat ꝓfederat⁹ romanis. & saluati iunt in bona pace. & ibi habitāt ꝓfidenter.

Aliter pōt dici ad auctem ꝓdictā dicendū. q̃ illi sūt ꝓfecti de regno xpi. de q̃ ibi loquit̃ q̃ iam sunt in gla celi. & illi hītant cum ꝓfidēter & iunt precte saluati. Ito no arguūt p id qđ dr Dan. vij. Aspiciebā in visione noctis & ecce in nubibus celi q̃si filius hois veniebat. Scōm oēs expositores iudeoz & catholicos loquit̃ ibi de aduentu xpi. Jesus aūt nazarenus nō venit in nubibus nec in tali ptāte q̃lis describit̃. q̃ nō fuit xpus. Ad ꝟ dicendū est. q̃ scriptura loquit̃ de duplici aduētu xpi. s. in mundū & ad iudiciū. primus aduētus describit̃ cū hūilitate. scōs cuz ptāte. Daniel aūt loquit̃ de scōo aduētu. vnde ibidē sequit̃ Donec throni positi sunt Et ibi dr. Judiciū sedebit & libri aperti sunt ibi. Judei aūt expectant nescīunt aduentū duplicez distinguere. & ideo errāt multipliciter. qz aliq̃ expectāt xpm i secūdo aduētu apte i tāta virtute q̃ posit̃ q̃a terrena sibi subijcere & eos liberare & regnū eoz restituere ꝓpter quod etiā xpi discipuli post eius resurrectionē q̃rebāt. Actu. i. Dne si in tpe ho restituas regnū israel. Alij aūt ꝓpter scripturas q̃ manifeste loquunt̃ de xpo & de hūanitate & de passione eius. & ꝓpter ulas q̃ loquunt̃ de eius eminētia & ptāte expectant duos messias. vnū q̃ dr filius ioseph. & iste e passurus & occidēdus. aliū q̃ dr filius dauid q̃ suscitauit filiū ioseph messiā & restituet regnū israel. & ad hoc sal uandū ponūt diuersas scripturas Sz istud dictū nō hz auctoritatē in scripturis. iz em plures dicti sint messie sic ne vnctī. q̃a ide est ꝙcipatiōe vt dauid & saul & quidam alij. nullus tū in scriptura ad salutē xpi dr vērus nisi vn⁹ Item istud dictū p tanto hz aliquā apparētiā p ēsto impletū e de xpo q̃ sunt filij ioseph putatiuus & hic vocat⁹. vtz in euāgelio. & etiā filius dauid sm carnē. vtz ex ꝓdictis

Decimo arguūt p id qđ dr Esa. xxx. Erit lux lune sicut lumē solis. & lumē solis erit ꝙpliciter sicut lux septez dierū in die q̃ alligauerit dns vulnus populi sui & ꝓcussuram plage eius sanauerit. cū igit aduētus xpi expectet ad salutem xpi. igit in aduētu eius mutatio corpoz celestiū fiet cū dec nō fit adhuc facta. vt q̃ ꝓmissio de aduētu xpi adhuc nō sit impleta. Ad ꝟ dm sicut & ad ꝓcedēs argumentū qđ loquit̃ de aduētu xpi ad iudiciū. tūc em innouabunt & mutabunt q̃dāmo corpa celestia. & tūc sanabit vulnus xpi & ꝓcussura plage eius. qz tūc destruet mortalitas p ꝓcessū primoz pentū inducta. qz oēs homes resurgēt ad vitam immortalē. Undecimo arguūt p id qđ habetur Esaie. lij. Videbit semen longeuum & ps dei. Ponam in seculū seculi semen eius. Jesus aūt nazarenus nō legit filios habuisse. q̃ nō fuit xpus. Ad hoc est dicendū q̃ hz & habuit filios spūales. & talis filiatio sibi debat̃ p fidē & sacra no aūt p carnale ꝓpagationē q̃ sp hz. educatē & iunctā. vñ sup illud Gen. xxi. in ysaac vocabit tibi semen. glo. hebreoz. Dis q̃ ꝓcessus meruit duo secula vel deos vocabit tibi semē. vocat aūt hic duo secula. ipse legis & ipse xpi. Illi ergo etiā q̃ p fidē ꝓtinent xpm iunt semen & filij xpi. Duodecimo arguūt p id qđ habetur Ezech. vlt. vbi describit quoddā templū mirabile & magnū in terra israel edificādū. & ꝟ dicūt in aduētu xpi ꝓpediūs aūt nō est factū. igit &c. Ad ꝟ est dicēdū q̃ scriptura ibi loquit̃ sub metapphoza de domo celesti. de qua. s. dictū e. Et ꝟ ptz p id qđ in fine Ezech. ꝓcludit. Et nome ciuitatis ex illo die dns ibidē. Docetā ptz p multa alia q̃ ponunt in lra. qz ibi describit fluui⁹ habes ligna pomifera. ex utraq̃ pte facientia fructus quolibet mese. & habentia folia. nunq̃ defluentia q̃ nullo mō videt verificari ad lram. Hoc etiā videt p dictū Rab. sa. doctoris hebreoz dicentis q̃ de ꝓphetar̄m supna locute sunt scripture in fine Ezech. Hec igit sunt q̃ arguūt iudei & quidam alia q̃ dimitto tū ꝓpter plūitatē vitandā. tū qz etiā soluciones eoz patēt ex ꝓdictis. Et sic patet tertiū principale qđ erat determinādū i ista q̃stione videlicet q̃ ipse aduētus xpi sit ꝓteritū. Ultimo soluendū est argumentū qđ fiebat in ꝓpositū in principio q̃onis. vbi dicebatur q̃ si ꝓdicta de fide catholica ꝓbari ꝓ scripturā a iudeis recepta no est visū quin illi qui sunt inter eos ītuitiosi ꝟ ꝓcipiant. & hoc p ꝓfis suū errorē reliquissent.

Ad hoc est dom q̃ multi inter eos ībrati ꝓceperūt & a tempe xpi sicut ptz de Nathanaele. Nicodemo. Gamaliele qui fuerūt doctores & periti in lege. sicut de paulo apostolo & apollo. & multis alijs. vñ Joh. xij. dr. Et de principibus multi crediderūt in eū. sed ꝓpter pharisēos nō cōfitebant ne de synagoga expellerent̃. dicebant̃ tūc principes. sacerdotes. & legis doctores. Multi etiā postea. legispiti ꝟ ꝓceperūt sicut dictū est de ioseppho. & idem' posset dici de multis alijs. Multi aūt auertunt̃ a fide xpi triplici de cā vna est ꝓpter timorē penarū tpalis. qz semper fuerūt cupidi & in lege eoz sp ꝓmittit̃ abundantia tē porali. iō supra modū abhorrēt cōtrariū. Alia cā est qz a cunabulis in odijs xpi nutriūtur & legi xpiane & xpicolis maledicūt in synagogis omni die. Illa aūt ad q̃ homines sunt assueti a puericia sunt q̃si in naturā uersa. & p ꝟis auertūt iudiciū intellect⁹ a virtute ꝟia. Tertia cā est. ꝓpter difficultatē & altitudinē eoz q̃ in fide catholica ꝓponūtur credenda. sicut est trinitas ꝓsonaz in diuina natura. & due nature in vna ꝓsona xpi. & sacrīm eucharistie que nullo mō pōt capi. & iō reputant nos tres deos colere & credere. In ipo etiā sacro eucharistie reputant nos pessimos idolatras. sicut p experientiā cognouerūt illi q̃ frequenter de istis cum eis contulerunt & ideo a fide catholica pro talibus auertuntur. & plures iam baptizati ad vomitum reuertuntur.

Et sic est finis huius libelli.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

scā sunt oīa p quē cuncta consistunt elementa cui⁹ maiestas nec in
cipit nec deficit in sclm. Hereuaros mulieru. ℟. ℣. Timete dñm omes
scī ei⁹ qm nichil deest timentib⁹ eū re oculi dñi sup iustos et aures ei⁹ in p̄ces eo⁹ B enedic
anima mea dño. O mnes spes mee. et nares forciudinis mee dedisti hereditate timen
tib⁹ nomen tuū et habitabunt in tabernaculo tuo in scla. Exaudi dñe deprecationem B e
atus quē elegisti et assumpsisti habitabunt in atriis tuis replebimur in bonis domus tue sanctum templum tuum. Mirabilis in altis dñs fortis. Decet ymnus. L Laudem dicite deo nro omes scī ei⁹ qui timetis dñm pusilli et magni qm̄ regnabit dñs deus noster exultemus et letemur in ea demus gloriam deo. Dignum et iustum est. O mne genus. O mnipotens sempiterne deus cui⁹ iudicia sunt inscrutabilia et uie tue inuestigabiles B eati omes qui timent dñm qui ambulant in uiis eius. Quam dilecta tabernacula tua dñe uirtutum. O mnes scī dei memoriam nrm ante dñm utinam p̄cedam et meream uob⁹ adiuuari. O mnipotens. Meritorio ⁊ omnis principii ac finis creature nominatim ut de eo p quendam prudentium dictum est. O mnis sapientia a deo est. ⁊ cum illo fuit semp et ante eum. Pulchre amas me. Altitudine celi et latitudine terre et profundum abyssi quis dimensus est. Harenam maris et pluuie guttas et dies seculi quis dinumerat. Ipse solus inuestigare meum. ac dinumerare hec omia potest qui celum ambitu suo circuit sapientia et profundum abyssi sua penetrat uirtute. Parate facte sunt.
℣. Gregius deus uerificator ille sapientiam omia posse atq nosse con
siderabat dicens. Qui stellas numeras quarum loca tempora nosti. Tu
es hec xpe. ℣. Vel principatum atq uirtutum apls spūs scō p̄uenus sup
modum est inuestigare humanam scientiam commemorabat dicens. O
altitudo diuiciarum sapientie et scientie dei. quam incomprehensibilia sunt iu
dicia ei⁹ et inuestigabiles uie ei⁹. ℟. Sancti sunt scī qui ad deum ⁊ O quam gloriosum est regnum in quo cum xpo regnant omes scī amicti stolis albis sequuntur agnum quocumq ierit. Tu
Illo tempore videns ihc turbas ascendit in montem et cum sedisset accesserunt ad eum discipuli ei⁹ et aperiens os suum docebat eos dicens. Beati pauperes quia ipsorum est regnum celorum. ℟. ⁊ Etsi gene
raliter omnib⁹ loquitur specialius tamen octos saluator in discipulos leuat ut his qui ubique in tenta cordis aure percipiunt latius sapor

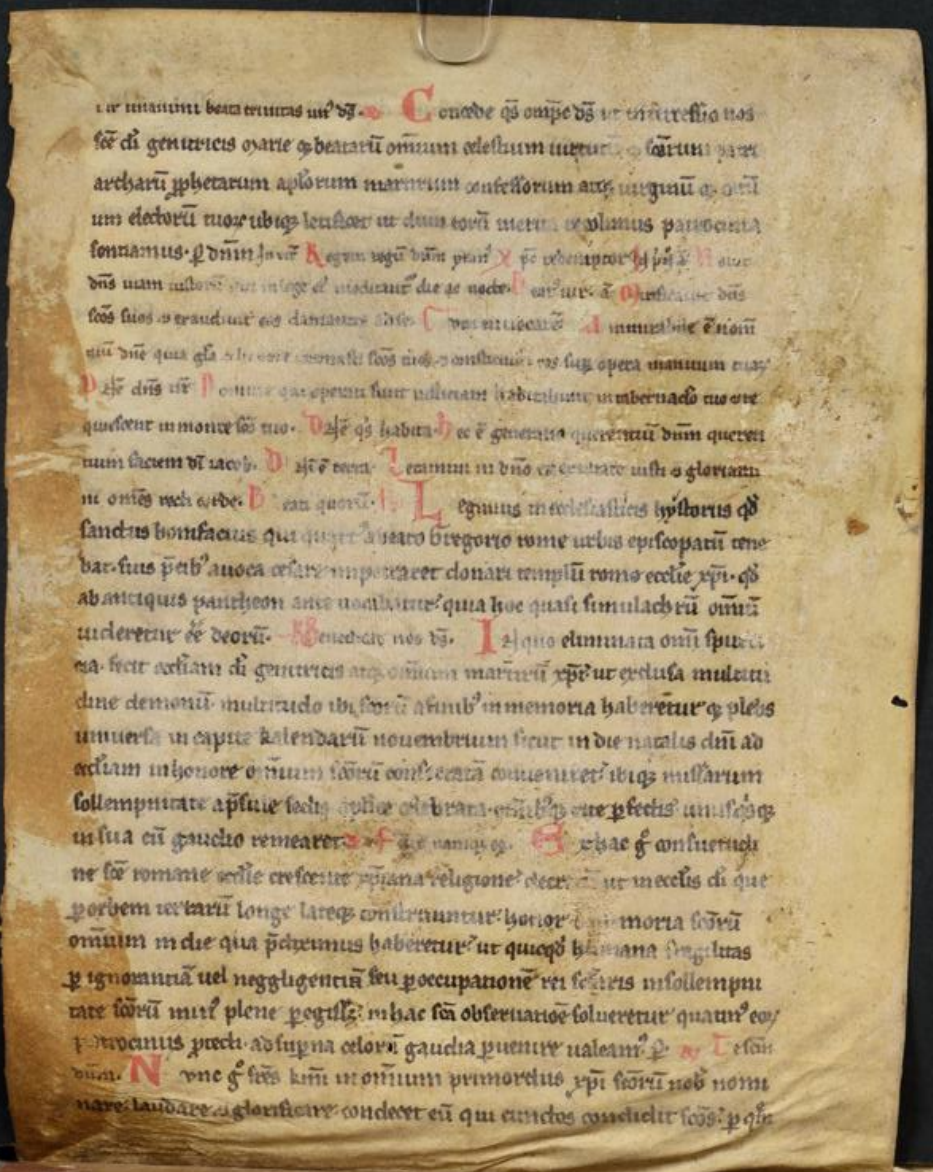

Inches
1 2 3 4 5 6 7 8
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Centimetres
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19
R G B W G K C Y M
TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007

